مركز القائمية اصبهان للبحوث والتحريات الكمبيوترية

السلام عليك يا صاحب الزمان عجل الله تعالى فرجه الشريف

www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.ir

مستدركات
علم رجال الحديث

الشيخ علي النمازي الشاهرودي

المجلد ٨-١

بسم الله الرحمن الرحیم

مستدرکات علم رجال‌الحدیث

کاتب:

علی النمازی‌الشاهرودی

نشرت فی الطباعة:

جماعه المدرسین بقم موسسه النشر الاسلامی

رقمی الناشر:

مرکز القائمیة باصفهان للتحریات الکمبیوتریة

الفهرس

الفهرس ----- ۵
مستدرکات علم رجال‌الحدیث ----- ۸۰
اشارة ----- ۸۰
المجلد-۱ ----- ۸۰
صفحه ۰۰۱ ----- ۸۰
صفحه ۰۰۲ ----- ۸۱
صفحه ۰۰۳ ----- ۸۱
صفحه ۰۰۴ ----- ۸۲
صفحه ۰۰۵ ----- ۸۲
صفحه ۰۰۶ ----- ۸۳
صفحه ۰۰۷ ----- ۸۴
صفحه ۰۰۸ ----- ۸۵
صفحه ۰۰۹ ----- ۸۵
صفحه ۰۱۰ ----- ۸۶
صفحه ۰۱۱ ----- ۸۷
صفحه ۰۱۲ ----- ۸۷
صفحه ۰۱۳ ----- ۸۸
صفحه ۰۱۴ ----- ۸۹
صفحه ۰۱۵ ----- ۹۰
صفحه ۰۱۶ ----- ۹۰
صفحه ۰۱۷ ----- ۹۱
صفحه ۰۱۸ ----- ۹۲
صفحه ۰۱۹ ----- ۹۲

صفحه ۰۲۰ ----- ۹۳
صفحه ۰۲۱ ----- ۹۳
صفحه ۰۲۲ ----- ۹۴
صفحه ۰۲۳ ----- ۹۵
صفحه ۰۲۴ ----- ۹۵
صفحه ۰۲۵ ----- ۹۶
صفحه ۰۲۶ ----- ۹۷
صفحه ۰۲۷ ----- ۹۷
صفحه ۰۲۸ ----- ۹۸
صفحه ۰۲۹ ----- ۹۹
صفحه ۰۳۰ ----- ۹۹
صفحه ۰۳۱ ----- ۱۰۰
صفحه ۰۳۲ ----- ۱۰۱
صفحه ۰۳۳ ----- ۱۰۱
صفحه ۰۳۴ ----- ۱۰۲
صفحه ۰۳۵ ----- ۱۰۳
صفحه ۰۳۶ ----- ۱۰۳
صفحه ۰۳۷ ----- ۱۰۴
صفحه ۰۳۸ ----- ۱۰۵
صفحه ۰۳۹ ----- ۱۰۵
صفحه ۰۴۰ ----- ۱۰۶
صفحه ۰۴۱ ----- ۱۰۷
صفحه ۰۴۲ ----- ۱۰۷
صفحه ۰۴۳ ----- ۱۰۸

صفحه ۰۴۴ ----- ۱۰۹
صفحه ۰۴۵ ----- ۱۱۰
صفحه ۰۴۶ ----- ۱۱۰
صفحه ۰۴۷ ----- ۱۱۱
صفحه ۰۴۸ ----- ۱۱۲
صفحه ۰۴۹ ----- ۱۱۲
صفحه ۰۵۰ ----- ۱۱۳
صفحه ۰۵۱ ----- ۱۱۴
صفحه ۰۵۲ ----- ۱۱۴
صفحه ۰۵۳ ----- ۱۱۵
صفحه ۰۵۴ ----- ۱۱۶
صفحه ۰۵۵ ----- ۱۱۶
صفحه ۰۵۶ ----- ۱۱۷
صفحه ۰۵۷ ----- ۱۱۸
صفحه ۰۵۸ ----- ۱۱۸
صفحه ۰۵۹ ----- ۱۱۹
صفحه ۰۶۰ ----- ۱۲۰
صفحه ۰۶۱ ----- ۱۲۰
صفحه ۰۶۲ ----- ۱۲۱
صفحه ۰۶۳ ----- ۱۲۲
صفحه ۰۶۴ ----- ۱۲۲
صفحه ۰۶۵ ----- ۱۲۳
صفحه ۰۶۶ ----- ۱۲۳
صفحه ۰۶۷ ----- ۱۲۴

صفحه ۰۶۸ ----- ۱۲۵
صفحه ۰۶۹ ----- ۱۲۵
صفحه ۰۷۰ ----- ۱۲۶
صفحه ۰۷۱ ----- ۱۲۷
صفحه ۰۷۲ ----- ۱۲۷
صفحه ۰۷۳ ----- ۱۲۸
صفحه ۰۷۴ ----- ۱۲۹
صفحه ۰۷۵ ----- ۱۲۹
صفحه ۰۷۶ ----- ۱۳۰
صفحه ۰۷۷ ----- ۱۳۰
صفحه ۰۷۸ ----- ۱۳۱
صفحه ۰۷۹ ----- ۱۳۲
صفحه ۰۸۰ ----- ۱۳۲
صفحه ۰۸۱ ----- ۱۳۳
صفحه ۰۸۲ ----- ۱۳۴
صفحه ۰۸۳ ----- ۱۳۴
صفحه ۰۸۴ ----- ۱۳۵
صفحه ۰۸۵ ----- ۱۳۶
صفحه ۰۸۶ ----- ۱۳۷
صفحه ۰۸۷ ----- ۱۳۸
صفحه ۰۸۸ ----- ۱۳۹
صفحه ۰۸۹ ----- ۱۳۹
صفحه ۰۹۰ ----- ۱۴۰
صفحه ۰۹۱ ----- ۱۴۰

صفحه ۰۹۲ ----- ۱۴۱
صفحه ۰۹۳ ----- ۱۴۲
صفحه ۰۹۴ ----- ۱۴۲
صفحه ۰۹۵ ----- ۱۴۳
صفحه ۰۹۶ ----- ۱۴۳
صفحه ۰۹۷ ----- ۱۴۴
صفحه ۰۹۸ ----- ۱۴۵
صفحه ۰۹۹ ----- ۱۴۶
صفحه ۱۰۰ ----- ۱۴۶
صفحه ۱۰۱ ----- ۱۴۷
صفحه ۱۰۲ ----- ۱۴۸
صفحه ۱۰۳ ----- ۱۴۸
صفحه ۱۰۴ ----- ۱۴۹
صفحه ۱۰۵ ----- ۱۵۰
صفحه ۱۰۶ ----- ۱۵۰
صفحه ۱۰۷ ----- ۱۵۱
صفحه ۱۰۸ ----- ۱۵۱
صفحه ۱۰۹ ----- ۱۵۲
صفحه ۱۱۰ ----- ۱۵۲
صفحه ۱۱۱ ----- ۱۵۳
صفحه ۱۱۲ ----- ۱۵۴
صفحه ۱۱۳ ----- ۱۵۴
صفحه ۱۱۴ ----- ۱۵۵
صفحه ۱۱۵ ----- ۱۵۶

صفحه ۱۱۶ ----- ۱۵۷
صفحه ۱۱۷ ----- ۱۵۷
صفحه ۱۱۸ ----- ۱۵۸
صفحه ۱۱۹ ----- ۱۵۸
صفحه ۱۲۰ ----- ۱۵۹
صفحه ۱۲۱ ----- ۱۶۰
صفحه ۱۲۲ ----- ۱۶۱
صفحه ۱۲۳ ----- ۱۶۱
صفحه ۱۲۴ ----- ۱۶۲
صفحه ۱۲۵ ----- ۱۶۳
صفحه ۱۲۶ ----- ۱۶۳
صفحه ۱۲۷ ----- ۱۶۴
صفحه ۱۲۸ ----- ۱۶۵
صفحه ۱۲۹ ----- ۱۶۵
صفحه ۱۳۰ ----- ۱۶۶
صفحه ۱۳۱ ----- ۱۶۷
صفحه ۱۳۲ ----- ۱۶۷
صفحه ۱۳۳ ----- ۱۶۸
صفحه ۱۳۴ ----- ۱۶۹
صفحه ۱۳۵ ----- ۱۷۰
صفحه ۱۳۶ ----- ۱۷۰
صفحه ۱۳۷ ----- ۱۷۱
صفحه ۱۳۸ ----- ۱۷۱
صفحه ۱۳۹ ----- ۱۷۲

صفحه ۱۴۰ ----- ۱۷۳
صفحه ۱۴۱ ----- ۱۷۳
صفحه ۱۴۲ ----- ۱۷۴
صفحه ۱۴۳ ----- ۱۷۵
صفحه ۱۴۴ ----- ۱۷۵
صفحه ۱۴۵ ----- ۱۷۶
صفحه ۱۴۶ ----- ۱۷۷
صفحه ۱۴۷ ----- ۱۷۷
صفحه ۱۴۸ ----- ۱۷۸
صفحه ۱۴۹ ----- ۱۷۹
صفحه ۱۵۰ ----- ۱۸۰
صفحه ۱۵۱ ----- ۱۸۰
صفحه ۱۵۲ ----- ۱۸۱
صفحه ۱۵۳ ----- ۱۸۲
صفحه ۱۵۴ ----- ۱۸۲
صفحه ۱۵۵ ----- ۱۸۳
صفحه ۱۵۶ ----- ۱۸۴
صفحه ۱۵۷ ----- ۱۸۴
صفحه ۱۵۸ ----- ۱۸۵
صفحه ۱۵۹ ----- ۱۸۶
صفحه ۱۶۰ ----- ۱۸۷
صفحه ۱۶۱ ----- ۱۸۷
صفحه ۱۶۲ ----- ۱۸۸
صفحه ۱۶۳ ----- ۱۸۹

صفحه ۱۶۴ ----- ۱۹۰
صفحه ۱۶۵ ----- ۱۹۰
صفحه ۱۶۶ ----- ۱۹۱
صفحه ۱۶۷ ----- ۱۹۲
صفحه ۱۶۸ ----- ۱۹۲
صفحه ۱۶۹ ----- ۱۹۳
صفحه ۱۷۰ ----- ۱۹۴
صفحه ۱۷۱ ----- ۱۹۵
صفحه ۱۷۲ ----- ۱۹۵
صفحه ۱۷۳ ----- ۱۹۶
صفحه ۱۷۴ ----- ۱۹۷
صفحه ۱۷۵ ----- ۱۹۸
صفحه ۱۷۶ ----- ۱۹۸
صفحه ۱۷۷ ----- ۱۹۹
صفحه ۱۷۸ ----- ۲۰۰
صفحه ۱۷۹ ----- ۲۰۰
صفحه ۱۸۰ ----- ۲۰۱
صفحه ۱۸۱ ----- ۲۰۲
صفحه ۱۸۲ ----- ۲۰۳
صفحه ۱۸۳ ----- ۲۰۳
صفحه ۱۸۴ ----- ۲۰۴
صفحه ۱۸۵ ----- ۲۰۵
صفحه ۱۸۶ ----- ۲۰۵
صفحه ۱۸۷ ----- ۲۰۶

صفحه ۱۸۸ ----- ۲۰۷
صفحه ۱۸۹ ----- ۲۰۸
صفحه ۱۹۰ ----- ۲۰۸
صفحه ۱۹۱ ----- ۲۰۹
صفحه ۱۹۲ ----- ۲۱۰
صفحه ۱۹۳ ----- ۲۱۰
صفحه ۱۹۴ ----- ۲۱۱
صفحه ۱۹۵ ----- ۲۱۲
صفحه ۱۹۶ ----- ۲۱۲
صفحه ۱۹۷ ----- ۲۱۳
صفحه ۱۹۸ ----- ۲۱۴
صفحه ۱۹۹ ----- ۲۱۵
صفحه ۲۰۰ ----- ۲۱۵
صفحه ۲۰۱ ----- ۲۱۶
صفحه ۲۰۲ ----- ۲۱۷
صفحه ۲۰۳ ----- ۲۱۸
صفحه ۲۰۴ ----- ۲۱۸
صفحه ۲۰۵ ----- ۲۱۹
صفحه ۲۰۶ ----- ۲۲۰
صفحه ۲۰۷ ----- ۲۲۰
صفحه ۲۰۸ ----- ۲۲۱
صفحه ۲۰۹ ----- ۲۲۲
صفحه ۲۱۰ ----- ۲۲۳
صفحه ۲۱۱ ----- ۲۲۳

صفحه ۲۱۲ ----- ۲۲۴
صفحه ۲۱۳ ----- ۲۲۵
صفحه ۲۱۴ ----- ۲۲۵
صفحه ۲۱۵ ----- ۲۲۶
صفحه ۲۱۶ ----- ۲۲۷
صفحه ۲۱۷ ----- ۲۲۷
صفحه ۲۱۸ ----- ۲۲۸
صفحه ۲۱۹ ----- ۲۲۹
صفحه ۲۲۰ ----- ۲۲۹
صفحه ۲۲۱ ----- ۲۳۰
صفحه ۲۲۲ ----- ۲۳۱
صفحه ۲۲۳ ----- ۲۳۱
صفحه ۲۲۴ ----- ۲۳۲
صفحه ۲۲۵ ----- ۲۳۳
صفحه ۲۲۶ ----- ۲۳۴
صفحه ۲۲۷ ----- ۲۳۴
صفحه ۲۲۸ ----- ۲۳۵
صفحه ۲۲۹ ----- ۲۳۶
صفحه ۲۳۰ ----- ۲۳۷
صفحه ۲۳۱ ----- ۲۳۷
صفحه ۲۳۲ ----- ۲۳۸
صفحه ۲۳۳ ----- ۲۳۹
صفحه ۲۳۴ ----- ۲۳۹
صفحه ۲۳۵ ----- ۲۴۰

صفحه ۲۳۶ ----- ۲۴۱
صفحه ۲۳۷ ----- ۲۴۱
صفحه ۲۳۸ ----- ۲۴۲
صفحه ۲۳۹ ----- ۲۴۳
صفحه ۲۴۰ ----- ۲۴۳
صفحه ۲۴۱ ----- ۲۴۴
صفحه ۲۴۲ ----- ۲۴۵
صفحه ۲۴۳ ----- ۲۴۵
صفحه ۲۴۴ ----- ۲۴۶
صفحه ۲۴۵ ----- ۲۴۶
صفحه ۲۴۶ ----- ۲۴۷
صفحه ۲۴۷ ----- ۲۴۷
صفحه ۲۴۸ ----- ۲۴۸
صفحه ۲۴۹ ----- ۲۴۹
صفحه ۲۵۰ ----- ۲۵۰
صفحه ۲۵۱ ----- ۲۵۰
صفحه ۲۵۲ ----- ۲۵۱
صفحه ۲۵۳ ----- ۲۵۲
صفحه ۲۵۴ ----- ۲۵۲
صفحه ۲۵۵ ----- ۲۵۳
صفحه ۲۵۶ ----- ۲۵۴
صفحه ۲۵۷ ----- ۲۵۴
صفحه ۲۵۸ ----- ۲۵۵
صفحه ۲۵۹ ----- ۲۵۶

صفحه ۲۶۰ ----- ۲۵۷
صفحه ۲۶۱ ----- ۲۵۷
صفحه ۲۶۲ ----- ۲۵۸
صفحه ۲۶۳ ----- ۲۵۹
صفحه ۲۶۴ ----- ۲۶۰
صفحه ۲۶۵ ----- ۲۶۰
صفحه ۲۶۶ ----- ۲۶۱
صفحه ۲۶۷ ----- ۲۶۲
صفحه ۲۶۸ ----- ۲۶۳
صفحه ۲۶۹ ----- ۲۶۳
صفحه ۲۷۰ ----- ۲۶۴
صفحه ۲۷۱ ----- ۲۶۵
صفحه ۲۷۲ ----- ۲۶۵
صفحه ۲۷۳ ----- ۲۶۶
صفحه ۲۷۴ ----- ۲۶۷
صفحه ۲۷۵ ----- ۲۶۷
صفحه ۲۷۶ ----- ۲۶۸
صفحه ۲۷۷ ----- ۲۶۹
صفحه ۲۷۸ ----- ۲۶۹
صفحه ۲۷۹ ----- ۲۷۰
صفحه ۲۸۰ ----- ۲۷۱
صفحه ۲۸۱ ----- ۲۷۱
صفحه ۲۸۲ ----- ۲۷۲
صفحه ۲۸۳ ----- ۲۷۳

صفحه ۲۸۴ ----- ۲۷۴
صفحه ۲۸۵ ----- ۲۷۴
صفحه ۲۸۶ ----- ۲۷۵
صفحه ۲۸۷ ----- ۲۷۶
صفحه ۲۸۸ ----- ۲۷۷
صفحه ۲۸۹ ----- ۲۷۷
صفحه ۲۹۰ ----- ۲۷۸
صفحه ۲۹۱ ----- ۲۷۹
صفحه ۲۹۲ ----- ۲۷۹
صفحه ۲۹۳ ----- ۲۸۰
صفحه ۲۹۴ ----- ۲۸۱
صفحه ۲۹۵ ----- ۲۸۲
صفحه ۲۹۶ ----- ۲۸۲
صفحه ۲۹۷ ----- ۲۸۳
صفحه ۲۹۸ ----- ۲۸۴
صفحه ۲۹۹ ----- ۲۸۴
صفحه ۳۰۰ ----- ۲۸۵
صفحه ۳۰۱ ----- ۲۸۶
صفحه ۳۰۲ ----- ۲۸۷
صفحه ۳۰۳ ----- ۲۸۷
صفحه ۳۰۴ ----- ۲۸۸
صفحه ۳۰۵ ----- ۲۸۹
صفحه ۳۰۶ ----- ۲۹۰
صفحه ۳۰۷ ----- ۲۹۰

صفحه ۳۰۸ ----- ۲۹۱
صفحه ۳۰۹ ----- ۲۹۲
صفحه ۳۱۰ ----- ۲۹۲
صفحه ۳۱۱ ----- ۲۹۳
صفحه ۳۱۲ ----- ۲۹۴
صفحه ۳۱۳ ----- ۲۹۴
صفحه ۳۱۴ ----- ۲۹۵
صفحه ۳۱۵ ----- ۲۹۶
صفحه ۳۱۶ ----- ۲۹۷
صفحه ۳۱۷ ----- ۲۹۷
صفحه ۳۱۸ ----- ۲۹۸
صفحه ۳۱۹ ----- ۲۹۹
صفحه ۳۲۰ ----- ۲۹۹
صفحه ۳۲۱ ----- ۳۰۰
صفحه ۳۲۲ ----- ۳۰۱
صفحه ۳۲۳ ----- ۳۰۱
صفحه ۳۲۴ ----- ۳۰۲
صفحه ۳۲۵ ----- ۳۰۳
صفحه ۳۲۶ ----- ۳۰۴
صفحه ۳۲۷ ----- ۳۰۴
صفحه ۳۲۸ ----- ۳۰۵
صفحه ۳۲۹ ----- ۳۰۶
صفحه ۳۳۰ ----- ۳۰۶
صفحه ۳۳۱ ----- ۳۰۷

صفحه ۳۳۲ ----- ۳۰۸
صفحه ۳۳۳ ----- ۳۰۸
صفحه ۳۳۴ ----- ۳۰۹
صفحه ۳۳۵ ----- ۳۱۰
صفحه ۳۳۶ ----- ۳۱۰
صفحه ۳۳۷ ----- ۳۱۱
صفحه ۳۳۸ ----- ۳۱۲
صفحه ۳۳۹ ----- ۳۱۲
صفحه ۳۴۰ ----- ۳۱۳
صفحه ۳۴۱ ----- ۳۱۴
صفحه ۳۴۲ ----- ۳۱۴
صفحه ۳۴۳ ----- ۳۱۵
صفحه ۳۴۴ ----- ۳۱۶
صفحه ۳۴۵ ----- ۳۱۶
صفحه ۳۴۶ ----- ۳۱۷
صفحه ۳۴۷ ----- ۳۱۸
صفحه ۳۴۸ ----- ۳۱۸
صفحه ۳۴۹ ----- ۳۱۹
صفحه ۳۵۰ ----- ۳۲۰
صفحه ۳۵۱ ----- ۳۲۰
صفحه ۳۵۲ ----- ۳۲۱
صفحه ۳۵۳ ----- ۳۲۲
صفحه ۳۵۴ ----- ۳۲۲
صفحه ۳۵۵ ----- ۳۲۳

صفحه ۳۵۶ ----- ۳۲۴
صفحه ۳۵۷ ----- ۳۲۵
صفحه ۳۵۸ ----- ۳۲۵
صفحه ۳۵۹ ----- ۳۲۶
صفحه ۳۶۰ ----- ۳۲۷
صفحه ۳۶۱ ----- ۳۲۷
صفحه ۳۶۲ ----- ۳۲۸
صفحه ۳۶۳ ----- ۳۲۹
صفحه ۳۶۴ ----- ۳۳۰
صفحه ۳۶۵ ----- ۳۳۰
صفحه ۳۶۶ ----- ۳۳۱
صفحه ۳۶۷ ----- ۳۳۲
صفحه ۳۶۸ ----- ۳۳۲
صفحه ۳۶۹ ----- ۳۳۳
صفحه ۳۷۰ ----- ۳۳۴
صفحه ۳۷۱ ----- ۳۳۵
صفحه ۳۷۲ ----- ۳۳۵
صفحه ۳۷۳ ----- ۳۳۶
صفحه ۳۷۴ ----- ۳۳۷
صفحه ۳۷۵ ----- ۳۳۷
صفحه ۳۷۶ ----- ۳۳۸
صفحه ۳۷۷ ----- ۳۳۹
صفحه ۳۷۸ ----- ۳۴۰
صفحه ۳۷۹ ----- ۳۴۰

صفحه ۳۸۰ ----- ۳۴۱
صفحه ۳۸۱ ----- ۳۴۲
صفحه ۳۸۲ ----- ۳۴۲
صفحه ۳۸۳ ----- ۳۴۳
صفحه ۳۸۴ ----- ۳۴۴
صفحه ۳۸۵ ----- ۳۴۴
صفحه ۳۸۶ ----- ۳۴۵
صفحه ۳۸۷ ----- ۳۴۶
صفحه ۳۸۸ ----- ۳۴۷
صفحه ۳۸۹ ----- ۳۴۷
صفحه ۳۹۰ ----- ۳۴۸
صفحه ۳۹۱ ----- ۳۴۹
صفحه ۳۹۲ ----- ۳۴۹
صفحه ۳۹۳ ----- ۳۵۰
صفحه ۳۹۴ ----- ۳۵۱
صفحه ۳۹۵ ----- ۳۵۱
صفحه ۳۹۶ ----- ۳۵۲
صفحه ۳۹۷ ----- ۳۵۳
صفحه ۳۹۸ ----- ۳۵۳
صفحه ۳۹۹ ----- ۳۵۴
صفحه ۴۰۰ ----- ۳۵۵
صفحه ۴۰۱ ----- ۳۵۵
صفحه ۴۰۲ ----- ۳۵۶
صفحه ۴۰۳ ----- ۳۵۷

صفحه ۴۰۴ ----- ۳۵۸
صفحه ۴۰۵ ----- ۳۵۸
صفحه ۴۰۶ ----- ۳۵۹
صفحه ۴۰۷ ----- ۳۶۰
صفحه ۴۰۸ ----- ۳۶۱
صفحه ۴۰۹ ----- ۳۶۱
صفحه ۴۱۰ ----- ۳۶۲
صفحه ۴۱۱ ----- ۳۶۳
صفحه ۴۱۲ ----- ۳۶۳
صفحه ۴۱۳ ----- ۳۶۴
صفحه ۴۱۴ ----- ۳۶۵
صفحه ۴۱۵ ----- ۳۶۶
صفحه ۴۱۶ ----- ۳۶۶
صفحه ۴۱۷ ----- ۳۶۷
صفحه ۴۱۸ ----- ۳۶۸
صفحه ۴۱۹ ----- ۳۶۸
صفحه ۴۲۰ ----- ۳۶۹
صفحه ۴۲۱ ----- ۳۷۰
صفحه ۴۲۲ ----- ۳۷۰
صفحه ۴۲۳ ----- ۳۷۱
صفحه ۴۲۴ ----- ۳۷۲
صفحه ۴۲۵ ----- ۳۷۲
صفحه ۴۲۶ ----- ۳۷۳
صفحه ۴۲۷ ----- ۳۷۴

صفحه ۴۲۸ ----- ۳۷۵
صفحه ۴۲۹ ----- ۳۷۵
صفحه ۴۳۰ ----- ۳۷۶
صفحه ۴۳۱ ----- ۳۷۷
صفحه ۴۳۲ ----- ۳۷۷
صفحه ۴۳۳ ----- ۳۷۸
صفحه ۴۳۴ ----- ۳۷۹
صفحه ۴۳۵ ----- ۳۷۹
صفحه ۴۳۶ ----- ۳۸۰
صفحه ۴۳۷ ----- ۳۸۱
صفحه ۴۳۸ ----- ۳۸۲
صفحه ۴۳۹ ----- ۳۸۲
صفحه ۴۴۰ ----- ۳۸۳
صفحه ۴۴۱ ----- ۳۸۴
صفحه ۴۴۲ ----- ۳۸۴
صفحه ۴۴۳ ----- ۳۸۵
صفحه ۴۴۴ ----- ۳۸۶
صفحه ۴۴۵ ----- ۳۸۷
صفحه ۴۴۶ ----- ۳۸۷
صفحه ۴۴۷ ----- ۳۸۸
صفحه ۴۴۸ ----- ۳۸۹
صفحه ۴۴۹ ----- ۳۸۹
صفحه ۴۵۰ ----- ۳۹۰
صفحه ۴۵۱ ----- ۳۹۱

صفحه ۴۵۲ ----- ۳۹۱
صفحه ۴۵۳ ----- ۳۹۲
صفحه ۴۵۴ ----- ۳۹۳
صفحه ۴۵۵ ----- ۳۹۳
صفحه ۴۵۶ ----- ۳۹۴
صفحه ۴۵۷ ----- ۳۹۵
صفحه ۴۵۸ ----- ۳۹۶
صفحه ۴۵۹ ----- ۳۹۶
صفحه ۴۶۰ ----- ۳۹۷
صفحه ۴۶۱ ----- ۳۹۸
صفحه ۴۶۲ ----- ۳۹۸
صفحه ۴۶۳ ----- ۳۹۹
صفحه ۴۶۴ ----- ۴۰۰
صفحه ۴۶۵ ----- ۴۰۱
صفحه ۴۶۶ ----- ۴۰۱
صفحه ۴۶۷ ----- ۴۰۲
صفحه ۴۶۸ ----- ۴۰۳
صفحه ۴۶۹ ----- ۴۰۴
صفحه ۴۷۰ ----- ۴۰۴
صفحه ۴۷۱ ----- ۴۰۵
صفحه ۴۷۲ ----- ۴۰۶
صفحه ۴۷۳ ----- ۴۰۶
صفحه ۴۷۴ ----- ۴۰۷
صفحه ۴۷۵ ----- ۴۰۸

صفحه ۴۷۶ ----- ۴۰۹
صفحه ۴۷۷ ----- ۴۰۹
صفحه ۴۷۸ ----- ۴۱۰
صفحه ۴۷۹ ----- ۴۱۱
صفحه ۴۸۰ ----- ۴۱۲
صفحه ۴۸۱ ----- ۴۱۲
صفحه ۴۸۲ ----- ۴۱۳
صفحه ۴۸۳ ----- ۴۱۴
صفحه ۴۸۴ ----- ۴۱۴
صفحه ۴۸۵ ----- ۴۱۵
صفحه ۴۸۶ ----- ۴۱۶
صفحه ۴۸۷ ----- ۴۱۷
صفحه ۴۸۸ ----- ۴۱۷
صفحه ۴۸۹ ----- ۴۱۸
صفحه ۴۹۰ ----- ۴۱۹
صفحه ۴۹۱ ----- ۴۱۹
صفحه ۴۹۲ ----- ۴۲۰
صفحه ۴۹۳ ----- ۴۲۱
صفحه ۴۹۴ ----- ۴۲۱
صفحه ۴۹۵ ----- ۴۲۲
صفحه ۴۹۶ ----- ۴۲۳
صفحه ۴۹۷ ----- ۴۲۳
صفحه ۴۹۸ ----- ۴۲۴
صفحه ۴۹۹ ----- ۴۲۵

صفحه ۵۰۰ ----- ۴۲۵
صفحه ۵۰۱ ----- ۴۲۶
صفحه ۵۰۲ ----- ۴۲۷
صفحه ۵۰۳ ----- ۴۲۷
صفحه ۵۰۴ ----- ۴۲۸
صفحه ۵۰۵ ----- ۴۲۹
صفحه ۵۰۶ ----- ۴۲۹
صفحه ۵۰۷ ----- ۴۳۰
صفحه ۵۰۸ ----- ۴۳۱
صفحه ۵۰۹ ----- ۴۳۲
صفحه ۵۱۰ ----- ۴۳۲
صفحه ۵۱۱ ----- ۴۳۳
صفحه ۵۱۲ ----- ۴۳۴
صفحه ۵۱۳ ----- ۴۳۴
صفحه ۵۱۴ ----- ۴۳۵
صفحه ۵۱۵ ----- ۴۳۶
صفحه ۵۱۶ ----- ۴۳۶
صفحه ۵۱۷ ----- ۴۳۷
صفحه ۵۱۸ ----- ۴۳۸
صفحه ۵۱۹ ----- ۴۳۸
صفحه ۵۲۰ ----- ۴۳۹
صفحه ۵۲۱ ----- ۴۴۰
صفحه ۵۲۲ ----- ۴۴۰
صفحه ۵۲۳ ----- ۴۴۱

صفحه ۵۲۴ ----- ۴۴۲
صفحه ۵۲۵ ----- ۴۴۲
صفحه ۵۲۶ ----- ۴۴۳
صفحه ۵۲۷ ----- ۴۴۴
صفحه ۵۲۸ ----- ۴۴۴
صفحه ۵۲۹ ----- ۴۴۵
صفحه ۵۳۰ ----- ۴۴۵
صفحه ۵۳۱ ----- ۴۴۶
صفحه ۵۳۲ ----- ۴۴۶
صفحه ۵۳۳ ----- ۴۴۷
صفحه ۵۳۹ ----- ۴۴۸
صفحه ۵۴۰ ----- ۴۴۸
صفحه ۵۴۱ ----- ۴۴۸
صفحه ۵۴۲ ----- ۴۴۹
صفحه ۵۴۳ ----- ۴۵۰
صفحه ۵۴۴ ----- ۴۵۰
صفحه ۵۴۵ ----- ۴۵۱
صفحه ۵۴۶ ----- ۴۵۲
صفحه ۵۴۷ ----- ۴۵۲
صفحه ۵۴۸ ----- ۴۵۳
صفحه ۵۴۹ ----- ۴۵۳
صفحه ۵۵۰ ----- ۴۵۴
صفحه ۵۵۱ ----- ۴۵۵
صفحه ۵۵۲ ----- ۴۵۵

صفحه ۵۵۳ ----- ۴۵۶
صفحه ۵۵۴ ----- ۴۵۷
صفحه ۵۵۵ ----- ۴۵۷
صفحه ۵۵۶ ----- ۴۵۸
صفحه ۵۵۷ ----- ۴۵۹
صفحه ۵۵۸ ----- ۴۶۰
صفحه ۵۵۹ ----- ۴۶۰
صفحه ۵۶۰ ----- ۴۶۱
صفحه ۵۶۱ ----- ۴۶۲
صفحه ۵۶۲ ----- ۴۶۲
صفحه ۵۶۳ ----- ۴۶۳
صفحه ۵۶۴ ----- ۴۶۴
صفحه ۵۶۵ ----- ۴۶۵
صفحه ۵۶۶ ----- ۴۶۵
صفحه ۵۶۷ ----- ۴۶۶
صفحه ۵۶۸ ----- ۴۶۷
صفحه ۵۶۹ ----- ۴۶۸
صفحه ۵۷۰ ----- ۴۶۸
صفحه ۵۷۱ ----- ۴۶۹
صفحه ۵۷۲ ----- ۴۷۰
صفحه ۵۷۳ ----- ۴۷۱
صفحه ۵۷۴ ----- ۴۷۱
صفحه ۵۷۵ ----- ۴۷۲
صفحه ۵۷۶ ----- ۴۷۳

صفحه ۵۷۷ ----- ۴۷۴
صفحه ۵۷۸ ----- ۴۷۴
صفحه ۵۷۹ ----- ۴۷۵
صفحه ۵۸۰ ----- ۴۷۶
صفحه ۵۸۱ ----- ۴۷۷
صفحه ۵۸۲ ----- ۴۷۷
صفحه ۵۸۳ ----- ۴۷۸
صفحه ۵۸۴ ----- ۴۷۹
صفحه ۵۸۵ ----- ۴۸۰
صفحه ۵۸۶ ----- ۴۸۰
صفحه ۵۸۷ ----- ۴۸۱
صفحه ۵۸۸ ----- ۴۸۲
صفحه ۵۸۹ ----- ۴۸۳
صفحه ۵۹۰ ----- ۴۸۳
صفحه ۵۹۱ ----- ۴۸۴
صفحه ۵۹۲ ----- ۴۸۵
صفحه ۵۹۳ ----- ۴۸۶
صفحه ۵۹۴ ----- ۴۸۶
صفحه ۵۹۵ ----- ۴۸۷
صفحه ۵۹۶ ----- ۴۸۸
صفحه ۵۹۷ ----- ۴۸۸
صفحه ۵۹۸ ----- ۴۸۹
صفحه ۵۹۹ ----- ۴۹۰
صفحه ۶۰۰ ----- ۴۹۱

صفحه ۶۰۱ ----- ۴۹۱
صفحه ۶۰۲ ----- ۴۹۲
صفحه ۶۰۳ ----- ۴۹۳
صفحه ۶۰۴ ----- ۴۹۴
صفحه ۶۰۵ ----- ۴۹۴
صفحه ۶۰۶ ----- ۴۹۵
صفحه ۶۰۷ ----- ۴۹۶
صفحه ۶۰۸ ----- ۴۹۶
صفحه ۶۰۹ ----- ۴۹۷
صفحه ۶۱۰ ----- ۴۹۸
صفحه ۶۱۱ ----- ۴۹۹
صفحه ۶۱۲ ----- ۴۹۹
صفحه ۶۱۳ ----- ۵۰۰
صفحه ۶۱۴ ----- ۵۰۱
صفحه ۶۱۵ ----- ۵۰۲
صفحه ۶۱۶ ----- ۵۰۲
صفحه ۶۱۷ ----- ۵۰۳
صفحه ۶۱۸ ----- ۵۰۴
صفحه ۶۱۹ ----- ۵۰۵
صفحه ۶۲۰ ----- ۵۰۵
صفحه ۶۲۱ ----- ۵۰۶
صفحه ۶۲۲ ----- ۵۰۷
صفحه ۶۲۳ ----- ۵۰۸
صفحه ۶۲۴ ----- ۵۰۸

صفحه ۶۲۵ ----- ۵۰۹
صفحه ۶۲۶ ----- ۵۱۰
صفحه ۶۲۷ ----- ۵۱۱
صفحه ۶۲۸ ----- ۵۱۱
صفحه ۶۲۹ ----- ۵۱۲
صفحه ۶۳۰ ----- ۵۱۳
صفحه ۶۳۱ ----- ۵۱۴
صفحه ۶۳۲ ----- ۵۱۴
صفحه ۶۳۳ ----- ۵۱۵
صفحه ۶۳۴ ----- ۵۱۶
صفحه ۶۳۵ ----- ۵۱۷
صفحه ۶۳۶ ----- ۵۱۷
صفحه ۶۳۷ ----- ۵۱۸
صفحه ۶۳۸ ----- ۵۱۹
صفحه ۶۳۹ ----- ۵۲۰
صفحه ۶۴۰ ----- ۵۲۰
صفحه ۶۴۱ ----- ۵۲۱
صفحه ۶۴۲ ----- ۵۲۲
صفحه ۶۴۳ ----- ۵۲۳
صفحه ۶۴۴ ----- ۵۲۳
صفحه ۶۴۵ ----- ۵۲۴
صفحه ۶۴۶ ----- ۵۲۵
صفحه ۶۴۷ ----- ۵۲۶
صفحه ۶۴۸ ----- ۵۲۶

صفحه ۶۴۹ ----- ۵۲۷
صفحه ۶۵۰ ----- ۵۲۸
صفحه ۶۵۱ ----- ۵۲۹
صفحه ۶۵۲ ----- ۵۲۹
صفحه ۶۵۳ ----- ۵۳۰
صفحه ۶۵۴ ----- ۵۳۱
صفحه ۶۵۵ ----- ۵۳۱
صفحه ۶۵۶ ----- ۵۳۲
صفحه ۶۵۷ ----- ۵۳۳
صفحه ۶۵۸ ----- ۵۳۴
صفحه ۶۵۹ ----- ۵۳۴
صفحه ۶۶۰ ----- ۵۳۵
صفحه ۶۶۱ ----- ۵۳۶
صفحه ۶۶۲ ----- ۵۳۷
صفحه ۶۶۳ ----- ۵۳۷
صفحه ۶۶۴ ----- ۵۳۸
صفحه ۶۶۵ ----- ۵۳۹
صفحه ۶۶۶ ----- ۵۴۰
صفحه ۶۶۷ ----- ۵۴۰
صفحه ۶۶۸ ----- ۵۴۱
صفحه ۶۶۹ ----- ۵۴۲
صفحه ۶۷۰ ----- ۵۴۳
صفحه ۶۷۱ ----- ۵۴۳
صفحه ۶۷۲ ----- ۵۴۴

صفحه ۶۷۳ ----- ۵۴۵
صفحه ۶۷۴ ----- ۵۴۵
صفحه ۶۷۵ ----- ۵۴۶
صفحه ۶۷۶ ----- ۵۴۷
صفحه ۶۷۷ ----- ۵۴۸
صفحه ۶۷۸ ----- ۵۴۸
صفحه ۶۷۹ ----- ۵۴۹
صفحه ۶۸۰ ----- ۵۵۰
صفحه ۶۸۱ ----- ۵۵۱
صفحه ۶۸۲ ----- ۵۵۱
صفحه ۶۸۳ ----- ۵۵۲
صفحه ۶۸۴ ----- ۵۵۳
صفحه ۶۸۵ ----- ۵۵۴
صفحه ۶۸۶ ----- ۵۵۴
صفحه ۶۸۷ ----- ۵۵۵
صفحه ۶۸۸ ----- ۵۵۶
صفحه ۶۸۹ ----- ۵۵۶
صفحه ۶۹۰ ----- ۵۵۷
صفحه ۶۹۱ ----- ۵۵۸
صفحه ۶۹۲ ----- ۵۵۹
صفحه ۶۹۳ ----- ۵۵۹
صفحه ۶۹۴ ----- ۵۶۰
صفحه ۶۹۵ ----- ۵۶۱
صفحه ۶۹۶ ----- ۵۶۲

صفحه ۶۹۷ ----- ۵۶۲
صفحه ۶۹۸ ----- ۵۶۳
صفحه ۶۹۹ ----- ۵۶۴
صفحه ۷۰۰ ----- ۵۶۵
صفحه ۷۰۱ ----- ۵۶۵
صفحه ۷۰۲ ----- ۵۶۶
صفحه ۷۰۳ ----- ۵۶۷
صفحه ۷۰۴ ----- ۵۶۸
صفحه ۷۰۵ ----- ۵۶۸
صفحه ۷۰۶ ----- ۵۶۹
صفحه ۷۰۷ ----- ۵۷۰
صفحه ۷۰۸ ----- ۵۷۱
صفحه ۷۰۹ ----- ۵۷۱
صفحه ۷۱۰ ----- ۵۷۲
صفحه ۷۱۱ ----- ۵۷۳
صفحه ۷۱۲ ----- ۵۷۴
صفحه ۷۱۳ ----- ۵۷۴
صفحه ۷۱۴ ----- ۵۷۵
صفحه ۷۱۵ ----- ۵۷۶
صفحه ۷۱۶ ----- ۵۷۶
صفحه ۷۱۷ ----- ۵۷۷
صفحه ۷۱۸ ----- ۵۷۸
صفحه ۷۱۹ ----- ۵۷۹
صفحه ۷۲۰ ----- ۵۸۰

صفحه ۷۲۱ ----- ۵۸۰
صفحه ۷۲۲ ----- ۵۸۱
صفحه ۷۲۳ ----- ۵۸۲
صفحه ۷۲۴ ----- ۵۸۳
المجلد-۲ ----- ۵۸۳
باب الباء ----- ۵۸۳
باب التاء ----- ۶۲۵
باب الثاء ----- ۶۲۷
باب الجيم ----- ۶۳۹
باب الحاء ----- ۷۴۱
المجلد-۳ ----- ۸۶۸
باب الحاء ----- ۸۶۸
باب الخاء ----- ۱۰۶۷
باب الدال ----- ۱۰۹۸
باب الذال ----- ۱۱۱۶
باب الراء ----- ۱۱۱۸
باب الزاء ----- ۱۱۴۰
المجلد-۴ ----- ۱۱۸۹
باب السين ----- ۱۱۸۹
باب الشين ----- ۱۳۱۳
باب الصاد ----- ۱۳۳۵
باب الضاد ----- ۱۳۶۷
باب الطاء ----- ۱۳۷۴
باب الظاء ----- ۱۳۸۴

باب العين ----- ۱۳۸۶

المجلد-۵ ----- ۱۵۲۹

صفحه ۰۰۱ ----- ۱۵۲۹

صفحه ۰۰۲ ----- ۱۵۳۰

صفحه ۰۰۳ ----- ۱۵۳۰

صفحه ۰۰۴ ----- ۱۵۳۰

صفحه ۰۰۵ ----- ۱۵۳۱

صفحه ۰۰۶ ----- ۱۵۳۲

صفحه ۰۰۷ ----- ۱۵۳۳

صفحه ۰۰۸ ----- ۱۵۳۳

صفحه ۰۰۹ ----- ۱۵۳۴

صفحه ۰۱۰ ----- ۱۵۳۵

صفحه ۰۱۱ ----- ۱۵۳۶

صفحه ۰۱۲ ----- ۱۵۳۶

صفحه ۰۱۳ ----- ۱۵۳۷

صفحه ۰۱۴ ----- ۱۵۳۸

صفحه ۰۱۵ ----- ۱۵۳۹

صفحه ۰۱۶ ----- ۱۵۳۹

صفحه ۰۱۷ ----- ۱۵۴۰

صفحه ۰۱۸ ----- ۱۵۴۱

صفحه ۰۱۹ ----- ۱۵۴۱

صفحه ۰۲۰ ----- ۱۵۴۲

صفحه ۰۲۱ ----- ۱۵۴۳

صفحه ۰۲۲ ----- ۱۵۴۴

صفحه ۰۲۳ ----- ۱۵۴۴
صفحه ۰۲۴ ----- ۱۵۴۵
صفحه ۰۲۵ ----- ۱۵۴۶
صفحه ۰۲۶ ----- ۱۵۴۷
صفحه ۰۲۷ ----- ۱۵۴۸
صفحه ۰۲۸ ----- ۱۵۴۸
صفحه ۰۲۹ ----- ۱۵۴۹
صفحه ۰۳۰ ----- ۱۵۵۰
صفحه ۰۳۱ ----- ۱۵۵۱
صفحه ۰۳۲ ----- ۱۵۵۱
صفحه ۰۳۳ ----- ۱۵۵۲
صفحه ۰۳۴ ----- ۱۵۵۳
صفحه ۰۳۵ ----- ۱۵۵۴
صفحه ۰۳۶ ----- ۱۵۵۴
صفحه ۰۳۷ ----- ۱۵۵۵
صفحه ۰۳۸ ----- ۱۵۵۶
صفحه ۰۳۹ ----- ۱۵۵۷
صفحه ۰۴۰ ----- ۱۵۵۷
صفحه ۰۴۱ ----- ۱۵۵۸
صفحه ۰۴۲ ----- ۱۵۵۹
صفحه ۰۴۳ ----- ۱۵۶۰
صفحه ۰۴۴ ----- ۱۵۶۰
صفحه ۰۴۵ ----- ۱۵۶۱
صفحه ۰۴۶ ----- ۱۵۶۲

صفحه ۰۴۷ ----- ۱۵۶۳
صفحه ۰۴۸ ----- ۱۵۶۳
صفحه ۰۴۹ ----- ۱۵۶۴
صفحه ۰۵۰ ----- ۱۵۶۵
صفحه ۰۵۱ ----- ۱۵۶۶
صفحه ۰۵۲ ----- ۱۵۶۶
صفحه ۰۵۳ ----- ۱۵۶۷
صفحه ۰۵۴ ----- ۱۵۶۸
صفحه ۰۵۵ ----- ۱۵۶۹
صفحه ۰۵۶ ----- ۱۵۶۹
صفحه ۰۵۷ ----- ۱۵۷۰
صفحه ۰۵۸ ----- ۱۵۷۱
صفحه ۰۵۹ ----- ۱۵۷۲
صفحه ۰۶۰ ----- ۱۵۷۳
صفحه ۰۶۱ ----- ۱۵۷۳
صفحه ۰۶۲ ----- ۱۵۷۴
صفحه ۰۶۳ ----- ۱۵۷۵
صفحه ۰۶۴ ----- ۱۵۷۶
صفحه ۰۶۵ ----- ۱۵۷۶
صفحه ۰۶۶ ----- ۱۵۷۷
صفحه ۰۶۷ ----- ۱۵۷۸
صفحه ۰۶۸ ----- ۱۵۷۹
صفحه ۰۶۹ ----- ۱۵۷۹
صفحه ۰۷۰ ----- ۱۵۸۰

صفحه ۰۷۱ ----- ۱۵۸۱
صفحه ۰۷۲ ----- ۱۵۸۲
صفحه ۰۷۳ ----- ۱۵۸۲
صفحه ۰۷۴ ----- ۱۵۸۳
صفحه ۰۷۵ ----- ۱۵۸۴
صفحه ۰۷۶ ----- ۱۵۸۵
صفحه ۰۷۷ ----- ۱۵۸۵
صفحه ۰۷۸ ----- ۱۵۸۶
صفحه ۰۷۹ ----- ۱۵۸۷
صفحه ۰۸۰ ----- ۱۵۸۸
صفحه ۰۸۱ ----- ۱۵۸۸
صفحه ۰۸۲ ----- ۱۵۸۹
صفحه ۰۸۳ ----- ۱۵۹۰
صفحه ۰۸۴ ----- ۱۵۹۱
صفحه ۰۸۵ ----- ۱۵۹۱
صفحه ۰۸۶ ----- ۱۵۹۲
صفحه ۰۸۷ ----- ۱۵۹۳
صفحه ۰۸۸ ----- ۱۵۹۴
صفحه ۰۸۹ ----- ۱۵۹۵
صفحه ۰۹۰ ----- ۱۵۹۵
صفحه ۰۹۱ ----- ۱۵۹۶
صفحه ۰۹۲ ----- ۱۵۹۷
صفحه ۰۹۳ ----- ۱۵۹۸
صفحه ۰۹۴ ----- ۱۵۹۹

صفحه ۰۹۵ ----- ۱۵۹۹
صفحه ۰۹۶ ----- ۱۶۰۰
صفحه ۰۹۷ ----- ۱۶۰۱
صفحه ۰۹۸ ----- ۱۶۰۱
صفحه ۰۹۹ ----- ۱۶۰۲
صفحه ۱۰۰ ----- ۱۶۰۳
صفحه ۱۰۱ ----- ۱۶۰۴
صفحه ۱۰۲ ----- ۱۶۰۵
صفحه ۱۰۳ ----- ۱۶۰۵
صفحه ۱۰۴ ----- ۱۶۰۶
صفحه ۱۰۵ ----- ۱۶۰۷
صفحه ۱۰۶ ----- ۱۶۰۸
صفحه ۱۰۷ ----- ۱۶۰۹
صفحه ۱۰۸ ----- ۱۶۰۹
صفحه ۱۰۹ ----- ۱۶۱۰
صفحه ۱۱۰ ----- ۱۶۱۱
صفحه ۱۱۱ ----- ۱۶۱۱
صفحه ۱۱۲ ----- ۱۶۱۲
صفحه ۱۱۳ ----- ۱۶۱۳
صفحه ۱۱۴ ----- ۱۶۱۴
صفحه ۱۱۵ ----- ۱۶۱۴
صفحه ۱۱۶ ----- ۱۶۱۵
صفحه ۱۱۷ ----- ۱۶۱۶
صفحه ۱۱۸ ----- ۱۶۱۷

صفحه ۱۱۹ ----- ۱۶۱۷
صفحه ۱۲۰ ----- ۱۶۱۸
صفحه ۱۲۱ ----- ۱۶۱۹
صفحه ۱۲۲ ----- ۱۶۲۰
صفحه ۱۲۳ ----- ۱۶۲۰
صفحه ۱۲۴ ----- ۱۶۲۱
صفحه ۱۲۵ ----- ۱۶۲۲
صفحه ۱۲۶ ----- ۱۶۲۳
صفحه ۱۲۷ ----- ۱۶۲۳
صفحه ۱۲۸ ----- ۱۶۲۴
صفحه ۱۲۹ ----- ۱۶۲۵
صفحه ۱۳۰ ----- ۱۶۲۶
صفحه ۱۳۱ ----- ۱۶۲۶
صفحه ۱۳۲ ----- ۱۶۲۷
صفحه ۱۳۳ ----- ۱۶۲۸
صفحه ۱۳۴ ----- ۱۶۲۹
صفحه ۱۳۵ ----- ۱۶۲۹
صفحه ۱۳۶ ----- ۱۶۳۰
صفحه ۱۳۷ ----- ۱۶۳۱
صفحه ۱۳۸ ----- ۱۶۳۲
صفحه ۱۳۹ ----- ۱۶۳۲
صفحه ۱۴۰ ----- ۱۶۳۳
صفحه ۱۴۱ ----- ۱۶۳۴
صفحه ۱۴۲ ----- ۱۶۳۵

صفحه ۱۴۳ ----- ۱۶۳۵
صفحه ۱۴۴ ----- ۱۶۳۶
صفحه ۱۴۵ ----- ۱۶۳۷
صفحه ۱۴۶ ----- ۱۶۳۸
صفحه ۱۴۷ ----- ۱۶۳۸
صفحه ۱۴۸ ----- ۱۶۳۹
صفحه ۱۴۹ ----- ۱۶۴۰
صفحه ۱۵۰ ----- ۱۶۴۱
صفحه ۱۵۱ ----- ۱۶۴۱
صفحه ۱۵۲ ----- ۱۶۴۲
صفحه ۱۵۳ ----- ۱۶۴۳
صفحه ۱۵۴ ----- ۱۶۴۴
صفحه ۱۵۵ ----- ۱۶۴۴
صفحه ۱۵۶ ----- ۱۶۴۵
صفحه ۱۵۷ ----- ۱۶۴۶
صفحه ۱۵۸ ----- ۱۶۴۷
صفحه ۱۵۹ ----- ۱۶۴۷
صفحه ۱۶۰ ----- ۱۶۴۸
صفحه ۱۶۱ ----- ۱۶۴۹
صفحه ۱۶۲ ----- ۱۶۵۰
صفحه ۱۶۳ ----- ۱۶۵۰
صفحه ۱۶۴ ----- ۱۶۵۱
صفحه ۱۶۵ ----- ۱۶۵۲
صفحه ۱۶۶ ----- ۱۶۵۳

صفحه ۱۶۷ ----- ۱۶۵۳
صفحه ۱۶۸ ----- ۱۶۵۴
صفحه ۱۶۹ ----- ۱۶۵۵
صفحه ۱۷۱ ----- ۱۶۵۵
صفحه ۱۷۲ ----- ۱۶۵۶
صفحه ۱۷۳ ----- ۱۶۵۷
صفحه ۱۷۴ ----- ۱۶۵۸
صفحه ۱۷۵ ----- ۱۶۵۹
صفحه ۱۷۶ ----- ۱۶۵۹
صفحه ۱۷۷ ----- ۱۶۶۰
صفحه ۱۷۸ ----- ۱۶۶۱
صفحه ۱۷۹ ----- ۱۶۶۲
صفحه ۱۸۰ ----- ۱۶۶۲
صفحه ۱۸۱ ----- ۱۶۶۳
صفحه ۱۸۲ ----- ۱۶۶۴
صفحه ۱۸۳ ----- ۱۶۶۵
صفحه ۱۸۴ ----- ۱۶۶۶
صفحه ۱۸۵ ----- ۱۶۶۶
صفحه ۱۸۶ ----- ۱۶۶۷
صفحه ۱۸۷ ----- ۱۶۶۸
صفحه ۱۸۸ ----- ۱۶۶۹
صفحه ۱۸۹ ----- ۱۶۶۹
صفحه ۱۹۰ ----- ۱۶۷۰
صفحه ۱۹۱ ----- ۱۶۷۱

صفحه ۱۹۲ ----- ۱۶۷۲
صفحه ۱۹۳ ----- ۱۶۷۳
صفحه ۱۹۴ ----- ۱۶۷۳
صفحه ۱۹۵ ----- ۱۶۷۴
صفحه ۱۹۶ ----- ۱۶۷۵
صفحه ۱۹۷ ----- ۱۶۷۶
صفحه ۱۹۸ ----- ۱۶۷۷
صفحه ۱۹۹ ----- ۱۶۷۷
صفحه ۲۰۰ ----- ۱۶۷۸
صفحه ۲۰۱ ----- ۱۶۷۹
صفحه ۲۰۲ ----- ۱۶۷۹
صفحه ۲۰۳ ----- ۱۶۸۰
صفحه ۲۰۴ ----- ۱۶۸۱
صفحه ۲۰۵ ----- ۱۶۸۲
صفحه ۲۰۶ ----- ۱۶۸۲
صفحه ۲۰۷ ----- ۱۶۸۳
صفحه ۲۰۸ ----- ۱۶۸۴
صفحه ۲۰۹ ----- ۱۶۸۵
صفحه ۲۱۰ ----- ۱۶۸۶
صفحه ۲۱۱ ----- ۱۶۸۶
صفحه ۲۱۲ ----- ۱۶۸۷
صفحه ۲۱۳ ----- ۱۶۸۸
صفحه ۲۱۴ ----- ۱۶۸۸
صفحه ۲۱۵ ----- ۱۶۸۹

صفحه ۲۱۶ ----- ۱۶۹۰
صفحه ۲۱۷ ----- ۱۶۹۱
صفحه ۲۱۸ ----- ۱۶۹۱
صفحه ۲۱۹ ----- ۱۶۹۲
صفحه ۲۲۰ ----- ۱۶۹۳
صفحه ۲۲۱ ----- ۱۶۹۴
صفحه ۲۲۲ ----- ۱۶۹۵
صفحه ۲۲۳ ----- ۱۶۹۵
صفحه ۲۲۴ ----- ۱۶۹۶
صفحه ۲۲۵ ----- ۱۶۹۷
صفحه ۲۲۶ ----- ۱۶۹۸
صفحه ۲۲۷ ----- ۱۶۹۸
صفحه ۲۲۸ ----- ۱۶۹۹
صفحه ۲۲۹ ----- ۱۷۰۰
صفحه ۲۳۰ ----- ۱۷۰۱
صفحه ۲۳۱ ----- ۱۷۰۱
صفحه ۲۳۲ ----- ۱۷۰۲
صفحه ۲۳۳ ----- ۱۷۰۳
صفحه ۲۳۴ ----- ۱۷۰۴
صفحه ۲۳۵ ----- ۱۷۰۴
صفحه ۲۳۶ ----- ۱۷۰۵
صفحه ۲۳۷ ----- ۱۷۰۶
صفحه ۲۳۸ ----- ۱۷۰۷
صفحه ۲۳۹ ----- ۱۷۰۷

صفحه ۲۴۰ ----- ۱۷۰۸
صفحه ۲۴۱ ----- ۱۷۰۹
صفحه ۲۴۲ ----- ۱۷۱۰
صفحه ۲۴۳ ----- ۱۷۱۰
صفحه ۲۴۴ ----- ۱۷۱۱
صفحه ۲۴۵ ----- ۱۷۱۲
صفحه ۲۴۶ ----- ۱۷۱۲
صفحه ۲۴۷ ----- ۱۷۱۳
صفحه ۲۴۸ ----- ۱۷۱۴
صفحه ۲۴۹ ----- ۱۷۱۵
صفحه ۲۵۰ ----- ۱۷۱۵
صفحه ۲۵۱ ----- ۱۷۱۶
صفحه ۲۵۲ ----- ۱۷۱۷
صفحه ۲۵۳ ----- ۱۷۱۸
صفحه ۲۵۴ ----- ۱۷۱۸
صفحه ۲۵۵ ----- ۱۷۱۹
صفحه ۲۵۶ ----- ۱۷۲۰
صفحه ۲۵۷ ----- ۱۷۲۱
صفحه ۲۵۸ ----- ۱۷۲۱
صفحه ۲۵۹ ----- ۱۷۲۲
صفحه ۲۶۰ ----- ۱۷۲۳
صفحه ۲۶۱ ----- ۱۷۲۴
صفحه ۲۶۲ ----- ۱۷۲۴
صفحه ۲۶۳ ----- ۱۷۲۵

صفحه ۲۶۴ ----- ۱۷۲۶
صفحه ۲۶۵ ----- ۱۷۲۷
صفحه ۲۶۶ ----- ۱۷۲۸
صفحه ۲۶۷ ----- ۱۷۲۸
صفحه ۲۶۸ ----- ۱۷۲۹
صفحه ۲۶۹ ----- ۱۷۳۰
صفحه ۲۷۰ ----- ۱۷۳۱
صفحه ۲۷۱ ----- ۱۷۳۱
صفحه ۲۷۲ ----- ۱۷۳۲
صفحه ۲۷۳ ----- ۱۷۳۳
صفحه ۲۷۴ ----- ۱۷۳۴
صفحه ۲۷۵ ----- ۱۷۳۴
صفحه ۲۷۶ ----- ۱۷۳۵
صفحه ۲۷۷ ----- ۱۷۳۶
صفحه ۲۷۸ ----- ۱۷۳۷
صفحه ۲۷۹ ----- ۱۷۳۷
صفحه ۲۸۰ ----- ۱۷۳۸
صفحه ۲۸۱ ----- ۱۷۳۹
صفحه ۲۸۲ ----- ۱۷۴۰
صفحه ۲۸۳ ----- ۱۷۴۰
صفحه ۲۸۴ ----- ۱۷۴۱
صفحه ۲۸۵ ----- ۱۷۴۲
صفحه ۲۸۶ ----- ۱۷۴۳
صفحه ۲۸۷ ----- ۱۷۴۴

صفحه ۲۸۸ ----- ۱۷۴۴
صفحه ۲۸۹ ----- ۱۷۴۵
صفحه ۲۹۰ ----- ۱۷۴۶
صفحه ۲۹۱ ----- ۱۷۴۷
صفحه ۲۹۲ ----- ۱۷۴۷
صفحه ۲۹۳ ----- ۱۷۴۸
صفحه ۲۹۴ ----- ۱۷۴۹
صفحه ۲۹۵ ----- ۱۷۵۰
صفحه ۲۹۶ ----- ۱۷۵۱
صفحه ۲۹۷ ----- ۱۷۵۱
صفحه ۲۹۸ ----- ۱۷۵۲
صفحه ۲۹۹ ----- ۱۷۵۳
صفحه ۳۰۰ ----- ۱۷۵۴
صفحه ۳۰۱ ----- ۱۷۵۴
صفحه ۳۰۲ ----- ۱۷۵۵
صفحه ۳۰۳ ----- ۱۷۵۶
صفحه ۳۰۴ ----- ۱۷۵۷
صفحه ۳۰۵ ----- ۱۷۵۷
صفحه ۳۰۶ ----- ۱۷۵۸
صفحه ۳۰۷ ----- ۱۷۵۹
صفحه ۳۰۸ ----- ۱۷۵۹
صفحه ۳۰۹ ----- ۱۷۶۰
صفحه ۳۱۰ ----- ۱۷۶۱
صفحه ۳۱۱ ----- ۱۷۶۲

صفحه ۳۱۲ ----- ۱۷۶۲
صفحه ۳۱۳ ----- ۱۷۶۳
صفحه ۳۱۴ ----- ۱۷۶۴
صفحه ۳۱۵ ----- ۱۷۶۵
صفحه ۳۱۶ ----- ۱۷۶۵
صفحه ۳۱۷ ----- ۱۷۶۶
صفحه ۳۱۸ ----- ۱۷۶۷
صفحه ۳۱۹ ----- ۱۷۶۸
صفحه ۳۲۰ ----- ۱۷۶۸
صفحه ۳۲۱ ----- ۱۷۶۹
صفحه ۳۲۲ ----- ۱۷۷۰
صفحه ۳۲۳ ----- ۱۷۷۱
صفحه ۳۲۴ ----- ۱۷۷۱
صفحه ۳۲۵ ----- ۱۷۷۲
صفحه ۳۲۶ ----- ۱۷۷۳
صفحه ۳۲۷ ----- ۱۷۷۴
صفحه ۳۲۸ ----- ۱۷۷۵
صفحه ۳۲۹ ----- ۱۷۷۵
صفحه ۳۳۰ ----- ۱۷۷۶
صفحه ۳۳۱ ----- ۱۷۷۷
صفحه ۳۳۲ ----- ۱۷۷۸
صفحه ۳۳۳ ----- ۱۷۷۸
صفحه ۳۳۴ ----- ۱۷۷۹
صفحه ۳۳۵ ----- ۱۷۸۰

صفحه ۳۳۶ ----- ۱۷۸۱
صفحه ۳۳۷ ----- ۱۷۸۲
صفحه ۳۳۸ ----- ۱۷۸۲
صفحه ۳۳۹ ----- ۱۷۸۳
صفحه ۳۴۰ ----- ۱۷۸۴
صفحه ۳۴۱ ----- ۱۷۸۴
صفحه ۳۴۲ ----- ۱۷۸۵
صفحه ۳۴۳ ----- ۱۷۸۶
صفحه ۳۴۴ ----- ۱۷۸۷
صفحه ۳۴۵ ----- ۱۷۸۷
صفحه ۳۴۶ ----- ۱۷۸۸
صفحه ۳۴۷ ----- ۱۷۸۹
صفحه ۳۴۸ ----- ۱۷۹۰
صفحه ۳۴۹ ----- ۱۷۹۰
صفحه ۳۵۰ ----- ۱۷۹۱
صفحه ۳۵۱ ----- ۱۷۹۲
صفحه ۳۵۲ ----- ۱۷۹۳
صفحه ۳۵۳ ----- ۱۷۹۳
صفحه ۳۵۴ ----- ۱۷۹۴
صفحه ۳۵۵ ----- ۱۷۹۵
صفحه ۳۵۶ ----- ۱۷۹۶
صفحه ۳۵۷ ----- ۱۷۹۷
صفحه ۳۵۸ ----- ۱۷۹۷
صفحه ۳۵۹ ----- ۱۷۹۸

صفحه ۳۶۰ ----- ۱۷۹۹
صفحه ۳۶۱ ----- ۱۷۹۹
صفحه ۳۶۲ ----- ۱۸۰۰
صفحه ۳۶۳ ----- ۱۸۰۱
صفحه ۳۶۴ ----- ۱۸۰۲
صفحه ۳۶۵ ----- ۱۸۰۳
صفحه ۳۶۶ ----- ۱۸۰۳
صفحه ۳۶۷ ----- ۱۸۰۴
صفحه ۳۶۸ ----- ۱۸۰۵
صفحه ۳۶۹ ----- ۱۸۰۶
صفحه ۳۷۰ ----- ۱۸۰۶
صفحه ۳۷۱ ----- ۱۸۰۷
صفحه ۳۷۲ ----- ۱۸۰۸
صفحه ۳۷۳ ----- ۱۸۰۹
صفحه ۳۷۴ ----- ۱۸۰۹
صفحه ۳۷۵ ----- ۱۸۱۰
صفحه ۳۷۶ ----- ۱۸۱۱
صفحه ۳۷۷ ----- ۱۸۱۲
صفحه ۳۷۸ ----- ۱۸۱۳
صفحه ۳۷۹ ----- ۱۸۱۳
صفحه ۳۸۰ ----- ۱۸۱۴
صفحه ۳۸۱ ----- ۱۸۱۵
صفحه ۳۸۲ ----- ۱۸۱۶
صفحه ۳۸۳ ----- ۱۸۱۶

صفحه ۳۸۴ ----- ۱۸۱۷
صفحه ۳۸۵ ----- ۱۸۱۸
صفحه ۳۸۶ ----- ۱۸۱۹
صفحه ۳۸۷ ----- ۱۸۱۹
صفحه ۳۸۸ ----- ۱۸۲۰
صفحه ۳۸۹ ----- ۱۸۲۱
صفحه ۳۹۰ ----- ۱۸۲۲
صفحه ۳۹۱ ----- ۱۸۲۳
صفحه ۳۹۲ ----- ۱۸۲۳
صفحه ۳۹۳ ----- ۱۸۲۴
صفحه ۳۹۴ ----- ۱۸۲۵
صفحه ۳۹۵ ----- ۱۸۲۶
صفحه ۳۹۶ ----- ۱۸۲۶
صفحه ۳۹۷ ----- ۱۸۲۷
صفحه ۳۹۸ ----- ۱۸۲۸
صفحه ۳۹۹ ----- ۱۸۲۹
صفحه ۴۰۰ ----- ۱۸۲۹
صفحه ۴۰۱ ----- ۱۸۳۰
صفحه ۴۰۲ ----- ۱۸۳۱
صفحه ۴۰۳ ----- ۱۸۳۲
صفحه ۴۰۴ ----- ۱۸۳۲
صفحه ۴۰۵ ----- ۱۸۳۳
صفحه ۴۰۶ ----- ۱۸۳۴
صفحه ۴۰۷ ----- ۱۸۳۵

صفحه ۴۰۸ ----- ۱۸۳۶
صفحه ۴۰۹ ----- ۱۸۳۶
صفحه ۴۱۰ ----- ۱۸۳۷
صفحه ۴۱۱ ----- ۱۸۳۸
صفحه ۴۱۲ ----- ۱۸۳۹
صفحه ۴۱۳ ----- ۱۸۴۰
صفحه ۴۱۴ ----- ۱۸۴۰
صفحه ۴۱۵ ----- ۱۸۴۱
صفحه ۴۱۶ ----- ۱۸۴۲
صفحه ۴۱۷ ----- ۱۸۴۳
صفحه ۴۱۸ ----- ۱۸۴۳
صفحه ۴۱۹ ----- ۱۸۴۴
صفحه ۴۲۰ ----- ۱۸۴۵
صفحه ۴۲۱ ----- ۱۸۴۶
صفحه ۴۲۲ ----- ۱۸۴۷
صفحه ۴۲۳ ----- ۱۸۴۷
صفحه ۴۲۴ ----- ۱۸۴۸
صفحه ۴۲۵ ----- ۱۸۴۹
صفحه ۴۲۶ ----- ۱۸۵۰
صفحه ۴۲۷ ----- ۱۸۵۱
صفحه ۴۲۸ ----- ۱۸۵۱
صفحه ۴۲۹ ----- ۱۸۵۲
صفحه ۴۳۰ ----- ۱۸۵۳
صفحه ۴۳۱ ----- ۱۸۵۳

صفحه ۴۳۲ ----- ۱۸۵۴
صفحه ۴۳۳ ----- ۱۸۵۵
صفحه ۴۳۴ ----- ۱۸۵۶
صفحه ۴۳۵ ----- ۱۸۵۷
صفحه ۴۳۶ ----- ۱۸۵۷
صفحه ۴۳۷ ----- ۱۸۵۸
صفحه ۴۳۸ ----- ۱۸۵۸
صفحه ۴۳۹ ----- ۱۸۵۹
صفحه ۴۴۰ ----- ۱۸۶۰
صفحه ۴۴۱ ----- ۱۸۶۱
صفحه ۴۴۲ ----- ۱۸۶۲
صفحه ۴۴۳ ----- ۱۸۶۲
صفحه ۴۴۴ ----- ۱۸۶۳
صفحه ۴۴۵ ----- ۱۸۶۴
صفحه ۴۴۶ ----- ۱۸۶۵
صفحه ۴۴۷ ----- ۱۸۶۵
صفحه ۴۴۸ ----- ۱۸۶۶
صفحه ۴۴۹ ----- ۱۸۶۷
صفحه ۴۵۰ ----- ۱۸۶۸
صفحه ۴۵۱ ----- ۱۸۶۸
صفحه ۴۵۲ ----- ۱۸۶۹
صفحه ۴۵۳ ----- ۱۸۷۰
صفحه ۴۵۴ ----- ۱۸۷۱
صفحه ۴۵۵ ----- ۱۸۷۱

صفحه ۴۵۶ ----- ۱۸۷۲
صفحه ۴۵۷ ----- ۱۸۷۳
صفحه ۴۵۸ ----- ۱۸۷۴
صفحه ۴۵۹ ----- ۱۸۷۴
صفحه ۴۶۰ ----- ۱۸۷۵
صفحه ۴۶۱ ----- ۱۸۷۶
صفحه ۴۶۲ ----- ۱۸۷۷
صفحه ۴۶۳ ----- ۱۸۷۷
صفحه ۴۶۴ ----- ۱۸۷۸
صفحه ۴۶۵ ----- ۱۸۷۹
صفحه ۴۶۶ ----- ۱۸۸۰
صفحه ۴۶۷ ----- ۱۸۸۰
صفحه ۴۶۸ ----- ۱۸۸۱
صفحه ۴۶۹ ----- ۱۸۸۲
صفحه ۴۷۰ ----- ۱۸۸۳
صفحه ۴۷۱ ----- ۱۸۸۳
صفحه ۴۷۲ ----- ۱۸۸۴
صفحه ۴۷۳ ----- ۱۸۸۵
صفحه ۴۷۴ ----- ۱۸۸۶
صفحه ۴۷۵ ----- ۱۸۸۶
صفحه ۴۷۶ ----- ۱۸۸۷
صفحه ۴۷۷ ----- ۱۸۸۸
صفحه ۴۷۸ ----- ۱۸۸۹
صفحه ۴۷۹ ----- ۱۸۹۰

صفحه ۴۸۰ ----- ۱۸۹۰
صفحه ۴۸۱ ----- ۱۸۹۱
صفحه ۴۸۲ ----- ۱۸۹۲
صفحه ۴۸۳ ----- ۱۸۹۳
صفحه ۴۸۴ ----- ۱۸۹۳
صفحه ۴۸۵ ----- ۱۸۹۴
صفحه ۴۸۶ ----- ۱۸۹۵
صفحه ۴۸۷ ----- ۱۸۹۶
صفحه ۴۸۹ ----- ۱۸۹۶
صفحه ۴۹۰ ----- ۱۸۹۷
صفحه ۴۹۱ ----- ۱۸۹۸
صفحه ۴۹۲ ----- ۱۸۹۹
صفحه ۴۹۳ ----- ۱۸۹۹
صفحه ۴۹۴ ----- ۱۹۰۰
صفحه ۴۹۵ ----- ۱۹۰۱
صفحه ۴۹۶ ----- ۱۹۰۲
صفحه ۴۹۷ ----- ۱۹۰۲
صفحه ۴۹۸ ----- ۱۹۰۳
صفحه ۴۹۹ ----- ۱۹۰۴
صفحه ۵۰۰ ----- ۱۹۰۴
صفحه ۵۰۱ ----- ۱۹۰۵
صفحه ۵۰۲ ----- ۱۹۰۶
صفحه ۵۰۳ ----- ۱۹۰۷
المجلد-۶ ----- ۱۹۰۸

تتمة العين ----- ۱۹۰۸
باب الغين ----- ۲۰۲۳
باب الفاء ----- ۲۰۲۹
باب القاف ----- ۲۰۵۶
باب الكاف ----- ۲۰۹۹
باب اللام ----- ۲۱۱۵
باب الميم ----- ۲۱۱۸
المجلد-۷ ----- ۲۲۳۴
صفحه ۰۰۱ ----- ۲۲۳۴
صفحه ۰۰۲ ----- ۲۲۳۴
صفحه ۰۰۳ ----- ۲۲۳۴
صفحه ۰۰۴ ----- ۲۲۳۵
صفحه ۰۰۵ ----- ۲۲۳۵
صفحه ۰۰۶ ----- ۲۲۳۶
صفحه ۰۰۷ ----- ۲۲۳۷
صفحه ۰۰۸ ----- ۲۲۳۸
صفحه ۰۰۹ ----- ۲۲۳۸
صفحه ۰۱۰ ----- ۲۲۳۹
صفحه ۰۱۱ ----- ۲۲۴۰
صفحه ۰۱۲ ----- ۲۲۴۱
صفحه ۰۱۳ ----- ۲۲۴۲
صفحه ۰۱۴ ----- ۲۲۴۲
صفحه ۰۱۵ ----- ۲۲۴۳
صفحه ۰۱۶ ----- ۲۲۴۴

صفحه ۰۱۷ ----- ۲۲۴۵
صفحه ۰۱۸ ----- ۲۲۴۵
صفحه ۰۱۹ ----- ۲۲۴۶
صفحه ۰۲۰ ----- ۲۲۴۷
صفحه ۰۲۱ ----- ۲۲۴۸
صفحه ۰۲۲ ----- ۲۲۴۸
صفحه ۰۲۳ ----- ۲۲۴۹
صفحه ۰۲۴ ----- ۲۲۵۰
صفحه ۰۲۵ ----- ۲۲۵۱
صفحه ۰۲۶ ----- ۲۲۵۱
صفحه ۰۲۷ ----- ۲۲۵۲
صفحه ۰۲۸ ----- ۲۲۵۳
صفحه ۰۲۹ ----- ۲۲۵۴
صفحه ۰۳۰ ----- ۲۲۵۵
صفحه ۰۳۱ ----- ۲۲۵۵
صفحه ۰۳۲ ----- ۲۲۵۶
صفحه ۰۳۳ ----- ۲۲۵۷
صفحه ۰۳۴ ----- ۲۲۵۸
صفحه ۰۳۵ ----- ۲۲۵۸
صفحه ۰۳۶ ----- ۲۲۵۹
صفحه ۰۳۷ ----- ۲۲۶۰
صفحه ۰۳۸ ----- ۲۲۶۱
صفحه ۰۳۹ ----- ۲۲۶۱
صفحه ۰۴۰ ----- ۲۲۶۲

صفحه ۰۴۱ ----- ۲۲۶۳
صفحه ۰۴۲ ----- ۲۲۶۴
صفحه ۰۴۳ ----- ۲۲۶۴
صفحه ۰۴۴ ----- ۲۲۶۵
صفحه ۰۴۵ ----- ۲۲۶۶
صفحه ۰۴۶ ----- ۲۲۶۷
صفحه ۰۴۷ ----- ۲۲۶۷
صفحه ۰۴۸ ----- ۲۲۶۸
صفحه ۰۴۹ ----- ۲۲۶۹
صفحه ۰۵۰ ----- ۲۲۷۰
صفحه ۰۵۱ ----- ۲۲۷۱
صفحه ۰۵۲ ----- ۲۲۷۱
صفحه ۰۵۳ ----- ۲۲۷۲
صفحه ۰۵۴ ----- ۲۲۷۳
صفحه ۰۵۵ ----- ۲۲۷۴
صفحه ۰۵۶ ----- ۲۲۷۴
صفحه ۰۵۷ ----- ۲۲۷۵
صفحه ۰۵۸ ----- ۲۲۷۶
صفحه ۰۵۹ ----- ۲۲۷۷
صفحه ۰۶۰ ----- ۲۲۷۷
صفحه ۰۶۱ ----- ۲۲۷۸
صفحه ۰۶۲ ----- ۲۲۷۹
صفحه ۰۶۳ ----- ۲۲۸۰
صفحه ۰۶۴ ----- ۲۲۸۰

صفحه ۰۶۵ ----- ۲۲۸۱
صفحه ۰۶۶ ----- ۲۲۸۲
صفحه ۰۶۷ ----- ۲۲۸۳
صفحه ۰۶۸ ----- ۲۲۸۴
صفحه ۰۶۹ ----- ۲۲۸۴
صفحه ۰۷۰ ----- ۲۲۸۵
صفحه ۰۷۱ ----- ۲۲۸۶
صفحه ۰۷۲ ----- ۲۲۸۷
صفحه ۰۷۳ ----- ۲۲۸۸
صفحه ۰۷۴ ----- ۲۲۸۸
صفحه ۰۷۵ ----- ۲۲۸۹
صفحه ۰۷۶ ----- ۲۲۹۰
صفحه ۰۷۷ ----- ۲۲۹۱
صفحه ۰۷۸ ----- ۲۲۹۱
صفحه ۰۷۹ ----- ۲۲۹۲
صفحه ۰۸۰ ----- ۲۲۹۳
صفحه ۰۸۱ ----- ۲۲۹۴
صفحه ۰۸۲ ----- ۲۲۹۴
صفحه ۰۸۳ ----- ۲۲۹۵
صفحه ۰۸۴ ----- ۲۲۹۶
صفحه ۰۸۵ ----- ۲۲۹۷
صفحه ۰۸۶ ----- ۲۲۹۷
صفحه ۰۸۷ ----- ۲۲۹۸
صفحه ۰۸۸ ----- ۲۲۹۹

صفحه ۰۸۹ ----- ۲۳۰۰
صفحه ۰۹۰ ----- ۲۳۰۰
صفحه ۰۹۱ ----- ۲۳۰۱
صفحه ۰۹۲ ----- ۲۳۰۲
صفحه ۰۹۳ ----- ۲۳۰۳
صفحه ۰۹۴ ----- ۲۳۰۳
صفحه ۰۹۵ ----- ۲۳۰۴
صفحه ۰۹۶ ----- ۲۳۰۵
صفحه ۰۹۷ ----- ۲۳۰۶
صفحه ۰۹۸ ----- ۲۳۰۶
صفحه ۰۹۹ ----- ۲۳۰۷
صفحه ۱۰۰ ----- ۲۳۰۸
صفحه ۱۰۱ ----- ۲۳۰۹
صفحه ۱۰۲ ----- ۲۳۱۰
صفحه ۱۰۳ ----- ۲۳۱۰
صفحه ۱۰۴ ----- ۲۳۱۱
صفحه ۱۰۵ ----- ۲۳۱۲
صفحه ۱۰۶ ----- ۲۳۱۳
صفحه ۱۰۷ ----- ۲۳۱۳
صفحه ۱۰۸ ----- ۲۳۱۴
صفحه ۱۰۹ ----- ۲۳۱۵
صفحه ۱۱۰ ----- ۲۳۱۶
صفحه ۱۱۱ ----- ۲۳۱۶
صفحه ۱۱۲ ----- ۲۳۱۷

صفحه ۱۱۳ ----- ۲۳۱۸
صفحه ۱۱۴ ----- ۲۳۱۸
صفحه ۱۱۵ ----- ۲۳۱۹
صفحه ۱۱۶ ----- ۲۳۲۰
صفحه ۱۱۷ ----- ۲۳۲۱
صفحه ۱۱۸ ----- ۲۳۲۱
صفحه ۱۱۹ ----- ۲۳۲۲
صفحه ۱۲۰ ----- ۲۳۲۳
صفحه ۱۲۱ ----- ۲۳۲۴
صفحه ۱۲۲ ----- ۲۳۲۴
صفحه ۱۲۳ ----- ۲۳۲۵
صفحه ۱۲۴ ----- ۲۳۲۶
صفحه ۱۲۵ ----- ۲۳۲۶
صفحه ۱۲۶ ----- ۲۳۲۷
صفحه ۱۲۷ ----- ۲۳۲۸
صفحه ۱۲۸ ----- ۲۳۲۹
صفحه ۱۲۹ ----- ۲۳۲۹
صفحه ۱۳۰ ----- ۲۳۳۰
صفحه ۱۳۱ ----- ۲۳۳۱
صفحه ۱۳۲ ----- ۲۳۳۲
صفحه ۱۳۳ ----- ۲۳۳۲
صفحه ۱۳۴ ----- ۲۳۳۳
صفحه ۱۳۵ ----- ۲۳۳۴
صفحه ۱۳۶ ----- ۲۳۳۵

صفحه ۱۳۷ ----- ۲۳۳۵
صفحه ۱۳۸ ----- ۲۳۳۶
صفحه ۱۳۹ ----- ۲۳۳۷
صفحه ۱۴۰ ----- ۲۳۳۸
صفحه ۱۴۱ ----- ۲۳۳۸
صفحه ۱۴۲ ----- ۲۳۳۹
صفحه ۱۴۳ ----- ۲۳۴۰
صفحه ۱۴۴ ----- ۲۳۴۱
صفحه ۱۴۵ ----- ۲۳۴۲
صفحه ۱۴۶ ----- ۲۳۴۲
صفحه ۱۴۷ ----- ۲۳۴۳
صفحه ۱۴۸ ----- ۲۳۴۴
صفحه ۱۴۹ ----- ۲۳۴۵
صفحه ۱۵۰ ----- ۲۳۴۵
صفحه ۱۵۱ ----- ۲۳۴۶
صفحه ۱۵۲ ----- ۲۳۴۷
صفحه ۱۵۳ ----- ۲۳۴۸
صفحه ۱۵۴ ----- ۲۳۴۹
صفحه ۱۵۵ ----- ۲۳۴۹
صفحه ۱۵۶ ----- ۲۳۵۰
صفحه ۱۵۷ ----- ۲۳۵۱
صفحه ۱۵۸ ----- ۲۳۵۲
صفحه ۱۵۹ ----- ۲۳۵۲
صفحه ۱۶۰ ----- ۲۳۵۳

صفحه ۱۶۱ ----- ۲۳۵۴
صفحه ۱۶۲ ----- ۲۳۵۵
صفحه ۱۶۳ ----- ۲۳۵۵
صفحه ۱۶۴ ----- ۲۳۵۶
صفحه ۱۶۵ ----- ۲۳۵۷
صفحه ۱۶۶ ----- ۲۳۵۸
صفحه ۱۶۷ ----- ۲۳۵۹
صفحه ۱۶۸ ----- ۲۳۵۹
صفحه ۱۶۹ ----- ۲۳۶۰
صفحه ۱۷۰ ----- ۲۳۶۱
صفحه ۱۷۱ ----- ۲۳۶۲
صفحه ۱۷۲ ----- ۲۳۶۲
صفحه ۱۷۳ ----- ۲۳۶۳
صفحه ۱۷۴ ----- ۲۳۶۴
صفحه ۱۷۵ ----- ۲۳۶۵
صفحه ۱۷۶ ----- ۲۳۶۵
صفحه ۱۷۷ ----- ۲۳۶۶
صفحه ۱۷۸ ----- ۲۳۶۷
صفحه ۱۷۹ ----- ۲۳۶۸
صفحه ۱۸۰ ----- ۲۳۶۸
صفحه ۱۸۱ ----- ۲۳۶۹
صفحه ۱۸۲ ----- ۲۳۷۰
صفحه ۱۸۳ ----- ۲۳۷۱
صفحه ۱۸۴ ----- ۲۳۷۲

صفحه ۱۸۵ ----- ۲۳۷۲
صفحه ۱۸۶ ----- ۲۳۷۳
صفحه ۱۸۷ ----- ۲۳۷۴
صفحه ۱۸۸ ----- ۲۳۷۵
صفحه ۱۸۹ ----- ۲۳۷۵
صفحه ۱۹۰ ----- ۲۳۷۶
صفحه ۱۹۱ ----- ۲۳۷۷
صفحه ۱۹۲ ----- ۲۳۷۸
صفحه ۱۹۳ ----- ۲۳۷۸
صفحه ۱۹۴ ----- ۲۳۷۹
صفحه ۱۹۵ ----- ۲۳۸۰
صفحه ۱۹۶ ----- ۲۳۸۱
صفحه ۱۹۷ ----- ۲۳۸۱
صفحه ۱۹۸ ----- ۲۳۸۲
صفحه ۱۹۹ ----- ۲۳۸۳
صفحه ۲۰۰ ----- ۲۳۸۴
صفحه ۲۰۱ ----- ۲۳۸۴
صفحه ۲۰۲ ----- ۲۳۸۵
صفحه ۲۰۳ ----- ۲۳۸۶
صفحه ۲۰۴ ----- ۲۳۸۷
صفحه ۲۰۵ ----- ۲۳۸۷
صفحه ۲۰۶ ----- ۲۳۸۸
صفحه ۲۰۷ ----- ۲۳۸۹
صفحه ۲۰۸ ----- ۲۳۹۰

صفحه ۲۰۹ ----- ۲۳۹۰
صفحه ۲۱۰ ----- ۲۳۹۱
صفحه ۲۱۱ ----- ۲۳۹۲
صفحه ۲۱۲ ----- ۲۳۹۳
صفحه ۲۱۳ ----- ۲۳۹۳
صفحه ۲۱۴ ----- ۲۳۹۴
صفحه ۲۱۵ ----- ۲۳۹۵
صفحه ۲۱۶ ----- ۲۳۹۶
صفحه ۲۱۷ ----- ۲۳۹۶
صفحه ۲۱۸ ----- ۲۳۹۷
صفحه ۲۱۹ ----- ۲۳۹۸
صفحه ۲۲۰ ----- ۲۳۹۹
صفحه ۲۲۱ ----- ۲۳۹۹
صفحه ۲۲۲ ----- ۲۴۰۰
صفحه ۲۲۳ ----- ۲۴۰۱
صفحه ۲۲۴ ----- ۲۴۰۲
صفحه ۲۲۵ ----- ۲۴۰۲
صفحه ۲۲۶ ----- ۲۴۰۳
صفحه ۲۲۷ ----- ۲۴۰۴
صفحه ۲۲۸ ----- ۲۴۰۵
صفحه ۲۲۹ ----- ۲۴۰۵
صفحه ۲۳۰ ----- ۲۴۰۶
صفحه ۲۳۱ ----- ۲۴۰۷
صفحه ۲۳۲ ----- ۲۴۰۸

صفحه ۲۳۳ ----- ۲۴۰۸
صفحه ۲۳۴ ----- ۲۴۰۹
صفحه ۲۳۵ ----- ۲۴۱۰
صفحه ۲۳۶ ----- ۲۴۱۰
صفحه ۲۳۷ ----- ۲۴۱۱
صفحه ۲۳۸ ----- ۲۴۱۲
صفحه ۲۳۹ ----- ۲۴۱۳
صفحه ۲۴۰ ----- ۲۴۱۴
صفحه ۲۴۱ ----- ۲۴۱۴
صفحه ۲۴۲ ----- ۲۴۱۵
صفحه ۲۴۳ ----- ۲۴۱۶
صفحه ۲۴۴ ----- ۲۴۱۷
صفحه ۲۴۵ ----- ۲۴۱۷
صفحه ۲۴۶ ----- ۲۴۱۸
صفحه ۲۴۷ ----- ۲۴۱۹
صفحه ۲۴۸ ----- ۲۴۲۰
صفحه ۲۴۹ ----- ۲۴۲۰
صفحه ۲۵۰ ----- ۲۴۲۱
صفحه ۲۵۱ ----- ۲۴۲۲
صفحه ۲۵۲ ----- ۲۴۲۳
صفحه ۲۵۳ ----- ۲۴۲۳
صفحه ۲۵۴ ----- ۲۴۲۴
صفحه ۲۵۵ ----- ۲۴۲۵
صفحه ۲۵۶ ----- ۲۴۲۶

صفحه ۲۵۷ ----- ۲۴۲۶
صفحه ۲۵۸ ----- ۲۴۲۷
صفحه ۲۵۹ ----- ۲۴۲۸
صفحه ۲۶۰ ----- ۲۴۲۹
صفحه ۲۶۱ ----- ۲۴۲۹
صفحه ۲۶۲ ----- ۲۴۳۰
صفحه ۲۶۳ ----- ۲۴۳۱
صفحه ۲۶۴ ----- ۲۴۳۲
صفحه ۲۶۵ ----- ۲۴۳۲
صفحه ۲۶۶ ----- ۲۴۳۳
صفحه ۲۶۷ ----- ۲۴۳۴
صفحه ۲۶۸ ----- ۲۴۳۵
صفحه ۲۶۹ ----- ۲۴۳۵
صفحه ۲۷۰ ----- ۲۴۳۶
صفحه ۲۷۱ ----- ۲۴۳۷
صفحه ۲۷۲ ----- ۲۴۳۸
صفحه ۲۷۳ ----- ۲۴۳۹
صفحه ۲۷۴ ----- ۲۴۳۹
صفحه ۲۷۵ ----- ۲۴۴۰
صفحه ۲۷۶ ----- ۲۴۴۱
صفحه ۲۷۷ ----- ۲۴۴۲
صفحه ۲۷۸ ----- ۲۴۴۲
صفحه ۲۷۹ ----- ۲۴۴۳
صفحه ۲۸۰ ----- ۲۴۴۴

صفحه ۲۸۱ ----- ۲۴۴۵
صفحه ۲۸۲ ----- ۲۴۴۵
صفحه ۲۸۳ ----- ۲۴۴۶
صفحه ۲۸۴ ----- ۲۴۴۷
صفحه ۲۸۵ ----- ۲۴۴۸
صفحه ۲۸۶ ----- ۲۴۴۸
صفحه ۲۸۷ ----- ۲۴۴۹
صفحه ۲۸۸ ----- ۲۴۵۰
صفحه ۲۸۹ ----- ۲۴۵۱
صفحه ۲۹۰ ----- ۲۴۵۱
صفحه ۲۹۱ ----- ۲۴۵۲
صفحه ۲۹۲ ----- ۲۴۵۳
صفحه ۲۹۳ ----- ۲۴۵۴
صفحه ۲۹۴ ----- ۲۴۵۴
صفحه ۲۹۵ ----- ۲۴۵۵
صفحه ۲۹۶ ----- ۲۴۵۶
صفحه ۲۹۷ ----- ۲۴۵۷
صفحه ۲۹۸ ----- ۲۴۵۷
صفحه ۲۹۹ ----- ۲۴۵۸
صفحه ۳۰۰ ----- ۲۴۵۹
صفحه ۳۰۱ ----- ۲۴۶۰
صفحه ۳۰۲ ----- ۲۴۶۰
صفحه ۳۰۳ ----- ۲۴۶۱
صفحه ۳۰۴ ----- ۲۴۶۲

صفحه ۳۰۵ ----- ۲۴۶۳
صفحه ۳۰۶ ----- ۲۴۶۳
صفحه ۳۰۷ ----- ۲۴۶۴
صفحه ۳۰۸ ----- ۲۴۶۵
صفحه ۳۰۹ ----- ۲۴۶۶
صفحه ۳۱۰ ----- ۲۴۶۶
صفحه ۳۱۱ ----- ۲۴۶۷
صفحه ۳۱۲ ----- ۲۴۶۸
صفحه ۳۱۳ ----- ۲۴۶۹
صفحه ۳۱۴ ----- ۲۴۷۰
صفحه ۳۱۵ ----- ۲۴۷۰
صفحه ۳۱۶ ----- ۲۴۷۱
صفحه ۳۱۷ ----- ۲۴۷۲
صفحه ۳۱۸ ----- ۲۴۷۲
صفحه ۳۱۹ ----- ۲۴۷۳
صفحه ۳۲۰ ----- ۲۴۷۴
صفحه ۳۲۱ ----- ۲۴۷۵
صفحه ۳۲۲ ----- ۲۴۷۶
صفحه ۳۲۳ ----- ۲۴۷۶
صفحه ۳۲۴ ----- ۲۴۷۷
صفحه ۳۲۵ ----- ۲۴۷۸
صفحه ۳۲۶ ----- ۲۴۷۹
صفحه ۳۲۷ ----- ۲۴۷۹
صفحه ۳۲۸ ----- ۲۴۸۰

صفحه ۳۲۹ ----- ۲۴۸۱
صفحه ۳۳۰ ----- ۲۴۸۲
صفحه ۳۳۱ ----- ۲۴۸۲
صفحه ۳۳۲ ----- ۲۴۸۳
صفحه ۳۳۳ ----- ۲۴۸۴
صفحه ۳۳۴ ----- ۲۴۸۴
صفحه ۳۳۵ ----- ۲۴۸۵
صفحه ۳۳۶ ----- ۲۴۸۶
صفحه ۳۳۷ ----- ۲۴۸۷
صفحه ۳۳۸ ----- ۲۴۸۷
صفحه ۳۳۹ ----- ۲۴۸۸
صفحه ۳۴۰ ----- ۲۴۸۹
صفحه ۳۴۱ ----- ۲۴۹۰
صفحه ۳۴۲ ----- ۲۴۹۰
صفحه ۳۴۳ ----- ۲۴۹۱
صفحه ۳۴۴ ----- ۲۴۹۲
صفحه ۳۴۵ ----- ۲۴۹۳
صفحه ۳۴۶ ----- ۲۴۹۳
صفحه ۳۴۷ ----- ۲۴۹۴
صفحه ۳۴۸ ----- ۲۴۹۵
صفحه ۳۴۹ ----- ۲۴۹۶
صفحه ۳۵۰ ----- ۲۴۹۶
صفحه ۳۵۱ ----- ۲۴۹۷
صفحه ۳۵۲ ----- ۲۴۹۸

صفحه ۳۵۳ ----- ۲۴۹۹
صفحه ۳۵۴ ----- ۲۴۹۹
صفحه ۳۵۵ ----- ۲۵۰۰
صفحه ۳۵۶ ----- ۲۵۰۱
صفحه ۳۵۷ ----- ۲۵۰۲
صفحه ۳۵۸ ----- ۲۵۰۲
صفحه ۳۵۹ ----- ۲۵۰۳
صفحه ۳۶۰ ----- ۲۵۰۴
صفحه ۳۶۱ ----- ۲۵۰۵
صفحه ۳۶۲ ----- ۲۵۰۵
صفحه ۳۶۳ ----- ۲۵۰۶
صفحه ۳۶۴ ----- ۲۵۰۷
صفحه ۳۶۵ ----- ۲۵۰۸
صفحه ۳۶۶ ----- ۲۵۰۸
صفحه ۳۶۷ ----- ۲۵۰۹
صفحه ۳۶۸ ----- ۲۵۱۰
صفحه ۳۶۹ ----- ۲۵۱۱
صفحه ۳۷۰ ----- ۲۵۱۲
صفحه ۳۷۱ ----- ۲۵۱۲
صفحه ۳۷۲ ----- ۲۵۱۳
صفحه ۳۷۳ ----- ۲۵۱۴
صفحه ۳۷۴ ----- ۲۵۱۵
صفحه ۳۷۵ ----- ۲۵۱۵
صفحه ۳۷۶ ----- ۲۵۱۶

صفحه ۳۷۷ ----- ۲۵۱۷
صفحه ۳۷۸ ----- ۲۵۱۸
صفحه ۳۷۹ ----- ۲۵۱۸
صفحه ۳۸۰ ----- ۲۵۱۹
صفحه ۳۸۱ ----- ۲۵۲۰
صفحه ۳۸۲ ----- ۲۵۲۱
صفحه ۳۸۳ ----- ۲۵۲۱
صفحه ۳۸۴ ----- ۲۵۲۲
صفحه ۳۸۵ ----- ۲۵۲۳
صفحه ۳۸۶ ----- ۲۵۲۴
صفحه ۳۸۷ ----- ۲۵۲۴
صفحه ۳۸۸ ----- ۲۵۲۵
صفحه ۳۸۹ ----- ۲۵۲۶
صفحه ۳۹۰ ----- ۲۵۲۷
صفحه ۳۹۱ ----- ۲۵۲۷
صفحه ۳۹۲ ----- ۲۵۲۸
صفحه ۳۹۳ ----- ۲۵۲۹
صفحه ۳۹۴ ----- ۲۵۲۹
صفحه ۳۹۵ ----- ۲۵۳۰
صفحه ۳۹۶ ----- ۲۵۳۱
صفحه ۳۹۷ ----- ۲۵۳۲
صفحه ۳۹۸ ----- ۲۵۳۲
صفحه ۳۹۹ ----- ۲۵۳۳
صفحه ۴۰۰ ----- ۲۵۳۴

صفحه ۴۰۱ ---------- ۲۵۳۵
صفحه ۴۰۲ ---------- ۲۵۳۵
صفحه ۴۰۳ ---------- ۲۵۳۶
صفحه ۴۰۴ ---------- ۲۵۳۷
صفحه ۴۰۵ ---------- ۲۵۳۸
صفحه ۴۰۶ ---------- ۲۵۳۸
صفحه ۴۰۷ ---------- ۲۵۳۹
صفحه ۴۰۸ ---------- ۲۵۴۰
صفحه ۴۰۹ ---------- ۲۵۴۱
صفحه ۴۱۰ ---------- ۲۵۴۱
صفحه ۴۱۱ ---------- ۲۵۴۲
صفحه ۴۱۲ ---------- ۲۵۴۳
صفحه ۴۱۳ ---------- ۲۵۴۴
صفحه ۴۱۴ ---------- ۲۵۴۴
صفحه ۴۱۵ ---------- ۲۵۴۵
صفحه ۴۱۶ ---------- ۲۵۴۶
صفحه ۴۱۷ ---------- ۲۵۴۷
صفحه ۴۱۸ ---------- ۲۵۴۷
صفحه ۴۱۹ ---------- ۲۵۴۸
صفحه ۴۲۰ ---------- ۲۵۴۹
صفحه ۴۲۱ ---------- ۲۵۵۰
صفحه ۴۲۲ ---------- ۲۵۵۰
صفحه ۴۲۳ ---------- ۲۵۵۱
صفحه ۴۲۴ ---------- ۲۵۵۲

صفحه ۴۲۵ ----- ۲۵۵۳
صفحه ۴۲۶ ----- ۲۵۵۳
صفحه ۴۲۷ ----- ۲۵۵۴
صفحه ۴۲۸ ----- ۲۵۵۵
صفحه ۴۲۹ ----- ۲۵۵۵
صفحه ۴۳۰ ----- ۲۵۵۶
صفحه ۴۳۱ ----- ۲۵۵۷
صفحه ۴۳۲ ----- ۲۵۵۷
صفحه ۴۳۳ ----- ۲۵۵۸
صفحه ۴۳۴ ----- ۲۵۵۹
صفحه ۴۳۵ ----- ۲۵۶۰
صفحه ۴۳۶ ----- ۲۵۶۰
صفحه ۴۳۷ ----- ۲۵۶۱
صفحه ۴۳۸ ----- ۲۵۶۲
صفحه ۴۳۹ ----- ۲۵۶۳
صفحه ۴۴۰ ----- ۲۵۶۳
صفحه ۴۴۱ ----- ۲۵۶۴
صفحه ۴۴۲ ----- ۲۵۶۵
صفحه ۴۴۳ ----- ۲۵۶۵
صفحه ۴۴۴ ----- ۲۵۶۶
صفحه ۴۴۵ ----- ۲۵۶۷
صفحه ۴۴۶ ----- ۲۵۶۸
صفحه ۴۴۷ ----- ۲۵۶۸
صفحه ۴۴۸ ----- ۲۵۶۹

صفحه ۴۴۹ ---------- ۲۵۷۰
صفحه ۴۵۰ ---------- ۲۵۷۱
صفحه ۴۵۱ ---------- ۲۵۷۱
صفحه ۴۵۲ ---------- ۲۵۷۲
صفحه ۴۵۳ ---------- ۲۵۷۳
صفحه ۴۵۴ ---------- ۲۵۷۴
صفحه ۴۵۵ ---------- ۲۵۷۴
صفحه ۴۵۶ ---------- ۲۵۷۵
صفحه ۴۵۷ ---------- ۲۵۷۶
صفحه ۴۵۸ ---------- ۲۵۷۶
صفحه ۴۵۹ ---------- ۲۵۷۷
صفحه ۴۶۰ ---------- ۲۵۷۸
صفحه ۴۶۱ ---------- ۲۵۷۹
صفحه ۴۶۲ ---------- ۲۵۷۹
صفحه ۴۶۳ ---------- ۲۵۸۰
صفحه ۴۶۴ ---------- ۲۵۸۱
صفحه ۴۶۵ ---------- ۲۵۸۲
صفحه ۴۶۶ ---------- ۲۵۸۲
صفحه ۴۶۷ ---------- ۲۵۸۳
صفحه ۴۶۸ ---------- ۲۵۸۴
صفحه ۴۶۹ ---------- ۲۵۸۵
صفحه ۴۷۰ ---------- ۲۵۸۵
صفحه ۴۷۱ ---------- ۲۵۸۶
صفحه ۴۷۲ ---------- ۲۵۸۷

صفحه ۴۷۳ ----- ۲۵۸۸
صفحه ۴۷۴ ----- ۲۵۸۸
صفحه ۴۷۵ ----- ۲۵۸۹
صفحه ۴۷۶ ----- ۲۵۹۰
صفحه ۴۷۷ ----- ۲۵۹۰
صفحه ۴۷۸ ----- ۲۵۹۱
صفحه ۴۷۹ ----- ۲۵۹۲
صفحه ۴۸۰ ----- ۲۵۹۲
صفحه ۴۸۱ ----- ۲۵۹۳
صفحه ۴۸۲ ----- ۲۵۹۴
صفحه ۴۸۳ ----- ۲۵۹۵
صفحه ۴۸۴ ----- ۲۵۹۵
صفحه ۴۸۵ ----- ۲۵۹۶
صفحه ۴۸۶ ----- ۲۵۹۷
صفحه ۴۸۷ ----- ۲۵۹۸
صفحه ۴۸۸ ----- ۲۵۹۸
صفحه ۴۸۹ ----- ۲۵۹۹
صفحه ۴۹۰ ----- ۲۶۰۰
صفحه ۴۹۱ ----- ۲۶۰۰
صفحه ۴۹۲ ----- ۲۶۰۱
صفحه ۴۹۳ ----- ۲۶۰۲
صفحه ۴۹۴ ----- ۲۶۰۳
صفحه ۴۹۵ ----- ۲۶۰۳
صفحه ۴۹۶ ----- ۲۶۰۴

صفحه ۴۹۷ ----- ۲۶۰۵
صفحه ۴۹۸ ----- ۲۶۰۶
صفحه ۴۹۹ ----- ۲۶۰۶
صفحه ۵۰۰ ----- ۲۶۰۷
صفحه ۵۰۱ ----- ۲۶۰۸
صفحه ۵۰۲ ----- ۲۶۰۸
صفحه ۵۰۳ ----- ۲۶۰۹
صفحه ۵۰۴ ----- ۲۶۱۰
صفحه ۵۰۵ ----- ۲۶۱۱
صفحه ۵۰۶ ----- ۲۶۱۲
صفحه ۵۰۷ ----- ۲۶۱۲
صفحه ۵۰۸ ----- ۲۶۱۳
صفحه ۵۰۹ ----- ۲۶۱۴
صفحه ۵۱۰ ----- ۲۶۱۴
صفحه ۵۱۱ ----- ۲۶۱۵
صفحه ۵۱۲ ----- ۲۶۱۶
صفحه ۵۱۳ ----- ۲۶۱۷
صفحه ۵۱۴ ----- ۲۶۱۸
صفحه ۵۱۵ ----- ۲۶۱۸
صفحه ۵۱۶ ----- ۲۶۱۹
صفحه ۵۱۷ ----- ۲۶۲۰
صفحه ۵۱۸ ----- ۲۶۲۱
صفحه ۵۱۹ ----- ۲۶۲۱
صفحه ۵۲۰ ----- ۲۶۲۲

المجلد-۸ ----- ۲۶۲۳

تتمة حرف الميم ----- ۲۶۲۳

باب النون ----- ۲۶۵۶

باب الواو ----- ۲۶۸۳

باب الهاء ----- ۲۶۹۸

باب الياء ----- ۲۷۳۸

الخاتمة فی الکنی الفصل الأول فی المصدرین بالأب ----- ۲۸۳۰

الفصل الثانی فی المصدرین بالابن ----- ۲۹۳۷

الفصل الثالث فی الألقاب المنسوبة ----- ۲۹۵۳

الفصل الرابع فی الألقاب الغیر المنسوبة ----- ۲۹۶۳

الفصل الخامس فی النساء ----- ۲۹۷۴

تعریف مرکز القائمیة باصفهان للتحریات الکمبیوتریة ----- ۳۰۱۳

مستدرکات علم رجال‌الحدیث

اشارة

سرشناسه : نمازی شاهرودی، علی، ۱۳۶۳-۱۲۹۳.

عنوان و نام پدیدآور : مستدرکات علم رجال‌الحدیث/ تالیف علی النمازی‌الشاهرودی.

مشخصات نشر : قم: جماعه المدرسین فی الحوزه العلمیه بقم، موسسه النشر الاسلامی، ۱۴ ق= .۱۳ -

مشخصات ظاهری : ج.

فروست : جماعه‌المدرسین فی‌الحوزه‌العلمیه بقم، موسسه‌النشرالاسلامی؛ ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸.

شابک : دوره ۵-۵۶۴-۴۷۰-۹۶۴ ؛ :ج. ۳۱-۵۶۵-۴۷۰-۹۶۴ : ؛ ج. ۱۲-۵۶۶-۴۷۰-۹۶۴ ؛ :ج.۸۴-۵۶۸-۴۷۰-۹۶۴ ؛ :ج. ۵ -۹۶۴ ۶-۵۶۹-۴۷۰ ؛ :ج.۵۷۰۶-۴۷۰-۹۶۴-X ؛ :ج. ۷ ۸-۵۷۱-۴۷۰-۹۶۴ ؛ :ج. ۸ ۶-۵۷۲-۴۷۰-۹۶۴ :

یادداشت : عربی.

یادداشت : فهرستنویسی بر اساس جلد هفتم، ۱۴۲۶ق. = ۱۳۸۴.

یادداشت : ج. ۴ (چاپ اول: ۱۴۲۵ق. = ۱۳۸۳).

یادداشت : ج. ۱، ۲، ۵، ۶ و ۸ (چاپ اول: ۱۴۲۶ ق. = ۱۳۸۴).

مندرجات : ج.۴. س - ع.- ج. ۵. ع.- ج.۶. ع - م.- ج. ۷. م.- ج. ۸. م - ی

موضوع : محدثان شیعه -- فهرستها

شناسه افزوده : جامعه مدرسین حوزه علمیه قم. دفترانتشارات اسلامی

رده بندی کنگره : BP۱۱۵/ن۸م۵ ۱۳۰۰ی

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۲۹۲۴

شماره کتابشناسی ملی : ۲۹۰۰۳۱۴

المجلد-۱

صفحه ۰۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة توطئة ۱

مستدرک علم رجال الحدیث تألیف العلامة الحجة المحقق الشیخ علی النمازی الشاهرودی الجزء الأول الکتاب: مستدرکات علم رجال الحدیث المؤلف: العلامة المحقق الشیخ علی النمازی الشاهرودی قدس سره الناشر: ابن المؤلف - علی نفقة حسینیة عماد زاده - أصفهان الفلم والألواح الحساسة (الزنک): لیتوکرافی تیزهوش - قم المطبعة: شفق - تهران الطبعة الأولی - ربیع الاخر ۱۴۱۲ ه بسم الله الرحمن الرحیم جمیع الحقوق محفوظة ومسجلة توطئة بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین، وصلی الله علی محمد وآله الطیبین الطاهرین و بعد:

فلا یخفی علی القاری الکریم ما لعلم الرجال من أهمیة بالغة تبدو واضحة للعیان فی اعتماد رجال الحدیث فی جانب مهم من قبول ورد الأحادیث بالاستناد إلی ما ذهب الیه علماء الرجال من جرح وتعدیل وتوثیق وتوهین لرواة الأحادیث ورجال الأسانید فی الاجتهاد فی الأحکام الشرعیة وغیرها، ومن هنا وکما هو واضح للعیان فقد نال هذا العلم من الحضوة والتقدیر ما نالته العلوم الأخری بل

وخضعت حتی هذه الکتب للمناقشة والتصحیح والرد وغیر ذلک.

بید ان لعلماء الشیعة باعا طویلا فی هذا المضمار حیث أولوه الاهتمام الکبیر والرعایة المستمرة، فکانت هناک العدید من المؤلفات المهمة التی تمتد إلی أوائل العهد الاسلامی والتی لم یصلنا منها الشئ الکثیر لسبب من الأسباب

(توطئة ۱)

مفاتیح البحث: الأحکام الشرعیة (۱)، مدینة إصفهان (۱)، شهر ربیع الثانی (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة توطئة ۲

المتعددة الا ان ما وصلنا منها وخصوصا من القرن الرابع والخامس الهجری دلیل بین علی ما ناله هذا العلم من الرعایة الکبیرة والجهد العظیم، والتی من أهمهما:

رجال الکشی، ورجال النجاشی، ورجال الطوسی وفهرسته، ورجال البرقی، وهذه الأصول الخمسة کانت الحجر الأساس الذی انطلقت منه الکثیر من التآلیف الرجالیة المتعددة أمثال رجال الحلی وابن داود وغیرها.

ولعل کتابنا الماثل بین یدیک (مستدرکات علم رجال الحدیث) للعلامة الحجة المحقق الشیخ علی النمازی الشاهرودی من ثمرة تلک الجهود المبارکة، حیث سلک فیه مؤلفه منحی جدیدا فی اعداده معتمدا فی ذلک علی المصادر الحدیثیة التی یتصدرها کتاب بحار الأنوار للشیخ المجلسی باعتباره موسوعة حدیثیة جامعة حیث قام بترتیب الاعلام وفقا للحروف الهجائیة مثبتا الکثیر من الأسماء التی لم ترد فی غیره من الکتب الرجالیة مع اخضاع العدید من الأسماء للمناقشة والبحث.

ولا یفوتنا ان نتقدم بالشکر الجزیل والثناء الوافر لسماحة حجة الاسلام والمسلمین الشیخ حسن النمازی نجل سماحة الشیخ المؤلف لتقدیمه الکتاب مع إبداء ملاحظاته القیمة وذلک بتکمیل بعض الارجاعات مع تدقیق النسخ وتصحیحها وتهذیبها واخراجها بحلة قشیبة. فلله دره وعلیه اجره وأیا یکن فیعد هذا الکتاب جدیدا فی بابه ومنحاه، ووفرة ما حواه من الأسماء التی قد تکون مادة للصقل والتهذیب بید الاعلام العظام والباحثین المختصین.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین.

حسینیة عماد زاده

(توطئة ۲)

مفاتیح البحث: کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، کتاب بحار الأنوار (۱)، الحج (۱)، الثناء (۱)

صفحه ۰۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۳

ترجمة المؤلف العلامة آیة الله الشیخ علی النمازی بسم الله الرحمن الرحیم مولده ولد رحمه الله بمدینة " شاهرود. " وقد ذکر فی هذا الکتاب تاریخ ولادته هکذا: کان مولدی فی ۱۷ شهر رجب الأصب سنة ۱۳۳۳ ه. ق، کما وجدت بخط والدی رضی الله عنه.

وقد قیل فی تاریخ ولادته:

"سلام علی علی فی الآخرین (" ۱۳۱) (۱۱۰) (۱۱۰) (۹۰) (۸۹۲) جمع الکل: ۱۳۳۳ والده هو العالم الربانی، الفقیه الصمدانی، مثال الزهد والورع، المشتهر عند الآیات العظام بسلمان زمانه، الشیخ محمد بن إسماعیل بن محمد خان بن هاشم بن حاتم النمازی

السعدآبادی الشاهرودی. وقد قال المؤلف قدس سره عن أبيه فی هذا الكتاب: كان عالما عاملا كاملا بصيرا، فاضلا خبيرا، فقيها مفسرا فهاما و حافظا للأخبار وضابطا للآثار، معتدل السليقة، حسن الطريقة، عالی الهمة، عدلا ثبتا، زاهدا متقيا، مخالفا لهواه، مطيعا لأمر مولاه، حافظا لدينه، صائنا لنفسه، دقيقا فی التشريعيات، آمرا بالمعروف وناهيا عن المنكر، مروجا للأحكام الشرعية، ومبلغا للشريعة الأحمدية صلی الله عليه وآله، باذلا قوته و قدرته فی ذلك أزيد من سبعين سنة.

(ترجمة المؤلف ۳)

مفاتيح البحث: الأحكام الشرعية (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، محمد بن إسماعيل بن محمد (۱)، الزهد (۱)

صفحه ۰۰۴

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۴

وكان مجتهدا فی الأحكام الشرعية مجازا فی ذلك عن غير واحد من العلماء الكرام والفقهاء العظام - زاد الله فی علو درجاتهم، وألحقنا الله بهم، مع محمد و آله الطيبين الطاهرين صلوات الله وسلامه عليهم أجمعين - منهم السيد السند و الحبر المعتمد، الأعلم فی زمانه السيد أبو الحسن الأصفهانی قدس سره، والسيد الجليل والعالم النبيل، السيد محمد الفيروزآبادی قدس سره.

وبالجملة كان والدی صارفا أوقاته فی الليل والنهار بالتدريس والتعليم للخواص والعوام، فلم يبرز من قلمه إلا حواشی علی البحار ونهج البلاغة وغيرهما وقال لی يوما ": إنی كنت فی ليلة بين النوم واليقظة، فسمعت أذكار الأشجار و الأحجار " وقال لی أيضا": رأيت فی ليلة أن صاحب الزمان عليه السلام قد ظهر وله خيمة بين الأرض والسماء تسير طرف القبلة، وكنت مع جماعة تذهب لنصرته ".

وقال أيضا " كنت مع جماعة فی سفر بيت الله الحرام. فلما سرنا إلی المدينة وقربنا منها، جاءنا الفساق والسراق فمنعونا من زيارة النبی والأئمة صلوات الله عليهم. فاشتد بنا الحزن، وبكينا وزرنا من بعيد وانصرفنا. فرأی بعض الثقات وهو محمد بن حسن البسطامی فی المنام أن رسول الله صلی الله عليه وآله و أمير المؤمنين عليه السلام جاءا إلی شاهرود لتشرفی بزيارتهما وكان تاريخ الرؤيا بعد وقوع المنع بقليل ". ويستظهر من ذلك قبولهما صلوات الله عليهما زيارته.

وكان والدی قد يسافر من شاهرود إلی مشهد الرضا المقدسة ماشيا مرات كثيرة - لعله كان أزيد من أربعين مرة - وتشرف بزيارة بيت الله الحرام والأعتاب المقدسة مرات عديدة.

وقد توفی قدس سره فی وقت السحر فی ليلة ۲۰ من شهر رمضان سنة ۱۳۸۴ ه. ق. وقلت فی تاريخ وفاته:

"رفت بجای بقاء حجت اسلام ما: " ۱۳۸۴.

وقلت أيضا ": هو داخل فی الرحمة: " ۱۳۸۴.

نشأته العلمية تتلمذ رحمه الله مقدمات العلوم وسطوح الأصول والفقه بالإضافة إلی

(ترجمة المؤلف ۴)

مفاتيح البحث: الإمام المهدی المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين علی بن ابی طالب عليهما السلام (۱)، مدينة مشهد المقدسة (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلی الله عليه وآله (۱)، الأحكام الشرعية (۱)، كتاب الثقات لابن حبان (۱)، كتاب نهج البلاغة (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، الحزن (۱)، الصّلاة (۳)، الطهارة (۱)، الزيارة (۱)، النوم (۱)

صفحه ۰۰۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۵

مطالعاته فی الحدیث والتفسیر والریاضیات والتاریخ وغیره فی مسقط رأسه علی أعلامه سیما والده العلامة، کما قال فی " تاریخ فلسفة وتصوف " ص ۱۱۶ ما تعریبه:

"کان والدی وأستاذی فی العربیة واللغة والأصول والفقه والحدیث والتفسیر ومؤدبی."

وقد عرف عن المؤلف العلامة نبوغه المبکر واستعداده الفذ. فقد استطاع أن یکمل دراسته فی الفقه والأصول بدرجة ملفتة للنظر، ثم سافر إلی مشهد المقدسة مکملاـ ما فاته من فضل وعلم علمائها، فأوجد بجهاده وسعیه المتواصل نقطة عطف فی الفکر الإسلامی النقی، وأثبت بالأدلة المتقنة والبراهین الجلیة أن الوصول إلی معارف الاسلام الحقة، واجتناب أی تشویش وانحراف، لا یکون إلا عن طریق علوم اهل بیت العصمة والطهارة صلوات الله علیهم أجمعین.

لقد طوی والدنا العلامة آیة الله النمازی - لما کان له من قابلیة واستعداد خاص - المدارج العالیة للفقه والأصول الواحد تلو الآخر، فی أقصر مدة، و حصل علی درجة الاجتهاد، حتی شرع بکتابة فقهه الاستدلالی وهو فی عامه الثانی والعشرین.

لقد کانت رغبته الشدیدة فی التعرف علی أفکار العلماء والمحققین فی الحوزة العلمیة الکبری فی النجف الأشرف سببا لسفره إلیها، والإقامة مدة من عمره فی جوار مولاـه علی علیه السلام. وتعرف فی تلک الفترة علی الآراء الفقهیة والمبانی الأصولیة لکبار علماء ذلک الوقت.

أما رغبته غیر المحدودة فی أداء رسالته التبلیغیة، والتدریس وهدایة الناس، قد أوجبت عودته إلی وطنه إیران والإقامة فی مشهد، ولم یغفل لحظة واحدة منذ ذلک الوقت وحتی ساعة ارتحاله إلی عالم الملکوت والقرب الإلهی عن أداء الوظائف العلمیة والتعلیمیة والتربویة.

ووصل فی علم الریاضات والهندسة إلی درجات عالیة، وکان تفوقه و معرفته فی المسائل الریاضیة ظاهرا عند مباحثته ومناقشته لها مع أساتذتها المتخصصین.

وأیضا کان له تبحر خاص فی التاریخ. وإضافة إلی تلک العلوم کان له معرفة ببعض فنون الدقیقة کالخط، فکان یتحرر کتبه وتألیفاته بخطه الجمیل.

ووفق لحفظ القرآن منذ أوائل بلوغه، وکان إذا سئل عن أی آیة یستطیع

(ترجمة المؤلف ۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، دولة ایران (۱)، مدینة النجف الأشرف (۱)، عالم الملکوت (۱)، القرآن الکریم (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۶

أن یحدد فی أی سورة هی من السور القرآنیة، ومکانها التقریبی فی السورة.

وکان له معرفة واسعة فی اللغات الحیة، فبالإضافة إلی تبحره وتمکنه الواسع فی اللغة العربیة کان عارفا باللغة الفرنسیة أیضا.

وکان رحمه الله عالما بالطب والأدویة النباتیة، وملما بالعلوم الغریبة. و کانت له ید طولی ومهارة تامة فی البحث والمناظرة بفضل أهل بیت العصمة و الطهارة. وکانت له إحاطة واسعة بآراء الفرق الاسلامیة الأخری المختلفة إضافة لتعمقه فی مدرسة أولیائه أمیر المؤمنین والإمام الصادق علیهما السلام، فقامت له مناظرات واحتجاجات مع تلک الفرق مستندا إلی الکتب المعتبرة، فأذعنوا له و وقفوا أمامه.

لقد کان نشاطه فیما یتعلق بالأحادیث والرجال یترکز بشکل أساس علی کتاب بحار الأنوار. وقد قال عن ذلک: لقد قرأت کتاب بحار الأنوار ثلاثة مرات کاملة وبدقة من أجل متون أحادیثه، ومرتین لأجل رجال حدیثه.

لقد كانت ثمرة هذه المطالعة الواسعة والدقيقة والمرهقة - إضافة إلى تتبعه الكامل لدورة " الغدير " و " إحقاق الحق " وكتب خاصة وعامة أخرى - تأليف و تدوين دورتى " مستدرک سفينة البحار " و " مستدركات علم رجال الحديث."

لقد كان يعتبر - بحق - من أعجوبات التاريخ الاسلامى فى معرفة الحديث و الرجال، كما قال عنه الفقيه الراحل آية الله العظمى النجفى المرعشى قدس سره إنه " مجلسى زمانه."

أستاذه فى مشهد لقد كتب الوالد المعظم عن أستاذه فى مدينة مشهد، فقيه أهل البيت آية الله العظمى الميرزا مهدى الإصفهانى فى كتابه مستدرک سفينة البحار ج ۱۰ / ۵۰۱ لغة " هدى " ما نصه:

هو العالم العامل الكامل بالعلوم الإلهية، والمؤيد بالتأييدات الصمدانية، الورع التقى النقى المهذب بالأخلاق الكريمة، والمتصف بالصفات الجليلة، مولانا وأستاذنا الآقا ميرزا مهدى الأصفهانى الخراسانى المسكن والمدفن فى دار الضيافة الرضوية على ساكنها آلاف الثناء والتحية، جمع الله تعالى بيننا فى

(ترجمة المؤلف ۶)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، مدينة مشهد المقدسة (۱)، كتاب مستدرک سفينة البحار (۲)، كتاب بحار الأنوار (۲)، الكرم، الكرامة (۱)، الوسعة (۳)

صفحه ۰۰۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۷

جوار أوليائه محمد وآله الطيبين الطاهرين صلوات الله عليهم.

ولد رحمه الله فى سنة ۱۳۰۳ فى أصفهان وتلمذ عند أبيه حجة الاسلام الحاج شيخ إسماعيل وعند علماء أصفهان من الفقهاء الكرام حتى بلغ مرتبة كاملة جليلة فى الفقه والأصول، فخرج منه عازما إلى التشرف بجوار مولانا أمير المؤمنين عليه السلام فى النجف الأشرف. فلما تشرف حضر درس الفقيه العلامة السيد محمد الكاظم اليزدى صاحب العروة الوثقى والعلامة الآخوند ملا كاظم الخراسانى صاحب الكفاية فى الأصول، ثم حضر محضر العلامة المحقق الشيخ محمد حسين النائينى قدس سرهم.

قال مولانا الأستاذ: أفاض لى العلامة النائينى مهمات الفقه والأصول و استفدت منه مدة منفردا. وأول من لحق بنا العلامة السيد جمال الگلپايگانى. ثم بعد مدة لحق بنا واحد بعد واحد حتى صرنا سبعة أفراد من الأوتاد وتم لنا دورة الفقه والأصول فى سبع نفرات. وكنا فى محضره الشريف إلى أربع عشرة سنة.

وحين بلغ إلى خمس وثلاثين سنة سنه الشريف، نال أعلى مراتب الاجتهاد و أجازه العلامة النائينى وغيره أحسن الإجازات. ومما عبر به فى إجازته المفصلة التى كتبها النائينى بخطه الشريف فى شوال ۱۳۳۸ ه المزينة بخطوط جمع من الأعاظم المراجع الكرام وتكون عندى قال ": العالم العامل والتقى الفاضل العلم العلام والمهذب الهمام ذو القريحة القويمة والسليقة المستقيمة والنظر الصائب والفكر الثاقب عماد العلماء والصفوة الفقهاء الورع التقى والعدل الزكى جناب الآقا ميرزا مهدى الأصفهانى أدام الله تعالى تأييده وبلغه الأمانى - إلى أن قال - وحصل له قوة الاستنباط وبلغ رتبة الاجتهاد وجاز له العمل بما يستنبطه من الأحكام - " الخ وكان مشتغلا بتعلم الفلسفة المتعارفة وبلغ أعلى مراتبها. قال: لم يطمئن قلبى بنيل الحقائق، ولم تسكن نفسى بدرک الدقائق، فعطفت وجه قلبى إلى مطالب أهل العرفان. فذهبت إلى أستاد العرفاء والسالكين السيد أحمد المعروف بالكربلائى فى كربلاء وتلمذت عنده حتى نلت معرفة النفس وأعطانى ورقة أمضاها وذكر اسمى مع جماعة بأنهم وصلوا إلى معرفة النفس وتخليتها من البدن. ومع ذلك لم تسكن نفسى إذ رأيت هذه الحقائق والدقائق التى سموها بذلك لا توافق ظواهر الكتاب وبيان العترة ولا بد من التأويل والتوجيه.

(۱) نأتى بصورة هذه الإجازة الشريفة ذيل عنوان المهدى الأصفهانى فى المجلد الثامن من هذا الكتاب.

(ترجمة المؤلف ۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، مدینة النجف الأشرف (۱)، مدینة إصفهان (۲)، شهر شوال المکرم (۱)، العلامة النائینی (۲)، الکرم، الکرامة (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۰۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۸

ووجدت کلتا الطائفتین کسراب بقیعة یحسبه الظمآن ماءا حتی إذا جاءه لم یجده شیئا، فطویت عنهما کشحا وتوجهت وتوسلت مجدا مکدا إلی مسجد السهلة فی غیر أوانه باکیا متضرعا متخشعا إلی صاحب العصر والزمان علیه السلام، فبان لی الحق وظهر لی امر الله ببرکة مولانا صاحب الزمان صلوات الله علیه ووقع نظری فی ورقة مکتوبة بخط جلی ": طلب المعارف من غیرنا - أو طلب الهدایة من غیرنا (الشک منی) مساوق لإنکارنا " وعلی ظهرها مکتوب:

"أقامنی الله وأنا حجة بن الحسن.

قال: فتبرأت من الفلسفة والعرفان وألقیت ما کتبت منهما فی الشط و وجهت وجهی بکله إلی کتاب الکریم وآثار العترة الطاهرة فوجدت العلم کله فی کتاب الله العزیز وأخبار أهل البیت الرسالة الذین جعلهم الله خزانا لعلمه و تراجمة لوحیه ورغب وأکد الرسول صلی الله علیه وآله بالتمسک بهما وضمن الهدایة للتمسک بهما. فاخترت الفحص عن أخبار أئمة الهدی والبحث عن آثار سادات الوری فأعطیت النظر فیها حقه وأوفیت التدبر فیها حظه، فلعمری وجدتها سفینة نجاة مشحونة بذخائر السعادات وألفیتها فلکا مزینا بالنیرات المنجیة من ظلمات الجهالات، ورأیت سبلها لائحة وطرقها واضحة وأعلام الهدایة والفلاح علی مسالکها مرفوعة، ووصلت فی سلوک شوارعها إلی ریاض نضرة وحدائق خضرة مزینة بأزهار کل علم وثمار کل حکمة إلهیة الموحاة إلی النوامیس الإلهیة فلم أعثر علی حکمة الا وفیها صفوها ولم أظفر بحقیقة إلا وفیها أصلها. والحمد لله هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا أن هدانا الله.

ثم خرج الأستاذ الأعظم من العراق عازما إلی إیران فاختار مجاورة الإمام الرؤوف علی بن موسی الرضا علیه السلام وشرع فی التعلیم والتدریس مطالب الفقه والأصول ومعارف القرآن فی مدة قریبة من ثلاثین سنة وقوم الأفاضل و الأکارم بأحسن تقویم وأفاض مطالب الأصول فی ثلاث دورات: الأول بنحو المفصل والمبسوط علی المرسوم، والثانی فی إثبات ما یختاره فی ذلک بالأدلة التامة، والثالث مهمات مباحث الأصول التی یتوقف علیها الاستنباط.

وکذلک أجاد فیما أفاد من الفقه ومعارف القرآن وکان ساعیا مجدا فی نشر العلوم والمعارف بحیث لم یکن له تعطیل فی تمام السنة إلا أیاما قلیلة قلیلة لا تبلغ عشرة أیاما کل وقت علی حسب ما یقتضیه ویرتضیه.

(ترجمة المؤلف ۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، دولة ایران (۱)، دولة العراق (۱)، القرآن الکریم (۳)، الوقوف (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الظمأ (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)، العصر (بعد الظهر) (۱)

صفحه ۰۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۹

فاستفاد من محضره الشریف الأفاضل والأماثل حتی بلغ أکثرهم رتبة الاجتهاد فی الفقه والأصول والمعارف الإلهیة فبلغوا من ذلک أعلاها ووصلوا إلی أسناها. والحمد لله الذی وفقنی للتشرف بشرف محضره الشریف والاستفادة من مقامه الکریم مدة تقرب من

خمس عشرة سنة. والحمد لله رب العالمین کما هو أهله ولا إله غیره.

وانتقل أعلی الله مقامه من هذه الدنیا الدنیة إلی دار الکرامة والرحمة فی صباح یوم الخمیس التاسع عشر من ذی الحجة الحرام فی سنة ۱۳۶۵.

ولقد ذکرت فی مستدرک السفینة بعض کلماته الشریفة فی البداء ونفی الجبر و...

وله طاب ثراه مؤلفات ومصنفات فی الفقه والأصول والمعارف وأصول الأصول.

مکارم أخلاقه کان أعلی الله مقامه ملتزما بالوظائف الشرعیة علی الدوام ومحافظا علی النوافل الیومیة وغسل الجمعة وغیرها من المندوبات. وکان مثالا ـ رائدا فی الزهد والتقوی والورع وبلغ فی التواضع ما بلغ. وکان بشره فی وجهه وحزنه فی قلبه، یعطف علی الکبیر ویحنو علی الصغیر. کان واعظا متعظا ویلقی علی سامعیه الأحادیث المنقولة عن العترة الطاهرة علیهم السلام.

هذا بالإضافة إلی أنه کان شدید الإخلاص لأهل بیت الرسول علیهم السلام، کثیر التوصل بهم فی کل أحواله وأموره. وکان عند قراءة ما ورد علیهم من الآلام والفجائع علی أیدی أعدائهم وغاصبی حقوقهم، بل عند ذکر أسمائهم الشریفة سیما الإمام الصادق علیه السلام تنحدر دموعه علی شیبته وکان حینئذ یقول: السلام علیکم یا أهل بیت النبوة و...

آثاره العلمیة المطبوعة ۱ - مستدرک سفینة البحار نظم هذا الکتاب فی عشرة أجزاء. ولقد استطاع المؤلف أن یقدم هذا الأثر

(ترجمة المؤلف ۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، کتاب مستدرک سفینة البحار (۱)، الکرم، الکرامة (۲)، الغسل (۱)، التواضع (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۱۰

القیم إلی عالم التشیع وعلی الأخص الحوزات العلمیة، بعد ثلاثین عاما من العمل الدؤوب رغم أشغاله الأخری الکثیرة.

۲ - مستدرکات علم رجال الحدیث وهو الذی بین یدیک.

وقد ذکر المؤلف فیه أسامی آلاف من رواة أحادیث الشیعة ورجال المشایخ العظام فی الکتب الأربعة المشهورة وغیرها لم یذکرهم علماء الرجال رضوان الله تعالی علیهم حتی العلامة المامقانی فی کتابه " تنقیح المقال."

ولا یترک القول أن العلامة المامقانی ألف رجاله من ثلاثین کتابا رجالیا إلا أن العلامة المرحوم إستخرج إضافاته من کتب المشائخ العظام ومصادر بحار الأنوار، ولم یذکر فیها أحدا من غیر الثقات المشهورین ممن ذکروه، إلا من کان له مزید من البیان فی حقه من رفع الجهالة أو الضعف عنه أو جعله ممن روی عنهم بعد أن جعلوه ممن لم یرو عنهم علیهم السلام، أو درکه وصحبته لإمام أزید مما تعرضوا له کل ذلک مع تعیین المدرک والدلیل.

فمثلا ذکروا فی باب جعفر (۱۶۸) شخصا فی حین ذکر المرحوم (۴۱۴) شخصا منهم (۲۴۹) لم یذکروهم، ویشبه هذا ما فی " حسن " و " حسین " و " حصین " و " الحکم " و " حکیم " و " حماد " و...

إن هذا الکتاب فی الحقیقة مستدرک لجمیع الکتب الرجالیة المؤلفة قبل المرحوم أو فی عصره، وأشهرها فی هذا الزمان رجال المرحوم المامقانی، ورجال آیة الله العظمی الخوئی قدس سره.

واستقصی فیه ما فی مائة کتاب رجالی وهو آخر أثر کان لمرحوم تحقیق و تدقیق فیه، وکان یعطیه أهمیة خاصة وعلی الأخص ما فیه من تحقیقات رجالیة جدیدة، وعلی سبیل المثال نذکر منها موردین:

الف - حکیم بن جبلة العبدی:

وهو اسم أحد الرواة فی کتب الشیعة، لقبه أغلب الرجالیین بعنوان الرجل الصالح، وهو لقب ورد فی کتب السیر، کما ذکره المحدث النوری فی مستدرک الوسائل ج ۳ / ۷۹۵ نقلا عن " الدرجات الرفیعة " وأورد فیه أدلة وقرائن علی صحة هذا القول.

أما الرجالی العظیم الشأن أی العلامة النمازی قدس الله سره قد ذکر فی هذا

(ترجمة المؤلف ۱۰)

مفاتیح البحث: کتاب الثقات لابن حبان (۱)، کتاب تنقیح المقال فی علم الرجال (۱)، حکیم بن جبلة (۱)

صفحه ۰۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۱۱

الکتاب قائلا:

"حکیم بن جبلة العبدی من أصحاب الرسول صلی الله وآله وأمیر المؤمنین علیه السلام. هو الرجل الصالح بشهادة أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی کمباج ۸ / ۲۶ و ۴۱۱، وجد ج ۳۲ / ۹۲.

حارب طلحة والزبیر قبل قدوم أمیر المؤمنین بالبصرة وقتلاه، واعترضا علی أمیر المؤمنین بقولهما: استبددت برأیک عنا ورفضتنا رفض التریکة وملکت أمرک الأشتر وحکیم بن جبلة وغیرهما من الأعراب - إلی آخره. کمبا ج ۸ / ۳۹۵، وجد ج ۳۲ / ۲۴.

یستفاد من ذلک قوة ایمانه وکماله وأنه من رؤساء الشیعة. ولا نحتاج فی إثبات صلاحه إلی الاستشهاد بقول ابن الأثیر وغیره. ویدل علی مدحه ما فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۴۸ و ۱۶۸ و ۱۸۶، وثناء أمیر المؤمنین علیه السلام علیه بقوله:

دعا حکیم دعوة سمیعة نال بها منزلة الرفیعة - إلی آخره، وتمامه فی ص ۱۸۶.

ب - یونس بن ظبیان:

عده العلامة الحلی من الضعفاء وأورد قول النجاشی رحمه الله فی تضعیفه (۱)، ولکن المرحوم أورد روایات مادحة له فی هذا الکتاب فی یونس بن ظبیان تدل علی وثاقته وجلالة قدره، وأجاب علی الروایات الموهمة خلاف ذلک.

وهذا ما فعله أیضا مرحوم النوری فی مستدرک الوسائل ج ۳ / ۸۶۰ - ۸۶۴.

۳ - الاحتجاج بالتاج علی أصحاب اللجاج (الهادی) لقد أخذ هذا الکتاب من کتاب " التاج " الجامع لأصول العامة (الصحاح الستة) وهو من تآلیف أحد علماء مصر المعروفین، وعلیه تقریظات لسبعة علماء آخرین من علماء مصر، فاستخرج منه الأخبار الدالة علی أحقیة مذهب التشیع فاحتج بها علیهم.

۴ - الأعلام الهادیة فی اعتبار الکتب الأربعة یشرح المرحوم فی هذا الکتاب وبالتفصیل اعتبار وصحة کتب الشیعة

(۱) خلاصة الأقوال ص ۲۶۶.

(ترجمة المؤلف ۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، إبن الأثیر (۱)، یونس بن ظبیان (۱)، العلامة الحلی (۱)، حکیم بن جبلة (۲)، الرفض (۱)

صفحه ۰۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۱۲

الأربعة التی کانت ولا زالت مدار أحکام الشریعة المقدسة والمعارف الإلهیة الحقة لدی جمیع العلماء والفقهاء والمجتهدین فی زمان غیبة الکبری وأشار ضمن ذلک إلی کلمات کبار العلماء فی هذه المسألة، وإلیک بعضا مما جاء فیه:

فیه تحقیق کامل حول کلام رکن علم الفقاهة الشهید الثانی فی أن الکتب الأربعة قد أخذت من الأصول الأربعمأة لثقات أجلاء أصحاب الأئمة علیهم السلام، وأفضلها وأجمعها وأشرفها کتاب الکافی، وقد قال الشیخ الصدوق فی أول کتابه " من لا یحضره الفقیه "أن هذه الأصول أصول معروفة ومشهورة و معتبرة ومعتمدة فی عامة الحدیث والفقه.

وأخذ الشیخ الکلینی والشیخ الصدوق والشیخ الطوسی أحادیث کتبهم (الکتب الأربعة) من تلک الأصول، أما الاختلاف بینهم فی أخذهم للأحادیث من تلک الأصول أن الشیخ الصدوق والشیخ الطوسی لأجل الاختصار والفرار من التکرار ذکرا فی بدایة الحدیث اسم صاحب الأصل الذی ینقلان عنه، ثم أوردا فی آخر الکتاب طرقهما إلی ذلک الأصل بذکر شیوخ إجازة الروایة له کما صرحا بذلک فی أول " من لا یحضره الفقیه " وآخر " التهذیب " و " الاستبصار."

وهذا علی خلاف الشیخ الکلینی فی " الکافی، " فهو یکرر فی أول کل حدیث یأخذه من تلک الأصول أسماء شیوخ الإجازة فی نقله لها، فلو کان الأصل حاویا علی مائتی حدیث مثلا فإنه یکرر شیوخ إجازته فی نقل تلک الأحادیث مع کل حدیث، فیتکرر السند بذلک مائتی مرة، وأحیانا یعمل کعمل الشیخ الصدوق والشیخ الطوسی فی عدم تکرار الطریق والاکتفاء بذکر صاحب الأصل.

وعلی سبیل المثال فإن الشیخ الکلینی روی نقلا عن أصل کتاب الحج لمعاویة بن عمار أحادیث کثیرة فی کتاب الحج من موسوعة" الکافی " بما یتجاوز المائة وستین حدیث وفی کل منها ذکر طریقه إلیه وقد ذکر فی أحدها ثلاث طرق لدیه، وفی بقیة الموارد کرر ذکر طریقین له إلیها، واکتفی أحیانا بذکر طریق واحد وأحیانا نقل من الأصل بدون ذکر طریقه إلیه.

اما الشیخ الصدوق فی " من لا یحضره الفقیه " والشیخ الطوسی فی " التهذیب " و " الاستبصار " فقد نقلا ضمن کتاب الحج أحادیث کثیرة من أصل کتاب الحج لمعاویة بن عمار، ثم ذکرا فی آخر کتابیهما طریقهما إلیه.

(ترجمة المؤلف ۱۲)

مفاتیح البحث: کتاب فقیه من لا یحضره الفقیه (۳)، الغیبة الکبری (۱)، معاویة بن عمار (۲)، الشیخ الصدوق (۵)، الشیخ الطوسی (۴)، الحج (۳)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۱۳

ذکر هذا الموضوع مرحوم آیة الله النمازی فی کتابه مناسک الحج، وذکر فیه اسم ستین أصل علی سبیل المثال.

إذن إن لم نقل أن جمیع أسانید " الکافی " هی عبارة عن شیوخ الإجازة لروایة کتب الآخرین، فإن أکثرها کذلک، کما بینه المرحوم فی هذا الکتاب، و دفع الشبهات الموهمة لخلاف ذلک.

أما الشیخ الطوسی فقد ذکر فی أوائل " التهذیب " و " الاستبصار " شیوخ إجازته لروایة الحدیث فی أول السند، کما فعل الشیخ الکلینی، کذکره شیوخه فی الإجازة فی نقل أحادیث الکافی فی أول سنده، وصرح فی آخر الکتاب أنه روی أحادیث کثیرة من کتاب الحسین بن سعید الأهوازی وکتاب الحسن بن محبوب و کتاب نوادر أحمد بن محمد بن عیسی التی وصلت إلیه فی أواخر کتاب التهذیب و الاستبصار بدون ذکر طریقه إلیها.

ونقل فی کتاب " العدة " الاجماع علی صحة الکتب الأربعة، ومجد فی کتابه " الفهرست " الشیخ الکلینی وقال: إن کتاب الکافی هو أصح الکتب الأربعة.

وکتب آیة الله العظمی الخوئی قدس سره فی مقدمة رجاله ج ۱ / ۹۹ أنه سمع من أستاذه العلامة النائینی أنه قال: إن الخدش والمناقشة فی أسانید الکافی شغل العاجز.

وذکر آیة الله العظمی البروجردی رحمه الله فی کتاب جامع الأحادیث ما ملخصه أن عدد الکتب التی جمعت أحادیث الشیعة فی

زمان الإمام الثامن علیه السلام وصل إلی الأربعمائة، ثم قام جمع من فضلاء أصحاب الطبقة السادسة من أصحاب الإمام الرضا علیه السلام فی جمع هذه الأحادیث الشریفة المتفرقة فی تلک الکتب، ثم جمع تلامذتهم الأجلاء من أمثال علی بن مهزیار الأهوازی والحسین ابن سعید الأهوازی تلک الأحادیث فی کتابین فکانا مرجعا لعلماء الشیعة، حتی قام ثقة الاسلام الکلینی فی تألیف کتابه " الکافی " فی مدة عشرین عاما وألف الشیخ الصدوق کتابه " التهذیب " و " الاستبصار."

وبهذا قد جمعت فی هذه الکتب الأربعة الجوامع الحدیثیة الأولیة والثانویة و بأحسن وجه فکانت مرجعا لعلماء الشیعة فی تلک الأعصار والأمصار، ولأن جمیع أحادیث تلک الأصول اجتمعت فی هذه الکتب الأربعة، قلت المراجعة لتلک

(ترجمة المؤلف ۱۳)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الحسین بن سعید الأهوازی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، العلامة النائینی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الحج (۱)

صفحه ۰۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۱۴

الأصول تدریجیا حتی ترکت.

هذا وقد أورد المرحوم فیه کلمات وأقوال بقیة العلماء الکبار حول هذا الموضوع مع ما قاله العلامة المجلسی الأول فی کتابه " روضة المتقین."

۵ - أبواب رحمت وهو أفضل کتاب فی بیان أصول الدین الخمسة، مع تسعة مواضیع مهمة فی الأخلاق، فهو یشتمل علی معرفة الله، ومعرفة النبی، ومعرفة الإمام، و الوصول إلی کنه معرفة الولایة، وکلیات صفات الإمام، ودورة فی تفسیر القرآن وحقیقة الصلاة وأهمیتها وفضیلتها، مع بیان شرف وعظمة جمیع أجزاء الصلاة وأقسامها، وأنواع الانفاق (المال والقوة والعلم) والصوم وفضیلته و فضیلة شهر رمضان ولیلة القدر، والحج وأهمیته وفضله، وخلق الکعبة و الحرم والحجر وزمزم والمسجد الحرام، وحقیقة الحجر الأسود والمقام، وحج الملائکة قبل آدم، وبناء جبرئیل الکعبة، وحج الأنبیاء ومناسک الحج، وفضیلة وأهمیة التوبة والنیة الحسنة، والصبر وأقسامه وإصلاح ذات البین، وحقوق الوالدین، وغیر ذلک من أمور الدین المهمة التی هی مورد احتیاج عموم المسلمین.

۶ - تاریخ فلسفة وتصوف وهو کتاب یکشف الأسرار الخفیة للمتصوفة ویبین عقیدتهم الفاسدة و یوضح الاتحاد بین ما تصل إلیه مقالات المدعین للمکاشفة والشهود (اهل التصوف) والفلاسفة العرفانیین، وان الطریقین فی النتیجة طریق واحد، وهو مأخوذ من القدماء قبل المسیح علیه السلام، ولا ربط له بأی شریعة سماویة و انتسابهم إلی الشرع کذب ودجل، فجمیع الشرائع مخالفة ومباینة لعقائدهم.

۷ - مناسک الحج یحتوی هذا الکتاب الشریف علی ما بینه الإمام الصادق علیه السلام فی أداء فریضة الحج - منذ الخروج من المنزل وحتی الوداع الأخیر للکعبة - وکتبه ابن عمار، ویشتمل أیضا علی فضیلة الحج وذم تارکه، وخصوصیات مکة و المدینة، وکیفیة الحج الموافق للاحتیاط ضمن فتاوی جمیع علماء السلف والخلف فیکون صحیحا ومجزیا.

ونری من اللازم أن نذکر ما خطه قلم المرحوم بالنسبة لمعاویة بن عمار

(ترجمة المؤلف ۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، النبی عیسی بن مریم علیهما السلام (۱)، کتاب تفسیر القرآن لعبد الرزاق الصنعانی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، معرفة الإمام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، العلامة المجلسی (۱)، معاویة بن عمار (۱)، أصول الدین (۱)، الحجر الأسود (۱)، مسجد الحرام (۱)، الحج (۶)، الصیام، الصوم (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الصبر (۱)،

الصّلاة (۱)

صفحه ۰۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۱۵

باعتباره صاحب الکتاب الذی أخذ المرحوم هذه الرسالة منه، فقد کتب: یعتبر معاویة بن عمار علی ما أجمع علیه العلماء والمحدثون من خواص أصحاب الإمام الصادق والإمام الکاظم علیهما السلام وعدالته ووثاقته وجلالته محرزة لدی جمیع علماء الشیعة وأحادیثه مورد قبول الجمیع. ولقد ألف کتابا فی الحج فیه ما بینه له الإمام الصادق علیه السلام من أعمال الحج منذ بدایة الخروج من المنزل و حتی وداع الکعبة الشریفة وکتبه منه. وقد نقل الشیخ الکلینی والشیخ الطوسی والشیخ الصدوق کتابه ضمن الکتب الأربعة وبأسانید صحیحة، وفرقوا أجزائه فی أبواب الحج المختلفة، لما کان لدیهم من روایات أخری فی هذا الباب، فبوبوا بذلک کتابه موضوعیا وخلطوا روایاته مع الروایات الأخری فی الحج.

وقد أخذ المرحوم تلک الروایات من الکافی فی أغلب الأحیان بسندین صحیحین وأعاد ربطها مع بعضها.

۸ - رسالة تفویض تبحث هذه الرسالة باختصار مسألة تفویض أمر الدین إلی النبی صلی الله علیه وآله والأئمة الهداة المهدیین علیهم السلام ۹ - رسالة علم غیب إمام علیه السلام یشرح المؤلف فی هذه الرسالة معنی علم الغیب ویستعرض أقوال العلماء الکبار کالشیخ المفید والسید الطباطبائی فی حاشیة کتاب القوانین للمیرزا القمی ویشیر إلی الأبواب التی تثبت هذا الموضوع من کتاب بحار الأنوار. واستفاد أیضا فی إثبات علم الغیب من أقوال وأحادیث أمیر المؤمنین والإمام الباقر علیهما السلام.

۱۰ - أصول دین وفیه شرح وبیان أصول الدین الخمسة المشهورة بالأدلة العقلیة والنقلیة، وأورد فیه ضمن بحث الإمامة فهرسا لأحادیث العامة والخاصة فی النص علی إمامة الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام.

۱۱ - رسالة نور الأنوار وذکر فیه خلق الرسول صلی الله علیه وآله وخلق أئمة الهدی علیهم السلام منذ أول الخلق وحتی ولادتهم. وقد استفاد کثیرا فی کتابه هذه الرسالة من کتاب " الأنوار " للشهید الثانی رحمه الله.

(ترجمة المؤلف ۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب بحار الأنوار (۱)، معاویة بن عمار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أصول الدین (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الحج (۴)

صفحه ۰۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۱۶

۱۲ - أرکان دین یحتوی هذا الکتاب علی مجموعة من المعارف الإسلامیة، وهی عبارة عن أصول الدین الخمسة، وبحث ولایة وعلم وقدرة الإمام، والصلاة، والقواعد الکلیة المرتبطة بأحکام الشک والسهو، بشکل مبسوط یسهل علی الجمیع فهمه وکذلک أنواع الانفاق، وفضل الصوم والحج، وخلق الکعبة، وحقیقة الحجر الأسود، وعلة الحرم وحدوده وأحکامه، والمقام، وحجر إسماعیل، وتفسیر الآیات البینات، وتفصیل حجة الوداع، وفضیلة زیارة النبی وأمیر المؤمنین وسید الشهداء وثامن الأئمة علیهما السلام وإثبات الرجعة. ومن الانصاف القول بأن هذا الکتاب هو مجموعة کافیة وافیة فی تحصیل دورة کاملة من المعارف و الأحکام الإسلامیة.

۱۳ - زندگانی حبیب بن مظاهر أسدی وفیه أحوال وتأریخ حبیب بن مظاهر منذ قیامه ضد الدولة الأمویة ودعوته سید الشهداء وتبلیغه أوامر الإمامة وولایة الحسین علیه السلام وإسناده وجدیته فی أمر مسلم بن عقیل وقضایاه فی کربلاء حتی استشهاده. حرره المرحوم

بقلمه الجذاب.

۱۴ – تاریخچه مجالس روضه خوانی وعزاداری سید مظلومان علیه السلام کتب فی هذه المجموعة فضیلة البکاء علی سید الشهداء علیه السلام، و إقامة المآتم فی ذلک من قبل آدم وموسی وعیسی والخضر وزکریا ورسول الله صلی الله علیه وآله والإمام الصادق علیه السلام. وأورد فیهما أیضا خطبة الإمام السجاد علیه السلام فی الشام، وکان له بها علاقة خاصة. وذکر فیها أیضا مجالس العزاء التی ستقام فی أیام الرجعة.

۱۵ – قرآن وعترت در اسلام وهو کتاب آخر ألفه علی منوال " إثبات ولایت " الآتی وبحث فیه مسألة القرآن والعترة اللذین لا ینفکان أبدا، وأن مفسری القرآن الحقیقیین هم أهل بیت العصمة والطهارة علیهم السلام، وذکر فیه تعظیم الله عز وجل لهم.

۱۶ – إثبات ولایت بحث فی هذا الکتاب التی ما یتعلق بأئمة الهدی علیهم السلام وأجاب فیه علی

(ترجمة المؤلف ۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، الدولة الأمویة (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، حبیب بن مظاهر الأسدی رضوان الله علیه (۲)، حجر إسماعیل (۱)، حجة الوداع (۱)، أصول الدین (۱)، القرآن الکریم (۲)، الشام (۱)، البکاء (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، الزیارة (۱)، الشهادة (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۰۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ترجمة المؤلف ۱۷

توهمات البعض بشأن علم الغیب والقدرة الربانیة التی منحها الله لهم جوابا کاملا مستدلا فیه بالآیات والروایات. وذکر أیضا فیه معاجز کثیرة یصلح کل منها کدلیل قاطع علی هذا الأمر.

آثاره الخطیة ۱ – مستطرفات المعالی وهو کتاب فی علم الرجال، رتب فیه رجال الکشی مع إضافات کثیرة تخلو منها الکتب الرجالیة المفصلة.

۲ – روضات النظرات وهو کتاب فی الفقه الاستدلالی واستنباط الأحکام الشرعیة من الآیات و الروایات المبارکة، وهو فی حدود عشرة أجزاء ویحتوی علی أبواب العبادات:

الصلاة والصوم والحج و ... وأکثر المعاملات: البیع والحوالة واللقطة والصید والذباحة والمیراث والوصیة والنذر والحلف والحدود وأحکام الأراضی و...

۳ – مجموعة نفیسة فی الطب ۴ – معرفة الأشیاء (الطب النباتی) ۵ – دورة کاملة فی المعارف الإلهیة ۶ – حواش علی بعض الکتب مثل:

– حاشیة علی تفسیر البرهان (استدراک للأحادیث التی فاتت عن المرحوم السید هاشم البحرانی).

– حاشیة علی رجال المامقانی – حاشیة علی رجال آیة الله العظمی الخوئی قدس سره حاشیة علی رجال الشیخ الطوسی وتصحیحه – حاشیة علی کتاب الجواهر فی الفقه تألیف المرحوم الشیخ محمد حسن النجفی رحمه الله – حاشیة علی کتاب الحدائق الناضرة تألیف المرحوم الشیخ یوسف البحرانی رحمه الله – حاشیة علی کتاب وقائع الشهور

(ترجمة المؤلف ۱۷)

مفاتیح البحث: الأحکام الشرعیة (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الحج (۱)، البیع (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ترجمة المؤلف ۱۸

حاشیة علی کتاب بحار الأنوار (کمبانی) - حاشیة علی الرسالة الشریفة " الرجبیة " للمحدث البیرجندی صاحب " کبریت احمر." وحواش أخری.

وفاته فارقت نفس الوالد الزکیة هذه الحیاة لیلة الاثنین من شهر ذی الحجة سنة ۱۴۰۵ ه. ق. الموافق للثامن والعشرین من شهر مرداد سنة ۱۳۶۴ ه. ش. ودفن جثمانه المطهر فی الصحن الرضوی الشریف فی حجرة من حجراته.

ومن جلیل شأنه أن کان له بعد موته إشراف کامل علی أعماله العلمیة و علی أولاده وأحبته. ودلیل ذلک الرؤیا الصادقة الکثیرة بهذا الخصوص. ومنها ما وقع لنفسی وشرحه: إنه إتصل بی تلفونیا أخی الحاج محمد النمازی - الذی کان یعمل مع حجة الاسلام الحاج الشیخ محمود أکبر زاده فی مشهد لإعداد هذا الکتاب للطبع - فقال: إن هناک بعض الرجال فی مستدرک سفینة البحار لم یذکروا فی المستدرکات فهل ننقلها أم لا؟ وإذا نقلناها، فهل نضعها ضمن متن الکتاب أم فی الهامش؟

فأجبته قائلا: انقلوها ووضعوها فی المتن لأنها تعود إلیه أیضا.

وفی لیلة ذلک الیوم الذی تم فیه الاتصال، رأی أخی المتقدم والدنا المرحوم فی المنام فقال له: بنی إن ما أجابک أخوک تلفونیا أن تضعوها فی المتن صحیح. و کنت أنا أرید أن أفعل ذلک إلا أنی غفلت عنه.

وأمثال هذه الرؤیا الصادقة کثیرة عن الوالد الفقیه آیة الله النمازی أعلی الله مقامه وحشره مع موالیه المعصومین وجعلنا لآثارهم من المقتصین وبهداهم من المهتدین. والحمد لله رب العالمین.

حسن النمازی ۱۵ شهر رمضان المبارک ۱۴۱۴ - تهران

(ترجمة المؤلف ۱۸)

مفاتیح البحث: شهر ذی الحجة (۱)، کتاب مستدرک سفینة البحار (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، کتاب بحار الأنوار (۱)، الشهادة (۱)، الحج (۳)، الموت (۱)

صفحه ۰۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵

بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین کما هو أهله، ولا إله غیره، وأفضل الصلوات والتحیات علی سلطان العالمین، محمد وآله الطیبین الطاهرین المعصومین، حجج الله تعالی علی الخلائق أجمعین.

والرحمة والرضوان علی رواة أحادیثهم المرضیین، القری الظاهرة المبارکة الذین هم وسائط بین القری التی بارک الله فیها وجعلها الله مخازن علمه وتراجمة وحیه، وبین شیعتهم وتابعیهم وأیتامهم، واللعنة علی أعدائهم أجمعین، من الآن إلی قیام یوم الدین.

وبعد: یقول أقل خدام أهل العلم علی بن محمد بن إسماعیل النمازی الشاهرودی رحمهم الله وعفی عنهم فی الدنیا والآخرة:

إنی لما وفقنی الله تعالی لتألیف کتاب فی علم الرجال المسمی ب (مستطرفات المعالی) وقد ذکرت فیه - بتوفیق الله تعالی - ما لم یذکر فی غیره، واستقصیت المطالب الفاخرة الراجعة إلی علم الرجال فی کتابنا (مستدرک سفینة البحار) أشار إلی جمع من علمائنا الکرام وفقهائنا العظام أن أفردها وأجعلها کتابا مستقلا فی علم الرجال، فامتثلت أمرهم وأفردتها فی کتاب وسمیته (مستدرکات علم الرجال) وما توفیقی إلا بالله علیه توکلت وإلیه أنیب، وأرجو من الله أن یجعله ذخیرة لی لیوم المعاد.

(۵)

مفاتیح البحث: یوم القیامة (۱)، علی بن محمد بن إسماعیل (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۰۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶

واعلم أن وضع کتابی هـذا لشـرح أحوال الرواة، ولبیان المطالب الراجعـة إلی تلک التی لم یظفر بها علماء الرجال فی کتبهم الشـریفة، مثل:

کتاب تنقیح المقال، للعلم العلامة الفهامة المامقانی (قده).

وکتاب جامع الرواة للعلامة الأردبیلی، وغیرهما، رضوان الله تعالی علیهم أجمعین، وألحقنا الله بهم مع محمد وآله الطیبین الطاهرین.

وکتاب معجم رجال الحدیث لسماحة العلامة السید أبو القاسم الخوئی دام ظله.

فلا أذکر من الرجال إلا من لم یذکروه، ومن لنا مزید بیان فی حقه وإلا الثقات المشهورین کی لا یخلو کتابی من ذکرهم.

فقـد جمعت - بحمـد الله تعالی - فیه أسامی آلاف من رواة أحادیث الشـیعة، من رجال المشایخ الثلاثة فی الکتب الأربعة المشـهورة، وغیرهم فی غیرهـا، فـذکروا ۲۰۰ رجـل یسـمی بـإبراهیم وذکرت ۵۲۷ منهـم، ۲۸۶ لـم یـذکروهم، وذکروا ۳۱۹ رجلا مسـمی بأحمد وذکرت ۱۲۷۱، منهم ۸۴۰ لم یذکروهم، وذکروا ۱۳۵۰ محمدا وذکرت ۲۵۶۵، منهم ۱۳۷۰ لم یذکروهم، وذکروا ۳۵۶ حسنا وذکرت ۸۱۷، منهم ۴۲۶ لم یذکروهم، وذکروا ۳۰۸ حسینا وذکرت ۶۷۳، منهم ۳۳۴ لم یذکروهم. وهکذا فی سائر الأسماء (۱).

ولاـ أذکر ممن ذکروه إلاـ من لنـا مزیـد بیان فی حقه من رفع الجهالـة، أو الضـعف عنه، أو جعله ممن روی عنهم (علیهم السـلام)، أو إدراکه وصحبته لإمام أزید مما تعرضوا له، أو باعتبار الراوی والمروی عنه، کل ذلک مع تعیین المدرک والدلیل، فراجع.

وإذا عرفت ذلک فاعلم أن هذا الکتاب یتضمن مقدمة وأبوابا وخاتمة:

(۱) یحتمل أن تکون هذه الأعداد أنقص مما فی المتن.

(۶)

مفاتیـح البحث: کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، کتاب تنقیح المقال فی علم الرجال (۱)، یوم عرفة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۰۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷

أما المقدمة فالکلام فیها فی فصول ثمانیة وخاتمة:

الفصل الأول: فی تعریف هذا العلم: وهو علم یبحث فیه عن أحوال الراوی من حیث إتصاف خبره بشرائط الحجیة وعدمه.

الفصل الثانی: فی موضوعه: وهو رواة الحدیث الذین وقعوا فی سـند الأحادیث المرویة عن النبی (صـلی الله علیه وآله) والأئمة الأطهار صلوات الله علیهم.

الفصل الثالث: فی بیان فائدة علم الرجال واحتیاج الفقیه إلیه:

فالمشـهور - وهو المؤیـد المنصور - أنه ممـا یتوقف علیه الاجتهـاد واسـتنباط الأحکـام الشـرعیة عن أدلتها التفصـیلیة، وتعلم المعارف القرآنیة والعلوم الإلهیة.

ولنا علی ذلک أمور:

الأمر الأول:

إن حجیة الخبر وقاطعیته للعذر متوقفة علی الوثوق به، ولا یحصل الوثوق إلا بالمراجعة إلی أحوال الراوی، أو متن الروایة، مثل روایة توحید المفضل، وزیارة الجامعة الکبیرة، وأمثالهما، فإن متن الروایة یوجب الوثوق بصدوره عن المعصوم (علیه السلام).

ویشهد علی صحة الوثوق بالروایة لمتنها ما فی تفسیر العیاشی عن الحسن بن جهم، عن العبد الصالح (علیه السلام) قال: إذا جاءک الحدیثان المختلفان فقسمهما علی کتاب الله وعلی أحادیثنا، فإن أشبههما فهو حق، وإن لم یشبههما فهو باطل. ورواه الطبرسی عنه، عن الرضا (علیه السلام) نحوه.

وقول الکاظم (علیه السلام) فی الأحادیث المختلفة، علی ما فی آخر السرائر نقلا من کتاب مسائل الرجال: ما علمتم أنه قولنا فالزموه، وما لم تعلموه فردوه إلینا.

وطریق العلم قد یکون من السند، أو من المتن، کما هو واضح.

(۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، الزیارة الجامعة للأئمة علیهم السلام (۱)، الوقوف (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۸

وقد سبقنا علی الاستشهاد بمتن الروایة علی حسن راویها جمع من علماء الفن.

منهم العلامة المولی الوحید البهبهانی فی تعلیقته کثیرا، علی ما نقله العلامة المامقانی، کما فی ترجمة الحسین بن علوان، والنعمان المصری، وعبد العزیز بن مسلم.

وقال فی ترجمة الحسین بن خالد الصیرفی: دلالة روایاته علی جلالته وکونه من العلماء المحیطین بالأخبار وأحکام الشریعة، وکونه محل عنایة الأئمة (علیهم السلام) مما لا یخفی علی من راجعها.

ومنهم العلامة المامقانی فی موارد کثیرة، منها فی ترجمة موسی بن عبد الله راوی زیارة الجامعة الکبیرة قال: وفی روایته لها دلالة واضحة علی کونه إمامیا صحیح الاعتقاد، بل فی تلقین مولانا الهادی (علیه السلام) مثل هذه الزیارة المفصلة المتضمنة لبیان مراتب الأئمة (علیهم السلام)، شهادة علی کون الرجل من أهل العلم والفضل، فالرجل من الحسان، مقبول الروایة، وإهمالهم ذکره فی کتب الرجال غیر قادح فیه، والعلم عند الله تعالی. تنقیح المقال: ج ۳ ص ۲۵۷.

ومنها فی ترجمة مهزم بن أبی بردة فراجع إلیه، وکذا فی ترجمة هاشم صاحب البرید.

ومنهم العلامة المجلسی (ره) فی البحار قبل نقله توحید المفضل، ورسالة الإهلیلجة، قال: لا یضر إرسالهما لاشتهار انتسابهما إلی المفضل وقد شهد بذلک السید ابن طاووس وغیره، ولا ضعف محمد بن سنان والمفضل لأنه فی محل المنع، بل یظهر من الأخبار الکثیرة علو قدرهما وجلالتهما، مع أن متن الخبرین شاهد صدق علی صحتهما ... الخ. ج ۳ ص ۵۵، وکمبا ج ۲ ص ۱۸.

وفی الأربعین ح ۳۰ بعد نقله: فالخبر ضعیف علی المشهور، لکن علو مضامینه یشهد بصحته.

(۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب تنقیح المقال فی علم الرجال (۱)، العلامة المجلسی (۱)، الحسین بن خالد الصیرفی (۱)، موسی بن عبد الله (۱)، الزیارة الجامعة للأئمة علیهم السلام (۱)، الحسین بن علوان (۱)، عبد العزیز بن مسلم (۱)، محمد بن سنان (۱)، التصدیق (۱)، الشهادة (۳)

صفحه ۰۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۹

ویشهد علی ما قلنا وصحة ما قالوا، ما رواه الثقة الجلیل الکشی فی أول کتاب رجاله عن حذیفة بن منصور، عن أبی عبد الله (علیه السلام) قال:

اعرفوا منازل الرجال منا علی قدر روایاتهم عنا.

وعن علی بن حنظلة، عن أبی عبد الله (علیه السلام) قال: اعرفوا منازل الناس منا علی قدر روایاتهم عنا. وفهمهم منا.

وفی البحار جد ج ۲ ص ۱۴۸ عن غیبة النعمانی، قال جعفر بن محمد (علیه السلام): اعرفوا منازل شیعتنا علی قدر روایتهم عنا وفهمهم منا.

وروی الصدوق فی أول معانی الأخبار عن برید الرزاز، عن أبی عبد الله (علیه السلام) قال: قال أبو جعفر (علیه السلام): یا بنی، اعرف منازل الشیعة علی قدر روایتهم ومعرفتهم، فإن المعرفة هی الدرایة للروایة، وبالدرایات للروایات یعلو المؤمن إلی أقصی درجات الإیمان، إنی نظرت فی کتاب لعلی (علیه السلام) فوجدت فی الکتاب: إن قیمة کل امرئ وقدره معرفته ... الخبر.

وبالجملة المدار علی الوثوق بالخبر، فالخبر الموثوق به یکون حجة وقاطعا للعذر لا غیره، فإذا سئل العبد: لم فعلت ذلک ولم ترکت؟ فإن کان مقلدا فالجواب أنه قول المفتی الذی ثبت له حجیته بالبینة الشرعیة، وإن کان مجتهدا فلا بد بأن یأتی لقوله بحجة شرعیة تقطع عذره وتخرجه عن الحجة المسؤولیة، والحجة الشرعیة خلیفة رسول الله (صلی الله علیه وآله) والکتاب والعترة الهادیة المهدیة فی الخبر المتواتر بین العامة والخاصة.

فالمرجع فی الکل الکتاب والعترة، ولیس لنا حجة غیرهما.

وأما حجیة الاجماع فمن حیث کاشفیته عن رأی المعصوم (علیه السلام).

والعقل حجة الله الباطنة فی المستقلات العقلیة للعقلاء بارشاد الرسول والأئمة صلوات الله علیهم. فطریق کشف مراد الکتاب والعترة فی غیر الأحکام

(۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حذیفة بن منصور (۱)، علی بن حنظلة (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الحج (۴)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۰

الواضحة المجمع علیها، وغیر المستقلات العقلیة، منحصر بأخبار الثقة أو البینة الشرعیة فی معالم الدین والواجبات والمحرمات، وأما المستحبات والمکروهات فیتساوی فی دلیلهما لأخبار (من بلغ) المستفیضة المعتمدة المتلقاة بالقبول عند الأصحاب رضی الله عنهم أجمعین.

فلزوم حصول الأمن فی الطریق الموصل إلی الأمور الأخرویة الموجبة للسعادة الأبدیة والشقاوة السرمدیة، لیس بأقل من لزوم حصول الأمن فی الطریق الموصل إلی الأمور الدنیویة الزائلة، بل یکون فی طریق أمور الآخرة أهم بدرجات غیر محصورة، ولا یحصل الأمن فی طریق الأمور الدنیویة للعقلاء إلا بإخبار الحجة الثابتة لدی العقلاء من إخبار الثقة، أو الطریق العقلائی کالاستصحاب.

وحیث یرید الله تعالی بعباده الیسر ولا یرید بهم العسر، وما جعل فی الدین من حرج، ولا غلظ علی مسلم فی شئ، لم یضیق فی لزوم تحصیل الأمن فی الطریقة العقلائیة فی أمور دنیاهم أمضاه فی طریق الأمور الشرعیة، فسهل علی عباده حیث أمضی حجیة خبر الثقة وجعله طریقا لکشف أحکامه ومعالم دینه، فله الحمد کما هو أهله.

ومن الواضح أنه لا تحصل الوثاقة لرجل إلا بإخبار الثقة وشهادته علی ذلک، وهذه من فوائد علم الرجال.

وواضح عدم حجیة أخبار من لا یوثق به عند الشرع والعقلاء، فالآخذ بالخبر من دون تعلم أحوال رجاله مقصر فی الاجتهاد، وهو غیر جائز، فتبین الاحتیاج إلی علم الرجال.

وواضح أیضا أنه لا یجوز نسبة حکم أو موضوع دینی إلی الله تعالی ما لم یثبت بدلیل شرعی، وحسبک فی ذلک قوله تعالی: (أألله أذن لکم أم علی الله تفترون) (۱۰ / ۵۹). دلت الآیة المبارکة علی أن کل ما لم یثبت فیه إذن

(۱۰)

مفاتیح البحث: الشهادة (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۰۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۱

من الله تعالی فنسبته إلیه افتراء علیه سبحانه.

وقال تعالی: (ألم یؤخذ علیهم میثاق الکتاب أن لا یقولوا علی الله إلا الحق ودرسوا ما فیه) (۷ / ۱۶۹) دلت الآیة الکریمة أنه أخذ المیثاق من العباد أن لا یقولوا علی الله إلا الحق، ولا حق إلا ما أخذ عن الله وعن رسوله وسفرائه المعصومین صلوات الله علیهم. وحیث أن الظن لا یغنی من الحق شیئا، فیکون طریق الأخذ عنهم أخبار من یوثق به، حتی یؤمن معه من الکذب، ویطمئن به القلب، وصریح الروایات الکثیرة إرجاع أئمة الهدی (علیهم السلام) فی أخذ معالم الدین إلی الثقات. وفی التوقیع الشریف: لیس لأحد من موالینا التشکیک فیما یرویه عنا ثقاتنا. وطریق کشف الثقة من غیره، علم الرجال.

وقال تعالی: (ولا تقف ما لیس لک به علم إن السمع والبصر والفؤاد کل أولئک کان عنه مسؤولا) (۱۷ / ۳۶). یعنی السمع مسؤول عما یسمع، والبصر مسؤول عما یبصر، والفؤاد عما یعتقد، ولا یجوز لاحد اتباع الظن، ویجب تحصیل العلم وطریق تحصیله العلم بأخبار الثقات، وربما یکون خبر الواحد أو الاثنین من هؤلاء مفیدا للعلم، کما قد یکون خبر الثلاثة والأربعة متواترا مفیدا للعلم، فضلا عما زاد علی ذلک العدد، وهذا أمر وجدانی یجزم به العاقل فی أخبار الدنیا والدین إذا أخلی ذهنه عن شبهة وتقلید. ولا نقول إن ذلک کلی فلا یرد علینا الإشکال.

والمتحصل أن استنباط الأحکام الشرعیة، والمعالم الدینیة فی الغالب لا یکون إلا من الروایات المأثورة عن أهل بیت العصمة صلوات الله علیهم، والاستدلال بها علی ثبوت أمر شرعی یتوقف علی أمرین:

الأول: حجیة خبر الثقة، ولا ریب فی ثبوتها فی الفطرة التی فطر الله الناس علیها، وأمضاها الشارع فی صریح الروایات، کما حرر فی الأصول.

الثانی: حجیة الروایات، وهی أیضا ثابتة عقلا وممضاة شرعا.

(۱۱)

مفاتیح البحث: الأحکام الشرعیة (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۲)، الوقوف (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الظنّ (۲)، الصّلاة (۲)، الجواز (۱)

صفحه ۰۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۲

ومن الظاهر أن تشخیص ذلک یتوقف علی علم الرجال.

الامر الثانی:

إنه لا ریب أن کل خبر - من حیث هو - یحتمل الصدق والکذب، فتقدیم أحد الإحتمالین یحتاج إلی مرجح، لئلا یلزم الترجیح بلا مرجح، الذی اتفق العقلاء علی قبحه وبطلانه. والمرجح هو الوثوق بصدور الخبر عن الرسول وآله صلوات الله علیهم، ولا یحصل إلا بالعلم بأحوال الرواة الواقعة فی سند الحدیث، أو بالنظر إلی متن الحدیث من حیث کونه متواترا لفظا أو معنی، أو موافقا لظاهر الکتاب العزیز، أو لما یجد صحته بحکم العقل والفطرة العقلائیة.

الأمر الثالث:

الأخبار المستفیضة الواردة فی مقام علاج تعارض الأخبار الآمرة بالرجوع إلی الأعدل والأورع والأفقه، فإن إحراز هذه الصفات فی رجال الإسناد موقوف علی علم الرجال لفقد معاشرتنا معهم. فانحصر فی المراجعة إلی الکتب المعتبرة المکتوبة فی علم الرجال.

ویمکن تقریر هذا الأمر بطریق عقلی، وهو أنا نعلم یقینا أن الأخبار متعارضة، ونعلم إجمالا بوجود المرجح لأحد المتعارضین منها فی الواقع، فمع التمکن من تحصیل المعرفة بالمرجح بالرجوع إلی علم الرجال یکون الأخذ بأحدهما من دون الرجوع إلیه باطلا لقبح الترجیح بلا مرجح، فلتحصیل المرجح یلزم الرجوع إلی علم الرجال، وهو المطلوب.

ومن المرجحات المشار إلیها فی الروایات المستدلة بها علی الاحتیاج إلی علم الرجال قوله (علیه السلام) فی مقبولة عمر بن حنظلة المشهورة: الحکم ما حکم به أعدلهما وأفقههما وأصدقهما فی الحدیث وأورعهما ... الخبر.

وقول الصادق (علیه السلام) فی روایة داود بن الحصین، المرویة فی الفقیه: ینظر إلی أفقههما وأعلمهما بأحادیثنا وأورعهما فینفذ حکمه ... الخ.

(۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، داود بن الحصین (۱)، عمر بن حنظلة (۱)، الوقوف (۱)، الصدق (۱)، العزّة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۳

وقوله علیه السلام فی روایة موسی بن أکیل، المرویة فی (یب) فی کتاب القضاء: ینظر إلی أعدلهما وأفقههما فی دین الله فیمضی حکمه.

وقول الرضا (علیه السلام) فی روایة العیون، الواردة فی علاج الأخبار المختلفة، بعد الحکم بترجیح أحد الخبرین بموافقة الکتاب العزیز ومخالفة العامة.

إذا کان الخبران صحیحین معروفین باتفاق الناقلة فیهما یجب الأخذ بأحدهما، أوبهما جمیعا، أو بأیهما شئت وأحببت، موسع ذلک... الخبر.

وقول الصادق (علیه السلام) لحرث بن المغیرة، فی الروایة المرویة فی الوسائل والبحار عن الإحتجاج للطبرسی: إذا سمعت من أصحابک الحدیث وکلهم ثقة، فموسع علیک حتی ترى القائم (علیه السلام) فترده إلیه.

ولعله لذلک قال الحسن بن جهم للرضا (علیه السلام): یجیئنا الرجلان وکلاهما ثقة بحدیثین مختلفین، فلا نعلم أیهما الحق، فقال: إذا لم تعلم فموسع علیک بأیهما أخذت. وواضح أن إحراز الأعدلیة والأفقهیة والأصدقیة والأورعیة والصحة والوثاقة - المذکورات فی الروایات - موقوف علی العلم بأحوال الرواة فتدبر. تمام الروایات فی جد ۲ ص ۲۲۰ - ۲۲۴، وکمبا ج ۱ ص ۱۳۴ - ۱۳۹.

وقد ذکروا لبیان الاحتیاج إلی علم الرجال وجوها أخر لا نحتاج إلی ذکرها، لأن فیما ذکرنا غنی وکفایة.

فمما ذکرنا ظهر وجه ضعف قول الحشویة القائلین بحجیة کل خبر، فإنه مضافا إلی ما عرفت مخالف لقوله تعالی: (ویؤمن للمؤمنین) (۹ / ۶۱) الدال علی لزوم تصدیق المؤمنین لا غیرهم، وقوله تعالی: (إن جاءکم فاسق بنبأ فتبینوا) الآیة (۴۹ / ۶) فإن کان المؤمن مخبرا عادلا یؤخذ بقوله، وإلا لا یؤخذ به، علی التفصیل المذکور.

وکذا ظهر ضعف قول غیرهم وحججهم واهیة مردودة بما تقدم،

(۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإحتجاج للطبرسی (۱)، یوم عرفة (۱)، موسی بن أکیل (۱)، العزّة (۱)، الغنی (۱)

صفحه ۰۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۴

مذکورة مفصلا فی الکتب المفصلة، فمن أرادها فلیراجع إلیها.

الفصل الرابع: فی بیان موالید الرسول والأئمة صلوات الله علیهم ووفیاتهم وأسمائهم وألقابهم وکناهم.

فنقول: أما الرسول الأکرم (صلی الله علیه وآله) فاسمه: محمد وأحمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم، وکنیته: أبو القاسم، ولقبه: المصطفی، ولد بمکة فی عام الفیل سنة ۶۱۶۳ من هبوط آدم - علی ما فی الناسخ - فی شهر ربیع الأول.

وعن الواقدی أنه (صلی الله علیه وآله) ولد فی سنة ۹۹۰۰ وأربعة أشهر وسبعة أیام من وفاة آدم، وقیل غیر ذلک. وبالجملة مات أبوه فی المدینة وهو (صلی الله علیه وآله) ابن شهرین. وماتت أمه آمنة بنت وهب وله أربع سنین أو سنتین، ومات جده عبد المطلب وله نحو من ثمان سنین.

وتزوج خدیجة وهو ابن خمس وعشرین سنة، ولبث معها أربعا وعشرین سنة وأشهرا. وولد له منها قبل المبعث: القاسم ورقیة وزینب وأم کلثوم، وبعد المبعث: الطاهر - وهو عبد الله - وفاطمة الزهراء (علیها السلام).

وإبراهیم من ماریة القبطیة.

وبعث فی ۲۷ رجب وهو ابن أربعین. ومکث فی مکة ثلاث عشرة سنة بعد البعثة، ثم هاجر إلی المدینة. وتوفی بالمدینة فی صفر وله ثلاث وستون سنة فی سنة عشر من الهجرة.

وأما أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب (علیه السلام)، فأمه فاطمة بنت أسد بن هاشم بن عبد مناف. وهو أول هاشمی من هاشمیین ولد فی ۱۳ رجب فی بیت الله الحرام، بعد ثلاثین سنة من ولادة الرسول (صلی الله علیه وآله). وتوفی (علیه السلام) فی ۲۱ رمضان سنة أربعین من الهجرة.

وأما الصدیقة الکبری فاطمة الزهراء (علیها السلام) فقد ولدت بمکة بعد النبوة بخمس سنین، فی العشرین من جمادی الآخرة، ولها عند الهجرة

(۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، الرسول الأکرم

محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، ماریة بنت شمعون القبطیة زوجة النبی (ص) (۱)، شهر جمادی الثانیة (۱)، مدینة مکة المکرمة (۳)، شهر رجب المرجب (۲)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، آمنة بنت وهب (۱)، الموت (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۰۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۵

ثمان سنین، وتزوج بها أمیر المؤمنین (علیه السلام) فی السنة الثانیة بعد الهجرة فی ذی الحجة، وتوفیت (علیها السلام) فی السنة الحادیة عشرة منها.

وأما الحسن المجتبی (علیه السلام) فقد ولد فی المدینة فی منتصف شهر رمضان السنة الثانیة أو الثالثة من الهجرة، وتوفی (علیه السلام) فی صفر سنة ۴۹ من الهجرة.

وأما أبو عبد الله (علیه السلام) فقد ولد بالمدینة فی السنة الثالثة أو الرابعة، ومضی صلوات الله علیه فی ۱۰ محرم سنة ۶۰ - ۶۱. وأما أبو محمد زین العابدین وسید الساجدین علی بن الحسین (علیه السلام) فقد ولد بالمدینة فی سنة ۳۶ - ۳۷ - ۳۸ من الهجرة، وأمه شهربانو شاه زنان بنت یزد جرد، ومضی (علیه السلام) فی محرم سنة ۹۴ - ۹۵ ه.

وأما أبو جعفر محمد بن علی الباقر (علیه السلام) فأمه فاطمة بنت الحسن المجتبی (علیه السلام)، وهو أول فاطمی من فاطمیین، ولد سنة ۵۷، وقبض سلام الله علیه فی ۱۱۴ ه - وله ۵۷ سنة.

وأما أبو عبد الله جعفر بن محمد الصادق (علیه السلام) فأمه أم فروة فاطمة ابنة القاسم بن محمد بن أبی بکر، ولد بالمدینة فی ۱۷ ربیع الأول سنة ۸۳ - وقیل ۸۰، وقبض مسموما فی شوال سنة ۱۴۸ - وله ۶۵ - ۶۷ سنة.

وأما أبو إبراهیم العبد الصالح أبو الحسن الأول موسی بن جعفر الکاظم (علیه السلام)، فأمه حمیدة البربریة المصفاة، ولد بالأبواء بین مکة والمدینة فی سنة ۱۲۸ - ۱۲۹، وقبض مسموما فی رجب سنة ۱۸۳ - ۱۸۶ - ۱۸۹ - من الهجرة.

وأما الإمام أبو الحسن الثانی علی بن موسی الرضا (علیه السلام) فقد

(۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، السیدة شاه زنان بنت یزدجرد زوجة الإمام الحسین علیه السلام (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، القاسم بن محمد بن أبی بکر (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، أبو إبراهیم (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، موسی بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۶

ولد بالمدینة فی ۱۱ من ذی القعدة سنة ۱۴۸ ه -، وقبض مسموما فی صفر سنة ۲۰۳ - ۲۰۱ - ۲۰۲ - ۲۰۶.

وأما الإمام أبو جعفر الثانی محمد بن علی الجواد (علیه السلام) فقد ولد بالمدینة سنة ۱۹۵، وقبض مسموما فی ذی القعدة أو ذی الحجة سنة ۲۲۰.

وأما الإمام أبو الحسن الثالث علی بن محمد الهادی (علیه السلام) فقد ولد سنة ۲۱۲ - ۲۱۴ فی رجب أو ذی الحجة، وقبض (علیه

السلام) مسموما سنة ۲۵۴.

وأما الإمام أبو محمد الحسن بن على العسكرى (عليه السلام) فقد ولد فى المدينة سنة ۲۳۰ - ۲۳۱ - ۲۳۲ - وقبض مسموما فى ربيع الأول سنة ۲۶۰ ه -.

وأما الإمام المنتظر الحجة بن الحسن (عليه السلام) فقد ولد فى شعبان سنة ۲۵۵، وعمره الشريف عند فوت أبيه خمس سنين. وله غيبتان:

من يوم وفاة أبيه من ربيع الأول سنة ۲۶۰ - وآخرها سنة ۳۲۸ - ۳۲۹ ه -، وبعدها وقعت الغيبة الكبرى، وكان الثقة الجليل عثمان بن سعيد وكيلا لمولانا أبى محمد العسكرى (عليه السلام) ثم توكل لمولانا الحجة المنتظر (عليه السلام)، وكان قبلهما خدم الإمام الهادى (عليه السلام) وله إحدى عشرة سنة، وكان نائب الحجة المنتظر (عليه السلام)، ثم بعده ابنه محمد بن عثمان الثقة الجليل السفير الثانى للحجة (عليه السلام) وتوفى فى آخر جمادى الأولى سنة ۳۰۵ - ۳۰۴، ثم قام بعده بالسفارة بأمر الإمام (عليه السلام) الثقة الجليل الحسين بن روح، وتوفى سنة ۳۲۶، فلما انقضت أيامه وقعت الغيبة الكبرى والمصيبة العظمى. اللهم عجل فرجه وسهل مخرجه، واجعلنا من أنصاره وأعوانه وتابعيه وشيعته، بحقه وبحق آبائه الطيبين الطاهرين.

الفصل الخامس: فى أصحاب الاجماع.

(۱۶)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۲)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۳)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۲)، الحسين بن روح النوبختى (۱)، شهر جمادى الأولى (۱)، شهر ذى القعدة (۲)، شهر ذى الحجة (۲)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، الغيبة الكبرى (۲)، شهر ربيع الأول (۲)، عثمان بن سعيد (۱)، محمد بن عثمان (۱)، الطهارة (۱)، الفرج (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۰۳۱

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۱۷

قال الكشى فى رجاله ص ۱۵۵: تسمية الفقهاء من أصحاب أبى جعفر وأبى عبد الله (عليه السلام)، اجتمعت العصابة على تصديق هؤلاء الأولين من أصحاب أبى جعفر (عليه السلام) وأصحاب أبى عبد الله (عليه السلام) وانقادوا لهم بالفقه، فقالوا: أفقه الأولين ستة: زرارة، ومعروف بن خربوذ، وبريد، وأبو بصير، والفضيل بن يسار، ومحمد بن مسلم الطائفى.

قالوا: وأفقه الستة زرارة.

وقال بعضهم: مكان أبو بصير الأسدى، أبو بصير المرادى وهو ليث بن البخترى. وقال فى ص ۲۳۹: أجمعت العصابة على تصحيح ما يصح من هؤلاء وتصديقهم لما يقولون، وأقروا لهم بالفقه، وهم ستة: جميل بن دراج، و عبد الله بن مسكان، و عبد الله بن بكير، وحماد بن عثمان، وحماد بن عيسى، وأبان بن عثمان.

قالوا: وزعم أبو إسحاق الفقيه، وهو ثعلبة بن ميمون، أن أفقه هؤلاء جميل بن دراج. وهم أحداث أصحاب أبى عبد الله (عليه السلام).

وفى ص ۳۴۴: الفقهاء من أصحاب أبى إبراهيم وأبى الحسن الرضا (عليه السلام)، أجمع أصحابنا على تصحيح ما يصح من هؤلاء وتصديقهم وأقروا لهم بالفقه والعلم، هم ستة نفر أخر، دون الستة الذين ذكرناهم فى أصحاب أبى عبد الله (عليه السلام) منهم: يونس بن عبد الرحمن، وصفوان بن يحيى بياع السابرى، ومحمد بن أبى عمير، و عبد الله بن المغيرة، والحسن بن محبوب، وأحمد بن محمد بن أبى نصر.

وقال بعضهم: مكان الحسن بن محبوب، الحسن بن على بن فضال وفضالة بن أيوب.

وقال بعضهم: مكان فضالة بن أيوب، عثمان بن عيسى.

وأفقه هؤلاء يونس بن عبد الرحمن وصفوان بن يحيى، انتهى.

(۱۷)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، كتاب رجال الكشى (۱)، أبو بصير (۳)، أحمد بن محمد بن أبى نصر (۱)، الحسن بن على بن فضال (۱)، محمد بن مسلم الطائفى (۱)، عبد الله بن مسكان (۱)، محمد بن أبى عمير (۱)، عبد الله بن بكير (۱)، فضالة بن أيوب (۲)، صفوان بن يحيى (۲)، الفضيل بن يسار (۱)، أبان بن عثمان (۱)، عثمان بن عيسى (۱)، ثعلبة بن ميمون (۱)، حماد بن عثمان (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، جميل بن دراج (۲)، معروف بن خربوذ (۱)

صفحه ۰۳۲

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۱۸

أقول: عن السيد بحر العلوم (قده) فى منظومته: الاجماع على تصحيح ما يصح عن المذكورين.

وعن فوائده فى ترجمة ابن أبى عمير حكى دعوى الاجماع عن الكشى واعتمد على حكايته، فحكم بصحته أصل زيد النرسى لأن راويه ابن أبى عمير، انتهى.

ونسب هذا التصحيح إلى الأصحاب فى كلمات جماعة: منهم الشيخ الحر فى آخر الوسائل فى الفائدة السابعة. الوسائل: ج ۲۰ ص ۷۹، بعد نقل أصحاب الاجماع والإشارة إلى الروايات المادحة فى حقهم: فعلم من هذه الأحاديث دخول المعصوم بل المعصومين (عليهم السلام فى هذا الاجماع الشريف المنقول بخبر هذا الثقة الجليل وغيره. وقد ذكر نحو ذلك - بل ما هو أبلغ منه - الشيخ فى كتاب العدة وجماعة من المتقدمين والمتأخرين، وذكروا أنهم أجمعوا على العمل بمراسيل هؤلاء الأجلاء وأمثالهم، كما أجمعوا على العمل بمسانيدهم ... الخ.

ومنهم المحقق الكاشانى فى أوائل الوافى المقدمة الثانية: وقد فهم جماعة من المتأخرين من قوله: أجمعت العصابة أو الأصحاب على تصحيح ما يصح عن هؤلاء، الحكم بصحة الحديث المنقول عنهم، ونسبته إلى أهل البيت (عليهم السلام) بمجرد صحته عنهم، من دون اعتبار العدالة فيمن يروون عنه ... الخ. الوافى: ج ۱ ص ۱۲.

ولقد أصابوا فى ذلك، فإن مقتضى تصحيحهم ما يصح من هؤلاء وتصديقهم إياهم فى نقلهم، وفى ما يقولون، تصديق مروياتهم، كما هو واضح.

وعن الشيخ فى أواخر بحثه عن خبر الواحد فى كتاب العدة قال: وإذا كان أحد الراويين مسندا والآخر مرسلا، انظر فى حال المرسل، فإن كان ممن يعلم أنه لا يرسل إلا عن ثقة موثوق به فلا ترجيح لخبر غيره، ولأجل

(۱۸)

مفاتيح البحث: ابن أبى عمير (۱)، زيد النرسى (۱)، الجماعة (۱)

صفحه ۰۳۳

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۱۹

ذلك سوت الطائفة بين ما يرويه محمد بن أبى عمير وصفوان بن يحيى وأحمد بن محمد بن أبى نصر، وغيرهم من الثقات الذين عرفوا بأنهم لا يروون ولا يرسلون إلا عمن يوثق به، وبين ما أسنده غيرهم، انتهى.

وقال النجاشى فى ترجمة محمد بن أبى عمير ص ۲۲۹ بعد توصيفه وتجليله وتعظيمه: فلهذا: فلهذا أصحابنا يسكنون إلى مراسيله،

انتهی.

والشیخ فی یب ج ۱ فی باب المیاه ص ۴۱۴ بعد نقله مرسلة ابن أبی عمیر فی العجین النجس أنه یدفن ولا یباع قال: وبهذا الخبر نأخذ دون الأول، انتهی.

ولا یرد الإشکال علی قولهم أنهم لا یروون إلا عن ثقة، نقل بعض روایاتهم عن الضعفاء، لأن الروایة عن الضعیف فی حد نفسه من حیث هو عمل بها الأصحاب من الفقهاء والمحدثین من القدماء والمتأخرین، فإن کتب الحدیث وکتب الفقه مملوءة من روایة الضعفاء.

قال العلامة الخوئی فی رجاله ص ۸۲: وأما الروایة عن ضعیف أو ضعیفین أو أکثر فی موارد خاصة، فهذا لا یکون قدحا، ولا یوجد فی الرواة من لم یرو عن ضعیف أو مجهول أو مهمل إلا نادرا، انتهی.

ولکنهم - قدس سرهم - مختلفون فی العمل بروایة الضعفاء، فإن کانت الروایة الضعیفة مطابقة للاحتیاط، وعمل بها المشهور، ونقلت الاجماعات علی العمل بمضمونها، عملوا بها، وقالوا: الضعف منجبر بعمل الأصحاب، وقد یستندون إلی الضعفاء فی إثبات أعمال السنن والآداب، لأنهم یتسامحون فی أدلة السنن والأخبار (من بلغ) وإن کانت راجعة إلی الفطریات والأخلاقیات فهی تذکرة إلی ما یجده العاقل من العقل والفطرة، وإن کانت راجعة إلی أصول الدین، فواضح أنه لا تؤخذ العقائد إلا من الکتاب والسنة المفیدة للعلم، الثقلین خلیفتی رسول الله (ص) فی أمته.

وأیضا لو کان المحدث یترک کلما یزعمه ضعیفا لانجر إلی ضیاع کثیر من الأخبار، فإنه یفهم أنه ربما یکون حدیثا ضعیفا عند رجل، قویا عند آخر،

(۱۹)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، محمد بن أبی عمیر (۲)، صفوان بن یحیی (۱)، أصول الدین (۱)، النجاسة (۱)، الجهل (۱)، الدفن (۱)، العجن، العجین (۱)

صفحه ۰۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۰

ورب حامل فقه إلی من هو أفقه منه.

وأیضا قولهم: لا یروون إلا عن ثقة، مرادهم کونهم ثقة عنده وباعتقاده، لا الثقة فی الواقع ونفس الأمر وعند الکل. کما یقولون فی مدح زید مثلا: لا یأتم إلا بالعادل، ولا یتصرف إلا فی الحلال، یعنی العادل باعتقاده وکذا الحلال فی نظره، لا العادل الواقعی ولا الحلال الحقیقی. ولا یقولون بعصمتهم وأنهم لا یخطئون، فلا ینافی الوثاقة لرجل عند رجل مع ثبوت ضعف له عند آخر.

فلو ثبت ضعف لبعض من یروی عنه هؤلاء الأجلاء عند بعض المتأخرین، فلا یکون نقضا لما ذکروه، لأن تضعیفات المتأخرین مبتنیة علی مبانیهم فیما إذا کانت مرسلة هؤلاء الأجلة أو غیرهم خلاف المشهور، وخلاف الاجماعات المنقولة، أو روایاتهم عن رجل ضعفوه، ککونه ممن روی مدح المفضل وجابر الجعفی وأضرابهما، فمن ضعفهما ضعف من مدحهما ومن نقل مدحهما.

فنذکر لک أنموذجا لما قلناه: منها روایة عبد الله بن المغیرة، عن بعض أصحابه، عن أبی عبد الله (علیه السلام) کما فی یب ج ۱ فی فی باب المیاه ص ۴۱۵ قال: إذا کان الماء قدر قلتین لم ینجسه شئ والقلتان جرتان. فرده الشیخ بأنه خبر مرسل واحتمل فیه التقیة، أو کان هذا المقدار مطابقا لمقدار الکر، وسر هذا الرد کون مضمون الروایة خلاف المشهور، بل خلاف الاجماع المرکب.

ومنها نقل صفوان بن یحیی ومحمد بن أبی عمیر کتاب علی بن أبی حمزة البطائنی، ولا وجه لتضعیفهما لذلک، فإنه من الممکن أنهما یثقان بما نقله حال سلامته واستقامته من مولانا الکاظم (علیه السلام) الذی یعتقد إمامته، کما تکون روایاته التی نقلها من مولانا

الکاظم (علیه السلام) حال استقامته مقبولة معمولا بها عند الأصحاب، نعم رواياته التی هی راجعة إلی مذهبه الباطل هو ملعون فيها کذاب.

(۲۰)

مفاتيح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم عليهما السلام (۲)، عبد الله بن المغيرة (۱)، محمد بن أبی عمير (۱)، صفوان بن يحيی (۱)، جابر الجعفی (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، التقية (۱)

صفحه ۰۳۵

مستدرکات علم رجال الحديث - الشيخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۱

وأما رواياتهم عن يونس بن ظبيان فهی صحيحة، لأنه روينا - فی الصحيح - عن ابن أبی عمير، عن هشام بن سالم، أنه سأل الصادق (عليه السلام) عن يونس بن ظبيان، فقال: رحمه الله، وبنی له بيتا فی الجنة، کان والله مأمونا علی الحديث. وتضعيف يونس ومستنده ضعيف فی غاية الضعف، کما بيناه مفصلا فی کتاب مستدرک سفينة البحار ط - ۱ ج ۱ ص ۱۴۴ وسيأتی إن شاء الله فی محله.

وأما رواية صفوان بن يحيی، عن أبی جميلة مفضل بن صالح، فلا وجه لتضعيفه لذلک، فإن الشيخ ذکره ولم يقدح فيه، والنجاشی لم يقل أنه ضعيف، نسب ضعفه إلی قائل مجهول، ولعل نظره إلی تضعيف ابن الغضائری، ولا اعتبار به، ولقد أجاد فيما أفاد مولانا المحقق الوحيد فی إصلاح حاله وتوثيقه، وذکرنا فی المستدرکات وجه نسبة القدماء إليه الغلو، وبينا صلاحه وکماله.

وأما رواية صفوان، عن عبد الله بن خداش الکافی ج ۷ کتاب ميراث الولد ص ۸۷ أنه سأل أبا الحسن (عليه السلام)، عن رجل مات وترک ابنته وأخاه، قال: المال للابنة، فإن عبد الله هذا ثقة، کما نقله الکشی ص ۲۸۰، وطبع جديد فی المشهد ص ۴۴۷. عن العياشی، عن عبد الله بن محمد بن خالد، وروی رواية أخری فی مدحه وضعفه النجاشی، فهو مختلف فيه، فلا وجه للخدشة فيه لنقله عن هذا، فإنه أولا ليس بضعيف، وثانيا إن صفوان الفقيه يعرف صحة مضمون هذه الرواية من الکتاب والسنة فوثق به بذلک فنقله.

وأما رواية ابن أبی عمير، عن الحسين بن أحمد المنقری، عن الکاظم (عليه السلام) فی فضل القرآن کما فی الکافی ج ۲ ص ۶۲۳ فلا يضر بحاله، فإن تضعيف الحسين بن أحمد لرواياته التی رواها عنه ابن أبی عمير فی مدح المفضل، وکذا رواياته عن يونس بن ظبيان فی مدح المفضل وذم من ذمه، فمن ضعف المفضل ويونس بن ظبيان ضعفه.

(۲۱)

مفاتيح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی عليهما السلام (۱)، کتاب مستدرک سفينة البحار (۱)، عبد الله بن محمد بن خالد (۱)، الحسين بن أحمد المنقری (۱)، عبد الله بن خداش (۱)، صفوان بن يحيی (۱)، ابن أبی عمير (۲)، يونس بن ظبيان (۴)، الحسين بن أحمد (۱)، هشام بن سالم (۱)، القرآن الکريم (۱)، الموت (۱)، الجهل (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۳۶

مستدرکات علم رجال الحديث - الشيخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۲

وأما رواية ابن أبی عمير، عن علی بن حديد فی يب ج ۷ ص ۲۷۶ فيمن أحل الله نکاحه، عن أحدهما (عليه السلام) فی رجل کانت له جارية فوطئها، ثم اشتری أمها، أو ابنتها، قال: لا تحل له، فلا تضره، لأنه أولا: عمل بها الشيخ واحتج بها علی حکمه بمضمونه وأن المملوکة والحرة فی ذلک سواء، وعمل بها الأصحاب. وثانيا: ذکره الشيخ فی رجاله ص ۳۸۸ والنجاشی فی کتاب الرجال ص ۲۲۹ ولم يضعفاه. وأما ما نقل عن التهذيب فکلماته فيه مختلفة، فراجع جامع الرواة ج ۱ ص ۵۶۴ فی ترجمة علی بن حديد، ذيل الورقة.

ویظهر من روایة الکافی المذکورة فی باب الصلاة خلف من لا یقتدی به ج ۵ ص ۳۷۴ مع روایات الکشی ط جدید ص ۲۷۹ المذکورة فی ذیل الورقة، حسن علی بن حدید، أمر الإمام (علیه السلام) بأخذ قوله.

وأما روایة أحمد البزنطی عن المفضل بن صالح، فقد عرفت حاله وحسنه وصلاحه. وأما روایة أحمد البزنطی عن الحسن بن علی بن أبی حمزة، فلیس فیه اسم البطائنی، بل ظاهره بقرینة ذیله أنه غیره. ففی یب ج ۸ باب التدبیر ص ۲۶۲ عن أحمد البزنطی، عنه، عن أبی الحسن (علیه السلام) قال: قلت له: إن أبی هلک وترک جاریتین قد دبرهما وأنا ممن أشهد لهما، وعلیه دین کثیر، فما رأیک؟ فقال: رضی الله عن أبیک، ورفعه مع محمد (صلی الله علیه وآله)، قضاء دینه خیر له إنشاء الله.

هذه الروایات هی التی ذکروها فی الخدشة علی کلام الشیخ فی أن هؤلاء الثلاثة لا یروون إلا عن ثقة، وقد عرفت الخدشات فی الخدشة وتمامیة کلام الشیخ.

وأما ما ذکره العلامة المعاصر من روایات بقیة أصحاب الاجماع عن الضعفاء: منها روایة أبی بصیر عن الحکم بن عتیبة، مع أن الحکم من فقهاء العامة، ووردت روایات فی ذمه.

أقول: الموضع الذی أشار إلیه فی الکافی، کتاب الحجة، باب أنه

(۲۲)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، أبو بصیر (۱)، یوم عرفة (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، المفضل بن صالح (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن حدید (۳)، الشهادة (۱)، الهلاک (۱)

صفحه ۰۳۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۳

لیس شئ من الحق فی ید الناس إلا ما خرج من عند الأئمة (علیهم السلام) ح ۴ هکذا، عن أبی بصیر قال: قال لی: إن الحکم بن عتیبة ممن قال الله: (ومن الناس من یقول آمنا بالله وبالیوم الآخر وما هم بمؤمنین) فلیشرق الحکم ولیغرب ... الخ. الکافی ج ۱ ص ۳۹۹.

وهذا - کما تری - نقل أبی بصیر مضمرة عن الإمام ذم الحکم، وهذا اشتباه عظیم منه دام ظله.

ومنها روایة زرارة عن سالم بن أبی حفصة، ومع ضعفه فهی روایة فی أن الله یقبض الصدقات ویربیها، فوجدها زرارة الفقیه موافقا للقرآن والروایات فوثق بها فنقلها. الکافی باب نوادر کتاب الزکاة ج ۴ ص ۴۷.

وروی حماد بن عیسی عن عمرو بن شمر، عن جابر، حدیث وصیة أمیر المؤمنین إلی الحسن والحسین، وتنصیصه علی الأئمة، وأنه یدفع إلیهم الکتب والسلاح وآثار النبوة. الکافی ج ۱ باب النص علی الحسن بن علی (علیه السلام) ص ۲۹۸.

وروی یونس بن عبد الرحمن، عن عمرو بن شمر، عن جابر، حدیث البر بالوالدین. الکافی ج ۲ هذا الباب ص ۱۶۳.

وروی ابن محبوب، عن عمرو بن شمر، عن جابر، حدیث فضل الرفق. الکافی ج ۲ باب الرفق ص ۱۱۹.

وروی عبد الله بن المغیرة، عن عمرو بن شمر، حدیث أهل الثرثار فی استنجائهم بالخبز ونزول البلاء علیهم. الکافی کتاب الأطعمة باب فضل الخبز ج ۶ ص ۳۰۱.

فهل یصح الإشکال علی هؤلاء الأجلة فی روایتهم عن عمرو بن شمر، تلک الروایات الشریفة، وتضعیف عمرو بن شمر، کتضعیف أستاذه جابر؟

ولقد أجاد الوحید فیما أورد من إصلاحه وتوثیقه وتحسینه.

ومنهم أحمد بن محمد بن عیسی. واستدلوا علی أنه لا یروی إلا عن

(۲۳)

مفاتیح البحث: الإحسان والبرّ الی الوالدین (۱)، أبو بصیر (۲)، عبد الله بن المغیرة (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، سالم بن أبی حفصة (۱)، حماد بن عیسی (۱)، الحسن بن علی (۱)، عمرو بن شمر (۶)، الزکاة (۱)، الطعام (۱)

صفحه ۰۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۴

ثقة، بأنه أخرج أحمد بن محمد بن خالد من قم لروایته عن الضعاف، فیظهر منه التزامه بعدم الروایة عن الضعاف.

وأما روایته عن محمد بن سنان فضل العلماء، فقد أثبتنا فی محله عدم ضعف محمد بن سنان.

وأما روایته عن علی بن حدید، فقد تقدم الکلام فی علی بن حدید.

وأما روایته عن إسماعیل بن سهل، فلیس فیه وصف، وهو مشترک بین القوی والمستضعف، فراجع الکافی کتاب الإیمان باب الاعتراف بالذنوب ج ۲ ص ۴۲۷. وقد بینا فی المستدرکات تقویة إسماعیل بن سهل الکاتب.

وأما روایته عن بکر بن صالح (من دون وصف) ثواب حسن الخلق الکافی ص ۱۰۱ هذا الباب فقد ذکرنا فی المستدرکات أن بکر بن صالح مشترک بین ثلاثة أو أربعة. وقع أحدهم فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارات، والثانی مجهول، والثالث بکر بن صالح الرازی أثبتنا قوته وضعف من ضعفه.

ومنهم جعفر بن بشیر، روی عن صالح بن الحکم المعدود من ضعفاء أصحاب الصادق (علیه السلام) فإنه روی الشیخ فی یب ج ۳ ص ۲۹۶ عنه، عن صالح بن الحکم جواز الصلاة فی السفینة، واحتج الشیخ للجواز به، فراجع.

وقال النجاشی ص ۸۶ فی ترجمة جعفر بن بشیر: روی عن الثقات ورووا عنه، فکل من روی عنه جعفر بن بشیر یحکم بوثاقته.

ومنهم محمد بن إسماعیل بن میمون الزعفرانی،، فإنه قال النجاشی ص ۲۴۳ فی ترجمته: ثقة عین، روی عن الثقات ورووا عنه ... الخ.

ومنهم علی بن الحسن الطاطری، فإنه قال الشیخ فی ست ص ۱۱۸ فی ترجمته: له کتب فی الفقه رواها عن الرجال الموثوق بهم وبروایاتهم،

(۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۲)، إسماعیل بن سهل الکاتب (۱)، محمد بن إسماعیل بن میمون (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، بکر بن صالح الرازی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، إسماعیل بن سهل (۱)، ابن قولویه (۱)، صالح بن الحکم (۲)، علی بن حدید (۲)، محمد بن سنان (۲)، بکر بن صالح (۲)، جعفر بن بشیر (۳)، الأکل (۱)، الجهل (۱)، الصّلاة (۱)، الجواز (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۵

فلأجل ذلک ذکرناها ... الخ، فیحکم بوثاقة روایاته فی الفقه.

وحکم العلامة الخوئی بوثاقة درست بن أبی منصور، لوقوعه فی طریق علی بن الحسن الطاطری، قال: وهذا شهادة من الشیخ بوثاقة مشایخ علی بن الحسن الطاطری کلیة ... الخ. معجم رجال الحدیث ج ۷ ص ۱۴۳.

الفصل السادس: فی الروایات الواردة عن المعصومین - صلوات الله علیهم أجمعین - فی مدح جماعة من أصحابهم، أو ذمهم.

وهنا أحادیث نذکرها فی قسمین: الأول فی الممدوحین، والثانی فی المذمومین.

القسم الأول فی الممدوحین، وهنا أخبار:

الأول ما رواه فی الخصال فی حدیث شرائع الدین، عن الصادق (علیه السلام) قال: والولایة للمؤمنین الذین لم یغیروا ولم یبدلوا بعد نبیهم واجبة، مثل سلمان الفارسی، وأبی ذر الغفاری، والمقداد بن الأسود الکندی، وعمار بن یاسر، وجابر بن عبد الله الأنصاری، وحذیفة بن الیمان، وأبی الهیثم بن التیهان، وسهل بن حنیف، وأبی أیوب الأنصاری، و عبد الله بن الصامت، وعبادة بن الصامت، وخزیمة بن ثابت ذی الشهادتین، وأبی سعید الخدری، ومن نحا نحوهم وفعل مثل فعلهم، والولایة لأتباعهم والمقتدین بهم وبهداهم واجبة ... الخبر. جد ج ۲۲ ص ۳۲۵.

ورواه فی العیون باب ما کتبه الرضا (علیه السلام) للمأمون، قال:

والولایة لأمیر المؤمنین، والذین مضوا علی منهاج نبیهم ولم یغیروا ولم یبدلوا، مثل سلمان الفارسی ... الخ. العیون ج ۲ ص ۱۲۶.

وذکرهم کلهم إلا أنه أسقط جابر بن عبد الله، و عبد الله بن صامت.

الثانی: ما فی کمبا ج ۶ ص ۷۴۹ عن قرب الإسناد، عن الصادق

(۲۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، أبوذر الغفاری (۱)، أبو أیوب الأنصاری (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۲)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۲)، عبد الله بن الصامت (۱)، المقداد بن الأسود (۱)، درست بن أبی منصور (۱)، عبادة بن الصامت (۱)، جابر بن عبد الله (۲)، خزیمة بن ثابت (۱)، عمار بن یاسر (۱)، سهل بن حنیف (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۶

(علیه السلام) فی حدیث فرض محبة ذوی القربی، قال: فوالله ما وفی بها إلا سبعة نفر: سلمان، وأبو ذر، وعمار، والمقداد بن الأسود الکندی، وجابر بن عبد الله الأنصاری، ومولی لرسول الله یقال الشبیت، وزید بن أرقم.

وعن الإختصاص مسندا عنه (علیه السلام) مثله جد ج ۲۲ ص ۳۲۲.

الثالث: ما فی کمبا ج ۶ ص ۷۴۹ عن العیون مسندا عن أمیر المؤمنین (علیه السلام) قال: خلقت الأرض لسبعة بهم یرزقون، وبهم یمطرون، وبهم ینصرون: أبو ذر، وسلمان، والمقداد، وعمار، وحذیفة، و عبد الله بن مسعود، قال (علیه السلام): وأنا إمامهم، وهم الذین شهدوا الصلاة علی فاطمة (علیها السلام). جد ج ۲۲ ص ۳۲۶.

ورواه ص ۳۴۵ عن تفسیر فرات مثله. ورواه فی کمبا ج ۱۰ ص ۶۰، وجد ج ۴۳ ص ۲۱۰ وعن الخصال ج ۲ باب السبعة ص ۳۶۱ ورجال الکشی ص ۶ الرقم ۱۳ مثله.

الرابع: ما فی کمبا ج ۸ ص ۳۸ عن الإحتجاج، عن الصادق (علیه السلام) قال: کان الذی أنکر علی أبی بکر اثنی عشر رجلا من المهاجرین: خالد بن سعید بن العاص وکان من بنی أمیة، وسلمان الفارسی، وأبو ذر الغفاری، والمقداد بن الأسود، وعمار بن یاسر، وبریدة الأسلمی، ومن الأنصار: أبو الهیثم بن التیهان، وسهل وعثمان - ابنا حنیف - وخزیمة بن ثابت ذو الشهادتین، وأبی بن کعب، وأبو أیوب الأنصاری. ثم ذکر قصتهم وذکرهم فی ص ۴۱، وجد ج ۲۸ ص ۱۸۹ و ۲۰۸ ناقلا عن الخصال ج ۲، أبواب الاثنی عشر ص ۴۶۱ ح ۴ وأسقط عثمان بن حنیف، وأبدله بعبد الله بن مسعود.

الخامس: روی المفید (ره) فی کتاب الاختصاص ص ۶۱ بسندین. عن علی بن أسباط بن سالم، عن أبیه قال: قال أبو الحسن موسی بن جعفر (علیه السلام): إذا کان یوم القیامة نادی مناد: أین حواری

(۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، أبوذر الغفاری (۱)، أبو أیوب الأنصاری (۱)، یوم القیامة (۱)، أبو الهیثم بن التیهان (۱)، خالد بن سعید بن العاص (۱)، المقداد بن الأسود (۲)، جابر بن عبد الله (۱)، عبد الله بن مسعود (۲)، ذو الشهادتین (۱)، خزیمة بن ثابت (۱)، بنو أمیة (۱)، أسباط بن سالم (۱)، عمار بن یاسر (۱)، عثمان بن حنیف (۱)، أبی بن کعب (۱)

صفحه ۰۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۷

محمد بن عبد الله رسول الله الذین لم ینقضوا العهد ومضوا علیه؟ فیقوم سلمان، والمقداد، وأبو ذر.

ثم ینادی مناد: أین حواری علی بن أبی طالب (علیه السلام) وصی محمد بن عبد الله رسول الله؟ فیقوم عمرو بن الحمق الخزاعی، ومحمد بن أبی بکر، ومیثم بن یحیی التمار مولی بنی أسد، وأویس القرنی.

قال: ثم ینادی المنادی: أین حواری الحسن بن علی بن فاطمة بنت محمد بن عبد الله رسول الله؟ فیقوم سفیان بن أبی لیلی الهمدانی، وحذیفة بن أسید الغفاری.

قال: ثم ینادی المنادی: أین حواری الحسین بن علی (علیه السلام)؟ فیقوم کل من استشهد معه ولم یتخلف عنه.

قال: ثم ینادی المنادی: أین حواری علی بن الحسین (علیه السلام)؟ فیقوم جبیر بن مطعم، ویحیی بن أم الطویل، وأبو خالد الکابلی، وسعید بن المسیب.

ثم ینادی المنادی: أین حواری محمد بن علی وحواری جعفر بن محمد؟ فیقوم عبد الله بن شریک العامری، وزرارة بن أعین، وبرید بن معاویة العجلی، ومحمد بن مسلم، وأبو بصیر لیث بن البختری المرادی، و عبد الله بن أبی یعفور، وعامر بن عبد الله بن جذاعة، وحجر بن زایدة، وحمران بن أعین.

ثم ینادی: أین سائر الشیعة مع سائر الأئمة (علیهم السلام) یوم القیامة؟ فهؤلاء المتحورة أول السابقین، وأول السابقین، وأول المقربین، وأول المتحورین من التابعین.

ونقله فی کمبا ج ۸ ص ۷۲۶ عن اختصاص المفید، بسندین، عنه مثله.

السادس: ما فی إختصاص المفید ص ۲ بسنده، عن علی بن الحکم

(۲۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، أبو بصیر (۱)، سعید بن المسیب (۱)، عامر بن عبد الله بن جذاعة (۱)، عبد الله بن شریک العامری (۱)، عبد الله بن أبی یعفور (۱)، یحیی بن أم الطویل (۱)، سفیان بن أبی لیلی (۱)، زرارة بن أعین (۱)، لیث بن البختری (۱)، حذیفة بن أسید (۱)، محمد بن عبد الله (۳)، أویس القرنی (۱)، الحسین بن علی (۱)، علی بن الحسین (۱)، حجر بن زائدة (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن الحکم (۱)، بنو أسد (۱)، جبیر بن مطعم (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۸

قال: أصحاب أمیر المؤمنین (علیه السلام) الذین قال لهم: تشرطوا فأنا أشارطکم علی الجنة، ولست أشارطکم علی ذهب ولا فضة، إن نبینا (صلی الله علیه وآله) فیما مضی قال لأصحابه: تشرطوا فإنی لست أشارطکم الا علی الجنة وهم: سلمان الفارسی، والمقداد، وأبو

ذر الغفاری، وعمار بن یاسر، وأبو ساسان، وأبو عمرو - الأنصاریان - وسهل البدری، وعثمان - ابنا حنیف الأنصاری - وجابر بن عبد الله الأنصاری، انتهی.

ومن أصفیاء أصحاب أمیر المؤمنین (علیه السلام) عمرو بن الحمق الخزاعی عربی، ومیثم التمار، وهو میثم بن یحیی مولی، ورشید الهجری، وحبیب بن مظهر الأسدی، ومحمد بن أبی بکر. ومن أولیائه العلم الأزدی، وسوید بن غفلة الجعفی، والحارث بن عبد الله بن الأعور الهمدانی، وأبو عبد الله الجدلی، وأبو یحیی حکیم بن سعد الحنفی وکان من شرطة الخمیس، وأبو الرضی عبد الله بن یحیی الحضرمی، وسلیم بن قیس الهلالی، وعبیدة السلیمانی المرادی عربی.

ومن خواصه: تمیم بن خدیم الناجی وقد شهد مع علی (علیه السلام)، وقنبر مولی علی بن أبی طالب، وأبو فاختة مولی بنی هاشم، وعبید الله بن أبی رافع وکان کاتبه.

السابع روی المامقانی فی ترجمة أصبغ عن کتاب معادن الحکمة والوسائل، عن علی بن إبراهیم بإسناده فی حدیث طویل: إن أمیر المؤمنین (علیه السلام) دعا کاتبه عبید الله بن أبی رافع، فقال: أدخل علی عشرة من ثقاتی، فقال: سمهم یا أمیر المؤمنین، فقال له: أدخل أصبغ بن نباته، وأبا الطفیل عامر بن واثلة الکنانی، وزر بن حبیش الأسدی، وجویریة بن مسهر العبدی، وخندف بن زهیر الأسدی، وحارثة بن مفرقة الهمدانی، والحارث بن عبد الله الأعور الهمدانی، ومصابیح النخع: علقمة بن قیس، وکمیل بن زیاد، وعمر بن زرارة، فدخلوا علیه ... الخبر. تنقیح المقال ج ۱ ص ۱۵۰.

(۲۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، کتاب تنقیح المقال فی علم الرجال (۱)، الحارث بن عبد الله الأعور (۱)، عبد الله بن یحیی الحضرمی (۱)، عبید الله بن أبی رافع (۲)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، الحارث بن عبد الله (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، جویریة بن مسهر (۱)، عامر بن واثلة (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، عمار بن یاسر (۱)، کمیل بن زیاد (۱)، رشید الهجری (۱)، سوید بن غفلة (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، خندف بن زهیر (۱)، علقمة بن قیس (۱)، سلیم بن قیس (۱)، زر بن حبیش (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۹

ورواه فی کمبا ج ۸ ص ۱۸۴ عن السید فی کتاب کشف المحجة، عن الکلینی فی کتاب الرسائل، عن علی بن إبراهیم، لکنه أبدل مفرقة بمضراب، وعمر بعمیر.

الثامن: فی الخصال ج ۱ باب الخمسة ص ۳۱۲ ح ۸۹ بسنده المرسل قال: قال أمیر المؤمنین (علیه السلام) السباق خمسة: فأنا سابق العرب، وسلمان سابق فارس، وصهیب سابق الروم، وبلال سابق الحبش، وخباب سابق النبط.

التاسع: قال الکشی فی رجاله ص ۲۵: قال الفضل بن شاذان: من السابقین الذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین (علیه السلام): حذیفة، وأبو الهیثم بن التیهان، وأبو أیوب، وخزیمة بن ثابت، وجابر بن عبد الله، وزید بن أرقم، وأبو سعید الخدری، وسهل بن حنیف، والبراء بن مالک، وعثمان بن حنیف، وعبادة بن الصامت، ثم ممن دونهم: قیس بن سعد بن عبادة، وعدی بن حاتم، وعمرو بن الحمق، وعمران بن الحصین، وبریدة الأسلمی وبشر بن کثیر وفی الطبع الجدید ص ۳۸.

العاشر: فی کمبا ج ۶ ص ۸۸ واختار النبی (صلی الله علیه وآله) ممن بایعه فی بیعة العقبة الأولی والثانیة اثنی عشر نقیبا لیکونوا کفلاء قومه:

جابر بن عبـد الله، والبراء بن معرور، وعبادة بن الصامت، و عبـد الله بن عمرو بن حزام، وأبو ساعـدة سـعد بن عبادة، والمنذر بن عمرو، وابنی الحرث والخزرج عبد الله بن رواحة، وسـعد بن ربیع، ورافع بن مالک العجلان، وأبو عبد الأشهل أسید بن خضیر، وأبو الهیثم بن التیهان حلیف بنی عمرو بن عوف، وسـعد بن خیثمة، فکانوا تسـعة من الخزرج وثلاثة من الأوس، وأول من بایع منهم البراء بن معرور. جد ج ۱۵ ص ۳۷۰. إلا أنه لیس فیه: وابنی الحرث والخزرج.

وذکرهم فیه هکـذا: اختـار تسـعة من الخزرج وهم: أسـعد بن زرارة، والبراء بن معرور، و عبـد الله بن حزام أبو جابر، ورافع بن مالک، وسعد بن

(۲۹)

مفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۲)، الرسول الأکرم محمـد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، کتاب رجال الکشـی (۱)، أبو سـعید الخدری (۱)، أبو الهیثم بن التیهـان (۱)، عبـد الله بن رواحة (۱)، عبـادة بن الصامت (۲)، علی بن إبراهیم (۱)، جابر بن عبـد الله (۲)، عبـد الله بن حزام (۱)، خزیمة بن ثابت (۱)، البراء بن مالک (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، أسعد بن زرارة (۱)، عدی بن حاتم (۱)، رافع بن مالک (۲)، عثمان بن حنیف (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، سعد بن عبادة (۱)، زید بن أرقم (۱)، سهل بن حنیف (۱)، بشر بن کثیر (۱)، منذر بن عمرو (۱)، قیس بن سعد (۱)

صفحه ۰۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۰

عبادة، والمنـذر بن عمرو، و عبـد الله بن رواحة، وسـعد بن الربیع، وعبادة بن الصامت. وثلاثة من الأوس: أبو الهیثم بن التیهان، وأسـید بن حضیر، وسعد بن خیثمة. کمبا ج ۶ ص ۴۰۵، وجد ج ۱۹ ص ۱۳.

وفیه أنه أشار إلیهم جبرئیل، وأمره باختیارهم کعدة نقباء موسی (علیه السلام).

الحادی عشـر: شهداء بدر. کمبا باب غزوة بدر ص ۴۷۲ عن أعلام الوری عن جابر، عن مولانا الباقر (علیه السـلام)، عن أمیر المؤمنین (علیه السـلام) فی حـدیث: واستشـهد من المسـلمین یوم بدر أربعة عشـر رجلا منهم: عبید بن الحرث، وذو الشـمالین عمرو بن نضـلة، ومهجع مولی عمرو، وعمیر بن أبی وقاص، وصفوان بن أبی البیضاء، هؤلاء من المهاجرین والباقون من الأنصار. جد ج ۱۹ ص ۳۱۶.

الثانی عشر: فی اختصاص المفید ص ۶ فی ذکر السابقین المقربین من أمیر المؤمنین (علیه السـلام) الأرکان الأربعة: سلمان، والمقداد، وأبو ذر، وعمار، هؤلاء الصـحابة. ومن التابعین: أویس بن أنیس القرنی الذی یشـفع فی مثل ربیعة ومضـر، وعمرو بن الحمق الخزاعی. وذکر جعفر بن الحسـین أنه کان من أمیر المؤمنین (علیه السـلام) بمنزلـة سـلمان من رسول الله (صـلی الله علیه وآله)، رشـید الهجری، میثـم التمـار، کمیـل بن زیـاد النخعی، قنـبر مـولی أمیر المـؤمنین (علیه السـلام)، محمـد بن أبی بکر، مزرع مـولی أمیر المـؤمنین (علیه السلام) یوم الجمل: أبشر یا بن یحیی، فأنت وأبوک من شرطة الخمیس، سماکم الله به فی السماء. جندب بن زهیر العامری، وبنو عامر شیعـة علی (علیه السـلام) علی الوجه، حبیب بن مظهر الأسـدی، الحارث بن عبد الله الأعور الهمدانی، مالک بن الحارث، الأشتر العلم الأزدی، أبو عبد الله الجدلی، وجویریة بن مسهر العبدی.

(۳۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۵)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، میثم بن یحیی التمـار النهروانی (۱)، معرکة بدر (۱)، أبو الهیثم بن التیهان (۱)، الحارث بن عبـد الله الأعور (۱)، أبو عبد الله الجدلی (۱)، عبـد الله بن رواحة (۱)، جویریة بن مسهر (۱)، مالک بن الحارث (۱)، محمـد بن أبی بکر (۱)، کمیل بن زیاد (۱)، رشید الهجری (۱)، جعفر بن الحسین (۱)، ذو الشمالین (۱)، سعد بن الربیع (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، جندب بن زهیر (۱)، منذر بن

عمرو (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۱

الثالث عشر: ما فی کتاب غیبة النعمانی، بإسناده عن جابر بن عبد الله الأنصاری، فی حدیث وفود جمع من اهل الیمن علی رسول الله (صلی الله علیه وآله)، وبیانه وجوب الاعتصام بحبل الله، وجنب الله، والسبیل فی الآیات، وأنه الوصی من بعده.

فقال (صلی الله علیه وآله): فإن نظرتم إلیه نظر من کان له قلب أو ألقی السمع وهو شهید، عرفتم أنه وصیی کما عرفتم أنی نبیکم، فتخللوا الصفوف وتصفحوا الوجوه، فمن أهوت إلیه قلوبکم فإنه هو، لأن الله یقول:

واجعل أفئدة من الناس تهوی إلیهم، إلیه وإلی ذریته، فقام أبو عامر الأشعری، وأبو غرة الخولانی، وظبیان (طبیان خ ل) الدوسی، ولاحق بن علاقة، فتخللوا الصفوف وأخذوا بید مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام) وقالوا: إلی هذا أهوت أفئدتنا یا رسول الله. فقال النبی: أنتم بحمد الله عرفتم وصی رسول الله قبل أن تعرفوه، فبم عرفتم أنه هو، فرفعوا أصواتهم یبکون ویقولون: یا رسول الله، نظرنا إلی القوم فلم تحن لهم قلوبنا، ولما رأیناه اطمأنت نفوسنا وانخدشت (انجاشت خ) أکبادنا وهملت أعیننا، حتی کأنه لنا أب ونحن له بنون.

فقال النبی (صلی الله علیه وآله): أنتم منهم بالمنزلة التی سبقت لکم بها الحسنی، وأنتم عن النار مبعدون، فبقی هؤلاء حتی شهدوا مع أمیر المؤمنین (علیه السلام) الجمل وصفین، فقتلوا فی صفین رحمهم الله، وکان النبی یبشرهم بالجنة وأخبرهم أنهم یستشهدون مع علی بن أبی طالب.

انتهی ملخصا. ونقله جد ج ۳۶ ص ۱۱۲، وکمبا ج ۹ ص ۱۰۴.

القسم الثانی فی المذمومین، وفیه روایات:

الأولی: روی الکشی فی الصحیح عن الصادق (علیه السلام) قال:

إن بنانا والسری وبزیعا لعنهم الله تعالی تراءی لهم الشیطان ... الخبر.

الکشی ط جد ص ۳۰۴.

(۳۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو غرة الخولانی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، لاحق بن علاقة (۱)، الشهادة (۲)، الوجوب (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۰۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۲

الثانیة: روی الکشی عنه (علیه السلام) - فی حدیث - أن الحرث الشامی وبنان کانا یکذبان علی علی بن الحسین (علیه السلام)، ثم ذکر المغیرة بن سعید وبزیعا والسری وأبا الخطاب ومعمرا وبشار الشعیری وحمزة البربری وصائد النهدی فقال: لعنهم الله، إنا لا نخلو من کذاب علینا...

الخبر. الکشی ط جد ص ۳۰۵.

الثالثة فی الخصال عن مولانا الصادق (علیه السلام) فی قوله تعالی: (هل أنبئکم علی من تنزل الشیاطین تنزل علی کل أفاک أثیم) قال:

هم سبعة: المغيرة، وبيان، وصائد، وحمزة بن عمارة البربرى، والحارث الشامى، و عبد الله بن الحارث، وأبو الخطاب. الخصال ج ۲، باب السبعة ص ۴۰۲ ح ۱۱۱.

الرابعة: روى العياشى عن أبى بصير، عن أبى جعفر (عليه السلام) قال: إن الحكم بن عيينة وسلمة وكثير النواء وأبا القدام والتمار - يعنى سالما - أضلوا كثيرا ممن ضل من هؤلاء الناس، وإنهم ممن قال: (ومن الناس من يقول آمنا بالله) الآية.

الفصل السابع: وها هنا مقامان:

الأول: فى إعتبار الكتب الأربعة.

والثانى: فى دفع الشبهات التى ربما تقال.

المقام الأول: فى أنها قطعية الصدور.

شهد أركان العلماء الكرام، وأعلام الفقهاء العظام، من المتقدمين والمتأخرين بصحة روايات الكتب الأربعة، وشهادتهم صحيحة فوق البينات، ولا معارض لها. وما يتوهم منه المعارضة إنما هى فى مقام التعارض، فإنهم إذا قام الاجماع محصلا أو منقولا على حكم، أو كان أفتى به المشهور، فيكون هو المؤيد المنصور عندهم، ولو لم يجدوا له نصا صحيحا ووجدوا له خبرا مجهولا أو مرسلا ولو من غير الكتب الأربعة.

ويقولون: ضعف الرواية منجبر بعمل الأصحاب. ويكون الاجماع

(۳۲)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، أبو بصير (۱)، عبد الله بن الحارث (۱)، الحارث الشامى (۱)، المغيرة بن سعيد (۱)، الحكم بن عيينة (۱)، صائد النهدى (۱)، حمزة بن عمارة (۱)، بشار الشعيرى (۱)، الكرم، الكرامة (۱)

صفحه ۰۴۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۳۳

عندهم من الأدلة الأربعة ولا يعملون بما خالفه. ولو كان له روايات صريحة صحيحة باتفاق علماء الرجال من الكتب الأربعة أو غيرها.

ويقولون: هى معرض عنها عند الأصحاب. حتى أنه عن بعض المتأخرين أن كل رواية عمل بها المشهور فهى حجة، وكل رواية لم يعمل بها المشهور ليست بحجة، كما فى رجال الخوئى ج ۱ ص ۳۵ سواء كان رواتها ثقات أم ضعفاء. مثل حكم المشهور بعدم جواز إمامة غير البالغ للرواية الضعيفة المنجبرة بعمل المشهور، وفى مقابلها الروايات المجوزة التى أعرض عنها المشهور.

ومثل الاجماع المنقول على فساد بيع الكالئ بالكالئ، مستدلين بنهيه (صلى الله عليه وآله وسلم) أن يباع الدين بالدين. والدليل مخدوش عندهم سندا ومتنا.

ومثل حكمهم باشتراط العلم بقدر الثمن والمثمن وجنسهما ووصفهما، واستدلوا لذلك بالإجماع المنقول، والنبوى المشهور: نهى النبى عن بيع الغرر. وقالوا: ضعف الرواية منجبر بعمل الأصحاب.

أقول: والنبوى مروى فى البحار عن العيون بأسانيد متعددة. كمبا ج ۲۳ ص ۲۲، وكتاب الكفر ص ۱۴۳، وجد ج ۱۵۳ ص ۸۱، وج ۷۳ ص ۳۵۴.

ومثل الروايات الواردة فى اعتبار زوال الحمرة لوقت صلاة المغرب، فإنها مجاهيل ومراسيل. عمل بها المشهور لكونها أحوط وأبعد عن العامة.

وفى مقابلها الصحاح الكثيرة فى إعتبار استتار القرص فقط.

ومثل حکم المشهور بعدم جواز الإتکاء فی الصلاة، مستدلین بروایة واحدة فی ذلک. وفی مقابلها الروایات الصحیحة فی الجواز.
ومثل حکم المشهور بوجوب صلاة المتحیر لأربع جهات، لمرسلة خراش. وفی مقابلها روایات صحیحة بکفایة صلاة واحدة.
(۳۳)
مفاتیح البحث: مواقیت الصلاة (۱)، الحج (۲)، الإحتیاط (۱)، الصّلاة (۳)، الجواز (۲)، البیع (۱)

صفحه ۰۴۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۴
ومثل حکمهم فی أرکان الصلاة ببطلان الصلاة بزیادتها أو نقصها سهوا أو جهلا، وفی مقابلها الروایات الصحاح القریبة للتواتر، فراجع للتفصیل إلی محله.
ومثل الروایات التی استدل بها المشهور علی وجوب الطمأنینة فی الصلاة، مع أنها مخدوشة، وفی الحدائق: ظاهرهم انحصار الدلیل فی الاجماع.
ومثل حکمهم بأن شهر رمضان یصیبه ما یصیب الشهور، وعلیه المشهور بل الاجماعات المنقولة لعدة کثیرة من الروایات، ففی مقابلها الروایات الواردة فی أن شهر رمضان لا ینقص أبدا، ووافقوها بقوله تعالی:
(ولتکملوا العدة) وهی محمولة علی التقیة لموافقتها لأخبار العامة.
ومثل حکمهم بکراهة لحم الخیل والبغال والحمر الأهلیة، وعلیه الاجماع والروایات، وفی مقابلها روایات استضعفوها لمخالفتها للإجماعات المنقولة، والأولی حملها علی التقیة.
ومثل حکمهم بوجوب طواف النساء فی العمرة المفردة، لأربعة روایات إحداها صحیحة عمل بها المشهور لکونها أحوط.
وفی مقابلها تسعة روایات فیها الصحاح فی عدم الوجوب، عمل بها جماعة، وغیر ذلک کثیر لا یخفی علی الناظر فی الکتب الفقهیة.
وبالجملة حکم بعضهم فی الکتب الفقهیة بضعف بعض روایات الکتب الأربعة وغیرها لیس بالضعف المصطلح، ولیس إلا من جهة مخالفته للمشهور، أو الاجماعات المنقولة، ولذلک یحکمون بضعف الروایات الصحیحة المتفق علی صحتها فی علم الرجال، عند مخالفتها للمشهور أو الاجماعات المنقولة.
وإذا لم یکن أحد المتقابلین المتخالفین الموافقین للکتاب، الموافقین للعامة أو المخالفین لهم، مشهورا أو مجمعا علیه، فیجعلونه قرینة وذا القرینة
(۳۴)
مفاتیح البحث: أرکان الصلاة (۱)، شهر رمضان المبارک (۲)، الجهل (۱)، الإحتیاط (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الصّلاة (۱)، التقیة (۲)، الوجوب (۱)

صفحه ۰۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۵
ویجمعون بینهما، أو یرجحون أحدهما علی الآخر بسائر المرجحات.
فظهر أن التضعیف لیس بحساب التضعیف المصطلح، والتقویة لیست لصحة المصطلحة، کما نبه بذلک شیخنا الحر فی الوسائل ج ۲۰ فی الفائدة الثامنة ص ۹۳، وفی التاسعة ص ۹۶، وغیره فی غیره.
وبالجملة شهادة أرکان الفقه والفقاهة وأعلام الطائفة المحقة بالاعتبار والصحة، لیست معناها أن کل الأحادیث المذکورة فی الکتب

الأربعة معمول على كل تقدير، فإنهم يشهدون بأنها صحيحة باصطلاح القدماء، قطيعة الصدور، ولا يشهدون بقطعية وجه الصدور، فيمكن فى بعضها حملها على التقية، أو الترجيح بالشهرة، أو الاجماع على التفصيل المذكور، والشهادة يكون جميعها معتبرا لا ينافى كون بعضها أقوى، ويكون غير الأقوى بالنسبة إلى الأقوى ضعيفا.

وبالجملة ظاهر المشايخ الثلاثة الكلينى والصدوق والشيخ وصريح الصدوق فى أول كتابه، أنهم أخذوا أحاديث كتبهم الأربعة من الأصول المعروفة المشهورة المتواترة المعتمدة المعول عليها، القطعية نسبتها إلى مؤلفيها الأجلاء الثقات، المحفوفة بالقرائن ودلائل الصحة، كما يظهر ذلك من صريح كلام الصدوق فى أول الفقيه، والشيخ فى أول التهذيب، والكلينى فى أول الكافى جعل طريقه إلى الأصول المذكورة وسلسلة رجال إجازات مؤلفيها فى أول كل حديث يأخذ من هذا الأصل، فجعل سندا عند المشهور.

فربما كان الأصل مشتملا على مائة حديث أو أقل أو أكثر من الأحكام المتفرقة، فكلما نقل حديثا منه فى محل مناسب كرر الطريق إليه.

فربما كررها مئة أو أقل أو أكثر. مثلا يأخذ مسائل الحج من أصل معاوية بن عمار فى الحج، ويفرقه فى أزيد من مئة وستين موضعا، وكلما أخذ حديثا منه يذكره فى باب مناسب، يكرر الطريق إليه فى كل مورد.

(۳۵)

مفاتيح البحث: كتاب الثقات لابن حبان (۱)، معاوية بن عمار (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، الحج (۲)، الشهادة (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۰۵۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۳۶

وكذا يكرر الطريق فى كل مسألة يأخذها من كتاب مسائل على بن جعفر، ففى كل مورد يكرر طريقه بقوله: محمد بن يحيى، عن العمركى، عن على بن جعفر. وكذلك فى كل أصل ينقل منه الحديث.

وقد ذكرت ستين أصلا من الأصول التى يأخذ الكلينى منها الحديث فى كتابنا (الأعلام الهادية الرفيعة) واكتفيت بها عن الباقى، فإن فيه غنى وكفاية لإثبات المدعى.

وبالجملة الطريق له إليها كثيرة، قد يذكر عدة منهم، وقد يذكر بعضهم، وقد يذكر البعض الآخر، وبهذا ينحل اختلاف الإسناد، فإنه (قده) قد يذكر من أصل الأصل ولا يذكر الطريق وهو قليل، والأكثر أنه يذكر الطريق، فقد يفصل وقد يختصر، كما شرحنا ذلك كله فى مورد الستين أصلا.

هذا مرسوم الكلينى فى تكرار الطريق إلى الأصل فى كل حديث يأخذ منه.

وأما الصدوق فى من لا يحضره الفقيه، والشيخ راعيا الاختصار حذرا من التكرار، وأخذا أحاديثهما من الأصل، واكتفيا بذكر اسم صاحب الأصل فى أول الحديث، كما صرحا بذلك فى أول الفقيه، وآخر التهذيب والاستبصار. وذكرا فى آخر الكتب طريقهما إلى صاحب الأصل.

وتهما أنه لو لم يذكرا طريقهما إلى صاحب الأصل يكون الحديث مرسلا، وهذا التوهم موهون عند المتأخرين، فإنه من الواضح عندهم أن ذكر الطريق إلى الكتاب المعروف المشهور المتواتر المعتمد ليس إلا من باب التيمن والتبرك، كما صرح به العلامة المجلسى الأول وغيره، كذكرنا طريقنا إلى الكلينى فيما نأخذه من الكافى مثلا، فإنه لا يحتاج إلى ذكر طريق إلا للتيمن والتبرك.

وهكذا الكلام فى طرق المشايخ الثلاثة فى الكتب الأربعة، فإنهم

(۳۶)

مفاتيح البحث: كتاب فقيه من لا يحضره الفقيه (۱)، العلامة المجلسى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن يحيى (۱)، على بن جعفر

(۱)، الغنی (۱)

صفحه ۰۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۷

أخذوا أحادیثهم من الأصول المشهورة المتواترة المعتمدة المقطوعة نسبتها إلی مؤلفیها، فلا نحتاج إلی کشف أحوال طرقهم، فلو کان فی طریق أحدهما مجهول لا یضر بالأحادیث، کما سیجئ إن شاء الله تعالی.

ویشهد علی ما ذکرنا مضافا إلی ما فی (الأعلام الهادیة).

رسالة حماد بن عمرو، وأنس بن محمد، عن مولانا الصادق (علیه السلام) فی حدیث وصایا الرسول (صلی الله علیه وآله) لأمیر المؤمنین (علیه السلام). رواها الصدوق فی آخر الفقیه وذکر طریقه إلیها فی آخر الکتاب اختصارا هکذا.

عن محمد بن علی بن الشاه، عن أحمد بن محمد بن أحمد بن الحسین أبی حامد، عن أحمد بن خالد الخالدی، عن محمد بن أحمد بن صالح التمیمی، عن أبیه، عن محمد بن حاتم القطان، عن حماد بن عمرو وأنس بن محمد، عن أبیه، عن الصادق صلوات الله علیه.

فالصدوق فی الفقیه نقل منها متفرقة ومجتمعة، وذکر طریقه إلیها فی آخره مرة واحدة اختصارا، لکن فی الخصال وغیره ذکر عند کل واحدة من أجزاء أحادیثه طریقه مرات عدیدة أزید من خمس عشرة مرة، کما شرحناه فی المستدرکات فی ترجمة أحمد بن خالد الخالدی.

ومن الأصول أصل إسحاق بن محمد النخعی، له کتاب أخذ منه الکلینی أخبارا فی میلاد الحسن العسکری صلوات الله علیه، وطریقه إلیه علی بن محمد ومحمد بن أبی عبد الله. الکافی ج ۱ ص ۵۰۸ باب میلاد أبی محمد الحسن العسکری (علیه السلام) ح ۹ - ۲۲.

ومنها الأصل الذی رواه الشیخ فی ست عن الحسین بن أبی غندر الکوفی أخذ منه أخبار الفقه فی التهذیبین وغیره، فی أمالیه - ج ۲ ص ۲۷۹ - نقله بأجمعه بالطریق الذی ذکره فی ست عن الحسین بن إبراهیم القزوینی، عن محمد بن وهبان، عن علی بن حبشی، عن العباس بن محمد بن

(۳۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسین بن إبراهیم القزوینی (۱)، محمد بن أحمد بن صالح التمیمی (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، محمد بن علی بن الشاه (۱)، إسحاق بن محمد النخعی (۱)، الحسین بن أبی غندر (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن محمد (۱)، أحمد بن خالد (۲)، محمد بن حاتم (۱)، حماد بن عمرو (۲)، علی بن حبشی (۱)، أنس بن محمد (۲)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۰۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۸

الحسین، عن أبیه، عن صفوان بن یحیی، عنه. وأبلغ أحادیثه إلی ۱۸ روایة.

والنجاشی ذکر طریقه إلی أحمد بن أبی عبد الله البرقی، عن أبیه، عن صفوان بن یحیی، عنه به.

ومنها نوادر أحمد بن محمد بن خالد، أو أبیه، کما روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۲۷۱ - عن محمد بن وهبان، عن أحمد بن إبراهیم بن أحمد، عن الحسن بن علی الزعفرانی، عن أحمد البرقی سبعة وثلاثین روایة متوالیة بهذا الإسناد.

ومنها کتاب نسخة داود بن سلیمان بن جعفر الفراء القزوینی، عن مولانا الرضا (علیه السلام)، کما ذکرها النجاشی، ورواها الصدوق

فی العیون ط جـد ج ۲ باب ۳۱ ص ۲۴ عن الحسین بن محمـد الأشـنانی الرازی العدل، عن علی بن محمد بن مهرویه القزوینی، عن داود بن سـلیمان الفراء، عن مولانا الرضا (علیه السـلام)، أکثر من مئة وخمس وثمانین روایة بهذا الإسناد متوالیة. والظاهر أن تلک هی النسخة التی أشار إلیها النجاشی فی رجاله ص ۱۱۶ فی ترجمة داود بن سلیمان.

ومنهـا کتاب علل فضل بن شاذان عن الرضا (علیه السـلام). رواه الصـدوق فی العیون ج ۲ باب ۳۴ ص ۹۹ و ۱۲۱ بطریقین: الأول عن عبد الواحد بن محمد بن عبدوس النیسابوری فی سنة ۳۵۲، عن علی بن محمد بن قتیبة بن النیسابوری، عن الفضل بن شاذان، عن عمه محمـد بن شاذان، عن الفضل. وکلاهما قالا: لما سـمعنا هذه العلل عن الفضل، قلنا: أهی من نتائج عقلک أو مما سـمعته ورویته؟ قال: سمعتها من مولای أبی الحسن الرضا (علیه السلام) متفرقة وجمعتها وألفتها، قال أحدهما - أعنی علی بن محمد -: فأحدث بها عنک، عن الرضا (علیه السلام)؟ قال: نعم.

(۳۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السلام (۵)، عبـد الواحد بن محمد بن عبدوس النیسابوری (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، الحسـین بن محمد الأشنانی (۱)، الحسـن بن علی الزعفرانی (۱)، علی بن محمـد بن مهرویه (۱)، داود بن سـلیمان بن جعفر (۱)، أحمـد بن محمد بن خالد (۱)، أحمـد بن إبراهیم (۱)، صـفوان بن یحیی (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، داود بن سـلیمان (۲)، الفضل بن شاذان (۱)، أحمد البرقی (۱)

صفحه ۰۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۹

وفی العیون باب ۳۵ روی ما کتبه الرضا (علیه السـلام) فی محض الاسلام بالطریق الأول کما فی أول الباب، وبالطریق الثانی أشار إلیه فی آخر البـاب، ویطرق ثالث عن حمزة بن محمـد بن أحمـد بن جعفر، عن قنبر بن علی بن شاذان، عن أبیه، عن الفضل. ط جـد ج ۲ ص ۱۲۱ و ۱۲۷.

وکذا الشیخ فی ست أبلغ طریقه الآخر إلی ابن قتیبة وإلی الصدوق بالطریق الثالث، وأبلغ النجاشی طریقه إلی کتبه إلی ابن قتیبة.

ومنها کتاب الریان بن الصـلت الثقـة، الصدوق جمع فی هذا الکتاب کلام مولانا الرضا (علیه السـلام) فی الفرق بین العترة والأمة، کما قـاله النجاشـی وغیره، وکـان هـذا الکتاب عنـد الصـدوق، رواه عنه بهـذا الطریق قال: علی بن الحسـین بن شاذویه المؤدب، وجعفر بن محمد بن مسرور قالا: حدثنا محمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری، عن أبیه، عنه قال:

حضـر الرضا (علیه السـلام ...) الخ. العیون باب ۲۳ ج ۱ ص ۲۲۸ ذکر مجلس الرضـا (علیه السـلام) مع المـأمون فی الفرق بین العترة والأمة.

وأمالی الصدوق فی مجلس ۷۹ ص ۳۱۲.

وطریق النجاشـی إلی هـذا الکتاب: الحسـین بن عبید الله رحمه الله، أخبرنا أحمد بن محمد بن یحیی قال: أخبرنا عبد الله بن جعفر، عنه به.

وفی ست ذکر طریقه إلی هذا الکتاب: أخبرنا به الشـیخ المفید والحسـین بن عبید الله، عن محمد بن علی بن الحسـین، عن أبیه وحمزة بن محمد ومحمد بن علی، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن الریان بن الصلت.

قال المحقق فی أوائل المعتبر: روی عن الصادق (علیه السـلام) ما یقارب أربعة آلاف رجل. وکتب من أجوبة مسائله أربع مائة مصنف سموها أصولا ... الخ. وقریب منه ما عن ابن عقدة فی رجاله.

(۳۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، علی بن الحسین بن شاذویه (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، الحسین بن عبید الله (۲)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، حمزة بن محمد بن أحمد (۱)، الریان بن الصلت (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد بن مسرور (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، علی بن شاذان (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۰۵۴

وقال الشهید الثانی (قده) فی شرح درایة الحدیث: قد کان استقر أمر المتقدمین علی أربعمائة مصنف لأربعمائة مصنف سموها أصولا، فکان علیها اعتمادهم.

ثم تداعت الحال إلی ذهاب معظم تلک الأصول، ولخصها جماعة تقریبا علی المتناول، وأحسن ما جمع منها الکافی والتهذیب والاستبصار ومن لا یحضره الفقیه.

قال فی الحدائق بعد هذا الکلام: فانظر إلی شهادته بکون أحادیث کتبنا هی أحادیث تلک الأصول بعینها. وحینئذ فالطاعن فی هذه کالطاعن فی تلک الأصول ... الخ وعن المحقق الداماد فی الرواشح: المشهور أن الأصول الأربعمائة مصنف من رجال أبی عبد الله الصادق (علیه السلام.

قال الشیخ المفید (قده): الکافی من أجل کتب الشیعة وأکثرها فائدة.

قال العلامة النوری (ره) فی شرحه علی ذلک: کان أکثر فائدة من حیث جامعیته للأصول والفروع، ومن حیث الاعتبار والاعتماد، لأنه جمع الأصول الأربعمائة، لأنها کانت بتمامها موجودة فی عصره.

ویشهد علی صحة تلک الأصول ما فی الکتاب باب روایة الکتب والحدیث ج ۱ ص ۵۱.

فی الصحیح قال الراوی: قلت لأبی جعفر الجواد (علیه السلام):

جعلت فداک، إن مشایخنا رووا عن أبی جعفر وأبی عبد الله صلوات الله علیهما وکانت التقیة شدیدة فکتموا کتبهم ولم ترو عنهم، فلما ماتوا صارت تلک الکتب إلینا، فقال: حدثوا بها فإنها حق.

قال فی المرآة: یدل علی جواز الرجوع إلی الکتب المؤلفة قبله

(۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۲)، التقیة (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۰۵۵

والاعتماد علیها والعمل بما فیها، وصحة تحمل الحدیث بالوجادة ... الخ ط جد ج ۱ ص ۱۸۲.

ونقل العلامة المامقانی فی مقدمات رجاله ص ۱۸۰ عن الفاضل التونی (ره): إن أحادیث الکتب الأربعة مأخوذة من أصول وکتب معتمدة معول علیها، کان مدار العمل علیها عند الشیعة ... الخ.

أقول: وهذا صریح کلام الصدوق فی أول الفقیه، وظهر کلمات الکلینی فی أول الکافی، حیث أظهر أنه جمع کافیه من الآثار الصحیحة لتبصرة الشیعة، یکتفون به فی الأصل والفروع، ولیکونوا علی بصیرة وعلم فی معالم دینهم.

قال الصدوق (ره) فی أول کتابه من لا یحضره الفقیه: قصدت إلی إیراد ما أفتی به وأحکم بصحته، وأعتقد فیه أنه حجة فیما بینی وبین ربی تقدس ذکره وتعالت قدرته، وجمیع ما فیه مستخرج من کتب مشهورة، علیها المعول، وإلیها المرجع، مثل کتاب حریز بن عبد الله السجستانی، وکتاب عبید الله بن علی الحلبی، وکتب علی بن مهزیار الأهوازی، وکتب الحسین بن سعید، ونوادر الحکمة تصنیف محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران الأشعری، ونوادر أحمد بن محمد بن عیسی، وکتاب الرحمة لسعد بن عبد الله، وجامع شیخنا محمد بن الحسن بن الولید، ونوادر محمد بن أبی عمیر، وکتب المحاسن لأحمد بن أبی عبد الله البرقی، وغیرها من الأصول والمصنفات التی طرقی إلیها معروفة ... الخ. أبلغ الأصول إلی ۳۹۳ کما فی آخر الفقیه، وصریحه أن هذه الأصول کلها عنده، وطرقه مشایخ إجازاته لروایة الکتب والأصول. الفقیه ج ۱ ص ۳.

ومن کلام الشیخ فی أول یب یظهر أن ما یستدل به لشرحه فی کتابه لمقنعة شیخه المفید من الأخبار التی ینقلها فی کتابه، هی السنة المقطوع بها من الأخبار المتواترة، أو المقرونة بقرائن الصحة، وأنه یذکر فیها ما ورد من أحادیث أصحابنا المشهورة فی ذلک. وقال فی آخر یب: واقتصرنا من إیراد

(۴۱)

مفاتیح البحث: کتاب فقیه من لا یحضره الفقیه (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، عبید الله بن علی الحلبی (۱)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، حریز بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن مهزیار (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، عمران الأشعری (۱)، الحج (۱)

صفحه ۰۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۲

الخبر علی الابتداء بذکر المصنف الذی أخذنا الخبر من کتابه، أو صاحب الأصل الذی أخذنا الحدیث من أصله ... الخ وقال فی آخر الاستبصار: وکنت سلکت فی أول الکتاب ایراد الأحادیث بأسانیدها - یعنی طرقها - وعلی ذلک اعتمدت فی الجزء الأول والثانی، ثم اختصرت فی الجزء الثالث وعولت علی الابتداء بذکر الراوی الذی أخذت الحدیث من کتابه أو أصله، علی أن أورد عند الفراغ من الکتاب جملة من الأسانید، یتوصل بها إلی هذه الکتب والأصول حسب ما عملته فی کتاب تهذیب الأحکام، وأرجو من الله سبحانه أن تکون هذه الثلاثة - یعنی یب وصا ونهایة - التی سهل الله تعالی الفراغ منها، لا یحتاج معها إلی شئ من الکتب والأصول ... الخ. صریحه أن هذه الکتب والأصول کانت عنده مشهورة معروفة معتمدة، یأخذ منها أحادیث کتبه، ولا یحتاج معها إلی شئ من الکتب والأصول.

ولذلک قال العلامة المامقانی فی خاتمة الرجال فی الفائدة الثانیة: إن شیخ الطائفة (قده) قد سالک فی کتابی الأخبار التهذیب والاستبصار تارة مسلک الکلینی بذکر جمیع السند حقیقة أو حکما، وتارة أخری یقتصر علی البعض فیذکر أواخر السند ویترک أوائله، وکل موضع سلک هذا المسلک أعنی الاقتصار علی البعض - فقد إبتدأ فیه بذکر صاحب الأصل الذی أخذ الحدیث من أصله، أو مؤلف الکتاب الذی نقل الحدیث من کتابه، وذکر فی آخر الکتابین جملة من طرقه إلی أصحاب تلک الأصول، ومؤلفی تلک الکتب، وأحال الباقی علی ما أورده فی کتاب فهرسته ... انتهی.

ونعم ما قال العلامة التستری فی مقدمات کتابه قاموس الرجال ج ۱ ص ۵۸ من أنا لا نحتاج إلی ما فعله العلامة فی طرق التهذیبین من بیان الصحیح والحسن والقوی والضعیف، لان جمیع الوسائط بینه وبین صاحب الکتاب وصاحب الأصل فی الحقیقة مشایخ إجازة لکتاب الغیر، ثم ذکر کلام الشیخ فی آخر الاستبصار کما تقدم. وکذا لا نحتاج إلی ما فعل فی طرق

(۴۲)

مفاتیح البحث: کتاب تهذیب الأحکام للشیخ الطوسی (۱)

صفحه ۰۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۳

الصدوق، حیث صرح فی الفقیه بمعروفیة طریقه إلی الکتب، وأن الکتب فی نفسها مشهورة، ثم ذکر کلام الصدوق فی أول یه کما تقدم.

وقال فی أحادیث الکافی أکثر رواتها مشایخ إجازة، وأکثر أحادیثه مأخوذة من مصنفات أصحاب الأئمة - صلوات الله علیهم - وأصولهم، وذکر سائر المشایخ لمجرد اتصال السلسلة کما هو دیدن أصحاب الحدیث، کالارشاد فی الاخذ من الکافی والصدوق (ره) فی غیر یه، والشیخ فی الجزئین الأولین من کتابه ... الخ.

أقول: وقد ذکرنا فی کتاب (الاعلام الهادیة) عدة أخری فی ذلک.

والعلامة الأردبیلی فی جامع الرواة بعد نقله کلام الشیخ فی آخر یب وصا من أنه أخذ أحادیثه من الکتب والأصول (۱) قال: والظاهر أن هذه الکتب والأصول کانت عنده معروفة. کالکافی ویب وغیرهما عندنا فی زماننا هذا، کما صرح به الصدوق فی أول الفقیه (۲) ...الخ وغیره.

وقال العلامة البروجردی فی مقدمة جامع الأحادیث ما ملخصه: إنه قد بلغ عددا لجوامع الحدیثیة فی عصر الإمام علی بن موسی الرضا (علیه السلام) إلی أربعمائة کانت تسمی هذه الکتب مطلقا، أو خصوص النسخة الأولی منها بالأصول، ولما کانت الأحادیث متشتتة متفرقة فی الکتب المذکورة، ولم تکن فی کثیر منها أحادیث کثیرة، تصدی جمع من فضلاء الطبقة السادسة من أصحاب الرضا (علیه السلام) کأحمد البزنطی، وجعفر بن بشیر، والحسن بن علی بن فضال، والحسن بن محبوب، وحماد بن عیسی، وصفوان بن علی بن فضال، والحسن بن محبوب، وحماد بن عیسی، وصفوان بن یحیی، ومحمد بن أبی عمیر، وأشباههم لجمعها وضبطها فی کتاب واحد، فکتب کل واحد منهم جامعا جمع فیه م أخبار هذه الأصول ما کان له طریق إلی مصنفیها.

(۱) التهذیب: ج ۱۰، فی آخره فی مشیخة تهذیب الأحکام ص ۴ الاستبصار: ج ۴، فی باب ترتیب هذا الکتاب وذکر أسانیده ص ۳۰۴ و ۲۹۷.

(۲) الفقیه: ج ۱ ص ۳.

(۴۳)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، حماد بن عیسی (۲)، الحسن بن محبوب (۲)، علی بن فضال (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الصّلاة (۱)، الصدق (۱)، کتاب تهذیب الأحکام للشیخ الطوسی (۱)

صفحه ۰۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۴

ثم کتب من تلامذة هؤلاء: الحسن والحسین - ابنا سعید بن مهران - وعلی بن مهزیار، کتابین جمعوا فیهما ما کان متفرقا فی جوامیع أسانیدهم.

والظاهر أن هذین الکتابین کانا مرجعا لعلمائنا إلی أن صنف ثقة الاسلام محمد بن یعقوب الکلینی کتابه الکافی، والصدوق کتاب من لا یحضره الفقیه، والشیخ کتابه یب وصا - إلی أن قال: فصارت هذه الأربعة بعد تصنیفها مرجعا لعلمائنا الاعلام فی الاعصار والأمصار

إلى الآن فلله درهم ... الخ.

قال الشيخ الطوسى فى ست فى ص ۱۶۱ فى ترجمة الكلينى والثناء على كتاب الكافى: هو أصح الكتب الأربعة المعتمد عليها فى الاحكام الفقهية عند الشيعة ... الخ.

وقال الشهيد والمحقق الكركى فى إجازاتهما: لم يعمل لأصحابنا الامامية مثل الكافى، ولم ينسج ناسج على منواله.

وكلماتهم الشريفة فى الإجازات فى وصف الكتب الأربعة كثيرة، لا يسعنا الحال والمجال فى استقصائها، نذكر بعضها إن شاء الله تعالى:

منها قل العلامة الكامل مولانا محمد طاهر القمى فى إجازاته للعلامة المجلسى: الكتب الأربعة المشهورة هى دعائم الايمان، ومرجع الفقهاء فى هذا الزمان ... الخ. ومثله كلام العلامة الأمير شرف الدين فى إجازته للمولى محمد تقى المجلسى رحمهم الله.

ومنها قول السيد الداماد: ولا سيما الأصول الأربعة لابى جعفر بن الثلاثة التى هى المعول عليها، المحفوظة بالاعتبار، وعليها تدور رحى دين الاسلام فى هذه الأدوار والاعصار، وهى الكافى والفقيه والتهذيب والاستبصار ... الخ.

ومنها فى إجازة المولى العلامة آقا حسين الخونسارى لتلميذه: سيما الكتب الأربعة التى عليها المدار فى هذه الاعصار ... الخ. ونحوه فى

(۴۴)

مفاتيح البحث: العلامة المجلسى (۲)، على بن مهزيار (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، محمد بن يعقوب (۱)، الطهارة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۵۹

غيرها.

ومنها فى إجازة الشيخ البهائى للمولى محمد القمى قال: وأن يروى عنى الأصول الأربعة التى عليها المدار فى هذه الاعصار ... الخ.

وفى إجازته الأخرى: الأصول الأربعة التى عليها مدار الفرقة الناجية فى هذه الاعصار.

ومنها فى إجازة الشهيد الثانى للسيد على الموسوى قال: خصوصا كتب الحديث الأربعة التى هى عماد الاسلام ودعائم الايمان.

وفى إجازته الأخرى: الكتب الأربعة التى فى أصول الحديث وسند المذهب ... الخ.

ومنها فى إجازة العلامة الملا أحمد النراقى للعلامة الأكبر الشيخ الأنصارى: والكتب الأربعة التى عليها المدار فى تلك الاعصار... الخ.

وقال السيد ابن طاووس فى كتابه كشف المحجة: روى الشيخ المتفق على ثقته وأمانته محمد بن يعقوب الكلينى. وهذا الشيخ كانت حياته فى زمان وكلاء مولانا المهدى (عليه السلام) وتوفى قبل وفاة على بن محمد السمرى: فتصانيف هذا الشيخ ورواياته فى زمان الوكلاء المذكورين، قال:

وهى قرينة واضحة على صحة كتبه، وثبوتها لديه، لقدرته على استعلام أحوال الكتب التى نقل منها لو كان عنده شك فيها، لروايته عن السفراء ملخصا. وتمامه فى كمبا ج ۱۷ ص ۵۷، وجد ج ۷۷ ص ۱۹۷.

وقال الفيض الكاشانى فى أول الوافى ج ۱ ص ۶: هذا - يا إخوانى - كتاب واف فى فنون علوم الدين، يحتوى على جملة ما ورد منها فى القرآن المبين، وجميع ما تضمنته أصولنا الأربعة، التى عليها المدار فى هذه الكافى فهو وإن كان أشرفها وأوثقها وأتمها وأجمعها، لاشتماله على الأصول من بينها، وخلوه من الفضول وشينها ... الخ.

(۴۵)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، الشیخ البهائی (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، علی بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۱)، الشهادة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۰۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۶

وقال العلامة المجلسی فی أول المرآة ط جد ص ۳ فی دیباجة الکتاب: وابتدأت بکتاب الکافی للشیخ الصدوق ثقة الاسلام، مقبول طوائف الأنام، ممدوح الخاص والعام، محمد بن یعقوب الکلینی حشره الله مع الأئمة الکرام صلوات الله علیهم، لأنه کان أضبط الأصول وأجمعها، وأحسن مؤلفا الفرقة الناجیة وأعظمها ... الخ.

أقول: وهذا منه حکم بصحة کتاب الکافی باصطلاح القدماء، وما ذکره فی أول الأحادیث نقل اصطلاح المتأخرین فقط، کما قال فی کثیر من المواضع: ضعیف عند المشهور، ولا یلتزم بصحة ذلک عنده لرده وخدشاته فی موارد کثیرة، مثل ما قال فی حق یونس بن ظبیان فی باب اختتال الدنیا.

وما قال فی حق محمد بن سنان والمفضل بن عرم وغیرهم. وذکرنا کلماته الشریفة فی کتاب (الاعلام الهادیة).

ومحدث خبیر وأمین بصیر قمی در هدیة الأحباب میفرماید: الکلینی شیخ أجل أوثق أثبت أبو جعفر محمد بن یعقوب کلینی کهف العلماء الاعلام، ومفتی طوائف الاسلام، ومروج المذهب فی غیبة الامام ثقة الاسلام، صاحب کتاب شریف کافی که ملاذ ومرجع فقهاء ومحدثین وروشنی چشم شیعه است ... الخ.

وابن أثیر که از علماء عامه وصاحب تألیفات بسیا است اما هشتم حضرت رضا (علیه السلام) را از مجددین مذهب در أوائل صده دوم وکلینی را مجدد مذهب در أوائل صده سوم ذکر کرده است.

وشیخ طوسی وکاشف الغطاء در کتاب نور ساطع بر حجیت جمیع آنچه در کتب أربعة است نقل اجماع فرموده اند. وعبارت شیخ بیاید.

وعلامة کامل شیخ حر عاملی در آخر وسائل در فائدة ششم ج ۲۰ ص ۶۱ مفصل در أین بحث وارد شده ودلیلهای روشن بر صحت کتب أربعة آورده است بآنجا مراجعه شود. وعلامة نراقی در کتاب عوائد الأیام در عائده ۴۵ ص ۱۵۳ - ۱۷۰ بطور مفصل ومشروح با استدلال بادله عقلیة ونقلیة

(۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، العلامة الشیخ کاشف الغطاء (۱)، العلامة المجلسی (۱)، إبن الأثیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یونس بن ظبیان (۱)، محمد بن یعقوب (۲)، محمد بن سنان (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۷

حجیت أخبار آحاد مذکوره در کتب معتبره علماء شیعه را ثابت وواضح فرموده.

وهمچنین علاه نوری در مستدرک وسائل ج ۳ ص ۵۳۲ بطور صحیح ومشروح وارد بحث شده است اثبات صحت وحجیت أخبار کتب أربعة شیعه را فرموده اند.

وعلامة مجلسی أول در کتاب شریف شرح من لا یحضره الفقیه در مقدمه در فائدة یازدهم فرموده. وهم چنین أحادیث مرسله محمد بن یعقوب کلینی ومحمد بن بابویه قمی (صدوق) بلکه جمیع أحادیث ایشان که در کافی ومن لا یحضر است همه را صحیح میتوان

گفت چون شهادت أین دو بزرگوار (در أول کافی ومن لا یحضر) کمتر از شهادت أصحاب رجال نیست یقینا بکله بهتر است.
حقیر گوید: شهادت أین دو بزرگوار فوق بینه‌ها میباشد، بلکه شهادت شیخ طوسی در کتاب فهرست خود بانکه کافی أصح کتب أربعه است کفایت میکند ومحتاج بشهادت دیگران نیستیم وما برای اتمام حجت واثبات صحت کتب أربعه شهادت دیگران را نقل نمودیم واز بدیهیات است که أین شهادتها از شهادت ابن قولویه قمی در کامل الزیارة کمتر نیست بلکه بدرجات بالاتر است.
وفقیه کامل میرزای قمی در قوانین در شرح قرائن صحت حدیث فرموده است: از جمله قرائن صحت آن است که آن حدیث در کتاب کافی یا من لا یحضر بأشد واگر در هر دو کتاب بأشد قوی تر است. پس اگر در تهذیب واستبصار نیز بأشد قوی تر است.
وقال العلامة المجلسی الأول فی روضة المتقین ج ۱ ص ۲۸: الظاهر صحة الاخبار التی ذکرها ثقة الاسلام فی الکافی، والتی ذکرها الصدوق فی من لا یحضر الفقیه، بشهادة الشیخین الأکملین بصحتهما، لکن مع القول بالصحة إن عملنا باصطلاح المتأخرین فی هذا الکتاب یکون مرادنا

(۴۷)

مفاتیح البحث: کتاب فقیه من لا یحضره الفقیه (۱)، العلامة المجلسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن یعقوب (۱)

صفحه ۰۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۸
الأصحیة، کما یظهر من مقبولة عمر بن حنظلة، فإن الظاهر أن الشیخین نقلا جمیع ما فی الکتابین من الأصول الأربعمائة التی کان اعتماد الطائفة المحقة علیها، کما ذکره الصدوق صریحا.
ویفهم من کلام ثقة الاسلام أیضا بل الظاهر أن مرادهما بالصحة غیر الصحة المتعارفة بین المتأخرین - إلی أن قال: - وعلی أی حال فالظاهر منهم النقل من الکتب المعتبرة المشهورة، فإذا کان صاحب الکتاب ثقة یکون الخبر صحیحا، لان الظاهر من نقل السند إلی الکتاب المشهور المتواتر مجرد التیمن والتبرک - إلی أن قال: ومع کثرة التتبع یظهر أن مدار ثقة الاسلام کان علی الکتب المشهورة، وکان اتصال السند عنده أیضا لمجرد التیمن والتبرک، ولئلا یلحق الخبر بحسب الظاهر بالمرسل، فإن روی خبرا عن حماد بن عیسی، أو عن صفوان بن یحیی، أو عن محمد بن أبی عمیر - مثلا - فالظاهر أنه أخذ من کتبهم، فلا تضر الجهالة التی تکون فی السند إلی الکتب بمثل محمد بن إسماعیل عن الفضل، أو الضعف بمثل سهل بن زیاد - إلی أن قال: - وکل ما ذکرته یظهر من التتبع بحیث لا یلحقه شک، والغرض من ذلک إرادة الطریق، انتهی کلامه رفع مقامه، وهو فی غایة الجودة والمتانة.
وبالجملة شهد أصحاب الکتب الأربعة وغیرهم من أرکان علماء الطائفة الحقة الجعفریة حکام الدین وحجة الله تعالی علی خلقه، الذین من رد علیهم فقد رد علی الله ورسوله، علی صحة أحادیث کتبهم، وثبوتها ونقله من الأصول المعتمدة المجمع علیها، المشهورة المعروفة المتواترة نسبتها إلی مؤلفیها الثقات الاجلاء، فشهادتهم مقبولة وهی فوق شهادة العدو ردت شهاداتهم ولم یقبل قولهم ورواياتهم صارت أحادیث کتبهم کلها ضعیفة، لضعف مؤلفیها علی هذا الفرض، فیکونوا متسامحین ومتساهلین فی الدین وکاذبین، واللازم باطل بالضرورة فالملزوم مثله.
وبالجملة اهتمام أصحاب الأئمة (علیهم السلام) وأرباب الأصول

(۴۸)

مفاتیح البحث: کتاب الثقات لابن حبان (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، سهل بن زیاد (۱)، عمر بن حنظلة (۱)، الشهادة (۲)، الحج (۱)

صفحه ۰۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۹

والکتب بأمر الحدیث حسبما أمرهم الأئمة المعصومون (علیهم السلام) یوجب العلم فی العادة بصحة ما أودعوه فی کتبهم، ولذلک صرحوا بصحتها وإتقانها وشهدوا بذلک، ولا ینافی ذلک شدة التقیة، فإنهم یکنزون أحادیثهم کما یکنزون الذهب والفضة، ویتزاورون ویؤدون الروایات إلی من یثقون به.

ویدل علی کثرة اهتمامهم بالحدیث ما ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۲ لغة " حدث. " وعلی صحة الأصول قول الإمام الجواد صلوات الله علیه فی الصحیحة المذکورة فی ص ۳۶ حدثوا بها فإنها حق.

وفی رسالة مولانا الصادق صلوات الله علیه، المرویة فی الکافی وغیره إلی أصحابه: أیتها العصابة، علیکم بآثار رسول الله (صلی الله علیه وآله) وسنته، وآثار الأئمة الهداة من أهل بیت رسول الله، فإنه من أخذ بذلک فقد اهتدی، ومن ترک ذلک ورغب عنه ضل... الخ. جد ج ۷۸ ص ۲۱۶، وکمبا ج ۱۷ ص ۱۷۷.

ومن الواضح، أن تلک الآثار التی أمرنا بالأخذ بها لا علم لنا بها إلا من طریق الکتب المعتمدة، فیجب علینا الأخذ بالکتب المعتمدة، وبهذا أمرنا الشارع حفظا لدرک المکلفین مصالح التکالیف، وإن کان یعلم أنه قد یمکن فیه الخطاء لعدم العصمة فیهم، کما یعلم احتمال الخطاء فی الثقات. فاحتمال الخطاء فی الثقات بل وقوع الخطاء - أحیانا - لا یمنعان من إمضاء حجیة خبر الثقات، وکذلک الأمر بأخذ ما فی الکتب المعتمدة، غایة الأمر إن کان أصاب الواقع فله أجران وإن أخطاء فله أجر واحد.

وهذا الأخذ والتصدیق للکتب المعتمدة، هو من مصادیق الإیمان للمؤمنین المأمور به فی القرآن الکریم، وفی الروایات المتواترة.

وقد ذکر جملة منها المحدث العظیم الشأن الشیخ الحر العاملی فی الوسائل ج ۱۸ ص ۵۲ کتاب القضاء باب ۸ وجوب العمل بأحادیث النبی والأئمة (علیهم السلام)، المنقولة فی الکتب المعتمدة وروایتها، وذکر

(۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الأئمة الأثنا عشر علیهم السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الشیخ الحر العاملی (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۳)، القرآن الکریم (۱)، التقیة (۱)، الوجوب (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۰

لذلک روایات تبلغ ثمانیة وثمانین روایة فراجع إلیه، وإلی مستدرک الوسائل فی هذا الباب.

والکتب المعتمدة المشار إلیها عند کل عاقل، لیست بأقل من کتب ابن العزاقر، حین سأل نائب الحجة المنتظر صلوات الله علیه الحسین بن روح عنها، فقال: أقول فیها ما قاله أبو محمد العسکری (علیه السلام) فی کتب بنی فضال: خذوا بما رووا وذروا ما رأوا کما نقله الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۵۴.

وفی البحار وغیره نقل عن الشیخ فی کتاب العدة کلاما فی العمل بأخبار الآحاد إذا کان واردا من طریق أصحابنا، قال: والذی یدل علی ذلک إجماع الفرقة المحقة، فإنی وجدتها مجتمعة علی العمل بهذه الأخبار التی رووها فی تصانیفهم، ودونوها فی أصولهم، لا یتناکرون ذلک ولا یتدافعون، حتی أن واحدا منهم إذا أفتی بشیء لا یعرفونه، سألوه: من أین قلت؟ فإذا أحالهم علی کتاب معروف وأصل مشهور وکان روایته ثقة لا ینکر حدیثه، سکتوا وسلموا الأمر فی ذلک وقبلوا قوله، هذه عادتهم وسجیتهم من عهد النبی (صلی

الله علیه وآله) ومن بعده من الأئمة صلوات الله وسلامه علیهم ... الخ. جد ج ۲ ص ۲۵۵، وکمبا ج ۱ ص ۱۴۹.

أقول: قوله: وکان روایة ثقة. الظاهر أن الضمیر - فی قوله: راویه - راجع إلی الکتاب والأصل، یعنی إذا کان مؤلف الکتاب وصاحب الأصل ثقة لا المحیل فإنه المفتی - وهو حائز درجة الإفتاء - وهو أجل من إن یشترط فیه الوثاقة، ولا دلیل لتوهم أن المراد بالضمیر فیه راوی الأصل وجمیع من یروی عنه إلی الإمام (علیه السلام) فإنه دعوی بلا دلیل.

والعجب العجاب أنه إذا نقل الکلینی أو الصدوق أو الشیخ وأمثالهم کلاما عن أبی حنیفة أو غیره، أنقل کلاما من کتاب معین، ورجعنا إلی وجداننا نری أننا نجد العلم العادی بصدق نقله وصحة نقله لا الظن، فکیف یحصل العلم من نقله عن غیر المعصوم، ولا یحصل من نقله عن المعصوم

(۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الظنّ (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۱

غیر الظن؟ ودعوی الافتراق بین المقامین لیست إلا الاختلاق.

المقام الثانی: فی دفع الشبهات التی قیل أو ربما یقال علی خلاف ما ذکرنا:

منها ما ربما یقال: أن الکلینی لم یکن جازما لصدور روایاته عن المعصومین (علیهم السلام)، لاستشهاده بقوله (علیه السلام) فی الروایة:

خذوا بالمجمع علیه ... الخ، ولزوم الأخذ بالمشهور من الروایتین عند التعارض. قال المستشکل: فان هذا لا یجتمع مع الجزم بصدور کلتیهما، فإن الشهرة إنما تکون مرجحة لتمیز الصادر عن غیره، ولا مجال للترجیح بها مع الجزم بالصدور، انتهی.

أقول وهذا مردود بوجوه:

أولا: إن الجزم بالصدور لا ینافی عدم الجزم بوجه الصدور، وأنه هل صدر تقیة أم لا؟

وثانیا: کما أن الشهرة قد تکون مرجحة لما هو أحری وأحسن وأحوط فی مقام الأخذ والعمل، وإن کان یجوز قبول ما وسع من الأمر فیه بقوله: بأیما أخذتم، من باب التسلیم وسعکم کما صرح به الکلینی وغیره، والأمر بالأخذ بالمجمع علیه وبما اشتهر بین الأصحاب لا یدل علی بطلان غیره إذا کان موافقا للقرآن ومخالفا للعامة، کما فصلنا الکلام فیه فی المستدرک ج ۳ لغة (خلف).

وثالثا: کلام الکلینی بیان کلی وميزان شرعی لوجوه الاختلاف وکیفیة رفعه، حیث ذکر السائل أن أمورا أشکلت علیه لا یعرف حقائقها لاختلاف الروایة فیها، ولیس نظره إلی کتابه، فإن السائل - کما نقله فی أول الکتاب - شکا إلیه تصالح أهل زمانه وتوافقهم وتعاونهم علی الجهالة ومباینتهم للعلم وأهله، وتضییع العلم وأهله، فسأل: هل یسع الناس المقام علی الجهالة والتدین بغیر علم، والدخول فی الدین علی جهة الاستحسان، وتقلید الآباء

(۵۱)

مفاتیح البحث: الباطل، الإبطال (۱)، الظنّ (۱)

صفحه ۰۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۲

والأسلاف والکبراء والاتکاء علی عقولهم فی دقیق الأشیاء وجلیلها؟

فشرع الکلینی فی إثبات عدم جواز البقاء علی الجهالة فی أمور الدین، ووجوب التعلم والتبصر فی معالم الدین، وأنهم مأمورون باتباع الحق والسؤال عن العلماء، ووجوب التفقه فی الدین، واستدل بذلک بالأدلة العقلیة والنقلیة.

ثم ذکر ما ذکره السائل من أن أمورا قد أشکلت علیه لا یعرف حقائقها لاختلاف الروایة فیها، وأنه لا یجد عنده عالما یثق به یرجع إلیه ویذاکره فی ذلک، وذکر أنه یجب أن یکون عنده کتاب کاف یجمع جمیع فنون علم الدین، ما یکتفی به المتعلم ویرجع إلیه المسترشد، ویأخذ منه من یرید علم الدین والعمل به بالآثار الصحیحة والسنن القائمة التی علیها العمل، وبها یؤدی الفرائض والسنن.

فقال الکلینی: فاعلم - یا أخی - أرشدک الله، أنه لا یسع أحدا تمیز شئ مما إختلف الروایة فیه عن العلماء (علیهم السلام) برأیه، إلا علی ما أطلقه العالم بقوله (علیه السلام): أعرضوهما علی کتاب الله، فما وافق کتاب الله عز وجل فخذوه، وما خالف کتاب الله فردوه. وقوله: دعوا ما وافق القوم فإن الرشد فی خلافهم. وقوله (علیه السلام): خذوا بالمجمع علیه فإنه لا ریب فیه. ونحن لا نعرف من جمیع ذلک إلا أقله، ولا نجد شیئا أحوط ولا أوسع من رد علم ذلک کله إلی العالم (علیه السلام) وقبول ما وسع من الأمر فیه بقوله: بأیما أخذتم من باب التسلیم وسعکم، وقد یسر الله - وله الحمد - تألیف ما سألت، وأرجوا أن یکون بحیث توخیت ... أی تحریت وقصدت ... الخ.

وحیث أنه سأله کتابا کافیا لجمیع فنون علوم الدین، ما یکتفی به من أراد به علم معالم الدین، أصولها وفروعها، یجمعه من الآثار الصحیحة، وسد للسائل طریق الظن وغیر العلم، وألزمه الملازمة بالتفقه والورود فی طریق العلم وأهله، فجاءه بکتاب کاف، جامع لجمیع فنون علم الدین،

(۵۲)

مفاتیح البحث: الظنّ (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۰۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۳

لیکون مرجعا لطالبی العلم والعمل، وألف ما سأل.

ثم قال: أرجو أن یکون عملی وتألیفی موفیا ما أردت - وهذا معنی قوله: أرجوا. لا ما زعمه بعض من لا بصیرة له فتوهم منه عدم قطعه بصحة روایاته، فقوله: أرجوا، کقول مولانا الجواد (علیه السلام) فی کتابه إلی علی بن مهزیار: فلو قلت: إنی لم أر مثلک لرجوت أن أکون صادقا. جد ج ۵۰ ص ۱۰۵، وکمبا ج ۱۲ ص ۱۲۵.

وقول الصادق (علیه السلام) فی بیان أعمال لیلة القدر: فإذا فعل ذلک رجوت أن لا یخیب إن شاء الله تعالی ... الخ. جد ج ۹۷ ص ۵، وکمبا ج ۲۰ ص ۱۰۰.

وقول الصادق (علیه السلام) فی خبر شرائه دارا للجبلی فی الفردوس، وتفریق ثمنه فی أولاد الحسن والحسین (علیهما السلام) قال: أرجوا أن یتقبل الله ذلک ویثیبک به الجنة ... الخ. قاله: مع أنه (علیه السلام) اشتراه عنه. جد ج ۴۷ ص ۱۳۴، وکمبا ج ۱۱ ص ۱۴۳.

وقول الحسن المجتبی (علیه السلام) فی الصحیحة المذکورة فی الوسائل ج ۱۸ ص ۴۲۶ باب ۳ من أبواب السحق. أقول: فإن أصبت فمن الله ومن أمیر المؤمنین (علیه السلام)، وإن أخطأت فمن نفسی، وأرجو أن لا أخطئ إن شاء الله.

ثم صرح بأنه لم تقصر نیته فی إهداء النصیحة للمؤمنین إذ کانت واجبة علیه، وأنه بذل همته وجهده فی ذلک، وهذا من الکلینی شهادة وحکم بصحة کتابه، وتعلیم کلی لحکم الروایات المختلفة بأخذ موافق الکتاب ومخالف القوم، وترک مخالف الکتاب وموافق

القوم، فهنا تارة یکون واضحا لا شبهة فیه ویکون حکمه واضحا لاشک فیه، وتارة لم یتبین لنا المخالف من الموافق، وکلاهما موافق للکتاب ومخالف للقوم أو موافقهم.

(۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، علی بن مهزیار (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۴

وموارد هذا أکثر من من موارد الأول، وهذا سر قول الکلینی: لا نعرف من جمیع ذلک إلا أقله. وحینئذ تصل النوبة إلی الأخذ بالمرجع الثالث، وهو الأخذ بالمجمع علیه، أو ما اشتهر لو کان، أو الأخذ بالأحوط، أو الأوسع بقبول ما وسعوا (علیهم السلام) بأخذ أیهما شاء، وهذا واضح لا شبهة فیه.

فظهر مما تقدم صحة حکم الکلینی بصحة کتابه، وصحة کلام أرکان الفقهاء وشهادتهم بذلک.

ومنها ما یتوهم من کلام الصدوق فی أول کتاب یه: لم أقصد به فیه قصد المصنفین من إیراد ما رووه، بل قصدت إلی إیراد ما أفتی به ...

الخ. الفقیه ط جدید ج ۱ ص ۲. أنه لم یکن یعتقد صحة کتاب الکافی، فإنه مبنی علی توهم دخول الکلینی مصنف الکافی فی منظور الصدوق فی قوله: المصنفین، ومبنی علی کشف قصد الکلینی فی تصنیفه إیراد جمیع ما روی، وإن لم یکن صحیحا، وأنی لنا بإثبات ذلک، بل القول به لیس إلا قولا بغیر علم ورجما بالغیب، بل ظاهر خطبة الکافی أوله نفیه کما تحقق فیما تقدم.

قال العلامة الکامل الشیخ الحر فی آخر الوسائل ج ۲۰ ص ۶۲ فی الفائدة السادسة: قوله: لم أقصد فیه قصد المصنفین ... الخ لا یدل علی الطعن فی شئ من المصنفات المعتمدة کما قد یظن، لأن غیره أوردوا جمیع ما رووه ورجحوا أحد الطرفین - أی المتعارضین - لیعمل به، کما فعل الشیخ فی التهذیب: ج ۱ ص ۲ - ۴، والاستبصار: ج ۱ ص ۲ - ۵ - حفظا للروایات - ولا ینافی ذلک ثبوت الطرف المرجوح - عنده - عن الأئمة (علیهم السلام) کما لا یخفی.

واما الصدوق فلم یورد المعارضات إلا نادرا، فهذا معنی کلامه أو یراد أنهم قصدوا إلی إیراد جمیع ما رووه، لکنهم یضعفون ما لا یعملون به، أو یتعرضون لتأویله، کما فعل هو فی باقی کتبه، ویمکن أن یکون أراد بالمصنفین أعم من الثقات الذین کتبهم معتمدة وغیرهم ... الخ.

(۵۴)

مفاتیح البحث: کتاب الثقات لابن حبان (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الظنّ (۱)

صفحه ۰۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۵

وأیضا عدم إرجاع الصدوق السائل الذی سأله أن یصنف له کتابا فی الفقه لیکون إلیه مرجعه وعلیه معتمده - نظیر تصنیف الرازی من لا یحضره الطبیب - إلی الکافی مع أنه أوسع، لاشتمال الکافی علی الأخبار المتعارضة وترجیح ما هو أحری، وإعمال قانون التعارض شأن الفقیه، ولم یکن السائل فقیها یعرف ذلک، فسأله أن یصنف کتابا لمن لا یحضره الفقیه حتی یکون هو فقیهه، ولعله لا یمکنه

الاستفادة من الكافى، أو لا يصل إليه، فصنف له هذا الكتاب. وبالجملة لا يدل على أدنى ضعف للكافى عنده، كما هو واضح.

وهكذا الكلام فى قول الصدوق فى باب الوصى يمنع الوارث: ما وجدت هذا الحديث إلا فى كتاب محمد بن يعقوب، وما رويته إلا من طريقه، حدثنى به غير واحد منهم محمد بن محمد بن عصام الكلينى عنه.

الفقيه ج ۴ ص ۲۲۲. وظاهره العمل بها لأنه لم يذكر لعنوان الباب غير هذه الرواية، بل نقله لعنوان الباب هذه الرواية فقط تقوية وتصحيح منه لها وحكم بصحتها، وإلا لا وجه لذكره.

وهذا كما ترى صريح فى أن الكافى كان عنده، وأخذ الحديث منه، ومحمد بن محمد بن عصام وغيره من شيوخ إجازة نقل أحاديث كتاب الغير، وهكذا الكلام فى سائر الأصول المشهورة التى كانت عنده يأخذ أحاديث كتابه منه، وفى آخر ذكره ذكر بعض شيوخ الإجازة الذين كان يتوصل بهم إلى صاحب الأصل.

ومنها ما ربما يستشكل من لا حظ له من تتبع الأصول وأخذ المشايخ الثلاثة عنها، من أن إختلاف هذه الكتب فى الأسانيد يستكشف عدم صحة القطع بصدور أخبارها عن المعصومين (عليهم السلام). وهذا الاستشكال مدفوع، لأن الاختلاف فى ذكر طرقهم إلى ومشايخهم إلى الأصول وطرقهم إلى صاحب الأصل كثيرة، قد يذكرون بعضها، وقد يختصرون، وقد يفصلون، كالمتأخرين فإن طرقهم إلى أصحاب الجوامع الأربعة كثيرة قد يذكرون

(۵۵)

مفاتيح البحث: كتاب فقيه من لا يحضره الفقيه (۱)، محمد بن محمد بن عصام (۲)، الشيخ الصدوق (۲)، محمد بن يعقوب (۱)، المنع (۱)، الوصية (۱)

صفحه ۰۷۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۵۶

بعضها، وقد يذكرون بعضها الآخر، ولا ضير فى ذلك كما شرحناه مفصلا فى كتابنا (الأعلام الهادية الرفيعة) فى إعتبار الكتب الأربعة التى عليها مدار أصل المذهب وأصولها وفروعها فى الأعصار والأمصار.

ومنها ما رواه فى الكافى - باب أن أهل الذكر هم الأئمة (عليهم السلام) - عن أبى بصير، عن أبى عبد الله (عليه السلام) فى قول الله عز وجل ": وإنه لذكر لك ولقومك وسوف تسئلون " الزخرف: ۴۴، فرسول الله (صلى الله عليه وآله) الذكر، وأهل بيته المسؤولون، وهم أهل الذكر. الكافى ج ۱ ص ۲۱۱. فتوهم المستشكل وقال: لو كان المراد بالذكر فى الآية المباركة رسول الله فمن هو المخاطب، ومن المراد من الضمير فى قوله تعالى ": لك ولقومك ...؟ " الخ.

أقول: هذا التوهم مبنى على أن الإمام فى قوله: فرسول الله الذكر ... الخ فى مقام بيان ظاهر هذه الآية، فهذا خلاف الظاهر، فإن الظاهر يعرفه كل أهل ظاهر لا يحتاج إلى البيان والتفسير، فالمراد التفريع المستفاد من الظاهر كما يشهد عليه الفاء فيه، فلا يرد الإشكال أصلا. توضيح ذلك، أن ظاهر الآية أن القرآن ذكر لك يا رسول الله ولقومك - يعنى عترتك الطاهرة - وأنتم المسؤولون، يعنى يجب على الأمة السؤال عنكم عن معالم الدين أصوله وفروعه كما قال ": فاسألوا أهل الذكر إن كنتم لا تعلمون (" ۱۶ / ۴۳). والتفريع المستفاد من الظاهر أنه حيث نزل عليه القرآن، وعلم جميع علوم القرآن، فهى لوجدانه علومه كله صار فى أعلى درجات التذكر بهذا الذكر، وصار كأنه نفس الذكر، فهذا لتفريع المستفاد من الآية، وبهذا أشار الإمام فى تفريعه بقوله: فرسول الله الذكر فرعه على الأصل الذى نطقت به الآية، كقولنا: زيد عدل، يعنى من كثرة العدالة صار كأنه نفس العدل، وكذلك رسول الله لوصوله إلى أعلى درجات التذكر بهذا الذكر صار الذكر، وأهل بيته أهل الذكر وهم المسؤولون.

ومنها ما يتراءى من نقله عن غير المعصومين (عليهم السلام) فإن

(۵۶)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو بصیر (۱)، القرآن الکریم (۳)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۷

وجهه ظاهر، فإنه مأخوذ من الخضر (علیه السلام) فی الفضائل، أو تذکرات عقلی أو أخلاقی أو فضائلی استفاد من المعصوم، أو مطلب فقهی ممن کان مرجعا بأمر الإمام وشبه ذلک.

مثل روایته عن أسید بن صفوان کلمات من الخضر مخاطبا مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام) بعد وفاته، وفیه بیانه فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام) ومناقبه إتماما للحجة علیهم، وتعظیما لحق من ارتحل عنهم ... الکافی ج ۱ ص ۴۵۴.

ومثل روایته عن هشام بن الحکم استدلاله العقلی فی نفی رؤیة الرب تعالی. الکافی ج ۱ ص ۹۹.

ومثل روایته عن الفضیل وأبی حمزة مکارم الأخلاق المستفادة من کلمات مواليهم، المذکرات بما یجدونه بالفطرة وبنور العقل.

ومثل ما نقله عن أبی أیوب النحوی فی باب الإشارة والنص علی موسی الکاظم (علیه السلام) أن الصادق (علیه السلام) عند إرتحاله إلی عالم البقاء - حفظا للکاظم (علیه السلام) فی شدة التقیة - أوصی فی الظاهر إلی خمسة: المنصور، وحاکم المدینة، و عبد الله الأفطح، وحمیدة زوجته، وموسی الکاظم (علیه السلام)، وذلک لما علم أنه إذا بلغ خبر وفاته إلی المنصور یأمر حاکم المدینة بقتل من أوصی إلیه، فکان کذلک، وکتب حاکم المدینة إلیه بأنه أوصی إلی خمسة، فانصرف عن ذلک، ولما سمع ذلک علماء الشیعة مثل أبی حمزة الثمالی قال: ما معناه أما الأولان فکانا للتقیة، والأفطح ناقص، والمرأة لیست بإمام، فتعین موسی الکاظم (علیه السلام). الکافی ج ۱ ص ۳۱۰.

ومثل ما نقله عن الفقیه المرجع - بأمر الإمام (ترجمة المؤلف) - یونس بن عبد الرحمن، فی تفسیر ما یحل من النکاح وما یحرم، والفرق بین النکاح والسفاح، وبیان وجوه الفرائض فی الکتاب، فإن هذا کله مستفاد من معادن الوحی والتنزیل. الکافی ج ۵ ص ۵۷۰.

(۵۷)

مفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، النبی خضر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، أسید بن صفوان (۱)، هشام بن الحکم (۱)، الزوجة (۱)، القتل (۱)، التقیة (۲)، الوصیة (۳)

صفحه ۰۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۸

والعجب العجاب أن الفقهاء والمجتهدین من زمن المعصومین إلی زماننا هذا یذکرون للناس ولمقلدیهم فی کتبهم ما استفادوه من الآیات والروایات فی الأصول والفروع، وینقل ذلک بعضهم لبعض، ولیت أدری ما وجه الإستشکال علی الکلینی فی بیانه ما استفاده - هو أو غیره - من معادن الوحی والتنزیل، ولم ینقل شیئا مخالفا لما ثبت عنده من الروایات، بل قد ینقل الإمام (علیه السلم) من الصحابة کما نقل مولانا الباقر (علیه السلام) عن جابر الأنصاری. الکافی ج ۱ ص ۵۲۷، وعن أبی ذر، فإنه ینقل ما یعلم أنه حق، ولا بأس به.

ومثل نقل الإمام السجاد (علیه السلام) عن أسماء بنت عمیس خبر ولادة الحسن والحسین (علیهما السلام). جد ج ۴۳ ص ۲۳۸، وکمبا ج ۱۰ ص ۶۷.

الفصل الثامن: فی فوائد تتعلق بالمطالب الرجالیة:

الفائدة الأولى: فيما تثبت به الوثاقة أو الحسن، وهو أمور:

منها نص أحد المعصومين فى رواية معتبرة بوثاقة رجل أو حسنه - بخصوصه أو فى ضمن جماعة - مثل تصريح مولانا أمير المؤمنين (عليه السلام) بوثاقة عشرة من أصحابه سماهم وأمر بإحضارهم، وذكر مولانا الكاظم (عليه السلام) حوارى الرسول والأئمة إلى الصادق (عليه السلام)، ومثل قول الصادق (عليه السلام) فى الصحيح فى حق يونس بن ظبيان:

رحمه الله، وبنى له بيتا فى الجنة، كان والله مأمونا على الحديث. وغير ذلك.

ومنها نص بعض أركان الفقه والحديث وعلم الرجال بذلك، مثل المفيد والبرقى وابن قولويه والقمى وكش وجش والصدوق وأمثالهم، لحجية أخبار الثقة فى الأحكام والموضوعات بالفطرة الممضاة من الشارع، كما بينا فى الأصول.

(۵۸)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، جابر بن عبد الله الأنصارى (۱)، أسماء بنت عميس (۱)، يونس بن ظبيان (۱)، ابن قولويه (۱)

صفحه ۰۷۳

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۵۹

ومنها اختيار الإمام (عليه السلام) إياه لتحمل شهادة أو أدائها، فى وصية أو وقف أو طلاق أو تحكيم.

ومنها إذن الإمام له بإفتائه للناس، وأمره بالمراجعة إليه فى أمور الدين.

ومنها ترحم الإمام (عليه السلام) عليه أو ترضيه عنه.

ومنها وقوعه فى سند محكوم بالصحة من أحد الأعلام، مثل الشهيد والعلامة وأمثالهم.

ومنها كونه من مشايخ الإجازة.

ومنها الوكالة من جانب الإمام فى أخذ الحقوق المالية أو أدائها إلى من أمره بذلك.

ومنها كونه قيما على أمور إمام، مثل المعلى بن خنيس وأسامة بن حفص.

ومنها تسليم الإمام (عليه السلام) راية الحرب إليه.

ومنها كونه من شهداء كربلاء، خصوصا إذا تشرف بسلام الناحية، أو، من شهداء غزوة وقعت بالحق وللحق.

ومنها ترحم أحد الأعلام، كالشيخ الصدوق ومحمد بن يعقوب وأضرابهما.

ومنها حب النبى (صلى الله عليه وآله) والإمام (عليه السلام) له.

ومنها تشرفه بلقاء الحجة المنتظر صلوات الله عليه.

ومنها كثرة الرواية عن المعصوم بالواسطة أو بلا واسطة، فإن ذلك يدل على حسنه وكماله وقدر تحمله للمعارف الحقة وعلو منزلته ومقامه، لقول الصادق (عليه السلام): اعرفوا منازل الرجال منا على قدر رواياتهم عنا.

(۵۹)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، المعلى بن خنيس (۱)، محمد بن يعقوب (۱)، الشهادة (۳)، الإختيار، الخيار (۱)، الحرب (۱)

صفحه ۰۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۰

وقوله الآخر: اعرفوا منازل شیعتنا بقدر ما یحسنون من روایاتهم عنا ... الخ.

وقوله الآخر: اعرفوا منازل الناس منا علی قدر روایاتهم عنا. کما تقدم ص ۵.

ومنها کونه من أهل الأسرار وقابلا لتحمل المعارف العظیمة والمطالب الکریمة، وتعلیمه إیاه علما من المنایا والبلایا ونحو ذلک، وأصول عقاید الشیعة والتبری من مخالفیهم وأعدائهم.

ومنها روایة صفوان بن یحیی وابن أبی عمیر عنه، فإنها أمارة الوثاقة، لما عن الشیخ فی العدة، أنهما لا یرویان إلا عن ثقة، وفاقا لجماعة من الأعلام.

ومنها روایة الأجلاء منه خصوصا أصحاب الاجماع.

قال المولی العلامة الأکبر الوحید البهبهانی فی تعلیقه فی بیان امارات الوثاقة: ومن القرائن لحجیة الخبر وقوع الإتفاق علی العمل به، أو علی الفتوی به، أو کونه مشهورا بحسب الروایة أو الفتوی، أو مقبولا مثل مقبولة عمر بن حنظلة، أو موافقا للکتاب أو السنة أو الاجماع أو حکم العقل، أو التجربة مثل ما ورد فی خواص الآیات والأعمال والأدعیة التی خاصیتها مجربة، مثل قراءة آخر الکهف للانتباه فی الساعة التی تراد وغیر ذلک، أو یکون فی متنه ما یشهد من الأئمة (علیهم السلام) مثل خطب نهج البلاغة ونظائرها، والصحیفة السجادیة، ودعاء أبی حمزة، والزیارة الجامعة الکبیرة إلی غیر ذلک، ومثل کونه کثیرا مستفیضا، أو عالی السند مثل الروایات التی رواها الکلینی، وابن الولید، والصفار وأمثالهم، بل والصدوق وأمثاله أیضا، عن القائم والعسکری بل والتقی والنقی (علیهم السلام).

ومنها التوقیعات التی وقعت فی أیدیهم ... الخ.

ومنها کونه صاحب أصل وکتاب نقل منه الصدوق والشیخ فی کتابیهما

(۶۰)

مفاتیح البحث: کتاب الصحیفة السجادیة (۱)، الزیارة الجامعة للأئمة علیهم السلام (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عمر بن حنظلة (۱)، البلاء (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۱

(یه ویب وصا) لما صرح به الصدوق فی أول (یه): قصدت إلی إیراد ما أفتی به وأحکم بصحته وأعتقد فیه أنه حجة فیما بینی وبین ربی، تقدس ذکره وتعالت قدرته، وجمیع ما فیه مستخرج من کتب مشهورة علیها المعول وإلیها المرجع ... إلی آخر ما تقدم فی ص ۳۶، وکذا فیه کلمات الشیخ، فإن ظاهر کلامهما یدل علی کون الکتب والأصول معتمدة معتبرة وکذلک مؤلفوها.

ولا یضرنا جهالة بعض من وقع فی الطریق، لکون الکتب والأصول معروفة مشهورة ثابتة نسبتها إلی مؤلفیها فإنهم شیوخ إجازة الحدیث لکتاب الغیر المعروف المشهور المتواتر.

فلا وجه لما قیل أن طریق الصدوق أو الشیخ إلی شخص إذا کان ضعیفا حکم بضعف الروایة المرویة عن ذلک الطریق، ثم استدرک وقال: إذا کان طریق الشیخ فی آخر کتابه ضعیفا وطریقه الآخر فی ست صحیحا حکم بصحة الروایة، والوجه أن الشیخ فی آخر کتابیه ذکر بعض طرقه وأحال الباقی إلی ست، فإذا کان أحد الطرق صحیحا حکم بالصحة، فأجری الکلام إلی ما إذا کان طریق الشیخ إلی کتاب ضعیف فی المشیخة وست، ولکن کان طریق النجاشی، إلی هذا الکتاب صحیحا وشیخهما واحد وحکم بصحة روایة الشیخ عن

هذا الكتاب أيضا، إذ لا يحتمل أن يكون ما أخبره شخص واحد - كابن الغضائرى مثلا - للنجاشى مغايرا لما أخبر به الشيخ، فإذا كان ما أخبرهما به واحدا وكان طريق النجاشى إليه صحيحا حكم بالصحة، ويستكشف من تغاير الطريق أن الكتاب الواحد روى بطريقين، قد ذكر الشيخ أحدهما وذكر النجاشى الآخر ... إنتهى ملخصا.

الفائدة الثانية: فى التوثيقات العامة:

قد عرفت فيما تقدم أن الوثاقة تثبت بأخبار ثقة، فلا فرق بين أن يخبر بوثاقة فرد خاص أو يخبر بوثاقة جمع، فإنه لا فرق بين كون الدلالة بالمطابقة أو بالتضمن، ولذا نحكم بوثاقة جميع مشايخ على بن إبراهيم القمى الذين

(۶۱)

مفاتيح البحث: يوم عرفة (۱)، على بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، الحج (۱)

صفحه ۰۷۶

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۶۲

روى عنهم فى تفسيره مع انتهاء السند إلى أحد المعصومين (عليهم السلام)، فقد قال فى تفسيره ص ۵: ونحن ذاكرون ومخبرون بما ينتهى إلينا من مشايخنا وثقاتنا عن الذين فرض الله طاعتهم.

فإن فى هذا الكلام دلالة ظاهرة على أنه لا يروى فى كتابه هذا إلا عن ثقة.

بذلك اعترف سماحة العلامة الخوئى دام ظله فى رجاله. وكذا العلامة صاحب الوسائل قال فى الفائدة السادسة ج ۲۰ ص ۶۸ فى كتابه: إن كل من وقع فى اسناد روايات تفسير روايات على بن إبراهيم المنتهية إلى المعصومين (عليهم السلام) قد شهد على بن إبراهيم بوثاقته، وأنها مروية عن الثقات، فلا وجه لما زعم من تخصيص التوثيق بمشايخه الذين يروى عنهم على بن إبراهيم بلا واسطة. وكذا نحكم بوثاقة من وقع فى إسناد كامل الزيارات لابن قولويه، لما قال ابن قولويه القمى فى أول كتابه: وقد علمنا بأنا لا نحيط بجميع ما روى عنهم فى هذا المعنى ولا فى غيره، لكن ما وقع لنا من جهة الثقات من أصحابنا رحمهم الله برحمته، ولا أخرجت فيه حديثا روى عن الشذاذ من الرجال يؤثر ذلك عنهم عن المذكورين غير المعروفين بالرواية المشهورين بالحديث والعلم، فإن هذه العبارة واضحة الدلالة فى أنه لا يروى فى كتابه إلا ما وصل إليه من جهة الثقات من أصحابنا رحمهم الله. وبذلك اعترف العلامة الخوئى دام ظله.

وقال فى الوسائل بعد ما قال فى حق على بن إبراهيم ما تقدم: وكذلك جعفر بن محمد بن قولويه، فإنه صرح بما هو أبلغ من ذلك فى أول مزاره.

الوسائل ج ۲۰ ص ۶۸.

ومما تقدم ظهر أنه لا فرق فى شهادة ثقة بوثاقة فرد أو جمع، بين أن يكون من المتقدمين أو من المتأخرين. وظهور سهو واشتباه فى مورد من بعض المتأخرين. ومن يسلم من السهو والنسيان إلا من عصمه الرحمن جل جلاله.

(۶۲)

مفاتيح البحث: كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، كتاب الثقات لابن حبان (۳)، على بن إبراهيم (۳)، محمد بن قولويه (۱)، ابن قولويه (۲)، الشهادة (۲)، النسيان (۱)، السهو (۲)

صفحه ۰۷۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۶۳

ومما ذكرنا ظهر الوجه فى حكمنا بوثاقة من وقع فى طريق الطبرى، لما قال فى ديباجة كتابه بشارة المصطفى: ولا أذكر فيه إلا المسند من الأخبار عن المشايخ الكبار والثقات الأخيار.

وكذا حكمنا بوثاقة جميع من وقع فى اسناد روايات الشيخ محمد بن المشهدى، حيث قال فى أول مزاره: فإنى قد جمعت فى كتابى هذا من فنون الزيارات للمشاهد، وما ورد فى الترغيب فى المساجد المباركات والأدعية المختارات، وما يدعى به عقيب الصلوات، وما يناجى به القديم تعالى من لذيذ الدعوات والخلوات، وما يلجأ إليه من الأدعية عند المهمات، مما اتصلت به ثقات الرواة إلى السادات.

قال العلامة الخوئى: وهذا الكلام منه صريح فى توثيق جميع من وقع فى إسناد روايات كتابه ... الخ.

لكنه دام ظله ناقش فيه من وجهين: أحدهما عدم ظهور اعتبار هذا الكتاب فى حد نفسه ولا مؤلفة. وثانيهما كونه من المتأخرين.

أقول: قد عرفت ما فيهما، فراجع إلى الرجال وإلى مستدرك الوسائل.

ومن التوثيقات العامة شهادة الصدوق فى أول كتابه من لا يحضره الفقيه بصحة أحاديث أصحاب الأصول التى استخراج منها أحاديثها لكتابه، بأنه يورد فى كتابه ما يفتى به ويحكم بصحته ويعتقد أنه حجة بينه وبين ربه، وأنه يستخرج أحاديثه من الكتب المشهورة التى عليها المعول وإليها المرجع، وأبلغ أساميهم إلى ثلاثة وتسعين وثلاثمائة رجلا، وهم أصحاب الأصول التى استخرج منها أحاديث كتابه. ومن الواضح أن كلامه أوضح وأدل من كلام القمى فى تفسيره، وابن قولويه فى أول كتابه كامل الزيارات وغيرهما.

ومنها ما قيل: من توثيقات أصحاب الصادق صلوات الله عليه وآله وسلم.

(۶۳)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب فقيه من لا يحضره الفقيه (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، يوم عرفة (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن قولويه (۱)، الحج (۱)، السجود (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۷۸

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۶۴

قال الشيخ الحر العاملى فى أمل الامل فى ترجمة خليد بن أوفى أبى الربيع الشامى، ص ۸۳: ولو قيل: بتوثيقه وتوثيق أصحاب الصادق (عليه السلام) إلا من ثبت ضعفه لم يكن بعيدا، لان المفيد فى الارشاد، وابن شهرآشوب فى معالم العلماء والطبرسى فى إعلام الورى، قد وثقوا أربعة آلاف من أصحاب الصادق (عليه السلام) والموجود منهم فى جميع كتب الرجال والحديث لا يبلغون ثلاثة آلاف... الخ.

أقول: قال ابن شهرآشوب فى باب المناقب فى باب علم الصادق (عليه السلام): وقد جمع أصحاب الحديث أسماء الرواة من الثقات على اختلافهم فى الآراء والمقالات، وكانوا أربعة آلاف رجل.

وقال المفيد فى الارشاد: فإن أصحاب الحديث قد جمعوا أسماء الرواة عنه - يعنى الإمام الصادق (عليه السلام) - من الثقات على اختلافهم فى الآراء والمقالات فكانوا أربعة آلاف رجل.

وهذه التوثيقات لا تكون أقل من توثيقات ابن قولويه رجال كتابه، والقمى رجال تفسيره، والطبرى رجال كتابه. فيمكن أن يقال: الأصل الوثاقة فى أصحاب الصادق (عليه السلام) إلا من خرج بالدليل، كما يقال فى رجال ابن قولويه والقمى.

الفائدة الثالثة: من أمارات الوثاقة وقوع الرجل فى طريق بنى فضال، للامر بأخذ كتبهم ورواياتهم، حيث قال مولانا العسكرى صلوات الله عليه:

خذوا ما رووا وذروا ما رأوا.

ونقل العلامة الخوئى فى رجاله عن الشيخ الأنصارى (قده) وغيره حجية كل رواية كانت صحيحة إلى بنى فضال.

أو وقوعه فی طریق یونس من عبد الرحمن، حیث أنه کان مرجعا للشیعة بأمر الإمام (علیه السلام) وعرض کتابه - کتاب یوم ولیلة - علی مولانا الجواد والهادی والعسکری صلوات الله علیهم، فترحم الجواد (علیه السلام)

(۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، کتاب معالم العلماء (۱)، الشیخ الحر العاملی (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۲)، خلید بن أوفی (۱)، ابن قولویه (۲)، ابن شهرآشوب (۲)

صفحه ۰۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۵

علیه، وقال مولانا الهادی (علیه السلام): هذا دینی ودین آبائی وهو الحق کله. وقال العسکری (علیه السلام): هذا صحیح ینبغی أن تعمل به.

أو وقوعه فی طریق الحلبی عبید الله بن علی، فإنه عرض کتابه علی الصادق (علیه السلام) فصححه، کما نقله النجاشی.

أو وقوعه فی طریق فضل بن شاذان، فإنه عرض کتابه علی أبی محمد العسکری (علیه السلام) فترحم علیه، کما فی الوسائل کتاب القضاء باب ۸ ج ۱۸ ص ۷۲. ووصل کتابه إلی المحقق. وکذا کتاب یونس بن عبد الرحمن وصل إلیه.

أو وقوعه فی طریق کتاب أحمد بن عبد الله بن خانبة، فإنه عرض کتابه هذا علی مولانا أبی محمد العسکری (علیه السلام) فقرأه وقال: صحیح فأعملوا به ... الخ. کما نقله فی مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۱۸۳ ح ۳۲ عن السید ابن طاووس، عن سعد بن عبد الله الأشعری.

أو وقوعه فی طریق جعفر بن بشیر البجلی الثقة الجلیل المذکور، فإنه قال النجاشی فی ترجمته: روی عن الثقات ورووا عنه ... الخ.

أو وقوعه فی طریق محمد بن إسماعیل بن میمون الزعفرانی الثقة الجلیل، فإنه یروی عن الثقات ورووا عنه. کما قاله النجاشی فی رجاله فی ترجمته.

أو وقوعه فی طریق علی بن الحسن الطاطری، فإن له کتبا فی الفقه رواها عن الرجال الموثوق بهم وبروایاتهم. کما قاله الشیخ فی ست.

أو وقوعه فی طریق واحد من أصحاب الاجماع.

أو وقوعه فی طریق سعد بن عبد الله القمی، لما فی ست عن ابن بابویه قال: وقد رویت عنه کلما فی کتاب المنتخبات مما أعرف طریقه من الرجال الثقات ... الخ.

(۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۳)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن إسماعیل بن میمون (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، عبید الله بن علی (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، جعفر بن بشیر (۱)

صفحه ۰۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۶

الفائدة الرابعة: إذا قلنا أن فلانا من أصحاب الصادق (علیه السلام) مثلا، أعنی أنه روی عن الصادق (علیه السلام)، وإن کانت روایته عنه فی حیاة الباقر أو السجاد صلوات الله علیهما، ولا وجه لتوهم اختصاصها بزمن إمامته الظاهریة، کما هو واضح للمتتبع فی الروایات،

وللناظر فی رجال النجاشی.

وها أنا أشیر إلی عدد من الروایات الشاهدة علی ذلک.

منها روایة حذیفة عن الحسین (علیه السلام) وإخباره (علیه السلام) له بشهادته، فتعجب حذیفة من ذلک وأتی النبی (صلی الله علیه وآله) وأخبره بذلک، فقال (صلی الله علیه وآله): علمی علمه وعلمه علمی...

الخ.

ومنها فی مواضع عدیدة سئل أمیر المؤمنین (علیه السلام) عن مسائل فأرجعه (علیه السلام) إلی ابنه الحسن أو الحسین صلوات الله علیهما، مثل مسائل الشامی الذی بعثه معاویة لیسأل عن أمیر المؤمنین (علیه السلام) وغیره.

ومنها ما سئل عن الصادق (علیه السلام) فی حیاة الباقر (علیه السلام) حین أرسله الباقر (علیه السلام) إلی الشام. وذلک حین بعث عبد الملک بن مروان إلی عامل المدینة أن یوجه إلیه الباقر (علیه السلام).

ومنها مسائل أبی حنیفة عن مولانا الکاظم (علیه السلام) - وهو طفل - عن کیفیة التخلیة وآداب بیت الخلاء، وعن المعصیة ممن تکون، وذکرنا الخبر فی المستدرک فی لغة صغر وغیر ذلک فارجع إلیه.

الفائدة الخامسة: نذکر فی کتابنا هذا کل من ظرفا براویته عن النبی وأئمة الهدی - صلوات الله علیهم - من رواة روایات الشیعة. مثل من وقع فی طریق الکلینی أو الصدوق أو الشیخ المفید أو الشیخ الطوسی وغیرهم رضوان الله تعالی علیهم أجمعین، وإن کان العامة رووا عن هذا الراوی وأثنوا علیه

(۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الشام (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

صفحه ۰۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۷

ووثقوه، فإنه کم من رجال الشیعة وثقوا العامة وأثنوا علیهم فی کتبهم الرجالیة.

مثل سلمان الفارسی وأبی ذر ومقداد وجابر الأنصاری وحذیفة وأویس القرنی وأمثالهم من الصحابة. وأبلغ أسامیهم السید شرف الدین فی المراجعات إلی مائة رجل، وثقهم العامة ونقلوا عنهم فی صحاحهم مع اعترافهم بتشیعهم.

ومثل جابر بن یزید الجعفی وأبان بن تغلب ومحمد بن أبی عمیر ومحمد بن أبی یونس - محمد بن تسنیم - وغیرهم.

وکم من رجل عامی ذکره النجاشی والشیخ وغیرهما فی کتبهم الرجالیة مع التصریح بکونه عامیا، والمجاهیل المذکورة فی کتب الرجال أکثر من الثقات والحسان کما هو واضح، فلا ضیر فی ذکر راو مجهول، فکم من مجهول عند السلف صار معلوما عند الخلف، وکم من ضعیف عند السابق صار قویا عند اللاحق، مثل جابر الجعفی والمفضل ومحمد بن سنان وسهل بن زیاد وغیرهم.

الفائدة السادسة: مقتضی الاخبار الکثیرة الناطقة بارتداد من عدا الثلاثة أو الأربعة بعد النبی (صلی الله علیه وآله) هو کون الأصل فی کل صحابی بقی بعد النبی (صلی الله علیه وآله) ولم یستشهد فی زمانه (صلی الله علیه وآله) هو الارتداد، لتقدیم غیر المنصوص علیه بالولایة علی المنصوص علیه، أو الفسق بالتقصیر فی حقه، فلا یمکن توثیق غیر من استثنی إلا بدلیل شرعی.

الفائـدة السابعة: إذا قلنا فی حق رجل: إنه لم یذکروه أعنی: إنه لم یذکروه العلامة المامقانی فی رجاله، ولا العلامة الأردبیلی فی جامع الرواة، ولا العلامة الخوئی دام ظله.

الفائدة الثامنة: نجمع فی ترجمة رجل ما قاله النجاشی فی رجاله، وما

(۶۷)

مفاتیـح البحث: الرسول الأکرم محمـد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۲)، کتاب رجال النجاشـی (۱)، کتـاب الثقات لابن حبان (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، محمد بن أبی یونس (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، أبان بن تغلب (۱)، جابر بن یزید (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن تسنیم (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن سنان (۱)، الشهادة (۱)، الجهل (۱)، الإرتداد (۱)

صفحه ۰۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۸

قاله الشیخ الطوسی فی الفهرست أو رجاله، ففی الألفاظ المشترکة بینهما نجمع بین ألفاظهما وإن لم یکن مشترکا وکان کلام أحدهما نصرح باسمه، کما نصرح باسم غیرهما لو کان المدح أو القدح من غیرهما، ونذکر طریق النجاشی أو الشیخ إلی کتابه إن احتجنا إلیه.

الفائـدة التاسـعة: اکتفی بـذکر مواضع روایـات الراوی فی الکتب الأربعـة المشـهورة بما ذکره العلامـة الأردبیلی فی جامع الرواة، وبما ذکره العلامة الخوئی دام ظله فی کتاب رجاله، هذا إذا ذکروه وکان کثیر الروایة.

وأما إذا لم یـذکروه أو لم یذکروا روایته فی الکتب الأربعة، فلا بد لنا من ذکر روایاته فیها أو فی غیرها تثبیتا منا له. ونکتفی فی الأکثر بذکر عدة من مواضع روایاته فی البحار من الطبع الجدید والکمبانی.

الفائـدة العاشـرة، بما أن نسـخة رجال ابن الغضائری لیست عنـدنا، فکل ما نقلناه عنه فإنما ننقله من خلاصة العلامة (قده) أو من مجمع الرجال للمولی عنایة الله القهبائی (ره) أو من کتاب العلامة الخوئی دام ظله.

الفائدة الحادیة عشـرة: نذکر فی کتابنا من العناوین المذکورة فی رجال النجاشی ثم الشیخ ثم ما ذکر فی الروایات، فلو ذکرنا رجلا لم یذکروه فی الرجال وذکر فی الروایات، فننقله من نسخ متعددة تثبیتا منا له ودفعا للشبهة.

الفائـدة الثانیـة عشـرة: الرموز التی ذکرناها فی أول الأحادیث إنما هی رموز الکتب علی ما اصـطلحه العلامـة المجلسـی فی أو البحار، وذکرناها فی أوائل مجلدات کتابنا مستدرک سفینة البحار فعلیک بالمراجعة إلیها.

وما ذکرناه من البحار: فإن ذکرت کتاب الایمان أو کتاب الاخلاق أو کتاب الکفر أو کتاب العشـرة، فکل الأربعة فی المجلد الخامس عشـر من الکمبانی. وکتاب الطهارة والصـلاة فی الثامن عشـر. وکتاب القرآن والدعاء فی التاسع عشـر. وقد أقول: یمن لکتاب الایمان، وخلق: لجزء الاخلاق، وکفر: للکفر، وعشر: للعشرة وطه: لکتاب الطهارة،

(۶۸)

مفاتیـح البحث: کتـاب رجال ابن الغضائری لأحمـد بن الحسـین الغضائری الواسـطی البغـدادی (۱)، کتـاب جامع الرواة لمحمـد علی الأردبیلی (۱)، کتاب مسـتدرک سفینة البحار (۱)، العلامة المجلسی (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)، الأکل (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الطهارة (۲)

صفحه ۰۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۹

وصل: للصلاة، وقبر: للقرآن وعا: للدعاء، کما اصطلحه المحدث القمی طاب ثراه فی السفینة، وکمبا: لطبع الکمبانی من البحار، وجد: للطبع الجدید من البحار، وکش: لرجال الکشی ط بمبی، وجش:

لرجال النجاشی، وست: لفهرست الشیخ، وصه: لخلاصة العلامة، وخج: لرجال الشیخ، ومهج: للمجلسی فی الوجیزة، والمامقانی: لتنقیح المقال، والخوئی: لمعجم الرجال، والبرقی: لرجال البرقی، وقا:

لقاموس الرجال، وغض: لابن الغضائری، وبحر: لرجال بحر العلوم.

خاتمة:

فیها فائدتان:

الفائدة الأولی: فی ذکر الکتب التی راجعنا أسانیدها واستخرجنا کتابنا هذا المستدرکات.

۱ – المجلدات السبعة من اثبات الهداة للشیخ الحر العاملی، المطبعة العلمیة بقم.

۲ – اثبات الوصیة للمسعودی مؤلف مروج الذهب.

۳ – اختصاص المفید، مکتبة الصدوق، سنة ۱۳۷۹، تهران.

۴ – کتاب الأربعین عن الأربعین.

۵ – کتاب الارشاد للمفید (ره)، کتابفروشی إسلامیة، تهران.

۶ – کتاب الاستبصار ط جدید، دار الکتب الاسلامیة، نجف.

۷ – کتاب أصول ست عشر.

۸ – کتاب الاعمال المانعة من الجنة، مکتبة آیة الله مرعشی.

۹ – کتاب الاقبال للسید.

۱۰ – کتاب الأمالی للصدوق، مطبعة الحکمة، قم.

۱۱ – کتاب الأمالی للشیخ الطوسی، مطبعة النعمان، نجف.

۱۲ – کتاب الأمالی للشیخ المفید، المطبعة الحیدریة، نجف، ۱۳۵۱ ه.

۱۳ – کتاب إحقاق الحق.

(۶۹)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، کتاب مروج الذهب للمسعودی (۱)، الشیخ الحر العاملی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن الغضائری (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۷۰

۱۴ – إیضاح فضل بن شاذان.

۱۵ – کتاب بحار الأنوار للمجلسی (ره).

۱۶ – کتاب بشارة المصطفی للطبری، المکتبة الحیدریة، نجف.

۱۷ – کتاب البصائر للصفار، طبع فی شرکت چاپ کتاب، سنة ۱۳۸۰.

۱۸ – کتاب البلد الأمین للکفعمی.

۱۹ – کتاب تاریخ علماء خراسان.

۲۰ – کتاب تفسیر العیاشی، چاپخانه علمیة قم.

۲۱ – کتاب التفضیل للکراجکی.

۲۲ – کتاب تفسیر القمی، ط قدیم، سند ۱۳۱۳.

۲۳ – کتاب التمحیص لمحمد بن همام.

۲۴ – کتاب التوحید للصدوق، مکتبة البوذرجمهری، المصطفوی طهران ۱۳۷۰ ه.

۲۵ – کتاب التهذیب للشیخ، دار الکتب الاسلامیة، نجف.

۲۶ – کتاب تهذیب المقال.

۲۷ – کتاب جامع الأحادیث.

۲۸ – کتاب الجعفریات.

۲۹ – کتاب جمال الأسبوع للسید، طبع القدیم، سنة ۱۳۳۰ ق.

۳۰ – کتاب حقوق الوالدین للصدوق.

۳۱ – کتاب حلیة الأبرار فی فضائل محمد وآله الأطهار للسید هاشم البحرانی صاحب تفسیر البرهان وغیره، المطبعة العلمیة قم، سنة ۱۳۵۶ ش.

۳۲ – کتاب الخصال للصدوق مطبعة مدرسة دار الفنون ۱۳۰۲ ه.

۳۳ – کتاب الخلاف للشیخ الطوسی.

۳۴ – کتاب دلائل الإمامة للطبری الثقة الجلیل، المطبعة الحیدریة، نجف، ۱۳۶۹ ه. ۳۵ – کتاب رجال النجاشی.

(۷۰)

مفاتیح البحث: کتاب الخصال للشیخ الصدوق (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب الخلاف للشیخ الطوسی (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، مدینة طهران (۱)، کتاب بحار الأنوار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن تمام (۱)، خراسان (۱)

صفحه ۰۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۷۱

۳۶ – کتاب رسالة أبی غالب الزراری.

۳۷ – کتاب روضة الکافی بتمامه.

۳۸ – کتاب الزهد للحسین بن سعید الأهوازی.

۳۹ – کتاب السفینة للمحدث القمی.

۴۰ – کتاب الشیعة وفنون الاسلام.

۴۱ – کتاب صحیفة الرضا (علیه السلام).

۴۲ – کتاب صفات الشیعة للصدوق.

۴۳ – کتاب صفین لنصر بن مزاحم.

۴۴ – کتاب طب الأئمة (علیهم السلام)، منشورات المکتبة الحیدریة، النجف.

۴۵ – کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی.

۴۶ – کتاب عطیة الذرة للعلامة الجلیل الشیخ یوسف علی المامقانی (ره).

۴۷ – کتاب العروس.

۴۸ – کتاب علل الشرائع للصدوق، مکتبة الطباطبائی بالمدرسة الفیضیة بقم ۴۹ – کتاب العیون للصدوق، منشورات المکتبة الحیدریة – النجف.

۵۰ – کتاب الغارات.

۵۱ – کتاب غیبة الشیخ الطوسی.

۵۲ – کتاب الغیبة لعلی بن عبد المجید الحسینی.

۵۳ – کتاب غیبة النعمانی، کتابفروشی صابری، تبریز سنة ۱۳۸۳ ه.

۵۴ – کتاب فضائل الشیعة للصدوق.

۵۵ – کتاب فضائل الشیعة للصدوق.

۵۶ – کتاب فلاح السائل للسید، چاپ أحمد فرهومند، کتابفروشی تهرانی، ۱۳۸۲ ه.

۵۷ – کتاب فهرست الشیخ، المطبعة الحیدریة، النجف.

۵۸ – کتاب قرب الإسناد للحمیری، چاپخانه اسلامیة سنة ۱۳۷۰.

(۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب علل الشرایع للصدوق (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، مدینة النجف الأشرف (۳)، الشیخ الصدوق (۴)، الشیخ الطوسی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الزهد (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۷۲

۵۹ – کتاب قضاء حقوق المؤمنین لعلی بن طاهر الصوری.

۶۰ – کتاب الکافی للشیخ الکلینی (ره)، دار الکتب الاسلامیة، تهران.

۶۱ – کتاب کامل الزیارة لابن قولویه القمی، المطبعة المرتضویة، سنة ۱۳۵۶ ق، نجف.

۶۲ – کتاب کفایة الأثر للخزاز.

۶۳ – کتاب کمال الدین للصدوق کتابفروشی اسلامیة بوذر جمهری طهران.

۶۴ – کتاب کنز الکراجکی.

۶۵ – کتاب معانی الاخبار للصدوق (ره).

۶۶ – کتاب المحاسن للبرقی، چاپ دار الکتب الاسلامیة، سال ۱۳۷۰ ه.

۶۷ – کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی، مکتبة المحمودی بطهران.

۶۸ – کتاب مستدرک الوسائل ج ۱، ۲، ۳.

۶۹ – کتاب المسلسلات.

۷۰ – کتاب مشکاة الأنوار لسبط الطبرسی.

۷۱ – کتاب مشیخة الفقیه للصدوق، جماعة المدرسین – قم.

۷۲ – مفتاح الکتب الأربعة.

۷۳ – کتاب مقتضب الأثر.

۷۴ – کتاب مکارم الاخلاق للطبرسی.

۷۵ – کتاب نوادر الأثر.

۷۶ – کتاب ینابیع المعاجز للسید هاشم البحرانی، دار الکتب الاسلامیة قم.

۷۷ – کتاب جمال الأسبوع للسید، طبع القدیم سنة ۱۳۳۰ ق.

۷۸ – وإیضاح الفقیه الأقدم القاضی نعمان بن محمد المشهور بأبی حنیفة الشیعة وهو مخطوط فی المکتبة الرضویة ذکره فی الروضات وأثنی علیه وکذا غیره.

(۷۲)

مفاتیح البحث: کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب قضاء حقوق المؤمنین لإبن طاهر الصوری (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مدینة طهران (۲)، الشیخ الصدوق (۳)، ابن قولویه (۱)، الطهارة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

صفحه ۰۸۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۷۳

الفائدة الثانیة، فی أسامی مؤلفی کتب علم الرجال من أصحاب الأئمة – صلوات الله علیهم – وقدماء الأصحاب، وهم کثیرون ذکرهم النجاشی والشیخ فی ست فی ضمن التراجم وغیرهما.

۱ – منهم الحسن بن محبوب الثقة الجلیل من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. له کتاب المشیخة. توفی سنة ۲۲۴.

۲ – ومنهم عبد الله بن جبلة الکنانی الثقة الجلیل من أصحاب الکاظم (علیه السلام) توفی سنة ۲۱۹.

۳ – ومنهم محمد بن خالد البرقی الثقة الجلیل من أصحاب الکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم.

۴ – وکذا ابنه أحمد بن أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما.

ولهما کتاب الرجال.

۵ – ومنهم الفضل بن شاذان، من أصحاب الرضا إلی العسکری صلوات الله علیهم. له کتب فی الرجال.

۶ – ومنهم محمد بن عیسی بن عبید الیقطینی، من ثقات أصحاب الرضا إلی العسکری (علیهم السلام). له کتاب الرجال.

۷ – ۸ – ومنهم ابنا فضال علی بن الحسن وأبوه الحسن بن فضال. لهما کتاب الرجال.

۹ – ومنهم سعد بن عبد الله القمی من الثقات الاجلاء من أصحاب العسکری (علیه السلام). له کتاب مناقب رواة الحدیث، وکتاب مثالب رواة الحدیث.

۱۰ – ومنهم محمد بن عبد الله بن مهرا الکرخی من أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما. له کتاب الممدوحین والمذمومین.

۱۱ – ومنهم أحمد العقیقی المتوفی سند ۲۸۰. له کتاب الرجال.

(۷۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن فضال (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، علی بن

الحسن (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۰۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۴

۱۲ - ومنهم حمید الدهقان المتوفی سنة ۳۱۰. له کتاب الرجال.

۱۳ - ومنهم ابن عقدة أحمد بن محمد بن سعید الهمدانی. له کتاب أسماء الرجال الذین رووا عن مولانا الصادق (علیه السلام) وعدهم أربعة آلاف رجل، وخرج فیه لکل رجل الحدیث الذی رواه.

قال الشیخ فی أول رجاله فی وصف ابن عقدة: إنه بلغ الغایة فی ذلک، ولم یذکر رجال باقی الأئمة صلوات الله علیهم. وأنا أذکر ما ذکره، وأورد من بعد ذلک من لم یذکره ... الخ.

أقول: یظهر منه أن رجال ابن عقدة مخصوص برجال النبی والأئمة إلی الصادق (علیهم السلام)، والشیخ فی کل باب ذکر ما ذکره أولا، وحذف روایاتهم ثم أضاف إلیه ما ظفر به، فکل رجال ابن عقدة مندرج فیه مع الزوائد.

۱۴ - ومنهم محمد بن الحسن بن علی أبو عبد الله المحاربی. له کتاب الرجال. روی کتابه ابن عقدة.

۱۵ - ومنهم أحمد بن نوح بن علی بن العباس السیرافی الثقة الجلیل أستاذ النجاشی وشیخه. له کتاب المصابیح فی ذکر من روی عن الأئمة (علیهم السلام) لکل إمام، وکتاب الزیادات علی بن عقدة فی رجال الصادق (علیه السلام).

۱۶ - ومنهم أحمد بن محمد بن عبید الله بن الحسن بن عباس الجوهری صاحب کتاب المقتضب وغیره. له کتاب الاشتمال علی معرفة الرجال ومن روی عن إمام. توفی سنة ۴۰۱.

۱۷ - ومنهم حمزة بن القاسم بن علی أبو یعلی الثقة الجلیل. له کتاب من روی عن جعفر بن محمد (علیه السلام) من الرجال، قال النجاشی:

وهو کتاب حسن ... الخ. وکان حیا فی سنة ۳۳۹.

۱۸ - ومنهم عبد العزیز بن یحیی الجلودی. له کتاب من روی عن

(۷۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، محمد بن الحسن بن علی أبو عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن عبید الله بن الحسن (۱)، حمزة بن القاسم بن علی (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، علی بن العباس (۱)، الصّلاة (۱)، الأکل (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۰۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۵

الرسول (صلی الله علیه وآله). توفی بعد سنة ۳۳۰.

۱۹ - ومنهم العیاشی. له کتاب معرفة الناقلین، رأی علی بن الحسن بن فضال.

۲۰ - ومنهم محمد بن یعقوب الکلینی. له کتاب الرجال.

۲۱ - ومنهم الصدوق. له کتاب المصابیح فی أحوال الصحابة وأصحاب الأئمة (علیهم السلام)، وله کتاب المعرفة بالرجال البرقی.

۲۲ - ومنهم محمد بن علی بن یعقوب القناتی الکاتب. له کتاب معجم رجال أبی المفضل.

۲۳ - ومنهم محمد بن أحمد بن داود بن علی. له کتاب الممدوحین والمذمومین. مات سنة ۳۶۸ - ۳۷۸.

۲۴ – ومنهم محمد بن أحمد بن يحيى الأشعرى القمى. له كتاب مناقب الرجال.

إلى غير ذلك وأبلغ عددهم الشيخ حسين الخاقانى فى مقدمة لكتاب جده العلامة الخاقانى المتوفى سنة ۱۳۳۴ – إلى ستة وسبعين رجلا.

وفى مشايخ الثقات عدد المؤلفين فى الرجال والطبقات من عصر عبيد الله بن أبى رافع كاتب أمير المؤمنين (عليه السلام) إلى أيام الشيخ الطوسى والنجاشى نيفا وتسعين ... الخ.

(۷۵)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب مشايخ الثقات لغلام رضا عرفانيان (۱)، عبيد الله بن أبى رافع (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، محمد بن على بن يعقوب (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أحمد بن يحيى (۱)، الحسن بن فضال (۱)، محمد بن يعقوب (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الموت (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۰۹۰

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۷۷

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله كما هو أهله ولا إله غيره. والصلاة والسلام على محمد وآله الطيبين الطاهرين، إذا تمت المقدمة، فلنشرع بتوفيق الله تعالى فى الأبواب الثمانية والعشرين.

الباب الأول فى المهزة وفيه فصول تبلغ إلى ثمانية وعشرين.

الفصل الأول فى أسامى آدم قد ذكروا – ۱۲ – رجلا ـ وذكرت – ۱۹ – منهم – ۹ – لم يذكروهم. وقد عرفت فيما تقدم أنى من غير الثقات المتفقة إلا ما لنا مزيد بيان فى حقه.

۱ – آدم بن أبى أياس الشيبانى أو النسائى: لم يذكروه، روى عنه ابنه محمد روايات ستأتى، وروى الصدوق فى كمال الدين باب ۲۳ عن سهل بن زياد الادمى، عن محمد بن آدم الشيبانى، عن أبيه آدم بن أبى

(۷۷)

مفاتيح البحث: كتاب الثقات لابن حبان (۱)، يوم عرفة (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، سهل بن زياد (۱)، الصّلاة (۱)، الموت (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۰۹۱

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۷۸

أياس، عن المبارك بن فضالة، رواية شريفة مفصلة فى فضائل أمير المؤمنين على بن أبى طالب (عليه السلام) ونص الله تعالى على الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم، وذم مخالفيهم ومنكرى حقوقهم، وعلامات ظهور المهدى صلوات الله عليه.

ونقله فى كمبا ج ۱۳ ص ۱۷۳ و ۱۶، وجد ج ۵۱ ص ۶۸، وج ۵۲ ص ۲۷۶.

روى الصدوق، عن ابن إدريس، عن أبيه أحمد بن إدريس، عن سهل – يعنى ابن زياد – عن محمد بن آدم النسائى، عن أبيه آدم بن أياس، عن المبارك بن فضالة، عن سعيد بن جبير، عن الإمام السجاد صلوات الله عليه ... الخ. كمبا ج ۵ ص ۲۲۵، وجد ج ۱۳ ص ۳۶، واكمال الدين باب ۶ فى غيبة موسى (عليه السلام).

روى إبراهيم بن الحسن بن يزيد، عن محمد بن آدم، عن أبيه، عن شهر بن حوشب، عن سلمان، كلام الرسول (صلى الله عليه وآله) لمولانا الحسين (عليه السلام): أنت سيد من سادة، وأنت إمام ابن إمام أخو إمام أبو أئمة تسعة تاسعهم قائمهم إمامهم أعلمهم

أحكمهم أفضلهم. كمبا ج ۹ ص ۱۶۲، وجد ج ۳۶ ص ۳۷۲.

۲ – آدم بن إسحاق بن أدم بن عبد الله بن سعد الأشعری القمی: ثقة بالاتفاق. له كتاب، رواه عنه أحمد بن أبی عبد الله البرقی ومحمد بن عبد الجبار.

وأبو وجده وعمومته إسحاق وإدريس وإسماعيل،، وبنو عمومة أبيه عمران وعيسى واليسع والزبير، يأتون إن شاء الله تعالى فی محلهم.

۳ – آدم بن أياس: لم يذكروه. تقدم قريبا.

۴ – آدم بياع اللؤلؤ: من أصحاب الصادق (عليه السلام) والظاهر اتحاده مع ابن المتوكل الآتی فی الرقم ۱۶، فيكون ثقة.

(۷۸)

مفاتيح البحث: الإمام علی بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام الحسين بن علی سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين علی بن ابی طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلی الله عليه وآله (۱)، سعيد بن جبير (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، آدم بن إسحاق بن آدم (۱)، آدم بياع اللؤلؤ (۱)، إبراهيم بن الحسن (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أحمد بن إدريس (۱)، شهر بن حوشب (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۹۲

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۷۹

۵ – آدم التمار الحضرمی: لم يذكروه. وقع فی طريق المفيد فی ختص ص ۶۶، عن علی بن الحسين الفزاری، عنه عن سعد بن طريف، عن الأصبغ، عن أمير المؤمنين صلوات الله عليه، حديث فضل وليهم وأنه يغفر ذنوبه ... الخ. ورواه فی كمبا ج ۸ ص ۷۲۷ عنه مثله.

۶ – آدم بن الحسين النخاس الكوفی: ثقة بالاتفاق. له أصل يرويه عنه إسماعيل بن مهران.

۷ – آدم بن الحسن: لم يذكروه. وقع فی طريق المفيد فی ختص ص ۲۷۸ عن فضالة بن أيوب، عن عمر بن أبان الكلبی، عنه عن حمران بن أعين، عن الصادق (عليه السلام) حديث مناجاة الله تعالی لأمير المؤمنين (عليه السلام) يوم الطائف وتعليم الرسول (صلی الله عليه وآله) له الحلال والحرام والتأويل كله.

۸ – آدم بن حماد: لم يذكروه. وقع فی طريق الكراجكی فی كنزه عن عمر بن الحسن، عنه، عن حسين بن محمد، عن سفيان بن عيينة، عن الصادق (عليه السلام) حديث نزول سورة سأل سائل فی منكر الولاية يوم الغدير. كمبا ج ۹ ص ۲۱۷، وجد ج ۳۷ ص ۱۷۶. نقله فی تفسير البرهان عن محمد بن العباس المفسر بإسناده عن مثله.

۹ – آد بن صبيح الكوفی: من أصحاب الصادق (عليه السلام) إمامی ثقة. لسان الميزان ج ۱ ص ۳۳۶.

۱۰ – آدم بن عبد العزيز: لم يذكروه. وهو شاعر ظريف من أصحاب الكاظم صلوات الله عليه، دلائل الطبری ص ۱۵۶.

۱۱ – آد بن عبد الله بن سعد بن مالك القمی الأشعری: من أصحاب الصادق (عليه السلام)، والد زكريا، الجليل من بيت الاجلاء، وهو جد آدم بن إسحاق المذكور، وأبوه وجده سعد بن مالك، وعماه إسماعيل وسعد ابنا سعد، وإخوته إدريس وإسحاق وإسماعيل وعمران وعيسی وموسی

(۷۹)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين علی بن ابی طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلی الله عليه وآله (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۲)، كتاب لسان الميزان لإبن حجر (۱)، كتاب تفسير البرهان (۱)، عبد الله بن سعد بن مالك (۱)، آدم بن الحسين النخاس (۱)،

إسماعيل بن مهران (۱)، سفيان بن عيينة (۱)، فضالة بن أيوب (۱)، آدم بن إسحاق (۱)، على بن الحسين (۱)، محمد بن العباس (۱)، عمر بن أبان (۱)، عمر بن الحسن (۱)، سعد بن مالك (۱)، عبد العزيز (۱)

صفحه ۰۹۳

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۸۰

وشعيب واليسع، وابنه إسحاق، يأتون فى محلهم إن شاء الله.

۱۲ - آد بن عبد الله الأشعرى: روى الصدوق فى العيون ج ۱ ص ۲۵۵ بإسناده عن محمد بن أحمد بن يحيى عن عمران الأشعرى، عن الحسين بن عبد الله (عبيد الله خ ل)، عنه عن زكريا بن آدم، عن الرضا (عليه السلام) قال: سمعته يقول: الصلاة لها أربعة آلاف باب. رواه فى البحار عن العيون والعلل مثله. جد ج ۸۲ ص ۳۰۳، وكتاب الصلاة ص ۳۰.

۱۳ - آدم بن على: روى عن أبى الحسن صلوات الله عليه، وروى عنه محمد بن سهل، كما فى أبواب الحج من التهذيب ج ۵ ص ۴۷ و ۴۱۱ والاستبصار ج ۲ ص ۱۴۴ و ۳۲۰، كما فى رجاله العلامة الخوئى وغيره.

۱۴ - آدم بن على بن آدم: لم يذكروه. روى عن خطه محمد بن الحسن، عن عمير الكوفى، معنى حديثنا صعب مستصعب. البصائر ج ۱ باب ۱۱.

۱۵ - آدم بن عيينة بن أبى عمران الهلالى الكوفى: من أصحاب الصادق (عليه السلام) روى الحسين بن محمد، عن أبيه، عنه قال: سمعت أبا عبد الله جعفر بن محمد (عليه السلام) يقول: كم من صبر ساعة قد أورثت فرحا طويلا، وكم من لذة ساعة قد أورثت خزنا طويلا.

أمالى المفيد مجلس ۵ ص ۲۳، وأمالى الشيخ ج ۱ ص ۱۵۲.

۱۶ - آدم بن المتوكل أبو الحسين بياع اللؤلؤ الكوفى: من أصحاب الصادق (عليه السلام). ثقة بالاتفاق. له أصل رواه جماعة منهم عبيس.

۱۷ - آدم بن محمد البلخى القلانسى: روى الصدوق فى كمال الدين بإسناده عن العياشى، عنه، عن على بن الحسين بن هارون الدقاق وإبراهيم بن محمد. كمبا ج ۱۳ ص ۱۱۰ و ۱۷۴ و ۲۴۶، وجد ج ۵۲

(۸۰)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، الحسين بن عبد الله (عبيد الله) (۱)، محمد بن أحمد بن يحيى (۱)، الحسين بن هارون (۱)، إبراهيم بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، آدم بن المتوكل (۱)، آدم بن عيينة (۱)، عمران الأشعرى (۱)، زكريا بن آدم (۱)، الحسين بن محمد (۱)، آدم بن على (۲)، محمد بن سهل (۱)، الحج (۱)، الصبر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۹۴

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۸۱

ص ۲۵ و ۲۸۴، وج ۵۳ ص ۱۸۴.

وعن العياشى، عنه، عن على بن الحسن الدقاق، كما فى روايتين.

كمبا ج ۱۳ ص ۱۱۲، وجد ج ۵۲ ص ۳۰ مكررا.

وروى الكشى، عنه، عن على بن بن الحسن بن هارون الدقاق. كمبا ج ۱۳ ص ۱۷۴، وجد ج ۲ ص ۷۰.

وروی کش، عنه، عن علی بن محمد الدقاق. کمبا ج ۱ ص ۸۶، وجد ج ۲ ص ۶۵. وکذا فی کمال الدین باب ۳۸، وباب ۴۳، الحدیث ۱۱.

أقول: ولم أجد وجها لما قیل: من أنه کان یقول بالتفویض - نقله الشیخ فی رجاله ولم یعین قائله - لجهالة القائل والمقول، فإن التفویض الباطل هو تفویض أمر الخلق والرزق والاحیاء والأمانة إلی النبی وأئمة الهدی، علی ما فصلنا فی محله. والتفویض الذی فی مقاتل الجبر، کما فی المستفیض: لا جبر ولا تفویض. وأما تفویض أمر الدین إلی النبی والأئمة - صلوات الله علیهم - فهو علی ستة معان، بعضها مثبت بالأدلة القطعیة، وبعضها منفی، کما شرحناها فی رسالتنا (التفویض) المطبوعة.

۱۸ - آدم والد محمد بن آدم: روی عن الرضا صلوات الله علیه، وروی عنه ابنه محمد، کما فی الفقیه ج ۴ ص ۴۰۹ باب النوادر، الحدیث ۵۹ من الباب. وروی عن محمد الثقة الجلیل محمد بن أحمد بن یحیی.

تقدم فی آدم بن أبی أیاس الرقم - ۱ - ما یتعلق به.

۱۹ - آد بن یونس بن أبی المهاجر النسفی: الشیخ الفقیه الثقة العدل، من تلامذة الشیخ الطوسی.

(۸۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، آدم والد محمد بن آدم (۱)، الحسن بن هارون (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۸۳

الفصل الثانی فی أسامی أبان قد ذکروا - ۲۲ - أبانا وذکرت - ۲۶ - منهم - ۱۵ - لم یذکروهم.

۲۰ - أبان بن أبی عمران الفرازی الکوفی: من أصحاب الصادق (علیه السلام). المستدرک ج ۳ ص ۷۷۷.

۲۱ - أبان بن أبی عیاش فیروز البصری أبو إسماعیل: عده الشیخ فی رجاله من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم، وقال: تابعی ضعیف. تبعه العلامة فی صه حیث نقل الضعف عنه.

وعن ابن الغضائری أنه ینسب إلیه وضع کتاب سلیم بن قیس.

وعن السید العقیقی أنه قال فی حقه: إنه کان فاسد المذهب، رجع وعرف، وسبب تعرفه هذا الامر سلیم بن قیس حین طلبه الحجاج لیقتله، فهرب ولجأ إلی أبان بن أبی عیاش، فلما حضرته الوفاة قال لأبان: إن لک علی حقا وقد حضرنی الموت، یا بن أبی أخی، إنه کان بعد رسول الله کیت وکیت، وأعطاه کتابه أداء لبعض حقه. وتوقف العلامة فیه، انتهی.

أقول: یحتمل قویا أن الشیخ أخذ تضعیفه من ابن الغضائری. وکیف کان، فلقد أجاد فیما أفاد بأن الجزم بضعفه مشکل بعد تسلیم مثل سلیم کتابه إلیه، وخطابه بابن الأخ، ومن لا حظ کتاب سلیم وأحواله ثبت له کون الرجل شیعیا ممدوحا، ونسبة وضع الکتاب إلیه لا أصل لها، وإذا انضم إلی ذلک

(۸۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبان بن أبی عیاش فیروز (۱)، أبان بن أبی عمران (۱)، ابن الغضائری (۲)، أبو إسماعیل (۱)، سلیم بن قیس (۲)، الموت (۱)

صفحه ۰۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۸۴

قول الشیخ أبی علی فی المنتهی: إنی رأیت أصل تضعیفه من المخالفین من حیث التشیع، یقوی ذلک، بل بعد إثبات وثاقة سلیم – کما تأتی إن شاء الله – تثبت وثاقة أبان هذا بتسلیمه الکتاب المذکور إلیه، فانتظر.

وکیف کان، غالب روایات أبان عن سلیم بن قیس. والراوی عن أبان – غالبا – عمر بن أذینة، وإبراهیم بن عمر الیمانی، وحماد بن عیسی، وعثمان بن عیسی، ومواضع روایات الأول والثانی فی جامع الرواة ورجال العلامة الخوئی.

وأما حماد بن عیسی وعثمان بن عیسی فذکرهما الشیخ فی ست فی ترجمة سلیم بن قیس.

والعلامة الخوئی قال: لم نظفر بروایة حماد بن عیسی وعثمان بن عیسی عن أبان بن أبی عیاش.

أقول: ومن لاحظ کتاب سلیم یظهر له حسنهما وکمالها ووثقاتهما وأن التضعیف منشؤه من المخالفین. کما أن قول العلامة الأمینی فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ ص ۲۷۷: إنه رجل صالح من العباد، وهو کذاب منقول من العامة. ووجهه تضعیفهم الکتاب. وبالجملة توفی أبان سنة ۱۳۸.

وأما روایة عمر بن أذینة عنه، مضافا إلی ما تقدم فی أمالی الشیخ ج ۲ ص ۲۳۴ ولما دنا أجل أبان ظهر علیه آثار الموت أودع کتاب سلیم إلی عمر بن أذینة.

وروی أبان بن أبی عیاش، عن مولانا الباقر صلوات الله علیه ما یدل علی حسنه وکماله وتشیعه. کمبا ج ۸ ص ۵۷، وجد ج ۲۸ ص ۲۹۵.

وروایته رجوعه مع أمیر المؤمنین (علیه السلام) من صفین ونزولهم بدیر نصرانی، وکلمات شمعون معه (علیه السلام) فی النبوة والرسالة والوصایة والخلافة لأمیر المؤمنین وأولاده المعصومین صلوات الله علیهم.

کمبا ج ۶ ص ۵۴، وجد ج ۱۵ ص ۲۳۶.

(۸۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، إبراهیم بن عمر الیمانی (۱)، عثمان بن عیسی (۲)، حماد بن عیسی (۳)، عمر بن أذینة (۳)، سلیم بن قیس (۲)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۸۵

روایاته الأخری فی جوامع الفضائل، وشؤون مقام الولایة والخلافة، وذم المخالفین. کمبا ج ۶ ص ۷۰۶ و ۷۰۷، وج ۷ ص ۱۲۷، وجد ج ۲۲ ص ۱۴۷ و ۱۴۸، وج ۲۴ ص ۱۷۹.

ومن ذلک روایة الصدوق باسناده، عن حماد بن عیسی، عن ابن أذینة عن أبان بن أبی عیاش وإبراهیم بن عمر الیمانی، عن سلیم... الخ. کمبا ج ۸ ص ۱۲ و ۵۲، وجد ج ۲۸ ص ۵۲ و ۲۶۱.

وروایة مسعدة، عن أبان بن أبی عیاش، عن أنس بن مالک، عن رسول الله (صلی الله علیه وآله) فی الفضائل. کمبا ج ۸ ص ۱۷، وجد ج ۲۸ ص ۷۸.

أقول وهذه الروایات وغیرها تدل علی حسنه وکماله ووثاقته.

قال العلامة النوری فی المستدرک ج ۳ ص ۷۷۷: التضعیف موهون، کنسبة الوضع بأمور:

الأول: ما قاله الشیخ الجلیل النعمانی فی کتاب الغیبة: لیس بین جمیع الشیعة ممن حمل العلم، ورواه عن الأئمة صلوات الله علیهم، خلاف فی أن کتاب سلیم بن قیس الهلالی أصل من کتب الأصول التی رواها أهل العلم وحملة حدیث أهل البیت (علیهم السلام) –

إلی أن قال: - وهو من الأصول التی ترجع الشیعة إلیها ویعول علیها، انتهی. قال: وإذا انتهت أسانید الکتاب إلی أبان فهذا الاجماع یکشف عن وثاقته جدا.

الثانی: اعتماد البرقی، والصفار، وثقة الاسلام فی الکافی، والنعمانی، والصدوق، والعیاشی، وغیرهم من المشایخ العظام علیه، کما لا یخفی علی من راجع جوامعهم ... الخ فراجع إلیه. وفی ترجمة سلیم ما یتعلق به.

۲۲ - أبان بن أرقم الطائی السنسنی الکوفی أبو الأرقم: ثقة: قاله النوری فی المستدرک.

۲۳ - أبان بن الأزرق: لم یذکروه. روی الحسن بن محبوب، عن

(۸۵)

مفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، إبراهیم بن عمر الیمانی (۱)، أبان بن أرقم الطائی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حماد بن عیسی (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، أنس بن مالک (۱)، سلیم بن قیس (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۸۶

رجل، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله صلوات الله. کامل الزیارات الباب ۵۸ ص ۱۴۶ ح ۴.

وروی علی بن النعمان ومحمد بن سنان، عن عبد الله بن مسکان، عنه، عن زرارة، عن أبی عبد الله (علیه السلام) کما فی یب ج ۵ ص ۲۳۵، وصا ج ص ۲۸۳، والوسائل ج ۱۰ ص ۱۵۶ - أبواب الذبح باب ۴۶.

۲۴ - أبان بن إسحاق الأسدی: لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم باب ۵ عن سیف بن عمیرة، عنه، عن الصباح بن محمد، روایة شریفة.

ونقله کمبا ج ۹ ص ۱۴۴، وجد ج ۳۶ ص ۳۰۳، وبشا ص ۱۵۰.

۲۵ - أبان بن تغلب بن رباح (ریاح) أبو سعید البکری الکوفی: ثقة جلیل القدر عظیم الشأن فی أصحابنا، من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم، وروی عنهم، وکانت له عندهم حظوة.

وقال له أبو جعفر الباقر (علیه السلام) إجلس فی المدینة وأفت الناس، فإنی أحب أن یری فی شیعتی مثلک.

وقال أبو عبد الله صلوات الله علیه لما أتاه نعیه: أما والله لقد أوجع قلبی موت أبان.

وقال النجاشی بعد ذلک: وکان أبان - رحمه الله - مقدما فی کل فن من العلم، فی القرآن والفقه والحدیث والأدب واللغة والنحو، وله کتب منها: تفسیر غریب القرآن، وکتاب الفضائل، وکتاب صفین.

ونقل بإسناده عن أبان بن محمد بن أبان بن تغلب قال سمعت أبی یقول: دخلت مع أبی إلی أبی عبد الله (علیه السلام) فلما بصر به أمر بوسادة، فألقیت له، وصافحه، وأعتنقه وساءله، ورحب به، قال: وکان

(۸۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، مفردات غریب القرآن للراغب الإصفهانی (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب الفضائل لشاذان بن جبرئیل القمی (۱)، أبان بن محمد بن أبان (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن النعمان (۱)، أبان بن تغلب (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، صباح بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۳)

صفحه ۰۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۸۷

أبان إذا المدینة تقوضت إلیه الحلق وأخلیت له ساریة النبی (صلی الله علیه وآله).

بیان: تقوضت الحلق والصفوف: أی إنتقصت وتفرقت، والحلق جمع الحلقة، والساریة الأسطوانة. النجاشی ص ۸.

وروی النجاشی بإسناده، عن صفوان بن یحیی وغیره، عن أبان بن عثمان، عن أبی عبد الله (علیه السلام) أن أبان بن تغلب روی عنی ثلاثین ألف حدیث، فارووها عنه، وذکره شیخنا البهائی فی وجیزته.

وروی جش بإسناده، عن سلیم بن أبی حیة قال: کنت عند أبی عبد الله - صلوات الله علیه - فلما أردت أن أفارقه ودعته وقلت: أحب أن تزودنی فقال: ائت أبان بن تغلب فإنه قد سمع منی حدیثا کثیرا، فما روی لک فاروه عنی.

مات أبان فی حیاة أبی عبد الله (علیه السلام) سنة ۱۴۱.

وقال العلامة فی صه: وروی أن الصادق (علیه السلام) قال: یا أبان، ناظر أهل المدینة، فإنی أحب أن یکون مثلک من رواتی ورجالی، انتهی.

وفی خبر الشامی الذی أراد مناظرة الصادق (علیه السلام) فی العربیة أرجعه الإمام (علیه السلام) إلی أبان. کمبا ج ۱۱ ص ۲۲۹، وجد ج ۴۷ ص ۴۰۷.

وروی کش بإسناده قال: قلت لأبی عبد الله (علیه السلام): أنی أقعد فی المسجد فیجئ الناس فیسألونی، فإن لم أحبهم لم یقبلوا منی، وأکره أن أجیبهم بقولکم وما جاء عنکم. فقال لی: انظر ما علمت أنه من قولهم فأخبرهم بذلک. کمبا ج ۱ ص ۹۰، وجد ج ۲ ص ۸۰.

وقال مولانا الصادق (علیه السلام) فی حدیث لأبان بن تغلب: أنت من رؤساء الشیعة. کامل الزیارة ص ۳۳۱.

(۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، صفوان بن یحیی (۱)، أبان بن تغلب (۳)، الحلق (۲)، الصّلاة (۱)، السجود (۱)

صفحه ۱۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۸۸

وروی عنه خمسون رجلا فیهم الأجلاء وأصحاب الاجماع. ذکرهم العلامة الخوئی، والأردبیلی فی جامع الرواة. ونزیدک علیهم روایة عمر بن أذینة، عنه. أمالی الشیخ ج ۲ ص ۲۳۴.

وبالجملة قال العلامة المامقانی: وثاقة الرجل وعظم شأنه وجلالة قدره متفق علیه بین الفریقین مستغن عن البیان.

وذکرت فی مستدرک السفینة فی لغة " صلی " نقله لمولانا الصادق (علیه السلام) وصف عبادة مولانا الإمام السجاد (علیه السلام) قال له:

رأیت علی بن الحسین (علیه السلام) إذا قام فی الصلاة غشی لونه لون آخر ... الخ.

وأما ما فی الکافی ج ۱ ص ۴۶۹ باب مولد محمد بن علی بن الباقر (علیه السلام) بسنده عن محمد بن سنان، عن أبان بن تغلب، عن أبی عبد الله (علیه السلام) فلا وجه للإشکال فیه بأن محمد بن سنان لم یدرک أبان بن تغلب.

والجواب عنه أن محمد بن سنان المعروف مات سنة ۱۴۱ وبین وفاتهما ما دون ثمانین، فإذا انضم إلیه ما یصلح لنقل الحدیث یکون

تسعین تخمینا، وهذا سن متعارف.

فالقول بأنه لا یمکن روایة محمد بن سنان عنه مردود معلول.

وکـذلک لا یبعد روایة ابن فضال عنه کما فی الفقیه ج ۳ ص ۱۵۲ باب الإرتـداد قال: روی ابن فضال عن أبان بن تغلب، عن أبی عبد الله (علیه السلام) حدیث إرث المرتد. وهذا فی المطبوع فی سنة ۱۳۷۶.

ورواه فی التهذیب ج ۱۰ ص ۱۴۳ باب حـد المرتد بسـنده عن الحسن بن علی بن فضال، عن أبان، عمن ذکره، عن أبی عبد الله (علیه السلام ...) الخ.

فإن ابن فضال یطلق علی جماعة هم بنو فضال، ولو کان المراد

(۸۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسـین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، أبان بن تغلب (۳)، علی بن فضال (۱)، محمد بن سنان (۴)، محمد بن علی (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الإرتداد (۲)، السفینة (۱)

صفحه ۱۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۸۹

الحسن بن علی بن فضال - کما هو الظاهر من نسـخة التهذیب - فیجری الکلام فیه ما تقدم فی محمد بن سـنان، فإن الحسن هذا مات سنة ۲۲۱.

ومما ذکرناه ظهر الکلام فی صحة روایة محمد بن أبی عمیر، عنه.

الکافی ج ۴ ص ۱۴۰ باب من وجب علیه صوم شهرین متتابعین الحدیث ۹ بإسناده عن ابن أبی عمیر، عن أبان بن تغلب ... الخ.

فإن محمد بن أبی عمیر توفی سنة ۲۱۷. وأثبتنا فی الرجال روایات ابن أبی عمیر، عن الصادق (علیه السلام).

۲۶ - أبان بن حجر: لم یذکروه، روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. کما فی شئ ج ۱ ص ۱۳۹.

۲۷ - أبان بن خلف: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ ص ۵۲ باب ۶ بسند صحیح عن عبد الله بن مسکان، عنه، عن سلیم بن القیس الهلالی روایة النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم.

ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۱۳۱، وجد ج ۳۶ ص ۲۴۱.

لکن رواه فی الخصال وإکمال الدین: وفیه أبان بن تغلب.

۲۸ - أبـان بن سـعید: یـأتی إن شاء الله فی أخیه خالـد، أنه مع أخویه عمر وخالـد لم یبایعوا أبا بکر واتبعوا أهل بیت الرسالـة، کما قاله المامقانی، فهو من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین (علیهما السلام).

وهو ابن سعید بن العاص بن أمیة، وعمرو بن سعید أخوه خبیث ملعون، یأتی إن شاء الله.

۲۹ - أبان بن سوید: لم یذکروه. هو من أصـحاب الصادق (علیه السـلام) وقع فی طریق الصدوق فی الخصال باب الواحد ص ۹ ج ۲۹ عن علی بن سلیمان بن رشید، عن موسی بن سلام، عنه، عن أبی

(۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، علی بن سلیمان بن رشید (۱)، الحسن بن علی بن فضـال (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، محمد بن أبی عمیر (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، أبان بن تغلب (۲)، موسی بن سلام (۱)، عمرو بن سعید (۱)، محمد بن سنان (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۲)، الصیام، الصوم

(۱)

صفحه ۱۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۹۰

عبد الله (علیه السلام) قال: قلت: ما الذی یثبت الإیمان فی العبد؟ قال:

الذی یثبته فیه الورع، والذی یخرجه منه الطمع. کتاب الأخلاق ص ۹۹، وکتاب الکفر ص ۱۰۷، وجد ج ۷۰ ص ۳۰۴، وج ۷۳ ص ۱۶۸.

۳۰ - أبان بن عبد الرحمن أبو عبد الله البصری: من أصحاب الصادق (علیه السلام). الکافی ج ۶ ص ۳۳۹ باب الجبن من کتاب الأطعمة.

۳۱ - أبان بن عبد الله: لم یذکروه. روی محمد بن خالد بن إبراهیم السعدی، عنه، عن یحیی بن آدم، تفسیر القمی سورة التوحید فی نسخ متعددة.

۳۲ - أبان بن عبد الله: هو أبان بن عبده المعدود من أصحاب الصادق (علیه السلام).

۳۳ - أبان بن عثمان الأجلح: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مجلس ۲۴ ص ۱۲۳ عن زید بن المعدل، عنه، عن زید بن علی بن الحسین (علیه السلام).

۳۴ - أبان بن عثمان الأحمر البجلی: من أصحاب الاجماع، وفقهاء أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة وفاقا لجماعة منهم المامقانی حیث أثبت بأمور عشرة کاملة، وفصل وأجاد فیما أفاد.

أقول: وصفة البرقی فی سن بالتمیمی أیضا.

وعن صاحب البغیة أنه ذکره بعنوان: أبان بن عثمان بن یحیی بن زکریا اللؤلؤی. وابناه عبد الرحمن وزید، یأتیان إن شاء الله تعالی. مات أبان هذا سنة ۲۲۴.

وذکر العلامة الخوئی فی رجاله مواضع روایاته من الکتب الأربعة فی خمس وعشرین صفحة.

(۹۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبان بن عبد الله (۲)، أبان بن عبد الرحمن (۱)، یحیی بن زکریا (۱)، أبو عبد الله (۱)، أبان بن عثمان (۳)، یحیی بن آدم (۱)، أبان بن عبده (۱)، محمد بن خالد (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الجبن (۱)، الطعام (۱)

صفحه ۱۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۹۱

وعن الطبرسی فی إعلام الوری نقلا عن کتابه عن بشیر النبال، کما فی المستدرک ج ۲ ص ۱۴۴.

۳۵ - أبان بن عمرو بن عثمان: لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق (علیه السلام) وروی عنه، کما فی کتاب درست ابن منصور.

۳۶ - أبان بن عمر الأسدی: ختن آل میثم ین یحیی التمار، من أصحاب الصادق (علیه السلام) ثقة بالاتفاق. وهو شیخ من أصحابنا. له کتاب. قال جش: لم یرو عنه إلا عبیس بن هشام الناشری.

کتاب المقتضب بإسناده، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن الحسن بن علی سجادة، عن أبان بن عمر ختن آل میثم قال: کنت عند أبی عبد الله (علیه السلام) فدخل علیه سفیان بن مصعب العبدی، فقال:

جعلنی الله فداک، ما تقول فی قوله تعالی " وعلی الأعراف رجال " الآیة؟ قال: هم الأوصیاء من آل محمد الاثنی عشر، لا یعرف الله الا من عرفهم. قال: فما الأعراف، جعلت فداک؟ کثائب من مسک علیها رسول الله والأوصیاء یعرفون کلا بسیماهم ... الخبر. کمبا ج ۷ ص ۱۴۲، وجد ج ۲۴ ص ۲۵۲. الأعراف: ۷.

۳۷ – أبان بن عیسی بن عبد الله القمی: لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله – صلوات الله علیه – وعنه الحسن بن محبوب. التهذیب ج ۲ باب کیفیة الصلاة الحدیث ۳۵۵ ص ۹۵.

۳۸ – أبان بن عیسی: لم یذکروه. روی أحمد البزنطی وهو من أصحاب الاجماع، عنه، عن الصادق (علیه السلام). کتاب الدعاء ص ۱۰، وجد ج ۹۳ ص ۱۸۸. رواه فی مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۳۹۶ مثله ولعلهما واحد.

۳۹ – أبان بن محمد بن أبان بن تغلب: لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده، عن أبی عبد الله – صلوات الله علیه – وعنه علی بن محمد الحریری. ذکره جش فی ترجمة جده.

(۹۱)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أبان بن عیسی بن عبد الله (۱)، عبیس بن هشام الناشری (۱)، أبان بن محمد بن أبان (۱)، أبان بن عمر الأسدی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، أبان بن عمرو (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، سفیان بن مصعب (۱)، الحسن بن علی (۱)، بشیر النبال (۱)، علی بن محمد (۱)، الفدیة، الفداء (۲)، الصّلاة (۳)، الوصیة (۱)

صفحه ۱۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۹۲

أبان بن محمد البجلی الکوفی المعروف بالسندی البزاز ابن أخت صفوان بن یحیی: ثقة وجه بالاتفاق، له کتاب نوادر رواه جماعة منهم محمد بن علی بن محبوب وأحمد بن أبی عبد الله.

وذکره الشیخ فی رجاله بعنوان: السندی بن محمد أخو علی. فی ضمن أصحاب مولانا الإمام الهادی (علیه السلام) وبالجملة کنوه بأبی بشر، وفی صه أبو بشیر بزیادة الیاء بعد الشین. ونقل من أصله السید فی الإقبال وکان موجودا عنده.

وروی البزنطی عنه، عن العلاء بن رزین کما فی سن ج ۱ ص ۲۷.

۴۱ – أبان بن محمد المعروف بالسندی أبو الفرج: نقل السید فی الإقبال فی وقائع عاشوراء ص ۵۸۲ من أصله. رواه عنه أحمد بن ریاح، عن الإمام الصادق، ونقله کمبا ج ۱۱ ص ۱۹۶، وج ۱۳ ص ۳۷، وجد ج ۵۱ ص ۱۴۸، وج ۴۷ ص ۳۰۳. ولا إشکال فی روایته عن الإمام. الصادق (علیه السلام) لأنه من وفاة الصادق (علیه السلام) إلی زمان إمامة الهادی (علیه السلام) اثنتان وسبعون سنة، فإذا انضم إلیه سن یتحمل الروایة یصیر أول من تسعین. ویحتمل الإرسال فی روایته عن الصادق (علیه السلام).

۴۲ – أبان بن محمد: لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه ص ۸۰ باسناده، عن علی بن محمد القمی الأشعری، عن منجح الخادم قال:

حدثنی أبان بن محمد، قال: کتبت إلی الإمام علی بن موسی الرضا (علیه السلام): جعلت فداک، قد شککت فی إیمان أبی طالب... الخ. کمبا ج ۹ ص ۲۳، وجد ج ۳۵ ص ۱۱۰.

کنز: بإسناده، عن أبان بن محمد، عن یونس بن نباتة، عن أبی عبد الله (علیه السلام)، کما یأتی إن شاء الله فی یونس. ویحتمل إتحاد الثلاثة. وغلط ابن أبی الحدید حیث نسبه إلی أبان بن محمود فیما حکی عنه.

(۹۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، إیمان أبی طالب علیه السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أبان بن محمد البجلی (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، العلاء بن رزین (۱)، السندی البزاز (۱)، أحمد بن ریاح (۱)، السندی بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الفرج (۱)، الصدق (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۱۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۹۳

۴۳ - أبان بن مسافر: لم یذکروه، روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. کما فی شئ ج ۲ ص ۱۴۰.

ولعل أبان بن أبی مسافر المعدود من أصحاب الصادق (علیه السلام) الذی روی عنه إبراهیم بن عبد الحمید، عن الصادق (علیه السلام).

الکافی ج ۲ ص ۹۲ باب الصبر.

۴۴ - أبان بن مصعب الواسطی: من أصحاب الصادق (علیه السلام).

روی صالح بن حمزة، عن أبان بن مصعب، عن یونس بن ظبیان أو المعلی بن خنیس، عن الصادق (علیه السلام) حدیث أن ثمانیة أنهار الأرض کلها للإمام، فما سقت أو إستقت فهو للإمام، وما کان لهم فلشیعتهم.

الکافی ج ۱ ص ۴۰۹ باب أن الأرض کلها للإمام (علیه السلام) ونقله کمبا ج ۱۴ ص ۲۹۳، وجد ج ۶۰ ص ۴۶.

۴۵ - أبان مولی زید بن علی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن عبد العظیم بن عبد الله الحسینی، عن أبیه، عنه، عن عاصم بن بهدلة، عن شریح القاضی، عن أمیر المؤمنین (علیه السلام) خطبته الطویلة فی الوعظ والنصیحة. جد ج ۷ ص ۹۸، وج ۷۷ ص ۳۷۱، وکمبا ج ۱۷ ص ۹۷، وج ۳ ص ۲۱۸.

وروی الصدوق فی الأمالی ص ۱۸۷ عنه، عن أبیه، عنه، عن عاصم بن بهدلة، عن شریح القاضی حدیث شرائه دارا وکلمات أمیر المؤمنین (علیه السلام) فی ذلک.

۴۶ - أبان بن النعمان: لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق (علیه السلام) ونقل له - صلوات الله علیه - قضایا عمه زید الشهید.

مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۲۳۶

(۹۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، أبان بن مصعب الواسطی (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یونس بن ظبیان (۱)، المعلی بن خنیس (۱)، عاصم بن بهدلة (۲)، شریح القاضی (۲)، صالح بن حمزة (۱)، زید بن علی (۱)، الصّلاة (۲)، الشهادة (۱)، الصبر (۱)، النصح (۱)

صفحه ۱۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۹۵

الفصل الثالث فی أسامی أبجر ۴۷ - أبجر المزنی: صحابی مجهول إلا أن یتحد مع الآتی.

۴۸ - أبجر بن کعب التیمی: ملعون خبیث من جند بنی أمیة یوم عاشوراء. کمبا ج ۱۰ ص ۲۰۵ و ۲۰۶ و ۲۶۹، وجد ج ۴۵ ص ۵۴ و ۵۷ و ۳۰۱.

(۹۵)

مفاتیح البحث: یوم عاشوراء (۱)، بنو أمیة (۱)، الجهل (۱)

صفحه ۱۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۹۷

الفصل الرابع فی أسامی إبراهیم من رواة الشیعة اعلم أنهم رضوان الله علیهم ذکروا مائتی رجل یسمی بإبراهیم، وذکرت - ۵۲۷ - منهم ۲۸۶ - بل أکثر لم یذکروهم.

۴۹ - إبراهیم بن إبراهیم بن الحسن بن زید: لم یذکروه. یأتی ذکره فی أبیه إن شاء الله. وأبناه محمد والحسن، وحفیده أحمد بن محمد، یأتون.

۵۰ - إبراهیم بن أبی إسحاق: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۵ ص ۳۹۳ ح ۱۷ عن ابن مسکان، عنه، عن سعید الأعرج، عن الصادق (علیه السلام ...) الخ.

وفیه ج ۴ ص ۴۶ الحدیث ۱۲۱ عن الحسین بن سعید، عنه، عن عبد الله بن حماد الأنصاری ... الخ.

وفی صا ج ۲ ص ۳۱۳ الحدیث ۵ عن ابن مسکان، عنه، عمن سأل أبا عبد الله (علیه السلام ...) الخ ورواه فی الفقیه ج ۲ ص ۳۸۳ باب إحرام الحائض إلا أنه ذکره إبراهیم بن إسحاق بإسقاط کلمة الأب.

۵۱ - ۵۲ ولعله مع إبراهیم أبی إسحاق البصری، أو إبراهیم أبی

(۹۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن حماد الأنصاری (۱)، إبراهیم بن أبی إسحاق (۱)، إبراهیم بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، الحسین بن سعید (۱)، الحسن بن زید (۱)، سعید الأعرج (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الحیض، الإستحاضة (۱)

صفحه ۱۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۹۸

إسحاق الحارثی، المعدودین فی أصحاب مولانا الصادق (علیه السلام).

۵۳ - إبراهیم أبو رافع: عتیق رسول الله (صلی الله علیه وآله) ثقة.

شهد مع رسول الله (صلی الله علیه وآله وسلم)، ولزم مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه بعده، وکان من خیار الشیعة، قاله کله العلامة فی صه.

وقال النجاشی: أبو رافع مولی رسول الله اسمه أسلم، کان للعباس بن عبد المطلب فوهبه للنبی (صلی الله علیه وآله)، فلما بشر النبی (صلی الله علیه وآله) بإسلام العباس أعتقه. أسلم أبو رافع بمکة وهاجر إلی المدینة وشهد معه (صلی الله علیه وآله) مشاهده، ولزم أمیر المؤمنین (علیه السلام) من بعده، وکان من خیار الشیعة وشهد معه حروبه، وکان صاحب بیت ماله بالکوفة. ابناه عبید الله وعلی - یأتیان إن شاء الله - کاتبا أمیر المؤمنین (علیه السلام). ولأبی رافع کتاب السنن الأحکام والقضایا، انتهی ملخصا.

أقول: وله أولاد ذکور: عبد الله، وعبید الله، وعون، والفضل، وعلی، وإسماعیل، وزینب، یأتون.

خبر إضطجاع أبی رافع بین النبی (صلی الله علیه وآله) - وکان (صلی الله علیه وآله) نائما - وبین الحیة لدفع السوء عن النبی (صلی الله علیه وآله). جد ج ۳۵ ص ۱۸۴، وکمبا ج ۹ ص ۳۴. وفیه قول النبی (صلی الله علیه وآله): إن لکل نبی أمینا، وإن أمینی أبی رافع.

ونقل النجاشی عنه (صلی الله علیه وآله) أنه قال: من أحب أن ینظر إلی أمینی علی نفسی وأهلی، فهذا أبو رافع أمینی علی نفسی، انتهی.

کان أبو رافع وکیل رسول الله (صلی الله علیه وآله) فی زواجه بمیمونة بنت الحرث بالمدینة. جد ج ۲۲ ص ۲۰۳، وکمبا ج ۶ ص ۷۲۱.

قال أبو رافع: لما کان الیوم الذی توفی فیه رسول الله (صلی الله علیه وآله)

(۹۸)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۷)، مدینة مکة المکرمة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إبراهیم أبو رافع (۱)، أسلم أبو رافع (۱)، الإختیار، الخیار (۲)

صفحه ۱۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۹۹

وغشی علیه، أخذت قدمیه (صلی الله علیه وآله) أقبلهما وأبکی، فأفاق وأنا أقول: من لی ولولدی بعدک، یا رسول الله؟ فرفع رأسه وقال (صلی الله علیه وآله): الله بعدی ووصی صالح المؤمنین. جد ج ۳۶ ص ۲۹، وکمبا ج ۹ ص ۸۸.

وفی بعض الروایات إضطجاعه بین النبی (صلی الله علیه وآله) والحیة، ونقله عنه (صلی الله علیه وآله) نزول آیة الولایة فی حق أمیر المؤمنین (علیه السلام)، وبیانه فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام) وما یجری علیه بعده، فباع أبو رافع داره وأرضه بخیبر، وخرج مع أمیر المؤمنین (علیه السلام) إلی الکوفة بقبیلته وعیاله، وهو شیخ کبیر ابن خمس وثمانین سنة، فلم یزل معه حتی استشهد أمیر المؤمنین (علیه السلام)، ورجع أبو رافع مع الحسین (علیه السلام) إلی المدینة ولا دار له ولا أرض، فقسم له الحسن (علیه السلام) دار علی بن أبی طالب (علیه السلام) نصفین، وأعطاه بینبع أرضا أقطعها إیاه، فباعها عبید الله بن أبی رافع بعد من معاویة بمأتی ألف درهما وستین ألفا. جد ج ۳۵ ص ۲۰۱ و ۲۰۲. وقریب منه ج ۳۸ ص ۳۴، وکمبا ج ۹ ص ۳۷ و ۲۶۷.

وسائر روایاته کمبا ج ۶ ص ۴۵۳، وج ۱۰ ص ۸۳، وج ۲۳ ص ۴۵، وج ۹ ص ۳۵۲، وجد ج ۳۹ ص ۲۲، وج ۴۳ ص ۲۹۷، وج ۱۹ ص ۲۲۷، وج ۱۰۳ ص ۱۹۲.

وروایته حدیث المناشدة یوم الشوری. أمالی الشیخ ج ۲ ص ۱۶۸.

وفی مستدرک السفینة لغة " رفع " ما یتعلق به.

وبالجملة صرح جمع بکونه ثقة، عدهم العلامة المامقانی ستة منهم العلامة فی صه.

وزوجه رسول الله (صلی الله علیه وآله) مولاته سلمی، فولدت له عبید الله بن أبی رافع. وکانت سلمی قابلة إبراهیم بن رسول الله (صلی الله)

(۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبید الله بن أبی رافع (۲)، آیة الولایة (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۱۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۰۰

علیه وآله). وشهدت معه خیبر، وکان عبید الله خازنا لعلی بن أبی طالب (علیه السلام) وکاتبا له أیام خلافته.

بدء إسلامه ونقله قضایا بدر وجملة من قضایاه مع أبی لهب وغیره، جد ج ۱۹ ص ۲۲۷.

وجملة من قضایاه فی غزوة خیبر وحضوره فیها مع أمیر المؤمنین (علیه السلام)، جد ج ۲۱ ص ۴، وکمبا ج ۶ ص ۵۲۷.

۵۴ - إبراهیم بن أبی بکر الرازی أبو محمد: لم یذکروه. عده البرقی فی رجاله من أصحاب الإمام الهادی (علیه السلام) له روایتان فی مفتاح الکتب الأربعة.

۵۵ - إبراهیم بن أبی بکر بن أبی السمال - أو المساک بالکاف - له کتاب رواه علی بن الحسن بن فضال، عن أخویه، عن أبیهما الحسن بن علی بن فضال، عنه کما فی ست.

وقال الشیخ فی رجاله، فی باب أصحاب الکاظم (علیه السلام):

إبراهیم وإسماعیل ابنا سماک - بالکاف - واقفیان، انتهی.

وقال النجاشی: إبراهیم بن أبی بکر محمد بن الربیع، یکنی بأبی بکر محمد بن السمال سمعان بن هبیرة بن مساحق ... الخ ثقة. هو وأخوه إسماعیل بن أبی السمال رویا عن أبی الحسن موسی صلوات الله علیه، وکانا من الواقفة. وذکر الکشی عنهما فی کتاب الرجال حدیثا شکا ووقفا عن القول بالوقف. له کتاب نوادر. أخبرنا محمد بن علی قال: حدثنا أحمد بن محمد بن یحیی، عن أبیه، عن محمد بن حسان به، انتهی.

وقال العلامة فی صه: إبراهیم بن أبی سمال - بالسین المهلة واللام - واقفی لا أعتمد علی روایته.

قال النجاشی: إنه ثقة، انتهی.

(۱۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، معرکة خیبر (۱)، إبراهیم بن أبی بکر بن أبی السمال (۱)، إبراهیم بن أبی بکر الرازی (۱)، إسماعیل بن أبی السمال (۱)، إبراهیم بن أبی بکر (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، خیبر (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الربیع (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن حسان (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۱۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۰۱

وقال العلامة المجلسی فی وجیزته: إنه ثقة غیر إمامی - غیر اثنی عشری -.

وتمام الکلام فیه یأتی بعنوان إبراهیم بن أبی سمال. وبهذا العنوان فی روایات الکشی، کما یأتی إن شاء الله تعالی.

وروی عنه ابن فضال کما عرفت فی کلام الشیخ، ومحمد بن حسان کما عرفت من النجاشی.

وفی الکافی ج ۲ ص ۳۸۸ باب الکفر بإسناده عن إبراهیم بن أبی بکر قال: سمعت أبا الحسن موسی (علیه السلام) یقول: إن علیا (علیه السلام) باب من أبواب الهدی، فمن دخل من باب علی کان مؤمنا، ومن خرج منه کان کافرا ... الخ.

وفی یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۹۲ الحدیث ۳۴۲ بإسناده عن عبد الله بن المغیرة قال: حدثنی أبو القاسم معاویة، عن أبی بکر بن أبی سماک، عن أبی عبد الله (علیه السلام) قال: قال لی: فی قنوت الوتر...

الخ. ورواه فی الوسائل ج ۴ ص ۹۰۷ فی ثلاث طبعات مثله.

وأشار هذه الروایة فی جامع الرواة، ثم بعد أسطر قال: و (روی) عبد الله بن حماد، عن أبی بکر بن أبی سمال (سماک بالکاف خ)، عن أبی عبد الله (علیه السلام) (کما) فی الکافی ج ۳ ص ۲۳ باب السواک ... الخ.

ویشهد لوثاقته التی اختارها النجاشی وجمع غیره - کما ذکرهم العلامة المامقانی أنه یروی کتابه بنو فضال وغیره کما عرفت مما تقدم، ومن مواضع روایاته التی ذکرها العلامة الخوئی والأردبیلی فی کتابیهما، مع ضمیمة قول الإمام (علیه السلام) فی حق کتب بنی فضال: خذوا بما رووا وذروا ما رأو. ویروی الصدوق عن کتابه فی الفقیه، وطریقه إلیه الحسین بن سعید،

(۱۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، یوم عرفة (۳)، عبد الله بن المغیرة (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن سعید (۱)، محمد بن حسان (۱)، الصّلاة (۱)، القنوت (۱)

صفحه ۱۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۰۲

عن فضالة، عن عیثم، عن أبی بکر بن أبی سمال (أبی سماک - خ ل) مع تصریحه فی أول الفقیه بأن جمیع ما فیه مستخرج من الأصول المشهورة التی علیها المعول وإلیها المرجع، ویحکم بصحته، وتکون حجة فیما بینه وبین ربه تعالی.

وقال النجاشی بعد عنوان داود بن فرقد: مولی آل أبی السمال الأسدی النصری. وبعد حکمه بوثاقته، وأن له کتاب: روی عنه هذا الکتاب جماعات من أصحابنا کثیرة، منهم أیضا إبراهیم بن أبی بکر محمد بن عبد الله بن النجاشی المعروف بإن أبی السماک... الخ.

۵۶ - إبراهیم بن أبی بکر النحاس: روی الوشاء عنه، عن موسی بن بکر، عن أبی الحسن (علیه السلام). الکافی کتاب النکاح باب نوادر ج ۵ ص ۴۹۷. ورواه فی یب ج ۷ ص ۴۱۳ - باب السنة وعقود النکاح عنه مثله، لکنه ذکر النخاس.

۵۷ - إبراهیم بن أبی البلاد: کوفی ثقة قاله الشیخ والنجاشی وغیرهما، ولا خلاف فیه. عدوه من أصحاب الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم أجمعین. وعمر دهرا. وکان للرضا (علیه السلام) إلیه رسالة وأثنی علیه. له کتاب یرویه عنه جماعة، منهم محمد بن سهل بن الیسع.

واسم أبی البلاد یحیی بن سلیم، وقیل: ابن سلیمان. روی عن الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ولإبراهیم هذا محمد ویحیی ثقتان بالاتفاق.

روی إبراهیم عن أبیه یحیی القطان أبی البلاد قال: سألت الرضا (علیه السلام) عن زیارة قبر الحسین (علیه السلام ...) الخ. کامل الزیارة باب أن زیارة الحسین (علیه السلام) تعدل عمرة.

وروی الکشی أنه قال أبو الحسن صلوات الله علیه ابتداء لعلی بن أسباط: إبراهیم بن أبی البلاد علی ما تحبون.

(۱۰۲)

مفاتیح البحث: قبر الحسین (ع) (۱)، زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، إبراهیم بن أبی بکر النحاس (۱)، إبراهیم بن أبی البلاد (۲)، إبراهیم بن أبی بکر (۱)، عبد الله بن النجاشی (۱)، محمد بن سهل بن الیسع (۱)، یحیی بن سلیم (۱)، داود بن فرقد (۱)، الصدق (۱)، الحج (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۱۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۰۳

وقال العلامة الخوئی بعد نقل هذه الروایة: قد وقع فی إسناد کثیر من الروایات تبلغ زهاء خمسة وستین موردا، ثم ذکر من روی عنه

ومن یروی هو عنه ... الخ.

وروی فی الکافی ج ۶ ص ۴۱۶ باب النبیذ أنه ورد علی مولانا الجواد صلوات الله علیه وقال: إنی أرید أن ألصق بطنی ببطنک، فکشف (علیه السلام) عن بطنه وألزق بطنه ببطنه ... الخ.

وبالجملة إبراهیم هذا من أصحاب الأصول التی نقل الصدوق فی کتابه الفقیه عنها، وحکم بصحتها وأن علیها المعول وإلیها المرجع.

۵۸ - إبراهیم بن أبی حجر الأسلمی: لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۷۳ فی الصحیح عن محمد بن سلیمان البصری، عن أبیه، عنه، عن قبیصة، عن جابر الجعفی، عن الباقر فضل زیارة مولانا الرضا (علیهما السلام).

رواه فی العیون عنه مثله. رواه فی جد ج ۱۰۲ ص ۳۳ و ۳۴ وکمبا ج ۲۲ ص ۲۲۴.

وفی العلل ج ۲ باب ۲۲۱ ص ۴۶۰ ح ۷ باسناده، عن محمد بن سلیمان الدیلمی، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه لزوم زیارة النبی (صلی الله علیه وآله) بعد الحج. رواه فی الفقیه ج ۲ ص ۵۶۵ باب ما جاء فی من حج ولم یزر النبی (صلی الله علیه وآله) عنه، عن أبی عبد الله (علیه السلام) وساقه. الخ.

وتترجح هذه النسخ علی ما نقل عن الکلینی والشیخ من أنهما أبلغا السند إلی محمد بن سلیمان الدیلمی عن أبی حجر الأسلمی، کما عن الکافی، وأبی یحیی الأسلمی، کما عن الشیخ.

۵۹ - إبراهیم بن أبی حفص أبو إسحاق الکاتب: شیخ من أصحاب أبی محمد الحسن العسکری (علیه السلام)، ثقة وجیه، لا خلاف فیه. له

(۱۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن أبی حجر الأسلمی (۱)، إبراهیم بن أبی حفص (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، أبو إسحاق الکاتب (۱)، محمد بن سلیمان البصری (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان الدیلمی (۱)، جابر الجعفی (۱)، الحج (۲)، الصّلاة (۱)، الزیارة (۲)

صفحه ۱۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۰۴

کتاب الرد علی الغالیة وأبی الخطاب.

۶۰ - إبراهیم بن أبی حفصة مولی بنی عجل: عده الشیخ فی رجاله من أصحاب السجاد (علیه السلام).

۶۱ - إبراهیم بن أبی رجاء أخی طربال: لم یذکروه. روی ابن فضال عن علی بن شجرة عنه، کما فی آخر کتاب التوحید للصدوق المصحح فی نسختین مصححتین.

۶۲ - إبراهیم بن أبی رجاء: روی فی الکافی ج ۲ ص ۶۶۶ باب حق الجوار بإسناده عن إسماعیل بن مهران، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال: حسن الجوار یزید فی الرزق.

ورواه الحسین بن سعید فی کتاب الزهد ص ۳۰ عن ابن شجرة، عنه، عن أبی عبد الله (علیه السلام) وفی ص ۴۳ عن علی بن إسحاق عنه، عنه (علیه السلام).

أقول: وهذا غیر إبراهیم بن رجاء الآتی إن شاء الله تعالی.

۶۳ - إبراهیم بن أبی زیاد السلمی: قال الشیخ الحر فی الوسائل بعد عنوانه: ثقة روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، ذکره أصحاب الرجال، قال النجاشی والعلامة، انتهی.

أقول: لم أجد فی رجال النجاشی والعلامة ذکرا من هذا الرجل.

والظاهر أنه سهو أراد إسماعیل بن أبی زیاد السکونی.

۶۴ - إبراهیم بن أبی زیاد الکرخی الکلابی: من أصحاب الصادق (علیه السلام). روی عنه حماد بن عیسی، ومحمد بن أبی عمیر، والحسن بن محبوب، ومحمد بن خالد الطیالسی.

ومواضع هذه الروایات من الکتب الأربعة مذکورة فی جامع الرواة،

(۱۰۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، إبراهیم بن أبی زیاد السلمی (۱)، إبراهیم بن أبی زیاد الکرخی (۱)، إبراهیم بن أبی رجاء (۲)، إسماعیل بن أبی زیاد (۱)، إبراهیم بن أبی حفصة (۱)، محمد بن خالد الطیالسی (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن سعید (۱)، علی بن إسحاق (۱)، حماد بن عیسی (۱)، علی بن شجرة (۱)، الرزق (۱)، الصّلاة (۲)، الزهد (۱)، السهو (۱)

صفحه ۱۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۰۵

ورجال العلامة الخوئی، فراجع إلیهما. وزاد العلامة المامقانی علی ذلک روایة صفوان بن یحیی عنه ولم یذکر موضع روایة له. وبالجملة لم یذکروه بمدح ولا قدح. وفی روایة هؤلاء الخمسة ن وع توثیق له کما اعترف به غیر واحد.

وکذا روی عنه أبان بن عثمان، وإبراهیم بن مهزم، وأبو أیوب، ومواضعها فی المستدرک.

وهو من أصحاب الأصول المشهورة التی استخرج منها الصدوق أحادیث کتابه الفقیه وحکم بصحتها، وأنه علیها المعول وإلیها المرجع.

أقول: ومن روایاته التی تفید حسن عقیدته، ما رواه الصدوق بإسناده عن أبی محبوب، عن إبراهیم الکرخی، عن أبی عبد الله (علیه السلام) حدیث علة قعود أمیر المؤمنین (علیه السلام) عن قتال من تقدمه. کمبا ج ۸ ص ۱۴۹.

وکذا مما یأتی فی أحمد بن محمد بن أحمد بن یعقوب، فإنه روی النص من الصادق علی باقی الأئمة (علیهم السلام) فلما دخل رجل من بنی أمیة انقطع الکلام، فعاد إلی الإمام إحدی عشرة مرة لاستتمام الکلام فما قدر إلا فی السنة الثالثة، فلما تم الکلام قال: حسبک یا إبراهیم، قال: فما رجعت بشئ أسر إلی من هذا لقلبی ولا أقر لعینی.

ومنها ما رواه النعمانی بإسناده، عن ابن محبوب، عن إبراهیم الکرخی قال: دخلت علی أبی عبد الله جعفر بن محمد (علیه السلام) وأبی عنده جالس، إذ دخل أبو الحسن موسی (علیه السلام) وهو غلام، فقمت إلیه فقبلته وجلست، فقال لی أبو عبد الله (علیه السلام): أما إنه صاحبک من بعدی ... الخبر. ثم ذکر اللعن علی قاتله، والنص علی ابنه الرضا صلوات الله علیه، وفضائله ومناقبه، وأنه یخرج من صلبه تکملة اثنی عشر إماما مهدیا، اختصهم الله بکرامته وأحلهم دار قدسه، والمنتظر للثانی عشر منهم کالشاهر سیفه بین یدیه، بل کالشاهر بین یدی رسول الله یذب عنه،

(۱۰۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن أحمد بن یعقوب (۱)، إبراهیم بن مهزم (۱)، إبراهیم الکرخی (۲)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الصدق (۱)، القتل (۲)

صفحه ۱۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۰۶

فدخل رجل وانقطع الکلام.

قال فقعدت إلی أبی عبد الله (علیه السلام) إحدی عشرة مرة أرید أن یستتم الکلام فما قدرت علی ذلک إلی السنة الثانیة فاستتم الکلام - إلی أن قال - حسبک یا إبراهیم، قال: فما رجعت بشئ أسر إلی من هذا لقلبی ولا أقر لعینی، کمبا ج ۹ ص ۱۶۶ وجد ج ۳۶ ص ۴۰۱.

ورواه الصدوق فی إکمال الدین ج ۲ باب ۳۳ ص ۳۳۴ ح ۵ باسناده، عن البرقی، عن محمد بن سنان وأبی علی الزراد جمیعا، عن إبراهیم الکرخی وساقه ... الخ. ونقله کمبا ج ۱۱ ص ۲۳۴، وج ۱۳ ص ۳۶، وجد ج ۴۸ ص ۱۵، وج ۵۱ ص ۱۳۴.

وروی الصدوق فی إکمال الدین ج ۱ باب ۳۱ ص ۳۱۹ ح ۱ الخ بإسناده عن صفوان بن یحیی، عن إبراهیم بن أبی زیاد، عن أبی حمزة الثمالی، عن أبی خالد الکابلی، عن الإمام السجاد (علیه السلام) حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم وفضائلهم صلوات الله علیهم أجمعین.

وکمبا ج ۹ ص ۱۶۳، وجد ج ۳۶ ص ۳۸۶ والمستدرک ج ۳ ص ۷۷۹.

عدة من روایات الحسن بن محبوب، عنه، عن مولانا الصادق (علیه السلام) فی الفقیه ج ۳ ص ۲۳۱ و ۳۰۰، باب المضاربة روایتان، وفی باب الهدیة روایة واحدة. والکافی ج ۵ ص ۱۴۱.

۶۵ - إبراهیم بن أبی سعید الخدری: لم یذکروه. هو إبراهیم بن سعد الآتی. وله روایة مجعولة منسوبة إلیه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ ص ۱۱۳.

۶۶ - إبراهیم بن أبی سماک - بالکاف - أبو حفص - أی بائع السمک - هو إبراهیم بن أبی بکر بن أبی سمال - باللام - المذکور الواقفی، والسمال أی الکحال - ونزیدک علیه روایات الکشی. قال کش قی ص ۲۹۳ ط قدیم

(۱۰۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، إبراهیم بن أبی بکر بن أبی سمال (۱)، إبراهیم بن أبی زیاد (۱)، إبراهیم بن أبی سماک (۱)، إبراهیم الکرخی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إبراهیم بن سعد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۰۷

فی إبراهیم وإسماعیل - ابنی أبی سمال - ثم ذکر ثلاث روایات نذکرها ملخصا.

الأولی قوله: تأتی علی تارة ما أشک فی حیاة أبی الحسن (علیه السلام). وتارة وتارة ما أشک فی مضیه، ولکن إن مضی فما لهذا الأمر أحد إلا صاحبکم - یعنی الرضا (علیه السلام) - قال الحسن: فمات علی شکه.

والثانیة تدل علی الوقف والشک فقط.

والثالثة روایة صفوان وإدخاله إیاهما علی مولانا الرضا صلوات الله وسلامه علیه، وسؤالهما منه، عن أبی الحسن (علیه السلام)، وتصریحه بأنه توفی وأوصی إلیه وصیة مفردة بدون شراکة أحد، وقولهما فنحن ندین الله بطاعة أبی الحسن (علیه السلام) إن کان حیا فإنه إمامنا، وإن کان مات فوصیه الذی أوصی إلیه إمامنا، فما کان حال من کان هذا حاله، أمؤمن هو أ قال: نعم ... إلی آخر ما جری

بینهما. وقوله لهما حین طلبا منه آیة الإمامیة: فهکذا کنتم تطلبون من جعفر وأبی الحسن (علیهما السلام) قال له إبراهیم: جعفر لم ندرکه وقد مات ... الخ. وفیه حلف إسماعیل بالیمین المغلظ الشدید مستقصیا یمینه، وقوله: ما یسرنی أنی زعمت أنک لست هکذا ولی ما طلعت علیه الشمس، أو قال: الدنیا بما فیها ... الخبر.

یظهر منه وثاقة فیما ینقله من إمامه الذی إعتقد إمامته، فهذا شاهد علی قول النجاشی بوثاقته ووقفه.

وذکر العلامة الخوئی فی رجاله مواضع روایاته فی یب وصا.

ونزیدک علیه ما رواه فی کتاب المقتضب عن علی بن السری، عن عمه، عن إبراهیم بن أبی سمال قال: وسمعته یحدث به جماعة من أهل الکوفة فی مسجد السهلة فیهم جعفر بن بشیر البجلی، ومحمد بن سنان الزاهری، وغیرهم قال: کنت أسیر بین الغابة ودومة الجندل - قرب المدینة -

(۱۰۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۳)، مدینة الکوفة (۱)، علی بن السری (۱)، محمد بن سنان (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، السجود (۱)، الوصیة (۳)

صفحه ۱۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۰۸

مرجعنا من الشام، سمعت هاتفا یقول: ناد من طیبة مثواه وفی طیبة حلا أحمد المبعوث بالحق علیه الله صلی وعلی التالی له فی الفضل والمخصوص فضلا وعلی سبطیهما المسموم والمقتول قتلا وعلی التسعة منهم محتدا طابوا وأصلا هم منار الحق للخلق إذا ما الخلق ضلا نادهم یا حجج الله علی العالم کلا کلمات الله تمت بهم صدقا وعدلا جد ج ۳۶ ص ۴۱۸، وکمبا ج ۹ ص ۱۷۱.

۶۷ - إبراهیم بن أبی شبل: لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی روضة الکافی عن ابن فضال، عنه، عن أبیه، عن مولانا الصادق صلوات الله وسلامه علیه، کما نقله العلامة المامقانی فی فصل الکنی فی أبی شبل، ۶۸ - إبراهیم بن أبی العلاء: لم یذکروه. روی العیاشی فی تفسیره سورة هود ص ۱۴۹ عنه، عن غیر واحد، عن أحدهما علیهما السلام...

الخ. ورواه کمبا ج ۵ ص ۹۳، وج ۱۴ ص ۲۹۲، وجد ج ۱۱ ص ۳۳۷، وج ۶۰ ص ۴۳.

۶۹ - إبراهیم بن أبی الکرام - بفتح الکاف وتشدید الراء - الجعفری رحمه الله: وکان خیرا، روی عن الرضا (علیه السلام) قاله فی صه وجش: له کتاب رواه موسی بن زنجویه عنه به.

قال فی جامع الرواة وغیره: وأبو الکرام هو محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر، صرح به ابن حجر وغیره.

ویأتی إبراهیم بن علی بن عبد الله بن جعفر فی محله، ولعله هو، انتهی.

(۱۰۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، إبراهیم بن أبی الکرام (۱)، إبراهیم بن علی (۱)، سورة هود (۱)، محمد بن علی (۱)، الشام (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)

صفحه ۱۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۰۹

أقول والأظهر أنه عمه.

ونقل العلامة الخوئی عن السید المهنا فی عمدة الطالب: إن اسم أبی الکرام عبد الله بن محمد الرئیس ابن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار، انتهی. ونقل فی قاموس الرجال بعد ذلک عن العمدة: إن إبراهیم بن أبی الکرام هذا أعقب من عبد الله وإسماعیل وجعفر. وابنه الآخر محمد یأتی.

الکرام کشداد: بائع الکرم وهو شجر العنب، ولعله منسوب إلی جده، فیکون إبراهیم بن عبد الله بن أبی الکرام، أو إبراهیم بن محمد بن أبی الکرام، الآتیان إن شاء الله.

۷۰ - إبراهیم بن أبی المثنی عبد الأعلی الکوفی: من أصحاب الصادق (علیه السلام) کما فی رجال الشیخ. له روایة کما فی مفتاح الکتب الأربعة. له حدیث فی باب الغرر من التهذیب رواه إبراهیم بن میمون.

۷۱ - إبراهیم بن أبی محمود الخراسانی: ثقة بالاتفاق، من أصحاب الکاظم والرضا والجواد صلوات الله وسلامه علیهم. له متاب، رواه عنه أحمد بن محمد بن عیسی والحسن بن أحمد المالکی.

روی الکشی فی رجاله عن نصر بن الصباح أنه قال: إبراهیم بن أبی محمود کان مکفوفا، روی عنه أحمد بن محمد بن عیسی مسائل موسی (علیه السلام) قدر خمس وعشرین ورقة، وعاش بعد الرضا (علیه السلام).

وروی عن حمدویة قال: حدثنا الحسن بن موسی الخشاب قال:

حدثنا إبراهیم بن أبی محمود قال: دخلت علی أبی جعفر (علیه السلام) ومعی کتب إلیه من أبیه فجعل یقرؤها ویضع کتابا کبیرا علی عینیه ویقول خط أبی والله، ویبکی حتی سالت دموعه علی خدیه. فقلت له: جعلت فداک، قد کان أبوک ربما قال لی فی المجلس الواحد مرات: أسکنک الله الجنة، فقال: وأنا أقول لک: أدخلک الجنة، فقلت: جعلت فداک، تضمن لی

(۱۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، إبراهیم بن أبی محمود الخراسانی (۱)، إبراهیم بن أبی المثنی (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، الحسن بن أحمد المالکی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۲)، إبراهیم بن میمون (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، الحسن بن موسی (۱)، الکرم، الکرامة (۳)، البکاء (۱)، الفدیة، الفداء (۲)

صفحه ۱۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۱۰

علی ربک أن تدخلنی الجنة؟ قال نعم، قال: فأخذت رجله فقبلتها، انتهی.

ونقل الصدوق فی یه من کتابه، وعد کتابه من الکتب المشهورة التی علیها المعول وإلیها المرجع وحکم بصحتها وأخذ أحادیثا منه.

وطرق الصدوق إلی کتابه ثلاثة الفقیه ج ۴ ص ۴۲۸:

أحدها: ماجیلویه، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه.

ثانیها: أبوه، عن الحسن بن أحمد المالکی، عن أبیه، عنه.

ثالثها: ابن الولید، عن سعد والصفار، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه.

ووقع فی إسناد عدة من الروایات تبلغ اثنین وثلاثین موردا، کما قال الخوئی، ثم قال: وروی عنه إبراهیم بن هاشم، وأحمد بن محمد بن عیسی، وأحمد المالکی، والحسین بن سعید، و عبد العظیم الحسینی، وعلی بن أسباط، انتهی.

أقول: سأتلوا علیکم عدة من روایاته الکریمة الدالة علی حسنه وکماله ووثاقته.

منها ما رواه الصدوق فی کمبا عن أبیه، عن الحسن بن أحمد المالکی، عن أبیه، عن إبراهیم بن أبی محمود قال: قال الرضا (علیه

السلام): نحن حجج الله فی أرضه، وخلفاؤه فی عباده، وأمناؤه علی سده، ونحن کلمة التقوی والعروة الوثقی، ونحن شهداء الله وأعلامه فی بریته، بنا یمسک الله السماوات والأرض أن تزولا، وبنا ینزل الغیث وینشر الرحمة، لا تخلو الأرض من قائم منا ظاهر أو خاف، ولو خلت بغیر حجة لماجت بأهلها کما یموج البحر بأهله. کمبا ج ۷ ص ۸، وجد ج ۲۳ ص ۳۵.

ومنها ما رواه فی العیون: عن أبیه، عن الحسن بن أحمد المالکی،

(۱۱۰)

مفاتیح البحث: الحسن بن أحمد المالکی (۲)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الحسین بن سعید (۱)، أحمد المالکی (۱)، علی بن أسباط (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۲)، الشهادة (۱)، الکرم،

الکرامة (۱)، الخوف (۱)

صفحه ۱۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۱۱

عن أبیه، عنه قال: قلت للرضا (علیه السلام): یا بن رسول الله، إن عندنا أخبارا فی فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام) وفضلکم أهل البیت، وهی من روایة مخالفیکم، إلی أن قال بعد نقله (علیه السلام) حدیث جده فی أن من أصغی إلی ناطق فقد عبده ... الخ. وإن رواة هذه الأحادیث علی أقسام ثلاثة، یا بن أبی محمود، وإذا أخذ الناس یمینا وشمالا فألزم طریقنا، فإنه من لزمنا لزمناه ومن فارقنا فارقناه - إلی أن قال - یا بن أبی محمود، إحفظ ما حدثتک به فقد جمعت لک فیه خیر الدنیا والآخرة. کمبا ج ۷ ص ۳۳۲، وج ۱ ص ۱۰۰، وجد ج ۲۶ ص ۲۳۹. وبعض هذه فی ج ۲ ص ۱۱۵.

ومنها فی العیون: أبی، عن الحسن بن أحمد المالکی، عن أبیه، عن إبراهیم بن أبی محمود، عن الرضا، عن آبائه (علیهم السلام) قال: قال رسول الله (صلی الله علیه وآله):

یا علی، أنت المظلوم من بعدی، فویل لمن ظلمک واعتدی علیک، وطوبی لمن تبعک ولم یختر علیک.

یا علی، أنت المقاتل بعدی، فویل لمن قاتلک، وطوبی لمن قاتل معک.

یا علی أنت الذی تنطق بکلامی وتکلم بلسانی بعدی، فویل لمن رد علیک، وطوبی لمن قبل کلامک.

یا علی أنت سید هذه الأمة بعدی، وأنت إمامها وخلیفتی علیها، من فارقک فارقک فارقنی یوم القیامة، ومن کان معک کان معی یوم القیامة ... الخبر.

وهو خلر شریف فیه جوامع الفضائل والمکارم لا یتحملها إلا مؤمن کامل امتحن الله قلبه للإیمان. کمبا ج ۹ ص ۳۹۳، وجد ج ۳۹ ص ۲۱۱.

ورواه بهذا الإسناد فی بشارة المصطفی ص ۲۲۰.

وروایات عبد العظیم الحسنی عنه، عن أرضا صلوات الله علیه فی کتاب توحید الصدوق بطریق آخر عنه، عن الرضا صلوات الله علیه فی باب ما

(۱۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، یوم القیامة (۲)، الحسن بن أحمد المالکی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الصّلاة (۱)، الظلم (۱)

صفحه ۱۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۱۲

جاء فی الرؤیة، وباب نفی المکان.

وروی البرقی فی سن: ج ۲ ص ۴۲۵ عن إبراهیم بن هاشم، عنه.

۷۲ - إبراهیم بن أبی معاویة: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن محمد بن عبد الله الحضرمی، عنه، عن أبیه، عن الأعمش.

کمبا ج ۳ ص ۸۴، وجد ج ۵ ص ۳۰۳.

۷۳ - إبراهیم بن أبی موسی عبد الله بن قیس الأشعری: من أصحاب رسول الله (صلی الله علیه وآله).

أقول والده أبو موسی الأشعری المعروف الملعون.

۷۴ - إبراهیم بن أبی یحیی المدائنی أو المدنی: من أصحاب الصادق (علیه السلام). روی عنه حماد، وعاصم بن حمید، وعباد بن یعقوب، و عبد الرحمن بن أبی هاشم.

وذمر العلامة الخوئی والأردبیلی فی کتابیهما مواضع هذه الروایات من الکتب الأربعة. وظریف بن ناصح کما عن الفقیه.

ووقع فی طریق کامل الزیارة باب ۲ ص ۱۳ عن علی بن سیف، عن الفضل بن مالک النخعی، عنه، عن صفوان بن سلیم، ثواب زیارة رسول الله (صلی الله علیه وآله). ولعله إبراهیم بن محمد بن أبی یحیی المدنی الآتی. وبالجملة هو من أصحاب الأصول التی علیها المعول وإلیها المرجع، وحکم الصدوق بصحتها واستخرج منها أحادیث کتابه. وروی أصله بطریقه عن الحسن بن علی بن فضال، عن ظریف بن ناصح، عنه به، وطریقه صحیح.

أقول: ونزیدک علی ذلک روایات أخر:

الطب: عن سعید بن منصور، عن زکریا بن یحیی المزنی، عن إبراهیم بن أبی یحیی قال: شکوت إلی أبی عبد الله (علیه السلام الزکام، (۱۱۲)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، إبراهیم بن أبی یحیی المدائنی (۱)، إبراهیم بن أبی یحیی (۱)، إبراهیم بن أبی موسی (۱)، محمد بن عبد الله الحضرمی (۱)، أبو موسی الأشعری (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، عبد الله بن قیس (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، صفوان بن سلیم (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، الفضل بن مالک (۱)، ظریف بن ناصح (۲)، عاصم بن حمید (۱)، سعید بن منصور (۱)، علی بن سیف (۱)

صفحه ۱۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۱۳

فقال: صنع من صنع الله وجند من جند الله، بعثه الله إلی علة فی بدنک لیقلعها، فإذا قلعها فعلیک بوزن دانق شونیز ونصف دانق کندس یدق وینفخ فی الأنف فإنه یذهب بالزکام، وإن أمکنک أن لا تعالجه بشیء فافعل فإن فیه منافع کثیرة. کمبا ج ۱۴ ص ۵۲۸، وجد ج ۶۲ ص ۱۸۳.

وللصدوق إلیه طریق آخر کما فی الإکمال أبوه وابن الولید، عن سعد بن عبد الله ومحمد بن یحیی العطار وأحمد بن إدریس جمیعا، عن البرقی ویعقوب بن یزید وإبراهیم بن هاشم جمیعا، عن ابن فضال، عن أیمن بن محرز الحضرمی، عن محمد بن سماعة الکندی، عن إبراهیم بن أبی یحیی المدنی، عن أبی عبد الله (علیه السلام) حدیث مجیء الیهودی إلی عمر، وإرجاعه إیاه إلی أمیر المؤمنین

(علیه السلام) ومسائله عنه،، وفیه النص علی الأئمة الاثنی عشر (علیهم السلام) وإسلامه، ونقله جد ج ۳۶ ص ۳۷۴، وکمبا ج ۹ ص ۱۶۲.

غط: ص ۱۰۶: بإسناده، عن محمد بن الحسین، عن إبراهیم بن أبی یحیی المدنی، عن أبی هارون العبدی، عن أبی سعید الخدری، وساقه قریبا من هذه الروایة. جد ج ۳۶ ص ۳۸۰.

وروی العیاشی فی سورة الرعد ج ۲ ص ۲۱۸ عن إبراهیم بن أبی یحیی، عن الصادق (علیه السلام) ما یفید حسن عقیدته وکماله.

الطب: بإسناده، عن سلیمان بن جعفر، عن إبراهیم بن أبی یحیی المدنی قال: قال رسول الله (صلی الله علیه وآله): من رمی أو رمته الجن، فلیأخذ الحجر الذی رمی به فیلزم من حیث رمی، ولیقل حسبی الله وکفی، وسمع الله لمن دعی، لیس وراء الله منتهی. جد ج ۹۵ ص ۱۵۰، وج ۶۵ ص ۱، وکتاب الدعاء ص ۲۲۱. ومثل ذلک فی کمبا ج ۱۴ ص ۷۳۳.

أقول: یظهر منه أنه صحابی إلا أن یقال بالإرسال فی الحدیث.

۷۵ - إبراهیم بن أحمد: روی فی الکافی ج ۴ ص ۵۸۵ باب فضل

(۱۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، إبراهیم بن أبی یحیی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، سلیمان بن جعفر (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن سماعة (۱)، أیمن بن محرز (۱)، سورة الرعد (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۱۴

زیارة الرضا (علیه السلام) عن محمد بن محیی، عن علی بن الحسین النیسابوری، عنه، عن عبد الرحمن بن سعید المکی، عن یحیی بن سلیمان المازنی، عن موسی الکاظم (علیه السلام). ورواه فی یب ج ۶ ص ۸۴ عن الکلینی مثله سواء. لکن رواه فی کامل الزیارة باب ۱۰۱ ص ۳۰۷ ح ۱۳ عن الکلینی مثله إلا أنه فیه إبراهیم بن محمد والباقی مثله، وفی ص ۳۰۸ بسند آخر عن علی بن الحسین النیسابوری، عن إبراهیم بن رئاب، بهذا الإسناد مثله.

۷۶ - إبراهیم بن أحمد: روی الطبری فی بشا ص ۱۶۱ بإسناده، عنه، عن محمد بن العیص الغسانی حدیث: إن شیعة علی هم الفائزون.

۷۷ - إبراهیم بن أحمد بن إبراهیم بن أحمد العمی أبو إسحاق: لم یذکروه. وهو من علماء الشیعة. له کتاب محن الأنبیاء والأولیاء والأوصیاء.

۷۸ - إبراهیم بن أحمد بن أبی حصین: لم یذکروه. وقع فی طریق التلعکبری عن نوح بن أحمد بن الحسن، عنه، عن جده بإسناده، عن الأعمش عن الصادق (علیه السلام) حدیثا نبویا فی فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام) وعدم قبول الأعمال إلا بالولایة. کمبا ج ۹ ص ۲۹۲، وجد ج ۳۸ ص ۱۳۴. وتأتی الروایة فی یحیی بن عبد الحمید.

۷۹ - إبراهیم بن أحمد البزوری أبو إسحاق: لم یذکروه. روی السید ابن طاووس بإسناده، عن التلعکبری، عن هبة الله بن سلامة المقری، عنه قال: أخبرنا علی بن موسی الرضا (علیه السلام ...) الخبر. ثم ذکر دعاء الاستخارة. کتاب الصلاة ص ۹۳۸، وجد ج ۹۱ ص ۲۷۵. ورواه فی المستدرک وکناه بأبی إسحاق.

۸۰ - إبراهیم بن أحمد بن إبراهیم العلوی الحسینی أبو إسماعیل: لم یذکروه. وقه فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عن عبد الله بن الحسین بن إبراهیم العلوی، عنه، عن عمه الحسن بن إبراهیم، عن أبیه إبراهیم بن إسماعیل، عن أبیه إسماعیل، عن أبیه إبراهیم بن

الحسن بن الحسن المجتبی (علیه السلام) عن أمه فاطمة بنت الحسین (علیه السلام)، عن

(۱۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، علی بن الحسین النیسابوری (۱)، أحمد بن إبراهیم بن أحمد (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، الحسن بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن أحمد (۴)، یحیی بن سلیمان (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، أبو إسماعیل (۱)، علی بن الحسین (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن العیص (۱)، الزیارة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۱۵

أبیها الحسین بن علی، عن أبیه أمیر المؤمنین - صلوات الله علیهم - قال:

قال رسول الله (صلی الله علیه وآله): من أعطی أربع خصال فقد أعطی خیر الدنیا والآخرة ... الخبر.

کتاب الأخلاق ص ۲۱، وکمبا ج ۲۳ ص ۱۵۵، وجد ج ۶۹ ص ۴۰۴، وج ۱۰۳ ص ۲۳۷. وفیه سقط والصحیح ما تقدم. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۲ ص ۱۸۹. والمستدرک ج ۲ ص ۵۳۴ مثله. وعمه وأجداده یأتون.

۸۱ - إبراهیم بن أحمد بن إسحاق المخرمی: روی ابن الجندی عنه، کما فی قاموس الرجال.

۸۲ - إبراهیم بن أحمد بن جبرویه: لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری عن أحمد بن محمد بن سعید، عنه، عن محمد بن أبی بهلول، حدیث إطاعة الجن للإمام (علیه السلام). کمبا ج ۱۴ ص ۵۸۹، وجد ج ۶۳ ص ۸۹. ونقله فی کتاب مدینة المعاجز ص ۳۰۲، ودلائل الطبری ص ۹۳. ۸۳ - إبراهیم بن أحمد الطبری: یأتی منسوبا إلی جده محمد.

۸۴ - إبراهیم بن أحمد بن عبد الله بن مهران: لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۱۵۴ عن أبی الفرج أحمد بن محمد العسکری، عنه، حدیث النبوی: عنوان صحیفة المؤمن حب علی بن أبی طالب (علیه السلام).

۸۵ - إبراهیم بن أحمد بن عمر الهمدانی: لم یذکروه. تفسیر فرات عنه معنعنا عن أسماء بنت عمیس عن رسول الله (صلی الله علیه وآله) حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ ص ۳۹۳، وجد ج ۳۸ ص ۱۴۰.

۸۶ - إبراهیم بن أحمد الفقیه القزوینی: لم یذکروه. له کتاب التفسیر، نقل عنه الشیخ الحر فی إثبات الهداة ج ۳ ص ۶۶۵.

۸۷ - إبراهیم بن أحمد الکاتب: لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون

(۱۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن عبد الله بن مهران (۱)، أحمد بن محمد العسکری (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، إبراهیم بن أحمد (۶)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أسماء بنت عمیس (۱)، الحسین بن علی (۱)، ابن الجندی (۱)، الفرج (۱)

صفحه ۱۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۱۶

باب ۴۳ ج ۲ ص ۱۷۶ عن الحسین بن عبد الله بن سعید، عن أحمد بن محمد بن الفضل، عنه، عن أحمد بن الحسین کاتب أبی

الفیاض.

۸۸ – إبراهیم بن أحمد الیقطینی: لم یذکروه. روی السید ابن طاووس بأسانیده عن محمد بن همام، عن محمد بن موسی بن عبید، عنه، عن ابن ذی العلمین، عن مولانا الرضا (علیه السلام). کمبا ج ۱۴ ص ۵۵ و ۱۲۸، وجد ج ۵۷ ص ۲۲۷، وج ۵۸ ص ۱۶۲.

۸۹ – إبراهیم بن أحمد بن محمد السید تاج الدین الموسوی الرومی:

نزیل دار الرقابة بالری فاضل مقرئ (منتجب).

۹۰ – إبراهیم بن أحمد بن محمد المقرئ العدل الطبری: له کتاب المناقب، کما عن ابن شهرآشوب فی معالم العلماء. وکناه بأبی إسحاق، کما عن قب وکذلک الشیخ الحر.

أقول: هو إبراهیم بن أحمد بن محمد بن أحمد الطبری أبو إسحاق القاضی، من مشایخ الطبری، روی عنه فی کتابه دلائل الإمامة، کما فیه ص ۳ مکررا و ۵. له کتاب فی مقاتل آل أبی طالب یقرأ علیه، وکذا فیه ص ۷ و ۲۶ و ۴۶ و ۵۰ مکررا و ۲۳۳ و ۲۳۴. توفی فی سنة ۳۹۳.

۹۱ – إبراهیم بن أحمد نعیس البغدادی: تأتی روایته فی أحمد بن الحسین بن عمرون.

۹۲ – إبراهیم الأحمری: من أصحاب الصادق (علیه السلام) روی عبد الله بن بکیر عنه قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله علیه، کما فی جامع الرواة عن یب وبصا. ولعله ابن إسحاق أو عبد الله الآتیان إن شاء الله تعالی.

۹۳ – إبراهیم الأحمری: هو ابن إسحاق النهاوندی الآتی، کما یظهر من أمالی الشیخ ج ۲ ص ۱۹ و ۲۰ – ۲۵ فراجع وسیأتی قریبا.

۹۴ – إبراهیم بن أخی أبی شبل، عن ابن فضال، عنه عن أبی شبل

(۱۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب معالم العلماء (۱)، السید إبن طاووس (۱)، إبراهیم بن أحمد بن محمد المقرئ (۱)، إبراهیم بن أحمد بن محمد (۲)، إبراهیم الأحمری (۲)، الحسین بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن أحمد (۲)، عبد الله بن بکیر (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، موسی بن عبید (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن الفضل (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۱۱۷

قال: قال لی أبو عبد الله (علیه السلام) ابتدأ منه: أحببتمونا وأبغضنا الناس، وصدقتمونا وکذبنا الناس، ووصلتمونا وجفانا الناس، فجعل الله محیاکم محیانا ومماتکم مماتنا. إلی أن قال: یا أبا الشبل، أما ترضون أن تصلوا ویصلوا فیقبل منکم ولا یقبل منهم، أما ترضون أن تزکوا ویزکوا فیقبل منکم ولا یقبل منهم، أما ترضون أن تحجوا ویحجوا فیقبل الله جل ذکره منکم ولا یقبل منهم، والله ما تقبل الصلاة إلا منکم، ولا الزکاة إلا منکم، ولا الحج إلا منکم – إلی أن قال: – إن الناس أخذوا هاهنا وهاهنا وإنکم أخذتم حیث أخذ الله، إن الله تعالی اختار من عباده محمدا (صلی الله علیه وآله) فاخترتم خیرة الله...

الخبر. والتفصیل فی روضة الکافی حدیث ۳۱۶ وبسند آخر حدیث مثله.

۹۵ – إبراهیم بن إدریس القمی: عده الشیخ من أصحاب الإمام الهادی (علیه السلام)، غط: ص ۱۵۸ عنه قال: وجه إلی مولای أبو محمد (علیه السلام) بکبش وقال: عقه عن ابنی فلان، وکل وأطعم أهلک، ففعلت ثم لقیته بعد ذلک، فقال لی: المولود الذی ولد لی مات ثم وجه إلی بکبشین وکتب: بسم الله الرحمن الرحیم، عق هذین الکبشین عن مولاک، عن أبی علی أحمد بن إبراهیم بن إدریس، عن أبیه قال: رأیته بعد مضی أبی محمد (علیه السلام) حین أیفع وقبلت یدیه ورأسه، غط وغیره عنه مثله.

بیان: أیفع أی ارتفع. وفی هذا دلالة علی حسنه وکماله، وأنه من أصحاب الهادی والعسکری (علیهما السلام)، ر وتشرف بلقاء مولانا الحجة المنتظر (علیه السلام)، وابنه أحمد یأتی.

(۱۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، إبراهیم بن إدریس (۲)، أبو عبد الله (۱)، الحج (۱)، الزکاة (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۱۸

۹۶ - إبراهیم بن أدهم: روی حج مولانا الإمام السجاد (علیه السلام) فی حال صباه، کما عن قب.

۹۷ - إبراهیم الأزرق بن عبد الله بن الحسن بن إبراهیم باخمرا بن عبد الله المحض بن الحسن بن الحسن المجتبی (علیه السلام). ذکره فی منتخب التواریخ وغیره، وقال: إن سادات بنی الأزرق الذین فی ینبوع من نسله، منهم أبناء أبو حنظلة داود وأبو علی أحمد، ومن ولده أحمد النسابة بن محمد بن أحمد، الآتون - إن شاء الله تعالی - هم وأجدادهم.

۹۸ - إبراهیم بن أسباط: والد محمد الآتی.

۹۹ - إبراهیم بن إسحاق بن إبراهیم: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۴ ص ۶۲ باب أقل ما یعطی الفقیر، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن عبد الله بن حماد الأنصاری، عن معاویة بن عمار.

ورواه فی الوسائل ج ۴ ص ۱۷۸ والوافی ج ۲ ص ۲۷ عنه مثله.

وروی هذه الروایة فی صا ج ۲ ص ۳۸ باب أقل ما یعطی الفقیر، عن سعد بن عبد الله، عن إبراهیم بن إسحاق الأحمری، عن عبد الله بن حماد الأنصاری.

وروی الکافی ج ۱ ص ۲۱۳ عن علی بن محمد، عن عبد الله بن علی، عن إبراهیم بن إسحاق، عن عبد الله بن حماد، عن برید، حدیث علم رسول الله (صلی الله علیه وآله) وأوصیائه من بعده بتأویل القرآن کله.

کمبا ج ۶ ص ۲۲۵، وجد ج ۱۷ ص ۱۳۰.

وروی الصدوق فی آخر الخصال، عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن عیسی بن عبید وإبراهیم بن إسحاق بن إبراهیم، عن عبد الله بن حماد الأنصاری، عن صباح المزنی، حدیث تعلیم ألف باب یفتح کل باب ألف باب. وروی المفید فی ختص ص ۲۸۳ هذه الروایة، عن محمد بن عیسی بن عبید وإبراهیم بن إسحاق بن إبراهیم، عنه، مثله

(۱۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، إبراهیم بن إسحاق بن إبراهیم (۳)، إبراهیم بن إسحاق الأحمری (۱)، عبد الله بن حماد الأنصاری (۲)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۲)، إبراهیم الأزرق (۱)، عبد الله بن حماد (۲)، معاویة بن عمار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، صباح المزنی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۱)، الحج (۱)

صفحه ۱۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۱۹

وفيه ص ۳۰۴ بهذه السند بعينه رواية أخرى. وفيه ص ۲۶۱ روايتان عن إبراهيم بن إسحاق، عن عبد الله بن حماد.

۱۰۰ - إبراهيم بن إسحاق: عده الشيخ فى رجاله من أصحاب الهادى (عليه السلام) بهذا العنوان وقال: إنه ثقة.

أقول: وكفى به موثقا، ولقد أصاب جماعة تبعوه فى ذلك. ولعله ابن إسحاق ابن أزور الآتى.

۱۰۱ - إبراهيم بن إسحاق أبو إسحاق الأحمرى النهاوندى: ضعيف، كما قاله النجاشى والشيخ وغيرهما. له كتب قريبة من السداد، كما قاله الشيخ فى ست. رواها كلها جماعة: منهم ظفر بن حمدون، وأحمد بن نصير (نصر) المعروف بابن هراسة، ومحمد بن الحسن الصفار. كتابه فى مقتل الحسين (عليه السلام) خاصة. وسمع منه القاسم بن محمد الهمدانى فى سنة ۲۶۹.

وروى على بن إبراهيم بن هاشم، عنه، عن عبد الله بن حماد الأنصارى، كما فى التوحيد باب ثواب الموحدين.

وروى عنه محمد بن على بن محبوب، ومحمد بن على بن يحيى، وعلى بن محمد بن بندار، وعلى بن محمد بن عبد الله، وغيرهم ممن ذكرهم الأردبيلى والخوئى مع مواضع رواياتهم من الكتب الأربعة.

وفى أمالى الشيخ ج ۲ ص ۱۹ ورخ حديثه لظفر بن حمدون فى شهر رمضان سنة ۲۹۵.

وهو روى عن عبد الله بن حماد الأنصارى، عن صباح المزنى، كما فيه ص ۲۰.

وروى عن عبد الرحمن بن أحمد التميمى، عن عبد الله بن سنان، كما فيه ص ۲۰. وروى عن محمد بن أبى عمير، كما فيه ص ۲۱.

(۱۱۹)

مفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، إبراهيم بن إسحاق أبو إسحاق (۱)، عبد الله بن حماد الأنصارى (۱)، على بن إبراهيم بن هاشم (۱)، على بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن على بن يحيى (۱)، إبراهيم بن إسحاق (۲)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، على بن محمد بن بندار (۱)، محمد بن على بن محبوب (۱)، عبد الله بن حماد (۲)، عبد الله بن سنان (۱)، محمد بن أبى عمير (۱)، القاسم بن محمد (۱)، صباح المزنى (۱)، ظفر بن حمدون (۲)، القتل (۱)

صفحه ۱۳۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۱۲۰

وروى عن محمد بن ثابت وأبى المعزا العجلى عن الحلبى، كما فيه ص ۲۱.

وروى عن العباس بن معروف وأحمد بن محمد بن عيسى، كما فيه ص ۲۱ و ۲۲. وروى عن جماعة كثيرة من الأجلاء، كما فيه ص ۲۲ - ۲۵.

ومن نظر فى هذه الروايات التى ذكرها فيه ص ص ۱۹ - ۲۵ يظهر له بأحسن الظهور وجه تضعيفه واتهامه بأن فى مذهبه إرتفاعا، ويظهر له تضعيف هذا التضعيف، وأنه كتضعيف محمد بن سنان وجابر الجعفى والمفضل ويونس بن ظبيان وأمثالهم.

وفى الأمالى ج ۲ ص ۹۴ بإسناده عن أبى المفضل، عن أحمد بن هوذة بن أبى هراسة، عن إبراهيم بن إسحاق بن أبى عمر الأحمرى بنهاوند، عن عبد الله بن حماد الأنصارى.

ومثله فى ص ۱۰۹. لكن ذكر اسم جده أبى بشر بدل أبى عمر، وأحدهما مصحف الآخر، وفى أحمد بن هوذة تاريخ حديثه.

وقال المحمودى فى كتابه نهج السعادة ص ۹۵ بعد نقل تضعيفه عن قوم: لكن صرح جماعة من الأجلاء كالوحيد البهبهانى وصاحب عين الغزال والسيد الأمين وغيرهم بتوثيق الرجل. وأيدوا توثيقه بوجوه: منها إكثار الوكيل الجليل القاسم بن محمد الرواية عنه، وسماعه منه.

ومنها رواية الشيخين العظيمين الصفار وعلى بن شبل. ورواية شيخ المشايخ ابن الوليد عنه.

ومنها روایة شیخ القمیین، ووافد علمائنا الراسخین، أحمد بن محمد بن عیسی الأشعری، عنه، مع ما هو المعلوم من دأبه وسیرته وهو الاجتناب عن الروایة من الضعفاء، بل الاحتراز عمن یروی عن الضعفاء والمجاهیل إنتهی ملخصا.

وسائر روایاته المظهرة لوجه تضعیفه ونسبته إلی الارتفاع. جد ج ۳۶

(۱۲۰)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب نهج السعادة للشیخ المحمودی (۱)، عبد الله بن حماد الأنصاری (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن هوذة (۱)، العباس بن معروف (۱)، القاسم بن محمد (۱)، محمد بن ثابت (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن شبل (۱)

صفحه ۱۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۲۱

ص ۱۵۳ و ۲۸۷ و ۳۴۷ و ۳۵۸، وج ۳۷ ص ۳۰۶، وکمبا ج ۹ ص ۱۱۲ و ۱۴۰ و ۱۵۵ و ۱۵۸ و ۲۵۰.

وفی کامل الزیارة باب ثواب زیارة علی بن موسی الرضا (علیه السلام) بإسناده، عن صالح بن محمد الهمدانی قال: حدثنی إبراهیم بن إسحاق النهاوندی قال: قال أبو الحسن الرضا (علیه السلام): من زارنی علی بعد داری وشطون مزاری، أتیته یوم القیامة فی ثلاثة مواطن ... الخبر. ونقله کمبا ج ۲۲ ص ۲۲۶، عنه مثله وجد ج ۱۰۲ ص ۴۰.

ورواه فی المستدرک ج ۲ ص ۲۲۴، والتهذیب ج ۶ ص ۸۵، عنه مثله.

فیستفاد منه روایته، عن مولانا الرضا (علیه السلام) فلا وجه لعد الشیخ إیاه ممن لم یرو عنهم (علیهم السلام).

۱۰۲ - إبراهیم بن إسحاق الأزدی الکوفی أبو إسماعیل.

یر: محمد البرقی عنه، عن أبی عثمان العبدی، عن الصادق صلوات الله علیه، کمبا ج ۱ ص ۶۵، وجد ج ۱ ص ۲۰۷. سن: عن أبیه، عنه ...الخ.

والکافی ج ۱ ص ۷۰ باب الأخذ بالسنة عن أحمد بن محمد بن خالد، عن أبیه عنه ... الخ. وفی العلل باب ۱۳۱ بسند صحیح، عن محمد بن خالد، عنه، عن أبیه إسحاق قال: أتیت الأعمش أسأله عن وصیة رسول الله (صلی الله علیه وآله ...) الخ. وفیه - أیضا - عن ماجیلویه، عن عمه، عن أحمد بن محمد بن خالد، عن أبیه، عن أبی إسماعیل إبراهیم بن إسحاق الأزدی، عن أبیه، عن أبی خالد الواسطی، عن زید بن علی (علیه السلام) حدیث الوصیة.

۱۰۳ - إبراهیم بن إسحاق بن أزور: شیخ، لا بأس به، کما قاله

(۱۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، یوم القیامة (۱)، إبراهیم بن إسحاق الأزدی (۱)، إبراهیم بن إسحاق بن أزور (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۲)، أبو إسماعیل (۱)، محمد الهمدانی (۱)، زید بن علی (۱)، محمد البرقی (۱)، الصدق (۱)، الزیارة (۱)، الوصیة (۲)

صفحه ۱۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۲۲

البرقی فی أصحاب الإمام الهادی (علیه السلام)، نقله الخوئی فی رجاله، والعلامة فی صه.

۱۰۴ - إبراهیم بن إسحاق الجازی: لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۱ ص ۱۷۸ عن ابن محبوب، عنه قال: قلت لأبی عبد الله

صلوات الله علیه: أین أرواح المؤمن؟ فقال: أرواح المؤمنین فی حجرات فی الجنـة ... الخبر. ونقله کمبا ج ۳ ص ۱۵۷، وجد ج ۶ ص ۲۳۴.

۱۰۵ - إبراهیم بن إسحاق الحارثی: من أصحاب الصادق (علیه السلام.

۱۰۶ - إبراهیم بن إسـحاق الخدری: روی عن أبی صادق، عن أمیر المؤمنین (علیه السلام). وروی عنه ابن أبی عمیر، الکافی ج ۵ ص ۲۳۰ باب من إشتری شیئا فتغیر عما رآه. ذکره الأردبیلی والخوئی ولم یذکره المامقانی.

۱۰۷ - إبراهیم بن إسـحاق الخیبری: لم یـذکروه. روی النعمانی عن محمـد بن همام، عن جعفر بن محمد الحسـنی، عنه عن محمد بن یزیـد التیمی، عن الحسن بن الحسـین الأنصـاری حـدیث تفسـیر قوله تعالی واعتصـموا بحبل الله وأن أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب حبـل الله الـذی من تمسـک به عصم فی دنیاه ولم یضل فی آخرته ... الـخ. کمبا ج ۹ ص ۸۶، وجد ج ۳۶ ص ۱۶، ورواه فی کتاب غیبة النعمانی ص ۱۶ مثله.

(۳ / ۱۰۳).

۱۰۸ - إبراهیم بن إسحاق الصولی: لم یذکروه. له کتاب الجواهر.

کمبا ج ۲۰ ص ۲۶۲، وجد ج ۹۸ ص ۱۲۶. وذکره السید فی الإقبال ص ۱۷۰ مثل ذلک.

۱۰۹ - إبراهیم بن إسـحاق العمی: لم یذکروه. روی الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۸۹ عن إسحاق بن محمد المنصوری، عن عبید بن

(۱۲۲)

مفاتیـح البحث: الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طـالب علیهمـا السـلام (۱)، الإمـام علی بن محمـد الهادی علیه السـلام (۱)، الرسول الأـکرم محمـد بن عبـد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، إبراهیم بن إسـحاق الحـارثی (۱)، إبراهیم بن إسـحاق الخـدری (۱)، الحسن بن الحسین الأنصاری (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۴)، ابن أبی عمیر (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن یزید (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الضلال (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۲۳

کثیر، عنه، عن جریر بن عبد الحمید، عن الأعمش، عن إبراهیم التیمی، عن أبیه، عن أبی ذر قال: قال رسول الله (صـلی الله علیه وآله): من شک فی علی فهو کافر.

۱۱۰ - إبراهیم بن إسـحاق المدائنی: لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۴ ص ۳۱ عن إسماعیل بن الحسن بن إسماعیل بن شـعیب بن میثم التمـار، عنه، عن رجل، عن أبی مخنف الأزدی، عن مولانا أمیر المؤمنین (علیه السـلام). ونقله کمبا ج ۹ ص ۵۳۶، وجد ج ۴۱ ص ۱۲۲.

فقد ظهر مما ذکرنا أن نسخة العلامة الخوئی سقط، حیث قال: روی عنه إسماعیل بن شعیب بن میثم ... الخ.

۱۱۱ - إبراهیم بن إسـحاق الموصـلی: لم یـذکروه. روی الکشـی عن إبراهیم بن علی الکوفی، عنه، عن یونس بن عبد الرحمن. رجال الکشی ط جدید ح ۵۵۲.

۱۱۲ - إبراهیم بن إسحاق النهاوندی: هو الأحمری المذکور.

۱۱۳ - إبراهیم بن إسـحاق بن یزیـد: لم یـذکروه. وقع فی طریق الشـیخ، کمـا فی بشـارة المصـطفی ص ۱۲۸ عن ابن عقـدة، عنه، عن إسـحاق بن یزیـد النظامی، الحـدیث العلوی (علیه السـلام): نحن النجباء، وأفراطنا أفراط الأنبیاء، حزبنا حزب الله، والفئـة الباغیـة حزب

الشیطان، من بیننا وبینهم فلیس منا.

۱۱۴ - إبراهیم بن إسرائیل: أو أبی إسرائیل من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. بعض روایاته عن مولانا الرضا (علیه السلام). کمبا ج ۱۲ ص ۱۳، وجد ج ۴۹ ص ۴۵. وفیه: أبی إسرائیل، وفی عدة الداعی: إسرائیل.

وفی الکافی ج ۲ ص ۵۶۱ باب الدعاء للکرب بإسناده عن علی بن

(۱۲۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، إبراهیم بن إسحاق النهاوندی (۱)، إبراهیم بن إسحاق المدائنی (۱)، إسماعیل بن الحسن بن إسماعیل (۱)، إبراهیم بن علی الکوفی (۱)، إبراهیم بن إسرائیل (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۲)، جریر بن عبد الحمید (۱)، إسماعیل بن شعیب (۱)، إسحاق بن یزید (۱)، حزب الله (۱)

صفحه ۱۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۲۴

أسباط، عن إبراهیم بن أبی إسرائیل، عن الرضا صلوات الله علیه...

الخ.

۱۱۵ - إبراهیم بن إسماعیل بن إبراهیم بن الحسن بن الحسن المجتبی ابن أمیر المؤمنین صلوات الله علیهما:

عده الشیخ فی رجاله بهذا العنوان من أصحاب الصادق (علیه السلام). ومثله فی جامع الرواة وغیره.

وهو المعروف بالطباطبا، وإلیه تنسب سادات الطباطبائیة، وهذا هو الصحیح. وفی نسخة المامقانی سقط، حیث نسب جده إبراهیم إلی الحسن المجتبی (علیه السلام).

وبالجملة إبراهیم بن إسماعیل هذا جلیل القدر عظیم الشأن، عرض عقائده علی الرضا صلوات الله علیه، کما فی منتهی الآمال ومنتخب التواریخ.

وأولاده: جعفر، وإبراهیم، وإسماعیل، وموسی، وهارون، وعلی، و عبد الله، ومحمد، والحسن، وأحمد، والقاسم، وبنتان: لبابة، وفاطمة، لعلنا نذکرهم فی محالهم.

ومحمد بن إبراهیم هذا من أجداد السید بحر العلوم المذکور فی (بحر) وأبوه إسماعیل یلقب بالدیباج، وجده إبراهیم یلقب بالغمر، وسیأتیان.

وکان طباطبا مع الحسین بن علی بن الحسن المثلث شهید فخ حین خرج، کمبا ج ۱۱ ص ۲۸۱، وجد ج ۴۸ ص ۱۶۳. تقدمت روایته فی إبراهیم بن أحمد بن إبراهیم.

وابنه الحسن، وأحمد بن محمد بن عبد الله بن إسماعیل بن إبراهیم و عبد الله بن حمزة بن سلیمان، والسید جمال ضیاء الدین الهادی بن

(۱۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، إبراهیم بن إسماعیل بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن أبی إسرائیل (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، الحسین بن علی بن الحسن (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۱۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۲۵

إبراهیم بن علی المتوفی سنة ۷۸۴ ومحمد بن أحمد بن إبراهیم، یأتون إن شاء الله تعالی.

۱۱۶ - إبراهیم بن إسماعیل بن أبی حبیة الأسلمی: روی محمد بن عمر بن واقد، عنه، عن داود بن الحصین، کما سیأتی فی أحمد بن عبید بن ناصح.

۱۱۷ - إبراهیم بن إسماعیل الجرجانی أبو إسحاق: من شیعة أبی محمد الحسن العسکری (علیه السلام) کثیر المعروف إلی الشیعة، یخرج إلیهم فی السنة من ماله من ماله أکثر من مئة ألف درهم، وهو أحد المتقلبین فی نعم الله بجرجان، قاله کله جعفر بن الشریف الجرجانی لأبی محمد (علیه السلام): کما فی روایة الخرائج للراوندی، فقال أبو محمد (علیه السلام): شکر الله تعالی لأبی إسحاق إبراهیم بن إسماعیل صنیعه إلی شیعتنا، وغفر له ذنوبه، ورزقه ذکرا سویا قائلا بالحق، فقل له: یقول لک الحسن بن علی: سم ابنک أحمد ... الخبر. کمبا ج ۱۲ ص ۱۶۱، وجد ج ۵۰ ص ۲۶۲.

وذکره المامقانی مع الإشارة إلی هذه الروایة، ولم یذکره الخوئی أصلا.

۱۱۸ - إبراهیم بن إسماعیل بن جعفر بن إبراهیم الجعفری: لم یذکروه. وهو أخو محمد الأکبر العالم المحدث. أمهما رقیة بنت موسی الجون، وخالهما إبراهیم بن موسی الجون ابن عبد الله بن الحسن المثنی.

وابنه موسی وأبوه وأجداده وجد أبیه إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار، یأتون.

۱۱۹ - إبراهیم بن إسماعیل الحنفی الدرجی: روی عنه فی فرائد السمطین أخبار الفضائل أکثر من خمسة أحادیث.

۱۲۰ - إبراهیم بن إسماعیل بن داود: من أصحاب الرضا صلوات الله

(۱۲۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، إبراهیم بن إسماعیل بن داود (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم (۱)، جعفر بن إبراهیم الجعفری (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۵)، إبراهیم بن موسی (۱)، إبراهیم بن علی (۱)، داود بن الحصین (۱)، أحمد بن عبید (۱)، الحسن بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۱۳۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۲۶

علیه. روی الشیخ فی یب ج ۴ ص ۳۰۴ باب صیام ثلاثة أیام عن محمد بن أحمد بن یحیی، عن موسی بن جعفر المدائنی، عنه قال: سألت الرضا صلوات الله علیه عن الصیام ... الخبر. ورواه فی الاستبصار ج ۲ ص ۱۳۷، عنه مثله.

ونقل المامقانی عن فهرست ابن الندیم وصفه بالکاتب. وقال: له تقدم فی البراعة والبلاغة وله کتاب رسائل. انتهی.

۱۲۱ - إبراهیم بن إسماعیل: روی علی بن حسان، عنه، عن ابن جبل، عن أبی عبد الله (علیه السلام) کما فی الکافی ج ۱ ص ۳۹۴ باب أن الجن یأتیهم فیسألونهم ... الخ. ورواه فی الاستبصار ج ۴ ص ۱۶۳، ۱۲۳ - إبراهیم بن إسماعیل الیشکری: لم یذکروه. وهو ثقة، قاله الثقة الجلیل إبراهیم بن محمد الثقفی فی کتاب الغارات ج ۱ ص ۱۷۰، وروی عنه. ونقله فی کمبا ج ۲ ص ۱۹۲، وجد ج ۴ ص ۲۷۳. والظاهر أن اسم جده صبیح، کما سیأتی.

۱۲۴ - إبراهیم بن إسماعیل بن یحیی بن سلمة: روی عن أبیه.

۱۲۵ - إبراهیم بن الأسود التمیمی: لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی کتابه دلائل الإمامة ص ۸۵ عن الأعمش، عنه قال: رأیت

علی بن الحسین (علیه السلام) وقد أتی بطفل مکفوف فمسح عینیه فاستوی بصره، وبأبکم فکلمه فأجابه وتکلم، وبمقعد فمسح علیه فسعی ومشی.

(۱۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم بن إسماعیل الیشکری (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، موسی بن جعفر المدائنی (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۲)، أحمد بن یحیی (۱)، علی بن حسان (۱)، ابن الندیم (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۱۳۷

ورواه فی مدینة المعاجز ص ۲۹۳ عنه مثله، لکنه أبدل التمیمی بالیمنی.

وروی الطبری ص ۱۵۸ عنه قال: رأیت موسی بن جعفر (علیه السلام) صعد إلی السماء ... الخبر.

ورواه فی إثبات الهداة ج ۵ ص ۵۶۸، ومدینة المعاجز ص ۴۲۸ عنه مثله، ولا تنافی لأنه من وفاة السجاد إلی وفاة الصادق (علیه السلام) ثلاثا وخمسین سنة.

۱۲۶ إبراهیم بن أم الدرداء واسم أبیه جعشم: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن عبد الله بن هانی بن عبد الرحمن، عن أبیه، عن عمه إبراهیم بن أم الدرداء، عن النبی (صلی الله علیه وآله) کتاب الأخلاق ص ۲۳۶، وجد ج ۷۲ ص ۶۵.

۱۲۷ - إبراهیم بن أنس الأنصاری: لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۹۱ عن ابن عقدة، عن محمد بن أحمد بن الحسن القطوانی، عنه، عن إبراهیم بن جعفر، الحدیث النبوی (صلی الله علیه وآله) فی فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام) وأن شیعته هم الفائزون یوم القیامة.

رواه فیه ص ۱۲۲. ورواه فی کتاب الإیمان ص ۱۳۷، وجد ج ۶۸ ص ۱۳۳. ورواه الشیخ فی أمالیه کما فی کمبا ج ۹ ص ۲۶۱، وجد ج ۳۸ ص ۵.

۱۲۸ إبراهیم بن أوس بن عبیدة السلمی: لم یذکروه. هو من أهل الشام من جند معاویة. أشعاره یوم صفین الدالة علی ذمه وخباثته. کتاب صفین ص ۲۲۹.

۱۲۹ - إبراهیم بن الأوسی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۴ ص ۵۲ باب مستحق الزکاة للفقر والمسکنة عن محمد بن جمهور،

(۱۲۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن جمهور (۱)، موسی بن جعفر (۱)، الشام (۱)، الزکاة (۱)، الوفاة (۲)

صفحه ۱۳۸

عنه، عن الرضا صلوات الله علیه، حرمة الزکاة علی غیر الشیعة. لکن فی جامع الرواة والوسائل والوافی إبراهیم الأوسی.

۱۳۰ - إبراهیم بن أیوب: وقع فی طریق الکلینی - ج ۱ ص ۲۱۸ - عن محمد بن أسلم، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر ... الخ.

حدیث تفسیر المتوسمین بالنبی والأئمة (صلوات الله علیهم). ونقله کمبا ج ۶ ص ۲۲۵، وجد ج ۱۷ ص ۱۳۰.

وروی الکلینی أیضا - فی ج ۱ ص ۳۹۶ باب أن الجن یأتیهم فیسألونهم عن معالم دینهم - بإسناده، عن إبراهیم بن هاشم، عن عمرو بن عثمان الثقة، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر، حدیث مجئ الثعبان إلی المسجد وما جری بینهما. ورواه کمبا ج ۱۴ ص ۵۸۴، وجد ج ۶۳ ص ۶۶.

وفی ختص ص ۳۰۲ عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب وإبراهیم بن هاشم، عن عمرو بن عثمان الخزاز (الثقة) عنه، عن عمرو بن شمر، حدیث المستعدیة علی زوجها وکلماتها الخبیثة، وقول أمیر المؤمنین (علیه السلام) لها: کذبت یا جریئة یا بذیة یا سلفع یا سلقلقیة ... الخ.

ونقله البحار عن ختص، یر: عنه، کمبا ج ۷ ص ۱۱۷، وج ۱۴ ص ۴۲۷، وجد ج ۲۴ ص ۱۲۶، وج ۶۱ ص ۱۳۷.

۱۳۱ - إبراهیم بن بسطام: لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی ج ۶ ص ۳۰۷ باب سویق العدس عن العدة، عن سهل، عن السیاری، عنه، عن رجل من أهل مرو قال: بعث إلینا الرضا (صلوات الله علیه) وهو عندنا یطلب السویق ... الخبر. ونقله کمبا ج ۱۴ ص ۸۷۱، وجد ج ۶۶ ص ۲۷۸.

المکارم عنه قال: أخذنی اللصوص وجعلوا فی فمی الفالوذج حتی نضج ثم حشوه بالثلج بعد ذلک فتساقطت أسنانی وأضراسی، فرأیت الرضا (علیه السلام) فی النوم فشکوت إلیه ذلک، قال: استعمل السعد فإن

(۱۲۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، إبراهیم بن أیوب (۱)، إبراهیم الأوسی (۱)، عمرو بن عثمان الخزاز (۱)، إبراهیم بن بسطام (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، محمد بن أسلم (۱)، عمرو بن شمر (۲)، الکذب، التکذیب (۱)، الزکاة (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الصّلاة (۱)، النوم (۱)

صفحه ۱۳۹

أسنانک تنبت. فلما حمل إلی خراسان بلغنی أنه مار بنا، فاستقبلته وسلمت علیه وذکرت له حالی وأنی رأیته فی المنام وأمرنی باستعمال السعد، فقال:

وأنا آمرک فی الیقظة. فاستعملته فعادت إلی أسنانی وأضراسی کما کانت، کمبا ج ۱۴ ص ۵۳۹، وجد ج ۶۲ ص ۲۳۵.

وفی المصدر: إبراهیم بن نظام، وسیأتی.

۱۳۲ - إبراهیم بن بشار: لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۲ أبواب الاثنی عشر ص ۴۷۳ ح ۲۷ عن أحمد بن محمد بن إسحاق القاضی، عن أبی خلیفة، عنه، عن سفیان. ونقله کمبا ج ۹ ص ۱۳۰، وجد ج ۳۶ ص ۲۳۶.

۱۳۳ - إبراهیم بن بشیر الأنصاری المدنی: عده الشیخ فی رجاله من أصحاب السجاد (علیه السلام).

أقول: ذکره مع الیاء بعد الشین کما تری. ومثله فی جامع الرواة إلا أنه جعله من أصحاب الحسین (علیه السلام.

۱۳۴ - إبراهیم بن بشر: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه عن أبی المفضل، عن، عنه، عن منصور الأسدی - یعنی ابن یعقوب - عن عمرو بن شمر، حدیث الأخوة. کمبا ج ۹ ص ۳۴۰، وجد ج ۳۸ ص ۳۳۳.

ما: المفید عن الجعابی، عن علی بن العباس، عنه، عن منصور بن یعقوب، عن عمرو بن شمر حدیث آخر فی الفضائل. جد ج ۳۹ ص ۲۵۱، وکمبا ج ۹ ص ۴۰۲.

ورواه بعینه فی بشا ص ۱۰۷، عنه، عن علی بن العباس بن الولید، عن إبراهیم بن بشیر بن خالد، عن منصور بن یعقوب، عنه، الحدیث.

وفی الخصال ج ۱ ص ۱۵۳ عن علی بن العباس، عن إبراهیم بن بشر بن خالد العبدی، عن عمرو بن خالد، عن أبی حمزة الثمالی.

(۱۲۹)

مفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، إبراهیم بن بشیر الأنصاری (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عباس بن الولید (۱)، علی بن العباس (۲)، عمرو بن خالد (۱)، عمرو بن شمر (۲)، خراسان (۱)

صفحه ۱۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۳۰

۱۳۵ - إبراهیم بن بشر أو بشیر: له مسائل إلی الرضا (علیه السلام).

رواها عنه محمد بن عبد الحمید، والظاهر أنه منسوب إلی جده، وأبوه الولید بن بشیر، کما یأتی.

۱۳۶ - إبراهیم بن بکر بن أبی السماک: وقع فی طریق الصدوق فی (ثو) عن الحسین بن یزید، عنه، عن الفضل بن عثمان، عن الصادق (علیه السلام). جد ج ۱ ص ۹۱، وکمبا ج ۱ ص ۳۱. ولعله إبراهیم بن أبی بکر المذکور.

۱۳۷ - إبراهیم بن بلال أبو إسحاق: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی (ثو) وأمالیه ص ۲۹ عن أحمد بن حیویة الجرجانی، عنه، عن أبی محمد، روایة نبویة مفصلة فی فضائل صیام شهر رمضان.

وکذا فی کتابه فضائل الأشهر الثلاثة ص ۸۱. ونقله جد ج ۹۶ ص ۳۵۱، وکمبا ج ۲۰ ص ۹۰.

وذکر أبو غالب الزراری فی رسالته کتاب إبراهیم بن بلال وطریقه إلیه.

۱۳۸ - إبراهیم بن بلطون: لم یذکروه. روی ثاقب المناقب عن محمد بن حمدان، عنه، عن أبیه بلطون - وکان حاجب المتوکل - نقل ما جری بین مولانا الهادی (صلوات الله علیه) وبین خمسین غلاما للمتوکل، وسجدتهم للإمام، وقتل المتوکل إیاهم، ثم إحیاء الإمام (علیه السلام) کلهم، مدینة المعاجز ص ۵۵۱.

۱۳۹ - إبراهیم بن بندار الصیرفی أبو إسحاق: لم یذکروه. روی إسماعیل بن أبی القاسم بن أحمد الدیلمی، عنه، عن محمد بن علی الجبلی، بشا ص ۱۴۰.

۱۴۰ - إبراهیم بن بنان الخثعمی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۲۹۵ عن محمد بن إبراهیم بن مالک، عنه، عن أحمد بن یحیی المعتمد (المعتمر خ ل) حدیث حالات المهدی (صلوات الله علیه) حین ظهوره. ونقله کمبا ج ۱۳ ص ۱۸۶، وجد ج ۵۲ ص ۳۳۰.

(۱۳۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، أبو غالب الزراری (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الحمید (۱)، الحسین بن یزید (۱)، الولید بن بشیر (۱)، الفضل بن عثمان (۱)، محمد بن حمدان (۱)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۱۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۳۱

فرات: فی تفسیره عنه، عن جعفر بن أحمد بن یحیی. مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۲۱۳.

۱۴۱ – إبراهیم بن بیطار: لم یذکروه. روی ابنا بسطام فی طب الأئمة (علیهم السلام) ص ۱۱۴ عنه، عن محمد بن عیسی، عن یونس بن عبد الرحمن ... الخ. کمبا ج ۱۴ ص ۵۷۴، وجد ج ۶۳ ص ۲۴.

۱۴۲ – إبراهیم التیمی: روی عن أبیه، عن أبی ذر، کما تقدم فی إبراهیم بن إسحاق، وهو ابن شعیب الکوفی، أو ابن زبرقان، الآتیان.

وکان فی الطواف بالبیت الحرام فاعتمد علیه أبو عبد الله وأخبره بفضل الطواف ثم قال: ألا ـ أخبرک بخیر منه؟ فقال: بلی، جعلت فداک. فأخبره بفضل قضاء حاجة المؤمن. کتاب العشرة ص ۹۰، وجد ج ۷۴ ص ۳۱۹. وروی الأعمش عن إبراهیم التیمی، عن أبیه، عن أبی ذر قال: قال رسول الله (صلی الله علیه وآله): من شک فی علی فهو کافر. بشا ص ۱۸۹.

وسائر روایات الأعمش عنه فی کتاب نصر بن مزاحم فی صفین ص ۲۱۸ وکتاب الغارات. وروی الحسین بن سعید فی کتاب المؤمن عنه، عن أبی عبد الله (علیه السلام).

۱۴۳ – إبراهیم الثمالی: لم یذکروه. من أصحاب أبی عبد الله (علیه السلام). وروی عنه مشکاة الطبرسی ص ۱۰۴ روایة حقوق المؤمن.

۱۴۴ – إبراهیم بن جبرئیل: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۳۵۵ عن علی بن أحمد بن الحسین بن سلیمان، عن الحسن بن جبرئیل الهمدانی، عنه، عن أبی عبد الله الجرجانی، عن نعیم النخعی، حدیث نزول التفاح لأصحاب الکساء (صلوات الله علیهم). ونقله کمبا ج ۹ ص ۱۹۶، وجد ج ۳۷ ص ۹۹.

۱۴۵ – إبراهیم بن جبلة: روی السید عن الصفار فی کتاب فضل

(۱۳۱)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أهل الکساء (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، کتاب کتاب المؤمن للحسین بن سعید (۱)، علی بن أحمد بن الحسین (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، الحسین بن سعید (۱)، محمد بن عیسی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۱۳۲

الدعاء عنه، حدیث أمر المنصور إیاه أن یجیء بمولانا الصادق (علیه السلام) ودعواته لدفع شره، وقول اللعین له: یا بن جبلة، قم إلیه فضع فی عنقه ثیابه ثم ائتنی به سحبا. وفیه استحیاؤه عن ذلک وأخذه بکمه، وقوله له: اصنع ما أمرت به، وقوله: لا والله لا أفعل ولو ظننت أنی أقتل...

الخ. کمبا ج ۱۱ ص ۱۶۱، وکتاب الدعاء ص ۱۴۶، وجد ج ۴۷ ص ۱۹۲، وج ۹۴ ص ۲۸۲.

۱۴۶ – إبراهیم بن جبیر: لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن شریح الحضرمی فی کتابه عنه، عن جابر، روایات.

۱۴۷ – إبراهیم جروقة: یأتی مع أبیه الحسن بن عبید الله.

۱۴۸ – إبراهیم الجزیری أو الجریری: من أصحاب الباقر (علیه السلام). قیل: هو والد سفیان.

۱۴۹ – إبراهیم بن جعفر بن الحسن المثنی: لم یذکروه. ابنه جعفر وأبوه وحفیده عبد الله بن جعفر، یأتون إن شاء الله.

۱۵۰ – إبراهیم بن جعفر بن عبد الصمد العاملی الکرکی: الفضائل، کما تقدم فی إبراهیم بن أنس، وجد ج ۳۸ ص ۵، وج ۶۸ ص ۱۳۳، وکتاب الإیمان ص ۱۳۷، وکمبا ج ۹ ص ۲۶۱.

۱۵۲ – إبراهیم بن جعفر العسکری: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن عبید بن الهیثم الأنماطی، کتاب العشرة ص ۱۹۲، وجد ج ۷۵ ص ۲۷۱. وبهذا الإسناد عنه، عنه روایة أخری. کمبا ج ۲۳ ص ۵۵، وجد ج ۱۰۳ ص ۲۳۸، وج ۷۶

ص ۶۰، وکتاب العشرة ص ۲۵۹.

۱۵۳ - إبراهیم بن جعفر بن محمود الأنصاری المدنی: من أصحاب

(۱۳۲)

مفاتیح البحث: عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، إبراهیم بن جعفر بن عبد الصمد (۱)، إبراهیم بن جعفر بن محمود (۱)، إبراهیم الجزیری (۱)، جعفر بن محمد بن شریح (۱)، جعفر بن الحسن (۱)

صفحه ۱۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۳۳

الصادق (علیه السلام).

۱۵۴ - إبراهیم الجعفی: من أصحاب الصادق (علیه السلام). روی عنه ابنه محمد. کما روی علی بن الحکم،، عن کامل بن محمد، عن محمد بن إبراهیم الجعفی، عن أبیه عن الصادق (علیه السلام). روضة الکافی ح ۳۸۴، وهو إبراهیم بن محرز الآتی.

۱۵۵ - إبراهیم الجمال: لم یذکروه. هو الذی استأذن علی علی بن یقطین الوزیر فلم یأذن له، فلما حج علی بن یقطین ورد المدینة لم یأذن له مولانا الکاظم (صلوات الله علیه) لذلک وقال: أبی الله أن یشکر سعیک أو یغفر لک إبراهیم الجمال، فلما جاء اللیل رکب نجیبا بأمر الإمام فجاء به من البقیع إلی الکوفة علی باب إبراهیم، فوضع خده علی الأرض وآلی إبراهیم أن یطأ خده، وأرضاه ورجع فی اللیل إلی المدینة فقبله الإمام، وفی هذه دلالة علی حسنه وکماله. کمبا ج ۱۱ ص ۲۵۶، وجد ج ۴۸ ص ۸۵.

۱۵۶ - إبراهیم الجنید: لم یذکروه. له کتاب الأولیاء، نقل منه الثقفی فی کتاب الغارات ص ۸۱۲.

۱۵۷ - إبراهیم الحارثی: هو ابن زیاد الآتی.

۱۵۸ - إبراهیم الحذاء: روی عنه أحمد بن محمد بن عیسی، عن فضیل بن عثمان. الاستبصار ج ۲ حدیث ۹۷۱. وفی یب ج ۵ ص ۲۲۵ باب الذبح، روی عنه أحمد بن محمد بن عیسی، عن فضیل عن عثمان.

وروی أحمد بن محمد، عنه، عن أحمد بن عبد الله الأسدی. الکافی ج ۶ باب الخلال ص ۳۷۶.

وفی الکافی ج ۲ ص ۲۶۴ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن محمد بن صغیر، عن جده شعیب، عن المفضل. وروی محمد بن علی، عن إبراهیم الحذاء، عن محمد بن صغیر، عن جده شعیب، عن أبی عبد الله (علیه السلام). ص ۲۵۰.

(۱۳۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، مقبرة بقیع الغرقد (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أحمد بن عبد الله الأسدی (۱)، محمد بن إبراهیم الجعفی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۳)، إبراهیم الحارثی (۱)، إبراهیم الحذاء (۲)، إبراهیم الجعفی (۱)، إبراهیم بن محرز (۱)، علی بن یقطین (۱)، علی بن الحکم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، کامل بن محمد (۱)، محمد بن صغیر (۲)، محمد بن علی (۱)، الشکر (۱)، الحج (۱)، الذبح (۱)

صفحه ۱۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۳۴

۱۵۹ - إبراهیم الحربی: یأتی فی أحمد بن محمد بن عبد الله.

۱۶۰ - إبراهیم بن الحرث: لم یذکروه. روی الحسن بن محبوب، عنه، عن أبی بصیر، عن الصادق (علیه السلام). دلائل الطبری ص

.۲۹۳

۱۶۱ – إبراهیم الحزام الحریری: لم یذکروه. روی الطب ص ۶۴ عنه، عن محمد بن أبی نصر، عن ثعلبة، روایة دفع للضعف عن القلب والبدن. کمبا ج ۱۶ ص ۴۴، وج ۱۴ ص ۸۳۴، وجد ج ۷۶ ص ۱۹۴، وج ۶۶ ص ۱۰۱.

۱۶۲ – إبراهیم الحسن الأزدی: لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام). کمبا ج ۸ ص ۵۸۶.

۱۶۳ – إبراهیم بن الحسن بن إبراهیم بن محمد بن سلیمان: والد أحمد الآتی فیه نسبه.

۱۶۴ – إبراهیم بن حسن الجعفری: لم یذکروه. وقع فی طریق الطب ص ۱۳۵ عن محمد بن الجهم، عنه، عن الصادق (علیه السلام). ونقله کمبا ج ۱۴ ص ۸۵۴، وجد ج ۶۶ ص ۱۹۲. ورواه فی المستدرک ج ۳ ص ۱۱۷ مثله.

۱۶۵ – إبراهیم بن الحسن بن الجمهور أبو الفتوح: لم یذکروه. هو إمامی حسن، کان من شیوخ الشیعة. روی الشیخ الطوسی فی مجالسه عن المفید، عنه قال: حدثنی أبو بکر المفید الجرجرائی (أو الجرجانی) فی شهر رمضان سنة ست وسبعین وثلاثمأة ... الخ. وذکر حدیث المعمر المغربی أبی الدنیا، کما فی کمبا ج ۱۳ ص ۶۹ وج ۲۲ ص ۲۶، وج ۲۳ ص ۴۸، وکتاب العشرة ص ۴۹، وکتاب الطهار ص ۱۰۶، وجد ج ۵۱ ص ۲۶۰، وج ۱۰۰ ص ۱۹۰، وج ۱۰۳ ص ۲۰۶، وج ۷۴ ص ۱۷۷، وج ۸۱ ص ۶۸. وبعض أجزاء الحدیث فی

(۱۳۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، أبو بصیر (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن الحسن (۲)، إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن أبی نصر (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الحرب (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۱۳۵

جد ج ۲ ص ۱۶۰، وکمبا ج ۱ ص ۱۱۲.

۱۶۶ – إبراهیم بن الحسن بن الحسن المجتبی (علیه السلام) الملقب بالغمر لکثرة جوده: یروی عن أمه فاطمة بنت الحسین (علیه السلام)، عن أبیه الحسین (علیه السلام)، کما تقدم فی حفیدیه إبراهیم بن أحمد بن إبراهیم، وإبراهیم بن إسماعیل بن إبراهیم. وأخوه الحسن المثلث. وابنه إسماعیل الملقب بدیباج الأکبر، یأتون.

ولقب بالغمر لجوده، ویقال له: المظلوم، والشبیه، لأنه أشبه رجل برسول الله (صلی الله علیه وآله)، انتهت الرئاسة الدینیة والدنیویة إلی بیته، وروی الحدیث وکان سیدا شریفا، وکان السفاح یکرمه، وله فضائل کثیرة ومحاسن شهیرة، توفی فی حبس المنصور سنة ۱۴۵. وله ۶۹ عام.

وأولاده: یعقوب، ومحمد الأکبر، ومحمد الأصغر، وإسحاق، وعلی، وإسماعیل، ورقیة، وخدیجة، وفاطمة وحسنة، وأم إسحاق.

وأحفاده من إسماعیل الدیباج ومحمد الأصغر. ولکماله وحسنه لقب بالدیباج الأصغر، قتله المنصور.

ویحتمل قویا اتحاده مع إبراهیم بن الحسن الراوی عن فاطمة بنت الحسین (علیه السلام)، عن أسماء بنت عمیس، الواقع فی طریق مشیخة الصدوق فی الفقیه عن عبد الله بن موسی، عنه، عنها، عن أسماء...

الخ.

۱۶۷ – إبراهیم بن الحسین: روی عن أبی عبد الله (علیه السلام).

وروی عنه ابن بکیر. الکافی ج ۴ ص ۳۷۲. المحرم یتزوج أو یزوج. وکذا فی یب ج ۵ ص ۳۲۹.

وفی الکافی - ج ۱ ص ۴۷۲ باب مولد الصادق (علیه السلام) - بإسناده، عن عبد الله بن أحمد، عنه، عن وهب بن حفص. ۱۶۸ - إبراهیم بن الحسن بن الحسن بن الحسن المجتبی (صلوات الله

(۱۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إبراهیم بن إسماعیل بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن الحسین (۱)، إبراهیم بن الحسن (۳)، إبراهیم بن أحمد (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أسماء بنت عمیس (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، وهب بن حفص (۱)، محمد الأصغر (۲)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الظلم (۱)

صفحه ۱۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۳۶

وسلامه علیه): وقد یعبر عنه بإبراهیم بن الحسن المثلث.

۱۶۹ - إبراهیم بن الحسن بن خاتون: الشیخ العاملی، فاضل، صالح، خیر، من معاصری الشیخ الحر العاملی، والظاهر اتحاده مع ابن الحسن بن علی الآتی.

۱۷۰ - إبراهیم بن الحسن بن راشد: لم یذکروه. روی عن ابن یقطین معجزة مولانا الإمام الکاظم (صلوات الله علیه). دلائل الطبری ص ۱۵۸، وکمبا ج ۱۱ ص ۲۴۸، وجد ج ۴۸ ص ۵۹.

ویظهر منه حسنه لإظهار ابن یقطین ذلک السر علیه.

۱۷۱ - إبراهیم بن الحسن الرافعی: لم یذکروه. روی عن أبیه، عن زینب بنت أبی رافع، عن فاطمة الزهراء (صلوات الله وسلامه علیها). دلائل الطبری ص ۳.

۱۷۲ - إبراهیم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی (صلوات الله علیه): لم یذکروه. تزوج سیدة حسینیة وولد له منها إبراهیم وعلی، ومن غیرها زید، نذکرهم فی محالهم.

۱۷۳ - إبراهیم بن الحسن بن شاذان: لم یذکروه. ابنه أحمد وأبوه یأتیان إن شاء الله وإن أباه منسوب إلی جده، وأبوه محمد، کما سیأتی.

۱۷۴ - إبراهیم بن الحسن بن عبید الله بن أبی الفضل العباس (علیه السلام): لم یذکروه. وهو الإمامی الأدیب الفقیه الزاهد، معروف بإبراهیم جروقة. وبنوه الحسن وعلی ومحمد، وأخوه الفضل وحفیده عبد الله، یأتون. وآباؤه حسان.

۱۷۵ - إبراهیم بن الحسن بن عطیة الحناط الدغشی المحاربی: روی عن أبیه، وعنه ابنه علی. ذکره النجاشی فی ترجمة أبیه الحسن.

۱۷۶ - إبراهیم بن الحسن بن علی بن أحمد بن علی بن خاتون العاملی: لم یذکروه. له کتاب قصص الأنبیاء من طرق الشیعة. أعیان

(۱۳۶)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الشیخ الحر العاملی (۱)، إبراهیم بن الحسن بن خاتون (۱)، إبراهیم بن الحسن بن عطیة (۱)، الحسن بن علی بن أحمد (۱)، إبراهیم بن الحسن (۶)، الحسن بن علی (۱)، زید بن الحسن (۱)، الصّلاة (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۱۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۳۷

الشیعة ج ۵ ص ۱۴۴ و ۱۷ -.

۲۷۸ ۱۷۷ - إبراهیم بن الحسن بن علی بن الحسن العسکری: لم یذکروه.

وهو أبو إسحاق الموسوی النقیب، إمامی جلیل، من نقباء الطالبیین. له أولاد وأحفاد، والظاهر أنه إبراهیم بن الحسن بن علی بن المحسن بن إبراهیم العسکر بن موسی أبی سبحة ابن إبراهیم بن موسی الکاظم (صلوات الله علیه). أبو إسحاق، جعله شرف الدولة ابن عضد الدولة نقیب الطالبیین، وهو نقیب النقباء کما ذکره فی المنتهی، ویأتی جده إبراهیم العسکر.

۱۷۸ - إبراهیم بن الحسن بن علی بن عبد الحسین بن النجم السعدی: لم یذکروه. فقیه أدیب من مؤلفاته: رسالة فی المتعة، وقاطعة النزاع فی أحکام الرضاع، ومؤلف فی الرهن، وله شعر کثیر، أعیان الشیعة ج ۵ ص ص ۱۴۴ و ۱۷ - ۲۸۷.

۱۷۹ - إبراهیم بن الحسن بن علی المدنی: لم یذکروه. إمامی من أصحاب الصادق (علیه السلام) سکن الکوفة.

۱۸۰ - إبراهیم بن الحسن بن محمد بن شاذان: یأتی فی ابنه أحمد.

۱۸۱ - إبراهیم بن الحسن المقسمی الطرسوسی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عن عبد الله بن أبی داود السجستانی، عنه، عن بشر بن زادان، عن عمرو بن صبیح، عن جعفر بن محمد، عن آبائه (صلوات الله علیهم)، کمبا ج ۱۷ ص ۱۰۷، وکتاب الکفر ص ۹۲، وجد ج ۷۷ ص ۴۰۴، وج ۷۳ ص ۱۰۰.

وفی المصدر ج ۲ ص ۱۰۷ مثله. وفیه المقیمی بدل المقسمی.

۱۸۲ - إبراهیم بن الحسن الوراق: شیخ إجازة إبراهیم القطیفی. لم.

یذکروه. هو إمامی حسن.

۱۸۳ - إبراهیم بن الحسن بن یزید الهمدانی: لم یذکروه. وقع فی طریق أحمد بن محمد بن عیاش فی المقتضب ص ۸ عن أحمد بن عبید بن

(۱۳۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أعیان الشیعة للأمین (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد بن عیاش (۱)، إبراهیم بن موسی (۱)، إبراهیم بن الحسن (۷)، علی بن المحسن (۱)، أحمد بن عبید (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الرهان (۱)، الرضاع (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۱۴۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۳۸

ناصح، عنه، عن محمد بن آدم، عن أبیه، عن شهر بن حوشب، عن سلمان، الحدیث النبوی (صلی الله علیه وآله) مشیرا إلی أبی عبد الله الحسین (صلوات الله علیه): أنت سید من سادة، وأنت إمام ابن إمام، أخو إمام، أبو أئمة تسعة، وتاسعهم قائمهم إمامهم أعلمهم أحکمهم أفضلهم، کمبا ج ۹ ص ۱۶۲، وجد ج ۳۶ ص ۳۷۲.

۱۸۴ - إبراهیم بن الحسین (صلوات الله علیه): لم یذکروه. هو شهید الطف، کما نقله فی الناسخ عن أبی مخنف. ونقله الفاضل المعاصر عن المناقب، وأعیان الشیعة، مثله.

۱۸۵ - إبراهیم بن الحسین بن إبراهیم الرفاء البصری أبو البقاء: لم یذکروه. هو من مشائخ شیخنا الأجل الطبری فی بشارة المصطفی. روی عنه کثیرا وأرخ قرائته علیه فی سنة ۵۱۶ فراجع إلیه ص ۴ و ۸ و ۹ و ۱۳ و ۲۴ وغیره. وروی عنه وصیة أمیر المؤمنین (علیه السلام) لکمیل المفصلة.

وبالجملة هو أحد شيوخ الإمامية المصنفين على رأس الخمسمئة.

بعض رواياته فى كمبا ج ۱۷ ص ۷۴. وسائر رواياته فى كتاب الإيمان ص ۱۱۳ و ۱۳۳، وجد ج ۷۷ ص ۲۶۶، وج ۶۸ ص ۴۳ و ۱۲۰.

۱۸۶ - إبراهيم بن الحسين الحسينى العقيقى: لم يذكروه. روى الكشى ص ۴۹ عنه رفعه قال: سئل قنبر: مولى من أنت؟ قال: أنا مولى من ضرب بسيفين، وطعن برمحين، وصلى القبلتين، وبايع البيعتين، وهاجر الهجرتين، ولم يكفر بالله طرفة عين، أنا مولى صالح المؤمنين، ووارث النبيين، وخير الوصيين - إلى آخر ما قال - كمبا ج ۹ ص ۶۳۲، وجد ج ۴۲ ص ۱۳۳.

۱۸۷ - إبراهيم بن الحسين بن ظهير: لم يذكروه. وقع فى طريق النعمانى - فى كتاب غيبته - عن عبيد الله بن موسى، عن بعض رجاله، عنه، عن إسماعيل بن عياش، عن الأعمش. كمبا ج ۱۳ ص ۱۳ ص ۱۰، وجد ج ۵۱ ص ۳۹.

(۱۳۸)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۳)، كتاب أعيان الشيعة للأمين (۱)، إبراهيم بن الحسين (۳)، عبيد الله بن موسى (۱)، إسماعيل بن عياش (۱)، شهر بن حوشب (۱)، الضرب (۱)، الصّلاة (۱)، الوصية (۱)

صفحه ۱۴۹

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۱۳۹

۱۸۸ - إبراهيم بن الحسين بن على بن الحسين بن أمير المؤمنين (عليهم السلام) أبو على المدنى: من أصحاب الصادق (عليه السلام). نزل الكوفة، ويقال له: أبو الفوارس. روى عنه ابنه عبد الله، وكذا ابن أخيه يحيى بن سليمان بن الحسين، كما يأتى فى سليمان. وذكره كمبا ج ۱۱ ص ۴۶، وجد ج ۴۶ ص ۱۶۷.

۱۸۹ - إبراهيم بن الحسين بن على بن مهران بن ديزيل الكسائى الهمدانى:

لم يذكروه. أبو إسحاق محدث..

۱۹۰ - إبراهيم بن الحسين الكسائى: لم يذكروه وقع فى طريق السيد فى الاقبال ص ۴۵۹ عن عبد الله بن أحمد بن جعفر الشيبانى، عن عبد الرحمن الحسين الأسدى، عنه، عن الفضل بن دكين ... الخ.

والظاهر اتحاده معه سابقه.

۱۹۱ - إبراهيم بن الحسين بن محمد بن محمود الحسينى المرعشى الآملى الأصفهانى: لم يذكروه. وهو محدث فقيه أصولى متكلم شاعر. له حاشية على الروضة إلى التيمم، وحاشية على المدارك. أعيان الشيعة ج ۵ ص ۱۷۸.

۱۹۲ - إبراهيم بن الحسين الهمدانى: عن المرتضى فى عيون المعجزات عده من الخاصة. يروى عن إسحاق بن إبراهيم، عن عبد الغفار بن القاسم، عن الصادق (عليه السلام) حديث الجام.

۱۹۳ - إبراهيم بن الحسين بن يحيى: لم يذكروه. روى محمد بن عيسى، عن فضالة، عنه عن أبيه انه لذعته قملة النسر فأصابه وجع شديد، فشكا إلى مولانا الصادق (صلوات الله عليه) فعلمه دعاه لدفعه.

كتاب الدعاء ص ۲۲۰، وجد ج ۹۵ ص ۱۴۴، والطب ص ۱۲۰.

۱۹۴ - إبراهيم بن الحصين الأسدى: لم يذكروه. هو من شهداء الطف، كما عن المناقب وأعيان الشيعة ونفس المهموم والناسخ. وكان من

(۱۳۹)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، يوم عاشوراء (۱)، كتاب أعيان الشيعة للأمين (۲)، مدينة الكوفة

(۱)، إبراهیم بن الحسین بن علی (۲)، عبد الغفار بن القاسم (۱)، إبراهیم بن الحسین (۴)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، یحیی بن سلیمان (۱)، سلام أبو علی (۱)، أبو الفوارس (۱)، الفضل بن دکین (۱)، التیمّم (۱)

صفحه ۱۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۴۰

الشجعان، وقاتل قتالا شدیدا حتی قتل منهم خمسین رجلا أو أربعة وثمانین، حتی استشهد بین یدیه. وهو من الذین ذکرهم الحسین (علیه السلام) حین الاستنصار، فقال: یا أسد الکلبی، یا إبراهیم بن الحصین ... الخ. نقله أبو مخنف فی مقتله. وفی بعض النسخ إبراهیم بن حضین بن المنذر.

۱۹۵ - إبراهیم الحضرمی: من أصحاب موسی الکاظم (علیه السلام). روی عنه ابنه علی، کما فی یب باب الزیادات من المزار.

ورواه التهذیب ج ۶ ص ۱۰۹، والکافی ج ۴ ص ۳۱۶، وکمبا ج ۲۲ ص ۲۹۴، وجد ج ۱۰۲ ص ۲۵۵.

۱۹۶ - إبراهیم بن حفص بن عمر العسکری: لم یذکروه. له أصل، وقع فی شریق الشیخ فی أمالیه عن جماعة، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن عبد الله بن الهیثم الأنماطی، عن الحسین عن علوان. کتاب الدعاء ص ۴۸، وکمبا ج ۶ ص ۱۶۳، وجد ج ۹۳ ص ۳۳۹، وج ۱۶ ص ۲۸۷.

وفی أمالیه ج ۲ ص ۲۴۱ بهذا الاسناد عن عبید بن الهیثم الأنماطی، عن الحسن بن سعید النخعی، حدیث شریف مفصل فی الفضائل، ونقله جد ج ۳۹ ص ۱۹۶، وغیر ذلک فی الأمالی ج ۲ ص ۱۱۸. إلی غیر ذلک مما یأتی فی عبید.

۱۹۷ - إبراهیم بن الحکم بن ظهیر الفزاری: أبو إسحاق ابن صاحب التفسیر عن السدی. له کتب: منها کتاب الملاحم، وکتاب الخطب، قاله النجاشی وغیره. رواها یحیی بن زکریا بن شیبان، وعد مجهولا، لکن یستفاد حسنه وکماله من روایاته الشریفة.

منها ما رواه الصدوق فی أمالیه ص ۲۰۹ مسندا، عن موسی بن عمران النخعی، عنه، عن عمرو بن جبیر، عن أبیه، عن الباقر (علیه السلام) الحدیث النبوی (صلی الله علیه وآله) وفی الفضائل، منها قوله (صلی الله علیه وآله): إن علیا لیس بظلام، ولم یخلق علی للظلم، وإن

(۱۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، عبد الله بن الهیثم (۱)، إبراهیم بن الحکم (۱)، إبراهیم الحضرمی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن عمران (۱)، الحسن بن سعید (۱)، عمرو بن جبیر (۱)، حفص بن عمر (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۱)

صفحه ۱۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۴۱

الولایة من بعدی لعلی والحکم حکمه، والقول قوله، لا یرد حکمه وقوله وولایته إلا کافر، ولا یرضی بحکمه وقوله وولایته إلا مؤمن ...الخبر کمبا ج ۹ ص ۲۸۴، وجد ج ۳۸ ص ۱۰۱.

ومنها ما رواه الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۱۲۷ باسناده، عن حسین بن نصر بن مزاحم المنقری، عنه، عن أبیه، عن منصور بن سابور الترجمی، عن عبد الله بن بریدة، عن أبیه بریدة بن حصیب الأسلمی، عن النبی (صلی الله علیه وآله) الحدیث القدسی: علی رایة الهدی، وإمام أولیائی، ونور من أطاعنی، وهو الکلمة التی ألزمتها المتقین، فمن أحبه فقد أحبنی، ومن أبغضه فقد أبغضنی، فبشره بذلک ... الخبر. کما ج ۹ ص ۲۸۸، وجد ج ۳۸ ص ۱۲۰.

ومنها ما فی یر: عن أبی الفضل العلوی، عن سعد بن عیسی، عنه، عن أبیه، حدیث سلیمان الفارسی، عن أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه) قال: سمعته یقول: عندی علم المنایا والبلایا والوصایا، والأنساب الأسباب وفصل الخطاب، ومولد الاسلام وموارد الکفر، وأنا صاحب المیسم، وأنا الفاروق الأکبر، وأنا صاحب الکرات ودولة الدول، فاسألونی عما یکون إلی یوم القیامة، وعما کان علی عهد کل نبی بعثه الله، کمبا ج ۹ ص ۴۲۴.

وبعض ذلک فی ج ۱۳ ص ۲۳۰، وجد ج ۳۹ ص ۳۴۵، وج ۵۳ ص ۱۱۹.

کنز: بإسناده عن محمد بن مروان، عنه، عن أبیه، عن السدی، عن عبد خیر، عن علی (علیه السلام) حدیث آیة النجوی. کمبا ج ۹ ص ۷۲، وجد ج ۳۵ ص ۳۸۰.

یر: أبو الفضل العلوی، عن سعید بن عیسی، عنه، عن أبیه، حدیث تفسیر المتوسمین بالنبی وأمیر المؤمنین والأئمة من ذریته (علیهم السلام) إلی یوم القیامة. جد ج ۱۷ ص ۱۴۷، وکمبا ج ۶ ص ۲۲۹.

(۱۴۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، یوم القیامة (۲)، الحدیث القدسی (۱)، عبد الله بن بریدة (۱)، محمد بن مروان (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، البلاء (۱)، البغض (۲)، البعث، الإنبعاث (۱)

صفحه ۱۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۴۲

یر: أبو الفضل العلوی، عن سعید بن عیسی الکریزی البصری، عنه، عن أبیه، حدیث سلمان فی أن أمیر المؤمنین (علیه السلام) عنده علم الکتاب، وهو الوسیلة إلی الله ورسوله، جد ج ۳۵ ص ۴۳۲، وکمبا ج ۹ ص ۸۲.

فر: بإسناده، عن الفضل بن یوسف، عنه، عن أبیه، عن السدی، تفسیر قوله: (فإما نذهبن بک بک فإنا منهم منتقمون) بعلی بن أبی طالب (علیه السلام). کمبا ج ۹ ص ۸۷، وجد ج ۳۶ ص ۲۳. الزخرف:

.۴۱

روایات محمد بن أورمة عنه، عن أبیه، خطبات الأئمة (علیهم السلام) فی التوحید. کمبا ج ۱۴ ص ۱۹، وج ۲ ص ۹۳ مکررا، وجد ج ۳ ص ۲۹۸ و ۳۰۰، وج ۵۷ ص ۸۰.

روایة إبراهیم بن سلیمان بن حیان، عنه، عن عبد الرحمن الیشکری، فی کمبا ج ۲۰ ص ۱۲۴، وجد ج ۹۷ ص ۸۸.

وروایة الحسین بن أورمة عنه فیه ص ۷۵.

۱۹۸ - إبراهیم بن حماد بن عمر أبو إسحاق النهاوندی: لم یذکروه.

هو من مشایخ الصدوق.

روی عن أحمد بن محمد بن أبی الخضیب، وعنه محمد بن عمر بن علی بن عبد الله البصری، کمبا ج ۱۴ ص ۶۹۸، وجد ج ۶۴ ص ۱۴۰.

۱۹۹ - إبراهیم بن حماد القاضی: لم یذکروه. روی أبو الفضل الشیبانی، عنه عن الحسین بن عرفة. دلائل الإمامة للطبری ص ۷.

۲۰۰ - إبراهیم بن حماد الکوفی: له کتاب، رواه عنه حمید بن زیاد، عن أحمد بن میثم والقاسم بن إسماعیل، کما یستفاد من کلام النجاشی والشیخ.

(۱۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)،

یوم عرفة (۱)، أبو إسحاق النهاوندی (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، إبراهیم بن حماد (۳)، علی بن أبی طالب (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن یوسف (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن أورمة (۱)، أحمد بن میثم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عمر (۱)

صفحه ۱۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۴۳

۲۰۱ - إبراهیم بن حمدان: هو ابن محمد بن خلف الآتی.

۲۰۲ - إبراهیم بن حمزة العتوی: لم یذکروه. سمع الصدوق (علیه السلام) وروی عنه، کما عن المفید، ونقله فی المستدرک ج ۱ ص ۵۷۲.

۲۰۳ - إبراهیم بن حمزة الزبیری: لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ ص ۳۹ عن الحسن بن محمد بن یحیی العلوی، عن جده، عن الزبیر بن أبی بکر، عنه، عن إبراهیم بن علی الرافعی، عن أبیه، عن جدته بین أبی رافع.

۲۰۴ - إبراهیم بن حمویه: روی الصدوق فی العیون باب ۲۸ فی الصحیح عن محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران الأشعری، عنه، عن محمد بن عیسی الیقطینی، عن مولانا الرضا (علیه السلام) قال: فی الدیک الأبیض خمس خصال ... الخ. کتاب الاخلاق ص ۱۹۸ و ۲۰۰، وکتاب الصلاة ص ۵۱، وجد ج ۷۱ ص ۳۴۲ و ۳۵۲، وج ۸۳ ص ۲۲، وج ۱۰۳ ص ۲۱۸.

ولعله إلی هذا أشار الوحید فی محکی التعلیقة، حیث قال: روی عنه محمد بن أحمد بن یحیی، ولم تستثن روایته، وفیه إشعار بالاعتماد علیه.

انتهی.

۲۰۵ - إبراهیم بن حمید: لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز - فی کفایة الأثر فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر (صلوات الله علیهم) - عن عبد الغفار بن کثیر، عنه، عن أبی هاشم، حدیث نعثل الیهودی ومسائله المفصلة عن رسول الله (صلی الله علیه وآله) فی التوحید، وأسماء أوصیائه وفضائلهم. کمبا ج ۹ ص ۱۳۹، وجد ج ۳۶ ص ۲۸۳.

۲۰۶ - إبراهیم بن حنان الأسدی: الکوفی: نزل واسط، وذکره الشیخ فی رجاله ص ۱۰۲ من أصحاب مولانا الباقر صلوات الله علیه.

وفی الکافی ج ۲ ص ۵۶۲ باب الدعاء للکرب عن العدة، عن أحمد بن

(۱۴۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، محمد بن عیسی الیقطینی (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، إبراهیم بن حمویه (۱)، إبراهیم بن حنان (۱)، إبراهیم بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن خلف (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۴۴

محمد، عن بعض أصحابه، عن إبراهیم بن حنان، عن علی بن سورة، عن سماعة ... الخ.

۲۰۷ - إبراهیم بن حیان الواسطی: عده الشیخ فی رجاله ص ۱۴۶ بهذا العنوان فی أصحاب الصادق صلوات الله علیه.

وفی إرشاد المفید ص ۱۶ فی النسخ المتعددة بإسناده، عن محمد بن عبد الحمید، عن عمرو بن عبد الغفار الفقیمی قال: أخبرنی

إبراهيم بن حيان، عن أبى عبد الله مولى بنى هاشم، الحديث النبوى فى فضائل أمير المؤمنين (عليه السلام).

وروى على بن هاشم بن البريد، عنه، عن أبى جعفر (عليه السلام. بشا ص ۲۳۶.

وروايته عن أم جعفر - امرأة محمد بن الحنيفة - عن أسماء بنت عميس، فيه ص ۲۶۷.

۲۰۸ - إبراهيم الخارقى: من أصحاب الصادق (عليه السلام). روى عنه ابن محبوب، كما يأتى فى إبراهيم بن زياد.

۲۰۹ - إبراهيم بن خالد: روى ابنا بسطام فى الطب ص ۲۴ و ۶۷ عنه، عن إبراهيم بن عبد ربه روايتين، الطب: عنه، عن زرعة، عن سماعة، رواية أخرى، كمبا ج ۱۴ ص ۵۱۱، وجد ج ۶۲ ص ۱۰۱.

۲۱۰ - إبراهيم بن خالد العطار العبدى: من أصحاب الصادق (عليه السلام). له كتاب رواه حميد بن زياد، عن ابن نهيك، عنه. له روايات ذكر مواضعها العلامة الخوئى فى رجاله.

۲۱۱ - إبراهيم بن خالد القطان: لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى ج ۳ ص ۲۵۰. باب نوادر كتاب الجنائز عن محمد بن عبد الجبار، عن أبى محمد الهذلى، عنه، عن محمد بن منصور الصيقل، عن أبيه، عن الصادق (عليه السلام).

(۱۴۴)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، إبراهيم بن حيان الواسطى (۱)، إبراهيم بن خالد العطار (۱)، إبراهيم بن خالد القطان (۱)، على بن هاشم بن البريد (۱)، إبراهيم بن عبد ربه (۱)، إبراهيم الخارقى (۱)، إبراهيم بن حنان (۱)، إبراهيم بن خالد (۱)، محمد بن منصور الصيقل (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، أسماء بنت عميس (۱)، بنو هاشم (۱)، حميد بن زياد (۱)، على بن سورة (۱)، عبد الحميد (۱)، الطب، الطبابة (۲)، الجنازة (۱)

صفحه ۱۵۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۱۴۵

۲۱۲ - إبراهيم بن خالد الحلوانى الواسطى: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۱۱۴ و ۱۱۵ عن القاسم بن إبراهيم القنطرى، عنه، عن محمد بن خلف العسقلانى، رواية الاقتداء بالخمسة الطيبة الطاهرة (عليهم السلام).

۲۱۳ - إبراهيم الخضرى: هو ابن محمد بن خلف الآتى.

۲۱۴ - إبراهيم بن خضيب الأنبارى: من أصحاب أبى محمد العسكرى (عليه السلام).

روى كش: عن أحمد بن على - يعنى ابن كلثوم - عن إسحاق - يعنى ابن محمد البصرى - عنه عن أبى محمد العسكرى صلوات الله عليه، كما فيه ط جديد ح ۱۰۸۵. روى كتاب أبى عون الأبرش إلى أبى محمد العسكرى (عليه السلام فى شقه (عليه السلام) ثوبه فى مصيبة أبيه أبى الحسن الهادى (عليه السلام).

۲۱۵ - إبراهيم بن الخطاب الفراء: روى عن أبى عبد الله صلوات الله عليه مرفوعا. وروى عنه إبراهيم بن محمد الثقفى، عن على بن المعلى. علل الصدوق ج ۲ باب ۲۲۲ ص ۴۶۵ ح ۱۵. ومثله الكافى ج ۶ ص ۵۳۲، الاخلاف ص ۱۹۲. وسن: ج ۲ ص ۶۲۳ لكن فيه إبراهيم بن الخطاب بن الفراء. وذكرنا بعض هذه الرواية فى قول.

۲۱۶ - إبراهيم بن داحة: أبوه سليمان سيأتى.

۲۱۷ - إبراهيم بن داود بن على بن يعقوب اليعقوبى: من أصحاب الجواد والهادى صلوات الله عليهما. وإخوته: جعفر، والحسين، وسليمان، وسليم، وجدهم على بن يعقوب بن الحسين الهاشمى، يأتون. وفى قاموس الرجال:

أخوه جعفر وموسى وعلى والحسين ... الخ.

روی إبراهیم هذا، عن أخیه سلیم، عن بعض أصحابنا، عن أبی

(۱۴۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم بن الخطاب (۲)، القاسم بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن داود (۱)، إبراهیم بن خالد (۱)، إبراهیم بن خضیب (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن المعلی (۱)، علی بن یعقوب (۲)، أحمد بن علی (۱)، محمد البصری (۱)، محمد بن خلف (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۴۶

عبد الله (علیه السلام). وروی عنه السندی بن الربیع کما فی یب ج ۶ ص ۳۷۷. باب المکاسب الحدیث ۱۱۰۲.

۲۱۸ - إبراهیم الدهقان: ذکره الشیخ فی رجاله من أصحاب الهادی صلوات الله علیه، ولا أدری، لم لم یذکره العلامة الخوئی دام ظله؟

۲۱۹ - إبراهیم الدیزج: لم یذکروه بعثه المتوکل لتغیر قبر الحسین (علیه السلام). کمبا ج ۱۰ ص ۲۹۵ و ۲۹۷، وجد ج ۴۵ ص ۳۹۴.

۲۲۰ - إبراهیم بن دیزیل: لم یذکروه. له کتاب صفین. إثبات الهداة للشیخ الحرج ۴ ص ۱۰۷.

۲۲۱ - إبراهیم بن راحة: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید - فی أمالیه مجلس ۱۹ - عن أحمد بن محمد بن سنان، عنه و عبد الکریم بن عمرو معا، عن میسر، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه، حدیث أن من لا یعصی الله فی أمره ونهیه، ولکن یبرأ من الشیعة علی ذلک الامر، أنه فی النار، وأما من یدین الله بالولایة ویعصی ویجتنب الکبائر فهو فی الجنة.

۲۲۲ - إبراهیم بن رجاء أخی طربال: لم یذکروه. سمع من أبی عبد الله (علیه السلام) وروی عنه، کما فی کتاب الغایات.

۲۲۳ - إبراهیم بن رجاء الجحدری أبو إسحاق الثعلبی البصری: ثقة بالانفاق، له کتب: منها کتاب الفضائل، رواه علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه بکتابه.

وقیل: إن له کتاب مجلس یصف فیه أبا محمد العسکری صلوات الله علیه.

۲۲۴ - إبراهیم بن رجاء الشیبانی أبو إسحاق المعروف بابن أبی هراسة:

وهراسة أمة عامی. روی عن الحسن بن علی بن الحسین، وعبد الله بن محمد ابن عمر بن علی، وجعفر بن محمد. وله عن جعفر نسخة. هکذا ذکره النجاشی.

(۱۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب الفضائل لشاذان بن جبرئیل القمی (۱)، إبراهیم بن رجاء الشیبانی (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، إبراهیم بن رجاء الجحدری (۱)، الحسن بن علی بن الحسین (۱)، إبراهیم الدهقان (۱)، ابن أبی هراسة (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، سندی بن الربیع (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عمر بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الثعلبی (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

صفحه ۱۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۴۷

وأما الشیخ فی رجاله قال فی باب أصحاب الصادق صلوات الله علیه:

إبراهيم بن رجاء أبو إسحاق المعروف بابن هراسة الشيباني الكوفي. وذكره أيضا في باب من لم يرو عنه مقتصرا على قوله: إبراهيم بن هراسة. وقال في ست:

إبراهيم بن هراسة له كتاب، ثم ذكر طريقه إليه.

وفي بشا ص ۵۱ بإسناده، عن علي بن الحسن (الحسين كما في البحار) ابن عمر بن علي بن الحسين، عنه، عن الصادق (عليه السلام) حديث تفسير قوله (صلى الله عليه وآله): من كنت مولاه فعلي مولاه. وتفسيره بأولويته بالمؤمنين من أنفسهم لا أمر لهم معه، مثل أولوية الله ورسوله. جد ج ۳۷ ص ۲۲۱، وكمبا ج ۹ ص ۲۲۹.

۲۲۵ - إبراهيم بن رجاء المقرى: لم يذكروه. روى عن أحمد بن عامر الطائي، كما عن الخطيب.

۲۲۶ - إبراهيم بن رستم: لم يذكروه. وقع في طريق الصدوق كما يأتي في إبراهيم بن محمد بن يوسف.

۲۲۷ - إبراهيم بن رياح، لم يذكروه. الطب ص ۶۳ عنه، عن فضالة. كمبا ج ۱۴ ص ۸۳۲، وجد ج ۶۶ ص ۹۵ ورواه الوسائل ج ۱۷ ص ۹۰ عنه مثله.

۲۲۸ - إبراهيم بن ريان: لم يذكروه. وقع في طريق ابن قولويه القمي - في كامل الزيارة ص ۳۰۴ - عن سعد - يعني ابن عبد الله - عنه، عن يحيى بن الحسن الحسيني، حديث فضل زيارة مولانا الرضا (عليه السلام). ورواه في البحار لكن فيه إبراهيم بن الزيات. جد ج ۱۰۲ ص ۱۰۲ ص ۴۱، وكمبا ج ۲۲ ص ۲۲۶.

۲۲۹ - إبراهيم بن الزبرقان التيمي الكوفي: عده الشيخ في رجاله من أصحاب الصادق (عليه السلام). وقال: أسند عنه. انتهى.

۲۳۰ - إبراهيم بن الزيات: لم يذكروه. وقع في طريق التهذيب ج ۶

(۱۴۷)

مفاتيح البحث: الإمام علي بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، إبراهيم بن الزيات (۲)، إبراهيم بن الزبرقان (۱)، إبراهيم بن هراسة (۲)، علي بن الحسن (الحسين) (۱)، إبراهيم بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، علي بن الحسين (۱)، ابن قولويه (۱)، الزيارة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۵۸

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ علي النمازي الشاهرودي - ج ۱ - الصفحة ۱۴۸

ص ۱۰۹ ح ۱۹۴ بإسناده، عن الحسن بن علي الدقاق، عنه قال: حدثني محمد بن سليمان زرقان وكيل الجعفري اليماني، عن الإمام الهادي (عليه السلام).

۲۳۱ - إبراهيم بن زياد الحارثي الكوفي: وفي نسخة: الخارفي بالخاء المعجمة والراء المهملة والفاء أو الخارقي بالقاف. عده الشيخ في أصحاب الصادق صلوات الله عليه.

وفي الكافي ج ۲ ص ۱۹۴ باب قضاء حاجة المؤمن عن ابن محبوب، عن إبراهيم الخارقي قال: سمعت أبا عبد الله (عليه السلام...) الخ.

وفي الاستبصار ج ۳ ص ۲۴ باب ما تجوز فيه شهادة النساء عن ابن محبوب، عنه عن أبي عبد الله (عليه السلام).

۲۳۲ - إبراهيم بن زياد أبو أيوب الخزاز الكوفي: عده الشيخ في رجاله من أصحاب الصادق (عليه السلام).

وقال المامقاني: هو الخزاز، بالخاء والزائين المعجمات، بائع الخز. ويأتي في إبراهيم بن عثمان ما يتعلق به، ولعل زيادا هذا جده وأبوه عثمان.

۲۳۳ - إبراهيم بن زياد الكرخي: روى عن أبي عبد الله صلوات الله عليه، وروى عنه محمد بن عبد الله بن خانبة، كما في رجال

النجاشی ص ۲۴۴ ترجمة محمد بن أحمد بن عبد الله بن مهران بن خانبة الکرخی.

وفی الکافی ج ۲ ص ۲۹۲ باب أصول الکفر الحدیث ۱۱ روایة ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله (علیه السلام). والحدیث ۱۲ عن ابن محبوب، عن إبراهیم الکرخی، عن أبی عبد الله (علیه السلام ...) الخ.

والظاهر اتحاده مع ابن أبی زیاد الکرخی المذکور.

وروی الصدوق فی التوحید بإسناده، عن ابن أبی عمیر، عن إبراهیم بن زیاد الکرخی، عن أبی عبد الله (علیه السلام. وفی جد ج ۳ ص ۴، وکمبا ج ۲ ص ۳.

(۱۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب رجال النجاشی (۱)، إبراهیم بن زیاد أبو أیوب (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله بن مهران (۱)، إبراهیم بن زیاد الحارثی (۱)، إبراهیم بن زیاد الکرخی (۱)، محمد بن عبد الله بن خانبة (۱)، الحسن بن علی الدقاق (۱)، إبراهیم الخارقی (۱)، إبراهیم بن عثمان (۱)، إبراهیم الکرخی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۱۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۴۹

وروی فی المعانی ص ۳۹۹ بسند صحیح عن ابن أبی عمیر، عن إبراهیم بن زیاد قال: قال الصادق (علیه السلام): کذب من زعم أنه یعرفنا وهو متمسک بعروة غیرنا. وفی جد ج ۲ ص ۸۳ وکمبا ج ۱ ص ۹۰.

۲۳۴ - إبراهیم بن سالم الخزاز: لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عمر بن ریاح، عنه، عن زکریا بن یحیی، کتاب یوسف بن یعقوب الجعفی.

جش ص ۳۱۴.

۲۳۵ - إبراهیم بن سرحان المتطیب: لم یذکروه. روی الطب ص ۱۰۳ عنه، عن علی بن أسباط. ورواه کتاب الدعاء ص ۲۰۳، وجد ج ۹۵ ص ۷۹.

۲۳۶ - إبراهیم بن سعد: روی عن محمد بن إسحاق، عن الزهری حدیث عام العول فی المواریث. وروی عنه ابنه یعقوب. الکافی ج ۷ ص ۷۹ باب إبطال العول. وکذا فی یب ج ۷ ص ۲۴۸ باب إبطال العول بطریقین عن یعقوب بن إبراهیم بن سعد، عن أبیه، عن محمد بن إسحاق عن الزهری.

لکن رواه الفقیه ج ۴ ص ۲۵۵ والعلل بإسناده عن یعقوب بن إبراهیم بن سعد، عن أبیه قال: حدثنی أبی، عن محمد بن إسحاق، عن الزهری ... الخ. وما بإسناده عن أبی خیثمة، عنه عن أبیه، عن صالح بن کیسان.

حدیث أصحاب الرقیم، کما فی جد ج ۱۴ ص ۴۲۱، وکمبا ج ۵ ص ۴۳۲.

ویأتی فی ابنه یعقوب، ویحتمل اتحاده مع من بعده.

۲۳۷ - إبراهیم بن سعد بن إبراهیم بن عبد الرحمن بن عوف الزهری المدنی: من أصحاب الصادق (علیه السلام) قاله الشیخ فی رجاله.

۲۳۸ - إبراهیم بن سعد بن مالک: روی عن أمیر المؤمنین (علیه السلام) النص علی الأئمة وفضائلهم صلوات الله علیهم رواها عنه ابنه سعد، کمبا ج ۹ ص ۱۵۲ وجد ج ۳۶ ص ۳۳۶.

(۱۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، إبراهیم بن سعد بن إبراهیم (۱)، یعقوب بن إبراهیم بن سعد (۱)، یوسف بن یعقوب الجعفی (۱)، یعقوب بن إبراهیم (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، إبراهیم بن سعد (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، صالح بن کیسان (۱)، علی بن أسباط (۱)، محمد بن إسحاق (۳)، عمر بن ریاح (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الصّلاة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۵۰

وروایته عن أبیه، عن أمیر المؤمنین (علیه السلام) النص علیهم وفضائلهم (علیهم السلام) حلیة الأبرار ج ۱ ص ۵۷۰.

۲۳۹ - إبراهیم بن سعد: روی عمارة بن زید المدنی، عنه یقول:

سمعت محمد بن إسحاق یقول: کان الحسن والحسین صلوات الله علیهما طفلین یلعبان، فرأیت الحسن (علیه السلام) وقد صاح بنخلة فأجابته بالتلبیة وسعت إلیه کما یسعی الولد إلی والده. دلائل الطبری ص ۶۳.

وسائر روایات عمارة بن زید، عنه، عن محمد بن جریر کما فیه ص ۶۴ معجزة المجتبی (علیه السلام). وروی أیضا عنه أنه معجزة مولانا الکاظم (علیه السلام)، کما فیه ص ۱۵۸.

وروی محمد بن علی الجاشی، عنه قال: أخبرنا أبو عروبة، عن سعید بن أبی سعید حدیث معجزة المجتبی (علیه السلام). الدلائل ص ۶۴.

وروی عمارة بن زید، عن إبراهیم بن سعد قال: قلت للصادق (علیه السلام ...) الخ. مدینة المعاجز ص ۳۵۷.

ورواه فی إثبات الهداة ج ۵ ص ۴۵۳ عن کتاب مناقب فاطمة وولدها، عن إبراهیم بن سعد قال: قلت للصادق (علیه السلام ...) الخ.

وروی عمارة بن یزید، عن إبراهیم بن سعد، حدیث معجزة السجاد (علیه السلام) فی واقعة الحرة. الدلائل ص ۸۴. ورواه فی اثبات الهداة ج ۵ ص ۲۵۴ عن کتاب مناقب فاطمة وولدها، عن إبراهیم بن سعد ... الخ.

وروی أبو محمد عنه، عن حکیم بن أسد، معجزة الباقر (علیه السلام)، الدلائل ص ۹۶، ورواه فی مدینة المعاجز ص ۳۲۳ عنه، عنه، عن حکم بن سعد ... الخ.

۲۴۰ - إبراهیم السعدی: هو أبو الحسن بن علی المذکور.

۲۴۱ - إبراهیم بن سعید: روی عمارة بن زید المدنی، عنه، ومحمد بن

(۱۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۲)، أبو الحسن بن علی (۱)، إبراهیم بن سعد (۵)، عمارة بن زید (۴)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن جریر (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۱۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۵۱

مسعر کلیهما عن محمد بن إسحاق صاحب المغازی، معجزة المجتبی (علیه السلام). دلائل الطبری ص ۶۷. رواه کمبا ج ۱۴ ص ۱۵۷، وجد ج ۵۸ ص ۲۷۳.

وروی عنه أیضا قال: رأیت الصادق (علیه السلام ...) الخ.

الدلائل ص ۱۱۳ مکررا، وفیها ثلاث روایات رواها عمارة، عنه ویظهر منها أنه من أصحاب الصادق (علیه السلام)، وکذا مما فی مدینة المعاجز ص ۳۵۷.

وروی عمارة بن یزید، عنه قال: رأیت محمد بن علی الرضا (علیه السلام). وذکر معجزته (علیه السلام الدلائل ص ۲۱۰، وروی عمارة بن زید، عنه قال: کنت جالسا عند محمد بن علی (علیه السلام)، کما فیه مکررا.

وفی إثبات الهداة ج ۵ ص ۴۵۳ عن کتاب مناقب فاطمة وولدها، بإسناده عن إبراهیم بن سعید قال: رأیت الصادق (علیه السلام...) الخ.

وفیه ص ۵۶۷ عنه بإسناده عن إبراهیم بن سعید، معجزة الکاظم (علیه السلام). وفیه ج ۶ ص ۱۹۷ عنه بإسناده، عنه قال: رأیت محمد بن علی الرضا (علیه السلام ...) الخ. وفیه ص ۱۹۸ ثلاث روایات اخر عنه.

نجم: بإسناده عن محمد بن جریر الطبری، بإسناده إلی إبراهیم بن سعید قال: کنت جالسا عند محمد بن علی الجواد (علیه السلام...) الخ.

کمبا ج ۱۲ ص ۱۱۳، وجد ج ۵۰ ص ۵۸.

فظهر مما تقدم کونه من أصحاب الصادق والکاظم والجواد (علیهم السلام)، ولم أظفر إلی الآن علی روایة تدل علی تشرفه بمحضر مولانا علی بن موسی الرضا (علیه السلام)، ولا استبعاد فإنه من وفاة مولانا الصادق (علیه السلام) إلی أول زمان إمامة مولانا الجواد (علیه السلام) ثلاث أو أربع وخمسون سنة.

(۱۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن إسحاق صاحب المغازی (۱)، عمارة بن زید (۱)، محمد بن علی (۱)، الصدق (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۱۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۵۲

۲۴۲ - إبراهیم بن سعید الثقفی: لم یذکروه. له کتاب المعرفة. نقل منه الطبرسی فی إعلام الوری فضل مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام). کمبا ج ۹ ص ۳۵۱ وجد ج ۳۹ ص ۱۸. ولعله ابن محمد بن سعید الآتی.

۲۴۳ - إبراهیم بن سعید الجعفی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه عن محمد بن موسی القرشی، عنه، عن عبد الله البجلی، کمبا ج ۹ ص ۳۰۷، وجد ج ۳۸ ص ۱۹۵.

۲۴۴ - إبراهیم بن سعید الجوهری: وصی المأمون الخلیفة. روی محمد بن إدریس الشامی، عنه عن أنس بن عیاض، عن أبی دجاجة، کما فی ید ص ۲۷۲.

وروی عبد الله بن سعید الإسطخری، عن محمد بن عبد الله بن ارزات الخیاط عنه، عن مأمون عن أبیه هارون الرشید حدیث فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام). حلیة الأبرار ج ۱ ص ۴۰۶.

۲۴۵ - إبراهیم بن سعید المدنی: عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الصادق (علیه السلام)، وقال: أسند عنه.

۲۴۶ - إبراهیم بن سفیان: من أصحاب الأصول التی حکم الصدوق فی أول یه بصحة کتابه، وأنه من الکتب التی علیها المعول وإلیها

المرجع، روی عن مولانا أبی الحسن الرضا (صلوات الله علیه).

روی الصدوق فی یه ج ۲ ص ۳۵۱ باب ما یجوز للمحرم إتیانه، عنه، أنه کتب إلی أبی الحسن علیه السلام: المحرم یغسل یده بأشنان فیه الإذخر فکتب علیه السلام: لا أحبه لک. أقول: یظهر منه نوع عنایة منه (علیه السلام) به.

وفیه ص ۳۹۹ باب من احتضر شوطا، عن الحسین بن سعید، عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن الرضا (علیه السلام ...) الخ. وطریقه إلیه صحیح علی الأقوی، وإن کان فیه محمد بن سنان، لما قد أثبتنا وثاقته.

(۱۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، إبراهیم بن سعید المدنی (۱)، إبراهیم بن سفیان (۱)، عبد الله بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، هارون الرشید (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أنس بن عیاض (۱)، محمد بن إدریس (۱)، محمد بن موسی (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن سعید (۱)، الغسل (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۱۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۵۳

ویروی عنه محمد بن سنان، والحسین بن سعید، وابنه الحسن، والحسن بن علی بن یقطین، عنه، عن داود الرقی. کمبا ج ۲۰ ص ۱۳۴. وجد ج ۹۷ ص ۱۲۵.

۲۴۷ - إبراهیم بن سلام أو سلامة النیشابوری: عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الرضا (علیه السلام)، وقال: إنه وکیل.

وقال العلامة فی صه: وکیل من أصحاب الکاظم (علیه السلام) لم یقل الشیخ فیه غیر ذلک. والأقوی عندی قبول روایته. انتهی.

أقول: عرفت أن الشیخ عده فی باب أصحاب مولانا الرضا (علیه السلام).

۲۴۸ - إبراهیم بن سلمان بن محمد بن سلمان الفارسی: جد الحسن بن علی بن سلمان الآتی.

۲۴۹ - إبراهیم بن سلمة: روی الشیخ - فی غط - عنه، عن أحمد بن مالک، عن حیدر بن محمد، کمبا ج ۱۳ ص ۱۲، وجد ج ۵۱ ص ۵۳.

مکررا.

۲۵۰ - إبراهیم بن سلمة الکنانی: عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الصادق (علیه السلام)، وهذا غیر سابقه لاختلاف الطبقة.

۲۵۱ - إبراهیم بن سلیمان بن أبی داحة المزنی: مولی آل طلحة بن عبید الله أبو إسحاق، کان وجه أصحابنا البصریین فی الفقه والکلام والأدب والشعر، والجاحظ یحکی عنه، قال النجاشی.

وقال الشیخ فی ست: إبراهیم بن سلیمان بن داحة المزنی، مولی آل طلحة، أبو إسحاق، ذکر أنه روی عن أبی عبد الله (علیه السلام)، وکان وجه أصحابنا بالبصرة فقها وکلاما وأدبا وشعرا، والجاحظ یحکی عنه کثیرا، وذکر أنه صنف کتبا ولم نر منها شیئا. انتهی.

۲۵۲ - إبراهیم بن سلیمان البزاز أبو إسحاق: لم یذکروه. روی حمید بن

(۱۵۳)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، یوم عرفة (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، الحسن بن علی بن سلمان (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۳)، إبراهیم بن سلام (۱)، إبراهیم بن سلمة (۲)، الحسین بن سعید (۱)، داود الرقی (۱)،

محمد بن سنان (۱)، حیدر بن محمد (۱)

صفحه ۱۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۵۴

زیاد عنه کتاب عبد الله بن إدریس. ست ص ۱۳۱.

۲۵۳ - إبراهیم بن سلیمان بن حنان: روی حمید بن زیاد عنه أصل إسماعیل بن بکر. ست ص ۳۷. وکتاب الحسن بن زیاد فیه ص ۷۶ وفیه حیان.

۲۵۴ - إبراهیم بن سلیمان بن عبد الله بن خالد النهمی: وقیل تمیمی لما سکن فی بنی تمیم، وهلالی لما سکن فی بنی هلال، ثقة فی الحدیث بالاتفاق، له کتب رواها حمید بن زیاد، واسم جده - علی ما فی ست وصه - عبد أو عبید الله بن حیان النهمی، بالحاء المهملة وتشدید الیاء، کذا ضبطه فی صه.

ولا اعتبار بتضعیف ابن الغضائری بعد توثیق النجاشی والشیخ إیاه، وتبعهما العلامة فی صه، وغیره فی غیره.

۲۵۵ - إبراهیم بن سلیمان بن عبد الله بن العباس بن عبد المطلب: جد إبراهیم بن الفضل الآتی.

۲۵۶ - إبراهیم بن سلیمان الکوفی: روی عن إسحاق بن بشر الأسدی.

بشا ص ۱۵۲.

۲۵۷ - إبراهیم بن سلیمان الهمدانی: لم یذکروه. له کتاب المسائل، روی عن إسماعیل، عن العلاء، عن محمد بن مسلم. إیضاح القاضی نعمان ص ۴۶ و ۱۰۵ و ۱۱۷ و ۱۲۰ و ۱۴۳ و ۱۶۲. ویظهر من الأخیر اتحاده مع سابقه.

۲۵۸ - إبراهیم بن سنان: من أصحاب الصادق (علیه السلام). روی عن أبی مریم عن أبی جعفر (علیه السلام). وروی عنه الحسن بن علی بن النعمان. الکافی ج ۴ ص ۴۰۹ باب الطواف واستلام الأرکان.

الطب: ص ۵۹ عنه، عن أحمد بن محمد الدارمی، عن زرارة، عن الصادق (علیه السلام). ونقله کمبا ج ۱۴ ص ۵۱۶، وجد ج ۶۲ ص ۱۲۲.

(۱۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۵)، عبد الله بن إدریس (۱)، إبراهیم بن الفضل (۱)، إبراهیم بن سنان (۱)، عبد الله بن خالد (۱)، ابن الغضائری (۱)، إسماعیل بن بکر (۱)، الحسن بن زیاد (۱)، حمید بن زیاد (۲)، الحسن بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۱۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۵۵

۲۵۹ - إبراهیم بن السندی: من أصحاب الصادق (علیه السلام). له روایات فی الکافی ویب، ذکر مواضعها العلامة الخوئی فی معجم رجال الحدیث ج ۱ ص ۹۵.

۲۶۰ - إبراهیم بن سهل بن هاشم: روی الشیخ فی الاستبصار ج ۲ ص ۶۰ عنه قال: کنت عند أبی جعفر الثانی (صلوات الله علیه...) الخ.

ورواه الکافی - ج ۱ ص ۵۴۸ باب الفئ والأنفال - عن علی بن إبراهیم، عن أبیه قال: کنت عند أبی جعفر الثانی (علیه السلام...)

الخ. ورواه یب ج ۴ ص ۱۴۰ عن إبراهیم بن هاشم قال: کتت ... الخ.

۲۶۱ - إبراهیم بن سهل (سهل خ ل): لم یذکروه وقع فی طریق الصدوق، عن أحمد بن عبد الله بن نصر، عنه، عن حسان بن أغلب بن تمیم. کمبا ج ۶ ص ۲۹۳، وجد ج ۱۷ ص ۴۰۲.

ولعله الذی لقی مولانا الرضا (صلوات الله علیه)، ورأی المعجزات منه، وأحیی له زوجته، ورزقت منه ولدا بعد الاحیاء. مدینة المعاجز ص ۴۷۶، إثبات الهداة ج ۶ ص ۱۴۹، دلائل الإمامة للطبری ص ۱۸۷.

۲۶۲ - إبراهیم بن سیابة: لم یذکروه. العلل: نقلا من کتاب أبی محمد بن أبی قرة، بإسناده عنه قال: کتب بعض أهل بیتی إلی أبی محمد (علیه السلام) فی صلاة المسافر: أول اللیل صلاة اللیل. کتاب الصلاة ص ۵۷۱، وجد ج ۸۷ ص ۲۱۰ عن الذکری للشهید نقلا من کتاب أبی محمد بن أبی قرة ... الخ.

۲۶۳ - إبراهیم بن سینان بن برازن: روی البرقی فی المحاسن ج ۲ ص ۴۱۱ عن الحسن بن علی بن یقطین، عنه، عن داود الرقی.

۲۶۴ - إبراهیم بن شریح الکندی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل عن موسی بن الحسن، عنه، عن معاویة بن وهب، کمبا ج ۱۴ ص ۶۸۹، وجد ج ۶۴ ص ۱۴۱.

(۱۵۵)

مفاتیح البحث: صلاة اللیل (۱)، صلاة المسافر (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، إبراهیم بن السندی (۱)، إبراهیم بن سهل (۲)، علی بن إبراهیم (۱)، معاویة بن وهب (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، موسی بن الحسن (۱)، داود الرقی (۱)، الزوجة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۵۶

إبراهیم بن شعیب بن میثم الأسدی الکوفی: من أصحاب الصادق (علیه السلام). وروی عبد الله بن القاسم الحضرمی، عنه، عن الصادق (علیه السلام)، کامل الزیارة باب ۲۰ ص ۶۶. ویأتی أبوه.

أقول: ویروی عنه الثقتان الجلیلان عبد الله بن مسکان و عبد الله بن جندب.

۲۶۶ - إبراهیم شعیب الیوسفی الحسنی من ولد موسی الجون: لم یذکروه.

۲۶۷ - إبراهیم بن شعیب: روی علی بن أسباط حدیث بکائه یوم عرفة، ودعاؤه لإخوانه لما سمع من مولانا الصادق (علیه السلام) فضل الدعاء للغیر، کتاب الدعاء ص ۶۲، وجد ج ۹۳ ص ۳۹۲. ورواه الکافی ج ۴ ص ۴۶۵ باب الوقوف بعرفة. وهذا یدل علی مدحه. لکن لم یقید فیه بأنه العقرقوفی أو الکوفی أو المزنی أو التمیمی أو غیرهم، فإن العلامة المامقانی عد خمسة یسمون بإبراهیم بن شعیب، منهم أربعة من أصحاب الصادق (علیه السلام).

۲۶۸ - إبراهیم بن الشعیری: لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۳ ص ۱۲۶ باب توجیه المیت إلی القبلة عن ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله (علیه السلام). ورواه یب ج ۱ ص ۲۸۵ باب تلقین المحتضرین، إلا أن فیه إبراهیم الشعیری، عن غیر واحد، عن أبی عبد الله (علیه السلام).

ویأتی بعنوان: إبراهیم صاحب الشعیر.

۲۶۹ - إبراهیم بن شکلة: قاتل محمد بن فرات المکذب بالرضا (علیه السلام)، ذکره کش ص ۱۹۵ و ۳۴۳، وکمبا ج ۷ ص ۲۵۷، وجد ج ۲۵ ص ۳۲۰. وشکله اسم أمه، وأبوه النهدی ابن المنصور.

۲۷۰ – إبراهیم الشیبانی: لم یذکروه. روی حرب بن الحسین عنه،

(۱۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، وقوف یوم عرفة (۱)، یوم عرفة (۱)، عبد الله بن القاسم الحضرمی (۱)، إبراهیم بن شعیب بن میثم (۱)، إبراهیم صاحب الشعیر (۱)، إبراهیم الشیبانی (۱)، إبراهیم الشعیری (۱)، إبراهیم بن شعیب (۲)، عبد الله بن مسکان (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عبد الله بن جندب (۱)، علی بن أسباط (۱)، حرب بن الحسین (۱)، الموت (۱)، القتل (۱)

صفحه ۱۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۱۵۷

عن أبی الجارود. یب ج ۶ ص ۴۶. والظاهر هو ابن رجاء المذکور.

۲۷۱ – إبراهیم بن الشیبان: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن ابن عقدة، عن الحسن بن القسم، عنه، عن سلیمان بن بلال، عن علی بن موسی بن الحسن، عن أبیه، عن الصادق (علیه السلام). کمبا ج ۶ ص ۵۷۸، وجد ج ۲۱ ص ۲۷.

۲۷۲ – إبراهیم بن شیبة الأصفهانی: مولی بنی أسد، أصله من قاشان، عده الشیخ بهذا العنوان من أصحاب الجواد (علیه السلام). وفی باب أصحاب الهادی (علیه السلام) عده بدون وصف. وکذا عن البرقی عده من أصحاب الجواد (علیه السلام).

یروی عنه أحمد البزنطی، وموسی بن جعفر بن وهب. ولإبراهیم بن شیبة مکاتبة مرویة فی رجال الکشی، تدل علی دیانته واحتیاطه فی الدین.

فراجع کمبا ج ۷ ص ۲۵۶، وجد ج ۲۵ ص ۳۱۵.

ورجال العلامة الخوئی دام ظله، فإنه ذکر له أربع روایات عن مولانا أبی جعفر (علیه السلام) فی کا، یب وصا یروی عنه أحمد البزنطی وذکر مواضع روایاته (۱) ۲۷۳ – إبراهیم صاحب الشعیر: روی ابن أبی عمیر، عنه، عن کثیر بن کلثمة، عن أحدهما (صلوات الله علیهما). روضة الکافی ح ۴۷۲.

۲۷۴ – إبراهیم بن صالح الأنماطی الکوفی أبو إسحاق: ثقة قاله النجاشی والشیخ فی ست ص ۲۶، ولا بتوقف العلامة فی وثاقته بعد نقله توثیقهما له، ذکره النجاشی فی باب إبراهیم ص ۱۱، وقالا: إنه روی عنه عبید الله بن أحمد بن نهیک. انتهی. وروی عنه إبراهیم بن محمد بن بلال، یأتی فیه. وروی عنه إبراهیم بن محمد الثقفی. جد ج ۴۰ ص ۲۱۵.

الکافی: ج ۴ ص ۵۲۴. التهذیب: ج ۳ ص ۲۷۶، وج ۵ ص ۴۲۵. الاستبصار: ج ۲ ص ۳۳۰، وذکره فی مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۷۷۸.

(۱۵۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، إبراهیم بن صالح الأنماطی (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم صاحب الشعیر (۱)، موسی بن جعفر بن وهب (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سلیمان بن بلال (۱)، موسی بن الحسن (۱)، بنو أسد (۱)، الصّلاة (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)

صفحه ۱۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۱۵۸

۲۷۵ – إبراهیم بن صالح الأنماطی الأسدی: ثقة، روی عن أبی الحسن (صلوات الله علیه) ووقف. له کتاب، کذا عنونه النجاشی فی

باب إبراهيم ص ۱۷. وروى كتابه عبيد الله بن أحمد.

وظاهر النجاشى التعدد، فإنه ذكرهما فى موضعين، ولم يقدح فى مذهب الأول بخلاف الثانى فإنه قدح فيه، ومجرد إتحاد الراوى عنهما لا يدل على الاتحاد، وكلام الشيخ يأتى.

۲۷۶ - إبراهيم بن صالح: ذكره الشيخ فى رجاله بهذا العنوان من دون توصيف فى باب أصحاب الرضا (عليه السلام)، وفى ست ص ۳۳ بعد عنوانه كذلك قال: له كتاب رويناه بالإسناد الأول عن ابن نهيك عنه. انتهى.

وظاهر الشيخ أن هذا غير الأول لأنه ذكرهما فى ست فى موضعين.

وقد قال الشيخ فى رجاله، فى باب من لم يرو عنهم ص ۷۱: إبراهيم بن صالح الأنماطى، روى عنه أحمد بن نهيك، كما فى ست باب إبراهيم رقم ۲ ص ۲۶ ورقم ۲۶ ص ۳۳ كما ذكرنا.

وروى أحمد بن أبى نعيم، عن إبراهيم بن صالح، عن محمد بن غزال، عن المفضل، عن الصادق، (عليه السلام) قال: إن قائمنا إذا قام أشرقت الأرض بنور ربها، واستغنى العباد عن ضوء الشمس، ويعمر الرجل فى ملكه حتى يولد له ألف ذكر ... الخبر. كمبا ج ۱۳ ص ۱۸۶، وجد ج ۵۲ ص ۳۳۰. وغيبة الطوسى ص ۲۹۵.

وأما قول العلامة الخوئى دام ظله: لم نقف على رواية إبراهيم بن صالح لا عن أبى الحسن ولا عن الرضا (عليهما السلام)، فمراده من الكتب الأربعة.

۲۷۷ - إبراهيم بن صالح بن سعيد: لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى يب أوائل كتاب الحدود - عن محمد بن أحمد بن يحيى، عن محمد بن حفص، عن عبد الله بن طلحة، عن الصادق (عليه السلام). وكذا عن

(۱۵۸)

مفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الحافظ أبو نعيم (۱)، إبراهيم بن صالح الأنماطى الأسدى (۱)، إبراهيم بن صالح بن سعيد (۱)، محمد بن أحمد بن يحيى (۱)، عبيد الله بن أحمد (۱)، إبراهيم بن صالح (۳)، عبد الله بن طلحة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۶۹

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۱۵۹

الاستبصار ج ۴ ص ۲۰۰.

۲۷۸ - إبراهيم بن صالح بن عبد الرحمن: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال عن سهل بن صالح، عنه، عن موسى بن جعفر (صلوات الله عليهما)، حديث محرمات النكاح فى القرآن والسنة، كمبا ج ۲۳ ص ۸۵.

لكن ذكره فى جد ج ۱۰۳ ص ۳۶۷ عن سهل بن صالح، عن إبراهيم بن عبد الرحمن. وكذا فى نسخة الخصال التى عندى. والوسائل: إبراهيم بن عبد الرحمن ولعله منسوب إلى جده، ووصفه فى الخصال بالآملى والأظهر الآبلى، ولعله غير إبراهيم بن عبد الرحمن الخزاعى الآتى.

۲۷۹ - إبراهيم بن صالح النخعى: لم يذكروه. روى التلعكبرى، عن محمد بن همام، عنه، عن محمد بن عمر قال: سمعت أبا عبد الله (عليه السلام) يقول: يكر مع القائم (عليه السلام) ثلاث عشرة امرأة...

إلى آخر ما ذكرنا فى المستدرك فى " رجع " ورواه فى دلائل الطبرى ص ۲۵۹ بهذا الإسناد عنه، عن محمد بن عمران، عن مفضل بن عمر قال: سمعت أبا عبد الله (عليه السلام ...) الخ.

۲۸۰ - إبراهيم الصيقل: أبو إسحاق، من أصحاب الصادق (عليه السلام)، عده الشيخ فى رجاله من أصحاب الصادق (عليه السلام).

روی علی بن الحکم، عن أبان، عنه قال: قال لی أبو عبد الله (علیه السلام): وجد فی ذوابة سیف رسول الله (صلی اله علیه وآله) صحیفة ... الخبر الکافی ج ۷ ص ۲۷۴ باب القتل. ورواه یه ج ۴ ص ۹۴ باب تحریم الدماء عن أبان، عنه ... الخ.

۲۸۱ - إبراهیم طبا: هو ابن إسماعیل المذکور. ۲۸۲ - إبراهیم بن طلحة: لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی کتاب المحاسن عن أبیه، عن ابن أبی عمیر، عنه، عن مولانا الصادق (علیه السلام) حدیث مدح التمر، کمبا ج ۱۴ ص ۸۴۰، وجد ج ۶۶ ص ۱۳۳.

(۱۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن عبد الرحمن (۳)، إبراهیم بن صالح (۲)، إبراهیم الصیقل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، ابن إسماعیل (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن تمام (۱)، سهل بن صالح (۲)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن عمران (۱)، محمد بن عمر (۱)، القرآن الکریم (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، التمر (۱)

صفحه ۱۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۶۰

وفی روایة ابن أبی عمیر عنه نوع توثیق له.

۳۸۲ - إبراهیم بن طلحة بن عبد الله: لم یذکروه. هو الذی قال لمولانا الإمام السجاد (صلوات الله وسلامه علیه) لما قتل الحسین (علیه السلام):

من غلب؟ فقال: إذا أردت أن تعلم من غلب، ودخل وقت الصلاة، فأذن ثم أقم. کمبا ج ۱۰ ص ۲۳۷ وجد ج ۴۵ ص ۱۷۷.

۲۸۴ - إبراهیم بن طلحة بن عمر بن عبد الله بن معمر التمیمی: لم یذکروه. یقال له: ابن الخمس، یعنون أمهاته الخمس، لأن أمه بنت القاسم بن محمد بن جعفر الطیار بنت زینب الکبری (سلام الله علیها).

والقاسم یأتی إن شاء الله.

۲۸۵ - إبراهیم بن طهمان: عد من أعلام العامة الذین أخذوا العلم والحدیث عن مولانا الصادق (علیه السلام)، کمبا ج ۱۱ ص ۱۱۲، وجد ج ۴۷ ص ۲۸ مات سنة ۱۶۸.

۲۸۶ - إبراهیم بن ظریف السلمی: لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۹۰ عنه، عن یوسف.

۲۸۷ - إبراهیم بن عاصم بن حمید: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ باب الثلاثة ص ۱۰۴ ح ۶۳ بسند صحیح عن محمد بن حسان، عنه، عن صالح بن میثم، عن مولانا الصادق (علیه السلام).

کتاب الأخلاق ص ۲۱۷، وکتاب الإیمان ص ۹۶، وجد ج ۶۷ ص ۳۶۴، وج ۷۱ ص ۴۱۷.

وروی الفضل بن شاذان عنه فی ضمن جماعة من الأجلاء. ذکره کش ص ۳۳۷. وهذا یشیر إلی کونه من أصحابنا المعروفین، کما نبه علی ذلک الوحید فیما حکی عنه. وأبوه عاصم بن حمید، من أصحاب الصادق (علیه السلام) ثقة بالاتفاق.

۲۸۸ - إبراهیم بن عاصم: وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب الأطفال عن محمد بن عمارة السکری (السریانی أو الیشکری - خ ل) عنه، عن

(۱۶۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، مواقیت الصلاة (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، السیدة زینب بنت أمیر المؤمنین علی علیهما السلام (۱)، القاسم بن محمد بن جعفر بن ابی طالب (۱)، إبراهیم بن عاصم (۲)، طلحة بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر

(۱)، الفضل بن شاذان (۱)، عمر بن عبد الله (۱)، محمد بن عمارة (۱)، صالح بن میثم (۱)، عاصم بن حمید (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، الغلّ (۲)، الخمس (۲)

صفحه ۱۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۶۱

عبد الله بن هارون الکرخی، وذکر حدیثا مفصلا، فراجع إلیه وإلی کمبا ج ۳ ص ۸۱، وجد ج ۵ ص ۲۹۱.

وروایته الأخری فی العلل بهذا الإسناد، عنه، عنه، عنه،. کمبا ج ۳ ص ۸۶ وجد ج ۵ ص ۳۱۳.

نض: بإسناده إلی محمد بن عمارة السکری، عنه، عنه، حدیث الفضائل والنص علی الأئمة الهداة صلوات الله علیهم وفضائلهم، کمبا ج ۹ ص ۱۵۱، وجد ج ۳۶ ص ۳۳۱.

ویأتی فی عبد الله بن هارون روایاته الأخری، وفی کل هذه المواضع:

السکری. یحتمل اتحاد هذا مع سابقه.

عرفت مما تقدم فساد ما توهم من کون عاصم، مصحف کلمة هاشم.

مضافا إلی أن إبراهیم بن هاشم یروی عن الفضل یروی عنه.

۲۸۹ - إبراهیم بن عاصم بن عامر: لم یذکروه. روی علی بن هلال الأحمسی عنه، عن أبی بکر بن عیاش. کتاب الغارات ص ۱۱۸.

۲۹۰ - إبراهیم بن عباد: من أصحاب الصادق صلوات الله وسلامه علیه. روی إبراهیم بن أبی البلاد، عنه، عنه (علیه السلام)، کتاب الزهد باب المعروف. ولعله البرجمی المعدود من أصحاب الصادق (علیه السلام).

۲۹۱ - إبراهیم بن عباس محمد الصولی: من أصحاب الرضا (علیه السلام). ذکره العلامة المامقانی ولم یذکر العلامة الخوئی دام ظله. وبالجملة روی أبو ذکوان القاسم بن إسماعیل، عنه، عن الرضا (علیه السلام)، حدیث تفسیر قوله تعالی (ثم لتسئلن یومئذ عن النعیم) [۱۰۲ / ۸] بالولایة، کما رواه الصدوق فی العیون، کمبا ج ۷ ص ۱۰۱، وج ۳ ص ۲۶۹، وجد ج ۷ ص ۲۷۲، وج ۲۴ ص ۵۰.

وله مدائح کثیرة لمولانا الرضا (علیه السلام) أظهرها ثم اضطر إلی أن سترها، وتتبعها فأخذها من کل مکان، کمبا ج ۱۲ ص ۳. وجملة من کلماته

(۱۶۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، یوم عرفة (۱)، إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، عبد الله بن هارون (۲)، إبراهیم بن عاصم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن هلال (۱)، محمد بن عمارة (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۱۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۶۲

فی مدحه کما فیه ص ۲۶ مکررا وجد ج ۴۹ ص ۶ و ۹۰، وعلة کتمانه وستره أشعاره کانت خوفا من المتوکل کما یظهر مما فیه ص ۸۰، وجد ج ۴۹ ص ۲۷۱. وروی إبراهیم بن هاشم وغیره عنه، ومات ۲۴۳ - ۲۴۷.

وروی عنه القاسم بن إسماعیل سنة ۲۲۷. العیون ج ۲ ص ۱۲۹ فی الروایة الأولی. وبالجملة أعطی بعض نسخ قصیدته بخطه إلی صدیقه إسحاق ابن إبراهیم أخی زیدان الکاتب، فلما کان أیام المتوکل ولی إبراهیم هذا دیوان الضیاع، فعزل إسحاق عن ضیاع کانت بیده بحلوان، فقال إسحاق: والله لئن لم یکفف إبراهیم عما یفعله فی لأخرجن قصیدته بخطه فی الرضا (علیه السلام) إلی

المتوکل. کما عن الأغانی والمسعودی. ونقل أن الصولی قال له فیها قال: لیست یمین السلطان عندک یمینا الأنک رافضی.

۲۹۲ - إبراهیم بن العباس البصری: لم یذکروه. وقع فی طریق الثقفی فی کتاب الغارات ص ۱۵ فی روایة علویة، بل فی روایات تزید عن عشرة، ذکرت مواضعها فیه.

۲۹۳ - إبراهیم بن عبد الله الأعلی الکوفی: من أصحاب الصادق (علیه السلام)، وهو ابن أبی المثنی المذکور، ولم یزیدوا علی ذلک شیئا.

أقول: وقع فی طریق الشیخ وغیره. روی جابر، عنه، عن سوید بن غفلة، کمبا ج ۳ ص ۱۵۵، وجد ج ۶ ص ۲۲۶. وفیه فی أحد أسناد الکلینی عن یونس، عنه، عن سوید بن غفلة.

وروی الشیخ فی أمالیه بإسناده، عن عمرو بن شمر، عنه، عن سعد ابن حذیفة بن التیهان، عن أبیه حدیث المؤاخاة مع الفضائل، کمبا ج ۹ ص ۳۴۰، وجد ج ۳۸ ص ۳۳۳.

وروی صالح بن سهل العباسی، عنه، عن موسی بن جعفر (علیه السلام). کمبا ج ۶ ص ۵۰۹، وجد ج ۲۰ ص ۱۱۳ مثله سواء.

(۱۶۲)

مفاتیح البحث: حدیث المؤاخاة (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، سوید بن غفلة (۱)، صالح بن سهل (۱)، موسی بن جعفر (۱)، عمرو بن شمر (۱)

صفحه ۱۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۶۳

وروی الطبری فی بشا ص ۱۰۷ عن الشیخ الطوسی بإسناده، عن عمرو ابن میمون، عنه، عن سوید بن عفلة، عن أمیر المؤمنین (علیه السلام).

وروی الشیخ بإسناده، عن عمرو بن شمر، عنه عن سوید بن غفلة. جد ج ۳۹ ص ۲۵۱، وکمبا ج ۹ ص ۴۰۲.

۲۹۴ - إبراهیم بن عبد الأکرم الأنصاری ثم النجاری: لم یذکروه. هو صحابی. روی صالح بن حسان، عنه، جملة من معجزات الرسول (صلی الله علیه وآله). کمبا ج ۶ ص ۲۸۶، وجد ج ۱۷ ص ۳۷۴.

۲۹۵ - إبراهیم بن عبد الحمید: ثقة له أصل. قاله الشیخ فی ست:

رواه عنه ابن أبی عمیر وصفوان.

وقال: له کتاب النوادر. رواه حمید بن زیاد، عن عوانة بن الحسین البزاز، عنه.

وعده فی رجال ص ۷۸ من أصحاب الصادق (علیه السلام) قائلا:

إبراهیم بن عبد الحمید الأسدی مولاهم البزاز الکوفی، وفی أصحاب الکاظم (علیه السلام) قائلا: إبراهیم بن عبد الحمید له کتاب، وأخری فیه (۲۶): إبراهیم بن عبد الحمید واقفی.

وفی أصحاب مولانا الرضا صلوات الله علیه قائلا: إبراهیم بن عبد الحمید من أصحاب أبی عبد الله (علیه السلام) أدرک الرضا (علیه السلام) ولم یسمع منه علی قول سعد بن عبد الله، واقفی له کتاب. انتهی.

وقال النجاشی: إبراهیم بن عبد الحمید الأسدی مولاهم، کوفی أنماطی، وهو أخواه محمد بن عبد الله بن زرارة لأمه، روی عن أبی عبد الله (علیه السلام)، وأخواه الصباح وإسماعیل ابنا عبد الحمید، له کتاب نوادر یرویه عنه جماعة - إلی أن قال فی أسناده: - رواه محمد بن أبی عمیر، عنه به.

انتهی ذکره البرقی فی أصحاب الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم،

(۱۶۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن عبد الله بن زرارة (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۵)، عوانة بن الحسین (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، حمید بن زیاد (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، عبد الحمید (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الصدق (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

صفحه ۱۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۶۴

قال: أدرکه - یعنی الرضا (علیه السلام) - لم یسمع منه فیما أعلم، انتهی.

وروی عن أبیه، عن أبی الحسن الأول (علیه السلام). کتاب العروس ص ۶۴۸.

أقول: وروی إبراهیم بن هاشم وجعفر بن محمد بن حکیم الخثعمی، عن إبراهیم بن عبد الحمید، عن أبی الحسن (علیه السلام). کامل الزیارة باب ۸۱ ص ۲۷۴.

وقال العلامة الخوئی دام ظله: روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن موسی وأبی الحسن الرضا صلوات الله علیهم وأبی أسامة الشحام وأبی بصیر ... الخ.

وأبلغ عددهم إلی بضع وثلاثین نفرا، ثم قال: وروی عنه ابن أبی عمیر، وإبراهیم بن أبی البلاد، وذکر أسامیهم إلی عشرین، ثم ذکر بعض روایاتهم من الکتب الأربعة. انتهی.

أقول: وروی الحمیری فی قرب الإسناد، عن محمد بن عیسی قال:

حدثنی إبراهیم بن عبد الحمید فی سنة ۱۹۸ فی المسجد الحرام قال: دخلت علی أبی عبد الله صلوات الله علیه، فأخرج إلی مصحفا، قال: فتصفحته فوقع بصری علی موضع منه فإذا فیه مکتوب: هذه جهنم التی کنتما بها تکذبان فاصلیا فیها لا تموتان فیها ولا تحییان. یعنی الأولین. کمبا ج ۸ ص ۲۱۱.

بهذا الإسناد عن أبی عبد الله أو عن أبی جعفر صلوات الله علیهما قال:

أثقل ما یوضع فی المیزان یوم القیامة الصلاة علی محمد وعلی أهل بیته.

وهو الذی اشتری بردة، وآلی علی نفسه أن لا یخرجها حتی تکون کفنه، ففقدها فغمه عما شدیدا، فأرسل إلیه الصادق (علیه السلام): أن یحبئ، فلما جاء قال له الصادق (علیه السلام). تحب أن نعطیک بردة کفنک، وأمر غلامه فأتاه ببردة فقال: خذها. کمبا ج ۱۱ ص ۱۳۵. ونظیره.

ص ۱۴۷، وجد ج ۴۷ ص ۱۰۷۹ و ۱۴۷.

وفی آخره فأتاه ببردة قال: فإذا هی والله بردتی وطیی - والله - بیدی،

(۱۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، أبو بصیر (۱)، إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۲)، جعفر بن محمد بن حکیم (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن عیسی (۱)، مسجد الحرام (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۱۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۶۵

قال: فقال: خذها یا إبراهیم واحمد الله.

قب، عم: من نوادر الحکمة: عثمان بن عیسی، عنه قال: خرجت إلی قباء لأشتری نخلا فلقیته (علیه السلام) وقد دخل المدینة، فقال: أین ترید؟ فقلت: لعلنا نشتری نخلا، فقال: أو أمنتم الجراد، فقلت: لا والله، لا اشتری نخلة. فوالله ما لبثنا إلا خمسا حتی جاء من الجراد ما لم یترک فی النخل حملا. کمبا ج ۱۱ ص ۱۴۲، وجد ج ۴۷ ص ۱۳۱.

أقول: ولیس فی هذه الروایات تقیید بأنه الأسدی البزاز الکوفی أو الصنعانی الآتی إن شاء الله تعالی. ولعلهما واحد، وإن کانا مذکورین بعنوانین. وکلاهما من أصحاب الصادق والکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم، ولا بعد فیه لأنه من حین وفاة الصادق (علیه السلام) إلی وفاة الرضا (علیه السلام) لم یکن أکثر من ست وخمسین سنة، بل قیل: أقل من ذلک.

وبالجملة: إبراهیم بن عبد الحمید من أصحاب الأصول التی استخرج منها الصدوق أحادیث کتابه الفقیه وحکم بصحته وأنه یفتی به، وهو من الکتب المشهورة التی علیها المعول وإلیها المرجع.

وروی درست بن أبی منصور، عنه، عن أبی الحسن موسی بن جعفر (علیه السلام). المحاسن ج ۱ ص ۱۹۳.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی الحسن الرضا (علیه السلام) قال: سألته عن الرجل. الکافی ج ۴ باب من جعل علی نفسه صوما معلوما ... الخ ص ۱۴۳.

وروی محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن إبراهیم بن عبد الحمید قال:

سمعت أبا الحسن (علیه السلام). التوحید الباب ۲ ص ۶۷ ح ۲۱.

وروی العیاشی فی تفسیره ج ۱ ص ۹۵ عنه، عن أبی الحسن (علیه السلام). وفیه ص ۳۳۷ عنه، عن أبی إبراهیم (علیه السلام). وفیه ج ۲ ص ۱۹ عنه، عن أحدهما (صلوات الله علیهما). وفیه ج ۱ ص ۲۲۰

(۱۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۲)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، درست بن أبی منصور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، موسی بن جعفر (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)، الوفاة (۲)

صفحه ۱۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۶۶

عنه، قال: سألت أبا جعفر (علیه السلام ...) الخ.

وقد عرفت روایة عن الرضا والجواد (صلوات الله علیهما)، وأنه ثقة أو موثق.

۲۹۶ - إبراهیم بن عبد الحمید الصنعانی: صالح کما نقله الکش عن الفضل بن شاذان.

ونقل عن نصر بن الصباح أنه یروی عن أبی الحسن موسی وعن الرضا وعن أبی جعفر محمد بن علی (صلوات الله علیهم أجمعین). وهو واقف علی أبی الحسن (علیه السلام). وقد کان یذکر الأحادیث التی یرویها عن أبی عبد الله (علیه السلام) فی مسجد الکوفة، یقول: أخبرنی أبو إسحاق کذا، وقال أبو إسحاق کذا، وفعل أبو إسحاق کذا، یعنی بأبی إسحاق أبا عبد الله (علیه السلام)، کما کان غیره یقول: حدثنی الصادق، وسمعت الصادق (صلوات الله علیه ...) الخ.

۲۹۷ – إبراهیم بن عبد الخصاف أبو إسحاق: لم یذکروه. وقع فی طریق النجاشی ص ۲۲۷ عن جعفر بن محمد بن اللیث، عنه، عن خلاد بن عیسی کتب محمد بن الحسن بن أبی سارة.

۲۹۸ – إبراهیم بن عبد ربه: من أهل جسر بابل. عده البرقی من أصحاب مولانا الجواد (صلوات الله علیه)، یکنی بأبی إسحاق، ولم یذکروه.

جملة من روایة فضل الحرمل، کمبا ج ۱۷۴ ص ۵۳۸، وجد ج ۶۲ ص ۲۳۳.

وعنه کما فی الطب ص ۲۴ عن ثعلبة، عن أبی بصیر، عن الصادق (علیه السلام)، رقیة الضرس. کتاب الدعاء ص ۲۰۷، وجد ج ۹۵ ص ۹۳.

۲۹۹ – إبراهیم بن عبد الرحمن الأبلی: لم یذکروه. من أصحاب الکاظم

(۱۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، أبو بصیر (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید الصنعانی (۱)، یوم عرفة (۱)، محمد بن الحسن بن أبی سارة (۱)، إبراهیم بن عبد الرحمن (۱)، إبراهیم بن عبد ربه (۱)، جعفر بن محمد بن اللیث (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، خلاد بن عیسی (۱)، بابل (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۱۶۷

(علیه السلام)، وقع فی طریق الصدوق – فی الخصال – عن سهل بن صالح العابسی، عن أبیه بن عبد الرحمن الأبلی، عن موسی بن جعفر (صلوات الله علیهما)، حدیث کفایة الله تعالی شر المستهزئین. جد ج ۱۸ ص ۵۵، وج ۱۷ ص ۲۴۹ وکمبا ج ۶ ص ۳۱۰ و ۲۵۵.

ل: بإسناده، عن سهل بن صالح، عن إبراهیم بن صالح بن عبد الرحمن، عن موسی الکاظم (علیه السلام) حدیث الفروج المحرمة.

وتقدم فی إبراهیم بن صالح.

۳۰۰ – إبراهیم بن عبد الرحمن بن أمیة بن محمد بن عبد الله بن ربیعة الخزاعی أبو محمد المدنی: من أصحاب الصادق (علیه السلام). کما فی رجال الشیخ ص ۱۴۶. الرقم ۷۵.

۳۰۱ – إبراهیم بن عبد الرحمن: العدة، عن سهل بن زیاد، عنه، عن زیاد، عن أبی الحسن (صلوات الله علیه) قال: دخان شجر الرمان ینفی الهوام. الکافی ج ۶ ص ۳۵۵ باب الرمان.

وبهذا الإسناد، عنه، عن أبیه، عمن داود بن فرقد، عن أبی الحسن (علیه السلام). الکافی ج ۶ ص ۳۷۲ باب الجزر.

۳۰۲ – إبراهیم بن عبد الرحمن بن سهل: لم یذکروه. روی السید بن طاووس فی فلاح السائل ص ۶۹ عنه. کتاب الطاهرة ص ۱۶۸، وجد ج ۸۱ ص ۳۲۹ عنه مثله، والمستدرک ج ۱ ص ۱۰۷.

۳۰۳ – إبراهیم بن عبد الرحمن القرشی أبو إسحاق: لم یذکروه. روی مکی بن أحمد، عنه، عن موسی بن عامر المری. التوحید الباب ۲۲۹ ص ۲۱۹ ح ۱۱.

۳۰۴ – إبراهیم بن عبد الرزاق أبو إسحاق الأنطاکی: روی الصدوق فی الخصال ج ۱ باب الستة ص ۳۲۰ ح ۱. عن محمد بن علی بن الشاه الفقیه بمرو عنه، عن یحیی بن المستفاد.

(۱۶۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن

علی المجتبی علیهما السلام (۲)، إبراهیم بن عبد الرحمن بن أمیة (۱)، إبراهیم بن عبد الرحمن (۳)، محمد بن علی بن الشاه (۱)، عبد الله بن ربیعة (۱)، إبراهیم بن صالح (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، سهل بن زیاد (۱)، موسی بن عامر (۱)، داود بن فرقد (۱)، سهل بن صالح (۲)، مکی بن أحمد (۱)، موسی بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۶۸

۳۰۵ - إبراهیم بن عبد السلام بن عبد الرحمن بن نعیم الأزدی: روی عن عبد العزیز بن الحجاج، کما یأتی فی عبد العزیز.

۳۰۶ - إبراهیم بن عبد الصمد بن موسی بن إسحاق الهاشمی: لم یذکروه. روی الخزاز فی کفایة الأثر الباب ۱۲ ص ۹۶ عن محمد بن عبد المطلب، عنه عن أبیه، عن عبد الله بن بکیر الغنوی، حدیث النصوص علی الأئمة الاثنی عشر وفضائلهم، وفی کمبا ج ۹ ص ۱۴۸، وجد ج ۳۶ ص ۳۱۸ مثله.

لکن ذکر فیه محمد بن عبد الله بن المطلب، عنه مثله. وهو الأصح، وهو أبو المفضل الشیبانی.

والنسخ کلها هکذا، ومع ذلک یحتمل أن تکون کلمة ابن إسحاق مصحف أبو إسحاق فیتحد مع الآتی.

۳۰۷ - إبراهیم بن عبد الصمد بن موسی بن محمد بن إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن العباس بن عبد المطلب، أبو إسحاق الهاشمی: لم یذکروه.

روی الشیخ عن جماعة، عن أبی المفضل، عنه، عن أبیه عبد الصمد بن موسی، عن عمه عبد الوهاب بن محمد بن إبراهیم روایات الصادق (علیه السلام) فی صلة الرحم، کتاب العشرة ص ۲۷، وکمبا ج ۱۱ ص ۱۵۱، وجد ج ۴۷ ص ۱۶۳، وج ۷۴ ص ۹۳.

ما: الفحام، عن محمد بن عیسی بن هارون، عنه عن أبیه، عن جده قال: قال سیدنا الصادق (علیه السلام) من اهتم لرزقه کتب علیه خطیئة ... الخبر. کمبا ج ۵ ص ۴۱۸، وج ۲۳ ص ۱۰، وجد ج ۱۴ ص ۳۶۲، وج ۱۰۳ ص ۲۸.

وروی النجاشی ص ۲۵۲ عن علی بن محمد بن یوسف القاضی، عنه، عن أبیه، عن جده نسخة جده محمد بن إبراهیم، عن الإمام الصادق

(۱۶۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن عبد الله بن المطلب (۱)، محمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، عبد العزیز بن الحجاج (۱)، عبد الوهاب بن محمد (۱)، علی بن محمد بن یوسف (۱)، صلة الرحم (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن عیسی (۱)، عبد العزیز (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۱۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۶۹

(علیه السلام). وبالجملة مات سنة ۳۲۵.

ویأتی أبوه وأجداده، وجد أبیه محمد تزوج فاطمة بنت الصادق (علیه السلام).

۳۰۸ - إبراهیم بن عبد العزیز: لم یذکروه. عده البرقی فی رجاله من أصحاب الصادق (علیه السلام).

۳۰۹ - إبراهیم بن عبد الفتاح بن محمد بن محمد صادق بن محمد طاهر بن علی بن الحسین: یقال له میرزا إبراهیم النواب من أحفاد سلطان العلماء، وکان من أجلاء السادة المرعشیة. روی عن أبیه وصاحب مفتاح الکرامة.

۳۱۰ – إبراهيم بن عبد الله بن أحمد حفص البختری: لم يذكروه.

وقع فی طريق الثقة الجليل فی بشارة المصطفی ص ۱۶۵ عن أحمد بن أبی الطيب بن شعيب، عنه، عن زكريا بن يحيی بن مروان، حديث الولاية.

۳۱۱ – إبراهيم بن عبد الله البلخی: لم يذكروه. وقع فی طريق الطبری فی بشا ص ۱۳۳ عن الشيخ، عن الفحام، عن عمه عمر بن يحيی، عنه، عن الضحاك بن مخلد، عن الصادق (صلوات الله عليه)، حديث عدم قبول الشهادتين إلا مع الولاية. ونقله فی كتاب الإيمان ص ۱۳۷، وكمبا ج ۹ ص ۴۱۳، وجد ج ۳۹ ص ۲۹۹، وج ۶۸ ص ۱۳۳.

۳۱۲ – إبراهيم بن عبد الله الجعفری: لم يذكروه. وقع فی طريق الصدوق فی العيون – باب نسخة وصية موسی الكاظم (صلوات الله عليه) – بسنده، عن عبد الله بن محمد الحجال – وهو ثقة ثقة ثبت – عنه، عن عدة من أهل بيته، حديث الوصية. ونقله فی كمبا ج ۱۱ ص ۳۱۴، وجد ج ۴۸ ص ۲۷۶. ولعه ابن عبد الله بن محمد الآتی.

۳۱۳ – إبراهيم بن عبد الله بن الحسن بن إبراهيم بن عبد الله بن الحسن المثنی: هو إبراهيم الأرزق المذكور.

۳۱۴ – إبراهيم بن عبد الله المحض ابن الحسن المثنی ابن الحسن المجتبی

(۱۶۹)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلی الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۲)، إبراهيم بن عبد العزيز (۱)، عبد الله بن محمد الحجال (۱)، إبراهيم بن عبد الله (۴)، زكريا بن يحيی (۱)، حديث الولاية (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن محمد صادق (۱)، علی بن الحسين (۱)، الضحاك بن مخلد (۱)، سلطان العلماء (۱)، عمر بن يحيی (۱)، الطهارة (۱)، الكرم، الكرامة (۱)، الموت (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الوصية (۲)

صفحه ۱۸۰

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۱۷۰

(صلوات الله عليه) جد المذكور المشهور بإبراهيم قتيل باخمراء.

خرج بالبصرة فی سنة ۱۴۵ وبايعه وجوه الناس، فقلق المنصور فأرسل إليه عيسی بن موسی لقتاله فاستشهد وحمل رأسه إلی مصر. ومن أحفاده إبراهيم الأرزق المذكور. ويأتی فی ابنه الحسن أن عقبه منحصر به.

۳۱۵ – إبراهيم بن عبد الله بن الحسن بن علی بن محمد بن محمد بن أحمد بن محمد بن أحمد بن إبراهيم بن إسماعيل طباطبا: جد إبراهيم بن ناصر الآتی.

۳۱۶ – إبراهيم بن عبد الله بن الحسين بن عثمان بن معلی بن جعفر: لم يذكروه. روی عن الحسن بن علی، عن رسول (صلی الله عليه وآله)، وعنه محمد بن منصور. يب ج ۶ ص ۴۰ باب فضل زيارته (عليه السلام)، وروی عنه عمرو بن عثمان. يب ج ۲ ص ۱۹۸ باب أحكام السهو فی الصلاة ح ۷۷۸.

۳۱۹ – إبراهيم بن عبد الله الصانع: لم يذكروه. روی الطب ص ۷۲ عن حاتم بن عبد الله، عنه، عن حماد، عن زيد الشحام، عن مولانا الصادق (صلوات الله عليه) دعاء دفع الأوجاع والحرارة. ونقله فی كتاب الدعاء ص ۱۹۸، وجد ج ۹۵ ص ۵۵.

وروايته الأخری عن حماد بن عيسی فی الطب ص ۷۳.

۳۲۰ – إبراهيم بن عبد الله بن صبيح: لم يذكروه. وقع فی طريق الثقة الجليل الطبری فی بشا ص ۶۴ عن ابن الحجاف، عنه عن أبيه، عن جده،

(۱۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۳)، علی بن محمد بن محمد (۱)، الحسین بن عثمان (۱)، حماد بن عیسی (۱)، الحسن بن علی (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، زید الشحام (۱)، محمد بن منصور (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، السهو (۱)، الطب، الطبابة (۲)

صفحه ۱۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۷۱

عن زید بن أرقم، عن الرسول (صلی الله علیه وآله) فضل الخمسة الطیبة، وقوله (صلی الله علیه وآله) لهم: أنا حاربتم وسلم لمن سالمتم.

وأبوه، وجد صبیح مولی أم سلمة، یأتون.

۳۲۱ - إبراهیم بن عبد الله الصوفی: لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۸ ص ۲۲۸ ح ۲۹۰ عن محمد بن سلیمان، عنه، عن موسی بن بکر الواسطی، عن أبی الحسن (صلوات الله علیه).

۳۲۲ - إبراهیم بن عبد الله بن العلاء: لم یذکروه. روی النعمانی فی غیبته، عن عبد الله بن حماد، عنه، عن أبیه، عن مولانا الصادق (صلوات الله علیه)، حدیث الملاحم. کمبا ج ۱۳ ص ۱۶۳، وجد ج ۵۲ ص ۲۳۵.

وروی النعمانی ص ۱۴۶ بإسناده، عن عبد الله بن محمد الأنصاری، عنه، عن أبیه، عن الصادق (علیه السلام).

نص: بسنده، عن عبد الله بن محمد البلوی، عنه، عن محمد بن بکیر، عن زید الشهید، عن آبائه، أحادیث متفرقة. کمبا ج ۱۱ ص ۵۸، وجد ج ۴۶ ص ۲۰۱.

وروایته عمل الاستفتاح المعروف بدعاء أم داود فی رجب. کمبا ج ۲۰ ص ۱۱۱، وجد ج ۹۷ ص ۴۳. وقد یقال: إبراهیم بن عبید الله بن العلاء. ج ۲۰ ص ۱۱۱.

نص بإسناده عن عبد الله بن عمر البلوی، عن إبراهیم بن عبد الله بن العلاء، عن أبیه، عن زید الشهید (علیه السلام)، حدیث النصوص. جد ج ۳۶ ص ۳۹۸، وکمبا ج ۹ ص ۱۶۴.

ولعله منسوب إلی جده فیکون إبراهیم بن عبد الله بن الفضل بن العلاء المدنی. کمبا ج ۲۰ ص ۱۱۱، وجد ج ۹۷ ص ۴۳.

۳۲۳ - إبراهیم بن عبد الله بن علی بن الحسن بن زید الحسن المجتبی (صلوات الله علیه): لم یذکروه. وهو أخو عبد العظیم الحسنی المدفون

(۱۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عبد الله بن علی بن الحسن بن زید (۱)، إبراهیم بن عبد الله الصوفی (۱)، إبراهیم بن عبید الله (۱)، عبد الله بن محمد البلوی (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۳)، عبد الله بن حماد (۱)، الفضل بن العلاء (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، زید بن أرقم (۱)، موسی بن بکر (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۱۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۷۲

بالری، وأحمد والقاسم والحسن ومحمد وعلی الأکبر وعلی الأصغر وزید، المذکورون فی مواضعهم.

۳۲۴ - إبراهیم بن عبد الله القلا: لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه، عن محمد بن سهل القطان، عن عبد الله بن محمد البلوی، عنه، عن سعید بن یربوع، عن أبیه، عن عمار بن یاسر، عن أمیر المؤمنین (علیه السلام) تفسیر قوله تعالی: (صالح المؤمنین) به (صلوات الله علیه). جد ج ۳۶ ص ۲۹، کمبا ج ۹ ص ۸۸. ولعل القلا مصحف العلا. [۶۶ / ۴] ۳۲۵ - إبراهیم بن عبد الله الکنجی: لم یذکروه. روی الشیخ - فی ما - عن الفحام، عن عمه عمر بن یحیی، عنه، عن أبی عاصم، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه) قال: شیعتنا جزء منا خلقوا من فضل طینتنا یسوؤهم ما یسوؤنا ... الخ. کتاب الإیمان ص ۱۰۸، وجد ج ۶۸ ص ۲۴.

ورواه فی بشا ص ۱۹۶. وفیه عبید الله مصغرا.

۳۲۶ - إبراهیم بن عبد الله بن مسلم بن عبد الله بن محمد علی بن عبد الله بن جعفر الطیار:

المشهور بإبراهیم بن أبی الکرام، وقد تقدم.

۳۲۷ - إبراهیم بن عبد الله بن مسلم بن عبد الله بن محمد بن عقیل بن أبی طالب الهاشمی: لم یذکروه. وهو لا بأس به.

بنته فاطمة أم علی المرتعش، ویعرف ولده ببنی المرتعش، وأبوه وأجداده یأتون.

وروی محمد بن العباس - یعنی المفسر - عنه، عن حجاج بن المنهال، جد ج ۳۶ ص ۱۲۸، وج ۱۹ ص ۳۱۳، وکمبا ج ۹ ص ۱۰۷، وج ۶ ص ۴۲۷.

۳۲۸ - إبراهیم بن عبد الله بن معبد: لم یذکروه. روی الشیخ بإسناده عن عبد النور بن عبد الله، عنه، عن ابن عباس. جد ج ۱۹ ص ۵۶، وکمبا ج ۶ ص ۴۱۶.

(۱۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، إبراهیم بن عبد الله بن معبد (۱)، إبراهیم بن أبی الکرام (۱)، عبد الله بن محمد البلوی (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۴)، عبد النور بن عبد الله (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، عمار بن یاسر (۱)، محمد بن العباس (۱)، عمر بن یحیی (۱)، محمد بن سهل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۷۳

۳۲۹ - إبراهیم بن عبد الله بن معبد بن العباس بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف المدنی: عده الشیخ فی رجاله بهذا العنوان من أصحاب مولانا السجاد (صلوات الله علیه).

وعن بعض النسخ سعید بدل معبد. ومعبد هو الصحیح.

۳۳۰ - إبراهیم بن عبد الله الهاشمی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی کتابه الغیبة ص ۲۸۱ عن عثمان بن أحمد بن السماک، عنه، عن یحیی بن أبی طالب عن علی بن عاصم ... الخ.

وفیه ص ۲۸۹ روی الفضل بن شاذان، عن محمد بن علی، عن عثمان بن أحمد السماک، عنه، عن إبراهیم بن هانی ... الخ. ونقله کمبا ج ۱۳ ص ۱۵۹، وجد ج ۵۲ ص ۲۱۷.

وفی سن: باب الكمأة، عن النوفلی، عن عيسى بن عبد الله الهاشمی، عنه، عن إبراهيم بن على الرافعی، عن أبی عبد الله (صلوات الله عليه).

۳۳۱ - إبراهيم بن عبد الله بن همام بن نافع: لم يذكروه. وقع فی طريق محمد بن العباس المفسر، عن محمد بن البيض بن الفياض، عنه، عن عبد الرزاق، حديث المعراج. كمبا ج ۶ ص ۳۴۷، وجد ج ۱۸ ص ۳۱۷.

ما: المفيد، عن عبد الله ابن أخی عبد الرزاق، عن عمه عبد الرزاق، عن أبيه همام بن نافع:

الحديث النبوی: أنا شجرة وفاطمة فرعها وعلى لقاحها والحسن والحسين ثمرها ومحبوهم من أمتی ورقها. جد ج ۳۷ ص ۳۹، وكمبا ج ۹ ص ۱۸۱ ورواه الطبری فی بشارة المصطفى، عن المفيد، عنه ... الخ مثله.

۳۳۲ - إبراهيم بن عبده النيسابوری: ثقة جليل من أصحاب الهادی والعسكری (عليهما السلام) ووكيله. له توقيعات ثلاثة، رواها كش، تدل على مدحه وجلالته. ذكر بعضها فی كمبا ج ۱۲ ص ۱۷۴ وص ۱۷۵، وجد ج ۵۰ ص ۳۲۱ و ۳۲۲.

(۱۷۳)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكری عليهما السلام (۱)، إبراهيم بن عبدة النيسابوری (۱)، إبراهيم بن عبد الله بن معبد (۱)، عيسى بن عبد الله الهاشمی (۱)، إبراهيم بن عبد الله (۲)، العباس بن عبد المطلب (۱)، إبراهيم بن على (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، محمد بن العباس (۱)، على بن عاصم (۱)، محمد بن على (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۸۴

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۷۴

وقد رأى مولانا الحجة المنتظر (عليه السلام) على الصفا. وقبض (عليه السلام) على كتاب مناسكه، وحدثه بأشياء. رواه الكافی ج ۱ ص ۳۳۱ باب تسمية من رآه (عليه السلام). ورآه فی غط. كمبا ج ۱۳ ص ۱۰۷، وجد ج ۵۲ ص ۱۳.

۳۳۳ - إبراهيم بن عبيد بن حنان: لم يذكروه. وقع فی طريق الشيخ المفيد فی جا، وما، عن حميد بن زياد، عنه، عن الربيع بن سلمان، عن السكونی كتاب الأخلاق ص ۱۳ و ۱۷۱، وكمبا ج ۱۷ ص ۳۶، وجد ج ۶۹ ص ۳۶۸، وج ۷۱ ص ۲۰۶، وج ۷۷ ص ۱۲۱.

۳۳۴ - إبراهيم بن عبيد الله بن إبراهيم النيسابوری: لم يذكروه. عده فی قب من ثقاب الإمام العسكری (عليه السلام). كمبا ج ۱۲ ص ۱۷۲، وجد ج ۵۰ ص ۳۱۰. ولعله متحد مع إبراهيم بن عبده المذكور.

۳۳۵ - إبراهيم بن عبيد الله بن إبراهيم بن محمد بن الإمام موسى الكاظم (صلوات الله عليه).

قيل: هو المدفون فی سبزوار فی المزار المعروف، ولم أتحقق حاله.

ولعله إبراهيم بن عبيد الله الموسوی جد جعفر بن عبد الله الآتی.

۳۳۶ - إبراهيم بن عبيد الله بن موسى بن يونس بن أبی إسحاق السبيعی قاضی بلخ: لم يذكروه. وقع فی طريق الصدوق - فی الأمالی فی حديث مقتل الحسين (عليه السلام) المفصل - عن محمد بن عمر البغدادی، عن الحسن بن عثمان بن زياد، عنه، عن مرسية بنت موسى بن يونس. كمبا ج ۱۰ ص ۱۷۰، وج ۱۴ ص ۴۳۹، وجد ج ۴۴ ص ۳۱۰، وج ۶۱ ص ۱۸۲.

۳۳۷ - إبراهيم عثمان - أو عيسى - هو أبو أيوب الخزاز: ثقة كبير المنزلة من أصحاب الصادق والكاظم (عليهما السلام) بالاتفاق. وقيل اسم أبيه زياد.

۳۳۸ - إبراهيم بن عثمان بن يحيى بن زكريا اللؤلؤی المشهور بالأحمر

(۱۷۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یحیی بن زکریا اللؤلؤی (۱)، إبراهیم بن عبید الله (۴)، یونس بن أبی إسحاق (۱)، أبو أیوب الخزاز (۱)، إبراهیم بن عثمان (۱)، إبراهیم بن عبید (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، عثمان بن زیاد (۱)، موسی بن یونس (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن عمر (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۷۵

البجلی: لم یذکروه. سکن الکوفة ثم البصرة. روی عن الصادق والکاظم (علیهما السلام). له مصنفات روی عنه جماعة کثیرة.

۳۳۹ - إبراهیم بن عرفة: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن النعمان بن أحمد، عنه، عن أحمد بن رشید بن خیثم. کمبا ج ۶ ص ۲۹۷، وجد ج ۱۸ ص ۱.

۳۴۰ - إبراهیم العسکری: هو ابن موسی بن إبراهیم الآتی، ابنه إسحاق یأتی.

۳۴۱ - إبراهیم بن عطیة: لم یذکروه. روی علی بن الحسین الفزاری، عنه، عن أم هانی الثقفیة.

ولعله إبراهیم بن عطیة الثقفی الواسطی أبو إسماعیل المعدود من أصحاب الصادق (علیه السلام).

۳۴۲ - إبراهیم بن عقبة: عده الشیخ بهذا العنوان من أصحاب الهادی (صلوات الله علیه).

وفی کامل الزیارة ص ۳۰۱ بسنده روی علی بن عبد الله بن مروان، عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن الثالث (علیه السلام) أسأله عن زیارة قبر أبی عبد الله وعن زیارة قبر أبی الحسن وأبی جعفر (صلوات الله علیهم)، فکتب إلی: أبو عبد الله (علیه السلام) المقدم وهذا أجمع وأعظم أجرا. ورواه الکلینی فی الکافی ج ۴ ص ۵۸۳، والشیخ فی یب ج ۶ ص ۹۱ عنه مثله.

وروی فی کش ص ۲۸۷ عنه قال: کتبت إلی العسکری (صلوات الله علیه): جعلت فداک، قد عرفت هؤلاء الممطورة، فأقنت علیهم فی الصلاة؟

قال: نعم أقنت علیهم فی الصلاة. ورواه فی کمبا ج ۱۱ ص ۳۱۲، وکتاب الصلاة ص ۳۷۸، وجد ج ۴۸ ص ۲۶۷، وج ۸۵ ص ۲۰۲. والممطورة هم الواقفیة.

وفی کامل الزیارة ص ۱۵۷ بسنده، عن محمد بن سنان، عنه قال:

(۱۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، زیارة القبور (۲)، مدینة الکوفة (۱)، یوم عرفة (۲)، علی بن عبد الله بن مروان (۱)، أحمد بن رشید بن خیثم (۱)، موسی بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن عقبة (۱)، أبو عبد الله (۱)، أبو إسماعیل (۱)، مدینة البصرة (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصدق (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۵)

صفحه ۱۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۷۶

کتبت إلی العبد الصالح (علیه السلام ...) الخبر. ورواه فی کمبا ج ۲۲ ص ۱۱۴، وجد ج ۱۰۱ ص ۳۲، ومستدرک الوسائل ج ۲ ص ۲۰۶ مثله.

وروی عن أبی جعفر (علیه السلام). الکافی ج ۳ ص ۳۳۱ باب ۲۷.

۳۴۳ – إبراهيم بن عقبة بن جعفر: لم يذكروه. روى سليم الخادم، عنه، عن محمد بن نضر بن قرواش النهدى، عن أبى عبد الله جعفر بن محمد (صلوات الله عليهما) الخبر. أمالى المفيد مج ۶ ص ۳۲.

ونقله فى كتاب الإيمان ص ۲۹۱ مثله، وجد ج ۶۹ ص ۲۷۷.

ونقل فى هذه الرواية بعينها فى كمبا ج ۱ ص ۸۴، وجد ج ۲ ص ۵۳ بهذا السند عن إبراهيم بن عقبة، عن الصادق (عليه السلام) بإسقاط محمد بن نضر. والصحيح الأول.

۳۴۴ – إبراهيم بن عقبة الخزاعى: لم يذكروه. روى البرقى فى سن ج ۲ ص ۵۱۳ عنه، عن يحيى بن سليمان قال: رأيت أبا الحسن الرضا (صلوات الله عليه ...) الخ.

۳۴۵ – إبراهيم بن عقيل الهذلى: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى إكمال الدين ج ۱ الباب ۱۲ ص ۱۷۱ عن عبد الله بن محمد، عن أبيه، عن الهيثم بن عمرو المزنى، عنه، عن عكرمة.

۳۴۶ – إبراهيم بن العلاء: لم يذكروه. وقع فى طريق القمى فى تفسيره سورة إبراهيم ص ۳۴۶ عن جابر، عنه، عن سويد بن غفلة، عن مولانا أمير المؤمنين (صلوات الله عليه) ما يفيد حسن عقيدته، خصوصا وقوعه فى طريق القمى فإن رواته ثقات كما شهد فى أوله.

۳۴۷ – إبراهيم بن علقمة: لم يذكروه. روى الأعمش عنه رواية شريفة فى الفضائل، وفيه قول النبى (صلى الله عليه وآله): يا عمار طاعة على طاعتى، وطاعتى طاعته الله عز وجل. كمبا ج ۹ ص ۲۶۸، وجد ج ۳۸ ص ۳۷.

(۱۷۶)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، إبراهيم بن عقبة (۳)، يحيى بن سليمان (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، سورة ابراهيم (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، سويد بن غفلة (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن نضر (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۱۸۷

ورواه فى بشا ص ۱۴۶ عنه مثله. وفيه ص ۲۴۲ روى عبد الله بن مسلم الملائى عنه رواية أخرى. والأخرى فى كتاب الأربعين ح ۳۵ فى الفضائل.

۳۴۸ – إبراهيم بن على بن إبراهيم بن هاشم: لم يذكروه. روى عن أبيه، عن جده، عن ابن أبى عمير. كتاب الطاهرة ص ۱۸۹، وجد ج ۸۲ ص ۱۲. ورواه فى المستدرك ج ۱ ص ۱۰۰.

ويروى عنه الشيخ حسين بن محمد بن الحسن الذى هو قريب من عصر الصدوق، فى كتابه مقصد الراغب الطالب فى فضائل على بن أبى طالب، كثيرا من الأخبار. جد ج ۱ ص ۲۳، وكمبا ج ۱ ص ۱۰. وأخواه أحمد ومحمد، وأبوه وجده يأتون.

۳۴۹ – إبراهيم بن على بن أبى رافع: يأتى قريبا مع اسم جده الحسن.

۳۵۰ – إبراهيم بن على بن أبى طالب أمير المؤمنين (عليه السلام):

الشهيد بين يدى أخيه الحسين (عليه السلام) فى وقعة الطف. نقله محمد بن على بن حمزة كما عن مقاتل الطالبين، ونفس المهموم، والناسخ، وابن قتيبة فى خلفائه، وابن عبد ربه فى عقده.

۳۵۱ – إبراهيم بن على الشيخ زين الدين بن الشيخ حسن بن الشيخ محمد بن صالح بن إسماعيل الحارثى الهمدانى الكفعمى المعروف، أحد أعيان القرن التاسع الجامعين بين العلم والأدب صاحب التآليف القيمة.

الغدیر ط ۲ ج ۱۱ ص ۲۱۳. أشعاره ص ۲۱۱. ترجمته إلی ص ۲۱۶. نسبه وأحفاد أخیه الشیخ حسین والد شیخنا البهائی ص ۲۱۷.

۳۵۲ - إبراهیم بن علی بن الحسن بن علی بن أبی رافع المدنی: من أصحاب الصادق (علیه السلام). روی عن أبیه وعمه أیوب بن الحسن وعلی بن عمر بن علی بن الحسین وغیرهم.

وعنه إبراهیم بن حمزة، وابن أخیه بن محمد بن علی، وإبراهیم بن علی، وإبراهیم بن المنذر الحرامی.

(۱۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، الحسن بن علی بن أبی رافع (۱)، علی بن أبی رافع (۱)، علی بن أبی طالب (۲)، إبراهیم بن علی (۲)، علی بن عمر بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أیوب بن الحسن (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن صالح (۱)، محمد بن علی (۱)، القتل (۱)

صفحه ۱۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۷۸

۳۵۳ - إبراهیم بن علی الدینوری: لم یذکروه. له کتاب نهایة الطلب وغایة السؤال فی مناقب آل الرسول (صلی الله علیه وآله). کتاب الغارات ص ۸۶۶.

۳۵۴ - إبراهیم بن علی الرافعی: لم یذکروه. روی البرقی - فی سن - عن النوفلی، عن عیسی بن عبد الله الهاشمی، عنه، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه) فضل الکمأة. کمبا ج ۱۴ ص ۵۲۰ و ۸۶۱، وجد ج ۶۲ ص ۱۴۵، وج ۶۶ ص ۲۳۲. وتقدم فی إبراهیم بن حمزة روایته الأخری.

وروی عن أبیه، عن جدته زینب بنت أبی رافع، عن فاطمة الزهراء (علیها السلام). حلیة الأبرار ج ۱ ص ۵۲۸ والخصال ج ۱ باب الاثنین ص ۷۷ ح ۱۲۲.

وتقدم فی إبراهیم بن عبد الله الهاشمی روایته الأخری، ولعله متحد مع سابقه.

۳۵۵ - إبراهیم بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار: من أصحاب الرضا (علیه السلام)، کما یأتی فی أبیه وجده.

ووقع بهذا العنوان فی الکافی ج ۱ ص ۳۱۳، والوافی ج ۱ ص ۸۶ باب الإشارة والنص علی الرضا (علیه السلام) حیث روی عن عبد الله بن إبراهیم بن علی بن عبد الله بن جعفر بن أبی طالب ... الخ. وابنه عبد الله یأتی.

وتوهم اتحاده مع إبراهیم بن أبی الکرام المذکور اشتباه، لأن اسم أبی الکرام محمد کما تقدم.

۳۵۶ - إبراهیم بن علی بن عبید الله العلوی: لم یذکروه. روی عنه حفیده عبد الله بن الحسین بن إبراهیم العلوی. أمالی الشیخ ج ۲ ص ۱۰۵.

۳۵۷ - إبراهیم بن علی بن عیسی الرازی: لم یذکروه. وهو شیخ إمامی

(۱۷۸)

مفاتیح البحث: فضائل أهل البیت علیهم السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم بن علی بن عبد الله (۱)، عیسی بن عبد الله الهاشمی (۱)، إبراهیم بن أبی الکرام (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، علی بن عبید الله (۱)، إبراهیم بن علی (۴)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۷۹

حسن، روی عن أحمد بن محمد بن یحیی العطار. وروی عنه عبید الله بن موسی بن أحمد أبو الفتح الحسینی، وجعفر بن محمد الیونسی.

۳۵۸ - إبراهیم بن علی الکوفی: لم یذکروه. تقدم فی إبراهیم بن إسحاق الموصلی، والظاهر أنه غیر إبراهیم بن علی الکوفی الذی عنونه الشیخ فی رجاله فی باب من لم یرو عنهم (علیهم السلام).

وقال: راو مصنف زاهد عالم قطن سمرقند. وکان نصر بن أحمد صاحب خراسان یکرمه ومن بعده من الملوک. انتهی ۳۵۹ - إبراهیم بن علی - المتوفی ۷۸۴ - ابن المرتضی - المتوفی ۷۸۵ - ابن الهادی بن یحیی بن السحین بن القاسم بن إبراهیم بن إسماعیل الطباطبا المذکور.

۳۶۰ - إبراهیم بن علی بن محمد بن بکروس الدنیوی: لم یذکروه. له کتاب نهایة الطلب وغایة السؤال فی مناقب آل الرسول (صلی الله علیه وآله) نقل منه السید فی فرحة الغری. جد ج ۴۲ ص ۳۳۲، وکمبا ج ۹ ص ۶۸۴، وإثبات الهداة ج ۵ ص ۳.

۳۶۱ - إبراهیم بن علی المحمودی: لم یذکروه. روی عنه علی بن أسباط الثقة فی نوادره، عن أبیه، عن عبد الله بن موسی بن جعفر الصادق (علیه السلام) حدیث البساط وذهاب أمیر المؤمنین (علیه السلام) مع عدة من رؤساء المنافقین إلی أصحاب الکهف إتماما للحجة علیهم. کمبا ج ۱۴ ص ۳۱۴، وجد ج ۶۰ ص ۱۲۴.

۳۶۲ - إبراهیم بن علی المرافقی: روی الحسن بن الحسین، عنه، عن جعفر بن محمد الصادق (علیه السلام). یب ج ۳ ص ۳۳ باب أحکام الجماعة ح ۱۲۰. وذکره فی جامع الرواة وزاد روایة الغفاری عنه، عن الصادق (علیه السلام) کما فی یب ج ۱ ص ۴۶۹ ح ۱۵۳۸ باب تلقین المحتضرین من أبواب الزیارات.

۳۶۳ - إبراهیم بن عمران: لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر عن

(۱۷۹)

مفاتیح البحث: فضائل أهل البیت علیهم السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی العطار (۱)، إبراهیم بن علی المرافقی (۱)، إبراهیم بن علی الکوفی (۲)، عبد الله بن موسی بن جعفر (۱)، إبراهیم بن علی بن محمد (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، إبراهیم بن علی (۲)، الحسن بن الحسین (۱)، علی بن أسباط (۱)، جعفر بن محمد (۱)، خراسان (۱)، النفاق (۱)، الوفاة (۲)

صفحه ۱۹۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۸۰

أحمد بن عمرو الحلبی، عنه، عن محمد بن سوقة، عن الصادق (صلوات الله علیه)، حدیث الطینة وخلقتهم شیعتهم. کمبا ج ۳ ص ۶۹، وجد ج ۵ ص ۲۴۹.

۳۶۴ - إبراهیم بن عمران الشیبانی: روی علی بن الحکم، عنه، عن یونس بن إبراهیم. یب ج ۴ ص ۱۱۹ ح ۴۳۴ باب الخراج، والاستبصار ج ۲ ص ۵۳ ح ۱۷۸ باب مقدار الجزیة، ومشیخة الفقیه ج ۴ ص ۴۸۰.

۳۶۵ - إبراهیم بن عمر بن بکر السکسکی: لم یذکروه، وقد روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۱۲۲ عنه روایات.

۳۶۶ – إبراهيم بن عمر بن فرج الواسطى: لم يذكروه. له كتاب روضة العابدين. نقل منه السيد فى الإقبال صلاة جمادى الآخرة وصلاة أول رجب وغير ذلك.

۳۶۷ – إبراهيم بن عمر الكناسى: لم يذكروه. روى النعمانى بإسناده، عن على بن مهزيار، عن حماد بن عيسى، عنه قال: سمعت أبا جعفر (صلوات الله عليه) يقول: إن لصاحب هذا الأمر غيبتين ... الخ. كمبا ج ۱۳ ص ۱۴۲، وجد ج ۵۲ ص ۱۵۵.

۳۶۸ – إبراهيم بن عمر بن محمد الحسنى المدنى: السيد النسيب الحسيب برهان الدين أبو الوفاء، روى عنه فى فرائد السمطين.

۳۶۹ – إبراهيم بن عمر اليمانى الصنعانى: شيخ من أصحابنا ثقة، قاله النجاشى.

والعلامة – فى صه – رجح قول النجاشى على تضعيف ابن الغضائرى، وذكره فى المعتمدين، وتبعهما العلامة المج فى الوجيزة، وغيره فى غيره.

وبالجملة هو ثقة من أصحاب الباقر والصادق (صلوات الله عليهما).

وله كتاب وأصول يرويها حماد بن عيسى وغيره.

وكتابه من الأصول المشهورة المعتمدة حكم الصدوق – فى يه – بصحته،

(۱۸۰)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، شهر جمادى الثانية (۱)، كتاب فرائد السمطين (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، إبراهيم بن عمران الشيبانى (۱)، إبراهيم بن عمر اليمانى (۱)، يونس بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إبراهيم بن عمر (۴)، على بن مهزيار (۱)، ابن الغضائرى (۱)، حماد بن عيسى (۲)، على بن الحكم (۱)، محمد بن سوقة (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۳)

صفحه ۱۹۱

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۱۸۱

واستخرج منها أحاديث كتابه، وكلام الصدوق فى أول كتابه إن لم يكن أقوى من كلام القمى فى أول تفسيره لم يكن أدنى، فلا يتأمل فى وثاقته.

جملة من رواياته الكريمة العظيمة الدالة على حسنه وكماله فى كمبا ج ۷ ص ۸۹، وج ۸ ص ۱۲، وج ۹ ص ۱۲۹ و ۶۳۶، وجد ج ۳۶ ص ۲۳۲، وج ۲۴ ص ۴۰، وج ۲۸ ص ۵۲.

وروى أبان بن أبى عياش، عنه، عن سليم بن قيس، رواية مهمة.

كمال الدين ج ۱ الباب ۲۴ ص ۲۶۲ ح ۱۰.

ورواية حماد بن عيسى عنه، عن أبى الطفيل، عن أبى جعفر، عن على بن الحسين (عليهما السلام) فى التوحيد، الباب ۵۱ ص ۳۲۵ والباب ۵۹ ص ۳۵۹ ح ۱. وابنه إسحاق يأتى.

۳۷۰ – إبراهيم بن عمر: ير، أحمد بن محمد، عن الحسين بن سعيد، عن حماد، عن إبراهيم بن عمر، عن سليم بن قيس، عن أمير المؤمنين (صلوات الله عليه) قال: إن الله طهرنا وعصمنا وجعلنا شهداء على خلقه وحجته فى أرضه، وجعلنا مع القرآن، وجعل القرآن معنا لا نفارقه ولا يفارقنا. كمبا ج ۷ ص ۷۱، وجد ج ۲۳ ص ۳۴۲.

ورواية حماد بن عيسى، عنه، عن أبان بن أبى عياش، عن سليم بن قيس فى كمبا ج ۸ ص ۱۴۹.

وفى التوحيد الباب ۲۹ ص ۱۹۰ ح ۳ رواية مهمة كريمة عنه فى شرح الأسماء وفيها المعارف العظيمة.

۳۷۱ – إبراهيم بن عمرو بن عبد الرزاق بن همام: لم يذكروه. نقل كتاب سليم، عن الحسن بن أبى يعقوب، عنه، عن أبيه، عن أبان،

عن سلیم، مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۳۷۴.

(۱۸۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الرزاق بن همام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إبراهیم بن عمر (۲)، الحسین بن سعید (۱)، حماد بن عیسی (۲)، سلیم بن قیس (۲)، أحمد بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۲)، الشهادة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۸۲

الثقفی فی کتاب الغارات ص ۳۳ و ۱۴ و ۱۵ وغیره، عن إبراهیم، عنه، عن أبیه.

۳۷۳ - إبراهیم بن عمروس الهمدانی: لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۲ باب العشرین ص ۵۱۵ ح ۱، عن محمد بن الفضل بن زیدویه الحلاب الهمدانی، عنه، عن الحسن بن إسماعیل، حدیث فضل محبة الأئمة (صلوات الله علیهم) وأن فیها عشرین خصلة. ونقله کمبا ج ۷ ص ۳۷۴، وروی الصدوق فی أمالیه ص ۶ عن أبیه، عنه، عن الحسن بن إسماعیل، روایة شریفة مفصلة فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه). ونقله کمبا ج ۹ ص ۳۵۶، وجد ج ۳۹ ص ۳۷.

۳۷۴ - إبراهیم بن عنبسة: لم یذکروه. کتب إلی مولانا علی الهادی (علیه السلام) یسأله عن تفسیر قوله: (یسألونک عن الخمر والمیسر) [۲ / ۲۱۹]. رواه حمدویه، عن محمد بن عیسی، تفسیر العیاشی ج ۱ ص ۱۰۶.

۳۷۵ - إبراهیم بن عیاش القمی: لم یذکروه. هو إمامی حسن، روی عن أحمد بن إدریس القمی، وعنه کش.

۳۷۶ - إبراهیم بن عیسی التنوخی: لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۵۳ بإسناده، عن أبی جعفر، عنه، عن یحیی بن یعلی، عن عمار بن زریق الحدیث النبوی (صلی الله علیه وآله):

من أراد أن یحیی حیاتی ویموت مماتی ویدخل الجنة التی وعدنی ربی:

فلیتول علی بن أبی الطالب (علیه السلام) وذریته، فإنهم لم یخرجوکم من باب هدی ولم یدخلوکم فی باب ضلالة.

۳۷۷ - إبراهیم بن عیسی الزعفرانی: لم یذکروه. روی الطب ص ۱۱۸

(۱۸۲)

مفاتیح البحث: کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن إدریس القمی (۱)، إبراهیم بن عیسی (۲)، الحسن بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن الفضل (۱)، الضلال (۱)، الصّلاة (۲)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۸۳

عنه، عن محمد بن حبیب الحارثی ... الخ، کمبا ج ۱۶ ص ۴۴، وجد ج ۷۶ ص ۱۹۴.

وله روایة فی الطواف کما فی المفتاح.

۳۷۸ - إبراهیم بن عیسی بن عبید السدوسی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن أحمد بن محمد بن الحسن العامری، عنه، کما یأتی فی أحمد.

۳۷۹ - إبراهیم بن عیسی القصار الکوفی: لم یذکروه. روی عن وکیع بن الجراح روایة النص علی الأئمة الاثنی عشر (صلوات الله وسلامه علیهم) وفضائلهم. المقتضب ص ۲۴.

۳۸۰ – إبراهيم بن عيسى. روى عن أبيه، عن أبى الحسن (عليه السلام). وروى عنه محمد بن جعفر النوفلى. الكافى ج ۴ ص ۴۱۰، ويب ج ۵ ص ۱۰۷ باب الطواف.

۳۸۱ – إبراهيم بن عيسى أبو أيوب الخزاز: هو ابن عثمان المذكور.

۳۸۲ – إبراهيم بن غسان: تأتى روايته فى الحسن بن أحمد بن عامر.

۳۸۳ – إبراهيم الغمر: هو إبراهيم بن الحسن المثنى المذكور.

۳۸۴ – إبراهيم بن غندر أبو إسحاق: لم يذكروه. هو من أصحاب مولانا السجاد (صلوات الله عليه).

روى معجزاته، إثبات الهداة ج ۵ ص ۲۵۵، ودلائل الطبرى ص ۸۴.

۳۸۵ – إبراهيم بن غياث: لم يذكروه، وقع فى طريق المفيد فى ختص ص ۳۰۵ عن الحسين بن على الدينورى، عن محمد بن الحسن، عنه، عن عمرو بن ثابت ... الخ. ختص. ير: عنه مثله. كمبا ج ۹ ص ۵۷۹، وجد ج ۴۱ ص ۲۹۱.

۳۸۶ – إبراهيم بن فراسة: لم يذكروه. روى فرات، عن جعفر بن محمد بن مروان، عن أبيه، عنه، عن مسعر بن كدام، حديث مناقب أمير المؤمنين (صلوات الله عليه). كمبا ج ۹ ص ۹۶، وجد ج ۳۶ ص ۶۲.

(۱۸۳)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، إبراهيم بن عيسى أبو أيوب (۱)، إبراهيم بن عيسى (۳)، أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، إبراهيم بن الحسن (۱)، محمد بن جعفر النوفلى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن على (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، محمد بن مروان (۱)، محمد بن الحسن (۱)، مسعر بن كدام (۱)، محمد بن حبيب (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۲)، الصّلاة (۲)

صفحه ۱۹۴

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۱۸۴

۳۸۷ – إبراهيم بن الفرج: لم يذكروه. هو أخو محمد الآتى. روى الصدوق فى الإكمال عن محمد بن جبرئيل، عنها معا، عن محمد بن إبراهيم بن مهزيار. كمبا ج ۱۳ ص ۷۸، وجد ج ۵۱ ص ۳۲۶.

وبهذا الإسناد عنهما، عنه، رواية أخرى. كمبا ج ۱۳ ص ۲۴۶، وجد ج ۵۳ ص ۱۸۵.

۳۸۸ إبراهيم الفزارى: صاحب القصيدة فى النجوم، كان منجما للمنصور، ذكره السيد. كمبا ج ۱۴ ص ۱۶۴، وجد ج ۵۸ ص ۲۹۹.

۳۸۹ – إبراهيم بن الفضل بن جعفر بن إبراهيم بن سليمان بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب: لم يذكروه. كان فى سنة ۳۷۵ على ما قيل.

ويظهر من رواية الصدوق فى المعانى ص ۵۶ عنه، عن الحسن بن على الزعفرانى، سقوط اسم والد جعفر على من النسخة، فيكون جده جعفر بن على بن إبراهيم ... الخ، والباقى مثله. ومثل المعانى فى العلل ج ۱ باب ۱۱۶ فى رواية كريمة.

۳۹۰ – إبراهيم بن الفضل الهاشمى المدنى: من أصحاب الصادق (عليه السلام). وذكر مواضع رواياته الأردبيلى والعلامة الخوئى دام ظله.

۳۹۱ – إبراهيم بن الفضل. ير: أحمد بن محمد، عن على بن الحكم، عنه، عن عمر بن يزيد، عن الصادق (عليه السلام). كمبا ج ۱۱ ص ۱۲۴، وجد ج ۴۷ ص ۷۰.

سن: ج ۲ ص ۵۲۶ عن عبد الله بن على بن عامر، عنه، عن جعفر بن يحيى، عن أبى عبد الله (عليه السلام)، فوائد الباذنجان. جد ج ۶۶ ص ۲۲۲، وكمبا ج ۱۴ ص ۸۵۹.

۳۲۹ – إبراهیم بن الفضیل: لم یذکروه. روی الصفار فی یر: عن محمد بن عبد الجبار، عن ابن أبی عمیر، عنه، عن عمر بن یزید قال: قلت لأبی عبد الله (صلوات الله علیه): یختلف أصحابنا، فأقول: قولی هذا قول

(۱۸۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن الفضل الهاشمی (۱)، محمد بن إبراهیم بن مهزیار (۱)، عبد الله بن علی بن عامر (۱)، إبراهیم بن الفضیل (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، إبراهیم بن الفضل (۲)، علی بن إبراهیم (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن جبرئیل (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن الحکم (۱)، عمر بن یزید (۲)، أحمد بن محمد (۱)، الفرج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۹۵

جعفر بن محمد، قال: بهذا نزل جبرئیل. کمبا ج ۱ ص ۱۴۴، وجد ج ۲ ص ۲۴۱.

وروی العیاشی فی تفسیره ج ۱ ص ۵۷ عنه، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه).

۳۹۳ – إبراهیم بن فهد بن حکیم: لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی دلائل الإمامة ص ۳ عن محمد بن إسحاق بن عباد بن حاتم، عنه، عن یعقوب بن حمید بن کاسب، عن إبراهیم بن الحسن الرافعی ... إلی آخر ما تقدم.

۳۹۴ – إبراهیم بن فهد: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۱ ص ۷۷ عن عبد العزیز بن یحیی الجلودی، عنه، عن محمد بن عقبة ... الخ. کمبا ج ۳ ص ۱۸۰، وجد ج ۶ ص ۳۱۱.

۳۹۵ – إبراهیم القاضی الأصفهانی: لم یذکروه. هو محدث فقیه. له تفسیر کبیر وشرح علی نهج البلاغة.

۳۹۶ – إبراهیم قتیل باخمرا: هو ابن عبد الله المحض المذکور.

۳۹۷ – إبراهیم بن قیس بن رمانة الأشعری: لم یذکروه. ابنه الفضل، وحفیده محمد بن الفضل، وأبوه یأتون إن شاء الله.

۳۹۸ – إبراهیم بن کثیر بن محمد بن جبرئیل: لم یذکروه هو من أصحاب الحسن المجتبی (صلوات الله علیه)، روی معجزته. مدینة المعاجز ص ۲۰۵. وإثبات الهداة ج ۵ ص ۱۵۹. ودلائل الطبری ص ۶۶.

۳۹۹ – إبراهیم الکرخی: هو ابن أبی زیاد المذکور.

۴۰۰ – إبراهیم الکسائی: هو ابن الحسین بن علی المذکور.

۴۰۱ – إبراهیم بن مالک الأشتر: لم یذکروه. یأتی ذکره مع أبیه وأخیه إسحاق.

مکاتبة محمد بن الحنیفة إلی إبراهیم بن الأشتر وبیعته للمختار لطلب

(۱۸۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب نهج البلاغة (۱)، إبراهیم بن مالک الأشتر النخعی (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، إبراهیم الکرخی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علی (۱)، قیس بن رمانة (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن جبرئیل (۱)، محمد بن الفضل (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۱۹۶

الثأر، جد ج ۴۵ ص ۳۶۵ و ۳۶۶، وکمبا ج ۱۰ ص ۳۸۷.

ومحاربته مع عسکر الشام، وقتله ابن زیاد وأعیان الشام مثل:

الحصین بن نمیر، وشر أحیل، وابن حوشب، وغیر هم. ج ۴۵ ص ۳۷۲ – ۳۸۵.

دعاء محمد بن الحنفیة له. ص ۳۸۶، وکمبا ج ۱۰ ص ۲۸۹ – ۲۹۳.

قتل (ره) فی سنة ۷۲ فی محاربته مع عسکر عبد الملک بن مروان.

۴۰۲ – إبراهیم المؤمن: لم یذکروه. وقع فی طریق کش ص ۱۰۴ وط جد ح ۲۵۶ عن یونس، عنه، عن عمران الزعفرانی، عن الصادق (علیه السلام) کما فیه ط جد ح ۲۴۱.

۴۰۳ – إبراهیم بن مأمون: لم یذکروه. روی الطب ص ۴۸ عنه، عن حماد بن عیسی ... الخ روایة جواز الرقیة إذا علم ما یقول فیها ولا یدخل فیها ما لا یعرفه. کتاب الدعاء ص ۱۸۵، وجد ج ۹۵ ص ۴.

۴۰۴ – إبراهیم بن المبارک: منسوب إلی جده، وأبوه عمر وکما تقدم.

۴۰۵ – إبراهیم بن المثنی: من أصحاب الصادق (صلوات الله علیه).

روی عنه ابن مسکان. له روایتان فی الصوم والإجارة، کما فی المفتاح.

۴۰۶ – إبراهیم المجاب أو المجان ابن محمد العابد ابن الإمام موسی الکاظم (صلوات الله علیه): الضریر الکوفی المتوفی سنة ۲۰۰ بالحائر الحسینی، المدفون فی زاویة رواق مولانا الحسین (صلوات الله علیه). له ضریح یزوره الناس.

وهو أول من جاور الحائر من الأشراف.

وکان عالما عابدا زاهدا. وإخوته: جعفر، وعبد الله، ومحمد الزاهد النسابة، وأحمد، یأتون. ثم أعقب إبراهیم المجاب من ثلاثة بقصر ابن هبیرة، وعلی بالسیرجان من کرمان، ومحمد الخابوری والد أحمد والحسن والحسین ولهم ذیل فی الخابور.

(۱۸۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، کتاب الأشراف للشیخ المفید (۱)، إبراهیم بن المبارک (۱)، إبراهیم بن المثنی (۱)، إبراهیم المؤمن (۱)، عمران الزعفرانی (۱)، حماد بن عیسی (۱)، حصین بن نمیر (۱)، الشام (۲)، القتل (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الجواز (۱)، الوفاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۱۸۷

۴۰۷ – إبراهیم المحاربی: وفی کش المخارقی، وسیأتی.

۴۰۸ – إبراهیم بن محرز الجعفی: من أصحاب الصادق (علیه السلام).

روایة الصدوق بإسناده، عن إبراهیم بن محرز، عن أبی حمزة، عن أبی جعفر (صلوات الله علیه)، کمبا ج ۵ ص ۴۹، وجد ج ۱۱ ص ۱۸۰.

واستظهر العلامة الخوئی اتحاده مع الخثعمی، وذکر روایاته فی الکتب الأربعة.

۴۰۹ – إبراهیم بن محسن الطارابادی: لم یذکروه. وهو رجل صالح، یروی عته ابنه محمد – الآتی – حدیث المفضل فی الرجعة. کمبا ج ۱۳ ص ۲۰۹، وجد ج ۵۳ ص ۳۵.

۴۱۰ – إبراهیم بن محمد بن إبراهیم: لم یذکروه. روی الطب ص ۸۹ عن إبراهیم بن محمد، عنه، عن الفضل بن میمون الأزدی، عن

الجواد (علیه السلام) فضل دواء الجامع. کمبا ج ۱۴ ص ۵۴۱، وجد ج ۶۲ ص ۲۴۶.

کتاب الغارات بإسناده إلی علی بن العباس البجلی، عن بکار بن أحمد، عنه، عن صباح الزعفرانی، کمبا ج ۲۲ ص ۸۸، وجد ج ۱۰۰ ص ۳۹۵.

۴۱۱ - إبراهیم بن محمد بن إبراهیم الثعالبی أبو إسحاق: لم یذکروه.

روی علی بن الحسین بن العباس، عنه، عن یعقوب بن أحمد السری. بشا ص ۱۳۱.

۴۱۲ - إبراهیم بن محمد بن أبی الرواس الخثعمی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ - فی أمالیه - عن عباد بن یعقوب الأسدی، عنه، عن عدی بن زید الهجری، عن أبی خالد الواسطی قال إبراهیم بن محمد: فلقیت أبا خالد عمرو بن خالد، فحدثنی عن زید بن علی الشهید ... الخ، خبر وصیة الرسول (صلی الله علیه وآله) فی وفاته. وبیانه فضائل أمیر المؤمنین

(۱۸۷)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم بن محرز الجعفی (۱)، الحسین بن العباس (۱)، إبراهیم بن محرز (۱)، إبراهیم بن محمد (۵)، الشیخ الصدوق (۱)، صباح الزعفرانی (۱)، علی بن العباس (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، بکار بن أحمد (۱)، عمرو بن خالد (۱)، زید بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۹۸

(علیه السلام) ووصایته وخلا فته. کمبا ج ۶ ص ۷۹۳، وجد ج ۲۲ ص ۴۹۹ مثله، وأمالی الشیخ ج ۲ ص ۱۸۵.

۴۱۳ - إبراهیم بن محمد بن أبی الکرام الجعفری: لم یذکروه. روی عن أبیه. کمبا ج ۱۱ ص ۱۸۷، وجد ج ۴۷ ص ۲۷۷.

وتقدم فی إبراهیم بن أبی الکرام ما یتعلق به.

۴۱۴ - إبراهیم بن محمد بن أبی یحیی المدنی: من أصحاب الباقر والصادق (صلوات الله علیهما)، وکان خصیصا بهما، قال جش وغیره.

له کتاب علی ما قیل رواه الحسین (الحسن خ ل) بن محمد بن علی الأزدی. وبالجملة هو ابن أبی یحیی المذکور.

تأتی روایته الأخری عن الصادق (علیه السلام) فی أحمد بن عبد الله بن یزید، المستدرک ج ۱ ص ۴۹۷ و ۵۹۱.

۴۱۵ - إبراهیم بن محمد بن أحمد بن أبی ثابت أبو إسحاق العطار ابن أخی شباب العطار الکوفی: لم یذکروه. ذکره الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۱۲۰ مترضیا علیه. وروی عنه بواسطة بن محمد الهمدانی، عنه، عن یحیی بن محمد الفارسی، عن أبیه، عن الصادق (علیه السلام)، حدیثا شریفا یدل علی حسنه. کمبا ج ۳ ص ۳۸۲، وج ۹ ص ۳۸۸، وجد ج ۸ ص ۳۱۵، وج ۳۹ ص ۱۹۱.

ولعله متحد مع إبراهیم بن محمد الهمدانی الآتی.

۴۱۷ - إبراهیم بن محمد الأزدی أبو عبد الله: لم یذکروه. روی المفید، عن إسماعیل بن محمد الأنباری، عنه، عن شعیب بن أیوب. بشا ص ۱۰۶.

وروی المفید فی أمالیه مج ۴۱ عن إسماعیل بن محمد الأنباری، عنه،

(۱۸۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن محمد بن أبی یحیی المدنی (۱)، إبراهیم بن محمد الهمدانی (۱)، إبراهیم بن أبی الکرام (۱)، إبراهیم بن محمد بن أحمد (۱)،

محمـد بن أبی الکرام (۱)، أحمـد بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن محمـد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبـد الله (۱)، إسماعیل بن محمد (۲)، إسحاق العطار (۱)، محمد الهمدانی (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۱۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۸۹

عن معاویة بن هشام، خطبة الحسن المجتبی (علیه السلام).

۴۱۸ - إبراهیم بن محمد بن إسحاق بن یزید الطائی: لم یذکروه.

وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۳۴۵ عن ابن عقدة، عنه. کمبا ج ۹ ص ۱۸۲، وجد ج ۳۷ ص ۴۲.

فرات: الحسن بن سـعید معنعنا، عن إبراهیم بن محمد بن إسـحاق، وکان من أصـحاب جعفر ... الخ. کمبا ج ۹ ص ۲۱۵، وجد ج ۳۷ ص ۱۷۰.

۴۱۹ - إبراهیم بن محمد بن إسـماعیل بن جعفر بن سـلیمان النسابة الهاشمی: لم یذکروه. هو إمامی حسن، وهو من رواة کتاب زکریا بن یحیی الواسطی. جش ص ۱۲۳.

۴۲۰ - إبراهیم بن محمـد الأشـعری القمی: من أصـحاب الکاظم والرضا (صـلوات الله علیهما). ثقة بالاتفاق، وأخوه الفضل بن محمد، وکتابهما شرکة رواه الحسن بن علی بن فضال عنهما.

وفی رجال کش ط جد ح ۳۱۵ بإسـناده، عن ابن أبی عمیر، عن الفضیل وإبراهیم - ابنی محمد الأشعریین - قالا: إن أبا عبد الله (علیه السلام) لما بلغه وفاة بکیر بن أعین ... الخ، و ح ۳۱۶ عن محمد بن مسعود، عن علی بن الحسن، عن أبیه، عنه، عن عبید بن زرارة... الخ.

وروی محمـد بن سـنان، عن إبراهیم والفضل - ابنی محمـد الأشـعریین - عن عبید بن زرارة، کما فی توحید الصدوق فی باب ما جاء فی الرؤیة ح ۱۵.

ونقل عن لسان المیزان ج ۱ ص ۹۷ روایته عن الصادق (علیه السلام).

۴۲۱ - إبراهیم بن محمد بن بسام المصری أبو إسحاق: روی عنه التلعکبری وزاد بعض إجازة.

أقول: وروی عن علی بن الحکم، عن اللیث بن سعد کما فی (لیث).

(۱۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السـلام (۱)، کتاب لسان المیزان لإبن حجر (۱)، إبراهیم بن محمد بن إسماعیل (۱)، إبراهیم بن محمد الأشعری (۱)، إبراهیم بن محمد بن بسام (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، إبراهیم بن محمد (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، إسـحاق بن یزید (۱)، ابـن أبی عمیر (۱)، عبیـد بن زرارة (۲)، بکیر بـن أعین (۱)، جعفر بن سلیمان (۱)، الحسن بن سعید (۱)، علی بن الحکم (۱)، الفضل بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن مسعود (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۲۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۹۰

۴۲۲ - إبراهیم بن محمـد بن بلال: لم یـذکروه. روی الحسـین بن محمـد، عنه، عن إبراهیم بن صالـح الأنماطی، عن عبد الصـمد، عن مولانا الصادق، عن آبائه (صـلوات الله علیهم)، تأویل طوبی بشـجرة فی دار أمیر المؤمنین (علیه السـلام). کمبا ج ۹ ص ۳۹۸، وجد ج

۳۹ ص ۲۳۵.

۴۲۳ – إبراهیم محمد التبریزی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۱۶۶ عن محمد بن عبد ربه الأنصاری الهمدانی، عنه.

۴۲۴ – إبراهیم بن محمد الثعالبی: لم یذکروه. روی علی بن الحسن بن العباس، عنه، عن یعقوب بن أحمد السری، الحدیث النبوی الرضوی (علیه السلام): إنما سمیت ابنتی فاطمة لأن الله فطمها وفطم من أحبها من النار. کتاب الإیمان ص ۱۳۷، وجد ج ۶۸ ص ۱۳۳ مثله.

۴۲۵ – إبراهیم بن محمد الثقفی: یأتی منسوبا إلی جده سیعد.

۴۲۶ – إبراهیم بن محمد بن جعفر بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی بن الحسن المجتبی (صلوات الله علیه) الحسنی العلوی الکوفی: إمامی حسن.

روی عنه التلعکبری.

وهذا هو الصحیح وفی نسخة العلامة المامقانی سقط. وآباؤه یأتون.

۴۲۷ – إبراهیم بن محمد بن حاجب: لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا الجواد (صلوات الله علیه)، وقرأ رقعة الجواد (علیه السلام) فی ذم السیاری.

رجال کش ط جد ح ۱۱۲۸.

۴۲۹ – إبراهیم بن محمد بن الحارث النوفلی: لم یذکروه. روی السید فی المهج، عن ابن بابویه، عنه، عن أبیه –. وکان خادما لعلی بن موسی الرضا (علیه السلام) – عن مولانا الجواد، عن آبائه (صلوات الله علیهم)، المناجاة

(۱۹۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن صالح الأنماطی (۱)، إبراهیم بن محمد بن حاجب (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم بن محمد بن جعفر (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، إبراهیم بن محمد (۳)، محمد بن عبد ربه (۱)، الحسین بن محمد (۱)، علی بن الحسن (۱)، الصّلاة (۲)، الجود (۱)

صفحه ۲۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۱۹۱

العشرة وهی الوسائل إلی المسائل التی هی مفاتیح کنوز الدارین. کمبا ج ۱۲ ص ۱۱۷، وکتاب الدعاء ص ۹۵ و ۹۷، وجد ج ۵۰ ص ۷۳، وج ۹۴ ص ۱۱۳.

ویأتی بدون اسم جده. وأبوه یأتی.

۴۳۰ – إبراهیم بن محمد الحافظ أبو إسحاق: لم یذکروه. هو من مشایخ الصدوق کما فی آخر الخصال، ویأتی مع جده حمزة.

۴۳۱ – إبراهیم بن محمد الحرفوشی: لم یذکروه. وهو فاضل صالح، یأتی ذکره فی أبیه محمد بن علی بن أحمد.

۴۳۲ – إبراهیم بن محمد بن الحسنی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون باب ۴۳ عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه. ونقله کمبا ج ۱۲ ص ۴۸، وجد ج ۴۹ ص ۱۶۴.

۴۳۳ – إبراهیم بن محمد بن الحسن بن محمد بن عبید الله الجوانی: لم یذکروه. وأخوه الحسن وابنه علی وجده الحسن یأتون. وکذا أحمد بن علی.

وفی السفینة ج ۲ ص ۲۴۲ قال – یعنی فی کتاب المجدی –: إبراهیم وأخوه الحسن ابنا محمد بن الحسن الجوانی، أمهما مصفاة وهبها لمحمد بن الحسن أبو جعفر الأخیر (صلوات الله علیه).

۴۳۴ – إبراهیم بن محمد بن الحسین بن علی بن الحسین: روی عن أبیه، عن جده، کما فی إیضاح القاضی نعمان ۲ ۲۴۴.

۴۳۵ – إبراهیم بن محمد بن حمران بن أعین الشیبانی: لم یذکروه. روی إسماعیل بن منصور، عنه، عن أبیه، عن مولانا الصادق (صلوات الله علیه). یب ط قدیم ج ۲ ص ۲۴۲، وجد ج ۷ ص ۴۶۱ و ۴۰۷.

نوادر علی بن أسباط، عنه، عن أبیه، عن الصادق (صلوات الله علیه). کمبا ج ۱۴ ص ۱۵۶، وسن: عنه، عنه مثله، کما فیه ج ۱۶ ص ۵۶، وج ۲۳ ص ۶۵، وجد ج ۵۸ ص ۲۶۸، وج ۷۶ ص ۲۲۶.

(۱۹۱)

مفاتیح البحث: محمد بن الحسن بن محمد بن عبید الله (۱)، محمد بن الحسین بن علی بن الحسین (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، حمران بن أعین الشیبانی (۱)، محمد بن الحسن الجوانی (۱)، إبراهیم بن محمد (۴)، إسماعیل بن منصور (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن أسباط (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الصدق (۲)، الصّلاة (۳)، السفینة (۱)

صفحه ۲۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۱۹۲

وج ۱۰۳ ص ۲۷۶.

. وروی علی بن المعلی، عنه، عن أبیه، عن الصادق (علیه السلام).

کما عن ثو وسن کتاب الطهارة ص ۷۹، وجد ج ۸۰ ص ۳۳۰.

وروی الصدوق – فی العل ج ۱ باب ۲۴۵ ص ۳۰۴ ح ۳ – بإسناده، عن علی بن الخطاب الحلال، عنه، وروده علی مولانا الصادق (علیه السلام) وروایته عنه صلاة رسول الله (صلی الله علیه وآله) علی الجنائز.

وفی الکافی ج ۳ ص ۷۰ باب نوادر کتاب الطهارة بإسناده، عن علی بن المعلی، عنه، عن الصادق (علیه السلام).

ورواه فی سن ج ۲ ص ۴۲۹ عن علی بن المعلی البغدادی، عنه، عن أبیه، عن الصادق (علیه السلام).

وروی الشیخ فی کتاب الغیبة عنه کثیرا. ویروی عنه محمد بن الحسین بن أبی الخطاب.

۴۳۶ – إبراهیم بن محمد بن حمزة بن عمارة الحافظ أبو إسحاق: لم یذکروه. هو من مشایخ الصدوق. روی عنه الصدوق فی الخصال ج ۲ باب التسعة ص ۴۱۷ ح ۱۰ فیما کتب إلیه. وتوفی فی رمضان سنة ۳۵۳.

وسائر روایاته عنه. کمبا ج ۱۴ ص ۱۴۵، وج ۲۳ ص ۱۴، وکتاب الصلاة ص ۱۳۸، وجد ج ۵۸ ص ۲۲۶، وج ۱۰۳ ص ۴۳، وج ۸۴ ص ۲.

۴۳۷ – إبراهیم بن محمد بن الحنفیة بن أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه): لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق. وهو من أصحاب مولانا الإمام السجاد (صلوات الله علیه). روی عن أبیه، عن جده أمیر المؤمنین (علیه السلام). وعنه معاویة بن هشام. کمبا ج ۱۳ ص ۱۷۴، وجد ج ۵۲ ص ۲۸۰. وروی عنه روایات فی کتاب الغارات. وروی عنه یاسین العجلی کما یأتی.

(۱۹۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، إبراهیم بن محمد بن حمزة (۱)، علی بن الخطاب الحلال (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، علی بن المعلی (۳)، محمد بن الحسین (۱)، الصّلاة (۲)، الطهارة (۲)، الجنازة (۱)

صفحه ۲۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۹۳

وابناه محمد وعلی، وأبوه، وحفیده الحسین بن علی، وإخوته جعفر وعبد الله وعمر وعلی، یأتون إن شاء الله تعالی.

۴۳۸ - إبراهیم بن محمد الخزاز: لم یذکروه. روی عن مولانا الرضا (علیه السلام) وعنه الحسن بن سعید، وعنه، عن الرضا (علیه السلام)، التوحید الباب ۸ ص ۱۱۳ ح ۱۳.

۴۳۹ - إبراهیم بن محمد الخزری: لم یذکروه. ابن علی بن علی بن الحسن الأفطس بن علی بن علی بن الحسین (صلوات الله علیهما). هو مع أخیه علی خرجا من المدینة للفحص عن أحوال أبیه، وتشرف بلقاء مولانا الحسن العسکری (صلوات الله علیه)، وصارا مورد ألطافه وإحسانه. منتهی الآمال ج ۲ ص ۲۷۲.

۴۴۰ - إبراهیم بن محمد بن خلف بن حمدان أبو إسحاق: لم یذکروه. له کتاب المعجزات، کان فی سنة ۴۰۰.

۴۴۱ - إبراهیم بن محمد بن خلف بن خضر بن موسی بن احباش الکرابیسی الخضری أبو إسحاق: لم یذکروه. محدث له من المصنفات الأمالی فی الحدیث.

۴۴۲ - إبراهیم بن محمد بن داود الجعفری: لم یذکروه. روی المفید فی شا عنه، عن عبد العزیز بن محمد. کتاب الدعاء ص ۷۹، وجد ج ۹۴ ص ۶۱، والمستدرک ج ۱ ص ۳۹۳ مثله.

۴۴۳ - إبراهیم بن محمد بن الربیع: تقدم فی إبراهیم نب أبی السمال.

۴۴۴ - إبراهیم بن محمد الزراع البصری: لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی سن ج ۲ ص ۴۸۳ عن منصور بن العباس، عنه، عن رجل، عن الصادق (علیه السلام) فضل الزیتون. کمبا ج ۱۴ ص ۸۵۱، وجد ج ۶۶ ص ۱۸۱، والکافی ج ۶ باب الزیت ص ۳۳۱.

(۱۹۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، إبراهیم بن محمد بن الربیع (۱)، إبراهیم بن محمد الخزاز (۱)، إبراهیم بن محمد (۵)، عبد العزیز بن محمد (۱)، منصور بن العباس (۱)، الحسین بن علی (۱)، داود الجعفری (۱)، الحسن بن سعید (۱)

صفحه ۲۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۹۴

۴۴۵ - إبراهیم بن محمد بن سعید بن هلال بن عاصم بن سعد بن مسعود الثقفی الکوفی أبو إسحاق: وسعد بن مسعود أخو أبی عبید بن مسعود عم المختار، ولاه أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه) المدائن، وهو الذی لجأ إلیه الحسن (صلوات الله علیه) یوم ساباط.

وإبراهیم هذا انتقل إلی أصفهان وأقام بها، وکان زیدیا أولا ثم انتقل إلینا. له کتب کثیرة ذکرها النجاشی وغیره.

وعن ابن طاووس توثیقه فی کتاب الأقبال. وعن ابن الندیم أنه من العلماء الثقات المصنفین. وقال العلامة المجلسی فی الوجیزة: له مدائح ووثقه ابن طاووس. انتهی.

ویشهد علی توثیقه وقوعه فی إسناد تفسیر القمی، وفی طریق ابن قولویه القمی.

وبالجملة استخرج الصدوق فی الفقیه من أصوله أحادیث کتابه، وشهد بصحتها، وعدها من الکتب المشورة التی علیها المعول وإلیها

المرجع، مات إبراهيم هذا فى سنة ۲۶۳. وابنه إسحاق يأتى.

۴۴۶ - إبراهيم بن محمد بن سفيان: لم يذكروه. روى الصدوق فى التوحيد، الباب ۲ ص ۷۷ ح ۳۳ عن محمد بن الفضل بن محمد بن إسحاق، عنه، عن على بن سلمة الليفى. كمبا ج ۲ ص ۸۹، وجد ج ۳ ص ۲۸۵.

وروى فى العلل ج ۲ باب ۲۲۲ ص ۴۶۷ ح ۲۳ بإسناده، عنه حديث علة عداوة أحمد بن حنبل لمولانا أمير المؤمنين (عليه السلام).

۴۴۷ - إبراهيم بن محمد بن سماعة بن موسى الحضر مى، أبو محمد، أخو الحسن وجعفر: قال جش فى ترجمة أخيه جعفر ص ۸۶ بعد ذكر الإخوة الثلاثة: كان جعفر أكثر من إخوته ثقة فى حديثه ... الخ. يستفاد منه وثاقة إبراهيم، وأن أخاه جعفر أوثقهم.

(۱۹۴)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب الثقات لابن حبان (۱)، مدينة إصفهان (۱)، العلامة المجلسى (۱)، إبراهيم بن محمد بن سماعة (۱)، إبراهيم بن محمد بن سعيد (۱)، الفضل بن محمد بن إسحاق (۱)، إبراهيم بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، ابن قولويه (۱)، ابن النديم (۱)، على بن سلمة (۱)، أحمد بن حنبل (۱)، سعد بن مسعود (۲)، الهلال (۱)

صفحه ۲۰۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۱۹۵

طريق الكراجكى - فى كنزه - عن محمد بن العباس - يعنى المفسر - عنه، رواية الفضائل. كمبا ج ۹ ص ۱۰۷، وجد ج ۳۶ ص ۱۲۷.

۴۴۹ - إبراهيم بن محمد الطاهرى: لم يذكروه. له رواية فى مرض المتوكل ومراجعة إلى الحجة (عليه السلام)، وكما فى المفتاح. رواه فى الكافى ج ۱ ص ۴۴۹ باب مولد على بن محمد الهادى (عليه السلام) عن على بن محمد، عنه، مرض المتوكل ونذر أمه لمولانا الهادى (عليه السلام) ومراجعته إلى الإمام.

۴۵۰ - إبراهيم بن محمد الطحان: روى محمد بن فراس، عنه، عن بشير الدهان. يب ج ۶ ص ۵۲ باب فضل الغسل لزيارة مولانا الحسين (عليه السلام).

ولا أعلم وجها لإهمال الخوئى إياه مع ذكر الأردبيلى والمامقانى إياه.

۴۵۱ - إبراهيم بن محمد الطلحة: لم يذكروه. هو مع عبد الله بن يزيد واليان على الكوفة من قبل عبد الله بن زبير، وكان المختار فى حبسهما. كمبا ج ۱۰ ص ۸۷ و ۲۸۵، وجد ج ۴۵ ص ۳۶۴ و ۳۶۳ و ۳۵۷.

ورايته الأخرى فى إعلام الورى ص ۲۶.

۴۵۲ - إبراهيم بن محمد بن العباس الختلى: يروى عن سعد بن عبد الله وغيره من القميين، وعن على بن الحسن بن فضال. وكان رجلا صالحا، هكذا قال الشيخ فى رجاله فى باب من لم يرو عنهم (عليهم السلام) وغيره فى غيره.

وهو شيخ الكشى. روى عنه فى كش ص ۲ و ۸۹ و ۲۸۷ و ۲۹۰ وغيره.

وط جد ح ۳ و ۲۱۳ و ۲۰۲ و ۳۷۸ و ۵۵۵ و ۶۲۲ و ۷۰۹ و ۸۷۸ و ۸۸۵ و ۹۷۱. وفى هذه الموارد كلها روى كش، عنه، عن أحمد بن إدريس القمى المعلم ويظهر منها حسنه وسلامته. ولعل جده يحيى، والعباس جد أبيه.

۴۵۳ - إبراهيم بن محمد بن عبد الرحمن الأزدى: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۱، باب ۱۳۳ ص ۱۷۰ ح ۲ عن المغيرة بن محمد،

(۱۹۵)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۲)، كتاب إعلام الورى بأعلام

الهدی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إبراهیم بن محمد الطاهری (۱)، إبراهیم بن محمد الطحان (۱)، أحمد بن إدریس القمی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، إبراهیم بن محمد (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، بشیر الدهان (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن فراس (۱)، المرض (۱)، الغسل (۱)

صفحه ۲۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۹۶

عنه، عن قیس بن الربیع وشریک بن عبد الله، عن الأعمش، فی حدیث شریف یدل علی خلافة مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام).

۴۵۴ - إبراهیم بن محمد بن عبد الله الجعفری: من أصحاب الصادق (علیه السلام)، کما قاله الشیخ فی رجاله، وقال: أسند عنه. انتهی.

أقول: هو إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن جعفر الطیار، وابنه یعقوب یأتی، وذکره نسبه فی البصائر للصفار الجزء ۲ باب ۱۸ ص ۱۲۳ ح ۱۵ کما یأتی فی إبراهیم بن وهب، فمما ذکرنا ظهر أن کلام النجاشی فی ترجمة عبد الله بن إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله لا یرتبط به، کما سیأتی قریبا.

۴۵۵ - إبراهیم بن محمد بن عبد الله القرشی: لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن داود، عن إسماعیل بن عیسی بن محمد، عنه. یب ج ۶ باب ۲ ص ۳ ح ۱.

۴۵۶ - إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن موسی بن جعفر (علیهما السلام): روی فی الکافی ج ۱ ص ۳۳۲ باب تسمیة من رآه (علیه السلام) عن محمد بن یحیی، عن الحسن بن علی النیسابوری، عنه، عن أبی نصر ظریف الخادم، أنه رآه.

أقول: ولم یزد العلامة الخوئی دام ظله علی ذلک شیئا.

وروی الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۴۲ ص ۴۳۰ ح ۵ بإسناده، عن محمد بن یحیی العطار، عن الحسین بن علی النیسابوری، عنه، عن السیاری، عن نسیم وماریة ... الخ. وله فیه روایة أخری، ومثل ذلک فی غط ص ۱۵۸، ونقله البحار فی مواضع عدیدة مثله. لکن فیه الشاری بدل السیاری.

ورواه فی إثبات الوصیة ص ۲۱۹ مثل ما فی روایة الصدوق.

الطب: عن محمد بن إبراهیم العلوی الموسوی، عن إبراهیم بن محمد العلوی - یعنی أباه - عن أبی الحسن العسکری قال: سمعت الرضا (صلوات الله علیه ...) الخ. کمبا ج ۱۴ ص ۵۰۲، وجد ج ۶۲ ص ۶۴.

(۱۹۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، إبراهیم بن محمد بن عبد الله (۳)، عبد الله بن إبراهیم بن محمد (۱)، الحسن بن علی النیسابوری (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، إسماعیل بن عیسی (۱)، شریک بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن محمد (۲)، علی بن عبد الله (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن علی (۱)، قیس بن الربیع (۱)، أحمد بن داود (۱)، محمد بن یحیی (۱)، موسی بن جعفر (۱)

صفحه ۲۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۹۷

وإبراهیم بن محمد العوی، هو هذا الرجل، کما یظهر من روایاته.

کمبا ج ۱۳ ص ۱۱۲ مکررا، وجد ج ۵۲ ص ۳۰.

وروی سعد بن عبد الله، عن علی بن الحسین الخیاط (الحناط خ ل) النیسابوری، عن إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن موسی بن جعفر (علیه السلام)، عن یاسر الخادم، عن أبی الحسن العسکری، عن أبیه، عن جده علی بن موسی الرضا (علیهم السلام ...) الخ. العیون ج ۱ ص ۳۱۵.

وروی العباس بن عمرو الفقیمی، عن أبی القاسم إبراهیم بن محمد العلوی، عن فتح بن یزید الجرجانی ... الخ. جد ج ۴ ص ۲۹۰ و ۱۷۴ و ۸۲، وکمبا ج ۲ س ۱۹۷ و ۱۵۴ و ۱۲۸.

وابناه أحمد ومحمد، وحفیده جعفر بن محمد وعلی بن موسی بن أحمد یأتون إن شاء الله تعالی.

۴۵۷ - إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن یزداد بن علی بن عبد الله الرازی ثم النجاری أبو إسحاق القاضی: لم یذکروه. وهو شیخ إجازة قرئ علیه فی داره فی صفر سنة ۳۹۷، کمبا ج ۴ ص ۱۷۸، وجد ج ۱۰ ص ۳۶۷.

ووقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۶ باب ۱۲ ص ۴۰ ح ۱ عنه، عن عبد الرحمن بن محمد الحسنی، عن محمد بن الحسن الفارسی.

۴۵۸ - إبراهیم بن محمد بن عبید الله بن الحسن بن عبید الله بن أبی الفضل العباس بن أمیر المؤمنین (علیه السلام): قتیل بقزوین فی أیام المستعین سنة ۲۵۵ وأبوه وأجداده یأتون.

۴۵۹ - إبراهیم بن محمد بن عرفة الواسطی: النحوی العالم البارع نفطویه (أبو عبد الله) توفی ببغداد سنة ۳۲۳، کان تلمیذ ثعلب والمبرد، وحافظ القرآن، ویبتدأ بالقرآن فی مجلس درسه، ومن کتبه کتاب إعراب القرآن وأمثال القرآن.

(۱۹۷)

مفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، یوم عرفة (۱)، إبراهیم بن محمد بن عبد الله (۲)، محمد بن عبید الله بن الحسن (۱)، العباس بن عمرو الفقیمی (۱)، علی بن موسی بن أحمد (۱)، محمد بن الحسن الفارسی (۱)، إبراهیم بن محمد (۳)، علی بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، موسی بن جعفر (۱)، جعفر بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۴)

صفحه ۲۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۹۸

ومن کلامه أن أکثر الأحادیث الموضوعة فی فضائل الصحابة ظهرت فی دولة بنی أمیة، وضعوها للتقرب إلیهم. حکی أنه والقاضی أحمد بن سریح ومحمد بن داود الظاهری وصلوا إلی طریق ضیق فأراد کل منهم أن یتقدم علی صاحبه، فقال ابن سریح: ضیق الطریق یورث سوء الأدب، وقال ابن داود: لکنه یعرف مقادیر الرجال، فقال نفطویه: إذا استحکمت المودة بطلت التکالیف.

روی عن الحسین بن أحمد بن خالویه روایة الفضائل. بشارة المصطفی ص ۲۳۸.

۴۶۰ - إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار: روی عن الباقر والصادق (صلوات الله علیهما). وروی ابنه جعفر عن الصادق (علیه السلام). ذکر ذلک کله النجاشی فی رجاله ص ۱۴۹ فی ترجمة ابنه عبد الله الآتی.

وابنه جعفر یذکر عند ذکر جده جعفر الطیار. و إبراهیم هذا من أجلاء بنی هاشم.

وبنوه جعفر وصالح وعبد الرحمن وعبد الله وعبید الله وعلی والقاسم ومحمد وهاشم ویحیی وسلیمان، وابنه یعقوب بن جعفر ویوسف بن جعفر وإسماعیل بن جعفر وإبراهیم بن إسماعیل وابنه محمد یذکرون فی مواضعهم.

۴۶۱ - إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن العباس بن عبد المطلب:

یدعی بإبراهیم الإمام أخو السفاح والمنصور، کان فی جماعة من بنی هاشم اجتمعوا فی الأبواء للخروج علی بنی أمیة. کمبا ج ۱۱ ص ۱۸۷، وجد ج ۴۷ ص ۲۷۷.

وابنه محمد تزوج فاطمة بنت الصادق (علیه السلام) کما یأتی، ومن أحفاده إبراهیم بن عبد الصمد المذکور.

۴۶۲ - إبراهیم بن محمد بن علی الکوفی: مولی أبی موسی الأشعری، من

(۱۹۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب رجال النجاشی (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الأحادیث الموضوعة (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی الکوفی (۱)، الحسین بن أحمد بن خالویه (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی (۲)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، بنو أمیة (۲)، بنو هاشم (۲)، محمد بن داود (۱)، یعقوب بن جعفر (۱)، یوسف بن جعفر (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۲۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۱۹۹

أصحاب الصادق (صلوات الله علیه).

۴۶۳ - إبراهیم بن محمد بن علی بن أبی طالب (علیه السلام): هو ابن محمد بن الحنفیة المذکور.

۴۶۴ - إبراهیم بن محمد بن علی ابن المعلی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ یب ط قدیم ج ۲ ص ۱۵ عن سلمة بن الخطاب، عنه، عن إسحاق بن داود، عن الصادق (علیه السلام ...) الخ. ومثله فی ط جد ج ۶ ص ۴۴ ح ۹۲.

هذا ولکن نقل هذه الروایة فی کامل الزیارات باب ۶۹ عن سلمة بن الخطاب، عن إبراهیم بن محمد، عن علی بن المعلی، عن إسحاق بن زیاد (یزداد خ ل)، عن الصادق (علیه السلام).

۴۶۵ - إبراهیم بن محمد بن علی بن هلال: لم یذکروه. روی محمد بن العباس، عن علی بن عبد الله، عنه، عن الحسن بن وهب، عن جابر. کمبا ج ۹ ص ۱۱۲، وجد ج ۳۶ ص ۱۵۴.

۴۶۶ - إبراهیم بن محمد العلوی أبو القاسم: روی العباس بن عمرو الفقیمی، عنه، عن الفتح بن یزید الجرجانی. وهو ابن محمد بن عبد الله بن موسی الکاظم (علیه السلام) وقد تقدم، أو ابن محمد بن جعفر بن الحسن المذکور. کمبا ج ۲ ص ۱۲۸ و ۱۵۴، وجد ج ۴ ص ۸۲ و ۱۷۴.

۴۶۷ - إبراهیم بن محمد بن عمر بن محمد السهروردی: الشیخ الصالح، روی حدیث الفضائل، کما فی فرائد السمطین.

۴۶۸ - إبراهیم بن محمد بن عمر بن یحیی بن الحسین بن أحمد بن عمر بن یحیی بن الحسین بن زید الشهید، أبو طاهر العلوی: لم یذکروه. حدث عن أبی المفضل الشیبانی. ولد ببابل سنة ۳۶۹. ومات سنة ۴۴۶ ببغداد ۱۴ صفر.

۴۶۹ - إبراهیم بن محمد بن عمران الهمدانی: لم یذکروه. له روایة فی الحج، کما فی المفتاح.

(۱۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، کتاب فرائد السمطین (۱)، یحیی بن الحسین بن زید (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی (۲)، یحیی بن الحسین (۱)، إبراهیم بن محمد (۶)، علی بن عبد الله (۱)، إسحاق بن داود (۱)، الفتح بن یزید (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، العباس بن عمرو (۱)، علی بن المعلی (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، أحمد بن عمر (۱)، عمر بن محمد (۱)، بابل (۱)، الطهارة (۱)، الشهادة (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۲۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۰۰

رواها فی الکافی ج ۴ ص ۲۷۵ باب ما یجزی من حجة الاسلام عن علی بن مهزیار، عنه، أنه کتب إلی أبی جعفر (علیه السلام): إنی حججت وأنا مخالف وکنت صرورة ... الخ. ورواه یب ج ۵ ص ۱۰ عنه مثله.

۴۷۰ - إبراهیم بن محمد بن عیسی بن محمد العریضی: لم یذکروه. هو من أصحاب أبی جعفر (علیه السلام). وروی الشیخ فی یب ج ۶ ص ۹ باب زیارة رسول الله (صلی الله علیه وآله) بإسناده، عن العباس بن الولید بن العباس المنصوری، عنه، عن أبی جعفر (صلوات الله علیه) قال: إذا صرت إلی قبر جدتک فاطمة فقل: یا ممتحنة ... الخ. وقد ذکرها کمبا ج ۲۲ ص ۲۶، وجد ج ۱۰۰ ص ۱۹۴.

۴۷۱ - إبراهیم بن محمد بن فارس النیسابوری: هو فی نفسه لا بأس به، ولکن بعض من یروی عنه، کما نقله کش عن محمد بن مسعود. انتهی عد من أصحاب الهادی والعسکری (علیهما السلام)، وممن شاهد الحجة (علیه السلام).

له قضیة شریفة فی المستدرک ج ۲ ص ۳۷۹ وهی تشرفه بلقاء مولانا العسکری والحجة (صلوات الله علیهما) وما شاهد من الدلائل.

وفی قاموس الرجال، نقل عن غیبة الفضل بن شاذان أن إبراهیم هذا أراد الهرب لما هم عمرو بن عوف بقتله، فورد علی مولانا العسکری (علیه السلام) فأخبره الحجة (علیه السلام) بأنه سیکفیه الله شره، فکان کما قال، فأخذ عمرو وقتل وقطع عضوا عضوا.

۴۷۲ - إبراهیم بن محمد بن الفرج الرخجی: لم یذکروه. هو من أصحاب العسکری (علیه السلام). له مکاتبة إلی مولانا الحجة المنتظر (صلوات الله علیه). رواها أبو الحسن جعفر بن أحمد. کمبا ج ۱۳ ص ۹۰، وجد ج ۵۱ ص ۳۳۴.

وروی الطری الجلیل، عنه، عن محمد بن إبراهیم بن مهزیار، فی دلائله ص ۲۸۷. وأخوه محمد.

(۲۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، زیارة النبی (ص) (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، محمد بن إبراهیم بن مهزیار (۱)، إبراهیم بن محمد بن عیسی (۱)، إبراهیم بن محمد بن فارس (۱)، محمد بن الفرج الرخجی (۱)، عباس بن الولید (۱)، علی بن مهزیار (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن مسعود (۱)، القبر (۱)، الشهادة (۲)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۲)

صفحه ۲۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۰۱

۴۷۳ - إبراهیم بن محمد بن مالک بن زبید الهمدانی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق. کمبا ج ۹ ص ۱۲۹، وجد ج ۳۶ ص ۲۳۶. ولعله متحد مع إبراهیم بن محمد الهمدانی الثقة الجلیل الآتی.

۴۷۴ - إبراهیم بن محمد بن المؤید بن عبد الله بن علی بن محمد الجوینی الخراسانی: شیخ الاسلام المحدث الکبیر من الأعلام، مؤلف فرائد السمطین فی فضائل المرتضی والبتول والسبطین والأئمة (صلوات الله علیهم)، ولد سنة ۶۴۴ وتوفی سنة ۷۳۰.

۴۷۵ - إبراهیم بن محمد التطب: لم یذکروه. بعض روایاته فی الطب ص ۷۳.

۴۷۶ - إبراهیم بن محمد المحدث بن الحسن بن محمد الجوانی بن عبید الله الأعرج بن الحسین الأصغر بن الإمام السجاد (علیه السلام)، أبو علی الحسنی: والد أبی الحسن علی بن إبراهیم المحدث النسابة الآتی مع أجداده.

۴۷۷ - إبراهیم بن محمد بن محمد بن أحمد بن علی بن الحسین بن علی بن حمزة بن یحیی بن الحسین بن زید بن علی بن أبی طالب: مات فی شوال ۴۶۶، وله شرح اللمع.

۴۷۸ – إبراهیم بن محمد المدنی: روی محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن عمران الزعفرانی:، کما عن یب ج ۴ ص ۱۷۹ باب علامة شهر رمضان، والاستبصار ج ۲ ص ۷۶ والکافی ج ۴ ص ۸۰، فراجع رجال العلامة الخوئی.

۴۷۹ – إبراهیم بن محمد المدنی: لم یذکروه. له روایة فی الغناء. الکافی باب الغناء ج ۶ ص ۴۳۴ عن سهل بن زیاد، عنه.

۴۸۰ – إبراهیم بن محمد بن مروان الخوزی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق. کمبا ج ۲ ص ۳، وجد ج ۳ ص ۵.

وروی فی العیون عن أحمد بن إبراهیم بن بکر الخوری، عنه، عن

(۲۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب فرائد السمطین (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، إبراهیم بن محمد الهمدانی (۱)، یحیی بن الحسین بن زید (۱)، إبراهیم بن محمد المدنی (۲)، علی بن الحسین بن علی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، محمد بن (محمد بن) أحمد (۱)، إبراهیم بن محمد (۵)، عبد الله بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عمران الزعفرانی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد الجوانی (۱)، الجوینی (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۰۲

جعفر بن محمد بن زیاد روایة أخری. کمبا ج ۳ ص ۲۸، وجد ج ۵ ص ۹۳. وقد ینسب إلی جده کما سیأتی.

۴۸۱ – إبراهیم بن محمد المروزی: لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۱۴۵ عن عبد الله بن أحمد بن محمد بن عمر، عنه، عن محمد بن عمیر.

۴۸۲ – إبراهیم بن محمد بن مسلم الثقفی: لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الورام فی تنبیه الخاطر عن محمد بن الحسن القضبانی، عنه روایة شریفة. کمبا ج ۹ ص ۶۶۲، وجد ۴۲ ص ۲۵۲.

وروی المفید فی أمالیه مج ۱۳ بأسناده، عن محمد بن الحارث، عنه، عن حبة العرنی، روایة کریمة فی الفضائل، وخلق الأرواح قبل الأجساد، وأن روح علی بن أبی طالب (علیه السلام) أول من سلم وأطاع رسول الله (صلی الله علیه وآله).

۴۸۳ – إبراهیم بن محمد بن معروف أبو إسحاق المزاری أو المرادی أو المذاری: شیخ من أصحابنا، ثقة بلا خلاف، له کتاب مناسک الحج والمزار.

روی عن أبی علی بن محمد بن علی بن همام ومن کان فی طبقته، وروی عنه الحسین بن عبید الله وابن حاشر.

۴۸۴ – إبراهیم بن محمد بن مهاجر: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۹ ص ۳۲۶ کتاب المیراث عن صفوان بن خالد، عنه، عن الحسن بن عمارة، عن الصادق (علیه السلام). ورواه فی صا ج ۴ ص ۱۷۰، والوافی ج ۳ ص ۱۳۱، والوسائل ج ۱۷ ص ۵۰۳ عنه مثله.

۴۸۵ – إبراهیم بن محمد بن موسی الکاظم (صلوات الله علیه):

هو إبراهیم المجاب المذکور.

۴۸۶ – إبراهیم بن محمد بن میمون: لم یذکروه. قیل: هو من أجلاء الشیعة روی عن عابس وغیره، وقع فی طریق الصدوق عن جعفر بن علی بن

(۲۰۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر

المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، إبراهیم بن محمد بن مهاجر (۱)، إبراهیم بن محمد بن معروف (۱)، عبد الله بن أحمد بن محمد (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، محمد بن علی بن تمام (۱)، إبراهیم بن محمد (۴)، الشیخ الصدوق (۱)، صفوان بن خالد (۱)، محمد بن الحارث (۱)، محمد بن زیاد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن علی (۱)، الحج (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۲۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۰۳

نجیح، عنه، عن مصعب، عن عکرمة. کمبا ج ۶ ص ۲۹۳، وجد ج ۱۷ ص ۴۰۵.

وروی نص بإسناده، عنه، عن المسعودی، الحدیث النبوی (صلی الله علیه وآله): یا حسین أنت الإمام تسعة من ولدک أمناء معصومون، والتاسع مهدیهم، فطوبی لمن أحبهم، والویل لمن أبغضهم. کمبا ج ۹ ص ۱۵۹، وجد ج ۳۶ ص ۳۶۰.

یر: عبد الله بن محمد، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، روایة الفضائل. کمبا ج ۹ ص ۱۳۲، وجد ج ۳۶ ص ۲۴۸.

۴۸۷ - إبراهیم بن محمد النوفلی: لم یذکروه. روی عن أبیه. وکان خادما للرضا (علیه السلام) عن مولانا الکاظم، عن آبائه (صلوات الله وسلامه علیهم)، عن النبی (صلی الله علیه وآله) قال:

من سره أن یلقی الله عز وجل وهو مقبل علیه غیر معرض عنه، فلیتوالک یا علی.

ومن سره أن یلقی الله عز وجل وهو راض عنه، فلیتول ابنک الحسن.

ومن أحب أن یلقی الله عز وجل ولا خوف علیه، فلیتوال ابنک الحسین.

ومن أحب أن یلقی الله عز وجل وقد محا ذنوبه، فلیتوال علی بن الحسین فإنه ممن قال الله عز وجل: (سیما هم فی وجوههم من أثر السجود) [۴۸ / ۲۹].

ومن أحب أن یلقی الله عز وجل وهو قریر العین، فلیتوال محمد بن علی الباقر.

ومن أحب أن یلقی الله عز وجل ویعطیه کتابه بیمینه، فلیتوال جعفر بن محمد الصادق.

ومن أحب أن یلقی الله عز وجل طاهرا مطهرا، فلیتوال موسی بن جعفر الکاظم.

(۲۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إبراهیم بن محمد النوفلی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن علی (۱)، الصدق (۱)، السجود (۱)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)، الخوف (۱)

صفحه ۲۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۰۴

ومن أحب أن یلقی الله عز وجل وهن ضاحک، فلیتوال علی بن موسی الرضا.

ومن أحب أن یلقی الله عز وجل وقد رفعت درجاته وبدلت سیئاته حسنات، فلیتوال محمد بن علی الجواد.

ومن أحب أن یلقی الله عز وجل ویحاسبه حسابا یسیرا، ویدخله جنات عدن عرضها السماوات والأرض أعدت للمتقین، فلیتوال علی بن محمد الهادی.

ومن أحب أن یلقی الله عز وجل وهو من الفائزین، فلیتوال الحسن بن علی العسکری.

ومن أحب أن يلقى الله عز وجل وقد كمل إيمانه وحسن إسلامه، فليتوال الحجة بن الحسن المنتظر (صلوات الله عليه وعليهم). هؤلاء أئمة الهدى وأعلام التقى، من أحبهم وتوالاهم كنت ضامنا له على الله الجنة. كمبا ج ۷ ص ۳۸۰. ونحوه مع اختلاف يسير فى ج ۹ ص ۱۴۲، وجد ج ۲۷ ص ۱۰۷، وجد ۳۶ ص ۲۹۶.

وأخوه جعفر بن محمد النوفلى الراوى عن الرضا (عليه السلام)، وسيأتى.

يز: عن ابن يزيد - يعنى يعقوب وكان ثقة جليلا - عن إبراهيم بن محمد النوفلى، عن الحسين بن المختار، رواية شريفة. جد ج ۴۰ ص ۱۳۸، وكمبا ج ۹ ص ۴۵۹.

وروى الصدوق، عن عبد الله بن رفاعة، عن إبراهيم بن محمد بن الحارث النوفلى، عن أبيه - وكان خادم الرضا (عليه السلام) - عن الجواد (عليه السلام)، أدعية المناجاة العشرة الوسائل إلى عشر المسائل، كما فى البلد الأمين. كتاب الدعاء ص ۹۵، وجد ج ۹۴ ص ۱۱۳.

وروى فى الكافى عن أحمد بن محمد بن خالد عن يعقوب بن يزيد، عنه

(۲۰۴)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، الحسين بن المختار (۱)، جعفر بن محمد النوفلى (۱)، إبراهيم بن محمد (۲)، الشيخ الصدوق (۱)، يعقوب بن يزيد (۱)، على بن محمد (۱)، محمد بن على (۱)، الجود (۱)

صفحه ۲۱۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۲۰۵

رفعه إلى الإمام السجاد (عليه السلام). الكافى ج ۲ ص ۱۴۰، باب الكفاف ح ۴.

۴۸۸ - إبراهيم بن محمد الواسطى: لم يذكروه. هو أبو إسحاق الإمامى، شيخ عالم عامل معلم فى بلدة واسط، ذكره كمبا ج ۱۳ ص ۱۴۴، وجد ج ۵۲ ص ۱۶۰.

۴۸۹ - إبراهيم بن محمد بن هارون التميمى الخوزى العبادانى الهمدانى أبو إسحاق: لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى ج ۲ ۳ ص ۵۷۱ باب الحرز والعوذة عن صالح بن سعيد، عنه، أنه كتب إلى أبى جعفر (عليه السلام) يسأله عوذة للرياح التى تعرض للصبيان ... الخ.

وروى الصدوق فى التوحيد باب ۱ ص ۲۲ ح ۱۷. عن أحمد بن إبراهيم بن بكير الخوزى، عنه، عن جعفر بن محمد بن زياد الفقيه الخوزى، أربع روايات فى ذلك.

وفيه ص ۳۷۶ باب القضاء والقدر بهذا الإسناد رواية أخرى.

وروى فى العيون ج ۲ ص ۱۰ عن الطالقانى، عن أبى سعيد النسوى، عنه، عن أحمد بن الفضل البلخى، عن خالد يحيى بن سعيد، عن الرضا، عن آبائه (صلوات الله عليهم)، حديث مجئ الخضر إلى أمير المؤمنين (عليه السلام) وقوله: السلام عليك يا رابع الخلفاء، وبيانه ذلك مع الفضائل. جد ج ۳۶ ص ۴۱۷، وكمبا ج ۹ ص ۱۷۱. وذكرنا الرواية فى المستدرك لغة (خلف).

۴۹۰ - إبراهيم بن محمد الهمدانى: ثقة جليل من أصحاب الرضا والجواد والهادى (صلوات الله عليهم)، وكيل الناحية المقدسة، حج أربعين حجة.

وأولاده على ومحمد بن على والقاسم بن محمد كلهم وكلاء الناحية المقدسة، كما قاله: جش والعلامة وغيرهما ولا خلاف فيه.

وروى الكشى توقيعا فيه التصريح بوثاقة جمع، منهم إبراهيم بن محمد الهمدانى. ويأتى فى ترجمة أحمد بن إسحاق بن سهل.

(۲۰۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، إبراهیم بن محمد الهمدانی (۱)، إبراهیم بن محمد بن هارون (۱)، إبراهیم بن محمد (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، یحیی بن سعید (۱)، القاسم بن محمد (۱)، أحمد بن الفضل (۱)، صالح بن سعید (۱)، محمد بن زیاد (۱)، محمد بن علی (۱)، الحج (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۱۶

وروی کش ص ۳۷۵ مسندا عنه قال: کتب إلی: قد وصل الحساب، تقبل الله منک ورضی وجعلهم معنا فی الدنیا والآخرة، وقد بعثت إلیک من الدنانیر بکذا، ومن الکسوة بکذا، فبارک الله لک فیه وفی جمیع نعمة الله علیک، وقد کتبت إلی النضر أمرته أن ینتهی عنک وعن التعرض لک ولخلافک وأعلمته موضعک عندی، وکتبت إلی أیوب أمرته بذلک أیضا، وکتبت إلی موالی بهمدان کتابا أمرتهم بطاعتک والمصیر إلی أمرک وأن لا وکیل لی سواک.

أقول: وهذه الروایة واضحة الدلالة علی جلالة إبراهیم وعظم شأنه ووثاقته، ولا یضر روایته ذلک بنفسه، لأنه من الواضح من أحوالهم عدم کذبهم علی الإمام (علیه السلام)، وعدم جرأتهم علی ذلک خوفا من الله ومن الفضیحة أن یجیء لعنهم وطردهم علی أیدی غیرهم.

وهذه الروایات فی کمبا ج ۱۲ ص ۱۰۸ و ۱۲۶ مکررا، وج ۱۳ ص ۹۹، وجد ج ۵۰ ص ۳۷ و ۱۰۸، وج ۵۱ ص ۳۶۳.

وبالجملة هو من أصحاب الأصول التی استخرج منها الصدوق أحادیث کتابه الفقیه، وحکم بصحتها واعتماد الأصحاب علیها.

وابنه الحسن أو الحسین وجعفر. وحفیداه محمد وموسی ابنا جعفر، وعلی بن إبراهیم ومحمد بن علی والقاسم بن محمد یأتون.

وذکر الأردبیلی والخوئی مواضع روایاته فی الکتب الأربعة فراجع.

۴۹۱ - إبراهیم بن محمد بن یحیی النیسابوری: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲ عن الحسن بن محمد بن الحسن بن إسماعیل السکونی، عنه، حدیث الولایة، کمبا ج ۹ ص ۱۹۸، وجد ج ۳۷ ص ۱۰۸.

۴۹۲ - إبراهیم بن محمد بن یحیی بن العباس: لم یذکروه. روی الکش فی کتابه ص ۱۳۹ عنه، عن أحمد بن إدریس المعلم. وکذا فیه ص ۱۹۸ روی عنه منسوبا أبوه إلی جده، کما تقدم، فیکون متحدا مع الختلی.

(۲۰۶)

مفاتیح البحث: محمد بن یحیی النیسابوری (۱)، الحسن بن محمد بن الحسن (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن إدریس (۱)، القاسم بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۲۱۷

۴۹۳ - إبراهیم بن محمد بن یوسف المقدسی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال باب ۲ ج ۱ ص ۷۶ ح ۱۲۰ وغیره عن یحیی بن الحسن بن جعفر بن عبید الله بن الحسین بن الإمام السجاد (علیه السلام)، عنه، عن علی بن الحسن، عن إبراهیم بن رستم، عن أبی حمزة السکونی، عن جابر الجعفی. کمبا ج ۹ ص ۱۶، وجد ج ۳۵ ص ۷۵.

نی: بإسناده، عن محمد بن علی الکوفی، عنه، عن محمد بن عیسی، روایة نص الباقر (علیه السلام) علی المهدی المنتظر (صلوات الله

علیه) وأجداده وفضائلهم. کمبا ج ۹ ص ۱۶۵. والأخری فیه ص ۱۶۶، وجد ج ۳۶ ص ۳۹۳ و ۳۹۹.

وفی کتاب حلیة الأبرار ج ۱ ص ۵۷۲ عن محمد بن یحیی العطار، عنه، عن محمد بن عیسی خبر الفضائل.

۴۹۴ - إبراهیم بن محمد الیمانی: لم یذکروه. روی هشام بن محمد بن السائب، عن أبیه، عنه، عن عکرمة. أمالی المفید مج ۳۹.

۴۹۵ - إبراهیم بن المخارقی: وصف لمولانا الصادق (صلوات الله علیه) دینه وأسماء الأئمة (صلوات الله علیهم) إلی الصادق (علیه السلام)، فقال له: رحمک الله، وأوصاه بالورع. بشا ص ۱۰۹.

ورواه الکش کما فی جامع الرواة، وغیره. وفی کش ط بمبئی إبراهیم المحاربی والباقی مثله.

۴۹۶ - إبراهیم بن مختار بن أبی عبیدة الثقفی: لم یذکروه. روی الطب عن الأشعث بن عبد الله، عنه، عن محمد بن سنان. کمبا ج ۱۴ ص ۸۵۰، وجد ج ۶۶ ص ۱۷۵، و کذا فی الطب ص ۱۳۶.

۴۹۷ - إبراهیم بن المختار بن محمد بن العباس: لم یذکروه. روی کش ص ۳۰۱ عنه، عن علی بن الحسن بن فضال. وکذا فیه ط جد ح ۹۱۶.

قال العلامة الخوئی: والظاهر اتحاده مع إبراهیم بن محمد بن العباس المتقدم.

(۲۰۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، المختار بن أبی عبیدة الثقفی (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، إبراهیم بن المختار (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، محمد بن علی الکوفی (۱)، إبراهیم بن محمد (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، محمد بن العباس (۱)، علی بن الحسن (۱)، هشام بن محمد (۱)، محمد بن عیسی (۲)، محمد بن سنان (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۰۸

۴۹۸ - إبراهیم بن المختار: وقع فی طریق الشیخ عن محمد بن حمید الرازی، عنه، عن النضر بن حمید. کمبا ج ۲۳ ص ۱۲۲، وجد ج ۱۰۴ ص ۱۲۹.

نص: بإسناده، عن محمد بن حمید الرازی، عنه، عنه، کمبا ج ۹ ص ۱۵۲ وجد ج ۳۶ ص ۳۳۳. وهذه روایة شریفة فی النصوص علی أئمة الهدی (علیهم السلام) وأسمائهم وفضائلهم، فراجع.

۴۹۹ - إبراهیم بن مخلد بن جعفر القاضی أبو إسحاق: لم یذکروه إلا الخوئی وقال: من مشایخ النجاشی ذکره فی ترجمة دعبل. انتهی

أقول: ووقع أیضا فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۲۳۸ ص ۲۹۹ ح ۲ بإسناده، عن القاسم بن محمد، عن إبراهیم بن مخلد، روایة علة غسل المیت، وفیه باب ۲۵۹ ص ۳۰۸ ح ۱ عنه، عنه روایة أخری. وکذا فیه ج ۲ باب ۲۶ ص ۳۳۰ ح ۱، وکمبا ج ۱۴ ص ۳۷۹، وجد ج ۶۰ ص ۳۵۸.

أقول: هو إبراهیم بن مخلد بن جعفر بن سهل بن حمران أبو إسحاق القاضی الدقاق الباقر حی، أحد مشایخ جش، روی عنه فی دعبل وفی محمد بن جریر الطبری.، وهو أیضا من مشایخ الطبری فی کتابه دلائله. روی عنه فیه خطبة فاطمة الزهراء (علیها السلام) کما فیه ص ۳۰، وخبر عیادة نساء المدینة لها، کما فیه ص ۴۱، وغیر ذلک فیه ص ۴۲ مکررا و ۵۲ و ۵۳. توفی ۱۷ ذی الحجة سنة ۴۱۰.

۵۰۰ - إبراهیم بن مروان الخوزی: روی أحمد بن إبراهیم الخوزی، عنه، عن جعفر بن محمد بن زیاد، روایة سعادة الأیام ونحوستها،

کما فی روایة العیون. کمبا ج ۱۴ ص ۱۹۳، وجد ج ۵۹ ص ۲۷.

وروایة أخری. کمبا ج ۱۴ ص ۵۱۰، والأخری فیه ص ۸۱۹، وجد ج ۶۲ ص ۹۶، وج ۶۶ ص ۳۶. والظاهر أنه منسوب إلی جده، وأبوه محمد کما تقدم.

(۲۰۸)

مفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، إبراهیم بن مخلد بن جعفر (۲)، إبراهیم بن المختار (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، القاسم بن محمد (۱)، محمد بن زیاد (۱)، محمد بن حمید (۲)

صفحه ۲۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۰۹

۵۰۱ - إبراهیم بن مزج الواسطی: لم یذکروه. وله کتاب روضة الواعظین ومأنس الراغبین. نقل منه السید فی الإقبال. کمبا ج ۲۰ ص ۳۳۷، وجد ج ۹۸ ص ۳۷۴. إلا أن فیه وفی المصدر إبراهیم بن فرج الواسطی مکان مزج الواسطی.

۵۰۲ - إبراهیم بن مستنیر: لم یذکروه. وقع فی طریق القمی فی تفسیره وغیره بسنده، عن عمر بن عبد العزیز، عنه، عن معاویة بن عمار، عن الصادق (علیه السلام)، تفسیر المعیشة الضنک فی الآیة بالنصاب فی الرجعة یأکلون العذرة، ونقله کمبا ج ۱۳ ص ۲۱۲، وجد ج ۵۳ ص ۵۱.

وسائر روایاته فی غیبة النعمانی ص ۸۹ عن عبد الله بن جبلة، عنه، عن المفضل بن عمر، عن الصادق (علیه السلام).

وغط: ص ۴۴ عنه عن المفضل، عن الصادق (علیه السلام)، وأخوه سلام یأتی.

۵۰۳ - إبراهیم بن مسروق: لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی دلائله ص ۵۰ عن شعبة بن الحجاج، عن عمر بن عمیرة، عنه، عن عبد الله بن مسعود، روایة الفضائل.

۵۰۴ - إبراهیم بن مسکین أبو إسحاق البصری: لم یذکروه. روی عن یحیی بن کهمش کتاب عمر بن موسی الوجیهی، کما فی ست ص ۱۴۰. وورخ ذلک فی سنة ۲۶۱.

۵۰۵ - إبراهیم بن مسلم الحلوانی: روی ابن فضال، عنه، عن أبی إسماعیل الصیقل الرازی، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه)، حدیث شجرة المزن وخلق المؤمن. منها الکافی ج ۲ ص ۱۴ باب إذا أراد الله عز وجل أن یخلق المؤمن.

أقول: وفی روایة ابن فضال عنه نوع اعتماد علیه، لما ورد فی کتب بنی فضال.

۵۰۶ - إبراهیم بن مسلم بن عقیل: وأخوه محمد بن الشهداء بالکوفة علی

(۲۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إبراهیم بن مسلم الحلوانی (۱)، معاویة بن عمار (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، إسماعیل الصیقل (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، شعبة بن الحجاج (۱)، المفضل بن عمر (۱)، عمر بن موسی (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، العذرة (۱)

صفحه ۲۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۱۰

ما هو المشهور، وقبر هما معروف قریب من کربلاء وتشرفت بحمد الله تعالی بزیارتها.

۵۰۷ - إبراهیم بن مسلم بن هلال الضریر الکوفی: ثقة بالاتفاق.

۵۰۸ – إبراهیم بن معرض الکوفی: من أصحاب الباقر والصادق (علیهما السلام). روی عنه منصور بن حازم وحصین بن مخارق، کما قاله الشیخ فی رجاله.

أقول: روی الصدوق فی معانی الأخبار ص ۲۴۸ بإسناده عن منصور بن حازم، عنه، عن الباقر (علیه السلام ...) الخ. ووقع فی طریق البرقی فی المحاسن ج ۲ ص ۴۰۴ باب الهریسة، عن معاویة بن حکیم، عن عبد الله بن المغیرة، عنه، عن الباقر (علیه السلام). کمبا ج ۶ ص ۱۳۸، وج ۱۴ ص ۸۳۰، وجد ج ۱۶ ص ۱۷۴، وج ۶۶ ص ۸۷.

۵۰۹ – إبراهیم بن معروف: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۹۶ عن سعد بن عبد الله، عنه، عن إبراهیم بن مهزیار ...

الخ.

۵۱۰ – إبراهیم بن المعلی: لم یذکروه. وقع فی طریق القمی فی تفسیره ج ۱ ص ۳۶۹.

۵۱۱ – إبراهیم بن المعلی بن أسد العمی: ذکره جش ص ۷۰ فی ضمن ترجمة ابنه أحمد.

۵۱۲ – إبراهیم بن معمر: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۲۳ عن محمد بن سهل، عنه، عن عبد الله بن داهر الأحمری...

الخ.

۵۱۳ – إبراهیم بن مفضل بن قیس بن رمانة الأشعری: من أصحاب الصادق (علیه السلام).

وفی قرب الإسناد ص ۱۲۴ عن جعفر بن بشیر، عنه قال: سمعت أبا

(۲۱۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، إبراهیم بن مسلم بن هلال (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، المعلی بن أسد العمی (۱)، عبد الله بن داهر (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، سعد بن عبد الله (۱)، قیس بن رمانة (۱)، منصور بن حازم (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، محمد بن سهل (۱)

صفحه ۲۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۱۱

الحسن الأول (علیه السلام ...) الخ.

۵۱۴ – إبراهیم بن المنذر الخزاعی: لم یذکروه. روی الطب ص ۹۲، عنه، عن أحمد بن محمد بن أبی بشیر (بصیر خ ل)، عن الصادق (علیه السلام)، تعویذ المصروع، ونقله فی کتاب الدعاء ص ۲۲۱، وجد ج ۹۵ ص ۱۴۹.

۵۱۵ – إبراهیم بن منصور: لم یذکروه. روی الأعمش، عنه معجزة مولانا الحسن المجتبی (علیه السلام). دلائل الإمامة للطبری ص ۶۴.

۵۱۶ – إبراهیم بن موسی بن إبراهیم المرتضی بن موسی الکاظم (صلوات الله علیه) الموسی المشهور بإبراهیم العسکری أبو الحسن: لم یذکروه. وهو إمامی حسن، وبنوه الحسین أبو عبد الله، وإسحاق أبو عبد الله، ومحمد أبو جعفر، والقاسم الأشج، وأبو طالب المحسن. ومن أحفاده إبراهیم بن الحسن بن علی بن المحسن المذکور، والسید المرتضی والرضی قدس سر هما.

۵۱۷ – إبراهیم بن موسی بن أخت الواقدی: لم یذکروه. روی إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن أبی قتادة الحرانی ... الخ.

جد ج ۳۷ ص ۸۴، وکمبا ج ۹ ص ۱۹۲.

۵۱۸ – إبراهیم بن موسی الأنصاری القزاز: من أصحاب مولانا الرضا (صلوات الله علیه). له کتاب النوادر، رواه عنه محمد بن حماد الکوفی وإبراهیم بن محمد الثقفی. جملة من روایاته فی کمبا ج ۱۰ ص ۹، وجد وجد ج ۴۳ ص ۲۴.

وفی الکافی ج ۱ ص ۴۸۸ باب مولد أبی الحسن الرضا (علیه السلام) عن محمد بن حمزة بن القاسم، عن إبراهیم بن موسی قال: ألححت علی أبی الحسن الرضا (علیه السلام) فی شئ أطلبه منه فکان یعدنی ... الخ. وذکر فی آخره أنه حک بسوطه الأرض فأخرج سبیکة ذهب، ثم قال: انتفع بها واکتم ما رأیت.

(۲۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، إبراهیم بن موسی الأنصاری (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، الحسین أبو عبد الله (۱)، محمد بن حمزة بن القاسم (۱)، إبراهیم بن موسی (۳)، إبراهیم بن الحسن (۱)، علی بن المحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن حماد (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۱۲

وروی الخرائج عن إبراهیم بن موسی القزاز - وکان یوما فی مسجد الرضا (علیه السلام) بخراسان - قال: ألححت علی الرضا (علیه السلام ...) إلی آخره مفصلا. وفیها دلالات علی مدحه وأنه مورد عناياته ولطفه. وتقدم بعضه فی المستدرک لغة (برک) وکمبا ج ۱۲ ص ۱۵، وجد ۴۹ ص ۴۹.

ومجمله عن الإختصاص والبصائر وغیر هما، فی کمبا ج ۱۲ ص ۱۴، وکتاب الصلاة ص ۵۱، وجد ۴۹ ص ۴۷، وج ۸۳ ص ۲۱.

والضاهر أنه الأنصاری المترجم.

۵۱۹ - إبراهیم بن موسی الجون بن عبد الله المحض: سادات بنی یوسف من ولده، ومنهم إبراهیم بن شعیب الیوسفی الحسنی المذکور. وفی أبیه أولاده.

۵۲۰ - إبراهیم بن موسی الجهنی: لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۱۲۷ ص ۱۵۸ ح ۳ عن عبد الله بن حازم الخزاعی، عنه حدیث فضل العقیق. کمبا ج ۷ ص ۴۱۹ وج ۹ ص ۶۱۴، وجد ج ۴۲ ص ۶۹، وج ۲۷ ص ۲۸۰.

۵۲۱ - إبراهیم بن موسی بن عبد الله بن موسی الجون بن عبد الله المحض بن الحسن المثنی بن الحسن المجتبی (علیه السلام) الحسنی: لم یذکروه. هو إمامی حسن، قبره بالبقیع. وأخوه إدریس، وابنه یوسف الأخضر، وأبوه وأجداده یأتون أن شاء الله.

۵۲۲ - إبراهیم بن موسی بن عثمان: روی عن أبی إسحاق، عن الحارث، عن أمیر المؤمنین (علیه السلام). إیضاح ص ۲۴۵ مکرا.

۵۲۳ - إبراهیم بن موسی بن یزید التمیمی أبو إسحاق: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن علی بن الحسین بن الجنید البزاز، عنه، عن محمد بن ثور. کمبا ج ۳ ص ۳۴۱، وج ۴ ص ۷۹، وجد ج ۸ ص ۱۷۳، وج ۹ ص ۲۹۳. ورواه فی العلل ج ۱ باب ۸۵ ص ۹۶ ح ۵ عنه مثله.

(۲۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مقبرة بقیع الغرقد (۱)، موسی بن عبد الله بن موسی (۱)، إبراهیم بن موسی (۵)، إبراهیم بن شعیب (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن الحسین (۱)، خراسان (۱)، القبر (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۱۳

۵۲۴ - إبراهیم بن موسی الکاظم (صلوات الله علیه): قال الشیخ المفید فی الإرشاد: کان إبراهیم بن موسی (علیه السلام) شجاعا کریما، وتقلد الإمرة علی الیمن فی أیام المأمون من قبل محمد بن زید بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب (علیهم السلام) الذی بایعه أبو السرایا بالکوفة، ومضی إلیها ففتحها وأقام بها مدة إلی أن کان من أمر أبی السرایا ما کان، فأخذ له الأمان من الأمون. انتهی.

نقل ذلک مثله کمبا ج ۱۱ ص ۳۱۶. وفی قاموس الرجال: والصواب محمد بن محمد بن زید، واستشهد علیه بکلمات الطبری وأبی الفرج فراجع، وسیأتی فی محله.

ویظهر من عمدة الطالب أن له (صلوات الله علیه) إبراهیم الأصغر وإبراهیم الأکبر کمبا ج ۱۱ ص ۳۱۷، وجد ج ۴۸ ص ۲۸۳ و ۲۸۷.

وفی العیون ج ۱ ص ۳۹ ح ۴ باب نسخة وصیة موسی بن جعفر (علیه السلام) مسندا، عن بکر بن صالح قال: قلت لإبراهیم بن أبی الحسن موسی بن جعفر (علیه السلام): ما قولک فی أبیک؟ قال: هو حی. قلت: فما قولک فی أخیک أبی الحسن (علیه السلام)؟ قال: ثقة صدوق. قلت: فإنه یقول: إن أباک قد مضی. قال: هو أعلم بما یقول. فأعدت علیه فأعاد علی، قلت: فأوصی أبوک؟ قال: نعم، قلت: إلی من أوصی؟ قال: إلی خمسة منا وجعل علیا المقدم علینا. کمبا ج ۱۱ ص ۳۱۶، وج ۱۲ ص ۷، وجد ج ۴۹ ص ۲۲.

ولیس فی البین روایة یستدل بها علی ذمه غیر هذه. ولقد أجاد العلامة المامقانی فیما أفاد حیث قال: فمن أمعن النظر فی الخبر الثانی - یعنی هذا الخبر - علم أن الرجل فی غایة درجة التقوی، حیث أن الشبهة کانت دینیة لم توجب رفعه الید عن الحق من توثیق أخیه وتصدیقه إیاده، واعترافه بوصیة أبیه، وکون الوصی مجموعهم، وکون علی (علیه السلام) مقدما علیهم. بل لو لم یکن فی ترجمة الرجل إلا هذا الخبر لکفی الفطن البصیر فی استفادة عدالة الرجل ودیانته

(۲۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن زید بن علی (۱)، محمد بن محمد بن زید (۱)، موسی بن جعفر (۱)، بکر بن صالح (۱)، الفرج (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۳)

صفحه ۲۲۴

من أجوبته، وکون وقفه یومئذ لشبهة عرضت له، وتبین زوال الشبهة عنه نصرته لأخیه عند القاضی ... الخ. والظاهر أن الشبهة عرضت علیه من رجل غار مدلس کما یظهر من روایة علی بن أسباط الآتی.

وبالجملة قد وقع منه اشتباهات قبل هذا الکلام وبعده سأنبئکم عنها، فإنا راجعنا کتاب الکافی فی الموضعین اللذین أشار إلیها، فلم أجد له منه ذکرا یفید مدحا أو قدحا.

وأما نسخة وصیة مولانا الکاظم (صلوات الله علیه)، والمذکورة فی الکافی ج ۱ ص ۳۱۶ والعیون ج ۱ ص ۳۴ باب الإشارة و النص علی أبی الحسن الرضا (صلوات الله علیه)، فیدل علی إشراکه فی الوصیة کإشراک العباس والقاسم وإسماعیل وأحمد وأم أحمد فیها، وهذا لا یسمن ولا یغنی من جوع.

وأما ما فی ذیل الحدیث من مراجعتهم إلی قاضی المدینة فلیس منه هنا عین ولا أثر حتی ینصر أخاه، بل فیه ذموم للعباس أخیه ومدح لإبراهیم بن محمد الجعفری وإسحاق بن جعفر عمه، حیث هجما علی العباس وذماه ووبخاه لإساءته الأدب فی حق مولانا الرضا (صلوات الله علیه).

وأما الخبر الذی أشار إلیه وجعله الخبر الأول وهو ما فی الکافی ج ۱ ص ۳۸۰ باب أم الإمام متی یعلم أن الأمر قد صار إلیه مسندا عن

علی بن أسباط قال: قلت للرضا (علیه السلام): أن رجلا عن (غر خ ل) أخاک إبراهیم فذکر له أن أباک فی الحیاة، وأنک تعلم من ذلک ما لا یعلم (ما یعلم خ ل) فقال: سبحان الله، یموت رسول الله ولا یموت موسی، قد والله مضی کما مضی رسول الله (صلی الله علیه وآله)، ولکن الله تبارک وتعالی لم یزل منذ قبض نبیه هلم جرا یمن بهذا الدین علی أولاد الأعاجم، ویصرفه عن قرابة نبیه هلم جرا، فیعطی هؤلاء ویمنع هؤلاء ... الخبر. وتمامه کمبا ج ۱۲ ص ۶۹، وجد ج ۴۹ ص ۲۳۲.

أقول: عنی أخاک أی أوقعه فی العناء والتعب حیث دلس علیه. وفی بعض النسخ (غر) بالغین المعجمة والراء المهملة من الغرور، وهذا أوضح.

(۲۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، علی بن أسباط (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، الموت (۲)، الوصیة (۲)

صفحه ۲۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۱۵

والضمیر فی (ذکر) راجع إلی الرجل یعنی ذکر هذا الرجل الغار المدلس لإبراهیم أن أباک فی الحیاة ... الخ. ویظهر من هذه الروایة منشأ الشبهة العارضة لإبراهیم، وذیله کبری کلیة لا تعین الصغری، فتأمل. ولعل هذا الرجل الغار من القرابة، وهو المراد بالممنوع من الدین فی آخر الروایة.

وبالجملة مات سنة ۲۱۳ ولم یعقب علی ما قیل.

مدح الکاظم (علیه السلام) لإبنه إبراهیم بأنه أسخی أولاده وأشجعهم وأعبدهم ... الخ. یعنی غیر الرضا (علیه السلام). کمبا ج ۱۱ ص ۲۵۱، وجد ج ۴۸ ص ۶۹.

۵۲۵ - إبراهیم بن موسی الکاظم (علیه السلام): ویقال له: إبراهیم الأصغر، و إبراهیم المرتضی، کان من أجداد السیدین الجلیلین الرضی والمرتضی.

وکان إبراهیم سیدا جلیلا وأمیرا نبیلا وعالما فاضلا وعابدا زاهدا. بنوه موسی أبو سبحة وجعفر وإسماعیل وأحمد وعلی یأتون.

۵۲۶ - إبراهیم بن موسی الکندی: لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه). ذکره النجاشی فی ترجمة أخیه المعلی وقال: هو جد الحسن بن محمد بن سماعة.

۵۲۷ - إبراهیم بن موسی المروزی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ ص ۵۴۱ ح ۱۵ باب الأربعین عن عبد الله الدهقان، عنه، عن أبی الحسن (علیه السلام). جد ج ۲ ص ۱۵۳، وکمبا ج ۱ ص ۱۱۰، وجد ج ۲ ص ۵۳. ورواه فی الوسائل ج ۱۸ ص ۶۷ مثله.

لکن رواه الفید فی ختص ص ۶۱ بإسناده، عن عبد الله بن عبد الله، عن موسی بن إبراهیم المروزی، عن أبی الحسن الأول (علیه السلام...)

الخ.

ثو عن عبد الله الدهقان عن موسی بن إبراهیم المروزی، عنه

(۲۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، موسی بن إبراهیم المروزی (۲)، عبد الله بن عبد الله (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، إبراهیم

بن موسی (۲)، عبد الله الدهقان (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۱۶

(علیه السلام)، مثله. جد ج ۲ ص ۱۵۴.

۵۲۸ - إبراهیم بن مهاجر الأزدی: من أصحاب الصادق (صلوات الله علیه). روی إسماعیل بن زیاد، عنه، عن یزید بن شراحیل کاتب أمیر المؤمنین (علیه السلام). حیلة الأبرار ج ۱ ص ۴۶۴.

۵۲۹ - إبراهیم بن المهدی الأبلی أبو إسحاق: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن محمد بن هارون الهاشمی، عنه، عن إسحاق بن سلیمان الهاشمی، عن أبیه محمد بن علی بن عبد الله بن العباس، عن أبیه، عن جده، حدیث الرکبان یوم القیامة کمبا ج ۳ ص ۲۵۷، وکتاب الإیمان ص ۱۳۱، وجد ج ۷ ص ۲۳، وج ۶۸ ص ۱۱۲. ورواه بشا ص ۶۱ بإسناده، عنه، عنه، عنه ... الخ، إلا أنه فیه الأربلی مکان الأبلی. مات سنة ۲۰۸.

۵۳۰ - إبراهیم بن المهدی بن المنصور بن محمد بن علی بن عبد الله بن العباس: أخو هارون الرشید، یلقب التنین لعظم جثته، المشهور بابن شکلة، من خفاء العباسیین. جملة من أحواله فی دائرة المعارف وغیره. مات ۲۲۴ بسامراء، وصلی علیه المعتصم، وأخته أسماء سألت أخاه وقالت: یا أخی أشتهی أن أسمع من غنائک شیئا؟ فقال: یا أختی، أسماء سألت أخاه وقالت: یا أخی أشتهی أن إبلیس ظهر له وعلمه النقر والنغم وصافحه وقال له: اذهب فأنت منی وأنا منک. کذا عن الأغانی ملخصا.

۵۳۱ - إبراهیم بن مهران: لم یذکروه. روی أبو القاسم الزرندی، عنه، عن عمرو بن شمر، وصف خروج الإمام المنتظر وکیفیة السلام علیه.

حلیة الأبرار ج ۲ ص ۶۴۶. وروی محمد بن همام، عن عبد الله بن جعفر، عنه، عن الحسین بن سعید. مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۵۷۲.

۵۳۲ - إبراهیم بن مهزم بن أبی بردة الأسدی: من بنی نصر، ویعرف بابن أبی بردة. ثقة بالإتفاق، من أصحاب الصادق والکاظم (صلوات الله

(۲۱۶)

مفاتیح البحث: عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، مدینة سامراء المقدسة (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مهزم بن أبی بردة الأسدی (۱)، إبراهیم بن مهاجر (۱)، إسماعیل بن زیاد (۱)، علی بن عبد الله (۱)، هارون الرشید (۱)، الحسین بن سعید (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن تمام (۱)، منصور بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الصدق (۲)، الموت (۱)، الصّلاة (۳)

صفحه ۲۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۱۷

علیهما). وقیل: والباقر (علیه السلام) أیضا، وعمر عمرا طویلا. له کتاب رواه الحسن بن محبوب وغیره. وابنه جعفر یأتی.

وروی عن أبیه، عن الصادق (علیه السلام). غیبة النعمانی ص ۱۰۸ و ۱۵۸. وعده قب: من خواص أصحاب الصادق (علیه السلام) کمبا ج ۱۱ ص ۲۱۰. جملة من أحواله وقضایاه مع الصادق (علیه السلام) فیه ص ۱۳۲، وکتاب العشرة ص ۲۳، وجد ج ۴۷ ص ۳۵۰ و ۱۰۱، وج ۷۴ ص ۷۶. وبعض روایاته فی إکمال الدین ج ۱ الباب ۲۴ ص ۲۸۱ ح ۳۳.

۵۳۳ - إبراهیم بن مهزیار الأهوازی أبو إسحاق: ثقة جلیل بالاتفاق، من أصحاب الجواد والهادی والعسکری (صلوات الله علیهم)، ومن

سفراء مولانا المهدی (صلوات الله علیه) بلا خلاف.

له کتاب البشارات، وتشرفه بلقاء الإمام الهادی (علیه السلام). کمبا ج ۱۲ ص ۱۳۰، وجد ج ۵۰ ص ۱۳۱.

تشرفه بلقاء مولانا الحجة المنتظر (صلوات الله علیه). کمال الدین ط جد ج ۲ باب ۴۳ ص ۴۴۵ ح ۱۹.

وهو من أصحاب الأصول التی استخرج منها الصدوق أحادیث کتابه الفقیه وحکم بصحتها، وأنه علیها المعول وإلیها المرجع. له کتاب نوادر الحکمة، کما فی المستدرک.

وسفارته وسفارة ابنه محمد مذکورة فی کمبا ج ۱۳ ص ۹۹ و ۱۰۰، وجد ج ۵۱ ص ۳۶۵ و ۳۶۴. ورواه فی الکافی ج ۱ ص ۵۱۸ باب مولد الصاحب (علیه السلام). وإخوته علی وهو مشهور وداود وإسماعیل، وابناه محمد وعلی، وحفیده الحسن بن علی بن مهزیار ومحمد بن الحسن وسلامة بن محمد یأتون. وکذا الحسن بن علی بن إبراهیم بن مهزیار.

۵۳۴ - إبراهیم بن میسرة: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن محمد بن مسلم الطائفی، عنه، عن عطاء بن أبی ریاح. کمبا ج ۹. ص ۲۶۷، وجد ج ۳۸ ص ۳۱.

(۲۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الحسن بن علی بن إبراهیم (۱)، الحسن بن علی بن مهزیار (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، عطاء بن أبی ریاح (۱)، محمد بن مسلم الطائفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، سلامة بن محمد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الجود (۱)

صفحه ۲۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۱۸

۵۳۵ - إبراهیم بن میمون الکوفی بیاع الهروی: مولی آل الزبیر، من أصحاب الصادق (علیه السلام). یدل علی حسنه وکماله ما فی الکافی ج ۴ ص ۲۵۹ باب فضل الحج والعمرة قال: قلت لأبی عبد الله (علیه السلام):

إنی أحج سنة وشریکی سنة قال: ما یمنعک من الحج یا إبراهیم؟ قال: قلت:

لا ـ أتفرغ لذلک جعلت فداک، أتصدق بخمسمائة مکان ذلک؟ قال: الحج أفضل، قلت: ألف؟ قال: الحج أفضل، قلت: فألف وخمسمائة؟ قال:

الحج أفضل ... اخ.

وهو من أصحاب الأصول المستخرجة منها أحادیث الفقیه، وحکم الصدوق بصحتها، ویروی عنه الأجلاء، وذکرهم فی مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۷۷۹ و ۵۵۰.

۵۳۶ - إبراهیم بن ناجیة: روی عن إسحاق بن عمار، عن أبی عبد الله (علیه السلام). کامل الزیارات باب ۳ ص ۱۹ ح ۹.

۵۳۷ - إبراهیم بن ناحة البصری: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید بسند صحیح، عن محمد بن سنان، عنه هو وعبد الکریم بن عمر جمیعا قالا: حدثنا میسر قال: قال لی أبو عبد الله جعفر بن محمد (صلوات الله علیهما): ما تقول فیمن لا یعصی الله فی أمره ونهیه إلا أنه یبرأ منک ومن أصحابک علی هذا الأمر؟

قال قلت: وما عسیت أن أقول وأنا بحضرتک؟ قال: فإنی أنا الذی آمرک أن تقول. قال: قلت: هو فی النار. قال یا میسر، ما تقول: فیمن یدین یدین الله بما تدینه به وفیه من الذنوب ما فی الناس، إلا أنه مجتنب الکبائر ... الخبر.

وذکر أنه فی الجنة، وأقره الإمام (علیه السلام) واستدل بقوله تعالی:

(إن تجتنوا كبائر ما تنهون عنه نكفر عنكم سيئاتكم وندخلكم مدخلا كريما) [۴ / ۳۱] جد ج ۷۹ ص ۱۶، وكمبا ج ۱۶ ص ۱۱۶.
يستفاد منه حسنه وكماله حيث حدثه ميسر بذلك.

۵۳۸ - إبراهيم بن ناصر بن إبراهيم بن عبد الله بن الحسن بن على طباطبا أبو إسماعيل النسابة: السيد العالم الشاعر الحسنى، صاحب كتاب المنتقلة فى

(۲۱۸)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، إبراهيم بن ميمون الكوفى (۱)، إبراهيم بن ناجية (۱)، ناصر بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو إسماعيل (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، محمد بن سنان (۱)، عبد الكريم (۱)، الحج (۳)، الفدية، الفداء (۱)، المنع (۱)

صفحه ۲۲۹

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۲۱۹
نسب آل أبى طالب.
تقدم نسبه فى جده إبراهيم بن عبد الله وجده الأعلى إبراهيم بن إسماعيل.
۵۳۹ - إبراهيم النخعى: لم يذكروه. روى فضيل، عنه، عن ابن مسعود ... الخ. جمال الأسبوع للسيد ص ۱۴۲.
وفيه ص ۱۴۳ عن فضيل بن عياض، عنه، عنه ... الخ. ومثله فيه ص ۵۲۹ عنه، عنه، عنه وذكره فى جامع الرواة، ونقل من يب رواية منصور، عنه فى الميراث.
وقال الشارح: هو إبراهيم بن يزيد النخعى من علماء العامة وفقهائهم، وينقل أقواله فى كتب الفريقين، وأورد الشيخ كلامه هنا احتجاجا وإلزاما على العامة. انتهى. وله رواية أخرى فى مندل بن على.
وذكر العلامة الخوئى رواية موسى بن القاسم، عنه، عن معاوية بن عمار كما فى يب ج ۵ ص ۲۹۹ باب ما يجب على المحرم اجتنابه. وصا ج ۲ ص ۱۷۹ باب الطيب، وكذا رواية منصور عنه. انتهى.
وعن الحلية: قوله - أعنى إبراهيم النخعى - لمن فضل عليا على عثمان:
إن كان هذا رأيك فلا تجالسنا. وقوله: لئن أخر من السماء أحب إلى من أن أتناول عثمان بسوء. انتهى.
۵۴۰ - إبراهيم بن نصر الجرجانى الشيخ الزاهد: لم يذكروه. وروى الطبرى فى بشا ص ۱۰۱ و ۱۱۹ عن جماعة، عنه، عن محمد بن حمزة الحسينى، روايات فى الفضائل ومظلومية مولانا أمير المؤمنين (عليه السلام) فراجع إليه وإلى كمبا ج ۹ ص ۲۹۳ و ۳۹۲، وج ۱۰ ص ۴۳ وجد ج ۳۸ ص ۱۳۹، وج ۳۹ ص ۲۰۷، وج ۴۳ ص ۱۴۸.
۵۴۱ - إبراهيم بن نصر بن عبد العزيز: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى معانى الأخبار عن القاسم بن بندار، عنه، عن ملك بن إسماعيل النهدى ... الحديث المفصل فى أوصاف رسول الله (صلى الله عليه وآله)

(۲۱۹)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب جامع الرواة لمحمد على الأردبيلى (۱)، إبراهيم بن يزيد النخعى (۱)، إبراهيم بن عبد الله (۱)، محمد بن حمزة الحسينى (۱)، إبراهيم النخعى (۲)، معاوية بن عمار (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إبراهيم بن نصر (۲)، موسى بن القاسم (۱)، مندل بن على (۱)، عبد العزيز (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۲۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۲۰

وشمائله. کمبا ج ۶ ص ۱۳۳، وجد ج ۱۶ ص ۱۵۴.

۵۴۲ - إبراهیم بن نصر بن القعقاع الجعفی: من أصحاب الباقر والصادق والکاظم (صلوات الله علیهم)، ثقة، صحیح الحدیث بلا خلاف، له کتاب رواه جماعة منهم جعفر بن بشیر.

۵۴۳ - إبراهیم بن نصیر الکشی: ثقة مأمون کثیر الروایة، ولا خلاف فیه. له کتاب یروی عنه کش کثیرا، وأخوه حمدویه یأتی.

۵۴۴ - إبراهیم بن النضر من ولد میثم التمار: لم یذکروه. روی الطب ص ۱۲۴ عن عبد الله بن بسطام، عنه، وصف دواء الجامع، ویسمی دواء الشافیة المنقول عن الرضا (علیه السلام). کمبا ج ۱۴ ص ۵۴۲، وج ۵ ص ۲۴۹، وجد ج ۱۳ ص ۱۱۸، وج ۶۲ ص ۲۴۹.

وروی محمد بن الأشرس، عن إبراهیم بن النضر، عن وهب بن وهب. التوحید باب القضاء والقدر ص ۳۷۵ ح ۲۰.

۵۴۵ - إبراهیم بن نظام: لم یذکروه. هو الذی أخذه اللصوص فجعلوا فی فمه الفالوذج، فأمره مولانا الرضا (صلوات الله علیه) فی المنام والیقظة باستعمال السعد. کتاب مکارم الأخلاق فی باب نوادر الأطعمة فی ثلاثة نسخ منه، ورواه البحار ج ۶۲ ص ۲۳۵، إلا أنه فیه إبراهیم بن بسطام، کما تقدم.

۵۴۶ - إبراهیم بن نعیم العبدی أبو الصباح الکنانی: من أصحاب الباقر والصادق والکاظم (صلوات الله علیهم)، ثقة جلیل بالاتفاق. مات بعد سنة السبعین والمائة، وله نیف وسبعون سنة. وذکر فی مفتاح الکتب الأربعة له ۱۳۵ روایة.

وقال له الصادق (علیه السلام): أنت میزان لا عین فیه لثقته. وعده المفید من الفقهاء الأعلام والرؤساء المأخوذ عنهم الحلال والحرام، الذین لا مطعن علیهم ولا طریق لذم واحد منهم.

(۲۲۰)

مفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، إبراهیم بن نصر بن القعقاع (۱)، إبراهیم بن نعیم العبدی (۱)، إبراهیم بن نصیر الکشی (۱)، أبو الصباح الکنانی (۱)، إبراهیم بن بسطام (۱)، عبد الله بن بسطام (۱)، وهب بن وهب (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الموت (۱)، الطعام (۱)

صفحه ۲۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۲۱

العبدی منسوب إلی عبد قیس، وربما قیل: عبقسی. رأی مولانا أبا جعفر (علیه السلام)، وروی عن الکاظم (علیه السلام) کما قاله العلامة فی صه. ولعل المراد بأبی جعفر (علیه السلام) مولانا الباقر (علیه السلام)، وهو کان عالما بالخطب ومعلما لها، کما ذکرنا فی (خطب).

۵۴۷ - إبراهیم بن نعیم الأزدی: لم یذکروه. وقد وقع فی طریق الشیخ فی التهذیب ج ۶ ص ۲۶۰ عن الحسن بن محبوب، عنه قال: سألت أبا عبد الله ((صلوات الله علیه ...) الخبر.

۵۴۸ - إبراهیم بن نوبخت: لم یذکروه. وهو صاحب کتاب الیاقوت، وصفه العلامة فی شرحه علیه المسمی بأنوار الملکوت بقوله: شیخنا الأقدم وإمامنا الأعظم. مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۷۷۹.

۵۴۹ - إبراهیم الوراق السمرقندی: لم یذکروه. وقد روی الکشی عنه، عن علی بن محمد القمی. الکشی جد ص ۴۸۱.

۵۵۰ – إبراهیم بن وضاح الجمحی: من أتباع معاویة یوم صفین، قتله الأشتر. کتاب نصر بن مزاحم ص ۱۷۴ و ۱۷۶، وکمبا ج ۸ ص ۴۸۴، وجد ج ۳۲ ص ۴۴۳.

۵۵۰ – إبراهیم بن الولید بن حماد: لم یذکروه. وقد روی ابن عقدة عنه، عن أبیه، عن أحمد بن یعلی، حدیث الولایة.

۵۵۲ – إبراهیم بن وهب أبو جعفر: لم یذکروه. وهو من أصحاب الکاظم والصادق (علیهما السلام)، وقد وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار – فی البصائر الجزء الثانی باب أن الأئمة (علیهم السلام) یأتیهم الجن فیسألونهم – عن أحمد بن محمد، عن القاسم بن یحیی، عن جده الحسن بن راشد، عن یعقوب بن إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن جعفر الطیار قال: سمعت إبراهیم بن وهب وهو یقول: خرجت وأنا أرید أبا الحسن (علیه السلام) بالعریض ... إلی آخره. ثم ذکر مراجعة الجن إلی أبی الحسن موسی الکاظم (علیه السلام)، ویظهر من هذه الراویة حسنه وحسن عقیدته. کمبا ج ۱۴

(۲۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، إبراهیم بن نعیم الأزدی (۱)، یعقوب بن إبراهیم (۱)، القاسم بن یحیی (۱)، حدیث الولایة (۱)، الحسن بن راشد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، علی بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۲۲

ص ۵۸۴، وج ۱۱ ص ۲۴۴، وجد ج ۶۷، وج ۴۸ ص ۴۸.

وروی الأعمش عنه قال: أوتی أبو عبد الله (صلوات الله علیه) بشاة حائل عجفاء، فمسح ظهرنا فدرت اللبن فاستوت. مدینة المعاجز ص ۳۵۸، وإثبات الهداة ج ۵ ص ۴۵۴، ودلائل الطبری ص ۱۱۳.

۵۵۳ – إبراهیم بن هارون الهیستی أو الهیثمی أو المیثمی أو الهاشمی: لم یذکروه. وهو من مشایخ الصدوق یروی عنه کثیرا، کما فی التوحید باب تفسیر آید النور مکررا عن محمد بن أحمد بن أبی الثلج، ومعانی الأخبار ص ۱۵، وکمبا ج ۲ ص ۱۰۹، وج ۳ و ۱۷۸، وجد ج ۴ ص ۱۵، وج ۱۵ ص ۷، وج ۱۶ ص ۳۵۵.

۵۵۴ – إبراهیم بن هارون بن محمد الخوری: روی عن جعفر بن محمد بن زیاد، کما یأتی إن شاء الله فی جعفر.

۵۵۵ – إبراهیم بن هاشم بن الخلیل أبو إسحاق القمی: أصله من الکوفة، وهو أول من نشر حدیث الکوفیین بقم، ثقة جلیل وفاقا للعلامة المامقانی وجماعة من المحققین. ذکر هم منهم العلامة الطباطبائی والمحقق الداماد والأردبیلی والمجلسیان ووالد الشیخ البهائی وغیر هم، وقال ابن طاووس فی فلاح السائل بعد ذکر سند فیه إبراهیم بن هاشم القمی قال: ورجال السند ثقات بالاتفاق.

وقال ابنه علی بن إبراهیم فی أول تفسیره: بأنه ینقل روایاته عن مشایخه الثقات ویروی عن أبیه أکثر روایات تفسیره، وهذا منه شهادة بوثاقة أبیه.

أقول: وکثیر من روایات الکافی – بل أکثر من ألف روایة – منقولة عنه بواسطة ابنه علی، بل أبلغ عدد روایاته العلامة الخوئی إلی ۶۴۱۴ روایة فی ۸۸ صفحة.

وقال العلامة الهمدانی فی کتاب الزکاة من مصباح الفقیه، فی مسألة نصاب الغنم، بعد ذکر إبراهیم بن هاشم القمی: وقد یناقش فی توصیف

(۲۲۲)

مفاتیح البحث: کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الشیخ البهائی (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسحاق القمی (۱)، محمد بن زیاد (۱)، الزکاة (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الجماعة (۱)

صفحه ۲۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۲۳

حدیثه بالصحة، حیث أن أهل الرجال لم ینصوا بتوثیقه، وهذا مما لا ینبغی الالتفات إلیه، فأن إبراهیم بن هاشم باعتبار جلالة شأنه وکثرة روایاته واعتماد ابنه والکلینی والشیخ وسائر العلماء والمحدثین غنی عن التوثیق، بل هو أوثق فی النفس من أغلب الموثقین الذین لم یثبت وثاقتهم إلا بظنون اجتهادیة غیر ثابتة الاعتبار، والحاصل أن الخدشة فی روایات إبراهیم فی غیر محلها. انتهی.

وهو من أصحاب الأصول التی استخرج الصدوق أحادیث کتابه الفقیه منها، وحکم بصحتها واعتماد الأصحاب علیها.

وبالجملة ذکروا لوثاقته وجلالته وجوها قویة الدلالة، فمن أراد التفصیل فلیراجع کتاب العلامة المامقانی، ومستدرک الوسائل ج ۳ ص ۵۵۱.

وبالجملة هو تلمیذ یونس بن عبد الرحمن، له کتب منها النوادر وکتاب قضایا أمیر المؤمنین (علیه السلام).

وعده الشیخ فی رجاله فی باب أصحاب الرضا (علیه السلام) قائلا:

إبراهیم بن هاشم القمی تلمیذ یونس بن عبد الرحمن.

وقال فی الفهرست بعد عنوانه: وأصحابنا یقولون: إنه أول من نشر حدیث الکوفیین بقم، وذکروا أنه لقی الرضا (علیه السلام)، والذی أعرف من کتبه کتاب النوادر وکتاب قضایا أمیر المؤمنین (علیه السلام) رواهما ابنه علی.

ونقل النجاشی عن الکشی أنه من أصحاب الرضا (علیه السلام) ثم قال: هذا قول الکشی وفیه نظر ... إلی آخره.

أقول والعلامة الخوئی بعد نقله کلام الکشی ونظر النجاشی قال: تنظر النجاشی فی محله، بل لا یبعد دعوی الجزم بعدم صحة ما ذکره الکشی والشیخ ... إلی آخره. وذلک لعدم وجدانه له روایة واحدة عن الرضا (علیه السلام) بلا واسطة، ولا عن یونس، قال: وکیف یمکن أن یکون من أصحاب الرضا (علیه السلام) وتلمیذ یونس ومع ذلک لم یرو عنهما، نعم لا

(۲۲۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)

صفحه ۲۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۲۴

منافاة لی لقائه الرضا (علیه السلام) کما ذکره الأصحاب، انتهی ما أفاده دام ظله.

أقول: وفی النظر نظر لعدم دلالة عدم الوجدان علی عدم الوجود لما سیأتی، ففی الکافی ج ۱ ص ۵۴۸ باب الفئ والأنفال: علی بن إبراهیم، عن أبیه قال: کنت عند أبی جعفر الثانی (علیه السلام) إذ دخل علیه صالح بن محمد بن سهل، وکان یتولی له الوقف بقم... الخبر. غط عنه مثله، کما فی کمبا ج ۲۰ ص ۴۸، وجد ج ۹۶ ص ۱۸۷.

وروی المفید فی الإختصاص ۱۰۲ عن علی بن إبراهیم بن هاشم، قال:

حدثنی أبی، قال: لما مات أبو الحسن الرضا (علیه السلام)، حججنا فدخلنا علی أبی جعفر (علیه السلام)، وقد حضر خلق من الشیعة

من کل بلد لینظروا إلی أبی جعفر (علیه السلام)، فدخل عمه عبد الله بن موسی ... إلی آخره.

کمبا ج ۱۲ ص ۱۲۰، وجد ج ۵۰ ص ۸۵.

ویظهر من هذین الخبرین صحة ما قالوا أنه من أصحاب الرضا والجواد (صلوات الله علیهما). والنظر فی النظر.

وصرح ابن شهرآشوب فی معالم العلماء، أنه لقی علی بن موسی الرضا (علیه السلام). ویؤید ذلک روایاته ممن یدانیه مثل ابن أبی عمیر، فإنه أکثر الروایة عنه، فراجع إلی مواضع الروایات وإلی ما ننقله إن شاء الله فی ترجمة ابنه علی.

ویشهد لجلالته وعظم قدره ووثاقته ملاقاته الخضر (علیه السلام) أو ولی العصر (صلوات الله علیه) فی مسجد السهلة ومسجد زید، وحفظه عنه ما ینقل من الدعاء فیهما، فینتهی إلیه سند أدعیة المسجدین. جد ج ۱۳ ص ۳۲۰، وج ۱۰۰ ص ۴۴۳، وکمبا ج ۵ ص ۳۰۰، وج ۲۲ ص ۱۰۳.

وابنه علی بن إبراهیم من مشایخ الکلینی، ثقة جلیل عین ثبت فاضل نبیل، لا غمز فیه من أحد، صاحب التفسیر المعروف.

(۲۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، النبی خضر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب معالم العلماء (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، علی بن إبراهیم (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، صالح بن محمد (۱)، السجود (۳)، الموت (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۲۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۲۵

والآخر إسحاق بن إبراهیم، وسیأتی، وابنه أحمد بن علی من مشایخ الصدوق، والآخر محمد بن علی صاحب کتاب العلل، صرح به وباسم جده وجد أبیه العلامة المجلسی فی مواضع کثیرة من البحار، منها فی کمبا ج ۱۳ ص ۲۳۰، وکتاب القرآن ص ۲۷.

وکتاب الصلاة ص ۲۴ و ۲۹ و ۸۴ و ۱۰۴، وجد ج ۵۳ ص ۱۱۷، وج ۹۲ ص ۱۰۳، وج ۸۲ ص ۲۷۵، و ۲۹۸، وج ۸۳ ص ۱۶۳ و ۲۴۹ وغیر ذلک کثیر.

والعجب من الفاضل المعاصر حیث أنکر وجود ابن یسمی بمحمد لعلی بن إبراهیم بن هاشم، وأعجب منه نسبته ذلک إلی المجلسی فی المرآة ج ۱ ص ۳۵۵ ح ۷ مع تصریح المجلسی فی أول البحار بأنه یکون موجودا، وعنده منه کتاب العلل، ونظر المجلسی فی الانکار راجع إلی محمد بن علی بن إبراهیم الذی فی سند هذا الحدیث، وأنه أبو سمینة أو الهمدانی وکیل الناحیة، لا مطلق محمد بن علی بن إبراهیم کما هو واضح.

وابنه الآخر إبراهیم بن علی تقدم. ومحمد بن أحمد بن إبراهیم یأتی.

۵۵۶ - إبراهیم بن هاشم المخزومی: ملعون خبیث، یشتم مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام). کمبا ج ۹ ص ۴۱۸، وجد ج ۳۹ ص ۳۲۰. وکان فی زمن الإمام السجاد (علیه السلام). کمبا ج ۱۱ ص ۴۶، وجد ج ۴۶ ص ۱۶۷.

۵۵۷ - إبراهیم الهاشمی: روی عن محمد بن الفضل النیسابوری، وروی عنه ابنه علی، کما فی الکافی ج ۶ ص ۳۴۰، وج ۲ ص ۲۷۵ باب الجبن، وهو إبراهیم بن محمد بن الحسن بن محمد بن عبید الله المذکور، کما یظهر من الکافی باب الذنوب ج ۲۶.

۵۵۸ - إبراهیم بن هانی: لم یذکروه. وقد وقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۲۸۹ عن عثمان بن أحمد السماک، عن إبراهیم بن عبد الله الهاشمی، عنه، عن نعیم بن حماد. کما تقدم فی إبراهیم.

(۲۲۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب العلل لأحمد بن حنبل (۲)، العلامة المجلسی

(۴)، محمد بن الحسن بن محمد بن عبید الله (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن الفضل النیسابوری (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم (۲)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، إبراهیم الهاشمی (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن علی (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۳۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۲۶

۵۵۹ - إبراهیم الهجری: لم یذکروه. وقد روی الأعمش، عنه، عن القعقاع، قصة صفین. کتاب نصر بن مزاحم ص ۳۶۳.

۵۶۰ - إبراهیم بن هراسة: لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری عن عیسی بن إسحاق، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر الجعفی، حدیث:

لو علم الناس متی سمی أمیر المؤمنین ما أنکروا ولایته، وأنه حین أخذ المیثاق:

ألست بربکم ومحمد رسولی وعلی أمیر المؤمنین. کمبا ج ۹ ص ۲۵۰، وجد ج ۳۷ ص ۳۰۶. روایته عن أبیه، عن علی بن الجارود. غیبة النعمانی ص ۱۵۶.

وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱۳ ص ۶۷ عن محمد بن علی، عن إبراهیم بن هراسة، عن جعفر بن زیاد الأحمر، عن زید بن علی بن الحسین الشهید.

۵۶۱ - إبراهیم بن هشام: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن الحسین بن أحمد بن إدریس، عن أبیه، عنه، عن ابن محبوب. کتاب الصلاة ص ۱۹۴، وجد ج ۸۴ ص ۲۳۳.

بصائر الدرجات: سلمة - یعنی ابن الخطاب - عن محمد بن المثنی، عنه، عن إسماعیل بن عبد العزیز، عن الصادق (علیه السلام). جد ج ۲ ص ۱۹۱، وکمبا ج ۱ ص ۱۳۰.

وروی محمد بن الحسین، عنه، عن محمد بن سنان. کمبا ج ۹ ص ۱۳۵، وجد ج ۳۶ ص ۲۶۳ و ۲۶۴.

وروی التوقیع الذی خرج إلی علی بن محمد السروی أن لا یوصی إلی أحد وأخبره بموته. ۵۶۲ - إبراهیم بن هلال: له روایة فی الربا، کما فی المفتاح.

ولعله أبو إسحاق الصابی الحرفانی الآتی فی الألقاب المنسوبة بعنوان الصابی.

(۲۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسین بن أحمد بن إدریس (۱)، إسماعیل بن عبد العزیز (۱)، إبراهیم بن هراسة (۲)، إبراهیم بن هلال (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن المثنی (۱)، جعفر بن زیاد (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن سنان (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الربا (۱)

صفحه ۲۳۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۲۷

۵۶۳ - إبراهیم بن هلیل أبو إسحاق: لم یذکروه. وهو من أصحاب أبی الحسن (صلوات الله علیه).

وقع فی طریق النعمانی عن موسی بن محمد، عن أحمد بن أبی أحمد، عنه قال: قلت لأبی الحسن (علیه السلام): جعلت فداک، مات أبی علی هذا الأمر، وقد بلغت من السنین ما قد تری، أموت ولا تخبرنی بشیء؟ فقال:

یا أبا إسحاق، أنت تعجل، فقلت: إی والله أعجل ... إلی آخره. کمبا ج ۱۳ ص ۱۳۴، وجد ج ۵۲ ص ۱۱۳.

۵۶۴ - إبراهیم بن الهیثم البلدی: لم یذکروه. وقد وقع فی طریق الصدوق - فی التوحید والخصال - عن محمد بن سعید بن یحیی البزوری، عنه، عن أبیه، عن المعافی بن عمران، حدیث معنی الواحد. کمبا ج ۲ ص ۶۵، وجد ج ۳ ص ۲۰۶.

وبهذا الإسناد روایته الأخری، کتاب الکفر ص ۱۴۴، والأخری فیه ص ۲۷، وجد ج ۷۲ ص ۱۹۳، وج ۷۳ ص ۳۰۵.

۵۶۵ - إبراهیم بن الهیثم الخفاف أبو إسحاق: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۹۶ ص ۱۱۵ ح ۱۱ عن الصفار، عن إبراهیم بن هاشم، عنه، روایة فضل العقل. کمبا ج ۱ ص ۳۷، وجد ج ۱ ص ۱۰۹.

۵۶۶ - إبراهیم بن الهیثم: لم یذکروه. وقد روی فرات، عن زید بن حمزة معنعنا، عنه قال: سمعت خالی یقول: قال سعید بن جبیر، حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ ص ۱۱۰، وجد ج ۳۶ ص ۱۴۴.

۵۶۷ - إبراهیم بن یحیی بن أبی البلاد: لم یذکروه. وهو من أصحاب لرضا (صلوات الله علیه)، روی عنه صفوان بن یحیی. کمبا ج ۱۱ ص ۳۱۰، وجد ج ۴۸ ص ۲۵۶.

والأظهر اتحاده مع إبراهیم بن أبی البلاد المذکور، ویشهد علی ذلک ما فی کامل الزیارة باب ۶۳ ص ۱۵۵ ح ۵ مسندا عن إبراهیم بن یحیی القطان، عن

(۲۲۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، إبراهیم بن یحیی بن أبی البلاد (۱)، سعید بن جبیر (۱)، إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، إبراهیم بن یحیی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سعید بن یحیی (۱)، معافی بن عمران (۱)، موسی بن محمد (۱)، الموت (۱)، الفدیة، الفداء (۱)

صفحه ۲۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۲۸

أبیه أبی البلاد قال: سألت أبا الحسن الرضا (علیه السلام) عن زیارة قبر الحسین (علیه السلام ...) إلی آخره.

۵۶۸ - إبراهیم بن یحیی الأسلمی المدنی الدمشقی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۱ باب ۲۶ ص ۲۹۴ ح ۳ عن عبد الله بن مسلم الدمشقی، عنه، عن عمار بن جوین، عن أبی الطفیل ... إلی آخره، ونقله فی کمبا ج ۴ ص ۹۶، وجد ج ۱۰ ص ۲۰.

وفی کمال الدین ج ۱ باب ۲۶ ص ۲۹۷ ح ۵ بإسناده عن محمد بن سماعة الکندی، عن إبراهیم بن یحیی المدنی، عن أبی عبد الله (علیه السلام).

۵۶۹ - إبراهیم بن یحیی المدنی: لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی المحاسن باب الشرب قائما عن عبد الرحمن بن أبی هاشم - ثقة جلیل - عنه، عن الصادق (علیه السلام). ومثله فیه باب الأیام یکره فیها السفر ص ۳۴۷، ونقله فی کمبا ج ۱۴ ص ۹۰۸. وج ۱۶ ص ۵۶، وجد ج ۶۶ ص ۴۶۹، وج ۷۶ ص ۲۲۶.

وبهذا السند عنه، عن الصادق (علیه السلام) رویات أخری، وفی محمد بن سماعة روایة الأخری عن الصادق (علیه السلام).

۵۷۰ - إبراهیم بن یحیی الجوانی: لم یذکروه. وقد روی الحسن بن علی الزیدی، العلوی، عن محمد بن علی المصری، عنه، عن المفضل بن عمر، عن الصادق (علیه السلام). کما فی دلائل الطبری ص ۲۳۸.

۵۷۱ - إبراهیم بن یحیی الیزیدی: له کتاب المقصور والمدود، توفی ۲۲۵ کما فی کتاب الغارات.

۵۷۲ - إبراهیم بن یزید الأشعری: لم یذکروه، وقد روی محمد بن سنان، عنه مع أخیه الفضل جمیعا، عن عبد الله بن بکیر. الکافی ج

۲ ص ۳۵۴، وأمالی المفید مج ۳ ص ۱۴ ویأتی أن شاء الله فی أخیه الفضل.

۵۷۳ - إبراهیم بن یزید السمان: لم یذکروه، وقد روی الأعمش،

(۲۲۸)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، زیارة القبور (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم بن یزید الأشعری (۱)، إبراهیم بن یحیی (۵)، إبراهیم بن یزید (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن سماعة (۲)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن علی (۱)، الکراهیة، المکروه (۱)

صفحه ۲۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۲۹

عنه، عن أبیه، عن مولانا الحسین (صلوات الله علیه). کمبا ج ۹ ص ۱۵۴، وجد ج ۳۶ ص ۳۴۲، ومثله فی کفایة الأثر باب ۲۵ ص ۱۷۲.

۵۷۴ - إبراهیم بن یزید النخعی: هو إبراهیم النخعی المذکور، وهو من أصحاب أمیر المؤمنین والسجاد (صلوات الله علیهما) کما قاله الشیخ فی رجاله، یکنی أبا عمران، مات سنة ۹۶ وکان أعور، وجده قیس، وعماه أبی بن قیس وعلقمة.

۵۷۵ - إبراهیم بن یسار الزیادی: لم یذکروه، وقد روی الطب ص ص ۱۲۳ عنه، عن جعفر بن محمد بن حکیم. کمبا ج ۱۴ ص ۵۴۶، وجد ج ۶۲ ص ۲۴۶.

ووقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص. کمبا ج ۹ ص ۱۳۹، وجد ج ۳۶ ص ۲۸۳.

۵۷۶ - إبراهیم بن یعقوب الجوزجانی الدمشقی: لم یذکروه، خبیث من أعداء أمیر المؤمنین (علیه السلام) کما عن الذهبی، ومع ذلک عده من الثقات.

۵۵۷ - إبراهیم بن یوسف بن إبراهیم الکندی الطحان: من أصحاب الکاظم (صلوات الله علیه)، ثقة بالإتفاق، وله کتاب نوادر.

۵۷۸ - إبراهیم بن یوسف بن أبی إسحاق: لم یذکروه. وقد روی الطبری فی بشارة المصطفی ص ۲۳۶ عنه، عن عبد الجبار بن العباس الشبابی، عن عمار الذهنی.

وروی الحسن بن الحسین، عنه، عن أبیه، عن الشعبی، عن أمیر المؤمنین (علیه السلام). کمبا ج ۹ ص ۴۳۲، وجد ج ۴۰ ص ۲۲.

(۲۲۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، إبراهیم بن یزید النخعی (۱)، عبد الجبار بن العباس (۱)، إبراهیم بن یوسف (۲)، إبراهیم النخعی (۱)، جعفر بن محمد بن حکیم (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، أبی بن قیس (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۳۱

الفصل الخامس فی المتفرقات ۵۷۹ - الأبرش الکلبی: جملة من مسائله عن مولانا الباقر (صلوات الله علیه) ذکرناها فی مستدرک السفینة فی لغة (برش) وکما فی جد ج ۴۶ ص ۳۵۵، وج ۷ ص ۱۰۹ و ۶۰، وج ۵۷ ص ۷۲، وج ۵۹ ص ۳۷۱، وکمبا ج ۱۱ ص ۱۰۲، وج ۳ ص ۲۲۱ و ۲۰۶.

۵۸۰ – الأبرش أبو عون: ذمه مولانا العسکری (علیه السلام) فی مکاتبته إلیه وقال: إنک لا تموت حتی تکفر ویتغیر عقلک. کمبا ج ۱۲ ص ۱۴۴، وکتاب الطهارة ص ۲۱۰، وجد ج ۵۰ ص ۱۹۱، وج ۸۲ ص ۸۵. واسمه الحسین بن النضر، وسیأتی.

۵۸۱ – أبرهة بن صباح بن أبرهة الحمیری: من رؤساء أصحاب معاویة یوم صفین، قال للناس: ویحکم خلوا بین هذین الرجلین – یعنی علیا (علیه السلام) ومعاویة – فأیهما قتل صاحبه ملنا معه. فبلغ ذلک علیا (علیه السلام) فقال: صدق أبرهة، وسر أشد السرور. وبلغ کلامه معاویة فقال لمن حوله: إنی لأظن أبرهة مصابا فی عقله. فأقبل أهل الشام یقولون:

والله إن أبرهة أفضلنا دینا ورأیا. انتهی ما نقل عن کتاب صفین ص ۴۵۷ ملخصا. وبعض قضایاه الاخر فیه. ص ۵۴۱ و ۲۴۱، وکمبا ج ۸ ص ۵۰۱، وجد ج ۳۲ ص ۵۱۹.

(۲۳۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الحسین بن النضر (۱)، الشام (۱)، التصدیق (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۲۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۳۲

۵۸۲ – الأبرد بن طهرة الطهوی:

والأبرد بن علقمة الحرقی: کانا من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین (علیه السلام) یوم صفین، کما فی آخر کتاب صفین لنصر ص ۵۵۷ و ۵۵۸.

۵۸۳ – الأبیض بن الأغر بن الصباح الکوفی: لم یذکروه. وقد روی نصر بن مزاحم فی کتاب صفین ص ۲۳۱ عنه، عن سعد بن طریف، عن الأصبغ.

۵۸۴ – أبی بن ثابت المنذر بن حزام: أخو حسان، شهد بدرا وأحدا، من أصحاب رسول الله (صلی الله علیه وآله)، وله روایات فی النص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم وفضائلهم (صلوات الله علیهم).

۵۸۵ – أبی بن خلف الجمعی: هو الذی جاء إلی رسول الله (صلی الله علیه وآله) ومعه عظام نخرة ففرکها بیده ثم قال: من یحیی العظام وهی رمیم؟ فنزلت الآیة (قل یحییها الذی أنشأها أول مرة) [۳۶ / ۷۹]. وعده أمیر المؤمنین (علیه السلام) من الفراعنة جد ج ۷ ص ۲۱ و ۲۲ و ۳۴ و ۴۲، وج ۹ ص ۲۸۱، وج ۱۰ ص ۳۲، وج ۱۷ ص ۲۷۸ و ۲۸۲، وج ۱۸ ص ۲۰۲، وکمبا ج ۳ ص ۱۹۴ و ۱۹۸ و ۲۰۱، وج ۴ ص ۷۶ و ۹۹، وج ۶ ص ۲۶۳ و ۲۴۷ ۵۸۶ – أبی بن عمارة الأنصاری: صلی مع النبی (صلی الله علیه وآله) القبلتین، من أصحاب النبی (صلی الله علیه وآله).

۵۸۷ – أبی بن قیس النخعی: من أصحاب أمیر المؤمنین (علیه السلام) قتل یوم صفین شهیدا، کما فی کتاب صفین ص ۲۸۷، وکمبا ج ۸ ص ۴۹۱، وجد ج ۳۲ ص ۴۷۷. وغیره، وأخواه علقمة والحارث. یأتیان إن شاء الله، وأیاس، وابن أخیه إبراهیم بن یزید تقدم.

۵۸۸ – أبی بن کعب: من أصحاب رسول الله (صلی الله علیه وآله) أبو المنذر، شهد العقبة مع السبعین، وکان یکتب الوحی، آخی الرسول (صلی الله علیه وآله) بینه وبین سعید بن زید بن عمر وبن نفیل، شهد بدرا والعقبة الثانیة وبایع لرسول الله (صلی الله علیه وآله).

(۲۳۲)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، إبراهیم بن یزید (۱)، عمارة الأنصاری (۱)، أبی بن ثابت (۱)، أبی بن قیس (۱)، أبی بن کعب (۱)، سعید بن زید (۱)، أبو المنذر (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الشهادة (۴)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۳۳

وهو من الاثنی عشر الذین أنکروا علی أبی بکر خلافته، وأرادوا تنزیله من منبر رسول الله (صلی الله علیه وآله). کمبا ج ۸ ص ۴۳ و ۳۸ و ۴۱، وجد ج ۲۸ ص ۱۸۹ و ۲۰۸ و ۲۱۸.

واحتجاجه علی القوم. کمبا ج ۸ ص ۸۹، وج ۹ ص ۲۸۹، وجد ج ۳۸ ص ۱۲۳.

وروی فی قاموس الرجال عنه روایات تدل علی حسن عقیدته وکماله، منها قوله: هلک أهل العقدة ورب الکعبة - قاله ثلاثا - هلکوا وأهلکوا أما إنی لا آسی علیهم ولکن علی من یهلکون من المسلمین. ومراده بهم أصحاب السقیفة أصحاب الصحیفة الملعونة.

کمال الدین وعیون أخبار الرضا (علیه السلام) بسنده عن محمد بن علی بن موسی، عن آبائه، عن الحسین (صلوات الله علیهم) قال: دخلت علی رسول الله (صلی الله علیه وآله) وعنده أبی بن کعب، فقال لی رسول الله:

مرحبا بک یا أبا عبد الله یا زین السماوات والأرض. فقال له أبی: وکیف یکون - یا رسول الله - زین السماوات والأرض أحد غیرک؟! فقال: یا أبی، والذی بعثنی بالحق نبیا، إن الحسین بن علی فی السماء أکبر منه فی الأرض. ثم شرح له فضائله وفضائل الأئمة (علیهم السلام) من ذریته وأدعیتهم وهی روایة شریفة مفصلة فراجع جد ج ۳۶ ص ۲۰۴، وج ۵۲ ص ۳۱۰، وج ۹۴ ص ۱۸۴، وکمبا ج ۱۳ ص ۱۸۰، وتمامه فی ج ۹ ص ۱۲۲، وکتاب الدعاء ص ۱۱۸.

أخباره عن الصحیفة الملعونة وأصحابها. کمبا ج ۴ ص ۱۶۰، وجد ج ۱۰ ص ۲۹۷، وفی المستدرک لغة (جذع) ما یتعلق به.

۵۸۹ - أثال بن حجل بن أثال العبسی: لم یذکروه. وهو من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام) یوم صفین، وأبوه من أصحاب معاویة، فلما قال الأشتر: یا أهل العراق، أما رجل یشتری نفسه لله! فخرج أثال ... إلی آخر ما ذکرنا فی المستدرک لغة (أثل) ونقله فی کتاب صفین ص ۴۴۳، و ۴۴۴

(۲۳۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب عیون أخبار الرضا علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، دولة العراق (۱)، الصحیفة الملعونة (۲)، الحسین بن علی (۱)، أبی بن کعب (۱)، السقیفة (۱)، الهلاک (۱)

صفحه ۲۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۳۴

وفیه ذکر أباه حجل بن عامر. کمبا ج ۸ ص ۵۰۰ و ۵۱۳، وجد ج ۳۲ ص ۵۱۵ و ۵۸۳.

۵۹۰ - أثرم: لقب الحسین بن الحسن المجتبی (علیه السلام)، وکان له فضل. کمبا ج ۱۰ ص ۱۳۹، وجد ج ۴۴ ص ۱۶۷.

۵۹۱ - أثیر بن عمرو بن هانی السلولی: الجراح فی الکوفة، أحضروه لمعالجة رأس مولانا أمیر المؤمنین حین ضربه ابن ملجم الملعون. جد ج ۴۲ ص ۲۳۴، وکمبا ج ۹ ص ۶۵۸.

۵۹۲ - الأجلح بن عبد الله بن معاویة أبو حجیة الکندی العدوی السمه یحیی: من أصحاب الصادق (صلوات الله علیه)، کما قاله الشیخ فی باب أصحاب الصادق (علیه السلام)، فی فصل إلیاء فی المسمین بیحیی.

وعن المفید فی الکافیة تصحیح سند هو فیه وتجلیله.

ووقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۱۴ ص ۵۰ ح ۱ عن نوح بن دراج، عنه، عن سلمة بن کهیل.

ووقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ ص ۲۹۸ باب الإشارة والنص علی الحسن بن علی (علیهما السلام) عن أبی بکر الحضرمی، عنه هو وسلمة بن کهیل داود بن أبی یزید وزید الیمامی، عن شهر بن حوشب. جملة من روایاته الشریفة فی جد ج ۳۹ ص ۱۵۱، وج ۴۱ ص ۳۳۸، وج ۴۲ ص ۳۳۸، وکمبا ج ۹ ص ۳۷۹ و ۵۹۲ و ۶۸۶.

ومعنی أجلح: انحسار الشعر عن جانبی الرأس، أوله النزع ثم الجلح ثم الصلع.

وفی کتاب صفین لنصر بن مزاحم ص ۱۴۱ عن مصعب بن سلام، عنه، عن أبی حجیفة قال: جاء عروة البارقی إلی سعید بن وهب، فسأله وأنا أسمع عن حدیث أمیر المؤمنین (علیه السلام) الراجع إلی کربلاء ... إلی

(۲۳۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، کتاب الکافئة للشیخ المفید (۱)، مدینة الکوفة (۱)، داود بن أبی یزید (۱)، الأجلح بن عبد الله (۱)، ابن ملجم المرادی لعنه الله (۱)، زید الیمامی (۱)، عروة البارقی (۱)، ابن قولویه (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، سعید بن وهب (۱)، نوح بن دراج (۱)، شهر بن حوشب (۱)، مصعب بن سلام (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الضرب (۱)

صفحه ۲۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۳۵

آخره. وفیه ص ۴۶۲ عن عمر بن سعد، عنه، عن أبی حجیفة روایة أخری.

۵۹۳ - الأجلح بن منصور الکندی: فارس أهل الشام، من أتباع معاویة یوم صفین، قتله الأشتر. کتاب صفین ص ۱۷۴ و ۱۷۷، وکذا أخوه حبیب من أتباع معاویة قتل فی صفین. ص ۱۷۹، وأخته حبلة رثت أخاها حین قتله الأشتر. ص ۱۷۸.

۵۹۴ - أحکم بن بشار: هو أحلم بن بشار الآتی.

۵۹۵ - أحلم بن بشار المروزی: بالحاء المهملة واللام، ذکره الشیخ هکذا، من أصحاب الجواد (علیه السلام)، وذکره الکشی أحکم - بالحاء والکاف - ووصفه بالمروزی الکلثومی، وقال: غال لا شیء. ثم نقل روایة ملخصها أنه قتل وذبح، فخرج توقیع من الجواد (علیه السلام) أمر بمداواته بما أمر، فدووی وبرئ وشفی. واستدل المامقانی بذلک لحسنه وقوة إیمانه ضرورة أنه لولا ذلک لما دل الإمام (علیه السلام) علی ما یوجب حیاته. جد ج ۵۰ ص ۶۴، وکمبا ج ۱۲ ص ۱۱۵.

(۲۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، الشام (۱)، القتل (۴)

صفحه ۲۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۳۷

الفصل السادس فی أسامی أحمد وقد ذکروا - ۳۱۹ مسمی بأحد وذکرت ۱۲۷۱ منهم ۸۴۰ لم یذکروه.

۵۹۶ - أحمد بن أبان: لم یذکروه. وقد وقع فی طریق الصدوق عن سلیمان بن عبد الله الدمشقی، عنه، عن عبد العزیز بن محمد، عن موسی بن عبیدة، عن عبد الله بن دینار، عن أم هانئ بنت أبی طالب قالت: قال رسول الله (صلی الله علیه و آله): أظهر الله تبارک وتعالی الاسلام علی یدی، وأنزل الفرقان علی، وفتح الکعبة علی یدی، وفضلنی علی جمیع خلقه، وجعلنی فی الدنیا سید ولد آدم، وفی الآخرة زین القیامة - إلی أن قال - وجعل الخلافة فی أهل بیتی من بعدی إلی النفخ فی الصور، فمن کفر بما أقول فقد کفر بالله

العظیم. کمبا ج ۶ ص ۱۷۲، وجد ج ۱۶ ص ۳۲۶.

روی الصدوق فی الخصال عن الطالقانی، عن عبد العزیز بن یحیی الجودی (ثقة)، عنه، عن یحیی بن سلمة، عن زید بن الحارث. کمبا ج ۹ ص ۱۰۰، وجد ج ۳۶ ص ۹۲.

وروی السید من کتاب عبد العزیز بن یحیی الجلودی، عنه، عن أحمد بن یحیی الصوفی. جد ج ۳۶ ص ۱۹۱، وکمبا ج ۹ ص ۱۲۰.

(۲۳۷)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أم هانی بنت أبی طالب (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۲)، سلیمان بن عبد الله (۱)، عبد الله بن دینار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد العزیز بن محمد (۱)، أحمد بن یحیی (۱)

صفحه ۲۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۳۸

۵۹۷ - أحمد البرقی: هو أحمد بن محمد بن خالد البرقی، یقال له أحمد بن أبی عبد الله، روی عن النوفلی، وروی عنه محمد بن علی بن محبوب.

وروی عن سعد بن سعد، وروی عنه أحمد بن إدریس، کما عن تفسیر القمی فی سورة الأنعام، وسیأتی إن شاء الله تعالی.

۵۹۸ - أحمد بن إبراهیم بن أبان: أخو محمد المشهور بعلان الکلینی الرازی، خیر فاضل معتمد، ولا خلاف فیه.

وأخوه محمد، وابنا أخیه الحسین وعلی یأتون إن شاء الله تعالی.

۵۹۹ - أحمد بن إبراهیم أبو حامد المراغی: من أصحاب العسکری (علیه السلام)، ممدوح عظیم الشأن من مشایخ الإجازة، دعا له الإمام بقوله: أعزه الله بطاعته، وتم الله ذلک له بأحسنه، ولا أخلاه من تفضله علیه، وکان الله ولیه، أکثر السلام وأخصه، وتمام هذا التوقیع فی الکشی ص ۳۳۱. جملة من روایاته فی کمبا ج ۱۲ ص ۱۷۴، وجد ج ۵۰ ص ۳۱۸.

وعده ابن شهرآشوب فی المناقب من أصحاب مولانا الجواد (صلوات الله علیه). کمبا ج ۱۲ ص ۱۲۵، وجد ج ۵۰ ص ۱۰۶.

۶۰۰ - أحمد بن إبراهیم بن أبی رافع بن عبید بن عازب ابن أخی البراء ابن عازب الأنصاری الصیمری أبو عبد الله: أصله کوفی، سکن بغداد، کان ثقة فی الحدیث صحیح الاعتقاد له کتب، ذکره النجاشی هکذا وغیره، ولا خلاف فیه، روی عنه التلعکبری والحسین بن عبد الله والشیخ فی المفید وأحمد بن عبدون وغیرهم، وعد من تلامذة الکلینی، وعنونه الشیخ فی الفهرست هکذا:

أحمد بن إبراهیم بن أبی رافع الصمیری، یکنی أبا عبد الله، من ولد عبید بن عازب ... إلی آخره، وهکذا صحیح لأن عبید بن عازب - کما تقدم - من شهود أمیر المؤمنین (علیه السلام) یوم المناشدة فکیف یکون بینه وبین حفیده أحمد أبوان؟ ففی نسخة النجاشی سقط ونسبه إلی جده الأعلی.

(۲۳۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أحمد بن إبراهیم بن أبی رافع (۲)، أحمد بن محمد بن خالد البرقی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، أحمد بن إبراهیم (۲)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، أبو عبد الله (۱)، سورة الأنعام (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، مدینة بغداد (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، أحمد البرقی (۱)، سعد بن سعد (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)

صفحه ۲۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۳۹

۶۰۱ – أحمد بن إبراهيم بن أحمد بن المعلى بن أسد العمى أو القمى البصرى، أبو بشر: واسع الرواية، ثقة بالاتفاق، حسن التصنيف وله مصنفات.

روى عنه التلعكبرى إجازة ولم يلقه. وعنونه العلامة: أحمد بن محمد بن إبراهيم بن أحمد بن المعلى.

۶۰۲ – أحمد بن إبراهيم بن أحمد: السيد أبو العباس الحسينى (الحسنى) فاضل ثقة.

وروى أحمد بن إبراهيم بن أحمد، عن الحسن بن على بن على بن عبد الكريم الزعفرانى، روايات كتاب هشام بن سالم، كما ذكرناه فى الحسن.

۶۰۳ – أحمد بن إبراهيم بن أحمد بن عيسى بن الخشاب: لم يذكروه. وهو محدث له الأحاديث العوال من تهذيب الكمال. كان حيا سنة ۷۹۱.

۳۰۴ – أحمد بن إبراهيم بن إدريس القمى أبو على الأشعرى: لم يذكروه. وقد روى الكلينى فى الكافى ج ۱ ص ۳۳۱ باب تسمية من رآه عن على بن محمد، عنه، عن أبيه أنه قال: رأيته، يعنى الحجة المنتظر (عليه السلام ...) إلى آخر ما تقدم فى أبيه.

قيل: وأحمد هذا رأى الحجة (عليه السلام).

وروى محمد بن وهبان، عن أحمد بن إبراهيم القمى، عن عبد العزيز بن يحيى الجلودى. النجاشى ص ۷۴.

۶۰۵ – أحمد بن إبراهيم الأزرق: لم يذكروه. وقد تقدم فى أبيه نسبه، وهو جد أحمد بن محمد بن أحمد الآتى إن شاء الله.

۶۰۶ – أحمد بن إبراهيم بن إسحاق: لم يذكروه. وهو من مشايخ الصدوق كما ذكره فى الوسائل ج ۷ ص ۲۹۶ الباب الأول من أبواب الصوم

(۲۳۹)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، كتاب تهذيب الكمال للمزى (۱)، أحمد بن إبراهيم بن إسحاق (۱)، أحمد بن إبراهيم بن أحمد (۴)، المعلى بن أسد العمى (۱)، إبراهيم بن إدريس (۱)، أبو على الأشعرى (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، إبراهيم بن أحمد (۱)، أحمد بن إبراهيم (۲)، على بن عبد الكريم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، هشام بن سالم (۱)، الحسن بن على (۱)، أحمد بن محمد (۱)، على بن محمد (۱)، عبد العزيز (۱)، الوسعة (۱)، الصيام، الصوم (۱)

صفحه ۲۴۸

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۲۴۰

المندوب ح ۳۶ من كتاب فضائل شهر رمضان.

۶۰۷ – أحمد بن إبراهيم بن إسماعيل بن داود بن حمدون الكاتب: أبو عبد الله النديم، من أصحاب الهادى والعسكرى (صلوات الله عليهما) خصيصا بهما، شيخ أه اللغة ووجههم، أستاذ أبى العباس وله كتب، ولد سنة ۲۰۷، ومات ۳۰۹.

۶۰۸ – أحمد بن إبراهيم بن إسماعيل الجرجانى: لم يذكروه. وهو قائل بالحق، أخبر به أبو محمد العسكرى (صلوات الله عليه) قبل ولادته، وولد بدعائه، وأمر أباه أن يسميه أحمد، كما تقدم فى أبيه.

۶۰۹ – أحمد بن إبراهيم بن إسماعيل بن إبراهيم بن الحسن المثنى: لم يذكروه. وقد تقدم أبوه، وجده وابنه محمد يأتون إن شاء الله تعالى.

۶۱۰ – أحمد بن إبراهيم بن أيوب: لم يذكروه. وقد روى عن محمد بن عمر الحافظ، وروى عنه جعفر بن أحمد بن على القمى فى نوادره ص ۴۱.

۶۱۱ – أحمد بن إبراهيم بن بكر (بكير) الخورى بنيسابور أبو منصور: لم يذكروه. وهو من مشايخ الصدوق حسن الحال والعقيدة،

روی الصدوق فی العیون ج ۲ ص ۲۵ باب ۳۱ عنه أکثر من مائة وثمانین روایة.

جملة من موارد روایاته الدالة علی ذلک فی کمبا ج ۱۴ ص ۱۹۳ و ۵۱۰ و ۸۱۹ و ۸۴۵، وکتاب العشرة ص ۱۴۳، وج ۱۶ ص ۷۳، وج ۲ ص ۳، وج ۳ ص ۲۸، وجد ج ۳ ص ۵، وج ۵ ص ۹۳، وج ۴۰ ص ۷۱، وج ۵۹ ص ۲۷، وج ۶۲ ص ۹۶، وج ۶۶ ص ۳۶ و ۱۵۴، وج ۷۵ ص ۹۲، وج ۷۶ ص ۲۶۶.

۶۱۲ - أحمد بن إبراهیم التمار: من أصحاب الرضا (علیه السلام)، لم یذکروه. وقد کان عنده دواء الجامع، وأرجع الرضا (علیه السلام) إلیه.

کمبا ج ۱۴ ص ۵۴۲، وجد ج ۶۲ ص ۲۴۸، والطب ص ۹۱ مثله.

(۲۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، إبراهیم بن إسماعیل بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن إسماعیل بن داود (۱)، أحمد بن إبراهیم بن إسماعیل (۱)، أحمد بن إبراهیم بن بکر (بکیر) (۱)، إبراهیم بن أیوب (۱)، أحمد بن علی القمی (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)

صفحه ۲۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۴۱

۶۱۳ - أحمد بن إبراهیم الثقفی: لم یذکروه. وقد روی محمد بن وهبان الثقة الجلیل، عنه عن یحیی بن عبد القدوس، ج ج ۳۹ ص ۲۰۱، وکمبا ج ۹ ص ۳۹۱.

۶۱۴ - أحمد بن إبراهیم بن الحسن بن إبراهیم بن محمد بن سلیمان بن داود بن الحسن المثنی أبو العباس: لم یذکروه وهو إمامی حسن، روی عنه ابن أخته أحمد بن الحسین بن هارون الآتی إن شاء الله تعالی.

۶۱۵ - أحمد بن إبراهیم بن الحسن بن علی بن إبراهیم بن محمد الهاشمی الحسنی: لم یذکروه. وهو فقیه من مؤلفاته شرح الاحکام، وشرح الإبانة، والمصابیح. مات سنة ۳۵۳.

۶۱۶ - أحمد بن إبراهیم بن الحسن بن محمد بن شاذان بن حرب بن مهران: لم یذکروه. وقد روی علی بن أحمد القزوینی، عنه عن عبد الله بن أحمد بن عامر بن سلیمان، عن أبیه عن الرضا (علیه السلام) حدیث الأذان، کتاب الصلاة ۱۷۳، وجد ج ۸۴ ص ۱۵۲.

وتوفی سنة ۴۲۶ وتقدم أبوه، وأجداده یأتون إن شاء الله تعالی.

وروی النجاشی ص ۲۵۸ عن الحسین بن عبید الله، عنه منسوبا أبوه إلی جده، عن الحسن بن علی بن زکریا کتاب محمد بن صدقة.

ووقع فی طریق الطبری فی دلائله ص ۲ عن الحسین بن أحمد بن محمد بن حبیب عنه کما عنونا، عن الحسن بن علی بن زکریا.

وقیل: أنه أبو بکر البراز کثیر الحدیث فی کتب الفریقین.

۶۱۷ - أحمد بن إبراهیم الحسینی: لم یذکروه. وله کتاب المصابیح روی منه السید فی الاقبال ص ۵۸۱ و ۵۸۳.

۶۱۸ - أحمد بن إبراهیم الدورقی: لم یذکروه. وقد وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ باب المائة فما فوق ص ۶۰۲ ح ۶ عن العباس بن

(۲۴۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی بن إبراهیم (۱)، أحمد بن عامر بن سلیمان (۱)، الحسن بن علی بن زکریا (۲)، الحسین بن أحمد بن محمد (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، إبراهیم بن الحسن (۲)، أحمد بن إبراهیم (۴)،

الحسین بن هارون (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن الحسن (۱)، محمد الهاشمی (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن صدقة (۱)، الموت (۱)، الحرب (۱)، الصّلاة (۱)، الأذان (۱)

صفحه ۲۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۴۲

حمزة، عنه، عن الربیع بن بدر.

۶۱۹ - أحمد بن إبراهیم الراوی عن حکیمة بنت مولانا الجواد (صلوات الله علیه): لم یذکروه. وقد روی عنه محمد بن جعفر، ووقع فی طریق الصدوق، کمبا ج ۱۳ ص ۹۹، وجد ج ۵۱ ص ۳۶۴.

۶۲۰ - أحمد بن إبراهیم بن ریاح: لم یذکروه. وقد روی الطب ص ۷۰ عنه قال: حدثنا الصباح بن محارب قال: کنت عند أبی جعفر بن الرضا (صلوات الله علیهما ...) إلی آخره. ونقله فی کمبا ج ۱۴ ص ۵۲۹، وجد ج ۶۲ ص ۱۸۶.

وفی المصدر: الصباح بالصاد المهملة.

۶۲۱ - أحمد بن إبراهیم السلمی أبو منصور: لم یذکروه. وقد عد من مشایخ الصدوق کما فی آخر الخصال.

۶۲۲ - أحمد بن إبراهیم السنسنی أبو بکر: لم یذکروه. وهو من مشایخ الکشی ذکره مترحما علیه فی ترجمة أبی الصلت الهروی. الرقم ۱۱۴۸.

۶۲۳ - أحمد بن إبراهیم السیاری أبو الحسین خال أبی عمرو الزاهد:

کان شیعا مکث أربعین سنة یدعو أبا عمرو إلی مذهبه، ویدعوه أبو عمرو إلی التسنن فلم یقبل کل من الآخر.

۶۲۴ - أحمد بن إبراهیم الصیمری: هو ابن إبراهیم بن أبی رافع المذکور.

۶۲۵ - أحمد بن إبراهیم الضبی الکافی أبو العباس: لم یذکروه. وهو من شعراء حدیث الغدیر. الغدیر ط ۲ ج ۴ ص ۱۰۱ - ۱۱۰، وتوفی ۳۹۸.

۶۲۶ - أحمد بن إبراهیم طباطبا ابن إسماعیل الدیباج: تقدم فی أبیه، وابنه محمد یأتی إن شاء تعالی.

۶۲۷ - أحمد بن إبراهیم الطبری القاضی أبو إسحاق: لم یذکروه. وقد

(۲۴۲)

مفاتیح البحث: أحمد بن إبراهیم الصیمری (۱)، أحمد بن إبراهیم السنسنی (۱)، أحمد بن إبراهیم (۷)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن إسماعیل (۱)، الربیع بن بدر (۱)، حدیث الغدیر (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۴۳

روی کتاب مناقب فاطمة الزهراء (علیها السلام) عنه، عن علی بن عمر بن الحسن - مدینة المعاجز ص ۶۱.

۶۲۸ - أحمد بن إبراهیم بن عباد: لم یذکروه. وقد روی العلامة الکراجکی فی کنزه عنه، بإسناده إلی عبد الله بن بکیر، عن الصادق (علیه السلام)، تفسیر قوله تعالی: (ویل للمطففین) الآیات، وفیه دلالة علی حسنه. کمبا ج ۷ ص ۱۴۸، وجد ج ۲۴ ص ۲۸۰.

۶۲۹ - أحمد بن إبراهیم بن علی الکندی الشیخ أبو العباس: روی عن عبد الله بن أحمد بن عامر، عن أبیه عن الرضا (علیه السلام)، وعنه عبد السائر بن عبید الله کما یأتی إن شاء الله تعالی.

۶۳۰ - أحمد بن إبراهیم بن علی بن یقطین: روی عن عبد الله بن موسی بن جعفر، کما فی إیضاح القاضی نعمان ص ۱۰۲.

۶۳۱ – أحمد بن إبراهیم بن عرم الفاروقی: له روایات فی الفضائل مذکورة فی الفرائد.

۶۳۲ – أحمد بن إبراهیم العوفی: لم یذکروه. وقد وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۸ ص ۸ ح ۵ عن الحسن بن مهزیار، عنه عن أحمد بن الحکم البراجمی، عن شریک بن عبد الله ... إلی آخره. وفی کنز الکراجکی ص ۱۶۲ عن محمد بن عبد الرحمن، عنه، عنه.

۶۳۳ – أحمد بن إبراهیم القزوینی: لم یذکروه. وهو من مشایخ الشیخ الطوسی، وروی الشیخ عنه فی رجاله ص ۵۰۵ و ۵۱۸، وفی الفهرست ص ۲۱۴.

روی عن محمد وهبان وأبی عمر. توفی سنة ۴۰۸، وأخوه الحسین أیضا من مشایخ الشیخ.

۶۳۴ – أحمد بن إبراهیم الکاتب أبو الحسن: لم یذکروه. روی الشیخ

(۲۴۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن إبراهیم القزوینی (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، أحمد بن إبراهیم (۶)، شریک بن عبد الله (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن یقطین (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن عبد (۱)

صفحه ۲۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۴۴

المفید، عنه، عن محمد بن علی الإسکافی، کما فی أمالیه مج ۱۵ ص ۷۷.

۶۳۵ – أحمد بن إبراهیم الکرمانی: لم یذکروه. وقد وقع فی طریق الشیخ فی التهذیب ج ۶ ص ۲۲۴ کتاب القضاء ص ۷۰ عن محمد بن عیسی بن عبید، عنه روایة شریفة ذکرناها فی رشا.

۶۳۶ – أحمد بن إبراهیم المجاب ابن محمد بن موسی الکاظم (صلوات الله علیه): تقدم فی أبیه.

۶۳۷ – أحمد بن إبراهیم بن محمد بن أبان: لم یذکروه. وقد روی أدعیة السر، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۲۵۵ عن أحمد بن محمد بن عمر بن یونس الیمانی.

۶۳۸ – أحمد بن إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن موسی الکاظم (علیه السلام): لم یذکروه. وقد تقدم أبوه، وهو جد علی بن موسی بن أحمد الآتی ولعله المراد بالشریف أبی جعفر بن إبراهیم العلوی الموسوی النقیب بالحائر، الذی نقل عنه السید فی جمال الأسبوع ص ۱۶۷.

۶۳۹ – أحمد بن إبراهیم بن مخلد أبو عبد الله: لم یذکروه. وقد وقع فی طریق الصدوق عن صالح بن شعیب الطالقانی، عنه، عن علی بن محمد السمری نائب الحجة (صلوات الله علیه). کمبا ج ۱۳ ص ۹۸، وجد ج ۵۱ ص ۳۶۰ ورأیته فی کمال الدین عنه مثله.

۶۴۰ – أحمد بن إبراهیم المعروف بعلان الکلینی: خیر فاضل من أهل الری، کما عن رجال الشیخ والخلاصة، وأخوه محمد یأتی إن شاء الله.

۶۴۱ – أحمد بن إبراهیم بن المعلی: هو ابن إبراهیم بن أحمد بن العلی المذکور.

۶۴۲ – أحمد بن إبراهیم بن موسی الکاظم (صلوات الله علیه): تقدم فی أبیه.

۶۴۳ – أحمد بن إبراهیم النوبختی: لم یذکروه. روی الشیخ عن

(۲۴۴)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل

(۱)، أحمد بن إبراهيم المعروف بعلان (۱)، إبراهيم بن محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن إبراهيم بن المعلى (۱)، أحمد بن إبراهيم الكرمانى (۱)، على بن موسى بن أحمد (۱)، محمد بن عيسى بن عبيد (۱)، إبراهيم بن أحمد (۱)، أحمد بن إبراهيم (۵)، جعفر بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن أبان (۱)، صالح بن شعيب (۱)، محمد بن موسى (۱)، أحمد بن محمد (۱)، على بن محمد (۱)، محمد بن على (۱)

صفحه ۲۵۳

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۲۴۵

محمد بن أحمد بن داود القمى، عنه عن محمد بن عبد الله بن جعفر الحميرى، توقيع الحجة (عليه السلام). كتاب الصلاة ص ۱۰۴.

وتمامه فى كمبا ج ۱۳ ص ۲۳۷ و ۲۳۸، وجد ج ۸۲ ص ۲۵۲، وجد ۵۳ ص ۱۵۰.

وغير ذلك فى غيبة الطوسى ص ۲۴۳. ووجده الشيخ بخطه وغيره كما عنه، وابنه جعفر يأتى.

۶۴۴ - أحمد بن إبراهيم بن الوليد السلمى: لم يذكروه. روى الصدوق فى الخصال عنه، عن أبى الفضل محمد بن أحمد الكاتب النيسابورى، ونقله فى كتاب العشرة ص ۱۷۴، وجد ج ۷۵ ص ۲۰۹.

ومثل ذلك فى معانى الاخبار ص ۱۵۰، والخصال ج ۱ باب ۲ ص ۷۲ ح ۱۱۱ وباب ۶ ص ۳۳۸ ح ۴۲.

وروى الطب ص ۱۱۰ عن محمد بن إسحاق بن الوليد، عن ابن عمه أحمد بن إبراهيم بن الوليد، عن ابن أسباط. كتاب الدعاء ص ۲۰۸، وجد ج ۹۵ ص ۱۰۰. وروى الصدوق عنه مكررا على وجه عد من مشايخه.

۶۴۵ - أحمد بن إبراهيم بن هارون القاضى أو القاضى: من مشايخ الصدوق، كما فى كمال الدين، وروى عن محمد بن عبد الله بن جعفر الحميرى ممدوح، وقد ينسب إلى جده، وسيأتى إن شاء الله.

۶۴۶ - أحمد بن إبراهيم بن هاشم القمى: والد محمد الآتى.

۶۴۷ - أحمد بن إبراهيم بن يوسف: لم يذكروه. وله روايات مذكورات فى نوادر الأثر ص ۴۴.

۶۴۸ - أحمد بن أبى المعروف بأبى جعفر الوراق الجرجانى أبو جعفر:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الاجل النعمانى فى كتاب غيبته ص ۱۱۱ عنه، عن إبراهيم بن هليل، كما تقدم فى إبراهيم.

وفيه ص ۱۰۴ عن محمد بن موسى، عنه، عن محمد بن على ... إلى

(۲۴۵)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۲)، أحمد بن إبراهيم بن الوليد السلمى (۱)، أحمد بن داود القمى (۱)، إبراهيم بن يوسف (۱)، أحمد بن إبراهيم (۳)، الشيخ الصدوق (۳)، محمد بن إسحاق (۱)، جعفر الوراق (۱)، محمد بن موسى (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن على (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۵۴

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۲۴۶

آخره، ومثل الأخير فيه ص ۱۴۲ و ۱۴۳ و ۱۶۲.

وفيه ص ۱۶۳ عن عبيد الله بن موسى العلوى، عنه، عن إسماعيل بن عياش.

۶۴۹ - أحمد بن أبى الأخيل خالد بن عمرو بن خالد: لم يذكروه. وعن تاريخ الخطيب عده رواية جمع عنه منهم أبو بكر الجعابى.

وعن الدارقطنى توثيقه. ۶۵۰ - أحمد بن أبى الأكراد: من أصحاب الصادق (عليه السلام).

۶۵۱ – أحمد بن أبی بشر السراج: کوفی مولی یکنی أبا جعفر، ثقة فی الحدیث، واقفی المذهب، روی عن موسی بن جعفر (علیه السلام)، له کتاب النوادر، قاله کله النجاشی والشیخ فی الفهرست وغیرهما، ولا خلاف فی وثاقته ووقفه، ویدل علی وقفه وذمه ما فی کمبا ج ۱۱ ص ۳۰۹، وجد ج ۴۸ ص ۲۵۵. ویأتی فی بکر بن کرب روایته الأخری.

۶۵۲ – أحمد بن أبی جعفر البیهقی أبو یعلی: لم یذکروه. وهو من مشایخ الصدوق، روی عنه فی العیون ج ۲ ص ۸، وکذا فیه ص ۵۷ مع زیادة تأریخ حدیثه فی سنة ۳۵۴، وکما فی کمبا ج ۳ ص ۳۰۱، وکتاب الایمان ص ۱۲۸، وجد ج ۸ ص ۴۰، وج ۶۸ ص ۹۸.

وروی الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۵۴ عنه، وکذا فیه ص ۱۵۹ روایات.

بشارة المصطفی: عن محمد بن علی بن عبد الصمد، عن أبیه، عن جده، عنه روایة شریفة کتاب الایمان ص ۱۳۸، وجد ج ۶۸ ص ۱۳۶.

۶۵۳ – أحمد بن أبی حازم الغفاری أبو عمرو: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن عیسی بن محمد العلوی، عنه عن عبید الله بن موسی. ومثله فی الاکمال باب ۲۲. ولعله متحد مع أحمد بن حازم الآتی.

۶۵۴ – أحمد بن أبی الحسن: هو أحمد بن الحسن بن علی القطان الآتی

(۲۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن أبی جعفر البیهقی (۱)، أحمد بن أبی بشر السراج (۱)، أحمد بن أبی الأکراد (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۱)، أحمد بن الحسن بن علی (۱)، عبید الله بن موسی (۲)، أحمد بن أبی الحسن (۱)، أبو بکر الجعابی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عمرو بن خالد (۱)، عیسی بن محمد (۱)، بکر بن کرب (۱)

صفحه ۲۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۴۷

إن شاء الله من مشایخ الصدوق.

۶۵۵ – أحمد بن أبی الحسن علی الهادی (علیه السلام): عد من الحسان، وممن رأی الحجة المنتظر (علیه السلام) ووقف علی معجزته، وفیه نظر.

۶۵۶ – أحمد بن أبی حمزة: لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی البصائر، عن الحسین، عنه عن أبان بن عثمان. ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۷۶، وجد ج ۳۵ ص ۴۰۲.

۶۵۷ – أحمد بن أبی خالد: مولی أبی جعفر الثانی (علیه السلام) ومن شهود وصیته إلی ابنه مولانا الهادی (علیه السلام). الکافی ج ۱ ص ۳۲۵، وکمبا ج ۱۲ ص ۱۲۸، وجد ج ۵۰ ص ۱۲۱، وعد من أصحاب الرضا (صلوات الله علیه).

۶۵۸ – أحمد بن أبی الخطاب: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن أبی الهیثم، عنه عن أبی إسحاق الفزاری. کمبا ج ۹ ص ۵۲.

وجد ج ۳۵ ص ۲۷۳.

۶۵۹ – أحمد بن أبی خلف الأشعری: مولی أبی الحسن علیه السلام، وأخوه عبد الله، وابن أخیه سعد بن عبد الله یأتیان إن شاء الله تعالی.

روی الکلینی – فی الکافی ج ۶ ص ۵۱۸ باب البخور من کتاب الزی والتجمل – بإسناده عن علی بن الریان، عن أحمد بن أبی خلف مولی أبی الحسن (علیه السلام) وکان اشتراه وأباه وأمه وأخاه فأعتقهم واستکتب أحمد، وجعله قهرمانه، فقال أحمد ... إلی آخره.

وفی المعانی ص ۳۳۱ عن سعد بن عبد الله، عنه عن سعد بن داود ... إلی آخره مکررا.

وقال العلامة الخوئی: هو من أصحاب الجواد (علیه السلام)، وروی عنه الکشی فی ترجمة یونس عبد الرحمن. انتهی. معجم الرجال ج ۲ ص ۲۴.

(۲۴۷)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، أحمد بن أبی الحسن (۱)، أحمد بن أبی خالد (۱)، أحمد بن أبی خلف (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، إسحاق الفزاری (۱)، علی بن الریان (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، أبان بن عثمان (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۴۸

۶۶۰ - أحمد بن أبی خیثمة: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مجلس ۱۰ ص ۵۲ عن محمد بن أحمد الکاتب، عنه، عن عبد الملک بن داهر، عن الأعمش. کتاب الایمان ص ۳۰۲، وجد ج ۶۹ ص ۳۱۹.

قیل: أکثر عنه أبو الفرج، وکذا الشیخ خصوصا فی الغیبة. انتهی.

۶۶۱ - أحمد بن أبی داود: لم یذکروه، وقع فی طریق کامل الزیارة ص ۷۹ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن سعید بن عمر الجلاب، عن الحارث الأعور الهمدانی، ومثل ذلک فی ص ۲۹۱.

وفی الکافی ج ۳ ص ۴۷۳ باب الصلاة فی طلب الرزق العدة، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن أبی حمزة عن الباقر (صلوات الله علیه).

وفیه ص ۴۹۴ باب مسجد السهلة عن العدة، عن أحمد بن محمد، عنه، عن عبد الله بن أبان، عن الصادق (علیه السلام)، ونقله فی کمبا ج ۵ ص ۱۶ و ۷۸ و ۱۳۴، وجد ج ۱۱ ص ۵۷ و ۲۸۴، وج ۱۲ ص ۸۲.

وفی الکافی ج ۲ ص ۵۶۰ باب الدعاء للکرب والهم بإسناده عن عمر بن عبد العزیز، عنه، عن عبد الله بن عبد الرحمن، عن أبی جعفر (صلوات الله علیه).

۶۶۲ - أحمد بن أبی دجانة: لم یذکروه. وقد روی محمد بن وهبان الهنانی، عنه، عن الحسن بن علی الزعفرانی. کمبا ج ۹ ص ۵۶۵، وجد ج ۴۱ ص ۲۳۶.

۶۶۳ - أحمد بن أبی رافع الصیمری أبو عبد الله: لم یذکروه. وهو من مشایخ الشیخ الطوسی فی روایاته من الکافی روی عن الکلینی، وعنه أحمد بن عبدون. التهذیب ج ۱۰ ص ۲۲.

(۲۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أحمد بن أبی رافع الصیمری (۱)، الحسن بن علی الزعفرانی (۱)، أحمد بن أبی داود (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۲)، عبد الله بن أبان (۱)، سعید بن عمر الجلاب (۱)، الحارث الأعور (۱)، أبو عبد الله (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عبد العزیز (۱)، الفرج (۱)، الرزق (۱)، الصّلاة (۳)، السجود (۱)

صفحه ۲۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۴۹

وروی أحمد بن عبد الواحد، عنه، عن الحسن بن محمد بن جمهور، کتاب الحسن بن محمد بن سهل النوفلی، کما فی النجاشی ص ۲۷.

أقول: أحمد بن عبد الواحد هو أحمد بن عبدون، وأحمد بن أبی رافع هو ابن إبراهیم بن أبی رافع المذکور.

۶۶۴ - أحمد بن أبی روح: لم یذکروه. وهو مورد عنایة ولی العصر (صلوات الله وسلامه علیه)، أمین أدی الأمانة، وخرج إلیه التوقیع المقدس وفیه دلالات الإمامة، کما فی کمبا ج ۱۳ ص ۷۸، وجد ج ۵۱ ص ۲۹۵.

توقیع آخر خرج إلیه وفیه الدعاء له. کمبا ج ۱۳ ص ۲۴۹، وکتاب الصلاة ص ۹۸، وجد ج ۵۳ ص ۱۹۷، وج ۸۳ ص ۲۲۷، ومدینة المعاجز ص ۶۱۷ و ۶۱۸.

۶۶۵ - أحمد بن أبی زاهر: واسم أبی زاهر موسی أبی جعفر الأشعری القمی، مولی، کان وجها بقم، وحدیثه لیس بذلک النقی، وکان محمد بن یحیی العطار أخص أصحابه، وصنف کتبا کما قاله النجاشی والشیخ وغیرهما وذکرا کتبه، رواها أحمد بن محمد بن یحیی، عن أبیه، عنه ولا غمز فیه.

أقول: وروی أحمد بن إدریس، عنه، عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب. کما فی کامل الزیارة باب ۸۲ ص ۲۵۰ ح ۱۰ وباب ۷۶ ص ۱۸۸ ح ۳.

واسم أبی زاهر موسی بن جعفر بن محمد، وفی مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۷۷۹ ما یتعلق به.

۶۶۶ - أحمد بن بن أبی زیاد: لم یذکروه. روی الطب ص ۳۹ عنه، عن فضالة بن أیوب.

۶۶۷ - أحمد بن أبی سلمة محمد بن کثیر: لم یذکروه، روی عنه علی بن أحمد بن کثیر العسکری، حدیث وصیة أمیر المؤمنین (صلوات الله) المفصلة لکمیل. کمبا ج ۱۷ ص ۷۴، وجد ج ۷۷ ص ۲۶۶.

(۲۴۹)

مفاتیح البحث: کتاب مستدرک الوسائل (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن أبی زاهر (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۲)، أحمد بن أبی رافع (۱)، الحسن بن محمد بن سهل (۱)، موسی بن جعفر بن محمد (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، محمد بن الحسین (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، الصّلاة (۲)، الأمانة، الإئتمان (۱)، الوصیة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۵۰

۶۶۸ - أحمد بن أبی سورة أبو ذر: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ الطوسی فی کتاب غیبته ص ۱۷۳ عن أحمد بن علی الرازی، عن أبی ذر أحمد بن أبی سورة، وهو محمد بن الحسن بن عبد الله التمیمی، وکان زیدیا ... إلی آخره. ونقله فی کمبا ج ۱۳ ص ۱۰۷، وجد ج ۵۲ ص ۱۴.

۶۶۹ - أحمد بن أبی طالب الطبرسی: أحمد بن أبی طالب الآتی.

۶۷۰ - أحمد بن أبی طاهر أبو الفضل: لم یذکروه. وله کتاب مشتمل علی خطبة فاطمة الزهراء (علیها السلام)، وخطب نساء أهل البیت فی کربلاء، ومؤلفه معتبر بین الفریقین، قاله العلامة المجلسی. جد ج ۱ ص ۴۱، وکمبا ج ۱ ص ۱۶.

وقال المجلسی بعد نقل الخطبة: وجدت هذه الخطبة فی کتاب بلاغات النساء لأبی الفضل أحمد بن طاهر، قال أبو الفضل: ذکرت لأبی الحسین زید بن علی بن الحسین الشهید ... إلی آخره، کمبا ج ۸ ص ۱۱۲.

وله کتاب بغداد، کما فی النجاشی ص ۲۰۸، وینقل منه ابن أبی الحدید، کما فی کمبا ج ۸ ص ۲۲۲.

۶۷۱ – أحمد بن أبی الطیب بن شعیب أبو الحسین: لم یذکروه، روی محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن إبراهیم بن عبد الله بن أحمد، کما فی بشارة المصطفی ص ۱۶۵، وسائر روایاته عنه فیه ص ۱۹۶ و ۱۶۲ و ۱۶۳.

۶۷۲ – أحمد بن أبی العالیة: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۲۷۵ عنه، عن مجاهد، عن عبد الله بن العباس.

۶۷۳ – أحمد بن أبی عبد الله البرقی: هو أحمد البرقی المذکور، وسیأتی بعنوان أحمد بن محمد بن خالد.

وقال العلامة الخوئی: وقع بهذا العنوان فی إسناد کثیر من الروایات تبلغ ستمأة روایة، روی عن أبی الحسن الرضا (علیه السلام ...) إلی آخره.

(۲۵۰)

مفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، العلامة المجلسی (۲)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، أحمد بن أبی طالب الطبرسی (۱)، محمد بن الحسن بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، أحمد بن علی الرازی (۱)، نساء أهل البیت علیهم السلام (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن القاسم (۱)، مدینة بغداد (۱)، أحمد البرقی (۱)، الطهارة (۲)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۵۱

أقول: روایته عن أبی الحسن الرضا (علیه السلام) فی الکافی ج ۱ ص ۲۳۴ کتاب الحجة باب ۳۸.

۶۷۴ – أحمد بن أبی عبد الله محمد الغفاری: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الأعمال عن محمد بن حسن الصفار، عنه، عن علی بن علی اللهبی، عن الصادق (علیه السلام)، فضل الاطعام. کتاب العشرة ص ۱۱۰، وجد ج ۷۴ ص ۳۸۵.

۶۷۵ – أحمد بن أبی عبد الله النهیکی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ باب ۳ ص ۱۴۴ ح ۱۶۹ عن سعد بن عبد الله، عنه عن منصور بن یونس، عن الکاظم (علیه السلام).

۶۷۶ – أحمد بن أبی علی: لم یذکروه. روی عن أبی جعفر (علیه السلام)، وروی عنه ابن أبی عمیر، کما فی الکافی ج ۴ ص ۵۳۸ کتاب الحج باب المعتمر یطأ أهله.

۶۷۷ – أحمد بن أبی علی بن غیاث: لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ ص ۵۲۳ باب مولد الصاحب (علیه السلام) عن علی بن محمد، عنه، عن أحمد بن الحسن.

۶۷۸ – أحمد بن أبی عوف: من أهل بخاری، لا بأس به، وابنه محمد یأتی.

۶۷۹ – أحمد بن أبی العیناء: لم یذکروه. روی عن الصادق (علیه السلام) فضل لیالی البیض من رجب وشعبان ورمضان، کما فی إقبال السید.

۶۸۰ – أحمد بن أبی الفرج: لم یذکروه. روی محمد بن أبی السری التمیمی، عنه، عن الحسن بن موسی النهدی، مدینة المعاجز ص ۱۰۳.

۶۸۱ – أحمد بن أبی الفضائل بن أبی المجد بن أبی المعالی الدغمیسی (الدخمیسی): الشیخ الإمام المتقی المتقن کمال الدین، له روایات الفضائل.

(۲۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن

جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أحمد بن أبی علی بن غیاث (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۲)، محمد بن أبی السری (۱)، أحمد بن أبی علی (۱)، أحمد بن أبی عوف (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن موسی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، منصور بن یونس (۱)، محمد الغفاری (۱)، علی بن محمد (۱)، الفرج (۱)

صفحه ۲۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۵۲

فرائد السمطین ج ۱ ص ۱۳۹ و ۲۴۲.

۶۸۲ - أحمد بن أبی الفضل البلخی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ ص ۹ عن إبراهیم بن محمد بن هارون، عنه، عن خاله یحیی بن سعید البلخی، عن الرضا (علیه السلام). ورواه فی جد ج ۳۶ ص ۴۱۷ باسقاط کلمة أبی، کما سیأتی وکمبا ج ۹ ص ۱۷۱.

۶۸۳ - أحمد بن أبی القاسم القرشی: لم یذکروه. روی عن عیسی بن مهران، حدیث الحارث الأعور مع مولانا أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه)، کتاب الإیمان ص ۱۳۸، وجد ج ۶۸ ص ۱۳۶.

ورواه فی بشارة المصطفی ص ۱۵۴، عنه، عنه مثله، إلا أنه فیه الفارسی بدل القرشی.

وفی ه ص ۱۶۲ عن أبی الحسین بن أبی الطیب بن شعیب، عنه، عنه، وفیه القرشی کما فی جد ج ۶۸ ص ۴۸، وکتاب الإیمان ص ۱۱۵، وفی کل هذه الموارد روی أبو الحسین بن أبی الطیب بن شعیب، عنه، عن عیسی بن مهران، ولعل اسم أبی الحسین أحمد لما تقدم.

۶۸۴ - أحمد بن أبی القاسم الهاشمی: لم یذکروه. روی أبو الحسین بن أبی الطیب بن سعید، عنه، عن عیسی، کما فی بشارة المصطفی ص ۱۴۸، والظاهر أن سعید مصحف شعیب، وعیسی هو عیسی بن مهران، واحتمال الاتحاد قوی.

۶۸۵ - أحمد بن أبی قتادة: قال العلامة المامقانی: لم أقف إلا علی قول الوحید أنه روی عن أبی عبد الله (علیه السلام) وأبی الحسن (صلوات الله علیهما)، کما یوجد فی کتب الأخبار. انتهی.

أقول: لعله والد محمد الآتی، والظاهر أن أباه هو أبو قتادة القمی الأشعری علی بن محمد بن حفص، کما فی النجاشی ص ۱۹۴.

۶۸۶ - أحمد بن أبی محمود: لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی

(۲۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب فرائد السمطین (۱)، إبراهیم بن محمد بن هارون (۱)، أبو قتادة القمی (۱)، أحمد بن أبی محمود (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن محمد بن حفص (۱)، الحارث الأعور (۱)، عیسی بن مهران (۱)، یحیی بن سعید (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۵۳

ج ۶ ص ۳۳۰ باب المری من الأطعمة، عن محمد بن یحیی، عن موسی بن الحسن، عن محمد بن أحمد بن أبی محمود، عن أبیه رفعه عن أبی عبد الله (علیه السلام)، ونقله فی البحار کما یأتی فی ابنه محمد. جد ج ۶۶ ص ۳۰۶، وکمبا ج ۱۴ ص ۸۶۹.

وفی المحاسن ج ۲ ص ۴۲۴ باب الوضوء قبل الطعام عن محمد بن أحمد بن أبی محمود، عن أبیه، حدیثا آخر. وسیأتی فی ابنه محمد مزید بیان فی حقه.

وفی قرب الإسناد ص ۱۴۴ عن أحمد بن محمد، عن أحمد بن أبی محمود الخراسانی، عن عثمان بن عیسی، عن موسی الکاظم (صلوات الله علیه).

عثمان بن عیسی کما تقدم قریبا، والظاهر اتحادهما.

۶۸۸ - أحمد بن أبی المظفر: لم یذکروه. وقع فی طریق السید عن محمد بن معد الموسوی، عنه، عن عبد الله بن أحمد بن أحمد بن الخشاب.

کمبا ج ۹ ص ۶۵۴، وجد ج ۴۲ ص ۲۲۱.

۶۸۹ - أحمد بن أبی المقدام العجلی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۶۵ عن محمد بن أبی یعقوب الدینوری، عنه. ونقله فی کتاب العشرة ص ۳۴، وج ۳۶ ص ۲۳۵، وج ۷۴ ص ۴۰۷.

۶۹۰ - أحمد بن أبی نجران: لم یذکروه، روی محمد بن أحمد بن عیسی، عنه، عن المفضل. إثبات المسعودی ص ۲۲۲.

۶۹۱ - أحمد بن أبی نصر: وقع فی طریق البرقی کثیرا، وأظن أنه منسوب إلی جده وهو أحمد بن محمد بن أبی نصر، ویشهد علیه ما فی التهذیب ج ۳ ص ۳۲۹ ح ۱۰۳۱ باب الصلاة علی الأموات عن السندی بن الربیع، عن علی بن أحمد بن أبی نصر، عن أبیه، عن جمیل بن دراج.

(۲۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن أحمد بن أبی محمود (۱)، علی بن أحمد بن أبی نصر (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، محمد بن أحمد بن عیسی (۱)، أحمد بن أبی محمود (۲)، عبد الله بن أحمد (۱)، أحمد بن أبی نصر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سندی بن الربیع (۱)، عثمان بن عیسی (۲)، محمد بن یحیی (۱)، جمیل بن دراج (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن معد (۱)، الطعام (۲)، الصّلاة (۱)، الوضوء (۱)

صفحه ۲۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۵۴

ورواه الکلینی ج ۳ ص ۲۱۲ ح ۲ باب أکیل السبع والطیر عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن أحمد بن محمد بن أبی نصر، عن جمیل بن دراج...

إلی آخره.

وروی الشیخ فی التهذیب ج ۱۰ ص ۵۱ باب حدود الزنا عن الصفار، عن السندی بن الربیع، عن علی بن أحمد بن محمد بن أبی نصر، عن أبیه، عن جمیل بن دراج.

وروی أحمد بن أبی نصر، عن أبی الحسن الرضا (صلوات الله علیه).

وعن حماد بن عیسی وأبان بن عثمان، وروی عنه أحمد بن محمد بن عیسی وسهل بن زیاد.

وذکر العلامة الخوئی مواضع هذه الروایات من التهذیب ج ۲ ص ۱۵۱ و ۳۵۲، وج ۸ ص ۱۰۸، والکافی ج ۵ ص ۴۶۸، والإستبصار ج ۱ ص ۳۵۸، وج ۳ ص ۳۲۱.

۶۹۲ - أحمد بن أبی نعیم: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غیبة الشیخ عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن إبراهیم بن صالح، عن محمد بن غزال. کما فی کمبا ج ۱۳ ص ۱۸۶، وجد ج ۵۲ ص ۳۳۰. وذکره مثله فی غیبة الشیخ ص ۲۹۵.

۶۹۳ – أحمد بن أبی هاشم محمد بن علی الباغر – بالغین المعجمة – ابن عبید الله بن عبد الله بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی أبو عبد الله الحسنی:

نزل قم. ومن ولده عیسی وعبید الله ابنا أحمد.

۶۹۴ – أحمد بن أبی هراسة أبو سلمان أو أبو سلیمان: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۲ الباب ۵۸ ص ۶۷۳ – عن محمد بن جمهور، عنه، عن إبراهیم بن إسحاق.

وروی الثقة الجلیل الخزاز فی نص عن المعافی بن زکریا البغدادی، عنه، عن إبراهیم بن إسحاق النهاوندی، روایة فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر

(۲۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، إبراهیم بن إسحاق النهاوندی (۱)، علی بن أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، أبو عبد الله الحسنی (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، إبراهیم بن صالح (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، أحمد بن أبی نصر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۱)، سندی بن الربیع (۱)، حماد بن عیسی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، جمیل بن دراج (۲)، جعفر بن الحسن (۱)، محمد بن علی (۱)، الزنا (۱)

صفحه ۲۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۵۵

وأسمائهم وفضائلهم (صلوات الله علیهم). کمبا ج ۹ ص ۱۴۰ و ۱۵۵، وجد ج ۳۶ ص ۲۸۷ و ۳۴۷.

والظاهر أنه أحمد بن نصر بن سعید الآتی، أو أحمد بن هوذة.

۶۹۵ – أحمد بن أحمد بن حمران الأسدی أبو عبد الله: لم یذکروه. وقع فی طریق بشارة المصطفی ص ۷۴ عن محمد بن الحسین الخرشی، عنه، عن محد بن علی المقرء، حدیث عطیة وجابر فی زیارة الأربعین، ونقله فی کتاب الایمان ص ۱۳۶، وج ۲۲ ص ۱۵۷، وجد ج ۶۸ ص ۱۳۰، وج ۱۰۱ ص ۱۹۵.

۶۹۶ – أحمد بن أحمد الطبرسوسی: لم یذکروه روی أحمد بن إدریس عنه کتاب محمد بن أحمد بن روح، کما فی النجاشی ص ۲۲۵.

۶۹۷ – أحمد بن أحمد بن علی بن سعید الکاتب أبو الحسین الکوفی: لم یذکروه. روی السید فی کتاب الاقبال ص ۶۵۴ عنه، مترضیا علیه.

وفی کتاب فلاح السائل ص ۲۴۶ عنه، مترحما علیه.

وفی جمال الأسبوع ص ۲۰۱ عنه، عن أحمد بن محمد بن سعید.

وفی مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۳۵ عن السید بن طاووس فی فلاح السائل بإسناده إلی أحمد ومحمد ابنی أحمد بن علی بن سعید الکوفیین ... إلی آخره. ورأیته فی فلاح السائل ص ۴۹ و ۵۰ عنهما مثله. وروی أحمد بن أحمد هذا عن الکلینی کما فی کتاب الصلاة ص ۹۲۵، وجد ج ۹۱ ص ۲۳۰.

وهو الذی کان یقرء علیه جمع من أصحابنا کتاب الکافی، کما فی النجاشی فی ترجمة الکلینی رحمه الله.

۶۹۸ – أحمد بن أحمد بن الفضل الأصفهانی: لم یذکروه. وهو فی طریق روایة وصیة مولانا أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه) إلی کمیل، المفصلة المذکورة فی کمبا ج ۱۷ ص ۷۴، وجد ج ۷۷ ص ۲۶۶.

(۲۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، محمد بن أحمد بن روح (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن هوذة (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، أحمد بن الفضل (۱)، محمد بن الحسین (۱)، أحمد بن علی (۲)، الصّلاة (۲)، الزیارة (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۲۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۵۶

أحمد بن أحمد بن یعقوب: أبن أخی سهل بن یعقوب البزاز، وقع فی طریق الصدوق فی المعانی باب معنی حروف الجمل ص ۷۴ کما سیأتی فی أحمد بن ممد یزید.

۷۰۰ - أحمد بن أحمد بن یوسف: لم یذکروه. شیخ فاضل فقیه، من تلامذة الشیخ محمد بن الحسن الشهید الثانی، وله کتاب بخطه تأریخه ۱۰۲۱.

۷۰۱ - أحمد بن إدریس بن أحمد بن زکریا القمی أبو علی الأشعری: کان ثقة فقیها فی أصحابنا، کثیر الحدیث صحیح الروایة، له کتاب نوادر، مات بالقرعاء سنة ۳۰۶، ذکر کله النجاشی والشیخ وغیرهما، ولا غمز فیه، وهو من مشایخ الکلینی أکثر من الروایة عنه فی الکافی.

وعده الشیخ مع توصیفه بالمعلم من أصحاب العسکری (صلوات الله علیه) قائلا: لحقه (علیه السلام) ولم یرو عنه. وفی موضع آخر قال: کان من القواد، وابنه الحسین یأتی إن شاء الله، ولعل الآخر الحسن کما یأتی.

أقول: استخرجنا اسم جده أحمد بن زکریا من کامل الزیارة ص ۲۵۰.

۷۰۲ - أحمد بن إدریس بن محمد بن أحمد العلوی: لم یذکروه. وقع فی طریق جمع من العلماء الکرام عن الحسین بن علی بن سفیان البزوفری، عنه عن محمد بن جمهور العمی، کمبا ج ۲۲ ص ۱۰۲، وجد ج ۱۰۰ ص ۴۴۱، ومستدرک الوسائل ج ۱ ص ۲۳۷.

۷۰۳ أحمد بن الأزهر منیع بن سلیط أبو الأزهر النیسابوری: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ. کمبا ج ص ۴۰۷ و ۴۰۹ و ۴۱۰، وجد ج ۳۹ ص ۲۷۲ و ۲۸۳ و ۲۸۶. ووقع فی طریق الخزاز فی النصوص باب ۳۱ ص ۲۳۴، وکذا فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۴۶ و ۱۶۰، کما سیأتی فی أحمد بن محمد بن سعید.

۷۰۴ - أحمد بن إسحاق الأبهری: لم یذکروه. روی عن أبی الحسن

(۲۵۶)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن إسحاق الأبهری (۱)، الحسین بن علی بن سفیان (۱)، أحمد بن إدریس بن أحمد (۱)، أحمد بن أحمد بن یوسف (۱)، أبو علی الأشعری (۱)، محمد بن أحمد العلوی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، أحمد بن زکریا (۱)، أحمد بن یعقوب (۱)، یعقوب البزاز (۱)، محمد بن جمهور (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۵۷

(صلوات الله علیه)، وروی عنه علی بن مهزیار. ذکر العلامة الخوئی مواضع روایاته من التهذیب ج ۷ ص ۲۵۸، والإستبصار ج ۳ ص

۱۴۷، ثم قال:

يحتمل أن يكون الأبهرى تصحيف الأشعرى.

۷۰۵ – أحمد بن إسحاق بن البهلول القاضى أبو جعفر: لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن أبى المفضل الشيبانى، عنه، عن أبيه، عن جده البهلول بن حسان. كتاب العشرة ص ۲۴۵ و ۶۲، وجد ج ۷۴ ص ۲۲۵، وج ۷۶ ص ۵ وروى الصدوق فى الخصال ج ۱ ص ۳۲۱ ح ۵، باب الستة عن محمد بن إبراهيم بن إسحاق الطالقانى، عنه عن على بن يزيد الصيدانى، ومثله فى أماليه ص ۵۵.

وفى أمالى الشيخ ج ۲ ص ۹۲ عن أبى المفضل، عنه، عن أبيه.

۷۰۶ – أحمد بن إسحاق بن جعفر بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر الأطرف العلوى: كان ذا جاه وجلالة، وله بقعة بشيراز، وابنه أبو الحسن على النسابة، وأبوه وأجداده يأتون إن شاء الله.

۷۰۷ – أحمد بن إسحاق الرازى: من أصحاب الهادى (صلوات الله عليه)، ثقة بلا خلاف، ما استفيد منه أنه من وكلاء الناحية المقدسة كمبا ج ۱۲ ص ۱۷۴، وجد ج ۵۰ ص ۳۲۳، وعلى فرض الدلالة يدل على وكالته لأبى محمد العسكرى (صلوات الله عليه). فإن التوقيع منه لا من مولانا القائم (عليه السلام).

۷۰۸ – أحمد بن إسحاق بن سعد الأشعرى: روى سعد بن عبد الله، عنه، عن الحسن العسكرى (عليه السلام). كمال الدين ج ۲ الباب ۳۸ ص ۳۸۴ ح ۱.

وفيه ص ۸۰ عن على بن أحمد الرازى، عنه (عليه السلام).

وفى كامل الزيارة باب ۴۱ ص ۱۱۹ ح ۵ وباب ۷۹ ص ۲۱۶ ح ۱۳ عن

(۲۵۷)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، محمد بن إبراهيم بن إسحاق (۱)، أحمد بن إسحاق الرازى (۱)، أحمد بن إسحاق بن سعد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، على بن مهزيار (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن إسحاق (۲)، على بن يزيد (۱)، على بن أحمد (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۲۶۶

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۲۵۸

الحسين بن محمد بن عامر، عنه، عن سعدان بن مسلم، ومثل ذلك فى الكافى ج ۱ ص ۴۶۸ باب مولد على بن الحسين (عليه السلام).

وفى الخصال ج ۲ باب العشرة ص ۴۳۰ ح ۹ روى عن أبيه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن بكر بن محمد الأزدى. ونقله فى جد ج ۳۹ ص ۳۳۸، وكمبا ج ۹ ص ۴۲۳.

وفى الأمالى ص ۲۳۳ عن محمد بن جعفر بن بطة، عن بكر بن محمد، عن الصادق (عليه السلام)، ومثل ذلك فى أمالى الشيخ ج ۲ ص ۴۴.

وروى محمد بن حسن الصفار وعلى بن إبراهيم عنه، كما فى مشيخة الفقيه فى طريقه إلى بكر بن محمد الأزدى، وإلى سعدان بن مسلم، وإلى زكريا بن آدم القمى.

وروى الصفار عن أحمد بن إسحاق بن سعد، عن الحسن بن العباس بن حريش كتابه، كما سيأتى فى الحسن.

أقول: هو أحمد بن إسحاق بن عبد الله بن سعد الآتى إن شاء الله.

۷۰۹ – أحمد بن إسحاق بن سعيد: لم يذكروه. خص: أحمد بن محمد بن عيسى وأحمد بن إسحاق بن سعيد، عن الحسن بن العباس بن حريش، عن أبى جعفر الثانى (صلوات الله عليه). كمبا ج ۹ ص ۳۷۹، وجد ج ۳۹ ص ۱۵۱، ولعل سعيد مصحف سعد.

۷۱۰ – أحمد بن إسحاق بن سهل القمی: لم یذکروه. ولم أقف فیه إلا علی قول الکشی بعد عنوانه: عاش بعد وفاة أبی محمد (صوات الله علیه).

۷۱۱ – أحمد بن إسحاق بن عباس بن إسحاق بن موسی بن جعفر الکاظم (صلوات الله علیهما)، أبو القاسم الموسوی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عنه، عن أبیه، عن جده، کما فی کمبا ج ۲ ص ۲، وجد ج ۳ ص ۳.

(۲۵۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، أحمد بن إسحاق بن عبد الله بن سعد (۱)، الحسین بن محمد بن عامر (۱)، أحمد بن إسحاق بن سعد (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، إسحاق بن موسی (۱)، الحسن بن العباس (۲)، أحمد بن إسحاق (۴)، زکریا بن آدم (۱)، محمد بن عیسی (۱)، سعدان بن مسلم (۲)، محمد بن جعفر (۱)، بکر بن محمد (۲)، الصّلاة (۲)، الوفاة (۱)

صفحه ۲۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۵۹

أمالی الطوسی: جماعة، عن أبی المفضل، عن أحمد بن إسحاق الموسوی، عن أبیه إسحاق بن عباس، عن إسماعیل بن محمد بن إسحاق بن جعفر، عن علی بن جعفر وعلی بن موسی بن جعفر، عن موسی بن جعفر (صلوات الله علیهم أجمعین)، کتاب الأخلاق ص ۷۷، وجد ج ۷۰ ص ۲۱۲، رواه فی أمالی الشیخ ج ۲ ص ۲۳۱ عنه مثله.

وبهذا الإسناد عن أبی المفضل عنه، عن محمد بن الحسن بن بیان، روایة شریفة فی الفضائل، فراجع أمالی الشیخ ج ۲ ص ۱۹۰.

۷۱۲ – أحمد بن إسحاق العلوی الموسوی: لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۲ ص ۹ عن عبد الصمد بن عبد الشهید الأنصاری، عن أبیه عنه، عن أبیه، عن عمه الحسن بن إسحاق، عن عمه علی بن موسی الرضا (صلوات الله علیه)، روایة شریفة، والظاهر إتحادهما.

۷۱۳ – أحمد بن إسحاق بن عبد الله بن سعد بن مالک الأحوص الأشعری أبو علی القمی: وافد القمیین، روی عن أبی جعفر الثانی وأبی الحسن (صلوات الله علیهما)، وکان خاصة أبی محمد (صلوات الله علیه)، قاله النجاشی والشیخ وغیرهما. ولا خلاف فی وثاقته وجلالته، وتشرف بلقاء الحجة المنتظر (صلوات الله وسلامه علیه)، وکان من وکلائهم وسفرائهم المعروفین.

تصریح التوقیع الشریف بأن أحمد بن إسحاق الأشعری وإبراهیم بن محمد الهمدانی وأحمد بن حمزة بن الیسع ثقات. کمبا ج ۱۳ ص ۹۹، وجد ج ۵۱ ص ۳۶۳.

شکایته إلی أبی الحسن العسکری (علیه السلام) من دین علیه، فأمر وکیله أن یدفع إلیه ثلاثین ألف دینار. کمبا ج ۱۲ ص ۱۳۹، وجد ج ۵۰ ص ۱۷۳. عرضه علی أبی محمد العسکری (صلوات الله علیه) حدیث أقسام النوم وأنه ینام علی یساره ولا یمکنه النوم علی یمینه، فمسح (صلوات الله علیه)

(۲۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، أحمد بن إسحاق بن عبد الله بن سعد (۱)، إسماعیل بن محمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن إسحاق الأشعری (۱)، عبد الصمد بن عبد الشهید (۱)، أحمد بن حمزة بن الیسع (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن إسحاق (۱)، أحمد بن إسحاق (۲)، موسی بن جعفر (۲)، محمد بن الحسن (۱)، علی بن جعفر (۱)، الصّلاة (۳)، النوم (۱)

صفحه ۲۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۶۰

بیدیه إلی جانبیه فصار لا یقدر أن ینام علی یساره. کمبا ج ۱۶ ص ۴۳، وج ۱۲ ص ۱۶۶، وجد ج ۵۰ ص ۲۸۶، وج ۷۶ ص ۱۹۰.

ما جری بینه وبین الحسین بن الحسن بن جعفر بن محمد بن إسماعیل بن جعفر الصادق (علیه السلام) بقم، وکان یشرب الخمر علانیة فاستأذن علی أحمد فلم یأذن له ولم یمنعه من الدخول علیه إلا أن یتوب عن شرب الخمر، فتوجه أحمد إلی سر من رأی فاستأذن علی أبی محمد فلم یأذن له. کمبا ج ۱۲ ص ۱۷۵، وجد ج ۵۱ ص ۱۶.

تعیده یوم تاسع ربیع الأول ونقله حدیثا فی فضله. کمبا ج ۲۰ ص ۳۳۰. وتمامه. ج ۸ ص ۳۱۵، وجد ج ۹۸ ص ۳۵۱.

إعلام أبی محمد العسکری (علیه السلام) فی کتابه إلیه بولادة الحجة (صلوات الله علیه)، وقوله: أجبنا إعلامک لیسرک الله تعالی کما سرنا. کمبا ج ۱۳ ص ۳، وجد ج ۵۱ ص ۱۶.

تشرف أحمد بن إسحاق بلقاء الحجة (صلوات الله علیه).، وقول العسکری (صلوات الله علیه) له: لولا کرامتک علی الله وعلی حججه ما عرضت علیک ابنی هذا، ثم شرع فی توصیفه وبیانه فضائله. کمبا ج ۱۳ ص ۱۱۰، وجد ج ۵۲ ص ۲۳، وفیه دلالات علی فضله وکماله، وله کتاب إلی مولانا الحجة (علیه السلام) وتشرفه بجوابه.

الکشی، عن الحسین بن روح القمی أن أحمد بن إسحاق کتب إلیه یستأذنه فی الحج فأذن له وبعث إلیه بثوب، فقال أحمد بن إسحاق: نعی إلی نفسی، فانصرف من الحج فمات بحلوان. کمبا ج ۱۳ ص ۸۱، وجد ج ۵۱ ص ۳۰۶.

حلوان علی ثلاثة فراسخ من سامراء، وجهز أمور غسله وکفنه کافور الخادم بأمر الإمام (علیه السلام)، وقال لسعد بن عبد الله ورفقائه: أحسن الله بالخیر عزاکم، وجبر باالمحبوب رزیتکم، قد فرغنا من غسل صاحبکم وتکفینه، فقوموا لدفنه، فإنه من أکرمکم محلا عند سیدکم، ثم غاب عن

(۲۶۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، شرب الخمر (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، مدینة سامراء المقدسة (۱)، جعفر بن محمد بن إسماعیل (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن إسحاق (۳)، الحج (۲)، الغسل (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۶۱

أعینهم.

قال سعد: فاجتمعنا علی رأسه بالبکاء والعویل حتی قضینا حقه وفرغنا من أمره. کمبا ج ۱۳ ص ۱۲۸، وجد ج ۵۲ ص ۸۶.

۷۱۴ - أحمد بن إسحاق أبو علی: لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن ج ۲ ص ۴۹۳ عنه، عن عبد صالح (علیه السلام)، ولعله متحد مع سابقه، ومراده من عبد صالح (علیه السلام) معناه اللغوی، وکنی به عن الإمام الذی أدرکه.

۷۱۵ - أحمد بن إسحاق: من أصحاب الرضا (علیه السلام) لم یذکروه. وقد روی فی الطب ص ۹۱ عن محمد بن عبد الله الکاتب، عنه قال: کنت کثیرا ما أجالس الرضا (علیه السلام)، فقلت: یا ابن رسول الله إن أبی مبطون منذ ثلاث لیال ... إلی آخره. ورواه فی کمبا ج ۱۴ ص ۵۴۲، وجد ج ۶۲ ص ۲۴۸.

واحتمال إتحاد الثلاثة غیر بعید، لأنه من وفاة مولانا الکاظم (علیه السلام) إلی وفاة مولانا أبی محمد العسکری (صلوات الله علیه) سبعة

وسبعون سنة، فإذا انضم إليه ما يليق بتحمل الرواية يكون فى حدود تسعين سنة أو أكثر بقليل.

۷۱۶ – أحمد بن إسحاق القاضى: لم يذكروه. وقد وقع فى طريق الطبرى فى بشارة المصطفى ص ۹۴ عن يعقوب بن طاهر، عنه، عن أحمد بن عبد الله بن سابور، رواية فضل الولاية وأنه لا يقبل الأعمال كائنا ما كان وممن كان إلا بالولاية، ونقله فى جد ج ۳۹ ص ۲۸۰، وكمبا ج ۹ ص ۴۰۹.

۷۱۷ – أحمد بن إسحاق المادرائى: لم يذكروه. وقد روى الصدوق عن الطالقانى، عنه، عن أبى قلابة عبد الملك بن محمد، كمبا ج ۶ ص ۱۳۰ و ۳۶۱، وجد ج ۱۶ ص ۱۳۴، وجد ج ۱۸ ص ۲۶۳.

۷۱۸ – أحمد بن إسحاق بن مصقلة: لم يذكروه. وهو من أصحاب مولانا أبى محمد العسكرى (عليه السلام)، روى مولد الحجة المنتظر (صلوات

(۲۶۱)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، أحمد بن إسحاق أبو على (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن إسحاق (۴)، عبد الملك بن محمد (۱)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۲)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۷۰

الله عليه) وتسليم الإمامة إليه، وفيه ما يدل على ى حسنه وكماله. كمبا ج ۱۲ ص ۱۷۸، وجد ج ۵۰ ص ۳۳۵. ۷۱۹ – أحمد بن إسحاق الهروى أبو حامد: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۲ ص ۳۴۰ باب السبعة ح ۱ عن مسعدة بن أسمع، عنه، عن الفضل بن عبد الله الهروى.

۷۲۰ – أحمد بن إسماعيل بن خصيب: لم يذكروه. روى الصدوق فى العيون ج ۲ ص ۱۴۱ عن الحسين بن أحمد البيهقى، عن محمد بن يحيى الصولى، عنه، عن مولانا الرضا (صلوات الله عليه)، حديث ولاية العهد.

ورواية أخرى للصولى عنه فيه ص ۱۴۹.

۷۲۱ – أحمد بن إسماعيل: روى فى الكافى ج ۱ ص ۳۷۳ ح ۷ باب من ادعى الإمامة وليس لها بأهل عن محمد بن يحيى، عنه، عن منصور بن يونس.

۷۲۲ – أحمد بن إسماعيل السليمانى أبو على: لم يذكروه. ذكره الثقة الجليل الخزاز فى كتابه كفاية الأثر فى النصوص على الأئمة الاثنى عشر (صلوات الله عليهم) باب ۳ ص ۳۱ روى عنه، مترحما عليه – عن محمد بن همام وكذا روى عنه باب ۷ عنه. ونقله كمبا ص ۱۳۳ و ۱۴۱.

وروى عنه عن محمد بن همام، رواية أخرى مفصلة، وكلها دليل على حسنه وكماله، كما فيه ص ۱۶۸، وجد ج ۳۶ ص ۲۵۱ و ۲۹۲ و ۴۰۸.

وكذا روى عنه السيد البحرانى فى كتابه الانصاف فى النصوص على الأئمة الأشراف ص ۱۱۴ و ۲۹۴.

۷۲۳ – أحمد بن إسماعيل بن سمكة: هو ابن إسماعيل بن عبد الله الآتى.

۷۲۴ – أحمد بن إسماعيل الصدقة: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المعانى باب معنى الإمام المبين الحارث بن الحسن، عنه، عن أبى الجارود، عن الباقر (عليه السلام). كمبا ج ۹ ص ۸۱، وجد ج ۳۵

(۲۶۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب الأشراف للشیخ المفید (۱)، أحمد بن إسماعیل السلیمانی (۱)، الحسین بن أحمد البیهقی (۱)، إسماعیل بن عبد الله (۱)، الفضل بن عبد الله (۱)، أحمد بن إسماعیل (۴)، الشیخ الصدوق (۳)، الحارث بن الحسن (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، محمد بن یحیی (۲)، محمد بن تمام (۱)، الصّلاة (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۲۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۶۳

ص ۴۲۷، ورواه فی الأمالی ص ۱۰۲ مثله إلا أن فیه الحرب بن الحسن.

۷۲۵ - أحمد بن إسماعیل بن عبد الله أبو علی: بجلی عربی من أهل قم بلقب سمکة، کان من أهل الفضل والأدب والعلم، قاله النجاشی، وعنونه الشیخ فی الفهرست: أحمد بن إسماعیل بن سمکة بن عبد الله أبو علی أبو علی وساقه مثله، وذکر أن أباه من غلمان أحمد بن أبی عبد الله البرقی وممن تأدب علیه، وله عدة کتب ذکراها، وقول النجاشی أن سمکة لقب مقدم علی قول الشیخ.

۷۲۶ - أحمد بن إسماعیل بن عنان أبو العباس: لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه ص ۲۱۵ عنه - مترحما علیه - عن أبی المفضل الشیبانی.

ونقله فی رجال بحر العلوم مثله.

۷۲۷ - أحمد بن إسماعیل الکاتب: لم یذکروه. وله کتاب الأربعین.

کمبا ج ۹ ص ۳۱۵، وجد ج ۳۸ ص ۲۲۷.

۷۲۸ - أحمد بن إسماعیل القزوینی: لم یذکروه. روی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۱۵۶ عن أبی الفرج المعافی، عنه، حدیث نفیع الأنصاری مع موسی بن جعفر (علیه السلام)، ولع ثلاثة روایات أخر کما فی المفتاح الکتب الأربعة.

وفی الکافی کتاب الأشربة باب النوادر ج ۶ ص ۴۲۹ عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن عمرو بن عثمان، عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر (صلوات الله علیه). ومثله فی الفقیه ج ۳ ص ۵۷۱ عن إبراهیم بن هاشم، وساقه مثله، إلا أنه فیه عن محمد بن علی لجواد (علیه السلام).

۷۲۹ - أحمد بن إسماعیل بن ماهان أبو بکر: لم یذکروه. روی المفید عن عمر بن محمد، عنه، عن أبیه. أمالی الشیخ ج ۱ ص ۸۳، فی کمبا ج ۹ ص ۳۹۸، وجد ج ۳۹ ص ۲۳۴.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۸۲ عن المفید رحمه الله، عن علی بن خالد المراغی، عنه، عن زکریا بن یحیی الساجی.

(۲۶۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، أحمد بن إسماعیل بن عبد الله (۱)، أحمد بن إسماعیل الکاتب (۱)، أحمد بن إسماعیل (۴)، زکریا بن یحیی (۱)، الحرب بن الحسن (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، محمد بن علی (۱)، عمر بن محمد (۱)، الفرج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۶۴

۷۳۰ - أحمد بن إسماعیل بن محمد بن إسماعیل بن جعفر بن محمد (علیهما السلام) والد زید الآتی.

۷۳۱ - أحمد بن إسماعیل بن یقطین: عده الشیخ فی رجاله من أصحاب مولانا الهادی (علیه السلام)، وکذا البرقی. ومثله فی المناقب،

کمبا ج ۱۲ ص ۱۵۰، وجد ج ۵۰ ص ۲۱۶.

۷۳۲ – أحمد بن أسود أبو علی الحنفی القاضی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۱۶۹ عن محمد بن أحمد بن أبی معشر السلمی، عنه، عن عبید الله بن محمد بن حفص، حدیث الشوری ومناشدة مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام).

۷۳۳ – أحمد بن أسید: لم یذکروه. وهو حاجب عیسی بن جعفر، وفیه ذم، کمبا ج ۱۱ ص ۲۹۹، وجد ج ۴۸ ص ۲۲۱.

۷۳۴ – أحمد بن الأشعث: لم یذکروه. روی سهل بن زیاد، عنه، عن أحمد بن محمد بن أبی نصر. الکافی ج ۶ ص ۳۵۸ باب التین.

۷۳۵ – أحمد بن أشیم: لم یذکروه. من أصحاب الرضا (علیه السلام)، روی عن یونس، وروی عنه أحمد بن محمد. التهذیب ج ۱ ص ۳۳۴ باب تلقین المحتضرین.

وروی الصدوق فی العیون ج ۱ ص ۳۱۵ بسند صحیح عن الحسن بن علی بن فضال، عنه، عن الرضا (علیه السلام). ورواه فی المعانی ص ۳۹۱ عنه مثله. وجد ج ۱۰۴ ص ۱۲۸، وکمبا ج ۲۳ ص ۱۲۲. وفی روایة ابن فضال نوع اعتماد علیه لقوله (علیه السلام) فی کتب بنی فضال: خذوا بما رووا. وابنه علی یأتی.

۷۳۶ – أحمد بن أعثم الکوفی: أبو محمد الأخباری المؤرخ، له کتاب التاریخ إلی أیام المقتدر، وکان شیعیا، وهو عند أصحاب الحدیث ضعیف، کما عن الحموی فی أدبائه، وله کتاب فی کتاب الغارات.

(۲۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن أعثم الکوفی (۱)، إسماعیل بن محمد بن إسماعیل (۱)، أحمد بن إسماعیل بن یقطین (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الأشعث (۱)، أحمد بن أشیم (۱)، سهل بن زیاد (۱)، علی بن فضال (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۲۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۶۵

۷۳۷ – أحمد بن أیوب بن محمد: لم یذکروه. روی فی مقتضب الأثر عن الحسن بن علی السلمی، عنه، عن محمد بن یحیی الأزدی. کمبا ج ۹ ص ۱۲۶، وجد ج ۳۶ ص ۲۲۰، والمقتضب ص ۱۴.

۷۳۸ – أحمد بن بدر: لم یذکروه. روی فی طب الأئمة ص ۴۵ عنه، عن إسحاق الصحاف، عن مولانا موسی بن جعفر (صلوات الله علیهما)، دعاءا مفصلا لحل المربوط. کتاب الدعاء ص ۲۱۱، وجد ج ۹۵ ص ۱۱۳.

۷۳۹ – أحمد بن بدیل: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ ص ۲۱۰ ح ۳۳ باب الأربعة عن أحمد بن محمد بن إسحاق الدینوری، عن محمد بن عبد الحمید الفرغانی، عنه، عن مفضل بن صالح الأسدی، کمبا ج ۹ ص ۴۲۸، وجد ج ۴۰ ص ۸.

۷۴۰ – أحمد بن برد: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ ج ۱ ص ۸۱، وأمالی المفید ص ۱۶۸.

۷۴۱ – أحمد بن بشارة: لم یذکروه. روی طب الأئمة ص ۸۵ عن جعفر بن محمد بن إبراهیم، عنه، حدیث حجه وتشرفه بلقاء أبی إبراهیم (علیه السلام) وتعلیمه دواء لدفع السل، وکمبا ج ۱۴ ص ۵۲۷، وجد ج ۶۲ ص ۱۷۹.

۷۴۲ – أحمد بن بشر: روی سهل بن زیاد، عنه، عن محمد بن جمهور العمی، التوحید باب ۲ ص ۶۸ ح ۲۲.

۷۴۳ – أحمد بن بشر، أو بشیر الرقی، أو البرقی: روی عنه سهل بن زیاد وغیره، ومواضع روایاته فی الکتب الأربعة مذکورة فی رجال العلامة الخوئی وغیره. معجم الرجال ج ۲ ص ۵۳.

۷۴۴ – أحمد بن بشر بن عمار الصیرفی: عده الشیخ فی رجاله من

(۲۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق الدینوری (۱)، أحمد بن بشر بن عمار الصیرفی (۱)، جعفر بن محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الحمید (۱)، یحیی الأزدی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن جمهور (۱)، أحمد بن بشر (۲)، الحج (۱)

صفحه ۲۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۶۶

أصحاب الصادق (علیه السلام). وفی جامع الرواة ذکر اسم جده حماد الصیرفی.

۷۴۵ - أحمد بن بشیر السراج: لم یذکروه. روی محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عنه، عن أبی سعید القاضی، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه). کامل الزیارة باب ۴۹ ص ۱۳۴ ح ۹.

۷۴۶ - أحمد بن بشیر بن سلیمان: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۷۶ عن حبیب بن نصر، عنه، عن هشام بن محمد بن السائب، وکذا فی أمالی الشیخ ج ۱ ص ۱۱۰، وأمالی المفید مجلس ۳۹.

۷۴۷ - أحمد بن بشیر: لم یذکروه. روی الطب ص ۸۵ عنه، عن جعفر بن محمد بن عبد الله الجمال، رفع الحدیث إلی أمیر المؤمنین (علیه السلام).

۷۴۸ - أحمد بن بکر: لم یذکروه. روی محمد بن یحیی وعلی بن إبراهیم عنه، الکافی ج ۲ ص ۵۹۶ باب الحرز والعوذة، وباب فضل القرآن ص ۶۲۳.

وروی محمد بن عبد الله الخضرمی، عنه، عن محمد بن مصعب. أمالی ۷۴۹ - أحمد بن بکر بن عصام: لم یذکروه. روی الحسن بن محمد بن سلام، عنه، عن داود الرقی. الکافی ج ۴ نوادر آخر کتاب الحج ح ۲۱.

۷۵۱ - أحمد بن بلال بن داود الکاتب: لم یذکروه. وهو عامی ناصبی، داره فی مقابل دار حسن بن علی العسکری (علیهما السلام) فی سامراء، روی

(۲۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، مدینة سامراء المقدسة (۱)، جعفر بن محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن بشیر السراج (۱)، أحمد بن بکر بن عصام (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، داود الرقی (۱)، أحمد بن بشیر (۲)، هشام بن محمد (۱)، الحسن بن محمد (۱)، أحمد بن بکر (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۶۷

عنه حنظلة بن زکریا، غیبة الشیخ ص ۱۵۵. وکمبا ج ۱۳ ص ۴، وجد ج ۵۱ ص ۲۰.

۷۵۲ - أحمد التبان: لم یذکروه. وهو مورد عنایات مولانا الکاظم (صلوات الله علیه)، ومن شیعة آل محمد (صلوات الله علیهم)، ضمه إلی صدره وسار به فی لیلة واحدة إلی کربلاء والکوفة والمسجد والنجف وقبر الخلیل ومکة والمدینة وغیرهما. مدینة المعاجز ص ۴۴۱، وإثبات الهداة ج ۵ ص ۵۷۰، ودلائل الطبری ص ۱۷۳.

۷۵۳ – أحمد بن تميم أبو حامد: لم يذكروه. وقع فی طريق الصدوق فی العلل ج ۲ باب ۲۲۲ ص ۴۶۸ ح ۲۸ عن محمد بن عثمان الهروی، عنه رواية شريفة.

۷۵۴ – أحمد بن تميم بن حكيم: لم يذكروه. وقع فی طريق الصدوق عن محمد بن الحسين، عنه، عن شريح بن سلمة (مسلمة – خ ل) كما فی حلية الأبرار ج ۲ ص ۵۹۷ ۷۵۵ – أحمد بن ثابت الدواليبی أبو الحسن: حدث للصوق بمدينة السلام عن محمد بن الفضل النحوی، عن محمد بن علی بن عبد الصمد الكوفی، عن علی بن عاصم، عن مولانا الجواد (صلوات الله عليهم) وأسمائهم وأدعيتهم، وهذا يدل علی حسنهم وكمالهم. كمال الدين ج ۱ باب ۲۴ ص ۲۶۴ ح ۱۱. ونقله فی البحار عن كمال الدين. وعيون أخبار الرضا (عليه السلام) عنه، مثله ... إلی آخره. كمبا ج ۹ ص ۱۲۲، وجد ج ۳۶ ص ۲۰۴. وتقدم مواضع الرواية فی أبی بن كعب.

أقول: ومحل الرواية فی كمال الدين هنا لا المحل الذی أشار إليه الخوئی فی رجاله.

۷۵۶ – أحمد – أحمد بن ثابت: عنونه العلامة الخوئی ورجاله ج ۲ ص ۵۶

(۲۶۷)

مفاتيح البحث: أهل بيت النبی صلی الله عليه وآله (۱)، كتاب عيون أخبار الرضا عليه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد عليهما السلام (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانی (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، مدينة الكوفة (۱)، مدينة النجف الأشرف (۱)، أحمد بن ثابت الدواليبی (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، حنظلة بن زكريا (۱)، أحمد بن ثابت (۱)، محمد بن الحسين (۱)، علی بن عاصم (۱)، أبی بن كعب (۱)، محمد بن الفضل (۱)، محمد بن عثمان (۱)، الصّلاة (۱)، السجود (۱)

صفحه ۲۷۶

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۶۸

قال: روی عن أحمد بن ميثم، وروی عنه محمد بن أحمد بن ثابت تفسير القمی سورة الحشر فی تفسير قوله تعالی: (كمثل الشيطان) الآية. انتهی كلامه.

(۵۹ / ۱۶).

أقول: راجعت تفسير القمی طبع القديم فی الموضع الذی أشار إليه ص ۶۷۳ فلم يكن منه فيه عين ولا أثر. وكذلك فی تفسير البرهان، ونور الثقلين رواه القمی وليس فيهما من هذا الاسم عين ولا أثر.

۷۵۷ – أحمد بن ثابت الحنفی الكوفی ويقال الهمدانی: عده الشيخ فی رجاله من أصحاب الصادق (عليه السلام).

۷۵۸ – أحمد بن ثابت صاحب تاريخ بغداد المعروف بالخطيب: وروی عنه السيد فی الإقبال ووصفه بشيخ المحدثين، كما يأتی فی محمد بن نجار.

۷۵۹ – أحمد بن ثعلبة: لم يذكروه. وقع فی طريق الكلينی فی الكافی كتاب الزی والتجمل ج ۶ باب النورة ص ۵۰۶ عن الحسن بن علی الوشاء، عنه، عن عمار الساباطی. أقول: ليس فی باب النوادر من هذا عين ولا أثر.

۷۶۰ – أحمد بن الجارود العبدی من ولد الحكم بن المنذر: لم يذكروه.

روی الطب ص ۸۴ عنه، عن عثمان بن عيسی، ونقله فی كمبا ج ۱۴ ص ۵۲۱ و ۷۸۳، وجد ج ۶۲ ص ۱۴۷، وج ۶۵ ص ۲۱۵.

۷۶۱ – أحمد بن جذعان: لم يذكروه. روی ابن أخت حميد الطويل، عنه، عن حميد بن المسيب، حديث الولاية والغدير. إثبات الهداة. وسيأتی فی أحمد بن يعلی.

۷۶۲ أحمد بن جعفر بن إبراهيم بن محمد بن إبراهيم بن محمد بن إبراهيم بن موسی الكاظم (عليه السلام) أبو جعفر العلوی الإمامی:

الراوی عن حمید وعنه التلعکبری، حسن، هکذا عنونه الفاضل المعاصر فی مقتبس الأثر، وظنی أن نسخته مغلوطة فتفحص.

ویأتی فی أحمد بن جعفر بن محمد بن إبراهیم ما یتعلق به.

(۲۶۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب تاریخ بغداد للخطیب البغدادی (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، جعفر بن إبراهیم بن محمد (۱)، جعفر بن محمد بن إبراهیم (۱)، أحمد بن ثابت الحنفی (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، حدیث الولایة (۱)، عمار الساباطی (۱)، أحمد بن ثابت (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، أحمد بن ثعلبة (۱)، أحمد بن میثم (۱)، سورة الحشر (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۶۹

۷۶۳ - أحمد بن جعفر بن أحمد: لم یذکروه. روی الکشی عن محمد بن مسعود العیاشی، عنه، عن العمرکی ... الخبر، ونقله فی کتاب العشرة ص ۲۱۹، وجد ج ۷۵ ص ۳۷۶. ۷۶۴ - أحمد بن جعفر البجلی: یأتی منسوبا إلی جده محمد بن أصرم.

۷۶۵ - أحمد بن جعفر البزوفری: هو ابن جعفر بن سفیان الآتی.

۷۶۶ - أحمد بن جعفر البلدی: لم یذکروه. وهو من مشایخ ابن قولویه، روی عنه فی کامل الزیارة باب ۱۰۸ ص ۳۳۵ ح ۱۳ عن محمد بن یزید البکری ... إلی آخره.

ورواه فی کمبا ج ۲۲ ص ۸ وفیه التدانی بدل البلدی. والأقرب الأول ۷۶۷ - أحمد بن جعفر البیهقی: لم یذکروه. روی الطبری فی بشارة المصطفی بهذا الإسناد، یعنی محمد بن علی بن عبد الصمد، عن أبیه عن جده، عنه، عن أحمد بن محمد العسکری، کمبا ج ۹ ص ۴۱۰، وجد ج ۳۹ ص ۲۸۴.

۷۶۸ - أحمد بن جعفر الجوهری: لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه عن العتکی، عنه، عن أحمد بن علی المروزی. جد ج ۳۹ ص ۳۰۹، وکمبا ج ۹ ص ۴۱۶.

۷۶۹ - أحمد بن جعفر بن حمدان بن مالک القطیعی أبو بکر: لم یذکروه.

روی عن عبد الله بن أحمد بن حنبل زهد أمیر المؤمنین (علیه السلام). جد ج ۴۱ ص ۱۶۱، وکمبا ج ۹ ص ۵۴۶.

۷۷ - أحمد بن جعفر الحمیری القمی أبو العباس: لم یذکروه. وکان فی الجماعة الذین وفدوا من قم إلی سر من رأی وکان معهم مال کثیر، فلما وصلوا إلیه ورأوا أن أبا محمد العسکری (علیه السلام) توفی، أرجهم الناس إلی جعفر وامتحنوه، رجعوا ثم هدوا إلی الحق وتشرفوا بلقاء الحجة المنتظر

(۲۶۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۱)، أحمد بن محمد العسکری (۱)، أحمد بن جعفر البلدی (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، ابن قولویه (۱)، جعفر الجوهری (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن یزید (۱)، جعفر بن حمدان (۱)، أحمد بن جعفر (۵)، الزهد (۱)

صفحه ۲۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۷۰

(علیه السلام) کمبا ج ۱۳ ص ۱۱۷، وجد ج ۵۲ ص ۴۷. وفیه محمد بن.

جعفر.

واحتمال إتحاده مع جعفر بن محمد الآتی بعید ۷۷۱ - أحمد بن جعفر الدهقان: لم یذکروه، روی الطبرسی فی مشکاة الأنوار باب ما یجب من حق المؤمن عنه قال: قال رجل لأبی الحسن العسکری (علیه السلام): کیف أبو دلف له أربعة آلاف قریة وقریة فقال له: إنه ضاف به مؤمن فزوده جلة من تمر کان فیها أربعة آلاف تمرة وتمرة، فأعطاه الله تعالی بکل تمرة قریة.

۷۷۲ - أحمد بن جعفر بن سفیان البزوفری أبو علی ابن عم أبی عبد الله:

روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۶۵. وله منه إجازة وکان یروی عن أبی علی الأشعری. قال الشیخ فی رجاله، فی باب من لم یرو عنهم مثل ذلک، ثم قال: أخبرنا عنه محمد بن محمد بن النعمان والحسین بن عبید الله. انتهی.

أقول: مراده بأبی عبد الله الحسین بن علی بن سفیان الجلیل الآتی.

واحتمل إتحاده مع أحمد بن محمد بن جعفر بن سفیان الآتی. وأبو علی الأشعری هو أحمد بن إدریس المذکور. وبالجملة روی أحمد هذا عن أحمد بن إدریس کتاب نوادره. النجاشی ص ۶۷.

وروی الحسین بن عبید الله، عنه، عن أحمد بن إدریس، عن سلمة بن الخطاب، کتاب إسماعیل بن مهران. النجاشی ص ۱۹.

وروی عنه عن حمید بن زیاد وکتاب حمید بن شعیب وکتاب الحکم بن مسکین وکتاب حکم بن حکیم وحکم بن القتات وکتاب حماد بن عیسی وکتاب خلیل العبدی وکتب سلمة بن الخطاب وکتاب عبد الرحمن بن أعین وکتاب عبادة بن زیاد أقول: وروی عنه ابن نوع، کما عن غیبة الشیخ ص ۲۲۳، و ۲۳۹.

(۲۷۰)

مفاتیح البحث: الحسین بن علی بن سفیان (۱)، الحسین بن عبید الله (۲)، أحمد بن جعفر بن سفیان (۱)، محمد بن محمد بن النعمان (۱)، أبو علی الأشعری (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، أحمد بن إدریس (۳)، حماد بن عیسی (۱)، حمید بن زیاد (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، حمید بن شعیب (۱)، أحمد بن جعفر (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۲۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۷۱

۷۷۳ - أحمد بن جعفر بن سلم: لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۳۱۳ عن محمد بن أحمد بن أبی الفوارس، عنه، عن الحسن بن عنبر الوشاء ... إلی آخره.

۷۷۴ - أحمد بن جعفر بن شاذان: لم یذکروه. روی السید عنه حدیث فضل لیلة خمسة عشرة من ذی القعدة، وفضل لیلة عرفة.

۷۷۵ - أحمد بن جعفر الشامی أو النسائی: لم یذکروه. روی أحمد بن عبد الله الحافظ، عن أحمد بن جعفر الشامی، عن محمد بن حریز، عن عبد الله بن داهر، حدیث الرسول (صلی الله علیه وآله) قال: هذا علی بن أبی طالب لحمه من لحمی، ودمه من دمی، وهو منی بمنزلة هارون من موسی غیر أنه لا نبی بعدی، وقال: یا أم سلمة، أشهدی واسمعی هذا علی أمیر المؤمنین، وسید المسلمین، وعیبة علمی وبابی الذی أوتی منه، أخی فی الدین وخدنی فی الآخرة ومعی فی السنام الأعلی. کمبا ج ۹ ص ۴۲۹، وجد ج ۴۰ ص ۱۴.

۷۷۶ - أحمد بن جعفر الصولی: لم یذکروه. روی محمد بن وهبان الثقة الجلیل، عنه، عن علی بن الحسین، روایة شریفة تدل علی حسنه وکمال إیمانه. کمبا ج ۷ ص ۶۶، وجد ج ۲۳ ص ۳۲۰.

۷۷۷ - أحمد بن جعفر بن عبد الله بن محمد بن ربیعة بن عجلان: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۱۶۸ عن محمد بن علی بن خلف، عنه، حدیث المناشدة.

۷۷۸ - أحمد بن جعفر العقیلی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید فی خبر شجت (سبخت) الیهودی. کمبا ج ۹ ص

۲۹۱، وجد ج ۳۸ ص ۱۳۱.

۷۷۹ – أحمد بن جعفر المؤدب: لم یذکروه. روی الشیخ فی التهذیب

(۲۷۱)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، یوم عرفة (۱)، عبد الله بن داهر (۱)، أحمد بن جعفر المؤدب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن ربیعة (۱)، أحمد بن جعفر (۶)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۲۸۰

ج ۶ ص ۹۲ عن محمد بن أحمد بن داود، عن أبیه، عنه، عن محمد بن أحمد بن یحیی، فضل زیارة موسی الکاظم (علیه السلام).

۷۸۰ – أحمد بن جعفر بن محمد بن إبراهیم بن موسی بن جعفر العلوی الحمیری أو الحیری أبو جعفر: هکذا عنونه وذکر آباءه فی جامع الرواة والعلامة المامقانی، وهما قالا: روی عنه التلعکبری وسمع منه فی سنة ۳۷۰، ۳۷۶ کما فی جامع الرواة قالا: وکان یروی عن حمید انتهی. ومثل ذلک عنوان الخوئی فی ملخص المقال، وعن المعراج أنه شیخ الإجازة، ومثل الخوئی فی قاموس الرجال.

لکن الشیخ فی رجاله فی باب من لم یرو عنهم (۲۹) هکذا عنونه: أحمد بن جعفر بن محمد بن إبراهیم بن محمد بن إبراهیم بن موسی بن جعفر العلوی الحیری (الحمیری خ ل) یکنی أبا جعفر، روی عنه التلعکبری وسمع منه فی سنة ۳۷۰، وکان یروی عن حمید، انتهی. ومثل الشیخ، الخوئی المعاصر فی معجم رجاله، وآباؤه یأتون إن شاء الله.

۷۸۱ – أحمد بن جعفر بن محمد أصرم النجلی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۲۳۲ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن عمارة الأسدی، کمبا ج ۹ ص ۵۹۷، وجد ج ۴۲ ص ۶.

۷۸۲ – أحمد بن جعفر بن محمد بن زید الشهید رحمه الله: لم یذکروه.

وهو من أصحاب الرضا (صلوات الله علیه) مقربا عنده. وعن ریاض العلماء أنه لأجله کتب الکتاب المسمی بالفقه الرضوی، وإلیه ینتهی نسب السید علی خان الشیرازی صاحب شرح الصحیفة وغیره.

ویقال لأحمد هذا أحمد السکین، روی عن أبیه جعفر بن محمد، وصحب الرضا (علیه السلام) إلی خراسان عشر سنین، وأخذ منه العلم، جد ج ۱۰۸ ص ۱۲۷، وکمبا ۲۵ ص ۸۱.

ویأتی ذکره فی أبیه. وحفیده الحسن بن محمد بن أحمد، والآخر حمزة بن محمد بن أحمد، وعلی بن جعفر بن أحمد، وابنه محمد بن علی یأتون.

(۲۷۲)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۲)، جعفر بن محمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، إبراهیم بن موسی بن جعفر (۲)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، الحسن بن محمد بن أحمد (۱)، أحمد بن جعفر بن محمد (۳)، أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن عمارة (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۱)، خراسان (۱)، الشهادة (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۲۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۷۳

وأظن سقوط اسم جده فیکون ابن جعفر بن محمد بن محمد بن زید کما رأیت فی بعض الکتب.

۷۸۳ - أحمد بن جعفر بن محمد بن محمد الخلال أبو الحسن: لم یذکروه.

روی الطبری فی دلائله ص ۲۵۸ عن أحمد بن محمد بن عبد الله بن خالد الکابلی، عنه، عن محمد بن اسکاب والحسن بن منصور... إلی آخره مکررا."

۷۸۴ - أحمد بن جعفر بن محمد: عن المسعودی فی إثباته عده من جماعة الشیوخ والعلماء الذین رووا مولد الحجة (علیه السلام).

۷۸۵ - أحمد بن جعفر بن محمد الهمدانی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الأعمال باب ثواب المتطوع لیلة العید عن محمد بن إبراهیم، عنه، عن إسماعیل بن الفضل ... إلی آخره. ونقله فی کتاب الصلاة ص ۹۰۰، وجد ج ۹۱ ص ۱۳۱.

۷۸۶ - أحمد بن جعفر بن موسی بن یحیی البرمکی، أبو الحسن الندیم، المعروف بجحضة: لم یذکروه. حسن الأدب کثیر الروایة، روی عنه ابن الجندی کما عن الخطیب، وروی عن أحمد بن المأمون کما سیأتی.

۷۸۷ - أحمد بن جعفر بن نصر: لم یذکروه. روی الصدوق عن ابن موسی، عنه، عن عمر بن خلاد. فی کمبا ج ۹ ص ۵۵۰ وجد ج ۴۱ ص ۱۷۷.

۷۸۸ - أحمد بن جلیس الرازی: لم یذکروه. روی عن القاسم بن الحکم.

۷۸۹ - أحمد بن جمهور: لم یذکروه. روی عن محمد بن القاسم، عن ابن أبی یعفور. الکافی ج ۶ ص ۲۴۹ کتاب الأطعمة باب ما یعرف به البیض.

۷۹۰ - أحمد بن الجنید أبو عبد الله الجنیدی: لم یذکروه. وهو إمامی

(۲۷۳)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، أبو عبد الله الجنیدی (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، جعفر بن محمد الهمدانی (۱)، أحمد بن جعفر بن محمد (۲)، إسماعیل بن الفضل (۱)، ابن أبی یعفور (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن محمد بن زید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن جمهور (۱)، محمد بن القاسم (۱)، الحسن بن منصور (۱)، جعفر بن موسی (۱)، أحمد بن جعفر (۱)، الطعام (۱)

صفحه ۲۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۷۴

حسن، رأی مولانا الحجة المنتظر (علیه السلام) وخرج إلیه توقیعه. جد ج ۵۲ ص ۳۱، وکمبا ج ۱۳ ص ۱۱۲.

۷۹۱ - أحمد بن الجهم الخزاز: لم یذکروه. روی صالح بن أبی حماد، عنه، عن محمد بن عمر بن یزید. الکافی ج ۴ ص ۴۳۳ کتاب الحج باب الوقوف علی الصفا. ورواه الشیخ فی التهذیب ج ۵ ص ۱۴۸. عن محمد بن یعقوب مثله.

۷۹۲ - أحمد بن حاتم بن ماهویه القزوینی: من أصحاب أبی الحسن الثالث (صلوات الله علیه)، قال: کتب إلیه - یعنی أبا الحسن الثالث (علیه السلام) - أسأله عمن آخذ معالم دینی، وکتب أخوه أیضا " بذلک، فکتب إلیهما: فهمت ما ذکرتما، فاعتمدا فی دینکما علی کبیر فی حبنا، وکل کثیر القدم فی أمرنا، فإنهم کانوا کما إن شاء الله تعالی. رواه الکشی مسندا " عنه. کمبا ج ۱ ص ۹۰، وجد ج ۲ ص ۸۲. وقال المجلسی فی الوجیزة: أنه ممدوح.

۷۹۳ - أحمد بن الحارث: لم یذکروه. روی عن أبی أیوب الکوفی، وروی عنه محمد بن بحر (یحیی خ ل) الشیبانی، کما فی الفقیه ج ۳ ص ۱۰۶ باب ما یقبل من الدعاوی بغیر بینة.

۷۹۴ – أحمد بن الحارث: عده الشیخ فی رجاله بهذا العنوان من دون توصیف من أصحاب الصادق (علیه السلام)، ثم قال: روی عنه المفضل بن عمر، انتهی.

وفی باب أصحاب الکاظم (علیه السلام) عد فی ۱۹: أحمد بن الحارث الأنماطی ولم یزد علیه شیئا. " وفی ۳۲ فی هذا الباب قال: أحمد بن الحارث واقفی. انتهی. وظاهره تعددهما فی باب أصحاب الکاظم (علیه السلام).

وثالث فی باب أصحاب الصادق (علیه السلام) مع زیادة روی عنه المفضل بن عمر.

وقال الکشی کما فی نسختین منه نقلا عن حمدویه، عن الحسن بن

(۲۷۴)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، العلامة المجلسی (۱)، أحمد بن الجهم الخزاز (۱)، صالح بن أبی حماد (۱)، محمد بن عمر بن یزید (۱)، أحمد بن الحارث (۴)، محمد بن بحر (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۸۳

موسی، أن أحمد بن الحارث الأنماطی کان واقفیا. " انتهی.

وقال الشیخ فی الفهرست ص ۶۱: أحمد بن الحارث له کتاب، أخبرنا به أحمد بن عبدون، عن أبی طالب الأنباری، عن حمید بن زیاد، عن الحسن بن محمد بن سماعة، عن أحمد بن الحارث. انتهی. ولا یضرنا ضعف أبی طالب الأنباری لو ثبت لأنه شیخ إجازة کتاب الغیر.

وقال النجاشی ص ۷۲: أحمد بن الحارث کوفی، غمز أصحابنا فیه، وکان من أصحاب المفضل بن عمر، أبوه روی عن أبی عبد الله له کتاب یرویه عنه الحسن بن محمد بن سماعة الصیرفی، أخبرنا الحسین قال: حدثنا أحمد بن جعفر، قال: حدثنا حمید، قال: حدثنا الحسن بن محمد، عنه به. انتهی.

وقال الشیخ فی رجاله فی باب أصحاب الباقر علیه السلام: بشر بن جعفر الجعفی أبو الولید، روی عنه أحمد بن الحارث الأنماطی. انتهی.

وروی النعمانی فی غیبته ص ۹۱ عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالک، عن الحسن بن محمد بن سماعة، عن أحمد بن الحارث الأنماطی، عن المفضل بن عمر، عن الصادق (علیه السلام)، وصف خروج القائم (صلوات الله علیه).

ورواه فی کمال الدین ج ۱ باب ۳۲ ص ۳۲۸ ح ۱۰ بهذا الإسناد.

وروی السید هاشم البحرانی فی حلیة الأبرار ج ۲ ص ۸۴ عن ابن بابویه فی کتاب النصوص علی الأئمة الاثنی عشر (صلوات الله علیهم)، بإسناده عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عن الحسن بن محمد بن سماعة، عن أحمد بن الحارث، عن المفضل بن عمر حدیث جابر الأنصاری، وسؤاله عن الرسول (صلی الله علیه وآله) عن أولی الأمر الذین قرن الله طاعتهم بطاعتک، فقال: خلفائی یا جابر، وأئمة المسلمین بعدی، أولهم علی بن أبی طالب ثم ذکر واحدا " بعد واحد إلی الإمام الثانی عشر (صلوات الله علیهم). وهذا یبعد کونه واقفیا. " ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۱۳۲، وجد ج ۳۶ ص ۲۵۰. ورواه فی کمال الدین ج ۱ باب ۲۳ ح ۳ ص ۲۵۳.

(۲۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق

علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن سماعة الصیرفی (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، أحمد بن الحارث (۷)، أبو الولید (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن سماعة (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، محمد بن تمام (۲)، الحسن بن محمد (۲)، المفضل بن عمر (۳)، محمد بن مالک (۱)، بشر بن جعفر (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۲۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۷۶

وفی غیبة النعمانی ص ۹۱ بإسناده عن الحسن بن أیوب، عن عبد الکریم بن عمرو الخثعمی، عن أحمد بن الحارث، عن المفضل بن عمر، حدیث وصف قیام القائم (علیه السلام).

وفی العیون ج ۱ ص ۲۲۵ بإسناده عن بکر بن عبد الله بن جندب (حبیب خ ل) عن أحمد بن الحارث، عن أبی معاویة، عن الأعمش، حدیث تزویج فاطمة الزهراء (علیها السلام).

وروی الطب ص ۱۳۳ عن أحمد بن الحارث، عن سلیمان بن جعفر، عن أبی الحسن موسی بن جعفر (علیهما السلام)، حدیث عوذة الحیوان.

وروی أحمد بن الحارث رفعه إلی أبی عبد الله (علیه السلام ...) إلی آخره، کما فی غیبة الشیخ ص ۴۳.

۷۹۵ - أحمد بن الحارث الزاهد: من أصحاب الرضا (علیه السلام)، کما عن ابن داود نقلا " عن الشیخ فی رجاله، لکنی لم أجده فی رجاله، وصح بعدم وجدانه غیر واحد من أصحابنا.

۷۹۶ - أحمد بن الحارث القزوینی: لم یذکروه. وهو من أصحاب أبی محمد العسکری (علیه السلام)، روی معجزته فی تذلل البغل له، کما فی کمبا ج ۱۲ ص ۱۶۱، وجد ج ۵۰ ص ۲۶۵.

وروی فی الکافی ج ۱ ص ۵۰۷ باب مولد أبی محمد العسکری (علیه السلام)، عن علی بن محمد، عن أبی علی محمد بن علی بن إبراهیم عنه ... إلی آخره.

قال المجلسی: الظاهر أنه محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی.

۷۹۷ - أحمد بن حازم بن محمد بن یونس بن محمد بن حازم أبی عروة الغفاری، صاحب رسول الله، أبو عمرو: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ ص ۴۹۷ ح ۳ باب الأربعة عشر عن مسعدة بن أسمع، عنه، عن محمد بن کناسة أبی یحیی الأسدی، عن هشام بن عروة.

(۲۷۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أحمد بن الحارث القزوینی (۱)، أحمد بن الحارث الزاهد (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن أیوب (۱)، عبد الله بن جندب (۱)، أحمد بن الحارث (۴)، هشام بن عروة (۱)، سلیمان بن جعفر (۱)، محمد بن یونس (۱)، المفضل بن عمر (۱)، علی بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۷۷

ووقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۶۷ عن ابن عقدة، عن یعقوب بن یوسف وأحمد بن حازم، عن یعقوب، حدیث أبی جعفر (علیه السلام) قال: بحبنا یغفر لکم. کتاب الإیمان ص ۱۳۶، وجد ج ۶۸ ص ۱۲۹.

کنز جامع الفوائد، بإسناده عن أحمد بن محمد الحنبلی، عن أحمد بن حازم، عن جعفر بن عون، الحدیث النبوی: لا یبغض علیا " إلا فاسق أو منافق أو صاحب بدائع. کمبا ج ۹ ص ۴۱۶، وجد ج ۳۹ ص ۳۱۰.

۷۹۸ – أحمد بن حامد بن یحیی الفتانی: لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی جمال الأسبوع ص ۱۴۵ عن الحسین بن سلیمان، عنه، عن عبد الله بن جعفر، عن أحمد بن سهل الوراق، عن عبد الله بن داود.

۷۹۹ – أحمد بن حباب: لم یذکروه. وقع فی طریق السید عن علی بن أسباط، عنه، عن مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام). جد ج ۴۲ ص ۲۱۷، وکمبا ج ۹ ص ۶۵۳.

۸۰۰ – أحمد بن حبیب: روی الطب ص ۸۷ عنه، عن النضر بن سوید، وعن إسماعیل بن بشار، عنه، عن الحکم الحناط فی طریق المشیخة إلی عبد الحمید الأزدی.

۸۰۱ – أحمد بن الحجاج: لم یذکروه. وقع فی طریق العلامة الکراجکی فی کنزه ص ۱۴۱ عن أبی أیوب، عنه، عن ثوبان بن إبراهیم، عن مالک بن مسلم.

۸۰۲ – أحمد بن حدید: لم یذکروه. روی عن مولانا الجواد (علیه السلام)، وکان مورد عنایته، روی عن سهل بن زیاد. کمبا ج ۱۲ ص ۱۰۹، وجد ج ۵۰ ص ۴۴.

۸۰۳ – أحمد بن حرب النیسابوری: لم یذکروه. وهو من جماعة أهل العلم الذین سألوا مولانا الرضا (صلوات الله علیه) أن یحدثهم، فحدثهم

(۲۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الحمید الأزدی (۱)، الحسین بن سلیمان (۱)، یعقوب بن یوسف (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحکم الحناط (۱)، أحمد بن حبیب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، البغض (۱)، الحرب (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۷۸

الرضا (علیه السلام) بحدیث سلسلة الذهب، کما فی التوحید.

۸۰۴ – أحمد بن حسان: لم یذکروه. وهو من الجماعة الذین جاءوا إلی سر من رأی فی سنة ۲۵۹ لتهنئة أبی محمد العسکری (علیه السلام) بمیلاد مولانا المهدی (صلوات الله علیه). کتاب الطهارة ص ۱۵۸، وجد ج ۸۱ ص ۳۹۵، ومستدرک الوسائل ج ۱ ص ۱۱۳.

ووقع فی طریق الصدوق فی العلل عن عیسی بن إبراهیم، عنه، عن أبی صالح. جد ج ۳۹ ص ۳۰۰، وکمبا ج ۹ ص ۴۱۴.

۸۰۵ – أحمد بن الحسن بن أبان: لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۱۲۱ عن عبد الکریم بن عمرو – موثق – عنه، عن عبد الله بن عطاء المکی، عن الصادق (علیه السلام).

وفی التهذیب ج ۴ ص ۱۵۵ باب علامة أول شهر رمضان عن أبی غالب الزراری، عن أحمد بن محمد، عنه، عن عبد الله بن جبلة. وکذا عن الاستبصار ج ۲ ص ۶۲ مثله.

وعن المفید فی رسالته العددیة عده من الأعلام الرؤساء المأخوذ عنهم الحلال والحرام والفتیا والأحکام، الذین لا مطعن علیهم ولا طریق إلی ذم واحد منهم ۸۰۶ – أحمد بن الحسن بن إبراهیم الحسنی الحسینی: لم یذکروه. وهو السید نظام الدین الشیرازی، یروی

عن عمه ومخدومه مجد الملة والدين إسماعيل، عن والده إبراهيم بن محمد أدعية السر. كتاب الدعاء ص ۲۷۶، وجد ج ۹۵ ص ۳۲۴. وهو المتكلم الإمامى روى عنه صدر الدين إبراهيم بن محمد بن إسحاق.

۸۰۷ - أحمد بن الحسن بن أبى صالح الخجندى أبو العباس: لم يذكروه.

روى الشيخ الطوسى فى غيبته ص ۲۱۱ عن الصدوق، عن عمار بن الحسين بن إسحاق، عنه، وله مكاتبة إلى صاحب الزمان (عليه السلام) على يد الشيخ

(۲۷۸)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۲)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، حديث سلسلة الذهب (۱)، كتاب الغيبة للشيخ محمد رضا الجعفرى (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، أحمد بن الحسن بن أبان (۱)، عيسى بن إبراهيم (۱)، الحسن بن إبراهيم (۱)، عبد الكريم بن عمرو (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، إبراهيم بن محمد (۲)، الشيخ الصدوق (۲)، عمار بن الحسين (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الجماعة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۲۸۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۲۷۹

أبى القاسم بن روح تفيد حسنه، فراجع كمبا ج ۱۳ ص ۲۴۹، وجد ج ۵۳ ص ۱۹۶.

۸۰۸ - أحمد بن الحسن بن أحمد بن الحسن بن على بن عمر الأشرف ابن مولانا السجاد (عليه السلام) أبو الحسين العلوى الحسينى الإمامى: لم يذكروه. روى عن إبراهيم بن على الهجيمى، وعنه أبو طالب محمد بن أحمد بن عثمان أخو الأزهرى.

۸۰۹ - أحمد بن الحسن بن أحمد بن الخليل النيسابورى: لم يذكروه. وهو من تلامذة السيد المرتضى علم الهدى، روى عن جعفر بن محمد المبرك.

۸۱۰ - أحمد بن الحسن بن أحمد الكاتب أبو محمد: لم يذكروه. وقد حضر عند على بن محمد السمرى قبل وفاته بأيام، فأخرج إليه توقيع صاحب الأمر (صلوات الله عليه) وفيه الإخبار بموته والأمر بترك الإيصاء إلى أحد.

مدينة المعاجز ص ۶۲۰.

۸۱۱ - أحمد بن الحسن بن أسباط أبو ذر: له كتاب الصلاة، كما عن ابن شهرآشوب فى المعالم.

أقول: وفى كتاب الإيضاح القاضى نعمان عنه، عن يزيد بن خليفة، عن الصادق (عليه السلام). لكن فيه إبدال الحسن بالحسين فى مواضع كثيرة وفى بعضها الحسن وروايته عن معاوية بن عمار وفى مواضع كثيرة الحسن.

۸۱۲ - أحمد بن الحسن بن إسحاق: روى عنه ابن نوح، قاله الشيخ - ۶۶ - فى باب من لم يرو عنهم (عليهم السلام).

۸۱۳ - أحمد بن الحسن بن إسحاق بن أحمد بن الحسن بن القاسم بن محمد الحسنى اليمنى الصنعانى: المتوفى سنة ۱۱۹۳، فقيه أصولى، له مؤلفات منها رسالة فى أصول الدين، ومنها مشارق الأنوار فى تخريج أدلة مسائل الأزهار فى فقه الأئمة الأطهار (صلوات الله وسلامه عليهم أجمعين).

(۲۷۹)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الأئمة الأثنا عشر عليهم السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، على بن محمد السمرى (۱)، أحمد بن الحسن بن إسحاق (۲)، الحسن بن أحمد بن الخليل (۱)، الحسن بن أحمد بن الحسن (۱)، أبو الحسين العلوى (۱)، إبراهيم بن على (۱)، معاوية

بن عمار (۱)، الحسن بن القاسم (۱)، الحسن بن أسباط (۱)، یزید بن خلیفة (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، أصول الدین (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)، الوفاة (۱)

صفحه ۲۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۸۰

۸۱۴ - أحمد بن الحسن بن إسحاق بن سعد القمی: من أصحاب الإمام الهادی (علیه السلام).

وفی إکمال الدین ج ۲ الباب ۴۲ ص ۴۳۳ ح ۱۶ عن أحمد بن الحسین بن عبد الله بن مهران، عنه قال: لما ولد الخلف الصالح (صلوات الله علیه) ورد عن مولانا أبی محمد العسکری (علیه السلام) علی جدی أحمد بن إسحاق کتاب ... إلی آخره. ومثل ذلک فی نسخة أخری منه، ونقله مثله فی کمبا ج ۱۳ ص ۳، وجد ج ۵۱ ص ۱۶.

والفاضل المعاصر رحمه الله عنونه: أحمد بن الحسین بن أحمد بن إسحاق القمی، وهذا موافق لهذه الروایة.

۸۱۵ - أحمد بن الحسن الاسفراینی أبو العباس المفسر الضریر: له کتاب المصابیح فی ذکر ما نزل من القرآن فی أهل البیت (علیهم السلام)، وهو کتاب حسن کثیر الفوائد، کما قاله النجاشی والشیخ. وقال النجاشی:

سمعت أبا العباس أحمد بن علی بن نوح یمدحه ویصفه. انتهی. روی کتابه محمد بن أحمد بن إسحاق بن البهلول.

ولا وجه لتوهم اتحاده مع أحمد بن اصفهبد أبی العباس القمی الضریر المفسر.

۸۱۶ - أحمد بن الحسن بن إسماعیل بن شعیب بن میثم التمار: ثقة صحیح الحدیث معتمد علیه، له کتاب النوادر، قاله النجاشی والشیخ وغیرهم. ولا خلاف فیه، وعدوه من أصحاب الکاظم والرضا (صلوات الله علیهما)، ومن الواقفیة، فهو موثق، کما قاله العلامة المجلسی وغیره.

ویبعد وقفه روایته نص الکاظم علی ابنه علی (صلوات الله وسلامه علیهما) وأن کتابه کتابه وهو وصیة وخلیفته من بعده، کما فی کمبا ج ۱۲ ص ۵، وجد ج ۴۹ ص ۱۳.

وتأتی الروایة فی محمد بن إسماعیل بن الفضل.

(۲۸۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أحمد بن الحسن بن إسماعیل (۱)، محمد بن إسماعیل بن الفضل (۱)، أحمد بن الحسن بن إسحاق (۱)، أحمد بن الحسین بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد بن إسحاق (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، إسحاق القمی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، أحمد بن علی (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۲)، الوصیة (۱)

صفحه ۲۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۸۱

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه من أصحاب الأصول التی استخرج منها أحادیث کتابه، وحکم بصحته واعتقد أنه حجة فیما بینه وبین ربه، وروی کتابه محمد بن الحسن بن زیاد وغیره مثل الحسن بن موسی الخشاب ویعقوب بن یزید وعبید الله بن أحمد بن نهیک والحسن بن محمد بن سماعة.

وروایته مع أخویه محمد وعلی جملة من أفعال القائم (علیه السلام)، کما فی کمبا ج ۱۳ ص ۱۹۶، وجد ج ۵۲ ص ۳۷۳ وأخوه الآخر

إسماعيل، يأتون.

وأبوه وعمه الحسين وأجدادهم وأعمامهم، يأتون إن شاء الله تعالى.

وروى الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن عمه الحسين بن إسماعيل، عن يعقوب بن شعيب. جد ج ۵۲ ص ۳۵۵، وكمبا ج ۱۳ ص ۱۹۲.

۸۱۷ - أحمد بن الحسن بن إسماعيل بن صبيح: لم يذكروه. روى عنه فرات فى تفسيره معنعنا " عن ابن عباس، رواية الفضائل. جد ج ۳۶ ص ۱۳۷، و كمبا ج ۹ ص ۱۰۹.

۸۱۸ - أحمد بن الحسن بن أمير المؤمنين (عليه السلام): لم يذكروه. خرج مع عمه الحسين (عليه السلام) وأخيه القاسم إلى مكة ثم إلى كربلاء وله من العمر ست عشرة سنة، وحمل على القوم عند اشتداد القتال بعد صلاة الظهر وهو يرتجز، وقتل من القوم على ما قيل ثمانين فارسا " ثم استشهد، ذكره العلامة المامقانى فى آخر باب أحمد، وغيره فى غيره.

۸۱۹ - أحمد بن الحسن الأهوازى: لم يذكروه. وله كتاب الياقوت الأحمر، نقل منه السيد فى كتاب فلاح السائل ص ۲۷۳.

والظاهر أنه ابن أخى الحسين بن سعيد الأهوازى، أو يكون الحسن مصحف الحسين.

۸۲۰ - أحمد بن الحسن (الحسين خ ل) البغدادى أبو العباس: لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد والشيخ، كما فى أمالى المفيد ص ۱۵۳،

(۲۸۱)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، الحسين بن سعيد الأهوازى (۱)، عبيد الله بن أحمد بن نهيك (۱)، أحمد بن الحسن بن إسماعيل (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۲)، محمد بن الحسن بن زياد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، يعقوب بن يزيد (۱)، الحسن بن موسى (۱)، يعقوب بن شعيب (۱)، أحمد بن الحسن (۳)، الحج (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۹۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۲۸۲

وأمالى الشيخ ج ۱ ص ۶۳ عن على بن بلال المهلبى، عنه، عن الحسين بن عمر المقرى.

وفى أمالى المفيد ص ۱۵۶ عنه، عنه، عن محمد بن إسماعيل...

إلى آخره.

۸۲۱ - أحمد بن الحسن التاجر: روى القمى فى تفسيره سورة براءة عنه، عن الحسن بن على بن عثمان.

۸۲۲ - أحمد بن الحسن التيمى: لم يذكروه. روى عن أبيه، وروى عنه أخوه على بن الحسن. الكافى ج ۷ كتاب المواريث ص ۱۴۶.

وفى الكافى ج ۲ ص ۴۰۶ باب المستضعف عن محمد بن يحيى، عن على بن الحسن التيمى، عن أخويه محمد وأحمد ابنى الحسن، عن على بن يعقوب ... إلى آخره.

۸۲۳ - أحمد بن الحسن الجبلى: لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى عن أحمد بن أبى عبد الله، عن أبى سليمان، عنه، عن أبيه، عن جميل بن دارج. الكافى ج ۶ ص ۲۸۹ كتاب الأطعمة باب فضل العشاء.

ووقع فى طريق البرقى فى المحاسن ج ۲ ص ۴۲۲ عنه مثله.

۸۲۴ - أحمد بن الحسن الجلاب: لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى ج ۶ ص ۳۴۴ باب الماش من كتاب الأطعمة عن

محمد بن موسی، عنه، عن بعض أصحابنا قال: شکا إلی أبی الحسن (صلوات الله علیه) رجل البهق فأمره أن یطبخ الماش ویتحساه ویجعله فی طعامه. کمبا ج ۱۴ ص ۸۶۶، وجد ج ۶۶ ص ۲۵۶.

وفی الکافی ج ۶ باب الجزر ص ۳۷۲ ح ۲ عن محمد بن موسی، عنه، عن موسی بن إسماعیل، عن ابن أبی عمیر.

۸۲۵ - أحمد بن الحسن بن الحسن المادرائی أخو الصواف المقیم

(۲۸۲)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۲)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أحمد بن الحسن التیمی (۱)، علی بن الحسن التیمی (۱)، أحمد بن الحسن الجلاب (۱)، الحسن بن علی بن عثمان (۱)، أحمد بن الحسن الجبلی (۱)، موسی بن إسماعیل (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، علی بن یعقوب (۱)، علی بن الحسن (۱)، علی بن بلال (۱)، محمد بن موسی (۱)، الصّلاة (۱)، الطعام (۳)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۲۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۸۳

بقرمیس: لم یذکروه. وهو الذی أرسل کیسا " فیه ألف دینار وثیابا " مع أحمد بن محمد الدینوری السراج إلی مولانا صاحب الزمان (صلوات الله علیه) وأمره أن لا یدفع المال إلا بحجة، فلما صار إلی أبی جعفر العمری أتاه بالتوقیع المبارک وفیه حجج ظاهرة فأدی المال إلی من أمره صاحب العصر (علیه السلام)، کمبا ج ۱۳ ص ۷۹ و ۸۰، وجد ج ۵۱ ص ۳۰۲.

وقیل هو الذی أظهر مذهب التشیع بالری، وأمرهم بکتابة فضائل أهل البیت (علیهم السلام)، وذلک سنة ۲۷۵.

۸۲۶ - أحمد بن الحسن بن الحسین اللؤلؤی الکوفی: له کتاب یعرف باللؤلؤة، ولیس هو بابن المعروف بالحسن بن الحسین اللؤلؤی، وبالجملة أحمد هذا ثقة، قاله الشیخ فی الفهرست، والعلامة والمجلسی وغیرهم، ولا غمز فیه.

۸۲۷ - أحمد بن الحسن الحسینی: لم یذکره. وهو من أصحاب أبی محمد العسکری (صلوات الله علیه)، وقد روی الصدوق فی کتبه عن محمد بن القاسم المفسر الجرجانی، عنه، عن أبی محمد العسکری (علیه السلام). العیون ج ۲ ص ۲ باب ۳۰ عشرة أحادیث.

عده من روایاته فی جد ج ۶ ص ۱۲۱ و ۱۲۸ و ۱۳۲ و ۱۵۲ و ۱۵۵ و ۱۷۲، وج ۷۸ ص ۱۹۵، وج ۹۶ ص ۱۱۴، وج ۷۴ ص ۳۰۳، وج ۷۶ ص ۵۹، وج ۹۳ ص ۳۲۹، وج ۸۲ ص ۷۴، وکمبا ج ۳ ص ۱۲۵ و ۱۲۷ و ۱۳۳، وج ۱۷ ص ۱۷۰، وج ۲۰ ص ۳۰، وکتاب العشرة ص ۸۵ و ۲۵۹، وکتاب الدعاء ص ۴۶، وکتاب الطهارة ص ۲۰۴.

وبهذا الإسناد عنه، عن الحسن بن علی الناصر، عن أبیه، عن الجواد (علیه السلام). جد ج ۶ ص ۱۲۱ و ۱۵۳ مکررا، " وج ۸۲ ص ۱۲۸، وکتاب الطهارة ص ۲۲۱.

۸۲۸ - أحمد بن الحسن بن حیرون الباقلانی العدل الأمین أبو الفضل:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل عبد الرحمن بن أحمد بن الحسین

(۲۸۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أحمد بن الحسن بن الحسین (۱)، الحسن بن علی الناصر (۱)، محمد بن القاسم المفسر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، أحمد بن الحسن (۲)، الحج (۱)، الطهارة (۲)

صفحه ۲۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۸۴

النیسابوری، عنه، عن عمر بن إبراهیم الزهری. بشارة المصطفی ص ۵۲.

وروی شهردار الدیلمی عنه. مدینة المعاجز ص ۶۵.

۸۲۹ - أحمد بن الحسن الخزاز: یکنی أبا عبد الله، له کتاب التفسیر، کما قاله الشیخ فی الفهرست ص ۶۰.

۸۳۰ - أحمد بن الحسن بن خلیل: لم یذکروه. روی الطب ص ۱۳۳ عنه، عن محمد بن إسماعیل بن الولید، ونقله فی کمبا ج ۲۳ ص ۶۸، وجد ج ۱۰۳ ص ۲۹۳.

۸۳۱ - أحمد بن الحسن الرازی یکنی أبا علی: خاصی، روی عن أبی الحسین الأسدی، وروی عنه التلعکبری وله منه إجازة، کما قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (علیهم السلام) (۳۸).

ولعله أحمد بن الحسن بن علی بن عبد ربه الآتی إن شاء الله.

۸۳۲ - أحمد بن الحسن بن زیاد: لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر الجزء ۸ باب ۵ ص ۴۰۳ ح ۱ عن یعقوب بن یزید - ثقة - عنه، عن محمد بن الحسن المیثمی حدیث التفویض إلی الأئمة (علیهم السلام).

۸۳۳ - أحمد بن الحسن بن سعید بن عثمان القرشی أبو عبد الله: له کتاب نوادر، رواه أحمد بن محمد بن سعید. رجال النجاشی ص ۶۷.

وقال الشیخ فی الفهرست ص ۵۰: أحمد بن الحسین بن سعید بن عثمان القرشی أبو عبد الله، له کتاب النوادر، ومن أصحابنا من عده من جملة الأصول، أخبرنا به أحمد بن محمد بن موسی، عن أحمد بن محمد بن سعید، عنه. انتهی.

وفی باب من لم یرو عنهم (۹۴): أحمد بن محمد بن الحسین بن سعید القرشی أبو عبد الله، روی عنه ابن عقدة. انتهی.

۸۳۴ - أحمد بن الحسن بن شاذان: لم یذکروه. روی الشیخ عنه

(۲۸۴)

مفاتیح البحث: کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن الحسین بن سعید (۱)، أحمد بن الحسن الرازی (۱)، أحمد بن محمد بن الحسین (۱)، أحمد بن الحسن الخزاز (۱)، أحمد بن الحسن بن علی (۱)، محمد بن الحسن المیثمی (۱)، أحمد بن محمد بن موسی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، عمر بن إبراهیم (۱)، أبو عبد الله (۳)، محمد بن إسماعیل (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، الحسن بن زیاد (۱)، أحمد بن الحسن (۳)، سعید بن عثمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۸۵

بواسطة ابنه محمد، عن محمد بن الحسن. کمبا ج ۱۴ ص ۷۲۶ روایتین.

ورواه فیه ج ۷ ص ۴۱۷، وجد ج ۶۴ ص ۳۰۳، وجد ج ۲۷ ص ۲۷۳، وابنه محمد وأبوه یأتیان.

۸۳۵ - أحمد بن الحسن بن صالح: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ ص ۴۵۰ ج ۵۴ باب العشرة وغیره عن حمید بن محمد، عنه، عن أبیه، عن الفتح بن یزید الجرجانی، عن أبی الحسن (علیه السلام) حدیث عن واقع امرأة فی شهر رمضان عشر مرات، ونقله فی جد ج ۹۶ ص ۲۷۹، وکمبا ج ۲۰ ص ۷۲، والوسائل ج ۷ ص ۳۶، والعیون ج ۱ ص ۲۵۴ مثله.

۸۳۶ - أحمد بن الحسن بن الصقر: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الأعمال عن سعد بن عبد الله، عنه، عن أبی طاهر محمد بن حمزة بن الیسع، حدیث فضل صیام یوم المبعث، ورواه فی الوسائل ج ۷ ص ۳۲۹ ح ۲ مثله إلا أنه أبدل الحسن بالحسین.

۸۳۷ - أحمد بن الحسن الضریر أبو العباس: والظاهر اتحاده مع أحمد بن الحسن الاسفراینی المذکور.

۸۳۸ – أحمد بن الحسن بن العباس أبو عبد الله: لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل عنه مترحما " علیه، عن أحمد بن محمد بن یحیی العطار، روایة الأدعیة بعد کل رکعتین من رکعات الزوال. کتاب الصلاة ص ۵۳۶، وجد ج ۸۷ ص ۶۴، إلا أنه فیه ابن عیاش.

۸۳۹ – أحمد بن الحسن بن عبد الجبار الصوفی أبو عبد الله: لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۳۹ و ۶۱ عن علی بن عمر، عنه، عن یحیی بن معین، فی روایتین، وأرخ حدیث یحیی له فی شعبان سنة ۲۲۷.

۸۴۰ – أحمد بن الحسن بن عبد الکریم أبو عبد الله: لم یذکروه. روی

(۲۸۵)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، محمد بن حمزة بن الیسع (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن العباس (۱)، الفتح بن یزید (۱)، أبو عبد الله (۳)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن الحسن (۶)، محمد بن الحسن (۱)، عبد الکریم (۱)، الرکوع، الرکعة (۲)

صفحه ۲۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۸۶

الصدوق فی الخصال ج ۲ ص ۳۶۰ ح ۵۰ باب السبعة عن محمد بن عمیر البغدادی الحافظ، عنه، عن عتاب – یعنی ابن صهیب – حدیث: خلقت الأرض لسبعة بهم یرزقون وبهم یمطرون وبهم ینصرون: أبو ذر، وسلمان، والمقداد، وعمار، وحذیفة، وعبد الله بن مسعود، قال علی (علیه السلام): وأنا إمامهم، وهم الذین شهدوا الصلاة علی فاطمة (علیها السلام). ونقله فی کمبا ج ۱۰ ص ۶۰، وجد ج ۴۳ ص ۲۱۰.

۸۴۱ – أحمد بن الحسن بن عبد الملک (عبد الکریم ل خ): لم یذکروه. روی النعمانی فی غیبته ص ۱۱۹ عن ابن عقدة، عن جماعة هو منهم، عن الحسن بن محبوب، ونقله فی کمبا ج ۱۳ ص ۱۰، وبهذا الإسناد عنه روایات، ص ۱۳۵ و ۱۷۶، وجد ج ۵۱ ص ۴۱، وج ۵۲ ص ۱۱۷ و ۲۹۳، إلا أن فیه أحمد بن الحسین.

وله بهذا الإسناد روایات أخر، لکن فیه أحمد بن الحسین بن عبد الملک. کمبا ج ۱۳ ص ۱۶۴ و ۱۷۷ و ۱۷۸ مکررا، " وجد ج ۵۲ ص ۲۳۷ و ۲۹۷ و ۲۹۸.

۸۴۲ – أحمد بن الحسن بن علی بن الحسن بن علی الحسینی: لم یذکروه. وینتهی نسبه إلی الحسین ذی الدمعة ابن زید الشهید أبو العباس.

العالم الکریم صاحب الأخلاق المرضیة والنفس الرفیعة، کذا عنونه الفاضل المعاصر، ولعله والد الحسن جد السید الرضی والمرتضی الذی قال السید فی الناصریات فی أحوال أجداده: وأما أحمد بن الحسن فإنه کان صاحب جیش أبیه، وکان له فضل وشجاعة ونجابة ومقامات مشهورة ... إلی آخره، فیکون حینئذ نسبه منتهیا " إلی عمر الأشرف ابن السجاد (علیه السلام).

۸۴۳ – أحمد بن الحسن بن علی البصری أبو جعفر الفرار: لم یذکروه. روی حمید بن زیاد، عنه، عن عبیس، کتاب إسحاق بن جندب.

النجاشی ص ۵۳.

(۲۸۶)

مفاتیح البحث: أحمد بن الحسن بن عبد الملک (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، أحمد بن الحسن بن علی (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الحسین (۲)، حمید بن زیاد (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، إسحاق بن جندب (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، عبد الکریم (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۸۷

وروی أیضا " حمید بن زیاد، عنه، عن صالح بن خالد المحاملی، کتاب رفاعة بن موسی، کما فیه ص ۱۱۹، وکتاب زیاد بن غیاث، کما فیه ص ۱۲۲.

وروی حمید عنه کتاب عبد الله بن جبلة، کما فی ص ۱۵۰، وکتاب عبد الله بن بکیر، کما فی ص ۱۵۴. وفی الفهرست: روی حمید عنه کتاب مفضل بن عمر.

أقول: کلمة الفرار فی النجاشی ص ۱۲۲، والأظهر القزاز بالقاف والزاء.

۸۴۴ - أحمد بن الحسن بن علی بن عبد الله المقری صاحب الکسائی: لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی کتابه دلائل الإمامة ص ۳ عن إسحاق بن محمد بن علی بن أحمد، عنه، عن محمد بن إسماعیل بن إبراهیم بن موسی الکاظم (علیه السلام).

۸۴۵ - أحمد بن الحسن بن علی بن عبد ربه القطان أبو علی الرازی وأبو سعید: من مشائخ الصدوق. روی عنه فی کتبه منها فی المعانی باب ۳۴، العیون ج ۱ باب ۶ ص ۴۸ ح ۹ وغیر ذلک، کثیر، قالوا فی حقه:

هو شیخ کبیر لأصحاب الحدیث.

وفی کمال لدین: أحمد بن محمد بن الحسن القطان المعروف بأبی علی بن عبد ربه (عبدویه) الرازی، وهو شیخ کبیر لأصحاب الحدیث.

وعن الأمالی: أحمد بن الحسن القطان المعروف بأبی علی بن عبد ربه المعتدل. وفی الأمالی مجلس ۸۳ ص ۳۳۸ وصفه بالعدل وأنه شیخ لأهل الحدیث.

وفی العیون ج ۱ باب ۶ ص ۴۸ ح ۱۰: حدثنا أبو علی أحمد بن أبی الحسن بن علی بن عبدویه القطان، والکل واحد، جملة من روایاته فی الخصال ج ۲ باب الاثنی عشر ص ۴۶۶ - ۴۷۲، وکمال الدین ج ۱ باب ۲۴ ص ۲۷۲، وکتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۳۷ - ۱۳۹.

(۲۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، الحسن بن علی بن عبد الله (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، أحمد بن الحسن بن علی (۱)، إسحاق بن محمد بن علی (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، رفاعة بن موسی (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، حمید بن زیاد (۱)، صالح بن خالد (۱)، الحسن بن علی (۱)

صفحه ۲۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۸۸

وفی الأمالی مجلس ۲۸ ص ۸۲ حدثنا أحمد بن الحسین المعروف بأبی علی بن عبدویه ... إلی آخره، والظاهر أن الحسین مصحف الحسن کما فی سائر الموارد، ویستفاد من روایاته کونه إمامیا، " ولم أجد وجها " لتوهم کونه عامیا " من کلام الصدوق فی کمال الدین فی الرد علی الزیدیة ص ۲۷ فی إثبات أن الأئمة (علیهم السلام) اثنی عشر، وقد نقل مخالفونا من أصحاب الحدیث نقلا" مستفیضا " من حدیث عبد الله بن مسعود، ما حدثنا به أحمد بن الحسن القطان المعروف بأبی علی بن عبد ربه الرازی، وهو شیخ کبیر لأصحاب الحدیث، قال: حدثنا محمد بن یحیی بن خلف بن یزید ... إلی آخره، فإنه من الممکن أن یکونا شیخین له فی طریق إجازة

نقل أحادیث العامة من کتبهم فیما ینفع للخاصة.

۸۴۶ – أحمد بن الحسن بن علی بن فضال: من أصحاب الهادی والعسکری (صلوات الله علیهما)، کما قاله الشیخ فی رجاله، وهو منسوب إلی جده، والتفصیل کما فی رجال النجاشی وجامع الرواة: أحمد بن الحسن بن علی بن محمد بن فضال بن عمر بن أیمن، ومثله العلامة فی الخلاصة إلا أنه زاد بین محمد وفضال علیا."

وبالجملة کان فطحیا " ثقة فی الحدیث، قاله النجاشی والفهرست والخلاصة وغیرهم، ولا خلاف فیه، والمجلسی عده موثقا،" والأظهر أنه موثق کالصحیح، یعمل برواباته لما ورد الأمر من مولانا العسکری (صلوات الله علیه) بعد أن سئل عن کتب بنی فضال: خذوا بما رووا وذروا ما رأوا ... الخبر. ومات أحمد بن الحسن هذا سنة ۲۶۰ وهو راوی کتاب عمار بن موسی، رواه عنه المشایخ الثلاثة، وعمل به الأصحاب فی الفقه، وأبوه وابنه الحسین وأخوه محمد وعلی یأتون إن شاء الله تعالی.

وقد ینسب إلی جده فضال فیقال: أحمد بن الحسن بن فضال، جد ج ۴۰ ص ۱۳۱ وغیره، وکمبا ج ۹ ص ۴۵۷.

۸۴۷ – أحمد بن الحسن بن علی بن النعمان: روی الحدیث کما قاله

(۲۸۸)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب جامع الرواة (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أحمد بن الحسن بن علی بن النعمان (۱)، أحمد بن الحسن بن علی بن فضال (۱)، أحمد بن الحسن بن فضال (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، عمار بن موسی (۱)، محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)

صفحه ۲۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۸۹

النجاشی ص ۱۹۵ فی ترجمة جده.

۸۴۸ – أحمد بن الحسن بن غزوان أبو عمرو: لم یذکروه. روی الصدوق فی التوحید باب ۱ ص ۲۶ ح ۲۵ عن أحمد بن محمد بن أحمد بن غالب، عنه، عن إبراهیم بن أحمد، ومثله فی نسخة أخری.

۸۴۹ – أحمد بن الحسن بن الفضل بن الربیع أبو العباس مولی بنی هاشم: لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عن موسی بن أحمد بن عبید الله بن یحیی بن خاقان، عنه، عن عثمان بن أبی شیبة، فضائل مولانا أمیر المؤمنین والأئمة (صلوات الله علیهم). کمبا ج ۹ ص ۱۴۶، وجد ج ۳۶ ص ۳۱۰، ومثله فی کفایة الأثر فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر (علیهم السلام) باب ۸ ص ۷۵.

۸۵۰ – أحمد بن الحسن بن القاسم الکوفی أبو الحسن: روی محمد بن الأشعث عنه. إیضاح القاضی نعمان ص ۸۴.

۸۵۱ – أحمد بن الحسن القزاز البصری: له کتاب الصفة فی مذهب الواقفة، رواه حمید بن زیاد. النجاشی ص ۵۷.

وروی محمد بن أحمد بن ثابت، عنه مع الحسن بن محمد بن سماعة، عن صالح بن خالد، کما فی تفسیر القمی سورة الواقعة، کمبا ج ۱۴ ص ۱۶۸، وجد ج ۵۸ ص ۳۱۳.

وروی حمید بن زیاد، عن أحمد بن الحسین القزاز البصری، عن صالح بن خالد المحاملی، عن ثابت بن شریح، کتاب زیاد بن أبی غیاث، کما فی الفهرست ص ۹۹.

أقول: الصحیح أحمد بن الحسن وزیاد بن غیاث کما فی رجال النجاشی، وتقدم مع اسم جده علی فهو متحد مع ابن الحسن بن علی المذکور.

۸۵۲ – أحمد بن الحسن القطان: هو ابن الحسن بن علی المذکور.

(۲۸۹)

مفاتیح البحث: کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، أحمد بن الحسین القزاز (۱)، زیاد بن أبی غیاث (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، عثمان بن أبی شیبة (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سورة الواقعة (۱)، الحسن بن القاسم (۱)، الفضل بن الربیع (۱)، ثابت بن شریح (۱)، حمید بن زیاد (۲)، محمد بن الأشعث (۱)، أحمد بن الحسن (۴)، صالح بن خالد (۲)، الحسن بن علی (۲)، الحسن بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۹۰

۸۵۳ - أحمد بن الحسن الماردانی: غلب علی أهل الری فی سنة ۲۷۵، وأظهر فیهم التشیع وأکرم أهله وقربهم، فتقرب إلیه الناس بتصنیف الکتب فی فضائل أهل البیت واستمر إلی الآن.

۸۵۴ - أحمد بن الحسن بن مروان بن سلیمان الصباحی: لم یذکروه.

وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۹۷ عن أبی المفضل، عنه، عن أحمد بن عبد الله بن یزید.

۸۵۵ - أحمد بن الحسن بن المختار أبو جعفر الأصبهانی: لم یذکروه.

روی عنه القاضی أبو بکر الجعابی.

۸۵۶ - أحمد بن الحسن المیثمی: هو ابن الحسن بن إسماعیل المذکور.

۸۵۷ - أحمد بن الحسن بن مطهر بن محمد بن أحمد بن عبد الله بن محمد بن محمد، ینتهی نسبه إلی علی بن أبی طالب، المعروف بالجرموزی:

أدیب شاعر توفی سنة ۱۱۱۵.

من آثاره قلائد الجواهر فی أبناء بنی المطهر.

۸۵۸ - أحمد بن الحسن النخاس: لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الإقبال ص ۳ عن حمید بن زیاد، عنه، عن زکریا المؤمن، حدیث فضل شهر رمضان.

۸۵۹ - أحمد بن الحسن النیسابوری: لم یذکروه. روی الطب ص ۱۳۲ عنه، عن النضر بن سوید، ونقله فی کمبا ج ۲۳ ص ۶۸، وجد ج ۱۰۳ ص ۲۹۲.

۸۶۰ - أحمد بن الحسن بن هارون بن سلیمان الصباحی: لم یذکروه.

وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۱۰۴ عن أبی المفضل، عنه، عن یحیی بن السری الضریر، حدیث تفسیر قوله تعالی: (ولقد کرمنا بنی آدم) (۱۷ / ۷۰).

(۲۹۰)

مفاتیح البحث: شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن الحسن المیثمی (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، أبو بکر الجعابی (۱)، الحسن بن إسماعیل (۱)، الحسن بن المختار (۱)، الحسن بن هارون (۱)، حمید بن زیاد (۱)، زکریا المؤمن (۱)، أحمد بن الحسن (۵)، نضر بن سوید (۱)، محمد بن محمد (۱)، الغلّ (۱)

صفحه ۲۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۹۱

أمالی الطوسی: عن جماعة، عن أبی المفضل، عن أحمد بن الحسن بن هارون وغیره، روایة الفضائل. کمبا ج ۹ ص ۴۷۲، وجد ج ۴۰ ص ۲۰۱.

أقول: ولعل اسم جده هارون مصحف مروان فیتحد مع السابق.

۸۶۱ – أحمد بن الحسن بن هرثمة: لم یذکروه. وکان عند ابن عقدة یکتب عنه، کما فی رجال بحر العلوم.

۸۶۲ – أحمد بن الحسین بن أبی سعید القرشی: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مجلس ۱۲ عن عبد الله بن یحیی القطان، عنه، عن أبیه، عن الحسین بن مخارق.

۸۶۳ – أحمد بن الحسین بن أحمد بن عبید الضبی أبو نصر المروانی النیسابوری: ناصبی، روی الصدوق عنه، عن أبیه، عن جده. کمبا ج ۱۲ ص ۳۶ و ۹۵، وجد ج ۴۹ ص ۱۲۶ و ۳۲۷، وفی العیون ج ۲ ص ۲۷۹، والمعانی ص ۵۶.

وفی العیون ج ۲ ص ۱۳۵ عنه، عن محمد بن عبید الله بن بابویه...

إلی آخره.

وفیه ص ۱۳۷ عنه، عن أبیه، عن جده، عن أبیه، عن الرضا (علیه السلام).

وفی التوحید عنه، عن محمد بن سلیمان.

وقال الصدوق: وما لقیت أنصب منه، وبلغ من نصبه أنه یقول: اللهم صل علی محمد فردا، " وامتنع عن الصلاة علی آله، انتهی.

ومثل الجملة الأولی فی العلل ج ۱ باب ۱۱۶ ص ۱۳۴ ح ۱.

۸۶۴ – أحمد بن الحسین بن أحمد الخزاعی النیسابوری: نزیل الری، أبو بکر، شیخ ثقة تقی مؤلف جلیل نبیل، قرأ علی السیدین المرتضی والرضی والشیخ الطوسی، له کتب شریفة، کما فی فهرست منتجب الدین

(۲۹۱)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب فهرست منتجب الدین لمنتجب الدین بن بابویه (۱)، محمد بن عبید الله بن بابویه (۱)، أحمد بن الحسین بن أحمد (۲)، الحسین بن أبی سعید (۱)، عبد الله بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن هارون (۱)، الحسین بن مخارق (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۹۲

وغیره، وهو جد والد أبی الفتوح المفسر، وابنه الجلیل عبد الرحمن بن أحمد.

۸۶۵ – أحمد بن الحسین بن أحمد بن محمد بن دعوی دار القمی القاضی: صالح ثقة حافظ الأحادیث، روی عنه المفید عبد الرحمن النیسابوری الفهرست للشیخ منتجب الدین.

۸۶۶ – أحمد بن الحسین بن أسامة البصری أبو الحسین: لم یذکروه.

وهو من مشایخ الشیخ المفید رحمه الله کما فی أول التهذیب، وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۱۳ عن المفید، عنه، عن عبید الله بن محمد الواسطی، عن محمد بن یحیی ... إلی آخره.

ومثل ذلک فی أمالی المفید ص ۱۲۷ عنه، عن عبید الله بن محمد الواسطی، عن محمد بن یحیی ... إلی آخره.

وبهذا الإسناد له روایات، کما فی کمبا ج ۶ ص ۴۰۱، وج ۲۰ ص ۳۲، وکتاب الأخلاق ص ۲۱۷، وکتاب العشرة ص ۱۵۰، وجد ج ۱۸ ص ۴۱۷، وج ۹۶ ص ۱۲۲، وج ۷۱ ص ۴۱۹، وج ۷۵ ص ۱۱۹.

۸۶۷ – أحمد بن الحسين بن أسباط أبو ذر: له كتاب الصلاة، تقدم بعنوان أحمد بن الحسن بن أسباط، لكن له فى كتاب إيضاح القاضى نعمان روايات وفيه المعين منها ص ۱ و ۳ و ۲۲ و ۲۳ و ۳۳ وفيه روايته عن الصادق (عليه السلام) وكذا ص ۷۲ و ۹۵ و ۱۰۱ و ۱۰۲ و ۲۳۰ و ۲۳۶ و ۲۴۳ و ۲۴۹.

۸۶۸ – أحمد بن الحسين بن إسحاق بن شعبة الحافظ أبو على: لم يذكروه. روى النجاشى ص ۲۴۵ عن أحمد بن على بن نوح، عنه، جميع كتب محمد بن زكريا بن دينار.

۸۶۹ – أحمد بن الحسين الأنبارى: لم يذكروه. وقع فى طريق الطبرى فى بشارة المصطفى عن أبى المفضل الشيبانى، عنه، كما فى كمبا

(۲۹۲)

مفاتيح البحث: كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الكوفى (۱)، أحمد بن الحسين بن أسباط (۱)، أحمد بن الحسين بن أحمد (۱)، محمد بن زكريا بن دينار (۱)، الشيخ المفيد (قدس سره) (۱)، عبيد الله بن محمد (۲)، الحسين بن إسحاق (۱)، الحسن بن أسباط (۱)، أحمد بن الحسين (۲)، محمد بن يحيى (۲)، أحمد بن على (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۰۱

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۲۹۳

ج ۹ ص ۴۰۸، وجد ج ۳۹ ص ۲۷۹.

۸۷۰ – أحمد بن الحسين بن بكر: لم يذكروه. روى حميد بن زياد، عنه، عن الحسن بن على بن فضال، حديث الصادق (صلوات الله عليه) فى تفسير قوله تعالى: (لم نجعل له من قبل سميا) (" ۱۹ / ۷). مدينة المعاجز ص ۲۳۸، وحلية الأبرار ج ۱ ص ۵۵۵.

۸۷۱ – أحمد بن الحسين البيهقى: له كتاب دلائل النبوة، كمبا ج ۶ ص ۲۸۹، وجد ج ۱۷ ص ۳۸۷. وله روايات فى الغارات، وابنه إسماعيل يأتى.

۸۷۲ – أحمد بن الحسين بن الحسن بن على الحاكم أبو حامد: من مشايخ الصدوق، روى عنه، عن عبد المؤمن بن خلف. المعانى ص ۱۲۱ باب معنى قول أمير المؤمنين (عليه السلام) أنا زيد بن عبد مناف ... إلى آخره. وقد ينسب إلى جده على فيقال: أحمد بن الحسين بن على، كما سيأتى.

۸۷۳ – أحمد بن الحسين بن حفص الخثعمى: لم يذكروه. وله كتاب القضايا كما فى المعالم لابن شهرآشوب.

وروى فى كتابه القضاء عنه مع محمد بن سلام، كلاهما عن عباد بن يعقوب، كما فى إيضاح القاضى نعمان ص ۱۴۳ و ۱۹۰.

۸۷۴ – أحمد بن الحسين بن داود بن القاسم بن عبيد الله بن طاهر بن يحيى ابن الحسن بن جعفر بن عبيد الله بن الحسين الأصغر ابن الإمام السجاد (عليه السلام): له تقدم ورئاسة، وأبوه وأجداده يأتون.

۸۷۵ – أحمد بن الحسين بن رجاء الصيداوى أبو الحسين: لم يذكروه. روى زيارة أئمة البقيع (عليهم السلام). كمبا ج ۲۲ ص ۳۱، وجد ج ۱۰۰ ص ۲۱۱. ورواه فى المستدرك ج ۲ ص ۲۲۳ عن كتاب مجموع الدعوات لهارون بن موسى التلعكبرى، عنه، هذه الزيارة. ولعله

(۲۹۳)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الغارات لإبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، مقبرة بقيع الغرقد (۱)، أحمد بن الحسين بن حفص الخثعمى (۱)، أحمد بن الحسين بن الحسن (۱)، أحمد بن الحسين بن على (۱)، عبيد الله بن الحسين (۱)، الحسن

بن علی بن فضال (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن القاسم (۱)، هارون بن موسی (۱)، أحمد بن الحسین (۴)، حمید بن زیاد (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، محمد بن سلام (۱)، عبد المؤمن (۱)، الطهارة (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۳۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۹۴

لذلک عد من أهل الصلاح فی الغیبة الصغری.

۸۷۶ - أحمد بن الحسین بن سعید بن حماد بن سعید بن مهران، مولی علی بن الحسین (صلوات الله علیه)، أبو جعفر الأهوازی، الملقب دندان: روی عن جمیع شیوخ أبیه إلا حماد بن عیسی فیما زعم أصحابنا القمیون وضعفوه وقالوا: هو غال وحدیثه یعرف وینکر، له کتاب الاحتجاج قاله النجاشی والشیخ، قالا: وله کتاب الأنبیاء وکتاب المثالب، مات بقم.

وروی الصفار، عنه، عن محمد بن جمهور، کما فی کمال الدین ج ۱ باب ۲۵ ح ۲.

وروی الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۵۸ ص ۶۷۳ ح ۲۵ عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن محمد بن جمهور حدیث جابر عن الباقر (علیه السلام) قال: کأنی بأصحاب القائم (علیه السلام) وقد أحاطوا بما بین الخافقین، فلیس من شئ إلا وهو مطیع لهم حتی سباع الأرض. وسباع الطیر یطلب رضاهم فی کل شئ ... الخبر.

الخصال ج ۲ ص ۴۱۴ ح ۴ باب التسعة: أبوه، عن سعد، عنه، الحدیث العلوی (علیه السلام): والله لقد أعطانی الله تبارک وتعالی تسعة أشیاء لم یعطیها أحدا " قبلی ما خلا النبی (صلی الله علیه وآله): لقد فتحت لی السبل، وعلمت الأنساب، وأجری لی السحاب، وعلمت المنایا والبلایا وفصل الخطاب، ولقد نظرت فی الملکوت بإذن ربی فما غاب عنی ما کان قبلی، وما یأتی بعدی، وأن بولایتی أکمل الله لهذه الأمة دینهم ... الخبر.

جد ج ۳۹ ص ۳۳۶، وکمبا ج ۹ ص ۴۲۲.

وبمثل هذه الروایة منه عن جابر وما قبله نسبوه إلی الغلو کما نسبوا جابر.

ونقل لعلامة الخوئی عن ابن الغضائری أنه قال: قال القمیون: کان غالیا، " وحدیثه فیما رأیته سالم، والله أعلم. انتهی.

وروی ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۹۱ ص ۲۷۵ ح ۳ عن

(۲۹۴)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام المهدی عجل الله فرجه (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإحتجاج للطبرسی (۱)، الغیبة الصغری (۱)، أحمد بن الحسین بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن الغضائری (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، حماد بن عیسی (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن جمهور (۲)، الموت (۱)

صفحه ۳۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۹۵

أبیه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن أبیه، حدیث فضل طین قبر الحسین (علیه السلام)، وأنه الشفاء من کل داء، وهو الدواء الأکبر.

۸۷۷ - أحمد بن الحسین بن سعید بن عثمان القرشی: هو ابن الحسن بن سعید المذکور.

۸۷۸ - أحمد بن الحسین السکری: لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل فی روایة تعقیب صلاة الظهر عن محمد بن جمهور العمی، عنه، عن عباد بن محمد المدائنی، عن أبی عبد الله (علیه السلام)، ونقله فی کتاب الصلاة ص ۴۳۵، وجد ج ۸۶ ص

۶۲.

۸۷۹ – أحمد بن الحسین بن الصقر: روی سعد – یعنی ابن عبد الله – عنه، عن الحسن بن الحسین اللؤلؤی. التهذیب ج ۴ ص ۶۳ ح ۱۷۲، وکما عن ثواب الأعمال. وتقدم فی أحمد بن الحسن ما یتعلق به.

۸۸۰ – أحمد بن الحسین بن عبد الکریم الأودی: روی الشیخ فی التهذیب ج ۱ ص ۱۲۲ ح ۳۲۳ عن ابن عقدة أحمد بن محمد بن سعید، عنه، عن الحسن بن محبوب.

ورواها بسند آخر عن علی بن الحسن بن فضال، عن أحمد بن الحسین بن عبد الملک الأودی، کما فی الاستبصار ج ۱ ح ۳۴۷ ص ۱۰۶.

والصحیح ما فی الاستبصار واتحاده مع أحمد بن الحسن بن عبد الملک أو عبد الکریم المذکور.

۸۸۱ – أحمد بن الحسین بن عبد الملک أبو جعفر الأزدی أو الأودی:

کوفی ثقة بالإتفاق، وله مصنف قد بوب کتاب المشیخة فجعله علی ترتیب أسماء الرجال.

۸۸۲ – أحمد بن الحسین بن عبد الملک: له روایات فی کمبا ج ۱۳ ص ۱۶۴ و ۱۷۷ و ۱۷۸ مکررا، " وجد ج ۵۲ ص ۲۳۷ و ۲۹۷ و ۲۹۸.

کما تقدم فی أحمد بن الحسن بن عبد الملک.

(۲۹۵)

مفاتیح البحث: أحمد بن الحسین بن عبد الکریم الأودی (۱)، الحسین بن عبد الملک الأودی (۱)، أحمد بن الحسین بن عبد الملک (۲)، أحمد بن الحسن بن عبد الملک (۲)، أحمد بن الحسین بن الصقر (۱)، الحسین بن سعید بن عثمان (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن سعید (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، جعفر الأزدی (۱)، محمد بن جمهور (۱)، عباد بن محمد (۱)، عبد الکریم (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۲)، الدواء، التداوی (۱)، التعقیب (۱)

صفحه ۳۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۹۶

والظاهر اتحاد الکل والحسن مصحف الحسین أو بالعکس.

۸۸۳ – أحمد بن الحسین بن عبد الله: روی ابن عقدة، عنه مع جماعة، عن الحسن بن محبوب، کما فی روایات النعمانی ص ۶۲ فی روایة مهمة شریفة.

وروی عن ذبیان بن حکیم، عن حماد بن زید. کمبا ج ۲۲ ص ۸۸، وجد ج ۱۰۰ ص ۳۹۵.

۸۸۴ – أحمد بن الحسین بن عبد الله بن محمد بن مهران الأزدی الأمی العروضی أبو العباس: لم یذکروه. وهو من مشایخ الصدوق روی عنه مترضیا " علیه، عن زید بن عبد الله البغدادی. کمبا ج ۱۳ ص ۱۱۶، وجد ج ۵۲ ص ۴۷. ورأیته فی الإکمال ج ۲ باب ۴۳ ص ۴۷۶.

وفی الإکمال ج ۲ باب ۴۲ ص ۴۳۳ ح ۱۶. عنه، عن أحمد بن الحسن بن إسحاق القمی، عن أبی محمد العسکری (علیه السلام)، کما تقدم فی أحمد. وله کتب ذکرها فی مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۷۷۹.

۸۸۵ – أحمد بن الحسین العدل الأنباری: لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن الفضل بن دکین. بشارة المصطفی ۸۶.

۸۸۶ – أحمد بن الحسین العلوی: لم یذکروه. روی تأویل الآیات نقلا " من کتاب محمد بن العباس بن ماهیار، عن جعفر بن محمد

بن مالک، عنه، عن محمد بن حاتم، حدیث تأویل قوله تعالی: (الذین یحملون العرش) بمحمد وعلی والحسن والحسین ونوح وإبراهیم وموسی وعیسی (صلوات الله علیهم). کمبا ج ۱۴ ص ۱۰۰، وجد ج ۵۸ ص ۳۵. غافر:

.۷

۸۸۷ – أحمد بن الحسین بن عبد الله الغضائری، المعروف هو وأبوه بابن الغضائری: ثقة لأنه من مشایخ النجاشی، کما قاله العلامة الخوئی.

معجم الرجال ج ۲ ص ۹۵.

وبالجملة أبوه ثقة بالإتفاق، وله کتاب الرجال المعروف بابن

(۲۹۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن الحسین بن عبد الله (۳)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، زید بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن الغضائری (۱)، الحسن بن إسحاق (۱)، الحسین العلوی (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، ذبیان بن حکیم (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الفضل بن دکین (۱)، محمد بن مهران (۱)، محمد بن حاتم (۱)، حماد بن زید (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۲۹۷

الغضائری. وأحمد هذا من المعاصرین للشیخ الطوسی والنجاشی، بل کان شریک النجاشی فی القراءة علی أبیه الحسین، قال النجاشی ص ۶۱ فی ترجمة أحمد بن الحسین الصیقل بعد عد کتبه، وأنه لا یعرف منها إلا النوادر: قرأته أنا وأحمد بن الحسین علی أبیه... إلی آخره.

وعن مجمع الرجال أنه یعنی أباه الحسین شیخ الشیخ والنجاشی.

أقول: لا تنافی بین أن یکون شیخهما فی کتب، وشریک أحدهما فی کتاب آخر.

وقال العلامة المجلسی بعد ذکر رجال ابن الغضائری ومؤلفه: وهو إن کان الحسین فهو من أجلة الثقات، وإن کان أحمد کما هو الظاهر فلا اعتمد علیه کثیرا، " وعلی أی حال فالاعتماد علی هذا الکتاب یوجب رد أکثر أخبار الکتب المشهورة. انتهی. کمبا ج ۱ ص ۱۶، وجد ج ۱ ص ۴۱.

۸۸۸ – أحمد بن الحسین بن علی: لم یذکروه. روی الشیخ فی التهذیب ج ۱ ص ۴۲۰ الرقم ۱۳۳۰ باب تطهیر البدن والثیاب من النجاسات عن محمد بن أحمد بن یحیی، عنه، عن عمرو بن سعید، عن مصدق بن صدقة، عن عمار الساباطی وکذا عن الطبعة القدیمة.

لکن فی الکافی ج ۳ ص ۵۸ باب الثوب یصیبه الدم روی هذه الروایة عن أحمد بن إدریس، عن محمد بن أحمد، عن أحمد بن الحسن بن علی، عن عمرو بن سعد ... إلی آخره.

وهذا هو الصحیح، وأحمد بن الحسن بن علی هو ابن الحسن بن علی بن فضال الواقع فی طریق الصدوق فی الفقیه ج ۴ ص ۴۲۲، والشیخ فی الفهرست ص ۱۴۳ والکلینی فی الکافی طریقهم إلی کتاب عمار بن موسی الساباطی، کما شرحناه مفصلا " فی کتابنا الأعلام الهادیة فی إعتبار الکتب الأربعة، وفیه تفصیل طرق المشایخ الثلاثة إلی أصحاب الأصول.

۸۸۹ – أحمد بن الحسین بن علی بن إبراهیم بن محمد بن الحنیفة: لم یذکروه. وهو إمامی ممدوح.

(۲۹۷)

مفاتیح البحث: کتاب رجال ابن الغضائری لأحمد بن الحسین الغضائری الواسطی البغدادی (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، العلامة المجلسی (۱)، الحسین بن علی بن إبراهیم (۱)، أحمد بن الحسین بن علی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، أحمد بن الحسن بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمار الساباطی (۱)، أحمد بن الحسین (۲)، أحمد بن إدریس (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن فضال (۱)، عمرو بن سعید (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عمرو بن سعد (۱)

صفحه ۳۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۹۸

۸۹۰ - أحمد بن الحسین بن علی أبو حامد الحاکم: لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۳۰۴ و ۳۰۵ عنه، عن محمد بن العباس ...إلی آخره، حدث الصدوق ببلخ. والظاهر سقوط اسم جده الحسن فیتحد مع ابن الحسین بن الحسن المذکور.

۸۹۱ - أحمد بن علی بن محمد بن عبد الله بن الحسین بن الحسن الأفطس بن علی الأصغر بن الإمام السجاد (صلوات الله علیه): لم یذکروه. وهو إمامی أدیب شاعر ممدوح.

۸۹۲ - أحمد بن الحسین بن علی بن عمر بن محمد بن الحسن بن شاذان ابن إبراهیم بن إسحاق بن علی بن إسحاق الحضرمی، المعروف بابن السکری، أبو منصور السکری: من مشایخ الطوسی، روی فی أمالیه ج ۱ ص ۳۱۳ - ۳۱۵ مکررا."

جملة من روایاته المفیدة حسنة فی جد ج ۳۹ ص ۳۰۱ و ۲۷۲، وج ۴۰ ص ۲۰۰، وج ۵ ص ۲۲۶، وج ۸ ص ۱۷۲، وکمبا ج ۹ ص ۴۱۴ و ۴۰۷ و ۴۷۲، وج ۳ ص ۶۰۲ و ۳۴۱. وغیر ذلک، توفی ۵ محرم سنة ۴۴۸ - ۴۵۰.

۸۹۳ - أحمد بن الحسین بن عمر بن یزید الصیقل الکوفی أبو جعفر:

ثقة بلا خلاف، روی عن مولانا الصادق والکاظم (صلوات الله علیهما)، وله کتب منها فی الإمامة، کما فی أول مدینة المعاجز وغیره، وروی عن عمه محمد بن عمر کما فی الکافی ج ۶ ص ۳۷۸ باب الأشنان.

ونقل السید فی محکی اللهوف عن کتاب أصله.

۸۹۴ - أحمد بن الحسین بن عمرون: لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۲۷۵ عن القاسم بن محمد بن أحمد بن عبدویه، عنه، عن إبراهیم بن أحمد بن نعیس البغدادی.

۸۹۵ - أحمد بن الحسین بن القاسم بن إسماعیل الحسین المیثمی:

(۲۹۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن الحسین بن عمر بن یزید الصیقل (۱)، کتاب اللهوف فی قتلی الطفوف (۱)، محمد بن عبد الله بن الحسین (۱)، أحمد بن الحسین بن علی (۲)، القاسم بن محمد بن أحمد (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، الحسین بن القاسم (۱)، عمر بن محمد بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الحسین بن الحسن (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، علی بن إسحاق (۱)، محمد بن العباس (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن عمر (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۳۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۲۹۹

لم یذکروه. وأبوه وأجداده یأتون إن شاء الله.

۸۹۶ - أحمد بن الحسین القاضی: وقع فی طریق الغارات ص ۷۱۳.

۸۹۷ – أحمد بن الحسين القزاز: لم يذكروه. تقدم فى أحمد بن الحسن.

۸۹۸ – أحمد بن الحسين القطان: من مشايخ الصدوق، هو ابن الحسن المذكور.

۸۹۹ – أحمد بن الحسين كاتب أبى الفياض: لم يذكروه. روى الصدوق فى العيون باب ۴۳ بإسناده عن إبراهيم بن أحمد الكاتب، عنه، عن أبيه، عن الرضا (عليه السلام).

۹۰۰ – أحمد بن الحسين بن محمد بن عيسى بن أحمد بن عيسى بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمير المؤمنين (صلوات الله عليه)، أبو سليمان الشيرازى: لم يذكروه. أبوه وأجداده يأتون.

۹۰۱ – أحمد بن الحسين بن محمد المعروف بابن متويه: لم يذكروه.

وهو مترجم صحف إدريس النبى (عليه السلام) من السريانية إلى العربية، وقد ذكرها بتمامها فى كتاب الدعاء ص ۳۱۷، وجد ج ۹۵ ص ۴۵۳.

۹۰۲ – أحمد بن الحسين بن مروان الضبى أبو نصر: لم يذكروه. وقع فى طريق بشارة المصطفى ص ۱۵۶ عنه، عن موسى بن العباس الجوانى، الحديث النبوى (صلى الله عليه وآله): أوصى من آمن بى وصدقنى بولاية على بن أبى طالب (عليه السلام)، ومن تولاه فقد تولانى ومن تولانى فقد تولى الله، ومن أحبه فقد أحبنى ومن أحبنى فقد أحب الله، ومن أبغضه فقد أبغضنى ومن أبغضنى فقد أبغض الله عز وجل. ونقله جد ج ۳۹ ص ۲۸۱، وكمبا ج ۹ ص ۴۰۹.

۹۰۳ – أحمد بن الحسين المروانى أبو نصر: لم يذكروه. روى الصدوق عنه، عن محمد بن سليمان كما فى التوحيد باب تفسير (قل هو الله أحد).

(۲۹۹)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الغارات لإبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، أحمد بن الحسين القزاز (۱)، أحمد بن الحسين القطان (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، أحمد بن الحسين بن محمد (۲)، إبراهيم بن أحمد (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، أحمد بن الحسين (۴)، أحمد بن عيسى (۱)، محمد بن سليمان (۱)، البغض (۲)

صفحه ۳۰۸

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۳۰۰

۹۰۴ – أحمد بن الحسين المعروف بابن أبى القاسم: لم يذكروه.

روى الطبرى فى دلائل الإمامة ص ۱۲۵ مكررا " عن محمد بن هارون بن موسى، عن أبيه، عن محمد بن همام، عنه، عن أبيه، روايات تفيد حسنه وكماله فراجع إليه وإلى ص ۱۲۶ و ۱۲۸ و ۱۲۹ و ۱۴۲ و ۱۹۲ و ۱۹۵ مكررا " و ۳۲۰ وغير ذلك.

ومدينة المعاجز ص ۲۴۰ و ۳۸۶ و ۳۹۵ مكررا " و ۳۹۶ و ۴۸۸ و ۴۹۸ و ۴۹۳، وكمبا ج ۱۴ ص ۶۳۳ و ۷۴۹ مكررا، " وجد ج ۶۳ ص ۲۷۵، وج ۶۵ ص ۷۳. وغير ذلك.

۹۰۵ – أحمد بن الحسين بن المفلس: تأتى روايته فى أحمد بن محمد بن على الزهرى. روى عنه حميد كتاب زكريا بن محمد المؤمن وغيره من الأصول. ۹۰۶ – أحمد بن الحسين الميثمى: لم يذكروه. واقفى كما عن الصدوق، وفيه إشكال لا بد من التحقيق فهو أحمد بن الحسن الميثمى المذكور.

وروى حميد بن زياد، عن الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن على بن منصور، كما فى غيبة النعمانى ص ۱۰۸.

ولعله أحمد بن الحسن الميثمى المذكور، أو أحمد بن الحسين بن القاسم المذكور.

۹۰۷ – أحمد بن الحسین النیسابوری: لم یذکروه. روی الصدوق عنه وقال: ما لقیت أنصب منه، کما فی کمبا ج ۹ ص ۸، وجد ج ۳۵ ص ۳۳، وهو أحمد بن الحسین بن أحمد بن عبید المذکور.

۹۰۸ – أحمد بن الحسین بن هارون بن الحسین بن محمد بن هارون بن محمد بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی (علیه السلام): لم یذکروه. وهو من أئمة الزیدیة، ولد سنة ۳۳۳، ومات ۴۲۱، وتوفی أخوه

(۳۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، أحمد بن الحسین المیثمی (۱)، أحمد بن الحسین بن أحمد (۱)، أحمد بن الحسن المیثمی (۲)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، الحسین بن هارون (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، القاسم بن الحسن (۱)، أحمد بن الحسین (۴)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن هارون (۲)، زکریا بن محمد (۱)، محمد بن تمام (۱)، علی بن منصور (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۳۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۰۱

یحیی سنة ۴۳۴ – ۴۱۱ ولهما مصنفات.

۹۰۹ – أحمد بن الحسین بن یوسف: لم یذکروه. وقد روی الصدوق عنه، عن علی بن محمد بن عنبسة، کما فی کتاب العشرة ص ۱۵۷، وجد ج ۷۵ ص ۱۴۷.

ویأتی إن شاء الله فی ابنه محمد ما یتعلق به.

۹۱۰ – أحمد بن حفص البزاز الکوفی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۶۸ عن محمد بن جمهور العمی، عنه، عن أبیه ... إلی آخره.

۹۱۱ – أحمد بن حفص الخثعمی أبو جعفر: روی عن عباد بن یعقوب، کما فی إیضاح القاضی نعمان ص ۱۸۹.

۹۱۲ – أحمد بن الحفص الهروی أبو معشر: لم یذکروه. وقد روی محمد بن عبد الرحیم، عنه الحدیث النبوی (صلی الله علیه وآله) فی فضل محبة الحسن والحسین (صلوات الله علیهما)، کما فی بشارة المصطفی ص ۵۲.

۹۱۳ – أحمد بن الحکم البراجمی: لم یذکروه. روی عنه أحمد بن إبراهیم العوفی، کما تقدم.

۹۱۴ – أحمد الحلبی: روی عن رجل، عن أبی عبد الله (علیه السلام)، روی عنه ابنه الحسین. الکافی ج ۴ ص ۴۳۴ کتاب الحج باب السعی بین الصفا والمروة.

۹۱۵ – أحمد بن حلیس الرازی: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۲۲ عن أحمد بن محمد بن أبی مسلم، عنه، عن القاسم بن الحکم، روایة شهر رمضان، ونقلها فی جد ج ۹۶ ص ۳۳۷، وکمبا ج ۲۰ ص ۸۶.

ولعله مصحف أحمد بن جلیس الرازی المذکور.

(۳۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن یوسف (۱)، أحمد الحلبی (۱)، محمد بن جمهور (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)

صفحه ۳۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۰۲

۹۱۶ – أحمـد بن حماد بن أحمـد الهمدانی: لم یذکروه. وقد روی ابن عقدة، عن عثمان بن سـعید، عنه، عن عمرو بن ثابت، عن أبیه، عن مولانا الباقر (صلوات الله علیه) مناقب فاطمة الزهراء (علیها السلام)، کما فی دلائل الطبری ص ۴۸.

وروی أحمد بن حماد الهمدانی، عن برید بن معاویة العجلی، کما عن أمالی الشیخ آخر ۱۵۹.

۹۱۷ – أحمـد بن حماد البصـری: لم یذکروه. روی عن معمر بن خلاد، عن الرضا (علیه السـلام) دواء " فیه منافع کثیرة مجرب للریاح والبواسیر، کمبا ج ۱۴ ص ۵۳۲، وجد ج ۶۲ ص ۲۰۱، والطب ص ۱۰۱.

۹۱۸ – أحمد بن حماد، الراوی عن أبی جعفر الباقر صـلوات الله وسلامه علیه): لم یذکروه. روی الطب عن محمد بن جعفر بن مهران، عنه، عن أبی جعفر الباقر (علیه السلام) وصف بخور مریم ومنافعه، کمبا ج ۱۴ ص ۵۲۳، وجد ج ۶۲ ص ۱۵۶.

۹۱۹ – أحمـد بن حماد بن زهیر القرشـی، لم یـذکروه. وقع فی طریق السـید فی روایة تعیین موضع رأس مولانا الحسـین (صـلوات الله وسلامه علیه). کمبا ج ۲۲ ص ۴۱، وجد ج ۱۰۰ ص ۲۴۹.

وفی التهذیب ج ۶ ص ۳۵ باب فضل الکوفة، عن محمد بن علی، عن عمه، عنه، عن یزید بن إسحاق شعر، ح ۷۲.

۹۲۰ – أحمد بن حماد المروزی أبو علی المحمودی: من أصحاب الجواد والعسکری (صلوات الله وسلامه علیهما).

روی الکشی فی ص ۳۴۶ من طبع القدیم عن محمد بن مسعود قال:

حـدثنی أبو علی المحمودی محمـد بن أحمـد بن حماد المروزی، قال: کتب أبو جعفر (صـلوات الله علیه) إلی أبی فی فصل من کتابه ...إلی آخره.

(۳۰۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۳)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أحمد بن حماد بن زهیر القرشی (۱)، أحمـد بن حماد المروزی (۲)، أبو علی المحمودی (۲)، یزید بن إسـحاق شعر (۱)، برید بن معاویة (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، أحمـد بن حماد (۴)، عثمان بن سـعید (۱)، محمد بن مسـعود (۱)، محمـد بن علی (۱)، محمـد بن جعفر (۱)، الصّلاة (۲)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۰۳

وقال المحمودی: قد کتب إلی الماضـی بعد وفاة أبی: قد مضی أبوک رضی الله عنه وعنک، وهو عندنا علی حالة محمودة، ولن تبعد من تلک الحال.

وفیه ص ۳۵۴ فی التوقیع المفصل الصادر عن أبی محمد العسـکری (علیه السلام) قوله: واقرأه (یعنی التوقیع) علی المحمودی عافاه الله فما أحمدنا له لطاعته ... إلی آخره.

وهذه الروایات تدل علی حسنه وکماله ووثاقته، ولا یقاومها ما یوهم الذم لعدم تمامیته من حیث السند والدلالة، کما لا یخفی علی من أمعن النظر فیها، فمن أراد التفصیل فعلیه بکتاب العلامة المامقانی والعلامة الخوئی. معجم الرجال ج ۲ ص ۱۰۰.

بقی هنا شـئ وهو أنه عـده الشـیخ فی رجاله فی باب أصـحاب الجواد (علیه السـلام) تارة من دون توصـیف (۹)، وأخری مع توصـیفه بالمروزی (۱۵)، وثالثة فی أصحاب أبی محمد العسکری (علیه السلام) (۸) قائلا:"

أحمد بن حماد المحمودی یکنی أبا علی. انتهی.

وقال العلامـة الخوئی: الظاهر أن فی کلامه الأخیر سـقطا " والصـحیح محمـد بن أحمـد بن حماد، فإن أحمـد بن حماد توفی فی حیاة

الجواد (علیه السلام)، فکیف یصح عده فی أصحاب العسکری (علیه السلام)، ویؤکد ذلک أن المحمودی المکنی أبا علی هو محمد بن أحمد بن حماد لا أحمد بن حماد. انتهی.

أقول: ظاهر کلام الشیخ کما تری أن الکنیة واللقب لأحمد کما ذکرنا فی أول العنوان، وهو ظاهر المجلسی فی الوجیزة، والشیخ الحر فی الفضائل، وبعض آخر.

وظاهر الکشی فی التوقیع الأول والثانی أنهما لابنه محمد، وکذا من الثالث حیث أمر أبو محمد (علیه السلام) بقراءة التوقیع المحمودی،

(۳۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، العلامة المجلسی (۱)، محمد بن أحمد بن حماد (۲)، أحمد بن حماد (۳)، الوفاة (۱)

صفحه ۳۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۰۴

وهو محمد لا أحمد المتوفی فی حیاة الجواد (علیه السلام)، کما هو مقتضی کتاب الماضی (علیه السلام) یعنی الهادی (علیه السلام).

واحتمال الاشتراک بینهما غیر بعید، فإنه إذا ذکر مضاف ومضاف إلیه وأتبع بوصف، فیمکن أن یکون الوصف للمضاف أو المضاف إلیه أو لکلیهما، فتدبر جیدا."

جملة من روایات أخیه محمد، عن أحمد بن حماد، فی الکافی ج ۱ ص ۲۲۶، وکامل الزیارة باب ۱۶ ص ۵۶ ح ۳، وکمبا ج ۵ ص ۳۵۹، وجد ج ۱۴ ص ۱۱۲، وج ۱۷ ص ۱۳۳.

۹۲۱ - أحمد بن حمدان: لم یذکروه. روی عبد الله بن حامد، عنه، عن عمرو بن محمد. کمبا ج ۶ ص ۲۹۳ و ۱۲۲، وجد ج ۱۷ ص ۴۰۴، وج ۱۶ ص ۱۰۰.

۹۲۲ - أحمد بن حمدان الهمدانی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۳۴۵ عن ابن عقید، عن یعقوب بن یوسف بن زیاد، عنه، عن مختار التمار، عن أبی حیان، عن أبیه، عن علی (صلوات الله علیه) قال: قال رسول الله (صلی الله علیه وآله):

من تولی علیا " فقد تولانی، ومن تولانی فقد تولی الله عز وجل. ونقله کمبا ج ۹ ص ۲۶۷، وجد ج ۳۸ ص ۳۱.

۹۲۳ - أحمد بن حمدان القزوینی: روی عنه ابن نوح وسمع منه سنة ۳۴۲، وکان یروی عن محمد بن جعفر الأسدی أبی الحسین، قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۶۲).

وقال النجاشی ص ۲۶۴: روی ابن نوح، عن الحسن بن داود، عنه جمیع کتب محمد بن جعفر بن محمد بن عون الأسدی.

۹۲۴ - أحمد بن حمزه بن بزیع: مع محمد بن إسماعیل بن بزیع، کانا فی عداد الوزراء، کما نقله الکشی عن حمدویه عن أشیاخه.

(۳۰۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن حمدان القزوینی (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، محمد بن جعفر بن محمد بن عون (۱)، أحمد بن حمزة بن بزیع (۱)، محمد بن جعفر الأسدی (۱)، عبد الله بن حامد (۱)، یعقوب بن یوسف (۱)، الحسن بن داود (۱)، أحمد بن حماد (۱)، عمرو بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۳۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۰۵

۹۲۵ - أحمد بن حمزه الحسینی العریضی الشریف أبو منصور: لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه ص ۲۱۴ عنه مترحما " علیه، عن أبی المفضل الشیبانی.

۹۲۶ - أحمد بن حمزه العدوی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ باب ما بعد الألف ص ۶۴۵ ح ۲۷ عن محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن أبان بن عثمان ... إلی آخره.

وروی الطب ص ۳۹ عن أحمد بن سلمة، عن محمد بن عیسی، عن حریز بن عبد الله السجستانی، عن أحمد بن حمزة، عن أبان بن عثمان...

إلی آخره.

۹۲۷ - أحمد بن حمزه بن عمران بن عبد الله القمی: معتمد، وأبوه وأجداده یأتون، وعمران هذا عم أحمد بن إسحاق المذکور. وله روایة فی الاختصاص ۶۹.

۹۲۸ - أحمد بن حمزه بن الیسع بن عبد الله القمی: من أصحاب الهادی (صلوات الله علیه)، ثقة ثقة بلا خلاف، وتقدم فی أحمد بن إسحاق تصریح التوقیع بوثاقته، وقد ینسب إلی جده، وأخوه أبو طاهر وآباؤه یأتون إن شاء الله تعالی، وروی أبوه عن الرضا (علیه السلام).

۹۲۹ - أحمد بن حمزه الأشعری: لم یذکروه. روی الصفار عن سعد بن عبد الله، عنه، عن یاسر الخادم، عن الرضا (علیه السلام). کمبا ج ۳ ص ۲۲۰، وج ۵ ص ۳۷۴، وجد ج ۱۴ ص ۱۷۱، وج ۷ ص ۱۰۴. واحتمال اتحاده مع أحد سابقیه قوی.

۹۳۰ - أحمد بن حمید الهاشمی أبو العباس: لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه عن جعفر بن محمد البجلی، عنه، عن الثمالی، روایة شریفة مهمة. کمبا ج ۶ ص ۴، وج ۱۴ ص ۴۷، وجد ج ۱۵ ص ۹، وج ۵۷ ص ۱۹۲.

(۳۰۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الیسع بن عبد الله القمی (۱)، عمران بن عبد الله القمی (۱)، حریز بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أبان بن عثمان (۲)، أحمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن حمزة (۶)، محمد بن عیسی (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الطهارة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۰۶

وکذا وقع فی طریق الصدوق عن هارون بن محمد، عنه، حدیث صلاة لیلة الفطر. کتاب الصلاة ص ۸۹۹، وجد ج ۹۱ ص ۱۳۰.

مناقب ابن شهرآشوب عنه روایة شریفة. جد ج ۳۶ ص ۱۰۴، کمبا ج ۹ ص ۱۰۲. وغیر ذلک مما فی الإکمال.

۹۳۱ - أحمد بن حمویه (حمدویه): من أصحاب مولانا السجاد (صلوات الله علیه)، قاله الشیخ رحمه الله.

۹۳۲ - أحمد بن حنبل: من علماء العامة، وأحد الأئمة الأربعة ومن أولاد ذی الثدیة الذی قتله أمیر المؤمنین (علیه السلام) یوم النهروان، وهذا سبب عداوته لمولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام). کمبا ج ۸ ص ۱۵۷ عن الکشی.

الکلمات الواهیة حول زیارة قبره فی الغدیر ط ۲ ج ۵ ص ۱۹۷ - ۲۰۰، والأکاذیب المختلفة فی مدحه. الغدیر ج ۱۱ ص ۱۳۷ - ۱۴۲ و ۱۵۷، مات سنة ۲۴۱ وله ۷۷ عام. جملة مما یتعلق به فی السفینة.

۹۳۳ - أحمد بن حیویة الجرجانی المذکر: روی الصدوق فی أمالیه مجلس ۱۲ ص ۲۹ بإسناده عن محمد بن إبراهیم المعاذی، عن إبراهیم بن بلال، حدیث فضل صیام شهر رمضان، ورواه فی ثواب الأعمال مثله. جد ج ۹۶ ص ۳۵۱، وکمبا ج ۲۰ ص ۹۰. وتقدم فی

إبراهیم.

۹۳۴ - أحمد بن خالد الخالدی أبو زید: لم یذکروه. ذکر الصدوق فی مشیخة الفقیه فی طریقه إلی ما کان عن حماد بن عمرو وأنس بن محمد، فی وصیة النبی (صلوات الله علیه وآله) لأمیر المؤمنین (علیه السلام)، عن محمد بن علی بن الشاه، عن أحمد بن محمد بن أحمد بن الحسین أبی حامد، عنه، عن محمد بن أحمد بن صالح التمیمی، عن أبیه، عن محمد بن حاتم القطان، عن حماد بن عمرو، عن جعفر بن محمد (صلوات الله علیهما).

(۳۰۶)

مفاتیح البحث: صلاة اللیل (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن أحمد بن صالح التمیمی (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن علی بن الشاه (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، ابن شهرآشوب (۱)، أحمد بن خالد (۱)، محمد بن حاتم (۱)، حماد بن عمرو (۲)، أحمد بن حنبل (۱)، أنس بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۲)، الزیارة (۱)، الوصیة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۳۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۰۷

وبهذا الإسناد فی الخصال ج ۱ باب الثلاثة ص ۱۷۰ ح ۲۲۴ عن حماد بن عمرو، عن جعفر بن محمد (علیهما السلام)، حدیث کلمات الرسول (صلی الله علیه وآله) لسلمان الفارسی، ومثله فی العلل ج ۲ باب ۲۸۹ ص ۵۱۴ ح ۳.

وبهذا الإسناد عن حماد بن عمرو، عنه (علیه السلام)، حدیث کلام الرسول (صلی الله علیه وآله) لأبی ذر، فی الخصال ج ۱ باب الثلاثة ص ۱۸۲ ح ۲۴۹.

وبهذا الإسناد عن حماد بن عمرو، عنه، أحادیث وصایا النبی (صلی الله علیه وآله) لأمیر المؤمنین (علیه السلام).

الخصال: ج ۱ ص ۲۰۶، ح ۲۶، باب الأربعة، وص ۲۴۵، ح ۱۰۳، باب الأربعة، وص ۲۶۳، ح ۱۴۳، باب الأربعة، وج ۲ ص ۳۴۲، ح ۵، باب السبعة.

وبهذا لإسناد عنه حدیث ما یحرم من الشاة. کمبا ج ۱۴ ص ۸۱۹، وجد ج ۶۶ ص ۳۳.

وبهذا الإسناد عنه، روایة أخری فی کمبا ج ۱۳ ص ۱۳۶، وجد ج ۵۲ ص ۱۲۵.

وبهذا الإسناد عن أنس بن محمد، عن أبیه، عنه (علیه السلام)، أحادیث وصیة الرسول (صلی الله علیه وآله) لأمیر المؤمنین (علیه السلام).

الخصال: ج ۱ ص ۸۴ ح ۱۲ باب الثلاثة، وص ۱۲۵ ح ۱۲۲ باب الثلاثة، وص ۱۹۶ ح ۲ باب الأربعة، وص ۱۹۷ ح ۴ باب الأربعة، وص ۲۳۰ ح ۷۲ باب الأربعة، وص ۲۳۹ ح ۸۶ باب الأربعة، وج ۲ ص ۳۴۵ ح ۱۳ باب السبعة. کمبا ج ۱۴ ص ۸۰۶ حدیث لا تذبح المرأة إلا عند الضرورة.

وجد ج ۶۵ ص ۳۱۱.

وبهذا الإسناد عنه، عن أبیه، عن الصادق (علیه السلام)، حدیث

(۳۰۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، حماد بن عمرو (۳)، أنس بن

محمد (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۳۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۰۸

وصیة النبی (صلی الله علیه وآله) لأبی ذر.. کمبا ج ۱۷ ص ۱۳، وجد ج ۷۷ ص ۴۵.

۹۳۵ - أحمد بن خالد الأشعری: لم یذکروه. وقد روی الطب ص ۴۹ عن أحمد بن المرزبان بن أحمد، عنه، عن عبد الله بن بکیر، عن الصادق (علیه السلام). کمبا ج ۱۴ ص ۵۰۹، وجد ج ۶۲ ص ۹۵.

ویأتی فی أحمد بن المبارک روایات لأحمد بن خالد.

۹۳۶ - أحمد بن خالد بن عمرو بن خالد: هو أحمد بن أبی الأخیل المذکور.

۹۳۷ - أحمد بن خانبه: منسوب إلی جده، وأبوه عبد ربه وسیأتی.

۹۳۸ - أحمد الخراسانی: روی عنه ابنه محمد. الکافی ج ۳ ص ۱۹۱ باب ۶۰ رواه عنه علی بن محمد، عن محمد بن أحمد الخراسانی، عن أبیه، عن أبی عبد الله (علیه السلام)، کما فیه باب ۸۸ ص ۲۴۰ و ۲۴۱.

۹۳۹ - أحمد بن خزرج بن سعد: لم یذکروه، روی الشیخ الجلیل الحسن بن محمد بن الحسن القمی فی کتابه تاریخ قم عنه، عن أخیه موسی بن الخزرج، عن الرضا (علیه السلام). کمبا ج ۱۴ ص ۳۳۹، وجد ج ۶۰ ص ۲۱۴.

۹۴۰ - أحمد بن الخشاب: هو أحمد بن إبراهیم بن أحمد المذکور.

۹۴۱ - أحمد بن الخشاب النحوی: لم یذکروه. وله کتاب أشعار الحسین (علیه السلام). کمبا ج ۱۷ ص ۱۴۹، وجد ج ۷۸ ص ۱۲۲.

۹۴۲ - أحمد بن الخضر بن أبی صالح الخجندی أبو العباس: نقل الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۴۵ ص ۵۰۹ فی التوقیعات ح ۳۹ عن عمار بن الحسین بن إسحاق الأسروشنی، عنه مترضیا " علیه، وخروج توقیع صاحب الزمان (علیه السلام) إلیه، ونقله کمبا ج ۱۳ ص ۹۲، وجد ج ۵۱

(۳۰۸)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن إبراهیم بن أحمد (۱)، الحسن بن محمد بن الحسن (۱)، الحسین بن إسحاق (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، أحمد الخراسانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن المبارک (۱)، موسی بن الخزرج (۱)، أحمد بن الخضر (۱)، أحمد بن خالد (۳)، عمرو بن خالد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الوصیة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۰۹

ص ۳۴۰. وبهذا الإسناد عنه، روایة شریفة تدل علی حسنه وکماله جد ج ۹۴ ص ۱۹۰، کتاب الدعاء ص ۱۲۰.

وقال المحدث النوری: إنه من مشایخ الصدوق یذکره مترضیا " علیه.

۹۴۳ - أحمد بن الخضیب: من أصحاب الهادی (علیه السلام) کما فی رجال الشیخ، وضبطه المامقانی بالخاء والضاد المعجمتین علی وزن شریف، ثم نقل عن الإرشاد وکشف الغمة والکافی روایة تدل علی ذمه وأنه ألح علی أبی الحسن (علیه السلام) فی الدار التی کان قد نزلها وطالبه بالانتقال منها وتسلیمها إلیه، فبعث إلیه أبو الحسن (علیه السلام) لأقعدن بک من الله مقعدا " لا تبقی لک معه

باقیة، فأخذه الله فی تلک الأیام.

أقول: رواه فی الکافی ج ۱ ص ۵۰۰ باب مولد أبی الحسن علی الهادی (علیه السلام) مثله بالمعجمتین، وکذلک فی الوافی فی خمسة مواضع، وکذا فی المرآة ج ۶ ص ۱۲۲ قال المجلسی: وأحمد بن الخضیب کان من قواد المتوکل، ولما قتل المتوکل وقعد المنتصر مکانه استوزره...

إلی آخره. وجد ج ۵۰ ص ۱۳۹ و ۱۴۱. إلا أن فیه بالصاد المهملة. وکمبا ج ۱۲ ص ۱۳۲.

وکذلک فی الإرشاد فی خمسة مواضع، وکذا فی کشف الغمة. کل ذلک بالمعجمتین، مات أحمد بن الخضیب سنة ۲۶۵.

وما فی تتمة المنتهی من ذکره فی الکتابة بالصاد المهملة اشتباه.

۹۴۴ - أحمد بن الخضیب النیسابوری: روی الطب ص ۱۳۱ عنه، عن النضر بن سوید، عن فضالة بن أیوب، حدیث الأوقات المکروهة للجماع، ونقله جد ج ۱۰۳ ص ۲۹۱ مثله فی ضبط اسم أبیه الخضیب بالمعجمتین. وکمبا ج ۲۳ ص ۶۸.

۹۴۵ - أحمد بن الخلیل النوفلی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عن محمد بن یونس القاضی، عنه، عن عثمان بن

(۳۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۲)، العلامة المجلسی (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الخضیب (۴)، أحمد بن الخلیل (۱)، محمد بن یونس (۱)، نضر بن سوید (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۱۰

سعید. کتاب العشرة ص ۴۹، وجد ج ۷۴ ص ۱۷۶.

ووقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۰۱ عن حمزة بن إسماعیل، عن أحمد بن الخلیل، عن یحیی بن عبد الحمید، ونقله فی جد ج ۳۹ ص ۲۰۷، وکمبا ج ۹ ص ۳۹۲. وتوفی ۳۱۰.

ووقع فی طریق الفقیه ابن المغازلی فی مناقبه ص ۳۱۷ عن محمد بن الحسین بن زیاد، عنه، عن محمد بن أبی محمود حدیث علی بن جعفر، عن أخیه موسی (علیه السلام)، فی تأویل آیة النور بهم (علیهم السلام)، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۱۵۹، وجد ج ۳۶ ص ۳۶۳.

۹۴۶ - أحمد بن الخلیل بن خالد بن حرب: لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۵۶ عن أحمد بن محمد بن الحسن الکرسی، عنه، عن محمد بن إسماعیل البخاری، فضائل الحسنین (علیهما السلام).

۹۴۷ - أحمد بن الخلیل القزوینی: عالم فاضل محقق، له حواش علی حاشیة العدة لأبیه.

۹۴۸ - أحمد بن داحرس (داخوش): له کتاب الدعوات، معالم العلماء لابن شهرآشوب.

۹۴۹ - أحمد بن داود البغدادی أبو عبد الرحمن: هو عبد الرحمن الشعیری، کذا قال الشیخ فی باب أصحاب الهادی (علیه السلام) فی باب النساء: کلثم الکرخیة، روی عنها عبد الرحمن الشعیری، وهو أبو عبد الرحمن أحمد بن داود البغدادی. انتهی.

۹۵۰ - أحمد بن داود بن سعید الفزاری أبو یحیی الجرجانی: کان عامیا " متقدما " فی علم الحدیث، رزقه الله تعالی هذا الأمر واستبصر، وله کتب وتصنیفات کثیرة فی فنون الاحتجاجات علی المخالفین ملامح تبلغ ستة عشر، ذکرها النجاشی والشیخ فی الفهرست.

(۳۱۰)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد

بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، إبن المغازلی (۱)، أحمد بن داود البغدادی (۲)، أبو یحیی الجرجانی (۱)، أحمد بن داود بن سعید (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، الحسین بن زیاد (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، أحمد بن الخلیل (۳)، ابن شهرآشوب (۱)، کلثم الکرخیة (۱)، علی بن جعفر (۱)، الحرب (۱)

صفحه ۳۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۱۱

والشیخ فی باب الکنی من أصحاب الإمام الهادی، عده من أصحاب الهادی (علیه السلام) قائلا: " أبو یحیی الجرجانی.

وقال فی باب لم یرو عنهم (علیهم السلام) (۱۰۷): أحمد بن داود بن سعید الفزاری أبو یحیی الجرجانی، کان عامیا " متقدما " فی علم الحدیث ثم استبصر، له کتب ذکرناها فی الفهرست. انتهی.

وفی المناقب لابن شهرآشوب، عد أصحاب مولانا الجواد (علیه السلام) منهم أبو یحیی الجرجانی کمبا ج ۱۲ ص ۱۲۵، وجد ج ۵۰ ص ۱۰۶.

۹۵۱ - أحمد بن داود بن علی بن الحسین القمی أبو الحسین: قال النجاشی ص ۶۹ بعد ذلک: أخو شیخنا الفقیه القمی، کان ثقة ثقة کثیر الحدیث، صحب أبا الحسن علی بن الحسین بن بابویه، وله کتاب نوادر.

انتهی. ونحوه کلام الشیخ وزاد علیه: کثیر الفوائد، أخبرنا الحسین بن عبید الله، عن أبی الحسن محمد بن أحمد بن داود، عن أبیه. انتهی. ولا خلاف فی وثاقته، وابنه محمد، وأخوه لأمه أحمد بن علی بن الحسن بن شاذان یأتیان.

وقال النجاشی ص ۱۳۷ فی ترجمة سلامة بن محمد بن إسماعیل: کان أحمد بن داود تزوج أخته یعنی سلامة وأخذها إلی قم فولدت له أبا الحسن محمد بن أحمد، ودخل به معه إلی بغداد ... إلی آخره. قال: وروی کتب سلامة محمد بن أحمد بن داود.

ویمکن أن یقال فی قول النجاشی: أخو شیخنا. الصواب: أبو شیخنا، کما یستفاد من ترجمة ولده محمد بن أحمد بن داود.

۹۵۲ - أحمد بن داود بن کثیر الرقی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن البرقی، عن أبیه، عنه، عن أبیه. کمبا ج ۲۰ ص ۱۲۴، وجد ج ۹۷ ص ۸۷. وأخوه محمد وأبوه یأتیان إن شاء الله تعالی.

(۳۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، علی بن الحسین بن بابویه (۱)، أبو یحیی الجرجانی (۳)، أحمد بن علی بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۳)، محمد بن إسماعیل (۱)، علی بن الحسین (۱)، أحمد بن داود (۳)، داود بن سعید (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، مدینة بغداد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۳۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۱۲

۹۵۳ - أحمد بن داود المزنی: لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن ج ۱ ص ۵۵ عن أبیه، عنه، عن هاشم الخلال، عن مولانا الصادق (صلوات الله علیه).

۹۵۴ - أحمد بن داود بن موسی المکی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۲۳۲ عن أبی المفضل، عن محمد بن إبراهیم بن توزون، عنه، عن زکریا بن یحیی الکسائی، عن نوح بن دراج، جد ج ۳۹ ص ۳۱۷، وکمبا ج ۹ ص ۴۱۸.

۹۵۵ - أحمد بن داود النحوی اللغوی الأدیب الفاضل أبو حنیفة الدینوری: کان متفننا " فی علوم کثیرة وثقة فیما یرویه معروفا" بالصدق، توفی فی حدود سنة ۲۹۰.

۹۵۶ – أحمد بن داود النعمانی: لم یذکروه. وله کتاب رفع الهموم والأحزان نقل منه السید ابن طاووس مترحما " علیه. کمبا ج ۱۶ ص ۶۹، وکتاب الدعاء ص ۲۲۷، ومستدرک الوسائل ج ۱ ص ۴۶۰ و ۳۷۷، وجد ج ۹۵ ص ۱۶۷، وج ۷۶ ص ۲۵۹.

۹۵۷ – أحمد بن درست: لم یذکروه. روی العلامة الکراجکی فی کنزه عنه، عن ابن عیسی ... إلی آخره، یعنی أحمد بن محمد بن عیسی.

جد ج ۳۶ ص ۱۲، وکمبا ج ۹ ص ۵۸.

۹۵۸ – أحمد بن دهقان: لم یذکروه. روی کتاب المسلسلات بإسناده عن عمر بن سعید بن یسار، عنه، عن خلف بن تمیم، حدیث المصافحة.

کتاب العشرة ص ۲۴۹، وجد ج ۷۶ ص ۲۲.

۹۵۹ – أحمد الدهان: له کتاب، لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۱ باب ۳۲ ص ۳۳۱ ح ۱۷ عن محمد بن مسعود العیاشی، عن أبی القاسم قال: کتبت من کتاب أحمد الدهان، عن القاسم بن حمزة، عن ابن أبی عمیر ... إلی آخره.

(۳۱۲)

مفاتیح البحث: السید إبن طاووس (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، القاسم بن حمزة (۱)، أحمد بن داود (۴)، سعید بن یسار (۱)، نوح بن دراج (۱)، محمد بن مسعود (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۱۳

۹۶۰ – أحمد بن دویل بن هارون: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی التهذیب ج ۳ ص ۱۰ ح ۳۱: أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن أبی ولاد الحناط، عن أبی عبد الله (علیه السلام ...) إلی آخره. ونقله فی الوسائل ج ۲ ص ۹۵۱، وغیره مثله، وکذا فی جمال الأسبوع ص ۳۶۸.

۹۶۱ – أحمد الدینوری السراج أبو العباس: لم یذکروه. وهو أحمد بن محمد الآتی من أصحاب مولانا العسکری (صلوات الله علیه)، وتشرف بألطاف الحجة المنتظر (علیه السلام) ائتمنه الشیعة علی ستة عشر ألف دینار مع أشیاء کثیرة فأدی الأمانة إلی من أمره الحجة (علیه السلام). کمبا ج ۱۳ ص ۷۹، وجد ج ۵۱ ص ۳۰۰.

۹۶۲ – أحمد بن ذکا أبو الفتوح، مولی علی بن محمد بن فرات: لم یذکروه. روی ابن نوح، عنه، عن أبی علی بن همام بن سهیل، التوقیع الشریف. کمبا ج ۱۳ ص ۱۰۲، وجد ج ۵۱ ص ۳۷۶.

۹۶۳ – أحمد بن ذکری (زکری خ ل): روی البرقی، عنه، عن محمد بن علی بن عیسی، کما فی الفهرست ص ۱۸۳.

۹۶۴ – أحمد بن راشد: لم یذکروه. روی الراوندی عنه معجزة الحجة المنتظر (صلوات الله علیه)، کما فی مدینة المعاجز ص ۶۱۷.

وروی القمی فی تفسیره سورة الحجرات عن عبید الله بن موسی، عنه، عن مروان بن مسلم، عن أبی عبد الله (علیه السلام)، ورواه فی تفسیر البرهان عنه مثله.

۹۶۵ – أحمد بن رباح (بالباء الموحدة): قال الشیخ فی الفهرست ص ۶۱: أحمد بن رباح له کتاب، رویناه بإسناد الأول عن حمید بن زیاد، عن عبید الله بن أحمد بن نهیک، عنه.

وفی باب من عرف بکنیته ص ۲۲۳: أبو الفرج السندی – اسمه عیسی – له کتاب أخبرنا به جماعة، عن التلعکبری، عن ابن همام، عن

(۳۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۳)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، أحمد بن دویل بن هارون (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، محمد بن علی بن عیسی (۱)، أبو الفرج السندی (۱)، سورة الحجرات (۱)، حمید بن زیاد (۱)، مروان بن مسلم (۱)، علی بن محمد (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)

صفحه ۳۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۱۴

حمید، عن القاسم بن إسماعیل، عن أحمد بن رباح، عنه، انتهی. وکذا فی الإقبال ص ۵۸۲ مثله، إلا أنه فی آخره هکذا: عن القاسم بن إسماعیل، عن أحمد بن ریاح، عن أبی الفرج أبان بن محمد المعروف بالسندی نقلناه من أصله. انتهی.

ولعله متحد مع أحمد بن ریاح الآتی إن شاء الله تعالی.

۹۶۶ - أحمد بن رباط: لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق (علیه السلام)، وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ الباب ۱۷ ص ۳۲۵ ح ۱ عن الحسین بن الولید، عنه، عن أبی عبد الله (علیه السلام). ورواه فی کتاب الصلاة ص ۶۲۸، وجد ج ۸۸ ص ۸۳ عنه مثله، وکذا فی الوسائل ج ۵ ص ۴۱۳ عنه مثله.

۹۶۷ - أحمد بن رزق الکوفی: عده الشیخ فی رجاله (۱۲) من أصحاب الصادق (علیه السلام).

۹۶۸ - أحمد بن رزق الغمشانی البجلی: ثقة بلا خلاف، وله کتاب یرویه عنه علی بن الحسن بن فضال، عن العباس بن عامر، عنه به، کما قاله النجاشی ص ۷۱.

وطریق الشیخ فی الفهرست ص ۶۰ جماعة، عن التلعکبری، عن أحمد بن محمد بن سعید، عن یحیی بن زکریا بن شیبان وعلی بن الحسن بن فضال، عن العباس بن عامر القصبانی، عنه، انتهی.

عدة من أحادیث علی بن الحسن بن فضال، عنه، عنه، فی أمالی الشیخ ج ۲ ص ۲۸۳ - ۲۸۹ عن رجاله، عن الصادق (علیه السلام)، فراجع.

ورجاله المذکورون الذین روی عنهم أحمد، عن الصادق (علیه السلام)، محمد بن عبد الرحمن الضبی، ویحیی بن العلاء الرازی، وعاصم بن عبد الواحد، ومعاویة بن وهب، ومهزم بن أبی بردة الأسدی،

(۳۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مهزم بن أبی بردة الأسدی (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، العباس بن عامر القصبانی (۱)، أحمد بن رزق الغمشانی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۲)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، الحسین بن الولید (۱)، معاویة بن وهب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن عامر (۱)، أحمد بن ریاح (۲)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن عبد (۱)، الفرج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۱۵

وأبو أسامة، وأبو موسی البناء، وأبو مریم، وکل هذه الروایات تدل علی حسنه وکماله ووثاقته.

وبعض هذه الروایات وغیرها فی کمبا ج ۳ ص ۳۰۵ و ۳۷۳، وکتاب الإیمان ص ۱۲۱ و ۱۲۲، وجد ج ۸ ص ۵۶ و ۲۸۲، وج ۶۸ ص ۷۰ و ۷۵.

۹۶۹ – أحمد بن رزق الله: لم يذكروه. روى العباس بن عامر، عنه، عن يحيى بن العلاء، عن جابر، كما فى ثواب الأعمال للصدوق، ويحيى بن أبى العلاء، عن، جابر كما فى أمالى المفيد ص ۱۲۸ رواية تفيد حسن عقيدته.

۹۷۰ – أحمد بن رزق: كما فى أمالى المفيد ص ۲۱ عن محمد بن يزيد عنه، عن أبى زياد الفقيمى، عن لصادق (عليه السلام). وفيه ص ۱۰۵ بإسناده عن العباس بن عامر، عنه، عن إسحاق بن عمار، والظاهر اتحاد لكل.

ونقل الخوئى مواضع روايات العباس بن عامر والصفار عنه، عن معاوية بن عمار ومحمد بن عبد الرحمن وعبد الرحمن الأشل وأم سعيد الأحمسية فى الكتب الأربعة. معجم الرجال ج ۲ ص ۱۱۳.

۹۷۱ – أحمد بن رزين: لم يذكروه. روى الكلينى فى الكافى باب الخل ج ۶ ص ۳۳۰ ح ۱۱ عن أحمد بن محمد، عن على بن الحكم، عن ربيع المسلى، عنه، عن سفيان بن السمط.

وروى البرقى أحمد بن محمد بن خالد فى المحاسن باب الخل عن على بن الحكم، عن المسلمى، عنه، عن سفيان بن السمط هذه الرواية ونقلها فى كمبا ج ۱۴ ص ۸۶۹، وجد ج ۶۶ ص ۳۰۲ مثله لكنه فيه عن المسلى بدون الميم الثانية.

وفى الخصال ج ۲ باب السبعين وما فوقها ص ۵۸۴ ح ۹ بإسناده عن العباس بن عامر، عنه، عن يحيى بن أبى العلاء، عن جابر، عن أبى جعفر

(۳۱۵)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، يحيى بن أبى العلاء (۲)، أبو موسى البناء (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، معاوية بن عمار (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، العباس بن عامر (۴)، إسحاق بن عمار (۱)، سفيان بن السمط (۲)، أحمد بن رزين (۱)، على بن الحكم (۲)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)

صفحه ۳۲۴

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۳۱۶

(صلوات الله عليه ...) إلى آخره، ولعله مصحف رزق فيتحد مع السابق.

۹۷۲ – أحمد بن رشيد بن خيثم العامرى الهلالى: زيدى ضعيف، كما عن ابن الغضائرى. روى الصدوق عنه، عن عمه أبى معمر سعيد بن خيثم، عن أخيه معمر، عن الصادق (صلوات الله عليه)، رواية شريفة فى جلالة زيد الشهيد. كمبا ج ۱۱ ص ۴۶ و ۴۷، وجد ج ۴۶ ص ۱۶۸ و ۱۶۹.

ووقع فى طريق المفيد عن إبراهيم بن عرفة، عنه، عن عمه سعيد.

كما فى كمبا ج ۶ ص ۲۹۷، وجد ج ۱۸ ص ۱. وتقدم فى إبراهيم.

وروى الصدوق عن الطالقانى، عن محمد بن جرير الطبرى، عنه، عن سعيد بن خيثم، رواية فضائل أمير المؤمنين (عليه السلام). كمبا ج ۹ ص ۴۵۴، وجد ج ۴۰ ص ۱۱۷.

۹۷۳ – أحمد بن رشيد: وقع فى طريق القمى فى تفسيره فى نسخة محكية، والصحيح أحمد بن راشد كما تقدم.

۹۷۴ – أحمد بن رماح: من رجال الواقفة. إلا أنه من الفقهاء الثقات فى حديثهم، روى عنه أبو غالب الزرارى فراجع ترجمة حميد بن زياد.

۹۷۵ – أحمد بن رميح المروزى أبو سعيد: له إثبات الوصية لأمير المؤمنين (عليه السلام)، وكتاب فى ذكر مأتم آل محمد (عجل الله تعالى فرجهم)، معالم العلماء لابن شهرآشوب ص ۱۱۷.

۹۷۶ – أحمد بن روح الأهوازى: لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى كتاب غيبته ص ۱۵۳ عن أحمد بن عبد الله، عنه، عن محمد بن

إبراهیم، عن حکیمة، حدیث میلاد الحجة المنتظر (صلوات الله علیه).

ورواه فی جد ج ۵۱ ص ۱۹، عنه مثله وکمبا ج ۱۳ ص ۴.

۹۷۷ – أحمد بن ریاح بن أبی نصر السکونی: مولی روی عن الرجال،

(۳۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، کتاب معالم العلماء (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، یوم عرفة (۱)، أبو غالب الزراری (۱)، أحمد بن رشید بن خیثم (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن الغضائری (۱)، أحمد بن ریاح (۱)، حمید بن زیاد (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، أحمد بن رماح (۱)، أحمد بن رشید (۱)، أحمد بن رمیح (۱)، سعید بن خیثم (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۳۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۱۷

له کتاب رواه علی بن الحسن الطاطری. کما قاله النجاشی ص ۷۳.

والنسخة کما تری ریاح بالیاء المثناة، وقیل باتحاده مع أحمد بن رباح بالباء الموحدة المذکور فتأمل.

۹۷۸ – أحمد بن ریاح المتطبب: لم یذکروه. وقد عرض نسخته لعرق النسا ولغیره علی الإمام (علیه السلام). کمبا ج ۱۴ ص ۵۳۰ مکررا، " وجد ج ۶۲ ص ۱۹۰. ووقع فی طریق السید فی الإقبال فی روایة الملاحم.

۹۷۹ – أحمد بن الریان: لم یذکروه. روی الکلینی فی روضة الکافی ح ۳۴۷ عن محمد بن مسلم بن أبی سلمة، عنه، عن أبیه، عن جمیل بن دراج، عن الصادق (علیه السلام). وأخوه علی یأتی إن شاء الله.

۹۸۰ – أحمد بن زکری: تقدم بالذال.

۹۸۱ – أحمد بن زکریا بن بابا القمی: من أصحاب الإمام الهادی (صلوات الله علیه)، وهو غیر ابن بابا الحسن بن محمد المذموم الآتی.

۹۸۲ – أحمد بن زکریا الجوهری: لم یذکروه. روی الحسن بن علی السکونی، عنه، عن شعیب بن واقد.

دلائل الإمامة للطبری ص ۱۱.

۹۸۳ – أحمد بن زکریا، خال محمد بن حمدان: لم یذکروه. روی عن الرضا (علیه السلام)، وقد وقع فی طریق الصدوق عن الأشعری – یعنی محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران الثقة الجلیل – عن محمد بن حمدان، عنه، عن الرضا (علیه السلام). کمبا ج ۱۳ ص ۳۸، وجد ج ۵۱ ص ۱۵۵.

۹۸۴ – أحمد بن زکریا الصیدلانی: لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۵ ص ۱۱۱ کتاب المعیشة باب شرط من أذن له فی أعمالهم عن الیساری، عنه، عن رجل من بنی حنیفة من أهل بست وسجستان، عن أبی جعفر الثانی (علیه السلام). ورواه فی التهذیب ج ۶

(۳۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، أحمد بن زکریا الصیدلانی (۱)، أحمد بن زکریا بن بابا (۱)، محمد بن مسلم بن أبی سلمة (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، أحمد بن الریان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن زکریا (۲)، أحمد بن ریاح (۱)، شعیب بن واقد (۱)، الحسن بن علی (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن حمدان (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۱۸

ص ۳۳۴ ح ۹۲۶ عنه مثله، ورواه فی جد ج ۵۰ ص ۸۶. مثله. وکمبا ج ۱۲ ص ۱۲۰.

۹۸۵ - أحمد بن زکریا القطان: هو ابن یحیی بن زکریا الآتی.

۹۸۶ - أحمد بن زکریا الکسائی: لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی المحاسن باب الباذروج عن عمرو بن عثمان، عنه، عن السکونی، عن الصادق (علیه السلام). کمبا ج ۱۴ ص ۸۵۸، وجد ج ۶۶ ص ۲۱۳.

۹۸۷ - أحمد بن زکریا الکوفی: روی ابنه محمد بن أحمد بن زکریا الکوفی المعروف بابن ویس عن أبیه، عن الحسن بن علی بن فضال، کتاب الحسن بن جهم. کما فی رجال النجاشی ص ۳۷.

۹۸۸ - أحمد بن زهیر: لم یذکروه. روی الحسن بن محمد النهاوندی، عنه، عن عبد الله بن داهر الرازی. دلائل الطبری ص ۲۵۵، وعن غیره فیه ص ۲۵۵.

۹۸۹ - أحمد بن زیاد بن أرقم الکوفی: لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ ص ۱۱۹ ح ۹ باب الرفق عن إسماعیل بن یسار، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه)، ونقلة فی کتاب العشرة ص ۱۳۴، وجد ج ۷۵ ص ۶۰.

۹۹۰ - أحمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی أبو علی: من مشایخ الصدوق، کان رجلا " ثقة دینا " فاضلا، " قاله کله الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۳۴ ص ۳۶۸ بعد الحدیث السادس، سمع الحدیث منه فی همدان عند منصرفه من الحج. انتهی.

أقول: وقد أکثر الصدوق الروایة عنه مترضیا " علیه، ومن موارد ترضیه فی الإکمال باب ۳۴ ح ۴ و ۵ وباب ۳۵ مکررا، " وکذا فی التوحید باب ۱، وقد نقل العلامة الخوئی عن المشیخة موارد أخری لترضیه علیه. معجم الرجال ج ۲ ص ۱۱۸.

(۳۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، احمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی (۱)، أحمد بن زیاد بن أرقم الکوفی (۱)، أحمد بن زکریا الکوفی (۱)، محمد بن أحمد بن زکریا (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، عبد الله بن داهر (۱)، إسماعیل بن یسار (۱)، یحیی بن زکریا (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أحمد بن زکریا (۲)، عمرو بن عثمان (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۱۹

عیون أخبار الرضا (علیه السلام) عن أحمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر، حدیث فضل الشعر فی مدحهم.

جد ج ۲۶ ص ۲۳۱. وکمبا ج ۷ ص ۳۳۰. ویحتمل الاتحاد مع أحمد بن محمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی.

۹۹۱ - أحمد بن زیاد الهمدانی: روی أبو عبد الله بن عیاش (عباس خ ل) عنه مع علی بن محمد التستری رویا عن محمد بن اللیث المکی، کذا فی التهذیب ج ۴ ص ۳۰۵، الرقم ۹۲۲. ومثله فی الطبعة القدیمة.

وأما أحمد بن علی بن زیاد، الواقع فی طریق الصدوق فی آخر الفقیه ج ۴ ص ۵۲۷ قال: وما کان فیه عن إدریس بن زید القمی، فقد رویته عن أحمد بن علی بن زیاد، عنه، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه عنه، هکذا فی النسخة المطبوعة الحدیثة، لکن فی الوسائل والمستدرک ذکره بدون اسم علی فقال: رویته عن أحمد بن زیاد ... إلی آخره، وهذا هو الصحیح، وأظن أنه مصحف أحمد أبو علی بن زیاد، فإن کنیة أحمد بن زیاد المذکور أبو علی کما تقدم.

۹۹۲ – أحمد بن زیاد القطان: هو أحمد بن محمد بن زیاد الآتی.

۹۹۳ – أحمد بن زیاد الیمانی: لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی المحاسن عن داود بن سلیمان القطان، عنه، عن إسرائیل، عن جابر، عن أبی جعفر (علیه السلام)، کتاب الطهارة ص ۱۴۸، وجد ج ۸۱ ص ۲۳۶، إلا أن فیهما: أحمد بن زیاد البانی.

۹۹۴ – أحمد بن زید بن أحمد: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مجلس ۳۸ ص ۱۹۲ عن محمد بن عمران المرزبانی، عبد الله بن یحیی العسکری، عنه، عن محمد بن یحیی بن أکثم، حدیث دعبل مع المأمون، ورواه الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۹۸.

وکذا الطبری فی بشارة المصطفی ص ۲۵۰ عن عبد الله بن یحیی العسکری، عنه، عنه.

(۳۱۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب عیون أخبار الرضا علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أحمد بن زیاد الهمدانی (۱)، أبو عبد الله بن عیاش (۱)، أحمد بن علی بن زیاد (۲)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، علی بن محمد التستری (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، عبد الله بن یحیی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن سلیمان (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، یحیی بن أکثم (۱)، أحمد بن زیاد (۶)، إدریس بن زید (۱)، علی بن زیاد (۱)، محمد بن زیاد (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۳۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۲۰

۹۹۵ – أحمد بن زید بن جعفر الأزدی البزاز أبو جعفر: روی محمد بن همام، عن حمید بن زیاد، عنه، عن علی بن عبد الله بن سعید، عن جعفر بن محمد بن سماعة، کتاب الصلاة ص ۵۸۸، وجد ج ۸۷ ص ۲۷۱.

ومثل هذا السند فی کتاب الأصول الستة عشر، آخر کتاب محمد بن المثنی الحضرمی ص ۹۳ و ۹۴ وزاد: ینزل – یعنی أحمد – طاق زهیر، ولقبه بزیع، وفیه ص ۹۵ عن ابن همام، عن حمید بن زیاد، وعن أحمد بن حمدان، عنه، عن محمد بن المثنی ... إلی آخره.

وفی رجال النجاشی ص ۲۶۲: روی حمید، عن أحمد، عن محمد بن المثنی کتابه.

۹۹۶ – أحمد بن زید الخزاعی: قال الشیخ فی الفهرست فی باب من عرف بکنیته ص ۲۲۲: أبو جعفر شاه طاق، له کتاب، رویناه بالإسناد الأول عن حمید، عن أحمد بن زید الخزاعی، عنه، وروی حمید بن زیاد عنه، کتاب إسحاق القمی، وکتاب آدم بن المتوکل، وکتاب علی بن سوید السائی، وکتاب عبد الله بن الولید المنقری، وکتاب عمرو بن الیسع وغیره.

ولعله أحمد بن محمد بن زید الآتی، ومات سنة ۲۶۲ علی ما قیل.

۹۹۷ – أحمد بن زید بن الحسین بن عیسی بن زید الشهید أبو طاهر:

لم یذکروه.

۹۹۸ – أحمد بن زید بن دارا أبو علی: لم یذکروه. روی السید المرتضی فی عیون المعجزات عنه، عن الحسین بن محمد بن جمعة عنه، عن أحمد بن محمد بن أیوب، مدینة المعاجز ص ۳۷.

۹۹۹ – أحمد بن زید الدهان: لم یذکروه. روی علی بن الحسن المنقری عنه، عن مکحول بن إبراهیم، عن رستم بن عبد الله بن خالد، عن سلیمان الأعمش، روایة شریفة عظیمة فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر

(۳۲۰)

مفاتیح البحث: کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عبد الله بن الولید المنقری (۱)، أحمد بن زید الخزاعی (۲)، أبو جعفر شاه طاق (۱)، جعفر بن محمد بن سماعة (۱)، أحمد بن زید بن جعفر (۱)، أحمد بن محمد بن زید (۱)،

عبـد الله بن خالد (۱)، عبد الله بن سـعید (۱)، آدم بن المتوکـل (۱)، الحسـین بن عیسی (۱)، المثنی الحضرمی (۱)، سلیمان الأعمش (۱)، إسحاق القمی (۱)، حمید بن زیاد (۳)، عمرو بن الیسع (۱)، محمد بن أیوب (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن المثنی (۲)، علی بن سوید (۱)، علی بن الحسن (۱)، الطهارة (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۲۱

(صلوات الله علیهم) وأسمائهم وخلقتهم وفضائلهم. دلائل الطبری ص ۲۳۷.

۱۰۰۰ - أحمد بن زید النیسابوری: لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی والصدوق، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن البرقی، عنه، عن عمر بن إبراهیم الهاشـمی، حدیث مجیء الخضر بعد وفاة أمیر المؤمنین، وکلماته الشریفة فی مناقب مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام). کمبا ج ۲۲ ص ۷۵، وج ۹ ص ۶۷۷، وجد ج ۴۲ ص ۳۰۳ و ۳۰۵، وج ۱۰۰ ص ۳۵۴، والکافی ج ۱ ص ۴۵۴ باب مولد أمیر المؤمنین (علیه السلام).

ورواه الصدوق فی الأمالی ص ۱۴۵ عن البرقی، عن أحمد بن یزید النیسابوری.

۱۰۰۱ - أحمـد بن زیـد: من أصـحاب موسـی الکاظم (صـلوات الله علیه)، وقـد روی الصدوق فی ثواب الأعمال بإسـناده عن علی بن الحکم، عنه، عن موسـی بن جعفر (صـلوات الله علیهما) فضل صـیام ذی الحجة، ونقله فی کمبا ج ۲۰ ص ۱۳۳، وجد ج ۹۷ ص ۱۲۲ عنه، وکذا فی الوسائل ج ۴ ص ۳۳۴ مثله.

وروی محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالک، عن أحمد بن زید، عن محمد بن عمار، عن أبیه، عن أبی بصـیر. دلائل الطبری ص ۲۴۵.

الطب ۱۰۴ عن الحسین بن الخلیل، عن أحمد بن زید، عن شاذان بن الخلیل. کمبا ج ۱۴ ص ۵۳۴، وجد ج ۶۲ ص ۲۱۲.

۱۰۰۲ - أحمد بن سابق: روی الکشی روایة ضعیفة رضویة فیها لعنة والأمر بالحذر منه.

۱۰۰۳ - أحمـد بن سالم: لم یـذکروه. روی ابن عقدة، عنه، عن عبد الرحمن الأزدی کمبا ج ۱۳ ص ۱۶۷، وجد ج ۵۲ ص ۲۴۹. وفیه محمد بن سالم.

(۳۲۱)

مفاتیـح البحث: الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۲)، الإمام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السـلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شـهر ذی الحجة (۱)، أبو بصـیر (۱)، أحمـد بن زید النیسابوری (۱)، إبراهیم الهاشمی (۱)، أحمـد بن محمد بن عیسی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن یزید (۱)، أحمد بن سابق (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن سالم (۱)، محمد بن عمار (۱)، الصّلاة (۲)، الصدق (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۳۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۲۲

۱۰۰۴ - أحمد بن السـخت: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۵۰ عن محمد بن جعفر بن أحمد البغدادی، عن أبیه، عنه، عن محمد بن الأسود الوراق، ومثله فی العلل ج ۱ باب ۱۰۶ ص ۱۲۱، والخصال ج ۲ باب العشرة ص ۴۲۵ ح ۱.

۱۰۰۵ - أحمـد بن سـعید الأنمـاطی: لم یـذکروه. روی فرات فی تفسـیره ص ۱۵۲ عـن الحسـین بن سـعید، عن علی بن السـخت، عن الحسن بن الحسین بن أحمد، عنه، عن عبد الله بن الحسین، ما یفید حسنه، ونقله کمبا ج ۳ ص ۲۵۲، وجد ج ۷ ص ۲۱۱.

۱۰۰۶ – أحمد بن سعید الدمشقی أبو الحسن: لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ باب الستة ص ۳۲۵ ح ۲ عن الفضل بن الفضل الکندی، عنه، عن هشام بن عمار، حدیث: فی الزنا ست خصال.

۱۰۰۷ – أحمد بن سعید الجعفی أبو الحسن: لم یذکروه. وله کتاب نقل منه ابن عقدة، عن إسماعیل بن مهران. کمبا ج ۱۳ ص ۱۹۰، وجد ج ۵۲ ص ۳۴۸ وفیه أن الصحیح أحمد بن یوسف بن یعقوب الآتی.

۱۰۰۸ – أحمد بن سعید الرازی: خبیث ناصبی، لأنه قال فی حق أبی الصلت الهروی: ثقة مأمون علی الحدیث إلا أنه یحب آل رسول الله (صلی الله علیه وآله) وکان دینه ومذهبه حب آل محمد (صلی الله علیه وآله).

الکشی ص ۳۷۸.

۱۰۰۹ – أحمد بن سعید الهمدانی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن العباس بن بکر. کمبا ج ۳ ص ۲۴۳، وج ۹ ص ۴۳۳، وجد ج ۷ ص ۱۷۸، وج ۴۰ ص ۲۷.

۱۰۱۰ – أحمد بن سعید بن یزید الثقفی الخطیب أبو العباس: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۱۲۹ و ۱۳۱ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه عن محمد بن سلمة الأموی.

(۳۲۲)

مفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن یوسف بن یعقوب (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، محمد بن جعفر بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن الحسین (۱)، الحسین بن سعید (۱)، هشام بن عمار (۱)، علی بن السخت (۱)، الفضل بن الفضل (۱)، أحمد بن سعید (۶)، محمد بن سلمة (۱)، الزنا (۱)

صفحه ۳۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۲۳

۱۰۱۱ – أحمد بن سعید: روی عن أبیه، وروی عنه سعد بن عبد الله. التهذیب ج ۶ باب حد حرم الحسین (علیه السلام) ح ۱۴۲ ص ۷۴.

۱۰۱۲ – أحمد بن سفیان العباس النحوی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۶۰ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه عن أحمد بن عبید بن ناصح، ومثله فی جد ج ۱۹ ص ۵۳، وکمبا ج ۶ ص ۴۱۵.

۱۰۱۳ – أحمد بن سقلاب: لم یذکروه. روی ابن عقدة عن محمد بن مفضل بن إبراهیم، عن محمد بن زیاد، عنه مع عبید الله بن أحمد بن نهیک جمیعا، " عن محمد بن أبی عمیر، کتاب عمر بن أذینة. کما فی النجاشی ص ۲۰۲.

۱۰۱۴ – أحمد بن سکین بن جعفر بن محمد بن زید الشهید نصیر الدین أبو جعفر: لم یذکروه. وهو من أصحاب الرضا (صلوات الله وسلامه علیه)، روی عن أبیه، وعنه ابنه جعفر وعلی ومحمد الأکبر والأصغر و أخواه القاسم ومحمد الخطیب، وهو أحمد السکین ابن جعفر بن محمد المذکور.

۱۰۱۵ – أحمد بن سلام الکوفی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن عیسی بن محمد العلوی، عنه، عن الحسین بن عبد الواحد، تفسیر قوله تعالی: (وکل شئ أحصیناه فی إمام مبین) بمولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام). کمبا ج ۹ ص ۸۱، وجد ج ۳۵ ص ۴۲۷. (۱۲ / ۳۶).

ورواه فی المعانی ص ۹۵، والأمالی ص ۱۰۲.

۱۰۱۶ – أحمد بن سلامة الغنوی: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۱۷ عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن محمد بن الحسن العامری، حدیث وصیة مولانا أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه) المفصلة. کمبا ج ۹ ص ۶۴۹، وج ۱۷ ص ۱۴۳، وجد ج ۴۲

ص ۲۰۲، وج ۷۸ ص ۹۸.

(۳۲۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، الحسین بن عبد الواحد (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمر بن أذینة (۱)، أحمد بن سلام (۱)، أحمد بن سعید (۱)، أحمد بن عبید (۱)، محمد بن زیاد (۱)، عیسی بن محمد (۱)، محمد بن زید (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۳۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۲۴

۱۰۱۷ - أحمد بن سلمة بن عبد الله النیسابوری: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ باب الاثنی عشر ص ۴۷۲ ح ۲۴ عن عبد الرحمن بن أبی حاتم، عنه، عن الحسین بن المنصور، ونقله فی جد ج ۳۶ ص ۲۳۸، وکمبا ج ۹ ص ۱۳۰.

۱۰۱۸ - أحمد بن سلمة بن یحیی بن سلمة: یأتی فی ترجمة أبیه.

۱۰۱۹ - أحمد بن سلمة: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۱۲۸ عن ابن عقدة، عنه، عن إبراهیم بن محمد، عن الحسن بن حذیفة، عن مولانا الصادق (علیه السلام)، ونقله فی کمبا ج ۳ ص ۱۳۸، وج ۶ ص ۷۵۸، وجد ج ۶ ص ۱۶۷، وج ۲۲ ص ۳۶۰.

وروی الطب ص ۳۹ عنه، عن محمد بن عیسی کما تقدم فی أحمد بن حمزة.

۱۰۲۰ - أحمد بن سلمان بن الحسن: یأتی بعنوان أحمد بن سلیمان بن الحسن.

۱۰۲۱ - أحمد بن سلیمان بن أیوب الهاشمی: لم یذکروه. روی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۸۵ عنه، عن محمد بن کثیر، عن سلیمان بن عیسی، قال: لقیت علی بن الحسین (صلوات الله علیهما) فقلت له:

یا بن رسول الله، إنی معدم، فأعطانی درهما " ورغیفا، " فأکلت أنا وعیالی من الرغیف والدرهم أربعین سنة.

ورواه فی مدینة المعاجز عنه مثله إلا أنه أبدل کثیر ببکیر، ورواه فی إثبات الهداة ج ۵ ص ۲۵۵ عنه مثله.

۱۰۲۲ - أحمد بن سلیمان بن الحسن الفقیه أبو بکر: لم یذکروه.

روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۳۹۰ عن علی بن أحمد بن عمر بن حفص المقرئ المعروف بابن الحمامی، عنه، عن مسدد، جد ج ۲۱ ص ۲۷، وکمبا ج ۶ ص ۵۷۸.

(۳۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عبد الله النیسابوری (۱)، علی بن أحمد بن عمر (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان بن الحسن (۱)، أحمد بن سلیمان (۲)، الحسن بن حذیفة (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۲۵

وفی توحید الصدوق باب ۵ ص ۹۶ ح ۳ عن علی بن أحمد، عنه، عن جعفر بن محمد الصائغ، عن خالد العرنی، وفی نسخة أحمد بن سلمان بن الحسن.

۱۰۲۳ – أحمد بن سليمان بن حميد الجعانى: لم يذكروه. روى عن محمد بن جعفر الصادق، عن أبيه (صلوات الله عليه). أمالى الشيخ ج ۲ ص ۸۷.

۱۰۲۴ – أحمد بن سليمان الدهاوى أبو الحسين: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى إكمال الدين عن أحمد بن عيسى، عنه، عن معاوية بن هشام كمبا ج ۱۳ ص ۱۷۴، وجد ج ۵۲ ص ۲۸۰.

وهو – على ما نقل عن تهذيب التهذيب – ابن سليمان بن عبد الملك بن أبى شيبة الجزرى، ففيه صدوق.

۱۰۲۵ – أحمد بن سليمان الطوسى.: لم يذكروه. روى الشيخ فى أماليه ج ۱ ص ۳۵ عن المفيد، عن محمد بن عمران المرزبانى، عنه، عن الزبير بن بكار، حديث تشريح أمير المؤمنين (عليه السلام) للإيمان، ورواه المفيد فى أماليه، وكتاب الإيمان ص ۱۹۹، وجد ج ۶۸ ص ۳۵۱.

۱۰۲۶ – أحمد بن سليمان القمى الكوفى: لم يذكروه. وهو من أصحاب مولانا الصادق (عليه السلام)، ووقع فى طريق المفيد فى أماليه ص ۲۴ عن محمد بن سنان، عنه قال: سمعت أبا عبد الله جعفر بن محمد (صلوات الله عليهما)، ونقله فى كمبا ج ۵ ص ۱۸، وكتاب الإيمان ص ۶۲، وجد ج ۱۱ ص ۶۵، وج ۶۷ ص ۲۳۵.

۱۰۲۷ – أحمد بن سليمان الكوفى: لم يذكروه. روى البرقى فى المحاسن باب الفواكه عن أبيه، عنه عن أحمد بن يحيى الطحان، كما يأتى إن شاء الله تعالى فى أحمد، ولعلهما واحد.

۱۰۲۸ – أحمد بن سليمان النيسابورى: لم يذكروه. روى على بن

(۳۲۵)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، أحمد بن يحيى الطحان (۱)، محمد بن عمران المرزبانى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، أحمد بن سليمان (۶)، الزبير بن بكار (۱)، أحمد بن عيسى (۱)، على بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، جعفر بن محمد (۲)، محمد بن جعفر (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۳۳۴

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۳۲۶

محمد بن قتيبة النيشابورى، عنه، كما يأتى فى أحمد بن عبد الله بن جعفر.

۱۰۲۹ – أحمد بن سليمان: من أصحاب الكاظم (عليه السلام)، روى الصدوق عن موسى بن بكر، عنه، عن موسى الكاظم (عليه السلام). المعانى ص ۲۴۶، وكتاب الكفر ص ۱۴۴، وجد ج ۷۳ ص ۳۰۵.

وروى فى العيون ج ۱ ص ۱۴۱، والخصال ج ۱ باب الاثنين ص ۴۳ ح ۳۶، والتوحيد بإسناده عن إبراهيم بن هاشم، عنه قال: سأل رجل أبا الحسن (عليه السلام) عن معنى الجواد.

وعده الشيخ فى رجاله من أصحاب الكاظم (عليه السلام)، وذكر الأردبيلى والخوئى مواضع بعض رواياته فى الكتب الأربعة وروى عنه موسى بن بكر الواسطى، وموسى بن الحسن، والبرقى، ومحمد بن يحيى، وفضالة بن أيوب.

۱۰۳۰ – أحمد بن سليمان الحجال: له كتاب، رواه البرقى عن أبيه.

۱۰۳۱ – أحمد بن سنان القطان: لم يذكروه. وهو من أصحاب الصادق (عليه السلام)، روى الصدوق عن أحمد بن الحسن القطان، عن النعمان بن أحمد بن نعيم، عنه، عن أبى أسامة، الخصال ج ۲ ص ۴۶۸ باب الاثنى عشر ح ۱۰ مكررا، " ونقله كمبا ج ۹ ص ۱۲۹، وجد ج ۳۶ ص ۲۳۳.

وروی زیاد بن مروان القندی، عنه، عن الصادق (علیه السلام)، کمبا ج ۱۴ ص ۵۳۴، وجد ج ۶۲ ص ۲۱۳. إلا أن فیه محمد بن سنان.

۱۰۳۲ – أحمد بن سهل الأزدی العطار العابد: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۴۸ عن محمد بن یحیی العطار، عن محمد بن الحسین، عنه عن أبی فروة الأنصاری ... إلی آخره، وفی کتاب المسلسلات ص ۱۱۴ عن محمد بن الحسین، عنه.

(۳۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، أحمد بن سلیمان الحجال (۱)، موسی بن بکر الواسطی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، زیاد بن مروان (۱)، أحمد بن سلیمان (۱)، موسی بن الحسن (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسین (۲)، أحمد بن نعیم (۱)، موسی بن بکر (۱)، محمد بن سنان (۱)، الجود (۱)

صفحه ۳۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۲۷

۱۰۳۳ – أحمد بن سهل بن فرزان العباس الأشنانی المقرئ: فی سنة ۳۰۶، لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۱۲۴ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن حمید الرازی.

۱۰۳۴ – أحمد بن سهل بن ماهان (هامان) أبو الحسین: لم یذکروه.

روی بشر بن محمد بن بشر، عنه، عن عبید الله البزاز. العیون باب ۹ ص ۱۰۸ ح ۱.

۱۰۳۵ – أحمد بن سهل الوراق: لم یذکروه. وتقدمت روایته فی أحمد بن حامد.

۱۰۳۶ – أحمد بن سیار أبو عبد الله السیاری: ضعیف الحدیث، فاسد المذهب، کثیر المراسیل، کذا فی الخلاصة.

۱۰۳۷ – أحمد بن سیر (سلیمان خ ل): تأتی روایته فی عثمان بن سعید الطویل.

۱۰۳۸ – أحمد بن شاذان بن خلیل النیسابوری: روی العدة، عنه، عن العمرکی، کما فی رجال بحر العلوم ج ۴ ص ۱۳۸.

۱۰۳۹ – أحمد بن شاذان بن نعیم: لم یذکروه. وله کتاب قد روی المفید فی الإختصاص ص ۵۱ عن جعفر بن محمد، عنه، عن الفضل بن شاذان، وفیه ص ۲۰۵ عن جعفر بن الحسین المؤمن، عنه، عن الفضل.

کمبا ج ۱۱ ص ۳۹، وجد ج ۴۶ ص ۱۳۷.

وروی السید فی الإقبال عن کتابه حدیث فضل لیلة عرفة.

۱۰۴۰ – أحمد بن شبیب أبو سعید: من مفاخر خوارزم، جامع بین أدب القلم والسیف، صاحب کتب وکتائب وفضائل ومناقب، یظهر من أشعاره حسنه وکماله وإمامیته، فراجع قاموس الرجال.

۱۰۴۱ – أحمد بن شجاع المؤدب ببلد الدیلم: لم یذکروه. وقع فی

(۳۲۷)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عرفة (۱)، أبو عبد الله السیاری (۱)، جعفر بن الحسین (۱)، محمد بن حمید (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن بشر (۱)

صفحه ۳۳۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۲۸

طریق السید ابن طاووس فی فلاح السائل ص ۱۷۷ عن عبد الله بن موسی المعروف بالسلامی، عنه، عن الفضل بن الجراح الکوفی، ونقله فی کتاب الصلاة ص ۴۳۹، وجد ج ۸۶ ص ۷۳، ومستدرک الوسائل ج ۱ ص ۳۴۸ عنه مثله.

۱۰۴۲ – أحمد الشعرانی بن علی بن جعفر الصادق (علیه السلام) أبو علی العریضی: لم یذکروه. أبوه وأخوه جعفر، وبنوه الحسن وعبید الله وعلی ومحمد یأتون.

۱۰۴۳ – أحمد بن شعیب بن علی النسائی أبو عبد الرحمن: له کتاب العشرة، لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۲۰۱ عن أحمد بن محمد بن إسحاق الدینوری، عنه، عن محمد بن وهب، فی جد ج ۳۹ ص ۲۰، وکمبا ج ۹ ص ۳۵۲.

۱۰۴۴ – أحمد بن شمر: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۷۸ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن عبد الله بن میمون المکی، عن جعفر الصادق (صلوات الله علیه)، ونقله کتاب الأخلاق ۴۱، وجد ج ۷۰ ص ۷۰، ومستدرک الوسائل ج ۳ ص ۹۶.

وکتاب الغارات عنه، عن عبد الرحمن بن معزا، عن عمران بن مسلم، عن سوید بن غفلة. مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۹۶.

۱۰۴۵ – أحمد بن شهریار: لم یذکروه. روی عنه ابنه محمد، عن محمد بن شاذان. جد ج ۳۵ ص ۱۰۹، وکمبا ج ۹ ص ۲۳.

۱۰۴۶ – أحمد بن شیبة: لم یذکروه. وقع فی طریق الکشی ص ۲۴۴، عن العمرکی، عنه، عن یحیی بن المثنی، ونقله کمبا ج ۱۴ ص ۷۸۴، وجد ج ۶۵ ص ۲۱۸، ورواه فی الاختصاص مثله.

۱۰۴۷ – أحمد بن صالح بن سعد التمیمی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه فی حدیث توبة النباش، عن أحمد بن محمد (۳۲۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۳)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن میمون (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، یحیی بن المثنی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سوید بن غفلة (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن شعیب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن جعفر (۱)

صفحه ۳۳۷

الهمدانی، عنه عن موسی بن داود، کمبا ج ۳ ص ۹۸، وجد ج ۶ ص ۲۳.

أمالی الصدوق: الطالقانی، عن أحمد الهمدانی، عنه، عن حکیم بن عبد الرحمن، عن مقاتل بن سلیمان، عن الصادق (علیه السلام)، حدیث جوامع الفضائل، کمبا ج ۹ ص ۲۳۷، وجد ج ۳۷ ص ۲۵۴، والأمالی ص ۲۹.

وفی المعانی ص ۵۸ عن الحسن بن محمد بن یحیی العلوی، عن جده، عنه، عن عبد الله بن عیسی، عن الصادق (علیه السلام).

وبهذا الإسناد فی العلل ج ۱ ص ۱۳۲. وروی عنه ابنه محمد کما یأتی.

وروی المفید فی الإرشاد عن أحمد بن صالح التمیمی، عن عبد الله بن عیسی، عن الصادق (علیه السلام)، وصف الحسن المجتبی (علیه السلام). وتقدم فی أحمد بن خالد وقوع هذا الرجل فی طریق الصدوق فی مشیخة الفقیه، وروایة ابنه محمد عنه.

۱۰۴۸ – أحمد بن صالح بن سعید المکی أبو جعفر: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن الحسن بن علی العدوی، عن یوسف بن یحیی الأصفهانی، عن إسماعیل بن حاتم، عنه، عن عمرو بن حفص، الحدیث النبوی المفصل فی وصیته (صلی الله علیه وآله) لأمیر المؤمنین (علیه السلام) المفصلة فی آداب التزویج والجماع، کما فی أمالی الصدوق، و کتاب علله ج ۲ باب ۲۸۹ ص ۵۱۴ ح ۵، ونقله کمبا ج ۲۳ ص ۶۵، وجد ج ۱۰۳ ص ۲۸۰، وکذا فی مشیخة الفقیه فی طریقه إلی أبی سعید الخدری.

۱۰۴۹ – أحمد بن صالح النیسابوری: لم یذکروه. روی الطب ص ۴۰ عنه، عن جمیل بن صالح، عن ذریح، عن الصادق (صلوات الله

علیه) تعویذ الریح. کتاب الدعاء ص ۱۹۸، وجد ج ۹۵ ص ۵۵.

(۳۲۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، أحمد بن صالح التمیمی (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن علی العدوی (۱)، أحمد بن صالح بن سعید (۱)، إسماعیل بن حاتم (۱)، عبد الله بن عیسی (۲)، مقابل بن سلیمان (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أحمد بن خالد (۱)، جمیل بن صالح (۱)، عمرو بن حفص (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۳۰

الطب ص ۸۶ عن أحمد بن صالح، عن محمد بن عبد السلام، عن الرضا (صلوات الله علیه)، ونقله کمبا ج ۱۴ ص ۵۲۸، وجد ج ۶۲ ص ۱۸۱.

۱۰۵۰ - أحمد بن صالح الهمدانی أبو الحسن: لم یذکروه. روی فرات عنه معنعنا، " عن عبد الله بن بریدة الأسلمی، حدیث النجم فی دار أمیر المؤمنین (علیه السلام) ونزول قوله تعالی (والنجم إذا هوی) کمبا ج ۹ ص ۵۳، وجد ج ۳۵ ص ۲۸۱.

تفسیر فرات بن إبراهیم عنه، عن الحسن بن علی، حدیث الصادق (علیه السلام) المفصل فی مناقب أصحاب الکساء وشرح خلقتهم وفضائلهم، کمبا ج ۹ ص ۱۸۶، وجد ج ۳۷ ص ۶۲.

۱۰۵۱ - أحمد بن صبیح أبو عبد الله الأسدی: ثقة بالاتفاق، وله کتب منها کتاب التفسیر، وکتاب النوادر، رواهما محمد بن الحسین بن حفص الخثعمی، عن الحسن بن علی بن بزیع، عنه. وذکر الأردبیلی والخوئی بعض مواضع روایاته فی الکافی والتهذیب والاستبصار، وروی عنه علی بن الحسن بن فضال.

۱۰۵۲ - أحمد بن الصفار: من غلمان العیاشی، کما قاله الشیخ.

۱۰۵۳ - أحمد بن الصقر أبو الحسن الصائغ: لم یذکروه. وهو من مشایخ الصدوق، کما نقل عن الباب الثالث من الخصال أنه روی عنه روایة، وکذا فی المعانی ص ۱۷۶ باب معنی دار السلام. وهو أحمد بن محمد بن الصقر الآتی.

۱۰۵۴ - أحمد بن الصلت الجمانی: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن علی بن خالد المراغی، عنه، عن حاجب بن الولید، الحدیث العلوی (علیه السلام): ذمتی بما أقول رهینة ... إلی آخره، أمالی الشیخ ج ۱ ص ۲۴۰، وکمبا ج ۱ ص ۱۶۲، وجد ج ۲ ص ۳۰۰.

(۳۳۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أهل الکساء (۱)، أحمد بن صبیح أبو عبد الله (۱)، الحسن بن علی بن بزیع (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، محمد بن الحسین بن حفص (۱)، عبد الله بن بریدة (۱)، محمد بن عبد السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الصفار (۱)، أحمد بن الصقر (۱)، الحسن بن فضال (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن خالد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۳۱

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۲۴۱ عن المفید، عن علی بن خالد المراغی، عن محمد بن أحمد البزاز الفلسطینی، عنه، عن صالح بن أبی النجم، روایة أخری.

۱۰۵۵ – أحمد الصنعانی: هو أحمد بن الحسن بن إسحاق المذکور.

۱۰۵۶ – أحمد بن طالب الهمدانی: لم یذکروه. روی الطب ص ۸۶ عنه، عن عمر بن إسحاق.

۱۰۵۷ – أحمد بن طاهر القمی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۴۱ ص ۴۱۷ ح ۱ عن أحمد بن عیسی الوشاء، عنه، عن، أبی الحسین محمد بن بحر الشیبانی، روایة میلاد الحجة (صلوات الله علیه)، جد ج ۵۱ ص ۱۰، وفیه محمد بن یحیی الشیبانی.

ومثله کمبا ج ۱۳ ص ۱.

وروی الصدوق فیه باب ۴۳ ص ۴۵۴ ح ۲۱ بإسناده عن أحمد بن عیسی الوشاء، عنه، عن محمد بن بحر بن سهل الشیبانی، عن أحمد بن مسرور، عن سعد بن عبد الله القمی، حدیثه المفصل ومسائله المفصلة عن مولانا الحجة بن الحسن (صلوات الله علیه)، ونقله کمبا ج ۱۳ ص ۱۲۵، وبعضه بهذا الإسناد فیه ج ۹ ص ۲۸۰، وج ۵ ص ۹۱ و ۲۲۸، وجد ج ۱۱ ص ۳۲۹، وج ۱۳ ص ۴۷، وج ۵۲ ص ۷۸. مثله سواء. وج ۳۸ ص ۸۸.

وروی فیه باب ۳۳ ص ۳۵۲ ح ۵۰ بإسناده عن أحمد بن عیسی الوشاء، عنه، عن محمد بن بحر بن سهل، عن علی بن الحارث، عن سعید بن منصور الجواشنی، عن أحمد بن علی البدیلی، عن أبیه، عن سدیر الصیرفی، عن الصادق (علیه السلام)، حدیث بکاءه حین نظر إلی الجفر وإلی میلاد الحجة (علیه السلام) وغیبته وابتلاء الشیعة، وهو حدیث شریف مفصل، ونقله کمبا ج ۱۳ ص ۵۷، وبهذا الإسناد روایات فی ج ۵ ص ۹۱ و ۲۲۸، وغیبة الشیخ ص ۱۱۴، وجد ج ۵۱ ص ۲۱۹، وج ۱۱

(۳۳۱)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أحمد بن الحسن بن إسحاق (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن الحارث (۱)، أحمد بن عیسی (۲)، محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن علی (۱)، سعید بن منصور (۱)، علی بن خالد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن بحر (۳)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۳۲

ص ۳۲۹، وج ۱۳ ص ۴۷.

۱۰۵۸ – أحمد بن طولون: خبیث فاسق. کمبا ج ۱۳ ص ۸۱، وجد ج ۵۱ ص ۳۰۷.

۱۰۵۹ – أحمد بن عائذ بن حبیب الأحمسی البجلی: ثقة بالاتفاق، صحب أبا خدیجة سالم بن مکرم وأخذ عنه وعرف به، وله کتاب رواه عنه علی بن حسین بن عمر والخزاز، وبالجملة عده الشیخ من أصحاب الباقر والصادق (علیهما السلام).

أقول: وروی عن أبی الحسن (صلوات الله علیه) أیضا، " وروی عنه أحمد البزنطی، والحسن بن علی بن فضال، والحسن بن علی الوشاء الخزاز، وعبید الله الدهقان، ومحمد بن عمر بن بزیع، ومحمد بن عیسی.

۱۰۶۰ – أحمد بن عاصم: هو ابن محمد بن عاصم الآتی. ولعله ابن عاصم العاصمی الکوفی أبو عبد الله، المعدود من مشایخ الکلینی.

۱۰۶۱ – أحمد بن عامر بن سلیمان بن صالح بن وهب بن عامر: وجده وهب هو الذی قتل مع الحسین (علیه السلام) فی کربلاء، ویکنی أحمد بن عامر أبا الجعد.

وقال ابنه عبد الله بن أحمد: ولد أبی سنة ۱۵۷ ولقی الرضا (علیه السلام) سنة أربع وسبعین (تسعین) ومائة، ومات مولانا الرضا (صلوات الله علیه) بطوس سنة ۲۰۲، وشاهده أبا الحسن وأبا محمد (صلوات الله علیهما)، وکان أبی مؤذنهما، ومات علی الهادی (صلوات الله علیه) سنة ۲۴۴، ومات الحسن العسکری (صلوات الله علیه) سنة ۲۶۰، ونسبته إلی الطای، وله نسخة حسنة رواها عنه ابنه عبد الله بن

أحمد، عن الرضا (صلوات الله علیه). انتهی ما قاله النجاشی ملخصا، " وعده الشیخ فی رجاله من أصحاب الرضا (علیه السلام) قائلا:" أحمد بن عامر بن سلیمان الطائی. روی عنه ابنه عبد الله بن أحمد أسند عنه. انتهی.

(۳۳۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، عائذ بن حبیب الأحمسی (۱)، أحمد بن عامر بن سلیمان (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، عبید الله الدهقان (۱)، عبد الله بن أحمد (۲)، محمد بن عمر بن بزیع (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن عیسی (۱)، سالم بن مکرم (۱)، محمد بن عاصم (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۳۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۳۳

وفی العیون ج ۲ باب الثلاثین ص ۹ ح ۲۱ بسنده عن عبد الله بن أحمد بن عامر الطائی، قال: حدثنی أبی فی سنة ستین ومائتین، قال: حدثنی علی بن موسی الرضا (صلوات الله علیهما) سنة ۱۹۴ ... إلی آخره. ونقل العلامة المامقانی عن العیون باب ۲۱ مثله، لکنی لم أجده فی الباب الذی أشار إلیه ووجدته فی باب ۳۰ کما قلنا.

جملة من روایاته عن الرضا (علیه السلام). کمبا ج ۱۴ ص ۱۷ و ۱۹۵، وج ۲۴ ص ۳۹، وکتاب الصلاة ۱۷۳، وجد ج ۴۰ ص ۲۴ و ۲۳۳، وج ۵۷ ص ۷۳، وج ۵۹ ص ۴۱، وج ۱۰۴ ص ۳۸۶، وج ۸۴ ص ۱۵۲.

وروی إبراهیم بن هاشم، عنه، عن الرضا (علیه السلام). کمبا ج ۱۴ ص ۱۹۶، وجد ج ۵۹ ص ۴۴، والعیون ج ۱ ص ۲۴۸.

أقول: یظهر من تاریخ ولادته ومن تاریخ روایته لابنه عبد الله فی سنة ۲۶۰ أن عمره أکثر من مائة سنة، وأنه من أصحاب الرضا والهادی والعسکری (علیهم السلام).

وفی أول صحیفة الرضا (علیه السلام) بإسناده عن أحمد بن محمد بن هارون الزوزنی، قال: أخبرنا أبو بکر محمد بن عبد الله بن محمد بن حفدة بن العباس بن حمزة النیسابوری سنة ۳۳۷، قال: حدثنی عبد الله بن أحمد بن عامر بالبصرة، قال: حدثنی أبی سنة ۲۶۰ ...إلی آخره. ویأتی فی أحمد بن محمد بن هارون، وابناه الحسن وعبد الله یأتیان.

۱۰۶۲ - أحمد بن العباس بن الحسن: لم یذکروه. وقد وقع فی طریق النعمانی ص ۹۲ عن عبید الله بن موسی العلوی، عنه، عن أبیه، عن ابن بکیر، عن زرارة.

۱۰۶۳ - أحمد بن العباس بن حمزة: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل باب ۱۱۷ ج ۱ ص ۱۳۲ ح ۱ عن محمد بن الفضل بن

(۳۳۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، أحمد بن محمد بن هارون (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن العباس (۲)، محمد بن الفضل (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۳۴

محمد النیسابوری، عنه، عن أحمد بن یحیی الصوفی، عن یحیی بن معین ... إلی آخره.

۱۰۶۴ – أحمد بن العباس النجاشی: المعروف المنسوب إلی جده، وهو أحمد بن علی بن أحمد بن العباس أبو العباس، الشیخ الجلیل والفاضل الکامل النبیل، النقاد البصیر والمضطلع الخبیر، لا یقاس بسواه ولا یعدل به من عداه، من أعظم أرکان الجرح والتعدیل وأعلم علماء هذا السبیل، صاحب الکتاب المشهور المرموز فی البحار وغیره بکلمة النجاشی، علیه مدار العلماء الأخیار فی الأعصار والأمصار. والجملة جلالة قدره وعظم شأنه فی الطائفة أشهر من أن یحتاج إلی البیان، ولد فی صفر سنة ۳۷۲ کما فی کتاب المشیخة وغیره، وتوفی الصدوق فی سنة ۳۸۱ وله عشر سنین تخمینا، " وتوفی النجاشی فی جمادی الأولی سنة ۴۵۰، وکان معاصرا " للشیخ، وتوفی قبل الشیخ بعشر سنین، وقدم الشیخ العراق وله ثلاث وعشرون سنة وللنجاشی ست وثلاثون، وکان السید المرتضی أکبر منه بست عشر سنة، وتصنیف النجاشی لکتابه متأخر عن کتابی الشیخ فی الرجال، فإنه ذکر الشیخ فی کتابه وعد کتبه وذکرهما فی جملتها، واتفق للنجاشی صحبة الشیخ الجلیل أحمد بن الحسین الغضائری المعروف، ولم یتفق للشیخ.

وعد العلامة الخوئی مشایخ النجاشی فی رجاله ج ۲ ص ۱۵۷ وأبلغهم إلی ۶۴ رجلا."

وروی النجاشی عن أبیه کثیرا " مترحما " علیه، عن الصدوق، منها فی کتابه ص ۲۱۳ و ۲۳۴ و ۲۷۹ وغیره، وأجاز الصدوق لوالده علی بن أحمد، ثم أجاز الوالد لابنه النجاشی، وذکرت فی مستدرک سفینة البحار:

النجاشی الأول: ملک الحبشة، أسلم وأحسن إلی المسلمین المهاجرین إلیه، وشرحنا أحواله.

والنجاشی الثانی: عبد الله والی الأهواز فی أیام مولانا الصادق (صلوات الله علیه)، وله کتاب إلیه (علیه السلام) وتشرف بجواب الإمام (۳۳۴)

مفاتیح البحث: کتاب رجال النجاشی (۱)، شهر جمادی الأولی (۱)، دولة العراق (۱)، کتاب مستدرک سفینة البحار (۱)، أحمد بن علی بن أحمد بن العباس (۱)، أحمد بن العباس النجاشی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أحمد بن یحیی (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، علی بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۴۳

(علیه السلام) له، ومن أحفاده.

النجاشی الثالث: وهو أحمد بن علی بن أحمد بن العباس بن محمد بن عبد الله بن إبراهیم بن محمد بن عبد الله النجاشی المذکور، وکان کوفیا أسدیا ساکنا فی بغداد صاحب الترجمة، ویعرف بابن الکوفی، الذی أجمع العلماء علی الاعتماد علیه، ویروی عن جماعة کثیرة منهم الشیخ المفید، وأبو العباس السیرافی أحمد بن علی بن العباس الآتی، وابن الجندی، وابن عبدون، وابن أبی جید القمی، والتلعکبری، ومحمد بن هارون التلعکبری، ووالده علی بن أحمد وغیرهم، وکان یحضر مجلس هارون التلعکبری المتوفی سنة ۳۸۵ ویدخل مع ابنه محمد فی بیته عندما یقرأ الناس علیه.

بقی هنا إشکال وهو أنه ورخ النجاشی فی رجاله ص ۲۸۹ موت محمد بن الحسن بن حمزة الجعفری أبی یعلی فی رمضان سنة ۴۶۳ مع أن النجاشی توفی سنة ۴۵۰ کما فی الخلاصة، وأجاب العلامة المامقانی بأنه سهو من النساخ والصواب ۴۴۳ لا ۴۶۳ کما توهم.

أقول: وابن الأثیر فی تاریخه عد من حوادث سنة ۴۶۴ موت محمد بن الحسن بن حمزة الجعفری فقیه الامامیة، فیکون موافقا لقول النجاشی من وقوعه فی سنة ۴۶۳ فاحتمال وهم العلامة فی الخلاصة فی تاریخ فوت النجاشی قوی جدا کما اختاره فی قاموس الرجال.

والنجاشی الرابع: أحمد بن العباس النجاشی الصیرفی المعروف بابن الطیالسی، سمع منه التعلکبری سنة ۳۳۵ ولعله جد الثالث.

والنجاشی الخامس: أحمد بن علی بن أحمد النجاشی الصیرفی المعروف بابن الکوفی روی عنه قبس فی سنة ۴۴۲، والظاهر اتحاد هذا مع الثالث.

والنجاشی السادس: من خیار أصحاب أمیر المؤمنین (علیه السلام) وشعرائه. یأتون.

(۳۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، أحمد بن علی بن أحمد النجاشی الصیرفی (۱)، أحمد بن العباس النجاشی الصیرفی (۱)، إبن الأثیر (۱)، أحمد بن علی بن أحمد بن العباس (۱)، إبراهیم بن محمد بن عبد الله (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، محمد بن الحسن بن حمزة (۱)، ابن أبی جید (۱)، علی بن العباس (۱)، محمد بن هارون (۱)، مدینة بغداد (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، علی بن أحمد (۱)، ابن الجندی (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۳۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۳۶

۱۰۶۵ - أحمد بن العباس بن محمد، جد النجاشی الثالث المذکور:

له یذکروه. روی النجاشی فی رجاله ص ۱۸۰ عن أبیه، عنه، عن علی بن إبراهیم بن محمد الجوانی.

۱۰۶۶ - أحمد بن العباس النجاشی الصیرفی، المعروف بابن الطیالسی، یکنی أبا یعقوب: سمع منه التلعکبری سنة ۳۳۵، وله منه إجازة، وکان یروی دعاء الکامل، قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (علیهم السلام) (۴۵).

۱۰۶۷ - أحمد بن العباس: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق - فی مشیخة الفقیه فی طریقه إلی بلال المؤذن - عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عن هشام بن الحکم.

۱۰۶۸ - أحمد بن العباس بن المفضل: لم یذکروه. روی الطب ص ۸۸ عنه، عن أخیه عبد الله بن العباس أنه قال: لذعتنی عقرب، وکان أبو الحسن العسکری (علیه السلام) جارنا فصرت الیه ... إلی آخره، فذکر شفاه ببرکته (علیه السلام)، ونقله کمبا ج ۱۴ ص ۵۴۱، وجد ج ۶۲ ص ۲۴۵ ح ۴.

۱۰۶۹ - أحمد بن عبدان: لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخراز فی کتابه النصوص باب ۲۵ عن أبی المفضل، عن أحمد بن عامر الطائی، عنه، عن سهل بن صیفی، روایة عن مولانا الحسین (علیه السلام) فی الفضائل والنصوص، ونقله کمبا ج ۹ ص ۱۵۴، وجد ج ۳۶ ص ۳۴۱.

ولعله أحمد بن عبدون الآتی، وفی نسخة: أحمد بن عیدان، وسیأتی.

۱۰۷۰ - أحمد بن عبد الجبار: لم یذکروه. روی عن زید بن الحارث، عن الأعمش، روایة کریمة فی الفضائل. جد ج ۳۹ ص ۳۸، وکمبا ج ۹ ص ۳۵۶.

(۳۳۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، أحمد بن العباس النجاشی الصیرفی (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، أحمد بن العباس بن محمد (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن العباس (۲)، هشام بن الحکم (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، الأذان (۱)

صفحه ۳۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۳۷

ولعله والـد جعفر بن أحمـد بن عبـد الجبـار الينبعى بالمدينـة، الواقع فى طريق الصـدوق، عن يعقوب بن نعيم الثقـة الجليـل الراوى عن الرضا (عليه السلام)، عنه، عن أبيه أحمد بن عبد الجبار، حديث فضل رجب وعمل الاستفتاح المعروف بعمل أم داود. كمبا ج ۲۰ ص ۱۱۱، وجد ج ۹۷ ص ۴۳.

۱۰۷۱ - أحمـد بن عبد الجبار بن محمد التميمى العطاردى الكوفى: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى كمال الدين ج ۱ باب ۱۲ ص ۱۷۲ ح ۲۹ عن محمد بن يعقوب الأصم، عنه عن يونس بن بكير، ونقله فى جد ج ۱۵ ص ۱۴۴، وكمبا ج ۶ ص ۳۳.

وفى الخصال ج ۱ ص ۸۹ ح ۲۶ بسنده عن على بن أسباط، عن أحمد بن عبد الجبار، عن جده، عن الصادق (عليه السلام) قال: الهدية على ثلاثة وجوه ... إلى آخره، ونقله كتاب العشرة ص ۱۳، وجد ج ۷۵ ص ۴۵ ح ۲.

ووقع فى طريق المفيد والشـيخ فى أماليه ج ۱ ص ۱۲ عن محمـد بن عبد الواحد الزاهد، عنه، عن يونس بن بكير. ونقله كمبا ج ۶ ص ۲۹۱، وجد ج ۱۷ ص ۳۹۴.

وفى كمال الـدين ج ۲ باب ۳۸ ص ۳۹۳ ح ۲ عن محمـد بن يعقـوب بن يوسف، عنه، عن يونس بن بكير حـديث ذى القرنين، ونقله جد ج ۱۲ ص ۱۹۳.

وبهذا الاسناد عنه، عنه رواية أخرى، كما فيه ج ۱۵ ص ۲۰۴، وكمبا ج ۵ ص ۱۶۴، وج ۶ ص ۴۷، وكذا فى الاكمال ج ۱ باب ۲۰ ص ۱۹۹ رواية أخرى، وكذا فيه ص ۲۰۰.

كفاية الأثر: محمد بن عبد الله، عن أحمد بن عبد الله بن محمد بن عمارة الثقفى، عنه، عن محمد بن الحسان الضرسى. كما فى جد ج ۳۶ ص ۲۸۲، وكمبا ج ۹ ص ۱۳۹.

(۳۳۷)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السـلام (۱)، كتاب كفايـة الأثر للخزار (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، أحمد بن عبـد الله بن محمد (۱)، عبـد الجبار بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، محمـد بن عبد الله (۱)، على بن أسباط (۱)، يعقوب بن نعيم (۱)، محمد بن يعقوب (۲)، جعفر بن أحمد (۱)

صفحه ۳۴۶

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۳۳۸

كفاية الأثر: أحمد بن عبيد الله بن الحسن العطاردى، عن جده عبيد الله بن الحسن، عنه، عن محمد بن عبد الله الرقاشـى، حديث النص على الأئمة (عليهم السلام) وفضائلهم. جد ج ۳۶ ص ۳۳۰.

وبهـذا الاسـناد عنه، عن أحمـد بن عبـد الرحمن المخزومى حـديث الفضائل والنصوص. جـد ج ۳۶ ص ۳۴۸، وكمبـا ج ۹ ص ۱۵۵، وكفاية الأثر باب ۲۶ ص ۱۸۵.

وروى الشـيخ، عن المفيـد، عن على بن محمـد بن مالك، عن أحمد بن عبد الجبار، عن بشـر بن بكر. جد ج ۴۲ ص ۶۶، وكمبا ج ۹ ص ۶۱۴.

قيل روى أحمد هذا عن أبى بكر بن عياش وحفص بن غياث وغيرهما، وولد سنة ۱۷۷ ومات ۲۷۲. انتهى.

۱۰۷۲ - أحمـد بن عبـد الحميـد الحمـانى: لم يـذكروه. وقع فى طريق الصـدوق فى الخصال ج ۲ ص ۱۳۹ (۱) عن عبيـد الله بن عبد الكريم الرازى المعروف بـأبى درعـة، عنه، عن ليث، حـديث لـواء الحمـد وأنه سـبعون شـقة يـدفع يوم القيامـة إلى على أمير المؤمنين (صلوات الله عليه)، وفيه ذكر فضائله (عليه السلام).

۱۰۷۳ - أحمـد بن عبـد الحميـد بن خالد: لم يذكروه. روى المفيد فى أماليه ص ۹۵ عن الجعابى، عن ابن عقـدة، عنه، عن محمد بن

عمرو بن عتبة، روایة شریفة.

وبهذا الاسناد عنه، عنه، روایة أخری. جد ج ۴۲ ص ۱۴۵، وکمبا ج ۹ ص ۶۳۵، وأمالی الشیخ ج ۱ ص ۱۶۷.

وفی الأمالی ص ۱۹۷ بهذا الاسناد عنه، عنه، فضل البکاء لهم

(۱) الخصال: ج ۲ ص ۵۸۲، ح ۷، أبواب البین.

(۳۳۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، یوم القیامة (۱)، عبید الله بن الحسن (۲)، أحمد بن عبد الحمید (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، حفص بن غیاث (۱)، محمد بن مالک (۱)، محمد بن عمرو (۱)، عبد الکریم (۱)، البکاء (۱)

صفحه ۳۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۳۹

(صلوات الله علیهم)، وفیه ذکر اسم جده خلف بدل خالد.

وفی بشارة المصطفی ص ۹۷ بهذا الاسناد روایة أخری لکن لم یذکر فیه اسم جده.

۱۰۷۴ - أحمد بن عبد الحمید: وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مجلس ۳۸ ص ۱۲۷ عن هشام بن الحکم، عن ثابت بن هرمز، عن الحسن بن أبی الحسن، عنه، عن عبد الله بن علی، حدیث بلال فی فضل الأذان ووصف الجنة. کمبا ج ۳ ص ۳۲۴، وکتاب الصلاة ص ۱۶۵، وجد ج ۸ ص ۱۱۶، وجد ۸۴ ص ۱۲۳ ح ۲۱.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه، فی طریقه إلی خبر بلال المؤذن.

۱۰۷۵ - أحمد بن عبد ربه بن خانبه الکرخی: وقع فی طریق السید بن طاووس، عن القاسم بن محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی، عن أبیه، عن جده، عنه.

وبطریق آخر صحیح عن سعد بن عبد الله بن أبی خلف، عنه أنه عرض کتابه علی مولانا الهادی أو مولانا أبی محمد العسکری (صلوات الله علیهما) فوقف علیه، وقال: صحیح فاعملوا به ... إلی آخره. کمبا ج ۱۶ ص ۵۳، وکتاب الصلاة ص ۵۹۵، وجد ج ۸۷ ص ۳۰۲، وج ۷۶ ص ۲۱۷.

وقد ینسب إلی جده فیقال: أحمد بن خانبة، وقد یقال: أحمد بن عبد الله بن خانبه، وهو من الثقات بالاتفاق، وکتابه کتاب یوم ولیلة المعروض علی الإمام (علیه السلام) کما عرفت، وکما فی کتاب الصلاة ص ۴۲۱، وجد ج ۸۶ ص ۱۴.

و عبد الله منسوب إلی جده، وأبوه مهران کما یأتی، ویأتی أن له مکاتبة إلی مولانا الرضا (صلوات الله علیه).

۱۰۷۶ - أحمد بن عبد الرحمن بن جمیلة: لم یذکروه. روی الطب

(۳۳۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی (۱)، یوم عرفة (۱)، عبد الله بن أبی خلف (۱)، الحسن بن أبی الحسن (۱)، أحمد بن عبد الحمید (۱)، عبد الله بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، هشام بن الحکم (۱)، ثابت بن هرمز (۱)، الصّلاة (۵)، الأذان (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۴۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۴۰

ص ۱۰۰ عنه، عن الحسن بن خالد، أنه کتب إلی أبی الحسن (صلوات الله علیه) یشکو علة فی بطنه ... إلی آخره، ونقله کتاب الدعاء ص ۲۱۱، وجد ج ۹۵ ص ۱۱۰.

۱۰۷۷ - أحمد بن عبد الرحمن الهذلی أبو جعفر الکوفی: لم یذکروه.

وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۶۸ عن أبی المفضل، عن عبد الله بن محمد بن محمود ابن بنت الأشج، عنه، عن عبد الرحمن بن أبی حماد المقری الحدیث الباقری (علیه السلام): یحبنا تغفر لکم الذنوب، ورواه کتاب الایمان ص ۱۳۳ عنه مثله. إلا أن فیه الذهلی بدل الهذلی، وجد ج ۶۸ ص ۱۱۶ ح ۴۰.

وفی الأمالی ج ۲ ص ۸۹ بهذا الاسناد عن أحمد بن عبد الرحمن الذهلی، عن عمار بن الصباح، روایة أخری فی الفضائل.

قال فی المجمع فی هذل: الهذلی بضم الهاء منسوب إلی هذیل بالضم وفتح الذال، حی من مضر وهو هذیل من مدرکة بن إلیاس بن مضر ... إلی آخره.

أقول: هو من أجداد النبی (صلی الله علیه وآله).

وفی ذهل قال: ذهل حی من بکر وهما ذهلان کلاهما من ربیعة.

أحدهما ذهل بن شیبان، والاخر ذهل بن ثعلبة. انتهی، والأول أظهر.

۱۰۷۸ - أحمد بن عبد الرحمن بن عبدویه: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن الهیثم بن أبی مسروق النهدی، عنه، عن إسماعیل بن عبد الخالق. کمبا ج ۲۰ ص ۱۲۰، وج ۲۴ ص ۳۸، وجد ج ۹۷ ص ۷۴ ح ۲۳، وج ۱۰۴ ص ۳۸۲ ح ۶۸.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عنه الکافی کتاب النکاح باب کراهیة تزویج العاقر ج ۵ ص ۳۳۳ ح ۳.

(۳۴۰)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الهیثم بن أبی مسروق (۱)، أبو جعفر الکوفی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، الحسن بن خالد (۱)

صفحه ۳۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۴۱

۱۰۷۹ - أحمد بن عبد الرحمن بن عبد ربه الصیرفی: لم یذکروه.

روی الصفار فی البصائر فی الجزء ۱۰ باب ۱۴ ص ۵۱۲ ح ۶ عن سلمة بن الخطاب، عنه، عن محمد بن سلیمان ... إلی آخره، ورواه فی البحار عنه، وعن منتخب البصائر لسعد بن عبد الله، عن سلمة، عنه، عنه. کمبا ج ۱۴ ص ۳۱۳، وجد ج ۶۰ ص ۱۲۰ ح ۹.

۱۰۸۰ - أحمد بن عبد الرحمن بن فضال القاضی: لم یذکروه روی السید ابن طاووس عنه، عن الحسن بن محمد بن أحمد بن جعفر بن محمد بن زید الشهید، حدیث وصیة مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام) لابنه الحسن (علیه السلام) المفصلة. کمبا ج ۱۷ ص ۵۷، وجد ج ۷۷ ص ۱۹۷.

۱۰۸۱ - أحمد بن عبد الرحمن بن الفضل: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ ص ۴۹ باب ۶ عن یحیی بن محمد بن صاعد، عنه، عن عبد الغفار بن الحکم، ومثله فی کمال الدین باب ۳۴ ح ۱۸، وکذا فی کفایة الأثر فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر (صلوات الله علیهم) باب ۲ مثله إلا أنه أبدل الفضل بالمفضل.

۱۰۸۲ - أحمد بن عبد الرحمن المخرومی: لم یذکروه. روی عنه أحمد بن عبد الجبار کما تقدم، وهو یروی عن عمر بن حماد، حدیث أم سلمة فی النصوص علی الأئمة عشر (صلوات الله علیهم) وأسمائهم وفضائلهم.

۱۰۸۳ – أحمد بن عبد الرحمن المروزی: لم یذکروه. روی الصدوق عنه، عن محمد بن جعفر المقری. کتاب القرآن ص ۹۳، وجد ج ۹۲ ص ۳۸۰ ۱۰۸۴ – أحمد بن عبد الرحمن الناوردی: لم یذکروه. روی فی سنة ۳۲۰ وروی عنه العلامة الحلی مرسلا فی الکشکول. مدینة المعاجز ص ۱۳۶.

(۳۴۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، الحسن بن محمد بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، العلامة الحلی (۱)، یحیی بن محمد (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، محمد بن زید (۱)، محمد بن جعفر (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۲)، الشهادة (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۳۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۴۲

۱۰۸۵ – أحمد بن عبد الرحیم بن سعد أبو جعفر القیسی الفقیه: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ص ۲۰۸ عن أبی المفضل، عنه إملاء من حفظه، عن إسماعیل بن محمد بن إسحاق بن جعفر الصادق (علیه السلام)، عن أبیه، عن جده، عن أخیه موسی الکاظم (صلوات الله علیه)، فی ثلاث روایات، وبعضها فی کمبا ج ۶ ص ۱۶۳، وجد ج ۱۶ ص ۲۸۷.

وسائر روایاته بهذا الاسناد کتاب العشرة ص ۱۱۸، وجد ج ۷۴ ص ۴۱۷ ح ۳۶.

المحاسن: عن بعض أصحابنا، عن أحمد بن عبد الرحیم، عن عمرو بن عمیر الصوفی، فوائد التمر. کمبا ج ۱۴ ص ۸۴۱، وجد ج ۶۶ ص ۱۳۴ ح ۳۴. وهو فی المحاسن ج ۲ ص ۵۳۳ مثله.

وفی الکافی ج ۶ ص ۶ ح ۸ کتاب العقیقة عن العدة، عن أحمد بن محمد بن خالد، عن بعض من رواه، عنه عن بعض أصحابه، عن الصادق (علیه السلام)، حدیث فضل البنات.

۱۰۸۶ – أحمد بن عبد الرحیم أبو الصخر: لم یذکروه. روی المفید فی الإختصاص – ۲۷۷ – عن الحسن بن علی الوشاء عنه، عن الحسن بن علی، ورواه فی البحار عن الاختصاص، وبصائر الدرجات مثله.

وروی البرقی فی المحاسن ج ۱ ص ۱۵۳ عن منصور بن العباس، عن أحمد بن عبد الرحیم، عمن حدثه عن عمرو بن أبی المقدام، عن الصادق (علیه السلام)، حدیث مثل أمیر المؤمنین (علیه السلام) کمثل (قل هو الله أحد).

وفی الکافی باب نوادر کتاب الصیام ج ۴ ص ۱۸۱ ح ۵ عن العدة، وفیه کتاب الجنائز ج ۳ ص ۱۸۵ علی بن محمد، عن علی بن

(۳۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أحمد بن عبد الرحیم أبو الصخر (۱)، إسماعیل بن محمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، أحمد بن عبد الرحیم (۳)، منصور بن العباس (۱)، عمرو بن عمیر (۱)، محمد بن خالد (۱)، علی بن محمد (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الصّلاة (۱)، التمر (۱)، الجنازة (۱)

صفحه ۳۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۴۳

الحسن، عنه، عن إسماعیل بن عبد الخالق.

۱۰۸۷ – أحمد بن بن عبد الصمد بن مزاحم الهروی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۹۰ عن أبی المفضل، عن لیث بن محمد بن نصر، عنه، عن خاله عبد السلام أبی الصلت الهروی، روایة شرح أمیر المؤمنین (علیه السلام) للحجر الأسود. وفیه ص ۲۰۱ بهذا الاسناد عنه، عنه، عن الرضا (علیه السلام)، حدیث سلسلة الذهب.

وروایته الأخری فیه ص ۱۳۰، وتاریخ حدیث أحمد للیث سنة ۲۶۱.

ونقل الأول کمبا ج ۲۲ ص ۴۸، وجد ج ۹۹ ص ۲۱۶. والثانی فیه کمبا ج ۲ ص ۶، وج ۱۲ ص ۳۴ وج ۷ ص ۳۸۶، وجد ج ۳ ص ۱۴، وج ۲۷ ص ۱۳۴، وج ۴۹ ص ۱۲۰ ح ۱.

۱۰۸۸ – أحمد بن عبد العظیم: روی الکلینی فی الکافی ج ۱ ص ۴۲۴ ح ۶۲ عنه، عن الحسین بن میاح، حدیث تفسیر آیة عرض الاعمال وأنه نزل المأمونون وأنهم المأمونون (علیهم السلام). کما فی تفسیر البرهان سورة التوبة ص ۴۴۲.

۱۰۸۹ – أحمد بن عبد الله بن إبراهیم طباطبا: لم یذکروه. وهو إمامی خرج بصعید مصر سنة ۲۷۰.

۱۰۹۰ – أحمد بن عبد الله بن أحمد بن أبی عبد الله البرقی: لم یذکروه. روی الصدوق عن ابنه علی بن أحمد بن عبد الله بن أحمد بن أبی عبد الله البرقی، قال: حدثنی أبی ومحمد بن علی ماجیلویه جمعیا، عن أحمد بن أبی عبد الله البرقی، عن أبیه، کمبا ج ۱۲ ص ۶۶، وجد ج ۴۹ ص ۲۲۰ مثله، وکما فی کمال الدین ح ۱ باب ۲۲ ص ۲۴۱ ح ۶۵ حدیث الفضائل، وکذا فی مشیخة الفقیه.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۲۰۷ عن المفید، عن الشریف الصالح الحسن بن حمزة العلوی رحمه الله، عنه، عن جده أحمد بن أبی عبد الله البرقی، عن الحسن بن فضال ... إلی آخره.

(۳۴۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، حدیث سلسلة الذهب (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، أحمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، سورة البراءة (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن عبد الخالق (۱)، محمد بن علی ماجیلویه (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، عبد الله البرقی (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن میاح (۱)، الحسن بن فضال (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، الحجر الأسود (۱)، محمد بن نصر (۱)

صفحه ۳۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۴۴

وقال النجاشی ص ۲۳۶ بعد ذکر کتب محمد بن خالد البرقی: أخبرنا أحمد بن علی بن نوح، قال: حدثنا الحسن بن حمزة الطبری، قال: حدثنا أحمد بن عبد الله بن أحمد بن أحمد بن أبی عبد الله محمد بن خالد البرقی، قال:

حدثنا أحمد بن أبی عبد الله، عن أبیه بجمیع کتبه. انتهی.

أقول: والظاهر اتحاده مع ما وری السید بسنده عن الحسن بن علی العلوی، عن أحمد بن عبد الله، عن جده أحمد بن محمد، عن أبیه، عن حماد ... إلی آخره. کما فی کمبا ج ۹ ص ۱۳۱، وجد ج ۳۶ ص ۲۴۲.

۱۰۹۱ – أحمد بن عبد العزیز بن الجعد أبو بکر: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۴۳ عن محمد بن عمر الحافظ البغدادی، عنه، عن عبد الرحمن بن صالح ... إلی آخره، ومثله فی کمال الدین.

۱۰۹۲ – أحمد بن عبد العزیز الجوهری: وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۱۱۷ عن أبی المفضل، عنه عن علی بن محمد بن سلیمان النوفلی، ومثله فیه ص ۲۰۶، وکمبا ج ۹ ص ۳۱۴، وجد ج ۳۸ ص ۲۲۵.

وفی کنز الکراجکی ص ۸۰ بإسناده عن مزاحم بن عبد الوارث، عن أبی بکر أحمد بن عبد العزیز بن عبد الرحمن بن أیوب الجوهری، عن العباس بن علی ... إلی آخره.

وله كتاب السقيفة كما قاله الشيخ فى الفهرست، وينقل منه ابن أبى الحديث كثيرا، كما عن شرحه ج ۴ ص ۷۸ ووصفه بأنه عالم محدث كثير الأدب ثقة ورع، أثنى عليه المحدثون ورووا عنه مصنفاته.

۱۰۹۳ - أحمد بن عبد العزيز الرازى: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل عن سهل بن زياد، عنه، عن بعض أصحابنا، عن أبى الحسن الأول (صلوات الله عليه). كتاب الصلاة ص ۵۷۰، وجد ج ۸۷ ص ۲۰۸ ح ۲۰، والكافى ج ۳ ص ۳۲۵ ح ۱۶، والتهذيب ج ۲ ص ۱۳۲ ح ۵۰۸.

(۳۴۴)

مفاتيح البحث: أحمد بن عبد العزيز الجوهرى (۱)، أحمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، أحمد بن أبى عبد الله (۲)، على بن محمد بن سليمان (۱)، محمد بن خالد البرقى (۲)، أحمد بن عبد العزيز (۳)، أحمد بن عبد الله (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، سهل بن زياد (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، الحسن بن على (۱)، أحمد بن على (۱)، أحمد بن محمد (۱)، السقيفة (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۳۵۳

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۳۴۵

۱۰۹۴ - أحمد بن عبد العزيز: من أصحاب الصادق (عليه السلام)، لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد فى أماليه مجلس ۴ عن عيسى بن أبى الورد، عنه، عن أبى عبد الله (عليه السلام)، ومثل ذلك فيه مجلس ۳۴ ص ۱۶۶، وكذا فى أمالى الشيخ ج ۱ ص ۶۰ ولعله الذى ذكره الشيخ فى رجاله من أصحاب الصادق (عليه السلام) ووصفه بكلمة الكوفى أبو شبل.

۱۰۹۵ - أحمد بن عبد العزيز: خرج التوقيع من الناحية المقدسة بارتداده. مدينة المعاجز ص ۶۱۲.

والظاهر اتحاده مع أحمد بن عبد الله الراوى ع أحمد بن أبى عبد الله، الذى عده العلامة الخوئى من مشايخ الكلينى قدس سره.

روى الكافى كتاب الصلاة باب تقديم النوافل ج ۳ ص ۴۵۵ عن أحمد بن عبد الله، عن أحمد بن أبى عبد الله، عن أبيه، عن عبد الله بن الفضل ... إلى آخره.

وروى فيه ج ۴ ص ۵۴ باب فضل القصد ح ۱۲ عن أحمد بن عبد الله، عن أحمد بن أبى عبد الله، عن محمد بن على (الصيرفى خ ل)، وفيه باب فضل الصدقة ص ۳ عنه، عن جده، عن محمد بن عى ... إلى آخره.

وعنه، عنه، عن أبى عمران الأرمنى، كما فيه كتاب الحج ص ۳۱۷ ح ۱۰.

وعنه، عنه، عن أبيه، عن صفوان، كما فيه ج ۵ كتاب المعيشة باب ۵ ص ۷۸.

وعنه، عنه، عن عبدل بن مالك، كما فيه كتاب المعيشة باب ۱۱ ص ۸۶.

وعنه، عنه، عن غير واحد من أصحابه، كما فيه باب ۸۹ ص ۱۵۸.

وروى الكلينى عن أحمد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد، عن أبيه، كما فيه كتاب المعيشة باب فضل التجارة ص ۱۴۸.

(۳۴۵)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، أحمد بن أبى عبد الله (۲)، محمد بن على الصيرفى (۱)، أحمد بن عبد العزيز (۲)، أحمد بن عبد الله (۳)، أحمد بن محمد (۱)، عبدل بن مالك (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۳۵۴

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۳۴۶

وروی عنه، عن أحمد بن محمد البرقی، کما فیه ج ۱ باب صفة العلماء ص ۳۶ ثم قال: وبهذا الاسناد عن محمد بن خالد.

وفیه ج ۴ باب فضل الصدقة عن أحمد بن عبد الله، عن جده عن محمد بن علی.

ومما ذکرنا ظهر صحة ما فی قاموس الرجال بعد عنوان أحمد بن عبد الله بن أحمد بن أبی عبد الله قال: یروی عن جده، ویروی عنه الکلینی، وهو أحد عدته فی طریقه إلی أحمد بن أبی عبد الله البرقی...

إلی آخره، ثم استظهر من کلام العلامة فی الخلاصة فی الفائدة الثالثة فی تعداد عدة الکلینی إلی أحمد بن محمد بن خالد، وعد منهم أحمد بن عبد الله بن أبیه، أنه مصحف أحمد بن عبد الله ابن ابنه فیکون هذا الرجل.

۱۰۹۶ - أحمد بن عبد الله بن أحمد بن جلین الدوری أبو بکر الوراق:

ثقة بالاتفاق، قرأ کتابه علی الحسین بن عبید الله الغضائری.

۱۰۹۷ - أحمد بن عبد الله الأسدی: لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی کتاب الأطعمة باب الخلال ج ۶ ص ۳۷۶ ح ۴ عن إبراهیم الحذاء، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه).

ورواه البرقی فی المحاسن ج ۲ ص ۵۶۳ ع أبی سمینة، عنه، عن رجل، عنه (علیه السلام).

۱۰۹۸ - أحمد بن عبد الله الأصفهانی بن أحمد بن إسحاق بن موسی بن مهران الحافظ أبو نعیم: صاحب کتاب حلیة الأولیاء، وعن ابن خلکان: إنه من أعلم المحدثین: وأکابر الحفاظ الثقات، ولد سنة ۳۳۴، وتوفی ۴۳۵ وقیل ۴۳۰ فی ۲۱ محرم، وقبره بأصبهان مشهور، جملة من روایاته التی تبعد احتمال کونه عامیا. جد ج ۴۰ ص ۱۴ و ۱۵، وکمبا ج ۹ ص ۴۳۰.

وفی معالم ابن شهرآشوب أن له کتاب منقبة المطهرین ومرتبة الطیبین،

(۳۴۶)

مفاتیح البحث: کتاب حلیة الأولیاء لأبی نعیم (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، أحمد بن عبد الله بن أحمد بن جلین (۱)، الحسین بن عبید الله الغضائری (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، أحمد بن عبد الله الأصفهانی (۱)، أحمد بن عبد الله الأسدی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، أحمد بن محمد البرقی (۱)، أبو بکر الوراق (۱)، أحمد بن عبد الله (۲)، إسحاق بن موسی (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، الطعام (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۳۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۴۷

وما نزل من القرآن فی أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه)، وهو من أجداد العلامة المجلسی.

۱۰۹۹ - أحمد بن عبد الله بن أمیة: عد من مشایخ الکلینی، ومن العدة الذین بینه وبین أحمد بن محمد بن خالد البرقی.

۱۱۰۰ - أحمد بن عبد الله البجلی أبو عبد الله: لم یذکروه. روی السید ابن طاووس فی جمال الأسبوع فی الفصل الأول عن أبی محمد الصیمری، عنه. ونقله کتاب الصلاة ص ۹۲۱، وج ج ۹۱ ص ۲۱۵ ح ۱.

۱۱۰۱ - أحمد بن عبد الله الجارودی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی روایة فضائل الشیعة عن الحسن بن علی العبدی، عنه، ع محمد بن عبد الله، عن أبی الجارود.

۱۱۰۲ - أحمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری: وإخوته جعفر والحسین ومحمد وعلی یأتون، ذکرهم النجاشی ص ۲۵۱ غیر علی، وقال: کلهم له مکاتبة - یعنی إلی مولانا صاحب الزمان (علیه السلام).

۱۱۰۳ - أحمد بن عبد الله بن جعفر المدائنی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق - فی الاکمال - عن علی بن محمد بن قتیبة

النیشابوری، عن أحمد بن سلیمان، عنه، عن عبد الله بن الفضل الهاشمی، عن الصادق (علیه السلام). ونقله کمبا ج ۱۳ ص ۱۲۸ مثله. وجد ج ۵۲ ص ۹۱ ح ۴.

ورواه فی العلل عن ابن قتیبة، عن حمدان بن سلیمان النیشابوری، بدل أحمد، عنه عنه ... إلی آخره، ومثل ذلک أعنی حمدان بدل أحمد فی الاکمال ج ۲ باب ۴۴ ص ۴۸۲ وباب ۳۹ ص ۴۱۱ ح ۶ وفیه الهمدانی بدل المدائنی.

۱۱۰۴ - أ أحم بن عبید (عبید خ ل) الله بن جعفر بن المعلی الهمدانی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ الاجل النعمانی فی کتاب

(۳۴۷)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، السید إبن طاووس (۱)، العلامة المجلسی (۱)، علی بن محمد بن قتیبة النیشابوری (۱)، عبد الله بن الفضل الهاشمی (۱)، أحمد بن عبد الله بن أمیة (۱)، أحمد بن محمد بن خالد البرقی (۱)، أحمد بن عبد الله (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، حمدان بن سلیمان (۱)، أحمد بن سلیمان (۱)، الحسن بن علی (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۴۸

الغیبة ص ۳۲ عن هارون بن محمد، عنه، عن عمرو بن جامع الکندی، روایة شریفة مفصلة فی الولایة والفضائل.

۱۱۰۵ - أحمد بن عبد الله الجویباری، ویقال له الهروی والنهروانی والشیبانی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید عن إبراهیم بن محمد بن هارون الخوزی، عن جعفر بن محمد بن زیاد الفقیه الخوزی، عنه، عن مولانا الرضا (علیه السلام).

وروی فی العیون باب ۳۱ بثلاثة أسانید روایات تبلغ إلی ۱۸۷ روایة عن مولانا الرضا (صلوات الله علیه).

ومن أسانیدها إبراهیم بن هارون بن محمد الخوری، عن جعفر بن محمد بن زیاد الفقیه الخوری بنیسابور، عن أحمد بن عبد الله الهروی الشیبانی، عن الرضا (صلوات الله علیه)، عن آبائه، عن رسول الله (صلی الله علیه وآله)، ورواها فی البحار مفوقا لها علی الأبواب.

۱۱۰۶ - أحمد بن عبد الله بن حارثة الکرخی: عم محمد بن إسحاق الکوفی، من أصحاب الرضا (علیه السلام)، لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ باب ۴۷ ص ۲۲۲ عن محمد بن یحیی العطار، ع محمد بن إسحاق الکوفی، عنه، عن مولانا الرضا (علیه السلام)، وفیه أنه کان مورد عنایات الرضا (علیه السلام) وإحسانه. ونقله کمبا ج ۱۲ ص ۱۳، وجد ج ۴۹ ص ۴۳ ح ۳۴.

۱۱۰۷ - أحمد بن عبد الله بن الحسین: لم یذکروه. روی عن عبد العزیز بن یحیی البصری، روایة فضل حب أمیر المؤمنین (علیه السلام) وقبول ولایته. جد ج ۳۹ ص ۲۹۳، وکمبا ج ۹ ص ۴۱۲.

۱۱۰۸ - أحمد بن عبد الله بن خاقان: هو ابن عبید الله الآتی.

۱۱۰۹ - أحمد بن عبد الله بن خانبة الکرخی المعروف بابن خانبة: هو

(۳۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۵)، أحمد بن عبد الله بن خاقان (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، عبد الله بن حارثة (۱)، أحمد بن عبد الله (۳)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن إسحاق (۲)، محمد بن زیاد (۲)

صفحه ۳۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۴۹

ابن عبد الله بن مهران بن خانبة، ثقة جلیل، کما تقدم بعنوان أحمد بن عبد ربه، وأنه عرض کتابه علی العسکری (صلوات الله علیه)، وذکر النجاشی والعلامة رحمهما الله فی ترجمة ابنه محمد أن لأحمد هذا مکاتبة إلی الرضا (علیه السلام).

وروی الکشی ص ۳۵۰ عن علی بن محمد القتیبی، قال: حدثنی أبو طاهر محمد بن علی بن بلال، وسألته عن أحمد بن عبد الله الکرخی إذ رأیته یروی کتبا کثیرة عنه، فقال: کان کاتب إسحاق بن إبراهیم فتاب وأقبل علی تصنیف الکتب، وکان أحمد بن غلمان یونس بن عبد الرحمن ویعرف به، ویعرف بابن خانبة، وکان من العجم. انتهی، وظاهره الاتحاد وفاقا لجمع کثیر من علماء الفن.

۱۱۱۰ - أحمد بن عبد الله الخلنجی أو الخلیجی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن الحسن بن راشد، عن الرضا (علیه السلام)، حدیث تکبیرات الافتتاحیة. کما فی الخصال ج ۲ ص ۳۴۷ ح ۱۶ والعیون ج ۱ ص ۲۷۹، ونقله فی جد ج ۸۴ ص ۳۵۹، وکمبا ج ۱۸ ص ۳۲۵، والوسائل ج ۴ ص ۷۳۰ ح ۲ مثله.

۱۱۱۱ - أحمد بن عبد الله الدقاق: هو ابن عبد الله بن سابور الآتی إن شاء الله.

۱۱۲ - أحمد بن عبد الله الذهلی: لم یذکروه. روی محمد بن محمود، عنه، عن أبی حفص الأعشی، روایة شریفة فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم (صلوات الله علیهم). کما فی نص باب ۳۱، وکمبا ج ۹ ص ۱۶۳، وجد ج ۳۶ ص ۳۸۴.

۱۱۱۳ - أحمد بن عبد الله بن ربیعة الهاشمی: وقد وقع فی طریق لشیخ فی التهذیب ج ۳ ص ۸۲، الرقم ۲۳۹ عن الحسین بن عبد الله أو (۳۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، أحمد بن عبد الله الکرخی (۱)، علی بن محمد القتیبی (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، عبد الله بن مهران (۱)، عبد الله بن ربیعة (۱)، محمد بن علی بن بلال (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، أحمد بن عبد الله (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۵۰

عبید الله العبدوی أو العدوی والحسن بن محمد معا، عنه عن محمد بن عیسی بن محمد.

۱۱۱۴ - أحمد بن عبد الله بن زریق: لم یذکروه. روی الطب ص ۵۷ عنه، عن عن الصادق (صلوات الله علیه).

۱۱۱۵ - أحمد بن عبد الله بن زیاد القصان أبو سهل: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن ابن الحمامی وهو شیخ إجازة، عنه عن إسماعیل بن محمد بن أبی کثیر القاضی، کمبا ج ۱ ص ۱۴۹، وجد ج ۲ ص ۲۵۸.

وروی علی بن محمد بن لؤلؤ البزاز، عنه، عن عیسی بن إسحاق الحدیث الباقری (علیه السلام) فی وقت تسمیة أمیر المؤمنین (علیه السلام) بذلک وانه فی عالم الذر، کمبا ج ۹ ص ۲۵۰، وجد ج ۳۷ ص ۳۰۶.

۱۱۶ - أحمد بن عبد الله بن سابور أبو العباس الدقان: لم یذکروه روی أحمد بن إسحاق القاضی، عنه، عن عبید الله بن هشام حدیث وجوب الولایة وعدم قبول الاعمال إلا بالولایة. جد ج ۳۹ ص ۲۸۰ ص ۲۸۰، وکمبا ج ۹ ص ۴۰۹ وتقدم فی أحمد بن إسحاق.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ ص ۸۷ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن أیوب بن محمد الرقی.

کنز جامع الفوائد: محمد بن العباس (المفسر) عنه، عن أیوب بن محمد الوراق تفسیر قوله تعالی: (ومساکین طیبة) [۹ / ۷۲].

۱۱۷ - أحمد بن عبد الله الشیبانی: هو الجویباری المذکور.

۱۱۱۸ – أحمد بن عبد الله بن عامر الطائی: لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۲ ص ۸ عن أحمد بن أبی جعفر البیهقی، عن أحمد بن علی بن جبرئیل الجرجانی، عن إسماعیل بن أبی عبد الله القطان عنه، عن أبی أحمد بن سلیمان الطائی، عن الرضا (صلوات الله علیه).

حدیث حشر مولاتنا فاطمة الزهراء (صلوات الله علیها) وما ینتقم به من

(۳۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن أبی جعفر البیهقی (۱)، إسماعیل بن أبی عبد الله (۱)، عبد الله بن زیاد (۱)، أحمد بن عبد الله (۴)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن إسحاق (۲)، أحمد بن سلیمان (۱)، محمد بن العباس (۱)، أحمد بن علی (۱)، عیسی بن محمد (۱)، محمد الوراق (۱)، الحسن بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، عالم الذر (۱)، الإنتقام،النقمة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۵۱

أعدائها. ونقله کمبا ج ۱۰ ص ۶۲ مثله، وجد ج ۴۳ ص ۲۲۰ ح ۲.

۱۱۱۹ – أحمد بن عبد الله بن عبد الملک: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۹ عن علی بن الحسن بن فضال، عن الحسین بن نصر – یعنی ابن مزاحم – عن أبیه، عنه، عن عبد الرحمن المسعودی، ونقله کتاب الطهارة ص ۱۸۲، وجد ج ۸۱ ص ۳۸۵ ح ۴۷.

۱۱۲۰ – أحمد بن عبد الله العقیلی: وقع فی طریق الکلینی عن علی بن إبراهیم، عنه.

قال العلامة المامقانی: هو أحمد بن عبد الله بن محمد بن عبد الله بن عقیل بن أبی طالب (علیه السلام).

وقال الفاضل المعاصر: أحمد بن عبد الله بن عقیل بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عقیل بن أبی طالب (علیه السلام)، فلعل فی الأول سقطا، " والد عبد الله فی الموضعین ونسب إلی جده، فتفحص. وسیأتی عد الشیخ عبد الله بن محمد بن عقیل بن أبی طالب من أصحاب الصادق (علیه السلام)، ویؤید الثانی ما یأتی فی ابن عمه جعفر بن عقیل، وما یأتی فی جده الأعلی عقیل، وکذا فی أحمد بن عقیل الآتی.

وروی الصدوق فی العلل عن أبیه، عن محمد بن یحیی، عن محمد بن أحمد بن إبراهیم بن هاشم، عن أحمد بن عبد الله العقیلی القرشی، عن عیسی بن عبد الله القرشی، حدیث ذم القیاس. جد ج ۲ ص ۲۹۱، وکمبا ج ۱ ص ۱۵۹.

والکافی ج ۱ ص ۵۸ ح ۲۰ کتاب فضل العلم باب البدع والرأی، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن عیسی بن عبد الله القرشی.

۱۱۲۱ – أحمد بن عبد الله العلوی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن أبی زیاد الجدی صاحب الصلاة بجدة، قال: ورواه لی وأملی أیضا " أحمد بن عبد الله العلوی مولی لهم وخال لبعضهم، عن

(۳۵۱)

مفاتیح البحث: أبو طالب علیه السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الله (۱)، عیسی بن عبد الله القرشی (۲)، محمد بن أحمد بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۲)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، محمد بن أبی زیاد (۱)، عبد الله العلوی (۲)، علی بن إبراهیم (۲)، أحمد بن عبد الله (۴)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن یحیی (۱)، جعفر بن عقیل (۱)، عقیل بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الإبداع، البدعة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۳۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۵۲

القاسم بن أیوب العلوی أن المأمون لما أراد أن یستعمل مولانا الرضا (علیه السلام ...) إلی آخره، وذکر خطبة الرضا (علیه السلام) فی جوامع التوحید. کمبا ج ۲ ص ۱۶۹، وجد ج ۴ ص ۲۲۸.

وروی الکشی عنه مکررا، " ولعله أحمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین (علیه السلام).

۱۱۲۲ - أحمد بن عبد الله بن علی بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی (علیه السلام): لم یذکروه. وهو أخو عبد العظیم الحسنی المعروف.

۱۱۲۳ - أحمد بن عبد الله بن علی الرأس أبو العباس: لم یذکروه.

روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۲۹۷ عن الفحام، عن عمه، عنه، عن عبد الرحمن بن عبد الله العمری، حدیث اللوح وجابر. ونقله کمبا ج ۹ ص ۱۲۲ و ۱۸۳، وجد ج ۳۶ ص ۲۰۲.

۱۱۲۴ - أحمد بن عبد الله بن علی الناقد أبو الحسین: لم یذکروه.

وهو من مشایخ ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة، روی عنه ص ۶۱ عن جعفر بن سلیمان، وکذا روی عنه فی ص ۷۶ و ۷۷، وأخوه محمد یأتی.

۱۱۲۵ - أحمد بن عبد الله بن عمار الثقفی الکاتب أبو العباس: لم یذکروه. روی الشیخ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه فی سنة ۳۲۱ قال:

حدثنا علی بن محمد بن سلیمان النوفلی سنة ۲۵۰، عن الحسن بن حمزة النوفلی. جد ج ۱۹ ص ۵۷، وکمبا ج ۶ ص ۴۱۶.

وبهذا الإسناد عنه، عنه روایات کثیرة، منها فی کمبا ج ۱۴ ص ۶۵۸، وج ۳ ص ۱۲۸، وج ۶ ص ۲۹۲، وج ۹ ص ۱۵۲، وجد ج ۶ ص ۱۳۲، وج ۱۷ ص ۳۹۷، وج ۳۶ ص ۲۳۲، وج ۶۴ ص ۲۶.

وروی الصدوق عن الطالقانی، عن الحسن بن علی العدوی، عنه، عن محمد بن عبد الله، عن أبی الجارود، حدیث حشر الشیعة یوم القیامة

(۳۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، أحمد بن عبد الله بن علی الناقد (۱)، عبد الله بن علی بن الحسن بن زید (۱)، علی بن محمد بن سلیمان النوفلی (۱)، أحمد بن عبد الله بن علی (۱)، أحمد بن عبد الله بن محمد (۱)، الحسن بن علی العدوی (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، عبد الله العمری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، ابن قولویه (۱)، جعفر بن سلیمان (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، حدیث اللوح (۱)

صفحه ۳۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۵۳

وجوهم من نور علی کراسی من نور، کتاب الإیمان ص ۱۰۴، وهذه الروایة فی أمالیه ص ۱۴۷ عنه، عن أحمد بن عبد الله بن عمار الجارودی، عنه، وج ۶۸ ص ۸، وبشا ص ۳۲. وسقط اسم جده محمد وسیأتی.

۱۱۲۶ - أحمد بن عبد الله العمری: هو ابن عبید الله الآتی.

۱۱۲۷ - أحمد بن عبد الله بن عیاش (عباس خ ل): لم یذکروه. وله کتاب عمل رجب وشعبان ورمضان، روی السید کما فی البحار

عن المهج القنوتات المفصلة المنقولة عن أئمة الهدى (عليهم السلام). كتاب الصلاة ص ۳۸۰، وجد ج ۸۵ ص ۲۱۱ ح ۱.

وبحسب نسخة المهج التى عندى هو منسوب إلى جده وأبوه محمد وسيأتى.

۱۱۲۸ – أحمد بن عبد الله بن عيسى بن مصقلة بن سعد القمى الأشعرى: ثقة بالإتفاق، وله نسخة عن أبى جعفر الثانى (صلوات الله عليه)، قال النجاشى وغيره، وقد ينسب أبوه إلى جده وسيأتى.

۱۱۲۹ – أحمد بن عبد الله الغروى، بالغين أو بالقاف: لم يذكروه.

وقد دخل على الفضل بن الربيع.

وقد روى الحسين بن سعيد، عنه، عن الحسين بن المختار القلانسى، كما فى مشيخة الفقيه فى طريقه إلى جويرية.

وروى عنه أحمد بن محمد بن عيسى ومحمد بن عيسى.

۱۱۳۰ – أحمد بن عبد الله بن قبيصة: لم يذكروه. روى منتخب البصائر عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد السيارى، عنه، عن أبيه، عن بعض رجاله، عن أبى عبد الله (صلوات الله عليه). كمبا ج ۱۳ ص ۲۱۱، وجد ج ۵۳ ص ۴۴ ح ۱۵.

۱۱۳۱ – أحمد بن عبد الله القروى: روى الحسين بن سعيد عنه، عن أبان بن عثمان وعن غيره. وذكر الأردبيلى والخوئى له روايات فى الكتب

(۳۵۳)

مفاتيح البحث: شهر رجب المرجب (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أحمد بن عبد الله بن عيسى (۱)، أحمد بن عبد الله القروى (۱)، أحمد بن عبد الله العمرى (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، الحسين بن المختار (۱)، أحمد بن عبد الله (۴)، الفضل بن الربيع (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الحسين بن سعيد (۲)، محمد بن عيسى (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۳۶۲

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۳۵۴

الأربعة ومواضعها.

۱۱۳۲ – أحمد بن عبد الله القزوينى: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق عن الحسين بن سعيد، عنه، عن الحسين بن المختار القلانسى، كما فى ج ۴۱ ص ۱۶۷، وكمبا ج ۹ ص ۵۴۸.

۱۱۳۳ – أحمد بن عبد الله بن قضاعة صفوان بن مهران الجمال:

روى عنه أبيه محمد بن أحمد الثقة الجليل.

وقد روى أحمد بن على بن نوح، عنه، عن أبيه كتاب صفوان بن مهران، كما فى النجاشى ص ۱۴۰.

۱۱۳۴ – أحمد بن عبد الله الكرخى: هو ابن عبد الله بن خانبة المذكور، وروى عن الرضا (عليه السلام)، وروى عنه محمد بن الحسين وأحمد بن هلال، كما عن الكافى والتهذيب.

۱۱۳۵ – أحمد بن عبد الله بن محمد بن إبراهيم الثعالبى أبو إسحاق:

شيخ الحديث، لم يذكروه. روى على بن الحسين بن العباس، عنه، عن يعقوب بن أحمد. بشارة المصطفى ص ۱۲۱. ۱۱۳۶ – أحمد بن عبد الله بن محمد بن زيد بن عبد الحميد بن حسان أبو بكر الختلى: عنونه الخطيب ووثقه، وقال برواية جمع عنه منهم ابن الجعابى.

۱۱۳۷ – أحمد بن عبد الله بن محمد بن عمارة الثقفى الكاتب: لم يذكروه. كذا فى جد ج ۴۰ ص ۶۸ ح ۱۰۳، وكمبا ج ۹ ص ۴۴۳.

ونصوص الخزاز باب ۳، ولكن وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ ص ۱۵۸ عن محمد بن عبد الله الشيبانى (أبى المفضل)، عنه، عن

علی بن محمد بن سلیمان النوفلی، ومثل ذلک فیه ص ۱۸۷، وفی الموضعین عبید مصغرا، " وکذا فی کنز الکراجکی ص ۲۱۵ عنه، عنه مکبرا، " عن محمد بن علی بن خلف العطار.

(۳۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن عبد الله بن قضاعة (۱)، عبد الله بن محمد بن عمارة (۱)، أحمد بن عبد الله الکرخی (۱)، أحمد بن عبد الله بن محمد (۲)، محمد بن سلیمان النوفلی (۱)، الحسین بن المختار (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن العباس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صفوان بن مهران (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أحمد بن هلال (۱)، محمد بن الحسین (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عبد الحمید (۱)، علی بن خلف (۱)

صفحه ۳۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۵۵

وفی الأمالی ج ۱ ص ۳۳۴ عنه، عنه مکبرا " وبدون التاء فی کلمة عمارة عنه روایة أخری.

۱۱۳۸ - أحمد بن عبد الله بن محمد بن عمار الثقفی أبو العباس:

الظاهر اتحاده مع سابقه، جملة من روایاته الشریفة فی أمالی الشیخ ج ۲ ص ۱۱۵ عن أبی المفضل، عنه، عن إسحاق بن أبی إسرائیل، روایة أخری تفید حسنه، وکذا مما فی کمبا ج ۹ ص ۴۴۳ بهذا الإسناد عنه، عن علی بن محمد بن سلیمان، عن أبیه حدیث جوامع المناقب وجد ج ۴۰ ص ۶۸، وکذا مما فیه کمبا ج ۹ ص ۲۵۵، وجد ج ۳۷ ص ۳۲۷.

۱۱۳۹ - أحمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب (علیه السلام): من أصحاب الصادق (علیه السلام)، وأسند عنه، وأخوه عیسی وابنه حمزة یأتیان، وکذا أخوه یحیی وحفیده أحمد بن عبد الله بن محمد بن یحیی.

۱۱۴۰ - أحمد بن عبد الله بن محمد البکری أبو الحسن: الشیخ الجلیل أستاذ الشهید الثانی، صاحب کتاب الأنوار الذی استفدنا منه فی رسالة نور الأنوار المطبوعة فی ضمن کتاب إثبات ولایت، وله کتاب مقتل أمیر المؤمنین (علیه السلام)، وکتاب وفاة فاطمة الزهراء (علیها السلام)، وهو کثیر المهابة عند الدولة والملة، وکان إذا حج یجاور سنة ویقیم بمصر سنة ویحج ومعه من الکتب عدة أحمال، توفی بمصر سنة ۹۵۳ وبنیت علیه قبة عظیمة وکان یوم موته یوما " عظیما " لکثرة الجمع.

۱۱۴۱ - أحمد بن عبد الله بن محمد بن یحیی بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین (علیه السلام) العمری العلوی: لم یذکروه. وقد ظهر فی أیام المقتدر سنة ۳۰۳ بالحائرة فقتله الوزیر حامد بن عباس، کذا قیل.

۱۱۴۲ - أحمد بن عبد الله بن مروز الهاشمی الحلبی: لم یذکروه.

وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۴۹ عن علی بن أحمد بن محمد البزاز، عنه، عن علی بن عاذل القطان، عن محمد بن تمیم

(۳۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد بن عمر بن علی (۱)، محمد بن یحیی بن عبد الله (۱)، أحمد بن عبد الله بن محمد (۲)، علی بن محمد بن سلیمان (۱)، أحمد بن عبد الله (۳)، محمد بن یحیی (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن تمیم (۱)، محمد البزاز (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، الحج (۱)، القتل (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۳۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۵۶

الواسطی، روایة شریفة فی الفضائل.

۱۱۴۳ - أحمد بن عبد الله بن مصقلة القمی: روی عن بکیر بن الفضل، عن أبی خالد الکابلی. کمبا ج ۷ ص ۱۲۳، وجد ج ۲۴ ص ۱۶۰ ح ۸. وتقدم مع اسم جده عیسی.

۱۱۴۴ - أحمد بن عبد الله بن موسی: لم یذکروه. روی المفید فی الإرشاد عنه، ونقله فی کمبا ج ۱۱ ص ۲۲، وجد ج ۴۶ ص ۷۳ ح ۵۹، وکذا فی حلیة الأبرار ج ۲ ص ۳۸.

أقول: ولعل جده موسی الجون الآتی.

۱۱۴۵ - أحمد بن عبد الله بن موسی بن محمد بن سلیمان بن داود الحسنی:

لم یذکروه. وقتل فی أیام المعتز بالله العباسی. ۱۱۴۶ - أحمد بن عبد الله بن مهران المعروف بابن خانبه: ثقة جلیل بلا خلاف، وله کتاب التأدیب، وهو کتاب یوم ولیلة، حسن جید صحیح.

وتقدم بعنوان أحمد بن عبد الله بن خانبه.

۱۱۴۷ - أحمد بن عبد الله بن نصر: روی إسماعیل بن سعید، عنه، عن إبراهیم بن سهل. جد ج ۱۷ ص ۴۰۲، وکمبا ج ۶ ص ۲۹۳، وتقدم فی إبراهیم.

۱۱۴۸ - أحمد بن عبد الله الهاشمی، من ولد العباس: لم یذکروه، روی عن مولانا الحسن العسکری، عن آبائه (صلوات الله علیهم)، خطبة أمیر المؤمنین (علیه السلام) فی مدح رسول الله والأئمة المعصومین (علیهم السلام). کمبا ج ۱۷ ص ۸۲ وجد ج ۷۷ ص ۲۹۸.

غیبة الشیخ عن محمد بن عبد ربه الأنصاری الهمدانی، عنه، حضوره فی دار العسکری (علیه السلام) یوم وفاته وتشرفه بلقاء الحجة (علیه السلام). غیبة الشیخ ص ۱۶۶، ورواه کمبا ج ۱۳ ص ۱۰۵، وجد ج ۵۲ ص ۵ ح ۴.

(۳۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أحمد بن عبد الله بن مهران (۱)، عبد الله الهاشمی (۱)، عبد الله بن موسی (۲)، إبراهیم بن سهل (۱)، أحمد بن عبد الله (۳)، إسماعیل بن سعید (۱)، سلیمان بن داود (۱)، محمد بن عبد ربه (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۳۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۵۷

۱۱۴۹ - أحمد بن عبد الله الهروی: هو الجویباری المذکور.

۱۱۵۰ - أحمد بن عبد الله بن یزید: لم یذکروه. روی محمد بن الفتح العسکری، عنه، عن عبد الله بن عبد الجبار الیمانی، عن إبراهیم بن محمد بن أبی یحیی، عن الصادق (علیه السلام)، کما فی المستدرک ج ۱ ص ۴۹۷ عن الشهید نقلا " عن کتاب الأنوار، ومثل ذلک فیه ص ۵۹۱.

۱۱۵۱ - أحمد بن عبد الله بن یزید بن سلام بن عبید الله أبو جعفر، عن أبیه، عن آبائه، عن أخیه عبد الله مولی رسول الله (صلی الله علیه وآله)، لم یذکروه. روی الصدوق عن الحسن بن یحیی بن ضریس البجلی، عن أبیه، عنه، عن أبیه، عن جده، عن رسول الله (صلی الله علیه وآله).

کمبا ج ۴ ص ۸۱.

وسائر روایات الصدوق بإسناده عنه، عن أبیه، عن جده، فی ج ۳ ص ۸۱، و ۸۶ و ۳۴۵، وج ۹ ص ۱۵۱ و ۲۶۷.

وفی التوحید ص ۳۹۰ ح ۱ باب الأطفال بسنده عن عبد الله بن هارون الکرخی، عنه، عن جده ... إلی آخره. وجد ج ۹ ص ۳۰۴ وج ۵ ص ۲۹۱ و ۳۱۳، وج ۸ ص ۱۸۸، وج ۳۶ ص ۳۳۱، وج ۳۸ ص ۳۱.

۱۱۵۲ - أحمد بن عبد الله بن یزید المؤدب: لم یذکروه. وتأتی روایته فی أحمد بن محمد بن سلیمان.

۱۱۵۳ - أحمد بن عبد الله بن یونس: لم یذکروه. روی الصدوق بأسانیده عن محمد بن العباس بن بسام، عن محمد بن أبی السری، عنه، عن سعد بن طریف، حدیث ذعلب مع أمیر المؤمنین (علیه السلام). کمبا ج ۲ ص ۱۱۲، و ج ۴ ص ۱۱۸، وهو مفصل رواه فی الأمالی ص ۲۰۵، وإرشاد المفید، وجد ج ۴ ص ۲۷، وج ۱۰ ص ۱۱۷.

وبهذا الإسناد عنه، عنه، الحدیث العلوی (علیه السلام): لولا آیة فی کتاب الله لأخبرتکم بما کان وبما یکون وبما هو کائن إلی یوم القیامة.

(۳۵۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، الحسن بن یحیی بن ضریس (۱)، أحمد بن محمد بن سلیمان (۱)، عبد الله بن هارون (۱)، محمد بن أبی السری (۱)، عبد الله بن یزید (۳)، عبد الله بن یونس (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن العباس (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۳۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۵۸

کمبا ج ۲ ص ۱۳۲، وجد ج ۴ ص ۹۷.

وبهذا الإسناد عنه، عنه، حدیث أحکام المجوس. جد ج ۱۴ ص ۴۶۱، وکمبا ج ۵ ص ۴۴۲.

وفی المعانی ص ۳۱۵ بهذا الإسناد عنه، عنه، حدیث لیلة القدر.

وفی التوحید عنه روایة أخری.

وبهذا الإسناد عنه، عنه روایة أخری کتاب الأخلاق ص ۲۶، وجد ج ۷۰ ص ۸ ح ۱. وبهذا الإسناد روایات أخر. جد ج ۴۰ ص ۲۰۲ و ۱۴۴. وسائر روایاته فی کمبا ج ۹ ص ۴۶۰.

۱۱۵۴ - أحمد بن عبد الملک المؤذن النیسابوری أبو صالح: عامی المذهب إلا أن له کتاب الأربعین فی فضائل الزهراء (علیها السلام)، کما فی معالم ابن شهرآشوب، وقدم علی الخطیب مرتین، والثانیة فی سنة ۴۳۴ ووصفه بالثقة.

۱۱۵۵ - أحمد بن عبد الملک: لم یذکروه. وقد روی البرقی، عن أبیه، عنه، عن جمیل بن دراج، حدیث مدح الشیعة. کمبا ج ۳ ص ۲۴۵، وجد ج ۷ ص ۱۸۵.

۱۱۵۶ - أحمد بن عبد المنعم بن نصر الصیداوی أبو نصر: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید والشیخ الطبری عن أبی المفضل الشیبانی، عن جعفر بن محمد الحسنی، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر، حدیث خلقة الشیعة من فضل طینتهم.

وبسند آخر عن جعفر بن محمد الحسنی، عنه، عن عبد الله بن محمد الفزاری، عن الصادق (علیه السلام) مثله. کمبا ج ۳ ص ۲۶۰، وج ۹ ص ۶، وکتاب الإیمان ۳۵، وجد ج ۷ ص ۲۳۸، وجد ج ۳۵ ص ۲۵، وج ۶۷ ص ۱۲۶ ح ۲۹.

وبهذا الإسناد عنه، عن حسین بن شداد الجعفی. کمبا ج ۶

(۳۵۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، أحمد بن عبد الملک المؤذن (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، جمیل بن دراج (۱)، عمرو بن شمر (۱)، جعفر بن محمد (۲)

صفحه ۳۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۵۹

ص ۱۶۳. وتمام هذا الحدیث فی ج ۱۱ ص ۱۹، وجد ج ۱۶ ص ۲۸۷، وج ۴۶ ص ۶۰.

وبهذا الإسناد عنه، عن محمد بن جعفر الصادق (علیه السلام)، عن أبیه الصادق (صلوات الله علیه)، حدیث سید الأعمال ثلاثة، کتاب الأخلاق ص ۲۲، وجد ج ۶۹ ص ۴۰۴ ح ۱۰۷.

وبهذا الإسناد عنه، عن عبد الله بن بکیر، عن الصادق (علیه السلام)، حدیث فضل الحمد لله. کتاب الدعاء ص ۱۷، وجد ج ۹۳ ص ۲۱۶ ح ۲۰.

ورواياته فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر (صلوات الله علیهم) وأسمائهم وفضائلهم، فی کمبا ج ۹ ص ۱۵۸ مکررا، " ونصوص الخزاز باب ۳۳ مکررا، " وجد ج ۳۶ ص ۳۵۷ و ۳۵۸.

وبهذا الإسناد عنه، عن حماد بن عثمان. جد ج ۲ ص ۹۷، وکمبا ج ۱ ص ۹۵.

وغیر ذلک من رواياته، کتاب الدعاء ص ۸۷، وجد ج ۹۴ ص ۹۱ ح ۴. وأمالی المفید ص ۱۶۶ عن الجعابی، عنه، عنه، ومثله فی أمالی الشیخ.

ومما یفید حسنه وکماله أیضا " رواياته عن یحیی بن یعلی الأسدی، فی الأمالی ج ۲ ص ۱۰۰ و ۱۰۱.

۱۱۵۷ - أحمد بن عبد لواحد بن أحمد البزاز أبو عبد الله، المعروف بابن عبدون: له کتب، وعد من مشایخ الإجازة، وقال المجلسی فی الوجیزة:

ممدوح ویعد حدیثه صحیحا. " انتهی.

وقال النجاشی ص ۶۴ بعد عنوانه: شیخنا المعروف بابن عبدون له کتب، ثم عدها - إلی أن قال: - لقی أبا الحسن علی بن محمد القرشی المعروف بابن الزبیر وکان غلوا " فی الوقت، وفی الطبع الجدید وکان علوا " فی

(۳۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، العلامة المجلسی (۱)، علی بن محمد القرشی (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، حماد بن عثمان (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۶۰

الوقت. انتهی. بالعین المهملة یعنی العلو فی الإسناد کما قیل. انتهی.

یعنی لقاء ابن عبدون المتوفی ۴۲۳ لابن الزبیر المتوفی ۳۴۸ کان فی عنفوان شبابه فی حدود سبعة عشرة سنة، فإن ابن عبدون ولد فی حدود سنة ۳۳۰.

وقال الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (علیهم السلام) (۶۹):

أحمد بن عبدون المعروف بابن الحاشر یکنی أبا عبد الله، کثیر السماع والروایة، سمعنا منه وأجاز لنا بجمیع ما رواه، مات سنة ۴۲۳

انتهی.

جملة من رواياته عنه فی أماليه ج ۲ ص ۲۸۳ – ۲۹۱.

۱۱۵۸ – أحمد بن عبد الواحد بن سليمان العسقلانی: لم يذكروه.

وقع فی طريق الصدوق فی العلل ج ۲ ص ۶۷ عن جميل بن سعد، عنه، عن القاسم بن جميل، ونقله فی كمبا ج ۲۰ ص ۱۲۶، وج ۵ ص ۱۴۶، وجد ج ۱۱ ص ۱۷۱ مثله، وج ۹۷ ص ۹۶ ح ۱۵.

۱۱۵۹ – أحمد بن عبد الواحد بن محمد بن جعفر بن أحمد بن جعفر بن الحسن بن وهب الوكيل الحريری، يقرأ عليه فی رجب سنة ۴۳۸، أبو يعلی لم يذكروه، وقد روی المبارك بن عبد الجبار بن أحمد، عنه، عن محمد بن ثابت بن عبد الله كتاب صفين لنصر بن مزاحم كما فيه ص ۱ و ۷۱ و ۱۳۱ و ۲۱۳ و ۲۸۵ و ۳۵۳ و ۴۲۳ و ۴۹۷، ولد سنة ۳۸۱، ومات فی شوال سنة ۴۳۸.

۱۱۶۰ – أحمد بن عبدوس بن إبراهيم: لم يذكروه. وقع فی طريق الكلينی فی الكافی كتاب الزی والتجمل ج ۶ ص ۵۰۹ باب الحناء بعد النورة عن أحمد بن أبی عبد الله، عنه قال: رأيت أبا جعفر (صلوات الله عليه) وقد خرج من الحمام وهو من قرنه إلی قدمه مثل الوردة من أثر الحناء.

۱۱۶۱ – أحمد بن عبدوس بن رحيم الخلنجی أبو عبد الله: له كتاب النوادر، رواه ابن الوليد، عن الحسن بن متويه بن السندی القرشی، عنه.

وروی سعد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبيه رحيم

(۳۶۰)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر عليه السلام (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر شوال المكرم (۱)، الحسن بن متويه بن السندی (۱)، أحمد بن عبدوس بن إبراهيم (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۲)، ثابت بن عبد الله (۱)، عبد الجبار بن أحمد (۱)، محمد بن جعفر بن أحمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن عبدوس (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، ابن الحاشر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الموت (۱)، الوفاة (۲)، الإستحمام، الحمام (۱)

صفحه ۳۶۹

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۶۱

قال: قلت للرضا (صلوات الله عليه). كامل الزيارة باب ۹۹ ص ۳۰۰، وبسند آخر صحيح عن أحمد بن محمد بن عيسی، عن علی بن الحكم، عن رحيم قال: قلت للرضا (عليه السلام) وساقه نحوه مع زيادة.

وروی محمد بن علی بن محبوب، عنه، عن ابن فضال. التهذيب ج ۱۰ باب ضمان النفوس ح ۸۷۶ ص ۲۲۳.

وفيه باب البينات علی القتل ص ۱۶۸ عنه، عنه، عنه حديث القسامة.

بصائر الدرجات: أحمد بن موسی، عنه، عن علی بن الحكم كما فی جد ج ۱۴ ص ۱۱۴، وكمبا ج ۵ ص ۳۶۰، وفلاح السائل للسيد ص ۱۶۲ عن يعقوب بن يزيد، عنه، عن محمد بن دادنه، عن محمد بن الفرج.

۱۱۶۲ – أحمد بن عبدون: هو أحمد بن عبد الواحد المذكور.

۱۱۶۳ – أحمد بن عبديل: لم يذكروه، روی فی الكافی كتاب الصلاة باب اللباس الذی تكره الصلاة فيه ج ۳ ص ۴۰۱ عن علی بن إبراهيم، عنه، عن ابن سنان.

۱۱۶۴ – أحمد بن عبيد الله بن داود: لم يذكروه، وقع فی طريق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۵۷ عن محمد بن عبد الله بن علی السجستانی المروزی، عنه، عن إسماعيل بن بشر البلخی، عن أحمد بن يعقوب الحديث النبوی (صلی الله عليه وآله): لله عمودا " من

یاقوته حمراء لا ینالها إلا علی وشیعته.

۱۱۶۵ – أحمد بن عبید الله بن جعفر: تقدم بعنوان أحمد بن عبد الله.

۱۱۶۶ – أحمد بن عبید الله بن خاقان: ناصبی خبیث. کما فی الکافی باب مولد الإمام العسکری (علیه السلام). ج ۱ ص ۵۰۳ ح ۱. إلا أن فیه عبد الله بدل عبید الله.

۱۱۶۷ – أحمد بن عبید الله بن سابور: لم یذکروه، وقع فی طریق

(۳۶۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن عبید الله بن خاقان (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، عبد الله بن علی (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، أحمد بن موسی (۱)، أحمد بن عبدیل (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، أحمد بن عبید (۳)، علی بن الحکم (۲)، محمد بن الفرج (۱)، الکراهیة، المکروه (۱)، القتل (۱)، اللبس (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۶۲

الشیخ عن أبی المفضل، عنه، عن أیوب بن محمد البرقی. کمبا ج ۱۷ ص ۳۷، وکتاب الأخلاق ص ۱۶۴، وجد ج ۷۱ ص ۱۷۶، وج ۷۷ ص ۱۲۲. ولعله المکبر المذکور.

۱۱۶۸ – أحمد بن عبید العطاردی: لم یذکروه، روی المفید عن محمد بن المظفر البزاز، عنه، عن أبی بشر بن بکیر. جد ج ۲۰ ص ۷۱، وکمبا ج ۶ ص ۵۰۰، وأمالی الشیخ ج ۱ ص ۱۴۱.

۱۱۶۹ – أحمد بن عبید بن ناصح: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل الشیبانی، عن أحمد بن سفیان بن العباس، عنه، عن محمد بن عمر بن واقد الأسلمی، عن إبراهیم بن إسماعیل بن أبی حبیبة – یعنی الأسلمی –، عن داود بن حصین. کما فی أمالیه ج ۲ ص ۶۰، وجد ج ۱۹ ص ۵۳، وکمبا ج ۶ ص ۴۱۵.

وروی أبو نعیم محمد بن جعفر بن محمد الحافظ، عنه، عن هشام بن محمد بن السائب. أمالی الشیخ ج ۲ ص ۲۳۳، وکمبا ج ۹ ص ۵۹۷، وجد ج ۴۲ ص ۶.

وروی محمد بن جعفر بن محمد بن فضالة، عنه، عن عبد النور المسمعی حدیث تزویج فاطمة الزهراء (علیها السلام) من أمیر المؤمنین (علیه السلام) وفضائلهما. دلائل الإمامة للطبری ص ۵۰.

وروی أحمد بن عبید بن ناصح، عن محمد بن إسحاق، عن مولانا السجاد (علیه السلام). الدلائل ص ۸۵.

کتاب مقتضب الأثر فی النص علی الأئمة الاثنی عشر (علیهم السلام) عن محمد بن جعفر الآدمی وأثنی علیه ابن غالب الحافظ، عن أحمد بن عبید بن ناصح، عن الحسین بن علوان، عن همام بن الحارث، عن وهب بن منبه قال: إن موسی (علیه السلام) نظر لیلة الخطاب إلی کل شجرة فی الطور وکل حجر ونبات تنطق بذکر محمد واثنی عشر وصیا " له ... إلی

(۳۶۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، الحسین بن علوان (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۲)، محمد بن إسحاق (۱)، وهب

بن منبه (۱)، أحمد بن عبید (۳)، محمد بن المظفر (۱)، محمد البرقی (۱)، محمد بن جعفر (۱)، محمد بن عمر (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۳۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۶۳

آخر ما سیأتی فی الحسین بن علوان هنا، وفی کمبا ج ۱۳ ص ۳۷، وجد ج ۵۱ ص ۱۴۹: قال حسین بن علوان: فذکرت ذلک لجعفر بن محمد (علیهما السلام) فقال: حق ذلک هم اثنا عشر من آل محمد - الخیر.

وروی أحمد بن محمد بن الحسن الفقیه، عن أحمد بن عبید بن ناصح، عن الحسین بن علوان حدیث تفسیر دابة الأرض بأمیر المؤمنین (علیه السلام). کمبا ج ۱۳ ص ۲۲۸، وجد ج ۵۳ ص ۱۱۲ ح ۱۱.

وروی البرقی فی المحاسن ج ۱ ص ۱۴۱ عن أحمد بن عبید، عن الحسین بن علوان حدیث فضل الشیعة.

وفیه ج ۲ ص ۵۳۴ عنه، عن الحسین بن علوان، عن الصادق (علیه السلام).

وروی المقتضب عن عبد الله بن إسحاق الخراسانی، عن أحمد بن عبید بن ناصح، عن إبراهیم بن الحسن بن یزید حدیث سلیمان فی النص علی الأئمة (صلوات الله علیهم). کمبا ج ۹ ص ۱۶۲، وجد ج ۳۶ ص ۳۷۲.

أقول: هو مؤدب ولد المتوکل، وأذن لابن المتوکل فی قتل أبیه لسبه فاطمة الزهراء (صلوات الله علیها)، فقتله بأشنع قتلة.

۱۱۷۰ - أحمد بن عبید: من أهل بغداد، له کتاب رواه أحمد بن أبی عبد الله کما قاله الشیخ فی الفهرست، وأحمد بن أبی عبد الله جد البرقی.

وفی الکافی ج ۲ ص ۲۵۳ باب شدة ابتلاء المؤمن عن العدة، عن أحمد بن محمد بن خالد، عنه، عن الحسین بن علوان، عن أبی عبد الله (علیه السلام).

أقول: والأظهر أنه ابن عبید بن ناصح المذکور.

۱۱۷۱ - أحمد بن عبید الأزدی: من أصحاب الصادق (صلوات الله علیه).

(۳۶۳)

مفاتیح البحث: السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أحمد بن عبید الأزدی (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، عبد الله بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، الحسین بن علوان (۵)، مدینة بغداد (۱)، أحمد بن عبید (۳)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، القتل (۲)، الصّلاة (۲)

صفحه ۳۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۶۴

محمد بن عبید الله أبو الطیب الداری الأنطاکی: روی جمع عنه منهم ابن الجعابی.

۱۱۷۳ - أحمد بن عبید الله العلوی: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی العلل وغیره عن محمد بن مسعود العیاشی، عنه، عن علی بن محمد العلوی العمری، عن إسماعیل بن همام، عن الرضا (صلوات الله علیه).

رواه فی العلل ج ۱ ص ۴۷ عنه مثله، ونقله فی کمبا ج ۵ ص ۱۸۲، وجد ج ۱۲ ص ۲۶۲ مثله. وعن بعض النسخ: أحمد بن عبد الله مکبرا."

۱۱۷۴ - أحمد بن عبید الله العمری: لم یذکروه، وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ ص ۲۸۰ باب أن الأئمة (علیهم السلام) لم

یفعلوا شیئا " ولا یفعلون إلا بعهد من الله عز وجل عن جعفر بن نجیح الکندی، عن محمد بن أحمد بن عبید الله العمری، عن أبیه، عن جده، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه) حدیث الوصیة والعهد المعهود من الله تعالی.

۱۱۷۵ – أحمد بن عبید الله بن عمار الثقفی أبو العباس: حدث لأبی المفضل فی سنة ۳۲۱ عن علی بن محمد بن سلیمان النوفلی.

أمالی الشیخ ج ۲ ص ۷۸.

وفی معانی الأخبار ص ۲۳۴ عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن عیسی بن محمد الکاتب.

والظاهر أنه ابن عبد الله بن عمار المذکور. وکذا اتحاده مع الآتی، وقیل: هو المعروف بحمار عزیر.

۱۱۷۶ – أحمد بن عبید الله بن یحیی بن خاقان: له مجلس یصف أبا محمد الحسن العسکری (علیه السلام)، والمجلس مذکور فی الکافی ج ۱ ص ۵۰۳، ح ۱ باب مولد أبی محمد العسکری (علیه السلام)، وفیه أنه کان شدید النصب، وکذا فی الإرشاد فی باب أحواله (علیه السلام).

(۳۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن عبید الله بن یحیی بن خاقان (۱)، محمد بن أحمد بن عبید الله العمری (۱)، علی بن محمد بن سلیمان النوفلی (۱)، محمد بن مسعود العیاشی (۱)، إسماعیل بن همام (۱)، عبید الله العمری (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، عبد الله بن عمار (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن الجعابی (۱)، أحمد بن عبید (۲)، عیسی بن محمد (۱)، جعفر بن نجیح (۱)، الصّلاة (۲)، الوصیة (۱)

صفحه ۳۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۶۵

۱۱۷۷ – أحمد بن عبید الله بن محمد بن عمار الثقفی: وروی علی بن الحسین الأصفهانی عن أحمد بن عبید الله بن عمار، عن علی بن محمد النوفلی، عن أبیه کما فی غیبة الشیخ ص ۲۲.

وروی المفید فی الإرشاد عنه، عنه، عن أبیه.

۱۱۷۸ – أحمد بن عبید الله بن عیاش الجوهری: المحدث العلامة صاحب مقتضب الأثر فی النص علی الأئمة الاثنی عشر (علیهم السلام) توفی ۴۰۱.

۱۱۷۹ – أحمد بن عثمان الآدمی أبو الحسین: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۳۹۱ عن ابن الحمامی المقرئ، عنه، عن محمد بن الحسین، ورواه فی کمبا ج ۹ ص ۴۵۵، وجد ج ۴۰ ص ۱۲۰ وابن الحمامی: علی بن أحمد بن عمر بن حفص.

غیبة الشیخ عن علی بن الفضل، عنه، عن أحمد بن رزق، کمبا ج ۱۳ ص ۳۶، وجد ج ۵۱ ص ۱۴۶.

۱۱۸۰ – أحمد بن عثمان بن أحمد الجبائی: (الجبار خ ل) لم یذکروه، روی السید فی فلاح السائل ط ۱ ص ۲۲۱ عنه، عن أبی علی بن محمد، عن الحسین بن علی بن سفیان البزوفری، ومثل ذلک فیه ط ۲ ص ۲۰۲، ورواه فی کتاب الصلاة ۴۹۳ مثله لکنه فیه عنه، عن أبی، عن علی بن محمد ... إلی آخره، ومثل ذلک فی جد ج ۸۶ ص ۲۶۷، وما فی البحار هو الصحیح.

وروی السید فیه طبعة ۱ ص ۱۹۹ عنه، قال: حدثنی أبی، قال:

حدثنا الزیادی، عن محمد بن الحسین بن مهزیار، عن أبیه، عن جده...

إلی آخره.

۱۱۸۱ – أحمد بن عثمان بن حکیم بن ذبیان أبو عبد الله الأزدی الکوفی: لم یذکروه، ونقل عن ابن خراش أنه وثقه وقال: کان عدلا" روی عن أبیه وعمه علی بن حکیم، مات سنة ۲۶۱.

(۳۶۵)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسین بن علی بن سفیان (۱)، علی بن أحمد بن عمر (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن الحسین (۲)، أحمد بن عبید (۲)، علی بن الفضل (۱)، علی بن محمد (۲)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۶۶

وروی الصدوق فی کمال الدین ج ۱ الباب ۱۳ ص ۱۷۷ ح ۳۲.

بإسناده عن علی بن حرب، عنه، عن عمرو بن بکر، خبر سیف بن ذی یزن.

وفی بشارة المصطفی ص ۱۵۳ بإسناده عن محمد بن الحسین بن حفص، عنه، عن قصبة الحدیث النبوی: أبشر یا علی، أنت وأصحابک فی الجنة، أبشر یا علی، أنت وشیعتک فی الجنة ... إلی آخره، ورواه فی کتاب الایمان ص ۱۳۸ مثله، وجد ج ۶۸ ص ۱۳۵.

وفی نوادر الأثر ص ۴۳ عن محمد بن جریر - یعنی الطبری -، عنه.

۱۱۸۲ - أحمد بن عثمان بن نصر البریزی الحافظ: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۸۷ عن أبی المفضل، عنه، عن یحیی بن عمرو بن فضلان.

۱۱۸۳ - أحمد بن عقبة: لم یذکروه، روی عن أبیه، عن الصادق (صلوات الله علیه) حقیة الرجعة وخروج الحسین (علیه السلام) وأصحابه.

کمبا ج ۱۳ ص ۲۲۶، وجد ج ۵۳ ص ۱۰۳.

۱۱۸۴ - أحمد بن عقیل بن محمد بن عبد الله العقیلی: لم یذکروه، وهو العالم الماهر النسابة، ویستفاد نسبه مما تقدم فی أحمد بن عبد الله العقیلی.

۱۱۸۵ - أحمد بن العلاء بن هلال: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۲۴۶ عن أبی نصر محمد بن الحجاج المقرئ الرقی، عنه، عن أبی زکریا، ونقله فی کتاب الکفر ص ۱۴۴، وجد ج ۷۳ ص ۳۰۶ ح ۲۸.

کنز جامع الفوائد بإسناده عن الحسن بن علی العلوی، عن أحمد بن العلاء، عن صباح بن یحیی. جد ج ۲۰ ص ۲۱۵، وکمبا ج ۶ ص ۵۳۲.

۱۱۸۶ - أحمد بن علویة الأصبهانی: الشهیر بابن الأسود الکاتب،

(۳۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسن بن علی العلوی (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، صباح بن یحیی (۱)، محمد بن الحجاج (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن جریر (۱)، الصّلاة (۱)، الحرب (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۳۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۶۷

روی عن إبراهیم بن محمد الثقفی کتبه کلها، وروی عنه الحسین بن محمد بن عامر، وله دعاء الاعتقاد تصنیفه، وروی عنه محمد بن الحسن ومحمد بن الولید.

وهو من شعراء أهل البيت (صلوات الله عليهم).

وروى الصدوق فى العلل ج ۱ ص ۱۷۱ عن محمد بن الحسن، عنه، عن إبراهيم بن محمد الثقفى، وفى الأمالى ص ۳۵۴ عن محمد بن الوليد، عنه، عنه، وفى كامل الزيارة ص ۱۸۶ عن الحسين بن محمد بن عامر، عنه، عنه، وكذا فى أمالى المفيدة ص ۱۱ و ۸۴.

وفى كتاب التفضيل للكراجكى عن الحسين بن محمد، عنه، عنه، وكذا فى كنزه ص ۲۶۰.

أمالى الصدوق: ابن الوليد، عنه، عنه. جد ج ۳۸ ص ۱۰۴، وكمبا ج ۹ ص ۲۸۴.

وبالجملة هو من شعراء الإمامية ومن المؤلفين، وله كتب ذكرها وفصل الكلام فيه فى كتاب الغدير طبعة ۲ ج ۳ ص ۳۴۷ - ۳۵۲.

ولد سنة ۲۱۲، وتوفى فى نيف وعشرين وثلاثمائة ۳۵۱ - انتهى.

وجملة من مدائحه فى المستدرك ج ۳ ص ۵۴۹.

۱۱۸۷ - أحمد بن على الأبار: لم يذكروه، روى الطبرى فى بشارة المصطفى بإسناده عن على بن حماد العدل، عنه، عن ليث بن داود حديث الفضائل. جد ج ۳۹ ص ۲۷۸، وكمبا ج ۹ ص ۴۰۸. وهو ابن على حديث مسلم الآتى.

۱۱۸۸ - أحمد بن على بن أبان القمى: لم يذكروه، وقع فى طريق الشيخ فى التهذيب ج ۶ ص ۸۱ ح ۱۵۸ عن محمد بن أحمد بن داود، عن سلامة بن محمد، عنه، عن أحمد بن محمد بن عيسى حديث فضل زيارة مولانا الكاظم (عليه السلام)، ونقله فى كمبا ج ۲۲ ص ۲۱۵، ومثله فيه جد ج ۱۰۲ ص ۳.

(۳۶۷)

مفاتيح البحث: أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۳)، أحمد بن على بن أبان القمى (۱)، إبراهيم بن محمد الثقفى (۲)، الحسين بن محمد بن عامر (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن الوليد (۲)، الحسين بن محمد (۱)، سلامة بن محمد (۱)، أحمد بن على (۱)، على بن حماد (۱)، محمد بن الحسن (۲)

صفحه ۳۷۶

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۳۶۸

وفى النجاشى ص ۱۰ عن سلامة بن محمد، عنه، عنه حديثا " فى وصف أبان بن تغلب ۱۱۸۹ - أحمد بن على بن إبراهيم بن محمد بن الحسن بن محمد بن عبيد الله بن الحسين بن الإمام السجاد (عليه السلام): هكذا ذكره الأردبيلى فى جامع الرواة، والمامقانى مثله، والتسترى فى قاموس الرجال، وكذا من ذيل رجال الشيخ، وهذا هو الصحيح لما نذكره فى أجداده، لكن الشيخ فى رجاله (۲۸) أسقط اسم جد إبراهيم فقال: الحسن بن عبيد الله بن الحسين، والباقى مثله، ثم قال: يكنى أبا العباس الكوفى الجوانى وروى عنه التلعكبرى أحاديث يسيرة، وسمع منه دعاء الحريق، وله منه إجازة. انتهى.

روى عن أبيه كما فى كمبا ج ۱۱ ص ۵۷، وجد ج ۴۶ ص ۲۰۱ ح ۷۵. وآخر كفاية الأثر فى النصوص. وآباؤه وأجداده يأتون، وكذا حفيده على بن الحسين بن أحمد.

۱۱۹۰ - أحمد بن على بن إبراهيم بن هشام: روى محمد بن على بن سمال، عنه، عن أبيه كتاب القاسم بن الربيع كما قاله النجاشى فى ترجمة القاسم، والظاهر أن هشام مصحف هاشم.

۱۱۹۱ - أحمد بن على بن إبراهيم بن هاشم القمى: من مشايخ الصدوق، وقد أكثر الصدوق من الرواية عنه مترضيا " ومترحما " عليه، وفيه إشعار بحسن الحالة والجلالة، وأبوه من أجلاء مشايخ الكلينى، وتقدم جده.

وروى الصدوق عنه، عن أبيه، عن جده، عن حماد بن عيسى، عن الصادق (عليه السلام) تفسير الصراط المستقيم بأمير المؤمنين (عليه

السلام). کمبا ج ۷ ص ۸۳، وجد ج ۲۴ ص ۱۱ ح ۴.

جملة من روایاته عنه الدالة علی حسنه وکماله وجلاله فی کمبا ج ۹ ص ۷۱ و ۱۳۱ مکررا " و ۲۸۶، وج ۱۲ ص ۸۸، وجد ج ۳۵ ص ۳۷۳

(۳۶۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب الصراط المستقیم لعلی بن یونس العاملی (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، أحمد بن علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، أحمد بن علی بن إبراهیم بن محمد (۱)، أحمد بن علی بن إبراهیم (۱)، عبید الله بن الحسین (۲)، القاسم بن الربیع (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الحسین بن أحمد (۱)، أبان بن تغلب (۱)، حماد بن عیسی (۱)، سلامة بن محمد (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۳۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۶۹

ح ۲۱، وج ۳۶ ص ۲۴۴ ح ۵۶، وج ۳۸ ص ۱۱۲ ح ۴۷، وج ۴۹ ص ۳۰۰ ح ۱۰.

وروی عنه حدیث اللوح المشهور کما فی کمال الدین باب ۲۸.

الاختصاص عن محمد بن أحمد العلوی، عنه، عن أبیه، عن جده.

کمبا ج ۹ ص ۱۵۸، وجد ج ۳۶ ص ۳۵۹. ووقع فی طریق الشیخ عن علی بن محمد العلوی، عنه، عن أبیه، عن جده. کمبا ج ۷ ص ۲۴۵، وج ۱ ص ۱۴۰، وج ۲ ص ۱۱۲، وجد ج ۲ ص ۲۲۷، وج ۴ ص ۲۶، وج ۲۵ ص ۲۶۶ ح ۷. وغیر ذلک کثیر.

وأخواه إبراهیم ومحمد تقدم ویأتی، فظهر أن لعلی بن إبراهیم ثلاثة أبناء أحمد وإبراهیم ومحمد خلافا " لبعض حیث زعم أن لیس لعلی ابن غیر أحمد، وعمه إسحاق بن إبراهیم یأتی إن شاء الله.

۱۱۹۲ - أحمد بن علی بن أبی طالب الطبرسی: عالم فقیه محدث ثقة جلیل له کتب منها الاحتجاج، وکتاب الکافی فی الفقه.

۱۱۹۳ - أحمد بن علی بن أحمد بن سلام: لم یذکروه، روی السید الرضی فی المناقب الفاخرة عنه، عن الحسن بن موسی المکی، عن أحمد بن عمران، عن محمد بن الولید، عن الأعمش. مدینة المعاجز ص ۱۰۵.

۱۱۹۴ - أحمد بن علی بن أحمد بن علی بن أحمد بن الحسین بن محمد القاسم الشیخ المعین: لم یذکروه، وله کتاب الوسائل إلی المسائل نقل منه البلد الأمین. کتاب الصلاة ص ۹۶۵، وجد ج ۹۱ ص ۳۷۶ ح ۳۴.

ونقل منه السید ابن طاووس فی کتاب المجتنی، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۲۸۶، وکذا الکفعمی فی مصباحه کما فی ص ۴۶۱.

۱۱۹۵ - أحمد بن علی بن أحمد بن العباس النجاشی: تقدم بعنوان أحمد بن العباس.

(۳۶۹)

مفاتیح البحث: کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، أحمد بن علی بن أحمد بن العباس (۱)، أحمد بن علی بن أبی طالب (۱)، علی بن أحمد بن الحسین (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، أحمد بن علی بن أحمد (۲)، محمد بن أحمد العلوی (۱)، علی بن محمد العلوی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، أحمد بن العباس (۱)، محمد بن الولید (۱)، الحسن بن موسی (۱)، حدیث اللوح (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۷۰

۱۱۹۶ - أحمد بن علی بن أحمد النجاشی الصیرفی المعروف بن الکوفی أبو الحسن: هو الشیخ الصدوق، وکان بهیا " ثقة صدوق اللسان عند الموافق والمخالف رضی الله عنه وأرضاه، هکذا عنونه وذکره فی قبس، روی عنه سنة ۴۴۲ کما فی کتاب الدعاء ص ۷۱، وجد ج ۹۴ ص ۳۲.

والظاهر أنه النجاشی المشهور المذکور کما عن العلامة الطباطبائی وغیره.

۱۱۹۷ - أحمد بن علی الأشعری: ثقة لأنه من مشایخ النجاشی، ذکره فی ترجمة معاویة بن سعید ص ۲۹۲.

۱۱۹۸ - أحمد بن علی الأصبهانی أبو جعفر صاحب الشاذکونی: لم یذکروه، روی الصدوق فی الأمالی والمعانی ص ۱۱۳ وغیرهما عن أبیه، عن عبد الله بن الحسن المؤدب، عنه، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، ونقله فی کمبا ج ۳ ص ۲۵۸، وج ۹ ص ۲۸۲ و ۲۸۴.

وجملة من روایاته المهمة الکریمة. جد ج ۳۸ ص ۹۵ و ۱۰۰ و ۱۰۳، وج ۳۹ ص ۲۷۸، وج ۷ ص ۲۳۲.

وروی السید ابن طاووس عن أحمد بن یعقوب الأصبهانی، عنه، عن إبراهیم بن محمد الثقفی. کتاب الصلاة ۹۳۶، وکتاب الدعاء ص ۲۷۶، وجد ج ۹۵ ص ۳۲۵، وج ۹۱ ص ۲۶۷، ولعله ابن علویة المذکور.

۱۱۹۹ - أحمد بن علی بن أحمد بن طریح النجفی: صاحب المنتخب فی المراثی والخطب توفی بشیراز.

۱۲۰۰ - أحمد بن علی الأعلم: لم یذکروه. روی الثقة الأجل النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۱۶۴ عن علی بن أحمد البندینجی، عنه وعبید الله بن موسی العلوی، عن محمد بن علی الصیرفی.

۱۲۰۱ - أحمد بن علی الأنصاری أبو علی: لم یذکروه، روی الصدوق عن أحمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی (ثقة)، عنه، عن رجاء

(۳۷۰)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، السید إبن طاووس (۱)، أحمد بن علی بن أحمد النجاشی الصیرفی (۱)، احمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی (۱)، أحمد بن علی الأصبهانی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، أحمد بن علی الأشعری (۱)، أحمد بن علی بن أحمد (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، معاویة بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أحمد بن یعقوب (۱)، أحمد بن علی (۲)، علی بن أحمد (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۷۱

وصف عبادة الرضا (علیه السلام). ج ۱۲ ص ۲۶، وجد ج ۴۹ ص ۹۱ ح ۷.

ولکن رأیت فی العیون باب ۴۴ ج ۲ ص ۱۸۰ عن تمیم بن عبد الله بن تمیم القرشی، عن أبیه، عنه، عن رجاء وصف عبادته (علیه السلام) فی طریقه إلی خرسان.

وفیه ص ۱۸۴ بهذا الإسناد عنه، عن إسحاق بن حماد حدیث المجادلة المأمون مع المخالفین فی الإمامة والتفضیل.

وفیه ص ۲۰۰ بهذا الإسناد عنه، عن الحسن بن جهم حدیث وصف الإمام (علیه السلام) وهو حدیث شریف وعظیم مفصل.

وبهذا الإسناد عنه، عن أبی الصلت الهروی کما فیه ص ۲۰۳ وغیره.

وبهذا الإسناد عن الحسن بن جهم روایة إثبات الرضا (علیه السلام) الرجعة للمأمون. کمبا ج ۱۳ ص ۲۱۴، وجد ج ۵۳ ص ۵۹ ح ۴۵.

وشرحته فی کتابنا أرکان دین.

وروی الصدوق عنه، عن أبی الصلت الهروی کما فی العیون ج ۱ ص ۱۴۳ وغیره مما فی التوحید باب الاستطاعة باب ۵۶ ص ۳۵۳ ح ۲۵ عن تمیم بن عبد الله بن تمیم، عن أبیه، عنه، کمبا ج ۱۳ ص ۱۷۴، وج ۱۴ ص ۲۶۳ و ۸۹۳، وج ۱۶ ص ۱۹، وجد ج ۵۲ ص ۲۸۵، وج ۵۹ ص ۳۲۳، وج ۶۶ ص ۴۰۴، وج ۷۶ ص ۱۱۷. وابنه علی یأتی، وهو غیر أحمد بن علی بن مهدی الآتی.

۱۲۰۲ - أحمد بن علی البدیلی: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق عن سعید أو سعد بن منصور الجواشینی، عنه، عن أبیه، عن سدیر الصیرفی کما تقدم فی أحمد بن طاهر.

۱۲۰۳ - أحمد بن علی بن بلال: لم یذکروه، وقع فی طریق جعفر بن أحمد بن علی القمی، عنه، عن عبد الرحمن بن حمدان.

مستدرک الوسائل

(۳۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن علی بن مهدی (۱)، أحمد بن علی القمی (۱)، تمیم بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن علی (۲)، الطهارة (۱)

صفحه ۳۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۷۲

ج ۱ ص ۱۸۳ و ۲۴۶ و ۳۳۰ و ۵۸۹.

۱۲۰۴ - أحمد بن علی البلخی: هو الرجل الصالح أجاز التلعکبری قاله الشیخ وغیره، ولعله لذلک عده المجلسی ممدوحا " وغیره حسنا."

ووقع فی طریق التوحید فی حدیث سبخت الیهودی. جد ج ۳۸ ص ۱۳۱، وکمبا ج ۹ ص ۲۹۱.

۱۲۰۵ - أحمد بن علی التفلسی: لم یذکروه، روی الصدوق فی العیون ج ۲ ص ۵۱ عن أبیه، عنه، عن أحمد بن محمد الهمدانی.

وفی الأمالی ص ۱۸۲ عن أبیه، عنه، عن إبراهیم بن محمد الهمدانی.

۱۲۰۶ - أحمد بن علی بن ثابت: لم یذکروه، روی فی حیلة الأنوار عن کشف الغمة عنه أحوال مولانا الجواد (صلوات الله علیه)، وروی عنه أخبار متفرقة تبلغ إلی ثلاثین تقریبا."

۱۲۰۷ - أحمد بن بن جبرئیل الجرجانی البزاز أبو علی: لم یذکروه، روی أحمد بن أبی جعفر البیهقی، عنه، عن إسماعیل بن أبی عبد الله کما تقدم فی أحمد بن عبد الله بن عامر.

۱۲۰۸ - أحمد بن علی الجعفی: هو ابن علی بن عبید الآتی إن شاء الله.

۱۲۰۹ - أحمد بن علی بن حاتم: لم یذکروه، روی عن أبیه، عن علی بن جعفر حدیث مکاتبة مولانا الرضا (صلوات الله علیه) للمأمون شرائع الدین. کمبا ج ۴ ص ۱۷۸، وجد ج ۱۰ ص ۳۶۶.

۱۲۱۰ - أحمد بن علی بن حدید: لم یذکروه، روی البرقی عنه، عن أبی أسامة، عن الصادق (صلوات الله علیه). کتاب الصلاة ص ۳۶۳، وجد ج ۸۵ ص ۱۳۵ ح ۱۵ - وفیه أحمد بن محمد، عن علی بن حدید.

(۳۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أحمد بن أبی جعفر البیهقی (۱)، أحمد بن محمد الهمدانی (۱)، أحمد بن علی البلخی (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق

(۱)، علی بن ثابت (۱)، علی بن حاتم (۱)، أحمد بن علی (۳)، علی بن حدید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۷۳

۱۲۱۱ - أحمد بن علی بن حسان: لم یذکروه، روی البرقی عنه، عمن حدثه عن زرارة. المحاسن ج ۱ ص ۲۰۵.

۱۲۱۲ - أحمد بن علی بن الحسن بن شاذان أبو العباس الفامی (القاضی) القمی: شیخنا الفقیه حسن المعرفة قاله النجاشی ص ۶۲ وغیره، ولا غمز فیه ولذا عده المجلسی ممدوحا، " وقال النجاشی: له کتابان کتاب زاد المسافر وکتاب الأمالی أخبرنا بهما ابنه أبو الحسن. انتهی.

وهو من رواة کتاب ابن دأب فی الفضائل کما فی الاختصاص ۱۴۴.

وابناه محمد وجعفر یرویان عنه، وأبو وأجداده یأتون إن شاء الله تعالی، وأخوه لأمه أحمد بن داود بن علی تقدم.

۱۲۱۳ - أحمد بن علی بن الحسن بن عمر الأشرف ابن مولانا السجاد (صلوات الله علیه): لم یذکروه، أبوه وأجداده یأتون إن شاء الله تعالی.

۱۲۱۴ - أحمد بن علی بن الحسین الأصغر ابن السجاد (علیه السلام): لم یذکروه، وهو المعروف بحفیة کمبا ج ۱۱ ص ۴۵، وجد ج ۴۶ وص ۱۶۳.

ویأتی فی أبیه ذکر إخوته، وأمه أم أخویه محمد وعیسی نوفلیة.

۱۲۱۵ - أحمد بن علی بن الحسین أبو حامد المشهور بالثعالبی: لم یذکروه، روی الصدوق فی العیون ج ۲ ص ۲۱۱ والخصال عنه، عن عبد الله بن عبد الرحمن المعروف بالصفوانی، ونقله فی کمبا ج ۱۲ ص ۳۵، وج ۱۴ ص ۵۲۳، وجد ج ۴۹ ص ۱۲۴، وج ۶۲ ص ۱۵۹.

۱۲۱۶ - أحمد بن علی بن الحسین بن زنجویه: لم یذکروه، روی المفید فی الإختصاص ص ۷۹ عنه، وعن أبی عبد الله الحسین بن أحمد العلوی المحمدی جمیعا، " عن حمزة بن القاسم العلوی.

۱۲۱۷ - أحمد بن علی بن الحکم بن أیمن المشهور بفقاعة الخمری:

ممدوح، قیل: أنه روی عن الصادق (علیه السلام).

(۳۷۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، العلامة المجلسی (۱)، علی بن الحسین الأصغر (۱)، أحمد بن علی بن الحسن (۲)، أحمد بن علی بن الحکم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، حمزة بن القاسم (۱)، علی بن الحسین (۲)، أحمد بن داود (۱)، فقاعة الخمری (۱)، أحمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۷۴

۱۲۱۸ - أحمد بن علی الحلبی: روی الحسن ومحمد ابنا علی بن یوسف، عن أبیهما، عنه، عن صالح بن أبی الأسود، عن أبی الجارود فی غیبة النعمانی ص ۱۰۲.

۱۲۱۹ – أحمد بن علی بن حمزة مولی الطالبیین: لم یذکروه، وهو روایة للحدیث کما قاله أبو علی محمد بن همام. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۳۱۱ عن ابن الشیخ أنه قال: فذکرت هذا الحدیث لأحمد بن علی بن حمزة مولی الطالبین وکان راویة للحدیث فحدثنی عن الحسین بن أسد الطفاوی، ومثل ذلک فیه ج ۲ ص ۳۱۲، ونقله فی کتاب الکفر ص ۱۵۷ و ۱۵۹، کمبا ج ۳ ص ۴۰، وجد ج ۵ ص ۱۴۰ وج ۷۳ ص ۳۵۴ و ۳۶۳.

۱۲۲۰ – أحمد بن علی الحمیری الصیدی: روی عنه حمید بن زیاد کما قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم ۱۸، وذکره الشیخ فی الفهرست فی طریقه إلی الحسن بن أیوب مثله، إلا أنه فیه الحموی بدل الحمیری عن حمید، عنه.

الغیبة للنعمانی عبد الواحد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد بن ریاح، عنه، عن الحسن بن أیوب. کمبا ج ۱۱ ص ۲۳۶، وجد ج ۴۸ ص ۲۲ ح ۳۴.

وبهذا الإسناد عنه، عنه. کمبا ج ۱۳ ص ۱۰ مکررا " و ۳۷ و ۱۶۶ و ۱۷۶، وجد ج ۵۱ ص ۴۰ و ۱۴۷، وج ۵۲ ص ۲۴۴ و ۲۹۲.

وبهذا الإسناد عنه، عن ابن محبوب. کمبا ج ۱۳ ص ۱۷۶، وجد ج ۵۲ ص ۲۹۱ ح ۳۸.

وبهذا الإسناد عنه، عن الحسن بن أبان. کمبا ج ۱۳ ص ۱۹۱، وجد ج ۵۲ ص ۳۵۲ ح ۱۰۸.

۱۲۲۱ – أحمد بن علی الخزاز: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ

(۳۷۴)

مفاتیح البحث: عبد الواحد بن عبد الله (۱)، صالح بن أبی الأسود (۱)، أحمد بن علی الحمیری (۱)، الحسن بن أیوب (۲)، الحسن بن أبان (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن ریاح (۱)، أحمد بن علی (۳)

صفحه ۳۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۷۵

ج ۱ ص ۳۸۴ عن إسماعیل بن علی الدعبلی، عنه، عن أبی سهل الرقا.

۱۲۲۲ – أحمد بن علی الرازی المعروف بابن الخضیب أبو علی الإیادی:

روی الشیخ عن التلعکبری عنه مکررا. " کمبا ج ۱۳ ص ۱۰۴ – ۱۰۸ و ۱۱۷ و ۱۵۷ – ۱۵۹ و ۲۴۴، وجد ج ۵۲ ص ۱ – ۱۶ و ۵۱ و ۲۰۸ – ۲۱۷، وج ۵۳ ص ۱۸۰ وغیر ذلک کثیر.

وروی التلعکبری عنه فی کتابه کتاب الشفاء والجلاء عن محمد بن جعفر الأسدی کما فی جمال الأسبوع ص ۴۹۵، وفلاح السائل ص ۱۷۹.

ونقل الشیخ فی کتاب الغیبة عنه أکثر من عشرین روایة.

وروی فی بصائر الدرجات باب خلق أبدان الأئمة (علیهم السلام) عن أحمد بن الحسین، عن أحمد بن علی بن هیثم الرازی، عن إدریس، ونقله فی کمبا ج ۷ ص ۱۸۲، وجد ج ۲۵ ص ۱۱ ح ۱۶.

وروی محمد بن یحیی، عنه، عن محمد بن علی کما فی حلیة الأبرار عن غیبة الشیخ، ولعله أحمد بن الخضیب المذکور.

۱۲۲۳ – أحمد بن علی بن زیاد: تقدم فی ذیل أحمد بن زیاد.

۱۲۲۴ – أحمد بن علی بن سعید الکوفی أبو الحسین: لم یذکروه، روی فی الفهرست عن السید الأجل المرتضی، عنه، عن الکلینی.

۱۲۲۵ – أحمد بن علی السلمی: لم یذکروه، وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۹ عن جعفر بن الحسن بن عبد الله بن موسی العبسی، عنه، عن عبد الله بن محمد بن عقیل، عن جابر الأنصاری حدیثا " شریفا " فی جوامع الفضائل.

۱۲۲۶ – أحمد بن علی بن سلیمان الجبلی: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری،

عن حیران (خیران کما فی البحار) بن داهر، عنه، عن أبیه، عن محمد بن علی، عن محمد بن الفضیل، عن أبی حمزة الثمالی رسالة السجاد (صلوات الله علیه)

(۳۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، أحمد بن علی بن سعید الکوفی (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، أحمد بن علی بن زیاد (۱)، أحمد بن علی الرازی (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، أحمد بن الخضیب (۱)، أحمد بن زیاد (۱)، علی بن سلیمان (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، أحمد بن علی (۲)، جعفر بن الحسن (۱)، محمد بن علی (۲)

صفحه ۳۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۷۶

فی شرح حقوق الخمسین، ونقله فی کتاب العشرة ص ۳، وجد ج ۷۴ ص ۲.

۱۲۲۷ - أحمد بن علی بن سلیمان وقع فی طریق الکشی، عن علی بن الحسن بن هارون الدقاق، عن علی بن أحمد، عنه، عن ابن فضال. کمبا ج ۱۳ ص ۱۷۴، وجد ج ۵۲ ص ۲۸۴ ح ۱۱.

۱۲۲۸ - أحمد بن علی السلولی القمی المعروف بشقران أبو علی قرابة الحسن بن خرذاد وختنه علی أخته، روی الکشی عنه کثیرا" علی وجه ظاهره الاعتماد علی روایاته فی ترجمة الرجال کما تری ذلک فیه ص ۱۶ و ۲۹ و ۱۸۸ و ۲۴۲ و ۳۱۸ وغیره، وفی کلها ذکره السلولی باللام، نعم فی الموضع الأخیر السکونی، وهو یروی عن إدریس بن أیوب القمی مکررا، " وعن أحمد بن محمد بن عیسی، وعن الحسین بن عبید الله القمی.

۱۲۲۹ - أحمد بن علی السیرافی: هو ابن علی بن العباس الآتی إن شاء الله.

۱۲۳۰ - أحمد بن علی بن شاذان: هو ابن علی بن الحسن المذکور.

۱۲۳۱ - أحمد بن علی بن شعیب بن علی بن سنان بن بحر أبو عبد الرحمن النسائی الحافظ: کان إمام عصره فی الحدیث، وله کتاب السنن، سکن مصر وانتشرت بها تصانیفه، ثم خرج إلی دمشق فسئل عن معاویة وما روی من فضائله، فقال: أما یرضی معاویة أن یخرج رأسا " برأس حتی یفضل، ما أعرف له فضیلة إلا لا أشبع الله بطنک، فأخرجوه من المسجد وداسوه ثم حمل إلی الرملة ومات. انتهی ما نقل عن ابن خلکان ملخصا."

۱۲۳۲ - أحمد بن علی بن صدقة: منسوب إلی جده، وهو ابن علی بن مهدی الآتی.

۱۲۳۳ - أحمد بن علی بن الصلت: لم یذکروه، روی الصدوق عن

(۳۷۶)

مفاتیح البحث: الحسین بن عبید الله القمی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن هارون (۱)، علی بن العباس (۱)، علی بن سلیمان (۱)، علی بن شاذان (۱)، علی بن الصلت (۱)، علی بن مهدی (۱)، علی بن الحسن (۱)، أحمد بن علی (۴)، علی بن أحمد (۱)، علی بن سنان (۱)، دمشق (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۳۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۷۷

أبيه، عنه، عن أبيه. كتاب الإيمان ص ۱۴۷، وجد ج ۶۸ ص ۱۶۸.

وابنه محمد يأتي.

۱۲۳۴ – أحمد بن علي بن طاهر: لم يذكروه، روى النجاشي ص ۲۴۰ عنه، عن محمد بن الحسن بن الوليد، عن الحسين بن محمد بن عامر كتاب محمد بن بندار القمي.

وفيه ص ۱۳۳ عن أحمد بن علي وغيره، عن محمد بن علي بن تمام كتاب سندي بن عيسى الهمداني، ولعله أحمد بن علي الأشعري المذكور أو الآتي.

۱۲۳۵ – أحمد بن علي بن العباس بن نوح السيرافي أبو العباس: نزيل البصرة قال النجاشي: هو أستادنا وشيخنا ومن استفدنا منه. انتهى. وقال العلامة في الخلاصة بعد ذلك: كان ثقة في حديثه متقنا " لما يرويه فقيها " بصيرا " بالحديث والرواية. انتهى، وأخذ ذلك من عين كلام النجاشي، وشهد بوثاقته الشيخ وقال: ولم يتفق لقائي إياه، وله كتب كثيرة منها كتاب المصابيح في ذكر من روى عن الأئمة (عليهم السلام) لكل إمام، وكتاب الرجال الذين رووا عن أبي عبد الله (عليه السلام) وزاد على ما ذكره ابن عقدة كثيرا، " وله كتب في الفقه، هذا جمع كلام النجاشي والشيخ وملخصهما. والتحقيق في نسبه على ما قاله في قاموس الرجال: أحمد بن علي بن محمد بن أحمد بن العباس بن نوح كما يشهد له خبر الغيبة في لعن العزاقري (عن أحمد بن علي، عن جده محمد بن أحمد بن العباس بن نوح).

أقول: في غيبة الطوسي في الموضع الذي أشار إليه ص ۲۰۰ قال ابن نوح: وأخبرني جدي محمد بن أحمد بن العباس بن نوح ... إلى آخره، ويشهد له قول الشيخ في باب من لم يرو عنهم (۹۲): محمد بن أحمد بن العباس بن نوح جد أبي العباس بن نوح روى عنه أبو العباس. انتهى.

۱۲۳۶ – أحمد بن علي العبدي: لم يذكروه، روى التلعكبري عن

(۳۷۷)

مفاتيح البحث: أحمد بن علي بن العباس بن نوح السيرافي (۱)، محمد بن أحمد بن العباس بن نوح (۲)، محمد بن الحسن بن الوليد (۱)، أحمد بن علي الأشعري (۱)، أحمد بن علي بن طاهر (۱)، محمد بن أحمد بن العباس (۱)، محمد بن علي بن تمام (۱)، مدينة البصرة (۱)، سندي بن عيسى (۱)، الحسين بن محمد (۱)، أحمد بن علي (۳)، محمد بن بندار (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۳۸۶

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علي النمازي الشاهرودي – ج ۱ – الصفحة ۳۷۸

الحسين بن أحمد بن شيبان، عنه، عن علي بن سعد بن مسروق حديث النص والفضائل كما في كفاية الأثر في النصوص باب ۲۵ ص ۱۹۴.

وروى أيضا " عن الحسن بن إبراهيم الهاشمي.

۱۲۳۷ – أحمد بن علي بن عبيد الله النضري أبو الحسين: من ولد أحمد بن النضر الجعفي الثقة، كما قاله النجاشي ص ۷۲ في ترجمة أحمد بن النضر.

۱۲۳۸ – أحمد بن علي بن عبيد الجعفي: لم يذكروه، وقع في طريق ابن قولويه القمي في كامل الزيارة ص ۱۴۱ عن سعد بن عبد الله، عنه، عن محمد بن أبي جرير القمي قال: سمعت أبا الحسن الرضا (عليه السلام).

ورواه في جد ج ۱۰۱ ص ۷۳ ح ۲۰، وكمبا ج ۲۲ ص ۱۲۴. عنه مثله.

وفي كامل الزيارة ص ۱۷۳ باب ۷۱ عن جعفر بن محمد بن مالك الفزاري، عنه، عن حسين بن سليمان، وروى هذا الأخير في

التهذیب أیضا."

وروی النعمانی ص ۱۰۵ عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن محمد بن المثنی الحضرمی ... إلی آخره.

۱۲۳۹ – أحمد بن علی العقیقی: یأتی مع اسم جده محمد.

۱۲۴۰ – أحمد بن علی بن عیسی الزهری: لم یذکروه، روی فرات بن إبراهیم عنه. کتاب الإیمان ص ۱۱۸، وکمبا ج ۳ ص ۱۶۰، وجد ج ۶ ص ۲۴۶، وج ۶۸ ص ۶۰ ح ۱۱۰.

۱۲۴۱ – أحمد بن علی الغزنوی: لم یذکروه، وقع فی طریق السید عن عبد الحمید بن فخار، عنه، عن عبد الله بن أحمد بن أحمد بن الخشاب. کمبا ج ۹ ص ۶۵۴، وجد ج ۴۲ ص ۲۲۱.

۱۲۴۲ – أحمد بن علی الفائدی القزوینی: شیخ ثقة وجه من أصحابنا بالاتفاق، وله کتاب کبیر.

(۳۷۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أحمد بن علی بن عبید الجعفی (۱)، أحمد بن علی بن عبید الله (۱)، الحسین بن أحمد بن شیبان (۱)، إبراهیم الهاشمی (۱)، محمد بن المثنی الحضرمی (۱)، عبد الحمید بن فخار (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، محمد بن أبی جریر (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، ابن قولویه (۱)، أحمد بن النضر (۲)، علی بن عیسی (۱)، محمد بن تمام (۱)، أحمد بن علی (۳)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۳۸۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۷۹

۱۲۴۳ – أحمد بن علی بن قدامة: لم یذکروه، وهو من تلامذة المفید کما فی أول التهذیب طبعة جدیدة.

۱۲۴۴ – أحمد بن علی القصیری: لم یذکروه، روی محمد بن همام، عنه، عن محمد بن الحسین بن الحسین بن أبی الخطاب روایة فی الفضائل، وذم الأول والثانی وإخراجهما من قبرهما وصلبهما بالبیداء. دلائل الطبری ص ۲۵۷.

۱۲۴۵ – أحمد بن علی القمی: هو ابن علی السلولی المذکور.

۱۲۴۶ – أحمد بن علی القیسی: روی أحمد بن هلال، عنه، عن أبی الهیثم، عن أبی عبد الله (علیه السلام). غیبة النعمانی ص ۹۴.

۱۲۴۷ – أحمد بن علی الکاتب: لم یذکروه، روی الشیخ فی التهذیب ص ۲۹۰ ج ۶ ح ۸۰۴ عن الحسین بن محمد، عن معلی بن محمد، عنه، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، لکن عن الکافی ج ۷ کتاب القضایا باب النوادر الحسین بن محمد، عنه بلا واسطة المعلی ص ۴۲۸ ح ۱۲.

۱۲۴۸ – أحمد بن علی بن کلثوم السرخسی: کان من الفقهاء وکان مأمونا " علی الحدیث کما قاله الکشی فی ترجمة إبراهیم بن مهزیار. انتهی، واتهم بالغلو واستضعفه جمع، والظاهر أن منشأ الاستضعاف نسبته إلی الغلو، وقد عرفت ما فی نسبة القدماء إلی الرواة بالغلو، فإنهم کثیرا " ما ینسبون رجلا " إلی الغلو لروایته ما هو ضروری عند المتأخرین، فلا اعتبار بهذه النسبة ما لم یعلم سببها خصوصا " فی ما نحن فیه مع کلام الکشی.

۱۲۴۹ – أحمد بن علی الکلثومی: لم یذکروه، وکان ممن یحمل الأموال إلی الناحیة المقدسة، کما یستفاد ذلک مما فی کمبا ج ۱۳ ص ۷۷، وجد ج ۵۱ ص ۲۹۴.

۱۲۵۰ – أحمد بن علی بن ماجیلویه: لم یذکروه، وهو وأخوه محمد من مشایخ الصدوق، قد أکثر الصدوق من الروایة عنهما مترضیا" علیهما،

(۳۷۹)

مفاتیح البحث: یوم عرفة (۱)، أحمد بن علی بن ماجیلویه (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الحسین بن أبی الخطاب (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، أحمد بن علی بن قدامة (۱)، أحمد بن علی الکاتب (۱)، أحمد بن علی بن کلثوم (۱)، أحمد بن علی القمی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن هلال (۱)، الحسین بن محمد (۲)، محمد بن الحسین (۱)، أحمد بن علی (۳)، معلی بن محمد (۱)

صفحه ۳۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۸۰

منها روایته عنه مترضیا " علیه حدیث اللوح المشهور المروی عن جابر.

کمال الدین ج ۱ الباب ۲۸ ص ۳۰۸ ح ۱.

۱۲۵۱ - أحمد بن علی المثنی: لم یذکروه، وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۶۸، عنه، عن محمد بن المثنی ... إلی آخره. وجد ج ۱ ص ۲۰۳، وکمبا ج ۱ ص ۶۳.

وروی السیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۸۱ عن ثوابة بن یزید، عنه، عن شبابة بن سوار.

۱۲۵۲ - أحمد بن علی بن محمد بن أحمد بن العباس: لم یذکروه، روی السید بن طاووس فی فلاح السائل ص ۲۴۷، عنه، عن جده، عن الحسن بن محمد النهشلی. ونقله فی کتاب الصلاة ص ۵۴۵، وجد ج ۸۷ ص ۹۹، ومستدرک الوسائل ج ۱ ص ۴۶۱ عنه.

۱۲۵۳ - أحمد بن علی بن محمد بن العباس بن نوح أبو العباس: لم یذکروه، روی عنه السید فی جمال الأسبوع ص ۵۲۱ مترضیا" علیه عن الصدوق ولعلهما واحد.

۱۲۵۴ - أحمد بن علی بن محمد الباقر (علیه السلام): یذکروه، قبره بأصبهان قرب مسجد شاه، له مزار معروف وقبر أبیه فی خارج کاشان معروف.

۱۲۵۵ - أحمد بن علی بن محمد بن جعفر بن عبد الله بن الحسین ابن علی بن الحسین الإمام السجاد (صلوات الله علیه) العلوی العقیقی: هکذا عنونه النجاشی ص ۵۹ وغیره، کان مقیما " بمکة وسمع أصحابنا الکوفیین وأکثر منهم، وصنف کتبا " ذکرها النجاشی والشیخ، منها: کتاب تأریخ الرجال رواها أحمد بن عبدون، عن الحسن بن محمد بن یحیی، عن علی بن أحمد العقیقی، عن أبیه بها.

أقول: ومن بنی عمه الحسن بن محمد بن یحیی بن الحسن بن جعفر، فلعله هو وآباؤه وأجداده یأتون إن شاء الله تعالی.

(۳۸۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، جعفر بن عبد الله بن الحسین (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۲)، محمد بن أحمد بن العباس (۱)، علی بن محمد بن العباس (۱)، أحمد بن علی بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن المثنی (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، أحمد بن علی (۳)، علی بن أحمد (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، الحسن بن محمد (۱)، حدیث اللوح (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۸۱

۱۲۵۶ - أحمد بن علی بن محمد الدامغانی القاضی أبو الحسین: لم یذکروه، من رواة کتاب نصر بن مزاحم کما یأتی إن شاء الله تعالی فی أبیه.

۱۲۵۷ - أحمد بن علی بن محمد الرملی أبو عبد الله: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ ص ۱۳۵ عن محمد بن علی

بن معمر، عنه، عن أحمد بن موسى، عن يعقوب بن إسحاق. ونقله فى كمبا ج ۱۴ ص ۶۲۳، وج ۹ ص ۳۸۵، وجد ج ۳۹ ص ۱۷۴، وج ۶۳ ص ۲۳۶ ح ۸۰.

وفى المعانى ص ۷۴ بهذا الإسناد، عنه، عن محمد بن موسى، عنه رواية أخرى فى حديث المنزلة. ونقله فى كمبا ج ۹ ص ۲۴۲، وجد ج ۳۷ ص ۲۷۳.

وبهذا الإسناد فى أماليه ص ۶ رواية فضائل أمير المؤمنين (عليه السلام) كما فى كمبا ج ۹ ص ۲۸۱، وجد ج ۳۸ ص ۹۰.

۱۲۵۸ – أحمد بن على بن محمد بن عبد الله بن عمر بن أمير المؤمنين (عليه السلام): لم يذكره المامقانى، وذكره الأردبيلى، وروى الكلينى فى الكافى ج ۱ ص ۴۴۱ ح ۹ باب مولد النبى (صلى الله عليه وآله) بسنده عن محمد بن إبراهيم الجعفرى، عنه، عن الصادق (عليه السلام) روايتين شريفتين، إحداهما فيها بدأ الخلقة وفضائل محمد وآله الطيبين. فراجع إليه، وإلى كمبا ج ۶ ص ۷، وج ۱۴ ص ۴۸، وجد ج ۱۵ ص ۲۴، وج ۵۷ ص ۱۹۶ ح ۱۴۳.

۱۲۵۹ – أحمد بن على بن محمد بن عمر بن على بن عمر الأشرف ابن الإمام السجاد (عليه السلام): أبوه وأجداده يأتون إن شاء الله تعالى.

۱۲۶۰ – أحمد بن على المروزى: لم يذكروه، وقع فى طريق الكراجكى فى كنزه، عن أحمد بن جعفر الجواهرى، عنه، عن الحسن بن شبيب. كمبا ج ۹ ص ۴۱۶، وجد ج ۳۹ ص ۳۰۹، وكتاب التفضيل للكراجكى ص ۲۳.

(۳۸۱)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، حديث المنزلة (۱)، محمد بن إبراهيم الجعفرى (۱)، على بن محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن على بن محمد (۳)، الشيخ الصدوق (۱)، يعقوب بن إسحاق (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن موسى (۱)، أحمد بن على (۱)، محمد بن موسى (۱)، أحمد بن جعفر (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن على (۱)، عمر بن على (۱)

صفحه ۳۹۰

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۳۸۲

۱۲۶۱ – أحمد بن على المرهبى النحوى أبو العباس: لم يذكروه، وقع فى طريق الطبرى فى بشارة المصطفى، عن محمد بن على بن عبد الرحمن العلوى، عن أبيه، عنه، عن على بن مجالد الجعفى، عن جعفر بن حفص رواية فضائل الشيعة ونقله فى كتاب الإيمان ص ۱۳۶، وجد ج ۶۸ ص ۱۲۸.

۱۲۶۲ – أحمد بن مسلم الأبار: لم يذكروه، روى على بن حماد العدل، عنه، عن ليث بن داود كما يأتى إن شاء الله فى (ليث).

۱۲۶۳ – أحمد بن على المعدل أبو الحسن: لم يذكروه، جملة من رواياته فى أمالى الشيخ ج ۱ ص ۱۷۳.

۱۲۶۴ – أحمد بن على المعروف بابن الخضيب: هو ابن على الرازى المذكور، وروى عنه التلعكبرى كما فى جد ج ۳۶ ص ۲۰۹، وكمبا ج ۹ ص ۱۲۴.

۱۲۶۵ – أحمد بن على المعروف بابن البغدادى، المولود فى سنة ۳۹۵ روى محمد بن جرير الطبرى فى أماليه، عن أخيه، عنه عن كتاب المعضلات لأبى طالب محمد بن زيد، كما فى مدينة المعاجز ص ۹۷ و ۲۰۱ و ۳۰۰، ودلائل الطبرى ص ۹۲.

۱۲۶۶ – أحمد بن على بن معمر أبو عبد الله: لم يذكروه، جملة من رواياته فى جد ج ۴۱ ص ۱۶۱، وكمبا ج ۹ ص ۵۴۶.

۱۲۶۷ – أحمد بن على المقرى: لم يذكروه، روى السيد بإسناده، عنه، عن أم كلثوم بنت أمير المؤمنين، عن أمير المؤمنين (صلوات الله عليه). كمبا ج ۹ ص ۶۵۳، وجد ج ۴۲ ص ۲۱۶.

۱۲۶۸ – أحمد بن علی بن مهدی بن صدقة بن هاشم بن غالب بن محمد بن علی الأنصاری الرقی أبو علی: سمع منه التلعکبری بمصر سنة ۳۴۰ عن أبیه، عن الرضا (صلوات الله علیه)، وله منه إجازة کذا قاله

(۳۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن علی بن مهدی (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن علی (۶)، محمد بن زید (۱)، محمد بن علی (۲)، الصّلاة (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۳۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۸۳

الشیخ فی رجاله فی باب من لم یرو عنهم (علیهم السلام) (۳۳).

وفی کامل الزیارة باب ۱۱ ص ۳۹، قال: حدثنی أبو علی أحمد بن علی بن مهدی، قال: حدثنی أبی علی بن صدقة الرقی، قال: حدثنی علی بن موسی، عن أبیه موسی بن جعفر (صلوات الله علیهم ...) إلی آخره. وذکر زیارة أمین الله المعروفة.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۱۶۶ عن المفید، عن علی بن الحسین البصری البزاز، عنه، عن أبیه، عن الرضا (علیه السلام).

وفیه ج ۲ ص ۶۳ عن عبد الله بن أحمد بن عامر الطائی، عن أبیه وعنه، عن أبیه، عن الرضا (علیه السلام).

وروی محمد بن إسماعیل العلوی، عنه، عن أبیه، عن الرضا (علیه السلام). جد ج ۳۹ ص ۳۱۶، وکمبا ج ۹ ص ۴۱۷. ووقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ ص ۲۶۱ عنه، عن أبیه، عن الرضا (علیه السلام)، وجملة من روایاته عن أبیه، عن الرضا (علیه السلام)، فی دلائل الإمامة للطبری ص ۲۵. وروی أحمد، عن أبیه علی بن مهدی کتابه، عن الرضا (علیه السلام). النجاشی ص ۱۹۸ فی ترجمة أبیه مع أجداده کما قلنا.

۱۲۶۹ – أحمد بن علی بن ناصح: لم یذکروه، روی الصدوق فی العلل عن علی بن حاتم، عن إسماعیل بن علی بن قدامة، عنه، عن جعفر بن محمد الأرمنی. کمبا ج ۱۴ ص ۳۸۴، وجد ج ۶۰ ص ۳۸۱.

وروی السید الصدوق بإسناده إلی فرات بن إبراهیم، عن علی بن حامد، عن إسماعیل بن علی بن قدامة، عنه، عنه روایة أخری. کمبا ج ۹ ص ۶۵۴، وجد ج ۴۲ ص ۲۱۶.

۱۲۷۰ – أحمد بن علی النجاشی: عد من مشایخ الشیخ الطوسی، وهو أحمد بن العباس النجاشی المشهور المذکور.

(۳۸۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، أحمد بن العباس النجاشی (۱)، محمد بن إسماعیل العلوی (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، إسماعیل بن علی (۲)، علی بن حاتم (۱)، علی بن مهدی (۲)، الشیخ الطوسی (۱)، أحمد بن علی (۲)، علی بن صدقة (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۳۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۸۴

۱۲۷۱ – أحمد بن علی بن النعمان: لم یذکروه، روی عبد (عبید) الله بن الفضل بن هلال عنه کتب محمد بن أورمة. النجاشی ص ۲۳۲.

وروی التلعکبری عن عبید الله بن محمد بن الفضل بن هلال الطائی، عنه، عن السندی بن محمد البزاز، عن حماد بن عثمان کتاب عبید الله الحلبی. الفهرست ص ۱۳۳.

۱۲۷۲ – أحمد بن علی بن نوح: هو أحمد بن علی بن العباس المذکور.

۱۲۷۳ – أحمد بن علی بن یقطین: لم یذکروه، وقع فی طریق الکشی ص ۱۰۲ عن الحسن بن علی بن یقطین، عن أخیه أحمد بن علی، عن أبیه.

۱۲۷۴ – أحمد بن عمار بن خالد أبو عبد الله: لم یذکروه، وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ص ۶۶ عن التلعکبری، عن عبد العزیز بن یحیی الجلودی (الثقة الجلیل) عنه، عن زکریا بن یحیی الساجی، حدیث عهد المیت فی کیفیة وصیته ونقله فی کمبا ج ۲۳ ص ۴۵، وجد ج ۱۰۳ ص ۱۹۳.

وروی الصدوق فی المعانی ص ۳۶۰ عن الطالقانی، عن عبد العزیز بن یحیی الجلودی، عنه، عن یحیی بن عبد الحمید الحمانی الخطبة الشقشقیة العلویة ومعانیها. ورواها مثله بهذا السند فی العلل ج ۱ ص ۱۴۸.

۱۲۷۵ – أحمد بن عمر بن أبی شعبة الحلبی: من أصحاب الکاظم والرضا (صلوات الله علیهما)، ثقة بالاتفاق، وله کتاب رواه الحسن بن علی بن فضال.

وروی الکشی روایة فی حقه تدل علی مدح وجلالته ونقله فی کتاب

(۳۸۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، أحمد بن عمر بن أبی شعبة (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، أحمد بن علی بن یقطین (۱)، السندی بن محمد البزاز (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، عبید الله بن الفضل (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن النعمان (۱)، علی بن العباس (۱)، محمد بن أورمة (۱)، حماد بن عثمان (۱)، أحمد بن علی (۲)، علی بن فضال (۱)، عبد العزیز (۱)، الموت (۱)، الهلال (۲)

صفحه ۳۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۸۵

الأخلاق ص ۲۳۱، وجد ج ۷۲ ص ۴۵.

وروی عن أبی عبد الله (علیه السلام) أیضا " کما فی الکافی ج ۶ باب کثرة شرب الماء ص ۳۸۲. وقال له مولانا الرضا (علیه السلام): فقد سرنی الله بک وبآبائک.

۱۲۷۶ – أحمد بن عمر بن أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه): لم یذکروه، روی الصفار فی البصائر الباب الأول عن عیسی بن عبد الله العمری، عنه حدیث وجوب طلب العلم، ونقله فی کمبا ج ۱ ص ۵۶، وجد ج ۱ ص ۱۷۲، وأخوه محمد یأتی.

۱۲۷۷ – أحمد بن عمر الجلاب: لم یذکروه، وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۵ ص ۲۶۳ باب ما یقال عند الزرع عن محمد بن عیسی، عنه، عن الحضینی.

۱۲۷۸ – أحمد بن عمر الحلال: بالحاء المهملة وتشدید اللام، یعنی بائع للحل وهو الشیرج وهو دهن السمسم، وعن بعض النسخ بالخاء المعجمة یعنی بائع الخل، وکیف کان هو من أصحاب الرضا (صلوات الله علیه)، ثقة بالاتفاق وله کتاب، قال العلامة الخوئی: وروی عن أبی الحسن وأبی الحسن الرضا (علیه السلام) وعلی بن سوید ویاسر، وروی عنه أحمد بن محمد بن عیسی والحسن بن علی الوشاء وعلی بن أسباط وموسی بن قاسم البجلی. انتهی.

ویدل علی أنه من أصحاب الکاظم (علیه السلام)، أنه لما سمع الأخرس یذکر موسی بن جعفر (علیه السلام) بسوء، اشتری سکینا"

وعزم على قتله وجلس ينتظره لـذلك، فمـا شـعر إلاـ برقعـة أبى الحسـن (عليه السـلام) قـد طلـع وفيهـا: بحقى عليـك لمـا كففت عن الأخرس، فأن الله يغنى وهو حسبى، فلما بقى أيام إلا ومات. وتفضيل ذلك فى كمبا ج ۱۱ ص ۲۴۸، وجد ج ۴۸ ص ۵۹ ح ۶۹.

(۳۸۵)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السـلام (۲)، الحسن بن على الوشـاء (۱)، أحمد بن محمد بن عيسـى (۱)، أحمد بن عمر الجلاب (۱)، أحمد بن عمر الحلال (۱)، عيسى بن عبد الله (۱)، على بن أسباط (۱)، على بن سويد (۱)، محمد بن عيسى (۱)، أحمد بن عمر (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الوجوب (۱)

صفحه ۳۹۴

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۳۸۶

وسائر رواياته الدالة على مدحه وجلالته فى كمبا ج ۱۲ ص ۱۴ و ۱۶ و ۸۱، وجد ج ۴۹ ص ۴۷ و ۵۴ و ۲۷۴.

۱۲۷۹ - أحمـد بن عمر الـدهقان: لم يذكروه، وقع فى طريق الشـيخ، عن المفيد، عن محمد بن الحسن المقرئ، عن محمد بن الحسـن بن سهل العطار، عنه، عن محمد بن كثير، ومثل ذلك فى إرشاد المفيد ص ۲۰، وجد ج ۴۱ ص ۳۴، وكمبا ج ۹ ص ۵۱۶.

وروى المفيد فى الإرشاد، عن محمد بن عمر الجعابى، عن محمد بن سهل، عنه، عنه. جد ج ۳۹ ص ۲۵۵، وكمبا ج ۹ ص ۴۰۳.

۱۲۸۰ - أحمـد بن عمر الربيعى: لم يـذكروه، وقـع فى طريق الشـيخ فى أمـاليه ج ۲ ص ۳۱۷ عن سـهل بن أحمـد، عنه، عن زكريا بن يحيى حديث ميلاد أمير المؤمنين (عليه السلام)، وروى محمد بن عمر الحافظ عنه أيضا."

۱۲۸۱ - أحمـد بن عمر بن كيسـبة النهدى: هو ابن عمرو بن كيسـبة أبو الملك لم يذكروه، روى ابن عقدة، عنه، عن على بن الحسن، عن العلاء بن يحيى كتاب ربيع بن أبى مدرك كما فى النجاشى ص ۱۱۸، وكتب على بن الحسن الطاطرى كما فيه ص ۱۷۹، وكتاب عيسى بن راشد، وكتاب عيسى بن الوليد، وكتاب فضل بن عثمان المرادى، وكتاب محمد بن مسلمة.

ووقع فى طريق الشـيخ فى الفهرست عن ابن عقـدة، عنه كتـاب إسـماعيل القصـير، وكـذا روى عنه كتـاب بسـطام بن سـابور، وكتـاب الحسين بن مصعب، وكتاب حذيفة بن منصور، وكتاب درست الواسطى، وكتب على بن الحسن الطاطرى وكتاب عمر بن سالم.

۱۲۸۲ - أحمـد بن عمر بن محمـد بن الحسن: لم يـذكروه، روى أحمد بن محمد بن سـعيد بن عقدة فى كتاب الرجال، عنه، عن أبيه، عن

(۳۸۶)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السـلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۲)، أحمد بن عمر بن محمد بن الحسن (۱)، على بن الحسن الطاطرى (۲)، أحمد بن عمر بن كيسبة (۱)، أحمد بن محمد بن سعيد (۱)، محمد بن الحسن بن سهل (۱)، محمد بن عمر الجعابى (۱)، العلاء بن يحيى (۱)، ربيع بن أبى مدرك (۱)، زكريا بن يحيى (۱)، عيسى بن الوليد (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، إسماعيل القصير (۱)، بسطام بن سابور (۱)، حذيفة بن منصور (۱)، عيسى بن راشد (۱)، على بن الحسن (۱)، سهل بن أحمد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن عمر (۲)، عمر بن سالم (۱)، محمد بن سهل (۱)

صفحه ۳۹۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۳۸۷

محمـد بن عبـد الله بن خالـد، عن الصادق (عليه السـلام). التهذيب ج ۳ ص ۱۹۵ ح ۴۴۷، والاستبصار ج ۱ باب رفع اليـدين فى كل

تکبیرة فی باب الصلاة علی الأموات ص ۴۷۸ ح ۱.

۱۲۸۳ – أحمد بن عمر المرهبی: لم یذکروه، له روایة فی الشک فی الطواف کما فی المفتاح، وهو یروی عن الرضا (علیه السلام). التهذیب ج ۵ ص ۱۱۰ ح ۳۵۹.

۱۲۸۴ – أحمد بن عمر بن مسلم: لم یذکروه، وقع فی طریق البرقی فی المحاسن باب الجراد، عن محمد بن علی، عنه، عن الحسن بن إسماعیل المیثمی، ونقله فی با ج ۱۴ ص ۷۸۲، وجد ج ۶۵ ص ۲۱۲ ح ۶۰.

غیبة الشیخ عن الفضل بن شاذان، عنه، عن الحسن بن عقبة النهمی. کمبا ج ۱۳ ص ۱۸۶، وجد ج ۵۲ ص ۳۳۴، ورأیته فی غیبة الشیخ ص ۲۹۹ عنه مثله.

وفی کامل الزیارة ص ۹۳ عن یعقوب بن یزید، عن إبراهیم بن عقبة، عنه، عن المیثمی.

وروی صاحب طب الأئمة ص ۱۱۹ عن الخضر بن محمد، عنه ومحسن بن أحمد معا، " عن یونس بن یعقوب.

۱۲۸۵ – أحمد بن عمر بن موسی: لم یذکروه، وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۶ ص ۳۳۰ ح ۱۰ باب الخل، عن علی بن إبراهیم الجعفری، عن محمد وأحمد ابنی عمر بن موسی، عن أبیهما رفعه إلی الصادق (صلوات الله علیه)، ورواه فی الوسائل ج ۱۷ ص ۶۷ ح ۷ مثله.

۱۲۸۶ – أحمد بن عمر بن موسی الکاتب: لم یذکروه، وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ص ۱۹۹، عن محمد بن بشیر الأزدی، عنه، عن الحسن بن محمد بن جمهور العمی، ونقله فی کتاب الصلاة ص ۴۴۰، وجد ج ۸۶ ص ۸۰ ح ۸.

(۳۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن عبد الله بن خالد (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، أحمد بن عمر المرهبی (۱)، أحمد بن عمر بن موسی (۲)، إبراهیم بن عقبة (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، عمر بن موسی (۱)، محسن بن أحمد (۱)، أحمد بن عمر (۱)، محمد بن بشیر (۱)، محمد بن علی (۱)، خضر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۸۸

۱۲۸۷ – أحمد بن عمر بن یحیی بن الحسین بن زید الشهید الحسینی المحدث: لم یذکروه، وأبوه وأجداده وأخوه محمد الأکبر یأتون إن شاء الله تعالی.

وأمه بنت عبد العظیم الحسنی المدفون بالری.

۱۲۸۸ – أحمد بن عمر: روی أبو بصیر، عنه، عن أبی جعفر (علیه السلام)، کما فی آخر روضة الکافی ج ۸ ص ۳۹۶ ح ۵۹۷.

۱۲۸۹ – أحمد بن عمرو بن جمیع: لم یذکروه، وقع فی طریق البرقی، عن الحسن بن علی بن أبی حمزة، عنه، عن أبیه. کتاب العشرة ص ۱۰۳، وجد ج ۷۴ ص ۳۶۲ ح ۱۹.

۱۲۹۰ – أحمد بن عمرو بن سعید: لم یذکروه، وقع فی طریق الکافی ج ۴ ص ۳۲۵ باب من جاوز میقات أرضه، عن عبد الله بن المغیرة، عنه، عن وردان، عن أبی الحسن الأول (علیه السلام).

غیبة النعمانی عن أحمد بن الحسین، عن أبیه، عنه، عن حمزة بن حمران. کمبا ج ۱۳ ص ۱۷۸، وجد ج ۵۲ ص ۲۹۹ ح ۶۲.

۱۲۹۱ – أحمد بن عمرو بن سلیمان البجلی: لم یذکروه، وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۴ ص ۳۱ ح ۳ باب وضع المعروف موضعه، عن أحمد بن أبی عبد الله، عن محمد بن علی، عنه، عن إسماعیل بن الحسن بن إسماعیل المیثمی. ونقله فی کمبا ج ۹ ص

۵۳۶، وجد ج ۴۱ ص ۱۲۲.

۱۲۹۲ – أحمد بن عمرو بن عبد الخالق: لم یذکروه، روی محمد بن إبراهیم بن الفضل، عنه، عن عباد بن یعقوب، روایة فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام). کمبا ج ۹ ص ۳۱۱، وجد ج ۳۸ ص ۲۱۳.

۱۲۹۳ – أحمد بن عمرو بن کیسبة: هو ابن عمرو بن کیسبة المذکور.

۱۲۹۴ – أحمد بن عمرو بن مسلم: لم یذکروه، روی إبراهیم بن

(۳۸۸)

مفاتیح البحث: علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، أبو بصیر (۱)، أحمد بن عمرو بن سلیمان البجلی (۱)، یحیی بن الحسین بن زید (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، أحمد بن عمرو بن سعید (۱)، إبراهیم بن الفضل (۱)، أحمد بن عمرو بن مسلم (۱)، الحسن بن إسماعیل (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، عمرو بن جمیع (۱)، أحمد بن عمر (۲)، محمد بن علی (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۳۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۳۸۹

عقبة، عنه، عن المیثمی کما فی الکامل ص ۹۳، وتقدم بعنوان أحمد بن عمر بن مسلم.

۱۲۹۵ – أحمد بن عمرو بن منهال. یأتی فی ترجمة أبیه، أن له ولدین أحمد والحسن من أهل الحدیث.

۱۲۹۶ – أحمد بن عمران بن أبی لیلی: لم یذکروه، یأتی مع اسم جده محمد.

قال السید فی الإقبال ص ۱۵ ورأیت فی کتاب الحلال والحرام لإسحاق بن إبراهیم الثقفی الثقة من نسخة عتیقة، أخبرنا أحمد بن عمران بن أبی لیلی، عن عاصم بن حمید. وطب الأئمة ص ۱۲۹، عنه، عن عبد الرحمن بن أبی نجران، ونقله فی کمبا ج ۲۳ ص ۱۱۱، وجد ج ۱۰۴ ص ۸۳.

۱۲۹۷ – أحمد بن عمران البغدادی: لم یذکروه، روی الصدوق عنه حدیث حسن الخلق المذکور فی المستدرک فی لغة (خلق).

۱۲۹۸ – أحمد بن عمران الحلبی: عده الشیخ فی رجاله (۴۶) من أصحاب الباقر (علیه السلام)، وأخوه یحیی ثقة بالاتفاق. ونقل المامقانی عن التکملة، عن المولی أنه وثقه حیث قال فی شرح الکافی: عن عبید الله الدهقان، عن أحمد بن عمران الحلبی ثقة، عن یحیی بن عمران، عن أبی عبد الله (علیه السلام). انتهی، ودعوی اشتباهه غیر وجیه.

۱۲۹۹ – أحمد بن عمران بن محمد بن أبی لیلی الأنصاری: لم یذکروه، روی عنه إبراهیم بن محمد الثقفی.

وروی الصدوق فی الأمالی ص ۲۸۵ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن الحسن بن عبد الله حدیث: الصدیقون ثلاثة، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۳۱۱، وجد ج ۳۸ ص ۲۱۲. وقد ینسب أبوه إلی جده کما تقدم.

وروی الثقفی فی کتاب الغارات عنه روایات.

(۳۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إسحاق بن إبراهیم الثقفی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، أحمد بن عمران الحلبی (۲)، الحسن بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یحیی بن عمران (۱)، عاصم بن حمید (۱)، عمران بن محمد (۱)، عمر بن مسلم (۱)

صفحه ۳۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۹۰

۱۳۰۰ - أحمد بن عمرة: لم یذکروه، وهو من أصحاب الرضا (علیه السلام)، روی الخرائج عنه قال: خرجت إلی الرضا (علیه السلام) وامرأتی حبلی، فقلت له: إنی قد خلفت أهلی وهی حامل فادع الله أن یجعله ذکرا، " فقال لی: وهو ذکر فسمه عمر، فقلت: نویت أن أسمیه علیا، " وأمرت الأهل به، قال: سمه عمر، فوردت الکوفة وقد ولد ابن لی وسمی علیا " فسمیته عمر، فقال لی جیرانی: لا نصدق بعدها بشئ مما کان یحکی عنک، فعلمت أنه کان أنظر لنفسی. کمبا ج ۱۲ ص ۱۵، وجد ج ۴۹ ص ۵۲ مثله.

۱۳۰۱ - أحمد بن عمیر بن مسلم: لم یذکروه، روی عن محمد بن سنان. کمبا ج ۱۳ ص ۱۷۲، وجد ج ۵۲ ص ۲۷۰ ح ۱۶۱.

۱۳۰۲ - أحمد بن عمیر لم یذکروه، روی الصدوق فی الأمالی ص ۲۳۲ عن محمد بن أحمد بن علی بن أسد الأسدی، عن جماعة منهم أحمد بن عمیر، عن عبد الله بن هانی بن عبد الرحمن، ورواه فی الخصال ج ۱ باب الثلاثة ص ۱۶۱ ح ۲۱۱ بهذا السند، عنه، عن محمد بن بشر بن هانی بن عبد الرحمن.

۱۳۰۳ - أحمد بن عنان أبو الحسن: لم یذکروه، روی التلعکبری عنه. مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۳۴۴.

۱۳۰۴ - أحمد بن عون بن محمد بن الحنفیة: لم یذکروه، وقبره مزار بینبع.

۱۳۰۵ - أحمد بن عیدان البردعی: لم یذکروه، وقع فی طریق السید فی فلاح السائل، عن إسماعیل بن قدامة، عنه، عن سهل بن صغیر، عن الصادق (علیه السلام). کمبا ج ۱۶ ص ۵۲، وجد ج ۷۶ ص ۲۱۴. وفیه: عبدان بالباء الموحدة.

۱۳۰۶ - أحمد بن عیسی: من أصحاب الصادق (علیه السلام)، روی الحسن بن محمد الهاشمی، عن أبیه، عنه، عن أبی عبد الله

(۳۹۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الحسن بن محمد الهاشمی (۱)، إسماعیل بن قدامة (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، محمد بن بشر (۱)

صفحه ۳۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۹۱

(علیه السلام) تفسیر آیة الولایة. الکافی ج ۱ باب ما نص الله ورسوله علی الأئمة ص ۲۸۸، ومثله فیه باب نکت ونتف فی الولایة ح ۷۷ ص ۴۲۷.

وروی جعفر بن مروان، عن أبیه، عنه، عن الصادق (علیه السلام). أمالی المفید مجلس ۲۷ ص ۱۳۴.

۱۳۰۷ - أحمد بن عیسی: فی عدة موارد ذکرها الخوئی عن التهذیب هو أحمد بن محمد بن عیسی، کما ذکرها فی موارد أخری عنه وعن الاستبصار.

وهذا غیر سابقه لاختلاف الطبقة.

۱۳۰۸ - أحمد بن عیسی بن أبی مریم العجلی أبو جعفر: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی روایات.

منها ما رواه الصدوق فی المعانی ص ۲۹ فی باب معنی العرش والکرسی عن أحمد بن الحسن القطان، عن عبد الرحمن بن محمد الحسینی، عنه، عن محمد بن أحمد بن عبد الله بن زیاد العرزمی، عن علی بن حاتم المنقری، عن المفضل، عن الصادق (علیه السلام) حدیث معنی العرش والکرسی.

وبهذا الإسناد حدیث معنی الصراط کما فیه ص ۳۲.

وبهذا الإسناد إلى على بن حاتم، عن إبراهيم الكرخى حديث معنى اللوح والقلم. المعانى ص ۳۰.

وبهذا الإسناد إليه عن هشام بن سالم حديث معنى الموازين التى توزن بها أعمال العباد كما فيه ص ۳۱.

ونقلها فى كمبا ج ۱۴ ص ۹۸ و ۹۰، وج ۳ ص ۴۰۸ و ۲۶۳، وجد ج ۷ ص ۲۴۹، وج ۸ ص ۶۶، وج ۵۸ ص ۲۸، وج ۵۷ ص ۳۶۸.

وفى الأمالى بهذا الإسناد إليه حديث فضائل أمير المؤمنين (عليه السلام) وشيعته. كتاب الإيمان ص ۱۰۴، وجد ج ۶۸ ص ۷

(۳۹۱)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، آية الولاية (۱)، إبراهيم الكرخى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، هشام بن سالم (۱)، أحمد بن عيسى (۲)، على بن حاتم (۲)

صفحه ۴۰۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۳۹۲

مكررا، " وبشارة المصطفى ص ۱۶۲ وكذا ص ۱۸.

وروى المفيد فى الإرشاد عن محمد بن عمر الجعابى، عنه، عن إسماعيل بن عبد الله بن خالد حديث الفضائل. ونقله فى جد ج ۴۰ ص ۲۰۲، وكمبا ج ۹ ص ۴۷۲.

۱۳۰۹ - أحمد بن عيسى بن أبى موسى: لم يذكروه، وقع فى طريق المفيد فى أماليه ص ۱۷۰، عن الجعابى، عنه، عن عبدوس بن محمد الحضرمى، ونقله فى البحار عن أمالى المفيد والشيخ مثله. كمبا ج ۹ ص ۳۹، وجد ج ۳۵ ص ۲۰۷ مثله.

لكن رواه فى أمالى الشيخ ج ۱ ص ۸۸ عن المفيد، عن محمد بن عمر الجعابى، عن أحمد بن عيسى بن أبى عيسى بن أبى موسى الكوفى، عن عبدوس بن محمد الحضرمى.

۱۳۱۰ - أحمد بن عيسى بن أبى عيسى بن أبى موسى: هو ابن عيسى بن أبى موسى المذكور.

۱۳۱۱ - أحمد بن عيسى البزاز القمى: لم يذكروه، روى سهل بن زياد، عنه، عن أبى إسحاق العلاف النيشابورى. كمبا ج ۱۴ ص ۳۳۹، وجد ج ۶۰ ص ۲۱۵.

۱۳۱۲ - أحمد بن عيسى بن جعفر العلوى العمرى الزاهد، أبو جعفر:

ثقة بالاتفاق، وهو من أصحاب العياشى، ولعل أباه عيسى بن جعفر بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمير المؤمنين (عليه السلام).

۱۳۱۳ - أحمد بن عيسى الحربى: لم يذكروه، روى الجعابى، عن محمد بن سليمان بن محبوب، عنه، عن إسماعيل بن يحيى. كنز الكراجكى ص ۱۳۶، وجد ج ۱۹ ص ۳۱۷، وكمبا ج ۶ ص ۴۷۳.

۱۳۱۴ - أحمد بن عيسى بن الحسن الجرمى: لم يذكروه، (الحوبى

(۳۹۲)

مفاتيح البحث: الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، إسماعيل بن عبد الله (۱)، أحمد بن عيسى بن جعفر (۱)، إسماعيل بن يحيى (۱)، محمد بن عمر الجعابى (۱)، عيسى بن الحسن (۱)، أحمد بن عيسى (۵)، محمد بن سليمان (۱)، الحرب (۱)

صفحه ۴۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۹۳

کما فی أمالی المفید مجلس ۹ ص ۴۶) وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۴۶ عن الجعابی، عن عبد الله بن محمد بن سعید، عنه، عن نصر بن حماد، عن عمرو بن شمر، عن جابر حدیثا " شریفا " مفصلا " فی جوامع مناقب أمیر المؤمنین (علیه السلام) الدالة علی خلافته، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۲۸۷، وجد ج ۳۸ ص ۱۱۲.

ورواه بهذا الإسناد فی بشارة المصطفی ص ۱۱۰ و ۶۵۰.

۱۳۱۵ - أحمد بن عیسی بن زید بن علی بن الحسین الشهید (علیه السلام) أبو عبد الله: لم یذکروه، وکان مستترا " ستین سنة ولذلک یقال له المختفی، وقع فی طریق الصدوق فی العیون عن محمد بن زکریا الجوهری، عنه، عن عمه، عن الصادق (علیه السلام) وصف مسافرة مولانا السجاد (علیه السلام)، ونقله فی کمبا ج ۱۱ ص ۲۱، وجد ج ۴۶ ص ۶۹ ح ۴۱.

وروی علی بن عیسی العلوی عنه، عن أبیه، عن جده، عن السجاد (علیه السلام). کتاب الدعاء ص ۲۰، وجد ج ۹۳ ص ۲۲۷.

وروی محمد بن یحیی الصولی، عن الغلابی، عنه. العیون ج ۲ ص ۱۶۵.

کفایة الأثر: بإسناده عن عبد العزیز بن یحیی الجلودی، عن محمد بن زکریا الغلابی، عنه، عن عمر بن عبد الغفار حدیث النص علی الأئمة (صلوات الله علیهم) وفضائلهم. کمبا ج ۹ ص ۱۵۱، وجد ج ۳۶ ص ۳۳۱.

وروی محمد بن زکریا الغلابی، عنه، عن عبد الله بن موسی بن عبد الله بن الحسن، عن أبیه، عن آبائه، عن الحسن المجتبی (علیه السلام)، کما فی التوحید باب القضاء والقدر.

وبالجملة کان عالما " فقیها " وزاهدا، " وله کتاب فی الفقه، وکتاب العلوم المشهور بالأمالی، رأیته عند سماحة العلامة النجفی المرعشی فی قم،

(۳۹۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، محمد بن یحیی الصولی (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، علی بن عیسی (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۹۴

جمعه محمد بن منصور بن یزید المرادی الکوفی المتوفی بعد سنة ۲۹۰.

وتوفی أحمد بن عیسی فی ۲۳ شهر رمضان سنة ۲۴۷ وله ۸۹ عام وأبوه وأجداده یأتون، وکذا حفیده أحمد بن محمد بن أحمد.

۱۳۱۶ - أحمد بن عیسی بن السدی أبو عبد الله: لم یذکروه، وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۷۱، عن الحسین بن أحمد بن جبیر، عن شیخ من أصحابنا، عنه، عن أحمد بن محمد بن البصری، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۵۶۱، وجد ج ۴۱ ص ۲۲۰.

۱۳۱۷ - أحمد بن عیسی بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه): لم یذکروه، وهو أبو طاهر العلوی العمری الفقیه الدین المحدث النسابة، کان شیخ أهله علما " وزهدا، " وله کتاب روی عن عباد بن صهیب البصری وروی عنه جعفر بن أحمد الصیقل.

جملة من رواياته فى كمبا ج ۱۱ ص ۵۰، وجد ج ۴۶ ص ۱۸۱ ح ۴۳، والكافى ج ۱ باب نوادر كتاب العلم ص ۴۹.

وروى عن الحسين بن على بن الحسين، وعنه عبد الله بن شبيب.

أمالى الشيخ ج ۱ ص ۵۴، وأبوه وأجداده وأحفاده على بن يحيى بن محمد بن عيسى بن أحمد يأتون، ومن أحفاده أحمد بن الحسين بن محمد بن عيسى بن أحمد تقدم.

۱۳۱۸ - أحمد بن عيسى بن عبد الله: لم يذكروه، وقع فى طريق الشيخ فى التهذيب ج ۴ ص ۱۶۶، عن على بن إبراهيم، عنه، عن عبد الله بن على بن الحسن، عن أبيه، عن الصادق (عليه السلام).

۱۳۱۹ - أحمد بن عيسى العجلى: هو ابن عيسى بن أبى مريم المذكور.

۱۳۲۰ - أحمد بن عيسى: لم يذكروه، روى محمد بن زكريا، عنه، عن عمه محمد بن عبد الله بن حسن، عن زيد بن على (عليه السلام) فضل

(۳۹۴)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، أحمد بن عيسى بن عبد الله (۲)، عبد الله بن على بن الحسن (۱)، الحسين بن على بن الحسين (۱)، أحمد بن الحسين بن محمد (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، على بن إبراهيم (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسين بن أحمد (۱)، على بن يحيى (۱)، أحمد بن عيسى (۴)، عباد بن صهيب (۱)، عيسى بن أحمد (۲)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن منصور (۱)، محمد بن عمر (۱)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۴۰۳

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۳۹۵

زيارة الحسين (صلوات الله عليه). أمالى الصدوق ص ۱۴۳ مجلس ۴۲.

۱۳۲۱ - أحمد بن عيسى العلوى: روى الفضل بن شاذان، عنه، عن أبيه، عن جده، عن مولانا أمير المؤمنين (صلوات الله عليه). غيبة الشيخ ص ۲۷۶.

ولعله أحمد بن عيسى بن على بن الحسين بن الإمام السجاد (عليه السلام) الآتى، حفيده أحمد بن محمد بن عيسى.

۱۳۲۲ - أحمد بن عيسى العلوى من ولد على بن جعفر: لم يذكروه، وهو من أصحاب أبى الحسن الهادى (صلوات الله عليه)، روى الشيخ الطوسى فى غط ص ۱۳۰، عن سعد بن عبد الله القمى، عنه قال: دخلت على أبى الحسن (عليه السلام) - الخبر.

وروى النص على الحسن العسكرى (عليه السلام)، ونقله فى كمبا ج ۱۲ ص ۱۵۶، وجد ج ۵۰ ص ۲۴۲ ح ۱۰.

۱۳۲۳ - أحمد بن عيسى العلوى: لم يذكروه، روى حمويه بن أحمد، عنه قال: قال لى جعفر بن محمد (عليهما السلام). أمالى الشيخ ج ۲ ص ۲۵۸ ورواه فى جد ج ۷۴ ص ۳۱۷ ح ۷۶ عنه مثله. وكتاب العشرة ص ۸۹.

۱۳۲۴ - أحمد بن عيسى بن الفضل الأنماطى: لم يذكروه، وقع فى طريق الثقة الجليل الخزاز فى كتابه كفاية الأثر باب ۱۱ ص ۹۳، عن محمد بن الحسين البزوفرى، عنه، عن داود بن الفضل، رواية فى النص على الأئمة الاثنى عشر (صلوات الله عليهم) وفضائلهم، ونقله فى كمبا ج ۹ ص ۱۴۸، وجد ج ۳۶ ص ۳۱۷.

۱۳۲۵ - أحمد بن عيسى الكاتب العلاف: لم يذكروه، من أصحاب أبى الحسن الهادى (صلوات الله عليه)، رأى رسول الله (صلى الله عليه وآله) فى المنام ودفع إليه كفا " من تمر عدده خمس وعشرون تمرة، فلما تشرف بلقاء الإمام الهادى (عليه السلام) فأخذ كفا"

من تمر بین یدیه فدفعه

(۳۹۵)

مفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أحمد بن عیسی العلوی (۳)، محمد بن الحسین البزوفری (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، أحمد بن عیسی (۳)، علی بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۹۶

إلیه، و قال: لو زادک رسول الله (صلی الله علیه وآله) لزدناک، فعده فإذا هو کما رأی فی النوم لم یزد ولم ینقص، فراجع إلی الخبر تجد فیه دلالات علی حسنه و کماله. کمبا ج ۱۲ ص ۱۳۵، وجد ج ۵۰ ص ۱۵۳.

۱۳۲۶ - أحمد بن عیسی الکرخی: لم یذکروه، روی المفید عن محمد بن عمران، عنه، عن محمد بن القاسم حدیث فضائل الأئمة (علیهم السلام) وشیعتهم. کتاب الإیمان ص ۱۱۰، وجد ج ۶۸ ص ۳۲ ح ۶۷.

۱۳۲۷ - أحمد بن عیسی الکلابی الکوفی أبو الحریش: لم یذکروه، روی محمد بن أحمد بن حمدان (حمران) القشیری (القشری)، عنه، عن موسی بن إسماعیل بن موسی بن جعفر (علیه السلام) سنة خمسین (خمس) ومائتین، عن أبیه، عن جده جعفر بن محمد (علیهما السلام). أمالی الصدوق مجلس ۵۳ ص ۱۹۶، ومجلس ۴۰ ص ۱۳۸، وأمالی الشیخ ج ۲ ص ۴۴، وکمبا ج ۲ ص ۲، وکتاب الصلاة ۷۸۴، وجد ج ۳ ص ۲، وج ۹۰ ص ۶۵، والتوحید باب ثواب الموحدین ح ۲۹.

۱۳۲۸ - أحمد بن عیسی بن محمد بن الفرار (الفراد) الکبیر: لم یذکروه، حدیث لأبی المفضل الشیبانی فی سنة ۳۱۰ عن محمد بن عبد الله بن عمرو بن مسلم والقاسم بن إسماعیل الأنباری. أمالی لشیخ ج ۲ ص ۱۹۶ و ۱۹۰.

۱۳۲۹ - أحمد بن عیسی بن محمد الشیخ أبو الفتح الخشاب الحلبی:

فقیه دین.

۱۳۳۰ - أحمد بن عیسی المکی: لم یذکروه، منسوب إلی جده وأبوه محمد، وسیأتی.

۱۳۳۱ - أحمد بن عیسی المکتب: لم یذکروه، من مشایخ الصدوق، روی عنه فی المعانی ص ۳۵۰، عن أحمد بن محمد الوراق حدیثا " شریفا " فی

(۳۹۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، القاسم بن إسماعیل الأنباری (۱)، محمد بن عبد الله بن عمرو (۱)، أحمد بن عیسی المکتب (۱)، أحمد بن عیسی بن محمد (۲)، محمد بن أحمد بن حمدان (۱)، موسی بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن عیسی (۳)، محمد بن القاسم (۱)، محمد الوراق (۱)، محمد بن عمران (۱)، الصّلاة (۱)، النوم (۱)

صفحه ۴۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۹۷

معانی حمل النبی (صلی الله علیه وآله) علیا " وأسراره.

۱۳۳۲ - أحمد بن عیسی بن هارون: لم یذکروه، روی فرات فی تفسیره عنه. کمبا ج ۹ ص ۶۷ و ۱۱۸، وجد ج ۳۵ ص ۳۴۵، وج ۳۶ ص ۱۸۱.

۱۳۳۳ - أحمد بن عیسی الوشاء البغدادی أبو العباس: لم یذکروه، روی الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۴۳ ص ۴۵۴، عن محمد بن علی بن محمد بن حاتم النوفلی الکرمانی، عنه، عن أحمد بن طاهر القمی حدیث سعد بن عبد الله ومسائله المفصلة، عن الحجة المنتظر (صلوات الله علیه)، وتقدم فی أحمد بن طاهر مواضع الحدیث.

۱۳۳۴ - أحمد بن عیسی بن یحیی ابن أخ الحسن بن یحیی: روی أحمد بن محمد بن سهل عنه. الغارات ص ۸۶۲، وکمبا ج ۲۲ ص ۳۸، وجد ج ۱۰۰ ص ۲۳۸.

۱۳۳۵ - أحمد بن العیص: لم یذکروه، روی الصدوق فی آخر کتاب فضائل الشیعة عن محمد بن یحیی العطار، عنه حدیثا " شریفا" فراجع.

وروی طب الأئمة ص ۱۳۹ عنه، عن النضر بن سوید، ونقله فی کمبا ج ۱۴ ص ۵۳۰، وجد ج ۶۲ ص ۱۹۱ ح ۱.

۱۳۳۶ - أحمد بن غسان: لم یذکروه، وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ ص ۳۲۶ باب البذاء عن المعلی، عنه، عن سماعة.

۱۳۳۷ - أحمد بن غنم بن حکیم: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مجلس ۷۲ ص ۲۸۷، عن محمد بن الحسین، عنه، عن شریح بن مسلمة حدیث نزول قوله تعالی: (ونرید أن نمن علی الذین استضعفوا فی الأرض) فیهم (صلوات الله علیهم). (۵ / ۲۸).

۱۳۳۸ - أحمد بن غیاث: لم یذکروه، روی الطب ص ۸۸ عنه، عن

(۳۹۷)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الحسن بن یحیی (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن عیسی (۳)، محمد بن الحسین (۱)، أحمد بن غسان (۱)، محمد بن حاتم (۱)، نضر بن سوید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الطهارة (۲)، الصّلاة (۲)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۳۹۸

محمد بن عیسی، ونقله فی کمبا ج ۱۴ ص ۸۷۱، وجد ج ۶۶ ص ۲۷۸ ح ۱۴.

۱۳۳۹ - أحمد بن فارس بن زکریا بن محمد بن حبیب أبو الحسین:

شیخ من أصحاب الحدیث، قاله الصدوق. ونقل تشرف الهمدانی بلقاء الحجة المنتظر (صلوات الله علیه)، وکان سببا " لتشیع أهل همدان. کمبا ج ۱۳ ص ۱۱۵، وجد ج ۵۲ ص ۴۰، وله کتب ذکرها المامقانی وغیره.

توفی سنة ۳۷۵ - ۳۹۰.

۱۳۴۰ - أحمد بن الفرج بن المنصور بن محمد أبو الحسن الوراق الفارسی:

لم یذکروه، ثقة کما نقل عن الخطیب وذکره بالتشیع، وأن له فی کل یوم ختمة قرآن. وروی عن جمع منهم ابن عقدة.

وروی الطبری فی دلائله ص ۲۵ عنه، عن الصدوق الأول، عن سعد بن عبد الله، وکذا فیه ص ۴۸ و ۲۳۱ مع ذکر نسبه.

۱۳۴۱ - أحمد بن فضال: لم یذکروه، روی أیوب بن نوح، عنه، عن درست بن أبی منصور. المحاسن ج ۲ ص ۵۱۰.

۱۳۴۲ – أحمد بن فضلان: لم يذكروه، وقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۱۱۴ عن ابن قتيبة، عن حمدان بن سليمان، عنه، عن سليمان بن جعفر المروزى، ونقله فى كمبا ج ۵ ص ۹، وجد ج ۱۱ ص ۲۹.

۱۳۴۳ – أحمد بن الفضل: روى حميد بن زياد، عنه كتاب عثمان بن جعفر المحاربى. النجاشى ص ۲۱۲. مات حميد سنة ۳۱۰ – ۳۲۰.

۱۳۴۴ – أحمد بن الفضل: من أصحاب الصادق (عليه السلام)، روى عنه الحسين بن موسى وعلى بن سليمان ومحمد بن أحمد القلانسى ومحمد بن يزيد بن المتوكل والسيارى، كما فى الكافى ج ۶ ص ۷، وج ۵

(۳۹۸)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، محمد بن يزيد بن المتوكل (۱)، أحمد بن فارس بن زكريا (۱)، سليمان بن جعفر المروزى (۱)، محمد بن أحمد القلانسى (۱)، درست بن أبى منصور (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، الحسين بن موسى (۱)، حمدان بن سليمان (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أيوب بن نوح (۱)، على بن سليمان (۱)، حميد بن زياد (۱)، أحمد بن الفضل (۲)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن حبيب (۱)، منصور بن محمد (۱)، الفرج (۱)، الموت (۱)

صفحه ۴۰۷

ص ۳۱۶ و ۵۱، والتهذيب ج ۶ ص ۴۷. وذكر الأردبيلى والخوئى مواضع رواياتهم.

۱۳۴۵ – أحمد بن الفضل: عده الشيخ بهذا العنوان من أصحاب الهادى (عليه السلام).

۱۳۴۶ – أحمد بن الفضل أبو عمرو الحذاء: لم يذكروه، وهو من أصحاب الجواد والهادى (صلوات الله عليهما)، وله إليهما مكاتبة. الكافى ج ۵ ص ۳۱۶ باب النوادر آخر كتاب المعيشة، ونقله فى كتاب القرآن ص ۸۰، وجد ج ۹۲ ص ۳۲۸.

۱۳۴۷ – أحمد بن الفضل الأهوازى: لم يذكروه، وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۱ ص ۱۶۳، عن محمد بن أحمد بن الحسين بن يوسف البغدادى، عنه، عن بكر بن أحمد القصرى، عن زيد بن موسى، عن أبيه موسى بن جعفر (صلوات الله عليهما).

وفيه ص ۱۶۴ بهذا الإسناد عن بكر بن أحمد القصرى، عن جعفر بن محمد بن عبد الله بن موسى بن جعفر (عليهما السلام)، ورواهما فى جد ج ۴۱ ص ۱۰۵ و ۱۰۶، وكمبا ج ۹ ص ۵۳۲.

وفى العيون ج ۲ ص ۱۳۱ بهذا الإسناد، عن بكر بن أحمد القصرى، عن أبى محمد العسكرى (صلوات الله عليه)، ونقله فى كمبا ج ۶ ص ۳۸۴، وجد ج ۱۸ ص ۳۵۳.

۱۳۴۸ – أحمد بن الفضل البلخى: لم يذكروه، روى إبراهيم بن محمد بن هارون، عنه، عن خاله يحيى بن سعيد، عن الرضا (عليه السلام). جد ج ۳۶ ص ۴۱۷، وكمبا ج ۹ ص ۱۷۱. وتقدم فى إبراهيم.

۱۳۴۹ – أحمد بن الفضل بن حنان بن سدير: لم يذكروه، روى ابن عقدة، عن أحمد بن محمد بن البراء الصائغ، عنه، عن زياد بن أبى الحلال

(۳۹۹)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۲)، زياد بن أبى الحلال (۱)، محمد بن أحمد بن الحسين (۱)، أبو عمرو الحذاء (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، يحيى بن سعيد (۱)، محمد بن هارون (۱)، أحمد بن الفضل (۵)، زيد بن موسى (۱)، حنان بن سدير (۱)، أحمد بن محمد (۱)، بكر بن أحمد (۳)، القرآن الكريم (۱)، الجود (۱)

صفحه ۴۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۰۰

أن الصادق (علیه السلام) ترحم علی جابر ... إلی آخره، کما نقله العلامة فی الخلاصة فی ترجمة جابر.

۱۳۵۰ - أحمد بن الفضل الخاقانی من آل رزین: لم یذکروه، روی العیاشی فی تفسیره ج ۱ ص ۳۱۴ عنه حدیث السارق والمعتصم وحکم مولانا الجواد (صلوات الله علیه) ونقله فی جد ج ۷۹ ص ۱۹۷، وکمبا ج ۱۶ ص ۱۴۳.

۱۳۵۱ - أحمد بن الفضل الخزاعی: واقفی، کما قاله الشیخ فی باب أصحاب الکاظم (علیه السلام) (۲۹)، وله کتاب النوادر کما قاله النجاشی ص ۶۵.

وعن الکشی أنه روی، عن ابن أبی عمیر، وروی عنه أحمد بن منصور الخزاعی. انتهی.

وروی عن محمد بن زیاد کتاب عیسی بن راشد، وکتاب عیسی بن الولید. النجاشی ص ۲۰۹.

۱۳۵۲ - أحمد بن الفضل الخواص: لم یذکروه، روی محمد بن علی بن الفتح فی کتاب الخصائص العلویة، عنه، عن عمیر بن عبدویه. جد ج ۴۰ ص ۲۲، وکمبا ج ۹ ص ۴۳۱.

۱۳۵۳ - أحمد بن الفضل الدامغانی: لم یذکروه، روی طب الأئمة ص ۶۲، عنه، عن محمد، عن إسماعیل بن عبد الله، عن زرعة، عن سماعة.

۱۳۵۴ - أحمد بن الفضل الکناسی: لم یذکروه، وهو من أصحاب الصادق (علیه السلام) روی عنه أحمد بن منصور، کما فی الکشی فی ترجمة عروة القتات.

۱۳۵۵ - أحمد بن الفضل بن محمد الهاشمی: لم یذکروه، روی عنه ابنه العباس کتاب توحید سهل بن زیاد. النجاشی ص ۱۳۲.

(۴۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أحمد بن الفضل الخزاعی (۱)، أحمد بن الفضل الکناسی (۱)، إسماعیل بن عبد الله (۱)، عروة القتات (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عیسی بن راشد (۱)، محمد الهاشمی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، أحمد بن الفضل (۴)، محمد بن زیاد (۱)، السرقة (۱)

صفحه ۴۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۰۱

۱۳۵۶ - أحمد بن الفضل بن المغیرة: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی التوحید وغیره فی باب العلم، عن عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب القرشی، عنه، عن منصور بن عبد الله بن إبراهیم الأصفهانی.

وبهذا الإسناد عنه روایة أخری فی الاستطاعة.

وأخری باب التعریف فی المعرفة، ونقلها فی کمبا ج ۲ ص ۱۲۷ و ۱۲۹، وجد ج ۴ ص ۷۸ و ۸۵.

۱۳۵۷ - أحمد بن الفضل: روی البرقی، عن أبی عبد الله السیاری، عنه، عن محمد بن سعید، عن أبی جمیلة، عن جابر، عن أبی جعفر (علیه السلام)، قال: الهندباء شجرة علی باب الجنة. المحاسن ج ۲ ص ۵۰۷.

وبهذا الإسناد عنه (علیه السلام) قال: الجرجیر شجرة علی باب النار. المحاسن ص ۵۱۷.

وروی البرقی عن أیوب بن نوح، عنه، عن وضاح التمار، عن الصادق (علیه السلام) کما فیه ص ۵۱۰، ونقله فی کمبا ج ۱۴ ص ۸۵۷،

وجد ج ۶۶ ص ۲۰۸.

۱۳۵۸ – أحمد بن فهد الحلی: عالم عامل فاضل ورع تقی ثقة جلیل القدر، له کتب منها المهذب وعدة الداعی وغیرها.

۱۳۵۹ – أحمد بن قابوس: لم یذکروه، روی أعلام الوری من کتاب نوادر الحکمة، عنه، عن أبیه، عنه – یعنی الصادق (علیه السلام) – کمبا ج ۱۱ ص ۱۲۸، وجد ج ۴۷ ص ۸۴.

۱۳۶۰ – أحمد بن قارون القاضی: لم یذکروه، من مشایخ الصدوق کما عن النوری فی المستدرک، ولعله مصحف أحمد بن هارون الآتی.

۱۳۶۱ – أحمد بن القاسم بن أبی بن کعب أبو جعفر: روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۲۸ وما بعدها، وله منه إجازة کما قاله الشیخ.

(۴۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، أحمد بن القاسم بن أبی بن کعب (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، أحمد بن فهد الحلی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن هارون (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أحمد بن قارون (۱)، أیوب بن نوح (۱)، أحمد بن الفضل (۲)، محمد بن سعید (۱)

صفحه ۴۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۰۲

۱۳۶۲ – أحمد بن القاسم الأکفانی أبو جعفر: لم یذکروه، وله کتاب نقل منه ابن عقدة، عن عباد بن یعقوب حدیث عقیل. أمالی الشیخ ج ۲ ص ۳۳۴، وبهذا الإسناد، عنه، عنه غیره کما فیه ص ۳۳۵ و ۳۳۶. و نقله فی کمبا ج ۹ ص ۶۲۵، وجد ج ۴۲ ص ۱۱۱.

۱۳۶۳ – بن القاسم الأموی: هو ابن القاسم بنت مهران الآتی إن شاء الله.

۱۳۶۴ – أحمد بن القاسم بن أیوب بن نوح: والد جعفر الآتی. وله روایة عن أبی الحسن الثالث (علیه السلام). التهذیب ج ۱ ص ۴۴۸ ح ۹۶ باب تلقین المحتضرین من أبواب الزیادات.

۱۳۶۵ – أحمد بن القاسم البرقی: لم یذکروه، وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه ص ۱۲۵، عن محمد بن أبی الثلج، عنه، عن سهل بن صالح.

ووقع فی طریق المفید فی إرشاد، عن محمد بن أحمد بن أبی الثلج، عنه، عن عبد الرحمن بن صالح الأزدی، عن سعید بن خیثم.

أقول: هو أحمد بن محمد بن القاسم البرتی کما فی مواضع أخری منه. والبرت بالتاء المثناة قریة بین واسط وبغداد، منها أحمد بن محمد وأحمد بن القاسم البرتیان محدثان، کما عن شرح القاموس، ولعلهما واحد.

۱۳۶۶ – أحمد بن القاسم بن زهرة الحسینی أبو طالب: سید جلیل وعالم فاضل نبیل، روی عن الشهید رحمه الله.

۱۳۶۷ – أحمد بن القاسم العجلی: لم یذکروه، وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ ص ۳۴۶ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل، عن محمد بن إسماعیل بن موسی بن جعفر (علیهما السلام)، عنه، عن أحمد بن یحیی المعروف بکرد ... إلی آخره، ونقله فی کمبا

(۴۰۲)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن یحیی المعروف بکرد (۱)، أحمد بن القاسم العجلی (۱)، أحمد بن القاسم (۵)، محمد بن إسماعیل (۱)، أیوب بن نوح (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، محمد بن القاسم (۱)، سعید بن خیثم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۰۳

ج ۷ ص ۲۲۴، وجد ج ۲۵ ص ۱۷۵.

۱۳۶۸ - أحمد بن القاسم بن علی المحمدی الشریف: لم یذکروه، وقع فی طریق بشارة المصطفی ص ۹۸، عن محمد بن محمد بن میمون الواسطی، عنه، عن إسماعیل بن علی الخزاعی، عن أبیه، عن أخیه دعبل ... إلی آخره.

۱۳۶۹ - أحمد بن القاسم بن محمد بن الحنفیة: لم یذکروه، ویأتی ابنه الحسن وأبوه وجده، ولعل فی ذکر آبائه سقط أو نسبة إلی جده فیتحد مع الآتی.

۱۳۷۰ - أحمد بن القاسم بن محمد بن العوید بن علی بن عبد الله رأس المذری بن جعفر الثانی ابن عبد الله بن جعفر بن محمد بن الحنفیة العلوی:

لم یذکروه، وهو نقیب البصرة وابنه الحسن هو النقیب المحمدی، کان یخلف السید المرتضی علی النقابة ببغداد، وابنه محمد بن الحسن الشریف التقی یأتون.

۱۳۷۱ - أحمد بن القاسم بن محمد بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن (علیه السلام): لم یذکروه، وأبوه وجده وأخوه عبد الرحمن القسری، وابنه طاهر یأتون.

۱۳۷۲ - أحمد بن القاسم بن مساور الجوهری: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۶۱، عن سلیمان بن أحمد بن أیوب اللخمی، أنه کتب إلی الصدوق، فروی عن أحمد، هذا وورخ حدیثه فی سنة ۲۸۶ عن الولید بن الفضل العنزی (العتری) روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام). ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۱۹۳، وجد ج ۳۷ ص ۸۸، وکذا رواه فی بشارة المصطفی ص ۱۷۱ عنه مع ذکر التاریخ المذکور. وفیه مسمار بدل مساور والظاهر أن مسمارا " مصحف.

۱۳۷۳ - أحمد بن القاسم بن مهران الأموی: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۱۳۱، عن محمد بن سلمة الأموی، عنه،

(۴۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۲)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إسماعیل بن علی (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، أحمد بن القاسم (۶)، سلیمان بن أحمد (۱)، مدینة البصرة (۱)، محمد بن میمون (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن سلمة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۴۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۰۴

عن أبیه، عن الصادق (علیه السلام). وکذا فیه ص ۱۲۹، ونقله فی کمبا ج ۵ ص ۳۴۱، وجد ج ۱۴ ص ۳۶.

۱۳۷۴ - أحمد بن القاسم الهمدانی: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ ج ۲ ص ۲۷، عن علی بن سلیمان، عنه، عن أحمد بن محمد السیاری.

ورواه فی ینابیع المعاجز عنه مثله.

۱۳۷۵ - أحمد بن القاسم: من أصحاب أبی الحسن الثالث (صلوات الله علیه)، له مکاتبة إلیه رواها سعد بن عبد الله عن أیوب بن نوح.

التهذیب ج ۱ ص ۴۴۸ ح ۱۴۵۱، ومثل ذلک فی طبعة القدیم ص ۱۲۷ والوسائل ج ۲ ص ۷۳۷ ح ۹، فنسخة العلامة المامقانی سهو منه.

۱۳۷۶ – أحمد بن القاسم: من أصحابنا له کتاب فی إیمان أبی طالب، کما قاله النجاشی ص ۶۹.

۱۳۷۷ – أحمد بن قتیبة: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی التهذیب ج ۶ ص ۵۳ ح ۱۲۷، عن أحمد بن موسی بن إسحاق التمیمی، عنه، عن الحسین بن سعید، عن الصادق (علیه السلام)، ونقله فی کمبا ج ۲۲ ص ۱۵۰، وجد ج ۱۰۱ ص ۱۴۷.

۱۳۷۸ – أحمد بن قتیبة الهمدانی: روی ابن قولویه فی کامل الزیارة باب ۳۹ ص ۱۱۵، عن أبیه، عن سعید بن عبد الله، عن بعض أصحابه، عنه، عن إسحاق بن عمار.

تفسیر فرات بن إبراهیم بإسناده، عن زکریا بن یحیی التستری، عنه، عن عبد الرحمن بن یزید، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه). کمبا ج ۹ ص ۱۸۶، وجد ج ۳۷ ص ۶۲.

نهج البلاغة من کلام له (علیه السلام) روی الیمامی، عن أحمد بن قتیبة، عن عبد الله بن یزید، عن مالک بن دحیة قال: کنا عند أمیر المؤمنین

(۴۰۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب نهج البلاغة (۱)، أحمد بن موسی بن إسحاق التمیمی (۱)، أحمد بن قتیبة الهمدانی (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، سعید بن عبد الله (۱)، أحمد بن قتیبة (۱)، أحمد بن القاسم (۳)، سعد بن عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أیوب بن نوح (۱)، علی بن سلیمان (۱)، ابن قولویه (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)، السهو (۱)

صفحه ۴۱۳

(علیه السلام). کمبا ج ۳ ص ۷۰، وجد ج ۵ ص ۲۵۴.

۱۳۷۹ – أحمد القروی: هو ابن عبد الله القروی المذکور.

۱۳۸۰ – أحمد القلانسی: یأتی فی أحمد بن الولید روایته.

۱۳۸۱ – أحمد بن قنبر مولی أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه): لم یذکروه، روی عنه ابنه قنبر وهو عن أبیه، کما فی کتاب الکنی والألقاب للمحدث القمی ج ۲ ص ۲۶۴.

۱۳۸۲ – أحمد بن قیس الهمدانی: لم یذکروه، روی محمد بن عمر البغدادی الحافظ، عنه، عن محمد بن یوسف بن إبراهیم. نوادر الأثر ص ۳۹.

۱۳۸۳ – أحمد بن کامل بن خلف: لم یذکروه، وقع فی طریق الطبری ص ۵۰، عن محمد بن أحمد بن جبران، عنه، عن محمد بن یونس بن موسی القرشی.

ولعله متحد مع الآتی إن شاء الله.

۱۳۸۴ – أحمد بن کامل بن شجرة أبو بکر القاضی: لم یذکره، وله کتاب ملحق بتاریخ الطبری، نقل عنه السید فی فلاح السائل ص ۷۱.

وأبوه منسوب إلی جده، فهو ابن کامل بن خلف بن شجرة، روی عن موسی بن حماد الیزیدی کتابی دعبل کما فی النجاشی ص ۱۱۶.

وری محمد بن عثمان، عنه، عن محمد بن موسی بن حماد کتب هشام بن محمد. النجاشی ص ۳۰۶.

وعنه، عن داود بن محمد بن أبی معشر کتاب أبی معشر المدنی کما فیه ص ۳۱۶. وروی أنه مات ۸ محرم سنة ۳۵۱.

وقال الشیخ فی الفهرست: روی أبو بکر الدوری، عنه، عن محمد بن موسی بن حماد کتب لوط بن یحیی.

(۴۰۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن یوسف بن إبراهیم (۱)، أبو بکر الدوری (۱)، أحمد بن الولید (۱)، کتاب تاریخ الطبری (۱)، أحمد القلانسی (۱)، لوط بن یحیی (۱)، موسی بن حماد (۳)، أحمد القروی (۱)، هشام بن محمد (۱)، داود بن محمد (۱)، محمد بن یونس (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن عمر (۱)، الموت (۱)

صفحه ۴۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۰۶

۱۳۸۵ - أحمد بن کثیر الصوفی: لم یذکروه، روی محمد بن وهبان الدبیلی، عنه، عن أحمد بن محمد العسکری الزعفرانی المعروف بماکردویه کتاب حبیش. النجاشی ص ۱۰۶.

۱۳۸۶ - أحمد بن کلثوم: هو أحمد بن علی بن کلثوم المذکور.

۱۳۸۷ - أحمد الکیال: فسمی تابعوه بالکیالیة من دعاة واحد من أهل البیت بعد الصادق (علیه السلام) من أهل البدع فراجع الملل للشهرستانی.

۱۳۸۸ - أحمد بن ما بنداد أبو جعفر - بالدالین المهملتین أو المعجمتین أو بالاختلاف أو بالزاء المهملة فی الأخیر - لم یذکروه، روی محمد بن همام عنه أنه قال: أسلم أبی أول من أسلم من أهله، وخرج عن دین المجوسیة وهداه الله إلی الحق، وکان یدعو أخاه سهیلا "إلی مذهبه، کما عن النجاشی فی ترجمة محمد بن أبی بکر همام. انتهی.

أقول: وحدث أحمد لمحمد بن همام فی سنة ۲۸۷، ولقی محمد بن عثمان بن سعید العمری نائب الحجة (علیه السلام)، وروی عنه. کتاب الصلاة ص ۷۷۷، وجد ج ۹۰ ص ۳۶ ح ۴.

وروی السید فی الأقبال بإسناده، عن محمد بن هشام، عن خاله أحمد بن مابنذاذ، عن أحمد بن هلال.

روایات النعمانی، عن محمد بن همام، عنه، عن أحمد بن هلیل، وعن أحمد بن هلال، وعن محمد بن سنان. کمبا ج ۱۳ ص ۱۰ و ۱۱ و ۹ و ۱۲ و ۳۹ و ۳۶ و ۱۹۴، وجد ج ۵۱ ص ۴۳ و ۳۸ و ۵۳ و ۱۵۶ و ۱۴۶، وج ۵۲ ص ۳۶۷ و ۳۷۹.

وروی الصدوق، عن محمد بن همام، عنه، عن أحمد بن هلال.

کمبا ج ۱۳ ص ۱۹۷، وجد ج ۵۲ ص ۳۷۹.

وروی الشیخ فی التهذیب ج ۶ ص ۸۲ ح ۱۶۲ باب فضل زیارة الکاظم (علیه السلام)، عن محمد بن أحمد بن داود، عن محمد بن همام، عنه،

(۴۰۶)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عثمان بن سعید العمری السمان (۱)، محمد بن أبی بکر همام (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، أحمد بن علی بن کلثوم (۱)، أحمد بن محمد العسکری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن هلال (۳)، أحمد بن کلثوم (۱)، محمد بن تمام (۴)، محمد بن هشام (۱)، محمد بن سنان (۱)، الزیارة (۱)، الإبداع، البدعة (۱)

صفحه ۴۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۰۷

عن منصور بن العباس. کمبا ج ۲۲ ص ۲۱۵، وجد ج ۱۰۲ ص ۲.

وفی کامل الزیارة ص ۱۸۵ باب ۷۵، عن التلعکبری، عن محمد بن همام بن سهیل، عنه، عن أحمد بن المعافی حدیث فضیلة زیارة الحسین (علیه السلام) مع الغسل.

ووقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۹۰ عن محمد بن همام، عنه.

وروی محمد بن همام عنه کتاب منصور بن العباس الرازی، النجاشی ص ۲۹۴.

ومن روایاته العظیمة الکریمة الدالة علی حسنه وکماله ما فی کمال الدین باب ۲۳ ح ۲.

۱۳۸۹ - أحمد بن مازن أبو الحسین: لم یذکروه، وقع فی طریق المفید، عن الحسین بن محمد النحوی، عنه، عن القاسم بن سلیمان البزاز. کمبا ج ۱۰ ص ۱۶۴، وجد ج ۴۴ ص ۲۸۱ ح ۱۳، وأمالی الشیخ ج ۱ ص ۵۴.

۱۳۹۰ - أحمد بن مالک بن الحارث الأشتر: لم یذکروه، وقع فی طریق السید ابن طاووس، عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عنه عن محمد بن عثمان. کتاب الصلاة ص ۴۲۰، وجد ج ۸۶ ص ۱۲ ح ۱۰، ورواه فی المستدرک ج ۱ ص ۳۴۵ مثله.

والظاهر أنه منسوب إلی جده فراجع إلی أحمد بن مدین الآتی، وإلی ما فی فلاح السائل ص ۱۷۶ عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عن أحمد بن مالک من ولد مالک بن الحارث الأشتر ... إلی آخره.

۱۳۹۱ - أحمد بن مالک الفزاری: لم یذکروه، روی الشیخ فی کتاب غیبته ص ۱۱۹، عن إبراهیم بن سلمة، عنه عن حیدر بن محمد الفزاری، ونقله فی کمبا ج ۱۳ ص ۱۲، وجد ج ۵۱ ص ۵۳ ح ۳۱.

۱۳۹۲ - أحمد المالکی: لم یذکروه، روی عنه ابنه الحسن، عن

(۴۰۷)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن همام بن سهیل (۱)، إبراهیم بن سلمة (۱)، القاسم بن سلیمان (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۲)، مالک بن الحارث (۲)، منصور بن العباس (۲)، أحمد المالکی (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن تمام (۲)، محمد بن عثمان (۱)، حیدر بن محمد (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الزیارة (۱)، الصّلاة (۱)، الغسل (۱)

صفحه ۴۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۰۸

إبراهیم بن أبی محمود، عن الرضا (علیه السلام) ما یفید حسن عقیدته وکماله. جد ج ۳۹ ص ۲۱۱، وکمبا ج ۹ ص ۳۹۳. ومشیخة الفقیه فی طریقه إلی إبراهیم بن أبی محمود، وسائر روایات ابنه عنه یأتی فی ابنه الحسن.

۱۳۹۳ - أحمد بن المؤدب کم ولد الأشتر: هکذا فی الاختصاص ص ۳۲۵:

لم یذکروه، روی المفید فیه، عن جعفر بن محمد بن مالک الکوفی، عنه، عن محمد بن عمار الشعرانی، عن أبیه، عن أبی بصیر... إلی آخره، ورواه فی جد ج ۴۷ ص ۸۹ ح ۹۴ عنه مثله.

وفی دلائل الإمامة للطبری ص ۱۳۵ بإسناده، عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالک، عن أحمد بن مدبر، عن محمد بن عمار، عن أبیه، عن أبی بصیر، روایة أخری فی خیم الأئمة (صلوات الله علیهم). جد ج ۶ ص ۲۴۵، وج ۴۷ ص ۹۱، وج ۵۷ ص ۳۲۸،

وکمبا ج ۳ ص ۱۶۰، وج ۱۱ ص ۱۲۹، وج ۱۴ ص ۱۸.

۱۳۹۴ – أحمد بن المأمون: لم یذکروه، روی عن أبیه، عن الرضا (علیه السلام)، عن أبیه، عن الصادق (علیه السلام) أن صحبة الرجل لأخیه عشرین یوما " أو أربعین قرابة. قاموس الرجال ج ۱ ص ۲۷۳.

۱۳۹۵ – أحمد بن المبارک: له کتاب النوادر روی عنه أحمد بن میثم بن أبی نعیم کما قاله النجاشی، وروی عنه أحمد البزنطی ویعقوب بن یزید، کما فی مواضع من الکافی ج ۶ ص ۳۷۱ و ۵۰۶ و ۴۹۴ و ۲۱۸ والتهذیب ج ۹ ص ۲۷. ذکرها الخوئی.

۱۳۹۶ – أحمد بن المبارک الدینوری: لم یذکروه، روی البرقی فی المحاسن ج ۲ ص ۵۲۲، عن السیاری، عن أحمد بن خالد، عنه، عن أبی عثمان، عن درست، عن الصادق (علیه السلام) فوائد البصل، وفیه ص ۵۲۴ بهذا الإسناد عنه (علیه السلام) فوائد الفجل، ونقله فی البحار مثله. جد ج ۶۶ ص ۲۳۱، وکمبا ج ۱۴ ص ۸۶۱. وأحمد بن خالد هو

(۴۰۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، أبو بصیر (۲)، أحمد بن المبارک الدینوری (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۲)، أحمد بن المبارک (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، أحمد بن خالد (۲)، أحمد بن میثم (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن عمار (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۰۹

أحمد بن محمد بن خالد، کما فی الکافی ج ۶ ص ۳۷۴ باب البصل بهذا الإسناد.

ووقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۸۲، عن أحمد بن خالد، عنه قال: قال رجل لأبی عبد الله (صلوات الله علیه).

ولعله متحد مع أحمد بن المبارک بن منصور الذی روی عنه السید فی الإقبال فضل لیلة النصف من شعبان.

۱۳۹۷ – أحمد بن متیل: یأتی إن شاء الله مدحه وجلالته فی ابنه جعفر.

۱۳۹۸ – أحمد بن المثنی الموصلی: لم یذکروه، روی الصدوق عن جماعة، عنه، عن عبد الأعلی حدیث سؤال صعصعة أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه) عن خروج الدجال. کمبا ج ۱۳ ص ۱۵۳، وجد ج ۵۲ ص ۱۹۵.

۱۳۹۹ – أحمد بن المثنی: لم یذکروه، روی سهل بن زیاد، عنه، عن محمد بن زید الطبری، عن مولانا الرضا (علیه السلام) روایتین فی الکافی ج ۱ ص ۵۴۷ باب الخمس.

۱۴۰۰ – أحمد بن محارب السودانی: لم یذکروه، روی طب الأئمة ص ۱۰۰، عنه، عن صفوان بن عیسی بن یحیی، ونقله فی کمبا ج ۱۴ ص ۵۲۷، وجد ج ۶۲ ص ۱۷۷.

۱۴۰۱ – أحمد بن محبوب أبو الحسن: لم یذکروه، روی محمد بن عبید الله الحسینی، عن أبیه، عنه قال: سمعت أبا جعفر الطبری. جد ج ۴۲ ص ۱۶، وکمبا ج ۹ ص ۶۰۰، وکنز الکراجی ص ۱۵۴. وله روایة أخری فیه ص ۶۱.

(۴۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، النصف من شعبان (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، محمد بن زید الطبری (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن المبارک (۱)، أحمد بن المثنی (۲)، أحمد بن متیل (۱)، سهل بن زیاد (۱)، أحمد بن خالد (۱)، الصّلاة (۱)، الخمس (۱)

صفحه ۴۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۱۰

۱۴۰۲ - أحمد بن محرز: لم یذکروه، روی فی طب الأئمة ص ۱۳۲، عن محمد بن إسماعیل بن القاسم، عنه، عن عمرو بن أبی المقدام.

وروی فرات عنه مع توصیفه بالخراسانی، عن جعفر بن بن محمد الفزاری، کمبا ج ۳۹ ص ۳۵۰، وکمبا ج ۹ ص ۴۲۵. وفی هذا دلالات علی حسنه وکماله لروایته جوامع المناقب الشریفة.

۱۴۰۳ - أحمد بن محسن المیثمی: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی التوحید وغیره فی مواضع عدیدة عن محمد بن أورمة القمی، عنه، عن أبی الحسن الأشعری، عن سعد بن طریف فی حدیث ذکر عظمة الله جل جلاله فی خلقه الملائکة. کتاب الدعاء ص ۸، وجد ج ۹۳ ص ۱۸۰.

وروی الصدوق فی التوحید بإسناده، عن عبد الرحمن بن محمد بن أبی هاشم، عنه، حدیث احتجاج الصادق (علیه السلام) علی الزنادقة فی التوحید. کمبا ج ۲ ص ۱۴، وجد ج ۳ ص ۴۲.

وروی الصدوق بإسناده، عن ابن أورمة، عنه، عن الحسن الواسطی، عن هشام بن سالم. کمبا ج ۵ ص ۱۸۷، وجد ج ۱۲ ص ۲۸۵.

وروی البرقی فی المحاسن ج ۲ ص ۴۳۵ عن یعقوب بن یزید، عنه، رفعه.

والفقیه ص ۴۳۸، عنه، عنه، عن أبی مریم الأنصاری، عن الأصبغ.

وفیه ص ۵۶۳، عن محمد بن علی، عنه، عن زکریا، عن الصادق (علیه السلام).

(۴۱۰)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أحمد بن محسن المیثمی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن إسماعیل (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، هشام بن سالم (۱)، محمد بن أورمة (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۴۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۱۱

وفیه ص ۵۹۲، عنه، عنه، عن مسکین بن عمار حدیث فوائد الملح.

۱۴۰۴ - أحمد بن محمد بن إبراهیم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی (علیه السلام): أبوه وأجداده تقدم ویأتون.

۱۴۰۵ - أحمد بن محمد بن إبراهیم بن أبی الرجال البغدادی أبو عبد الله: لم یذکروه، روی الصدوق، عن أحمد بن الحسن بن علی القطان، عنه، عن محمد بن عبدوس الحرانی، کما فی أمالیه مجلس ۵۱ ص ۱۸۶، والعیون باب ۶ ح ۹، والخصال ج ۲ ص ۷۱، والإکمال باب ۲۴.

۱۴۰۶ - أحمد بن محمد بن إبراهیم بن أحمد بن المعلی: ثقة حسن التصنیف، تقدم منسوبا " إلی جده.

۱۴۰۷ - أحمد بن محمد بن إبراهیم الأرمنی:

لم یذکروه، روی الکلینی فی الکافی ج ۶ باب الغناء ص ۴۳۴، عن الحسین بن محمد، عن معلی بن محمد، عنه، عن الحسن بن علی بن یقطین، عن أبی جعفر (علیه السلام).

۱۴۰۸ - أحمد بن محمد بن إبراهیم الأشعری أبو الحسن: روی الثقفی عنه. کتاب الغارات ص ۷۴۶.

۱۴۰۹ - أحمد بن محمد بن إبراهیم الثعلبی أبو إسحاق النیسابوری:

المفسر المشهور صاحب التفسير الكبير وكتاب العرائس شيخ فاضل، توفى سنة ۴۲۷ - ۴۳۷ فى ۲۳ محرم.

جملة من رواياته فى كمبا ج ۱۴ ص ۱۵۷، وج ۳ ص ۳۰۳، وكتاب الإيمان ص ۱۳۷، وجد ج ۵۸ ص ۲۷۴، وج ۸ ص ۴۹، وج ۶۸ ص ۱۳۴.

۱۴۱۰ - أحمد بن محمد بن إبراهيم طباطبا: يأتى فى ابنه محمد ما

(۴۱۱)

مفاتيح البحث: كتاب الغارات لإبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، أحمد بن محمد بن إبراهيم بن أحمد بن المعلى (۱)، أحمد بن محمد بن إبراهيم الأرمنى (۱)، الحسن بن على بن يقطين (۱)، أحمد بن الحسن بن على (۱)، إبراهيم بن الحسن (۱)، إبراهيم طباطبا (۱)، محمد بن إبراهيم (۳)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن محمد (۱)، زيد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن عبدوس (۱)، معلى بن محمد (۱)، الثعلبى (۱)

صفحه ۴۲۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۴۱۲

يتعلق به وابنه على وحفيده حمزه بن طاهر بن على يأتون إن شاء الله.

۱۴۱۱ - أحمد بن محمد بن إبراهيم العجلى: لم يذكروه، روى عنه الصدوق فى الخصال ج ۱ ص ۷۶ مترضيا " عليه.

۱۴۱۲ - أحمد بن محمد بن إبراهيم العطار: لم يذكروه، وقع فى طريق الصدوق فى الخصال، عن محمد بن عبد الله البزاز، عنه، عن سليمان بن داود، ونقله فى كمبا ۳ ص ۱۷۸، وجد ج ۶ ص ۳۰۴.

۱۴۱۳ - أحمد بن محمد بن إبراهيم المجاب: تقدم فى جده، وأبوه وحفيده أحمد بن محمد بن محمد بن على بن أحمد، يأتيان إن شاء الله تعالى.

۱۴۱۴ - أحمد بن محمد بن إبراهيم بن هاشم أبو محمد الحافظ: لم يذكروه، روى الصدوق فى العيون باب ۳۷، عن أبى القاسم محمد بن عبيد الله بن بابويه الرجل الصالح، عنه، عن الحسن العسكرى، عن آبائه (صلوات الله عليهم) حديث سلسلة الذهب، ونقله فى كمبا ج ۲ ص ۴، وجد ج ۳ ص ۱۰.

۱۴۱۵ - أحمد بن محمد أبو بشر السراج: هو ابن محمد بن بشر الآتى.

۱۴۱۶ - أحمد بن محمد أبو جعفر: روى عنه سعد بن عبد الله، وهو أحمد بن محمد بن عيسى الأشعرى القمى الآتى إن شاء الله.

۱۴۱۷ - أحمد بن محمد أبو العباس: لم يذكروه، روى هارون بن موسى، عنه، عن على بن الحسن روايات. التهذيب ج ۱ ص ۳۱۶ ح ۹۱۸ - ۹۲۱ و ۹۳۴.

۱۴۱۸ - أحمد بن محمد أبو غالب الرزارى: هو أحمد بن محمد بن سليمان، الآتى.

۱۴۱۹ - أحمد بن محمد بن أبى بشير (بصير - خ ل): لم يذكروه،

(۴۱۲)

مفاتيح البحث: حديث سلسلة الذهب (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى الأشعرى القمى (۱)، أحمد بن محمد بن إبراهيم العجلى (۱)، أحمد بن محمد أبو بشر السراج (۱)، أحمد بن محمد أبو العباس (۱)، أحمد بن محمد أبو جعفر (۱)، أحمد بن محمد بن محمد (۱)، عبد الله البزاز (۱)، محمد بن إبراهيم (۳)، الشيخ الصدوق (۳)، سليمان بن داود (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، طاهر بن على (۱)، على بن الحسن (۱)، على بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۳)، محمد بن بشر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۱۳

وهو من أصحاب الصادق (علیه السلام)، کما تقدم فی إبراهیم بن المنا ۱۴۲۰ - أحمد بن محمد بن أبی الخزرج: لم یذکروه، روی الص فی ثواب الأعمال، عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن فضیل عثمان، عن الصادق (علیه السلام) ثواب الصدقة، ونقله فی کمبا ج ص ۳۳، وجد ج ۹۶ ص ۱۲۴.

۱۴۲۱ - أحمد بن محمد بن أبی داود: لم یذکروه، روی الکلینی الکافی ج ۲ ص ۵۵۲ باب الدعاء للرزق، عن محمد بن یحیی، أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن أبی حمزة، عن الباقر (علیه السلام).

۱۴۲۲ - أحمد بن محمد بن أبی السمیدع: لم یذکروه، وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی، عن محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن علی بن سلمة. جد ج ۳۹ ص ۲۰۹، وکمبا ج ۹ ص ۳۹۳.

وجده أحمد فیکون أبوه منسوبا " إلی جده، کما فی بشارة المصطفی ص ۱۴۸ ویأتی.

۱۴۲۳ - أحمد بن محمد بن أبی عبد الله البرقی: هو أحمد بن محمد بن خالد الآتی.

۱۴۲۴ - أحمد بن محمد بن أبی الغریب الضبی أبو الحسن بغداد، روی التلعکبری سمع منه سنة ۳۲۲ وله منه إجازة بح؟؟

محمد بن زکریا الغلابی، قاله الشیخ فی باب؟؟

(علیهم السلام) (۳۲).

وفی دلائل الطبری ص ۱۱ و ۱۵ عن أحمد بن محمد بن أبی العرب الضبی عن شعیب بن واقد ... إلی آخره. فی الموضعین مصحف أبی الغریب.

(۴۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أحمد بن محمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، أحمد بن محمد بن أبی الغریب الضبی (۱)، أحمد بن محمد بن أبی داود (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، شعیب بن واقد (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن یحیی (۱)، مدینة بغداد (۱)، علی بن سلمة (۱)، أحمد بن محمد (۳)، محمد بن خالد (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۴۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۱۴

۱۴۲۵ - أحمد بن محمد بن أبی الفضل المدائنی: لم یذکروه، روی علی بن إبراهیم عن أبیه، عنه، عمن حدثه، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه)، کما فی الکافی ج ۳ ص ۴۰۴ ح ۳۴ باب اللباس الذی تکره الصلاة فیه.

۱۴۲۶ - أحمد بن محمد بن أبی مسلم: لم یذکروه، وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۲۲ عن جعفر بن أحمد الساهد، عنه، عن أحمد بن حلیس الرازی حدیث فضل رمضان، ونقله فی جد ج ۹۶ ص ۳۳۷، وکمبا ج ۲۰ ص ۸۶.

۱۴۲۷ - أحمد بن محمد بن أبی نصر زید أبو جعفر أو أبو علی المعروف بالبزنطی: ثقة ثقة جلیل القدر عظیم الشأن، من أصحاب الکاظم والرضا والجواد (صلوات الله علیهم)، وله من الکتب کتاب الجامع، ووصل إلی ابن إدریس فاستطرف منه فی آخر السرائر، وله کتاب النوادر، مات رحمه الله سنة ۲۲۱ بعد وفاة الحسن بن علی بن فضال بثمانیة أشهر، وذکر محمد بن عیسی بن عبید أنه سمع منه سنة ۲۱۰، کما قاله النجاشی والشیخ فی سنة موته، وعنونه النجاشی ص ۵۴، أحمد بن محمد بن عمرو بن أبی نصر زید مولی السکون

أو السکونی.

وروی الکشی فی مدحه وجلالته روایات أشرنا إلی بعضها فی المستدرک فی لغة (بزنط).

بقی هنا أنه ورخ النجاشی ص ۵۴ موت أحمد البزنطی سنة ۲۲۱ بعد وفاة الحسن بن علی بن فضال بثمانیة أشهر، وهذا لا یلائم ما ذکره ص ۲۶ من أن وفاة الحسن بن علی بن فضال کان سنة ۲۲۴ والله العالم بالصواب.

وبالجملة هو من أصحاب الاجماع بالإجماع، ومن الذین لا یروون ولا یرسلون إلا عن ثقة، کما قاله الشیخ. وابنه علی یأتی.

۱۴۲۸ - أحمد بن محمد بن أبی نصر صاحب الإنزال: لم یذکروه،

(۴۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر صاحب الانزال (۱)، أحمد بن محمد بن أبی الفضل المدائنی (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۳)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، عمرو بن أبی نصر (۱)، أحمد بن محمد (۲)، جعفر بن أحمد (۱)، الکراهیة، المکروه (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، اللبس (۱)، الوفاة (۲)

صفحه ۴۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۱۵

وقد کان یقوم بأمر الماضی (صلوات الله علیه)، وروی عنه الحسن بن علی بن الفضل الملقب سکباج، الکافی ج ۶ ص ۴۷۱ باب الیاقوت والزمرد ح ۳.

وقیل بإتحاده مع سابقه.

۱۴۲۹ - أحمد بن محمد بن أبی نصیر: هکذا عنونه الخوئی ناقلا " من تفسیر القمی، لکنی راجعت تفسیر القمی فی المواضع الذی أشار إلیه فلم أجد منه عینا " ولا أثرا، " وفی طبع القدیم ص ۲۵ عن أبیه، عن أحمد بن محمد بن أبی نصر فیتحد مع البزنطی.

۱۴۳۰ - أحمد بن محمد بن أبی یاسر (أبی ناشر خ ل) أبو علی: لم یذکروه، روی النعمانی فی کتاب غیبته ص ۱۴۹، عن عبد الواحد بن عبد الله الموصلی، عنه، عن أحمد بن هلیل، ونقله فی کمبا ج ۱۳ ص ۱۶۴، وجد ج ۵۲ ص ۲۳۷.

۱۴۳۱ - أحمد بن محمد بن أحمد بن إبراهیم الأزرق أبو الحسین النسابة: صاحب الخاتم، وأخوه سلیمان وأبوه وأجداده یأتون وتقدموا.

۱۴۳۲ - أحمد بن محمد بن أحمد بن أحمد بن إبراهیم طباطبا بن إسماعیل الدیباج، تقدم نسبه فی أجداده، ومن أحفاده إبراهیم بن عبد الله بن الحسن المذکور.

۱۴۳۳ - أحمد بن محمد بن أحمد بن إبراهیم الهرمزی البیهقی أبو علی:

لم یذکروه، روی عنه الصدوق. العیون ج ۲ ص ۲۶۶ باب ۶۶، وکذا عنه باب ۲۹ وباب ۳۰ وباب ۶۷ وباب ۴۸ من المعانی.

۱۴۳۴ - أحمد بن محمد بن أحمد بن أبی السمیدع: لم یذکروه، روی محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن علی بن سلمة. بشارة المصطفی ص ۱۴۸. وتقدم منسوبا " أبوه إلی جده.

۱۴۳۵ - أحمد بن محمد بن أحمد أبو علی الجرجانی نزیل مصر: کان

(۴۱۵)

مفاتیح البحث: عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد بن إبراهیم الهرمزی (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد بن إبراهیم (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد أبو علی (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصیر (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۲)، أحمد بن إبراهیم

(۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن أبی نصر (۱)، محمد بن القاسم (۱)، علی بن الفضل (۱)، علی بن سلمة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۱۶

ثقة فی حدیثه ورعا " لا یطعن علیه، قاله النجاشی وغیره ولا خلاف فیه، وله کتاب کبیر فی ذکر من روی طریق أصحاب الحدیث، أن المهدی من ولد الحسین (صلوات الله علیهما)، وفیه أخبار القائم (علیه السلام).

۱۴۳۶ - أحمد بن محمد بن أحمد البزاز: لم یذکروه، روی مسعود بن ناصر بن أبی زید، عنه، عن الحسین بن هارون بن محمد. جد ج ۴۰ ص ۱۵، وکمبا ج ۹ ص ۴۳۰.

۱۴۳۷ - أحمد بن محمد بن أحمد بن الثغور أبو الحسن: لم یذکروه، وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۶۱، عن عمر بن إبراهیم بن محمد بن حمزه الحسینی، عنه، عن علی بن عمر بن السکری.

۱۴۳۸ - أحمد بن محمد بن أحمد بن الحسن: لم یذکروه، روی ابن عقدة، عنه، عن موسی بن إبراهیم المروزی، عن الکاظم (صلوات الله علیه) خبر زفاف فاطمة الزهراء (صلوات الله علیهما). دلائل الطبری ص ۲۳.

۱۴۳۹ - أحمد بن محمد بن أحمد بن الحسین الحاکم أبو العباس: لم یذکروه، روی عنه الصدوق مترضیا " علیه. العیون ج ۲ ص ۲۸۷.

وتقدم فی أحمد بن خالد الخالدی روایاته الأخری.

۱۴۴۰ - أحمد بن محمد بن أحمد بن راشد: لم یذکروه، روی محمد بن أحمد بن رمحة، عنه، عن عمران بن عبد الرحیم الباهلی، عن إسحاق بن بشر. بشارة المصطفی ص ۱۵۲.

۱۴۴۱ - أحمد بن محمد بن أحمد السنانی المکتب المکتب من مشایخ الصدوق: روی عنه الصدوق فی أمالیه مجلس ۶۴ مترضیا" علیه، عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی، عن سهل بن زیاد، وأبوه یأتی إن شاء الله.

۱۴۴۲ - أحمد بن محمد بن أحمد بن طرخان الکندی أبو الحسین الجرجرائی الکتاب: ثقة صحیح السماع قاله النجاشی ولا خلاف فیه، وله کتاب إیمان

(۴۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، محمد بن أبی عبد الله الکوفی (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد السنانی (۱)، موسی بن إبراهیم المروزی (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد بن طرخان (۱)، محمد بن حمزة الحسینی (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۳)، عمران بن عبد الرحیم (۱)، الحسین بن هارون (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، عمر بن إبراهیم (۱)، سهل بن زیاد (۱)، أحمد بن خالد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۱۷

أبی طالب (علیه السلام)، وکان صدیق النجاشی.

۱۴۴۳ – أحمد بن محمد بن أحمد بن طلحة بن عاصم، أبو عبد الله ابن أخی أبی الحسن علی بن عاصم المحدث، یقال له العاصمی: کان ثقة فی الحدیث سالما " خیرا، " أصله کوفی سکن بغداد، روی عن الشیوخ الکوفیین، له کتب منها کتاب النجوم، وکتاب موالید الأئمة وأعمارهم. قال النجاشی بعد ذلک: أخبرنا أحمد بن علی بن نوح، عن الحسین بن علی بن سفیان، عن العاصمی. انتهی.

وعن التعلیقة أنه من الوکلاء الذین تشرفوا بلقاء الحجة المنتظر (صلوات الله علیه)، ووقفوا علی معجزته. انتهی، وهو من مشایخ الکلینی.

روی فرات عنه ووصفه بالخراسانی، کما فی جد ج ۳۶ ص ۱۳۶، وکمبا ج ۹ ص ۱۳۶.

وفی رسالة أبی غالب الزراری ص ۸۱ فی طریقه إلی کتاب جده الحسن بن جهم، حدثنی به أبو عبد الله أحمد بن محمد العاصمی، وسمی العاصمی لأنه کان ابن أخت علی بن عاصم ... إلی آخره.

۱۴۴۴ – أحمد بن محمد بن أحمد بن عبد الله الهروی الکوفی الشیخ أبو سعد: لم یذکروه، روی السید أبو المعالی إسماعیل بن الحسن الحسینی، عنه، عن موسی بن إسماعیل بن موسی بن جعفر بن محمد الصادق، عن آبائه (صلوات الله علیه)، فضل الصلاة علی محمد وآل محمد مائة مرة. إحقاق الحق ج ۹ ص ۶۲۸.

۱۴۴۵ – أحمد بن محمد بن أحمد بن عیسی بن زید الشهید ابن مولانا السجاد (علیه السلام): ترجمه فی مقاتل الطالبیین ص ۶۸۹ فیما حکی عنه.

۱۴۴۶ – أحمد بن محمد بن أحمد بن علی أبو منصور الصیرفی

(۴۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، کتاب مقاتل الطالبیین لأبو الفرج الأصفهانی (۱)، موسی بن إسماعیل بن موسی بن جعفر (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد بن طلحة (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد العاصمی (۱)، محمد بن أحمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، إسماعیل بن الحسن (۱)، أبو عبد الله (۲)، الحسین بن علی (۱)، مدینة بغداد (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن عاصم (۲)، الصّلاة (۳)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۲۶

المعروف بالنرسی: عنونه الخطیب وقال: کتبت عنه، وکان سماعه صحیحا، " وکان رافضیا."

۱۴۴۷ – أحمد بن محمد بن أحمد المالینی الهروی أبو سعید: لم یذکروه، حدیث للشیخ الجلیل الکراجکی سنة ۴۱۰، عن إسماعیل بن مجید حدیثا " آخر. کنز الکراجکی ص ۱۸۱.

۱۴۴۸ – أحمد بن محمد بن أحمد بن غالب الأنماطی أبو الحسن: لم یذکروه، روی الصدوق، عنه، عن أحمد بن الحسن بن غزوان. التوحید ص ۹.

وروی الصدوق، عنه، عن یعقوب بن یوسف. المعانی ص ۲۲۹.

۱۴۴۹ – أحمد بن محمد بن أحمد الکوفی: من مشایخ الکلینی روی عنه، عن علی بن الحسن التیمی. روضة الکافی ح ۵۵۱ و ۵۵۳ و ۵۵۶ و ۵۵۷. أقول: هو العاصمی المذکور.

۱۴۴۵۰ – أحمد بن محمد بن أحمد بن محمد بن الحسن بن علی بن عمر الأشرف أبو الحسین الطبری.

۱۴۵۱ – أحمد بن محمد بن أحمد بن محمد بن الحسین بن مهرویه الکرمندی: لم یذکروه، وهو الشیخ الخطیب یروی عن أبیه أدعیة السر، وروی عنه السید الأجل فضل الله الراوندی. مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۲۵۵ و ۴۴۹.

۱۴۵۲ – أحمد بن محمد بن أحمد بن محمد بن زيد الشهيد أبو جعفر:

لم يذكروه، وهو إمامى ممدوح.

۱۴۵۳ – أحمد بن محمد بن أحمد المدائنى: هكذا عنونه الخوئى ناقلا " عن تفسير القمى سورة الجن، وليس فى الطبع القديم منه عين ولا أثر، بل قال: جعفر عن محمد بن أحمد المدائنى، عن هارون بن مسلم.

۱۴۵۴ – أحمد بن محمد بن أحمد بن موسى المبرقع أبو عبد الله نقيب قم:

(۴۱۸)

مفاتيح البحث: كتاب مستدرك الوسائل (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد المدائنى (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد الكوفى (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن الحسين (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد بن غالب (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، على بن الحسن التيمى (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۳)، الشيخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، يعقوب بن يوسف (۱)، هارون بن مسلم (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، موسى المبرقع (۱)، محمد بن أحمد (۱)، سورة الجن (۱)، محمد بن زيد (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۲۷

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۴۱۹

كان معاصرا " لوالد الصدوق، وأبوه محمد الأعرج فاضل وكذا جده أحمد، توفى سنة ۳۵۸ فى ۱۵ صفر وله ۴۶ سنة، ودفن بجنب جده موسى المبرقع، وحفيده أحمد بن موسى بن أحمد يأتون إن شاء الله تعالى.

۱۴۵۵ – أحمد بن محمد بن أحمد بن موسى بن هارون بن الصلت أبو الحسن الأهوازى: من مشايخ الشيخ الطوسى والشيخ النجاشى.

ويأتى بعنوان: أحمد بن محمد بن موسى، وأحمد بن محمد بن الصلت.

۱۴۵۶ – أحمد بن محمد بن أحمد بن يعقوب بن عمار الكوفى أبو على:

لم يذكروه، وهو من مشايخ النعمانى كما فى غيبته ص ۴۳، عنه، عن أبيه، عن القاسم بن هشام اللؤلؤى، عن الحسن بن محبوب، عن إبراهيم الكرخى حديث نص الصادق على ابنه الكاظم وباقى الأئمة والحجة المنتظر (عليه السلام)، وفيه دلالة على حسنه وكماله، ونقله فى كمبا ج ۹ ص ۱۶۶، وجد ج ۳۶ ص ۴۰۱.

۱۴۵۷ – أحمد بن محمد بن إدريس: لم يذكروه، روى كنز عن محمد بن العباس، عنه، عن أحمد بن محمد بن عيسى. كمبا ج ۹ ص ۵۴۸، وجد ج ۴۱ ص ۱۶۸ مثله.

وروى الصدوق فى التوحيد باب الأطفال ص ۲۸۴، عن أبيه قال:

حدثنا أحمد بن محمد بن إدريس، عن محمد بن أحمد بن يحيى ... إلى آخره.

وروى الشيخ فى التهذيب ج ۴ باب فضل شهر رمضان ص ۱۹۳، عن محمد بن يعقوب، عن أحمد بن محمد بن إدريس، عن أحمد بن محمد، عن الحسين بن سعيد ... إلى آخره.

ورواه فى الكافى ج ۴ ص ۶۷ ح ۶ باب فضل شهر رمضان هكذا أحمد بن محمد، عن الحسين بن سعيد وساقه مثله.

(۴۱۹)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، شهر رمضان المبارك (۲)، محمد بن أحمد بن يحيى (۱)، أحمد بن محمد بن إدريس (۳)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، محمد بن أحمد بن يعقوب (۱)، أحمد بن محمد بن موسى (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، إبراهيم الكرخى (۱)، القاسم بن هشام (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، الحسين بن سعيد (۲)، أحمد بن موسى (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، محمد بن يعقوب (۱)، أحمد بن محمد (۳)، الصدق (۱)

صفحه ۴۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۲۰

۱۴۵۸ - أحمد بن محمد بن إسحاق الحضرمی: لم یذکروه، روی أحمد بن محمد بن سعید یعنی ابن عقدة، عنه، عن أحمد بن مستنیر، عن جعفر بن عثمان وهو عمه، عن صباح المزنی. کمبا ج ۱۳ ص ۲۲۸، وجد ج ۵۳ ص ۱۱۱.

۱۴۵۹ - أحمد بن محمد بن إسحاق الخراسانی: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن یحیی الصولی، عنه، عن علی بن محمد النوفلی. کمبا ج ۱۲ ص ۲۵، وجد ج ۴۹ ص ۸۴.

وبهذا الإسناد، عنه، عن أبیه، عن الرضا (صلوات الله علیه). جد ج ۴۹ ص ۱۴۱، وکمبا ج ۱۲ ص ۴۱، ورواه فی العیون ج ۲ ص ۱۴۶.

۱۴۶۰ - أحمد بن محمد بن إسحاق الطالقانی: لم یذکروه، روی محمد بن یحیی الصولی، عنه، عن أبیه، عن الرضا (علیه السلام).

العیون ج ۲ ص ۸۷، وکمبا ج ۶ ص ۴۲۳، وجد ج ۱۹ ص ۸۹.

۱۴۶۱ - أحمد بن محمد بن إسحاق الدینوری القاضی: من مشایخ الصدوق، وکان من أصحاب الحدیث. روی الصدوق عنه مع هذا الوصف. فی الخصال ج ۱ باب الأربعة ص ۲۱۰ ح ۳۳.

جملة من روایات الصدوق فی العلل، وغیره فی جد ج ۳۵ ص ۲۸۴ و ۲۸۵ و ۲۸۶، وج ۳۶ ص ۲۳۸ و ۲۳۹، وج ۳۹ ص ۲۰ و ۹۳، وج ۴۰ ص ۸ و ۹ وغیر ذلک، وکمبا ج ۹ ص ۵۴ و ۱۳۰ و ۳۵۲ و ۳۶۶ و ۴۲۸.

وروی أحمد هذا عن عبد الله بن محمد بن عبد العزیز، وأحمد بن یحیی بن زهیر، وأبی یعلی، وأبی خلیفة، وأحمد بن شعیب، ومحمد بن محمد بن سلیمان، وأبی عروبة الحسین بن أبی معشر، وأبی طالب بن أبی عوانة وغیرهم.

۱۴۶۲ - أحمد بن محمد بن إسحاق المعاذی (رض): روی عنه الصدوق مترضیا " علیه. کمال الدین ج ۱ الباب ۳۰ ص ۳۱۷ ح ۲، عن أحمد بن

(۴۲۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، أحمد بن محمد بن إسحاق الدینوری (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق المعاذی (۱)، محمد بن إسحاق الخراسانی (۱)، محمد بن یحیی الصولی (۲)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۲)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۵)، محمد بن عبد العزیز (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، أحمد بن شعیب (۱)، صباح المزنی (۱)، جعفر بن عثمان (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۴۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۲۱

محمد الهمدانی، عن أحمد بن موسی بن الفرات، عن عبد الواحد بن محمد حدیث نص الحسین علی القائم من ولد (صلوات الله علیهم)، ونقله فی کمبا ج ۱۳ ص ۳۳، وجد ج ۵۱ ص ۱۳۳ ح ۳.

۱۴۶۳ - أحمد بن محمد بن إسحاق العلوی العریضی: لم یذکروه:

وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن إسماعیل بن إبراهیم بن موسی الکاظم (صلوات الله علیه). کمبا ج ۳ ص ۹۰، وجد ج ۵ ص ۳۲۸.

۱۴۶۴ - أحمد بن محمد بن إسحاق الکرخی: لم یذکروه، روی الصفار فی البصائر الجزء ۷ باب ۱۱، عن عبد الله بن جعفر، عنه، عن عمه محمد بن عبد الله بن جابر الکرخی، وکان رجلا " خیرا، " کاتبا " کان لإسحاق بن عمار ثم تاب من ذلک، عن إبراهیم

الكرخي، ونقله في كمبا ج ۱۱ ص ۱۲۷، وجد ج ۴۱ ص ۲۸۹.

۱۴۶۵ – أحمد بن محمد بن إسحاق بن هارون الآملي أبو محمد: لم يذكروه، وقع في طريق الصدوق في الخصال، عن محمد بن أحمد بن مصعب، عنه، عن أحمد بن محمد بن غالب البصري الزاهد، كما فيه ج ۱ ص ۷۹، وج ۲ ص ۳۰.

۱۴۶۶ – أحمد بن محمد بن إسماعيل بن إبراهيم بن موسى الكاظم (صلوات الله عليه): تقدم جد أبيه وأبوه وجده وحفيده حمزه بن علي بن الحسين بن أحمد والحسين يأتون إن شاء الله تعالى.

۱۴۶۷ – أحمد بن محمد بن إسماعيل بن عبد الله بن أبي طالب (عليه السلام): جد الحسين بن الحسن بن علي الآتي إن شاء الله.

۱۴۶۸ – أحمد بن محمد بن إسماعيل بن القاسم بن إبراهيم طباطبا الحسني المصري: نقيب الطالبين بمصر، من أكابر رؤسائهم، توفي ۲۵ شعبان سنة ۳۴۵ وعمره ۶۴ عام وأبوه نقيب مصر وأجداده رؤساء، وإخوته إسماعيل وجعفر وعلي وعيسى والقاسم يأتون إن شاء الله.

(۴۲۱)

مفاتيح البحث: الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبي طالب عليه السلام (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، نهر الفرات (۱)، محمد بن إسماعيل بن إبراهيم (۱)، محمد بن عبد الله بن جابر (۱)، أحمد بن محمد بن إسماعيل (۲)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۳)، القاسم بن إبراهيم (۱)، إبراهيم الكرخي (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن الحسن (۱)، محمد بن إسماعيل (۱)، الحسين بن أحمد (۱)، محمد الهمداني (۱)، أحمد بن موسى (۱)، حمزة بن علي (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۴۳۰

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علي النمازي الشاهرودي – ج ۱ – الصفحة ۴۲۲

۱۴۶۹ – أحمد بن محمد بن إسماعيل الفارسي: لم يذكروه، روى الحسن بن أحمد بن يحيى العطار، عنه حديث ميلاد أمير المؤمنين (عليه السلام)، وفيه المناقب الكريمة العظيمة. كمبا ج ۹ ص ۵ و ۲۱ و ۲۸۹، وجد ج ۳۵ ص ۱۶ و ۹۹، وج ۳۸ ص ۱۲۵.

۱۴۷۰ – أحمد بن محمد بن أسيد الأصبهاني أبو أسيد: روى الصدوق في الخصال ج ۱ باب الثلاثة ص ۱۶۳ ح ۲۱۴، عن الحسن بن عبد الله بن سعيد العسكري، عنه، عن أحمد بن يحيى الصوفي، ونقله في كمبا ج ۱ ص ۸۳، وجد ج ۲ ص ۴۹.

وروى أبو المفضل الشيباني، عنه، عن عبد العزيز بن إسحاق بن جعفر حديث النص على الأئمة (صلوات الله عليهم) وفضائلهم. كمبا ج ۹ ص ۱۵۱، وجد ج ۳۶ ص ۳۳۰، وكتاب نصوص الخزاز باب ۱۹.

۱۴۷۱ – أحمد بن محمد بن الأصبغ: لم يذكروه، وقع في طريق الشيخ في التهذيب ج ۱ ص ۳۱۸ ح ۹۲۵، عن محمد بن أحمد بن يحيى، عنه، عن بعض أصحابنا عن أبي الحسن (عليه السلام).

۱۴۷۲ – أحمد بن محمد الأطروش: لم يذكروه، روى عنه أبو الطيب أحمد بن محمد الدلال. كتاب إقبال السيد ص ۵۸۵.

۱۴۷۳ – أحمد بن محمد الأعرج ابن إبراهيم بن موسى بن إبراهيم بن موسى الكاظم (عليه السلام): لم يذكروه، وهو عم السيد الرضي والمرتضى رحمهما الله، لأنهما ابنا الحسين بن موسى بن محمد الأعرج.

وروى المفيد في أماليه مجلس ۸ ص ۴۵ بإسناده عن يحيى بن يعلى، عنه، عن عبد الله بن الحارث، عن عبد الله بن مسعود.

۱۴۷۴ – أحمد بن محمد بن الأقرع: لم يذكروه، روى إسحاق (يعني إسحاق بن محمد النخعي) عن أبي حمزة نصير الخادم قال: سمعت أبا محمد (يعني العسكري عليه السلام) غير مرة يكلم غلمانه بلغاتهم...

(۴۲۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أحمد بن محمد بن إسماعیل (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، الحسین بن موسی بن محمد (۱)، أحمد بن محمد بن الأصبغ (۱)، أحمد بن محمد بن الأقرع (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، إسحاق بن محمد النخعی (۱)، عبد العزیز بن إسحاق (۱)، عبد الله بن الحارث (۱)، إبراهیم بن موسی (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن یحیی (۲)، أحمد بن محمد (۴)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۲۳

إلی آخره. الکافی ج ۱ ص ۵۰۹ ح ۱۱ باب میلاد أبی محمد العسکری (علیه السلام).

وفیه ح ۱۲ قال إسحاق، عن الأقرع قال: کتبت إلی أبی محمد (علیه السلام) أسأله عن الإمام هل یحتلم - الخبر. ورواهما فی إثبات الوصیة للمسعودی.

ولعله متحد مع أحمد بن محمد بن بندار مولی الربیع الأقرع الذی عده الشیخ فی رجاله فی باب أصحاب الجواد (علیه السلام)، أو مع ابن الربیع الأقرع الکندی الذی کان عالما " بالرجال، وله کتاب نوادر.

۱۴۷۵ - أحمد بن محمد الأنطاکی أبو حامد: لم یذکروه، من الشعراء المعروفین جملة من أحواله وأشعاره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ ص ۱۱۲ و ۱۱۱ - ۱۱۷ توفی سنة ۳۹۹.

۱۴۷۶ - أحمد بن محمد بن أورمة (رزمة - خ ل) القزوینی: لم یذکروه، روی عنه الصدوق فی الإکمال ج ۱ الباب ۱۷ ص ۱۹۱ ح ۳۸ خبر سطیح الکاهن.

۱۴۷۷ - أحمد بن محمد الأهوازی: هو ابن محمد بن هارون بن الصلت الآتی.

۱۴۷۸ - أحمد بن محمد بن أیوب البغدادی الجوهری الحافظ أبو عبد الله: لم یذکروه، روی العلامة الکراجکی فی کنزه ص ۲۵۶، عن علی بن محمد السباط البغدادی، عنه، عن محمد بن لاحق بن سابق، عن هشام بن محمد بن السائب خبر الجارود بن المنذر، وما جری بینه وبین رسول الله (صلی الله علیه وآله).

۱۴۷۹ - أحمد بن محمد بن أیوب: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۳۱۷، عن محمد بن أحمد بن الحسن بن شاذان، عنه، عن عمر بن الحسن القاضی حدیث میلاد أمیر المؤمنین (علیه السلام) فی

(۴۲۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن محمد الأهوازی (۱)، أحمد بن محمد بن بندار (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جارود بن المنذر (۱)، محمد بن أورمة (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن أیوب (۲)، هشام بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عمر بن الحسن (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۴۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۲۴

الکعبة، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۸، وجد ج ۳۵ ص ۳۵.

وسائر روایات محمد بن أحمد بن الحسن بن شاذان، عنه، عن علی بن عنبسة فی کمبا ج ۶ ص ۳۹۶، وجد ج ۱۸ ص ۴۰۱.

وروی السید المرتضی فی عیون المعجزات، عن أحمد بن زید، عنه حدیث الفضائل. جد ج ۴۱ ص ۱۹۴، وکمبا ج ۹ ص ۵۵۵.

۱۴۸۰ – أحمد بن محمد بن أیوب المغیری: لم یذکروه، روی مرفوعا " عنه وصف الحسن المجتبی (صلوات الله علیه). جد ج ۴۴ ص ۱۳۷، وکمبا ج ۱۰ ص ۱۳۲.

۱۴۸۱ – أحمد بن محمد البارقی: روی الشیخ فی التهذیب ج ۶ ص ۳۳۲ ح ۹۲۳، عن الکلینی، عن العدة، عن سهل بن زیاد، عنه، عن أبی علی بن راشد.

لکن رواه فی الکافی ج ۵ ص ۱۰۹ باب عمل السلطان، عن العدة، عن سهل بن زیاد، عن أحمد بن محمد البرقی، عن علی بن أبی راشد.

۱۴۸۲ – أحمد بن محمد البرقی: هو ابن محمد بن خالد الآتی إن شاء الله.

۱۴۸۳ – أحمد بن محمد بن البراء أبو الحسن: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب ذکر عظمة الله عز وجل، عن عدی بن أحمد بن عبد الباقی، عنه، عن عبد المنعم بن إدریس، ثلاث روایات فی ذلک، وتقدم فی أحمد بن الفضل بن حنان روایته الأخری.

۱۴۸۴ – أحمد بن محمد البرقی: لم یذکروه، روی عن الصادق (صلوات الله علیه)، وروی الصدوق فی التوحید باب الاستطاعة بإسناده، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن علی بن عبد الله، عنه، عن أبی عبد الله (علیه السلام)، ونقله مثله فی کمبا ج ۳ ص ۱۱، وجد ج ۵ ص ۳۶.

(۴۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أحمد بن محمد البارقی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد البرقی (۳)، علی بن أبی راشد (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سهل بن زیاد (۲)، محمد بن أیوب (۱)، أحمد بن الفضل (۱)، علی بن راشد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن خالد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۳۳

وفی کتاب التمحیص باب مدح الصبر روایته عن الصادق (علیه السلام).

۱۴۸۵ – أحمد بن محمد البصری: لم یذکروه، روی سهل زیاد، عنه، عن القاسم بن عبد الرحمن الهاشمی، کما فی الکافی باب صلاة الاستخارة ج ۳ ص ۴۷۰ وکذا فی التهذیب ج ۳ ص ۱۸۱.

۱۴۸۶ – أحمد بن محمد بن بطة أبو الطیب: لم یذکروه، لا یدخل مشهد مولانا العسکری (علیه السلام) ویزور من وراء الشباک، فلما تشرف بلقاء مولانا الحجة المنتظر (صلوات الله علیه)، قال له: لم لا تدخل یا با الطیب؟ قال: فقلت له: الدار لها مالک لا أدخلها من غیر اذنه، فقال:

یا با الطیب تکون مولانا رقا، " وتوالینا حقا، " ونمنعک تدخل الدار، ادخل یا با الطیب.

رواه الشیخ عن أبی محمد الفحام عنه. کمبا ج ۱۳ ص ۱۱۰، وج ۲۲ ص ۲۳۱، وجد ج ۵۲ ص ۲۳، وج ۱۰۲ ص ۶۰ ح ۴.

ورواه فی بشارة المصطفی ص ۱۴۲ مثله، لکن فیه اسم جده بویطه.

وفی أمالی الشیخ ج ۱ ص ۳۰۵ جعل اسم جده بوطیر، قال: وکان جده بوطیر غلام الإمام علی بن محمد الهادی (صلوات الله علیهما) وهو سماه بهذا الاسم. ومثل ذلک فی کمبا ج ۱۲ ص ۱۵۱، وجد ج ۵۰ ص ۲۱۹ ح ۶.

۱۴۸۷ – أحمد بن محمد بن تربک الرهاوی: لم یذکروه، روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۱۹۰ بإسناده، عن أبی نصر هبة الله بن

محمد، عنه، عن الصدوق (رحمهم الله).

۱۴۸۸ – أحمد بن محمد التميمی: روی عنه ابنه جعفر. أمالی الصدوق مجلس ۴۹ ويأتی أن شاء الله فی جعفر.

۱۴۸۹ – أحمد بن محمد بن ثابت أبو عبد الله الكلابی: لم يذكروه،

(۴۲۵)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن علی العسكری عليهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی عليه السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلی الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالی الصدوق (۲)، كتاب الغيبة للشيخ محمد رضا الجعفری (۱)، أحمد بن محمد البصری (۱)، هبة الله بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، محمد التميمی (۱)، محمد بن ثابت (۱)، أحمد بن محمد (۲)، الصبر (۱)، الزيارة (۱)

صفحه ۴۳۴

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۲۶

روی ابن عقدة عنه كتاب عبد الرحمن بن عمرو العائذی. النجاشی ص ۱۶۶.

وروی علی بن حاتم، عنه، عن محمد بن بكر بن جناح كتاب يزيد بن أبی خالد القماط. النجاشی ص ۳۱۴.

۱۴۹۰ – أحمد بن محمد ثوبة: هكذا عنونه الخوئی دام ظله، وقال: روی عن محمد بن سليمان، وروی عنه علی بن إبراهيم فی تفسير سورة والصافات ... إلی آخره.

أقول: راجعت تفسير القمی طبع قديم فی الموضع الذی أشار إليه وكان هكذا: عن أحمد بن محمد الشيبانی، عن محمد بن أحمد بن بويه، عن محمد بن سليمان ... إلی آخره، وفی كمبا ج ۷ ص ۱۰۹ عن تفسير القمی، عن أحمد بن محمد الشيبانی، عن محمد بن أحمد بن معاوية، عن محمد بن سليمان هذه الرواية، ومثل ذلك الأخير فی جد ج ۲۴ ص ۸۷.

۱۴۹۱ – أحمد بن محمد بن جابر: لم يذكروه، وقع فی طريق الصدوق فی العلل باب ۱۸۲ ص ۲۳۶، عن البرقی، عن إسماعيل بن مهران، عنه، عن زينب بنت أمير المؤمنين (عليه السلام) خطبة فاطمة الزهراء (عليها السلام) فی أمر فدك، وكما فی كمبا ج ۳ ص ۱۲۲، وج ۸ ص ۱۰۹، وجد ج ۶ ص ۱۰۷.

۱۴۹۲ – أحمد بن محمد بن جارود: لم يذكروه، روی طب الأئمة ص ۱۱۶، عنه، عن محمد بن عيسی، ونقله فی كتاب الدعاء ص ۱۹۸، وجد ج ۹۵ ص ۵۷.

۱۴۹۳ – أحمد بن محمد بن الجراح: هو ابن محمد بن موسی الآتی إن شاء الله.

۱۴۹۴ – أحمد بن محمد الجرجانی أبو الحسن: لم يذكروه، عده فی أول التهذيب طبع جديد من شيوخ المفيد.

أقول: روی المفيد عنه فی أماليه مجلس ۴۰.

(۴۲۶)

مفاتيح البحث: السيدة زينب بنت أمير المؤمنين علی عليهما السلام (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، أحمد بن محمد الشيبانی (۲)، محمد بن أحمد بن بويه (۱)، علی بن إبراهيم (۱)، أحمد بن معاوية (۱)، محمد بن بكر بن جناح (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، علی بن حاتم (۱)، محمد بن سليمان (۳)، محمد بن عيسی (۱)، محمد بن موسی (۱)، أحمد بن محمد (۵)

صفحه ۴۳۵

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۲۷

۱۴۹۵ – أحمد بن محمد بن جعفر أبو علی الصولی البصری: صحب الجلودی عمره، وقدم بغداد سنة ۳۵۳ وسمع منه الناس، وکان ثقة فی حدیثه مسکونا " إلی روایته، قاله النجاشی والشیخ وغیرهما ولا خلاف فیه، قیل: أنه یروی عن الضعفاء، وله کتب کتاب أخبار فاطمة (علیها السلام)، یرویه أبو الفرج محمد بن موسی القزوینی والشیخ المفید. جمیع روایاته، وروی عنه المفید وسمع منه فی مسجد براثا سنة ۳۵۲، کما فی أمالیه ص ۹۰. عدة من روایات المفید عنه فی کمبا ج ۹ ص ۳۱۱ و ۴۳۳، وجد ج ۳۸ ص ۲۱۲، وج ۴۰ ص ۲۸ وغیر ذلک.

وروی ابن عیاش فی المقتضب ص ۶ عنه، وکما فی جد ج ۵۳ ص ۱۴۴، وکمبا ج ۱۳ ص ۲۳۶. وروی التلعکبری عنه، کما فی دلائل الإمامة للطبری ص ۱۸ و ۱۹.

۱۴۹۶ – أحمد بن محمد بن جعفر بن الحسن بن عمر الأشرف: مات مع أبیه بنیسابور فی خلافة المعتمد، وأبوه وأجداده یأتون إن شاء الله.

۱۴۹۷ – أحمد بن محمد بن جعفر بن سفیان البزوفری: لم یذکروه، روی الحسین بن عبید الله یعنی الغضائری عنه روایات أحمد بن إدریس.

الفهرست ص ۵۰.

۱۴۹۸ – أحمد بن محمد بن جعفر الصادق (علیه السلام): الجعفری الحسینی الملقب بالصفی.

۱۴۹۹ – أحمد بن محمد بن جعفر الطائی الکوفی أبو الخیر: لم یذکروه، روی محمد بن سهل الجلودی، عنه، عن محمد بن الحسن بن یحیی الحارثی. دلائل الطبری ص ۲۹۶ حدیث علی بن إبراهیم بن مهزیار وتشرفه بلقاء الحجة (علیه السلام).

۱۵۰۰ – أحمد بن محمد بن جعفر بن عمار: لم یذکروه، روی التلعکبری عنه. مدینة المعاجز ص ۱۴۷. یأتی منسوبا " أبوه إلی جده عمار.

(۴۲۷)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن موسی القزوینی (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، أبو علی الصولی (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۶)، أحمد بن إدریس (۱)، مدینة بغداد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الحسن بن عمر (۱)، محمد بن سهل (۱)، الفرج (۱)، الموت (۱)، السجود (۱)

صفحه ۴۳۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۲۸

۱۵۰۱ – أحمد بن محمد بن جعفر بن محمد الأزدی الصیرفی أبو العباس: لم یذکروه، روی محمد بن عمر الحافظ البغدادی عنه. نوادر الأثر ص ۳۸.

۱۵۰۲ – أحمد بن محمد الجندی: من مشایخ النجاشی روی عنه، کما فی أول النجاشی ص ۳ و ۵۴، وروی السید فی جمال الأسبوع ص ۳۶۶ عن خط أبی الفرج بن أبی قرة، عنه، عن عثمان بن أحمد...

إلی آخره، ویأتی مع اسم جده عمران بن موسی.

۱۵۰۳ – أحمد بن محمد الجواهری: لم یذکروه، روی الشیخ المفید، عن محمد بن عمران المرزبانی، عنه روایات. أمالی المفید ص ۱۷۱ و ۱۷۲ و ۱۷۰ و ۱۸۷، وکذا فی إرشاده، عنه، عنه، وکذا الشیخ فی أمالیه. ویأتی مع اسم جده سلیمان.

۱۵۰۴ – أحمد بن محمد بن الحسن البزاز أبو حاتم النیسابوری: لم یذکروه، روی محمد بن أحمد النیسابوری، عنه، عن عبد الله بن

محمد بن أحمد العدل. بشارة المصطفى ص ۶۴ م وروى الصدوق فى كمال الدين باب ۳۸، عنه، عن محمد بن يعقوب بن يوسف حديث ذى القرنين.

۱۵۰۵ – أحمد بن محمد بن الحسن بن السكن القرشى البردعى لم يذكروه، روى عبيد الله بن الفضل بن هلال الطائى، عنه، عن الحسين بن سعيد كتبه الثلاثين، كما ذكره النجاشى ص ۴۵.

ونقل عن عبدان أنه قدم عليهم فى شيراز سنة ۳۰۴.

۱۵۰۶ – أحمد بن محمد بن الحسن بن سهل: لم يذكروه، روى جعفر بن محمد بن قولويه فى كامل الزيارات باب ۷۹ ص ۲۱۹، عنه، عن أبيه، عن جده، عن موسى بن الحسن بن عامر، عن أحمد بن هلال.

وروى جعفر بن محمد، عنه، عن أبيه، عن جده الحسن بن سهل،

(۴۲۸)

مفاتيح البحث: الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن بن السكن القرشى البردعى (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن بن سهل (۱)، موسى بن الحسن بن عامر (۱)، محمد بن عمران المرزبانى (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، عبيد الله بن الفضل (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن قولويه (۱)، يعقوب بن يوسف (۱)، أحمد بن هلال (۱)، عمران بن موسى (۱)، الحسن بن سهل (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الفرج (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۴۳۷

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۴۲۹

عن موسى بن الحسن كتاب نوادر أحمد البزنطى. النجاشى ص ۵۴.

وروى جعفر بن محمد، عنه، عن أبيه، عن جده، عن أحمد البرقى كتاب الحسين بن أبى غندر. النجاشى ص ۴۱.

۱۵۰۷ – أحمد بن محمد بن الحسن العامرى: لم يذكروه، روى الصدوق، عن محمد بن أحمد بن على الأسدى، عنه، عن إبراهيم بن عيسى بن عبيد، عن سليمان بن عمرو، عن عبد الله بن الحسن بن الحسن، عن أمه فاطمة بنت الحسين (عليه السلام). الخصال ج ۱ ص ۳۷ و ۴۰، وج ۲ ص ۱۷۳، عنه، عنه، عن هارون بن سعيد الأبلى، والأمالى ص ۱۳۷.

۱۵۰۸ – أحمد بن محمد بن الحسن بن عباس أبو عبد الله (رحمه الله): لم يذكروه، روى السيد فى فلاح السائل ص ۱۳۸، عنه مترحما "عليه، عن أحمد بن محمد بن يحيى العطار رواية كيفية صلاة الزوال.

۱۵۰۹ – أحمد بن محمد بن الحسن بن على: جد أحمد بن محمد المذكور فيه نسبه.

۱۵۱۰ – أحمد بن محمد بن الحسن القطان: هو أحمد بن الحسن بن على المذكور.

۱۵۱۱ – أحمد بن محمد بن الحسن الكرسى أبو نصر: لم يذكروه، روى فى بشارة المصطفى ص ۱۵۶ بإسناده، عنه، عن أحمد بن الخليل بن خالد.

۱۵۱۲ – أحمد بن محمد بن الحسن بن مرار الجزرى الرقى الضبى الحلبى أبو القاسم وأبو بكر وأبو الفضل: لم يذكروه، وهو الشهير بالصنوبرى، شاعر شيعى مجيد، ذكره فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۳ ص ۳۶۷ – ۳۷۴.

۱۵۱۳ – أحمد بن محمد بن الحسن النخعى الكوفى: لم يذكروه،

(۴۲۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی العطار (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن (۷)، الحسین بن أبی غندر (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن الخلیل (۱)، سلیمان بن عمرو (۱)، موسی بن الحسن (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، أحمد البرقی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۳۰

وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۱۹، عن ابن مقبل، عنه، عن مسعر بن یحیی.

۱۵۱۴ - أحمد بن محمد بن الحسن بن الولید أبو الحسن: من مشایخ الشیخ المفید. قال العلامة الخوئی بعد ذلک: وقد صحح العلامة کثیرا " من الروایات التی هو فی طریقها، وکذلک الشیخ حسن صاحب المعالم فیما حکی عنه، بل وثقه الشهید الثانی فی الدرایة، والشیخ البهائی فی حاشیة حبل المتین، وقال المیرزا فی الوسیط: ولم أر إلی الآن ولم أسمع من أحد یتأمل فی توثیقه. انتهی کلام الخوئی.

ونقل العلامة المامقانی عنهم، وعن غیرهم توثیقه، فالحق وثاقته لشهادة هؤلاء، وحدیثه صحیح، وأبوه من أجلاء مشایخ الصدوق رحمة الله.

وروی الشیخ فی التهذیب کتاب الصیام ص ۲۷۲ من الطبع القدیم، عنه، عن أبیه، ومثله فیه فی الطبع الجدید ج ۴ باب صیام یوم الشک ص ۱۸۳، عنه، عن أبیه، عن الصفار، ومثله الاستبصار ج ۲ ص ۸۰ ح ۲۴۳.

۱۵۱۵ - أحمد بن محمد الحسین أبو حامد: لم یذکروه، تقدمت عدة من روایاته فی أحمد بن خالد الخالدی.

۱ ۵۱۶ - أحمد بن محمد بن الحسین البزاز النیسابوری أبو الحسن: لم یذکروه، وهو من مشایخ الصدوق، روی عنه، عن أبی طاهر. العیون ج ۱ باب ۹ ص ۱۰۸.

وروی الصدوق، عنه، عن محمد بن یعقوب الأصم. کمال الدین باب ۱۱ ص ۱۷۱ وباب ۲۰ ص ۱۹۹ و ۲۰۰، وجد ج ۱۵ ص ۱۴۴ و ۱۸۳، وکمبا ج ۶ ص ۳۳ و ۴۳.

وروی المفید، عنه، عن أبیه، عن الصفار. جد ج ۲ ص ۱۰۹، وکمبا ج ۱ ص ۹۸.

(۴۳۰)

مفاتیح البحث: الشیخ حسن إبن الشهید الثانی صاحب المعالم (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن بن الولید أبو الحسن (۱)، الشیخ البهائی (۱)، أحمد بن محمد بن الحسین البزاز (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أحمد بن خالد (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الطهارة (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۳۱

۱۵۱۷ - أحمد بن محمد بن الحسین بن دؤل القمی:

المتوفی سنة ۳۵۰ ممن جمع أحادیث أهل البیت فی طب الأئمة، کما فی أول طب الأئمة (علیهم السلام)، و قال النجاشی: له مائة کتاب ثم شرع فی تعدادها وأبلغها إلی ۷۷ منها کتاب الطب وکتاب الأغذیة وکتاب الرقاء وکتاب الأدویة وکتاب الاعتقاد إلی ابنه محمد.

۱۵۱۸ – أحمد بن محمد بن الحسین بن سعید القرشی: هکذا عنونه الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (علیهم السلام)، وقال: روی عنه ابن عقدة.

وتقدم فی أحمد بن الحسن بن سعید.

۱۵۱۹ – أحمد بن محمد بن الحسین بن إسحاق بن جعفر الصادق (علیه السلام) أبو علی: لم یذکروه، روی أبو المفضل الشیبانی عنه.

کتاب الأخلاق ص ۱۶۰، وجد ج ۷۱ ص ۱۵۵ ح ۸۶.

وروی الشیخ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن محمد بن إسماعیل بن إبراهیم بن موسی الکاظم (صلوات الله علیه). کمبا ج ۳ ص ۸۴، وجد ج ۵ ص ۳۰۵ ووصفه فی أمالیه ج ۲ ص ۲۴۲ بالعلوی العریضی الشیخ الصالح.

وروی السید فی جمال الأسبوع ص ۴۰۸، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أبیه، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه).

وهو راوی دعاء العلوی المصری کما فی المنهج للسید ص ۲۷۹.

و روی أبو المفضل، عنه، عن حده الحسین بن إسحاق بن جعفر، عن أبیه، عن أخیه موسی (علیه السلام). کمبا ج ۳ ص ۳۷۸، وجد ج ۷ ص ۳۰۴.

ویأتی فی جده روایاته الأخری، وابناه محمد وعلی یأتیان.

(۴۳۱)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، أحمد بن محمد بن الحسین بن سعید (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، أحمد بن محمد بن الحسین (۲)، الحسین بن إسحاق (۱)، سلام أبو علی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، الدواء، التداوی (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۳۲

۱۵۲۰ – أحمد بن محمد الحضرمی أبو بکر: عده البرقی فی رجاله من أصحاب الباقر (علیه السلام).

۱۵۲۱ – أحمد بن محمد بن الحضیر: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق عن ابن أسباط، عنه، عن یحیی بن عبد الله بن الحسن. کمبا ج ۱۴ ص ۳۳۸، وجد ج ۶۰ ص ۲۱۱.

۱۵۲۲ – أحمد بن محمد الحلبی: لم یذکروه، روی عن الرضا (علیه السلام). کمبا ج ۹ ص ۴۶۰، وجد ج ۴۰ ص ۱۴۵.

۱۵۲۳ – أحمد بن محمد حماد: روی الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۶۶ بإسناده، عنه، عن ابن عقیدة حدیث الولایة والفضائل، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۲۱۵ وج ۳۷ ص ۱۶۸.

۱۵۲۴ – أحمد بن محمد بن حمدان المکتب: لم یذکروه، وهو من مشایخ الصدوق روی عنه فی أمالیه مجلس ۳۴، عن محمد بن عبد الرحمن الصفار، عن محمد بن عیسی الدامغانی، ونقله فی کمبا ج ۳ ص ۳۴۵، وج ۶ ص ۳۷۸، وج ۹ ص ۴۲۷، وجد ج ۸ ص ۱۸۹، وج ۱۸ ص ۳۳۲، وج ۴۰ ص ۴.

۱۵۲۵ – أحمد بن محمد بن حمدون أبو الفضل: لم یذکروه، روی الصدوق فی الخصال ج ۱ ص ۱۵۳، عن محمد بن عمرو البصری، عنه، عن محمد بن عبد الله الأزدی، وکان ثقة عن الحسن بن عبد الوهاب حدیث فضل شهر رمضان، وکذا فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۳۰، ونقله فی کمبا ج ۲۰ ص ۹۴، وجد ج ۹۶ ص ۳۶۴ ح ۳۶.

۱۵۲۶ – أحمد بن محمد بن حمزه الطائفانی (الطالقانی): له روضة المتهجد ونزهة المتعبد، کما فی معالم ابن شهرآشوب.

۱۵۲۷ – أحمد بن محمد بن حمویة أبو حامد: لم یذکروه، روی

(۴۳۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، أحمد بن محمد بن حمدان (۱)، أحمد بن محمد الحضرمی (۱)، أحمد بن محمد بن حمزة (۱)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن عبد الله (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد (۵)، محمد بن عمرو (۱)، محمد بن عبد (۱)

صفحه ۴۴۱

الصدوق فی الخصال عن أحمد بن محمد بن الحسین البزاز، عنه، عن محمد بن أحمد بن سعید الرازی. ونقلة فی کتاب القرآن ص ۴۷، وجد ج ۹۲ ص ۱۸۰ ح ۱۱، ورواه فی الوسائل ج ۴ ص ۸۳۸ ح ۷۶۸۸ مثله.

۱۵۲۸ – أحمد بن محمد بن حنبل: تقدم بعنوان أحمد بن حنبل.

۱۵۲۹ – أحمد بن محمد بن خالد البرقی أبو جعفر ابن عبد الرحمن بن محمد بن علی الرقی: مؤلف کتاب المحاسن وکتاب النجوم وغیرهما، ثقة معتمد بلا خلاف وهو من أصحاب الجواد والهادی (صلوات الله علیهما).

أقول: وروی عن أبی الحسن الرضا (صلوات الله علیه)، کما تقدم فی عنوان أحمد بن أبی عبد الله البرقی، وروی أحمد عن أبی عبد الله الصادق (صلوات الله علیه) بواسطة واحدة کثیرا، " کما فی المحاسن باب الثلاثة وغیره.

وفی کتاب التمحیص باب مدح الصبر قال: روی أحمد بن محمد البرقی فی کتابه الکبیر عن أبی عبد الله (علیه السلام ...) إلی آخره.

وتقدم بعنوان أحمد بن محمد البرقی وفیه ما یتعلق بذلک.

و الظاهر إرساله کما أنا نقول: روی الکلینی فی الکافی عن الصادق (علیه السلام)، وبالجملة لما قتل محمد بن علی جده بید یوسف بن عمر الثقفی والی العراق بعد شهادة زید الشهید، وکان خالد صغیر السن فهرب مع أبیه عبد الرحمن إلی برقة قم فأقاموا بها، فنسبوا إلیها وأصله کوفی، وکان أحمد بن محمد بن عیسی أبعده عن قم، ثم أعاده إلیها واعتذر إلیه، ولما توفی مشی أحمد بن محمد بن عیسی فی جنازته حافیا " حاسرا " لیبرئ نفسه مما قذفه به، وتوفی أحمد البرقی هذا فی سنة ۲۷۴ أوفی سنة ۲۸۰ وشرح ترجمته ووثاقته فی مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۵۵۲، و حفیدة علی بن أحمد بن عبد الله بن أحمد من مشایخ الصدوق.

(۴۳۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، دولة العراق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، أحمد بن محمد بن الحسین البزاز (۱)، أحمد بن محمد بن خالد البرقی (۱)، أحمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۲)، أحمد بن محمد البرقی (۱)، أحمد بن محمد بن حنبل (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن سعید (۱)، أحمد البرقی (۱)، أحمد بن حنبل (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن علی (۲)، القرآن الکریم (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۲)، الجود (۱)، الصبر (۱)

صفحه ۴۴۲

وتقدم أحمد بن عبد الله بن أحمد، ویأتی عبد الله بن أحمد.

۱۵۳۰ – أحمد بن محمد الخزاعی: روی عن محمد بن جابر، وعنه إسماعیل بن مهران کما عن مشیخة الفقیه فی طریقه إلی إسماعیل

بن مهران.

۱۵۳۱ – أحمد بن محمد الخشاب الكرخي أبو بكر: لم يذكروه، وهو من مشايخ الطبري في كتاب دلائل الإمامة ص ۴۳ روى عنه، عن زكريا بن يحيى الكوفي حديث أبي بصير عن الصادق (عليه السلام) في منام فاطمة الزهراء (عليها السلام) قبل وفاتها.

۱۵۳۲ – أحمد بن محمد بن الخليل أبو عبد الله: لم يذكروه، وقع في طريق الشيخ عن علي بن الموصلي، عن علي بن الحسين، عنه، عن جعفر بن محمد المصري، عن عمه الحسين بن علي، عن أبيه، عن الصادق (صلوات الله عليه). كمبا ج ۱۳ ص ۲۳۷، وتمامه فيه ج ۹ ص ۱۳۵، وجد ج ۵۳ ص ۱۴۷، وج ۳۶ ص ۲۶۰ مثله. لكن فيه عن جعفر بن أحمد المصري، كما يكون في المصدر في غيبة الشيخ ص ۱۰۴ مثله عن جعفر بن أحمد المصري، عن عمه الحسن بن علي وفي هذه الرواية النص على الأئمة الاثني عشر (صلوات الله عليهم) وأسمائهم وفضائلهم فهي تفيد حسنه وكماله.

وفي الغيبة ص ۱۰۳ بسند آخر عن علي بن سنان الموصلي العدل، عن أحمد بن محمد بن الخليل، عن محمد بن صالح الهمداني رواية في النص عليهم وأسمائهم وفضائلهم، ورواه عن مقتضب الأثر بهذا الإسناد كما في كمبا ج ۹ ص ۱۲۵، وجد ج ۳۶ ص ۲۱۶.

وروى الصدوق بإسناده عن جعفر بن محمد العلوي العريضي، عنه، عن علي بن محمد بن جعفر الأهوازي حديث الفواطم في فضائل الشيعة.

كتاب الإيمان ص ۱۲۲، وجد ج ۶۸ ص ۷۶.

۱۵۳۳ – أحمد بن محمد الخليلي أبو عبد الله: لم يذكروه، روى

(۴۳۴)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، أبو بصير (۱)، أحمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد الخزاعي (۱)، أحمد بن محمد الخليلي (۱)، إسماعيل بن مهران (۲)، جعفر بن محمد العلوي (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، علي بن محمد بن جعفر (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۲)، الحسين بن علي (۱)، علي بن الحسين (۱)، محمد بن الخليل (۲)، الحسن بن علي (۱)، علي بن سنان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن أحمد (۲)، محمد بن جابر (۱)، محمد بن صالح (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۴۳

الصدوق، عنه، عن محمد بن أبي بكر الفقيه حديث ولادة فاطمة الزهراء (صلوات الله عليها)، أماليه مجلس ۸۷ ص ۳۵۳، وهذا غير سابقه لاختلاف الطبقة.

۱۵۳۴ – أحمد بن محمد الدارمي: لم يذكروه، روى طب الأئمة ص ۵۹ عن إبراهيم بن سنان، عنه، عن زرارة، عن الصادق (عليه السلام)، ونقله في كمبا ج ۱۴ ص ۵۱۶ مثله، وجد ج ۶۲ ص ۱۲۳ ح ۵۱.

۱۵۳۵ – أحمد بن محمد بن داوود أبو الحسين: يروى عن أبيه محمد بن أحمد بن داوود القمي، كما قاله الشيخ في باب من لم يرو عنهم (۶۵).

وعن الشيخ الحر أنه من أنه من المشايخ الأجلاء.

أقول: وفيه نسبة أبيه إلى جده، وهذا متعارف فيكون أحمد بن محمد بن أحمد بن داود يروى عن أبيه، وهذا أحسن مما توهمه بعض من أن الأصل أحمد داوود يروى عنه ابنه محمد. والله العالم.

۱۵۳۶ – أحمد بن محمد بن داود بن قيس الصنعاني: روى ابن أويس، عنه، عن أفلح بن كثير. التوحيد باب أسماء الله ح ۱۴.

۱۵۳۷ – أحمد بن محمد بن داود القمی: له کتاب النوادر قاله الشیخ فی التهذیب ج ۲ من الطبع القدیم آخر الکفارات ص ۲۸۳، ونقل منه عن محمد بن عیسی، عن أخیه جعفر بن عیسی. و الطبع الجدید ج ۸ ص ۳۲۵ ح ۱۲۰۷، ونقله فی کمبا ج ۵ ص ۳۱۰، وجد ج ۱۳ ص ۳۶۴.

۱۵۳۸ – أحمد بن محمد بن داود الحنظلی: لم یذکروه، روی الصدوق فی الخصال ج ۲ ص ۳۰۳، عن علی بن أحمد بن موسی رضی الله عنهم، عن محمد بن موسی الدقاق، عنه، عن الحسین بن عبد الله الجعفی، ونقله فی کمبا ج ۸ ص ۳۷۹ مثله.

(۴۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أحمد بن محمد بن داود القمی (۱)، أحمد بن محمد بن داود (۲)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، جعفر بن عیسی (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن موسی (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۳۶

۱۵۳۹ – أحمد بن محمد الدلال أبو الطیب الشاهد: هو ابن محمد الوراق الآتی.

۱۵۴۰ – أحمد بن محمد الدینوری أبو العباس السراج المقلب بأستاره أو استونة: عد من مجاهیل من لم یرو عنهم (صلوات الله علیهم)، لکن هو ممن أدرک زمان مولانا الإمام العسکری (صلوات الله علیه)، کان ثقة کریما "عند الشیعة، أعطوه مالا "کثیرا" یقرب من عشرین ألف دینار مع ثیاب، وأمروه أن یوصله إلی الإمام بعد العسکری (علیه السلام)، وأن لا یخرجه من یده إلا بحجة، فسار مع الأموال من الدینور إلی بغداد عنه جماعة فلم یأتوه بحجة، فأمره أبو جعفر العمری أن یسیر إلی سر من رأی إلی دار ابن الرضا (علیه السلام)، فسار إلیه فتشرب بزیارة مکاتبة الحجة المنتظر (صلوات الله علیه)، ووقف علی معجزاته وحججه الباهرة، وأمره بدفع الأموال إلی حیث یأمره أبو جعفر العامری، فلما وصل بغداد وورد علی أبی جعفر وردت رقعة من مولانا صاحب الزمان (صلوات الله علیه) وفیها الأمر بتسلیم جمیع الأموال إلی محمد بن أحمد بن جعفر القطان القمی، فسلمها ألیه. وتفصیل ذلک فی کمبا ج ۱۳ ص ۷۹، وجد ج ۵۱ ص ۳۰۰.

وروی النعمانی فی کتاب الغیبة، عن ابن عقیدة، عنه، عن علی بن الحسن الکوفی روایات کریمة مهمة تفید حسنه وکماله منها فیه ص ۷۰ و ۷۳.

وهو من الذین رووا عن الحسین بن سعید کتبه کلها، النجاشی ص ۴۵.

۱۵۴۱ – أحمد بن محمد الرافعی: لم یذکروه، وقع فی طریق المفید فی إرشاده عن إبراهیم بن علی، عن أبیه، عن مولانا السجاد (صلوات الله علیه).

۱۵۴۲ – أحمد بن محمد بن رباح: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ

(۴۳۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، أحمد بن محمد الدینوری (۱)، أحمد بن محمد بن رباح (۱)، إبراهیم بن علی (۱)، محمد بن أحمد بن جعفر (۱)، الحسین بن سعید (۱)، مدینة بغداد (۲)، أحمد بن محمد (۲)، الحج (۱)، الصّلاة (۳)

صفحه ۴۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۳۷

فی التهذیب ج ۶ ص ۴۸ ح ۱۰۶، عن حمید بن زیاد، عنه، عن محمد بن یزید بن المتوکل.

وروی ابن همام، عن حمید بن محمد بن رباح، عن القاسم بن إسماعیل کتاب صباح الحذاء، وهو کما عن رسالة أبی غالب من رجال الواقفة، وکانوا فقهاء ثقات فی حدیثهم کثیر الروایة.

وهو أحمد بن محمد بن علی بن عمر بن رباح الآتی إن شاء الله تعالی.

۱۵۴۳ - أحمد بن محمد بن الربیع الأقرع الکندی: له کتاب نوادر، رواه علی بن محمد بن القرشی، عن علی بن الحسین، عنه.

ونقل ابن همام، عن عبد الله بن العلا أنه کان عالما " بالرجال. انتهی ما قاله النجاشی.

أقول: وروی سهل بن زیاد، عنه، عن محمد بن سنان. الأمالی ص ۱۴۳.

۱۵۴۴ - أحمد بن محمد بن الرجاء صاحب الترک: لم یذکروه، وهو من أصحاب أبی الحسن (علیه السلام)، روی هارون بن مسلم الثقة، عنه، عن أبی الحسن (صلوات الله علیه). غیبة الشیخ ص ۱۳۰.

وروی سعد بن عبد الله، عنه، عن أبی الحسن (علیه السلام).

إثبات المسعودی ص ۲۰۷.

۵۴۵ - أحمد بن محمد بن رزمة القزوینی: لم یذکروه، وهو من مشایخ الصدوق روی عنه، عن أحمد بن عیسی العلوی الحسینی. أمالی الصدوق ص ۱۹۹ و ۲۰۱، والعیون ج ۱ الباب ۲۵ ص ۲۵۰ ح ۳، ومثله فی کمال الدین باب ۱۷، عنه، عن الحسن بن علی بن نصر، وعن بعض النسخ أزرمة، وعن نسخة أورمة.

(۴۳۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، أحمد بن محمد بن علی بن عمر (۱)، أحمد بن عیسی العلوی (۱)، أحمد بن محمد بن الربیع (۱)، أحمد بن محمد بن رزمة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، حمید بن زیاد (۱)، هارون بن مسلم (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن بن علی (۱)، صباح الحذاء (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۴۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۳۸

وفی جمال الأسبوع ص ۱۵۳، عن محمد بن علی البرد آبادی، عنه، عن یعقوب بن شعیب.

۱۵۴۶ - أحمد بن محمد بن رمیح النسوی أبو سعید: لم یذکروه، روی الصدوق، عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق الفارسی العزائمی، عنه، عن عبد العزیز بن إسحاق بن جیفر. العیون ج ۱ الباب ۱۱ ص ۱۳۸ ح ۳۸، والتوحید ص ۱۲۳ و ۲۷۴ و ۲۷۵.

وفی التوحید ص ۲۲۹ بهذا الإسناد، عنه، عن أحمد بن جعفر العقیلی، عن أحمد بن علی البلخی، قیل: إنه مات بالجحفة سنة ۳۵۷.

وسائر روایاته بهذا الإسناد فی کمبا ج ۶ ص ۲۸۶، وج ۹ ص ۲۹۱، وجد ج ۱۷ ص ۳۷۴، وج ۳۸ ص ۱۳۱ و ۱۳۳.

۱۵۴۷ - أحمد بن رمیم المروزی النخعی بالبصرة: روی عن محمد بن همام وروی عنه ابن نوح، قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۶۸).

۱۵۴۸ - أحمد بن محمد بن رباح الزهری الکوفی الطحان: لم یذکروه، روی عبید الله بن أحمد الأنباری، عنه، عن إبراهیم بن سلیمان

کتاب إسماعیل بن بکر الثقة، وکتاب عبد الرحمن بن محمد بن عبید الله الثقة، کما قاله النجاشی ص ۲۱ و ۱۶۵، وغیر ذلک مما یأتی فی عبید الله بن أحمد.

وروی أحمد بن محمد، عن أحمد بن عمر ریاح، عن إبراهیم بن سالم الخزاز کتاب یوسف بن یعقوب الجعفی. النجاشی ص ۳۱۴.

وقد روی النعمانی، عن عبد الواحد بن عبد الله الثقة، عنه، عن أحمد بن علی الحمیری روایات متعددة. منها فی کمبا ج ۱۳ ص ۳۷ و ۱۴۳ و ۱۷۶ مکررا " و ۱۹۱، وغیره. کمبا ج ۹ ص ۱۶۶، وجد ج ۳۶

(۴۳۸)

مفاتیح البحث: محمد بن إبراهیم بن إسحاق الفارسی (۱)، عبد الواحد بن عبد الله (۱)، یوسف بن یعقوب الجعفی (۱)، أحمد بن علی الحمیری (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، عبد العزیز بن إسحاق (۱)، أحمد بن علی البلخی (۱)، أحمد بن محمد بن رباح (۱)، عبید الله بن أحمد (۲)، محمد بن عبید الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن بکر (۱)، یعقوب بن شعیب (۱)، محمد بن تمام (۱)، أحمد بن جعفر (۱)، أحمد بن محمد (۲)، أحمد بن عمر (۱)، محمد بن علی (۱)، الموت (۱)

صفحه ۴۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۳۹

ص ۳۹۸، وج ۵۱ ص ۱۴۷، وج ۵۲ ص ۱۵۶ و ۲۹۲ و ۳۵۳.

الإرشاد بهذا الإسناد، عنه، عنه روایات کمبا ج ۱۳ ص ۱۰، وجد ج ۵۱ ص ۴۰ ح ۲۱.

وبهذا الإسناد، عنه، عن محمد بن عباس بن عیسی، کما فی کمبا ج ۱۳ ص ۱۹۴ و ۱۳۵، وجد ج ۵۲ ص ۱۱۶ و ۳۶۷. کنز الکراجکی ص ۳۶، عن عبد الواحد بن عبد الله بن یونس الموصلی، عنه، عن محمد بن العباس الحسینی.

رجال الکشی، عنه، عن محمد بن عبد الله بن غالب. کمبا ج ۱۳ ص ۲۱۹، وجد ج ۵۳ ص ۷۷. ویأتی فی عبید الله بن أحمد بن أبی زید جملة من روایاته.

۱۵۴۹ - أحمد بن محمد الزراری: هو ابن محمد بن سلیمان المذکور.

۱۵۵۰ - أحمد بن محمد بن الزبیر: لم یذکروه، وله روایة فی البئر کما فی المفتاح.

۱۵۵۱ - أحمد بن محمد الزعفرانی العسکری المعروف بماکردویه أبو عبد الله: تقدم فی أحمد بن کثیر.

۱۵۵۲ - أحمد بن محمد بن زمرة البزاز: لم یذکروه، روی محمد بن علی بن شاذان، عنه، عن الحسن أیوب. جمال الأسبوع ص ۱۴۸.

۱۵۵۳ - أحمد بن محمد بن زیاد: روی محمد بن أبی عمیر، عنه، عن مولانا السجاد (صلوت الله علیه)، کما ذکره الکشی فی ترجمة عبد الله بن العباس فی الطبع الجدید ص ۵۵، ومثله فی مجمع الرجال لکن فی الطبع القدیم ص ۳۷ لم یذکر فیه اسم أحمد بن محمد بن زیاد، ونقله عن محمد بن أبی عمیر، عن مولانا السجاد (علیه السلام).

۱۵۵۴ - أحمد بن محمد بن زیاد جعفر الهمدانی: من مشایخ

(۴۳۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، عبد الواحد بن عبد الله (۱)، محمد بن عبد الله بن غالب (۱)، أحمد بن محمد الزراری (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۳)، محمد بن عباس بن عیسی (۱)، عبید الله بن أحمد (۱)، محمد بن أبی عمیر (۲)، علی بن شاذان (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد الزعفرانی (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، أحمد بن محمد (۲)

صفحه ۴۴۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۴۰

الصدوق ذکره مترضیا " علیه، والظاهر اتحاده مع أحمد بن زیاد بن جعفر المذکور.

۱۵۵۵ - أحمد بن محمد بن زیاد العطار: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۲۶۹ بأربع وسائط، عن أبی عبد الله بن أسباط، عنه، عن محمد بن مروان الغزال، عن عبید بن یحیی خبر عین الفردوس وخلیفة الشیعة منها، ونقله فی کمبا ج ۳ ص ۶۷، وج ۶ ص ۶، وجد ج ۵ ص ۲۴۲، وج ۱۵ ص ۲۰.

۱۵۵۶ - أحمد بن محمد بن زیاد القطان أبو سهل: لم یذکروه، روی الصدوق عن أحمد بن عیسی بن أحمد بن عیسی العلوی الحسینی رضی الله عنه، عن محمد بن أسباط، عنه، عن أبی الطیب أحمد بن محمد بن عبد الله، عن عیسی بن جعفر بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب (علیه السلام)، عن آبائه حدیث معنی التوحید، وغیره. المعانی ص ۱۰، والعلل ج ۲ باب ۲۵۰ ص ۱۸۲ و ۱۸۳ باب ۲۵۱ وباب ۲۵۲ وباب ۲۵۳ وباب ۳۷۴ ص ۲۶۰ و ۲۶۱ و ۲۶۲، ونقلها فی کمبا ج ۲ ص ۱۹۰، وج ۱۴ ص ۵۲۴ و ۷۴۷ و ۸۳۶ و ۸۵۳، وجد ج ۴ ص ۲۶۳، وج ۶۲ ص ۱۶۱، وج ۶۵ ص ۶۳، وج ۶۶ ص ۱۱۲ و ۱۹۰. وکل هذه الروایات بهذا الإسناد.

وقد ینسب إلی جده فیقال: أحمد بن زیاد القطان. کمبا ج ۱۴ ص ۸۷۶، وج ۲۳ ص ۶۰، وجد ج ۶۶ ص ۳۳۴، وج ۱۰۳ ص ۲۵۸.

ولعل اسم جده عبد الله کما سیأتی.

وروی ابن عیاش فی المقتضب ص ۲۹، عنه، عن محمد بن غالب حدیث الفضائل والنصوص، ویأتی فی عیسی بن جعفر روایاته الأخری.

۱۵۵۷ - أحمد بن محمد بن زیاد الآدمی (الأزدی): لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال ج ۱ ص ۳۹۸، عن محمد بن عبد الجبار، عنه، عن أبان بن عثمان روایة کریمة، ومثله فی نسخة أخری منه

(۴۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن عیسی العلوی (۱)، جعفر بن محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۳)، محمد بن عبد الجبار (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أبان بن عثمان (۱)، عبید بن یحیی (۱)، أحمد بن زیاد (۲)، أحمد بن عیسی (۱)، محمد بن مروان (۱)، محمد بن غالب (۱)، محمد بن عمر (۱)

صفحه ۴۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۴۱

۱۵۵۸ - أحمد بن محمد بن زیاد: لم یذکروه، روی المفید فی أمالیه ص ۴۸ مجلس ۹ عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن الحسن بن علی بن عفان، ونقله فی کمبا ج ۱۰ ص ۷۷، وجد ج ۴۳ ص ۲۷۶.

۱۵۵۹ - أحمد بن محمد بن الخزاعی یکنی أبا جعفر: روی عنه حمیدا " أصولا " کثیرة ومات سنة ۲۶۲ وصلی علیه الحسن بن محمد بن سماعة الصیرفی، قاله الشیخ فی باب من لم یرو (۲۳).

وروی حمید عن جماعة هو أحدهم، عن عبیس بن هشام کتاب سعید بن بیان، وکتاب علی بن میمون الصائغ. النجاشی ص ۱۲۹ و ۱۹۴.

۱۵۶۰ - أحمد بن محمد المعروف بالزیدی: عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الرضا (علیه السلام) (۳۴)، ولعله أحمد بن محمد بن

زید الشهید جد أحمد بن محمد المذکور.

۱۵۶۱ – أحمد بن محمد بن سالم: لم یذکروه، وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۶۳، عن عبد الله بن محمد بن عبد الله بن دینار، عن أبیه عنه، ونقله فی کتاب الایمان ص ۱۳۹، وجد ج ۶۸ ص ۱۳۹ ح ۸۰.

۱۵۶۲ – أحمد بن محمد السری المعروف بابن أبی دارم أبو بکر:

کوفی، روی عنه التلعکبری، وسمع منه سنة ۳۳۳ وله منه إجازة، کما قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (علیهم السلام) (۴۲).

۱۵۶۳ – أحمد بن محمد بن السری بن یحیی التمیمی: لم یذکروه، روی محمد بن عبد الله الحافظ، عنه، عن المنذر بن محمد. بشارة المصطفی ص ۱۱۸.

۱۵۶۴ – أحمد بن محمد بن سعد: لم یذکروه، کنز: محمد بن العباس، عنه، عن محمد بن هارون روایة شریفة مهمة تدل علی حسنه (۴۴۱)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد المعروف بالزیدی (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، أحمد بن محمد بن زید (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، أحمد بن محمد السری (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، سعید بن بیان (۱)، عبیس بن هشام (۱)، محمد بن هارون (۱)، علی بن میمون (۱)، علی بن عفان (۱)، المنذر بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۵)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۴۲

وسلامته، کمبا ج ۹ ص ۱۱۳، وجد ج ۳۶ ص ۱۵۹. ویحتمل اتحاده مع لاحقه.

۱۵۶۵ – أحمد بن محمد بن سعید بن عبد الرحمن بن عقدة السبیعی الهمدانی النسوی الکوفی الحافظ، المکنی بأبی العباس المعروف بابن عقدة: قال النجاشی: هذا رجل جلیل فی أصحاب الحدیث، مشهور بالحفظ – إلی أن قال –: وکان کوفیا، " زیدیا، " جارودیا" علی ذلک حتی مات، وذکره أصحابنا لاختلاطه بهم ومداخلته إیاهم، وعظم محله، وثقته وأمانته، وله کتب، ثم ذکر کتبه فی الرجال وغیره. انتهی. وکتابه فی مشایخ الشیعة وصل إلی السید، ونقل منه فی جمال الأسبوع ص ۴۷۱، وله کتاب الولایة ومن روی حدیث غدیر خم، وقال الشیخ: وأمره فی الثقة والجلالة وعظم الحفظ أشهر من أن یذکر ... إلی آخره، وتبعهما من تأخر فهو ثقة غیر اثنی عشری ولد ۲۴۹ ومات ۳۳۳.

وقال النعمانی فی کتاب الغیبة: وهذا الرجل ممن لا یطعن علیه فی الثقة، ولا فی العلم بالحدیث والرجال الناقلین له. انتهی.

وقال الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۳۰) بعد عنوانه: یکنی أبا العباس جلیل القدر عظیم المنزلة له تصانیف کثیرة ذکرناها فی کتاب الفهرست وکان زیدیا " جارودیا، " إلا أنه روی جمیع کتب أصحابنا، وصنف لهم وذکر أصولهم، وکان حفظة سمعت جماعة یحکون أنه قال: أحفظ مائة وعشرین ألف حدیث بأسانیدها، وأذاکر بثلاثمائة ألف حدیث، روی عنه التلعکبری وغیره. انتهی.

وصرح الشیخ فی أول رجاله أنه ذکر ابن عقدة من رجال الصادق (علیه السلام)، وبلغ الغایة ولم یذکر رجال باقی الأئمة (علیه السلام)، قال: وأنا أذکر ما ذکره، وما ورد من بعد ذلک من لم یذکره ... إلی آخره.

وروی النعمانی فی تفسیره عنه. کتاب القرآن ص ۹۵، وجد ج ۹۳ ص ۳.

(۴۴۲)

مفاتیح البحث: کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، القرآن الکریم (۱)، غدیر خم (۱)،

الموت (۱)

صفحه ۴۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۴۳

قال العلامة الخوئی: وهو من مشایخ الکلینی، وقد روی عنه فی موارد ... إلی آخره.

أقول: روی الکلینی فی الکافی ج ۵ باب فضل الجهاد ص ۴ ح ۶، عن أحمد بن محمد بن سعید، عن جعفر بن عبد الله العلوی خطبه أمیر المؤمنین (علیه السلام) فی فضل الجهاد.

وفیه کتاب النکاح باب ۱۹ ما یستحب من تزویج النساء ص ۳۳۸، عن أحمد بن محمد بن سعید، عن جعفر بن محمد الحسینی ... إلی آخره، وکذا فیه ص ۵۱۰ فی باب إکرام الزوجة، وفیه تأمل وأشکال لما سیأتی.

وذکره فی کتاب الغدیر ج ۱ ص ۱۵۳ وابنه محمد یأتی إن شاء الله.

۱۵۶۶ - أحمد بن محمد بن سعید الکتاب أبو الحسین: لم یذکروه، روی السید فی جمال الأسبوع، عن أبی الحسین زید بن جعفر العلوی المحمدی، عنه، عن أبی العباس أحمد بن سعید الهمدانی ابن عقدة، ونقله فی کتاب الصلاة ص ۷۷۰، وجد ج ۹۰ ص ۱۰ ح ۲.

۱۵۶۷ - أحمد بن محمد بن سعید الکوفی مولی بنی هاشم: روی الصدوق فی العیون ج ۱ ص ۵۲، عن حمزة بن محمد العلوی، عنه، عن القاسم بن محمد بن حماد، والظاهر اتحاده مع من سبق.

۱۵۶۸ - أحمد بن محمد بن سعید المؤدب أبو سعید: لم یذکروه، روی الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۶۰ باسناده، عنه، عن محمد بن سلیمان بن فارس، عن أبی الأزهر أحمد بن الأزهر عن عبد الرزاق بن همام روایة الفضائل.

۱۵۶۹ - أحمد بن محمد بن موسی الأهوازی: لم یذکروه، روی السید بإسناده، عن الشیخ، عنه، عن ابن عقدة کما فی جد ج ۴۷ ص ۲۹۸. وکمبا ج ۱۱ ص ۱۹۴، ومثله فی الإقبال ص ۵۷۹.

۱۵۷۰ - أحمد بن محمد بن سعید: لم یذکروه، روی عن الحسین بن

(۴۴۳)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن محمد بن موسی الأهوازی (۱)، جعفر بن عبد الله العلوی (۱)، عبد الرزاق بن همام (۱)، حمزة بن محمد العلوی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۶)، جعفر بن محمد الحسینی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو هاشم (۱)، القاسم بن محمد (۱)، أحمد بن سعید (۱)، الإستحباب (۱)، الزوجة (۱)، الصّلاة (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۴۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۴۴

علوان کما فی کتاب التفضیل للکراجکی ص ۱۹، عن محمد بن أحمد بن شاذان، عن محمد بن محمد بن سعید الدهقان، عنه، عنه، عن أبی خالد، عن زید الشهید، عن آبائه (علیهم السلام) حدیث فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام).

۱۵۷۱ - أحمد بن محمد بن سلمة الرصافی البغدادی: هو ابن محمد بن سلمة الآتی.

۱۵۷۲ - أحمد بن محمد بن سلیمان الجوهری: لم یذکروه، وقع فی طریق الکراجکی ص ۶۱، عنه، عن أبیه، عن محمد بن السری، ونقله فی جد ج ۳۹ ص ۳۱۵، وکمبا ج ۹ ص ۴۱۷.

وروی المفید، عن محمد بن عمران المرزبانی، عن أحمد بن محمد الجوهری روایات متعددة. أمالی المفید مجلس ۳۸ ص ۱۸۹ و ۱۹۰ و ۱۸۸.

۱۵۷۳ - أحمد بن محمد بن سلیمان بن الحارث: لم یذکروه، روی الصدوق عن علی بن الفضل بن العباس البغدادی، عنه، عن محمد بن علی بن خلف حدیث تفسیر الکلمات التی تلقاها آدم من ربه بأسماء الخمسة الطیبة. المعانی ص ۱۲۵، والخصال ج ۱ باب الخمسة ص ۲۷۰ ح ۸، والأمالی ص ۴۶.

۱۵۷۴ - أحمد بن محمد بن سلیمان: کما فی جد ج ۳۸ ص ۳۱، وسلمان کما فی کفایة الأثر باب ۲۳ - الباغندی أبو ذر: لم یذکروه، روی التلعکبری عنه، عن إبراهیم بن المختار، کما فی الکفایة والبحار.

ووقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۱۰۰، عن أبی المفضل، عنه، عن أحمد بن عبد الله بن یزید المؤدب، عن محمد بن الحارث القرشی حدیث الفضائل.

۱۵۷۵ - أحمد بن محمد بن سلیمان بن الحسن بن جهم بن بکیر بن

(۴۴۴)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، إبراهیم بن المختار (۱)، محمد بن سلیمان بن الحسن (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، أحمد بن محمد بن سلیمان (۳)، أحمد بن محمد بن سلمة (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن العباس (۱)، محمد بن الحارث (۱)، جهم بن بکیر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سعید (۱)، محمد بن سلمة (۱)، علی بن خلف (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۴۵

أعین أبو غالب الرازی: جلیل القدر کثیر الروایة ثقة، روی عنه التلعکبری کذا عنونه الشیخ فی رجاله فی باب من لم یرو عنهم (۳۴)، والفهرست (۹۴) ذکر کتبه، وهو أحمد بن محمد بن محمد بن سلیمان الآتی.

۱۵۷۶ - أحمد بن محمد بن السمط: لم یذکروه، روی روایة مفصلة فی شهادة موسی الکاظم (صلوات الله علیه) ومعجزاته، وروی عنه محمد بن الحسن المعروف بالقاضی الوراق. مدینة المعاجز ص ۴۵۶.

۱۵۷۷ - أحمد بن محمد بن سنان - والد محمد الآتی - المشتهر بمحمد بن أحمد السنانی: روی عنه ابنه محمد، وکذا سعد بن عبد الله والحمیری، ومحمد بن یحیی الأشعری کما عن الفهرست.

وروی المفید فی أمالیه مجلس ۱۹ ص ۹۰ بإسناده عن سعد بن عبد الله، عنه، عن عبد الکریم بن عمرو وإبراهیم بن راحة، کما تقدم فی إبراهیم.

وتقدم حفیده أحمد بن محمد بن أحمد السنانی.

۱۵۷۸ - أحمد بن محمد بن سهل المعروف بابن أبی الغریب الضبی:

لم یذکروه، وقع فی طریق السید فی الإقبال ص ۶۴۳، عن أحمد بن محمد بن عباس رحمه الله، عنه، عن الحسن بن محمد بن جمهور، ونقله فی کمبا ج ۲۰ ص ۳۴۲، وجد ج ۹۸ ص ۳۸۹ ح ۱. وروی عن أحمد بن عیسی بن یحیی کما تقدم.

۱۵۷۹ - أحمد بن محمد بن سیار المصری، الکاتب لآل طاهر أبو عبد الله: من أصحاب الهادی والعسکری (صلوات الله علیهما)، ممن جمع أحادیث آل محمد (علیهم السلام) فی الطب، ووقع فی طریق الصدوق والبرقی فی بعض أحادیث الطب ویعرف بالسیاری، ضعیف الحدیث، فاسد المذهب، کما نقله النجاشی ص ۴۸ طبع قدیم عن الحسین بن عبید الله، وله کتب منها کتاب ثواب القرآن

وکتاب القراءات

(۴۴۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد السنانی (۱)، محمد بن یحیی الأشعری (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، أحمد بن محمد بن سیار (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، محمد بن أحمد السنانی (۱)، أحمد بن محمد بن محمد (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۳)، القرآن الکریم (۱)، الطهارة (۱)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۲)

صفحه ۴۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۴۶

وکتاب الطب وغیرها، وعندی أن تضعیفه لما روی فی کتاب القراءات من الآیات النازلة فی الولایة، وإسقاط بعض کلماته وفیها الغلو والتخلیط بزعمهم فراجع فصل الخطاب والکافی باب نکت نتف فی الولایة.

وروی الکشی بإسناده عن إبراهیم بن محمد بن حاجب، قال: قرأت فی رقعة مع الجواد (علیه السلام) یعلم من سئل عن السیاری، أنه لیس فی المکان الذی ادعاه لنفسه، وألا تدفعوا إلیه شیئا."

ولا منافاة بین ما ذکرنا وبین قول ابن إدریس فی آخر السرائر فیما استطرفه، أنه صاحب موسی والرضا (صلوات الله علیهما)، فإن بین وفاة الکاظم وولادة أبی محمد العسکری (علیهما السلام) أقل من خمسین سنة، فإذا انضم إلیها ما یصلح للروایة یکون أقل من خمسة وسبعین سنة.

۱۵۸۰ - أحمد بن محمد بن شاذان النیسابوری: لم یذکروه، روی کنز الفوائد، عنه، عن أبیه، عن محمد بن الحسن بن الولید. کتاب الإیمان ص ۲۱۸، وجد ج ۶۹ ص ۱۹ وأبوه یأتی.

۱۵۸۱ - أحمد بن محمد الشیبانی: لم یذکروه، روی القمی فی تفسیره عنه، کما تقدم فی أحمد بن محمد بن ثویة.

۱۵۸۲ - أحمد بن محمد الشیبانی المکتب: لم یذکروه، عده فی المستدرک ج ۳ ص ۷۱۴ من مشایخ الصدوق، وفی احتمال الاتحاد إشکال اختلاف الطبقة إلا أن یراد منه الصدوق الأول، أو تکون المشیخة أعم ممن یروی عنه بلا واسطة.

۱۵۸۳ - أحمد بن محمد بن شیبة الکوفی: لم یذکروه، وقع فی طریق الکراجکی فی کنز ص ۵۹، عن أحمد بن محمد، عنه، عن محمد بن یحیی الطوسی.

۱۵۸۴ - أحمد بن محمد الصائغ العدل: یأتی مع اسم جده الصقر.

۱۵۸۵ - أحمد بن محمد بن صالح التمار: لم یذکروه، وقع فی طریق

(۴۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب فصل الخطاب لسلیمان أخ محمد بن عبد الوهاب (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، محمد بن شاذان النیسابوری (۱)، أحمد بن محمد الصائغ العدل (۱)، إبراهیم بن محمد بن حاجب (۱)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، أحمد بن محمد الشیبانی (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن محمد (۴)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۴۷

المفید والشیخ، عن عثمان بن أحمد المعروف بابن السماک، عنه، عن محمد بن مسلم الرازی. أمالی المفید مجلس ۳۵ ص ۱۷۲، وأمالی الشیخ ج ۱ ص ۶۶، وکمبا ج ۹ ص ۴۵۴، وجد ج ۴۰ ص ۱۱۹.

۱۵۸۶ - أحمد بن محمد بن صالح الرازی: لم یذکروه، روی الصدوق فی العیون ج ۱ باب ۲۶ ح ۱۵ ص ۲۵۸، عن علی بن أحمد بن محمد بن عمران رضی الله عنهم، عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی الأسدی، عنه، عن حمدان الدیوانی قال: قال الرضا (صلوات الله علیه):

صدیق کل امرئ عقله، وعدوه جهله.

وفیه ج ۲ باب ۶۶ ص ۲۵۵، بهذا الإسناد عن الرضا (علیه السلام) فضل زیارته (علیه السلام).

ورواه فی کمبا ج ۲۲ ص ۲۲۴، وج ۱ ص ۳۰، وجد ج ۱۰۲ ص ۳۴، وج ۱ ص ۸۷ عن الخصال وأمالی الصدوق وعیون أخبار الرضا (علیه السلام) مثله، والمراد بمحمد بن أبی عبد الله هو محمد بن جعفر الأسدی الثقة الجلیل.

۱۵۸۷ - أحمد بن محمد بن صالح: لم یذکروه، روی الکراجکی فی کنزه ص ۱۵۲ عن الشیخ الفقیه محمد بن أحمد بن علی بن الحسن بن شاذان القمی، عن أبیه، عنه، عن سعد بن عبد الله، ونقله فی کمبا ج ۱۷ ص ۲۱۲، وجد ج ۷۸ ص ۳۵۶.

۱۵۸۸ - أحمد بن محمد صبیح: کما فی نسخة مطبوعة من التوحید، وفی نسخة أخری أحمد بن صبیح.

۱۵۸۹ - أحمد بن محمد بن صدقة الرقی: لم یذکروه، روی التلعکبری، عنه، عن أبیه حدیث خطبة النبی (صلی الله علیه وآله) فی فضائل عترته. کمبا ج ۹ ص ۱۴۸، وجد ج ۳۶ ص ۳۱۱ و ۳۲۰.

۱۵۹۰ - أحمد بن محمد بن صفوة: لم یذکروه، وقع فی طریق

(۴۴۷)

مفاتیح البحث: کتاب عیون أخبار الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الخصال للشیخ الصدوق (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن أبی عبد الله الکوفی (۱)، محمد بن أحمد بن علی بن الحسن (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، حمدان الدیوانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن صبیح (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن عمران (۱)، أحمد بن محمد (۵)، محمد بن جعفر (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الجهل (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۴۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۴۸

الکراجکی فی کنزه ص ۱۶۲، عن عمر بن علی العتکی، عنه، عن الحسن بن علی بن محمد العلوی.

۱۵۹۱ - أحمد بن محمد الصقر الصائغ العدل أبو الحسن: لم یذکروه، وهو من مشایخ الصدوق، وهو شیخ لأهل الری، یروی عنه کما فی أمالیه مجلس ۸۳ ص ۳۳۸، عن محمد بن العباس بن بسام حدیث نزول سورة النجم فی شأن أمیر المؤمنین (علیه السلام). وجد ج ۳۵ ص ۲۷۳، وکمبا ج ۹ ص ۵۲.

وفی معانی الأخبار باب معنی دار السلام ص ۱۷۶، عنه، عن موسی بن إسحاق القاضی، ورواه فی جد ج ۸ ص ۱۹۴، وکمبا ج ۳ ص ۳۴۶.

وروی الصدوق فی التوحید عنه حدیث خطبة أمیر المؤمنین (علیه السلام) فی جوامع التوحید. کمبا ج ۲ ص ۱۹۱، وجد ج ۴ ص ۲۶۹.

وروی الصدوق، عنه، عن محمد بن أیوب حدیث إیمان أبی طالب وأجداده. جد ج ۳۵ ص ۸۱، وکمبا ج ۹ ص ۱۷.

وهو من رواة حدیث کمیل عن أمیر المؤمنین (علیه السلام)، إن هذه القلوب أوعیة فخیرها أوعاها ... إلی آخره. کمال الدین ج ۱ الباب ۲۶ ص ۲۹۲.

وروی فی أمالیه، عنه، عن عیسی بن محمد العلوی حدیث حذیفة بن أسید الغفاری، عن رسول الله (صلی الله علیه وآله) فی فضائل أمیر المؤمنین المهمة العظیمة وذم مخالفته ومخالفیه، وهو یفید حسنه وکماله وسلامة عقیدته، وجد ج ۳۸ ص ۹۷، وکمبا ج ۹ ص ۲۸۳.

ومن روایاته الدلالة علی حسنه وکماله فی أمالیه مجلس ۳۲، عن أحمد بن محمد الصائغ العدل بإسناده عن الباقر (علیه السلام)، قال: لما

(۴۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، إیمان أبی طالب علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن محمد الصائغ العدل (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن أیوب (۱)، محمد بن العباس (۱)، عیسی بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، سورة النجم (۱)، عمر بن علی (۱)

صفحه ۴۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۴۹

نزلت هذه الآیة علی رسول الله: (وکل شئ أحصیناه فی إمام مبین) قام رجلان فقالا: یا رسول الله، هو التوراة؟ قال: لا، قالا: فهو الإنجیل؟

قال: لا، قالا: فهو القرآن؟ قال: لا، فأقبل أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب (علیه السلام)، فقال رسول الله: هو هذا، إنه الإمام الذی أحصی الله تبارک وتعالی فیه علم کل شئ.

وعن بعض النسخ فی وصفه بدل العدل المعدل أو المعول تحریف ظاهر.

وروی فی الخصال أبواب العشرة، عنه، عن محمد بن العباس حدیث النبوی (صلی الله علیه وآله): یا علی أنت الوصی، وأنت الوزیر، وأنت الخلیفة فی الأهل والمال، ولیک ولیی، وعدوک عدوی، وأنت سید المسلمین من بعدی، وأنت أخی، وأنت أقرب الخلائف منی فی الموقف، وأنت صاحب لوائی فی الدنیا والآخرة. جد ج ۳۹ ص ۳۳۸، وکمبا ج ۹ ص ۴۲۳.

وروی الشیخ عن محمد بن أحمد بن أبی الفوارس، عنه، عن محمد بن إسحاق السراج حدیث الفضائل. جد ج ۲۱ ص ۱۰، وکمبا ج ۶ ص ۵۷۴.

۱۵۹۲ - أحمد بن محمد بن الصلت الأهوازی: لم یذکروه، وهو من مشایخ الطوسی فی روایاته عن ابن عقدة. الاستبصار ج ۱ باب رفع الیدین فی کل تکبیرة ص ۴۷۸ ح ۱۸۵۰ روی عنه، عن ابن عقدة، فهو ثقة لکونه من مشایخ النجاشی أیضا، " وورخ الشیخ سماعة منه فی بغداد فی سلخ ربیع الأول من سنة ۴۰۹، عن ابن عقدة کما فی أمالی الشیخ ج ۱ ص ۳۴۰ - ۳۵۹، وج ۲ ص ۳۳۶ و ۳۳۷ وغیر ذلک، وفی هذه الروایات دلالات علی حسنه وکماله ووثاقته، فراجع إلیه وإلی کمبا ج ۲ ص ۲۰۴، وج ۶ ص ۱۲۰، وج ۱۴ ص ۴۳۹، وج ۱۷ ص ۱۲۶، وج ۹ ص ۴۳۵، وجد ج ۴ ص ۳۱۹، وج ۱۶ ص ۹۱، وج ۴۰ ص ۳۷، وج ۴۲

(۴۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن الصلت (۱)،

شهر ربیع الأول (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، مدینة بغداد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، القرآن الکریم (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۴۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۵۰

ص ۱۱۱، وج ۶۱ ص ۱۸۱، وج ۷۸ ص ۳۴. وغیر ذلک، وأبوه منسوب إلی جده، فهو ابن محمد بن هارون الآتی، وکذا متحد مع أحمد بن محمد بن موسی بن الصلت.

۱۵۹۳ - أحمد بن محمد الصولی أبو علی: لم یذکروه، حدث للشیخ المفید فی مسجد براثا سنة ۳۵۲ عن عبد العزیز بن یحیی الجلودی، کما فی أمالیه مجلس ۲۰ ص ۹۸.

۱۵۹۴ - أحمد بن محمد الطبری: لم یذکروه، روی الصدوق عن عمار بن الحسین رضی الله عنه، عن علی بن محمد بن عصمة، عنه، عن الحسن أو الحسین بن اللیث الرازی حدیث النبوی (صلی الله علیه وآله) فیما أعطی الله الشیعة عند الموت وبعده. الخصال ج ۲ باب التسعة ص ۴۱۳ ح ۲، وباب السبعة ص ۴۰۲ ح ۱۱۲.

وبهذا الإسناد عنه روایات أخری، کما فیه ج ۱ ص ۲۳، ولعله الفقیه الطبری الآتی، وجد ج ۳۶ ص ۵، وج ۶۸ ص ۱۱، وکمبا ج ۹ ص ۸۵، وکتاب الإیمان ص ۱۰۵.

وروی ابن المعافی الثعلبی عن أحمد بن محمد الطبری مسائل علی بن جعفر الهمانی البرمکی، عن أبی الحسن العسکری (صلوات الله علیه).

النجاشی ص ۱۹۹.

۱۵۹۵ - أحمد بن محمد الطحاوی الفقیه الحنفی: لم یذکروه، وهو صاحب کتاب أحکام القرآن والتأریخ وغیرهما، مات غرة ذی القعدة سنة ۳۲۱ وله ۹۲ عام.

۱۵۹۶ - أحمد بن محمد بن طرخان الکندی: ثقة جلیل، تقدم مع اسم جده أحمد.

۱۵۹۷ - أحمد بن محمد بن طلاب بن حوشب: لم یذکروه، وهو

(۴۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، کتاب أحکام القرآن للجصاص (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد الطبری (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن المعافی (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن موسی (۱)، أحمد بن محمد (۴)، علی بن محمد (۱)، الثعلبی (۱)، الموت (۲)، السجود (۱)

صفحه ۴۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۵۱

کوفی ثقة، روی عن جعفر بن محمد (صلوات الله علیهما) کتابا، " وروی عنه ابن عقدة. النجاشی ص ۱۴۵.

۱۵۹۸ - أحمد بن محمد بن عاصم أبو عبد الله العاصمی ثقة بالاتفاق.

وهو ابن محمد بن أحمد بن طلحة المذکور، وابنه الحسن یأتی.

۱۵۹۹ - أحمد بن محمد بن عباد الرازی أبو الحسین: لم یذکروه، روی الطبری فی بشارة المصطفی، عن محمد بن علی بن عبد

الصمد، عن أبيه، عن جده، عنه، عن محمد بن أحمد المدائنی، عن جابر بن عبد الله، عن مولانا الباقر (صلوات الله عليه) حديثا" شريفا " فی وصف الإمام (عليه السلام). كتاب الإيمان ص ۱۳۸، وجد ج ۶۸ ص ۱۳۸ ح ۷۷، وبشارة المصطفى ص ۱۵۷ مثله.

وفی بشارة المصطفى ص ۱۵۸ بإسناده، عنه، عن محمد بن أحمد الرازی الفقيه حديث وصف حشر أمير المؤمنين (عليه السلام).

وفی بشارة المصطفى ص ۱۵۷ بإسناده، عنه، عنه، عن علی بن محمد البصری، عن علی بن محمد القزوينی، عن علی بن الحسين السعد آبادی، عن أحمد البرقی، عن عبد العظيم الحسنی، عن مولانا الجواد (عليه السلام) رواية مفصلة فی الفضائل تدل على حسن الرواة.

ولعل جده عيسى، وأبوه منسوب إلى جده، كما سيأتی إن شاء الله.

۱۶۰۰ - أحمد بن محمد بن عباس رحمة الله: لم يذكروه، وقد روى عنه السيد فی الإقبال مترحما " عليه، عن أحمد بن محمد بن سهل كما تقدم.

كنز: محمد بن العباس، عنه، عن عثمان بن هاشم بن الفضل رواية الفضائل. جد ج ۳۹ ص ۲۸۶، وكمبا ج ۹ ص ۴۱۰.

وروى الحسن بن أحمد المحمدی النقيب، عنه، عن أحمد بن زياد الهمدانی.

(۴۵۱)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين علی بن ابی طالب عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، أبو عبد الله العاصمی (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۱)، أحمد بن محمد بن عاصم (۱)، أحمد بن زياد (۱)، علی بن الحسين (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، أحمد البرقی (۱)، أحمد بن محمد (۳)، محمد بن أحمد (۳)، علی بن محمد (۱)، محمد البصری (۱)

صفحه ۴۶۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۵۲

۱۶۰۱ - أحمد بن محمد بن عبدان: لم يذكروه، وقع فی طريق المفيد فی أماليه مجلس ۲۵ ص ۱۲۷، عن عبد الله بن سليمان بن الأشعث، عنه، عن إبراهيم الحربی، عن سعيد بن داود بن الزبير.

۱۶۰۲ - أحمد بن محمد عبد الرحمن بن عبد الله بن الحسين بن إبراهيم ابن يحيى بن عجلان المروزی المقری الحاكم لم يذكروه، وهو من مشايخ الصدوق روى عنه، عن محمد بن إبراهيم الجرجانی حديث الحجب الاثنی عشر. الخصال ج ۲ أبواب الاثنی عشر ص ۴۸۱ ح ۵۵، وفی المعانی ص ۳۰۶ وهو حديث شريف مفصل فی خلقه نور محمد (صلى الله عليه وآله) قبل الخلق، وسيره فی الحجب، وأذكاره فيها، وظهور اسمه على اللوح والعرش، ثم فی صلب آدم (عليه السلام)، فراجع إليه وإلى رسالة نور الأنوار، وإلى كمبا ج ۶ ص ۳، وج ۱۴ ص ۱۰۱، وكتاب الدعاء ص ۵۶، وجد ج ۱۵ ص ۴، وج ۵۸ ص ۴۰، وج ۹۳ ص ۳۶۸.

وروى الصدوق فی الخصال ج ۱ باب الأربعة ص ۲۶۲ ح ۱۳۹، عنه، عن محمد بن جعفر المقری الجرجانی حديث: الناس على أربعة أصناف.

معانی الأخبار، عنه، عن علی بن الحسين بن بندار التميمی. كتاب الكفر ص ۱۴۴، وجد ج ۷۳ ص ۳۰۶ ح ۲۸.

وروى فی المعانی ص ۳۸، عنه، عن محمد بن جعفر المقری الجرجانی حديث معنى حروف الأذان والإقامة.

وفی العيون ج ۱ باب ۲۲ ص ۲۲۶ ح ۱ عنه مع وصفه بالقرشی الحاكم.

وفی المعانی ص ۱۱۵ و ۲۳۱، والخصال ج ۲ باب العشرة ص ۴۲۷ ح ۴.

۱۶۰۳ – أحمد بن محمد بن عبد الرحمن بن قیس (القیسی کما فی النجاشی ص ۲۰۷): لم یذکروه، روی عنه ابن عقدة. أمالی الشیخ ج ۱ ص ۳۵۰.

(۴۵۲)

مفاتیح البحث: النبی آدم علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الأذان والإقامة (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن الحسین (۱)، أحمد بن محمد (۳)، محمد بن جعفر (۲)، الحرب (۱)، الصّلب (۱)

صفحه ۴۶۱

وفی النجاشی ص ۱۱۲ عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن عیسی العبیدی، کتاب خیران مولی الرضا (علیه السلام)، وذکر اسم جده فتنی.

وفیه ص ۲۰۷ عن علی بن حبشی، عنه، عن محمد بن عبد الله بن غالب، کتاب عمران بن شفا.

وفیه ص ۲۳۱ عن ابن عقدة، عنه کتب محمد بن سماعة. انتهی.

وروی علی بن حبشی، عنه، عن یحیی بن زکریا بن شیبان حدیث فضائل الشیعة وذم المخالفین. بشارة المصطفی ص ۱۴.

۱۶۰۴ – أحمد بن محمد بن عبد الله بن إسماعیل بن إبراهیم طباطبا:

خرج سنة ۲۷۹ فقتله بالبصرة أحمد بن طولون، وأرسل رأسه إلی المعتمد العباسی، وأمه کانت من أحفاد بن حنیف، عامل أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه) فی البصرة.

۱۶۰۵ – أحمد بن محمد بن عبد الله الأموی ابن أبی الشوارب: قاضی بغداد من عهد المتوکل إلی زمن المقتدر العباسی. مات سنة ۳۱۷ وهو الذی لما توفی مولانا أبی محمد العسکری (علیه السلام)، وجه المعتمد خدمه فقبضوا علی صقیل الجاریة وطالبوها بالصبی فأنکرته وادعت حملا، " فسلمت إلی ابن أبی الشوارب، ففاجأهم موت عبید الله بن خاقان، وخروج صاحب الزنج بالبصرة فشغلوا عن الجاریة، فخرجت عن أیدیهم. جد ج ۵۰ ص ۳۳۱ و ۳۳۳، وکمبا ج ۱۲ ص ۱۷۷.

۱۶۰۶ – أحمد بن محمد بن عبد الله بن أیوب: لم یذکروه، روی الشیخ المفید عن الحسین بن محمد التمار، عنه، عن یحیی بن عنبسة. أمالی الشیخ ص ۵.

۱۶۰۷ – أحمد بن محمد بن عبد الله بن جعفر: لم یذکروه، روی الخزاز فی کتابه النصوص باب ۱۳ بإسناده عن محمد بن الحسین البزوفری، عنه، عن محمد بن قرضه حدیث النص علی الأئمة (علیهم السلام) وذم

(۴۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۳)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، محمد بن الحسین البزوفری (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، مدینة البصرة (۱)، الحسین بن محمد (۱)، مدینة بغداد (۱)، محمد بن سماعة (۱)، محمد بن عیسی (۱)، علی بن حبشی (۲)، أحمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۵۴

مبغضیهم، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۱۴۸، وجد ج ۳۶ ص ۳۲۰.

۱۶۰۸ - أحمد بن محمد بن عبد الله الجعفی: لم یذکروه، روی النجاشی ص ۲۳۵، عنه، عن أبیه کتب محمد بن سلمة الیشکری.

۱۶۰۹ - أحمد بن محمد بن عبد الله بن الحسن بن علی الأصغر ابن مولانا السجاد (علیه السلام): والد یحیی الآتی إن شاء الله تعالی.

۱۶۱۰ - أحمد بن محمد بن عبد الله أو عبید الله بن الحسن بن عباس أو عیاش الجوهری أبو عبد الله العطاردی: واسم جده عیاش بن إبراهیم بن أیوب. المقتضب ص ۲۶.

روی عنه الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر، وأسمائهم وفضائلهم (صلوات الله علیهم) روایات کثیرة فی ذلک، منها فیه باب ۵ و ۹ و ۱۲ و ۲۳ و ۳۲.

وکذا روی السید هاشم البحرانی فی کتابه الانصاف فی النص علی الأئمة الأشراف ص ۲۶۱ و ۱۰۵ و ۳۱ و ۲۶۴ و ۲۸۲ و ۲۷۹، والأصح أن اسم جده عباس، وهذا مؤلف کتاب مقتضب الأثر فی النص علی الأئمة الاثنی عشر (صلوات الله علیهم) المتوفی ۴۰۱.

والنجاشی والشیخ عدا کتبه وعدا منها کتاب المقتضب، وکتاب عمل رجب، وکتاب عمل شعبان، وکتاب عمل شهر رمضان وغیر ذلک.

وقد ینسب أبوه إلی جده، فیقال أحمد بن محمد بن عیاش. غیبة الشیخ ص ۱۹۳ عن جماعة، عنه، عن ابن مروان.

۱۶۱۱ - أحمد بن محمد بن عبد الله بن حمزة الشعرانی العماری من ولد عمار بن یاسر رحمه الله أبو الحسن: لم یذکروه، روی الصدوق فی المعانی باب معنی سبحان الله ص ۹، عن عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب، عنه، عن عبید الله بن یحیی بن عبد الباقی. ومثله فی التوحید

(۴۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب الأشراف للشیخ المفید (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۳)، أحمد بن محمد بن عیاش (۱)، عبید الله بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سلمة (۱)، الصّلاة (۲)، الوفاة (۱)

صفحه ۴۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۵۵

باب معنی سبحان الله. ورواه فی کتاب الدعاء ص ۷ مثله، وجد ج ۹۳ ص ۱۷۷.

ومثله فی المعانی باب معنی الواحد ص ۵ بهذا السند، إلا أنه أبدل حمزة بضمرة والباقی مثله، ونقل هذا الحدیث فی البحار بدون الإبدال، بل فیه حمزة مثل ما سبق فراجع فی کمبا ج ۲ ص ۶۵، وجد ج ۳ ص ۲۰۷.

۱۶۱۲ - أحمد بن محمد بن عبد الله بن خالد الکابلی أبو عبد الله: لم یذکروه، روی الطبری فی دلائله عنه مکررا " کما فیه ص ۲۵۸، عن أحمد بن جعفر بن محمد بن محمد الحلال.

۱۶۱۳ - أحمد بن محمد بن عبد الله بن الزبیر: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی التهذیب ج ۱ ص ۴۱۴ ح ۱۳۰۳، عن أحمد بن الحسن المیثمی، عنه، عن جده قال: سألت أبا عبد الله (علیه السلام) عن البئر ... إلی آخره، وکذا فی الاستبصار ج ۱ ص ۲۹ عنه، عن جده ... إلی آخره.

۱۶۱۴ - أحمد بن محمد بن عبد الله بن زیاد بن عباد القطان أبو سهل:

لم یذکروه، روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۳۹۰، عن علی بن أحمد المعروف بابن الحمامی، عنه، عن إسماعیل بن محمد بن أبی کثیر القاضی.

وفیه عنه، عنه، عن یعقوب بن إسحاق النحوی روایة أخری.

وعن الخطیب أنه صدوق أدیب شاعر روایة للأدب، وقد ینسب أبوه إلی جده کما تقدم.

۱۶۱۵ - أحمد بن محمد بن عبد الله الصفدی (الصعدی) أبو نصر:

لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی التوحید، عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن یعقوب بن الحکم العسکری، وأخیه معاذ، عن محمد بن سنان

(۴۵۵)

مفاتیح البحث: أحمد بن محمد بن عبد الله بن الزبیر (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۳)، أحمد بن جعفر بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یعقوب بن إسحاق (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن سنان (۱)

صفحه ۴۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۵۶

الحنظلی، ونقله فی کمبا ج ۲ ص ۸۵ و ۱۰۳، وج ۱۴ ص ۹۳، وجد ج ۳ ص ۳۳۳ و ۲۷۲، وج ۵۸ ص ۹.

۱۶۱۶ - أحمد بن محمد بن عبد بن عباس رحمه الله، کذا فی المهج ص ۴۶: لم یذکروه، وله کتاب عمل رجب وشعبان وشهر رمضان، روی القنوتات الطویلة المرویة عن المعصومین (علیهم السلام)، وقد ینسب أبوه إلی جده کما تقدم، ولعل عباس مصحف عیاش فیتحد مع السابق، وروی عنه فی جمال الأسبوع ص ۲۶۶.

وفی کنز الکراجکی عن محمد بن أحمد بن علی بن شاذان، عنه، عن محمد بن عمر.

۱۶۱۷ - أحمد بن محمد بن عبد الله الکوفی: لم یذکروه، روی طب الأئمة ص ۱۲۰، عنه، عن إبراهیم بن میمون، عن حماد بن عیسی.

۱۶۱۸ - أحمد بن محمد بن عبد الله بن مروان الأنباری: لم یذکروه، وهو من أصحاب الجواد والهادی والعسکری (علیهم السلام)، روی الکلینی فی الکافی ج ۱ ص ۳۲۶ ح ۵ باب الإشارة والنص علی أبی محمد (علیه السلام)، عن الحسین بن محمد، عن معلی بن محمد، عنه قال:

کنت حاضرا " عند مضی أبی جعفر محمد بن علی (صلوات الله علیهما)، فجاء أبو الحسن (صلوات الله علیه)، فوضع له کرسی فجلس علیه، وحوله أهل بیته وأبو محمد (صلوات الله علیه) قائم فی ناحیة - الخبر. ومثله فی المرآة.

وفیه ج ۷ ص ۴۳۲ باب النوادر من کتاب القضاء عن الحسین بن محمد، عن معلی بن محمد، عن أحمد بن محمد بن عبد الله، عن أبی جمیل ... إلی آخره.

الکافی وبصائر الدرجات بهذا السند حدیث إراءة مولانا الهادی (صلوات الله علیه) الجنة لصالح بن سعید. کمبا ج ۱۲ ص ۱۳۰ مکررا ، "وجد ج ۵۰ ص ۱۳۲.

(۴۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله بن مروان الأنباری (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۲)،

إبراهیم بن میمون (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، حماد بن عیسی (۱)، الحسین بن محمد (۱)، صالح بن سعید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، معلی بن محمد (۲)، محمد بن عمر (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)

صفحه ۴۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۵۷

وفی العلل ج ۱ باب ۱۱۰ بإسناده عن ابن فضال، عنه، عن ابن أبی عمیر.

وفی الکافی کتاب النکاح باب ما یستدل به علی صفات المرأة الحمیدة، الحسین بن محمد، عن معلی بن محمد، عن أحمد بن محمد بن عبد الله، قال: قال لی الرضا (علیه السلام): إذا نکحت فانکح عجزاء.

الکافی ج ۵ ص ۳۳۵.

۱۶۱۹ - أحمد بن محمد بن عبد الله بن النفود أبو الحسین شیخ الحدیث:

لم یذکروه، روی الطبری فی بشارة المصطفی ص ۳۹، عن عمر بن إبراهیم بن محمد الحسینی الزیدی، عنه، عن علی بن عمر الشکری الحری.

۱۶۲۰ - أحمد بن محمد بن عبد الله النیسابوری: لم یذکروه، روی طب الأئمة ۱۳۷، عنه، عن محمد بن عرفة، عن الرضا (علیه السلام)، ونقله فی کمبا ج ۱۴ ص ۸۵۲، وجد ج ۶۶ ص ۱۸۶.

والظاهر اتحاده مع أحمد بن محمد بن عبده النیسابوری الذی روی الصدوق، عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن إبراهیم بن إسحاق الهمدانی. العیون ج ۱ الباب ۶ ص ۵۰ ح ۱۲، والخصال ج ۲ أبواب الاثنی عشر ص ۴۶۹ ح ۱۲ وفیه هارون بن إسحاق الهمدانی، وجد ج ۳۶ ص ۲۳۰، وکمبا ج ۹ ص ۱۲۸.

ولعله متحد مع أحمد بن محمد بن عبدة بن زیاد بن عبد الخالق أبو بکر الشعرانی النیسابوری، روی جمع عنه منهم ابن الجعابی، کما عن الخطیب.

۱۶۲۱ - أحمد بن محمد بن عبد ربه النیسابوری: روی الصدوق عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن هارون بن إسحاق. کمال الدین ج ۱ الباب ۲۴ ص ۲۷۲ ح ۱۹، والظاهر اتحاده مع سابقه ولاحقه.

(۴۵۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عرفة (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۲)، أحمد بن الحسن القطان (۲)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن الجعابی (۱)، محمد بن عبد ربه (۱)، الحسین بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۳)، معلی بن محمد (۱)

صفحه ۴۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۵۸

۱۶۲۲ - أحمد بن محمد بن عبدویه: لم یذکروه، روی السید المرتضی فی عیون المعجزات من کتاب الأنوار، عنه، عن سلیمان بن علی الدمشقی. کمبا ج ۱۴ ص ۵۸۹، وجد ج ۶۳ ص ۹۰ ح ۴۵.

۱۶۲۳ - أحمد بن محمد العبدی: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ عن محمد بن سلیمان بن عاصم، عنه، عن علی بن الحسن الأموی روایات الفضائل. کمبا ج ۶ ص ۲۸۳ و ۲۸۶، وج ۹ ص ۵۶۹، وجد ج ۱۷ ص ۳۶۰ و ۳۷۲، وج ۴۱ ص ۲۵۱. ۱۶۲۴ - أحمد بن محمد بن عبدون: روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۸۷ عن جماعة، هو أحدهم، عن أبی المفضل الشیبانی، ونقله فی کمبا ج ۱ ص ۶۳، وجد

ج ۱ ص ۲۰۱، والظاهر أنه أحمد بن عبدون المذکور.

۱۶۲۵ – أحمد بن محمد بن عبید (عبید الله) الأشعری القمی: شیخ من أصحابنا، ثقة بالاتفاق، من أصحاب الجواد والهادی (صلوات الله علیهما)، له کتاب نوادر رواه محمد بن یحیی، وأحمد بن إدریس معا، " عن محمد بن علی بن محبوب، عن ابنه عبید الله بن أحمد، عن أبیه.

۱۶۲۶ – أحمد بن محمد بن عبید الله بن الحسن العطاردی: تقدم مع اسم جده مکبرا."

۱۶۲۷ – أحمد بن محمد بن عثمان البغدادی الزیات رحمه الله أبو بکر:

لم یذکروه، روی السید فی الإقبال ص ۵۸ بإسناده عن محمد بن محمد بن نصر السکونی (الثقة الجلیل) رضی الله عنه، قال: سألت أبا بکر أحمد بن محمد بن عثمان البغدادی رحمه الله، أن یخرج إلی أدعیة شهر رمضان التی کان عمه محمد بن عثمان بن سعید العمری رضی الله عنه وأرضاه یدعو بها، فأخرج إلی دفترا " مجلدا " بأحمر فنسخت منه أدعیة کثیرة ... إلی آخره، ونقله فی کتاب الصلاة ص ۸۶۵، وجد ج ۹۱ ص ۱، وکذا فی الإقبال ص ۲۷۵.

(۴۵۸)

مفاتیح البحث: عثمان بن سعید العمری السمان (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، أحمد بن محمد بن عبید الله بن الحسن (۱)، عبید الله بن أحمد (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن عثمان (۲)، أحمد بن محمد (۴)، محمد بن نصر (۱)، الصّلاة (۲)، الجود (۱)

صفحه ۴۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۵۹

۱۶۲۸ – أحمد بن محمد بن عثمان بن سعید الزیات: لم یذکروه، روی ابن عقدة، عنه، عن محمد بن الحسین القصبانی، عن أحمد البزنطی حدیث فدک وخطبة فاطمة الزهراء (صلوات الله علیها). دلائل الطبری ص ۳۰.

۱۶۲۹ – أحمد بن محمد بن عثمان بن سعید الأحول: لم یذکروه، روی الطبری فی بشارة المصطفی ص ۲۴۶، عنه، عن کتاب جده عثمان بن سعید، عن زیاد بن رستم حدیثا " شریفا " فی الفضائل.

۱۶۳۰ – أحمد بن محمد بن عثمان الصیدلانی: لم یذکروه، روی أحمد بن مردویه، عنه، عن المنذر بن محمد، عن أحمد بن موسی الخزاز حدیث فضائل مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام)، وما یدل علی خلافته.

کمبا ج ۹ ص ۲۹۲، وجد ج ۳۸ ص ۱۳۴.

۱۶۳۱ – أحمد بن محمد العسکری أبو الفرج: لم یذکروه: روی أحمد بن أبی جعفر البیهقی عنه بشارة المصطفی ص ۱۵۴ عن إبراهیم بن أحمد بن عبد الله، وهو الزعفرانی المذکور فی أحمد بن کثیر المعروف بماکردویه.

۱۶۳۲ – أحمد بن محمد العطریفی أبو الحسین: لم یذکروه، روی الطبری فی بشارة المصطفی بإسناده، عنه، عن الحسین بن محمد بن هارون. جد ج ۳۹ ص ۲۸۴، ومثله فی کمبا ج ۹ ص ۴۰۹، لکن نقل هذه الروایة فی بشارة المصطفی ص ۱۴۹، عن محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عنه وفیه الغطریفی بالغین المعجمة.

۱۶۳۳ – أحمد بن محمد بن عقیل بن أبی طالب (علیه السلام): من شهداء الطف، کما ذکره العلامة المامقانی فی آخر باب أحمد، وکذا الهادی الأمینی ویأتی إن شاء الله فی أبیه أیضا."

۱۶۳۴ – أحمد بن محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی الأنصاری الیمنی

(۴۵۹)

مفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، یوم عاشوراء (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی (۱)، أحمد بن أبی جعفر البیهقی (۱)، محمد بن عثمان بن سعید (۲)، أحمد بن محمد العسکری (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، زیاد بن رستم (۱)، أحمد بن موسی (۱)، محمد بن القاسم (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن الحسین (۱)، المنذر بن محمد (۱)، محمد بن عثمان (۱)، أحمد بن محمد (۲)، الفرج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۶۰

المعروف بالشروانی: لم یذکروه، وهو أدیب مؤرخ شاعر، له مصنفات منها المناقب الحیدریة. أعیان الشیعة ۱۰ / ۹ مات ۱۲۵۶.

۱۶۳۵ - أحمد بن محمد بن علی بن إسماعیل بن یزید: لم یذکروه، روی الطبری، عن الحسین، عنه، عن شعیب بن میثم، عن الصادق (صلوات الله علیه). مدینة المعاجز ص ۳۹۳ مکررا."

۱۶۳۶ - أحمد بن محمد بن علی بن الحسن بن علی بن أبی رافع: لم یذکروه، روی عن عمه إبراهیم بن علی، کما تقدم وجد أبیه الحسن من أصحاب الإمام السجاد (علیه السلام). ۱۶۳۷ - أحمد بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن معیة الحسنی: لم یذکروه، کان رئیسا " بالبصرة وله أحوال حسنة. وأجداده یأتون.

۱۶۳۸ - أحمد بن محمد بن علی الزهری: لم یذکروه، روی فرات، عنه، عن أحمد بن الحسین بن المفلس، عن زکریا بن محمد، عن عبد الله بن مسکان، وأبان بن عثمان حدیث فضائل الشیعة. کتاب الإیمان ص ۱۱۹، وجد ج ۶۸ ص ۶۳.

۱۶۳۹ - أحمد بن محمد بن علی بن سیف الدین الحسنی البغدادی الشهیر بالعطار: لم یذکروه، وهو فقیه أصولی محدث أدیب شاعر عالم بالرجال.

توفی بالنجف سنة ۱۱۲۸. وله مصنفات.

۱۶۴۰ - أحمد بن محمد بن علی بن عمر بن ریاح القلا السواق، أبو الحسن: أکبر الأخوة الثلاثة، ومحمد هو الأوسط، ولم یکن من أهل العلم، وعلی هو الأصغر وهو أکثرهم حدیثا، " وجدهم عمر بن ریاح القلاء روی عن الصادق والکاظم (صلوات الله علیهما)، ووقف وکل أولاده واقفة، وآخر من بقی منهم محمد بن علی بن محمد بن علی بن عمر بن ریاح، کان شدید العناد فی المذهب، وکان أبو الحسن أحمد بن محمد ثقة فی الحدیث. قاله کله النجاشی والشیخ وغیرهما.

ونعم ما قال العلامة المجلسی: هو ثقة إمامی، ولا خلاف فیه خلاف یعتنی به، وصنف کتبا " منها کتاب الصیام وکتاب الدلائل، وأخوه علی

(۴۶۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب أعیان الشیعة للأمین (۱)، مدینة النجف الأشرف (۱)، العلامة المجلسی (۱)، الحسن بن علی بن أبی رافع (۱)، أحمد بن محمد بن علی بن عمر (۱)، محمد بن علی بن محمد بن علی (۱)، محمد بن علی بن إسماعیل (۱)، علی بن الحسین بن علی (۱)، أحمد بن محمد بن علی (۳)، إبراهیم بن علی (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، أبان بن عثمان (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، زکریا بن محمد (۱)، شعیب بن میثم (۱)، عمر بن ریاح (۱)، أحمد بن محمد (۲)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۶۱

وابن أخیه محمد بن علی یأتیان إن شاء الله تعالی.

۱۶۴۱ - أحمد بن بن محمد بن علی القمی: لم یذکروه، روی الصفار فی البصائر، عنه، عن أبیه، عن الإمام الجواد (علیه السلام). کمبا ج ۱۲ ص ۸۱، وجد ج ۴۹ ص ۲۷۳.

۱۶۴۲ - أحمد بن محمد بن علی الکوفی: روی السید بن طاوس فی فلاح السائل، عنه، عن علی بن محمد الکسائی کیفیة رکعتین من النوافل بین المغرب والعشاء. کتاب الصلاة ص ۵۴۵، وجد ج ۸۷ ص ۹۸، مثله. لکن فی المصدر فی الطبع الأول والثانی ذکر هذه الروایة، عن أحمد بن أحمد بن علی الکوفی رحمة الله، عن علی بن محمد الکسائی.

وقد تقدم.

وروی السید کما فی النسختین عن أحمد بن محمد بن علی الکوفی، عن أحمد بن محمد بن سعید عن کتاب یحیی بن زکریا بن شیبان حدیث آداب النوم.

۱۶۴۳ - أحمد بن محمد بن علی بن المهلب: لم یذکروه، روی السید فی کتاب الإقبال، عنه، عن الشریف أبی القاسم علی بن محمد بن علی بن القاسم الشعرانی، عن أبیه تفصیل حدیث الغدیر.

۱۶۴۴ - أحمد بن محمد بن علی المیثمی الکوفی: لم یذکروه، روی محمد بن أحمد بن یحیی، عنه، عن بعض أصحابه، عن عمرو بن شمر، عن جابر. التهذیب ج ۱۰ ص ۲۰۰ ح ۷۹۴ فی باب القود بین الرجال والنساء.

۱۶۴۵ - أحمد بن محمد بن علی: لم یذکروه، روی فی الکافی ج ۱ ص ۴۶۰ ح ۸ باب مولد الزهراء (علیها السلام)، عن الحسین بن محمد، عن معلی بن محمد، عنه، عن علی بن جعفر، عن أبی الحسن (علیه السلام).

وروی فیه کتاب الصیام باب من فطر صائما " عن أحمد بن محمد بن

(۴۶۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، السید إبن طاووس (۱)، أحمد بن محمد بن علی المیثمی الکوفی (۱)، أحمد بن محمد بن علی الکوفی (۲)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، أحمد بن علی الکوفی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، أحمد بن محمد بن علی (۲)، القاسم الشعرانی (۱)، الحسین بن محمد (۱)، حدیث الغدیر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، معلی بن محمد (۱)، علی بن جعفر (۱)، علی بن محمد (۳)، محمد بن علی (۲)، عمرو بن شمر (۱)، الرکوع، الرکعة (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الصّلاة (۱)، النوم (۱)

صفحه ۴۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۶۲

علی، عن علی بن أسباط ... إلی آخره، ولعل الکلینی أخذ هذا الحدیث من أصل کتاب صیام. الکافی ج ۴ ص ۶۸ ح ۳.

۱۶۴۶ - أحمد بن محمد بن علی بن عمر بن ریاح: من دون ذکر مشایخ إجازة أحادیثه، والأول ذکره مع مشایخ الإجازة.

۱۶۴۷ - أحمد بن محمد بن علی بن یحیی: لم یذکروه، روی الصدوق عنه. بشارة المصطفی ص ۱۴۷، عن أبی بکر بن نافع، عن أمیة بن خالد، عن حماد بن سلمة، عن علی بن زید، عن الإمام السجاد (علیه السلام) حدیث النبی (صلی الله علیه وآله): یا علی، والذی فلق الحبة وبرء النسمة، إنک لأفضل الخلیقة بعدی، یا علی أنت وصیی، وإمام أمتی، من أطاعک أطاعنی، ومن عصاک عصانی.

ورواه الصدوق فی أمالیه ص ۶ عن أحمد بن محمد، عن محمد بن علی بن یحیی، عن أبی بکر بن نافع ... إلی آخره مثله.

۱۶۴۸ - أحمد بن محمد بن عمار أبو علی الکوفی: ثقة جلیل بالاتفاق کثیر الحدیث والأصول، له کتب رواها محمد بن أحمد بن داود، توفی سنة ۳۴۶. وروی عنه التلعکبری.

وروی محمد بن أحمد بن داود، عنه، عن أبیه، عن علی بن الحسن بن فضال حدیث فضل یوم الغدیر. التهذیب ج ۶ ص ۲۴ باب فضل زیارة أمیر المؤمنین (علیه السلام) ح ۵۲.

وروی الکلینی فی الکافی ج ۳ ص ۱۴۷ ح ۳ باب تجهیز الکفن، عن أحمد بن محمد الکوفی، عن ابن جمهور، عن أبیه.

ولعل أباه منسوب إلی جده وأبوه جعفر کما تقدم.

۱۶۴۹ - أحمد بن محمد بن عمر الأحمسی: لم یذکروه، روی کتاب البحث والتمیز لحمید بن الربیع کما فی الفهرست.

۱۶۵۰ - أحمد بن محمد بن عمر الجرجانی: لم یذکروه، روی الشیخ

(۴۶۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، أحمد بن محمد بن عمر الجرجانی (۱)، أحمد بن محمد بن عمر الأحمسی (۱)، أحمد بن محمد بن علی بن عمر (۱)، محمد بن علی بن یحیی (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۲)، أحمد بن محمد الکوفی (۱)، أحمد بن محمد بن عمار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أمیة بن خالد (۱)، حمید بن الربیع (۱)، علی بن یحیی (۱)، علی بن أسباط (۱)، الحسن بن فضال (۱)، حماد بن سلمة (۱)، علی بن زید (۱)، أحمد بن محمد (۱)

صفحه ۴۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۶۳

فی التهذیب ج ۶ ص ۳۴ ح ۶۷ بإسناده عن علی بن یعقوب، عن علی بن الحسن، عن أخیه، عنه، عن الحسن بن علی بن أبی طالب، عن جده أبی طالب قال: سألت الحسن بن علی (علیهما السلام)، أین دفنتم أمیر المؤمنین (علیه السلام) - إلخ.

۱۶۵۱ - أحمد بن محمد بن عمر بن ریاح: لم یذکروه، روی أحمد بن محمد، عنه، عن إبراهیم بن سالم الخزاز کتاب یوسف بن یعقوب الجعفی. النجاشی ص ۳۱۴، وقد ینسب أبوه إلی جده کمبا تقدم.

۱۶۵۲ - أحمد بن محمد بن عمر الفقیه المعروف بالناطقی أبو العباس:

لم یذکروه، وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۷۵، عن محمد بن أحمد النیشابوری، عنه، عن أبی المفضل الشیبانی حدیث لو اجتمع الناس علی حب علی بن أبی طالب (علیه السلام) لما خلق الله النار، ورواه فی جد ج ۳۹ ص ۲۴۹، وکمبا ج ۹ ص ۴۰۱.

۱۶۵۳ - أحمد بن محمد بن عمر المدنی أبو طاهر: لم یذکروه، روی محمد بن عثمان القاضی، عنه کتاب أنس بن عیاض. النجاشی ص ۷۷.

۱۶۵۴ - أحمد بن محمد بن عمر بن موسی: هو ابن محمد بن عمران الآتی.

۱۶۵۵ - أحمد بن محمد بن یونس الیمانی: لم یذکروه، وقع فی طریق السید، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن محمد بن إبراهیم بن نوح الأصبحی حدیث أدعیة السر. کتاب الصلاة ص ۹۳۶، وجد ج ۹۱ ص ۲۶۷، ورواه فی المستدرک ج ۱ ص ۲۵۵ و ۴۴۹ بسند آخر عنه مثله، وتمامه فی کتاب الدعاء ص ۲۷۶، وجد ج ۹۵ ص ۳۲۵.

۱۶۵۶ - أحمد بن محمد بن عمرو بن أبی نصر: هو أحمد بن محمد بن أبی نصر المذکور.

۱۶۵۷ – أحمد بن محمد بن عمرو بن عبد العزیز: لم یذکروه، عد من مشایخ الصفار کما فی أول البصائر ص ۱۲، فی مقدماته.

(۴۶۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن محمد بن عمرو بن أبی نصر (۱)، الحسن بن علی بن أبی طالب (۱)، أحمد بن محمد بن عمر بن موسی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، یوسف بن یعقوب (۱)، أنس بن عیاض (۱)، علی بن یعقوب (۱)، عمر بن ریاح (۱)، محمد بن یونس (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن عمران (۱)، أحمد بن محمد (۶)، محمد بن أحمد (۱)، عبد العزیز (۱)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۶۴

۱۶۵۸ – أحمد بن محمد بن عمرو بن عثمان الجعفی: لم یذکروه، روی ابن عقدة، عن محمد بن المفضل بن إبراهیم الأشعری، عنه، عن أبیه، عن الصادق (علیه السلام) خطبة فاطمة الزهراء (علیها السلام).

دلائل الإمامة للطبری ص ۳۰.

۱۶۵۹ – أحمد بن محمد بن عمران بن موسی أبو الحسن النهشلی، المعروف بابن الجندی: أستاذ النجاشی رحمة الله، له کتب عدها النجاشی والشیخ. وروی النجاشی عنه کثیرا " ولکن الشیخ فی الفهرست ص ۵۷، وکذا فی رجاله باب من لم یرو عنهم ۱۰۶، ذکره بعنوان أحمد بن محمد بن عمر بن موسی وتوفی سنة ۳۹۶.

۱۶۶۰ – أحمد بن محمد بن عیاش: هو ابن محمد بن عبید الله بن الحسن بن عیاش المذکور.

۱۶۶۱ – أحمد بن محمد بن عیسی: لم یذکروه، من أصحاب الصادق (صلوات الله علیه) کما روی البزنطی، عن الحسن بن محمد الهاشمی، عن أبیه، عنه، عن الصادق (علیه السلام)، عن أبیه، عن جده (صلوات الله علیهم) کما فی روضة الکافی بعد حدیث الصیحة ح ۲۷۰، وقبل حدیث یأجوج ومأجوج، ومثل ذلک فی جامع الرواة أیضا."

۱۶۶۲ – أحمد بن محمد بن عیسی الأشعری القمی: هو ابن محمد بن عیسی بن عبد الله الآتی.

۱۶۶۳ – أحمد بن محمد بن عیسی بن أحمد بن عیسی بن علی بن الحسین الأصغر ابن مولانا السجاد (صلوات الله علیه) أبو الحسن: لم یذکروه، وهو من مشایخ الصدوق، روی عنه مترضیا " ومترحما " علیه عن محمد بن إبراهیم بن أسباط، عن أحمد بن محمد بن زیاد القطان، کما فی أول المعانی وص ۱۰، والعلل ج ۲ باب ۳۷۴ ص ۲۶۰، وکمبا ج ۲ ص ۱۹۰، وجد ج ۴ ص ۲۶۳ ح ۱۲.

(۴۶۴)

مفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی الأشعری القمی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی بن أحمد (۱)، محمد بن المفضل بن إبراهیم (۱)، الحسن بن محمد الهاشمی (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، أحمد بن محمد بن عیاش (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد بن عمران (۱)، محمد بن عمرو بن عثمان (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن عیاش (۱)، عیسی بن علی (۱)، ابن الجندی (۱)، عمر بن موسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۶۵

وقد یختصر النسب فیقال: أحمد بن محمد بن عیسی بن علی بن الحسین الإمام السجاد (علیه السلام)، کما عن العلل.

وقد یختصره ویقول: أحمد بن محمد بن عیسی العلوی الحسینی.

العلل باب ۳۷۵ ص ۲۶۰ - ۲۶۲، وباب ۲۵۰ ص ۱۸۲ - ۱۸۴، وغیر ذلک، وتقدم فی أحمد بن محمد بن زیاد روایاته الأخری.

وفی العلل ج ۱ ص ۱۷۳ باب ۱۴۴ حدثنا أحمد بن محمد بن عیسی بن علی بن الحسین بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب (علیهم السلام)، عن محمد بن إبراهیم بن أسباط، عنه ... إلی آخره، وفیه سقط.

۱۶۶۴ - أحمد بن محمد بن عیسی بن العباد (العواد کما فی المصدر):

لم یذکروه، روی الشیخ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن محمد بن عبد الجبار السدوسی. کمبا ج ۱ باب آداب التعلیم ص ۸۶، وجد ج ۲ ص ۵۹.

ولعله متحد مع أحمد بن محمد بن العباد المذکور.

لکن رواه فی المصدر أمالی الشیخ ج ۲ ص ۱۲۷ وموضع آخر فی البحار عن أمالی الشیخ، وذکر فی اسم جده العواد. کمبا ج ۹ ص ۶۴۵، وجد ج ۴۲ ص ۱۸۷.

۱۶۶۵ - أحمد بن محمد بن عیسی بن عبد الله بن سعد بن مالک بن الأحوص بن السائب بن مالک بن عامر الأشعری القمی، أبو جعفر: شیخ القمیین ووجیههم وفقیههم، غیر مدافع ثقة جلیل بالاتفاق، وهو من أصحاب الرضا والجواد والهادی (صلوات الله علیهم)، کما قاله الشیخ فی رجاله وله کتب ذکروها.

وعده فی أول الکافی ج ۱ فی مقدماته ص ۲۰ من أشیاخ الکلینی، وقال النجاشی والشیخ: أول من سکن قم من آبائه سعد بن مالک بن

(۴۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، الحسین بن علی بن الحسین بن علی (۱)، محمد بن عیسی بن عبد الله بن سعد (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۳)، السائب بن مالک (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، عیسی بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۲)، سعد بن مالک (۱)

صفحه ۴۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۶۶

الأحوص، وکان السائب بن مالک وفد إلی النبی (صلی الله علیه وآله) وأسلم وهاجر إلی الکوفة، وأقام بها. ویأتی فی الحسن بن علی الوشاء اهتمامه بالحدیث، وذکر الشیخ فی الفهرست فی ترجمة محمد بن أبی عمیر (۶۱۸) أن أحمد بن محمد بن عیسی روی عن محمد بن أبی عمیر کتب مائة رجل من رجال الصادق (علیه السلام). انتهی، وأخوه بنان اسمه عبد الله وابن أخیه الحسن بن عبد الله بن محمد وأبوه وأجداده یأتون إن شاء الله تعالی.

وعم أبیه آدم بن عبد الله وأحمد بن إسحاق بن عبد الله تقدموا.

ویظهر من النجاشی والشیخ أن کتبه فی الفقه منحصر بکتاب المتعة وکتاب النوادر، وکان غیر مبوب فبوبه داود بن کورة، وله کتاب الحج، وبالجملة کانت کتبه عند المشایخ الثلاثة یأخذون منها الأحادیث ویثبتونها فی الکتب الأربعة، کما صرح به الصدوق فی أول الفقیه ج ۱ فی مقدمة المصنف ص ۳ وعدها من الکتب المشهورة، وکذا الشیخ ینقل منها کثیرا، " کما صرح به فی آخر کتابیه

التهذیب ج ۱۰ فی شرح مشیخة التهذیب ص ۷۴، والاستبصار ج ۴، فی سند الکتاب ص ۳۱۹، وکذا الکلینی یأخذ منها الأحادیث، وقد یذکر الطریق بذکر شیوخ إجازته. ولا وجه لتضعیف بعض طرقهم، کما حققناه فی کتابنا الأعلام الهادیة طبعة ۱ ص ۲۸، ووصل کتاب نوادره إلی المحدث النوری فنقل منه فی مستدرک الوسائل ج ۳ فی خاتمة الکتاب فی الفائدة الثانیة ص ۳۳۹، فی شرح کتاب فقه الرضا، وطبع جنب فقه الرضا وهما عندی والحمد لله، ووقع أحمد بن محمد بن عیسی فی أسناد روایات الکتب الأربعة تبلغ زهاء ۲۲۹۰ موردا."

۱۶۶۶ - أحمد بن محمد بن عیسی العلوی الزاهد أبو محمد الشریف:

لم یذکروه، من مشایخ المفید کما فی أول التهذیب طبع جدید.

أمالی الطوسی: المفید عن أحمد بن محمد بن عیسی العلوی، عن حیدر بن محمد السمرقندی. کمبا ج ۱۳ ص ۱۵۱، وجد ج ۵۲ ص ۱۸۸.

(۴۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الحسن بن عبد الله بن محمد (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۴)، اسحاق بن عبد الله (۱)، محمد بن أبی عمیر (۲)، السائب بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن کورة (۱)، حیدر بن محمد (۱)، الحج (۱)

صفحه ۴۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۶۷

۱۶۶۷ - أحمد بن محمد بن عیسی العلوی: لم یذکروه، أبو جعفر الزاهد، قرأ علیه علی بن محمد الفزاری قنوتا " طویلا- " فیه المعارف والمطالب العظیمة یعرف بدعاء السامری، وفیه دلالات علی حسنه وکماله. کتاب الصلاة ص ۳۹۸، وجد ج ۸۵ ص ۲۶۹، ولعله متحد مع سابقه.

۱۶۶۸ - أحمد بن محمد بن عیسی بن العراد: لم یذکروه، روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن محمد بن الحسن بن شمون، کتبه. النجاشی ص ۲۳۸ و ۲۵۹ کتاب محمد بن عبد الله بن عمرو بن سالم، وورخ حدیثه لأبی المفضل سنة ۳۱۰. وحدیث محمد بن عبد الله بن عمرو له فی سنة ۲۵۰.

ووری الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۷۶ عن أبی المفضل، عنه، عنه.

۱۶۶۹ - أحمد بن محمد بن عیسی بن عبید: روی الشیخ فی التهذیب ج ۶ باب کیفیة الحکم والقضاء ص ۲۲۹ ح ۵۵۵ عنه، عن یاسین الضریر.

ولم أجد وجها " لتوهم اتحاده مع أحمد بن محمد بن عیسی بن عبد الله بن سعد الأشعری المذکور، فأن هذا حفید عیسی بن عبید بن یقطین.

۱۶۷۰ - أحمد بن محمد بن عیسی القسری یکنی أبا الحسن: لم یذکروه، روی عن أبی جعفر محمد بن العلاء بشیراز، وکان أدیبا" فاضلا " بالتوقیع الذی خرج فی سنة ۲۸۱ فی الصلاة علی النبی محمد وآله (صلوات الله علیهم) قاله الشیخ فی رجاله فی باب من لم یرو (۶۳).

أقول: الظاهر أن هذه الصلوات هی التی نقلها فی البحار عن السید فی جمال الأسبوع بإسناده عن الضرابی الأصفهانی، کما فیه کتاب الدعاء ص ۸۴، وجد ج ۹۴ ص ۷۸ ح ۲.

۱۶۷۱ – أحمد بن محمد بن عیسی محمد الجعفری: والد جعفر الآتی فیه نسبه وروایته.

(۴۶۷)

مفاتیح البحث: الصلاة علی النبی صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن عبد الله بن عمرو بن سالم (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی بن العراد (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی القسری (۱)، محمد بن عبد الله بن عمرو (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۴)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، یاسین الضریر (۱)، محمد بن العلاء (۱)، علی بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۶۸

۱۶۷۲ – أحمد بن محمد بن عیسی المکی أبو بکر: لم یذکروه، روی المفید عن محمد بن عمران المرزبانی، عنه، عن الشیخ الصالح عبد الرحمن بن محمد بن حنبل حدیث رد الشمس. کما فی أمالیه مجلس ۱۱.

وروی المفید عنه، عنه کما فی أمالیه مجلس ۱۳.

وکذا الشیخ فی أمالیه عنه، عنه کثیرا."

وسائر روایاته عنه، عنه فی کمبا ج ۹ ص ۲۳۷ و ۲۹۲، وجد ج ۳۷ ص ۲۵۴، وج ۳۸ ص ۱۳۵، وج ۴۱ ص ۱۷۶.

۱۶۷۳ – أحمد بن محمد بن عیسی الواشی: لم یذکروه، روی أبو المفضل الشیبانی، عن جعفر بن محمد بن جعفر العلوی الحسینی، عنه، عن عاصم بن حمید حدیث أوصاف الشیعة.

۱۶۷۴ – أحمد بن محمد بن عیسی بن یزید: لم یذکروه، روی فی الکافی ج ۱ باب الفئ ص ۵۴۵ ح ۱۲، والأنفال عن عدة من أصحابنا عنه أنه کتب إلیه (علیه السلام): جعلت لک الفداء، ما الفائدة ... إلی آخره. یعنی فی الخمس، وعن بعض النسخ أحمد بن محمد بن عیسی عن یزید، وهذا الأصح لأن العدة طریق الکلینی إلی کتاب أحمد بن محمد بن عیسی القمی الأشعری المذکور.

۱۶۷۵ – أحمد بن محمد بن غالب البصری الزاهد: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق روی عنه أحمد بن محمد بن إسحاق بن هارون کما تقدم.

۱۶۷۶ – أحمد بن محمد الغربالی: لم یذکروه، روی عن نصر بن علی الجهنی، عن الرضا (صلوات الله وسلامه علیه) حدیث موالید الأئمة وأعمارهم، مدینة المعاجز ص ۲۰۴، ومثله دلائل الإمامة للطبری ۶۰.

لکن أبدل الغربانی بالفریابی والجهنی بالجهضمی.

۱۶۷۷ – أحمد بن محمد الغطریفی أبو الحسین: لم یذکروه، روی

(۴۶۸)

مفاتیح البحث: حدیث رد الشمس (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی بن یزید (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۳)، محمد بن جعفر العلوی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عیسی القمی (۱)، عاصم بن حمید (۱)، أحمد بن محمد (۴)، الخمس (۱)

صفحه ۴۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۶۹

محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن الحسین بن محمد بن هارون. بشارة المصطفی ص ۱۴۹.

۱۶۷۸ – أحمد بن محمد الفامی: لم یذکروه، روی السید فی فلاح السائل فصل ۲۵، عنه، عن محمد بن الحسن بن أحمد بن الولید حدیث صلاة الغفیلة، کذا فی الطبع الأول والثانی، وکذا فی جد ج ۸۷ ص ۹۵، وکتاب الصلاة ص ۵۴۴. ومستدرک الوسائل ج ۱ ص ۴۶۱ عنه مثله.

۱۶۷۹ – أحمد بن محمد بن الفرات أبو العباس: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ ص ۱۴۸ عن محمد بن یحیی الصولی، عنه، عن إبراهیم بن العباس.

وکان له مجلس یجئ إلیه الناس، فلما سمع حدیثا " منقولا " عن الرضا (صلوات الله علیه) معنعنا " عن آبائه ذاکرا " أسماءهم الشریفة انتسخه. أمالی الشیخ ج ۲ ص ۶۵ و ۶۶.

۱۶۸۰ – أحمد بن محمد بن الفضل الجوهری أبو عبد الله: لم یذکروه، روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۲۶۵ عن الغضائری، عن علی بن محمد العلوی، عنه، عن أبیه، عن محمد بن الحسن الصفار، ونقله فی کمبا ج ۱ ص ۶۶، وجد ج ۱ ص ۲۱۲.

وروی السید فی جمال الأسبوع ص ۲۲۹ عنه قال: کتب إلی محمد بن أحمد بن سنان.

۱۶۸۱ – أحمد بن محمد بن الفضل المعروف بابن الخباز أبو بکر: لم یذکروه، حدث الحسن بن عبد الله بن سعید العسکری فی سنة ۳۱۴ عن إبراهیم بن أحمد الکاتب، عن أحمد بن الحسین، کاتب أبی الفیاض المذکور. العیون باب ۴۳ ص ۱۷۶.

۱۶۸۲ – أحمد بن محمد الفقیه الطبری: لم یذکروه، روی بإسناده یرفعه إلی طاوس، عن ابن عباس قال: قال رسول الله (صلی الله علیه وآله)

(۴۶۹)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، نهر الفرات (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعید (۱)، محمد بن یحیی الصولی (۱)، محمد بن الحسن بن أحمد (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن الفضل (۲)، أحمد بن محمد (۳)، الصّلاة (۲)

صفحه ۴۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۷۰

لأمیر المؤمنین (صلوات الله علیه): لو اجتمعت الخلائق علی ولایتک لما خلق الله النار، ولکن أنت وشیعتک الفائزون یم القیامة. جد ج ۳۹ ص ۲۴۸، وکمبا ج ۹ ص ۴۰۱.

۱۶۸۳ – أحمد بن محمد القاسم الکوفی المحاربی أبو العباس: لم یذکروه، روی المفید فی الإختصاص ص ۸۴، عنه، عن علی بن محمد بن یعقوب الکوفی، عن علی بن الحسن بن فضال، ونقله فی کتاب الدعاء ص ۶۲، وجد ج ۹۳ ص ۳۹۲.

۱۶۸۴ – أحمد بن محمد بن القاسم الهروی أبو جعفر: لم یذکروه، روی محمد بن أحمد بن إبراهیم بن محمد العلوی، عنه، عن محمد بن الحسین الخثعمی کتاب یحیی بن سالم الفراء. النجاشی ص ۳۱۰.

۱۶۸۵ – أحمد بن محمد بن القاسم البرتی بالتاء المثناة: تقدم منسوبا " إلی جده القاسم.

أحمد بن محمد القلانسی: لم یذکروه، روی سهل بن زیاد، عنه، عن علی بن حسان حدیث حج آدم (علیه السلام). الکافی ج ۴ ص ۱۹۱ ولعله أخو آدم بن محمد المذکور.

۱۶۸۷ – أحمد بن محمد بن قیس المذکور أبو یوسف: لم یذکروه، روی الصدوق فی المعانی ص ۳۳۲ عن علی بن عبد الله بن أحمد.

الأسواری، عنه، عن عمرو بن حفص حدیث وصایا الرسول (صلی الله علیه وآله) لأبی ذر، ونقله فی البحار متفرقا، " وتمامه ج ۱۷ ص ۲۱، وجد ج ۱۱ ص ۳۲، وج ۱۲ ص ۷۱، وج ۷۷ ص ۷۰، وروی فی الخصال ج ۱ باب الثلاثة ص ۱۶۴ ح ۲۱۶ عنه، عنه روایة أخری.

۱۶۸۸ - أحمد بن محمد بن کثیر: هو أحمد بن أبی سلمة المذکور.

۱۶۸۹ - أحمد بن محمد بن کسری بن یسار بن قیراط البلخی أبو الحسن: لم یذکروه، له نسخة فیها دعاء السامری وهو دعاء یقنت به فیه المعارف الکریمة، کتب عنه بنیشابور أحمد بن محمد بن عیسی العلوی

(۴۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، النبی آدم علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، أحمد بن محمد القلانسی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن سالم (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن القاسم (۲)، علی بن حسان (۱)، أحمد بن محمد (۴)، علی بن محمد (۱)، عمرو بن حفص (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الحج (۱)

صفحه ۴۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۷۱

المذکور. جد ج ۸۵ ص ۲۶۹، وکتاب الصلاة ص ۳۹۸.

ورواه السید ابن طاوس فی المهج ص ۳۲۵.

۱۶۹۰ - أحمد بن محمد بن لاحق الشیبانی أبو جعفر: لم یذکروه، روی أحمد بن عبد الواحد عن عبید الله بن أحمد الأنباری، عنه، عن یحیی بن زکریا اللؤلؤی، عن ریان بن شبیب مسائل صباح بن نصر، عن الرضا (علیه السلام). النجاشی ص ۱۴۳.

وروی أحمد بن عبد الواحد، عن علی بن حبشی، عنه، عن علی بن الحسن بن فضال کتاب عبد الرحمن بن کثیر. النجاشی ص ۱۶۳.

وروی محمد بن علی بن تمام، عنه، عن أحمد بن الحسن بن علی بن فضال، عن أبیه کتاب عقبة بن خالد. النجاشی ص ۲۱۲.

۱۶۹۱ - أحمد بن محمد بن مابنداذ - کما فی قاموس الرجال أو قابنداد کما فی المصدر - الکاتب الإسکافی: إثبات الوصیة للمسعودی فی دلائل الإمام الهادی (علیه السلام)، أنه تقلد أمور دیار ربیعة ومضر، وله عمال إلی النواحی، وأنه دعا إدریس بن زیاد الکفرتوثی إلی القول بإمامة الأئمة الاثنی عشر، فأبی فطلب منه الذهاب إلی سامراء لیری الإمام الهادی (علیه السلام)، فذهب واهتدی وعاد وتشکر، حیث شاهد منه الدلالة فی جوابه عما أراد سؤاله من الصلاة فی عرق الجنب، وهو دال علی إمامیته، وکثرة اهتمامه بإرشاد الناس.

۱۶۹۲ - أحمد بن محمد بن مالک: لم یذکروه، وقع فی طریق التلعکبری. بشارة المصطفی ص ۹ عن الحسن بن أحمد بن عبد الغفار الأنصاری، عنه، عن یزید بن هارون حدیث فضل العقیق الأحمر، وأنه جبل أقر لله عز وجل بالوحدانیة، وللرسول بالنبوة، ولعلی بالوصیة، ولولده بالإمامة، وللشیعة بالجنة، ولمبغضیهم بالنار.

۱۶۹۳ - أحمد بن محمد المؤدب: لم یذکروه، روی الطبری فی

(۴۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، مدینة سامراء المقدسة (۱)، السید إبن طاووس (۱)، یحیی بن زکریا اللؤلؤی (۱)، أحمد بن الحسن بن علی (۱)، محمد بن علی بن تمام (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۲)، عبید الله بن أحمد (۱)،

إدریس بن زیاد (۱)، ریان بن شبیب (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، الحسن بن فضال (۱)، عقبة بن خالد (۱)، علی بن حبشی (۱)، أحمد بن محمد (۴)، صباح بن نصر (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۲)، العرق، التعرق (۱)

صفحه ۴۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۷۲

بشارة المصطفی ص ۱۵۹ بإسناده عن أبی علی بن عقبة، عنه، عن الحسن بن علی بن زکریا العدوی، ونقله فی کمبا ج ۳ ص ۲۸۶، وجد ج ۷ ص ۳۳۱.

وفی مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۱۸۴ عن ثواب الأعمال، عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عن علی بن الحسن، عن أحمد بن محمد بن المؤدب، عن عاصم بن حمید ... إلی آخره.

الاختصاص ۳۲۵ عن جعفر بن محمد بن مالک الکوفی، عن أحمد بن المؤدب من ولد الأشتر، عن محمد بن عمار الشعرانی، ونقله فی کمبا ج ۱۱ ص ۱۲۹، وجد ج ۴۷ ص ۸۹. وتقدم فی أحمد بن المؤدب ما یتعلق به.

۱۶۹۴ - أحمد بن محمد بن المثنی أبو عبد الله: لم یذکروه، روی الحسین بن عبید الله یعنی الغضائری، عن محمد بن علی بن تمام، عنه قراءة علیه، عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب کتاب ذریح. النجاشی ص ۱۱۷.

۱۶۹۵ - أحمد بن محمد بن المجاور أبو الحسین: لم یذکروه، روی محمد بن أحمد بن داود، عنه، عن أبی محمد بن المغیرة الکوفی حدیث ابن مارد فی فضیلة زیارة أمیر المؤمنین (علیه السلام). والتهذیب ج ۶ ص ۲۱ ح ۴۹.

۱۶۹۶ - أحمد بن محمد بن محسن بن یحیی بن جعفر أبو الفتح: لم یذکروه، وجعفر هذا هو الکذاب المشهور.

۱۶۹۷ - أحمد بن محمد بن محمد بن سلیمان بن الحارث: قرأ علی بن الفضل بن العباس علیه عن محمد بن علی بن خلف. کمبا ج ۵ ص ۴۸، وجد ج ۱۱ ص ۱۷۶.

وفی المصدر أحمد بن محمد بن سلیمان بن الحارث، کما تقدم.

۱۶۹۸ - أحمد بن محمد بن محمد بن سلیمان بن الحسن بن جهم بن بکیر

(۴۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، أحمد بن محمد بن المجاور (۱)، الحسن بن علی بن زکریا (۱)، محمد بن سلیمان بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد بن سلیمان (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، محمد بن علی بن تمام (۱)، أحمد بن محمد بن محمد (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الفضل بن العباس (۱)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، یحیی بن جعفر (۱)، محمد بن المثنی (۱)، عاصم بن حمید (۱)، علی بن الحسن (۱)، جهم بن بکیر (۱)، علی بن عقبة (۱)، أحمد بن محمد (۳)، محمد بن عمار (۱)، محمد بن علی (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۴۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۷۳

ابن أعین أبو غالب الزراری: هکذا عنونه النجاشی وهو شیخ العصابة فی زمنه، ووجههم جلیل القدر، کثیر الروایة، ثقة بالاتفاق، له کتب وکان مولده سنة ۲۸۵. وتوفی رحمة الله سنة ۳۶۸.

وما یفید مدحه وجلالته، وأنه مورد عنایة الحجة المنتظر (علیه السلام) فی کمبا ج ۱۳ ص ۸۵، وجد ج ۵۱ ص ۳۲۲. وفیه المکاتبة منه

إليه بواسطة الحسين بن روح.

ومن كتبه رسالته المشتملة على أحوال زرارة وإخوانه وأولادهم وأسانيدهم وكتبهم، قال العلامة المجلسي: وهذا الرجل من أفاضل الثقات والمحدثين، وكان أستاذ الأفاضل الأعلام كالشيخ المفيد وابن الغضائري وابن عبدون.

وعد النجاشي وغيره هذه الرسالة من كتبه، وسنذكر الرسالة بتمامها في آخر مجلدات هذا الكتاب (يعني البحار) جد ج ۱ ص ۳۹.

وعد من تلامذة الكليني.

ويروى أحمد هذا عن خاله أبي العباس محمد بن جعفر الرزاز، عن يحيى بن زكريا اللؤلؤي. الفهرست ص ۲۰۸.

ويروى عن عمه علي بن سليمان. أمالي المفيد مجلس ۳۵. ۱۶۹۹ - أحمد بن محمد بن محمد بن علي بن أحمد بن محمد بن إبراهيم المجاب ابن محمد العابد ابن مولانا الكاظم (عليه السلام) أبو هاشم الموسوي: تقدم جد جده.

۱۷۰۰ - أحمد بن محمد بن محمد بن عيسى: لم يذكروه، روى الشيخ في التهذيب ص ۴۱۳ عنه روايتين، عن محمد بن أبي عمير في حكم الصيد، ومثل ذلك في ط جد ج ۵ ص ۳۷۸، إلا أن فيه أحمد بن محمد بن عيسى.

(۴۷۳)

مفاتيح البحث: الإمام المهدي المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الحسين بن روح النوبختي (۱)، كتاب أمالي الصدوق (۱)، كتاب الثقات لابن حبان (۱)، العلامة المجلسي (۱)، يحيى بن زكريا اللؤلؤي (۱)، محمد (بن) علي بن أحمد بن محمد (۱)، أبو غالب الزراري (۱)، أحمد بن محمد بن محمد (۱)، محمد بن أبي عمير (۱)، محمد بن جعفر الرزاز (۱)، ابن الغضائري (۱)، علي بن سليمان (۱)، أحمد بن محمد (۲)

صفحه ۴۸۲

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ علي النمازي الشاهرودي - ج ۱ - الصفحة ۴۷۴

لكن في الاستبصار ج ۲ ص ۲۱۵ أحمد بن محمد بن عيسى فيتحد مع السابق.

۱۷۰۱ - أحمد بن محمد بن محمود: لم يذكروه، روى محمد بن مسلم بن أبي الفوارس في كتابه الأربعين، عنه، عن القاضي شرف الدين أبي بكر. جد ج ۴۱ ص ۲۵۷، وكمبا ج ۹ ص ۵۷۰.

۱۷۰۲ - أحمد بن محمد بن مروان الغزال أبو العباس: لم يذكروه، روى الخزاز في كتابه النصوص باب ۹ عن محمد بن جعفر بن محمد التميمي، عنه، عن محمد بن تيم حديث النص على الأئمة (صلوات الله عليهم)، ونقله في جد ج ۳۶ ص ۳۱۵، وكمبا ج ۹ ص ۱۴۷.

۱۷۰۳ - أحمد بن محمد المستنشق: لم يذكروه، روى النجاشي ص ۱۴۸، عنه، عن أبي علي بن همام كتاب عبد الله بن مسكان.

۱۷۰۴ - أحمد بن محمد بن مسروق الطوسي أبو العباس: لم يذكروه، وله كتاب روى عنه الحسن بن محمد السكري، عن محمد بن دينار الضبي. بشارة المصطفى ص ۱۰.

ووقع في طريق الخزاز في كتابه النصوص باب ۲۳ عن عبيد الله بن أحمد بن يعقوب بن نصير الأنباري، عن أحمد بن محمد بن مسروق، عن عبد الله بن شبيب، عن محمد بن زياد السهمي في رواية نبوية علوية، فيها النص على الأئمة (صلوات الله عليهم)، وأسمائهم وفضائلهم الكريمة العظيمة، الدالة على حسن الرواة وكمالهم، ونقله في كمبا ج ۹ ص ۱۵۳، وجد ج ۳۶ ص ۳۳۷. وسائر رواياته في أمالي الشيخ ج ۲ ص ۳.

۱۷۰۵ - أحمد بن محمد بن مسلم: لم يذكروه، روى في طب الأئمة ص ۴۸ عنه قال: سألت أبا جعفر محمد الباقر (صلوات الله عليه)، ونقله في كتاب الدعاء ص ۱۸۵، وجد ج ۹۵ ص ۵ مثله.

وفی نسختین من البصائر الجزء ۹ باب ۱ عن أحمد بن محمد بن

(۴۷۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد المستنشق (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، أحمد بن یعقوب (۱)، محمد بن زیاد (۱)، محمد بن مروان (۱)، الحسن بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۵)، الصّلاة (۲)

صفحه ۴۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۷۵

مسلم، عن أبی عبد الله (صلوات الله وسلامه علیه).

۱۷۰۶ - أحمد بن محمد بن مسلمة الرمانی البغدادی أبو علی: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی الخصال باب الأربعة ص ۱۱۳ عن علی بن الحسن بن فضال، ومحمد بن أحمد الآدمی، عنه، عن زیاد بن بندار، عن عبد الله بن سنان. ورواه فی المستدرک ج ۱ ص ۵۸ مثله، وکذا فی کمبا ج ۱۶ ص ۱۱ و ۱۵۲، وجد ج ۷۶ ص ۹۴، وج ۷۹ ص ۲۸۹.

وذکره النجاشی والشیخ، وله کتاب نوادر یروی عن زیاد بن مروان، وعنه حمید بن زیاد أصولا " کثیرة.

۱۷۰۷ - أحمد بن محمد بن مطرود: لم یذکروه، روی الکشی ص ۲۹۳ من الطبع القدیم عن محمد بن عبد الله بن مهران، عنه هو وزکریا اللؤلؤی معا، " عن إبراهیم بن شعیب معجزة الرضا (صلوات الله علیه).

لکن فی الطبع الجدید ص ۴۷۰. ونقله فی کمبا ج ۱۲ ص ۱۹، وجد ج ۴۹ ص ۶۵ ح ۸۲. وفی البحار مطر بدل مطرود والباقی مثله.

۱۷۰۸ - أحمد بن محمد بن مطهر أبو علی المطهر: صاحب کتاب معتمد صاحب أبی محمد العسکری (صلوات الله علیه)، والقیم علی أموره ویشهد علی أنه کان قیما " لأموره ومتولیا " لما یحتاج إلیه فی إثبات الوصیة ص ۲۱۶، ثقة علی الأقوی یروی عنه الأجلاء، کما فی خاتمة المستدرک ص ۷۸۰ و ۵۵۵.

وهو من أصحاب الأصول التی اعتمد علیها الصدوق وحکم بصحتها واستخرج أحادیث کتابه الفقیه منها.

وروی الشیخ فی التهذیب ج ۳ ص ۶۸ ح ۲۲۱ بإسناده عن علی بن أبی خلیس عنه، قال: کتبت إلی أبی محمد (صلوات الله علیه...) إلی آخره.

وعن البرقی عده من أصحاب الهادی (علیه السلام).

(۴۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، محمد بن عبد الله بن مهران (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، أحمد بن محمد بن مسلمة (۱)، أحمد بن محمد بن مطهر (۱)، إبراهیم بن شعیب (۱)، أبو علی المطهر (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، زیاد بن مروان (۱)، حمید بن زیاد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۷۶

والنسخة کما تری فی المستدرک والتهذیب والفقیه ج ۲ ص ۴۲۲ والمامقانی المطهر بالطاء المهملة، ولم أجد وجها " لإبدال العلامة

الخوئی المطهر بالمصهر.

۱۷۰۹ – أحمد بن محمد المعروف بالغزال: لم یذکروه، وهو من أصحاب أبی الحسن موسی (علیه السلام)، وروی عنه معجزته (علیه السلام). دلائل الطبری ص ۱۷۲.

بصائر الدرجات أحمد بن موسی، عنه، عن محمد بن عمر الجرجانی روایة الفضائل والمعجزات. کمبا ج ۶ ص ۲۸۶، وجد ج ۱۷ ص ۳۷۲.

۱۷۱۰ – أحمد بن محمد المعروف بابن الشغال: لم یذکروه، روی الصدوق عن عبدوس بن علی الجرجانی، عنه، عن الحارث بن محمد بن أبی أسامة، کما یأتی.

۱۷۱۱ – أحمد بن محمد بن المنذر بن جیفر: لم یذکروه، روی أبو روح، عنه، عن مولانا الحسن المجتبی (صلوات الله علیه) حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر (صلوات الله علیهم أجمعین) وفضائلهم. کتاب نصوص الخزاز باب ۲۴، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۱۵۴، وجد ج ۳۶ ص ۳۴۱.

۱۷۱۲ – أحمد بن محمد بن موسی بن الجراح الجندی: هو ابن محمد بن عمران المذکور.

۱۷۱۳ – أحمد بن محمد بن موسی بن جعفر (صلوات الله علیهما):

لم یذکروه، وهو أخو إبراهیم المجاب، روی الصدوق فی المعانی ص ۱۷۳ عن أبیه، عن محمد بن یحیی، عنه، عن غیر واحد من أصحابنا، عن سلیمان بن خالد، عن الصادق (علیه السلام).

۱۷۱۴ – أحمد بن محمد بن موسی بن الحارث بن عون بن عبد الله بن الحارث بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب بن هاشم: له کتاب نوادر کبیر،

(۴۷۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أحمد بن محمد بن موسی بن الحارث (۱)، أحمد بن محمد بن موسی (۱)، محمد بن عمر الجرجانی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عون بن عبد الله (۱)، سلیمان بن خالد (۱)، الحارث بن نوفل (۱)، أحمد بن موسی (۱)، الحارث بن محمد (۱)، محمد بن یحیی (۱)، عبدوس بن علی (۱)، محمد بن المنذر (۱)، أحمد بن محمد (۳)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۷۷

قاله بتمامه النجاشی ص ۶۵.

وقال الشیخ فی الفهرست فی ترجمة عیسی بن مهران ص ۱۴۲ فی طریقه إلی کتاب الوفاة لعیسی: أخبرنا به جماعة، عن التلعکبری، عن ابن همام، عن أحمد بن محمد بن موسی النوفلی عنه.

کنز جامع الفوائد عن أحمد بن محمد بن موسی النوفلی، عن محمد بن عبد الله، عن أبیه، عن الحسن بن محبوب حدیث ذم منکری الولایة. کمبا ج ۳ ص ۲۴۷، وجد ج ۷ ص ۱۹۳.

السید ابن طاوس عن تفسیر محمد بن العباس، عن جماعة هو منهم، عن عیسی بن مهران حدیث تفسیر طوبی لهم.

کتاب الإیمان ص ۱۲۱، وجد ج ۶۸ ص ۷۱ – ۷۳.

روایته کیفیة ولادة فاطمة الزهراء (علیها السلام). کمبا ج ۳ ص ۱۶۰. وتمامه ج ۱۰ ص ۲، وجد ج ۶ ص ۲۴۷، وج ۴۳ ص ۲.

۱۷۱۵ – أحمد بن محمد بن موسی الفارسی أبو زرعة: لم یذکروه، وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۸۳ عن الحسن بن

محمد بن سهل الفارسی، عنه، عن أحمد بن یعقوب البلخی، عن محمد بن جریر فی روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام).

ورواه فی جد ج ۳۹ ص ۱۲۸ مثله إلا أنه فیه، عنه، عن أحمد بن یحیی البلخی. وکمبا ج ۹ ص ۳۷۴.

۱۷۱۶ – أحمد بن محمد بن موسی المعروف بابن الصلت الأهوازی:

ولد سنة ۳۱۷. وتوفی سنة ۴۰۹، ۴۰۵.

روی الشیخ عنه، عن ابن عقدة جمیع روایاته وکتبه منها ما فی کتاب الطهارة ص ۲۲۵، وجد ج ۸۲ ص ۱۴۵ ح ۳۲.

وتقدم بعنوان أحمد بن محمد بن أحمد وأحمد بن محمد بن الصلت.

(۴۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، السید إبن طاووس (۱)، ابن الصلت الأهوازی (۱)، أحمد بن محمد بن الصلت (۱)، أحمد بن محمد بن موسی (۴)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، عیسی بن مهران (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن یعقوب (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن جریر (۱)

صفحه ۴۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۷۸

۱۷۱۷ – أحمد بن محمد بن موسی: روی الشیخ فی التهذیب ج ۳ ص ۱۳۶ ح ۳۰۱ عنه (یعنی علی بن حاتم أو محمد بن علی بن محبوب)، عنه، عن یعقوب بن یزید.

وروی القمی فی تفسیره سورة نوح، عنه، عن محمد بن حماد.

۱۷۱۸ – أحمد بن محمد الموصلی: هو ابن عاصم المذکور.

۱۷۱۹ – أحمد بن محمد مولی بنی هاشم: جملة من روایاته الشریفة.

جد ج ۳۹ ص ۲۳۰ وکمبا ج ۹ ص ۳۹۷. ولعله أحمد بن محمد بن سعید المذکور.

۱۷۲۰ – أحمد بن محمد النجاشی: ذکره البرقی فی أصحاب الکاظم (علیه السلام).

۱۷۲۱ – أحمد بن محمد النسوی أبو سعید هو ابن محمد بن رمیح المذکور.

۱۷۲۲ – أحمد بن محمد بن النعمان لم یذکروه، وله روایة فی الکتب الأربعة کما فی المفتاح.

روی فی الفقیه ج ۳ ص ۴۳۶ کتاب النکاح باب الحد الذی إذا بلغه الصبیان لم تجز مباشرتهم، عن عبد الله بن یحیی الکاهلی، عنه، عن الصادق (علیه السلام)، وفی نسخة معتبرة، عنه، عن أحمد بن النعمان.

۱۷۲۳ – أحمد بن محمد بن نوح أبو العباس السیرافی: ثقة بالاتفاق فقیه بصیر بالحدیث والروایة، أستاد النجاشی وشیخه ومن استفادة منه.

وله کتاب المصابیح فی ذکر من روی عن الأئمة (علیهم السلام) لکل إمام، وکتاب الزیادات علی أبی العباس ابن عقدة فی رجال الصادق (علیه السلام).

وقال فی الفهرست: حکی عنه مذاهب فاسدة فی الأصول مثل القول بالرؤیة وغیرها وله تصانیف ... إلی آخره.

(۴۷۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن یحیی الکاهلی (۱)، أحمد بن محمد النجاشی (۱)،

أحمد بن محمد بن موسى (۱)، أحمد بن محمد بن سعيد (۱)، أحمد بن محمد بن نوح (۱)، محمد بن على بن محبوب (۱)، أحمد بن النعمان (۱)، يعقوب بن يزيد (۱)، بنو هاشم (۱)، محمد بن النعمان (۱)، على بن حاتم (۱)، أحمد بن محمد (۳)، محمد بن حماد (۱)، سورة نوح (۱)

صفحه ۴۸۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۴۷۹

۱۷۲۴ - أحمد بن محمد النوفلى: هو ابن موسى المذكور.

۱۷۲۵ - أحمد بن محمد الوابشى: لم يذكروه. كنز جامع الفوائد بإسناده عن أبى المفضل، عن جعفر بن محمد العلوى، عنه، عن عاصم بن حميد حديث همام فى وصف الشيعة. كتاب الإيمان ص ۱۵۴، وجد ج ۶۸ ص ۱۹۲.

وتقدم أحمد بن محمد بن عيسى الواشى وهما واحد وأحد اللقبين مصحف الآخر، وفى المجمع: الوشى لقب بعض الرواة ولعله أراد به الوشاء.

۱۷۲۶ - أحمد بن محمد الواسطى: لم يذكروه، وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ ص ۱۵۹ عن محمد بن زكريا الغلابى، عنه مكررا ، "عن عمر بن يونس ومحمد بن صالح ومحمد بن الصلت. وروايته عنهم فى بشارة المصطفى ص ۲۷۱.

وفى كامل الزيارة ص ۲۶۰ بإسناده عن محمد بن سلام، عنه، عن عيسى بن أبى شيبة القاضى رواية شريفة مفصلة.

وفى بشارة المصطفى ص ۲۷۱ عن محمد بن سلام الكوفى، عنه، عن محمد بن صالح و محمد بن الصلت.

۱۷۲۷ - أحمد بن محمد الوراق الدلال أبو الطيب: لم يذكروه، روى الصدوق فى المعانى وغيره عن أحمد بن يحيى المكتب، عنه، عن على بن هارون الحميرى، ونقله فى كمبا ج ۵ ص ۳۵۲، وجد ج ۱۴ ص ۸۵.

معانى الأخبار وعلل الشرائع، عنه، عنه، عن بشير بن سعيد بن قيلويه حديث بيان الصادق (عليه السلام) لأمير المدينة أسرار حمل رسول الله (صلى الله عليه وآله) عليا ("عليه السلام) لحط الأصنام. كمبا ج ۹ ص ۲۷۸، وجد ج ۳۸ ص ۷۹.

وروى الصدوق فى كمال الدين ج ۲ الباب ۵۲ ص ۵۴۹ ح ۱ عن

(۴۷۹)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب علل الشرايع للصدوق (۱)، أحمد بن يحيى المكتب (۱)، محمد بن زكريا الغلابى (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، جعفر بن محمد العلوى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، محمد الوابشى (۱)، محمد الواسطى (۱)، محمد بن الصلت (۲)، بشير بن سعيد (۱)، محمد الوراق (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سلام (۲)، محمد بن صالح (۲)

صفحه ۴۸۸

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۴۸۰

أحمد بن يحيى المكتب، عنه، عن محمد بن الحسن بن دريد الأزدى العمانى بجميع أخباره وكتبه التى صنفها ... إلى آخره.

وفيه ص ۵۵۰ بهذا الإسناد عن أحمد بن عيسى العقيلى حديث شق بن الكاهن.

كنز جامع الفوائد عن محمد بن العباس، عنه، عن أحمد بن إبراهيم فضائل الشيعة وذم المخالفين. كتاب الإيمان ص ۱۱۶، وجد ج ۶۸ ص ۵۴.

۱۷۲۸ - أحمد بن محمد بن الوليد: لم يذكروه، روى عن ربيع بن الخراج، عن الأعمش رواية كريمة، كما فى كتاب التفضيل

للکراجکی ص ۱۴.

۱۷۲۹ – أحمد بن محمد بن هارون: لم یذکروه، وهو من مشایخ النجاشی روی عنه کتاب سعید بن أبی الجهم الثقة، وکتاب إسماعیل بن زید وکتاب الحسن بن علی بن أبی حمزة البطائنی، وکتاب أیوب بن نوح وغیرها.

والظاهر اتحاده مع أحمد بن محمد بن هارون بن الصلت الأهوازی الذی روی الشیخ الطوسی عنه سماعا " فی مسجده فی سنة ۴۰۹ کما فی أمالی الشیخ ج ۱ ص ۳۴۰ وتقدم بعنوان أحمد بن محمد بن الصلت.

۱۷۳۰ – أحمد بن محمد بن هارون الزوزنی أبو الحسن: لم یذکروه، فاضل صالح فقیه قاله الشیخ الحر العاملی، وقد روی العالم الجلیل الطبرسی الفضل بن الحسن فی رجب سنة ۵۲۹ قال: أخبرنا الشیخ الإمام السید الزاهد أبو الفتح عبد الله بن عبد الکریم بن هوزان القشیری فی شهر رمضان سنة ۵۰۱ قال: حدثنی الشیخ الجلیل العالم أبو الحسن علی بن محمد بن علی الحاتمی الزوزنی قراءة علیه سنة ۴۵۲ عنه قال: أخبرنا محمد بن عبد الله بن محمد بن حفدة بن العباس بن حمزة النیسابوری سنة ۳۳۷ قال: حدثنی أبو

(۴۸۰)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، الشیخ الحر العاملی (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، عبد الله بن عبد الکریم بن هوزان (۱)، أحمد بن یحیی المکتب (۱)، أحمد بن محمد بن هارون (۳)، أحمد بن محمد بن الصلت (۱)، سعید بن أبی الجهم (۱)، محمد بن الحسن بن درید (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن زید (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أیوب بن نوح (۱)، محمد بن الولید (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، الفضل بن الحسن (۱)، محمد بن العباس (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن محمد (۱)، السجود (۱)

صفحه ۴۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۸۱

القاسم عبد الله بن أحمد بن عامر الطائی قال: حدثنی أبی سنة ۲۶۰ قال:

حدثنی علی بن موسی الرضا (علیه السلام) سنة ۱۹۴ وساق صحیفة الرضا (علیه السلام) إلی آخرها کما فی أولها.

۱۷۳۱ – أحمد بن محمد الهمدانی مولی بنی هاشم: روی الصدوق فی المعانی باب معانی حروف للجمل عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی، عنه، عن جعفر بن عبد الله بن جعفر الصادق (علیه السلام)، ورواه فی التوحید والأمالی بهذا الإسناد مثله، ونقله فی کمبا ج ۵ ص ۴۰۱، وجد ج ۱۴ ص ۲۸۶، وکتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۷.

ولعله أحمد بن محمد بن سعید الهمدانی المذکور.

۱۷۳۲ – أحمد بن محمد الهمدانی: روی عنه علی بن إبراهیم فی تفسیره، عن جعفر بن عبد الله فی سورة آل عمران.

۱۷۳۳ – أحمد بن محمد بن هوذة الباهلی: لم یذکروه، روی النعمانی عنه کما فیه ص ۶۲ عن إبراهیم بن إسحاق النهاوندی.

۱۷۳۴ – أحمد بن محمد بن الهیثم العجلی: ثقة بالاتفاق من أهل الری، وهو من مشایخ الصدوق یروی عنه مترضیا. " وابنه الحسن یأتی.

۱۷۳۵ – أحمد بن محمد بن یحیی الجعفی الخادمی أو الحارثی أو الخازنی:

لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه عن ابن عقدة، عنه، عن أبیه، عن زیاد بن خیثمة ... إلی آخره. ومثل ذلک فی بشارة المصطفی ص ۱۲۶.

وفی التهذیب ج ۳ ص ۳۳ باب أحکام الجماعة ح ۱۲۰ عن ابن عقدة، عنه، عن الحسن بن الحسین. وسائر روایاته فی کمبا ج ۹ ص ۳۱۱ و ۴۰۲، وج ص ۹۹، وجد ج ۳۸ ص ۲۱۱، وج ۱۶ ص ۱، وج ۳۹ ص ۲۵۲.

(۴۸۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، إبراهیم بن إسحاق النهاوندی (۱)، أحمد بن محمد بن الهیثم العجلی (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، أحمد بن محمد الهمدانی (۲)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سورة آل عمران (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، زیاد بن خیثمة (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، بنو هاشم (۱)، محمد بن هوذة (۱)، الجماعة (۱)

صفحه ۴۹۰

وروی النجاشی ص ۱۷۲ عن ابن عقدة، عنه، عن أبیه کتاب عبد الکریم بن هلال الجعفی وفیه ص ۷۲ عنه، عنه، عن أبیه کتاب أحمد بن النضر الخزاز.

۱۷۳۶ - أحمد بن محمد بن یحیی بن زکریا بن شیبان القطان: لم یذکروه، روی الصدوق فی کمال الدین باب ۳۳ ح ۹ عن جماعة من مشایخه، عنه، عن بکر بن عبد الله بن حبیب حدیث وصف الأئمة (صلوات الله علیهم) وأسمائهم وفضائلهم.

أمالی الطوسی: المفید عن الجعابی، عن ابن عقدة، عنه، عن الحسین بن سفیان، عن أبیه حدیث الثمالی، عن أبی جعفر (علیه السلام) قال: من دعا الله بنا أفلح ومن دعاه بغیرنا هلك واستهلك. کتاب الدعاء ص ۶۲، وجد ج ۹۴ ص ۲.

ورواه فی بشارة المصطفی ص ۹۶ بإسناده عن المفید، عن الجعابی، عن ابن عقدة، عنه، عنه وساقه مثله.

وروی الشیخ فی أمالیه عن ابن عقدة، عنه، عن أسید بن زید القرشی.

وقد ینسب إلی جده فیقال أحمد بن یحیی بن زکریا وسیأتی.

۱۷۳۷ - أحمد بن محمد بن یحیی بن أحمد بن عیسی بن علی بن الحسین ابن السجاد (علیه السلام).

روی عنه الصدوق فی المعانی باب معانی أسماء محمد وعلی وفاطمة والحسن والحسین (صلوات الله علیهم) ص ۶۴ ح ۱۷.

کذا فی هذا المورد، والظاهر أن یحیی محرف عیسی، کما تقدم.

۱۷۳۸ - أحمد بن محمد بن یحیی السوسی: لم یذکروه، وقع فی طریق

(۴۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی بن أحمد (۱)، عبد الکریم بن هلال الجعفی (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، أحمد بن یحیی بن زکریا (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن النضر الخزاز (۱)، عبد الله بن حبیب (۱)، الحسین بن سفیان (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن الحسین (۱)، أسید بن زید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الهلاک (۱)

صفحه ۴۹۱

الصدوق عن محمد بن علی المقری، عنه، عن عبد العزیز بن أبان.

۱۷۳۹ - أحمد بن محمد بن یحیی العطار أبو علی القمی: من مشایخ الصدوق، روی عنه فی کتبه کثیرا " مترضیا " علیه، وأبوه من

مشایخ الکلینی جملة من روایات الصدوق عنه فی الأمالی ص ۲۱ و ۳۸ و ۵۰ و ۶۰، والعیون ج ۱ ص ۲۳ و ۴۶ و ۶۵، والمعانی ص ۲۳۴ و ۲۵۰ إلی غیر ذلک.

وروی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۵۶. وله منه إجازة.

قال العلامة المجلسی فی الوجیزة بعد عنوانه: من مشایخ الإجازة، وحکم الأصحاب بصحة حدیثه، یروی عنه الشیخ بتوسط ابن الغضائری.

انتهی. واختار العلامة المامقانی وثاقته وفاقا " لجماعة ذکرهم.

۱۷۴۰ - أحمد بن محمد بن یحیی بن عمران: لم یذکروه، روی الکشی فی أول کتابه ص ۲ عن أحمد بن إدریس القمی، عنه، عن سلیمان الخطابی.

۱۷۴۱ - أحمد بن محمد بن یحیی الغضرانی أو القصرانی: لم یذکروه. روی الصدوق عن عبد الله بن محمد الصائغ، عنه، عن الحسین بن اللیث بن بهلول الموصلی أمالیه والخصال وکمال الدین. جد ج ۳۶ ص ۲۳۱ و ۲۴۱، وکمبا ج ۹ ص ۱۲۸ و ۱۳۱.

۱۷۴۲ - أحمد بن محمد بن یحیی الفارسی أبو علی: روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۲۸. وعن المحقق الوحید اتحاده مع سابقه محتملا."

۱۷۴۳ - أحمد بن محمد بن یحیی بن محمد بن إسحاق الراوندی أبو الحسین:

ذکره ابن الندیم مع ذمومه وکفریاته وتوبته فراجع إلیه. ولإسماعیل ابن علی النوبختی رد علیه.

۱۷۴۴ - أحمد بن محمد بن یزید بن سلیمان: لم یذکروه، وقع فی طریق کنز الکراجکی عن محمد بن محمد بن سلیمان الواسطی، عنه، عن

(۴۸۳)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی الفارسی (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی بن عمران (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی العطار (۱)، عبد الله بن محمد الصائغ (۱)، أحمد بن إدریس القمی (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۲)، أحمد بن محمد بن یزید (۱)، محمد بن علی المقری (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، ابن الغضائری (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، ابن الندیم (۱)، عبد العزیز (۱)

صفحه ۴۹۲

إسماعیل بن أبان. کمبا ج ۹ ص ۲۹۶، وجد ج ۳۸ ص ۱۵۱.

ورواه فی معانی الأخبار ص ۶۶ عن محمد بن الحارث الوسطی، عن أحمد بن محمد بن یزید بن سلیم، عن إسماعیل بن أبان.

وقد ینسب إلی جده فیقال: أحمد بن یزید بن سلیم.

۱۷۴۵ - أحمد بن محمد بن یزید بن عبد الرحمن البخاری أبو نصر:

لم یذکروه، روی الصدوق فی المعانی ص ۴۷ بإسناده، عنه، عن أحمد بن أحمد بن یعقوب، عن إسحاق بن حمزة، وذکره منسوبا" إلی جده فی کمبا ج ۱ ص ۱۶۷، وجد ج ۲ ص ۳۱۸.

۱۷۴۶ - أحمد بن محمد بن یزید بن عبد الله الجمحی أبو یونس: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ باب ۲۲ ص ۲۲۶ ح ۱ بإسناده عن محمد بن عمر بن منصور البلخی، عنه، عن أبی الصلت الهروی، عن الرضا (علیه السلام).

ورواه فی الخصال ج ۱ باب الثلاثة ص ۱۷۸ ح ۲۳۹ عنه مثله، ونقله فی کتاب الإیمان ص ۲۴۱، وجد ج ۶۹ ص ۶۵ ح ۱۱.

۱۷۴۷ – أحمد بن محمد بن یزید: لم یذکروه، جملة من روایاته فی الفضائل وغیرها.

کنز جامع الفوائد بإسناده عن محمد بن زکریا، عنه، عن سهل بن عامر البجلی. کمبا ج ۹ ص ۷۷، وجد ج ۳۵ ص ۴۱۰.

کنز جامع الفوائد بإسناده عن مغیرة بن محمد، عنه، عن إسماعیل بن عامر. کمبا ج ۹ ص ۹۷، وجد ج ۳۶ ص ۶۸.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۳۶۳ بإسناده عن محمد بن أبی بکر الواسطی، عنه، عن حسین بن حسن حدیث النبوی (صلی الله علیه (۴۸۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، أحمد بن محمد بن یزید (۴)، إسماعیل بن أبان (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن أبی بکر (۱)، أحمد بن یزید (۱)، أحمد بن یعقوب (۱)، محمد بن الحارث (۱)، محمد بن عمر (۱)

صفحه ۴۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۸۵

وآله): علی منی بمنزلة رأسی من بدنی، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۳۳۷، وجد ج ۳۸ ص ۳۱۹.

أمالی الطوسی: المفید عن محمد بن أحمد المنصوری عن محمود بن محمد، عنه، عن إسماعیل بن أبان جد ج ۴۰ ص ۲۷، وکمبا ج ۹ ص ۴۳۳.

وروی الحسین بن سعید عنه کما فی الکافی ج ۶ ص ۳۵۶ ح ۸ کتاب الأطعمة باب التفاح.

۱۷۴۸ – أحمد بن محمد بن یعقوب أبو علی البیهقی: لم یذکروه، روی عنه الکشی مترحما " علیه، وهو الذی صلی علی الفضل بن شاذان ودفع عنه.

۱۷۴۹ – أحمد المحمودی: هو ابن حماد المروزی المذکور.

۱۷۵۰ – أحمد بن محمد بن یوسف السامری أبو الحسن القاضی الحلبی:

لم یذکروه، روی محمد بن أحمد البرسی عنه کما فی الإقبال ص ۵۸۶.

۱۷۵۱ – أحمد بن محمد بن یوسف: روی علی بن بلال، عنه، عن حبیب الخیر. کمبا ج ۱۴ ص ۲۰۶، وجد ج ۵۹ ص ۹۲.

۱۷۵۲ – أحمد بن مدبر (مدین) من ولد الأشتر: لم یذکروه، وقع فی طریق التلعکبری عن أبی علی محمد بن همام، عن جعفر بن مالک الفزاری (منسوب إلی جده وأبوه محمد)، عنه، عن محمد بن عثمان، عن أبی بصیر دعاء الأسبوع. کتاب الصلاة ص ۸۰۶، وجد ج ۹۰ ص ۱۴۳.

والأظهر أن النسخة مغلوطة، والصحیح أحمد بن مدین من ولد مالک بن الحارث الأشتر، کما فی روایات أخری بسند واحد.

منها فی العلل باب ۸۴ عن أبیه، عن محمد بن یحیی العطار، عن

(۴۸۵)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، أحمد بن محمد بن یعقوب (۱)، أحمد بن محمد بن یوسف (۲)، إسماعیل بن أبان (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، مالک بن الحارث (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أحمد المحمودی (۱)، محمد بن تمام (۱)، علی بن بلال (۱)، محمد بن عثمان (۱)، جعفر بن مالک (۱)، محمد بن أحمد (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۸۶

جعفر بن محمد بن مالک، عن أحمد بن مدین من ولد مالک بن الحارث الأشتر، عن محمد بن عمار، عن أبیه، عن أبی بصیر روایة

الطینة، ونقله فی کمبا ج ۳ ص ۶۷، وج ۱۴ ص ۴۲۸، وجد ج ۵ ص ۲۴۲، وج ۶۱ ص ۱۴۵.

وبهذا الإسناد روایة أخری. کمبا ج ۳ ص ۳۰۰، وجد ج ۸ ص ۳۷.

وفی کل هذه المواضع مدین.

۱۷۵۳ – أحمد بن مدرک الأناسی أبو بکر: لم یذکروه، وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۶۵ عن محمد بن إبراهیم بن أحمد بن یونس الرازی، عنه، عن إبراهیم بن سعد حدیث الطیر، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۳۴۵، وجد ج ۳۸ ص ۳۵۴.

۱۷۵۴ – أحمد بن مرزبان بن أحمد: لم یذکروه، تقدم فی ترجمة أحمد بن خالد الأشعری.

۱۷۵۵ – أحمد بن مروان الضبی: لم یذکروه، وقع فی طریق بشارة المصطفی ص ۱۶۶ عن محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن محمد بن أحمد حدیث فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام)، ونقله فی کمبا ج ۶ ص ۳۹۷، وجد ج ۱۸ ص ۴۰۲.

۱۷۵۶ – أحمد بن مروان المالکی: لم یذکروه، روی الکراجکی فی کنزه ص ۴۹ عن هبة الله بن إبراهیم بن عمر، عنه، عن عباس بن محمد الدورسی.

۱۷۵۷ – أحمد بن المستعین: لم یذکروه، روی طب الأئمة، عنه، عن صالح بن عبد الرحمن قال: شکوت إلی الرضا (صلوات الله علیه) داءا " بأهلی من الفالج واللقوة. کمبا ج ۱۴ ص ۵۱۴، وجد ج ۶۲ ص ۲۴۶ ح ۶.

(۴۸۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، حدیث الطیر (۱)، أبو بصیر (۱)، محمد بن إبراهیم بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، إبراهیم بن سعد (۱)، إبراهیم بن عمر (۱)، مالک بن الحارث (۱)، محمد بن القاسم (۱)، أحمد بن خالد (۱)، محمد بن عمار (۱)

صفحه ۴۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۴۸۷

وفی المصدر ص ۸۹ عن أحمد بن المسیب بن المستعین ... إلی آخره.

۱۷۵۸ – أحمد بن مستنیر: لم یذکروه، تقدم فی أحمد بن محمد بن إسحاق الحضرمی.

۱۷۵۹ – أحمد بن مسرور: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن بحر بن سهل الشیبانی، عنه، عن سعد بن عبد الله القمی. کمبا ج ۹ ص ۲۸۰، وتمامه فی ج ۱۳ ص ۱۲۵، وکمال الدین ج ۲ الباب ۴۳ ص ۴۵۴ ح ۲۱ مثله. وجد ج ۳۸ ص ۸۸، وج ۵۲ ص ۷۸.

وهذا حدیث شریف مفصل یدل علی حسنه وکماله حیث ائتمنه سعد علی مثل هذا – الخبر.

۱۷۶۰ – أحمد بن مسلم: لم یذکروه، وقع فی طریق النعمانی عن عثمان بن سعید الطویل، عنه، عن موسی بن بکر، عن الفضیل، عن أبی جعفر (صلوات الله علیه) حدیث السفیانی وأنه من المحتوم. کمبا ج ۱۳ ص ۱۶۷، وجد ج ۵۲ ص ۲۴۹.

وفی المعانی ص ۲۵۶ باب معنی الجود بإسناده عن أبی الجهم، عن موسی بن بکر، عن أحمد بن مسلم قال: سأل رجل أبا الحسن (علیه السلام ...) إلی آخره.

۱۷۶۱ – أحمد بن مصقلة: لم یذکروه، وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۹۳ ح ۳ ص ۲۸۰ عن علی بن الریان بن الصلت (ثقة)، عن الحسین بن أسد، عنه، عن عمه، عن أبی جعفر الموصلی، عن الصادق (علیه السلام)، ونقله فی کمبا ج ۲۲ ص ۱۴۴، وجد ج ۱۰۱ ص ۱۲۷ ح ۳۵.

۱۷۶۲ – أحمد بن مضر: لم یذکروه، وقع فی طریق النعمانی فی غیبته ص ۹۱ عن عبد الله بن جبلة، عنه، عن المفضل بن عمر، عن

(۴۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، علی بن الریان بن الصلت (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن أسد (۱)، ابن قولویه (۱)، عثمان بن سعید (۱)، أحمد بن مسرور (۱)، المفضل بن عمر (۱)، موسی بن بکر (۲)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن بحر (۱)، الجود (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۹۶

الصادق (علیه السلام)، ونقله فی کمبا ج ۱۳ ص ۱۴۳، وجد ج ۵۲ ص ۱۵۷. إلا أن فیه أحمد بن نضر.

۱۷۶۳ – أحمد بن مطرف (مطوق فی البحار) بن سواد بن الحسین القاضی: لم یذکروه، روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن المغیرة بن محمد حدیث نعثل الیهودی ومسائلة عن الرسول (صلی الله علیه وآله) عن التوحید وعن أوصیائه وخلفائه، وفیها التنصیص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم (صلوات الله علیهم)، کما فی نصوص الخزاز باب ۱ ص ۱۱ ح ۲ ونقله فی کمبا ج ۲ ص ۹۴، وج ۹ ص ۱۳۹، وجد ج ۳ ص ۳۰۳.

وتمامه فی ج ۳۶ ص ۲۸۳.

۱۷۶۴ – أحمد بن مطهر بن نفیس المصری الفقیه أبو الفرج لم یذکروه، روی الصدوق، عنه، عن محمد بن أحمد الداودی، عن أبیه، عن أبی القاسم الحسین بن روح. الخرائج باب ۲۰ فی الفصل الرابع.

۱۷۶۵ – أحمد بن مطهر أبو علی المطهر: لم یذکروه، روی الصدوق الأول عنه وهو منسوب إلی جده وأبوه محمد کما تقدم.

۱۷۶۶ – أحمد بن المظفر بن أحمد العطار الشیخ أبو الحسن: لم یذکروه، وهو من رواة أحادیث کتاب الجعفریات کما فی أوله ص ۲ و ۱۱، قال: روی القاضی أمین القضاة محمد بن علی بن محمد، عن أبیه علی بن محمد بن محمد ومحمد بن إبراهیم بن محمد بن خلف الجمازی جمیعا، " عنه، عن عبد الله بن محمد بن عبد الله بن عثمان المعروف بابن السقاء، عن محمد بن محمد بن الأشعث من کتابه سنة ۳۱۴. وسائر روایاته عنه فی الجعفریات ص ۱۰۱، وکمبا ج ۹ ص ۴۰۲، وجد ج ۳۹ ص ۲۵۰.

۱۷۶۷ – أحمد بن المظفر بن الحسین أبو العباس: لم یذکروه، روی الصدوق فی العیون باب ۲۱ عن محمد بن علی بن الشاه بمرو الرود، عنه، عن محمد بن زکریا البصری حدیث تزویج فاطمة الزهراء (صلوات الله علیها).

(۴۸۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، محمد بن علی بن الشاه (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، أبو علی المطهر (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، الفرج (۱)، الصّلاة (۲)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۴۹۷

۱۷۶۸ – أحمد بن المعافی الثعلبی: لم یذکروه، وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۱۸۶ باب ۷۵ عن محمد بن همام، عن أحمد بن هایندار (الصحیح مابنداد کما تقدم)، عنه، عن علی بن جعفر الهمانی، عن الإمام الهادی (صلوات الله علیه).

وروی الشیخ بإسناده عن محمد بن علی بن معمر، عن أحمد بن المعافی، عن علی بن موسی الرضا (علیه السلام) الحدیث القدسی: ولایة علی حصنی من دخله أمن نار. کمبا ج ۹ ص ۴۰۱، وجد ج ۳۹ ص ۲۴۷.

ولعله متحد مع أحمد بن المعافی المنسوب إلی الشیخ عده من أصحاب الجواد (علیه السلام) وتوثیقه.

۱۷۶۹ - أحمد بن معروف قمی: له کتاب نوادر رواه أحمد بن محمد بن یحیی، عن أبیه، عن محمد بن علی بن محبوب، عنه به کما قاله النجاشی.

۱۷۷۰ - أحمد بن المعلی الآدمی: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال عن عبد الله بن سلیمان بن الأشعث، عنه، عن یحیی بن حماد.

۱۷۷۱ - أحمد بن معمر: وقع فی طریق الکلینی فی کتاب الزکاة باب أدب المصدق ج ۳ ص ۵۴۰ ح ۸ عن علی بن أسباط، عنه، عن أبی الحسن العرنی.

ورواه فی التهذیب ج ۴ ص ۹۸ باب الزیادات فی الزکاة عنه مثله ح ۲۷۵.

کنز جامع الفوائد عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عن أحمد بن معمر الأسدی، عن الحکم بن ظهیر. کمبا ج ۹ ص ۶۹، وجد ج ۳۵ ص ۳۶۱.

(۴۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الحدیث القدسی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، محمد بن علی بن معمر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن حماد (۱)، الحکم بن ظهیر (۱)، علی بن أسباط (۱)، محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن معروف (۱)، الحسن العرنی (۱)، محمد بن تمام (۱)، أحمد بن معمر (۲)، علی بن جعفر (۱)، الثعلبی (۱)، الزکاة (۲)

صفحه ۴۹۸

۱۷۷۲ - أحمد بن معمر بن اشکاب) الأسدی: روی الثقفی فی کتاب الغارات عنه روایات.

۱۷۷۳ - أحمد بن معاویة بن حکیم بن معاویة بن عمار: سمع ابن عقدة مات سنة ۲۹۲. وله ۶۸ سنة کما فی رجال بحر العلوم. وأبوه وأجداده یأتون.

۱۷۷۴ - أحمد بن المفضل الخزاعی: لم یذکروه، وقع فی طریق التهذیب ج ۶ ص ۳۵ فی باب فضل الکوفة ح ۷۳ عن أحمد بن محمد، عنه، عن عثمان بن سعید.

۱۷۷۵ - أحمد بن المفضل الخفری: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ص ۲۳۷ عن علی بن محمد بن مروان السدی، عنه، عن صالح بن أبی الأسود، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۳۳۶ ولعله الحفری الکوفی الذی عده العامة من رؤساء الشیعة صدوقا، " کما عن میزان أبی حاتم. وجد ج ۳۸ ص ۳۱۷.

۱۷۷۶ - أحمد بن مفضل: لم یذکروه، وقع فی طریق الکلینی عن محمد بن جمهور، عنه، عن یونس بن عبد الرحمن کما فی غیبة الطوسی ص ۴۶.

کتاب الغارات، عنه، عن الحسن بن صالح، عن الصادق (علیه السلام). کمبا ج ۹ ص ۴۲۰، وجد ج ۳۹ ص ۳۲۶.

کتاب الاستغاثة عن جماعة، منهم جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن ابن أبی عمیر، کما فی المستدرک ج ۲ ص ۵۸۶.

المحاسن عن أیوب بن نوح، عنه، عن وضاح التمار. کتاب الطهارة ص ۳۵ وجد ج ۸۰ ص ۱۴۹. وفیه أحمد بن الفضل کالمصدر.

۱۷۷۷ – أحمد بن المفلس أبو العباس الحمانی: لم یذکروه، وله کتاب أملی منه فی سنة ۲۹۷ کتاب القاسم بن إبراهیم بن إسماعیل طباطبا.

(۴۹۰)

مفاتیح البحث: کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، مدینة الکوفة (۱)، معاویة بن حکیم بن معاویة (۱)، أحمد بن المفضل الخزاعی (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، صالح بن أبی الأسود (۱)، محمد بن مروان السدی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أیوب بن نوح (۱)، أحمد بن الفضل (۱)، الحسن بن صالح (۱)، عثمان بن سعید (۱)، محمد بن جمهور (۱)، أحمد بن محمد (۱)، أحمد بن معمر (۱)، الموت (۱)

صفحه ۴۹۹

النجاشی ص ۲۲۲. وروی عنه عبید الله بن أحمد الأنباری.

۱۷۷۸ – أحمد بن المنذر أبو بکر الصنعانی: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۷۰ عن محمد بن محمد بن معاذ بن سعید، عنه، عن عبد الوهاب بن همام بن نافع، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۳۰۷، وجد ج ۳۸ ص ۱۹۶.

ولعله الذی روی فی طب الأئمة ص ۱۰۳، عنه، عن عمر بن عبد العزیز، عن داود الرقی، عن الصادق (صلوات الله علیه).

۱۷۷۹ – أحمد بن المنصور الرمادی أبو بکر: لم یذکروه، روی المفید فی أمالیه مجلس ۵ ص ۲۱ عن عمر بن محمد بن علی الصیرفی، عن العباس بن المغیرة الجوهری، عنه، عن عبد الرزاق، عن أبیه، عن مینا.

وبهذا الإسناد، عنه، عن أحمد بن صالح، کما فیه ص ۲۲ ومجلس ۷ ص ۳۹.

وروی المفید فی أمالیه مجلس ۶ ص ۳۰ عن محمد بن عمر الجعابی، عن العباس بن المغیرة، عنه، عن سعید بن عفیر.

وفیه بهذا الإسناد، عنه، عن سلیمان بن حرب.

ووقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۲۲۵ عن علی بن خالد، عن العباس بن المغیرة، عنه، عن عبد الرزاق روایة أخری.

وسائر روایاته فیه ص ۲۳۴ و ۲۵۱.

ودلائل الطبری ص ۹۶ و ۱۱۴ وفیه الرشادی بدل الرمادی.

۱۷۸۰ – أحمد بن منصور زاج: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مجلس ۷۲ ص ۲۸۵ عن إسماعیل بن إبراهیم الحلوانی، عنه، عن هدبة بن عبد الوهاب حدیث الفضائل.

۱۷۸۱ – أحمد بن منصور بن نصر الخزاعی ویقال محمد بن منصور: عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الرضا (علیه السلام) باب المیم (۵۶).

(۴۹۱)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، العباس بن المغیرة (۳)، عبید الله بن أحمد (۱)، أحمد بن منصور بن نصر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود الرقی (۱)، سعید بن عفیر (۱)، علی بن خالد (۱)، محمد بن معاذ (۱)، محمد بن منصور (۱)، عبد العزیز (۱)، محمد بن عمر (۱)، الحرب (۱)

صفحه ۵۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۹۲

وروی الکشی فی ترجمة مصادف (۸۴۶) عن محمد بن مسعود، عن أحمد بن منصور الخزاعی، عن أحمد بن الفضل الخزاعی، عن ابن أبی عمیر.

۱۷۸۲ - أحمد بن منصور المروزی: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق عن عبد الله بن محمد بن عبد العزیز، عنه، عن أبی سلمة. کمبا ج ۹ ص ۵۴، وجد ج ۳۵ ص ۲۸۶.

وعن محمد بن الحسین، عنه، عن عمرو بن یونس. کمبا ج ۶ ص ۲۸۵، وجد ج ۱۷ ص ۳۶۹. وغیره کما فی الأمالی، ونقله فی جد ج ۴۰ ص ۱۸۵، وج ۴۲ ص ۱۴۶، وکمبا ج ۹ ص ۴۶۹، و ۶۳۵.

ولعله متحد مع أحمد بن منصور بن سیار البغدادی المتوفی سنة ۲۶۵ عن ۸۳ عاما، " الثقة عند العامة، الراوی حدیث المناشدة المذکور فی کتاب الغدیر طبعة ۲ ج ۱ ص ۹۵.

۱۷۸۳ - أحمد بن منصور أبو بکر: روی کتاب الدیباج لسری بن عاصم کما ذکره الشیخ فی الفهرست ص ۱۰۷ فی ترجمة سری بن عاصم (۳۵۰).

۱۷۸۴ - أحمد بن منیر بن أحمد بن مفلح الطرابلسی العاملی الشامی:

له دیوان شعر، حفظ القرآن، وتعلم اللغة والأدب، من فضلاء عصره، وله مدائح فی أهل البیت (علیهم السلام)، ذکره مع جملة من أشعاره فی أمل الآمل وکتاب الغدیر ج ۴ ص ۳۲۶ - ۳۳۷. وولد سنة ۴۷۳. وتوفی ۵۴۸.

۱۷۸۵ - أحمد بن منیع: لم یذکروه، وقع فی طریق الخزاز فی کتابه النصوص باب ۱۶ عن ابن عقدة، عن محمد بن أحمد بن عیسی بن ورطا الکوفی، عنه، عن یزید بن هارون فی حدیث فی احتجاج أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه) علی طلحة والزبیر وفیه النص علی الأئمة الاثنی عشر (صلوات الله علیهم) وأسمائهم وفضائلهم. ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۱۴۹، وجد ج ۳۶ ص ۳۲۴.

(۴۹۲)

مفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن الفضل الخزاعی (۱)، أحمد بن منصور أبو بکر (۱)، محمد بن أحمد بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد العزیز (۱)، محمد بن الحسین (۱)، أحمد بن منیر (۱)، محمد بن مسعود (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۲)، الوفاة (۱)

صفحه ۵۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۹۳

۱۷۸۶ - أحمد بن موسی بن أحمد: نقیب قم ابن السید محمد الأعرج ابن أحمد بن موسی المبرقع السید الجلیل ولد ۵ صفر سنة ۳۷۵. وتقدم جده، وأخوه عبید الله ثقة ورع یأتی.

۱۷۸۷ - أحمد بن موسی بن إسحاق التمیمی: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی التهذیب ج ۶ ص ۵۳ ح ۱۲۷ باب فضل الغسل للزیارة عن عمرو بن الحسن الأشنانی، عنه، عن أحمد بن قتیبة ... إلی آخر ما تقدم.

۱۷۸۸ - أحمد بن موسی بن إسحاق: لم یذکروه، روی زید بن محمد بن المبارک الکوفی، عنه، عن الحسین بن ثابت بن عمرو خادم موسی بن جعفر (علیهما السلام). کمبا ج ۹ ص ۶۹، وجد ج ۳۵ ص ۳۵۹.

وقد روی زید هذا عنه کتاب عبید الله بن أبی رافع کما فی الفهرست ص ۱۳۳. ولعله الذی روی عنه ابن عقدة، عن یحیی بن عبد الحمید، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ ص ۲۷۹.

۱۷۸۹ - أحمد بن موسی الأسدی (الأزدی - خ ل): لم یذکروه، روی الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۱۳ عن أبی بکر الرازی،

عنه، عن القاسم بن الضحاك رواية شريفة. وفى نوادر الأثر عنه، عن القاسم ... إلى آخره.

وفى كتاب مقتضب الأثر ص ۳۰ عن عبد الصمد بن على بن محمد، عنه، عن داود الرقى.

۱۷۹۰ - أحمد بن موسى الأشعرى القمى: هو أحمد بن أبى زاهر المذكور.

۱۷۹۱ - أحمد بن موسى بن جعفر الكاظم (صلوات الله عليهما):

كان كريما " جليلا " ورعا، " وكان أبو الحسن موسى (عليه السلام) يحبه

(۴۹۳)

مفاتيح البحث: الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۳)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، أحمد بن موسى بن إسحاق التميمى (۱)، عبيد الله بن أبى رافع (۱)، عمرو بن الحسن الأشنانى (۱)، أحمد بن موسى الأشعرى (۱)، أحمد بن أبى زاهر (۱)، يحيى بن عبد الحميد (۱)، أحمد بن قتيبة (۱)، عبد الصمد بن على (۱)، أحمد بن موسى (۴)، ثابت بن عمرو (۱)، داود الرقى (۱)، الغسل (۱)

صفحه ۵۰۲

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۴۹۴

ويقدمه، ووهب له ضيعته المعروفة باليسيرة، يقال: إنه أعتق ألف مملوك ... إلى آخر ما ذكره فى الإرشاد فى فضله، وذكره فى الروضات ص ۱۳ ومدحه، ونقل عن جماعة من العلماء أنه وأخاه محمد مدفونان فى شيراز فى المزار المعروف بشاه چراغ وفى السفينة ومستدركها جملة من أحواله ومدائحه.

۱۷۹۲ - أحمد بن موسى بن جعفر: من آل طاوس العلوى الحسينى سيدنا الطاهر الأجل الإمام المعظم فقيه أهل البيت جمال الدين أبو الفضائل، كان أورع فضلاء زمانه، مجتهد، وتصانيفه وكتبه أكثر من ثمانين، والتفضيل إلى الكتب المفصلة، توفى طاب ثراه سنة ۶۷۳، وإخوته عز الدين الحسن ورضى الدين على وشرف الدين محمد وابنه عبد الكريم وحفيداه رضى الدين على وجمال الدين محمد ابنا عبد الكريم وابنا أخيه على ومحمد ابنا رضى الدين على بن موسى بن جعفر، يأتون إن شاء الله تعالى.

۱۷۹۳ - أحمد بن موسى بن جعفر بن أبى العباس: لم يذكروه، وهو الذى قال: حدثنا أبو جعفر بن يزيد بن النضر الخراسانى من كتابه فى جمادى الأخر سنة ۲۸۱، قال: حدثنا على بن الحسن بن على بن عمر ابن الإمام السجاد، عن على بن جعفر الصادق (عليه السلام) كتاب مسائله المفصلة المنقولة بغير رواية الحميرى المذكور فى البحار جميعها فى كمبا ج ۴ ص ۱۴۹، وجد ج ۱۰ ص ۲۴۹ - ۲۹۱.

أقول: هذا الكتاب مشهور بكتاب مسائل على بن جعفر الذى روى عنه الشيخ الحر فى الوسائل ج ۲۰ ص ۳۹، وفرقة العلامة المجلسى فى البحار طبق رواية الحميرى فى قرب الإسناد.

۱۷۹۴ - أحمد بن موسى الخزار: لم يذكروه، روى المنذر بن محمد، عنه، عن بليد بن سليمان رواية شريفة فى فضل أمير المؤمنين (عليه السلام) وجوامع مناقبه كما تقدم فى أحمد بن محمد بن عثمان.

۱۷۹۵ - أحمد بن موسى بن سعد: لم يذكروه، وهو من أصحاب

(۴۹۴)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، العلامة المجلسى (۱)، أحمد بن موسى بن جعفر (۲)، على بن الحسن بن على (۱)، أحمد بن موسى (۲)، جمال الدين (۲)، موسى بن جعفر (۱)، محمد بن عثمان (۱)، على بن جعفر (۲)، عبد الكريم (۲)، العتق (۱)، السفينة (۱)

صفحه ۵۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۹۵

الرضا (علیه السلام) وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ ص ۱۶ باب ۳۰ عن أبی سعید الادمی (سهل بن زیاد)، عنه، عن الرضا (علیه السلام) قال: کنت معه فی الطواف ... إلی آخره.

۱۷۹۶ - أحمد بن موسی بن العباس بن مجاهد: لم یذکروه، روی الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۳ ص ۱۴۶ عن هارون التلعکبری عنه فی سنة ۳۱۸ عن محمد بن زید روایة شریفة فیها أسماء عدة من أوصیاء الأنبیاء وأوصیاء نبینا محمد الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم وفضائلهم (صلوات الله علیهم). ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۱۵۲، وجد ج ۳۶ ص ۳۳۳.

۱۷۹۷ - أحمد بن موسی بن عمر: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ باب الثلاثة ص ۱۴۲ ح ۱۶۳. عن محمد بن یحیی العطار، عنه، عن ابن فضال. ورواه فی کمبا ج ۱ ص ۸۱ وغیره، وجد ج ۲ ص ۴۱.

۱۷۹۸ - أحمد بن موسی بن عیسی: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق عن سعد بن عبد الله، عنه، عن علی بن الحکم کما عن أربعین الشهید، واحتمال کونه أحمد بن أبی زاهر مردود بما عرفت.

۱۷۹۹ - أحمد بن موسی بن فرات: لم یذکروه، روی ابن عقدة عنه، کما تقدم فی أحمد بن محمد بن إسحاق المعاذی.

۱۸۰۰ - أحمد بن موسی المبرقع: جد أحمد بن محمد بن أحمد المذکور.

۱۸۰۱ - أحمد بن موسی بن مردویه الأصفهانی: من ثقات أعلام العامة عندهم مشهور بابن مردویه، شیخ معظم عندهم له کتاب المناقب.

وروی فی کتابه خطبة فاطمة الزهراء (علیها السلام) کما فی کمبا ج ۸ ص ۱۰۹.

۱۸۰۲ - أحمد بن موسی النوفلی: لم یذکروه، روی المفید عن ابن

(۴۹۵)

مفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، أحمد بن محمد بن إسحاق المعاذی (۱)، یوم عرفة (۱)، أحمد بن موسی النوفلی (۱)، أحمد بن أبی زاهر (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، سعد بن عبد الله (۱)، موسی بن عیسی (۱)، أحمد بن موسی (۵)، سهل بن زیاد (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن زید (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۹۶

قولویه، عن محمد بن همام الإسکافی (ثقة جلیل)، عنه، عن محمد بن عبد الله بن مهران. أمالی الشیخ ج ۱ ص ۴۹.

وروی عن أحمد بن هلال وروی عنه البزوفری، کما فی التهذیب ج ۸ باب العتق ص ۲۴۹ ح ۹۰۱.

۱۸۰۳ - أحمد بن موسی: لم یذکروه، روی عن ذبیان بن حکیم، وروی عنه محمد بن یحیی (العطار)، الکافی کتاب الأطعمة ج ۶ ص ۲۸۳ باب کراهیة استخدام الضیف.

وروی أحمد بن أبی عبد الله (البرقی)، عنه، عن علی بن جعفر (علیه السلام). الکافی ج ۴ کتاب الحج باب المزاحمة علی الحجر الأسود ص ۴۰۶، التهذیب ج ۵ باب الطواف ص ۱۰۲ ح ۳۳۱.

تفسیر فرات، عنه، عن مخول. کمبا ج ۹ ص ۱۰۷ و ۴۱۱، وجد ج ۳۶ ص ۱۲۹، وج ۳۹ ص ۲۹۰.

وروی الثقة الجلیل الصفار فی البصائر باب ما یزاد الأئمة فی لیلة الجمعة قال: حدثنا أحمد بن موسی، عن جعفر بن محمد بن مالک الکوفی، ونقله فی کمبا ج ۶ ص ۲۳۰، وج ۷ ص ۲۹۶، وجد ج ۱۷ ص ۱۵۱، وج ۲۶ ص ۸۸.

ورواه فی الکافی ج ۱ ص ۲۵۴ ح ۲ باب أن الأئمة یزدادون فی لیلة الجمعة. عن محمد بن یحیی، عن أحمد بن أبی زاهر، عن جعفر بن محمد الکوفی، الحدیث بعینه.

أقول: بعد ما عرفت أن أحمد بن أبی زاهر هو أحمد بن موسی الأشعری، وأن محمد بن یحیی العطار کان أخص أصحابه، یظهر لک أن هذا هو هو، ویحتمل اتحاده مع أحمد بن موسی بن عمر المذکور.

وبصائر الدرجات، عنه، عن محمد بن أحمد مولی حریز ... إلی

(۴۹۶)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، یوم عرفة (۱)، محمد بن همام الإسکافی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۲)، أحمد بن أبی زاهر (۲)، عبد الله بن مهران (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، أحمد بن هلال (۱)، ذبیان بن حکیم (۱)، أحمد بن موسی (۴)، محمد بن یحیی (۱)، الحجر الأسود (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن جعفر (۱)، الحج (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الطعام (۱)، العتق (۱)

صفحه ۵۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۹۷

آخره. والأخری، عنه، عن أحمد بن محمد المعروف بغزال. جد ج ۱۷ ص ۳۷۲، وکمبا ج ۶ ص ۲۸۶.

۱۸۰۴ - أحمد بن مهران رحمه الله: من مشایخ الکلینی. الکافی ج ۱ ص ۲۰ روی عنه کثیرا. " وترحم علیه فی موارد عدیدة منها فی ص ۴۵۸ باب مولد الزهراء فاطمة (علیها السلام). وص ۴۷۸ باب مولد الکاظم (علیه السلام) فی ثلاث روایات. وص ۴۸۷ باب مولد الرضا (علیه السلام). وص ۱۴۷ باب البداء. وص ۴۲۱ باب الإشارة والنص علی الجواد (علیه السلام) فی أربع روایات. وص ۴۱۹ باب نکت ونتف فی الولایة. وص ۴۲۳ و ۴۲۴.

وروی عن عبد العظیم بن عبد الله الحسنی ومحمد بن علی فی جمیع هذه الموارد، وتبلغ روایاته فی الکتب الأربعة إلی اثنین وخمسین کما قاله العلامة الخوئی. معجم رجال الحدیث ح ۲ ص ۶۶۵.

۱۸۰۵ - أحمد بن میثم بن أبی نعیم الفضل بن عمر الطلحی: لقبة دکین بن حماد بن زهیر مولی آل طلحة بن عبید الله أبو الحسن، کان من ثقات أصحابنا الکوفیین ومن فقهائهم، وله کتب ومصنفات، کما قاله النجاشی والشیخ وغیرهما، ولا خلاف فیه، وروی کتبه حمید بن زیاد.

روی عن جماعة وعن جده الفضل بن دکین. أمالی الشیخ ج ۲ ص ۹۳ بإسناده عن أحمد بن میثم بن أبی نعیم الطلحی، عن جده أبی نعیم الفضل بن دکین الحدیث النبوی (صلی الله علیه وآله): الحق بعدی مع علی یدور معه حیث دار. ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۲۶۹، وجد ج ۳۸ ص ۴۰.

۱۸۰۶ - أحمد بن میثم المیثمی: لم یذکروه، روی جعفر بن

(۴۹۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحافظ أبو نعیم (۳)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، طلحة بن عبید الله (۱)، أحمد بن مهران (۱)، حمید بن زیاد (۱)، الفضل بن دکین (۲)، أحمد بن میثم (۳)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۵۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۹۸

محمد بن مالک الفزاری، عنه، عن عبد الواحد بن علی، عن أمیر المؤمنین (علیه السلام). جد ج ۳۹ ص ۳۵۰، وکمبا ج ۹ ص ۴۲۵.

وفی غیبة النعمانی ص ۹۳ عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن عبید الله بن موسی.

۱۸۰۷ - أحمد بن میثم الطلحی: لم یذکروه، روی عن الحسن بن علی بن أبی حمزة وعنه علی بن محمد. التهذیب ج ۶ باب فضل الکوفة ص ۳۴ ح ۶۸.

أقول: هو ابن میثم بن أبی نعیم المذکور کما عرفت.

۱۸۰۸ - أحمد بن المیثمی: هو أحمد بن الحسین المیثمی المذکور.

۱۸۰۹ - أحمد بن نافع البصری أبو حفص: لم یذکروه، روی عبد الله بن جعفر الحمیری، عن محمد بن عیسی الأشعری، عنه، عن أبیه وکان خادما " للإمام علی بن موسی الرضا، عن آبائه (علیهم السلام) الحدیث النبوی فی النص علی الأئمة الاثنی عشر (علیهم السلام) وأسمائهم، وثواب تولی کل واحد منهم وفضائلهم. مقتضب الأثر ص ۱۳.

۱۸۱۰ - أحمد بن نجم: لم یذکروه، روی عن الرضا (علیه السلام) کما فی تحف العقول باب مواعظ الرضا (علیه السلام). ونقله فی کمبا ج ۱۷ ص ۲۰۷، وجد ج ۷۸ ص ۳۳۶.

۱۸۱۱ - أحمد بن النضر أو النصر أو النصیر ابن سعد الباهلی المعروف بابن أبی هراسة: ویلقب أبوه هوذة، سمع منه التلعکبری سنة ۳۳۱ وله منه إجازة، وتوفی ۸ ذی الحجة ۳۳۳ بجسر النهروان، ودفن بها کما قاله الشیخ. وروی فی الفهرست عن التلعکبری، عنه کتب إبراهیم بن إسحاق.

وعن الخطیب فی تاریخه أنه من شیوخ الشیعة. انتهی.

والظاهر أنه أحمد بن أبی هراسة المذکور.

وروی القاضی أبو الفرج المعافی بن زکریا البغدادی، عنه، عن

(۴۹۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، یوم عرفة (۱)، أحمد بن الحسین المیثمی (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، أحمد بن میثم الطلحی (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، أحمد بن المیثمی (۱)، أحمد بن النضر (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن مالک (۱)، علی بن محمد (۱)، الفرج (۱)

صفحه ۵۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۴۹۹

إبراهیم بن إسحاق النهاوندی. جد ج ۳۶ ص ۲۸۷ و ۳۴۷، وکمبا ج ۹ ص ۱۴۰ و ۱۵۵.

وروی محمد بن العباس بن مروان، عنه، عنه. جد ج ۳۶ ص ۲ و ۱۳، وج ۳۷ ص ۳۰۶، وکمبا ج ۹ ص ۸۳ و ۸۵ و ۲۵۰.

غیبة النعمانی عن أحمد بن هوذة، عن إبراهیم بن إسحاق. جد ج ۳۶ ص ۲۷۲، وکمبا ج ۹ ص ۱۳۷.

۱۸۱۲ - أحمد بن نصر الطحان: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۹۹ عن البرقی، عن أبیه، عن محمد بن سنان المجاور، عنه، عن أبی بصیر، عن الصادق (علیه السلام) حدیث أخبار عیسی (علیه السلام) بموت العروس، ونقله فی جد ج ۴ ص ۹۴، وج ۱۴ ص ۲۴۴، وکمبا ج ۲ ص ۱۳۱، وج ۵ ص ۳۹۱.

وروی القمی فی تفسیره ص ۲۳ عن أبیه، عن أحمد بن النصر، عن عمرو بن شمر حدیث الرجعة.

۱۸۱۳ – أحمد بن نصر بن عبد الله بن الفتح: لم یذکروه، وقع فی طریق السید ابن طاوس، عن الحسن بن الحسین بن العباس، عنه، عن حرب بن محمد المؤدب ... إلی آخره. وقال: أخبرنا أحمد بن النصر، عن صدقة بن موسی، عن أبیه، عن ابن محبوب ... إلی آخره. کما فی کمبا ج ۹ ص ۶۵۴، وجد ج ۴۲ ص ۲۲۱.

أقول: وسمع منه سنة ۳۶۵.

۱۸۱۴ – أحمد بن نصر بن مالک: لم یذکروه، کان علی یمین أحمد بن حنبل لما سأله سائل عن حدیث: علی بن أبی طالب (علیه السلام) قسیم النار، فذهب أحمد بن نصر ینکر الحدیث فسکته أحمد بن حنبل ... إلی آخر ما فی بشارة المصطفی ص ۲۶۴.

(۴۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، أبو بصیر (۱)، إبراهیم بن إسحاق النهاوندی (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الحسین بن العباس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن هوذة (۱)، محمد بن العباس (۱)، أحمد بن حنبل (۲)، محمد بن سنان (۱)، عمرو بن شمر (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۵۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۰۰

۱۸۱۵ – أحمد بن نصیر: لم یذکروه، طب الأئمة، عنه، عن زیاد بن مروان العبدی، عن محمد بن سنان، عن الصادق (علیه السلام). کمبا ج ۱۶ ص ۱۷، وجد ج ۷۶ ص ۱۱۲.

۱۸۱۶ – أحمد بن النضر الخزاز أبو الحسن الجعفی الکوفی: ثقة بالاتفاق، وله کتاب، ولم یجعلوه من أصحاب إمام، لکن فی رجال الکشی ص ۴۵ بإسناده عن معاویة بن حکیم، عن أحمد بن النضر قال: کنت عند أبی الحسن الثانی (علیه السلام ...) إلی آخره. فهو من أصحاب الرضا (علیه السلام).

وفی الکافی ج ۲ ص ۱۰۵ ح ۸ عن أبی علی الأشعری، عن محمد بن سالم، عن أحمد بن النضر الخزاز، عن جده الربیع بن سعد قال: قال لی أبو جعفر (علیه السلام): یا ربیع إن الرجل لیصدق حتی یکتبه الله صدیقا، " ونقله فی جد ج ۷۱ ص ۶، وکتاب الأخلاق ص ۱۲۴ مثله. ویأتی جده.

۱۸۱۷ – أحمد بن النعمان: لم یذکروه، روی عن الصادق (علیه السلام)، کما فی مکارم الأخلاق فی الفصل السادس من النکاح.

وروی الشیخ فی التهذیب ج ۳ باب صلاة المضطر ص ۳۰۸ ح ۹۵۳ بإسناده عن منصور بن حازم قال: سأله أحمد بن النعمان ... إلی آخره، ورواه فی الاستبصار ج ۱ ص ۲۴۳ ح ۸۶۶ مثله. ویحتمل قویا " کونه منسوبا " إلی جده وأبوه محمد کما تقدم أو ابن الحسن بن علی بن النعمان.

۱۸۱۸ – أحمد بن النعیم والد أبی عبد الله الشاذانی: لم یذکروه، کما ذکره الکشی.

۱۸۱۹ – أحمد بن نوح بن عبد الله: لم یذکروه، وقع فی طریق الکلینی فی کتاب الصدقة ج ۴ ص ۲۳ ح ۲ باب من أعطی بعد المسألة عن محمد بن أحمد، عنه، عن الذهلی.

۱۸۲۰ – أحمد بن نوح بن علی بن العباس بن نوح السیرافی: کذا

(۵۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، مکارم الأخلاق (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، أحمد بن نوح بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی بن النعمان (۱)، أحمد بن النضر الخزاز (۲)، أحمد بن

النعمان (۲)، علی بن العباس (۱)، أحمد بن النضر (۱)، الحسن الجعفی (۱)، منصور بن حازم (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصّلاة (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۵۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۰۱

عنونه النجاشی، وقال: کان ثقة فی حدیثه متقنا " لما یرویه فقیها " بصیرا " بالحدیث والروایة وهو أستاذنا وشیخنا ومن استفدنا عنه. وله کتب کثیرة...

إلی آخره. وتقدم بعنوان أحمد بن محمد بن نوح.

۱۸۲۱ - أحمد بن نوح: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ ص ۱۶۲ عن الحسن بن علی بن أبی عثمان، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله (علیه السلام).

وروی النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۹ عن الحسن بن محمد بن جمهور، عنه ابن علیم حدیث خطبة أمیر المؤمنین (علیه السلام).

وروی البرقی، عنه، عن شعیب النیسابوری. المحاسن ج ۲ ص ۶۰۲.

۱۸۲۲ - أحمد بن واقد: لم یذکروه، وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۳۰ عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن إبراهیم بن عبد الله حدیث النص علی الأئمة (صلوات الله علیهم)، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۱۶۲، وجد ج ۳۶ ص ۳۸۳.

۱۸۲۳ - أحمد بن الولید: لم یذکروه، وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۴ ص ۳۶۵ ح ۱۲ کتاب الحج باب ما یجوز للمحرم قتله، عن أحمد بن محمد، عن أحمد القلانسی، عنه، عن أبان، عن أبی الجارود.

وروی المفید فی الإختصاص ص ۸۷، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن علی بن المسیب، عن الرضا (علیه السلام).

ورواه الکشی عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن عیسی، عنه، عنه. ونقله فی جد ج ۲ ص ۲۵۱، وکمبا ج ۱ ص ۱۴۷ مثله.

وروی المفید، عنه، عن أبیه، عن سعد. کما فی کمبا ج ۹ ص ۴۲۷، وجد ج ۴۰ ص ۳.

وروی المفید، عنه، عن أبیه، عن الصفار. جد ج ۲۶ ص ۱۴۱،

(۵۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، الحسن بن علی بن أبی عثمان (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، أحمد بن محمد بن نوح (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الولید (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد القلانسی (۱)، علی بن المسیب (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الحسن بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الحج (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۵۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۰۲

وکمبا ج ۷ ص ۳۰۹. ولعله أحمد بن محمد بن الحسن بن أحمد بن الولید منسوبا " إلی جده الأعلی أو یکون جده.

۱۸۲۴ - أحمد بن الولید بن برد الأنطاکی الکبیر: لم یذکروه، روی فی أمالی الشیخ ج ۲ ص ۷۴ عن محمد بن دلیل، عنه، عن محمد بن جعفر الصادق، عن أبیه (علیه السلام ...) إلی آخره.

وقد روی محمد بن إدریس الحنظلی، عنه، عن محمد بن جعفر الصادق (علیه السلام) کتابه عن أبیه. النجاشی ص ۲۵۹.

۱۸۲۵ – أحمد بن وهب: لم يذكروه، روى الحسين بن القاسم الكوكبى، عنه، عن عمر بن محمد الأزدى، عن ثمامة بن أشرس. دلائل الطبرى ص ۱۱۵، وكمبا ج ۱۴ ص ۷۴۹ مثله، وجد ج ۶۵ ص ۷۲.

۱۸۲۶ – أحمد بن وهب (وهيب) بن حفص الأسدى الجريرى: له كتاب نوادر رواه عنه حميد بن زياد.

۱۸۲۷ – أحمد بن هارون بن الصلت الأهوازى: لم يذكروه، روى الشيخ، عنه، عن ابن عقدة، كمبا ج ۵ ص ۳۷۴، وج ۱۴ ص ۶۲۰ و ۸۷۶، وجد ج ۱۴ ص ۱۷۱، وج ۶۳ ص ۲۲۳، وج ۶۶ ص ۳۳۳.

وهو منسوب إلى جده فهو أحمد بن محمد بن هارون بن الصلت، المذكور بعنوان أحمد بن محمد بن الصلت.

۱۸۲۸ – أحمد بن هارون الفامى أو القاضى: من مشايخ الصدوق يروى عنه مترحما " ومترضيا " عليه فى كتبه. منها فى العيون ج ۱ باب ۶ ص ۴۶، عنه، عن محمد بن عبد الله بن جعفر الحميرى. وباب ۲۸ ص ۲۷۶، عنه، عن محمد بن جعفر بن بطة.

وباب ۲۵ عنه فى مسجد الكوفة وورخ حديثه له فى سنة ۳۵۴ عن محمد بن عبد الله بن جعفر الحميرى.

وفيه باب ۱۱ ص ۱۴۲ عن أحمد بن إبراهيم بن هارون الفامى فى

(۵۰۲)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، مسجد، جامع الكوفة (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۲)، أحمد بن محمد بن هارون (۱)، أحمد بن محمد بن الصلت (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن إبراهيم (۱)، الحسين بن القاسم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أحمد بن الوليد (۲)، أحمد بن هارون (۲)، حميد بن زياد (۱)، محمد بن إدريس (۱)، وهيب بن حفص (۱)، محمد بن جعفر (۳)، عمر بن محمد (۱)

صفحه ۵۱۱

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۵۰۳

مسجد الكوفة عنه أعنى محمد الحميرى المذكور.

وفيه ج ۲ ص ۲۱۸ مترجما " ومترضيا " عليه. وكذا ص ۲۶۰.

وكذا فى كمال الدين باب ۲۸ حديث اللوح. وباب ۳۲ و ۵۷. وكذا فى التوحيد ص ۷۶ و ۸۰ و ۳۶۳، والخصال ج ۱ ص ۳۳ و ۶۹ و ۱۵۶ و ۱۹۵ و ۲۲۳ و ۲۸۲ و ۲۸۵.

وفى الفهرست ص ۱۸۴ روى الصدوق عنه كتب محمد بن عبد الله بن جعفر الحميرى. انتهى.

وروى الشيخ فى أماليه ج ۲ ص ۴۴ بإسناده عنه، عن محمد بن جعفر بن بطة.

وروى المفيد فى الإختصاص عنه مترحما " عليه، كما فيه ص ۷۰ وغيره. وأخوه محمد يأتى إن شاء الله تعالى.

۱۸۲۹ – أحمد بن هارون بن موفق المدائنى: لم يذكروه، روى البرقى فى المحاسن باب الحلواء ج ۲ ص ۴۰۸ عن سهل بن زياد، عنه، عن أبيه قال: بعث إلى الماضى (صلوات الله عليه) يوما " فأكلنا عنده وأكثروا من الحلواء، فقلت: ما أكثر هذا الحلواء؟ فقال: إنا وشيعتنا خلقنا من الحلاوة فنحن نحب الحلواء. ونقله فى كمبا ج ۱۴ ص ۸۶۴، وجد ج ۶۶ ص ۲۸۵ ح ۳.

ورواه فى الكافى ج ۶ ص ۳۲۱ ح ۱ باب الحلواء عن العدة، عن سهل بن زياد، عنه، عن أبيه، قال: بعث ... إلى آخره.

وأما ما فى الكافى ج ۶ ص ۳۶۲ ح ۱ باب البقول عن العدة، عن سهل بن زياد، عن أحمد بن هارون، عن موفق المدينى، عن أبيه، عن جده، قال: بعث إلى الماضى (عليه السلام). وذكر حديثا " آخر فلعله مصحف.

وفى الاختصاص ص ۲۹۸ بإسناده عن داود بن أسد المصرى، عن

(۵۰۳)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، أحمد بن هارون بن موفق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن هارون (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، داود بن أسد (۱)، سهل بن زیاد (۳)، موفق المدینی (۱)، حدیث اللوح (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۰۴

محمد بن جمیل، قال: حدثنی أحمد بن هارون بن موفق مولی أبی الحسن (علیه السلام)، قال: أتیت أبا الحسن (علیه السلام) لأسلم علیه، فقال لی: ارکب ندور فی أموال له - الخبر.

ورواه فی البصائر الجزء ۷ باب ۱۵ ح ۹ عن داود بن أسد المصری، عن محمد بن الحسن بن جمیل، عنه ... إلی آخر.

وفی کمبا ج ۷ ص ۴۱۶ عن الاختصاص بهذا الإسناد عن محمد بن الحسن بن جمیل، عن أحمد بن هارون بن موفق. وکان هارون بن موفق مولی أبی الحسن (علیه السلام)، قال: أتیت أبا الحسن (علیه السلام) لأسلم علیه ... إلی آخره.

ومثل الأخیر فیه ج ۱۱ ص ۲۴۷ عن بصائر الدرجات فراجع. جد ج ۲۷ ص ۲۷۰، وج ۴۸ ص ۵۷ ۱۸۳۰ - أحمد بن هارون بن هانی: له کتاب القضایا، نقل منه القاضی نعمان فی کتابه الإیضاح ص ۴۰.

۱۸۳۱ - أحمد بن هارون: روی عن أبی الحسن (صلوات الله علیه) وصار موردا " لعنایته، وحمل کتاب الإمام إلی المدینة، ووقف علی معجزة الإمام (علیه السلام) فی أمر فرسه، والتفصیل فی الخرائج فی باب معجزات الإمام أبی الحسن الثالث الأمام الهادی (صلوات الله علیه)، ونقله فی البحار فی هذا الباب کمبا ج ۱۲ ص ۱۳۵، وجد ج ۵۰ ص ۱۵۳.

مکارم الأخلاق عنه قال: دخلت علی الرضا (علیه السلام) فدعا بالمائدة - الخبر.

۱۸۳۲ - أحمد بن هاشم: لم یذکروه، روی أبو الفضل، عنه، عن مالک بن سلیمان، عن أبیه، عن عمرو بن شمر روایة شریفة مهمة مفصلة.

بشارة المصطفی ص ۱۹۶ ۱۸۳۳ - أحمد بن الهذیل الهمدانی أبو العباس لم یذکروه، وقع فی

(۵۰۴)

مفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۴)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن هارون بن موفق (۲)، أحمد بن هارون (۲)، هارون بن موفق (۱)، داود بن أسد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن جمیل (۱)، عمرو بن شمر (۱)

صفحه ۵۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۰۵

طریق الصدوق فی العلل ج ۱ ص ۱۴۵ باب ۱۲۰ ح ۱۲ عن إبراهیم بن محمد بن أحمد ابن أخی شباب، عنه، عن الفتح بن قرة. کما تقدم فی إبراهیم.

۱۸۳۴ - أحمد بن هلال العبرتائی: من أصحاب الهادی والعسکری (صلوات الله علیهما). کما ذکره الشیخ فی رجاله، وقال: بغدادی غال.

وقال فی الفهرست ص ۶۰ (۱۰۷) بعد عنوانه: وعبرتاء قریة بنواحی بلد إسکاف، وهو من بنی جنید. ولد سنة ۱۸۰ ومات سنة ۲۶۷ وکان غالبا " متهما " فی دینه وقد روی أکثر أصول أصحابنا. انتهی.

وقال النجاشی ص ۶۰ عن أحمد بن هلال: أبو جعفر العبرتائی، صالح الروایة یعرف منها وینکر، روی فیه ذموم من سیدنا أبی محمد

العسکری (صلوات الله علیه)، ولا أعرف له إلا کتاب یوم ولیلة وکتاب نوادر، ثم ذکر طریقة إلیهما وورخ المیلاد والوفاة بما تقدم. انتهی.

وقال الشیخ فی غیبته ص ۲۶۰ فی بیان المذمومین قال: ومنهم أحمد بن هلال الکرخی، وأنه لم یقبل نیابة محمد بن عثمان فلعنه الشیعة وتبرؤوا منه، ثم ظهر التوقیع علی ید أبی القاسم بن روح بلعنه والبراءة منه فی جملة من لعن.

ونقل الصدوق عن شیخه محمد بن الحسن بن أحمد بن الولید رضی الله عنه، قال: سمعت سعد بن عبد الله یقول ما رأینا ولا سمعنا بمتشیع رجع عن التشیع إلی النصب إلا أحمد بن هلال، وکانوا یقولون: إن ما تفرد بروایته أحمد بن هلال فلا یجوز استعماله. کمبا ج ۱۱ ص ۲۰۶، وجد ج ۴۷ ص ۳۳۹.

الروایات فی ذمه ولعنه والبراءة منه. کمبا ج ۱۲ ص ۱۷۱ و ۱۷۴، وج ۱۳ ص ۸۷، وجد ج ۵۰ ص ۳۰۷ و ۳۱۸، وج ۵۱ ص ۳۲۸.

جملة من أحواله فی المستدرک ج ۳ ص ۵۵۶.

(۵۰۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، محمد بن الحسن بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن هلال (۵)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۵۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۰۶

عدة من روایاته فی کمبا ج ۹ ص ۱۶۲ و ۱۶۶ - ۱۶۹، وجد ج ۳۶ ص ۳۷۲ و ۳۹۸ و ۴۱۰.

۱۸۳۵ - أحمد بن هلیل الکرخی: روی التلعکبری. فلاح السائل ص ۱۱ بإسناده عن الحسین بن أحمد المالکی، قال: قلت لأحمد بن هلیل الکرخی: أخبرنی عما یقال فی محمد بن سنان من أمر الغلو، فقال: معاذ الله، هو والله علمنی الطهور وحبس العیال وکان متقشفا "متعبدا، " ونقله فی کمبا ج ۱۲ ص ۸۲، وجد ج ۴۹ ص ۲۷۷، إلا أن فی الطبع الکمبانی أحمد بن هلیک، وفی الجدید أحمد بن ملیک.

۱۸۳۶ - أحمد بن هلیل: روی محمد بن همام، عن أحمد بن مابنداد، عنه. کما تقدم. غیبة النعمانی عن أحمد بن الحسین، عنه، عن أبیه وعن ابن أبی نجران. کمبا ج ۱۳ ص ۳۹ و ۱۴۲، وجد ج ۵۱ ص ۱۵۶، وج ۵۲ ص ۱۵۴. إلا أن فیه أحمد بن هلال.

غیبة النعمانی عن أحمد بن محمد بن أبی یاسر وأحمد بن محمد السیاری، عنه، عن عمرو بن أبی المقدم. کمبا ج ۱۳ ص ۱۶۴، وج ۹ ص ۱۶۹، وجد ج ۳۶ ص ۴۱۰، وج ۵۲ ص ۲۳۷ ح ۱۰۵.

وفی فلاح السائل ص ۱۱ عن أبی علی بن همام قال: ولد أحمد بن هلیل - یعنی الکرخی - سنة ۱۸۰، ومات سنة ۲۶۷ ویظهر اتحاد الثلاثة.

وابنه الحسین یأتی إن شاء الله.

۱۸۳۷ - أحمد بن هوذة: هو أحمد بن نصر بن سعید المذکور ویشهد علیه أیضا " ما فی نص عن محمد بن الحسین الکوفی، عن أحمد بن هوذة عن أبی هراسة أبی سلیمان الباهلی، عن إبراهیم بن إسحاق النهاوندی. جد ج ۳۶ ص ۳۵۸، وکمبا ج ۹ ص ۱۵۸، وأمالی الشیخ ج ۲ ص ۹۴ و ۱۰۹.

وروی النعمانی فی کتاب الغیبة فی باب ما جاء فی أن الأئمة اثنی عشر (صلوات الله علیهم) عنه قال: حدثنا إبراهیم بن إسحاق النهاوندی سنة ۲۹۳، قال: حدثنا عبد الله بن حماد الأنصاری سنة ۲۲۹.

(۵۰۶)

مفاتيح البحث: الأئمة الأطهار (ع) (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب الغيبة للشيخ محمد رضا الجعفرى (۱)، إبراهيم بن إسحاق النهاوندى (۲)، عبد الله بن حماد الأنصارى (۱)، الحسين بن أحمد المالكى (۱)، ابن أبى نجران (۱)، أحمد بن الحسين (۱)، أحمد بن هوذة (۲)، أحمد بن هلال (۱)، محمد بن الحسين (۱)، محمد بن تمام (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن سنان (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۱۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۵۰۷

۱۸۳۸ أحمد بن الهيثم: لم يذكروه، روى كنز جامع الفوائد عن محمد بن العباس، عنه، عن الحسن بن عبد الواحد. كتاب الإيمان ص ۱۱۶، وجد ج ۶۸ ص ۵۳ ح ۹۵.

ووقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۱ ص ۲۸۷ عن جعفر بن محمد بن مالك، عنه، عن على بن الخطاب الحلال.

ولعله منسوب إلى جده، وأبوه محمد وقد تقدم، ويشهد عليه أيضا " رواية المعانى عن أحمد بن الهيثم، عن ابن زكريا وهو أحمد بن يحيى الآتى.

۱۸۳۹ - أحمد بن يحيى أبو نصر الفقيه السمرقندى: من غلمان العياشى، ثقة خير فاضل، لا خلاف فيه.

۱۸۴۰ - أحمد بن يحيى الأحول: لم يذكروه، وقع فى طريق الصدوق عن محمد بن عبد الله الحضرمى، عنه، عن خلاد. كمال الدين ج ۱ الباب ۳۰ ص ۳۱۷ ح ۴.

۱۸۴۱ - أحمد بن يحيى بن جابر البلادرى: لم يذكروه، وله كتاب الأنساب فى فضائل أمير المؤمنين. كمبا ج ۹ ص ۲۲۳، وجد ج ۳۷ ص ۱۹۷.

۱۸۴۲ - أحمد بن يحيى بن حكيم الأودى الصوفى أبو جعفر ابن أخى ذبيان: ثقة له كتاب دلائل النبى (صلى الله عليه وآله) رواه عنه جعفر بن محمد بن مالك الفزارى، قاله كله النجاشى والعلامة فى الخلاصة، ولا خلاف فيه.

والظاهر أن الصوفى بائع الصوف لا التصوف المعروف.

كتاب عبد العزيز بن يحيى الجلودى عن أحمد بن أبان، عن أحمد بن يحيى الصوفى، عن إسماعيل بن أبان. جد ج ۳۶ ص ۱۹۱، وكمبا ج ۹ ص ۱۲۰.

(۵۰۷)

مفاتيح البحث: الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، محمد بن عبد الله الحضرمى (۱)، أحمد بن يحيى بن حكيم (۱)، على بن الخطاب الحلال (۱)، عبد العزيز بن يحيى (۱)، الحسن بن عبد الواحد (۱)، إسماعيل بن أبان (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، أحمد بن يحيى (۴)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن مالك (۲)

صفحه ۵۱۶

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۵۰۸

وروى ابن عقدة، عنه، عن عبد الرحمن بن شريك بن عبد الله النخعى. أمالى الشيخ ج ۱ ص ۲۶۶ مكررا " و ۲۶۷.

۱۸۴۳ - أحمد بن يحيى بن زكريا الأودى (الأزدى) الصوفى: لم يذكروه، وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ ص ۱۱۷ عن محمد بن جرير الطبرى وعلى بن محمد بن الحسين بن كاس، عنه، عن الحسن بن الحسين العرنى.

وفيه ص ۱۶۶ عن أبى المفضل،: عن جماعة، عنه حديث المناشدة المشهورة يوم الشورى، وغيره، كما فى نوادر الأثر فى على خير البشر ص ۳۷.

۱۸۴۴ – أحمد بن یحیی بن زکریا القطان أبو العباس لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی کتبه منها معانی الأخبار ص ۵۵ عن أحمد بن محمد بن الهیثم العجلی، عنه، عن بکر بن عبد الله بن حبیب حدیث فضائل الخمسة الطیبة (صلوات الله علیهم) ومعانی أسامیهم الشریفة.

وفی المعانی ص ۲۷۰ عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن بکر بن عبد الله بن حبیب حدیث أقسام الذنوب وآثارها، ورواه فی کتاب الکفر ص ۱۶۲، وجد ج ۷۳ ص ۳۷۵.

وفی المعانی ص ۲۰ عن علی بن عبد الله الوراق ومحمد بن أحمد الشیبانی وعلی بن أحمد بن محمد رضی الله عنهم، عنه، عن بکر ...إلی آخره. والظاهر أن الشیبانی مصحف السنانی کما فی التوحید باب تفسیر الهدی.

وفی أمالیه مجلس ۵۵ عن أحمد بن الحسن القطان وعلی بن أحمد بن موسی الدقاق ومحمد بن أحمد السنانی، عنه، عن محمد بن العباس حدیثا " شریفا " مفصلا " عن أمیر المؤمنین (علیه السلام) فی بیان علمه وفضائله.

والخبر الأول فی کمبا ج ۹ ص ۱۸۳، والثانی فیه ج ۴ ص ۱۱۸،

(۵۰۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن یحیی بن زکریا القطان أبو العباس (۱)، علی بن عبد الله الوراق (۱)، أحمد بن یحیی بن زکریا (۱)، محمد بن الهیثم العجلی (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۲)، علی بن محمد بن الحسین (۱)، محمد بن أحمد السنانی (۱)، علی بن أحمد بن محمد (۱)، شریک بن عبد الله (۱)، عبد الله بن حبیب (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، محمد بن العباس (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن جریر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۱۷

وجد ج ۳۷ ص ۴۷، وج ۱۰ ص ۱۱۷. وغیر ذلک فی کمال الدین ج ۱ الباب ۲۱ ص ۲۰۷ ح ۲۲ وج ۲ الباب ۳۳ ص ۳۳۶ ح ۹.

أمالی الصدوق الحسین بن علی بن شعیب، عنه. کمبا ج ۹ ص ۲۸۲، وجد ج ۳۸ ص ۹۶.

التوحید والخصال عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن بکر بن عبد الله روایة العلوی (علیه السلام) فی بیان الحجب فیه کمبا ج ۱۴ ص ۱۰۱، وجد ج ۵۸ ص ۳۹.

وفی العیون باب ۶ ص ۵۴ عنه، عنه، عنه حدیث وصف الإمامة والأئمة الاثنی عشر وأسمائهم وفضائلهم.

وفیه باب ۲۱ ص ۲۲۵ عن علی بن أحمد بن محمد بن عمران الدقاق، عنه، عن بکر بن عبد الله.

معانی الأخبار أحمد بن الهیثم، عن ابن زکریا القطان، عنه، عنه حدیث المفضل المفصل فی خلقة الأرواح قبل الأجساد وأحوالها جد ج ۱۱ ص ۱۷۲، وکمبا ج ۵ ص ۴۶. وابن عقدة عنه کما فی أمالی المفید ص ۷۳.

وقد ینسب إلی جده فیقال أحمد بن زکریا القطان. جد ج ۱۰ ص ۱۱۷، وکمبا ج ۴ ص ۱۱۸. کما أنه یمکن أن یقال: إنه منسوب إلی جد ج أبیه فیکون أحمد بن محمد بن یحیی بن زکریا بن شیبان القطان المذکور.

وتقدم بعض روایاته الأخری.

۱۸۴۵ – أحمد بن یحیی بن زهیر: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی العلل باب ۱۵۰ ص ۱۸۱ عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق، عنه، عن یوسف بن موسی، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۵۴، وجد ج ۳۵ ص ۲۸۴.

(۵۰۹)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۲)، علی بن أحمد بن محمد بن عمران (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، الحسین بن علی بن شعیب (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، بکر بن عبد الله (۱)، أحمد بن زکریا (۱)، أحمد بن محمد (۱)

صفحه ۵۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۱۰

۱۸۴۶ - أحمد بن یحیی الصوفی: تقدم فی أحمد بن العباس بن حمزة.

والظاهر أنه ابن حکیم أو ابن زکریا المذکورین.

۱۸۴۷ - أحمد بن یحیی الضبی: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۳۴۶ عن ابن عقدة، عن المنذر بن محمد، عنه، عن موسی بن القاسم، عن أبی الصلت، عن الرضا (علیه السلام) حدیث النیة، ونقله فی کمبا ج ۱ ص ۶۵، وجد ج ۱ ص ۲۰۷، والمستدرک ج ۱ ص ۸ ح ۲ مثله.

وبهذا الإسناد فیه ص ۳۵۰، عنه، عن موسی بن القاسم، عن علی بن جعفر، عن الرضا (علیه السلام) حدیثا " آخر.

۱۸۴۸ - أحمد بن یحیی الطحان: لم یذکروه، روی البرقی فی المحاسن باب الفواکه، عن أبیه، عن أحمد بن سلیمان الکوفی، عنه، عمن حدثه، عن أبی عبد الله (علیه السلام) قال: خمس من فاکهة الجنة فی الدنیا - الخبر.

ورواه الصدوق فی الخصال عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عن البرقی، عن أحمد بن سلیمان ... إلی آخره.

ورواه فی الکافی ج ۶ ص ۳۴۹ باب الفواکه عن العدة، عن البرقی، عن أبیه - الخ.

۱۸۴۹ - أحمد بن یحیی الطوسی: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۹۷ عن حنظلة بن زکریا التمیمی، عنه، عن أبی بکر عبد الله بن أبی شیبة حدیث نزول الصحیفة للأئمة (صلوات الله علیهم)، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۱۲۳، وجد ج ۳۶ ص ۲۰۹.

۱۸۵۰ - أحمد بن یحیی بن عمران بن عبد الله الأشعری القمی: والد

(۵۱۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، عمران بن عبد الله الأشعری (۱)، عبد الله بن أبی شیبة (۱)، أحمد بن یحیی الطحان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن القاسم (۲)، أحمد بن العباس (۱)، أحمد بن یحیی (۴)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن سلیمان (۲)، حنظلة بن زکریا (۱)، المنذر بن محمد (۱)، علی بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۱۱

محمد الآتی. روی عنه ابنه محمد. التهذیب ج ۲ ص ۳۷۳ باب لباس المصلی ۳۷۳.

۱۸۵۱ - أحمد بن یحیی الکوفی: روی عن أبی قتادة، عن جعفر بن برقان حدیث تکلم الشمس مع أمیر المؤمنین (علیه السلام) کما یأتی إن شاء الله فی جعفر.

۱۸۵۲ - أحمد بن یحیی بن محمد بن إسحاق: من أهل مرورذ، کان فی أول أمره حسن السیرة جمیل المذهب کثیر الحیاء، ثم انسلخ من ذلک کله، کما عن ابن الندیم.

۱۸۵۳ - أحمد بن یحیی بن المعتمر (المعتمد - خ ل): لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ عن إبراهیم بن بنان الخثعمی، عنه، عن عمرو

بن ثابت، عن أبيه، عن أبی جعفر (عليه السلام). كما تقدم فی إبراهيم.

۱۸۵۴ - أحمد بن يحيی المعروف بكرد: لم يذكروه، روی عن محمد بن خداهی وعنه أحمد بن القاسم العجلی المذكور.

۱۸۵۵ - أحمد بن يحيی المقری: لم يذكروه، روی محمد بن أحمد بن يحيی، عن ابن أبی نصر البغدادی، عنه، عن عبيد الله بن موسی حديث أحكام الأضاحی. التهذيب ج ۵ باب الذبح ح ۷۱۵ ص ۲۱۲، وج ۹ باب ميراث الملاعنة ح ۱۲۵۱ ص ۳۴۸، وعن الصدوق باب ۲۱۸ من المعانی حديث عنه.

۱۸۵۶ - أحمد بن يحيی المكتب (المؤدب) أبو علی: من مشايخ الصدوق يروی عنه فی كتبه كثيرا " مترضيا " عليه. كمال الدين ج ۲ الباب ۵۳ ص ۵۵۰ ح ۱ والباب ۵۲ ص ۵۴۹ ح ۱، والعلل باب ۱۳۹، عنه، عن أحمد بن محمد الوراق، كما تقدم فی أحمد مواضع الرواية وكذا عن العيون ج ۱ الباب ۷ ص ۷۹ ح ۷. جملة من رواياته المفيدة الحسنة مضافا " إلی ما تقدم فی كمبا ج ۹ ص ۲۷۸، وجد ج ۳۸ ص ۷۹.

(۵۱۱)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين علی بن ابی طالب عليهما السلام (۱)، أحمد بن يحيی المعروف بكرد (۱)، ابن أبی نصر البغدادی (۱)، أحمد بن القاسم العجلی (۱)، أحمد بن يحيی المقرئ (۱)، أحمد بن يحيی المكتب (۱)، عبيد الله بن موسی (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، أحمد بن يحيی (۴)، محمد بن إسحاق (۱)، ابن النديم (۱)، محمد الوراق (۱)، الذبح (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، اللعن (۱)

صفحه ۵۲۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۱۲

۱۸۵۷ - أحمد بن يحيی بن المنذر بن عبد الله الحجری (الحميری): لم يذكروه، وقع فی طريق السيد فی جمال الأسبوع فصل نوافل الجمعة ص ۳۸۵ عن ابن عقدة، عنه، عن أبيه حديث أدعية نوافل الجمعة، ونقله فی كتاب الصلاة ص ۷۷۰، وجد ج ۹۰ ص ۱۰ ح ۲.

ووقع فی طريق الشيخ فی أماليه ج ۱ ص ۹۶ عن ابن عقدة، عنه، عن الحسين بن محمد، عن أبيه.

وفيه ص ۲۸۰، عنه، عن عمرو بن خالد وعنه، عن يحيی بن عبد الحميد.

۱۸۵۸ - أحمد بن يحيی بن يزيد الخراسانی: لم يذكروه، روی ابن عقدة عنه كما فی كتاب المسلسلات ص ۱۰۵.

۱۸۵۹ - أحمد بن يزيد: عده الشيخ فی رجاله من أصحاب الكاظم (صلوات الله عليه) وفی أصحاب أبی محمد العسكری (صلوات الله عليه) قائلا: " إبراهيم بن يزيد وأخوه أحمد بن يزيد.

وروی ابن فضال، عنه، عن محمد بن مسلم. الفقيه ج ۳ باب إقامة الشهادة بالحكم ص ۱۵۵، ح ۳۳۲۳.

وروی البرقی فی المحاسن عن الحسين بن سعيد، عنه، عن أبی الحسن (عليه السلام) قال: أكل الأشنان يبخر الفم.

ورواه فی الكافی ج ۶ ص ۳۷۸ ح ۱ بإسناده عن الحسين بن سعيد، عنه، عن أبی الحسن الأول (عليه السلام) مثله.

طب الأئمة ص ۳۰، عنه، عن الصحاف الكوفی، عن موسی بن جعفر (عليه السلام).

۱۸۶۰ - أحمد بن يزيد بن سليم: لم يذكروه، روی عن إسماعيل بن أبان حديث الولاية. بشارة المصطفی ص ۱۴۸، وعنه محمد بن محمد بن

(۵۱۲)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن علی العسكری عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلی الله عليه وآله (۱)، إبراهيم بن يزيد (۱)، حديث الولاية (۱)، يحيی بن يزيد (۱)، أحمد بن يحيی (۱)، الحسين

بن سعید (۲)، أحمد بن یزید (۳)، الحسین بن محمد (۱)، عمرو بن خالد (۱)، عبد الحمید (۱)، محمد بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصّلاة (۲)، الأکل (۱)

صفحه ۵۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۱۳

سلیمان الواسطی. وهو منسوب إلی جده وأبوه محمد کما تقدم.

۱۸۶۱ - أحمد بن یزید بن عبد الرحمن: منسوب إلی جده، وأبوه محمد کما تقدم.

۱۸۶۲ - أحمد بن یزید المهلبی: لم یذکروه، روی أبو الحسن یعنی علی بن محمد بن جعفر العسکری، عنه، عن أبی طاهر أحمد بن عیسی.

دلائل الإمامة للطبری ص ۵۲.

۱۸۶۳ - أحمد بن یزید النیسابوری: لم یذکروه، تقدم فی أحمد بن زید.

۱۸۶۴ - أحمد بن الیسع: هو أحمد بن حمزة بن الیسع الثقة المذکور.

۱۸۶۵ - أحمد بن یعقوب البلخی أبو الحسن: لم یذکروه، روی أحمد بن محمد بن موسی الفارسی، عنه. کما تقدم فی أحمد.

۱۸۶۶ - أحمد بن یعقوب بن عبد الجبار: لم یذکروه، وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۴۵ عن محمد بن یحیی بن زکریا، عنه، عن یعقوب بن یوسف بن عاصم، حدیث فضائل مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام)، ونقله فی کمبا ج ۹ ص ۲۶۸، وجد ج ۳۸ ص ۳۷.

۱۸۶۷ - أحمد بن یعقوب الغازی: لم یذکروه، وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۵۲ عن محمد بن خالد بن رمیح، عنه، عن محمد بن خالد بن الیمان الحدیث النبوی (صلی الله علیه وآله): إن الله عمودا " من یاقوتة حمراء لا ینالها إلا علی وشیعته.

ورواه فیه ص ۱۵۷ بسند آخر عن إسماعیل بن بشر البلخی، عن أحمد بن یعقوب، عن محمد بن خالد بن سلیمان الجوانی.

۱۸۶۸ - أحمد بن یعقوب الفارسی أبو بکر: لم یذکروه، روی السید

(۵۱۳)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، أحمد بن حمزة بن الیسع (۱)، أحمد بن محمد بن موسی (۱)، یحیی بن زکریا (۱)، علی بن محمد بن جعفر (۱)، أحمد بن الیسع (۱)، یعقوب بن یوسف (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، أحمد بن یزید (۳)، أحمد بن یعقوب (۵)، محمد بن خالد (۳)، الطهارة (۱)

صفحه ۵۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۱۴

فی الإقبال ص ۱۸۵ عن علی بن عبد الواحد النهدی فی کتاب عمل شهر رمضان عنه هو وإسحاق بن الحسن البصری، عن أحمد بن هوذة.

۱۸۶۹ - أحمد بن یعقوب بن مطر: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی التوحید عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عنه حدیث أبی معمر السعدانی فی جواب أمیر المؤمنین (علیه السلام) للمدعی التناقض فی القرآن، وهو خبر شریف مفصل نقله بتمامه فی کتاب القرآن ص ۱۲۷، وجد ج ۹۳ ص ۱۲۷.

۱۸۷۰ - أحمد بن یعقوب بن یوسف الأصبهانی أبو جعفر: لم یذکروه، روی السید ابن طاووس، عن الحسن بن أحمد بن إبراهیم بن

شاذان، عنه حديث أدعية السر، وورخ حديثه فى جمادى الأولى سنة ۳۴۹، عن أبى جعفر أحمد بن على الأصفهانى. كتاب الدعاء ص ۲۷۶، وكتاب الصلاة ص ۹۳۶، وجد ج ۹۱ ص ۲۶۷، وج ۹۵ ص ۳۲۵.

وفى التهذيب ج ۳ ص ۸۶ ح ۲۴۴ باب الدعاء بين الركعات عن أحمد بن إبراهيم بن أبى رافع (ثقة)، عنه، عن أحمد بن علوية.

۱۸۷۱ - أحمد بن يعلى بن حماد: لم يذكروه، ففى رواية الكافى ج ۱ ص ۵۱۷ باب مولد الصاحب (عليه السلام) أنه أوصى الحسن بن النضر وكيل الناحية إلى أحمد بن يعلى بن حماد، وأوصى للناحية بمال وأمره أن لا يخرج شيئا " إلا من يده إلى يده بعد ظهوره - الخبر. يظهر منه حسنه وأمانته.

ونقله فى كمبا ج ۱۳ ص ۸۱، وجد ج ۵۱ ص ۳۰۸.

وروى أحمد بن يعلى، عن حرب بن صبيح، عن ابن أخت حميد الطويل، عن أحمد بن جذعان، عن حميد بن المسيب حديث الولاية والغدير. إثبات الهداة ج ۳ ص ۶ ۶۷.

۱۸۷۲ - أحمد بن يوسف بن إبراهيم المصرى: كاتب آل طولون، شيخ فاضل من المذكورين بعلم النجوم.

(۵۱۴)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، شهر جمادى الأولى (۱)، السيد إبن طاووس (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، أحمد بن إبراهيم بن أبى رافع (۱)، يوسف بن إبراهيم (۱)، أحمد بن إبراهيم (۱)، عبد الله بن حبيب (۱)، حديث الولاية (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إسحاق بن الحسن (۱)، أحمد بن هوذة (۱)، يعقوب بن يوسف (۱)، أحمد بن يعقوب (۱)، الحسن بن النضر (۱)، أحمد بن على (۱)، القرآن الكريم (۲)، الحرب (۱)، الصّلاة (۱)، الوصية (۲)

صفحه ۵۲۳

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۵۱۵

۱۸۷۳ - أحمد بن يوسف بن أحمد العريضى العلوى الحسينى: لم يذكروه، وهو فاضل فقيه صالح عابد، روى عن والده العلامة. ويأتى أبوه.

۱۸۷۴ - أحمد بن يوسف التيمى: من أصحاب الرضا (صلوات الله عليه) ثقة بالإتفاق.

۱۸۷۵ - أحمد بن يوسف بن حاتم السلمى النيسابورى المتوفى سنة ۲۶۴:

أحد أعلام الحديث، كثير الرحلة، واسع الفهم من رواة حديث الغدير، ثقة عند العامة. كتاب الغدير ط ۲ ج ۱ ص ۹۴.

۱۸۷۶ - أحمد بن يوسف بن حمزة بن زياد الجعفى: لم يذكروه، روى ابن عقدة عنه كتاب تفسير على بن إسباط. كما فى النجاشى ص ۱۷۷، وكتاب الأصبغ بن نباته فى المقتل كما فى فهرست الشيخ.

أقول: الظاهر إن أباه منسوب إلى جده وجد أحمد يعقوب وسيأتى.

۱۸۷۷ - أحمد بن يونس الحمصى: لم يذكروه، وقع فى طريق الخزاز فى كتابه النصوص باب ۲۴ عن على بن موسى الغطفانى، عنه، عن محمد بن عكاشة فى حديث شريف مفصل عن الحسن المجتبى (صلوات الله عليه) فى النصوص على الأئمة الاثنى عشر وفضائلهم (صلوات الله عليهم)، ونقله فى كمبا ج ۹ ص ۱۵۳، وجد ج ۳۶ ص ۳۳۸.

۱۸۷۸ - أحمد بن يوسف بن سالم السلمى: لم يذكروه، وقع فى طريق الصدوق فى الخصال فى حديث النص على الخلفاء الاثنى عشر (صلوات الله عليهم). ونقله فى كمبا ج ۹ ص ۱۳۰، وجد ج ۳۶ ص ۲۳۸.

وروى الأعمش عنه، كما فى بشارة المصطفى ص ۱۴۷.

۱۸۷۹ - أحمد بن يوسف الشاشى: لم يذكروه، روى محمد بن يعقوب الكلينى رحمه الله عنه قال: قال لى محمد بن الحسن الكاتب

المرزوی: وجهت إلی حاجر الوشا مائتی دینار وکتبت إلی الغریم بذلک

(۵۱۵)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یوسف بن حاتم (۱)، علی بن أسباط (۱)، حمزة بن زیاد (۱)، أحمد بن یوسف (۵)، أحمد بن یونس (۱)، محمد بن عکاشة (۱)، حدیث الغدیر (۱)، محمد بن الحسن (۱)، القتل (۱)، الوسعة (۱)، الصّلاة (۴)، الوفاة (۱)

صفحه ۵۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۱۶

فخرج الوصول ... إلی آخره. کمبا ج ۱۳ ص ۹۹، وجد ج ۵۱ ص ۳۶۳ ح ۱۰.

۱۸۸۰ - أحمد بن یوسف بن عقیل: لم یذکروه، روی الکلینی فی الکافی ج ۶ ص ۴۳۴ ح ۲۱ باب الغناء عن سهل بن زیاد، عنه، عن أبیه، عن موسی بن حبیب، عن الإمام السجاد (صلوات الله علیه).

وروی البرقی فی المحاسن باب موت الغریب ج ۲ ص ۳۷۰ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عمن رواه، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه).

وروی محمد بن أحمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبی علی الخزاز، عن داود الرقی. التهذیب ج ۶ باب المکاسب ص ۳۲۹ ح ۹۱۲.

۱۸۸۱ - أحمد بن یوسف بن القاسم الکاتب: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ باب الأربعة ص ۲۴۴ ح ۱۰۰ عن محمد بن عیسی بن عبید، عن القاسم بن یوسف أخیه، عنه، عن حنان بن سدیر.

۱۸۸۲ - أحمد بن یوسف بن یعقوب بن حمزة بن زیاد القصابی الجعفی أبو الحسین یعرف ابن الجلاء بعرزم: لم یذکروه، روی النعمانی فی کتاب الغیبة عن ابن عقدة، عنه، عن إسماعیل بن مهران بن محمد بن أبی نصر حدیث النداء یوم الظهور. کمبا ج ۱۳ ص ۱۷۷. وغیره کثیر منها فی ص ۱۷۶ و ۱۹۲، وجد ج ۵۲ ص ۲۹۴ و ۲۹۳ و ۳۵۵.

وهو من رواة تفسیر النعمانی المذکور بتمامه فی کتاب القرآن ص ۹۵، وجد ج ۹۳ ص ۳.

وله کتاب، حدیث من کتابه سنة ۲۷۱ کما ذکره النجاشی ص ۸، وکذا من غیبة النعمانی ص ۱۰۸ و ۱۲۶ و ۱۳۲ وغیره.

وفی أمالی المفید ص ۲۵ عن ابن عقدة، عنه، عن الحسین بن

(۵۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن یوسف بن یعقوب (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، أحمد بن یوسف بن عقیل (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن أبی نصر (۱)، حمزة بن زیاد (۱)، أحمد بن یوسف (۱)، سهل بن زیاد (۱)، موسی بن حبیب (۱)، داود الرقی (۱)، حنان بن سدیر (۱)، علی الخزاز (۱)، أحمد بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۱۷

محمد، ومثل ذلک فی أمالی الشیخ ج ۱ ص ۱۵۲ و ۲۰۵. وفیه ص ۱۴۵ عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن حسان. وأمالی المفید ص ۲۱ عنه، عنه.

وقد وقع فی طریق النجاشی عن ابن عقدة، عنه کتاب إسماعیل بن الحکم الرافعی کما فیه ص ۲۰. وبهذا السند فیه ص ۳ روایة أخری.

وفیه ص ۲۶ قال: إنه یعرف بابن الجلاء بعرزم.

وفیه ص ۹۰ عن ابن عقدة، عنه، عن یعقوب بن یزد کتاب جعفر بن عثمان.

وفیه ص ۹۲ عن ابن عقدة، عنه من کتابه وأصله فی رجب سنة ۲۰۹ عن الحسن بن علی ابن بنت إلیاس الکتاب المشترک بین جمیل ومحمد بن حمران.

وفیه ص ۱۲۲، عنه، عنه، عن محمد بن إسماعیل الزعفرانی کتاب زیاد بن مروان.

وفیه ص ۱۵۵، عنه، عنه کتاب عبد الله بن الفضل النوفلی.

وفیه ص ۲۰۰، عنه، عنه کتاب عباس بن یزید الخرزی.

وص ۲۱۴، عنه، عنه کتاب عوام بن حوشب. وص ۲۵۲، عنه، عنه کتاب محمد بن عطیة.

وص ۲۹۴ عنه، عنه کتاب منصور بن أبی الأسود. وص ۲۹۶ عنه، عنه کتاب معلی بن عثمان.

۱۸۸۳ - أحمد بن یوسف: روی عن الصادق (صلوات الله علیه) روی، عنه إبراهیم بن محمد حدیث موت الغریب. طب الأئمة ص ۸۰.

وروی محمد بن عبد الله الهاشمی، عنه، عن علی بن داود الحداد، کما عن باب من کره مناکحته من الکافی ج ۵ ص ۳۵۲ ح ۳.

(۵۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، شهر رجب المرجب (۱)، الحسن بن علی ابن بنت إلیاس (۱)، محمد بن عبد الله الهاشمی (۱)، منصور بن أبی الأسود (۱)، علی بن داود الحداد (۱)، عبد الله بن الفضل (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، زیاد بن مروان (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، عباس بن یزید (۱)، أحمد بن یوسف (۱)، محمد بن عطیة (۱)، محمد بن حسان (۱)

صفحه ۵۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۱۸

وروی ابن عقدة، عنه، عن هارون بن مسلم فضل زیارة مولانا السجاد والباقر والصادق (صلوات الله علیهم) کما عن مزار التهذیب ج ۶ ص ۷۹ ح ۱۵۶.

۱۸۸۴ - أحمد بن یونس المعاذی: لم یذکروه، روی الصدوق عن محمد بن إبراهیم، عنه، عن أحمد الهمدانی. جد ج ۶ ص ۱۲۹، وکمبا ج ۳ ص ۱۲۷.

وفی المعانی ص ۳۸۹ عنه، عنه، عن أحمد بن محمد بن سعید الکوفی.

علل الشرائع بإسناده عن سلیمان بن داود الشاذکونی، عن أحمد بن یونس، عن أبی هاشم، عن الصادق (علیه السلام) حدیث علة الخلود.

جد ج ۸ ص ۳۴۷، وکمبا ج ۳ ص ۳۹۲.

ومثله فی المحاسن ج ۲ ص ۳۳۱ وعن الکافی ج ۲ ص ۸۵ باب النیة.

وروی محمد بن أحمد الصفوانی عنه کما فی کفایة الأثر باب ۱۴ ص ۱۰۶.

ووقع فی طریق الکشی عن حاتم بن نصیر، عن أحمد بن یونس، عن أبی بکر بن عیاش حدیث ۶۸.

(۵۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب علل الشرایع للصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)،

محمد بن أحمد الصفوانی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان بن داود (۱)، هارون بن مسلم (۱)، أحمد بن یونس (۲)، الزیارة (۱)

صفحه ۵۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۱۹

الفصل السابع فی المتفرقات ۱۸۸۵ - أحمر: لم یذکروه، وهو من خدام مولانا أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه) استشهد بصفین. کمبا ج ۹ ص ۶۴۳، وجد ج ۴۲ ص ۱۸۰.

جملة من أشعاره فی کتاب صفین لنصر بن مزاحم ص ۳۷۶ و ۳۷۹.

۱۸۸۶ - أحمر بن سقیط: لم یذکروه، وهو ویزید بن أنس وعبد الله بن کامل من شهداء کتاب محمد بن الحنفیة إلی إبراهیم بن الأشتر فی طلب الثار، فقبل إبراهیم شهادتهم وبایع المختار. کمبا ج ۱۰ ص ۲۸۷، وجد ج ۴۵ ص ۳۶۶.

ولعله أحمر بن شمیط رئیس الشمیطیة، وکان صاحب المختار، وقتلهما مصعب بن الزبیر.

۱۸۸۷ - أحمر مولی أبی سفیان أو عثمان أو بعض بنی أمیة: من أتباع معاویة یوم صفین خبیث ملعون، کما فی کتاب صفین ص ۲۴۹.

۱۸۸۸ - أخنف بن قیس أبو بحر التمیمی السعدی اسمه الضحاک:

عده الشیخ فی رجاله (۶۴) من أصحاب الرسول وکذا فی أصحاب أمیر المؤمنین والحسن المجتبی (صلوات الله علیهم).

(۵۱۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، بنو أمیة (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۲۰

وقیل: ولد فی عهد الرسول (صلی الله علیه وآله) ولم یدرکه، ومات أحنف سنة ۶۷ وهو الذی لما قرأ ابن عباس کتاب أمیر المؤمنین (علیه السلام) علی أهل البصرة فی البصرة قام، وکان أول رجل قام فقال:

نعم والله، لنجیبنک ولنخرجن معک علی العسر والیسر والرضا والکره، نحتسب فی ذلک الخیر، ونأمل به من الله العظیم من الأجر.

کمبا ج ۸ ص ۴۷۶، وجد ج ۳۲ ص ۴۰۷.

کلماته مع أمیر المؤمنین (علیه السلام) فی الکوفة الدالة علی حسنة وکماله.

کمبا ج ۸ ص ۴۶۸، وج ۱۳ ص ۱۶۶، وجد ج ۵۲ ص ۲۴۸، وج ۳۲ ص ۳۶۳.

وفی صفین لما طلبوا نصب الحکمین قال لأمیر المؤمنین (علیه السلام) کلمات شریفة - إلی أن قال: - فإن شئت أن تجعلنی حکما" فاجعلنی وإن تجعلنی ثانیا، "فإن عمرا "لا یعقد إلا عقدت لک أشد منها. فعرض علی (علیه السلام) ذلک علی الناس فأبوه وقالوا: لا یکون إلا أبو موسی ... إلی آخره. کمبا ج ۸ ص ۵۰۴، وجد ج ۳۲ ص ۵۴۱.

أقول: یظهر منه کماله وحکمته ورضایة أمیر المؤمنین (صلوات الله علیه) به وحضوره معه فی صفین، ویشهد لذلک أیضا "ما فی کمبا ج ۸ ص ۵۲۸.

وهو من السفراء والنصحاء الذین وجههم أمیر المؤمنین (علیه السلام) إلی الخوارج للاحتجاج علیهم. کمبا ج ۸ ص ۶۱۰. وتمامه فیه ج ۹ ص ۳۰۰ - ۳۰۵، وجد ج ۳۸ ص ۱۸۳.

وروایته عن أبی ذر عن النبی (صلی الله علیه وآله) فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام) وقوله: هذا إمامکم من بعدی طاعته طاعتی ومعصیته

(۵۲۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، مدینة الکوفة (۱)، مدینة البصرة (۲)، الخوارج (۱)، الصّلاة (۱)، العقد (۱)

صفحه ۵۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۲۱

معصیتی وطاعتی طاعة الله - الخبر. کمبا ج ۹ ص ۲۸۵، وجد ج ۳۸ ص ۱۰۶.

ضیافته لأمیر المؤمنین (علیه السلام). کمبا ج ۳ ص ۲۵۴، وکتاب الإیمان ص ۱۴۷، وجد ج ۷ ص ۲۱۹، وج ۶۸ ص ۱۷۰.

شکایته إلی عمه صعصعة من وجع فی بطنه فأمره بالصبر وعدم الشکایة إلی أحد. جد ج ۴۲ ص ۱۵۷ وکمبا ج ۹ ص ۶۳۸.

وبالجملة هو من أشراف أهل البصرة، ویضرب به المثل فی الحلم.

وبعث إلی مولانا أمیر المؤمنین (علیه السلام) فی وقعة الجمل: إن شئت أتیتک فی مائتی فارس فکنت معک، وإن شئت اعتزلت ببنی سعد فکففت عنک ستة آلاف سیف، فاختار (علیه السلام) اعتزاله. کمبا ج ۸ ص ۴۱۷، وجد ج ۳۲ ص ۱۲۰.

وروی الکشی قصة وروده مع حارثة بن قدامة والحباب بن یزید علی معاویة وما جری بینهم، فراجع إلیه وإلی ما یأتی فی حارثة.

وخطب معاویة یوما " بجامع دمشق وقال فی خطبته إن الله أکرم خلفاءه فأوجب لهم الجنة، وأنقذهم من النار ثم جعلنی منهم، وجعل أنصاری أهل الشام الذابین عن حرام الله، المؤیدین بظفر الله، المنصورین علی أعداء الله. وکان فی الجامع من أهل العراق الأحنف وصعصعة، فقال الأحنف لصعصعة: أتکفینی أم أقوم إلیه؟ فقال صعصعة: بل أکفیکه ثم قام ورد علیه. کمبا ج ۱۰ ص ۱۳۱، وجد ج ۴۴ ص ۱۳۲.

کتاب مولانا الحسین (صلوات الله علیه) إلی الأحنف وجماعة من وجوه أهل البصرة یدعوهم إلی نصرته، وجواب الأحنف: فاصبر إن وعد الله حق ولا یستخفنک الذین لا یوقنون. کمبا ج ۱۰ ص ۱۷۷، وجد ج ۴۴ ص ۳۴۰.

حکی أنه قیل لأحنف بن قیس: من أین اقتبست هذه الحکم وتعلمت

(۵۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، دولة العراق (۱)، حارثة بن قدامة (۱)، مدینة البصرة (۲)، الشام (۱)، دمشق (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الجماعة (۱)

صفحه ۵۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۲۲

هذا الحلم؟ قال: من حکیم عصره وحلیم دهره قیس بن عاصم المنقری، وأخذ قیس من أکثم بن صیفی التمیمی. وقیل لأکثم: ممن تعلمت الحکمة والرئاسة والحلم والسیادة؟ فقال: من حلیف الحلم والأدب سید العجم والعرب أبی طالب بن عبد المطلب (علیه السلام). جد ج ۳۵ ص ۱۳۳، وکمبا ج ۹ ص ۲۸.

کلمات الاستیعاب فی مدحه وجلالته وما جری بینه وبین عائشة فی البصرة. الغدیر ط ۲ ح ۹ ص ۸۱.

۱۸۸۹ - أحوص بن سعد بن مالک بن عامر القمی: وأخوه عبد الله وعبد الرحمن وإسحاق ونعیم من علماء التابعین فی العراق، جاؤوا

إلى قم وسكنوا قم واجتمعت عليهم أقرباؤهم وبنوا فى أرض قم.

۱۸۹۰ – أحوص بن شداد الهمدانى: لم يذكروه، وهو من جند إبراهيم بن الأشتر لقتال ابن زياد، فلما التقى الجمعان خرج ابن ضبعان الكلبى ونادى: يا شيعة المختار الكذاب، وتكلم بكلمات خبيثة وبرئ من دين على (عليه السلام)، فخرج إليه الأحوص بن شداد الهمدانى وهو يقول:

أنا ابن شداد على دين على * لست لعثمان بن أروى بولى لأصلين القوم فيمن يصطلى * بحر نار الحرب حتى تنجلى فقال للشامى: ما اسمك؟ قال: منازل الأبطال. قال له الأحوص:

وأنا مقرب الآجال. ثم حمل عليه وضربه فسقط قتيلا " ثم نادى هل من مبارز ... إلى آخره. وفيه دلالات على حسنه وكماله وشجاعته. كمبا ج ۱۰ ص ۲۹۲، وجد ج ۴۵ ص ۳۸۱.

۱۸۹۱ – أحوص بن على بن مرداس أبو العباس: لم يذكروه، روى المفيد فى أماليه ص ۱۵۱ عن على بن محمد، عنه رواية شريفة. ومثله فى أمالى الشيخ ج ۱ ص ۶۰

(۵۲۲)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، دولة العراق (۱)، مدينة البصرة (۱)، أكثم بن صيفى (۱)، مالك بن عامر (۱)، على بن مرداس (۱)، على بن محمد (۱)، القتل (۱)، الحرب (۱)

صفحه ۵۳۱

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۵۲۳

۱۸۹۲ – أحوص بن محمد: لم يذكروه، روى طب الأئمة ص ۱۱۸، عنه، عن عبد الرحمن بن أبى نجران. كتاب الطهارة ص ۱۴۸، وجد ج ۱۸ ص ۲۳۷، ورواه فى الوسائل ج ۲ ص ۶۷۰ ح ۷ عنه مثله.

۱۸۹۳ – الأخطل (طويل الأذنين) الأخطل الكاهلى: لم يذكروه، روى الكشى بإسناده عن على بن أبى حمزة البطائنى، عنه، عن عبد الله بن يحيى الكاهلى ما يفيد حسنه. كمبا ج ۱۱ ص ۲۴۱، وجد ج ۴۸ ص ۳۷ ح ۱۱، وكذا فى دلائل الطبرى ص ۱۶۳.

۱۸۹۴ – الأخنس بن زيل: ملعون خبيث.

۱۸۹۵ – الأخنس بن العزيز الطائى: من الخوارج. قتله أمير المؤمنين (عليه السلام). كمبا ج ۸ ص ۶۱۲ و ۶۱۳.

۱۸۹۶ – الأخنس بن مرثد بن علقمة الخضرمى: ملعون خبيث. كمبا ج ۱۰ ص ۲۰۶، وجد ج ۴۵ ص ۵۸.

۱۸۹۷ – الأخنس بن شريق: من أكابر المنافقين نزل فيه قوله تعالى:

(ومن الناس من يعجبك قوله فى الحياة الدنيا) الآيات. (۲ / ۲۰۴).

۱۸۹۸ – أخو طربال: سمع الصادق (عليه السلام)، وروى عنه إبراهيم بن أبى رجاء كما فى التوحيد الباب ۶۷ ص ۴۶۰ ح ۲۸.

(۵۲۳)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، على بن أبى حمزة البطائنى (۱)، إبراهيم بن أبى رجاء (۱)، يحيى الكاهلى (۱)، أخطل الكاهلى (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)، النفاق (۱)، العزّة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۵۳۲

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۵۲۵

الفصل الثامن فی أسامی إدریس وقد ذکر العلامة المامقانی ۱۷ مسمی بإدریس وذکرت ۲۷ منهم ۱۵ لم یذکروهم.

إدریس فی الأصل اسم نبی ذکره الله تعالی فی القرآن، واسمه فی الأصل فی التوراة أخنوخ، سمی بذلک لکثرة درسه، وهو أول من خط وخاط وتکلم فی النجوم، ونزل علیه ثلاثون صحیفة، وکان له مائة سنة حین وفاة آدم (علیه السلام)، ولنوح (علیه السلام) ثلاث وخمسون سنة حین رفع إدریس إلی السماء، ورآه رسول الله (صلی الله علیه وآله) لیلة المعراج فی السماء الرابعة، وعلمه الله تعالی عدد النجوم والحساب والأوقات.

۱۸۹۹ - إدریس بن إدریس بن عبد الله المحض الحسنی: لم یذکروه، وهو صاحب المغرب توفی سنة تو فی سنة ۲۱۴ وهو إمامی ثقة. وعن مولانا الرضا (صلوات الله علیه) أنه قال فی حقه: رحم الله إدریس بن إدریس فإنه کان نجیب أهل البیت وشجاعهم، والله ما ترک فینا مثله. انتهی. وأبوه یأتی.

۱۹۰۰ - إدریس الحارثی: لم یذکروه، روی سهل بن زیاد، عنه، عن محمد بن سنان. الکافی ج ۲ ص ۶۲۴ ح ۲۰ باب فصل القرآن.

۱۹۰۱ - إدریس بن بن الحسن: لم یذکروه، وقع فی طریق المشایخ الثلاثة فی الکافی والتهذیب والفقه، روی عن محمد بن حسان، عنه

(۵۲۵)

مفاتیح البحث: النبی نوح علیه السلام (۱)، النبی آدم علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إدریس بن عبد الله (۱)، إدریس الحارثی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن حسان (۱)، محمد بن سنان (۱)، القرآن الکریم (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۲۶

روایات، وروی عنه أحمد بن محمد وأحمد بن محمد بن خالد، وهو یروی عن أبی إسحاق الکندی وعبید بن زرارة وعلی، عن أبی عبد الله (علیه السلام)، وروی عن علی بن غیاث وعلی بن غراب ومصبح بن هلقام. وذکر العلامة الخوئی مواضع روایات هؤلاء فی الکتب الثلاثة. معجم رجال الحدیث ج ۳ ص ۷.

أقول: ووقع فی طریق البرقی أیضا."

ففی الکافی ج ۶ ص ۳۴۰ باب الجبن عن محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد، عنه، عن عبید بن زرارة.

الکافی ج ۲ ص ۳۶۲ العدة عن أحمد بن محمد بن خالد وأبو علی الأشعری، عن محمد بن حسان جمیعا، " عنه، عن مصبح بن هلقام. کتاب العشرة ص ۱۶۷، وثواب الأعمال عن الصفار، عن البرقی، عنه، عنه نحوه، والمحاسن، عنه، عن یونس. فیه ص ۱۶۴ و ۱۶۵، وجد ج ۷۵ ص ۱۸۲ و ۱۷۵.

المحاسن ج ۱ ص ۸۲ عن البرقی، عن إدریس بن الحسن، عن یونس بن عبد الرحمن، عن أبی عبد الله (صلوات الله علیه). وسائر روایاته عنه فیه ص ۹۸ و ۹۹.

۱۹۰۲ - إدریس بن زیاد الکفرثوثی أبو الفضل: ثقة، قاله النجاشی والعلامة وغیرهما ولا خلاف فیه. أدرک أصحاب أبی عبد الله (صلوات الله علیه)، وروی عنهم وله کتاب نوادر. وقیل: أدرک من أصحاب الصادق (علیه السلام) حنان بن سدیر، وروی عنه.

أقول: روایته عن حنان بن سدیر فی أمالی المفید مجلس ۱۵ ولقی أبا محمد العسکری (صلوات الله علیه) وروی عنه، کما فی مدینة المعاجز ص ۵۷۸. وکفرثوث قریة من خراسان.

۱۹۰۳ - إدریس بن زیاد الکوفی: لم یذکروه، وقع فی طریق النعمانی

(۵۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۲)، إدریس بن زیاد (۲)، إدریس بن الحسن (۱)، عبید بن زرارة (۲)، علی بن غیاث (۱)، محمد بن یحیی (۱)، مصبح بن هلقام (۱)، حنان بن سدیر (۲)، علی بن غراب (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن حسان (۱)، خراسان (۱)، الجبن (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۵۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۳۲

۱۹۲۵ - إدریس بن یونس: لم یذکروه، وقع فی طریق البرقی فی المحاسن ج ۲ ص ۳۵۵ باب تودیع المسافر عنه، عن الصادق (علیه السلام)، ونقله فی کمبا ج ۱۶ ص ۷۸، وجد ج ۷۶ ص ۲۸۱ ح ۸.

(۵۳۲)

صفحه ۵۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۳۳

الفصل التاسع فی المتفرقات ۱۹۲۶ - الأدهم بن أمیة العبدی البصری: صحابی ثم سکن البصرة، فلما سمع وقعة کربلاء خرج مع یزید بن ثبیط وابناه عبد الله وعبید الله، حتی انتهی إلی مولانا الحسین (علیه السلام)، فلما کان یوم عاشوراء تقدم بین یدی الحسین (علیه السلام) واستشهد فی الحملة الأولی، ذکره المامقانی فی رجاله، وکذا فی کتاب عطیة الذرة ص ۸۱ وغیرهما.

۱۹۲۷ - أدهم بن محرز الباهلی عده الشیخ فی رجاله من أصحاب أمیر المؤمنین (علیه السلام).

أقول: صار من أصحاب معاویة یوم صفین، کما فی کتاب صفین لنصر بن مزاحم ص ۲۶۸.

۱۹۲۸ - أدهم البلخی المعروف: اسمه إبراهیم من رؤساء أرباب السیر والسلوک. جملة من أحواله فی تتمة المنتهی ص ۱۵۳ فی وقائع سنة ۱۶۱ فإنه مات فیه.

۱۹۲۹ - أدیم بیاع الهروی: من أصحاب الصادق (علیه السلام).

روی علی بن الحکم، عن عروة بن موسی، عنه، عن الصادق (علیه السلام). المحاسن ج ۲ ص ۴۶۰.

(۵۳۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، واقعة الطف (۱)، أدیم بیاع الهروی (۱)، مدینة البصرة (۱)، أدهم بن محرز (۱)، علی بن الحکم (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الموت (۱)

صفحه ۵۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۳۴

روی عبد الله بن بکیر، عنه، عن الصادق (علیه السلام) کما فی الکافی کتاب النکاح باب ۸۲ ج ۵ ص ۴۲۶، ح ۱، وکذا فی التهذیب ج ۷ ص ۳۰۵ ح ۱۲۷۲، والاستبصار ج ۳ ص ۱۸۵ ح ۶۷۴.

۱۹۳۰ - أدیم بن الحر الجعفی أو الخثعمی الحذاء: من أصحاب الصادق (علیه السلام) ثقة بالاتفاق. روی عنه جعفر بن بشیر وحماد

بن عثمان وعبد الله بن بكير، كذا نقلوا من المشايخ الثلاثة.

أقول: روى يحيى الحلبى، عنه، عن المعلى، عن الصادق (عليه السلام) حديث عرض الأعمال على الرسول والأئمة (عليهم السلام). وروى على بن الصامت عنه حديث ابن أشيم فى التفويض. وعمر بن أبان الثقة عنه حديث حمران كما فى كمبا ج ۷ ص ۷۲ و ۲۶۰ و ۳۲۵، وجد ج ۲۳ ص ۳۴۵، وج ۲۵ ص ۳۳۲، وج ۲۶ ص ۲۰۶. وإخوته أيوب الثقة وزكريا حسن وإسماعيل والحسن ويحيى.

۱۹۳۱ - أربد بن قيس العامرى: خبيث دعا عليه رسول الله (صلى الله عليه وآله) فأرسل الله عليه صاعقة فأحرقته. جد ج ۱۸ ص ۷۴ و ۷۵، وكمبا ج ۶ ص ۳۱۵.

۱۹۴۲ - أرطأة بن جندب لم يذكروه، وقع فى طريق الشيخ عن عباد بن يعقوب الأسدى، عنه، عن زياد بن المنذر، عن أبى جعفر (صلوات الله عليه). كمبا ج ۵ ص ۱۸۳، وجد ج ۱۲ ص ۲۶۸.

۱۹۳۳ - أرطأة بن حبيب الأسدى الكوفى: ثقة بالاتفاق، روى عن أبى عبد الله الصادق (صلوات الله عليه)، وله كتاب رواه عنه محمد بن الحسين بن أبى الخطاب الزيات الثقة الجليل، وروى يحيى بن زكريا بن شيبان عنه كما فى بشارة المصطفى ص ۱۲۲، وروى عنه صفوان بن يحيى كما فى الكافى ج ۵ ص ۵۲ ح ۴، والتهذيب ج ۶ ص ۱۶۶ ح ۳۱۵.

۱۹۳۴ - أرطأة بن سمينة: دخل على عبد الملك بن مروان وقد أتت

(۵۳۴)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، أرطاة بن حبيب الأسدى (۱)، الحسين بن أبى الخطاب (۱)، عبد الله بن بكير (۲)، يحيى بن زكريا (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، على بن الصامت (۱)، زياد بن المنذر (۱)، يحيى الحلبى (۱)، عباد بن يعقوب (۱)، عمر بن أبان (۱)، جعفر بن بشير (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۴۲

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۵۳۵

عليه مائة وثلاثون سنة، فقال له عبد الملك: ما بقى من شعرك يا أرطأة؟

قال: والله يا أمير المؤمنين ما أطرب ولا أغضب ولا أشرب ولا يجيئنى الشعر ... إلى آخره. كمبا ج ۱۱ ص ۳۸. وقريب منه فى ج ۱۳ ص ۶۳، وجد ج ۴۶ ص ۱۳۳، وج ۵۱ ص ۲۳۹. وفيه أرطأة بن دشهبة بدل أرطأة بن سمينة.

۱۹۳۵ - الأرقط بن عمران (عمر خ): لم يذكروه، روى الصدوق فى الإكمال بإسناده عن حماد، عن حريز، عنه. وإسماعيل بن جابر أنه لما مات إسماعيل بن الصادق (عليه السلام)، رأى الأرقط جزع الصادق (عليه السلام)، قال: يا أبا عبد الله، قد مات رسول الله (صلى الله عليه وآله) قال: فارتدع، ثم قال: صدقت أنا لك اليوم أشكر. كمبا ج ۱۱ ص ۱۸۰، وجد ج ۴۷ ص ۲۵۰.

۱۹۳۶ - الأرقط: لقب محمد بن عبد الله الباهر ابن الإمام السجاد (عليه السلام). تزوج بأم سلمة بنت الباقر (عليه السلام)، فولد له منها إسماعيل، والعقب منه منحصر فى إسماعيل، والصادق (عليه السلام) خاله، ولإسماعيل ابنان محمد والحسين. والقاسم بن أرقط يأتون إن شاء الله.

حلف الكاظم (صلوات الله عليه) أن لا يكلم محمدا " هذا. كمبا ج ۱۱ ص ۲۸۰، وجد ج ۴۸ ص ۱۵۹ ح ۱.

۱۹۳۷ - الأرقط: لقب هارون بن حكيم خال أبى عبد الله (صلوات الله عليه). وروى عنه كما فى مكارم الأخلاق باب ۳.

۱۹۳۸ - الأزد بن فتح الكشى: محدث كما فى القاموس.

۱۹۳۹ - أزداد: صحابى مجهول.

۱۹۴۰ - الأزرق بن سليمان: لم يذكروه، روى طب الأئمة عنه قال:

(۵۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، مکارم الأخلاق (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، إسماعیل بن جابر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الموت (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الجهل (۱)

صفحه ۵۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۳۶

سألت أبا عبد الله (صلوات الله علیه) عن الإجاص - الخبر. کمبا ج ۱۴ ص ۸۵۳، وجد ج ۶۶ ص ۱۸۹.

۱۹۴۱ - أزهر بن بسطام بن رستم: یأتی فی أزهر بن نظام.

۱۹۴۲ - أزهر البطیحی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار عن محمد بن جعفر الحمانی الکوفی، عنه، عن الصادق (صلوات الله علیه) حدیث عرض الولایة وقضایا فطرس الملک. مدینة المعاجز ص ۲۳۷.

۱۹۴۳ - أزهر بن راشد: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ عن عطاء بن مسلم، عنه، عن أبی هارون العبدی، عن أبی سعید الخدری حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ ص ۳۳۸، وجد ج ۳۸ ص ۳۲۴.

۱۹۴۴ - أزهر بن کمیل: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۳۰ عن یحیی بن محمد بن صاعد، عنه، عن المعتمر بن سلیمان.

۱۹۴۵ - أزهر بن نظام: لم یذکروه، وقع فی طریق ابن قولویه القمی عن أبی یوسف، عنه، عن أبی الحسن بن یعقوب، عن عیسی بن المستفاد. کما فی البحار کتاب الطهارة ص ۱۶۲، وجد ج ۸۱ ص ۳۰۴ ح ۲۳.

والأظهر أنه أزهر بن بسطام بن رستم، وقع هو مع أبی یوسف والحسن بن یعقوب فی طریق النجاشی إلی کتاب الوصیة لعیسی بن المستفاد کما فیه ص ۲۱۱.

۱۹۴۶ - أسامة بن حفص: من أصحاب الکاظم (صلوات الله علیه)، کان قیما " له کما قاله الشیخ. وروی الکشی بإسناده عن عثمان بن عیسی قال: کان أسامة بن حفص قیما " لأبی الحسن (صلوات الله علیه).

روایته عنه (علیه السلام) فی تفسیر العیاشی ج ۱ ص ۱۲۴.

وروی عثمان بن عیسی، عنه، عنه (علیه السلام). التهذیب ج ۷

(۵۳۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، عیسی بن المستفاد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أسامة بن حفص (۲)، الحسن بن یعقوب (۲)، عثمان بن عیسی (۲)، ابن قولویه (۱)، یحیی بن محمد (۱)، عطاء بن مسلم (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۵۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۳۷

ص ۳۶۳ ح ۳۳ باب المهور، والإستبصار ص ۳۶۳، ح ۱۴۷، وجدید ج ۳ ص ۲۲۵ ح ۵.

۱۹۴۷ – أسامة بن زيد بن حارثة بن شراحيل الكلبى: من حسان أصحاب رسول الله (صلى الله عليه وآله) وأمير المؤمنين (صلوات الله عليهما وآلهما). روى الكشى فى حقه ثلاث روايات ذكرناها فى المستدرك لغة (اسم) ملخصها أنه قال الباقر (عليه السلام): ألا أخبركم بأهل الوقوف؟ قلنا: بلى، قال: أسامة بن زيد وقد رجع فلا تقولوا إلا خيرا."

وقال: إن الحسن بن على (صلوات الله عليهما) كفن أسامة بن زيد فى برد أحمر حبرة.

وعن الصادق، عن آبائه (صلوات الله عليهم) قال: كتب على أمير المؤمنين (عليه السلام) إلى والى المدينة: لا تعطين سعدا " ولا ابن عمر من الفئ شيئا، " فأما أسامة بن زيد فإنى قد عذرته فى اليمين التى كانت عليه.

انتهى روايات الكشى.

أقول: وهذه إشارة إلى حلفه أن لا يقاتل من يشهد الشهادتين حين قتل مسلما " ونزل قوله تعالى (يا أيها الذين آمنوا إذا ضربتم فى سبيل الله فتبينوا ولا تقولوا لمن ألقى إليكم السلام لست مؤمنا) " الآية (۴ / ۹۴) ولذا تخلف عن أمير المؤمنين (عليه السلام) فى حروبه وقبل أمير المؤمنين (عليه السلام) عذره، ثم سلم بعد ذلك لأمير المؤمنين (عليه السلام) ورضى به وتبرأ من عدوه وشهد أن من خالفه ملعون حلال الدم. كمبا ج ۸ ص ۴۳۹، وجد ج ۳۲ ص ۲۱۶.

تفسير الإمام العسكرى (عليه السلام) قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): معاشر الناس أحبوا موالينا مع حبكم لآلنا، هذا زيد بن حارثة وابنه أسامة بن زيد من خواص موالينا فأحبوهما، فوالذى بعث محمدا " بالحق نبيا " لينفعكم حبهما، قالوا: وكيف ينفعنا حبهما؟ قال: إنهما يأتيان يوم القيامة عليا " بخلق عظيم أكثر من ربيعة ومضر بعدد كل واحد منهما فيقولان: يا أخا رسول

(۵۳۷)

مفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، يوم القيامة (۱)، أسامة بن زيد (۵)، زيد بن حارثة (۱)، سبيل الله (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۲)، الشهادة (۱)

صفحه ۵۴۵

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۵۳۸

الله هؤلاء أحبونا بحب محمد رسول الله وبحبك، فيكتب لهم على (عليه السلام) جوازا " على الصراط. جد ج ۸ ص ۵۷، وكمبا ج ۳ ص ۳۰۶.

باب وصية رسول الله وفيه تجهيز جيش أسامة. كمبا ج ۶ ص ۷۸۲، وجد ج ۲۲ ص ۴۵۵.

الاحتجاج: خبر تأميره (صلى الله عليه وآله) أسامة على جماعة المهاجرين والأنصار وفيهم أبو بكر وعمر، وبعض الناس طعنوا فى عمله فقال رسول الله (صلى الله عليه وآله): بلغنى أنكم طعنتم فى عمل أسامة وفى عمل أبيه من قبل، وأيم الله، إنه لخليق بالإمارة وإن أباه كان خليقا " بها، وإنه من أحب الناس إلى فأوصيكم به خيرا ... " إلى آخره. كمبا ج ۸ ص ۳۶، وجد ج ۲۸ ص ۱۷۸.

توفى سنة ۵۴ وحديثه فى الولاية. كتاب الغدير ط ۲ ج ۱ ص ۱۷.

وأولاده الحسن وعبد الله ومحمد وزيد يأتون، وأمه أم أيمن.

مناقب ابن شهرآشوب: دخل الحسين (عليه السلام) على أسامة بن زيد وهو مريض وهو يقول: واغماه، فقال له الحسين (عليه السلام): وما غمك يا أخى؟ قال: دينى، وهو ستون ألف درهم، فقال الحسين (عليه السلام): هو على، قال: إنى أخشى أن أموت، فقال الحسين: لن تموت حتى أقضيها عنك، قال: فقضاها قبل موته. كمبا ج ۱۰ ص ۱۴۳، وجد ج ۴۴ ص ۱۸۹.

جوابه لكتاب أبى بكر وفيه دلالات على حسنه وكماله. كمبا ج ۸ ص ۹۰.

۱۹۴۸ – أسامة بن زيد الشحام: لم يذكروه، روى صفوان، عنه، عن أبى عبد الله (عليه السلام). المحاسن ج ۲ ص ۵۴۷.

۱۹۴۹ – أسباط بن سالم الكوفى بياع الزطى أبو على: من أصحاب

(۵۳۸)

مفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، المهاجرون والأنصار (۱)، أسامة بن زيد (۱)، أسباط بن سالم (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الموت (۱)، الوصية (۱)

صفحه ۵۴۶

الصادق والكاظم (صلوات الله عليهما)، له كتاب يرويه عنه ابن أبى عمير وغيره، وروى عنه ابنه على روايات منها رواية أسامى حوارى الأئمة (صلوات الله عليهم) المذكور فى لغة (حور)، من كتابنا مستدرك السفينة.

وروى الصفار بإسناده عن الحسن بن على (يعنى الوشاء) عنه قال:

سألت أبا عبد الله (عليه السلام) عن قول الله عز وجل: (يسألونك عن الروح) الآية (۱۷ / ۸۵) قال: خلق أعظم من جبرئيل وميكائيل وهو مع الأئمة (صلوات الله عليهم). كمبا ج ۷ ص ۱۹۷، وجد ج ۲۵ ص ۶۷.

جملة من مواضع رواياته فى الكتب الأربعة ذكرها الأردبيلى والخوئى.

وابناه الآخران الحسن والحسين. وأخوه يعقوب الثقة الجليل يأتون.

۱۹۵۰ – أسباط بن محمد بن إسماعيل الزبيدى: لم يذكروه، روى إسماعيل الثقفى، عنه، عن الأعمش. بشارة المصطفى ص ۷۵.

۱۹۵۱ – أسباط بن محمد بن عمرو القرشى: من أصحاب الصادق (عليه السلام) وعن ابن معين توثيقه فإنه توفى سنة ۲۰۰.

۱۹۵۲ – أسباط بن محمد: لم يذكروه، روى الصدوق فى العلل ج ۲ باب ۳۴۵ ص ۲۴۳ بإسناده عن الحسن بن على بن النعمان، عنه رفعه إلى النبى (صلى الله عليه وآله) أنه قال: الغيبة أشد من الزنا، ونقله كتاب العشرة ص ۱۸۷، وجد ج ۷۵ ص ۲۵۲.

۱۹۵۳ – أسباط بن نصر: لم يذكروه، وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ ص ۱۰۳ عن يحيى بن يعلى، عنه حديث فضل العلم وطلبه.

وروى الصدوق فى التوحيد ص ۱۱ عن عمرو بن طلحة، عنه، عن عكرمة حديث فضل التوحيد. ورواه فى الأمالى بهذا السند. كمبا ج ۳ ص ۳۹۵.

وفيه عنه، عنه، عنه حديث آخر. ج ۴ ص ۹۲، وجد ج ۸ ص ۳۵۸، وج ۱۰ ص ۱.

(۵۳۹)

مفاتيح البحث: الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، الحسن بن على بن النعمان (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، ابن أبى عمير (۱)، محمد بن إسماعيل (۱)، أسباط بن محمد (۲)، الحسن بن على (۱)، عمرو بن طلحة (۱)، الصدق (۱)، الزنا (۱)، الصّلاة (۲)، السفينة (۱)

صفحه ۵۴۷

۱۹۵۴ – أسباط بن نضر: لم يذكروه، وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ ص ۱۱۶ عن عمرو بن حماد بن طلحة القتاد، عنه، عن سماك يعنى ابن حرب، عن عكرمة حديث فضائل أمير المؤمنين (عليه السلام) وأحقيته بالرسول (صلى الله عليه وآله).

ووقع فى طريق الصدوق فى أماليه مجلس ۸۲ ص ۳۳۳ عن عمر بن طلحة، عنه، عن سماك بن حرب حديث ابن عباس فى الفضائل

وعدم القدرة على إحصائها. وجد ج ۴۰ ص ۷، وكمبا ج ۹ ص ۴۲۸.

۱۹۵۵ – أسباط بن نصر الهمدانی: لم يذكروه، وقع فی طريق الطبری فی بشارة المصطفى ص ۶۱ عن مالك بن إسماعيل، عنه حديث النبوی وقوله (صلى الله عليه وآله) لعلی وفاطمة والحسن والحسين (عليهم السلام): أنا حرب لمن حاربتهم وسلم لمن سالمتم.

وروى الشيخ فی التهذيب ج ۹ ص ۳۶۱ ح ۱۲۸۹ بإسناده عن عمرو بن خالد بن طلحة القتاد، عنه، عن سماك بن حرب حديث ميراث الغرقى والهدمى والملعون.

۱۹۵۶ – أسباط روى العبقری: عنه، عن رجل، عن مولانا السجاد (عليه السلام). جد ج ۱۱ ص ۲۳۸، و كمبا ج ۵ ص ۶۵.

۱۹۵۷ – استونة الدينوری: هو أحمد بن محمد الدينوری المذكور، وقد يقال له: استاره.

(۵۴۰)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابی طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، أسباط بن نصر الهمدانی (۱)، أحمد بن محمد الدينوری (۱)، مالك بن إسماعيل (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، حماد بن طلحة (۱)، سماك بن حرب (۲)، الحرب (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۵۴۸

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۴۱

الفصل العاشر فی أسامی إسحاق وقد ذكروا – ۷۱ مسمى بإسحاق وذكرت ۱۹۸ منهم ۱۴۰ لم يذكروهم.

۱۹۵۸ – إسحاق بن آدم بن عبد الله بن سعد الأشعری القمی: روى عن الرضا (عليه السلام)، وله كتاب يرويه جماعة منهم محمد بن يحيى، عن محمد بن أبی الصهبان، عنه به وأخوه إسماعيل.

۱۹۵۹ – إسحاق بن أبان أبو يعقوب رضی الله عنه: لم يذكروه، ذكره السيد مترضيا " عليه، روى عن مولانا أبی محمد العسكری (صلوات الله عليه). مدينة المعاجز ص ۵۷۲.

۱۹۶۰ – إسحاق بن إبراهيم أخ زيدان الكاتب: كان صديق إبراهيم بن العباس الصولی، وله معه قضية نفس ذمه كما تقدم فی إبراهيم.

۱۹۶۱ – إسحاق بن إبراهيم الأزدی العطار أبو يعقوب الكوفی: من أصحاب الصادق (عليه السلام).

روى عنه الحسين بن حمزة الليثی ابن بنت أبی حمزة الثمالی الثقة الآتی.

وروى عن معروف بن خربوذ وزياد بن المنذر وسعيد بن محمد، عن

(۵۴۱)

مفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانی (۱)، إسحاق بن إبراهيم الأزدی (۱)، محمد بن أبی الصهبان (۱)، إسحاق بن إبراهيم (۱)، زياد بن المنذر (۱)، إسحاق بن آدم (۱)، الحسين بن حمزة (۱)، محمد بن يحيى (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، سعيد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۴۹

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۴۲

أبی الطفيل حديث المناشدة يوم الشورى. أمالی الشيخ ج ۲ ص ۱۶۶.

۱۹۶۲ – إسحاق بن إبراهيم الثقفی: له كتاب فی الحلال والحرام، روى عنه ابن طاووس فی الإقبال ص ۱۵ ووثقه وأكرم به موثقا،"

وهكـذا نقله العلامـة المامقـانى عنه أيضـا، " وكـذا فى الوسائـل عنه فى ثلاث طبعات مثله، وهكـذا فى الطبع الكبير من الإقبال. وهـذا أنسب لوجه تكنية إبراهيم بأبى إسحاق وسيأتى مع اسم جده محمد.

فما عن بعض الأجلة من أن فى النسـخة غلطا " وأن الصـحيح أبو إسحاق إبراهيم بن محمد الثقفى، صرف حدس لا يجوز تغيير النسخ بالحدس والاجتهاد، وإن كان نسبه إلى الذريعة ج ۷ ص ۶۱.

۱۹۶۳ - إسـحاق بن إبراهيم الجريرى: لم يذكروه، وهو من أصـحاب الصادق (عليه السلام)، وروى عنه سعدان بن مسلم. المحاسن ج ۱ ص ۵۰، والتهذيب ج ۲ باب عدد فصول الأذان والإقامة ص ۶۴، ح ۲۳۱، والاستبصار ج ۱ باب القعود بين الأذان والإقامة ص ۳۰۹، ح ۱۱۵۱.

۱۹۶۴ - إسـحاق بن إبراهيم الجعفى: من أصحاب الصادق (عليه السلام)، روى البرقى، عن أبيه، عن القاسم بن محمد الجوهرى، عنه، عن الصادق (عليه السلام). الكافى كتاب النكاح ج ۵ ص ۴۹۴ باب كراهية الرهبانية ح ۱.

۱۹۶۵ - إسـحاق بن إبراهيم الحضـينى: من أصـحاب الرضـا والجواد (صـلوات الله عليهما)، وكان الحسـين بن سـعيد أو أخوه الحسـن أدخله على الرضا (عليه السـلام)، وكان سبب معرفته وجرت الخدمة على يده، يعنى صار وكيلا " له (عليه السلام). وبالجملة هو حسن مقبول الرواية وفاقا " لجماعة من المحققين، وترضى عليه مولانا الجواد (عليه السلام)، وأبوه محمد كما يأتى إن شاء الله.

۱۹۶۶ - إسحاق بن إبراهيم بن حماد المدائنى: لم يذكروه، وقع فى

(۵۴۲)

مفاتيح البحث: الإمام على بن موسـى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السـلام (۲)، كتاب أمالى الصـدوق (۱)، الأذان والإقامـة (۲)، إسـحاق بن إبراهيم الحضـينى (۱)، إسـحاق بن إبراهيم الثقفى (۱)، إسحاق بن إبراهيم الجعفى (۱)، إبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، القاسم بن محمد الجوهرى (۱)، إسحاق بن إبراهيم (۲)، الحسين بن سعيد (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، الصّلاة (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۵۵۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۵۴۳

طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ ص ۱۲۹ عن أبى المفضل، عنه، عن الربيع بن تغلب ونقله فى جد ج ۶ ص ۳۱۰، وكمبا ج ۳ ص ۱۷۹.

۱۹۶۷ - إسـحاق بن إبراهيم الحنظلى: من أصحاب الرضا (عليه السلام) وقد روى الصدوق فى كمال الدين ج ۱ ص ۶۷ عن أحمد بن الحسن القطان، عن محمد بن يحيى بن خلف أنه روى عن إسـحاق بن إبراهيم الحنظلى فى سـنة ۲۳۸ قال: وهو المعروف بإسحاق بن راهويه، عن يحيى بن يحيى، ومثله فيه باب ۲۴ ح ۱۶، وجد ج ۳۶ ص ۲۲۹، وكمبا ج ۹ ص ۱۲۸، والأمالى مجلس ۵۱ ص ۱۸۶.

ورواه فى العيون ج ۱ باب ۶ ص ۴۸ ح ۱۰، والخصال ج ۲ أبواب الاثنى عشر ص ۴۶۶ ح ۶. لكن فيهما خالد بدل خلف.

وهو أحـد الأعلام اجتمع له الحديث والفقه والحفظ والصدق والورع، رحل إلى العراق سـنة ۱۸۴. ولد ۱۶۱ وتوفى ۲۳۸. وله ۷۷ عام.

وهو ممن تعلق ببغلة الرضا (عليه السلام) فى نيسابور وطلب الحديث منه. وذكر نسبه فى قاموس الرجال نقلا " عن الخطيب وابنه على.

۱۹۶۸ - إسحاق بن إبراهيم الختلى: لم يذكروه، وقع فى طريق المفيد بإسناده عن عثمان بن أحمد بن عبد الله السماك سنة ۳۴۰، عنه، عن الحسن بن على بن يزيد الأكفانى حديث فضل صوم رجب. كمبا ج ۲۰ ص ۱۱۴، وجد ج ۹۷ ص ۵۴.

۱۹۶۹ - إسـحاق بن إبراهيم الـدبرى (بالباء الموحـدة أو الـديرى بالياء) أبو يعقوب: لم يذكروه، وقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۱ ص ۲۳۷ باب ۱۸۲ عن الحسن بن إبراهيم الهاشمى، عنه، عن عبد الرزاق بن همام ... إلى آخره.

ونقله فى كمبا ج ۳ ص ۱۲۳، وجد ج ۶ ص ۱۰۹ ح ۲.

وروی إسماعیل بن علی الدعبلی، عنه فی سنة ۲۸۳، عن

(۵۴۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، دولة العراق (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، إسحاق بن إبراهیم الحنظلی (۱)، عثمان بن أحمد بن عبد الله (۱)، إبراهیم الهاشمی (۱)، إسحاق بن راهویه (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، إسماعیل بن علی (۱)، محمد بن یحیی (۱)، علی بن یزید (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۵۵۱

عبد الرزاق بن همام. أمالی الشیخ ج ۱ ص ۳۸۴ و ۳۸۸ مکررا."

۱۹۷۰ - إسحاق بن إبراهیم دیک الجن: ذکره العلامة المامقانی فی آخر الکتاب فی مستدرکاته، وکان عالما " فاضلا " شاعرا" أدیبا " فقیها " حاویا " لکثیر من العلوم، وکان شیعیا " وذکر له قصة مع هارون الرشید فراجع إلیه.

۱۹۷۱ - إسحاق بن إبراهیم الدینوی: لم یذکروه، وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ ص ۴۱۱ باب نادر قبل باب نکت ونتف من التنزیل فی الولایة عن جعفر بن محمد، عنه، عن عمر بن زاهر، عن الصادق (علیه السلام).

۱۹۷۲ - إسحاق بن إبراهیم بن زید النهشلی: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۲۱۶ عن عبد الله بن سلیمان بن الأشعث السجستانی، عنه، عن زکریا بن یحیی الخزاز روایة الفضائل، ونقله فی کمبا ج ۱۴ ص ۲۳۱ وج ۶ ص ۳۶۲، وجد ج ۱۸ ص ۲۶۷، وج ۵۹ ص ۱۹۲.

۱۹۷۳ - إسحاق بن إبراهیم بن شاذان: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ أبواب الاثنی عشر ص ۴۷۳، وإکمال الدین ج ۱ الباب ۲۴ ص ۲۷۲ ح ۲۱، وجد ج ۳۶ ص ۲۳۹، وکمبا ج ۹ ص ۱۳۰.

وروی محمد بن أبی یعلی عنه، عن زکریا بن یحیی روایة شریفة فی الفضائل. جد ج ۳۹ ص ۹۶ و ۹۷ وفیه وقوعه فی طریق الشیخ رحمة الله، وکمبا ج ۹ ص ۳۶۷.

۱۹۷۴ - إسحاق بن إبراهیم الصیقل: لم یذکروه، وهو من أصحاب الصادق (صلوات الله علیه) وقد روی الصدوق بسند صحیح عن فضالة، عن أبان، عنه، عن أبی عبد الله (علیه السلام) حدیث ذؤابة الرسول (صلی الله علیه وآله). کمبا ج ۲۴ ص ۳۶، وجد ج ۱۰۴ ص ۳۷۵ ح ۲۷.

(۵۴۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۵)، عبد الرزاق بن همام (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، زکریا بن یحیی (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، هارون الرشید (۱)، عمر بن زاهر (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۵۵۲

ورواه فی المعانی ص ۳۷۹، کمبا ج ۱۷ ص ۳۷ وأمالیه کما فیه ج ۷ ص ۳۷۱، وجد ج ۷۷ ص ۱۲۵، وج ۲۷ ص ۶۵. لکن فی الکمبانی عن الأمالی.

ورواها الخوئی عن الکافی والفقیه بعنوان إبراهیم أبو إسحاق الصیقل.

معجم الرجال ج ۱ ص ۴۵.

۱۹۷۵ – إسحاق بن إبراهيم الطاهری: لم يذكروه، وكان على بغداد فی زمن المتوكل، قال ليحيى بن هرثمة: يا يحيى إن هذا الرجل (يعنی مولانا عليا " الهادی (عليه السلام) قد ولده رسول الله، والمتوكل من تعلم، وإن حرضته عليه قتله وكان رسول الله خصمك... إلى آخره. كمبا ج ۱۲ ص ۱۴۸، وجد ج ۵۰ ص ۲۰۸.

۱۹۷۶ – إسحاق بن إبراهيم الطوسی: لم يذكروه، وهو من المعمرين قد أتى عليه سبع وتسعون سنة، وروى الصدوق بإسناده عن مكی بن أحمد، عنه رواية شريفة. كمبا ج ۱۳ ص ۶۷، وجد ج ۵۱ ص ۲۵۳، وكمال الدين ج ۱۲ الباب ۵۴ ص ۶۴۲ وفيه الطرسوسی.

۱۹۷۷ – إسحاق بن إبراهيم بن عبد الرحمن أبو يعقوب السمين البغوی:

لم يذكروه، وقع فی طريق الصدوق فی الخصال ج ۲ أبواب الاثنی عشر ص ۴۷۲ ح ۲۳ عن عبد الرحمن بن أبی حاتم، عنه، عن ابن علية.

ونقله فی جد ج ۳۶ ص ۲۳۵، وكمبا ج ۹ ص ۳۹۸. ومات سنة ۲۵۹.

وروى المفيد فی أماليه مجلس ۳ عن محمد بن عمر الجعابی، عن عبد الله بن إسحاق، عن إسحاق بن إبراهيم البغوی، عن أبی قطن رواية فی فضل العلم والعلماء.

۱۹۷۸ – إسحاق بن إبراهيم العسكری ابن موسی الثانی ابن موسی الكاظم (عليه السلام) إمامی. وتقدم فی أبيه أن موسی الثانی منسوب إلى جده.

(۵۴۵)

مفاتيح البحث: الإمام موسی بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی عليه السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهيم أبو إسحاق الصيقل (۱)، إبراهيم بن عبد الرحمن (۱)، إسحاق بن إبراهيم (۴)، عبد الله بن إسحاق (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، يحيى بن هرثمة (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، مدينة بغداد (۱)، القتل (۱)

صفحه ۵۵۳

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۴۶

۱۹۷۹ – إسحاق بن إبراهيم العطار: لم يذكروه، روى عن علی بن موسی البصری وهو إمامی حسن.

۱۹۸۰ – إسحاق بن إبراهيم بن عمر اليمانی: لم يذكروه، روى الحسن بن علی بن كيسان، عنه، عن ابن أذينة روايتين. الكشی ط جديد حديث ۱۶۷ و ۱۶۸.

۱۹۸۱ – إسحاق بن إبراهيم القطان: لم يذكروه، روى عن شريك.

نوادر الأثر ص ۴۲.

۱۹۸۲ – إسحاق بن إبراهيم الكندی: لم يذكروه، وقع فی طريق الكلينی فی الكافی كتاب الديات ج ۷ ص ۳۷۳ عن أحمد بن أبی عبد الله يعنی (البرقی)، عنه، عن خالد النوفلی، عن الأصبغ بن نباته. وجد ج ۴۰ ص ۲۶۲، وكمبا ج ۹ ص ۴۸۶.

۱۹۸۳ – إسحاق بن إبراهيم بن محمد الثقفی: لم يذكروه، روى عن عباد بن يعقوب وعنه الحسن بن علی بن عبد الكريم. بشارة المصطفی ص ۸۸. وتقدم بدون اسم جده.

۱۹۸۴ – إسحاق بن إبراهيم بن مخلد بن إبراهيم أبو يعقوب الحنظلی المروزی: هو إسحاق بن إبراهيم الحنظلی المذكور.

۱۹۸۵ – إسحاق بن إبراهيم بن منصور البغدادی الخيزرانی: لم يذكروه، روى محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن محمد بن أحمد بن حبيب رواية كريمة مهمة فراجع بشارة المصطفی ص ۵۳.

۱۹۸۶ – إسحاق بن إبراهیم بن هاشم القمی: لم یذکروه، روی الکلینی فی الکافی ج ۳ ص ۴۱۶ باب فضل یوم الجمعة عن علی بن إبراهیم، عن أخیه إسحاق بن إبراهیم، عن محمد بن إسماعیل بن زیغ، عن الرضا (علیه السلام). ونقله فی کمبا ج ۱۴ ص ۱۲۹، وجد ج ۵۸ ص ۱۶۳، وفی الکافی ج ۳ کتاب الطهارة باب حد الوجه الذی یغسل

(۵۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إسحاق بن إبراهیم الحنظلی (۱)، إسحاق بن إبراهیم الکندی (۱)، إبراهیم بن عمر الیمانی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، الحسن بن علی بن کیسان (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۶)، الأصبغ بن نباتة (۱)، علی بن عبد الکریم (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، خالد النوفلی (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الغسل (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الدیة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۵۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۴۷

ص ۲۸ عن علی بن إبراهیم، عن أخیه إسحاق بن إبراهیم، عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن الرضا (علیه السلام).

ورواه فی التهذیب ج ۱ ص ۷۶ باب صفة الوضوء ح ۱۹۳ مثله وهو وجه تکنیة أبیه بأبی إسحاق.

وسائر المواضع التی أشار إلیها الخوئی فی معجم رجال الحدیث ج ۳ ص ۳۱، والأردبیلی فی جامع الرواة ج ۱ ص ۷۹ لیس فیها إلا اسم إسحاق بن إبراهیم فقط وهو مشترک.

۱۹۸۷ – إسحاق بن إبراهیم بن یعقوب الحریری الطبری: لم یذکروه، روی الصوری فی کتابه قضاء الحقوق عنه قال: کنت عند أبی عبد الله (علیه السلام) وعنده المعلی بن خنیس ... إلی آخره. کمبا ج ۲۰ ص ۳۸، وجد ج ۹۶ ص ۱۴۶.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ ص ۶۳ عن أبی المفضل، عنه، عن أبی یاسر عمار بن رجاء الأسترابادی ومحمد بن عطیة الرازی ومحمد بن إدریس الحنظلی وغیرهم عن عبد السلام الهروی عن الرضا (علیه السلام).

۱۹۸۸ – إسحاق بن أبی إسرائیل إبراهیم أبو یعقوب المرزوی الخراسانی المتوفی سنة ۲۴۰: لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ ص ۱۲۸ عن موسی بن محمد الحناط، عنه، عن شریک.

وفی أمالیه ج ۲ ص ۱۱۵ عن أبی المفضل، عن أحمد بن عبد الله بن محمد بن عمار، عنه، عن جعفر بن أبی سلیمان یعنی الضبعی.

وسائر روایاته فی جد ج ۱۷ ص ۳۵۳، وکمبا ج ۶ ص ۲۸۱، ودلائل الطبری ص ۲۴۹.

۱۹۸۹ – إسحاق بن أبی الحسن: لم یذکروه، روی فی طب الأئمة ۵۸ عن عبد الله بن موسی الطبری، عنه، عن أمه أم محمد.

۱۹۹۰ – إسحاق بن أبی سهل بن نوبخت: لم یذکروه، من البارعین

(۵۴۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۳)، عبد الله بن موسی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، إسماعیل بن بزیع (۱)، المعلی بن خنیس (۱)، محمد بن إدریس (۱)، محمد بن عطیة (۱)، موسی بن محمد (۱)، محمد بن عمار (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الوضوء (۱)

صفحه ۵۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۴۸

فی العلوم العقلیة وعلوم الأوائل تخرج علی أبیه وقام مقامه فی خزانة کتب الحکمة لهارون، وابنه إسماعیل یأتی.

۱۹۹۱ – إسحاق بن أبی عبد الله: لم یذکروه، وهو من أصحاب أبی الحسن موسی (صلوات الله علیه) روی معجزته. مدینة المعاجز ص ۴۶۹.

۱۹۹۲ – إسحاق بن أبی الهلال المداینی: لم یذکروه، وهو من أصحاب الصادق (علیه السلام)، روی عنه ابن أبی عمیر. الکافی کتاب النکاح ج ۵ ص ۵۴۳ باب الزانیة، ومحاسن البرقی ج ۱ ص ۱۰۸.

والکافی کتاب الدعاء ج ۲ ص ۴۸۹ ح ۳ عن ابن أبی عمیر، عنه، عن حدید، عن أبی عبد الله (علیه السلام).

۱۹۹۳ – إسحاق بن أحمد الزنجانی: روی عبد الله بن علی السلامی، عنه، عن الحسن بن علی العلوی، عن الإمام الهادی (علیه السلام). مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۳۳۸. ولعل جده أیوب.

۱۹۹۴ – إسحاق بن أحمد بن عمران الخباز أبو یعقوب: لم یذکروه، روی عبد الملک بن محمد بن أحمد بن یوسف، عن أبیه، عنه، عن أحمد بن محمد بن إسحاق روایة شریفة فی الفضائل وأنه لولا محمد وعلی (صلوات الله علیهم) ما خلق آدم، وأنه مکتوب تحت العرش لا إله إلا الله محمد رسول الله نبی الرحمة علی مفتاح الجنة، أقسم بعزتی أنی أرحم من تولاه وأعذب من عاداه. بشارة المصطفی ص ۶۸.

۱۹۹۵ – إسحاق الأحمر: یدعی النیابة کذبا " مع الباقطانی فی قبال أبی جعفر العمری کما فی قاموس الرجال عن معجزات الثالث عشر من البحار.

جد ج ۵۱ ص ۳۰۰، وکمبا ج ۱۳ ص ۷۹.

۱۹۹۶ – إسحاق بن إسرائیل: لم یذکروه، وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۲۶۵ عن محمد بن إدریس الشامی، عنه، عن سیف بن هارون.

(۵۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن علی العلوی (۱)، عبد الله بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، إسحاق الأحمر (۱)، عبد الملک بن محمد (۱)، أحمد بن یوسف (۱)، محمد بن إدریس (۱)، الصّلاة (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۵۵۶

وبهذا الإسناد عنه، عن جریر روایة أخری فی التوحید ص ۸.

۱۹۹۷ – إسحاق الأزرق الصائغ: لم یذکروه، وهو من أصحاب أبی الحسن (علیه السلام)، وقع فی طریق الشیخ فی التهذیب ج ۵ ص ۲۳۹ کتاب الحج باب الذبح عن الحسین بن سعید، عنه قال: سألت أبا الحسن (علیه السلام ...) إلی آخره.

وروی حماد بن خالد، عنه، عن عبد الملک بن سلیمان حدیث موسی والخضر (علیهما السلام)، وأن الإمام أعلم. مدینة المعاجز ص ۱۱۵.

۱۹۹۸ – إسحاق الأسترابادی: لم یذکروه، وهو الأمیر إسحاق الذی ضل فی طریق مکة فنادی: یا صالح یا أبا صالح أرشدونا إلی الطریق، فتشرف بلقاء الحجة المنتظر (علیه السلام)، فأردفه خلفه، فقرأ أمیر إسحاق الحرز الیمانی وکان من عادته أن یقرأ فی کل یوم

فصححه الإمام (علیه السلام) بأن قال فی بعض المواضع: إقرأ هکذا، ثم وصل إلی الأبطح، ثم غاب عنه الحجة (علیه السلام). قال العلامة المجلسی: قال الوالد فقرأت عنده الحرز الیمانی وصححته وأجاز لی والحمد لله کما هو أهله. کمبا ج ۱۳ ص ۱۴۸، وجد ج ۵۲ ص ۱۷۵.

- ۱۹۹۹ إسحاق بن إسرائیل روی محمد بن إدریس الشامی: عنه، عن حریز کما فی التوحید باب ثواب الموحدین ص ۲۵ ح ۲۴ وباب الأمر والنهی ص ۴۰۹ ح ۹.

۲۰۰۰ - إسحاق بن إسماعیل بن حماد بن زید البصری: لم یذکروه، روی الحسن بن خضیر عنه وکذا محمد بن یحیی وموسی بن محمد الأنصاری معا " عن إسماعیل بن إسحاق بن إسماعیل القاضی قال: حدثنی أبی إسماعیل ابن إسحاق بن حماد قال: بعث إلی عدة من المشایخ یحیی بن أکثم، وذکر حدیث مناظرة المأمون مع علماء المخالفین فی إثبات الخلافة الإلهیة وذم المخالفین. جد ج ۷۲ ص ۱۳۹، وکتاب الکفر ص ۱۵ مثله سواء.

ورواه فی العیون باب ۴۵ ص ۱۸۵ بأسانیده الصحیحة عن صالح بن

(۵۴۹)

مفاتیح البحث: النبی خضر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، العلامة المجلسی (۱)، إسحاق الأزرق الصائغ (۱)، حماد بن زید البصری (۱)، إسحاق بن إسماعیل (۲)، یحیی بن أکثم (۱)، الحسین بن سعید (۱)، محمد بن یحیی (۱)، حماد بن خالد (۱)، محمد بن إدریس (۱)، موسی بن محمد (۱)، الحج (۱)، الذبح (۱)

صفحه ۵۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۵۰

أبی حماد الرازی، عن إسحاق بن حماد بن زید قال: جمعنا یحیی بن أکثم ... إلی آخره. إسحاق هنا منسوب إلی جده. ۲۰۰۱ - إسحاق بن إسماعیل بن نوبخت: عده الشیخ فی رجاله (۲۲) من أصحاب الإمام الهادی (علیه السلام).

روایته عن مولانا الجواد (صلوات الله علیه) و معجزته فی إثبات الوصیة للمسعودی ص ۱۸۶.

وکان له حمل ومسائل عشرة فقال فی نفسه: إن أجاب مولانا الجواد (علیه السلام) (وکان له سبع سنین) عن مسائله سأله أن یدعو الله تعالی أن یجعل حمله ذکرا، " فلما جاء إلیه یتکلم نظر إلیه وقال: یا إسحاق قد استجاب الله دعائی فسمه أحمد، قال إسحاق: الحمد لله، هذا هو الحجة البالغة. وانصرف إلی بلده فولد له ذکر فسماه أحمد. حلیة الأبرار ج ۲ ص ۴۰۰.

۲۰۰۲ - إسحاق بن إسماعیل النیشابوری: عدوه من ثقات أصحاب أبی محمد العسکری (صلوات الله علیه) ولا خلاف فیه.

وعده ابن شهرآشوب فی المناقب من أصحاب الجواد (علیه السلام). ونقله فی کمبا ج ۱۲ ص ۱۲۵، وجد ج ۵۰ ص ۱۰۶ ح ۲۴.

تحف العقول: کتابه (علیه السلام) - یعنی أبا محمد العسکری (علیه السلام) - إلیه: سترنا الله وإیاک بستره، وتولاک فی جمیع أمورک بصنعه، فهمت کتابک یرحمک الله - إلی أن قال: - فأتم الله علیک یا إسحاق وعلی من کان مثلک ممن قد رحمه الله وبصره بصیرتک ... إلی آخره. وهی مکاتبة مفصلة رواها تحف العقول والکشی وفیها دلالات علی مدحه وجلالته. کمبا ج ۱۷ ص ۲۱۷، وج ۱۲ ص ۱۷۴، وجد ج ۵۰ ص ۳۱۹، وج ۷۸ ص ۳۷۴ ح ۲.

(۵۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، إسحاق بن إسماعیل بن نوبخت (۱)، إسحاق بن إسماعیل (۱)،

ابن شهرآشوب (۱)، حماد بن زید (۱)

صفحه ۵۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۵۱

- وروی الشیخ بإسناده عن الکلینی عن علی بن محمد، عن إسحاق بن إسماعیل النیسابوری، عن الصادق عن آبائه، عن الحسن بن علی (علیهم السلام) قال: سمعت جدی رسول الله (صلی الله علیه وآله) یقول: خلقت من نور الله عز وجل، وخلق أهل بیتی من نوری، وخلق محبیهم من نورهم، وسائر الخلق من النار. کمبا ج ۶ ص ۶، وجد ج ۱۵ ص ۲۰ مثله ولعله أخو محمد تلمیذ الفضل بن شاذان.

وروی الشیخ بإسناده عن الکلینی، عن علی بن محمد، عنه، عن الصادق، عن آبائه، عن الحسن بن علی (علیهم السلام) قال: إن الله عز وجل بمنه ورحمته لما فرض علیکم الفرائض ... إلی آخره. کمبا ج ۳ ص ۸۷، وجد ج ۵ ص ۳۱۵.

فظهر مما ذکرنا روایته عن الصادق (علیه السلام)، ولا بعد لأنه من وفاة مولانا الصادق (علیه السلام) إلی ولادة الحسن العسکری (علیه السلام) أقل من أربع وثمانین سنة، کما أن احتمال التعدد بعید، وکذا احتمال کونه وصفا " لا لقبا " لمولانا جعفر بن محمد الصادق (علیهما السلام).

۲۰۰۳ - إسحاق الأشرف بن علی الزینبی ابن عبد الله بن جعفر الطیار:

لم یذکروه، وهو أخو محمد وغیره، إمامی. ویأتی إن شاء الله تعالی آباؤه.

۲۰۰۴ - إسحاق الأنباری: لم یذکروه، روی عن مولانا الجواد (صلوات الله علیه)، وروی عنه محمد بن عیسی بن عبید، قال له مولانا الجواد (علیه السلام): یا إسحاق أرحنی منهما یرح الله عز وجل بعیشک فی الجنة، یعنی قتل أبی السمهری وابن أبی الزرقاء، قال (علیه السلام) له:

وإیاک والفتک فإن الاسلام قد قید الفتک وأشفق أن قتله ظاهرا " أن تسأل لما قتله ولا تجد السبیل إلی تثبیت حجة ولا یمکنک إدلاء الحجة فتدفع ذلک عن نفسک فیسفک دم مؤمن من أولیائنا بدم کافر، علیکم بالاغتیال ... إلی آخره. رجال الکشی فی ترجمة هاشم بن أبی هاشم ط جدید ص ۵۲۹.

(۵۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، هاشم بن أبی هاشم (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، ابن أبی الزرقاء (۱)، إسحاق الأنباری (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن محمد (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، القتل (۲)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۵۲

وفی الروایة دلالات علی مدحه، فتأمل.

۲۰۰۵ - إسحاق بن أیوب: لم یذکروه، وهو من أصحاب أبی الحسن الهادی (صلوات الله علیه) سمع منه النص علی الحجة المنتظر (صلوات الله علیه). کمبا ج ۱۳ ص ۳۹، وجد ج ۵۱ ص ۱۵۹. وروی عنه الخشاب.

لکن هذه الروایة فی کمال الدین ج ۲ باب ۳۷ ص ۳۸۱ ح ۶ و ۷ بإسناده عن سعد بن عبد الله، عن الحسن بن موسی الخشاب، عن

إسحاق بن محمد بن أيوب، عنه (عليه السلام). وبسند آخر عن جعفر بن محمد بن مالك، عن إسحاق بن محمد بن أيوب، عنه (عليه السلام).

وفى دلائل الطبرى ص ۲۹۳ بإسناده عن جعفر بن محمد بن مالك، عن إسحاق بن محمد بن أيوب بن نوح، عن صفوان بن يحيى رواية أخرى.

۲۰۰۶ - إسحاق بن بدر بن عيسى بن موسى: لم يذكروه، روى عنه ابنه بدر كما فى غيبة النعمانى ص ۴۴ عن محمد بن همام قال: حدثنا على بن عيسى القوهستانى قال: حدثنا بدر بن إسحاق بن بدر الأنماطى فى سوق الليل بمكة، وكان شيخا " نفيسا " من إخواننا الفاضلين، وكان من أهل قزوين فى سنة ۲۶۵، قال: حدثنى أبى إسحاق عن جدى بدر بن عيسى، عن أبيه عيسى بن موسى حديث عبد خير، عن أمير المؤمنين (عليه السلام) قال: قال لى رسول الله (صلى الله عليه وآله): يا على الأئمة الراشدون المهتدون المعصومون من ولدك أحد عشر إماما " وأنت أولهم ... إلى آخره.

۲۰۰۷ - إسحاق بن بريد بن إسماعيل أبو يعقوب الطائى الكوفى: كذا عنونه المامقانى والأردبيلى فى اسم بريد بالباء المفردة والراء المهملة. ومثله فى أمالى الشيخ ج ۱ ص ۲۷۶.

والنجاشى والعلامة ذكراه بالياء والزاى المعجمة بدل بريد. وبالجملة هو ثقة كما قاله النجاشى وغيره ولا خلاف فيه، وهو من أصحاب الباقر

(۵۵۲)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، بدر بن إسحاق بن بدر الأنماطى (۱)، محمد بن أيوب بن نوح (۱)، جعفر بن محمد بن مالك (۱)، بريد بن إسماعيل (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن موسى (۱)، محمد بن أيوب (۲)، على بن عيسى (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن مالك (۱)

صفحه ۵۶۰

والصادق (صلوات الله عليهما). له كتاب يرويه عنه جماعة وروى أبوه، عن أبى جعفر (عليه السلام).

۲۰۰۸ - إسحاق بن بشر الأسدى: لم يذكروه، روى إبراهيم بن سليمان الكوفى، عنه، عن خالد بن الحارث. بشارة المصطفى ص ۱۵۲.

إسحاق بن بشر (بشير) أبو حذيفة الكاهلى الخراسانى: ثقة روى عن أبى عبد الله (عليه السلام) من العامة، ذكروه فى رجال أبى عبد الله (عليه السلام). وله كتاب قاله كله النجاشى، وموثق عند غيره. وروى كتابه أحمد بن سعيد.

وعن الخطيب أنه إسحاق بن بشر بن محمد بن عبد الله بن سالم أبو حذيفة البخارى مولى بنى هاشم ... إلى آخره ومات سنة ۲۶۰. ويظهر منه إن هذا هو القرشى الهاشمى وهو غير إسحاق بن بشر أبى يعقوب الكاهلى واسم جده مقاتل، وهذا مات سنة ۲۲۸.

۲۰۰۹ - إسحاق بن بشر: لم يذكروه، روى عمرو بن المختار، عنه، عن القوام (العوام - خ ل) مولى قريش. كامل الزيارات باب ۲۲ ص ۷۰.

۲۰۱۰ - إسحاق البطيخى: لم يذكروه، وهو من أصحاب الصادق (عليه السلام). روى عنه الحسن بن على بن فضال. التهذيب ج ۲ ص ۳۴ باب أوقات الصلاة ح ۱۰۶، ورواه فى الاستبصار ج ۱ حديث ۹۸۰ مثله ص ۲۷۱.

۲۰۱۱ - إسحاق بن بنان: لم يذكروه، روى عن ابن بقاح وروى عنه حمدان القلانسى كما فى الكافى ج ۵ ص ۴۱۲، التهذيب ج ۷ ص ۴۳۰، والاستبصار ج ۳ ص ۲۵۱. ومواضع الروايات فى رجال الخوئى معجم رجال الحديث ج ۳ ص ۳۷.

۲۰۱۲ – إسحاق بن بهلول بن حسان النحوی: لم یذکروه، روی عنه حفیده داود بن الهیثم بن إسحاق النحوی. کتاب النصوص للخزاز باب ۳۰

(۵۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، داود بن الهیثم (۱)، عبد الله بن سالم (۱)، القوام (العوام) (۱)، عمرو بن المختار (۱)، إسحاق بن بنان (۱)، حمدان القلانسی (۱)، بنو هاشم (۱)، أحمد بن سعید (۱)، الموت (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۶۱

حدیث وفاة الحسن المجتبی (علیه السلام) وکلماته المشهورة مع جنادة.

وسائر روایاته فی کمبا ج ۲۱ ص ۱۱۲، وج ۶ ص ۳۳۲، وکتاب العشرة ص ۲۳۰، وجد ج ۱۸ ص ۱۴۴، وج ۱۰۰ ص ۷۷، وج ۷۵ ص ۴۱۷.

۲۰۱۳ – إسحاق بیاع اللؤلؤ الکافی: روی عنه من أصحاب الاجماع عبد الله بن مسکان. الکافی ج ۴ ص ۴۴۹ ح ۴.

کتاب الحج باب المرأة تحیض بعد ما دخلت فی الطواف، والشیخ عده هکذا فی أصحاب الصادق (علیه السلام) (۱۴۷).

۲۰۱۴ – إسحاق بن جبرئیل الأهوازی: لم یذکروه، روی الطبری الجلیل عن أبی المفضل الشیبانی، عن علی بن محمد، عنه توقیع الحجة المنتظر (صلوات الله علیه) وفیه المعاجز. مدینة المعاجز ص ۶۰۶، ودلائل الطبری ص ۲۸۷.

۲۰۱۵ – إسحاق بن جریر بن یزید بن جریر بن عبد الله البجلی الکوفی أبو یعقوب: ثقة روی عن أبی عبد الله (علیه السلام) کما قاله النجاشی.

وله کتاب یرویه جماعة منهم ابن أبی عمیر والحسن بن محبوب وأحمد بن میثم.

وذکره الشیخ فی رجاله (۱۳۰) من أصحاب الصادق (علیه السلام)، وفی باب أصحاب الکاظم (علیه السلام) (۲۴).

۲۰۱۶ – إسحاق بن جریر: واقفی وتبعه فی الخلاصة فی النسبة إلی الوقف مع التصریح بوثاقته. وعن جماعة أنه موثق فأن لم یحکم بکونه ثقة فهو موثق.

قال العلامة الخوئی: وعده الشیخ المفید فی رسالته العددیة من الفقهاء الأعلام والرؤساء المأخوذ منهم الحلال والحرام والفتیا والأحکام الذین لا

(۵۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، إسحاق بیاع اللؤلؤ (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، جریر بن عبد الله (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، إسحاق بن جریر (۲)، الحسن بن محبوب (۱)، علی بن محمد (۱)، الحج (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۵۶۲

یطعن علیهم ولا طریق إلی ذم واحد منهم. معجم رجال الحدیث ج ۳ / ۳۸ وأخوه خالد بن جریر یأتی.

وروی الحسن بن محبوب، عن إسحاق بن جریر، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکامل باب ۹ ص ۳۷.

۲۰۱۷ - إسحاق الجریری: الظاهر اتحاده مع سابقه، روی طب الأئمة مسندا " عن أبی محمد الثمالی، عنه قال: قال الباقر علیه السلام: یا جریری أری لونک قد انتقع، أبک بواسیر إلی آخر. وفیه دلالات علی حسنه وأنه مورد عنایات الإمام ولطفه وعالجه الإمام.

کمبا ج ۱۴ / ۵۳۲، وجد ج ۶۲ / ۱۹۹.

۲۰۱۸ - إسحاق بن جعفر الزبیری أبو القاسم:

لم یذکروه. هو الذی کتب إلیه أبو محمد العسکری علیه السلام: ألزم بینک حتی یحدث الحارث، وهو موت المعتز العباسی. نقل ذلک کله فی الکافی ج ۱ باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام ص ۵۰۶، ونقله فی کمبا ج ۱۲ / ۱۶۴، وجد ج ۵۰ / ۲۷۷.

۲۰۱۹ - إسحاق بن جعفر بن علی العلوی أبو القاسم:

من أصحاب الباقر صلوات الله علیه، روی عنه محمد بن عمر البغدادی الحافظ، کما فی التوحید باب القضاء.

۲۰۲۰ - إسحاق بن جعفر بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر الأطرف أبو یعقوب العمری:

لم یذکروه. وهو العالم الفاضل. کان محدثا. " وکان سفیان بن عیینة إذا روی عنه قال: حدثنی الثقة الرضی إسحاق بن جعفر.

وابنه أحمد تقدم. وحفیده علی بن أحمد وأبوه وأجداده یأتون.

(۵۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، إسحاق بن جعفر بن علی (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، إسحاق الجریری (۱)، إسحاق بن جریر (۱)، إسحاق بن جعفر (۳)، الحسن بن محبوب (۱)، خالد بن جریر (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن عمر (۱)

صفحه ۵۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۵۶

۱ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین صلوات الله علیهم أبو محمد المدنی المؤتمن الحسینی:

ثقة جلیل. روی عن أبیه وأخیه موسی والرضا صلوات الله علیهما.

قال الشیخ المفید فی الإرشاد: کان إسحاق بن جعفر علیه السلام من أهل الفضل والصلاح والورع والاجتهاد. وروی عنه الناس الحدیث والآثار. و کان ابن کاسب إذا حدث عنه یقول: حدثنی الثقة الرضی إسحاق بن جعفر. وکان یقول بإمامة أخیه موسی علیه السلام. انتهی.

وعن عمدة الطالب: إنه أشبه الناس برسول الله صلی الله علیه وآله.

شا: قال المفید: وقد روی ذلک (أی النص علی الکاظم علیه السلام) من إخوته إسحاق وعلی ابنا جعفر الصادق علیه السلام. وکانا من الفضل و الورع علی ما لا یختلف فیه اثنان. کمبا ج ۱۱ / ۲۳۵. ویقرب منه فیه ص ۱۷۸، وجد ج ۴۸ / ۱۷، وج ۴۷ / ۲۴۳.

وروی البرقی فی سن باب الغنم بإسناده، عن الوشاء، عنه، عن أبیه علیه السلام مکررا. " وکذا فی الکافی.

وروی عبد الله بن إبراهیم الجعفری، عنه، عن أبیه علیه السلام، حدیث ولادة الإمام، کما فی الکافی باب موالید الأئمة، وکمبا ج ۷ / ۱۹۱، وجد ج ۲۵ / ۴۵.

وفیه باب مولد النبی صلی الله علیه وآله ح ۲۹ بإسناده، عن بکر بن محمد، عنه، عن أبیه علیه السلام، حدیث إیمان أبی طالب. وفیه باب الإشارة و النص علی الکاظم علیه السلام ح ۵ بإسناده عن یعقوب بن جعفر الجعفری، عنه، عن أبیه علیه السلام، النص علی

الکاظم علیه السلام.

وإسحاق بن جعفر الصادق علیه السلام هذا من شهود وصیة الکاظم صلوات الله علیه المفصلة، وفیها التنصیص علی إمامة الرضا صلوات الله علیه و نصرته لمولانا الرضا علیه السلام فی مجلس القاضی. فراجع إلی الکافی باب الإشارة والنص علی الرضا علیه السلام. ونقله فی کمبا ج ۱۱ / ۳۱۴، وجد ج ۴۸ / ۲۷۶.

(۵۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۴)، إیمان أبی طالب علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن إبراهیم الجعفری (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، یعقوب بن جعفر الجعفری (۱)، إسحاق بن جعفر (۴)، الوصیة (۱)

صفحه ۵۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۵۷

نص: أبو المفضل الشیبانی، عن جعفر بن محمد بن جعفر العلوی، عنه، عن أخیه موسی صلوات الله علیه، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وأسمائهم و فضائلهم. جد ج ۳۶ / ۳۲۱، و کمبا ج ۹ / ۱۴۹.

قیل: یلقب إسحاق هذا بالحزین، لأنه لم یر ضاحکا " قط. انتهی.

وزوجته نفیسة بنت الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام. السیدة الجلیلة توفیت بمصر سنة ۲۰۸، وقبرها مزار معروف، تشرفت بزیارتها - و الحمدلله تعالی. ذکرت جملة من أحوالها فی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۱۱۸.

ویأتی ابناه محمد والحسین، وعدة من روایاتهما عن جدهما.

۲ / ۱۰۲۱ - إسحاق بن جعفر بن محمد بن علی العلوی أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون باب ۱۱ ح ۳۸ عن محمد بن عمر الحافظ البغدادی، عنه، عن أبیه، عن سلیمان بن محمد القرشی، عن إسماعیل بن أبی زیاد (یعنی السکونی)، عن مولانا الصادق علیه السلام. ونقله کمبا ج ۳ / ۵ و ۲۹، و جد ج ۵ / ۱۲ و ۹۶، وکنز الکراجکی ص ۱۶۹.

وروی الصدوق عن محمد بن عمر الحافظ، عنه، عن أبیه، عن علی بن محمد العلوی المعروف بالمشلل، عن سلیمان بن محمد القرشی، عنه، عنه علیه السلام. کمبا ج ۶ / ۲۱۹.

۳ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن جعفر بن محمد بن عیسی بن زید بن علی الشهید:

لم یذکروه. وهو من أصحاب مولانا الصادق علیه السلام، روی عنه شعیب بن واقد، عن الصادق علیه السلام حدیث علة تسمیة فاطمة علیها السلام بمحدثة. کتاب العلل ج ۱ باب ۱۴۶ ص ۱۸۲ ح ۱. ونقله فی کمبا ج ۱۰ / ۲۴، وجد ج ۴۳ / ۷۸، ودلائل الإمامة للطبری ص ۵۶ مثله.

وفی العلل باب ۱۱۶ ص ۱۳۷ ح ۵ بإسناده عن شعیب بن واقد، عن إسحاق بن جعفر بن محمد، عن الحسین عیسی بن زید بن علی حدیث ولادة الحسن

(۵۵۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب العلل لأحمد بن حنبل (۱)، إسماعیل بن أبی زیاد

(۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، إسحاق بن جعفر بن محمد (۳)، محمد بن جعفر العلوی (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، شعیب بن واقد (۲)، سلیمان بن محمد (۲)، عیسی بن زید (۲)، الحسن بن زید (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۵۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۵۸

والحسین صلوات الله علیهما.

۴ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن جعفر بن محمد بن هلال المذحجی:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام. مجالس المفید مج ۶ فی آخره.

۵ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن جعفر بن موسی الکاظم علیه السلام:

أولاده وأحفاده مذکورة فی جامع الأنساب.

۶ / ۲۰۲۱ - إسحاق الجلاب:

من أصحاب أبی الحسن العسکری صلوات الله علیه. روی عنه علی بن محمد - یعنی النوافلی - کما فی الکافی باب مولد أبی الحسن علی بن محمد صلوات الله علیهما.

ویفهم منه مدحه وجلالته وأنه مورد ألطاف الإمام وصاحب إسراره. فراجع إلیه وإلی کمبا ج ۱۲ / ۱۳۰، وجد ج ۵۰ / ۱۳۲. وهو ابن عبد الله أبو یعقوب المجزمی المتوفی سنة ۲۶۲.

۷ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن جندب أبو إسماعیل الفرائضی:

ثقة ثقة بلا خلاف. من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. له کتاب رواه عبیس وغیره، کما قاله جش وغیره.

۸ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن الجنید:

لم یذکروه. کان مع الذی حمل الأموال إلی مولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه. وکان شیخا " فاکتری الحامل له حمارا " یرکبه. والتفضیل فی کمال الدین باب ۴۹، وکمبا ج ۱۳ / ۹۰، وجد ج ۵۱ / ۳۳۲.

۹ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن الحارث:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید، عن محمد بن سنان، عنه، عن أبی بصیر، عن الصادق صلوات الله علیه، حدیث. التوحید ص ۲۱. و نقله فی جد ج ۳ / ۲۸۵، وکمبا ج ۲ / ۸۹.

(۵۵۸)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، إسحاق بن جعفر بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو إسماعیل (۱)، إسحاق الجلاب (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، إسحاق بن جندب (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۵۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۵۹

وروی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۸ عن العیاشی، عن یوسف بن سخت البصری، عنه، عن محمد بن بشار، روایة شریفة مفصلة فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وفضائلهم، وأسمائهم.

۱۰ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن حامد الكاتب:

لم يذكروه. روى الصدوق فى الإكمال باب ۴۹، عن محمد بن عبد الله بن جعفر الحميرى، عن أبيه، عنه، حديث معجزة الإمام المنتظر عليه السلام وفيه وقوفه على ذلك. ونقله فى كمبا ج ۱۳ / ۹۲، وجد ج ۵۱ / ۳۴۰، ومدينة المعاجز ص ۶۱۹.

۱۱ / ۲۰۲۱ – إسحاق الحذاء:

لم يذكروه. من أصحاب الصادق عليه السلام. روى أبو الخزرج الحسن بن زبرقان الأنصارى عنه. الكافى ج ۶ كتاب الزى والتجمل باب الاحتذاء ص ۴۶۳.

۱۲ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن حرة أخو داود: من أصحاب الصادق عليه السلام. قال الشيخ فى رجاله باب داود (۱۷):

داود بن حرة أخو إسحاق بن حرة، روى عنهما عليهما السلام.

۱۳ / ۲۰۲۱ – إسحاق الحريرى:

روى بنان، عن أحمد بن سليم، عن أبى محمد الهمدانى، عنه، عن الصادق عليه السلام، كما عن الجزء التاسع من البصائر.

۱۴ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن حريز:

لم يذكروه. روى عن الصادق عليه السلام. وروى عنه سعيد بن أبى سعيد كما فى تفسير القمى سورة ص فى قوله: (خلقتنى من نار وخلقته من طين). كذا فى نسخة منه.

۱۵ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن حسان:

لم يذكروه. روى بسطام بن مرة، عنه، عن الهيثم بن واقد. كما فى مواضع

(۵۵۹)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز (۱)، الهيثم بن واقد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إسحاق الحريرى (۱)، إسحاق بن حسان (۱)، إسحاق الحذاء (۱)، إسحاق بن حريز (۱)، إسحاق بن حرة (۲)، محمد الهمدانى (۱)، داود بن حرة (۱)، أحمد بن سليم (۱)، بسطام بن مرة (۱)، سورة ص (۱)

صفحه ۵۶۷

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۵۶۰

متعددة فى الكافى والتهذيب والاستبصار، ذكرها العلامة الخوئى. وتفسير القمى فى سورة العنكبوت. ونقله فى جد ج ۳۶ / ۶، و كمبا ج ۹ / ۸۴، وكذا سورة الأعلى.

العلل: الحديث النبوى فى محرم الحيوان. جد ج ۶۵ / ۱۷۲، وكمبا ج ۱۴ / ۷۷۳. ورواية شريفة فى كثرة علم أمير المؤمنين صلوات الله عليه. جد ج ۴۰ / ۱۲۷، وغيره ج ۴۱ / ۲۸۶، وكمبا ج ۹ / ۴۵۴ و ۵۷۸.

والكافى باب النعمة التى ذكرها الله فى كتابه هم الأئمة: بإسناده، عن بسطام بن مرة، عنه، عن على بن الحسين العبدى، الحديث العلوى: (نحن النعمة التى أنعم الله بها على عباده. وبنا يفوز من فاز يوم القيامة.

طب الأئمة: عن إبراهيم بن محمد، عن عبد الرحمن، عنه، عن عيسى بن بشير الواسطى، عن ابن مسكان وزرارة. كمبا ج ۱۴ / ۵۱۵ و ۵۴۵، وجد ج ۶۲ / ۱۱۸ و ۲۶۲.

وروى طب الأئمة ص ۹۱ عن إسحاق بن حسان العلامة العارف، عن الحسين بن محبوب، عن جميل بن صالح. ونقله فى كتاب الدعاء ص ۱۸۶، وجد ج ۹۵ / ۸.

قیل: هو أبو یعقوب الحزیمی الجزری، الشاعر الخراسانی، عامی نزل بغداد.

کان جلیلا " شریفا " محسنا، " وله مدائح. انتهی.

۱۶ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن الحسن:

روی النجاشی فی کتابه ص ۲۲۵، عن علی بن أحمد بن نوح، عنه، عن محمد بن الحسن، کتاب محمد بن سالم بن أبی سلمة.

۱۷ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن الحسن البصری:

لم یذکروه. روی علی بن عبد الواحد النهدی، عنه، عن أحمد هوذة، کما تقدم فی أحمد بن یعقوب الفارسی.

۱۸ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن الحسن بن بکران أبو الحسین العقرانی (العقرابی أو الفرائی) التمار:

کثیر السماع، ضعیف فی مذهبه. رآه النجاشی فی الکوفة وهو مجاور.

(۵۶۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن سالم بن أبی سلمة (۱)، علی بن الحسین العبدی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، إسحاق بن الحسن (۳)، إسحاق بن حسان (۱)، سورة العنکبوت (۱)، سورة الأعلی (۱)، أحمد بن یعقوب (۱)، عیسی بن بشیر (۱)، مدینة بغداد (۱)، بسطام بن مرة (۱)، جمیل بن صالح (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن الحسن (۱)

صفحه ۵۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۶۱

له کتاب الرد علی الغلاة، وکتاب نفی السهو عن النبی صلی الله علیه و آله وکتاب عدد الأئمة علیهم السلام.

بعض روایاته التی توهم منها ذلک فی جمال الأسبوع ص ۵۱۳.

۱۹ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن الحسین بن زید بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه الکوکبی:

لم یذکروه. مات فی حبس هارون. وبنوه: الحسن، والحسین، وهارون، و أبوه، وجده وحفیده جعفر بن هارون یأتون.

۲۰ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن الحسن بن محمد البغدادی:

لم یذکروه. وهو صاحب کتاب مثالب النواصب، إمامی حسن.

۲۱ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن الحسین بن إسحاق بن موسی الکاظم صلوات الله علیه:

لم یذکروه. وابنه الحسن، وحفیده محمد بن الحسن، وأبوه، وجده یأتون.

۲۲ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن الحسین بن زید الشهید:

لم یذکروه. جملة من أحواله فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۰. وابنه الحسین خرج مع أبی السرایا بالکوفة، وقتل فی وقعة سوس. وإخوته مذکورون فی أبیه.

۲۳ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن حماد بن زید:

لم یذکروه. هو من علماء العامة الذین جعلهم یحیی بن أکثم القاضی المناظرة المأمون. کمبا ج ۱۲ / ۵۶ و ۵۹، وجد ج ۴۹ / ۱۸۸ و ۱۹۸، والعیون ج ۲ باب ۴۵ ص ۱۸۴ ح ۱.

۲۴ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن حمزة بن یوسف بن فروخ أبو محمد البخاری الحافظ:

لم یذکروه. هو عامی وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۵۹ عن الحسین ابن عبد الله بن شاکر، عن إسحاق بن حمزة البخاری، عن عیسی بن موسی، حدیث

(۵۶۱)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الحسین بن إسحاق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن الحسن (۱)، یحیی بن أکثم (۱)، الحسین بن زید (۲)، حماد بن زید (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، السهو (۱)

صفحه ۵۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۶۲

عشر آیات من أشراط الساعة. ونقله جد ج ۶ / ۳۰۳، وکمبا ج ۳ / ۱۷۷.

وفی المعانی ص ۴۷ بإسناده، عن أحمد بن أحمد بن یعقوب، عن إسحاق بن حمزه، عن عیسی بن موسی النجار - إلی آخره.

۲۵ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن حویة الحضرمی:

ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۵ و ۲۰۶ وجد ج ۴۵ / ۵۷ و ۵۹.

۲۶ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن خلید (خلیل) البکری الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام.

۲۷ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن داود: روی عن الصادق علیه السلام، وعنه إبراهیم بن محمد بن علی بن المعلی، کما تقدم فی إبراهیم.

۲۸ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن راهویه الحنظلی:

لم یذکروه. هو من علماء نیشابور الذین تعلقوا بلجام بغلة الرضا صلوات الله علیه فی طریق خراسان وسألوه الحدیث، فحدثهم بحدیث سلسلة الذهب.

التوحید ص ۷ و ۸، وثواب الأعمال، وبشارة المصطفی ص ۲۶۹، وجد ج ۳ / ۷ و ۶، وکمبا ج ۲ / ۳.

بعض ما یتعلق به فی کتاب الإیمان ص ۲۳۱ و ۲۳۳، وجد ج ۶۹ ص ۶۵ و ۶۹. وهو إسحاق بن إبراهیم الحنظلی المذکور.

۲۹ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن رباط البجلی:

عده العلامة الطباطبائی من بنی رباط مع إخوانه عبد الله والحسن ویونس من مشاهیرهم، ومن الثقات وأصحاب المصنفات.

۳۰ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن الربیع الکوفی:

لم یذکروه. عده ابن شهرآشوب فی قب ص ۴۲۳، من ثقات أبی محمد

(۵۶۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، حدیث سلسلة الذهب (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی بن المعلی (۱)، إسحاق بن إبراهیم الحنظلی (۱)، إسحاق بن رباط البجلی (۱)، إسحاق بن راهویه (۱)، إسحاق بن داود (۱)، أحمد بن یعقوب (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، خراسان (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۶۳

العسکری صلوات الله علیه. ونقله فی کمبا ج ۱۲ / ۱۷۲، وجد ج ۵۰ / ۳۱۰.

۳۱ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن الربیع العنصری أبو إسماعیل الکوفی:

لم یذکروه. روی عن الأعمش. ولعلهما واحد.

۳۲ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن روح البصری:

کذا فی نسخة. وفی أخری: إسحاق بن ریاح البصری. جد ج ۵۱ / ۵، وکمبا ج ۱۲ / ۱۸۰ مکررا."

روی محمد بن یحیی العطار، عنه، عن أبی جعفر العمری، حدیث میلاد الحجة المنتظر صلوات الله علیه. کمال الدین باب میلاد الحجة.

۳۳ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن زریق: لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الإقبال ص ۲۱۱ عن العباس بن عامر، عنه، عن زید أبی أسامة، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه، حدیث فضل لیلة القدر والزیارة فیها.

۳۴ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن زیاد:

لم یذکروه، روی الطبری فی بشا عن عمار بن زریق، عنه، عن مطرف، عن زید بن أرقم قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: من أحب أن یحیی حیاتی، و یموت موتی، ویسکن جنة الخلد التی وعدنی ربی وغرس قضبانها بیده، فلیتول علی بن أبی طالب علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۲۸۵، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰.

وهذا غیر إسحاق بن زیاد الذی تقدم فی ضمن إبراهیم بن محمد بن علی بن المعلی. ولعله غیر إسحاق بن زیاد العلوی البصری، جد مسدد بن یعقوب الآتی فی محله وفی إسحاق بن سیار.

۳۵ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن زید بن الحارث:

إنه من أصحاب عبد الله بن معاویة بن عبد الله بن جعفر صاحب المقالة

(۵۶۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، العباس بن عامر (۱)، أبو إسماعیل (۱)، زید بن أرقم (۱)

صفحه ۵۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۶۴

الإسحاقیة. کان یقول بالإباحة وإسقاط التکالیف، ویثبت لعلی شرکة مع النبی صلی الله علیه وآله فی النبوة. کذا فی القاموس عن شرح ابن أبی الحدید.

۳۶ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن سالم:

لم یذکروه. روی درست بن أبی منصور فی کتابه، عنه، عن منصور بن حازم، عن الصادق صلوات الله علیه، حکم نسیان القراءة. ورواه فی مستدرک الوسائل عنه مثله.

۳۷ / ۲۰۲۱ – إسحاق السبیعی:

روی عن السجاد علیه السلام. وروی عنه إسرائیل بن یونس، وسیأتی.

۳۸ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن سعد:

لم یذکروه. سع من مولانا أبی محمد العسکری صلوات الله علیه وروی عنه النص علی ابنه القائم علیه السلام. نصوص الخزاز باب ۳۹.

۳۹ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن سعد بن عبادة الأنصاری أخو قیس:

لم یذکروه. تابعی حسن، روی عن أبیه.

۴۰ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن سعد بن مالک بن عامر الأشعری القمی:

لم یذکروه. هو مع إخوانه عبد الله، وأحوص، وعبد الرحمن، ونعیم، وجمع آخر إلی سبعة عشر من علماء التابعین، وردوا بلدة قم وأحدثوا بنیابة فی سنة ۸۳، وکان فیها عدة قری صغیرة، منها قریة تسمی کمندان، نزلوا فیها واجتمعت إلیهم بنو أعمامهم من العراق، وعمروها، وأکثروا من العمارات حتی اتصلت بعضها ببعض. وکثرت استعمالاتهم لهذه اللفظة فأسقطوا بعض حروفها فصارت قم.

وأحسن الأخوة عبد الله وله ابن إمامی نشأ فی الکوفة فی الشیعة. وکان بصیرا، " فلما سمع بذلک خرج إلی قم، وأظهر لهم مذهب التشیع، وهداهم إلی الطریقة الحقة الإلهیة. کذا فی تتمة المنتهی ص ۷۱.

(۵۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، دولة العراق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إسرائیل بن یونس (۱)، درست بن أبی منصور (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، مالک بن عامر (۱)، سعد بن عبادة (۱)، منصور بن حازم (۱)، النسیان (۱)

صفحه ۵۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۶۵

۴۱ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن سلیمان بن داود:

لم یذکروه. هو وأخوه علی روی محمد بن عیسی العبیدی عنهما معا، " عن إبراهیم بن محمد. التهذیب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۳۳۵ ح ۱۳۸۳، وج ۴ باب الزیارات من کتاب الصوم ص ۳۲۹ ح ۱۰۲۶.

۴۲ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن سلیمان بن علی بن عبد الله بن العباس بن عبد المطلب الهاشمی أبو یعقوب:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده، وصار والیا " لهارون الرشید علی المدینة والبصرة وأرمینیة.

مات ببغداد، وروی عنه أبیه سلیمان الآتی. کمبا ج ۹ / ۱۴۳، وجد ج ۳۶ / ۳۰۱.

روایة إسحاق هذا عن أبیه حدیث الرکبان یوم القیامة. کمبا ج ۳ / ۲۵۸، و کتاب الإیمان ص ۱۳۱، وجد ج ۷ / ۲۳۰، وج ۶۸ / ۱۱۲، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۳۲، و أمالی المفید مج ۳۲، وبشا ص ۶۱، وغیر ذلک فی إحقاق الحق ج ۹ / ۱۸۶.

۴۳ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن سنان:

لم یذکروه. روی النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۷۰ عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن عبید بن خارجة. ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۲۸، و جد ج ۵۱ / ۱۱۲.

۴۴ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن سیار النصیبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی مجالسه، عن أبی المفضل، عن مسدد بن أبی یوسف، عنه، عن الفضل بن دکین، حدیث فضل عیادة المریض. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۸۳. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۸ مثله.

وفی الأمالی ج ۲ / ۹۰، عن أبی المفضل، عنه مسدد بن یعقوب بن إسحاق بن زیاد العلوی البصری قاضی تنسی، عن إسحاق بن یسار النصیبی، عن الفضل بن دکین روایة أخری.

(۵۶۵)

مفاتیح البحث: عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۴)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، یوم القیامة (۱)، محمد

بن عیسی العبیدی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، إسحاق بن یسار (۱)، سلیمان بن داود (۱)، یعقوب بن إسحاق (۱)، هارون الرشید (۱)، الفضل بن دکین (۲)، محمد بن تمام (۱)، المرض (۱)، الصّلاة (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۵۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۶۶

۴۵ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن شعیب بن میثم التمار الکوفی الأسدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام.

۴۶ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن صباح:

لم یذکروه. من أصحاب أبی الحسن الرضا صلوات الله علیه. وروی عنه أحمد بن هلال. غیبة النعمانی ص ۱۷۴. ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۱۱، وجد ج ۵۱ / ۴۳.

۴۷ / ۲۰۲۱ - إسحاق صاحب الحیتان:

من أصحاب الرضا علیه السلام. روی فی الکافی باب نادر بعد باب صید السمک، عن أبی علی الأشعری، عن الحسن بن علی، عن عمه محمد، عن سلیمان بن جعفر، عنه، عن الرضا علیه السلام.

۸۴ / ۲۰۲۱ - إسحاق الصحاف: لم یذکروه. من أصحاب مولانا الکاظم صلوات الله علیه ومورد عنایته و لطفه. کان مربوطا " ثلاث سنین، قد عالج بکل دواء فلم ینفعه، فقال له الإمام: یا صحاف، أفلا أعلمتنی؟! قال: فقلت: یا بن رسول الله، والله ما خفی علی أن کل شئ عندکم فرجه، ولکن أستحییک. قال: ویحک وما منعک الحیاة فی رجل مسحور مأخوذ؟! أما إنی أردت أن أفاتحک بذلک - إلی آخره.

فعلمه قراءة آیات ودعوات، ففرج الله عنه ودفع ما به. روی عنه ذلک أحمد بدر، کما تقدم فی أحمد. رواه الطب ص ۴۵.

۴۹ / ۲۰۲۱ - إسحاق الصیرفی: هو ابن عمار الآتی إن شاء الله تعالی.

۵۰ / ۲۰۲۱ - إسحاق الضحاک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۱۵۸ عن الحسن بن الحسین اللؤلؤی، عنه، عن منذر الجوان، عن أبی عبد الله علیه السلام.

(۵۶۶)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، إسحاق صاحب الحیتان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق الصیرفی (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، إسحاق بن شعیب (۱)، أحمد بن هلال (۱)، الحسن بن علی (۱)، الفرج (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۵۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۶۷

۵۱ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن طابة بن عبید:

وقع بینه وبین یزید بن معاویة کلام وتشاتما بین یدی معاویة.

۵۲ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن طلحة بن عبید الله:

من الشهود علی حجر لقتله. واستعمله معاویة علی خراسان، ومات بالری.

۵۳ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن العباس بن إسحاق بن موسی الکاظم علیه السلام أبو القاسم:

لم یذکروه. نقل عن أبیه سنة ۳۲۲ کتاب إسماعیل بن محمد بن إسحاق بن جعفر الصادق علیه السلام، کما قاله النجاشی ص ۲۱، ویأتی فی ترجمة جده.

روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۳۵ عن محمد بن أحمد أبی عبد الله القضاعی، عنه، عن أبیه، عن آبائه – إلی آخره، وکناه بأبی عبد الله، فیکون له کنیتان:

أبو عبد الله کما فی الخصال، وأبو القاسم کما فی کلام النجاشی.

ورواه فی کتاب الأخلاق ص ۲۲۹، وجد ج ۷۲ / ۳۹، وکتاب الکفر مثله.

وروی عنه ابنه أحمد، عن أبیه، عن جده روایات، کما تقدم فی أحمد.

وابناه محمد وعلی، وحفیداه عبد الله بن محمد، ومحمد بن علی یأتون.

ویقال له: إسحاق المهلوس، ولبنیه: بنو المهلوس. والمهلوس: من هزله المرض، کما فی القاموس.

۴۵ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن العباس بن موسی علیه السلام:

لم یذکروه. وقد قال له مولانا الرضا صلوات الله علیه: یا إسحاق، بلغنی أنکم تقولون إنا نقول إن الناس عبید لنا. لا وقرابتی من رسول الله صلی الله علیه وآله، ما قلته قط، ولا سمعته من أحد من آبائی، ولا بلغنی عن أحد منهم قاله.

ثم قال له: لکنا نقول: الناس عبید لنا فی الطاعة، موال لنا فی الدین. فیبلغ الشاهد الغائب. بشا ص ۷۰.

(۵۶۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إسماعیل بن محمد بن إسحاق (۱)، طلحة بن عبید الله (۱)، یزید بن معاویة لعنهما الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن علی (۱)، خراسان (۱)، القتل (۱)

صفحه ۵۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۶۸

۵۵ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن عبد الرب بن المفضل أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی مهج الدعوات عن منصور بن محمد بن جعفر الصیرفی، عنه، عن عبد الله بن عبد الحمید. ونقله فی کمبا ج ۱۱ / ۱۶۵، وجد ج ۴۷ / ۲۰۵.

۵۶ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن عبد العزیز الکوفی أبو یعقوب وأبو السفاتج البزاز:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه عمر بن عبد العزیز، وعثمان بن عیسی، وابن أبی عمیر، ومحمد بن الحسین. وروی عن مولانا الصادق صلوات الله علیه، وعن زرارة، وعن أبی بصیر، وعن جابر. ومن شاء مواضع هذه الروایات، فعلیه برجال الأردبیلی والخوئی.

وروی محمد بن أبی عمیر، عنه، عن أبی بصیر، کما فی تفسیر القمی سورة الواقعة. ونقله فی جد ج ۶ / ۲۱۷، وکمبا ج ۳ / ۱۵۲.

وروی إبراهیم بن عبد الحمید، عنه، عن الصادق علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۱۲۷، وکمبا ج ۱۳ / ۱۴، وجد ج ۵۱ / ۵۸.

وروی عثمان بن عیسی عنه، کما فی الکافی فی باب فضل القصد من أبواب الزکاة.

وروی العیاشی فی تفسیره ج ۲ / ۳۵ عنه، عن أبی الحسن الأول صلوات الله علیه، وفیه ص ۱۲۳ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عن زرارة روایات.

۵۷ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عبد الله أبو السفایح الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما فی رجال الشیخ (۱۲۸). هکذا فیه، لکن الأردبیلی، والمامقانی، والخوئی کنوه بأبی السفاتج - بالتاء و الجیم.

والسفایح - بالیاء والحاء المهملة - جمع السفیح، وهو کما فی المجمع کالقبیح، سهم من سهام المیسر مما لا نصیب له. انتهی. وفی القاموس: السفیح:

الکساء الغلیظ، وقدح من المیسر لا نصیب له، والجوالق. ومثل الأخیر فی المنجد.

(۵۶۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، أبو بصیر (۲)، إسحاق بن عبد العزیز الکوفی (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، عبد الله بن عبد الحمید (۱)، اسحاق بن عبد الله (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو السفاتج (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، منصور بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۵۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۶۹

ولعله إسحاق بن عبد الله أبو یعقوب الذی روی ابن أبی عمیر، عن یونس بن عبد الرحمن، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی کتاب العلم باب النهی عن القول بغیر علم.

۵۸ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عبد الله بن أبی طلحة المدنی:

من أصحاب مولانا السجاد والباقر صلوات الله علیهما، کما فی رجال الشیخ (۱۲ و ۱۳). روی عن أنس، عن رسول الله صلی الله علیه وآله حدیث الفضائل.

أمالی الصدوق ص ۲۸۵، وغیبة الشیخ ص ۱۲۲.

۵۹ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عبد الله بن أبی فروة:

لم یذکروه. روی عبد السلام، عنه، عن زید بن أسلم. کتاب معانی الصدوق ص ۲۷۵.

۶۰ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عبد الله بن أبی مروان:

لم یذکروه. من أصحاب أبی جعفر محمد بن علی صلوات الله علیهما. وروی السید فی فرحة الغری عنه. جد ج ۴۳ / ۲۲۰، وکمبا ج ۹ / ۶۵۴.

۶۱ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عبد الله الأشعری:

روی محمد بن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی یب وصا.

وهو ابن عبد الله بن سعد الآتی.

۶۲ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عبد الله بن جعفر الطیار، ویقال له إسحاق العریضی:

لم یذکروه. هو الذی تزوج أم حکیم أخت أم فروة بنتی القاسم بن محمد بن أبی بکر، فولدت أم حکیم لإسحاق القاسم، وأم فروة مولانا الصادق صلوات الله علیه. وکان القاسم والصادق علیه السلام ابنی خالة. وکان القاسم رجلا " جلیلا " أمیرا " علی الیمن، وهو والد داود بن القاسم المعروف بأبی هاشم الجعفری وسیأتون. و یروی عن أبیه، وعنه أخوه إسماعیل.

(۵۶۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، إسحاق بن عبد الله بن أبی طلحة (۱)، إسحاق بن عبد الله أبو یعقوب (۱)، إسحاق بن عبد الله الأشعری (۱)، اسحاق بن عبد الله (۲)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن القاسم (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، القاسم بن محمد (۱)، زید بن أسلم (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، النهی (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۵۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۷۰

۶۳ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عبد الله بن الحارث بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب المدنی:

من أصحاب مولانا السجاد صلوات الله علیه، کما قاله الشیخ فی رجاله (۷).

وفی الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب المسک ص ۵۱۵ بإسناده، عن یعقوب بن یزید، عن عبد الله بن الفضل النوفلی قال: حدثنی أبی، عن أبیه، عن عمه إسحاق بن عبد الله، عن أبیه عبد الله بن الحارث، عن السجاد علیه السلام.

روایات جابر الجعفی، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. جد ج ۳۷ / ۳۲۹، و ۷ / ۳۳۹، وج ۳۹ / ۱۹۴ و ۲۰۹، وکمبا ج ۹ / ۲۵۶ و ۳۸۹ و ۳۹۲، وج ۳ / ۲۸۹.

وروایات الشیخ، عن أبی المفضل الشیبانی، عن أبیه، عن جده، عنه، عن أبیه، عن عبد الله بن العباس. جد ج ۳۸ / ۳۳۳، وکمبا ج ۹ / ۳۴۰، وبشا ص ۱۴۸.

۶۴ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عبد الله بن مالک الأشعری القمی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وابنه أحمد بن إسحاق ثقة مشهور تقدم، والآخر علی سیأتی. وتقدم فی أخیه آدم إخوته و أعمامه وأهل بیته.

۶۵ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عبد الله بن سلمة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۵، عن محمد بن أحمد، عنه، عن زید بن عبد الغفار.

۶۶ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عبد الله العلوی العریضی:

لم یذکروه. من أصحاب الإمام الهادی علیه السلام، وروی عنه حدیث الأربعة أیام التی تصام فی السنة. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۶، وج ۲۰ / ۶۹، وجد ج ۵۰ / ۱۵۷، و ج ۹۶ / ۲۶۶.

(۵۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، إسحاق بن عبد الله بن الحارث بن نوفل (۱)، عبد الله بن الحارث (۱)، اسحاق بن عبد الله (۴)، عبد الله بن الفضل (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۵۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۷۱

۶۷ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن عبد الله بن علی بن الحسین علیه السلام المدنی الملقب بالفافا:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. کان یشبه النبی صلی الله علیه وآله.

وروی الشیخ فی غیبته بإسناده، عن عمرو بن هاشم الطائی، عنه تفسیر آیات بقیام الحجة المنتظر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۳، وجد ج ۵۱ / ۵۳.

۶۸ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن عبد الله بن محمد بن علی بن الحسین علیه السلام:

لم یذکروه. روی العیاشی فی تفسیره سورة المائدة، عن خالد بن یزید، عن المعمر بن المکی، عنه، عن الحسن بن زید، عن أبیه زید بن الحسن، عن جده علیه السلام. ونقله فی جد ج ۳۵ / ۱۸۷، وکمبا ج ۹ / ۳۴.

العیاشی ج ۱ / ۲۳۶: عنه، عن الحسن بن زید، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث حکم الجبائر فی الوضوء والغسل، وکتاب الطهارة ص ۸۷، و جد ج ۸۰ / ۳۶۶.

۶۹ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن عبدوس أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۹۵ بإسناده، عن الفحام، عن عمه عمر بن یحیی الفحام، عنه، عن محمد بن بهار بن عمار التیمی، حدیث أمر الرسول فلانا " وفلانا " بالسلام علی علی علیه السلام بإمارة المؤمنین.

وبهذا الإسناد، عنه، عن محمد بن بهار بن عمار روایة أخری. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۹۶.

ومثله فی بشا ص ۱۴۳، وجد ج ۳۹ / ۱۹۴، وج ۷ / ۳۳۹، وکمبا ج ۹ / ۳۸۹، وج ۳ / ۲۸۹.

وروی المفید فی أمالیه ص ۱۸۰ عن أحمد بن محمد الجرجانی، عنه. عن محمد بن عبد الله بن سلیمان الحضرمی. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۱۴، وفیه: عبدون بدل عبدوس، والصحیح عبدوس، کما فی المواضع الأخر.

(۵۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، اسحاق بن عبد الله (۲)، عبد الله بن سلیمان (۱)، سورة المائدة (۱)، خالد بن یزید (۱)، عمر بن یحیی (۱)، الحسن بن زید (۲)، زید بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الغسل (۱)، الوضوء (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۵۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۷۲

۷۰ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن عبد الله بن الولید الوصافی:

لم یذکروه. روی مرفوعا " ثواب لا إله إلا الله. سن ج ۱ / ۳۰۱. ورواه فی الکافی ج ۲ کتاب الدعاء ص ۵۱۷ عن الفضل بن عبد الوهاب، عن إسحاق بن عبید الله، عن عبید الله بن الولید الوصافی رفعه، عن النبی صلی الله علیه وآله.

۷۱ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن عثمان:

لم یذکروه. روی فی الطب ص ۱۳۰ عن محمد بن العیص، عنه، عن عثمان بن عیسی، عن محمد بن مسلم.

۷۲ / ۲۰۲۱ – إسحاق العریضی: هو ابن عبد الله بن جعفر المذکور.

۷۳ / ۲۰۲۱ – إسحاق العطار الطویل الکوفی:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه سلیمان بن محمد الخثعمی. الکافی الزی والتجمل باب الطیب ح ۱۸.

۷۴ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن علی بن أبی حمزة الطیالسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ص ۲۸۰ عن أحمد بن میثم، و یحیی بن زکریا بن شیبان، عنه، روایة شریفة.

۷۵ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن علی بن عبد الله بن جعفر: تقدم بعنوان إسحاق الأشرف.

۷۶ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عمار بن جعفر الأعور:

لم یذکروه. روی صفوان بن یحیی، عنه، عن محمد بن مسلم. فرات ص ۱۴۹.

۷۷ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عمار بن حیان مولی بنی تغلب أبو یعقوب الصیرفی التغلبی:

عنونه النجاشی کذلک، ثم قال: شیخ من أصحابنا ثقة، وإخوته یونس، و یوسف، وقیس، وإسماعیل (یأتون). وهو فی بیت کبیر من الشیعة، وأبناء أخیه

(۵۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، عبید الله بن الولید الوصافی (۱)، عبد الله بن الولید الوصافی (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، إسحاق بن عمار بن حیان (۱)، إسحاق بن عبید الله (۱)، الفضل بن عبد الوهاب (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، إسحاق العطار (۱)، سلیمان بن محمد (۱)، محمد بن العیص (۱)، أحمد بن میثم (۱)، محمد بن مسلم (۲)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۵۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۷۳

علی بن إسماعیل، وبشیر بن إسماعیل، وعبد الرحمن بن بشیر کانوا من وجوه من روی الحدیث. روی إسحاق عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما. ذکر ذلک کله أحمد بن محمد بن سعید فی رجاله. له کتاب نوادر یرویه عنه عدة من أصحابنا. انتهی کلام النجاشی.

وقال الشیخ فی رجاله (۱۳۵) فی باب أصحاب الصادق علیه السلام:

إسحاق بن عمار الکوفی الصیرفی. ولم یزد علیه شیئا. " وفی باب أصحاب الکاظم علیه السلام قال: إسحاق بن عمار ثقة. له کتاب. انتهی کلام الشیخ، ولیس فیه تعیین أنه الصیرفی المذکور، أو الساباطی الآتی. ولم یذکر فی ست غیر إسحاق بن عمار الساباطی، وسیأتی عین کلامه.

وروی کش أن مولانا الصادق علیه السلام إذا رأی إسحاق بن عمار و إسماعیل بن عمار، قال: وقد یجمعهما عنقهما لأقوام. یعنی الدنیا والآخرة.

أقول: وقد کان یحمل إلی إسحاق بن عمار الصیرفی من السفینة ألف ألف درهم، کما فی نوادر کتاب المعیشة من الکافی ج ۵ / ۳۱۸ ح ۵۶.

وقال العلامة فی صه، فی القسم الثانی: إسحاق بن عمار بن حیان، مولی بنی تغلب، أبو یعقوب الصیرفی، کان شیخا " فی أصحابنا ثقة. روی عن الصادق و الکاظم صلوات الله علیهما. وکان فطحیا. " قال الشیخ: إلا أنه ثقة، وأصله معتمد علیه. وکذا قال النجاشی. و الأولی عندی التوقف فیما ینفرد به. انتهی.

أقول: إنه توهم اتحاد هذا مع الآتی فجمع بین کلام النجاشی والشیخ فی ست، مع أنه سهو منه. فإن کلام النجاشی کما رأیت وسمعت، خال عن نسبته إلی الفطحیة، والنسبة فی ست ضمن ترجمة إسحاق بن عمار الساباطی کما تأتی عین کلامه، فإنه قال فی ست: إسحاق بن عمار الساباطی له أصل وکان فطحیا " إلا أنه ثقة، وأصله معتمد علیه - إلی آخره، رواه ابن أبی عمیر. فالفطحی هو

الساباطی الآتی لا الصیرفی.

وقال العلامة النوری فی المستدرک بعد عنوانه کما ذکرنا: من شیوخ أصحابنا الثقات، ومن أرباب الأصول المعروفة. والحق الذی لا مریة فیه إنه غیر

(۵۷۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، إسحاق بن عمار الساباطی (۲)، إسحاق بن عمار بن حیان (۱)، إسحاق بن عمار الصیرفی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، إسماعیل بن عمار (۱)، بشیر بن إسماعیل (۱)، علی بن إسماعیل (۱)، عمار الساباطی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، إسحاق بن عمار (۳)، الصدق (۱)، السهو (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۵۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۷۴

مشترک وغیر فطحی، بل واحد ثقة إمامی - إلی آخره.

وسیأتی مزید توضیح فی ترجمة أخیه إسماعیل، والتفصیل إلی الکتب المفصلة مثل العلامة المامقانی، فإنه ذکر أحد عشر وجها" لتغایر الصیرفی مع الساباطی.

وأولاده: محمد بن إسحاق، ثقة عین، وعلی بن إسحاق، ویعقوب بن إسحاق، ومحمد بن یعقوب بن إسماعیل، وحفیده علی بن محمد بن إسحاق ومحمد بن أحمد بن علی بن یعقوب یأتون.

۷۸ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عمار بن موسی بن مهران الساباطی:

له أصل وکان فطحیا " إلا إنه ثقة، وأصله معتمد علیه، کما قاله الشیخ فی ست ولم یذکر اسم جدیه.

وهو من صواحب الأصول التی اعتمد علیها الصدوق، وحکم بصحتها، و استخرج منها أحادیثه فی کتابه الفقیه.

فظهر مما ذکرنا تعدد الرجلین، أحدهما الصیرفی الثقة علی ما صرح به النجاشی، والثانی الساباطی الموثق.

وإذا أطلق إسحاق بن عمار ولم تکن قرینة، فلا ضیر، لأنه لا یخلو من أحدهما، الثقة أو الموثق وکلاهما حجة.

وروی فی کامل الزیارات باب ۳۹ ص ۱۱۵ عن إسحاق بن عمار روایتین:

أولاهما إنه تشرف لیلة عرفة بزیارة قبر الحسین علیه السلام فرأی نحوا " من ثلاثة ألف أو أربعة ألف رجل، جمیلة وجوههم، طیبة ریحهم، شدیدة بیاض ثیابهم، یصلون اللیل أجمع، فلم یمکنه الوصول إلی القبر من کثرة الخلق. فلما طلع الفجر، لم یر منهم أحدا."

فلما أخبر به مولانا الصادق علیه السلام قال: هؤلاء أربعة آلاف ملک یبکونه شعثا " غبرا " إلی یوم القیامة.

وثانیهما مرة أخری کذلک إلا أنه قال: نحو من خمسین ألفا، " وقال الصادق علیه السلام: هم خمسون ألف ملک - إلی آخره.

(۵۷۴)

مفاتیح البحث: قبر الحسین (ع) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، یوم القیامة (۱)، یوم عرفة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یعقوب بن إسحاق (۱)، موسی بن مهران (۱)، إسحاق بن عمار (۳)، علی بن إسحاق (۱)، علی بن یعقوب (۱)، محمد بن إسحاق (۲)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الحج (۱)، القبر (۱)

صفحه ۵۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۷۵

وفی کمال الدین باب ۲۸ ص ۳۱۲ بإسناده، عن عبد الرحمن بن أبی نجران و صفوان بن یحیی، عنه، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه، حدیث اللوح المشهور فی النص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم صلوات الله علیهم، وفی آخره قال: یا إسحاق، هذا دین الملائکة والرسل فصنه عن غیر أهله، یصنک الله و یصلح بالک. ثم قال: من دان بهذا أمن عقاب الله.

یج: روی أن إسحاق بن عمار قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: إن لنا أموالا " نعامل بها الناس وأخاف حدثا " یفرق أموالنا. قال: اجمع مالک إلی شهر ربیع. فمات إسحاق فی شهر ربیع. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۴، ونحوه ص ۱۴۴، وجد ج ۴۷ / ۱۰۸ و ۱۴۰.

یر: الحسن بن علی بن معاویة، عن إسحاق قال: کنت عند أبی الحسن صلوات الله علیه ودخل علیه رجل، فقال له أبو الحسن علیه السلام: یا فلان إنک تموت إلی شهر. قال: فأضمرت فی نفسی کأنه یعلم آجال شیعته. قال: فقال: یا إسحاق و ما تنکرون من ذلک، وقد کان رشید الهجری مستضعفا " وکان یعلم علم المنایا و البلایا، فالإمام أولی بذلک. ثم قال: یا إسحاق تموت إلی سنتین، ویتشتت أهلک و ولدک وعیالک وأهل بیتک، ویفلسون إفلاسا " شدیدا. " یج: عن إسحاق مثله. کا:

بإسناده عن سیف بن عمیرة، عن إسحاق مثله.

عم: الحسن بن علی بن أبی عثمان، عن إسحاق بن عمار مثله. کمبا ج ۱۱ / ۲۴۶، وجد ج ۴۸ / ۵۴.

کا: عن سیف بن عمیرة، عن إسحاق بن عمار قال: سمعت العبد الصالح ینعی إلی رجل نفسه - وساقه الخ -. کمبا ج ۱۱ / ۲۵۱، وجد ج ۴۸ / ۶۸.

یخ: عن إسحاق بن منصور، عن أبیه قال: سمعت موسی بن جعفر صلوات الله علیهما یقول ناعیا " إلی رجل من الشیعة - وساقه قریبا" منه. ج ۱۱ / ۲۵۱.

وروی الکشی بإسناده عن إسحاق بن عمار قال: لما کثر مالی، أجلست علی بابی بوابا " یرد عنی فقراء الشیعة. قال: فخرجت إلی مکة فی تلک السنة، فسلمت علی أبی عبد الله علیه السلام فرد علی بوجه قاطب غیر مسرور. فقلت:

(۵۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، الحسن بن علی بن أبی عثمان (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، إسحاق بن عمار (۴)، إسحاق بن منصور (۱)، سیف بن عمیرة (۲)، رشید الهجری (۱)، الحسن بن علی (۱)، موسی بن جعفر (۱)، حدیث اللوح (۱)، الصّلاة (۲)، الموت (۱)

صفحه ۵۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۷۶

جعلت فداک، وما الذی غیر حالی عندک؟ قال: الذی غیرک للمؤمنین. قلت:

جعلت فداک، والله إنی لأعلم أنهم علی دین الله، ولکن خشیت الشهرة علی نفسی - إلی آخره، ثم ذکر له ثواب المصافحة والملاقاة. ونقله فی کمبا ج ۳ / ۸۹، وجد ج ۵ / ۳۲۳.

وذکر العلامة علی بن عبد الحمید فی کتابه الغیبة بطریقه إلی إسحاق بن عمار قال: سألته (یعنی زین العابدین) عن إنظار الله تعالی إبلیس وقتا " معلوما - " الخ.

قال العلامة الخوئی: وقع بهذا العنوان (یعنی إسحاق بن عمار) فی إسناده عدة من الروایات تبلغ زهاء ۹۸۹ موردا، " فقد روی عن المعصوم فی ۷۷۶ موردا، " و روی عن أبی جعفر، وعن أحدهما، وعن الصادق والکاظم صلوات الله علیهم - إلی آخره.

أقول: وقد عرفت روایته عن مولانا زین العابدین صلوات الله علیه.

۷۹ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن عمر: لم یذکروه. وله روایة، کما فی مفتاح الکتب الأربعة.

۸۰ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن عیسی:

لم یـذکروه. هو من مشایخ الصدوق. کمال الدین ج ۲ / ۱۳ عنه ومحمد بن الحسن الصـفار، عن سعد بن عبد الله، روایة شریفة. ومثله فی نسخة أخری.

۸۱ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن عیسی:

لم یذکروه. روی یونس، عنه، عن إسـحاق بن عمار والمفضل بن عمر. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب فضل فقراء المسلمین ص ۲۶۵ ح ۲۱.

۸۲ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن عیسی بن علی بن عبد الله بن العباس:

لم یذکروه. کان والیا " علی المدینة من قبل الهادی العباسی. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۱، وجد ج ۴۸ / ۱۶۱.

وروی عن أبیه، وعنه العباس بن الفضل. کنز الکراجکی ص ۸۱.

(۵۷۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، یوم عرفة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن عیسی (۳)، العباس بن الفضل (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۳)، المفضل بن عمر (۱)، عبد الحمید (۱)، الصدق (۱)، الفدیة، الفداء (۲)

صفحه ۵۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۷۷

۸۳ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن عیسی بن موسی:

لم یذکروه. روی عنه ابنه زید، عن أبیه عیسی. غیبة الطوسی ص ۹۸، وجد ج ۳۶ / ۲۵۹، وکمبا ج ۹ / ۱۳۴.

۸۴ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن غالب الأسدی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق، وأخوه عبد الله کذلک، وکانا شاعرین.

وله کتاب یرویه عدة من أصـحابنا منهم: صفوان بن یحیی،. وإبراهیم بن عبد الحمید، والحسن بن محبوب، والحسین بن مهران، وعلی بن أبی حمزة.

وروی الحسن بن محبوب، عنه، عن الصـادق علیه السـلام خطبته المفصـلة فی وصف مقـام النبوة والإمامـة. وذکرتها فی کتاب (اثبات ولایت) ص ۲۳۵.

۸۵ / ۲۰۲۱ – إسحاق الفزاری: هو المرادی الآتی إن شاء الله.

۸۶ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن فروخ (فروج) مولی آل طلحة:

من أصـحاب الصادق علیه السـلام. وروی عنه یعقوب بن عبد الله فضل الصـلاة علی النبی وآله. الکافی کتاب الدعاء باب الصلاة علی النبی صلی الله علیه وآله ح ۱۴.

وعده الشیخ فی رجاله (۲۴۷) من أصحاب الصادق علیه السلام.

۸۷ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن الفضل بن عبد الرحمن بن عبد الرحمن الهاشمی المدنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام:

۸۸ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن الفضل بن یعقوب الهاشمی:

من أصـحاب البـاقر والصـادق والکـاظم صـلوات الله علیهم. ونسب جـده یعقوب إلی نوفل بن الحارث عبـد المطلب مورد خلاف بین

النجاشی والشیخ. و الله العالم بالصواب.

(۵۷۷)

مفاتیح البحث: الصلاة علی النبی صلی الله علیه وآله (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، إسحاق بن الفضل بن یعقوب (۱)، یعقوب بن عبد الله (۱)، الحسین بن مهران (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، إسحاق الفزاری (۱)، إسحاق بن عیسی (۱)، إسحاق بن الفضل (۱)، إسحاق بن غالب (۱)، نوفل بن الحارث (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، عبد الحمید (۱)

صفحه ۵۸۵

وعن الشهید الثانی فی أواخر الفصل الرابع من الدرایة قال: ومحمد و إسماعیل وإسحاق ویعقوب بنو الفضل بن یعقوب بن سعد بن نوفل بن حارث ابن عبد المطلب، وکل هؤلاء ثقات من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. انتهی.

ویکفینا شهادته بتوثیقه فإنه أکرم به موثقا " ولا وجه لتخطئته.

۸۹ / ۲۰۲۱ - إسحاق القمی: الظاهر أنه ابن عبد الله المذکور.

۹۰ / ۲۰۲۱ - إسحاق الکاتب البغدادی:

من بنی نیبخت. عد ممن رأی الحجة المنتظر عجل الله فرجه، کما عن الإکمال ج ۲ / ۴۴۲ ح ۱۶، وهو دال علی جلالته.

۹۱ / ۲۰۲۱ - إسحاق الکندی:

کان فیلسوف العراق فی زمانه، وأخذ فی تألیف تناقض القرآن. فقال مولانا أبو محمد العسکری صلوات الله علیه لبعض تلامذته: أما فیکم رجل رشید یردع أستاذکم الکندی؟! فأبلغ إلیه ما ألقاه الإمام علیه السلام فارتدع وأحرق ما ألفه فی ذلک. والتفصیل فی کمبا ج ۴ / ۱۸۲، وج ۱۲ / ۱۷۲، وجد ج ۱۰ / ۳۹۲، و ج ۵۰ / ۳۱۱.

أقول هو إسحاق بن حنین بن إسحاق الکندی، طبیب وفیلسوف، هو وأبوه کانا مترجمین لکتب الفلسفة والریاضات من الیونانیة إلی العربیة. مات فی بغداد فی ربیع الآخر سنة ۲۹۸ أو ۲۹۹.

۹۲ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن مالک الأشتر:

لم یذکروه. هو من خواص أصحاب مولانا الحسین صلوات الله علیه شهید الطف معه.

أشعاره ورجزه وشهادته یوم عاشوراء فی دائرة المعارف للأعلمی ج ۴ / ۲۳۸. وتقدم أخوه إبراهیم. وأبوه یأتی.

(۵۷۸)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۲)، دولة العراق (۱)، شهر ربیع الثانی (۱)، مالک الأشتر (۱)، إسحاق القمی (۱)، مدینة بغداد (۱)، القرآن الکریم (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۳)

صفحه ۵۸۶

۹۳ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن المبارک:

لم یذکروه. روی صفوان، عنه، عن أبی إبراهیم صلوات الله علیه، کما فی أربعة مواضع فی یب وصا.

۹۴ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد:

من أصحاب الكاظم صلوات الله عليه ثقة بالاتفاق. وروى محمد بن أحمد، عنه، عن محمد بن على، كما فى تفسير القمى سورة العلق فى النسخة التى جنب تفسير العسكرى عليه السلام.

۹۵ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن أبان: هو ابن محمد النخعى الآتى.

۹۶ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن إبراهيم الحضينى: تقدم منسوبا " إلى جده.

۹۷ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن أحمد: هو ابن محمد النخعى الآتى.

۹۸ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد الأنماطى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العيون ج ۱ / ۴۹ باب ۶ ح ۱۱ عن عتاب بن محمد، عنه، عن يوسف بن موسى. وكذا فى كتاب نصوص الخزاز باب ۲ ص ۲۵.

۹۹ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن أيوب: تقدم منسوبا " إلى جده.

۱۰۰ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن بابا البصرى:

لم يذكروه. روى أحمد بن على بن كلثوم، عنه، عن محمد بن الحسن بن ميمون مكاتبته إلى أبى محمد العسكرى عليه السلام. مدينة المعاجز ص ۵۷۲.

۱۰۱ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد البصرى أبو يعقوب:

يرمى بالغلو، من أصحاب الهادى والعسكرى صلوات الله عليهما، كما فى رجال الشيخ (۲۴ و ۱۱). وعده الغلامة فى صه فى القسم الثانى من أصحاب الجواد عليه السلام وقال: رمى بالغلو.

(۵۷۹)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۳)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، النبى إبراهيم (ع) (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، إسحاق بن محمد بن إبراهيم (۱)، إسحاق بن محمد بن أحمد (۱)، إسحاق بن محمد البصرى (۱)، أحمد بن على بن كلثوم (۱)، إسحاق بن المبارك (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن أيوب (۱)، إسحاق بن محمد (۴)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۱)، سورة العلق (۱)، محمد بن على (۱)

صفحه ۵۸۷

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۵۸۰

۱۰۲ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد الجعفرى:

لم يذكروه. هو من شهود وصية مولانا الكاظم لابنه على الرضا صلوات الله عليهما. الكافى باب الإشارة والنص على أبى الحسن الرضا عليه السلام.

۱۰۳ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن الحسن بن الحسين بن بابوية القمى أبو طالب:

من مشاهير تلامذة السيخ الطوسى، ثقة جليل فاضل نبيل. وأخوه إسماعيل يأتى.

۱۰۴ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد الحضينى: من أصحاب الرضا عليه السلام. هو إسحاق بن إبراهيم المذكور.

۱۰۵ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن خالويه:

لم يذكروه. روى الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص على الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم باب ۱۲ ص ۹۸ عن الحسن بن على بن الحسن الرازى، عنه، عن يزيد بن سليمان البصرى، رواية النص عليهم وفضائلهم صلوات الله عليهم. و نقله فى كمبا ج ۹ / ۱۴۸،

وجد ج ۳۶ / ۳۱۹.

۱۰۶ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد الزنجانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل، عن عبد الله بن علی السلامی، عنه، عن الحسن بن علی العلوی، عن الإمام علی الهادی صلوات الله علیه. وروایته الأخری فیه ص ۲۸۰.

۱۰۷ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن سمیع المعروف با بن أبی بیان:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد الحمیری، عنه، عن عبید بن خارجة. دلائل الطبری ص ۲۹۳.

وروی جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن محمد بن الولید. الدلائل ص ۲۴۸.

(۵۸۰)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، إسحاق بن محمد الحضینی (۱)، إسحاق بن محمد بن الحسن (۱)، إسحاق بن محمد الجعفری (۱)، الحسن بن علی العلوی (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، عبد الله بن علی (۱)، سلیمان البصری (۱)، محمد بن الولید (۱)، إسحاق بن محمد (۳)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۴)، الوصیة (۱)

صفحه ۵۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۸۱

۱۰۸ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد الصیرفی:

لم یذکروه. هو ثقة، کما فی دائرة المعارف. روی عن أبی هاشم الجعفری. و روی عنه جعفر بن محمد بن مالک الفزاری. کمال الدین ج ۱ باب ۲۶ ص ۴۱۹. و روی عنه إبراهیم بن هاشم، کما فیه ص ۴۲۱.

وروی جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن یحیی بن المثنی العطار، کما فیه ج ۲ / ۱۶ و ۱۱۴.

وروی عنه جعفر بن مالک، عن محمد بن إبراهیم الغزالی. الدلائل ص ۲۴۷.

۱۰۹ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن عجلان:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ص ۲۲۹ عن علی بن الصلت، عن إسحاق وإسماعیل ابنی محمد بن عجلان، عن أبیهما، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه. ونقله فی کتاب الصلاة ص ۴۴۵، وجد ج ۸۶ / ۹۶. و أخوه إسماعیل وسائر إخوانه مع أبیه یأتون.

۱۱۰ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن علی بن أحمد الکوفی:

لم یذکروه. روی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۳ عن المعافی بن زکریا، عنه، عن أحمد بن الحسن بن علی بن عبد الله المقری.

۱۱۱ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن علی بن خالد المقری (المصری) التمار أبو أحمد:

روی عن أحمد بن حازم الغفاری، عن یوسف بن کلیب المسعودی، عن یحیی بن سالم. وروی عنه ابن نوح. رجال الشیخ. باب من لم یرو عنهم (۶۷).

وروی أحمد بن أحمد بن حمران، عنه، کما فی بشا ص ۷۴.

۱۱۲ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن القاسم بن صالح بن خالد الهاشمی:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره ص ۱۹۵ عنه، روایة شریفة فی الولایة وقصة

(۵۸۱)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی بن عبد الله (۱)، إسحاق بن محمد بن علی (۲)، جعفر بن محمد بن مالک (۲)، یحیی بن المثنی (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، یحیی بن سالم (۱)، محمد بن القاسم (۱)، إسحاق بن محمد (۲)، صالح بن خالد (۱)، محمد بن عجلان (۱)، جعفر بن مالک (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۸۲

الغدیر. ونقله فی جد ج ۳۷ / ۱۹۳، وکمبا ج ۹ / ۲۲۲.

۱۱۳ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن محمد القروی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ بإسناده، عنه، عن سعید بن مسلم، عن الإمام السجاد صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۳ / ۱۳۵، وجد ج ۵۲ / ۱۲۲.

۱۱۴ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن محمد بن مروان:

روی عن أبیه. وروی عنه أحمد بن محمد بن سعید. کذا عن الشیخ فی ترجمة عمرو بن میمون.

۱۱۵ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن محمد بن مروان بن زیاد الکوفی الغزال:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۲۲ عن جماعة، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن أبیه، عن أبی حفص الأعمشی. ونقله فی کتاب العشرة ص ۴۹، وجد ج ۷۴ / ۱۸۰.

وبهذا الإسناد، عنه، عن أبیه، عن مسیح بن حاتم. جد ج ۳۹ / ۳۳۴، وکمبا ج ۹ / ۴۱۲، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۵.

وبهذا الإسناد، عنه، عن یحیی بن سالم الفراء، عن حماد بن عثمان، عن الصادق علیه السلام، حدیث دخول النبی صلی الله علیه وآله لیلة المعراج فی الجنة، ورؤیته قصرا " عالیا، " وقول جبرئیل: هو لمن أطاب الکلام، وأدام الصیام، وأطعم الطعام، ویتهجد باللیل والناس نیام. ثم ذکر تفسیره. کمبا ج ۱۶ / ۴۱، وج ۲۳ / ۱۰۸، و ج ۳ / ۳۴۶، وج ۶ / ۳۸۱، وکتاب الصلاة ص ۵۸، وکتاب الدعاء ص ۶، وجد ج ۷۶ / ۱۸۴، وج ۱۰۴ / ۷۰، وج ۸ / ۱۶۰، وج ۱۸ / ۳۴۲، وج ۸۳ / ۴۹، وج ۹۳ / ۱۷۰.

کنز: محمد بن العباس، عنه، عن أبیه، روایة شریفة. جد ج ۳۹ / ۲۶۶ و ۳۴۶، وکمبا ج ۹ / ۴۰۵ و ۴۲۴.

کتاب العتیق: عنه، عن أبیه، عن الحسن بن مجبوب، روایة شریفة. کتاب الصلاة ص ۴۸۳، وجد ج ۸۶ / ۲۲۵.

(۵۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إسحاق بن محمد بن مروان (۲)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، یحیی بن سالم (۱)، زیاد الکوفی (۱)، محمد بن العباس (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، حماد بن عثمان (۱)، عمرو بن میمون (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۹۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۸۳

وروی السید فی جمال الأسبوع ص ۲۶۶ عن محمد بن وهبان الدبیلی (ثقة)، عن عمر بن المفضل الوراق الطبری، عنه، عن أبیه، عن حماد بن عیسی، حدیث صلاة فاطمة الزهراء صلوات الله علیها. ونقله فی کتاب الصلاة ص ۹۱۳، وجد ج ۹۱ / ۱۸۴.

وتوفی إسحاق هذا سنة ۳۱۸. وأخوه جعفر وأبوه یأتیان.

۱۱۶ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد المنصوری أبو أحمد:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۸۹ عنه، عن عبید بن کثیر، کما تقدم فی إبراهیم بن إسحاق العمی.

وروی محمد بن الفضل، عنه، عن أحمد بن زکریا، کما فی روایة السید، ذکرها فی المستدرک ج ۲ / ۱۹۶.

۱۱۷ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد النخعی:

قال النجاشی: إسحاق بن محمد بن أحمد بن أبان بن مرار بن عبد الله – یعرف عبد الله عقبة وعقاب – ابن الحارث النخعی، أخو الأشتر وهو معدن التخلیط. له کتب فی التخلیط. وله کتاب أخبار السید، وکتاب مجالس هشام. انتهی.

وقال العلامة فی صه بعد ذکره: یکنی أبا یعقوب الأحمر، معدن التخلیط، و الإسحاقیة تنسب إلیه، وهم یعتقدون فی علی علیه السلام بالإلهیة، کما عن ابن أثیر فی اللباب.

روی عن أبی محمد صلوات الله علیه، وأبی هاشم الجعفری، وشاهویه بن عبد الله الجلاب، وعبد السلام بن صالح، ومحمد بن یحیی بن دریاب، ویحیی بن المثنی، وسفیان بن محمد الضبعی، ومحمد بن جمهور.

وروی عنه علی بن محمد، ومحمد بن أبی عبد الله، وجعفر بن محمد، و محمد بن علی.

وذکر العلامة الخوئی فی رجاله مواضع هذه الروایات من کا ویب، وکذا الأردبیلی.

(۵۸۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إبن الأثیر (۱)، محمد بن یحیی بن دریاب (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، إسحاق بن محمد بن أحمد (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، إسحاق بن محمد النخعی (۱)، عبد السلام بن صالح (۱)، أحمد بن زکریا (۱)، حماد بن عیسی (۱)، یعقوب الأحمر (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، سفیان بن محمد (۱)، عبید بن کثیر (۱)، محمد بن جمهور (۱)، محمد بن الفضل (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۸۴

وروی الکلینی، عن علی بن محمد، عنه، عن علی بن زید بن علی بن الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۲ و ۱۶۵، وجد ج ۵۰ / ۲۴۱ و ۲۶۷.

ویظهر من روایاته فی الکافی باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام منشأ الذم، وأنه لتوهم الغلو من أخباره، فإنه نقل من کتابه فی هذا الباب ثلاثة عشر روایة وطریقه إلیه کما فیه علی بن محمد، ومحمد أبی عبد الله، وکما فیه باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل.

۱۱۸ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمد بن هارون:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۰ عن جماعة، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن أبیه، عن أبی حفص الأعشی، حدیث فضل الصیام. ونقله فی کمبا ج ۲۰ / ۶۵، وجد ج ۹۶ / ۲۴۸. ورواه فی الوسائل عنه مثله.

أقول: أظن أن هارون فی هذه الروایة مصحف مروان، فیتحد مع السابق.

۱۱۹ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن محمود الیمانی القاضی شرف الدین:

لم یذکروه. روی العلامة عنه ومدحه. کمبا ج ۱۳ / ۶۹، وجد ج ۵۱ / ۱۵۸.

۱۲۰ / ۲۰۲۱ – إسحاق المدائنی:

لم یـذکروه. من أصـحاب الصـادق علیه السـلام وروی عنه ابن مسـکان، کما عن الکافی ج ۵ کتاب المعیشـة باب شـراء الطعام وبیعه، والفقیه باب البیوع، و یب ج ۷ باب بیع المضمون.

۱۲۱ / ۲۰۲۱ – إسحاق المرادی أو الفزاری:

لم یذکروه. من الصادق علیه السلام. روی عنه عبد الله بن مسکان، کما عن کا ویب.

۱۲۲ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن مروان القطان، أبو العباس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن علی بن عمر، عنه، عن أبیه، عن

(۵۸۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، علی بن زید بن علی بن الحسین (۱)، إسحاق المدائنی (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، إسحاق المرادی (۱)، محمد بن هارون (۱)، علی بن محمد (۲)، الطعام (۱)، الصیام، الصوم (۱)، البیع (۱)

صفحه ۵۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۸۵

عبید بن مهران العطار، عن یحیی بن عبد الله بن الحسن، عن أبیه وعن جعفر بن محمد صلوات الله علیهما، عن أبیهما، عن جدهما، عن رسول صـلی الله علیه و آله، حدیث خلق الأئمة من عین الفردوس وخلق شیعتهم منها. کمبا ج ۳ / ۶۲ و ۳۴۱، وج ۹ / ۴۷۲، وجد ج ۵ / ۲۲۶، وج ۸ / ۱۷۲. وسائر روایاته فی ج ۴۰ / ۲۰۰، و أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۱۴ و ۳۱۵.

۱۲۳ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن مطهر:

لم یذکروه. من أصـحاب الصادق علبه السلام. وروی البرقی فی سن ج ۲ / ۵۵۰ بإسـناده، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه ونقله فی کمبا ج ۱۴ / ۵۰۹ و ۸۴۹، وجد ج ۶۲ / ۹۳، وج ۶۶ / ۱۷۱.

۱۲۴ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن معاویة الخضیبی:

لم یذکروه. عد قب من أصحاب الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۷۷، وجد ج ۴۹ / ۲۶۲.

۱۲۵ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن منصور:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن موسی الکاظم صلوات الله علیه، کما تقدم فی ذیل إسحاق بن عمار.

۱۲۶ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن منصور:

جملة من روایاته فی الفضائل فی کمبا ج ۹ / ۲۸۷، وجد ج ۳۸ / ۱۱۲.

۱۲۷ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن منصور السکونی:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن الحسن بن صالح قال: سـمعت أبا جعفر علیه السـلام یقول: ما شـیب شئ أحسن من حلم بعلم. کمبا ج ۱ / ۸۴، وجد ج ۲ / ۵۳ ۱۲۸ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن منصور العرزمی: من أصحاب الصادق علیه السلام.

(۵۸۵)

مفاتیـح البحث: أصـحاب الإمام الرضا علیه السـلام (۱)، الإمـام جعفر بن محمـد الصـادق علیهما السـلام (۱)، الإمـام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمـد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، إسحاق بن منصور (۴)، الحسن بن صالح (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۵۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۸۶

۱۲۹ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن موسی الأنصاری أبو موسی:

لم یذکروه. روی أبو أحمد عبد العزیز بن یحیی الجلودی، عنه، عن عاصم بن حمید، حدیث وصیة فاطمة الزهراء صلوات الله علیها. دلائل الطبری ص ۴۲.

۱۳۰ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن موسی بن جعفر صلوات الله علیهما الملقب بالأمین:

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. عدوه مجهولا، " لکن روی عن أبیه ما یفید حسن عقیدته وسلامته. فراجع إلی کمبا ج ۶ / ۷۵۰، وج ۸ / ۱۴۵، وج ۹ / ۳۹۱، وجد ج ۳۹ / ۲۰۴، وج ۲۲ / ۳۲۸.

وفی العیون ج ۲ / ۲۰۷ عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (ثقة جلیل)، عنه معجزة الرضا صلوات الله علیه.

وذکر فی مستدرک السفینة ج ۳ / ۱۰۸ لغة (خطب) روایته عن أبیه، عن آبائه صلوات الله علیهم أجمعین.

الإرشاد: فی حدیث قبول الرضا علیه السلام ولایة العهد وما جری من المأمون علیه وأمر المأمون بضرب الدراهم وطبع اسم الرضا علیه السلام علیها: و زوج إسحاق بن موسی بن جعفر بنت عمه إسحاق بن جعفر الصادق علیه السلام، و أمره فحج بالناس وخطب للرضا علیه السلام فی بلده بولایة العهد. کمبا ج ۱۲ / ۴۳، وجد ج ۴۹ / ۱۴۶.

وروی عن أخیه الرضا علیه السلام وعمه علی بن جعفر حدیث ثلاثة مجالس یمقتها الله تعالی. الکافی ج ۲ باب مجالسة أهل المعاصی ص ۳۷۸، وروی عنه محمد بن مسلم.

توفی سنة ۲۴۰ فی المدینة، وعمرت ابنته رقیة عمرا " طویلا، " وتوفیت فی سنة ۳۱۶ فی بغداد.

وهو جد الشیخ الزاهد الورع أبی طالب محمد المهلوس، وأبی جعفر محمد الصورانی الذی قتل فی شیراز، وفیها قبره.

وأولاده: محمد وعباس، وحفیده إسحاق بن عباس، والحسین ورقیة، و

(۵۸۶)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۵)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، إسحاق بن موسی (۲)، إسحاق بن جعفر (۱)، مدینة بغداد (۱)، علی بن جعفر (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الحج (۱)، القتل (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۵۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۸۷

زاد بعض علیهم: الحسن وأحمد وجعفرا " وعلیا " وقاسما " ویحیی، فتفحص.

ومن ولده محمد بن الحسن بن الحسین بن إسحاق الذی قبره بشیراز وأبو طالب الزاهد محمد بن علی بن إسحاق.

۱۳۱ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن موسی بن عیسی بن موسی:

لم یذکروه. من أصحاب مولانا الرضا صلوات الله علیه. عد مجهولا، " لکن ظفرت علی ذمه وخباثته. فراجع إلی کمبا ج ۱۲ / ۷۰، وجد ج ۴۹ / ۲۳۷. فإنه ذکر فیه أنه فی سنة ۲۰۱ حج بالناس ودعا للمأمون ولعلی بن موسی علیه السلام من بعده بولایة العهد بولایة العهد، وقال: لست أعرف إلا أمیر المؤمنین المأمون والفضل بن سهل.

۱۳۲ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن ناصح:

روی عبد العظیم، عنه، عن الکاظم علیه السلام مدح قم، کما عن تاریخ قم.

۱۳۳ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن نجیح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۰۱، والأمالی ص ۳۳۸ عن عمر بن حفص، عنه، حدیث وصیة الرسول صلی الله علیه وآله لأمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة. ونقله فی کمبا ج ۲۳ / ۶۵، وجد ج ۱۰۳ / ۲۸۱.

ووقع فی طریقه إلی أبی سعید الخدری فی مشیخة الفقیه.

وکذا وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۱۳۲، عن محمد بن الهیثم، عنه الوصیة المفصلة.

۱۳۴ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن نوح الشامی:

من أصحاب الباقر صلوات الله علیه. وقع فی طریق ابن فهد الحلی فی روایة شریفة. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۸۴ و ۳۳۰.

(۵۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن الحسن بن الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن فهد الحلی (۱)، إسحاق بن موسی (۱)، إسحاق بن نجیح (۱)، محمد بن الهیثم (۱)، علی بن إسحاق (۱)، إسحاق بن نوح (۱)، عمر بن حفص (۱)، القبر (۱)، الحج (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۵۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۸۸

۱۳۵ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن وزیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۴ عن محمد بن منیر، عنه، عن محمد بن فضیل بن عطا.

۱۳۶ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن وهب العلاف: لم یذکروه. وری أبو أیوب الکوفی، عنه، عن أبی عاصم النبال. الفقیه ج ۳ باب ما یقبل من الدعاوی بغیر بینة.

۱۳۷ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن هلال:

لم یذکروه. من أصحاب مولانا الصادق صلوات الله علیه. روی محمد بن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الفقیه ج ۳ باب معرفة الکبائر، وهو فی أواخره.

وعن العیاشی فی تفسیره، عنه، عن علی أمیر المؤمنین علیه السلام.

المستدرک ج ۲ / ۵۶۷.

۱۳۸ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن هیثم الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ فی رجاله (۲۴۶) وذکره البرقی أیضا."

وروی القمی فی تفسیره سورة البقرة قوله تعالی: (وسع کرسیه السماوات والأرض) عن أبیه، عنه، عن سعد بن طریف، روایة شریفة، وفی قوله: (الذین بدلوا نعمت الله کفرا " وأحلوا قولهم دار البوار) – الآیة، ثم قال: نحن والله نعمة الله التی أنعم الله بنا علی عباده، وبنا فاز من فاز. ونقله فی کمبا ج ۱۴ / ۹۶ و ۶۸۹، وجد ج ۵۸ / ۲۱، وج ۶۴ / ۱۴۰.

وفی تفسیر القمی سورة القلم: عن أبیه، عنه، عن علی بن الحسین العبدی، عن الأعمش.

(۵۸۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبو أیوب الکوفی (۱)، علی بن الحسین العبدی (۱)، إسحاق بن هلال (۱)، إسحاق بن وهب (۱)، سورة البقرة (۱)، سورة القلم (۱)

صفحه ۵۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۸۹

۱۳۹ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن یحیی الکاهلی:

ذکره النجاشی فی ترجمة أخیه عبد الله، وقال: إنهما رویا عن أبی عبد الله و أبی الحسن صلوات الله علیهما. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته فی الخصال ج ۲ / ۹۰، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۵۸.

۱۴۰ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن یزداد:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. وقد روی ابن قولویه القمی بسنده عن علی بن العلاء، عنه، روایة شریفة فی فضل زیارة أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۲۲ / ۹۰، وج ۲۱ / ۱۹، وجد ج ۱۰۰ / ۴۰۴ وجد ج ۱۰۰ / ۴۰۴، وج ۹۹ / ۸۳.

۱۴۱ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن یزید:

من صواحب الأصول التی اعتمد علیها الصدوق، وحکم بصحتها، و استخرج منها أحادیثه فی کتابه الفقیه. رواه أحمد البزنطی، عن المثنی بن الولید، عنه.

۱۴۲ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن یزید:

روی عن أبی جعفر وأبی عبد الله صلوات الله علیهما. وروی عنه أبو جمیلة و المثنی الحناط والمیثمی ومحمد بن الحسین. وذکر العلامة الخوئی مواضع هذه الروایات من کا ویب ویه.

وروی نصر فی کتاب صفین ص ۵۲۰ عن عمر بن سعد، عنه، عن الشعبی - إلی آخره.

وفی أمالی المفید مج ۷ عن جعفر بن محمد بن مروان، عن أبیه، عنه، عن خالد بن المختار، روایة شریفة.

۱۴۳ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن یزید بن إسماعیل الطائی:

ثقة کما تقدم فی إسحاق بن یزید. وذکره الشیخ وغیره فی أصحاب الصادق صلوات الله علیه.

(۵۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، إسحاق بن یزید بن إسماعیل (۱)، جعفر بن محمد بن مروان (۱)، یحیی الکاهلی (۱)، إسحاق بن یزداد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن یزید (۳)، المثنی الحناط (۱)، علی بن العلاء (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الصّلاة (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۵۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۹۰

وروی عن عبد الغفار بن القاسم فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۱۵، وروی عنه محمد بن عیسی القیسی.

۱۴۴ / ۲۰۲۱ - إسحاق بن یزید النظامی:

لم يذكروه. روى عن سعيد بن حازم. وروى عنه إبراهيم بن إسحاق بن يزيد.

بشا ص ۱۲۸، وتقدم.

۱۴۵ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن يسار المدنى:

عده الشيخ من أصحاب السجاد والباقر صلوات الله عليهما. وهو والد محمد بن إسحاق صاحب الواقدى وصاحب السيرة.

أقول: وروى العياشى ج ۲ / ۱۹۸ عنه، عن الصادق عليه السلام، توسل يوسف بمحمد وآل محمد صلوات الله عليهم. ونقله فى كمبا ج ۵ / ۱۹۶، وجد ج ۱۲ / ۳۱۹.

۱۴۶ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن يسار النصيبى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۹۰ عن مسدد بن يعقوب العلوى، عنه، عن الفضل بن دكين. ومثله فيه ص ۲۴۸، وفيه: إسحاق بن سيار، كما تقدم.

۱۴۷ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن يشكر الكاهلى:

لم يذكروه. روى محمد بن حسان، عنه، عن الحكم. التهذيب ج ۳ باب فضل المساجد ح ۷۳۳.

۱۴۸ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن يعقوب بن إسحاق أبو محمد البغدادى:

لم يذكروه. روى محمد بن يعقوب الكلينى، عنه، عن محمد بن عثمان العمرى رضى الله عنه، كما فى كمال الدين باب ۴۹ عن الكلينى، عنه، قال: سألت محمد بن عثمان العمرى أن يوصل لى كتابا " قد سألت فيه عن مسائل أشكلت على. فورد

(۵۹۰)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، محمد بن عثمان العمرى (۱)، عبد الغفار بن القاسم (۱)، إبراهيم بن إسحاق (۱)، إسحاق بن يسار (۲)، إسحاق بن يزيد (۱)، إسحاق بن يعقوب (۱)، إسحاق بن يشكر (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الفضل بن دكين (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن يعقوب (۱)، محمد بن حسان (۱)

صفحه ۵۹۸

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۵۹۱

التوقيع بخط مولانا صاحب الزمان عليه السلام: أما ما سألت عنه – أرشدك الله و ثبتك – من أمر المنكرين لى – إلى آخره. وذكر التوقيع المفضل، وفيه دلالة على جلالة الرجل وعلو شأنه.

ولم يزد المامقانى والخوئى فى ترجمة الرجل غير ذكر هذا التوقيع الشريف و فى آخره: والسلام عليك يا إسحاق بن يعقوب وعلى من اتبع الهدى.

قال فى قاموس الرجال: هو أخو الكلينى، وفى خبر الإكمال: والسلام عليك يا إسحاق بن يعقوب الكلينى. انتهى.

غط ص ۲۳۵: عن محمد بن يعقوب، عنه، قال سألت – وساقه إلى آخره.

وروى فى الإكمال عن أبيه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن العمرى. وذكر معجزة مولانا صاحب الزمان عجل الله فرجه.

ج: الكلينى، عنه أنه ورد عليه من الناحية المقدسة. كمبا ج ۱۳ / ۱۲۹ و ۱۳۳ و ۲۴۵، وج ۱ / ۹۳، وجد ج ۲ / ۹۰، وج ۵۲ / ۹۲ و ۱۱۱، وج ۵۳ / ۱۸۰.

۱۴۹ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن يوسف: لم يذكروه. روى الصدوق فى العلل، عنه، عن محمد بن الفيض. كمبا ج ۱۴ / ۵۲۰، وجد ج ۶۲ / ۱۴۰.

والطب ص ۵۹: عنه، عن محمد بن العیص قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام.

الطب: عنه، مع وصفه بالمکی، عن فضالة، عن أبان بن عثمان. کتاب القرآن ص ۵۲، وکتاب الدعاء ص ۱۸۵، وجد ج ۹۲ / ۲۰۳، وج ۹۵ / ۵. ورواهما فی الطب ص ۴۸ و ۴۹.

۱۵۰ / ۲۰۲۱ – إسحاق بن یوسف الأزرق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۲ عن عمار بن خالد الواسطی، عنه، عن الأعمش.

(۵۹۱)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن یعقوب (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، أبان بن عثمان (۱)، محمد بن العیص (۱)، محمد بن الفیض (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، القرآن الکریم (۱)

صفحه ۵۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۹۲

۱۵۱ / ۲۰۲۱ – أسد بن إبراهیم بن کلیب السلمی أبو الحسن القاضی الحرانی:

نزیل بغداد، أبو إسحاق، ثقة، من مشائخ النجاشی. ذکر فیه ص ۴۹ وروی عنه کتب الحسین بن محمد بن علی الأزدی.

وروی عنه السید ابن طاووس. جد ج ۷۶ / ۲۱۳، وکمبا ج ۱۶ / ۵۲.

وروی فی کنز عنه، مترحما " علیه کما فیه ص ۱۲۱ و ۱۶۲ و ۲۸۱ و ۲۸۲. و بالجملة روی عنه کثیرا " کما فیه ص ۶۱ و ۶۲ و ۱۶۶ و ۲۲۵ و ۲۳۳ و ۲۸۰ وغیره. و روی فی کتابه التفضیل ص ۷، عنه، وورخ حدیثه له فی سنة ۴۱۰. ومثله فیه ص ۲۱ و ۲۳ و ۲۷ وغیره.

ویروی عنه الحسین بن علی الصیمری، وکان من متکلمی الشیعة، مات بعد سنة ۴۰۰.

۱۵۲ / ۲۰۲۱ – أسد (أسید) ابن أبی العلاء:

من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه. قاله الشیخ فی رجاله.

روی عنه علیه السلام، وعن أبی حمزة الثمالی، وعن محمد بن الفضیل. و یروی عنه الحجال، وأبو محمد، والحسن بن علی بن یقطین.

وإن شئت مواضع هذه الروایات من کا ویب وصا، فراجع إلی کتاب الخوئی.

ونزیدک علیها: ما رواه الشیخ فی غیبته ص ۲۲۳ بإسناده، عن الحسین ابن أحمد المنقری، عنه، عن هشام بن أحمر، عن الصادق علیه السلام.

یر: عن ابن فضال، عن أسد بن أبی العلاء، عن خالد بن نجیح الجواز، ما یفید حسنه. کمبا ج ۱۱ / ۱۲۴، وجد ج ۴۷ / ۷۱.

ن: بإسناده، عنه، عن عبد الصمد بن بشیر وخلف بن حماد، روایة النص علی مولانا الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۷، وجد ج ۴۹ / ۱۷.

۱۵۳ / ۲۰۲۱ – أسد بن إسماعیل:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. قاله الشیخ فی رجاله (۲۵۱).

روی عن الصادق علیه السلام تأویل قوله تعالی: (فی یوم کان مقداره

(۵۹۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، الحسین بن محمد بن علی (۱)، أسد بن إبراهیم (۱)، أسد بن إسماعیل (۱)، عبد الصمد بن بشیر (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، مدینة بغداد (۱)، خالد بن

نجیح (۱)، خلف بن حماد (۱)

صفحه ۶۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۹۳

خمسین الف سنة) بیوم رجعة رسول الله صلی الله علیه وآله، فیکون ملکه فی کرته خمسین ألف سنة، ویملک أمیر المؤمنین علیه السلام فی کرته أربعة وأربعین ألف سنة. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۶، وجد ج ۵۳ / ۱۰۴.

سن ج ۱ / ۱۸۵: عن ابن محبوب، عن أبان، عنه، عن جابر بن یزید. ونقله فی کمبا ج ۳ / ۳۰۱، وجد ج ۸ / ۴۲.

۱۵۴ / ۲۰۲۱ - أسد بن أعفر أو عفر - بضم الأول - أو عفیر:

شیخ ثقة بلا خلاف. وابنه داود یأتی.

۱۵۵ / ۲۰۲۱ - أسد - أو أسید - ابن ثعلبة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق وغیره، عن أم هانی، عن الباقر علیه السلام، تأویل قوله تعالی: (فلا أقسم بالخنس الجوار الکنس) بالإمام علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۲ و ۳۴، وجد ج ۵۱ / ۵۱ و ۱۳۷.

وفی الکافی رواه عنه محمد بن إسحاق، کما فیه کتاب الحجة، باب الغیبة.

ورواه ابن أبی عمیر، عن محمد بن إسحاق، عنه، عن أم هانی، عنه علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۷۵ مکررا. " ویأتی فی ترجمة أم هانی روایاته.

۱۵۶ / ۲۰۲۱ - أسد بن حارثة الکلبی: عد من الصحابة، ولعله أسد الکلبی الآتی.

۱۵۷ / ۲۰۲۱ - أسد بن حضیر:

لم یذکروه. هو الذی نصر أبا بکر وباع له. وهو ممن کان مع عمر حین خرجوا إلی منزل علی أمیر المؤمنین وفاطمة الزهراء صلوات الله علیهما. وله فی بیعته أثر عظیم. قتل یوم بغاث سنة عشرین. جملة من قضایاه فی جد ج ۱۹ / ۱۰۹، و ج ۲۰ / ۲۸۳، وکمبا ج ۶ / ۴۲۸ و ۵۴۵. ویأتی فی سعد بن عبادة ما یتعلق به.

۱۵۸ / ۲۰۲۱ - أسد بن سعید الخثعمی أو النخعی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. جملة من روایات الصدوق عنه فی

(۵۹۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن إسحاق (۲)، سعد بن عبادة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۶۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۹۴

کمبا ج ۲ / ۱۰۲، وجد ج ۳ / ۳۲۹.

وروی فی ید ص ۱۱۹ عن هارون بن عقبة، عنه، عن عمرو بن شمر، کما یأتی فی هارون. وفی الحسن بن بشر روایته الأخری.

۱۵۹ / ۲۰۲۱ - أسد بن صفوان:

لم یذکروه. هو صحابی وقع فی طریق الکلینی، فی روایة کلمات الخضر بعد وفاة أمیر المؤمنین علیه السلام مخاطبا " له. کمبا ج ۲۲ /

۷۵، وج ۹ / ۶۷۷، وجد ج ۱۰۰ / ۳۵۴، وج ۴۲ / ۳۰۳ وفیه: أسید. وفی کمال الدین باب ۳۸ أیضا " أسید بن صفوان، وکذا فی الکافی باب مولد أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۶۰ / ۲۰۲۱ – أسد بن عبیدة.

لم یذکروه. یأتی فی یحیی بن عفیف. روی المفید فی الإرشاد ص ۱۵ عن سعید بن خیثم، عنه، عن یحیی بن عفیف بن قیس.

۱۶۱ / ۲۰۲۱ – أسد بن عفر: هو أسد بن أعفر المذکور.

۱۶۲ / ۲۰۲۱ – أسد بن علی بن عبد الله بن أبی الحسن بن محمد بن الحسن الغسانی الحلبی أبو الفضل:

لم یذکروه. وهو مقرئ محدث صنف فی فضائل أهل البیت، جمع فیه ما فی القرآن والحدیث، ونقض کتاب العثمانیة للجاحظ. وتوفی بقم.

۱۶۳ / ۲۰۲۱ – أسد الکلبی:

لم یذکروه. هو شهید الطف، حیث إنه عده الحسین صلوات اله علیه فیمن ذکرهم حین الاستنصار، کما نقله أبو مخنف فی مقتله، وعن ریاض الشهداء عده من الشهداء. ویحتمل اتحاده مع أسد بن حارثة الکلبی المذکور.

(۵۹۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسن بن محمد بن الحسن (۱)، علی بن عبد الله (۱)، أسید بن صفوان (۱)، الحسن بن بشر (۱)، عمرو بن شمر (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۲)

صفحه ۶۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۵۹۵

۱۶۴ / ۲۰۲۱ – أسد بن معلی بن أسد العمی البصری رجل من أصحابنا، أخباری بصری، له کتاب أخبار الزنج. قاله النجاشی.

ولعله جد أحمد بن إبراهیم بن أحمد بن المعلی المذکور.

۱۶۵ / ۲۰۲۱ – أسد بن موسی:

لم یذکروه. جملة من روایاته الشریفة فی کمبا ج ۹ / ۱۴۱، وجد ج ۳۶ / ۲۹۰، فإنه روی عمر بن عبد الله المقری، عنه، عن عبد الله بن حکیم حدیث النبی صلی الله علیه وآله الحسین علیه السلام: أنت الإمام ابن الإمام أخو الإمام، تسعة من صلبک أئمة أبرار، والتاسع قائمهم صلوات الله علیهم.

۱۶۶ / ۲۰۲۱ – أسد بن یوسف بن یعقوب بن حمزة الجعفری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۶ عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن عکاشة.

۱۶۷ / ۲۰۲۱ – إسرائیل:

روی عن جابر الجعفی، عن مولانا الباقر صلوات الله علیه الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی خلقة الخمسة الطیبة أشباح نور من نور الله عز وجل و أنه عرض الله ولایتهم علی السماوات والأرضین ومن فیهن، فمن قبلها کان من الأظفرین، ومن جحدها کان من الکافرین، فلو أن عبدا " عبد الله تعالی حتی یصیر کالشن البالی ویکون جاحدا " للولایة، ما غفر الله له – الخبر، ذکرناه ملخصا،" فراجع إلی کمبا ج ۶ / ۱۷۹، ج ۹ / ۱۸۶، وجد ج ۱۶ / ۳۶۱، و ج ۳۷ / ۶۲.

وتقدم فی أحمد بن زیاد الیمانی روایته الأخری.

فر: یحیی بن سالم الفراء، عن إسرائیل، عنه. کمبا ج ۳ / ۲۴۹، وجد ج ۷ / ۲۰۰.

سن ج ۱ / ۳۴: روی أحمد بن زیاد الیمانی، عنه، عن جابر، عن الباقر علیه السلام.

(۵۹۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن إبراهیم بن أحمد (۱)، عبد الله بن حکیم (۱)، عمر بن عبد الله (۱)، یحیی بن سالم (۱)، یوسف بن یعقوب (۱)، أحمد بن زیاد (۲)، محمد بن عکاشة (۱)، جابر الجعفی (۱)، أسد بن معلی (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۹۶

۱۶۸ / ۲۰۲۱ - إسرائیل بن أبی أسامة بیاع الزطی:

روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. وروی عنه أسباط بن سالم. الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب دهن البنفسج ص ۵۲۱.

وذکر الشیخ فی رجاله (۲۰۲) فی أصحاب الصادق علیه السلام وأسقط کلمة أبی.

۱۶۹ / ۲۰۲۱ - إسرائیل بن عبد الله:

لم یذکروه. جملة من روایاته الشریفة فی الفضائل. کما ج ۹ / ۲۵۵، وجد ج ۳۷ / ۳۲۷، وقد روی الحسن بن علی بن راشد، عنه، عن أبی ربیعة الصیرفی.

۱۷۰ / ۲۰۲۱ - إسرائیل بن میسرة بن حبیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن الحسن بن عطیة (ثقة)، عنه، عن المنهال.

کمبا ج ۹ / ۱۸۳، وجد ج ۳۷ / ۴۸، وأمالی المفید ص ۱۳.

۱۷۱ / ۲۰۲۱ - إسرائیل بن یونس بن أبی إسحاق الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما ذکره الشیخ فی رجاله.

نص: عن إدریس بن زیاد، عن إسرائیل بن یونس بن أبی إسحاق السبیعی، عن جعفر بن الزبیر، روایة شریفة فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وفضائلهم. جد ج ۳۶ / ۲۸۹، وکمبا ج ۹ / ۱۴۱. ومثله فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۷۷، ووصفه بالحافظ أبی یوسف الکوفی.

وعن ابن معین وغیره توثیقه، والذهبی بالغ فی الثناء علیه.

و روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۸۷ بإسناده، عن سلام بن رزین الحرانی، عن إسرائیل بن یونس الکوفی، عن جده أبی إسحاق، عن الحارث الهمدانی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، عن النبی صلی الله علیه وآله قال: الأنبیاء قادة، و الفقهاء سادة - إلی آخره. ونقله مثله فی کمبا ج ۱ / ۶۳، وجد ج ۱ / ۲۰۱.

وروی نصر فی کتاب صفین ص ۱۳۳ عن إسرائیل بن یونس، عن أبی إسحاق

(۵۹۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إسرائیل بن أبی أسامة (۱)، یونس بن أبی إسحاق (۲)، إسرائیل بن یونس (۲)، الحارث الهمدانی (۱)، إدریس بن زیاد (۱)، أسباط بن سالم (۱)، الحسن بن عطیة (۱)، میسرة بن حبیب (۱)، الحسن بن علی (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۶۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۹۷

السبیعی - إلی آخره. وتوفی إسرائیل هذا سنة ۱۶۲.

ووقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۱ باب تلقین المحتضرین ص ۳۳۳ عن أیوب بن محمد الرقی، عن عمر وبن أیوب الموصلی، عن إسرائیل بن یونس، عن أبی إسحاق السبیعی، عن عمرو بن خالد.

وفی یب ج ۵ باب الذبح ص ۲۱۲ عن محمد بن أحمد بن یحیی، عن ابن أبی نصر البغدادی، عن أحمد بن یحیی المقری، عن عبید الله بن موسی، عن إسرائیل، عن أبی إسحاق، عن شریح بن هانی.

وبهذا الإسناد فیه ج ۹ باب میراث ابن الملاعنة ص ۳۴۸ عن عبید الله ابن موسی العبسی، عن إسرائیل بن یونس، عن إسحاق السبیعی، عن مولانا علی بن الحسین صلوات الله علیهما.

أقوال: والظاهر أن إسحاق هنا مصحف أبی إسحاق المذکور فی مواضع أخر.

وکذا وقع التصحیف فی الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب تأدیب النساء ص ۵۱۶ بإسناده، عن منصور بن یونس، عن إسرائیل، عن یونس، عن أبی إسحاق، عن الحارث الأعور، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۷۲ / ۲۰۲۱ - أسعد أبو أمامة العرنی بن سهل بن حنیف:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، وکان معاویة وضع علیه الحرس لئلا یهرب إلی علی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، کما قاله الشیخ.

۱۷۳ / ۲۰۲۱ - أسعد بن حنظلة الشامی (الشبامی):

الشبام قبیلة فی الیمن من همدان. من أصحاب الحسین صلوات الله علیه، کما قاله الشیخ فی رجاله. ولعله متحد مع سعد بن حنظلة الشهید الآتی.

۱۷۴ / ۲۰۲۱ - أسعد بن زرارة أبو أمامة الخزرجی:

من خیار أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. قال الشیخ: إنه من النقباء الثلاثة لیلة العقبة، وله أخوان عثمان وسعد ابنا زرارة - إلی آخره.

(۵۹۷)

مفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أحمد بن یحیی المقرئ (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، أسعد أبو أمامة (۱)، إسرائیل بن یونس (۲)، إسحاق السبیعی (۲)، الحارث الأعور (۱)، شریح بن هانی (۱)، أسعد بن زرارة (۱)، ابن أبی نصر (۱)، منصور بن یونس (۱)، أسعد بن حنظلة (۱)، عمرو بن خالد (۱)، سهل بن حنیف (۱)، الشهادة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الذبح (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، اللعن (۱)

صفحه ۶۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۵۹۸

أما کیفیة إسلامه علی ما نقله علی بن إبراهیم نذکرها ملخصا: " إنه قدم أسعد بن زرارة وذکوان بن عبد قیس إلی مکة فی عمرة رجب، وکان أسعد صدیقا " لعتبة بن ربیعة، فنزل علیه فقال له عتبة: خرج فینا رجل یدعی أنه رسول الله، سفه أحلامنا، و سب آلهتنا.

فقال له أسعد: من هو منكم؟ قال: ابن عبد الله بن عبد المطلب، من أوسطنا شرفا، " وأعظمنا بيتا."

وكان أسعد وذكوان، وجميع الأوس و الخزرج يسمعون من اليهود أن هذا أوان خرج نبى يخرج بمكة، يكون مهاجره بالمدينة. فلما سمع ذلك أسعد وقع فى قلبه ما كان سمع من اليهود قال: فأين هو؟ قال: جالس فى الحجرة، و لا يخرجون من شعبهم إلا فى الموسم، فلا تسمع منه ولا تكلمه فإنه ساحر، وضع فى أذنيك القطن حتى لا تسمع كلامه.

فدخل المسجد وقد حشا أذنيه بالقطن، فطاف بالبيت، ورسول الله صلى الله عليه وآله جالس فى الحجر مع قوم من بنى هاشم، فنظر إليه نظرة فجازه. فلما كان فى الشوط الثانى قال فى نفسه: ما أحد أجهل منى. أيكون مثل هذا الحديث بمكة فلا أتعرفه حتى أرجع إلى قومى فأخبرهم؟! فأخذ القطن من أذنيه ورمى به، وقال لرسول الله: أنعم صباحا. " فرفع رسول الله رأسه إليه وقال: قد أبدلنا الله به ما هو أحسن من هذا، تحية أهل الجنة، السلام عليكم. فقال له أسعد: إلى ما تدعو يا محمد؟ قال: إلى شهادة أن لا إله إلا الله وأنى رسول الله، وأدعوكم أن لا تشركوا به شيئا، " وبالوالدين إحسانا، " ولا تقتلوا أولادكم من إملاق - ثم ذكر إلى آخر الآيات.

فلما سمع أسعد هذا قال: أشهد أن لا إله إلا الله وأنك رسول الله. و تكلم بكلمات تدل على رسوخ الإيمان فى قلبه. ثم أقبل ذكوان، فقال له أسعد: هذا رسول الله الذى كانت اليهود تبشرنا به، وتخبرنا بصفته، فهلم وأسلم. فأسلم ذكوان، ثم قالا: يا رسول الله، ابعث معنا رجلا " يعلمنا القرآن ويدعو الناس إلى أمرك. فأمر الرسول صلى الله عليه وآله مصعب بن عمير أن يخرج مع أسعد، و قد كان تعلم من القرآن كثيرا."

(۵۹۸)

مفاتيح البحث: الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، مدينة مكة المكرمة (۳)، شهر رجب المرجب (۱)، على بن إبراهيم (۱)، أسعد بن زرارة (۱)، بنو هاشم (۱)، القرآن الكريم (۲)، البعث، الإنبعاث (۱)، السجود (۱)، الشهادة (۲)، السب (۱)

صفحه ۶۰۶

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۵۹۹

فخرجا مع مصعب إلى المدينة، فنزل على أسعد يدعو الناس، فيجيبه الأحداث. وقال أسعد لمصعب: إن خالى سعد بن معاذ من رؤساء الأوس، وهو رجل عاقل شريف مطاع، فإن دخل فى هذا تم لنا أمرنا، فهلم نأتى محلتهم. فجاء إلى محلتهم، وقعد على بئر من آبارهم يقرأ عليهم القرآن، فآمن سعد بن معاذ وجمع كثير، وشاع الاسلام فى المدينة. و التفصيل إلى كمبا ج ۶ / ۴۰۴، وجد ج ۱۹ / ۸ - ۱۱.

ولما هاجر رسول الله صلى الله عليه وآله إلى المدينة ودخل دار أبى أيوب، كان أبو أمامة أسعد بن زرارة يبعث إليه فى كل يوم غداءا "وعشاءا " فى قصعة ثريد عليها عراق، فكان يأكل معه من جاء حتى يعيشون، ثم ترد القصعة كما هى. وكان سعد بن عبادة، يبعث إليه فى كل ليلة عشاءا، " ويتعشى معه من حضره، وترد القصعة كما هى. وكانوا يتناوبون فى بعث الغداء والعشاء. - إلى آخره. والتفصيل فى كمبا ج ۶ / ۴۲۷، وجد ج ۱۹ / ۱۰۸ و ۱۰۹.

وفى المدينة كان يصلى بأصحابه فى المربد، والمربد موضع يحبس فيه الإبل والغنم، فقال لأسعد بن زرارة: اشتر هذا المربد من أصحابه. فساوم اليتيمين المالكين له، فقالا: هو لرسول الله صلى الله عليه وآله. فقال: لا إلا بالثمن. فاشتراه بعشرة دنانير، فبنوه مسجدا." كمبا ج ۶ / ۴۲۸، وجد ج ۱۹ / ۱۱۱.

وبالجملة، هو من النقباء الاثنى عشر، كفلاء قومهم، عينهم رسول الله صلى الله عليه وآله بإشارة جبرئيل. جد ج ۱۹ / ۱۳، وكمبا ج ۶ / ۴۰۶.

وروى عن أبيه، عن رسول الله صلى الله عليه وآله قال: لما كان ليلة أسرى بى إلى السماء، فأوحى إلى فى على عليه السلام أنه سيد المسلمين، وإمام المتقين، وقائد الغر المحجلين. كمبا ج ۹ / ۲۹۵، وجد ج ۳۸ / ۱۴۸.

وروی ابنه عبد الله بن أسعد، عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۱۷.

وفی السنة الأولی من الهجرة مات أسعد بن زرارة قبل أن یفرغ من بناء المسجد ودفن بالبقیع. قیل: هو أول من دفن فیه. جد ج ۱۹ / ۱۳۲، وکمبا ج ۶ / ۴۳۲.

(۵۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، دولة العراق (۱)، مقبرة بقیع الغرقد (۱)، عبد الله بن أسعد (۱)، أسعد بن زرارة (۳)، سعد بن عبادة (۱)، حدیث الغدیر (۱)، سعد بن معاذ (۲)، القرآن الکریم (۱)، الموت (۱)، البعث، الإنبعاث (۲)، الأکل (۱)، الدفن (۱)

صفحه ۶۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۰۰

فمما ذکرنا، ظهر أنه لا وجه لعدة مجهولا " أو ضعیفا " کما زعمه بعض.

ولقد أجاد العلامة فی صه حیث عده فی القسم الأول فی المعتمدین، کابن داود. فهو معتمد وجه شریف.

۱۷۵ / ۲۰۲۱ - أسعد بن القاهر بن أسعد بن محمد بن حمزه المعروف بمسفروه الأصفهانی أبو السعادات:

کان عالما " فاضلا " محققا " له کتب منها: کتاب رشح الولاء شرح الدعاء، و کتاب توجیه السؤلات فی حل الاشکالات، وکتاب منبع (جامع) الدلائل و مجمع الفضائل، وغیر ذلک.

روی عنه السید فی جمال الأسبوع ص ۱۷۰ فی سنة ۶۳۵، عن الشیخ العالم علی بن السعید الراوندی.

وفیه ص ۱۷۲، روی عنه، عن الشیخ الطبرسی.

ووصفه فی الإقبال ص ۴۶۱، بالشیخ الأوحد عماد الدین، وروی عنه، عن الشیخ الطوسی (أو الطبرسی).

۱۷۶ / ۲۰۲۱ - أسعد بن قیس:

لم یذکروه. روی سفیان بن عیینة عنه. کتاب الجعفریات ص ۲۰۶.

۱۷۷ / ۲۰۲۱ - الأسقع الکندی الکوفی: من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۷۸ / ۲۰۲۱ - إسکندر بن دربس بن عکبر:

الأمیر الزاهد صارم الدین، من أولاد مالک الأشتر، صالح وذع ثقة، کان من الأمراء الصالحین، وممن رأی القائم المنتظر علیه السلام.

۱۷۹ / ۲۰۲۱ - إسکیب بن عبدة:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن یحیی، عنه، عن محمد بن عمرو. التهذیب ج ۹ باب الصید ص ۵۰ ح ۲۰۶.

(۶۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، الأسقع الکندی (۱)، إسکیب بن عبدة (۱)، مالک الأشتر (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن حمزة (۱)، محمد بن عمرو (۱)، الصید (۱)

صفحه ۶۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۰۱

۱۸۰ / ۲۰۲۱ - أسلم أبو رافع:

مولی رسول الله صلی الله علیه وآله، ثقة جلیل، تقدم بعنوان إبراهیم أبو رافع.

۱۸۱ / ۲۰۲۱ – أسلم بن عمرو:

مولی الحسین صلوات الله وسلامه علیه، من شهداء الطف، فوق الوثاقة. و لعله أسلم الذی ذکره الشیخ فی رجاله من أصحاب الحسین علیه السلام قائلا: " أسلم مولی من المدینة من أصحاب الحسین علیه السلام (۳).

اشتراه الحسین علیه السلام ووهبه لابنه علی بن الحسین علیه السلام. و کان أسلم کاتبا " قارئا " خرج مع الحسین علیه السلام من المدینة إلی مکة ثم إلی کربلاء واستشهد یوم عاشوراء، فأدرکه الحسین علیه السلام وبه رمق وأخذه و ضمه إلیه ووضع وجهه علی وجهه.

وأبوه عمرو کان من الأتراک، ولعله الغلام الترکی المشهور ۱۸۲ / ۲۰۲۱ – أسلم بن عمرو النصیبی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۲۲ عنه، عن علی بن أبی زینبة. ونقله فی کتاب الدعاء ص ۱۹۹، وجد ج ۹۵ / ۶۱.

۱۸۳ / ۲۰۲۱ – أسلم بن القاسم:

لم یذکروه. روی محمد بن أبی عمیر، عن الحسین بن عیسی، عنه. کامل الزیارة ص ۹۰.

۱۸۴ / ۲۰۲۱ – أسلم بن کثیر الأزدی الأعرج:

لم یذکروه. هو من شهداء الطف المتشرفین بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، وج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۲، وج ۱۰۱ / ۲۷۳. وکذلک نقله فی کتاب عطیة الذرة ص ۸۲، والإقبال ص ۵۷۷.

(۶۰۱)

مفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۲)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۳)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، أسلم أبو رافع (۱)، الحسین بن عیسی (۱)، أسلم بن القاسم (۱)، أسلم بن کثیر (۱)، الشهادة (۲)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۶۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۰۲

۱۸۵ / ۲۰۲۱ – أسلم القواس (یعنی بایع القوس) المکی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما، کما فی رجال الشیخ (۳۹ و ۱۹۸).

روی یونس بن یعقوب، عن أسلم المکی، عن عامر بن واثلة. یب ج ۵ باب الزیارة فی فقه الحج ح ۱۵۹۱، وبسند آخر عنه، عنه مضمرة فیه ح ۱۵۴۱.

وروی کش بإسناده عن أسلم مولی محمد بن الحنیفة أنه کان مع أبی جعفر الباقر علیه السلام فمر علیه محمد بن عبد الله بن الحسن وأخبره أنه سیظهر ویقتل، وقال: یا أسلم، لا تحدث بهذا أحدا " فإنه عندک أمانة. فحدث به معروف بن خربوذ وشرط علیه مثل ما شرط علیه. فلما أخبر معروف أبا جعفر علیه السلام بذلک قال: یا أسلم. فقال له: جعلت فداک إنی أخذت علیه مثل الذی أخذته علی. فقال أبو جعفر علیه السلام: لو کان الناس کلهم لنا شیعة لکان ثلاثة أرباعهم لنا شکاکا " والرابع الآخر أحمق. ورواه فی کمبا ج ۱۱ / ۷۱ و ۱۴۷، وجد ج ۴۶ / ۲۵۱، و ج ۴۷ / ۱۴۹.

۱۸۶ / ۲۰۲۱ – أسلم مولی علی بن یقطین:

روی عن أبی الحسن صلوات الله علیه. وروی عنه ابن أبی عمیر. التهذیب ج ۱ باب دخول الحمام ص ۳۷۷ ح ۱۱۶۴.

۱۸۷ / ۲۰۲۱ – أسلم بن مهوز أبو الغوث الطهوی المنبجی:

شاعر آل محمد علیهم السلام ومادحهم. جملة من أحواله وأشعاره فی مقتضب الأثر ص ۴۹.

۱۸۸ / ۲۰۲۱ – أسلم بن میسرة العجلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۹۸ عن إسماعیل بن علیة، عنه الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی وصف خلقتهم وفضائلهم. وجملة من روایاته الأخری فی مدینة المعاجز ص ۲۳۸ مکررا، " ودلائل الطبری ص ۵۹ عنه،

(۶۰۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أسلم مولی علی بن یقطین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عامر بن واثلة (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، أسلم القواس (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، الحج (۱)، القتل (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

صفحه ۶۱۰

عنه، عن سعید بن أنس بن مالک.

۱۸۹ / ۲۰۲۱ – أسلم بن یزید الحارثی:

لم یذکروه. هو من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶.

۱۹۰ / ۲۰۲۱ – أسماء بن حارثة الأسلمی:

سکن المدینة، عده الشیخ فی رجاله (۶۹) من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله.

۱۹۱ / ۲۰۲۱ – أسماء بن حکیم (أو الحکم کما فی کتاب صفین) الفزاری:

لم یذکروه. من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم صفین کان تحت رایة عمار بن یاسر. وله روایة شریفة. کمبا ج ۸ / ۴۹۴، وجد ج ۳۲ / ۴۹۱. و ذکرها فی کتاب صفین ص ۳۲۱.

۱۹۲ / ۲۰۲۱ – أسماء بن خارجة الفزاری:

لم یذکروه. هو ممن سعی فی قتل مسلم بن عقیل، فأراد المختار قتله فهرب فهدم داره. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۳۷۷.

وبنته هند، زوجة عبید الله بن زیاد، فلما قتل حملها أخوها عتبة إلی الکوفة. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۲، وجد ج ۴۵ / ۳۸۴.

ودخل علی عمر بن عبد العزیز یوم بویع له فأنشأ أشعارا " فی مدحه. کمبا ج ۱۱ / ۹۶، وجد ج ۴۶ / ۳۳۴.

وهو الذی جاء یوم عاشوراء بعد شهادة مولانا الحسین صلوات الله علیه إلی المقتل فوجد الحسن المثنی مجروحا " بین الأساری فانتزعه من أیدیهم، وقال: والله لا یوصل إلی ابن خولة أبدا. " فقال عمر بن سعد: دعوا لأبی حسان ابن أخته، کما فی إرشاد المفید، وجاء به إلی الکوفة وعالجه. ویستفاد منه أنه کان فی جند الشیطان.

وهو الذی أرسله ابن زیاد مع محمد بن الأشعث وعمرو بن الحجاج لیجیئوا

(۶۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، مدینة الکوفة (۲)، عبید الله بن زیاد لعنه الله (۱)، أسماء بن حارثة (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، عمار بن یاسر (۱)، محمد بن الأشعث (۱)، أنس بن مالک

(۱)، الشهادة (۲)، القتل (۳)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۶۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۰۴

بهانی بن عروة. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۸، وجد ج ۴۴ / ۳۴۴.

أقول: وکان له ذکر قبیح عند الشیعة، حیث یعدونه فی قتلة الحسین علیه السلام لمعاونته علی قتل هانی. ویأتی الحسن وحسان بن أسماء.

۱۹۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن آدم بن عبد الله بن سعد الأشعری:

وجه القمیین، ثقة بالاتفاق، وله کتاب رواه الصفار، عن محمد بن أبی الصهبان، عنه بکتابه. وتقدم أبوه.

۱۹۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إبراهیم الخلیل:

جد نبینا الأکرم صلی الله علیه وآله من الأنبیاء والمرسلین.

وروی أنه أول من تکلم بالعربیة وکتب بها، وعاش ۱۲۰ أو ۱۳۰ أو ۱۳۷ سنة. وکان هو الذبیح المذکور فی القرآن الکریم.

وهو غیر إسماعیل صادق الوعد الذی ذکره الله تعالی حیث قال: (واذکر فی الکتاب إسماعیل انه کان صادق الوعد وکان رسولا " نبیا ".)

وذکرتهما فی مستدرک السفینة ج ۵ / ۱۴۵ لغة (سمعل) وکذا فی ج ۳ / ۱۲۴ لغة (خطف) إسماعیل الملک، صاحب الخطفة التی قال الله تعالی: (الا من خطف الخطفة فاتبعه شهاب ثاقب).

واسم إسماعیل عجمی الأصل ومعناه مطیع الله.

۱۹۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبان:

له کتاب رواه محمد بن الحسن، عن محمد بن أبی القاسم، عن محمد بن علی الصیرفی، عنه به، کما قاله الشیخ فی ست (۴۰).

۱۹۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبان:

له کتاب رواه حمید، عن إبراهیم بن سلیمان، عنه به. کذا قاله الشیخ فی ست (۴۴)، وظاهر أن هذا غیر سابقه.

(۶۰۴)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، القرآن الکریم (۱)، هانی بن عروة (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، محمد بن أبی القاسم (۱)، إسماعیل بن أبان (۲)، إسماعیل بن آدم (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن علی (۱)، القتل (۲)، السفینة (۱)

صفحه ۶۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۰۵

۱۹۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبان:

له کتب رواها علی بن محمد ماجیلویه، عن أحمد بن محمد البرقی، عن إسماعیل بکتابه، وبأخبار علی بن النعمان، وبکتاب موت المؤمن والکافر. کذا قاله النجاشی ص ۲۳. ولعله أحد المذکورین.

۱۹۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبان:

روی القمی فی تفسیره سورة آل عمران، تفسیر قوله تعالی: (وأزواج مطهرة) عن أبیه، عنه، عن عمیر (عمر) بن عبد الله الثقفی، حدیث

مسافرة مولانا الباقر صلوات الله علیه إلی الشام وما جری بینه وبین عالم النصاری.

ونقله فی روضة الکافی عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن عمر بن عبد الله الثقفی. ورواه فی کمبا ج ۱۱ / ۹۰، وج ۳ / ۳۲۶، وج ۴ / ۱۲۵، وجد ج ۸ / ۱۲۲، وج ۱۰ / ۱۴۹، وج ۴۶ / ۳۱۳.

ورواه فی روضة الکافی ح ۹۴ عن أحمد بن محمد بن خالد، عنه، عن عمر بن عبد الله الثقفی.

وروی إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن صالح بن أبی الأسود، حدیث فضل خدمة المؤمن. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب خدمة المؤمن ص ۲۰۷.

وروی إسماعیل بن إسحاق، عنه، عن غیاث، کما فی الفقیه باب طلاق الحامل.

وروی الصدوق فی کمال الدین باب ۵۶ بإسناده، عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر، حدیث المهدی صلوات الله علیه.

وروی فی أمالیه بإسناده، عن عمرو بن منصور، عنه، عن یحیی بم أبان حدیث فضائل مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کمبا ج ۹ / ۲۸۱، وجد ج ۳۸ / ۹۰. مع: بهذا الإسناد، عنه، عن یحیی بن أبی کثیر، حدیث جابر فی معنی حدیث

(۶۰۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، صالح بن أبی الأسود (۱)، عمر بن عبد الله الثقفی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، إسماعیل بن أبان (۲)، أحمد بن محمد البرقی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سورة آل عمران (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن النعمان (۱)، علی بن محمد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الشام (۱)

صفحه ۶۱۳

المنزلة. کمبا ج ۹ / ۲۴۲، وجد ج ۳۷ / ۲۷۳.

وسائر روایاته الدالة علی حسنه وکماله کثیرة:

منها: ما نقل من کتاب محمد بن العباس بن مروان، الثقة الجلیل، فی کتابه المعتمد علیه بإسناده، عن إسماعیل بن أبان، عن محمد بن عجلان، عن زید بن علی، روایة شریفة مفصلة فی المعراج وبیان فضائل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وخلافته وفضل محبه وذم مبغضه، وما لا یقال إلا للخواص. کمبا ج ۹ / ۲۵۱، و جد ج ۳۷ / ۳۱۲.

وروی الصدوق فی أمالیه بإسناده، عن محمد بن سلیمان بن بزیع، عن إسماعیل بن أبان، عن سلام بن أبی عمرة الخراسانی، عن معروف بن خربوذ المکی، عن الطفیل عامر بن واثلة، عن حذیفة بن أسید الغفاری قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: یا حذیفة، إن حجة الله علیکم بعدی علی بن أبی طالب، الکفر به کفر بالله، والشرک به شرک بالله، والشک فیه شک فی الله، والإلحاد فیه إلحاد فی الله، والإنکار له إنکار لله، والإیمان به إیمان بالله. لأنه أخو رسول الله و وصیه وإمام أمته ومولاهم، وهو حبل الله المتین، والعروة الوثقی التی لا انفصام لها. وسیهلک فیه اثنان ولا ذنب له: محب غال ومقصر. یا حذیفة، لا تفارقن علیا " فتفارقنی، ولا تخالفن علیا" فتخالفنی. إن علیا " منی وأنا منه، من أسخطه فقد أسخطنی، ومن أرضاه فقد أرضانی. کمبا ج ۹ / ۲۸۳، وجد ج ۳۸ / ۹۷.

فر: الحسین بن سعید، عن عبد الله بن وضاح اللؤلؤی، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر، حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وشیعته یوم القیامة.

کمبا ج ۳ / ۳۹۵، وجد ج ۸ / ۳۵۸.

وروایات المفید والشیخ عن علی بن الحسن (الحسین) ابن عبید، عنه روایات الفضائل وغیرها. کمبا ج ۹ / ۳۳۷ و ۲۶۴ و ۲۹۶، وج ۲۲ / ۱۱۲، وکتاب الإیمان ص ۱۱۰ مکررا، "وجد ج ۳۸ / ۳۱۹ و ۱۷ / ۱۵۱، وج ۱۰۱ / ۲۰، وج ۶۸ / ۳۱.

وکذا فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۶۱ عن الحسن بن علی الهاشمی، عنه، عن أبی مریم، روایة مهمة فی الفضائل.

(۶۰۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، الحسن بن علی الهاشمی (۱)، علی بن الحسن (الحسین) (۱)، إسماعیل بن أبان (۲)، سلام بن أبی عمرة (۱)، عبد الله بن وضاح (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حذیفة بن أسید (۱)، عامر بن واثلة (۱)، الحسین بن سعید (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، محمد بن عجلان (۱)، الحج (۱)

صفحه ۶۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۰۷

وروی الصدوق بإسناده، عن أبی سمینة، عنه، عن زید بن جبیر، عن جابر الجعفی، حدیث بدء الخلقة. کمبا ج ۱۴ / ۱۶، وجد ج ۵۷ / ۶۶.

کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی: عن إسماعیل بن أبان، عن عمرو بن شمر - إلی آخره. جد ج ۱۰۴ / ۲۹۰، وکمبا ج ۲۴ / ۱۳.

وله روایات فی کتاب الغارات ووصفه بالوراق الأزدی الأسدی.

وروی المفید فی أمالیه مج ۳۵ بإسناده، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن عمرو بن شمر، روایة شریفة مفصلة.

۱۹۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبان الأزدی: هو الوراق الآتی.

۲۰۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبان بن إسحاق الوراق الأزدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا عن علی بن الحسین بن عبید الکوفی، عن إسماعیل بن أبان الأزدی، عن عمرو بن ثابت.

وروی المفید فی أمالیه مج ۷ ص ۳۸ بإسناده، عن الحسین بن الحسن بن أبان، عن محمد بن أورمة، عن إسماعیل بن أبان الوراق، عن الربیع بن بدر.

وروی جعفر المحمدی، عنه، کتاب غیاث بن إبراهیم، کما فی جش ص ۲۱۶.

وروی الطبری فی بشا ص ۲۴۰ عنه، عن سلام بن أبی عمرة، حدیث خطبة الإمام المجتبی علیه السلام فی وصف أمیر المؤمنین علیه السلام.

غط: عن محمد بن خلف الحداد، عنه، عن سفیان بن إبراهیم الحریری.

وروی علی بن کعب الکوفی، عنه، عن ناصح. کمبا ج ۹ / ۲۵۶، وجد ج ۳۷ / ۳۲۹.

شا: عن علی بن الحسین بن عبید، عنه، عن سعد بن طالب، حدیث فضائل الشیعة. جد ج ۶۸ / ۳۱، وکمبا ج ۱۵ / ۱۱۰.

۲۰۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبان الخیاط:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله (۲۴۳).

(۶۰۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، سفیان بن إبراهیم (۱)، غیاث

بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن أبان (۶)، سلام بن أبی عمرة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، الحسین بن عبید (۲)، محمد بن أورمة (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، الربیع بن بدر (۱)، سعد بن طالب (۱)، عمرو بن شمر (۱)، محمد بن خلف (۱)

صفحه ۶۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۰۸

۲۰۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إبراهیم بن أبی الکرام: تقدم فی أبیه أن عقبه منه.

۲۰۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إبراهیم بن بزة (بتشدید الزاء أو بتخفیفه):

یلقب بالقصیر. من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة بالاتفاق، وله کتاب. ویروی عنه علی بن الحسن، ومحمد بن زیاد (یعنی ابن أبی عمیر).

۲۰۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إبراهیم بن الحسن بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه یلقب بالدیباج الأکبر:

لم یذکروه. تقدم أبوه، وتقدمت روایته فی إبراهیم بن أحمد العلوی. وابنه إبراهیم یلقب طباطبا تقدم، والآخر الحسن.

وإسماعیل هذا کان حاضرا " فی حرب فخ، وکان فی حبس المنصور، وله بنت تسمی أم إسحاق، وابنه الحسن أیضا " من غزاة فخ، وحبسه هارون الرشید اثنین وعشرین سنة، والمأمون أخرجه من الحبس. و مات وله ۶۳ عاما."

ومن أحفاده السید السند، العالم الفاضل الجلیل واسع الروایة أبو عبد الله تاج الدین محمد بن أبی جعفر القاسم بن الحسین الحسنی الدیباجی الحلی، المعروف بابن معیة، وله مصنفات کثیرة، وهو من أسانید الشهید الثانی. وتوفی ابن معیة فی ۸ ربیع الثانی سنة ۷۷۶.

ومعیة - بضم المیم وفتح العین کسمیة أم أبی القاسم علی بن الحسین بن الحسن بن إسماعیل الدیباج.

۲۰۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إبراهیم الحلوانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۸۴ عن أحمد بن محمد بن إسحاق، عنه، عن أحمد بن منصور زاج.

۲۰۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إبراهیم الخزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل باب ۴۶ عن المنذر بن محمد، عنه، عن إسماعیل بن الفضل الهاشمی. ونقله فی کمبا ج ۵ / ۱۸۶، وجد ج ۱۲ / ۲۸۰.

(۶۰۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن أبی الکرام (۱)، شهر ربیع الثانی (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۴)، علی بن الحسین بن الحسن (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، إسماعیل بن الفضل (۱)، القاسم بن الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن أبی جعفر (۱)، أبو عبد الله (۱)، هارون الرشید (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن زیاد (۱)، المنذر بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الوسعة (۱)، الشهادة (۱)، الحرب (۱)

صفحه ۶۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۰۹

۲۰۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إبراهیم العبدی:

لم یذکروه. وقع طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۸۸ عن الحسین بن علی بن الحکم الزعفرانی، عنه، عن سهل بن زیاد.

۲۰۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إبراهیم بن معمر أبو معمر:

عده المحدث النوری فی المشایخ الصدوق. وروی الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۱۶۵ ص ۲۲۱ عن المظفر بن جعفر بن المظفر العلوی، عن جعفر بن محمد بن مسعود، عن أبیه، عن محمد بن حاتم، عنه، عن عبد العزیز بن أبی حازم. ورواه فی کتاب الصلاة ص ۳۲، وجد ج ۸۲ / ۳۰۹.

۲۰۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إبراهیم بن موسی الکاظم صلوات الله علیه: تقدم أبوه، وأخواه جعفر وموسی وابنه محمد یأتون.

۲۱۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إبراهیم بن مهاجر:

له روایة، کما فی المفتاح، ویب ج ۴ / ۹۸ عن أبی الحسن العرنی، عنه، لکن رواه فی الکافی ج ۳ کتاب الزکاة باب أدب المصدق ص ۵۴۰، عنه، عن إسماعیل بن إبراهیم، عن مهاجر.

۲۱۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی إدریس:

لم یذکروه. وقع فی الکافی ج ۷ کتاب القضاة باب النوادر ص ۴۳۲ عن أحمد بن محمد بن عبد الله، عن أبی جمیلة، عنه، عن الحسین بن ضمرة بن أبی ضمرة، عن أبیه، عن جده قال: قال أمیر المؤمنین علیه السلام: أحکام المسلمین علی ثلاثة: شهادة عادلة، أو یمین قاطعة، أو سنة ماضیة من أئمة الهدی.

ورواه فی یب ج ۶ باب الزیارات ص ۲۷۸ ح ۷۹۶ بسند آخر عن أحمد بن محمد بن عبد الله، عن أبی جمیل، عنه، عن الحسین بن ضمرة، عن أبیه، عن جده - وساقه مثله.

(۶۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن إبراهیم بن مهاجر (۱)، إسماعیل بن إبراهیم بن معمر (۱)، إسماعیل بن أبی إدریس (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۲)، المظفر بن جعفر بن المظفر (۱)، جعفر بن محمد بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن علی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن العرنی (۱)، محمد بن حاتم (۱)، عبد العزیز (۱)، الزکاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۶۱۷

ورواه فی الخصال ج ۱ / ۷۵، بإسناده آخر، عن أحمد بن محمد بن أبی نصر البزنطی، عن أبی جمیلة، عن إسماعیل أبی أویس، عن حمزة بن أبی حمزة، عن أبیه، عن جده - إلی آخره.

ورواه فی کمبا ج ۲۴ / ۱۳، وجد ج ۱۰۴ / ۲۹۱، عن الخصال بسنده، عن البزنطی، عن إسماعیل بن أبی أویس عم ضمرة بن أبی ضمرة، عن أبیه، عن جده - إلی آخره.

۲۱۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی أویس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۱ ص ۲۰ عن عبد الله بن حماد الأنصاری، عنه، عن أبیه، عن عبد الحمید الأعرج، حدیث ابن عباس فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام ووجوب الائتمام به، وأن من تمسک به وبأولاده المعصومین فاز ونجی، ومن تخلف عنهم ضل وغوی.

ووقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۵۸ عن عبد الله بن شبیب، عنه، عن إسحاق بن یحیی، عن أبی بردة الأسلمی - إلی آخره.

وفیه ص ۲۲۲ عن سعید بن خالد، عنه، عن عبد الرحمن بن قیس البصری، عن زاذان، عن سلمان الفارسی، حدیث الجاثلیق ومسائله عن أبی بکر وعجره و رجوعهم إلی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام ومسائله المفصلة عنه.

وفی کل هذه المواضع أبی أویس بالواو لکن الحدیث الأخیر ذکره فی جد ج ۱۰ / ۵۴، وکمبا ج ۴ / ۱۰۵، بهذا الإسناد واسم أبیه

أبی إدریس.

۲۱۳ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أبی بکر الحضرمی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی یب ج ۷ باب الزیارات ص ۲۳۴ عن الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن علی أبی الأکراد، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۲۱۴ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أبی جعفر:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبیه وعبد الله بن المغیرة، عنه، عن أبیه، عن علی

(۶۱۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، إسماعیل بن أبی بکر الحضرمی (۱)، عبد الله بن حماد الأنصاری (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، ضمرة بن أبی ضمرة (۱)، إسحاق بن یحیی (۱)، محمد بن سماعة (۱)، عبد الحمید (۱)

صفحه ۶۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۱۱

علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۶. هذا، ولکن فی المصدر والطبع الجدید ج ۶۶ / ۲۹۱، ذکره إسماعیل بن جعفر وسیأتی.

۲۱۵ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أبی الحسن: هو إسماعیل الصاحب الآتی.

۲۱۶ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أبی الحسن:

لم یذکروه. هو من خواص أصحاب مولانا الرضا علیه السلام.

روی الراوندی فی الخرائج عنه قال: کنت مع الرضا علیه السلام وقد مال بیده إلی الأرض، کأنه یکشف شیئا. " فظهرت سبائک ذهب. ثم مسح بیده علی الأرض فغابت. فقلت فی نفسی: لو أعطانی واحدة منها. قال: لا، إن هذا الأمر لم یأت وقته. کمبا ج ۱۲ / ۱۵، وجد ج ۴۹ / ۵۰.

ثاقب المناقب عنه مثله. مدینة المعاجز ص ۵۱۲.

وروی فی الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الشکر ص ۹۶ عن القاسم بن محمد، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۲۱۷ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أبی حمزة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر عن جعفر بن بشیر، عن آدم أبی الحسین، عنه، عمن حدثه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۴ / ۴۲۵، و جد ج ۶۱ / ۱۳۱.

وروی الحسین بن کتابه الزهد، عن حماد بن عیسی، عن الحسین بن مختار، عنه، عن جابر، عن أبی جعفر صلوات الله علیه.

۲۱۸ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أبی حنیفة:

لم یذکروه. روی أحمد البزنطی، عنه، عن أبی حنیفة، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی ج ۷ باب النوادر من کتاب الشهادات ص ۴۰۴، ورواه فی التهذیب ج ۶ / ۲۷۷ ح ۷۶۰ مثله.

(۶۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، إسماعیل بن أبی حنیفة (۱)، إسماعیل بن أبی الحسن (۲)، إسماعیل الصاحب (۱)، إسماعیل بن جعفر (۱)، حماد بن عیسی (۱)، القاسم بن محمد (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الشکر (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، الزهد (۱)

صفحه ۶۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۱۲

۲۱۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی خالد:

من أصحاب الباقر علیه السلام کما فی رجال الشیخ (۲۵)، ولعله غیر سابقة. وکذا ما رواه نصر، عن عمر بن سعد، عن إسماعیل بن یزید (یعنی ابن أبی خالد)، عن أبی صادق. کتاب صفین ص ۲۰۴.

۲۲۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی خالد محمد بن مهاجر بن عبید الأزدی:

روی أبوه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه. وروی هو عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. وهما ثقتان من أصحابنا الکوفیین. قاله النجاشی وغیره. ولا خلاف فیه.

ولإسماعیل کتاب القضایا مبوب. وعده الشیخ فی رجاله (۱۲۴) من أصحاب الصادق علیه السلام.

۲۲۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی خلف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن الحسین بن محمد، عن أبیه، عنه، عن صفوان بن مهران. کتاب العشرة ص ۱۶۴، وجد ج ۷۵ / ۱۷۳ مثله.

۲۲۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی رافع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین باب ۲۲ ص ۲۲۴ ح ۲۰ عن علی بن مهزیار، عن الحسن بن سعید، عن محمد بن إسماعیل القرشی، عمن حدثه، عنه، عن أبیه رافع، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث کتاب خبر الملوک. ونقله فی کمبا ج ۵ / ۴۵۴، وجد ج ۱۴ / ۵۱۵.

۲۲۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی زیاد السکونی:

ویعرف بالشعیری، واسم أبی زیاد مسلم.

قال النجاشی: له کتاب قراءة علی أبی العباس أحمد بن علی بن نوح قال:

أخبرنا الشریف أبو محمد الحسن بن حمزة (یعنی العلوی)، عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عن النوافلی، عن السکونی بکتابه. (۶۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، إسماعیل بن أبی زیاد (۱)، إسماعیل بن أبی خالد (۲)، إسماعیل بن أبی رافع (۱)، محمد بن مهاجر بن عبید (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صفوان بن مهران (۱)، علی بن مهزیار (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، الحسن بن سعید (۱)، أحمد بن علی (۱)

صفحه ۶۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۱۳

أقول: صریح کلامه أن کتاب السکونی کان عنده، فیکون هؤلاء شیوخ إجازة کتاب الغیر کما هو واضح.

وکان کتابه عد المشائخ الثلاثة یأخذون منه أحادیث کتبهم الأربعة.

أما طریق الکلینی إلیه: علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن النوفلی، عن السکونی، کما تری فی الکافی کثیرا " أکثر من مئات، فتری أن کتابه وصل إلی النجاشی بشیخین إلی علی بن إبراهیم، فکیف یعقل إن یقال: إن کتابه وصل إلی النجاشی بواسطة شیوخ الکلینی ولم

یصل إلی الکلینی! فظهر أن هؤلاء أیضا " شیوخ الکلینی فی إجازة کتب الغیر.

وکذلک الکلام فی طریق الصدوق والشیخ.

فطریق الصدوق إلی کتابه: أبوه ومحمد بن الحسن، عن سعد بن عبد الله، عن إبراهیم بن هاشم، عن الحسین بن یزید النوفلی، عن السکونی.

وقال الشیخ: له کتاب کبیر، وله کتاب النوادر، أخبرنا برواياته الحسین بن عبید الله، عن الحسن بن حمزة العلوی، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه. عن النوفلی، عن السکونی.

وله طریق ثان قال: وأخبرنا بها ابن أبی جید، عن محمد بن الحسن بن الولید، عن محمد بن الحسن الصفار، عن إبراهیم بن هاشم، عن النوفلی، عن السکونی.

وهذا النوفلی هو الحسین بن یزید النوفلی، کما هو صریح کلماتهم المذکورة بعضها، وقد وثقه العلامة الخوئی لوقوعه فی طریق ابن قولویه القمی، لکنا لا نحتاج إلی توثیقه، لکونه من شیوخ إجازة کتاب الغیر کما أوضحناه فی کتابنا الأعلام الهادیة فی اعتبار الکتب الأربعة.

وأما السکونی فقد وثقه المحقق الداماد، والعلامة الطباطبائی، وغیرهما ممن سیأتی، وذکر الأول منها فی الراشحة التاسعة حاله، وأطال الکلام فیه الأستاذ الأکبر، علی ما نقل عنهما شیخنا المحدث النوری فی خاتمة المستدرک ص ۵۷۵. قال:

أما السکونی فخبره إما صحیح أو موثق. وما اشتهر من ضعفه فهو کما صرح

(۶۱۳)

مفاتیح البحث: محمد بن الحسن بن الولید (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، علی بن إبراهیم (۳)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن یزید (۲)، ابن أبی جید (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، ابن قولویه (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، محمد بن الحسن (۱)

صفحه ۶۲۱

به بحر العلوم وغیره من المشهورات التی لا أصل لها، فإنا لم نجد فی تمام ما بأیدینا من کتب هذا الفن وما نقل عنه منها إشارة إلی قدح فیه، سوی نسبة العامیة إلیه فی بعضها الغیر منافیة للوثاقة. و یدل علی وثاقته بالمعنی الأعم، بل الأخص أمور:

الأول: قول الشیخ فی العدة: عملت الطائفة الحقة برواياته.

الثانی: قول المحقق - فی رد من ضعف الخبر المعروف: (الماء یطهر و لا یطهر) بأن روایة السکونی وهو عامی -: وهو وإن کان عامیا "فهو من ثقات الرواة.

الثالث: قول المحقق فی المعتبر فی باب النفاس: والسکونی عامی لکنه ثقة.

الرابع: ما عن الشیخ أن کتب جماعتنا مملوة من الفتاوی المستندة إلی نقله.

الخامس: اعتماد الصدوق فی الفقیه برواياته حیث قال فی أوله: قصدت إلی إیراد ما أفتی به وأحکم بصحته وأعتقد فیه أنه حجة فیما بینی وبین ربی تقدس ذکره وتعالت قدرته. وجمیع ما فیه مستخرج من کتب مشهورة علیها المعول و إلیها المرجع - إلی آخره.

ومن الکتب التی استخرج منها أحادیث کتابه أصل السکونی، ونقل عنه کثیرا، " بل المشائخ الثلاثة أکثروا من الروایة عنه فی کتبهم الأربعة التی علیها مدار المذهب فی الأعصار والأمصار.

ومن موارده ما فی الفقیه وغیره فی باب صلاة الجماعة، حیث أفتی بمفاد روایة السکونی فی رجلین صلیا ثم قال کل منهما: إنی کنت إمامک، فصلاتهما صحیحة. وإن قال کل منهما: کنت أئتم بک. فصلاتهما فاسدة. ولیست فی البین روایة لهذا الفرع غیر روایة

السکونی، وتلقاها الأصحاب بالقبول، ولا خلاف فیه، بل نقل الاجماع علیه وأفتی به الصدوق فی المقنع أیضا."

وکذلک عمل الأصحاب بخبره فی وجوب طلب الماء غلوة سهم أو غلوتین عند التیمم.

السادس: روایة أجلاء الأصحاب عنه، وفیهم عدة من أصحاب الاجماع.

وغیر ذلک من الأمور التی ذکرها لإثبات وثاقته. ومثله العلامة المامقانی

(۶۱۴)

مفاتیح البحث: الشیخ الصدوق (۲)، صلاة الجماعة (۱)، الحج (۱)، التیمّم (۱)، الوجوب (۱)

صفحه ۶۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۱۵

أثبت وثاقته، ورد من ضعف خبره. فراجع للتفصیل إلیهما.

. مما یدل علی حسنه وکماله ما رواه الطبرسی فی مشکاته ص ۲۱۰ عن السکونی قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام: إنی ربها قسمت الشئ بین أصحابی أصلهم به، فکیف أعطیهم؟ فقال: أعطهم علی الهجرة والدین والفقه والفضل.

وفیه ص ۲۱۱، عنه مثله. فظهر منه حسنه. وروایته عن أبی جعفر البقر صلوات الله علیه، وروایته الأخری عن أبی جعفر علیه السلام فی تفسیر العیاشی ج ۱ / ۸.

ومما یبعد کونه عامیا " ما رواه الطب بسنده، عن هارون بن أبی الجهم، عن إسماعیل بن مسلم السکونی، عن أبی عبد الله الصادق صلوات الله علیه أن رجلا " قال له: یا بن رسول الله، إن قوما " من علماء العامة یروون أن النبی صلی الله علیه وآله قال: إن الله یبغض اللحامین، ویمقت أهل البیت الذی یؤکل فیه کل یوم اللحم.

فقال: غلطوا غلطا " بینا، " إنما قال رسول الله یبغض أهل بیت یأکلون فی بیوتهم لحوم الناس، أی یغتابونهم. ما لهم؟! لا یرحمهم الله! عمدوا إلی الحلال فحرموه بکثرة روایاتهم. کمبا ج ۱۴ / ۸۲۷، وجد ج ۶۶ / ۷۲ مثله.

وروی العیاشی فی تفسیره عن إسماعیل بن أبی زیاد الکوفی، عن جعفر بن محمد، عن أبیه، عن جده صلوات الله علیهم، عن ابن عباس قال: ما وجدت للناس ولعلی بن أبی طالب شبها إلا موسی وصاحب السفینة، تکلم موسی بجهل وتکلم صاحب السفینة بعلم، وتکلم الناس بجهل وتکلم علی بعلم، ونقله فی کمبا ج ۵ / ۲۹۸، وجد ج ۱۳ / ۳۰۸.

وفی الفقیه باب میراث المجوس بعد قوله: المجوس یرثون بالنسب ولا یرثون بالنکاح الفاسد قال: وفی روایته السکونی أن علیا " علیه السلام کان یورث المجوسی إذا تزوج بأمه وبأخته وبابنته من وجهین: من وجه أنها أمه، ومن وجه أنها زوجته، ولا أفتی بما ینفرد السکونی بروایته. انتهی.

أقول: قد عرفت فتوی الصدوق وغیره فی باب صلاة الجماعة بما انفرد به السکونی، وکذا فی المقنع، فنسی هذا وقال ما قال.

وفی هذا المسألة أن الشیخ الطوسی ومن تابعه وسلار والقاضی وابن حمزة

(۶۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، یوم عرفة (۱)، إسماعیل بن أبی زیاد (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صلاة الجماعة (۱)، إسماعیل بن مسلم (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، البغض (۲)، الزوجة (۱)، الصّلاة (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، السفینة (۲)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۶۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۱۶

وغیرهم یورثه بالأمرین، صحیحهما وفاسدهما، وعن یر والإسکافی أنه المشهور، واستدلوا بهذه الروایة (یعنی روایة السکونی). ومن الفقهاء من لا یورثه إلا بالصحیح من النسب والسبب، وهو المحکی عن جماعة منهم المفید والمرتضی و الحلی والفاضل. ومنهم من یورثه بالنسب صحیحة وفاسده، وبالسبب الصحیح لا الفاسد. فراجع کتاب الجواهر للتفصیل.

قیل: توفی السکونی سنة ۲۴۷.

۲۲۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی زیاد السلمی:

قال النجاشی: ثقة کوفی، روی عن أبی عبد الله علیه السلام. ذکره أصحاب الرجال. انتهی. ولا خلاف فیه وله کتاب.

ونقل فی قاموس الرجال عن الشیخ وابن الندیم أنهما عنوناه إسماعیل بن زیاد، بدون کلمة أبی.

۲۲۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی سارة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۳ باب صلاة النوافل ص ۴۴۸ عن ابن أبی عمیر، عنه، عن أبان بن تغلب.

۲۲۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی السمال:

أخو إبراهیم، وکانا من الواقفة. رویا عن أبی الحسن موسی علیه السلام.

أخوه إبراهیم ثقة، ولم یثبت وثاقة أخیه إسماعیل من کلام النجاشی.

۲۲۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی الصباح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۵ باب ضمان الصناع ص ۲۴۲ عن علی بن الحکم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۲۲۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی عبد الله الصادق صلوات الله علیه:

روی عن أبیه، وروی عنه أبو محمد الرازی، کما فی التهذیب ج ۳ باب

(۶۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن أبی زیاد السلمی (۱)، إسماعیل بن أبی السمال (۱)، إسماعیل بن أبی الصباح (۱)، إسماعیل بن أبی سارة (۱)، أبو محمد الرازی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبان بن تغلب (۱)، علی بن الحکم (۱)، ابن الندیم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۱۷

فضل المساجد ص ۲۴۹ ح ۶۸۴. ویأتی بعنوان إسماعیل بن جعفر الصادق علیه السلام.

۲۲۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی عبد الله، وإسماعیل بن علی:

ذکر أصحابنا أن لهما کتاب خطب رواه عبد الله بن محمد بن عیسی، عن أبیه، عنهما، کما قاله جش ص ۲۲.

۲۳۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی عبد الله أبو عمرو القطان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ باب ۳۰ ص ۸ عن أحمد بن علی بن جبرئیل، عنه، عن أحمد بن عبد الله بن عامر، حدیث وصف حشر فاطمة الزهراء علیها السلام. کمبا ج ۱۰ / ۶۲، وجد ج ۴۳ / ۲۲۰.

۲۳۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أبی عمیرة:

لم یذکروه. وله روایات مذکورات فی کتاب صفین ص ۶ و ۲۰۸.

۲۳۲ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أبی فدیک (بالفاء المضمومة أو بالقاف):

له کتاب معتمد، روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه کما فی الفقیه باب الدین والقرض، وروی کتابه محمد بن سنان، عن المفضل، عنه به، کما فی مشیخة الفقیه.

وعن جماعة أن اسم أبی فدیک دینار. مع ذلک لم یثبت کونه إسماعیل بن دینار الثقة الآتی.

۲۳۳ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أبی فروة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر الجزء ۳ باب ۴ ص ۱۴۲ ح ۴.

۲۳۴ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أبی قرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی والشیخ فی کا ویب، عن خلف بن حماد، عنه، عن أبی بصیر. الکافی ج ۵ باب أنه إذا مات الرجل حل دینه ص ۹۹، و

(۶۱۷)

مفاتیح البحث: السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، أبو بصیر (۱)، إسماعیل بن أبی عبد الله (۲)، عبد الله بن محمد بن عیسی (۱)، إسماعیل بن أبی فروة (۱)، إسماعیل بن أبی قرة (۱)، إسماعیل بن دینار (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، إسماعیل بن جعفر (۱)، محمد بن سنان (۱)، الموت (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۱۸

فیه باب الرهن ص ۲۳۶ مثله، ویب ج ۷ / ۱۷۷ ح ۷۸۲، وفی کل تلک الموارد أبی قرة – بالقاف والراء – لکن فی یب ج ۶ باب الدین ص ۱۹۰ بهذا السند وذکر عن إسماعیل بن أبی فروة.

۲۳۵ / ۲۰۲۱ إسماعیل بن أبی القاسم بن أحمد الدیلمی أبو إسحاق الشیخ العالم الفقیه:

لم یذکروه. هو من مشائخ الطبری فی بشارة المصطفی، روی للطبری فی داره بآمل فی ربیع الأول سنة ۵۲۰، ووصفه الطبری بما ذکرناه فی بشا ص ۷۵ و ۱۳۹.

روی الطبری عنه، عن نصر بن عبد الجبار بن عبد الله القزوینی، وعن إبراهیم بن بندار الصیرفی. ورواه فی جد ج ۳۹ / ۲۵۶، و کمبا ج ۹ / ۴۰۳.

۲۳۶ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أحمد البستی:

لم یذکروه. وله کتاب فی فضل علی أمیر المؤمنین علیه السلام نقل منه الشیخ الحر فی إثبات الهداة ج ۴ / ۱۷۲.

۲۳۷ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أحمد بن الحسین البیهقی:

الواعظ الإمام، شیخ القضاة روی عن أبیه، وروی عنه علی بن أحمد العاصمی. کتاب الغارات ص ۷۰۶ و ۷۱۲ و ۷۱۳.

۲۳۸ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أحمد بن محمد بن عمار:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی کتاب المسلسلات ص ۱۰۳.

۲۳۹ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أحمد بن أحمد بن الولید الثقفی:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم عنه روایة شریفة فی الفضائل، جد ج ۳۵ / ۲۱۳، وکمبا ج ۹ / ۴۰.

۲۴۰ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن الأحوص:

لم یذکروه. من أصحاب أبی الحسن علیه السلام، وقد روی الکلینی فی الکافی

(۶۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إسماعیل بن أبی فروة (۱)، عبد الجبار بن عبد الله (۱)، إسماعیل بن الأحوص (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، أحمد بن محمد بن عمار (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، أحمد بن الولید (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، علی بن أحمد (۱)، الرهان (۱)

صفحه ۶۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۱۹

کتاب الوصایا باب النوادر، عن محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن سعد بن إسماعیل بن الأحوص، عن أبیه، عن أبی الحسن صلوات الله علیه ح ۲۳ و ۲۴ و ۲۵. وهو إسماعیل بن سعد الأحوص الآتی.

۲۴۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل الأحول بن الحسن بن جعفر بن محمد السیلق أبو إبراهیم:

لم یذکروه. وهو قاضی واسط، وابنه أبو جعفر محمد، النقیب بواسط.

۲۴۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن الأرقط:

لم یذکروه. وأمه أم سلمة أخت أبی عبد الله الصادق صلوات الله علیه.

روی عبد الله وضاح وعلی بن أبی حمزة، عنه، عنه علیه السلام. الکافی ج ۳ باب صلاة الحوائج ص ۴۷۸، ورواه فی یب ج ۳ / ۳۱۳ ح ۹۷۰.

أقول: وهو ابن محمد الأرقط بن عبد الله الباهر بن مولانا الإمام السجاد علیه السلام. وله ابنان: محمد والحسین، وأخوه القاسم یأتون.

وعن عمدة الطالب أنه خرج مع أبی السرایا ولعله قدح فیه.

۲۴۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل الأزرق:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. روی عنه عمر بن أذینة، کما فی کا ویب، ومواضع روایاته فی جامع الرواة.

وفی ینابیع المعاجز ص ۹۵ عن محمد بن عمرو، عنه قال: سمعت أبا عبد الله صلوات الله علیه. وهو ابن سلمان الأزرق الآتی.

۲۴۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إسحاق:

روی فرات، عن الحسن بن علی بن بزیع، والحسین بن سعید، عنه، عن یحیی بن سالم الفراء، حدیث تفسیر قوله تعالی: (القیا فی جهنم) وأن الخطاب إلی النبی وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما وآلهما. کمبا ج ۳ / ۲۸۷، وجد ج ۷ / ۳۳۴.

وسأل عن مولانا الصادق علیه السلام عن استفتاح الصلاة، کما فی إیضاح القاضی نعمان ص ۲۲۶. وصلی خلف الصادق علیه السلام، کما فیه ص ۲۴۴.

(۶۱۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، سعد بن إسماعیل بن الأحوص (۱)، إسماعیل بن سعد الأحوص (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الحسن بن علی بن بزیع (۱)، إسماعیل بن الأرقط (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، الحسن بن جعفر بن محمد (۱)، إسماعیل الأزرق (۱)، أبو إبراهیم (۱)، یحیی بن سالم (۱)،

الحسین بن سعید (۱)، عمر بن أذینة (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن عمرو (۱)، الصّلاة (۳)

صفحه ۶۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۲۰

وروی البرقی، عنه، عن الحسن بن الحسین، عن سعد بن خیثم.

۲۴۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إسحاق بن أبان الوراق:

لم یذکره المامقانی، وذکره الأردبیلی والخوئی. روی عن الصادق، عن أبیه صلوات الله علیهما. وروی عنه سلمة بن الخطاب. یب ج ۳ / ۱۹۴ ح ۴۴۴، وصا ج ۱ باب رفع الیدین فی کل تکبیرة. وفی الفقیه باب طلاق الحامل، عن سلمة بن الخطاب، عنه، عن إسماعیل بن أبان.

۲۴۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إسحاق بن إبراهیم الفارسی أبو بکر السراج النیسابوری:

لم یذکروه. روی فرات عنه روایة شریفة. جد ج ۷ / ۳۴۰، وتمامه فی ج ۳۹ / ۱۷۹، وکمبا ج ۳ / ۲۸۹، وج ۹ / ۳۸۵. وأخواه: إبراهیم ومحمد تقدم و یأتی.

۲۴۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إسحاق بن أبی سهل بن نوبخت أبو إسحاق:

صاحب کتاب الیاقوت فی الکلام، وهو المتکلم المعروف، من قدماء الإمامیة. وأخواه یعقوب وعلی ابنا إسحاق من جهابذة الکلام والنجوم، و ابن أخیه إسماعیل بن علی بن إسحاق یأتی.

۲۴۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إسحاق الجهنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید عن إسماعیل بن مهران الکوفی، عنه، عن فرج بن فروة، روایة خطبة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فی جوامع التوحید. ونقله فی کمبا ج ۲ / ۱۹۳، وجد ج ۴ / ۲۷۴.

۲۴۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إسحاق بن راشد:

لم یذکروه. شف: عن المظفر بن جعفر، عن محمد بن الحسین بن حفص، عنه، عن یحیی بن سالم، عن صباح المزنی، حدیث الفضائل. جد ج ۳۷ / ۳۲۴.

(۶۲۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن إسحاق بن أبان (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۳)، محمد بن الحسین بن حفص (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، یحیی بن سالم (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، صباح المزنی (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۶۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۲۱

وبهذا الإسناد عن محمد بن همام، عن علی بن العباس ومحمد بن الحسین ابن حفص، عنه، عن یحیی بن سالم، عن صباح المزنی. ص ۳۲۳، وکمبا ج ۹ / ۲۵۴.

وفی دلائل الطبری ص ۲۳۳ بإسناده، عن محمد بن الحسین بن حفص، عنه، عن یحیی بن سالم، عن مطر بن خلیفة وصباح بن یحیی المزنی ومندل ابن علی، کلهم عن یزید بن أبی زیاد.

۲۵۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إسحاق الراشدی:

لم یذکروه. روی فی کنز، عن محمد بن العباس، عن عبد الله بن زیدان، عنه هو وعلی بن محمد بن مخلد معا، " عن الحسن بن علی بن عفان. جد ج ۳۸ / ۲۴۹، وکمبا ج ۹ / ۳۲۰.

کنز: عن علی بن أحمد بن حاتم، عنه، عن خالد بن محمد، روایة الفضائل.

جد ج ۳۹ / ۲۴۳، وکمبا ج ۹ / ۴۰۰.

وفی أمالی المفید مج ۱۱ بإسناده، عن محمد بن همام، عن محمد بن القاسم المحاربی (ثقة)، عنه، عن محمد بن علی، حدیث: إن الله یغضب لغضب فاطمة، و یرضی لرضاها.

وفیه مج ۱۳ عن الجعابی، عن محمد بن القاسم المحاربی، عنه، عن محمد بن الحارث، عن إبراهیم بن محمد بن مسلم الأعور، کما تقدم فی إبراهیم، وجد ج ۴۰ / ۴۱، وکمبا ج ۹ / ۴۳۶.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۶ عن أبی المفضل، عن محمد بن الحسین بن حفص الخثعمی، عنه، عن حسین بن أنس الفزاری. ولعله متحد مع سابقه.

۲۵۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إسحاق بن سهل الأموی:

لم یذکروه. روی محمد بن محمد بن الأشعث، عنه، عن جعفر بن عون البکری. کتاب الجعفریات ص ۲۱۴.

(۶۲۱)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۲)، یزید بن أبی زیاد (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۲)، محمد بن الحسین بن حفص (۲)، إبراهیم بن محمد (۱)، صباح بن یحیی (۱)، یحیی بن سالم (۲)، علی بن العباس (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن القاسم (۲)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن تمام (۲)، صباح المزنی (۱)، علی بن أحمد (۱)، مسلم الأعور (۱)، خالد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۶۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۲۲

۲۵۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إسحاق القاضی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن محمد بن أحمد الحکیمی، عنه، عن سعید بن یحیی. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۹۵.

وکذا فی طریق المفید فی أمالیه عنه، عنه، عن محمد بن سعید. ومقتضب الأثر ص ۹ عنه حدیث النصوص.

واسم جده إسماعیل. کما روی الحسن بن خضیر قال: حدثنی إسحاق بن إسماعیل بن حماد بن زید البصری، وحدثنا محمد بن یحیی وموسی بن محمد الأنصاری قالا: حدثنا إسماعیل بن إسحاق بن إسماعیل القاضی قال: حدثنی أبی إسماعیل بن إسحاق بن حماد. واللفظ له، وذکر حدیث احتجاج المأمون مع فقهاء المخالفین. جد ج ۷۲ / ۱۳۹، وکتاب الکفر ص ۱۵ مثله سواء.

أقول: قوله: حدثنی أبی - إلی آخره، الضمیر فی قال راجع إلی إسحاق بن إسماعیل، وذکره فی الأول منسوبا " إلی جده.

۲۵۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن أسید:

روی عن جبلة الأفریقی، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۲ / ۱۲۸، وکمبا ج ۱ / ۱۰۳.

۲۵۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن إلیاس:

لم یذکروه. هو خال الوشاء، له مکاتبة إلی الکاظم علیه السلام.

روی الحمیری فی قرب الإسناد ص ۱۴۱ عن أحمد بن محمد، عن الحسن بن علی الوشاء قال: حججت أیام خالی إسماعیل بن إلیاس فکتبت إلی أبی الحسن الأول علیه السلام، وکتب خالی: إن لی بنات - إلی آخره.

۲۵۵ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أمیة:

من أصحاب مولانا السجاد صلوات الله وسلامه علیه، کما قاله الشیخ فی رجاله (۶). وروی عن عکرمة، عن ابن عباس، عن رسول الله صلی الله علیه و

(۶۲۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إسماعیل بن أمیة (۱)، حماد بن زید البصری (۱)، إسحاق بن إسماعیل (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۲)، سعید بن یحیی (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن علی (۱)، موسی بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سعید (۱)

صفحه ۶۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۲۳

آله، روایة کریمة فی الفضائل. بشا ص ۱۵۲.

وروی عیسی بن مهران، عنه، عن عنبسة العابد. بشا ص ۱۶۲.

۲۵۶ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن أویس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الخزاز فی النصوص، عن عبد الله بن حماد الأنصاری، عنه، عن أبیه، عن عبد الحمید الأعرج. کمبا ج ۹ / ۱۴۰، وجد ج ۳۶ / ۲۸۷ مثله. وفی المصدر: إسماعیل بن أبی أویس، کما تقدم.

۲۵۷ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن إیاس بن عفیف:

لم یذکروه. وقع فی طریق محمد بن یعقوب، عن یحیی بن أبی الأشعث، عنه، عن أبیه، عن جده عفیف، عن عباس بن عبد المطلب، روایة صلاة النبی والوصی علیهما الصلاة والسلام وخدیجة فی بدء الاسلام. جد ج ۱۸ / ۲۰۸، وکمبا ج ۶ / ۳۴۸، وکذا فی حلیة الأبرار ج ۱ / ۲۴۰.

وروایته الأخری عن أبیه، عن جده فی ذلک. کمبا ج ۹ / ۳۱۰، وجد ج ۳۸ / ۲۰۶. وعفیف یأتی.

۲۵۸ / ۲۰۲۱ – إسماعیل البجلی:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عبد الله بن المغیرة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء باب البکاء.

۲۵۹ / ۲۰۲۱ إسماعیل بن بزیع:

والد محمد الثقة الجلیل. روی عنه ابنه محمد، عن ابن مسکان. کامل الزیارة ص ۲۱.

وروی إسماعیل هذا عن أبی الحسن صلوات الله علیه. وروی عنه مالک بن أشیم. الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمیل ص ۴۸۳، باب الخضاب بالحناء. وله خمس روایات کما فی المفتاح.

(۶۲۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، إسماعیل بن بزیع (۱)، إسماعیل البجلی (۱)، عیسی بن مهران (۱)، عنبسة العابد (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، عبد الحمید (۱)، البکاء (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۶۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۲۴

۲۶۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن بشار (یسار) البصری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب أن الخمر رأس کل إثم وشر ص ۴۰۲.

وروی محمد بن علی القریشی، عنه، عن أحمد بن حبیب، کما فی مشیخة الفقیه فی طریقه إلی کتاب عبد الحمید الأزدی.

ویأتی بعض روایاته الأخری بعنوان إسماعیل البصری.

وروی فی العلل ج ۱ / ۱۷۴ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن علی بن جعفر الحضرمی.

۲۶۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن بشر بن عمار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مج ۷۶ ص ۳۰۴ عن محمد بن یحیی العطار، عن جعفر بن محمد بن مالک الکوفی، عن سعید بن عمرو، عنه قال:

کتب هارون الرشید إلی أبی الحسن موسی بن جعفر صلوات الله علیهما: عظنی و أوجز. فکتب: ما من شئ تراه عینک إلا وفیه موعظة.

ورواه فی کمبا ج ۱۷ / ۲۰۲، وجد ج ۷۸ / ۳۱۹.

۲۶۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن بشر البلخی:

لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن عبید بن داود روایته.

۲۶۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن بشیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشهید، عن محمد بن الحسین بن هارون، عنه، عن إسماعیل بن موسی، عن شریک، حدیث الصلوات الواردة فی لیالی شهر رمضان.

کمبا ج ۲۰ / ۲۲۲، وجد ج ۹۷ / ۳۸۱.

۲۶۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل البصری:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی أبان بن عثمان، عنه قال: سمعت

(۶۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، محمد بن الحسین بن هارون (۱)، عبد الحمید الأزدی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل البصری (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، أبان بن عثمان (۱)، هارون الرشید (۱)، أحمد بن حبیب (۱)، أحمد بن عبید (۱)، سعید بن عمرو (۱)، محمد بن علی (۱)، الشهادة (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۲۵

أبا عبد الله علیه السلام.. وذکر ما یفید حسنه. روضة الکافی ح ۲۹۲.

وروی أحمد بن محمد، عن أبی یحیی الواسطی، عنه، عن زرارة. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب الخضخضة ص ۵۴۰.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن الفضیل بن یسار. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب أخوه المؤمنین ص ۱۶۷، وکتاب العشرة باب العطاس

ص ۶۵۵.

۲۶۵ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن بکر:

کوفی ثقة له کتاب. قاله النجاشی وغیره، ولا خلاف فیه، رواه عنه إبراهیم بن سلیمان بن حنان.

۲۶۶ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن توبة:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۲۵۷ عنه ومصعب بن سلام روایة شریفة. وکذا وقع فی طریق المفید أمالیه ص ۱۷۷ فی روایة کریمة.

۲۷۷ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن جابر الجعفی:

کذا عنونه جش ص ۲۳۲، ثم قال: روی عن أبی جعفر وأبی عبد الله صلوات الله علیهما. وهو الذی روی حدیث الأذان. له کتاب ذکره محمد بنت الحسن بن الولید فی فهرسته – إلی آخره. وروی کتابه محمد بن عیسی بن عبید، عن صفوان بن یحیی.

لعل مراده من حدیث الأذان ما رواه فی الکافی کتاب الصلاة باب بدء الأذان والإقامة، بإسناده، عن أبان بن عثمان، عن إسماعیل الجعفی، عن الباقر، عن الباقر علیه السلام.

وقال الصدوق فی مشیخة الفقیه (۱۷): وما کان فیه عن إسماعیل بن جابر فقد رویته عن محمد بن موسی بن المتوکل رضی الله عنه، عن عبد الله بن جعفر الحمیری، عن محمد بن عیسی، عن صفوان بن یحیی، عن إسماعیل بن جابر.

وقال فیه (۱۵۳): وما کان فیه عن إسماعیل الجعفی فقد رویته عن محمد بن

(۶۲۵)

مفاتیح البحث: عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الأذان والإقامة (۱)، محمد بن موسی بن المتوکل (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، إسماعیل بن جابر (۳)، صفوان بن یحیی (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل الجعفی (۲)، الفضیل بن یسار (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبان بن عثمان (۱)، إسماعیل بن بکر (۱)، محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، مصعب بن سلام (۱)، الصّلاة (۱)، العطس (۱)، الأذان (۲)

صفحه ۶۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۲۶

علی ماجیلویه رضی الله عنه، عن عمه محمد بن أبی القاسم، عن أحمد بن محمد بن خالد عن أبیه، عن محمد بن سنان وصفوان بن یحیی، عن إسماعیل بن عبد الرحمن الجعفی الکوفی.

فظهر مما ذکرنا إطلاق إسماعیل الجعفی علی اثنین: إسماعیل بن جابر و إسماعیل بن عبد الرحمن، بل یمکن أن یقال بإطلاق أیضا" علی إسماعیل بن عبد الخالق الجعفی الذی ذکره الشیخ فی رجاله (۲۲) باب أصحاب الباقر صلوات الله علیه، و سیأتی فی محله أنه وجه فقیه ثقة.

وقال الشیخ فی ست ص ۳۸ (۴۹): إسماعیل بن جابر، له کتاب أخبرنا به ابن أبی جید، عن ابن الولید، عن الصفار، عن محمد بن عیسی بن عبید، عن صفوان، عن إسماعیل بن جابر. ورواه حمید بن زیاد، عن القاسم بن إسماعیل القرشی، عنه.

لکنه فی رجاله (۱۸) قال: إسماعیل بن جابر الخثعمی الکوفی ثقة ممدوح، له أصول رواها عنه صفوان بن یحیی.

هکذا فی باب أصحاب الباقر علیه السلام. وفی باب أصحاب الصادق علیه السلام (۹۳): إسماعیل بن جابر الخثعمی.

وفیه (۸۴): إسماعیل بن عبد الرحمن الجعفی الکوفی، تابعی سمع من أبی الطفیل. مات فی حیاة أبی عبد الله علیه السلام. وکان فقیها . "وروی عن أبی جعفر علیه السلام أیضا."

وفی باب أصحاب الکاظم علیه السلام (۱۳): إسماعیل بن جابر، روی عنهما علیهما السلام أیضا. (" یعنی روی عن الباقر والصادق صلوات الله علیهما أیضا.) " وفی قرب الإسناد ص ۱۲۸ عن أیوب بن نوح، عن صالح بن عبد الله، عن إسماعیل بن جابر، عن أبی الحسن الأول علیه السلام قال: ماء الحمام لا ینجسه شئ. ورواه فی الوسائل عنه مثله.

وقال العلامة فی صه: إسماعیل بن جابر الجعفی، ثقة ممدوح. وما ورد فیه من الذم فقد بینا ضعفه فی کتابنا الکبیر. وکان من أصحاب الباقر علیه السلام، و حدیثه أعتمد علیه. انتهی.

(۶۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، القاسم بن إسماعیل القرشی (۱)، إسماعیل بن عبد الخالق (۱)، إسماعیل بن عبد الرحمن (۳)، محمد بن أبی القاسم (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، صالح بن عبد الله (۱)، إسماعیل بن جابر (۸)، صفوان بن یحیی (۲)، إسماعیل الجعفی (۱)، علی ماجیلویه (۱)، ابن أبی جید (۱)، أیوب بن نوح (۱)، حمید بن زیاد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

صفحه ۶۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۲۷

وقال المجلسی فی الوجیزة: إسماعیل بن جابر الجعفی، ثقة. انتهی.

فقد ظهر مما تقدم أن إسماعیل بن جابر الجعفی ثقة ممدوح، وکلمة الخثعمی فی کلام الشیخ مصحف الجعفی. ویؤیده کلام العلامة فی صه. فإن قوله: (ثقة ممدوح) عین کلام الشیخ أخذه منه. فیظهر منه أن نسخة الشیخ التی کانت عند العلامة: الجعفی.

ویمکن أن یقال: بأن أحدهما فرقة من الأخری، فإن کلا منهما - کما فی المجمع - قبیلة بالیمن، کالهاشمی والعلوی والطباطبائی.

وبالجملة هو من صواحب الأصول التی اعتمد علیها الصدوق، وحکم بصحتها، و استخرج منها أحادیث کتابه - کما تقدم - بل المشائخ الثلاثة أخذوا من کتابه وأدرجوها فی الکتب الأربعة، وعمل بها الأصحاب. وذکر بعض مواردها العلامة الخوئی، والأردبیلی، فراجع إلیهما.

۲۶۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن جریر:

لم یذکروه. سقط من بعیره فقال فی نفسه: إن ذلک من ذنب. فدخل علی أبی عبد الله علیه السلام فقال له مبتدئا: " إن أیوب ابتلی بغیر ذنب - إلی آخره.

مشکاة الطبرسی ص ۲۹۶.

۲۶۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل الجریری:

لم یذکروه. روی العیاشی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام تفسیر قوله تعالی (ان الله یأمر بالعدل والاحسان وایتاء ذی القربی وینهی عن الفحشاء و المنکر والبغی)، وأن العدل شهادة أن لا إله إلا الله، والإحسان شهادة أن محمدا " رسول الله، وإیتاء ذی القربی حقه أداء إمام بعد إمام، وینهی عن الفحشاء والمنکر قال: ولایة فلان. کمبا ج ۷ / ۱۲۹، وجد ج ۲۴ / ۱۸۹، والعیاشی ج ۲ / ۲۶۷. وفی المصدر: ولایة فلان وفلان.

۲۷۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل الجزری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی، عن علی بن منصور، عنه، عن أبی عبد الله

(۶۲۷)

مفاتیح البحث: العلامة المجلسی (۱)، إسماعیل بن جابر (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن منصور (۱)، الشهادة (۲)

صفحه ۶۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۲۸

صلوات الله علیه ثواب التعزیة.

۲۷۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن جعفر:

من علماء العامة الذین أخذوا العلم من مولانا الصادق صلوات الله علیه.

کمبا ج ۱۱ / ۱۱۲، وجد ج ۴۷ / ۲۷.

۲۷۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن جعفر بن إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار: لم یذکروه. روی عن الحسن بن زید، وروی عنه ابنه محمد.

۲۷۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن جعفر بن أبی خصفة البخاری:

روی أبو العباس أحمد بن علی بن نوح، عنه، عن سلیمان بن یسار، نسخة یرویها عبید الله بن الحر الجعفی، عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. جش ص ۶.

۲۷۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن جعفر بن أبی کثیر المدنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله (۱۰۹).

۲۷۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن جعفر بن سلیمان العباسی أبو الحسن الهاشمی:

لم یذکروه. من وجوه بنی هاشم وأفاضلهم. مات سنة ۲۱۶، وله ۷۰ عاما."

۲۷۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن جعفر بن عبد الله بن جعفر الطیار الجعفری:

لم یذکروه وکان سیدا " جلیلا " مقدما " بالری، وقبره مزار، وکذا قبر أخیه القاسم.

۲۷۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن جعفر بن کثیر:

لم یذکروه. روی الطبری فی کتاب دلائل الإمامة ص ۶۶ عنه، عن محمد بن محرز بن یعلی، معجزة مولانا الحسن المجتبی صلوات الله وسلامه علیه. ونقله فی مدینة المعاجر ص ۲۰۵، وقیل باتحاده مع ابن جعفر بن أبی کثیر المذکور.

(۶۲۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، إسماعیل بن جعفر بن أبی کثیر (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی (۱)، أبو الحسن الهاشمی (۱)، عبید الله بن الحر (۱)، إسماعیل بن جعفر (۶)، بنو هاشم (۱)، الحسن بن زید (۱)، أحمد بن علی (۱)، القبر (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۳۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۲۹

وعن التقریب أنه ثقة ثبت من الثامنة، مات سنة ۱۸۰.

۲۷۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن جعفر الکندی:

لم یذکروه. روی أحمد بن إدریس، عن محمد بن حسان الرازی، عنه، عن ظریف بن ناصح، کتابه فی الدیات، کما قاله الشیخ فی

آخر یب ص ۴۷۲.

۲۷۹ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیهما:

أکبر إخوته، وکان أبوه شدید المحبة له والبر والإشفاق علیه. مات فی حیاة أبیه سنة ۱۳۳ بالعریض، فحمل علی رقاب الرجال إلی المدینة، ودفن بالبقیع، وکتب الصادق علیه السلام علی کفنه: إسماعیل یشهد أن لا إله إلا الله.

وروی الصدوق بسند صحیح أن الصادق علیه السلام قبل جبهته وذقنه و نحره مرارا " قبل الغسل وبعده، وعوذه بالقرآن.

ورود یعقوب الأحمر علی مولانا الصادق علیه السلام وتعزیته بابنه إسماعیل وترحم الإمام علیه وکلماته فی زوال الدنیا. جد ج ۶ / ۳۲۹، وکمبا ج ۳ / ۱۸۴.

وأمه فاطمة بنت الحسین الأثرم بن مولانا الحسن بن علی علیه السلام.

وروی الکشی فی ترجمة عبد الله بن شریک العامری، بسند صحیح عن أبی خدیجة الجمال، قال: سمعت أبا عبد الله صلوات الله علیه یقول: إنی سألت الله تعالی فی إسماعیل أن یبقیه بعدی، فأبی، ولکنه قد أعطانی فیه منزلة أخری، إنه یکون أول منشور فی عشرة من أصحابه، ومنهم عبد الله بن شریک، وهو صاحب لوائه. ونقله فی جد ج ۵۳ / ۷۶، وکمبا ج ۱۳ / ۲۱۹.

قال العلامة الخوئی: وهذه الروایة ظاهرة الدلالة علی مدح إسماعیل والسند صحیح – إلی آخره. وما یتوهم منه ذمه، فهو مخدوش سندا " ومتنا، " فراجع إلیه و إلی المامقانی.

ولإسماعیل بن جعفر روایتان فی کا ویب، وذکرهما العلامة الخوئی مع مواضعهما ثم استظهر من دون إتیان دلیل أنه ابن جعفر الصادق صلوات الله علیه ولم یذکر له روایة أخری غیر ما تقدم فی إسماعیل بن أبی عبد الله.

(۶۲۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، مقبرة بقیع الغرقد (۱)، إسماعیل بن أبی عبد الله (۱)، عبد الله بن شریک العامری (۱)، إسماعیل بن جعفر الکندی (۱)، محمد بن حسان الرازی (۱)، فاطمة بنت الحسین (۱)، عبد الله بن شریک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن جعفر (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، یعقوب الأحمر (۱)، ظریف بن ناصح (۱)، القرآن الکریم (۱)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الغسل (۱)، الدیة (۱)

صفحه ۶۳۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۳۰

وروی الأردبیلی عن التهذیب فی باب الحد فی الفریة والسب، روایة عن الفضل بن إسماعیل الهاشمی، عن أبیه ظانا " أن إسماعیل الهاشمی هو هذا. وفیه ما لا یخفی. ولم یذکروا له روایة غیر ما ذکر.

أقول: لکنی بحمد الله تعالی ظفرت علی روایات أخری له:

ففی العیون باب ۳۰ ج ۲ / ۶۸، بإسناده عن مولانا الرضا، عن أبیه موسی صلوات الله علیهما، عن أخیه إسماعیل، ومثل ذلک فی نسخة أخری.

وعن إسماعیل بن جعفر بن محمد، عن جده علیهم السلام، عن النبی صلی الله علیه وآله روایة أخری. جد ج ۷۸ / ۲۰۳، وکمبا ج ۱۷ / ۱۷۳.

وروی البرقی فی سن ج ۲ باب العسل ص ۴۹۹، عن أبیه وعبد الله بن المغیرة، عن إسماعیل بن جعفر، عن أبیه، عن علی علیهم السلام – إلی آخره. ورواه مثله فی جد ج ۶۶ / ۲۹۱، وکمبا ج ۱۴ / ۸۶۶. وابنه محمد یأتی، وکذا حفیده إسماعیل بن محمد.

روایة سلمة بن الخطاب، عن إسماعیل بن جعفر، فی کامل الزیارة ص ۲۲، و جمال الأسبوع ص ۲۳۵.

۲۸۰ / ۲۰۲۱ – إسماعيل الجعفرى:

لم يذكروه. روى البرقى فى سن ج ۱ / ۲۷ عن ابن محبوب، عنه قال: سمعت أبا جعفر صلوات الله عليه يقول: من استن بسنة عدل فاتبع، كان له أجر من عمل بها من أن ينقص من أجورهم شئ. ومن استن بسنة جور فاتبع، كان له مثل وزر من عمل به من غير أن ينقص من أوزارهم شئ.

وفى سن ج ۱ / ۹۱: روى عن ابن فضال، عن المثنى، عنه قال: سمعت أبا عبد الله عليه يقول: قال رسول الله صلى الله عليه وآله: لا يبغضنا أحد إلا بعثه الله يوم القيامة أجذم. ورواهما فى البحار وأبدل الجعفرى بالجعفى.

۲۸۱ / ۲۰۲۱ – إسماعيل الجعفى:

روى عن أبى جعفر عليه السلام قال: كانت شريعة نوح – إلى آخره. تفسير

(۶۳۰)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، يوم القيامة (۱)، الفضل بن إسماعيل الهاشمى (۱)، إسماعيل بن جعفر بن محمد (۱)، عبد الله بن المغيرة (۱)، إسماعيل الهاشمى (۱)، إسماعيل الجعفى (۱)، إسماعيل بن جعفر (۲)، سلمة بن الخطاب (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

صفحه ۶۳۸

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۶۳۱

العياشى ج ۲ / ۱۴۴. وفيه ص ۲۰۰ عنه، عنه عليه السلام تفسير قوله تعالى: (قل هذه سبيلى) – الآية، قال: فقال: على بن أبى طالب عليه السلام خاصة. وهو إما ابن جابر أو ابن عبد الحمن الآتى.

۲۸۲ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن جميل:

لم يذكروه. روى معجزة مولانا الكاظم عليه السلام، وروى عنه إسماعيل بن عباد القصرى. كذا ذكره العلامة الخوئى ناقلا " عن الكشى لكن لم أظفر عليه فى الموضع الذى أشار إليه، وبدله إسماعيل بن سلام، كذا فى ط جديد. نعم ذكره فى الطبع القديم طبع بمبئى ص ۲۷۳.

۲۸۳ / ۲۰۲۱ – إسماعيل الجواهرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى باب فضل الصدقة، عن البرقى، عن خلق بن حماد، عنه، عن أبى بصير، عن الباقر عليه السلام. ومثله فى البحار فى ثواب الأعمال. وأبوه محمد، ويأتى مع أبيه.

۲۸۴ / ۲۰۲۱ – إسماعيل الجوزى:

لم يذكروه. روى عن أبى عبد الله عليه السلام. وروى عنه على بن منصور.

الكافى كتاب الجنائز باب ثواب التعزية.

۲۸۵ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن حاتم أبو على:

لم يذكروه. وتقدم فى أحمد بن صالح بن سعيد روايته، وكذا فى كمبا ج ۲۳ / ۶۵، وجد ج ۱۰۳ / ۲۸۰. وفى مشيخة الفقيه فى طريقه إلى أبى سعيد الخدرى.

۲۸۶ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن حازم:

لم يذكروه. روى محمد بن سنان، عنه، عن عبد الحميد بن أبى الديلم، عن مولانا أبى عبد الله صلوات الله عليه، حديث وصف حج آدم. الكافى باب حج آدم.

(۶۳۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الحمید بن أبی الدیلم (۱)، أحمد بن صالح بن سعید (۱)، إسماعیل بن حاتم (۱)، إسماعیل الجوزی (۱)، إسماعیل بن حازم (۱)، إسماعیل بن جمیل (۱)، علی بن منصور (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصّلاة (۱)، الحج (۱)، التصدّق (۱)، الجنازة (۱)

صفحه ۶۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۳۲

أقول: ولعله الجعفی الکوفی، أو السلمی الکوفی، المعدودان فی أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۹۷ و ۹۸).

۲۸۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن حبیب:

لم یذکروه. روی علی بن الصلت، عن الحکم وإسماعیل ابنی حبیب، عن برید العجلی قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام یقول: بنا عبد الله، وبنا عرف الله وبنا وحد الله تبارک وتعالی، ومحمد حجاب الله تبارک وتعالی. والکافی ج ۱ باب النوادر من کتاب التوحید ص ۱۴۵ ح ۱۰.

۲۸۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن الحر:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما، وقد روی عنه حماد بن عیسی، کما فی مواضع من الکتب الأربعة ذکرها الأردبیلی والخوئی. وتقدم فی أخیه أدیم ذکر سائر إخوته.

وروی عنه حماد بن عثمان، کما فی المستدرک.

۲۸۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن الحسن:

عده الشیخ فی رجاله (۷) من أصحاب مولانا الکاظم علیه السلام.

۲۹۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن الحسن بن إسماعیل بن شعیب بن میثم التمار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، عن أحمد بن عمرو بن سلیمان البجلی، عنه، عن إبراهیم بن إسحاق المدائنی، کما تقدم فیهما. وأبوه، وعمه الحسین، وجده یأتون.

۲۹۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه:

هو وابناه الحسن ومحمد، وحفیداه الحسن بن زید بن محمد وإسماعیل بن محمد وأبوه وجده یأتون. جملة من أحوالهم فی منتهی الآمال ص ۱۸۰.

(۶۳۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، إبراهیم بن إسحاق المدائنی (۱)، إسماعیل بن الحسن بن إسماعیل (۱)، إسماعیل بن الحسن (۲)، إسماعیل بن الحر (۱)، علی بن الصلت (۱)، حماد بن عثمان (۱)، الحسن بن زید (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۶۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۳۳

۲۹۲ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن الحسن المتطبب:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. روی محمد بن یحیی، عن أخیه العلاء، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، حدیث معالجة الجروح والکی بالنار. روضة الکافی ح ۲۲۹.

۲۹۳ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن الحسن بن محمد الحسینی النقیب بنیسابور السید أبو المعالی: فاضل ثقة بالإتفاق، وله کتب ذکرها المنتخب.

۲۹۴ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن الحسن الهرقلی الحلی:

لم یذکروه. هو الزاهد التقی الذی تشرف بلقاء الحجة المنتظر علیه السلام و شفاه ببرکته، وکان فی زمن السید ابن طاووس. وحکایته فی کمبا ج ۱۳ / ۱۲۰، و جد ج ۵۲ / ۶۱.

وابنه محمد بن إسماعیل من تلامذة العلامة الحلی. وقال الشیخ الحر – کما عن أمل الآمل – رأیت المختلف بخطة فی زمان مؤلفه وقرأه علیه أو علی ولده.

انتهی.

وقال فی السفینة: رأیت کتاب الشرائع بخطه عند شیخنا المحدث النوری.

۲۹۵ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن الحسین بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام: جد محمد بن علی بن إسماعیل.

۲۹۶ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن الحکم الرافعی:

من ولد أبی رافع مولی رسول الله صلی الله علیه وآله، له کتاب رواه إسماعیل بن محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین الآتی.

۲۹۷ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن حکیم العسکری:

لم یذکروه. هو من مشایخ الصدوق کما ذکره الشیخ النوری فی المستدرک.

(۶۳۳)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب شرائع الإسلام للمحقق الحلی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین (۱)، محمد بن علی بن إسماعیل (۱)، إسماعیل بن الحسین (۱)، إسماعیل بن الحسن (۳)، إسماعیل بن الحکم (۱)، إسماعیل بن حکیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، العلامة الحلی (۱)، محمد بن یحیی (۱)، زید بن الحسن (۱)، محمد الحسینی (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۶۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۳۴

۲۹۸ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن حماد بن زید:

لم یذکروه. هو منسوب إلی جده وأبوه إسحاق. روی عنه ابنه إسحاق، کما تقدم فی إسماعیل بن إسحاق القاضی.

۲۹۹ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن حیدر بن حمزة العلوی العباسی:

صالح محدث ثقة جلیل، روی عنه المفید عبد الحمن النیسابوری. قال المامقانی: حمزة هذا أبو یعلی الحمزة بن القاسم الآتی من أولاد أبی الفضل العباسی علیه السلام. انتهی ملخصا."

۳۰۰ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن خالد:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۳۵ ص ۱۷۷ عن حماد بن عیسی، عنه قال: سمعت جعفر بن محمد الصادق صلوات الله

علیه یقول: جمعنا أبو جعفر علیه السلام فقال: یا بنی إیاکم والتعرض للحقوق. واصبروا علی النوائب، وإن دعاکم بعض قومکم إلی أمر ضررة علیکم أکثر من نفعه، فلا تجیبون. جا، ما: عنه مثله. کتاب العشرة ص ۴۲، وجد ج ۷۴ / ۱۴۸، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۷۱.

۳۰۱ / ۲۰۲۱ – إسماعیل الخثعمی:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام، وروی عنه ابن أبی عمیر فی الکافی باب نوادر کتاب الحج. وتقدم أنه ابن جابر.

۳۰۲ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن الخطاب السلمی:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام، کما فی رجاله (۱۰۷). وروی الکشی ط جدید (۹۶۲) بسنده المعتبر، عن معمر بن خلاد قال: رفعت ما خرج من غلة إسماعیل بن الخطاب، بما أوصی به إلی صفوان بن یحیی، فقال: رحم الله إسماعیل بن الخطاب بما أوصی به إلی صفوان بن یحیی، ورحم الله صفوان، فإنهما من حزب آبائی. ومن کان من حزبنا أدخله الله الجنة.

(۶۳۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إسماعیل بن الخطاب (۳)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، إسماعیل الخثعمی (۱)، إسماعیل بن حیدر (۱)، صفوان بن یحیی (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، حمزة بن القاسم (۱)، حماد بن زید (۱)، معمر بن خلاد (۱)، الحج (۱)، الوصیة (۲)

صفحه ۶۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۳۵

والأظهر أن القائل: (رحم الله) الجواد علیه السلام، وهذه الروایة تدل علی مدحه وجلالته.

۳۰۳ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن داود أبو العباس الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن یحیی الحجازی، عنه، عن سعید بن الخلیل. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۰، وجد ج ۴۵ / ۳۰۷.

۳۰۴ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن دبیس (خنیس – خ ل):

لم یذکروه. وقع فی طریق الکافی ج ۲ باب القسوة، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن محمد بن حفص، عنه، عمن ذکره، عن أبی عبد الله علیه السلام. ونقله فی کتاب الکفر ص ۱۶۶، وجد ج ۷۳ / ۳۹۶.

۳۰۵ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن دینار الکوفی:

ثقة بالاتفاق، له کتاب رواه عنه حمید بن زیاد، عن إبراهیم بن سلیمان، عنه، کما قاله النجاشی والشیخ.

أقول: وروی الحسن بن أبی حمزة، عنه، عن عمرو بن ثابت، عن الباقر علیه السلام. أمالی الصدوق مج ۸۲ ص ۳۳۲.

۳۰۶ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن راشد:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۹۰ بإسناده، عنه، عن حذلم، ورود أهل البیت بالکوفة وخطیبة زینب الصدیقة الکبری سلام الله علیها، ومثل ذلک فی أمالی المفید مج ۳۸. وعده فی الإرشاد من أهل السیر والتاریخ.

۳۰۷ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن رافع المدنی:

عده الشیخ فی رجاله من أصحاب السجاد علیه السلام. ولهله إسماعیل بن الحکم المذکور.

(۶۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة الکوفة (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، الحسن بن أبی حمزة

(۱)، إسماعیل بن دینار (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن رافع (۱)، إسماعیل بن دبیس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حمید بن زیاد (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن حفص (۱)

صفحه ۶۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۳۶

۳۰۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن رباح أو ریاح:

کوفی من أصحاب الصادق علیه السلام، ومن صواحب الأصول التی ذکرها الصدوق فی الفقیه، واعتمد علیها، وحکم بصحتها، واستخرج منها أحادیثه، وروی کتابه محمد بن أبی عمیر، ونقلوا منه فی الکتب الأربعة، وذکر الأردبیلی والخوئی جملة من مواضع روایاتهم.

منها: ما روی عن أبی الحسن صلوات الله علیه فی ثبوت طراف النساء علی المعتمر المفرد، کما علیه المشهور.

ومنها: روایته فیمن دخل فی الصلاة وهو یری دخول الوقت، ولم یدخل فصلی ثم دخل الوقت ولم یفرغ عن الصلاة فلا تجب علیه الإعادة. وعمل بها المشهور.

۳۰۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن رجاء بن ربیعة الزبیدی:

من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام اخباره بالملاحم وبما یفعله الحجاج. کمبا ج ۹ / ۵۹۲، و جد ج ۴۱ / ۳۴۱.

وروی نضر بن خلیفة، وبرید بن معاویة العجلی، عن إسماعیل بن رجاء، عن أبیه، عن أبی سعید الخدری. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۶۰، وفیه روایته الأخری.

وروی علی بن هاشم البرید، عن أبیه، عنه، عن موسی بن عبد الله بن یزید.

أمالیه الشیخ ج ۲ / ۹۷، روایة الفضائل.

بشا: بإسناده، عن هاشم بن برید، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث آخر فی الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۸۴، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰.

۳۱۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن رزین ابن أخی دعبل:

روی عن أبیه، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه، کما روی الطبری فی بشا بإسناده، عن الصدوق، عن علی بن عیسی المجاور، عنه، عن أبیه، عن علی بن موسی الرضا، عن آبائه صلوات الله علیهم قال: قال رسول الله صلی الله علیه و

(۶۳۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، علی بن عیسی المجاور (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، برید بن معاویة (۱)، إسماعیل بن رزین (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، هاشم بن برید (۱)، علی بن هاشم (۱)، الصّلاة (۳)

صفحه ۶۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۳۷

آله: یا علی، أنت المظلوم بعدی، فویل لمن قاتلک، وطوبی لمن قاتل معک. یا علی، أنت الذی تنطق بکلامی، وتکلم بلسانی بعدی، فویل لمن رد علیک، و طوبی لمن قبل کلامک. یا علی، أنت سید هذه الأمة بعدی، وأنت إمامها و خلیفتی علیها، من فارقک فارقنی

یوم القیامة، ومن کان معک کان معی یوم القیامة - إلی آخره. جد ج ۳۸ / ۱۳۹، وکمبا ج ۹ / ۲۹۳.

وهذه الروایة الشریفة المهمة العظیمة، المتضمنة لکرائم الفضائل وأمثالها، صارت سببا " لنسبة الکذب والوضع من الضعفاء إلیه، وتبعه المبتاع فی ذلک ابن الغضائری علی ما حکی عنه. وسیأتی بن علی بن علی مزید بیان فی حقه.

۳۱۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل الرماح:

لم یذکروه. روی البرقی فی کتابه المحاسن باب الرمان، عن علی بن الحکم، عن أبان بن عثمان، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه.

ورواه فی کمبا ج ۱۴ / ۸۴۶، وجد ج ۶۶ / ۱۵۸ مثله. والرماح - بالراء والمیم - یعنی بایع الرمح.

۳۱۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن الزبیر: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الأعمال، عن ابن البطائنی، عنه، عن عمرو بن ثابت، عن أبی جعفر صلوات الله علیه، ثواب قراءة سورة القارعة.

کتاب القران ص ۸۲ مکررا، " وجد ج ۹۲ / ۳۳۵.

۳۱۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن زیاد البزاز الکوفی الأسدی:

تابعی من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما، کما قاله الشیخ فی رجاله.

جملة من روایاته فی جد ج ۳۸ / ۳۵۱، وج ۴۱ / ۳۵۱، وج ۴۱ / ۳۱۵، وکمبا ج ۹ / ۲۴۵ و ۵۹۱.

روی عنه محمد بن القاسم الکوفی، ویحیی بن مساور العابد.

کتاب صفین ص ۸۰: عن صالح بن صدقته، عنه، عن الشعبی - الخ.

(۶۳۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم القیامة (۱)، إسماعیل بن زیاد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن الغضائری (۱)، أبان بن عثمان (۱)، سورة القارعة (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، محمد بن القاسم (۱)، علی بن الحکم (۱)، القرآن الکریم (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، القتل (۱)، الظلم (۱)

صفحه ۶۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۳۸

۳۱۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن زیاد السلمی: هو ابن أبی زیاد السلمی المذکور.

۳۱۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن زیاد الواسطی أبو یحیی:

روی الحسن (ابن علی) ابن النعمان، عنه، عن عبد الرحمن بن الحجاج. رجال کش ط جدید ح ۴۸۸ ترجمة هاشم بن الحکم.

وروی المفید فی الإرشاد، کما فی أربع نسخ منه، عن إسماعیل بن زیاد، عن أم موسی خادمة علی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۳۱۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن زید بن الحسن علیه السلام:

له مزار فی أصفهان، ودفن فی جنبه العالم الکامل ملا عبد الله بن الحسین التستری صاحب المدرسة الکبیرة المتوفی سنة ۱۰۲۱. تتمة المنتهی ص ۴۱۵.

۳۱۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن زید الطحان:

کوفی ثقة بالإتفاق، روی عن محمد بن مروان، ومعاویة بن عمار، و یعقوب بن شعیب، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

۳۱۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن زید مولی عبد الله بن یحیی الکاهلی:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام، وروی عنه یعقوب بن عبد الله. الکافی باب فضل المسجد الأعظم بالکوفة. ومثل ذلک فی کامل الزیارات ص ۳۲. لکن فی یب ج ۳ باب فضل المساجد ص ۲۵۱ ح ۹ عنه، عن عبد الله بن یحیی الکاهلی، عن أبی عبد الله علیه

السلام. والأرجح نسخة الأولين (كا ومل).

۳۱۹ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن سالم:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. ذكره البرقي. روى عن أبي عبد الله عليه السلام، وروى عنه ابن أبي عمير، كما في الفقيه باب معرفة الكبائر. ورواه البرقي في سن باب عقاب شارب الخمر، عن ابن أبي عمير، عنه مثله. لكن نقل هذه الرواية بعينها في الكافي باب أن الخمر رأس كل إثم وشر، عن ابن أبي عمير، عن

(۶۳۸)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، شرب الخمر (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، مدينة الكوفة (۱)، مدينة إصفهان (۱)، عبد الله بن يحيى الكاهلى (۲)، عبد الله بن الحسين (۱)، إسماعيل بن زياد (۳)، يعقوب بن عبد الله (۱)، معاوية بن عمار (۱)، إسماعيل بن سالم (۱)، إسماعيل بن زيد (۳)، ابن أبى عمير (۳)، يعقوب بن شعيب (۱)، محمد بن مروان (۱)، السجود (۲)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۶۴۶

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۶۳۹

إسماعيل بن بشار، عن أبى عبد الله عليه السلام، كما تقدم.

وروى المفيد فى إرشاده عن إسماعيل بن سالم، عن ابن أبى إدريس الأودى، عن مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه.

۳۲۰ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن سام:

عده الشيخ فى رجاله (۱۱۳) من أصحاب الصادق عليه السلام، وقال: أسند عنه.

أقول: لم يذكروه الأردبيلى ولا المامقانى، نقله الخوئى عن الشيخ وعن البرقى، ولم يذكر الشيخ إسماعيل بن سالم.

۳۲۱ / ۲۰۲۱ – إسماعيل السدى:

لم يذكره. روى نصر فى كتاب صفين، عن عمرو بن شمر، عنه، كما يأتى مع اسم أبيه عبد الرحمن.

۳۲۲ / ۲۰۲۱ – إسماعيل السراج:

لم يذكروه. روى القمى فى تفسيره، عن أبيه، عن على بن مهزيار، عنه، عن يونس بن يعقوب حديث قميص يوسف عليه السلام وأنه انتهى إلى الأئمة صلوات الله عليهم. والظاهر أنه ابن مخلد الآتى.

۳۲۳ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن سعد الأحوص الأشعرى القمى:

ثقة بالاتفاق، من أصحاب الرضا عليه السلام. وعن البرقى عده من أصحاب الكاظم صلوات الله عليه.

روى عنه أحمد بن محمد بن عيسى، ومحمد بن خالد، ويونس بن عبد الرحمن.

وذكر مواضع رواياتهم من الكتب الأربعة الأردبيلى والخوئى.

۳۲۴ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن سعيد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق، عن عبد الله بن حامد، عنه، عن أحمد بن

(۶۳۹)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، إسماعيل بن

سعد الأحوص الأشعری (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن حامد (۱)، إسماعیل بن سالم (۲)، إسماعیل السراج (۱)، إسماعیل بن سام (۱)، إسماعیل بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، محمد بن خالد (۱)، عمرو بن شمر (۱)

صفحه ۶۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۴۰

عبد الله بن نصر. کمبا ج ۶ / ۲۹۳، وجد ج ۱۷ / ۴۰۲.

۳۲۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن سلام:

لم یذکروه. روی إسماعیل بن عباد القصری، عنه معجزة مولانا الکاظم علیه السلام وعلمه بالمغیبات. رجال کش ط جدید ص ۴۳۶ ح ۸۲۱، وکمبا ج ۱۱ / ۲۴۰، وجد ج ۴۸ / ۳۴. ورواه مدینة المعاجز ص ۴۶۸ عن ثاقب المناقب عنه مثله.

۳۲۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن سلیمان الأزرق:

یکنی أبا خالد. عده الشیخ فی رجاله (۲۰) من أصحاب الباقر علیه السلام.

وهو إسماعیل الأزرق المذکور.

۳۲۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن سلیمان:

لم یذکروه. روی عن محمد بن شریح، عن الصادق علیه السلام، کما فی کتاب جعفر بن محمد بن شریح.

۳۲۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل السندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق القمی فی تفسیره عن عمرو بن شمر، عنه، عن عبد الرحمن بن سابط القرشی. والظاهر أنه السدی المذکور.

۳۲۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن سهل الکاتب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الأعمال، عن سعد بن عبد الله، عن الهیثم بن أبی مسروق النهدی (ثقة)، عنه قال: کتبت إلی أبی جعفر الثانی علیه السلام: علمنی شیئا " إذا أنا قلته کنت معکم فی الدنیا والآخرة. قال: فکتب بخطه:

أعرفه: أکثر من تلاوة إنا أنزلناه ورطب شفتیک بالاستغفار. کتاب الدعاء ص ۳۴، وکتاب القرآن ص ۸۰، وجد ج ۹۳ / ۲۷۹، وج ۹۲ / ۳۲۸، والوسائل باب وجوب الاستغفار من أبواب جهاد النفس، عنه مثله.

(۶۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، إسماعیل بن سهل الکاتب (۱)، الهیثم بن أبی مسروق (۱)، إسماعیل بن عباد (۱)، جعفر بن محمد بن شریح (۱)، إسماعیل الأزرق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن شریح (۱)، عمرو بن شمر (۱)، القرآن الکریم (۱)، الوجوب (۱)

صفحه ۶۴۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۴۱

دعوات الراوندی عنه قال: قلت لأبی الحسن الرضا علیه السلام: علمنی دعاء إذا أنا قلته - وساقه مثله. کتاب الدعاء ص ۳۵.

وفی الکافی ج ۵، باب نوادر کتاب المعیشة ص ۳۱۶ ح ۵۱: سهل بن زیاد، عن منصور بن العباس، عن إسماعیل بن سهل قال: کتبت إلی أبی جعفر علیه السلام: إنی قد لزمنی دین فادح. فکتب: أکثر من الاستغفار، ورطب لسانک بقراءة إنا أنزلناه. بیان: فارح أی ثقیل.

وفی العلل ج ۲ باب ۹۳ عن علی بن مهزیار، عن إسماعیل بن سهل، عن حماد بن عیسی. ومثل ذلک فیه باب ۱۰۳، وفی تفسیر القمی ص ۲۶۴.

وروی سعد بن عبد الله، عن الهیثم بن أبی مسروق ومحمد بن عبد الجبار، عنه، عن محمد بن أبی عمیر، کما فی کمال الدین.

وروی محمد بن عیسی، عنه، عن حماد بن عیسی، کما فی التوحید باب صفات الذات.

وروی سعد بن عبد الله، عنه، عن عثمان بن عیسی، کما فیه باب نفی الجبر و التفویض.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، کما فی الکامل ص ۲۸۸.

وروی منصور بن العباس، عنه، عن أبی طالب الغنوی، کما فی یب ج ۷ / ۴۷۵ ح ۱۹۰۸. وفیه وصفه بالکاتب. ورواه الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۴۲ مثله.

ووقع فی طریق الشیخ فی ست ص ۸۶ عن محمد بن أبی الصهبان، عن أبی القاسم الکوفی، عنه کتب حماد بن عیسی الجهنی.

وذکر العلامة الأردبیلی والخوئی مواضع روایاته من الکتب الأربعة فراجع إلیهما، وذکر العلامة الخوئی أنها تبلغ ثلاثین موردا."

۳۳۰ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن سهل الدهقان:

ضعفه أصحابنا، کما قاله جش. وله کتاب رواه أحمد بن محمد بن خالد البرقی، عن أبیه، عنه.

(۶۴۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن سهل الدهقان (۱)، الهیثم بن أبی مسروق (۱)، محمد بن أبی الصهبان (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، إسماعیل بن سهل (۲)، علی بن مهزیار (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، منصور بن العباس (۲)، عثمان بن عیسی (۱)، حماد بن عیسی (۳)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن عیسی (۱)

صفحه ۶۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۴۲

وروی عنه الفضل بن شاذان، کما عن کش فی ترجمة الفضل. والظاهر اتحاده مع سابقه.

۳۳۱ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن سهل بن محمد بن علی:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی بن ضریس، عنه، عن قتادة. بشا ص ۴۰.

۳۳۲ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن شعیب السمان الأسدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله (۹۵). ویحتمل کون السمان مصحف التمار.

۳۳۳ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن شعیب العریشی (العریسی):

قلیل الحدیث، ثقة بالاتفاق، وله کتب منها: الطب، رواه عنه أحمد بن محمد بن یحیی، عن عبد الله بن جعفر.

۳۳۴ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن شعیب بن میثم الأسدی الکوفی:

عده الشیخ فی رجاله (۹۴) من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. أولاده:

علی والحسن والحسین، ومن أولاد الحسن أحمد وإسماعیل تقدما، وکذا أخواه إبراهیم وإسحاق. ویعقوب أخوه، وابن أخیه میثم بن یعقوب، وأبوه و جده یأتون.

۳۳۵ / ۲۰۲۱ – إسماعیل الصاحب بن عباد الوزیر:

فاضل ثقة جلیل القدر، الشأن، مشهور. صنف الصدوق کتاب العیون له، ومدحه مدحا " بلیغا، " فراجع إلی أوله.

توفی ۲۴ صفر سنة ۳۸۵، وله ۵۹ سنة.

أحواله وأشعاره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۴۰ – ۸۱.

جملة من أشعاره فی الرثاء وغیره فی جد ج ۴۵ / ۲۸۲ – ۲۹۳، وکمبا ج ۱۰ / ۲۴۶ – ۲۶۷. وکذا القمی فی السفینة لغة (صحب) فصل الکلام فی فضله وکماله.

(۶۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، إسماعیل بن شعیب العریشی (۱)، إسماعیل بن شعیب السمان (۱)، إسماعیل الصاحب (۱)، إسماعیل بن شعیب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن سهل (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، محمد بن یحیی (۲)، محمد بن علی (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۶۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۴۳

۳۳۶ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن صالح بن عقبة بن قیس:

لم یذکروه. روی عن أبیه، کما ذکره جش فی ترجمة أبیه ص ۱۴۱.

۳۳۷ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن الصباح:

لم یذکروه. روی علی بن الحکم، عنه قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله علیه – إلی آخره، کما فی الفقیه باب ما یحب من الضمان.

وروی ابن أبی نجران وغیره، عنه، عن الشیخ، عن سیف بن عمیرة، کما فی روضة الکافی ح ۲۵۵. ورواه فی کمبا ج ۱۳ / ۱۷۵ و ۱۷۸ مثله.

ورواه الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۸۱ بإسناده، عن الفضل بن شاذان النیشابوری، عنه قال: سمعت شیخا " یذکره عن سیف بن عمیرة.

ورواه فی جد ج ۵۲ / ۲۸۸ و ۳۰۰ مثله. ولعل إسماعیل بن أبی الصباح المذکور اشتباه.

۳۳۸ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن صبیح الیشکری:

لم یذکروه. روی أبو کریب محمد بن العلاء، عنه، عن شریک بن عبد الله و غیره، حدیثین فی النص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم صلوات الله علیهم، کما فی کتاب النصوص للخزاز باب ۱۰ و ۲۷ ص ۹۰ و ۱۹۱.

ووقع فی طریق الشیخ فی أمالیه فی روایات متعددة:

منها: فیه ج ۱ / ۸۳: عن سعید بن عبد الرحمن، عنه، عن صباح المزنی.

وفیه ص ۱۵۳: عن زید بن محمد بن جعفر السلمی، عنه، عن خالد بن العلاء.

وفیه ص ۱۷۱: عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن یحیی بن بن مساور.

وفیه ص ۲۶۱: عن عبد الله بن أحمد بن المستورد، عنه، عن سفیان بن إبراهیم.

وفیه ۲ / ۲۱۱: بإسناده، عن أبی کریب محمد بن العلاء، عنه، حدیث المنزلة.

وفیه ص ۲۴۴: عن الحسن بن أحمد بن عبد الله المزنی، عنه، عن أبی خالد الواسطی.

(۶۴۳)

مفاتیح البحث: حدیث المنزلة (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، إسماعیل بن أبی الصباح (۱)، إسماعیل بن صالح بن عقبة (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، سفیان بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن الصباح (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، شریک بن عبد الله (۱)، ابن أبی نجران (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سیف بن عمیرة (۲)، محمد بن العلاء (۲)، علی بن الحکم

(۱)، صباح المزنی (۱)، زید بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۶۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۴۴

وفی دلائل الطبری ص ۴ عن زید بن محمد بن جعفر الکوفی، عن الحسین بن الحکم، عنه، عن یحیی بن مساور.

وفی بشا ص ۸۹ بإسناده، عنه، عن الحسین بن الحکیم، عنه، عن خالد بن العلاء.

وفیه ص ۱۸۵ عن الحسین بن الحکیم، عنه، عن أبی الجارود.

وسائر روایاته فی أمالی المفید ص ۷۵، وجد ج ۳۸ / ۳۳۴، وج ۴۱ / ۳۱۵، و ج ۴۶ / ۳۶۰، وکمبا ج ۹ / ۳۴۱ و ۵۹۱، وج ۱۱ / ۱۰۳ وغیر ذلک. وتقدم ابنه إبراهیم.

۳۳۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن ضرار:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة الأنعام عن أبیه إبراهیم بن هاشم، عنه، عن یونس بن عبد الرحمن.

۳۴۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن طلحة بن عبید الله:

ممن شد علی حجر لقتله، کما عن الأغانی.

۳۴۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عامر:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی کش ط جدید فی ترجمة المفضل ص ۵۹۰، بإسناده، عن ابن أبی عمیر، عن حماد بن عثمان، عنه قال:

دخلت علی أبی عبد الله صلوات الله علیه فوصفت له الأئمة، حتی انتهیت إلیه، قلت: وإسماعیل من بعدک. فقال: أما ذا فلا.

قال حماد: فقلت لإسماعیل: وما دعاک إلی أن تقول وإسماعیل من بعدک؟

قال: أمرنی المفضل بن عمر.

أقول: لا تدل علی ذم له أو للمفضل، لأنه من الممکن أنه توهم فی بدء الأمر إمامة إسماعیل، فأراد المفضل أن یزیل الشک.

وفی کش ح ۸۸۱ بإسناده عن محمد بن الصباح، عنه، عن أبان، حدیث النص علی الکاظم صلوات الله علیه، وذم الواقفیة.

(۶۴۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، طلحة بن عبید الله (۱)، محمد بن جعفر الکوفی (۱)، إسماعیل بن ضرار (۱)، إسماعیل بن عامر (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سورة الأنعام (۱)، محمد بن الصباح (۱)، حماد بن عثمان (۱)، المفضل بن عمر (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۴۵

ووقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۵۲ عن أحمد بن الحسین بن عبد الملک الأودی، عنه، عن کامل بن العلاء.

وفیه ص ۲۵۸ عنه، عنه، عن الحکم بن محمد بن القاسم الثقفی. ومثله فیه ص ۲۵۸.

وسائر روایاته فی الفضائل. جد ج ۳۶ / ۶۸، وکمبا ج ۹ / ۹۹، والمستدرک ج ۳ / ۷۸۲. تقدم فی أحمد بن محمد بن یزید.

۳۴۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عباد:

روی علی بن مهزیار، عنه، عن الحسن بن محمد، أمالی المفید مج ۲۳ ص ۱۱۱.

ووقع فی طریق ابن قولویه فی کامل الزیارة ص ۱۵۴ عن الحسن بن علی بن أبی عثمان، عنه، عن الحسن بن علی. وکذا وقع فی طریق القمی فی تفسیره.

ووقع فی طریق المشائخ الثلاثة فی الکتب الأربعة، کما ذکر مواضعه الأردبیلی والخوئی، ونقلا روایة حمزة بن عبید، والحسن بن سعید، وعبد الله بن المغیرة، وجعفر بن محمد الهاشمی، وإبراهیم بن عقبة، عنه.

۳۴۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عباد بن العباس الوزیر:

هو إسماعیل الصاحب المذکور.

۳۴۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عباد الصرفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام:

جعلت فداک، المؤمن رحمة للمؤمن؟ قال: نعم - إلی آخره. کتاب قضاء حقوق المؤمنین للعلامة الصوری.

۳۴۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عباد القصری (من قصر بنی هبیرة):

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. وروی الکلینی فی باب الإشارة و النص علی أبی الحسن الرضا علیه السلام عن أحمد بن مهران، عن محمد بن علی،

(۶۴۵)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن الحسین بن عبد الملک (۱)، أحمد بن محمد بن یزید (۱)، جعفر بن محمد الهاشمی (۱)، إبراهیم بن عقبة (۱)، إسماعیل بن عباد (۴)، إسماعیل الصاحب (۱)، علی بن مهزیار (۱)، کامل بن العلاء (۱)، أحمد بن مهران (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن القاسم (۱)، الحسن بن سعید (۱)، الحسن بن علی (۲)، حمزة بن عبید (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الفدیة، الفداء (۱)

صفحه ۶۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۴۶

عنه ومحمد بن سنان جمیعا، " عن داود الرقی.

وروی بکر بن صالح الرازی، عنه، عن إسماعیل بن سلام، کما تقدم. کمبا ج ۱۱ / ۲۴۰، وجد ج ۴۸ / ۳۴.

وروی الصدوق فی أمالیه مج ۸۶ ص ۳۵۲ بإسناده، عن أحمد البزنطی، عن أبان، عنه وزرارة جمیعا، " عن سلیمان الجعفی، حدیث النص من الله تعالی فی المعراج علی خلافة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. ونقله فی کمبا ج ۹ / ۲۸۵، وجد ج ۳۸ / ۱۰۷.

۳۴۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن العباس الحمصی:

لم یذکروه. روی عمر بن الخطاب السجستانی، عنه، عن محمد بن زیاد، حدیث خلقة الخمسة الطیبة من طینة واحدة، وشیعتهم ومحبیهم من فاضلها.

بشا ص ۲۰.

۳۴۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن العباس الهاشمی:

لم یذکروه. روی الراوندی فی الخرائج عنه قال: جئت إلی أبی جعفر علیه السلام فی یوم عید، فشکوت إلیه ضیق المعاش، فرفع المصلی وأخذ من التراب سبیکة من ذهب فأعطانیها. فخرجت بها إلی السوق، فکانت ستة عشر مثقالا.

کمبا ج ۱۲ / ۱۱۰، وجد ج ۵۰ / ۴۹، ومدینة المعاجز ص ۵۳۲.

۳۴۸ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن العباس بن یزید بن جبیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۵۴ عن محمد بن جعفر الأحمر، عنه، عن داود بن الحسن، الحدیث النبوی العلوی: من لم یحب عترتی فهو لإحدی ثلاثة: إما منافق، وإما لزنیة، وإما امرؤ حملت به أمه فی غیر طهر.

۳۴۹ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن عبد الجلیل البرقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید، عن الحسن بن حماد القبری (فی المصدر: العنبری)، عنه، عن أبی البختری، عن مولانا الصادق علیه السلام

(۶۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، بکر بن صالح الرازی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، داود بن الحسن (۱)، عباس بن یزید (۱)، الحسن بن حماد (۱)، داود الرقی (۱)، محمد بن زیاد (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۶۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۴۷

الحدیث المفضل فی تفسیر سورة والتوحید وغیره. جد ج ۳ / ۲۲۱، وج ۹۳ / ۲۳۲، و کمبا ج ۲ / ۷۰، وکتاب الدعاء ص ۲۱.

ورواه فی المعانی أیضا " باب معنی الصمد ص ۶ عنه مثله.

۳۵۰ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن عبد الخالق الجعفی:

عده الشیخ فی رجاله (۲۲) فی أصحاب الباقر علیه السلام، والبرقی فی أصحاب الصادق صلوات الله علیه وزاد کلمة کوفی.

۳۵۱ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن عبد الخالق بن عبد ربه بن أبی میمونة بن یسار مولی بنی أسد:

وجه من وجوه أصحابنا، وفقیه من فقهائنا، وهو من بیت الشیعة، و عمومته شهاب وعبد الرحیم ووهب، وأبوه عبد الخالق کلهم ثقات رووا عن أبی جعفر وأبی عبد الله صلوات الله علیهما.

وإسماعیل روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما. قاله النجاشی والعلامة وغیرهما. ولا خلاف فیه، وله کتاب رواه عنه جماعة.

قال الشیخ فی رجاله فی أصحاب السجاد علیه السلام: إسماعیل بن عبد الخالق لحقه وعاش إلی أیام أبی عبد الله علیه السلام. وفی أصحاب الباقر علیه السلام (۲۲) وصفه بالجعفی. وفی أصحاب الصادق علیه السلام (۸۹) وصفه بالأسدی.

وله روایات فی الکتب الأربعة تزید علی أربعین، وذکر مواضعها الأردبیلی والخوئی، فراجع.

۳۵۲ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن عبد الرحمن بن أبی کریمة السدی القریشی المفسر أبو محمد الکوفی المعروف:

من أصحاب السجاد و الباقر والصادق صلوات الله علیهم، کما قاله الشیخ فی رجاله. مات سنة ۱۲۷.

(۶۴۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن عبد الخالق (۲)، إسماعیل بن عبد الرحمن (۱)، أبو محمد الکوفی (۱)، بنو أسد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۴۸

۳۵۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عبد الرحمن الجعفی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما، تابعی سمع أبا الطفیل.

مات فی حیاة أبی عبد الله صلوات الله علیه، وکان فقیها، " کما قاله الشیخ فی رجاله.

وروی المفید فی ختص ص ۸۶ عن محمد بن إسماعیل بن عبد الرحمن الجعفی قال: دخلت أنا وعمی الحصین بن عبد الرحمن علی أبی عبد الله علیه السلام فأدناه و قال: من هذا معک؟ قال: ابن أخی إسماعیل. فقال: رحم الله إسماعیل وتجاوز عنه سیئ عمله، کیف خلفتموه؟ قال: بخیر ما، أبقی الله لنا مودتکم - إلی آخره. و روی أیضا " فی کنز.

وهذه الروایة تشهد علی حسنه وکماله. ولعله لذلک قال النجاشی فی ترجمة بسطام بن الحصین: وإسماعیل کان وجها " فی أصحابنا وأبوه و عمومته، وکان أوجههم إسماعیل وهم بیت فی الکوفة من جعفی، یقال لهم بنو أبی سبرة. انتهی.

عده الصدوق فی مشیخة الفقیه من صواحب الأصول التی اعتمد علیها، و حکم بصحتها، واستخرج منها أحادیث کتابه الفقیه، وروی کتابه عن أحمد بن محمد بن خالد، عن أبیه، عن محمد بن سنان وصفوان بن یحیی، عنه.

۳۵۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عبد الرحمن الحارثی أبو غانم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن الحسن بن حمزة العلوی، عنه، عن عبد الله بن محمد العلوی، حدیث عمل الاستفتاح. کمبا ج ۲۰ / ۱۱۱، وجد ج ۹۷ / ۴۳.

۳۵۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عبد العزیز:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. روی فی الکافی کتاب الزکاة باب من یحل له أن یأخذ الزکاة، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن بکر بن صالح، عن الحسن بن علی، عنه، عن أبیه، عن أبی بصیر.

وفیه أیضا: " عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن أبیه قال: دخلت أنا و

(۶۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أبو بصیر (۱)، إسماعیل بن عبد العزیز (۱)، إسماعیل بن عبد الرحمن (۳)، علی بن إبراهیم (۲)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، بسطام بن الحصین (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الزکاة (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۶۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۴۹

أبو بصبیر علی أبی عبد الله علیه السلام.

یر: عن جعفر بن بشیر الخزاز، عنه قال: قال أبو عبد الله صلوات الله علیه:

ضع لی فی المتوضأ ماءا. " قال: فقمت فوضعت له. قال: فدخل. قال: فقلت فی نفسی: أنا أقول فیه کذا وکذا ویدخل المتوضأ یتوضأ! قال: فلم یلبث أن خرج وقال: یا إسماعیل، لا ترفع البناء فوق طاقته فینهدم. اجعلونا مخلوقین وقولوا فینا ما شئتم، فلمن تبلغوا. فقال إسماعیل: وکنت أقول إنه وأقول وأقول. کمبا ج ۷ / ۲۴۸، وج ۱۱ / ۱۲۳، وجد ج ۲۵ / ۲۷۹، و ج ۴۷ / ۶۸.

وروی ابن مسکان، عنه، عن الصادق علیه السلام، حدیث التفویض. جد ج ۱۷ / ۹ عن بصائر الدرجات، وکمبا ج ۶ / ۱۹۴.

۳۵۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عبد الله بن جعفر الطیار:

شیخ زاهد کبیر ضعیف، من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم، کما عده الشیخ فی رجاله.

روی الثقة الجلیل الصفار، عن محمد بن علی بن محبوب، عن جعفر بن إسماعیل الهاشمی، عن أیوب بن نوح، عن النوفلی، عنه، عن أبیه، عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه أنه قال: أوصانی النبی صلی الله علیه وآله إذا أنا مت فغسلنی - إلی أن قال: - ثم ضع فاک علی فمی. قال: ففعلت وأنبأنی بما هو کائن إلی یوم القیامة. کمبا ج ۹ / ۴۷۴. یج: بسند آخر عنه، عن أبیه، أبسط من هذا. ج ۶ / ۹۹، وجد ج ۴۰ / ۲۱۳، وج ۲۲ / ۵۱۷.

وروی عن الصادق علیه السلام نحوه. ج ۴۰ / ۱۵۲، وکمبا ج ۹ / ۴۶۱.

جملة من روایات الکافی الدالة علی حسنه وکماله وقوة إیمانه وما جری بینه وبین بنی الحسن حین أرادوا الخروج وأحضروا مولانا الصادق صلوات الله علیه للبیعة وقتله علی ید بنی معاویة بن عبد الله بن جعفر. کمبا ج ۱۱ / ۱۹۰، و جد ج ۴۷ / ۲۸۵.

(۶۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، یوم القیامة (۱)، إسماعیل الهاشمی (۱)، جعفر بن بشیر الخزاز (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، أبو عبد الله (۱)، أیوب بن نوح (۱)، الصّلاة (۲)، القتل (۱)

صفحه ۶۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۵۰

وأخوه: محمد وعون من شهداء الطف، ومتشرفان بسلام الناحیة المقدسة. وأمه زینب الکبری سلام الله علیها وحفیده حسین بن عبد الله بن إسماعیل سیأتی، وکذا یأتی فی أبیه ما یتعلق به.

۳۵۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عبد الله بن خالد بن تغلب القاضی الیشکری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۹ عن أبی المفضل، عن عبد الله بن سعید بن یحیی، عنه، روایة الملاحم. ونقله فی کمبا ج ۳ / ۱۷۹، وجد ج ۶ / ۳۱۰.

وروی المفید، عن أحمد بن عیسی العجلی، عنه، روایة شریفة. ج ۴۰ / ۲۰۲، و کمبا ج ۹ / ۴۷۲.

۳۵۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عبد الله الصلعی:

صحابی. وله روایة شریفة تدل علی حسنه وکماله واهتدائه إلی مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کمبا ج ۹ / ۶۶۲، وجد ج ۴۲ / ۲۵۲.

۳۵۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عبد الله بن عبد الله بن الحسن بن عبد الله بن أبی الفضل العباس بن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه:

لم یذکروه. هو إمامی، کانت تحته أمة الله بنت أحمد المختفی بن عیسی بن زید الشهید. نزل علیه فی بیته أحمد واختفی فی بیته فی زمن المتوکل خوفا " منه، فطلبه، وقد نزل الماء فی عینیه، فخلی سبیله.

۳۶۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عبد الله بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

تقدم حفیده أحمد بن محمد بن إسماعیل.

۳۶۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عبد الله القرشی:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. روضة الکافی ح ۴۴۸.

(۶۵۰)

مفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)،

یوم عاشوراء (۱)، السیدة زینب بنت أمیر المؤمنین علی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، إسماعیل بن عبد الله القرشی (۱)، أحمد بن محمد بن إسماعیل (۱)، إسماعیل بن عبد الله (۴)، عبد الله بن سعید (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، عیسی بن زید (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۶۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۵۱

۳۶۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عبد الله بن محمد بن علی بن الحسین علیه السلام:

من أصحاب مولانا الصادق صلوات الله علیه.

۳۶۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عبد الله بن میمون بن عبد الحمید بن أبی الرجال العجلی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۹۳ عن قرقارة، عنه، عن محمد بن عبد الرحمن. ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۱۵۹، وجد ج ۵۲ / ۲۱۶.

۳۶۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عدی العباسی:

لم یذکروه. له روایة کما فی مفتاح الکتب الأربعة، وذکرها فی یب ج ۶ باب الزیادات من الزیارات ص ۱۱۱ یأتی فی علی بن الحسن بن الحجاج.

۳۶۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علی:

هو مع إسماعیل بن أبی عبد الله لهما کتاب خطب رواه عبد الله بن محمد بن عیسی، عن أبیه، عنهما. حبش ص ۲۲.

۳۶۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علی بن إسحاق بن أبی سهل بن نوبخت، أبو سهل النوبختی شیخ المتکلمین من أصحابنا وغیرهم، له جلالة فی الدین والدنیا، یجری مجری الوزراء. وصنف کتبا " کثیرة تبلغ ثلاثین أو أکثر، منها أربعة فی الإمامة.

وله احتجاج علی الحلاج صار سببا " لفضیحة الحلاج وخذلانه.

خبر وروده علی مولانا أبی محمد الحسن العسکری صلوات الله علیه فی مرض وفاته، وتشرفه بلقاء مولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۸، و جد ج ۵۲ / ۱۶. وأخوه محمد وأبوه یأتیان، وجده وعمه إسماعیل بن إسحاق تقدما.

وهو خال الحسن بن موسی النوبختی.

(۶۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، إسماعیل بن أبی عبد الله (۱)، إسماعیل بن عبد الله (۲)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، إسماعیل بن علی (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، الحسن بن موسی (۱)، علی بن الحسن (۱)، عبد الحمید (۱)، محمد بن عبد (۱)

صفحه ۶۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۵۲

۳۶۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علی بن الحسین بن محمد بن الحسن بن زنجویه الرازی السمان:

الشیخ المفسر، ثقة وأی ثقة، حافظ، له کتب فی التفسیر والإمامة و العبادات، وکتابه التفسیر عشر مجلدات. توفی فی سنة ۴۴۳ أو ۴۴۵.

۳۶۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علی بن رزین:

من مشایخ الصدوق، کما عن النوری فی المستدرک. وسیأتی بعنوان إسماعیل بن علی بن علی.

۳۶۹ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن علی الرضا:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن الرضا صلوات الله علیه. وروی عنه الحسن بن محمد بن إسحاق السوطی.

۳۷۰ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن علی السدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن الحسن بن عبد الواحد، عنه، عن منیع بن الحجاج، روایة شریفة فی فضائل مولاتنا فاطمة الزهراء سلام الله علیها و کیفیة حشرها. جد ج ۴۳ / ۲۱۹، وکمبا ج ۱۰ / ۶۲، وبشارة المصطفی ص ۱۸، عنه مثله.

۳۷۱ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن علی بن عبد الرحمن البربری الخزاعی:

لم یذکروه. روی المفید، عن علی بن بلال المهلبی، عنه، عن أبیه، روایة شریفة. جد ج ۱۴ / ۲۱۰، وج ۱۰۲ / ۲۷، وکمبا ج ۵ / ۳۸۳، وج ۲۲ / ۲۲۲، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۲۰۲.

۳۷۲ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن علی بن عبد الله بن عباس:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. وقوفه بعرفات مع مولانا الصادق علیه السلام ومتابعته له. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۰، وجد ج ۴۷ / ۱۹.

(۶۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسین بن محمد بن الحسن (۱)، الحسن بن عبد الواحد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إسماعیل بن علی (۷)، منیع بن الحجاج (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، علی بن بلال (۱)

صفحه ۶۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۵۳

۳۷۳ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن علی بن علی بن رزین بن عثمان:

أخو دعبل بن علی الخزاعی. له کتاب تاریخ الأئمة صلوات الله علیهم و کتاب النکاح، رواهما هلال الحفار. یکنی بأبی القاسم.

ففی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۶۹ عن الحفار، عن أبی القاسم إسماعیل بن علی بن علی الدعبلی، عن أبیه أبی الحسن علی بن علی بن دعبل بن رزین بن عثمان أخی دعبل بن علی الخزاعی سنة ۲۷۲، قال: حدثنی الرضا صلوات الله علیه بطوس سنة ۱۹۸. و مثله فیه ص ۳۷۰ – ۳۸۹.

وروی النجاشی ص ۱۹۸ عن أحمد بن علی، عن إسماعیل بن علی بن علی بن رزین، عن أبیه سنة ۲۷۲، عن الرضا علیه السلام سنة ۱۹۸ – إلی آخره.

روایته عن أخیه دعبل، عن الرضا علیه السلام، وروی الصدوق، عن علی بن عیسی المجاور، عنه، کما فی العیون ج ۱ باب ۲۶ ص ۲۵۳.

وروایة الشیخ عن هلال الحفار، عنه، عن أبیه علی بن علی، عن الرضا صلوات الله علیه فی کمبا ج ۱۴ / ۵۱۰، وجد ج ۶۲ / ۹۸.

وسائر روایاته فی جد ج ۶ / ۲۲۸، وکمبا ج ۳ / ۱۵۵.

جملة من روایاته الدالة علی حسن عقیدته وکماله ومنشأ قدحه، ونکتفی بمتن روایته ثم نشیر إلی مواضعها:

منها: الحدیث النبوی فی قوله تعالی: (لا یستوی أصحاب النار وأصحاب الجنة) قال: أصحاب الجنة من أطاعنی وسلم لعلی بن أبی

طالب علیه السلام بعدی وأقر بولایته. وأصحاب النار من سخط الولایة ونقض العهد وقاتله بعدی. کمبا ج ۹ / ۲۸۶، وجد ج ۳۸ / ۱۱۰.

ومنها: قوله صلی الله علیه وآله المعراج: فلما صرت بین یدی ربی کلمنی وناجانی، فما عملت شیئا " إلا علمته علیا " فهو باب مدینة علمی. ثم دعاه إلیه فقال: یا علی، سلمک سلمی وحربک حربی، وأنت العلم فیما بینی وبین أمتی بعدی.

(۶۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن عیسی المجاور (۱)، علی بن علی بن رزین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن علی (۲)، هلال الحفار (۲)، أحمد بن علی (۱)، دعبل بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۵۴

الحدیث النبوی: من ناصب علیا " الخلافة بعدی فهو کافر قد حارب الله و رسوله، ومن شک فی علی فهو کافر. کمبا ج ۹ / ۲۹۵، وجد ج ۳۸ / ۱۴۹ و ۱۵۰.

ولد سنة ۲۵۹ أو ۲۵۷، ومات بواسط سنة ۳۵۲.

۳۷۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علی العمی أبو علی البصری:

ثقة بالاتفاق. وله کتب منها کتاب ما اتفقت علیه العامة بخلاف الشیعة من أصول الفرائض، کما قاله النجاشی والشیخ وغیرهما.

۳۷۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علی الفزاری:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره بإسناده، عن القاسم بن العلاء، عنه، عن محمد بن جمهور، عن فضالة بن أیوب، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه فی تفسیر قول تعالی: (قل أرأیتم إن أصبح ماؤکم غورا " فمن یأتیکم بهاء معین) قال علیه السلام: ماؤکم أبوابکم، أی الأئمة علیهم السلام. والأئمة أبواب الله تعالی بینه وبین خلقه. (فمن یأتیکم بهاء معین) یعنی بعلم الإمام. ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۱۲، و جد ج ۵۱ / ۵۰.

۳۷۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علی بن قدامة أبو السری:

لم یذکروه. روی علی بن حاتم وعلی بن حامد، عنه، عن أحمد بن علی بن ناصح، کما فی روایتین للصدوق، وتقدم فی أحمد.

ووقع فی طریق السید فی فلاح السائل، عن إسماعیل بن محمد رحمة الله، عنه، عن أحمد بن عیدان، کما تقدم فی أحمد، وجد ج ۷۶ / ۲۱۴، وکمبا ج ۱۶ / ۵۲.

وفی العلل للصدوق ج ۲ باب ۳۸۵ ص ۲۷۱ ح ۲۸ عن علی بن حاتم رحمه الله، عنه، عنه.

۳۷۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علی القزوینی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال، عن محمد بن یعقوب الکلینی، عن القاسم بن العلاء، عنه، عن علی بن إسماعیل، روایة موت محمد بن الحنفیة. ونقله

(۶۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، علم المعصوم (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، إسماعیل بن علی الفزاری (۱)، القاسم بن العلاء (۲)، فضالة بن أیوب (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، إسماعیل بن علی (۳)، علی بن إسماعیل (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، علی بن حاتم (۲)، أحمد بن علی (۱)، علی بن حامد (۱)، محمد بن جمهور (۱)،

محمد بن یعقوب (۱)

صفحه ۶۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۵۵

فی جد ج ۴۲ / ۸۰، وکمبا ج ۹ / ۶۱۷.

وبهذا الإسناد، عنه، عنه، روایات أخر، کما فی الإکمال ج ۱ باب ۳۱ ص ۴۳۹ و ۴۴۰.

۳۷۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علی المعلم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل محمد بن العباس المفسر، عن هشام بن علی، عنه، روایة شریفة. جد ج ۳۶ / ۱۵۰، وکمبا ج ۹ / ۱۱۱.

۳۷۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علی المقری:

لم یذکروه. روی عن محمد بن سلیمان خطبة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فی الملاحم. دلائل الطبری ص ۲۵۳.

۳۸۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علی النوبختی أبو سهل:

تشرف بلقاء مولانا الحسن العسکری صلوات الله علیه حین وفاته. و ما جری فیه ونصه علی مولانا الحجة المنتظر علیه السلام. غط ص ۱۷۵. تقدم مع اسم جده إسحاق. ۳۸۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن علیة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۹۸.

۳۸۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عمار بن حیان الصیرفی الکوفی أخو إسحاق:

من أصحاب مولانا الصادق صلوات الله علیه. وقول ابن شهرآشوب کما عن المعالم: (کان فطحیا " إلا أنه ثقة له أصل) لعله سهو اشتبه علیه إسحاق بإسماعیل، فإن هذا الکلام من الشیخ فی حق إسحاق. ویشهد لذلک أنه لم یقل أحد من القدماء بأن إسماعیل کان فطحیا."

ویدل علی حسنه وسلامته ما رواه الکلینی فی الکافی ج ۲ باب البر بالوالدین ص ۱۶۱ فی الصحیح، عن عبد الله بن مسکان، عن عمار بن حیان، قال:

(۶۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، إسماعیل بن عمار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن علی (۳)، عمار بن حیان (۱)، محمد بن العباس (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، الصّلاة (۱)، السهو (۱)

صفحه ۶۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۵۶

أخبرت أبا عبد الله علیه السلام ببر إسماعیل ابنی بی، فقال: لقد کنت أحبه وقد ازددت له حبا."

وروی ابن مسکان، وابن أبی عمیر، وجعفر بن المثنی، عن إسماعیل بن عمار روایات فی کا ویب، وذکر الخوئی مواضعها.

وصیة مولانا الصادق علیه السلام لإسماعیل هذا فی مشکاة الطبرسی ص ۶۶. وسأل عنه علیه السلام المؤمن رحمة؟ قال: نعم - إلی آخره.

وتقدم فی أخیه إسحاق ما یتعلق به وأنه وأخاه ممن جمع لهما الدنیا و الآخرة. وابناه علی وبشیر یأتیان.

۳۸۳ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن عمرو البجلى:

لم يذكروه. وله رواية شريفة فى الفضائل. كتاب الإيمان ص ۱۱۰، وجد ج ۶۸ / ۳۲. ووقع فى طريق الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص باب ۴ ص ۳۵، عن محمد بن غالب بن الحارث، عنه، عن عبد الكريم، حديث النص على الأئمة الاثنى عشر.

وفى بشا ص ۴۶ عن محمد بن موسى الشامى، عن عبد الله بن محمد التميمى، عنه، عن الأجلح، عن حبيب بن ثابت، عن عاصم بن ضمرة، عن أمير المؤمنين عليه السلام.

روى محمد بن عبد الله بن عائشة، عنه، عن عمرو بن موسى، عن زيد بن على الشهيد، كما فى دلائل الإمامة للطبرى ص ۵۳، وإرشاد المفيد ص ۲۱. والأظهر اتحاده مع إسماعيل بن عمر الجبلى الآتى.

۳۸۴ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن عمر:

روى عن شعيب العقرقوفى، عن الصادق عليه السلام، كما فى فس ص ۳۲۱.

ولعله متحد مع سابقه أو لا حقه.

وروى أحمد البزنطى ومحمد بن عيسى، عنه، عنه، كما فى مواضع من كا و يب ذكرها الخوئى.

(۶۵۶)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب دلائل الامامة لمحمد بن جرير الطبرى (الشيعى) (۱)، ابن أبى عمير (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، إسماعيل بن عمر (۲)، شعيب العقرقوفى (۱)، جعفر بن المثنى (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن موسى (۱)، زيد بن على (۱)، محمد بن غالب (۱)، عبد الكريم (۱)

صفحه ۶۶۴

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۶۵۷

۳۷۵ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن عمر بن أبان الكلينى:

واقف. روى عن أبيه وعن خالد بن نجيح وعبد الرحمن بن الحجاج. وروى أبوه عن أبى عبد الله وأبى الحسن صلوات الله عليهما، كما قاله النجاشى.

وروى عنه أحمد بن ميثم بن أبى نعيم. روى عن أبيه، عن الصادق عليه السلام، كما يأتى إن شاء الله فى على بن يونس الخزاز.

۳۸۶ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن عمر البجلى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى نسختين من كمال الدين أحدهما الطبع الأخير ج ۱ / ۷۷ عن الحسين بن الحسن، عنه، عن عمر بن موسى الوجيهى، عن المنهال بن عمرو، عن عبد الله بن الحارث، عن أمير المؤمنين عليه السلام.

وفى دلائل الطبرى ص ۵۵ بإسناده، عن عبد الله بن محمد بن عائشة، عنه، عن عمر بن موسى، عن زيد بن على.

۳۸۷ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن عمير:

لم يذكروه. روى المفيد عنه رواته الفضائل. جد ج ۴۱ / ۲۰۴، وكمبا ج ۹ / ۵۵۷.

۳۸۸ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن عياش:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد، عن يحيى بن هاشم الغسانى، عنه، عن معاذ بن رفاعة، رواية شريفة فى الفضائل. جد ج ۴۰ / ۴۱، وكمبا ج ۹ / ۴۳۶، وأمالى المفيد مج ۱۰ ص ۵۳.

ووقع فى طريق الصدوق فى الخصال باب الستة فى حديثين.

وفى غط ص ۲۸۹ عن الفضل بن شاذان، عنه، عن الأعمش.

ووقع فی طریق النعمانی عن إبراهیم بن الحسین بن ظهیر، عنه، عن الأعمش، کما تقدم فی إبراهیم.

وعن الخطیب أن أهل حمص کانوا ینتقصون علیا " علیه السلام حتی نشأ

(۶۵۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، إسماعیل بن عمر بن أبان (۱)، إبراهیم بن الحسین (۱)، عبد الله بن الحارث (۱)، إسماعیل بن عیاش (۱)، یحیی بن هاشم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، إسماعیل بن عمر (۱)، أحمد بن میثم (۱)، خالد بن نجیح (۱)، زید بن علی (۱)، عمر بن موسی (۲)، الصدق (۱)

صفحه ۶۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۵۸

فیهم إسماعیل (یعنی ابن عیاش) فحدثهم بفضائله، فکفوا.

۳۸۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عیاش بن سلیم أبو عتبة البغدادی:

لم یذکروه. هو من ثقات العامة، مات سنة ۱۸۲. ولعله متحد مع سابقه.

۳۹۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عیاش النصری:

من أصحاب صلوات الله علیه، کما قاله الشیخ فی رجاله (۹۱).

۳۹۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عیسی:

من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما، وروی عنه ابنه سعد و محمد بن علی بن محبوب.

وفی المفتاح له عشر روایات فی الکتب الأربعة. وله کتاب معتمد عده الصدوق فی مشیخة الفقیه من صواحب الأصول التی اعتمد علیها وحکم بصحتها واستخرج منها أحادیث کتابه، وروی کتابه عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه.

وفی مستدرک الوسائل ج ۳ / ۷۸۲ و ۵۷۴ مدحه.

۳۹۲ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن عیسی العطار أبو إسحاق:

لم یذکروه. روی الحسن بن علی بن علویة، عنه، عن داود بن الزبرقان و المبارک بن فضالة، کما فی مقتضب الأثر ص ۲۹. وعن الخطیب أنه مات سنة ۲۳۲.

۳۹۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد المؤدب أبو أحمد:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن داود، عنه، عن إبراهیم بن محمد بن عبد الله القرشی. یب ج ۶ باب فضل زیارته صلی الله علیه وآله ص ۳ ح ۱.

۳۹۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن الغزالی:

یأتی خبره فی عثمان بن نشیط، فإنه روی أبو الجارود، عن عثمان بن نشیط، عنه. بشا ص ۱۸۵.

(۶۵۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، إبراهیم بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، إسماعیل بن عیاش (۲)، إسماعیل بن عیسی (۲)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، داود بن الزبرقان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، أبو الجارود (۱)، الحسن بن علی (۱)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۵۹

۳۹۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن فرار:

لم یذکروه. روی عن علی بن یحیی، وروی عنه إبراهیم بن هاشم. تفسیر القمی سورة الفاتحة.

۳۹۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن فروة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر الجزء ۳ باب ۴ ص ۱۴۲ ح ۴ عن أبی داود، عنه، عن محمد بن عیسی.

۳۹۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن الفضل بن یعقوب بن الفضل بن عبد الله بن الحارث بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب:

هکذا ذکر الشیخ فی باب أصحاب الباقر علیه السلام (۱۷)، قال: ثقة من أهل البصرة. وهکذا ذکر نسبه فی أخیه إسحاق (۲۸) فی هذا الباب.

وبالجملة هو من أصحاب الصادق علیه السلام أیضا، " ولا خلاف فی وثاقته.

قال العلامة فی صه بعد نقله وثاقته: روی أن الصادق علیه السلام قال: هو کهل من کهولنا، وسید من ساداتنا. وکفاه بهذا شرفا " مع صحة الروایة.

وابیه الفضل روی کتاب أبیه، کما فی مشیخة الفقیه، وعده من صواحب الأصول التی اعتمد علیها فی کتابه.

والظاهر أن إسماعیل بن الفضل هذا هو الراوی عن الثمالی، عن الإمام السجاد صلوات الله علیه رسالة الحقوق.

وذکر الخوئی الأردبیلی جملة من مواضع روایاته فی الکتب الأربعة، فراجع إلیهما، وقال الخوئی: وقع بعنوان إسماعیل بن الفضل فی إسناد عدة من الروایات تبلغ أربعة وخمسین موردا " روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. و بعنوان إسماعیل بن الفضل الهاشمی فی إسناد عدة منها تزید علی عشرین موردا. " و روی فی جمیع ذلک عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما.

فتحصل أنه من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. و

(۶۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الفضل بن عبد الله (۱)، إسماعیل بن الفضل (۴)، إسماعیل بن فرار (۱)، سورة الفاتحة (۱)، مدینة البصرة (۱)، الحارث بن نوفل (۱)، علی بن یحیی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۶۰

یأتی فی ابنی أخیه الحسن والحسین أبنی محمد بن الفضل ما یتعلق بنسبه.

۳۹۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن القاسم بن إبراهیم طباطبا:

لم یذکروه. کان رئیسا " مقدما، " ومن أحفاده أحمد بن محمد بن إسماعیل المذکور، وإسماعیل بن محمد الآتی.

۳۹۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن القاسم المتطبب الکوفی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۹۹ عنه، عن محمد بن عیسی. ونقله فی کمبا ج ۱۴ / ۵۲۷، وجد ج ۶۲ / ۱۷۵.

۴۰۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن قبرة:

لم يذكروه. وهو الشيخ الأجل شرف الدين قطب الشريعة، روى عن والده قبرة الخطيب الأرفوى، عن جده، عن مكحول بن إبراهيم. مدينة المعاجز ص ۱۳۰.

۴۰۱ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن قتيبة البصرى:

من أصحاب الكاظم والرضا صلوات الله عليهما. روى عن أبى عبد الله صلوات الله عليه، وروى عنه على بن سيف بن عميرة، كما فى الكافى ج ۱ كتاب التوحيد باب جوامع التوحيد ص ۱۳۹ ح ۵.

وروى يعقوب بن يزيد، عنه، عن أبى خالد الجهنى، عن الصادق عليه السلام، كما فى سن باب الخمسة ص ۹.

والكلينى فى الروضة ح ۱۸۰ عن يعقوب بن يزيد، عنه، عن حفص بن عمر.

جملة من رواياته الشريفة فى فضائل أمير المؤمنين عليه السلام فى كمبا ج ۹ / ۴۲۵، وجد ج ۳۹ / ۳۴۹.

۴۰۲ / ۲۰۲۱ – إسماعيل القصير: هو ابن إبراهيم بن بزة المذكور.

۴۰۳ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن قيس الموصلى:

لم يذكروه. من أصحاب الصادق عليه السلام ومورد عنايته ولطفه، وعلمه

(۶۶۰)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، أحمد بن محمد بن إسماعيل (۱)، القاسم بن إبراهيم (۱)، إسماعيل بن قتيبة (۱)، إسماعيل القصير (۱)، إسماعيل بن محمد (۱)، يعقوب بن يزيد (۲)، سيف بن عميرة (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن الفضل (۱)، حفص بن عمر (۱)، الصدق (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۶۶۸

الصادق صلوات الله عليه الحاجة. كتاب الصلاة ص ۸۴۹ و ۸۵۵، وجد ج ۹۰ / ۳۱۴ و ۳۳۳. ورواه السيد فى جمال الأسبوع مثله، وروى حماد بن عثمان عنه.

۴۰۴ / ۲۰۲۱ – إسماعيل الكاتب أبو أحمد:

لم يذكروه. روى عنه ابنه أحمد، عن أبى جعفر عليه السلام. الكافى باب نوادر كتاب الأشربة، والفقيه باب معرفة الكبائر.

۴۰۵ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن كثير:

لم يذكروه. هو أول من بايع المختار لطلب الثار. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۵، وجد ج ۴۵ / ۳۵۷.

۴۰۶ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن كثير:

روى عن أبى عبد الله صلوات الله عليه، وروى عنه مروان بن مسلم. كامل الزيارات باب فيما جاء فى قاتل الحسين عليه السلام.

۴۰۷ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن كثير بن سام:

روى أبى عبد الله عليه السلام، وروى عنه يونس، كما فى التهذيب ج ۱۰ كتاب الحدود ص ۱۵۳ ح ۶۱۱.

ولعله أحد الثلاثة الذين عدهم الشيخ فى باب أصحاب الصادق عليه السلام (۱۲۱ و ۱۲۲ و ۱۲۳).

۴۰۸ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن مالك:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى كمال الدين ج ۲ / ۳۶۷ عن محمد بن إسماعيل البرمكى، عنه، عن محمد بن سنان – إلى آخره.

وفيه بهذا الإسناد رواية أخرى.

۴۰۹ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد بن أبى كثير القاضى أبو يعقوب القسوى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۳۹۰ عن أحمد بن محمد بن

(۶۶۱)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، إسماعيل الكاتب (۱)، إسماعيل بن كثير (۳)، الشيخ الصدوق (۱)، إسماعيل بن محمد (۱)، حماد بن عثمان (۱)، مروان بن مسلم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصّلاة (۲)، القتل (۱)، الحاجة، الإحتياج (۱)

صفحه ۶۶۹

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۶۶۲

عبد الله، عنه، عن على بن إبراهيم. ونقله فى كتاب الأخلاق ص ۹۹، وجد ج ۷۰ / ۳۰۶.

۴۱۰ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد الأرقط:

لم يذكروه. هو ابن أخت مولانا الصادق صلوات الله عليه. أمه أم سلمة بنت مولانا الباقر صلوات الله عليه. وقد روى الكلينى فى الكافى عنه رواية شريفة.

كمبا ج ۱۱ / ۱۹۶، وجد ج ۴۷ / ۳۰۴.

ويأتى مع اسم جده عبد الله سائر رواياته.

وابناه حسين البنفسج ومحمد، وأبوه يأتون.

۴۱۱ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد بن إسحاق بن جعفر الصادق صلوات الله عليه:

ثقة بالاتفاق. روى عن جده إسحاق بن جعفر عليه السلام، وعن عم أبيه على بن جعفر عليه السلام. وله كتاب. كذا قاله النجاشى. وعده الشيخ فى رجاله من أصحاب الرضا عليه السلام.

وروى الصدوق فى العيون باب ما جاء عن الرضا عليه السلام فى صفة النبى صلى الله عليه و آله ص ۳۱۶ عن عبد الله بن محمد بن عبد العزيز بن منيع، عنه قال: حديثى على بن موسى الرضا عليه السلام، ثم ذكر رواية هند بن أبى هالة فى وصف الرسول صلى الله عليه وآله وشمائله. ونقله فى كمبا ج ۶ / ۱۳۳، وجد ج ۱۶ / ۱۴۸، وكذا فى المعانى ص ۸۰.

تقدم فى أحمد بن إسحاق بن عباس روايته عن على بن جعفر، وعلى بن موسى الرضا صلوات الله عليهما، وجد ج ۷۰ / ۲۱۲، وكتاب الأخلاق ص ۷۷.

۴۱۲ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد بن إسماعيل بن جعفر الصادق عليه السلام:

لم يذكروه. وابنه سليمان وأبوه يأتيان، وتقدم جده. وحفيده زيد بن أحمد بن إسماعيل روى عن خاله زيد بن الحسين، وسيأتى فى زيد.

(۶۶۲)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، السيدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلى الله عليه وآله (۱)، إسماعيل بن محمد بن إسماعيل (۱)، إسماعيل بن محمد بن إسحاق (۱)، على بن إبراهيم (۱)، أحمد بن إسماعيل (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد العزيز (۱)، إسماعيل بن محمد (۱)، أحمد بن

إسحاق (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، علی بن جعفر (۲)

صفحه ۶۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۶۳

۴۱۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد بن إسماعیل بن الحسن بن زید بن الحسن علیه السلام: لم یذکروه. وهو إمامی وتقدم جده.

۴۱۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد بن إسماعیل الحلبی:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الرحمن بن طلحة، عنه، کما یأتی.

۴۱۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد بن إسماعیل بن زنجی الکاتب أبو القاسم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشا ص ۵۲ عن أحمد بن الحسن بن حیرون، عن عمر بن إبراهیم الزهری، عنه، عن الحسن بن علی بن زکریا بن یحیی.

۴۱۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد بن إسماعیل بن القاسم بن إبراهیم طباطبا:

لم یذکروه. تقدم ذکره فی أخیه أحمد.

۴۱۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد بن إسماعیل بن هلال المخزومی أبو محمد:

یلقب قنبرة، ثقة بالاتفاق. وله کتب رواها علی بن أحمد العقیقی العلوی.

وسمع أصحابنا منه، منهم: أیوب بن نوح، والحسن بن معاویة، وعلی بن الحسن بن فضال، وغیرهم.

۴۱۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد البصری:

لم یذکروه. روی المفید، عن سعد بن عبد الله القمی، عنه، عن عبد الله بن إدریس، روایة شریفة فی شرح الأرواح الخمسة وفضل الإمام. کما ج ۶ / ۲۱۹، و جد ج ۱۷ / ۱۰۶.

۴۱۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد التغلبی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۲ / ۱۱۳ عن سعد بن عبد الله، عنه، عن أبی طاهر الوراق، روایة فی حقیقة الحجر الأسود. ونقله فی کمبا ج ۲۱ / ۵۰، وجد ج ۹۹ / ۲۲۱.

(۶۶۳)

مفاتیح البحث: إسماعیل بن محمد بن إسماعیل (۵)، القاسم بن إبراهیم (۱)، الحسن بن معاویة (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمر بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن محمد (۲)، سعد بن عبد الله (۲)، أیوب بن نوح (۱)، الحسن بن فضال (۱)، الحسن بن زید (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن أحمد (۱)، الحجر الأسود (۱)، محمد بن عبد (۱)، الطهارة (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۶۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۶۴

۴۲۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد بن جعفر الصادق صلوات الله علیه:

لم یذکروه. هو الذی کلم مع أخیه لأن یکلما المأمون فی دین أبیه، وکان خمسة عشرین ألف دینار، فقضی المأمون دینه. کمبا ج ۱۱ / ۱۷۸، وجد ج ۴۷ / ۲۴۴. قیل: إن السمطیة یعتقدون إمامته.

۴۲۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد الجواهری:

لم یذکروه. هو کیسانی استبصر، کما قال المامقانی فی نتائج التنقیح.

۴۲۲ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن الحسن بن الحسین بن بابویه القمی:

لم یذکروه. هو الثقة الجلیل أبو إبراهیم، أخو إسحاق المذکور، وهما من مشاهیر تلامذة الشیخ الطوسی. توفی ۱۸ صفر سنة ۵۰۰. وأبوه وأجداده یأتون.

۴۲۳ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن محمد الخزاعی:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. روی جعفر بن بشیر عنه قال:

سأل أبو بصیر أبا عبد الله صلوات الله علیه وأنا أسمع – إلی آخره، کما فی الکافی ج ۱ / ۳۷۱ کتاب الحجة باب أنه من عرف إمامه لم یضره تقدم هذا الأمر وتأخره، و کذا فی غیبة النعمانی ص ۱۸۰ ۴۲۴ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن محمد بن زیاد بن أبی زیاد المنقری:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی کتاب الأطعمة باب أکل الطین ص ۲۶۶ عن أحمد بن محمد، عن علی بن الحکم، عنه، عن جده زیاد بن أبی زیاد، عن أبی جعفر صلوات الله علیه. ورواه فی یب ج ۹ باب الذبائح والأطعمة ص ۸۹ ح ۳۷۸، عن أحمد بن محمد مثله. وروی الصدوق فی أمالیه مج ۶۲ ص ۲۳۹ بإسناده، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن علی بن الحکم، عنه، عن جده زیاد بن أبی زیاد – إلی آخره. ونقله فی البحار عن الصدوق والشیخ وغیرهما مثله. کمبا ج ۱۴ / ۳۲۲.

(۶۶۴)

مفاتیح البحث: أکل الطین والتراب (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبو بصیر (۱)، إسماعیل بن محمد بن زیاد (۱)، إبراهیم أخو إسحاق (۱)، زیاد بن أبی زیاد (۲)، إسماعیل بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إسماعیل بن محمد (۳)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن الحکم (۲)، أحمد بن محمد (۳)، جعفر بن بشیر (۱)، الصّلاة (۱)، الطعام (۱)، الضرر (۱)

صفحه ۶۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۶۵

والعلل بإسناده عن أحمد بن أبی عبد الله البرقی، عن علی بن الحکم، فیه ص ۳۲۳، وجد ج ۶۰ / ۱۵۰ و ۱۵۳.

وفی محاسن البرقی ج ۲ / ۵۶۵ عن بن الحکم، عنه، عن جده، عن الباقر علیه السلام.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۵۴ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن علی بن الحکم، عنه، عنه.

۴۲۵ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن محمد الزیتونی:

لم یذکروه. وقع السید فی فلاح السائل ص ۲۷۵ عن التلعکبری، عن جعفر بن سلیمان القمی، عنه، محمد بن جعفر الأسدی. ونقله فی کمبا ج ۱۶ / ۴۸، وجد ج ۷۶ / ۲۰۶.

۴۲۶ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن محمد بن سلیمان العقیلی:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۵۲۹ عن محمد بن علی بن سعید، عنه، عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری. ونقله فی کتاب الصلاة ص ۷۹۱، و جد ج ۹۰ / ۹۲.

۴۲۷ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن محمد السید الحمیری:

لم یکن علویا " ولا هاشمیا " ولقب بالسید. وهو ثقة جلیل من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. وهو عظیم الشأن والمنزلة رحمة الله. وذکرنا ترجمته فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۳۹۵ لغة (حمر)، بعنوان السید الحمیری.

۴۲۸ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن محمد ن شیبة القاضی البصری:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل فی کتابه النصوص باب ۱۸ ص ۱۲۷ عن محمد بن وهبان، عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن محمد بن أحمد بن الحسن، روایة شریفة فی ذلک. ونقله فی کمبا ج ۹ / ۱۵۱، وجد ج ۳۶ / ۳۲۸.

(۶۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، جعفر بن سلیمان القمی (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن جعفر الأسدی (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، إسماعیل بن محمد (۴)، علی بن الحکم (۲)، علی بن سعید (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۶۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۶۶

۴۲۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد بن صالح البغدادی أبو علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۱۶۱ عن عبد الله بن محمد بن عبد الله بن دینار، عنه، عن الحسن بن عرفة، روایة شریفة، وجد ج ۳۹ / ۲۸۶، و کمبا ج ۹ / ۴۱۰. ووقع فی طریق النجاشی کما فیه ص ۱۴۵ عن محمد بن عثمان بن الحسن، عنه، قراءة علیه.

وفی الأمالی ص ۴۷ عن یعقوب بن یوسف بن یعقوب الفقیه، شیخ أهل الری، عنه، عن محمد بن عبید بن عتبة.

وفی أمالی الشیخ ۲ / ۹ عن ابن بشران، عنه، قراءة علیه، عن الحسن بن عرفة العبدی، ومثله فیه ص ۱۲ مکررا " و ۱۳.

۴۳۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد بن عبد الله بن الحسن:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۸۶ بسنده، عنه، عن عبد الله بن عبید الله بن أبی رافع، عن أبی رافع.

۴۳۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین علیه السلام:

لم یذکروه. روی عن مولانا أبی جعفر صلوات الله علیه، وقد مرض مرضا " شدیدا " فدخل علیه أبو عبد الله علیه السلام فرأی جزع أمه، فعلمها مولانا الصادق صلوات الله علیه صلاة ودعاءا " فبرأ، کما فی المکارم فی فصل الاستشفاء بالصلاة.

ووقع فی طریق الکلینی فی الکافی کتاب الحجة باب الإشارة والنص علی أبی جعفر صلوات الله علیه عن إبراهیم بن أبی البلاد، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. وبهذا الإسناد، عنه، عنه علیه السلام، روایة أخری. کمبا ج ۱۱ / ۶۵، وجد ج ۴۶ / ۲۳۰.

وفی رجال النجاشی ص ۲۰، نقل کتاب إسماعیل بن الحکم الرافعی عنه.

وفیه ص ۳ عن علی بن الحسین بن الحسین بن علی بن الحسین السجاد علیه السلام، عنه، عن إسماعیل الحکم الرافعی، روایة أخری. ونقله فی کمبا

(۶۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، یوم عرفة (۲)، إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، عبید الله بن أبی رافع (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۱)، محمد بن عبید بن عتبة (۱)، عبد الله بن دینار (۱)، إسماعیل بن الحکم (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسماعیل بن محمد (۲)، یعقوب بن یوسف (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن عثمان (۱)، المرض (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۶۷

ج ۱۴ / ۷۱۸، وجد ج ۶۴ / ۲۷۲. وهذا إسماعیل بن محمد الأرقط المذکور، ابن عبد الله الباهرین بن السجاد علیه السلام، ومن أحفاده

الحسين بن أحمد بن محمد بن إسماعيل.

۴۳۲ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد بن عجلان:

لم يذكروه. تقدم فى أخيه إسحاق روايتهما عن أبيهما عن الصادق صلوات الله عليه.

۴۳۳ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد بن على بن إسماعيل:

هاشمى عباسى من أصحاب الحسن العسكرى عليه السلام، كما ذكره الشيخ. وعدوه مجهولا."

۴۳۴ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد بن على بن إسماعيل بن على بن عبد الله بن العباس بن عبد المطلب:

لم يذكروه. وروى فى الكافى باب مولد أبى محمد الحسن العسكرى صلوات الله عليه، عن إسحاق، ما يفيده ذمه، وهو أنه شكا إلى أبى محمد عليه السلام الحاجة، و حلف كاذبا، " فأخبره الإمام بكذبه ودفنه مائتى دينار، ومع ذلك أعطاه مائة وقال:

إنك تحرمها. فلما احتاج إلى ما دفن رأى أن ابنه أخذها وهرب. ونقله فى كمبا ج ۱۲ / ۱۶۴، وجد ج ۵۰ / ۲۸۰. وتقدم جده إسماعيل. والظاهر اتحاده مع سابقه.

۴۳۵ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد بن الفضل:

لم يذكروه. روى محمد بن على بن الفتح فى كتابه الخصائص العلوية، عنه، عن عبد الوهاب بن أبى عبد الله، حديث المعراج فى الفضائل، كما فى جد ج ۱۸ / ۴۰۱، وكمبا ج ۶ / ۳۹۶.

۴۳۶ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد بن الفضل بن محمد بن المسيب البيهقى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى التوحيد باب أسمائه تعالى ص ۱۵۴ عن بكر بن أحمد بن سعدويه، عنه، عن جده، حديث دعاء يا من أظهر الجميل.

(۶۶۷)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، أحمد بن محمد بن إسماعيل (۱)، إسماعيل بن محمد بن على (۲)، العباس بن عبد المطلب (۱)، محمد بن الفضل بن محمد (۱)، على بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إسماعيل بن محمد (۳)، بكر بن أحمد (۱)، محمد بن على (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)، الدفن (۱)، الحاجة، الإحتياج (۱)

صفحه ۶۷۵

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۶۶۸

۴۳۷ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد القمى الملقب بالقنبرة:

عد مجهولا " إلا أن يتحد مع ابن محمد إسماعيل المذكور.

۴۳۸ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد الكاتب:

لم يذكروه. وقع فى طريق الطبرى فى بشا، عن عمر بن إبراهيم الزهرى، عنه، عن الحسن بن على زكريا، رواية شريفة، كما فى كتاب الإيمان ص ۱۳۴، وجد ج ۶۸ / ۱۲۴.

۴۳۹ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد الكاتب الأنبارى أبو القاسم:

لم يذكروه. من مشائخ المفيد روى عنه، كما فى أماليه ص ۱۸۶، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۱۲۱ و ۱۸۹، وج ۲ / ۳۰۲، وبشا ص ۱۰۶.

وروى هو عن إبراهيم بن محمد الأزدى، وأحمد بن جعفر المالكى.

۴۴۰ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن محمد المزنى:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید أمالیه ص ۱۷۸ و ۱۸۹ عن القاسم بن محمد الدلال، عنه، عن عثمان بن سعید، وکما فی جد ج ۴۰ / ۱۳۱، وکمبا ج ۹ / ۴۵۷.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۴۰ عن المفید، عن علی بن خالد المراغی، عن الحسن بن علی بن الحسن الکوفی، عنه، عن سلام بن أبی عمرة الخراسانی، ومثله فی بشا ص ۸۱ و ۱۳۳.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۲۴ عن القاسم بن محمد الدلال، عنه، عن عثمان بن سعید.

۴۴۱ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن محمد المکی:

لم یذکروه. روی علی بن إبراهیم، عنه، عن علی بن الحسین. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب من کره مناکحته ص ۳۵۲، التهذیب ج ۷ باب اختیار الأزواج ص ۴۰۵ ح ۱۶۲۱.

(۶۶۸)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، إسماعیل بن محمد المکی (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، سلام بن أبی عمرة (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، عمر بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن محمد (۴)، علی بن الحسین (۱)، القاسم بن محمد (۲)، عثمان بن سعید (۲)، الحسن بن علی (۱)، علی بن خالد (۱)، أحمد بن جعفر (۱)

صفحه ۶۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۶۹

۴۴۲ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن محمد بن مهاجر: هو ابن أبی خالد الثقة المذکور.

۴۴۳ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن محمد المنقری:

من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه. قاله الشیخ. روی ابن عمیر عنه، کما فی کا ویب. وفیهما روایة علی بن الحکم، عنه، عن یزید بن أبی زیاد. وذکر الخوئی مواضع الروایات. ولعله ابن محمد بن زیاد.

۴۴۴ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن مخلد السراج:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. روی القاسم بن ربیع الصحاف، عنه، عنه صلوات الله علیه، کما فی روضة الکافی ح ۲، حدیث رسالة الصادق علیه السلام إلی أصحابه.

۴۴۵ / ۲۰۲۱ – إسماعیل المدائنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی سن ج ۲ / ۴۰۶ عن أبی یوسف، عنه، عن عبد الله بن بکیر، وکذا فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۶ / ۲۹۶ عن یعقوب بن یزید، عنه، عن عبد الله بن بکیر. أقول: أبو یوسف هو یعقوب بن یزید.

۴۴۶ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن مرار:

عده الشیخ ممن لم یرو عنهم صلوات الله علیهم. روی إبراهیم بن هاشم، عنه، عن یونس بن عبد الرحمن کتبه، وروی کتبه غیره.

ویظهر وثاقته مما نقله الشیخ من کلام محمد بن الحسن بن الولید أن کتب یونس بن عبد الرحمن التی هی بالروایات کلها صحیحة معتمد علیها إلا ما ینفرد به محمد بن عیسی بن عبید، عن یونس، ولم یروه غیره – إلی آخره. وفی استثنائه نظر واشکال لما ذکرنا فی ترجمة محمد بن عیسی.

وروی إسماعیل مرار، عن الحسن بن عباس المعروفی، ومبارک العقرقوفی، و یونس، وروی عنه فی جمیع ذلک إبراهیم بن هاشم.

(۶۶۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن

محمد المنقری (۱)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، یزید بن أبی زیاد (۱)، إسماعیل المدائنی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، إسماعیل بن مرار (۱)، عبد الله بن بکیر (۲)، إسماعیل بن محمد (۱)، إسماعیل بن مخلد (۱)، یعقوب بن یزید (۲)، الحسن بن عباس (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن زیاد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۶۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۷۰

أقول وروی إبراهیم بن هاشم القمی، عنه، عن محمد بن الفضیل، عن الصادق علیه السلام، روایة شریفة مفصلة فی الولایة وذم المخالفین. کمبا ج ۷ / ۸۰، وجد ج ۲۳ / ۳۸۶.

۴۴۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن مرثد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۷۷ عن جعفر بن عبد الله المحمدی، عنه، عن جده، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، وجد ج ۳۶ / ۵، و کمبا ج ۹ / ۸۴.

۴۴۸ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن مزید مولی بنی هاشم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۴۴ عن جعفر بن محمد المحمدی، عنه، عن عیسی بن عبد الله، عن أبیه، عن جده. ونقله فی جد ج ۳۶ / ۵، و کمبا ج ۹ / ۸۴.

۴۴۹ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن مسلم السکونی الشعیری:

روی محمد بن کثیر، عنه، عن الأعمش. کمبا ج ۹ / ۴۰۳، وجد ج ۳۹ / ۲۵۵.

وفی کمال الدین باب ۲۰ عن عبد الله بن المغیرة، عنه، عن الصادق علیه السلام.

وفی المعانی ص ۲۵۱ بإسناده، عن الجهم بن حکم، عنه، عن الصادق علیه السلام.

وروی علی بن جعفر السکونی، عنه، کما فی یب وصا.

وهو إسماعیل بن أبی زیاد المذکور.

۴۵۰ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن معاویة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۶۹ عن معمر، عنه، عن نافع.

(۶۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن أبی زیاد (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، علی بن جعفر السکونی (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، إسماعیل بن مسلم (۱)، بنو هاشم (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۶۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۷۱

۴۵۱ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن بن منصور أبو زیاد:

لم یذکروه. روی علی بن أسباط الثقة عنه، کما فی کامل الزیارة ص ۱۰۷ روایة بکاء السجاد صلوات الله علیه.

وروی الصدوق بإسناده الصحیح، عن علی بن أسباط، عنه، روایة أخری. کمبا ج ۱۱ / ۲۱، وجد ج ۴۶ / ۶۶.

وبهذا الأسناد، عنه، عنه، روایات أخر، کما فی العلل ج ۱ / ۵۴ و ۲۲۱، وجد ج ۱۳ / ۱۳۲.

وروی سهل بن زیاد، عنه، عن المفضل. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب إدخال السرور علی المؤمنین ص ۱۹۲.

۴۵۲ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن منصور بن أحمد القصار:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق حدثه بفرغانة، روی عنه فی الخصال ج ۱ / ۲۶۸، وج ۲ / ۴۱۳ ما یفید حسنه وکماله، والخبران یأتیان فی محمد بن القاسم بن محمد بن، وکمبا ج ۱۶ / ۱۹، وج ۶ / ۱۷۲، وجد ج ۱۶ / ۳۲۶، وج ۷۶ / ۱۱۷.

۴۵۳ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن منصور الزبالی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی جمال الأسبوع فی روایتین عنه، عن أبی ر کاز، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه.

وروی عنه محمد بن جعفر المکفوف، کما فی کتاب الصلاة ص ۷۵۲ مکررا، " وجد ج ۸۹ / ۳۳۱.

وروی عنه إبراهیم بن محمد بن حمران، کما فی غط ص ۳۸.

۴۵۴ / ۲۰۲۱ – إسماعیل المنقری: هو ابن محمد بن زیاد المذکور.

۴۵۵ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن موسی إبراهیم:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسین الکوفی، عنه، عن سلیمان بن حبیب روایة خطبة أمیر المؤمنین صلوات الله علیه المعروفة باللؤلؤة. جد ج ۴۱ / ۳۲۹، و

(۶۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن محمد بن حمران (۱)، إسماعیل بن منصور بن أحمد (۱)، إسماعیل بن منصور (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن أسباط (۲)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن زیاد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۷۲

ج ۳۶ / ۳۵۴، وکما ج ۹ / ۱۵۷ و ۵۸۹، وکتاب النصوص باب ۲۹ ص ۲۱۳.

۴۵۶ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن موسی:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر عن محمد بن عبد الله بن أحمد الرازی الجامورانی، عنه، عن أبیه، عن جده، عن عمه عبد الصمد بن علی، روایة شریفة فی الفضائل. کمبا ج ۱۴ / ۱۴۵ و ۸۱، وجد ج ۵۸ / ۲۲۶، وج ۵۷ / ۳۲۸. ورواه فی البصائر الجزء ۸ باب ۱۲ ص ۴۲۰، عنه مثله.

وروی المفید فی ختص ص ۳۱۹، بهذا الأسناد عنه روایة کریمة.

۴۵۷ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن موسی ابن بنت السری الفزاری الکوفی:

لم یذکروه. روی فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۷، مکررا، " وروی عن جریر، عن الأعمش، وروی عن عاصم حمید.

۴۵۸ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن موسی البجلی الحاسب أبو أحمد:

لم یذکروه. روی أبو المفضل، عنه، عن عبد الله بن عمر بن أبان.

۴۵۹ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن موسی الثقفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ أبواب العشرة ص ۵۰ عن محمد بن خالد بن إبراهیم، عنه، عن عبد الله بن محمد، حدیث العشر التی کانت من الرسول صلی الله علیه وآله لعلی علیه السلام. ونقله فی کمبا ج ۹ / ۴۲۳، وجد ج ۳۹ / ۳۳۸.

۴۶۰ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن موسى بن جعفر الصادق صلوات الله عليهما:

سكن مصر وولده بها. وله كتب عدها النجاشي والشيخ، رواها عنه محمد بن محمد بن الأشعث، عن ابنه موسى بن إسماعيل، عن أبيه، عن آبائه صلوات الله عليهم. وهذا سند الجعفريات، ويقال له الأشعثيات، والظاهر أنه هو. و أثبت العلامة المامقاني حسنه وسلامته وكماله، بل وثاقته.

(۶۷۲)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الله بن أحمد الرازى (۱)، إسماعيل بن موسى بن جعفر (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، موسى بن إسماعيل (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عبد الصمد بن على (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، محمد بن خالد (۱)

صفحه ۶۸۰

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۶۷۳

ومات صفوان بن يحيى سنة ۲۱۰، فبعث إليه أبو جعفر الجواد صلوات الله عليه بحنوط وكفنه، وأمر إسماعيل بن موسى بالصلاة عليه، كما رواه كش فى ترجمة صفوان.

ووقع فى طريق ابن قولويه فى كامل الزيارات ص ۱۴ عن محمد بن محمد بن الأشعث، عن موسى بن إسماعيل بن موسى عليه السلام، عن أبيه، عن جده – إلى آخره، ويب باب فضل زيارته.

وروى الصدوق فى العيون ج ۱ / ۲۸۲، بسند صحيح، عن يعقوب بن يزيد (ثقة)، عن إسماعيل بن موسى، عن أخيه على بن موسى الرضا صلوات الله عليه – إلى آخره، ورواه فى العلل ج ۲ / ۵۴، بهذا الإسناد مثله.

مكا: عنه قال: كان خاتم جدى جعفر بن محمد صلوات الله عليهما فضة كله – إلى آخر ه.

وروى الشيخ فى يب أن الكاظم عليه السلام جعله متوليا " على الوقف.

والعقب منه من أبيه موسى بن إسماعيل، ومنه جعفر بن موسى بن إسماعيل يعرف با بن كلثوم، وأولاده الكلثميون، وهم بمصر والشام.

۴۶۱ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن موسى السدى (السندى فى أمالى الشيخ):

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد، عن زكريا بن يحيى الساجى، عنه، عن محمد بن سعيد رواية شريفة فى الفضائل. جد ج ۳۸ / ۲۱۲، وكمبا ج ۹ / ۳۱۱.

ورواه فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۱۳. وفى زكريا رواياته الأخرى.

۴۶۲ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن موسى الفزارى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى كمال الدين، عن محمد بن إدريس الحنظلى، عنه، عن عاصم بن حميد، رواية كريمة مفضلة علوية: إن هذه القلوب أوعية. ورواه فى البحار عنه مثله.

وروى عبيد بن كثير العامرى، عنه، عن محمد بن الفضيل. بشا ص ۱۲۲.

(۶۷۳)

مفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، موسى بن إسماعيل (۳)، زكريا بن يحيى (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، يعقوب بن يزيد (۱)، السدى (السندى) (۱)، ابن

قولویه (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، محمد بن إدریس (۱)، عاصم بن حمید (۱)، عبید بن کثیر (۱)، محمد بن سعید (۱)، محمد بن محمد (۱)، الشام (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)

صفحه ۶۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۷۴

۴۶۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن مولد:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن هاشم، عنه وصالح بن السندی معا، " عن یونس بن عبد الرحمن. جمال الأسبوع ص ۵۰۷.

۴۶۴ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن مهران:

من أصحاب الصادق والرضا صلوات الله علیهما، کما قاله الشیخ فی رجاله، وعده البرقی فی أصحاب الرضا علیه السلام، وقال الخوئی: إنه روی عن الرضا و الجواد صلوات الله علیهما.

قال الکشی: حدثنی محمد بن مسعود قال: سألت علی بن الحسن، عن إسماعیل بن مهران قال: رمی بالغلو. قال محمد بن مسعود: ویکذبون علیه، کان تقیا " ثقة فاضلا. " انتهی.

جملة من روایاته عن الصادق علیه السلام فی العیون ج ۲ / ۲۶۲، والخصال ج ۲ / ۱۰۷.

أقول: وبقی إلی زمان مولانا الجواد علیه السلام وروی عنه النص علی الإمام الهادی علیه السلام، کما فی الکافی باب الإشارة والنص علی أبی الحسن الثالث علیه السلام.

۴۶۵ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن مهران بن أبی نصر السکونی أبو یعقوب واسم أبی نصر زید:

ثقة معتمد علیه بالاتفاق. ذکره الکشی والشیخ فی أصحاب الرضا صلوات الله علیه. وله کتب متعددة.

وفی ست: إسماعیل بن مهران بن محمد بن أبی نصر السکونی - الخ مثله.

۴۶ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن مهزیار:

لم یذکروه. روی عن أخیه علی، کما روی التلعکبری، عن محمد بن همام، عن الحسین بن هارون بن جدور المدائنی، عنه، عن أخیه علی بن مهزیار. کمبا

(۶۷۴)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، مهران بن محمد بن أبی نصر السکونی (۱)، إسماعیل بن مهران بن أبی نصر (۱)، إسماعیل بن مهران (۲)، الحسین بن هارون (۱)، علی بن مهزیار (۱)، صالح بن السندی (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن مسعود (۲)، الصدق (۱)

صفحه ۶۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۷۵

ج ۱۶ / ۵۱، وجد ج ۷۶ / ۲۱۱، وفیه: إبراهیم بن مهزیار.

یر: أحمد بن إبراهیم، عنه، عن عثمان بن جبلة. جد ج ۲ / ۱۹۲، وکمبا ج ۱ / ۱۳۰. ورأیته فی البصائر الجزء ۱ باب ۱۱ ص ۴۲ ح ۱۰ مثله.

۴۶۷ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن میثم:

من غلمانه بکر بن محمد بن حبیب، کما قاله النجاشی فی ترجمة بکر. ولعله إسماعیل بن شعیب بن میثم المذکور.

۴۶۸ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن نجیح الرماح:

لم یـذکروه. روی عن أبی عبد الله صـلوات الله علیه، وروی عنه معاویة بن وهب. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب النفر من منی ص ۵۲۳ ح ۱۲. وهذه الروایة تفید حسنه وکماله.

۴۶۹ / ۲۰۲۱ – إسماعیل الهاشمی:

لم یذکروه. روی القاسم بن محمد، عنه، عن محمد بن یسار. تفسیر القمی سورة ص.

۴۷۰ / ۲۰۲۱ – إسماعیل الهرقلی الحلی:

هو الـذی خرج علی فخـذه جرح شدیـد، فأحضـر له السـید ابن طـاووس أطبـاء العراق فلم ینفعوه بشـئ، فجاء إلی السـرداب المقـدس فاستغاث بمولانا صاحب الزمان صلوات الله علیه، وتشرف بلقاء الإمام فمسح علی جرحه وشفی. وتفصیل ذلک فی کمبا ج ۱۳ / ۱۲۰، وجد ج ۵۲ / ۶۱. وأبوه الحسن کما تقدم.

۴۷۱ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن همام بن عبد الرحمن بن أبی عبد الله میمون البصری:

من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. ثقة هو وأبوه وجده کما قاله جش وصه وغیره، ولا خلاف فیه.

وله کتاب یرویه جماعة منهم: أحمد بن محمد بن عیسی، وعلی بن مهزیار.

(۶۷۵)

مفاتیـح البحث: الإمـام علی بن موسـی الرضا علیهما السـلام (۱)، دولـة العراق (۱)، السـید إبن طاووس (۱)، السّـرداب المقدّس (۱)، إبراهیم بن مهزیـار (۱)، أحمـد بن محمـد بن عیسـی (۱)، إسـماعیل الهاشمی (۱)، أحمـد بـن إبراهیم (۱)، إسـماعیل بن همـام (۱)، إسماعیل بن شعیب (۱)، إسـماعیل بن میثم (۱)، إسماعیل بن نجیح (۱)، علی بن مهزیار (۱)، القاسم بن محمد (۱)، عثمان بن جبلة (۱)، محمد بن یسار (۱)، محمد بن حبیب (۱)، سورة ص (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۶۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۷۶

۴۷۲ / ۲۰۲۱ إسماعیل بن یحیی بن أحمد أبو أحمد العبسی (أو العباسی):

لم یذکروه. روی الحسـین بن عبید الله الغضائری عنه کتاب جعفر بن ورقاء، کما فی جش ص ۹۰ وکتاب موسی بن إبراهیم المروزی کما فیه ص ۲۹۱.

۴۷۳ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن یحیی بن سالم:

روی أحمد بن الحسین، عنه، عن زیاد بن حباب قال: سألت أبا جعفر علیه السلام – إلی آخره، کما فی إیضاح القاضی نعمان.

۴۷۴ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن یحیی بن سلمة بن کهیل:

لم یذکروه. روی عن أبیه، وعمه محمد، وجده سلمة. وروی عنه ابنه إبراهیم.

وروایته الأخری فی کنز الکراجکی ص ۱۳۶ عن أحمد بن عیسی الحربی، عن إسماعیل بن یحیی، عن ابن جریح.

۴۷۵ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن یحیی بن عبد الله:

لم یذکروه. روی عنه علی بن سلمة الآتی. توحید الصدوق ص ۳۹.

۴۷۶ / ۲۰۲۱ – إسماعیل بن یحیی بن عمارة البکری الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام.

۴۷۷ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن يزيد:

لم يذكروه. روى الطب ص ۳۲ عن محمد بن عبد الله بن مهران الكوفى، عنه، عن عمر بن يزيد الصيقل، وكمبا ج ۱۴ / ۵۰۸ و ۵۳۱، وجد ج ۶۲ / ۸۶ و ۱۹۷. و سائر رواياته تأتى فى عمر بن سعد. وتقدم فى إسماعيل بن أبى خالد ما يتعلق به.

۴۷۸ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن يسار:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. روى عنه حكم بن مسكين، و

(۶۷۶)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، الحسين بن عبيد الله الغضائرى (۱)، موسى بن إبراهيم المروزى (۱)، محمد بن عبد الله بن مهران (۱)، إسماعيل بن أبى خالد (۱)، يحيى بن عبد الله (۱)، إسماعيل بن يحيى (۵)، إسماعيل بن يسار (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أحمد بن الحسين (۱)، أحمد بن عيسى (۱)، سلمة بن كهيل (۱)، على بن سلمة (۱)، عمر بن يزيد (۱)، الحرب (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۶۸۴

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۶۷۷

معاوية بن عثمان، ومعاوية بن عمار، وعلى بن المعلى، ومحمد بن عيسى، ومحمد بن على، والمسمعى، وعلى بن أسباط. وذكر الخوئى مواضع روايات هؤلاء من التهذيب والكافى.

أقول: جملة من الروايات المفيد حسته وكماله فى كتاب الإيمان ص ۲۴، و جد ج ۶۷ / ۸۶، وختص ص ۳۲۹، وأمالى المفيد مج ۱۲ ص ۶۰، وسن ج ۱ / ۳۵، عن محمد بن على، عنه، عن منصور.

۴۷۹ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن يسار الهاشمى مولى إسماعيل بن على بن عبد الله بن عباس المذكور:

قال النجاشى بعد ذلك: ذكره أصحاب بالضعف، وله كتاب رواه محمد بن حسين بن أبى الخطاب، عنه.

۴۸۰ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن يعقوب:

لم يذكروه. روى عن عبد الله بن موسى، عن أبيه، عن جده، عن أمه فاطمة بنت الحسين صلوات الله عليه. حلية الأبرار ج ۲ / ۳۸.

وروايته الأخرى فيه ص ۲۵۹.

وروى المفيد فى الإرشاد عن الحسن بن محمد بن يحيى، عن جده، عنه، عن محمد بن عبد الله البكرى.

۴۸۱ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن يوسف بن إبراهيم بن موسى الجون:

لم يذكروه. ظهر بالحجاز ومات فجأة سنة ۲۵۲. وهو ضعيف كأخيه محمد.

۴۸۲ / ۲۰۲۱ – إسماعيل بن يوشع:

لم يذكروه. من أصحاب الرضا عليه السلام، نقل عنه صاحب المحاسن البرقى، كما فى كمبا ج ۱۶ / ۱۴، وجد ج ۷۶ / ۱۰۲. ونقله الطبرسى فى مكارم الأخلاق فى ثلاث نسخ عنه مثله.

(۶۷۷)

مفاتيح البحث: مكارم الأخلاق (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، إسماعيل بن يسار الهاشمى (۱)، الحسن بن محمد بن يحيى (۱)، إبراهيم بن موسى (۱)، عبد الله بن موسى (۱)، معاوية بن عثمان (۱)، معاوية بن عمار (۱)، على بن عبد الله (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، على بن أسباط (۱)، على بن المعلى (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن على (۱)

صفحه ۶۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۷۸

۴۸۳ / ۲۰۲۱ - إسماعیل بن یونس الخزاعی البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۳ ص ۱۴۶، عن أبی عبد الله محمد بن زید، عنه فی داره قال: حدثنی هیثم (هشیم) ابن بشیر الواسطی قراءة علیه من أصل کتابه، عن أبی المقدام شریح بن هانی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، الحدیث النبوی فی النص علی أوصیاء الأنبیاء واحدا " بعد واحد والتصریح منه بأسامی أوصیائه وخلفائه المعصومین إلی المهدی صلوات الله علیهم، وجملة من أحوال المهدی علیه السلام. ونقله فی جد ج ۳۶ / ۳۳۴، و کمبا ج ۲ / ۱۵۲.

۴۸۴ / ۲۰۲۱ - أسمط بن عبد الله البجلی:

لم یذکروه. روی أبو الفتوح الرازی فی تفسیره عنه، عن سلیمان الفارسی.

مستدرک الوسائل ج ۲ / ۲۴۶.

۴۸۵ / ۲۰۲۱ - أسود بن أبی الأسود الدئلی:

لم یذکروه. روی عن ربعی بن عبد الله، وروی عنه محمد بن عاصم. التهذیب ج ۹ باب الوقوف والصدقات ص ۱۳۱ ح ۵۶۰، والاستبصار ج ۴ باب الوقوف ص ۹۸ ح ۳۸۰.

۴۸۶ / ۲۰۲۱ - أسود بن أبی الأسود اللیثی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ.

۴۸۷ / ۲۰۲۱ - أسود بن أمرم:

لم یذکروه. هو الذی قال لرسول الله صلی الله علیه وآله: أوصنی. فقال:

أتملک یدک؟ قال: قلت: نعم. قال: فتملک لسانک؟ قلت: نعم. قال: فلا تبسط یدک إلا إلی خیر، ولا تقل بلسانک إلا معروفا."

کمبا ج ۱۷ / ۴۸، وجد ج ۷۷ / ۱۶۸، وفیه: أصرم، وهو الصحیح.

(۶۷۸)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أسود بن أبی الأسود (۲)، ربعی بن عبد الله (۱)، شریح بن هانی (۱)، محمد بن عاصم (۱)، محمد بن زید (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۶۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۷۹

ولعله ابن أصرم المعدود من مجاهیل الصحابة.

۴۸۸ / ۲۰۲۱ - أسود بن حبیب بن جمانه بن قیس بن زهیر:

لم یذکروه. هو من رؤساء جند العراق یوم صفین. کتاب نصر ص ۲۶۰.

۴۸۹ / ۲۰۲۱ - أسود بن خالد:

لم یذکروه. هو ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۶، وجد ج ۴۵ / ۵۸.

۴۹۰ / ۲۰۲۱ – أسود بن زرین أبو عبد الله المزنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، له کتاب العتق کما قاله النجاشی. ولعله متحد مع الآتی.

۴۹۱ / ۲۰۲۱ – أسود بن رزین القاضی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن شریک بن سابق، عنه قال: دخلت علی أبی الحسن الأول علیه السلام ولم یکن رآنی قط، فقال: من أهل السد أنت؟

– إلی آخره. یعنی السد الذی عمله ذو القرنین. جد ج ۱۲ / ۱۹۶، وج ۴۸ / ۵۰، وکمبا ج ۵ / ۱۶۵، وج ۱۲ / ۲۴۵.

۴۹۲ / ۲۰۲۱ – أسود بن سعید:

روی البزنطی، عن محمد بن حمران، عنه قال: کنت عند أبی جعفر صلوات الله علیه فأنشأ یقول ابتداءا " منه من غیر أن أساله: نحن حجة الله، ونحن باب الله، ونحن لسان الله، و نحن وجه الله، ونحن عین الله فی خلقه، ونحن ولاة أمر الله فی عباده. هکذا فی الکافی باب نوادر جوامع التوحید والبصائر، کما فی کمبا ج ۷ / ۳۳۴، وجد ج ۲۶ / ۲۴۶.

منهج التحقیق: عن البزنطی مثله، وزاد: ثم قال: یا أسود بن سعید، إن بیننا وبین کل أرض ترا " مثل تر البناء فإذا أمرنا فی أمر جذبنا ذلک التر فأقبلت إلینا الأرض بقلبها وأسواقها ودورها حتی ننفذ فیها ما نؤمر فیها من أمر

(۶۷۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، دولة العراق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن حمران (۱)، الحج (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، العتق (۱)

صفحه ۶۸۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۸۰

الله تعالی. کمبا ج ۷ / ۲۷۳، وجد ج ۲۵ / ۳۸۴. وروی هذه الزیارة فی ختص ص ۳۲۴.

ختص، یر: عن ابن عیسی، عن البزنطی، عنه ذیله فقط. کمبا ج ۷ / ۲۶۹، و جد ج ۲۵ / ۳۶۶.

یج: عن الأسود بن سعید صدره وذیله، وزاد: وإن الریح کما کانت مسخرة لسلیمان، فقد سخرها الله لحمد وآله. کمبا ج ۱۱ / ۷۲، وجد ج ۴۶ / ۲۵۵. و رواه فی إثبات الوصیة للمسعودی. بیان: التر – بالضم –: خیط البناء.

۴۹۳ / ۲۰۲۱ – أسود بن سعید الهمدانی:

لم یذکروه. هو کوفی صدوق، کما عن تقریب ابن حجر.

وروی الصدوق بإسناده، عن زیاد بن خیثمة، عنه قال: سمعت جابر بن سمرة، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، النص علی خلفائه الاثنی عشر علیهم السلام. کمبا ج ۹ / ۱۳۰ و ۱۳۴، قب عنه مثله، وجد ج ۳۶ / ۲۳۸ و ۲۶۸.

۴۹۴ / ۲۰۲۱ – أسود بن طهمان الخزاعی: روی نصر بن مزاحم أنه مر علی ابن بدیل وهو بآخر رمق، فقال له: أوصنی، فقال: أوصیک بتقوی الله، وأن تناصح أمیر المؤمنین علیه السلام وتقاتل معه حتی یظهر الحق أو تلحق بالله، وأبلغ أمیر المؤمنین علیه السلام عنی السلام.

۴۹۵ / ۲۰۲۱ – أسود بن عامر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی الإرشاد، عن محمد بن الحسین، عنه، عن حیان بن علی، عن الحسن بن کثیر، عن مولانا الباقر علیه السلام.

جملة من روایاته فی بشا ص ۲۱۶، وهو ما رواه الطبری فیه عنه، عن شریک.

۴۹۶ / ۲۰۲۱ – أسود بن عبد یغوث والأسود بن المطلب:

کانا من المستهزئین، کفی الله تعالی نبیه شرهما. جد ج ۱۷ / ۲۸۲، وکمبا ج ۶ / ۲۶۴.

(۶۸۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الأسود بن سعید (۱)، زیاد بن خیثمة (۱)، حیان بن علی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن کثیر (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

صفحه ۶۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۸۱

۴۹۷ / ۲۰۲۱ – أسود بن عبد یغوث الزهری:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، کما قاله الشیخ فی رجاله، و قال فی ترجمة مقداد فی أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام: تبنی المقداد بن عمرو، فنسب مقداد إلیه، فیقال: مقداد بن الأسود.

۴۹۸ / ۲۰۲۱ – أسود بن عرفجة السکسکی:

شامی هرب من معاویة ولجأ إلی مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، کما قال الشیخ فی رجاله فی أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۴۹۹ / ۲۰۲۱ – أسود العنسی:

الکاهن المشعبذ المتنبی، قتل بید فیروز الدیلمی قبل وفاة النبی صلی الله علیه وآله بیوم. جد ج ۲۱ / ۴۱۱، وکمبا ج ۶ / ۶۷۰.

۵۰۰ / ۲۰۲۱ – أسود بن قطبة (قطنة):

صاحب جند حلوان، له کتاب من أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یفید حسنه. کمبا ج ۸ / ۶۳۸، وجد ۳۳ / ۵۱۱.

وکتاب آخر منه إلیه فی کمبا ج ۱۴ / ۹۱۷، وجد ج ۶۶ / ۵۰۶. وکتاب آخر منه إلیه فی کتاب صفین ص ۱۰۶.

۵۰۱ / ۲۰۲۱ – أسود بن قیس المرادی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، ومن أنصاره یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۵۰۱، وجد ج ۳۲ / ۵۱۹.

ونقل عنه أنه قال: لما قتل الحسین علیه السلام، ارتفعت حمرة من قبل المشرق – إلی آخره. کمبا ج ۱۰ / ۲۴۸، وجد ج ۴۵ / ۲۱۶.

روایة سفیان بن عیینة عنه. کتاب الجعفریات ص ۲۰۶. وعن ابن حجر توثیقه، وهو فی محله.

(۶۸۱)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، أسود بن عرفجة (۱)، القتل (۲)، الوفاة (۱)

صفحه ۶۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۸۲

۵۰۲ / ۲۰۲۱ – أسود الکندی:

لم یذکروه. روی خبر وفاة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، وشرح تجهیزه. جد ج ۴۲ / ۳۳۸، وکمبا ج ۹ / ۶۸۶.

وهو مع قدامة بن مالك وجمع بايعوا المختار لطلب الثار، ثم ارتابوا، فخرجوا إلى محمد بن الحنيفة لأن يستجيزوا منه، فلما دخلوا عليه قال لهم: قوموا بنا إلى إمامى وإمامكم على بن الحسين صلوات الله عليهما، فاستجازوا وخرجوا و صاروا إلى المختار. والتفصيل فى كمبا ج ۱۰ / ۲۸۷، وجد ۴۵ / ۳۶۴.

۵۰۳ / ۲۰۲۱ – أسود بن مسعدة:

لم يذكروه. وقع فى طريق كش، عن العوام بن حوشب، عنه، عن حنظلة بن خويلد فى مدح عمار، وأنه تقتله الفئة الباغية.

۵۰۴ / ۲۰۲۱ – أسود بن المطلب: من المستهزئين، كما تقدم فى أسود بن عبد يغوث.

۵۰۵ / ۲۰۲۱ – أسود بن يزيد:

من الزهاد الثمانية، من الأربعة الضالين. وعده فى محكى الغارات من فقهاء الكوفة الذى يبغضون مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه. كمبا ج ۸ / ۷۲۹، و جد ج ۳۴ / ۲۹۵.

وروى الشيخ بإسناده، عن الحكيم بن إبراهيم، عنه، عن عبد الله بن مسعود، عن النبى صلى الله عليه وآله، ذم كتمان العلم. جد ج ۲ / ۶۸، وكمبا ج ۱ / ۸۶.

۵۰۶ / ۲۰۲۱ – أسود بن يزيد قيس النخعى:

عده الشيخ فى رجاله من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، وهو الذى سيره سعيد بن العاص عامل عثمان على الكوفى إلى الشام مع جميع من عظماء شيعة أمير المؤمنين عليه السلام مثل الأشتر، وعلقمة بن قيس النخعى، وصعصعة.

(۶۸۲)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۴)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الغارات لإبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، مدينة الكوفة (۱)، أسود بن مسعدة (۱)، علقمة بن قيس (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۶۹۰

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۶۸۳

كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۳۳. وأخوه إبراهيم تقدم.

۵۰۷ / ۲۰۲۱ – أسيد بن أبى العلاء: تقدم فى أسد بن أبى العلاء.

۵۰۸ / ۲۰۲۱ – أسيد بن ثعلبة: لم يذكروه. تقدم فى أسد بن ثعلبة.

۵۰۹ / ۲۰۲۱ – أسيد بن ثعلبة الأنصارى:

لم يذكروه. بدرى كان مع أمير المؤمنين صلوات الله عليه فى صفين. كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۳۶۲.

۵۱۰ / ۲۰۲۱ – أسيد بن حضير (حصين) أبو يحيى:

ابن أخت أبى بكر، من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. آخى الرسول بينه وبين زيد بن حارثة، وهو من النقباء الاثنى عشر الذين اختارهم رسول الله ليكونوا كفلاء قومه، كما تقدم فى مقدمة الكتاب فى الفصل السادس. و لعله لذلك اعتمد عليه العلامة فى القسم الأول من صه.

وبالجملة كان رجلا " شريفا " من النقباء ممن يتناوبون فى بعث الغداء و العشاء فى دار أبى أيوب الأنصارى حين ورد رسول الله صلى الله عليه وآله المدينة فى داره، فطبخ له أسيد يوما " قدرا " فلم يجد من يحملها فحملها بنفسه فوافاه رسول الله وقد رجع من الصلاة فقال: حملتها بنفسك؟ قال: نعم يا رسول الله، لم أجد أحدا " يحملها. فقال: بارك الله عليكم من أهل بيت. جد ج ۱۹ / ۱۰۹،

وکمبا ج ۶ / ۴۲۸.

جملة مما یتعلق به فی جد ج ۲۰ / ۲۸۳، وکمبا ج ۶ / ۵۴۵.

قال العلامة المامقانی: ولقد تعجب الحائری من عده فی الخلاصة فی القسم الأول بعد ما اشتهر عن الرجل فی کتب العلامة فضلا" عن الخاصة من اعترافه بکونه ممن حمل الحطب إلی باب بیت فاطمة الزهراء علیها السلام لإضرامه. انتهی.

وفی قاموس الرجال قال: روی الواقدی وابن قتیبة أن عمر بن الخطاب جاء إلی علی علیه السلام فی عصابة، فیهم أسید بن حضیر وسلمة بن أسلم، فقال:

(۶۸۳)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو أیوب الأنصاری (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، أسید بن أبی العلاء (۱)، أسید بن حضیر (حصین) (۱)، أسید بن ثعلبة (۲)، زید بن حارثة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۶۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۸۴

اخرجوا أو لنحرقنها علیکم. انتهی. مات سنة ۲۰ أو ۲۱.

۵۱۱ / ۲۰۲۱ - أسید بن حصین:

صحابی. قال المامقانی. یأتی فی معاذ بن جبل الخبر الناطق بمعاهدته مع معاذ علی منع وصول الخلافة إلی علی علیه السلام بعد رسول الله. فهو إذا " من الزنادقة.

انتهی.

قال فی قاموس الرجال بعد ذلک: حصین محرف حضیر بالراء فهو المتقدم، و قد تقدمت مداخلته العظمی فی بیعة أبی بکر وإرادته إحراق أهل البیت مع عمر.

۵۱۲ / ۲۰۲۱ - أسید بن زید القریشی:

روی عن محمد بن مروان البصری، کما قاله الشیخ فی رجاله فی ترجمة محمد بن مروان فی أصحاب الصادق علیه السلام (۳۳۲). وعد محمد بن مروان البصری فی أصحاب الباقر علیه السلام (۱۸).

وقد وقع فی طریق المفید، عن أحمد بن یحیی بن زکریا، عنه، غت محمد بن مروان، عن الصادق علیه السلام. کتاب العشرة ص ۵۲، وکمبا ج ۲۰ / ۴۶، وجد ج ۷۴ / ۱۹۲، وج ۹۶ / ۱۷۷.

۵۱۳ / ۲۰۲۱ - أسید بن زید الجمال:

لم یذکروه. هو من أجلة الصحابة التابعین، المجروحین عند العامة لتشیعهم، کما فی إحقاق الحق ج ۱ / ۲۰.

۵۱۴ / ۲۰۲۱ - أسید بن صفوان:

صاحب رسول الله صلی الله علیه وآله. روی عبد الملک بن عمر، عنه حدیث مجئ الخضر علیه السلام بعد وفاة أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، وکلماته مخاطبا " له. الکافی باب مولد أمیر المؤمنین علیه السلام. ونقله الصدوق فی کمال الدین باب ۳۸.

(۶۸۴)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، النبی خضر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أحمد بن یحیی بن

زکریا (۱)، محمد بن مروان البصری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أسید بن صفوان (۱)، عبد الملک بن عمر (۱)، أسید بن زید (۲)، محمد بن مروان (۲)، معاذ بن جبل (۱)، الموت (۱)، المنع (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۶۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۸۵

۵۱۵ / ۲۰۲۱ - أسید بن القاسم الکنانی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله.

روی الحسن بن مبارک، عنه، عن محمد بن إسحاق. جد ج ۳۵ / ۱۲۸، وکمبا ج ۹ / ۲۷.

۵۱۶ / ۲۰۲۱ - أسید بن مالک: ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۶، وجد ج ۴۵ / ۵۹.

۵۱۷ / ۲۰۲۱ - الأشجع بن الأقرع:

لم یذکروه. من أصحاب أبی محمد العسکری صلوات الله علیه، قال: کتبت إلیه لأسأله أن یدعوا الله لی من وجع عینی. وکانت إحدی عینی ذاهبة والأخری علی شرف هار، فکتب إلی: حبس الله علیک عینیک. فأقامت الصحیحة، ووقع فی آخر الکتاب: آجرک الله وأحسن ثوابک. فاغتممت بذلک، ولم أعرف فی أهلی أحدا " مات، فلما کان بعد أیام جاءنی وفاة ابنی طیب، فعلمت أن التعزیة له.

کمبا ج ۱۲ / ۱۶۶، وجد ج ۵۰ / ۲۸۵.

۵۱۸ / ۲۰۲۱ - الأشجع السلمی:

مدح الإمام الصادق علیه السلام فوصله. وعن الأغانی رثاؤه مولانا الرضا علیه السلام، ولما شاعت، غیر ألفاظها وجعلها فی الرشید.

۵۱۹ / ۲۰۲۱ - الأشجع بن مزاحم الثقفی:

کان شجاعا " خبیثا " زندیقا، " وکان له أخ قتله أمیر المؤمنین علیه السلام فی وقعة هوازن. وله کلمات خبیثة مع مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، قتله الفضل بن العباس. کمبا ج ۸ / ۸۴.

۵۲۰ / ۲۰۲۱ - الأشرس بن حسان البکری:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وقد وجهة فی ثلاثمائة إلی أشرس بن عوف الملعون الذی کان من الخوارج وخرج علی أمیر المؤمنین علیه

(۶۸۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أسید بن القاسم (۱)، الفضل بن العباس (۱)، الحسن بن مبارک (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۶۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۸۶

السلام. کمبا ج ۸ / ۶۱۹، وجد ج ۳۳ / ۴۱۸.

جملة من قضایاه فیه ص ۶۸۰، وجد ج ۳۴ / ۵۳، وکتاب الغارات فی سبعة مواضع.

۵۲۱ / ۲۰۲۱ - الأشرس الخراسانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن زفر بن سلیمان، عنه، عن أیوب السجستانی روایة شریفة. کتاب الأخلاق ص ۱۶، وکتاب العشرة ص ۱۰۹ و ۱۵۰، وجد ج ۶۹ / ۳۸۲، وج ۷۴ / ۳۸۳، وج ۷۵ / ۱۲۰.

۵۲۲ / ۲۰۲۱ – الأشرف بن جبلة:

أخو حکیم، من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما قاله الشیخ.

۵۲۳ / ۲۰۲۱ – الأشرف بن حکیم بن جبلة:

عن الطبری أنه قتل مع أبیه بالبصرة لما غدر طلحة والزبیر بعثمان بن حنیف عامل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کذا فی القاموس.

۵۲۴ / ۲۰۲۱ – أشعب الطماع:

یضرب به المثل فی الطمع. جملة من أحواله فی الروضات ط ۲ ص ۲۵۳.

۵۲۵ / ۲۰۲۱ – أشعث:

روی أبو إسحاق، عن فیض، عنه، عن مولانا الحسن صلوات الله علیه.

التهذیب ج ۸ باب العتق ص ۲۴۸ ح ۸۹۶، والاستبصار ج ۴ / ۲۰.

وبهذا الإسناد روی فیض، عنه، عن شریح، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فیه ج ۸ / ۲۴۸ ح ۸۹۷، وکذا الاستبصار ج ۴ / ۲۰ ح ۱.

۵۲۶ / ۲۰۲۱ – أشعث بن أبی الشعشاء المحاربی:

لم یذکروه. روی الصدوق عن أبی إسحاق الشیبانی، عنه، کما فی الخصال باب السبعة.

(۶۸۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الأشرف بن جبلة (۱)، حکیم بن جبلة (۱)، القتل (۱)، العتق (۱)

صفحه ۶۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۸۷

۵۲۷ / ۲۰۲۱ – أشعث البارقی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه کما قاله الشیخ فی رجاله. وهو ابن محمد الآتی.

۵۲۸ / ۲۰۲۱ – أشعث بن جابر:

لم یذکره. هو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین، کما ذکر نصر بن مزاحم فی کتابه ص ۵۵۷، فی جملة الشهداء.

۵۲۹ / ۲۰۲۱ – أشعث بن حاتم:

لم یذکروه. روی العیاشی، عنه، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۵۵، و جد ج ۵۷ / ۲۲۶.

سن: محمد بن عیسی، عن أبی هاشم الجعفری، عنه، عن الرضا علیه السلام، حدیث فی التوحید. کمبا ج ۲ / ۹۵، وجد ج ۳ / ۳۰۸.

وروی العیاشی، عنه روایة أخری. جد ج ۴ / ۵۳، وکمبا ج ۲ / ۱۲۰.

وروی أیضا " فی تفسیره ج ۱ / ۳۷۳، عنه، عن الرضا علیه السلام.

۵۳۰ / ۲۰۲۱ – أشعث بن سعید أبو الربیع البصری السمان:

من أصحاب الصادق علیه السلام.

۵۳۱ / ۲۰۲۱ – أشعث بن سوار:

من أصحاب الحسن علیه السلام، کما قاله الشیخ.

وروی الصدوق فی أمالیه ص ۳۲۳ بإسناده، عن ابن أبی عمیر، عن سیف بن عمیرة، عنه، عن الأحنف بن قیس، عن أبی ذر، روایة الفضائل المذکورة فی الأحنف. وذکره فی کمبا ج ۹ / ۲۸۵، وجد ج ۳۸ / ۱۰۶.

۵۳۲ / ۲۰۲۱ – أشعث بن سوار الثقفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. قاله الشیخ فی رجاله.

(۶۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أشعث بن سوار الثقفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الأحنف بن قیس (۱)، أشعث البارقی (۱)، أشعث بن سوار (۱)، أبو الربیع (۱)، أشعث بن سعید (۱)، محمد بن عیسی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الشهادة (۲)

صفحه ۶۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۸۸

۵۳۳ / ۲۰۲۱ – أشعث بن طلیق:

روی عن الحسن العرنی. وقیل: وقع فی سند المفید فی الإرشاد و. انتهی.

۵۳۴ / ۲۰۲۱ – أشعث بن عبد الله:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۱۵ عنه، عن محمد بن عیسی، عن الرضا صلوات الله علیه. ونقله فی کتاب الدعاء ص ۲۴۳، وجد ج ۹۵ / ۲۱۹.

۵۳۵ / ۲۰۲۱ – أشعث بن عبد الله بن الأشعث:

لم یذکروه. هو من ولد محمد بن الأشعث بن قیس الکندی. روی الطب ص ۱۳۶ عنه، عن إبراهیم بن مختار، وکمبا ج ۱۴ / ۸۵۰، وجد ج ۶۶ / ۱۷۵.

۵۳۶ / ۲۰۲۱ – أشعث بن قیس الکندی أبو محمد:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین علیه السلام، ثم صار خارجیا " ملعونا " ولحق بنار جهنم بعد مقتل أمیر المؤمنین علیه السلام بأربعین لیلة، وقیل: مات سنة ۴۲.

وزوجه أبو بکر أخته أم فروة، وکانت عوراء، فولدت له محمدا. " وزید علیه إسماعیل وإسحاق.

وبالجملة کتم حدیث الولایة، فدعا علیه أمیر المؤمنین علیه السلام فذهبت کریمتاه. کمبا ج ۸ / ۳۶۷.

نصرته أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۸۵ و ۴۸۶ و ۴۹۶، وجد ج ۳۲ / ۴۵۲ و ۴۹۸.

تعزیة أمیر المؤمنین إیاه بأخ له. جد ج ۴۲ / ۱۵۹، وکمبا ج ۹ / ۶۳۸.

کلمات لیلة الهریر. ج ۸ / ۵۰۴، وجد ج ۳۲ / ۵۴۰.

أشعاره فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۲۶۵، وجد ج ۳۸ / ۲۴.

کلماته فی نصب الحکمین، ورضاؤه بقول معاویة. کمبا ج ۸ / ۵۰۵ و ۵۹۳ و ۶۱۰، وجد ج ۳۲ / ۵۴۴، وج ۳۳ / ۳۱۲ و ۳۸۴.

(۶۸۸)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، کتاب الإرشاد

للشیخ المفید (۱)، أشعث بن قیس الکندی (۲)، حدیث الولایة (۱)، الحسن العرنی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الموت (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۶۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۸۹

قال ابن أبی الحدید: إنه أصل کل فاسد واضطراب فی خلافة أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۶۰۳، وجد ج ۳۳ / ۳۵۳.

وهو ممن بایع الضب. ص ۶۱۰، وج ۹ / ۶۳۶، وجد ج ۴۲ / ۱۴۹.

قب: عن الحسین بن علی علیه السلام ما محصوله: إن الأشعث بنی فی داره مأذنة، فکان إذا سمع أذان مسجد جامع الکوفة یصیح من مأذنته: یا رجل إنک لکذاب ساحر. وکان أبی یسمیه عنق النار - وفی روایة: عرف النار - فیسأل عن ذلک، فقال: إن الأشعث إذا حضرته الوفاة دخل علیه علیه عنق من النار من السماء فتحرقه فلا یدفن إلا وهو فحمة سوداء. فکان کما قال. کمبا ج ۹ / ۵۸۳، وجد ج ۴۱ / ۳۰۶.

کا: عن الصادق صلوات الله علیه قال الأشعث بن قیس شرک فی دم أمیر المؤمنین علیه السلام، وابنته جعدة سمت الحسن علیه السلام، ومحمد ابنه شرک فی دم الحسین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۵۶، وجد ج ۴۲ / ۲۲۸.

جملة من قضایاه الدالة علی ذمه وخباثته. کمبا ج ۸ / ۶۲۱ و ۶۳۸ و ۶۷۸ و ۷۰۲ و ۷۳۳ مکررا، " وجد ج ۳۳ / ۴۳۲، و ۵۱۲ وج ۳۴ / ۴۶ و ۱۵۷ و ۳۱۳.

وکذا فی النهج، وفی قاموس الرجال روایات ذامة له، وجد ج ۴۱ / ۲۹۹ و ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۵۸۷ و ۵۳۵. ومن فروغ هذه الشجرة الخبیثة ابناه:

الأشعث بن عبد الله المذکور، ومحمد الملعون.

۵۳۷ / ۲۰۲۱ - أشعث بن محمد البارقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکافی ج ۶ کتاب الدواجن باب الحمام ص ۵۴۸ عن بکر بن صالح، عنه، عن عبد الکریم بن صالح، عن أبی عبد الله علیه السلام، و فی کمبا ج ۱۴ / ۷۳۷، وجد ج ۶۵ / ۲۰.

وله روایة أخری فی کتاب الإیمان ص ۱۸۳، وجد ج ۶۸ / ۲۹۶.

والظاهر اتحاده مع أشعث البارقی المذکور.

۵۳۸ / ۲۰۲۱ - أشعث بن محمد الضبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۵ عن عبد العزیز بن یحیی،

(۶۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، أشعث بن محمد البارقی (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، عبد الکریم بن صالح (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أشعث البارقی (۱)، أشعث بن محمد (۱)، بکر بن صالح (۱)، السجود (۱)، الدفن (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

صفحه ۶۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۹۰

عنه، عن شعیب بن عمر، عن أبیه، عن جابر الجعفی.

۵۳۹ / ۲۰۲۱ – أشعث بن مرة:

لم یذکروه. روی عن المثنی بنن سعید، عن هلال بن کیسان، وروی عنه علی بن محمد بن إبراهیم المصری، کما یأتی فی علی.

۵۴۰ / ۲۰۲۱ – أشعث بن قیس بن معد یکرب: عد من شهداء الطف.

۵۴۱ / ۲۰۲۱ – إشکیب بن عبدة الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی باب الباذروج، عن محمد بن یحیی، عن محمد بن موسی، عنه، بإسناده، إلی مولانا أبی عبد الله علیه السلام.

هکذا فی نسخ ثلاث، وهو مشتق من الشکب بمعنی العطاء والجزاء.

۵۴۲ / ۲۰۲۱ – إشکیب بن عبدک الکیسانی (الکسائی):

وقع فی طریق کش، عن محمد بن موسی بن عیسی الهمدانی، عنه، عن عبد الملک بن هشام الحناط.

۵۴۳ / ۲۰۲۱ – أشهب بن بشر:

خبیث، خرج علی أمیر المؤمنین علیه السلام فی مائة وثمانین رجلا. " کمبا ج ۸ / ۶۱۹، وجد ج ۳۳ / ۴۱۸.

۵۴۴ / ۲۰۲۱ – الأصبغ بن الأصبغ:

لم یذکروه. وقع فی طریق کا ویب و یه: إبراهیم بن هاشم، عنه، عن محمد بن سلیمان (یعنی المصری – کما فی یه) فی کتاب الحدود فی حد الممالیک.

۵۴۵ / ۲۰۲۱ – الأصبغ بن زید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۹۹ عن یحیی بن حکیم، عن أبی قتیبة، عنه، عن سعید بن رافع، عن زید بن علی بن الحسین، عن آبائه علیهم

(۶۹۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، علی بن محمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن موسی بن عیسی (۱)، الأصبغ بن الأصبغ (۱)، عبد الملک بن هشام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أشکیب بن عبدة (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، أشکیب بن عبدک (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن موسی (۱)، الشهادة (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۶۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۹۱

السلام، حدیث فضل وقت الغروب فی یوم الجمعة وأنه لا یسأل العبد فیه خیرا " إلا أعطاه الله إیاه.

ورواه فی دلائل الإمامة للطبری ص ۵، وفیه: عن سعید بن نافع.

۵۴۶ / ۲۰۲۱ – الأصبغ بن الضرار الأزدی:

لم یذکروه. هو من أهل الشام، أسره الأشتر یوم صفین بغیر قتال. کمبا ج ۸ / ۵۰۱، وج ۲۱ / ۱۰۱، وجد ج ۳۲ / ۵۲۲، وج ۱۰۰ / ۳۸.

وإنه وهبه أمیر المؤمنین علیه السلام للأشتر. کتاب صفین ص ۴۶۶.

۵۴۷ / ۲۰۲۱ – أصبغ بن موسی: لم یذکروه. من أصحاب الکاظم علیه السلام. کان معه مال من ملکه، ومال من إخوانه، فغسلها وذر علیهما مسکا، " وعد بضاعة أخیه فإذا هی تسعة وتسعون دینارا " فأتمها من عنده بواحدة فصارت مائة، وجاء بها کلها إلی مولانا الکاظم علیه السلام فی اللیل، فرد علیه دیناره الذی أتمها به وقیل باقیه. فراجع للتفصیل إلی کمبا ج ۱۱ / ۲۳۹ و ۲۵۱، وجد ج ۴۸ /

۳۲ و ۶۷.

۵۴۸ / ۲۰۲۱ – الأصبغ بن نباتة التميمى السلمى الحنظلى المجاشعى أبو القاسم:

مشكور من خواص أصحاب أمير المؤمنين والحسن والحسين صلوات الله عليهم وروى عنه عهد الأشتر ووصيته إلى ابنه محمد بن الحنيفة. وهو من شرطة الخميس الذين ضمنوا له الذبح، وضمن لهم الفتح.

قال المامقانى: وهو الذى أعانه على غسل سلمان الفارسى، وممن حمل سرير سلمان لما أراد أن يكلم الموتى. انتهى.

وعده أمير المؤمنين عليه السلام من ثقاته العشرة، كما فى كمبا ج ۸ / ۱۸۴، و ذكرناهم فى مستدرك السفينة ج ۶ / ۱۷۵ لغة (صحب).

وروى المفيد فى ختص ص ۶۵، روايتين فى مدحه، وعن سعد بن طريف، عنه قال: أتيت أمير المؤمنين عليه السلام لأسلم عليه، فجلست أنتظره، فخرج إلى

(۶۹۱)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب دلائل الامامة لمحمد بن جرير الطبرى (الشيعى) (۱)، سلمان المحمدى (الفارسى) رضوان الله عليه (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، الشام (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الغسل (۱)، القتل (۱)، الذبح (۱)، السفينة (۱)

صفحه ۶۹۹

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۶۹۲

فقمت إليه فسلمت عليه، فضرب على كفى ثم شبك أصابعه فى أصابعى ثم قال:

يا أصبغ بن نباتة. قلت: لبيك وسعديك يا أمير المؤمنين. فقال: إن ولينا ولى الله، فإذا مات ولى الله كان من الله بالرفيق الأعلى، وسقاه من النهر أبرد من الثلج و أحلى من الشهد وألين من الزبد. فقلت: بأبى أنت وأمى وإن كان مذنبا؟ " فقال:

نعم وإن كان مذنبا، " أما تقرأ القرآن (فأولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات).

– الخبر. ونقله فى كمبا ج ۸ / ۷۲۷، وجد ج ۳۴ / ۲۸۰.

وكان الأصبغ يوم صفين على شرطة الخميس قال لأمير المؤمنين عليه السلام: قدمنى فى البقية من الناس فإنك لا تفقد لى اليوم صبرا "ولا نصرا. " قال:

تقدم باسم الله والبركة. فتقدم وأخذ رايته وسيفه فمضى بالراية مرتجزا، " فرجع و قد خضب سيفه ورمحه دما."

وكان شيخا " ناسكا " عابدا، " وكان إذا لقى القوم لا يغمد سيفه، وكان من ذخائر على عليه السلام ممن قد بايعه على الموت، وكان من فرسان العراق. كذا عن نصر. كمبا ج ۸ / ۵۰۰، وجد ج ۳۲ / ۵۱۵.

واحتجاجه على معاوية بحديث الغدير حين جاء بكتاب أمير المؤمنين عليه السلام إليه. كتاب الغدير ط ۲ ج ۱ / ۲۰۲.

وروده على أمير المؤمنين عليه السلام حين وفاته وما سمعه منه فى آخر عمره وفيه دلالات على حسنه وكماله. كمبا ج ۹ / ۴۳۶ و ۶۵۰، وجد ج ۴۰ / ۴۴، و ج ۴۲ / ۲۰۴. وما يفيد حسنه وكماله. جد ج ۴۲ / ۱۴۵، وكمبا ج ۹ / ۶۳۵. وابنه القاسم يأتى.

قب: عن الأصبغ بن نباتة قال: سألت الحسين عليه السلام فقلت: سيدى أسألك عن شئ أنا به موقن وإنه من سر الله وأنت المسرور إليه ذلك السر. فقال:

يا أصبغ أتريد أن ترى مخاطبة رسول الله لأبى دون يوم مسجد قبا؟ قال: هذا الذى أردت. قال: قم. فإذا أنا وهو بالكوفة، فنظرت فإذا المسجد من قبل أن يرتد إلى بصرى، فتبسم فى وجهى، ثم قال: يا أصبغ إن سليمان بن داود أعطى الريح (غدوها شهر ورواحها شهر)

وأنا قد أعطيت أكثر مما أعطى سليمان. فقلت:

(۶۹۲)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، دولة العراق (۱)، مدينة الكوفة (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، سليمان بن داود (۱)، حديث الغدير (۱)، القرآن الكريم (۱)، الموت (۲)، السجود (۲)

صفحه ۷۰۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۶۹۳

صدقت والله يا بن رسول الله.

فقال: نحن الذين عندنا علم الكتاب وبيان ما فيه، وليس عند أحد من خلقه ما عندنا، لأنا أهل سر الله. فتبسم فى وجهى ثم قال: نحن آل الله وورثة رسول الله. فقلت: الحمد لله على ذلك. ثم قال لى: ادخل. فدخلت فإذا أنا برسول الله محتبئ فى المحراب بردائه، فنظرت فإذا أنا بأمير المؤمنين عليه السلام قابض بتلابيب الأعسر، فرأيت رسول الله يعض على الأنامل وهو يقول: بئس الخلف خلفتنى أنت وأصحابك، عليكم لعنة الله ولعنتى - الخبر.

أبى دون: هو الأول وهو الأعسر أو الثانى. كمبا ج ۱۰ / ۱۴۲، وجد ج ۴۴ / ۱۸۴.

وقال الأصبغ: حفظت مائة فصل من مواعظ أمير المؤمنين عليه السلام و حفظت من خطاباته كنزا " لا يزيده الانفاق إلا سعة وكثرة، كما فى مستدرك السفينة ج ۳ / ۱۲۱ لغة (خطب).

۵۴۹ / ۲۰۲۱ - أصرم بن حوشب البجلى:

عامى ثقة، روى عن أبى عبد الله عليه السلام، قاله النجاشى. وله نسخة رواها عنه محمد بن خالد البرقى.

وروى فى الكافى آخر كتاب الحج باب النوادر ص ۵۴۰ عن عدة من أصحابنا، عن أحمد بن محمد، عنه، عن عيسى بن عبد الله، عن جعفر بن محمد صلوات الله عليهما.

ورواه فى يب ج ۵ باب الزيادات فى الحج ص ۴۴۳ ح ۱۵۴۴ عن أحمد بن محمد بن عيسى، عن البرقى، عنه - إلى آخره، وكذا فيه ح ۱۵۸۷ عن أحمد بن محمد، عن البرقى، عنه مثله.

أقول: حوشب كجوهر، وفى بعض النسخ: خوشب - بالمعجمة.

۵۵۰ / ۲۰۲۱ - أصمع بن مظهر جد الأصمعى:

عن مناقب السروى أنه قطعة على عليه السلام فى السرقة. فكان الأصمعى

(۶۹۳)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، عيسى بن عبد الله (۱)، محمد بن خالد البرقى (۱)، أصرم بن حوشب (۱)، محمد بن عيسى (۱)، أحمد بن محمد (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الحج (۲)، الوسعة (۱)، السرقة (۱)

صفحه ۷۰۱

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۶۹۴

يبغض مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه.

۵۵۱ / ۲۰۲۱ - أضرم بن مطر:

ذکر الشیخ فی رجاله من أصحاب الرضا علیه السلام.

۵۵۲ / ۲۰۲۱ – أعشی باهلة: قام إلی أمیر المؤمنین علیه السلام وهو یخطب ویذکر الملاحم فقال: یا أمیر المؤمنین ما أشبه هذا الحدیث خرافة! فدعا علیه أمیر المؤمنین أن یسلط علیه غلام ثقیف (یعنی الحجاج)، ثم أخذه الحجاج فقتله. کمبا ج ۸ / ۷۳۰، وجد ج ۳۴ / ۲۹۹.

وهو غیر أعشی قیس الذی یقال له الأعمشی الکبیر، وهو أبو بصیر میمون بن قیس بن جندل الذی تمثل. أمیر المؤمنین علیه السلام بشعره فی الخطبة الشقشقیة:

شتان ما یومی علی کورها – إلی آخره.

۵۵۳ / ۲۰۲۱ – الأعلم الأزدی:

من أولیاء أمیر المؤمنین علیه السلام. وعن ابن داود أنه ثقة.

۵۵۴ / ۲۰۲۱ – أعمش بن عیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار، عن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن حماد الطیانی، عن الکلبی، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث أسماء رسول الله صلی الله علیه وآله فی القرآن. جد ج ۱۶ / ۱۰۱، وکمبا ج ۶ / ۱۲۲.

۵۵۵ / ۲۰۲۱ – أعور ثقیف: هو الذی تمثل بصورته إبلیس اللعین فی دار الندوة.

۵۵۶ / ۲۰۲۱ – أعین بن سنسن والد زرارة:

روی زرارة، عن أبیه، عن مولانا الباقر علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۷۳۶، و جد ج ۳۴ / ۳۳۵.

وفی رسالة أبی غالب الزراری: کان أعین غلاما " رومیا " اشتراه رجل من

(۶۹۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، الأعلم الأزدی (۱)، أعین بن سنسن (۱)، القرآن الکریم (۱)، البغض (۱)

صفحه ۷۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۹۵

بنی شیبان، فرباه وتبناه وأحسن تأدیبه، فحفظ القرآن وعرف الأدب، وخرج بارعا " أدیبا، " فقال له مولاه: أستلحقک؟ فقال: ولائی منک أحب إلی من النسب.

وعن ابن الغض أنه قصد أمیر المؤمنین علیه السلام لیسلم علی یدیه، فاعترضه قوم من بنی شیبان فلم یدعوه ومنعوه. انتهی.

۵۵۷ / ۲۰۲۱ – أعین بن ضبیعة المجاشعی:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۶۷۶، و ۴۶۸، و جد ج ۳۲ / ۳۶۳، وج ۳۴ / ۳۷. وذکره فی کتاب الغارات فی ستة مواضع.

۵۵۸ / ۲۰۲۱ – أعین بن عبد الرحمن بن أعین:

لم یذکروه. روی علی بن أحمد الموسوی العلوی، عنه، عن عبد الله بن بکبیر، کما فی غط ص ۴۱.

۵۵۹ / ۲۰۲۱ – أعین الرازی أبو معاذ:

من أصحاب الباقر علیه السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله.

۵۶۰ / ۲۰۲۱ – أفلح:

مولی أبی جعفر الباقر علیه السلام، خرج معه حاجا، " ثم نقل عبادة مولانا الباقر علیه السلام وبکاءه ودعاءه. کمبا ج ۱۱ / ۸۳، وجد ج ۴۶ / ۲۹۰.

۵۶۱ / ۲۰۲۱ – الأفلح:

روی المبارک، عنه، عن علی بن الحسین صلوات الله علیهما. التهذیب ج ۹ باب الصید ص ۲۰ ح ۸۲.

ولعله أفلح بن حمید الذی عده الشیخ من أصحاب السجاد علیه السلام.

۵۶۲ / ۲۰۲۱ – أفلح بن سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الخزاز فی کتابه النصوص باب ۱ ص ۱۶ عن الأجلح الکندی العدوی، عنه، عن محمد بن کعب، عن طاووس الیمانی – الخ.

(۶۹۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أعین بن ضبیعة (۱)، أعین الرازی (۱)، أفلح بن حمید (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن کعب (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصید (۱)

صفحه ۷۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۶۹۶

۵۶۳ / ۲۰۲۱ – أفلح بن کثیر:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عنه دعاء یا من أظهر الجمیل، کما فی ید ص ۱۵۴.

۵۶۴ / ۲۰۲۱ – الأقرع:

هو وصف الذی ذهب شعر رأسه من آفة، کما فی المجمع.

وهو اسم رجل هماز لماز مشاء بالنمیمة. کمبا ج ۳ / ۷۷، وکتاب الکفر ص ۳۱، وجد ج ۵ / ۲۷۹، وج ۷۲ / ۲۱۱.

۵۶۵ / ۲۰۲۱ – الأقرع بن حابس التمیمی:

من أشراف تمیم المنادین من وراء الحجرات. کمبا ج ۶ / ۱۹۷، وجد ج ۱۷ / ۲۰ و ۲۱.

۵۶۶ / ۲۰۲۱ – أکثم بن صیفی الأسدی:

حکیم العرب من المعمرین، وکان أعلم أهل زمانه وأعقلهم وأحلمهم، و أخذ هذه الآداب من مجالسة سادات العرب والعجم: أبی طالب، وعبد المطلب، و عبد مناف، وقصی وهؤلاء سادات أبناء سادات، فتخلف بأخلاقهم، واقتبس من أنوارهم. جد ج ۱۵ / ۱۵۷، وج ۳۵ / ۱۳۴، وکمبا ج ۶ / ۳۷، وج ۹ / ۲۸.

کنز: عاش ثلاثمائة وثلاثین، وکان ممن أدرک الاسلام، وآمن بالنبی صلی الله علیه وآله، ومات قبل أن یراه.

روایة کتابه إلی رسول الله علیه وآله وجواب الرسول له، و دعوته قومه بنی تمیم للإیمان بالله وبرسوله ومتابعة أولاده وأحفاده له فی الإیمان وهجرتهم إلی رسول الله، وموته قبل أن یصل إلی رسول الله. تفصیل ذلک فی کمبا ج ۶ / ۶۹۱، وج ۱۳ / ۶۶، وجد ج ۵۱ / ۳۴۸، وج ۲۲ / ۸۷.

جمع أخباره عبد العزیز بن یحیی، کما ذکره النجاشی فی ترجمة عبد العزیز ص ۱۷۰. وابنه حبیش حامل کتابه إلی رسول الله صلی الله علیه وآله وسیأتی.

(۶۹۶)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الأقرع بن حابس (۱)، أکثم بن صیفی (۱)، عبد العزیز (۱)

صفحه ۷۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۹۷

۵۶۷ / ۲۰۲۱ - إلیاس الصیرفی:

خیر من أصحاب مولانا الرضا صلوات الله وسلامه علیه کما قاله مولانا العلامة الحلی فی صه. وهو متحد مع ابن عمرو البجلی الآتی.

۵۶۸ / ۲۰۲۱ - إلیاس بن عامر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، روی عن أبان بن عثمان. کمبا ج ۳ / ۹۳، و جد ج ۶ / ۵.

۵۶۹ / ۲۰۲۱ - إلیاس بن عمرو البجلی الکوفی الصیرفی الخزاز:

من أصحاب الصادق صلوات الله وسلامه علیه، شیخ الأصحاب، وله کتابه رواه عنه الحسن بن علی الأشعری کما قاله جش وغیره، وهو جد الحسن بن علی بن زیاد الوشاء ابن بنت إلیاس الصیرفی.

قال النجاشی فی ترجمة الحسن: روی عن جده إلیاس، قال: لما حضرته الوفاة قال لنا: اشهدوا علی ولیست ساعة الکذب هذه الساعة، لسمعت أبا عبد الله صلوات الله علیه یقول: والله لا یموت عبد یحب الله ورسوله ویتولی الأئمة فتمسه النار. ثم أعاد الثانیة و الثالثة من غیر أن أساله.

کش: عن عمرو بن إلیاس قال: دخلت أنا وأبی إلیاس بن عمرو علی أبی بکر الحضرمی وهو یجود بنفسه فقال: یا عمرو لیست ساعة الکذب، أشهد علی جعفر بن محمد علیه السلام أنی سمعته یقول: لا یمس النار من مات وهو یقول بهذا الأمر. وأولاده عمرو - کما سمعت - ویعقوب ورقیم.

۵۷۰ / ۲۰۲۱ - إلیاس بن محمد بن هشام الشیخ أبو محمد:

ثقة عین. ولعله متحد مع إلیاس بن هشام الحائری، العالم الفاضل الجلیل، الراوی عن الشیخ أبی علی ابن الشیخ الطوسی.

۵۷۱ / ۲۰۲۱ - امام بن ربعی:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، کما فی تفسیر العیاشی ج ۲ / ۳۵۲.

(۶۹۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، إلیاس بن هشام (۱)، ابن بنت الیاس (۱)، إلیاس الصیرفی (۱)، إلیاس بن عمرو (۲)، أبان بن عثمان (۱)، إلیاس بن محمد (۱)، العلامة الحلی (۱)، علی بن زیاد (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الحسن بن علی (۱)، الکذب، التکذیب (۲)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)

صفحه ۷۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۶۹۸

۵۷۲ / ۲۰۲۱ - أمد بن لبید:

جاء إلی معاویة وقد مضی علیه ثلاثمائة وستون سنة وما جری بینهما. کمبا ج ۸ / ۵۸۴، وجد ج ۳۳ / ۲۷۶. ۵۷۳ / ۲۰۲۱ - امرؤ القیس:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله، كما قاله الشيخ فى رجاله. أشعر شعراء الجاهلية وأشرفهم أصلا. " ۵۷۴ / ۲۰۲۱ – أمير بن على:

لم يذكروه. وقع فى طريق كش، عنه، عن مولانا الرضا صلوات الله و سلامه عليه، حديث مدح المحامدة.

۵۷۵ / ۲۰۲۱ – أمى الروانى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه ذكره البرقى وقال: صيرفى كوفى، و فى كتاب سعد: مرادى. انتهى.

۵۷۶ / ۲۰۲۱ – أمية:

كاتب على بن يقطين، روى كش عنه أن عليا " كان يأمر بجبابة الشيعة فى العلانية، ويرد عليهم فى السر.

۵۷۷ / ۲۰۲۱ – أمية بن أبى الصلت:

له أخبار جمعها عبد العزيز بن يحيى، كما عن النجاشى فى ترجمة عبد العزيز.

۵۷۸ / ۲۰۲۱ – أمية بن أبى الصلت الثقفى:

قيل: هو المراد من قول تعالى: (واتل عليهم نبا الذى آتيناه آياتنا فانسلخ منها). جد ج ۱۳ / ۳۸۰، وكمبا ج ۵ / ۳۱۳.

۵۷۹ / ۲۰۲۱ – أمية بن خالد:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. قاله الشيخ فى رجاله.

(۶۹۸)

مفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، أمية بن أبى الصلت (۲)، عبد العزيز بن يحيى (۱)، أمى الروانى (۱)، أمية بن خالد (۱)، أمير بن على (۱)، على بن يقطين (۱)، عبد العزيز (۱)، الصّلاة (۱)، الجهل (۱)

صفحه ۷۰۶

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۱ – الصفحة ۶۹۹

۵۸۰ / ۲۰۲۱ – أمية بن خالد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى أماليه ص ۶ عن أبى بكر بن نافع، عنه، عن حماد بن سلمة، عن على بن زيد، عن على بن الحسين، عن أبيه، عن جده صلوات الله عليهم قال النبى صلى الله عليه وآله: يا على، والذى فلق الحبة وبرأ النسمة، إنك لأفضل الخليقة بعدى. يا على أنت وصيى وإمام أمتى، من أطاعك أطاعنى، ومن عصاك عصانى. ورواه فى جد ج ۳۸ / ۹۰، وكمبا ج ۹ / ۲۸۱، وبشا ص ۱۴۷ مثله.

۵۸۱ / ۲۰۲۱ – أمية بن سعيد زيد الطائى:

كان فارسا " شجاعا " من أصحاب أمير المؤمنين صلوات الله عليه، له ذكر فى المغازى والحروب خصوصا " يوم صفين. فلما سمع بقدوم الحسين صلوات الله عليه إلى كربلاء، خرج من الكوفة ولحق به ليلة الثامن من المحرم، فلما كان يوم العاشر تقدم بين يدى الحسين عليه السلام و استشهد فى الحملة الأولى رضوان الله تعالى عليه. كذا نقله المامقانى وغيره من علماء السير. وكنيته أبو صمصام، كما عن كتاب الأمينى.

۵۸۲ / ۲۰۲۱ – أمية بن الصلت:

كان قرأ الكتب، ورغب عن عبادة الأوثان، وأخبر أنه يخرج نبى عن قريب، وكان يؤمل أن يكون هو. فلما بلغه خروج رسول الله كفر به حسدا."

کمبا ج ۶ / ۴۸۴، وجد ج ۲۰ / ۹. وفیه أنه مات فی السنة الثانیة من الهجرة.

۵۸۳ / ۲۰۲۱ – أمیة بن علی القبسی أو القیسی أو العبسی الشامی أبو محمد:

عد من ضعفاء أصحاب الجواد صلوات الله علیه، وله کتاب رواه أحمد بن هلال، عنه به.

وعن ابن الغضائری أن فی مذهبه إرتفاعا."

وعن ابن داود قیل: روی عن الصادق صلوات الله علیه.

(۶۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أمیة بن خالد (۱)، ابن الغضائری (۱)، أمیة بن علی (۱)، علی بن الحسین (۱)، حماد بن سلمة (۱)، علی بن زید (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۷۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۷۰۰

أقول: أما روایته عن أبی عبد الله علیه السلام، فقد رأیتها فی فلاح السائل للسید ص ۲۲۱ عن محمد بن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. واحتمال الإرسال خلاف الظاهر بعید جدا، " لأنه من وفاة مولانا الصادق علیه السلام إلی وفاة مولانا الرضا علیه السلام اثنان وخمسون سنة تقریبا، " وعمر سبعین وثمانین سنة متعارف.

وله روایات شریفة عن أبی الحسن الرضا والجواد صلوات الله علیهما تفید حسنه وکماله. کمبا ج ۶ / ۲۲۷، وج ۱۱ / ۲۴۴ وج ۱۲ / ۱۰۹، و ۳۴ و ۱۱۴ و ۹۱، و ج ۱۳ / ۳۶ و ۱۴۰، وجد ج ۱۷ / ۱۳۹، وج ۴۸ / ۴۸، وج ۴۹ / ۱۲۰ و ۳۱۰، وج ۵۰ / ۶۳، و ج ۵۱ / ۱۴۳ و ۱۵۶، وج ۵۲ / ۱۴۴، وروی کش ص ۲۱۲. ویظهر منها منشأ قول ابن الغضائری: فی مذهبه ارتفاع.

ونزیدک علیها ما رواه فی الکافی باب أن الآیات التی ذکرها الله عز وجل فی کتابه هم الأئمة بسنده، عن أحمد بن هلال، عنه، عن داود الرقی، عن الصادق علیه السلام تفسیر قوله: (وما تغنی الآیات والنذر) قال: الآیات الأئمة، والنذر الأنبیاء ورواه القمی فی تفسیره آخر سورة یونس عنه مثله.

۵۸۴ / ۲۰۲۱ – أمیة بن عمرو الشعیری:

کوفی من أصحاب الکاظم علیه السلام، له کتاب أکثره عن إسماعیل السکونی، رواه البرقی، عن أبیه، عنه. وعن الشیخ أنه واقفی.

وذکر مواضع بعض روایاته الخوئی دام ظله.

۵۸۵ / ۲۰۲۱ – أمیة بن هلال:

لم یذکروه. روی أحمد بن هلال، عنه، عن أمیة بن علی. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۰ مکررا، " وجد ج ۵۲ / ۱۴۴، وهکذا فی طبع آخر مثله.

۵۸۶ / ۲۰۲۱ – أمیة بن یزید القرشی:

لم یذکروه. من أصحاب النبی صلی الله علیه وآله، روی الصدوق فی المعانی

(۷۰۰)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن الغضائری (۱)، أمیة بن علی (۱)، أمیة بن عمرو (۱)، أحمد بن هلال (۲)، داود الرقی (۱)، سورة

یونس (۱)، الهلال (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۷۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۰۱

ص ۲۶۵ بإسناده، عنه، عن النبی صلی الله علیه وآله.

۵۸۷ / ۲۰۲۱ - أنس بن الحارث بن نبیه الکاهلی:

هو أنس بن کاهل الآتی. ولعله متحد مع أنس بن الحارث الذی قال:

سمعت النبی صلی الله علیه وآله یقول: إن ابنی هذا (یعنی الحسین علیه السلام) یقتل بأرض من العراق، فمن أدرکه منکم فلینصره. قال: فقتل أنس مع الحسین علیه السلام. جد ج ۱۸ / ۱۴۱، وکمبا ج ۶ / ۳۳۲. وذکر شهادته یوم الطف فی ج ۱۰ / ۱۹۸، وجد ج ۴۵ / ۲۵.

۵۸۸ / ۲۰۲۱ - أنس بن سحیم:

لم یذکروه. هو الذی قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: إن ابنی هذا یقتل بأرض العراق، فمن أدرکه منکم فلینصره. فحضر أنس مع الحسین علیه السلام کربلاء وقتل معه. کمبا ج ۱۰ / ۱۵۷، و جد ج ۴۴ / ۲۴۷.

۵۸۹ / ۲۰۲۱ - أنس بن سیار:

لم یذکروه. هو حلیف الأنصار. جد ج ۲۰ / ۲۸۶، وکمبا ج ۶ / ۵۴۶.

۵۹۰ / ۲۰۲۱ - أنس بن سیرین:

لم یذکروه. روی عن أنس بن مالک عدة من الروایات الناصة علی إمامة الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وفضائلهم. کمبا ج ۹ / ۱۴۶، وجد ج ۳۶ / ۳۱۰ مکررا، " وکتاب النصوص للخزاز باب ۸ ص ۶۸.

۵۹۱ / ۲۰۲۱ - أنس بن عمر الأزدی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. قاله الشیخ فی رجاله.

۵۹۲ / ۲۰۲۱ - أنس بن عیاض اللیثی المدنی أبو ضمرة (أبو حمزة):

ثقة صحیح الحدیث بلا خلاف، وله کتاب یرویه عنه جماعة، منهم: علی بن

(۷۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، یوم عاشوراء (۱)، دولة العراق (۲)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، أنس بن الحارث (۲)، أنس بن عیاض (۱)، أنس بن کاهل (۱)، أنس بن مالک (۱)، القتل (۴)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۷۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۰۲

إبراهیم، عن أبیه، عنه.

وعده الشیخ فی رجاله من أصحاب الصادق صلوات الله علیه.

روایته عن الصادق علیه السلام فی العلل ج ۲ باب ۵۵. ونقله فی کتاب الصلاة ص ۹۵۵، وجد ج ۹۱ / ۳۳۰، وسن ج ۲ / ۴۸۰ و ۶۳۶.

۵۹۳ / ۲۰۲۱ - أنس بن کاهل الأسدی:

شهید الطف، ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة، وذکره السید فی الزیارة الرجبیة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، وج ۲۲ / ۱۸۳ و ۲۰۵، وجد ج ۴۵ / ۷۱، وج ۱۰۱ / ۲۷۳ و ۳۴۱.

لکن یظهر من العلامة المامقانی أنه منسوب إلی جد أبیه وهو أنس بن الحارث بن نبیه بن کاهل الأسدی الکاهلی.

۵۹۴ / ۲۰۲۱ – أنس بن مالک الأنصاری خادم الرسول صلی الله علیه وآله:

ل: عن الصادق علیه السلام قال: ثلاثة کانوا یکذبون علی رسول الله صلی الله علیه وآله: أبو هریرة، وأنس بن مالک، وامرأة. جد ج ۲ / ۲۱۷، وکمبا ج ۱ / ۱۳۷.

دعاء النبی صلی الله علیه وآله له: اللهم أطل عمره، وأکثر ماله وولده.

فبقی إلی أیام عمر بن عبد العزیز، وله عشرون من الذکور وثمانون من الإناث. جد ج ۱۶ / ۴۰۸، وج ۱۸ / ۱۰، وکمبا ج ۶ / ۳۰۰، و ۱۹۰.

ومن أولاده: حمزة وعبد الله وسعید وثابت. ومن أحفاده: ثمامة بن عبد الله بن أنس، وسیأتون.

کتمانه حدیث الولایة، وابتلاؤه بالبرص بدعاء أمیر المؤمنین علیه السلام.

کمبا ج ۸ / ۳۶۷، وج ۹ / ۲۲۲ و ۶۳۵، وجد ج ۳۷ / ۱۹۷، وج ۴۲ / ۱۴۸.

کتمانه حدیث الطیر، ودعاء أمیر المؤمنین علیه السلام علیه. جد ج ۳۸ / ۳۵۳، وکمبا ج ۹ / ۳۴۵.

کتمانه حدیث البساط وسلام أصحاب الکهف علی أمیر المؤمنین علیه السلام بالوصایة والخلافة ودعاء أمیر المؤمنین علیه السلام علیه. جد ج ۳۹ / ۱۳۷ و ۱۴۴، و

(۷۰۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، حدیث الطیر (۱)، أبو هریرة العجلی (۱)، حدیث الولایة (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، أنس بن کاهل (۱)، أنس بن مالک (۲)

صفحه ۷۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۷۰۳

ج ۴۱ / ۲۱۸، وکمبا ج ۹ / ۳۷۶ و ۳۷۸ و ۵۶۱.

ونقل عنه روایات فی الفضائل والنص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وأسمائهم. نشیر إلی بعض منها. جد ج ۳۶ / ۳۰۹ – ۳۱۲، وج ۳۷ / ۸۲ و ۲۵۷ و ۳۳۱، وج ۳۸ / ۱۲۷ و ۳۱۵، وج ۳۹ / ۲۹۸، وج ۴۰ / ۳ و ۵ و ۱۵ و ۱۶، وج ۶۸ / ۸ و ۳۱ و ۱۳۹، وکمبا ج ۹ / ۱۴۶ و ۱۹۱ و ۲۳۸ و ۲۵۶ و ۲۹۰ و ۳۳۶ و ۴۱۳ و ۴۲۷ و ۴۳۰، وکتاب الإیمان ص ۱۰۴ و ۱۱۰ و ۱۳۹.

وروایة نزول الجام للخمسة الطیبة المذکورة فی المستدرک ج ۲ / ۱۳۳ لغة (جوم) وروایة نزول الماء من السماء لاغتسال أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۱۱۴ و ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۳۷۱.

وعد من رواة حدیث الغدیر، کما فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۱۸.

ما جری بینه وبین ابن زیاد حین وضع رأس الحسین علیه السلام عنده، فی کمبا ج ۱۰ / ۲۲۱، وجد ج ۴۵ / ۱۱۸.

مات بالبصرة سنة ۹۳، وعمره فوق المائة، وحکی أنه روی ۲۲۸۶ حدیثا، " وقیل ولم یذکر له روایة عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. وهذا یدل علی انحرافه عنه.

۵۹۵ / ۲۰۲۱ – أنس بن محمد أبو مالک:

روی عن أبیه، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه حدیث الوصیة الطویلة من رسول الله صلی الله علیه وآله لعلی أمیر المؤمنین علیه السلام. الفقیه آخر أبواب الکتاب. ونقله فی کمبا ج ۱۷ / ۱۳، وکتاب الطهارة ص ۷۲، وجد ج ۷۷ / ۴۵، وج ۸۰ / ۳۰۲. وله روایات عن الصادق علیه السلام. کتاب الطهارة ص ۱۴۳، وجد ج ۸۱ / ۲۱۵.

وتقدمت عدة من روایاته فی أحمد بن خالد.

۵۹۶ / ۲۰۲۱ – أنس بن مدرک:

عد من مجاهیل الصحابة، وهو أبو سفیان الخثعمی.

(۷۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن خالد (۱)، حدیث الغدیر (۱)، أنس بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۷۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۷۰۴

کان مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۳۶۴. وقیل: قتل مع علی علیه السلام وکان سید خثعم فی الجاهلیة. عاش ۱۵۴ سنة. ج ۷ / ۲۸۱.

۵۹۷ / ۲۰۲۱ – أنس (أنسة) مولی رسول الله صلی الله علیه وآله:

من شهداء بدر، کما فی البحار.

۵۹۸ / ۲۰۲۱ – أنس النخعی:

عن غارات الثقفی أن علیا " علیه السلام لما قال: سلونی قبل أن تفقدونی، قام إلیه رجل وقال: أخبرنی ما فی رأسی ولحیتی من طاقة شعر فقال: لقد حدثنی خلیلی أن علی کل طاقة شعر من رأسک ملکا " یلعنک وعلی کل طاقة شعر من لحیتک شیطانا " یغویک وأن فی بیتک سخلا " یقتل ابن رسول الله. وکان ابنه یومئذ طفلا " یحبو. وهو سنان بن أنس النخعی.

۵۹۹ / ۲۰۲۱ – أنس بن النضر بن ضمضام:

عد من مجاهیل الصحابة، لکن یدل علی حسنه وکماله ما فی جد ج ۲۰ / ۱۳۶، وکمبا ج ۶ / ۵۱۴، وفیه شهادته یوم أحد.

وفی قاموس الرجال: هو حسن لکونه من شهداء أحد، وهو عم أنس بن مالک.

۶۰۰ / ۲۰۲۱ – أنیس بن جنادة:

أخو أبی ذر، من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، کما قاله الشیخ.

۶۰۱ / ۲۰۲۱ – أنس بن معقل الأسدی:

لم یذکروه. هو شهید الطف، کما ذکره فی الناسخ، وکما عن مناقب ابن شهرآشوب، وأعثم الکوفی، والعاملی فی أعیان الشیعة، والقمی فی نفس المهموم.

(۷۰۴)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أعیان الشیعة للأمین (۱)، سنان بن أنس النخعی (۱)، أنیس بن جنادة (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، معقل الأسدی (۱)، أنس (آنسة) (۱)، الشهادة (۳)، القتل (۲)،

الجهل (۱)

صفحه ۷۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۰۵

۶۰۲ / ۲۰۲۱ - أوس بن أرقم:

لم یذکروه. هو صحابی من شهداء أحد، کما فی الناسخ وغیره.

۶۰۳ / ۲۰۲۱ - أوس بن حارثة:

لم یذکروه. هو الذی بشر بمجئ النبی صلی الله علیه وآله قبل مبعثه بثلاثمائة عام، وأوصی أهله باتباعه. وفیه یقول النبی صلی الله علیه وآله: رحم الله أوسا " مات فی الحنیفیة، وحث علی نصرتنا فی الجاهلیة. کمبا ج ۶ / ۵۲، وجد ج ۱۵ / ۲۲۴.

۶۰۴ / ۲۰۲۱ - أوس بن حجر الثمالی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. فیه ذم. کمبا ج ۸ / ۷۴۰، وجد ج ۳۴ / ۳۵۷.

۶۰۵ / ۲۰۲۱ - أوس بن حدثان النضری:

لم یذکروه. هو الذی شهد مع عائشة وحفصة عند أبی بکر أن النبی صلی الله علیه وآله قال: لا أورث. فمنعوا فاطمة الزهراء سیدة نساء العالمین میراثها من أبیها، کما قاله مولانا الصادق صلوات الله علیه. کمبا ج ۶ / ۶۹۵، وج ۸ / ۹۵، وجد ج ۲۲ / ۱۰۱.

۶۰۶ / ۲۰۲۱ - أوس بن حذیفة: والد شداد بن أوس الثقفی.

۶۰۷ / ۲۰۲۱ - أوس بن حزام:

لم یذکروه. صحابی من المتخلفین عن رسول الله صلی الله علیه وآله فی غزوة تبوک، فلما بلغهم ما نزل فی المتخلفین أوثقوا أنفسهم بسواری المسجد، فلما نزل قوله تعالی: (عسی الله ان یتوب علیهم) حلهم رسول الله صلی الله علیه وآله. و التفصیل فی کمبا ج ۶ / ۶۲۲ و ۶۸۰، وجد ج ۲۱ / ۲۰۱، وج ۲۲ / ۴۲.

(۷۰۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، أوس بن حذیفة (۱)، شداد بن أوس (۱)، الشهادة (۲)، الموت (۱)، السجود (۱)، الجهل (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۷۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۰۶

۶۰۸ / ۲۰۲۱ - أوس بن خولی الأنصاری:

کما فی الصحیح عن الصادق صلوات الله علیه قال: أفطر رسول الله صلی الله علیه وآله عشیة خمیس فی مسجد قبا، فقال: هل من شراب؟ فأتاه أوس بن خولی الأنصاری بعس مخیض بعسل، فلما وضعه علی فیه نحاه، ثم قال: شرابان یکتفی بأحدهما من صاحبه، لا أشربه ولا أحرمه، ولکن أتواضع لله، فإن من تواضع لله رفعه الله - الخبر.

وشهد بدرا " وأحدا " وسائر المشاهد مع رسول الله صلی الله علیه وآله.

وروی المفید فی حدیث دفن الرسول صلی الله علیه وآله: فنادت الأنصار: یا علی إنا نذکرک الله وحقنا الیوم من رسول الله، أدخل منا رجلا " یکون لنا حظ من موارة رسول الله. فقال: لیدخل أوس بن خولی. وکان بدریا " فاضلا. " فلما دخل قال له علی: انزل القبر.

فنزل، ووضع أمير المؤمنين عليه السلام رسول الله على يديه، و ولاه فى حفرته، فقال له: اخرج. فخرج ونزل على عليه السلام القبر - إلى آخره.

وهو داخل فى عموم المرتدين ولم نعلم رجوعه.

وفى كتاب الزهد للحسين بن سعيد: أوس بن خولة الأنصارى.

۶۰۹ / ۲۰۲۱ - أوس بن ربيعة بن كعب بن أمية:

لم يذكروه. هو من المعمرين، عاش ۲۱۴ سنة. كمبا ج ۱۳ / ۶۳، وجد ج ۵۱ / ۲۳۷.

۶۱۰ / ۲۰۲۱ - أوس بن الصامت:

أخو عبادة، صحابى. وهو أول من طاهر فى الاسلام من امرأته خولة بنت عمه، فنزل قوله تعالى: (قد سمع الله). كمبا ج ۲۳ / ۱۳۱، وجد ج ۱۰۴ / ۱۶۵. و مات سنة ۳۲ وله ۷۴ عاما."

۶۱۱ / ۲۰۲۱ - أوس بن عبد الله البصرى الربعى أبو الجوزاء:

ثقة، كما عن ابن حجر، وقال: مات سنة ۸۳.

(۷۰۶)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، أبو الجوزاء (۱)، ربيعة بن كعب (۱)، الطهارة (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، الزهد (۱)، السجود (۱)، القبر (۲)، الدفن (۱)

صفحه ۷۱۴

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۷۰۷

۶۱۲ / ۲۰۲۱ - أوس بن فيظى الأنصارى:

عد مجهولا، " وهو من المنافقين الظالمين. كمبا ج ۶ / ۶۲۰، وجد ج ۲۱ / ۱۹۲. و لكن فيه: قبطى.

۶۱۳ / ۲۰۲۱ - أويس القرنى ابن عامر:

من الزهاد الثمانية من المستقيمين، وهو من حوارى أمير المؤمنين عليه السلام كما عده الكاظم عليه السلام، وتقدم فى المقدمة.

وقد اتفق الفريقان على وثاقة الرجل وتقواه وزهده وعلاه، وملؤوا الكتب من فضائله ومدائحه. كذا قاله المامقانى.

وقال أمير المؤمنين عليه السلام حين جاء أويس لبيعته: أخبرنى حبيبى رسول الله صلى الله عليه وآله أنى أدرك رجلا " من أمته يقال له أويس القرنى يكون من حزب الله، يموت على الشهادة، يدخل فى شفاعته مثل ربيعة ومضر. جد ج ۴۱ / ۳۰۰، وج ۴۲ / ۱۴۷، ويقرب منه فيه ص ۱۵۵ و ۱۵۶، وكمبا ج ۹ / ۵۸۷ و ۶۳۵ و ۶۳۷.

واستشهد يوم صفين مع أمير المؤمنين عليه السلام.

۶۱۴ / ۲۰۲۱ - إياس بن سلمة بن الأكوع:

لم يذكروه. روى عن أبيه، عن النبى صلى الله عليه وآله. جد ج ۱۸ / ۲۹، و ج ۳۶ / ۲۹۲، وكمبا ج ۶ / ۳۰۴، وج ۹ / ۱۴۱، وكتاب نصوص الخزاز باب ۱۶ ص ۱۱۳، عن موسى بن عبيدة، عنه، عن أبى أيوب الأنصارى، وروى التلعكبرى بإسناده، عنه، عن أبيه، عن الصادق عليه السلام، كما فى الإقبال ص ۳۶۹.

۶۱۵ / ۲۰۲۱ - إياس بن عامر الغافقى:

لم يذكروه. روى عن عقبة بن عامر الجهنى، وروى عنه ابن أخيه موسى بن أيوب الغافقى. التهذيب ج ۲ باب كيفية الصلاة ص ۳۱۳

ح ۱۲۷۳.

(۷۰۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو أیوب الأنصاری (۱)، إیاس بن عامر الغافقی (۱)، سلمة بن الأکوع (۱)، موسی بن عبیدة (۱)، أویس القرنی (۲)، عقبة بن عامر (۱)، حزب الله (۱)، الظلم (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، النفاق (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۷۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۰۸

۶۱۶ / ۲۰۲۱ - إیاس بن عفیف: لم یذکروه. روی عنه ابنه إسماعیل، کما تقدم.

۶۱۷ / ۲۰۲۱ - إیاس بن مضارب:

صاحب شرطة عبد الله بن مطیع، أمیر الکوفة من قبل بنی أمیة. قتله إبراهیم الأشتر. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۷ و ۲۸۸، وجد ج ۴۵ / ۳۶۷.

۶۱۸ / ۲۰۲۱ - إیاس بن معاویة: جمع أخباره عبد العزیز بن یحیی، کما ذکره جش.

۶۱۹ / ۲۰۲۱ - أیمن بن أم أیمن:

قتل یوم أحد، وهو من الثمانیة الصابرین من أصحاب رسول صلی الله علیه وآله. قاله الشیخ فی رجاله.

أقول: وهو الذی ثبت مع تسعة من بنی هاشم یوم حنین لما انهزم الأصحاب وفیه قتل، کما فی جد ج ۲۱ / ۱۵۵، وکمبا ج ۶ / ۶۱۰.

واسم أبیه عبید، اشتهر بأمه، وهو أخو أسامة بن زید لأمه ۶۲۰ / ۲۰۲۱ - أیمن بن جریر الأسدی:

لم یذکروه. هو الذی کان معتزلا " لمعاویة، فبعث إلی معاویة بأبیات تدل علی أن صلاحهم فی اختیار ابن عباس وترک أبی موسی الأشعری یوم صفین. کمبا ح ۸ / ۵۰۴، وجد ج ۳۲ / ۵۴۰، إلا أن فیه: أیمن بن خریم - بالخاء.

۶۲۱ / ۲۰۲۱ - أیمن بن خریم بن فاتک الأسدی:

له أبیات کتب بها إلی معاویة یشکو بلاء قومه، کما فی کتاب الغارات ص ۳۲۵. ولعلهما واحد.

۶۲۲ / ۲۰۲۱ - أیمن بن عبید:

لم یذکروه. من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، قتل بین یدیه شهیدا " فی غزوة حنین. کمبا ج ۹ / ۳۱۳، وجد ج ۳۸ / ۲۲۰.

أقول: هو الخزرجی ابن أم أیمن التی کانت حاضنة للنبی صلی الله علیه وآله.

(۷۰۸)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، معرکة حنین (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إیاس بن معاویة (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، أیمن بن أم أیمن (۱)، أسامة بن زید (۱)، بنو أمیة (۱)، بنو هاشم (۱)، القتل (۳)، الإختیار، الخیار (۱)

صفحه ۷۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۰۹

۶۲۳ / ۲۰۲۱ - أیمن بن محرز الحضرمی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما، روی عن جابر، وزید الشحام، وعمرو بن شمر، وروی عنه علی بن الحکم،

وإسماعيل بن مهران، كما ذكره العلامة الخوئى، وذكر مواضع رواياتهم من الكافى، وتفسير القمى.

أقوال: وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۱ / ۱۳۳ عن أحمد البزنطى، عنه، عن معاوية بن عمار، عن الصادق عليه السلام، حديث أسماء مكة خمسة.

وروى الصدوق فى ك عن ابن فضال، عنه، عن محمد بن سماعة، حديث سؤال اليهود عن أمير المؤمنين عليه السلام عن ثلاث وثلاث وواحدة، وفيه النص على الأئمة الاثنى عشر وفضائلهم صلوات الله عليهم. جد ج ۳۶ / ۳۷۴، و ج ۱۰ / ۲۳، وكمبا ج ۹ / ۱۶۰، وج ۴ / ۹۷.

سن ج ۲ / ۴۳۶: عن إسماعيل بن مهران، عنه، عن أبى حمزة. ومحمد بن على، حديث آداب رفع المائدة. ونقله فى كمبا ج ۱۴ / ۸۸۶ مثله، وجد ج ۶۶ / ۳۷۶.

غط: الفضل، عن إسماعيل بن مهران، عن أيمن بن محرز، عن رفاعة بن موسى ومعاوية بن وهب، عن الصادق عليه السلام الحديث النبوى صلى الله عليه وآله:

طوبى لمن أدرك قائم أهل بيتى وهو مقتد به قبل قيامه، ويتولى وليه، ويتبرأ من عدوه، ويتولى الأئمة الهادية من قبله، أولئك رفقائى - الخبر. كمبا ج ۱۳ / ۱۳۷، و جد ج ۵۲ / ۱۲۹.

مع: عن البرقى، عن إسماعيل بن مهران، عنه، عن معاوية بن وهب، حديث معنى المروة. كمبا ج ۱۶ / ۸۸، وجد ج ۷۶ / ۳۱۲.

لى: عن الحسين بن سعيد، عنه، عن محمد بن الفضيل، حديث فضل صلاة الشيعة. كتاب الصلاة ص ۶، وجد ج ۸۲ / ۲۰۵.

ل: عن محمد بن القاسم بن الفضيل بن يسار، عنه، فضل الحج. كمبا ج ۲۱ / ۴، وجد ج ۹۹ / ۱۸.

ك: عن محمد بن زياد، عنه، عن الصادق عليه السلام، حديث تعليم آدم

(۷۰۹)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، محمد بن القاسم بن الفضيل بن يسار (۱)، إسماعيل بن مهران (۴)، معاوية بن وهب (۲)، معاوية بن عمار (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، رفاعة بن موسى (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، محمد بن الفضيل (۱)، محمد بن سماعة (۱)، أيمن بن محرز (۲)، على بن الحكم (۱)، محمد بن زياد (۱)، محمد بن على (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۷۱۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۱ - الصفحة ۷۱۰

أسماء حجج الله كلها وفضائلهم. جد ج ۱۱ / ۱۴۵، وكمبا ج ۵ / ۳۹.

وروى ابن فضال، عنه، كما فى كمال الدين باب ۲۶ ص ۲۹۷ ح ۵.

وروى على بن إبراهيم القمى فى تفسيره عنه.

۶۲۴ / ۲۰۲۱ - أيوب بن أبى تميمة السجستانى البصرى:

من عباد البصرة، من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما مولى عمار بن ياسر، رأى أنس بن مالك. مات سنة ۱۳۱ وله ۶۵ سنة.

ج: حديث استسقاء جماعة من عباد البصرة: وعدم الإجابة لهم، وورود مولانا السجاد صلوات الله عليه، وطوافه بالكعبة، وإقباله عليهم، وقوله: يا مالك بن دينار، ويا ثابت البنانى، ويا أيوب السجستانى، ويا صالح المرى، ويا عتبة العلام، ويا حبيب الفارسى، ويا جعفر بن سليمان - إلى أن قال: - أما فيكم أحد يحبه الرحمن - إلى أن قال: - ابعدوا عن الكعبة، فلو كان فيكم أحد يحبه الرحمن لأجابه -

إلی آخره. کمبا ج ۱۱ / ۱۶، وجد ۴۶ / ۵۰.

وروی عن أبی قلابة، وروی عنه عبد السلام بن حرب. یب ج ۴ باب فرض الصیام ص ۱۵۲ ح ۴۲۲.

۶۲۵ / ۲۰۲۱ – أیوب بن أعین:

عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الصادق و الکاظم صلوات الله علیهما، و عده الصدوق فی مشیخة یه من صواحب الأصول التی اعتمد علیها، وحکم بصحتها واستخرج أحادیث کتابه منها.

وروی عنه الحکم بن مسکین، والوشاء، وعلی بن یحیی. وذکر الخوئی مواضع روایاتهم.

وروی الحکم بن مسکین، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی محاسن البرقی ج ۲ / ۳۶۲.

۶۲۶ / ۲۰۲۱ – أیوب بن جریر بن أبی الورد:

لم یذکروه. روی عنه ابنا بسطام فی الطب، عن أبیه، عن زرعة بن محمد

(۷۱۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أیوب بن أبی تمیمة (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، أیوب بن أعین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد السلام بن حرب (۱)، مدینة البصرة (۲)، علی بن یحیی (۱)، عمار بن یاسر (۱)، الحکم بن مسکین (۲)، جعفر بن سلیمان (۱)، أنس بن مالک (۱)، زرعة بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۷۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۷۱۱

الحضرمی، عن سماعة. کمبا ج ۱۴ / ۵۰۸، وجد ج ۶۲ / ۸۶، وفی المصدر ص ۶۱:

حریز بدل جریر.

۶۲۷ / ۲۰۲۱ – أیوب بن الحر الجعفی:

بیاع الهروی، أخو أدیم المذکور، من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما، ثقة بالاتفاق، وله کتاب روی البرقی عنه کثیرا."

وروی عنه عبد الکریم بن عمرو، وعبد الله بن مسکان، وإبراهیم بن عبد الحمید، وغیرهم.

۶۲۸ / ۲۰۲۱ – أیوب بن الحسن بن علی بن أبی رافع مولی رسول الله صلی الله علیه وآله:

واسم أبی رافع أسلم. من أصحاب السجاد علیه السلام کما قاله الشیخ، و ذکره البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام. وابن أخیه إبراهیم بن علی تقدم.

۶۲۹ / ۲۰۲۱ – أیوب بن الحسین (الحسن):

له کتاب، وهو ثقة، کما عن ابن شهرآشوب فی معالم العلماء.

۶۳۰ / ۲۰۲۱ – أیوب بن الحسین الهاشمی:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی إعلام الوری، عن السید المرتضی، عن أبی عبد الله المرزبانی، مرفوعا " عنه، عن نفیع الأنصاری، معجزة لمولانا الکاظم علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۴۵۳، وحلیة الأبرار ج ۲ / ۲۷۴.

۶۳۱ / ۲۰۲۱ – أیوب بن خوط:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم فی کتاب صفین عنه روایة شریفة. کمبا ج ۶ / ۷۵۶، وجد ج ۲۲ / ۳۵۴، وذکره فی کتاب صفین ص ۳۲۶ مثله.

۶۳۲ / ۲۰۲۱ – أیوب بن راشد البزاز الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، روی عنه علی بن عقبة، ومنصور،

(۷۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب معالم العلماء (۱)، الحسن بن علی بن أبی رافع (۱)، أیوب بن الحسین (الحسن) (۱)، إبراهیم بن علی (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، أیوب بن الحر (۱)، أیوب بن راشد (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، علی بن عقبة (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، عبد الحمید (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۷۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۷۱۲

وصفوان. ذکر الخوئی مواضع روایاتهم فی یه وکا ویب، فراجع.

ما: عن علی بن عقبة، عن أسباط بن سالم، عنه، عن الصادق علیه السلام.

کمبا ج ۳ / ۲۴۵، وجد ج ۷ / ۱۸۳.

وروی ابن فضال، عن علی بن عقبة، عن أیوب بن راشد، عن الصادق علیه السلام، کما فی الکافی باب الأخذ بالسنة.

ک: سعید بن جناح، عنه. جد ج ۱۱ / ۲۸۹ و ۳۵۹، و ج ۱۲ / ۳۸۵، وکمبا ج ۵ / ۷۹ و ۹۹ و ۲۱۴.

۶۳۳ / ۲۰۲۱ – أیوب بن سلمة أخو محمد بن سلمة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کتاب المعانی ص ۶۶ عن معلل بن نفیل، عنه، عن بسام الصیرفی، حدیث شریف فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام.

۶۳۴ / ۲۰۲۱ – أیوب بن سلیمان:

جملة من روایاته فی کمبا ج ۹ / ۷۲، وجد ج ۳۵ / ۳۸۰.

روی محمد بن زکریا، عنه، عن محمد بن مروان.

۶۳۵ / ۲۰۲۱ – أیوب بن سلیمان بن أیوب:

لم یذکروه. روی عنه سلمة بن الخطاب، کما فی کامل الزیارة ص ۹۵. وفی محمد بن الأسود روایته الأخری.

۶۳۶ / ۲۰۲۱ – أیوب بن عاصم الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز، فی کتابه النصوص باب ۱۵ ص ۱۱۰ عن علی بن الحارث المروزی، عنه، عن حفص بن غیاث، النص علی الأئمة علیهم السلام. ونقله فی کمبا ج ۹ / ۱۴۹، وجد ج ۳۶ / ۳۲۳.

۶۳۷ / ۲۰۲۱ – أیوب بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. وقع فی طریق کامل الزیارات ص ۶۹ عن محمد بن عیسی بن

(۷۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أیوب بن راشد (۱)، أسباط بن سالم (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، علی بن الحارث (۱)، سعید بن جناح (۱)، محمد بن مروان (۱)، حفص بن غیاث (۱)، محمد بن عیسی (۱)، علی بن عقبة (۲)، محمد بن سلمة (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۷۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۱۳

عبید، عن زکریا المؤمن، عنه وزید بن الحسن وعباد، عن سعد الإسکاف، روایة شریفة تفید حسن عقیدته.

۶۳۸ / ۲۰۲۱ - أیوب بن عطیة أبو عبد الرحمن الحذاء:

من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة بالإتفاق، وله کتاب یرویه عنه جماعة منهم: صفوان بن یحیی، ویحیی بن عمران الحلبی.

۶۳۹ / ۲۰۲۱ - أیوب بن عمر:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام، روی مقاتل الطالبیین بإسناده، عنه قال: لقی جعفر الصادق صلوات الله علیه أبا جعفر المنصور فقال:

أردد علی عین أبی زیاد - إلی آخره. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۷، وجد ج ۴۷ / ۲۱۰.

وروی الطب ص ۱۰۱ عنه، عن محمد بن عیسی. ونقله کمبا ج ۱۴ / ۵۲۷، و جد ج ۶۲ / ۱۷۶.

۶۴۰ / ۲۰۲۱ - أیوب بن فضالة:

روی عن محمد بن مسلم، عن أبی عبد الله علیه السلام. الطب ص ۱۳۵. ولعله سهو، والصحیح فضالة بن أیوب.

۶۴۱ / ۲۰۲۱ - أیوب بن محمد الرقی (البرقی) الوراق:

لم یذکروه. روی أبو بصیر، عنه، عن عمرو بن أیوب الموصلی. التهذیب ج ۱ باب تلقین المحتضرین ص ۳۳۳ ح ۹۷۷.

وروی أحمد بن عبد (عبید) الله بن سابور، عنه، عن سلام بن رزین، الحدیث العلوی علیه السلام: الأنبیاء قادة والفقهاء سادة - إلی آخره. کما فی أمالی الشیخ فی جد ج ۱ / ۲۰۱، وکمبا ج ۱ / ۶۳، وتقدم فی أحمد.

۶۴۲ / ۲۰۲۱ - أیوب بن محمد بن فروخ الوازن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی الأمالی، عن جعفر بن محمد بن جعفر

(۷۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب مقاتل الطالبیین لأبو الفرج الأصفهانی (۱)، أبو بصیر (۱)، أیوب بن محمد الرقی (البرقی) (۱)، عمرو بن أیوب الموصلی (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، أیوب بن عطیة (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر (۱)، یحیی بن عمران (۱)، زکریا المؤمن (۱)، زید بن الحسن (۱)، سعد الإسکاف (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الطب، الطبابة (۲)

صفحه ۷۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۱۴

الحسینی (ثقة)، عنه، عن سعید بن مسلمة، عن الصادق علیه السلام، مدح السخاء. جد ج ۷۱ / ۳۵۲، وج ۸ / ۱۷۱، وکتاب الأخلاق ص ۲۰۰، وکمبا ج ۳ / ۳۴۰.

وروی الحسین بن محمد الجوانی، عنه، عنه، کما فی کتاب الخزاز فی النصوص باب ۲ ص ۲۶.

۶۴۳ / ۲۰۲۱ - أیوب بن محمد المسلمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ بإسناده، عن المفضل بن قیس، عنه، عن أبان بن تغلب، عن الصادق علیه السلام. کتاب العشرة ص ۸۵، وجد ج ۷۴ / ۳۰۲.

۶۴۴ / ۲۰۲۱ – أیوب بن محمد الوراق:

لم یذکروه. کنز: محمد بن العباس، عن أحمد بن عبد الله الدقاق، عنه، عن حجاج بن محمد. کمبا ج ۳ / ۳۳۴، وجد ج ۸ / ۱۴۹.

۶۴۵ / ۲۰۲۱ – أیوب بن مسترح:

لم یذکروه. خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۵، و جد ج ۴۵ / ۱۴، ولکن فیه:

مسرح.

۶۴۶ / ۲۰۲۱ – أیوب بن نوح بن دارج النخعی أبو الحسین، من أصحاب الرضا والجواد والهادی والعسکری صلوات الله علیهم ثقة جلیل بالاتفاق، مأمون شدید الورع کثیر العبادة، کان وکیلا " للهادی و العسکری صلوات الله علیهما، کما قال النجاشی وغیره.

جملة من روایاته عن الرضا علیه السلام فی کمبا ج ۱۳ / ۳۸ مکررا، " وکتاب الأخلاق ص ۲۸، وجد ج ۵۱ / ۱۵۴، وج ۷۰ / ۱۸، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۹۸، وإکمال الدین ج ۲ باب ۳۵ ص ۳۷۰ ح ۱، وغیبة النعمانی ص ۸۷.

وعده قب من ثقات الجواد علیه السلام.

مکاتباته إلی الإمام الهادی علیه السلام فی کمبا ج ۱۲ / ۱۴۰، وجد

(۷۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، أبان بن تغلب (۱)، أیوب بن نوح (۱)، محمد الجوانی (۱)، محمد بن العباس (۱)، سعید بن مسلمة (۱)، محمد الوراق (۱)

صفحه ۷۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۱ – الصفحة ۷۱۵

ج ۵۰ / ۱۷۷. وروی عنه الصدوق لأول.

ونوح بن دراج أبوه کان قاضیا " بالکوفة صحیح الاعتقاد، وعمه جمیل بن دراج ثقة جلیل، ویأتیان، وکذا ابنه الحسن بن أیوب، وحفیده أخمد بن القاسم بن أیوب، ومحمد بن أیوب.

۶۴۷ / ۲۰۲۱ – أیوب بن واقد البصری (أو المصری):

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله، وروی أرطاة بن حبیب، عنه، عن یونس بن حباب. بشا ص ۱۲۲.

۶۴۸ / ۲۰۲۱ – أیوب بن وشیکة:

من أصحاب الباقر صلوات الله علیه، کما قاله الشیخ. ویأتی أبوه.

۶۴۹ / ۲۰۲۱ – أیوب بن هارون:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، روی عنه حماد فی الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب اتخاذ الشعر والفرق ص ۴۸۵، ونقله غیره.

۶۵۰ / ۲۰۲۱ – أیوب بن یحیی بن الجندل:

لم یذکروه. روی تاریخ قم عن علی بن عیسی، عنه، عن أبی الحسن الأول علیه السلام، حدیث مدح بعض أهل قم. کمبا ج ۱۴ / ۳۳۹، وجد ج ۶۰ / ۲۱۶.

۶۵۱ / ۲۰۲۱ – أیوب بن یقطین:

روی محمد بن عیسی، عنه، کما فی التهذیب والکافی باب الدعاء فی العشر الأواخر من شهر رمضان. ولم یزد المامقانی علی ذلک شیئا."

أقول: روی السید فی الإقبال عن جده أبی جعفر الطوسی، بإسناده إلی علی بن الحسن بن فضال من کتاب الصیام قال: ورواه محمد بن أبی قرة فی کتابه قالا معا " عن أیوب بن یقطین أنه کتب إلی أبی الحسن الرضا علیه السلام یسأله أن یصحح له هذا الدعاء، فکتب إلیه: نعم، وهو دعاء أبی جعفر علیه السلام بالأسحار فی شهر رمضان.

(۷۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، مدینة الکوفة (۱)، شهر رمضان المبارک (۲)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، أیوب بن هارون (۱)، أیوب بن وشیکة (۱)، أیوب بن یقطین (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، أیوب بن واقد (۱)، الحسن بن أیوب (۱)، محمد بن أیوب (۱)، علی بن عیسی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، نوح بن دراج (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۷۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۱۶

۶۵۲ / ۲۰۲۱ - أیوب بن یونس:

لم یذکروه. وله روایة شریفة رواها الهیثم بن جابر، عنه، عن الحصین بن سالم، عن أم سلمة فی فضائل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وشیعته ومحبیه. کمبا ج ۹ / ۴۳۰، وجد ج ۴۰ / ۱۶.

۶۵۳ / ۲۰۲۱ - إهاب بن همام صعصعة المجاشعی التمیمی:

عثمانی، کما عن شرح النهج.

۶۵۴ / ۲۰۲۱ - أهبان بن أنس: لم یذکروه. کان له غنم، فشد علیها ذئب فأخذ منها شاة، فصاح به فخلاه، ثم نطق الذئب فقال: أخذت منی رزقا " رزقنی الله. فقال أهبان: سبحان الله ذئب یتکلم! فقال الذئب: أعجب من کلامی أن محمدا " یدعو الناس إلی التوحید و لایجاب.

فساق أهبان غنمه وأتی إلی المدینة فأخبر رسول الله صلی الله علیه وآله بما رأی، وقال: هذه غنمی طعمة لأصحابک، فقال: أمسک علیک غنمک، فقال: لا و الله لا أسرحها أبدا " بعد یومی هذا. فقال: اللهم بارک علیه وبارک فی طعمته.

فأخذها أهل المدینة فلم یبق فی المدینة بیت إلا ناله منها. جد ج ۱۷ / ۳۹۳، وکمبا ج ۶ / ۲۹۱، ورواه فی کنز الکراجکی ص ۹۲.

۶۵۵ / ۲۰۲۱ - أهبان بن أوس أبو عقبة:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، کما قاله الشیخ.

۶۵۶ / ۲۰۲۱ - أهبان بن صیفی أبو مسلم:

سیئ الرأی فی علی صلوات الله علیه، صحابی. ولعله المراد بأبی مسلم المعدود من الزهاد الثمانیة من الأربعة الضالین.

(۷۱۶)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، أهبان بن صیفی (۱)، أهبان بن أوس (۱)

صفحه ۷۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۱ - الصفحة ۷۱۷

۶۵۷ / ۲۰۲۱ - أهیب بن سماع:

لم یذکروه. وهو الذی اصطاد ظبیة لها خشفان فشکت إلی النبی صلی الله علیه وآله فضمن لها رسول الله فذهبت لإرضاع ولدیها ثم رجعت معهما، فأسلم أهیب لذلک. وتفصیل القصة فی جد ج ۱۷ / ۴۱۵، وکمبا ج ۶ / ۲۹۶، وله روایة أخری فی کنز الکراجکی ص ۹۵.

(۷۱۷)

مفاتیح البحث: الرضاع (۱)

المجلد-۲

باب الباء

باب الباء ۲۰۲۲ - البائس:

مولی حمزة بن الیسع الأشعری، من أصحاب الرضا صلوات الله وسلامه علیه، ثقة بلا خلاف.

۲۰۲۳ - بابارتن:

لم یذکروه. وهو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، ومن المعمرین. جد ج ۵۱ / ۲۵۸، وکمبا ج ۱۳ / ۶۹ ۲۰۲۴ - بابویه بن سعید بن محمد بن الحسن بن الحسین بن علی بن الحسین بن بابویه:

من أحفاد الصدوق الأول، روی عن آبائه، عن الصدوق الأول، کما فی رجال الخاقانی.

۲۰۲۵ - باقی بن عطوة العلوی الحسنی:

نقل کشف الغمة عنه حکایة أبیه عطوة، وکان مبتلی بالفتق، وکان زیدی المذهب، ویقول لبنیه: لا أصدقکم حتی یجئ صاحبکم - یعنی المهدی - فیبرئنی من هذا المرض، ویکرر فجاء مولانا المهدی علیه السلام فأبرأه فلم یجد له أثرا، واشتهر ذلک. حلیة الأبرار ج ۲ / ۷۳۲ ۲۰۲۶ - بجدل بن سلیم الکلبی:

خبیث ملعون قتله المختار.

۲۰۲۷ - بحر بن زیاد البصری:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. کما قاله الشیخ فی رجاله (۶۴).

۲۰۲۸ - بحر الخیاط:

لم یذکروه. روی عن ابن الملاح ما رآه من معجزة مولانا الصادق صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۴، وجد ج ۴۷ / ۱۰۸.

(۵)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب رجال الخاقانی للشیخ علی الخاقانی (۱)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، محمد بن الحسن بن الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، حمزة بن الیسع (۱)، بحر بن زیاد (۱)، الصدق (۱)، المرض (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

۲۰۲۹ - بحر بن زیاد الطحان:

لم یذکروه. روی الشیخ فی غیبته ص ۳۴، عن علی بن أحمد الموسوی العلوی، عنه، عن محمد بن مروان، عن أبی جعفر صلوات الله

علیه ما زعم منه الوقف.

وکذا روی الشیخ فیه ص ۴۳، عنه، عنه، عن عبد الله الکاهلی، عن الصادق علیه السلام.

۲۰۳۰ – بحر السقاء:

وهو بحر بن کثیر السقاء، وهو من صواحب الأصول التی اعتمد علیهما الصدوق واستخرج منها أحادیث کتابه الفقیه، وله إلیه طریق صحیح عن حماد ابن عیسی، عن حریز بن عبد الله، عنه.

وروی فی الکافی باب حسن الخلق بسنده، عن حماد بن عیسی، عن حریز بن عبد الله، عنه، عن الصادق علیه السلام. کتاب الاخلاق ص ۲۰۷، وکمبا ج ۶ / ۱۵۸، وجد ج ۱۶ / ۲۶۴، وج ۷۱ / ۳۷۹.

وروی ابن محبوب، عن أبان بن عثمان، عنه، عن الصادق علیه السلام قال: إن من روح الله تعالی ثلاثة: التهجد باللیل، وافطار الصائم، ولقاء الاخوان. کتاب الصلاة ص ۵۵۵، وکتاب العشرة ص ۱۰۰، وجد ج ۸۷ / ۱۴۳، وج ۷۴ / ۳۵۳. وأبان هذا هو من أصحاب الاجماع کما تقدم.

۲۰۳۱ – بحیر بن أوس الضبی:

من جند بنی أمیة. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۵، وجد ج ۴۵ / ۱۵.

۲۰۳۲ – بحیر بن ریسان الحمیری:

عامل الیمن من طرف یزید. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۴، وجد ج ۴۴ / ۳۶۷.

۲۰۳۳ – بحیر بن عمرو الجرمی:

خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۶۹، وجد ج ۴۵ / ۳۰۲.

(۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عبد الله الکاهلی (۱)، بحر بن کثیر السقاء (۱)، حریز بن عبد الله (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو أمیة (۱)، أبان بن عثمان (۱)، حماد بن عیسی (۱)، محمد بن مروان (۱)، بحر بن زیاد (۱)، علی بن أحمد (۱)، بحر السقاء (۱)، الصّلاة (۱)

۲۰۳۴ – بحتر (بالحاء المهملة: القصیر ومجتمع الخلقة)، وبختیر وبختری (بالخاء المعجمة: الرجل المتکبر المتبختر):

هو أبو عباد الولید بن عبید الطائی الشاعر، یمدح الملوک، خلفاء بنی العباس، وانشاده قصیدة أبی الغوث فی مدح آل محمد صلوات الله وسلامه علیهم کمبا ج ۱۲ / ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۲۱۷.

۲۰۳۵ – بدر بن إسحاق بن بدر الأنماطی:

لم یذکروه. کان شیخا نفیسا من إخواننا الفاضلین، وکان من أهل قزوین، حدث لعلی بن عیسی القوهستانی فی سنة ۲۶۵ ه، عن أبیه إسحاق، عن جده بدر بن عیسی، عن أبیه عیسی بن موسی، – وکان رجلا مهیبا –، عن عبد خیر، عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه حدیث النص علی الأئمة صلوات الله علیهم کما فی غیبة النعمانی ص ۴۴، وتقدم إسحاق.

۲۰۳۶ – بدر:

خادم مولانا أبی محمد الحسن العسکری، وابنه الحجة المنتظر علیهما السلام. ما یتعلق به فی کمبا ج ۱۳ / ۹۳ و ۱۲۲، ویظهر مهما حسنه وکماله وکثرة اختصاصه بهما، وجد ج ۵۱ / ۳۴۵، وج ۲۵ / ۶۹.

۲۰۳۷ – بدر بن الخلیل الأسدی، أو الأزدی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما قاله الشیخ.

روی ثعلبه بن میمون عنه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه. روضة الکافی ح ۱۵ و ۲۵۸.

جملة من روایات ثعلبه، عنه، عنه علیه السلام فی علائم الظهور وغیره فی کمبا ج ۱۳ / ۱۵۸ و ۱۹۷، وج ۱۴ / ۱۲۶، وجد ج ۵۸ / ۱۵۳ وج ۵۲ / ۲۱۳ و ۳۷۷.

شئ: عنه، عن رجل من أهل الشام، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا

(۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، بدر بن إسحاق بن بدر الأنماطی (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، علی بن عیسی (۱)، بدر بن الخلیل (۱)، الشام (۱)

ج ۵ / ۴۰، وجد ج ۱۱ / ۱۴۹.

وروی عبد الله بن مسکان، عن بدر بن خلیل، عن أبی عبد الله صلوات الله فی الفقیه ج ۳ باب الأیمان والنذر ص ۳۷۶ ح ۴۹، وأشار إلی هذه الروایة الأردبیلی، وغفل عنها الخوئی.

۲۰۳۸ - بدر بن رقیط:

لم یذکروه. وهو من شهداء الطف، متشرف بالسلام فی الزیارة التی رواها السید فی رجب وشعبان، قال: السلام علی بدر بن رقیط، وابنیه عبد الله وعبید الله ... إلی آخره. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰.

۲۰۳۹ - بدر بن عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۲۶ مج ۳۷، عن زیاد ابن المنذر، عنه، عن أنس بن مالک، عن النبی صلی الله علیه وآله حدیث فضائل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کمبا ج ۹ / ۲۶۳، وجد ج ۳۸ / ۱۶.

۲۰۴۰ - بدر بن عمار (عمارة) الطبرستانی، أبو النجم:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الطبری فی دلائل الإمامة، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن محمد بن علی الشلمغانی وغیره روایات شریفة فی الفضائل وکرائم المناقب، فراجع إلیه ص ۱۴۸ و ۱۴۷ و ۶۸ و ۷۹ و ۹۱ و ۱۴۲ و ۱۶۱ و ۱۷۵ و ۱۷۶ و ۲۰۱ و ۲۰۴ و ۲۱۲ و ۲۱۶ وغیر ذلک، ونقل عدة منها فی مدینة المعاجز متفرقة.

مدینة المعاجز ص ۴۲۷ و ۴۳۲ و ۴۳۳ و ۴۶۲ و ۴۷۳ و ۵۰۲ و ۵۱۶ و ۵۱۹ و ۵۲۷ و ۵۳۹.

أقول: أبو المفضل الشیبانی من کبار مشایخ الإجازة، وقد أکثر الشیخ فی کتبه من الروایة عنه، وقال فی ست: هو کثیر الروایة، حسن الحفظ، وکذا أکثر الثقة الخزاز فی کتابه النصوص من الروایة عنه مترحما علیه، وکذا السید فی جمال الأسبوع عنه مترحما علیه، وکذا فی الاقبال والفلاح، وسیأتی تمام الکلام فی

(۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۲)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، محمد بن علی الشلمغانی (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أنس بن مالک (۱)، ابن المنذر (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

محله.

واما محمد بن علی الشلمغانی کان مستقیم الطریقة، وله کتب وروایات، ثم انحرف، نعوذ بالله الکریم الرحمن الرحیم من سوء العاقبة.

وسئل الحسین بن روح نائب الحجة المنتظر صلوات الله علیه عن کتب الشلمغانی بعد انحرافه فقال: أقول فیها ما قاله العسکری صلوات الله علیه فی کتب بنی فضائل: خذوا ما رووا، وذروا ما رأوا. جد ج ۵۱ / ۳۵۸، وکمبا ج ۱۳ / ۹۷.

وذکرناه مفصلا فی محله.

۲۰۴۱ – بدر بن عیسی بن موسی:

لم یذکروه. تقدم تقریبا فی حفیده بدر بن إسحاق.

۲۰۴۲ – بدر غلام أحمد بن الحسن:

روی کتابة مولانا صاحب الزمان صلوات الله إلیه، وروی عنه أحمد ابن الحسن، والعلاء بن رزق الله. الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۲۲ ح ۱۶، ونقله الشیخ فی غط، وکمبا ج ۱۳ / ۸۲، وجد ج ۵۱ / ۳۱۱.

۲۰۴۳ – بدر بن معقل الجعفی:

من شهداء الطف، متشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

وقد نقله فی موضع آخر زید (بدر – خ ل) بن معقل الجعفی.

۲۰۴۴ – بدر (مولی الرضا صلوات الله علیه):

لم یذکروه. وله روایة شریفة فی کمبا ج ۱۱ / ۲۵۲، وجد ج ۴۸ / ۷۰.

۲۰۴۵ – بدر بن الولید الخثعمی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی ابن مسکان، عنه، عن أبی الربیع الشامی، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۱ / ۲۵۸، والبصائر الجزء ۷ باب ۲ ص ۳۱۵.

(۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، بدر غلام أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن علی الشلمغانی (۱)، العلاء بن رزق الله (۱)، بدر بن الولید (۱)، بدر بن معقل (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

وروی البرقی باسناده، عن عبد الله بن مسکان، عن بدر بن الولید الخثعمی قال: دخل یحیی بن سابور علی أبی عبد الله صلوات الله علیه لیودعه فقال أبو عبد الله علیه السلام: أما والله إنکم لعلی الحق، وأن من خالفکم لعلی غیر الحق ... إلی آخره. کمبا ج ۱۱ / ۲۰۷، وکتاب الایمان ص ۱۳۳، وجد ج ۴۷ / ۳۵۲، وج ۶۸ / ۱۱۹. ورواه فی روضة الکافی ح ۱۱۹ مثله وفی کل هذه المواضع کما ذکرنا.

ولعله أخو زید بن الولید الخثعمی الآتی.

وصرف روایة ابن مسکان عنه لا یوجب الاتحاد، والقول بوقوع التحریف فی أحد السندین، وفی الکافی ج ۲ باب فضل القرآن ص ۶۱۹ ح ۱.

محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن بدر، عن محمد بن مروان، عن أبی جعفر علیه السلام.

۲۰۴۶ – بدر بن الهیثم:

لم یذکروه. وروی الصدوق عنه بواسطة شیخه وأستاذه العسکری. کمبا ج ۳ / ۹۷، وغیر ذلک. کتاب الدعاء ص ۳۳ و ۵۴، وکتاب الاخلاق ص ۱۳۴، وجد ج ۵ / ۲۱، وج ۹۳ / ۲۷۸، وج ۷۱ / ۴۴.

۲۰۴۷ – بدل بن الحسین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه عن إسماعیل بن علی المعلم، عنه، عن شعبة، عن أبانت بن تغلب. کمبا ج ۹ / ۱۱۱، وجد ج ۳۶ / ۱۵۰.

۲۰۴۹ – بدیل بن صریم:

لم یذکروه. وهو مذموم. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۸، وجد ج ۴۵ / ۲۷.

(۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، زید بن الولید الخثعمی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، یحیی بن سابور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، أبو عبد الله (۱)، بدر بن الولید (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن مروان (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)

۲۰۵۰ - بدیل بن ورقاء الخزاعی، أبو عبد الله، أبو هند الداری:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، أسلم یوم الفتح وله ۹۷ سنة.

جد ج ۲۱ / ۱۳۰ و ۱۱۵، وکمبا ج ۶ / ۶۰۴ و ۶۰۰.

مع: عن الصادق: عن أبیه صلوات الله علیهما قال: بعث رسول الله صلی الله علیه وآله بدیل بن ورقاء الخزاعی علی جمل أورق، فأمره أن ینادی فی الناس أیام منی: لا تصوموا هذه الأیام ... إلی آخره. کما فی البحار والوسائل ج ۷ / ۳۸۶ من أبواب صوم المحرم باب ۲، وکمبا ج ۲۰ / ۶۸، وجد ج ۹۶ / ۲۶۳. والأورق:

الإبل الذی فی لونه بیاض إلی سواد.

ودعا النبی صلی الله علیه وآله له. الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۳۶۳.

ما: باسناده، عن أبی علی بن رزین، عن أبیه رزین بن عثمان، عن أبیه عثمان بن عبد الرحمن، عن أبیه عبد الرحمن بن عبد الله، عن أبیه عبد الله بن بدیل، عن أبیه بدیل بن ورقاء الخزاعی قال: قال لی رسول الله: ارکب جملک هذا الأورق، وناد فی الناس ... إلی آخره. کمبا ج ۲۱ / ۷۱، وجد ج ۹۹ / ۳۰۸.

وله حینئذ ۹۷ سنة. ودعا له الرسول صلی الله علیه وآله زادک الله جمالا وسوادا وأمتعک وولدک ... إلی آخره.

وأبناؤه ستة: عبد الله، وعبد الرحمن، ومحمد - اخوة ثلاثة رسل النبی - صلی الله علیه وآله إلی الیمن، وقتلوا بصفین مع أمیر المؤمنین علیه السلام ونافع، وحبیب، وعمرو.

ومن أحفاده دعبل بن علی المعروف الآتی. وإسماعیل بن علی تقدم، وأبو الفتوح الرازی صاحب التفسیر.

جملة من قضایاه فی جد ج ۲۰ / ۳۳۱ و ۳۶۱، وج ۲۱ / ۱۱۵، وکمبا ج ۶ / ۵۵۷ و ۵۶۴ و ۶۰۰.

(۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، أبو عبد الله (۱)، دعبل بن علی (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الصیام، الصوم (۱)

۲۰۵۱ - بذل مولی أبی محمد العسکری علیه السلام:

لم یذکروه. قال: رأیت من رأس أبی محمد العسکری علیه السلام نورا ساطعا إلی السماء وهو نائم. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۳، وجد ج ۵۰ / ۲۷۲.

۲۰۵۲ - البراء بن حیان الذهلی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین کما ذکره نصر فی کتاب صفین ص ۳۰۴.

۲۰۵۳ - البراء بن عازب الأنصاری الخزرجی، أبو عامر:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیه. وعن البرقی عده من أصفیاء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

وفی کونه من الأصفیاء تأمل، یظهر مما یأتی انشاء الله تعالی.

وغزی مع رسول الله أربعة عشر غزوة، وهو الذی ناوله رسول الله صلی الله علیه وآله یوم الحدیبیة سهما من کنانته، وقال له: اذهب بهذا السهم إلی تلک القلیب الجافة فأغرسه فیها، ففعل ذلک فتفجرت منه اثنتا عشرة عینا من تحت السهم. جد ج ۱۶ / ۴۰۸، وج ۱۷ / ۲۸۶، وج ۱۰ / ۳۹، وج ۷ / ۱۹۲، وکمبا ج ۶ / ۲۶۴ و ۱۹۰، وج ۴ / ۱۰۷، وج ۳ / ۲۴۸.

نقله کیفیة غصب الخلافة وما صنعوا بعده. کمبا ج ۸ / ۵۶، وجد ج ۲۸ / ۲۸۴.

نقله عن النبی صلی الله علیه وآله لعن معاویة وأبی سفیان. کتاب صفین ص ۲۱۷.

العلوی علیه السلام فی کتابه إلی أصحابه بعد النهروان حیث ذکر جماعة یعرضون النصر علیه وعد منهم البراء بن عازب. کمبا ج ۸ / ۱۸۵.

کش: روی جماعة من أصحابنا، منهم: أبو بکر الحضرمی، وأبان بن تغلب، والحسین بن أبی العلاء، وصباح المزنی، عن أبی جعفر وأبی عبد الله

(۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، صلح (یوم) الحدیبیة (۱)، الحسین بن أبی العلاء (۱)، أبو بکر الحضرمی (۱)، البراء بن عازب (۲)، صباح المزنی (۱)، الصّلاة (۱)، الغصب (۱)

صلوات الله علیهما أن أمیر المؤمنین علیه السلام قال للبراء بن عازب: کیف وجدت هذا الدین؟ قال: کنا بمنزلة الیهود قبل أن نتبعک تخف علینا العبادة، فلما اتبعناک، ووقع حقائق الایمان فی قلوبنا، وجدنا العبادة قد تثاقلت فی أجسادنا. قال أمیر المؤمنین علیه السلام: فمن ثم یحشر الناس یوم القیامة فی صور الحمیر وتحشرون فرادی فرادی، یؤخذ بکم إلی الجنة - الخبر. جد ۷ / ۱۹۲، وکمبا ج ۳ / ۲۴۸.

وقال مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه له: یا براء یقتل الحسین وأنت حی فلا تنصره. فقال البراء: لا کان ذلک یا أمیر المؤمنین. فلما قتل الحسین علیه السلام کان البراء یذکر ذلک ویقول: أعظم بها حسرة إذ لم أشهده وأقتل دونه.

جد ج ۴۰ / ۱۹۲، ج ۴۱ / ۳۱۵، وکمبا ج ۹ / ۵۹۱ و ۴۷۰.

وهذا إخبار منه علیه السلام بما یقع، ولا یدل علی ذم منه، لأن عدم وقوعه منه أعم.

ل، لی: عن جابر بن عبد الله الأنصاری، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فی حدیث قال: وأما أنت یا براء بن عازب إن کنت سمعت رسول الله یقول: من کنت مولاه فهذا علی مولاه، اللهم وال من والاه، وعاد من عاداه، ثم لم تشهد لی بالولایة، فلا أماتک الله إلا حیث هاجرت منه قال جابر: إلی أن قال:

وأما البراء بن عازب فإنه ولاه معاویة الیمن فمات بها ومنها کان هاجرا. کمبا ج ۸ / ۳۶۷. ونحوه جد ج ۴۱ / ۲۰۷، وکمبا ج ۹ / ۵۸۸.

وفی روایة أخری أنه عمی لذلک. کمبا ج ۹ / ۲۲۳، و ۵۵۹، وجد ج ۳۷ / ۱۹۷، وج ۴۱ / ۲۱۳.

ولعله تاب من ذلک لنقله حدیث الولایة. ج ۳۷ / ۱۹۸، والغدیر ط ۲ ج ۱ / ۱۸ - ۲۰.

وفی الناسخ: أنه شهد الجمل وصفین والنهروان مع مولانا أمیر المؤمنین

(۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، یوم القیامة (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، حدیث الولایة (۱)، البراء بن عازب (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۲)، الصّلاة (۲)

صلوات الله علیه ومات فی زمان مصعب بن زبیر. انتهی.

وعن بحر العلوم أنه مات سنة ۷۲، وفی روایة جابر ولاه معاویة الیمن ومات بها. وابنه بشر، وأخوه عبید یأتیان إن شاء الله.

۲۰۵۴ - البراء بن مالک الأنصاری:

أخو أنس المذکور، من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، شهد أحدا والخندق، وقیل: بل المشاهد کلها سوی بدرا، وکان شجاعا، وهو من السابقین الذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین علیه السلام، کما نقله کش عن الفضل ابن شاذان، ولعله لذلک عده المج ممدوحا.

۲۰۵۵ - البراء بن محمد الکوفی:

له کتاب رواه أیوب بن نوح، وهما ثقتان بلا خلاف.

۲۰۵۶ - البراء بن معرور الأنصاری الخزرجی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله أول من بایع من النقباء الاثنی عشر، کما تقدم.

وهو من السبعین الذین تعهدوا للرسول صلی الله علیه وآله لیلة العقبة نصرته واعانته، واشترط لهم الجنة. جد ج ۱۹ / ۱۲ و ۱۳، وکمبا ج ۶ / ۴۰۵.

وفی روایة قب: أخذ یده وقال: والذی بعثک بالحق لنمنعنک بما نمنع به أزرنا، فبایعنا یا رسول الله فنحن والله أهل الحروب وأهل الحلفة ورثنا کبارا عن کبار ... إلی آخره. ج ۱۹ / ۱۲.

م: فی حدیث معجزات النبی صلی الله علیه وآله أن براء بن معرور تقدم علی رسول الله فی الأکل من الذراع المسمومة فمات، ولما حملت إلیه جنازته لیصلی، أخر الصلاة علیه حتی جاء مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فوقف قبالة الجنازة وقال: رحمک یا براء، فلقد کنت صواما وقوما، ولقد مت فی سبیل الله.

ثم قام وصلی علیه ودفن، فلما قعد فی العزاء قال: أنتم یا أولیاء البراء بالتهنئة

(۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، البراء بن مالک (۱)، أیوب بن نوح (۱)، البراء بن محمد (۱)، سبیل الله (۱)، الأکل (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۳)

أولی من التعزیة. ثم ذکر ما جری علی روحه فی السماوات، وفی الجنان، واستقبال الحور الحسان ... إلی آخره. جد ج ۱۷ / ۳۱۸ و ۳۹۶، وکمبا ج ۶ / ۳۷۲ و ۲۹۱.

وهو الذی أوصی بثلث ماله، فجرت به السنة. بل جرت فیه ثلاث سنن:

استنجی بالماء فأنزل الله عز وجل فیه (إن الله یحب التوابین ویحب المتطهرین) ولما حضرته الوفاة أمر أن یحول وجهه إلی رسول الله صلی الله علیه وآله وأوصی بالثلث من ماله. فنزل الکتاب بالقبلة، وجرت السنة بالثلث. کتاب الطهارة ص ۴۷ و ۱۴۷ و ۱۹۳، وجد ج ۸۰ / ۱۹۷، وج ۸۱ / ۲۳۱. وج ۸۲ / ۳۰، ورواه فی یب ج ۹ / ۱۹۲ باب الوصیة بالثلث، وکا ج ۶ / ۶۹۷. لکن لا دلالة فی هذه الروایة علی موته فی تلک الحال، فکم من أفرد مرضی یظنون أنهم حضرتهم الوفاة فیحولون وجوههم، أو تحول وجوههم إلی القبلة، ثم یشفیهم الله تعالی.

ولو سلمنا أن له ظهورا فی الجملة فنقول: لا یقاوم الظهور النص الصریح، کما لا تقاومه کلمات العامة فی موته قبل الهجرة بشهر.

وقیل: مات فی السنة الأولی من الهجرة. وهو أول من مات من النقباء.

جد ج ۱۹ / ۱۳۲، وکمبا ج ۶ / ۴۳۲. وابنه بشر یأتی.

کا: قال رسول الله صلی الله علیه وآله لبنی سلمة: من سیدکم؟ قالوا: سیدنا رجل فیه بخل. فقال: أی أدوی من البخل؟ ثم قال: بل

سیدکم الأبیض الجسد البراء بن المعرور.

۲۰۵۷ – براقة الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۴ ح ۶۲۲، عن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن غیاث بن إبراهیم، عن الصادق علیه السلام.

۲۰۵۸ – برج بن مسهر الطائی:

من الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۰۵، وجد ج ۳۳ / ۳۶۵.

(۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، غیاث بن إبراهیم (۱)، الخوارج (۱)، الموت (۴)، الظنّ (۱)، الوصیة (۳)

۲۰۵۹ – برد الإسکاف الأزدی الکوفی:

من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم. له کتاب رواه ابن أبی عمیر، وابن نهیک، والحسن بن محمد بن سماعة، ویروی عنه صفوان، وعبد الله بن المغیرة، وحنان بن سدیر.

۲۰۶۰ – برد بن سنان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن حفص بن غیاث، عنه، عن مکحول، عن واثلة، عن النبی صلی الله علیه وآله. کتاب العشرة ص ۱۷۵، وجد ج ۷۵ / ۲۱۳. ومثل ذلک فی أمالی المفید مج ۳۱.

۲۰۶۱ – برد الهمدانی:

لم یذکروه. وهو الذی ورد علی معاویة فسمع عمرا یقع فی علی علیه السلام فرده واحتج علیه بحدیث الولایة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۲۰۱.

۲۰۶۲ – برسی بن إبراهیم طباطبا ابن إسماعیل بن إبراهیم بن الحسن المثنی:

یظهر من النجاشی فی ابنه القاسم أن لابنه القاسم کتابا یرونه عن أبیه البرسی وغیره عن الصادق علیه السلام. ۲۰۶۳ – برک بن عبید الله التمیمی:

من الخوارج. جد ج ۴۲ / ۲۲۸ و ۲۳۳ و ۲۶۹، وکمبا ج ۹ / ۲۵۶ و ۶۵۷ و ۶۶۷.

۲۰۶۴ – بریحة العباسی:

لم یذکروه. وهو خبیث ملعون کتب إلی المتوکل أن یخرج الإمام الهادی علیه السلام من الحرمین. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۸، وجد ج ۵۰ / ۲۰۹.

۲۰۶۵ – برید الرزار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی معانی الاخبار ص ۱، عن محمد بن

(۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، إبراهیم طباطبا (۱)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، حنان بن سدیر (۱)، برد الاسکاف (۱)، حفص بن غیاث (۱)، الخوارج (۱)

أبی عمیر، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه.

۲۰۶۶ – برید بن عامر:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله روى عنه نوح بن صعصعة كما فى معن بن عيسى.

۲۰۶۷ - بريد بن القصرانى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق عن ابن فضال، عن على بن عقبة، عنه، قال: قال لى أبو عبد الله عليه السلام: صعد عيسى عليه السلام ... كمبا ج ۵ / ۳۹۷، وجد ج ۱۴ / ۲۷۱.

۲۰۶۸ - بريد الكناسى:

من أصحاب الصادق عليه السلام كما قاله الشيخ، وروى عن أبى جعفر عليه السلام، وروى عنه هشام بن سالم كما فى الكافى ج ۱ باب حالات الأئمة صلوات الله عليهم فى السن ص ۳۸۲، والروضة ح ۵۳۵.

۲۰۶۹ - بريد بن محمد الغاضرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى كتاب الزى والتجمل باب ألوان النعال، عن ابن فضال، عنه، عن عبيد بن زرارة.

۲۰۷۰ - بريد بن معاوية البجلى (أو العجلى)، أبو القاسم:

من ثقات أجلاء أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. جد ج ۴۶ / ۳۴۳، وكمبا ج ۱۱ / ۹۸. ومات فى حياة أبى عبد الله السلام، أو سنة ۱۵۰.

كما عن ابن فضال، وجه من وجوه أصحابنا، وفقيه أيضا، له محل عند الأئمة صلوات الله عليهم، وهو من حوارى الباقر والصادق صلوات الله عليهما، وممن أجمعت العصابة على تصحيح ما يصح عنهم.

وروى الكشى ص ۸۹ و ۱۲۲ و ۱۵۶، وغيره بأسانيد صحيحة ومعتبرة عن

(۱۷)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۴)، النبى عيسى بن مريم عليهما السلام (۱)، بريد بن محمد الغاضرى (۱)، بريد بن معاوية (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، عبيد بن زرارة (۱)، هشام بن سالم (۱)، بريد الكناسى (۱)، على بن عقبة (۱)، الصّلاة (۱)

الفضل بن عبد الملك، عن أبى عبد الله عليه السلام أنه قال: أربعة أحب الناس إلى أحياء وأمواتا: بريد العجلى، وزرارة بن أعين، ومحمد بن مسلم، والأحوال، أحب الناس أحياء وأمواتا. كمبا ج ۱۱ / ۲۰۷، وجد ج ۴۷ / ۳۴۰.

وروى الكشى بسندين عن الصادق صلوات الله عليه فى حديث قال:

إن أصحاب أبى عليه السلام كانوا زينا أحياء وأمواتا، أعنى زرارة، ومحمد بن مسلم، ومنهم ليث المرادى، وبريد العجلى، هؤلاء القوامون بالقسى، هؤلاء القوامون بالصدق، هؤلاء السابقون، أولئك المقربون.

وغير ذلك من الروايات المادحة فى حقه، وهى كثيرة تركناها اختصارا. كمبا ج ۱۱ / ۲۲۳، وجد ج ۴۷ / ۳۹۰. وابنه القاسم ثقة بالاتفاق.

ولا يخفى أن هذه الروايات الكثيرة الصحيحة لا تقاومها روايات الكشى الأخرى البالغة ثلاثا من وجوه: عدم تماميتها من حيث السند، وأقليتها فى مقابل المادحة المشهورة الصادرة.

وما ورد فى صحيحة عبد الله بن زرارة أن مولانا أبا عبد الله صلوات الله عليه قال له: اقرأ منى على والدك السلام، وقل له: إنى أعيبك دفاعا منى عنك، فان الناس العدو يسارعون إلى كل من قربناه وحمدناه لادخال الأذى فيمن نحبه ونقربه - إلى أن قال: - فأحببت أن أعيبك ليحمدوا أمرك فى الدين بعيبك ونقصك، ويكون بذلك منا دافع شرهم عنك، يقول الله جل وعز (أما السفينة فكانت لمساكين يعملون فى البحر فأردت أن أعيبها) الآية وهذه الصحيحة صريحة الدلالة فى أن العيب والنقص بالنسبة إلى زرارة وأضرابه من باب التقية وحفظ نفوسهم والروايات الذامة له فيها زرارة أيضا.

۲۰۷۱ – برید بن هارون:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۹ ص ۴۸ عن الحسن بن علی بن عفان، عنه، عن حمید، عن جابر الأنصاری حدیث فضائل الحسن

(۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن زرارة (۱)، الفضل بن عبد الملک (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، زرارة بن أعین (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصّلاة (۱) والحسین صلوات الله علیهما. کمبا ج ۱۰ / ۷۷، وجد ج ۴۳ / ۲۷۶.

۲۰۷۲ – بریدة الأسلمی:

من السابقین الذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه کما قاله الفضل بن شاذان، وهو من الاثنی عشر الذین أنکروا علی أبی بکر فعله واحتجوا علیه. کمبا ج ۸ / ۳۸ و ۴۱، وجد ج ۲۸ / ۱۸۹ و ۲۰۸. وأبوه الخصیب أو الخطیب، وبالجملة هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین علیه السلام.

شکایة بریدة إلی النبی صلی الله علیه وآله حین أخذ أمیر المؤمنین علیه السلام جاریة من المغنم فی غزوة یمن فغضب رسول الله صلی الله علیه وآله وقال:

ما بال أقوام ینتقصون علیا علیه السلام. من تنقص علیا فقد تنقصنی، ومن فارق علیا فقد فارقنی، إن علیا منی وأنا منه، خلقه الله من طینتی ... إلی آخره، جد ج ۳۷ / ۲۳۴.

وفی روایة تفسیر الإمام علیه السلام ما یقرب منه. ج ۳۸ / ۶۷.

ورواها العامة أیضا ج ۳۸ / ۳۲۵ و ۳۲۶، وکمبا ج ۹ / ۲۳۲ و ۲۷۶ و ۳۳۸.

ورواه المفید فی الارشاد وفیه بعد کلمات الرسول صلی الله علیه وآله فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام قال بریدة، فتمنیت أن الأرض انشقت لی فسخت فیها، وقلت: أعوذ بالله من سخط الله وسخط رسوله، یا رسول الله استغفر لی ... إلی آخره...

نقله روایات فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وإمارته وولایته. جد ج ۳۷ / ۲۹۱ و ۳۰۸ و ۳۲۳، وج ۵۷ / ۳۳۵، وکمبا ج ۱۴ / ۸۲، وج ۹ / ۲۴۶ و ۲۵۰ و ۲۵۴، والغدیر ج ۱ / ۲۰.

احتجاجه علی عمر بذکر فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وإمارته یوم جاؤوا به إلی المسجد للبیعة. کمبا ج ۸ / ۵۴ و ۵۸، وجد ج ۲۸ / ۲۷۶ و ۳۰۰.

(۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، السجود (۱)، البول (۱)

روایته الراجعة إلی مولانا المهدی صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۳ / ۲۱۶، وجد ج ۵۳ / ۶۵.

عم: روی بریدة الأسلمی أنه قال رسول الله صلی الله علیه وآله:

ستبعث بعوث فکن فی بعث یأتی خراسان ثم اسکن مدینة مرو فإنه بناها ذو القرنین، ودعا لها بالبرکة، وقال: لا یصیب أهلها سوء. جد ج ۱۸ / ۱۲۲، وکمبا ج ۶ / ۳۲۷.

عیادته مولاتنا فاطمة الزهراء – صلوات الله وسلامه علیها – بامر الرسول صلی الله علیه وآله. جد ج ۳۸ / ۱۹، وکمبا ج ۹ / ۲۶۴.

وحضوره فی تجهیز فاطمة علیها السلام والصلاة علیها ودفنها. کمبا ج ۱۰ / ۵۲ و ۵۵، ج ۴۳ / ۱۸۳ و ۱۹۳.

وهو من شهود أصحاب مولانا أمير المؤمنين صلوات الله وسلامه عليه على كتاب الحكمين. كتاب صفين ص ۵۰۷.

والعلامة الأمينى عد بريد الأسلمى فى الغدير ط ۲ ج ۹ / ۳۶۴. ممن قتل بصفين وقال فيه: يقول أمير المؤمنين عليه السلام:

جزى الله خيرا عصبة أسلمية حسان الوجوه صرعوا حول هاشم بريدا وعبد الله منهم ومنقذ وعروة ابنا مالك فى الأكارم وبريدة هذا أخو عمران بن الحصين لامه. جد ج ۳۷ / ۳۳۶، وكمبا ج ۹ / ۲۵۷. وابناه عبد الله وعمران سيأتيان.

۲۰۷۳ - برير بن خضير الهمدانى:

كان شجاعا تابعيا ناسكا قارئا من شيوخ القراء من أصحاب أمير المؤمنين صلوات الله عليه له كتاب القضايا والاحكام يرويه عن أمير المؤمنين والحسن صلوات الله عليهما وله يوم الطف قضايا ومواعظ تدل على قوة إيمانه وكماله منها قوله لمولانا الحسين صلوات الله عليه: والله يا بن رسول الله لقد من

(۲۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، يوم عاشوراء (۱)، بريد الأسلمى (۱)، خراسان (۱)، الصّلاة (۲) الله بك علينا أن نقاتل بين يديك فتقطع فيك أعضاؤنا ثم يكون جدك شفيعنا يوم القيامة. كمبا ج ۱۰ / ۱۸۸ و ۱۸۹، وجد ج ۴۴ / ۳۸۱ و ۳۸۳.

مبارزته بعد الحر وشهادته. كمبا ج ۱۰ / ۹۵، وجد ج ۴۵ / ۱۵۰.

وذكره الطبرى مع قضاياه فى الطف وكلها تدل على حسنه وكماله.

۲۰۷۴ - بريه العبادى:

له كتاب رواه عنه عمار بن مروان والقاسم بن إسماعيل القرشى وعبيد الله بن أحمد النهيكى، وعده الشيخ فى رجاله من أصحاب الصادق عليه السلام.

أسلم على يد أبى عبد الله السلام. يقال: روى عنه ابن أبى عمير.

وعن ابن داود عده فى الموثقين.

۲۰۷۵ - بريه النصرانى:

له كتاب رواه عبيس بن هشام الناشرى كما قاله الشيخ.

وهو بريهة جاثليق النصارى، له مناظرة مع هشام بن الحكم فى إلزامه بدين الاسلام والتوحيد فارتحلا إلى المدينة يريدان أبا عبد الله فلقيا موسى بن جعفر صلوات الله وسلامه عليهما فآمن بيده وحسن إيمانه ولزم أبا عبد الله عليه السلام حتى مات، ثم لزم موسى الكاظم عليه السلام حتى مات فى زمانه فغسله وكفنه بيده وقال: هذا حوارى من حوارى المسيح يعرف حق الله عليه. فتمنى أكثر أصحابه أن يكونوا مثله، والتفصيل فى كتاب توحيد الصدوق، وجد ج ۱۰ ص ۲۳۴، وكمبا ج ۴ ص ۱۴۶، والكافى ج ۱ / ۲۲۷.

۲۰۷۶ - بزيع الحائك:

فاسق لعنه الإمام الصادق صلوات الله عليه وعده من الكذابين.

وروى الكشى فى الصحيح عن هشام بن الحكم، عن أبى عبد الله عليه السلام قال: إن بنانا والسرى وبزيعا لعنهم الله تراءى لهم الشيطان - الخبر.

وكان بزيع يدعى النبوة على ما فى الكافى ج ۷ كتاب الحدود باب حد

(۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، یوم القیامة (۱)، القاسم بن إسماعیل القرشی (۱)، عبیس بن هشام الناشری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، بریه النصرانی (۱)، بریه العبادی (۱)، هشام بن الحکم (۲)، عمار بن مروان (۱)، الموت (۲)، الشهادة (۱)

المرتد ص ۲۵۸.

۲۰۷۷ - بزیع بن عمر بن بزیع:

کذا فی فروع الکافی ج ۶ / ۲۸۹، والمرآة باب نوادر کتاب الأطعمة عن یحیی بن إبراهیم بن أبی البلاد، عن أبیه، عنه قال: دخلت علی أبی جعفر علیه السلام وهو یأکل خلا وزیتا فی قصعة سوداء مکتوب فی وسطها بصفرة: قل هو الله أحد، فقال لی: ادن یا بزیع، فدنوت فأکلت معه - الخبر.

لکن فی سن ج ۲ / ۴۴۰ عنه، عن أبیه، عن بزیع بن عمر وبن بزیع.. إلی آخره.

وفی نسخة أخری بزیع أبو عمر بن بزیع، ولعله متحد مع ما عن البرقی أبو عمرو بزیع من أصحاب الصادق صلوات الله علیه.

۲۰۷۸ - بزیع المؤذن:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی محمد بن سنان، عنه، عن الصادق علیه السلام الفقیه ج ۱ باب صلاة المریض والمغمی علیه ص ۳۶۱.

وعده الصدوق فی مشیخته من صواحب الأصول التی اعتمد علیها وحکم بصحتها واستخرج منها أحادیث کتابه.

وقال المحدث النوری: له کتاب معتمد.

الطب ص ۸۷: عن الحسن بن أورمة، عن عبد الله بن المغیرة، عنه قال:

قلت لأبی عبد الله علیه السلام: إنی أرید أن اقدح عینی، فقال لی: استخر الله وافعل، قلت: هم یزعمون أنه ینبغی للرجل أن ینام علی ظهره کذا وکذا، ولا یصلی قاعدا، فقال: افعل. ورواه فی البحار عنه مثله. جد ج ۸۴ / ۳۳۸. وکتاب الصلاة ص ۳۱۹.

۲۰۷۹ - بسام بن عبد الله الصیر فی، أبو عبد الله:

مولی بنی أسد، من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

(۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، یحیی بن إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، بسام بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، بنو أسد (۱)، بزیع المؤذن (۱)، محمد بن سنان (۱)، بزیع بن عمر (۲)، المرض (۱)، الطعام (۱)، الأکل (۱)، الإرتداد (۱)، الصّلاة (۱)

له کتاب رواه محمد بن الفضیل الضبی عنه.

وعده ابن شهرآشوب فی المناقب من خواص أصحاب الصادق علیه السلام.

وروی أبان بن عثمان، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب لحوم الجلالات ص ۲۵۳، والاستبصار ج ۴ / ۷۷، والتهذیب ج ۹ / ۴۶ ح ۱۹۰.

۲۰۸۰ - بسر بن أرطأة:

ملعون، خبیث من أتباع معاویة، قتل ابنی عبد الله بن عباس: قثم وعبد الرحمن.

إقتداؤه بعمرو بن العاص فی کشفه عورته یوم صفین حین بارز أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۵۷۳، وجد ج ۳۳ / ۲۳۰.

ظلمه وطغیانه. جد ج ۴۱ / ۱۱۹، وکمبا ج ۹ / ۵۳۶.

دعاء أمیر المؤمنین صلوات الله علیه: اللهم إن بسرا باع دینه بالدنیا فاسلبه عقله، فبقی بسر حتی اختلط فاتخذ له سیف من خشب یلعب

به حتی مات. جد ج ۴۱ / ۳۰۱، وج ۴۲ / ۱۴۷، وکمبا ج ۹ / ۵۸۸. ۶۳۵. وقنت أمیر المؤمنین علیه السلام علی خمسة هو منهم. جد ج ۴۲ / ۱۷۶.

قتله محبی أمیر المؤمنین علیه السلام وما جری منه. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۶. ومات بسر فی أیام الولید بن عبد الملک سنة ۸۶ ه. جملة من أحواله فی السفینة.

۲۰۸۱ - بسر بن زهیر الأزدی:

من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶.

(۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، عبد الله بن عباس (۱)، أبان بن عثمان (۱)، عمرو بن العاص (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

۲۰۸۲ - بسطام بن الحضین بن عبد الرحمن الجعفی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه حسن، وجه من وجوه أصحابنا، وأبوه وعماه خیثمة وإسماعیل مذکورون، وکان أوجههم إسماعیل، یقال لهم بنو أبی سبرة.

۲۰۸۳ - بسطام الزیات:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام، وروی عنه صفوان. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء، باب الدعاء یرید البلاء ص ۴۶۹.

۲۰۸۴ - بسطام بن سابور: له کتاب، ویحتمل اتحاده مع الآتی.

۲۰۸۵ - بسطام بن سابور الزایات، أبو الحسین الواسطی:

ثقة، واخوته زکریا وزیاد وحفص ثقات، کلهم رووا عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات علیهما قاله کله النجاشی، ولا خلاف فیه، وله کتاب رواه صفوان بن یحیی عنه به.

۲۰۸۶ - بسطام بن علی، أبو علی: من وکلاء الناحیة المقدسة بهمدان.

۲۰۸۷ - بسطام بن مرة الفارسی:

له کتاب رواه المعلی بن محمد البصری، عنه، وروی عن إسحاق بن حسان وعبد الرحمن بن یزید الفارسی، وذکر الخوئی فی رجاله ج ۳ / ۲۹۸ مواضع هذه الروایات فی تفسیر القمی وکا ویب وصا فراجع.

وروی البرقی فی سن ج ۲ / ۴۰۴ باسناده، عن معلی بن محمد البصری، عنه، عن عبد الرحمن بن یزید الفارسی حدیث مدح الهریسة.

وفی سن ج ۲ / ۵۱۰ عن علی بن محمد القاسانی، عنه، عن عبد الله بن بکر الفارسی.

ووقع فی طریق الصدوق عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن عمرو ابن ثابت قال: قال سید العابدین صلوات الله علیه: من ثبت علی ولایتنا فی

(۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، بسطام بن مرة الفارسی (۱)، علی بن محمد القاسانی (۱)، معلی بن محمد البصری (۲)، علی بن إبراهیم (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الرحمن الجعفی (۱)، بسطام الزیات (۱)، إسحاق بن حسان (۱)، بسطام بن سابور (۲)، بسطام بن علی (۱)، الصّلاة (۲)

غیبة قائمنا أعطاه أجر ألف شهید ... إلی آخره. جد ج ۵۲ / ۱۲۵، وکمبا ج ۱۳ / ۱۳۶.

جملة من روایات المعلی بن محمد البصری، عنه، عن إسحاق بن حسان فی العلل ج ۲ باب ۲۲۲ ص ۴۶۰، الحدیث النبوی المفصل

فی تحریم عدة من الحیوان، وتفسیر القمی کما فی جد ج ۱۶ / ۳۶۵، وج ۳۶ / ۶، وکمبا ج ۶ / ۱۸۰، وج ۹ / ۸۴.

۲۰۸۸ – بشار:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما، وروی عن زید الشحام أیضا، وروی عنه أبان وأبو إسماعیل القماط ومحمد بن عبد الحمید العطار، وذکر الخوئی فی رجاله ج ۳ / ۳۰۰ مواضع هذه الروایات من یه ویب وکا ولعله أحد الآتین.

۲۰۸۹ – بشار بن أحمد البصری:

روی جعفر بن محمد الکوفی، عنه، عن علی بن عمر النوفلی قال: کنت مع أبی الحسن صلوات الله علیه ... إلی آخره. وروی عنه، عن عبد الله بن محمد الأصفهانی روایة أخری کما فی الکافی ج ۱، نسختین منه فی باب الإشارة والنص علی أبی محمد العسکری علیه السلام ص ۳۲۵.

۲۰۹۰ – بشار الأشعری: ملعون، ولعله الشعیری الملعون الآتی.

۲۰۹۱ – بشار بن بشار:

وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ باب السبعة ص ۳۸۷ عن أبی جعفر الأحوال، عنه، عن الصادق علیه السلام حدیث علة صوم الأربعاء، ورواه فی البحار عنه مثله. جد ج ۵۹ / ۴۴، وکمبا ج ۱۴ / ۱۹۶.

قال النجاشی: بشار بن بشار الضبیعی أخو سعید مولی بنی ضبیعة بن عجل، ثقة، روی هو وأخوه عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما،

(۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، محمد بن عبد الحمید العطار (۱)، أبو إسماعیل القماط (۱)، بشار بن أحمد البصری (۱)، علی بن عمر النوفلی (۱)، معلی بن محمد البصری (۱)، جعفر بن محمد الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، إسحاق بن حسان (۱)، بشار الأشعری (۱)، بشار بن بشار (۲)، زید الشحام (۱)، الشهادة (۱)، الصیام، الصوم (۱)

ذکرهما أصحاب الرجال، وله کتاب رواه ابن أبی عمیر ... إلی آخره ووثقه غیره، ولا خلاف فیه، وإنما الخلاف فی اسم أبیه هل هو بالباء الموحدة والشین کما عنونا أو بالیاء المثناة والسین، فذهب إلی کل فریق، والأرجح ما قلنا.

وعده الصدوق من صواحب الأصول التی اعتمد علیها وحکم بصحتها واستخرج منها أحادیث کتابه.

وروی کتابه عن محمد بن سنان.

۲۰۹۲ – بشار بن ذراع:

لم یذکروه. روی عن أخیه یسار، عن حمران، عن أبی عبد الله (علیه السلام)، وروی عنه أیوب بن نوح، أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۷.

۲۰۹۳ – بشار الشعیری:

ملعون خبیث، روی الکشی ص ۲۵۲ روایات فی ذمه ولعنه.

۲۰۹۴ – بشار:

مولی السندی بن شاهک، جملة من روایاته ومما یتعلق به فی کمبا ج ۱۱ / ۳۰۵، وجد ج ۴۸ / ۲۴۱.

۲۰۹۵ – بشر بن إبراهیم الأنصاری:

ضعفه ابن الجوزی لأنه روی فضل أمیر المؤمنین علیه السلام.

۲۰۹۶ – بشر بن أبی بشر البصری، أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد عنه، عن الولید بن عبد الواحد کما یأتی فی الولید.

۲۰۹۷ – بشر بن أبی عقبة المداینی:

عده الشیخ من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

عد مجهولا، لکن ربما یستفاد حسنه وحسن عقیدته مما رواه الصفار فی

(۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، بشر بن أبی عقبة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، السندی بن شاهک (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أیوب بن نوح (۱)، بشار الشعیری (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)

البصائر الجزء ۱ باب ۹ عن أحمد بن محمد (یعنی ابن عیسی) عن ابن محبوب قال: حدثنی شیخ من أهل المدائن یسمی بشر بن أبی عقبة، عن أبی جعفر وأبی عبد الله صلوات الله علیهما قال: إن الله خلق محمدا من طینة من جوهرة تحت العرش وإنه کان لطینته نضج، فجبل طینة أمیر المؤمنین علیه السلام من نضج طینة رسول الله، وکان لطینة أمیر المؤمنین علیه السلام نضج، فجبل طینتنا من فضل طینتنا، فقلوبهم تحن إلینا، وقلوبنا تعطف علیهم تعطف الوالد علی الولد، ونحن خیر لهم وهم خیر لنا، ورسول الله لنا خیر ونحن له خیر. جد ج ۱۵ / ۲۲، وکمبا ج ۶ / ۶.

۲۰۹۸ – بشر بن أبی غیلان الشیبانی:

وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۹ ح ۲۹۹، وصا عن داود بن کثیر الرقی، عن أبی عبد الله علیه السلام. ولکن فی صا ج ۴ / ۸۷ بشیر.

۲۰۹۹ – بشر بن أحمد، أبو سهل:

لم یذکروه. روی الطبری باسناده، عنه، عن محمد بن عبد الله بن عامر.

بشا ص ۱۵۸.

۲۱۰۰ – بشر بن إسماعیل الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه کما قاله الشیخ وقع فی طریق الکافی کتاب الحج باب الظلال للمحرم عن جعفر بن المثنی الخطیب، عنه، عن محمد بن إسماعیل.

روی فی یب عنه، وفیه بشیر، ولعله بشیر بن إسماعیل بن عمار ابن أخی إسحاق بن عمار الذی هو من وجوه من روی الحدیث، کما ذکره النجاشی فی ترجمة إسحاق.

(۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، بشیر بن إسماعیل بن عمار (۱)، جعفر بن المثنی الخطیب (۱)، بشر بن أبی غیلان (۱)، عبد الله بن عامر (۱)، بشر بن أبی عقبة (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، بشر بن إسماعیل (۱)، داود بن کثیر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

۲۱۰۱ – بشر الأوزاعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثو: عن أبی عمران الخراط، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه حدیث فضل لا إله إلا الله حقا حقا ... إلی آخره.

کتاب الصلاة ص ۵۲۳، سن وکا مثله ص ۵۲۳، وجد ج ۸۷ / ۹.

۲۱۰۲ – بشر بن براء بن عازب:

لم یذکروه. وهو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. جملة من قضایاه فی جد ج ۱۷ / ۲۳۲ و ۴۰۸ وفیهما أنه أکل من الشاة المسمومة فمات منها.

وکمبا ۶ / ۲۵۱ و ۲۹۴.

۲۱۰۳ – بشر (بشیر) بن براء بن معرور:

آخی رسول الله صلی الله علیه وآله بینه وبین وافد بن عبد الله التمیمی، شهد بدرا واحدا والخندق والحدیبیة وخیبرا، وله موعظة للیهود. جد ج ۹ / ۶۵ وفیه أمره الیهود أن یؤمنوا برسول الله صلی الله علیه وآله، وکمبا ج ۴ / ۲۲.

۲۱۰۴ – بشر بن بشار النیسابوری:

هو عم أبی عبد الله الشاذانی، من أصحاب الهادی صلوات الله علیه کما قال الشیخ وابن شهرآشوب.

روایته عن أبی الحسن علیه السلام فی العلل ج ۲ باب ۹۸. حدیث حد ما یعطی المؤمن من الزکاة.

روی سهل بن زیاد عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن صلوات الله علیه، کما فی التوحید باب أنه تعالی لیس بجسم، والکافی ج ۱ باب النهی عن الصفة بغیر ما وصف به نفسه ص ۱۰۲ ح ۹.

۲۱۰۵ – بشر بن بکر:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبد الجبار عنه، عن محمد بن إسحاق. بشا ص ۲۸۱.

(۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، وافد بن عبد الله التمیمی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بشر (بشیر) بن براء (۱)، سهل بن زیاد (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، بشر بن بشار (۱)، الزکاة (۱)، الصّلاة (۱)، الأکل (۱)

۲۱۰۶ – بشر، وبشیر، ومبشر:

اخوة بنی أبیرق، سارقون، قصة سرقتهم من عم قتادة ونزول قوله تعالی:

(انا أنزلنا إلیک الکتاب بالحق لتحکم بین الناس). جد ج ۱۷ / ۷۸، وکمبا ج ۶ / ۲۱۲.

۲۱۰۷ – بشر بن جعفر الجعفی، أبو الولید:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

روی عنه أحمد بن الحارث الأنماطی کما قاله الشیخ.

وروی عنه تغلب بن الضحاک عن الصادق علیه السلام کما عن یب ج ص ۴۴ باب القبلة ح ۱۴۰. لکن هو فی الطبع القدیم ولیس فی الموضع الذی أشار إلیه.

۲۱۰۸ – بشر بن جعفر الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ.

وروی أبو إسماعیل السراج عن بشر بن جعفر، عن المفضل بن عمر کما فی الکافی ج ۱ باب ما عند الأئمة من آیات الأنبیاء علیهم السلام ص ۲۳۲، وجد ج ۲۶ / ۲۱۴، وکمبا ج ۷ / ۳۲۷.

ورواه الصدوق فی کمال الدین باسناده، عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن أبی إسماعیل السراج، عنه مثله، لکن نسخة البحار بشیر کما یأتی. جد جد ۱۷ / ۱۳۵، وکمبا ج ۶ / ۲۲۶. والظاهر اتحاد الکل.

۲۱۰۹ – بشر بن الحسن المرادی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید، عن محمد بن علی بن خلف العطار، عنه، وقد نقله فی جد ج ۳ / ۳۳۰، وکمبا ج ۲ / ۱۰۲.

۲۱۱۰ – بشر بن الحسین:

لم یذکروه. روی کنز الکراجکی عن الحجاج بن یوسف، عنه، عن زبیر

(۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الأنبیاء (ع) (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، أبو إسماعیل السراج (۱)، إسماعیل السراج (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن الحارث (۱)، تغلب بن الضحاک (۱)، أبو الولید (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن علی (۱)، بشر بن جعفر (۳)

ابن عدی حدیث الفضائل. جد ج ۳۶ / ۲۵، وکمبا ج ۹ / ۸۷.

۲۱۱۱ – بشر بن الحکم.

روی محمد بن أشرس عنه کما فی التوحید باب المشیئة والإرادة.

۲۱۱۲ – بشر بن حمزة (أو بشیر):

لم یذکروه. روی عنه علی بن الحکم. الکافی ج ۵ باب نوادر نکاح المتعة ص ۴۶۵، ویستفاد منه حسن عقیدته، وکمبا ج ۲۳ / ۷۲، وجد ج ۱۰۳ / ۳۰۷.

۲۱۱۳ – بشر بن زاذان:

لم یذکروه. روی عنه إبراهیم بن الحسن المقیمی المذکور، والظاهر أنه الجزری المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۲۱۱۴ – بشر بن سالم:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن عامر بن الفضل، عنه ومحمد بن عمران الذهلی معا، عن الصادق علیه السلام فضل الصلوات. کتاب الدعاء ص ۷۷، وجد ج ۹۴ / ۵۳.

ورواه فی الوسائل مثله إلا أنه فیه بشیر بن سالم البجلی.

۲۱۱۵ – بشر بن سعد:

مذموم خبیث. کمبا ج ۸ / ۲۵، وجد ج ۲۸ / ۱۱۱ وفیه أنه من شهود الصحیفة الملعونة فی غصب الخلافة. وعن الطبری فی تاریخه أنه أول من بایع أبا بکر.

۲۱۱۶ – بشر بن سعید بن قبلویه المعدل بالمرافقة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۵۰ عن أحمد بن محمد الوراق، عنه، عن عبد الجبار بن کثیر التمیمی ... إلی آخره، فی حدیث شریف مفصل فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام ورواه فی العلل ج ۱ باب ۱۳۹ عنه مثله، ولعله متحد مع بشیر بن سعید الآتی أو اخره.

(۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، إبراهیم بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الصحیفة الملعونة (۱)، بشر بن زاذان (۱)، علی بن الحکم (۱)، بشیر بن سعید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أشرس (۱)، الغصب (۱)، الصّلاة (۱)

۲۱۱۷ – بشر بن سلمة:

لم یذکروه. روی البرقی، عن ابن أبی عمیر عنه، عن مسمع کردین.

سن ج ۲ / ۳۴۹، والکافی ج ۴ باب إن الصدقة تدفع البلاء ص ۶.

۲۱۱۸ – بشر بن سلیمان البجلی:

کوفی، له کتاب رواه عنه محمد بن الربیع الأقرع کما قاله جش.

۲۱۱۹ - بشر بن سلیمان النخاس:

من ولد أبی أبو الأنصاری مولی أبی الحسن وأبی محمد صلوات الله علیهما علمه مولانا أبو الحسن العسکری علیه السلام شراء الرقیق وشرفه بشراء أم مولانا القائم صلوات الله علیه، وفیه قوله له: أنتم ثقاتنا أهل البیت، وإنی مزکیک ومشرفک بفضیلة تسبق بها سائر الشیعة ... إلی آخره. کما فی کتاب کمال الدین ج ۲ باب ۴۱ - ۴۴، وغط ص ۱۳۴.

۲۱۲۰ - بشر بن سوط الهمدانی:

خبیث ملعون قاتل جعفر بن عقیل بن أبی طالب شهید الطف. جد ج ۴۵ / ۳۳، وکمبا ج ۱۰ / ۱۹۹.

۲۱۲۱ - بشر بن طرخان النخاس:

من أصحاب الصادق علیه السلام روی کش بإسناده، عن الحسن الوشاء، عنه أنه اشتری لمولانا الصادق علیه السلام بغلة وصفها له فدعا له فقال: أنمی الله ولدک وکثر مالک، قال: فرزقت ببرکة دعائه ستا من الأولاد ما قصرت عنه الأمنیة.

لکن رواها فی الکافی باب نوادر الدواب مع تغییر ما فی ألفاظها بسنده عن طرخان النخاس نفسه لا ابنه بشر. الکافی ج ۶ / ۵۳۷.

۲۱۲۲ - بشر بن عبد الحمید الأنصاری:

لم یذکروه. روی الطب ص ۶۵ عنه، عن الحسن بن علی الوشاء. وکمبا

(۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، محمد بن الربیع الأقرع (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، بشر بن سلیمان (۲)، طرخان النخاس (۲)، بشر بن سلمة (۱)، عبد الحمید (۱)، مسمع کردین (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)، التصدّق (۱)، الطب، الطبابة (۱)

ج ۱۴ / ۳۲۳ و ۵۲۶، وجد ج ۶۰ / ۱۵۵، وج ۶۲ / ۱۷۴.

۲۱۲۳ - بشر بن عبد الله:

لم یذکروه. روی عن أبی عصمة قاضی مرو، وروی أحمد البرقی، عن بعض أصحابنا، عنه. الکافی ج ۵ باب الأمر بالمعروف ص ۵۵، ویب ج ۶ / ۱۸۰ ح ۳۷۲ وفیه بشیر وسیأتی، ولعله الشیبانی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۲۱۲۴ - بشر بن عشوش الطائی ثم الملقطی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب نصر بن مزاحم ص ۲۷۹.

۲۱۲۵ - بشر بن عصمة المزنی:

کوفی، لحق بمعاویة وکان من جند معاویة یوم صفین کما فیه ص ۲۶۹.

وذمه فیه ص ۲۷۸.

۲۱۲۶ - بشر بن عطارد التمیمی:

بعث إلیه مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام کما فی مفتاح الکتب الأربعة.

۲۱۲۷ - بشر بن عمرو بن محصن الأنصاری:

لم یذکروه. وهو من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین، بعثه أمیر المؤمنین علیه السلام مع سعید بن قیس وشبث بن ربعی إلی معاویة لیدعوه إلی الطاعة والجماعة وغیرهما. کمبا ج ۸ / ۴۸۴ و ۴۸۵ و ۵۱۱. وجد ج ۳۲ / ۴۴۸ و ۵۷۳، والغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۳۰۷.

۲۱۲۸ – بشر بن عمرو الهمدانی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، من شرطة الخمیس حقا کما فی روایة الکشی. کمبا ج ۹ / ۶۳۶، وجد ج ۴۲ / ۱۵۱.

(۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الامر بالمعروف (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، شبث بن ربعی الیربوعی (۱)، بشر بن عبد الله (۱)، أحمد البرقی (۱)، سعید بن قیس (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، عمرو بن محصن (۱)

۲۱۲۹ – بشر بن عمر (بشیر بن عمرو) الحضرمی:

شهید الطف، ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة والزیادة الرجبیة. الاقبال ص ۵۷۶، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۲ و ۳۴۰، وج ۴۵ / ۷۰، وکمبا ج ۲۲ / ۱۸۳، وج ۱۰ / ۲۰۸.

۲۱۳۰ – بشر بن غالب الأسدی الکوفی:

من أصحاب الحسین والسجاد صلوات الله علیهما قاله الشیخ فی رجاله.

والبرقی عده من أصحاب أمیر المؤمنین والحسین والسجاد صلوات الله علیهم واخوه بشیر یأتی.

ورویا عن الحسین علیه السلام دعائه المعروف یوم عرفة بعرفات.

نی: باسناده، عن عبد الله بن شریک، عنهما، عن الحسین علیه السلام سیر القائم علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۰. وجد ج ۵۲ / ۳۴۹.

ولما بلغ مولانا الحسین صلوات الله علیه فی مسیره إلی کربلاء ذات عرق لقی بشر بن غالب واردا من العراق فسأله عن أهلها فقال: خلف القلوب معک والسیوف مع بنی أمیة، فقال: صدق أخو بنی أسد ... إلی آخره. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۵، وجد ج ۴۴ / ۳۶۷.

وروی عبد الله بن شریک، عن بشر بن غالب، عن الحسین بن علی صلوات الله علیهما قال: من أحبنا لله وردنا نحن وهو علی نبینا هکذا، وضم أصابعه، ومن أحبنا للدنیا فإن الدنیا تسع البر والفاجر. بشا ص ۱۲۳.

وسائر روایاته عن الحسین علیه السلام فی عدة الداعی، فضل القراءة ص ۲۶۹.

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مج ۴۰ عن سعد، عن علی ابن حماد البغدادی، عنه، عن أبی یوسف یعقوب بن إبراهیم ...إلی آخره. جد

(۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۶)، دولة العراق (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، یوم عرفة (۱)، یعقوب بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن شریک (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو أمیة (۱)، بنو أسد (۱)، بشر بن غالب (۳)، التصدیق (۱)، الصّلاة (۲)

ج ۱۷ / ۳۷۱، وکمبا ج ۶ / ۲۸۵.

وروی فی العلل ج ۲ باب ۲۲۲ ح ۲۷ باسناده، عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن الحکم، عنه، عن أبی یوسف روایة أخری.

۲۱۳۲ – بشر بن کثیر:

عده فی کش ص ۲۶ نقلا عن الفضل بن شاذان من السابقین الذین رجعوا إلی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

۲۱۳۳ – بشر الکناسی: یأتی إن شاء الله فی بشیر.

۲۱۳۴ – بشر بن محمد:

روی محمد بن إبراهیم عنه، عن حمران بن أعین، عن السجاد علیه السلام. دلائل الإمامة للطبری ص ۸۹.

وروی عن بشر وإبراهیم ابنی محمد، عن أبیهما، عن حمران، عنه. ختص ص ۲۹۷.

۲۱۳۵ – بشر بن محمد بن نصر اللیثی البلخی العفیری، أبو نصر:

روی أبو المفضل، عنه، عن أحمد بن عبد الصمد کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۳۰. والصحیح لیث کما تقدم فی أحمد.

۲۱۳۶ – بشر بن مروان الکلابی الجعفری الکوفی، أبو عمرو:

من أصحاب الصادق علیه السلام قاله الشیخ فی رجاله.

وروی العیاشی ج ۲ / ۲۸۸ عنه قال: دخلنا علی أبی عبد الله علیه السلام فدعا برطب فاقبل بعضهم یرمی بالنوی، قال: وامسک أبو عبد الله علیه السلام یده فقال: لا تفعل إن هذا من التبذیر والله لا یحب الفساد. ورواه فی جد ج ۷۵ / ۳۰۳، وکتاب العشرة ص ۲۰۰، والبرهان – الاسراء ص ۶۰۳ عنه مثله.

۲۱۳۷ – بشر بن مسلمة الکوفی، أبو صدقة:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما ثقة بلا خلاف، وله

(۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، أحمد بن عبد الصمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، بشر بن مروان (۱)، محمد بن الحکم (۱)، بشر بن مسلمة (۱)، بشر بن کثیر (۱)، محمد بن نصر (۱)، الصدق (۱)، التصدّق (۱)

کتاب رواه ابن أبی عمیر.

وروی ابن أبی عمیر عنه، عن أبی الحسن الرضا صلوات الله علیه.

الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الحمل والجدی یرضعان من لبن الخنزیرة ص ۲۵۰.

۲۱۳۸ – بشر بن المعتبر:

لم یذکروه. وهو من شهود عهد مولانا الرضا صلوات الله علیه علی ولایة عهده من المأمون کما عن کشف الغمة.

۲۱۳۹ – بشر بن موسی بن صالح، أبو علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ أبواب الاثنی عشر ص ۷۶ عن أحمد بن محمد بن یحیی القصرانی، عنه، عن أبی الولید خلف بن الولید القصری، وجد ج ۳۶ / ۲۴۱. وکمبا ج ۹ / ۱۳۱.

۲۱۴۰ – بشر بن موسی، أبو علی الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۱ باب ۲۶ ص ۲۹۳ عن محمد بن عبد الله بن إبراهیم البزاز، عنه، عن عبد الله بن الهیثم حدیث کمیل عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فی لزوم حجة علی الأرض ظاهر مشهور أو باطن مغمور.

۲۱۴۱ – بشر بن موسی:

لم یذکروه. روی الشیخ عن أبی مخلد، عن محمد بن عبد الواحد، عنه، عن أبی عبد الرحمن المقری. جد ج ۷۵ / ۳۴۲ و ۴، وکتاب العشرة ص ۲۱۰ و ۱۱۹. ویحتمل اتحاد الثلاثة.

۲۱۴۲ – بشر بن مهران:

لم یذکروه. روی عن شریک بن سلمة، عن الصنابجی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. بشا ص ۲۷۷.

(۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، عبد الله بن الهیثم (۱)، أبو علی الأسدی (۱)، محمد بن عبد الواحد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۲)، موسی بن صالح (۱)، الحج (۱)، الطعام (۱)، الشراکة، المشارکة

(۱)

۲۱۴۳ – بشر (بشیر) بن میمون النبال الوابشی الهمدانی:

وأخوه شجرة ابنا أبی أراکة واسمه میمون من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما کما قاله الشیخ روی کش روایة تفید حسنه ومدحه.

۲۱۴۴ – بشر بن نمیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ باب الأربعة ص ۹۴ عن یزید بن زریع، عنه، عن القاسم بن عبد الرحمن، عن أبی امامة، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۵ / ۸۷، وکمبا ج ۳ / ۲۶.

۲۱۴۵ – بشر بن ولید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۱ باب ۲۲ فی نسختین عن عبد الله بن محمد بن عبد العزیز، عنه، عن محمد بن طلحة، عن الأعمش.

۲۱۴۶ – بشر الهذالی: هو بشیر الآتی إن شاء الله.

۲۱۴۷ – بشر بن یحیی العامری: یأتی فی بشیر.

۲۱۴۸ – بشیر بن أبیرق: تقدم فی أخیه بشر.

۲۱۴۹ – بشیر بن أراکة النبال:

لم یذکروه. روی صفوان بن یحیی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۱۲۱ و ۱۵۲.

ورووا عنه قال: سألت أبا جعفر علیه السلام عن أبی جعفر علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۱۵۱ و ۱۵۲.

ورووا عنه قال: سألت أبا جعفر علیه السلام عن أبی بکر وعمرو فقال کهیئة المنتهز: ما ترید من صنمی العرب؟ أنتم تقتلون علی دم عثمان بن عفان فکیف لو أظهرتم البراءة منهما؟ إذا لما ناظروکم طرفة عین. کمبا ج ۸ / ۲۴۹.

یستفاد منه حسن عقیدته وکماله.

۲۱۵۰ – بشیر بن إسماعیل:

روی جعفر بن المثنی الخطیب عنه. التهذیب ج ۵ / ۳۰۹ ح ۱۰۶۱، وتقدم

(۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۴)، الخلیفة عثمان بن عفان (۱)، جعفر بن المثنی الخطیب (۱)، بشر (بشیر) بن میمون (۱)، بشیر بن إسماعیل (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد العزیز (۱)، محمد بن طلحة (۱)، القتل (۱)

فی بشر، والظاهر أنه بشیر بن إسماعیل بن عمار، وکان مع أخیه علی من وجوه من روی الحدیث.

۲۱۵۱ – بشیر بن بکار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن علی بن الحسن بن فضال، عن العباس بن عامر، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر. کمبا ج ۲۲ / ۲۳، وکتاب الدعاء ص ۸۱، وجد ج ۱۰۰ / ۱۸۱، وج ۹۴ / ۷۰. ورواه فی مستدرک الوسائل ج ۲ / ۱۹۰ عنه مثله.

۲۱۵۲ – بشیر بن جذام:

لم یذکروه. وهو رجل صدق کما ذکره البرقی. وروی عن أبی الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۶ / ۳۰ و ۱۵۴، وجد ج ۷۶ / ۱۵۲، وج ۷۹ / ۳۰۳. ولکن وجدته فی کتابه المحاسن باب سعة المنزل مثله إلا أنه فیه حذام.

۲۱۵۳ – بشیر بن جذلم:

لم يذكروه. وهو رسول مولانا السجاد صلوات الله عليه إلى أهل المدينة ينعى أبا عبد الله الحسين صلوات الله عليه، وكان مع السجاد عليه السلام فى سفره إلى المدينة، وكان شاعرا راثيا فأنشأ فى المدينة: يا أهل يثرب لا مقام لكم بها ... إلى آخره. كمبا ج ۱۰ / ۲۲۹، وجد ج ۱۰ / ۲۲۹، وجد ج ۴۵ / ۱۴۷. ويأتى أبوه.

۲۱۵۴ - بشير بن جزيم الأسدى:

لم يذكروه. وهو راوى خطبة مولاتنا زينب عليها السلام بالكوفة. كمبا ج ۱۰ / ۲۱۸، وجد ج ۴۵ / ۱۰۸.

۲۱۵۵ - بشير بن جعفر:

وقع فى طريق الكلينى عن أبى إسماعيل السراج، عنه، عن المفضل حديث انتقال علوم الأنبياء إلى محمد صلى الله عليه وآله. كمبا ج ۶ / ۲۲۶، وجد ج ۱۷ / ۱۳۵. لكن فى المصدر بشر كما تقدم.

(۳۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، السيدة زينب بنت أمير المؤمنين على عليهما السلام (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، مدينة الكوفة (۱)، المدينة المنورة (۱)، بشير بن إسماعيل بن عمار (۱)، على بن الحسن بن فضال (۱)، إسماعيل السراج (۱)، العباس بن عامر (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الوسعة (۱)، التصديق (۱)

وروى الصدوق فى كمال الدين عن محمد بن إسماعيل بن بزيع، عن أبى إسماعيل السراج، عنه، المفضل حديث بدء قميص يوسف وأنه انتهى إلى آل محمد عليهم السلام.

۲۱۵۶ - بشير:

الحجة بن الحسن عليه السلام يبشره بهلاك السفيانى. كمبا ج ۱۳ / ۲۰۳، وجد ج ۵۳ / ۱۰.

۲۱۵۷ - بشير عن الحسن:

لم يذكروه. وقع فى طريق كتاب الحسين بن سعيد، عن محمد بن على بن خلف، عنه، عن عبد القدوس، عن أبى إسحاق السبيعى. كمبا ج ۲۳ / ۱۴۱، وجد ج ۱۰۴ / ۲۰۵.

۲۱۵۸ - بشير بن حماد:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد فى المهج ص ۱۹۸ عن محمد بن عيسى ابن عبيد بن يقطين، عنه، عن صفوان بن مهران الجمال. كمبا ج ۱۱ / ۱۶۴، وكتاب الدعاء ص ۱۵۰، وجد ج ۴۷ / ۲۰۰، وج ۹۴ / ۲۹۴.

۲۱۵۹ - بشير بن حمزة:

لم يذكروه. روى على بن الحكم، عنه، عن رجل. الكافى ج ۵ باب نوادر نكاح المتعة ص ۴۶۵.

۲۱۶۰ - بشير بن خيثمة المرادى:

لم يذكروه. روى إبراهيم بن محمد الثقفى فى كتاب الغارات، عنه، عن عبد القدوس، عن أبى إسحاق، عن الحارث، عن أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۲۳ / ۱۵۱. ورواية أخرى فيه ص ۲۷، وج ۱۴ / ۸۱۰، وجد ج ۶۵ / ۳۲۶، وج ۱۰۴ / ۲۴۵، وج ۱۰۳ / ۱۰۲.

(۳۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب الغارات لإبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، إبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، محمد بن إسماعيل بن بزيع (۱)، إسماعيل السراج (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إسحاق السبيعى (۱)، صفوان بن مهران (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، عبيد بن يقطين

(۱)، علی بن الحکم (۱)، بشیر بن حمزة (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن علی (۱)

۲۱۶۱ - بشیر الدهان الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما قال له الصادق علیه السلام: أنتم والله علی دین الله، وقال: ما بین أحدکم وبین أن یغتبط إلا أن تبلغ نفسها هنا.

وقال له: عرفتم فی منکرین کثیرین وأحببتم فی مبغضین، وانکم أحببتمونا فی الله. وهذه الروایات مع غیرها مما یفید حسنه وکماله ومدحه. العیاشی ج ۲ / ۲۸، وفی کامل الزیارة ص ۱۴۹ ما یفید حسنه وکماله وعبادته.

وروی عنه جماعة ذکرهم العلامة الخوئی والأردبیلی، ونزیدک علیهما روایة ثعلبة بن میمون والحلبی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. المحاسن ج ۱ / ۱۵۶. ویونس، عنه، عنه، ومحمد بن سنان، عنه. وابنه صالح یأتی.

۲۱۶۲ - بشیر بن زیدک:

روی عن رسول الله صلی الله علیه وآله ثواب الذبح یوم النحر. المحاسن ج ۱ / ۶۷.

۲۱۶۳ - بشیر بن سالم البجلی: لم یذکروه. وتقدم فی بشر بن سالم.

۲۱۶۴ - بشیر بن سعید بن قیلویه:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی مع. ع عن أحمد بن محمد الوراق، عنه، عن عبد الجبار بن کثیر التمیمی الیمانی فی حدیث شریف مفصل فی الفضائل فی اسرار حمل رسول الله صلی الله علیه وآله علیا علیه السلام لکسر الأصنام. کمبا ج ۹ / ۲۷۸. وبعضه فیه ج ۶ / ۴، وجد ج ۳۸ / ۷۹، وج ۱۵ / ۱۱.

وفیه بشر کما تقدم.

۲۱۶۵ - بشیر بن سعید:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، وروی عنه عبد الرحمن بن حماد. یب ج ۳ باب صلاة العیدین ح ۸۵۶ ص ۲۸۶.

(۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: صلاة العید (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، بشیر الدهان (۱)، بشیر بن سعید (۲)، محمد الوراق (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصدق (۲)، الصّلاة (۱)، الذبح (۱)

۲۱۶۶ - بشیر بن سلمة:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام، وروی عنه محمد بن أعین. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء ص ۵۵۹ بسندین صحیحین.

وروی عنه الحسن بن علی بن فضال، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۶ باب الدیون ص ۱۹۷.

وروی الأخیر فی صا ج ۳ باب القرض ص ۹. وفیه بشیر بن مسلم.

وفی الکافی ج ۵ باب القرض یجر المنفعة ص ۲۵۵ ح ۳ بسند صحیح عن ابن أبی عمیر، عن بشر بن مسلمة ... إلی آخره. وتقدم فی بشر.

۲۱۶۷ - بشیر بن عبد الله:

روی أحمد البرقی، عن بعض أصحابنا، عنه، عن أبی عصمة. کما فی یب ج ۶ باب الأمر بالمعروف ص ۱۸۰. وتقدم من الکافی بعنوان بشر بن عبد الله.

۲۱۶۸ - بشیر العطار:

لم یذکروه. روی حماد بن عثمان، عنه، عن الصادق علیه السلام أنه قال:

نحن قوم فرض الله طاعتنا وأنتم تأتمون بمن لا يعذر الناس بجهالته. الكافى ج ١ باب فرض طاعة الأئمة ص ١٨۶ ح ٣.

وروى البرقى فى سن ج ١ / ١۵۵ عن ابن فضال، عن ثعلبة بن ميمون، عنه، عن الصادق عليه السلام حديثا يفيد حسنه وكماله.

٢١۶٩ - بشير بن عمار:

لم يذكروه. روى الطب باسناده، عن على بن أسباط، عن حكم بن مسكين، عنه وإسحاق بن إسماعيل قالا: أتينا أبا عبد الله صلوات الله عليه وقد خرج بيونس من الداء الخبيث، قال: فجلسنا بين يديه فقلنا: أصلحك الله، أصبنا مصيبة لم نصب بمثلها أبدا ... إلى آخره. وفيه شفائه ببركة العمل بدستوره.

كتاب الدعاء ص ٢٠٣، وجد ج ٩۵ / ٧٩. لكن فى المصدر ص ١٠٣ بشر بن عمار.

(۴٠)

صفحهمفاتيح البحث: الامر بالمعروف (١)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (٢)، الحسن بن على بن فضال (١)، إسحاق بن إسماعيل (١)، بشير بن عبد الله (١)، ابن أبى عمير (١)، بشر بن عبد الله (١)، على بن أسباط (١)، ثعلبة بن ميمون (١)، حماد بن عثمان (١)، محمد بن أعين (١)، أحمد البرقى (١)، بشير العطار (١)، بشير بن سلمة (١)، بشر بن مسلمة (١)، بشير بن مسلم (١)، الصّلاة (١)، الطب، الطبابة (١)

ويلوح منه أنه أخو يونس حيث جعل مصيبته مصيبته.

٢١٧٠ - بشير بن عمرو الحضرمى: تقدم فى بشر.

٢١٧١ - بشير بن غالب الأسدى:

من أصحاب مولانا أبى عبد الله الحسين صلوات الله عليه. روى عنه كما فى غيبة النعمانى ص ١٢٣ عبد الله بن شريك العامرى.

هو وأخوه بشر رويا عن الحسين صلوات الله عليه دعاءه المشهور يوم عرفة.

وفى محاسن البرقى ج ٢ / ۵٨٠ باسناده، عن عبد الله بن شريك العامرى، عنه، عن الحسين عليه السلام.

وسائر رواياته فى كمبا ج ١۴ / ٨٢۴ و ٩٠٨، وجد جد ۶۶ / ۵٩ و ۴٧٠، والكافى ج ٢ باب ثواب قراءة القرآن ص ۶١١.

وسائر رواياته عن الحسين عليه السلام فى بشا ص ١٢٣.

٢١٧٢ - بشير الغفارى هو ابن سحيم:

صحابى وقع فى طريق المفيد عن ابن محبوب، عن الثمالى، عن أبى إسحاق السبيعى، عنه، عن انس فى حديث فى فضائل أمير المؤمنين عليه السلام.

جد ج ٣٧ / ٣٣٠. وكمبا ج ٩ / ٢۵۶.

٢١٧٣ - بشير بن كعب:

لم يذكروه. روى عن شداد بن أوس، عن رسول الله صلى الله عليه وآله.

أمالى المفيد مج ٢٩ ص ١۴۵.

٢١٧۴ - بشير الكناسى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه روى فى روضة الكافى ح ١٢٣:

عن يحيى الحلبى، عنه قال: سمعت أبا عبد الله صلوات الله عليه يقول: وصلتم وقطع الناس، وأحببتم وأبغض الناس، وعرفتم وأنكر الناس، وهو الحق - إلى أن

(۴١)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (١)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام)

(۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم عرفة (۱)، عبد الله بن شریک العامری (۲)، بشیر بن غالب الأسدی (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، یحیی الحلبی (۱)، بشیر الکناسی (۱)، شداد بن أوس (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)

قال: إنا قوم فرض الله - عز وجل - طاعتنا وانکم تأتمون بمن لا یعذر الناس بجهالته - الخبر.

وفی باب الحب فی الله من کتاب الایمان بسند صحیح عن یحیی الحلبی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام روایة أخری. ویستفاد من الأول حسنه وکماله، وکذا مما رواه البرقی فی سن ج ۱ / ۱۷۷ عن أبیه عنه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: حدث أصحابکم أن أبی کان یقول: ما بین أحدکم وبین أن یغتبط إلا أن تبلغ نفسه هذه (وأومی بیده إلی حلقه).

وروی فیه ص ۲۶۵ عنه، عنه روایة أخری، وکمبا ج ۳ / ۸۴۳، وجد ج ۶ / ۱۸۸.

وفی أمالی المفید مج ۶ عن عبد الله بن مسکان، عن بشر الکناسی، عن أبی خالد الکابلی، عن الإمام السجاد علیه السلام.

۲۱۷۵ - بشیر النبال:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما من حملة الحدیث، وورد علیه هشام بن الحکم فی الکوفة حین فر من هارون. کمال الدین ج ۲ باب ۳۴ ص ۳۶۸.

وعده الصدوق من صواحب الأصول التی اعتمد علیها واستخرج أحادیث کتابه منها، وروی کتابه محمد بن سنان.

کتاب الغیبة: عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: هل تدری أول ما یبدأ به القائم علیه السلام؟ قلت: لا، قال: یخرج هذین رطبین غضین فیحرقهما ویذر بهما فی الریح.

أقول: هو ابن میمون الکندی وأخوه شجرة، وأبناؤهما یحیی وإسحاق ابنا بشیر، وعلی والحسن ابنا شجرة من بیوت الشیعة ومن الرواة. مذکورون.

ویروی عنه من الاجلة: داود بن فرقد، وعلی بن شجرة، وأبان بن عثمان،

(۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۱)، هشام بن الحکم (۱)، یحیی الحلبی (۱)، بشیر النبال (۱)، داود بن فرقد (۱)، علی بن شجرة (۱)، محمد بن سنان (۱)

وسیف بن عمیرة.

۲۱۷۶ - بشیر الهذلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۶ / ۳۹۷ باب شارب الخمر عن فضالة بن أیوب، عنه، عن عجلان، عن الصادق علیه السلام.

ورواه فی یب ج ۹ / ۱۰۳ ح ۴۴۹. وفیه بشر بدون الیاء.

۲۱۷۷ - بشیر (بشر) بن یحیی العامری:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی الاحتجاج، عنه، عن ابن أبی لیلی حدیث ما جری بین الإمام الصادق صلوات الله علیه وأبی حنیفة. وکذا رواه الصدوق باسناده، عن معاذ بن عبد الله، عنه. جد ج ۲ / ۲۸۶ و ۲۹۵، وکمبا ج ۱ / ۱۵۸.

۲۱۷۸ - بشیر بن یسار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ باب تعجیل فعل الخیر ص ۱۴۳ عن أبان بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله صلوات

الله علیه.

وروی داود الصرمی، عنه روایة أخری. الاستبصار ج ۱ باب الصلاة فی الخز المغشوش ح ۱۴۷۱ ص ۳۸۷.

۲۱۷۹ - بغا الکبیر الترکی:

وهو کما قال المسعودی کان دینا بین الأتراک، وکان من غلمان المعتصم یشهد الحروب العظام ویرجع سالما ویقول الاجل جوشن ولا یلبس الحدید، فعذل فی ذلک فقال: رأیت النبی صلی الله علیه وآله فی نومی فقال لی: أحسنت إلی رجل من أمتی فدعا لک، فقلت: یا رسول الله ومن ذلک الرجل؟ قال: الذی خلصته من السباع، فقلت: سل ربک أن یبطل عمری: فرفع یده نحو السماء وقال: اللهم اطل عمره، فقلت: خمس وتسعون سنة فقال رجل بین یدیه: ویوقی من الآفات، فقلت للرجل: من أنت؟ قال: علی بن أبی طالب. فاستیقظت وأنا أقول: علی بن أبی طالب قال. ومات سنة ۲۴۸ وقد نیف علی التسعین، وباشر

(۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، شرب الخمر (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن أبی طالب (۲)، ابن أبی لیلی (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۱)، بشیر بن یسار (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، بشیر الهذلی (۱)، داود الصرمی (۱)، الصّلاة (۲)، الباطل، الإبطال (۱)، اللبس (۱)

من الحروب ما لم یباشره أحد فما اصابته جراحة قط. انتهی ملخصا.

۲۱۸۰ - بقباقة:

أخو بنین الصیرفی. روی الشیخ فی غط ص ۳۹، عنه، عن الإصطخری، عن الصادق علیه السلام.

۲۱۸۱ - بکار:

روی عن جابر، وروی عنه ابنه یونس وعبد العظیم. الکافی ج ۱ باب فیه نکت ونتف من التنزیل فی الولایة ص ۴۱۷ و ۴۲۴ ح ۲۸ و ۶۰.

وروی عنه محمد بن أبی عمیر وعلی بن الحارث فی موارد متعددة ذکرها الخوئی نقلا من یب وصا.

۲۱۸۲ - بکار بن أبی بکر الحضرمی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی احتجاج أبیه مع زید بن علی بن الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۵۶، وجد ج ۴۶ / ۱۹۷.

وله روایات عن الصادق علیه السلام وروی عنه إسحاق بن عمار ویونس وعلی بن الحارث کما فی مواضع من کا ویه ویب وصا ذکرها الخوئی والأردبیلی، وهو أخو بکر بن أبی بکر الآتی.

وروی صفوان بن یحیی عن مندل، عن بکار بن أبی بکر ... إلی آخره.

کمال الدین ج ۲ باب ۵۷ ص ۶۵۴ ح ۲۲.

وروی الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۱۲۲ باسناده، عن یونس بن عبد الرحمن، عنه، عن الصادق علیه السلام وفی ج ۲ باب ۲۹۰ عن ابن فضال، عن ثعلبة، عنه، عن الصادق علیه السلام.

وروی البرقی فی سن ج ۱ باب المعرفة ص ۱۴۹ عن ابن فضال، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام ما یفید حسن عقیدته، وأنه لا تطعم النار من کان علی هذا الامر.

(۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، محمد بن أبی عمیر (۱)، بکار بن أبی بکر (۲)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق

(۱)، إسحاق بن عمار (۱)، بکر بن أبی بکر (۱)، علی بن الحارث (۲)، زید بن علی (۱)

۲۱۸۳ - بکار بن أحمد:

له کتب ذکرها الشیخ، ولعله متحد مع بکار بن أحمد بن زیاد الذی عده الشیخ فی باب من لم یرو عنهم علیهم السلام وقال: روی عنه ابن الزبیر.

۲۱۸۴ - بکار بن أحمد القسام:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۱۰۰ عن سلمة بن الخطاب، عنه هو والحسن بن عبد الواحد حدیث فضل البکاء علی الأئمة.

۲۱۸۵ - بکار بن بشر:

لم یذکروه. روی الحسن بن عتبة الکندی، عنه، عن حمزة الزیاب. بشا ص ۱۲۳.

۲۱۸۶ - بکار بن بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب التفویض إلی رسول الله وإلی الأئمة صلوات الله علیهم ص ۲۶۵ عن یونس، عنه، عن موسی بن أشیم، عن الصادق علیه السلام حدیث التفویض إلیهم.

۲۱۸۷ - بکار بن عبد الله بن مصعب:

خبیث ظلم مولانا الرضا صلوات الله علیه فدعا علیه فسقط فی وقت دعائه علیه حجر فاندقت عنقه.

وأبوه عبد الله بن مصعب مزق عهد یحیی بن عبد الله بن الحسن وأهانه بین یدی الرشید وقال: اقتله یا أمیر المؤمنین فإنه لا أمال له.

وابنه الزبیر بن بکار استحلفه رجل من الطالبین علی شئ بین القبر والمنبر فحلف فبرص. العیون ج ۲ باب ۴۸ ص ۲۲۴.

۲۱۸۸ - بکار القمی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب مولانا الکاظم علیه السلام ومورد عناياته،

(۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، الحسن بن عبد الواحد (۱)، بکار بن عبد الله (۱)، عبد الله بن مصعب (۱)، الزبیر بن بکار (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، أحمد بن زیاد (۱)، ابن قولویه (۱)، بکار بن أحمد (۲)، بکار بن بکر (۱)، الصّلاة (۱) حج أربعین حجة، فراجع خرائج الراوندی، وکمبا ج ۱۱ / ۲۴۹، وجد ج ۴۸ / ۶۲.

۲۱۸۹ - بکار بن کردم الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ. وعده الصدوق من صواحب الأصول التی اعتمد علیها واستخرج منها أحادیث کتابه.

وروی کتابه عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن محمد بن سنان.

وروی عنه جماعة منهم: محمد بن أبی عمیر ویونس بن عبد الرحمن والحسن بن علی بن فضال وغیرهم. ذکر مواضع روایاتهم فی الکتب الأربعة الخوئی فی رجاله ج ۳ / ۳۳۱، والأردبیلی.

أقول: وروی عنه، عمر بن عبد العزیز ما یفید حسن عقیدته، فراجع جد ج ۴۱ / ۲۹۳ و ۲۸۸، وکمبا ج ۹ / ۵۸۰ و ۵۷۸.

۲۱۹۰ - بکار بن محمد بن شعبة الیمامی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أماله عن هارون بن عیسی بن بهلول، عنه، عن أبیه، عن بکر بن عبد الملک البصری، عن مولانا السجاد صلوات الله علیه حدیث بدء خلقة الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما من شجرة واحدة. جد ج ۱۵ / ۱۹، وج ۳۸ / ۳۲۴، وکمبا ح ۶ / ۶، وج ۹ / ۳۳۸.

۲۱۹۱ – بکار الواسطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب العلم عن ابن أبی عمیر، عن أبی الحسن الصیرفی، عنه، عن الثمالی. کمبا ج ۲ / ۱۲۹، وجد ج ۴ / ۸۲.

۲۱۹۲ – بکر بن أبی بکر الحضرمی عبد الله بن محمد:

من أصحاب الصادق علیه السلام تقدم ذکره فی أخیه بکار. یروی عنه سیف بن عمیرة.

(۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، بکر بن أبی بکر الحضرمی (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، هارون بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عمر بن عبد العزیز (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، بکار بن کردم (۱)، محمد بن سنان (۱)، الحج (۲)

بعض روایاته الدالة علی حسن عقیدته: روی القمی فی تفسیره باسناده، عن علی بن الحکم، عن أبی بکر الحضرمی وبکر بن أبی بکر، عن سلیمان بن خالد قال: سألت أبا جعفر علیه السلام عن قوله الله: (إنما النجوی من الشیطان) قال: الثانی، ثم ذکر اجتماع الثلاثة فی الکعبة وکتابتهم الصحیفة الملعونة فی غصب الخلافة. جد ج ۱۷ / ۲۹، وکمبا ج ۶ / ۱۹۹.

وهو الذی شکا إلی مولانا الصادق صلوات الله علیه حبس المنصور أباه أبا بکر الحضرمی فدعا له الصادق علیه السلام وقال: ارحل فان الله قد کفاک أمر أبیک. فخرج فصادف المنصور راکبا فصاح إلیه. أبی أبو بکر الحضرمی شیخ کبیر، فقال المنصور: إن ابنه لا یحفظ لسانه خلوا سبیله. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۶، وجد ج ۴۷ / ۱۴۵.

۲۱۹۳ – بکر بن أحمد بن إبراهیم: هو بکر بن أحمد بن محمد الآتی.

۲۱۹۴ – بکر بن أحمد بن سعدویه البردعی:

لم یذکروه. وقع فی التوحید باب أسماء الله تعالی عن علی بن عبد الله بن أحمد الأسواری، عنه، عن إسماعیل بن محمد بن الفضل کما تقدم فی إسماعیل، ولعله أخو مکی بن أحمد أو مصحفه.

۲۱۹۵ – بکر بن أحمد بن محمد بن إبراهیم بن زیاد بن موسی بن مالک الأشج العصر، أبو الحسن:

روی فی العیوم ج ۲ باب ۳۱ ص ۷۰ عن محمد بن أحمد بن الحسین بن یوسف البغدادی، عن علی بن محمد بن عیینة (عنبسة)، عنه، عن فاطمة بنت مولانا الرضا، عن آبائه صلوات الله علیهم: لا یحل لمسلم أن یروع مسلما.

یروع. ای یخوف...

وفیه ص ۷۱ بهذا الاسناد عنها روایة أخری، ورواهما فی کتاب الاخلاق ص ۲۰۹، وکتاب الکفر ص ۱۳۳، وکتاب العشرة ص ۱۵۷، وجد ج ۷۱ / ۳۳۸،

(۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، علی بن عبد الله (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، أبو بکر الحضرمی (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، بکر بن أبی بکر (۱)، زیاد بن موسی (۱)، علی بن الحکم (۱)، مکی بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، بکر بن أحمد (۲)، علی بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الغصب (۱)، العصر (بعد الظهر) (۱)

وج ۷۵ / ۱۴۷، وج ۷۳ / ۲۶۳.

وروایة علی بن عنبسة وأحمد بن الفضل، عن بکر بن أحمد بن محمد، عن الرضا صلوات الله علیه فی فضل مولانا أمیر المؤمنین علیه

السلام وشیعته.

جد ج ۱۸ / ۴۰۱، وکمبا ج ۶ / ۳۹۶.

والأظهر أن فی نسخة النجاشی سقط، فإنه قال: بکر بن أحمد بن إبراهیم بن زیاد بن موسی بن مالک بن یزید الأشج، أبو محمد الذی یقال له أشجع بنی اعصر الوارد علی النبی صلی الله علیه وآله فی وفد عبد القیس، روی عن أبی جعفر الثانی صلوات الله علیه وهو ضعیف، له کتب منها کتاب الطهارة وکتاب الصلاة وکتاب الزکاة وکتاب المناقب. قال أبو عبد الله بن عیاش: حدثنا علی بن محمد بن جعفر بن رویدة العسکری الحداد عنه بها. انتهی. وتبعه العلامة فی صه وجمع بین کلامه وکلام ابن الغض.

وکذا فی نسخة الشیخ فی ست قال: بکر بن أحمد بن زیاد له کتاب الطهارة والصلاة، إلا أن یقال بالتعدد.

وکذا الکلام فی ما عن الغضائری بکر بن أحمد بن محمد بن موسی العصری یزعم أنه من ولد أشج بنی عصریة الوارد علی النبی صلی الله علیه وآله یکنی أبا محمد یروی الغرائب ویعتمد المجاهیل وأمره مظلم. انتهی.

۲۱۹۶ - بکر بن أحمد القصری:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۲ باب ۳۵ ص ۱۳۱ عن محمد بن أحمد بن الحسین بن یوسف، عن الحسین بن أحمد بن الفضل امام جامع الأهواز، عن بکر بن أحمد بن محمد بن إبراهیم القصری (غلام الخلیل المحلمی)، عن الحسن بن علی العسکری، عن آبائه صلوات الله علیهم.

وفیه بهذا الاسناد حدیث وصیة الرسول صلی الله علیه وآله إلی علی والحسن والحسین وأن أولی الأمر فی الآیة الأئمة من ولد علی علیه السلام.

(۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، أبو عبد الله بن عیاش (۱)، أحمد بن محمد بن موسی (۱)، علی بن محمد بن جعفر (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن یوسف (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، زیاد بن موسی (۱)، أحمد بن زیاد (۱)، أحمد بن الفضل (۱)، الحسن بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، بکر بن أحمد (۳)، الزکاة (۱)، الصّلاة (۴)، الوصیة (۱) وفی العیون ج ۲ / ۱۳۱ عن محمد بن أحمد بن الحسین بن یوسف البغدادی، عن أحمد بن الفضل، عن بکر بن أحمد القصری، عن الحسین بن علی بن محمد التقی الجواد، عن آبائه صلوات الله علیهم.

والظاهر اتحاد الکل، فهو من أصحاب الرضا والجواد والعسکری صلوات الله علیهم.

وفی أحمد بن الفضل ومحمد بن أحمد روایاته الأخری، ولعل القصری مصحف العصری أو بالعکس.

۲۱۹۷ - بکر بن أحنف:

لم یذکروه. وقع فی طریق القمی فی کتابه المسلسلات عن علی بن محمد بن جعفر الأهوازی، عنه، عن فاطمة بنت مولانا الرضا علیه السلام، عن فاطمة وزینب وأم کلثوم بنات موسی بن جعفر علیه السلام حدیث الفواطم فی فضل الشیعة.

کتاب الایمان ص ۱۲۲، وجد ج ۶۸ / ۷۶.

۲۱۹۸ - بکر الأرقط:

من أصحاب الصادق صلوت الله علیه روی أبان بن عبد الملک، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب نادر بعد باب فضل فقراء المسلمین ص ۲۶۶.

۲۱۹۹ - بکر بن الأشعث الکوفی، أبو إسماعیل:

من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه ثقة بلا خلاف.

۲۲۰۰ – بکر بن بکار: روی الثقفی فی کتاب الغارات ص ۲۵۲ عنه.

۲۲۰۱ – بکر بن بکر الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما عن البرقی.

أقول: وروی مرفوعا إلی علی بن الحسین علیه السلام. تفسیر العیاشی ج ۲ / ۳۱۸.

(۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، محمد بن أحمد بن الحسین بن یوسف (۱)، علی بن محمد بن جعفر (۱)، أبو إسماعیل (۱)، الحسین بن علی (۱)، أحمد بن الفضل (۲)، بکر بن الأشعث (۱)، محمد بن أحمد (۱)، بکر بن أحمد (۱)، بکر بن بکر (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)

۲۲۰۲ – بکر بن تغلب السدوسی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام کما قاله الشیخ. جملة من روایاته فی قضایا مالک الأشتر یوم صفین. کتاب صفین ص ۱۷۰ و ۱۷۱.

۲۲۰۳ – بکر بن تمیم:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام أمره علی بهدم دار حنظلة بن الربیع حین هرب إلی معاویة. کتاب صفین ص ۹۷.

۲۲۰۴ – بکر بن جناح الکوفی، أبو محمد:

ثقة بالاتفاق، وله کتاب یرویه محمد بن أبی عمیر وغیره وابناه أحمد ومحمد مذکوران.

۲۲۰۵ – بکر بن حبیب الأحمسی البجلی الکوفی، أبو مریم:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما وروی عنه منصور بن حازم. المحاسن ج ۲ / ۴۹۶ وکا ویب.

ووقع فی اسناد روایات تبلغ أحد عشر موردا کما قاله الخوئی فی رجاله ج ۳ / ۴۹۲.

۲۲۰۶ – بکر بن حبیش الأزدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ وروی خلف بن تمیم عنه کما فی أمالی المفید مج ۲۷ ص ۱۳۴.

۲۲۰۷ – بکر بن حرب الشیبانی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ. غط: باسناده، عن أبی بصیر، عنه، عن الصادق علیه السلام خبر فساد ملک بنی فلان. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۷، وجد ج ۵۲ / ۲۱۰.

۲۲۰۸ – بکر بن حمران الأحمری:

خبیث ملعون، قاتل مسلم بن عقیل. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۰ و ۱۸۲، وجد

(۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، مالک الأشتر (۱)، بکر بن جناح (۱)، بکر بن تغلب (۱)، بکر بن حبیب (۱)، بکر بن حبیش (۱)، بکر بن حرب (۱)، القتل (۱)

ج ۴۴ / ۳۵۲ و ۳۵۸.

۲۲۰۹ – بکر بن حی بن تیم الله بن ثعلبة التیمی:

خرج مع عمر بن سعد إلى كربلاء فأدركه السعادة فذهب إلى مولانا الحسين عليه السلام ولحق به واستشهد بين يديه. كذا فى عطية الذرة.

۲۲۱۰ - بكر بن خالد الكوفى:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما كما قاله الشيخ. روى عنه أبان بن عثمان. يب ج ۵ باب الحلق ح ۸۲۰ ص ۲۴۳. وروى البرقى، عنه، عن محمد بن سنان. الطب ص ۳۸.

۲۲۱۱ - بكر بن خنيس:

لم يكروه. وقع فى طريق الصدوق عن المغيرة بن محمد، عنه، عن أبى عبد الله الشامى، عن نوف البكالى وصية أمير المؤمنين عليه السلام له. كمبا ج ۱۷ / ۱۰۰، وجد ج ۷۷ / ۳۸۳.

۲۲۱۲ - بكر: الراوى عن عمه سدير. روى عنه فى الطب ص ۲۲.

۲۲۱۳ - بكر بن زياد الجعفى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه كما قاله الشيخ فى رجاله.

۲۲۱۴ - بكر بن زياد:

وقع فى طريق الصدوق فى يد، ن عن الحسين بن الحسن، عنه، عن عبد العزيز بن المهتدى قال: سألت الرضا صلوات الله عليه عن التوحيد إلى آخره.

كمبا ج ۲ / ۸۴، وجد ج ۳ / ۲۶۸، والتوحيد باب أنه تعالى لا يعرف إلا به مثله.

۲۲۱۵ - بكر بن سالم:

روى عبد الله بن المغيرة، عنه، عن سعد الإسكاف. يب ج ۲ باب الأذان والإقامة ص ۲۸۳ ح ۱۱۲۸.

وروى سعد بن عمرو الزهرى، عنه، عن أبيه، عن أبى حمزة الثمالى. يب

(۵۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، الأذان والإقامة (۱)، عبد الله بن المغيرة (۱)، سعد بن عمرو الزهرى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، الحسين بن الحسن (۱)، أبان بن عثمان (۱)، نوف البكالى (۱)، سعد الإسكاف (۱)، بكر بن زياد (۲)، محمد بن سنان (۱)، بكر بن خالد (۱)، بكر بن سالم (۱)، الحلق (۱)، الوصية (۱)، الطب، الطبابة (۲)

ج ۶ باب حد حرم الحسين عليه السلام ص ۷۳ ح ۱۳۹.

۲۲۱۶ - بكر بن سهل.

لم يذكروه. روى القمى فى تفسيره، عن سعيد بن محمد، عنه، عن عبد الغنى بن سعيد روايات. كمبا ج ۳ / ۲۲۱ و ۲۴۳ و ۳۷۶، وجد ج ۷ / ۱۰۸ مكررا و ۱۷۶، وج ۸ / ۲۹۴، وج ۹ / ۲۴۷ و ۲۵۰. وفى كل هذه المواضع بكر بن سهل مكبرا. ۲۲۱۷ - بكر بن شيبة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن أبى المفضل، عن محمد بن هارون ابن حميد وعبد الله بن محمد بن عبد العزيز، عنه، عن أبى الأحوص، عن أبى إسحاق، عن الحارث، عن أمير المؤمنين عليه السلام حديث الحقوق. كتاب العشرة ص ۶۵، وجد ج ۷۴ / ۲۳۵.

۲۲۱۸ - بكر بن صالح:

وقع فى طريق ابن قولويه القمى فى كامل الزيارات باب ۵ زيارة حمزة:

عن عبد الله بن أحمد، عنه، عن عمرو بن هشام.

ذکره الشیخ فی رجاله فی باب أصحاب الباقر علیه السلام. قب: عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۹۷، وجد ج ۴۶ / ۳۳۹.

۲۲۲۰ - بکر بن صالح الرازی، مولی بنی ضبة:

روی عن أبی الحسن موسی صلوات الله وسلامه علیه ضعیف. له کتاب نوادر یرویه عدة من أصحابنا، کذا قاله النجاشی. وطریقه إلی کتابه یصلی إلی أحمد بن محمد بن عیسی، عن محمد بن خالد البرقی، عنه به.

وقال الشیخ فی ست: بکر بن صالح الرازی: له کتاب فی درجات الایمان ووجوه الکفر والاستغفار والجهاد، قال: أخبرنا به ابن أبی جید، عن ابن الولید،

(۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، بکر بن صالح الرازی (۲)، محمد بن خالد البرقی (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، محمد بن عبد العزیز (۱)، ابن أبی جید (۱)، محمد بن هارون (۱)، ابن قولویه (۱)، عمرو بن هشام (۱)، بکر بن صالح (۱)، سعید بن محمد (۱)، الزیارة (۱)، الصّلاة (۱)

عن الصفار، عن إبراهیم بن هاشم، عنه.

وعده فی رجاله من أصحاب الرضا صلوات الله علیه، فلا وجه لعده ثانیا فی باب من لم یرو عنهم. وعده البرقی من أصحاب الرضا علیه السلام فتلخص أنه من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما.

وله کتاب یرویه محمد بن خالد البرقی وإبراهیم بن هاشم.

ویظهر من رجال الخوئی ج ۳ / ۴۹۳ أن بکر بن صالح وقع فی عدة من الروایات تبلغ ۸۹ موردا فی الکتب الأربعة، وأنه یروی عن الکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم.

وعد الصدوق کتابه فی الکتب المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه، ویرویه عن أبیه، عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه.

وروی فی التوحید باسناده، عنه، عن علی بن الحسن بن محمد روایة شریفة عظیمة فی معانی أسماء الله تعالی لا یحتملها إلا الخواص، ولعله لذلک ولما سیأتی عده ابن الغض وبعض الأقدمین ضعیفا، وعن ابن الغض أنه کثیر التفرد بالغرائب، ومن ذلک منشأ التضعیف.

وروی القمی فی تفسیره ص ۲۸ عن أبیه، عنه، عن أبی عمرو الزبیری، عن الصادق علیه السلام حدیث الکفر فی کتاب الله علی خمسة وجوه ... إلی آخره.

وروی المفید فی ختص ص ۲۱۰، باسناده، عن الحسن بن ظریف بن ناصح، عن بکر بن صالح، عن عبد الرحمن بن سالم حدیث اللوح المشهور فی النص علی الأئمة.

ورواه الصدوق فی کمال الدین ج ۱ باب ۲۸ بأسانید، عنه، عنه. الحدیث.

ورواه فی الکافی عنه ثم قاله فی آخره عبد الرحمن بن سالم: قال أبو بصیر: لو لم تسمع فی دهرک إلا هذا الحدیث لکفاک فصنه إلا عن أهله.

(۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبو بصیر (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، علی بن الحسن بن محمد (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن ظریف (۱)، حدیث

اللوح (۱)، بکر بن صالح (۲)

یظهر منه أن بکر بن صالح عنده أهل ومحل.

وروی المفید فی ختص ص ۲۴۸: عن الحسین بن الحسن، عن بکر بن صالح، عن الحسین بن سعید، عن النضر بن سوید، عن محمد بن سنان، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال: قال أمیر المؤمنین صلوات الله علیه: أنا الهادی والمهتدی وأبو الیتامی وزوج الأرامل والمساکین، وأنا ملجأ کل ضعیف ومأمن کل خائف، وأنا قائد المؤمنین إلی الجنة، وأنا حبل الله المتین، وأنا عروة الله الوثقی، وأنا عین الله ولسانه الصادق ویده، وأنا جنب الله الذی تقول نفس (یا حسرتا علی ما فرطت فی جنب الله) وأنا ید الله المبسوطة علی عباده بالرحمة والمغفرة، وأنا باب حطة، من عرفنی وعرف حقی فقد عرف ربه، لأنی وصی نبیه فی أرضه وحجته علی خلقه، لا ینکر هذا إلا راد علی الله ورسوله.

وروی فی کمبا ج ۷ / ۱۳۱ عن الصدوق فی معانی الاخبار والتوحید عن ابن الولید، عن ابن أبان (عینی الحسین بن الحسن بن ابان). وفیه ص ۳۳۶ عن ختص، عن الحسین بن الحسن، عن بکر بن صالح وساقه مثله، وجد ج ۲۴ ص ۱۹۷، وج ۲۶ / ۲۵۸.

وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۶۰ عنه، عن الرضا علیه السلام قال: من سره أن ینظر إلی الله بغیر حجاب وینظر الله إلیه بغیر حجاب فلیتول آل محمد ولیتبرأ من عدوهم ولیأتم بامام المؤمنین منهم، فإنه إذا کان یوم القیامة نظر الله إلیه بغیر حجاب ونظر إلی الله بغیر حجاب.

وروی المفید فی أمالیه مج ۱۳ ص ۶۵ باسناده، عن أحمد بن أبی عبد الله البرقی، عنه، عن سلیمان بن جعفر الجعفری حدیث ذم من یصف الله وبجده وذم مجالسته.

وروی الحسین بن اشکیب الثقة الجلیل عن بکر بن صالح، عن إسماعیل بن عباد القصری معجزة مولانا الکاظم علیه السلام وعلمه بالمغیبات

(۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، یوم القیامة (۱)، الحسین بن الحسن بن أبان (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، سلیمان بن جعفر الجعفری (۱)، إسماعیل بن عباد (۱)، الحسین بن إشکیب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن الحسن (۲)، الحسین بن سعید (۱)، نضر بن سوید (۱)، محمد بن سنان (۱)، بکر بن صالح (۳)، الصدق (۱)، الخوف (۱)، الصّلاة (۲)، الجنابة (۲)

کما نقله کش.

وروی الحسن بن طلحة عنه قال: سمعت الرضا علیه السلام. وذکر ذم الواقفیة ولعنهم.

وروی الصدوق عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه قال: قلت لإبراهیم ابن موسی الکاظم علیه السلام إلی آخر ما تقدم فی إبراهیم.

الخرائج: عن بکر بن صالح قال: اتیت الرضا صلوات الله علیه قلت:

امرأتی أخت محمد بن سنان بها حمل، فادع الله أن یجعله ذکرا قال: هما اثنان، قلت فی نفسی: هما محمد وعلی بعد انصرافی فدعانی وقال: سم واحدا علیا والأخری أم عمر.

فقدمت الکوفة وقد ولد لی غلام وجاریة فی بطن فسمیت کما امرنی، فقلت لأمی: ما معنی أم عمر؟ فقالت: إن أمی کانت تدعی أم عمر.

الخرائج: عن بکر بن صالح، عن محمد بن فضیل الصیر فی معجزة مولانا الجواد علیه السلام. وفیه ما یدل علی حسنه وکماله.

وکذلک روایة المفید عن ابن مهزیار، عنه مکاتبة صهره إلی أبی جعفر الثانی صلوات الله علیه. إلی غیر ذلک من الروایات التی ذکرناها ومواضعها فی مستدرک سفینة ج ۱ ط ۱ - لغة " بکر " وظهر الاعتماد علیه وعلی کتابه ورواياته.

۲۲۲۱ - بکر بن صالح الجعفری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ باب ۲۲۲ عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد، عنه قال: سمعت موسی بن جعفر صلوات الله علیهما.

وروی البرقی فی سن ج ۲ / ۴۲۴ عنه، عن أبی الحسن صلوات الله علیه.

(۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن مهزیار (۱)، موسی بن جعفر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، بکر بن صالح (۳)، الصّلاة (۲)

۲۲۲۲ - بکر بن عبد الله الأزدی، شریک أبی حمزة الثمالی:

روی عن أبی عبد الله الصادق صلوات الله علیه، وروی عنه عبد الله ابن مسکان. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب دعاء الدم ص ۴۵۳. وفی إقبال السید ص ۳۲۲: بکر بن عبید الله.

۲۲۲۳ - بکر بن عبد الله الجعفی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ.

۲۲۲۴ - بکر بن عبد الله بن حبیب المزنی:

یعرف وینکر، یسکن الری، له کتاب نوادر رواه علی بن محمد القلانسی، عن حمزة، عنه به کما قاله النجاشی.

روی عن تمیم بن بهلول، وروی عنه أحمد بن یحیی بن زکریا القطان کما فی الفقیه ج ۲ باب حج الأنبیاء ص ۲۳۸ ح ۲۲۹۲. وتقدم فی أحمد مواضع سائر روایاته. وله عشر روایات فی التوحید.

وروی الصدوق، عن علی بن أحمد بن موسی، عن أحمد بن یحیی بن زکریا، عنه، عن عبد الرحیم بن علی بن سعید الجبلی وعبد الله بن الصلت روایة شریفة مفصلة. جد ج ۱۰ / ۱، وکمبا ج ۴ / ۹۲.

وروی عن الحسین بن علی بن شعیب، عن ابن زکریا القطان، عن ابن حبیب، عن الفضل بن القصر حدیث النبی حین سئل: من کساک هذه الخمیصة؟ فقال: کسانی حبیبی وصفیی وخاصتی وخالصتی والمؤدی عنی ووصیی ووارثی وأخی وأول المؤمنین إسلاما وأخلصهم إیمانا واسمح الناس کفا سید الناس یعدی قائد الغر المحجلین إمام أهل الأرض علی بن أبی طالب ... إلی آخره. جد ج ۳۸ / ۹۶، وکمبا ج ۹ / ۲۸۲.

۲۲۲۵ - بکر بن عبد الله المزنی:

روی عن عمران بن الحصین، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. کامل

(۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن یحیی بن زکریا (۱)، الحسین بن علی بن شعیب (۱)، علی بن أحمد بن موسی (۱)، علی بن محمد القلانسی (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، عبد الله بن حبیب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، بکر بن عبد الله (۳)، تمیم بن بهلول (۱)، علی بن سعید (۱)، الحج (۲)، الشراکة، المشارکة (۱)

الزیارات باب ۱۴ فی حب رسول الله الحسن والحسین صلوات الله علیهم.

قیل له: کیف أصبحت؟ قال: أصبحت قریبا أجلی، بعیدا أملی، سیئا عملی، ولو کان لذنوبی ریح ما جالستمونی. کتاب العشرة ص ۲۴۸، وجد ج ۷۶ / ۱۸.

۲۲۲۶ - لم یذکروه. روی بکار بن محمد بن شعبة، عن أبیه، عنه، عن مولانا السجاد علیه السلام کما تقدم فی بکار.

۲۲۲۷ – بکر بن عبد الوهاب:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۲ باب ۲۲۲ ح ۳۱ عن الحسن بن محمد بن یحیی العلوی رحمه الله، عن جده، عنه، عن عیسی بن عبد الله. جد ج ۳۵ / ۷۶، وج ۸۱ / ۳۲۶، وکمبا ج ۹ / ۱۶، وکتاب الطهارة ص ۱۶۷.

۲۲۲۸ – بکر بن علقمة البجلی:

لم یذکروه. وهو من شهداء أصحاب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۵۸.

۲۲۲۹ – بکر بن علی بن عبد العزیز، لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن الحسین بن علی بن یقطین، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. ونقله فی البحار عنه مثله، جد ج ۵۸ / ۳۷۹، وج ۹۹ / ۲۰۰، وکمبا ج ۲۱ / ۴۵، وج ۱۴ / ۱۸۵.

۲۲۳۰ – بکر بن علی بن محمد بن الفضل الشاشی الحاکم، أبو محمد:

من مشائخ الصدوق کما فی کمال الدین ج ۱ باب ۲۶، ما أخبر به أمیر المؤمنین علیه السلام من وقوع الغیبة حدیث إن هذه القلوب أوعیة ... إلی آخره، ذکره مرتین.

(۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، علی بن عبد العزیز (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، یحیی العلوی (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن الفضل (۱)، بکر بن علی (۱)، الشهادة (۱)، الطهارة (۱)

۲۲۳۱ – بکر بن عیسی، أبو زید البصری الأحول:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما ذکره الشیخ. جملة من روایاته فی کیفیة قتال أهل البصرة مع أمیر المؤمنین علیه السلام. بشا ص ۲۴۷.

روی إبراهیم بن عمرو بن المبارک البجلی عنه روایات تزید علی أربع عشرة. کتاب الغارات ص ۲۸ و ۱۵ و ۲۵ و ۳۳ و ۴۰ وغیرها.

۲۲۳۳ – بکر بن کرب الصیر فی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما کما عده الشیخ فی رجاله.

روی حما، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۳ باب صفة الغسل ص ۴۴ ح ۱۰.

وفی الکافی ج ۱ باب فیه ذکر الصحیفة والجفر ص ۲۴۱ ح ۶ باسناده، عن أحمد بن أبی بشر، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: إن عندنا ما لا نحتاج معه إلی الناس وأن الناس لیحتاجون إلینا وأن عندنا کتابا إملاء رسول الله صلی الله علیه وآله وخط علی علیه السلام صحیفة فیها کل حلال وحرام، وانکم لتأتونا بالأمر فنعرف إذا اخذتم به ونعرف إذا ترکتموه.

وروی الصفار فی البصائر الجزء ۳ باب ۱۳ ص ۱۴۹ عن محمد بن الفضیل، عن بکر بن کرب الصیر فی قال: سمعت أبا عبد الله صلوات الله علیه یقول: مالهم ولکم وما یریدون منکم وما یعیبونکم، یقولون الرافضة، نعم والله رفضتم الکذب واتبعتم الحق، أما والله إن عندنا ما لا نحتاج إلی أحد ... وساقه نحوه إلی قوله: حلال وحرام.

وفیه باب ۱۲ عن علی بن النعمان، عنه قال: کنا عند أبی عبد الله علیه السلام فسمعناه یقول: أما والله إن عندنا ما لا نحتاج إلی أحد وساقه نحوه.

(۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن أبی بشر (۱)، علی

بن النعمان (۱)، مدینة البصرة (۱)، بکر بن عیسی (۱)، بکر بن کرب (۲)، الکذب، التکذیب (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)

ورواه فی کمبا ج ۷ / ۲۸۳ و ۲۷۹.

وعن البزنطی، عنه نحوه. ص ۲۸۵، وجد ج ۲۶ / ۳۶ و ۲۱ و ۴۴.

وروی الصفار فی الجزء ۶ باب ۹ عن علی بن النعمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: إن الله أخذ المیثاق، میثاق شیعتنا من صلب آدم، فنعرف خیارکم من شرارکم.

أقول: یظهر من هذه الروایات حسن عقیدته وکماله.

۲۲۳۴ - بکر المثنی:

روی عن الباقر صلوات الله علیه. روی سماعة عنه وصالح بن نبط معا عن الباقر علیه السلام أنه قال: هلک أصحاب المحاضیر ونجا المتقربون ... إلی آخره. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۰ عن کتاب النعمانی، وجد ج ۵۲ / ۱۳۹.

۲۲۳۵ - بکر بن محمد الأزدی:

هو ابن محمد بن عبد الرحمن الآتی.

۲۲۳۶ - بکر بن محمد الأشعری:

روی عن أبی الحسن الأول صلوات الله علیه، وروی عنه محمد بن عیسی. کما ذکره کش فی ترجمة علی بن یقطین.

۲۲۳۷ - بکر بن محمد بن حبیب بن بقیة (تقیة)، أبو عثمان المازنی:

کان سید أهل العلم بالنحو والغریب واللغة من الامامیة بالبصرة. مات ۲۴۸ ه.

۲۲۳۸ - بکر بن محمد بن عبد الرحمن بن نعیم الأزدی الغامدی، أبو محمد:

من أصحاب الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم کما عده الشیخ فی رجاله، وله کتاب، وهو وجه فی هذه الطائفة من بیت جلیل بالکوفة، وکتابه معتمد من الأصول التی استخرج منها الصدوق أحادیث کتابه الفقیه واعتمد

(۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن النعمان (۱)، علی بن یقطین (۱)، محمد الأشعری (۱)، محمد بن حبیب (۱)، بکر بن محمد (۲)، محمد بن عبد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الهلاک (۱)، الصّلب (۱)

علیها وحکم بصحتها.

ووقع فی طریق القمی فی تفسیره عن أبیه، عن الصادق علیه السلام کما فی سورة الدخان وغیره وکذا فی کامل الزیارة باب ۴۲ ص ۱۲۱ عن سیف ابن عمیرة، عنه، عن الصادق علیه السلام فهو ثقة لما قدمنا فی المقدمة.

وروی عنه فی قرب الإسناد کثیرا، وروی عنه ابن أبی عمیر. رجال کش ط جدید ص ۲۱۰.

وروی عن عمه عبد السلام، عنه علیه السلام تفسیر العیاشی ج ۲ / ۲۳۹.

ونقل کش ط جدید ص ۵۹۲ عن حمدویة قال: ذکر محمد بن عیسی العبیدی أن بکر بن محمد الأزدی خیر فاضل، وبکر بن محمد کان ابن أخی سدیر الصیرفی.

وعن علی بن محمد القتیبی، عن الفضل بن شاذان قال: حدثنا ابن أبی عمیر، عن بکر بن محمد قال: حدثنی عمی سدیر. انتهی.

والعلامة فی صه ذکر أولا بکر بن محمد بن عبد الرحمن بن نعیم الأزدی وقال: وجه فی هذه الطائفة من بیت جلیل بالکوفة وکان ثقة وعمر عمرا طویلا، ثم ذکر ثانیا بکر بن محمد الأزدی ابن أخی سدیر الصیرفی، ثم نقل کلام حمدویه.

والعلامة الخوئی أثبت اشتباه توهم التعدد واثبت الاتحاد، وهو الأظهر، وذکر الراوی والمروی عنه ومواضع روایاته من الکتب الأربعة

فراجع.

۲۲۳۹ – بکر النحاس:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما عن البرقی.

۲۲۴۰ – بکر بن هوذة النخعی:

لم یذکروه. وهو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

(۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، مدینة الکوفة (۱)، علی بن محمد القتیبی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سورة الدخان (۱)، محمد بن عیسی (۱)، بکر النحاس (۱)، بکر بن محمد (۵)، الشهادة (۱)

کتاب صفین ص ۲۸۶.

۲۲۴۱ – بکیر:

روی عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. ففی الکافی ج ۲ کتاب الدعاء باب الحرز والعوذة ص ۵۷۳ باسناده، عن عمرو بن شمر، عن یزید بن مرة، عن بکیر قال: سمعت أمیر المؤمنین علیه السلام یقول ...: إلی آخره.

۲۲۴۲ – بکیر بن أعین، أبو عبد الله وأبو الجهم:

أخو زرارة. من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

وعن الشیخ فی ترجمة من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

وعن الشیخ فی ترجمة أخیه زرارة: أن بکیرا واخوته رووا عن علی بن الحسین صلوات الله علیه. أقول: وکان بکیر مستقیما ثقة جلیلا.

وروی کش فی الصحیح أنه لما بلغ مولانا الصادق علیه السلام وفاة بکیر ابن أعین قال: أما والله لقد أنزله الله بین رسول الله وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما.

وفی صحیح آخر قال: رحم الله بکیرا وقد فعل.

وقال الشیخ فی رجاله: وله ستة أولاد ذکور: عبد الله، والجهم، وعبد الحمید، وعبد الأعلی، وعمر، وزید. انتهی.

وقد ذکرنا هما وسائر إخوتهما العشرة وأولادهم وأحفادهم فی کتابنا مستطرفات المعالی، ویروی عنه الاجلة. مستدرک الوسائل ج ۳ / ۵۷۹. واحتمال الاتحاد غیر بعید، لأنه من وفاة أمیر المؤمنین إلی ولادة الصادق علیهما السلام ثلاثة وأربعین سنة، ووفاة مولانا الباقر علیه السلام فی سنة ۱۱۴ ه وعمر بضع وتسعین سنة غیر بعید.

۲۲۴۳ – بکیر بن سالم:

لم یذکروه. روی محمد بن یوسف بن إبراهیم الوردانی عنه کتاب رافع ابن سلمة. حبش ص ۱۲۱، ورجال بحر العلوم.

(۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن یوسف بن إبراهیم (۱)، أبو عبد الله (۱)، بکیر بن أعین (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۲)

۲۲۴۴ – بکیر بن صالح:

روی عن الرضا علیه السلام، وروی عنه الحسن بن طلحة کما ذکره کش فی الواقفة بعد ترجمة علی بن سوید السائی، هکذا نقله الخوئی.

وکذا فی طبعة القدیم (بمبئی)، لکن فی ط جدید بکر بن صالح.

۲۲۴۵ - بکیر بن عبد الله الطویل:

لم یذکروه. وقع فی طریق بشا ص ۲۶۷ عن علی بن هاشم بن البرید، عن أبیه، عنه وعمار بن أبی معاویة، عن أبی عثمان البجلی، عن أمیر المؤمنین - صلوات الله علیه - وفی آخره قال بکیر: فسألت عنها أبا جعفر علیه السلام فقال: صدق الشیخ، هکذا قال علی علیه السلام.

۲۲۴۶ - بکیر بن محمد الأزدی: هو بکر بن محمد المذکور.

۲۲۴۷ - بکیر بن محمد:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی القاسم بن محمد عنه قال: کنت عند أبی عبد الله الصادق علیه السلام.

وقد روی أحمد بن محمد بن عیسی، عن أحمد بن إسحاق، عنه، عن الصادق علیه السلام. بشا ص ۷۷.

۲۲۴۸ - بکر بن سالم:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن یحیی بن زکریا، عنه، عن محمد بن میمون، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۳۱۵، وکمبا ج ۹ / ۴۱۷.

۲۲۴۹ - بکر بن یسار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن حاتم، عنه، عن عامر بن سعد، عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله حدیث الفضائل. کمبا ج ۶ / ۵۷۴، وجد ج ۲۱ / ۱۰.

(۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن هاشم بن البرید (۱)، عمار بن أبی معاویة (۱)، علی بن سوید السائی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، بکیر بن محمد الأزدی (۱)، بکیر بن عبد الله (۱)، یحیی بن زکریا (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، القاسم بن محمد (۱)، بکیر بن صالح (۱)، بکر بن سالم (۱)، بکر بن صالح (۱)، بکر بن محمد (۱)، التصدیق (۱)

۲۲۵۰ - بلال:

مؤذن رسول الله صلی الله علیه وآله من الذین یدعون ربهم والذین نزل فیهم قوله تعالی (ولا تطرد الذین یدعون ربهم) وفیهم قال: (وما أنا بطارد المؤمنین). جد ج ۱۷ / ۴۱، وکمبا ج ۶ / ۲۰۳.

وهو من المعذبین فی الله تعالی والذین نزل فیهم قوله تعالی (للذین هاجروا من بعد ما فتنوا) الآیة.

وهو من الصالحین فی قوله تعالی (مع الذین أنعم الله علیهم من النبیین والصدیقین والشهداء والصالحین).

قب: أول من یشفع فی مؤمنی الحبشة بلال. جد ج ۸ / ۴۳، وکمبا ج ۳ / ۳۰۱.

ختص: کان بلال مؤذن رسول الله، فلما قبض رسول الله لزم بیته ولم یؤذن لاحد من الخلفاء.

کش: عن الصادق علیه السلام قال: کان بلال عبدا صالحا - الخبر.

یب: عن الصادق علیه السلام: إنه أول من سبق إلی الجنة لأنه أول من اذن. انتهی ملخصا.

ویظهر من صحیحة الحلبی المرویة فی الکافی، کتاب الصیام باب الفجر ما هو، عن الصادق علیه السلام: إن ابن أم مکتوم کان أعمی یؤذن بلیل، ویؤذن بلال حین یطلع الفجر، فقال النبی صلی الله علیه وآله: إذا سمعتم صوت بلال فدعوا الطعام والشراب فقد أصبحتم.

ومع ذلک عکس العامة ذلک کما فی صحیح البخاری ح ۹ باب ما جاء فی إجازة خبر الواحد الصدوق فی الأذان.

سر: نقلا من کتاب محمد بن علی بن محبوب باسناده، عن عبد الله بن میمون، عن الصادق، عن أبیه صلوات الله علیهما قال: قال رسول الله صلی الله

(۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب صحیح البخاری (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الصدق (۱)، الطعام (۱)، الشهادة (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الصّلاة (۱)، الأذان (۱)

علیه وآله: یحشر بلال علی ناقة من نوق الجنة یؤذن أشهد أن لا إله إلا الله، وأن محمدا رسول الله، فإذا نادی کسی حلة من حلل الجنة. کتاب الصلاة ص ۱۶۳، وجد ج ۸۴ / ۱۱۶. وفیه ص ۱۶۵، وج ۸۴ / ۱۲۳، روایته فی فضل الأذان، وفیها دلالات علی حسنه وکماله.

وروایته فی وصف الجنة وأبوابها فی البحار جد ج ۸ / ۱۱۶، وکمبا ج ۳ / ۳۲۴.

کلمات مولانا السجاد صلوات الله علیه فی مدح بلال ونقله کلام بلال فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام، جد ج ۲۲ / ۳۳۸، وکمبا ج ۶ / ۷۵۳ إلی غیر ذلک من الروایات التی ذکرتها فی مستدرک سفینة لغة " بلل. " مات بدمشق سنة ۱۸ - ۲۰.

۲۲۵۱ - بلال غلام أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه:

لم یذکروه. ذکره الصفار فی البصائر فی ضمن روایة شریفة. جد ج ۵۰ / ۱۳۱، وکمبا ج ۱۲ / ۱۳۰.

۲۲۵۲ - بلال بن أبی بردة بن أبی موسی الأشعری:

خبیث شهد علی حجر بن عدی وأصحابه عند زیاد. تاریخ الیعقوبی ج ۲ / ۲۳۱.

۲۲۵۳ - بلال بن أبی هبیرة الأزدی:

من رؤساء جند معاویة. کتاب صفین ص ۲۰۷.

۲۲۵۴ - البلالی، أبو طاهر:

ثقة مأمون عارف بما یجب علیه کما صرح به أبو محمد العسکری علیه السلام، وله إلیه توقیعان رواهما کش.

۲۲۵۵ - بلطون:

حاجب المتوکل، نقل معجزة الإمام الهادی علیه السلام فی احیاء الموات،

(۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، حجر بن عدی الکندی (۱)، دمشق (۱)، الشهادة (۲)، الطهارة (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

کما تقدم فی ابنه إبراهیم.

۲۲۵۶ - بلید بن سلیمان، أبو إدریس:

لم یذکروه. روی أحمد بن موسی الخزاز، عنه، عن جابر حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۸ / ۱۳۴، وکمبا ج ۹ / ۲۹۲.

وروی نصر بن مزاحم فی کتاب صفین ص ۲۲۰، عنه، عن الأعمش روایة ذم معاویة وأخیه وأبیه.

۲۲۵۷ - بلیناس:

من قدماء الحکماء، له کتاب علل الأشیاء، نقل منه فی کمبا ج ۱۴ / ۲۴۳، وجد ج ۵۹ / ۲۴۲.

۲۲۵۸ – بلیة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غط عن الحسن بن الحسین، عنه، عن أبی الحجاف، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۱۳ / ۱۷، وفی جد ج ۵۱ / ۷۴ ذکره تلید.

۲۲۵۹ – بنان:

لقب عبد الله بن محمد بن عیسی، أخو أحمد بن محمد بن عیسی، من مشائخ الإجازة روی عنه جماعة من الاجلاء منهم: محمد بن أحمد بن یحیی، ومحمد بن علی بن محبوب، ومحمد بن یحیی، وصفوان، وموسی بن القاسم، وغیرهم. وذکر مواضع روایاتهم. ویأتی اسمه فی عبد الله وابنه الحسن.

۲۲۶۰ – بنان التبان (بضم التاء) والتبان: کبقال، بائع التبن:

ملعون کذاب، یکذب علی الإمام السجاد صلوات الله علیه وتقدم فی بزیع ذمه. وقیل: الصحیح منه: بیان بالباء الموحدة والیاء المثناة.

(۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، موسی بن القاسم (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، أحمد بن موسی (۱)، محمد بن یحیی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)

۲۲۶۱ – بنان بن حمدویة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غیبة ص ۱۱۲ عن الزهری الکوفی، عنه قال: ذکر عند أبی الحسن العسکری صلوات الله علیه مضی أبی جعفر علیه السلام فقال: ذاک إلی ما دمت حیا، ولکن کیف بهم إذا فقدوا من بعدی؟.

۲۲۶۲ – بنان بن عباس:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۱ / ۲۶ باب ثواب التفکر فی الله، عنه، عن الحسین الکرخی، عن جعفر بن أبان، عن الحسن الصیقل، عن الصادق علیه السلام، وکتاب الاخلاق ص ۱۹۲، وجد ج ۷۱ / ۳۲۴.

۲۲۶۳ – بنان بن نافع:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم روی النص علی الجواد علیه السلام، وفضائل الأئمة. جد ج ۵۰ / ۵۵، وکمبا ج ۱۱ / ۱۱۲. وفیه ما یفید حسنه وکماله.

وروی فی اثبات الهداة ج ۵ / ۵۷۴ باسناده، عنه قال: خلفت والدی فی الحرم فقصدت موسی بن جعفر علیه السلام ... إلی آخره، وذکر أنه لما ورد علیه قال: بر حجک یا ابن نافع آجرک الله فی أبیک فقد قبضه الله الیه الساعة، فارجع وخذ فی جهازه. فبقیت متحریا عند قوله وکنت خلفته وما به من علة.

۲۲۶۴ – بندار:

مولی إدریس من أصحاب الجواد علیه السلام کما ذکره البرقی.

۲۲۶۵ – بندار بن حماد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال والأمالی وغیرهما عن علی ابن معبد، عنه، عن عبد الله بن فضالة، عن أبی عبد الله أو أبی جعفر صلوات الله علیهما روایة احکام الولد. جد ج ۸۸ / ۱۳۱، وج ۱۰۴ / ۱۰۰، وکمبا ج ۲۳ / ۱۱۵، وکتاب الصلاة ص ۶۳۸، والوسائل ج ۱۵ / ۱۹۳.

(۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن فضالة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بندار بن حماد (۱)، الحسن الصیقل (۱)، الصّلاة (۲)

۲۲۶۶ - بندار بن عاصم:

له کتاب، روی الصفار فی یر عن عبد الله بن محمد، عن إبراهیم بن محمد فی کتاب بندار بن عاصم، عن عمر بن حنظلة، عن الصادق علیه السلام تفسیر قوله تعالی (وکذلک جعلناکم أمة وسطا لتکونوا شهداء) - الآیة.

بالأئمة کما فی نسختین من البحار والمصدر وسائر روایاته فی کمبا ج ۶ / ۱۷۹، وجد ج ۱۶ / ۳۶۴.

۲۲۶۷ - بندار بن عیسی:

روی فی نسختین من البحار عن الصفار فی یر عن عبد الله بن محمد، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن الحلبی تفسیر هذه الآیة بهم، لکن فی هذه الروایة فی المصدر بهذا السند: بندار بن عاصم، فیتحد مع السابق.

۲۲۶۸ - بندار بن محمد بن صدقة:

لم یذکروه. روی بندار القمی عنه کما یأتی.

۲۲۶۹ - بندار القمی:

لم یذکروه. روی عن بندار بن محمد بن صدقة ومحمد بن عمرو، عن زرارة حدیث احضار الصادق علیه السلام أصحابه لیشهدوا علی موت إسماعیل ابنه. غیبة النعمانی ص ۱۷۹.

۲۲۷۰ - بندار بن ملکدار القمی، شهاب الدین:

له قصص شریفة فی کرامات قبر أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۳۱۶ و ۳۱۷، وکمبا ج ۹ / ۶۸۰ و ۶۸۱.

۲۲۷۱ - بندار بن محمد بن عبد الله:

إمامی متقدم، له کتب ذکرها جش والشیخ وعده المج فی الوجیزة وغیره ممدوحا.

(۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن محمد (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، بندار بن عاصم (۳)، بندار بن محمد (۲)، عمر بن حنظلة (۱)، محمد بن عمرو (۱)، القبر (۱)، الشهادة (۱)، التصدّق (۲)

۲۲۷۲ - بندار بن محمد الطبری:

لم یذکروه. روی بکر بن صالح عنه، عن علی بن سوید السائی. الکافی ج ۴ باب الایثار ص ۱۸.

۲۲۷۳ - بواب بن الحسن بن أبی ربیعة البصری:

الشیخ الفقیه المقری قرأ علی سلار کما فی رجال بحر العلوم.

۲۲۷۴ - بورق البوسنجاقی (بالسین أو بالشین):

من أصحاب أبی محمد العسکری صلوات الله علیه.

کان من أصحابنا، معروف بالصدق والصلاح والورع والخیر کما نقله الکشی عن محمد بن إبراهیم الوراق السمرقندی فی ترجمة الفضل بن شاذان.

۲۲۷۵ - بوطیر:

غلام أبی الحسن الهادی وهو سماه بهذا الاسم، وهو جد أحمد بن محمد بن بطة. وتقدم فی أحمد اختلاف النسخة فیه.

۲۲۷۶ – بهرام بن بهرام:

ملك سبع سنين، وفى زمانه انقطعت الرسل، وكانت الفترة، وكان فى زمان ابن دانيال. جد ج ۱۴ / ۵۱۸، وكمبا ج ۵ / ۴۵۵.

۲۲۷۷ – بهز بن حكيم بن معاوية بن حيدة القشيرى:

روى عن أبيه، عن جده، عن رسول الله صلى الله عليه وآله. معادن الحكمة باب مكاتب الامام المجتبى عليه السلام ص ۲۰.

۲۲۷۸ – بهلول:

والد تميم، يروى عن جعفر بن سليمان البصرى وعن محمد بن سنان، وروى عنه ابنه تميم وسعدان بن مسلم كما فى التوحيد وتفسير البرهان عند تفسير قوله (إنا عرضنا الأمانة) الآية. والفقيه باب نكت فى حج الأنبياء، والتهذيب ج ۷ باب اختيار الأزواج ح ۱۵۹۵ ص ۳۹۹. ويأتى فى ابنه تميم.

(۶۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب تفسير البرهان (۱)، محمد بن إبراهيم الوراق (۱)، على بن سويد السائى (۱)، بندار بن محمد الطبرى (۱)، حكيم بن معاوية (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سليمان البصرى (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، بكر بن صالح (۱)، الإختيار، الخيار (۱)، الحج (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)

۲۲۷۹ – بهلول بن حسان:

لم يذكروه. روى عنه حفيده أحمد بن إسحاق كما تقدم فى أحمد، وابنه إسحاق بن بهلول روى عنه كما ذكرنا فى إسحاق.

۲۲۸۰ – بهلول بن مسلم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكافى ج ۳ كتاب الجنائز باب حد موت الفجأة ص ۱۱۹ عن يحيى بن المبارك، عنه، عن حفص، عن أبى عبد الله عليه السلام.

وفى الكافى ج ۵ كتاب النكاح باب حق المرأة على الزوج ص ۵۱۱ عن ذبيان بن حكيم، عنه، عن يونس بن عمار.

وروى عبد الله بن محمد الحجال، عنه، عن يونس بن عمار. المحاسن كتاب المآكل باب ۴۴ ص ۴۴۶.

۲۲۸۱ – بهلول المجنون:

من خواص أصحاب الصادق صلوات الله عليه كان كاملا فى فنون الحكم والمعارف والآداب، وكان ابن عم الرشيد، تجنن فى أعينهم صيانة لنفسه ودينه.

بقى إلى أيام المتوكل، وله قضايا ظريفة وحكم طريفة مذكورة فى الروضات وغيره، وذكرنا بعضها فى مستدرك سفينة لغة " بهل."

۲۲۸۲ – بهلول النباش:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. تاب توبة نصوحا وحسن حاله. جد ج ۶ / ۲۴، وكمبا ج ۳ / ۹۸.

۲۲۸۳ – بيان البنان: هو بنان التبان الملعون المذكور.

۲۲۸۴ – بيان بن سمعان النهدى:

هو الذى ينسب اليه البيانية، يكذب على مولانا السجاد عليه السلام، ولعنه الباقر والصادق – صلوات الله وسلامه عليهما – وقتله خالد القسرى كما فى القاموس.

(۶۹)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، عبد الله بن محمد الحجال (۱)، يحيى بن المبارك (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، ذبيان بن

حکیم (۱)، بهلول بن مسلم (۱)، الزوج، الزواج (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)، الجنازة (۱)

۲۲۸۵ – بیان بن نافع التفلیسی:

لم یذکروه. روی المناقب عنه قال: خلفت والدی إلی آخر ما تقدم فی بنان ابن نافع، وفی کمبا ج ۱۱ / ۲۵۲، وجد ج ۴۸ / ۷۲.

صفحه(۷۰)

باب التاء

باب التاء ۲۲۸۶ – تغلب:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. جد ج ۵ / ۳۳۰، وکمبا ج ۳ / ۹۰ نقلا من کتاب ابن عمر الزاهد صاحب تغلیب.

۲۲۸۷ – تغلب والد أبان:

لم یذکروه. یروی عنه ابنه أبان روایة شریفة تفید حسنه وکماله فراجع کمبا ج ۱۰ / ۱۵۹، وجد ج ۴۴ / ۲۵۷.

(۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)

۲۲۸۸ – تغلب بن الضحاک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب باب القبلة ط قدیم، عن الحسین ابن محمد بن حازم، عنه، عن بشر بن جعفر الجعفی کما تقدم فی بشر.

۲۲۸۹ – التقی بن دأب:

له واقعات العلویین کما ذکره ابن شهرآشوب فی محکمی معالم العلماء (۹۹۹).

۲۲۹۰ – تلید، أو بلیة: تقدم فی بلیة.

۲۲۹۱ – تمام بن العباس عم النبی:

من الصحابة، وعن الاستیعاب: کان من أشهد الناس بطشا، وقیل:

استعمله أمیر المؤمنین علیه السلام علی المدینة بعد سهل بن حنیف. فان صح ذلک یدل علی وثاقته.

۲۲۹۲ – تمامة بن عبد الله بن أنس بن مالک:

لم یذکروه. وقد روی عبد الله بن المثنی، عنه، عن أبیه، عن جده. بشا ص ۱۴۴، وکمبا ج ۳ / ۳۰۹، وج ۹ / ۳۸۹، وجد ج ۸ / ۶۸، وج ۳۹ / ۱۹۶، وفی کل هذه المواضع تمامة.

۲۲۹۳ – تمیم بن أحمد السرافی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۹: عنه، عن محمد بن خالد البرقی، ونقله فی البحار عنه مثله. جد ج ۶۲ / ۲۰۳، وکمبا ج ۱۴ / ۵۳۲.

۲۲۹۴ – تمیم بن أسامة بن زهیر بن درید التمیمی:

ملعون خبیث لأنه اعترض علی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فقال له: إن علی کل شعرة من شعر رأسک ملکا یلعنک وشیطانا یستنصرک، وفی بیتک سخلا یقتل ابن رسول الله أو یحض علی قتله. وکان ابنه حصین طفلا صغیرا...

إلی آخره. جد ج ۴۰ / ۱۹۲، وکمبا ج ۹ / ۴۷۰، وکتاب إحقاق الحق ج ۷ / ۶۱۹.

(۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب معالم العلماء (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، التقی بن دأب (۱)، تغلب بن الضحاک (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، أنس بن مالک (۱)، سهل بن حنیف (۱)، بشر بن جعفر (۱)، القتل

(۲)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۲۲۹۵ – تمیم بن بهلول:

لم یذکروه. روی الصدوق فی التوحید والخصال باسناده، عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عنه، عن نصر بن مزاحم المنقری روایة شرح الحجب.

وروایة عظمة الملائکة. کمبا ج ۱۴ / ۱۰۱ و ۲۲۸ ن وجد ج ۵۸ / ۳۹. وج ۵۹ / ۱۷۸.

ومعانی الاخبار: عن بکر بن عبد الله، عنه، عن أبیه عن محمد بن سنان، عن المفضل روایة خلقة الأرواح قبل الأجساد بألفی عام وأن أعلاها وأشرفها أرواح محمد وعلی وفاطمة والحسن والحسین والأئمة من بعدهم، فعرضها علی السماوات والأرض – الخبر. وهو خبر مفصل. جد ج ۱۱ / ۱۷۲، وکمبا ج ۵ / ۴۶.

وهو ناقل روایة الأعمش عن الصادق علیه السلام فی بیان شرایع الدین. الخصال ۲ / ۶۰۳ ح ۹، وجد ج ۱۰ / ۲۲۲، وکمبا ج ۴ / ۱۴۲.

وروایة علامة الامام، والنص علی أسباطهم، جد ج ۳۶ / ۳۹۶، وکمبا ج ۹ / ۱۶۵، وکمال الدین باب ۳۳ ح ۹ ص ۳۳۶.

وسائر روایاته الشریفة. کمبا ج ۱۴ / ۶۸۳ و ۷۷۴، وج ۳ / ۱۷۷، وجد ج ۶۴ / ۱۱۸، وج ۶۵ / ۱۷۶، وج ۶ / ۳۰۳. إلی غیر ذلک من الروایات.

۲۲۹۶ – تمیم بن حاتم:

من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

روی أبو بکر الحضرمی عنه قال: کنا مع أمیر المؤمنین علیه السلام فاضطربت الأرض فدحاها بیده ثم قال لها: اسکنی مالک؟ ثم التفت إلینا وقال:

أما إنها لو کانت التی قال الله عز وجل لأجابتنی، ولکن لیست بتلک، روضة الکافی ح ۳۶۶ ص ۲۵۵.

۲۲۹۷ – تمیم بن حذیم (حذلم) (خزیم) الناجی:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام کما قاله المفید فی ختص

(۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، تمیم بن حذیم (حذلم) (خزیم) الناجی (۱)، عبد الله بن حبیب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو بکر الحضرمی (۱)، بکر بن عبد الله (۱)، تمیم بن حاتم (۱)، تمیم بن بهلول (۱)، محمد بن سنان (۱)، نصر بن مزاحم (۱)

ص ۴، والبرقی قال: وشهد صفین معه.

ع: باسناده، عن جابر، عنه قال: کنا مع علیه السلام حیث توجهنا إلی البصرة: قال: فبینما نحن نزول إذا اضطربت الأرض، وساقه نحوا مما مر. جد ج ۴۱ / ۲۵۳، وکمبا ج ۹ / ۵۷۰.

جملة من روایاته الدالة علی حسن عقیدته. جد ج ۳۵ / ۳۴۶، وکمبا ج ۹ / ۶۷ وفی کتاب صفین جملة من روایاته فراجع.

۲۲۹۸ – تمیم بن الحصین الفرازی:

خبیث ملعون، هو وأبوه من أصحاب النار، کمبا ج ۱۰ / ۱۷۱، وفی جد ج ۴۴ / ۳۱۷ الفرازی.

۲۲۹۹ – تمیم الداری:

هو أحد من سمع من هواتف النداء بنبوة محمد صلی الله علیه وآله وقصته، جد ج ۱۸ / ۹۲، وکمبا ج ۶ / ۳۱۹.

۲۳۰۰ – تمیم بن زیاد:

من أصحاب الباقر صلوات الله علیه کما قاله الشیخ.

۲۳۰۱ – تمیم بن طرفة:

روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وروی عنه سماک بن حرب. الکافی ج ۷ کتاب القضاء باب ۱۶، والتهذیب ج ۶ / ۲۳۴ ح ۵۷۴، والاستبصار ج ۳ / ۳۹ ح ۱۳۴، والفقیه.

۲۳۰۲ – تمیم بن عبد الله بن تمیم القرشی، أبو الفضل الحیمری:

أکثر الصدوق من الروایة عنه مترضیا علیه علی وجه یظهر أنه من مشائخه، روی عنه، عن أبیه، عن أحمد بن علی الأنصاری. العیون ج ۱ / ۱۶ وباب ۲۸ ص ۲۷۵، وج ۲ باب ۴۴ ص ۱۸۰ و ۱۸۴ و ۲۰۰. وغیر ذلک مما تقدم فی أحمد وله ست ورایات فی التوحید.

(۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، تمیم بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، تمیم بن زیاد (۱)، مدینة البصرة (۱)، تمیم بن طرفة (۱)، أحمد بن علی (۱)، سماک بن حرب (۱)

وروی المفید فی ختص ص ۱۹۶ عنه مترضیا علیه.

۲۳۰۳ – تمیم بن عمرو:

عامل مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه علی مدینة الرسول حتی قدم سهل بن حنیف.

۲۳۰۴ – تمیم بن عیسی الحمیری، أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الحسین بن أحمد بن المغیرة: عنه، عن مهدی بن عتیق کتاب خلف بن عیسی. جش ص ۱۱۰.

۲۳۰۵ – تمیم بن محمد العلا:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ارشاده عن محمد بن هارون بن عیسی الهاشمی، عنه، عن عبد الرزاق حدیث ابن نباتة عن أمیر المؤمنین علیه السلام قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: إن لله قضیبا من یاقوت أحمر لا یناله إلا نحن وشیعتنا، وسائر الناس منه بریئون. جد ج ۶۸ / ۳۱، کتاب الایمان ص ۱۱۰. ورأیته فی الارشاد ص ۲۱ مثله.

۲۳۰۶ – تمیم بن یعقوب السراج البرمی:

مذموم، من الزیدیة فی زمن مولانا الرضا صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۶، وجد ۴۹ / ۵۲.

۲۳۰۷ – توبة بن الخلیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۲ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن عثمان بن عیسی.

(۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۳)، الحسین بن أحمد بن المغیرة (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، هارون بن عیسی (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، یعقوب السراج (۱)، تمیم بن عمرو (۱)، خلف بن عیسی (۱)، سهل بن حنیف (۱)

باب الثاء

باب الثاء ۲۳۰۸ – ثابت أبو سعید البجلی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه ووقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ باب ترک دعاء الناس ص ۲۱۳ عن ابن مسکان، عنه قال: قال لی أبو عبد الله علیه السلام: یا ثابت، مالکم والناس؟! کفوا عن الناس ولا تدعوا أحدا إلی أمرکم – الخیر.

ورواه البرقی فی سن عن ابن مسکان، عنه. جد ۵ / ۲۰۳، وکمبا ج ۳ / ۵۷.

(۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو سعید البجلی (۱)

۲۳۰۹ – ثابت بن أبی ثابت عبد الله البجلی الکوفی، أبو سعید.

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام کما قاله الشیخ فی رجاله.

۲۳۱۰ – ثابت بن أبی سعید:

لم یذکروه روی علی بن النعمان، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۵ / ۵۲۰.

۲۳۱۱ – ثابت بن أبی صخرة:

لم یذکروه. روی الثقات، عن نصر بن مزاحم، عن أبی داود الطهری، عنه، عن الرجل، عن علی بن أبی طالب علیه السلام وإسماعیل بن أبان، عن محمد ابن عجلان، عن زید بن علی قالا: قال رسول الله صلی الله علیه وآله. وذکر حدیثا مفصلا فی المعراج، وفی الفضائل العظیمة، فراجع جد ۳۷ / ۳۱۲، وکمبا ج ۹ / ۲۵۱.

وفی الکافی ج ۲ کتاب العشرة باب ۳ ص ۶۳۸. بإسناده عن أبی داود، عنه، عن أبی الزعلی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۲۳۱۲ – ثابت بن أبی صفیة: هو ثابت بن دینار الآتی.

۲۳۱۳ – ثابت بن أبی قرة بن أبی سهل:

لم یذکروه وله کتاب مجالس رواه إسماعیل بن علی النوبختی، کما ذکره جش فی ضمن ترجمة إسماعیل.

۲۳۱۴ – ثابت أبو المقدام:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر الباقر صلوات الله علیه یروی الحسن ابن محبوب، عن عبد الله بن غالب، عنه، الکافی ج ۳ کتاب الجنائز ص ۱۸۸ باب الصلاة علی المستضعف ورواه فی یب عنه مثله.

وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۲۹۵ عن الحسن بن محبوب، عن عبد الله ابن غالب الأسدی، عن ثابت بن أبی المقدام، عن أبی برزة، عن رسول الله صلی

(۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، ثابت بن أبی ثابت (۱)، ثابت بن أبی صفیة (۱)، ثابت أبو المقدام (۱)، ثابت بن أبی سعید (۱)، ثابت بن أبی صخرة (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، عبد الله بن غالب (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، ثابت بن دینار (۱)، علی بن النعمان (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، زید بن علی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الجنازة (۱)

الله علیه وآله.

ورواه فی جد ج ۷۱ / ۲۷۳، وکتاب الاخلاق ص ۱۸۴ مثله، وفیه عن ثابت أبی المقدام وهو الصحیح ویأتی فی ثابت بن هرمز.

۲۳۱۵ – ثابت بن أسلم البنانی القرشی:

تابعی وسمع أنس، کذا قاله الشیخ فی رجاله. أقول: تقدم فی أیوب السجستانی ما یفید ذمه. مات سنة بضع وعشرین ومائة. وعن ابن حجر أنه أبو محمد البصری ثقة عابد من الرابعة ... إلی آخره. قال: مات وله ست وثمانون.

أقول: وقال فی قوله تعالی: (وإنی لغفار لمن تاب وآمن وعمل صالحا ثم اهتدی) قال: إلی ولایة علی وأهل البیت – علیهم السلام – جد ج ۳۵ / ۴۰۰، وکمبا ج ۹ / ۷۶.

جملة من رواياته عن أنس. جد ج ۱۷ / ۳۵۳، وكمبا ج ۶ / ۲۸۱.

۲۳۱۶ – ثابت بن الأفلج:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله من شهداء أحد أرسل بعض الكفار أن يقطعوا رأسه فجاءت ريح ومطر فمنع الله تعالى ذلك عنه. كمبا ج ۶ / ۲۶۰، وجد ج ۱۷ / ۲۶۷، وفيه الأفلح بالحاء المهلة، وعن نسخة ثابت بن أبى الأفلح.

۲۳۱۷ – ثابت بن الأفلج:

روى قب عنه قال: ضلت لى فرس نصف الليل، فأتيت باب أمير المؤمنين عليه السلام، فلما وصلت الباب خرج إلى قنبر وقال لى: يا بن الأفلج إلحق فرسك فخذه من عوف بن طلحة السعدى، كمبا ج ج ۹ / ۵۸۳، وجد ج ۴۱ / ۳۰۴.

۲۳۱۸ – ثابت بن أنس بن مالك:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله روى عنه الطبرسى فى مكا فى فصل جمل من أحوال الرسول صلى الله عليه وآله.

(۷۸)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، ثابت بن أسلم (۱)، ثابت بن هرمز (۱)، أنس بن مالك (۱)، محمد البصرى (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۲)

۲۳۱۹ – ثابت بن الثابت:

لم يذكروه. روى عن جمهور بن الحكم، عن الإمام السجاد صلوات الله عليه. مدينة المعاجز ص ۲۹۵، ودلائل الطبرى ص ۸۶.

۲۳۲۰ – ثابت الحداد: هو ثابت بن هرمز الآتى.

۲۳۲۱ – ثابت الحذاء:

لم يذكروه. روى القمى فى تفسيره ص ۳۲ عن أبيه، عن الحسن بن محبوب، عن عمرو بن أبى المقدام، عنه، عن جابر بن يزيد الجعفى، عن الباقر عليه السلام. ولعله ثابت بن هرمز:

۲۳۲۲ – ثابت بن حماد البصرى:

من أصحاب الصادق عليه السلام كما فى رجال الشيخ. أقول: وقع فى طريق الصدوق فى أماليه مج ۵۵ ص ۲۰۸ عن عباد بن يعقوب، عنه، عن موسى ابن صهيب حديث الاخوة والفضائل. وجد ج ۳۸ / ۳۳۴، وكمبا ج ۹ / ۳۴۰.

وروى عبد الله بن داود، عنه، عن المختارى بآمل، عن أنس بن مالك.

جمال الأسبوع للسيد ص ۱۴۵.

۲۳۲۳ – ثابت بن الدحداح: ذكرناه فى كنيته أبى الدحداح.

۲۳۲۴ – ثابت بن دينار، أبو حمزة الثمالى:

كوفى، ثقة جليل بالاتفاق، وكنية دينار أبو صفية. وبالجملة هو من أصحاب السجاد والباقر والصادق والكاظم صلوات الله عليهم. هل كتاب النوادر، وكتاب الزهد، وكتاب تفسير القرآن كما قاله الشيخ والنجاشى.

وأولاده: نوح، ومنصور، وحمزة قتلوا مع زيد كما قال النجاشى. ونقل النجاشى عن أبى عبد الله صلوات الله عليه أنه قال: أبو حمزة فى زمانه مثل سلمان فى زمانه، وروى عنه العامة، ومات فى سنة خمسين ومائة ... إلى آخره.

ونقل العلامة الخوئى عن البرقى عده فى أصحاب الحسن والحسين

(۷۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، كتاب تفسير القرآن لعبد

الرزاق الصنعانی (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، أبو حمزة الثمالی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ثابت بن دینار (۱)، ثابت بن حماد (۱)، ثابت الحداد (۱)، ثابت الحذاء (۱)، ثابت بن هرمز (۲)، جابر بن یزید (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، أنس بن مالک (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۲)، الزهد (۱)

والسجاد والباقر صلوات الله علیهم.

احتجاجه مع قتادة فقیه أهل البصرة. کمبا ج ۱۱ / ۱۰۲، وجد ج ۴۶ / ۳۵۷.

وروی کش فی ترجمة یونس بن عبد الرحمن ص ۳۰۲ عن الفضل بن شاذان قال: سمعت الثقة یقول: سمعت الرضا علیه السلام یقول: أبو حمزة الثمالی فی زمانه کسلمان فی زمانه، وذلک إنه خدم منا أربعة: علی بن الحسین، ومحمد ابن علی، وجعفر بن محمد، وبرهة من موسی بن جعفر صلوات الله علیهم ... إلی آخره.

ورواه فیه ۱۳۳ بسند آخر عنه نحوه وفیه: أبو حمزة الثمالی فی زمانه کلقمان فی زمانه ... إلی آخره.

وروی السید فی المهج ص ۱۶۵ عن أبی حمزة الثمالی رحمه الله قال:

انکسرت ید ابنی مرة فأتیت به یحیی بن عبد الله المجبر فنظر إلیه فقال: أری کسرا قبیحا. ثم صعد غرفته لیجیء بعصابة ورفادة، فذکرت فی ساعتی دعاء علی ابن الحسین زین العابدین صلوات الله وسلامه علیه فاخذت ید ابنی فقرأت علیه ومسحت الکسر فاستوی الکسر بإذن الله تعالی، فنزل یحیی بن عبد الله فلم یر شیئا فقال: ناولنی الید الأخری، فلم یر کسرا فقال: سبحان الله ألیس عهدی به کسرا قبیحا فما هذا؟ أما إنه لیس بعجب من سحرکم معاشر الشیعة.

فقلت: ثکلتک أمک، لیس هذا بسحر، بل إنی ذکرت دعاءا سمعته من مولای علی بن الحسین فدعوت به فقال: علمنیه فقلت أبعدما سمعت ما قلت؟!

لا ولا نعمت عین لست من أهله.

قال حمران بن أعین: فقلت لابی حمزة: نشدتک بالله إلا ما أورتناه ... إلی آخره فعلمه الدعاء جد ج ۹۵ / ۲۳۰، وکتاب الدعاء ص ۲۴۷، ورواه کش مع

(۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أبو حمزة الثمالی (۱)، یحیی بن عبد الله (۲)، مدینة البصرة (۱)، علی بن الحسین (۲)، جعفر بن محمد (۱)

وروی فی کتابه فرحة الغری عن حسن بن الحسین بن طحال المقدادی رضی الله عنه إن زین العابدین علیه السلام ورد إلی الکوفة ودخل مسجدها وبه حمزة الثمالی وکان من زهاد أهل الکوفة ومشائخها فصلی رکعتین، قال أبو حمزة:

فما سمعت أطیب من لهجته، فدنوت لأسمع ما یقول فسمعته یقول: إلهی إن کان قد عصیتک ... إلی آخره. وذکر فی آخره أنه سار به إلی قبر أمیر المؤمنین علیه السلام وزار بزیارة أولها: السلام علی اسم الله الرضی ونور وجهه المضی ... إلی آخره. کمبا ج ۲۲ / ۴۰، وجد ج ۱۰۰ / ۲۴۵.

وفی حبیب بن حماد ما یتعلق به.

یظهر من یج أنه یجلس فی مسجد الکوفة وحوله من الشیعة فقهاء یسمعون ویتفقهون ویتعلمون منه. کمبا ج ۱۱ / ۱۸۰، وجد ج ۴۷ / ۲۵۱.

وفی سفینة البحار فی حمز اخبار فی مدحه.

وأولاده: علی، والحسین، ومحمد، ثقات فاضلون، والحسن بن علی بن أبی حمزة یأتون، وکذا نوح ومنصور وحمزة استشهدوا مع زید

بن علی.

۲۳۲۵ – ثابت بن سعید: هو ثابت أبو سعید المذکور.

۲۳۲۶ – ثابت بن شریح الأنباری، أبو إسماعیل الصائغ:

ثقة بالاتفاق، من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله النجاشی، والشیخ فی رجاله فی باب أصحاب الصادق علیه السلام.

قال النجاشی: وأکثر عن أبی بصیر وعن الحسین بن أبی العلاء ... إلی آخره. وعن أبان بن تغلب.

وروی عنه صالح بن خالد وعبیس بن هشام. وابنه محمد بن ثابت یأتی.

۲۳۲۷ – ثابت بن الصباح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ک عن الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن أبی بصیر، عن الصادق علیه السلام قال: منا اثنا عشر مهدیا ... إلی

(۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، مدینة الکوفة (۲)، أبو بصیر (۲)، الحسین بن أبی العلاء (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، ثابت أبو سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو إسماعیل (۱)، الحسین بن طحال (۱)، أبان بن تغلب (۱)، ثابت بن سعید (۱)، ثابت بن شریح (۱)، عبیس بن هشام (۱)، صالح بن خالد (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن ثابت (۱)، زید بن علی (۱)، القبر (۱)، الرکوع، الرکعة (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

آخره. کمبا ج ۱۳ / ۳۶، وجد ج ۵۱ / ۱۴۵. لکن فی المصدر باب ۳۳ ثابت الصائغ فیتحد مع السابق.

۲۳۲۸ – ثابت بن عامر السنجاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ل عن محمد بن الحسین الخثعمی، عنه، عن عبد الملک بن الولید. کمبا ج ۳ / ۲۶، وجد ج ۵ / ۸۸.

۲۳۲۹ – ثابت بن عبد الله: هو ثابت بن أبی ثابت المذکور.

۲۳۳۰ – ثابت بن عبد الله بن الزبیر بن العوام:

من أصحاب السجاد علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله.

۲۳۳۱ – ثابت بن عبید الأنصاری:

بدری، من شهداء صفین. الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۳۶۲.

۲۳۳۲ – ثابت عمارة:

لم یذکروه. روی عن ربیعة بن شیبان، عن مولانا الحسن المجتبی علیه السلام. بشا ص ۲۶۸.

۲۳۳۳ – ثابت بن قطنة:

مال إلی المرجئة، وأنشد أشعارا فی مدح علی وعثمان وتسویتهما وهل الحق الواضح والباطل الفاضح یستویان؟!.

۲۳۳۴ – ثابت بن قیس بن رغبة الأشهلی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله کما قاله الشیخ.

۲۳۳۵ – ثابت بن قیس الشماس الخزرجی:

خطیب الأنصار، سکن المدینة، قتل یوم الیمامة، کذا قاله الشیخ فی رجاله فی باب أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله.

وفی روایة قب فی ذکر معجزات رسول الله صلی الله علیه وآله وإیمان حمار کعب بن الأشرف الوحدانیة والرسالة والولایة وإبائه عن

رکوب مالکه الکافر

(۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، ثابت بن أبی ثابت (۱)، عبد الله بن الزبیر (۱)، عبد الملک بن الولید (۱)، ثابت بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ثابت بن قیس (۲)، محمد بن الحسین (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الباطل، الإبطال (۱)

علیه، قال: فاشتری الحمار منه ثابت بن قیس بمائة درهم (دینار خ ل) وکان یرکبه ویجئ إلی رسول الله وهو تحته هین لین ذلیل کریم، یقیه المتالف ویرفق به فی المسالک، فکان رسول الله یقول له: یا ثابت، هذا لک وأنت مؤمن مرتفق بمرتفقین ... إلی آخره. کمبا ج ۶ / ۲۷۰، وجد ج ۱۷ / ۳۰۷.

ونقل الطبرسی عن ثابت بن قیس بن شماس أنه قال: أما والله إن الله لیعلم منی الصدوق، ولو أمرنی محمد أن اقتل نفسی لفعلت... إلی آخره. کمبا ج ۶ / ۶۷۵، وجد ج ۲۲ / ۲۰.

محبة أمیر المؤمنین علیه السلام له وانجائه إیاه من شر المنافقین، کمبا ج ۹ / ۶۰۳، وجد ج ۴۲ / ۲۷.

وروی الطبرسی فی تفسیره المجمع فی سورة الحجرات فی قدوم وفد تمیم وإیذائهم رسول الله، فقال رسول الله صلی الله علیه وآله لثابت بن قیس بن شماس: قم فأجیبه، فقام فقال: الحمد لله الذی خلق السماوات والأرض خلقه، وقضی فیه أمره، ووسع کرسیه علمه، ولم یکن شئ قط إلا من فضله، ثم کان من فضله أن جعلنا ملوکا، واصطفی من خیر خلقه رسولا، أکرمهم نسبا، وأصدقهم حدیثا، وأفضلهم حسبا، فانزل الله علیه کتابا وائتمنه علی خلقه، فکان خیره الله علی العالمین، ثم دعا الناس إلی الایمان بالله، فآمن به المهاجرون من قومه وذوی رحمه، أکرم الناس أحسابا، وأحسنهم وجوها، فکان أول الخلق إجابة واستجابة لله حین دعاء رسول الله نحن، فنحن أنصار رسول الله وردؤه، نقاتل الناس حتی یؤمنوا، فمن آمن بالله ورسوله منع ماله ودمه، ومن نکث جاهدناه فی الله أبدا، وکان قتله علینا یسیرا، أقول هذا واستغفر الله للمؤمنین والمؤمنات والسلام علیکم، ونقله فی جد ج ۱۷ / ۲۱، وکمبا ج ۶ / ۱۹۷.

جملة من قضایاه فی غزوة بنی قریظة الدالة علی ألطاف رسول الله صلی الله علیه وآله له. جد ج ۲۰ / ۲۷۶ و ۲۷۷، وکمبا ج ۶ / ۵۴۴.

(۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سورة الحجرات (۱)، ثابت بن قیس (۳)، الکرم، الکرامة (۲)، القتل (۱)، المنع (۱)، النفاق (۱)

قتل بالیمامة سنة احدی عشرة، وروی أنه شهد له النبی صلی الله علیه وآله بالجنة، ولم تثبت الروایة من طریقنا، کما ذکره العلامة الخوئی.

وعن تاریخ الیعقوبی بعد ذکره بیعة الناس لمولانا أمیر المؤمنین بعد عثمان: أول من تکلم من الأنصار ثابت بن قیس بن شماس، فقال: والله یا أمیر المؤمنین لئن کانوا تقدموک فی الولایة فما تقدموک فی الدین، ولئن کانوا سبقوک أمس لقد لحقتهم الیوم، ولقد کانوا وکنت لا یخفی موضعک ولا یجهل مکانک، یحتاجون إلیک فیما لا یعلمون وما احتجت إلی أحد مع علمک. انتهی.

وهذا یدل علی معرفته بمقام أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، ولعله لذلک عده العلامة فی صه فی القسم الأول.

وکیف کان، ینافی تاریخ الیعقوبی ما ذکره الشیخ من أنه قتل یوم القیامة، والله العالم.

وفی شرح النهج للخوئی ج ۳ / ۳۷۰ عن ابن أبی الحدید فی شرح النهج:

إن ثابت بن قیس بن شماس کان مع الجماعة الذین حضروا مع عمر بیت فاطمة الزهراء علیها السلام. أقول: حضوره معهم أعم من رضاه بأفعالهم وشرکته معهم.

۲۲۳۶ - ثابت بن قیس النخعی:

من أشرف أهل العراق كمالك الأشتر، وكميل بن زياد، وزيد بن صوحان، وجندب بن زهير، وجندب بن كعب، وعروة بن الجعد، وعمرو بن الحمق، اجتمعوا بالكوفة يطعنون على عثمان فامر معاوية بتسييرهم إلى الشام.

كذا عن الطبرى.

۲۳۳۷ - ثابت، مولى آل حريز:

لم يذكروه. روى عن مولانا الصادق عليه السلام حديث آداب الشيعة.

مشكاة الطبرسى باب آداب الشيعة ص ۶۷.

(۸۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، إبن أبى الحديد المعتزلى (۱)، دولة العراق (۱)، يوم القيامة (۱)، مدينة الكوفة (۱)، ثابت مولى آل حريز (۱)، مالك الأشتر (۱)، كميل بن زياد (۱)، ثابت بن قيس (۳)، زيد بن صوحان (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، جندب بن زهير (۱)، جندب بن كعب (۱)، الشام (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۲)، الجهل (۱)، الجماعة (۱)

ويروى ابن مسكان، عنه، عن الصادق عليه السلام كما فى سن ج ۱ / ۲۵۹. وروى محمد بن يحيى، عن محمد بن سنان، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. الكافى ج ۲ باب كظم الغيظ ص ۱۰۹. ولعله متحد مع من بعده.

۲۳۳۸ - ثابت، مولى جرير:

من أصحاب الصادق عليه السلام كما عده الشيخ فى رجاله.

وروى محمد بن سنان، عنه. الكافى ج ۲ باب كظم الغيظ ص ۱۰۹، لكن فيه ثابت مولى آل حريز، عن أبى عبد الله عليه السلام، ويظهر منه امامية.

۲۳۳۹ - ثابت، مولى أبى ذر:

لم يذكروه. روى الشيخ باسناده، عن أبى سعيد التيمى، عنه أنه شهد يوم الجمل مع مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه وقاتل أعدائه قتالا شديدا بعد ما شك وزال الشك عنه، ثم نقل ذلك لام سلمة فقالت له: أحسنت، سمعت رسول الله يقول: على مع القرآن والقرآن معه لا يفترقان حتى يردا على الحوض.

كمبا ج ۶ / ۷۲۵، وج ۸ / ۴۳۷، وجد ج ۲۲ / ۲۲۲، وج ۳۲ / ۲۰۶.

روايته عن أم سلمة، عن النبى صلى الله عليه وآله: على مع الحق والحق معه ... إلى آخره. جد ج ۳۸ / ۲۹ و ۳۶ و ۱۱۸، وكمبا ج ۹ / ۲۶۶ و ۲۶۸ و ۲۸۸.

۲۳۴۰ - ثابت بن هرمز، أبو المقدام الحداد:

من أصحاب السجاد، والباقر، والصادق صلوات الله عليهم كما عده الشيخ فى رجاله قال جش: له نسخة عن الإمام السجاد عليه السلام رواها عنه ابنه عمرو بن ثابت ... إلى آخره. وهو من البترية مذموم. جد ج ۳۷ / ۳۱، وكمبا ج ۹ / ۱۷۹.

وعده مولانا الباقر عليه السلام ممن أضل الناس كما تقدم فى المقدمة فى المذمومين. وحفيده جعفر بن عمرو بن ثابت يأتى.

(۸۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، السيدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلى الله عليه وآله (۲)، ثابت مولى آل حريز (۱)، ثابت

مولی جریر (۱)، ثابت بن هرمز (۱)، أبو المقدام (۱)، عمرو بن ثابت (۲)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن سنان (۲)، کظم الغیط (۲)، القرآن الکریم (۲)

۲۳۴۱ – ثابت بن یزید بن ودیعة الأنصاری الخزرجی:

سکن الکوفة، یکنی أبا سعد، من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله کما عده الشیخ فی رجاله.

۲۳۴۲ – ثابت بن ودیعة الأنصاری الخزرجی المدنی، أبو سعید:

من رواة حدیث الغدیر. ط ۲ ج ۱ / ۲۰. ولعله منسوب إلی جده فیتحد مع سابقه.

۲۳۴۳ – ثبیت:

روی عنه ابنه عمرو، عن السجاد علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۴۷، وجد ج ۴۵ / ۲۱۱.

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه روی عنه أبو أیوب الخزاز، وقد یروی ابن أبی عمیر، عن أبی أیوب، عن أبی بصیر، عنه، عن معاذ بن کثیر.

وروی علی بن الحکم، عن أبی أیوب الخزاز، عنه، عن معاذ بن کثیر حدیث النص علی الکاظم صلوات الله علیه. الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی أبی الحسن موسی علیه السلام ص ۳۰۸.

۲۳۴۵ – ثبیت بن محمد، أبو محمد العسکری:

صاحب أبی عیسی الوراق، متکلم حاذق، من أصحابنا العسکریین، وله اطلاع بالحدیث والروایة والفقه، له کتب ذکرها النجاشی وعددها.

۲۳۴۶ – ثبیت، مولی رسول الله:

لم یذکروه. عده الصادق علیه السلام من السبعة الذین وفوا لرسول الله صلی الله علیه وآله بعده فی مودة ذوی القربی کما رواها فی ب وختص، وذکرناها فی مستدرک سفینة ج ۴ / ۴۲۵ لغة " سبع."

(۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، مدینة الکوفة (۱)، أبو بصیر (۱)، أبو أیوب الخزاز (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، ثابت بن یزید (۱)، علی بن الحکم (۱)، معاذ بن کثیر (۲)، ثبیت بن محمد (۱)، حدیث الغدیر (۱)، السفینة (۱)

۲۳۴۷ – ثبیت بن نشیط:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کوفی کما ذکره الشیخ.

۲۳۴۸ – ثبیر بن إبراهیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن ابن عقدة، عن الحسن بن قاسم، عنه، عن سلیم بن بلال المدنی، عن الرضا صلوات الله علیه. کمبا ج ۵ / ۳۷۴، وجد ج ۱۴ / ۱۷۱.

۲۳۴۹ – ثریة بن عبد الله الجعفی:

لم یذکروه. وله ثلاثمائة سنة وقدم علی عمر بن الخطاب. کمبا ج ۱۳ / ۶۴، وجد ج ۵۱ / ۲۴۱.

۲۳۵۰ – ثعلبة، أبو إسحاق:

روی عن زرارة، وروی عنه أبو سعید المکاری وعبد الله بن بکیر.

التهذیب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۹۶ ح ۳۵۹.

روی عنه الحجال. الکافی ج ۱ باب البداء ص ۱۴۶. وهو ثعلبة بن میمون الآتی.

۲۳۵۱ – ثعلبة بن حاطب بن عمرو بن عوف الأنصاری:

عد من مجاهیل الصحابة، لکن هو کما فی روایة القمی عن أبی الجارود، عن الباقر صلوات الله علیه کان محتاجا فعاهد الله لئن آتانا الله من فضله لنصدقن، فلما آتاه الله بخل به فنزل فیه (ومنهم من عاهد الله لئن آتینا) الآیة. کمبا ج ۶ / ۶۹۴، وجد ج ۲۲ / ۹۶.

۲۳۵۲ – ثعلبة الحبشی:

سأل رسول الله – صلی الله علیه وآله – عن قوله تعالی (یا أیها الذین آمنوا علیکم أنفسکم).. إلی آخره. کمبا ج ۲۱ / ۱۱۴، وجد ج ۱۰۰ / ۸۳.

(۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، أبو سعید المکاری (۱)، ثعلبة أبو إسحاق (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، ثعلبة بن حاطب (۱)، الصّلاة (۱)

۲۳۵۳ – ثعلبة بن راشد الأسدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام قاله الشیخ.

۲۳۵۴ – ثعلبة بن زید الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید والشیخ عن یحیی بن الحسن بن فرات، عنه، عن جابر الأنصاری حدیث تمثل الشیطان بأربع صور. جد ج ۱۹ / ۲۷۰، وکمبا ج ۶ / ۴۶۳.

۲۳۵۵ – ثعلبة بن زید:

روی الحجال، عنه، عن برید، عن أبی جعفر صلوات الله علیه. التهذیب ج ۷ / ۸۶ ح ۶۶.

ورواه الکافی ج ۵ باب بیع الثمار عن الحجال، عن ثعلبة، عن برید ... إلی آخره ص ۱۷۴.

وروی الحجال، عنه، عن محمد بن مسلم. الاستبصار ج ۳ / ۸۸ ح ۳۰۱.

أقول: لا وجه لتوهم زیادة کلمة (ابن زید) فیدعی أنه ثعلبة بن میمون الآتی، بل هو ثعلبة بن زید کما تری، ولا یضر عدم ذکر الأب فی نسخة الکافی فقط. ولعله متحد مع سابقه.

۲۳۵۶ – ثعلبة بن سعیة:

لم یذکروه. وهو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله جاء إلی رسول الله یبشره باسلام ریحانة بنت عمرو. جد ج ۲۰ / ۲۷۸، وکمبا ج ۶ / ۵۴۵ مثله.

وذکره المامقانی بالسین، وضبطه ابن الأثیر فی أسد الغابة بالسین المهملة المفتوحة وسکون العین، وآخره یاء تحتها نقطتان.

۲۳۵۷ – ثعلبة بن عباد: روی الثقفی فی کتاب الغارات ص ۳۸۵ عنه.

۲۳۵۸ – ثعلبة بن عمرو، أبو عمرة الأنصاری:

جلیل معتمد قاله العلامة المامقانی، وتدل علیه روایة الکشی عن أبی

(۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبن الأثیر (۱)، أبو عمرة الأنصاری (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، ثعلبة بن راشد (۱)، ثعلبة بن زید (۳)، ثعلبة

بن عمرو (۱)، محمد بن مسلم (۱)، البیع (۱)

بصیر قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: ارتد الناس إلا ثلاثة: أبو ذر، وسلمان، والمقداد.

قال: فقال أبو عبد الله علیه السلام: فأین أبو عمرة الأنصاری؟.

وروی الکشی فی الصحیح عن أبی بکر الحضرمی، عن الباقر علیه السلام قال: ارتد الناس إلا ثلاثة نفر: سلمان، وأبو ذر، ومقداد... إلی أن قال:

وکان أول من أناب أبو ساسان الأنصاری، وأبو عمرة، وشتیرة، وکانوا سبعة، فلم یکن یعرف حق أمیر المؤمنین علیه السلام إلا هؤلاء السبعة.

ولعله لذلک عده البرقی من أصحاب رسول الله ومن أصفیاء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وفی شرطة خمیسه.

أقول: وقتل شهیدا یوم صفین، وجزع علی لقتله وکان قد شهد الجمل.

۲۳۵۹ - ثعلبة بن قیظی بن صخر الأنصاری:

بدری کان مع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۳۶۲.

۲۳۶۰ - ثعلبة بن مرثد الجمانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۰ عن حبیب بن أبی ثابت، عنه، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۲۳۶۱ - ثعلبة بن مهران:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی عن ابن فضال، عنه، عن یزید بن حازم، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۰، وجد ج ۵۱ / ۴۲.

۲۳۶۲ - ثعلبة بن میمون، أبو إسحاق النحوی:

کان وجها فی أصحابنا، قارئا فقیها لغویا روایة، وکان حسن العمل کثیر العبادة والزهد، روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما قاله

(۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أبو ساسان الأنصاری (۱)، أبو إسحاق النحوی (۱)، أبو عبد الله (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۲)، الزهد (۱)

النجاشی، ولا غمز فیه.

ونقل کش عن حمدویه، عن محمد بن عیسی أن ثعلبة بن میمون مولی محمد بن قیس الأنصاری وهو ثقة خیر فاضل مقدم معلوم فی العماء والفقهاء الاجلة من هذه العصابة. انتهی وروی الکلینی والعیاشی باسنادهما، عنه، عن الصادق علیه السلام حدیث التفویض إلی الرسول والأئمة صلوات الله علیهم، وفیه قوله: نحن فیما بینکم وبین الله عز وجل ما جعل الله لاحد خیرا فی خلاف أمرنا. کمبا ج ۶ / ۱۹۳، ج ۷ / ۶۱، وغیر ذلک فیه ص ۱۴۵ و ۲۹۷ و ۲۹۸ و ۳۷۶، وجد ج ۱۷ / ۳ و ۴، وج ۲۳ / ۲۹۵، وج ۲۷ / ۸۷، وج ۲۶ / ۹۲ و ۹۴.

وعده الصدوق من صواحب الأصول المعتمدة التی حکم بصحتها واستخرج منها أحادیث کتابه.

ونقل العلامة الخوئی فی رجاله ج ۳ / ۵۰۹ روایاته عن الباقر والصادق صلوات الله علیهما، وجماعة کثیرة تبلغ قریبا من خمسین رجلا وأسماء من روی عنه ۱۸ رجلا منهم الفضلاء وأصحاب الاجماع.

۲۳۶۳ - ثعلبة بن ودیعة الأنصاری:

من الثلاثة الذین تخلفوا عن رسول الله فی غزوة تبوک فتابوا وتاب الله علیهم کما تقدم فی أوس بن حزام.

۲۳۶۴ – ثعلبة بن یزید الحمانی الکوفی:

صاحب شرطة أمیر المؤمنین علیه السلام صدوق نقل کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام إلی معاویة.

عدة من روایاته فی کتاب الغارات ص ۴۴۴ و ۴۸۶ و ۴۸۷.

۲۳۶۵ – ثمامة بن أثال بن النعمان:

لم یذکروه. هو سید أهل الیمامة، خرج معتمرا فظفرت به خیل لرسول

(۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، معرکة تبوک (۱)، محمد بن قیس الأنصاری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الصّلاة (۱)، الجماعة (۱)

الله صلی الله علیه وآله بنجد فجاؤوا به، وقد روی الکلینی فی الصحیح عن زرارة، عن أبی جعفر علیه السلام قال: إن ثمامة بن أثال أسرته خیل النبی وقد کان رسول الله صلی الله علیه وآله قال: اللهم أمکنی من ثمامة فقال له رسول الله:

إنی مخیرک واحدة من ثلاث: أقتلک، قال: إذا تقتل عظیما، أو أفادیک، قال: إذا تجدنی غالیا، أو أمن علیک، قال: إذا تجدنی شاکرا قال: فإنی قد مننت علیک قال:

فإنی أشهد أن لا إله إلا الله وأنک محمد رسول الله، وقد والله علمت أنک رسول الله حیث رأیتک وما کنت لأشهد بها وأنا فی الوثاق. روضة الکافی ج ۸ / ۲۹۹ ح ۴۵۸.

وصار بحیث استعمله رسول الله صلی الله علیه وآله علی الیمامة، وله مکاتبة إلی الرسول یخبره بقضایا مسیلمة الکذاب. جد ۲۱ / ۴۱۳، وکمبا ج ۶ / ۶۷۰.

۲۳۶۶ – ثمامة بن أشرس:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا علیه السلام. روی الحافظ عنه، عن الرضا علیه السلام کما فی العیون. کمبا ج ۱۲ / ۴۸، وجد ج ۴۹ / ۱۶۳.

وروی عن محمد بن راشد، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. دلائل الطبری ص ۱۱۵.

وهو کما عن کشف الغمة من شهود عهد المأمون إلی الرضا علیه السلام وتقدم فی أحمد بن وهب روایته الأخری.

۲۳۶۷ – ثمامة بن حوشب:

من أصحاب معاویة یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۰۷.

۲۳۶۸ – ثمامة بن عبد الله بن أنس: هو تمامة المذکور.

۲۳۶۹ – ثوبان بن إبراهیم:

لم یذکروه. روی أحمد بن الحجاج عنه، عن مالک بن مسلم کما تقدم فی

(۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، مسیلمة الکذاب (۱)، محمد بن راشد (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۱)

أحمد.

۲۳۷۰ – ثوبان، مولی رسول الله أبو عبد الله:

اشتراه النبی صلی الله علیه وآله واعتقه وقال له: إن شئت تلحق بمن أنت منهم، وإن شئت تکون منا أهل البیت، فثبت علی ولاء النبی ولم یزل معه سفرا وحضرا إلی وفاته، فخرج إلی الشام وتوفی بحمص سنة ۵۴. وشهد فتح مصر کما فی القاموس.

عدة من روایاته المفیدة حسن عقیدته. کمبا ج ۷ / ۳۷۸، وج ۱۰ / ۲۶، وج ۴ / ۷۹، وجد ج ۹ / ۲۹۲، وج ۲۷ / ۱۰۰، وج ۴۳ / ۸۹.

وروایاته فی المهدی صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۳ / ۲۰ مکرا و ۲۱ و ۲۴، وجد ج ۵۱ / ۸۲ و ۸۳ و ۸۷.

۲۳۷۱ - ثوابة بن أحمد الموصلی الوراق الحافظ، أبو الحسن أو أبو الخیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق مقتضب الأثر ص ۲۳، وکذا ص ۲۶ و ۳۹، وجد ج ۳۶ / ۲۲۲ و ۲۲۵، وکمبا ج ۹ / ۱۲۶ و ۱۲۷.

۲۳۷۲ - ثوابة بن یزید أبو برید:

لم یذکروه. روی المفید عن المراغی (علی بن خالد أستاذه)، عنه، عن أحمد بن علی بن المثنی کما تقدم فی أحمد. کتاب العشرة ص ۵۲، وجد ج ۷۴ / ۱۹۲.

۲۳۷۳ - ثور بن سعید بن علاقة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن أبی حمزة الثمالی، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه حدیث ما یورث الفقر. کمبا ج ۱۶ / ۸۹، وجد ج ۷۶ / ۳۱۴، وفرقه فی البحار فی الأبواب المختلفة. واخوه ثویر یأتی.

(۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، سعید بن علاقة (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن خالد (۱)، الشام (۱)

۲۳۷۴ - ثور بن غیلان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی التهذیب ج ۳ / ۳۰ ح ۱۰۷، عن طلحة ابن زید، عن أبی ذر.

۲۳۷۵ - ثور بن یزید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب المشیئة والإرادة عن إسماعیل بن أبی زیاد الشعیری (یعنی السکونی)، عنه، عن خالد بن سعدان، ونقله فی جد ج ۵ / ۹۴، وکمبا ج ۳ / ۲۸.

ووقع فی طریق الشیخ والمفید عن محمد بن عمر، عنه، عن مکحول.

جد ج ۲۱ / ۹، وکمبا ج ۶ / ۵۷۳.

۲۳۷۶ - ثویر بن أبی فاختة، أبو جهم الکوفی:

واسم أبی فاختة سعید بن علاقة، یروی عن أبیه، وکان مولی أم هانی بنت أبی طالب کما قاله جش.

وثویر هذا من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم، وهو من مشاهیر الشیعة کما قاله المحدث النوری وغیره، قال: ویروی عنه الجلیل أبو عبیدة الحذاء فی الکافی ج ۲ باب الدعاء للاخوان وغیره ص ۵۰۸.

وعده الصدوق من صواحب الأصول المعتمدة التی حکم بصحتها واستخرج منها أحادیث کتابه.

وقد ذکرنا فی مستدرک سفینة ط ۱ لغة " ثور " عدة من روایاته الشریفة الدالة علی حسن عقیدته وکماله، وابناه الحسن والحسین یأتیان.

۲۳۷۷ - ثویر بن عامر:

لم یذکروه. وکان شریفا فی قومه، لحق بجریر، ولم یشهد صفین لنصرة أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب صفین ص ۶۱، وکمبا ج ۸ / ۴۷۱، وجد ج ۳۲ / ۳۸۲.

(۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن أبی زیاد الشعیری (۱)، ثویر بن أبی فاختة (۱)، أبو عبیدة الحذاء (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سعید بن علاقة (۱)، ثور بن غیلان (۱)، خالد بن سعدان (۱)، محمد بن عمر (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

۲۳۷۸ - ثویر بن یزید الشامی:

من أصحاب السجاد علیه السلام وروی عبد الرحمن بن محمد العرزمی، عنه، عن خالد بن سعدان. التهذیب ج ۱ / ۳۱۶ ح ۹۱۸ ولعله أخو ثور المذکور.

(۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، ثویر بن یزید (۱)، خالد بن سعدان (۱)

باب الجیم

باب الجیم ۲۳۷۹ - جابر:

وقع بهذا العنوان فی أسناد عدة من الروایات تبلغ ۲۷۱ موردا، فقد روی عن رسول الله، وعن أمیر المؤمنین والسجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم وزینب بنت أمیر المؤمنین علیه السلام، وغیرهم.

وروی عنه جماعة کثیرة منهم ۴۵ رجلا عدهم الخوئی.

۲۳۸۰ - جابر بن إبراهیم:

لم یذکروه. روی عنه أبان بن تغلب حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۴۸.

(۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: السیدة زینب بنت أمیر المؤمنین علی علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبان بن تغلب (۱)

وجد ج ۳۷ / ۲۹۷.

۲۳۸۱ - جابر بن أرقم:

لم یذکروه. روی العیاشی فی تفسیره ج ۲ / ۹۷ عنه، عن أخیه زید حدیثا مفصلا فی قصة غدیر خم وفضائل مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وذم المنافقین، ونقله فی کمبا ج ۹ / ۲۱۰، وجد ج ۳۷ / ۱۵۱.

وسائر روایاته فی تفسیر العیاشی ج ۲ / ۱۴۱. وأخوه زید یأتی.

۲۳۸۲ - جابر بن إسحاق بن عبد الله بن الحارث:

کذا وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۱۴۳ باسناده، عن زکریا بن یحیی، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۲۳۸۳ - جابر الأسدی:

لم یذکروه. روی قبیصة عنه، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه کما یأتی فی قبیصة.

۲۳۸۴ - جابر بن إسماعیل:

روی عن الصادق، عن أبیه صلوات الله علیهما. الفقیه ج ۱ باب ثواب صلاة اللیل ص ۴۸۵.

وعده الصدوق من صواحب الأصول المعتمدة التی حکم بصحتها واستخرج منها أحادیث کتابه، وروی اصله محمد بن اللیث.

۲۳۸۵ - جابر الأنصاری:

هو ابن عبد الله الآتی. روی أبو حمزة، عنه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. التهذیب ج ۷ باب اختیار الأزواج ح ۱۵۹۷ ص ۴۰۰.

۲۳۸۶ – جابر بن أیوب الجرجانی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۸۳ عنه، عن محمد بن عیسی، ونقله فی کمبا ج ۱۶ / ۱۱ مثله، وجد ج ۷۶ / ۹۵.

(۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: صلاة اللیل (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إسحاق بن عبد الله بن الحارث (۱)، جابر بن إسماعیل (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عیسی (۱)، غدیر خم (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۲۳۸۷ – جابر بن جمیل بن صالح:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن زرارة بن أعین کتاب علیة کما فی جش ص ۲۱۵ (آخر باب العین).

۲۳۸۸ – جابر بن الحارث السلیمانی:

عن الطبری أنه، وعمرو بن خالد الصیداوی، وسعد مولاه، ومجمع العائذی یوم الطف قاتلوا فی أول القتال فأخذهم بنو أمیة وقطعوهم من أصحابهم، فحمل علیهم العباس بن علی علیه السلام فاستنقذهم فجاؤوا وقد جرحوا، فلما دنا منهم عدوهم شدوا فقاتلوا حتی قتلوا فی مکان واحد. انتهی ملخصا.

۲۳۸۹ – جابر بن الحجاج التیمی الکوفی:

من شهداء الطف کما ذکره العلامة المامقانی وغیره. فارس شجاع، بایع مسلما فی الکوفة، فلما رأی خذلان أهل الکوفة اختفی فی قومه، فلما سمع ورود الحسین علیه السلام فی کربلاء خرج إلی کربلاء ولحق به، واستشهد یوم عاشوراء بعد قتال شدید.

۲۳۹۰ – جابر بن الحر النخعی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن ابن عقدة، عن أحمد بن محمد بن یحیی الجعفی، عنه، عن عبد الرحمن بن میمون. جد ج ۱۶ / ۱، وکمبا ج ۶ / ۹۰.

وروی المفید عن عثمان بن قیس (عیسی) العامری، عنه، عن جویریة ابن مسهر العبدی، عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۲۸۶، وکمبا ج ۹ / ۵۷۸.

۲۳۹۱ – جابر بن حیان الصوفی الطرسوسی، أبو موسی:

قال العلامة الخوئی بعد ذلک: من مشاهیر أصحابنا القدماء، کان عالما بالفنون الغریبة، وله مؤلفات کثیرة أخذها من الصادق علیه السلام ... إلی آخره.

وبالجملة یوجد عدة من کتبه فی بعض المکتبات العامة فی أوربا وآسیا منها فی

(۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۳)، مدینة کربلاء المقدسة (۲)، مدینة الکوفة (۲)، عمرو بن خالد الصیداوی (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، زرارة بن أعین (۱)، بنو أمیة (۱)، جابر بن حیان (۱)، جمیل بن صالح (۱)، عثمان بن قیس (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۴)

مکتبة الملی فی طهران علی ما نقل. وله مکاتبة إلی الصادق علیه السلام کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۶۳ ویظهر منه أنه مورد عنایته ولطفه، فراجع الیه والی کمبا ج ۱۴ / ۵۲۹، وجد ج ۶۲ / ۱۸۶، وإلی کتاب مطرح الانظار فی تراجم أطباء الأعصار وفلاسفة الأمصار.

۲۳۹۲ – جابر بن خداش:

لم یذکروه. روی الطب ص ۸۳ عنه، عن عبد الله بن میمون القداح، عن الصادق علیه السلام. ونقله فی کمبا ج ۱۶ / ۱۱، وجد ج ۷۶ / ۹۵.

۲۳۹۳ – جابر بن خلیل القرشی:

لم یذکروه. روی عنه البرقی فی سن کتاب المرافق باب ۹ ص ۶۲۴، عن عبد الله بن میمون القداح، عن الباقر علیه السلام، وفی کمبا ج ۱۶ / ۳۸، وجد ج ۷۶ / ۱۷۷.

۲۳۹۴ – جابر بن راشد:

لم یذکروه. روی عن الصادق صلوات الله علیه. وروی عنه أبو جعفر المقری إمام مسجد الکوفة. کتاب الطب ص ۳۶، وکمبا ج ۱۶ / ۸۳، وجد ج ۷۶ / ۲۹۸.

۲۳۹۵ – جابر بن سدیر:

لم یذکروه. وقع فی طریقین عن بعض أصحابنا، عنه، عن معاذ بن مسلم، عن الصادق علیه السلام. کتاب العشرة ص ۱۳۲، وجد ج ۷۵ / ۵۴.

۲۳۹۶ – جابر بن سمرة بن جنادة السوائی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله له روایات کثیرة نقلها عن النبی أن الخلفاء والأمراء بعده اثنا عشر کلهم من قریش. ولقد عقد الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه (النصوص) بابا لرواياته، جملة منها فی جد ج ۳۶ / ۲۳۰ – ۲۶۹ و ۲۹۹، وکمبا ج ۹ / ۲۳۱ – ۲۴۱ و ۲۴۸. وغیر ذلک.

(۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، حدیث اثنی عشر خلیفة (۱)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مدینة طهران (۱)، عبد الله بن میمون (۲)، جابر بن سمرة (۱)، الطب، الطبابة (۲)

روایته حدیث المنزلة. جد ج ۳۷ / ۲۶۰، وکمبا ج ۹ / ۲۳۸.

وقوله: کنا نقول لعلی بن أبی طالب أمیر المؤمنین، ورسول الله لا ینکر ویتبسم. جد ج ۳۷ / ۳۲۹، وکمبا ج ۹ / ۲۵۶.

مات بعد ستین وهو من رواة حدیث الغدیر والولایة. الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۲۱.

۲۳۹۷ – جابر بن عبد الله بن عمرو بن حرام أو حزام أو خزام الأنصاری الخزرجی:

من أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین والحسن والحسین والسجاد والباقر صلوات الله علیهم، ومن شرطة خمیس أمیر المؤمنین علیه السلام.

شهد بدرا وثمانیة عشر غزوة مع رسول الله، وکان مع مولانا أمیر المؤمنین فی قتال البصرة وحرب صفین.

وهو من النقباء الاثنی عشر، انتخبهم رسول الله بامر جبرئیل وعده الإمام الصادق علیه السلام فی روایة الأعمش فی شرایع الدین من الذین لم یغیروا ولم یبدلوا بعد نبیهم وتجب ولایتهم.

وعده الامام من الذین وفوا لرسول الله فیما اخذ علیهم من مودة ذوی القربی وهم سبع. جد ج ۲۲ / ۳۲۲، وکمبا ج ۶ / ۷۴۹.

وعده الإمام الصادق من أصحاب مولانا السجاد صلوات الله علیهما، ومن شهوده علی ما یحتج به یوم القیامة. جد ج ۷ / ۲۸۴، وکمبا ج ۳ / ۲۸۳.

لی: سئل جابر بن عبد الله الأنصاری عن علی بن أبی طالب صلوات الله وسلامه علیه فقال: ذاک خیر خلق الله من الأولین والآخرین ما خلا النبیین والمرسلین ... إلی آخره، جد ج ۲۲ / ۹۲، وکمبا ج ۶ / ۶۹۳.

إلقائه نفسه على أيدى الحسنين صلوات الله عليهما وعلى أرجلهما يقبلها وبيانه فضائلهما. جد ج ۲۲ / ۱۱۱، وكمبا ج ۶ / ۶۹۷.

(۹۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، حديث المنزلة (۱)، يوم القيامة (۱)، على بن أبى طالب (۲)، جابر بن عبد الله (۲)، مدينة البصرة (۱)، حديث الغدير (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)

شهادته لعلى صلوات الله عليه بالولاء والإخاء والوصية. جد ج ۲۲ / ۳۱۸، وكمبا ج ۶ / ۷۴۸.

ختص: عن مولانا الباقر صلوات الله عليه فى حديث عن النبى صلى الله عليه وآله قال لجابر: أنت منا، أبغض الله من أبغضك، وأحب من أحبك...

إلى آخره. جد ج ۲۲ / ۳۴۸، وكمبا ج ۶ / ۷۵۵.

روايته فضل أمير المؤمنين عليه السلام وشيعته وذم أعدائه. جد ج ۲۴ / ۲۶۳، وج ۲۷ / ۱۵۰، وكمبا ج ۷ / ۱۴۵ و ۳۹۰.

روايته عن النبى صلى الله عليه وآله بدء خلقتهم، وأنه خلق من نورهم العرش والكرسى واللوح والقلم والملائكة والجنة والشمس والقمر وغير ذلك. جد ج ۲۵ / ۲۱ - ۲۳، وكمبا ج ۷ / ۱۸۵.

رواياته عن رسول الله أسماء الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم، وفضائلهم، ومناقبهم، وأن من أطاعهم فقد أطاع رسول الله، ومن عصاهم فقد عصى رسول الله، ومن أنكر واحدا منهم فقد أنكر رسول الله، وأن بهم يمسك السماء أن تقع على الأرض، ويحفظ الأرض. جد ج ۲۷ / ۱۱۹، وج ۲۳ / ۲۸۹، وكمبا ج ۷ / ۳۸۳ و ۶۰.

وروايته حديث اللوح المشهور. جد ج ۳۶ / ۱۹۳ - ۲۰۲ و ۳۵۲، وكمبا ج ۹ / ۱۲۰ - ۱۲۲ و ۱۵۷.

ضه: سؤاله عنه صلوات الله عليه عن ميلاد أمير المؤمنين فقال: آه آه لقد سألتنى عن خير مولود ولد بعدى على سنة المسيح إن الله تبارك وتعالى خلقنى وعليا من نور واحد قبل أن خلق الخلق بخمسمائة ألف عام، فكنا نسبح الله ونقدسه، فلما خلق الله آدم قذف بنا فى صلبه - الخبر. جد ج ۳۵ / ۱۰ و ۹۹، وكمبا ج ۹ / ۳ و ۲۱.

مجيئه مع عطية لزيارة مولانا الحسين صلوات الله عليه. جد ج ۱۰۱ / ۱۹۵

(۱۰۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، حديث اللوح (۱)، الصّلاة (۲)، الشهادة (۱)

و ۳۲۹، وكمبا ج ۲۲ / ۱۵۷ و ۲۰۱.

قوله: غزا رسول الله صلى الله عليه وآله احدى وعشرين غزوة بنفسه وشاهدت منها تسعة عشر وغبت عن اثنتين، ثم ذكر عى ناقته وضرب رسول الله إياها، وبعثه لها، ووطئه على ذراعها، ثم قوله له: اركب، قال جابر: فركبته فسايرته فجعل جملى يسبقه فاستغفر لى تلك الليلة خمسة وعشرين مرة، ثم ذكر لطفه ورفقه به وأدائه دين والده وبركاته فى ماله. جد ج ۱۶ / ۲۳۳، وكمبا ج ۶ / ۱۵۱.

منها: نزول البركة فى طعام جابر باعجازه حيث أكل من طعامه الذى عمله من صاع شعير وعناق مطبوخ سبعمائة رجل. جد ج ۱۸ / ۲۴ - ۳۶، وكمبا ج ۶ / ۳۰۳ - ۳۰۵.

ومنها: نزول البركة فى تمر جابر بدعاء النبى صلى الله عليه وآله، فقضى دين أبيه وبقى لهم إلى التمر الجديد، وكان والده من شهداء أحد وهو ابن مائتى سنة. جد ج ۱۸ / ۳۱، وكمبا ج ۶ / ۳۰۴.

وأنه يعلم تأويل قوله تعالى (إن الذى فرض عليك القرآن لرادك إلى معاد) يعنى يقر بالرجعة، وكان يدور فى سككك المدينة

ویقول: علی خیر البشر من أبی فقد کفر، یا معشر الأنصار أدبوا أولادکم علی حب علی، فمن أبی فانظروا فی شأن أمه.

مجئ جابر بن یزید إلی دار جابر الأنصاری بأمر مولانا الباقر صلوات الله علیه ونداء جابر الأنصاری من داخل الدار: اصبر یا جابر بن یزید، من دون أن یراه أو یسمع اسمه. جد ج ۴۲ / ۸۴، وکمبا ج ۹ / ۶۱۹.

تبلیغ جابر سلام رسول الله صلی الله علیه وآله علی الباقر علیه السلام.

جد ج ۳۶ / ۲۵۱، وکمبا ج ۹ / ۱۳۳.

وقال له جابر: اضمن لی أنت الشفاعة یوم القیامة، فقال: قد فعلت ذلک

(۱۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، یوم القیامة (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۲)، جابر بن یزید (۲)، القرآن الکریم (۱)، الشهادة (۱)، الطعام (۲)، الأکل (۱)، التمر (۱)

یا جابر.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۵۰ قال صلی الله علیه وآله له: تبقی حتی تلقی من ولدی من اسمه محمد یبقر العلم بقرا، وقال له: إنک تبقی حتی تعمی ثم یکشف لک عن بصرک ... إلی آخره. ورواه فی بشا ص ۶۶.

وبهذا یظهر وجه الجمع بین ما نقل عنه فی زیارة الأربعین، وبین رؤیته للإمام الباقر علیه السلام وذکرنا بعض روایاته الأخری فی مستدرک سفینة فی لغة (جبر).

قال العلامة المجلسی فی الوجیزة فی حقه ثقته وجلالته أجل من أن یحتاج إلی بیان.

وقال العلامة المامقانی بعد تثبیت ما تقدم: فالرجل من أجلاء الثقات بلا مریة. وقال العلامة فی صه ونعم ما أفاد فی حقه ثقة جلیل القدر عظیم الشأن والمنزلة رحمه الله تعالی. انتهی.

وقال العلامة الخوئی بعد روایات الکشی فی حقه یأتی فی ترجمة یونس بن عبد الرحمن أنه من الأربعة الذین انتهی إلیهم علم الأئمة.

أقول: روی الکشی عن الفضل بن شاذان فی کلام له ویقال: انتهی علم الأئمة إلی أربعة نفر: أولهم سلمان الفارسی، والثانی جابر، والثالث السید، والرابع یونس بن عبد الرحمن. انتهی.

ولفظ جابر هنا مشترک بین جابر الأنصاری المعنون أو جابر بن یزید الجعفی، واحتمال الثانی أقوی وأظهر.

روی عنه الباقر والصادق علیهما السلام کما ذکره الخوئی عن الکافی وفیه اشکال لعدم ادراک الصادق علیه السلام أیامه.

توفی جابر الأنصاری بالمدینة سنة ۷۳ - ۷۴ - ۷۸ ه وله ۹۴ عاما، ویظهر من روایة العیون ج ۱ باب ۶ ص ۴۰ ح ۱ بقائه إلی وقت احتضار مولانا

(۱۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، علم المعصوم (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، العلامة المجلسی (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۲)، الفضل بن شاذان (۱)، جابر بن یزید (۱)، الزیارة (۱)، السفینة (۱)

الباقر علیه السلام.

أولاده: محمد، وعبد الله، وعقیل، وعبد الرحمن یأتون، وحفیده أحمد بن محمد تقدم.

۲۳۹۸ - جابر بن عبد الله بن یحیی:

لم یذکروه. روی عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه قضاءه فی امرأة عزل عنها زوجها وجائت بولد. کمبا ج ۲۳ / ۱۰۷، وجد ج ۱۰۴ ص ۶۴.

۲۳۹۹ – جابر العبدی:

روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وروی ابن محبوب، عن حماد، عنه وحمید کما فی الکافی ج ۱ باب سیرة الامام فی نفسه ص ۴۱۰.

۲۴۰۰ – جابر بن عتیک المعاذی الأنصاری:

سکن المدینة وله ابن یکنی أبا یوسف روی عن أبیه، عن النبی صلی الله علیه وآله کذا قاله الشیخ فی رجاله.

وعن قب أنه ابن عتیک بن قیس الأنصاری صحابی جلیل اختلف فی شهوده بدرا، وأخوه جبرة یأتی.

۲۴۰۱ – جابر بن عروة الغفاری:

لم یذکروه. وهو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله شهد بدرا وغیرها، وکان شیخا کبیرا تعصب بعصابة ترفع حاجبیه عن عینیه، فلما رأی غربة مولانا الحسین صلوات الله علیه استأذن فقال له الحسین: شکر الله سعیک یا شیخ. فقاتل وقتل جمعا حتی استشهد بین یدیه. نقل ذلک کله فی الناسخ عن أبی مخنف، وکذا فی فرسان الهیجاء وعطیة الذرة.

۲۴۰۲ – جابر بن عمر السکسکی:

لم یذکروه. روی ابنا بسطام فی الطب ص ۱۳۵، عنه، عن محمد بن عیسی حدیث الباقری علیه السلام فی فضل التفاح، ونقله فی کمبا ج ۱۴ / ۸۵۰

(۱۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، عبد الله بن یحیی (۱)، جابر بن عتیک (۱)، جابر العبدی (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۲)، الزوج، الزواج (۱)، الطب، الطبابة (۱)

مثله، وجد ج ۶۶ / ۱۷۵.

۲۴۰۳ – جابر بن قدامة السعدی:

عم الأحنف، وقیل ابن عمه، نزل البصرة کذا قاله الشیخ فی رجاله ۲۷ فی أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله –. کذا فی النسخة المطبوعة بالطبعة الأولی التی عند الخوئی أیضا.

وعن غیر واحد أنه جاریة بن قدامة، والشیخ فی أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ذکر جاریة بن قدامة کما سیأتی.

۲۴۰۴ – جابر بن محمد بن أبی بکر:

عده الشیخ بهذا العنوان فی أصحاب مولانا السجاد علیه السلام، ومثل ذلک فی مناقب ابن شهرآشوب والبحار وجامع الرواة والمامقانی، ونسخة الخوئی أبی بکیر سهو.

۲۴۰۵ – جابر بن النضر بن جابر الجرجانی:

لم یذکروه. أصیب ببصره، جاء به أبوه إلی أبی محمد العسکری علیه السلام حین سافر إلی جرجان فمسح الامام بیده علی عینیه فعاد بصیرا. جد ج ۵۰ / ۲۶۳، وکمبا ج ۱۲ / ۱۶۱.

۲۴۰۶ – جابر بن نمیر الأنصاری:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم، عن عمرو بن شمر، عنه، عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کان مع أمیر المؤمنین فی صفین، وروی بعض قضایاه کما فیه وفی شرح النهج للخوئی ج ۴ / ۹۲.

ولعله جابر بن عمیر الأنصاری الذی عده الشیخ فی أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله.

۲۴۰۷ – جابر بن یحیی العبرتائی الکاتب:

لم يذكروه. وهو وقع فى طريق الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص

(۱۰۴)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب جامع الرواة (۱)، جابر بن محمد بن أبى بكر (۱)، جارية بن قدامة (۲)، مدينة البصرة (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، جابر بن عمير (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، عمرو بن شمر (۱)، السهو (۱)

عن محمد بن عبد الله الشيبانى، عنه، عن يعقوب بن إسحاق. كمبا ج ۹ / ۱۴۶، وجد ج ۳۶ / ۳۱۰.

۲۴۰۸ - جابر بن يزيد بن أبى الأسود:

لم يذكروه. روى شعبة، عنه، عن أبيه، عن رسول الله صلى الله عليه وآله.

المستدرك ج ۱ / ۴۹۶.

۲۴۰۹ - جابر بن يزيد الأودى:

لم يذكروه. وهو مذموم ملعون. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۶ و ۲۶۹، وجد ج ۴۵ / ۵۷.

ويروى أنه أخذ عمامته (يعنى مولانا الحسين عليه السلام) يوم عاشوراء بعد شهادته جابر بن يزيد الأزدى وتعمم بها فصار فى الحال معتوها، جد ج ۴۵ / ۳۰۱، وكمبا ج ۱۰ / ۲۶۹.

۲۴۱۰ - جابر بن يزيد الجعفى، أبو عبد الله وقيل: أبو محمد عربى قديم:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما، ومات فى أيامه سنة ۱۲۸ ه، وروى عنه جماعة غمز فيهم وضعفوا وكان فى نفسه مختلطا، له كتب منها التفسير، وكتاب النوادر، وكتاب الفضائل، وكتاب الجمل، وصفين، والنهروان، وكتاب مقتل مولانا أمير المؤمنين ومقتل الحسين صلوات الله عليهما، ورسالة أبى جعفر إلى أهل البصرة. إنتهى المهم من كلام النجاشى ملخصا.

وذكره الشيخ فى ست، واكتفى بذكر كتابين له قال: له أصل وكتاب التفسير، ثم ذكر طرقه إليهما.

وعده فى رجاله فى أصحاب الباقر و الصادق عليهما السلام.

توفى ۱۲۸، وقيل ۱۳۲ أو ۱۶۶ ه.

وخدم الباقر عليه السلام ثمانية عشر سنة، وقيل واسم جده الحارث.

وعن المفيد فى رسالته العددية عده ممن لا مطعن فيهم، ولا طريق لذم

(۱۰۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، يوم عاشوراء (۱)، كتاب الفضائل لشاذان بن جبرئيل القمى (۱)، يعقوب بن إسحاق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، مدينة البصرة (۱)، جابر بن يزيد (۴)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

واحد منهم. وعن ابن شهرآشوب عده من خواص أصحاب الصادق عليه السلام.

وروى العلامة فى صه روايتين فى حقه جمعهما أن الصادق عليه السلام ترحم على جابر وقال: إنه كان يصدق علينا.

ولعله لما تقدم قال ابن الغضائرى: إن جابر بن يزيد الجعفى الكوفى ثقة فى نفسه، ولكن جل من روى عنه ضعيف. انتهى كلام العلامة ملخصا.

وروى كش باسناده، عن عمرو بن شمر، عن جابر قال: دخلت على أبى جعفر عليه السلام وأنا شاب، فقال: من أنت؟ قلت: من أهل الكوفة، قال:

ممن؟ قلت: من جعفی، قال ما أقدمک إلی هنا؟ قلت: طلب العلم، قال: ممن؟

قلت: منک، قال: فإذا سألک أحد من أین أنت فقل من أهل المدینة.

قال: قلت أسألک قبل کل شئ عن هذا أیحل لی أن أکذب؟ قال: لیس هذا بکذب، من کان فی مدینة فهو من أهلها حتی یخرج.

قال: ودفع إلی کتابا وقال لی: إن أنت حدثت به حتی تهلک بنو أمیة فعلیک لعنتی ولعنة آبائی، وإن أنت کتمت منه شیئا بعد هلاک بنی أمیة فعلیک لعنتی ولعنة آبائی. ثم دفع إلی کتابا آخر ثم قال: وهاک هذا فان حدثت بشئ منه أبدا فعلیک لعنتی ولعنة آبائی.

وبالجملة: هو ثقة جلیل، صاحب الاسرار والکرامات، وله المنزلة العظیمة والمرتبة الکریمة.

ویشهد علی ذلک روایات الکشی فی مدحه وجلالته وکراماته.

منها ما رواه کش عنه قال: رویت خمسین ألف حدیث ما سمعه أحد منی.

ورواه فی صحیح مسلم عن جابر قال: عندی سبعون ألف حدیث عن أبی جعفر علیه السلام، عن النبی صلی الله علیه وآله.

وروی الکشی کما فی الطبع القدیم والجدید باسناده، عن المفضل بن

(۱۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، کتاب صحیح مسلم (۱)، ابن الغضائری (۱)، بنو أمیة (۲)، جابر بن یزید (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الصدق (۱)، الکرم، الکرامة (۲)

صالح، عن جابر بن یزید الجعفی قال: حدثنی أبو جعفر صلوات الله علیه بسبعین ألف (نسخة البحار: تسعین ألف. جد ج ۲ / ۶۹، وکمبا ج ۱ / ۸۶) حدیث لم أحدث بها أحدا قط ولا أحدث بها أحدا أبدا.

قال جابر: فقلت لأبی جعفر علیه السلام: جعلت فداک إنک قد حملتنی وقرا عظیما بما حدثتنی به من سرکم الذی لا أحدث به أحدا، فربما جاش فی صدری حتی یأخذنی منه شبه الجنون قال: یا جابر فإذا کان ذلک فاخرج إلی الجبان فاحفر حفیرة ودل رأسک فیها ثم قل: حدثنی محمد بن علی بکذا وکذا.

ورواه المفید فی ختص ص ۶۶ باسناده عنه مثله. بیان: الجبان (بالفتح والتشدید):

الصحراء.

أقول: وهذه الروایة لا تناسب القول بأن وفاته کان فی سنة ۱۲۸ - ۱۳۲ ه - فان انقراض ملک بنی أمیة کان فی ۲۱ ذی الحجة فی سنة ۱۳۲ ه - فیتقوی قول من قال کان فی سنة ۱۶۶ ه -.

ما: عن جابر بن یزید الجعفی قال: خدمت سید الأنام أبا جعفر محمد بن علی صلوات الله علیهما ثمانیة عشر سنة، فلما أردت الخروج ودعته فقلت له:

أفدنی، فقال: بعد ثمانیة عشر سنة یا جابر؟ قلت: نعم انکم بحر لا ینزف ولا یبلغ قعره ... إلی آخره. کمبا ج ۱۷ / ۱۶۶، وجد ج ۷۸ / ۱۸۲.

روی کش عن المفضل بن عمر الجعفی قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله علیه عن تفسیر جابر فقال: لا تحدث به السفلة فیذیعوه - الخبر.

کش: عن ذریح وسؤاله عن الصادق علیه السلام عن جابر الجعفی وما روی مرات فلم یجبه قال: یا ذریح دع ذکر جابر، فان السفلة إذا سمعوا بأحادیثه شنعوا، أو قال أذاعوا.

وروی الثقة الجلیل الصفار فی کتابه بصائر الدرجات الجزء ۵ باب ۱۰ ح ۱۲ بسند صحیح عن زیاد بن أبی الحلال قال: اختلف الناس فی جابر بن

(۱۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، زیاد بن أبی الحلال (۱)، بنو أمیة (۱)، جابر بن یزید (۲)، جابر الجعفی (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن علی (۱)، الفدیة، الفداء (۱)

یزید وأحادیثه وأعاجیبه، قال فدخلت علی أبی عبد الله علیه السلام وأنا أرید أن أسأله عنه فابتدأنی من غیر أن أسأله: رحم الله جابر بن یزید الجعفی کان یصدق علینا، ولعن الله المغیرة بن شعبة کان یکذب علینا. ورواه فی جد ج ۴۶ / ۳۲۷، وکمبا ج ۱۱ / ۹۴ عنه مثله. ورواه کش عنه نحوه.

وروی العلامة الخوئی عن الصفار فی بصائر الدرجات فی الحدیث ۴ من الباب ۱۳ من الجزء ۲ من أن الصادق صلوات الله علیه أراه ملکوت السماوات والأرض.

أقول: لم أجده فی الموضع الذی أشار إلیه ولا قبله ولا بعده.

نعم، روی الصفار فیه الجزء ۸ باب ۱۳ روایة مفصلة فی تسییر الإمام الباقر علیه السلام إیاه إلی خمسة عوالم وإراءته ملکوت السماوات والأرض.

ورواه المفید فی ختص ص ۳۲۲ عنه مثله، ورواه فی جد ج ۴۷ / ۹۰، وکمبا ج ۱۱ / ۱۲۹.

وفی الکافی ج ۱ باب إن الجن یأتیهم ... إلی آخره، ص ۳۹۶ ح ۷ روایة تدل علی مدح جابر الجعفی وأنه مورد عنایة الباقر صلوات الله علیه حیه إنه علم بأنه إذا ورد الکوفة یأمر هشام بن عبد الملک والیه فی الکوفة أن یقتل جابرا، فأرسل الامام بعد صلاة الزوال جنیا بکتابه إلیه یأمره إذا ورد الکوفة یتظاهر بالجنون، فلما وصل الکتاب الیه قبله ووضعه علی عینیه وامتثل أمر الامام فی الکوفة، فاجتمع علیه الصبیان والناس وهم یقولون: جن جابر.

فما مضت علیه أیام حتی ورد کتاب هشام إلی والیه یأمره بقتله، فالتفت إلی جلسائه فسألهم عنه فقالوا: کان رجلا له علم وفضل وحدیث وحج فجن، وهو ذا فی الرحبة مع الصبیان یلعب معهم، فدفع عنه القتل. فراجع إلیه.

ورواه کش قریبا منه، وروی کش روایات فی کراماته واخباره بالمغیبات فراجع إلیه وإلی جد ج ۶۹ / ۲۷۰ - ۲۸۱ وکتاب الایمان ص ۲۸۹ - ۲۹۲ وإلی

(۱۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مدینة الکوفة (۴)، هشام بن عبد الملک (۱)، المغیرة بن شعبة (۱)، جابر بن یزید (۱)، جابر الجعفی (۱)، القتل (۳)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

کتاب جعفر بن محمد بن شریح فی اخباره بالمغیبات وسائر روایاته عنه.

روایة الکلینی عن عمرو بن شمر، عن جابر، عن مولانا السجاد صلوات الله علیه وصف أحوال الکافر بعد الموت. کمبا ج ۳ / ۱۶۴، وجد ج ۶ / ۲۵۹.

إعطاء مولانا الباقر صلوات الله علیه له حبة من تربة الحسین صلوات الله علیه وأمره باستعمالها فأکلها فعوفی من علته فی وقته. جد ج ۱۰۱ / ۱۳۸، وکمبا ج ۲۲ / ۱۴۰.

باب مولانا الباقر علیه السلام وبوابه جابر بن یزید الجعفی کما نقله فی البحار عن قب والفصول المهمة.

وقد ذکرنا عدة من روایاته الکریمة فی المعارف والفضائل العظیمة فی کتاب مستدرک سفینة لغة (جبر).

حدیث قب وعیون المعجزات عن جابر بن یزید الجعفی فی شکایة الشیعة إلی مولانا زین العابدین صلوات الله علیه مما یلقونه من بنی

أمیـة فـدعا ابنه الباقر علیه السـلام وأمره أن یأخـذ الخیط الـذی نزل به جبرئیل إلی النبی ویحرکه تحریکا قلیلا ووقعت الزلزلة الشدیدة وهلـک جمع کثیر أکثر من ثلاـثین ألف، وفیه ذکر بعض مقامـاتهم وحقوق الاـخوان، وعلو مقـام جابر عنـدهم بما لا یطمع فیه طامع. کمبا ج ۱۱ / ۷۸ و ۷۳، وبطریق آخر فیه ج ۷ / ۲۷۶، وجد ج ۴۶ / ۲۶۰ و ۲۷۴، وج ۲۶ / ۸.

فی أن جابر بن یزید منزلته من مولانا الصادق علیه السـلام کمنزلة سلمان من رسول الله کما فی روایة اختصاص المفید عن عبد الله بن الفضل الهاشمی، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۴۷ / ۳۹۵، وکمبا ج ۱۱ / ۲۲۴.

وفی السـفینة قال: وفی المسـتدرک عن الحسـین بن حمدان أنه روی عن الصادق علیه السـلام قال: إنما سمی جابرا لأنه جبر المؤمنین بعلمه، وهو بحر لا

(۱۰۹)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۳)، الإمام علی بن الحسـین السـجاد زین العابدین علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۳)، کتاب الفصول المهمة لإبن صـباغ المالکی (۱)، عبد الله بن الفضل الهاشـمی (۱)، جعفر بن محمـد بن شـریح (۱)، بنو أمیـة (۱)، الحسـین بن حمدان (۱)، جابر بن یزیـد (۳)، عمرو بن شـمر (۱)، الکرم، الکرامـة (۱)، الموت (۱)، السفینة (۲)

ینزح، وهو الباب فی دهره والحجة علی الخلق من حجة الله أبی جعفر محمد بن علی علیهما السلام.

وتقدم أنه من الأربعة الذین انتهی علم الأئمة إلیهم.

ولقد مدحه المحدث القمی فی السـفینة وفی منتهی الآمال فی فصل معجزات مولانا الباقر علیه السلام وأطال الکلام فی مدحه وجلالته وعظم شأنه، والمستدرک ج ۳ / ۵۸۰.

۲۴۱۱ - جابر بن یزید الفارسی، أبو القاسم:

من ثقات أبی محمد العسکری صلوات الله علیه کما ذکره ابن شهرآشوب فی قب وعده الشیخ فی أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام ولم یذکر وثاقته ولم یظفر علیها، وعدم الوجدان لا یدل علی عدم الوجود.

۲۴۱۲ - جابر بن یزید البصری: مات سنة ۱۰۳ ه.

۲۴۱۳ - الجارود، أبو المنذر:

من أصـحاب الصـادق صـلوات الله علیه. روی علی بن عقبـة، عنه. الکافی ج ۲ باب الانصاف والعـدل. وذکره الشـیخ بهذا العنوان فی أصحاب الباقر علیه السلام. أقول: هو جارود بن المنذر الآتی.

۲۴۱۴ - الجارود بن أحمد:

لم یذکروه. روی الطب ص ۵۲ عنه، عن محمد بن جعفر الجعفری مکررا، عن محمد بن سنان.

وروی ابن شهرآشوب فی المناقب عنه، عنه، عنه فضل ماء زمزم.

مستدرک الوسائل ج ۲ / ۱۴۲.

۲۴۱۵ - الجارود بن محمد:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۰۲ عنه، عن محمد بن عیسی. کمبا ج ۱۴ / ۸۳۲، وجد ج ۶۶ / ۹۵.

(۱۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، علم المعصوم (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، جارود أبو المنذر (۱)، جارود بن المنذر (۱)، جابر بن یزید (۲)، ابن شهرآشوب

(۲)، محمد بن عیسی (۱)، علی بن عقبة (۱)، محمد بن سنان (۱)، جعفر الجعفری (۱)، الموت (۱)، الحج (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۲)

۲۴۱۶ – الجارود بن المنذر العبدی:

کان نصرانیا فأسلم عام الحدیبیة وحسن اسلامه وکمل ایمانه کان قارئا للکتب عالما بتأویلها علی وجه الدهر وسالف العصر، بصیرا بالفلسفة والطب، ذا رأی أصیل ووجه جمیل.

وفد علی رسول الله صلی الله علیه وآله فی رجال من عبد القیس ذوی احلام وأسنان وفصاحة وبیان، فلما وقفوا بین یدیه راعهم منظره ومحضره، فتقدم هو من بینهم فقال: السلام علیک یا نبی الله، بأبی أنت وأمی، ثم أنشأ یقول: یا نبی الهدی ... إلی آخره.

والحدیث مفصل، نقله فی البحار عن مقتضب الأثر وفیه التنصیص بأسماء أئمة الهدی الاثنی عشر صلوات الله علیهم وفضائلهم فراجع إلیه. کمبا ج ۶ / ۵۶ و ۳۶۹، وج ۹ / ۳۶۹، وجد ج ۱۵ / ۲۴۱، وج ۱۸ / ۲۹۳.

قب: ما یقرب منه ج ۳۸ / ۴۳. وقتل فی حرب نهاوند أو ساحل فارس سنة ۲۱ ه.

۲۴۱۷ – الجارود بن المنذر:

عده الشیخ بهذا العنوان فی أصحاب الحسن المجتبی علیه السلام، ولعله متحد مع السابق أو اللاحق ولا بعد فیه لأنه من زمن وفاة الحسن المجتبی علیه السلام إلی أوائل إمامة الصادق علیه السلام أربع وستون سنة تقریبا.

۲۴۱۸ – جارود بن المنذر الکندی:

عده الشیخ فی رجاله (۷۶) فی أصحاب الصادق علیه السلام، وفی باب أصحاب الباقر علیه السلام ذکر جارودا یکنی أبا المنذر کما تقدم.

وفی ست: جارود بن المنذر له کتاب رواه بطریقه إلی أحمد بن محمد بن عیسی، عن صفوان بن یحیی، عنه به.

وقال النجاشی: جارود بن المنذر، أبو المنذر الکندی النحاس الکوفی

(۱۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، جارود بن المنذر (۵)، أبو المنذر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الحرب (۱)، القتل (۱)، الوفاة (۱)، العصر (بعد الظهر) (۱)

روی عن أبی عبد الله علیه السلام ثقة ثقة ذکره أبو العباس فی رجاله ... إلی آخره.

وبالجملة هو من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما ثقة ثقة بلا خلاف، روی عنه علی بن الحسین بن رباط وصفوان بن یحیی وسیف بن عمیرة وعلی بن أسباط، عن أبیه، عنه.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۹۳ باسناده، عن ابن فضال، عن علی ابن عقبة بن بشیر الأسدی، عن الجارود بن المنذر الکندی قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: أشد الاعمال ثلاثة ... إلی آخره.

وروی المفید فی أمالیه مج ۲۳ ص ۱۱۳ باسناده، عن علی بن مهزیار، عن علی بن عقبة، عن جارود بن المنذر قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام...

إلی آخره.

۲۴۱۹ – جاریة بن ربعی امام الحی:

لم یذکروه. روی عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه حدیث: أنا قسیم النار أقول: هذا ولیی دعیه، وهذا عدوی خذیه. کمبا ج ۱۱ / ۲۳۰، وجد ج ۴۷ / ۴۱۲.

۲۴۲۰ – جاریة بن قدامة السعدی:

نسب إلی الشیخ عده فی أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله لکن لم أجده فی المطبوعة لا فی الموضع الذی أشا إلیه ولا فی غیره، ووجدت مکانه جابر ابن قدامة کما تقدم.

وقال الشیخ فی باب أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام: جاریة بن قدامة السعدی عم الأحنف. انتهی.

وبایع لعلی علیه السلام بالبصرة فی سنة ۳۰۶ ه وهرب منها عبد الله بن عامر. کمبا ج ۲۰ / ۲۷۶، وجد ج ۹۸ / ۱۹۲.

(۱۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، علی بن الحسین بن رباط (۱)، جاریة بن قدامة (۲)، صفوان بن یحیی (۱)، علی بن مهزیار (۱)، جارود بن المنذر (۲)، علی بن أسباط (۱)، عقبة بن بشیر (۱)، علی بن عقبة (۱)

فی أنه کتب زیاد بن عبید إلی علی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه: إنی أری أن تبعث إلیهم جاریة بن قدامة فإنه نافذ البصیرة ومطاع العشیرة، شدید علی عدو أمیر المؤمنین علیه السلام، فلما قرأ الکتاب دعا جاریة فقال: یا بن قدامة تمنع الأزد عن عاملی وبیت مالی... إلی آخره. قال کعب بن قین: خرجت مع جاریة من الکوفة فی خمسین رجلا من بنی تمیم، وما کان فیهم یمانی غیری، وکنت شدید التشیع فقلت لجاریة: إن شئت کنت معک وإن شئت ملت إلی قومی، فقال: کن معی، فخرجوا ودفعوا أعداء أمیر المؤمنین علیه السلام، وکتب زیاد إلی أمیر المؤمنین: أما بعد، فان جاریة بن قدامة العبد الصالح قدم من عندک فناهض جمع ابن الحضرمی بمن نصره واعانه من الأزد ففضه واضطره إلی دار من دور البصرة فی عدد کثیر من أصحابه فلم یخرج حتی حکم الله بینهما، فقتل ابن الحضرمی وأصحابه، منهم من أحرق ومنهم من القی علیه جدار ومنهم من هدم علیه البیت ... إلی آخره، فلما وصل الکتاب إلی أمیر المؤمنین علیه السلام وقرأه سر بذلک وسر أصحابه واثنی علی جاریة وعلی الأزد. وتفصیل ذلک فی کمبا ج ۸ / ۶۷۶.

وکان مع مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم صفین. ص ۴۹۸ و ۵۰۵، وجد ج ۳۲ / ۵۰۸ و ۵۳۵.

ولما کان بسر بن أرطأة من قبل معاویة وطغی وأفسد وقتل جمعا کثیرا ندب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام أصحابه لبعث سریة لدفع بسر فتثاقلوا فأجابه جاریة بن قدامة، فبعثه فی ألفین وجد واجتهد فی نصر أولیاء الله ودفع أعداء الله.

وفی روایة الکلبی ولوط بن یحیی: فقام جاریة بن قدامة فقال: أنا أکفیکهم یا أمیر المؤمنین، فقال: أنت لعمری لمیمون النقیبة حسن النیة صالح العشیرة، وأمره أن یأتی البصرة ویضم إلیه مثلهم، فشخص جاریة وخرج معه

(۱۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۶)، مدینة الکوفة (۱)، جاریة بن قدامة (۴)، مدینة البصرة (۲)، لوط بن یحیی (۱)، زیاد بن عبید (۱)، القتل (۱)

یشیعه ثم ودعه وأوصاه ... إلی آخره، وفیه أنه لم یغصب أحدا ولم یقتل أحدا إلا قوما ارتدوا بالیمن فقتلهم وحرقهم. کمبا ج ۸ / ۶۷۰ و ۶۷۱.

وبعد شهادة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه أخذ البیعة من الناس للحسن المجتبی، وجاء إلی مولانا الحسن علیه السلام فضرب علی یده فبایعه وعزاه وقال: ما یجلسک؟ سر یرحمک الله إلی عدوک قبل أن یسار إلیک، فقال: لو کان الناس کلهم مثلک سرت بهم. کمبا ج ۸ / ۶۷۲.

جملة من موارد نصره لأمیر المؤمنین علیه السلام وتوجیه أمیر المؤمنین إیاه لدفع أشهب بن بشر. کمبا ج ۸ / ۴۶۸ و ۶۱۹، وجد ج ۳۲ / ۳۶۳، وج ۳۳ / ۴۱۹.

وروی المفید فی أمالیه مج ۲۱ ص ۱۰۱، باسناده، عن عبد الملک بن عمیر اللخمی قال: قدم جاریة بن قدامة السعدی علی معاویة،

ومع معاویة علی السریر الأحنف بن قیس والحباب المجاشعی، فقال له معاویة: من أنت؟ فقال:

أنا جاریة بن قدامة قال وکان قلیلا (علیلا - ظ): ما عسیت أن یکون هل أنت إلا نحلة؟ فقال: لا تفعل یا معاویة، قد شبهتنی بالنحلة وهی والله حامیة اللسعة حلوة البصاق، ووالله ما معاویة إلا کلبة تعاوی الکلاب، وما أمیة إلا تصغیر الأمة فقال معاویة: لا تفعل، قال: إنک فعلت ففعلت، قال له: فادن اجلس معی علی السریر، فقال: لا افعل، قال: ولم؟ قال: لأنی رأیت هذین قد أماطاک عن مجلسک فلم أکن لأشارکهما، قال له معاویة: ادن أشارکک، فدنا منه فقال له: یا جاریة انی اشتریت من هذین دینهما، قال: ومنی فاشتر یا معاویة، قال له: لا تجهر. ومات فی ولایة یزید.

۲۴۲۱ - جاریة بن المثنی:

لم یذکروه. وهو من أتباع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین من أصحاب عمار بن یاسر. کمبا ج ۸ / ۵۲۷، وجد ج ۳۳ / ۲۹، وکتاب صفین

(۱۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، جاریة بن قدامة (۲)، الأحنف بن قیس (۱)، عمار بن یاسر (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

ص ۳۳۵.

۲۴۲۲ - جامع بن أحمد الدهستانی، الشیخ الإمام أبو علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۳۶ و ۱۲۱ عن یحیی بن محمد بن الحسین الجوانی، عنه روایات. وروی حدیثه فی ربیع الاخر سنة ۵۰۳ ه، وکذا فیه ص ۱۳۱ و ۱۳۶. وله روایات شریفة فی الفضائل تفید حسن عقیدته، فراجع کتاب الایمان ۱۳۷ مکررا، وکمبا ج ۳ / ۳۰۳، وج ۹ / ۳۹۳، وجد ج ۸ / ۴۹، وج ۳۹ / ۲۰۸، وج ۶۸ / ۱۳۴.

۲۴۲۳ - الجبار بن الحارث السلمانی: هو جابر بن الحارث المذکور.

۲۴۲۴ - الحبار بن علی بن جعفر، أبو محمد المعروف بحدقة الرازی:

لم یذکروه. وروی عنه الطبری فی کتاب بشارة المصطفی ص ۵۲، ویقرأ علیه فی ذی القعدة سنة ۵۱۸ ه، وکتاب الایمان ص ۱۳۴، وجد ج ۶۸ / ۱۲۴.

۲۴۲۵ - جبر بن شقاوة:

روی نجیح عنه معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام کما یأتی فی (نجیح).

۲۴۲۶ - جبرة بن عتیک:

أخو جابر المذکور، نزل المدینة من أصحاب الرسول صلی الله علیه وآله کما عده الشیخ.

۲۴۲۷ - جبرئیل بن أحمد الفاریابی:

یکنی أبا محمد، وکان مقیما بکش، کثیر الروایة عن العلماء بالعراق وقم وخراسان، کذا قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم.

أقول: والکشی یروی عنه کثیرا ویعتمد علیه ویروی ما وجده بخطه.

وروی العیاشی عنه فی شئ ج ۲ / ۳۴۹.

بیان: الفاریاب: بلدة بخراسان مشهورة بینها وبین بلخ ست مراحل.

(۱۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، دولة العراق (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، شهر ربیع الثانی (۱)، جبرئیل بن أحمد (۱)،

جبرة بن عتیک (۱)، محمد بن الحسین (۱)، علی بن جعفر (۱)، خراسان (۲)

۲۴۲۸ – جبرئیل بن أحمد السوراوی:

لم یذکروه. روی السید بن طاوس عن خطه مترحما علیه وقال: نروی عنه کلما رواه. فلاح السائل ص ۲۶۹ وط ۲ ص ۲۴۴.

۲۴۲۹ – جبش بن أکثم بن صیفی:

هکذا فی بحار الکمبانی، والصحیح حبیش بالحاء المهملة مع الباء مصغرا، وسیأتی.

۲۴۳۰ – الجبل:

من خواص شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام، وهو الشیخ الذی ورد علی معاویة واحتج علیه وبین فضائل مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه ومناقبه الکریمة ومثالب أعدائه ومخالفیه علی وجه یظهر أنه من خالصی الشیعة. کمبا ج ۸ / ۵۷۷.

۲۴۳۱ – جبلة الأفریقی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله روی إسماعیل ابن أسید عنه، عنه. جد ج ۲ / ۱۲۸، وکمبا ج ۱ / ۱۰۳.

۲۴۳۲ – جبلة بن الأیهم:

قال طارق لمعاویة فی کلمات له: وقد فارق الاسلام قبلنا جبلة بن الأیهم فرارا من الضیم وأنفا من الذلة. کتاب الغارات ص ۵۴۲.

۲۴۳۳ – جبلة بن سحیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۲۶۳ عن عمرو بن ثابت، عنه، عن أبیه، عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۲۴۳۴ – جبلة بن عبد الله:

لم یذکروه. وهو من الشهداء فی الطف ومتشرف بالسلام کما فی الزیارة التی نقلها السید فی رجب وشعبان ذکرها فی الاقبال ص ۷۱۴.

(۱۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، جبلة بن عبد الله (۱)، جبرئیل بن أحمد (۱)، أکثم بن صیفی (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، الشهادة (۱)

۲۴۳۵ – جبلة بن عطیة، یکنی أبا عرفة (أبا عرفا خ ل):

عده الشیخ فی رجاله (۱۲) من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، ولم یزیدوا علی ذلک شیئا وهو الدهلی أو الذهلی.

أقول: هو من خلص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، جاء یوم صفین إلی الحصین بن المنذر حامل رایة أمیر المؤمنین والتمس أن یعطیه الرایة طلبا للأجر والثواب، وجد واجتهد حتی أخذها ووعظ أصحابه بالشد والجد فی القتال فشدوا وجدوا معه وقاتلوا قتالا شدیدا حتی قتل أبو عرفاء یوم التاسع من صفر.

کمبا ج ۸ / ۴۹۲، وجد ج ۳۲ / ۴۸۱، وکتاب صفین ص ۳۰۴ و ۳۰۵.

۲۴۳۶ – جبلة بن علی الشیبانی الکوفی:

من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. جد ج ۴۵ / ۷۲، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۹. وعن ابن شهرآشوب إنه قتل فی الحملة الأولی.

وزاد العلامة المامقانی علی ذلک: أنه کان شجاعا وشهد صفین مع مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وقام مع مسلم بن عقیل فلما خذل مسلم فر واختفی عند قومه حتی جاء الحسین صلوات الله علیه بکربلاء فلحق به واستشهد رضوان الله تعالی علیه.

۲۴۳۷ – جبلة بن عمرو:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام كما عده الشيخ فى رجاله (۶ و ۹).

۲۴۳۸ - جبلة بن عمرو الأنصارى:

لم يذكروه. إلا أن يتحد مع سابقه، وهو صحابى من رواة حديث الولاية. الغدير ط ۲ ج ۱ / ۲۲.

ومعارضته مع عثمان فيه ج ۹ / ۱۳۰، ولعله الساعدى الذى منع من الصلاة على عثمان ودفنه فى البقيع. ص ۲۱۲.

أقول: وشهد صفين مع أمير المؤمنين عليه السلام وكان فاضلا من فقهاء

(۱۱۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۵)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، مسلم بن عقيل عليه السلام (۱)، يوم عاشوراء (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، مقبرة بقيع الغرقد (۱)، جبلة بن على الشيبانى الكوفى (۱)، يوم عرفة (۱)، الحصين بن المنذر (۱)، جبلة بن عطية (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، جبلة بن عمرو (۲)، الشهادة (۱)، القتل (۳)، المنع (۱)

الصحابة، وكان فيمن غزا مع معاوية بن خديج سنة خمسين.

۲۴۳۹ - جبلة بن محمد بن جبلة الكوفى:

لم يذكروه، وقع فى طريق الطبرى فى بشا ص ۵۳ باسناده، عن المفيد، عن عبد الله بن محمد بن عمران المرزبانى، عن محمد بن يحيى، عنه، عن أبيه.

ووقع أيضا فى طريق الصدوق فى العيون باب ۴۴ ج ۲ / ۱۷۹ ح ۲ عن البيهقى، عن محمد بن يحيى الصولى، عنه، عن عيسى بن حماد بن عيسى، عن أبيه، عن الرضا صلوات الله عليه حديث قضاء الحاجة. كتاب العشرة ص ۸۰، وجد ج ۷۴ / ۲۸۶.

۲۴۴۰ - جبلة المكى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل عن عبيد الله بن موسى، عنه، عن طاوس حديث المعراج والفضائل. جد ج ۸ / ۱۸۹، وكمبا ج ۳ / ۳۴۵.

۲۴۴۱ - جبير، أبو سعيد المكفوف:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى التهذيب ج ۷ / ۲۶۳ ح ۱۱۳۵ عن القاسم بن محمد، عنه، عن الأحول.

۲۴۴۲ - جبير الجعفى:

لم يذكروه. وهو من أصحاب مولانا الباقر صلوات الله عليه. نقل العلامة فى شف من كتاب محمد بن أبى الثلج عن الحسن بن محبوب، عن أبى زكريا الموصلى، عن جبير الجعفى، عن أبى جعفر، عن أبيه، عن جده صلوات الله عليهم حديث أخذ الميثاق فى عالم الذر على الربوبية والرسالة والامارة لأمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۷ / ۳۴۲، وجد ج ۲۶ / ۲۸۵.

۲۴۴۳ - جبير الخابور:

لم يذكروه. وهو كان صاحب بيت مال معاوية، حسنت عاقبته فلحق بمولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه وقال له: إنك كنز من كنوز الله، وقال: يا

(۱۱۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، محمد بن يحيى الصولى (۱)، محمد بن عمران المرزبانى (۱)، عبيد الله بن موسى (۱)، أبو سعيد المكفوف (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، حماد بن عيسى (۱)، القاسم بن محمد (۱)، محمد بن يحيى (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، عالم الذر (۱)، الصّلاة (۱)، الحاجة، الإحتياج (۱)

حسن ضمه إليك فأنزله وأحسن إليه، فلما كان من الغد دعاه ثم قال لأصحابه:

إن هذا يكون فى جبل الأهواز فى أربعة آلاف مدججين فى السلاح فيكونون معه حتى يقوم قائمنا أهل البيت فيقاتل معه. كمبا ج ۹ / ۵۸۰، وجد ج ۴۱ / ۲۹۶.

۲۴۴۴ – جبير بن الطحان: لم يذكروه. روى عمر بن عبد العزيز، عنه، عن يونس بن ظبيان. مدينة المعاجز ص ۳۰۰.

۲۴۴۵ – جبير بن محمد الدقاق، أبو عيسى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۰۲ عن أبى المفضل، عنه، عن عمار بن خالد الواسطى ... إلى آخره. كمبا ج ۸ / ۵۹۶، وجد ج ۳۳ / ۳۲۶.

۲۴۴۶ – جبير بن مطعم:

من حوارى مولانا السجاد عليه السلام كما تقدم فى المقدمة، وهو من الثلاثة الذين لم يرتدوا بعد قتل الحسين صلوات الله عليه.

۲۴۴۷ – جبير بن مطعم بن عدى بن نوفل بن عبد مناف، أبو محمد:

عده الشيخ من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله وقال: مات سنة ثمان وخمسين. انتهى. فيكون موته قبل وقعة عاشوراء، وهذا غير سابقه.

أسلم يوم فتح مكة. جد ج ۲۱ / ۱۳۰، وكمبا ج ۶ / ۶۰۴.

جملة من أحواله قبل اسلامه. جد ج ۱۵ / ۲۱۹، وكمبا ج ۶ / ۵۱.

وأمره عبده وحشيا بقتل أحد ثلاثة: محمد – صلى الله عليه وآله – أو على عليه السلام أو حمزة سيد الشهداء فيكون حرا. جد ج ۲۰ / ۹۶، وكمبا ج ۶ / ۵۰۵.

رواياته عن رسول الله – صلى الله عليه وآله – حديث الغدير وغيره.

الغدير ط ۲ ج ۱ / ۲۲، وج ۸ / ۲۶۷.

(۱۱۹)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، يوم عاشوراء (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، يونس بن ظبيان (۱)، حديث الغدير (۱)، جبير بن مطعم (۲)، القتل (۲)، الموت (۲)، الشهادة (۱)

قوله لعلى ز بن أبى طالب عليه السلام يوم حوصر عثمان: أرضيت بهذا أن يحصر ابن عمتك حتى والله ما يشرب إلا من فقير فى داره؟ فقال: سبحان الله أوقد بلغوا به هذه الحال؟ قال: قلت نعم، فعمد إلى روايا ماء فادخلها إليه فسقاه.

الغدير ج ۹ / ۲۰۵.

وهو ممن استأذن عليا عليه السلام لدفن عثمان وأرادوا الصلاة عليه فصلوا عليه ودفنوه وأمهم جبير بن مطعم، وقيل: لم يصل عليه ودفن بغير صلاة.

ص ۲۰۸ – ۲۱۳.

أقول: ولا ينافى شيئا مما تقدم عد الفضل بن شاذان محمد بن جبير بن مطعم من الخمسة الذين كانوا مع مولانا السجاد عليه السلام فى أول امره، ولا يثبت الوحدة ولا يعين أنه ابن الأول أو الثانى، فلعل الابن كان فى أول الأمر ثم لحق أبوه، ويترجح احتمال كونه ابن الثانى لكنيته.

۲۴۴۸ – جبير بن نصر:

من أتباع معاویة. کمبا ج ۱۰ / ۱۰۳، وجد ج ۴ / ۱۱۵.

۲۴۴۹ – جبیر بن نفیر (بالنون والفاء مصغرا، وفی بعض النسخ بالقاف):

هو ابن نفیر بن مالک الحضرمی، عن ابن حجر توثیقه وتجلیله قال:

ولأبیه صحبة. مات سنة ۸۰ وقیل بعدها. انتهی. جملة من روایاته فی کمبا ج ۳ / ۹۴، وج ۱۰ / ۱۰۳، وجد ج ۶ / ۶، وج ۴۴ / ۱۵.

وکان دسیس معاویة إلی مولانا الحسن المجتبی صلوات الله علیه دسه لیختبره هل فی نفسه الإثارة وقال له: أثیرها بأتیاس أهل الحجاز ...إلی آخره، قاله منکرا لذلک ص ۱۵.

۲۴۵۰ – جبیر بن نقیر الحضرمی:

روی خالد بن سعدان، عنه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. التهذیب

(۱۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، خالد بن سعدان (۱)، جبیر بن نقیر (۱)، جبیر بن مطعم (۱)، محمد بن جبیر (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۲)

ج ۱ باب تلقین المحتضرین ص ۳۱۶. والظاهر اتحاده مع سابقه.

۲۴۵۱ – جحدر:

بتقدیم الجیم رجل قصیر، وهو اسم جحدر بن المغیرة، الطائی ممن جمع الحدیث فی أثناء المائة الثانیة. من أصحاب مولانا الصادق صلوات الله علیه، وله کتاب رواه محمد بن إدریس صاحب الکرابیس کما قاله جش.

۲۴۵۲ – جد بن قیس:

مذموم، من المنافقین فی زمن النبی صلی الله علیه وآله. جد ج ۹ / ۶۴، وج ۴۲ / ۳۱، وکمبا ج ۴ / ۲۲، وج ۹ / ۶۰۵.

وفی بعض النسخ بالخاء، کما یأتی فی محله.

۲۴۵۳ – جذعان:

روی عن سعید بن المسیب، وروی عنه حماد بن سلمة، کذا نقله فی رجال العلامة الخوئی عن تفسیر القمی سورة البقرة فی تفسیر قوله: (وإذ قلنا للملائکة اسجدوا لآدم). انتهی.

لم أجده فی الموضع الذی أشار إلیه کما فی نسختین منه، ولا فی تفسیر البرهان، ولا فی تفسیر نور الثقلین.

۲۴۵۴ – جذعان بن أبی نصر البرقی:

لم یذکروه. روی یج عن الصفار، عن أبی بصیر، عنه، عن محمد بن خالد ... إلی آخره. جد ج ۴۱ / ۲۴۱، وکمبا ج ۹ / ۵۶۷.

یج: الصفار، عن أبی بصیر، عن جذعان بن نصر، عن محمد بن مسعدة روایة أخری. جد ج ۴۲ / ۸۸، وکمبا ج ۹ / ۶۱۹.

۲۴۵۵ – جذعان بن نصر، أبو نصر الکندی:

کذا فی نسخة التوحید الخطیة، وفی المطبوعة جذعان بن أبی نصر الکندی، وفی البحار جذعان بن نصر.

(۱۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو بصیر (۲)، سعید بن المسیب (۱)، محمد بن إدریس صاحب (۱)، جحدر بن المغیرة (۱)، سورة البقرة (۱)، حماد بن سلمة (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن مسعدة (۱)، النفاق (۱)

وبالجملة وقع فی طریق الصدوق فی کتابه التوحید فی باب معنی قوله تعالی: (وکان عرشه علی الماء) عن محمد بن إسماعیل

البرمکی الثقة، عنه، عن سهل بن زیاد الادمی روایة شریفة فی ذلک وفی العهد والمیثاق والفضائل.

کمبا ج ۲ / ۱۰۳، وج ۷ / ۳۴۰، وجد ج ۳ / ۳۳۴، وج ۲۶ / ۲۷۷.

وفی هذه المواضع کلها جذعان بن نصر.

۲۴۵۶ – جذلم بن بشیر:

لم یذکروه. روی الشیخ فی غط عنه قال قلت لعلی بن الحسین صلوات الله علیه: صف لی خروج المهدی وعرفنی دلائله وعلاماته... إلی آخره. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۸، وجد ج ۵۲ / ۲۱۳.

تقدم فی ابنه البشیر قول السجاد علیه السلام له: رحم الله أباک لقد کان شاعرا ... إلی آخره.

۲۴۵۷ – الجراح:

روی الحسین بن سعید، عن النضر بن سوید، عن القاسم بن سلیمان، عن جراح، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال: لا یصلح شراء السرقة والخیانة إذا عرفت. کذا فی التهذیب ج ۷ باب الغرور ص ۱۳۱ ح ۵۷۶.

وهذا هو المدائنی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام لما فی کامل الزیارات باب ۱۰۵ ص ۳۲۲ باسناده، عن الحسین بن سعید، عن النضر بن سوید، عن القاسم بن سلیمان، عن جراح المدائنی قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله علیه.. إلی آخره.

قال: ورواه البرقی، عن أبیه، عن النضر بن سوید، عن القاسم بن سلیمان، عنه ... إلی آخره.

وهذا من صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج الصدوق منها أحادیث کتابه الفقیه، وطریق الصدوق إلیه صحیح أبوه، عن سعد بن عبد الله،

(۱۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عرفة (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، القاسم بن سلیمان (۲)، الشیخ الصدوق (۳)، جراح المدائنی (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۲)، علی بن الحسین (۱)، سهل بن زیاد (۱)، نضر بن سوید (۲)، الصّلاة (۱)

عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن الحسین بن سعید، عن النضر بن سوید، عن القاسم بن سلیمان، عنه.

ولا تنافی بین نقل النضر عنه أکثر روایاته بواسطة القاسم کما تقدم، وبین نقله عنه قلیلا بلا واسطة کما یظهر من کلام النجاشی حیث قال: له کتاب یرویه عنه جماعة منهم النضر بن سوید، ثم أوصل طریقه إلی أحمد بن أبی عبد الله، عن النضر بن سوید، عن جراح به.

فلا وجه لاحتمال السقط من کلام النجاشی کما توهم.

وذکره الشیخ فی رجاله من أصحاب الباقر علیه السلام (۱۱)، وفی أصحاب الصادق علیه السلام (۸۰).

روایته عن أبی جعفر علیه السلام فی الکافی ج ۶ / ۴۴۷.

وروایته أعنی النضر بن جراح بلا واسطة فی الکافی ج ۴ / ۱۶۸.

ومثل ذلک فی التهذیب ج ۳ / ۱۳۸.

ورواياته عن الصادق علیه السلام کثیرة فی الکتب الأربعة وغیرها، منها فی شئ ج ۲ / ۳۵۲، وسنن ج ۲ / ۴۵۶.

۲۴۵۸ – الجراح الحذاء:

لم یذکروه. روی عن سماعة بن مهران، وروی عنه عمرو بن عثمان کما فی باب نوادر الطهارة من الکافی ج ۳ / ۷۰.

۲۴۵۹ – الجراح بن سنان الأسدی:

مذموم ملعون، طعن الحسن المجتبی صلوات الله علیه فی فخذه. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۱، وجد ج ۴۴ / ۴۷.

۲۴۶۰ – الجراح بن عبد الله المدنی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه کما قاله الشیخ فی رجاله (۶۳).

روی عمرو بن سعید، عن جراح بن عبد الله، عن رافع بن سلمة قال:

(۱۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الجراح بن عبد الله (۱)، القاسم بن سلیمان (۱)، سماعة بن مهران (۱)، الجراح الحذاء (۱)، الحسین بن سعید (۱)، رافع بن سلمة (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، عمرو بن سعید (۱)، نضر بن سوید (۳)، الطهارة (۱)

کنت مع علی بن أبی طالب صلوات الله علیه یوم النهروان ... إلی آخره. الکافی ج ۱ / ۳۴۵.

۲۴۶۱ - الجراح المدائنی. تقدم فی الجراح.

۲۴۶۲ - الجراح بن ملیح الرواسی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه کما عده الشیخ فی رجاله (۶۲)، وهو أبو وکیع، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۷۳ عن زیاد بن مروان القندی، عنه، عن أبی إسحاق السبیعی. کتاب الأخلاق ص ۲۰۴، وجد ج ۷۱ / ۳۶۵. وابنه وکیع یأتی.

۲۴۶۳ - جرول بن أوس:

الشاعر المشهور یلقب بالحطیئة، أدرک الجاهلیة والإسلام ومن أشعاره:

ولست أری السعادة جمع مال ولکن التقی هو السعید وتقوی الله خیر الزاد ذخرا وعند الله للأتقی مزید وما لا بد أن یأتی قریب ولکن الذی یمضی بعید ۲۴۶۴ - جرهد الأسلمی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله.

قب ویج: روی أن جرهدا أتی رسول الله صلی الله علیه وآله وبین یدیه طبق فأدلی جرهد بیده الشمال لیأکل وکانت یده الیمنی مصابة فقال: کل بالیمین، فقال: إنها مصابة. فنفث رسول الله علیها فما اشتکی بعد. جد ج ۱۸ / ۱۲، وکمبا ج ۶ / ۳۰۰.

۲۴۶۵ - جرهم بن أبی جهنة:

لم یذکروه. وهو من أصحاب مولانا الکاظم صلوات الله علیه. روی سعدان بن مسلم، عنه، عن الکاظم صلوات الله علیه. دلائل الطبری ص ۲۶۰.

(۱۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الجراح المدائنی (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، زیاد بن مروان (۱)، جرهد الأسلمی (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، الجهل (۱)

۲۴۶۶ - جریح القبطی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله مولی ماریة القبطیة زوجة رسول الله. رمته عایشة بالزنا بمولاته، وله قضایا فی ذلک. جد ج ۲۲ / ۱۵۳ و ۱۵۵، وکمبا ج ۶ / ۷۰۸.

۲۴۶۷ - جریر بن أبی الورد:

لم یذکروه. روی عن زرعة بن محمد الحضرمی، وعنه ابنه أیوب کما تقدم فی أیوب.

۲۴۶۸ - جریر بن أحمد، أبو مالک الأیادی القاضی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۸ عن مسعر بن علی ابن زیاد المقری، عنه، عن العباس بن مأمون، عن أبیه، عن

مولانا الرضا صلوات الله علیه.

ونقله فی البحار مثله إلا ـ أنه فیه عن جریر بن أحمد بن مالک الأیادی، عن العباس بن مأمون، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱ ص ۸۱، وجد ج ۲ / ۴۱.

ویأتی فی حریز بن سعد بن أحمد.

۲۴۶۹ – جریر بن أحمر العجلی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ.

۲۴۷۰ – جریر بن أشعث بن إسحاق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۱۱ عن محمد بن حمید الرازی، عنه، عن جعفر بن أبی المغیرة، عن سعید بن جبیر حدیث الفضائل.

کمبا ج ۹ / ۲۹۱، وجد ج ۳۸ / ۱۳۰.

۲۴۷۱ – جریر بن أیوب الجرجانی:

لم یذکروه. روی الطب عنه، عن محمد بن أبی نصر ... إلی آخره. کتاب

(۱۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، ماریة بنت شمعون القبطیة زوجة النبی (ص) (۱)، سعید بن جبیر (۱)، محمد بن أبی نصر (۱)، جریر بن أحمر (۱)، زرعة بن محمد (۱)، محمد بن حمید (۱)، الزنا (۱)، الطب، الطبابة (۱)

الدعاء ص ۱۹۷، وجد ج ۹۵ / ۵۴.

۲۴۷۲ – جریر بن حازم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی، عنه، عن أبی مسروق، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۶ / ۳۰۹، وجد ج ۱۸ / ۵۲.

۲۴۷۳ – جریر بن حکیم الأزدی المدائنی:

أخو مرازم، من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ.

۲۴۷۴ – جریر بن سهم من بنی ربیعة:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۸۰، وج ۱۶ / ۷۶، وجد ج ۳۲ / ۴۲۳، وج ۷۶ / ۲۷۵.

۲۴۷۵ – جریر بن صالح:

روی عن إسماعیل بن مهران، وروی عنه محمد بن عبد الله بن أحمد الرازی، کذا ذکره العلامة الخوئی عن الصدوق فی المشیخة فی طریقه إلی داود الرقی. انتهی.

أقول: راجعت الموضع الذی أشار إلیه فوجدته هکذا: عن محمد بن أحمد ابن عبد الله بن أحمد الرازی، عن حریز بن صالح، عن إسماعیل بن مهران...

إلی آخره.

۲۴۶۷ – جریر بن عبد الحمید الضبی الکوفی:

نزیل الری، من أصحاب مولانا الصادق علیه السلام مات سنة ۱۸۸ ه وله ۷۱ عاما، وقیل: مات سنة ۱۸۷ ه عن سبع وسبعین سنة.

جملـة من رواياته عن الأعمش فى كمبا ج ۹ / ۱۵۴ و ۱۹۳، وجد ج ۳۶ / ۳۴۲، وج ۳۷ / ۸۸، وكمال الدين باب ۲۲، وكتاب الايضاح لفضل بن شاذان، وتقدم بعضها فى إبراهيم بن إسحاق العمى.

(۱۲۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السـلام (۲)، عبـد الله بن أحمد الرازى (۱)، محمـد بن عبد الله بن أحمد (۱)، محمـد بن أبى عبد الله (۱)، إبراهيم بن إسـحاق (۱)، إسماعيل بن مهران (۲)، جرير بن عبـد الحميد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، جرير بن حازم (۱)، جرير بن صالح (۱)، جرير بن حكيم (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الموت (۲)

جرير بن عبد الحميد، لما سمع ما فعله الرشيد بقبر مولانا الحسين عليه السلام وأمره بقطع السدرة على القبر فقطعت رفع يديه وقال: الله أكبر جاءنا حديث عن رسول الله أنه قال: لعن الله قاطع السدرة ثلاثا. فراجع إلى مستدرك سفينة لغة (سدر).

۲۴۷۷ - جرير بن عبد الله بن جابر البجلى:

أسـلم فى السـنة التى قبض فيها رسول الله صـلى الله عليه وآله مع قومه وهم مائة وخمسون رجلا، وسكن فى الكوفة وقدم الشام برسالة مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه إلى معاوية.

وقيل: إن طوله ستة أذرع. وهو الذى بعثه رسول الله إلى ذى الكلاع فى السنة العاشرة. جد ج ۱۵ / ۲۲۰، وج ۲۰ / ۳۸۰، وج ۲۱ / ۴۰۸، وكمبا ج ۶ / ۵۱ و ۵۶۸ و ۶۶۹.

إكرام الرسول صـلى الله عليه وآله إياه وإلقائه ثوبه إليه ليجلس عليه فاخـذه جرير ووضـعه على وجهه وقبله. جـد ج ۱۶ / ۲۳۵ و ۲۳۸، وكمبا ج ۶ / ۱۵۲ و ۱۵۳.

وله أشعار فى مدح مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۳۸ / ۲۷۶، وكمبا ج ۹ / ۳۲۶.

مكاتبـة أمير المـؤمنين عليه السـلام إلى اللعين بن اللعين معاويـة: وقـد أرسـلت إليـك وإلى من قبلـك جرير بن عبـد الله وهو من اهل الايمان والهجرة فبايع ... إلى آخره.

وله أشعار فى مكاتبته لشرحبيل ناصحا له. جد ج ۳۸ / ۲۵، وكمبا ج ۹ / ۲۶۶.

سوء عـاقبته وبيعته للضب مع جماعته، وقول أمير المؤمنين عليه السـلام لهم: ليبعثنكم الله مع امامكم الضب وهو يسوقكم إلى النار. جد ج ۴۲ / ۱۴۹،

(۱۲۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، مدينة الكوفة (۱)، جرير بن عبـد الحميد (۱)، عبـد الله بن جابر (۱)، جرير بن عبد الله (۱)، الشام (۱)، القبر (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

وج ۳۳ / ۳۸۴، وكمبا ج ۹ / ۶۳۶، وج ۸ / ۶۱۰.

كتمانه حديث الولاية فاصابته الدعوة، ونقض أمير المؤمنين صلوات الله عليه داره بالكوفة بعد لحوقه بمعاوية مذكورات فى جد ج ۳۸ / ۱۹۷، وج ۴۱ / ۱۵۰، وكمبا ج ۹ / ۵۴۳ و ۲۲۳، والغدير ط ۲ ج ۱ / ۱۹۲، ومات سنة ۵۱ - ۵۴.

ومسجده من المساجد الملعونة بالكوفة التى جددت فرحا لقتل الحسين عليه السلام. الكافى ج ۳ باب مساجد الكوفة ص ۴۹۰.

ومن الغريب أن العلامة فى صه ذكره فى القسم الأول فى المعتمدين.

وبعض رواياته فى كمبا ج ۸ / ۵۳۹، وج ۹ / ۵۴۳، وجد ج ۴۱ / ۱۵۰، وج ۳۳ / ۷۷، والغدير ط ۲ ج ۱ / ۲۲، وج ۱۰ / ۲۹۴.

۲۴۷۸ - جرير بن عبد الله السجستانى الأزدى:

له کتب کما عن البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام، وهکذا فی الایضاح فی مواضع، والصحیح حریز بالحاء المهملة کما فی رجال النجاشی والشیخ وغیرهما.

۲۴۷۹ – جریر بن عثمان:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه کما عده الشیخ فی رجاله (۷۵).

تاریخ الخطیب أو الطبری، وکتاب ابن المؤذن – والفظ له – أنه رئی یزید ابن هارون فی المنام فقیل: ما فعل بک؟ فقال: عاتبنی فقال: أتحدث عن جریر ابن عثمان؟ قال: قلت: یا رب ما علمت إلا خیرا، قال: یا یزید إنه کان یبغض علی بن أبی طالب. جد ج ۳۹ / ۲۶۱، وکمبا ج ۹ / ۴۰۴.

۲۴۸۰ – جریر بن مرازم:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام قال: قلت لابی عبد الله علیه السلام: إنی أرید العمرة فأوصنی، فقال: اتق الله ولا تعجل، فقلت:

(۱۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب رجال النجاشی (۱)، مدینة الکوفة (۳)، جریر بن عبد الله السجستانی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، حدیث الولایة (۱)، جریر بن عثمان (۱)، القتل (۱)، السجود (۲)، اللعن (۱)، الصّلاة (۱)، الأذان (۱)

أوصنی، فلم یزدنی علی هذا، فخرجت من عنده من المدینة فلقینی رجل شامی یرید مکة فصحبنی، وکان معی سفرة فأخرجتها واخرج سفرته وجعلنا نأکل، فذکر أهل البصرة فشتمهم، ثم ذکر أهل الکوفة فشتمهم، ثم ذکر الصادق علیه السلام فوقع فیه، فأردت أن أرفع یدی فاهشم انفه واحدث نفسی بقتله أحیانا، فجعلت أتذاکر قوله: اتق الله ولا تعجل، وأنا أسمع شتمه فلم أعد ما امرنی.

رواه الأربلی فی کشف الغمة، ورواه فی البحار مثله جد ج ۴۷ / ۳۴، وکمبا ج ۱۱ / ۱۱۳.

۲۴۸۱ – جریر بن یزید الریاحی:

عده من الشهداء فی الزیارة الرجبیة، والظاهر أنه مصحف حر بن یزید الریاحی المشهور.

۲۴۸۲ – جریش السکونی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین، وله أشعار تفید حسنه وکما له. کتاب صفین ص ۴۰۱.

۲۴۸۳ – جعادة بن سعد الأنصاری:

من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۲۴۸۴ – جعال:

صحابی من المهاجرین، کان فقیرا حسن العقیدة. جد ج ۲۰ / ۲۸۲.

ولعله غیر جعال بن سراقة الذی تصور الشیطان بصورته یوم أحد فابتلی ببلیة عظیمة. ص ۱۲۸، وکمبا ج ۶ / ۵۴۵ و ۵۱۲.

۲۴۸۵ – جعد بن درهم:

جعل فی قارورة ماء وترابا فاستحال دودا وهواما، فقال لأصحابه: أنا خلقت ذلک. فبلغ ذلک مولانا الصادق صلوات الله علیه فقال: لیقل کم هی؟

وکم الذکران منه والإناث إن کان خلقه؟ وکم وزن کل واحد منهن؟ فانقطع

(۱۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)،

کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، الحر بن یزید الریاحی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، مدینة البصرة (۱)، جریر بن یزید (۱)، جعادة بن سعد (۱)، الأکل (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

وهرب. جد ج ۱۰ / ۲۰۱، وکمبا ج ۴ / ۱۳۷.

۲۴۸۶ – الجعد بن عبد الله الهمدانی:

لم یذکروه، وهو ملعون یسب أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۷ / ۱۳۷، وکمبا ج ۱۱ / ۱۴۳.

۲۴۸۷ – الجعدی بن نعجة:

لم یذکروه. وهو من رؤساء الخوارج. جد ج ۴۰ / ۳۲۳، وکمبا ج ۹ / ۵۰۰، وکتاب الغارات ص ۱۰۸.

۲۴۸۸ – جعدة بن الزبیر المخزومی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه کفایة الأثر فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر باب ۳۱ عن أحمد بن الحسن بن سعید، عن أبیه، عنه، عن عمران بن یعقوب بن عبد الله، عن یحیی بن جعدة بن هبیرة، عن مولانا الحسین صلوات الله علیه حدیثا فی ذلک. جد ج ۳۶ / ۳۸۴، وکمبا ج ۹ / ۱۶۲.

۲۴۸۹ – جعدة بن هبیرة المخزومی:

ابن أخت أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، أمه أم هانی بنت أبی طالب، ولد فی عهد النبی صلی الله علیه وآله.

ذکره الشیخ فی باب أصحاب رسول الله (۲۶) ثم قال: یقال أنه ولد فی عهد النبی ولیست له صحبة، نزل الکوفة. انتهی.

وبالجملة: کان فارسا شجاعا شریفا فقیها والیا علی خراسان من قبل أمیر المؤمنین علیه السلام، وقال له عتبة بن أبی سفیان: إنما لک هذه الشدة فی الحرب من قبل خالک یعنی أمیر المؤمنین، فقال له جعدة: لو کان لک خال مثل خالی لنسیت أباک. رواه کش.

روایته عن أمه قصة الهجرة ومبیت أخیها أمیر المؤمنین علیه السلام فی

(۱۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أم هانی بنت أبی طالب (۱)، یعقوب بن عبد الله (۱)، جعدة بن هبیرة (۲)، أحمد بن الحسن (۱)، خراسان (۱)، الخوارج (۱)

فراش الرسول صلی الله علیه وآله. جد ج ۱۹ / ۵۷، وکمبا ج ۶ / ۴۱۶.

جملة من قضایاه یوم شهادة أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۲۸۳، وکمبا ج ۹ / ۶۷۲.

بعض أحواله فی کتاب صفین ص ۴۶۳، واخوته هانی ویوسف وعمر کما عن الاستیعاب.

روایة ابنه یحیی عن الحسین علیه السلام وابنه الاخر عبد الله یأتیان.

۲۴۹۰ – الجعدة الهمدانی الکوفی:

عده الشیخ فی رجاله (۵) من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۲۴۹۱ – جعشم: والد إبراهیم بن أم الدرداء المذکور.

۲۴۹۲ – جعفر بن أبی طالب:

وهو الطیار أسن من أخیه مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه بعشر سنین، وکنیته أبو عبد الله. أسلم بعد أمیر المؤمنین، وقیل: أسلم بعد واحد وثلاثین انسانا وکان هو الثانی والثلاثون.

فضائله ومناقبه کثیرة نتبرک بذکر بعضها، ونقدم الآیات التی نزلت فیه وفی إخوانه وعشیرته، وذکرنا مدارکها فی مستدرک سفینة

ونكتفى هنا بذكر متون الروايات.

منها: قوله تعالى: (وما يستوى الاحياء) على وحمزة وجعفر والحسن والحسين وفاطمة وخديجة عليهم السلام (والا الأموات) كفار مكة.

ومنها: قوله: (من المؤمنين رجال صدقوا ما عاهدوا الله عليه) قال الباقر صلوات الله عليه: على وحمزة وجعفر (فمنهم من قضى نحبه) قال:

عهده وهو حمزة وجعفر (ومنهم من ينتظر) قال: على بن أبى طالب، وعن أمير المؤمنين والصادق صلوات الله عليهما نحوه.

ومنها: قوله: (والذين آمنوا بالله ورسله) على وحمزة وجعفر الطيار

(۱۳۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، جعفر بن أبى طالب عليهما السلام (۱)، أم المؤمنين خديجة بنت خويلد عليها السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، على بن أبى طالب (۱)، والد إبراهيم (۱)، أبو عبد الله (۱)، الشهادة (۱)، السفينة (۱)

(أولئك هم الصديقون).

ومنها: قوله (أجعلتم سقاية الحاج وعمارة المسجد الحرام كمن آمن بالله وباليوم الاخر): كان على وحمزة وجعفر الذين آمنوا بالله واليوم الآخر وجاهدوا فى سبيل الله كما فى رواية الكافى وغيره عن أبى بصير، عن أحدهما. الروضة ص ۲۰۳ و ۲۰۴ ح ۲۴۵.

ومنها: قوله: (إخوانا على سرر متقابلين) هم أمير المؤمنين والحسن والحسين وفاطمة صلوات الله عليهم وعقيل وجعفر فى الجنة كما فى الحديث النبوى.

ومنها: قوله: (وهدوا إلى الطيب من القول) قال الصادق عليه السلام كما فى الكافى وغيره: ذلك حمزة وجعفر وعبيدة وسلمان وأبو ذر والمقداد وعمار هدوا إلى أمير المؤمنين عليه السلام.

ومنها: قوله: (الذين اخرجوا من ديارهم بغير حق إلا أن يقولوا ربنا الله) الآية قال الباقر والصادق صلوات الله عليهما فى رواية الكافى وغيره: هذه الآية نزلت فى رسول الله صلى الله عليه وآله وعلى وحمزة وجعفر، وجرت فى الحسين عليه السلام.

ومنها: قوله: (إنما المؤمنون الذين آمنوا بالله ورسوله ثم لم يرتابوا)، وقوله: (أفمن وعدناه وعدا حسنا) نزلت الآيتان فى على وجعفر وحمزة، وكذلك قوله: (يوم لا يخزى الله النبى والذين آمنوا معه نورهم يسعى) الآية وقوله:

(إن الأبرار لفى نعيم).

ومنها: قوله: (وبشر المؤمنين الذين يعملون الصالحات) قال: ويبشر محمد بالجنة وعليا وجعفرا وعقيلا وحمزة وفاطمة صلوات الله عليهم.

وروى الكافى عن الصادق صلوات الله عليه فى حديث يوم القيامة: إن جعفرا وحمزة هما الشاهدان للأنبياء بتبليغ الرسالة. جد ج ۷ / ۲۸۳، وكمبا

(۱۳۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، يوم القيامة (۱)، أبو بصير (۱)، سبيل الله (۱)، مسجد الحرام (۱)، الحج (۱)

ج ۳ / ۲۷۲.

وقول النبى صلى الله عليه وآله فى حقه: أما أنت يا جعفر فيشبه خلقك خلقى وخلقك خلقى وأنت إلى ومن شجرتى - الخبر.

وقوله: یوم القیامة لواء الحمد بیده ولواء التهلیل بید علی أمیر المؤمنین علیه السلام ولواء التکبیر بید حمزة، ولواء التسبیح بید جعفر. جد ج ۸ / ۷، وکمبا ج ۳ / ۲۹۱.

غط: فی قول النبی صلی الله علیه وآله: وشهیدنا خیر الشهداء وهو حمزة، ومنا من له جناحان خضیبان یطیر بهما فی الجنة وهو جعفر ...إلی آخره. والحدیث النبوی الاخر: هو من سادات أهل الجنة، جد ج ۵۱ / ۷۶ و ۱۰۳، وکمبا ج ۱۳ / ۱۸ و ۲۶.

وقوله فی روایة شرائع الاسلام: وحمزة سید الشهداء وأسد الله وأسد رسوله، وجعفر ابن أخیک طیار فی الجنة مع الملائکة. کتاب الایمان ص ۲۱۳، وجد ج ۶۸ / ۳۹۶.

ومن مکارم أخلاقه التی شکرها الله له وأوحی ذلک إلی نبیه کما فی روایة الصدوق عن الباقر علیه السلام: ما شرب خمرا قط، وما کذب قط، وما زنی قط، وما عبد صنما قط، جد ج ۲۲ / ۲۷۲، وکمبا ج ۶ / ۷۳۷.

قال العلامة المج: هو من شهداء الأولین، وهو صاحب الهجرتین الحبشة وهجرة المدینة، واستشهد یوم موتة سنة ثمان وله احدی وأربعون سنة، وقطعت یداه فی الحرب فأعطاه الله تعالی جناحین یطیر بهما فی الجنة فلقب ذا الجناحین.

انتهی.

وقال جعفر الطیار فی حق بنت حمزة: هی بنت عمی وخالتها تحتی. فقضی بها النبی صلی الله علیه وآله لخالتها، وقال: الخالة بمنزلة الأم. کما فی جد ج ۲۰ / ۳۷۳، وکمبا ج ۶ / ۵۶۶.

(۱۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، یوم القیامة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الشهادة (۳)، الحرب (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، التکبیر (۱)

أقول: خالتها سلمی بنت عمیس زوجة حمزة.

وفی روایات صلاة جعفر الطیار المشهورة قال له رسول الله - صلی الله علیه وآله -: یا جعفر ألا أمنحک ألا أعطیک ألا أحبوک؟ فقال له جعفر: بلی یا رسول الله فعلمه الصلاة.

وبالجملة: تزوج أسماء بنت عمیس وولد له: عبد الله وعون ومحمد.

وعن عمدة الطالب ص ۱۹ إن أولاده ثمانیة: عبد الله الأکبر، وعبد الله الأصغر، ومحمد الأکبر، ومحمد الأصغر، وعون، وحمید، وحسین، وعبد الله، وزاد علی من ذکر فی کتاب السیدة زینب: مساور وجعفر وترک الثامن عبد الله، ثم قال: وعقبه فی عبد الله الأکبر، ومنه فی علی ومعاویة وإسحاق وإسماعیل، واستشهد محمد وعون، ومحمد الأکبر قتل بصفین وأمه أسماء بنت عمیس وأولاده عبد الله وعبد الرحمن والقاسم، والاخر تزوج أم کلثوم بنت عبد الله بن جعفر وأمها زینب ... إلی آخره.

أقول: هو القاسم بن محمد بن جعفر الطیار الآتی وعن عمدة الطالب عند ذکر العقب من جعفر بن أبی طالب عند ذکر أولاد إبراهیم بن جعفر: منهم أبو یعلی محمد بن الحسن بن حمزة بن جعفر بن العباس بن إبراهیم بن جعفر بن إبراهیم بن جعفر السید أطروش فقیه علی مذهب الإمامیة له ولد، وعمه الحسین بن حمزة له ولد وعقیل بن حمزة بجرجان.

انتهی.

۲۴۹۳ - جعفر بن أبان:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی سن عن الحسین الکرخی، عنه، عن الحسن الصیقل، عن الصادق علیه السلام کما تقدم فی بنان بن العباس.

۲۴۹۴ - جعفر بن إبراهیم الجعفری الهاشمی المدنی:

عده الشیخ بهذا العنوان فی أصحاب مولانا السجاد صلوات الله علیه.

(۱۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: تزویج أم کلثوم من عمر (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، القاسم بن محمد بن جعفر بن ابی طالب (۱)، جعفر بن إبراهیم الجعفری (۱)، محمد بن الحسن بن حمزة (۱)، جعفر بن إبراهیم (۱)، أسماء بنت عمیس (۲)، الحسین بن حمزة (۱)، الحسن الصیقل (۱)، محمد الأصغر (۱)، القتل (۱)، الزوج، الزواج (۲)، الصّلاة (۲)

والظاهر أنه الذی عده البرقی فی أصحاب السجاد علیه السلام من دون توصیف.

روی عبد الرحمن بن حماد الکوفی، عن عبد الله بن إبراهیم الغفاری، عن جعفر بن إبراهیم الجعفری، عن أبی عبد الله علیه السلام کما فی الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب الانصاف والعدل ص ۱۴۷.

وروی بکر بن صالح وابن فضال، عن عبد الله بن إبراهیم الغفاری، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۳ کتاب الطهارة باب الکسیر والمجدور ص ۶۸.

۲۴۹۵ - جعفر بن إبراهیم:

روی ابن فضال عن عبد الله بن إبراهیم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ باب من لا تستجاب دعوته ص ۵۱۱.

وروی بکر بن صالح، عن الغفاری، عنه قال سمعت أبا عبد الله علیه السلام کما فیه باب الصمت ص ۱۱۶، والظاهر اتحاد ذلک مع سابقه ویؤیده:

روایة الحسن بن محبوب، عن عبد الرحمن بن الحجاج، عنه، عن السجاد علیه السلام. الکافی ج ۳ کتاب الصلاة باب بناء المساجد ص ۳۶۹. ورواه فی یب ج ۳ باب فضل المساجد ص ۲۵۹ ح ۷۲۵.

۲۴۹۶ - جعفر بن إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما ثقة بالاتفاق، وکذا أخوه عبد الله الآتی. تقدم أبوه وعم أبیه إبراهیم بن علی وابنه إسماعیل بن جعفر.

أولاده: یوسف ویعقوب وسلیمان وعبد الله وإسماعیل یأتون، وکذا من أحفاده: محمد بن یعقوب بن محمد بن یوسف وجعفر بن أحمد بن محمد بن

(۱۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن إبراهیم الغفاری (۲)، جعفر بن إبراهیم الجعفری (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن علی (۱)، جعفر بن إبراهیم (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن یوسف (۱)، أحمد بن محمد (۱)، بکر بن صالح (۲)، الصدق (۱)، السجود (۲)، الصمت (۱)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱) عیسی یأتیان.

۲۴۹۷ - جعفر بن إبراهیم بن محمد الهمدانی:

روی الکشی أن أباه کتب مع جعفر ابنه إلی أبی الحسن صلوات الله علیه فی سنة ثمان وأربعین ومأتین یسأله عن العلیل (علی بن جعفر) والقزوینی (فارس ابن حاتم) أیهما یقصد بحوائجه وحوائج غیره ... إلی آخره. هکذا فی رجال المامقانی عن الکشی، لکن فی المصدر اسقط کلمة ثمان.

مکاتبته الأخری مع أبیه إبراهیم إلی أبی الحسن علیه السلام فی تعیین مقدار الصاع مذکورة فی العیون ج ۱ / ۳۱۰، وکمبا ج ۲۰ / ۲۸، وجد ج ۹۶ / ۱۰۶، ورواه فی الکافی ج ۴ باب الفطرة ص ۱۷۲ عن محمد بن أحمد، عنه، عنه علیه السلام.

وكذا فى يب، ولكن فى صا ويه: عن محمد بن أحمد بن يحيى، عنه، عنه عليه السلام.

ولعله جعفر بن إبراهيم الذى عده الشيخ من أصحاب الهادى عليه السلام.

۲۴۹۸ – جعفر بن إبراهيم:

لم يذكروه. روى القمى فى تفسيره سورة بنى إسرائيل فى قوله تعالى:

(قل كل يعمل على شاكلته) عن أبيه إبراهيم بن هاشم، عنه، عن أبى الحسن الرضا عليه السلام.

۲۴۹۹ – جعفر بن إبراهيم بن موسى الكاظم عليه السلام:

تقدم ذكره فى أبيه.

۲۵۰۰ – جعفر بن إبراهيم بن جعفر بن الحسن المثنى:

تقدم فى أبيه، وجده وابنه عبد الله يأتيان.

(۱۳۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۲)، جعفر بن إبراهيم بن محمد الهمدانى (۱)، محمد بن أحمد بن يحيى (۱)، جعفر بن إبراهيم (۴)، جعفر بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۱)، على بن جعفر (۱)

۲۵۰۱ – جعفر بن إبراهيم الجعفى:

عده الشيخ فى أصحاب الباقر عليه السلام.

۲۵۰۲ – جعفر بن إبراهيم الحضرمى:

عن البرقى أنه من أصحاب الباقر عليه السلام.

كا: بعض أصحابنا عن جعفر بن إبراهيم الحضرمى، عن سعد بن سعد، عن الرضا عليه السلام. كمبا ج ۵ / ۱۴۷، وجد ج ۱۲ / ۱۳۱.

وعده الشيخ فى أصحاب الرضا عليه السلام كما عن نسخة، وفى المطبوعة جعفر بن إسماعيل الحضرمى.

۲۵۰۳ – جعفر بن إبراهيم بن ناجية الحضرمى:

لم يذكروه. إلا أن يتحد مع سابقه.

وقع فى طريق الشيخ عن على بن الحسن بن فضال، عنه، عن سعد بن سعد، عن الرضا عليه السلام حديث حرمة الطين إلا طين قبر الحسين صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۴ / ۳۲۲، وج ۲۲ / ۱۴۳، وجد ج ۶۰ / ۱۵۱، وج ۱۰۱ / ۱۲۰.

رواه فى الكافى ج ۶ / ۲۶۶، ويب ج ۹ / ۸۹ عن على بن محمد، عن بعض أصحابنا، عن جعفر بن إبراهيم الحضرمى، عن سعد بن سعد، عن الرضا عليه السلام.

ورواه فى الوسائل ج ۱۶ / ۳۹۶ مثل ما ذكرنا كله، فيظهر اتحاده مع سابقه.

۲۵۰۴ – جعفر بن إبراهيم بن مهزم:

لم يذكروه. وقع فى طريق البرقى فى سن ج ۲ باب الشواء ص ۴۶۹ عن موسى بن عمر، عنه، عن أبى مريم، عن الأصبغ بن نباتة، وجد ج ۶۶ / ۷۸.

وكمبا ج ۱۴ / ۸۲۹.

(۱۳۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، جعفر بن إبراهيم الحضرمى (۳)، جعفر بن إسماعيل الحضرمى (۱)، إبراهيم بن ناجية (۱)، على بن الحسن بن

فضال (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، إبراهیم بن مهزم (۱)، إبراهیم الجعفی (۱)، موسی بن عمر (۱)، علی بن محمد (۱)، سعد بن سعد (۲)، القبر (۱)

۲۵۰۵ – جعفر بن إبراهیم بن نوح:

من أصحاب الحسن العسکری صلوات الله علیه فی رجال الشیخ.

۲۵۰۶ – جعفر بن إبراهیم الهاشمی:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه وروی عنه عبد الرحمن بن الحجاج. الکافی ج ۴ کتاب الزکاة باب الصدقة لبنی هاشم ص ۵۹.

ورواه فی یب ج ۴ / ۶۲ عنه مثله. ولعله جعفر بن إبراهیم الجعفری المذکور أو الآتی.

۲۵۰۷ – جعفر بن إبراهیم بن سلیمان بن عبد الله بن العباس:

تقدم أبوه وحفیده إبراهیم بن الفضل بن جعفر.

۲۵۰۸ – جعفر بن أبی جعفر السمرقندی:

وابنه من أصحاب العیاشی.

۲۵۰۹ – جعفر بن أبی حمزة البطائنی:

أخو علی، ذکره النجاشی ص ۱۷۵ فی ترجمة أخیه.

۲۵۱۰ – جعفر بن أبی ذر القزوینی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۲ عن أبی المفضل، عنه، عن داود بن سلیمان الغازی.

۲۵۱۱ – جعفر بن أبی عبد الله:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة التغابن: عن علی بن الحسین، عنه، عن الحسن بن محبوب حدیث تفسیر قوله تعالی: (والنور الذی أنزلنا) وأن النور والله الأئمة من آل محمد إلی یوم القیامة، وهم نور الله فی السماوات والأرض، ونور الامام فی قلوب المؤمنین أنور من الشمس المضیئة بالنهار، وهم

(۱۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، یوم القیامة (۱)، جعفر بن إبراهیم الهاشمی (۱)، جعفر بن إبراهیم الجعفری (۱)، جعفر بن إبراهیم بن نوح (۱)، جعفر بن أبی عبد الله (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، إبراهیم بن الفضل (۱)، داود بن سلیمان (۱)، جعفر بن أبی جعفر (۱)، سورة التغابن (۱)، علی بن الحسین (۱)، بنو هاشم (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الزکاة (۱)، الصّلاة (۱)، التصدّق (۱)

والله ینورون قلوب المؤمنین ... إلی آخره. وهذا الحدیث من أسرار آل محمد ولا یظهره الحسن بن محبوب إلا لمؤمن کامل مثله.

۲۵۱۲ – جعفر بن أبی المغیرة:

لم یذکروه. روی جریر بن أشعث، عنه کما تقدم فی جریر.

۲۵۱۳ – جعفر بن أحمد بن إبراهیم النوبختی، أبو إبراهیم:

لم یذکروه. روی ابن أخته هبة الله بن محمد، عنه، عن أبیه وصیة أبی جعفر محمد بن عثمان العمری بأمر الامام إلی الحسین بن روح. غیبة الطوسی ص ۲۴۲، وجد ج ۵۱ / ۳۵۵، وکمبا ج ۱۳ / ۹۶.

۲۵۱۴ – جعفر بن أحمد بن أیوب السمرقندی، أبو سعید:

کان صحیح الحدیث والمذهب، روی عنه محمد بن مسعود العیاشی کما قاله النجاشی. یقال له ابن العاجز کما فی نسخة النجاشی،

وفی نسخة الشیخ ابن التاجر، متکلم له کتب منها کتاب الرد علی من زعم أن النبی صلی الله علیه وآله کان علی دین قومه قبل النبوة.

وروی عنه العیاشی کما فی روایات یب، وعنه محمد بن إسماعیل البرمکی کما فی مشیخة یه فی طریقه إلی جابر بن عبد الله الأنصاری.

ومواضع الروایات مذکورة فی کتاب العلامة الخوئی والأردبیلی.

۲۵۱۵ - جعفر بن أحمد بن جعفر بن محمد: والد علی الآتی.

۲۵۱۶ - جعفر بن أحمد الساهد:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۲۷ عن الحسین بن محمد التمار، عنه، عن أحمد بن محمد بن أبی مسلم روایة فضل شهر رمضان.

۲۵۱۷ - جعفر بن أحمد بن سعید البجلی، أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن أحمد الأشعری الثقة الجلیل، عنه، عن علی بن أسباط. کتاب الصلاة ص ۴۱۵، وکتاب الدعاء ص ۲،

(۱۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، جعفر بن أحمد بن أیوب (۱)، محمد بن مسعود العیاشی (۱)، محمد بن أحمد الأشعری (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، هبة الله بن محمد (۱)، أحمد بن جعفر بن محمد (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو إبراهیم (۱)، علی بن أسباط (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، أحمد بن سعید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

وجد ج ۸۵ / ۳۳۲، وج ۹۳ / ۱۵۵.

ورواه فی معانی الاخبار باب معنی ذکر الله کثیرا ص ۱۹۴ مثله مع زیادة کلمة ابن أخی صفوان بن یحیی بعد کلمة جعفر بن أحمد بن سعید البجلی.

۲۵۱۸ - جعفر بن أحمد بن سکین:

لم یذکروه. روی عن أبیه کما تقدم فی أبیه.

۲۵۱۹ - جعفر بن أحمد الصیقل: یأتی فی جعفر بن محمد الصیقل.

۲۵۲۰ - جعفر بن أحمد بن عبد الجبار الینبعی بالمدینة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن یعقوب بن نعیم بن عمرو بن قرقارة الثقة الجلیل الراوی عن مولانا الرضا علیه السلام، عنه، عن أبیه حدیث فضل رجب وعمل الاستفتاح المعروف بعمل أم داود. جد ج ۹۷ / ۴۳، وکمبا ج ۲۰ / ۱۱۱.

۲۵۲۱ - جعفر بن أحمد بن علی المونسی القمی، أبو محمد:

لم یذکروه. وهو أحد رواة حدیث فضل النیروز. کمبا ج ۱۴ / ۲۰۶، وجد ج ۵۹ / ۹۱.

رواه عنه جعفر بن محمد بن أحمد بن العباس الدوریستی، عن علی بن بلال.

۲۵۲۲ - جعفر بن أحمد بن علی القمی:

لم یذکروه. وهو صاحب کتاب الزهد والمسلسلات والعروس وغیرها، روی عنه فی البحار کثیرا وعده منها عندی.

ولقد أجاد فیما فصل وأفاد شیخنا العلامة النوری فی المستدرک ج ۳ / ۳۰۸، حیث أثبت عظم شأنه وجلالته ووثاقته، ونقل عن الکراجکی أنه صنف مأتین وعشرین کتابا بقم، والتفصیل إلیه.

وروی عنه الصدوق فی کتبه مترضیا علیه.

(۱۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، جعفر بن محمد بن أحمد بن العباس (۱)، أحمد بن علی القمی (۱)، جعفر بن محمد الصیقل (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یعقوب بن نعیم (۱)، أحمد بن سعید (۱)، أحمد بن علی (۱)، جعفر بن أحمد (۳)، الزهد (۱)

۲۵۲۳ – جعفر بن أحمد بن علی بن الحسن بن شاذان القمی:

لم یذکروه. روی عن أبیه کما تقدم فی أبیه، وأجداده یأتون.

۲۵۲۴ – جعفر بن أحمد العلوی الرقی العریضی، أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الاکمال ط جد باب ۴۳ ص ۴۷۰ عن أحمد ابن زیاد بن جعفر الهمدانی الفاضل الثقة، عنه، عن علی بن أحمد العقیقی روایة شریفة مفصلة.

ورواه هکذا فی أربعة مواضع من البحار متفرقة أجزائه، فبناء علی ذلک احتمال کونه جعفر بن محمد ضعیف جدا.

۲۵۲۵ – جعفر بن أحمد العمرکی: هو ابن أحمد بن معروف الآتی.

۲۵۲۶ – جعفر بن أحمد بن عیسی بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار:

لم یذکروه. روی المفید فی الإختصاص ص ۱۶۳ عنه، عن یعقوب الکوفی روایة شریفة. وعیسی جد أبیه، ویکون جده محمد کما یأتی قریبا، وانه رواه فی الخصال کذلک.

۲۵۲۷ – جعفر بن أحمد بن القاسم بن أیوب بن نوح:

أبوه تقدم، وأجداده مذکورون.

۲۵۲۸ – جعفر بن أحمد القصیر البصری:

لم یذکروه. روی الحسین بن حمدان فی هدایته عنه، عن محمد بن عبد الله ابن مهران الکرخی. مدینة المعاجز ص ۲۰۰ و ۲۲۹، ومستدرک الوسائل ج ۲ / ۱۲۹.

۲۵۲۹ – جعفر بن أحمد بن کازر الصیرفی:

لم یذکروه. روی النجاشی ص ۷۸ عن عدة، عن أحمد بن محمد (یعنی ابن یحیی)، عنه، عن الحسن بن علی الأشعری کتاب إلیاس بن عمرو.

(۱۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن علی بن الحسن (۱)، أحمد بن عیسی بن محمد (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إلیاس بن عمرو (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، الحسین بن حمدان (۱)، أیوب بن نوح (۱)، أحمد بن معروف (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن أحمد (۴)، جعفر بن محمد (۱)

۲۵۳۰ – جعفر بن أحمد بن متیل القمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق والشیخ.

وروی عنه جعفر بن محمد بن قولویه القمی، وعلی بن محمد بن متیل.

وقد روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۴۰ قال مشایخنا: کنا لا نشک أنه إن کانت کائنة من أبی جعفر (یعنی محمد بن عثمان) لا یقوم مقامه إلا جعفر بن أحمد بن متیل أو أبوه لما رأینا من الخصوصیة به وکثرة کینونته فی منزله، حتی بلغ أنه کان فی آخر عمره لا یأکل

طعاما إلا ما اصلح فی منزل جعفر بن أحمد بن متیل وأبیه بسبب وقع له، وکان طعامه الذی یأکله فی منزل جعفر وأبیه، وکان أصحابنا لا یشکون إن کانت حادثة لم تکن الوصیة إلا إلیه من الخصوصیة به، فلما کان عند ذلک وقع الاختیار علی أبی القاسم سلموا ولم ینکروا، وکانوا معه وبین یدیه کما کانوا مع أبی جعفر رضی الله عنه، ولم یزل جعفر بن أحمد بن متیل فی جملة أبی القاسم رضی الله عنه وبین یدیه کتصرفه بین یدی أبی جعفر العمری إلی أن مات رضوان الله علیه إلی آخره.

وروی الشیخ فیه ص ۲۴۱ عن علی بن محمد بن متیل، عن عمه جعفر ابن أحمد بن متیل قال: لما حضرت أبا جعفر محمد بن عثمان العمری رضوان الله علیه الوفاة کنت جالسا عند رأسه اسأله وأحدثه، وأبو القاسم بن روح عند رجلیه، فالتفت إلی ثم قال: أمرت أن أوصی إلی أبی القاسم الحسین بن روح.

قال: فقمت من عند رأسه وأخذت بید أبی القاسم وأجلسته فی مکانی وتحولت إلی عند رجلیه.

وفی هاتین الروایتین دلالة ظاهرة علی جلالته وأبیه، لکن الأخیر نقله الصدوق فی کمال الدین باب ۴۵ ح ۳۳ عن محمد بن علی بن متیل، عن عمه جعفر بن محمد بن متیل وساقه إلی آخره نحوه، وسیأتی.

(۱۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، جعفر بن أحمد بن متیل (۲)، محمد بن علی بن متیل (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن قولویه (۱)، أحمد بن متیل (۲)، محمد بن عثمان (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الموت (۱)، الطعام (۱)، الأکل (۲)، الوصیة (۱)

۲۵۳۱ - جعفر بن أحمد بن محمد التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مج ۴۹ عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة)، عنه، عن أبیه حدیثا شریفا، وجد ج ۷ / ۱۳۰. وتمامه فی ج ۸ / ۲۲، وکمبا ج ۳ / ۲۲۸ و ۲۹۵.

۲۵۳۲ - جعفر بن أحمد بن محمد بن عیسی بن محمد بن علی بن عبد الله ابن جعفر الطیار، أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال باب السبعة عن یعقوب ابن الرائد، عنه، عن یعقوب بن عبد الله الکوفی. جد ج ۳۸ / ۱۶۷، وکمبا ج ۹ / ۳۰۰.

ورواه فی ختص ص ۱۶۳ مختصرا اسناده عن جعفر بن أحمد بن عیسی ابن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار، عن یعقوب الکوفی ... إلی آخره.

۲۵۳۳ - جعفر بن أحمد المصری:

لم یذکروه. روی عن عمه الحسن بن علی، عن أبیه، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه وروی عنه أحمد بن محمد بن الخلیل کما فی غط ص ۱۰۴ روایة شریفة فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وأسمائهم وفضائلهم.

۲۵۳۴ - جعفر بن أحمد بن معروف:

لم یذکروه. روی العیاشی، عنه، عن العمرکی بن علی کما فی فلاح السائل ص ۲۸۶.

وروی الصدوق فی کمال الدین باب ۲۰ ح ۴۵ باسناده، عن محمد بن مسعود (یعنی العیاشی)، عن جعفر بن أحمد العمرکی بن علی البوفکی، عن ابن فضال ... إلی آخره، والأظهر أنه هکذا عن جعفر بن أحمد، عن العمرکی ... إلی آخره.

(۱۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، یعقوب بن عبد الله (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، العمرکی بن علی (۲)، أحمد بن عیسی (۱)،

محمد التميمى (۱)، محمد بن الخليل (۱)، أحمد بن معروف (۱)، الحسن بن على (۱)، جعفر بن أحمد (۴)، محمد بن على (۱)، الصّلاة (۱)

۲۵۳۴ - جعفر بن أحمد بن مقبل القمى:

يأتى فى جعفر بن محمد بن مقبل.

۲۵۳۶ - جعفر بن أحمد المكفوف:

لم يذكروه. روى عن أبى الحسن الأول صلوات الله عليه، وروى عنه منصور بن العباس وعلى بن الحسن. الكافى ج ۶ باب فى الأشربة ص ۴۲۶ و ۴۲۷، ويب ج ۹ / ۱۲۷ ح ۵۵۱ و ۵۵۲.

۲۵۳۷ - جعفر بن أحمد بن وندك الرازى، أبو عبد الله:

من أصحابنا المتكلمين والمحدثين، له كتاب فى الإمامة كبير قاله النجاشى.

۲۵۳۸ - جعفر بن أحمد بن يحيى:

لم يذكروه. روى إبراهيم بن بنان الخثعمى، عنه كما تقدم فى إبراهيم.

۲۵۳۹ - جعفر بن أحمد بن يوسف الأودى، أبو عبد الله:

ثقة بالاتفاق، شيخ من أصحابنا الكوفيين، له كتاب المناقب روى عنه أحمد بن محمد بن عقدة.

جملة من رواياته الشريفة فى جد ج ۳۸ / ۱۴۲، وج ۲۰ / ۱۱۳، وج ۳۹ / ۱۱۱، وكمبا ج ۹ / ۲۹۴ و ۳۷۰، وج ۶ / ۵۰۹.

۲۵۴۰ - جعفر بن أحمد بن يوسف بن يعقوب الجعفى:

لم يذكروه. روى ابن عقدة عنه، عن إسماعيل بن مهران حديث تفسير النعمانى المفصل فى أقسام الآيات. المستدرك ج ۳ / ۷۱.

۲۵۴۱ - جعفر بن أحمد:

من أصحاب الإمام الهادى صلوات الله عليه كما قاله الشيخ.

وروى القمى فى تفسيره سورة الأنعام عن جعفر بن أحمد، عن محمد بن على.

(۱۴۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، أحمد بن يوسف بن يعقوب (۱)، جعفر بن أحمد بن يوسف (۱)، إسماعيل بن مهران (۱)، جعفر بن أحمد المكفوف (۱)، جعفر بن أحمد بن وندك (۱)، أبو عبد الله (۲)، أحمد بن يحيى (۱)، سورة الأنعام (۱)، منصور بن العباس (۱)، على بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن أحمد (۳)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

۲۵۴۲ - جعفر الأحمر:

لم يذكروه. ووقع فى طريق الصدوق فى أماليه عن عيسى بن موسى، عنه، عن مولانا الباقر صلوات الله عليه وصف حشر فاطمة الزهراء صلوات الله عليها وشفاعتها وفضائلها. جد ۴۳ / ۲۱۹، وكمبا ج ۱۰ / ۶۲. ورواه فى بشا ص ۱۸ عنه مثله.

وروى عبد الله بن موسى، عنه، عن جميع بن عمير. بشا ص ۲۴۰، ولعله جعفر بن زياد الأحمر الآتى أو جعفر الأحمسى المعدود من أصحاب الباقر عليه السلام. وبعض رواياته فى كتاب الغارات ص ۵۸۸.

۲۵۴۳ - جعفر الأحول:

لم يذكروه. روى يعقوب بن يزيد، عنه، عن عثمان بن عيسى، عن الرضا صلوات الله عليه. الكافى ج ۴ كتاب الحج باب الرجل يأخذ الحجة ص ۳۰۹، ويب ج ۵ / ۴۱۷ عنه مثله.

۲۵۴۴ - جعفر الأحول:

لم یذکروه. روی محمد بن یعفور، عن جعفر الأحول، عن منصور، عن أبی إبراهیم علیه السلام (أبی عبد الله علیه السلام خ ل) کما فی تفسیر القمی المطبوع مع تفسیر العسکری علیه السلام.

وفی الطبع الآخر القدیم المنفرد: عن محمد بن یعفور، عن أبی جعفر الأحول، عن منصور، عن أبی إبراهیم علیه السلام.

۲۵۴۵ – جعفر بن إدریس القزوینی:

لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عنه، وعن غیره. کتاب الایمان ص ۲۳۲، وجد ج ۶۹ / ۶۸.

۲۵۴۶ – جعفر الأزدی:

له کتاب رواه أحمد بن محمد بن عیسی، عن ابن أبی عمیر، عنه به کما

(۱۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، النبی إبراهیم (ع) (۲)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، جعفر بن زیاد (۱)، جعفر الأزدی (۱)، جمیع بن عمیر (۱)، جعفر الأحول (۳)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

قاله الشیخ.

وروی الحسین بن سعید، عن محمد بن أبی عمیر، عنه، عن قتیبة الأعشی، عن الصادق علیه السلام، یب ج ۴ باب فضل صیام یوم الشک ص ۱۸۳ ح ۵۰۹، ورواه فی صا عنه مثله.

۲۵۴۷ – جعفر الأودی:

کوفی، له کتاب رواه أحمد بن محمد بن عیسی، عن محمد بن أبی عمیر، عنه به، قاله النجاشی، والظاهر اتحادهما.

۲۵۴۸ – جعفر بن إسحاق بن سعد:

لم یذکروه. روی عنه الثقة الجلیل الصفار فی کتابه البصائر فی أوائل الجزء السادس مکررا، ونقله فی کمبا ج ۱۱ / ۲۴۶، و ۱۲۶، وجد ج ۴۸ / ۵۴، وج ۴۷ / ۷۷.

۲۵۴۹ – جعفر بن إسحاق بن موسی بن جعفر علیه السلام:

لم یذکروه. قتله سعید الحاجب فی أیام المعتز والمهتدی.

۲۵۵۰ – جعفر بن إسماعیل البزاز الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مج ۹۴ عن ابن عقدة، عن المنذر بن محمد، عنه، عن عبد الله بن الفضل حدیث من أنکر الإمامة کمن أنکر النبوة والربوبیة. جد ج ۳۸ / ۱۰۹، وکمبا ج ۹ / ۲۸۶.

۲۵۵۱ – جعفر بن إسماعیل البصری:

لم یذکروه. روی حمید بن زیاد من کتابه عنه، عن عبد الرحمن بن أبی نجران. غیبة النعمانی ص ۵۲ وفیه ص ۵۴ روی عنه، عن الحسین بن أحمد المنقری، وهو شیخ بمصر. وفی جد ج ۱۰ / ۲۳، وکمبا ج ۴ / ۹۷.

نی: ابن عقدة، عن حمید بن زیاد، عنه، عن ابن أبی نجران، عن إسماعیل بن علی البصری ... إلی آخره.

(۱۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن الفضل (۱)، محمد بن أبی عمیر (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل البصری (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، ابن أبی نجران (۱)، جعفر بن إسماعیل (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، الحسین بن سعید (۱)، حمید بن زیاد (۲)، جعفر الأودی (۱)،

المنذر بن محمد (۱)، القتل (۱)

۲۵۵۲ – جعفر بن إسماعیل بن جعفر الهاشمی:

لم یذکروه. روی الصفار عن محمد بن علی بن محبوب، عنه، عن أیوب ابن نوح. المستدرک ج ۱ / ۱۰۱ و ۱۰۲، وجد ج ۴۰ / ۲۱۳ مکررا، وکمبا ج ۹ / ۴۷۴.

وروی الصدوق فی کمال الدین باب ۳۳ ح ۳۰ ص ۳۴۵ باسناده، عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عن جعفر بن إسماعیل الهاشمی قال: سمعت خالی محمد بن علی، عن عبد الرحمن بن حماد حدیث الشجرة الطیبة وأن اصلها رسول الله وفرعها أمیر المؤمنین، والحسن والحسین ثمرها، وتسعة من ولد الحسین علیهم السلام أغصانها، والشیعة ورقها ... إلی آخره.

۲۵۵۳ – جعفر بن إسماعیل المنقری (المقری) الکوفی:

له نوادر، رواه عنه حمید بن زیاد وابن رباح کما قاله ابن الغض، ونسبه إلی الکذب والغلو.

۲۵۵۴ – جعفر بن إسماعیل:

لم یذکروه. روی عن إدریس، وروی عنه أبو العباس. الکافی ج ۶ کتاب العقیقة باب ۲۲ ص ۳۴.

۲۵۵۵ – جعفر بن امین الثغری:

لم یذکروه. روی عن عثمان بن عیسی کما عن ثو ص ۱۰۸.

۲۵۵۶ – جعفر بن أیاس أبو بشر النصری (البصری):

من أصحاب مولانا السجاد صلوات الله علیه کما فی رجال الشیخ. وقیل:

توفی سنة ۱۲۵ ه.

روی أبان بن أبی عیاش، عنه، عن أبی سعید الخدری. أمالی المفید مج ۲۵ ص ۱۲۶.

(۱۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، جعفر بن إسماعیل المنقری (المقرئ) (۱)، إسماعیل الهاشمی (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن جعفر (۱)، جعفر بن إسماعیل (۱)، جعفر بن أیاس (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن علی (۱)، الکذب، التکذیب (۱)

۲۵۵۷ – جعفر بن برقان:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه مج ۸۶ ص ۳۵۱ ح ۱۴ عن أحمد بن الحسن القطان، عن القاسم بن عباس، عن أحمد بن یحیی الکوفی، عن أبی قتادة الحرانی، عن جعفر بن برقان، عن میمون بن مهران، عن زاذان حدیث مکالمة الشمس مع مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، ونقله فی جد ج ۴۱ / ۱۷۷، وکمبا ج ۹ / ۵۵۰ مثله.

۲۵۵۸ – جعفر بن بشیر، أبو محمد البجلی الوشاء:

من زهاد أصحابنا وعبادهم ونساکهم، ثقة، ثقة جلیل القدر بالاتفاق، له کتاب المشیخة مثل کتاب الحسن بن محبوب إلا أنه أصغر منه، وکتاب الصلاة، وکتاب المکاسب، وکتاب الصید والذبائح، وله نوادر.

وبالجملة روی عن الثقات ورووا عنه، کذا قاله النجاشی. مات رحمه الله بالأبواء (قریة بین مکة والمدینة) سنة ۲۰۸ ه، وعده الشیخ فی رجاله من أصحاب الرضا صلوات الله علیه.

وأکثر العلامة الخوئی وغیره من ذکر أسامی الذین یروون عنه والذین یروی عنهم وکان یلقب فقحة العلم أی حلقته.

۲۵۵۹ – جعفر بن بشیر الخزاز:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکـافی ج ۶ کتاب العقیقـة باب الـدعاء فی طلب الولد ص ۷ عن صالح بن السـندی، عنه، عن علی بن أبی حمزة.

ووقع فی طریق الصفار فی البصائر واختصاص المفید.

یر: باسناده، عن الحسین بن بردة، عنه، عن إسماعیل بن عبد العزیز، عن الصادق صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۱ / ۱۲۳، وجد ج ۴۷ / ۶۸. ختص، یر: عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عنه، وابن فضال. جد ج ۳۹ / ۱۵۵، وکمبا ج ۹ / ۳۸۰.

(۱۴۸)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، أصـحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، إسماعیل بن عبد العزیز (۱)، جعفر بن بشیر الخزاز (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، میمون بن مهران (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، صالح بن السندی (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الموت (۱)، الصید (۱)، الصّلاة (۱)، الذبح (۱)

۲۵۶۰ - جعفر بن بشیر المکی:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مج ۵۵ ص ۲۰۹ عن عمیر ابن مرداس الدولقی، عنه، عن وکیع حدیث سـلمان الفارسی فی وصف إبلیس مناقب مولانا أمیر المؤمنین صـلوات الله علیه. ورواه فی جد ج ۳۹ / ۱۶۲، وکمبا ج ۹ / ۳۸۱. العلل والأمالی عنه مثله ...

۲۵۶۱ - جعفر بن بکر:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۵ کتاب المعیشـة باب أن من السـعادة أن تکون معیشة الرجل فی بلده ص ۲۵۸ عن علی بن الحسین التیمی، عنه، عن عبد الله بن أبی سهل، عن عبد الله بن عبد الکریم، عن أبی عبد الله الصادق صلوات الله علیه.

ورواه فی یب ج ۷ / ۲۳۶ عن علی بن الحسین، عنه، عن عبد الله بن أبی سهل، عن حماد، عن عبد الکریم، عن الصادق علیه السلام.

۲۵۶۲ - جعفر بن بکیر:

لم یـذکروه. روی سـهل بن زیاد الادمی، عن محمد بن أحمد بن الربیع الأقرع، عنه، عن یونس بن یعقوب، عن الرضا علیه السـلام ذم الواقفة کما فی رجال الکشی بعد ترجمة علی بن سوید السائی.

۲۵۶۳ - جعفر بن جابر الطائی:

لم یـذکروه. روی الطب ص ۷۰ عنه، عن موسـی بن عمر بن یزیـد الصـیقل. ورواه فی کمبا ج ۱۴ / ۵۲۹ عنه مثله، وجـد ج ۶۲ / ۱۸۶

۲۵۶۴ - جعفر الجعفری:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام، وروی عنه ابنه سلیمان.

الکافی ج ۳ کتاب الجنائز باب ۵۲ ص ۱۸۱.

(۱۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۲)، کتاب رجال الکشی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن سوید السائی (۱)، عبد الله بن أبی سـهل (۱)، عبـد الله بن عبـد الکریم (۱)، سـلمان المحمدی (الفارسـی) رضوان الله علیه (۱)، محمـد بن أحمـد بن الربیع (۱)، موسـی بن عمر بن یزید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یـونس بن یعقوب (۱)، علی بن الحسـین (۲)، سـهل بن زیاد (۱)، جعفر الجعفری (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، جعفر بن بکیر (۱)، عبد الکریم (۱)، جعفر بن بکر (۱)، الطب، الطبابة (۱)، الجنازة (۱)

۲۵۶۵ – جعفر الجوهری:

من أصحاب الجواد علیه السلام قاله الشیخ، روی عن زکریا بن آدم القمی، وروی عنه منصور بن العباس. یب ج ۶ / ۸۲ ح ۱۶۲.

۲۵۶۶ – جعفر بن الحارث النخعی، أبو الأشهب الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما عده الشیخ.

۲۵۶۷ – جعفر بن حبیب الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام عده الشیخ.

۲۵۶۸ – جعفر بن حبیب النهدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۷۹ عن أبی غسان، عنه، عن الصادق علیه السلام، ولعله متحد مع سابقه.

۲۵۶۹ – جعفر بن حرب الهمدانی البغدادی المتکلم المعتزلی:

عد من کتب الحسن بن موسی النوبختی: کتاب النقض علی جعفر بن حرب فی الإمامة. مات ۲۳۶ ه.

۲۵۷۰ – جعفر بن الحسن بن الحسن بن أبی طالب بن خربویه المعلم، أبو الفضل:

لم یذکروه. وهو شیخ الحدیث یقرأ علیه وقرأ علیه علی بن عبد الله بن الحسن بن الحسین بن بابویه القمی. مدینة المعاجز ص ۵۲.

۲۵۷۱ – جعفر بن الحسن بن الحسن بن أمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیه:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه کما عده الشیخ فی رجاله.

أقول: له لسان طلق زلق، یعد من خطباء بنی هاشم، وهو أکبر إخوانه، تخلص من حبس منصور ورجع إلی المدینة وله ۷۰ سنة، وأولاده: عبد الله وقاسم لا عقب منهما، وإبراهیم. وحفیده جعفر بن إبراهیم بن جعفر، وجفر بن الحسن

(۱۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، جعفر بن الحسن بن الحسن (۲)، جعفر بن إبراهیم (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، منصور بن العباس (۱)، أبو الأشهب (۱)، زکریا بن آدم (۱)، بنو هاشم (۱)، الحسن بن موسی (۱)، جعفر بن الحارث (۱)، جعفر الجوهری (۱)، جعفر بن حبیب (۲)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الحرب (۱)

ابن جعفر تقدما ویأتی قریبا، وکذا الحسن، ومن أحفاد الحسن بن جعفر فضل الله بن علی یأتی وأحواله و أولاده فی منتهی الآمال ص ۱۹۳.

۲۵۷۲ – جعفر بن الحسن بن جعفر بن الحسن بن الحسن المجتبی علیه السلام:

له سبعة أبناء کلهم یسمون محمدا وألقابهم مختلفة، وبنتان فاطمة وزینب، وأولادهم کثیرة. ومن أحفاده جعفر بن محمد یأتی.

۲۵۷۳ – جعفر بن الحسن (الحسین) بن حسکة:

یأتی فی جعفر بن الحسین.

۲۵۷۴ – جعفر بن الحسن بن عبید الله بن موسی العبسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق الخصال فی باب ۱۳ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن محمد بن علی السلمی، عن عبد الله بن محمد بن عقیل حدیث ثلاث عشرة خصلة فی جوامع فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. ورواه فی کمبا ج ۹ / ۴۳۲، وجد ج ۴۰ / ۲۵ مختصرا هکذا عن الثقفی، عن جعفر بن الحسن العبسی، عن محمد بن علی السلمی ... إلی آخره.

ورواه فی بشارة المصطفی ص ۱۹ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عن جعفر بن الحسن بن عبد الله بن موسی العبسی، عن أحمد بن علی السلمی...

إلى آخره.

ورواه فی أمالی الصدوق ص ۵۵ عن الثقفی، عن جعفر بن الحسن، عن عبید الله بن موسی العبسی، عن محمد بن علی السلمی. جد ج ۳۸ / ۹۵، وکمبا ج ۹ / ۲۸۲.

۲۵۷۵ – جعفر بن الحسن:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن الحسین بن راشد، وروی عنه محمد بن عمرو کما فی یب ج ۳ / ۹۵ ح ۲۵۶.

(۱۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، عبید الله بن موسی (۲)، جعفر بن الحسن (الحسین) (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن راشد (۱)، جعفر بن الحسین (۱)، أحمد بن علی (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، جعفر بن الحسن (۴)، محمد بن علی (۳)، جعفر بن محمد (۱)

۲۵۷۶ – جعفر بن الحسن (الحسین) بن علی بن شهریار، أبو محمد المؤمن القمی:

شیخ من أصحابنا القمیین، ثقة بالاتفاق، انتقل إلی الکوفة ومات بها سنة ۳۴۰ ه وفی رجال النجاشی والوجیزة ذکر اسم أبیه الحسین مصغرا، والعلامة ذکره مکبرا، والأصح الحسین مصغرا.

وبالجملة صنف جعفر هذا کتبا فی المزار وفضل الکوفة ومساجدها، وله کتاب النوادر.

۲۵۷۷ – جعفر بن الحسن بن عمر الأشرف: جد أحمد بن محمد المذکور.

۲۵۷۸ – جعفر بن الحسین البلخی القاضی، أبو إسماعیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه کفایة الأثر فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم عن محمد بن الحسین، عنه، عن شقیق بن أحمد البلخی حدیث النصوص علیهم وفضائلهم. کفایة الأثر باب ۳.

۲۵۷۹ – جعفر بن الحسین بن جعفر:

لم یذکروه. روی العلامة عنه، عن أبیه. جد ج ۴۱ / ۲۵۸، وکمبا ج ۹ / ۵۷۱.

۲۵۸۰ – جعفر بن الحسین بن حسکة القمی، أبو الحسین:

من تلامذة الصدوق، ومن مشائخ الشیخ الطوسی. ست ص ۱۸۶ رقم ۷۰۹ وص ۱۵۷ رقم ۵۹۱.

۲۵۸۱ – جعفر بن الحسین بن علی:

لم یذکروه. إلا أن یتحد مع السابق، وقد روی الخزاز فی کتابه النصوص عن علی بن الحسن الرازی، عن محمد بن القاسم، عنه، عن عبد الوهاب، عن أبیه همام بن نافع. کمبا ج ۱۱ / ۱۰۹، وجد ج ۴۷ / ۱۵.

(۱۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، مدینة الکوفة (۲)، جعفر بن الحسن (الحسین) بن علی (۱)، جعفر بن الحسین بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو إسماعیل (۱)، محمد بن القاسم (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، جعفر بن الحسین (۲)، محمد بن الحسین (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن الحسن (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

۲۵۸۲ – جعفر بن الحسین بن علی بن أبی طالب صلوات الله علیهم:

أمه قضاعیة، لا بقیة له، وکانت وفاته فی حیاة الحسین صلوات الله علیه. ذکره المفید فی الارشاد. جد ج ۴۵ / ۳۲۹، وکمبا ج ۱۰ / ۲۷۷.

۲۵۸۳ – جعفر بن الحسین المؤمن:

لم یذکروه. وهو من مشایخ المفید روی عنه فی ختص کثیرا منها فیه عنه، عن محمد بن الحسن بن الولید، عن الصفار کما فیه ص ۵ و ۹ و ۱۰ و ۷۰ و ۸۲ و ۲۰۵.

ومنها: عنه، عن محمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری، عن أبیه کما فیه ص ۷۹.

ومنها: ما روی عنه مترحما علیه، عن حیدر بن محمد بن نعیم کما فیه ص ۱۹۱ وغیر ذلک.

۲۵۸۴ – جعفر بن الحسین رضی الله عنه:

لم یذکروه. هکذا ذکره الصدوق فی أمالیه مج ۶۱ ص ۲۳۳ روی عنه، عن محمد بن جعفر بن بطة.

۲۵۸۵ – جعفر بن الحسین بن محمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۶۳ عنه، عن أبیه روایة شریفة.

۲۵۶۸ – جعفر بن حفص:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا عن أحمد بن علی المرهبی، عن علی بن مجالد، عنه، عن سوادة بن محمد روایة فضائل الشیعة التی ینبغی أن تکتب بالذهب. کتاب الایمان ص ۱۳۶، وجد ج ۶۸ / ۱۲۸.

وروی علی بن محمد بن مخلد، عنه، عن سواد بن محمد. مدینة المعاجز ص ۲۰۲ و ۲۳۴.

(۱۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، حیدر بن محمد بن نعیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن محمد (۱)، جعفر بن الحسین (۲)، أحمد بن علی (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

۲۵۸۷ – جعفر بن حمدان الهمدانی:

لم یذکروه. عده الصدوق فی کمال الدین ممن وقف علی معجزات مولانا صاحب الزمان علیه السلام ورواه وله مکاتبة إلیه کما فیه باب ۴۵ ح ۲۵، وجد ج ۵۳ / ۱۸۶، وکمبا ج ۱۳ / ۲۴۶.

۲۵۸۸ – جعفر بن حنان الطائی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۰۸ عنه، عن محمد بن عبد الله بن مسعود، عن ابن مسکان. کمبا ج ۱۶ / ۴۳، وکتاب الدعاء ص ۲۲۱، وجد ج ۷۶ / ۱۹۰، وج ۹۵ / ۱۴۹.

۲۵۸۹ – جعفر بن حنان الصیرفی:

أخو هذیل الآتی. وفی الفقیه ج ۳ باب الدین والقرض ص ۱۸۷ قال:

روی الحسن بن محبوب، عن هذیل بن حنان أخی جعفر بن حنان الصیرفی قال:

قلت لابی عبد الله علیه السلام: إنی دفعت إلی أخی جعفر مالا فهو یعطینی ما انفقه وأحج منه وأتصدق ... إلی آخره.

ورواه فی یب ج ۶ / ۳۸۶ ح ۱۱۴۶ مثله، وکذا فی الاستبصار ج ۳ ص ۱۰ مثله.

وفی هذه المواضع کلها حنان بالنونین بینهما ألف، لکن روی هذه الروایة فی الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب هدیة الغریم ص ۱۰۳ عن هذیل بن حیان أخی جعفر بن حیان الصیرفی بالحاء والیاء.

والشیخ فی رجاله (۷۳) قال فی باب أصحاب الصادق علیه السلام جعفر ابن حیان الصیرفی أخو هذیل.

وفیه (۱۰) جعفر بن حیان الصیرفی الکوفی.

وفيه (۱۴) جعفر بن حيان الكوفى. والظاهر اتحاد الجميع مع الآتى.

(۱۵۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، جعفر بن حيان الصيرفى الكوفى (۱)، جعفر بن حيان الكوفى (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، جعفر بن حيان (۱)، جعفر بن حمدان (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۲۵۹۰ - جعفر بن الحنان:

لم يذكروه. روى عن أبى عبد الله عليه السلام، وروى عنه على بن رئاب كما فى يب ج ۹ / ۱۳۳ فى باب الوقوف والصدقات عن الحسن بن محبوب، عن على بن رئاب، عنه قال: سألت أبا عبد الله عليه السلام. والاستبصار ج ۴ / ۹۹ رواها مثله سندا واختصر متنه.

لكن نقل هذه الرواية بعينها فى الفقيه ج ۴ باب الوقف والصدقة ص ۲۴۲، وفى الكافى ج ۷ كتاب الوصايا باب ما يجوز من الوقف والصدقة ص ۳۵ عن الحسن بن محبوب، عن على بن رئاب، عن جعفر بن حيان بالياء فيهما.

۲۵۹۱ - جعفر بن خالد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الطبرى فى بشا ص ۳۸ عن سعد بن عبد الله الأشعرى، عن عبد الله بن أحمد بن طيب (كليب)، عنه، عن صفوان بن يحيى فى حديث شريف فى فضل المحب وذم الناصب. كتاب الايمان ص ۱۳۵، وجد ج ۶۸ / ۱۲۶.

ووقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۲ / ۵۸ عن محمد بن عيسى، عن رجل، عن جعفر بن خالد، عن أبى عبد الله عليه السلام قال: النشوة فى عشرة أشياء ... إلى آخره.

ورواه البرقى فى سن باب العشرة عن محمد بن عيسى اليقطينى، عن يونس بن عبد الرحمن، عن جعفر بن خالد، عن رجل، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه قال: النشوة فى عشرة أشياء.

۲۵۹۲ - جعفر بن خلف الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام كما عده الشيخ فى رجاله (۱۸)، وعده من أصحاب الكاظم عليه السلام من غير توصيف بالكوفى.

(۱۵۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، محمد بن عيسى اليقطينى (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، جعفر بن الحنان (۱)، على بن رئاب (۳)، الحسن بن محبوب (۲)، جعفر بن حيان (۱)، محمد بن عيسى (۱)، جعفر بن خلف (۱)، الصدق (۱)، الجواز (۱)

وروى كش عن يونس بن عبد الرحمن، عن جعفر بن خلف قال:

سمعت أبا الحسن صلوات الله عليه ... إلى آخره. وذكر نصه على ابنه صلوات الله عليه.

۲۵۹۳ - جعفر بن داود بن على اليعقوبى:

من أصحاب الجواد عليه السلام كما قاله الشيخ، وأبوه داود بن على من أصحاب الرضا صلوات الله عليه.

۲۵۹۴ - جعفر بن درستويه:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق عن أبى الخير بن بندار بن يعقوب، عنه، عن اليمان بن سعيد. جد ج ۱۷ / ۴۰۳، وكمبا ج ۶ / ۲۹۳.

۲۵۹۵ - جعفر بن ديلم:

لم يذكروه. روى الطب ص ۱۱۷ عن سراج مولى الرضا عليه السلام، عنه، عن إبراهيم بن عبد الحميد. كتاب الدعاء ص ۲۱۸، وجد ج ۹۵ / ۱۳۸.

۲۵۹۶ - جعفر بن الربيع بن مدرك:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه أنه قال: إن الرجل منکم لیخرج من منزله وما أحدث خیرا فیرجع وقد ملئت صحیفته حسنات مما شتم. مشکاة الطبرسی ص ۹۲.

۲۵۹۷ - جعفر بن ربیعة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی حدیث الرکبان یوم القیامة. کمبا ج ۳ / ۲۵۹، وجد ج ۷ / ۲۳۵.

۲۵۹۸ - جعفر بن رزق الله:

لم یذکروه. روی عن أبی الحسن الثالث صلوات الله وسلامه علیه، وروی عنه محمد بن أحمد بن یحیی. یب ج ۱۰ / ۱۳۸ ح ۱۳۵.

ورواه فی الکافی ج ۷ کتاب الحدود باب ما یجب علی أهل الذمة ص ۲۳۸

(۱۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، جعفر بن رزق الله (۱)، داود بن علی (۲)، جعفر بن خلف (۱)، الصّلاة (۳)، الطب، الطبابة (۱)

عن محمد بن أحمد، عن جعفر بن رزق الله، أو رجل، عن جعفر بن رزق الله، عنه علیه السلام.

ورواه فی الفقیه عن جعفر بن رزق الله، عن علی بن محمد العسکری صلوات الله وسلامه علیهما.

۲۵۹۹ - جعفر بن الزبیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص عن إسرائیل بن یونس، عن أبی إسحاق السبیعی، عنه، عن القاسم، عن سلمان الفارسی حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم وفضائلهم.

وبسند آخر عن إسرائیل، عنه، عن القاسم، عن أبی أمامة، عن النبی صلی الله علیه وآله الأئمة بعدی اثنا عشر کلهم من قریش، تسعة من صلب الحسین والمهدی منهم. کمبا ج ۹ / ۱۴۱ و ۱۴۹، وجد ج ۳۶ / ۲۸۹ و ۳۲۲.

وابنه محمد بن جعفر ذکرناه فی الرجال، ولعله ابن الزبیر بن العوام.

۲۶۰۰ - جعفر بن الزمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل عن عثمان الزنجانی، عنه، عن الحسن بن الحسین، عن خالد بن إسماعیل بن أیوب، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۱۲ / ۸، وکمبا ج ۵ / ۱۱۲.

۲۶۰۱ - جعفر بن زهیر:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر الجزء ۱۰ باب ۲۰ عن محمد بن عیسی، عن الحسن، عنه، عن عمرو بن حمران، عن أبی عبد الله علیه السلام.

جد ج ۲ / ۲۰۰، وکمبا ج ۱ / ۱۳۲.

۲۶۰۲ - جعفر بن زیاد الأحمر، أبو عبد الله الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه کما عده الشیخ فی رجاله وعن ابن حجر أنه صدوق یتشیع. مات سنة ۱۶۷ ه. وعن الذهبی أنه ثقة صالح

(۱۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، حدیث اثنی عشر خلیفة (۱)، إسرائیل بن یونس (۱)، الزبیر بن العوام (۱)، عبد الله الکوفی (۱)، خالد بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، جعفر بن رزق الله (۳)، الحسن

بن الحسین (۱)، جعفر بن زیاد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)

الحدیث صدوق شیعی ومن رؤسائهم، حبسه المنصور مع جماعة من الشیعة بخراسان فی المطبق دهرا. انتهی. أقول: وروی یحیی بن آدم عنه حدیث نص أمیر المؤمنین علی الحسن والحسین صلوات الله علیهم وفضائلهما وذم من عاداهما.

نصوص الخزاز باب ۲۹.

۲۶۰۳ - جعفر بن زید بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

لم یذکروه. وهو من مشائخ الصدوق کما عن النوری فی المستدرک.

۲۶۰۴ - جعفر بن زید القزوینی:

لم یذکروه. روی عن زید الشحام حدیث تکلم المسوخ لأمیر المؤمنین صلوات الله علیه. مدینة المعاجز ص ۱۹۷، والمستدرک ج ۳ / ۷۳.

۲۶۰۵ - جعفر بن زید بن موسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۵۵ ح ۱۵. عن موسی بن محمد بن إسماعیل بن عبید الله بن العباس بن علی بن أبی طالب، عنه، عن أبیه، عن آبائه علیهم السلام.

۲۶۰۶ - جعفر بن سالم، أبو ولاد:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، روی الحسین ابن عثمان، عنه، عن الصادق علیه السلام. کما فی سن ج ۲ / ۳۲۵ فی نسختین هکذا، لکن ذکره فی البحار حفص بن سالم.

۲۶۰۷ - جعفر بن سعد الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۲۸۸ عن إبراهیم بن محمد، عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. ونقله فی البحار کمبا ج ۱۳ / ۱۵۹، وجد ج ۵۲ / ۲۱۷.

(۱۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، موسی بن محمد بن إسماعیل (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، علی بن الحسین بن علی (۱)، جعفر بن زید بن موسی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن آدم (۱)، زید الشحام (۱)، حفص بن سالم (۱)، جعفر بن زید (۲)، خراسان (۱)

۲۶۰۸ - جعفر بن سعد الکاهلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۲۹۳ عن محمد بن عبد الرحمن، عنه، عن الأعمش. ج ۵۲ / ۲۱۶.

۲۶۰۹ - جعفر بن سلمة الأهوازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کتابه فضائل الأشهر الثلاثة عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن إبراهیم بن محمد الثقفی حدیث فضل صوم شعبان.

وروی الصدوق فی أمالیه، عن الهمدانی، عن علی بن إبراهیم، عنه، عن إبراهیم بن محمد الثقفی روایة شریفة فی جوامع الفضائل وفضائل فاطمة الزهراء علیها السلام وأولادها الطیبین الطاهرین. جد ج ۴۳ / ۲۴ ورواه فی بشا باسناده إلی الصدوق مثله. وج ۳۷ / ۸۴، وکمبا ج ۹ / ۱۹۲، وج ۱۰ / ۹.

وبهذا الاسناد روایات أخری فی الفضائل فی أمالی الصدوق مج ۴ ص ۹، وجد ج ۳۷ / ۳۵، وج ۳۸ / ۱۶ و ۲۱۲، وج ۴۰ / ۱۳۵ و ۱۸۴، وکمبا ج ۹ / ۱۸۰ و ۲۶۳ و ۳۱۱ و ۴۵۸ و ۴۶۹.

وبهذا الاسناد روایة نزول الجام للخمسة الطیبة. جد ج ۳۹ / ۱۲۳، وکمبا ج ۹ / ۳۷۳.

۲۶۱۰ – جعفر بن سلمة:

لم یذکروه. روی فی آخر الفقیه عن العلاء بن محمد البصری، عنه، عن عبد الله بن الحکم روایة شریفة فی فضائل الخمسة الطیبة. والظاهر اتحاده مع سابقه، ولا وجه لتوهم التحریف فیه وانه جعفر بن سلیمان کما قاله الخوئی، فان عدم الوجدان لا یدل علی عدم الوجود.

۲۶۱۱ – جعفر بن سلیمان بن أیوب الخزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل باب ۱۳ عن محمد بن

(۱۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، عبد الله بن الحکم (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، جعفر بن سلیمان (۲)، جعفر بن سلمة (۲)، محمد البصری (۱)، محمد بن عبد (۱)، الطهارة (۱)

إسماعیل البرمکی (ثقة)، عنه، عن عبد الله بن الفضل الهاشمی ... إلی آخره.

وفی توحید الصدوق (مخطوطة) فی باب أنه لا یفعل بعباده إلا الأصلح لهم: باسناده، عن محمد بن إسماعیل البرمکی، عنه، عن الصادق علیه السلام علة جعل الأرواح فی الأبدان. ومثل ذلک فی ط جدید باب ۶۲ ص ۴۰۲.

وفی نسخة أخری مطبوعة من التوحید جعفر بن سلیمان بن أبی أیوب الخزاز، وفی البحار عن جعفر بن سلیمان، عن أبی أیوب الخزاز. الخبر بعینه.

۲۶۱۲ – جعفر بن سلیمان البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب تفسیر الهدایة ص ۲۴۱ ح ۱ عن تمیم بن بهلول، عن أبیه، عنه، عن عبد الله بن الفضل الهاشمی ... إلی آخره. جد ج ۵ / ۱۹۹، وکمبا ج ۳ / ۵۶.

۲۶۱۳ – جعفر بن سلیمان الجعفری:

روی محمد بن إسماعیل البرمکی، عنه، عن أبیه، عن عبد الله بن الفضل الهاشمی. التوحید فی باب القرآن ما هو ص ۲۲۵ ح ۶.

۲۶۱۴ – جعفر بن سلیمان الضبعی البصری، أبو سلیمان:

روی عبد الوهاب بن همام الخیبری، عنه، عن أبی هارون العبدی روایة شریفة کما فی دلائل الإمامة للطبری ص ۵۱.

وبالجملة هو ثقة کما قاله الشیخ فی باب أصحاب الصادق علیه السلام (۱۹) وعده منهم.

أقول: مات فی رجب سنة ۱۷۸ ه، وروی محمد بن عبد الملک (المالک) ابن أبی الشوارب، عنه، عن سعد بن طریف جوامع الفضائل. جد ج ۳۸ / ۱۵۲، وکمبا ج ۹ / ۲۹۶.

وروی المفید فی الارشاد، عنه، عن المعلی بن زیاد. جد ج ۴۲ / ۳۰۸، وکمبا ج ۹ / ۶۷۸.

(۱۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عبد الله بن الفضل الهاشمی (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۲)، جعفر بن سلیمان الضبعی (۱)، عبد الله بن الفضل (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، تمیم بن بهلول (۱)، سلیمان الجعفری (۱)، سلیمان البصری (۱)، جعفر بن سلیمان (۲)، محمد بن عبد (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)

۲۶۱۵ – جعفر بن سلیمان:

من عباد أهل البصرة الذين استسقوا فلم يسقوا ووبخهم الإمام السجاد صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۱ / ۱۶، وجد ج ۴۶ / ۵۱.

۲۶۱۶ – جعفر بن سليمان القمى، أبو محمد:

ثقة من أصحابنا القميين، له كتاب ثواب الاعمال كما قاله النجاشى وغيره، ولا خلاف فيه، روى كتابه محمد بن الحسن بن الوليد.

۲۶۱۷ – جعفر بن سليمان بن على بن عبد الله بن العباس:

لم يذكروه. روى عنه ابنه يعقوب. كتاب المسلسلات ص ۱۰۶.

۲۶۱۸ – جعفر بن سليمان:

عده الشيخ بهذا العنوان فى أصحاب الكاظم والهادى صلوات الله عليهما.

روى عن أبى الحسن موسى عليه السلام، وروى عنه القاسم بن محمد ابن أخيه كما فى الكافى باب مسح الرأس والقدمين. ورواه فى يب ج ۱ / ۶۵ مثله.

وروى عن عبد الله بن الحكم، وروى عنه المعلى بن محمد البصرى.

الفقيه ج ۴ باب الوصية ص ۱۷۹.

وروى المنذر بن محمد، عنه، عن عبد الله بن الفضل الهاشمى. يب ج ۶ / ۱۰۸ ح ۱۹۱.

۲۶۱۹ – جعفر بن سماعة:

ذكره الشيخ بهذا العنوان فى أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما وقال إنه واقفى.

روى حميد بن زياد، عن الحسن بن محمد بن سماعة، عن عمه جعفر بن سماعة كما فى الكافى ج ۷ باب ان النساء لا يرثن من العقار شيئا ص ۱۲۹ ح ۹، فيظهر منه التعدد وأن جعفر بن سماعة عمه، وكلمة عمه ثابتة فى الوسائل فى الطبعين القديمين والطبع الجديد فى هذا الحديث.

(۱۶۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن الفضل الهاشمى (۱)، محمد بن الحسن بن الوليد (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، جعفر بن سليمان القمى (۱)، معلى بن محمد البصرى (۱)، عبد الله بن الحكم (۱)، مدينة البصرة (۱)، حميد بن زياد (۱)، القاسم بن محمد (۱)، جعفر بن سليمان (۳)، جعفر بن سماعة (۲)، المنذر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الوصية (۱)

وروى حميد بن زياد، عن الحسن بن محمد بن سماعة، عن جعفر بن سماعة كما فى الكافى ج ۷ باب انه لا يتوارث الحر والعبد ص ۱۵۰، وهذا السند فى روايات كثيرة لا جعفر بن محمد بن سماعة فهما متغايران.

وروى حميد بن زياد، عن الحسن بن محمد، عن جعفر بن سماعة. الكافى ج ۷ باب ميراث ابن الملاعنة ص ۱۶۱.

جعفر بن سماعة مع صفوان بن يحيى، عن ابن بكير وجميل كلهم عن زرارة. الكافى ج ۶ / ۸۷ وغير ذلك من رواياته المذكورة فى جامع الرواة، ويأتى فى الحسن بن حذيفة عد الشيخ إياه من فقهاء المتقدمين.

وروى عبيد بن نفيس الأنصارى، عن الحسن بن سماعة، عن جعفر بن سماعة، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه خبر نزول الصحيفة على رسول الله صلى الله عليه وآله لتعيين وظائف أئمة الهدى وأسمائهم إلى مولانا الحسين عليه السلام. كمال الدين باب ۲۲ ح ۳۵.

ورواه فى الكافى بسند آخر عن أبى عبد الله عليه السلام وذكر أسمائهم إلى موسى الكاظم عليه السلام ثم قال: وكذلك يدفعه موسى إلى الذى بعده ثم كذلك إلى قيام المهدى صلوات الله عليه.

جعفر بن سماعة روى على بن أسباط، عنه، عن غير واحد عن زرارة.

التوحید باب النهی عن الکلام ح ۲۷.

۲۶۲۰ – جعفر بن سوید بن جعفر بن کلاب:

لم یذکروه. روی عن جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیهما، وروی عنه محمود بن میمون. یب ج ۱ باب تلقین المحتضرین ح ۱۵۱۹.

۲۶۲۱ – جعفر بن سوید الجعفری:

من أصحاب الصادق علیه السلام.

(۱۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، جعفر بن سوید الجعفری (۱)، جعفر بن محمد بن سماعة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الحسن بن سماعة (۱)، الحسن بن حذیفة (۱)، علی بن أسباط (۱)، حمید بن زیاد (۲)، محمود بن میمون (۱)، جعفر بن سماعة (۳)، جعفر بن سوید (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، النهی (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، اللعن (۱)

۲۶۲۲ – جعفر بن سوید، مولی بنی سلیم:

من أصحاب الصادق علیه السلام ویحتمل اتحاد الثلاثة.

۲۶۲۳ – جعفر بن سهیل الصیقل:

وکیل مولانا أبی الحسن وأبی محمد وصاحب الدار صلوات الله علیهم.

ولا خلاف فیه.

۲۶۲۴ – جعفر بن شاذان:

لم یذکروه. روی ص عن الصدوق، عن أحمد بن الحسین، عنه، عن جعفر بن علی بن نجیح. کمبا ج ۶ / ۲۹۳، وجد ج ۱۷ / ۴۰۵.

۲۶۲۵ – جعفر بن شریف الجرجانی:

لم یذکروه. وهو من خیار أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام، وله قضیة شریفة مع مولانا الحسن العسکری علیه السلام ذکرها الراوندی فی الخرائج. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۱، وجد ج ۵۰ / ۲۶۲ وذکرت بعضها فی کتاب (مقام قرآن وعترت در اسلام) ص ۱۲۱.

۲۶۲۶ – جعفر بن صالح الجعفری:

لم یذکروه. وهو من أصحاب مولانا الکاظم صلوات الله علیه أشهده الامام مع جماعة علی وصیته. العیون ج ۱ باب ۵ ص ۳۳، والکافی والبحار.

۲۶۲۷ – جعفر بن عامر بن عبد الله بن جذاعة الأزدی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن الصادق صلوات الله علیه حدیث حکم وقوف عرفات من دون دعاء.

روی سعد بن عبد الله، عن محمد بن عیسی، عن أخیه جعفر بن عیسی ویونس بن عبد الرحمن جمیعا، عنه کما فی یب ط قدیم ص ۳۶۷، وجدید ج ۵ / ۱۸۴. ورواه فی الوافی مثله. وأبوه یأتی.

(۱۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، وقوف یوم عرفة (۱)، عامر بن عبد الله بن جذاعة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، جعفر بن سهیل (۱)، جعفر بن عیسی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، جعفر بن سوید (۱)، جعفر بن صالح

(۱)، جعفر بن شریف (۱)، جعفر بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

۲۶۲۸ – جعفر بن عبد الحمید:

لم یذکروه. روی الراوندی فی یج عنه، عن أبی حمزة الثمالی ما یفید حسن عقیدته. کمبا ج ۹ / ۳۸۳، وجد ج ۳۹ / ۱۶۷.

۲۶۲۹ – جعفر بن عبد الرحمن الکاهلی:

روی عنه حمید نوادر له عن الرجال کما قاله النجاشی والشیخ.

۲۶۳۰ – جعفر بن عبد الله بن إبراهیم بن عبید الله الموسوی:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن قولویه القمی، عنه، عن عبید الله ابن نهیک. کمبا ج ۲۲ / ۱۴۹، وجد ج ۱۰۱ / ۱۴۶، والمستدرک ج ۲ / ۲۱۲.

ورأیته فی کامل الزیارة باب ۷۵ عن جعفر بن محمد بن إبراهیم بن عبید الله الموسوی ... إلی آخره. وسیأتی فی محله.

۲۶۳۱ – جعفر بن عبد الله الأشجعی:

هو من الثلاثة الذین بعثهم أمیر المؤمنین علیه السلام لاخذ الصدقات.

کتاب الغارات ص ۴۶۳ و ۴۶۲ فی الذیل.

۲۶۳۲ – جعفر بن عبد الله الأشعری:

لم یذکروه. روی علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن ابن القداح. الکافی ج ۴ کتاب الصیام باب ما یستحب أن یفطر علیه ص ۱۵۳.

۲۶۳۳ – جعفر بن عبد الله بن جعفر الحمیری:

له مکاتبة إلی الحجة المنتظر، کما یأتی فی ترجمة أخیه الحسین.

۲۶۳۴ – جعفر بن عبد الله بن جعفر العلوی المحمدی، أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۸۸ باسناده، عن أبی المفضل، عن محمد بن الحسین بن حمید بن الربیع، عنه، عن منصور بن أبی نویرة، عن نوح بن دراج حدیث نوف فی خلقة الشیعة وأوصافهم. کتاب الایمان ص ۱۴۹، وجد ج ۶۸ / ۱۷۷.

(۱۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، جعفر بن عبد الله الأشعری (۱)، إبراهیم بن عبید الله (۱)، جعفر بن محمد بن إبراهیم (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، جعفر بن عبد الله (۲)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن قولویه (۱)، حمید بن الربیع (۱)، محمد بن الحسین (۱)، ابن القداح (۱)، نوح بن دراج (۱)، عبد الحمید (۱)، الإستحباب (۱)، الصیام، الصوم (۱)

ووقع بهذا العنوان بتمامه فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱۰ عن محمد بن الحسین البصیر المقری، عن أبی عبد الله الأسدی، عنه، عن یحیی بن هاشم الغسانی فی روایتین فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وشیعته.

وهو کما فی المعانی والتوحید جعفر بن عبد الله بن جعفر بن عبد الله بن جعفر بن محمد بن علی بن أبی طالب فیتحد مع الآتی.

جا: المراغی، عن أبی عبد الله الأسدی، عن جعفر بن عبد الله العلوی، عن یحیی بن هاشم روایة ذم الشاک فی فضل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۲۴۷، وجد ج ۷ / ۱۹۲.

جا: محمد بن الحسین المقری، عن جعفر بن عبد الله العلوی، عن یحیی ابن هاشم الغسانی، عن إسماعیل بن عیاش حدیث الفضائل. جد ج ۴۰ / ۴۱، وکمبا ج ۹ / ۴۳۶.

روی السید فی فلاح السائل ط ۲ ص ۲۳۴ فصل ۲۸ عن هارون بن موسی، عن أحمد بن محمد بن سعید قال: قال لی أبو القاسم بن محمد بن حاتم وجعفر بن عبد الله المحمدی قالا: قال لنا محمد بن أبی عمیر: کلما رویته قبل دفن کتبی وبعدها فقد أجزته لکما...

إلی آخره. کتاب الصلاة ص ۵۴۶، وجد ج ۸۷ / ۱۰۶ وفیهما القاسم بن محمد بن حاتم.

ووقع فی طریق النجاشی ص ۲۹۳ عن أحمد بن محمد بن سعید، عن جعفر بن عبد الله المحمدی، عن ابن أبی عمیر کتاب معاویة بن عمار.

وکذا فیه ص ۲۰۰ عن أحمد بن محمد بن سعید، عنه کتب عبیس، ویقال له العباس بن هشام الثقة الجلیل المتوفی ۲۲۰ ه.

وروی الصدوق فی أمالیه مج ۲۶ ص ۷۵ عن أحمد بن محمد بن سعید الهمدانی، عنه، عن کثیر بن عیاش حدیث نزول آیة الولایة، وجد ج ۳۵ / ۱۸۳، وکمبا ج ۹ / ۳۴.

(۱۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، جعفر بن عبد الله العلوی (۲)، جعفر بن عبد الله المحمدی (۲)، آیة الولایة (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۴)، إسماعیل بن عیاش (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، معاویة بن عمار (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، العباس بن هشام (۱)، یحیی بن هاشم (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، کثیر بن عیاش (۱)، القاسم بن محمد (۲)، محمد بن الحسین (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

وروی الشیخ، عن ابن عقدة، عنه، عن إسماعیل بن مرثد روایة الفضائل. جد ج ۳۶ / ۵، وکمبا ج ۹ / ۸۴، وسائر روایاته فی ذلک:

کنز: محمد بن العباس، عن محمد بن الحسین، عنه، عن کثیر بن عیاش.

جد ج ۳۶ / ۶۵، وعن عبید بن مسلم، عنه، عن الحسن بن إسماعیل الأفطس ص ۱۵۲، وعن محمد بن القاسم بن سلمة، عنه، عنه. ص ۱۸۳. وکمبا ج ۹ / ۹۹ و ۱۱۲ و ۱۱۸.

وروی القمی فی تفسیره، عن أحمد بن محمد، عنه، عن کثیر بن عیاش حدیث تفسیر قوله تعالی: (ولقد خلقناکم ثم صورناکم). کمبا ج ۲۳ / ۱۰۹، وجد ج ۱۰۴ / ۷۸.

وروی الطبری فی بشا ص ۲۲۰ عن جعفر بن عبد الله بن جعفر المحمدی، عن عمر بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب حدیث النص علی خلافة أمیر المؤمنین علیه السلام.

ووقع فی طریق الصدوق فی التوحید فی نسختین منه عن أحمد بن محمد الهمدانی، عن جعفر بن عبد الله بن جعفر بن محمد بن علی بن أبی طالب علیه السلام، عن کثیر بن عیاش حدیث تفسیر حروف الجمل.

ورواه فی معانی الاخبار ص ۴۵ عن أحمد بن محمد الهمدانی، عن جعفر ابن عبد الله بن جعفر بن عبد الله بن جعفر بن محمد بن علی بن أبی طالب علیهم السلام، عن کثیر بن عیاش. الحدیث وفی نسخة ثالثة مصححة جدیدة من التوحید مثل ما فی المعانی.

وروی أحمد بن محمد بن سعید بن عقدة قال: حدثنا أبو عبد الله جعفر ابن عبد الله المحمدی من کتابه فی المحرم سنة ۲۶۸ ه عن یزید بن إسحاق الأرحبی ویعرف بشعر ... إلی آخره کذا فی غیبة النعمانی ص ۹، وفی هذه السنة بلغ سن أحمد بن محمد بن سعید تسعة عشر تقریبا لأنه ولد ۲۴۹ ه.

(۱۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۴)، أحمد بن محمد الهمدانی (۱)، علی بن الحسین بن علی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۲)، علی بن أبی طالب (۲)، الحسن بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یزید بن إسحاق (۱)، أبو عبد الله (۱)، کثیر بن عیاش (۴)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن الحسین (۱)، أحمد بن محمد (۲)

وفی الکافی باب فضل الجهاد ج ۵ / ۴ عن أحمد بن محمد بن سعید، عن جعفر بن عبد الله العلوی وأحمد بن محمد الکوفی، عن

علی بن العباس، عن إسماعیل بن إسحاق جمیعا، عن أبی روح فرج بن قرة، عن مسعدة بن صدقة...

إلی آخره.

ورواه فی یب ج ۶ ح ۲۱۶ عن أحمد بن محمد بن سعید، عن جعفر بن عبد الله المحمدی العلوی، وساقه مثله.

وفی روضة الکافی ح ۲۲ عن أحمد بن محمد الکوفی، عن جعفر بن عبد الله المحمدی، عن أبی روح فرج بن قرة، عن جعفر بن عبد الله، عن مسعدة ابن صدقة خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام، ونقله فی کمبا ج ۱۷ / ۹۱ مثله، وجد ج ۷۷ / ۳۴۳.

وقال النجاشی ص ۳۸ روی أحمد بن محمد بن سعید، عنه، عن الحسن ابن الحسین السکونی.

۲۶۳۵ - جعفر بن عبد الله بن جعفر بن محمد بن علی بن أبی طالب:

أسند عنه من أصحاب الصادق علیه السلام کذا قاله الشیخ فی رجاله (۱) وحفیده جعفر بن عبد الله رأس المذاری وسیأتی، وجده وأبوه وابناه القاسم وعبد الله یأتون.

۲۶۳۶ - جعفر بن عبد الله رأس المدری (المذری) ابن جعفر الثانی ابن عبد الله بن جعفر بن محمد بن علی بن أبی طالب، أبو عبد الله: أمه آمنة بنت عبد الله بن عبید الله بن الحسن بن علی بن الحسین، کان وجها فی أصحابنا وفقیها وأوثق الناس فی حدیثه، وروی عن أخیه محمد، عن أبیه عبد الله بن جعفر، وله عقب بالکوفة والبصرة، وابن ابنه أبو الحسن العباس ابن أبی طالب علی بن جعفر.

روی عنه هارون بن موسی، وروی جعفر عن جلة أصحابنا مثل:

(۱۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۳)، مدینة الکوفة (۱)، جعفر بن عبد الله رأس المدری (۱)، جعفر بن عبد الله العلوی (۱)، عبد الله بن عبید الله (۱)، الحسن بن علی بن الحسین (۱)، أحمد بن محمد الکوفی (۲)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۳)، علی بن أبی طالب (۲)، هارون بن موسی (۱)، جعفر بن عبد الله (۲)، أبو عبد الله (۱)، علی بن العباس (۱)، مسعدة بن صدقة (۱)، علی بن جعفر (۱)، فرج بن قرة (۲)، التصدّق (۱)

الحسن بن محبوب، ومحمد بن أبی عمیر، والحسن بن علی بن فضال، وعبیس بن هشام، وصفوان، وابن جبلة.

قال أحمد بن الحسین - رحمه الله -: رأیت له کتاب المتعة یرویه عنه أحمد ابن محمد بن سعید بن عبد الرحمن الهمدانی وقد أخبرنا جماعة عنه کذا قاله النجاشی کله فی ص ۸۶.

۲۶۳۷ - جعفر بن عبد الله بن الحسن بن علی:

کان فاضلا. جد ج ۳۷ / ۳۰۵، وکمبا ج ۹ / ۲۵۰.

۲۶۳۸ - جعفر بن عبد الله بن الحسین بن جامع قمی حمیری:

عده الشیخ بهذا العنوان من أصحاب الهادی صلوات الله علیه وکان له مکاتبة إلی صاحب الأمر صلوات الله علیه ذکره النجاشی فی ترجمة أخیه ص ۲۵۱ محمد بن عبد الله بن جعفر بن الحسین بن جامع، فیکون السقط فی کلام الشیخ.

۲۶۳۹ - جعفر بن عبد الله بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام:

ذکره فی جد ج ۴۶ / ۱۶۳، وکمبا ج ۱۱ / ۴۵. وجعفر هذا کان کثیر الفضل جم المحاسن یلقب صحصحا. ویأتی أبوه وجده. وحفیده أحمد بن علی ابن محمد بن جعفر تقدم، والاخر یحیی بن الحسین بن جعفر.

۲۶۴۰ - جعفر بن عبد الله بن میمون السعدی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۴۸ عنه، عن نصر بن یزید. وفی البحار عنه، عن النضر بن یزید.

۲۶۴۱ - جعفر بن عبد الله:

لم يذكروه. روى محمد بن على بن محبوب، عنه، عن محمد بن عيسى بن عبد الله، عن أبيه، عن الصادق عليه السلام. يب ج ١٠ باب الحد فى السرقة

(١۶٨)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (١)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (١)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (١)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (١)، عبد الله بن الحسن (ع) (١)، جعفر بن عبد الله بن الحسين (٢)، الحسن بن على بن فضال (١)، عبد الله بن ميمون (١)، محمد بن على بن محبوب (١)، يحيى بن الحسين (١)، محمد بن أبى عمير (١)، جعفر بن عبد الله (١)، أحمد بن الحسين (١)، الحسن بن محبوب (١)، أحمد بن على (١)، محمد بن عيسى (١)، محمد بن سعيد (١)، محمد بن جعفر (١)، الصّلاة (١)، السرقة (١)، الطب، الطبابة (١)

ص ١٠۶.

وروى عن مسعدة بن صدقة، وروى عنه أبو روح فرج بن قرة. روضة الكافى ح ٢٢.

٢۶۴٢ - جعفر بن عبد الواحد بن جعفر:

لم يذكروه. روى الطب ص ۵۴ عنه، عن النضر بن سويد، ونقله فى كمبا ج ١۴ / ۵٠٢ عنه مثله، وجد ج ۶٢ / ۶۴.

وروى الكراجكى فى كنزه ص ٨١ باسناده، عن على بن عبد الله الجرشى، عنه، عن العباس بن الفضل.

٢۶۴٣ - جعفر بن عبيد الله بن الحسين بن على السجاد عليه السلام:

لم يذكروه. ذكره فى كمبا ج ١١ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ١۶٢.

وجعفر هذا من سادات بنى هاشم فضلا وورعا ونسكا وحلما وشرفا وبلاغة، كان يأمر بالمعروف وينهى عن المنكر.

أولاده الحسن، والحسين، ومحمد، والحسن بن محمد بن جعفر.

ومن أحفاده أبو الحسين يحيى بن الحسين بن جعفر، ومحمد بن نعمة الله مؤلف كتاب بيان الأديان، وعبيد الله بن على بن الحسين بن جعفر يأتون.

٢۶۴۴ - جعفر بن عثمان الأحول:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن تميم بن بهلول، عنه، عن سليمان ابن مهران، عن الصادق عليه السلام ما يفيد حسن عقيدته. كتاب الايمان ص ١۴٢، وجد ج ۶٨ / ١۵١، وبشا ص ١۶٩.

٢۶۴۵ - جعفر بن عثمان بن زياد الرواسى:

هو وإخوانه الحسين وحماد الناب كلهم فاضلون خيار ثقات. نقله كش عن حمدويه، عن أشياخه.

(١۶٩)

صفحهمفاتيح البحث: الامر بالمعروف (١)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (١)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (١)، عثمان بن زياد الرؤاسى (١)، عبيد الله بن الحسين (١)، عبيد الله بن على (١)، يحيى بن الحسين (١)، على بن عبد الله (١)، العباس بن الفضل (١)، تميم بن بهلول (١)، بنو هاشم (١)، عثمان الأحول (١)، الحسين بن جعفر (١)، مسعدة بن صدقة (١)، حماد الناب (١)، الحسن بن محمد (١)، نضر بن سويد (١)، فرج بن قرة (١)، الإختيار، الخيار (١)، الطب، الطبابة (١)

٢۶۴۶ - جعفر بن عثمان الرواسى الكوفى:

عده الشيخ فى رجاله (۶) بهذا العنوان من أصحاب الصادق عليه السلام. والظاهر اتحادهما.

٢۶۴٧ - جعفر بن عثمان بن شريك بن عدى الكلابى الوحيدى:

ابن أخى عبد الله بن شريك، هو وأخوه الحسين بن عثمان رويا عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. ذكر ذلك أصحاب الرجال. له

کتاب رواه عنه جماعة ... إلی آخره. ذکر ذلک کله النجاشی ص ۹۰ منهم ابن أبی عمیر.

۲۶۴۸ - جعفر بن عثمان:

صاحب أبی بصیر، له کتاب ذکره الشیخ فی ست رواه البرقی عن أبیه.

۲۶۴۹ - جعفر بن عثمان المدائنی، أبو عبد الله المعروف بابن قزدا:

هکذا ذکره الخوئی فی رجاله فی ترجمة جعفر بن أحمد بن متیل نقلا عن غیبة الشیخ، لکن فی المصدر الذی عندی ص ۲۳۹ جعفر بن محمد المدائنی...

إلی آخره.

۲۶۵۰ - جعفر بن عثمان الدارمی:

لم یذکروه. روی سهل بن زیاد، عنه، عن سلیمان بن جعفر، عن أبی الحسن علیه السلام علة التلبیة. الفقیه ج ۲ باب علل الحج ح ۱۱ ص ۱۹۶.

۲۶۵۱ - جعفر بن عطیة الحناط:

ذکره النجاشی فی ترجمة أخیه محمد بن عطیة الحناط.

۲۶۵۲ - جعفر بن عفان الطائی:

لم یذکروه. له أشعار جیدة فی المراثی، روی الکشی أنه دخل علی الصادق علیه السلام فقربه وأدناه فقال له: بلغنی أنک تقول شعرا فی الحسین علیه السلام وتجیده، فقال: نعم جعلنی الله فداک فاستنشده فأنشد وبکی الامام ومن حوله ثم قال: یا جعفر، والله لقد شهدک ملائکة الله المقربون وبکوا کما

(۱۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، جعفر بن عثمان الرواسی (۱)، جعفر بن عثمان الدارمی (۱)، جعفر بن أحمد بن متیل (۱)، محمد بن عطیة الحناط (۱)، جعفر بن عثمان بن شریک (۱)، عبد الله بن شریک (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن عثمان (۱)، سهل بن زیاد (۱)، سلیمان بن جعفر (۱)، جعفر بن عطیة (۱)، جعفر بن عثمان (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)

بکینا، ولقد أوجب الله تعالی لک یا جعفر فی ساعتک الجنة وغفر الله لک. ثم قال:

ما من أحد قال فی الحسین شعرا فبکی وأبکی به إلا أوجب الله له الجنة وغفر له. انتهی ملخصا.

جملة من أشعاره فی المراثی. جد ج ۴۵ / ۲۸۶ و ۲۸۷، وکمبا ج ۱۰ / ۲۶۵.

واجتمع السید الحمیری کما فی بشا ص ۵۳ معه فقال له: یا جعفر ویحک أتقول فی آل محمد صلوات الله علیهم:

ما بال بیتکم یخرب سقفه وثیابکم من أرذل الأثیاب فقال جعفر: فما أنکرت من ذلک؟ قال له السید: المدح فاسکت، أیوصف آل محمد بمثل هذا! ولکنی أعذرک هذا وعلمک ومنتهاک وقد قلت ما أمحو عنهم عار مدحک:

اقسم بالله وآلائه والمرء عما قال مسؤول إن علی بن أبی طالب علی التقی والبر مجبول ... إلی آخره. هکذا یقال فیهم یا جعفر وشعرک یقال مثله لأهل الخصاصة والضعف. فقبل جعفر رأسه وقال: أنت والله الرأس یا أبا هاشم ونحن الأذناب.

۲۶۵۳ - جعفر بن عقبة:

لم یذکروه. روی عن أبی الحسن علیه السلام، ووقع فی طریق الصدوق عن محمد بن معروف الهلالی، عن أخیه عمر، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام.

جد ج ۴۱ / ۱۰۷، وکمبا ج ۹ / ۵۳۳.

۲۶۵۴ – جعفر بن عقیل بن أبی طالب علیه السلام:

لم یذکروه. وهو من شهداء الطف یوم عاشوراء، مبارزته وشهادته فی کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹، وجد ج ۴۵ / ۳۲، ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة والزیارة الرجبیة.

وعن الطبری وأبی الفرج هو جعفر الأکبر، ولعقیل جعفر آخر أصغر لام

(۱۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، أبو طالب علیه السلام (۱)، یوم عاشوراء (۲)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن عقیل (۱)، محمد بن معروف (۱)، الفرج (۱)، الشهادة (۲)، البول (۱)

ولد.

۲۶۵۵ – جعفر بن عقیل بن عبد الله بن عقیل بن محمد بن عبد الله ابن عقیل بن أبی طالب، أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی المهج ص ۲۶۵ عن عبد الواحد الموصلی، عن علی بن أحمد بن محمد بن الحسین بن إسحاق بن جعفر بن محمد، ونقله مثله کتاب الدعاء ص ۲۴۸، وجد ج ۹۵ / ۲۳۴.

۲۶۵۶ – جعفر بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

لم یذکروه. وهو مع أخیه أبی الفضل العباس من أم البنین. شهید الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة، وکذا فی الزیارة الرجبیة وزیارة لیلة النصف من شعبان کما فی الاقبال، وجد ج ۴۵ / ۶۶، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۸.

۲۶۵۷ – جعفر بن علی بن أحمد الفقیه القمی ثم الایلاقی، أبو محمد:

من مشائخ الصدوق، وهو شیخ إجازة، ثقة کما عن ابن داود، وله مصنفات وکتاب زهد النبی صلی الله علیه وآله.

روی عنه الصدوق فی العیون باب ۱۲ مترضیا علیه مجلس الرضا علیه السلام مع أهل الأدیان، وکذا باب ۱۳ مجلس الرضا علیه السلام مع سلیمان المروزی.

وکذا فی التوحید باب تفسیر قل هو الله أحد، وباب ذکر مجلس الرضا علیه السلام وأنه الراوی لمجالسه مع أصحاب المقالات، وهو جعفر بن محمد بن علی بن أحمد الفقیه کما فیه ص ۳۲۰.

وبالجملة هو ثقة مصنف نقله العلامة الخوئی عن ابن داود.

۲۶۵۸ – جعفر بن علی البجلی:

روی عنه حمید، ویأتی مع اسم جده حسان.

(۱۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أحمد بن محمد بن الحسین (۱)، إسحاق بن جعفر بن محمد (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، جعفر بن علی بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، علی بن أحمد (۱)، جعفر بن عقیل (۱)، جعفر بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الزهد (۱)، الزیارة (۱)

۲۶۵۹ – جعفر بن علی بن جعفر الصادق علیه السلام:

أخو أحمد الشعرانی المذکور.

۲۶۶۰ – جعفر بن علی بن جعفر الحسینی، السید أبو إبراهیم:

ثقة محدث من تلامذة الشيخ الطوسى.

۲۶۶۱ - جعفر بن على بن حسان البجلى:

له نوادر وروايات، روى عنه حميد بن زياد، قاله الشيخ وغيره.

۲۶۶۲ - جعفر بن على بن الحسن بن على بن عبد الله بن المغيرة الكوفى:

من مشائخ الصدوق، روى عنه مترضيا عليه فى موارد كثيرة:

منها: فى كمال الدين باب ۲۰ عن جده الحسن بن على، عن جده عبد الله بن المغيرة، ذكره مترضيا عليه، وباب ۳۲ ح ۲، وباب ۳۳ ح ۴۱.

وروى فى التوحيد ص ۵ عنه، عن جده ... إلى آخره.

وذكره فى المشيخة فى طريقه إلى جد جده عبد الله بن المغيرة، وإلى جده الحسن بن على، وإلى عبد الرحيم القصير، وإلى روح بن عبد الرحيم، وإلى العباس بن عامر القصبانى. وفى كل هذه الموارد ذكره كذلك، فاحتمال سقوط اسم أبيه محمد بن على بعيد جدا.

۲۶۶۳ - جعفر بن على بن الحسين بن على بن عمر بن الإمام السجاد عليه السلام: يأتى أبوه وأجداده.

۲۶۶۴ - جعفر بن على الحوار:

لم يذكروه. وقع فى طريق التلعكبرى فى رواية مثالب الثانى وبيانه مكتوبة إلى معاوية. كمبا ج ۸ / ۲۳۰.

۲۶۶۵ - جعفر بن على بن السرى:

لم يذكروه. وهو فاسق مذموم، دعا عليه مولانا الكاظم عليه السلام. كمبا

(۱۷۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، على بن الحسن بن على بن عبد الله (۱)، العباس بن عامر القصبانى (۱)، على بن الحسين بن على (۱)، عبد الله بن المغيرة (۱)، جعفر بن على بن حسان (۱)، عبد الرحيم القصير (۱)، روح بن عبد الرحيم (۱)، جعفر بن على بن جعفر (۲)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو إبراهيم (۱)، حميد بن زياد (۱)، على بن السرى (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، الحسن بن على (۲)، جعفر بن على (۱)، محمد بن على (۱)

ج ۱۱ / ۲۳۹، وجد ج ۴۸ / ۳۰.

۲۶۶۶ - جعفر بن على بن سهل بن فروخ الدقاق الدورى الحافظ:

بغدادى، يكنى أبا محمد. سمع منه التلعكبرى سنة ۳۲۸ ه وما بعدها، وله إجازة، قاله الشيخ فى باب من لم يرو عنهم (۲۱).

روى التلعكبرى عنه كما فى كفاية الأثر باب ۱۵.

وروى محمد بن عبد الله أبو المفضل الشيبانى، عنه، عن جعفر بن محمد ابن زكريا الغلابى فى الاقبال ص ۶۷۰.

۲۶۶۷ - جعفر بن على بن نجيح:

لم يذكروه. روى عنه ابن عقدة، عن إبراهيم بن محمد بن ميمون حديث النص على الأئمة عليهم السلام. كمبا ج ۹ / ۱۵۹، وجد ج ۳۶ / ۳۶۰.

وروى الشيخ عن ابن عقدة، عنه، عن حسن بن الحسين حديث الاعتصام بحبل الله وأنه الامام. كمبا ج ۷ / ۱۰۸، وجد ج ۲۴ / ۸۴.

ص: الصدوق، عن أحمد بن الحسين، عن جعفر بن شاذان، عنه، عن إبراهيم بن محمد بن ميمون. كمبا ج ۶ / ۲۹۳، وجد ج ۱۷ / ۴۰۵.

۲۶۶۸ - جعفر بن على:

لم يذكروه. روى عن أبى الحسن عليه السلام، وروى عنه ابن أبى عمير. الكافى ج ۳ باب السجود والتسبيح ص ۳۲۴ ح ۱۴، ويب ج ۲ / ۸۵.

وروى عن سيف بن عميرة، وروى عنه يحيى بن إسماعيل كما عن الشيخ فى طريقه إلى حنظلة الكاتب.

۲۶۶۹ - جعفر بن على الهادى عليه السلام:

ج: عن أبى حمزة الثمالى، عن أبى خالد الكابلى، عن مولانا الإمام السجاد صلوات الله عليه فى حديث تنصيصه على الأئمة. إلى أن قال بعد ذكر الإمام الصادق عليه السلام: وعلة تسميته بالصادق فان الخامس الذى من ولده

(۱۷۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، محمد بن عبد الله أبو المفضل (۱)، جعفر بن على بن سهل (۱)، إبراهيم بن محمد (۲)، الشيخ الصدوق (۱)، أحمد بن الحسين (۱)، حنظلة الكاتب (۱)، سيف بن عميرة (۱)، جعفر بن على (۳)، جعفر بن محمد (۱)، السجود (۱)

الذى اسمه جعفر يدعى الإمامة اجتراء على الله وكذبا عليه، فهو عند الله جعفر الكذاب، المفترى على الله، المدعى لما ليس له بأهل، المخالف على أبيه، والحاسد لأخيه، ذلك الذى يكشف سر الله عند غيبة ولى الله. ثم بكى على بن الحسين بكاءا شديدا ثم قال: كأنى بجعفر الكذاب وقد حمل طاغية زمانه على تفتيش أمر ولى الله، والمغيب فى حفظ الله، والتوكيل بحرم أبيه جهلا منه بولادته، وحرصا على قتله إن ظفر به، وطمعا فى ميراث أبيه حتى يأخذه بغير حقه - الخبر. جد ج ۳۶ / ۳۸۶، وكمبا ج ۹ / ۱۶۳.

توقيع مولانا صاحب الزمان عليه السلام فى ذمه. جد ج ۵۳ / ۱۹۳، وكمبا ج ۱۳ / ۲۴۸.

وفى التوقيع الاخر منه لإسحاق بن يعقوب: وأما سبيل عمى جعفر وولده فسبيل اخوة يوسف ... إلى آخره. جد ج ۵۳ / ۱۸۰، وكمبا ج ۱۳ / ۲۴۵.

وابنه محسن يأتى.

۲۶۷۰ - جعفر بن عمارة الهمدانى الكوفى، أبو عمارة:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه كما عده الشيخ.

وروى محمد بن عكاشة، عنه، عن الصادق عليه السلام. يب ج ۱ باب صفة الوضوء ح ۱۶۶ ص ۵۹.

أقول: وروى عنه ابنه محمد حديث الصلاة الكاملة يوم الجمعة كما ذكره السيد فى جمال الأسبوع ص ۳۰۰.

۲۶۷۱ - جعفر بن عمارة الكندى:

هو ابن محمد بن عمارة الآتى.

۲۶۷۲ - جعفر بن عمر:

لم يذكروه. روى أحمد بن أبى عبد الله (البرقى)، عن أبيه، عن هارون ابن جهم، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. الكافى ج ۵ كتاب النكاح باب

(۱۷۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، أحمد بن أبى عبد الله البرقى (۱)، إسحاق بن يعقوب (۱)، على بن الحسين (۱)، جعفر بن عمارة (۲)، محمد بن عكاشة (۱)، محمد بن عمارة (۱)، جعفر بن عمر (۱)، الجهل (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الوضوء (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

الدخول على النساء ص ۵۲۸ ح ۱ و ۲.

وروی البرقی فی سن ج ۲ باب اللحم ص ۴۶۷ عن أبیه، عن هارون بن جهم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۲۶۷۳ - جعفر بن عمرو بن ثابت بن هرمز:

من أصحاب الباقر علیه السلام. وأخوه محمد یأتی، وتقدم جده ثابت.

۲۶۷۴ - جعفر بن عمرو بن حریث:

روی حفص بن غیاث وعباد بن العوام، عن الحجاج (یعنی ابن أرطاة)، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب الغارات ص ۶۱ و ۶۲.

وحفیده جعفر بن عون یأتی.

۲۶۷۵ - جعفر بن عمرو النخعی:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام، وروی عنه إبراهیم بن عبد الحمید کما فی الفقیه باب الدین والقرض، ذکره الأردبیلی فی جامعه وتبعه المامقانی من غیر تحقیق وهو سهو، فانی راجعت الفقیه فی الباب المذکور فی النسخة المطبوعة والخطیة المصححة عندی فلم اظفر إلا علی روایة إبراهیم بن عبد الحمید، عن خضر بن عمرو النخعی، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وکذلک فی الوافی نقل هذه الروایة عن کا ویب ویه مثل ما رأیته فی الفقیه، وکذا فی الوسائل عن المشائخ الثلاثة مثل ما وجدته.

ویؤید ذلک ما ذکره النجاشی فی ترجمة خضر بن عمرو النخعی: له أحادیث نوادر رواها إبراهیم بن عبد الحمید، عنه، عن أبی جعفر وأبی عبد الله صلوات الله علیهما.

۲۶۷۶ - جعفر بن عمرو:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۴۵ عن سعد بن عبد الله، عن أبی جعفر المروزی، عنه قال: خرجت إلی العسکر، وأم أبی محمد علیه

(۱۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۳)، جعفر بن عمرو النخعی (۱)، خضر بن عمرو النخعی (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، ثابت بن هرمز (۱)، حفص بن غیاث (۱)، عمرو بن حریث (۱)، جعفر بن عمرو (۲)، السهو (۱)

السلام فی الحیاة ومعی جماعة، فوافینا العسکر فکتب أصحابی یستأذنون فی الزیارة من داخل باسم رجل رجل، فقلت: لا تثبتوا اسمی فانی لا استأذن.

فترکوا اسمی فخرج الاذن: ادخلوا ومن أبی أن یستأذن. جد ج ۵۱ / ۳۳۴، وکمبا ج ۱۳ / ۹۰ أقول: یظهر منه أنه مورد عنایة الامام حیث أذن له من دون استئذانه.

۲۶۷۷ - جعفر بن عمر العلوی:

لم یذکروه. وهو ابن الحسن (کما فی العیون) أو الحسین (کما فی کمبا ج ۱۲ / ۱۰، وجد ج ۴۹ / ۳۳) ابن علی بن عمر بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیهم السلام.

کان رث الهیئة مر علی جماعة فیهم مولانا أبو الحسن الرضا صلوات الله علیه فنظر بعضهم إلی بعض وضحکوا، فقال الرضا: لترونه عن قریب کثیر المال کثیر التبع. قال الراوی فما مضی إلا شهر أو نحوه حتی ولی المدینة وحسنت حاله. کذا فی العیون ج ۲ باب ۴۷ فی دلالات الرضا ص ۲۰۸ ح ۱۱.

وآباؤه یأتون.

۲۶۷۸ - جعفر بن عمران:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكافى ويب عن على بن الحكم، عنه، عن أبى بصير. الكافى ج ۴ باب فضل الحج والعمرة ص ۲۵۵، ويب ج ۵ ح ۷۰ ص ۲۴.

۲۶۷۹ – جعفر بن عنبسة بن عمرو:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۳۴۸ عن ابن عقدة، عنه، عن سليمان بن يزيد، عن الرضا صلوات الله عليه.

۲۶۸۰ – جعفر بن عنبسة:

لم يذكروه. روى الكلينى باسناده إلى جعفر بن عنبسة، عن عباد بن زياد الأسدى حديث وصية أمير المؤمنين إلى ابنه الحسن عليه السلام المفصلة. كما

(۱۷۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، أبو طالب عليه السلام (۱)، على بن الحسين بن على (۱)، عباد بن زياد (۱)، على بن الحكم (۱)، جعفر بن عمران (۱)، جعفر بن عنبسة (۳)، جعفر بن عمر (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، الوصية (۱)

ج ۱۷ / ۵۷، وجد ج ۷۷ / ۱۹۸، واثبات الهداة ج ۵ / ۱۳۱.

وروى أبو على الأشعرى عن بعض أصحابنا، عنه، عنه كما فى موارد من الكافى.

ووقع فى طريق الشيخ عن ابن عقدة، عن أحمد بن يحيى، عنه، عن إسماعيل بن أبان. كتاب الايمان ص ۱۴۲، وجد ج ۶۸ / ۱۵۳.

۲۶۸۱ – جعفر بن عون البكرى:

لم يذكروه. روى إسماعيل بن إسحاق بن سهل الأموى، عنه، عن إسماعيل بن أبى خالد. كتاب الجعفريات ص ۲۱۴.

۲۶۸۲ – جعفر بن عون:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكراجكى فى كنزه عن أحمد بن حازم، عنه، عن عمر بن موسى البربرى، عن أبيه، عن عطية العوفى. جد ج ۳۹ / ۳۱۰، وكمبا ج ۹ / ۴۱۶.

۲۶۸۳ – جعفر بن عون بن جعفر بن عمرو بن حريث المخزومى:

ولد سنة ۲۰ – ۳۰ بعد المائة ومات ۶ – ۷ بعد المائتين. بعض رواياته فى كتاب الغارات ص ۱۰۹.

۲۶۸۴ – جعفر بن عيسى بن عبد الله بن الحسن بن أبى الحسن البصرى:

لم يذكروه. ولى القضاء فى بغداد أيام المأمون والمعتصم. يروى عن حماد ابن زيد. توفى سنة ۲۱۵ ه كما فى كتاب اللباب.

۲۶۸۵ – جعفر بن عيسى بن عبيد الله:

لم يذكروه. وقع فى طريق ابن قولويه القمى فى كامل الزيارة باب ۲۲ ص ۶۸ عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن عيسى بن عبيد، عنه هو وصفوان ابن يحيى قالا: حدثنا الحسين بن أبى غندر، ونقله جد ج ۴۴ / ۲۶۰، وكمبا

(۱۷۸)

صفحهمفاتيح البحث: عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، كتاب الغارات لإبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، جعفر بن عيسى بن عبيد الله (۱)، إسماعيل بن أبى خالد (۱)، محمد بن عيسى بن عبيد (۱)، أبو على الأشعرى (۱)، الحسين بن أبى غندر (۱)، إسماعيل بن إسحاق (۱)، إسماعيل بن أبان (۱)، أحمد بن يحيى (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، عطية العوفى (۱)، ابن قولويه (۱)، مدينة بغداد (۱)، جعفر بن عيسى (۱)، عمرو بن حريث (۱)، عمر بن موسى (۱)، عون بن جعفر (۱)

ج ۱۰ / ۱۵۹.

وفى الفقيه ج ۳ باب ما يقبل من الدعاوى بغير بينة روى محمد بن عيسى ابن عبيد، عن أخيه جعفر بن عيسى قال: كتبت إلى أبى

الحسن علیه السلام...

إلی آخره.

ثم ذکر مکاتبة أخری منه إلی أبی الحسن، یعنی علی بن محمد صلوات الله علیه.

ورواه فی الکافی کتاب القضاء ج ۷ / ۴۳۱ عن محمد بن إسماعیل، عن جعفر بن عیسی، مثله، وکذا فی یب مثله.

وروی عن الرضا علیه السلام، وروی محمد بن عیسی بن عبید، عن أخیه جعفر بن عیسی قال: سألت الرضا صلوات الله علیه عن صوم یوم عاشوراء.

الکافی ج ۴ کتاب الصیام باب صوم عرفة، وعاشوراء ص ۱۶۴. ورواه فی یب وصا عنه، عن أخیه جعفر بن عیسی مثله.

وروایته الأخری عن أخیه جعفر بن عیسی، عن علی بن یقطین فی کا ویب ویه وصا، ومواضعها ذکرها الخوئی، فهو من أصحاب الرضا والهادی صلوات الله علیهما.

وروی کش فی حقه روایة تفید حسنه وکماله، فمن أرادها راجع إلیه وإلی رجال الخوئی.

وعد الشیخ جعفر بن عیسی بن عبید فی أصحاب الرضا علیه السلام.

۲۶۸۶ - جعفر بن عیسی:

لم یذکروه. وقع فی إسناد جملة من الروایات، روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن وأبی الحسن الرضا صلوات الله علیهم.

أما روایته عن أبی عبد الله علیه السلام: روی البزنطی عن الحسین بن موسی، عنه قال: قدم أبو عبد الله علیه السلام مکة فسألنی عن عبد الله بن

(۱۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، صوم یوم عاشوراء (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، یوم عرفة (۱)، جعفر بن عیسی بن عبید (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، علی بن یقطین (۱)، جعفر بن عیسی (۶)، محمد بن عیسی (۱)، علی بن محمد (۱)، الصیام، الصوم (۲)

أعین فقلت: مات - الخبر. فذکر أن أبا عبد الله علیه السلام قال: نصلی علیه. فرفع یدیه یدعو، واجتهد فی الدعاء، وترحم علیه. یب ج ۳ / ۲۰۲ ح ۴۷۲، وفی صا ج ۱ ح ۱۸۷۲ ص ۴۸۳.

وأما روایته عن أبی الحسن علیه السلام: روی محمد بن عیسی بن عبید، عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن علیه السلام. کما فی الکافی ج ۷ کتاب الوصایا باب النوادر ص ۵۹ ح ۹، وفی یب ج ۹ / ۲۳۳.

العدة: عن أحمد بن أبی عبد الله، عن جعفر بن عیسی قال: کتبت إلی أبی الحسن الرضا علیه السلام. الکافی کتاب الزی ج ۶ باب لبس الخز ص ۴۵۲.

والظاهر اتحاد الکل، ولا بعد فی روایته عن الصادق والرضا والهادی صلوات الله علیهم، لأنه من وفاة مولانا الصادق إلی أول ظهور امامة الإمام الهادی اثنین وسبعین سنة، فإذا ضممنا إلیه ما یصلح للروایة یکون تسعون تقریبا.

۲۶۸۷ - جعفر بن عیسی بن یقطین:

لم یثبت وجوده. وأما ما فی الکافی ج ۷ کتاب الشهادات ص ۴۰۰ باب الرجل یشهد علی المرأة: عن محمد بن أحمد، عن محمد بن عیسی، عن أخیه جعفر بن عیسی بن یقطین، عن أبی الحسن الأول علیه السلام فیعارضها أن الروایة ذکرها فی الفقیه فی باب الشهادة علی المرأة ج ۳ / ۶۷ عن علی بن یقطین عن أبی الحسن الأول علیه السلام، فیکون فیه السقط، والصحیح: محمد بن أحمد، عن محمد بن عیسی، عن أخیه جعفر بن عیسی، عن ابن یقطین.

۲۶۸۸ – جعفر بن عیسی بن مدرک التمار:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن محمد بن مسلم بن دارة الرازی. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۳ حدیث فضل تعلم العلم.

(۱۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، جعفر بن عیسی بن یقطین (۲)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، علی بن یقطین (۱)، جعفر بن عیسی (۳)، محمد بن عیسی (۲)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصدق (۲)، الموت (۱)، الشهادة (۳)، الوفاة (۱)

۲۶۸۹ – جعفر بن عیینة:

لم یذکروه. روی محمد بن العباس المفسر، عن أحمد بن محمد مولی بنی هاشم، عنه، عن جعفر بن محمد حدیث الفضائل السبعة لأمیر المؤمنین علیه السلام، جد ج ۳۹ / ۲۳۰: وکمبا ج ۹ / ۳۹۷.

۲۶۹۰ – جعفر بن غالب الأسدی:

کذا فی البحار عن الفقیه عن عمرو بن شمر، عن بعض قضایا مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۰ / ۲۸۱، وکمبا ج ۹ / ۴۹۱.

وفی المصدر کتاب القضایا باب الحیل فی الاحکام، وفی روایة عمرو بن شمر عن جعفر (حفص) بن غالب الأسدی ... إلی آخره. الفقیه ج ۳ / ۱۷.

۲۶۹۱ – جعفر، غلام عبد الله بن بکیر:

روی کش ص ۶ فی ترجمة سلمان عنه، عن عبد الله بن محمد بن نهیک، عن النصیبی، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۲۶۹۲ – جعفر بن غیاث:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام وصف الصراط، وروی عنه سلیمان بن داود المنقری. تفسیر القمی سورة الفاتحة.

۲۶۹۳ – جعفر بن الفضل بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لقب بالغریب، وقبره فی شیراز مشهور، وآبائه یأتون.

۲۶۹۴ – جعفر بن الفیض بن المختار:

روی عن أبیه کما ذکره النجاشی فی ترجمة أبیه حیث قال: له کتاب یرویه ابنه جعفر.

۲۶۹۵ – جعفر بن القاسم:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام فی الفقیه باب النوادر من

(۱۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن نهیک (۱)، سلیمان بن داود المنقری (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، الفیض بن المختار (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، سورة الفاتحة (۱)، الفضل بن الحسن (۱)، جعفر بن القاسم (۱)، محمد بن العباس (۱)، جعفر بن غیاث (۱)، أحمد بن محمد (۱)، حفص بن غالب (۱)، عمرو بن شمر (۱)، جعفر بن محمد (۱)

مقدمات الحج.

وعده الصدوق فی مشیخته من صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه الفقیه. رواه البرقی عن أبیه.

وروی فی الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب الغیبة ص ۳۴۰ عن أحمد بن إدریس، عن محمد بن أحمد، عنه، عن محمد بن الولید الخزاز.

۲۶۹۶ – جعفر بن القاسم الهاشمی البصری:

لم یذکروه. کان یقول بالوقف فاستبصر ببرکة مولانا الإمام الهادی صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۲، وجد ج ۵۰ / ۱۸۲.

۲۶۹۷ – جعفر بن القاسم بن علی بن محمد الکرخی:

هو وأبوه من المخمسة.

۲۶۹۸ – جعفر بن قدامة بن زیاد الکاتب، أبو القاسم:

لم یذکروه. وهو أحد مشائخ الکتاب وعلمائهم، وافر الأدب حسن المعرفة. مات سنة ۳۱۹ ه.

۲۶۹۹ – جعفر بن قرط المزنی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما عده الشیخ فی رجاله (۲۴).

أقول: روی محمد بن سنان، عنه، عن الصادق علیه السلام خبر ولیمة فاطمة الزهراء علیها السلام کما فی دلائل الطبری ص ۲۰.

۲۷۰۰ – جعفر بن قرم:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن عبد الرحمن، عنه، عن هارون بن حماد، عن مقاتل، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۴۸.

۲۷۰۱ – جعفر القصیری:

لم یذکروه. روی أبو الطیب الصابونی، عنه، عن علی بن هارون، عن عبد الله بن خلف الحلبی، عن أبی حمزة الثمالی حدیثا شریفا فی النصوص

(۱۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، إبراهیم بن عبد الرحمن (۱)، محمد بن الولید الخزاز (۱)، علی بن محمد الکرخی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن خلف (۱)، علی بن هارون (۱)، جعفر بن القاسم (۲)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، جعفر بن قرط (۱)، الحج (۱)، الموت (۱)

والفضائل. دلائل الطبری ص ۲۳۶.

۲۷۰۲ – جعفر بن قعنب بن أعین:

ابن أخی زرارة، من أصحاب الصادق علیه السلام.

۲۷۰۳ – جعفر القلانسی:

هو جعفر بن محمد القلانسی الآتی.

۲۷۰۴ – جعفر بن قولویه:

هو جعفر بن محمد بن قولویه الآتی.

۲۷۰۵ – جعفر بن کلیب:

لم یذکروه. روی عن مولانا الصادق صلوات الله علیه. مشکاة الطبرسی باب آداب الشیعة.

۲۷۰۶ – جعفر بن مالک:

لم یذکروه. روی الحسین بن حمدان، عنه، عن محمد بن زید المدنی، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه حدیث حبابة الوالبیة. مدینة المعاجز ص ۱۹۹.

ولعله جعفر بن مالک الفزاری المنسوب إلی جده وأبوه محمد، وجعفر هذا یروی عن عبد الله بن یونس، عن المفضل.

وروی أحمد بن محمد بن سعید قال: حدثنا أبو عبد الله الفزاری (یعنی جعفر بن مالک)، عن أحمد بن علی بن عبید الجعفی. یب ج ۶ / ۵۱ باب فضل زیارة الحسین علیه السلام ح ۱۲۱.

۲۷۰۷ - جعفر بن مبشر:

لم یذکروه. وله کتاب عتیق روی عنه السید فی کتاب فرحة الغری. کمبا ج ۹ / ۶۵۳، وجد ج ۴۲ / ۲۱۵. قیل: وروی عنه خبر نوف البکالی. وأخوه حبیش الآتی.

(۱۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن علی بن عبید الجعفی (۱)، أبو عبد الله الفزاری (۱)، حبابة الوالبیة (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، عبد الله بن یونس (۱)، الحسین بن حمدان (۱)، جعفر بن قولویه (۱)، محمد بن قولویه (۱)، نوف البکالی (۱)، جعفر القلانسی (۱)، قعنب بن أعین (۱)، جعفر بن مالک (۳)، محمد بن زید (۱)، جعفر بن محمد (۱)

۲۷۰۸ - جعفر بن المثنی بن عبد السلام بن عبد الرحمن بن نعیم الأزدی العطار:

ثقة بالاتفاق، وأبوه وجده یأتیان. وروی الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن الحسن بن عثمان الرواسی. یب ج ۲ باب المواقیت ص ۲۴۵، وصا ج ۱ / ۲۴۹.

۲۷۰۹ - جعفر بن المثنی الخطیب:

مولی لثقیف، کوفی واقفی، کذا عنونه الشیخ فی باب أصحاب الرضا صلوات الله علیه.

أقول: روی البرقی، عن جعفر بن المثنی الخطیب، عن إسماعیل بن عمار الصیرفی، عن الصادق علیه السلام. الکافی باب النهی عن الاشراف علی قبر النبی.

وروی جعفر هذا عن إسحاق بن عمار وغیره کما فی مواضع من کا ویب.

۲۷۱۰ - جعفر بن محبوب:

لم یذکروه. روی الکلینی عن محمد بن یحیی، عن محمد بن الحسین، عنه، عمن ذکره، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی ج ۶ کتاب العتق باب ۱۲ ص ۱۸۹، ویب ج ۸ / ۲۲۳.

۲۷۱۱ - جعفر بن محمد، أبو عبد الله:

شیخ من جرجان عامی. روی کش ص ۱۳ عنه، عن محمد بن حمید الرازی.

۲۷۱۲ - جعفر بن محمد بن إبراهیم بن محمد بن عبید الله بن موسی ابن جعفر صلوات الله علیهما:

هکذا عنونه الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۱۸)، والأردبیلی ذکره مثله إلا فی اسم عبید الله فجعله عبد الله مکبرا، وکذا تقدم فی ترجمة جده مکبرا.

(۱۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الأشراف للشیخ المفید (۱)، جعفر بن محمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، جعفر بن المثنی بن عبد السلام (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، جعفر بن المثنی الخطیب (۲)، عبید الله بن موسی (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، جعفر بن محبوب (۱)، محمد بن حمید (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)، النهی (۱)، العتق (۱)

وبالجملة جعفر بن محمد هذا هو الشریف الصالح العلوی الحسینی الموسوی المصری أبو القاسم، روی عنه التلعکبری وکان سماعه منه سنة ۳۴۰ بمصر، وله منه إجازة، وآبائه یأتون.

وروی التلعکبری عنه بهذا العنوان سنة ۳۴۱ عن الشیخ الصالح عبید الله بن أحمد بن نهیک کتاب عاصم بن حمید، کما فی اوله مرتین.

۲۷۱۳ – جعفر بن محمد بن إبراهیم بن عبید الله بن موسی بن جعفر علیه السلام، أبو القاسم:

هکذا ذکره ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۶۵ ص ۱۵۸ مکررا، وباب ۷۶ ص ۱۸۸، وباب ۷۵ ص ۱۸۷، عن عبد الله بن أحمد بن نهیک.

وقد ینسب إلی جده فیقال عبد الله بن نهیک.

وفیه باب ۳ ص ۱۶ عن جعفر بن محمد بن إبراهیم الموسوی، عن عبد الله بن نهیک. وکذا فیه باب ۶۹: عنه، عنه. وکناه بأبی القاسم مکررا.

ولعله نسب جده إلی جده فیتحد مع السابق، بل الآتی.

وفی یب ج ۶ / ۷۳ عن جعفر بن محمد، عن جعفر بن محمد بن إبراهیم، عن ابن نهیک. ومثله فیه ص ۲۹۶.

۲۷۱۴ – جعفر بن محمد بن إبراهیم بن موسی بن جعفر علیه السلام:

کذا عنونه الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۲۰)، وقال: روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۶۰، وله منه إجازة روی عن حمید. انتهی.

۲۷۱۵ – جعفر بن محمد بن إبراهیم بن موسی بن جعفر علیه السلام العلوی:

تقدم فی ترجمة ابنه أحمد ما یتعلق به وکذا جده، وأبوه یأتی.

(۱۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن أحمد بن نهیک (۱)، إبراهیم بن موسی بن جعفر (۱)، إبراهیم بن عبید الله (۱)، جعفر بن محمد بن إبراهیم (۳)، عبد الله بن نهیک (۱)، ابن قولویه (۱)، عاصم بن حمید (۱)، موسی بن جعفر (۱)، جعفر بن محمد (۴)

۲۷۱۶ – جعفر بن محمد بن إبراهیم السرندیبی، أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الصدوق عن القاسم بن محمد بن أحمد السراج الهمدانی، عنه، عن محمد بن عبد الله بن هارون الرشید. التوحید باب فطرة الله ... إلی آخره ص ۳۳۱ ح ۱۰.

۲۷۱۷ – جعفر بن محمد بن إبراهیم الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل عن إبراهیم بن هاشم عنه، عن العباس بن عامر. کتاب الاخلاق ص ۹۶، وجد ج ۷۰ / ۲۹۱. ورواه فی العلل ج ۲ باب ۱۳۱ عنه مثله.

۲۷۱۸ – جعفر بن محمد بن إبراهیم:

لم یذکروه. روی الطب ص ۸۵ عنه، عن أحمد بن بشارة. کما تقدم فی أحمد.

۲۷۱۹ – جعفر بن محمد بن أبی زید الرازی:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن أبیه، عن صالح بن عقبة. الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب ۵۸ ص ۵۲۱ ح ۲.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن مولانا الرضا علیه السلام.

یب ج ۲ / ۲۰۶ و ۲۱۰ وطبع قدیم ج ۱ / ۱۹۴ و ۱۹۵.

وأما ما فی صا ج ۱ / ۳۸۱ من نقل هذه الروایة بعینها عن أحمد بن محمد، عن جعفر بن محمد، عن ابن أبی زید فاشتباه.

۲۷۲۰ – جعفر بن محمد بن أبی الصباح:

لم یذکروه. روی علی بن الحسن بن فضال، عنه مع جعفر بن محمد بن حکیم جمیعا، عن إبراهیم بن عبد الحمید، عن أبی الحسن صلوات الله علیه. کما فی یب ج ۱ باب حکم الجنابة وصفة الطهارة ص ۱۲۷. ورواه فی صا ج ۱ / ۱۱۳

(۱۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، جعفر بن محمد بن أبی زید الرازی (۱)، جعفر بن محمد بن أبی الصباح (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، جعفر بن محمد بن إبراهیم (۳)، القاسم بن محمد بن أحمد (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۲)، عبد الله بن هارون (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، العباس بن عامر (۱)، محمد بن یحیی (۱)، صالح بن عقبة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۲)، الجنابة (۱)، الطب، الطبابة (۱)، الطهارة (۱)

عنه مثله.

وروی علی بن الحسن بن فضال، عنه، عن إبراهیم بن عبد الحمید، عنه علیه السلام روایة أخری فی الصوم. یب ج ۴ / ۲۳۵، وصا ج ۲ / ۱۰۱.

وروی ابن عقدة، عن علی بن الحسن، عنهما معا، عن إبراهیم بن عبد الحمید أحادیث نوادر خضر بن عمرو النخعی. جش ص ۱۱۱.

وفی الکافی ج ۵ باب نوادر کتاب المعیشة ص ۳۰۶ عن محمد بن یحیی، عن محمد بن أحمد، عن محمد بن عیسی، عن جعفر بن محمد بن أبی الصباح، عن أبیه، عن جده قال: قلت لابی عبد الله صلوات الله علیه ... إلی آخره.

البرقی فی سن: عن محمد بن عیسی، عنه، عن إبراهیم بن أبی السمال أو أبی السماک. جد ج ۲ / ۱۱۶، وکمبا ج ۱ / ۱۰۰. یأتی أبوه، ولعل جده أبو الصباح الکنانی.

۲۷۲۱ - جعفر بن محمد بن أبی فاطمة:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه ومورد عنایته ولطفه کما یشهد له ما فی کتاب العشرة ص ۷۷، وجد ج ۷۴ / ۲۷۷. ورأیته فی کتاب قضاء حقوق المؤمنین مثله.

۲۷۲۲ - جعفر بن محمد بن أحمد بن یوسف الأودی (الأزدی):

لم یذکروه. وقد روی فرات عنه اخبار الفضائل. جد ج ۱۸ / ۱۹۳، وج ۴۰ / ۶۴، وکمبا ج ۶ / ۳۴۵، وج ۹ / ۴۴۲.

۲۷۲۳ - جعفر بن محمد بن أحمد التمیمی:

لم یذکروه. روی محمد بن إسماعیل البرمکی، عنه، عنه أبیه. کما فی بشا ص ۳۴.

وأظن أنه جعفر بن أحمد بن محمد المذکور.

(۱۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب قضاء حقوق المؤمنین لإبن طاهر الصوری (۱)، جعفر بن محمد بن أبی الصباح (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، جعفر بن محمد بن أحمد (۲)، خضر بن عمرو النخعی (۱)، محمد بن یحیی (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن عیسی (۲)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الصیام، الصوم (۱)

۲۷۲۴ - جعفر بن محمد بن أحمد بن العباس بن محمد الدوریستی، أبو عبد الله:

ثقة عین بالاتفاق، من أکابر علماء الإمامیة، من بیت العلم والفضل، کثیر الروایة، معاصر للشیخ الطوسی.

یروی عن الشیخ المفید والسید المرتضی (علم الهدی)، وله کتب منها:

الکفایة فی العبادات، وکتاب یوم ولیلة، وکتاب الاعتقادات، وکتاب الرد علی الزیدیة، وغیر ذلک. وله کتاب الحسنی روی عنه السید

فی الاقبال کثیرا.

وروی محمد بن أحمد بن شهریار فی سنة ۵۱۲ قال أخبرنا أبو عبد الله جعفر بن محمد بن أحمد بن العباس فی شعبان سنة ۴۵۸ عن أبیه عن الصدوق.

وروی فضل الله بن علی بن عبید الله العلوی الآتی، عنه، عن جعفر بن أحمد بن علی القمی المذکور حدیث فضل النیروز: کمبا ج ۱۴ / ۲۰۶، وجد ج ۵۹ / ۹۱.

وروی الطبرسی فی أول الاحتجاج عن السید العالم العابد السید مهدی بن أبی حرب الحسینی المرعشی رضی الله عنه، عن الشیخ الصدوق جعفر بن محمد بن أحمد الدوریستی، عن أبیه، عن الصدوق ... إلی آخره. وابنه موسی بن جعفر، وحفیده عبد الله بن جعفر بن محمد بن موسی یأتیان.

۲۷۲۵ - جعفر بن محمد الأرمنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل باب ۳۸۵ ح ۲۸ عن أحمد ابن علی بن ناصح، عنه، عن الحسن بن عبد الوهاب الخبر. وتقدم فی أحمد.

۲۷۲۶ - جعفر بن محمد بن إسحاق بن رباط، أبو القاسم البجلی الکوفی:

شیخ ثقة بالاتفاق، له کتاب الرد علی الواقفة، وکتاب الرد علی الفطحیة، وکتاب النوادر.

(۱۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، جعفر بن محمد بن أحمد بن العباس (۲)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، جعفر بن محمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن علی القمی (۱)، علی بن عبید الله (۱)، جعفر بن محمد بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، أبو عبد الله (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن موسی (۱)، موسی بن جعفر (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الحرب (۱)

۲۷۲۷ - جعفر بن محمد بن إسماعیل بن جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیهما:

أبو ه وابنه الحسن والحسین، وحفیده الحسین بن الحسن یأتون.

۲۷۲۸ - جعفر بن محمد بن إسماعیل بن الخطاب:

من أصحاب الهادی صلوات الله علیه قاله الشیخ وغیره.

وروی الشیخ باسناده، عن علی بن سلیمان، عنه أنه کتب الیه علیه السلام. یب ج ۸ / ۱۸۰، وصا ج ۳ / ۳۶۷.

۲۷۲۹ - جعفر بن محمد بن إسماعیل بن القاسم:

تقدم ذکره فی أخیه أحمد.

۲۷۳۰ - جعفر بن محمد بن الأشعث الکوفی:

عده الشیخ من أصحاب الصادق صلوات الله علیه.

کان عامیا فاستبصر بروایة أبیه عن الصادق علیه السلام کما فی الکافی باب مولد أبی عبد الله الصادق علیه السلام. ورواه فی دلائل الإمامة للطبری ص ۱۲۳ عنه مثله، وکذا رواه غیره.

وله قضایا فی تشیعه وکماله وحبه إلی موسی بن جعفر علیه السلام، وذل من سعی به إلی هارون الرشید. کمبا ج ۱۱ / ۲۹۴ عن العیون، وجد ج ۴۸ / ۲۰۷، وبعض ذلک فیه ج ۱۱ / ۳۰۲، وجد ج ۴۸ / ۲۳۱.

روی فی البحار من أصل قدیم باسناده، عن محمد بن عبد الله بن مهران، عن أبیه، عن جده أن أبا عبد الله الصادق علیه السلام دفع إلی جعفر ابن محمد بن الأشعث کتابا فیه دعاء والصلاة علی النبی صلی الله علیه وآله فدفعه جعفر بن محمد بن الأشعث إلی ابنه

مهران ... إلى آخره. كتاب الدعاء ص ۷۵، وجد ج ۹۴ / ۴۳، ونقله السيد فى جمال الأسبوع ص ۴۷۱.

فيما صنع الله بآل برمك وما انتقم الله لابى الحسن عليه السلام ودفع الله

(۱۸۹)

صفحهمفاتيح البحث: الصلاة على النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۴)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، كتاب دلائل الامامة لمحمد بن جرير الطبرى (الشيعى) (۱)، إسماعيل بن جعفر بن محمد (۱)، جعفر بن محمد بن إسماعيل (۲)، جعفر بن محمد بن الأشعث (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسين بن الحسن (۱)، هارون الرشيد (۱)، على بن سليمان (۱)، محمد بن الأشعث (۱)، جعفر بن محمد (۱)

عن بنى الأشعث بولايتهم لابى الحسن عليه السلام. كمبا ج ۱۱ / ۳۰۸، وجد ج ۴۸ / ۲۴۹.

وابنه العباس كان الرضا عليه السلام إذا قرأ كتابه يحرقه لئلا يقع فى يد غيره. كمبا ج ۱۲ / ۱۲، وجد ج ۴۹ / ۴۰.

۲۷۳۱ - جعفر بن محمد الأشعرى: هو ابن محمد بن عبيد الله الآتى.

۲۷۳۲ - جعفر بن محمد بن أيوب: هو ابن أحمد بن أيوب المذكور.

۲۷۳۳ - جعفر بن محمد البجلى: هو ابن محمد بن إسحاق المذكور.

۲۷۳۴ - جعفر بن محمد بن بشار:

لم يذكروه. روى سهل بن زياد، عنه، عن عبد الله الدهقان، عن عبد الحميد، عن أبى إبراهيم صلوات الله عليه. يب ج ۳ باب فضل المساجد ح ۷۰۲ و ۷۰۳ ص ۲۵۴.

ووقع فى طريق الصدوق عن سهل بن زياد، عنه، عن عبيد الله الدهقان، عن درست حديث العلوى: أنا خليفة رسول الله ووزيره ووارثه، أنا أخو رسول الله ووصيه وحبيبه، أنا صفى رسول الله وصاحبه، أنا ابن عم رسول الله وزوج ابنته وأبو ولده، وأنا سيد الوصيين ووصى سيد النبيين، أنا الحجة العظمى والآية الكبرى والمثل الأعلى وباب النبى المصطفى، أنا العروة الوثقى وكلمة التقوى وامين الله تعالى ذكره على أهل الدنيا. أمالى الصدوق مج ۱۰ ص ۲۴، وجد ج ۳۹ / ۳۳۵، وكمبا ج ۹ / ۴۲۲.

ووقع فى طريق الكلينى عن سهل بن زياد، عنه، عن عبيد الله الدهقان، عن درست، عن أبى عبد الله عليه السلام قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله: من قرأ ألهاكم التكاثر عند النوم وقى فتنة القبر. كمبا ج ۱۶ / ۵۱، وجد ج ۷۶ / ۲۱۱. وفى المصدر مثله إلا أنه فيه كلمة بشير بدل بشار.

ووقع فى طريق السيد فى فلاح السائل ص ۲۸۱ عن سهل بن زياد، عنه،

(۱۹۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، النبى إبراهيم (ع) (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبيد الله الدهقان (۱)، جعفر بن محمد بن أيوب (۱)، جعفر بن محمد الأشعرى (۱)، عبد الله الدهقان (۱)، جعفر بن محمد بن بشار (۱)، محمد بن عبيد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، سهل بن زياد (۴)، محمد بن إسحاق (۱)، جعفر بن محمد (۱)، السجود (۱)، القبر (۱)، النوم (۱)

عن عبيد الله الدهقان، عن درست، عن أبى عبد الله عليه السلام.

۲۷۳۵ - جعفر بن محمد بن بشرويه القطان:

لم يذكروه. روى فرات عنه روايات شريفة فى الفضائل وبدء خلقتهم صلوات الله عليهم. جد ج ۱۵ / ۶، وج ۳۵ / ۴۰۱، وكمبا ج ۶ / ۳، وج ۹ / ۷۶.

وروی فرات عنه، عن محمد بن إبراهیم الرازی، عن ابن مسکان. جد ج ۱۷ / ۹۰، وکمبا ج ۶ / ۲۱۵.

فر: عنه روایة أخری فی الغدیر. جد ج ۳۷ / ۱۷۴، وکمبا ج ۹ / ۲۱۶.

۲۷۳۶ – جعفر بن محمد البغدادی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن عبد الله بن إسحاق الجعفری، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ باب الشکر ص ۹۴.

۲۷۳۷ – جعفر بن محمد البلخی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن علی بن العباس، عنه، عن الحسن ابن راشد. جد ج ۱۱ / ۳۸۷، وج ۱۴ / ۱۵۳، وکمبا ج ۵ / ۱۰۸، و ۳۷۰.

۲۷۳۸ – جعفر بن محمد التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکافی باب الدعاء للاخوان عن إسماعیل بن إبراهیم، عنه، عن حسین بن علوان. ومثل ذلک فی التوحید باب نفی المکان ص ۱۷۶ ح ۸.

۲۷۳۹ – جعفر بن محمد بن جعفر بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی ابن الحسن المجتبی صلوات الله علیه:

تقدم جده، وجده وهو أبو عبد الله والد أبی قیراط، وابنه یحیی بن جعفر روی الحدیث.

وبالجملة کان جعفر بن محمد هذا وجها فی الطالبیین، متقدما فی أصحابنا، ثقة بلا خلاف، سمع وأکثر وعمر وعلا اسناده، له کتب، ومات فی ذی

(۱۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبید الله الدهقان (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد التمیمی (۱)، عبد الله بن إسحاق (۱)، جعفر بن محمد البغدادی (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن العباس (۱)، یحیی بن جعفر (۱)، جعفر بن محمد (۳)، الشکر (۱)

القعدة سنة ۳۰۸ أو بعده، وله نیف وتسعون سنة کما صرح به جش، ونقل عنه أنه قال: ولدت بسر من رأی سنة ۲۲۴ ه.

والظاهر أن فی نسخة العلامة فی صه سقطا حیث قال: جعفر بن محمد بن جعفر بن الحسن بن الحسن بن علی بن أبی طالب علیه السلام کان وجها فی الطالبیین مقدما، وکان ثقة فی أصحابنا، مات فی ذی القعدة سنة ثمانین وثلاثمائة وله نیف وتسعون سنة. انتهی.

وبالجملة هو من رواة الصحیفة الکاملة السجادیة.

وقد یختصر فیقال: أخبرنا أبو عبد الله جعفر بن محمد بن الحسن بن جعفر بن الحسن بن الحسن بن علی بن أبی طالب علیه السلام. المعانی ص ۳۵۵.

وحدث لابی المفضل الشیبانی سنة ۳۰۷ فی رجب کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۲ عن أبی المفضل، عنه رضی الله عنه، عن محمد بن علی بن الحسین ابن زید الشهید بن مولانا السجاد علیه السلام، عن مولانا علی بن موسی الرضا صلوات الله علیه حدیث فضل العلم ومثله فیه ص ۹۲ و ۲۰۱ و ۱۸۲، وفیه نقله عنه منذ خمس و سبعین سنة عن الرضا علیه السلام.

وسائر روایات أبی المفضل عنه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۸۸ و ۱۰۹ و ۱۲۴ و ۱۶۸ وحدیث المناشدة ص ۱۹۷ و ۲۲۲ و ۲۳۳ و ۲۴۴ و ۲۳۸ و ۲۴۵ و ۲۴۷ و ۲۴۹ وغیر ذلک. وابنه محمد بن جعفر یأتی.

وروی جعفر بن محمد هذا عن علی بن الحسن بن علی بن عمر، وموسی ابن عبد الله بن موسی بن عبد الله، ومحمد بن علی بن خلف العطار، وأحمد بن عبد المنعم، والفضل بن القاسم العقیلی فی سنة ۲۳۵.

(۱۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، شهر ذی القعدة (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عبد الله بن موسی بن عبد الله (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، جعفر بن الحسن بن الحسن (۲)، علی بن الحسن بن علی (۱)، جعفر بن محمد بن الحسن (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۲)، محمد بن جعفر (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)

۲۷۴۰ - جعفر بن محمد بن جعفر بن محمد بن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام أبو الفضل:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی کتابه المجتنی فی حدیثه المفصل فی فضل سورة التوحید. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۹۶، وکتاب القران ص ۸۸، وجد ج ۹۲ / ۳۶۱.

۲۷۴۱ - جعفر بن محمد الجعفری:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الرحمن العلوی العلامة عنه، وزید بن جعفر بن حاجب معا، عن محمد بن القاسم المحاربی. بشا ص ۸۷، وکتاب الایمان ص ۱۳۷، وجد ج ۶۸ / ۱۳۲.

۲۷۴۲ - جعفر بن محمد بن جعفر المدائنی الثقفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۳ عن هاشم بن تقیة الموصلی الدقاق، عنه، عن زیاد بن عبد الله المکاری روایة شریفة.

۲۷۴۳ - جعفر بن محمد بن جعفر الحسینی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن المفید، عن أبی عبد الله بن أبی رافع، عنه، عن عیسی بن مهران. کمبا ج ۱۴ / ۶۲۲، وجد ج ۶۳ / ۲۳۳.

وروی عنه الحسین بن علی بن الداعی خمس روایات. کما یأتی فی الحسین.

۲۷۴۴ - جعفر بن محمد العلوی الموسوی، أبو القاسم:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه فی سنة ۳۱۸، عن أحمد بن زیاد، عن عبید الله بن أحمد بن نهیک کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۳.

وروایة أبی المفضل، عنه، عن عبید الله بن أحمد بن نهیک کما فیه ج ۲ / ۲۰۸ و ۲۱۰ و ۲۱۵.

ولعله ابن محمد بن عبد الله الموسوی الآتی.

(۱۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۲)، جعفر بن محمد العلوی الموسوی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، محمد بن جعفر بن محمد بن جعفر (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر (۲)، عیسی بن مهران (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن القاسم (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)، القرآن الکریم (۱)

۲۷۴۵ - جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه القمی، أبو القاسم:

وکان أبوه یلقب مسلمة، وهو من خیار أصحاب سعد، صاحب التصانیف والکتب منها: کامل الزیارة.

ثقة جلیل، فقیه نبیه، محدث نبیل، عین ثبت بالاتفاق، قرأ علیه شیخنا المفید، وکل ما یوصف به الناس من جمیل وفقه فهو فوقه. کذا قاله النجاشی.

روی عن أبیه وأخیه علی، عن سعد.

روایاته عن أخیه علی فی الکامل ص ۲۹ و ۳۳ و ۴۸.

أخبره مولانا الحجة صلوات الله علیه فی جواب کتابه إلیه فی سنة ۳۷ (یعنی بعد ثلاثمائة) بأنه یموت بعد ثلاثین، فتوفی سنة ۳۶۷ – ۳۶۸ – ۳۶۹ علی اختلاف، وذلک فی ضمن قضیة له ذکرتها فی (أرکان دین) ذکرتها من البحار جد ج ۵۲ / ۵۸، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۹.

وعد من تلامذة الکلینی.

وعده النوری فی المستدرک فی مشائخ الصدوق.

ولم تجده، ولا مانع منه بحسب الطبقة فإنه توفی ۳۶۷ – ۳۶۹، وتوفی الصدوق سنة ۳۸۱. وکذا فی أول معانی الاخبار عده من مشائخ الصدوق.

۲۷۴۶ – جعفر بن محمد بن جعفر بن هبة الله بن نما الحلی:

قد ینسب إلی جده فیقال: جعفر بن نما نجم الدین عالم جلیل، شیخ نبیل.

۲۷۴۷ – جعفر بن محمد بن جندب:

یکنی أبا محمد، من أهل قزوین، ذکره الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۶)، ولعله أبو محمد القزوینی الذی عده فی باب الکنی من أصحاب الرضا علیه السلام، ولا تنافی لان ذلک له نظیر بل نظائر.

(۱۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر بن هبة الله (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی (۱)، أبو محمد القزوینی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، جعفر بن محمد بن جندب (۱)، جعفر بن نما (۱)، الموت (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

۲۷۴۸ – جعفر بن محمد بن حاجب:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن الحسین بن عبد الرحمن العلوی، عنه، عن علی بن أحمد بن عمر. بشا ص ۶۹.

۲۷۴۹ – جعفر بن محمد بن الحسن الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی الدلائل ص ۴۶ عن عثمان بن أحمد ابن عبد الله الدقیقی، عنه، عن علی بن الحسن البزاز، عن ابن عیاش...

۲۷۵۰ – جعفر بن محمد بن الحسن بن فرات:

لم یذکروه. روی سعد بن عبد الله، عنه، عن صالح بن محمد. کمال الدین باب ۳۱ ص ۳۲۱، وکمبا ج ۱۲ / ۱۵۴، وجد ج ۵۰ / ۲۳۱.

۲۷۵۱ – جعفر بن محمد بن الحسن بن محبوب:

لم یذکروه. روی کش فی ترجمة جده عن علی بن محمد القتیبی، عنه نسب جده.

۲۷۵۲ – جعفر بن محمد بن الحسن بن الهیثم:

لم یذکروه. روی أحمد بن علی بن نوح، عن الحسن بن عبد الحکم، عنه التوقیع الخارج من الناحیة المقدسة. الاقبال ص ۶۷۵.

۲۷۵۳ – جعفر بن محمد الحسنی:

روی عبد العزیز بن إسحاق، عنه، عن محمد بن علی بن خلف العطار.

التوحید باب نفی المکان ح ۲۱.

۲۷۵۴ – جعفر بن محمد بن الحسین:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن المراغی، عن علی بن العباس، عنه، عن موسی بن زیاد. حدیث الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۷۸،

وکمبا ج / ۴۰۸.

کنز: محمد بن العباس، عنه حدیث تفسیر دابة الأرض بأمیر المؤمنین علیه السلام. جد ۳۹ / ۲۴۳، وکمبا ج ۹ / ۴۰۱.

(۱۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: جعفر بن محمد بن الحسن بن محبوب (۱)، علی بن محمد القتیبی (۱)، محمد بن الحسن الرازی (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، عبد العزیز بن إسحاق (۱)، علی بن أحمد بن عمر (۱)، جعفر بن محمد بن الحسن (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، موسی بن زیاد (۱)، علی بن العباس (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن البزاز (۱)، أحمد بن علی (۱)، صالح بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۲)

وروی المفید عن الجعابی، عنه، عن أحمد بن عبد المنعم روایة خلقة طینتهم وطینة شیعتهم منهم. جد ج ۳۵ / ۲۵، وکمبا ج ۹ / ۶.

ویحتمل قویا أن یکون والد محمد بن جعفر بن محمد بن الحسین بن جعفر ابن الحسن المثنی الآتی الراوی عن أبیه، عن أحمد بن عبد المنعم. ست ص ۱۳۳. وتقدم جده جعفر بن الحسن.

۲۷۵۵ - جعفر بن محمد بن الحسین الزهری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب تفسیر آیة النور عن محمد بن أحمد بن أبی الثلج، عنه، عن أحمد بن صبیح حدیث تأویل آیة النور بهم.

وروی المفید فی الارشاد باسناده، عن عبید الله بن کثیر، عنه، عن عبید الله بن موسی حدیث النبوی: یوم القیامة یدعی الناس کلهم بأسماء أمهاتهم ما خلا الشیعة یدعون بأسماء آبائهم لطیب موالیدهم.

۲۷۵۶ - جعفر بن محمد الحسینی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن سعید، عنه، عن علی بن عبدک.

الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب ما یستحب من تزویج النساء وباب اکرام الزوجة ص ۳۳۸ و ۵۱۰.

۲۷۵۷ - جعفر بن محمد بن حکیم الخثعمی:

ثقة لوقوعه فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارات باب ۸۱ عن الحسن بن موسی الخشاب، عنه، عن إبراهیم بن عبد الحمید، عن أبی الحسن صلوات الله علیه.

ولا یعارضه ما رواه کش أن حمدویه یکتب أحادیث الحسن بن موسی، عن جعفر بن محمد بن حکیم فقال له رجل من أهل الکوفة: أما الحسن فقل فیه ما شئت، وأما جعفر بن محمد بن حکیم فلیس بشئ. فان الجارح مجهول فلا

(۱۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، یوم القیامة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، جعفر بن محمد الحسینی (۱)، جعفر بن محمد بن حکیم (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، الحسن بن موسی (۲)، ابن قولویه (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، محمد بن الحسین (۱)، أحمد بن صبیح (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، علی بن عبدک (۱)، الإستحباب (۱)، الجهل (۱)، الزوج، الزواج (۱)

یعارض توثیق ابن قولویه.

وعده الشیخ من دون توصیف بالخثعمی من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه.

وروی القاسم بن هشام اللؤلؤی وعلی بن الحسن بن فضال جمیعا عنه کتاب أبیه محمد بن حکیم الخثعمی. کما قاله النجاشی فی ترجمة أبیه ص ۲۵۳.

وروى عنه أحمد بن محمد بن خالد، وعلى بن الحسن بن فضال، وموسى ابن القاسم.

أقول: وروى على بن الحسن بن على بن فضال، عنه، عن عمه عبد الملك بن حكيم كتابه من الأول إلى الاخر، وتقدمت فى جعفر بن محمد بن أبى الصباح رواياته الأخرى.

كش: روى على بن الحسن بن فضال، عنه والعباس بن عامر جميعا، عن أبان بن عثمان حديث الفضائل. جد ج ۳۷ / ۳۳۶، وكمبا ج ۹ / ۲۵۷.

ما: عن محمد بن تسنيم الوراق (ثقة)، عنه، عن إبراهيم بن عبد الحميد حديث الفضائل. جد ج ۳۸ / ۲۰۸، وج ۴۰ / ۱۱۹، وكمبا ج ۹ / ۳۱۰ و ۴۵۴.

۲۷۵۸ – جعفر بن محمد الحلبى:

لم يذكروه. روى محمد بن العباس المفسر، عن عبيد الله بن محمد الزيات حديث تفسير دابة الأرض بأمير المؤمنين عليه السلام. مدينة المعاجز ص ۱۸۳.

۲۷۵۹ – جعفر بن محمد بن حمزة العلوى:

لم يذكروه. وهو من أصحاب أبى محمد العسكرى عليه السلام وله مكاتبة إليه رواها الحسين بن على بن هارون الضبى، عن كتاب والده، عنه كتابه إلى الحسن العسكرى عليه السلام. مستدرك الوسائل ج ۱ / ۵۵۷.

(۱۹۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، على بن الحسن بن على بن فضال (۱)، إبراهيم بن عبد الحميد (۱)، على بن الحسن بن فضال (۳)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، محمد بن حمزة العلوى (۱)، عبيد الله بن محمد (۱)، القاسم بن هشام (۱)، العباس بن عامر (۱)، أبان بن عثمان (۱)، على بن هارون (۱)، ابن قولويه (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن تسنيم (۱)، محمد بن حكيم (۱)، محمد الحلبى (۱)، جعفر بن محمد (۱)

۲۷۶۰ – جعفر بن محمد بن حمزة:

لم يذكروه. روى فى الكافى ج ۱ باب صفات الذات ص ۱۰۷ عن على بن محمد، عن سهل بن زياد، عنه قال: كتبت إلى الرجل عليه السلام. ولعلها واحد.

۲۷۶۱ – جعفر بن محمد الحميرى، أبو عبد الله:

لم يذكروه. روى محمد بن همام وغيره عنه أحاديث فى وصف قيام القائم وفضائله عليه السلام. دلائل الإمامة للطبرى ص ۲۴۱ مكررا إلى ۲۴۳ و ۲۹۳ و ۱۴۴.

يأتى فى محمد بن هذيل رواياته الأخرى.

۲۷۶۲ – جعفر بن محمد الحنفى:

لم يذكروه. وهو من رواة نص الرسول صلى الله عليه وآله على مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. أمالى المفيد مج ۲۱ ح ۳.

۲۷۶۳ – جعفر بن محمد الخثعمى: تقدم مع اسم جده حكيم.

۲۷۶۴ – جعفر بن محمد الخزاعى:

لم يذكروه. روى العياشى، عنه، عن أبيه، عن الصادق عليه السلام كما فى تفسير العياشى ج ۱ / ۲۹۳، وج ۲ / ۹۹ و ۳۰۱ روايات فى تكميل الدين بالولاية، وأحاديث يوم الغدير. جد ج ۳۷ / ۱۳۸ و ۱۵۴ و ۱۶۴، وكمبا ج ۹ / ۲۰۶ و ۲۱۱ و ۲۱۳.

ووقع فى طريق كامل الزيارات باب ۵۹ عن محمد بن الحسن بن شمون، عنه، عن بعض أصحابه، عن جابر.

۲۷۶۵ – جعفر بن محمد بن خلف القشیری:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. وقع فی طریق السید عن العیاشی، عن أحمد بن أبی عبد الله البزاز، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن الاستخارة. کتاب الصلاة ص ۹۳۹، وجد ج ۹۱ / ۲۷۷.

(۱۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، جعفر بن محمد الخزاعی (۱)، جعفر بن محمد بن حمزة (۱)، أبو عبد الله (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد (۴)، الصّلاة (۱)، الإستخارة (۱)

۲۷۶۶ – جعفر بن محمد الدوریستی: ثقة عدل تقدم مع اسم جده أحمد.

۲۷۶۷ – جعفر بن محمد بن رباح الأشجعی أو الأحمری:

من أصحاب مولانا الصادق علیه السلام. وابنه محمد یأتی.

۲۷۶۸ – جعفر بن محمد بن رباط:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام مرفوعا، وروی عنه الحسن المیثمی. التهذیب ج ۹ / ۳۷۱ ح ۱۳۲۶، والاستبصار ج ۴ / ۱۹۳ ح ۷۲۳.

لکن رواه فی الکافی ج ۷ کتاب المواریث باب ۴۲ ص ۱۴۶ عن الحسن المیثمی، عن جعفر بن محمد، عن ابن رباط رفعه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۲۷۶۹ – جعفر بن محمد الرمانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۴۷ عن علی بن العباس البجلی، عنه، عن الحسن بن الحسین العابد، عن الحسین بن علوان، عن أبی حمزة الثمالی، عن الباقر علیه السلام فضائل الشیعة ونجاتهم یوم القیامة علی ما کان منهم من الذنوب والعیوب. ورواه فی کتاب الایمان ص ۱۳۵، وجد ج ۶۸ / ۱۲۷ مثله.

وهذه الروایة تکون قرینة علی حسن عقیدة رواتها وعدم کونهم عامیا، فان الثمالی لا یقول هذه الکلمات للعامی.

وروی الحسن بن علی النخاس، عنه، عن یحیی الحمانی. یب ج ۶ باب فضل الکوفة ص ۳۳ ح ۶۶.

۲۷۷۰ – جعفر بن محمد الزهری الرمانی:

روی علی بن العباس البجلی، عنه، عن عثمان بن سعید حدیث جابر، عن الباقر علیه السلام: ان الله لن یغفر إلا لنا، وان شیعتنا هم الفائزون یوم القیامة. بشا ص ۶۳، وجد ج ۶۸ / ۱۲۹، وکتاب الایمان ص ۱۳۶.

(۱۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الحسن بن علی النخاس (۱)، جعفر بن محمد الرمانی (۱)، جعفر بن محمد بن رباط (۱)، یحیی الحمانی (۱)، الحسین بن علوان (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، علی بن العباس (۲)، الحسن المیثمی (۱)، عثمان بن سعید (۱)، جعفر بن محمد (۴)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

۲۷۷۱ – جعفر بن محمد بن زکریا الغلابی:

لم یذکروه. روی جعفر بن علی بن سهل، عنه، عن العباس بن بکار، الاقبال ص ۶۷۰.

۲۷۷۲ – جعفر بن محمد بن زیاد:

الفقیه الخوری بنیسابور.

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ باب ۳۱ ص ۲۵ ح ۴ عن أحمد ابن إبراهیم بن بکر، عن إبراهیم بن هارون بن محمد الخوری، عنه، عن أحمد ابن عبد الله الهروی الشیبانی، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه أکثر من مائة وثمانین روایة.

وتقدم فی أحمد بن عبد الله، وفرقه فی البحار علی الأبواب. وروی فی التوحید عنه أربع روایات.

۲۷۷۳ – جعفر بن محمد بن زید الشهید:

أولاده ثلاثة: محمد، وأحمد، والقاسم. کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۰.

ولعل أباه منسوب إلی جده، فیکون جعفر بن محمد بن محمد بن زید کما رأیته فی بعض الکتب، وحفیده جعفر بن أحمد، وأحمد بن سکین بن جعفر تقدما، والحسن بن محمد بن أحمد، وأخوه محمد یأتیان.

۲۷۷۴ – جعفر بن محمد بن سعید الأحمسی:

لم یذکروه. روی عنه فرات بن إبراهیم فی تفسیره کثیرا منها فی جد ج ۳۵ / ۱۹۸، وج ۳۶ / ۲۶۳، وج ۳۹ / ۲۸۹، وج ۴۰ / ۵۸ و ۵۹، وکمبا ج ۹ / ۴۴۰ و ۴۱۱ و ۱۳۵ و ۳۷.

وروی ابن عقدة، عنه کتب نصر بن مزاحم. جش ص ۳۰۲.

۲۷۷۵ – جعفر بن محمد بن سعید البجلی، ابن أخی صفوان بن یحیی:

لم یذکروه. روی الصدوق عن أبیه، عن محمد بن یحیی، عن محمد بن

(۲۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، الحسن بن محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سعید البجلی (۱)، جعفر بن علی بن سهل (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، محمد بن محمد بن زید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، العباس بن بکار (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن زیاد (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن سعید (۱)، محمد بن زید (۱)، الشهادة (۱)

أحمد، عنه، عن علی بن أسباط حدیث فضل تسبیح فاطمة الزهراء علیها السلام کما فی الوسائل وغیره.

۲۷۷۶ – جعفر بن محمد بن سلیمان بن الفضل (کما فی الأمالی)، وأبی الفضل (کما فی بشا وأمالی المفید):

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید والشیخ وغیرهما عن الجعابی، عنه، عن داود بن رشید. کتاب الایمان ص ۱۰۸ و ۱۱۳، وجد ج ۶۸ / ۲۲ و ۴۳، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۷۶، وبشارة المصطفی ص ۱۱ و ۹۵.

۲۷۷۷ – جعفر بن محمد بن سماعة بن موسی بن رویدبن نشیط الحضرمی:

ثقة فی الحدیث واقفی، قاله النجاشی والعلامة وغیرهما. ولا خلاف فیه، وله کتاب النوادر رواه حمید بن زیاد، عن الحسن بن محمد، عن أخیه به، وکان جعفر أخا إبراهیم المذکور والحسن الآتی.

وجعفر بن سماعة المذکور عم هذا وأخویه.

۲۷۷۸ – جعفر بن محمد بن سنان الدهقان:

لم یذکروه. وله کتاب استطرف منه ابن إدریس فی آخر السرائر حدیثین ونقلهما منه جد ج ۱ / ۲۱۱ و ۲۱۷، وکمبا ج ۱ / ۶۶ و ۶۷.

۲۷۷۹ – جعفر بن محمد بن سهل:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن مالک الفزاری الکوفی، عنه، عن سعید بن محمد. الفقیه ج ۴ باب النوادر آخر الکتاب ص ۴۰۲.

۲۷۸۰ – جعفر بن محمد بن شاذان:

عده العلامة الخوئی من مشایخ الصدوق ناسبا ذلک إلی البحار ص ۳۵۷ من المجلد الخامس من الطبعة القدیمة، لکنی لم أجده.

(۲۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: تسبیح الزهراء ع (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، جعفر بن محمد بن شاذان (۱)، جعفر بن محمد بن سماعة (۱)، جعفر بن محمد بن سنان (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، جعفر بن محمد بن سهل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن أسباط (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، جعفر بن سماعة (۱)، الحسن بن محمد (۱)، سعید بن محمد (۱)

۲۷۸۱ - جعفر بن محمد بن شریح بن سعد الحضرمی:

له کتاب رواه التلعکبری ونقل منه فی البحار، وهذا الکتاب عندی، ویستفاد منه حسنه وکماله. وأبوه من ثقات الصادقین علیهما السلام.

۲۷۸۲ - جعفر بن محمد الشریف الصالح:

هو ابن محمد بن إبراهیم المذکور:

۲۷۸۳ - جعفر بن محمد بن صاحب:

لم یذکروه. روی عن محمد بن إسحاق. المستدرک ج ۱ / ۲۳۴.

۲۷۸۴ - جعفر بن محمد بن الصباح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۶ / ۱۵۷ باب قتال المحارب واللص عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عن علی بن المعلی، عنه، عن محمد بن زیاد صاحب السابری البجلی، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

۲۷۸۵ - جعفر بن محمد الصوفی (یعنی بایع الصوف):

لم یذکروه. وهو من أصحاب مولانا الجواد علیه السلام.

وقع فی طریق الصدوق فی العلل والمعانی عن ابن عیسی، عن محمد بن خالد البرقی، عنه، عن الجواد علیه السلام ما یفید حسن عقیدته. جد ج ۱۶ / ۱۳۲، وکمبا ج ۶ / ۱۲۹. ورواه المفید فی ختص ص ۲۶۳ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن البرقی، عنه، عن الجواد علیه السلام.

۲۷۸۶ - جعفر بن محمد الصیقل:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد الصیرفی، عنه، عن أبیه. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب التمحیص والامتحان ص ۳۷۰ و ۴۹.

وروی محمد بن محمود، عنه وغیره، عن أحمد بن عیسی العلوی. الکافی باب نوادر کتاب العلم.

وعن بعض النسخ: جعفر بن أحمد الصیقل.

(۲۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن عیسی العلوی (۱)، الحسن بن محمد الصیرفی (۱)، جعفر بن محمد بن الصباح (۱)، جعفر بن محمد بن شریح (۱)، جعفر بن محمد الصیقل (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن المعلی (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن عیسی (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن صاحب (۱)، جعفر بن محمد (۲)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)

۲۷۸۷ - جعفر بن محمد العابد بن موسی الکاظم صلوات الله علیه:

تقدم ذکره فی أخیه إبراهیم المجاب.

۲۷۸۸ - جعفر بن محمد بن العباس:

لم یـذکروه. روی الحسن بن محمد بن سـماعة، عنه وعبد الله بن جبلة معا عن علا، عن محمد بن مسـلم. کما فی یب ج ۷ / ۱۳۰ باب الغرر ح ۵۶۸. ومثل ذلک فی ثلاث نسخ من الوسائل مطبوعات، وکذا فی الطبع القدیم من یب.

وعن بعض النسخ: عیاش بدل عباس.

۲۷۸۹ – جعفر بن محمد بن العباس، أبو عبد الله، شیخ روایة:

لم یذکروه. روی الشیخان الاستاذان أبو القاسم وأبو جعفر ابنا کمیح، عنه، عن أبیه، عن الصدوق. جد ج ۲ / ۲۰۵، وکمبا ج ۱ / ۱۳۳.

وروی السـید فی فلاـح السائـل ص ۱۹۵ عـن سـعید بـن هبـة الله الراونـدی، عـن شـیخیه الحسن بن علی الأرابـادی والحسن بن محمد الحدیقی، عنه، عن أبیه، عن الصدوق.

وفی بشا ص ۷۸: عن محمد بن أحمد بن شهریار الخازن قال: حدثنا الشیخ الفقیه أبو عبد الله جعفر بن محمد بن عباس الدوریستی فی شعبان سنة ۴۵۳ عن أبیه محمد بن أحمد، عن الصدوق. فظهر منه اتحاده مع جعفر بن محمد ابن أحمد بن العباس المذکور.

۲۷۹۰ – جعفر بن محمد بن عبد الله الجمال:

لم یذکروه. روی الطب ص ۸۵ عن أحمد بن بشیر، عنه، رفع الحدیث إلی أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۱۴ / ۵۲۱، وجد ج ۶۲ / ۱۴۶.

۲۷۹۱ – جعفر بن محمد بن عبد الله العلوی، أبو القاسم:

لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل فصل ۲۶ فی نسـختین عن أبی المفضل رحمه الله، عنه، عن عبید الله بن أحمد بن نهیک، عن محمد بن أبی عمیر.

(۲۰۳)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السـلام (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، عبیـد الله بن أحمد بن نهیک (۱)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، جعفر بن محمـد بن عبد الله (۲)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، سعید بن هبة الله (۱)، جعفر بن محمد بن عباس (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أبو عبـد الله (۲)، أحمـد بن العباس (۱)، محمـد بن العباس (۲)، أحمد بن بشـیر (۱)، الحسـن بن علی (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد (۲)، محمد بن مسلم (۱)، الطب، الطبابة (۱)

جد ج ۸۶ / ۱۲۴، وکتاب الصلاة ص ۴۵۳.

ولعله متحد مع الآتی.

۲۷۹۲ – جعفر بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین:

لم یـذکروه. روی عن آبائه، عن أمیر المؤمنین علیه السـلام. وروی عنه ابنه عیسـی، وعنه أحمد بن محمد بن عبد الله، عن ابنه عیسـی، عن آبائه کما فی روایة الصدوق فی العلل المذکورة فی کمبا ج ۱۴ / ۸۳۶، وجد ج ۶۶ / ۱۱۲.

وروی الصدوق فی المعانی باسـناده، عن أحمد بن محمد بن عبد الله، عن عیسـی بن جعفر بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام، عن آبائه حدیث جوامع التوحید. کمبا ج ۲ / ۱۹۰، وجد ج ۴ / ۲۶۴.

ویقال له: جعفر الملک بن محمد، وسیأتی.

وابنه إسحاق تقدم، وحفیده الحسن بن علی بن إسماعیل بن جعفر یأتی، وکذا ابنه الاخر المظفر، وحفیده المظفر بن جعفر بن المظفر.

۲۷۹۳ – جعفر بن محمد بن عبد الله بن القاسم بن إبراهیم بن مالک الأشتر:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصـدوق فی کمال الـدین باب ۳۸ ص ۴۰۷ عن علی بن الحسـین بن هـارون الـدقاق، عنه، عن یعقوب بن منفوس، عن أبی محمد العسـکری صـلوات الله علیه. ومثل ذلک فیه باب ۴۳ ص ۴۳۶، ومدینة المعاجز ص ۵۷۳ و ۵۹۷، ونقله جد ج

۵۲ / ۲۵، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۰.

۲۷۹۴ – جعفر بن محمد بن عبید الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ باب الثمانیة ص ۳۹ عن محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران الأشعری (ثقة)، عنه، عن ابن أبی یحیی الواسطی حدیث الثمانیة الذین لیسوا من الناس.

ورواه فی کمبا ج ۱ / ۱۰۴، وجد ج ۲ / ۱۲۹ مثله، لکن فیهما عن أبی یحیی

(۲۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر (۲)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۲)، جعفر بن محمد بن عبید الله (۱)، علی بن إسماعیل بن جعفر (۱)، جعفر بن محمد بن عبد الله (۱)، القاسم بن إبراهیم (۱)، المظفر بن جعفر بن المظفر (۱)، الحسین بن هارون (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، الصّلاة (۱)

الواسطی باسقاط کلمة ابن ولعله متحد مع الآتی.

۲۷۹۵ – جعفر بن محمد بن عبید الله الأشعری:

له کتاب. روی الصدوق فی عقاب الاعمال ح ۲ عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن عبد الله بن میمون ذم الغفلة والتهاون بامر الله تعالی.

وروی البرقی فی سن عن أبیه، عن جعفر بن محمد الأشعری، عن عبد الله بن میمون القداح مثله. فیظهر من ذلک اتحادهما، وله روایات اخر فی کا ویب وصا ذکرها الأردبیلی والخوئی.

کتاب محمد بن علی بن محبوب، عن علی بن السندی، عن جعفر بن محمد بن عبید الله، عنه. کتاب الصلاة ص ۴۵۵، وجد ج ۸۶ / ۱۲۹.

وفی الخصال أبواب العشرة ج ۲ / ۵۵ عن ابن الولید، عن محمد بن الحسن الصفار، عن جعفر بن محمد بن عبید الله الأشعری، عنه، عن الصادق علیه السلام.

وبهذا الاسناد، عنه، عنه. جد ج ۱ / ۲۲۱، وج ۲ / ۲۸، وکمبا ج ۱ / ۶۸ و ۷۸.

کا: العدة، عن سهل، عنه، عنه. جد ج ۴۱ / ۵۳، وکمبا ج ۹ / ۵۲۰.

وفی المستدرک ج ۲ / ۵۸۹ عن المفید فی رسالة المتعة، عن جعفر بن محمد ابن عبید الله الأشعری قال: سألت أبا الحسن صلوات الله علیه. کمبا ج ۲۳ / ۷۳، وجد ج ۱۰۳ / ۳۱۰.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی، عن جعفر بن محمد بن عبید الله. کامل الزیارات باب ۸۸ ح ۱۱.

وروی البرقی، عن أبیه، عنه. وروی عنه علی بن محمد بن زیاد، والمعلی ابن محمد، وسهل بن زیاد، وغیرهم ممن عرفت.

(۲۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عرفة (۱)، جعفر بن محمد بن عبید الله (۳)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، علی بن محمد بن زیاد (۱)، جعفر بن محمد الأشعری (۱)، عبد الله بن میمون (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن السندی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، میمون القداح (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الغفلة (۱)، الصّلاة (۱)

۲۷۹۶ – جعفر بن محمد بن عبید الله العلوی:

لم یذکروه. روی عن أبیه قال: سألت أبا الحسن الرضا علیه السلام عن تزویج المطلقات ثلاثا ... إلی آخره. رواها فی الاستبصار ج ۳

باب ان المخالف إذا طلق امرأته ثلاثا ... إلى آخره ص ۲۹۲ ح ۱۰۳۵ عن محمد بن أحمد بن يحيى الأشعرى، عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبيه ... إلى آخره.

ونقل هذه الرواية فى التهذيب ج ۷ / ۴۶۹ ح ۱۸۸۰ عن على بن الحسن، عن أحمد بن محمد، عن البرقى، عن جعفر بن محمد العلوى قال: سألت أبا الحسن الرضا صلوات الله عليه عن تزويج المطلقات ثلاثا ... إلى آخره. ومثل ذلك فى التهذيب فى الطبع القديم ج ۲ / ۲۴۴.

۲۷۹۷ - جعفر بن محمد العلوى:

لم يذكروه. روى أبو المفضل الشيبانى، عنه، عن موسى بن عبد الله بن موسى ... إلى آخره. جد ج ۸ / ۱۸۸، وكمبا ج ۳ / ۳۴۵.

أقول: الظاهر أنه جعفر بن محمد بن جعفر بن الحسن المذكور.

۲۷۹۸ - جعفر بن محمد العلوى الحسينى من ولد على بن عبد الله بن الحسين بن الإمام السجاد عليه السلام، أبو هاشم:

روى عن التلعكبرى كما قاله الشيخ فى باب من لم يرو عنهم (۱۹).

۲۷۹۹ - جعفر بن محمد بن عبد الله الموسوى، أبو القاسم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ص ۲۵۵ عن أبى المفضل، عنه فى داره بمكة سنة ۳۲۸، عن عبيد الله بن أحمد بن نهيك، عن محمد بن أبى عمير، وجد ج ۱۸ / ۳۸۸، وج ۴۰ / ۳۵، وكمبا ج ۶ / ۳۹۳، وج ۹ / ۴۳۴.

قرأ النجاشى كتاب صلاة حريز بن عبد الله كتابه الكبير على محمد بن عثمان قال: قرأته على أبى القاسم جعفر بن محمد بن عبيد الله الموسوى قال:

قرأته على عبيد الله بن أحمد بن نهيك قال: قرأته على ابن أبى عمير. جش

(۲۰۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، مدينة مكة المكرمة (۱)، عبيد الله بن أحمد بن نهيك (۲)، محمد بن عبيد الله العلوى (۱)، جعفر بن محمد بن عبيد الله (۱)، أبو المفضل الشيبانى (۱)، جعفر بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن يحيى (۱)، موسى بن عبد الله (۱)، جعفر بن محمد العلوى (۳)، محمد بن أبى عمير (۱)، حريز بن عبد الله (۱)، على بن عبد الله (۱)، ابن أبى عمير (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر (۱)، على بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۲)، الصّلاة (۱)، الزوج، الزواج (۱)

ص ۱۰۵.

۲۸۰۰ - جعفر بن محمد بن عبد الله بن موسى بن جعفر الصادق صلوات الله عليهما، أبو أحمد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۱ / ۱۶۴ عن بكر بن أحمد القصرى، عنه، عن أبيه، عن جده موسى عليه السلام. جد ج ۴۱ / ۱۰۶ وكمبا ج ۹ / ۵۳۲.

۲۸۰۱ - جعفر بن محمد بن عبيد الله بن عتبة:

لم يذكروه. روى ابن عقدة، عنه، عن أيوب بن نوح كتب عبد الله بن المغيرة. جش ص ۱۴۹.

وروى ابن عقدة، عنه، عن الحسن بن محمد، عن أبيه، عن محمد بن المثنى الأزدى، عن الصادق صلوات الله عليه أنه قال: نحن السبب بينكم وبين الله عز وجل.

۲۸۰۸ - جعفر بن محمد بن عقبة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المعانى باب معنى الأحقاب ص ۲۲۰ عن سعد بن عبد الله، عن يعقوب بن يزيد عنه، عمن ذكره، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. جد ج ۸ / ۲۸۳، وكمبا ج ۳ / ۳۷۳.

۲۸۰۳ – جعفر بن محمد بن عقیل:

من شهداء الطف. جد ج ۴۵ / ۳۳، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۰.

۲۸۰۴ – جعفر بن محمد بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

قتیل الحرة. جد جعفر بن عبد الله المذکور.

والمراد بمحمد هو ابن الحنفیة. تقدم أخوه إبراهیم.

جملة من کلماته مع أبیه حین وصل کتاب یزید إلیه. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۶، وجد ج ۴۵ / ۳۲۵.

(۲۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن موسی بن جعفر (۱)، جعفر بن محمد بن عبید الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، جعفر بن عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، أیوب بن نوح (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن عقیل (۱)، جعفر بن محمد (۳)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، السب (۱)

۲۸۰۵ – جعفر بن محمد بن علی بن أحمد الفقیه:

هو جعفر بن علی بن أحمد المذکور.

۲۸۰۶ – جعفر بن محمد بن علی الأشعری:

روی سهل بن زیاد، عنه، عن عبد الله بن میمون القداح. کذا فی یب ج ۷ باب السنة فی عقود النکاح ص ۴۰۸ ح ۱۶۳۰ عن الکلینی. والظاهر أن کلمة ابن علی سهو من الناسخ، والصحیح جعفر بن محمد الأشعری کما فی الکافی ج ۵ باب التزویج بغیر خطبة ص ۳۶۸.

۲۸۰۷ – جعفر بن محمد بن علی الجوخانی، أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن الفضل بن تمام، عنه، عن العباس بن محمد بن الحسین، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر کتابه فی البداء. جش ص ۲۲۹.

۲۸۰۸ – جعفر بن محمد بن علی بن الحسن بن علی:

کلمة ابن محمد زائدة، وهو جعفر بن علی بن الحسن بن علی المذکور.

۲۸۰۹ – جعفر بن محمد بن علی بن الحسین:

لم یذکروه. روی النعمانی فی نی عن الکلینی، عن الحسن بن محمد وغیره، عنه، عن العباس بن عامر (ثقة من أصحاب الکاظم علیه السلام). جد ج ۵۱ / ۱۳۸، وکمبا ج ۱۳ / ۳۵.

۲۸۱۰ – جعفر بن محمد بن علی المصری:

لم یذکروه. روی عن عمه الحسین بن علی، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۲۳۷ لکن نقل هذه الروایة فی ج ۹ / ۱۳۵، وجد ج ۵۳ / ۱۴۷، وج ۳۶ / ۲۶۰. والمصدر غیبة الطوسی ص ۱۰۴ جعفر بن أحمد المصری، عن عمه الحسن بن علی، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. کما تقدم فی جعفر بن أحمد.

(۲۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن علی بن الفضل بن تمام (۱)، جعفر بن محمد بن علی الأشعری (۱)، جعفر بن محمد بن علی بن الحسن (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، علی بن الحسن بن علی (۱)، جعفر بن علی بن أحمد (۱)، عبد الله بن میمون (۱)، جعفر بن محمد بن علی (۳)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، العباس بن عامر (۱)، الحسین بن علی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن علی (۱)،

الحسن بن محمد (۱)، جعفر بن أحمد (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، السهو (۱)

۲۸۱۱ – جعفر بن محمد بن عمار القاضی:

لم یذکروه. کان فی زمان المتوکل ساکنا فی کربلاء، وکان مورد اعتماد المتوکل ومجریا امره. کمبا ج ۱۰ / ۲۵۹، وجد ج ۴۵ / ۳۹۴.

۲۸۱۲ – جعفر بن محمد بن عمارة الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی دلائل الإمامة ص ۲۶ عن محمد بن زکریا الغلابی، عنه، عن أبیه، عن جابر الجعفی، عن الباقر علیه السلام ... إلی آخره.

وروی محمد بن زکریا الغلابی، عنه، عن أبیه، عن عمرو بن شمر کتب جابر الجعفی کما فی جش ص ۹۴.

وروی عنه، عن الحسن بن عمارة، عن المنهال بن عمر. الدلائل ص ۱۸.

ووقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۴۱ عن محمد بن زکریا البصری، عنه، عن أبیه، عن جابر بن یزید الجعفی، عن مولانا الباقر صلوات الله علیه حدیث جوامع احکام النساء وقد أبلغها إلی ثلاث وسبعین حکما، ونقله فی الوسائل ج ۱۴ / ۱۶۱، وجد ج ۱۰۳ / ۲۵۴، وکمبا ج ۲۳ / ۵۹.

وروی السید فی جمال الأسبوع ص ۱۵۱ عن محمد بن وهبان، عن محمد ابن زکریا الغلابی، عنه، عن أبیه، عن جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیه.

عیون المعجزات: عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام حدیث استسقاء الحسین صلوات الله علیه لأهل الکوفة. کمبا ج ۱۰ / ۱۴۳، وجد ج ۴۴ / ۱۸۷.

وروی الصدوق باسناده، عن محمد بن زکریا الجوهری (ثقة)، عنه، عن أبیه، عن الصادق حدیث إن للجسم ستة أحوال، وغیره کما فی التوحید.

وباسناده الاخر، عنه، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام علة الخلق. جد ج ۵ / ۳۱۳، وکمبا ج ۳ / ۸۶.

(۲۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، المنهال بن عمر (۱)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن عمارة (۱)، جابر الجعفی (۲)، محمد بن عمار (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الصدق (۱)

وباسناده الاخر، عنه، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. دلائل الطبری ص ۵۴.

فظهر مما تقدم ویأتی أن أباه من أصحاب الصادق علیه السلام والراوی عنه محمد بن زکریا بن دینار الغلابی الجوهری البصری.

روایاته عن أبیه، عن غیر الإمام علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۴۳، وجد ج ۴۴ / ۱۸۷، والعیون ج ۱ باب ۲۵ ص ۲۵۲ ح ۶، ودلائل الطبری ص ۱۸.

وهذه الروایات عن أبیه، عن عطاء بن السائب وعمرو بن خالد والحسن بن عمارة وغیرهم. ویأتی فی الحسن بن علی السکری جملة من روایاته.

وعن الاکمال باسناده، عنه، عن الصادق علیه السلام، عن آبائه، عن النبی صلی الله علیه وآله حدیث کلما کان فی الأمم السالفة یکون فی هذه الأمة.

وقد ینسب إلی جده فیقال: جعفر بن عمارة الکندی، عن أبیه، عن الحسن بن صالح بن حی.

وروی عنه محمد بن زکریا کما فی دلائل الطبری ص ۳۰.

وفيه ص ۵۲ عن محمد بن زكريا، عنه، عن أبيه، عن جابر الجعفى، عن الباقر عليه السلام.

۲۸۱۳ – جعفر بن محمد بن عمر بن الإمام السجاد عليه السلام:

لعله جعفر بن محمد بن عمر بن الحسن بن عمر بن الإمام السجاد عليه السلام فنسب إلى جده.

جملة من أحواله فى جد ج ۴۹ / ۲۲۱، وكمبا ج ۱۲ / ۶۶.

۲۸۱۴ – جعفر بن محمد بن عمر:

لم يذكروه. وله مكاتبة إلى مولانا أبى محمد العسكرى صلوات الله عليه.

جد ج ۵۱ / ۲۹۳، وكمبا ج ۱۳ / ۷۷.

(۲۱۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، محمد بن زكريا بن دينار (۱)، الحسن بن صالح بن حى (۱)، عطاء بن السائب (۱)، جعفر بن عمارة (۱)، الحسن بن على (۱)، جابر الجعفى (۱)، عمرو بن خالد (۱)، الحسن بن عمر (۱)، جعفر بن محمد (۳)

۲۸۱۵ – جعفر بن محمد بن عمر الأحمسى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الطبرى فى بشا ص ۶ عن محمد بن على القرشى، عنه، عن عبيد بن كثير الهلالى. كمبا ج ۳ / ۱۴۵، وجد ج ۶ / ۱۹۴.

وروى فرات عنه. كمبا ج ۶ / ۳، وجد ج ۱۵ / ۸.

۲۸۱۶ – جعفر بن محمد العنبرى:

لم يذكروه. روى محمد بن محمد بن عقبة، عنه، عن زكريا بن أبى صمصامة، عن زر بن حبيش. المستدرك ج ۱ / ۳۴۱.

۲۸۱۷ – جعفر بن محمد بن عون الأسدى، أبو عبد الله:

كان وجها، ذكره النجاشى فى ترجمة ابنه محمد ص ۲۶۴.

۲۸۱۸ – جعفر بن محمد بن عيسى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن ابن عقدة، عن على بن محمد بن على بن الحسن الحسينى، عنه، عن عبد الله بن على، عن مولانا الرضا صلوات الله عليه روايات. أمالى الشيخ ج ۱ / ۳۴۵.

وبهذا الاسناد عنه، عن عبيد الله بن على، عن الرضا عليه السلام أحاديث. جد ج ۷ / ۲۳۸، وج ۱۱ / ۶۴، وج ۱۲ / ۴، وج ۱۷ / ۳۵۳ و ۳۷۲، وج ۱۹ / ۲۷۳، وج ۳۵ / ۳۱۹.

وفى كل هذه الموارد عبيد الله مصغرا، وكمبا ج ۳ / ۲۵۹، وج ۵ / ۱۷ و ۱۱۱، وج ۶ / ۲۸۱ و ۲۸۶ و ۴۶۴، وج ۹ / ۶۱. ولعله أحد الآتيين.

۲۸۱۹ – جعفر بن محمد بن عيسى بن زيد بن على:

والد إسحاق المذكور، وأبوه وأخوه منصور يأتيان.

۲۸۲۰ – جعفر بن محمد بن عيسى بن على بن محمد الجعفرى:

لم يذكروه. روى عن أبيه، وروى عنه الشريف الزاهد، أبو عبد الله محمد ابن على بن الحسن العلوى الحسنى الآتى.

(۲۱۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب

أمالی الصدوق (۱)، جعفر بن محمد بن عیسی (۳)، عبید الله بن علی (۱)، علی بن محمد الجعفری (۱)، عبد الله بن علی (۱)، جعفر بن محمد بن عون (۱)، أبو عبد الله (۲)، علی بن الحسن (۲)، عبید بن کثیر (۱)، زید بن علی (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، زر بن حبیش (۱)، جعفر بن محمد (۲)، محمد بن محمد (۱)

۲۸۲۱ - جعفر بن محمد الفزاری: هو ابن محمد بن مالک الآتی:

۲۸۲۲ - جعفر بن محمد بن الفضل الراستی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۷ عن أبی المفضل، عن الحسن بن موسی بن خلف الراستی الفقیه، عنه روایة الفضائل. جد ج ۴۰ / ۳۰، وکمبا ج ۹ / ۴۳۳.

۲۸۲۳ - جعفر بن محمد بن الفضیل، أبو المطلب:

لم یذکروه. روی أحمد بن الخطیب عنه، عن محمد بن سنان الزهری. حلیة الأبرار ج ۲ / ۶۰۱.

۲۸۲۴ - جعفر بن محمد بن القاسم العلوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۳۳ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن عبید الله بن أحمد بن نهیک، عن ابن أبی عمیر فی خبر الفضائل والنص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم صلوات الله علیهم، وجد ج ۳۶ / ۳۸۸، وکمبا ج ۹ / ۱۶۴.

۲۸۲۵ - جعفر بن محمد القلانسی:

لم یذکروه. وله ولأخیه محمد مکاتبة إلی أبی محمد العسکری علیه السلام ونقلا معجزاته. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۹، وجد ج ۵۰ / ۲۹۸، واثبات الوصیة ص ۲۰۹، ویظهر منه حسن عقیدتهما.

وروی إبراهیم بن عقبة، عن جعفر القلانسی، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۶ باب الولائم من الأطعمة ص ۲۸۲، وسن ج ۲ / ۴۱۸. لکن فی الکافی اسقط کلمة عن أبیه.

۲۸۲۶ - جعفر بن محمد بن قولویه القمی:

هو جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه المذکور.

(۲۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی (۱)، محمد بن القاسم العلوی (۱)، جعفر بن محمد الفزاری (۱)، إبراهیم بن عقبة (۱)، محمد بن قولویه (۱)، الحسن بن موسی (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، جعفر القلانسی (۱)، محمد بن الفضل (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن مالک (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الطعام (۱)

۲۸۲۷ - جعفر بن محمد الکوفی:

روی عنه محمد بن أحمد بن یحیی، کما قاله الشیخ.

۲۸۲۸ - جعفر بن محمد بن لاحق الشیبانی، أبو أحمد:

لم یذکروه. روی عنه أبو غالب الزراری فی رسالته.

۲۸۲۹ - جعفر بن محمد بن اللیث الکوفی:

لم یذکروه. روی یحیی بن محمد بن یحیی، عنه، عن إبراهیم بن عبد الخصاف کتب محمد بن الحسن بن أبی سارة. جش ص ۲۲۷.

۲۸۳۰ - جعفر بن محمد بن مالک الکوفی الفزاری:

من المشائخ الثقات کما قاله أبو القاسم الکوفی فی کتاب الاستغاثة علی ما نقله فی مستدرک الوسائل ج ۲ / ۵۸۶، والعلامة المامقانی.

وقال الشیخ فی رجاله باب من لم یرو عنهم (۴): جعفر بن محمد بن مالک کوفی ثقة، ویضعفه قوم، روی فی مولد القائم علیه السلام أعاجیب. انتهی.

إن الشیخ حکم بوثاقته ولم یتم عنده حکم تضعیف قوم إیاه، ویظهر من کلامه إن السر فی التضعیف مثله الأعاجیب علی زعمهم.

ولعل المراد بالأعاجیب ما رواه الشیخ فی کتاب الغیبة باب مولد القائم صلوات الله علیه ص ۱۵۹ عن جعفر بن محمد بن مالک حدیث توجیه قوم من المفوضة والمقصرة کامل بن إبراهیم المدنی إلی أبی محمد العسکری صلوات الله علیه. قال کامل: فقلت فی نفسی: اسأله لا یدخل الجنة إلا من عرف معرفتی وقال بمقالتی؟

فلما دخل علی الامام نظر إلی ثیاب بیاض ناعمة علیه، فأضمر فی نفسه ولی الله وحجته یلبس هذا! فأخبره الامام بما أضمره، فلما رأی القائم صلوات الله علیه کأنه فلقة قمر من أبناء أربع سنین أو مثلها فقال: یا کامل بن إبراهیم.

قال: فافشعررت وألهمت ان قلت: لبیک یا سیدی. فقال: جئت إلی ولی

(۲۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن الحسن بن أبی سارة (۱)، یحیی بن محمد بن یحیی (۱)، أبو القاسم الکوفی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، أبو غالب الزراری (۱)، جعفر بن محمد بن اللیث (۱)، کامل بن إبراهیم (۲)، جعفر بن محمد الکوفی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۳)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، اللبس (۱)

الله وحجته وبابه تسأله هل یدخل الجنة إلا من عرف معرفتک وقال بمقالتک؟

فقلت: ای والله. قال: اذن یقل داخلها، والله لیدخلها قوم یقال لهم الحقیة.

قلت: یا سیدی ومن هم؟ قال: قوم من حبهم لعلی یحلفون بحقه ولا یدرون ما حقه وفضله. ثم سکت، ثم قال: وجئت تسأله عن مقالة المفوضة، کذبوا بل قلوبنا أوعیة لمشیئة الله، فإذا شاء شئنا، والله یقول: وما تشاؤون إلا أن یشاء الله ... إلی آخره.

أقول: وهذه الروایة وإن کانت من الأعاجیب عند القدماء إلا أنه لیس فیه عندنا عجیب والحمد لله.

نی: محمد بن همام، عنه والحمیری معا، عن ابن أبی الخطاب روایة فی باب میلاده کما فی کمبا ج ۱۳ / ۵، وجد ج ۵۱ / ۲۲.

وروی محمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری، عن أبیه، عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری الکوفی.

وبسند آخر، عن محمد بن الحسین بن درست السروی، عنه حدیث اللوح المشهور المنقول عن جابر، عن فاطمة الزهراء علیها السلام.

کمال الدین باب ۲۸ ص ۳۱۱ و ۳۱۲، وباب ۲۳ ح ۳ ص ۲۵۳.

فر: عنه تفسیر الحسنة التی من جاء بها یوم القیامة آمن من فزعها وذکرها الله فی القرآن. جد ج ۳۹ / ۲۹۲.

والروایة الأخری فی فضل محبة أمیر المؤمنین علیه السلام فیه ص ۲۹۱، وکمبا ج ۹ / ۴۱۱ و ۴۱۲.

کنز: محمد بن العباس، عنه حدیث داود الرقی عن الصادق علیه السلام فی تأویل آیات سورة الرحمن من قوله: تعالی (الشمس والقمر بحسبان...)

إلی آخره. وأنهما فی عذاب الله، والنجم رسول الله، والشجر أمیر المؤمنین والأئمة صلوات الله علیهم لم یعصوا الله طرفة عین، والسماء رسول الله رفعه الله وقبضه

(۲۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، سورة الرحمن (الرحمان) (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن الحسین (۱)، داود الرقی (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن مالک (۱)، القرآن

الکریم (۱)، السکوت (۱)

إلیه، والمیزان أمیر المؤمنین وضعه لهم بعده (ألا ـ تطغوا فی المیزان) لا ـ تطغوا فی الامام بالعصیان والخلاف (وأقیموا الوزن) أطیعوا الامام ولا تبخسوه من حقه (فبای آلاء ربکما تکذبان) فبای نعمتی تکذبان بمحمد أم بعلی؟ فبهما أنعمت علی العباد. انتهی ملخصا، والتفصیل فی جد ج ۲۴ / ۳۰۹، وکمبا ج ۷ / ۱۵۵. وهو من رواة الرجعة.

وروی مکتوب عمر إلی معاویة وإرائة ابنه لابنه إیاه بعد قیام عبد الله بن عمر بعد وقعة عاشوراء وفیه المثالب العظیمة والأعاجیب المهمة فراجع کمبا ج ۸ / ۲۳۰.

إلی غیر ذلک من روایاته الکثیرة فی الفضائل والمعجزات وما لا یتحملها إلا الخواص.

ومنها: روایة محمد بن هارون بن موسی التلعکبری، عنه وصف مصحف فاطمة الزهراء علیها السلام وفیها أعاجیب لیس فی روایات الکلینی والبصائر.

فراجع دلائل الإمامة للطبری ص ۲۷.

والتحقیق أن الأقوی کون الرجل من الثقات المعتمدین اعتمادا علی توثیق الشیخ، وأبی القاسم الکوفی فی کتاب الاستغاثة، والعلامة المامقانی فی رجاله.

ویؤیده بل یدل علیه:

روایة الاجلاء عنه منهم: محمد بن همام، وأبو غالب الزراری - وأشار إلیهما النجاشی فی کلامه - ومحمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری، عن أبیه، عنه، ومحمد بن الحسین بن درست، ومحمد بن العباس المفسر، وفرات بن إبراهیم، والشیخ فی الغیبة نقل من کتابه، والحسین بن علی بن سفیان البزوفری، وعلی بن حبشی بن قونی، ومحمد بن یحیی العطار، وابن عقدة، وغیرهم ممن ذکرهم الخوئی والأردبیلی. وکونه کثیر الروایة، واکثار المشایخ العظام من الروایة عنه فی

(۲۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، الحسین بن علی بن سفیان (۱)، محمد بن هارون بن موسی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، أبو غالب الزراری (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن تمام (۱)

الکتب الأربعة وغیرهما فثبت ضعف من ضعفه.

ویشهد علی الوثاقة وقوعه فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارات باب ۷۱ عن محمد بن همام، عنه، عن أحمد بن علی بن عبید الجعفی.

ووقوعه فی طریق القمی فی تفسیره سورة یونس ص ۲۹۰ عن محمد بن جعفر، عنه، عن عباد بن یعقوب.

ویظهر من کلام النجاشی والشیخ أن له کتبا منها: کتاب غرر الاخبار، وکتاب اخبار الأئمة ومواليدهم، وکتاب الفتن والملاحم، وکتاب النوادر. روی کتبه محمد بن همام. وأخوه الحسین یأتی.

۲۸۳۱ - جعفر بن محمد بن متیل:

روی الصدوق فی کمال الدین باب ۴۵ ص ۵۰۳ عن محمد بن علی بن متیل، عن عمه جعفر بن محمد بن متیل ح ۳۳ و ۳۴ و ۳۵.

وفی الأول قال: لما حضرت أبا جعفر محمد بن عثمان العمری السمان رضی الله عنه الوفاة کنت جالسا عند رأسه أسائله وأحدثه...

إلی آخر ما تقدم فی جعفر بن أحمد بن متیل.

والثانی والثالث بهذا السند روایتان أخریان، وفیها أمانته واستئمان محمد ابن عثمان إیاه وارساله إیاه برسالة فقبل وأدی الرسالة، وجد

ج ۵۱ / ۳۳۶، وکمبا ج ۱۳ / ۹۱.

۲۸۳۲ – جعفر بن محمد بن محمد بن زید الشهید بن الإمام السجاد علیه السلام: یأتی أبوه وأجداده.

۲۸۳۳ – جعفر بن محمد المداینی، أبو عبد الله المعروف بابن قزدا:

لم یذکروه. کان یحمل أموال الامام إلی محمد بن عثمان العمری، وما یدل علی ذلک وعلی إیمانه وورعه وأمانته. جد ج ۵۱ / ۳۵۲، وکمبا ج ۱۳ / ۹۶.

(۲۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب الفتن والملاحم لابن کثیر الشافعی (۱)، محمد بن عثمان العمری (۲)، أحمد بن علی بن عبید الجعفی (۱)، جعفر بن أحمد بن متیل (۱)، محمد بن محمد بن زید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن تمام (۲)، سورة یونس (۱)، محمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۳)، الشهادة (۱)

۲۸۳۴ – جعفر بن محمد بن مرزوق الشعرانی، أبو العباس:

لم یذکروه. روی الصدوق عن عبدوس بن علی بن العباس، عنه، عن عبد الله بن سعید الطائی. کمبا ج ۲۰ / ۱۲۵، وجد ج ۹۷ / ۸۹.

۲۸۳۵ – جعفر بن محمد بن مروان الغزال:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۳۱ ص ۱۵۱ عن علی بن خالد المراغی، عن الحسن بن علی بن الحسن الکوفی، عنه، عن أبیه، عن عبد الله ابن الحسن الأحمسی.

وبهذا الاسناد، عنه، عن أبیه، عن إسحاق بن یزید. أمالی المفید مج ۷ ص ۳۶.

ومثل ذلک فیه مج ۷ ص ۴۱ عنه، عن أبیه، عن محمد بن إسماعیل الهاشمی.

وکذا فیه ص ۳۴ عنه، عن أبیه، عن عبید بن خنیس العبدی، وغیر ذلک.

و بهذا الاسناد، عنه، عن أبیه، عن أحمد بن عیسی، عن محمد بن جعفر ابن محمد الصادق، عن آبائه صلوات الله علیهم. جد ج ۱ / ۱۶۹، وکمبا ج ۱ / ۵۵.

وعنه، عن أبیه روایة أخری. جد ج ۳۸ / ۸۷، وج ۴۰ / ۳۹، وکمبا ج ۹ / ۲۸۰، و ۴۳۵.

وروی فرات فی تفسیره، عنه، عن أبیه. جد ج ۷ / ۳۳۸، وج ۳۶ / ۶۲ و ۷۴، وکمبا ج ۹ / ۹۶، وج ۳ / ۲۸۸.

۲۸۳۶ – جعفر بن محمد بن مروان:

لم یذکروه. روی المفید، عن ابن عقدة، عنه، عن أبیه. جد ج ۳۹ / ۲۶۶، وج ۴۱ / ۱۳، وکمبا ج ۹ / ۴۰۵ و ۵۱۰.

وأخوه إسحاق، روی ابن عقدة عنهما، عن أبیهما، عن عبید الله المسعودی، عن عمرو بن میمون کتابه فی حدیث الشوری. ست ص ۱۳۷.

(۲۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد بن مروان (۲)، عبد الله بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن یزید (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، الحسن الأحمسی (۱)، علی بن العباس (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، عمرو بن میمون (۱)، عبید بن خنیس (۱)، علی بن خالد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

روی عن إسماعیل بن إبراهیم البخاری، وروی عنه محمد بن محمد بن رباط الخزاز وابن نوح کما قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۲۵).

۲۸۳۷ – جعفر بن محمد بن مسرور:

من مشایخ الصدوق، روی عنه مترحما ومترضیا علیه فی مشیخة الفقیه فی تسعة موارد کما ذکرها العلامة الخوئی.

ونزیدک علیه ما فی کمال الدین باب ۲۴ ح ۲۷، وباب ۲۵ ح ۱، وباب ۲۶ ح ۲، وباب ۳۲ ح ۲، وباب ۳۳ و ۴۲ و ۵۴ و ۵۸، وغیره.

وکذا فی العیون والتوحید فی خمسة مواضع یروی عن الحسین بن محمد ابن عامر وغیره.

واحتمل الوحید أنه جعفر بن محمد بن قولویه لما قال النجاشی ص ۱۸۵ فی ترجمة علی بن محمد بن جعفر بن موسی بن مسرور المتوفی فی حداثة سنه ولم یسمع منه، له کتاب فضل العلم روی عنه أخوه جعفر بن محمد بن قولویه. انتهی ملخصا.

ویؤید الاتحاد ما سیأتی فی الحسن بن عبد الله بن محمد بن عیسی.

۲۸۳۸ – جعفر بن محمد بن مسروق اللحام، أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کتاب تفضیل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه ص ۱۸ عن ابن شاذان، عنه. کمبا ج ۱۴ / ۳۶۴، وجد ج ۶۰ / ۳۰۳.

۲۸۳۹ – جعفر بن محمد بن مسعود العیاشی:

فاضل، روی عن أبیه جمیع کتب أبیه، وروی عنه أبو المفضل الشیبانی، کما قاله الشیخ فیمن لم یرو عنهم (۱۰).

وروی عنه ابن قولویه (أعنی جعفر بن محمد بن قولویه) صا ج ۲ باب کمیة زکاة الفطرة ص ۴۷ ح ۱۵۳، ویب ج ۴ باب کمیة الفطرة عن جعفر بن معروف ص ۸۱.

(۲۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: علی بن محمد بن جعفر بن موسی (۱)، عبد الله بن محمد بن عیسی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، محمد بن مسعود العیاشی (۱)، جعفر بن محمد بن مسرور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن قولویه (۳)، ابن قولویه (۱)، الحسین بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الزکاة (۱)، الوفاة (۱)

وروی عنه المظفر بن جعفر بن المظفر العلوی، عن أبیه فی مشیخة الفقیه فی طریقه إلی محمد بن مسعود العیاشی، وکذا فی التوحید باب نفی المکان.

۲۸۴۰ – جعفر بن محمد بن معروف:

وقد یقال له جعفر بن معروف الکشی، من مشایخ الکشی، ذکره بالعنوانین.

۲۸۴۱ – جعفر بن محمد بن مفضل:

عن ابن الغض تضعیفه، وأنه یروی عنه الغلاة، کتضعیفه جده المفضل ابن عمر.

۲۸۴۲ – جعفر بن محمد بن مقبل القمی، أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی فی مشکاة الطبرسی عن محمد بن نبیک، عنه، عن علی ابن محمد الزائدی حدیث الصادقی علیه السلام فی صفات الشیعة وعلاماتهم. جد ج ۶۸ / ۱۷۹، وکتاب الایمان ص ۱۵۰.

أقول: لکن فی المصدر فی فصل علامات الشیعة جعفر بن أحمد بن مقبل القمی والباقی مثله.

۲۸۴۳ – جعفر بن محمد المکفوف:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد الکوفی، عنه، عن عمرو الأهوازی قال:

أرانی أبو محمد العسکری علیه السلام ابنه وقال: هذا صاحبکم من بعدی.

الکافی ج ۱ / ۳۲۸ و ۳۳۲.

۲۸۴۴ – جعفر بن محمد المکی، أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه مج ۳۹ ص ۱۳۲ عن عبد الله بن النضر بن سمعان التیمی رضی الله عنه، عنه، عن عبد الله بن محمد بن عمرو الأطروش فی وصف عبادة مولانا السجاد علیه السلام ومناجاته.

وکذا بهذا الاسناد فیه مج ۵۰ ص ۱۸۰ وصف دعاء السجاد علیه السلام.

(۲۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، محمد بن مسعود العیاشی (۱)، المظفر بن جعفر بن المظفر (۱)، عمرو الأهوازی (۱)، جعفر بن محمد الکوفی (۱)، جعفر بن معروف الکشی (۱)، جعفر بن محمد بن معروف (۱)، جعفر بن محمد المکفوف (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن محمد بن مفضل (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد (۲)

وبهذا الاسناد، عنه عن عبد الله بن إسحاق المدائنی حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام ودعائه ومناجاته کما فیه مج ۱۸ ص ۴۸.

وبهذا الاسناد، عنه حدیث علامات المؤمن خمس. الخصال ج ۱ / ۱۲۹.

وبهذا الاسناد، عنه حدیث فضائل مولانا السجاد علیه السلام. العلل ج ۱ باب ۱۶۵.

۲۸۴۵ - جعفر بن محمد بن منصور، أبو الفضل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین باب ۳۴ عن ابن فضال، عنه، عن عمر بن عبد العزیز، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۵۲ / ۱۴۸، وکمبا ج ۱۳ / ۱۴۱.

وفی الخصال ج ۲ / ۷۰ عن محمد بن القاسم التمیمی السعدی، عنه، عن محمد بن هشام.

۲۸۴۶ - جعفر بن محمد بن موسی بن قولویه:

هو جعفر بن محمد بن جعفر المذکور.

۲۸۴۷ - جعفر بن محمد بن موسی:

لم یذکروه. روی أنه قال: کنت جالسا فی الشارع بسر من رأی فمر بی أبو محمد صلوات الله علیه وهو راکب وکنت أشتهی الولد شهوة شدیدة، فقلت فی نفسی: تری أنی أرزق ولدا؟ فأومی إلی برأسه نعم، فقلت: ذکرا؟ فقال برأسه لا. فحمل لی وولدت بنت. کذا فی اثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۱۵.

ولعله جعفر بن محمد بن موسی الکاظم علیه السلام من إخوان إبراهیم المجاب. وابنه عبد الله وأبوه یأتیان.

۲۸۴۸ - جعفر بن محمد الموصلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی المهج ص ۳ عن الثقفی، عنه، عن محمد بن المظفر بن موسی.

(۲۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، عبد الله بن إسحاق المدائنی (۱)، جعفر بن محمد بن موسی (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن هشام (۱)، محمد بن المظفر (۱)، محمد بن منصور (۱)، جعفر بن محمد (۲)، الشهوة، الإشتهاء (۱)

۲۸۴۹ - جعفر بن محمد بن نصیر بن القاسم، المعروف بالخلدی، أبو محمد:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳ عن ابن مخلد، عنه فی سنة ۳۳۹، عن أحمد بن محمد بن مسروق الطوسی وغیره روایتین. وابن مخلد من المشایخ.

بعض رواياته الأخرى فى كمبا ج ۲۳ / ۳۳، وج ۶ / ۵۳۸، وجد ج ۱۰۳ / ۱۳۵، وج ۲۰ / ۲۴۶.

۲۸۵۰ – جعفر بن محمد بن نعيم:

لم يذكروه. روى عن مشايخه ألف كتاب من كتب الاماميهٔ على ما فى مقتبس الأثر ج ۳ / ۷۵. وروى عنه التلعكبرى. كمبا ج ۱۶ / ۵۱، وجد ج ۷۶ / ۲۱۱.

۲۸۵۱ – جعفر بن محمد بن نما:

شيخ فاضل بارع له رسالهٔ فى أحوال المختار رواها. جد ج ۴۵ / ۳۴۶، وكمبا ج ۱۰ / ۲۸۲.

۲۸۵۲ – جعفر بن محمد بن نوح بن دراج:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۱ / ۹۴ عن محمد بن جعفر البندار، عنه، عن محمد بن عمرو، ونقله فى جد ج ۵ / ۸۷، وكمبا ج ۳ / ۲۶ عنه مثله.

وروى ابن عقدهٔ، عن محمد بن جعفر بن محمد بن نوح بن دراج، عن أبيه حديث أبى ذر فى الرايات يوم القيامهٔ. جد ج ۳۷ / ۳۴۴، وكمبا ج ۹ / ۲۵۹.

وروى عن الحسن بن محمد الرازى، عن أبى الحسن عليه السلام.

التهذيب ج ۹ / ۱۹۵، وصا ج ۴ / ۱۲۰.

(۲۲۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، يوم القيامهٔ (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، جعفر بن محمد بن نوح (۲)، الحسن بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن نصير (۱)، محمد بن نما (۱)، محمد بن عمرو (۱)، جعفر بن محمد (۱)

۲۸۵۳ – جعفر بن محمد النوفلى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العيون عن الحسن بن عيسى الخراط، عنه، عن الرضا صلوات الله عليه ما يفيد حسن عقيدته وأنه مورد عنايته وصاحب سره، وروى النص منه على ابنه الجواد عليه السلام، وهو من أصحابهما. كمبا ج ۱۱ / ۳۱۰، وج ۱۲ / ۸۴، وجد ج ۴۸ / ۲۶۰، وج ۴۹ / ۲۸۵.

وروى الصدوق فى الخصال باب السبعهٔ ص ۱۴ عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن الحسين بن سعيد، عنه، عن يعقوب بن الرائد الحديث المفصل فى ما امتحن الله أمير المؤمنين عليه السلام. وأخوه إبراهيم تقدم. جد ج ۳۸ / ۱۶۷، وكمبا ج ۹ / ۳۰۰.

۲۸۵۴ – جعفر بن محمد بن هارون:

لم يذكروه. روى الصدوق فى أماليه مج ۸۲ ص ۳۳۰ عن أحمد بن الحسن القطان، عن العباس بن الفضل بن شاذان المقرى، عنه حديث النبى صلى الله عليه وآله: يا على من فارقك فقد فارقنى، ومن فارقنى فقد فارق الله عز وجل.

ج ج ۳۸ / ۳۹. وكمبا ج ۹ / ۲۶۹.

۲۸۵۵ – جعفر بن محمد الهاشمى بن أبى جعفر العطار:

لم يذكروه. وهو شيخ من أهل المدينهٔ، روى عن مولانا الصادق صلوات الله عليه، وروى عنه على بن مهزيار. فلاح السائل ص ۲۰۹.

وفى أمالى المفيد مج ۲۳ ص ۱۱۳ باسناده، عن على بن مهزيار، عنه، عن أبى حفص العطار، عن الصادق عليه السلام.

أقول: كلمهٔ عن أبى حفص محرف كلمهٔ ابن أبى جعفر، أو بالعكس.

وروى فى الكافى ج ۳ كتاب الصلاهٔ باب ۱۹ ص ۳۰۹ مثل ما فى أمالى المفيد.

وفيه ج ۲ كتاب الايمان باب ۲۹ ص ۵۶ عن بكر بن صالح، عنه، عن

(۲۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، العباس بن الفضل بن شاذان (۱)، أحمد بن الحسین بن سعید (۱)، جعفر بن محمد الهاشمی (۱)، جعفر بن محمد النوفلی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، علی بن مهزیار (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن عیسی (۱)، محمد بن هارون (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، بکر بن صالح (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

إسماعیل بن عباد.

والشیخ فی رجاله عد جعفر بن محمد الهاشمی من أصحاب الجواد علیه السلام.

۲۸۵۶ – جعفر بن محمد بن هشام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن المفید، عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن إسماعیل البزاز: جد ج ۶ / ۵، وکمبا ج ۳ / ۹۳.

وروی فرات عنه. جد ج ۳۵ / ۳۹۱، وکمبا ج ۹ / ۷۴.

وروی ابن عقدة عنه، عن علی بن الحسین بن أبی بردة. بشا ص ۱۶۶.

۲۸۵۷ – جعفر بن محمد الوراق:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، أمالی المفید مج ۳۶، والبحار.

۲۸۵۸ – جعفر بن محمد بن یحیی:

لم یذکره. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۴ / ۸۰ باب کمیة الفطرة عن صفوان بن یحیی، عنه، عن عبد الله بن المغیرة. ورواه فی صا ج ۲ مثله ص ۴۶.

وروی علی بن الحسن بن فضال، عن أخیه أحمد، عن أبیه، عنه، عن علی بن الحسن بن رباط. صا ج ۴ باب أنه لا یجوز الوصیة بأکثر من الثلث ص ۱۲۳، ویب ج ۹ / ۱۹۳.

۲۸۵۹ – جعفر بن محمد بن یحیی، أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی المفید عن الجعابی، عنه، عن أحمد بن عبد المنعم. بشا ص ۹۶.

۲۸۶۰ – جعفر بن محمد بن یسار:

لم یذکروه. روی سهل بن زیاد، عنه، عن عبید الله الدهقان. الکافی ج ۶ باب النوادر فی الدواب ص ۵۳۸، والتهذیب ج ۶ / ۱۶۴.

(۲۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، عبید الله الدهقان (۱)، علی بن الحسن بن رباط (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، جعفر بن محمد الهاشمی (۱)، جعفر بن محمد بن یحیی (۲)، جعفر بن محمد بن یسار (۱)، إسماعیل بن عباد (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن هشام (۱)، محمد الوراق (۱)، الجود (۱)، الوصیة (۱)، الجواز (۱)

۲۸۶۱ – جعفر بن محمد بن یعلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید عن جده أبی جعفر الطوسی، عن ابن عقدة، عن شهاب بن محمد بن علی، عنه، عن إدریس بن محمد بن یحیی بن عبید الله بن الحسن. کتاب الصلاة ص ۹۲۳، وجد ج ۹۱ / ۲۲۴.

ورواه فی الوسائل ج ۵ باب صلاة الاستخارة ص ۲۰۷ مثله الا إنه جعل اسم جده معلی بدل یعلی. وإدریس تقدم.

۲۸۶۲ – جعفر بن محمد بن یقظان (یقطین):

لم یذکروه. روی عنهم مرفوعا. وروی علی بن مهزیار عن الحسین بن أسد عنه. کذا فی الکافی ج ۳ باب بدء الأذان والإقامة ص ۳۰۸ فی الطبعة الجدیدة والقدیمة والمرآة.

لکن رواه فی یب ج ۲ / ۶۴ ح ۲۳۰ عن الکلینی بسنده، عن علی بن مهزیار، عن الحسن بن راشد، عن جعفر بن محمد بن یقطین رفعه إلیهم، وهو الموافق لنسخة الوافی والوسائل نقلا عن کا ویب علی ما نقل عنهما. الوسائل ج ۴ / ۶۳۴، ویب ج ۲ / ۶۴.

۲۸۶۳ - جعفر بن محمد بن یوسف الأزدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۶ / ۱۰۶ باب الزیادات فی الزیارات عن علی بن الحسین بن یعقوب من بنی خزیمة، عنه، عن علی بن بزرج الخیاط.

۲۸۶۴ - جعفر بن محمد بن یوسف:

لم یذکروه. وروی فرات، عنه، رفعه عن صفوان قال: سمعت أبا الحسن علیه السلام یقول: إلینا إیاب هذا الخلق وعلینا حسابهم. جد ج ۷ / ۲۰۲ و ۲۷۴، وکمبا ج ۳ / ۲۵۰ و ۲۷۰.

(۲۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: صلاة الإستخارة (۱)، الأذان والإقامة (۱)، جعفر بن محمد بن یقظان (یقطین) (۱)، علی بن الحسین بن یعقوب (۱)، عبید الله بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد بن یوسف (۲)، علی بن مهزیار (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن راشد (۱)، شهاب بن محمد (۱)، علی بن بزرج (۱)، جعفر بن محمد (۲)، الصّلاة (۱)

۲۸۶۵ - جعفر بن محمد بن یونس الأحول:

من أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق، له کتاب نوادر رواه أحمد بن محمد بن عیسی، وغیره. وعده العلامة أیضا من أصحاب الرضا صلوات الله علیه.

أقول: ویثبت قول العلامة جملة من روایاته عن مولانا الرضا صلوات الله علیه المذکورة فی مدینة المعاجز ص ۵۱۵.

وعده الصدوق فی مشیخة یه من صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه.

۲۸۶۶ - جعفر بن مختار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن الکلینی، عن حماد بن عیسی، عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۱۷، وجد ج ۴۲ / ۸۰.

أقول: فی المصدر کمال الدین ج ۱ فی باب رد مذهب الکیسانیة ص ۳۶ الحسین بن مختار.

۲۸۶۷ - جعفر بن مروان الغزال:

لم یذکروه. روی علی بن خالد المراغی، عن الحسن بن علی الکوفی، عنه، عن أبیه، عن عبد الله بن الحسن الأحمسی. بشا ص ۷۰.

وروی المفید فی أمالیه مج ۲۷ ص ۱۳۴ عن علی بن الحسن المراغی، عن الحسن بن علی بن الحسن البرقی، عنه، عن أبیه، عن أحمد بن عیسی، عن الصادق علیه السلام.

وروی العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۳۷۱ سورة الأنعام عنه.

أقول: هو جعفر بن محمد بن مروان المذکور.

۲۸۶۸ - جعفر بن مسافر بن إبراهیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق کتاب الجعفریات ص ۹۷ عن محمد بن محمد

(۲۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی

بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسن بن علی الکوفی (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، جعفر بن محمد بن مروان (۱)، جعفر بن محمد بن یونس (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سورة الأنعام (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، حماد بن عیسی (۱)، علی بن الحسن (۱)، علی بن خالد (۱)، محمد بن محمد (۱)، الجود (۱)

ابن الأشعث. (ثقة)، عنه، عن ابن أبی قدیک.

۲۸۶۹ – جعفر بن مسلم:

لم یذکروه. روی عبد الله بن سنان عنه. سن ج ۱ / ۳۵.

۲۸۷۰ – جعفر بن معاویة بن وهب:

لم یذکروه. روی الحسین بن سعید، عن القاسم بن محمد، عنه، عن موسی بن بکر، عن أبی الحسن صلوات الله علیه. التهذیب ج ۳ باب العمل لیلة الجمعة ص ۲۳۷.

۲۸۷۱ – جعفر بن معروف:

روی عن أبی بکر الرازی، وروی عنه جعفر بن محمد بن مسعود کما فی یب ج ۴ باب کمیة الفطرة ص ۸۰، وصا ج ۲ / ۴۷. ویحتمل اتحاده مع من بعده.

۲۸۷۲ – جعفر بن معروف، أبو الفضل السمرقندی:

یروی عنه العیاشی کثیرا. کان فی مذهبه ارتفاع یعرف تارة وینکر أخری، کما عن ابن الغضائری.

جملة من روایات العیاشی عنه فی کمال الدین ج ۲ باب ۴۳ ح ۱۳ و ۱۵، وباب ۵۵.

۲۸۷۳ – جعفر بن معروف الکشی، أبو محمد:

من أهل کش وکیل، وکان مکاتبا قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۸)، وهو جعفر بن محمد بن معروف.

والظاهر أنه غیر السمرقندی المذکور.

۲۸۷۴ – جعفر الملک بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

خاف بالحجاز فهرب فی ثلاثة عشر رجلا من صلبه، فما استقرت به الدار حتی دخل الملتان، فلما دخلها فزع إلیه أهلها وکثیر من أهل السواد، وکان فی

(۲۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، جعفر بن معاویة بن وهب (۱)، جعفر بن معروف الکشی (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، جعفر بن محمد بن مسعود (۱)، جعفر بن محمد بن معروف (۱)، ابن الغضائری (۱)، الحسین بن سعید (۱)، القاسم بن محمد (۱)، موسی بن بکر (۱)، جعفر بن معروف (۲)، الفزع (۱)

جماعة قوی بهم علی البلد حتی ملکه وخوطب بالملک، وأولد ثلاثمائة وأربع وستین ولدا، وملک أولاده هنالک. کذا عن عمدة الطالب، وتقدم بعنوان جعفر بن محمد بن عبد الله ... إلی آخره.

۲۸۷۵ – جعفر بن منصور الوداعی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۶۷ عنه، عن الحسین بن علی بن یقطین، وکمبا ج ۱۴ / ۵۱۶، وجد ج ۶۲ / ۱۲۳.

۲۸۷۶ – جعفر بن موسی:

لم یذکروه. روی موسی بن القاسم، عن عبد الرحمن، عنه، عن مهران بن أبی نصر وعلی بن إسماعیل بن عمار، عن أبی الحسن صلوات الله علیه.

التهذیب ج ۵ / ۳۰۶ باب ما یجب علی المحرم اجتنابه ص ۳۰۶.

۲۸۷۷ – جعفر بن موسی الکاظم صلوات الله علیه:

یلقب بالحواری، أولاده الذکور: الحسن، والحسین الأکبر، وعلی، وموسی، وإسحاق، قیل: أعقب من موسی، والحسن ویقال لبنیه: الشجریون.

ومن أحفاده: محمد بن الحسن بن جعفر بن موسی الکاظم علیه السلام، وابنه الحسن یأتیان.

وذکر فی جامع الأنساب بعض، أحواله وأعقابه من ص ۹۸ – ۱۰۷، وروی الحسین بن علی بن جعفر بن موسی، عن آبائه علیهم السلام. کمبا ج ۱۱ / ۹۱، وجد ج ۴۶ / ۳۱۷.

۲۸۷۸ – جعفر بن میسرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۴ عن أحمد بن یحیی الصوفی (ثقة)، عن إسماعیل بن أبان. وجد ج ۳۸ / ۱۷، وکمبا ج ۹ / ۲۶۴.

۲۸۷۹ – جعفر بن ناجیة بن أبی عمار الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه کما قاله الشیخ فی رجاله (۲۰).

(۲۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، علی بن إسماعیل بن عمار (۱)، الحسین بن علی بن یقطین (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، موسی بن القاسم (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، الحسین بن علی (۱)، جعفر بن ناجیة (۱)، جعفر بن موسی (۲)، الحسن بن جعفر (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وله کتاب نقل منه الصدوق.

روی عنه أبو عبد الله البرقی. کامل الزیارات ص ۲۴۵.

وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه من صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها کتابه. وروی کتابه بطریقه عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عن جعفر بن بشیر البجلی، عنه.

وروی عنه عبد الله بن مسکان کما فی یب ج ۵ / ۲۵۷، وصا ج ۲ / ۲۹۲.

وعن البرقی أنه روی عنه علی بن الحکم وعبد الله بن مسکان.

۲۸۸۰ – جعفر ناصرک ابن الناصر أبو القاسم:

غضب وجمع عسکرا وقصد طبرستان فانهزم الداعی منه یوم النیروز سنة ۶۰۳، وسمی نفسه الناصر، واخذ الداعی بدماوند. إلی آخر ما عن ابن عنبة فی عمدة الطالب.

۲۸۸۱ – جعفر بن نجیح الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب أن الأئمة لم یفعلوا شیئا ولا یفعلون إلا بعهد من الله عز وجل وأمر منه ص ۲۸۰ عن أحمد بن محمد، عن أبی الحسن الکنانی، عنه، عن محمد بن أحمد بن عبید الله العمری، عن أبیه، عن جده حدیث نزول کتاب الوصیة والعهد وفیه أسامیهم وفضائلهم.

ووقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۲۷ ص ۱۳۸ عن زید بن الحسین الکوفی، عنه، عن جندل بن والق.

۲۸۸۲ – جعفر بن نجیح المدنی:

جد علی بن المثنی، أسند عنه من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ (۵). روی عن جندل بن والق کما سیأتی.

(۲۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، أبو عبد الله البرقی (۱)، عبد الله بن مسکان (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن عبید (۱)، علی بن الحکم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، جعفر بن نجیح (۲)، الوصیة (۱)

۲۸۸۳ - جعفر بن نسطور الرومی:

لم یذکروه. قال: کنت مع النبی صلی الله علیه وآله فی غزوة تبوک فسقط من یده السوط فنزلت عن جوادی فرفعته ودفعته إلیه فنظر إلی وقال: یا جعفر مد الله فی عمرک مدا، فعاش ثلاثمائة وعشرین سنة. جد ج ۱۸ / ۱۷، وکمبا ج ۶ / ۳۰۱.

۲۸۸۴ - جعفر بن نعیم بن شاذان النیسابوری الحاکم رضی الله عنه، أبو محمد:

لم یذکروه. وهو من مشایخ الصدوق، روی عنه فی العلل ج ۱ باب ۵۶ عن عمه أبی عبد الله محمد بن شاذان، عن الفضل بن شاذان. وروی عنه فی العیون کثیرا أیضا مترضیا علیه. ج ۱ باب ۲۱ ص ۲۲۵، وج ۲ باب ۳۰ ص ۱۷ و ۱۸، وباب ۳۵ ص ۱۲۷، وباب ۴۴ ص ۱۸۴، وباب ۴۷ ص ۲۱۶ و ۲۱۷، وباب ۵۸ ص ۲۳۵، وفی کمال الدین ج ۱ باب ۲۲. وأخوه محمد یأتی.

۲۸۸۵ - جعفر بن نما: هو جعفر بن محمد بن جعفر المذکور.

۲۸۸۶ - جعفر بن واقد:

من أصحاب أبی الخطاب، ملعون علی لسان الجواد علیه السلام کما فی روایة الکشی.

۲۸۸۷ - جعفر الوراق:

له نوادر رواه حمید قاله الشیخ، والظاهر أنه جعفر بن محمد الوراق المذکور.

۲۸۸۸ - جعفر بن ورقاء بن محمد بن ورقاء:

الشیخ أبو محمد أمیر بنی شیبان بالعراق، صحیح المذهب له کتاب فی امامة أمیر المؤمنین علیه السلام وتفضیله علی أهل البیت کما فی أول مدینة

(۲۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، دولة العراق (۱)، معرکة تبوک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، جعفر بن واقد (۱)، جعفر الوراق (۱)، محمد الوراق (۱)، جعفر بن نعیم (۱)، جعفر بن نما (۱) المعاجز.

وقال النجاشی ص ۹۰ فی حقه: أمیر بنی شیبان بالعراق ووجههم، وکان عظیما عند السلطان، وکان صحیح المذهب، له کتاب فی امامة أمیر المؤمنین وتفضیله سماه: کتاب حقایق التفضیل فی تأویل التنزیل، رواه إسماعیل بن یحیی بن أحمد. انتهی ملخصا.

۲۸۸۹ - جعفر بن هارون بن إسحاق بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه: تقدم جده، وأبوه وأجداده ومحمد ابنه یأتون.

۲۸۹۰ - جعفر بن هارون بن زیاد:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الجواد صلوات الله علیه، روی عنه، عن آبائه مکاتبة أمیر المؤمنین إلی ابنه الحسن علیهم السلام کما نقله السید. کمبا ج ۱۷ / ۵۷، وجد ج ۷۷ / ۱۹۶.

۲۸۹۱ - جعفر بن هارون الزیات:

لم یذکروه. روی علی بن حسان، عنه قال: کنت أطوف بالکعبة فرأیت أبا عبد الله صلوات الله علیه فقلت فی نفسی: هذا هو الذی یتبع

والذی هو الامام وهو کذا وکذا، قال: فما علمت به حتی ضرب یده علی منکبی ثم اقبل علی وقال: (أبشرا منا واحدا نتبعه إنا إذا لفی ضلال وسعر) کما فی بصائر الدرجات الجزء ۵ باب ۱۰ ح ۲۱، ولعله متحد مع الآتی.

۲۸۹۲ - جعفر بن هارون الکوفی، أبو عبد الله:

من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة بالاتفاق.

۲۸۹۳ - جعفر بن هارون المصیصی:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۳۷ ص ۱۸۳ عن الجعابی، عن محمد بن عبد الله بن أبی أیوب، عنه، عن خالد بن یزید القسری حدیث الباقری علیه السلام فی الفضائل وذم المخالفین.

(۲۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، دولة العراق (۱)، جعفر بن هارون الزیات (۱)، جعفر بن هارون الکوفی (۱)، إسماعیل بن یحیی (۱)، هارون بن زیاد (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسحاق بن الحسن (۱)، خالد بن یزید (۱)، زید بن الحسن (۱)، علی بن حسان (۱)، الضلال (۱)، الضرب (۱)، الصّلاة (۲)

۲۸۹۴ - جعفر بن هاشم بن علی:

لم یذکروه. روی السید عبد الحمید، عن عبد السمیع بن عبد الصمد، عنه، عن جده. جد ج ۳۵ / ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵.

عنه، عن جده. جد ج ۳۵ / ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵.

۲۸۹۵ - جعفر بن الهذیل:

له نوادر، سمع منه نوادره حمید بن زیاد، وسمع منه أیضا کتاب عبد الله ابن بکیر کما قاله جش.

۲۸۹۶ - جعفر بن هشام:

من أصحاب الهادی صلوات الله علیه کما قاله الشیخ فی رجاله (۳).

۲۸۹۷ - جعفر بن الهیثم الحضرمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۶۶ عن محمد بن إسماعیل، عنه، عن علی بن الحسین الفزاری. وذکره فی البحار منسوبا إلی جده، وأبوه محمد.

۳۸۹۸ - یحیی بن أبی العلا الخزاعی:

لم یذکروه. روی فی الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب الصناعات ص ۱۱۴ عن محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبیه، عن إسحاق بن عمار.

ورواه فی یب ج ۶ / ۳۶۱، وصا ج ۲ / ۶۲ عن أحمد بن محمد، وساقه مثله.

وروی أحمد بن محمد، عن جعفر بن یحیی الخزاعی، الروضة ح ۳۸۶.

وروی محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد، عنه، عن بعض أصحابنا، عن أحدهما. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب النوادر ص ۵۶۰.

وروی الصدوق فی التوحید ص ۱۵۲ عن محمد بن همام، عن علی ابن الحسین، عنه، عن أبیه قال: دخلت مع أبی عبد الله علیه السلام علی بعض موالیه یعوده ... إلی آخره.

۲۸۹۹ - جعفر بن یحیی بن أبی کثیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل عن محمد بن ثور، عنه، عن

(۲۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، جعفر بن یحیی الخزاعی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن إسماعیل (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، جعفر بن الهذیل (۱)، علی بن الحسین (۱)، حمید بن زیاد (۱)، جعفر بن یحیی (۱)، محمد بن یحیی (۲)، جعفر بن هشام (۱)، محمد بن تمام (۱)، أحمد بن محمد (۴)، عبد الحمید (۱)

عبد الله بن مرة. جد ج ۸ / ۱۷۳، وکمبا ج ۳ / ۳۴۱.

۲۹۰۰ - جعفر بن یحیی الأحول:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۴۷۸ عن أحمد بن محمد، عنه.

۲۹۰۱ - جعفر بن یحیی البرمکی:

مذموم، من خواص هارون الرشید. جد ج ۱۰ / ۲۹۷، وکمبا ج ۴ / ۱۶۰.

۲۹۰۲ - جعفر بن یحیی بن سعد الأحول:

خال الحسین بن سعید، من أصحاب الجواد علیه السلام قاله الشیخ والنجاشی فی ترجمة ابن أخته الحسین.

۲۹۰۳ - جعفر بن یحیی بن العلا، أبو محمد الرازی:

ثقة بالاتفاق، وأبوه یأتی.

۲۹۰۴ - جعفر بن یحیی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی عنه إبراهیم بن الفضل کما فی سن ج ۲ / ۵۲۶، ورواه فی الکافی ج ۶ باب الباذنجان ص ۳۷۳ عنه، عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

ووقع فی طریق القمی فی تفسیره سورة لقمان عن بکر بن صالح، عنه، عن علی بن النضر، عن أبی عبد الله علیه السلام.

ووقع فی طریق الکافی ج ۷ کتاب الشهادات باب النوادر ص ۴۰۱ عن موسی بن جعفر البغدادی، عنه، عن عبد الله بن عبد الرحمن.

ورواه فی یب ج ۶ / ۲۸۰ عنه مثله.

وروی أحمد بن محمد، عنه، عن علی القصیر. الکافی ج ۶ کتاب الزی ص ۵۱۴. وروی عنه، عن مالک بن أشیم. الکافی ج ۱ / ۳۲۰.

۲۹۰۵ - جعفر بن یونس:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن خالد، عن ابن فضال، عنه، عن داود

(۲۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، موسی بن جعفر البغدادی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، إبراهیم بن الفضل (۱)، أبو محمد الرازی (۱)، هارون الرشید (۱)، الحسین بن سعید (۱)، مالک بن أشیم (۱)، جعفر بن یحیی (۵)، جعفر بن یونس (۱)، علی القصیر (۱)، أحمد بن محمد (۲)، سورة لقمان (۱)، بکر بن صالح (۱)، الشهادة (۱)

بن الحصین، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی ج ۲ کتاب العشرة باب العطاس ص ۶۵۴.

۲۹۰۶ - جعید الهمدانی الکوفی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله کما عن البرقی، ومن أصحاب أمیر المؤمنین والحسن والحسین والسجاد صلوات الله علیهم. وعده الشیخ فی رجاله من أصحاب الحسن علیه السلام (۲) والحسین علیه السلام (۷) والسجاد علیه السلام (۵). فی کل ذلک جعید الهمدانی کوفی، وهو ممن خرج مع مولانا الحسین صلوات الله علیه بکربلاء.

ختص، یر: مسندا، عن بشیر، عن حمران، عن جعید الهمدانی، وکان جعید ممن خرج مع الحسین علیه السلام بکربلاء قال: فقلت للحسین: جعلت فداک بأی شئ تحکمون؟ قال: یا جعید نحکم بحکم آل داود فإذا عیینا (غیبنا خ ل) تلقانا به روح القدس. کمبا ج ۷

/ ۱۹۴.

یر: بسند آخر: عن یحیی الحلبی، عن بشیر الدهان، عن حمران بن أعین، عن جعید الهمدانی قال: سألت علی بن الحسین علیه السلام: بأی حکم تحکمون؟ قال: نحکم بحکم آل داود، فان عیینا شیئا تلقانا به روح القدس.

ص ۱۹۴، وجد ج ۲۵ / ۵۶ و ۵۷.

ورواه فی الکافی ج ۱ باب أن الأئمة إذا ظهر أمرهم حکموا بحکم داود ص ۳۹۸ بسنده، عن یحیی الحلبی، عن عمران بن أعین، عن جعید الهمدانی، عن علی بن الحسین علیه السلام. وساقه نحو الأخیر.

ورواه فی ینابیع المعاجز ص ۷۶ بسند آخر عن حمران بن أعین، عن جعید الهمدانی.

وروی فی الخصال عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام حدیث فی التابوت اثنا عشر.

(۲۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۲)، عمران بن أعین (۱)، یحیی الحلبی (۲)، بشیر الدهان (۱)، الصّلاة (۲)

۲۹۰۷ - جفیر بن الحکم العبدی الکوفی، أبو النذر:

من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة بالاتفاق، وفی نسخة الشیخ فی رجاله (۶۰) فی باب أصحاب الصادق علیه السلام جیفر بن الحکم العبدی.

۲۹۰۸ - جفیر بن صالح: هو جیفر الآتی.

۲۹۰۹ - الجلاس بن سوید الصامت:

ما یدل علی نفاقه وذمه، وتوبته وقبول النبی صلی الله علیه وآله توبته فی جد ج ۱۷ / ۱۸۳، وکمبا ج ۶ / ۲۳۸.

۲۹۱۰ - جلاس بن عمرو:

من شهداء الطف، ذکره السید فی الزیارة الرجبیة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۱. وذکره العلامة المامقانی بالحاء المهملة.

۲۹۱۱ - جلاس بن عمرو أو عمیر:

من الثلاثة الذین بعثهم أمیر المؤمنین علیه السلام لاخذ الصدقات.

کتاب الغارات ص ۴۶۲.

۲۹۱۲ - جلال الدین بن محمد بن عبد الله القاضی:

لم یذکروه. وهو الشیخ المعظم والفخر المکرم راوی الصحیفة الرضویة المعروفة.

ولعله متحد مع السید جلال الدین الحسینی الذی ذکره الشیخ الحر العاملی وقال: کان فاضلا محدثا له کتاب منهج الشیعة فی فضائل وصی خاتم الشریعة من المتأخرین عن الشهید. انتهی.

۲۹۱۳ - جلبة بن عیاض، أبو الحسن اللیثی:

أخو أبی ضمرة، ثقة بالاتفاق، قلیل الحدیث.

له کتاب رواه ماجیلویه والصفار ومحمد بن علی بن محبوب، عن هارون ابن مسلم، عنه به کما قاله جش وغیره.

(۲۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أبو الحسن

الليثى (۱)، محمد بن على بن محبوب (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، جلبة بن عياض (۱)، جفير بن الحكم (۱)، جيفر بن الحكم (۱)، جفير بن صالح (۱)، جلاس بن عمرو (۲)، جلال الدين (۲)، الشهادة (۲)

۲۹۱۴ - جلبيب:

من أجلاء الصحابة كما فى روايات الخاصة والعامة، فراجع قاموس الرجال.

۲۹۱۵ - جلهمة بن هلال الكلبى:

من شهداء أصحاب أمير المؤمنين صلوات الله عليه يوم صفين. كتاب صفين ص ۵۵۷.

۲۹۱۶ - جماعة بن سعد الخثعمى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى عن أحمد البزنطى، عن عبد الكريم، عنه، عن الصادق عليه السلام. الكافى ج ۱ باب أن الأئمة يعلمون علم ما كان وما يكون ص ۲۶۱.

۲۹۱۷ - جماعة بن سعد الجعفى الصائغ:

روى عن أبى عبد الله عليه السلام. خرج مع أبى الخطاب وقتل، وهو ضعيف فى الحديث كما عن ابن الغض، ولعلهما واحد.

۲۹۱۸ - جمهور بن أحمد العجلى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه كما قاله الشيخ فى رجاله (۶۶).

۲۹۱۹ - جمهور بن حكم (حكيم):

لم يذكروه. وهو من أصحاب مولانا السجاد صلوات الله عليه، روى عنه ارتفاعه إلى السماء ونزوله و اعطائه طلعا فى غير أوانه. مدينة المعاجز ص ۲۹۵، واثبات الهداة ج ۵ / ۲۵۶، ودلائل الطبرى ص ۸۶.

۲۹۲۰ - جميع بن عبد الرحمن العجلى الكوفى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه كما عده الشيخ فى رجاله (۸۱).

۲۹۲۱ - جميع بن حشم الكندى:

من شهداء أصحاب أمير المؤمنين يوم النهروان. جد ج ۴۱ / ۳۰۷، وكمبا

(۲۳۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، جماعة بن سعد (۲)، عبد الكريم (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۱)، الهلال (۱)

ج ۹ / ۵۸۹.

جملة من رواياته عن أمير المؤمنين عليه السلام. فيه جد ج ۵ / ۵۶، وكمبا ج ۳ / ۱۷.

۲۹۲۲ - جميع بن عمير التميمى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى ج ۱ باب معانى الأسماء ص ۱۱۸ عن مروك بن عبيد، عنه، عن الصادق عليه السلام تفسير التكبير.

ورواه فى التوحيد عنه، عن جميع بن عمرو، عن الصادق عليه السلام.

ورواه فى المحاسن كتاب العلل ح ۸۷ عنه، عن جميع بن عمرو، عمن رواه، عن الصادق عليه السلام.

ما: باسناده، عن أبى بكر بن عياش، عن صدقة بن سعيد، عن جميع بن عمير التميمى قال: دخلت مع أمى وخالتى على عائشة فسألناها كيف كان منزلة على فيكم؟ الخبر. وذكرت الفضائل. جد ج ۴۰ / ۱۲۰، وكمبا ج ۹ / ۴۵۵.

ما: باسناده، عن جعفر الأحمری، عنه، قال: قالت عمتی لعایشة وأنا اسمع له، أنت مسیرک إلی علی. فذکرت الفضائل. ج ۴۰ / ۱۲۰.

یج: روی جمیع بن عمیر قال: اتهم علی علیه السلام رجلا یقال له الغیرار برفع اخباره إلی معاویة - الخبر. فذکر أنه أنکر وحلف کاذبا، فدعا علیه فعمی جد ج ۴۱ / ۱۹۸، وکمبا ج ۹ / ۵۵۶.

شا: عن الولید بن عمران، عنه مثله. ج ۴۱ / ۱۹۹.

۲۹۲۳ - جمیع بن عمیر بن عبد الرحمن العجلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۸۰ عن أبی غسان، عنه الحدیث الرضوی علیه السلام فی وصف هند بن أبی هالة شمائل رسول الله صلی الله علیه وآله، وبسند آخر عن سفیان بن وکیع، عنه ذلک.

وبسند آخر فیه ص ۸۴ عن سفیان بن وکیع، عنه، إملاء من کتابه هذا

(۲۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب العلل لأحمد بن حنبل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جمیع بن عمیر (۳)، مروک بن عبید (۱)، التصدّق (۱)، التکبیر (۱)

الحدیث، وجد ج ۱۶ / ۱۵۴، وکمبا ج ۶ / ۱۳۴.

۲۹۲۴ - جمیع الکناسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی فی غیبته ص ۱۷۳ عن ثعلبة بن میمون وجمیع الکناسی جمیعا، عن أبی بصیر، وروی عنهما علی بن الحسین التیملی، عن أخویه محمد وأحمد عنهما، وجد ج ۵۲ / ۳۶۶، وکمبا ج ۱۳ / ۱۹۴.

۲۹۲۵ - جمیل بن أنس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن معاویة بن وهب، عن یحیی بن أیوب، عنه، عن النبی صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۱۴ / ۶۸۹، وجد ج ۶۴ / ۱۴۱.

۲۹۲۶ - جمیل بن دراج بن عبد الله النخعی:

من فقهاء أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما من أصحاب الاجماع، ثقة جلیل بالاتفاق، وجه الطائفة. مات فی أیام الرضا صلوات الله علیه، وأخوه نوح وابنه أیوب بن نوح والحسن بن أیوب تقدم ویأتیان. وله کتاب رواه جماعات. قیل: إنه کان من الواقفة فرجع لما رأی من معجزات مولانا الرضا علیه السلام.

قال العلامة الخوئی: وقع جمیل بن دراج فی اسناد کثیر من الروایات تبلغ ۵۷۰ موردا، ورواياته عن المعصوم ۲۳۹ موردا، یعنی فی الکتب الأربعة وفی مفتاحها ذکر لجمیل ۱۱۴ روایة ولجمیل بن دراج ۲۴۲ روایة.

أقول: روی جمیل بن دراج، عن أبی جعفر علیه السلام کما فی الکافی ج ۲ / ۶۶۹.

وروی عن أبی جعفر وأبی عبد الله علیهما السلام. التهذیب ج ۵ / ۲۲۳.

وفی کتاب الزهد للحسین بن سعید الأهوازی ص ۷۱ عن محمد بن أبی عمیر، عن جمیل بن دراج قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام ...إلی آخره.

(۲۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو بصیر (۱)، معاویة بن وهب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن أیوب (۱)، أیوب بن نوح (۱)، علی بن الحسین (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، جمیل بن دراج (۵)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الزهد (۱)

۲۹۲۷ – جمیل بن سوید:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن عن النوفلی، عن عبد الرحمن بن حماد، عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۱۶ / ۷۷، وجد ج ۷۶ / ۲۷۹ مثله، وکذا فی الوسائل عنه مثله. لکن فی المصدر ج ۲ / ۳۶۱ جمیل بن سدیر.

۲۹۲۸ – جمیل بن صالح الأسدی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما ثقة وجه بالاتفاق. وله أصل، وروی عنه الحسن بن محبوب والنضر بن سوید کما فی الطب ص ۸۷ وابن أبی عمیر وغیرهم من الأجلاء، ذکرهم الخوئی والأردبیلی.

۲۹۲۹ – جمیل بن عبد الله الغنمی:

لم یذکروه. وهو من رؤساء جند عبید الله بن زیاد فی حربه مع إبراهیم ابن الأشتر. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۸۰.

۲۹۳۰ – جمیل بن عیاش، أبو علی البزاز الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. قاله الشیخ. روی عنه ابنه عبد الله، عن الصادق علیه السلام. التهذیب ج ۲ / ۲۱۹ ح ۸۶۲.

۲۹۳۱ – جمیل بن کعب التغلبی:

عن المسعودی أنه من سادات ربیعة وشیعة علی علیه السلام وأنصاره، ولما أراد معاویة قتله لقتله فی صفین عدة من حماة معاویة فی ساعة واحدة قال:

اللهم اشهد أن معاویة لم یقتلنی فیک ولا لأنک ترضی، فان فعل فافعل به ما هو اهله، وإن لم یفعل فافعل به ما أنت أهله. فقال معاویة: قاتلک الله لقد سببت فأبلغت فی السب، ودعوت فأبلغت فی الدعاء. ثم أمر باطلاقه.

۲۹۳۲ – جمیل بن معمر الفهری:

مذموم کافر. جد ج ۱۶ / ۱۷۹، وکمبا ج ۶ / ۱۳۹.

(۲۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبید الله بن زیاد لعنه الله (۱)، جمیل بن عبد الله (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، جمیل بن عیاش (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، جمیل بن صالح (۱)، نضر بن سوید (۱)، الصدق (۱)، القتل (۲)، السب (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۲۹۳۳ – جمیل بن میسر بن عبد العزیز النخعی:

لم یذکروه. روی البرقی عن أبیه، عن حمزة بن عبد الله، عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۳۹۷، وجد ج ۲۷ / ۱۸۵، وسن ج ۱ / ۱۶۸ مثله، وهذه روایة تفید حسن عقیدته.

۲۹۳۴ – جنادة بن أبی أمیة الأزدی:

سکن مصر، من أصحاب الرسول صلی الله علیه وآله قاله الشیخ.

روی عمیر بن هانی العبسی، عن جنادة بن أبی أمیة قال: دخلت علی الحسن المجتبی صلوات الله علیه فی مرضه.. إلی آخره، وذکر الحدیث المشهور وکیفیة شهادته ومواعظه کما فی کفایة الأثر فی النصوص باب ۳۰ وغیره.

۲۹۳۵ – جنادة بن الحارث الأنصاری:

من شهداء الطف. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۸، وجد ج ۴۵ / ۲۸.

والظاهر اتحاده مع جنادة بن کعب بن الحارث الأنصاری الذی عده المامقانی من شهداء الطف، وکذا ابنه عمرو بن جنادة.

ولعله غیر جنادة بن الحارث السلمانی الأزدی الذی عده المامقانی من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیهما

وآلهما ثم تشرف بالشهادة يوم الطف ونقل تشرفهما بسلام الناحية المقدسة.

أقول: لم أجد ذكرهما فى الزيارة المشار إليها المذكورة فى كمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، وج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۳، وج ۴۵ / ۷۲.

والمذكور فى الموضعين: السلام على حيان بن الحارث السلمانى الأزدى.

۲۹۳۶ – جندب بن أبى عبد الله بن جندب:

سمع من مولانا الكاظم عليه السلام، وروى عنه محمد بن عبيد الله بن سيابة. سن ج ۲ / ۴۸۸، ولعله جندب بن عبد الله الآتى، بل هو المتعين.

لما رواه فى الكافى ج ۶ كتاب الأطعمة باب الأسوقة ص ۳۰۶ بالاسناد

(۲۳۹)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۳)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، جنادة بن أبى أمية (۲)، ميسر بن عبد العزيز (۱)، محمد بن عبيد الله (۱)، جنادة بن الحارث (۲)، حمزة بن عبد الله (۱)، حيان بن الحارث (۱)، جندب بن عبد الله (۱)، عبد الله بن جندب (۱)، عمرو بن جنادة (۱)، المرض (۱)، الشهادة (۳)، الطعام (۱)

المذكور فى المحاسن عن جندب بن عبد الله، عن أبى الحسن موسى عليه السلام.

۲۹۳۷ – جندب بن جنادة، وقيل: جندب بن السكن:

هو أبو ذر الغفارى، من أكابر الصحابة، جليل القدر عظيم الشأن، أحد الأركان الأربعة من الذين تجب ولايتهم بعد النبى صلى الله عليه وآله ولم يرتدوا، وأمر الله بحبهم.

وهو من أصفياء أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، مات بالربذة فى زمن عثمان ذكرناه مفصلا فى مستدرك سفينة لغة (ذرر).

وروى القمى فى تفسيره رواية تدل على مدح عظيم لابى ذر كما فى سورة البقرة فى قوله تعالى: (وإذ أخذنا ميثاقكم لا تسفكون دماءكم) الآية.

وهو من الاثنى عشر الذين أنكروا على أبى بكر خلافته واحتجوا عليه.

۲۹۳۸ – جندب بن جنادة الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام كما عده الشيخ فى رجاله (۴۶).

۲۹۳۹ – جندب بن حجير بالحاء المهملة والجيم وزان زبير:

الصحابى الكوفى الخولانى من وجوه الشيعة ومن أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، شهد حرب صفين وكان أميرا على كندة والأزد ثم لحق بالحسين عليه السلام وتشرف بالشهادة وبسلام الناحية المقدسة. جد ج ۴۵ / ۷۲ وفيه اسم أبيه حجر، وكمبا ج ۱۰ / ۷۲.

۲۹۴۰ – جندب الخير الأزدى:

من الثلاثة الذين شهدوا صفين مع مولانا أمير المؤمنين عليه السلام وشهد لهم النبى صلى الله عليه وآله بالجنة ولم يرهم. ختص ص ۸۲.

وقال الشيخ فى باب أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله: جندب بن عبد الله بن سفيان البجلى العقلى أو العلقمى وى قال: جندب الخير وجندب

(۲۴۰)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، أبوذر الغفارى (۱)، جندب بن جنادة

الکوفی (۱)، جندب بن عبد الله (۱)، جندب بن جنادة (۱)، جندب بن السکن (۱)، جندب بن حجیر (۱)، الشهادة (۳)، الموت (۱)، الحرب (۱)، السفینة (۱)

العارف (الفارق کما فی کمبا ج ۸ / ۵۲۲ ناقلا عن الشیخ). وجد ج ۳۲ / ۶۱۸.

۲۹۴۱ – جندب بن زهیر الأزدی الغامدی:

من التابعین الکبار ورؤسائهم وزهادهم کما نقله الکشی عن الفضل بن شاذان، وکان هو مع عمرو بن الحمق علی الکمین من جند مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کمبا ج ۸ / ۴۲۹، وجد ج ۳۲ / ۱۷۲.

حملات جندب یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۸، وجد ج ۳۲ / ۵۰۹.

شهادته مع صفین. کمبا ج ۸ / ۵۱۴، وجد ج ۳۲ / ۵۸۸.

ما یفید حسنه وکماله وشهادته یوم صفین فی کتاب صفین لنصر بن مزاحم ص ۲۶۲ و ۲۶۳ و ۲۰۵، وأشعاره یوم صفین ص ۳۹۸، وشهادته ص ۴۰۸.

یج: روی عن جندب بن زهیر الأزدی قال: لما فارقت الخوارج علیا خرج علیه السلام إلیهم وخرجنا معه فانتهینا إلی عسکرهم فإذا لهم دوی کدوی النحل فی قراءة القرآن، وفیهم أصحاب البرانس وذوو الثفنات، فلما رأیت ذلک دخلنی شک فتنحیت ونزلت عن فرسی – الخبر، وذکر فیه أنه قام یصلی ویدعو أن یتبین له الحق، فرأی عن أمیر المؤمنین معجزات واخبارات بالمغیبات فذهب الشک عنه حتی قتل بکفه ثمانیة منهم. فراجع کمبا ج ۸ / ۶۱۰، وجد ج ۳۲ / ۳۸۵.

۲۹۴۲ – جندب بن سکن: هو ابن جنادة المذکور.

۲۹۴۳ – جندب بن عبد الله:

روی عنه ابنه عبد الرحمن، عن أمیر المؤمنین علیه السلام کما فی إرشاد المفید فی فصل ۱۴ ص ۲۳۱ عنه، عنه، قال: دخلت علی علی بن أبی طالب صلوات الله علیه بالمدینة بعد بیعة الناس لعثمان فوجدته مطرقا کئیبا فقلت له:

ما أصاب قومک؟ فقال: صبر جمیل، فقلت له: سبحان الله، والله إنک لصبور – الخبر، وذکر فیه ما یفید حسنه وکماله ورواه فی کمبا ج ۸ / ۱۴۸ عن أمالی الشیخ،

(۲۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، جندب بن عبد الله (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، جندب بن زهیر (۲)، نصر بن مزاحم (۱)، القرآن الکریم (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۲)، الصبر (۱)

عن المفید. وارشاد المفید مثله.

جملة من روایاته فی کتاب الغارات ص ۳۰۲. وسیأتی فی ابنه عبد الرحمن. ولعله جندب الخیر أو البجلی الآتی.

۲۹۴۴ – جندب بن عبد الله الأزدی:

روی الشیخ باسناده، عن أبی مخنف، عن ابن حصیر، عن أبی صادق، عنه قال: قم علی بن أبی طالب صلوات الله علیه فی الناس لیستنفرهم إلی أهل الشام – الخبر، وذکر فی آخره فکان جندب لا یذکر هذا الحدیث إلا بکی وقال:

صدق والله أمیر المؤمنین علیه السلام قد شملنا الذل، ورأینا الأثرة، ولا یبعد الله إلا من ظلم. کمبا ج ۸ / ۶۹۶.

وروی المفید فی الارشاد فصل ۶۲ ص ۳۰۸ عن أصحاب السیر، عنه قال: شهدت مع علی علیه السلام الجمل وصفین، لا أشک فی قتال من قاتله حتی نزلت النهروان، فدخلنی شک فی قتال القوم وقلت قرائنا وخیارنا نقتلهم! إن هذا الامر عظیم – الخبر، وذکر أنه ذهب الشک لما رأی من اخباراته الغیبیة، وجد ج ۴۱ / ۲۸۴ و ۳۱۲، وکمبا ج ۹ / ۵۷۷ و ۵۹۱.

قال ابن نما: ثم دعا (یعنی ابن زیاد) جندب بن عبد الله الأزدی وکان شیخا فقال: یا عدو الله ألست صاحب أبی تراب؟ قال: بلی لا اعتذر منه. فقال:

ما أرانی إلا متقربا إلی الله بدمک، قال: اذن لا یقربک الله منه بل یباعدک، قال:

شیخ قد ذهب عقله. وخلی سبیله. جد ج ۴۵ / ۱۲۱، وکمبا ج ۱۰ / ۲۲۱.

۲۹۴۵ - جندب بن عبد الله بن جندب البجلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما عده الشیخ فی رجاله (۷۸).

أقول: وروی عن الکاظم علیه السلام، کما تقدم فی جندب بن أبی عبد الله.

(۲۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، جندب بن عبد الله الأزدی (۲)، جندب بن عبد الله بن جندب (۱)، الشام (۱)، القتل (۳)

۲۹۴۶ - جندب بن عبد الله بن سفیان البجلی:

هو جندب الخیر المذکور. وروی الشیخ باسناده، عن عبد الله بن شریک، عن جندب بن عبد الله البجلی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۷ / ۳۳۶، وکمبا ج ۹ / ۲۵۷.

۲۹۴۷ - جندب بن عفیف الأزدی:

لم یذکروه. وهو من حسان أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه قام إلی أمیر المؤمنین اخذا بید ابن أخ له یقال له عبد الرحمن بن عبد الله بن عفیف فاقبل یمشی حتی استقبل أمیر المؤمنین علیه السلام بباب السدة ثم جثا علی رکبتیه وقال: یا أمیر المؤمنین‌ها أنا ذا لا أملک إلا نفسی وأخی، فمرنا بأمرک، فوالله لننفذن له ولو حال دون ذلک شوک الهراس وجمر الغضا، حتی ننفذ امرک أو نموت دونه. فدعا لهما بخیر وقال لهما: أین تبلغان مما نرید؟ کتاب الغارات ص ۴۷۷. بعض قضایاه فیه ص ۴۶۹ و ۴۷۴.

۲۹۴۸ - جندب الفارق (العارف): جندب الخیر المذکور.

۲۹۴۹ - جندب بن کعب الأزدی: فی کتاب الغارات.

۲۹۵۰ - جندع بن عمرو بن مازن الأنصاری:

لم یذکروه. أبو جنیدة صحابی من رواة حدیث الولایة. الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۲۳.

۲۹۵۱ - جندل بن جنادة الیهودی:

لم یذکروه. دخل علی رسول الله صلی الله علیه وآله وسأل مسائل وأسلم.

جد ج ۳۶ / ۳۰۴، وکمبا ج ۹ / ۱۴۴.

۲۹۵۲ - جندل بن علی:

لم یذکروه. روی محمد بن مفضل، عنه، عن إسماعیل بن سمعان حدیث تفسیر قوله تعالی: (قل کفی بالله شهیدا بینی وبینکم ومن عنده علم

(۲۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، جندب بن عبد الله بن سفیان (۱)، عبد الله بن عفیف (۱)، حدیث الولایة (۱)، جندب بن عبد الله (۱)، جندب بن کعب (۱)

الکتاب) بعلی بن أبی طالب علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۴۳۴، وکمبا ج ۹ / ۸۳.

۲۹۵۳ – جندل بن والق الثعلبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۲۷ ص ۱۳۸ عن جعفر بن نجیح، عنه، عن محمد بن محمد بن عمر حدیث ابن عباس فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام ووصف علمه، وأن علم الناس فی جنب علمه کالقطرة الواحدة من سبعة أبحر.

۲۹۵۴ – جندل بن والق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری وغیره، عن الصدوق، عن علی بن محمد بن الحسن القزوینی، عن محمد بن عبد الله الحضرمی، عنه، عن محمد ابن عمر الملدی (المازنی کما فی مواضع أخری)، عن عباد الکلینی، عن الصادق صلوات الله علیه حدیث الفضائل. دلائل الطبری ص ۷.

وروی بهذا الاسناد، عنه، عن محمد بن عمر المازنی، عن عباد الضبی، عن الصادق علیه السلام حدیثا آخر کما فیه ص ۵۶.

فر: فرات، عن محمد بن عبید بن عتبة والقاسم بن حماد، عنه معنعنا، عن الصادق علیه السلام تفسیر قوله تعالی: (اتقوا الله وکونوا مع الصادقین) مع علی بن أبی طالب علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۴۱۴، وکمبا ج ۹ / ۷۸.

بشا: باسناده، عن حبیب بن المغیرة، عنه، عن محمد بن عمر المازنی، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۲۸۴، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰.

وروی الصدوق فی أمالیه مج ۲۱ ص ۶۰ باسناده، عن أحمد بن محمد البصری، عنه، عن علی بن حماد حدیث الفضائل. جد ج ۳۹ / ۳۱۱، وکمبا ج ۹ / ۴۱۶.

۲۹۵۵ – جنید البغدادی:

من کبار الصوفیة، جملة من أحواله وأقواله فی الروضات وکتاب (تاریخ

(۲۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، محمد بن عبد الله الحضرمی (۱)، محمد بن الحسن القزوینی (۱)، محمد بن عبید بن عتبة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن حماد (۱)، عباد الضبی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، محمد بن عمر (۲)، الثعلبی (۱)، الجنابة (۱)

فلسفة وتصوف) والغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۴۸. مات سنة ۳۱۱.

۲۹۵۶ – جنید بن علی بن عبد الله، أبو عبد الله الضبی مولاهم الحجام الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام قاله الشیخ فی رجاله (۶۹).

والعلامة الخوئی ذکره منسوبا إلی جده وأسقط اسم أبیه علی، مع أن ما ذکرنا مطابق لما أشار الیه من المصدر.

۲۹۵۷ – جنید بن عبد الله الأزدی:

روی کشف الغمة عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام ما جری بینهما فی النهروان ویفید اتحاده مع جندب بن عبد الله المذکور. کتاب الطهارة ص ۴۴، وجد ج ۸۰ / ۱۸۵. لکن فی المصدر جندب بن عبد الله الأزدی فهو هو.

۲۹۵۸ – جنید:

قاتل فارس بن حاتم القزوینی بامر الامام أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه حسن العقیدة، مخلص مطیع لامامه، وضمن الامام لقاتله الجنة کما رواه الکشی، وکان یجری علیه (النفقة) من أبی محمد العسکری علیه السلام فلما مضی أبو محمد انقطع حین مات. جد ج ۵۱ / ۲۹۹، وکمبا ج ۱۳ / ۷۹.

۲۹۵۹ – جون بن مالک الحضرمی:

شامی خبیث من أتباع معاویة. کتاب صفین ص ۲۷۰.

۲۹۶۰ – جون، مولی أبی ذر الغفاری:

کان عبدا اسودا للفضل بن العباس بن عبد المطلب، اشتراه أمیر المؤمنین صلوات الله علیه بمائة وخمسین دینارا ووهبه لابی ذر لیخدمه، وکان عنده إلی الربذة، فلما توفی أبو ذر رجع وانضم إلی أمیر المؤمنین ثم إلی الحسن ثم إلی الحسین صلوات الله علیهم، ثم تشرف بشرف الشهادة، فوقف علیه الحسین علیه السلام وقال: اللهم بیض وجهه وطیب ریحه واحشره مع الأبرار، وعرف بینه

(۲۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبوذر الغفاری (۱)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، جندب بن عبد الله الأزدی (۱)، العباس بن عبد المطلب (۱)، جنید بن عبد الله (۱)، علی بن عبد الله (۱)، جندب بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، فارس بن حاتم (۱)، الموت (۲)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱)

وبین محمد وآل محمد.

وروی عن الباقر، عن السجاد صلوات الله علیهما: أن الناس وجدوه بعد عشرة أیام تفوح منه رائحة المسک، ثم تشرف بسلام الناحیة المقدسة. جد ج ۴۵ / ۲۲ و ۷۱، وکمبا ج ۱۰ / ۱۹۷ و ۲۰۹.

۲۹۶۱ – جویبر:

کان رجلا قصیرا من السودان مؤمنا أمر رسول الله صلی الله علیه وآله زیاد بن لبید أن یزوجه بنته فزوجه ابنته، وعاش حتی استشهد مع رسول الله فی غزوة له ذکره الکلینی فی حدیث طویل عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب أن المؤمن کفو المؤمن ص ۳۴۰.

۲۹۶۲ – جویبر الختلی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، روی عنه فضائل الخمسة الطیبة. کمبا ج ۹ / ۱۸۲، وجد ج ۳۷ / ۴۳.

۲۹۶۳ – جویبر بن سعید:

لم یذکروه. روی محمد بن مروان، عنه، عن الضحاک بن مزاحم کما فی بشا ص ۲۶۱.

وروی محمد بن یعلی الکوفی، عن جویبر، عن الضحاک کما فی التوحید باب أدنی ما یجزئ من معرفة التوحید.

جملة من روایاته فی کتاب الغارات ص ۴۷ و ۴۸، وفیه أنه أبو القاسم البلخی نزیل الکوفة راوی التفسیر روی عن أنس بن مالک والضحاک بن مزاحم وأکثر عنه، مات بعد الأربعین ومائة إلی الخمسین، وضعفه العامة.

۲۹۶۴ – جویبر بن سعد:

لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۸ عن محمد بن مروان، عنه، عن الضحاک بن مزاحم، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۱۰ / ۲۸،

(۲۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الضحاک بن مزاحم (۲)، أنس بن مالک (۱)، محمد بن مروان (۲)، الموت (۱)، الشهادة (۱)

وجد ج ۴۳ / ۹۳. والظاهر اتحادهما.

۲۹۶۵ – جویرة:

روی بکر بن محمد، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی ج ۶ / ۱۹۹، والتهذیب ج ۸ / ۲۵۳.

لکن رواه فی الاستبصار کبیرة بدل جویرة، وفی نسخة من الکافی جوهرة، وفی نسخة من التهذیب کثیرة.

۲۹۶۶ – جویریة بن أسماء:

زندیق لا یفلح أبدا کما قاله مولانا الصادق صلوات الله علیه فی روایة الکش، فقتله هارون بعد ذلک.

۲۹۶۷ – جویریة بن ذراع أو وداع:

من الخوارج. کمبا ج ۱۰ / ۱۰۳، وجد ج ۴۴ / ۱۳.

۲۹۶۸ – جویریة بن العلاء:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الاجل فی کامل الزیارة باب ۵۵ ص ۱۴۱، باسناده الصحیح، عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (ثقة عین)، عن بعض أصحابه، عنه، عن بعض أصحابه، عن الصادق صلوات الله علیه. کمبا ج ۲۲ / ۱۱۲، وجد ج ۱۰۱ / ۲۱. وفی کامل الزیارة باب ۶۰ ص ۱۴۹ باسناده، عن الحسن بن محبوب، عنه روایة أخری.

۲۹۶۹ – جویریة بن عمر العبدی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وقد روی الصفار فی البصائر الجزء ۵ باب ۱۱ عن أحمد بن محمد، عن عمر بن عبد العزیز، عن بکار بن کردم، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال: إن جویریة بن عمر العبدی خاصمه رجل فی فرس أنثی فادعیا جمیعا الفرس، فقال أمیر المؤمنین علیه السلام: ألواحد منکما البینة؟ فقالا: لا، فقال لجویریة: اعطه الفرس،

(۲۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، جویریة بن العلاء (۱)، جویریة بن أسماء (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، بکار بن کردم (۱)، بکر بن محمد (۱)، الخوارج (۱)، الصّلاة (۲)

فقال له: یا أمیر المؤمنین بلا بینة! فقال له: والله لأنا أعلم بک منک بنفسک، أتنسی صنیعک بالجاهلیة الجهلاء؟! فأخبره بذلک.

۲۹۷۰ – جویریة بن مسهر العبدی:

من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وعده أمیر المؤمنین من ثقاته العشر الذین امر باحضارهم وسماهم، کما رواه السید فی کتاب کشف المحجة عن الکلینی فی کتاب الرسائل کما فی کمبا ج ۸ / ۱۸۴.

وروی إبراهیم بن میمون الأزدی، عن حبة العرنی قال: کان جویریة ابن مسهر العبدی صالحا، وکان علی علیه السلام یحبه، ونظر یوما الیه وهو یسیر فناداه: یا جویریة الحق بی فانی إذا رأیتک هویتک.

وفی روایة أخری ما یقرب منه وفیه: أنه التفت أمیر المؤمنین علیه السلام فناداه: یا جوریة الحق بی لا أبا لک، ألا تعلم إنی أهواک وأحبک؟! ثم تکلما واشترکا فی الحدیث سرا، وأعاد علیه الحدیث حتی حفظه، وکانا بحیث زعم بعض أنه یجعله وصیا له لشدة اختصاصه له، حتی دخل علیه یوما وأخبر مولانا بشهادته وبعده أخبره أمیر المؤمنین علیه السلام بشهاداته انتهی ملخصا. جد ج ۴۱ / ۳۴۲ و ۳۴۳، وکمبا ج ۹ / ۵۹۹.

روایاته رد الشمس لمولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۱۶۸ – ۱۷۸، وکمبا ج ۹ / ۵۴۸ – ۵۵۰.

وکان من مؤذنی أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۱۸۰، وکمبا ج ۹ / ۶۴۳.

مروره مع أمیر المؤمنین علیه السلام إلی أرض کربلاء حین توجهوا إلی صفین. جد ج ۴۱ / ۳۱۵، وکمبا ج ۹ / ۵۹۲.

وعده الصدوق فی مشیخة به من صواحب الأصول المعتمدة.

جملة من روایاته فی جد ج ۴۱ / ۵۸، وکمبا ج ۹ / ۵۲۱.

(۲۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۷)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، إبراهیم بن میمون (۱)، جویریة بن مسهر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)

۲۹۷۱ – جوین بن مالک الضبعی:

من شهداء الطف، وتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۳. وهو جوین بن مالک بن قیس بن ثعلبة التمیمی.

۲۹۷۲ – جهجاه بن سعید الغفاری:

من أهل بیعة الشجرة الذین رضی الله عنهم ورضوا عنه، وممن عارض عثمان فی ملأ من الناس. تفصیل ذلک فی الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۲۲.

استیجار عمر بن الخطاب إیاه وجملة من قضایاه فی جد ج ۲۰ / ۲۸۱ و ۲۸۶، وکمبا ج ۶ / ۵۴۵ و ۵۴۶.

۲۹۷۳ – جهم بن أبی جهم:

من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه عده الصدوق من صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه الفقیه، وروی اصله عن العباس ابن معروف، عن سعدان بن مسلم، عنه به قال: ویقال له ابن أبی جهیمة.

انتهی.

وروی عنه الحسین بن عمارة، وعلی بن الحکم، والحسن بن محبوب، ویونس بن عبد الرحمن.

وروی الحسن بن محبوب، عن جهم بن أبی جهیمة، عن بعض موالی أبی الحسن، عن أبی الحسن موسی علیه السلام. روضة الکافی ح ۲۸۷.

وذکر الأردبیلی والخوئی مواضع روایاتهم.

۲۹۷۴ – جهم بن الأعور:

لم یذکروه. وأخوه جهیم، ذکرهما فی الغارات ص ۸۸۷ و ۵۲۳.

أبوه الأعور الشنی اسمه بشر بن منقذ، من عبد القیس، کان شاعرا محسنا اسلامیا.

(۲۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، جهجاه بن سعید الغفاری (۱)، جهم بن أبی جهم (۱)، الحسین بن عمارة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بیعة الشجرة (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، علی بن الحکم (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، الشهادة (۱)

۲۹۷۵ – جهم بن بشر بن عمرو العبدی: کتاب الغارات ص ۵۲۳.

۲۹۷۶ – جهم بن بکیر بن أعین:

لم یذکروه. وتقدم أبوه، وروی عنه ابنه الحسن الآتی. کمبا ج ۱۲ / ۳۷.

وجد ج ۴۹ / ۱۳۰ ۲۹۷۷ – جهم بن الحر:

لم یذکروه. روی عن أبی الدرداء ما یفید حسنه وإجابة دعائه. جد ج ۷ / ۱۹۹، وکمبا ج ۳ / ۲۴۹. ویأتی فی أبی الدرداء.

۲۹۷۸ – جهم بن حکیم المدائنی:

روی البرقی فی سن ج ۱ / ۱۹۴ باب العقل عن الیقطینی، عنه والحسین ابن یزید النوفلی، عن إسماعیل بن أبی زیاد السکونی، عن الصادق علیه السلام.

أقول: اسم أبی زیاد مسلم.

۲۹۷۹ – جهم بن الحکم:

روی أحمد بن أبی عبد الله (یعنی البرقی)، عنه، عن إسماعیل بن مسلم.

الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب معنی الزهد ص ۷۰. ورواه فی یب ج ۶ / ۳۲۷ عنه مثله. أقول: والأظهر اتحاده مع سابقه ولاحقه.

۲۹۸۰ – جهم بن الحکم المدایني:

له کتاب رواه أحمد بن أبی عبد الله، عن أبیه، عنه کما قاله الشیخ فی ست.

روی عن إسماعیل بن أبی زیاد السکونی، وروی عنه أحمد بن أبی عبد الله، وهو أحمد بن محمد بن خالد البرقی.

وذکر الأردبیلی والخوئی مواضع روایاته فی الکتب الأربعة.

۲۹۸۱ – جهم بن الحکم القمی (العمی) البصری:

له کتاب رواه أحمد بن أبی عبد الله، عن أبیه، عنه کما قاله الشیخ فی

(۲۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد البرقی (۱)، إسماعیل بن أبی زیاد (۲)، أحمد بن أبی عبد الله (۳)، جهم بن الحکم المدائنی (۱)، جهم بن الحکم القمی (۱)، إسماعیل بن مسلم (۱)، بکیر بن أعین (۱)، جهم بن الحکم (۱)، جهم بن حکیم (۱)، الزهد (۱)

ست.

۲۹۸۲ – جهم بن حکیم:

کوفی ثقة بلا خلاف، قلیل الحدیث، له کتاب رواه أحمد بن محمد بن خالد، عن أبیه، عنه. أقول: واحتمال اتحاد الکل غیر بعید.

۲۹۸۳ – جهم بن حمید الرواسی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه.

روی الکلینی فی الکافی ج ۲ باب صلة الرحم ص ۱۵۷ باسناده، عن صفوان، عن الجهم بن حمید قال: قلت لابی عبد الله علیه السلام: تکون لی القرابة علی غیر امری، ألهم علی حق؟ قال: نعم حق الرحم لا یقطعه شیء، وإذا کانوا علی أمرک کان لهم حقان حق الرحم وحق الاسلام.

الکافی: عن الحسین بن سعید، عن علی بن أبی جهمة (ثقة)، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث خشوع السجاد علیه السلام فی الصلاة.

وروی عنه محمد بن سنان، وهشام بن سالم، وذکر مواضعها الخوئی.

وفی الکافی ج ۵ باب عمل السلطان ص ۱۰۸ بسند صحیح، عن هشام ابن سالم، عن جهم بن حمید قال: قال لی أبو عبد الله علیه السلام: اما تغشی سلطان هؤلاء؟ قال: قلت: لا، قال: ولم؟ قلت: فرارا بدینی، قال: فعزمت علی ذلک؟ قلت: نعم، فقال لی: الآن سلم لک دینک.

۲۹۸۴ – جهم بن سلیمان:

روی عن الصادق علیه السلام، وروی عنه عبد الله بن رافع. ایضاح القاضی نعمان ص ۲۴۲.

۲۹۸۵ – جهم بن صفوان:

رئیس الجبریة وإلیه تنسب الجهمیة، قتل فی سنة ۱۲۷ - ۱۳۱، یقولون:

لیس الایمان إلا معرفة الله وحده، ولا فعل لاحد علی الحقیقة إلا لله، وأن العباد

(۲۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، علی بن أبی جهمة (۱)، صلة الرحم (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، الجهم بن حمید (۱)، هشام بن سالم (۱)، جهم بن حکیم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

فیما ینسب إلیهم من الأفعال کالشجر تحرکها الریاح، وان النبی صلی الله علیه وآله عرج بروحه دون جسمه علی طریق الرؤیا.

وجملة من أقاویلهم الباطلة فی کتاب ایضاح الفضل بن شاذان ص ۴.

۲۹۸۶ - جهیم بن أبی جهم:

ویقال له ابن أبی جهمة، کوفی له نوادر رواه عنه العباس بن معروف، عن سعدان بن مسلم کما قاله جش.

۲۹۸۷ - جیفر بن الحکم: تقدم فی جفیر.

۲۹۸۸ - جیفر بن صالح الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله وسلامه علیه.

۲۹۸۹ - جیفر بن الجلندی العمانی: کتاب الغارات ص ۴۰۵ و ۴۰۶.

(۲۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، جهیم بن أبی جهم (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، العباس بن معروف (۱)، جیفر بن الحکم (۱)، جیفر بن صالح (۱)، سعدان بن مسلم (۱)

باب الحاء

باب الحاء ۲۹۹۰ - حابس بن سعد الطائی:

عد من مجاهیل الصحابة، وهو مع أبی الأعور السلمی من رؤساء جند معاویة یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۵۱۱. وذمه ص ۴۷۰، وجد ج ۳۲ / ۵۷۴ و ۳۷۶، وکتاب صفین ص ۲۰۷.

وهو من ثقات معاویة. الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۲۹۴، وکتاب صفین ص ۴۴.

وغیره، وعن الاستیعاب أنه شهد صفین مع معاویة ومعه رایة طی فقتل یومئذ.

(۲۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: القتل (۱)، الشهادة (۱)

حاتم بن إسماعیل، أبو إسماعیل المدنی أو المدائنی:

عده قب نقلا عن حلیة أبی نعیم من علماء العامة الذین رووا عن مولانا الصادق علیه السلام، ولذلک عده النجاشی والشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام وقال جش: عامی، وقال الواقدی: انه مات سنة ۱۸۶.

وله کتاب رواه عنه حمید، عن إبراهیم بن سلیمان. واصله کوفی، وروی عنه سعدان، ومثنی الحناط، وابن العرزمی.

ومواضع هذه الروایات فی کا ویب ذکرها الأردبیلی والخوئی وغیرهما وفی کمبا ج ۱۱ / ۱۱۲، وج ۱۴ / ۹۰۸ و ۵۰۸، وج ۱۶ / ۸۳، وج ۹ / ۱۳۰، وجد ج ۴۷ / ۲۷، وج ۳۶ / ۲۳۹، وج ۶۶ / ۴۶۹، وج ۶۲ / ۸۷، وج ۷۶ / ۲۹۸.

۲۹۹۲ – حاتم بن عبد الله الأزدی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۳۶ عنه، عن أبی جعفر المقری (امام المسجد الکوفة)، عن جابر بن راشد، عن الصادق علیه السلام.

وروی فیه ص ۷۲: عنه، عن إبراهیم بن عبد الله الصائغ.

۲۹۹۳ – حاتم بن الفرج:

من أصحاب الهادی صلوات الله علیه کما عده الشیخ فی رجاله (۱۶).

وذکروه کذلک فی الرجال.

وروی السید فی فلاح السائل ص ۲۳۳ باسناده، عن حاتم بن الفرج قال: سألت أبا الحسن موسی بن جعفر علیه السلام عما یقرأ فی الأربع (یعنی نوافل المغرب). کتاب الصلاة ص ۵۴۲، وجد ج ۸۷ / ۹۰، والمستدرک ج ۱ / ۲۷۶.

ولا منافاة، لأنه من وفاة الکاظم إلی أول إمامة الهادی علیه السلام فی حساب الظاهر سبعة وثلاثون سنة أو أقل.

۲۹۹۴ – حاتم بن المعتمر الباهلی:

لم یذکروه. وهو من رؤساء جند معاویة. کتاب صفین ص ۲۰۷.

(۲۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، الحافظ أبو نعیم (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، حاتم بن إسماعیل (۱)، أبو إسماعیل (۱)، حاتم بن الفرج (۲)، ابن العرزمی (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۲۹۹۵ – حاتم بن نصیر:

لم یذکروه. روی عن حاتم بن یونس، عن أبی بکر یعنی ابن عیاش، حدیث ۶۷ من رجال کش ط جدید، وروی عنه خلف بن محمد.

۲۹۹۶ – حاتم بن یونس: روی عنه حاتم بن نصیر.

۲۹۹۷ – حاجب بن سلیمان، أبو موزج:

لم یذکروه. روی النص علی الأئمة صلوات الله علیهم. جد ج ۳۶ / ۲۲۵، وکمبا ج ۹ / ۱۲۷.

۲۹۹۸ – حاجب بن الولید:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن أحمد بن الصلت، عنه، عن الوصاف بن صالح، کما تقدم فی أحمد، وجد ج ۲ / ۳۰۰، وکمبا ج ۱ / ۱۶۲.

۲۹۹۹ – حاجز بن یزید الوشاء:

وکیل الناحیة المقدسة، ثقة جلیل علی الأقوی. جد ج ۵۱ / ۳۳۴ و ۳۶۳، وکمبا ج ۱۳ / ۹۰ و ۹۹. ویأتی فی الحسن بن عبد الحمید ما یدل علی ذلک أیضا.

۳۰۰۰ – الحارث بن أبی أسامة:

لم یذکروه. روی ابن کامل، عنه کتب علی بن محمد المدائنی. ست ص ۱۲۱.

وروی ابن عقدة، عنه قراءة، عن المدائنی، عن عوانة بن الحکم. التوحید باب القضاء والقدر.

۳۰۰۱ – الحارث الأحول:

روی عن برید العجلی، وروی عنه الحسن بن محبوب. یب ج ۱۰ باب حدود الزنا ص ۲۷ ح ۸۲. أقول: هو الحارث بن أبی جعفر

الأحول الآتی.

۳۰۰۲ – الحارث بن أبی جعفر الأحول:

هو الحارث بن محمد بن النعمان الأحول مؤمن الطاق، وقد یعبر عنه

(۲۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: مسألة القضاء والقدر (۱)، الحارث بن محمد بن النعمان (۱)، علی بن محمد المدائنی (۱)، الحارث بن أبی جعفر (۲)، الحسن بن عبد الحمید (۱)، الحارث الأحول (۱)، حاجز بن یزید (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، مؤمن الطاق (۱)، خلف بن محمد (۱)، الزنا (۱)، الصّلاة (۱)

بحارث بن الأحول. من أصحاب الصادق علیه السلام، وله کتاب یرویه عنه عدة، منهم الحسن بن محبوب، وابن أبی عمیر، والأصحاب تلقوا روایاته بالقبول مثل روایته فی کفارة شهر رمضان.

۳۰۰۳ – الحارث بن أبی الحارث بن الربیع:

لم یذکروه. استعمله مخنف بن سلیم علی أصفهان. کتاب صفین ص ۱۰۵، وذلک حین کتب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه إلی عامله مخنف یستنفره إلیه: فإذا اتیت بکتابی هذا فاستخلف علی عملک أوثق أصحابک فی نفسک واقبل الینا...

إلی آخره. فاستخلفه مخنف علی عمله.

۳۰۰۴ – الحارث بن أبی رسن:

روی الحسن بن محبوب، عنه، عن برید بن معاویة کما فی یب ج ۳ / ۸۹.

۳۰۰۵ – الحارث بن أبی رباب:

روی عن صفوان بن عیسی، عنه، عن المسیب، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کما یأتی فی صفوان.

۳۰۰۶ – الحارث بن أبی الشمر الغسانی:

لم یذکروه. کان بغوطة دمشق رمی کتاب النبی صلی الله علیه وآله إلیه.

مات فی عام الفتح. جد ج ۲۰ / ۳۹۳، وکمبا ج ۶ / ۵۷۰.

۳۰۰۷ – الحارث بن أبی ضرار:

والد أبی جویریة زوج النبی صلی الله علیه وآله. خبیث ملعون. جد ج ۲۰ / ۲۸۱ و ۲۹۰ و ۲۹۵، وکمبا ج ۶ / ۵۴۵ و ۵۴۷ و ۵۴۸.

۳۰۰۸ – الحارث بن أدهم:

لم یذکروه. روی عن صعصعة بن صوحان قضایا الأشتر. کتاب صفین ص ۱۷۴.

(۲۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، مدینة إصفهان (۱)، الحارث بن أبی رسن (۱)، الحارث بن الربیع (۱)، برید بن معاویة (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، صعصعة بن صوحان (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، عام الفتح (۱)، دمشق (۱)

۳۰۰۹ – الحارث الأعور الهمدانی، أبو زهیر:

من أولیاء أمیر المؤمنین. وعده أمیر المؤمنین علیه السلام من ثقاته العشرة کما فی روایة الکلینی. کمبا ج ۸ / ۱۸۴.

جاء ما: عنه قال: دخلت علی علی بن أبی طالب علیه السلام فقال: ما جاء بک یا أعور؟ قال: قلت: حبک یا أمیر المؤمنین قال: الله؟ قلت: الله. فناشدنی ثلاثا ثم قال: أما إنه لیس عبد من عباد الله ممن امتحن الله قلبه بالایمان إلا وهو یجد مودتنا علی قلبه فهو یحبنا –

الخبر. کمبا ج ۷ / ۳۷۴. قریب منه فی ص ۳۹۱ و ۳۸۳، وج ۹ / ۴۰۶، وجد ج ۳۹ / ۲۶۹، وج ۲۷ / ۸۰ و ۱۵۷ و ۱۲۲.

یر: قال أمیر المؤمنین علیه السلام للحارث الأعور وهو عنده: هل تری ما أری؟ فقال: کیف أری ما تری وقد نور الله لک، وأعطاک الله ما لم یعط أحدا، قال: هذا فلان (الأول) علی ترعة من ترع النار یقول یا أبا الحسن استغفر لی لا غفر الله له - الخبر. ثم ذکر مثله فی حق الثانی. کمبا ج ۸ / ۲۱۴.

ص: عن الحارث الأعور الهمدانی قال: رأیت مع أمیر المؤمنین علیه السلام شیخا بالنخیلة فقلت: یا أمیر المؤمنین من هذا؟ قال: هذا أخی الخضر جاءنی یسألنی عما بقی من الدنیا وسألته عما مضی من الدنیا، فأخبرنی وأنا أعلم بما سألته منه. قال أمیر المؤمنین: فاتینا بطبق رطب من السماء فأما الخضر فرمی بالنوی، وأما أنا فجمعته فی کفی. قال الحارث: وقلت فهبه لی یا أمیر المؤمنین فوهبه فغرسته فخرج مشانا جیدا بالغا عجیبا لم أر مثله قط. جد ج ۳۹ / ۱۳۱، وکمبا ج ۹ / ۳۷۵.

وعنه قال: دخلت علی علی علیه السلام فی بعض اللیل فقال لی: ما جاء بک فی هذه الساعة؟ قلت: حبک یا أمیر المؤمنین قال: الله؟ قلت: الله، قال: ألا أحدثک بأشد الناس عداوة لنا وأشدهم عداوة لمن أحبنا؟ قلت: بلی یا أمیر المؤمنین، أما والله لقد ظننت ظنا، قال: هات ظنک، قلت: أبو بکر وعمر.

(۲۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الحارث الأعور (۲)

وفی روایة قال: ادن منی یا أعور، فدنوت منه فقال: ابرأ منهما، برئ الله منهما. کمبا ج ۸ / ۲۴۸.

کتاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه الیه ونصیحته له. ج ۸ / ۶۳۷، وجد ج ۳۳ / ۵۰۸.

ومن الأشعار المنسوبة الیه فی فضائله مخاطبا له فی ج ۸ / ۷۵۵:

یا حار همدان من یمت یرنی من مؤمن أو منافق قبلا یعرفنی طرفه وأعرفه بنعته واسمه وما فعلا وأنت عن الصراط معترضی فلا تخف عثرة ولا زللا أقول للنار حین توقف للعرض ذریه لا تقربی الرجلا ذریه لا تقربیه ان له حبلا بحبل الوصی متصلا أسقیک من بارد علی ظمأ تخاله فی الحلاوة العسلا جا: عن الأصبغ بن نباتة قال: دخل الحارث الهمدانی علی أمیر المؤمنین فی نفر من الشیعة وکنت فیهم فجعل الحارث یتئد (یعنی یتثبت ویتأنی) فی مشیه ویخبط الأرض بمحجنه وکان مریضا، فأقبل علیه أمیر المؤمنین علیه السلام وکانت له منه منزلة فقال: کیف تجدک یا حارث؟ فقال: نال الدهر یا أمیر المؤمنین منی، وزادنی أوبا غلیلا اختصام أصحابک ببابک، قال: وفیم خصومتهم؟ قال: فیک وفی الثلاثة من قبلک - إلی أن قال: - فقال: إن دین الله لا یعرف بالرجال بل بآیة الحق، فاعرف الحق تعرف أهله.

یا حارث إن الحق أحسن الحدیث، والصادع به مجاهد، وبالحق أخبرک فأرعنی سمعک، ثم خبر به من کانت له حصانة من أصحابک، ألا إنی عبد الله وأخو رسوله، وصدیقه الأول، قد صدقته وآدم بین الروح والجسد، ثم إنی صدیقه الأول فی امتکم حقا، فنحن الأولون ونحن الآخرون - إلی أن قال: - وأبشرک یا حارث لتعرفنی عند الممات، وعند الصراط، وعند الحوض، وعند المقاسمة.

(۲۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الأصبغ بن نباتة (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، الموت (۱)، الوصیة (۱)

قال الحارث: وما المقاسمة؟ قال: مقاسمة النار، أقاسمها قسمة صحیحة أقول: هذا ولیی فاترکیه، وهذا عدوی فخذیه. ثم أخذ أمیر المؤمنین علیه السلام بید الحارث فقال: یا حارث، اخذت بیدک کما اخذ رسول الله بیدی، فقال لی - وقد شکوت إلیه حسد قریش والمنافقین لی -: إنه إذا کان یوم القیامة أخذت بحبل الله وبحجزته - یعنی عصمته - من ذی العرش تعالی، واخذت أنت یا علی

بحجزتی، وأخذ ذریتک بحجزتک، واخذ شیعتکم بحجزتکم، فماذا یصنع الله بنبیه؟

وما یصنع نبیه بوصیه؟ خذها إلیک یا حارث، قصیرة من طویلة، أنت مع من أحببت ولک ما اکتسبت - یقولها ثلاثا - فقام الحارث یجر ردائه ویقول: ما أبالی بعدها متی لقیت الموت أو لقینی. کمبا ج ۳ / ۱۴۱، وج ۹ / ۳۹۹، وکتاب الایمان ص ۱۳۴، وجد ج ۶ / ۱۷۸، وج ۳۹ / ۲۳۹ و ۲۴۱ و ۲۴۵، وج ۶۸ / ۱۲۰.

کش: قال الحارث تدخل فی منزلی یا أمیر المؤمنین؟ فقال: علی شرط أن لا تدخرنی شیئا مما فی بیتک، ولا تکلف لی شیئا مما وراء بابک، قال: نعم، فدخل یتحرق ویحب أن یشتری له، وهو یظن أنه لا یجوز له، حتی قال له أمیر المؤمنین: مالک یا حارث؟ قال: هذه دراهم معی ولست أقدر علی أن أشتری لک ما أرید، قال: أو لیس قلت لک لا تکلف ما وراء بابک، فهذه مما فی بیتک. کتاب العشرة ص ۲۴۱. وقریب منه ص ۲۴۰، وکمبا ج ۹ / ۶۳۸، وجد ج ۴۲ / ۱۶۰، وج ۷۵ / ۴۵۶، و ۴۵۴.

قال ابن أبی الحدید: الحارث الهمدانی هو الحارث بن عبد الله بن کعب، وذکر آبائه إلی سبعة، وکان أحد الفقهاء، والیه تنسب الشیعة الخطاب الذی خاطب به فی قوله: یا حار همدان من یمت یرنی ... إلی آخره. کمبا ج ۹ / ۶۴۳، وجد ج ۴۲ / ۱۷۹.

وعده الشیخ فی باب أصحاب أمیر المؤمنین والحسن المجتبی علیهما السلام.

(۲۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، یوم القیامة (۱)، الحارث بن عبد الله (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، الموت (۱)، الظنّ (۱)، الجواز (۱)

وروی أبو إسحاق السبیعی، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام روایات فی الکتب الأربعة أشار إلیها الأردبیلی والخوئی.

فر: قال الحارث الأعور للحسین بن علی صلوات الله علیهما: یا بن رسول الله أخبرنی عن قول الله فی کتابه المبین (والشمس وضحیها) قال:

ویحک یا حارث ذلک محمد رسول الله، قلت: (والقمر إذا تلیها)، قال: ذلک أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب یتلو محمدا - الخبر. جد ج ۱۶ / ۸۹، وکمبا ج ۶ / ۱۲۰.

ووثقه العامة ومدحوه ونقلوا الروایات عنه فی الصحاح وغیرها. الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۴۶. وأحواله وترجمته فیه ج ۱۱ / ۲۲۲. ومن أحفاده شیخنا البهائی.

۳۰۱۰ - الحارث بن امرء القیس بن عابس الکندی:

کان من الشجعان وله ذکر فی المغازی والحروب. کان فی جند ابن سعد فأدرکته السعادة لما رأی غربة مولانا الحسین علیه السلام فلحق به واستشهد معه هو وثلاثة نفر من أصحابه أدرکتهم السعادة فقتلوا معه.

۳۰۱۱ - الحارث بن بشر:

لم یذکروه. وهو (صاحب الرایة) من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۵۲.

۳۰۱۲ - الحارث بن بهرام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی عن ابن أبی عمیر، عنه، عن عمرو ابن جمیع، عن أبی عبد الله صلوات الله وسلامه علیه کما فی الکافی ج ۲ کتاب الایمان والکفر باب اللمم ص ۴۴۲، وباب تعجیل عقوبة الذنب ص ۴۴۵.

وعن عبد الرحمن بن محمد، عنه، عنه. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب ۳ ص ۷۲.

ووقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱ ص ۶ عن الحسین بن سعید، عن ابن أبی عمیر، عنه، عنه. وفی الوسائل ج ۱ / ۲۱۴ عن سن، عن أبیه، عنه، عنه

(۲۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبو إسحاق السبیعی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الحارث بن بهرام (۱)، الحارث الأعور (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، الحسین بن سعید (۱)، الحارث بن بشر (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

روایة ثواب الانحراف عن القبلة عند البول.

۳۰۱۳ - الحارث، بیاع الأنماط:

کوفی، عده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه. روی أصله محمد بن سنان، وعده الشیخ فی رجاله (۲۳۱) من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه أیوب بن الحر، عن الصادق علیه السلام. التهذیب ج ۹ فی باب الوصیة ص ۲۲۹.

۳۰۱۴ - الحارث بن التیهان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ بن العباس بن سلیمان، عنه، عن ابن شبرمة، عن الصادق علیه السلام حدیث ذم القیاس. جد ج ۲ / ۲۹۲، وکمبا ج ۱ / ۱۶۰.

۳۰۱۵ - الحارث بن ثعلبة:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۷ ص ۳۴ عن عبد الله بن شریک (ثقة جلیل)، عنه حدیث الفضائل. جد ج ۴۰ / ۳۹، وکمبا ج ۹ / ۴۳۵.

وروی الصدوق بسند آخر عنه، عنه، روایة أخری فی الفضائل. جد ج ۴۰ / ۹، وکمبا ج ۹ / ۴۲۸.

۳۰۱۶ - الحارث بن جعفر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب أن الأئمة لم یفعلوا شیئا ولا یفعلون إلا بعهد من الله ص ۲۸۱ عن أحمد بن محمد، عنه، عن علی ابن إسماعیل بن یقطین، عن عیسی بن المستفاد، عن الکاظم صلوات الله علیه.

۳۰۱۷ - الحارث (حبیب) الجماعی:

لم یذکروه. وعن الشیخ المفید فی رسالته العددیة عده من الفقهاء الأعلام الذین لا یطعن علیهم، ولا طریق لذم واحد منهم.

(۲۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، الحارث بیاع الأنماط (۱)، الحارث (حبیب) الجماعی (۱)، عیسی بن المستفاد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أیوب بن الحر (۱)، ابن إسماعیل (۱)، الحارث بن جعفر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، البول (۱)، الوصیة (۱)

۳۰۱۸ - الحارث بن جهمان الجعفی:

من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. رسوله وحامل کتابه إلی زیاد وشریح أمیری جنده فی صفین. کمبا ج ۸ / ۴۸۲، وجد ج ۳۲ / ۴۳۲. وفی کتاب صفین جمهان.

والشیخ عد الحارث بن جهمان من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

والظاهر أن أحدهما مصحف الاخر.

۳۰۱۹ - الحارث بن الحارث الأزدی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وروی عنه، وروی عمرو بن أبی المقدام، عمن حدثه، عنه. کما فی یب ج ۷ باب الزیادات فی الإجارات ص ۲۲۵.

ورواه فی الکافی ج ۵ باب نوادر کتاب المعیشة ص ۳۱۵ باسناده، عن عمرو ابن أبی المقدام، عن الحارث بن حضیرة الأزدی. وعد

من مجاهیل الصحابة.

۳۰۲۰ – الحارث بن حبیب:

لم یذکروه. روی العیاشی ج ۲ / ۳۴۱ فی تفسیره عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۵ / ۱۶۵، وجد ج ۱۲ / ۱۹۸.

۳۰۲۱ – الحارث بن حریز:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب ۳۳ ص ۲۸۰ عن العدة، عن أحمد بن أبی عبد الله، عن أبیه، عن القاسم بن محمد الجوهری، عنه، عن سدیر الصیرفی، عن أبی خالد الکابلی.

ورواه البرقی فی کتاب المأکل باب لا سرف فی الطعام عن أبیه، عن القاسم بن محمد الجوهری، عنه، عن منذر الصیرفی، عن أبی خالد الکابلی.

والظاهر أن الکلینی اخذ الحدیث من المحاسن، والمتعارف عند القدماء ذکر اسم المؤلف الذی اخذ الحدیث من کتابه من دون ذکر اسم الکتاب کما

(۲۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الحارث بن الحارث الأزدی (۱)، الحارث بن حضیرة الأزدی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، القاسم بن محمد الجوهری (۲)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، الحارث بن حریز (۱)، الطعام (۲)، الأکل (۱)

تری فی کتب الصدوق فیما یأخذ من الکلینی، والشیخ فیما یأخذ منهما، وکذلک سائر القدماء فیما یأخذون من الأصول، کما فصلنا الکلام فی کتابنا الأعلام الهادیة الرفیعة فی اعتبار الکتب الأربعة المشهورة. وذکرنا فیه أن العدة فی کلام الکلینی مشایخ إجازاته نقل کتب أحادیث الغیر فراجع إلیه، والظاهر أن اسم منذر مصحف سدیر.

ونقله فی البحار: عن سن، عن أبیه ... إلی آخره، وفیه سدیر. کمبا ج ۳ / ۲۶۷، وجد ج ۷ / ۲۶۵.

۳۰۲۲ – الحارث بن الحسن الطحان:

کوفی قریب الأمر فی الحدیث، له کتاب عامی الروایة. کذا ذکره العلامة فی صه فی القسم الثانی باب ۳ من حرف الحاء المهملة فی أسامی الحارث، وکذا عن ابن داود.

وهذه الترجمة بعینها ذکرها النجاشی ص ۱۰۸ فی الحرب بن الحسن الطحان، ثم نقل کتابه عن الرزاز، عن یحیی بن زکریا اللؤلؤی. وفرع العلامة الخوئی علی ذلک عدم وجود للحارث بن الحسن الطحان قال: ومع ذلک فقد ترجمه أیضا ابن داود وهو عجیب. انتهی.

أقول: وروی الصفار فی البصائر الجزء باب ۱۱ عن محمد بن الحسین، عن الحارث الطحان قال: أخبرنی أحمد – وکان من أصحاب أبی الجارود – عن الحارث بن حصیرة الأزدی قال: قدم رجل کوفی إلی خراسان فدعا الناس إلی ولایة جعفر بن محمد علیه السلام ...إلی آخره، وذکر أنهم اختلفوا فی قبول الدعوة ووردوا علی الصادق علیه السلام فأخبر المتوقف المتورع بما فعله فی المغیب، ونقله کذلک فی کمبا ج ۱۱ / ۱۲۴، وجد ج ۴۷ / ۷۲ وفیه الحارث الطحان.

وروی الصدوق فی المعانی ص ۱۸۹ فی معنی حقیقة الایمان باسناده، عن

(۲۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یحیی بن زکریا اللؤلؤی (۱)، الحارث بن حصیرة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحارث بن الحسن (۱)، الحرب بن الحسن (۱)، محمد بن الحسین (۱)، خراسان (۱)

أحمد بن أبی عبد الله، عن محمد بن علی، عن حارث بن الحسن الطحان، عن إبراهیم بن عبد الله، عن فضیل بن یسار، عن أبی جعفر علیه السلام، وجد ج ۶ / ۱۳۰، وکمبا ج ۳ / ۱۲۷.

وروى الصدوق فى المعانى باب معنى الامام المبين باسناده، عن الحسن ابن عبد الواحد، عن الحارث بن الحسن، عن أحمد بن إسماعيل بن صدقة حديث نزول قوله تعالى: (وكل شئ أحصيناه فى إمام مبين) وقيام أبى بكر وعمر إلى رسول الله صلى الله عليه وآله وسؤالهما عنه أهو التوراة أو الإنجيل أو القرآن، وفى كل ذلك يقول: لا. فاقبل أمير المؤمنين عليه السلام فقال رسول الله:

هذا هو الامام الذى أحصى الله تبارك وتعالى فيه علم كل شئ. كمبا ج ۹ / ۸۱، وجد ج ۳۵ / ۴۲۷ مثله، إلا أنه فيه الحسين بن عبد الواحد عنه...

ورواه الصدوق فى أماليه مج ۳۲ ص ۱۰۲ عن الحسين بن عبد الواحد، عن حرب بن الحسن، عنه.

۳۰۲۳ - الحارث بن حصيرة:

ذكره الشيخ فى رجاله (۲۸) بهذا العنوان من أصحاب أمير المؤمنين صلوات الله عليه. وفى باب أصحاب الصادق عليه السلام (۲۲۷) عده منهم مع زيادة قوله: أبو النعمان الأزدى كوفى تابعى.

وفى باب أصحاب الباقر عليه السلام (۵۳) الحارث بن حصين الأزدى تابعى، أبو النعمان كوفى. والأظهر اتحاد الثلاثة.

تقدم فى الحارث بن الحسن رواية الحارث بن حصيرة الأزدى.

ما يدل على أن الحارث بن حصيرة من أصحاب أمير المؤمنين صلوات الله عليه يوم صفين كتاب صفين لنصر بن مزاحم ص ۲۲۷ و ۳۰۲ و ۳۰۳.

ورواياته عن عمر بن سعد، عنه تأتى فى عمر بن سعد.

نى: عن عبد الله بن حماد الأنصارى، عن صباح المزنى، عن الحارث بن

(۲۶۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۲)، عبد الله بن حماد الأنصارى (۱)، أحمد بن أبى عبد الله (۱)، إبراهيم بن عبد الله (۱)، الحسين بن عبد الواحد (۲)، أحمد بن إسماعيل (۱)، الحارث بن حصيرة (۳)، الشيخ الصدوق (۲)، الحارث بن الحسن (۲)، الحارث بن حصين (۱)، الفضيل بن يسار (۱)، أبو النعمان (۲)، صباح المزنى (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن على (۱)، القرآن الكريم (۱)، الحرب (۱)

الحصيرة، عن ابن نباتة، عن أمير المؤمنين عليه السلام ما يفيد حسن عقيدته وكماله. كمبا ج ۱۳ / ۱۳۴ و ۱۳۸، وجد ج ۵۲ / ۱۱۵ و ۱۳۱، وكتاب صفين ص ۳۲۰.

ير: عن صباح المزنى، عن الحارث بن الحصيرة المزنى، عن الأصبغ بن نباتة. جد ج ۴۰ / ۱۳۷ و ۱۳۸، وكمبا ج ۹ / ۴۵۸.

وفى الكافى ج ۳ باب وجوب الغسل يوم الجمعة ص ۴۲ عن العدة، عن إبراهيم بن إسحاق الأحمر، عن عبد الله بن حماد الأنصارى، عن صباح المزنى، عنه، عن الأصبغ ... إلى آخره.

وفيه: عن إبراهيم بن إسحاق الأحمر، عن عبد الله بن حماد، عن صباح المزنى، عن الحارث بن حصيرة عن الحكم بن عتيبة كما فى الكافى ج ۱ كتاب الحجة باب أن مستقى العلم من بيت آل محمد عليهم السلام ص ۳۹۸.

وروى عمر بن محمد بن الحارث، عن أبيه، عن أبى الصباح بن يحيى المزنى، عن الحارث بن حصيرة، عن أبيه، عن أمير المؤمنين عليه السلام. أمالى المفيد مج ۱۵ ص ۷۶.

روايات الصباح بن يحيى المزنى، عن الحارث بن الحصيرة. كتاب الغارات ص ۲۱ و ۶۸۴. وروايات غيره عنه فيه ص ۱۰۰ و ۳۹۵ و ۴۹۳ و ۶۲۵ و ۶۲۷ و ۹۴۸.

ير: ابن معروف، عن سعدان، عن صباح المزنى، عن الحارث بن حصيرة، عن حبة العرنى قال: قال أمير المؤمنين عليه السلام: إن الله

عرض ولایتی علی أهل السماوات وعلی أهل الأرض، أقر بها من أقر، وأنکرها من أنکر، أنکرها یونس فحبسه الله فی بطن الحوت حتی أقر بها. جد ج ۱۴ / ۳۹۱، وکمبا ج ۵ / ۴۲۵.

وروی أبو مخنف، عنه، عن عبد الرحمن بن عبید.

(۲۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن حماد الأنصاری (۱)، إبراهیم بن إسحاق الأحمر (۲)، عبد الله بن حماد (۱)، الحارث بن حصیرة (۳)، صباح بن یحیی (۲)، محمد بن الحارث (۱)، صباح المزنی (۳)، الغسل (۱)، الوجوب (۱)

یر: بسند آخر، عن عبد الله بن القاسم، عن صباح المزنی، عنه، عنه، عنه روایة الفضائل ووارثیته للتوراة وألواح موسی. جد ج ۱۷ / ۱۳۸، وکمبا ج ۶ / ۲۲۷.

روایات عمرو بن ثابت (أعنی عمرو بن أبی المقدام) عن صباح المزنی، عنه. جد ج ۳۵ / ۳۱۸، وکمبا ج ۹ / ۶۱.

وروی محمد بن کثیر، عن الحارث بن حصیرة. جد ج ۳۵ / ۳۲۲، وکمبا ج ۹ / ۶۲.

وسائر روایاته فی الفضائل الدالة علی حسنه وکماله منها حدیث أبی ذر فی الرایات الخمس یوم القیامة. جد ج ۳۷ / ۳۲۸. وتمامه فیه ص ۳۴۱، وکمبا ج ۹ / ۲۵۵ و ۲۵۸.

وروی سعدان بن مسلم، عن بعض أصحابنا، عن الحارث بن حصیرة کما فی الکافی ج ۷ باب النوادر من کتاب الحدود ص ۲۶۴ ح ۲۲. والظاهر أن المراد بالبعض صباح المزنی کما یظهر من روایة یر وغیره مما تقدم.

وتقدم فی الحارث بن الحارث روایة عمرو بن أبی المقدام، عن الحارث بن حصیرة الأزدی، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۳۰۲۴ - الحارث بن الحصیرة الأسدی:

روی عن أبی جعفر (الباقر) صلوات الله علیه وروی ابن فضال، عن سفیان بن إبراهیم الجریری، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال: کنت دخلت مع أبی الکعبة فصل علی الرخامة الحمراء بین العمودین فقال: فی هذا الموضع تعاقد القوم إن مات رسول الله أو قتل ألا یردوا هذا الأمر فی أحد من أهل بیته أبدا، قال: قلت: ومن کان؟ قال: کان الأول والثانی وأبو عبیدة بن الجراح وسالم ابن الحبیبة.

أقول: وروی عنه علی بن الحکم وسعدان بن مسلم کما عن البرقی فی

(۲۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۲)، سفیان بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، الحارث بن الحارث (۱)، الحارث بن حصیرة (۲)، عمرو بن ثابت (۱)، علی بن الحکم (۱)، صباح المزنی (۳)، سعدان بن مسلم (۲)، القتل (۱)، الموت (۱)، الخمس (۱)

باب أصحاب الصادق علیه السلام، والظاهر اتحادهما.

۳۰۲۵ - الحارث بن الحکم بن أبی العاص:

لم یذکروه. هو أخو مروان أعطاه عثمان مالا کثیرا. الغدیر ط ۲ ج ۸ / ۲۶۷.

وکان والیا علی المدائن من قبل عثمان فظلم أهله فشکوه إلی عثمان فعزله وولی علیهم حذیفة بن الیمان.

۳۰۲۶ - الحارث الحلوانی:

لم یذکروه. عن البرقی عده فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۳۰۲۷ - الحارث بن حنظلة الأزدی:

لم یذکروه. وهو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

کتاب صفین ص ۵۵۷.

۳۰۲۸ – الحارث بن حوت:

عن نهج البلاغة قیل إنه أتاه علیه السلام فقال: أترانی أظن أصحاب الجمل کانوا علی ضلالة؟ فقال: یا حارث إنک نظرت تحتک ولم تنظر فوقک فحرت، إنک لم تعرف الحق فتعرف من أتاه ولم تعرف الباطل فتعرف من أتاه، فقال: إنی اعتزل مع سعد بن مالک وعبد الله بن عمر، فقال: إن سعدا وعبد الله لم ینصرا الحق ولم یخذلا الباطل.

۳۰۲۹ – الحارث بن خالد الأزدی:

لم یذکروه. هو من رؤساء جند معاویة یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۰۷.

۳۰۳۰ – الحارث بن خزرج:

لم یذکروه. هو صاحب رایة الأنصار مع رسول الله صلی الله علیه وآله قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول لعلی علیه السلام: یا علی لا یتقدمک بعدی إلا کافر، وإن أهل السماوات لیسمونک أمیر المؤمنین. جد

(۲۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب نهج البلاغة (۱)، الحکم بن أبی العاص (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، الحارث الحلوانی (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، سعد بن مالک (۱)، الباطل، الإبطال (۲)، الشهادة (۱)، الضلال (۱)

ج ۳۷ / ۳۱۰، وکمبا ج ۹ / ۲۵۱.

۳۰۳۱ – الحارث بن خوط اللیثی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. خبیث مذموم.

کمبا ج ۶ / ۶۹۶، وج ۸ / ۴۴۱ و ۴۴۵ و ۷۳۲، وجد ج ۲۱ / ۱۰۵، وج ۳۲ / ۲۲۸ و ۲۴۴.

۳۰۳۲ – الحارث بن دلهاث:

لم یذکروه. روی السیاری، عنه، عن أبیه، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام. الخصال ج ۱ باب الثلاثة ص ۷۵.

۳۰۳۳ – الحارث بن ربعی:

أبو قتادة الأنصاری الخزرجی، من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما وآلهما شهد واقعة أحد فاصابته طعنة فی عینه فبدت حدقته فأخذها بیده، ثم أتی بها إلی رسول الله فقال: إن امرأتی الآن تبغضنی، فأخذها رسول الله من یده ثم وضعها مکانها، فلم تکن تعرف إلا بفضل حسنها وفضل ضوئها علی العین الأخری. کمبا ج ۴ / ۱۰۳، وج ۶ / ۲۵۵ و ۲۶۶ و ۵۰۹، وجد ج ۱۰ / ۴۶، وج ۱۷ / ۲۵۰ و ۲۴۹، وج ۲۰ / ۱۱۳.

وعن الاستیعاب: أنه فارس رسول الله صلی الله علیه وآله ودعا له، وشهد أبو قتادة مع علی مشاهده کلها فی خلافته، وولاه علی علیه السلام علی مکة ثم عزله وولی قثم بن عباس. مات فی خلافة علی بالکوفة وهو ابن سبعین سنة وصلی علیه علی علیه السلام وکبر علیه سبعا. انتهی.

وفیه دلالة علی جلالته بل وثاقته، ولا غمز فیه، وکان یوم الجمل رئیسا علی الرجالة. کمبا ج ۸ / ۴۲۹، وجد ج ۳۲ / ۱۷۲، وج ۶۶ / ۴۶۱.

کنز الکراجکی قال: إن النبی صلی الله علیه وآله کان فی سفر، فاستیقظ من نومه فقال: مع من وضوء؟ فقال أبو قتادة: معی فی میضاة، فأتاه به فتوضأ

(۲۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، معرکة أحد (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أبو قتادة الأنصاری (۱)، الحارث بن ربعی (۱)، النوم (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الوضوء (۱)

وفضلت فی المیضاة فضلة فقال: احتفظ بها یا أبا قتادة فیکون لها شأن، فلما حمی النهار واشتد العطش بالناس ابتدروا إلی النبی یقولون: الماء الماء، فدعا النبی بقدحه ثم قال: هلم المیضاة یا أبا قتادة، فأخذها ودعا فیها وقال: أسکب، فسکب فی القدح وابتدر الناس الماء، فقال رسول الله صلی الله علیه وآله: کلکم یشرب الماء إن شاء الله، فکان أبو قتادة یسکب ورسول الله یسقی حتی شرب الناس أجمعون، ثم قال النبی لابی قتادة: اشرب، فقال: لا بل اشرب أنت یا رسول الله: فقال: اشرب فان ساقی القوم آخرهم شربا، فشرب أبو قتادة، ثم شرب رسول الله. کمبا ج ۱۴ / ۹۰۶، وجد ج ۶۶ / ۴۶۱. ومات سنة ۵۴.

وعن ابن عیاش أنه روی عن النبی نصوصا علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام.

۳۰۳۴ - الحارث بن ربیعة بن الحارث:

لم یذکروه. کا: النبوی صلی الله علیه وآله: أیها الناس کل دم کان فی الجاهلیة فهو هدر، وأول دم هدر دم الحارث بن ربیعة بن الحارث ... إلی آخره.

کمبا ج ۶ / ۶۶۳، وجد ج ۲۱ / ۳۸۰.

۳۰۳۵ - الحارث بن ربیع بن زیاد بن سفیان، أبو زیاد الغطفانی العبسی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وکان عامله علی المدینة، أحد بنی مازن بن النجار، ویستفاد من ذلک أنه ثقة کما اختاره غیر واحد.

۳۰۳۶ - الحارث بن زیاد الشیبانی الکوفی، أبو العلاء:

من أصحاب الصادق علیه السلام. نی: عنه، عن شعیب بن أبی حمزة، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۰، وجد ج ۵۱ / ۳۹.

۳۰۳۷ - الحارث بن زیاد القینی:

لم یذکروه. من أصحاب معاویة یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۰۷.

(۲۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحارث بن زیاد (۲)، أبو العلاء (۱)

۳۰۳۸ - الحارث بن زیاد:

روی الولید بن عقبة، عنه، عن شعیب، عن أبی حمزة، عن الصادق علیه السلام کما فی الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب الغیبة ص ۳۴۰.

۳۰۳۹ - الحارث بن سعید بن حمدان، أبو فراس:

کان فارس میدان العقل والفراسة والشجاعة والریاسة، کان فرد دهره وشمس عصره أدبا وفضلا وکرما ونبلا ومجدا وفصاحة وبلاغة.

من شعراء أهل البیت، وله قصیدة المیمیة فی مظلومیة أهل البیت وظلم بنی العباس المعروفة بالشافیة، وله وقایع کثیرة. قتل سنة ۳۵۷.

۳۰۴۰ - الحارث بن سعید:

روی الأعمش، عن إبراهیم التیمی، عنه، عن علی أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب صفین ص ۲۱۸.

۳۰۴۱ - الحارث بن سعید بن قیس الکندی:

لم یذکروه. روی الأعمش، عن أبی إسحاق، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، عن النبی صلی الله علیه وآله قال: أنا واردکم علی الحوض، وأنت یا علی الساقی، والحسن الذائد، والحسین الامر، وعلی بن الحسین الفارط، ومحمد بن علی الناشر، وجعفر بن محمد

السائق، وموسی بن جعفر محصی المحبین والمبغضین وقامع المنافقین، وعلی بن موسی مزین المؤمنین، ومحمد بن علی منزل أهل الجنة فی درجاتهم، وعلی بن محمد خطیب شیعتهم ومزوجهم الحور، والحسن بن علی سراج أهل الجنة یستضیئون به، والهادی المهدی شفیعهم یوم القیامة حیث لا یأذن الله إلا لمن یشاء ویرضی. جد ج ۳۶ / ۲۷۰، وکمبا ج ۹ / ۱۳۷.

۳۰۴۲ – الحارث بن سنان الأزدی:

لم یذکروه. هو من أصحاب عمر بن الخطاب، وقع بینه وبین رجل من الأنصار منازعة فلم ینتصف له عمر فلحق الحارث بقیصر وارتد عن الاسلام.

(۲۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، یوم القیامة (۱)، بنو عباس (۱)، الحارث بن زیاد (۱)، الولید بن عقبة (۱)، الحارث بن سعید (۳)، علی بن الحسین (۱)، الحسن بن علی (۱)، موسی بن جعفر (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، النفاق (۱)

کمبا ج ۴ / ۱۰۶، وجد ج ۱۰ / ۶۰.

۳۰۴۳ – الحارث بن سوید بن الصامت الأنصاری:

عد مجهولا، لکن یظهر مما نقله الطبرسی فی تفسیره فی سورة آل عمران فی قوله تعالی: (کیف یهدی الله قوما کفروا بعد إیمانهم) ان هذا قتل المحذر ابن زیاد غدرا وهرب وارتد، ثم ندم فأرسل إلی قومه أن یسألوا رسول الله صلی الله علیه وآله هل من توبة، فسألوا فنزلت الآیات إلی قوله (إلا الذین تابوا) فأخبروه، فرجع إلی المدینة وتاب وحسن اسلامه، قال: وهو المروی عن أبی عبد الله علیه السلام.

۳۰۴۴ – الحارث بن سوید:

سمع من أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وروی عنه. کمبا ج ۹ / ۵۸۳، وجد ج ۴۱ / ۳۰۴.

ووقع فی طریق الشیخ باسناده، عن صفوان بن قبیصة، عنه، عن عبد الله بن مسعود. جد ج ۴۰ / ۱۹۳، وکمبا ج ۹ / ۴۷۰.

۳۰۴۵ – الحارث الشامی:

خبیث ملعون، من المذمومین المذکورین فی القسم الثانی فی المقدمة.

۳۰۴۶ – الحارث بن شرب:

لم یذکروه. هو والحارث بن عبد الله الهمدانی، وأبو حجیفة کانوا من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، وروی عنهم زید بن وهب. کمبا ج ۱۳ / ۲۸، وجد ج ۵۱ / ۱۱۰.

۳۰۴۷ – الحارث بن صمة بن عمرو الأنصاری:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله شهد غزوة أحد وتبت معه، ولما استشهد حمزة قال رسول الله: من له علم بعمی حمزة؟ فقال له الحارث بن الصمة: أنا اعرف موضعه، فجاء حتی وقف علی حمزة فکره أن یرجع إلی رسول

(۲۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، معرکة أحد (۱)، الحارث بن عبد الله (۱)، الحارث الشامی (۱)، سورة آل عمران (۱)، زید بن وهب (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۱)

الله فیخبره ... إلی آخره. جد ج ۲۰ / ۶۲، وکمبا ج ۶ / ۴۹۷.

وهو ممن بایعه یومئذ علی الموت. جد ج ۲۰ / ۱۰۱، وکمبا ج ۶ / ۵۰۶.

والاشعار المنسوبة إلی أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۲۰ / ۱۴۶، وکمبا ج ۶ / ۵۱۷.

وهو من خيار المسلمين، من السبعين الذين بعثهم رسول الله صلى الله عليه وآله إلى بئر معونة وهو من شهداء ذلك. ج ۲۰ / ۱۴۷.

أقول: واسم أبيه فى هذه المواضع كما ذكرنا، وكذا فى طبع الكمبانى.

فر: عن ابن عباس فى قوله تعالى: (إن الله يحب الذين يقاتلون فى سبيله صفا كأنهم بنيان مرصوص) نزلت الآية فى أمير المؤمنين على بن أبى طالب وحمزة وعبيدة وسهل بن حنيف والحارث بن صمة وأبى دجانة. كنز: مثله.

جد ج ۳۶ / ۲۴، وكمبا ج ۹ / ۸۷.

۳۰۴۸ - الحارث بن عامر بن نوفل بن عبد مناف:

لم يذكروه. فس: عن مولانا الباقر صلوات الله عليه أن رسول الله يحب اسلامه ودعاه إلى الاسلام وجهد به فغلب عليه الشقاء، فشق ذلك على رسول الله فأنزل الله تعالى: (وإن كان كبر عليك إعراضهم) الآية. انتهى ملخصا.

وهو من المستهزئين. جد ج ۱۸ / ۶۲، وكمبا ج ۶ / ۳۱۲. وسائر ذمومه. جد ج ۹ / ۱۷۰ و ۲۰۳، وج ۱۷ / ۸۱، وكمبا ج ۴ / ۴۹ و ۵۷، وج ۶ / ۲۱۳.

۳۰۴۹ - الحارث بن عبد الله بن أبى ربيعة:

لم يذكروه. وكان واليا على البصرة من قبل عبد الله بن الزبير. جد ج ۴۵ / ۳۶۴، وكمبا ج ۱۰ / ۲۸۷.

۳۰۵۰ - الحارث بن عبد الله الهمدانى: هو الحارث الأعور المذكور.

۳۰۵۱ - الحارث بن عبد المطلب بن هاشم:

ابناه نوفل، وربيعة، وحفيده الحارث بن نوفل يأتون.

(۲۷۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن أبى ربيعة (۱)، الحارث بن عبد الله (۱)، عبد الله بن الزبير (۱)، الحارث الأعور (۱)، مدينة البصرة (۱)، الحارث بن نوفل (۱)، سهل بن حنيف (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، الإختيار، الخيار (۱)

۳۰۵۲ - الحارث بن عبد (عبيد) الله الربيعى:

لم يذكروه. روى السيد، عن الشيخ، عنه حديث اجتماعه هو وسوار القاضى والسيد الحميرى فى مجلس المنصور وما جرى بينهما، واحتجاج السيد لاثبات الرجعة. جد ج ۱۰ / ۲۳۲، وكمبا ج ۴ / ۱۴۵.

۳۰۵۳ - الحارث بن عقبة بن قابوس المزنى:

صحابى، قتل فى أحد شهيدا بعد عمه وهب بن قابوس. جد ج ۲۰ / ۱۳۴ و ۱۳۵. وفى ص ۱۴۳ ذكر اسم أبيه عتبة وعمه يأتى، وكمبا ج ۶ / ۵۱۴ و ۵۱۶.

۳۰۵۴ - الحارث بن عمر:

لم يذكروه. روى محص عنه قال: سمعت الصادق عليه السلام ... إلى آخره، وذكر رواية فى فوائد الهم ذكرتها فى مستدرك سفينة ج ۱۰ / ۵۴۱ لغة (همم).

۳۰۵۵ - الحارث بن عمرو الفهرى:

صحابى خبيث ملعون، لما سمع فضائل أمير المؤمنين وأهل بيته المعصومين قال: اللهم إن كان هذا هو الحق من عندك فأمطر علينا حجارة من السماء أو ائتنا بعذاب أليم، فخرج ونزل عليه العذاب فنزل قوله: (سأل سائل بعذاب واقع). جد ج ۳۵ / ۳۲۰ و ۳۲۴، وكمبا ج ۹ / ۶۱ و ۶۲.

۳۰۵۶ - الحارث بن عمران الجعفرى الجعفى الكلابى الكوفى:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، ثقة بالاتفاق، له کتاب یرویه جماعة منهم زکریا بن یحیی عنه به. توفی سنة ۱۴۳.

۳۰۵۷ – الحارث بن عمیر الأزدی:

لم یذکروه. وهو من رسل رسول الله صلی الله علیه وآله، بعثه الرسول سنة ثمان إلی ملک بصری بکتاب، فلما نزل موتة قتله شرحبیل بن عمر الغسانی لأنه من رسول رسول الله، ولم یقتل لرسول الله رسول غیره، وبلغ ذلک رسول

(۲۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، الحارث بن عمران (۱)، الحارث بن عمرو (۱)، الحارث بن عمر (۱)، القتل (۳)، البعث، الإنبعاث (۱)، العذاب، العذب (۱)، السفینة (۱)

الله فاشتد علیه وندب الناس وأخبرهم بقتل الحارث فاسرعوا وخرجوا إلی غزوة موتة. هکذا نقله ابن أبی الحدید. جد ج ۲۱ / ۵۸، وکمبا ج ۶ / ۵۸۶.

۳۰۵۸ – الحارث بن عوف اللیثی، أبو واقد:

سکن المدینة، وعده الشیخ فی أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله (۲۴) ۳۰۵۹ – الحارث بن عوف الخشنی، أبو واقد:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

جملة من أشعاره فی کتاب صفین ص ۳۸۲. ولعلهما واحد.

۳۰۶۰ – الحارث بن عون بن عبد الله بن الحارث بن نوفل:

جد أحمد بن محمد بن موسی المذکور فیه نسبه.

۳۰۶۱ – الحارث بن غسان:

لم یذکروه. قتل ابن أخاه مدرک بن حنظلة، قتله حنقا علیه لأنه زوجه ابنته فخلاها وتزوج بغیرها، کما قاله مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. جد ج ۴۰ / ۲۷۶، وکمبا ج ۹ / ۴۸۹.

۳۰۶۲ – الحارث بن غصین:

مصغرا بالغین المعجمة والصاد المهملة، بعدها الیاء والنون ذکره العلامة فی صه أبو وهب الثقفی الکوفی، ثم نقل عن ابن عقدة، عن محمد بن عبد الله ابن حکیمة، عن ابن أبی عمیر. أنه ثقة خیار. وتوفی سنة ۱۴۳.

وذکره الشیخ فی باب أصحاب الصادق علیه السلام وزاد أسند عنه وذکر اسم أبیه مثل ذلک وکذا المامقانی والمجلسی فی الوجیزة. انتهی.

وعن خط الشیخ أنه بالضاد المعجمة، وذکره الخوئی بالراء المهملة فی آخره ناسبا إیاه إلی الشیخ، ولعله لذلک عده المجلسی ممدوحا.

(۲۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، العلامة المجلسی (۲)، عبد الله بن الحارث بن نوفل (۱)، أحمد بن محمد بن موسی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحارث بن غصین (۱)، الحارث بن عوف (۲)، القتل (۳)، الإختیار، الخیار (۱)

۳۰۶۳ – الحارث بن قیس القرشی السهمی:

عد من مجاهیل الصحابة، وهو من المستهزئین الذین کفی الله شرهم عن نبیه. جد ج ۱۸ / ۶۲، وکمبا ج ۶ / ۳۱۲.

۳۰۶۴ – الحارث بن قیس:

هو المجرم الذی نزل فیه قوله تعالی: (إن الذین أجرموا کانوا من الذین آمنوا یضحکون). جد ج ۳۵ / ۳۳۹، وج ۳۶ / ۶۹، وکمبا ج ۹ / ۶۶ و ۹۹.

۳۰۶۵ – الحارث بن قیس الأعور:

کان جلیلا فقیها من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وکان أخوه أبی من شهداء یوم صفین مع أمیر المؤمنین کما تقدم. وأخوه الآخر علقمة کان فقیها فی دینه قارئا لکتاب الله عالما بالفرائض، شهد صفین وأصیبت احدی رجلیه فعرج منها. کذا فی روایة کش.

ولعله اشتبه علی الشیخ فقال: الحارث بن قیس قطعت رجله بصفین من أصحاب علی علیه السلام (۲۰).

۳۰۶۶ – الحارث بن کعب الوالبی:

لم یذکروه. روی خطبة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیه حین مسیره إلی صفین. کتاب صفین ص ۱۳۱.

۳۰۶۷ – الحارث بن کعب:

روی لوط بن یحیی، عنه، عن مجاهد، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

أمالی المفید مج ۲۰ ص ۹۵.

وکتاب الغارات: عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

ولعله الذی عده الشیخ فی أصحاب مولانا السجاد صلوات الله علیه، ووصفه بالأزدی الکوفی.

وعن أبی مخنف، عنه، عن مولانا السجاد علیه السلام کتاب عبد الله بن

(۲۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الحارث بن قیس (۴)، لوط بن یحیی (۱)، الشهادة (۲)

جعفر إلی مولانا الحسین صلوات الله علیهما لما خرج من مکة.

۳۰۶۸ – الحارث بن کلدة الثقفی:

طبیب العرب، عد من مجاهیل الصحابة، لکن یستفاد حسنه من أنه جاء لمعالجة رسول الله صلی الله علیه وآله، فلما امتحنه ورأی المعجزة وإطاعة الشجر له أسلم وحسن اسلامه، وله قضیة مفصلة معه رواها الطبرسی فی الاحتجاج وتفسیر العسکری علیه السلام. جد ج ۱۷ / ۳۱۶ و ۳۱۷، وکمبا ج ۶ / ۲۷۲ و ۲۸۵.

۳۰۶۹ – الحارث بن مالک بن البرصا اللیثی:

عد من مجاهیل الصحابة.

نوادر الراوندی: باسناده إلی موسی بن جعفر، عن آبائه صلوات الله علیهم أجمعین قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله لحارث بن مالک: کیف أصبحت؟ فقال: أصبحت والله یا رسول الله من المؤمنین.

فقال رسول الله: لکل مؤمن حقیقة، فما حقیقة ایمانک؟

قال: أسهرت لیلی وأنفقت مالی، وعزفت عن الدنیا، وکأنی انظر إلی عرش ربی جل جلاله وقد أبرزت للحساب، وکأنی انظر إلی أهل الجنة فی الجنة یتزاورون، وکأنی انظر إلی أهل النار یتعاوون.

فقال رسول الله: هذا عبد قد نور الله قلبه، قد أبصرت فألزم.

فقال: یا رسول الله ادع الله لی بالشهادة. فدعا له فاستشهد یوم الثامن.

جد ج ۲۲ / ۱۴۶، وکمبا ج ۶ / ۷۰۵.

الکافی الصحیح عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال:

استقبل رسول الله حارثة بن مالک بن النعمان الأنصاری فقال له: کیف أنت یا حارثة بن مالک النعمانی؟

فقال: یا رسول الله مؤمن حقا.

(۲۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، أبو بصیر (۱)، الحارث بن مالک (۱)، حارثة بن مالک (۲)، موسی بن جعفر (۱)، الصّلاة (۲)، الشهادة (۱)

فقال له رسول الله: لکل شئ حقیقة فما حقیقة قولک؟

فقال: یا رسول الله عزفت نفسی عن الدنیا، فأسهرت لیلی وأظمأت هواجری، وکأنی انظر إلی عرش ربی وقد وضع للحساب، وکأنی انظر إلی أهل الجنة یتزاورون فی الجنة، وکأنی اسمع عواء أهل النار فی النار.

فقال رسول الله: عبد نور الله قلبه، أبصرت فاثبت.

فقال: یا رسول الله ادع الله لی أن یرزقنی الشهادة معک.

فقال: اللهم ارزق حارثة الشهادة. فلم یلبث إلا أیاما حتی بعث رسول الله سریة فبعثه فیها فقاتل فقتل تسعة أو ثمانیة ثم قتل. وفی روایة أخری استشهد مع جعفر بن أبی طالب بعد تسعة نفر، وکان هو العاشر. جد ج ۲۲ / ۱۲۶، وج ۷۰ / ۱۷۴، وکمبا ج ۶ / ۷۰۱، وکتاب الاخلاق ص ۶۷، والکافی ج ۲ باب حقیقة الایمان والیقین ص ۵۳.

ویأتی فی حارثة بن النعمان الأنصاری.

وروی الصدوق باسناده، عن عبد الله بن شریک، عن الحارث بن مالک، عن سعد بن مالک حدیث مناقب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۲۸۵، وکمبا ج ۹ / ۵۴.

۳۰۷۰ - الحارث بن مالک الهمدانی:

من حسان أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، ومن شهود أمیر المؤمنین فی کتابه فی الحکمین. کتاب صفین ص ۵۰۷.

۳۰۷۱ - الحارث بن محمد بن أبی أسامة:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال عن عبدوس بن علی الجرجانی، عن أحمد بن محمد (المعروف بابن الشغال)، عنه، عن یحیی بن أبی بکیر، عن زهیر بن محمد، عن عبد الله بن محمد بن عقیل. جد ج ۷ / ۵۸، وکمبا ج ۳ / ۲۰۵.

(۲۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، حارثة بن النعمان (۱)، عبد الله بن شریک (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، مالک الهمدانی (۱)، الحارث بن محمد (۱)، زهیر بن محمد (۱)، عبدوس بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، سعد بن مالک (۱)، القتل (۳)، الشهادة (۲)

۳۰۷۲ - الحارث بن محمد بن الحارث (من ولد الحارث الأعور الهمدانی):

لم یذکروه. روی الطب عنه، عن سعید بن محمد، عن أبی بصیر. جد ج ۶۲ / ۱۲۲، وکمبا ج ۱۴ / ۵۱۶.

۳۰۷۳ - الحارث بن محمد بن النعمان الأحول:

صاحب الطاق، کوفی من أصحاب الصادق علیه السلام، وله کتاب یرویه عدة من أصحابنا منهم الحسن بن محبوب کما قاله النجاشی، ونقل العلامة المامقانی عن المولی الوحید تصدیه لاصلاح امره بالاستشهاد لکونه معتمدا بروایة عدة من أصحابنا لکتابه، وکونه

صاحب أصل، وروایـة الحسن بن محبوب وابن أبی عمیر اللذین هما من أصـحاب الاجماع عنه، ثم قال: ومما یومی إلی الاعتماد علیه أن الأصحاب ربما یتلقون روایته بالقبول بحیث یرجحونها علی روایة الثقات وغیرهم مثل روایته فی کفارة افطار شهر رمضان. انتهی.

ثم قال المامقانی: لم یـذکر الأصـحاب روایته عن الباقر علیه السـلام، والحال أن فی باب ما یجب فیه الدیة الکاملة من الکافی روایة له عن الباقر علیه السلام.

أقول: راجعت الکـافی البـاب الـذی أشـار إلیه فلم أجـد إلاـ روایته عن بریـد بن معاویـة، عن مولانـا البـاقر صـلوات الله علیه. ورواه فی الوسائل عن الکلینی والشیخ مثل ما رأیته فی الکافی، وکذا فی یب مثل ما وجدته.

نعم له روایة سـمعها عن الباقر علیه السـلام وهی هذه: روی الحارث بن الأحول قال: سـمعت أبا جعفر علیه السلام یقول: إن رسول الله صلی الله علیه وآله قال لعلی: لما أسری بی إلی السماء ... إلی آخره، وذکر المناقب. جد ج ۲۷ / ۱۲۷، وکمبا ج ۷ / ۳۸۵.

وروی البرقی عن ابن محبوب، عن الحارث بن محمد أبی جعفر

(۲۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، أبو بصیر (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الحارث بن محمد بن النعمان (۱)، برید بن معاویة (۱)، الحارث الأعور (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحارث بن محمد (۲)، الحسن بن محبوب (۲)، صاحب الطاق (۱)، سعید بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

الأحول، عن برید بن معاویة. سن ج ۲ / ۳۵۰.

وذکر العلامة الخوئی مواضع روایات الحسن بن محبوب، عنه، عن برید ابن معاویة فی الکتب الأربعة.

وروی الحسن أو الحسین بن سعید، عنه، عن جمیل بن صالح کما عن الفقیه باب النوادر اخر الکتاب.

۳۰۷۴ - الحارث بن محمد الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام ذکره الشیخ فی رجاله (۲۳۴) وظاهر الشیخ تعدده مع السابق لذکره إیاهما مع فصل رجل واحد، ومع ذلک یحتمل الاتحاد.

۳۰۷۵ - الحارث بن مرة العبدی:

لم یـذکروه. قتـل مع خباب بن الأرت فی محبـة مولانا أمیر المؤمنین صـلوات الله علیه وعـده أمیر المؤمنین من إخوانه کما فی مکاتبته المذکورة فی معادن الحکمة ص ۵۰.

وهو من رؤساء جند أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۰۵.

۳۰۷۶ - الحارث بن مغیرة النصری:

من بنی نصـر بن معاویة أبو علی بصری ثقة ثقة بالاتفاق وله کتاب، روی عن أبی جعفر وجعفر وموسی بن جعفر وزید بن علی علیهم السلام کما قاله النجاشی، ویروی کتابه عدة من أصحابنا منهم صفوان بن یحیی وغیره ذکرهم الخوئی أزید من عشرین.

وروی الکشـی فی الصـحیح عن یونس بن یعقوب قـال: کنـا عنـد أبی عبـد الله صـلوات الله علیه فقـال: أمـا لکم من مفزع أما لکم من مستراح تستریحون إلیه؟ ما یمنعکم من الحارث بن مغیرة النصری؟.

(۲۷۹)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الحارث بن محمد الکوفی (۱)، برید بن معاویة (۱)، الحارث بن مغیرة (۲)، صفوان بن یحیی (۱)، خباب بن الأرت (۱)، الحسین بن سعید (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، جمیل بن صالح (۱)، موسی بن جعفر (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

قال العلامة الخوئی: وهذه الصحیحة تدل علی عظمة الرجل ورفعة شأنه وعلو قدره. انتهی.

وهو رفیق زید الشحام فی الجنة کما قاله الصادق علیه السلام فی روایة الکش الآتیة فی زید.

وروی الطبرسی عنه قال: کنا عند أبی جعفر علیه السلام فقال: العارف منکم هذا الأمر، المنتظر له، المحتسب فیه الخیر کمن جاهد والله مع قائم آل محمد صلوات الله علیه وعلیهم بسیفه، ثم قال: بل والله کمن جاهد مع رسول الله صلی الله علیه وآله بسیفه ... إلی آخره. جد ج ۲۴ / ۳۸، وکمبا ج ۷ / ۸۹.

یر: عن أبی بصیر، عنه قال: کنا عند أبی عبد الله علیه السلام فسأله عن قول الله تبارک وتعالی (کل شئ هالک إلا وجهه) - الخبر، ثم ذکر أنهم وجه الله الذی یؤتی منه.

وفی روایة البرقی عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن هذه الآیة قال: کل شئ هالک إلا من اخذ الطریق الذی أنتم علیه. جد ج ۲۴ / ۲۰۰ و ۲۰۱، وکمبا ج ۷ / ۱۳۱ و ۱۳۲.

وسائر روایاته الدالة علی حسنه وکماله وعنایة الامام به فی کمبا ج ۱۱ / ۱۴۵ و ۲۰۷، وج ۶ / ۱۷۹ و ۱۸۰، وج ۸ / ۲۲۶، وکتاب العشرة ص ۲۳۹، وجد ج ۱۶ / ۳۶۰ و ۳۶۵، وج ۷۵ / ۴۴۹، وج ۴۷ / ۱۴۰ و ۳۴۳.

واعتمد علی کتابه الصدوق وحکم بصحته واستخرج منه أحادیث کتابه.

شکایته إلی الصادق علیه السلام من عدم الولد له فأمره بدعاء ففعل فولد له علی والحسین. جد ج ۱۰۴ / ۸۳، وکمبا ج ۲۳ / ۱۱۱. وسیأتیان.

۳۰۷۷ - حارث بن مفرقة: هو حارثة بن مضراب الآتی.

۳۰۷۸ - الحارث بن المنذر التنوخی:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون من جند معاویة یوم صفین. کتاب صفین

(۲۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو بصیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زید الشحام (۱)، الهلاک (۲)

ص ۳۵۵.

۳۰۷۹ - الحارث بن منصور:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم صفین.

کتاب صفین ص ۲۷۰.

۳۰۸۰ - الحارث بن مهران:

لم یذکروه. روی البرقی عن أبیه، عنه، عن عمرو بن جمیع. کتاب الطهارة ص ۴۲، وجد ج ۸۰ / ۱۷۶.

۳۰۸۱ - الحارث بن نبهان:

مولی حمزة بن عبد المطلب کان نبهان غلام حمزة فارس شجاع، مات بعد سنتین من شهادة حمزة، وابنه الحارث انضم إلی مولانا أمیر المؤمنین، ثم إلی الحسن، ثم إلی الحسین صلوات الله علیهم وخرج معه إلی مکة وإلی کربلاء واستشهد معه یوم عاشوراء. کذا فی عطیة الذرة.

۳۰۸۲ - الحارث بن نصر الجشمی:

لم یذکروه. هو عدو عمرو بن العاص وله اشعار فی ذمه ومدح فیها علی ابن أبی طالب صلوات الله علیه. کتاب صفین ص ۴۲۳.

۳۰۸۳ - الحارث النصری:

روی عن الباقر والصادق صلوات الله علیهما، وروی عنه أبان بن عثمان أبو بکر الحضرمی، وعلی بن النعمان، وهو الحارث بن المغیرة المذکور.

۳۰۸۴ – الحارث بن النعمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب ۸۸ ص ۲۰۶ عن ابن محبوب، عن نصر بن إسحاق، عنه، عن الهیثم بن حماد.

۳۰۸۵ – الحارث بن النعمان بن أمیة الأنصاری:

شهد بدرا واحدا. عده الشیخ من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله.

(۲۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، حمزة بن عبد المطلب سید الشهداء علیه السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، الحارث بن النعمان (۲)، أبو بکر الحضرمی (۱)، الهیثم بن حماد (۱)، أبان بن عثمان (۱)، علی بن النعمان (۱)، الحارث النصری (۱)، عمرو بن العاص (۱)، نصر بن إسحاق (۱)، عمرو بن جمیع (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)

۳۰۸۶ – الحارث بن النعمان الفهری:

ملعون خبیث، لما بلغه حدیث الولایة فی الغدیر جاء إلی رسول الله صلی الله علیه وآله معترضا فنصحه الرسول فلم یقبل وخرج قائلا: اللهم إن کان ما یقوله محمد حقا فأمطر علینا حجارة من السماء أو ائتنا بعذاب ألیم. فنزل علیه العذاب ونزل قوله تعالی (سأل سائل بعذاب واقع) رواه الخاصة والعامة.

الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۲۴۰ – ۲۴۵، وکتاب السیرة الحلبیة فی باب حجة الوداع، وکتاب فضائل الخمسة ج ۱ / ۳۹۰.

۳۰۸۷ – الحارث بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب بن هاشم، أبو عبد الله:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وابنه النوفل وأبوه یأتیان.

ومن أحفاده أحمد بن محمد بن موسی المذکور.

۳۰۸۸ – الحارث بن نوفل الهاشمی:

لم یذکروه. هو من رؤساء جند مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم صفین علی قریش البصرة. کتاب صفین ص ۲۰۶.

۳۰۸۹ – الحارث بن وداعة الحمیری:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون، قتله أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

إحقاق الحق ج ۸ / ۴۰۶، وکتاب صفین ص ۳۱۶.

۳۰۹۰ – الحارث الوراق:

لم یذکروه. روی أحمد بن معروف عنه جملة من أحوال أبی رافع. رجال النجاشی ص ۳.

۳۰۹۱ – الحارث بن وکیدة:

لم یذکروه. روی سعدان بن أبی طیران عنه قراءة رأس مولانا الحسین صلوات الله علیه وتکلمه. مدینة المعاجز ص ۲۴۰.

(۲۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن محمد بن موسی (۱)، الحارث بن النعمان (۱)، حدیث الولایة (۱)، مدینة البصرة (۱)،

الحارث بن نوفل (۲)، حجة الوداع (۱)، أحمد بن معروف (۱)، القتل (۱)

۳۰۹۲ – الحارث بن هشام بن المغيرة المخزومی:

أسلم يوم الفتح، سكن المدينة وخرج فی خلافة عمر إلی الشام. من أصحاب رسول الله صلی الله عليه وآله. رجال الشيخ (۸).

قب: قصد علی صلوات الله عليه دار أم هانی متقنعا بالحديد يوم الفتح وقد بلغه أنها آوت الحارث بن هشام وقيس بن السائب وناسا من بنی مخزوم، فنادی: أخرجوا من آويتم فيجعلون يذرقون كما يذرق الحباری خوفا منه فخرجت إليه أم هانی وهی لا تعرفه فقالت: يا عبد الله أنا أم هانی بنت عم رسول الله واخت أمير المؤمنين انصرف عن داری. فقال: أخرجوهم، فقالت:

والله لأشكونك إلی رسول الله، فنزع المغفر عن رأسه فعرفته فجاءت تشتد حتی التزمته فقالت: فديتك، حلفت لأشكونك إلی رسول الله، فقال لها: اذهبی فبری قسمك فإنه بأعلی الوادی. فأتت رسول الله، فقال لها: إنما جئت يا أم هانی تشكين عليا فإنه أخاف أعداء الله وأعداء رسوله، شكر الله لعلی سعيه، وأجرت من أجارت أم هانی لمكانها من علی بن أبی طالب. جد ج ۴۱ / ۱۰، وكمبا ج ۹ / ۵۱۰.

۳۰۹۳ – الحارث بن همام النخعی:

صاحب لواء الأشتر يوم صفين، من أصحاب علی عليه السلام. رجال الشيخ (۲۵)، وكمبا ج ۸ / ۴۸۴، وجد ۳۲ / ۴۴۳.

ومما يشهد علی ذلك وعلی حسنه وكماله أشعاره الدالة علی كماله، وقول الأشتر له: يا حارث لولا أنی أعلم أنك تصبر عند الموت لأخذت لوائی منك ولم أحبك بكرامتی قال: قال: والله يا مالك لأسرنك اليوم أو لأموتن: فتقدم باللواء وهو يقول إلی آخر أشعاره، فقال الأشتر: ادن منی يا حارث، فدنا منه فقبل رأسه وقال: لا يتبع رأسه اليوم الا خير. كتاب صفين ص ۱۷۲.

(۲۸۳)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين علی بن ابی طالب عليهما السلام (۲)، علی بن أبی طالب (۱)، الحارث بن همام (۱)، الشام (۱)، الموت (۱)، الصبر (۱)، الشهادة (۱)

۳۰۹۴ – الحارث الهمدانی: هو الحارث الأعور المذكور.

۳۰۹۵ – الحارث بن يحيی:

لم يذكروه. روی عن الباقر عليه السلام. روی القمی فی تفسيره سورة طه ص ۴۲۰ باسناده، عن أبان، عنه، عن أبی جعفر صلوات الله عليه تفسير قوله تعالی: (وإنی لغفار لمن تاب وآمن وعمل صالحا ثم اهتدی) يعنی: اهتدی إلی الأئمة.

۳۰۹۶ – الحارث بن يعلی بن مرة:

لم يذكروه. وقع فی طريق الشيخ فی التهذيب ج ۱ باب تلقين المحتضرين ص ۴۶۸ عن أبان بن عثمان، عنه، عن أبيه، عن جده حديث وفاة رسول الله صلی الله عليه وآله.

۳۰۹۷ – الحارثة بن بدر:

لم يذكروه. قدم علی مولانا أمير المؤمنين صلوات الله وسلامه عليه بعد قدومه الكوفة مع اشراف القوم، وكان ذا رأی. كمبا ج ۸ / ۴۶۸، وجد ج ۳۲ / ۳۶۳.

وكان حارثة أسد الناس رأيا عند الأحنف، وكان شاعر بنی تميم وفارسهم، وله كلمات مع أمير المؤمنين عليه السلام تدل علی حسنه وكماله. كتاب صفين ص ۲۴ و ۲۵.

۳۰۹۸ – حارثة بن ثور:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام كما فی رجال الشيخ (۳۰).

۳۰۹۹ – حارثة بن زيد:

لم یـذکروه. روی عن عمر بن الخطـاب، عن رسول الله صـلی الله علیه وآله فضائـل أمیر المؤمنین علیه السـلام ومناقبه المهمـة وخلافته الحقة بعد الرسول، فاعترض علیه بتقدیمه وتقدمه مع سماعه عن الرسول ذلک، فقال: الملک عقیم.

(۲۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، الحارث بن یحیی (۱)، الحارث بن یعلی (۱)، الحارث الأعور (۱)، أبان بن عثمان (۱)، حارثة بن ثور (۱)، الوفاة (۱)

جد ج ۴۰ / ۱۲۱، وکمبا ج ۹ / ۴۵۵.

۳۱۰۰ – حارثة بن سراقة الأنصاری النجاری:

آخی رسول الله صـلی الله علیه وآله بینه وبین السائب بن مظعون، شهد بدرا واحدا (وقتل بها). کذا فی رجال الشیخ (۳۷) فی أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله.

وقال الواقـدی ما ملخصه: انه لما استشـهد ببـدر بلغ أمه وأخته – وهما بالمدینة – مقتله، قالت أمه: والله لا أبکی علیه حتی یقدم رسول الله صلی الله علیه وآله فاسأله، فإن کان فی الجنة لم أبک علیه.

فلما قدم رسول الله من بدر جاءت إلیه فقالت: قد عرفت موضع حارثة من قلبی، فأردت أن أبکی علیه، فإن کان الجنة لم أبکه.

فقال: هبلت أجنة واحدة؟ انها جنان کثیرة، والذی نفسی بیده انه لفی الفردوس الأعلی.

فقـالت: لاـ أبکی علیه ابـدا. فـدعا رسول الله بمـاء فی اناء، فغمس یـده فیه ومضـمض فاه ثم ناولهما، فشـربتا منه، وأمرهما فنضـحتا فی جیوبهما، فصارتا بحیث لم توجد فی المدینة أقر عینا منهما ولا أسر. تفصیل ذلک فی جد ج ۱۹ / ۳۴۱، و کمبا ج ۶ / ۴۷۸.

۳۱۰۱ – حارثة بن قدامة:

من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۲۹).

جا، ما: المفیـد باسـناده، عن عبـد الملک بن عمیر اللخمی قال: قـدم حارثـة ابن قدامـة السـعدی علی معاویة، ومع معاویة علی السـریر الأحنف بن قیس والحباب المجاشعی فقال له معاویة: من أنت؟ قال: أنا حارثة بن قدامة، – قال:

وکان نبیلا – فقال له معاویة: ما عسیت أن تکون هل أنت إلا نحلة!

فقال: لا تفعل یا معاویة، قد شبهتنی بالنحلة وهی والله حامیة اللسعة

(۲۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عرفة (۱)، حارثة بن سـراقة (۱)، حارثـة بن قدامة (۲)، عبـد الملک بن عمیر (۱)، الأحنف بن قیس (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۱)

حلوة البصاق، ما معاویـة إلا کلبة تعاوی الکلاب، وما أمیة إلا تصـغیر أمة. فقال معاویة: لا تفعل. قال: إنک فعلت ففعلت. قال له: فادن اجلس معی علی السـریر. فقـال: لاـ افعـل. قـال: ولم؟ قـال: لأنی رأیت هـذین قـد أماطاک عن مجلسک، فلم أکن لأشارکهما. قال له معاویة: ادن اسارک. فدنا منه فقال: یا حارثة إنی اشتریت من هذین الرجلین دینهما. قال: ومنی فاشتر یا معاویة. قال له: لا تجهر.

جد ج ۴۴ / ۱۳۳، وکمبا ج ۱۰ / ۱۳۱.

أقول: وروی کش فی ترجمـة الأحنف وروده مع جاریـة بن قدامـة والخبات ابن یزید علی معاویة فی قضـیة أخری تشـبهه فی الجملة، وقول اللعین: إنی اشتریت، لا یثبت ذما لهما لأنه فاسق ملعون کـذاب، ولعله لـذلک احتمل بعضـهم کونه جاریـة بن قدامـة المـذکور. وقال المامقانی لا مانع من کونهما أخوین.

۳۱۰۲ – حارثة بن مالک بن النعمان الأنصاری:

تقدم ذکره فی الحارث بن مالک، ولعله الآتی منسوبا إلی جده.

۳۱۰۳ – حارثة بن مضراب (مضرب) الهمدانی:

لم یذکروه. هو الذی عده أمیر المؤمنین صلوات الله علیه من ثقاته العشرة. کمبا ج ۸ / ۱۸۴.

۳۱۰۴ – حارثة بن النعمان الأنصاری، أبو عبد الله:

روی الصدوق فی المعانی باب معنی الاسلام والایمان ص ۱۸۷ بسند صحیح، عن هشام بن سالم، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: لقی رسول الله صلی الله علیه وآله یوما حارثة بن النعمان الأنصاری فقال له: کیف أصبحت یا حارثة؟ قال: أصبحت یا رسول الله مؤمنا حقا، قال: إن لکل إیمان حقیقة، فما حقیقة إیمانک؟ قال: عزفت نفسی عن الدنیا ... وساقه نحوا مما سر، فقال رسول الله: أنت مؤمن نور الله الایمان فی قلبک، فاثبت ثبتک الله. فقال له: یا رسول الله ما أنا علی نفسی من شئ أخوف منی علیها من بصری. فدعا له رسول الله

(۲۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، جاریة بن قدامة (۲)، حارثة بن النعمان (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحارث بن مالک (۱)، حارثة بن مالک (۱)، هشام بن سالم (۱)

فذهب بصره. جد ج ۶۷ / ۲۹۹، وکتاب الایمان ص ۷۹.

قال الشیخ فی رجاله (۳۵): شهد بدرا واحدا وما بعدهما من المشاهد، ورأی جبرئیل علی صورة دحیة الکلبی مرتین، وشهد مع أمیر المؤمنین علیه السلام القتال، وتوفی زمن معاویة. انتهی ملخصا.

۳۱۰۵ – حارثة بن النعمان:

من حسان الصحابة، اخذ رسول الله صلی الله علیه وآله عامة منازله، فلما أراد تزویج فاطمة الزهراء صلوات الله علیها قال علی علیه السلام: یا رسول الله ما هاهنا إلا منزل حارثة بن النعمان، فقال رسول الله: والله لقد استحییینا منه، قد اخذنا عامة منازله.

فبلغ ذلک حارثة فجاء إلی رسول الله فقال: أنا ومالی لله ولرسوله، والله ما شئ أحب إلی مما تأخذه، والذی تأخذه أحب إلی مما تترکه. فجزاه رسول الله خیرا، فحولت فاطمة إلی علی فی منزل حارثة. جد ج ۱۹ / ۱۱۳، وکمبا ج ۶ / ۴۲۸.

۳۱۰۶ – حارثة بن وهب الخزاعی:

سکن الکوفة، من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله قاله الشیخ.

۳۱۰۷ – حازم بن إبراهیم البجلی الکوفی:

سکن البصرة، من أصحاب الصادق علیه السلام أسند عنه قاله الشیخ.

۳۱۰۸ – حازم بن أبی حازم الأحمسی، أخو قیس:

لم یذکروه. قتل یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۵۹.

۳۱۰۹ – حازم بن حبیب:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی الشیخ الطوسی فی غیبته ص ۲۷۶ عن الفضل بن شاذان، عن عبد الله بن جبلة، عن سلمة بن جناح الجعفی، عنه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: یا حازم إن

(۲۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله

(۱)، مدینـة الکوفة (۱)، حـازم بن إبراهیم (۱)، حارثـة بن النعمان (۲)، عبـد الله بن جبلة (۱)، أبو عبـد الله (۱)، الفضـل بن شاذان (۱)، حارثة بن وهب (۱)، مدینة البصرة (۱)، سلمة بن جناح (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۲)، الزوج، الزواج (۱)

لصاحب هذا الأمر غیبتین - الخبر.

وروی النعمـانی فی غیبته ص ۸۹ عن عبـد الله بن جبلـة، عن سـلمة بن جناح، عنه قال: دخلت علی أبی عبـد الله علیه السـلام فقلت له: أصلحک الله إن أبوای هلکا ... إلی آخره.

وفیه ص ۹۰ بسند آخر، عن أبی حنیفة السائق، عنه قال: قلت لابی عبد الله علیه السلام إن أبی هلک ... إلی آخره، جد ج ۵۲ / ۱۵۴ - ۱۵۶، وکمبا ج ۱۳ / ۱۴۲ و ۱۴۳.

۳۱۱۰ - حاطب بن أبی بلتعة الخالفی اللخمی:

عد من مجاهیل الصحابة، وشهد بدرا، ومات سنة ثلاثین، وصلی علیه عثمان، وکان عمره ۶۵ سنة.

أقول: هو الـذی أرسل کتابا إلی مکـة یخبرهم بوفود النبی صـلی الله علیه وآله مع جنـده إلیهم فنزل قوله تعالی: (یا أیها الذین آمنوا لا تتخـذوا عـدوی و عدوکم أولیاء) فبعث رسول الله لاخذ الکتاب، فلما عادوا إلی النبی قال: یا حاطب ما حملک علی هذا؟ قال: أردت أن یکون لی ید عند القوم وما ارتددت.

فقال: صـدق حاطب، لا تقولوا له إلا خیرا. جد ج ۱۸ / ۱۱۰، وج ۳۶ / ۱۶۸، وج ۴۱ / ۸، وکمبا ج ۶ / ۳۲۴، وج ۹ / ۱۱۶ و ۵۰۹ وغیر ذلک.

وهو الـذی بعثه رسول الله صـلی الله علیه وآله بکتابه إلی المقوقس (ملک الإسـکندریة)، ولما وصل إلیه أکرمه واهدی إلی رسول الله أربع جوار. جد ج ۲۰ / ۳۸۲ و ۳۸۳، وکمبا ج ۶ / ۵۶۸.

۳۱۱۱ - حامد بن محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۳۳۳ عن إبراهیم بن مقاتل، عنه، عن عمرو بن هارون، عن الصادق صلوات الله علیه.

ص: عن الصدوق باسناده، عن عبد الله بن حامد، عنه، عن علی بن

(۲۸۸)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمـد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، عبد الله بن حامد (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عمرو بن هارون (۱)، التصدیق (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، الهلاک (۱)، الصّلاة (۱)

عبد العزیز ... إلی آخره. جد ج ۱۷ / ۳۶۸، وکمبا ج ۶ / ۲۸۵.

۳۱۱۲ - حباب بن أبی حباب الکلبی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. وعنه، عن عبد الملک بن حکیم کتاب عبد الملک.

۳۱۱۳ - حباب بن أسمر:

من امراء فلسطین الذین امرهم علیها معاویة. کتاب صفین ص ۱۲۸.

۳۱۱۴ - حباب بن الحارث:

لم یذکروه. هو من شـهداء الطف، عده ابن شـهرآشوب من المقتولین من أصحاب الحسین علیه السلام فی الحملة الأولی. جد ج ۴۵ / ۶۴، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۷.

۳۱۱۵ - حباب بن عامر بن کعب التیمی:

هو من شـهداء الطف، کـان شـیعیا کوفیا بایع مسـلم بن عقیل، فلما رأی الخـذلان اختفی، فلما سـمع ورود مولانا الحسـین صـلوات الله

وسلامه علیه کربلاء لحق به واستشهد معه یوم عاشوراء.

۳۱۱۶ – حباب المجاشعی:

تقدم فی الحارث بن قدامة ما ربما یفید ذمه، لکن فیه اشکال کما عرفت.

۳۱۱۷ – حباب بن المنذر الأنصاری:

لم یذکروه. صحابی، شهد معه غزوة أحد، وثبت معه حین فر الناس، وممن بایعه علی الموت. جد ج ۲۰ / ۱۰۱، وکمبا ج ۶ / ۵۰۶.

جملة من کلماته بعد النبی صلی الله علیه وآله یوم الارتداد ویوم الاختلاف، وقوله: منا أمیر ومنکم أمیر. جد ج ۲۸ / ۱۸۱، وکمبا ج ۸ / ۳۶.

۳۱۱۸ – حباب بن موسی التمیمی السعیدی:

من أصحاب الصادق کما فی رجال الشیخ (۲۵۹).

(۲۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۳)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، معرکة أحد (۱)، یوم عرفة (۱)، عبد الملک بن حکیم (۱)، حباب بن الحارث (۱)، حباب بن موسی (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، عبد العزیز (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۳)، الموت (۱)، الإرتداد (۱)

روی الصدوق باسناده، عن یعقوب بن یزید (ثقة صدوق)، عن عبد ربه بن نافع، عن الحباب بن موسی، عن أبی جعفر علیه السلام. کتاب الایمان ص ۴۸، وجد ج ۶۷ / ۱۷۹، وروضة الکافی ص ۱۴۸ ح ۱۲۶.

۳۱۱۹ – حباب بن یزید:

هو الذی ورد علی معاویة وباع منه دینه، وکان یری رأی الأمویة، فلم یأت علی الحباب أسبوع حتی مات ورد المال بعینه إلی معاویة. کمبا ج ۸ / ۵۷۶، وجد ج ۳۳ / ۲۴۵. وتقدم فی الحارثة بن قدامة ما ربما یتعلق به.

۳۱۲۰ – حباب:

الذی کان راهبا وکان مقیما فی صومعة قرب براثا، فتشرف بلقاء أمیر المؤمنین علیه السلام وأسلم، وأمره أن یبنی دیره مسجدا. تفصیل ذلک فی جد ج ۵۲ / ۲۱۸، وکمبا ج ۱۳ / ۱۵۹.

۳۱۲۱ – حبابة الوالبیة: أم الندی بنت جعفر الأسدیة الوالبیة:

صاحبة الحصاة التی طبع علیها أمیر المؤمنین وأولاده المعصومون إلی أبی الحسن الرضا صلوات الله علیه، وماتت فی أیام الرضا علیه السلام وکفنها الرضا فی قمیصه. نذکرها إن شاء الله تعالی فی النساء.

۳۱۲۲ – حبة العرنی:

أبو قدامة البجلی ابن جوین أو جویر أو جویة، من خواص أصحاب أمیر المؤمنین والحسن صلوات الله علیهما وهو من الیمن.

روی عنه عبادة الأسدی وعمرو بن أبی المقدام، عن أبیه، عنه ویحیی بن إبراهیم، عن أبیه، عن جده، عنه کما ذکرها الأردبیلی والخوئی.

جملة من روایاته علی حسنه وکماله ومعرفته:

منها: روایة البصائر باسناده، عن صباح المزنی، عن الحارث بن حصیرة، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام حدیث انتقال ألواح موسی إلی الرسول

(۲۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الدولة الأمویة (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، حبابة الوالبیة (۱)، الحارث بن حصیرة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حارثة بن قدامة (۱)، الحباب بن موسی (۱)، عبادة الأسدی (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، صباح المزنی (۱)، الموت (۱)

صلی الله علیه وآله ودفعها إلی أمیر المؤمنین علیه السلام وفیها علم ما خلق الله منذ قامت السماوات والأرض إلی أن تقوم الساعة. جد ج ۱۷ / ۱۳۸، وکمبا ج ۶ / ۲۲۷.

منها: ما تقدم فی الحارث بن حصیرة من عرض الولایة علی أهل السماوات والأرض.

ومنها: روایة تفسیر الأعراف بهم، وأن من عرفهم دخل الجنة، ومن أنکرهم دخل النار. جد ج ۲۴ / ۲۵۴، وکمبا ج ۷ / ۱۴۳.

ومنها: روایة الشیخ عن رشید، عنه قال: سمعت علیا علیه السلام یقول:

نحن النجباء، وافراطنا أفراط الأنبیاء، حزبنا حزب الله، والفئة الباغیة حزب الشیطان، من ساوی بیننا وبین عدونا فلیس منا. جد ج ۳۹ / ۳۴۱، وکمبا ج ۹ / ۴۲۳.

ومنها: روایته عنه علیه السلام قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله:

أنا سید الأولین والآخرین، وأنت یا علی سید الخلائق بعدی، أولنا کآخرنا، وآخرنا کأولنا. جد ج ۲۵ / ۳۶۰، وکمبا ج ۷ / ۲۶۸.

ومنها: روایة المفید عن مسلم بن الأعور، عنه، عن أبی الهیثم بن التیهان قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: إن الله عز وجل خلق الأرواح قبل الأجسام بألفی عام وعلقها بالعرش وأمرها بالتسلیم علی والطاعة لی، وکان أول من سلم علی وأطاعنی من الرجال روح علی بن أبی طالب. جد ج ۴۰ / ۴۱، وکمبا ج ۹ / ۴۳۶.

وغیر ذلک من روایاته التی أشرنا إلیها فی مستدرک سفینة البحار ط ۱ ج ۲ / ۱۸۳ وذکرنا فیه أنه شهد الجمل وصفین وقتال الخوارج. کمبا ج ۸ / ۴۳۲ و ۵۲۳ و ۶۰۱، وجد ج ۳۲ / ۱۸۶، وج ۳۳ / ۱۴ و ۳۴۷.

وعن ابن عقدة وغیره أنه من الصحابة، وروی حدیث الغدیر والولایة

(۲۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب مستدرک سفینة البحار (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الحارث بن حصیرة (۱)، حدیث الغدیر (۱)، حزب الله (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

وحدیث المناشدة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۲۴ وفیه أنه مات سنة ۷۶ - ۷۹.

۳۱۲۳ - حبش - حنش - حش - حبیش بن المغیرة (المعتمر):

من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. وفی نسخة الکمبانی والجدید:

حبیش بن المعتمر فی مواضع عدیدة تزید عن سبعة: منها روایة المفید والشیخ باسنادهما، عن الحکم بن عیینة، عنه قال: دخلت علی أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب صلوات الله وسلامه علیه فقلت: السلام علیک یا أمیر المؤمنین ورحمة الله وبرکاته کیف أمسیت؟ قال: أمسیت محبا لمحبنا، ومبغضا لمبغضنا، وأمسی محبنا مغتبطا برحمة من الله کان ینتظرها - إلی أن قال: - یا حبیش من سره أن یعلم أمحب لنا أم مبغض فلیمتحن قلبه، فإن کان یحب ولیا لنا فلیس بمبغض لنا، وإن کان یبغض ولیا لنا فلیس بمحب لنا - الخبر. جد ج ۲۷ / ۵۳.

وفی معناه روایاته الأخری ص ۸۲ و ۱۲۱، وج ۶۸ / ۳۸، وکمبا ج ۷ / ۳۶۹ و ۳۷۵ و ۳۸۳، وج ۱۵ / ۱۱۲.

وروی عنه أبو حمزة الثمالی.

نص: عن يحيى بن عبد الحميد، عنه، عن عبد الله بن مسعود الحديث النبوى: الأئمة بعدى اثنا عشر كلهم من قريش. قب عنه مثله.

نص: عن الأعمش، عن جيش بن المعتمر، عن أبى ذر، عن النبى صلى الله عليه وآله مدح فاطمة الزهراء صلوات الله عليها وأولادها، وما يجرى عليها بعده. جد ج ۳۶ / ۲۸۸. والظاهر أن جيش مصحف حبيش. ص ۲۸۲، وكمبا ج ۹ / ۱۴۰ و ۱۳۹.

وروى الصدوق فى أماليه مج ۴۰ ص ۱۳۴: باسناده، عن عبد الرحمن السلمانى، عن حنش بن المعتمر ما يفيد حسنه وكماله، ونقله جد ج ۱۷ / ۳۷۱.

۳۱۲۴ - حبشة بن قيس بن سلمة النهمى الهمدانى:

نقل أهل السير أنه حضر كربلاء ولازم مولانا الحسين صلوات الله عليه

(۲۹۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، حديث اثنى عشر خليفة (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، يحيى بن عبد الحميد (۱)، أبو حمزة الثمالى (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، حبيش بن المغيرة (۱)، الحكم بن عيينة (۱)، حنش بن المعتمر (۱)، قيس بن سلمة (۱)، البغض (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

واستشهد بين يديه يوم عاشوراء. كذا فى عطية الذرة.

۳۱۲۵ - حبشى بن جنادة:

روى المفيد والشيخ باسنادهما، عن أبى إسحاق، عنه قال: كنت جالسا عند أبى بكر فاتاه رجل ... إلى آخره فذكر حديث النبوى صلى الله عليه وآله:

كفى وكف على فى العدل سواء. جد ج ۴۰ / ۱۱۹، وكمبا ج ۹ / ۴۵۴.

ويأتى فى حفيده الحصين بن مخارق أنه صحابى روى عن النبى صلى الله عليه وآله ثلاثة أحاديث: على منى وأنا منه، وفى آخر: لا يؤدى دينى إلا أنا أو على، وفى آخر مع زيادة: لا يبلغ عنى إلا أنا أو على. قاله فى حجة الوداع.

وحبشى هذا من رواة حديث الولاية. كتاب الغدير ج ۱ / ۲۴.

وروى حديث المنزلة. جد ج ۳۷ / ۲۵۵، وكمبا ج ۹ / ۲۳۷.

ولعله متحد مع حبشى بن جنادة الذى قال الشيخ فى ست ان له كتابا رواه أحمد بن الحسن عنه.

۳۱۲۶ - حبشى بن معاذ:

لم يذكروه. وقع فى طريق نص عن إسحاق بن أبى عمارة، عنه الحديث النبوى فى النص على الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم وأنهم مع الحق والحق معهم. جد ج ۳۶ / ۳۲۹، وكمبا ج ۹ / ۱۵۱.

۳۱۲۷ - حبيب بن أبى ثابت:

عده الشيخ بهذا العنوان فى باب أصحاب مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه، وزاد على ذلك فى باب أصحاب السجاد صلوات الله عليه: أبو يحيى الأسدى الكوفى تابعى وكان فيه الكوفة أعور، مات ۱۱۹، وكذا فى باب أصحاب الباقر والصادق صلوات الله وسلامه عليهما.

روى على بن الحكم، عن رجل، عنه، عن أمير المؤمنين عليه السلام.

الكافى ج ۱ باب ما يجب من حق الامام.

(۲۹۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما

السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، حدیث المنزلة (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة الکوفة (۱)، حبیب بن أبی ثابت (۱)، حدیث الولایة (۱)، حبشی بن جنادة (۲)، أحمد بن الحسن (۱)، حجة الوداع (۱)، علی بن الحکم (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

روی عامر بن السمط، عنه، عن علی بن الحسین صلوات الله علیه.

الکافی ج ۲ باب العصبیة.

وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱۳ باسناده، عن کامل، عنه حدیث الشوری فی خلافة عثمان.

وروی الصدوق فی أمالیه مج ۵۰ باسناده، عن کامل بن العلاء، عنه، عن سعید بن جبیر، عن عبد الله بن العباس قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله لعلی بن أبی طالب علیه السلام: یا علی أنت صاحب حوضی وصاحب لوائی، ومنجز عداتی وحبیب قلبی، ووارث علمی، وأنت مستودع مواریث الأنبیاء، وأنت أمین الله فی أرضه، وأنت حجة الله علی بریته، وأنت رکن الایمان، وأنت مصباح الدجی، وأنت منار الهدی، وأنت العلم المرفوع لأهل الدنیا، من تبعک نجی، ومن تخلف عنک هلک، وأنت الطریق الواضح، وأنت الصراط المستقیم، وأنت قائد الغر المحجلین، وأنت یعسوب المؤمنین، وأنت مولی من أنا مولاه، وأنا مولی کل مؤمن ومؤمنة، لا یحبک إلا طاهر الولادة، ولا یبغضک إلا خبیث الولادة، وما عرج بی ربی عز وجل إلی السماء قط وکلمنی ربی إلا قال لی: یا محمد أقرئ علیا منی السلام وعرفه أنه امام أولیائی ونور أهل طاعتی، فهنیئا لک یا علی هذه الکرامة، ونقله جد ج ۳۸ / ۱۰۰، وکمبا ج ۹ / ۲۸۳.

ورواه فی بشا عن کامل بن العلا، عنه، عنه ... إلی آخره. جد ج ۴۰ / ۵۲، وکمبا ج ۹ / ۴۳۸.

بشا: باسناده، عن الأعمش، عن حبیب بن أبی ثابت، عن سعید بن جبیر، عن ابن عباس قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله لام سلمة: هذا علی بن أبی طالب، لحمه من لحمی، ودمه من دمی، وهو منی بمنزلة هارون من موسی إلا أنه لا نبی من بعدی، یا أم سلمة هذا علی أمیر المؤمنین، وسید المسلمین، ووعاء علمی، وبابی الذی أوتی منه، وأخی فی الدنیا والآخرة، ومعی فی

(۲۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، کتاب الصراط المستقیم لعلی بن یونس العاملی (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۲)، سعید بن جبیر (۱)، یوم عرفة (۱)، حبیب بن أبی ثابت (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، کامل بن العلاء (۱)، عامر بن السمط (۱)، الطهارة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الحج (۱)، الهلاک (۱)

السنام الأعلی، یقتل القاسطین والناکثین والمارقین. جد ج ۳۷ / ۳۳۷، وکمبا ج ۹ / ۲۵۷.

ک: عن الأعمش، عنه، عن عمرو بن واثلة، عن زید بن أرقم حدیث الثقلین وحدیث الولایة یوم غدیر خم. جد ج ۳۷ / ۱۳۷، وکمبا ج ۹ / ۲۰۶، إلی غیر ذلک من روایاته التی تدل علی حسنه وکماله. منها جد ج ۴۱ / ۲۳۰ و ۳۴۷، وکمبا ج ۹ / ۵۶۴ و ۶۰۰.

نصر بن مزاحم فی کتاب صفین ص ۳۲۴ عن عبد العزیز بن سیاه، عنه قال: لما بنی المسجد (یعنی مسجد النبی صلی الله علیه وآله) جعل عمار یحمل حجرین، فقال له رسول الله: یا أبا الیقظان لا تشقق علی نفسک ... إلی آخره ثم أخبره بأنه تقتلک الفئة الباغیة.

وفیه ص ۳۲۸ عنه، عنه، قال: لما کان قتال صفین والرایة مع هاشم بن عتبة ... إلی آخره.

وفیه ص ۲۱۵ عنه، عنه، قال: لما کان قتال صفین قال رجل لعمار ... إلی آخره. وسائر روایاته عنه، عنه، فیه ص ۲۱۶ و ۱۴۴.

وروی عن أبی الطفیل حدیث المناشدة کما فی أمالی المفید مج ۳ ص ۱۶.

ویظهر من هذه الروایة الأولی کونه من صحابة النبی صلی الله علیه وآله أیضا.

۳۱۲۸ - حبیب بن أبی العالیة:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الشـیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۷۳ عن عبـد الرحمن، عن أبیه، عنه، عن مجاهـد، عن نبی الله صـلی الله علیه وآله قال: من فارقنی فقد فارق الله، ومن فارق علیا فقد فارقنی، ونقله جد ج ۳۸ / ۳۱، وکمبا ج ۹ / ۲۶۷.

۳۱۲۹ - حبیب الأسکاف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن الحکم بن عتیبة وسلمة بن کهیل،

(۲۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، حدیث الولایة (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، زید بن أرقم (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، عبد العزیز (۱)، غدیر خم (۱)، السجود (۲)، القتل (۳)

عنه، عن زید بن أرقم حدیث الولایة. جد ج ۳۷ / ۱۲۴، وکمبا ج ۹ / ۲۰۲. ولعله حبیب بن بشار الآتی.

۳۱۳۰ - حبیب بن أوس، أبو تمام الطائی:

کان امامیا، وله أشـعار کثیرة فی مدح أهل البیت علیهم السـلام، وله قصـیدة یذکر فیها الأئمة حتی انتهی إلی أبی جعفر الثانی صلوات الله علیه لأنه توفی فی أیامه.

وقـال الجاحـظ فی کتـاب الحیوان: حـدثنی أبو تمـام الطائی وکان من رؤساء الرافضـة، له کتاب الحماسـة وکتاب مختار شـعر القبائل. انتهی ما قاله النجاشی ملخصا.

وعن ابن شهرآشوب فی معالم العلماء أنه من الشعراء المتقین، مات سنة ۲۳۱.

جملة من أشعاره الراجعة إلی الغدیر فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۳۲۹ ونسبه وترجمته فیه ص ۳۳۳، وولادته ووفاته فیه ص ۳۴۱.

۳۱۳۱ - حبیب بن بدیل بن ورقاء الخزاعی:

لم یذکروه. هو من رواة حدیث الولایة. کتاب الغدیر ج ۱ / ۲۵ و ۱۹۱.

۳۱۳۲ - حبیب بن بزاز بن حسان، مولی بنی هاشم:

لم یذکروه. والصحیح نزار کما سیأتی.

۳۱۳۳ - حبیب بن بشار الکندی:

عده الشیخ فی باب أصحاب الباقر صلوات الله علیه (۳۳).

وفی باب أصحاب الصادق علیه السلام (۱۲۱) حبیب بن بشار مولی کندة، تابعی کوفی إسکاف.

ووقع فی طریق المفید مج ۱۱ ص ۵۷ عن أحمد بن یحیی، عن ابن الأعرابی، عن حبیب بن بشار، عن أبیه، عن علی بن عاصم ... إلی آخره.

(۲۹۶)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام محمـد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، أهـل بیت النـبی صـلی الله علیه وآله (۱)، الإمـام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، کتـاب معالم العلماء (۱)، حـدیث الولایة (۲)، أحمـد بن یحیی (۱)، بنو هاشم (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، حبیب بن أوس (۱)، زید بن أرقم (۱)، علی بن عاصم (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

وروی أبو الجارود، عنه، عن زاذان حدیث الغدیر والولایة. بشا ص ۲۷۴.

وروی أبو الجارود، عنه، عن حریز بن عثمان حدیث النص. جد ج ۳۶ / ۳۳۳، وکمبا ج ۹ / ۱۵۲. وفی کل هذه المواضع الخمسة بشار کما ذکرنا.

۳۱۳۴ - حبیب بن بشر:

عده الشیخ فی باب أصحاب الصادق صلوات الله علیه (۳۲۸).

وروی الحسین بن أبی العلاء، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی باب التقیة ج ۲ / ۲۱۷.

ورواه فی محاسن البرقی ج ۱ / ۲۵۶ عنه، عنه، مثله، إلا أنه فیه بشیر مع الیاء.

۳۱۳۵ - حبیب بن ثابت:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الطبری الثقة الجلیل فی بشا ص ۴۶ عن إسـماعیل بن عمرو البجلی، عن الأجلح، عنه، عن عاصم بن ضمرة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام حدیث الفضائل.

۳۱۳۶ - حبیب الجماعی: تقدم فی حارث الجماعی.

۳۱۳۷ - حبیب بن جهم:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه شهد معه صفین، ونقل معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۵۳۰، وجد ج ۳۳ / ۳۹.

۳۱۳۸ - حبیب بن الحارث:

لم یذکروه. وهو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، أظهر له أنه مذنب وأمره بالتوبة. مشکاة الطبرسی. ص ۱۲۰.

۳۱۳۹ - حبیب بن حسان بن أبی الأشرس الأسدی الکوفی:

مولی بن أسد، عده الشیخ فی باب أصحاب السجاد والباقر والصادق

(۲۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الحسین بن أبی العلاء (۱)، أبو الجارود (۲)، حبیب الجماعی (۱)، حبیب بن حسان (۱)، حدیث الغدیر (۱)، حبیب بن بشر (۱)، التوبة (۱)، الشهادة (۱)

صلوات الله علیهم.

۳۱۴۰ - حبیب بن الحسن (الحصین - خ ل) بن أبان الأجری:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة القمر عنه، عن محمد بن هشام، وکما فی جد ج ۱۷ / ۳۵۱، وکمبا ج ۶ / ۲۸۱.

۳۱۴۱ - حبیب بن الحسن:

من مشائخ الکلینی، روی عنه فی الکافی وغیرها فی مواضع ذکرها الخوئی.

معجم رجال الحدیث ج ۴ / ۲۲۶ والأردبیلی، وروی هو عن محمد بن عبد الحمید العطار ومحمد بن الولید.

وروی الصدوق، عن أبیه، عنه، عن محمد بن عبد الحمید العطار، عن محمد بن سنان. جد ج ۱۸ / ۲۵، وکمبا ج ۶ / ۳۰۳.

۳۱۴۲ - حبیب بن الحسن العبکی:

لم یذکروه. روی عن جابر الأنصاری. مدینة المعاجز ص ۱۶۱.

۳۱۴۳ - حبیب بن الحسین التغلبی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أبیه، عنه، عن عباد بن یعقوب کما فی العلل وأمالیه ص ۸۵.

وروی محمد بن همام، عنه، عن عبید بن خارجة. دلائل الطبری ص ۲۴۴.

۳۱۴۴ - حبیب بن حکیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۹۴ عن أبان بن عثمان، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه.

۳۱۴۵ - حبیب بن حماد (أو جماز):

لم يذكروه. وهو من أصحاب أمير المؤمنين صلوات الله عليه، خبيث ملعون، ولما سمع مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه موت خالد بن عرفطة

(۲۹۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، محمد بن عبد الحميد العطار (۱)، جابر بن عبد الله الأنصارى (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، محمد بن عبد الحميد (۱)، محمد بن الوليد (۱)، عباد بن يعقوب (۱)، حبيب بن الحسن (۳)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن هشام (۱)، محمد بن سنان (۱)، سورة القمر (۱)، الصّلاة (۱)

قال: والله ما مات ولا يموت حتى يقود جيش ضلالة صاحب لوائه حبيب بن حماد (جماز - خ ل). فقام رجل من تحت المنبر فقال: يا أمير المؤمنين أنا حبيب بن حماد وإنى لك شيعة ومحب: فلما أقر مرتين قال: اما والله إنك لحاملها ولتحملنها ولتدخلن بها من هذا الباب، وأشار إلى باب الفيل بمسجد الكوفة، قال ثابت الثمالى: فوالله ما مت حتى رأيت ابن زياد وقد بعث عمر بن سعد إلى الحسين عليه السلام وجعل خالد بن عرفطة على مقدمته، وحبيب بن حماد صاحب رايته، فدخل بها من باب الفيل. رواه الأعمش وابن محبوب، عن الثمالى، عن أبى إسحاق السبيعى، عن سويد بن غفلة.

ختص، بر: فى الصحيح عن ابن محبوب، عن أبى حمزة ... إلى آخره.

جد ج ۴۱ / ۳۱۳ و ۲۸۸، وكمبا ج ۹ / ۵۸۵ و ۵۷۹، وج ۸ / ۷۳۰.

ورواه المفيد فى الإختصاص ص ۲۸۰ فى الصحيح عن الحسن بن محبوب، عن أبى حمزة الثمالى، عن سويد بن غفلة. وفيه حبيب بن جماز.

ولعله متحد مع حبيب بن حماز المعدود من مجاهيل الصحابة.

۳۱۴۶ - حبيب الخثعمى:

من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام. روى عنه عشرة فيهم الأجلاء ذكرهم الخوئى، ولعله ابن المعلل أو المعلى الآتيان.

وروى فى الاستبصار باب وجوب التشهد فى الصحيح عن ابن أبى عمير، عن سعد بن بكر، عن حبيب الخثعمى، عن أبى جعفر عليه السلام.

۳۱۴۷ - حبيب الخير:

لم يذكروه. روى أحمد بن محمد بن يوسف، عنه، عن محمد بن الحسين الصائغ، عن أبيه، عن المعلى بن خنيس حديث النيروز. جد ج ۵۹ / ۹۲، وكمبا ج ۱۴ / ۲۰۶.

(۲۹۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، مسجد، جامع الكوفة (۱)، أحمد بن محمد بن يوسف (۱)، إسحاق السبيعى (۱)، ثابت الثمالى (۱)، المعلى بن خنيس (۱)، سويد بن غفلة (۲)، محمد بن الحسين (۱)، حبيب الخثعمى (۲)، سعد بن بكر (۱)، الضلال (۱)، الموت (۲)، الوجوب (۱)، الشهادة (۱)

۳۱۴۸ - حبيب الخزاعى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام روى عنه يونس بن عبد الرحمن. يب ج ۴ باب علامة أول شهر رمضان، ورواه فى صا عنه مثله.

۳۱۴۹ - حبيب السجستانى:

ذکره الشیخ فی باب أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم، وکان منقطعا إلی الأخیرین.

وروی العیاشی، عنه، عن الباقر علیه السلام.

وروی هشام بن سالم، عنه، عن الباقر علیه السلام حدیث اتصال الوصیة وحدیث عذاب من دانت بولایة إمام جائر المذکور فی مستدرک سفینة لغة: (دین).

وروی ابن محبوب، عن هشام بن سالم، عنه، وکان اقدم من حریز السجستانی إلا أن حریزا کان أسبغ علما من حبیب هذا قال: شکوت إلی الباقر علیه السلام شقیقة تعترینی ... إلی آخره. الطب ص ۲۰.

وبالجملة هو کثیر الروایة، ویظهر من روایاته حسنه وکماله، ولعله متحد مع حبیب بن المعلی الآتی.

۳۱۵۰ - حبیب بن سنان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن أبی الجارود، عنه، عن زاذان، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب العشرة ص ۱۹۶، وکمبا ج ۹ / ۵۳۳، وجد ج ۷۵ / ۲۸۵، وج ۴۱ / ۱۱۰.

۳۱۵۱ - حبیب بن عاصم الأزدی:

لم یذکروه. هو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم النهروان. کمبا ج ۸ / ۶۱۲، وجد ج ۳۳ / ۳۹۱.

(۳۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حبیب السجستانی (۱)، حبیب بن المعلی (۱)، هشام بن سالم (۲)، حبیب الخزاعی (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۳۱۵۲ - حبیب العبسی الکوفی:

والد عائذ بن حبیب. من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

۳۱۵۳ - حبیب بن عفیف الأزدی: لم یذکروه. وهو الذی قام إلی مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه لما سئم من الناس وخالفوه فی الجهاد آخذا بید ابن أخیه یقال له عبد الرحمن بن عبد الله بن عفیف، فاقبل یمشی حتی استقبل أمیر المؤمنین بباب السدة ثم جثا علی رکبتیه وقال: یا أمیر المؤمنین‌ها أنا ذا لا أملک إلا نفسی وأخی فمرنا بأمرک فوالله لننفذن له ولو حال دون ذلک شوک الهراس وجمر الغضا حتی ننفذ امرک أو نموت دونه، فدعا لهما بخیر وقال لهما: أین تبلغان بارک الله علیکما مما یزید.

کمبا ج ۸ / ۶۸۰. وفی کتاب الغارات جندب بن عفیف کما تقدم.

۳۱۵۴ - حبیب بن عمرو بن محصن المازنی:

عد من مجاهیل الصحابة، قتل ذاهبا إلی الیمامة.

۳۱۵۵ - حبیب بن عمرو:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، وروی الصدوق باسناده، عن أبی حمزة الثمالی، عنه قال: دخلت علی أمیر المؤمنین علیه السلام فی مرضه الذی قبض فیه، فحل عن جراحته فقلت: یا أمیر المؤمنین ما جرحک هذا بشئ، وما بک من بأس، فقال لی: یا حبیب أنا والله مفارقکم الساعة، قال: فبکیت عند ذلک وبکت أم کلثوم وکانت قاعدة عنده - إلی أن قال: - فما خرجت من عنده حتی توفی. جد ج ۴۲ / ۲۰۱، وکمبا ج ۹ / ۶۴۹.

أقول: یظهر منه شدة اختصاصه به علیه السلام فراجع الیه.

۳۱۵۶ - حبیب الفارسی:

لم یذکروه. هو من عباد البصرة، تقدم فی أیوب بن أبی تمیمة ما یفید ذمه.

(۳۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أیوب بن أبی تمیمة (۱)، عبد الله بن عفیف (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مدینة البصرة (۱)، عائذ بن حبیب (۱)، حبیب العبسی (۱)، عمرو بن محصن (۱)، المرض (۱)، القتل (۱)

۳۱۵۷ - حبیب بن محمد یونس بن شاذان الصنعانی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی غط ص ۱۷۰ باسناده، عنه قال: دخلت إلی علی بن إبراهیم بن مهزیار الأهوازی فسألته عن آل أبی محمد صلوات الله علیه قال: یا أخی لقد سألت عن أمر عظیم، ثم ذکر تشرفه بلقاء مولانا ولی العصر صلوات الله وسلامه علیه، ونقله جد ج ۵۲ / ۹، وکمبا ج ۱۳ / ۱۰۶.

۳۱۵۸ - حبیب بن مساور:

لم یذکروه. روی أبو الجارود، عنه هو وعثمان بن نشیط. بشا ص ۱۸۵.

۳۱۵۹ - حبیب بن مسلمة الفهری:

لم یذکروه. هو من اتباع معاویة، قال لمعاویة إن أبا ذر لمفسد علیکم الشام فتدارک أهله. وکان هذا اللعین علی مسیرة أهل الشام یوم صفین، وکان ممن یلعنهم أمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیه بعد صلاة الغداة والمغرب.

کلمات مولانا الحسن المجتبی صلوات الله علیه معه فی ذمه. جد ج ۴۴ / ۱۰۶، وکمبا ج ۱۰ / ۱۲۵.

۳۱۶۰ - حبیب بن مظاهر (مظهر) الأسدی:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین والحسن والحسین صلوات الله علیهم علم المنایا والبلایا وهو قرین میثم ورشید فی غایة الجلالة والنبالة. کلماته معهما فیما یجری علیهم. جد ج ۴۵ / ۹۲، وکمبا ج ۱۰ / ۲۱۴.

وهو من الذین کتبوا إلی الحسین صلوات الله علیه یدعونه إلی الکوفة. جد ج ۴۴ / ۳۳۳، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۵.

وکان یوم عاشوراء علی میمنة أصحاب الحسین علیه السلام. جد ج ۴۵ / ۴، وکمبا ج ۱۰ / ۱۹۲.

مجیئه مع الحسین علیه السلام إلی مسلم بن عوسجة حین صرع علی الأرض، ووصیة مسلم الیه فی نصرة الحسین. جد ج ۴۵ / ۲۰، وکمبا ج ۱۰ / ۱۹۶.

(۳۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة الکوفة (۱)، حبیب بن مظاهر الأسدی رضوان الله علیه (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، أبو الجارود (۱)، مسلم بن عوسجة (۱)، الشام (۲)، البلاء (۱)، الصّلاة (۱)

شهادته وانه هد مقتله الحسین علیه السلام وقوله: عند الله احتسب نفسی وحماة أصحابی. جد ج ۴۵ / ۲۶. تشرف بسلام الناحیة المقدسة.

ولقد شرحت أحواله مفصلا فی کتاب علی حدة، وسمیته باسمه وطبع مرتین إلی الحال. ونقلت عن جمع أنه ممن أدرک رسول الله صلی الله علیه وآله.

۳۱۶۱ - حبیب بن مظاهر:

لم یذکروه. روی حماد بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام کما فی یه باب حکم من قطع علیه الطواف.

۳۱۶۲ - حبیب بن المعلل الخثعمی المدائنی:

روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن والرضا علیهم السلام ثقة ثقة صحیح، له کتاب قاله کله النجاشی وغیره، ولا خلاف فیه، وروی کتابه محمد بن أبی عمیر وقال الشیخ: حبیب بن معلل الخثعمی مولی کوفی.

قال العلامة المج فی الوجیزة: حبیب بن المعلل الخثعمی ثقة. وفی بعض نسخ الحدیث ابن المعلی.

۳۱۶۳ - حبیب بن المعلی الخثعمی:

عده الصدوق فی مشیخة یه من صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه، فقال: وما کان فیه عن حبیب بن المعلی فقد رویته عن أبی رضی الله عنه، عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن الولید الخزاز، عن حماد بن عثمان، عن حبیب بن المعلی الخثعمی.

روی فیه باب ما یصلی فیه وسأل حبیب بن المعلی أبا عبد الله صلوات الله علیه فقال له: إنی رجل کثیر السهو، فما احفظ صلاتی إلا بخاتمی أحوله من مکان إلی مکان، فقال: لا بأس به.

روی الحسن بن محمد بن سماعة، عن محمد بن زیاد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۷ / ۲۳۶ ح ۱۰۲۹ من الزیادات من کتاب التجارات.

(۳۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، حبیب بن مظاهر الأسدی رضوان الله علیه (۱)، محمد بن الولید الخزاز (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، حبیب بن المعلی (۴)، حماد بن عثمان (۱)، محمد بن زیاد (۱)، حبیب بن معلل (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)، التجارة (۱)، الصّلاة (۱)، السهو (۱)

۳۱۶۴ - حبیب بن المعلی السجستانی:

ذکره الشیخ بهذا العنوان فی باب أصحاب الباقر علیه السلام (۴۳).

وقال فیه (۳۲): حبیب السجستانی روی عنه وعن أبی عبد الله.

وقال فی باب أصحاب الصادق علیه السلام (۱۲۰): حبیب السجستانی روی عنهما. وفی باب أصحاب السجاد علیه السلام (۲۴): حبیب السجستانی.

۳۱۶۵ - حبیب بن المغیرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا عن عبدان، عنه، عن جندل بن والق، عن محمد بن عمر المازنی، عن الصادق علیه السلام حدیث الفضائل.

جد ج ۳۹ / ۲۸۴، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰، وبشا ص ۱۴۹.

۳۱۶۶ - حبیب بن المنتجب:

لم یذکروه. وکان والیا علی بعض أطراف الیمن من قبل عثمان، فلما مات أقره أمیر المؤمنین صلوات الله علیه علی عمله، وکتب إلیه کتابا یفید حسنه وکماله وصحة عقیدته. جد ج ۴۲ / ۲۵۹، وکمبا ج ۹ / ۶۶۴.

۳۱۶۷ - حبیب بن منصور الکندی، أخو الأجلح:

کانا من اتباع معاویة، قتلا یوم صفین کما تقدم فی أخیه.

۳۱۶۸ - حبیب بن موسی الکاظم صلوات الله علیه:

قبره مزار معروف فی کاشان.

۳۱۶۹ - حبیب بن ناجز:

صاحب موسی بن عمران علیه السلام، ظهر قبره فی زمن معاویة فأصابوه فیه سالما، ووجدوا عند رأسه کتابا فیه اسمه وجملة من مواعظه.

جد ج ۱۴ / ۵۱۲، وکمبا ج ۵ / ۴۵۴، ویشبهه ما فی ج ۸ / ۵۸۴، وجد ج ۳۳ / ۲۷۷.

۳۱۷۰ – حبیب النجار:

صاحب یس. هو المعنی فی قوله تعالی (وجاء من أقصی المدینة رجل

(۳۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، النبی موسی بن عمران علیه السلام (۱)، حبیب السجستانی (۳)، حبیب بن المعلی (۱)، محمد بن عمر (۱)، القبر (۱)

یسعی قال یا قوم اتبعوا المرسلین) وانه من الثلاثة الذین لم یکفروا بالله طرفة عین، وانه من الصدیقین، وأنه من السابقین وهو داخل فی قوله تعالی (ثلة من الأولین).

جملة من قضایاه فی جد ج ۱۴ / ۲۴۲ – ۲۶۷، وکمبا ج ۵ / ۳۹۰.

۳۱۷۱ – حبیب بن نزار بن حیان الهاشمی، مولاهم الکوفی الصیرفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه أسند عنه قاله الشیخ فی رجاله (۱۱۹). جملة من روایاته فی أمالی المفید مج ۳ ص ۱۶، وجد ج ۴۷ / ۴۰۲، وکمبا ج ۱۱ / ۲۲۶.

۳۱۷۲ – حبیب بن نصر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید والشیخ فی أمالیهما عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن أحمد بن بشیر بن سلیمان کما تقدم فی أحمد.

۳۱۷۳ – حبیب بن یساف الأنصاری:

عد من مجاهیل الصحابة، لکن یظهر من اشعاره فی غزوة الجمل حسنه وکماله فقال:

أبا حسن أیقظت من کان نائما ومن کان یدعو إلی الحق یتبع وأن رجالا بایعوک وخالفوا هواک وأجروا فی الضلال وضیعوا وطلحة فیها والزبیر قرینه ولیس لما لا یدفع الله مدفع وذکرهم قتل ابن عفان خدعة هم قتلوه والمخادع یخدع کمبا ج ۸ / ۴۱۸، وجد ج ۳۲ / ۱۲۱.

۳۱۷۴ – حبیش بن أکثم بن صیفی:

حامل کتاب أبیه إلی رسول الله صلی الله علیه وآله. تقدم فی أبیه، وتفصیله فی جد ج ۵۱ / ۲۴۸، وکمبا ج ۱۳ / ۶۶

(۳۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، أکثم بن صیفی (۱)، أحمد بن بشیر (۱)، حبیب بن نزار (۱)، القتل (۱)، الضلال (۱)

۳۱۷۵ – حبیش بن مبشر:

أخو جعفر بن مبشر، کان من أصحابنا، له کتاب کبیر حسن سماه اخبار السلف وفیه الطعون علی المتقدمین علی أمیر المؤمنین علیه السلام روی من أحادیث العامة فأکثر قاله جش.

۳۱۷۶ – حبیش بن المغیرة (المعتمر): تقدم فی حبش.

۳۱۷۷ – حبیش بن دلجة القینی:

من رؤساء جند معاویة. کتاب صفین ص ۲۰۷.

۳۱۷۸ – حبیش بن جنادة:

روی أبو إسحاق عنه. بشا ص ۲۲۱. وهو حبشی بن جنادة المذکور.

۳۱۷۹ – حتات بن یزید: والأصح حباب کما تقدم.

۳۱۸۰ – حجاج بن أرطأة، أبو أرطاة النخعی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. وقع فی طریق الصدوق فی ید عن سیف بن عمیرة، عنه حدیث فضل التوحید وذم الشرک.

جملة من روایاته فی کتاب صفین ص ۱۵۲ و ۱۵۱، ویلوح منه أنه کان فی وقعة صفین. کشف: عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال: یا بن أرطأة کیف تواسیکم؟ قلت: صالح یا أبا جعفر، قال: یدخل أحدکم یده فی کیس أخیه فیأخذ حاجته إذا احتاج إلیه؟ قلت: أما هذا فلا، فقال له: لو فعلتم ما احتجتم.

جد ج ۷۸ / ۱۸۴، وکمبا ج ۱۷ / ۱۶۷.

واستدل العلامة المامقانی بهذا علی حسنه وکماله.

وروی النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم عن عطیة العوفی. جد ج ۳۶ / ۲۹۰، وکمبا ج ۹ / ۱۴۱. مات سنة ۱۴۵.

۳۱۸۱ – حجاج بن بدر البصری التمیمی السعدی:

عد من شهداء الطف.

(۳۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، أبو أرطاة النخعی (۱)، حتات بن یزید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حبیش بن المغیرة (۱)، حجاج بن أرطاة (۱)، حبشی بن جنادة (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، حبیش بن مبشر (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

۳۱۸۲ – حجاج بن خزیمة بن الصمة:

لم یذکروه. هو ملعون خبیث. کتاب صفین ص ۷۷ و ۷۸.

۳۱۸۳ – حجاج الخشاب:

هو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، روی العباس بن عامر القصیر عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام. کما فی سن ج ۱ / ۱۴۴. وروی عنه ابن فضال کما عن کا ویب وصا.

والظاهر اتحاده مع حجاج بن رفاعة أبی رفاعة الخشاب من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة بالاتفاق وله کتاب یرویه عدة من أصحابنا منهم محمد بن یحیی الخزاز وأحمد بن میثم.

۳۱۸۴ – حجاج بن زید (یزید) السعدی التمیمی:

شهید الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة.

۳۱۸۵ – حجاج بن سفیان العبدی:

من أصحاب أبی محمد العسکری صلوات الله علیه.

یج: قال أبو هاشم (یعنی الجعفری): أدخلت الحجاج بن سفیان العبدی علی أبی محمد صلوات الله علیه فسأله المبایعة ... إلی آخره، فذکر له بیع الدینار بالدینارین معها خرزة فتخیل فی نفسه أنها الربا، فالتفت الامام فقال: إنما الربا الحرام ما قصدته، فإذا جاوز حدود الربا وزوی عنه فلا بأس ... ألی آخره. جد ج ۵۰ / ۲۵۸، وکمبا ج ۱۲ / ۱۵۹.

وفی اثبات الوصیة ص ۲۱۳ عن أبی هاشم الجعفری، عنه قال: خلفت ابنی بالبصرة علیلا وکتبت إلی أبی محمد علیه السلام اسأله الدعاء، فوقع رحم الله ابنک إنه کان مؤمنا، قال الحجاج: فورد علی الکتاب أنه توفی فی ذلک الیوم، وکان شاکا فی الإمامة للاختلاف الذی وقع فی السنة.

(۳۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، العباس بن عامر (۱)، حجاج بن رفاعة (۱)، حجاج بن سفیان (۲)، أحمد بن میثم (۱)، حجاج الخشاب (۱)، الربا (۲)، البیع (۱)

۳۱۸۶ - حجاج بن عبد الله:

لم یذکروه. روی یعقوب بن علی، عن أبیه، عنه، عن أبیه، قال: سمعت الصادق علیه السلام وکان أفضل من رأیت من الشرفاء والعلماء وأهل الفضل وقد سئل عن أفعال العباد، فقال: کل ما وعد الله وتواعد علیه فهو من أفعال العباد.

جد ج ۱۰ / ۴۵۳، وکمبا ج ۴ / ۲۰۱.

۳۱۸۷ - حجاج بن علاط:

عد من مجاهیل الصحابة، لکن یستفاد أحواله وتدبیره بل حسنه وکماله مما فی جد ج ۲۱ / ۳۴، وکمبا ج ۶ / ۵۸۰.

۳۱۸۸ - حجاج بن عمر الأنصاری:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۱۳.

ومن أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم الجمل کما فی شرح النهج للخوئی ج ۳ / ۱۷۳.

۳۱۸۹ - الحجاج بن عمرو:

عده الشیخ بهذا العنوان من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام (۱۵).

واستظهر المامقانی أنه حجاج بن عمرو بن غزیة المازنی البخاری المعدود من أصحاب الرسول صلی الله علیه وآله الضارب مروان یوم الدار حتی سقط وحمله أبو حفصة مولاه وهو لا یعقل.

وشهد مع أمیر المؤمنین علیه السلام صفین، وکان یقول عند القتال: یا معشر الأنصار أتریدون أن نقول لربنا إذا لقیناه إنا أطعنا سادتنا وکبرائنا فأضلونا السبیلا؟ یا معشر الأنصار انصروا أمیر المؤمنین آخرا کما نصرتم رسول الله أولا ... إلی آخره.

۳۱۹۰ - حجاج بن غزیة الأنصاری:

المعدود من أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما وعلی

(۳۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الحجاج بن عمرو (۱)، القتل (۱)، الضرب (۱)

آلهما المدعی اتحاده مع سابقه، المنسوب إلی أبیه تارة وإلی جده أخری.

قال فی حق عثمان: والله لو لم یبق من عمره إلا بین الظهر والعصر لتقربنا إلی الله بدمه. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۲۴. وهو ممن وثب

علیه. ص ۱۶۹.

۳۱۹۱ – حجاج بن مالک:

عده قب من أصحاب الحسین صلوات الله علیه. ومثله الشیخ فی رجاله.

۳۱۹۲ – حجاج بن مسروق الجعفی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام کان مؤذنا لمولانا الحسین علیه السام وتشرف بشرف الشهادة وبسلام الناحیة المقدسة والرجبیة.

۳۱۹۳ – حجاج بن منهال:

لم یذکروه. هو من رواة حدیث جابر الأنصاری عن رسول الله صلی الله علیه وآله فی میلاد أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وفیه المناقب العظیمة. جد ج ۳۵ / ۱۶ و ۹۹، وکمبا ج ۹ / ۵ و ۲۱.

وروی إبراهیم بن عبد الله بن مسلم عنه، کما تقدم فی إبراهیم روایة الفضائل.

نص: باسناده، عن محمد بن عامر، عنه، عن حماد بن سلمة حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وفضائلهم. جد ج ۳۶ / ۳۰۴، وکمبا ج ۹ / ۱۴۴.

۳۱۹۴ – حجاج بن یزید: تقدم فی حجاج بن زید.

۳۱۹۵ – حجاج بن یوسف العبدی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام روی معجزته.

روی الراوندی فی یج عنه قال: خلفت ابنی بالبصرة علیلا، وکتبت علی أبی محمد علیه السلام اسأله الدعاء لابنی، فکتب إلی: رحم الله ابنک إن کان

(۳۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، حماد بن سلمة (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

مؤمنا، قال الحجاج: فورد علی کتاب من البصرة ان ابنی مات فی ذلک الیوم الذی کتب إلی أبو محمد علیه السلام بموته، وکان ابنی شاک فی الإمامة للاختلاف الذی جری بین الشیعة.

کشف: من دلائل الحمیری عن الحجاج مثله. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۳، وجد ج ۵۰ / ۲۷۴.

وتقدم فی الحجاج بن سفیان ما ربما یفید کون أحدهما مصحف الاخر.

۳۱۹۶ – حجاج بن یوسف الثقفی البغدادی:

الشهیر بابن الشاعر، المتوفی سنة ۲۵۹، الممدوح الموثق عند العامة.

کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۹۴.

۳۱۹۷ – حجاج بن یوسف:

روی کنز عن محمد بن العباس، عن الحسین بن محمد، عنه، عن بشر ابن الحسین حدیث الفضائل. جد ج ۳۶ / ۲۵، وکمبا ج ۹ / ۸۷.

۳۱۹۸ – حجاج بن یوسف الثقفی:

قتل من الشیعة أکثر من مائة ألف، وکفره وزندقته أظهر وأشهر من أن یذکر.

سئل عن شهر بن حوشب أن آیة من کتاب الله قد أعیته وهی قوله تعالی (وإن من أهل الکتاب إلا لیؤمنن به قبل موته). جد ج ۱۴ / ۳۴۹، وکمبا ج ۵ / ۴۱۵. وذکرنا فی مستدرک سفینة فی (أمن) تفاسیر هذه الآیة.

اخبار أمیر المؤمنین علیه السلام عنه وذمه وتکنیته إیاه بأبی وذحة، وبیان وجوهها. جد ج ۴۱ / ۳۳۲ و ۳۴۱، وکمبا ج ۹ / ۵۹۶ و ۵۹۸.

کتاب الحجاج إلی الحسن البصری وإلی ابن عبید وإلی ابن عطا وإلی عامر الشیعی أن یذکروا ما عندهم وما وصل إلیهم فی القضاء والقدر، فکتب کل واحد ما سمع من علی علیه السلام فی ذلک. جد ج ۵ ۵۸، وکمبا ج ۳ / ۱۷.

(۳۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، مسألة القضاء والقدر (۱)، أهل الکتاب (۱)، مدینة البصرة (۱)، حجاج بن سفیان (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الحسن البصری (۱)، شهر بن حوشب (۱)، الموت (۲)، الوفاة (۱)، السفینة (۱)

وسقط فی الهاویة فی رمضان سنة ۹۵. وله ۵۳ – ۵۵ عام علی ما فی السوانح.

۳۱۹۹ – حجار بن أبحر (أبجر) العجلی (السلمی):

لم یذکروه. هو ممن کتب إلی مولانا الحسین صلوات الله علیه یدعوه إلی العراق. جد ج ۴۴ / ۳۳۴، وج ۴۵ / ۷، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۶ و ۱۹۳.

ثم صار إلی ابن زیاد، فبعثه فیمن بعثه لیخذل الناس عن مسلم بن عقیل. جد ج ۴۴ / ۳۴۹، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۹.

ثم دخل فی حزب الشیطان جند ابن سعد وآل أبی سفیان. جد ج ۴۵ / ۷، وکمبا ج ۱۰ / ۱۹۳.

ثم صار من رؤساء جند عبد الله بن مطیع لقتال المختار. جد ج ۴۵ / ۳۶۸، وکمبا ج ۱۰ / ۲۸۸.

۳۲۰۰ – حجر بن الأزد:

لم یذکروه. هو من السبعة الذین قتلهم معاویة فی محبة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیه. إحقاق الحق ج ۸ / ۱۵۴.

۳۲۰۱ – حجر بن البدری:

ما یفید مدحه وجلالته. جد ج ۳۹ / ۳۱۷ و ۳۲۴، وکمبا ج ۹ / ۴۱۸ و ۴۱۹.

وهو ابن عدی الآتی.

۳۲۰۲ – حجر بن الحجر أو الحر أو الحارث:

من جماعة دسهم معاویة لقتل الحسن المجتبی علیه السلام. جد ج ۴۴ / ۳۳، وکمبا ج ۱۰ / ۱۰۷.

۳۲۰۳ – حجر الخیر: هو ابن عدی الآتی إن شاء الله.

۳۲۰۴ – حجر بن زایدة الحضرمی الکوفی:

عده الکاظم صلوات الله علیه من حواری الباقر والصادق صلوات الله

(۳۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، دولة العراق (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، حجر بن زائدة (۱)، القتل (۳)، الصّلاة (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

علیهما کما تقدم (وابنه محمد من أصحاب الصادق علیه السلام).

وقال جش فی حقه: ثقة صحیح المذهب صالح من هذه الطائفة، له کتاب یرویه عدة من أصحابنا ... إلی آخره، منهم عبد الله بن مسکان وأبان بن عثمان.

ولقد أجاد، فیما أفاد العلامة الخوئی والمامقانی عما ربما یوهم ذما فیه بوجوه حسنة ضعف السند والدلالة ومعارضته بالأقوی والمتأخر، فعد الکاظم صلوات الله علیه إیاه من حواریهما متأخر عما یوهم الذم، فالذم إما مردود أو مؤول.

۳۲۰۵ – حجر بن عدی الکندی الطائی:

من أصحاب أمير المؤمنين والحسن المجتبى صلوات الله عليهما وكان من الأبدال كما قاله الشيخ فى رجاله (۶).

وعده الفضل بن شاذان من التابعين الكبار ورؤسائهم وزهادهم.

اشعاره يوم الجمل فى جد ج ۳۸ / ۲۲، وكمبا ج ۹ / ۲۶۵.

يا ربنا سلم لنا عليا سلم لنا المبارك المضيا المؤمن الموحد التقيا لا خطل الرأى ولا غويا بل هاديا موفقا مهديا واحفظه ربى واحفظ النبيا فيه فقد كان له وليا ثم ارتضاه بعده وصيا وكان يوم الجمل على جناح جند أمير المؤمنين جعله أمير المؤمنين. كمبا ج ۸ / ۴۲۹، وجد ج ۳۲ / ۱۷۲.

روى نصر عن عبد الله بن شريك قال: خرج حجر بن عدى وعمرو ابن الحمق يظهران البراءة من أهل الشام، فأرسل على صلوات الله عليه: أن كفا عما يبلغنى عنكما، فأتياه فقالا: يا أمير المؤمنين ألسنا محقين؟ قال: بلى، قالا:

أو ليسوا مبطلين؟ قال: بلى، قالا: فلم منعتنا من شتمهم؟ قال: كرهت لكم أن تكونوا لعانين شتامين تشتمون وتبرأون، ولكن لو وصفتم مساوئ أعمالهم فقلتم

(۳۱۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، حجر بن عدى الكندى (۲)، عبد الله بن مسكان (۱)، عبد الله بن شريك (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الشام (۱)

من سيرتهم كذا وكذا، ومن أعمالهم كذا وكذا كان أصوب فى القول وأبلغ فى العذر - إلى أن قال -: لكان أحب إلى وخيرا لكم، فقالا: يا أمير المؤمنين نقبل عظتك ونتأدب بأدبك. كمبا ج ۸ / ۴۷۵، وجد ج ۳۲ / ۳۹۹.

وكان يومئذ أميرا على كندة وحضرموت وقضاعة ومهرة. كمبا ج ۸ / ۴۷۷، وجد ج ۳۲ / ۴۰۸.

وقال حجر بن عدى الكندى لمولانا الحسن المجتبى عليه السلام حين صالح معاوية: سودت وجوه المؤمنين، فقال: ما كل أحد يحب ما تحب، ولا رأيه كرأيك، و إنما فعلت ما فعلت ابقاء عليكم. جد ج ۴۴ / ۲۸، وكمبا ج ۱۰ / ۱۰۶.

ونقل أنه كان يصلى فى اليوم والليلة ألف ركعة، وكان مستجاب الدعوة.

أشعاره عند ما أصيب مولانا أمير المؤمنين - صلوات الله وسلامه عليه:

فيا أسفا على المولى التقى أبو الأطهار حيدرة الزكى قتله كافر حنث زنيم لعين فاسق نغل شقى فيلعن ربنا من حاد عنكم ويبرأ منكم لعنا وبى لأنكم بيوم الحشر ذخرى وأنتم عترة الهادى النبى فلما بصر به وسمع شعره قال له: كيف لى بك إذا دعيت إلى البراءة منى، فما عساك أن تقول؟ فقال: والله يا أمير المؤمنين لو قطعت بالسيف إربا إربا، وأضرم لى النار وألقيت فيها لآثرت ذلك على البراءة منك فقال وفقت لكل خير يا حجر جزاك الله خيرا عن أهل بيت نبيك. جد ج ۴۲ / ۲۹۰، وكمبا ج ۹ / ۶۷۴.

واخبار النبى صلى الله عليه وآله عن قتل حجر، فيما روى أنه دخل معاوية على عائشة فقالت: ما حملك على قتل أهل عذراء، حجر وأصحابه؟ فقال:

يا أم المؤمنين إنى رأيت قتلهم صلاحا للأمة وبقائهم فسادا للأمة، فقالت: سمعت رسول الله قال: سيقتل بعذراء ناس يغضب الله لهم وأهل السماء. جد ج ۱۸ / ۱۲۴، وكمبا ج ۶ / ۳۲۷.

(۳۱۳)

صفحهمفاتيح البحث: أمهات المؤمنين، ازواج النبى (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، حجر بن عدى الكندى (۱)، القتل (۳)

وعن أمير المؤمنين عليه السلام: يا أهل العراق سيقتل سبعة نفر بعذراء، مثلهم كمثل أصحاب الأخدود. فقتل حجر بن عدى وأصحابه. جد ج ۱۸ / ۱۲۴، وج ۴۱ / ۳۱۶، وكمبا ج ۹ / ۵۹۲.

قتله معاوية مع أصحابه بشهادة جمع من الأشقياء فى سنة ۵۱.

أحواله وأحاديثه فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۱۱۷ و ۱۲۰، وج ۱۱ / ۳۷ – ۵۷.

فى كتاب الامام السبط أبى عبد الله الحسين صلوات الله وسلامه عليه إلى معاوية: ألست قاتل حجر وأصحابه العابدين المخبتين الذين كانوا يستفظعون البدع ويأمرون بالمعروف وينهون عن المنكر – إلى أن قال: – أو لست بقاتل عمرو بن الحمق الذى أخلقت وأبلت وجهه العبادة ... إلى آخره. كتاب الغدير ج ۱۰ / ۱۶۰.

۳۲۰۶ – حجر بن عدى الكنى الكوفى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه قاله الشيخ فى رجاله (۲۴۶).

۳۲۰۷ – حجر بن قحطان الوادعى:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، له أشعار فى يوم صفين تفيد حسنه وكماله. كتاب صفين ص ۴۳۸.

۳۲۰۸ – حجر بن محمد الشامى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن الحسن بن محمد بن أحمد بن جعفر ابن محمد بن زيد الشهيد، عنه، عن سهل بن رجاء الصنعانى، عن وهب بن وهب كتابه كما فى ست فى ترجمة وهب.

۳۲۰۹ – حجر بن يزيد:

من أتباع معاوية يوم صفين. كتاب صفين ص ۲۴۳. وأخوه هانى يأتى.

(۳۱۴)

صفحهمفاتيح البحث: الامر بالمعروف (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، النهى عن المنكر (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، دولة العراق (۱)، الحسن بن محمد بن أحمد (۱)، حجر بن عدى الكندى (۲)، وهب بن وهب (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، محمد بن زيد (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۱)

۳۲۱۰ – حجل بن أثال (عامر):

من اتباع معاوية، وابنه أثال من اتباع أمير المؤمنين عليه السلام، وتقدم فى أثال ما يتعلق به.

۳۲۱۱ – حجل بن العتاب النخعى:

موكل على الفرات من قبل معاوية لمنع الماء من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۴۲ / ۳۵، وكمبا ج ۹ / ۶۰۵.

۳۲۱۲ – حجى:

صنف كتابه فارس بن سليمان وروى عنه، كما ذكره جش فى ترجمة فارس.

۳۲۱۳ – حدقة الرازى: هو الجبار بن على المذكور.

۳۲۱۴ – حديد بن حكيم أبو على الأزدى المدائنى:

من أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما ثقة وجه متكلم قاله النجاشى وغيره. ولا خلاف فيه، وله كتاب يرويه عنه محمد بن خالد البرقى.

وروى عنه إسحاق بن أبى هلال المدائنى، وحريز وابن محبوب، وأبان بن عثمان، وموسى بن بكر، وسليمان الفراء، ومحمد بن سنان، وغيرهم. وإن شئت مواضع هذه الروايات فارجع إلى كتاب الخوئى والأردبيلى، وابنه على وأخواه مرازم ومحمد يأتون.

۳۲۱۵ – حدید الساباطی:

لم یذکروه. روی عمرو بن منهال القماط عنه، عن الصادق علیه السلام ما استنصر به الواقفة. غط ص ۴۱.

۳۲۱۶ – حدیرة:

لم یذکروه. روی العباس بن معروف، عن عبد الله الأصم، عنه، عن أبی عبد الله (علیه السلام) فضل الحج. کمبا ج ۲۱ / ۲، وجد ج ۹۹ / ۱۰.

(۳۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، نهر الفرات (۱)، إسحاق بن أبی هلال المدائنی (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، العباس بن معروف (۱)، فارس بن سلیمان (۱)، سلیمان الفراء (۱)، حدید بن حکیم (۱)، موسی بن بکر (۱)، محمد بن سنان (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)

۳۲۱۷ – حذیفة بن أسید الغفاری أبو سرعة:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله والحسن المجتبی صلوات الله وسلامه علیه. وفی أسد الغابة: أنه بایع رسول الله صلی الله علیه وآله تحت الشجرة ونزل الکوفة وتوفی بها. انتهی. وعده الکاظم صلوات الله علیه من حواری الحسن المجتبی علیه السلام کما تقدم.

یر: عن الحضرمی، عنه قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: ما تکاملت النبوة لنبی فی الأظلة حتی عرضت علیه ولایتی وولایة أهل بیتی ومثلوا له فأقروا بطاعتهم وولایتهم. جد ج ۲۶ / ۲۸۱، وکمبا ج ۷ / ۳۴۱.

جملة من روایاته عن النبی صلی الله علیه وآله فی فضائل أهل بیته، وأن الأئمة من ولده أحد عشر، وأسمائهم وفضائلهم صلوات الله علیهم. جد ج ۳۶ / ۳۲۸ و ۳۲۹، وکمبا ج ۹ / ۱۵۱. وقد عقد الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص لروایاته بابا فی ذلک.

وروی الصدوق فی أمالیه مج ۳۶ باسناده، عن أبی الطفیل عامر بن واثلة، عنه قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: (یا حذیفة إن حجة الله علیکم (علیک) بعدی علی بن أبی طالب الکفر به کفر بالله، والشرک به شرک بالله، والشک به شک فی الله، والالحاد فیه الحاد فی الله، والانکار له انکار لله، والایمان به ایمان بالله، لأنه أخو رسول الله ووصیه وامام أمته ومولاهم، وهو حبل الله المتین وعروته الوثقی التی لا انفصام لها، وسیهلک فیه اثنان ولا ذنب له: محب غال ومقصر، یا حذیفة لا تفارقن علیا فتفارقنی، ولا تخالفن علیا فتخالفنی، إن علیا منی وأنا منه، من أسخطه فقد أسخطنی، ومن أرضاه فقد أرضانی). جد ج ۳۸ / ۹۷، وکمبا ج ۹ / ۲۸۳. وغیر ذلک.

وروی الصفار فی بصائره فی نسختین منه الجزء ۴ باب ۳ مسندا، عن أبی محمد البزاز قال: حدثنی حذیفة بن أسید الغفاری صاحب النبی صلی الله علیه

(۳۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۱)، مدینة الکوفة (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حذیفة بن أسید (۲)، محمد البزاز (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۲)

وآله قال: دخلت علی علی بن الحسین صلوات الله علیه فرأیته یحمل شیئا قلت:

ما هذا؟ قال: هذا دیوان شیعتنا ... إلی آخره. وذکر فی آخره أنه کان اسمه فیه.

ورواه فی کمبا ج ۷ / ۳۰۵، وجد ج ۲۶ / ۱۲۲ عنه مثله سواء، یظهر منه تشرفه بلقاء مولانا السجاد علیه السلام.

۳۲۱۸ – حذیفة بن منصور بن کثیر بن سلمة بن عبد الرحمن الخزاعی، أبو محمد:

بیاع السابری، من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم ثقة، قاله النجاشی والمج وغیرهما، وهو الأقوی، وله کتاب یرویه

عدة من أصحابنا منهم: ابن أبی عمیر.

ونقل العلامة فی صه فی القسم الأول باب ۱۲ أنه وثقه المفید ومدحه، ونقل عن النجاشی أنه ثقة، وتوقف فیه لقول ابن الغضائری أن حدیثه غیر نقی یروی الصحیح والسقیم، وأمره ملتبس، ویخرج شاهدا. انتهی قول ابن الغض.

أقول: وقد عرفت کثیرا أن قول ابن الغض لا یقاوم مع قول النجاشی والمفید وغیرهما.

ویشهد علی ترجیح قول جش والمفید وقوعه فی طریق ابن قولویه القمی.

وصحیحة عبد الرحمن بن الحجاج، عن الصادق علیه السلام المرویة عن کش الدالة علی ترجیح حذیفة هذا علی حریز، ولقد أجاد العلامة الخوئی فی الجواب عن الذم بهذین الوجهین وغیرهما.

أقول: ونزیدک علیه ما رواه من وثق عنه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: کم حججت؟ قال: تسعة عشر، قال: فقال: أما انک لو أتممت أحدا وعشرین حجة لکنت کمن زار الحسین صلوات الله علیه.

(۳۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عرفة (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، ابن الغضائری (۱)، أبو عبد الله (۱)، حذیفة بن منصور (۱)، ابن قولویه (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

وابناه الحسن ومحمد رویا الحدیث وسیأتیان.

۳۲۱۹ - حذیفة بن منصور مولی الحسین بن زید العلوی:

من أصحاب الصادق علیه السلام.

روی ربعی وصفوان، عن حذیفة بن منصور، عن الصادق علیه السلام روایات تفید حسنه وکماله، رواها البرقی فی سن کما فی جد ج ۵ / ۲۰۵ مکررا، وکمبا ج ۳ / ۵۷.

۳۲۲۰ - حذیفة النخعی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین، وهو الذی اخذ ابن ملجم فی الطریق حین قتل أمیر المؤمنین علیه السلام وأراد الفرار. جد ج ۴۲ / ۲۸۴ - ۲۸۷، وکمبا ج ۹ / ۶۷۲.

۳۲۲۱ - حذیفة بن الیمان العبسی، أبو عبد الله:

هو ممن عد الصادق والرضا علیهما السلام إیاه من المؤمنین الذین لم یغیروا ولم یبدلوا بعد نبیهم وتجب ولایتهم. وذکرنا فی مستدرک سفینة فی (جفن) أنه من الذین أکلوا من الجفنة التی نزلت من عند الله تعالی للنبی وأهل بیته علیهم السلام وهو الذی قال لربیعة السعدی: فوالذی نفسی بیده، لو وضع جمیع أعمال أصحاب محمد صلی الله علیه وآله فی کفة المیزان منذ بعث الله محمدا إلی یوم القیامة، ووضع عمل علی فی الکفة الأخری لرجح عمل علی علیه السلام علی جمیع اعمالهم ... إلی آخره. جد ج ۳۹ / ۳، وکمبا ج ۹ / ۳۴۷.

وهو الذی بین له آیة الجنة والنار فقال: خذها قصیرة من طویلة وجامعة لکل امرک، أن آیة الجنة فی هذه الأمة لیأکل الطعام ویمشی فی الأسواق.

قال ربیعة: فقلت له: فبین لی آیة الجنة فاتبعها وآیة النار فاتقیها، فقال لی: والذی نفس حذیفة بیده أن آیة الجنة والهداة إلیها إلی یوم القیامة الأئمة من آل محمد علیهم السلام وان آیة النار والدعاة إلیها إلی یوم القیامة لأعدائهم.

(۳۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن

ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم القیامة (۳)، ابن ملجم المرادی لعنه الله (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن زید (۱)، حذیفة بن منصور (۲)، ربیعة السعدی (۱)، الصدق (۱)، الطعام (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

جد ج ۲۶ / ۲۴۰، وکمبا ج ۷ / ۳۳۳.

وسألوا أمیر المؤمنین علیه السلام عنه فقال: علم أسماء المنافقین، وسئل عن المعضلات حین غفل عنها، ولو سألوه لوجدوه بها عالما. کمبا ج ۸ / ۷۳۳، وج ۴ / ۱۲۰. ونحوه جد ج ۱۰ / ۱۲۳.

وکان سعد وحذیفة یحرسان النبی صلی الله علیه وآله فیمن یحرس، فلما نزل (والله یعصمک من الناس) قال: الحقوا بملاحقکم فان الله سبحانه عصمنی من الناس. جد ج ۱۷ / ۱۷۶، وکمبا ج ۶ / ۲۳۶.

وفراره من الیهود لما تکلموا فی الرسول صلی الله علیه وآله وقول النبی فی حقه: أما حذیفة فر بدینه من الشیطان وأولیائه فهو من عباد الله الصالحین، واما أنت یا عمار فإنک قد فاضلت عن دین الله ونصحت لمحمد رسول الله فأنت من المجاهدین فی سبیل الله الفاضلین – الخبر. جد ج ۲۲ / ۳۳۵، وکمبا ج ۶ / ۷۵۱.

نی: عن أمیر المؤمنین علیه السلام: أنه قال یوما لحذیفة بن الیمان:

یا حذیفة لا تحدث الناس بما لا یعلمون فیطغوا ویکفروا، وإن من العلم صعبا شدیدا تحمله، لو حملته الجبال عجزت عن حمله، إن علمنا یستنکر ویبطل وتقتل رواته ویساء إلی من یتلوه بغیا وحسدا ... إلی آخره، وذکر فیه مناقبه العظیمة. جد ج ۲۸ / ۷۰، وکمبا ج ۸ / ۱۶.

نقل الإمام الهادی علیه السلام وروده علی الرسول صلی الله علیه وآله فی یوم عید الله الأکبر یوم التاسع من ربیع الأول. جد ج ۹۸ / ۳۵۲، وکمبا ج ۲۰ / ۳۳۱.

کشف: عنه قال: سألتنی أمی متی عهدک بالنبی صلی الله علیه وآله؟

فقلت لها: منذ کذا وکذا، قال: فنالت منی وسبتنی، قال: فقلت لها: دعینی اتی النبی فاصلی معه المغرب ثم لا ادعه حتی یستغفر لی ولک، قال: فاتیت النبی فصلیت معه المغرب – إلی أن قال: – فاتبعته فسمع صوتی فقال: من هذا؟ فقلت

(۳۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، شهر ربیع الأول (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، سبیل الله (۱)، النفاق (۱)

حذیفة، قال: مالک؟ فحدثته بالأمر قال: غفر الله لک ولأمک – الخبر. جد ج ۳۷ / ۷۹، وکمبا ج ۹ / ۱۹۱.

فی أنه کان والیا لعثمان علی المدائن فلما صار علی أمیر المؤمنین علیه السلام کتب لحذیفة عهدا یخبره بما کان من أمره وبیعة الناس إیاه، فاستوی حذیفة جالسا وکان علیلا فقال: قد والله ولاکم أمیر المؤمنین حقا، قالها ثلاثا، فقام الیه شاب من الفرس ... إلی آخره فذکر له تمهید غصب الخلافة من أهل الجلافة، فاهتدی الشاب ولحق بأمیر المؤمنین واستشهد معه فی الجمل. جد ج ۳۷ / ۳۲۵، وتفصیل ذلک فی ج ۲۸ / ۸۶، وکمبا ج ۹ / ۲۵۵، وج ۸ / ۱۹.

وذکرنا فی مستدرک سفینة ج ۴ / ۴۲۵ لغة (سبع) أنه من السبعة الذین خلفت الأرض لهم، وبهم یرزقون وبهم ینصرون وبهم یمطرون، وهم الذین صلوا علی فاطمة الزهراء علیها السلام، وهو أحد الأرکان الأربعة.

وسکن الکوفة، وولاه عمر المدائن ومات بالمدائن بعد بیعة أمیر المؤمنین علیه السلام بأربعین یوما سنة ست وثلاثین، وأوصی ابنیه صفوان وسعدا بلزوم مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام واتباعه، فکانا معه بصفین وفازا بالشهادة، وهما مع ابنه الآخر أبی عبیدة مع عمهم عبد العزیز یأتون.

وفی أسـد الغابـة: أن حذیفـة شـهد الحرب بنهاونـد، فلما قتل النعمان بن مقرن أمیر ذلک الجیش اخذ الرایة، وکان فتح همدان والری والدینور علی یده وشهد فتح الجزیرة. انتهی. وکان حذیفة مع أبیه وأخیه صفوان مع رسول الله صلی الله علیه وآله یوم أحد.

۳۲۲۲ - حذیم بن شریک الأسدی:

من أصـحاب السجاد صلوات الله علیه قاله الشیخ فی رجاله (۲۳)، وروی الطبرسـی فی الاحتجاج عنه حدیث ورود السجاد علیه السلام مع أهل البیت بالکوفة، وخطبة زینب الکبری فی الکوفة. جد ج ۴۵ / ۱۶۲، وکمبا

(۳۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسـین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السـیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۱)، مدینة الکوفة (۳)، حذیم بن شریک الأسدی (۱)، عبد العزیز (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۱)، الغصب (۱)، الحرب (۱)، الوصیة (۱)، السفینة (۱)

ج ۱۰ / ۲۳۳.

۳۲۲۳ - حراب بن أحنف:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الشـیخ الأجل النعمانی فی کتابه ص ۷۰ عن علی بن عثمان، عنه، عن جعفر بن محمـد الصادق صـلوات الله علیه، ونقله جد ج ۵۱ / ۱۱۲، وکمبا ج ۱۳ / ۲۸.

۳۲۲۴ - حراق:

لم یـذکروه. وهو من أصـحاب أمیر المؤمنین علیه السـلام، وحفیـداه عبـد الرحمن وعبـد الله ابنا عروة بن حراق من شـهداء الطف یوم عاشوراء کما سیأتیان.

۳۲۲۵ - الحرب بن الجلاج:

لم یذکروه. فاز بالشهادة بین یدی مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه بصفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۶، وجد ج ۳۲ / ۵۰۰.

۳۲۲۶ - الحرب بن الحسن الطحان:

کوفی، قریب الأمر فی الحدیث، له کتاب عامی الروایة کذا قاله النجاشی، وروی کتابه یحیی بن زکریا اللؤلؤی.

بشا: عن الحسن بن محمد بن عبد الواحد، عنه، عن یحیی بن مساور، عن بشـیر النبال، عن الباقر علیه السـلام فضل الشیعة ونجاتهم یوم القیامة. کتاب الایمان ص ۱۳۷، وجد ج ۶۸ / ۱۳۲.

وفی بشـا ص ۶۹: عن محمـد بن منصـور، عنه، عن یحیی بن مسـاور، عن أبی الجـارود، عن البـاقر علیه السـلام حـدیث قبـول الصـلاة والصوم والحج عن الشیعة وعدم القبول من غیرهم.

ویستفاد من هذه الروایات السابقة واللاحقة إمامیته.

وفی کل هذه المواضع الحرب کما تری، وتقدم فی الحارث بن الحسن.

(۳۲۱)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۲)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، یوم عاشوراء (۲)، یحیی بن زکریـا اللؤلؤی (۱)، محمـد بن عبد الواحد (۱)، الحارث بن الحسن (۱)، الحرب بـن الحسن (۱)، علی بن عثمـان (۱)، بشـیر النبال (۱)، محمـد بن منصور (۱)، الصـیام، الصوم (۱)، الشهادة (۲)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، الحرب (۲)

وروی النجاشی فی ترجمة الحسن بن محمد بن سماعة ص ۲۹ باسناده، عن أحمد بن یحیی الأودی قال: دخلت مسجد الجامع لأصلی الظهر، فلما صلیت رأیت حرب بن الحسن الطحان وجماعة من أصحابنا جلوسا، فملت إلیهم فسلمت علیهم ... إلی آخره.

وروی الشیخ فی غیبته بعد نقل علی بن أبی حمزة النص من الکاظم علی الرضا علیهما السلام قال یحیی بن الحسن العلوی لحرب بن الحسن الطحان:

فما حمل علی بن أبی حمزة علی أن برئ منه وحسده (یعنی وقفه) قال: سألت یحیی ابن مساور عن ذلک فقال: حمله ما کان عنده من ماله.

بل قول جش قریب الأمر فی الحدیث نوع مدح له.

۳۲۲۷ - حرب بن سوید بن غفلة:

لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله روی عنه کما فی بشا ص ۱۲۱، وجد ج ۳۹ / ۲۸۲، وکمبا ج ۹ / ۴۰۹.

۳۲۲۸ - حرب بن شرحبیل الشبامی:

لم یذکروه. هو من وجوه أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ولما سمع أمیر المؤمنین بکاء النسل علی شهداء صفین خرج إلیه حرب هذا فقال علی علیه السلام: أتغلبکم نساؤکم، ألا تنهونهن عن هذا الصیاح والرنین؟! قال یا أمیر المؤمنین لو کانت دار أو دارین أو ثلاثة قدرنا علی ذلک، ولکن من هذا الحی ثمانون ومائة قتیل، فلیس من دار إلا وفیها بکاء، أما نحن معاشر الرجال فانا لا نبکی، ولکن نفرح لهم بالشهادة فقال علی: رحم الله قتلاکم وموتاکم، واقبل یمشی معه وعلی راکب، فقال له علی: ارجع فان مشی مثلک مع مثلی فتنة للوالی ومذلة للمؤمنین، ثم مضی ... إلی آخره. کمبا ج ۸ / ۵۰۷، وجد ج ۳۲ / ۵۵۴، وکتاب صفین ص ۵۳۱.

نهج: قریب منه، وفیه: خرج إلیه حرب بن شرحبیل الشبامی وکان من

(۳۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۲)، یحیی بن الحسن العلوی (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، سوید بن غفلة (۱)، البکاء (۲)، الشهادة (۲)، السجود (۱)، الحرب (۵)، الجماعة (۱)

وجوه قومه ... إلی آخره. کمبا ج ۸ / ۵۲۲، وجد ج ۳۲ / ۶۱۹.

أقول: ولا تخفی دلالة هذه الروایة علی حسنه وکماله من وجوه.

۳۲۲۹ - حرب صاحب الجواری:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی سن باب التمر ج ۲ / ۵۳۵ عن محمد ابن سنان، عنه، عن الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۱۴ / ۸۴۱، وجد ج ۶۶ / ۱۳۶، ۳۲۳۰ - حرب صبیح:

لم یذکروه. روی أحمد بن یعلی، عنه حدیث الولایة والغدیر کما تقدم فی أحمد.

۳۲۳۱ - حرب بن عبد الله الأزدی:

لم یذکروه. وهو حامل کتاب الحسن المجتبی علیه السلام إلی معاویة.

کمبا ج ۱۰ / ۱۰۹، وجد ج ۴۴ / ۳۹. وفی الجدید: روی عن جندب بن عبد الله الأزدی، وقال فی الذیل وفی نسخة الأصل: حرب.

۳۲۳۲ - حرب بن محمد المؤدب:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید عن أحمد بن نصر بن عبد الله بن فتح، عنه، عن الحسن بن جمهور العمی. جد ج ۴۲ / ۲۲۱، وکمبا ج ۹ / ۶۵۴. وتقدم فی أحمد.

۳۲۳۳ - حرب بن میمون:

لم یذکروه. مجتهد عابد، من أکذب الخلق عند العامة کما فی کتاب الغدیر ج ۵ / ۲۷۶.

وروی العباس بن بکار، عنه، عن زید بن علی خطبة فاطمة الزهراء علیها السلام. دلائل الطبری ص ۳۱.

۳۲۳۴ – حرب بن یزد:

لم یذکروه. یأتی إن شاء الله فی أخیه سفیان.

(۳۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، حدیث الولایة (۱)، جندب بن عبد الله (۱)، العباس بن بکار (۱)، زید بن علی (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الحرب (۷)، التمر (۱)

۳۲۳۵ – حرقوص بن زهیر التمیمی، ذو الثدیة:

رئیس الخوارج، قتله أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۶۱۲، وجد ج ۳۳ / ۳۹۱.

۳۲۳۶ – حریب الغزال:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی سن باب الخمسة عن عبد الرحمن ابن محمد الأسدی، عنه، عن صدقة القتاب.

۳۲۳۷ – الحر بن سعد:

من أصحاب الحسن والحسین صلوات الله علیهما کما عن البرقی.

۳۲۳۸ – الحر بن سهم بن طریف الربعی (ربیعة تمیم):

لم یذکروه. هو من خیار أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه کان أمام أمیر المؤمنین فی مسیره إلی صفین، وله أشعار تفید حسنه وکماله. کتاب صفین ص ۱۳۳.

۳۲۳۹ – الحر بن الصیاح أو الصباح النخعی:

روی نصر بن مزاحم: عن عمرو بن شمر، عنه جملة من قضایا الأشتر یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۵۴.

۳۲۴۰ – الحر بن قیس:

عد من مجاهیل الصحابة، لکن هو من المنافقین کما ذکرنا فی مستدرک سفینة لغة (بیع). جملة من ذمومه فی تفسیر القمی ص ۲۶۷ و ۲۶۸.

۳۲۴۱ – الحر بن یزید بن ناحیة:

من بنی ریاح، من شهداء کربلاء مع الحسین علیه السلام، وقضایاه مشهورة، ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة والرجبیة.

۳۲۴۲ – حرملة بن عبد العزیز القرشی:

روی عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام کما فی ایضاح القاضی نعمان

(۳۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، الحر بن یزید الریاحی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الحر بن سعد (۱)، عبد العزیز (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، النفاق (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، التصدّق (۱)، البیع (۱)

ص ۱۶۴.

۳۲۴۳ – حریب الغزال:

وقع فی طریق البرقی فی المحاسن کتاب القرائن باب الخمسة ص ۹ عن عبد الرحمن بن محمد الأسدی، عنه، عن صدقة القتاب.

۳۲۴۴ – حریث بن جابر الحنفی البکری أو الجعفی:

من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، عد مجهولا، لکن یستفاد حسنه وکماله مما نقله قب من أنه ولاه أمیر المؤمنین علیه

السلام جانبا من المشرق، فبعث بنت یزدجرد بن شهریار بن کسری فأعطاها لابنه الحسین صلوات الله علیه.

وفی روایة: أن حریثا بعث إلیه ببنتی یزدجرد، فأعطی واحدة لابنه الحسین فأولدها علی بن الحسین، وأعطی الأخری محمد بن أبی بکر فأولدها القاسم بن محمد، فهما ابنا خالة. جد ج ۴۵ / ۳۳۰، وکمبا ج ۱۰ / ۲۷۷.

واستعمله أمیر المؤمنین علیه السلام علی لهازم البصرة. کتاب صفین ص ۲۰۵. حملاته یوم صفین وأشعاره المفیدة حسنه فیه ص ۲۹۹ - ۳۰۱.

۳۲۴۵ - حریث بن راشد:

امره أمیر المؤمنین علیه السلام قبل صفین علی الأهواز، فلما رجع بغی وتمرد، فبعث معقل بن قیس فقتله. کمبا ج ۸ / ۷۵۵.

۳۲۴۶ - حریز بن أیوب الجرجانی:

لم یذکروه. روی فی کتاب الطب عنه، عن محمد بن أبی نصر أو أبی نصیر کما فیه ص ۱۸ و ۶۶.

وفیه عنه، عن أبی سمینة کما فیه ص ۲۳ و ۲۸.

وروی فی البحار عنه، عنه هذه الروایات، وقد یقال: جریر کما تقدم.

(۳۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، محمد بن أبی بکر (۱)، محمد بن أبی نصر (۱)، مدینة البصرة (۱)، علی بن الحسین (۱)، حریث بن جابر (۱)، معقل بن قیس (۱)، التصدّق (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۳۲۴۷ - حریز بن سعد بن أحمد بن مالک:

روی عن مسعر بن علی بن زیاد، عنه، عن العباس بن مأمون، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. جد ج ۷۸ / ۳۴۵، وکمبا ج ۱۷ / ۲۰۸.

وفی بعض النسخ جریر بن أحمد کما تقدم.

۳۲۴۸ - حریز بن صالح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی یه إلی داود الرقی (۲۵۴) عن محمد بن أحمد بن عبد الله بن أحمد الرازی، عنه، عن إسماعیل بن مهران.

۳۲۹۴ - حریز بن عبد الحمید:

لم یذکروه. روی عبد الله بن صالح، عنه، عن مجاهد، عن ابن عباس عن النبی صلی الله علیه وآله اخبار الفضائل. جد ج ۶۰ / ۳۰۳، وکمبا ج ۱۴ / ۳۶۴. ورواه الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۱۸ عنه، عن مجاهد ... إلی آخره.

وفی بشا ص ۱۷۱: عن علی بن عیسی الکوفی، عنه، عن الأعمش روایة شریفة مفصلة فی الفضائل.

۳۲۵۰ - حریز بن عبد الله الأزدی السجستانی، أبو محمد:

أکثر السفر والتجارة إلی سجستان فعرف بها، له کتب شریفة رواها عنه حماد بن عیسی وغیره.

وبالجملة هو ثقة جلیل من اجلاء الأصحاب، وعد الصدوق فی أول یه کتابه من الکتب المعتمدة المشهورة، روی عن الصادق صلوات الله علیه وما قیل:

من أنه لم یسمع من أبی عبد الله علیه السلام إلا حدیثین مردود کما ستعرف، وقیل: روی عن الکاظم علیه السلام، ولم یثبت ذلک.

أقول: وکان یونس یذکر عنه فقها کثیرا، وتقدم فی حبیب السجستانی أن حریزا أسبغ علما من حبیب، ورواياته عن أبی عبد الله علیه السلام کثیرة ذکرها

(۳۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی

بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، عبد الله بن صالح (۱)، حریز بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، حبیب السجستانی (۱)، حماد بن عیسی (۱)، علی بن زیاد (۱)، علی بن عیسی (۱)، داود الرقی (۱)، عبد الحمید (۱)

الخوئی فی رجاله ج ۴ / ۲۵۵.

وبعضها فی التوحید ص ۲۵۶، وفی قاموس الرجال أبلغها إلی أربعة عشر.

أما روایاته عن أبی جعفر صلوات الله علیه: روی حماد بن عیسی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. یب ج ۱ / ۳۶ ح ۹۷، ورواه فی صا ج ۱ / ۵۰ مثله.

وروی محمد بن عمارة، عنه، وعبد الله بن مسکان قالا: قال أبو جعفر علیه السلام: لا یکون شئ فی الأرض ولا فی السماء إلا بسبعة... إلی آخره کما فی سنن ج ۱ / ۲۴۴.

وروی حماد بن عیسی، عنه، عن أحدهما. الکافی ج ۷ باب میراث الغرقی ص ۱۳۷، ویب ج ۹ / ۳۶۲ ح ۱۲۹۲ و ۱۲۹۶.

وأما روایته عن أبی إبراهیم صلوات الله علیه فی الفقیه ج ۲ باب طواف المریض ص ۴۰۳ ح ۱۲۱۴.

۳۲۵۱ - حریز بن عبد الله الحذاء:

لم یذکروه. روی عبد الله بن إبراهیم الغفاری، عنه، عن إسماعیل بن عبد الله، عن الحسین صلوات الله علیه حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم واحدا بعد واحد. جد ج ۳۶ / ۳۴۴، وکمبا ج ۹ / ۱۵۴.

۳۲۵۲ - حریز بن عثمان الرجی (الرحبی):

ملعون خبیث، ناصبی یسب علیا علیه السلام، والعجب من الذهبی وابن حجر حیث وثقاه مع اعترافهما بنصبه علی ما فی القاموس.

۳۲۵۳ - حزام بن ملحان:

لم یذکروه. هو من خیار المسلمین الذین بعثهم رسول الله صلی الله علیه وآله إلی بئر معونة، فلما نزلوا تقدم حزام إلیهم فقال: یا أهل بئر معونة، إنی رسول رسول الله إلیکم، وإنی أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمدا رسول الله فآمنوا بالله ورسوله، فخرج إلیه رجل من کسر البیت برمح فضرب به فی جنبه حتی

(۳۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن إبراهیم الغفاری (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، حریز بن عبد الله (۱)، حماد بن عیسی (۲)، محمد بن عمارة (۱)، الشهادة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

خرج من الشق الآخر، فقال: الله أکبر، فزت ورب الکعبة ... إلی آخره. جد ج ۲۰ / ۱۴۷. وکمبا ج ۶ / ۵۱۷. لکن فی المصدر وفیه حرام بن ملحان.

۳۲۵۴ - حزن بن أبی وهب القرشی المخزومی:

جد سعید بن المسیب الآتی، غیر اسمه النبی صلی الله علیه وآله وسماه سهلة، فقال حزن: ما أنا بمغیر اسما سمانیه أبی، قال ابن المسیب: فما زالت فینا الحزونة بعد. کذا عن الصاغانی.

۳۲۵۵ - حزیمة بن یقطین:

هکذا ذکره کش والشیخ بالحاء المهملة، ولکن ذکره المامقانی فی باب الخاء المعجمة، وسیأتی تحسینه.

۳۲۵۶ - حسام بن محمد:

لم یذکروه. روی فی الطب ص ۹۳ عنه، عن سعد بن جناب، عن محمد ابن أبی عمیر.

۳۲۵۷ – حسان بن إبراهیم الکرمانی:

لم یذکروه. روی الطب عنه، عن محمد بن نمیر بن محمد، عن المبارک ابن عجلان. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۱، وجد ج ۶۶ / ۲۲۸.

۳۲۵۸ – حسان بن إبراهیم:

لم یذکروه. روی الطب عن صفوان بیاع السابری، عن محمد بن إبراهیم، عنه، عن الصادق علیه السلام قال: إذا رأیت مبتلی فقل: الحمد لله الذی عافانی مما ابتلاک به ولو شاء أن یفعل فعل. الخبر. کتاب الدعاء ص ۱۷، وجد ج ۹۳ / ۲۱۷.

۳۲۵۹ – حسان بن أبی علی الجمال: هو حسان بن مهران الآتی.

۳۲۶۰ – حسان بن أبی علی العجلی:

لم یذکروه. روی جمیل بن دراج، عنه، عن عمران بن میثم کما فی سن

(۳۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، سعید بن المسیب (۱)، حزن بن أبی وهب (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، حسان بن مهران (۱)، عمران بن میثم (۱)، جمیل بن دراج (۱)، الحزن (۱)، الطب، الطبابة (۳)

ج ۱ / ۱۴۷.

۳۲۶۱ – حسان بن أحمد الأزرق:

لم یذکروه. روی موسی بن عطیة الأنصاری، عنه، عن أبی الأحوص، عن عمار الساباطی. جد ج ۴۱ / ۲۱۵، وکمبا ج ۹ / ۵۶۰.

۳۲۶۲ – حسان بن أسماء بن خارجة:

لم یذکروه. کلمات هانی بن عروة معه حین أراد الدخول علی ابن زیاد، وقول حسان له: والله ما أتخوف علیک شیئا ولم تجعل علی نفسک سبیلا. ولم یکن حسان یعلم فی ای شئ بعث إلیه عبید الله، فلما دخل هانی وتبین السوء، وجری ما جری، قام حسان ناصرا له، لان حسان جاء بهانی إلیه. جد ج ۴۴ / ۳۴۵ و ۳۴۷، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۸.

۳۲۶۳ – حسان بن أغلب بن تمیم:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن سهل، عنه، عن أبیه، عن هشام بن حسان.

جد ج ۱۷ / ۴۰۲، وکمبا ج ۶ / ۲۹۳.

۳۲۶۴ – حسان بن بجدل الکلبی:

لم یذکروه. خبیث، من رؤساء جند معاویة. کتاب صفین ص ۲۰۷.

۳۲۶۵ – حسان بن ثابت الأنصاری:

من شعراء رسول الله صلی الله علیه وآله، له أشعار فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام، وأشعار فی یوم الغدیر، وقال النبی له: یا حسان لا تزال مؤیدا بروح القدس ما کافحت (نافحت – خ ل) عنا بلسانک. قال المفید: وإنما اشترط رسول الله فی الدعاء له لعلمه بعاقبة امره فی الخلاف، ولو علم سلامته فی مستقبل الأحوال لدعا له علی الاطلاق، ومثل ذلک ما اشترط الله تعالی فی مدح أزواج النبی ... إلی آخره.

وبالجملة هو سیئ العاقبة، نعوذ بالله تعالی منه، له أشعار فی مدح أبی

(۳۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، هانی بن عروة (۱)، إبراهیم بن سهل (۱)، عمار الساباطی (۱)، موسی بن عطیة (۱)، حسان بن ثابت (۱)

بکر وأنه أول من أسلم، وتخلف عن بیعة أمیر المؤمنین علیه السلام.

عاش ستین سنة فی الجاهلیة، وستین سنة فی الاسلام، وکذا أبوه وجده المنذر وأبو جده حرام کل عاش مائة وعشرین سنة، مات سنة ۵۴.

۳۲۶۶ – حسان الجمال:

من أصحاب الصادق علیه السلام، وهو ابن مهران الآتی.

۳۲۶۷ – حسان بن حسان البکری:

لم یذکروه. وهو عامل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه علی الأنبار، وقتل شهیدا قتله الأشرار من أصحاب معاویة الغدار. کمبا ج ۸ / ۶۸۲. وغیر ذلک.

۳۲۶۸ – حسان بن دراج:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی سن ج ۱ / ۱۷۲ عن أبیه، عن حمزة ابن عبد الله، عنه، عن مالک بن أعین، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

۳۲۶۹ – حسان بن شریح بن سعد بن حارثة الطائی:

لم یذکروه. قتل بصفین مع أمیر المؤمنین علیه السلام، ذکره النجاشی فی ص ۱۵۸ فی ترجمة عبد الله بن أحمد بن عامر.

۳۲۷۰ – الحسان الصیقل:

لم یذکروه. روی ابن یقطین، عنه، عن أبی بصیر. الطب ص ۲۸.

۳۲۷۱ – الحسان العامری:

روی العیاشی فی تفسیره ج ۲ / ۲۵۰ عنه قال: سألت أبا جعفر علیه السلام ... إلی آخره، وذکر تأویل السبع المثانی بهم، ورواه فی جد ج ۲۴ / ۱۱۷ و ۱۱۸، وکمبا ج ۷ / ۱۱۵.

وعده الشیخ فی رجاله (۲۲) من أصحاب السجاد علیه السلام، والعجب من غفلة الخوئی عن ذکره مع أن المامقانی ذکره کما قلنا.

(۳۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، حسان العامری (۱)، مالک بن أعین (۱)، حسان الجمال (۱)، حسان بن شریح (۱)، القتل (۲)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الجهل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۳۲۷۲ – حسان العجلی، أبو علی:

روی عن الصادق علیه السلام تفسیر قوله (هل یستوی الذین یعلمون) – الآیة قال: نحن الذین یعلمون، وعدونا الذین لا یعلمون، وشیعتنا أولوا الألباب. سن ج ۱ / ۱۶۹، ونقله مثله فی جد ج ۶۸ / ۲۹، وکمبا ج ۱۵ / ۱۱۰.

وروی البرقی، عن أبیه، عن حمزة بن عبد الله، عن جمیل بن دراج، عنه، عن عمران بن میثم کما فی سن ص ۱۴۷. والظاهر أنه ابن مهران الآتی.

۳۲۷۳ – حسان بن قائد العبسی:

لم یذکروه. وکان عند عبد الله بن زیاد حین اتاه کتاب عمر بن سعد.

جد ج ۴۴ / ۳۸۵، وکمبا ج ۱۰ / ۱۸۹.

۳۲۷۴ – حسان بن مختار:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام، وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۴ / ۹۵ باب صوم الوصال عن سیف بن عمیرة،

عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

۳۲۷۵ – حسان بن مخدوج بن ذهل:

لم یذکروه. وهو من حسان أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، دعاه فی صفین وأعطاه رئاسة کندة وربیعة، ومدحه النجاشی فی أشعاره بأنه لیس فیه نقیصة. کتاب صفین ص ۱۳۷ – ۱۳۹.

ولعله حسان بن مخزوم البکری الذی عده الشیخ فی رجاله (۳۶) من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۳۲۷۶ – حسان بن معاویة:

لم یذکروه. هو من الشهود علی أن مولانا علی بن موسی الرضا صلوات الله علیه وصی أبیه وخلیفته. العیون باب ۵ ص ۳۹.

(۳۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، عبد الله بن زیاد (۱)، حمزة بن عبد الله (۱)، حسان بن مختار (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، عمران بن میثم (۱)، جمیل بن دراج (۱)، حسان بن مخزوم (۱)، الصیام، الصوم (۱)

۳۲۷۷ – حسان بن مهران:

عده الشیخ بهذا العنوان من أصحاب الباقر صلوات الله علیه کما فی رجال الشیخ (۴۷).

وروی عن أبی عبد الله علیه السلام، وروی عنه سیف بن عمیرة کما فی الکافی ج ۴ / ۱۵۶ باب لیلة القدر من کتاب الصیام عن العدة، عن أحمد بن محمد، عن علی بن الحکم، عن سیف بن عمیرة، عنه.

وبهذا السند فیه کتاب الحج باب تحریم المدینة: عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام ص ۵۶۳. وروی الأخیر فی یب ج ۶ / ۱۲ ح ۲۱ عن الکلینی مثله.

وفی یب وصا: عن أحمد بن محمد، عن علی بن سیف، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن قضاء النوافل ... إلی آخره. وأظن أنه فیه سقط وتصحیف، والصحیح ما فی الکافی، والاستبصار ج ۱ / ۲۹۰ ح ۱۰۶۴، والتهذیب ج ۲ / ۲۷۲ ح ۱۰۸۴.

۳۲۷۸ – حسان بن مهران الجمال:

مولی بنی کاهل بن أسد، وقیل: مولی لغنی أخو صفوان، روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما ثقة ثقة أصح من صفوان وأوجه، له کتاب یرویه عدة من أصحابنا منهم علی بن النعمان، قاله کله النجاشی، ولا خلاف ولا غمز فیه.

والظاهر اتحاده مع سابقه ولاحقه، واخوته: صفوان، وحسین، ومسکین.

وقد یقال له: حسان بن أبی علی الجمال. جد ج ۳۹ / ۱۵۸ مکررا، وکمبا ج ۹ / ۳۸۱.

۳۲۷۹ – حسان بن مهران الغنوی الکوفی:

عده الشیخ فی رجاله (۲۷۰) من أصحاب الصادق علیه السلام.

(۳۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، حسان بن مهران الجمال (۱)، علی بن النعمان (۱)، حسان بن مهران (۲)، سیف بن عمیرة (۲)، علی بن الحکم (۱)، علی بن سیف (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الحج (۱)، الصیام، الصوم (۱)

۳۲۸۰ – حسان بن مهران النخعی، أبو علی:

لم یذکروه. روی سیف بن عمیرة، عنه، عن صالح بن میثم، عن أبی جعفر علیه السلام. سن ج ۲ / ۳۹۵.

۳۲۸۱ – حسان بن وابصة التمیمی:

لم یذکروه. روی الکراجکی باسناده، عن ربیع بن قریع، عنه، عن عبد الله بن عمر حدیث الفضائل. جد ج ۳۶ / ۱۲۷، وکمبا ج ۹ / ۱۰۷.

۳۲۸۲ – حسان بن وهب:

لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، اهدی المقوقس ملك الإسکندریة حین وصل إلیه کتاب الرسول هدایا منها ماریة أم إبراهیم وأختها سیرین، فقبل رسول الله هدیته واصطفی ماریة لنفسه، واما سیرین فوهبها لحسان بن وهب. جد ج ۲۰ / ۳۸۳، وج ۲۱ / ۴۵، وکمبا ج ۶ / ۵۶۸ و ۵۸۳.

۳۲۸۳ – حسان بن یحیی:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. عدة الداعی ص ۱۰۴، وکتاب الأخلاق ص ۲۳۳، وجد ج ۷۲ / ۵۴.

۳۲۸۴ – حسان بن یحیی العبرتائی الکاتب:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن یعقوب بن إسحاق.

مدینة المعاجز ص ۱۵۴.

۳۲۸۵ – الحسن آل أبی عبد الکریم المخزومی:

من أجلاء شعراء الشیعة فی القرن الثامن. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۲۰۹، وأشعاره الجلیلة فیه ص ۲۰۲.

۳۲۸۶ – الحسن بن أبان:

روی فی الکافی کتاب الایمان والکفر ج ۲ / ۸۵ باب النیة باسناده، عن

(۳۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، یعقوب بن إسحاق (۱)، الحسن بن أبان (۱)، حسان بن مهران (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، صالح بن میثم (۱)، عبد الکریم (۱)

علی بن أسباط، عن محمد بن إسحاق بن الحسین، عن عمرو، عنه، عن أبی بصیر، عن الصادق صلوات الله علیه ... إلی آخره، والصحیح محمد بن إسحاق بن الحسین بن عمرو کما یأتی.

۳۲۸۷ – الحسن بن أبان القمی:

نزل عنده الحسین بن سعید بن حماد فی قم کما قاله العلامة فی صه ترجمة الحسین بن سعید، والنجاشی، وعن الشهید: أن هذا یدل علی جلالته.

وقال العلامة المج فی الوجیزة وغیره: انه ممدوح.

نی: عن أحمد بن علی الحمیری، عنه، عن عبد الله بن عطا، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۱، وجد ج ۵۲ / ۳۵۲. وابنه الحسین یأتی.

۳۲۸۸ – الحسن بن إبراهیم بن إبراهیم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

أبوه وجده تقدما، وأجداده یأتون.

۳۲۸۹ – الحسن بن إبراهیم بن أحمد بن المؤدب: لم یذکروه. هو من مشایخ الصدوق روی عنه مترضیا علیه. المعانی ص ۳۴۵.

۳۲۹۰ – الحسن بن إبراهیم بن أحمد بن الحسن بن محمد بن شاذان، أبو علی البزاز المتکلم:

لم یذکروه. وهو من مشایخ الشیخ الطوسی.

۳۲۹۱ – الحسن بن إبراهیم بن إسماعیل بن إبراهیم بن الحسن المثنی:

لم یذکروه. وهو عم إبراهیم بن أحمد العلوی المذکور فیه روایاته، وأبوه وجداه تقدموا.

۳۲۹۲ – الحسن بن إبراهیم بن حبیب، أبو محمد الحمیری الکوفی لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۵ عن أبی المفضل،

(۳۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن إسماعیل بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن إبراهیم (۱)، محمد بن إسحاق بن الحسین (۱)، الحسین بن سعید بن حماد (۱)، أحمد بن علی الحمیری (۱)، أحمد بن الحسن بن محمد (۱)، الحسن بن إبراهیم (۳)، إبراهیم بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن أبان (۱)، الحسین بن سعید (۱)، علی بن أسباط (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الحسن بن زید (۱)، الشهادة (۱)

عنه، عن الحسن بن محمد بن عبد الواحد.

۳۲۹۳ – الحسن بن إبراهیم بن سفیان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۴ / ۱۵۱ باب فضل افطار الرجل عند أخیه عن محمد بن عیسی، عنه، عن داود الرقی، ورواه فی الوافی والعلل عنه مثله. وجد ج ۹۷ / ۱۲۵، وکمبا ج ۲۰ / ۱۳۴.

۳۲۹۴ – الحسن بن إبراهیم بن عبد الصمد الخزاز الکوفی:

روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۳۷، ولیس له منه إجازة قاله الشیخ فی رجاله.

۳۲۹۵ – الحسن بن إبراهیم بن عبد الله المحض بن الحسن المثنی:

عد من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام، لکن هو جلیل وجیه کما قاله القمی فی منتهی الآمال، والعقب منه.

روی عن الصادق علیه السلام حدیث کیفیة الوصیة. فلاح السائل ص ۶۶. وتقدم أبوه وحفیده إبراهیم بن عبد الله بن الحسن.

۳۲۹۶ – الحسن بن إبراهیم بن علی العباسی، أبو علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل والأمالی ص ۲۰۹ عن أحمد ابن علی، عنه، عن عمیر بن مرداس، ونقله جد ج ۳۹ / ۱۶۲، وکمبا ج ۹ / ۳۸۱.

۳۲۹۷ – الحسن بن إبراهیم بن محمد الهمدانی:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد، عنه. یب ج ۹ / ۲۳۳ ح ۹۱۳، وفی نسخة الفقیه وغیره الحسین مصغرا، ویأتی الکلام فیه.

۳۲۹۸ – الحسن بن إبراهیم بن محمد بن سلیمان:

جد أحمد بن إبراهیم المذکور.

۳۲۹۹ – الحسن بن إبراهیم بن هاشم:

لم یذکروه. من مشایخ الصدوق کما عن النوری فی المستدرک.

(۳۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، الحسن بن إبراهیم بن هاشم (۱)، إبراهیم بن محمد الهمدانی (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن سفیان (۱)، الحسن بن إبراهیم (۳)، أحمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن عبد الواحد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن سلیمان (۱)، داود الرقی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الوصیة (۱)

۳۳۰۰ – الحسن بن إبراهیم الهاشمی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل باب ۱۸۲ عن علی بن حاتم، عن أحمد بن علی العبدی، عنه، عن إسحاق بن إبراهیم الدیری. جد

ج ۶ / ۱۰۹، وکمبا ج ۳ / ۱۲۳.

۳۳۰۱ – الحسن بن إبراهیم الکوفی:

من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما کما قاله الشیخ فی رجاله.

۳۳۰۲ – الحسن بن إبراهیم:

لعله أحد المذکورین، روی عنه إبراهیم بن هاشم والحسن بن السری، وذکر الخوئی مواضع روایاته فی کا ویب.

وروی إبراهیم بن هاشم، عن محمد بن حماد، عنه، عن یونس بن عبد الرحمن کما فی موضعین من توحید الصدوق.

۳۳۰۳ – الحسن بن أبی أحمد الوکیل، أبو القاسم:

من وکلاء الناحیة المقدسة کما رواه الصدوق. جد ج ۵۱ / ۳۳۱، و کمبا ج ۱۳ / ۸۹ مثله.

لکن فی المصدر الحسن بن أحمد. کمال الدین ج ۲ باب ۴۵ ص ۴۹۳.

۳۳۰۴ – الحسن بن أبی جعفر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی أئمة الهدی صلوات الله علیهم وفضائلهم باب ۴ عن محمد بن سالم بن عبد الرحمن، عنه، عن علی بن زید.

ولعله الحسن بن أبی جعفر النیشابوری الذی عده ابن شهرآشوب فی محکی معالمه أن له کتاب المختصر فی الأصول.

۳۳۰۵ – الحسن بن أبی الحسن:

وقع فی طریق الصدوق فی مشیخة یه إلی بلال، عن هشام بن الحکم، عن

(۳۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، إبراهیم الهاشمی (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، الحسن بن أبی الحسن (۱)، الحسن بن إبراهیم (۲)، الحسن بن أبی جعفر (۲)، الشیخ الصدوق (۴)، الحسن بن السری (۱)، هشام بن الحکم (۱)، علی بن حاتم (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن زید (۱)، محمد بن حماد (۱)، محمد بن سالم (۱)، الصّلاة (۱)

ثابت بن هارون، عنه، عن أحمد بن عبد الحمید حدیث بلال فی الأذان.

وروی محمد بن یحیی، عن محمد بن الحسین، عنه، عن صالح بن أبی الأسود. الکافی ج ۴ / ۴۳۳ کتاب الحج باب الوقوف علی الصفا، ورواه فی یب ج ۵ / ۱۴۷ عنه مثله.

۳۳۰۶ – الحسن بن أبی الحسن السورائی:

لم یذکروه. روی السید المرتضی فی عیون المعجزات عنه یرفعه إلی عمار ابن یاسر. مدینة المعاجز ص ۸۴.

۳۳۰۷ – الحسن بن أبی الحسن (أبی الحسین) الفارسی:

روی إبراهیم بن هاشم عنه روایات کما فی کا ویب، وذکر مواضعها الخوئی.

۳۳۰۸ – الحسن بن أبی حمزة:

روی الحسن بن محبوب عنه قال: قلت لابی جعفر علیه السلام: صوم ثلاثة أیام ... إلی آخره کما فی الفقیه ج ۲ / ۸۴ باب صوم السنة.

وفی نسخة أخری منه مصححة والوسائل ج ۷ / ۳۱۴ قال: قلت لابی جعفر أو لابی عبد الله علیهما السلام ... والباقی مثله.

وهذا غیر الحسین بن حمزة الذی روی فی الکافی ج ۴ / ۱۴۵، ویب ج ۴ / ۳۱۳ عن الحسن بن محبوب، عن إبراهیم بن مهزم، عن حسین بن أبی حمزة، عن أبی حمزة قال: قلت لابی جعفر علیه السلام ... إلی آخره.

ودعوی الاتحاد وغلطیة نسخة الفقیه لاتحاد مضمون الروایتین غیر وجیه.

ویشهد لذلک ما فی غیبة الطوسی ص ۱۴۴ باسناده، عن عمر بن أبان، عن الحسن بن أبی حمزة، عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السلام.

وروی الصدوق فی کمال الدین باب ۲۲ باسناده، عن علی بن النعمان

(۳۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسن بن أبی الحسن (۲)، الحسن بن أبی حمزة (۲)، إبراهیم بن مهزم (۱)، أحمد بن عبد الحمید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن النعمان (۱)، الحسین بن حمزة (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، عمر بن أبان (۱)، الحج (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الأذان (۱)

والوشاء، عن الحسن بن أبی حمزة الثمالی، عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السلام، ومثله فی نسخة أخری منه.

۳۳۰۹ - الحسن بن أبی الربیع:

روی عن محمد بن إسحاق، وروی عنه وهب بن شاذان. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب فی الغیبة ص ۳۴۱، کذا فی نسخ عدیدة، والوافی کما حکی عنه وعن نسختین منه: الحسین بن أبی الربیع.

۳۳۱۰ - الحسن بن أبی سارة النیلی الأنصاری، أبو علی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما، ثقة بالاتفاق، وهو ابن عم معاذ الهراء، وروی عنه ابن مسکان ومحمد بن أبی عمیر وغیرهما.

۳۳۱۱ - الحسن بن أبی السری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کتاب التوحید باب تفسیر قل هو الله أحد بسند صحیح، عن یونس بن عبد الرحمن، عنه، عن جابر بن یزید، عن الباقر علیه السلام. جد ج ۳ / ۲۲۰، وکمبا ج ۲ / ۶۹.

۳۳۱۲ - الحسن بن أبی سعید المکاری، وقیل: الحسین:

یعرف بابن أبی سعید المکاری، مذموم، من الواقفة، أساء الأدب فی حق مولانا الرضا صلوات الله علیه فدعا علیه باطفاء نوره ودخول الفقر فی بیته. جد ج ۴۹ / ۸۱، وکمبا ج ۱۱ / ۲۴. واسم أبیه هاشم بن حیان المکاری، وکان الحسن ثقة فی حدیثه کما قاله النجاشی فی کتابه، والعلامة فی صه فی القسم الثانی، والعلامة المج فی الوجیزة قال فی حقه: ثقة غیر امامی انتهی.

أبیه هاشم بن حاین یأتی.

۳۳۱۳ - الحسن بن أبی شجاع البجلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۲۳ عن أحمد بن محمد الطبری، عنه، عن جعفر بن عبید الله الحنفی.

(۳۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، ابن أبی سعید المکاری (۱)، الحسن بن أبی الربیع (۱)، الحسن بن أبی سارة (۱)، الحسن بن أبی حمزة (۱)، الحسن بن أبی سعید (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، هاشم بن حیان (۱)، وهب بن شاذان (۱)، جابر بن یزید (۱)، معاذ الهراء (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد الطبری (۱)

۳۳۱۴ - الحسن بن أبی عاصم:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن عبد الله بن دبران البجلی، عنه، عن عیسی بن عبد الله، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۱۰۰ / ۱۸۲، وکمبا ج ۲۲ / ۳، ورواه فی الوسائل ج ۱۰ / ۲۶۴ باب استحباب زیارة النبی ولو من بعید مثله.

۳۳۱۵ - الحسن بن أبی عبد الله محمد بن خالد الطیالسی:

الثقة الآتی بعنوان الحسن بن محمد بن خالد.

۳۳۱۶ – الحسن بن أبی عبد الله بن هارون بن عمران الهمدانی، أبو محمد:

وکیل الناحیة المقدسة کما ذکره النجاشی فی ترجمة محمد بن علی بن إبراهیم ص ۲۴۳.

۳۳۱۷ – الحسن بن أبی عثمان الهمدانی:

من أصحاب الجواد علیه السلام.

روی البرقی، عنه، عن محمد بن أبی حمزة الثمالی. سن ج ۲ / ۵۴۶، وروی عنه، عن أبی حمزة کما فیه ص ۵۶۴.

وروی الطبری فی دلائله ص ۲۱۳ عن علی، عنه، عن الإمام الجواد صلوات الله علیه.

۳۳۱۸ – الحسن بن أبی عثمان، الملقب بسجادة:

یأتی بعنوان الحسن بن علی بن أبی عثمان.

۳۳۱۹ – الحسن بن أبی العرندس الکندی الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما کما قاله الشیخ.

۳۳۲۰ – الحسن بن أبی العقبة الصیرفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی لی ون عن البرقی، عن محمد بن

(۳۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسن بن أبی عبد الله محمد (۱)، الحسن بن علی بن أبی عثمان (۱)، الحسن بن أبی عبد الله (۱)، الحسن بن أبی العرندس (۱)، الحسن بن أبی عثمان (۲)، الحسن بن محمد بن خالد (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن عمران (۱)، محمد بن علی (۱)، الصدق (۱)

علی الکوفی، عن الحسین بن خالد، عن الرضا علیه السلام. جد ج ۱۲ / ۳۵، وکمبا ج ۵ / ۱۲۱.

وبهذا الأسناد، عنه، عنه، عن الرضا علیه السلام روایة أخری مفصلة کما فیه جد ج ۱۱ / ۶۲، وکمبا ج ۵ / ۱۷.

ورواه فی أمالیه مجد ۷۰ ص ۲۷۳ بهذا الاسناد مثله.

وبهذا الاسناد روایة أخری. جد ج ۴۲ / ۶۸، وکمبا ج ۹ / ۶۱۴.

والظاهر أنه الحسن بن علی بن أبی العقبة کما فی جد ج ۱۱ / ۲۸۵، بهذا الاسناد فیکون منسوبا إلی جده. وکمبا ج ۵ / ۷۸.

۳۳۲۱ – الحسن بن أبی عقیل العمانی:

فقیه متکلم یأتی مع اسم أبیه علی.

۳۳۲۲ – الحسن بن أبی فاختة: یأتی مع اسم أبیه ثویر.

۳۳۲۳ – الحسن بن أبی قتادة، أبو محمد: شاعر أدیب، روی البرقی عنه، عن رجل، عن جمیل بن دراج. الکافی کتاب النکاح ج ۵ / ۳۲۱ باب ۱ ح ۱۰ وهو الحسن بن علی بن محمد بن عبید بن حفص الآتی.

۳۳۲۴ – الحسن بن أبی نعیم:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام، وروی عنه کما فی المکارم فصل الاستشفاء بالدعاء.

۳۳۲۵ – الحسن بن أبی یعقوب: لم یذکروه. روی سلیم فی کتابه عنه، عن إبراهیم بن عمرو بن عبد الرزاق، کما تقدم فی إبراهیم.

۳۳۲۶ – الحسن بن أحمد بن إبراهیم:

قال العلامة الخوئی: ثقة لأنه من مشایخ النجاشی، ذکره فی ترجمة محمد

(۳۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، الحسن بن أبی قتادة (۱)، الحسن بن أبی عقیل (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، الحسین بن خالد (۱)، الحسن بن علی (۱)، جمیل بن دراج (۱)

ابن تمیم. انتهی. وعن التعلیقة أنه شیخ الإجازة.

أقول: ذکره فیه ص ۲۵۸ فی طریقه إلی کتاب محمد بن تمیم عنه، عن أبیه، عن الحسن بن علی بن زکریا، عن محمد بن تمیم بکتابه، وکذا ذکره فیه ص ۷۳ فی طریقه إلی أحمد بن عامر.

۳۲۷۲ - الحسن بن أحمد بن إبراهیم بن شاذان، أبو علی:

لم یذکروه. روی السید بن طاوس فی کتابه فتح الأبواب عنه، عن أحمد ابن یعقوب الأصفهانی حدیث أدعیة السر. جد ج ۹۱ / ۲۶۷. وتمام الحدیث ج ۹۵ / ۳۲۵ و ۳۰۶، وکمبا ج ۱۸ / ۹۳۶، وج ۱۹ / ۲۷۶ و ۲۷۱.

ورواه فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۴۴۹ عنه مثله، وأثنی علیه العامة ووثقوه، وتقدم أن ثناء العامة وتوثیقهم لا یدل علی ضعف فیه عندنا.

أقول: إن جده إبراهیم منسوب إلی جده، فیکون إبراهیم بن الحسن بن محمد بن شاذان کما تقدم فی ترجمة أبیه.

۳۳۲۸ - الحسن بن أحمد أبو القاسم:

وکیل الناحیة المقدسة کما عن کمال الدین.

۳۳۲۹ - الحسن بن أحمد بن إدریس:

من مشایخ الصدوق، ترضی وترحم علیه، وروی عنه کما فی العیون باب ۵ ص ۳۳ ح ۱، وکمال الدین، والخصال باب الأربعین ص ۱۱۴ مترضیا علیه.

وکذا فی صفات الشیعة ح ۶۶ مترحما علیه.

وکذا فی کمال الدین ط جدید ج ۱ / ۷۰ عنه رضی الله عنه، عن أبیه، عن محمد بن أحمد.

وکذا فیه ص ۸۶ عنه رضی الله عنه، عن أبیه، عن جعفر بن محمد بن مالک ... إلی آخره.

وکذا فی التوحید باب العلم ص ۱۳۶.

(۳۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب فتح الأبواب للسید ابن طاووس (۱)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الحسن بن علی بن زکریا (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، محمد بن تمیم (۲)، محمد بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)

وروی الشیخ فی یب ج ۶ / ۸۵ ح ۱۶۸ عن محمد بن أحمد بن داود، عنه، عن أبیه، عن علی بن الحسن حدیث فضل زیادة مولانا الرضا صلوات الله وسلامه علیه.

وفیه ص ۱۰۹ ح ۱۹۴ عنه، عنه، عن أبیه، ووصفهما بالقمی. وتقدم أبوه.

۳۳۳۰ - الحسن بن أحمد الإسکیف القمی فی الری:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال باب السبعین ص ۱۳۹ عن أبیه رضی الله عنه، عنه حدیثا شریفا مفصلا فی فضائل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وشیعته. نقله فی جد ج ۸ / ۳، وکمبا ج ۳ / ۲۹۰.

۳۳۳۱ - الحسن بن أحمد بن بشار:

لم یذکروه. روی الشیخ فی یب ج ۴ / ۱۳۵ ح ۳۷۸ آخر باب الأنفال عن محمد بن الحسن بن أحمد الصفار، عنه، عن یعقوب، عن العباس الوراق، عن رجل، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

أقول: هکذا فی هذه النسخة، لکن فی الطبعة القدیمة: محمد بن الحسن الصفار وهو الصحیح.

۳۳۳۲ - الحسن بن أحمد بن حازم المصیصی:

لم یذکروه. روی فی المقتضب ص ۳۹ عن ثوابة بن أحمد الموصلی، عنه، ونقله جد ج ۳۶ / ۲۲۵، وکمبا ج ۹ / ۱۲۷.

۳۳۳۳ - الحسن بن أحمد الحرانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب القضاء والقدر عن علی بن عبد الله، عنه، عن یحیی بن عبد الله بن الضحاک.

۳۳۳۴ - الحسن بن أحمد بن الحسن بن علی بن الحسن:

لم یذکروه. هو جد السید المرتضی والرضی من قبل أمهما، قال السید المرتضی فی الناصریات: وأما أبو محمد الحسن بن أحمد الذی شاهدته وکاثرته

(۳۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، محمد بن الحسن بن أحمد الصفار (۱)، الحسن بن أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن أحمد بن بشار (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، یحیی بن عبد الله (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عباس الوراق (۱)، الحسن بن أحمد (۴)، علی بن الحسن (۲)، محمد بن الحسن (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۲)

وکانت وفاته ببغداد سنة ۳۶۸ ه فإنه کان خیرا فاضلا دینا، نقی السریرة، جمیل النیة، حسن الأخلاق، کریم النفس، وکان معظما مبجلا مقدما ... إلی آخره.

۳۳۳۵ - الحسن بن أحمد بن الحسن، أبو العلاء العطار الهمدانی:

العلامة فی علم الحدیث والقراءة، من أصحابنا، له تصانیف فی الأخبار والقراءة، ذکره منتجب الدین وقرأ علیه.

۳۳۳۶ - الحسن بن أحمد بن الحسین، أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشا ص ۸۳ عن محمد ابن أحمد بن الحسین النیشابوری (الثقة الجلیل) عنه بقرائته علیه، عن الحسن ابن محمد بن الحسن الأهوازی، عن الحسن بن محمد بن سهل الفارسی حدیث الفضائل، ونقله جد ج ۳۹ / ۱۲۸، وکمبا ج ۹ / ۳۷۴. وبهذا الاسناد فیه ص ۱۱۲ عنه، عن الشریف أبی عبد الله الحسین بن الحسن الحسینی الجرجانی.

وروی الحسن بن أحمد العطار، عنه، عن أحمد بن عبد الله بن أحمد. جد ج ۴۰ / ۲۱، وکمبا ج ۹ / ۴۳۱.

۳۳۳۷ - الحسن بن أحمد بن الحسین، أبو علی الحافظ:

لم یذکروه. وهو أحد رواة حدیث المناشدة یوم الشوری. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۱۵۹.

۳۳۳۸ - الحسن بن أحمد بن الخلیل بن أحمد:

عن النوری عده من مشایخ الصدوق.

۳۳۳۹ - الحسن بن أحمد بن روح:

لم یذکروه. روی أبو الحسن القارئ، عنه، عن محمد بن إبراهیم، عن الصادق صلوات الله علیه حدیث اختیارات الأیام. کمبا ج ۱۴ / ۲۰۹، وجد ج ۵۹ / ۱۰۵.

(۳۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أحمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، الحسین بن الحسن الحسینی

(۱)، الحسن بن أحمد بن الخليل (۱)، الحسن بن أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن محمد بن سهل (۱)، محمد بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أحمد بن الحسين (۳)، أبو العلاء (۱)، الحسن بن أحمد (۲)، محمد بن الحسن (۱)، الكرم، الكرامة (۱)

۳۳۴۰ – الحسن بن أحمد بن ريذويه القمى:

ثقة من أصحابنا القميين بالاتفاق، وله كتاب المزار، وريذويه بالراء المهملة والياء المثناة والذال المعجمة.

۳۳۴۱ – الحسن بن أحمد السبيعى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الطبرى عن الحسين بن الحسن بن زيد، عن أبيه، عن جده زيد بن محمد، عنه، عن محمد بن عبد العزيز حديث الفضائل والبشارات. جد ج ۳۷ / ۱۶۸، وكمبا ج ۹ / ۲۱۴.

۳۳۴۲ – الحسن بن أحمد السكاكى، أبو على:

لم يذكروه. وهو من رواة كتاب صحيفة الرضا عليه السلام المشهورة كما فى اوله، ومستدرك الوسائل ج ۳ / ۳۳۴.

۳۳۴۳ – الحسن بن أحمد بن سلمة الكوفى:

لم يذكروه. روى الشيخ فى يب ج ۱۰ / ۱۹۵ باب القود بن الرجال و النساء عن محمد بن الحسن الصفار، عنه، عن أحمد بن الحسن بن على بن فضال. ورواه فى صا ج ۴ / ۲۷۴ عنه مثله.

روى الطبرى، عنه، عن محمد بن المثنى معجزة مولانا الباقر صلوات الله عليه. مدينة المعاجز ص ۳۲۸. ورواه الصفار، عنه، وكذا دلائل الطبرى ص ۹۹ عنه، عنه. والظاهر أن أباه منسوب إلى جده، وجده محمد كما سيأتى.

۳۳۴۴ – الحسن بن أحمد السوراوى:

لم يذكروه. روى السيد فى جمال الأسبوع ص ۲۳ عنه وورخ حديثه سنة ۶۰۹.

۳۳۴۵ – الحسن بن أحمد الشعرانى بن على بن جعفر عليه السلام:

يأتى فى أبيه.

(۳۴۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، كتاب المزار للشهيد الأول (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، الحسن بن أحمد بن سلمة (۱)، أحمد بن الحسن بن على (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، محمد بن عبد العزيز (۱)، الحسين بن الحسن (۱)، الحسن بن أحمد (۵)، محمد بن المثنى (۱)، زيد بن محمد (۱)، على بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

۳۳۴۶ – الحسن بن أحمد بن عامر الطائى:

لم يذكروه. روى إبراهيم بن غسان، عنه، عن أبيه، عن مولانا الرضا، عن آبائه، عن على عليهم السلام قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله: لولاك ما عرف المؤمنون بعدى. جد ج ۳۸ / ۱۴۹، وكمبا ج ۹ / ۲۹۵.

۳۳۴۷ – الحسن بن أحمد بن عبد الغفار الأنصارى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الطبرى فى بشا ص ۹ عن محمد ابن أحمد بن مخزوم، عنه، عن أحمد بن محمد بن مالك حديث فضل العقيق واقراره بالوحدانية والرسالة والولاية.

۳۳۴۸ – الحسن بن أحمد بن عبد الله المزنى الحلال:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۲۴۴ عن أبى المفضل، عن الحسن بن محمد بن على بن شاذان، عنه، عن إسماعيل بن صبيح اليشكرى، ورواه كتاب الطهارة ص ۱۴۴، وجد ج ۸۱ / ۲۲۰.

۳۳۹۴ – الحسن بن أحمد بن عبد الله بن أحمد بن أبى عبد الله البرقى:

تقدم أبوه وجده.

۳۳۵۰ – الحسن بن أحمد العطار:

لم يذكروه. روى عن الحسن بن أحمد بن الحسين كما تقدم.

۳۳۵۱ – الحسن بن أحمد بن على الرازى، أبو محمد المعروف بالوهوردى:

لم يذكروه. روى ابن قولويه فى كامل الزيارة باب ۹۰ عن الحسين بن أحمد بن المغيرة، عنه، عن محمد بن همام حديث فضل الحائر.

۳۳۵۲ – الحسن بن أحمد بن القاسم بن محمد بن الحنفية ابن مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه:

أبو محمد المحمدى العلوى الشريف النقيب، سيد فى هذه الطائفة، قاله

(۳۴۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، أحمد بن أبى عبد الله البرقى (۱)، الحسن بن أحمد بن القاسم (۱)، أحمد بن على الرازى (۱)، محمد بن على بن شاذان (۱)، أحمد بن عبد الله (۲)، أحمد بن الحسين (۱)، ابن قولويه (۱)، الحسن بن أحمد (۳)، محمد بن تمام (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الطهارة (۱)

النجاشى وغيره وذكر كتبه. انتهى. وكان يخلف السيد المرتضى على النقابة ببغداد.

وقد ينسب إلى جده فيقال: الحسن بن القاسم، أبو محمد الشريف المحمدى، كما فى كتب الشيخ مثل ست فى طريقه إلى كتب محمد بن أحمد بن عبد الله بن قضاعة الصفوانى ص ۱۵۹.

ومثله فى رجاله فى باب من لم يرو عنهم فى طريقه إليه، وعد من مشايخ النجاشى والشيخ.

والطبرى فى دلائل الإمامة قال: أخبرنى الشريف أبو محمد الحسن بن أحمد العلوى المحمدى النقيب، عن محمد بن على بن الحسين بن بابويه القمى، كما فيه ص ۱۰ و ۵۴ و ۵۶، وعن محمد بن أحمد الصفوانى كما فيه ص ۵۵ – ۵۷.

فهو من مشايخ الطبرى أيضا، وتوفى سنة ۴۳۰ وله ۸۱ عام.

وفى ذكر نسبه سهو أو سقط أو نسبة إلى جده الأعلى، والصحيح ما تقدم فى أبيه.

۳۳۵۳ – الحسن بن أحمد المالكى:

عده الشيخ فى أصحاب أبى محمد الحسن العسكرى صلوات الله عليه.

روى الصدوق، عن أبيه، عنه، عن أبيه عن إبراهيم بن أبى محمود، عن الرضا عليه السلام حديثا شريفا يدل على سلامته وحسن عقيدته فى جد ج ۲۳ / ۳۵، وكمبا ج ۷ / ۸. وتقدم فى إبراهيم هذا وسائر رواياته الأخرى الدالة على ذلك.

وروى كش عن محمد بن الحسن بن بندار القمى فى كتابه عنه مكررا.

كنز: محمد بن العباس، عنه، عن محمد بن عيسى ما يفيد حسنه. جد ج ۳۷ / ۲۲۱، وكمبا ج ۹ / ۲۲۹.

وروى عبيد الله بن أحمد الأنبارى، عنه، عن محمد بن عيسى بن عبيد

(۳۴۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، محمد بن على بن الحسين بن بابويه (۱)، الحسن بن أحمد المالكى (۱)، محمد بن أحمد الصفوانى (۱)، محمد بن الحسن بن بندار (۱)، محمد بن عيسى بن عبيد (۱)، عبد الله بن قضاعة (۱)، عبيد الله بن أحمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسن بن القاسم (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن أحمد (۱)، السهو (۱)

كتاب ظريف فى الديات كما فى اوله.

۳۳۵۴ – الحسن بن أحمد بن محمد بن سلمة:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر الجزء ۸ باب ۲ عنه، عن محمد بن المثنی. وتقدم منسوبا أبوه إلی جده.

۳۳۵۵ – الحسن بن أحمد بن محمد بن عاصم، المعروف بالعاصمی:

لم یذکروه. وهو المحدث الکوفی، ثقة، وله کتب فی النجوم کما عن ابن شهرآشوب فی معالم العلماء.

۳۳۵۶ – الحسن بن أحمد بن محمد بن عمر بن عبد الله بن الصباح القزوینی، أبو الطیب:

لم یذکروه. روی عنه السید بن طاوس فی المهج حدیث القنوتات المفصلة المرویة عن الأئمة صلوات الله علیهم المذکورة فی کتاب الصلاة ص ۳۸۰، وجد ج ۸۵ / ۲۱۱.

۳۳۵۷ – الحسن بن أحمد بن محمد (یعنی محمد بن عیسی):

یروی عن أبیه کما یأتی فی الحسن بن العباس بن حریش.

۳۳۵۸ – الحسن بن أحمد بن محمد بن الهیثم العجلی، أبو محمد:

ثقة من وجوه أصحابنا، وأبوه وجده ثقتان، وهم من أهل الری، وله کتب، وجاور فی آخر عمره بالکوفة ولا خلاف فی ذلک کله، ورآه النجاشی وروی عنه، عن أبیه فی ص ۱۵۸ فی ترجمة عبد الله بن داهر.

۳۳۵۹ – الحسن بن أحمد المحمدی النقیب:

هو ابن أحمد بن القاسم المذکور.

۳۳۶۰ – الحسن بن أحمد بن المغیرة الثلاج، بالغین المعجمة والراء المهملة فی اخره کما فی نسختین من فلاح السائل:

لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل ص ۱۷۶ عن محمد بن حامد،

(۳۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب معالم العلماء (۱)، السید إبن طاووس (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الحسن بن أحمد بن محمد بن الهیثم (۱)، الحسن بن أحمد بن محمد (۴)، عبد الله بن داهر (۱)، الحسن بن العباس (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، عمر بن عبد الله (۱)، الحسن بن أحمد (۲)، محمد بن عیسی (۱)، الصّلاة (۱)، الدیة (۱)

عنه، ومثله فی کتاب الصلاة ص ۴۳۹، وجد ج ۸۶ / ۷۳، ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۳۴۸ عنه مثله، إلا أنه أبدل المغیرة بالمعین.

۳۳۶۱ – الحسن بن أحمد المقری:

لم یذکروه. روی موفق بن أحمد المکی عنه، عن أحمد بن عبد الله الحافظ الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: هذا علی بن أبی طالب لحمه من لحمی، ودمه من دمی، وهو منی بمنزلة هارون من موسی غیر أنه لا نبی بعدی: وقال: یا أم سلمة اشهدی واسمعی، هذا علی أمیر المؤمنین، وسید المسلمین، وعیبة علمی، وبابی الذی أوتی منه ... إلی آخره. جد ج ۴۰ / ۱۴.

وروی أبو العلاء الهمدانی، عنه، عنه خبر الفضائل ص ۱۵. کتاب محمد ابن علی النظری، عنه، عنه. ص ۲۱، وکمبا ج ۹ / ۴۲۹ و ۴۳۱.

وفی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۱۴: عن الحسین بن محمد بن عبد الوهاب، عنه، عن علی بن أحمد المقری الحمامی.

۳۳۶۲ – الحسن بن أحمد المکتب، أبو محمد:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی ک باب ۴۵ حدیث حضوره عند علی ابن محمد السمری قبل وفاته بأیام، واخراجه توقیع الامام یخبره بموته، وعدم ایصائه إلی أحد وغیره. ونقله جد ج ۵۱ / ۳۶۱، وکمبا ج ۱۳ / ۹۸.

وروی الصدوق: عنه، عن أبی علی بن همام حدیث دعاء زمان الغیبة.

جد ج ۵۳ / ۱۸۷ وکمبا، ج ۱۳ / ۲۴۶.

وروی الصدوق، عنه، عن محمد بن همام کما فی جمال الأسبوع ص ۵۲۲.

۳۳۶۳ – الحسن بن أحمد المنقری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ ص ۱۸۵ باب التقبیل عن عبیس بن هشام، عنه، عن یونس بن ظبیان.

وعن نسخ عدیدة: الحسین مصغرا وهو الأظهر کما سیأتی، أو یکون أخاه.

(۳۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن عبد الوهاب (۱)، الحسن بن أحمد المنقری (۱)، الحسن بن أحمد المکتب (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، یونس بن ظبیان (۱)، عبیس بن هشام (۱)، أبو العلاء (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، محمد بن تمام (۱)، علی بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)

وفی یب ج ۳ باب الصلاة علی الأموات ح ۹۸۷ مسندا عن عبیس بن هشام، عن الحسن بن أحمد المنقری، عن یونس، وهکذا الطبعة القدیمة.

۳۳۶۴ – الحسن بن أحمد بن موسی:

لم یذکروه. روی عن هلال بن محمد الحفار، عن إسماعیل بن علی بن رزین الحدیث النبوی فی المعراج وقوله: کلمنی ربی وناجانی، فما علمت شیئا إلا علمته علیا، فهو باب مدینة علمی، ثم دعاه إلیه فقال: یا علی سلمک سلمی، وحربک حربی، وأنت العلم فیما بینی وبین أمتی بعدی. جد ج ۳۸ / ۱۴۹، وکمبا ج ۹ / ۲۹۵.

وروی أیضا عن هلال بن محمد، عن إسماعیل بن علی، عن أبیه، عن الرضا صلوات الله علیه. حدیث تفسیر آیات الفضائل. جد ج ۳۶ / ۲۴، وکمبا ج ۹ / ۸۷.

۳۳۶۵ – الحسن بن أحمد بن میثم، أبو نعیم:

لم یذکروه. روی السید فی فرحة الغری عنه، عن السکونی حدیث موضع قبر أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. جد ج ۱۰۰ / ۲۳۷، وکمبا ج ۲۲ / ۳۸.

۳۳۶۶ – الحسن بن أحمد الوکیل، أبو القاسم:

من وکلاء الناحیة المقدسة کما یظهر من روایة الاکمال فی باب التوقیعات باب ۴۵ ح ۱۸.

۳۳۶۷ – الحسن بن أحمد بن یحیی العطار:

لم یذکروه. روی عن أحمد بن محمد بن إسماعیل الفارسی حدیث میلاد أمیر المؤمنین علیه السلام، وفیه المناقب العظیمة والمفاخر الکریمة. جد ج ۳۵ / ۱۶ و ۹۹، وج ۳۸ / ۱۲۵، وکمبا ج ۹ / ۵ و ۲۱ و ۲۹۰.

۳۳۶۸ – الحسن الأحمسی: هو ابن سعید البجلی الأحمسی الآتی.

(۳۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، أحمد بن محمد بن إسماعیل (۱)، الحسن بن أحمد المنقری (۱)، إسماعیل بن علی (۲)، أحمد بن یحیی (۱)، الحسن الأحمسی (۱)، أحمد بن موسی (۱)، الحسن بن أحمد (۲)، القبر (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)، الهلال (۲)

۳۳۶۹ – الحسن، ابن أخی فضیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۳ / ۳۶ باب ما ینقض الوضوء عن ابن أبی عمیر، عنه، عن فضیل، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

وعن نسخة أخری الحسین مصغرا.

۳۳۷۰ – الحسن بن أسباط:

روی العیاشی فی تفسیره ج ۲ / ۱۹۷ عنه قال: سألت أبا الحسن صلوات الله علیه، ونقله جد ج ۱۲ / ۳۱۹، وکمبا ج ۵ / ۱۹۶.

وروی ابن فضال، عنه، عن عبد الرحمن بن سیابة، عن الصادق علیه السلام کما فی روضة الکافی بعد حدیث قوم صالح.

۳۳۷۱ – الحسن بن أسباط الکندی:

من أصحاب الرضا علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله، وأخواه الحسین وعلی وأبوه یأتون.

۳۳۷۲ – الحسن بن إسحاق بن الحسن بن زید الحسن المجتبی صلوات الله علیه:

تقدم فی أبیه ذکر أخویه الحسین وهارون، وهما وجداه یأتون.

۳۳۷۳ – الحسن بن إسحاق بن الحسین بن إسحاق بن موسی الکاظم صلوات الله علیه:

لم یذکروه. روی عن عمه علی بن موسی علیه السلام، کما تقدم فی أحمد ابن إسحاق بن العباس، وابنه محمد یأتی.

۳۳۷۴ – الحسن بن أسد البصری:

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه کما قاله الشیخ فی رجاله (۴۵)، وفی بعض روایاته أسید. کمبا ج ۲ / ۹۲، وجد ج ۳ / ۲۹۶.

روی الحسن بن علی بن زکریا، عنه حدیث الرایات الخمس عن أبی ذر.

(۳۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی بن زکریا (۱)، الحسن ابن أخی فضیل (۱)، الحسین بن إسحاق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، إسحاق بن الحسن (۱)، الحسن بن أسباط (۲)، الحسن بن إسحاق (۱)، الحسن بن أسد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الخمس (۱)

جد ج ۳۷ / ۳۲۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۵.

وروی عن الهیثم بن واقد، عن مهزم، عن الصادق علیه السلام حدیث علامات الشیعة کما فی مشکاة الطبرسی.

۳۳۷۵ – الحسن بن إسماعیل بن اشناس البزاز:

هو الآتی المنسوب إلی جده المعدود من مشایخ الشیخ الطوسی، روی الشیخ عن جماعة هو منهم، عن أبی المفضل الشیبانی کما فی أمالیه ج ۲ / ۸۷.

۳۳۷۶ – الحسن بن إسماعیل المعروف بابن الحمامی:

فاضل جلیل من مشایخ الشیخ الطوسی، قاله العلامة.

۳۳۷۷ – الحسن بن إسماعیل:

من مشایخ الشیخ الطوسی، روی الشیخ عنه، عن أحمد بن محمد بن عیاش روایات کثیرة. جد ج ۹۷ / ۷۹ و ۸۷ و ۷۴، وکمبا ج ۲۰ / ۱۲۲ و ۱۲۴ و ۱۲۰ وغیر ذلک. والظاهر اتحاد الثلاثة، بل مع الآتی.

۳۳۷۸ – الحسن بن إسماعیل البزاز:

لم یذکروه. روی الشیخ، ومحمد بن محمد بن میمون المعدل معا، عنه وجماعة، عن أبی المفضل الشیبانی.

۳۳۷۹ – الحسن بن إسماعیل الأفطس:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه باسناده، عن جعفر بن عبد الله المحمدی، عنه، عن أبی موسی المشرقانی حدیث تأویل قوله تعالی (لئن أشرکت لیحبطن عملک) بالاشراک فی ولایة أمیر المؤمنین علیه السلام وجعل غیره معه. کمبا ج ۷ / ۷۵، وج ۹ / ۱۱۲، وجد ج ۳۶ / ۱۵۲، وج ۲۳ / ۳۶۲.

۳۳۸۰ – الحسن بن إسماعیل بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه: تقدم فی أبیه.

(۳۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن الحسن (۱)، الحسن بن إسماعیل (۵)، الهیثم بن واقد (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، الشیخ الطوسی (۳)، زید بن الحسن (۱)، محمد بن میمون (۱)، أحمد بن محمد (۱)

۳۳۸۱ – الحسن بن إسماعیل بن صالح الصیمری:

لم یذکروه. روی ابن فضال، عن علی بن یعقوب، عن أبی الحسن البغدادی، عنه، عن الحسن بن راشد، عن حماد بن عیسی الروایة المفصلة فی الخمس کما فی یب ج ۴ / ۱۲۸. ورواه فی الاستبصار ج ۲ / ۵۶ مثله، إلا أنه فیه:

علی بن یعقوب أبو الحسن البغدادی.

۳۳۸۲ – الحسن بن إسماعیل بن صالح:

خرج إلی سامراء للقاء مولانا أبی محمد العسکری صلوات الله علیه وکان شاکا طالبا للحق، فرأی مع رفقائه من المعجزات ما ثبتت بها إمامته، فشهد بأنه حجة الله وخیرته، ثم لقوه وأوصلوا إلیه الأمانات. والتفصیل فی کتاب اثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۱۴.

۳۳۸۳ – الحسن بن إسماعیل القاضی، أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی السید فی کتاب الاقبال ص ۳۲۹ من کتاب الحسن بن اشناس عن أبی الفتح، عنه، عن یوسف بن موسی.

۳۳۸۴ – الحسن بن إسماعیل القحطبی، أبو علی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۶ عن أبیه، عن إبراهیم بن عمروس الهمدانی، عنه، عن سعید بن الحکم بن أبی مریم، عن أبیه روایة کریمة مفصلة فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، ونقله جد ج ۳۹ / ۳۷، وکمبا ج ۹ / ۳۵۶.

وفی الخصال ج ۲ / ۹۹ باسناده، عنه، عنه، عن أبیه الحدیث النبوی فی فضل محبة أهل البیت علیهم السلام.

۳۳۸۵ – الحسن بن إسماعیل المیثمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی سن باب الجراد ص ۴۷۹ عن أحمد ابن عمر بن مسلم، عنه، عن یحیی بن میمون البصری.

(۳۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، مدینة سامراء المقدسة (۱)، علی بن یعقوب أبو الحسن البغدادی (۱)، الحسن بن إسماعیل (۵)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، حماد بن عیسی (۱)، الحسن بن راشد (۱)، علی بن یعقوب (۱)، عمر بن مسلم (۱)، الحج (۱)

وابناه أحمد وإسماعیل وأبوه إسماعیل بن شعیب تقدموا، وأخواه الحسین وعلی یأتیان.

۳۳۶۸ – الحسن بن الأشتر العلوی: والد محمد الآتی إن شاء الله.

۳۳۸۷ – الحسن بن اشناس، أبو علی:

له کتاب نقل منه السید فی الاقبال ص ۳۲۹، وله کتاب عمل ذی الحجة، نقل منه السید فی الاقبال مترحما علیه کما فیه ص ۳۱۹ و ۳۱۸ وغیره.

وروی فیه ص ۴۹۶ من أصل کتاب الحسن بن إسماعیل بن اشناس قصة المباهلة، وذکر فی مهج الدعوات فی أدعیة الکاظم صلوات الله علیه ص ۲۱۷ روایة الشیخ الطوسی عن جماعة منهم أبو علی الحسن بن إسماعیل بن أشناس، عن الشیبانی ... إلی آخره.

والظاهر أنه أیضا منسوب إلی جده، فیکون الحسن بن محمد بن إسماعیل ابن محمد بن اشناس الآتی.

۳۳۸۸ – الحسن بن أشیم:

لم یذکروه. روی علی بن سلیمان عنه حدیث ذم أکل الأشنان. یب ج ۱ / ۳۲ ح ۸۵.

۳۳۸۹ – الحسن الأفطس بن علی بن عمر الأشرف بن مولانا السجاد صلوات الله وسلامه علیه:

وأولاده علی الحوری (الجزری خ ل) قتل بأمر هارون الرشید، وعمر الأکبر، والحسین، والحسن المکفوف، وعبد الله المقتول بأمر جعفر البرمکی، وحفیده محمد بن عبد الله بن الحسن یأتون.

وقیل: إن من أحفاده الحسین بن علی بن محمد بن محمد، ینسب إلیه بست وسائط، مدفون فی سبزوار، وکذا عز الدین زید بن فخر الدین أبی القاسم علی بن أبی لیلا زید بن السید العالم علی بن أبی الحسین محمد بن یحیی بن محمد

(۳۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، الحسن بن محمد بن إسماعیل (۱)، الحسین بن علی بن محمد (۱)، الحسن بن إسماعیل (۲)، إسماعیل بن شعیب (۱)، الحسن بن أشناس (۱)، هارون الرشید (۱)، الحسن بن أشیم (۱)، علی بن سلیمان (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، القتل (۱)، الأکل (۱)، الدفن (۱)

ابن أحمد بن محمد الزیارة بن عبد الله المفقود ابن الحسن المکفوف بن الحسن الأفطس، وله مزار مشهور فی سبزوار.

۳۳۹۰ – الحسن بن أورمة:

لم یذکروه. روی عن عبد الله بن المغیرة، کما تقدم فی بزیغ المؤذن.

۳۳۹۱ – الحسن بن أیوب بن أبی عقیلة، (غفیلة خ ل):

له کتاب النوادر قاله الشیخ فی ست. وروی الشیخ فی یب ج ۹ / ۷۰ باب الذبائح ح ۲۹۹ باسناده، عن أحمد بن بشیر، عن ابن أبی غفیلة الحسن بن أیوب، عن داود بن کثیر الرقی. ورواه فی صا ج ۴ / ۸۷ عنه مثله سواء.

۳۳۹۲ – الحسن بن أیوب:

من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه کما عده الشیخ فی رجاله (۲۰) منهم.

نی: عن أحمد بن علی الحمیری، عنه، عن عبد الکریم الخثعمی. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۶، وجد ج ۵۲ / ۲۹۲.

شا: المظفر بن محمد البلخی، عن محمد بن أحمد بن أبی الثلج، عنه، عن محمد بن غالب حدیث فضائل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. جد ج ۳۷ / ۳۳۰، وکمبا ج ۹ / ۲۵۶.

وبالجملة له کتاب کما قاله النجاشی والشیخ، رواه محمد بن عبد الله بن غالب، وأحمد بن میثم بن أبی نعیم، وروی عنه الحسن بن علی اللؤلؤی، والحسن ابن محمد بن سماعة، وأحمد بن محمد بن عیسی. ذکرهم الخوئی.

وروی محمد بن أحمد بن أبی الثلج، عن الحسین بن أیوب، عن محمد بن غالب، عن علی بن الحسین، عن الحسن بن أیوب، عن الحسین بن سلیمان تفسیر آیة النور، وفیها دلالات علی حسن عقیدته. التوحید ص ۱۵۷ ح ۳.

(۳۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۲)، الحسن بن علی اللؤلؤی (۱)، أحمد بن علی الحمیری (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، ابن أبی غفیلة (۱)، الحسین بن أیوب (۱)، الحسین بن سلیمان (۱)، الحسن بن أیوب (۳)، محمد بن عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، داود بن کثیر (۱)، محمد بن سماعة (۱)، أحمد بن بشیر (۱)، أحمد بن میثم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن غالب (۱)، عبد الکریم (۱)، مظفر بن محمد (۱)، الأذان (۱)

۳۳۹۳ – الحسن بن أیوب بن نوح:

روی الشیخ فی کتاب غیبته عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری أنه مع جماعة من الشیعة اجتمعوا فی دار أبی محمد العسکری صلوات الله وسلامه علیه یسألونه عن الحجة من بعده، وفی مجلسه أربعون رجلا وذکروا فی آخره أنه أراهم الحجة المنتظر علیه

السلام. والتفصيل فيه، وفى جد ج ۵۱ / ۳۴۶، وكمبا ج ۱۳ / ۹۴.

فظهر أنه من أصحاب العسكرى عليه السلام وتشرف بلقاء الحجة، ولعله من ذلك استفاد بعض العلماء أنه من رؤساء الشيعة. وتقدم أبوه، وأخوه محمد يأتى.

۳۳۹۴ - الحسن بن بحر المدائنى:

عده الشيخ فى رجاله (۲۶) من أصحاب الصادق عليه السلام.

روى عن مهزم الأسدى، عن الصادق عليه السلام، وروى عنه محمد بن عيسى، ومحمد بن خالد. الكافى ج ۶ / ۴۹۵ كتاب الزى والتجمل باب السواك وباب الادهان ص ۵۱۹.

وروى على بن مهزيار، عن أبى نجران، عنه، عن فرات بن أحنف. أمالى المفيد مج ۲۳ ص ۱۲۲.

۳۳۹۵ - الحسن بن بره الأصم:

لم يذكروه. وهو من أصحاب الصادق صلوات الله عليه، ووقع فى طريق الثقة الجليل الصفار فى البصائر الجزء ۲ باب ۱۷، بسنده، عنه، عن الصادق عليه السلام حديث نزول الملائكة عليهم ووفور علمهم بالأشياء، ونقله جد ج ۲۶ / ۳۵۶، وكمبا ج ۷ / ۳۵۷.

وروى الراوندى فى الخرايج باب ۱۶ عن أحمد بن الحسين، عنه، عن عبد الله بن بكير رواية أخرى فى ذلك.

(۳۵۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، جعفر بن محمد بن مالك (۱)، على بن مهزيار (۱)، الحسن بن أيوب (۱)، أحمد بن الحسين (۱)، مهزم الأسدى (۱)، الحسن بن بحر (۱)، محمد بن خالد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، التدهين، الدهن (۱)

۳۳۹۶ - الحسن البزاز:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى ج ۱ / ۱۴۵ باب الانصاف عن زرارة، عنه، عن الصادق عليه السلام.

وروى الطبرسى فى المشكاة باب الذكر عن سن، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام حديث أشد ما فرض الله تعالى ثلاثة.

۳۳۹۷ - الحسن بن بسام الجمال:

روى سهل بن زياد، عن على بن بلال، عنه، عن إسحاق بن عمار الصيرفى. الكافى ج ۵ / ۳۱۸ كتاب المعيشة باب النوادر ح ۵۶.

وروى عنه، عنه، عن رجل، عن الصادق عليه السلام. الكافى ج ۴ / ۱۳۱ باب صوم التطوع، ورواه فى يب وصا عنه مثله.

۳۳۹۸ - الحسن بن بشار المداينى:

من أصحاب الكاظم والرضا صلوات الله عليهما ثقة صحيح، كان واقفيا ثم رجع، هكذا ذكره الخوئى عن ابن داود، عن رجال الشيخ والبرقى عده من دون توصيف بالمداينى من أصحاب الجواد صلوات الله عليه. ولعله أخو الحسين ابن بشار الآتى.

۳۳۹۹ - الحسن بن بشار الواسطى:

لم يذكروه. روى على بن مهزيار، عنه قال: قال الحسين بن خالد للرضا صلوات الله عليه وأنا حاضر: أتخلوا الأرض من إمام؟ فقال: لا. هكذا فى نسختين فى كمال الدين باب ۲۲ ح ۴۲. وروى أحمد بن محمد بن عيسى الأشعرى، عنه، عن الرضا عليه السلام. اثبات المسعودى ص ۱۸۱.

۳۴۰۰ - الحسن بن بشير:

من أصحاب الرضا صلوات الله عليه كما فى رجال الشيخ (۴۴)، ولعله متحد مع الحسن بن بشر الذى عده البرقى من أصحاب الكاظم عليه السلام.

(۳۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسن بن بسام الجمال (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، علی بن مهزیار (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، الحسین بن خالد (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن بن بشار (۲)، الحسن البزاز (۱)، الحسن بن بشیر (۱)، علی بن بلال (۱)، الحسن بن بشر (۱)، الصیام، الصوم (۱)

وروی المفید فی أمالیه مج ۱۴ ص ۶۹ عن علی بن الحسن، عن الحسن ابن بشیر، عن أسد بن سعید، عن جابر، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وروی علی بن أسباط، عنه، عن أبی الجارود. دلائل الطبری ص ۲۴۱.

۳۴۰۱ - الحسن بن بشیر بن یحیی، أبو القاسم:

لم یذکروه. روی عبد السلام بن الحسین الأدیب، عنه کتاب محمد بن أحمد بن عبد الله المفجع کما قاله النجاشی ص ۲۶۴.

۳۴۰۲ - الحسن البصری:

هو ابن یسار، أبو سعید بن أبی الحسن البصری الأنصاری، مولی زید ابن ثابت الأنصاری، أخو سعید وعمارة، أمهم خیرة مولاة أم سلمة زوجة النبی.

أدرک زمن النبی وله عشر سنین تقریبا، مات فی رجب سنة ۱۱۰ وله ۸۹ سنة.

قال أمیر المؤمنین علیه السلام له: أسبغ الوضوء، فقال: لقد قتلت بالأمس رجالا کانوا یسبغون الوضوء، قال: وإنک لحزین علیهم؟ قال: نعم، قال:

فأطال الله حزنک ... إلی آخره. فکان حزینا إلی آخر عمره. جد ج ۴۱ / ۳۰۲، وکمبا ج ۹ / ۵۸۸.

وقال مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فی حق الحسن البصری: إن لکل قوم سامریا، وهذا سامری هذه الأمة، أما أنه لا یقول: لا مساس، ولکنه یقول: لا قتال، قاله بعد قتال أهل البصرة کما فی احتجاج الطبرسی فی احتجاجه علیهم.

وبالجملة کان منحرفا عن أهل البیت، مذموما عندهم، وکان مخلطا فی عقائده، وذکرنا فی مستدرک سفینة ط ۱ ج ۲، فی محل اسمه ذمومه ومکاتبته إلی مولانا الحسن المجتبی علیه السلام یسأله عن القدر، فأجابه مع ما ذمه، وذکرنا فیه احتجاج مولانا السجاد صلوات الله علیه علیه.

وکذا تشرفه بلقاء مولانا الباقر صلوات الله علیه فی منی کما فی سن باب

(۳۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإحتجاج للطبرسی (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عبد السلام بن الحسین (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، مدینة البصرة (۱)، علی بن أسباط (۱)، الحسن بن بشیر (۱)، الحسن البصری (۳)، علی بن الحسن (۱)، الموت (۱)، القتل (۲)، الوضوء (۲)، السفینة (۱)

الخمسة، ونقله فی کتاب الاخلاق ص ۱۸، وجد ج ۶۹ / ۳۹۰.

وذکر جملة من أحواله فی البحار باب حال الحسن البصری. جد ج ۴۲ / ۱۴۱، وکمبا ج ۹ / ۶۳۴.

۳۴۰۳ - الحسن بن بصیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ المفید فی أمالیه عن علی بن الحسن بن فضال، عنه، عن أبیه، عن عبد الغفار بن القاسم. کمبا ج ۲۰ / ۶۰. وفی المصدر ص ۹ الحسن بن نصیر وکذا فی جد ج ۹۶ / ۲۳۱.

۳۴۰۴ – الحسن بن بقاح:

روی ابن فضال، عنه، عن الحسن بن الصیقل. یب ج ۴ / ۲۶۷ باب حکم العلاج للصائم ح ۸۰۶، ورواه فی صا ج ۲ / ۹۳ عنه مثله، وهو الحسن بن علی بن بقاح الآتی.

۳۴۰۵ – الحسن بن بکار الصیقل:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن حمزة بن الیسع (ثقة)، عنه، عن الرضا علیه السلام حدیث فضل صوم یوم المبعث. کمبا ج ۲۰ / ۱۰۹ مکررا، وجد ج ۹۷ / ۳۷.

ورواه فی الوسائل ج ۷ / ۳۲۹ عنه مثله، وکذا کتاب فضائل الأشهر الثلاثة مثله.

۳۴۰۶ – الحسن بن بنان:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۸۷ عن جعفر بن محمد بن قولویه، عنه، عن محمد بن عیسی، عن أبیه، ونقله فی کمبا ج ۱۲ / ۱۲۵، وجد ج ۵۰ / ۱۰۴.

أقول: الظاهر أنه الحسن بن عبد الله بن محمد بن عیسی الآتی، واسم عبد الله بنان.

(۳۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، عبد الله بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الغفار بن القاسم (۱)، محمد بن حمزة بن الیسع (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن الصیقل (۱)، محمد بن قولویه (۱)، الحسن بن بقاح (۱)، الحسن البصری (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الصیام، الصوم (۱)

۳۴۰۷ – الحسن بن بنت إلیاس:

هو الحسن بن علی بن بنت إلیاس الآتی.

۳۴۰۸ – الحسن بن بندار:

لم یذکروه. روی البرقی عنه، عن علی بن الحسن بن فضال. سن ج ۲ / ۳۷۸.

۳۴۰۹ – الحسن بن بهرام:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی التمیمی، عنه، عن الحسن بن یحیی، عن الحسن بن حمدون حدیث الصادقی علیه السلام فی الملاحم. مجالس المفید مج ۷ ص ۴۰.

۳۴۱۰ – الحسن بن بهلول:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن الحسن بن موسی الخشاب، عنه، عن إسماعیل بن همام فی روایة شریفة مفصلة فی الفضائل والنصوص علی الأئمة صلوات الله علیهم. کتاب القرآن ص ۲۶، وکمبا ج ۹ / ۱۳۴، وجد ج ۳۶ / ۲۵۶ مثله. وج ۹۲ / ۹۸.

لکن فی المصدر کمال الدین ص ۲۸۴ باب ۲۴ ح ۳۷ أبدل الحسن بالحکم ابن بهلول الأنصاری.

۳۴۱۱ – الحسن التفلیسی:

له روایة کما فی مفتاح الکتب الأربعة، وعدوه من أصحاب الکاظم والرضا علیهما السلام.

وروی أحمد بن محمد، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام کما فی یب باب الأغسال، وصا ج ۱ / ۱۰۱ باب وجوب غسل المیت ح ۳۳۰.

وروی إبراهیم بن عقبة، عنه، عن الرضا علیه السلام کما فی یب ج ۷ / ۲۵۷ باب تفصیل احکام النکاح، وصا ج ۳ / ۱۴۵، واسم أبیه: النضر.

(۳۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: غسل المیّت (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، إسماعیل بن همام (۱)، إبراهیم بن عقبة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن التفلیسی (۱)، الحسن بن یحیی (۱)، الحسن بن موسی (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۱)، الوجوب (۱)

۳۴۱۲ – الحسن بن تمیم الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۳۰).

۳۴۱۳ – الحسن بن ثویر بن أبی فاختة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال، باب الأربعین عن ربیع ابن محمد المسلی، عنه، عن أبیه، عن مولانا السجاد صلوات الله علیه: حدیث أحوال الشیعة عند قیام الحجة المنتظر علیه السلام، ونقله جد ج ۵۲ / ۳۱۷، وکمبا ج ۱۳ / ۱۸۲.

وقد ینسب إلی جده کما فی طریق المفید عن ابن أبی عمیر، عن الحسن ابن أبی فاختة، عن مولانا الصادق علیه السلام حدیث بکاء السماوات والأرضین وما فیهما علی الحسین علیه السلام إلا ثلاثة. کمبا ج ۱۴ / ۳۳۶، وجد ج ۶۰ / ۲۰۵. وتقدم أبوه، وأخوه الحسین یأتی.

۳۴۱۴ – الحسن بن جبرئیل الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه عن علی بن أحمد بن الحسین ابن سلیمان، عنه، عن إبراهیم بن جبرئیل، کما تقدم فی إبراهیم.

۳۴۱۵ – الحسن الجبلی:

لم یذکروه. روی عن جمیل بن دراج، وروی عنه ابنه أحمد، کما تقدم فی أحمد.

۳۴۱۶ – الحسن بن جریر:

لم یذکروه. روی الشیخ المفید باسناده، عنه أنه سأل أبا عبد الله علیه السلام عن تزویج الزانیة متعة فأجاز له. کمبا ج ۲۳ / ۷۲ مکررا، وجد ج ۱۰۳ / ۳۰۹. ورواه فی مستدرک الوسائل ج ۲ / ۵۷۷ و ۵۸۹ عنه مثله.

۳۴۱۷ – الحسن بن جعفر المعروف بأبی طالب الفافانی:

من أصحاب الهادی والحسن العسکری صلوات الله وسلامه علیهما کما

(۳۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، ثویر بن أبی فاختة (۱)، علی بن أحمد بن الحسین (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسن بن تمیم (۱)، الحسن الجبلی (۱)، جمیل بن دراج (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، البکاء (۱)، الزوج، الزواج (۱)

قاله الشیخ فی رجاله (۱۷ و ۲).

۳۴۱۸ (الحسن بن جعفر بن إسماعیل بن صالح الصیمری، أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غیبته ص ۲۰۰ عن محمد بن أحمد ابن العباس بن نوح رضی الله عنه، عنه، عن الحسین بن روح نائب الحجة توقیع الامام بلعن ابن أبی العزاقر، وفیه ما یفید حسنه، ونقله جد ج ۵۱ / ۳۲۴، وکمبا ج ۱۳ / ۸۶. وروی الحسن بن جعفر

الصیمری کتاب الأوصیاء لعلی بن محمد بن زیاد الصیمری. جد ج ۵۱ / ۲۳، وکمبا ج ۱۳ / ۵. وابنه محمد یأتی.

۳۴۱۹ – الحسن بن جعفر بن إسماعیل الأفطس:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره عن محمد بن علی، عنه، عن أبی موسی المرقانی عمران بن عبد الله الحدیث الصادقی علیه السلام فی تفسیر قوله تعالی (صبغة الله) بصبغة أمیر المؤمنین بالولایة فی المیثاق، ونزول قوله تعالی:

(مثل الذین ینفقون أموالهم ابتغاء مرضات الله) فی أمیر المؤمنین، وفی قوله (جعلناکم أمة وسطا) قال الصادق علیه السلام: نحن الأمة الوسط، ونحن شهداء الله علی خلقه، وحجته فی أرضه.

۳۴۲۰ – الحسن بن جعفر بن بشیر:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الصفار فی البصائر الجزء ۱۰ باب ۲۰ ح ۱۳ عن محمد بن عیسی، عنه، عن أبی عثمان الأحول حدیث وجوب التسلیم، ونقله جد ج ۲ / ۲۰۰، وکمبا ج ۱ / ۱۳۲.

۳۴۲۱ – الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی ابن الحسن المجتبی ابن أمیر المؤمنین صلوات الله علیهما، أبو محمد المدنی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، ثقة بلا خلاف، وحدث عن الأعمش، وله کتاب رواه عدة من أصحابنا منهم محمد بن أعین الهمدانی.

وتخلف هو عن الحسین بن علی فی واقعة فخ، واخذه المنصور وحبسه، کما

(۳۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، النبی نوح علیه السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، محمد بن زیاد الصیمری (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، جعفر بن إسماعیل (۲)، الحسین بن علی (۱)، عثمان الأحول (۱)، محمد بن أعین (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الحسن بن جعفر (۲)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الوصیة (۱)

یأتی فی عمه الحسن المثلث.

وأولاده: سلیمان، وإبراهیم، ومحمد، وعبد الله، وجعفر، وفاطمة، فالأولان توفیا فی حیاة أبیهما، وأما محمد فیعرف بسیلق، وأمه ملیکة بنت الحسن بن داود ابن الحسن المثنی، وعبد الله وابنه عبید الله بن عبد الله یأتیان، وابنه جعفر وأبوه تقدما، وفاطمة تزوجها عمر بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام.

ومن أحفاده: أحمد بن أبی هاشم المذکور، والحسین بن علی بن محمد، وفضل الله بن علی بن عبید الله، ومحمد بن عبد الله بن الحسن سیأتون.

۳۴۲۲ – الحسن بن جعفر الصیمری:

تقدم فی الحسن بن جعفر بن إسماعیل.

۳۴۲۳ – الحسن بن جعفر بن عبید الله بن الحسین بن مولانا السجاد صلوات الله علیه:

تقدم أبوه، وأجداده، وابنه یحیی، وحفیده الحسن بن محمد بن یحیی یأتون.

۳۴۲۴ – الحسن بن جعفر بن قحوان:

له کتاب النهروان کما عن ابن شهرآشوب فی معالم العلماء.

۳۴۲۵ – الحسن بن جعفر القزوینی:

لم یذکروه. روی السید المرتضی عنه حدیث معجزة الحجة المنتظر وعلمه بالغیب. مدینة المعاجز ص ۶۱۲.

۳۴۲۶ – الحسن بن جعفر بن محمد بن إسماعیل بن جعفر الصادق صلوات الله علیه:

تقدم أبوه، وابنه الحسين، وأجداده يأتون.

(۳۶۲)

صفحهمفاتيح البحث: عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، كتاب معالم العلماء (۱)، عبيد الله بن عبد الله (۱)، الحسن بن محمد بن يحيى (۱)، جعفر بن محمد بن إسماعيل (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، عبيد الله بن الحسين (۱)، الحسين بن على بن محمد (۱)، على بن عبيد الله (۱)، جعفر بن إسماعيل (۱)، الحسن بن داود (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الحسن بن جعفر (۴)

۳۴۲۷ - الحسن بن جعفر بن مدرار:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن ابن عقدة، عنه، عن عمه طاهر روايات فى جد ج ۱۶ / ۳۲۶، وج ۳۷ / ۱۲۴، وكمبا ج ۶ / ۱۷۲، وج ۹ / ۲۰۲.

۳۴۲۸ - الحسن بن جعفر بن مسلم الحنفى:

لم يذكروه. روى التلعكبرى عن الحسن بن محمد النهاوندى، عنه، عن أبى حامد المراغى. غيبة الشيخ ص ۱۴۹.

۳۴۲۹ - الحسن بن جعفر بن موسى الكاظم صلوات الله عليه:

جملة من أحواله وأولاده فى جامع الأنساب ص ۹۸ - ۱۰۱. وتقدم أبوه.

۳۴۳۰ - الحسن بن جمهور العمى: هو ابن محمد بن جمهور الآتى.

۳۴۳۱ - الحسن بن جهم بن بكير بن أعين، أبو محمد الشيبانى:

من أصحاب الكاظم والرضا صلوات الله عليهما. ثقة بالاتفاق، وله كتاب معروف يرويه عدة من أصحابنا منهم الحسن بن على بن فضال، وإبراهيم ابن هاشم، وغيرهما. ويروى هو عن أبيه، وجده، وعمه عبد الله بن بكير، وغيرهما. وأبوه وأخوه الحسين يأتيان.

وله احتجاج لطيف فى اثبات قبر مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه فى كامل الزيارة باب ۹ ص ۳۵.

قال حفيده أبو غالب الزرارى فى رسالته: وكان للحسن بن جهم جدنا أبناء: سليمان ومحمد والحسين، ولا أدرى أيهم أسن، ولم يبق لمحمد والحسين ولد، وأم الحسن بن جهم بنت عبيد بن زرارة.

۳۴۳۲ - الحسن بن حازم:

روى النعمانى، عن ابن عقدة، عنه. كمبا ج ۷ / ۲۱، وجد ج ۲۳ / ۹۷.

لكن فى المصدر هكذا: ابن عقدة، عن القاسم بن محمد بن الحسين بن حازم ... إلى آخره. وأخوه الحسين يأتى.

(۳۶۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الحسن بن محمد النهاوندى (۱)، القاسم بن محمد بن الحسين (۱)، الحسن بن على بن فضال (۱)، أبو غالب الزرارى (۱)، عبد الله بن بكير (۱)، عبيد بن زرارة (۱)، محمد الشيبانى (۱)، بكير بن أعين (۱)، الحسن بن حازم (۱)، محمد بن جمهور (۱)، الحسن بن جعفر (۳)، القبر (۱)

۳۴۳۳ - الحسن بن حازم الكلبى، ابن أخت هشام بن سالم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى ج ۷ / ۲ كتاب الوصايا عن على ابن إسحاق، عنه، عن سليمان بن جعفر، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه.

ورواه فى يب ج ۹ / ۱۷۴ عنه مثله سواء، وكذا رواه فى الفقيه ج ۴ / ۱۸۷ باب رسم الوصية عنه مثله، وزاد بعد كلمة سليمان بن جعفر: وليس بالجعفرى...

إلی آخره.

۳۴۳۴ – الحسن بن حباش بن یحیی الدهقان:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره سورة الأحزاب. جد ج ۳۵ / ۲۱۶.

وکمبا ج ۹ / ۴۰ مکررا.

۳۴۳۵ – الحسن بن حذیفة بن منصور الکوفی:

من همدان، بیاع السابری، مولی سبیع. من أصحاب الصادق علیه السلام کما فی رجال الشیخ (۱۸).

قال الشیخ فی یب ج ۸ / ۹۷ باب الخلع: والذی اعتمده فی هذا الباب وأفتی به أن المختلعة لا بد فیها من أن یتبع بالطلاق، وهو مذهب جعفر بن سماعة، والحسن بن سماعة، وعلی بن رباط، وابن حذیفة من المتقدمین.

والظاهر أنه المراد بابن حذیفة، فیکون دلیلا علی کونه من الفقهاء المفتین. وتقدم أبوه، وأخوه محمد یأتی.

۳۴۳۶ – الحسن بن الحر الأسدی الکوفی:

تابعی من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی عن أبی الطفیل، قاله الشیخ فی رجاله (۶).

۳۴۳۷ – الحسن بن الحسن الأفطس:

تقدم فی أبیه أنه مکفوف، وفیه نسبه هو الذی حضر مع جماعة من بنی هاشم دار أبی الحسن الثالث علیه السلام لیعزوه بوفاة ابنه محمد کما فی الکافی

(۳۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، سورة الأحزاب (۱)، الحسن بن سماعة (۱)، الحسن بن حذیفة (۱)، هشام بن سالم (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، الحسن بن الحر (۱)، الحسن بن حازم (۱)، سلیمان بن جعفر (۲)، علی بن رباط (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

باب الإشارة والنص علی أبی محمد العسکری علیه السلام.

۳۴۳۸ – الحسن بن الحسن البلخی، الحافظ أبو الولید:

لم یذکروه. وکان یقرأ علیه الحدیث وهو یسمع.

روی محمد بن إدریس الحنظلی، عنه، عن عبد العزیز بن الخطاب. بشا ص ۱۰۷.

۳۴۳۹ – الحسن بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه، الملقب بالحسن المثنی:

کان جلیلا رئیسا فاضلا ورعا، کان یلی صدقات أمیر المؤمنین علیه السلام فی وقته، وحضر مع عمه الحسین صلوات الله علیه یوم الطف ونصره ووقع علیه جراحات، فانتزعه أسماء بن خارجة وبه رمق وقال: والله لا یصل إلی ابن خولة أبدا، فقال عمر بن سعد: دعوا لابی حسان ابن أخته. ویقال: انه أسر وکان به جراح قد شفی منه.

وروی أنه خطب إلی عمه الحسین علیه السلام احدی ابنتیه فقال له الحسین علیه السلام: اختر یا بنی أحبهما إلیک، فاستحیی الحسن ولم یحر جوابا فقال له الحسین: فانی اخترت لک ابنتی فاطمة، فهی أکثرهما شبها بأمی فاطمة بنت رسول الله.

وقبض الحسن المثنی وله خمس وثلاثون سنة وأخوه زید بن الحسن حی، ووصی إلی أخیه من أمه إبراهیم بن محمد بن طلحة. انتهی کلام المفید فی الارشاد ملخصا.

ما جری بینه وبین الإمام السجاد صلوات الله علیه وربما یلوح منه ذمه:

کمبا ج ۱۱ / ۲۷، وجد ج ۴۶ / ۹۶.

وأولاده: عبد الله المحض، وإبراهیم الغمر، والحسن المثلث، وزینب، وأم کلثوم، وهؤلاء الخمسة أمهم فاطمة بنت الحسین علیه السلام،

وداود، وجعفر، أمهما

(۳۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۴)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، أبو الولید (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، محمد بن إدریس (۱)، زید بن الحسن (۱)، عبد العزیز (۱)

حبیبة من أهل الروم ومحمد أمه رملة، ورقیة وفاطمة، تلک عشرة، وقیل: له بنت أخری تسمی قسیمة.

وأما زینب فتزوجها عبد الملک بن مروان، وفاطمة تزوجها معاویة بن عبد الله بن جعفر الطیار وولد له من فاطمة خمسة: یزید، وصالح، وحماد، وحسین وزینب، ولهم أولاد وأعقاب غیر محمد، فإنه لم یعقب.

وتقدم إبراهیم وجعفر، والباقون یذکرون فی محالهم.

۳۴۴۰ - الحسن بن الحسن بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه، الملقب بالحسن المثلث:

تابعی، تقدم فی أبیه ذکر إخوته وأمهم، روی عن جابر بن عبد الله، وهو من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما، کان متألها فاضلا ورعا، وربما یذهب فی الأمر بالمعروف والنهی عن المنکر إلی مذهب الزیدیة، کذا عن أبی الفرج فی المقاتل.

مات فی حبس المنصور بالهاشمیة فی ذی القعدة سنة ۱۴۵ ه وله ۶۸ سنة، وأولاده ستة: طلحة، وعباس، وحمزة، وإبراهیم، وعبد الله، وعلی الزاهد، نذکرهم فی محالهم.

وروی فی الکافی ج ۱ / ۳۶۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل مسندا، عن موسی بن عبد الله بن الحسن (یعنی ابن عبد الله المحض بن الحسن المثنی الآتی) فی روایة مفصلة، ذکر مجیء عبد الله المحض إلی مولانا الصادق علیه السلام یدعوه إلی البیعة، ومنع الصادق إیاه عن الخروج - إلی أن قال: - قدمت رسل أبی جعفر (یعنی المنصور) قال موسی بن عبد الله: فأخذوا أبی وعمومتی: سلیمان بن الحسن، وحسن بن الحسن، وإبراهیم بن الحسن، وداود ابن الحسن، وعلی بن الحسن، وسلیمان بن داود بن الحسن، وعلی بن إبراهیم بن حسن، وحسن بن جعفر بن حسن، وطباطبا إبراهیم بن إسماعیل بن حسن،

(۳۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الأمر بالمعروف والنهی عن المنکر (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، موسی بن عبد الله (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، سلیمان بن داود (۱)، سلیمان بن الحسن (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، علی بن الحسن (۱)، الصدق (۱)

وعبد الله بن داود، قال: فصفدوا بالحدید - إلی أن قال: - ثم أتی محمد بن عبد الله بن الحسن فأخبر أن أباه وعمومته قتلوا قتلهم أبو جعفر (یعنی المنصور) إلا حسن بن جعفر، وطباطبا، وعلی بن إبراهیم، وسلیمان بن داود، وداود بن الحسن، وعبد الله بن داود.

۳۴۴۱ - الحسن بن الحسن بن علی بن عمر بن الإمام السجاد علیه السلام الهاشمی المدنی:

عده الشیخ فی رجاله (۵) من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، وأبوه وأجداده یأتون، واخوته: علی العسکری، وجعفر، ودیباجه.

۳۴۴۲ - الحسن بن الحسن العلوی:

من أصحاب الهادی صلوات الله علیه کما عده الشیخ فی رجاله (۵).

روی الکلینی فی الکافی عنه روایة تشتمل علی معجزة مولانا الحجة صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۳ / ۸۲. وجد ج ۵۱ / ۳۱۰.

رواه فی المصدر عن الحسین بن الحسن العلوی.

۳۴۴۳ – الحسن بن الحسن الفارسی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال عن أبیه، عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه، عن سلیمان بن جعفر البصری، عن عبد الله بن الحسین ابن زید الشهید، عن أبیه، عن الصادق صلوات الله علیه حدیث العشرة الذین لا یدخلون الجنة. جد ج ۵ / ۱۰، وج ۸ / ۱۳۲، وکمبا ج ۳ ۴ و ۳۲۹.

۳۴۴۴ – الحسن بن الحسن المروزی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی یب ج ۳ / ۶۰ باب فضل شهر رمضان عن ابن فضال، عن إسماعیل بن مهران، عنه، عن یونس بن عبد الرحمن.

وبهذا الاسناد فیه ص ۶۱ روایة أخری.

ورواهما فی صا ج ۱ / ۴۶۱ مثله، إلا أنه فیه الحسین بن الحسن المروزی.

(۳۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الحسین بن الحسن العلوی (۱)، سلیمان بن جعفر البصری (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، علی بن إبراهیم (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان بن داود (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، داود بن الحسن (۱)، الحسن بن الحسن (۴)، محمد بن عبد (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۱)

۳۴۴۵ – الحسن بن الحسن:

روی محمد بن سنان، عنه، عن مولانا الکاظم صلوات الله علیه حدیث النص علی الرضا صلوات الله علیه کما فی غیبة الطوسی ص ۳۰، وفی البحار عنه مثله.

۳۴۴۶ – الحسن بن الحسین بن أحمد:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره ص ۱۵۲ عن الحسین بن سعید، عن علی بن السخت، عنه، عن أحمد بن سعید الأنماطی، عن عبد الله بن الحسین، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب صلوات الله علیه قال:

قال رسول الله صلی الله علیه وآله: یا علی کذب من زعم أنه یحبنی وهو یبغضک، یا علی أنه إذا کان یوم القیامة نادی مناد من بطنان العرش: أین محبی علی وشیعته، أین محبی علی ومن یحبه؟ – الخبر. ورواه فی جد ج ۷ / ۲۱۱ عنه مثله، وکمبا ج ۳ / ۲۵۲.

۳۴۴۷ – الحسن بن الحسین بن إسحاق بن موسی علیه السلام:

والد محمد الآتی.

۳۴۴۸ – الحسن بن الحسین الأنباری:

لم یذکروه. مورد عنایات الرضا صلوات الله علیه، وروی عنه علی بن الحکم. الکافی ج ۵ / ۱۱۱ کتاب المعیشة باب ۳۱. ورواه فی یب ج ۶ / ۳۳۵ عنه مثله.

وفیه أنه یستأذن أربعة عشر سنة فی عمل السلطان، وفی آخره ذکر له الخوف علی نفسه، فاذن له بشرط العمل بما أمر به الرسول، ویکون أعوانه وکتابه من هل ملته وان یواسی فقراء المؤمنین بما أصاب، حتی یکون واحدا منهم.

۳۴۴۹ – الحسن بن الحسین الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق النجاشی إلی کتب أبی رافع: عن ابن عقدة،

(۳۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر

المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، يوم القيامة (۱)، الحسن بن الحسين الأنصارى (۱)، عبد الله بن الحسين (۱)، الحسين بن إسحاق (۱)، الحسن بن الحسين (۲)، الحسين بن سعيد (۱)، على بن السخت (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، أحمد بن سعيد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الكذب، التكذيب (۱)

عن حفص بن محمد بن سعيد، عنه، عن على بن القاسم الكندى، عن محمد بن عبيد الله ابن أبى رافع، عن أبيه كتب جده عن أمير المؤمنين صلوات الله عليه، وبطريق اخر عن الحسين بن حكم الحبرى، عنه ... إلى آخره كما فيه ص ۴ و ۵.

ووقع فى طريق المفيد فى أماليه مج ۱۵ ص ۷۳ عن إبراهيم بن محمد الثقفى، عنه، عن سفيان، عن فضيل بن الزبير ما ربما يفيد حسن عقيدته.

وروى المفيد عن محمد بن الحسين الحلال، عنه، عن زفر بن سليمان، عن أشرس الخراسانى حديث جوامع المكارم. كتاب الاخلاق ص ۱۶ وغيره، وجد ج ۶۹ / ۳۸۲.

وروى النعمانى فى كتاب غيبته ص ۱۶ باسناده، عن إبراهيم بن إسحاق الخيبرى، عن محمد بن يزيد بن عبد الرحمن التيمى، عنه، عن محمد بن الحسين الأنصارى، عن أبيه، عن جده، عن السجاد عليه السلام، كما تقدم فى إبراهيم.

وروى الشيخ فى أماليه باسناده، عن أحمد بن يحيى الكاتب الثقة، عنه (أعنى الحسن بن الحسين الأنصارى)، عن يحيى بن يعلى حديث الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۷۹، وكمبا ج ۹ / ۴۰۸.

ووقع أيضا فى طريق الشيخ فيه عن الحسن بن الحكم، عنه، عن الحسين ابن سليمان، عن أبى الجارود الحديث النبوى: من حسد عليا حسدنى، ومن حسدنى دخل النار. جد ج ۳۹ / ۳۳۴، وكمبا ج ۹ / ۴۱۲.

ووقع فى طريق الشيخ فى يب ج ۶ / ۳۹۶ باب اللقطة عن محمد بن أحمد ابن يحيى، عن موسى بن عمر، عنه، عن الحسين بن زيد، عن الصادق صلوات الله عليه.

وفيه ص ۱۶۹ باب النوادر عن محمد بن الحسن الصفار، عن الحسن بن على بن النعمان، عنه، عن يحيى بن معلى الأسلمى.

(۳۶۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، الحسن بن الحسين الأنصارى (۱)، يحيى بن معلى الأسلمى (۱)، إبراهيم بن إسحاق (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، إبراهيم بن محمد (۱)، أحمد بن يحيى (۱)، على بن النعمان (۱)، على بن القاسم (۱)، الحسين بن زيد (۱)، الحسن بن الحكم (۱)، محمد بن الحسين (۲)، محمد بن يزيد (۱)، موسى بن عمر (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سعيد (۱)، الصدق (۱)

۳۴۵۰ - الحسن بن الحسين بن الحسن بن الحسين بن على بن بابويه القمى، أبو محمد:

رئيس زاهد، عابد عالم، من مشايخ الطبرى فى كتابه بشارة المصطفى، روى عنه ووصفه بهذه الصفات وورخ حديثه سنة ۵۱۰ عن عمه محمد بن الحسن، عن أبيه الحسن بن الحسين، عن عمه الشيخ السعيد أبى جعفر محمد ابن على بن الحسين بن بابويه رضى الله عنهم، كما فيه ص ۷ و ۹ و ۱۲ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ و ۵۴ - ۶۰، وغير ذلك.

وبالجملة هو شمس الاسلام، نزيل الرى المدعو حسكا، فقيه ثقة وجه، وله تصانيف فى الفقه. انتهى كلمات منتجب الدين فى فهرسته ملخصا.

۳۴۵۱ - الحسن بن الحسين بن الحسن:

الشيخ الاجل، روى عنه عبد الجبار بن عبد الله الرازى، عن الصدوق كما فى طريق الطبرسى فى المكارم فى حديث الرسول لابى ذر، والظاهر اتحاده مع سابقه.

۳۴۵۲ – الحسن بن الحسین بن الحسن الجحدری الکندی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، ثقة بالاتفاق، وله کتب.

۳۴۵۳ – الحسن بن الحسین الدامغانی:

لم یذکروه. روی الطب عنه، عن الحسن بن علی بن فضال. جد ج ۹۵ / ۹، وکتاب الدعاء ص ۱۸۶ مثله.

۳۴۵۴ – الحسن بن الحسین الزنجانی، أبو محمد:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره ص ۹۰ عنه روایة شریفة فی جوامع الفضائل، ونقله جد ج ۴۰ / ۶۰، وکمبا ج ۹ / ۴۴۱.

۳۴۵۵ – الحسن بن الحسین بن زید العلوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن علی بن حفص

(۳۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، علی بن الحسین بن بابویه (۱)، الحسین بن الحسن بن الحسین (۱)، عبد الجبار بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، علی بن بابویه (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن الحسین (۶)، الطب، الطبابة (۱)

العبسی، عنه، عن أبیه، عن الصادق صلوات الله علیه کما فی جد ج ۲ / ۴۶، وکمبا ج ۱ / ۸۲.

وبهذا الاسناد، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام روایة أخری.

کتاب العشرة ص ۴۴، وجد ج ۷۴ / ۱۵۸.

وفی الخصال باب الثلاثة ص ۷۱ باسناده، عن علی بن جعفر العبسی، عنه، عن أبیه، عنه روایة أخری، ونقله کتاب الاخلاق ص ۱۷ و ۲۱۷، وجد ج ۶۹ / ۳۸۶، وج ۷۱ / ۴۱۸.

وعن أبی الفرج فی المقاتل أنه قتل مع أبی السرایا بالکوفة. انتهی.

وجده زید الشهید یأتی، ومن أحفاده طاهر بن محمد بن الحسن الآتی.

۳۴۵۶ – الحسن بن الحسین السامری:

لم یذکروه. روی محمد بن علی الهمدانی، عنه، عن أحمد بن إسحاق القمی، عن أبی الحسن صلوات الله علیه. اثبات الهداة ج ۳ / ۶۷۵.

۳۴۵۷ – الحسن بن الحسین السکونی:

عربی کوفی، بالاتفاق، له کتاب رواه جعفر بن عبد الله المحمدی.

۳۴۵۸ – الحسن بن الحسین بن صالح الخثعمی:

روی علی بن عبد الغفار، عنه، عن الرضا علیه السلام ترحمه علی حمزة ابن بزیع، کما فی کش فی ترجمة حمزة.

۳۴۵۹ – الحسن بن الحسین الضریر:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عن محمد بن أحمد، عن بعض أصحابه، عنه، عن حماد بن عیسی، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۵ / ۵۶۱ کتاب النکاح باب النوادر ح ۲۲.

۳۴۶۰ – الحسن بن الحسین الطبری:

روی أحمد بن محمد، عن أبی عبد الله، عنه، عن حماد بن عیسی. یب

(۳۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن

بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، جعفر بن عبد الله المحمدی (۱)، الحسن بن الحسین الضریر (۱)، الحسن بن الحسین الطبری (۱)، الحسین بن صالح الخثعمی (۱)، محمد بن علی الهمدانی (۱)، علی بن عبد الغفار (۱)، الحسن بن الحسین (۲)، أحمد بن إسحاق (۱)، حماد بن عیسی (۲)، محمد بن یحیی (۱)، طاهر بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن جعفر (۱)، الفرج (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

ج ۷ / ۴۳۳ باب التدلیس فی النکاح ح ۱۷۲۸.

۳۴۶۱ – الحسن بن الحسین بن طحال المقدادی الشیخ رضی الله عنه:

لم یذکروه. روی عنه السید فی فرحة الغری مترضیا علیه، کما تقدم فی ثابت بن دینار.

وروی السید عنه حدیث عرض الولایة علی السماوات والأرض. جد ج ۴۲ / ۱۹۷، وکمبا ج ۹ / ۶۴۸.

وروی عنه، عن أبیه، عن جده، عن أبیه علی بن طحال ... إلی آخره، وکان علی بن طحال خادم مشهد مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وله کرامة فی رؤیاه فی المنام أمیر المؤمنین. جد ج ۴۲ / ۳۱۹، وکمبا ج ۹ / ۶۸۱.

۳۴۶۲ – الحسن بن الحسین العابد العرمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشا ص ۴۷ عن جعفر ابن محمد الرمانی، عنه، عن الحسین بن علوان، عن أبی حمزة الثمالی، عن مولانا الباقر علیه السلام حدیث فضل الشیعة وکیفیة حشرهم وفوزهم، ونقله جد ج ۶۸ / ۱۲۷، وکتاب الایمان ص ۱۳۵.

۳۴۶۳ – الحسن بن الحسین بن عاصم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مج ۷۴ ص ۲۹۴ عن عمر ابن عبد الله، عنه، عن عیسی بن عبد الله بن محمد بن عمر بن علی الحدیث النبوی فی فضل الشیعة، وأنهم المفلحون یوم القیامة، ونقله جد ج ۴۰ / ۷، وکمبا ج ۹ / ۴۲۸، ورواه فی بشا ص ۱۷۸ عنه مثله سندا ومتنا.

۳۴۶۴ – الحسن بن الحسین بن العباس:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فرحة الغری عن محمد بن عبد الملک ابن خیرون، عنه، عن أحمد بن نصر بن عبد الله بن فتح، کما تقدم فی أحمد. وجد

(۳۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر بن علی (۱)، الحسین بن العباس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علوان (۱)، ثابت بن دینار (۱)، الحسن بن الحسین (۳)، محمد بن عبد (۱)، الشهادة (۱)

ج ۴۲ / ۲۲۱، وکمبا ج ۹ / ۶۵۴.

۳۴۶۵ – الحسن بن الحسین بن العباس البردانی، أبو علی:

لم یذکروه. وهو من مشایخ الطبری فی کتابه دلائل الإمامة ص ۵۸، عن علی بن حبیب، وص ۲۵۹، وفیه الثعلبی بدل البردانی، روی عن غیره.

۳۴۶۶ – الحسن بن الحسین بن عبد العزیز المهتدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الاعمال باب صوم رجب عن محمد بن الحسن (یعنی الصفار)، عنه، عن سیف بن المبارک. ومثله فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۲۱ و ۲۳. وأخوه محمد یأتی.

۳۴۶۷ – الحسن بن الحسین العرنی النجار المدنی:

له کتاب عن الرجال عن الصادق صلوات الله علیه، روی کتابه یحیی ابن زکریا بن شیبان کما قاله جش.

روی عن علی بن هاشم، وعمرو بن جمیع، وغیاث بن إبراهیم، وروی عنه عبد العظیم بن عبد الله الحسنی، وذکر مواضع روایاتهم الخوئی.

روی الشیخ الطبرسی فی إعلام الوری من کتاب المعرفة لإبراهیم بن سعید الثقفی عن الحسن بن الحسین العرنی - وکان صالحا - عن کادح بن جعفر البجلی - وکان من الأبدال - حدیث جوامع الفضائل العظیمة، الشاهدة لحسن عقیدته وصلاحه. جد ج ۳۹ / ۱۸، وکمبا ج ۹ / ۳۵۱.

أقول: وله روایات مهمة فی جوامع الفضائل العظیمة، رواها عنه الحسن ابن محمد بن عبد الواحد، ومحمد بن تسنیم، وأحمد بن یحیی الأزدی، وعلی بن رجاء بن صالح، ومحمد بن الحسن بن العباس. وإن شئت هذه الروایات فراجع جد ج ۳۶ / ۳۶۰، وج ۳۷ / ۳۳۷، وج ۳۸ / ۶ و ۳۰ و ۹۴ و ۱۲۰، وکمبا ج ۹ / ۱۵۹ و ۲۵۷ و ۲۶۱ و ۲۶۶ و ۲۸۲ و ۲۸۸.

وهو من رواة دعاء العشرات المتضمنة للعقائد الحقة.

(۳۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، الحسن بن الحسین العرنی (۲)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، غیاث بن إبراهیم (۱)، محمد بن عبد الواحد (۱)، الحسین بن العباس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زکریا بن شیبان (۱)، یحیی الأزدی (۱)، الحسن بن العباس (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، علی بن هاشم (۱)، محمد بن تسنیم (۱)، عمرو بن جمیع (۱)، محمد بن الحسن (۱)، عبد العزیز (۱)، الثعلبی (۱)، الصیام، الصوم (۱)

وروی عبد العظیم بن عبد الله العلوی، عنه، عن غیاث بن إبراهیم کما فی أمالی المفید مج ۳۸.

وروی عن یحیی بن یعلی الأسلمی، وعلی بن القاسم الکندی، ویحیی بن المساور. دلائل الطبری ص ۲۵۶.

۳۴۶۸ - الحسن بن الحسین العلوی:

ذکره الشیخ فی رجاله فی أصحاب الرضا (۴۰)، وفی أصحاب الهادی صلوات الله علیهما (۲۳).

وروی أحمد بن محمد، عنه، عن أبی الحسن صلوات الله علیه. الکافی ج ۶ / ۴۷۹ کتاب الزی باب النوادر ۲۹.

واحتمال اتحاده مع الحسن بن الحسن العلوی المذکور بعید، نعم لا یبعد اتحاده مع الحسن بن الحسین العلوی بن زید الشهید المذکور، فإنه یعبر عنه بهذا فی متن الروایات المذکورة، ولا بعد فیه، فان من شهادة جده زید إلی أول امامة مولانا الهادی علیه السلام أقل من مائة سنة.

وروی الصدوق فی کمال الدین باب ۴۶ فیمن هنأ أبا محمد علیه السلام بولادة مولانا القائم صلوات الله علیه: عن عبد الله بن العباس العلوی قال: حدثنا أبو الفضل الحسن بن الحسین العلوی قال: دخلت علی أبی محمد العسکری علیه السلام بسر من رأی فهنیته بولادة ابنه القائم علیه السلام، ونقله جد ج ۵۱ / ۱۶ و ۱۷ مثله، وکمبا ج ۱۳ / ۳.

ورواه الشیخ فی غط ص ۱۴۸ و ۱۶۲ باسناده، عن عبد الله بن العباس العلوی، عن الحسین بن الحسن العلوی. وفی الأخیر ذکر نسبهما وسیأتی فی محل اسمهما نسبهما.

(۳۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن الحسین العلوی (۳)، الحسین بن الحسن العلوی (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، غیاث بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن القاسم (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الشهادة (۲)

۳۶۴۹ - الحسن بن الحسین بن علی السجاد صلوات الله علیه، أبو محمد:

کان محدثا، یأتی ذکره فی أبیه ومع اخوته ما یتعلق به، جد ج ۵۰ / ۲۱، وکمبا ج ۱۲ / ۱۰۳. وابنه محمد یأتی.

۳۴۷۰ – الحسن بن الحسین العمری:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۷۹ عن عبد العظیم بن عبد الله الحسنی، عنه، عن الحسین بن شداد الجعفی. وفی البحار مثله.

۳۴۷۱ – الحسن بن الحسین الفارسی:

لم یذکروه. روی الکلینی، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن سلیمان ابن حفص البصری، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب ۳۶، فی أن الضیافة ثلاثة أیام، وکذا فیه باب ۳۸، وباب ۳۹ ص ۲۸۳ – ۲۸۵.

۳۴۷۲ – الحسن بن الحسین الکندی:

وقع فی طریق الکلینی فی الکافی کتاب الایمان والکفر ج ۲ / ۳۰۱ باب ۱۲۰ عن علی بن الحکم، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه.

أقول: هو الجحدری المذکور مع جده الحسن.

۳۴۷۳ – الحسن بن الحسین اللؤلؤی:

کوفی، ثقة، کثیر الروایة، له کتاب مجموع نوادر قاله النجاشی، روی عن محمد بن أحمد بن یحیی، واستثنی محمد بن الحسن بن الولید من روایة محمد بن أحمد بن یحیی ما رواه عن جماعة، وعد منهم ما تفرد به الحسن بن الحسین اللؤلؤی، وتبعه أبو جعفر ابن بابویه علی ذلک.

أقول: استثنائه إیاه یحتمل قویا أن یکون لما ظن الغلو فی بعض روایاته،

(۳۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسن بن الحسین الفارسی (۱)، الحسن بن الحسین العمری (۱)، الحسن بن الحسین الکندی (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، الحسن بن الحسین (۳)، الحسین بن شداد (۱)، ابن قولویه (۱)، علی بن الحکم (۱)، الصّلاة (۱)، الظنّ (۱)

فإنه ممن استثنی أحمد بن الحسین بن سعید، ویوسف بن السخت، وسهل بن زیاد، ومحمد بن عیسی بن عبید، وغیرهم ممن عرفت وتعرف فی محل اسمهم.

ویظهر من الشیخ فی ست أنهما اثنان الممدوح غیر المقدوح قال فی ست فی ترجمة أحمد: أحمد بن الحسن بن الحسین اللؤلؤی ثقة، ولیس بابن المعروف بالحسن بن الحسین اللؤلؤی ... إلی آخره. ومثله فی جش ص ۵۷.

۳۴۷۴ – الحسن بن الحسین بن محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مج ۸۷ ص ۳۵۵ عن فرات ابن إبراهیم الکوفی، عنه، عن علی بن أحمد بن الحسین بن سلیمان، عن الحسن ابن جبرئیل الهمدانی ... إلی آخره.

۳۴۷۵ – الحسن بن الحسین بن مهاجر أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید ص ۲۸۷ عن محمد بن عثمان الهروی، عنه، عن هشام بن خالد.

۳۴۷۶ – الحسن بن الحسین المیثمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی دلائله ص ۱۱۶ عن محمد بن عبد الجبار، عنه، عن إبراهیم بن مهزم معجزة مولانا الصادق صلوات الله علیه.

۳۴۷۷ – الحسن بن الحسین الهاشمی:

روی محمد بن یعقوب، عنه، عن إبراهیم بن إسحاق الأحمر وعلی بن بندار، کذا فی یب ج ۷ / ۳۹۵ باب الکفاءة فی النکاح، ح ۱۵۸۳، وهکذا فی الطبعة القدیمة، لکن فی الکافی ج ۵ / ۳۴۵ نقل هذه الروایة عن الحسین بن الحسن الهاشمی.

۳۴۷۸ - الحسن بن الحصین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن أحمد بن الحسین بن سعید، عنه، عن موسی بن القاسم. جد ج ۷۳ / ۳۷۳، وج ۷۴ / ۹۰، وجد ۷۵ / ۴۲ و ۹۳،

(۳۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عرفة (۱)، إبراهیم بن إسحاق الأحمر (۱)، الحسن بن الحسین الهاشمی (۱)، أحمد بن الحسن بن الحسین (۱)، أحمد بن الحسین بن سعید (۲)، علی بن أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، إبراهیم بن مهزم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، موسی بن القاسم (۱)، الحسن بن الحسین (۴)، الحسین بن الحسن (۱)، یوسف بن السخت (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن عبد (۱)

وکتاب الکفر ص ۱۶۱، وکتاب العشرة ص ۲۷ و ۱۳۰ و ۱۴۳. وفی کل ذلک الحصین بالصاد المهملة.

۳۴۷۹ - الحسن الحضرمی:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر عنه، عمن أخبره، عن الإمام السجاد علیه السلام. الکافی کتاب الأشربة ص ۳۹۲ باب ۱۲.

۳۴۸۰ - الحسن بن الحکم:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر صلوات الله علیه، وروی أحمد بن محمد ابن عیسی، عن محمد بن سهل، عنه. الفقیه باب میراث ذوی الأرحام مع الموالی ج ۴ / ۳۰۴ لکن رواه فی الکافی ویب عن أحمد بن محمد، عن محمد بن سهل، عن الحسین بن الحکم، عن أبی جعفر الثانی صلوات الله علیه ... إلی آخره.

۳۴۸۱ - الحسن بن الحکم النخعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارات باب ۲۸ ص ۸۸ عن أحمد بن الحسن المیثمی، عن علی الأزرق، عنه، عن رجل، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

وکذا فیه ص ۹۲ عن عبد العظیم بن عبد الله الحسنی، عنه، عن کثیر بن شهاب الحارثی، عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه... إلی آخره.

وفیه باب ۴۹ ص ۱۳۴ عن عبد العظیم بن عبد الله بن الحسن، عن الحسین بن الحکم النخعی، عن أبی حماد الأعرابی، عن سدیر الصیرفی.

ورواه فی البحار عنه، عن عبد العظیم الحسنی، عن الحسن بن الحکم النخعی، عن أبی حماد الأعرابی.

۳۴۸۲ - الحسن بن الحکم الحیری (الجندی):

روی کتاب عمرو بن خالد الأعشی، کذا ذکره الخوئی عن الشیخ، لکن فی ست فی ترجمة عمرو قال: له کتاب رواه الحسین بن الحکم الجندی. ویأتی فی

(۳۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، الحسین بن الحکم النخعی (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، أحمد بن الحسن المیثمی (۱)، عمرو بن خالد الأعشی (۱)، الحسن بن الحکم النخعی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسین بن الحکم (۲)، ابن قولویه (۱)، الحسن بن الحکم (۳)، الحسن الحضرمی

(۱)، علی الأزرق (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن سهل (۲)، الصّلاة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

الحسین.

۳۴۸۳ – الحسن بن حلیم:

لم یذکروه. روی السید المرتضی، عن محمد بن همام القطان، عنه، عن عباد بن صهیب، عن الأعمش. جد ج ۴۱ / ۲۲۲، وکمبا ج ۹ / ۵۶۲ مثله.

۳۴۸۴ – الحسن بن حماد البصری:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۷۲ عن محمد بن الحسن ابن الولید، عن محمد بن خالد الهاشمی، عنه، عن أبیه، عن أبی الجارود الحدیث النبوی: کنت أنا وعلی نورا بین یدی الله جل جلاله قبل أن یخلق آدم بأربعة عشر آلاف عام، فلما خلق الله آدم سلک ذلک النور فی صلبه، فلم یزل الله عز وجل ینقله من صلب إلی صلب حتی أقره فی صلب عبد المطلب، ثم أخرجه من صلب عبد المطلب فقسمه قسمین، فصیر قسمی فی صلب عبد الله، وقسم علی فی صلب أبی طالب، فعلی منی وأنا من علی، لحمه من لحمی ودمه من دمی، فمن أحبنی فبحبی أحبه، ومن أبغضه فببغضی أبغضه، ونقله جد ج ۳۵ / ۳۳، وکمبا ج ۹ / ۸.

۳۴۸۵ – الحسن بن حماد البکری:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه کما فی رجال الشیخ (۴۶).

۳۴۸۶ – الحسن بن حماد بن حمزة، أبو علی:

لم یذکروه. له کتاب حدث للجعابی من أصل کتابه. أمالی المفید مج ۳۸ ص ۱۸۸.

۳۴۸۷ – الحسن بن حماد الطائی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۴۷).

ووقع فی طریق النعمانی فی غیبته ص ۹۳: عن عباد بن یعقوب، عنه، عن أبی الجارود، عن أبی جعفر الباقر صلوات الله علیه.

(۳۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن حماد البکری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عباد بن صهیب (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، الحسن بن حماد (۳)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن خالد (۱)، البغض (۲)، الصّلب (۵)

۳۴۸۸ – الحسن بن حماد بن عدیس:

لم یذکروه. روی حمید بن زیاد، عن ابن سماعة، عنه، کتاب عمران بن حمران الأذرعی من اهل ذرعات، عن الصادق صلوات الله علیه. جش ص ۲۰۷.

وروی حمید بن زیاد، عن ابن سماعة، عنه، عن إسحاق بن عمار. الکافی ج ۶ / ۲۷ کتاب العقیقة باب ۱۷.

وروی الشیخ فی یب ج ۵ / ۴۳۰ عن الصفار، عن محمد بن الحسین، عنه، عن عمران بن حمران. ورواه فی الاستبصار عنه مثله سواء، والصحیح هذا لا ما عن الوافی: الحسن بن حماد، عن عدیس، عنه.

۳۴۸۹ – الحسن بن حماد العنبری (القبری)، أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب تفسیر (قل هو الله) عن محمد بن أحمد بن شجاع، عنه، عن إسماعیل بن عبد الجلیل البرقی، کما تقدم فی إسماعیل. ورواه فی المعانی باب معنی الصمد عنه مثله.

۳۴۹۰ – الحسن بن حماد:

روی عن الصادق علیه السلام کما فی مکا فی فصل الاستغفار، ولعله الذی وقع فی طریق الشیخ عن یعقوب بن یوسف، عنه، عن أبیه،

عن جابر.

جد ج ۳۵ / ۴۱۳، وکمبا ج ۹ / ۷۸.

وروی الحسن بن محمد بن سماعة، عنه وجعفر یعنی ابن محمد بن عباس، والمیثمی یعنی أحمد، عن أبی العباس البقباق، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۷ / ۱۳۰ باب الغرر.

وروی سعد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد، عن جعفر، عنه، عن محمد ابن مروان. یب ج ۱ / ۱۴۶ فی باب حکم الجنابة.

(۳۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، الحسن بن حماد بن عدیس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، یعقوب بن یوسف (۱)، حمید بن زیاد (۲)، عمران بن حمران (۱)، الحسن بن حماد (۳)، محمد بن الحسین (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الجنابة (۱)

۳۴۹۱ - الحسن بن حمدون:

لم یذکروه. روی الحسن بن بهرام، عن الحسن بن یحیی، عنه، عن محمد ابن إبراهیم بن عبد الله، عن سدیر الصیرفی، عن الصادق علیه السلام. أمالی المفید مج ۷.

۳۴۹۲ - الحسن بن حمزة بن حماد بن بهرام الفارسی.

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۲۱ عن عبد المؤمن ابن خلف، عن الحسن بن مهران الأصبهانی، عنه، عن أبی القاسم بن أبان القزوینی، ونقله جد ج ۳۵ / ۵۲ مثله، وکمبا ج ۹ / ۱۲.

۳۴۹۳ - الحسن بن حمزة الحسنی:

روی المفید، عنه، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه. جد ج ۲ / ۱۳۰، وکمبا ج ۱ / ۱۰۴. والأظهر أنه الحسینی فیتحد مع الآتی.

۳۴۹۴ - الحسن بن حمزة بن علی بن عبد الله بن محمد بن الحسن بن الحسین بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین صلوات الله علیهم، أبو محمد الطبری:

یعرف بالمرعش، هکذا عنونه العلامة المامقانی والنجاشی والمحدث القمی والصدوق فی الخصال ج ۲ باب ۳۴ وغیرهم، إلا أن فی نسخة جامع الرواة الحسن بن الحسن بن علی بن الحسین ... إلی آخره، والباقی مثله.

وبالجملة کان من اجلاء هذه الطائفة وفقهائها، وکان فاضلا أدیبا دینا عارفا فقیها زاهدا ورعا کثیر المحاسن، قاله النجاشی والشیخ، ولا غمز فیه، ووصفه الشیخ المفید بالشریف الزاهد، وبالشریف الصالح فی أمالیه، وله کتب وتصنیفات کثیرة. توفی سنة ۳۵۸ أو بعدها بقلیل.

وروی عنه الصدوق فی کمال الدین ج ۱ / باب ۲۸ والمعانی وغیرهما، وکذا المفید والتلعکبری رویا عنه.

(۳۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۱)، عبد الله بن محمد بن الحسن (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی بن الحسین (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن یحیی (۱)، الحسن بن حمزة (۳)، عبد المؤمن (۱)، الصدق (۱)

۳۴۹۹ - الحسن بن خالد البرقی، أبو علی:

ثقة بالاتفاق، له کتاب النوادر، وقال النجاشی والشیخ: أنه أخو محمد بن خالد البرقی، وقال الشیخ: له کتب ... إلی آخره، رواها عن ابن بطة، عن أحمد ابن أبی عبد الله، عن عمه الحسن بن خالد. وعده ممن لم یرو عنهم.

أقول: ونقل الخوئی، عن ابن شهرآشوب فی معالم العلماء: أن من کتبه تفسیر العسکری علیه السلام من إملاء الامام علیه مائة وعشرون مجلدا. فلا وجه لعده ممن لم یرو عنهم. وتقدم ابن أخیه، ویأتی ذکر إخوته فی أخیه محمد بن خالد.

۳۵۰۰ – روی المسعودی عنه قال: کتبت امرأة إلی الرضا صلوات الله علیه تشکو الیه دوام الدم بها ... إلی آخره. الطب ص ۶۴.

الطب ص ۱۰۰: عن أحمد بن عبد الرحمن بن جمیلة، عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن صلوات الله علیه أشکو إلیه علة فی بطنی... إلی آخره، ونقله جد ج ۹۵ / ۱۱۰، وکتاب الدعاء ص ۲۱۱.

وروی البرقی فی سن ج ۲ / ۳۰۶ عن أبیه، عن عمرو بن عثمان، عنه قال: قلت لابی الحسن موسی علیه السلام ... إلی آخره.

۳۵۰۱ – الحسن بن خرزاذ القمی:

کثیر الحدیث، له کتاب أسماء رسول الله صلی الله علیه وآله وکتاب المتعة، وقیل: انه غلا فی آخر عمره، وعده الشیخ فی رجاله من أصحاب الهادی صلوات الله علیه.

وروی محمد بن أحمد بن یحیی، عنه، عن الحسین بن راشد. یب ج ۱ / ۳۴۲.

ورواه فی الاستبصار ج ۱ / ۲۰۴ عنه مثله، إلا أنه فیه الحسن بن علی بن

(۳۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب معالم العلماء (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، الحسین بن راشد (۱)، الحسن بن خرزاذ (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الحسن بن خالد (۲)، الحسن بن علی (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، الطب، الطبابة (۱)

خرزاذ، عن الحسن بن راشد. ولعله لذلک یقال: ان عدم استثناء ابن الولید من روایات محمد بن أحمد بن یحیی روایته عن الحسن بن خرزاذ یدل علی اعتماد ابن الولید علیه.

۳۵۰۲ – الحسن بن خرزاذ:

من أهل کش، عده الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۱۰) ولعله متحد مع السابق.

۳۵۰۳ – الحسن الخزاز: هو ابن علی الوشاء.

۳۵۰۴ – الحسن بن خفیف:

روی الکلینی فی الکافی ج ۱ / ۵۲۳ باب مولد الصاحب صلوات الله علیه عنه، عن أبیه، ولعله لذلک عد من مشایخ الکلینی.

۳۵۰۵ – الحسن بن خلیل بن فرحان:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الاقبال عن أبی المفضل، عنه، عن عبد الله بن نهیک. کمبا ج ۲۲ / ۱۳۸، وجد ج ۱۰۱ / ۹۹، وهو فی الاقبال ص ۲۱۱.

۳۵۰۶ – الحسن بن خلیل:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۰۴ عنه، عن أحمد بن زید، ونقله فی کمبا ج ۱۴ / ۵۳۴، وجد ج ۶۲ / ۲۱۲.

۳۵۰۷ – الحسن بن خنیس:

کوفی، من أصحاب الصادق علیه السلام، روی عنه ابن مسکان کما عن رجال البرقی.

وروی ابن أبی عمیر، عن إبراهیم بن عبد الحمید، عنه قال: قلت لابی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۴ / ۳۶ کتاب الزکاة باب ۳۱ تحلیل المیت.

ورواه فی الفقیه ج ۳ / ۱۸۹ باب الدین والقرض عن إبراهیم بن عبد الحمید، عنه ... إلی آخره.

(۳۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، عبد الله بن نهیک (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسن بن خرزاذ (۲)، الحسن بن راشد (۱)، الحسن الخزاز (۱)، الحسن بن خفیف (۱)، الحسن بن خنیس (۱)، الزکاة (۱)، الصّلاة (۱)، الموت (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۳۵۰۸ – الحسن بن داود بن الحسن المثنی:

تقدم ذکره فی الحسن بن جعفر بن الحسن.

۳۵۰۹ – الحسن بن داود النقار:

لم یذکروه. روی النجاشی فی رجاله ص ۲۳۵ عن أحمد بن محمد بن عبد الله الجعفی، عن أبیه، عنه، عن غسان، عن إبراهیم بن عبد الله کتب محمد بن سلمة الیشکری الجلیل الفقیه.

۳۵۱۰ – الحسن بن داود:

صاحب الرجال المعروف، یأتی فی الحسن بن علی بن داود.

۳۵۱۱ – الحسن بن الدربی:

العالم العلامة أوحد الدهر فرید العصر ذو الفضائل والمآثر والعلوم والمفاخر تاج الملة والحق والدین قاله الشهید الأول. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۹۲.

وروی عبد الحمید بن فخار فی سنة ۶۷۶ عن أبیه، عنه، کما فیه ص ۴۰۰.

۳۵۱۲ – الحسن بن دندان:

هو الحسن بن سعید الآتی إن شاء الله.

۳۵۱۳ – الحسن بن دینار:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد، عن أحمد بن الحسین، عنه، عن عبد الله ابن موسی الکاظم، عن أبیه، عن أجداده، عن مولانا السجاد صلوات الله علیهم حدیث البساط وسیر أمیر المؤمنین علیه السلام مع جماعة إلی أصحاب الکهف.

جد ج ۳۹ / ۱۳۸، وکمبا ج ۹ / ۳۷۶.

وروی المفید فی الارشاد ص ۹ عن عبد الله بن موسی، عنه، عن الحسن البصری. جد ج ۴۲ / ۲۲۶، وکمبا ج ۹ / ۶۵۵.

(۳۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی بن داود (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، عبد الحمید بن فخار (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، الحسن بن الدربی (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، الحسن بن داود (۳)، الحسن بن دندان (۱)، الحسن بن سعید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الشهادة (۱)، العصر (بعد الظهر) (۱)

وهو من رواة أحادیث الخصال کما فیه أبواب السبعة ج ۲ / ۳.

۳۵۱۴ – الحسن بن ذکردان: یأتی بعنوان الحسن بن زکردان.

۳۵۱۵ – الحسن بن ذویر:

لم یذکروه. وکان من أصحاب أبی محمد العسکری صلوات الله علیه فی سر من رأی یغشی إیاه ویسیر معه روی عنه ابنه محمد. جد ج ۵۰ / ۲۷۶، وکمبا ج ۱۲ / ۱۶۴.

۳۵۱۶ – الحسن بن راشد، أبو علی البغدادی:

مولی لآل المهلب، وقد یقال: أبو علی بن راشد، جلیل وکیل ثقة بالاتفاق، من أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما کما قاله الشیخ فی رجاله (۸ و ۱۰)، وکذا البرقی عده من أصحابهما.

وعده الشیخ المفید من الفقهاء الاعلام والرؤساء، المأخوذ عنهم الحلال والحرام، الذین لا یطعن علیهم بشیء، ولا طریق لذم واحد منهم.

وعده الشیخ فی کتاب غیبته ص ۲۲۶ من الوکلاء الممدوحین، وروی بطریق صحیح عن الصفار، عن محمد بن عیسی أنه کتب أبو الحسن العسکری علیه السلام إلی الموالی ببغداد والمدائن والسواد وما یلیها: قد أقمت أبا علی بن راشد مقام علی بن الحسین بن عبد ربه ومن قبله من وکلائی، وقد أوجبت فی طاعته طاعتی، وفی عصیانه الخروج إلی عصیانی، وکتبت بخطی.

وروی روایة أخری عن الامام أنه قال فی حقه: رحمه الله، فإنه عاش سعیدا ومات شهیدا. انتهی. وروی الکشی روایات فی مدحه وجلالته ووکالته عن الامام وأنه لا یقدمه أحد، وأمر شیعته بإطاعته وتسلیم جمیع الحق إلیه، وغیر ذلک.

۳۵۱۷ – الحسن بن راشد الطفاوی:

ضعیف، له کتاب نوادر حسن، کثیر العلم، قاله النجاشی روی کتابه عن

(۳۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، علی بن الحسین بن عبد ربه (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، أبو علی بن راشد (۱)، علی البغدادی (۱)، الحسن بن راشد (۲)، علی بن راشد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الجود (۱)

محمد بن أحمد بن یحیی، عن علی بن السندی، عنه به.

وفی ست (۱۹۶): روی کتابه عن الصفار، عن علی بن السندی، عنه به.

۳۵۱۸ – الحسن بن راشد، مولی بنی العباس، أبو محمد:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما، کان وزیر المهدی وموسی وهارون، واستضعفه ابن الغضائری.

قال العلامة المامقانی: هذا جد القاسم بن یحیی.

أقول: وفیه تأمل یظهر مما یأتی.

۳۵۱۹ – الحسن بن راشد:

له کتاب الراهب والراهبة، روی کتابه أحمد بن أبی عبد الله، عن القاسم ابن یحیی، عن جده الحسن بن راشد، کما قاله الشیخ فی ست (۲۰۱).

وروی العیاشی فی تفسیره ج ۲ / ۹۶ عن الحسن بن راشد قال: سألت العسکری علیه السلام بالمدینة عن رجل أوصی بماله فی سبیل الله فقال: سبیل الله شیعتنا.

وروی محمد بن خالد البرقی عن قاسم بن یحیی، عن جده الحسن بن راشد، عن عبد الله بن سنان. کامل الزیارات باب ۱ ح ۱.

وروی القمی فی تفسیره سورة الأنعام عن أبیه، عن حمید بن شعیب، عن الحسن بن راشد قال: قال أبو عبد الله علیه السلام.

۳۵۲۰ – الحسن بن راشد:

عده الشیخ بهذا العنوان (۲۹) فی أصحاب الرضا صلوات الله علیه.

وقال العلامة الخوئی بعد عنوانه بلا قید: وقع بهذا العنوان فی اسناد عدة من الروایات تبلغ مائة وثلاثة وعشرین موردا، فقد روی عن أبی عبد الله، وأبی الحسن موسی بن جعفر، وأبی إبراهیم، وأبی الحسن العسکری والعسکری، والفقیه العسکری صلوات الله علیهم...

إلى آخره.

(۳۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، بنو عباس (۱)، أحمد بن أبى عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن يحيى (۱)، جد القاسم بن يحيى (۱)، محمد بن خالد البرقى (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، ابن الغضائرى (۱)، أبو عبد الله (۱)، سورة الأنعام (۱)، على بن السندى (۲)، الحسن بن راشد (۶)، حميد بن شعيب (۱)، موسى بن جعفر (۱)، سبيل الله (۱)، الصدق (۱)، الوصية (۱)

۳۵۲۱ - الحسن بن رئاب:

لم يذكروه. روى عن زرارة، عن أبى جعفر عليه السلام. كتاب الزهد ص ۵۷، ومستدرك الوسائل ج ۲ / ۳۴۰.

۳۵۲۲ - الحسن بن رباط البجلى الكوفى:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما، له كتاب رواه أحمد بن محمد بن عيسى، عن الحسن بن محبوب، عنه به. وإخوته: الحسين وإسحاق ويونس وعبد الله وعلى ومحمد نذكرهم فى محالهم، وذكرنا بنى رباط فى مستدرك سفينة ط ۱ فى (ربط).

روى عنه أيضا محمد بن سنان والحكم بن مسكين.

۳۵۲۳ - الحسن بن الربيع:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى يب ج ۱۰ / ۵۴ باب حدود اللواط عن العباس غلام أبى الحسن الرضا عليه السلام (يعرف بغلام ابن شراعة) عنه، عن سيف التمار، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. ورواه فى صا ج ۴ / ۲۲۰ عنه مثله.

ووقع فى طريق الصدوق فى العلل عن الوشاء، عن فضل الأشعرى، عنه، عمن ذكره، عن أبى عبد الله عليه السلام. جد ج ۱۲ / ۳۴۷، وكمبا ج ۵ / ۲۰۴.

۳۵۲۴ - الحسن بن الربيع الهمدانى:

لم يذكروه. روى عمر بن يزيد، عنه، عن محمد بن إسحاق. الكافى كتاب الحجة باب الغيبة ص ۳۴۱.

۳۵۲۵ - الحسن بن رجاء:

لم يذكروه. روى فى الطب ص ۵۹ عنه، عن يعقوب بن يزيد. ونقله فى البحار عنه مثله.

(۳۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، الحسن بن الربيع الهمدانى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسن بن الربيع (۱)، يعقوب بن يزيد (۱)، الحسن بن رباط (۱)، الحكم بن مسكين (۱)، سيف التمار (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن عيسى (۱)، عمر بن يزيد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۳۵۲۶ - الحسن بن الرواح البصرى:

من أصحاب مولانا السجاد صلوات الله عليه. رجال الشيخ (۲).

۳۵۲۷ - الحسن بن روح النيبختى:

باب أبى محمد العسكرى صلوات الله عليه، ذكره فى المناقب كما فى نسختين من البحار، ولعله أخو الحسين بن روح نائب الحجة المنتظر صلوات الله عليه، أو يكون مصحف الحسين.

۳۵۲۸ - الحسن بن زبرقان، أبو الخزرج القمى:

هکذا عنونه النجاشی وقال: له کتاب رواه عنه أحمد بن محمد بن خالد.

وکذا الشیخ.

وعنونه الشیخ: الحسین بن زبرقان. وسیأتی.

ووقع فی طریق الکلینی والصدوق والبرقی. کمبا ج ۱۴ / ۹۰۰، وجد ج ۶۶ / ۳۴۴ والخصال ج ۱ / ۳۳ وفی هذه المواضع الحسن.

۳۵۲۹ - الحسن بن زبرقان الطبری:

لم یذکروه. وهو من مشایخ ابن قولویه القمی فی کامل الزیارات باب ۷۶ ص ۱۸۸.

۳۵۳۰ - الحسن بن الزبیر الأسدی:

مولاهم الکوفی، من أصحاب الصادق علیه السلام، قاله الشیخ فی رجاله (۴۹).

۳۵۳۱ - الحسن بن زرارة بن أعین الشیبانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، روی کش فی الصحیح عن عبد الله ابن زرارة أنه قال له الصادق علیه السلام: اقرأ منی علی والدک السلام، وقل له إلی أن قال: ولقد أدی إلی ابناک الحسن والحسین رسالتک، أحاطهما الله وکلاهما وحفظهما بصلاح أبیهما کما حفظ الغلامین ... إلی آخره.

(۳۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، الحسن بن الرواح (۱)، زرارة بن أعین (۱)، الحسین بن زبرقان (۱)، الحسن بن الزبیر (۱)، ابن قولویه (۱)، الصّلاة (۱)

وروی هشام بن سالم، عنه، عن أبیه کما فی کا ویب وصا.

۳۵۳۲ - الحسن بن زکردان الفارسی:

لم یذکروه. عمر ثلاثمائة وخمس وعشرون سنة، قال: رأیت علیا علیه السام فی النوم وأنا فی بلدی، فخرجت إلیه إلی المدینة فأسلمت علی یده وسمانی الحسن، وسمعت منه أحادیث کثیرة، وشهدت معه مشاهده کلها، فقلت له یوما من الأیام: یا أمیر المؤمنین، ادع الله لی، فقال: یا فارسی إنک ستعمر وتحمل إلی مدینة بناها رجل من بنی عمی العباس، تسمی فی ذلک الزمان بغداد، ولا تصل إلیها، تموت بموضع یقال له: المدائن. فکان کما قال لیلة دخل المدائن مات. جد ج ۴۱ / ۳۰۷، وکمبا ج ۹ / ۵۸۹.

وفی إحقاق الحق ج ۸ / ۷۱۵: عن الحسین بن زکوان الفارسی، عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام حدیث ضربة قضیبه علی الفرات، ونقصانه علی ما یرید، وذلک کان حین طغی الماء.

۳۵۳۳ - الحسن بن زکریا البصری، أبو سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن محمد بن همام الثقة، عنه، عن عمر ابن المختار حدیث الفضائل. جد ج ۳۹ / ۱۹۷، وکمبا ج ۹ / ۳۹۰.

ورواه الطبری فی بشا ص ۲۲، باسناده، عنه مثله، وکذا ص ۱۲۲.

۳۵۳۴ - الحسن الزیات البصری:

لم یذکروه. رأی أبا جعفر صلوات الله علیه قد خف لحیته کما فی المکارم للطبرسی.

ورواه فی الکافی ج ۶ / ۴۸۷ کتاب الزی باب اللحیة والشارب عن عبد الله بن مسکان، عنه مثله، وسائر روایات ابن مسکان، عنه، عنه علیه السلام فی الکافی ج ۶ / ۳۷۵ و ۴۴۸ و ۴۷۷ باب الثوم، وباب الفرش وباب لبس المعصفر.

(۳۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، نهر الفرات (۱)، الحسن الزیات البصری (۱)، هشام بن سالم (۱)، مدینة بغداد (۱)، محمد بن تمام (۱)، الموت (۲)، النوم (۱)

۳۵۳۵ – الحسن بن زیاد البصری:

من أصحاب الباقر علیه السلام کما فی رجال الشیخ (۱۵).

۳۵۳۶ – الحسن بن زیاد العطار الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، ثقة بالاتفاق، وعرض دینه علی الإمام الصادق علیه السلام فاستحسنه. أمالی المفید ص ۱۹.

۳۵۳۷ – الحسن بن زیاد الصیقل، أبو محمد الکوفی، وأبو الولید:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما کما عده الشیخ، وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه، روی کتابه یونس بن عبد الرحمن.

وروی عنه الاجلاء وأصحاب الاجماع، منهم حماد بن عثمان، وفضالة بن أیوب، وابن مسکان، وأبان بن عثمان، والمثنی الحناط کما فی المثنی. فراجع مستدرک الوسائل ج ۳ / ۵۸۸.

۳۵۳۸ – الحسن بن زیاد الضبی:

مولاهم الکوفی، من أصحاب الصادق علیه السلام، قاله الشیخ فی رجاله (۱۲).

۳۵۳۹ – الحسن بن زیاد الطائی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، روی عنه أبان، یب ج ۷ / ۳۴۳ فی باب العقود ح ۱۴۰۶.

۳۵۴۰ – الحسن بن زیاد:

عده الشیخ بهذا العنوان من أصحاب الرضا صلوات الله علیه (۱۸).

وفی ست: له کتاب رواه حمید عن إبراهیم بن سلیمان بن حیان.

وفی کامل الزیارات باب ۲۸ ص ۹۱ باسناده، عن جعفر بن بشیر، عن حماد، عن عامر بن معقل، عن الحسن بن زیاد، عن أبی عبد الله علیه السلام.

(۳۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الحسن بن زیاد الطائی (۱)، الحسن بن زیاد العطار (۱)، الحسن بن زیاد البصری (۱)، الحسن بن زیاد الصیقل (۱)، الحسن بن زیاد الضبی (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، أبو محمد الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الحسن بن زیاد (۲)، المثنی الحناط (۱)، أبو الولید (۱)، حماد بن عثمان (۱)، عامر بن معقل (۱)، جعفر بن بشیر (۱)

ولعله أحد المذکورین.

۳۵۴۱ – الحسن بن زید:

کان عند الصادق علیه السلام، وروی عنه أبو عبد الله حفص الجوهری. یب ج ۷ / ۲۴۱ باب ضروب النکاح.

وفی الفقیه ج ۳ / ۴۲ باب من یجب رد شهادته عنه، عن الصادق علیه السلام، لکن عن الکافی ویب الحسین بدل الحسن.

۳۵۴۲ – الحسن بن زید بن الحسن بن محمد بن حمزة بن إسحاق بن علی بن عبد الله بن جعفر بن أبی طالب، أبو محمد الجعفری:

عن الخطیب، عنه، مسندا عن ابن عباس الحدیث النبوی فی فضل البسملة. توفی سنة ۳۴۴.

۳۵۴۳ – الحسن بن زید بن الحسن المجتبی ابن أمیر المؤمنین صلوات الله علیهما المدنی الهاشمی، أبو محمد:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، ضعیف جدا، أمیر المدینة من قبل منصور الدوانیقی، وکان عینا له علی غیر المدینة، وکان مظاهرا لبنی العباس علی بنی عمه الحسن المثنی، وغیر ذلک من الذموم التی نقلها العلامة المامقانی، فراجع إلیه وإلی کمبا ج ۱۱ / ۱۹۳، وجد ج ۴۷ / ۲۹۴.

وأمه لبابة بنت عبد الله بن عباس، تزوجها أبو الفضل العباس ابن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیهما، فلما استشهد بکربلاء تزوجها زید بن الحسن، فولد له منها الحسن ونفیسة، والنفیسة تزوجها ولید بن عبد الملک.

والنفیسة الثانیة بنت الحسن بن زید بن الحسن علیه السلام تزوجها إسحاق بن جعفر الصادق صلوات الله علیه، وهذه الأخیرة دفنت بمصر وقبرها مزار معروف، وذکرت أحوالهما فی النساء.

وبالجملة کان الحسن بن زید من الأسخیاء، کان والیا علی المدینة من

(۳۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، بنو عباس (۱)، الحسن بن محمد بن حمزة (۱)، علی بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، الحسن بن زید (۵)، الصدق (۱)، الشهادة (۲)، السخاء (۱)

قبل المنصور خمس سنین، ثم غضب علیه وعزله واخذ أمواله وحبسه، فلما مات المنصور وتولی الخلافة ابنه المهدی أخرجه من الحبس ورد إلیه أمواله، فلم یزل معه حتی مات فی طریق الحج وله ثمانون سنة.

وأولاده: إسماعیل، والقاسم، وزید، وعلی، وإسحاق، وإبراهیم، وعبد الله.

ومن أحفاده: زید بن عبد الله بن الحسن، والحسن بن محمد بن زید، والحسن بن إسحاق المذکور، والحسین بن زید بن عبد الله، وأحمد وعبد العظیم ابنا عبد الله بن علی بن الحسن ذکرناهم فی محلهم، وکذا أحمد بن القاسم بن محمد بن القاسم.

وروی الحسن بن زید عن آبائه. جد ج ۳۶ / ۱۵۸، وکمبا ج ۹ / ۱۱۳.

۳۵۴۴ – الحسن بن زید بن حمزة البزاز، أبو القاسم:

لم یذکروه. وهو شیخ روی عنه محمد بن محمد النقار، عن علی بن عبد الرحمن بن مانی. بشا ص ۵۱.

۳۵۴۵ – الحسن بن زید بن علی بن الحسین صلوات الله علیهما:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام، روی الحسن بن أبی الحسن الفارسی، عن عبد الله بن الحسن بن زید بن علی بن الحسین، عن أبیه، عن جعفر بن محمد علیه السلام. یب ج ۷ / ۸۰ باب ابتیاع الحیوان.

وقد روی الصفار فی البصائر عن إبراهیم بن هاشم، عنه (أعنی الحسن ابن زید)، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث طلب العلم فریضة.

جد ج ۱ / ۱۷۲، وکمبا ج ۱ / ۵۶.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۳ باسناده، عن محمد بن علی بن حمزة العلوی، عن أبیه عن الحسن بن زید بن علی قال: سألت أبا عبد الله جعفر ابن محمد الصادق عن سن جدنا علی بن الحسین صلوات الله وسلامه علیهما...

إلی آخره.

(۳۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام

(۲)، عبد الله بن الحسن (ع) (۲)، عبد الله بن علی بن الحسن (۱)، محمد بن علی بن حمزة (۱)، زید بن عبد الله (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، الحسن بن إسحاق (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن القاسم (۱)، الحسن بن زید (۴)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)

وفی کل هذه المواضع الحسن مکبرا، وهو أخو الحسین الآتی، هو وأبوه وحفیده یحیی بن عیسی بن یحیی بن الحسن المذکور، روی علی بن محمد بن عنبسة، عن یحیی بن عیسی بن یحیی ن الحسن بن زید بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب، عن أبیه، عن أبیه، عن جده، عن الحسین بن علی علیهم السلام ... إلی آخره. دلائل الطبری ص ۵۴، وتقدم ابن أخیه الحسن بن الحسین ابن زید.

۳۵۴۶ - الحسن بن زید الهاشمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب فی ذکر عظمة الله عن إبراهیم بن هاشم وغیره، عن خلف بن حماد، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه حدیث زینب العطارة فی عظمة الخلقة، ونقله جد ج ۶۰ / ۸۳ عنه مثله، وکمبا ج ۱۴ / ۳۰۳.

۳۵۴۷ - الحسن بن زید بن محمد بن إسماعیل بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه:

الملقب بالداعی إلی الحق، هکذا عنونه العلامة المامقانی وغیره، ظهر بطبرستان فی سنة خمسین ومائتین، ومات مملکا علیها سنة سبعین ومائتین، وقام مقامه أخوه محمد بن زید الداعی إلی الحق، وملک الدیلم.

وللحسن کتب متعددة، ویظهر مما ذکره فی سند تفسیر الامام أنه کان امام الزیدیة، کثیر الاصغاء إلیهم، ویقال للحسن: الداعی الکبیر، والداعی الأول، أمه بنت عبد الله بن عبید الله الأعرج بن الحسین الأصغر ابن الإمام السجاد علیه السلام، قتل الحسن کثیرا من الناس والسادة منهم: الحسین بن أحمد بن محمد بن إسماعیل، وعبید الله بن علی بن الحسین بن جعفر، وابن خالته الحسن ابن محمد بن جعفر بن عبید الله الآتون.

(۳۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عبید الله (۱)، محمد بن إسماعیل بن الحسن (۱)، عبید الله بن علی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن عیسی (۲)، یحیی بن الحسن (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، زید الهاشمی (۱)، الحسین بن علی (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، الحسن بن زید (۲)، خلف بن حماد (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن زید (۱)، محمد بن جعفر (۱)، القتل (۱)

۳۵۴۸ - الحسن بن زین الدین، الشهید الثانی:

العلامة المحقق، الثقة الجلیل، والفقیه النبیه النبیل، جامعا للفنون، اعرف اهل زمانه بالفقه والحدیث والرجال، له کتب ورسائل منها: کتاب منتقی الجمان فی الأحادیث الصحاح والحسان، طبع المجلد الأول منه والثانی توفی سنة ۱۰۱۱ ه.

۳۵۴۹ - الحسن بن زین الدین ابن محمد بن الحسن بن زین الدین (الشهید الثانی) العاملی الجبعی:

حفید المذکور، کان عالما فاضلا صالحا معاصرا للشیخ الحر العاملی کما عن أمل الآمل ملخصا فیهما.

۳۵۵۰ - الحسن بن سالم:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا الکاظم صلوات الله علیه، وقد روی الحمیری فی قرب الإسناد ص ۱۲۳ عن محمد بن عبد الحمید، عن عبد السلام ابن سالم، عنه قال: بعثنی أبو الحسن موسی صلوات الله علیه إلی عمته ... إلی آخره، ومثله فی النسخة المطبوعة فی النجف ص ۱۶۷.

۳۵۵۱ - الحسن بن سبرة البغدادی:

له کتاب کما عن ابن شهرآشوب فی معالم العلماء.

أقول: ذکره النجاشی والشیخ بعنوان: الحسن بن علی بن سبرة کما یأتی.

۳۵۵۲ – الحسن بن السری الکاتب الکرخی:

وأخوه علی رویا عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، له کتاب رواه عنه الحسن بن محبوب، کذا قاله النجاشی، ووصفه الشیخ فی ست بالکاتب فقط، قال: وله کتاب رواه عن الحسن بن محبوب، ومثل ست فی رجاله (۱۹) فی أصحاب الباقر صلوات الله علیه.

وفی باب أصحاب الصادق علیه السلام (۱۱) قال: الحسن بن السری

(۳۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب معالم العلماء (۱)، الشیخ الحر العاملی (۱)، مدینة النجف الأشرف (۱)، محمد بن الحسن بن زین الدین (۱)، الحسن بن علی بن سبرة (۱)، الحسن بن زین الدین (۲)، محمد بن عبد الحمید (۱)، الحسن بن السری (۲)، ابن شهرآشوب (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۲)

العبدی الأنباری، یعرف بالکاتب.

وفیه (۳۹) عده ثانیا من أصحاب الصادق علیه السلام، ووصفه بالکرخی فقط.

وعده الصدوق من دون توصیف فی مشیخة الفقیه من صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه، وروی کتابه عن جعفر بن بشیر.

وقال العلامة فی صه فی الباب الأول من فصل الحاء: الحسن بن السری، کاتب ثقة، وأخوه رویا عن أبی عبد الله علیه السلام.

وقال الشیخ الحر فی آخر الوسائل: الحسن بن السری الکرخی، ثقة قاله النجاشی والعلامة.

وعن ابن داود نسبة توثیقه إلی النجاشی.

وعن عدة من نسخ رجال النجاشی خلوه عن التوثیق.

وبالجملة کفانا توثیق العلامة له، وثقه النجاشی أم لا، وعن الطریحی فی مشترکاته توثیقه، واستظهر المامقانی وثاقته.

وروی یونس بن عبد الرحمن، عن الحسن بن السری، عن جابر بن یزید الجعفی. سن ج ۱ / ۲۴۱.

وأما روایة الصفار فی البصائر فی رده مرارا شیئا أجابه أبو عبد الله صلوات الله علیه، وفی کل مرة یقول أبو عبد الله: هو کذلک، ویقول هو: لا، فقال أبو عبد الله: أتری من جعله الله حجة علی خلقه یخفی علیه شئ من أمورهم!

فراجع جد ج ۲۶ / ۱۳۸، وکمبا ج ۷ / ۳۰۹ ونقله من البصائر الجزء ۳ باب ۴.

أقول: ردت الروایة بضعف السند، وفی متنه اضطراب، إذ فی المصدر نقل الروایة فی موضعین بطریقین، نسبه فی الأول إلی الحسین بن السری الکرخی،

(۳۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۲)، الحسن بن السری (۳)، جعفر بن بشیر (۱)، الحج (۱)

ج ۲ / ۱۵۰، وجد ج ۴ / ۱۶۰.

۳۵۵۷ – الحسن بن سعید الکوفی:

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۱۳).

۳۵۵۸ – الحسن بن سعید اللحمی (اللخمی):

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام، وروی عنه الحسن بن علی بن یوسف. الکافی ج ۶ / ۶ کتاب العقیقة باب فضل البنات،

وفی بعض نسخ الکافی الحسین بن سعید.

۳۵۵۹ – الحسن بن سعید النخعی، أبو سعید، ابن عم شریک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۴۲ عن عبید بن هیثم ابن عبید الله الأنماطی، عنه، عن شریک بن عبد الله القاضی، عن الأعمش روایة شریفة مفصلة فی الفضائل، ونقله جد ج ۳۹ / ۱۹۶، وکمبا ج ۹ / ۳۹۰.

وروی الشیخ الفقیه جعفر بن أحمد القمی فی نوادره ص ۴۲ عن ابن عقدة، عن محمد بن عبید، عنه قال: وکان من خیر الناس عن شریک ... إلی آخره.

۳۵۶۰ – الحسن بن سعید الهمدانی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما فی رجال الشیخ فی موضعین (۳۲ و ۵۱).

۳۵۶۱ – الحسن بن سفیان الکوفی:

من أصحاب الهادی صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۲۲).

۳۵۶۱ – الحسن بن سفیان:

روی محمد بن عبد الله، عنه، عن حمید بن قتیبة. بشا ص ۱۵۴.

۳۵۶۲ – الحسن بن سکن، أبو زید:

لم یذکروه وقع فی طریق النجاشی ص ۱۱۳ عن علی بن الحسین، عنه،

(۳۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، شریک بن عبد الله (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسن بن سفیان (۲)، الحسین بن سعید (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحسن بن سعید (۴)، علی بن یوسف (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن عبید (۱)، الشراکة، المشارکة (۲)

عن عباد بن یعقوب أحادیث نوادر داود بن عطا.

ووقع فی طریق النعمانی عن محمد بن عبد الله بن المعمر الطبرانی، عن أبیه، عنه وعلی بن هاشم معا، عن عبد الرزاق بن همام حدیثا شریفا فی الآیات الواردة فی الفضائل. جد ج ۳۶ / ۱۱۲، وکمبا ج ۹ / ۱۰۴، والنعمانی فی غیبته ص ۱۴.

۳۵۶۳ – الحسن بن سلمة:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱۹ ص ۹۱ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عن محمد بن عمر الرازی، عن الحسن بن المبارک، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۳۵۶۴ – الحسن بن سلیمان الملطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن علی بن محمد بن عنبسة، عنه، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه. کمبا ج ۹ / ۳۵۵، وجد ج ۳۹ / ۳۶.

۳۵۶۵ – الحسن بن سلیمان بن هلال:

لم یذکروه. روی الشیخ فی یب ج ۳ / ۲۳۷ فی العمل فی لیلة الجمعة عن محمد بن علی بن محبوب، عن محمد بن الحسین، عنه، عن عمه، عن عبد الله بن هلال، عن الصادق علیه السلام.

ورواه فی الکافی ج ۶ / ۴۹۰ کتاب الزی باب ۳۸ باب قص الأظفار عن محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد، عن الحسن بن علی، عنه، عن عمه عبد الله ابن هلال مثله.

۳۵۶۶ – الحسن بن سلیمان بن خالد الحلی (الحلبی):

فاضل عالم فقیه، له، کتاب تفضیل الأئمة علی الأنبیاء علیهم السلام نقل منه العلامة المج فی کمبا ج ۷ / ۳۴۷ / ۳۰۹. وهو من تلامذة الشهید الأول.

(۳۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الأنبیاء (ع) (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الطبرانی (۱)، الحسن بن سلیمان بن هلال (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الحسن بن سلیمان بن خالد (۱)، عبد الرزاق بن همام (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسن بن سلیمان (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، علی بن هاشم (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن عمر (۱)، الهلال (۱)

وله کتاب منتخب بصائر الدرجات للثقة الجلیل سعد بن عبد الله القمی.

۳۵۶۷ - الحسن بن سلیمان الجعفری:

روی عن أبی الحسن صلوات الله علیه، وروی عنه الحسین بن سعید کما عن الطبعة القدیمة والمرآة، وفی الطبع الجدید ج ۴ / ۱۵۵ کتاب الصیام باب ما یزاد من الصلاة فی شهر رمضان عن الحسین بن سعید، عن الحسن، عن سلیمان الجعفری.

۳۵۶۸ - الحسن بن سماعة:

له روایات فی الکتب الأربعة تقرب خمسة وسبعین موردا کما ذکره الخوئی، روی عن الاجلاء، وروی عنه حمید بن زیاد.

قال العلامة المج فی الوجیزة، الحسن بن سماعة، هو ابن محمد بن سماعة.

ویشهد لذلک ما فی یب ج ۹ باب الزیادات من المواریث ح ۱۴۰۹ ص ۳۹۵ عن الحسن بن سماعة، عن محمد بن زیاد ومحمد بن الحسن العطار، عن هشام ... إلی آخره.

ورواه فی الاستبصار ج ۴ باب میراث السائبة ص ۱۹۹ عن الحسن بن محمد بن سماعة، عن محمد بن زیاد، عن محمد بن الحسن العطار، عن هشام.

ورواه أیضا عن الحسن بن محمد بن سماعة، عن ابن رئاب، عن محمد ابن الحسن العطار، عن هشام ... إلی آخره.

قال الکشی فی رجاله ص ۲۹۲ فی الحسن بن محمد بن سماعة والحسن بن سماعة بن مهران: حدثنی حمدویه ذکره عن الحسن بن موسی قال: کان ابن سماعة واقفیا، وذکر أن محمد بن سماعة - لیس من ولد سماعة بن مهران - له ابن یقال له: الحسن بن سماعة بن مهران واقفی. انتهی.

وفی الطبع الجدید ص ۴۶۹ مثله، إلا أنه فی آخره هکذا له ابن یقال له:

الحسن بن سماعة واقفی.

(۳۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۲)، محمد بن الحسن العطار (۲)، سماعة بن مهران (۳)، الحسن بن سلیمان (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن سماعة (۴)، الحسین بن سعید (۲)، سلیمان الجعفری (۱)، الحسن بن موسی (۱)، حمید بن زیاد (۱)، الحسن العطار (۱)، محمد بن سماعة (۳)، محمد بن زیاد (۲)، الصیام، الصوم (۱)، الصّلاة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۲)

أقول: المراد بابن سماعة هو الحسن بن محمد بن سماعة الکندی الصیرفی الآتی، ونسب الیه الوقف، وقوله: وذکر أن محمد بن سماعة، یعنی أباه، لیس ابن سماعة بن مهران، وقوله: له ابن، یعنی لسماعة بن مهران ابن یقال له الحسن بن سماعة بن مهران، وهو أیضا واقفی.

والمراد بالحسن بن سماعة فی أول الأحادیث هو الحسن بن محمد بن سماعة الواقفی الآتی الذی له کتب کثیرة معتمدة، وجده سماعة بن موسی لا سماعة بن مهران. والحسن بن سماعة بن مهران واقفی أیضا، وبناء علی ما ذکرنا لا وجه لانکار العلامة الخوئی وجود الحسن بن سماعة بن مهران، وانکاره مناف لعنوان الکشی إیاه، فتدبر جیدا.

۳۵۶۹ - الحسن بن سماعة بن مهران:

واقفی ولیس هو بالحسن بن محمد بن سماعة کما عرفت، ویبعد نسبة الوقف إلی الحسن بن سماعة، مضافا إلی ما سیأتی فی أبیه:

ما رواه الشیخ فی غیبته ص ۱۰۶ باسناده، عن الکلینی باسناده، عن الحسن بن موسی الخشاب، عن الحسن بن سماعة، عن علی بن الحسن بن رباط، عن ابن أذینة، عن زرارة قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام یقول: الاثنا عشر الامام من آل محمد کلهم هم المحدثون ولد رسول الله وولد علی بن أبی طالب صلوات الله وسلامه علیهما، فرسول الله وعلی هما الوالدان.

ورواه فی باب ما جاء فی الاثنی عشر والنص علیهم باسناده، عن الحسن ابن موسی الخشاب، عن علی بن سماعة، عن علی بن الحسن بن رباط، وساقه مثله. ورواه بسند اخر عن ابن سماعة، عنه ... إلی آخره.

ورواه فی جد ج ۳۶ / ۳۹۳، وکمبا ج ۹ ۱۶۵ عن غیبة الطوسی مثل ما نقلناه منه.

وفی العلل باب ۱۳۵: مسندا، عن عبید بن قیس الأنصاری، عن الحسن

(۴۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، یوم عرفة (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۲)، علی بن الحسن بن رباط (۱)، سماعة بن مهران (۷)، الحسن بن سماعة (۳)، الحسن بن موسی (۱)، علی بن سماعة (۱)، محمد بن سماعة (۱)، علی بن الحسن (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

ابن سماعة، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث نزول الصحیفة علی رسول الله صلی الله علیه وآله وفیها خواتیم من الذهب لان یفک کل امام خاتما ویعمل بما فیه.

۳۵۷۰ - الحسن بن سنان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال بسنده، عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عن أبیه، عن محمد بن خالد البرقی حدیث الأصناف الذین لا یحبون الأئمة علیهم السلام. کمبا ج ۳ / ۷۷، وجد ج ۵ / ۲۷۸.

روی علی بن محمد بن المغیرة، عنه، عن یوسف بن حمدان حدیث تکلم الذئب مع أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۲۳۸، وکمبا ج ۹ / ۵۶۶.

۳۵۷۱ - الحسن بن سهل الخیاط:

روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة صلوات الله علیهم عن محمد بن وهبان، عن علی بن الحسین الهمدانی (ثقة من أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما)، عن محمد بن عبد الله بن سلیمان الحضرمی، عنه، عن سفیان بن عیینة، عن الصادق علیه السلام حدیثا شریفا فی ذلک. کمبا ج ۹ / ۱۴۵، وجد ج ۳۶ / ۳۰۷.

۳۵۷۲ - الحسن بن سهل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکافی ج ۶ کتاب الزی باب ۲۴ ص ۴۷۲ الفیروزج عن إبراهیم بن إسحاق الأحمر، عنه، عن الحسن بن علی بن مهران.

وروی جعفر بن محمد بن قولویه القمی فی کامل الزیارة عن حفیده أحمد بن محمد بن الحسن بن سهل، عن أبیه، عن جده الحسن بن سهل، عن موسی بن الحسن بن عامر زیارة الحسین علیه السلام.

وبهذا الاسناد، عنه، عن موسی بن الحسن کتاب نوادر أحمد البزنطی.

جش ص ۵۴.

(۴۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، إبراهیم بن إسحاق الأحمر (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن بن سهل (۱)، علی بن الحسین الهمدانی (۱)، الحسن بن علی بن مهران (۱)، موسی بن الحسن بن عامر (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، عبد الله بن حبیب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن قولویه (۱)، موسی بن الحسن (۱)، الحسن بن سهل (۳)، علی بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

وعنه، عن أحمد البرقی کتاب الحسین بن أبی غندر. جش ص ۴۱، وتقدم فی حفیده.

وروی القمی فی تفسیره سورة الأحقاف عن العباس بن محمد، عن الحسن بن سهل باسناد رفعه إلی جابر بن یزید، عن جابر بن عبد الله ... إلی آخره.

والظاهر أن هذا الحسن بن سهل القمی الآتی بقرینة الراوی عنه.

۳۵۷۳ - الحسن بن سهل:

أخو الفضل ذی الریاستین، ویعرف الحسن بذی القلمین، من أصحاب الرضا صلوات الله علیه کما عده الشیخ فی رجاله (۳۹).

أقول: وأبوه سهل بن عبد الله السرخسی.

قال العلامة المامقانی: الظاهر من الاخبار الکثیرة انحراف الحسن هذا وأخیه عن مولانا الرضا صلوات الله علیه.

ومصانعتهما له من جهة میل المأمون ظاهرا، وعدهما من رجاله یراد به معاصرتهما له واتباعهما قوله فی الظاهر ... إلی آخره.

قال الشیخ المفید فی الارشاد ما ملخصه: انهما یعارضان المأمون فی عزمه علی ارجاع الامر إلی الرضا علیه السلام وقال فی باب وفاته: وکان مولانا الرضا یزری علی الحسن والفضل ابنی سهل عند المأمون إذا ذکرهما ویصف له مساویهما وینهاه عن الاصغاء إلی قولهما، وعرفا ذلک منه فجعلا یخطیان علیه عند المأمون ویذکران له عنه ما یبعده منه، ویخوفانه من حمل الناس علیه، فلم یزالا کذلک حتی قلبا رأیه فیه وعمل علی قتله. انتهی.

وکان عالما بالنجوم. جد ج ۵۸ / ۲۴۵، وکمبا ج ۹ / ۱۴۹. وتوفی الحسن سنة ۲۳۶.

(۴۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسین بن أبی غندر (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، سورة الأحقاف (۱)، جابر بن یزید (۱)، العباس بن محمد (۱)، الحسن بن سهل (۳)، أحمد البرقی (۱)، القتل (۱)

۳۵۷۴ - الحسن بن سهل القمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون عن العباس بن محمد العلوی، عنه، عن محمد بن حامد، عن أبی هاشم الجعفری حدیث کیفیة الصلاة علی المصلوب. کتاب الطهارة ص ۱۸۶، وجد ج ۸۲ / ۳. ورواه فی الوسائل عنه مثله ج ۲ / ۸۱۲.

أقول: وهو کما فی العیون ج ۱ / ۲۵۵ العباس بن محمد بن القاسم بن حمزة بن موسی الکاظم علیه السلام عنه، عنه.

وبهذا الاسناد، عنه حدیث ذم الغلاة والمفوضة. العیون ج ۲ / ۲۰۳.

۳۵۷۵ - الحسن بن سیف بن سلیمان التمار الکوفی:

نقل العلامة بعد عنوانه فی صه فی قسم المعتمدین عن ابن عقدة، عن علی بن حسن: أنه ثقة قلیل الحدیث، ولم أقف له علی مدح من طرقنا سوی هذا، والأولی التوقف فیما ینفرد به حتی تثبت عدالته. انتهی.

أقول: لا وجه لتوقفه مع درجه فی المعتمدین، ونقله شهادة علی بن الحسن بوثاقته، والناقل ابن عقدة مع وثاقة الناقل والمنقول عنه وهو علی بن الحسن بن فضال.

وقال العلامة المج فی الوجیزة بعد عنوانه: ثقة، ولم یزد علی ذلک شیئا.

وعده الشیخ فی رجاله (۳۱) من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، وأضاف إلیه الکوفی.

وقال النجاشی ص ۱۳۵ فی ترجمة أبیه سیف بن سلیمان التمار، أبو الحسن کوفی روی عن أبی عبد الله علیه السلام ثقة، وابنه الحسن بن سیف روی عنه الحسن بن علی بن فضال له کتاب ... إلی آخره.

أقول: الأظهر أن الضمیر فی قوله روی عنه، کالضمیر فی قوله له کتاب، راجع إلی أبیه المعنون أولا لا ابنه المذکور تبعا کما توهمه العلامة الخوئی.

(۴۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سیف بن سلیمان (۲)، العباس بن محمد (۲)، الحسن بن سهل (۱)، الحسن بن سیف (۱)، علی بن الحسن (۲)، الشهادة (۱)، الطهارة (۱)، الصّلب (۱)

۳۵۷۶ - الحسن بن یوسف بن عمیرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی والشیخ فی یب فی روایات ذکرها الخوئی. معجم ج ۴ / ۳۶۶.

روی عن أبیه وأخیه وأبی بکر الحضرمی، وروی عنه إبراهیم بن هاشم، وأحمد بن محمد بن عیسی، وإسماعیل بن مهران، وغیرهم.

۳۵۷۷ - الحسن بن شاذان:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر وأبی الحسن الثالث صلوات الله وسلامه علیهما روی ابنا بسطام عنه مکررا. الطب ص ۵۱.

۳۵۷۸ - الحسن بن شاذان الواسطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی روضة الکافی ح ۳۴۶ باسناده، عن محمد بن سالم بن أبی سلمة، عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن الرضا صلوات الله علیهما أشکو جفاء أهل واسط وحملهم علی، وکانت عصابة من العثمانیة تؤذینی، فوقع بخطه: إن الله تبارک وتعالی اخذ میثاق أولیائنا علی الصبر فی دولة الباطل، فاصبر لحکم ربک ... إلی آخره. ونقله جد ج ۵۳ / ۸۹، وکمبا ج ۱۳ / ۲۲۲، وفیها دلالة علی حسن الرجل.

وابناه إبراهیم وعلی وحفیداه ابناهما أحمد تقدما ویأتی.

۳۵۷۹ - الحسن بن شبیب:

لم یذکروه. روی أحمد بن علی المروزی، عنه، عن خلف بن أبی هارون العبدی. جد ج ۳۹ / ۳۰۹، وکمبا ج ۹ / ۴۱۶. وتقدم فی أحمد ما یتعلق بذلک.

۳۵۸۰ - الحسن بن شجرة بن میمون بن أبی أراکة النبال:

ثقة وجه جلیل بالاتفاق، روی أبوه عن أبی جعفر وأبی عبد الله صلوات الله علیهما.

(۴۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: محمد بن سالم بن أبی سلمة (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، الحسن بن یوسف (۱)، شجرة بن میمون (۱)، أحمد بن علی (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الصّلاة (۲)، الصبر (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۳۵۸۱ - الحسن الشریعی:

لم یذکروه. کان من أصحاب الهادی والعسکری صلوات الله علیهما ثم فسد وکذب علی الله وعلی حججه صلوات الله علیهم، وورد

التوقیع بلعنه والبراءة منه. جد ج ۵۱ / ۳۶۷ – ۳۸۰، وکمبا ج ۱۳ / ۱۰۰.

۳۵۸۲ – الحسن بن شعیب المدائنی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. رجال الشیخ (۱۲).

۳۵۸۳ – الحسن بن شعیب:

روی عن علی بن هاشم، عن المفضل بن عمر، عن الصادق علیه السلام. دلائل الطبری ص ۱۲۵.

وروی أیضا عن محمد بن سنان، عن یونس بن ظبیان. ص ۱۲۶، ورواه فی البحار، وتقدم فی یونس بن ظبیان.

۳۵۸۴ – الحسن بن شمون:

روی النجاشی فی ترجمة ابنه ص ۲۳۸ عن أبی علی بن همام، عن عبید الله بن العلاء المذاری، عن محمد بن الحسن بن شمون قال: ورد داود الرقی البصرة بعقب اجتیاز أبی الحسن موسی صلوات الله علیه بها فی سنة ۱۷۹ فصار بی أبی إلیه وسأله عنهما، فقال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: سواء علی الناصب صلی أم زنا.

أقول: وهذه الروایة تدل علی کونه شیعیا معروفا عند داود الرقی لتکلمه معه بهذا الکلام، ولکن راویة ابنه محمد بن الحسن وهو ضعیف فاسد المذهب.

وروی الصفار عن أحمد بن محمد المدائنی، عن الحسن بن شمون، عن محمد بن سنان، عن أبی جعفر الثانی صلوات الله وسلامه علیه رسالته إلی اهل البصرة، کما فی ست ص ۱۵۷ فی ترجمة محمد بن سنان الأولی.

وقرأ رسالته الأخری علی علی بن مهزیار الأهوازی فی فضله، کما فی غط

(۴۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، علی بن مهزیار (۱)، یونس بن ظبیان (۲)، مدینة البصرة (۲)، علی بن هاشم (۱)، الحسن بن شعیب (۲)، داود الرقی (۲)، الحسن بن شمون (۲)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۳)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)

ص ۲۲۵ فی ترجمة علی بن مهزیار، ورواه فی جد ج ۵۰ / ۱۰۵، وکمبا ج ۱۲ / ۱۲۵. وابنه محمد یأتی.

۳۵۸۵ – الحسن بن شهاب:

روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، وروی عنه عمر بن أذینة وجمیل وأبان بن عثمان وجعفر بن بشیر، ومواضع هذه الروایات فی یب وصا، مذکورة فی رجال الخوئی، ولعله أحد الآتیین.

۳۵۸۶ – الحسن بن شهاب بن یزید (زید) البارقی الأزدی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما کما عده الشیخ فی رجاله (۵ و ۲۷).

۳۵۸۷ – الحسن بن شهاب الواسطی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما فی رجال الشیخ (۴۰).

۳۵۸۸ – الحسن بن صالح بن الأسود:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۲۹۳: عن قرقارة، عن محمد ابن خلف، عنه، عن عبد الجبار بن العباس الهمدانی. ونقله جد ج ۵۲ / ۲۱۶، وکمبا ج ۱۳ / ۱۵۸.

۳۵۸۹ – الحسن بن صالح الأحول الکوفی:

له کتاب رواه علی بن الحسن بن فضال، عن العباس بن عامر، عنه، کما فی رجال النجاشی ص ۳۷.

۳۵۹۰ – الحسن بن صالح الثوری: هو الآتی.

۳۵۹۱ – الحسن بن صالح بن حی الهمدانی الثوری الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما، له أصل قاله الشیخ، وهو زیدی المذهب إلیه تنسب الصالحیة منهم، وکان من کبار الزیدیة وعظمائهم وفقهائهم، وکان عالما متکلما، وله کتب، وعده الکشی من رؤساء البتریة، ومن

(۴۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب رجال النجاشی (۱)، الحسن بن صالح الأحول (۱)، الحسن بن صالح الثوری (۱)، عبد الجبار بن العباس (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، الحسن بن صالح بن حی (۱)، علی بن مهزیار (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الحسن بن شهاب (۳)، عمر بن أذینة (۱)، الحسن بن صالح (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الصّلاة (۱)

فقهاء الکوفة. ولد سنة مائة، ومات سنة ۱۶۸، وقیل: سنة ۱۵۴، وقیل غیر ذلک.

روایته عن الصادق صلوات الله علیه تفسیر قوله تعالی (أولی الأمر) بالأئمة من أهل البیت صلوات الله علیهم. جد ج ۴۷ / ۲۹، وکمبا ج ۱۱ / ۱۱۳.

وروی عنه الحسن بن محبوب کما قاله الشیخ، وعلی بن محمد بن سلیمان النوفلی.

۳۵۹۲ – الحسن بن صالح بن محمد الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۱ باب تلقین المحتضرین ص ۳۲۵ عن محمد بن أحمد بن یحیی، عنه، عن عبد الصمد بن هارون.

۳۵۹۳ – الحسن بن صالح الهمدانی، أبو علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳۳۷ عن ابن عقدة، عنه من کتابه فی ربیع الأول سنة ثمان وسبعین وأحمد بن یحیی ...إلی آخره. ونقله فی کمبا ج ۸ / ۳۵۹ عنه مثله، وجد ج ۳۲ / ۲۵.

۳۵۹۴ – الحسن بن صالح المحمودی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۳۴ عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر، عن الباقر علیه السلام، ونقله فی کتاب الدعاء ص ۲۰۲، وجد ج ۹۵ / ۷۰.

۳۵۹۵ – الحسن بن صالح:

من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه کما فی رجال الشیخ (۱۹).

۳۵۹۶ – الحسن بن الصامت الطائی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۴۴).

۳۵۹۷ – الحسن بن الصباح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب ۱ ص ۲۱ ح ۹ عن سیف بن عمیرة، عنه، عن أنس، عن النبی صلی الله علیه وآله. ورواه فی کمبا ج ۲ / ۳ عن ثو ولی وید بهذا الاسناد، عنه، عنه مثله، وجد

(۴۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الحسن بن صالح بن محمد الهمدانی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، علی بن محمد بن سلیمان (۱)، عبد الصمد بن هارون (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، الحسن بن الصامت (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، سیف بن عمیرة (۱)،

الحسن بن صالح (۳)، الحسن بن محبوب (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الطب، الطبابة (۱)

ج ۳ / ۵ مثله، ورواه فی ثواب الاعمال عنه، عنه مثله.

فلا وجه لانکار العلامة الخوئی إیاه لاختلاف نسخة التهذیب.

وأخوه الحسین، وابنه محمد یأتیان.

۳۵۹۸ – الحسن بن صدقة المداینی:

أخو مصدق بن صدقة، من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما، کانوا ثقات کما نقله العلامة فی صه عن ابن عقدة، عن علی بن الحسن.

انتهی.

وعن الشیخ أنه ثقة، قال العلامة الخوئی: وعلی ذلک فلا ینبغی التوقف فی وثاقة الحسن بن صدقة. انتهی.

وقال العلامة المج فی الوجیزة: الحسن بن صدقة ثقة.

روایات عمرو بن سعید، عنه، عن الکاظم علیه السلام فی الکافی ویب کثیرة، أشار إلیها الخوئی فی رجاله ج ۴ / ۳۷۵.

وروی الصفار، عن السندی بن الربیع، عن محمد بن سعید المدائنی، عن الحسن بن صدقة، عن أبی الحسن الرضا صلوات الله علیه کذا فی یب ج ۷ / ۱۱۷ ح ۵۰۹.

قال العلامة الخوئی: کذا فی الطبعة القدیمة والوافی والوسائل أیضا، ولکن الظاهر وقوع التحریف فیه، والصحیح عمرو بن سعید المدائنی بقرینة سائر الروایات ... إلی آخره.

أقول: وعلی ای تقدیر روایته عن الرضا علیه السلام ثابتة.

روایة عمرو بن سعید، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۲۰.

۳۵۹۹ – الحسن بن صفوان:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه عن ابن بشران، عنه، عن عبد الله بن

(۴۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عمرو بن سعید المدائنی (۱)، محمد بن سعید المدائنی (۱)، سندی بن الربیع (۱)، الحسن بن صدقة (۴)، علی بن الحسن (۱)، عمرو بن سعید (۲)، مصدق بن صدقة (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

محمد حدیث أصحاب الرقیم. جد ج ۱۴ / ۴۲۱، وکمبا ج ۵ / ۴۳۲.

۳۶۰۰ – الحسن بن صهیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکشی عن الحکم بن مسکین، عنه، عن الباقر علیه السلام مدح سلمان، لکن فی البحار الحسین بن صهیب. کمبا ج ۶ / ۷۵۵، وجد ج ۲۲ / ۳۴۹.

۳۶۰۱ – الحسن الصیقل:

قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله علیه عما یروی الناس: تفکر ساعة خیر من قیام لیلة ... إلی آخره کما فی مشکاة الطبرسی باب التفکر، ومثله فی سن باب ثواب التفکر.

وروی ابن مسکان، عنه، عن الصادق علیه السلام. المحاسن ج ۲ / ۴۵۷.

وروی ثعلبة بن میمون، عنه، عن محمد بن مسلم کما فیه باب جوامع التوحید وغیره.

وروی عنه الحسن بن بقاح کما تقدم.

أقول: هو الحسن بن زياد الصيقل المذكور.

۳۶۰۲ – الحسن بن ضوء:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد عن سعيد بن عمر، عنه، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. جد ج ۶ / ۱۵۲، وكمبا ج ۳ / ۱۳۳.

۳۶۰۳ – الحسن بن طارق بن الحسن الحلبى، الشيخ أبو على:

روى عنه أبو المكارم ابن زهرة، عن فضل الله بن على الحسنى.

۳۶۰۴ – الحسن بن طحال – رحمه الله –:

لم يذكروه. ذكره السيد فى جمال الأسبوع ص ۳۶۴ مترحما عليه ونقل عن خطه.

(۴۰۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الحسن بن زياد الصيقل (۱)، فضل الله بن على (۱)، الحسين بن صهيب (۱)، ثعلبة بن ميمون (۱)، أبو المكارم (۱)، الحسن بن بقاح (۱)، الحكم بن مسكين (۱)، الحسن الصيقل (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصّلاة (۲)

۳۶۰۵ – الحسن بن طحان:

لم يذكروه. روى محمد بن إدريس، عن أبى الحسن على بن إبراهيم، عنه عن أبى على الحسن بن محمد، عن والده محمد بن الحسن ...إلى آخره.

الظاهر أنه ابن الشيخ. جد ج ۳۵ / ۱۰۸، وكمبا ج ۹ / ۲۳.

۳۶۰۶ – الحسن بن طريف:

له مكاتبة إلى أبى محمد العسكرى صلوات الله عليه، ويظهر أنه مورد عنايته ولطفه. كمبا ج ۲۳ / ۷۵. ورواه فى يل مثله إلا أنه فى الجديد ويل: الحسن ابن ظريف. جد ج ۱۰۳ / ۳۱۹، والوسائل ج ۱۴ / ۴۵۵.

من دلائل الحميرى عنه قال: كتبت إلى أبى محمد عليه السلام اسأله ما معنى قول رسول الله صلى الله عليه وآله لأمير المؤمنين عليه السلام من كنت مولاه فهذا مولاه، قال: أراد بذلك أن جعله علما يعرف به حزب الله عند الفرقة.

كمبا ج ۹ / ۲۲۹، وج ۱۲ / ۱۶۷، وزاد عليه الحديث الأول، وجد ج ۳۷ / ۲۲۳، وج ۵۰ / ۲۹۰.

وروى سعد بن عبد الله وعبد الله بن جعفر الحميرى جميعا، عنه مع صالح بن أبى حماد جميعا، عن بكر بن صالح حديث اللوح المشهور كما فى كمال الدين باب ۲۸ ص ۳۰۸.

وروى الكلينى فى الكافى ج ۳ كتاب الحيض باب ۲۰ ص ۱۰۷ عن العدة عن أحمد بن محمد، عنه، عن ابن أبى عمير ... إلى آخره.

وروى فيه ج ۵ كتاب الجهاد باب ۲۲ ص ۴۹ عن محمد بن يحيى، عن عمران بن موسى، عنه، عن عبد الله بن المغيرة. وفى كل هذه المواضع طريف بالطاء المهملة.

واحتمال الخطأ فى كل هذه الموارد واتحاده مع ابن ظريف الآتى بعيد.

(۴۱۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، عبد الله بن المغيرة (۱)، صالح بن أبى حماد (۱)، على بن إبراهيم (۱)، ابن أبى عمير (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، عمران بن موسى (۱)، محمد بن يحيى (۱)، الحسن بن طريف (۱)، محمد بن إدريس (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، حديث اللوح (۱)، بكر بن صالح (۱)، حزب الله (۱)، الحيض، الإستحاضة (۱)

۳۶۰۷ – الحسن بن طلحة المروزی:

لم یذکروه. روی کش عن خالد بن حماد، عنه حدیث ذم منتحل التشیع. کتاب الایمان ص ۱۴۶، وجد ج ۶۸ / ۱۶۶.

وروی کش ص ۱۱ عن خلف بن حماد الکشی، عنه، ووصفه بالمروزی روایة أخری.

۳۶۰۸ – الحسن بن الطیب بن حمزة بن حماد الشجاعی، أبو علی:

غیر خاص فی أصحابنا رووا عنه له کتاب ذوات الأجنحة، رواه الحسین ابن علان، عن العاصمی، عنه به. جش ص ۳۳.

ونقل فی جش ص ۲۴۰ عن الحسین بن عبید الله (یعنی الغضائری)، عن محمد بن علی بن تمام، عن الحسین بن محمد بن بنان العسکری، عنه کتاب الفرائض لمحمد بن عبید العقیقی الکندی. مات الحسن هذا سنة ۳۰۷.

۳۶۰۹ – الحسن بن ظبیة بن محصن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن هشام بن حسان، عنه، عن أم سلمة کما فی جد ج ۱۷ / ۴۰۲، وکمبا ج ۶ / ۲۹۳.

۳۶۱۰ – الحسن بن ظریف بن ناصح الکوفی، أبو محمد:

ثقة بالاتفاق، والرواة عنه کثیرة، وعده الشیخ فی رجاله (۱۱) فی أصحاب مولانا الهادی صلوات الله علیه. وله کتاب بل کتب، وروی عن أبیه کتابه فی الدیات، وله مکاتبة إلی مولانا أبی محمد الحسن العسکری صلوات الله علیه. رواها عنه قب ویج وغیرهما، ویظهر منها أنه مورد عنایته ولطفه. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۱، وجد ج ۵۰ / ۲۶۴، ورواها فی الکافی باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام عنه مثله.

وروی المفید فی أمالیه مج ۳۴ باسناده، عن ابن عقدة، عن عبید بن حمدون الرواسی، عن الحسن بن ظریف قال: سمعت أبا عبد الله جعفر بن محمد

(۴۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، محمد بن عبید العقیقی (۱)، محمد بن علی بن تمام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن الطیب (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الحسن بن ظریف (۲)، خالد بن حماد (۱)، خلف بن حماد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الدیة (۱)

علیه السلام یقول: ما رأیت علیا علیه السلام قضی قضاء إلا وجدت له أصلا فی السنة – الخبر.

ورواه فی کمبا ج ۹ / ۴۸۱، وج ۱ / ۱۱۵ مثله. وکذا جد ج ۲ / ۱۷۱، وج ۴۰ / ۲۴۲. وعلی فرض الاتحاد یکون عمره فی حدود ۱۲۰ عاما.

۳۶۱۱ – الحسن بن عاصم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب الکحل – ص ۴۹۴ عن أحمد البزنطی، عن أحمد بن المبارک، عن الحسین ابن الحسن بن عاصم، عن أبیه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

وفیه باب التمشط باسناده، عن ابن أبی عمیر، عنه، عن أبیه الحسن ابن عاصم قال: دخلت علی أبی إبراهیم صلوات الله علیه وبیده مشط عاج یتمشط به فقلت له جعلت فداک – الخبر. ج ۶ / ۴۸۸.

۳۶۱۲ – الحسن بن عامر:

لم یذکروه. روی محمد بن العباس المفسر فی تفسیره عنه، عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب. جد ج ۱۹ / ۳۱۳، وکمبا ج ۶ / ۴۷۲. ولعله ابن عامر بن عبد الله بن سعد الأشعری.

۳۶۱۳ – الحسن بن عباد:

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۳۸).

أقول: هو كاتب الرضا عليه السلام ومن خواصه، حيث أخبره بالمغيبات وبما يرد عليه وكيفية دفنه. جد ج ۴۹ / ۳۰۷، وكمبا ج ۱۲ / ۹۰.

۳۶۱۴ – الحسن بن عبادة:

لم يذكروه. روى الحسن بن محبوب، عنه، عمن سمع ابن سنان، عن أبى عبد الله عليه السلام. فلاح السائل ص ۱۹۵.

(۴۱۲)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، النبى إبراهيم (ع) (۱)، الحسين بن أبى الخطاب (۱)، أحمد بن المبارك (۱)، ابن أبى عمير (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن عاصم (۲)، الحسن بن عباد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الفدية، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)

۳۶۱۵ – الحسن بن عباس الأزدى المعانى، أبو عبد الغنى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الطبرى فى دلائله فى الإمامة ص ۵۱ عن عبد الرزاق بن سليمان الأزدى، عنه، عن عبد الوهاب بن همام الخيبرى.

۳۶۱۶ – الحسن بن العباس البجلى:

روى فرات فى تفسيره ص ۱۴ عنه حديث أن الحبل فى قوله (واعتصموا بحبل الله) أمير المؤمنين عليه السلام، من تمسك به كان مؤمنا، ومن تركه خرج من الايمان.

۳۶۱۷ – الحسن بن العباس بن الحريش (الجريش) الرازى، أبو على:

من أصحاب مولانا الجواد صلوات الله عليه، له كتاب (إنا أنزلناه فى ليلة القدر) نقله الكلينى فى الكافى ج ۱ / ۲۴۲ باب فى شأن (إنا أنزلناه فى ليلة القدر) وتفسيرها. وطريق الكلينى إلى كتابه هذا: محمد بن أبى عبد الله ومحمد بن الحسن، عن سهل بن زياد ومحمد بن يحيى، عن أحمد بن محمد، جميعا عنه، فيكون طريقه إليه بثلاثة: الأولان عن سهل، والثالث عن أحمد بن محمد.

وطريق النجاشى إليه محمد بن على القزوينى، عن أحمد بن محمد بن يحيى، عن الحميرى، عن أحمد بن محمد بن عيسى، عنه به.

وطريق الشيخ عن محمد بن الحسن بن الوليد، عن الصفار، أحمد ابن إسحاق بن سعد، عنه.

وروى الكلينى فى الكافى ج ۱ / ۵۳۲ باب ما جاء فى الاثنى عشر والنص عليهم ح ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ بالاسناد الواحد، وهو محمد بن يحيى، عن أحمد بن محمد ابن عيسى ومحمد بن أبى عبد الله، ومحمد بن الحسن، عن سهل بن زياد، جميعا عنه.

أقول: وهذا هو الطريق الأول المذكور، وهم بعض شيوخ اجازته لنقل الكتاب اكتفى بهم، كما أثبتنا ذلك مفصلا فى كتابنا: الاعلام الهادية.

(۴۱۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، محمد بن الحسن بن الوليد (۱)، محمد بن أبى عبد الله (۲)، محمد بن على القزوينى (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، الحسن بن العباس (۲)، سهل بن زياد (۲)، محمد بن يحيى (۲)، الحسن بن عباس (۱)، محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۴)

وملخص هذه الروايات الثلاث: أن ليلة القدر فى كل سنة، وينزل فى تلك الليلة أمر السنة على ولاة الأمر، وهم أمير المؤمنين واحد عشر من ولده أئمة الهدى، محدثون، وأن أمير المؤمنين عليه السلام أرى أبا بكر رسول الله فقال له الرسول: (يا أبا بكر آمن بعلى وبأحد عشر من ولده أنهم مثلى إلا النبوة، وتب إلى الله مما فى يدك، فإنه لا حق لك فيه).

ومما ذكرنا ظهر ضعف استضعافه، وان المستضعف مستضعف من حيث عدم الإحاطة بمضامين رواياته، فالاستضعاف مردود.

قال العلامة المجلسى فى المراة فى شرح رواياته فى تفسير إنا أنزلنا: لم يكن لتضعيفه سبب إلا رواية هذه الأخبار العالية الغامضة التى

لا يصل إليها عقول أكثر الخلق، والكتاب (يعنى كتابه فى انا أنزلنا) كان مشهورا عند المحدثين، وأحمد بن محمد روى هذا الكتاب، مع أنه اخرج البرقى عن قم بسبب أنه كان يروى عن الضعفاء، فلو لم يكن هذا الكتاب معتبرا عنده لما تصدى لروايته، والشواهد على صحته عندى كثيرة ... إلى آخره، ولعل سر تصديه لنقل هذا الكتاب ما سيأتى من عرضه على الجواد عليه السلام واقراره به.

وفى البصائر الجزء ۵ باب ۳ ص ۲۲۲ عن أحمد بن محمد، عنه قال:

عرضت هذا الكتاب على أبى جعفر صلوات الله عليه فأقر به، قال: قال أبو عبد الله: قال على صلوات الله عليهما فى صبح أول ليلة القدر التى كانت بعد رسول الله صلى الله عليه وآله: سلونى، فوالله لأخبرنكم بما يكون إلى ثلاثمائة وستين يوما من الذر فما دونها فما فوقها - الخبر.

وفيه ص ۲۲۳ عن الحسن بن أحمد بن محمد، عن أبيه، عنه أنه عرضه على أبى جعفر عليه السلام فأقر به، قال: فقال أبو عبد الله عليه السلام: إن القلب الذى يعاين ما ينزل فى ليلة القدر لعظيم الشأن ... إلى آخره.

وفيه الجزء ۳ باب ۹ عن الحسن بن أحمد، عن أبيه، عنه، عنه قال: قال

(۴۱۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، العلامة المجلسى (۱)، الحسن بن أحمد بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۲)

على عليه السلام: والله لا يسألنى اهل التوراة ولا أهل الإنجيل ولا اهل الزبور ولا اهل الفرقان إلا فرقت بين اهل كل كتاب بحكم ما فى كتابهم.

وطريق الصدوق فى كمال الدين باب ۲۴ ح ۳۰ إلى كتابه محمد بن الحسن رضوان الله عليه، عن محمد بن يحيى العطار، عن سهل بن زياد وأحمد ابن محمد بن عيسى، عنه حديث الامر بالايمان بليلة القدر، وأنها تكون لعلى بن أبى طالب وولده الأحد عشر من بعده صلوات الله عليهم.

ومثل هذا الطريق ذكر فيه باب ۲۶ ح ۱۹ حديثا اخر فى ذلك.

وروى الصفار محمد بن الحسن فى كتابه بصائر الدرجات الجزء ۳ باب ۸ ما يزاد الأئمة فى ليلة الجمعة من العلم المستفاد قال: حدثنا الحسين بن محمد، عن أحمد بن محمد، عن الحسن بن العباس بن حريش، عن أبى جعفر صلوات الله عليه قال: إن لنا فى ليالى الجمعة لشأنا من الشأن، قلت: جعلت فداك أى شئ؟ قال: تؤذن للملائكة والنبيين والأوصياء الموتى وأرواح الأوصياء والوصى الذى بين ظهرانيكم يعرج بها إلى السماء، فيطوفون بعرش ربها يسبحوها وهم يقولون: سبوح قدوس رب الملائكة والروح، حتى إذا فرغوا صلوا خلف كل قائمة له ركعتين، ثم ينصرفون فتنصرف الملائكة بما وضع الله فيها من الاجتهاد شديدا عظامهم لما رأوا، وقد زيد فى اجتهادهم وخوفهم مثله، وينصرف النبيون والأوصياء وأرواح الاحياء شديدا حبهم، وقد فرحوا أشد الفرح لأنفسهم، ويصبح الوصى والأوصياء قد ألهموا الهاما من العلم علما جما مثل جم الغفير، ليس شئ أشد سرورا منهم، اكتم فوالله لهذا أعز عند الله من كذا وكذا عندك حصنة.

قال يا محبور (المحبور من الحبر بالفتح: السرور والنعمة والكرامة) والله ما يلهم الاقرار بما ترى إلا الصالحون، قلت: والله ما عندى كثير صلاح، قال:

لا تكذب على الله، فان الله قد سماك صالحا حيث يقول: (أولئك مع الذين

(۴۱۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، محمد بن يحيى العطار (۱)، الشيخ الصدوق (۱)،

الحسن بن العباس (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، العزّة (۱)، الصّلاة (۲)، الموت (۱)، الرکوع، الرکعة (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الوصیة (۲)

الأصحاب وأجلائهم، المتحمل من العلوم ما لا یتحمله إلا الخواص، ونعم ما نقل عن العلامة المجلسی من أنه مال إلی اصلاح حال هذا الرجل حیث قال:

روی الکتاب (أی کتابه فی تفسیر (إنا أنزلنا) الکلینی وأکثره من الدقیق، لکنه مشتمل علی علوم کثیرة، ولما لم یصل إلیها افهام بعض رده بأنه مضطرب الألفاظ ... إلی آخره، ومثله میل الوحید والحائری إلی اصلاح حاله.

ویؤکد ذلک ما رواه القمی فی أول سورة محمد صلی الله علیه وآله عن أحمد بن إدریس، عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال: قال أمیر المؤمنین علیه السلام بعد وفاة رسول الله صلی الله علیه وآله فی المسجد والناس مجتمعون بصوت عال: (الذین کفروا وصدوا عن سبیل الله أضل أعمالهم) فقال له ابن عباس: یا أبا الحسن، لم قلت ما قلت؟ قال: قرأت شیئا من القرآن، قال: لقد قلته لأمر، قال: نعم، إن الله یقول فی کتابه (ما آتاکم الرسول فخذوه وما نهیکم عنه فانتهوا) فتشهد علی رسول الله أنه استخلف أبا بکر؟ قال: ما سمعت رسول الله أوصی إلا إلیک، قال: فلها بایعتنی؟ قال:

اجتمع الناس علی أبی بکر فکنت منهم، قال أمیر المؤمنین: کما اجتمع اهل العجل علی العجل،ها هنا فتنتم - الخبر.

وهذه الروایة معتمدة مقبولة عند القمی حیث إنه استدل بها لقوله: نزلت فی أصحاب رسول الله الذین ارتدوا بعد رسول الله وغصبوا أهل بیته حقهم وصدوا عن أمیر المؤمنین عن ولایته (أضل أعمالهم) ای أبطل ما کان تقدم منهم مع رسول الله من الجهاد والنصرة.

۳۶۱۸ - الحسن بن العباس بن معروف:

لم یذکروه. له مکاتبة إلی مولانا الرضا صلوات الله علیه رواها إبراهیم ابن هاشم، عن إسماعیل بن مهران، عنه حدیث: ما الفرق بین الرسول والنبی والامام؟ ورواه فی الکافی هذا الباب، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن

(۴۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، العلامة المجلسی (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الحسن بن العباس (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، أحمد بن محمد (۱)، سبیل الله (۱)، القرآن الکریم (۱)، الوصیة (۱)، الوفاة (۱)

إسماعیل بن مرار قال: کتب الحسن بن العباس المعروفی إلی الرضا علیه السلام.

۳۶۱۹ - الحسن بن عبد الحکم:

لم یذکروه. روی أحمد بن علی بن نوح، عنه، عن جعفر بن محمد بن الحسن بن الهیثم التوقیع الشریف.

۳۶۲۰ - الحسن بن عبد الحمید:

لم یذکروه. روی فی الکافی باب مولد الصاحب صلوات الله وسلامه علیه عن علی بن محمد، عنه قال: شککت فی امر حاجز وجمعت شیئا ثم صرت إلی العسکر فخرج إلی: لیس فینا شک، ولا فیمن یقوم مقامنا بأمرنا، رد ما معک إلی حاجز بن یزید.

۳۶۲۱ - الحسن بن عبد الرحمن بن أبی لیلی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن معاذ بن جبل، عن النبی صلی الله علیه وآله. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۳۴.

وروی المفید فی أمالیه مج ۳۸ عن الحسن بن حماد بن حمزة، عنه، عن محمد بن سلیمان الأصفهانی.

۳۶۲۲ - الحسن بن عبد الرحمن الأنصاری الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۲۵).

۳۶۲۳ – الحسن بن عبد الرحمن الحمانی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه، وروی عنه الکافی ج ۱ باب نفی الجسم والصورة، عن محمد بن أبی عبد الله، عن محمد بن إسماعیل، عن علی بن العباس، عنه، عن الکاظم علیه السلام.

ورواه فی الاحتجاج عنه، عنه علیه السلام مثله کما فی البحار.

وروی علی بن العباس، عنه، قال: قلت لابی الحسن موسی بن جعفر علیه السلام. التوحید باب أنه تعالی لیس بجسم ح ۸ ص ۱۰۰.

(۴۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن سلیمان الأصفهانی (۱)، الحسن بن العباس المعروفی (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، الحسن بن عبد الحمید (۱)، إسماعیل بن مرار (۱)، علی بن العباس (۲)، حاجز بن یزید (۱)، الحسن بن حماد (۱)، أحمد بن علی (۱)، موسی بن جعفر (۱)، معاذ بن جبل (۱)، علی بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

۳۶۲۴ – الحسن بن عبد الرحمن:

روی علی بن محمد، عن علی بن العباس، عنه، عن علی بن أبی حمزة، عن أبی بصیر حدیث صالح النبی. روضة الکافی ح ۲۱۴

وروی بعض أصحابنا عن علی بن العباس، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام حدیث علة حدوث الأحلام. الروضة ح ۵۷، ورواه فی البحار عنه مثله.

وروی علی بن محمد، عن علی بن العباس، عنه، عن عاصم بن حمید، عن أبی حمزة ما یدل علی حسن اعتقاد الراوی وکماله. الروضة ح ۴۳۱ و ۴۳۲.

وروی محمد بن یحیی، عن سلمة بن الخطاب، عنه، عن علی بن أبی حمزة، عن أبی بصیر روایة شریفة مفصلة دالة علی حسن الراوی وکماله وسلامة دینه.

الکافی ج ۱ باب نکت ونتف فی الولایة ح ۹۰ ص ۴۳۱.

وبهذا السند ح ۹۲ ص ۴۳۵، لکن فی الأخیر: الحسین بن عبد الرحمن، وهو من سهو القلم، وسیأتی. ویحتمل قویا کونه متحدا مع سابقه.

۳۶۲۵ – الحسن بن عبد الرحمن الرواسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۷۵ من اغتسل فی الفرات وزار الحسین علیه السلام عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عنه، عمن حدثه، عن بشیر الدهان، عن الصادق علیه السلام.

ورواه فی یب ج ۶ / ۵۲ بسند اخر، عن جعفر بن محمد بن مالک مثله.

۳۶۲۶ – الحسن بن عبد الرحمن العلوی الحسنی:

هو ابن علی بن الحسین بن عبد الرحمن القسری جد محمد بن علی الآتی.

۳۶۲۷ – الحسن بن عبد الرحیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۵۲ عن محمد بن إدریس الحنظلی، عنه، عن سعید بن أبی النصر السکونی روایة شریفة.

(۴۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۲)، أبو بصیر (۲)، نهر الفرات (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۲)، سلمة بن الخطاب (۱)، علی بن العباس (۳)، علی بن الحسین (۱)،

ابن قولویه (۱)، بشیر الدهان (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن إدریس (۱)، عاصم بن حمید (۱)، علی بن محمد (۲)، محمد بن علی (۱)، السهو (۱)

۳۶۲۸ – الحسن بن عبد الرحیم التمار:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الکراجکی فی کنزه عن الحسن بن محمد ابن جمهور العمی (الثقة)، عنه، عن سلمان الشاذکونی حدیث معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام وإطاعة الأرض له، وسکون الزلزلة بامره. جد ج ۴۱ / ۲۷۲، وکمبا ج ۹ / ۵۷۴.

۳۶۲۹ – الحسن بن عبد الصمد بن محمد بن عبید الله الأشعری القمی:

شیخ ثقة بالاتفاق، روی أبوه، عن حنان، عن أبی عبد الله علیه السلام.

له کتاب نوادر وأبوه یأتی.

۳۶۳۰ – الحسن بن عبد العزیز الهاشمی، أبو علی:

لم یذکروه. روی الراوندی فی یج عنه روایة شریفة. جد ج ۴۲ / ۱، وکمبا ج ۹ / ۵۹۶.

۳۶۳۱ – الحسن بن عبد القاهر الطاهری، أبو طاهر:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیاش فی کتابه عنه، عن محمد بن الحسن بن الأشتر العلوی معجزة مولانا أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه کما فی البحار، ومدینة المعاجز ص ۵۴۵، واثبات الهداة ج ۶ / ۲۳۳.

۳۶۳۲ – الحسن بن عبدک:

لم یذکروه. روی السید بن طاووس، باسناده، عن جعفر بن محمد الحسنی، عنه، عن الحسن بن ظریف بن ناصح حدیث وصیة مولانا أمیر المؤمنین المفصلة إلی ابنه الحسن صلوات الله علیهما. کمبا ج ۱۷ / ۵۷، وجد ج ۷۷ / ۱۹۷ عن کشف المحجة ط قدیم فی فصل ۱۶۲ مثله إلا أنه فیه الحسن بن عبدل.

۳۶۳۳ – الحسن بن عبد الکریم الزعفرانی:

روی علی بن محمد الکاتب، عنه، عن إبراهیم بن محمد الثقفی. امالی

(۴۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، عبد الصمد بن محمد بن عبید الله (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن محمد بن عیاش (۱)، الحسن بن عبد العزیز (۱)، الحسن بن ظریف (۱)، محمد الکاتب (۱)، عبد القاهر (۱)، الحسن بن محمد (۱)، عبد الکریم (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الطهارة (۱)، الوصیة (۱)

المفید مج ۳۶ ص ۱۸۰. أقول: هو الحسن بن علی بن عبد الکریم الآتی.

۳۶۳۴ – الحسن بن عبد الله، أبو علی:

من الزهاد، وکان أعبد أهل زمانه وکان یتقیه السلطان لجده واجتهاده فی الدین، فاستبصر المعرفة بالولایة ببرکة مولانا الکاظم صلوات الله علیه واعترف بامامة أجداده الطیبین، حیث أراه معجزته فی إطاعة الشجر له، ثم بعد ذلک لزم الصمت والعبادة کما رواه الکافی ج ۱ / ۳۵۲ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل.

ورواه المفید فی الارشاد والصفار فی البصائر الجزء ۵ باب ۱۳.

۳۶۳۵ – الحسن بن عبد الله الارجانی:

لم یذکروه. روی عن مولانا الصادق صلوات الله علیه، وروی عنه الهیثم ابن واقد قال: من صلی فی منزله ثم أتی مسجدا من مساجدهم فصلی فیه خرج بحسناتهم، کما فی یب ج ۳ باب فضل المساجد ح ۷۷۸ ص ۲۷۰، ومن هذا الحدیث یظهر حسن عقیدته وأنه شیعی

امامی.

ووقع أیضا فی طریق السید فی سعد السعود عن عثمان بن رشید، عنه، عن أبی هارون العبدی، عن أبی سعید الخدری. جد ج ۱۷ / ۱۴۴، وکمبا ج ۶ / ۲۲۹، وأخوه الحسین یأتی.

۳۶۳۶ – الحسن بن عبد الله الأطروش، أبو محمد الکوفی:

لم یذکروه. روی کتاب الواحدة علی بن محمد بن جمهور: عنه، عن محمد ابن إسماعیل الأحمسی، عن وکیع بن الجراح، عن الأعمش، عن مورق العجلی، عن أبی ذر الغفاری حدیثا شریفا مفصلا فی جوامع مناقب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وفیه الفضائل الکریمة والمفاخر العظیمة لا یتحمله إلا الخواص. جد ج ۴۰ / ۵۵، وکمبا ج ۹ / ۴۳۹.

کنز: من کتاب الواحدة، عنه، عن جعفر بن محمد البجلی، عن أحمد بن

(۴۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبوذر الغفاری (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، الحسن بن عبد الله الأرجانی (۱)، الحسن بن عبد الله (۲)، أبو محمد الکوفی (۱)، علی بن عبد الکریم (۱)، ابن إسماعیل (۱)، عثمان بن رشید (۱)، محمد بن جمهور (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)

محمد البرقی بسند صحیح، عن الثمالی، عن أبی جعفر علیه السلام وصف ابتداء خلقتهم وفیه کرائم الفضائل. کمبا ج ۷ / ۳۴۳، وج ۶ / ۴، وجد ج ۲۶ / ۲۹۱، وج ۱۵ / ۹. وابنه محمد یأتی.

۳۶۳۷ – الحسن بن عبد الله بن البراء بن عیسی التمیمی:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره ص ۷۷ عنه معنعنا، عن أبی جعفر صلوات الله علیه فی قوله تعالی (إنما أنت منذر ولکل قوم هاد) قال: قال صلوات الله علیه وآله: أنا المنذر وأنت یا علی الهادی إلی امری. جد ج ۳۵ / ۴۰۰، وکمبا ج ۹ / ۷۶.

۳۶۳۸ – الحسن بن عبد الله الحسنی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه مجلس ۳۵ باسناده، عن عبد الله بن جبلة، عن معاویة بن عمار، عنه، عن أبیه، عن جده الحسن بن علی بن أبی طالب علیه السلام حدیث مجئ نفر من الیهود إلی رسول الله صلی الله علیه وآله وسؤالات أعلمهم المفصلة وجوابه وفی کل ذلک یقول: صدقت یا محمد، وفی آخره أنه آمن وحسن اسلامه، ونقله بتمامه کمبا ج ۴ / ۷۹، وجد ج ۹ / ۲۹۴.

ویمکن أن یکون المراد ابن عبد الله بن الحسن المثنی، أو المثلث لما تقدم من أن الحسن المجتبی علیه السلام لم یعقب إلا من زید والحسن المثنی وان کان الانحصار موهون. وأبوه وأخوه یحیی یأتیان.

۳۶۳۹ – الحسن بن عبد الله بن حمدان، ناصر الدولة:

تذاکروا عنده امر الناحیة المقدسة فنقل عن عمه الحسین خبر تشرفه بلقاء مولانا وسیدنا الحجة المنتظر علیه السلام وأمره باعطاء الخمس. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۹، وجد ج ۵۲ / ۵۶.

۳۶۴۰ – الحسن بن عبد الله بن الزبیر بن عمر بن درهم مولی بنی أسد:

من وجوه الشیعة کما قاله الخطیب فی ترجمة أخیه محمد.

(۴۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، الحسن بن علی بن أبی طالب (۱)، عبد الله بن الزبیر (۱)، الحسن بن عبد الله (۳)، معاویة بن عمار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو أسد (۱)، محمد البرقی

(۱)، الخمس (۱)

۳۶۴۱ – الحسن بن عبد الله بن سعید بن الحسن بن إسماعیل بن حکیم العسکری، أبو أحمد:

لم یذکروه. وهو من مشایخ الصدوق فی القرن الرابع، وقد روی الصدوق عنه فی کتبه التوحید والخصال والعیون، ونقل عنه تفسیر الخطبة الشقشقیة، وتفسیر خطبة الصدیقة فی فدک وغصب الخلافة.

وله کتاب الزواجر والمواعظ، ومنه نسخة تاریخ کتابتها فی ذی العقدة سنة ۴۷۳، نقل منه السید بن طاوس فی کشف المجة فی فصل ۱۶۲ نسخة وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة، ونقلها جد ج ۷۷ / ۱۹۶، وکمبا ج ۱۷ / ۵۶. له کتب اخر.

۳۶۴۲ – الحسن بن عبد الله بن شاذان العمانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق بشا ص ۱۶۲ عن محمد بن عبد الله الواعظ، عنه، عن محمد بن فرساء العباد الحدیث العلوی علیه السلام: إذا کان یوم القیامة یدعی الناس بأسماء أمهاتهم إلا شیعتی ومحبی یدعون بأسماء آبائهم لطیب موالیدهم، ونقله کمبا ج ۳ / ۲۶۰، وجد ج ۷ / ۲۴۱.

۳۶۴۳ – الحسن بن عبد الله الصیرفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۱ / ۳۸ عن حمدان بن سلیمان النیسابوری، عنه، عن أبیه حدیث وفاة مولانا موسی بن جعفر علیه السلام.

۳۶۴۴ – الحسن بن عبد الله بن عبید الله بن أبی الفضل العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. وهو من علماء أهل البیت المظلومین بالجرح من العامة. إحقاق الحق ج ۱ / ۱۹.

(۴۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، السید إبن طاووس (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعید (۱)، عبد الله بن عبید الله (۱)، الحسن بن عبد الله (۲)، الحسن بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن عبد الله (۱)، موسی بن جعفر (۱)، الظلم (۱)، الوفاة (۱)

۳۶۴۵ – الحسن بن عبد الله بن علی بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه:

أخو عبد العظیم الحسنی المدفون بری. تقدم ذکر إخوته فی أخیه إبراهیم.

۳۶۴۶ – الحسن بن عبد الله بن عمرو بن الأشعث:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الاعمال فی ثواب الحج عن البرقی، عنه، عن عمرو بن یزید، عن الصادق علیه السلام ثواب الحج، ونقله فی البحار والوسائل عنه مثله.

۳۶۴۷ – الحسن بن عبد الله القطان:

روی المفید، عنه، عن عثمان بن أحمد روایة المناقب. جد ج ۴۰ / ۱۱۹، وکمبا ج ۹ / ۴۵۴ مثله، ولعل عبد الله مصحف عبید الله.

۳۶۴۸ – الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس، أبو محمد الرازی التمیمی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی مج ۵۴ عن محمد بن عمر بن محمد الجعابی البغدادی، عنه، عن أبیه، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه.

وفی العیون باب ۳۱ ج ۲ / ۵۸ عنه، عنه، عن الرضا علیه السلام مائة حدیث وفرقها فی البحار بهذا السند.

ولکن فی کمال الدین باب ۲۲ ح ۵۸ عن محمد بن عمر، عن الحسن بن عبد الله بن محمد بن علی التمیمی، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام حدیث الثقلین، وکلاهما صحیحان لما قال النجاشی ص ۱۵۸ فی ترجمة أبیه عبد الله بن محمد بن علی بن العباس بن هارون التمیمی الرازی: له نسخة عن الرضا علیه السام أخبرنا أبو الحسین محمد بن عثمان النصیبی قال: حدثنا أبو بکر محمد ابن عمر حدثنا

أبو محمد الحسن بن عبد الله بن محمد بن العباس، عن أبيه، عن

(۴۲۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الله بن على بن الحسن بن زيد (۱)، عبد الله بن عمرو بن الأشعث (۱)، الحسن بن عبد الله بن محمد (۲)، عبد الله بن محمد بن على (۱)، أبو محمد الرازى (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، على بن العباس (۱)، عمرو بن يزيد (۱)، محمد بن عثمان (۱)، عمر بن محمد (۱)، محمد بن عمر (۱)، الحج (۲)، الصّلاة (۱)

الرضا عليه السلام.

أقول: هذه النسخة هى التى رواها الصدوق فى العيون باب ۳۱ فيما جاء عن الرضا عليه السلام من الاخبار المجموعة، وهى مشتملة على مائة حديث رواها الجعابى، عنه، عن أبيه، عنه عليه السلام.

۳۶۴۹ - الحسن بن عبد الله بن محمد بن عيسى بن عبد الله:

لم يذكروه. روى ابن قولويه القمى فى كامل الزيارات باب ۲ ص ۱۳ عنه، عن أبيه، عن الحسن بن محبوب. ومثل ذلك فيه باب ۸ وباب ۳۸ ص ۱۱۱ ح ۱ و ۲ وباب ۳۹ ح ۱ و ۲ وباب ۴۲ وباب ۵۶ ح ۳ و ۵۴ وباب ۵۷ ح ۳ وباب ۶۰ وباب ۶۱ وباب ۶۴ ح ۶ وغير ذلك.

وروى الصدوق فى العيون باب ۴ عن أبيه، عنه، عن أبيه، عن الحسن ابن موسى الخشاب نص الكاظم على ابنه الرضا عليه السلام كما فيه ح ۱ و ۵.

وروى السيد فى فلاح السائل فصل ۱۷ ص ۱۲۸ عن التلعكبرى، عن جعفر بن محمد بن مسرور، عنه، عن أبيه، عن أبى داود المسترق سليمان بن سفيان.

أقول: الظاهر اتحاد جعفر بن محمد بن مسرور مع ابن قولويه كما تقدم، ولقب أبيه بنان، وهو وعمه أحمد بن محمد تقدما.

وروى الشيخ فى يب ج ۶ باب فضل الكوفة ص ۳۲ ح ۶۱ عن ابن قولويه، عنه، عن أبيه، عن الحسن بن محبوب.

۳۶۵۰ - الحسن بن عبد الله بن مطهر:

لم يذكروه. حدث سهل بن يعقوب بن إسحاق أبو السرى (أبو نواس) فى سنة ۲۹۸ للمنصورى محمد بن أحمد الهاشمى، عنه، عن محمد بن سليمان الديلمى، عن أبيه، عن الصادق عليه السلام حديث التوسل بأئمة الهدى وفيه ذكر أسمائهم. أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۹۸.

(۴۲۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، مدينة الكوفة (۱)، عبد الله بن محمد بن عيسى (۱)، محمد بن أحمد الهاشمى (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، جعفر بن محمد بن مسرور (۲)، الشيخ الصدوق (۲)، يعقوب بن إسحاق (۱)، ابن قولويه (۲)، محمد بن سليمان (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، أحمد بن محمد (۱)

وبهذا الاسناد، عنه، عنه، عن أبيه حديث فضل الشيعة. جد ج ۶۸ / ۱۱۷، وكمبا ج ۱۵ / ۱۳۳.

وقال الإمام عليه السلام فى حق أبى نواس: أنت أبو نواس الحق، ومن تقدمك أبو نواس الباطل. قال لمولانا العسكرى عليه العسكرى عليه السلام: قد وقع لى اختيارات الأيام عن سيدنا الصادق عليه السلام مما حدثنى به الحسن بن عبد الله بن مطهر، عن محمد بن سليمان الديلمى، عن أبيه، عن الصادق عليه السلام فى كل شهر فأعرضه عليك؟ فقال لى: افعل، فلما عرضته عليه وصححته، قلت له ...إلى آخره. جد ج ۹۵ / ۱، وج ۵۹ / ۲۴، وكتاب الدعاء ص ۱۸۴، وكمبا ج ۱۴ / ۱۹۲.

۳۶۵۱ - الحسن بن عبد الله بن يونس:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصـدوق فی الخصـال عن عبـد العظیم بن عبـد الله الحسـنی، عنه، عن یونس بن ظبیـان، عن الصـادق علیه السلام حدیث:

أن لفاطمة علیها السلام تسعة أسماء. ورواه فی العلل باب ۱۴۲، عنه، عنه مثله.

۳۶۵۲ – الحسن بن عبد الله:

له روایات عن الصادق والکاظم صلوات الله علیهما رواها صالح بن عمر وصالح بن حمزة وغیرهما، أشار إلیها الخوئی فی رجاله.

۳۶۵۳ – الحسن بن عبد الملک:

لم یـذکروه. روی سـعید بن عبـد الله، عن یعقوب بن یزیـد، عن ابن أبی عمیر، عنه، وحفص بن البختری، عن زرارة. یب ج ۵ / ۲۹ ح ۸۸.

ورواه فی صا ج ۲ / ۱۵۴ عنه مثله.

۳۶۵۴ – الحسن بن عبد الواحد الخزاز:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصـدوق فی المعـانی ص ۹۵ عن أحمـد بن سـلام الکـوفی، عنه، عن الحـارث بن الحسن، عن أحمـد بن إسماعیل بن صدقة تفسیر

(۴۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسـکری علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمـد الصادق علیهما السـلام (۲)، الإمام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السـیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، الحسن بن عبد الواحد (۱)، عبـد الله بن یونس (۱)، الحسن بن عبـد الله (۱)، أحمد بن إسـماعیل (۱)، سـعید بن عبد الله (۱)، الحسن بن عبـد الملک (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحارث بن الحسن (۱)، یونس بن ظبیان (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، حفص بن البختری (۱)، أحمد بن سلام (۱)، صالح بن حمزة (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الصدق (۲)، التصدّق (۱)

ومن أحفـاده: أبو إسـماعیل محمـد بن علی بن عبـد الله بن العباس بن الحسن، وإبراهیم بن محمـد بن عبیـد الله بن الحسن، وجعفر بن الفضل بن الحسن، وحمزة بن القاسم بن علی بن حمزة بن الحسن، وابنه وأبوه عبیـد الله یأتون، وابنه إبراهیم وحفیده إبراهیم بن محمد وجعفر تقدموا.

۳۶۵۸ – الحسن بن عبید الله القطان، أبو علی:

لم یذکروه. روی الشیخ المفید، عنه، عن عثمان بن أحمد الحدیث النبوی:

أحبوا علیا، فان لحمه من لحمی، ودمه من دمی، لعن الله أقواما من أمتی ضیعوا فیه عهدی، ونسوا فیه وصیتی، مالهم عند الله من خلاق. بشا ص ۹۰.

ورواه فی البحار عن أمالی المفید وأمالی الشیخ عنه، عنه مثله. جد ج ۳۹ / ۲۶۵، وکمبا ج ۹ / ۴۰۵.

وتقدم فی الحسن بن عبد الله روایة المفید عنه، واحدهما مصحف والترجیح للمصغر.

۳۶۵۹ – الحسن بن عبید الکندی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن سـعید، عنه، عن النوفلی، عن السـکونی کما عن کمبا ج ۲۴ / ۳، وجد ج ۱۰۴ / ۲۵۲. ورواه فی مستدرک الوسائل ج ۳ / ۱۵۱ باب اللقطة عنه مثله.

۳۶۶۰ – الحسن بن عتبة بن عبد الرحمن الکندی:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عنه فی سـنة ۲۶۳، عن محمد بن سـکین (مسکین ست) کتب معاویة بن عمار الدهنی، کما فی جش ص ۲۹۳، وست ص ۱۹۴.

وسائر روایات ابن عقدة عنه فی بشا ص ۱۲۰ و ۱۲۳، وجد ج ۳۹ / ۲۸۰ حدیث وصیة النبی بالولایة ومحبته وذم من أبغضه، وکمبا ج ۹ / ۴۰۹.

(۴۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، معاویة بن عمار الدهنی (۱)، محمد بن عبید الله بن الحسن (۱)، حمزة بن القاسم بن علی (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، أبو إسماعیل (۱)، عبید الکندی (۱)، محمد بن سکین (۱)، محمد بن علی (۱)، البغض (۱)، الوصیة (۱)

۳۶۶۱ - الحسن بن عثمان الخلال:

لم یذکروه. وقع طریق الکراجکی فی کنزه عن محمد بن إبراهیم البغدادی، عنه، عن أحمد بن حماد. جد ج ۳۹ / ۳۰۹، وکمبا ج ۹ / ۴۱۶.

۳۶۶۲ - الحسن بن عثمان بن زیاد التستری، أبو سعید:

له کتاب فی مقتل الحسین علیه السلام، نقل الصدوق فی أمالیه مج ۳۰ عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن إبراهیم بن عبید الله بن موسی الحدیث المفصل فی مقتل الحسین علیه السلام، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۰، وجد ج ۴۴ / ۳۱۰.

۳۶۶۳ - الحسن بن عثمان الصیرفی:

لم یذکروه. شف: من کتاب محمد بن عبد الله بن سلیمان، عنه، عن محمد بن سعید الزجاجی حدیث الفضائل. جد ج ۳۸ / ۱۷، وکمبا ج ۹ / ۲۶۴.

۳۶۶۴ - الحسن بن عثمان بن علی بن الحسن بن محمد البغدادی السباک، أبو القاسم:

لم یذکروه. روی النجاشی ص ۳۱۱ عن أحمد بن علی (یعنی ابن نوح)، عنه، عن عمرو بن سعید بن برد کتاب یحیی بن الحجاج الکرخی.

۳۶۶۵ - الحسن بن عثمان:

لم یذکروه. روی الصفار فی یر الجزء ۸ باب التفویض عن البرقی، عنه، عن محمد بن الفضیل، ونقله فی کمبا ج ۶ / ۱۹۴، وجد ج ۱۷ / ۱۰.

۳۶۶۶ - الحسن بن عدیس:

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۴۳).

روی الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن أبان وإسحاق بن عمار کما فی مواضع من یب وصا أشار إلیها الخوئی.

۳۶۶۷ - الحسن بن عرفة العبدی، أبو علی:

من وجوه العامة، سمع منه سعد بن عبد الله الأشعری کما ذکره

(۴۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، یوم عرفة (۱)، إبراهیم بن عبید الله (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، علی بن الحسن بن محمد (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، یحیی بن الحجاج (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، عثمان بن زیاد (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، أحمد بن حماد (۱)، الحسن بن عدیس (۱)، أحمد بن علی (۱)، عمرو بن سعید (۱)، القتل (۲) النجاشی فی ترجمة سعد.

وقد روی حدیث: أحسن الحسن الخلق الحسن.

وروى الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۹ باسناده، عن إسماعيل بن محمد الصفار، عنه. حدثه فى سنة ۲۵۶ عن هاشم بن القاسم وغيره، كما فيه ص ۱۲.

وروى الطبرى فى دلائل الإمامة ص ۹۶ عنه، عن عبد الرزاق وغير ذلك فى جد ج ۳۹ / ۲۸۶، وكمبا ج ۹ / ۴۱۰. وتقدم فى إسماعيل بن محمد الصفار.

۳۶۶۸ - الحسن بن عرفة:

وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۱ / ۳۷ عن ابن منيع، عنه، عن على ابن ثابت.

وروى الطبرى فى بشا ص ۲۳۶ عنه، عن الوليد بن بكير فضل الصلوات. وتقدم.

۳۶۶۹ - الحسن بن عرفجة:

لم يذكروه. روى محمد بن بندار، عنه رواية الفضائل. بشا ص ۱۵۸.

۳۶۷۰ - الحسن العرنى: هو ابن الحسين المذكور.

۳۶۷۱ - الحسن العرنى:

من بجيلة، من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. رجال الشيخ (۷).

۳۶۷۲ - الحسن بن عروة ابن أخت شعيب العقرقوفى:

لم يذكروه. روى عن خاله شعيب، عن الصادق عليه السلام. الكافى باب الصلاة فى طلب الرزق، ورواه فى يب ج ۳ باب الصلوات المرغب فيها ص ۳۱۳ مثله، وروى عنه عبد الله بن أحمد.

۳۶۷۳ - الحسن بن عطاء الهمدانى، صدر الحفاظ:

لم يذكروه. روى السيد فى طرائفه عنه. جد ج ۴۰ / ۷۴، وكمبا ج ۹ / ۴۴۴.

(۴۳۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عروة ابن أخت شعيب العقرقوفى (۱)، يوم عرفة (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، هاشم بن القاسم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إسماعيل بن محمد (۲)، الحسن العرنى (۲)، محمد بن بندار (۱)، الرزق (۱)، الصّلاة (۱)

۳۶۴۷ - الحسن العطار: هو ابن زياد المذكور.

۳۶۷۵ - الحسن بن عطية الحناط المحاربى الدغشى الكوفى:

أبو ناب، من أصحاب الصادق عليه السلام ثقة بالاتفاق، وله كتب، روى عنه أحمد بن ميثم، والعباس بن عامر، وابن أبى عمير، وابن فضال، وسهل ابن زياد، وصفوان، وغيرهم.

أقول: واخوته أربعة: محمد، وعلى، رويا عن أبى عبد الله عليه السلام على ما ذكرهما النجاشى، وجعفر أيضا ذكره النجاشى ص ۲۵۲ فى ترجمة محمد بن عطية، ومالك ذكره الشيخ فى رجاله والكشى، فهم أربعة.

وابنه إبراهيم تقدم، وعلى بن إبراهيم يأتى.

۳۶۷۶ - الحسن بن عفيف:

لم يذكروه. روى السيد المرتضى، عنه، عن أبيه حديث علم الحجة المنتظر صلوات الله عليه بالغيب. مدينة المعاجز ص ۶۱۲.

۳۶۷۷ - الحسن بن عقبة النهمى:

لم يذكروه. روى الشيخ فى غط ص ۲۹۹ عن الفضل بن شاذان، عن أحمد بن عمر بن مسلم، عنه، عن أبى إسحاق البناء، عن جابر الجعفى، ونقله جد ج ۵۲ / ۳۳۴، وكمبا ج ۱۳ / ۱۸۶.

۳۶۷۸ – الحسن بن عقیل الأنصاری:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم عن أبی المفضل، عن محمد بن مسعود النیلی، عنه، عن إبراهیم بن أحمد حدیثا فی ذلک. جد ج ۳۶ / ۳۵۰، وکمبا ج ۹ / ۱۵۶.

۳۶۷۹ – الحسن العقیلی:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبیه، عن سلیمان الجعفری، عنه رفعه. سن ج ۲ / ۴۴۱.

(۴۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، العباس بن عامر (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سلیمان الجعفری (۱)، الحسن بن عطیة (۱)، الحسن العطار (۱)، أحمد بن میثم (۱)، جابر الجعفی (۱)، أحمد بن عمر (۱)، محمد بن مسعود (۱)، الصّلاة (۱)

۳۶۸۰ – الحسن بن علا:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی کتاب مکارم الاخلاق عن کتاب المحاسن، عنه قال: قلت لابی عبد الله صلوات الله علیه: ما ثواب من أخذ شاربه ... إلی آخره، ونقله فی کمبا ج ۱۶ / ۲۱، وجد ج ۷۶ / ۱۲۲ مثله.

وروی الطبری، باسناده، عن علی بن محمد، عنه وابن أبی المعزاء جمیعا، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث قتل المعلی واخبار الصادق علیه السلام به.

۳۶۸۱ – الحسن بن علوان الکلبی، أبو محمد:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه قال النجاشی فی ترجمة أخیه ص ۳۸: الحسین بن علوان الکلبی، مولاهم، کوفی، عامی، وأخوه الحسن یکنی أبا محمد، ثقة، رویا عن أبی عبد الله علیه السلام، ولیس للحسین کتاب، والحسن أخص بنا وأولی ... إلی آخره.

أقول: والتوثیق فی کلامه راجع إلی الحسن، ویؤیده قوله: والحسن أخص بنا وأولی.

قال العلامة فی صه: الحسن بن علوان الکلبی، مولاهم، ثقة، روی عن أبی عبد الله علیه السلام هو وأخوه الحسین، وکان الحسین عامیا، وکان الحسن أخص بنا وأولی وسیأتی الکلام فی أخیه الحسین أن الحق أنه لا یکون عامیا.

وروی الحسن بن ظریف بن ناصح، عن الحسن بن علوان، عن سعد ابن طریف حدیث وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة إلی ابنه الحسن علیه السلام کما فی کشف المحجة للسید فصل ۱۶۳.

۳۶۸۲ – الحسن بن علویة، أبو محمد القماص:

ثقة، قال محمد بن شاذان بن نعیم علی ما نقله کش فی ترجمة یونس بن عبد الرحمن: والظاهر أنه منسوب إلی جدته، وهو الحسن بن علی بن علویة. جد

(۴۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، محمد بن شاذان بن نعیم (۱)، الحسین بن علوان (۱)، الحسن بن علویة (۱)، الحسن بن علوان (۳)، الحسن بن ظریف (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن محمد (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

ج ۳۶ / ۲۷۲، وکمبا ج ۹ / ۱۳۷، والمقتضب ص ۲۹.

۳۶۸۳ – الحسن بن علی بن إبراهیم:

لم یذکروه. روی علی بن محمد، عن محمد والحسن ابنی علی بن إبراهیم أنهما حدثاه فی سنة ۲۷۹ ... إلی آخره.

هکذا فی نسختین من الکافی، والوافی عن الکافی مثله.

وروی السید من کتاب الدلائل لعبد الله بن جعفر الحمیری عنه، عن السیاری مکاتبة علی بن محمد السمری إلی مولانا صاحب الزمان صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۳ / ۸۱، وجد ج ۵۱ / ۳۰۶.

وروی توقیعا آخر عن الشاری. جد ج ۵۳ / ۱۸۷، وکمبا ج ۱۳ / ۲۴۶.

ولعل الشاری مصحف السیاری.

وروی علی بن محمد، عن الحسین ومحمد ابنی علی بن إبراهیم، عن محمد ابن علی بن عبد الرحمن العبدی روایة أخری کما فی الکافی باب الإشارة والنص إلی صاحب الدار علیه السلام. والحسین أخوه أو مصحفه.

ورواه فی باب تسمیة من رآه عنه، عن محمد والحسن ابنی علی بن إبراهیم.

قیل: أبوه علی بن إبراهیم بن موسی بن جعفر صلوات الله علیهما.

۳۶۸۴ - الحسن بن علی بن إبراهیم العلوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی آماله ج ۲ / ۵۸ عن ابن عقدة، عن الوشاء، عن ثعلبة بن میمون، عن الصادق علیه السلام، ونقله جد ج ۷۳ / ۹۹، وکتاب الکفر ص ۹۲.

ولعله أخو الحسین بن علی بن إبراهیم بن محمد بن الحنفیة الآتی.

۳۶۸۵ - الحسن بن علی بن إبراهیم.

نی: الکلینی، عن الحسین بن محمد، عن جعفر بن محمد، عن القاسم بن

(۴۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، علی بن محمد السمری (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، الحسین بن علی بن إبراهیم (۱)، الحسن بن علی بن إبراهیم (۳)، علی بن إبراهیم (۳)، ثعلبة بن میمون (۱)، الحسین بن محمد (۱)، علی بن محمد (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

إسماعیل، عنه، عن أخیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۳۵.

أقول: والصحیح کما فی ج ۵۲ / ۱۱۸ بهذا الاسناد، عن القاسم بن إسماعیل، عن الحسن بن علی، عن إبراهیم بن مهزم، عن أبی عبد الله علیه السلام، وبعد رأیته فی الکافی ج ۱ / ۳۶۹ باب کراهیة التوقیت بهذا الاسناد، عن القاسم بن إسماعیل الأنباری ... إلی آخره مثل ما فی ج ۵۲.

۳۶۸۶ - الحسن بن علی بن إبراهیم بن محمد:

لم یذکروه. روی سعد بن عبد الله، عنه، عن جده إبراهیم بن محمد، أن محمد بن عبد الرحمن الهمدانی کتب إلی مولانا أبی الحسن الثالث صلوات الله علیه. الاستبصار باب سقوط فرض الوضوء.

ورواه فی یب ج ۱ / ۱۴۱ عنه مثله، وکذا فی الطبع القدیم، والأظهر أنه إبراهیم بن محمد الهمدانی المذکور.

۳۶۸۷ - الحسن بن علی بن إبراهیم بن مهزیار:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید بن طاووس عن الحمیری، عنه، عن محمد بن أبی الزعفران، عن أم أبی محمد علیه السلام. جد ج ۵۰ / ۳۱۳، وکمبا ج ۱۲ / ۱۷۲.

۳۶۸۸ - الحسن بن علی بن أبی حمزة البطائنی:

واسم أبی حمزة سالم، من وجوه الواقفیة، کذاب ملعون قاله علی بن الحسن بن فضال علی ما نقله کش عن محمد بن مسعود، وله کتب، وکان أبوه قائد أبی بصیر.

ونقل العلامة المامقانی عن العلامة المجلسی الأول: أن الطعون باعتبار مذهبه الفاسد، ولذا روی عنه مشایخنا لثقته فی النقل. انتهی.
واستبعد العلامة النوری فی المستدرک ج ۳ / ۵۸۸ کونه کذابا أی فی غیر ما یرجع إلی مذهبه لروایة البزنطی عنه الذی لا یروی إلا عن ثقة، وهو من

(۴۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، أبو بصیر (۱)، العلامة المجلسی (۱)، القاسم بن إسماعیل الأنباری (۱)، إبراهیم بن محمد الهمدانی (۱)، الحسن بن علی بن إبراهیم (۲)، إبراهیم بن مهزم (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن فضال (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن مسعود (۱)، محمد بن عبد (۱)، الصّلاة (۱)، الوضوء (۱)
أصحاب الاجماع، وکذا روایة الاجلاء عنه، وعد منهم سبعة، وتلقی الأصحاب روایاته بالقبول. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها کتابه، وروی کتابه إسماعیل بن مهران.
وهو راوی تفسیر النعمانی الملخص فی أول تفسیر القمی، والسید علم الهدی اختصره، ویعرف برسالة المحکم والمتشابه، والشیخ الجلیل سعد بن عبد الله، ثم قال: إن صوبنا رامیه فلا بد من توجیهه فی کذب دعواه فی مذهبه.
أقول: ویشهد علی ذلک قول رامیه علی بن الحسن بن فضال: رویت عنه أحادیث کثیرة.
وبالجملة له کتب منها: کتاب الدلائل، وکتاب الفضائل، وکتاب فضائل القرآن، وغیر ذلک.
قال علی بن الحسن بن فضال: رویت عنه أحادیث کثیرة، وکتبت عنه تفسیر القرآن کله ... إلی آخره.
أقول: روی عدة من أحادیث کتاب دلائله فی دلائل الإمامة للطبری بهذا الطریق الحسن بن أبی حمزة، عن أحمد بن محمد، عن محمد بن علی الصیرفی، عن علی بن الحسن بن علی (یعنی ابن فضال)، عن الحسن بن علی ابن أبی حمزة. دلائل الطبری ص ۱۶۳ - ۱۷۱.
۳۶۸۹ - الحسن بن علی بن أبی حمزة الثمالی:
لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الاکمال عن النوفلی، عنه، عن أبیه، عن الصادق صلوات الله علیه فی روایة شریفة عظیمة فی النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وفضائلهم المهمة التی لا یتحملها إلا الخواص.
کمبا ج ۹ / ۱۳۳، وکتاب الایمان ص ۱۳۳، وجد ج ۳۶ / ۲۵۱، وج ۶۸ / ۱۱۸ عنه مثله سواء.
وروی الکلینی، باسناده، عن علی بن الحکم، عن الحسن بن أبی حمزة،

(۴۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب تفسیر القرآن لعبد الرزاق الصنعانی (۱)، کتاب الفضائل لشاذان بن جبرئیل القمی (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۲)، علی بن الحسن بن علی (۱)، الحسن بن أبی حمزة (۲)، إسماعیل بن مهران (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی حمزة (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن الحکم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، القرآن الکریم (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الصّلاة (۱)

عن جده أبی حمزة الثمالی، عن علی بن الحسین صلوات الله علیهما. جد ج ۷۵ / ۲۹، وکتاب العشرة ص ۱۲۶ مثله.
و روی فی جامع الاخبار فی فصل ۲۲ عنه روایة.
وفی الفقیه کتاب النکاح باب فضل التزویج ص ۴۰۹ قال: وقد روی الحسن بن علی بن أبی حمزة الثمالی، عن أبی عبد الله علیه السلام.
۳۶۹۰ - الحسن بن علی، أبو محمد الحجال:

من أصحابنا القمیین، ثقة بلا خلاف، کان شریکا لمحمد بن الحسن بن الولید فی التجارة، وله کتاب الجامع فی أبواب الشریعة کبیر قاله النجاشی، روی کتابه جعفر بن محمد، یعنی ابن قولویه.

۳۶۹۱ - الحسن بن علی بن أبی رافع:

واسم أبی رافع أسلم، من أصحاب السجاد علیه السلام کما فی رجال الشیخ (۱). وأبوه یأتی.

۳۶۹۲ - الحسن بن علی بن أبی طالب:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عمر الجرجانی، عنه، عن جده أبی طالب، عن الحسن المجتبی علیه السلام، کما تقدم فی أحمد.

۳۶۹۳ - الحسن بن علی بن أبی عثمان سجادة:

من أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما کما قاله الشیخ، ضعیف غال ملعون، روایات کش فی ذمه. جد ج ۲۵ / ۳۲۰، وکمبا ج ۷ / ۲۵۷.

ووقع فی طریق کا ویب وتفسیر القمی وکامل الزیارات، ویمکن أن یقال:

لا بأس برواياته حال استقامته، واسم أبی عثمان عبد الواحد بن حبیب کما فی یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۱۲۱.

قال العلامة الخوئی بعد نقله تضعیف النجاشی وابن الغضائری: نعم لو لم یکن فی البین تضعیف لأمکننا الحکم بوثاقته مع فساد عقیدته، بل مع کفره

(۴۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، کتاب کامل الزیارات (۱)، الحسن بن علی بن أبی عثمان (۱)، أحمد بن محمد بن عمر الجرجانی (۱)، الحسن بن علی بن أبی رافع (۱)، الحسن بن علی بن أبی طالب (۱)، الحسن بن علی أبو محمد (۱)، عبد الواحد بن حبیب (۱)، ابن الغضائری (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الجود (۱)، الصّلاة (۱)

أیضا ... إلی آخره.

۳۶۹۴ - الحسن بن علی بن أبی عقیل، أبو محمد العمانی المعروف بابن أبی عقیل العمانی:

واسم أبی عقیل عیسی، ولذلک عنونه الشیخ الحسن بن عیسی.

و بالجملة فقیه متکلم ثقة، قاله النجاشی وغیره، وله کتب فی الفقه والکلام منها:

کتاب المتمسک بحبل آل الرسول صلی الله علیه وآله کتاب مشهور فی الطائفة، وکتاب الکر والفر فی الإمامة. وهو معاصر الکلینی، وهو من مشایخ جعفر بن محمد بن قولویه القمی.

۳۶۹۵ - الحسن بن علی بن أبی المغیرة الزبیدی الکوفی:

ثقة هو وأبوه، روی عن أبی جعفر وأبی عبد الله صلوات الله علیهما، وهو یروی کتاب أبیه عنه، وله کتاب مفرد قاله کله النجاشی، ولا خلاف فی وثاقته.

۳۶۹۶ - الحسن بن علی بن أحمد، یکنی أبا محمد:

روی عن ابن همام، وروی عنه ابن نوح کما قاله الشیخ فی من لم یرو عنهم (۵۰).

۳۶۹۷ - الحسن بن علی بن أحمد الصائغ:

ذکره الشیخ فی من لم یرو عنهم (علیهم السلام) (۴۶)، وهو من مشایخ الصدوق، روی عنه مترضیا علیه، عن أحمد بن محمد بن سعید

کما فی العلل باب ۱۰۴.

۳۶۹۸ – الحسن بن علی بن أحمد العلوی:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه عن محمد بن العباس، عن علی ابن محمد بن مخلد الدهان، عنه روایة شریفة فی الفضائل. کمبا ج ۷ / ۲۹۸، وجد ج ۲۶ / ۹۶.

(۴۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الحسن بن علی بن أبی المغیرة (۱)، الحسن بن علی بن أبی عقیل (۱)، الحسن بن علی بن أحمد (۳)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن قولویه (۱)، الحسن بن عیسی (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن مخلد (۱)، الصّلاة (۱)

۳۶۹۹ – الحسن بن علی الأحمری الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما قاله الشیخ، وروی عنه معاویة بن وهب، عن أبی جعفر علیه السلام. یب ج ۷ باب الغرر ح ۵۶۷ ص ۱۳۰.

۳۷۰۰ – الحسن بن علی الأرابادی، أو الأردآبادی، أبو سعید:

لم یذکروه. وهو شیخ من مشایخ الراوندی سعید بن هبة الله. فلاح السائل ص ۱۹۵.

۳۷۰۱ – الحسن بن علی الارجانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ص ۲۸۷ عن عبد الله ابن محمد بن عیسی، عنه، عن حماد بن عیسی.

۳۷۰۲ – الحسن بن علی الأزدی المعافی، أبو عبد الغنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۲۳ عن أبی المفضل، عن محمد بن سعید بن محمد بن شرحبیل ورزق الله بن سلیمان بن غالب الأزدی معا، عنه، عن عبد الرزاق بن همام، عن أبیه الحدیث النبوی: أنا الشجرة، وفاطمة فرعها، وعلی لقاحها، والحسن والحسین ثمرها، وزاد رزق الله:

وشیعتنا ورقها، الشجرة أصلها فی جنة عدن، والفرع والورق والثمر فی الجنة.

وفیه ص ۲۲۷ عن أبی المفضل، عن عبد الرزاق بن سلیمان بن غالب الأزدی، عنه، عن عبد الوهاب بن همام الحمیری حدیث فضل فاطمة الزهراء علیها السلام، ونقله جد ج ۳۷ / ۱۰۵، وکمبا ج ۹ / ۱۹۸.

وفیه ص ۱۹۰ عن أبی المفضل، عن عبد الرزاق بن سلیمان بن غالب الأزدی ومحمد بن سعید قالا: حدثنا أبو الغنی الحسن بن علی بن عبد الغنی الأزدی، عن عبد الوهاب بن همام ... إلی آخره.

(۴۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی الأحمری (۱)، سعید بن هبة الله (۱)، عبد الرزاق بن همام (۱)، معاویة بن وهب (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، حماد بن عیسی (۱)، الحسن بن علی (۴)، محمد بن عیسی (۱)، سعید بن محمد (۱)، محمد بن سعید (۱)

۳۷۰۳ – الحسن بن علی الأسدی: لم یذکروه. روی علی بن عبد الله الخیاط، عنه، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه معجزة أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وفضائله. جد ج ۴۱ / ۲۳۷، وکمبا ج ۹ / ۵۶۵.

۳۷۰۴ – الحسن بن علی بن إسماعیل بن جعفر بن محمد بن عبد الله ابن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب الجرجانی، أبو محمد:

لم یذکروه. روی الشیخ فی غیبته ص ۲۰۰ عن أبی عبد الله، عنه معجزة مولانا الحجة المنتظر صلوات الله وسلامه علیه، والمراد بأبی عبد الله هو الحسین ابن محمد بن سورة بقرینة ما بعدها، ونقله فی جد ج ۵۱ / ۳۲۴، وکمبا ج ۱۳ / ۸۶.

وهو من أحفاد أمير المؤمنين صلوات الله عليه، وذكرنا بعض أجداده.

ولعله الحسن بن على العلوى الذى روى الكلينى فى الكافى باب مولد الصاحب عليه السلام ح ۱۸ عنه. ج ۱ / ۵۲۳.

۳۷۰۵ – الحسن بن على الأصغر الأفطس، ابن الإمام زين العابدين صلوات الله عليه:

لم يذكروه. روى الشيخ فى غط ص ۱۲۸ باسناده، عن سالمة مولاة أبى عبد الله عليه السلام قالت كنت عند أبى عبد الله حين حضرته الوفاة وأغمى عليه، فلما أفاق قال: أعطوا الحسن بن على بن على بن الحسين وهو الأفطس سبعين دينارا، واعط فلانا كذا، وفلانا كذا، فقلت: أتعطى رجلا حمل عليك بالشفرة يريد أن يقتلك؟ قال: تريد أن لا أكون من الذين قال الله عز وجل (والذين يصلون ما أمر الله أن يوصل ...) إلى آخره ونقله جد ج ۴۶ / ۱۸۲، وج ۴۷ / ۲، وكمبا ج ۱۱ / ۵۱ و ۱۰۶.

ولعله الحسن الأفطحى بن على بن عمر بن الإمام السجاد عليه السلام المذكور، وابنه عبد الله، ومن أحفاده: أحمد بن محمد بن عبد الله المذكور، ويحيى

(۴۳۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۲)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، أبو بصير (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، على بن إسماعيل بن جعفر (۱)، على بن على بن الحسين (۱)، الحسن بن على العلوى (۱)، على بن أبى طالب (۱)، على بن عبد الله (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسن بن على (۲)، محمد بن عمر (۱)، الصّلاة (۱)

ابن محمد بن أحمد، والحسين بن على بن عمر، والحسين بن محمد بن الحسين يأتون.

۳۷۰۶ – الحسن بن على بن بزيع:

لم يذكروه. روى محمد بن الحسين بن حفص، عنه، عن أحمد بن صبيح كتابيه كما ذكره الشيخ، وتقدم فى أحمد.

وقع فى طريق الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص عن على بن محمد ابن مخلد، عنه، عن يحيى بن الحسن (الحسين خ ل) بن فرات حديث النص على الإمام الصادق صلوات الله عليه. جد ج ۴۷ / ۱۵، وكمبا ج ۱۱ / ۱۵.

وعن أبى المفضل، عن محمد بن على البندار، عنه، عن مالك بن إبراهيم، عن عاصم بن حميد حديث همام فى صفات المتقين. جد ج ۶۸ / ۱۹۲، وكتاب الايمان ص ۱۵۴.

فر فرات عنه والحسين بن سعيد تفسير قوله تعالى: (ألقيا فى جهنم) يعنى النبى وأمير المؤمنين صلوات الله عليهما. جد ج ۳۶ / ۷۴، وكمبا ج ۹ / ۹۶.

وروى الشيخ عن ابن عقدة، عنه، عن عمرو بن إبراهيم وعن ابن عقدة، عنه، عن إسماعيل بن أبان. جد ج ۳۹ / ۲۵۲ و ۲۵۳، وكمبا ج ۹ / ۴۰۲.

فرات: عنه، معنعنا، عن أبى جعفر عليه السلام تفسير المؤذن فى الآية بأمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۳۹ / ۲۳۰، وكمبا ج ۹ / ۳۹۷.

۳۷۰۷ – الحسن بن على بن بشار الثورى:

لم يذكروه. روى جعفر بن محمد بن مالك، عنه، عن الخليل بن راشد، على بن أبى حمزة. غيبة النعمانى ص ۱۶۲.

۳۷۰۸ – الحسن بن على بشير:

لم يذكروه. روى البرقى، عنه. سن ج ۲ / ۵۸۹.

(۴۴۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، على بن أبى حمزة البطائنى (۱)، الحسن بن على بن بزيع (۱)، محمد بن الحسين بن

حفص (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، عمرو بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، الحسین بن سعید (۱)، الحسین بن علی (۱)، الحسین بن محمد (۱)، أحمد بن صبیح (۱)، الحسن بن علی (۲)، عاصم بن حمید (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الأذان (۱)

۳۷۰۹ – الحسن بن علی بن بقاح الکوفی:

روی عن أصحاب أبی عبد الله صلوات الله علیه، ثقة مشهور، صحیح الحدیث، له کتاب النوادر قاله النجاشی وغیره، ولا خلاف فیه.

أقول: هو ابن علی بن یوسف بن بقاح، وتقدمت له روایات بعنوان الحسن بن بقاح، وأخوه محمد.

۳۷۱۰ – الحسن بن علی بن بنت إلیاس:

هو ابن علی بن زیاد الوشاء الآتی.

۳۷۱۱ – الحسن بن علی البیهقی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن محمد بن یحیی الصولی روایة شریفة. جد ج ۴۰ / ۱۹۹، وکمبا ج ۹ / ۴۷۲.

۳۷۱۲ – الحسن بن علی التمیمی:

لم یذکروه. روی محمد بن العباس المفسر، عنه، عن سلیمان بن داود الصرمی. کمبا ج ۹ / ۶۵، وجد ج ۳۵ / ۳۳۳.

۳۷۱۳ – الحسن بن علی الجرجانی:

لم یذکروه. روی علی بن أسباط، عنه، عمن حدثه، عن أحدهما. الکافی کتاب الزکاة باب ۲۷.

۳۷۱۴ – الحسن بن علی الجعفری:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الاقبال ص ۳۱۷ عن محمد بن الفضل الکوفی، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام.

۳۷۱۵ – الحسن بن علی الحجال:

هو الحسن بن علی أبو محمد الحجال المذکور.

۳۷۱۶ – الحسن بن علی الحرانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی دلائل الإمامة ص ۱۴۲ عن أحمد

(۴۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی الجرجانی (۱)، الحسن بن علی أبو محمد (۱)، محمد بن یحیی الصولی (۱)، الحسن بن علی بن بقاح (۱)، الحسن بن علی الجعفری (۱)، حسن بن علی الحجال (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان بن داود (۱)، علی بن أسباط (۱)، علی بن زیاد (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن بقاح (۱)، علی بن یوسف (۱)، الحسن بن علی (۴)، الزکاة (۱)، الصّلاة (۱)

ابن الحسین المعروف بابن أبی القاسم، عن أبیه، عنه، عن محمد بن حمران، عن داود بن کثیر الرقی. وکذا فیه ص ۱۹۲.

وفیه ص ۳۲۰ بهذا الاسناد، عنه، عن إبراهیم بن محمد، عن محمد بن حمران روایة أخری. وفیه ص ۱۹۵ بهذا الاسناد، عنه، عن محمد بن صدقة، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه روایة کریمة.

۳۷۱۷ – الحسن بن علی بن الحسن البرقی، أبو القاسم:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۲۷ ص ۱۳۴ عن المراغی، عنه، عن جعفر بن مروان.

۳۷۱۸ – الحسن بن علی بن الحسن الرازی:

لم یذکروه. هو من مشایخ الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی أئمة الهدی صلوات الله علیهم روی فی النص باب ۹ عنه، ومحمد بن عبد الله الشیبانی، والمعافی بن زکریا، والحسن بن محمد بن سعید، کلهم عن محمد بن همام ابن سهیل روایة کریمة فی

ذلک، وفیه أسمائهم وفضائلهم فراجع إلیه وإلی جد ج ۳۶ / ۳۱۲.

وفیه باب ۱۲ عنه، عن إسحاق بن محمد بن خالویه روایة کریمة فی ذلک. ونقله ج ۳۶ / ۳۱۹، وکمبا ج ۹ / ۱۴۶ و ۱۴۸.

۳۷۱۹ – الحسن بن علی بن الحسن الدینوری العلوی:

روی الصدوق، عن أبیه الصدوق الأول، عنه، عن زکار بن یحیی الواسطی، وزید بن محمد بن جعفر، وزکار بن الحسن الدینوری العلوی کما قاله الشیخ فی ست فی زکار، وفی رجاله فی باب من لم یرو عنهم فی ترجمة زید، والنجاشی فی زکار بن الحسن، ویأتی بعنوان الحسن بن علی الدینوری، والحسن ابن علی العلوی.

(۴۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسن بن علی الدینوری (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۳)، الحسن بن محمد بن سعید (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، زکار بن یحیی (۱)، داود بن کثیر (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، زکار بن الحسن (۲)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن حمران (۱)، محمد بن صدقة (۱)، زید بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

۳۷۲۰ – الحسن بن علی بن الحسن بن عمر الأشرف، ابن الإمام السجاد علیه السلام، أبو محمد الأطروش رحمه الله:

هکذا عنونه النجاشی والأردبیلی والمامقانی وغیرهم، وقالوا: کان یعتقد الإمامة، وله کتب ذکرها النجاشی وغیره.

والظاهر اتحاد هذا مع لاحقه کما یظهر من المحدث القمی فی منتهی الآمال، فیکون جده منسوبا إلی جده، ویشهد علیه أن عمر الأشرف ابن الإمام السجاد علیه السلام تزوج أم سلمة بنت الحسن علیه السلام وأعقب من ابنه علی الأصغر، ولقب علی بالمحدث یحدث عن الصادق علیه السلام، ولعلی ثلاثة:

القاسم، وعمر، والحسن، کما یأتون.

۳۷۲۱ – الحسن بن علی بن الحسن بن علی بن عمر الأشرف ابن السجاد علیه السلام، أبو محمد الناصر للحق رضی الله تعالی عنه:

من أصحاب الإمام الهادی صلوات الله علیه کما قاله الشیخ فی رجاله.

وتقدم فی أحمد بن الحسن الحسینی عدة من روایاته عن الحسن بن علی الناصر، عن أبیه، عن الإمام الجواد علیه السلام، وبعضها فی جد ج ۶ / ۱۲۱ و ۱۵۳، وکمبا ج ۳ / ۱۲۵ و ۱۳۴.

وروی فی المناقب فی باب علم مولانا الباقر صلوات الله علیه عن الحسن بن علی الناصر بن الحسن بن علی بن عمر بن علی، وعن الحسین بن علی بن (جعفر بن) موسی بن جعفر، عن آبائه، کلهم عن الصادق علیه السلام قال: لما أشخص أبی محمد بن علی إلی دمشق ... إلی آخره، ونقله جد ج ۴۶ / ۳۱۷ عنه مثله، وکذا فی کمبا ج ۱۱ / ۹۱.

ولا استبعاد فی روایته عن مولانا الصادق علیه السلام، لأنه من وفاة الصادق علیه السلام إلی ابتداء امامة الجواد علیه السلام فی الظاهر خمس وخمسون سنة أو أقل، وهو ابن ۹۵ – ۹۹ سنة.

(۴۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۳)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۲)، الحسن بن علی الناصر (۱)، علی بن عمر بن علی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن علی (۱)، جعفر بن موسی (۱)، محمد بن علی (۱)، دمشق (۱)، الزوج، الزواج (۱)

نعم هذا ینافی ما نقل من أنه توفی فی الآمل سنة أربع وثلاثمائة وهو ابن ۹۵ – ۹۹.

فیحتمل الارسال فی روایة المناقب عنه، عن الصادق علیه السلام، أو شمول کلمة عن آبائه فی حقه أیضا، وإن کان الضمیر مفردا ظاهرا فی رجوعه إلی الأخیر، أو التحریف فی نقل وفاته وأنه کان أربع ومائتین، والأول أولی.

ثم اعلم أن نسب السید المرتضی علم الهدی، وأخیه الرضی من قبل الأم ینتهی إلیه، فان أمهما فاطمة الجلیلة بنت أبی محمد الحسن بن أحمد بن أبی محمد الحسن بن علی بن الحسن بن علی بن عمر بن مولانا علی بن الحسین علیهما السلام، ولأبی محمد الحسن بن علی الناصر المذکور مسائل شرحها ابنه السید المرتضی وسماها الناصریات، قال السید فی أوائل الکتاب بعد ذکر أجداده: وأما أبو محمد الناصر الکبیر ففضله فی علمه وزهده وفقهه أظهر من الشمس الباهرة، وهو الذی نشر الاسلام فی الدیلم حتی اهتدوا به بعد الضلالة، وعدلوا بدعائه عن الجهالة، وسیرته الجمیلة أکثر من أن تحصی ... إلی آخره.

وکفانا مضافا إلی ما تقدم کلمات ابن أبی الحدید فی مدحه وجلالته التی نقلها العلامة المامقانی، وابنه أحمد وجده وآبائه یأتون.

۳۷۲۲ - الحسن بن علی بن الحسن بن علی بن عمار:

لم یذکروه. وله کتاب نقل منه العلامة فی کشف الیقین. کمبا ج ۹ / ۱۸۳، وجد ج ۳۷ / ۴۷.

۳۷۲۳ - الحسن بن علی بن الحسین الدینوری العلوی:

روی الصدوق الأول عنه کتاب زکار بن الحسن الدینوری العلوی فی الفضائل. جش ص ۱۲۵. وتقدم أن الشیخ ذکر اسم جده الحسن.

۳۷۲۳ - الحسن بن علی بن الحسین السکری:

یأتی بعنوان الحسن بن علی السکری.

(۴۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، کتاب کشف الیقین للعلامة الحلی (۱)، الحسن بن علی بن الحسین (۲)، الحسن بن علی بن الحسن (۲)، الحسن بن علی الناصر (۱)، أحمد بن أبی محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحسین (۱)، زکار بن الحسن (۱)، الحسن بن علی (۱)

۳۷۲۴ - الحسن بن علی بن الحسین بن عبد الرحمن القسری ابن القاسم بن محمد الطحائی بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام: جد محمد بن علی الآتی.

۳۷۲۵ - الحسن بن علی بن الحسین بن محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن فرات بن إبراهیم، عنه، عن إبراهیم بن الفضل بن جعفر، کما تقدم فی إبراهیم.

۳۷۲۶ - الحسن بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه:

أخو الصدوق، من أهل الزهد والعبادة، غیر مختلط بالناس.

۳۷۲۷ - الحسن بن علی بن الحکم:

لم یذکروه. روی علی بن مهزیار، عنه، عن أبی حفص الأعمش ومحمد ابن سنان. أمالی المفید مج ۲۳ ص ۱۱۹.

وروی البرقی فی سن ج ۲ / ۳۸۸ عنه، عن علی بن أبی حمزة.

۳۷۲۸ - الحسن بن علی الحلال:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه، عن جده، عن الحسین صلوات الله علیه. جد ج ۴۲ / ۳۳۸، وکمبا ج ۹ / ۶۸۶.

۳۷۲۹ - الحسن بن علی الحلوانی:

لم یذکروه. روی فرات عن أحمد بن عیسی ومحمد، عنه، عن أبی عوانة حدیث جوامع المناقب. جد ج ۴۰ / ۵۱، وکمبا ج ۹ / ۴۳۸.

۳۷۳۰ - الحسن بن علی بن حماد بن مهران:

وفی نسخة الحسین بدل الحسین، روی فی تفسیر القمی سورة الاخلاص عن أبی الحسن، عنه، عن محمد بن خالد بن إبراهیم السعدی.

۳۷۳۱ – الحسن بن علی بن حمزة الأقساسی:

لم یذکروه. روی فیه: عن السید الاجل علی بن إبراهیم العریضی

(۴۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، علی بن الحسین بن موسی بن بابویه (۱)، الحسن بن علی بن الحسین (۲)، فرات بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن الفضل (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن مهزیار (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، سورة الإخلاص (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، القاسم بن محمد (۱)، الحسن بن علی (۵)، زید بن الحسن (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، الزهد (۱)

العلوی الحسینی، عن علی بن علی بن نما، عنه فی دار الشریف علی بن جعفر ابن علی المدائنی العلوی قصة تشرف شیخ جلیل زاهد ورع نبیل فی محضر مولانا الحجة المنتظر صلوات الله وسلامه علیه. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۹، وجد ج ۵۲ / ۵۵.

۳۷۳۲ – الحسن بن علی الخزاز: هو ابن علی بن زیاد الوشاء الآتی.

۳۷۳۳ – الحسن بن علی الخزاعی:

لم یذکروه. روی سعد بن عبد الله بن أبی خلف، عن الحسن بن محمد ابن سعد، عنه، عن عبد الله بن سنان. کمبا ج ۱۴ / ۳۳۸، وجد ج ۶۰ / ۲۱۲.

۳۷۳۴ – الحسن بن علی الخزرجی الأنصاری السعدی، أبو علی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون باب ۳۷ عن محمد بن الفضل بن محمد بن إسحاق المذکر، عنه، عن عبد السلام بن صالح أبی الصلت، عن الرضا صلوات الله علیه.

ورواه فی التوحید عنه مثله، ونقله جد ج ۴۹ / ۱۲۲ عنه مثله، وکمبا ج ۱۲ / ۳۵.

۳۷۳۵ – الحسن بن علی بن الداعی الحسینی، الشیخ أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۶۹ عن یحیی بن محمد الجوانی، عنه، عن جعفر بن محمد الحسینی حدیث الفضائل، ونقله جد ج ۳۹ / ۲۷۸ عنه مثله، وکذا کمبا ج ۹ / ۴۰۸. لکن فی مواضع أخری الحسین بن علی، کما سیأتی.

۳۷۳۶ – الحسن بن علی بن داود تقی الدین:

صاحب کتاب الرجال المعروف بابن داود، کان عالما فاضلا جلیلا محققا متبحرا، من تلامذة المحقق نجم الدین الحلی، له کتب فی الفقه والأصول والرجال وغیرها تقرب ثلاثین کتابا، ولد سنة ۶۴۷ ه، وأشعاره وترجمته فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۶ / ۳ – ۸.

(۴۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الشیخ أبو عبد الله (۱)، الحسن بن علی بن داود (۱)، عبد الله بن أبی خلف (۱)، الحسن بن علی الخزاز (۱)، جعفر بن محمد الحسینی (۱)، عبد السلام بن صالح (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علی (۱)، علی بن زیاد (۱)، محمد الجوانی (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن علی (۳)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن الفضل (۱)، علی بن جعفر (۱)

۳۷۳۷ – الحسن بن علی الدقاق:

لم یذکروه. روی الحسن بن أحمد بن إدریس القمی، عن أبیه، عنه، عن إبراهیم بن الزیات. یب ج ۶ / ۱۰۹.

۳۷۳۸ – الحسن بن علی الدیلمی:

مولی الرضا علیه السلام، کذا عن الخصال.

۳۷۳۹ – الحسن بن علی الدینور: تقدم مع اسم جدها الحسن.

۳۷۴۰ – الحسن بن علی الدینوری:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عنه، عن محمد بن عیسی. الکافی کتاب الصیام باب ۶۴ فضل افطار الرجل عند أخیه.

۳۷۴۱ – الحسن بن علی الراسبی، أبو علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱۸ ص ۸۶ عن عبد الله بن محمد القرشی، عنه، عن الضحاک بن مزاحم حدیث ذم الشاک فی فضل علی بن أبی طالب صلوات الله علیه وعذابه یوم القیامة، ونقله جد ج ۳۸ / ۱۰، وکمبا ج ۹ / ۲۶۲.

۳۷۴۲ – الحسن بن علی بن راشد:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبد الله بن محمد الثقفی، عنه، عن إسرائیل ابن عبد الله حدیث الفضائل. جد ج ۳۷ / ۳۲۷، وکمبا ج ۹ / ۲۵۵.

۳۷۴۳ – الحسن بن علی بن رباط:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، وروی عنه عبد الرحمن بن أبی نجران. الکافی ج ۵ باب قضاء الدین ص ۹۵ ورواه فی یب ج / ۱۸۵ ح ۳۸۴.

وروی عنه الحسن بن علی بن فضال، یب ح ۷ / ۶۷ باب ابتیاع الحیوان، والفقیه باب الشرط والخیار فی البیع.

(۴۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم القیامة (۱)، إبراهیم بن الزیات (۱)، أحمد بن عبد الله بن محمد (۱)، الحسن بن علی الدینوری (۱)، أحمد بن إدریس القمی (۱)، الحسن بن علی الدیلمی (۱)، الحسن بن علی بن رباط (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، الحسن بن علی الدقاق (۱)، الضحاک بن مزاحم (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن علی (۳)، محمد بن عیسی (۱)، الصّلاة (۱)، البیع (۱)

ووقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۲۹ عن عبد الرحمن بن أبی نجران، عنه، عن أبی بکر الحضرمی روایة أخری. وابنه علی یأتی.

۳۷۴۴ – الحسن بن علی بن رحیم:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره فی سورة الجن ص ۱۹۲ عنه، معنعنا، عن جابر بن عبد الله الأنصاری، ونقله جد ج ۳۹ / ۱۴۷، وکمبا ج ۹ / ۳۷۹.

۳۷۴۵ – الحسن بن علی بن ریاح (رماح):

لم یذکروه. روی علی بن مهزیار، عن محمد بن علی، عنه، عن عبد السلام بن سالم البجلی، فلاح السائل للسید ص ۲۲۲، وفی طبعة أخری ص ۲۰۳.

۳۷۴۶ – الحسن بن علی الزبیری:

لم یذکروه. روی عبد الله بن جعفر، عنه، عن عبد الله بن محمد بن خلف الکوفی، عن منذر بن محمد بن قابوس. دلائل الطبری ص ۲۹۴.

۳۷۴۷ – الحسن بن علی الزعفرانی، أبو محمد:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۳۱ ص ۱۵۱ عن علی بن محمد بن محمد بن حبیش الکاتب، عنه، عن إبراهیم بن محمد الثقفی روایة کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام فی عهده لمحمد بن أبی بکر حین ولاه مصر.

وكذا فيه مج ۱۵ ص ۷۳، ومج ۱۶ ص ۷۹، ومج ۱۷ ص ۸۱، وغير ذلك.

وروى الشيخ فى يب باب فضل الغسل للزيارة ص ۵۴ عن محمد بن أحمد بن داود، عن أبى بشير بن إبراهيم القمى، عنه، عن إبراهيم بن محمد الثقفى.

وروى الشيخ فى أماليه عن أحمد بن إبراهيم بن أحمد، عنه، عن أحمد البرقى، عن أبيه محمد. جد ج ۴ / ۱۱۳، وج ۵ / ۴۸ و ۱۹۶، وج ۷ / ۴۲، وج ۲۰ / ۱۱۴، وج ۴۰ / ۳۰۱، وكمبا ج ۲ / ۱۳۷، وج ۳ / ۱۴ و ۵۵ و ۲۰۰،

(۴۴۸)

صفحهمفاتيح البحث: كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، أحمد بن إبراهيم بن أحمد (۱)، إبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، الحسن بن على الزعفرانى (۱)، منذر بن محمد بن قابوس (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، إبراهيم بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، على بن مهزيار (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن أبى بكر (۱)، أحمد بن داود (۱)، الحسن بن على (۳)، سورة الجن (۱)، على بن محمد (۱)، محمد بن على (۱)، الغسل (۱)

الشيبانى، عن الحسن بن على بن زكريا العدوى رواية فى النصوص: قال أبو المفضل: هذا حديث غريب لا اعرفه إلا عن الحسن بن على بن زكريا البصرى، وكتبت عنه ببخارا يوم العاشوراء، وكان من أصحاب الحديث، وكثيرا ما كان يروى من فضائل أهل البيت عليهم السلام. انتهى.

۳۷۵۰ - الحسن بن على بن زكريا البزوفرى العدوى:

من عدى الرباب، ضعيف جدا، روى نسخة عن محمد بن صدقة، عن موسى بن جعفر عليه السلام، وروى عن خراش، عن أنس. كذا عن ابن الغضائرى، وعن نسخة أخرى: الحسين مصغرا.

۳۷۵۱ - الحسن بن على بن زكريا العدوى البصرى، أبو سعيد: روى محمد بن عبد الله بن جعفر الحميرى، عنه، عن عبد الأعلى (عبد الله - خ ل) بن حماد البرسى. كامل الزيارة باب ۱۴ ح ۱۲ و ۱۳.

۳۷۵۲ - الحسن بن على بن زكريا:

روى الخزاز فى كتابه النصوص على الأئمة صلوات الله عليهم عن أبى المفضل، عنه، عن سلمة بن قيس حديثا فى ذلك. جد ج ۳۶ / ۲۹۱، وكمبا ج ۹ / ۱۴۱.

وروى الصدوق فى العلل ج ۱ باب ۴۹ عن محمد بن إبراهيم بن إسحاق الطالقانى رضى الله عنه، عنه، عن محمد بن جيلان، ونقله جد ج ۱۳ / ۷، وكمبا ج ۵ / ۲۱۷.

وروى فى كمال الدين باب ۴۲ ح ۱۲ عنه، عنه، عن محمد بن خليلان.

ومثله ح ۱۳ و ۱۴.

بشا: محمد بن على بن عبد الصمد، عن أبيه، عن جده، عن أبى على بن عقبة، عن أحمد بن محمد المؤدب، عنه، عن خراش بن عبد الله، عن أنس. جد ج ۷ / ۳۳۱، وكمبا ج ۳ / ۲۸۶.

(۴۵۰)

صفحهمفاتيح البحث: فضائل أهل البيت عليهم السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، محمد بن إبراهيم بن إسحاق (۱)، الحسن بن على بن زكريا (۵)، محمد بن على بن عبد الصمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن صدقة (۱)، الصّلاة (۱)

۳۷۵۳ - الحسن بن على بن زكريا بن يحيى بن صالح بن عاصم بن زفر، أبو سعيد:

عن إسماعيل بن محمد بن إسماعيل بن زنجى، عنه، عن على بن جعفر، عن أخيه موسى صلوات الله عليه. بشا ص ۵۲ حديث فضل

محبة أهل البيت عليهم السلام.

ويأتى فى الحسن بن على العدوى ما يتعلق به وبنسبه واتحاده مع سوابقه.

۳۷۵۴ - الحسن بن على بن زياد الوشاء الخزاز الكوفى، أبو محمد:

هو ابن بنت إلياس الصيرفى، خير، من وجوه هذه الطائفة، وعين من عيون هذه الطائفة، عده النجاشى من أصحاب الرضا عليه السلام.

والشيخ عده فى أصحاب الرضا والهادى صلوات عليهما كما فيه (۵ و ۲).

والبرقى عده فى أصحاب الكاظم والرضا والهادى صلوات الله عليهم، وله كتاب بل كتب رواها يعقوب بن يزيد، وأحمد بن محمد بن عيسى، وكان واقفا ثم رجع واستبصر لما رأى من المعجزات من مولانا الرضا صلوات الله عليه، وقال بإمامته وامامة من بعده من ولده لما قاله الشيخ فى كتاب الغيبة، والكلينى فى الكافى باب ما يفصل به بين دعوى المحق والمبطل، والصدوق فى العيون باب ۵۵. وروى عنه الحسين بن محمد، وصالح بن أبى حماد.

قال العلامة الخوئى بعد ذلك: فلا ينبغى الريب فى جلالة الرجل ووثاقته.

وشهد بذلك العلامة المج فى الوجيزة وغيره فى غيره.

وبالجملة أدرك تسعمائة شيخ من أصحاب الصادق صلوات الله عليه كما فى كلمات النجاشى، حيث روى عن أحمد بن محمد بن عيسى قال: خرجت إلى الكوفة فى طلب الحديث فلقيت الحسن بن على الوشاء، فسألته أن يخرج لى كتاب العلاء بن رزين، وأبان بن عثمان الأحمر، فأخرجهما إلى، فقلت له: أحب

(۴۵۱)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب الغيبة للشيخ محمد رضا الجعفرى (۱)، مدينة الكوفة (۱)، إسماعيل بن محمد بن إسماعيل (۱)، الحسن بن على بن زكريا (۱)، الحسن بن على بن زياد (۱)، الحسن بن على الوشاء (۱)، الحسن بن على العدوى (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۲)، صالح بن أبى حماد (۱)، ابن بنت الياس (۱)، أبان بن عثمان (۱)، العلاء بن رزين (۱)، يعقوب بن يزيد (۱)، الحسين بن محمد (۱)، على بن جعفر (۱)، الصّلاة (۳)

أن تجيزهما لى، فقال لى: يرحمك الله وما عجلتك؟ إذهب فاكتبهما واسمع من بعد، فقلت، لا آمن الحدثان، فقال: لو علمت أن هذا الحديث يكون له هذا المطلب.

لا استكثرت منه، فانى أدركت فى هذا المسجد تسعمائة شيخ كل يقول: حدثنى جعفر بن محمد عليه السلام.

ويظهر من هذا أن القدماء يعتمدون بما فى الأصول، ولا يروون حتى يسمعونه من المشايخ، أو يأخذون منهم الإجازة.

وتقدم جده إلياس. وفى إسماعيل بن إلياس روايته عن الكاظم عليه السلام، وابنه محمد، وأخواله عمرو بن إلياس، ويعقوب، ورقيم يأتون.

وروى أيوب بن نوح، عن الحسن بن على الوشاء قال: كان أبو عبد الله عليه السلام يكره الصلاة فى وبر كل شئ لا يؤكل لحمه. يب ج ۲ / ۲۰۹ ح ۸۲۰.

وفى الاختصاص ص ۱۸ عن الحسن بن على الوشاء، عن أبى الحسن الرضا عليه السلام قال: قال لى: مالى أراك مصفرا؟ قال: هذا الحمى الربع قد الحت على، قال: فدعا بدواة وقرطاس ثم كتب: بسم الله الرحمن الرحيم أبجد هوز حطى عن فلان بن فلانة، ثم دعا بخيط، فاتى بخيط مبلول فقال: ايتنى بخيط لم يمسه الماء، فاتى بخيط يابس فشد وسطه وعقد على الجانب الأيمن أربعة، وعقد على الأيسر ثلاث عقد، وقرأ على كل عقدة الحمد والمعوذتين وآية الكرسى، ثم دفعه إلى وقال: شده على عضدك الأيمن ولا تشده على الأيسر.

۳۷۵۵ – الحسن بن علی الزیتونی الأشعری، أبو محمد:

له کتاب نوادر روی عنه محمد بن یحیی، وسعد بن عبد الله، وابن الولید کما فی جامع الرواة.

وروی ابن بطة، عنه کتاب سهل بن الهرمزان کما فی جش ص ۱۳۲.

روی الصفار فی یر الجزء ۱۰ باب ۹ عنه، عن إبراهیم بن مهزیار وسهل

(۴۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، الحسن بن علی الزیتونی (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۲)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أیوب بن نوح (۱)، محمد بن یحیی (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)، الکراهیة، المکروه (۱)

ابن الخرمزان، عن محمد بن أبی الزعفران، عن أم أبی محمد العسکری علیه السلام معجزة له، وکمبا ج ۱۲ / ۱۷۶، وجد ج ۵۰ / ۳۳۰.

غیبة الشیخ الطوسی: عن سعد بن عبد الله، عنه، عن الزهری الکوفی، کمبا ج ۱۳ / ۴۰، وجد ج ۵۱ / ۱۶۱.

الغیبة: سعد، عنه والحمیری معا، عن أحمد بن هلال، عن ابن محبوب، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۵ و ۲۲۳، وجد ج ۵۲ / ۲۸۹، وج ۵۳ / ۹۱.

وروی المفید، عنه، عن أحمد بن هلال کما فی ختص ص ۳۰۷ و ۳۲۵.

وروی الصدوق فی کمال الدین باب ۲۲ ح ۳۶ عن أبیه، عن عبد الله ابن جعفر الحمیری، عنه، عن ابن هلال.

۳۷۵۶ – الحسن بن علی الزیدی العلوی:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی التمیمی، عنه، عن محمد بن علی الأعلم المصری. دلائل الطبری ص ۲۳۸.

۳۷۵۷ – الحسن بن علی بن سالم: هو ابن علی بن أبی حمزة المذکور.

۳۷۵۸ – الحسن بن علی بن سبرة البغدادی:

له کتاب رواه عنه أحمد البرقی کما ذکره النجاشی والشیخ.

۳۷۵۹ – الحسن بن علی السجاد زین العابدین صلوات الله علیه:

ومن أحفاده: فاطمة بنت الحسین بن أحمد بن الحسن، وعبد الله ابن عباس، ومحمد بن عبد الله بن الحسن، والحسن بن محمد بن عبد الله، یأتون.

۳۷۶۰ – الحسن بن علی السرسونی:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر الجزء ۷ باب ۱۱ ح ۱۵ عنه، عن إبراهیم بن مهزیار. کما فی کلا الطبعتین مثله، وکذا فی کمبا ج ۱۲ / ۱۳۰، وجد ج ۵۰ / ۱۳۱، ولعله الزیتونی المذکور، فهذا لقب اخر، أو أحدهما مصحف الاخر.

(۴۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، الحسن بن محمد بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، الحسن بن علی بن سبرة (۱)، فاطمة بنت الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن هلال (۲)، محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، علی الزیدی (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الحسن بن علی (۳)، أحمد البرقی (۱)، محمد بن علی (۱)، الهلال (۱)

۳۷۶۱ – الحسن بن علی بن سفیان بن خالد بن سفیان البزوفری، أبو عبد الله:

کان شیخا ثقة جلیلا من أصحابنا کذا قاله العلامة فی صه، وأخوه الحسین یأتی.

۳۷۶۲ – الحسن بن علی السکری، أبو سعید:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کمال الدین باب ۵۴ عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن محمد بن زکریا، عن جعفر بن محمد بن عمارة، عن الصادق صلوات الله علیه.

وفیه باب ۷ بهذا السند، عنه، عن محمد بن زکریا البصری، عن جعفر ابن محمد بن عمارة، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام حدیث وفاة موسی بن عمران.

وفیه باب ۲۲ بهذا الاسناد روایة أخری.

وفیه باب ۵۴ بهذا الاسناد، عن محمد بن زکریا حدیث قصة یوزاسف وبلوهر.

وروی فی کتاب التوحید بهذا الاسناد، عنه بهذا الاسناد روایات کما فیه ص ۱۲ و ۱۱۱ باب ثواب الموحدین، وباب معنی رضاه.

وفیه ص ۹۶ عن أحمد بن الحسن القطان، عن أبی سعید الحسن بن علی ابن الحسین السکری، عن الحکم بن أسلم روایة أخری.

وفی الخصال: بهذا الاسناد، عنه، عن جابر بن یزید الجعفی حدیث جوامع احکام النساء، وغیر ذلک.

۳۷۶۳ – الحسن بن علی بن سلمان:

نزیل السناباد، واعظ فصیح صالح، من أحفاد سلمان الفارسی، ذکره العلامة الخوئی عن الشیخ منتجب الدین فی فهرسته مع نسبه الذی ینتهی إلی

(۴۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی بن سفیان (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، الحسن بن علی بن سلمان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، خالد بن سفیان (۱)، جابر بن یزید (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن عمارة (۲)، الحسن بن علی (۲)، الوفاة (۱)

إبراهیم بن سلمان بن محمد بن سلمان الفارسی بعشرین واسطة.

۳۷۶۴ – الحسن بن علی السلمی، أبو علی:

لم یذکروه. روی المقتضب عنه، عن أحمد بن أیوب، کما تقدم فی أحمد.

جد ج ۳۶ / ۲۲۰، وکمبا ج ۹ / ۲۲۶.

۳۷۶۵ – الحسن بن علی بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۴ / ۱۸۱ باب النوادر اخر کتاب الصیام عن علی بن محمد، عن عبد الله بن إسحاق، عنه، عن محمد بن عمران، عن الصادق صلوات الله علیه.

علی بن محمد، عن عبد الله بن إسحاق، عنه، عمن حدثه، عن الصادق علیه السلام. الکافی فی کتاب النکاح ج ۵ / ۳۷۸ باب ۴۶ ما تزوج علیه أمیر المؤمنین علیه السلام.

۳۷۶۶ – الحسن بن علی بن سماعة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین باب ۵۸ ص ۶۶۸ ح ۱۲ و ۱۳ عن علی بن حاتم، عن حمید بن زیاد، عنه، عن أحمد بن الحسن المیثمی، عن سماعة والحسن بن محبوب.

۳۷۶۷ – الحسن بن علی بن سهل العاقولی، أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۲ عن أبی المفضل، عنه، عن موسی بن عمر بن یزید، عن معمر بن خلاد، عن الرضا علیه السلام، ونقله جد ج ۷۵ / ۱۰۷ عنه مثله، وکتاب العشرة ص ۱۴۶.

غط: محمد بن همام، عنه، عن الحسن بن علی بن أبی حمزة. جد ج ۵۲ / ۲۸۷، وکمبا ج ۱۳ / ۱۷۵.

۳۷۶۸ – الحسن بن علی الشامی، أبو علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مج ۶۹ عن محمد بن أحمد

(۴۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، الحسن بن علی بن سلیمان (۱)، أحمد بن الحسن المیثمی (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، موسی بن عمر بن یزید (۱)، عبد الله بن إسحاق (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، حمید بن زیاد (۱)، علی بن سماعة (۱)، علی بن حاتم (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الحسن بن علی (۳)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن أحمد (۱)، معمر بن خلاد (۱)، علی بن محمد (۲)، الصیام، الصوم (۱)، الزوج، الزواج (۱)

المجلد–۳

باب الحاء

بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین کما هو أهله ولا إله غیره. وأفضل الصلوات و التحیات علی محمد وآله الطیبین الطاهرین واللعنة علی أعدائهم أجمعین.

۳۷۹۰ – الحسن بن علی بن عثمان بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۴ باب دخول المدینة ص ۵۵۱ عن علی بن مهزیار، عنه، عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی علیه السلام – الخ.

هکذا فی فروع الکافی، والمرآة والطبع الجدید منه، والوسائل ج ۱۰ / ۲۶۷، و کمبا ج ۲۲ / ۱۵، وجد ج ۱۰۰ / ۱۵۴ مثله.

لکن فی الوسائل الطبع القدیم: الحسن بن علی بن عثمان بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیه السلام.

وفی الوافی أبدله بالحسن بن علی بن عمر بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیه السلام.

ورواه فی کامل الزیارة باب ۳ ح ۳ بسند آخر عن الحسن بن علی بن مهزیار، عن أبیه علی بن مهزیار، عن علی بن الحسین بن علی بن عمر بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب، عن علی بن جعفر بن محمد، عن أخیه موسی علیه السلام – وساقه الخ.

وفیه باب ۳ ح ۸ عن محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار، عن أبیه، عن جده

(۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار (۱)، علی بن الحسین بن علی (۳)، الحسن بن علی بن عثمان (۲)، علی بن أبی طالب (۱)، علی بن جعفر بن محمد (۱)، علی بن مهزیار (۲)، الحسین بن علی (۱)، الحسن بن علی (۲)، علی بن جعفر (۱)، عمر بن علی (۱)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)

علی بن مهزیار، عن علی بن الحسین العلوی بن علی بن عمر بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب، عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی علیه السلام – وساقه الخ.

والترجیح لنسخة الوافی حیث إنه لم نقف فی أولاد علی بن الحسین بولد یسمی عثمان.

۳۷۹۱ – الحسن بن علی بن عثمان الصوفی:

لم یذکروه. وهو من مشائخ القمی. روی فی تفسیره ص ۲۷۷ عن أحمد بن الحسن التاجر، عنه، عن زکریا بن محمد، عن محمد بن علی، عن جعفر الصادق صلوات الله علیه حدیث الغدیر وکلمات الثانی ورفقائه. وفیه دلالات علی حسن عقیدته. وجد ج ۳۷ / ۱۱۹،

وکمبا ج ۹ / ۲۰۱.

۳۷۹۲ – الحسن بن علی بن عثمان:

روی سهل بن زیاد عنه، عن أبی عبد الله المدائنی، عن الصادق علیه السلام.

روضة الکافی ص ۲۵۷ ح ۳۶۹.

والکافی ج ۱ باب حدوث الأسماء ص ۱۱۳ ح ۲ عن أحمد بن إدریس، عن الحسین بن عبد الله، عنه ومحمد بن عبد الله وموسی بن عمر، عن ابن سنان، عن الرضا علیه السلام.

وفیه بهذا الإسناد عن محمد بن سنان قال: سألته عن الاسم ما هو؟ قال:

صفة لموصوف.

وروی أیضا " عن الحسن بن عطیة روایة أخری فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۵۶، وجد ج ۳۷ / ۳۲۹. أقول: ولعله الحسن بن علی بن عثمان سجادة الآتی.

۳۷۹۳ – الحسن بن علی بن عثمان سجادة:

له کتاب کما عن ابن شهرآشوب فی معالم العلماء. ولعله الحسن بن علی بن أبی عثمان المذکور.

(۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب معالم العلماء (۱)، الحسن بن علی بن عثمان سجادة (۲)، الحسن بن علی بن عثمان (۲)، الحسین بن عبد الله (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، علی بن عمر بن علی (۱)، علی بن مهزیار (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین العلوی (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، الحسن بن عطیة (۱)، علی بن الحسین (۱)، سهل بن زیاد (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، زکریا بن محمد (۱)، الحسن بن علی (۱)، حدیث الغدیر (۱)، موسی بن عمر (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن جعفر (۱)، محمد بن علی (۱)

۳۷۹۴ – الحسن بن علی العدوی أبو سعید البصری:

لم یذکروه. روی الصدوق عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی، عنه، عن الهیثم بن عبد الله الرمانی، عن الرضا علیه السلام خطبة أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فی جامع التوحید. جد ۴ / ۲۲۱، وکمبا ج ۲ / ۱۶۷.

لی: عن الطالقانی، عنه عن أحمد بن عبد الله بن عمار کما تقدم فی أحمد ع، ل: الطالقانی، عنه عن عبادة بن صهیب بن عباد بن صهیب، عن أبیه، عن جده حدیث الطب والتشریح. جد ج ۱۰ / ۲۰۵، وکمبا ج ۴ / ۱۳۸.

ع: الطالقانی، عنه عن عباد بن صهیب بن عباد بن صهیب، عن أبیه، عن جده، عن الصادق علیه السلام حدیث الفضائل. جد ج ۳۵ / ۵۳، وکمبا ج ۹ / ۱۲.

لی: عنه، عنه، عن علی بن عیسی الکوفی حدیث الأعمش فی الفضائل. جد ج ۳۷ / ۸۸، وکمبا ج ۹ / ۱۹۳.

ع: عنه، عنه، عن حفص المقدسی. جد ج ۳۹ / ۳۰۰، وکمبا ج ۹ / ۴۰۰.

أقول: عن العامة أنه الحسن بن علی بن زکریا بن صالح بن عاصم بن زفر بن العلا بن أسلم أبو سعید العدوی البصری الملقب بالذئب، سکن بغداد، وحدث عن جماعة. ولد سنة ۲۱۰، ومات سنة ۳۱۸، أو ۱۹. کذا فی جد ج ۸ / ۱، وکمبا ج ۳ / ۲۸۹.

وفی الأمالی ص ۱۹۵ عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی روی عنه و ورخ الطالقانی حدیثه سنة ۳۱۷ وهو ابن ۱۰۷ سنة.

وروی أبو المفضل الشیبانی عنه أخبارا " فی الفضائل. جد ج ۳۶ / ۳۱۶ و ۳۵۰، وکمبا ج ۹ / ۱۴۷ و ۱۵۶.

۳۷۹۵ – الحسن بن علی العطار:

لم یذکروه. روی ابن فضال، عنه، عن جعفر بن محمد. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب فی الغیبة ص ۳۴۲.

(۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الهیثم بن عبد الله الرمانی (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۲)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، الحسن بن علی بن زکریا (۱)، الحسن بن علی العدوی (۱)، الحسن بن علی العطار (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عباد بن صهیب (۳)، علی بن عیسی (۱)، مدینة بغداد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

۳۷۹۶ - الحسن بن علی بن عفان العامری:

لم یذکره. روی المفید فی أمالیه مج ۹ / ۴۸ عن محمد بن عمر الجعابی، عن أحمد بن محمد بن زیاد، عنه، عن برید بن هارون. کما تقدم فی برید وأحمد.

۳۷۹۷ - الحسن بن علی بن عفان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه عن ابن عقدة، عنه، عن عبد العزیز بن الخطاب فی روایة جوامع الفضائل لأمیر المؤمنین وذریته وزمن تبعهم. جد ج ۳۷ / ۴۱ و ۱۲۴ و ۱۲۵ مکررا، "وج ۳۸ / ۱۱۵، وکمبا ج ۹ / ۱۸۱ و ۲۰۲ و ۲۰۳ و ۲۸۷.

کنز: محمد بن العباس، عن عبد الله بن زیدان، عن إسماعیل بن إسحاق الراشدی وعلی بن محمد بن مخلد، عنه، عن یحیی بن هاشم السمسار حدیث إنذار النبی صلی الله علیه وآله عشیرته. جد ج ۳۸ / ۲۴۹، وکمبا ج ۹ / ۳۲۰. وکذا رواه فرات عنه معنعنا. "جد ج ۱۸ / ۲۱۲، وکمبا ۶ / ۳۴۹.

بشا: عن ابن عقدة، عنه، عن الحسن بن عطیة حدیث الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۸۱ وکمبا ج ۹ / ۴۰۹.

وروی أحمد بن محمد (یعنی ابن عقدة)، عنه، عن سهل بن عامر کتاب عمرو بن جمیع الأزدی. جشن ص ۲۰۵. وهو ثقة عند العامة. توفی سنة ۲۷۰.

ما یتعلق به. کتاب الغدیر ج ۱ / ۹۵.

۳۷۹۸ - الحسن بن علی بن عقبة:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۶ باب قص الأظافر ص ۴۹۱ عن محمد بن یحیی، عن أحمد بن مجمد بن عیسی، عنه، عن أبی کهمس، والوسائل ج ۵ / ۵۰.

وفی نسختین من البصائر الجزء ۱۰ باب ۹ ص ۵۰۲ عن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن جده، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

(۶)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عمرو بن جمیع الأزدی (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، الحسن بن علی بن عقبة (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، یحیی بن هاشم (۱)، الحسن بن عطیة (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن علی (۲)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، عبد العزیز (۱)، الصّلاة (۱)

۳۷۹۹ - الحسن بن علی العقیلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی عن أحمد بن أبی عبد الله (یعنی البرقی)، عنه، عن علی بن أبی علی اللهبی، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۱۵، وجد ج ۴۲ / ۶۹.

لکن فی المصدر: الحسین بن علی العقیلی. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب العمائم ص ۴۶۱.

۳۸۰۰ - الحسن بن علی العلوی:

لم یذکروه. روی الکلینی عنه، عن صاحب الزمان علیه السلام. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب مولد صاحب الزمان علیه السلام ص

۵۲۳ ح ۱۸، وج ۳ کتاب الطهارة باب صفة التیمم ص ۶۲، وکتاب الصلاة باب ۴۸ بناء المساجد ص ۳۶۹ عنه، عن سهل بن جمهور.

۳۸۰۱ – الحسن بن علی علویة: هو الحسن بن علویة المذکور.

۳۸۰۲ – الحسن بن علی بن عمرو الکوفی:

لم یذکروه. روی المفید عن علی بن خالد المراغی، عنه، عن القاسم بن محمد بن حماد الدلال. جد ج ۲ / ۶۸، کمبا ج ۱ / ۸۶.

وروی المفید عن علی بن خالد المراغی، عن الحسن بن علی الکوفی، عن جعفر بن محمد بن مروان روایة جوامع الفضائل. کمبا ج ۹ / ۴۳۵، وجد ج ۴۰ / ۳۹.

۳۸۰۳ – الحسن بن علی بن عمر الأشرف ابن مولانا الإمام السجاد صلوات الله علیه الشیخ أبو محمد الأطرش:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۲۷۱ عنه عن محمد بن سلام الکوفی، عن أحمد بن محمد الواسطی حدیث وصف وفاة الإمام الحسن المجتبی علیه السلام.

وکان یعتقد الإمامة وصنف کتبا " فیها کما فی أول مدینة المعاجز وهو جد الحسن بن علی بن الحسن المذکور، وکذا أحمد بن الحسن بن أحمد بن الحسن.

(۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، الحسین بن علی العقیلی (۱)، الحسن بن أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن علی العلوی (۱)، الحسن بن علی الکوفی (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد بن مروان (۱)، علی بن أبی علی (۱)، الحسن بن علویة (۱)، القاسم بن محمد (۱)، محمد الواسطی (۱)، سهل بن جمهور (۱)، الحسن بن علی (۴)، علی بن خالد (۲)، محمد بن سلام (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)، التیمّم (۱)، الوفاة (۱)

وأولاده علی وأحمد وعبد الله وأبوه وجده وأحفاده محمد بن عبد الله بن الحسن وعلی بن لحسن بن علی یأتون.

۳۸۰۴ – الحسن بن علی بن فضال التیملی الکوفی:

کان خصیصا " بالرضا صلوات الله علیه وکان جلیل القدر عظیم المنزلة زاهدا " ورعا، " ثقة فی الحدیث وفی روایاته، وله کتب – الخ. کذا ذکره الشیخ فی ست مع کتبه. وفی رجاله اکتفی بلفظ الثقة فی باب أصحاب الرضا علیه السلام.

ومثل ست ذکره العلامة فی صه. وهو من أصحاب الاجماع علی قول وکان فطحیا " ثم رجع. توفی سنة ۲۲۱ – ۲۲۴. وتقدم فی ابنه أحمد قول الإمام فی کتب بنی فضال: خذوا بما رووا وذروا ما رأوا. وقد ینسب إلی جده فیقال الحسن بن فضال.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی عنه. کامل الزیارة باب ۷ ص ۲۶ ح ۲ و ۳.

وروی عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی علیه السلام. غط ص ۳۱.

وبنوه محمد وعلی وأحمد والحسین بن أحمد یأتون. وذکرنا نسبه فی ابنه أحمد.

۳۸۰۵ – الحسن بن علی بن الفضل الرازی:

لم یذکره. روی المفید والشیخ عنه، عن علی بن أحمد العسکری، عن محمد بن هارون الهاشمی، عن إبراهیم بن المهدی کما تقدم فی إبراهیم. جد ج ۷ / ۲۳۰، وکمبا ۳ / ۲۵۷.

۳۸۰۶ – الحسن بن علی بن الفضل سکباج:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب الیاقوت ص ۴۷۱ عن هارون بن مسلم، عنه، عن أحمد بن محمد بن أبی نصر صاحب الانزال، عن أبی الحسن الماضی علیه السلام.

۳۸۰۷ – الحسن بن علی القوهستانی:

لو یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۹۸ عن محمد بن همام

(۸)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، الحسن بن علی بن الفضل (۲)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، محمد بن هارون (۱)، هارون بن مسلم (۱)، الحسن بن فضال (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن تمام (۱)، علی بن أحمد (۱)، علی بن جعفر (۱) (الثقة الجلیل)، عنه، عن زید بن إسحاق، عن أبیه حدیث النصوص. جد ج ۳۶ / ۲۵۹، وکمبا ج ۹ / ۱۳۴.

۳۸۰۸ – الحسن بن علی الکرخی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی یب ج ۵ / ۴۷۱ عنه، عن جعفر بن محمد، عن عبد الله بن میمون.

۳۸۰۹ – الحسن بن علی الکسلان:

لم یذکروه. روی محمد بن علی الهمدانی، عن میسر بیاع الزطی وکان خاله. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب البصل ص ۳۷۴.

۳۸۱۰ – الحسن بن علی الکوفی: هو ابن عبد الله بن المغیرة وغیره.

۳۸۱۱ – الحسن بن علی الکندی:

لم یذکروه. روی حمید بن زیاد عنه، عن أحمد بن الحسن المیثمی. الکافی ج ۳ کتاب الجنائز باب ۳ ص ۱۱۵.

۳۸۱۲ – الحسن بن علی بن کیسان: لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۶ کتاب الطلاق ص ۹۷ عن محمد بن یحیی، عن عبد الله بن جعفر، عنه قال: کتبت إلی الرجل علیه السلام.

وفیه ج ۷ کتاب المواریث باب ۵۳ ص ۱۵۸ عن محمد بن یحیی، عن عبد الله بن جعفر، عنه، عن موسی بن محمد أخی أبی الحسن الثالث صلوات الله علیه – الخ. ورواه التهذیب ج ۹ باب میراث الخنثی ص ۳۵۵ بهذا الإسناد مثله.

وروی عبد الله بن جعفر عنه قال: کتبت إلی الصادق صلوات الله علیه.

التهذیب ج ۷ باب المهور ص ۳۷۶.

یحتمل قویا " کون المراد بالصادق الوصف فأراد به أبا الحسن الثالث.

(۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۳)، أحمد بن الحسن المیثمی (۱)، الحسن بن علی بن کیسان (۱)، محمد بن علی الهمدانی (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، الحسن بن علی الکوفی (۱)، الحسن بن علی الکسلان (۱)، الحسن بن علی الکرخی (۱)، الحسن بن علی الکندی (۱)، عبد الله بن میمون (۱)، میسر بیاع الزطی (۱)، زید بن إسحاق (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن یحیی (۱)، موسی بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الطعام (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۲)، الجنازة (۱)

۳۸۱۳ – الحسن بن علی اللؤلؤی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی ست ص ۱۴۹ عن حمید بن زیاد، عنه کتاب غیاث بن إبراهیم.

وفی فس سورة الجاثیة عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد الفزاری، عنه، عن الحسن بن أیوب.

وله کتاب رواه عن محمد بن علی بن محبوب کما قاله فی ست.

۳۸۱۴ – الحسن بن علی بن محبوب:

لم يذكروه. روى العياشى فى تفسيره ج ۱ / ۴۷ عنه، عن على بن يقطين حديث ذبح البقر.

ورواه فى تفسير البرهان عن العياشى، عن الحسن بن على بن فضالة قال:

سمعت أبا الحسن عليه السلام - وساقه الخ مثله.

محمد بن على بن محبوب، عن الحسن بن على بن محبوب، عن الحسن بن على، عن عباس بن عامر. الاستبصار ج ۱ / ۲۳۶.

ورواه فى يب ج ۳ باب الصلاة فى السفر ص ۲۱۸ عن محمد بن على بن محبوب عن الحسن بن على بن عباس بن عامر باسقاط الحسن بن على بن محبوب.

وفى يب ج ۳ باب صلاة العيدين ص ۲۸۵ محمد بن على بن محبوب، عن أحمد بن محمد، عن الحسن بن على بن محبوب، عن عبد الرحمن بن سيابة وهكذا الطبعة القديمة.

لكن فى الوسائل ج ۵ / ۳۶ رواه بهذا الإسناد عن الحسن بن محبوب. بدل الحسن بن على بن محبوب فلم يثبت وجود للحسن بن على بن محبوب.

۳۸۱۵ - الحسن بن على بن محمد الأشعرى: هو ابن أبى قتادة المذكور.

۳۸۱۶ - الحسن بن على بن محمد البلوى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى كتاب التوحيد باب القضاء والقدر

(۱۰)

صفحهمفاتيح البحث: صلاة المسافر (۱)، صلاة العيد (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، كتاب تفسير البرهان (۱)، الحسن بن على بن محمد الأشعرى (۱)، الحسن بن على اللؤلؤى (۱)، الحسن بن على بن محبوب (۵)، غياث بن إبراهيم (۱)، الحسن بن على بن محمد (۱)، جعفر بن محمد الفزارى (۱)، محمد بن على بن محبوب (۳)، الشيخ الصدوق (۱)، سورة الجاثية (۱)، الحسن بن أيوب (۱)، حميد بن زياد (۱)، على بن يقطين (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الحسن بن على (۳)، محمد بن تمام (۱)، على بن محبوب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن على (۱)

ص ۳۸۱ عن عبد الوهاب بن عيسى المروزى، عنه، عن محمد بن عبد الله بن نجيح، عن أبيه، عن جعفر بن محمد الصادق صلوات الله عليهما، والعيون ج ۱ باب ۱۱ ح ۳۸ ص ۱۳۹. وعنه فى جد ج ۵ / ۱۳، وكمبا ج ۳ / ۵.

وروى الخراز فى كتابه النصوص باب ۱۹ بإسناده عن عبد الوهاب بن عيسى المروزى، عن الحسين بن على بن محمد البلوى، عن عبد الله بن نجيح الحديث النبوى صلوات الله عليه وآله فى النص على إمامة أمير المؤمنين على صلوات الله عليه وخلافته من بعده ووارثيته له. وغير ذلك والأظهر أنه مصحف الحسن.

۳۸۱۷ - الحسن بن على بن محمد التمار أبو الطيب:

لم يذكروه. روى الشيخ المفيد عنه أخبارا " كثيرة. أمالى الشيخ ج ۱ / ۲ و ۴ مكررا " و ۵.

۳۸۱۸ - الحسن بن على بن محمد بن على بن عمرو العطار القزوينى أبو على:

لم يذكروه. وهو من مشائخ الصدوق حدثه ببلخ. وكان جده على بن عمرو صاحب على بن محمد العسكرى صلوات الله عليهما. وهو الذى خرج على يده لعن فارس بن حاتم. روى عنه الصدوق فى كتاب الخصال ج ۱ / ۱۵۷ عن سليمان بن أيوب المطلبى - الخ.

وفيه باب الثلاثة ص ۷۹ عنه، عن محمد بن أحمد بن مصعب، عن أحمد بن محمد بن إسحاق بن هارون كما تقدم فى أحمد.

وفيه ص ۸۸ عنه، عن محمد بن على بن إسماعيل بن الحسين بن القاسم رواية أخرى. وفيه ج ۲ فى أبواب السبعة عنه، عن محمد بن محمود رواية أخرى.

وذكرنا عدة من هذه الروايات فى مستدرك السفينة الطبع القديم ج ۲ / ۳۶۵.

۳۸۱۹ – الحسن بن علی بن محمد:

وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن أورمة، عنه، عن رجل، عن الصادق

(۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الخصال للشیخ الصدوق (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن علی بن محمد بن علی (۱)، محمد بن عبد الله بن نجیح (۱)، محمد بن علی بن إسماعیل (۱)، الحسین بن علی بن محمد (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۲)، الحسین بن القاسم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، فارس بن حاتم (۱)، محمد بن أورمة (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، علی بن عمرو (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الصدق (۱)، السفینة (۱)

صلوات الله علیه. جد ج ۱۴ / ۳۹۱، وکمبا ج ۵ / ۴۲۵.

ولعله الحسن بن علی بن محمد العلوی المذکور فی الحسن بن حمزة النوفلی.

۳۸۲۰ – الحسن بن علی بن محمد بن علی بن القاسم بن موسی بن عبد الله بن موسی الکاظم صلوات الله علیه:

أبوه وابنه محمد وأجداده وحفیده الحسن بن محمد بن الحسن یأتون.

۳۸۲۱ – الحسن بن علی بن مروان:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن مالک، عنه حدیث الرجعة. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۹، وجد ج ۵۳ / ۱۱۳.

۳۸۲۲ – الحسن بن علی بن معاویة:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر الجزء ۲ باب ۱۱ ص ۸۰ عنه، عن محمد بن سلیمان روایة تفسیر المؤمن ینظر بنور الله وأخذ المیثاق بالولایة.

وفیه الجزء ۳ فی نسختین من البصائر باب ۸ ص ۱۳۱ عنه، عن موسی بن سعدان حدیث ما یزاد الأئمة صلوات الله علیهم فی لیالی الجمعة، وکمبا ج ۶ / ۲۳۰، وج ۷ / ۲۹۷، وجد ج ۱۷ / ۱۵۱، وج ۲۶ / ۸۹.

یر: عنه، عن إسحاق (یعنی ابن عمار) قال: کنت عند أبی الحسن علیه السلام فذکر حدیث علمه بآجال الشیعة. جد ج ۴۸ / ۵۴، وکمبا ج ۱۱ / ۲۴۶. وفی کل هذه المواضع الثمانیة: الحسن بن علی بن معاویة. وفیها دلالات علی حسن عقیدته.

۳۸۲۳ – الحسن بن علی الممتع:

لم یذکروه. روی محمد بن عمر الحافظ، عنه، عن حمدان المختار. العیون ج ۱ باب ۲۸. ویأتی فی حمدان.

۳۸۲۴ – الحسن بن علی بن مهران:

من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه. روی الحسن بن سهل، عنه، عن الکاظم علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب الفیروزج ص ۴۷۲.

(۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی بن محمد بن علی (۱)، الحسن بن علی بن مهران (۱)، الحسن بن محمد بن الحسن (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، موسی بن عبد الله (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، الحسن بن سهل (۱)، الحسن بن علی (۴)، الصّلاة (۲)

وروی إبراهیم بن یحیی بن أبی البلاد، عنه، عن عبد الله بن أبی یعفور کما فیه باب الإبط ص ۵۰۸.

کنز: محمد بن العباس، عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن سعید بن عثمان، عن داود الرقی حدیثا " شریفا " یدل علی عقیدة

الرواة. کمبا ج ۷ / ۱۵۵، وجد ج ۲۴ / ۳۰۹. وابنه محمد یروی عنه، عن جده.

۳۸۲۰ – الحسن بن علی بن مهزیار:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیر هود عنه، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر.

وروی الصدوق فی العلل عن علی بن حاتم، عنه، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر.

کنز: عن محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار، عن أبیه، عن جده کما فی البحار. ومحمد بن الحسن، عن أبیه، عن جده علی بن مهزیار کما فی مواضع من البحار ج ۱۰۰ / ۳۹۷ و ۴۰۰.

وروی الشیخ فی یب ج ۶ باب فصل الکوفة ص ۳۱ ح ۵۸ عن جعفر بن محمد بن قولویه، عن محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار، عن أبیه عن جده علی بن مهزیار، عن الحسین بن سعید – الخ. ومثل ذلک فیه ح ۶۳ و ۸۰ و ۸۱.

وفیه باب فضل الغسل للزیارة ص ۵۳ ح ۱۲۸ عن محمد بن أحمد بن داود، عن سلامة بن محمد، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أیوب بن نوح.

وفیه ج ۲ باب فیما یجوز الصلاة فیه ص ۳۶۳: سعد، عن الحسن بن علی بن مهزیار، عن علی بن مهزیار.

نی: سلامة بن محمد، عن الحسن بن علی بن مهزیار، عن أحمد بن محمد السیاری.

وروی ابن قولویه القمی فی کامل لزیارة عن محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار، عن أبیه الحسن، عن جده علی بن مهزیار. کما فی ص ۱۱ و ۱۹ و ۲۴ و ۲۶ و ۲۹ و ۳۰ – ۳۲ و ۴۸ و ۶۵ و ۹۳ و ۱۵۷ و ۲۸۰.

وروی أیضا " عن محمد بن الحسن ومحمد بن أحمد بن الحسین العسکری معا،"

(۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: مدینة الکوفة (۱)، إبراهیم بن یحیی بن أبی البلاد (۱)، محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار (۲)، عبد الله بن أبی یعفور (۱)، الحسن بن علی بن مهزیار (۲)، محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، محمد بن الحسن بن علی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۳)، ابن أبی عمیر (۲)، محمد بن قولویه (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أیوب بن نوح (۱)، ابن قولویه (۱)، علی بن حاتم (۱)، محمد بن العباس (۱)، داود الرقی (۱)، سلامة بن محمد (۲)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن الحسن (۲)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الغسل (۱)، الجواز (۱)

عن الحسن بن مهزیار، عن أبیه کما فیه ص ۳۱ و ۳۶ مکررا " و ۷۷ و ۱۰۶ و ۲۲۳ و ۲۵۶ و ۲۵۸ و ۲۸۳. وغیر ذلک کثیر. وابنه محمد وحفیده سلامة بن محمد یأتیان.

ووقع فی طریق النجاشی ص ۱۷۸ عن جعفر بن محمد، عن محمد بن الحسن بن علی، عن أبیه، عن جده علی بن مهزیار کتبه کلها.

۳۸۲۶ – الحسن بن علی الموسوی المازندرانی فخر الدین:

السید الحسیب ذو النسب الرفیع والحسب المنیع. کان نزیل الحلة. وهو من رواة قصة الجزیرة الخضراء فی حدود سنة ۷۰۰. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۳، وجد ج ۵۲ / ۱۶۰.

۳۸۲۷ – الحسن بن علی المیثمی:

لم یذکروه. روی فی کامل الزیارة باب ۳۱ نوح البوم ص ۹۹ ح ۴ بسنده عن سعد بن عبد الله، عن موسی بن عمر، عنه قال: قال أبو عبد الله صلوات الله علیه: یا یعقوب رأیت بومة بالنهار تنفس قط؟ فقال: لا. قال: وتدری لم ذلک؟ قال: لا – الخبر وکمبا ج ۱۰ / ۲۴۷، وجد ج ۴۵ / ۲۱۴.

أقول: والظاهر أن الحسن بن علی کان ناقلا " لمخاطبة الامام رجلا " آخر یسمی بیعقوب ویعقوب یجیب الامام ولذلک یعبر الناقل عن المجیب بصیغة الغائب، وهو المراد بضمیر الغائب فی قوله: فقال فی الموضعین. فلا وجه لتوهم السقط کما زعمه بعض الأعاظم.

۳۸۲۸ – الحسن بن علی الناصری: هو الحسن بن علی بن الحسن المذکور.

۳۸۲۹ – الحسن بن علی النحاس:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن الحسن بن محمد الفزاری عنه، عن جعفر الرمانی. جد ج ۴۲ / ۲۱۸، وکمبا ج ۹ / ۶۵۳.

(۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الحسن بن علی المیثمی (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، علی بن مهزیار (۱)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی (۵)، الحسن بن محمد (۱)، موسی بن عمر (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

۳۸۳۰ – الحسن بن علی النخاس العدل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ باب ۸ ص ۹۷ ح ۳ عن الحسن بن محمد القطعی، عنه، عن الحسن بن عبد الواحد الخزاز، وکمال الدین ج ۱ / ۳۷.

۳۸۳۱ – الحسن بن علی بن نصر بن منصور الطوسی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کمال الدین ج ۱ باب ۱۷ عن أحمد بن محمد بن رزمة القزوینی، عنه، عن علی بن حرب الموصلی خبر سطیح الکاهن.

۳۸۳۲ – الحسن بن علی بن النعمان الکوفی:

مولی بنی هاشم. أبوه علی بن النعمان الأعلم ثقة ثبت له کتاب نوادر صحیح الحدیث کثیر الفوائد رواه أحمد بن إدریس، عن الصفار، عنه به. کذا قاله النجاشی وغیره. وفی الوجیزة أنه ثقة علی الأظهر. وبالجملة لا غمز فیه. وعده الشیخ فی رجاله فی أصحاب العسکری صلوات الله علیه.

وروی العیاشی ج ۱ / ۱۸۵ عنه حدیث بناء المهدی العباسی فی المسجد الحرام ومراجعتهم إلی موسی الکاظم علیه السلام. وظاهره أنه کان فی ذلک الزمان، إلا أن یقال بالإرسال فیه.

وروی الصدوق فی أمالیه مج ۹ ص ۲۲ عن محمد بن موسی بن المتوکل، عن عبد الله بن جعفر الحمیری وسعد بن عبد الله، عن الحسن بن علی بن النعمان، عن محمد بن الفضیل الحدیث العلوی: أنا حجة الله. وأنا خلیفة الله. وأنا صراط الله.

وأنا باب الله. وأنا خازن علم الله. وأنا المؤتمن علی سر الله. وأنا إمام البریة بعد خیر الخلیقة محمد نبی الرحمة. وتقدم ابنه أحمد. وأخوه الحسین وأبوه وعمه داود بن النعمان یأتون.

۳۸۳۳ – الحسن بن علی بن نعیم بن سهل بن أبان النعیمی الطائف أبو محمد:

کان مجاورا " بمکة. لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۱ عن

(۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، الحسن بن علی بن النعمان (۲)، محمد بن موسی بن المتوکل (۱)، الحسن بن علی النخاس (۱)، الحسن بن علی بن نعیم (۱)، الحسن بن عبد الواحد (۱)، داود بن النعمان (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن النعمان (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، بنو هاشم (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، الحسن بن علی (۱)، الحسن بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، مسجد الحرام (۱)، الحج (۱)، الحرب (۱)

أبی المفضل، عنه، عن عقبة بن المنهال حدیث فرض محبة علی علیه السلام علی الخلق.

وهذا روی وسمع عن الخلیفة بن الصباح بن خلیفة، عن أبیه الصباح، عن أبان بن عثمان الأحمر، عن أبی بصیر کما قاله الشیخ فی باب الخاء فیمن لم یرو عنهم.

۳۸۳۴ – الحسن بن علی النهاوندی أبو علی:

لم یذکروه. روی هارون بن موسی (التلعکبری) عنه، عن أبی محمد عبد الکریم روایة علة تسمیة المهدی بالمهدی صلوات الله علیه. حلیة الأبرار ج ۲ / ۵۵۶.

۳۸۳۵ – الحسن بن علی النیشابوری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین عن محمد بن یحیی العطار، عنه، عن الحسن بن المنذر، عن حمزة بن أبی الفتح خبر میلاد مولانا الحجة المنتظر علیه السلام. جد ج ۵۱ / ۱۵، وکمبا ج ۱۳ / ۳. لکن فی المصدر الحسین مصغرا " وسیأتی.

۳۸۳۶ – الحسن بن علی الوجناء النصیبی:

لم یذکروه. وهو الحسن بن الوجناء الآتی.

۳۸۳۷ – الحسن بن علی الوشاء: تقدم مع اسم جده زیاد.

۳۸۳۸ – الحسن بن علی بن الولید:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عن حمدان بن سلیمان (أحمد بن سلیمان) عنه رفعه إلی أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب ۱۴۱ فی الوقوف علی الصفا ص ۴۳۳.

کنز: روی محمد بن العباس، عنه بإسناده. جد ج ۳۶ / ۱۲۷، وکمبا ج ۹ / ۱۰۷.

(۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، الحسن بن علی بن الولید (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، الصباح بن خلیفة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن موسی (۱)، حمدان بن سلیمان (۱)، أبان بن عثمان (۱)، أحمد بن سلیمان (۱)، الحسن بن المنذر (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن یحیی (۲)، الحسن بن علی (۳)، عبد الکریم (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

۳۸۳۹ – الحسن بن علی الهاشمی:

من مشائخ الکلینی. روی عنه، عن محمد بن موسی ومحمد بن عیسی بن عبید ومحمد بن الحسین. الکافی ج ۴ کتاب الصیام باب ۶۱ باب صوم عرفة ص ۱۴۶ ح ۴ و ۵ و ۶ و ۷ ورواها فی یب ج ۴ / ۳۰۱، وصا ج ۲ / ۱۳۴ عن الکلینی، عنه.

۳۸۴۰ – الحسن بن علی بن هلال:

لم یذکروه. روی الحمیری عنه، عن محمد بن إسماعیل بن بزیغ، عن مولانا الجواد صلوات الله علیه النص علی الإمام الهادی صلوات الله علیه. إثبات الوصیة للمسعودی ص ۱۹۱.

۳۸۴۱ – الحسن بن علی الهمدانی:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن یحیی، عنه، عن الحسن بن محمد المدائنی.

یب ج ۹ / ۱۲۷.

۳۸۴۲ – الحسن بن علی الهمدانی أبو محمد:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن محبوب، عنه، عن إبراهیم بن محمد. یب ج ۹ / ۲۰۴.

۳۸۴۳ – الحسن بن علی بن یحیی:

لم یذکروه. روی الراوندی فی الخرائج عن محمد بن عیسی، عنه روایة عن أبی الحسن صلوات الله علیه تدل علی حسنه وورعه. فراجع البحار باب المعجزات مولانا أبی الحسن الرضا صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۵، ج ۲۱ / ۳۲، وجد ج ۴۹ / ۵۰، وج ۹۹ / ۱۴۱.

۳۸۴۴ – الحسن بن علی بن یزید الأکفانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والمفید عن إسحاق بن إبراهیم الختلی، عنه، عن أبیه حدیث فضل صوم رجب. کمبا ج ۲۰ / ۱۱۴، وجد ج ۹۷ / ۵۴.

(۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، یوم عرفة (۱)، الحسن بن علی الهمدانی (۲)، الحسن بن علی الهاشمی (۱)، الحسن بن محمد المدائنی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، علی بن یحیی (۱)، علی بن هلال (۱)، علی بن یزید (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن موسی (۱)، الصیام، الصوم (۳)

۳۸۴۵ – الحسن بن علی بن یسار:

لم یذکروه. روی النعمانی فی نی بسنده عن الفزاری یعنی جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن الخلیل بن راشد، عن البطائنی حدیث ملک بنی العباس وغیره.

کمبا ج ۱۳ / ۱۶۷، وجد ج ۵۲ / ۲۵۰.

۳۸۴۶ – الحسن بن علی بن یقطین:

ثقة کما قاله الشیخ فی باب أصحاب الرضا علیه السلام. والبرقی عده فی باب أصحاب الکاظم صلوات الله علیه. وبالجملة هو ثقة فقیه متکلم بالاتفاق. وقال النجاشی والشیخ: إن له کتاب مسائل أبی الحسن موسی صلوات الله علیه. وروی فی الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب الغناء ص ۴۳۴ ح ۲۴ عن أحمد بن محمد بن إبراهیم الأرمنی، عن الحسن بن علی بن یقطین، عن أبی جعفر – یعنی الجواد علیه السلام.

فیکون هو من أصحاب الکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم. وله إخوة: الحسین وأحمد والعباس. وأبوه وأعمامه وجده وابناه القاسم ومحمد یأتون.

۳۸۴۷ – الحسن بن علی بن یوسف بن بقاح:

ذکره النجاشی ص ۳۴ فی طریقه إلی کتاب الحسن بن علی بن یقطین. وهو الحسن بن علی بن بقاح الثقة المذکور. وذکر جملة من مواضع روایاته الأردبیلی و الخوئی – دام ظله.

۳۸۴۸ – الحسن بن علی بن یوشع:

لم یذکروه. روی الصدوق عن حمزة العلوی، عن أحمد بن محمد، عنه، عن علی بن محمد الحریری حدیث رفع عیسی والدعاء الذی رآه مکتوبا " علی جناح جبرئیل. کمبا ج ۵ / ۴۱۲، وکتاب الدعاء ص ۲۳۴، وجد ج ۱۴ / ۳۳۷، و ج ۹۵ / ۱۸۹.

(۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، بنو عباس (۱)، الحسن بن علی بن یوسف بن بقاح (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۳)، الحسن بن علی بن بقاح (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن علی (۲)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)

۳۸۴۹ – الحسن بن علیل العنبری:

روی أحمد بن محمد الجوهری، عنه، عن عبد الکریم بن محمد. أمالی المفید مج ۳۸ ص ۱۸۹.

۳۸۵۰ – الحسن بن عمار: عده الشیخ فی أصحاب الباقر (۱۴) والصادق علیه السلام (۳۰۱).

وروی محمد بن عبد الرحمن بن حماد، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

الکافی ج ۱ آخر کتاب العقل ص ۲۹.

۳۸۵۱ – الحسن بن عمار الدهان:

روی ابن محبوب، عنه، عن مسمع، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء باب ۵۵ باب الدعاء للکرب ص ۵۵۶.

۳۸۵۲ – الحسن بن عمارة الکوفی:

من أصحاب السجاد صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۱۹). وکذا عده فی أصحاب الباقر صلوات الله علیه (۱۷) وقال: عامی.

۳۸۵۳ – الحسن بن عمارة:

وقع فی طریق التلعکبری عن أحمد بن محمد بن جعفر الصولی، عن محمد بن زکریا بن دینار الغلابی، عن جعفر بن محمد بن عمارة، عنه، عن المنهال بن عمرو، عن أبی ذر حدیث مهر فاطمة الزهراء صلوات الله علیها وأنه نصف الدنیا.

دلائل الطبری ص ۱۸.

ورواه فی مدینة المعاجز ص ۱۴۶ عن التلعکبری، عن أحمد بن محمد بن جعفر بن عمار، عنه، عن المنهال – الخ. والظاهر أن فی نسخة المدینة سقطا."

وروی القمی فی تفسیره سورة یوسف ص ۳۳۰ عن أبیه، عن الحسن بن محبوب، عنه، عن أبی سیار، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. وأبو سیار اسمه مسمع.

(۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسن بن عمارة الکوفی (۱)، محمد بن عبد الرحمن بن حماد (۱)، الحسن بن عمار الدهان (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۱)، الحسن بن عمار (۱)، محمد بن عمارة (۱)، سورة یوسف (۱)، أحمد بن محمد (۲)، عبد الکریم (۱)، الصّلاة (۲)

وروی البزنطی عن أبان بن عثمان، عنه، عن نعیم القضاعی، عن أبی جعفر صلوات الله علیه. روضة الکافی ص ۳۹۱ ح ۵۸۸.

۳۸۵۴ – الحسن بن عمارة بن المضرب أبو محمد البجلی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام أسند عنه رجال الشیخ (۱۵).

وعن البرقی عده فی أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

وروی علی بن الحکم، عن أبی مالک الجهنی، عن الحسن بن عمارة، عن أبی جعفر علیه السلام. یب ج ۵ باب الذبح ص ۲۰۵.

وروی إبراهیم بن محمد بن مهاجر، عنه، عن الصادق علیه السلام کما تقدم فی إبراهیم.

وروی بن محبوب، عنه، عن أبیه، عن مسمع أبی سیار. یب ج ۷ باب الودیعة ص ۱۸۰. وروی ابن محبوب، عنه، عن مسمع. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب ۱۲۴ فضل الزراعة ص ۲۶۰.

۳۸۵۵ – الحسن بن عمر الأشرف ابن الإمام السجاد صلوات الله علیه:

تقدم حفیداه أحمد بن علی بن الحسن وأحمد بن محمد بن جعفر بن الحسن. و أبوه وجده یأتیان.

۳۸۵۶ – الحسن بن عمر بن الحسن أبو القاسم:

لم یـذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۲۰ ص ۹۸ عن محمـد بن عمر الجعابی، عنه، عن جعفر بن محمـد بن مروان. کتاب الکفر ص ۱۶۱، وجد ج ۷۳ / ۳۷۴.

۳۸۵۷ – الحسن بن عمر بن یزید: روی عنه أخوه محمد بن عمر.

۳۸۵۸ – الحسن بن عمرو الفقیمی: لم یـذکروه. وقـع فی طریق الشـیخ عن مطر بن أرقم، عنه، عن صـفوان بن قبیصـة، عن الحـارث بن سوید. جد ج ۴۰ / ۱۹۳، وکمبا ج ۹ / ۴۷۰، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۱۹.

(۲۰)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمام علی بن الحسـین السـجاد زین العابدین علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن محمد بن مهاجر (۱)، أحمد بن علی بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد بن مروان (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۱)، أبان بن عثمان (۱)، نعیم القضاعی (۱)، مالک الجهنی (۱)، الحسن بن عمرو (۱)، علی بن الحکم (۱)، عمر بن یزید (۱)، الحسن بن عمر (۲)، مطر بن أرقم (۱)، محمد بن عمر (۱)، الذبح (۱)

۳۸۵۹ – الحسن بن عمرو بن منهال بن مقلاص الکوفی: ثقة هو وأبوه أیضا. " قاله النجاشـی وغیره. ولا خلاف فیهما. وله کتاب نوادر رواه عنه حمید، عن أحمد بن میثم. وأخوه أحمد تقدم.

۳۸۶۰ – الحسن بن عمران: هو الحسن بن محمد بن عمران الآتی.

۳۸۶۱ – الحسن بن عنبسة الصوفی أو العوفی الکوفی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه عنه حمید بن زیاد. وأخوه الحسین یأتی.

۳۸۶۲ – الحسن بن عنبسـة النهشـلی: لم یذکروه. وقع فی طریق الشـیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۷۰ عن علی بن منصور، عنه، عن شـریک بن عبد الله النخعی القاضی.

۳۸۶۳ – الحسن بن عیسی بن أبی السری:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما عن البرقی.

۳۸۶۴ – الحسن بن عیسی الخراط:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۲ باب ۴۷ ص ۲۱۶ ح ۲۳ فی دلالات الرضا صلوات الله علیه عن علی بن عبد الله الوراق، عن محمد بن جعفر الکوفی الأسدی، عنه، عن جعفر بن محمد النوفلی، عن الرضا علیه السلام، و جد ج ۴۸ / ۲۶۰، وکمبا ۱۱ / ۳۱۰.

۳۸۶۵ – الحسن بن عیسی العریضی أبو محمد:

روی عن مولانا صاحب الزمان علیه السلام. وروی عنه علی بن محمد.

الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب مولد صاحب الزمان علیه السلام ص ۵۲۳.

۳۸۶۶ – الحسن بن عیسی بن محمد بن علی بن جعفر الصادق (ع) أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق وغیره بأسانید صحیحة عن سعد بن

(۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السـلام (۲)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الحسن بن عیسی بن أبی السری (۱)، علی بن عبد الله الوراق (۱)، الحسن بن عیسی العریضی (۱)، الحسن بن محمد بن عمران (۱)، عیسی بن محمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد النوفلی (۱)، محمد بن جعفر الکوفی (۱)، شریک بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن عیسی (۱)، حمید بن زیاد (۱)، الحسن بن عنبسة (۲)، أحمد بن میثم (۱)، الحسن بن عمرو (۱)،

علی بن منصور (۱)، علی بن محمد (۱)

عبد الله، عنه، عن جده محمد، عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی بن جعفر صلوات الله علیه.

ورواه الصدوق فی العلل ج ۱ عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عن الحسن بن عیسی بن محمد بن علی بن جعفر، عن جده محمد بن علی بن جعفر - الخ.

ورواه فی کمال الدین ج ۲ باب ۳۴ عن أبیه ومحمد بن الحسن رضی الله عنه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن أبیه، عن جده محمد بن علی، عن علی بن جعفر، عن أخیه علیه السلام.

ورواه الشیخ فی غط ص ۱۱۳ عن سعد بن عبد الله، عن أبی محمد الحسن بن عیسی العلوی قال: حدثنی أبی عیسی بن محمد، عن أبیه محمد بن علی بن جعفر - الخ.

وفی کتاب النصوص للخزاز باب ۳۵ بإسناده عن سعد بن عبد الله، عنه، عن أبیه، عن جده محمد بن علی - الخ.

وروی النعمانی فی غیبته ص ۷۸ عن محمد بن یعقوب الکلینی، عن علی بن محمد، عنه، عن أبیه، عن جده - الخ.

وفی دلائل الطبری ص ۲۹۲ قال: روی أبو محمد الحسن بن عیسی، عن أبیه محمد بن عیسی بن محمد، عن أبیه محمد بن علی بن جعفر - الخ. وکذا فی إثبات الوصیة ص ۲۲۷. وهذا مصحف إلا أن یقال: الحسن هنا منسوب إلی جده عیسی وأبو محمد.

۳۸۶۷ - الحسن بن عیسی بن المعروف بابن أبی عقیل:

تقدم بعنوان الحسن بن علی بن أبی عقیل.

۳۸۶۸ - الحسن بن فضال:

روی عن الرضا علیه السلام، وهو الحسن بن علی بن فضال المذکور.

۳۸۶۹ - الحسن بن فضل بن الحسن الطبرسی:

مؤلف کتاب مکارم الاخلاق. ثقة عالم جلیل وأبوه المفسر المعروف. و

(۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی بن أبی عقیل (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، عیسی بن محمد بن علی (۱)، محمد بن عیسی بن محمد (۱)، محمد بن علی بن جعفر (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عقیل (۱)، سعد بن عبد الله (۴)، الحسن بن عیسی (۲)، الحسن بن فضال (۱)، عیسی بن محمد (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، موسی بن جعفر (۱)، علی بن جعفر (۲)، محمد بن علی (۲)، الکرم، الکرامة (۱)

ابنه علی مؤلف مشکاة الأنوار.

۳۸۷۰ - الحسن بن الفضل الرازی البصری أبو علی:

لم یذکروه. وهو من مشائخ المفید. روی عنه فی أمالیه مج ۳۲ ص ۱۵۹ عن علی بن أحمد بن بشر العسکری، عن محمد بن هارون الهاشمی، عن إبراهیم بن مهدی الأبلی حدیث الرکبان یوم القیامة.

ورواه فی بشا ص ۶۱. وعده بهذا العنوان من مشائخ المفید کما فی أول یب الطبع الجدید.

۳۸۷۱ - الحسن بن الفضل بن ربیع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه عن أحمد بن محمد بن عیسی العراد، عن محمد بن الحسن بن شمون، عنه، عن أبیه، عن جده وکان حاجبا " للمنصور.

روی إحضاره مولانا الصادق صلوات الله علیه ودعاءه فی دفعه. جد ۴۷ / ۱۶۴، و ج ۹۵ / ۲۱۶، وکمبا ۱۱ / ۱۵۱، وکتاب الدعاء ص ۲۴۲. لکن فی المصدر ج ۲ / ۷۶ الحسین بن الفضل - الخ. وسیأتی.

۳۸۷۲ – الحسن بن الفضل بن زیاد الیمانی: له روایة کما فی المفتاح.

۳۸۷۳ – الحسن بن الفضل أبو محمد:

مولی الهاشمین (بنی هاشم). لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ باب ۲۸ ص ۳۰۴ ح ۶۴ عن أحمد بن محمد بن صقر وعلی بن محمد بن مهرویه معا " عن عبد الرحمن بن أبی حاتم، عن أبیه، عنه، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه، و کتاب الدعاء ص ۲۴۲، وجد ج ۹۵ / ۲۱۴.

۳۸۷۴ – الحسن بن الفضل بن زید (یزید) الیمانی:

من مشائخ الکلینی. روی عنه فی الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۲۰ مکاتبته إلی الحجة المنتظر علیه السلام، وجد ج ۵۱ / ۳۰۹، وکمبا

(۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، علی بن محمد بن مهرویه (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو هاشم (۱)، محمد بن هارون (۱)، الحسن بن الفضل (۵)، علی بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)

ج ۱۳ / ۸۲.

وروی غط بإسناده عنه مثله توقیعا " آخر.

عده الصدوق مع أبیه ممن وقف علی معجزات صاحب الزمان ورآه.

وروی فی کمال الدین ج ۲ باب ۴۵ ص ۴۹۰ ح ۱۳ عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عن علان الکلینی، عن مکاتبته إلی الناحیة المقدسة وله قضایا شریفة فیه. فارجع إلیه حتی تری أنه وقف علی عشر دلالات منه وأنه کان موردا " للطف الإمام.

۳۸۷۵ – الحسن بن الفضل:

روی علی بن مهزیار، عنه، عن غالب بن عثمان. الکافی ج ۳ کتاب الجنائز باب ۳ ص ۱۱۵.

۳۸۷۶ – الحسن بن الفقیه:

له کتاب فی أسامی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه کما عن ابن شهرآشوب.

۳۸۷۷ – الحسن بن قادم الدمشقی:

لم یذکروه. وروی الحسن بن محمد بن یحیی العلوی ابن أخی طاهر، عنه، عن أبیه کتاب محمد بن عمر الزیدی. ست ص ۱۷۹.

۳۸۷۸ – الحسن بن قارون:

من أصحاب الرضا علیه السلام. عده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه الفقیه. روی کتابه علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه.

وروی عن الرضا علیه السلام کما فی الفقیه باب الحد الذی یؤخذ الصبیان بالصلاة.

۳۸۷۹ – الحسن بن القاسم العباسی:

لم یذکروه. روی عن الکاظم صلوات الله علیه. فإنه روی السید فی جمال

(۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، علی بن إبراهیم

(۱)، محمد بن عمر الزیدی (۱)، ابن أخی طاهر (۱)، الحسن بن الفقیه (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن مهزیار (۱)، الحسن بن القاسم (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن الفضل (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، غالب بن عثمان (۱)

الأسبوع بإسناده عن الحسن بن محمد بن جمهور، عن أبیه، عنه قال: دخلت علی أبی الحسن موسی بن جعفر صلوات الله علیه وهو یصلی صلاة جعفر - الخ. ثم ذکر عنه الدعاء الوارد بعدها، کتاب الصلاة ص ۹۱۶، وجد ج ۹۱ / ۱۹۵.

۳۸۸۰ - الحسن بن القاسم:

عده الشیخ فی رجاله وکذا کش من أصحاب الرضا صلوات الله علیه.

عرف الحق وقال به، لما روی الکشی أنه رأی من الرضا علیه السلام معجزة فی اخباره عن صحة مرض عمه محمد وکان مختصرا" فوقع ما قال. وذکره العلامة فی صه فی القسم الأول فی المعتمدین.

۳۸۸۱ - الحسن بن القاسم بن الحسین البجلی:

لو یذکروه. روی ابن عقده عنه فی سنة ۲۹۳ عن محمد بن عبد الله بن صالح کما فی جش ص ۳۴ فی طریقه إلی کتاب الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی.

وفی ست روی ابن عقده عنه، عن علی بن إبراهیم بن المعلی التمیمی کتاب علی بن عبید الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام.

۳۸۸۲ - الحسن بن القاسم الرقام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۵۸ ص ۶۷۵ ح ۳۱ عن عمران بن موسی بن إبراهیم، عنه، عن القاسم بن مسلم، عن أخیه عبد العزیز بن مسلم، عن الرضا صلوات الله علیه الحدیث المفصل فی وصف الامام وشؤون الإمامة.

وفی التوحید باب تفسیر قول الله (نسوا الله فنسیهم) بإسناده عن عمران بن موسی بن إبراهیم، عنه، عن القاسم بن مسلم، عن أخیه، عن الرضا علیه السلام حدیث فی ذلک.

۳۸۸۳ - الحسن بن القاسم بن العلاء أبو حامد:

لو یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام

(۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الحسن بن القاسم بن العلاء (۱)، علی بن عبید الله بن محمد (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، موسی بن إبراهیم (۲)، علی بن إبراهیم (۱)، القاسم بن الحسین (۱)، عبد الله بن صالح (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد العزیز بن مسلم (۱)، الحسن بن القاسم (۲)، القاسم بن مسلم (۲)، المرض (۱)، الصّلاة (۲)

ص ۵۱۹ عن القاسم بن العلاء قال: ولد لی عدة بنین، فکنت أکتب وأسأل الدعاء فلا یکتب إلی لهم بشئ فماتوا کلهم. فلما ولد لی الحسن ابنی کتبت أسأل الدعاء، فأجبت: یبقی والحمد لله.

وروی الشیخ الطوسی فی کتاب الغیبة ص ۲۰۲ باب التوقیعات عن الشیخ المفید والحسین بن عبید الله، عن محمد بن أحمد الصفوانی قال: رأیت القاسم بن العلاء وقد عمر مائة وسبع عشرة سنة - وذکر حدیثا " مفصلا " ذکرناه فی کتاب (مقام قرآن وعترت در اسلام) ص ۱۳۶. ثم فی آخره لما حضره الموت قال لابنه: یا حسن إلی یا با حامد إلی - إلی أن قال: - والتفت القاسم إلی ابنه الحسن فقال له:

إن الله منزلک منزلة ومرتبک مرتبة " فاقبلها بشکر. فقال له الحسن: یا أبة قد قبلتها.

قال القاسم: على ماذا؟ قال: على ما تأمرنى به يا أبة، وحق من أنت فى ذكره، لأرجعن عن شرب الخمر ومع الخمر أشياء لا تعرفها. فرفع القاسم يده إلى السماء وقال: اللهم ألهم الحسن طاعتك، وجنبه معصيتك، ثلاث مرات - إلى أن قال: - بعد أن مات القاسم وكان بعد مدة يسيرة ورد كتاب تعزية على الحسن من مولانا وفى آخره دعاء: ألهمك الله طاعته وجنبك معصيته. وهو الدعاء الذى كان دعا به أبوه و كان آخره: قد جعلنا أباك إماما " لك وفعاله لك مثالا. " ۳۸۸۴ - الحسن بن القاسم المحمدى أبو محمد الشريف:

من مشائخ الشيخ الطوسى كما فى مقدمة الفهرست. روى عنه كتب محمد بن أحمد بن عبد الله الصفوانى كما فى ص ۱۵۹، وكتب إسماعيل بن على بن رزين فيه ص ۳۶، وكتاب محمد بن على بن الفضل كما فى رجاله باب من لم يرو عنهم (۷۰).

۳۸۸۵ - الحسن بن قالولى: لم يذكروه. روى الصدوق الأول عنه كما عن ثو ص ۹۵.

۳۸۸۶ - الحسن بن قدامة الكنانى الحنفى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. ثقة بالاتفاق.

(۲۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الغيبة للشيخ محمد رضا الجعفرى (۱)، الحسن بن القاسم المحمدى (۱)، محمد بن أحمد الصفوانى (۱)، الحسين بن عبيد الله (۱)، محمد بن على بن الفضل (۱)، القاسم بن العلاء (۲)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إسماعيل بن على (۱)، الحسن بن قدامة (۱)، الشيخ الطوسى (۲)، الموت (۱)

۳۸۸۷ - الحسن بن قرة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى يب ج ۸ باب الأيمان والنذور ص ۳۰۱ عن الحسن بن على بن النعمان، عن العيص بن محمد، عنه، عن مسعدة، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه.

۳۸۸۸ - - الحسن القمى:

لم يذكروه. روى إسماعيل بن مهران، عنه، عن إدريس بن عبد الله. الكافى ج ۱ باب ۱۰۶ من كتاب الحجة باب نكت ونتف فى الولاية ص ۴۱۹.

۳۸۸۹ - الحسن بن قياما: يأتى فى الحسين بن قياما.

۳۸۹۰ - الحسن بن كثير البجلى الكوفى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. روى المفيد فى الارشاد عنه شكايته إلى الباقر عليه السلام. وفيه دلالات على أنه مورد لطفه وإحسانه.

۳۸۹۱ - الحسن بن كثير الخزاز:

لو يذكروه. وهو من أصحاب الصادق عليه السلام. دعوات الراوندى عن محمد بن الحسن بن كثير الخزاز، عن أبيه قال: رأيت أبا عبد الله عليه السلام وعليه قميص غليظ - الخ. كتاب الصلاة ص ۲۰۰، وجد ج ۸۴ / ۲۵۶. وأبنه محمد يأتى.

۳۸۹۲ - الحسن بن كثير:

روى أبان بن عثمان، عنه، عن أبيه. الكافى ج ۷ كتاب الديات ص ۳۲۳.

ورواه فى يب ج ۱۰ / ۲۶۶ عن أبان، عنه، عن أبيه، عن على عليه السلام.

۳۸۹۳ - الحسن بن كليب:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى ج ۲ كتاب العشرة باب الدعابة و الضحك ص ۶۶۴ عن على بن أسباط، عنه، عن أبى عبد الله صلوات الله وسلامه عليه.

(۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسن بن علی بن النعمان (۱)، إدریس بن عبد الله (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، الحسین بن قیاما (۱)، الحسن بن قیاما (۱)، أبان بن عثمان (۱)، علی بن أسباط (۱)، الحسن بن کثیر (۴)، الحسن بن کلیب (۱)، الحسن بن قرة (۱)، الحسن القمی (۱)، عیص بن محمد (۱)، الصّلاة (۳)، النذر (۱)، الدیة (۱)

۳۸۹۴ - الحسن اللؤلؤی:

روی موسی بن القاسم، عنه، عن الحسن بن محبوب. کما فی مواضع من یب وصا وهو ابن الحسین اللؤلؤی المذکور.

۳۸۹۵ - الحسن بن مالک القمی:

من أصحاب الهادی صلوات الله علیه. ثقة. قاله العلامة فی صه علی ما نقله المامقانی والخوئی فی کتابیهما.

أقول: ولم أجده فیه فی المطبوع الذی عندی. وعن البرقی عده فی أصحاب الهادی علیه السلام.

والشیخ فی رجاله (۸) فی أصحاب الهادی علیه السلام. قال: الحسین بن مالک القمی ثقة، ولعلهما أخوان. وسیأتی الحسین.

واستظهر العلامة الخوئی اتحادهما، لما فی الکافی ج ۷ کتاب الوصایا باب ۳۷ فی النوادر ص ۶۰ ح ۱۳ عن محمد بن یحیی، عن عبد الله بن جعفر، عن الحسین بن مالک قال: کتبت إلی أبی الحسن علیه السلام. ورواه فی یب ج ۹ باب الرجوع فی الوصیة ص ۱۸۹ مثله سندا " ومتنا " ح ۷۵۸.

وفیه ح ۷۵۹ عن محمد بن أحمد، عن الحسین بن مالک مکاتبة أخری.

وفی الاستبصار ج ۴ / ۱۲۴ ذکر المکاتبتین والأخیر عن محمد بن أحمد بن یحیی، عنه. والکل کما تری الحسین مصغرا " وعن بعض نسخ الفقیه الحسن مکبرا. " وکذا فی الفقیه ج ۴ باب نوادر الوصایا ص ۲۳۲ روی عبد الله بن جعفر الحمیری، عنه مصغرا. "

۳۸۹۶ - الحسن بن مبارک:

لم یذکروه. روی محمد بن موسی، عنه، عن زکریا بن آدم. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب ۲۹ ص ۴۲۲، ویب ج ۹ / ۱۱۹ عن الکافی، والاستبصار ج ۴ / ۹۴ عن الکافی.

(۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۳)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، موسی بن القاسم (۱)، الحسن اللؤلؤی (۱)، الحسین بن مالک (۱)، زکریا بن آدم (۱)، الحسن بن مبارک (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن مالک (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن موسی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الوصیة (۱)

ورواه فی یب ج ۱ باب تطهیر الثیاب ص ۲۷۹ عن محمد بن أحمد بن یحیی، عن یعقوب بن یزید، عنه، عن زکریا بن آدم - الخ.

وروی البرقی عن أبیه، عنه، عن أبی مریم الأنصاری وعن قیس بن الربیع.

سن ج ۲ / ۴۹۴ و ۵۴۵.

ووقع فی طریق المفید عن محمد بن عمرو بن عتبة، عن الحسن بن مبارک، عن العباس بن عامر. جد ج ۴۲ / ۱۴۵، وکمبا ج ۹ / ۶۳۵، وبشا ص ۹۷.

وروی إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن أسید بن القاسم. جد ج ۳۵ / ۱۲۸، و کمبا ج ۹ / ۲۷.

ووقع فی طریق النعمانی عن محمد بن خالد، عنه، عن أبی إسحاق الهمدانی.

جد ج ۵۲ / ۲۵۲، وکمبا ج ۱۳ / ۱۶۷.

وروی المفید فی أمالیه عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عن محمد بن عمر الرازی، عنه، عن الحسن بن سلمة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۳۸۹۷ – الحسن بن متویه بن السندی:

لم یذکروه. روی بن قولویه فی کامل الزیارة ص ۱۸۷ باب ۷۶ ح ۱ عن أبیه و أخیه عنه، عن أبیه، عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب. وروی محمد بن الحسن بن الولید عنه کتاب أحمد بن عبدوس. ست ص ۴۸.

۳۸۹۸ – الحسن بن متیل الدقاق القمی:

وجه من وجوه أصحابنا، کثیر الحدیث. له کتاب نوادر. قاله النجاشی و غیره ولا غمز فیه. روی عنه ابن الولید. وصحح العلامة حدیثا" هو فی سنده. و روی عنه محمد بن قولویه.

۳۸۹۹ – الحسن المثلث ابن الحسن المثنی: وهو ابن الحسن المجتبی علیه السلام.

۳۹۰۰ – الحسن المثنی:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن باب التفاح ص ۵۵۲ عن محمد بن جمهور، عنه،

(۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، الحسن بن متویه بن السندی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، أسید بن القاسم (۱)، العباس بن عامر (۱)، محمد بن قولویه (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، الحسن بن متیل (۱)، زکریا بن آدم (۱)، قیس بن الربیع (۱)، الحسن بن مبارک (۱)، أحمد بن عبدوس (۱)، محمد بن جمهور (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن عمرو (۱)، محمد بن عمر (۱)

عن سلیمان بن درستویه الواسطی قال: وجهنی المفضل بحوائج إلی أبی عبد الله صلوات الله علیه. ونقله فی البحار ج ۶۶ / ۱۷۳ عنه مثله.

۳۹۰۱ – الحسن بن مثلة الجمکرانی:

هو الشیخ العفیف الصالح. روی عن مولانا الحجة المنتظر علیه السلام روایة طویلة وفیها الأمر ببناء مسجد جمکران علی فرسخ من قم، کما ذکره النوری فی المستدرک ج ۱ / ۲۴۲، وجد ج ۵۳ / ۲۳۰، وکمبا ج ۱۳ / ۲۵۹.

۳۹۰۲ – الحسن بن مجاشع:

لم یذکروه. روی الشریف الزاهد محمد بن علی بن الحسن بن عبد الرحمن العلوی الحسینی فی کتاب التعازی بإسناده، عنه، عن العامری. مستدرک الوسائل ج ۲ / ۵۵۹.

۳۹۰۳ – الحسن بن محبوب السراد:

ویقال له لزراد، ابن وهب بن جعفر بن وهب البجلی الکوفی أبو علی. عده الشیخ وغیره فی أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. ثقة عین جلیل یعد فی الأرکان الأربعة فی عصره. وهو من أصحاب الاجماع علی قول. روی عن ستین رجلا من أصحاب أبی عبد الله صلوات الله علیه. وله کتب کثیرة معتمدة رواها عنه أزید من أربعین رجلا فیهم عشرون أو أزید من الثقات الأجلاء.

وعن کش أنه مات الحسن بن محبوب فی آخر سنة ۲۲۴ وکان له ۷۵. و کان جده وهب عبدا " سندیا " مملوکا " لجریر فصار إلی أمیر المؤمنین وفی خدمته علیه السلام. ونقل أن محبوبا " کان یعطی ابنه الحسن بکل حدیث یکتبه عن علی بن رئاب درهما " واحدا ".

أقول: ومقتضی هذا التاریخ أنه ولد بعد الإمام الصادق علیه السلام. و هذا ینافی روایته کثیرا " عن أبی حمزة الثمالی المتوفی سنة

.۱۵۰

وروی الشیخ فی یب ج ۱۰ باب البینات ص ۱۷۰ عن أحمد بن محمد، عن

(۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن علی بن الحسن (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، أحمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، السجود (۱)، الوفاة (۱)

ابن محبوب، عن أبی عبد الله علیه السلام. روی هذه الروایة فی الکافی ج ۷ کتاب الدیات باب العاقلة ص ۳۶۴ عن بن محبوب، عن أبی ولاد، عن أبی عبد الله علیه السلام. وکذلک فی الفقیه ج ۴ باب العاقلة ص ۱۴۱.

وروی القمی فی تفسیره سورة البقرة فی تفسیر قوله تعالی: (فتلقی آدم من ربه کلمات) عن أبیه، عن الحسن بن محبوب، عن أبی جعفر صلوات الله علیه - الخ.

والمراد الإمام الجواد علیه السلام.

وابناه محمد وهارون من أصحاب الجواد علیه السلام. وهارون ثقة صدوق بالاتفاق. وحفیده جعفر بن محمد بن الحسن تقدم.

وروایات الکلینی من أصله وکتبه کثیرة، خصوصا " فی الروضة، منها ح ۵۳۳ - ۵۳۶.

وروی الطبرسی فی مکارم الاخلاق من کتابه، وکذا السید بن طاووس فی کتابه الملاحم ص ۱۵۱. فیظهر أن کتابه وصل إلیهما.

۳۹۰۴ - الحسن بن محبوب الزراد: متحد مع من قبله.

۳۹۰۵ - الحسن بن محمد بن إبراهیم بن إبراهیم الحسنی:

تقدم جده وجد أبیه. وأبوه یأتی.

۳۹۰۶ الحسن بن محمد بن إبراهیم المجاب ابن محمد العابد ابن مولانا الکاظم صلوات الله علیه:

تقدم عند ذکر جده.

۳۹۰۷ - الحسن بن محمد بن إبراهیم:

لو یذکروه. روی ضیاء الدین فضل الله بن علی الحسینی الراوندی فی کتابه النوادر عنه، عن أحمد بن إبراهیم. جد ج ۹۷ / ۴۶، وکمبا ج ۲۰ / ۱۱۲.

۳۹۰۸ - الحسن بن محمد الأبزاری:

روی جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عنه، عن الحسن بن محبوب کما فی

(۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، السید إبن طاووس (۱)، الحسن بن محمد بن إبراهیم (۳)، الحسن بن محمد الابزاری (۱)، الحسن بن محبوب الزراد (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، فضل الله بن علی (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، سورة البقرة (۱)، الدیة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

یب ج ۶ / ۴۸ باب فضل زیارته یعنی الحسین صلوات الله علیه، وکامل الزیارة باب ۷۳ ص ۱۸۲ ح ۱.

۳۹۰۹ - الحسن بن محمد بن أبی إسماعیل المعروف بابن أبی الشوری:

لم یذکروه. روی عنه موسی بن محمد بن موسی الأشعری القمی. کتاب دلائل الإمامة ص ۸.

۳۹۱۰ - الحسن بن محمد بن أبی طلحة:

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه کما فی رجال الشیخ (۸). وذکره البرقی فی أصحاب الکاظم علیه السلام کما قاله الخوئی.

ووقع فی طریق الصدوق عن محمد بن أبی صالح، عنه، عن الرضا علیه السلام. جد ج ۱۴ / ۲۰۳، وکمبا ج ۵ / ۳۸۱.

۳۹۱۱ – الحسن بن محمد بن عاصم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه عن عبد الله بن زیدان، عنه، عن عیسی بن عبد الله بن عبد المحمد بن عمر بن علی بن أبی طالب، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۱۴۳، وجد ج ۲۴ / ۲۵۸ وفیه: عیسی بن عبد الله بن محمد بن عمر – الخ.

۳۹۱۲ – الحسن بن محمد أبو علی القطان الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام ثقة کما نقله العلامة فی صه عن ابن عقدة، عن علی بن الحسن بن فضال. وتبعه العلامة المج فی الوجیزة، وغیره فی غیره.

۳۹۱۳ – الحسن بن محمد بن أبی معشر الحرانی أبو عروبة:

لم یذکروه. روی فی المقتضب ص ۲۳ عن صوابة بن أحمد، عنه، عن موسی بن عیسی بن عبد الرحمن. ومثل ذلک فیه ص ۲۶.

(۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسن بن محمد بن أبی طلحة (۱)، الحسن بن محمد أبو علی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، موسی بن محمد بن موسی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، عیسی بن عبد الله (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن محمد (۳)، محمد بن عمر (۲)

۳۹۱۴ – الحسن بن محمد بن أحمد بن جعفر بن محمد بن زید الشهید ابن الإمام السجاد صلوات الله علیه أبو محمد:

روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۲۳ وما بعدها. وله منه إجازة بعض روایاته فی کمبا ج ۱۷ / ۵۷، وجد ج ۷۷ / ۱۹۷. وتقدم جده وأبوه وجد جده یأتیان.

۳۹۱۵ – الحسن بن محمد بن أحمد بن یحیی بن یحیی بن یحیی الهادی إلی الحق أحد أئمة الزیدیة:

لم یذکروه. وهو شاعر أدیب له علم الحدیث. أحواله وأشعاره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ / ۴۲۳ و ۴۱۸ – ۴۲۴. وله کتاب أنوار الیقین فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام.

۳۹۱۶ – الحسن بن محمد بن أحمد الحذاء النیشابوری أبو محمد:

روی التلعکبری. وله منه إجازة کما قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۳۶).

وقد روی الطبری عن محمد بن هارون، عن الصدوق، عنه، عن علی بن عمرو بن محمد الرازی. مدینة المعاجز ص ۳۶۳، ودلائل الطبری ص ۱۴۴.

۳۹۱۷ – الحسن بن محمد بن أحمد الصفار البصری أبو علی:

شیخ من أصحابنا. ثقة. قاله النجاشی وغیره. ولا خلاف فیه. قال النجاشی: له کتاب دلائل خروج القائم صلوات الله علیه وملاحم. ما رأیت هذا الکتاب، بل ذکره أصحابنا ولیس بمشهور أیضا. " انتهی.

أقول: یظهر أن الکتب التی ذکر فی کتابه ونسبها إلی صواحبها رآها وهی مشهورات إلا أن یصرح بخلافه کما هنا.

۳۹۱۸ – الحسن بن محمد الأزهری:

لم یذکره. وهو فی نیشابور روی عن محمد بن زکریا بن دینار.

(۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب

مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسن بن محمد بن أحمد الحذاء (۱)، الحسن بن محمد بن أحمد الصفار (۱)، محمد بن زکریا بن دینار (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، الحسن بن محمد بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن هارون (۱)، الحسن بن محمد (۱)، عمرو بن محمد (۱)، محمد بن زید (۱)، الشهادة (۱)

۳۹۱۹ – الحسن بن محمد بن إسحاق:

لم یذکروه. روی ص عن الصدوق، عن عبد الله بن حامد، عنه، عن الحسین بن إسحاق الدقاق. جد ج ۱۸ / ۱۰۶، وکمبا ج ۶ / ۳۲۳.

۳۹۲۰ – الحسن بن محمد الأسدی الکوفی:

عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام (۴۵).

۳۹۲۱ – الحسن بن محمد الأسدی:

لم یذکروه. روی حمید بن زیاد، عنه، عن أحمد بن الحسن المیثمی. الکافی کتاب القرآن ج ۲ باب ترتیل القرآن بالصوت الحسن ص ۶۱۴. وهذا غیر سابقه، لاختلاف الطبقة.

۳۹۲۲ – الحسن بن محمد بن إسماعیل:

روی ابن الولید، عنه ومحمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد بن عیسی کتابه المبوبة بوبها داود بن کورة. ذکره الشیخ فی ست فی ترجمة أحمد بن محمد بن عیسی.

ووصفه الصدوق بالعریشی کما روی فی مع ون عن ابن الولید، عنه، عن ابن عیسی، عن ابن فضال، عن الرضا صلوات الله علیه. کتاب الکفر ص ۱۳۱، و جد ج ۷۳ / ۲۵۲.

۳۹۲۳ – الحسن بن محمد بن إسماعیل بن محمد بن أشناس البزاز أبو علی المعروف با بن الحمامی:

من أساتید علماء الشیعة، من مشائخ الشیخ الطوسی.

له کتاب عمل ذی الحجة. نقل عنه السید فی الاقبال مترحما " علیه. مات فی ۳ ذی القعدة سنة ۴۳۹. وتاریخ کتاب عمل ذی الحجة سنة ۴۳۷ علی ما فی الاقبال ص ۳۱۷. وتقدم منسوبا " هو إلی جده أشناس.

۳۹۲۴ – الحسن بن محمد الأهوازی: یأتی مع اسم جده الحسن عن قریب.

(۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، شهر ذی الحجة (۲)، الحسن بن محمد بن إسماعیل (۲)، أحمد بن الحسن المیثمی (۱)، الحسن بن محمد الأسدی (۲)، أحمد بن محمد بن عیسی (۲)، عبد الله بن حامد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، داود بن کورة (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الحسن بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۲)، الموت (۱)

۳۹۲۵ – الحسن بن محمد بن أیوب الجوزجانی:

لم یذکروه. روی أبو طالب الأنباری، عنه، عن عثمان بن أبی شیبة. یب ج ۹ باب إبطال العول ص ۲۵۹.

۳۹۲۶ – الحسن بن محمد بن بابا القمی:

غال. من أصحاب الهادی علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله (۲۱) وذکره فی أصحاب العسکری علیه السلام أیضا. " روی کش عن الفضل بن شاذان أنه من الکذابین المشهورین.

وروی أیضا " لعنه والبراءة منه.

۳۹۲۷ – الحسن بن محمد بن بشار:

لم یذکروه. روی الکلینی والصدوق والشیخ والحمیری فی قرب الإسناد بأسانیدهم الصحیحة عن محمد بن عیسی بن عبید الیقطینی،

عنه، عن الشیخ من أهل قطیعة الربیع من العامة ممن کان ینقل عنه ویقبل قوله حدیث وفاة مولانا الکاظم صلوات الله علیه. وزاد الصدوق قال: الحسن وکان هذا الشیخ من خیار العامة شیخ صدیق مقبول القول ثقة ثقة جدا " عند الناس. کمبا ج ۱۱ / ۲۹۶، وجد ج ۴۸ / ۲۱۲. ورواه الصدوق فی أمالیه مج ۲۹ ص ۹۰.

وفی کل هذه المواضع بشار بالباء الموحدة والشین المعجمة.

۳۹۲۸ – الحسن بن محمد البلخی:

لم یذکروه. وقع فی طریق بشا، عن محمد بن أحمد بن الحسین النیشابوری (ثقة)، عنه، عن محمد بن عوف، عن الحسن بن منیر، عن أبی العباس أحمد بن عامر حدیث عمار بن یاسر، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. أوصی من آمن بی و صدقنی بولایة علی بن أبی طالب. فمن تولاه فقد تولانی. ومن تولانی فقد تولی الله عز وجل. ومن أحبه فقد أحبنی. ومن أحبنی فقد أحب الله عز وجل. ومن أبغضه فقد أبغضنی – الخ. جد ج ۳۸ / ۱۳۹، وکمبا ج ۹ / ۲۹۳.

(۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو طالب الأنباری (۱)، الحسن بن محمد بن أیوب (۱)، الحسن بن محمد بن بابا (۱)، محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، عثمان بن أبی شیبة (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، الحسن بن محمد بن بشار (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الفضل بن شاذان (۱)، عمار بن یاسر (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن عوف (۱)، البغض (۱)، الصدق (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الوفاة (۱)

۳۹۲۹ – الحسن بن محمد بن بندار القمی:

ترحم علیه ابن الغضائری فی ترجمة محمد بن أورمة.

× × ۳۹۳۰ – الحسن بن محمد بن بهرام محمئ المخزومی البزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۹ عن أبی المفضل، عنه، عن سوید بن سعید الحدثانی. وروی الکراجکی فی کنزه ص ۱۲۹ بإسناده عن محمد بن أحمد بن أبی الثلج، عن الحسن بن محمد بن بهرام، عن یوسف بن موسی القطان الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: لو أن الغیاض (نیستان) أقلام، والبحر مداد، والجن حساب، و الإنس کتاب ما أحصوا فضائل علی بن أبی طالب علیه السلام. ورواه فی جد ج ۴۰ / ۷۰ وبطریق عنه، عنه، عنه ص ۷۴، وکمبا ج ۹ / ۴۴۳ و ۴۴۴. ۳۹۳۱ – الحسن بن محمد بن جعفر التمیمی:

لم یذکروه. وله کتاب تاریخ الکوفة نقل منه السید بن طاووس. کمبا ج ۲۲ / ۴۱، وجد ج ۱۰۰ / ۲۵۰.

۳۹۳۲ – الحسن بن محمد بن جعفر بن زید الشهید:

هو ابن محمد بن أحمد بن جعفر المذکور.

۳۹۳۳ – الحسن بن محمد بن جعفر بن عبید الله بن الحسین الأصغر ابن الإمام السجاد علیه السلام السید العقیقی:

لم یذکروه. وهو حاکم البلد المشهور ساری من قبل الداعی الکبیر. ولبس السواد بشعار بنی العباس. قتله الداعی کما تقدم فی الحسن بن زید بن محمد.

۳۹۳۴ – الحسن بن محمد الجمال:

لم یذکروه. روی العیاشی فی تفسیره سورة الحمد عنه، عن بعض أصحابنا

(۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما

السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، مدینة الکوفة (۱)، بنو عباس (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، الحسن بن محمد بن بندار (۱)، محمد بن جعفر التمیمی (۱)، محمد بن أحمد بن جعفر (۱)، ابن الغضائری (۱)، محمد بن أورمة (۱)، سوید بن سعید (۱)، الحسن بن زید (۱)، الحسن بن محمد (۵)، جعفر بن زید (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

حدیث بعث عبد الملک إلی عامل المدینة أن یوجه إلیه الباقر علیه السلام لمناظرة القدری فأرسل إلیه الصادق علیه السلام. جد ج ۵ / ۵۵، وکمبا ج ۳ / ۱۶ وغیره.

۳۹۳۵ – الحسن بن محمد بن جمهور العمی أبو محمد:

بصری ثقة فی نفسه. ینسب إلی بنی العم من تمیم. روی عن الضعفاء. و یعتمد المراسیل. ذکره أصحابنا بذلک. وقالوا: کان أوثق من أبیه وأصلح. له کتاب الواحدة أخبرنا أحمد بن عبد الواحد وغیره، عن أبی طالب الأنباری، عنه به.

قاله کله النجاشی. ولا خلاف فیه.

روی الشیخ فی یب ج ۶ / ۹۳ باب فضل زیارة أبی الحسن وأبی محمد علیهما السلام عن محمد بن همام، عنه، عن الحسین بن روح رضی الله عنه – الخ. وأخواه الحسین وعلی وابنه محمد وأبوه یأتون.

روی عن أخیه الحسین کما فی إعلام الوری للطبرسی قال: روی الحسن بن محمد بن جمهور العمی فی کتاب الوحدة عن أخیه الحسین بن محمد معجزة مولانا الهادی علیه السلام. ظاهره أن کتابه وصل إلیه، وجد ج ۵۰ / ۱۸۹، وکمبا ج ۱۲ / ۱۴۳.

وروی محمد بن همام، عنه، عن أبیه، عن حماد بن عیسی حدیث النص علی الأئمة.

وروی محمد بن جعفر العلوی، عنه، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر. جد ج ۱۳ / ۷، وکمبا ج ۵ / ۲۱۷.

۳۹۳۶ – الحسن بن محمد بن جیران (حیوان) السراج:

لم یذکروه. روی محمد بن سابور، عنه، عن أحمد الدینوری. مدینة المعاجز ص ۶۰۴، ودلائل الطبری ص ۲۸۲.

۳۹۳۷ – الحسن بن محمد الحدیقی أبو القاسم:

لم یذکروه. شیخ من مشائخ سعید بن هبة الله الراوندی. فلاح السائل ص ۱۹۵.

(۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، سعید بن هبة الله (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۱)، محمد بن جعفر العلوی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، حماد بن عیسی (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن تمام (۲)، محمد بن جمهور (۱)، الحسن بن محمد (۲)، الزیارة (۱)

۳۹۳۸ – الحسن بن محمد بن الحسن بن إسماعیل السکونی المذکر الکوفی:

من مشائخ الصدوق. روی الصدوق، عنه، عن إبراهیم بن محمد بن یحیی النیسابوری کما فی أمالیه ص ۲.

وروی عنه فی الخصال ج ۱ باب الثلاثة فی سنة ۳۵۴ وفیه المزکی بدل المذکر.

وروی عنه التلعکبری وسمع منه فی داره بالکوفة سنة ۳۴۴ ولیس له منه إجازة کما قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۳۴).

۳۹۳۹ – الحسن بن محمد بن الحسن الأهوازی أبو علی:

لم یذکروه. روی الحسن بن أحمد بن الحسین عنه کما تقدم فی الحسن وفی بشا ص ۸۳.

۳۹۴۰ – الحسن بن محمد بن الحسن السیرا فی أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب باب زیارة رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم عن محمد بن وهبان البصری (ثقة)، عنه، عن

العباس بن الوليد.

۳۹۴۱ – الحسن بن محمد بن الحسن بن على بن محمد الموسوى المذكور:

أبو محمد السيد نجيب الدين. فقيه الدين مقرى قرأ على السيد المرتضى. كذا عن منتجب الدين. نسبه فى جده.

۳۹۴۲ – الحسن بن محمد بن الحسن القمى:

لم يذكروه. وهو مؤلف كتاب تاريخ قم. روى عن سعد بن عبد الله وغيره.

جد ج ۶۰ / ۲۱۲ – ۲۲۱، وكمبا ج ۱۴ / ۳۳۸.

قال العلامة المج فى أول البحار: وكتاب تاريخ بلدة قم للشيخ الجليل حسن بن محمد بن الحسن القمى رحمه الله تعالى. ويظهر من العلامة النورى فى المستدرك ج ۳ / ۳۶۹ أن الشيخ الجليل من

(۳۸)

صفحهمفاتيح البحث: زيارة النبى (ص) (۱)، مدينة الكوفة (۱)، الحسن بن محمد بن الحسن بن على (۱)، محمد بن وهبان البصرى (۱)، الحسن بن محمد بن الحسن (۴)، محمد بن الحسن القمى (۱)، إسماعيل السكونى (۱)، إبراهيم بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، عباس بن الوليد (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن الحسين (۱)، نجيب الدين (۱)

أكابر علمائنا المتقدمين ومن معاصرى الصدوق ومن أجلاء القميين. وبالجملة أثبت اعتباره وصحة الاعتماد عليه. روى عن الصدوق وأخيه.

۳۹۴۳ – الحسن بن محمد بن الحسين البجلى:

لم يذكروه. روى أحمد بن عبد المنعم العينى، عنه، عن على بن محمد بن القاسم الكندى، عن محمد بن عبيد الله كتاب أبيه عبيد الله بن أبى رافع. ست ص ۱۳۳.

۳۹۴۴ – الحسن بن محمد الحضرمى ابن أخت أبى مالك الحضرمى:

ثقة بالاتفاق. وله كتب. وروى حميد بن زياد، عنه، عن جعفر بن محمد الصادق صلوات الله عليه غيبة النعمانى ص ۹۳.

ووقع فى طريق البرقى فى سن ج ۲ / ۴۲۵ عن محمد بن سنان، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام، وجد ج ۶۶ / ۳۵۶، وكمبا ج ۱۴ / ۸۸۱. ولعله الحسن بن محمد بن سماعة الحضرمى الذى تقدم أخواه إبراهيم وجعفر، وابنه معلى يأتى.

وروى كتب الحسن بن محمد الحضرمى هارون بن مسلم بن سعدان.

وروى عنه يعقوب بن يزيد والعباس بن معروف وإسماعيل بن سهل. وروى هو عن زراعة والكاهلى.

۳۹۴۵ – الحسن بن محمد بن حمزة:

قال المامقانى: إنه الحسن بن حمزة بن على بن عبد الله المذكور. وقال: كلمة محمد زائدة من سهو القلم. وفيه تأمل، لما سيأتى فى محمد بن حمزة. وتقدم حفيده الحسن بن زيد بن الحسن، وفيه نسبه.

۳۹۴۶ – الحسن بن محمد بن الحنفية ابن مولانا أمير المؤمنين عليه السلام:

من أصحاب مولانا الإمام السجاد صلوات الله عليه. رجال الشيخ (۳). توفى سنة ۹۹. حبسه عبد الله بن زبير وأراد قتله فلما فهم ذلك فر من المحبس ولحق بأبيه فى منى. وكان من ظرفاء بنى هاشم. وهو أول من تكلم فى الإرجاء (يعنى ما يرجع إلى المرجئة). وكان يتقدم على أخيه أبى هاشم عبد الله الآتى.

(۳۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، عبيد الله بن

أبی رافع (۱)، الحسن بن محمد الحضرمی (۲)، الحسن بن محمد بن حمزة (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إسماعیل بن سهل (۱)، العباس بن معروف (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، بنو هاشم (۱)، حمید بن زیاد (۱)، هارون بن مسلم (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، محمد بن سماعة (۱)، الحسن بن زید (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن حمزة (۱)، جعفر بن محمد (۱)، القتل (۱)، الزرع (۱)، السهو (۱)

۳۹۴۷ – الحسن بن محمد بن خالد بن عمر الطیالسی أبو محمد:

ثقة سلیم الجنبة کما قاله النجاشی فی ترجمة أخیه عبد الله بن أبی عبد الله محمد بن خالد الآتی. وکذا العلامة المج بعد عنوانه قال: ثقة. ومثله العلامة وجماعة ذکرهم المامقانی. ولا خلاف فیه.

۳۹۴۸ – الحسن بن محمد بن خالد بن یزید:

لم یذکروه. روی علی بن صالح، عنه، عن عبد الأعلی روایة شریفة فی جوامع المعارف. الکافی ج ۱ باب حدوث الأسماء ص ۱۱۳.

۳۹۴۹ – الحسن بن محمد الخیزرانی أبو محمد المعروف بابن أبی العساف المغافیری:

لم یذکروه: روی أحمد بن عبدون، عنه جمیع کتب أبی الفضل الصابونی محمد بن أحمد بن إبراهیم. ست ص ۲۲۴ رقم ۸۹۸.

۳۹۵۰ – الحسن بن محمد بن زید بن عبد الله بن الحسن بن زید:

یأتی عند ذکر جده. وجده الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام تقدم.

۳۹۵۱ – الحسن بن محمد بن سعد:

لم یذکروه. روی سعد بن عبد الله، عنه، عن الحسن بن علی الخزاعی. جد ج ۶۰ / ۲۱۲، وکمبا ۱۴ / ۳۳۸. وتقدم قریبا."

۳۹۵۲ – الحسن بن محمد بن سعید الهاشمی الکوفی:

من مشائخ الصدوق. روی عنه فی کتبه کثیرا. " حدثه فی سنة ۳۵۴ کما فی العیون ج ۲ باب ۲۶ ح ۲۲ روایة شریفة فی الفضائل تدل علی حسنه وکماله.

جملة من روایاته. کمبا ج ۹ / ۶۹ و ۳۶۶، وج ۵ / ۳۷، وج ۶ / ۳۷۸ و ۳۸۱، و

(۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، الحسن بن محمد بن خالد بن یزید (۱)، عبد الله بن أبی عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم (۱)، الحسن بن محمد الخیزرانی (۱)، الحسن بن محمد بن خالد (۱)، الحسن بن محمد بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، عمر الطیالسی (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، الحسن بن زید (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن صالح (۱)، الحسن بن محمد (۲)

جد ج ۱۱ / ۱۳۹، وج ۱۸ / ۳۳۳ و ۳۴۵، وج ۳۵ / ۳۶۷، وج ۳۹ / ۹۴. وغیر ذلک کثیر.

وهو من مشائخ الخزاز أیضا " فی کتابه النصوص کما تقدم فی الحسن بن علی بن الحسن.

۳۹۵۳ – الحسن بن محمد السکری أبو القاسم:

لم یذکروه.

له کتاب. روی أبو الطیب علی بن محمد بن بنان، عنه من کتابه، عن أحمد بن محمد بن مسروق. بشا ص ۱۰.

۳۹۵۴ – الحسن بن محمد السکونی المذکر الکوفی أبو القاسم:

روی الصدوق عنه فی کتبه علی وجه یکون من مشائخه فی سنة ۳۵۴ کما فی أمالیه ص ۳، والخصال ج ۱ / ۴۶ و ۵۷ و ۸۳، وج ۲ / ۱۳. وفی المواضع الثلاثة الأخیرة وصفه بالمزکی أیضا. " روی عنه، عن محمد بن عبد الله الحضرمی. ولعله متحد مع الحسن بن محمد بن الحسن المذکور.

۳۹۵۵ – الحسن بن محمد بن سلام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکافی باب النوادر آخر کتاب الحج عن حمدان بن سلیمان (ثقة)، عنه، عن أحمد بن بکر بن عصام.

۳۹۵۶ – الحسن بن محمد بن سلمة:

لم یذکروه. روی فی ختص ویر عنه، عن محمد بن المثنی (یعنی الحضرمی)، عن أبیه. کمبا ج ۱۱ / ۶۷، وجد ج ۴۶ / ۲۳۹. لکن فی نسختین من البصائر فی الطبع الأول والثانی الجزء ۸ باب ۲: عن الحسن بن أحمد بن محمد بن سلمة.

وفی ختص ص ۲۷۱ هکذا: الحسین بن أحمد بن مسلمة اللؤلؤی – الخ مثله.

۳۹۵۷ – الحسن بن محمد بن سلیمان:

لم یذکروه. روی المفید فی الارشاد عنه، عن علی بن إبراهیم بن هاشم حدیثا " شریفا " فی علم الإمام مولانا الجواد صلوات الله علیه وتزویج المأمون إیاه، وکمبا

(۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، علم المعصوم (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، محمد بن عبد الله الحضرمی (۱)، الحسن بن محمد بن الحسن (۱)، الحسن بن أحمد بن محمد (۱)، الحسن بن محمد بن سلام (۱)، أحمد بن بکر بن عصام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، محمد بن المثنی (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، علی بن الحسن (۱)، الحسن بن محمد (۳)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن بنان (۱)، الحج (۱)

ج ۱۲ / ۱۱۹، وجد ج ۵۰ / ۷۹.

۳۹۵۸ – الحسن بن محمد بن سماعة الکندی الصیرفی الکوفی أبو محمد:

من أصحاب الکاظم علیه السلام من شیوخ الواقفة کثیر الحدیث فقیه ثقة. و کان یعاند فی الوقف ویتعصب. قاله کله النجاشی. وقال الشیخ فی الفهرست بعد عنوانه: واقفی المذهب، إلا أنه جید التصانیف نقی الفقه حسن الانتقاد وله ثلاثون کتابا. " والعلامة جمع بین الکلامین.

وبالجملة هو موثق بالاتفاق. وصلی علی أحمد بن محمد بن زید المتوفی سنة ۲۶۲. ومات هو فی جمادی الأولی سنة ۲۶۳. وقد ینسب إلی جده فیقال:

حسن بن سماعة، وقد تقدم. والظاهر أن اعتمادهم فی نسبة الوقف إلیه علی نقل حمدویه ذلک عن الحسن بن موسی کما قاله العلامة المامقانی وغیره. فتأمل.

أقول: والعجب من نسبة الوقف إلیه، مع روایته حدیث جابر فی تفسیر قوله تعالی: (أطیعوا الله وأطیعوا الرسول وأولی الأمر منکم) وسؤال جابر عن رسول الله صلی الله علیه وآله عن أولی الأمر وتصریحه بالأئمة الاثنی عشر و أسمائهم وفضائلهم. کمال الدین ج ۱ باب ۲۳ عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن أحمد بن الحارث، عن المفضل بن عمر، عن یونس بن ظبیان، عن جابر بن یزید الجعفی قال: سمعت جابر بن عبد الله الأنصاری یقول: لما أنزل الله عز وجل علی نبیه محمد: (یا أیها الذین آمنوا أطیعوا الله وأطیعوا الرسول وأولی الأمر منکم) – الخ. وذکر فی آخره قال: یا جابر، هذا من مکنون سر الله ومخزون علمه. فاکتمه إلا عن أهله. ویظهر منه أن هؤلاء الرواة کلهم أهل لتحمل الاسرار. ونقله هذه الروایة مع وقفه ینافی فقهه ووثاقته.

روی الصدوق بسند آخر عنه الحدیث الصادقی علیه السلام: منا اثنا عشر مهدیا. " جد ج ۳۶ / ۳۹۸، وکمبا ج ۹ / ۱۶۶.

ورواه بسند آخر عنه، بسند آخر عن الصادق علیه السلام مثله، وزاد:

مضی ستة وبقی ستة یصنع الله فی السادس ما أحب. جد ج ۵۱ / ۱۴۵، وکمبا

(۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر جمادی الأولی (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، أحمد بن محمد بن زید (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الحارث (۱)، الحسن بن موسی (۱)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن تمام (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن مالک (۱)، الصّلاة (۱)

ج ۱۳ / ۳۶. وأخواه جعفر وإبراهیم تقدما.

۳۹۵۹ – الحسن بن محمد بن سهل الفارسی أبو القاسم:

وقع فی طریق بشا ص ۸۳ عن الحسن بن محمد بن الحسن الأهوازی، عنه، عن أحمد بن محمد بن موسی الفارسی. جد ج ۳۹ / ۱۲۸، وکمبا ج ۹ / ۳۷۴. ویأتی روایته الأخری فی الحسین بن محمد بن الحسن.

۳۹۶۰ – الحسن بن محمد بن سهل النوفلی الهاشمی:

ضعیف، لکن له کتاب حسن کثیر الفوائد جمعه وقال: ذکر مجالس الرضا علیه السلام مع أهل الأدیان رواه الحسن بن محمد بن جمهور، عنه. کذا قاله النجاشی ملخصا."

واشتبه من زعم اتحاد هذا مع الحسن بن محمد بن الفضل الآتی. وسیأتی توضیح ذلک.

۳۹۶۱ – الحسن بن محمد بن شعبة الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۶ عن أبی المفضل، عنه، عن سالم بن جنادة. وروی فیه ص ۱۶۶ عنه، عنه، عن أحمد بن یحیی بن زکریا حدیث المناشدة.

۳۹۶۲ – الحسن بن محمد بن صالح البزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۴۶ ح ۴ عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة)، عنه قال: سمعت الحسن بن علی العسکری صلوات الله علیه یقول: إن ابنی هو القائم من بعدی – الخ. جد ج ۵۱ / ۲۲۴، وکمبا ج ۱۳ / ۵۸.

۳۹۶۳ – الحسن بن محمد الصیرفی:

لم یذکروه. روی موسی بن جعفر البغدادی، عنه، عن حنان بن سدیر حدیث

(۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: أحمد بن یحیی بن زکریا (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، الحسین بن محمد بن الحسن (۱)، موسی بن جعفر البغدادی (۱)، الحسن بن محمد الصیرفی (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، أحمد بن محمد بن موسی (۱)، الحسن بن محمد بن الحسن (۱)، الحسن بن محمد بن الفضل (۱)، الحسن بن محمد بن سهل (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، حنان بن سدیر (۱)، الحسن بن علی (۱)، الحسن بن محمد (۲)

النص والفضائل. کتاب کفایة الأثر فی النصوص باب ۳۰. ولعله ابن محمد بن سماعة المذکور. وله روایات فی الکافی أشار إلیها الخوئی فی رجاله.

۳۹۶۴ – الحسن بن محمد بن عامر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۳ ص ۱۲ عن جعفر بن محمد بن قولویه، عنه، عن أحمد بن علویة فی الحدیث الشریف فی فضل من یحبهم ومن یحب محبهم. کتاب الایمان ص ۱۳۱، وجد ج ۶۸ / ۱۱۱.

وروی الصدوق فی کتاب فضائل الشیعة عن جعفر بن محمد بن مسرور، عنه، عن الصباح بن سیابة، عن الصادق علیه السلام.

۳۹۶۵ – الحسن بن محمد بن عبد الرحمن الصدفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه ص ۱۶۲ عن سعید بن محمد الحضرمی، عنه، عن محمد بن عبد الرحمن، عن أحمد

بن إبراهيم العوفى.

۳۹۶۶ – الحسن بن محمد بن عبد الكريم أبو على:

لم يذكروه. وقع فى طريق ابن قولويه فى كامل الزيارات باب ۶۲ ص ۱۵۳ عن الحسن بن على بن أبى حمزة، عنه، عن المفضل بن عمر.

وفيه باب ۷۹ ص ۲۰۶، وباب ۸۳ ص ۲۵۱ مثل ذلك من حيث السند فى الموارد الثلاثة. وفى يب ج ۶ باب حد حرم الحسين عليه السلام ص ۷۳ بإسناده عن الحسن بن على بن أبى حمزة، عن الحسين بن محمد، عن عبد الكريم أبى على، عن المفضل بن عمر. والصحيح ما فى الكامل.

۳۹۶۷ – الحسن بن محمد بن عبد الله التميمى المقرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الطبرى فى بشا ص ۶۳ عن محمد بن محمد بن الحسين القرشى، عنه، عن على بن الحسين بن سفيان.

(۴۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، على بن أبى حمزة البطائنى (۲)، الحسن بن محمد بن عبد الكريم (۱)، الحسن بن محمد بن عبد الله (۱)، على بن الحسين بن سفيان (۱)، محمد بن محمد بن الحسين (۱)، أحمد بن إبراهيم (۱)، الصباح بن سيابة (۱)، جعفر بن محمد بن مسرور (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن قولويه (۱)، الحسين بن محمد (۱)، الحسن بن محمد (۲)، المفضل بن عمر (۲)، سعيد بن محمد (۱)، عبد الكريم (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)

۳۹۶۸ – الحسن بن محمد بن عبد الله بن الحسن بن على بن الحسين بن أمير المؤمنين صلوات الله عليهم الجوانى:

أشهده الإمام الجواد على وصيته إلى ابنه على الهادى صلوات الله عليهما و كتب بذلك كتابا " وكتب شهادته بيده. الكافى ج ۱ باب الإشارة والنص على أبى الحسن الثالث عليه السلام ص ۳۲۵.

وتقدم جد أبيه وأبوه وجده وحفيده على بن إبراهيم بن محمد بن الحسن يأتون. والأظهر فى اسم جده: عبيد الله بن الحسين بن على.

۳۹۶۹ – الحسن بن محمد بن عبد الله بن محمد بن العباس الرازى:

لم يذكروه. روى محمد بن عمر، عنه، عن مولانا الرضا عليه السلام. كنز الكراجكى ص ۱۵۱.

۳۹۷۰ – الحسن بن محمد بن عبد الواحد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الخزاز فى كتابه النصوص والشيخ فى أماليه. رويا عن أبى المفضل الشيبانى، عن محمد بن على بن شاذان، عنه، عن الحسن بن الحسين العرنى روايات فى النصوص والفضائل. جد ج ۳۶ / ۳۶۰، وج ۳۸ / ۳۹ و ۱۲۰، و كمبا ج ۹ / ۱۵۹ و ۲۶۸ و ۲۸۸.

وروى محمد بن القاسم المحاربى، عنه، عن الحرب بن الحسن الطحان. كتاب الايمان ص ۱۳۷، وجد ج ۶۸ / ۱۳۲. وتقدم فى الحرب.

ووقع فى طريق السيد فى فرحة الغرى عن محمد بن على بن شاذان، عنه، عن محمد بن أبى السرى، عن هشام بن محمد بن السائب. جد ج ۴۲ / ۲۲۲، وكمبا ج ۹ / ۶۵۴.

۳۹۷۱ – الحسن بن محمد بن عبيد الله:

روى علان، عنه، عن أبى محمد العسكرى صلوات الله عليه كما عن إثبات الوصية فى المستدرك ج ۲ / ۳۲۲. والأظهر أنه ابن الحسين الأصغر.

(۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، إبراهیم بن محمد بن الحسن (۱)، الحسن بن محمد بن عبد الله (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، محمد بن علی بن شاذان (۲)، محمد بن أبی السری (۱)، محمد بن عبد الواحد (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحرب بن الحسن (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن القاسم (۱)، هشام بن محمد (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن عمر (۱)، الشهادة (۱)، الجود (۱)، الحرب (۱)

۳۹۷۲ – الحسن بن محمد العطشی أبو محمد:

لم یذکروه. وهو من مشائخ المفید کما فی أول یب ط جدید. ولعله ابن محمد بن یحیی الآتی.

۳۹۷۳ – الحسن بن محمد بن علان:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن داود، عنه، عن حمید بن زیاد. یب ج ۶ باب فضل زیارته یعنی الحسین علیه السلام ص ۴۲.

۳۹۷۴ – الحسن بن محمد بن علی الأزدی:

لم یذکروه. روی کتاب مندل بن علی. رجال النجاشی ص ۲۹۹.

۳۹۷۵ – الحسن بن محمد بن علی بن شاذان بن حباب الأزدی الخلال:

لم یذکروه. روی أبو المفضل، عنه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۴. وتقدم فی الحسن بن أحمد بن عبد الله.

۳۹۷۶ – الحسن بن محمد بن علی بن شریف:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر عنه، عن أبیه، عن علی بن أسباط. کمبا ج ۱۱ / ۱۲۷، وج ۱۴ / ۸۱۷، وجد ج ۴۷ / ۸۱، وج ۶۶ / ۲۷.

۳۹۷۷ – الحسن بن محمد بن علی بن صدقة القمی أبو محمد:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۱ باب ۱۳ ح ۱ ص ۱۷۹ عن جعفر بن علی بن أحمد الفقیه، عن محمد بن عمرو بن عبد العزیز الأنصاری، عمن سمع الحسن بن محمد النوفلی حدیث مناظرة مولانا الرضا علیه السلام مع سلیمان المروزی.

وفیه ج ۱ باب ۱۲ ص ۱۵۴ ح ۱ بهذا الإسناد بعینه حدیث مجلسه علیه السلام مع أهل الأدیان وأصحاب المقالات. ورواهما بعین هذا الإسناد فی التوحید وکذا فی البحار فی مواضع عدیدة جد ج ۴ / ۹۵، وج ۱۰ / ۲۹۹ مثله.

(۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن علی بن شاذان (۱)، الحسن بن محمد النوفلی (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، الحسن بن محمد بن علان (۱)، الحسن بن محمد بن علی (۳)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن أسباط (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن یحیی (۱)، علی بن أحمد (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن عمرو (۱)، مندل بن علی (۱)، عبد العزیز (۱)، التصدّق (۱)

الحسن بن محمد بن علی بن عمر:

هو الحسن بن علی بن محمد بن علی المذکور.

۳۹۷۹ – الحسن بن محمد بن علی بن محمد الأصغر بن یحیی بن الحسین بن زید الشهید: هو جد محمد بن علی بن حمزة بن محمد بن الحسن الآتی.

۳۹۸۰ – الحسن بن محمد بن علی المهلبی الحلی:

لم یذکروه. من علمائنا الأبرار، وکان وزیر معز الدولة ومقوی أرکان الشیعة الحاضر بنفسه فی مجلس تدریس ابن قولویه القمی لتجلیله. توفی ۲۸ شعبان سنة ۳۵۲ ودفن فی مقابر قریش فی مقبرته التی بناها لنفسه. وله کتاب الأنوار البدریة.

إثبات الهداة للشیخ الحر العاملی ج ۷ / ۲۳۲، وج ۴ / ۱۴۲ و ۳۷۷، وج ۵ / ۶۸.

قال الشیخ الحر فی ترجمته له: فاضل عالم محقق. له کتاب الأنوار البدریة فی رد شبه القدریة رأیته فی الخزینة الموقوفة الرضویة. انتهی.

۳۹۸۱ – الحسن بن محمد بن علی:

روی محمد بن أحمد بن داود، عنه، عن حمید بن زیاد. یب ج ۶ / ۱۲۹ ح ۱۰۴.

۳۹۸۲ – الحسن بن محمد بن عمران:

لم یذکروه. روی ختص ویر باسنادهما عن محمد بن الحسن، عنه، عن زرعة، عن سماعة معجزة الإمام السجاد صلوات الله علیه. جد ج ۴۶ / ۲۴، و کمبا ج ۱۱ / ۸.

ورواه فی دلائل الطبری ص ۸۸ عن العباس بن معروف، عن أبی الحسن الکرخی، عن الحسن بن عمران، عن زرعة، عن سماعة.

وروی الکشی فی ترجمة زکریا بن آدم روایة استفاد منها أن هذا کان وصی زکریا. واستفاد الوحید منها وثاقته، لأن وصیة مثله إلیه راجعة إلی أمور وکالته عنهم وأخباره علیه السلام بوصایته ومدح الوصی له. والعلامة الخوئی قال:

(۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الشیخ الحر العاملی (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، معز الدولة الدیلمی (۱)، الحسن بن علی بن محمد بن علی (۱)، یحیی بن الحسین بن زید (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، الحسن بن محمد بن عمران (۱)، الحسن بن محمد بن علی (۴)، محمد بن علی بن حمزة (۱)، العباس بن معروف (۱)، زکریا بن آدم (۱)، حمید بن زیاد (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن الحسن (۲)، محمد الأصغر (۱)، القبر (۱)، الوصیة (۲)

لا ریب فی دلالة الروایة علی مدح الرجل وحسنه. وأما استفادة وثاقته من الوکالة فقد تقدم الکلام علیه فی المدخل. انتهی.

وروی بکر بن صالح عنه، عن زرعة. یب ج ۱ باب صفة الوضوء ص ۹۲، و الاستبصار ج ۱ / ۶۲. ولعله ابن محمد بن عمران بن عبد الله الأشعری القمی. وابنه محمد یأتی.

۳۹۸۳ – الحسن بن محمد بن الفرزدق:

لم یذکروه. روی العلامة، عنه، عن محمد بن أبی هارون روایة شریفة مهمة فی جوامع فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۲۸۹، وجد ج ۳۸ / ۱۲۳.

۳۹۸۴ – الحسن بن محمد بن فرقد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الحسین بن حمدان الحضینی، عن الحسن بن علی، عنه، عن أبی الحسن العبدی روایة شریفة مفصلة فی معجزات مولانا الحسن المجتبی علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۲۳۰.

۳۹۸۵ – الحسن بن محمد الفزاری:

روی محمد بن أحمد بن داود، عن محمد بن بکار، عنه، عن الحسن بن علی النحاس. جد ج ۴۲ / ۲۱۸، وکمبا ج ۹ / ۶۵۳.

۳۹۸۶ – الحسن بن محمد بن الفضل بن یعقوب بن سعید بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب أبو محمد:

هکذا عنونه النجاشی ص ۳۸ ثم قال: ثقة جلیل القدر. روی عن الرضا صلوات الله علیه نسخة وعن أبیه، عن أبی عبد الله وأبی الحسن موسی صلوات الله علیهما. وله کتاب کبیر. ثم ذکر من طرقه إلیه: ابن عیاش، عن عبید الله بن أبی زید، عن الحسن بن محمد بن

جمهور، عنه به. انتهی.

ثم ذکر النجاشی ص ۴۲ أخاه الحسین بن محمد بن الفضل الآتی وقال: شیخ من الهاشمیین ثقة روی أبوه عن أبی عبد الله وأبی عبد الله وأبی الحسن علیهما السلام. ذکره

(۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، عمران بن عبد الله الأشعری (۱)، عبید الله بن أبی زید (۱)، الحسین بن محمد بن الفضل (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، محمد بن الفضل بن یعقوب (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، الحسین بن حمدان (۱)، الحسن بن علی (۲)، الحسن بن محمد (۳)، محمد بن بکار (۱)، بکر بن صالح (۱)، الصّلاة (۱)، الوضوء (۱)

أبو العباس وعمومته کذلک إسحاق ویعقوب وإسماعیل. وکان ثقة صنف مجالس الرضا علیه السلام مع أهل الأدیان. انتهی.

أقول: لا وجه لتوهم الاتحاد والتکرار فی کلام النجاشی مع قرب الفواصل فضلا عن البعد بخمس صفحات.

والعلامة فی صه اقتصر علی ذکر الحسن فقط وذکر کلام النجاشی إلی قوله: وأبی الحسن موسی علیه السلام، ثم بعده قال: وعمومته کذلک إسحاق بن یعقوب وإسماعیل وکان ثقة. انتهی. وهذا الاقتصار لا یثبت الاتحاد. وکذلک اقتصار ابن داود علی الحسن فقط لا یثبت شیئا. " نعم ربما یتوهم منه الاتحاد وهذا لا یسمن ولا یغنی من جوع. ولا یبنی علی وهم الاتحاد وهم آخر وهو اتحاد الحسن بن محمد بن سهل النوفلی المذکور مع الحسن بن محمد بن الفضل المزبور، لتوهم وحدة مصنف مجالس الرضا علیه السلام وتوهم اتحاد الراوی عنه وهو الحسن بن محمد بن جمهور کما لا یخفی. فان توهم وحدة المصنف صرف حدس فإنه من الممکن القریب نقل أحدهما بعضه والآخر أبسط منه. واتحاد الراوی لا یثبت شیئا " لأنه کم من راو نقل عدة کتب.

والصدوق فی العیون والتوحید کما تقدم فی الحسن بن محمد بن علی بن صدقة لم یذکر ولم ینقل مجالس الرضا علیه السلام إلا عن الحسن بن محمد النوفلی ولم یذکر اسم جده. فلعله هذا الرجل أو الحسن بن محمد بن سهل النوفلی المذکور. ولعل النجاشی ظفر علی نسخة أخیه الحسین فنقل ذلک فی ترجمته ولم یظفر علی نسخة أخیه الحسن ومن استبعد ذلک ظن الاتحاد. ولقد أحسن وأجاد العلامة الخوئی فیما فصل وأفاد فی رد توهم الاتحاد و إثبات التغایر. قال: ومما یکشف عن التغایر أن النجاشی ضعف الحسن بن محمد بن سهل النوفلی ووثق الحسین بن محمد بن الفضل. فهما شخصان ومجرد أن لکل منهما تألیف مجالس الرضا علیه السلام، ورواه الحسن بن محمد بن جمهور، لا یکشف عن الاتحاد بوجه إذ یمکن أن یکون شخصان جمعا وألفا مجالس الرضا علیه السلام وقد روی عنهما شخص واحد - الخ.

(۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۵)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسین بن محمد بن الفضل (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۲)، الحسن بن محمد النوفلی (۱)، الحسن بن محمد بن الفضل (۱)، الحسن بن محمد بن سهل (۲)، الحسن بن محمد بن علی (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الظنّ (۱)

ویروی عن أبیه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. المجالس ج ۱ / ۱۵۲.

۳۹۸۷ - الحسن بن محمد بن القاسم:

لم یذکروه. روی السید بن طاووس عنه. کمبا ج ۱۳ / ۱۲۵، وجد ج ۵۲ / ۷۵.

۳۹۸۸ - الحسن بن محمد القاشانی:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۲۹۸ عنه، عن أبی الأحوص داود بن أسد المصری، وکمبا ج ۷ / ۴۱۶، وجد ج ۲۷ / ۲۷۰.

۳۹۸۹ - الحسن بن محمد بن قطاة الصیدلانی:

وکیل الوقف بواسطة. أرسل محمد بن عثمان العمری إلیه جعفر بن محمد بن متیل مع ثوبیات معلمة وصرة فیها دراهم لیکفین محمد بن عبد الله العامری وأقرأ علیه السلام. والظاهر أن الارسال کان بأمر الامام. کمبا ج ۱۳ / ۹۱، وجد ج ۵۱ / ۳۳۷۵.

۳۹۹۰ – الحسن بن محمد الکندی: هو الحسن بن محمد بن سماعة المذکور.

۳۹۹۱ – الحسن بن محمد بن کیا:

من الملاحدة. أظهر کفره وزندقته فی خطبته فی یوم ۱۷ شهر رمضان سنة ۵۵۹.

۳۹۹۲ – الحسن بن محمد المعروف با بن الرفا:

لم یذکروه. وله روایة شریفة. کمبا ج ۹ / ۶۷۸، وجد ۴۲ / ۳۰۷.

۳۹۹۳ – الحسن بن محمد بن المعلی:

لم یذکروه. روی فی عیون المعجزات عنه، عن الحسن بن علی الوشاء. کمبا ج ۱۲ / ۱۰۲، وجد ج ۵۰ / ۱۵، وکذا فی إثبات الوصیة للمسعودی ص ۱۹۲ عنه، عنه خبر معجزة الإمام الهادی علیه السلام.

(۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، الحسن بن محمد بن قطاة (۱)، الحسن بن محمد الکندی (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن المعلی (۱)، الحسن بن محمد (۳)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

۳۹۹۴ – الحسن بن محمد المقری أبو محمد:

لم یذکروه. روی السید بن طاووس عنه، عن محمد بن أحمد المنصوری. کتاب الدعاء ص ۲۲۵، وجد ج ۹۵ / ۱۶۱، وفلاح السائل ص ۹۷.

۳۹۹۵ – الحسن بن محمد بن مهزیار:

لم یذکروه. روی علی بن مهزیار، عنه، عن قتیبة الأعشی، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۳ کتاب الجنائز باب الصبر والجزع ص ۲۲۵.

۳۹۹۶ – الحسن بن محمد بن نصر:

لم یذکروه. وقع فی طریق بشا ص ۱۵۶ عن عبید الله بن أحمد بن عبد الله البجلی، عنه، عن قرة بن العلاء روایة الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۸۴، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰. وروی السید المرتضی عنه روایات کریمة. مدینة المعاجز ص ۷۱ و ۳۲۰ و ۳۴۲.

۳۹۹۷ – الحسن بن محمد النوفلی: هو ابن الفضل أو ابن سهل المذکوران.

۳۹۹۸ – الحسن بن محمد النهاوندی أبو علی:

قال فی أول مدینة المعاجز: وکتاب الاحتجاج للشیخ المتکلم أبی علی الحسن بن محمد النهاوندی. وله کتاب الکافی فی فساد الاختیار انتهی. یعنی فساد اختبار الناس الامام.

وروی التلعکبری عنه، عن محمد بن علی بن عبد الکریم الزعفرانی، عن عبد الله بن الصلت. مدینة المعاجز ص ۴۲۲، ودلائل الطبری ص ۲۴۵ و ۲۴۶ – ۲۵۲ و ۲۵۵. وله حدیث شریف مفصل فی شرح أسماء أصحاب مولانا المهدی صلوات الله علیه کما فیه ص ۳۰۷.

وروی الشیخ فی غط ص ۱۴۹ عن التلعکبری، عنه، عن الحسن بن جعفر بن مسلم. وقال جش ص ۳۶ فی حقه: أبو علی متکلم جید الکلام. له کتب – الخ. ثم ذکرهما مع غیرهما.

(۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۳)، کتاب الإحتجاج للطبرسی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، الحسن بن محمد النهاوندی (۱)، الحسن بن محمد بن مهزیار (۱)، الحسن بن محمد النوفلی (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، عبید الله بن أحمد (۱)، علی بن عبد الکریم (۱)، علی بن مهزیار (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، الحسن بن محمد (۲)، محمد بن أحمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الصبر (۱)، الجنازة (۱)

۳۹۹۹ – الحسن بن محمد النهشلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل فصل ۲۵ ص ۲۴۷ عن أحمد بن علی بن محمد، عن جده محمد بن أحمد بن العباس، عنه. کما تقدم فی أحمد.

۴۰۰۰ – الحسن بن محمد بن الوجناء النصیبی أبو محمد:

تشرف بلقاء الحجة المنتظر علیه السلام ومورد عنایته ولطفه. جد ج ۵۲ / ۳۲، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۲.

وله مکاتبة إلی أبی محمد العسکری علیه السلام کما قاله النجاشی فی ترجمة محمد بن أحمد بن عبد الله بن مهران. وروی عنه الصفوانی. وقد ینسب إلی جده فیقال: الحسن بن الوجناء، کما سیأتی.

۴۰۰۱ – الحسن بن محمد الوهبی أبو مجمد:

لم یذکروه. روی فی المقتضب ص ۵۲ عن عبد الله بن محمد المسعودی، عنه، عن علی بن قادم.

۴۰۰۲ – الحسن بن محمد بن هارون بن عمران الهمدانی:

وکیل. کذا قاله العلامة فی صه فی المعتمدین، وکذا عن ابن داود فی القسم الأول. وهو متحد مع الحسن بن أبی عبد الله بن هارون المذکور وکیل الناحیة المقدسة.

۴۰۰۳ – الحسن بن محمد الهاشمی:

تقدم مع اسم جده سعید. وقد یطلق علی النوفلی المذکور.

۴۰۰۴ – الحسن بن محمد بن یحیی بن الحسن بن جعفر بن عبید الله بن الحسین ابن الإمام السجاد صلوات الله علیه أبو محمد المعروف بابن أخی طاهر:

روی عن جده یحیی بن الحسن وغیره. قال النجاشی بعد ذلک: روی عن المجاهیل أحادیث منکرة. رأیت أصحابنا یضعفونه. له کتاب المثالب وکتاب

(۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله بن مهران (۱)، الحسن بن أبی عبد الله (۱)، الحسن بن محمد بن الوجناء (۱)، الحسن بن محمد الهاشمی (۱)، الحسن بن محمد بن هارون (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، محمد بن أحمد بن العباس (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، أحمد بن علی بن محمد (۱)، ابن أخی طاهر (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، الحسن بن محمد (۲)

الغیبة وذکر القائم علیه السلام أخبرنا عنه عدة من أصحابنا کثیرة بکتبه. ومات فی شهر ربیع الأول سنة ۳۵۸ ودفن فی منزله لسوق العطش. انتهی. وله کتاب فی النسب أیضا."

وقال الشیخ فی رجاله باب من لم یرو عنهم (۲۳) بعد عنوانه بمثل ذلک:

روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۲۷ – سنة ۵۵، وله منه إجازة. وفی ست ص ۱۲۳ فی ترجمة علی بن أحمد العلوی العقیقی: له کتب. أخبرنا بذلک أحمد بن عبدون، عن الشریف أبی محمد الحسن بن محمد بن یحیی، عن علی بن أحمد العقیقی.

وهو من مشائخ الصدوق ترضی علیه. فقد روی فی العیون باب ۴۰ ح ۶ قال: حدثنا أبو محمد الحسن بن یحیی العلوی الحسینی رضی الله عنه بمدینة السلام، قال: أخبرنی جدی یحیی بن الحسن بن جعفر بن عبید الله بن الحسین – الخ.

وروی المفید فی الارشاد عنه کثیرا."

وروی عنه الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۵۰ عنه حدیث معمر المغربی و أجاز له. یعنی للصدوق.

وعن الوحید المیل إلی توثیقه من جهة ترضی الصدوق وترحمه علیه وقد أکثر الروایة عنه هکذا وله منه إجازة، ومن جهة کونه شیخ إجازة التلعکبری أیضا " وأنه أخبر عنه جماعة کثیرة من أصحابنا. انتهی. وأخوه الحسین یأتی.

۴۰۰۵ – الحسن بن محمد بن یحیی بن داود الفحام السامری أبو محمد:

وهو ثقة لکونه من مشائخ النجاشی حیث روی عنه فی رجاله ص ۲۱۰ فی ترجمة عیسی بن أحمد بن عیسی.

أقول: وهو من مشائخ الشیخ الطوسی أکثر من الروایة عنه فی أمالیه وغیره.

ویروی أیضا " عن عمه عمر بن یحیی. جد ج ۳۹ / ۲۹۸ و ۲۹۹، وکمبا ج ۹ / ۴۱۳.

وله کتاب فی إنکار غسل الرجلین فی الوضوء، وکتاب الآیات النازلة فی أهل البیت. وتوفی سنة ۴۰۸.

(۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، غسل الرجلین القدمین (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۲)، یحیی بن الحسن بن جعفر (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، علی بن أحمد العلوی (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، الحسن بن یحیی (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، عمر بن یحیی (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن أحمد (۱)، الوضوء (۱)

۴۰۰۶ – الحسن بن محمد بن یحیی بن عبد الله المحض ابن الحسن المثنی:

لم یذکروه. روی عنه المفید فی الارشاد. کمبا ج ۱۱ / ۲۲، وجد ج ۴۶ / ۷۴. و أخوه إدریس تقدم.

۴۰۰۷ – الحسن بن محمد بن یحیی الفارسی:

لم یذکروه. روی الطبری فی الدلائل ص ۱۸ عن أبی المفضل الشیبانی، عن غیاث الدلیمی، عنه، عن زید الهراوی، عن الحسن بن مسکان، عن نجیة، عن جابر الجعفی. وروی فی مدینة المعاجز ص ۱۴۷.

۴۰۰۸ – الحسن بن محمد بن یسار:

الصحیح فی اسم جده بشار بالباء الموحدة والشین المعجمة کما تقدم لا یسار.

ولم أجد نسخة یسار ولا أدری من أین جاء به العلامة الخوئی.

۴۰۰۹ – الحسن بن محمد بن یعقوب:

لم یذکروه. روی الصدوق عنه، عن جده یعقوب، عن ابن أبی عمیر. کتاب الطهارة ص ۱۶۷، وجد ج ۸۱ / ۳۲۹.

۴۰۱۰ – الحسن بن المختار القلانسی أبو محمد الکوفی:

عدوه من أصحاب الکاظم والصادق صلوات الله علیهما.

روی حماد بن عیسی عنه، عن أبی بصیر. دلائل الطبری ص ۱۰۳ مکررا، " و سن ج ۲ / ۴۳۶.

وروی محمد بن سیار (یسار)، عنه، عن أبی بصیر کما فی تفسیر القمی سورة ص.

مکا: عنه قال: قال لی أبو الحسن الأول علیه السلام: اعمل لی قلنسوة – الخ. وروی عثمان بن عیسی، عنه، عن صفوان الجمال – الطب ص ۱۲۱.

۴۰۱۱ – الحسن بن مخلد:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۶۱۵ عن أبیه، عنه، عن أبان، وکمبا

(۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو بصیر (۲)، محمد بن یحیی بن عبد الله (۱)، محمد بن یحیی الفارسی (۱)، الحسن بن محمد بن یسار (۱)، أبو محمد الکوفی (۱)، الحسن بن المختار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، حماد بن عیسی (۱)، صفوان الجمال (۱)، محمد بن سیار (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، سورة ص (۱)، الطب، الطبابة (۱)

ج ۱۶ / ۳۲، وجد ج ۷۶ / ۱۵۹.

۴۰۱۲ – الحسن بن مرة:

لم یذکروه. روی أحمد بن الحسن، عنه، عن عثمان بن عیسی. دلائل الطبری ص ۱۷۱.

۴۰۱۳ – الحسن بن مسعود:

لم یذکروه. وهو من أصحاب مولانا الهادی والعسکری علیهما السلام. روی فی تحف العقول عنه قال: دخلت علی أبی الحسن علی بن محمد علیهما السلام – إلی أن قال: – فقلت: کفانی الله شرک من یوم فما أشأمک! فقال لی: یا حسن هذا وأنت تغشانا ترمی بذنبک من لا ذنب له. قال الحسن: فأثاب إلی عقلی وتبینت خطائی، فقلت: یا مولای، أستغفر الله – الخبر، وکمبا ج ۱۴ / ۱۸۶، وجد ج ۵۹ / ۲.

وهو الذی خرج مع جماعة إلی سر من رأی فی سنة ۲۵۹ للتهنیة بمولد مولانا المهدی صلوات الله علیه فدخلوا علی أبی محمد العسکری علیه السلام وهم نیف و سبعون رجلا – الخ. وذکروا حدیثا " مفصلا " شریفا " یدل علی حسنهم وکمالهم. کتاب الطهارة ص ۱۸۵، وجد ج ۸۱ / ۳۹۵. ورواه فی المستدرک ط جدید ج ۲ / ۲۵۶.

۴۰۱۴ – الحسن بن مسکان:

لم یذکروه. وهو ابن أخی جابر الجعفی. ووقع فی طریق التلعکبری عن جعفر بن علی الحوار، عنه، عن المفضل بن عمر روایة مفصلة فی بیان مکتوب عمر إلی معاویة فیما أجری علی أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۸ / ۲۳۰. و وتقدم فی الحسن بن محمد بن یحیی الفارسی روایته الأخری.

۴۰۱۵ – الحسن بن مسکین:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن یحیی، عن محمد بن الحسین (هو ابن أبی الخطاب)، عنه، عن رفاعة النحاس، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. یب ج ۶ باب الزیادات فی القضاء ص ۲۹۴ ح ۸۱۸، وصا ج ۳ / ۴۶ مثله. ویأتی فی

(۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن یحیی الفارسی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن مسکین (۱)، محمد بن الحسین (۱)، جابر الجعفی (۱)، المفضل بن عمر (۱)، جعفر بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

سلیمان بن طریف روایته الأخری.

۴۰۱۶ – الحسن بن مسلم:

لم یذکروه. روی سلیم الفراء عنه قال: کنت عند أبی عبد الله علیه السلام.

الکافی ج ۶ کتاب الذبائح باب ادراک الذکاة ص ۲۳۲.

وروی سلیم الفراء عنه، عن عمته حدیثا " آخر. الکافی ج ۶ کتاب العتق ص ۱۹۸. وروی أحمد بن محمد بن عیسی عنه. یب ج ۵ /

۲۴۴ ح ۸۲۵.

یج: عنه، عن أبیه معجزة الباقر علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۷۲، وجد ج ۴۶ / ۲۵۵.

۴۰۱۷ – الحسن بن مسلم: من أصحاب الجواد صلوات الله علیه کما عن البرقی.

۴۰۱۸ – الحسن بن مصعب البجلی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما فی رجال الشیخ (۲۳). روی عنه ابن أبی عمیر فی الصحیح. کما عن الوحید فی التعلیقة.

۴۰۱۹ – الحسن بن مصعب المدائنی:

لم یذکروه. روی الحمیری عنه مکاتبته إلی أبی الحسن الهادی علیه السلام فی السؤال عن السجود علی الزجاج. مستدرک الوسائل عن المسعودی فی إثبات الوصیة. ۴۰۲۰ – الحسن بن المظفر النیسابوری أبو علی البصیر (الضریر):

من شعراء أهل البیت. أشعاره وأحواله فی کتاب الغدیر ج ۴ / ۳۰۰.

۴۰۲۱ – الحسن بن معاذ الرضوی:

لم یذکروه. روی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۱۰۴ عنه، عن لوط بن یحیی الأزدی الحدیث المفصل فی احضار هشام مولانا الباقر والصادق صلوات الله علیهما من المدینة إلی الشام وما جری علیهما فی الشام وفی الطریق. جد ج ۷۲ / ۱۸۱، و

(۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، لوط بن یحیی (۱)، سلیم الفراء (۲)، الحسن بن مسلم (۲)، الحسن بن مصعب (۲)، الشام (۲)، السجود (۱)

کتاب الاخلاق ص ۲۴.

۴۰۲۲ – الحسن بن معاویة:

لم یذکروه. تقدم فی إسماعیل بن محمد بن إسماعیل بن هلاب الثقة الجلیل أنه سمع أصحابنا منه مثل أیوب بن نوح والحسن بن معاویة وعلی بن الحسن بن فضال و غیرهم. وفی ذلک دلالة علی جلالته ومعروفیته.

وقد روی الحسین بن محمد ومحمد بن یحیی عن جعفر بن محمد، عنه، عن عبد الله بن جبلة. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب الغیبة ص ۳۳۸ ح ۱۱ و ۹.

وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۱۳۴ عنه وأحمد بن محمد السیاری معا، " عن محمد بن الفضیل.

نی: علی بن أحمد، عن عبد الله بن موسی، عن الحسن بن معاویة، عن ابن محبوب. کمبا ج ۱۳ / ۳۷. وفیه بهذا الإسناد ص ۱۹۲ روایة أخری، وجد ج ۵۲ / ۳۵۸، وج ۵۱ / ۱۴۸.

یر: عن الحسن بن معاویة، عن محمد بن سلیمان، عن أبیه. کتاب الایمان ص ۲۱، وجد ج ۶۷ / ۷۴.

۴۰۲۳ – الحسن بن معاویة بن وهب:

لم یذکروه. روی الکلینی عن العدة، عن سهل بن زیاد، عن منصور بن العباس، عنه، عن أبیه، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب ۴۹ ص ۳۰۰.

ورواه البرقی فی سن ج ۲ / ۴۴۴ عن منصور بن العباس مثله.

وروی حمزة بن علی الأشعری عنه، عمن حدثه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه. کامل الزیارات باب ۳۲ ص ۱۰۱.

وروی الحسن بن محمد بن سماعة عنه، عن أبیه. فلاح السائل فصل ۱۸ فی صفة الأذان والإقامة ص ۱۵۲، وفصل ۲۳ ص ۲۲۸.

(۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، الأذان والإقامة (۱)، إسماعیل بن محمد بن إسماعیل (۱)، الحسن بن معاویة بن وهب (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، الحسن بن معاویة (۴)، عبد الله بن جبلة (۱)، منصور بن العباس (۱)، أیوب بن نوح (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، علی بن أحمد (۱)، حمزة بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

۴۰۲۴ – الحسن بن المعتمر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۷ عن أبی إسحاق الهمدانی عنه، عن أبی ذر الغفاری.

وفی بشا ص ۴۵ عن الحکم بن عیینة، عنه، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه ما یفید حسن عقیدته.

۴۰۲۵ – الحسن بن معیة العلوی:

لم یذکروه. روی السید الجلیل فخار بن معد الموسوی، عنه، عن عبد الله بن جعفر بن محمد الدوریستی. جد ج ۳۵ / ۱۱۵، وکمبا ج ۹ / ۲۴.

وروی الطب عنه کما فی مکارم الاخلاق باب ۲. وابنه محمد یأتی.

۴۰۲۶ – الحسن بن المغیرة:

من أصحاب الباقر علیه السلام. وکذا أخوه حماد. رجال الشیخ (۲۹).

وروی أبان بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۳ کتاب الصلاة باب ۳۲ فی التعقیب بعد الصلاة ص ۳۴۱.

۴۰۲۷ – الحسن بن مقاتل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۱۷ علة کیفیة بدء النسل عن علی بن داود الیعقوبی، عنه، عمن سمع زرارة، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۴۰۲۸ – الحسن بن المنذر:

من أصحاب الباقر صلوات الله علیه. وکذا أخوه الحسین کما فی رجال الشیخ (۲۴). وعن البرقی عده فی أصحاب الصادق صلوات الله علیه وقال: کوفی.

روی علی بن الحکم، عن أبان بن عثمان، عنه، عن الصادق علیه السلام.

الکافی کتاب النکاح ج ۵ باب ۱۴۷ حق الزوج علی المرأة ص ۵۰۷.

وروی علی بن الحکم، عن أبان، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام.

(۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبوذر الغفاری (۱)، علی بن داود الیعقوبی (۱)، الحسن بن المغیرة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحکم بن عیینة (۱)، أبان بن عثمان (۲)، الحسن بن مقاتل (۱)، الحسن بن المنذر (۱)، علی بن الحکم (۲)، فخار بن معد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

الکافی ج ۲ کتاب العشرة باب ۷ فی التسلیم ص ۶۴۵.

۴۰۲۹ – الحسن بن المنذر:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی العطار، عن الحسین بن علی النیسابوری، عنه، عن حمزة بن أبی الفتح قال: جاءنی یوما، " فقال لی:

البشارة! ولد البارحة فی الدار مولود لأبی محمد صلوات الله علیه وأمر بکتمانه، قلت: وما اسمه؟ قال: سمی بمحمد وکنی بجعفر.

ورواه فی کمبا ج ۱۳ / ۳، وجد ج ۵۱ / ۱۵ مثله وفیه: الحسن بن علی، والباقی مثله.

۴۰۳۰ – الحسن بن منصور الجصاص:

روی أحمد بن جعفر بن محمد، عنه ومحمد بن اسکاب معا، " عن أبی النصر. دلائل الطبری ص ۲۵۸.

۴۰۳۱ – الحسن بن منصور:

لم یذکروه. روی أحمد بن مهران، عن محمد بن علی، عنه، عن أخیه قال:

دخلت علی الرضا صلوات الله علیه – وذکر حدیث إضاءة ید مولانا الرضا علیه السلام فی البیت کأنها عشرة مصابیح. الکافی ج ۱ باب مولد الإمام الرضا علیه السلام ص ۴۸۷ ح ۳.

۴۰۳۲ – الحسن بن منصور:

روی محمد بن سنان، عنه، عن الصادق علیه السلام. کش ص ۱۳ فی ترجمة سلمان.

۴۰۳۳ – الحسن بن منیر:

روی محمد بن عوف، عنه، عن أحمد بن عامر. بشا ص ۱۰۷، وجد ج ۳۸ / ۱۳۹، وکمبا ج ۹ / ۲۹۳.

(۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، أحمد بن جعفر بن محمد (۱)، أحمد بن مهران (۱)، الحسین بن علی (۱)، الحسن بن المنذر (۱)، الحسن بن منصور (۳)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن عوف (۱)

۴۰۳۴ – الحسن بن موسی بن جعفر علیه السلام:

وقع فی طریق الصدوق فی الفقیه ج ۱ باب غسل یوم الجمعة ص ۱۱۱. ورواه فی یب مثله روی عن أمه وأم أحمد بن موسی بن جعفر علیه السلام لکن فی کا ج ۳ / ۴۲، ویب ج ۱ / ۳۶۵ الحسین. وکلاهما من أولاد مولانا الکاظم علیه السلام فلعلهما نقلا القضیة.

والحسن وإسماعیل وجعفر وهارون أمهم واحدة من أولاد الکاظم علیه السلام.

قال المفید فی الارشاد: ولکل واحد من أبی الحسن علیه السلام فضل و منقبة مشهورة.

۴۰۳۵ – الحسن بن موسی الحناط الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۴۱). وروی مروان، عنه، عن الصادق علیه السلام. دلائل الطبری ص ۱۳۶.

وروی هارون بن مسلم، عنه، عن الصادق علیه السلام. یب ج ۲ / ۱۰.

وروی أحمد البزنطی، عنه، عن الفضیل بن یسار. الفقیه ج ۴ باب میراث ولد الصلب ص ۲۶۱. ۴۰۳۶ – الحسن بن موسی:

له أصل رواه الصفار، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن ابن أبی عمیر، عنه به.

ست ص ۷۴.

۴۰۳۷ – الحسن بن موسی الخشاب:

من أصحاب العسکری صلوات الله علیه کما قاله الشیخ فی رجاله (۵). هو من وجوه أصحابنا مشهور کثیر العلم والحدیث. له مصنفات منها کتاب الرد علی الواقفة کما قاله النجاشی. وله کتاب رواها محمد بن یحیی، عن عمران بن موسی الأشعری، عنه. وکذا روی عنه الصفار.

وروی عمر ان بن موسی، عنه، عن علی بن حسان. الکامل باب ۸ ص ۲۹.

(۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۴)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسن بن موسی (۳)، عمران بن موسی (۱)، هارون بن مسلم (۱)، محمد بن یحیی (۱)، علی بن حسان (۱)، الغسل (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

ونقل العلامة المامقانی عن المولی الوحید إثبات وثاقته بوجوه منها ما ذکر، وروایة الأجلاء عنه وفیهم من أصحاب الاجماع.

۴۰۳۸ – الحسن بن موسی بن خلف الراستی الفقیه:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۷ عن أبی المفضل، عنه، عن جعفر بن محمد بن فضل الراستی، وجد ج ۴۰ / ۳۰، وکمبا ج ۹ / ۴۳۳.

۴۰۳۹ – الحسن بن موسی بن ریاح:

مولی الأنصار. لم یذکروه. روی یحیی بن عمارة، عنه، عن أبی البختری القرشی روایات. فراجع جد ج ۲۰ / ۸۰، وکمبا ۶ / ۵۰۲، والارشاد ص ۴۰.

۴۰۴۰ – الحسن بن موسی بن عمر بن بزیغ:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. دعا الامام لنفسه وله بالعافیة وأحسن العافیة فی الدنیا والآخرة کما رواه الصدوق. کمبا ج ۱۲ / ۱۲، و جد ج ۴۹ / ۳۸. وأبوه کان مولی المنصور وکان ثقة.

۴۰۴۱ – الحسن بن موسی الملکی:

لم یذکروه. روی أحمد بن علی بن أحمد، عنه کما تقدم فی أحمد.

۴۰۴۲ – الحسن بن موسی النوبختی أبو محمد ابن أخت أبی سهل بن نوبخت:

شیخنا المتکلم المبرز علی نظرائه فی زمانه قبل الثلاثمائة وبعدها، فقیه متکلم ثقة حسن الاعتقاد، له مصنفات کثیرة تقرب من أربعین ذکرها النجاشی والشیخ.

ولا خلاف فی وثاقته ولا غمز فیه، وله کتب فی الإمامة وکان عالما " بالنجوم و الفلسفة یجتمع إلیه جماعة من نقلة کتب الفلسفة مثل أبی عثمان الدمشقی وإسحاق و ثابت وغیرهم. وکان إمامیا " حسن الاعتقاد. کذا جمع کلمات النجاشی والشیخ.

۴۰۴۳ – الحسن بن موسی النهدی:

لم یذکروه. روی أحمد بن أبی الفرج، عنه، عن أبیه، عن وبرة بن الحارث، عن

(۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، أحمد بن علی بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن موسی (۶)، جعفر بن محمد (۱)، الفرج (۱)

ابن عباس حدیث قتال أمیر المؤمنین علیه السلام مع الجن. مدینة المعاجز ص ۱۰۳.

۴۰۴۴ – الحسن بن موسی الوشاء البغدادی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الرضا علیه السلام ووقع فی طریق الصدوق فی المعانی والعیون عن صالح بن أبی حماد، عنه قال: کنت بخراسان مع علی بن موسی الرضا علیه السلام فی مجلسه وزید بن موسی حاضر وقد أقبل علی جماعة فی المجلس یفتخر علیهم – إلی أن قال: – قال الحسن الوشاء: ثم التفت إلی وقال: یا حسن کیف تقرؤون هذه الآیة: (قال یا نوح إنه لیس من أهلک)؟ – إلی أن قال: – فقال: کلا لقد کان ابنه ولکن لما عصی الله عز وجل نفاه الله عن أبیه.

کذا من کان منا. لم یطع الله فلیس منا وأنت إذا أطعت الله فأنت منا أهل البیت.

کمبا ج ۱۰ / ۶۵، وج ۲۰ / ۵۷، وجد ج ۴۳ / ۲۳۰، وج ۹۶ / ۲۲۱.

۴۰۴۵ – الحسن بن موفق الکوفی:

شیخ من أصحابنا قلیل الحدیث ثقة بالاتفاق. له کتاب نوادر ورواه حمید، عن أحمد بن میثم، عنه.

۴۰۴۶ – الحسن بن مهاجر أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن عثمان الهروی، عنه، عن هشام بن خالد الدمشقی. جد ج ۵ / ۲۸۳ وج ۷۰ / ۱۶، وکمبا ۳ / ۷۹، وکتاب الاخلاق ص ۲۸.

روی أبو المفضل الشیبانی، عن الحسین بن هدیة، عن المفضل بن جعفر بن أبی نوح، عنه، عنه، عن الحسن بن یحیی الحسینی، عن صدقة بن عبد الله. کفایة الأثر باب ۲۲، وجد ج ۳۶ / ۳۳۳ وفیه: الحسن بن یحیی الخشبی، وکمبا ج ۹ / ۱۵۲.

۴۰۴۷ – الحسن بن مهدی أبو طالب:

له کتاب المفتاح کما عن ابن شهرآشوب فی معالم العلماء.

(۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب معالم العلماء (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، صالح بن أبی حماد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن یحیی (۲)، الحسن بن موسی (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، زید بن موسی (۱)، أحمد بن میثم (۱)، محمد بن عثمان (۱)، خراسان (۱)، القتل (۱)، التصدّق (۱)

۴۰۴۸ – الحسن بن مهدی السلیقی:

ممن تولی غسل الشیخ الطوسی ودفنه کما ذکره العلامة فی صه فی ترجمة الطوسی.

۴۰۴۹ – الحسن بن مهران الأصبهانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۲۱ عن عبد المؤمن بن خلف، عنه، عن الحسن بن حمزة بن حماد. جد ج ۳۵ / ۵۲، وکمبا ج ۹ / ۱۲.

وروی الصدوق فی أمالیه مج ۴۴ ص ۱۵۵ بإسناده عن عبد العزیز بن یحیی الجلودی، عن الحسن بن مهران، عن مسلمة بن خالد، عن الصادق علیه السلام حدیث نزول هل أتی وشرح ما جری فیه، وجد ج ۳۵ / ۲۳۷، وکمبا ج ۹ / ۴۵.

۴۰۵۰ – الحسن بن مهزیار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۸ عن محمد بن عبد الله، عنه، عن أحمد بن إبراهیم العوفی، وجد ج ۳۸ / ۶۵، وکمبا ج ۹ / ۲۷۵.

۴۰۵۱ – الحسن بن میاح:

هکذا فی ثلاث نسخ من الکافی لم یذکروه. وقع فی طریق الکافی ج ۱ باب صلة الامام ص ۵۳۷ عن محمد بن عیسی، عنه، عن أبیه قال: قال لی أبو عبد الله علیه السلام: یا میاح درهم یوصل به الامام أعظم وزنا " من أحد.

وروی الحسن بن علی بن یقطین، عنه، عن أمیة بن عمرو. یب ج ۷ / ۲۲۷. و الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب ۱۵۹ فی النوادر ص ۳۰۶. کذا فی الطبعة القدیمة أیضا " ولکن الموجود فی الکافی: الحسین بن میاح، بدل الحسن بن میاح.

۴۰۵۲ – الحسن بن المیثمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ختص ص ۲۶۴ عن علی بن مظهر، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، ونقله فی جد ج ۱۱ / ۶۰، وکمبا ج ۵ / ۱۶.

(۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسن بن مهدی السلیقی (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الحسین بن میاح (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، أمیة بن عمرو (۱)، الحسن بن میاح (۲)، الحسن بن حمزة (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، عبد المؤمن (۱)، الصّلاة (۱)، الغسل (۱)

روی عنه ابناه أحمد ومحمد کما عن یه ویب وکا، وتقدم فی ابنه أحمد.

۴۰۵۳ – الحسن بن ناصر بن إبراهیم الحداد العاملی الشیخ عز الدین:

لم یذکروه. وله کتاب طریق النجاة. قاله الکفعمی. ونقل منه کتاب القرآن ص ۸۰ وکتاب الصلاة ص ۴۶۴، وجد ج ۹۲ / ۳۲۹، وج ۸۶ / ۱۶۱، و مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۱۱.

۴۰۵۴ – الحسن بن نصر الخزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن عبد الرحیم بن علی بن سعید الجبلی وعبد الله بن الصلت، عنه، عن عمرو بن طلحة. جد ج ۱۰ / ۱، وکمبا ج ۴ / ۹۲. ولکن فی المصدر باب الواحد إلی مائة ج ۲ / ۱۴۶ بهذا السند مثله إلا أنه فیه: الحسن بن محمد بن نصر الخزاز.

وروی فی أمالیه مج ۸۲ / ۳۳۳ بهذا السند روایة أخری وفیه: الحسن بن نضر (نصر) الخزاز، عن عمر بن طلحة، وجد ج ۴۰ / ۷، وکمبا ج ۹ / ۴۲۸.

۴۰۵۵ – الحسن بن نصر: لم یذکروه. روی عن أبیه محمد بن علی بن نصر روی عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. جش ص ۳۰۱ باب النون. روی علی بن الحسن بن فضال، عنه، عن أبیه، عن أبی خالد الواسطی. یب ج ۴ باب علامة شهر رمضان ص ۱۶۱.

۴۰۵۶ – الحسن بن نصر بن قابوس: یأتی فی أبیه.

۴۰۵۷ – الحسن بن نصیر:

لم یذکروه. روی علی بن الحسن بن فضال، عنه، عن أبیه، عن عبد الغفار بن القاسم. أمالی المفید ص ۹. وتقدم فی الحسن بن بصیر ما یتعلق به.

(۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۲)، عبد الله بن الصلت (۱)، ناصر بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، نصر بن قابوس (۱)، علی بن سعید (۱)، عمرو بن طلحة (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الحسن بن نصر (۲)، محمد بن علی (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)

۴۰۵۸ – الحسن بن النضر القمی:

من أجلة إخواننا کما قاله الکش. ویظهر من الروایة المعتبرة المرویة فی الکافی باب مولد الصاحب مدحه وجلالته وأنه من الوکلاء وأنه حمل أموالا " بعد وفاة مولانا أبی محمد العسکری صلوات الله علیه إلی الناحیة المقدسة، وأعطاه الامام ثوبین فانصرف ومات فی شهر رمضان وکفن فی الثوبین. والتفصیل إلیه وإلی جد ج ۵۱ / ۳۰۸، وکمبا ج ۱۳ / ۸۱.

وعده الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۴۳ فیمن وقف علی معجزات صاحب الزمان علیه السلام ورآه وکلمه.

۴۰۵۹ – الحسن بن النضر أبو عون الأبرش:

من أصحاب العسکری صلوات الله علیه کما فی رجال الشیخ (۹).

وروی الکشی أنه اعترض علی مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام فی شقه ثوبه فی مصیبة مولانا الهادی علیه السلام، وکتب إلیه کتابا " فی ذلک. فکتب إلیه أبو محمد علیه السلام: یا أحمق! وما یدریک ما هذا؟! قد شق موسی علی هارون أخیه. وفی روایة

أخرى زيادة على ذلك: إنك لا تموت حتى تكفر ويتغير عقلك. فصار كذلك.

وفى جامع الرواة اسمه الحسين بن نضر. ولا وجه لزعم اتحاد هذا مع من سيقه.

۴۰۶۰ – الحسن (الحسين) بن النضر الأرمنى:

روى عن مولانا الرضا صلوات الله وسلامه عليه. وروى عنه أحمد بن محمد بن عيسى و محمد بن عيسى روايات فى بعضها الحسن وفى بعضها الحسين.

۴۰۶۱ – الحسن بن نعمان:

وقع فى طريق الكافى ج ۴ كتاب الحج باب حج إبراهيم وإسماعيل ص ۲۰۹ ح ۱۱ عن حماد بن عثمان، عنه قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله عليه عما زادوا فى

(۶۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۳)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، كتاب جامع الرواة لمحمد على الأردبيلى (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، الحسن (الحسين) بن النضر (الأرمنى) (۱)، أبو عون الأبرش (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسن بن النضر (۲)، الحسن بن نعمان (۱)، حماد بن عثمان (۱)، محمد بن عيسى (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الحج (۲)، الصّلاة (۱)، الموت (۱)

المسجد الحرام، فقال: إن إبراهيم وإسماعيل حد المسجد الحرام بين الصفا والمروة.

۴۰۶۲ – الحسن بن نعيم الصحاف:

لم يذكروه. روى ابن محبوب، عنه، عن الصادق عليه السلام. الكافى ج ۱ كتاب الحجة باب ۱۰۶ فيه نكت ونتف فى التنزيل فى الولاية ص ۴۱۳ ح ۴. كذا فى أكثر النسخ وفى بعضها: الحسين مصغرا."

۴۰۶۳ – الحسن النوبختى: هو الحسن بن موسى المذكور.

۴۰۶۴ – الحسن النيلى: لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام كما عن البرقى.

۴۰۶۵ – الحسن بن الوجناء النصيبى:

مورد عناية مولانا الحجة المنتظر صلوات الله عليه وتشرف بلقائه. وصف ذلك وعبادته فى كمال الدين باب ۴۳ ص ۴۴۳ ح ۱۷، وجد ج ۵۲ / ۳۲ و ۴۷ – ۵۱، و كمبا ج ۱۳ / ۱۱۲ و ۱۱۷ و ۱۱۸. وله مكاتبة إلى أبى محمد العسكرى عليه السلام كما تقدم. وهو الحسن بن محمد بن الوجناء المذكور.

۴۰۶۶ – الحسن الوشاء: هو الحسن بن على بن زياد.

۴۰۶۷ – الحسن بن الوليد:

لم يذكروه. روى حمدان بن الحسين، عنه، عن ابن بكير. يب ج ۹ / ۳۹۸ فى أواخر الزيادات فى الميراث ومثل ذلك الطبعة القديمة. لكن عن الفقيه: الحسين بن وليد.

۴۰۶۸ – الحسن بن وهب:

لم يذكروه. روى النعمانى ص ۱۶۴ عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالك، عنه، عن إسماعيل بن أبان.

وروى إبراهيم بن محمد بن على بن هلال، عنه، عن جابر بن يزيد. جد

(۶۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، إبراهيم بن محمد بن على (۱)، الحسن بن محمد بن الوجناء (۱)، الحسن بن على بن زياد (۱)،

الحسن بن نعیم الصحاف (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، الحسن بن الولید (۱)، حمدان بن الحسین (۱)، الحسن النیلی (۱)، الحسن بن موسی (۱)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن تمام (۱)، مسجد الحرام (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، الهلال (۱)

ج ۳۶ / ۱۵۴، وکمبا ج ۹ / ۱۱۲. وتقدم فی إبراهیم.

۴۰۶۹ – الحسن بن هارون بیاع الأنماط:

لم یذکروه. روی ثعلبة بن میمون، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه.

غیبة النعمانی ص ۱۲۱. ومثله فی یب ج ۶ کتاب الجهاد باب سیرة الامام ص ۱۵۴. وروی سیف بن عمیرة، عنه من دون وصف، عن الصادق علیه السلام. سن ج ۲ / ۴۶۲.

وروی عبید بن الحسن، عن الحسن بن هارون، عن الصادق علیه السلام.

دلائل الطبری ص ۱۳۸.

۴۰۷۰ – الحسن بن هارون بن الحارث:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون عن محمد بن علی الکوفی، عنه عن محمد بن داود، عن الرضا صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۰، وجد ج ۴۹ / ۳۱.

۴۰۷۱ – الحسن بن هارون الدینوری:

لم یذکروه. عده الصدوق فیمن وقف علی معجزة مولانا صاحب الزمان صلوات الله علیه ورآه. جد ج ۵۲ / ۳۱، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۲.

۴۰۷۲ – الحسن بن هارون بن عمران الهمدانی أبو محمد:

وکیل الناحیة المقدسة بهمدان بل رئیس الوکلاء یصدرون عن رأیه کما ذکره النجاشی ص ۲۴۳ فی ترجمة محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی وکذلک أبوه کما سیأتی. والظاهر أنه الحسن بن محمد بن هارون المذکور.

۴۰۷۳ – الحسن بن هارون:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه ابن مسکان وإسماعیل الجعفی و سیف بن عمیرة وعبد الکریم بن عمرو وعبد الله بن الحسن. وأشار إلی مواضع هذه الروایات العلامة الخوئی. وعبید بن الحسن کما تقدم.

(۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی (۱)، الحسن بن محمد بن هارون (۱)، محمد بن علی الکوفی (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إسماعیل الجعفی (۱)، الحسن بن هارون (۶)، ثعلبة بن میمون (۱)، سیف بن عمیرة (۲)، عبید بن الحسن (۲)، محمد بن داود (۱)، الصدق (۱)

۴۰۷۴ – الحسن بن هاشم:

لم یذکروه. روی ابن سماعة، عنه، عن أبی بصیر. یب ج ۸ باب الخلع و المباراة ص ۱۰۳.

ورواه فی الکافی باب النشوز وفیه: الحسین بن هاشم.

۴۰۷۵ – الحسن بن هانی أبو نواس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن محمد بن إبراهیم بن کثیر، عنه. جد ج ۸ / ۴۰، وکمبا ج ۳ / ۳۰۱.

وقال له المأمون: أنت مع تشیعک ومیلک إلی أهل هذا البیت ترکت مدح علی بن موسی الرضا علیه السلام! فأنشأ أشعارا " فی مدح مولانا الرضا علیه السلام.

بشا ص ۸۰ و ۸۱. ویأتی فی أبی نواس مزید بیان فی حقه.

۴۰۷۶ – الحسن بن هدبة:

ثقة من مشائخ النجاشی. روی فیه ص ۱۸۵ عنه هو ومحمد، عن جعفر بن محمد بن قولویه، عن علی أخیه کتابه فی فضل العلم وآدابه. ولعله أخو الحسین بن أحمد بن موسی بن هدبة الآتی.

۴۰۷۷ – الحسن بن هشام:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن یعقوب بن شعیب. یب ج ۷ باب بیع الثمار ص ۹۱.

ووقع أیضا " فی طریق أبی غالب الزراری فی رسالته ص ۶۵ عن الحسن بن محمد بن سماعة، عنه هو وعلی بن رباط وصفوان بن یحیی، عن عیص بن القاسم نسخته.

۴۰۷۸ – الحسن بن همام أبو علی:

لم یذکروه. وله کتاب الأنوار ونقل منه فی عیون المعجزات. جد ج ۴۱ / ۲۱۵، وکمبا ج ۹ / ۵۶۰.

(۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، أبو بصیر (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الحسین بن هاشم (۱)، محمد بن قولویه (۱)، الحسن بن هاشم (۱)، الحسن بن هشام (۱)، عیص بن القاسم (۱)، الحسن بن هدبة (۱)، أحمد بن موسی (۱)، یعقوب بن شعیب (۱)، محمد بن سماعة (۱)، علی بن رباط (۱)، البیع (۱)

۴۰۷۹ – الحسن بن یحیی الحسینی:

لم یذکروه. روی الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۲ بإسناده عن هشام بن خالد الدمشقی، عنه، عن هشام. وتقدم فی الحسن بن مهاجر أیضا."

۴۰۸۰ – الحسن بن یحیی الخشبی: هو متحد مع سابقه. والخشبی مصحف الحسینی.

۴۰۸۱ – الحسن بن یحیی بن ضریس الجبلی:

قال الخوئی: قال فی الریاض: هو من أجل مشائخ شیخنا الصدوق یروی عن أبیه. ذکره الشیخ النوری فی المستدرک. ولکن لم نجده فی کتبه. انتهی.

أقول: روی الصدوق فی التوحید باب الأطفال عنه، عن أبیه، عن محمد بن عمارة.

وروی فی العلل عنه، عن أبیه. کمبا ج ۳ / ۳۴۵، وج ۴ / ۸۱، وجد ج ۸ / ۱۸۷، وج ۹ / ۳۰۴. وفی کل هذه المواضع الحسن مکبرا" ألا أنه فی بعض نسخ التوحید مصغرا. " وأخوه الحسین وکلاهما من مشائخ الصدوق وسیأتی.

۴۰۸۲ – الحسن بت یحیی العلوی الحسینی أبو محمد:

من مشائخ الصدوق. هو الحسن بن محمد بن یحیی المذکور. ۴۰۸۳ – الحسن بن یحیی الفحام: هو ابن محمد بن یحیی المذکور.

۴۰۸۴ – الحسن بن یحیی المدائنی:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر الجزاء ۷ باب ۳ عن سلمة بن الخطاب، عن علی بن میسر (عیسی) المدائنی، عنه، عن الصادق علیه السلام قال: قلت له: أخبرنی عن الامام إذا سأل کیف یجیب. فقال: إلهام أو سماع وربما کانا جمیعا."

۴۰۸۵ – الحسن بن یحیی:

روی عبد الله بن داهر، عنه، عن قثم أبی قتادة الحرانی، عن عبد الله بن یونس، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه حدیث همام فی صفة المؤمن. الکافی ج ۲ باب ۹۹

(۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسن بن یحیی بن ضریس (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی

(۱)، عبد الله بن داهر (۱)، عبد الله بن یونس (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، الحسن بن یحیی (۵)، یحیی العلوی (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، محمد بن یحیی (۱)، علی بن میسر (۱)، الصّلاة (۱)

فی المؤمن وعلامته وصفاته ص ۲۲۶.

وروی الصدوق فی أمالیه مج ۱۸ ص ۴۸ عن الحسن بن محمد بن یحیی بن الحسن العلوی، عن جده یحیی بن الحسن بن جعفر، عن إبراهیم بن علی والحسن بن یحیی، عن نصر بن مزاحم حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام، ونقله جد ج ۸ / ۱۸۵. ورواه الشیخ عن المفید بهذا السند. ج ۳۹ ص ۳۳۸، وکمبا ج ۳ / ۳۴۴، وج ۹ / ۴۲۲.

یر: محمد بن عیسی، عن النضر، عن الحسن بن یحیی قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: إنا أهل بیت عندنا معاقل العلم وآثار النبوة وعلم الکتاب و فصل ما بین ذلک. جد ج ۲ / ۲۱۵، وکمبا ج ۱ / ۱۳۶.

۴۰۸۶ – الحسن بن یزید:

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۱۴).

وروی الصفار، عن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن أبی الحسن موسی علیه السلام. جمال الأسبوع ص ۴۵۲.

وروی الصدوق فی الخصال بإسناده عن علی بن أسباط، عنه، عن محمد بن سالم. جد ج ۸ / ۱۷۸، وکمبا ج ۳ / ۳۴۲. وفی کل هذه المواضع: یزید، لکن فی المصدر: الحسن بن زید.

۴۰۸۷ – الحسن بن یسار البصری: هو الحسن البصری المشهور سامری هذه الأمة.

۴۰۸۸ – الحسن بن یعقوب البزاز:

لم یذکروه. روی الکراجکی، عن علی بن الحسن بن مندة، عنه، عن علی بن إبراهیم حدیث الطیر. کمبا ج ۱۴ / ۳۶۳، وجد ج ۶۰ / ۳۰۰.

۴۰۸۹ – الحسن بن یعقوب القمی:

لم یذکروه. عده الصدوق فیمن وقف علی معجزة صاحب الزمان علیه السلام ورآه. جد ج ۵۲ / ۳۱، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۲.

(۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، حدیث الطیر (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، یحیی بن الحسن بن جعفر (۱)، إبراهیم بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الحسن بن یحیی (۱)، الحسن بن یسار (۱)، الحسن بن یزید (۱)، الحسن بن یعقوب (۲)، علی بن أسباط (۱)، الحسن البصری (۱)، الحسن بن زید (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن عیسی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)

۴۰۹۰ – الحسن بن یعقوب یزید:

لم یذکروه. روی الصفار، عنه، عن الوشاء کما فی نسختین من البصائر الجزء ه باب ۱۲.

۴۰۹۱ – الحسن بن یعقوب:

لم یذکروه. روی عن عیسی بن المستفاد کتابه فی الوصیة. جش ص ۲۱۱.

۴۰۹۲ – الحسن بن یوسف بن عمیرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الاقبال ص ۴۷۰ عن محمد بن عبد الله، عن أبیه، عنه، عن جابر بن یزید الجعفی، عن الباقر علیه السلام.

۴۰۹۳ – الحسن بن یوسف:

وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب معنی الحجزة عن علی بن العباس، عنه، عن عبد السلام، عن عمار بن أبی الیقطان، عن أبی

عبد الله علیه السلام.

وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۵۸، عن أبیه، عن الحسن بن یوسف، عن المفضل بن صالح.

وفیه ص ۶۴ عن أبیه، عنه، عن زکریا بن محمد کما فیه ص ۶۶ و ۶۹.

وفیه ج ۲ / ۴۵۸ عنه، عن أخیه.

وله روایات فی الکتب الأربعة رواها عن زکریا بن محمد المؤمن وعبد الله بن المغیرة ومحمد بن سلیمان ونصر أشار إلیها الأردبیلی والخوئی.

ویروی عنه إسماعیل بن مهران وأحمد البرقی وموسی بن عمیر وغیرهم.

فلا وجه للإنکار والقول بأنه مصحف الحسین بن سیف.

۴۰۹۴ - الحسن بن یوسف: من أصحاب الباقر علیه السلام. رجال الشیخ (۲۱).

۴۰۹۵ - الحسن بن یوسف: عده الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۱۳).

۴۰۹۶ - الحسن بن یونس: من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۱).

(۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، عیسی بن المستفاد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، علی بن العباس (۱)، الحسن بن یعقوب (۲)، الحسین بن سیف (۱)، الحسن بن یوسف (۵)، الحسن بن یونس (۱)، جابر بن یزید (۱)، المفضل بن صالح (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، موسی بن عمیر (۱)، زکریا بن محمد (۲)، أحمد البرقی (۱)، الوصیة (۱)

۴۰۹۷ - الحسن بن یونس الحمیری: من أصحاب الصادق (ع). رجال الشیخ (۴۸).

۴۰۹۸ - الحسن بن یونس:

روی الصدوق فی التوحید باب فطرة الله عن ابن الولید، عن الصفار، عن علی بن حسان الواسطی، عنه، عن عبد الرحمن بن کثیر، عن أبی عبد الله علیه السلام فی قول الله عز وجل: (فطرة الله التی فطر الناس علیها) قال: التوحید، ومحمد رسول الله، وعلی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کمبا ج ۲ / ۸۷، وج ۷ / ۳۴۰، و جد ج ۳ / ۲۷۸، وج ۲۶ / ۲۷۷.

۴۰۹۹ - الحسین بن أبان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب الحب فی الله ص ۱۲۷ ح ۱۲ عنه (یعنی أحمد بن محمد بن خالد)، عن أبی علی الواسطی، عنه، عمن ذکره، عن أبی جعفر علیه السلام.

۴۱۰۰ - الحسین بن إبراهیم بن أحمد بن هشام المؤدب المکتب الکاتب:

من مشائخ الصدوق فی کتبه مترضیا " علیه، روی عنه حدیث شرائع الدین.

الخصال ج ۲ / ۱۵۰. وحدیث سبعین منقبة لأمیر المؤمنین صلوات الله علیه لم یشرکه فیها أحد کما فیه ص ۱۳۱. رواهما عن أحمد بن یحیی بن زکریا القطان، عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عن نمیم بن بهلول. وغیر ذلک منها فی أمالیه ص ۲۴۰ و ۲۶۱ بهذا الإسناد.

وفی العیون ج ۱ روی عنه، مترضیا " علیه، عن علی بن إبراهیم بن هاشم کما فیه ص ۱۳ و ۷۲ و ۱۴۱. وفی ص ۱۲۰ عنه مترضیا" عن محمد بن جعفر الکوفی الأسدی.

وعن بعض الثقات أن له کتابا " فی الفرایض أجاد فیه.

ووقع فی طریقه فی مشیخة الفقیه فی ستة أصل من الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه.

وروی عنه الصدوق فی التوحید مترضیا " فی ستة مواضع.

(۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، الحسین بن إبراهیم بن أحمد بن هشام (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، محمد بن جعفر الکوفی الأسدی (۱)، أحمد بن یحیی بن زکریا (۱)، الحسن بن یونس الحمیری (۱)، علی بن حسان الواسطی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، عبد الله بن حبیب (۱)، الحسین بن أبان (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، علی الواسطی (۱)، الحسن بن یونس (۱)

وروی الشیخ فی یب ج ۶ / ۹۵ عن الصدوق، عنه وعلی بن أحمد بن موسی معا، "عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی حدیث الزیارة الجامعة الکبیرة المعروفة.

۴۱۰۱ – الحسین بن إبراهیم تاتانه:

من مشائخ الصدوق وهذا غیر سابقه لذکره إیاهما معا "فی العیون ج ۱ باب ۱ ص ۱۳ عنهما، عن علی بن إبراهیم. وفی أکثر النسخ ناتانه بالنون کما سیأتی.

۴۱۰۲ – الحسین بن إبراهیم بن عبد الله بن منصور:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کمال الدین باب ۶، عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق رضی الله عنه، عن محمد بن هارون الهاشمی، عن أحمد بن عیسی، وجد ج ۵۲ / ۲۸۰، وکمبا ج ۱۳ / ۱۷۴.

۴۱۰۳ – الحسین بن إبراهیم بن علی القمی المعروف بابن الخیاط أبو علی:

فاضل جلیل من مشائخ الشیخ الطوسی کما قاله العلامة فی اجازته الکبیرة لبنی زهرة وکناه بأبی عبد الله علی ما نقله الخوئی والمامقانی.

ویبعد ذلک ما قاله السید بن طاووس فی المهج ص ۱۰۵ فی نقله دعاء الحرز الیمانی: أخبرنا أبو عبد الله الحسین بن إبراهیم بن علی القمی المعروف بابن الخیاط قال:

أخبرنا أبو محمد هارون بن موسی التلعکبری – الخ.

فان السید بن طاووس هذا توفی سنة ۶۷۳ والشیخ توفی سنة ۴۶۰ وبینهما ۲۱۳ سنة والتلعکبری توفی سنة ۳۸۵. إلا أن یحمل کلام السید علی الاخبار بالإجازة لا بالمشافهة والمناولة. ویدل علی صحة کلام العلامة من یأتی إن اتحد مع هذا.

۴۱۰۴ – الحسین بن إبراهیم القمی:

من مشائخ الطوسی. روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۳۹ عنه، عن أبی العباس أحمد بن علی بن نوح، عن أحمد بن جعفر بن سفیان البزوفری.

وفیه ص ۲۴۲ قال: أخبرنی الحسین بن إبراهیم، عن ابن نوح، عن هبة الله بن

(۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، السید إبن طاووس (۲)، محمد بن أبی عبد الله الکوفی (۱)، الحسین بن إبراهیم القمی (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، أحمد بن جعفر بن سفیان (۱)، علی بن أحمد بن موسی (۱)، الحسین بن إبراهیم (۴)، علی بن إبراهیم (۱)، الزیارة الجامعة للأئمة علیهم السلام (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، هارون بن موسی (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، محمد بن هارون (۱)، ابن الخیاط (۲)، الشیخ الطوسی (۱)، أحمد بن علی (۱)

محمد روایة. وفیه بهذا الإسناد عن هبة الله بن محمد روایة أخری.

وبهذا الإسناد بعینه روایات اخر فیه ص ۲۵۲ و ۲۵۸ و ۲۶۱ و ۲۶۳ و ۲۶۷.

وفی هـذه المواضع اکتفی بـذکر اسـمه واسم أبیه فقط. وبقرینـة الروایة الأولی واتحاد من یروی عنه هو القمی فان اتحد هذا مع سابقه یثبت قول العلامة. وإن احتمل فی غیر الأولی کونه الحسین بن إبراهیم القزوینی الآتی فلا.

۴۱۰۵ – الحسین بن إبراهیم القزوینی أبو عبد الله:

هو من مشائخ الشـیخ وقد أکثر الشـیخ من الروایة عنه فی أمالیه ۲ / ۲۷۱، عن محمـد بن وهبان، عن أحمـد بن إبراهیم بن أحمد، عن الحسن بن علی الزعفرانی، عن أحمد البرقی. وأبلغ روایاته بهذا الأسناد إلی سبعة وثلاثین روایة وذکرها فی البحار متفرقا."

۴۱۰۶ – الحسین بن إبراهیم بن علی بن عبد الرحمن بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن علیه السلام:

أخذه الصفار وأرسله إلی طبرستان فمات فی الطریق. تتمة المنتهی ص ۲۶۸.

۴۱۰۷ – الحسین بن إبراهیم بن عیسی أبو عبد الله المعروف بابن خیاط القمی:

من مشائخ الطبری فی کتابه دلائل الإمامة ص ۲۱۹. روی عنه، عن أحمـد بن محمد بن عبید الله بن عباس – الخ. وبعده خبران آخران بلفظ: حدثنی أبو عبد الله القمی، والمراد به الأول.

۴۱۰۸ – الحسین بن إبراهیم بن محمد الهمدانی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الفقیه ج ۴ باب الوصی یشتری من مال المیت ص ۲۱۹ عن محمد بن أحمد بن یحیی، عن الحسین بن إبراهیم الهمدانی قال: کتبت مع محمد بن یحیی: هل للوصی – الخ. ومثله فی الوافی.

وفی الکافی ج ۷ باب نوادر الوصایا ص ۵۹ ذکر الحسـین بن إبراهیم بن محمد الهمدانی. وجعل الحسن نسـخة. وفی یب ج ۹ / ۲۳۳ عن محمد بن أحمد، عن

(۷۴)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمـام الحسن بن علی المجتـبی علیهمـا السـلام (۱)، الحسـین بـن إبراهیم الهمـدانی (۱)، الحسـین بن إبراهیم القزوینی (۲)، إبراهیم بن محمـد الهمدانی (۱)، أحمـد بن إبراهیم بن أحمد (۱)، الحسـن بن علی الزعفرانی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، الحسـین بن إبراهیم (۳)، هبـة الله بن محمد (۱)، محمـد بن عبید الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، أبو عبد الله (۳)، محمد بن یحیی (۱)، أحمد البرقی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الوصیة (۱)

الحسن بن إبراهیم بن محمد الهمدانی.

۴۱۰۹ – الحسین بن إبراهیم المعروف بأبی عیلة:

روی الطبری، عنه، عن عبد السلام بن صالح. بشا ص ۲۶۴.

۴۱۱۰ – الحسین بن إبراهیم بن منشور الصائغ أبو علی:

لـم یـذکروه. روی جش ص ۱۱۷ عـن شـیخه أحمـد بن علی بن عبـاس، عنه، عن علی بن محمـد بن جعفر بن عنبسـة کتـاب دارم بن قبیصة.

۴۱۱۱ – الحسین بن إبراهیم بن موسی بن أحنف:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. رجال الشیخ (۲۱).

۴۱۱۲ – الحسین بن إبراهیم بن جعفر علیه السلام:

من أصحاب الرضا علیه السلام. رجال الشیخ (۳۴).

۴۱۱۳ – الحسین بن إبراهیم بن موسی:

روی عن الرضا علیه السلام معجزاته. إثبات الوصیة للمسعودی. ص ۱۷۴.

۴۱۱۴ – الحسین بن إبراهیم بن ناتانه:

لم یـذکروه. وقد أکثر الصدوق من الروایة عنه مترجما " ومترضـیا " علیه، عن علی بن إبراهیم بن هاشم کما فی أمالیه ص ۲۲ و ۳۵ و ۱۱۰ و ۱۵۴ و ۱۶۰ و ۲۴۰. وفی کل هذه المواضع ناتانه بالنون الموحدة والألف والتاء المثناة.

وروی الصـدوق فی کمال الدین ج ۱ باب ۲۸ عن جماعـة هو منهم، عن علی بن إبراهیم بن هاشم حـدیث اللوح المشـهور فی النص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم و فضائلهم علیهم السلام.

وروی عنه فی العیون ج ۱ / ۱۳ و ۴۱ و ۸۸ عن علی بن إبراهیم.

وفی بعض النسخ: ناتانه، وعن المجلسی أن ناتانه بالنون معرب ناتوان.

وروی الصدوق، عنه، عنه، عن أبیه أصل العباس بن هلال واصل مبارک

(۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: أصـحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السـلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، الحسین بن إبراهیم بن موسی (۲)، إبراهیم بن محمد الهمدانی (۱)، علی بن إبراهیم بن هـاشم (۱)، الحسین بن إبراهیم (۴)، عبد السلام بن صالح (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، محمد بن جعفر بن عنبسة (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، دارم بن قبیصة (۱)، عباس بن هلال (۱)، أحمد بن علی (۱)، حدیث اللوح (۱)

العقرقوفی کما فی مشیخة الفقیه فی طرقه إلی الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه.

۴۱۱۵ - الحسین بن أبی برد:

لم یـذکروه. روی عبـد الله بن تمام الکوفی، عن یحیی بن عبـد الحمیـد، عنه، عن یحیی بن یعلی حدیث النص. کتاب نصوص الخزاز باب ۲۲، وجد ج ۳۶ / ۳۳۳، و کمبا ۹ / ۱۵۲.

۴۱۱۶ - الحسین بن أبی حرب: هو ابن عون الآتی.

۴۱۱۷ - الحسین بن أبی الحسن الفارسی:

لم یذکروه. روی البرقی، عن إبراهیم، عنه، عن سلیمان بن جعفر البصری، عن الصادق علیه السلام. سن ج ۲ / ۳۲۱.

۴۱۱۸ - الحسین بن أبی حمزة الثمالی:

هو وأخوه علی ومحمد وأبوهم کلهم ثقات فاضلون بلا خلاف، روی عن الصادق علیه السلام. جد ۴۲ / ۱۰۶، وکمبا ج ۹ / ۶۲۴.

وروی عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السـلام. کمـال الـدین باب ۲۲. وبالجملـة له کتـاب رواه عنه ابن أبی عمیر وغیره. وتقـدم فی أخیه الحسن ما یتعلق به. وهذا غیر الحسین بن حمزة اللیثی ابن بنت أبی حمزة الثمالی الثقة الآتی بشهادة جمع من علماء الفن.

۴۱۱۹ - الحسین بن أبی الخطاب:

ولد سنة أربعین ومائة. وابنه الثقة الجلیل محمد یأتی وروی عن أبیه. واسم أبی الخطاب زید.

۴۱۲۰ - الحسین بن أبی رافع الصیمری أبو عبد الله:

روی عن محمد بن یعقوب الکلینی. وروی عنه الحسین بن عبید الله.

(۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الحسین بن أبی رافع الصیمری (۱)، الحسین بن أبی الخطاب (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، الحسین بن أبی حمزة (۱)، سلیمان بن جعفر البصری (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن حمزة (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، الحرب (۱)

الاستبصار ج ۱ باب وجوب الترتیب فی الأعضاء ص ۷۳.

۴۱۲۱ - الحسین بن الربیع الهمدانی:

لم یذکروه. روی وهب بن شاذان، عنه، عن محمد بن إسحاق. غیبة النعمانی ص ۷۵.

وروی عمر بن یزید، عنه، عنه. إثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۲۲. وتقدم فی الحسن بن أبی الربیع ما یتعلق به.

۴۱۲۲ – الحسین بن أبی سارة المدائنی:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی العطار، عنه، عن یعقوب بن یزید، عن ابن أبی عمیر. کامل الزیارة باب ۷۲ ص ۱۸۰ ح ۶ حدیث ثواب زیارة الحسین صلوات الله علیه. ورواه فی جد ج ۱۰۱ / ۹۴، وکمبا ج ۲۲ / ۱۲۹ عنه مثله. ورواه الشیخ فی التهذیب ج ۶ باب فی فضل زیارته ص ۴۹ مثله إلا أنه أبدل أبی سارة بأبی سیار.

۴۱۲۳ – الحسین بن أبی السری:

لم یذکروه. روی فی یب ج ۶ / ۳۸۴ عن محمد بن أحمد بن یحیی، عن إبراهیم بن إسحاق، عنه، عن الحسن بن إبراهیم. وکذا عن الطبعة القدیمة.

وفی الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب فضل الزراعة ص ۲۶۱ عن علی بن محمد، عن إبراهیم بن إسحاق، عن الحسن بن السری، عن الحسن بن إبراهیم روایة أخری. و الظاهر أنهما رجلان لا وجه لزعم الاتحاد بصرف توهم اتحاد الراوی والمروی عنه.

۴۱۲۴ – الحسین بن أبی سعید هاشم بن حیان المکاری أبو عبد الله:

قال النجاشی ص ۲۸ بعد ذلک: کان هو وأبوه وجهین فی الواقفة. وکان الحسن ثقة فی حدیثه – الخ. وقال: له کتاب نوادر کبیر رواه الحسن بن محمد بن سماعة، عنه به.

وروی کش وقفه واعتراضه علی مولانا الرضا صلوات الله علیه ودعاءه علیه بقوله: أطفأ الله نور قلبک! وأدخل الفقر بیتک! ویلک!

(۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، الحسین بن أبی السری (۱)، الحسین بن أبی سارة (۱)، الحسن بن أبی الربیع (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، الحسین بن أبی سعید (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، الحسن بن إبراهیم (۲)، هاشم بن حیان (۱)، أبو عبد الله (۱)، وهب بن شاذان (۱)، الحسن بن السری (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، عمر بن یزید (۱)، الحسن بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الزیارة (۱)، الوجوب (۱)، الترتیب (۱)

قال العلامة الخوئی: هذه الروایات تدل علی عناده وتعصبه فی وقفه، إلا أنها بأجمعها ضعیفة، ومع ذلک لا اشکال فی وقفه إلا أنه ثقة بشهادة النجاشی.

انتهی ملخصا. " واختلاف نسخ النجاشی فی عنوانه الحسین ثم فی الأثناء قال: و کان الحسن ثقة، سهو من النساخ والأظهر الحسین.

ویؤید کونه الحسین روایة علی بن الحکم عنه کما فی الکافی ج ۴ کتاب الزکاة باب معرفة الجود والسخاء ص ۳۹.

وکذا فیه ج ۲ کتاب الدعاء باب ۶۰ دعوات موجزات لجمیع الحوائج – الخ ص ۵۸۴. ویأتی له روایات بعنوان الحسین بن هاشم. وتقدم بعنوان الحسن.

۴۱۲۵ – الحسین بن أبی سیار المدائنی:

هکذا فی یب والوافی لکن تقدم بعنوان الحسین بن أبی سارة.

۴۱۲۶ – الحسین بن أبی الصهبان:

لم یذکروه. واسم أبی الصهبان عبد الجبار. وقع فی طریق الشیخ فی ست عن الصفار، عن محمد بن عیسی، عنه عن عبد الرحمن بن حماد کتاب أصل إبراهیم بن أبی البلاد.

۴۱۲۷ – الحسین بن أبی طلحة:

لم يذكروه. روى عن العبد الصالح عليه السلام. وروى عنه العياشى فى تفسيره ج ١ / ٢۴۴ حكم التيمم. ورواه فى تفسير البرهان سورة النساء والوسائل عنه مثله.

۴١٢٨ - الحسين بن أبى عبد الله الأرجانى:

روى عن الصادق عليه السلام كما فى الفقيه ج ١ باب فضل الجماعة ص ۴٠٧.

ورواه فى الكافى ج ٣ باب الرجل يصلى وحده ثم يعيد فى الجماعة ص ٣٨١ عن الهيثم بن واقد، عن الحسين بن عبد الله الأرجانى.

ورواه فى التهذيب ج ٣ / ٢٧٠ عن الهيثم بن واقد، عن الحسن بن عبد الله الأرجانى.

(٧٨)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (١)، كتاب تفسير البرهان (١)، الحسين بن عبد الله الأرجانى (١)، الحسين بن أبى عبد الله (١)، الحسين بن أبى سارة (١)، الحسين بن أبى سيار (١)، الحسن بن عبد الله (١)، الهيثم بن واقد (٢)، الحسين بن هاشم (١)، سورة النساء (١)، على بن الحكم (١)، محمد بن عيسى (١)، الجود (١)، التيمّم (١)، السهو (١)، الجماعة (٢)

۴١٢٩ - الحسين بن أبى عبيد:

لم يذكروه. روى البرقى فى سن ج ١ / ٢٨٣ عن محمد بن سنان، عنه وعمرو الأفرق الخياط وعبد الله بن مسكان حديث خلق الخير والشر، وجد ج ۵ / ١۶٠، و كمبا ج ٣ / ۴۵.

۴١٣٠ - الحسين بن عثمان:

لم يذكروه. روى محمد بن على الهمدانى، عنه، عن خالد الجوان، عن موسى الكاظم (ع). الكافى ج ۶ كتاب الزى باب ١٣ فى القول عند لباس الجديد ص ۴۵٩.

وروى البرقى فى سن ج ٢ / ۵٣۴ عنه رفعه عن النبى صلى الله عليه وآله.

۴١٣١ - الحسين بن أبى عثمان الآدمى:

لم يذكروه. روى السيد بن طاووس، عن على بن الحسين بن إسماعيل، عنه، عن يحيى بن حاتم بن عكرمة حديث وصية أمير المؤمنين المفصلة إلى ابنه الحسن صلوات الله عليهما. كمبا ج ١٧ / ۵٧، وجد ج ٧٧ / ١٩۶ عنه مثله إلا أنه فيه:

الحسن بن أبى عثمان، بدل الحسين بن أبى عثمان ۴١٣٢ - الحسين بن أبى العرندس الكوفى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. رجال الشيخ (٧۵).

وروى فى قرب الإسناد ص ١٢٨، عن أحمد بن الحسن الميثمى، عنه قال:

رأيت أبا الحسن صلوات الله عليه بمنى - الخ.

وفيه ص ١٢٧ عنه قال: رأيت أبا الحسن موسى عليه السلام فى المسجد الحرام فى شهر رمضان - الخ.

۴١٣٣ - الحسين بن أبى العلاء الخفاف الأزدى العامرى الأعور الزندجى أبو على الكوفى:

من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام. واسم أبى العلاء خالد بن طهمان.

(٧٩)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (٢)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (٢)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (١)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (١)، السيد إبن طاووس (١)، شهر رمضان المبارك (١)، الحسين بن أبى العلاء (١)، أحمد بن الحسن الميثمى (١)، الحسين بن أبى العرندس (١)، الحسين بن أبى عثمان (٢)، محمد بن على الهمدانى (١)، الحسن بن أبى عثمان (١)، عبد الله بن مسكان (١)، الحسين بن عثمان (١)، خالد بن طهمان (١)، على بن الحسين (١)، خالد الجوان (١)، محمد بن سنان (١)، مسجد الحرام (١)، اللبس (١)، الوصية (١)

قال النجاشی: وأخواه علی وعبد الحمید روی الجمیع عن أبی عبد الله علیه السلام وکان الحسین أوجههم له کتب - الخ. وأثبت العلامة المامقانی وثاقته.

وکذا الخوئی صحح القول بوثاقته. وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه من صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه.

ووقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارات باب ۲۳ ص ۷۳ ح ۹ روی صفوان بن یحیی وعلی بن نعمان، عنه. وکذا ابن أبی عمیر وغیرهم من الاجلاء عدهم الخوئی أزید من عشرین.

وروی المفید بإسناده عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: الأوصیاء طاعتهم مفترضة؟ فقال: هم الذین قال الله (أطیعوا الله وأطیعوا الرسول وأولی الأمر منکم) وهم الذین قال: (انما ولیکم الله) - الآیة.

وروی الصفار بإسناده عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: یا حسین بیوتنا مهبط الملائکة ومنزل الوحی - الخبر.

وروی ابن إدریس فی آخر السرائر عن جامع البزنطی عن الحسین بن أبی العلا قال: خرجنا من مکة نیف وعشرون رجلا فکنت أذبح لهم فی کل منزل شاة. فلما دخلت علی أبی عبد الله صلوات الله علیه، فقال: یا حسین أو تذل المؤمنین؟! فقلت: أعوذ بالله من ذلک، فقال: بلغنی أنک تذبح لهم فی کل منزل شاة. فقلت: ما أردت إلا الله، فقال: أما کنت تری فیهم من یحب أن یفعل فعلتک فلا تبلغ مقدرتهم ذلک فتقاصر إلیه نفسه؟! فقلت: استغفر الله ولا أعود. ورواه البرقی فی سن ج ۲ / ۳۵۹ عن محمد بن علی، عن موسی بن سعدان، عنه - الخ.

وفی روایة الراوندی أنه أرسله موسی الکاظم صلوات الله علیه لشراء جاریة نوبیة لتلد له إبراهیم. جد ج ۴۸ / ۶۹، وکمبا ج ۱۱ / ۲۵۱.

ویستفاد من هذا الحدیث قلت معرفته لأنه لما أمره الامام بذلک قال: لا تعرف کلامک وأنت لا تعرف کلامها! فتبسم وقال: اذهب حتی تشتریها - الخ.

وأبوه یأتی.

وروی أحمد بن مهران، عن محمد بن علی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام

(۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أحمد بن مهران (۱)، موسی بن سعدان (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن علی (۲)، عبد الحمید (۱)، الصّلاة (۱)

قال: قلت له: تبقی الأرض بغیر إمام؟ قال: لا. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب ۵ ص ۱۷۸.

ومن روایة محمد بن علی عنه، استقرب العلامة الخوئی أنه أدرک زمان أبی الحسن الرضا علیه السلام. وفیه تأمل مضافا " إلی ما عرفت فی روایة البرقی من روایة محمد بن علی، عن موسی بن سعدان، عنه.

۴۱۳۴ - الحسین أبو علی ابن الفرج أبی قتادة البغدادی:

له کتاب فی صفة النبی صلی الله علیه وآله. رواه البرقی، عن أبیه، عنه.

ست ص ۸۴.

۴۱۳۵ - الحسین بن أبی غندر کوفی:

یروی عن أبیه، عن الصادق صلوات الله علیه، ویقال: هو عن موسی بن جعفر علیه السلام له کتاب رواه البرقی، عن أبیه، عن صفوان بن یحیی، عنه به.

کذا قال النجاشی. وظاهر النجاشی أنه لا یروی عن الصادق علیه السلام، لکن روی صفوان بن یحیی، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: أکتحل بکحل فیه مسک وأنا صائم؟ فقال: لا بأس به. التهذیب ج ۴ / ۲۶۰، والاستبصار ج ۲ / ۹۰ ح ۲۸۵.

وروی صفوان بن یحیی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کامل الزیارات باب ۳۱ ص ۹۹ ح ۱.

وقال الشیخ فی ست ص ۸۴: له أصل أخبرنا به الحسین بن إبراهیم القزوینی، عن محمد بن وهبان، عن علی بن حبشی، عن العباس بن محمد بن الحسین، عن أبیه، عن صفوان بن یحیی، عنه.

وروی الشیخ اصله بهذا الإسناد عنه فی أمالیه ج ۲ / ۲۷۹ عنه، عن عبد الله بن أبی یعفور، عن الصادق علیه السلام قال: کمال المؤمن فی ثلاث - الخ.

وبهذا الإسناد عن صفوان بن یحیی وجعفر بن عیسی بن یقطین قالا: حدثنا الحسین بن أبی غندر، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: قال أمیر المؤمنین

(۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، الحسین بن إبراهیم القزوینی (۱)، یوم عرفة (۱)، جعفر بن عیسی بن یقطین (۱)، الحسین بن أبی غندر (۲)، صفوان بن یحیی (۵)، موسی بن سعدان (۱)، العباس بن محمد (۱)، علی بن حبشی (۱)، محمد بن علی (۲)، الفرج (۱)

علیه السلام: من أراد البقاء ولا بقاء - الخ. ثم قال: وبهذا الإسناد عن الحسین، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام - وساق أحادیث أصله بهذا الإسناد فیه إلی ۲۸۳ وأبلغه إلی ۱۸ روایة.

ومنها قال: وبهذا الإسناد عن الحسین، عن أبی الحسن موسی وأبی الحسن الرضا صلوات الله علیهما قالا: الباذنجان عند جداد النخل لا داء فیه.

بیان: الجداد قطع ثمرة النخل.

ورواه فی کمبا ج ۱۴ باب الباذنجان ص ۸۶۰، وجد ج ۶۶ / ۲۲۴ عن أمالی الشیخ بهذا الإسناد مثله.

ورواه فی الوسائل عنه مثله ج ۱۷ / ۱۶۷ لکن فیه: الحسین بن أبی منذر. وفی المصدر: الحسین بن أبی غندر، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۸۰ و ۲۸۱. فظهر انه روی عن الصادق والکاظم والرضا صلوات الله وسلامه علیهم.

۴۱۳۶ - الحسین بن أبی القاسم التمیمی:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۲۶۸ عنه، عن أبی سعید السجستانی.

۴۱۳۷ - الحسین بن أبی قتادة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی روضة الکافی ص ۶۹ ح ۲۷ عن محمد بن أبی القاسم، عنه، عن عمرو بن شمر.

ووقع فی طریق الصدوق فی العیون عن سعد بن عبد الله، عنه، عن محمد بن سنان. کمبا ج ۱۱ / ۴۹، وجد ج ۴۶ / ۱۷۷.

۴۱۳۸ - الحسین بن أبی لبابة:

لم یذکروه. وقع فی طریق کش فی ترجمة هشام بن الحکم ص ۱۸۰ عن العمرکی، عنه، عن داود بن القاسم الجعفری.

۴۱۳۹ - الحسین بن أبی منصور:

قال فی قاموس الرجال: یأتی فی أبیه أنه من الغلاة ومن المتنبیین مثل أبیه.

(۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، الحسین بن أبی قتادة (۱)، الحسین بن أبی لبابة (۱)، الحسین بن أبی غندر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن القاسم (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، هشام بن الحکم (۱)، عمرو بن شمر (۱)

أقول: والظاهر أنه الحسين بن منصور الحلاج الآتى.

۴۱۴۰ – الحسين بن أبى نعيم (أبى نصر – خ ل):

روى عن أبى الحسن موسى بن جعفر بن محمد صلوات الله عليهم. وروى عنه محمد بن أبى عمير كما فى الفقيه باب السكنى والعمرى.

۴۱۴۱ – الحسين بن أبى الهيثم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الخزاز فى كتابه النصوص باب ۱۸ عن محمد بن أبى بشر، عنه، عن هشام بن خالد فى حديث النص، وجد ج ۳۶ / ۳۲۹، وكمبا ج ۹ / ۱۵۱.

وروى محمد بن أبى بشير، عنه، عن سليمان بن داود كما فى بعض نسخ التوحيد.

۴۱۴۲ – الحسين بن أبى يعقوب:

لم يذكروه. روى القمى فى تفسيره سورة البلد ص ۷۲۶ عن الحسين بن سعيد، عن إسماعيل بن عباد، عنه، عن بعض أصحابه، عن أبى جعفر عليه السلام حديثا " يدل على حسن عقيدته، وجد ج ۹ / ۲۵۱، وكمبا ج ۴ / ۶۸.

وروايته الأخرى عن رجل، عن أبى جعفر عليه السلام قال: للمصلى ثلاث: يتناثر عليه الرحمة؟! إلى آخر ما فى كتاب ايضاح قاضى نعمان.

۴۱۴۳ – الحسين بن أبى يوسف:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكافى عن محمد بن زياد، عنه هو وأبان بن عثمان، عن عبد الملك بن عمرو، عن الصادق عليه السلام كما فى كتاب النكاح باب ما يحل للرجل من امرأته وهى طامث. ۴۱۴۴ – الحسين الأثرم ابن الحسن المجتبى صلوات الله عليه:

كان له فضل وذكرناه مع أبيه.

(۸۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعيم (۱)، الحسين بن أبى يعقوب (۱)، الحسين بن أبى يوسف (۱)، محمد بن أبى عمير (۱)، إسماعيل بن عباد (۱)، سليمان بن داود (۱)، عبد الملك بن عمرو (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، الحسين بن منصور (۱)، محمد بن زياد (۱)، سورة البلد (۱)

۴۱۴۵ – الحسين بن أحمد بن أبان القمى:

من شيوخ الشيعة. له تصنيف فى مناقب على عليه السلام. وكان شيخا " فاضلا " من مشائخ الامامية جليل القدر ضخم المنزلة. كذا عن ابن حجر.

۴۱۴۶ – الحسين بن أحمد بن إبراهيم البوشنجى:

لم يذكروه. روى عنه الحسين بن جعفر الحميرى والحسين بن سعيد المخزومى الآتيان.

۴۱۴۷ – الحسين بن أحمد بن إدريس القمى الأشعرى أبو عبد الله:

روى عنه التلعكبرى وله منه إجازة كما قاله الشيخ فى باب من لم يرو عنهم (۲۹).

وروى الصدوق عنه كثيرا " مترحما " ومترضيا " عليه عن أبيه أحمد بن إدريس كما فى مشيخة الفقيه فى طريقة إلى عمر بن حنظلة، وإلى زكريا بن مالك الجعفى، وإلى داود الرقى، وإلى بشار بن يسار، وإلى محمد بن على بن محبوب، وإلى عبد الله بن القاسم، وإلى عطاء بن السايب، وإلى عبد الله بن الحكم وغيرهم. وكلما ذكره الصدوق ترحم وترضى عليه، بل عن المج ترحم عليه أزيد من ألف مرة. فيستفاد من ذلك كله جلالته ووثاقته.

حضوره عند وفاة أبی جعفر محمد بن عثمان العمروی وإیصائه إلی الحسین بن روح. جد ج ۵۱ / ۳۵۵، وکمبا ج ۱۳ / ۹۶.

وحضوره مع جماعة عند علی بن محمد السمری ببغداد، وإخباره إیاهم عن الامام بموت والد الصدوق فی الساعة التی توفی. جد ج ۵۱ / ۳۶۱، وکمبا ج ۱۳ / ۹۸.

وروی الشیخ فی یب عن محمد بن أحمد بن داود الثقة الجلیل، عنه. وأبوه تقدم. وکذا أخوه الحسن.

۴۱۴۸ – الحسین بن أحمد الأستر آبادی العدنی أبو عبد الله:

روی الصدوق عنه، عن جده، عن محمد بن أحمد الجرجانی، عن إسماعیل بن

(۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، علی بن محمد السمری (۱)، الحسین بن أحمد بن إدریس القمی (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، عبد الله بن الحکم (۱)، عطاء بن السائب (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، أبو عبد الله (۲)، الحسین بن أحمد (۲)، أحمد بن إدریس (۱)، الحسین بن سعید (۱)، زکریا بن مالک (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، داود الرقی (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عمر بن حنظلة (۱)، الوفاة (۱)

أبان حدیث خمس مناقب لأمیر المؤمنین علیه السلام. الخصال ص ۱۴۹.

۴۱۴۹ – الحسین بن أحمد الأسدی:

لم یذکروه. روی القمی فی جامع الأحادیث ص ۸، عنه، عن یوسف بن علی بن أحمد الطبری روایات تزید علی عشرة.

۴۱۵۰ – الحسین بن أحمد بن إلیاس:

لم یذکروه. روی علی بن عبد الرحمن، عنه کتاب محمد بن عبید بن ساعد.

جش ص ۲۴۲.

وروی علی بن عبد الرحمن عروة الکاتب، عنه، عن أبی عبد الله العاصمی.

جش ص ۱۱۳.

۴۱۵۱ – الحسین بن أحمد بن بکیر الصیرفی البغدادی التمار:

له کتاب عیون مناقب أهل البیت. کما عن ابن شهرآشوب فی المعالم.

۴۱۵۲ – الحسین بن أحمد البیهقی أبو علی الحاکم:

روی الصدوق فی العیون عنه کثیرا " قال: أخبرنا محمد بن یحیی الصولی منها باب ۱۱ ص ۱۴۱ عنه، عنه. ومنها باب ۴۰ بهذا الإسناد ح ۷ و ۸ و ۱۲ – ۲۰ و ۲۵ – ۲۷، وباب ۶۰ و ۶۱. حدثه فی داره بنیسابور فی سنة ۳۵۲، کما فی باب ۲ ص ۱۴.

وروی الشیخ المفید باسنادهما عنه، عنه. کتاب الکفر ص ۹۱، وجد ج ۷۳ / ۹۵.

۴۱۵۳ – الحسین بن أحمد التمیمی:

لم یذکروه. روی عن مولانا الجواد صلوات الله علیه. مدینة المعاجز ص ۵۳۴.

۴۱۵۴ – الحسین بن أحمد بن جبیر أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۷۱ عن محمد بن محمد بن شهریار، عنه، عن شیخ من أصحابنا.

(۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسین بن أحمد البیهقی (۱)، الحسین بن أحمد بن بکیر (۱)، محمد بن یحیی

الصولی (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن أحمد (۴)، ابن شهرآشوب (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن عبید (۱)، محمد بن محمد (۱)

۴۱۵۵ – الحسین بن أحمد الحامدی البزاز أبو عبد الله، المعروف بغلام أبی علی بن جعفر، المعروف بابن زهومة النوبختی:

لم یذکروه. وکان شیخا " مستورا. " روی هبة الله بن محمد بن أحمد، عنه، عن روح بن أبی القاسم بن روح. غیبة الشیخ ص ۲۶۷، وجد ج ۵۱ / ۳۷۵، وکمبا ج ۱۳ / ۱۰۲.

۴۱۵۶ – الحسین بن أحمد بن حبیب الفارسی أبو عبد الله البزاز المعروف بابن القادسی:

لم یذکروه. وکان یملی علی الشیعة فی جامع المنصور مدة فضائل أهل البیت علیهم السلام. توفی ۱۴ ذی القعدة سنة ۴۴۷ وله ۹۱ عام وکان املاؤه فی مدة أخری فی مسجد براثا. وعد من مشائخ الشیخ الطوسی.

۴۱۵۷ – الحسین بن أحمد بن الحسن الرقی:

من شیوخ الشیعة. شیخ صالح کثیر الحدیث، روی عنه ابن عقدة وأثنی علیه.

۴۱۵۸ – الحسین بن أحمد بن الحسین بن علی بن فضال:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتابه غیبته ص ۴۸ عن علی بن حبشی بن قونی، عنه قال: کنت أری عند عمی علی بن الحسن بن فضال شیخا " من أهل بغداد – الخ، وجد ج ۴۸ / ۲۵۵، وکمبا ج ۱۱ / ۳۰۹.

وروی ابن عقدة عنه، عن عمه علی بن الحسن کتاب سعد بن طریف کما فی ست. وتقدم أبوه، وجده وعمه یأتی.

۴۱۵۹ – الحسین بن أحمد بن الحسن الناصر الأصم:

هو صاحب الدیلم ابن علی بن الحسن بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیهم السلام.

(۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: شهر ذی القعدة (۱)، الحسین بن أحمد بن الحسین (۱)، أبو عبد الله البزاز (۱)، الحسن بن علی بن الحسین (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، هبة الله بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن أحمد (۴)، مدینة بغداد (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن الحسن (۱)، صاحب الدیلم (۱)، علی بن فضال (۱)، علی بن حبشی (۱)، السجود (۱)

۴۱۶۰ – الحسین بن أحمد بن الحسین:

جد السید الإمام ضیاء الدین فضل الله بن علی الحسنی الراوندی من قبل الأم فقیه صالح محدث. ویأتی قریبا " جده من قبل الأب الحسین بن علی بن محمد کما أنه یأتی هو فی محله مع نسبه.

۴۱۶۱ – الحسین بن أحمد بن الحسین:

لم یذکروه. روی عن الحسین بن محمد بن الحسن الآتی.

۴۱۶۲ – الحسین بن أحمد الحلبی:

لم یذکروه. وله روایة کما فی المفتاح. أقول: روی أحمد بن محمد، عن التیملی، عنه، عن أبیه. الکافی ج ۴ باب ۱۴۲ فی السعی بین الصفا والمروة ص ۴۳۴.

۴۱۶۳ – الحسین بن أحمد بن خالویه أبو عبد الله:

روی نفطویه، عنه، عن محمد بن الحسن بن درید. بشا ص ۲۳۸. وهو الحسین بن خالویه الآتی.

۴۱۶۴ – الحسین بن أحمد الخصیبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غیبته ص ۲۳۰ عن العباس بن أحمد الصائغ، عنه قال: حدثنی محمد بن إسماعیل وعلی بن عبد الله الحسنیان قالا: دخلنا علی أبی محمد الحسن العسکری صلوات الله علیه – الخ، وجد ج ۵۱ / ۳۴۵، وکمبا ج ۱۳ / ۹۳.

۴۱۶۵ – الحسین بن أحمد الخیبری:

لم یذکروه. روی عن یونس بن ظبیان والمفضل بن عمر وأبی سلمة السراج والحسین بن ثویر بن أبی فاخته قالوا: کنا عند أبی عبد الله صلوات الله علیه، فقال:

لنا خزائن الأرض ومفاتیحها. ولو أشاء أن أقول بإحدی رجلی: أخرجی ما فیک من الذهب – الخبر. ختص ص ۲۶۹.

(۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الحسین بن أحمد بن خالویه (۱)، الحسین بن أحمد بن الحسین (۲)، ثویر بن أبی فاختة (۱)، الحسین بن أحمد الحلبی (۱)، الحسین بن محمد بن الحسن (۱)، الحسین بن علی بن محمد (۱)، الحسین بن خالویه (۱)، محمد بن الحسن بن درید (۱)، علی بن عبد الله (۱)، فضل الله بن علی (۱)، أبو عبد الله (۱)، العباس بن أحمد (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، یونس بن ظبیان (۱)، الحسین بن أحمد (۲)، المفضل بن عمر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

۴۱۶۶ – الحسین بن أحمد بن خیران:

لم یذکروه. روی بشا عن محمد بن أحمد بن شهریار الخازن، عنه، عن أحمد بن عیسی السدی. جد ج ۴۱ / ۲۲۰، وکمبا ج ۹ / ۵۶۱.

وقد ینسب إلی جده فیقال:

الحسین بن خیران.

۴۱۶۷ – الحسین بن أحمد السلامی أبو علی:

لم یذکروه. وله کتاب صنفه فی أخبار خراسان. روی عنه الصدوق فی العیون. کمبا ج ۱۲ / ۴۱ و ۸۹، وجد ج ۴۹ / ۱۴۲ و ۳۰۴.

۴۱۶۸ – الحسین بن أحمد السوراوی:

لم یذکروه. وهو من مشائخ السید بن طاووس. فلاح السائل ص ۱۲ من الطبع الأول وص ۱۴ من الثانی، وکذا فیه ص ۱۸۰ من الأول وص ۱۶۵ من الثانی، وفی کلیهما وصفة بالشیخ الصالح مترحما " علیه، وورخ حدیثه فی شهر جمادی الآخرة سنة ۶۰۹. وفی الاقبال ص ۴۶۱ روی عنه ووصفه بالشیخ العالم. وقد وثقه فی مقدمة کتاب فلاح السائل فیما ذکره من طرقه إلی المشائخ.

۴۱۶۹ – الحسین بن أحمد بن شیبان القزوینی نزیل بغداد یکنی أبا عبد الله:

روی عنه التلعکبری، وله منه إجازة أخبرنا عنه أحمد بن عبدون. قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۳۲).

وروی السید عن علی بن محمد البرسی (رضی الله عنه)، عنه، عن حمزة بن القاسم العلوی. کمبا ج ۲۰ / ۳۴۲، وجد ج ۹۸ / ۳۹۰.

۴۱۷۰ – الحسین بن أحمد الصفار الحافظ الهروی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۵۲ عنه، عن ابن عقدة.

۴۱۷۱ – الحسین بن أحمد بن الطحال المقدادی أبو عبد الله:

شیخ فقیه صالح قرأ علی الشیخ أبی علی الطوسی وهو ابن أحمد بن محمد بن علی الآتی.

(۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: السید إبن طاووس (۱)، الحسین بن أحمد السوراوی (۱)، الحسین بن أحمد بن الطحال (۱)، الحسین بن أحمد بن شیبان (۱)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۲)، الحسین بن أحمد (۳)، مدینة بغداد (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، خراسان (۱)

۴۱۷۲ – الحسین بن أحمد الطفاوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مج ۵۲ ص ۱۹۵ عن الحسن بن علی العدوی، عنه، عن قیس بن الربیع، وجد ج ۸ / ۱، وج ۱۲ / ۳، وکمبا ج ۳ / ۲۸۹، و ج ۵ / ۱۱۱.

۴۱۷۳ – الحسین بن أحمد بن ظبیان:

من أصحاب الصادق علیه السلام. له کتاب رواه عنه ابن أبی عمیر وصفوان.

۴۱۷۴ – الحسین بن أحمد بن عامر الأشعری:

یروی عن عمه عبد الله بن عامر، عن ابن أبی عمیر. روی عنه الکلینی کما فی رجال الشیخ باب من لم یرو عنهم (۴۱). ولعله مصحف الحسین بن محمد بن عامر.

۴۱۷۵ – الحسین بن أحمد بن عبد الله بن وهب بن عبد العزیز أبو علی الآمدی المالکی:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن محمد بن عیسی بن عبید.

أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۱.

وروی أبو المفضل، عنه، عن أحمد بن هلال الکرخی، کما فیه ج ۲ / ۷۳.

وروی بن عقدة عنه، عن أحمد بن هلال کتاب مروان بن مسلم. جش ص ۲۹۷. وذکر اسم جده عبید الله مصغرا."

۴۱۷۶ – الحسین بن أحمد بن عبد الله:

لم یذکروه. روی الخزاز فی کتابه النصوص عن علی بن الحسن بن محمد، عنه، عن محمد بن موسی وهارون عبد الحمید روایتین. جد ج ۳۶ / ۲۹۲، وکمبا ج ۹ / ۱۴۱.

۴۱۷۷ – الحسین بن أحمد العطار الکوفی:

لم یذکروه. روی علی بن الحسن بن محمد، عنه روایتین فی النص علی أئمة الهدی صلوات الله علیهم. کفایة الأثر باب ۳.

(۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، الحسین بن أحمد بن ظبیان (۱)، الحسین بن أحمد بن عامر (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، الحسین بن محمد بن عامر (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، علی بن الحسن بن محمد (۲)، عبد الله بن وهب (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، عبد الله بن عامر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، الحسین بن أحمد (۳)، أحمد بن هلال (۲)، قیس بن الربیع (۱)، الحسن بن علی (۱)، مروان بن مسلم (۱)، محمد بن موسی (۱)، عبد الحمید (۱)، عبد العزیز (۱)، الصّلاة (۱)

۴۱۷۸ – الحسین بن أحمد العلوی أبو عبد الله:

هو من ولد محمد بن علی بن أبی طالب علیه السلام. لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه مج ۵۵ ص ۲۰۹، عنه، عن علی بن أحمد بن موسی، عن أحمد بن علی.

و روی المفید فی ختص ص ۷۹ عن أبی عبد الله الحسین بن أحمد العلوی المحمدی، عن حمزة بن القاسم العلوی.

۴۱۷۹ – الحسین بن أحمد بن علی بن إبراهیم بن محمد العلوی الجوانی:

تقدم فی أبیه نسبه. وابنه علی یأتی.

۴۱۸۰ – الحسین بن أحمد بن علی الریاحی:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن داود الثقة الجلیل عنه. بشا ص ۱۸۹.

۴۱۸۱ – الحسین بن أحمد بن عمر بن الصباح:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن الحسن بن یحیی الراشدی من ولد الحسین بن راشد، عنه، عن محمد بن عثمان بن سعید نائب الحجة علیه السلام دعاء السمات المعروف. کتاب الصلاة ص ۷۹۲، وجد ج ۹۰ / ۹۶.

۴۱۸۲ – الحسین بن أحمد بن الفضل:

لم يذكروه. وهو امام جامع أهواز كما فى العيون ج ٢ / ١٣١. وتقدمت رواياته فى بكر بن أحمد القصرى.

۴۱۸۳ – الحسين بن أحمد المالكى:

لم يذكروه. روى محمد بن همام عنه، عن محمد بن الوليد المعروف بشباب الصيرفى، عن أبيه كتاب داود بن كثير الرقى. جش ص ١١٢.

وروى أحمد بن عبد الواحد، عن عبيد الله بن أحمد، عنه، عن أحمد بن هلال مسائل محمد بن الفرج. جش ص ٢۶٢.

كنز: عنه، عن محمد بن عيسى. جد ج ٣۶ / ١۵٣، وكمبا ج ٩ / ١١٢.

(٩٠)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (١)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (١)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (١)، أحمد بن على بن إبراهيم بن محمد (١)، الحسين بن أحمد المالكى (١)، على بن أحمد بن موسى (١)، محمد بن أحمد بن داود (١)، أحمد بن عبد الواحد (١)، عبيد الله بن أحمد (١)، محمد بن عثمان بن سعيد (١)، محمد بن على بن الحسن (١)، الشيخ الصدوق (١)، أبو عبد الله (١)، الحسين بن أحمد (۵)، حمزة بن القاسم (١)، أحمد بن هلال (١)، محمد بن الوليد (١)، داود بن كثير (١)، محمد بن تمام (١)، أحمد بن على (١)، محمد بن عيسى (١)، محمد بن الفرج (١)، بكر بن أحمد (١)، الصّلاة (١)

كنز بإسناده عن الصدوق، عن أبى على، عنه، عن أحمد بن هلال. جد ج ٣۵ / ١١١، وكمبا ج ٩ / ٢۴.

روى الشيخ فى أماليه بإسناده عن محمد بن همام، عنه، عن اليقطينى (يعنى محمد بن عيسى). جد ج ٣٩ / ٢۵٣، وكمبا ج ٩ / ۴٠٢.

وسائر روايات محمد بن همام عنه فى كمبا ج ١٢ / ٨٢، وكتاب العشرة ص ١۵۶، وجد ج ۴٩ / ٢٧٧، ج ٧۵ / ١۴٢.

روى الصدوق فى المعانى عن أبيه، عنه، عن عبد الله بن طاووس، عن الرضا عليه السلام. وأخوه الحسن تقدم.

۴۱۸۴ – الحسين بن أحمد بن محمد بن إبراهيم أبو عبد الله المعروف بابن قارورة البصرى:

له كتب منها كتاب الفقه كما عن ابن شهرآشوب فى المعالم. ۴١٨۵ – الحسين بن أحمد بن محمد بن أحمد الأشنانى الدارمى الرازى العدل الفقيه أبو عبد الله:

من مشائخ الصدوق. روى عنه ببلخ عن جده، عن محمد بن عمار. المعانى ص ٢٠۵، والخصال ج ١ باب الأربعة ص ١٢١.

وفى العيون ج ٢ باب ٣١ عن الحسين بن محمد الأشنانى الرازى العدل ببلخ، عن على بن محمد بن مهرويه القزوينى، عن داود بن سليمان الفراء، عن مولانا الرضا صلوات الله عليه أكثر من خمسة وثمانين ومائة حديثا. " وروى عنه فى التوحيد أيضا. " ۴١٨۶ – الحسين بن أحمد بن محمد بن إسماعيل بن محمد بن عبد الله الباهر ابن الإمام السجاد صلوات الله عليه:

لم يذكروه. وكان واليا " على قزوين وزنجان من قبل الحسن بن زيد بن محمد الداعى الكبير، فلما هجم عليه موسى بن بغا فر إلى الداعى، فقتله الداعى لفراره وكان ذلك سنة ٢۵٨.

(٩١)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (١)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (١)، الحسين بن أحمد بن محمد بن أحمد (١)، الحسين بن محمد الأشنانى (١)، أحمد بن محمد بن إسماعيل (١)، على بن محمد بن مهرويه (١)، الحسين بن أحمد بن محمد (١)، عبد الله بن طاووس (١)، الشيخ الصدوق (٣)، داود بن سليمان (١)، محمد بن عبد الله (١)، أبو عبد الله (٢)، أحمد بن هلال (١)، ابن شهرآشوب (١)، الحسن بن زيد (١)، محمد بن تمام (٢)، محمد بن عيسى (١)، محمد بن عمار (١)

۴١٨٧ – الحسين بن أحمد بن محمد بن إسماعيل بن إبراهيم بن موسى الكاظم صلوات الله عليه:

هو جد حمزة بن علی بن الحسین الآتی. وأبوه وجده تقدما.

۴۱۸۸ – الحسین بن أحمد بن محمد بن جعفر بن محمد بن الحجاج النیلی البغدادی:

من أعیان العلماء العظام، ومن أرکان الفقهاء الکرام. ترجمته وأشعاره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۹۰ و ۸۸ – ۱۰۰. توفی سنة ۳۹۱. وابنه محمد یأتی.

۴۱۸۹ – الحسین بن أحمد بن محمد بن حبیب أبو عبد الله:

لم یذکروه. وهو من مشائخ الطبری فی کتابه دلائل الإمامة ص ۲ و ۳.

۴۱۹۰ – الحسین بن أحمد بن محمد الرازی اللؤلؤی أبو الطیب:

لم یذکروه. وهو من مشائخ الصدوق. روی عنه فی سنة ۳۵۲ مترضیا " علیه.

العیون باب ۵۹، والعلل باب ۱۷۴ عنه، عن ماجیلویه، وکذا فی الخصال.

۴۱۹۱ – الحسین بن أحمد بن محمد بن علی بن الطحال المقدادی أبو عبد الله:

لم یذکروه. وهو الشیخ الأمین فی مشهد مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فی سنة ۵۳۹. من رواة الزیارة الصادرة عن الناحیة المقدسة. جد ج ۵۳ / ۱۷۳، و ج ۱۰۲ / ۹۶، وکمبا ج ۱۳ / ۲۴۲، وج ۲۲ / ۲۴۳. وفیه ابدال المقدادی بالبغدادی.

وقد ینسب إلی جده فیقال: الحسین بن أحمد بن الطحال المقدادی (کما تقدم).

قال المامقانی بعد عنوانه کذلک منسوبا " إلی جده ما ملخصه:

کان عالما " جلیلا " فقیها " صالحا " قرأ علی الشیخ أبی علی الطبرسی. قال: الظاهر أن الحسین هذا من قوام الروضة العلویة المرضیة المرتضویة وآل الطحال خدمة تلک الروضة وهذا أحدهم، والحسین بن محمد بن الطحال الذی أکثر عنه السید فی فرحة الغری مناقب کثیرة لتلک الروضة المقدسة کان ابن عم هذا. فراجع آخر

(۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الحسین بن أحمد بن محمد الرازی (۱)، محمد بن إسماعیل بن إبراهیم (۱)، الحسین بن أحمد بن محمد بن علی (۱)، الحسین بن أحمد بن الطحال (۱)، الحسین بن أحمد بن محمد (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۲)، الحسین بن أحمد (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن الحجاج (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الشهادة (۱)

المجلد التاسع من البحار الکمبانی – الخ. قال: وابدال المقدادی بالبغدادی غلط و یحتمل الاتحاد، وجد ج ۴۲ / ۳۱۹ و ۳۲۰، وکمبا ج ۹ / ۶۸۱.

۴۱۹۲ – الحسین بن أحمد بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر الصادق صلوات الله علیه أبو عبد الله:

لم یذکروه. ذکره الصدوق بهذا العنوان فی العلل ج ۱ باب ۱۲۰. وروی عنه، عن علی بن أحمد بن موسی، عن أحمد بن علی.

۴۱۹۳ – الحسین بن أحمد بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر بن عبد الله بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب صلوات الله علیهم:

هکذا عنونه الصدوق فی المعانی ص ۱۰۵. وروی عنه هو ومحمد بن علی بن بشار القزوینی رضی الله عنهما، عن المظفر بن أحمد القزوینی. والظاهر اتحاده مع الأول مع زیادة أو نقیصة. وروی الصدوق فی المعانی باب ۴۰۰ ص ۳۵۴ عن أبی عبد الله الحسین بن أحمد العلوی عن محمد بن همام.

۴۱۹۴ – الحسین بن أحمد بن محمد بن القطان البغدادی:

لم یذکروه. وهو من أعاظم العلماء. قرأ علی السید المرتضی والشیخ المفید و قدم حلب بسنة ۳۹۰. ومن آثاره کتاب الشامل فی الفقه

فی أربع مجلدات.

۴۱۹۵ – الحسین بن أحمد بن المغیرة الثلاج أبو عبد الله البوشنجی:

کان عراقیا " مضطرب المذهب وکان ثقة فیما یرویه. له کتاب عمل السلطان قاله النجاشی وغیره. وفی الوجیزة وغیره أنه موثق ولا خلاف فیه.

وعد من مشائخ المفید وروی عنه المفید کما فی أمالیه ص ۱۳، وکتاب الایمان ص ۱۳۶، وجد ج ۶۸ ص ۱۲۹. وروی ابن قولویه فی کامل الزیارات باب ۹۰ ص ۲۷۳ ح ۳ عنه.

(۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، الحسین بن أحمد بن محمد بن علی (۲)، الحسین بن أحمد بن المغیرة (۱)، المظفر بن أحمد القزوینی (۱)، الحسین بن أحمد بن محمد (۱)، علی بن أحمد بن موسی (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أبو عبد الله (۲)، الحسین بن أحمد (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن تمام (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن علی (۱)، الصدق (۱)

۴۱۹۶ – الحسین بن أحمد بن مسلمة اللؤلؤی:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۲۷۱ عن علی بن إبراهیم الجعفری، عنه، عن محمد بن المثنی معجزة کریمة لمولانا الباقر صلوات الله علیه.

۴۱۹۷ – الحسین بن أحمد بن محمد بن منصور الصائغ أبو علی:

لم یذکروه. روی النجاشی ص ۱۸۶ عن أحمد بن علی بن نوح، عنه کتب علی بن محمد بن جعفر بن عنبسة الحداد العسکری.

۴۱۹۸ – الحسین بن أحمد المنقری التمیمی أبو عبد الله:

شیخ بمصر من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم، عدوه ضعیفا، " وروی عن دواء الرقی وأکثر، وله کتاب رواه عبیس بن هشام.

وروی الشیخ فی غیبته عن الحسین بن سعید، عن محمد بن أبی عمیر، عنه روایات عن الصادق علیه السلام فی مدح المفضل بن عمر الجعفی، وأنه نعم الرجل والله الذی لا إله هو، یکررها، وأن الأموال یصل إلیه من ناحة المفضل، وأنه وکیل الامام.

وروی الکلینی بإسناده عنه، عنه، عن حسین بن أحمد المنقری، عن یونس بن ظبیان، عن الصادق علیه السلام ذم حجر بن زایدة وعامر بن جذاعة فی عیبهما للمفضل وعدم کفهما عنه بعد أمر الامام بالکف عنه.

وروی علی بن حماد الخزاز، عنه، عن یونس بن ظبیان تفسیر قوله تعالی:

(مدهامتان).

وروی عبد الرحمن بن أبی نجران، عنه. الکافی ج ۶ کتاب العقیقة باب من کان له حمل – الخ ص ۱۱.

یحتمل قویا " أن یکون منشأ التضعیف نقله الروایات المادحة للمفضل وأن المضعف هو الذی ضعف المفضل. وبالجملة ظهور ضعف التضعیف لا یثبت قوة له.

(۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، علی بن إبراهیم الجعفری (۱)، الحسین بن أحمد المنقری (۱)، الحسین بن أحمد بن محمد (۱)، محمد بن جعفر بن عنبسة (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، یونس بن ظبیان (۲)،

الحسين بن أحمد (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، عامر بن جذاعة (۱)، حجر بن زائدة (۱)، عبيس بن هشام (۱)، محمد بن المثنى (۱)، أحمد بن على (۱)، على بن حماد (۱)، المفضل بن عمر (۱)

۴۱۹۹ – الحسين بن أحمد بن موسى بن هدبة أبو عبد الله:

لم يذكروه. وهو ثقة لأنه من مشائخ النجاشى. قاله العلامة الخوئى. وروى النجاشى عنه على وجه يكون من مشائخه عن جعفر بن محمد (يعنى ابن قولويه) عن محمد بن الحسن بن على بن مهزيار جميع كتب جده على بن مهزيار.

وروى فيه ص ۲۶۷ عنه، عنه كتاب محمد بن عبد المؤمن المؤدب وفيه سبعمائة حديث. وفيه ص ۳۰۲ عنه، عنه، عن الكشى كتب نصر بن صباح.

وهو المراد بأبى عبد الله بن هدبة الذى روى عنه كتب عبد العزيز بن يحيى الجلودى كما فيه ص ۱۷۱ وغير ذلك. وعد من مشائخ المفيد.

۴۲۰۰ – الحسين بن أحمد بن هدبة:

أبوه منسوب إلى جده كما تقدم، فهو ابن أحمد بن موسى.

۴۲۰۱ – الحسين بن أحمد بن هلال:

روى الكلينى فى الروضة ص ۲۵۷ ح ۳۷۰ عنه، عن ياسر الخادم، عن الرضا عليه السلام.

وفيه ح ۳۷۱ عنه، عن أحمد بن هلال، عن محمد بن سنان، عن الرضا عليه السلام. وروى الأخير فى كمبا ج ۱۲ / ۳۳، وجد ج ۴۹ / ۱۱۵.

۴۲۰۲ – الحسين بن أحمد بن هليل:

لم يذكروه. روى الكلينى عنه، عن عثمان بن عيسى. كمبا ج ۱۳ / ۱۴۱، وجد ج ۵۲ / ۱۴۷. وفيه الحسين بن (محمد، عن) أحمد بن هلال.

۴۲۰۳ – الحسين الأحمسى:

له كتاب رواه عنه ابن أبى عمير كما قاله الشيخ فى ست. وروى عن الصادق عليه السلام. وهو الحسين بن عثمان الأحمسى الآتى.

۴۲۰۴ – الحسين بن أخى فضيل: تقدم فى الحسن بن أخى فضيل.

(۹۵)

صفحهمفاتيح البحث: محمد بن الحسن بن على بن مهزيار (۱)، الحسين بن عثمان الأحمسى (۱)، الحسين بن أحمد بن هلال (۱)، الحسين بن أحمد بن هدبة (۱)، الحسين بن أحمد بن موسى (۱)، عبد العزيز بن يحيى (۱)، الحسين الأحمسى (۱)، محمد بن عبد المؤمن (۱)، على بن مهزيار (۱)، ابن أبى عمير (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسين بن أحمد (۱)، أحمد بن هلال (۲)، عثمان بن عيسى (۱)، ابن قولويه (۱)، أحمد بن موسى (۱)، الحسين بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، نصر بن صباح (۱)، جعفر بن محمد (۱)

۴۲۰۵ – الحسين بن إدريس التسترى:

لم يذكروه. روى عنه بإسناده عن النبى صلى الله عليه وآله قال: أنا وعلى من شجرة واحدة. إحقاق ج ۵ ص ۲۶۲ و ۲۶۳.

۴۲۰۶ – الحسين بن الارجانى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، وهو الحسين بن عبد الله الآتى. وتقدم فى الحسين بن أبى عبد الله.

۴۲۰۷ – الحسين بن أسباط العبدى:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد، عن موسى بن قيس، عنه قال: سمعت عمار بن ياسر يقول عند توجهه إلى صفين – الخ. كمبا ج ۶ / ۷۵۱، وج ۸ / ۵۲۲، و جد ج ۲۲ / ۳۳۰، و ۳۳ / ۹.

۴۲۰۸ – الحسين بن أسباط:

روى الحميرى فى قرب الإسناد ص ۱۷۳ عن محمد بن عبد الحميد، عن الحسن بن على بن فضال قال: سأل الحسين بن أسباط أبا الحسن الرضا صلوات الله عليه وأنا أسمع عن الذبيح إسماعيل أو إسحاق، وجد ج ۱۲ / ۱۲۹، وكمبا ج ۵ / ۱۴۷.

۴۲۰۹ – الحسين بن إسحاق التاجر:

لم يذكروه. روى محمد بن يحيى العطار وأبو على الأشعرى، عنه، عن على بن مهزيار روايات تبلغ ثلاث عشرة رواية.

وروى الصدوق فى الفقيه، عن أبيه، عن محمد بن يحيى العطار، عنه روايات على بن مهزيار. ولم يزد الخوئى على ذلك شيئا."

اما روايات الصدوق عن أبيه، عن محمد بن يحيى، عنه، عن على بن مهزيار حديث الأمور ثلاثة كما فى الخصال، وحديث التوبة فى ثواب الاعمال، وحديث مهب الريح كما فى العلل، وحديث الموعظة، وحديث فضل تمنى الخير كما فى ثواب

(۹۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، الحسين بن إسحاق التاجر (۱)، الحسين بن أبى عبد الله (۱)، محمد بن يحيى العطار (۲)، الحسن بن على بن فضال (۱)، أبو على الأشعرى (۱)، الحسين بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الحميد (۱)، على بن مهزيار (۲)، عمار بن ياسر (۱)، محمد بن يحيى (۱)، الصّلاة (۱)

الاعمال. وأمالى الصدوق عن ابن إدريس عنه. كتاب الاخلاق ص ۱۸۱، وجد ج ۷۱ / ۲۶۱. وحديث التكبير أيام التشريق. كما فى الخصال، أبواب الخمسة عشر.

وروى الصدوق أيضا "عن أحمد بن محمد بن يحيى، عن أبيه، عنه، عنه. كما فى الخصال باب الاثنين وغير ذلك.

وروى الكلينى فى الكافى ج ۱ باب مولد الحسن عليه السلام ص ۴۶۱ عن محمد بن يحيى، عنه، عنه. وروى أيضا "عن على، عن أبيه وأبى على الأشعرى و محمد بن يحيى جميعا "عنه، عن على بن مهزيار وغير ذلك.

۴۲۱۰ – الحسين بن إسحاق بن جعفر الصادق صلوات الله عليه:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن أبى المفضل الشيبانى، عن أحمد بن محمد بن الحسين العلوى، عن جده الحسين بن إسحاق، عن أبيه إسحاق بن جعفر، عن أخيه موسى صلوات الله عليه دعاء جده عند رؤية الهلال. كتاب الدعاء ص ۲۸۲، وكمبا ج ۲۰ / ۹۷، وجد ج ۹۵ / ۳۴۴، وج ۹۶ / ۳۷۹.

وروى الشيخ عنه، عنه بهذا الإسناد رواية أخرى. جد ج ۷ / ۳۰۴، وكمبا ج ۳ / ۲۷۸.

وروى السيد فى جمال الأسبوع عن أبى المفضل الشيبانى، عن أحمد بن محمد بن الحسين العلوى، عن أبيه، عن جده، عن أبيه، عن أبى عبد الله عليه السلام. جد ج ۹۰ / ۶۱، وكتاب الصلاة ص ۷۸۳. وتقدم فى أبيه وحفيده أحمد بن محمد بعض رواياته الأخرى. وسيأتى ابنه محمد وحفيده على بن أحمد بن محمد.

۴۲۱۱ – الحسين بن إسحاق بن الحسن بن زيد بن الحسن المجتبى عليه السلام:

تقدم أبوه وأخوه الحسن وجده.

۴۲۱۲ – الحسين بن إسحاق الدقاق:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق عن الحسن بن محمد بن إسحاق، عنه، عن عمر بن خالد. جد ج ۱۸ / ۱۰۶، وكمبا ج ۶ / ۳۲۳. وتقدم فى الحسن.

(۹۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام

الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسین العلوی (۲)، علی بن أحمد بن محمد (۱)، الحسین بن إسحاق (۴)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن مهزیار (۱)، محمد بن یحیی (۲)، إسحاق بن جعفر (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن زید (۱)، عمر بن خالد (۱)، الصّلاة (۱)، الهلال (۱)، التکبیر (۱)

۴۲۱۳ – الحسین بن إسحاق بن موسی الکاظم علیه السلام:

جد الحسن بن إسحاق المذکور. و أبوه تقدم وابنه یحیی سیأتی.

۴۲۱۴ – الحسین بن أسد البصری:

من أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما ثقة صحیح بلا خلاف معتد به، وقیل: من أصحاب الرضا علیه السلام.

۴۲۱۵ – الحسین بن أسد الطفاوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن محمد بن همام، عن أحمد بن علی بن حمزة، عنه، عن محمد بن القاسم بن الفضیل بن یسار، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام کما فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۱، وج ۲ / ۳۱۲، وجد ج ۵ / ۱۴۰، وکمبا ج ۳ / ۴۰.

۴۲۱۶ – الحسین بن أسلم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکافی ج ۳ کتاب الصلاة باب ۱۱ ص ۲۹۰ عن سهل بن زیاد، عن الحسین بن راشد، عنه قال: قلت لأبی الحسن الثانی علیه السلام.

وفیه کتاب الحج باب تقصیر المتمتع العدة، عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبی جعفر ابن الرضا صلوات الله علیهما – الخ. وعن نسخة مسلم بدل أسلم.

۴۲۱۷ – الحسین بن إسماعیل بن أبان المحاملی القاضی أبو عبد الله:

لم یذکروه وقع فی طریق السید عن محمد بن عمر بن محمد بن حمید البزاز، عنه، عن یحیی بن یعلی. فلاح السائل ص ۲۵۸، وفی الطبع الثانی ص ۲۳۵.

۴۲۱۸ – الحسین بن إسماعیل بن شعیب بن میثم التمار:

تقدم أبوه وأخوه الحسن وابن أخیه أحمد بن الحسن بن إسماعیل. وجداه یأتیان.

(۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، محمد بن القاسم بن الفضیل بن یسار (۱)، أحمد بن الحسن بن إسماعیل (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، الحسین بن إسحاق (۱)، إسماعیل بن شعیب (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسن بن إسحاق (۱)، الحسین بن راشد (۱)، الحسین بن أسد (۲)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن تمام (۱)، أحمد بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن حمید (۱)، محمد بن عمر (۱)، الحج (۱)، الجود (۱)، الصّلاة (۱)

۴۲۱۹ – الحسین بن إسماعیل بن صبیح:

لم یذکروه. روی عصمة بن عبید الله، عنه، عن هارون بن عیسی، عن الفضیل بن یسار، عن الصادق علیه السلام. جش ص ۲۱۹.

۴۲۲۰ – الحسین بن إسماعیل الصیمری:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسن الرازی، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال: من زار أمیر المؤمنین صلوات الله علیه ماشیا" کتب الله له بکل خطوة حجة وعمرة، فان رجع ماشیا " کتب الله له بکل خطوة حجتین وعمرتین. یب ج ۶ / ۲۰.

۴۲۲۱ – الحسین بن إسماعیل الضبی:

لم یذکروه. روی المفید، عن عمر بن محمد الصیرفی، عنه، عن عبد الله بن شبیب. جد ج ۱۷ / ۳۹۷، وکمبا ج ۶ / ۲۹۲.

وبهذا الإسناد عنه روایة أخری. جد ج ۶ / ۳، وکمبا ج ۳ / ۹۳.

۴۲۲۲ – الحسین بن إسماعیل الکندی أبو عبد الله:

من مشائخ الصدوق روی عنه، عن أبی طاهر البلالی التوقیع الذی من أبی محمد علیه السلام. کمال الدین باب التوقیعات باب ۴۵ ح ۲۴.

وروایته الأخری مکاتبة جعفر بن حمدان إلیه فیه ح ۲۵. ونقل الأخیرة فی جد ج ۵۳ / ۱۸۶، وکمبا ج ۱۳ / ۲۴۶.

ن: محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی، عن الحسین بن إسماعیل، عن سعید بن محمد بن نصر – الخ العیون باب ۶ ح ۱.

۴۲۲۳ – الحسین بن إسماعیل بن محمد الأرقط: هو الحسین البنفسج الآتی.

۴۲۲۴ – الحسین بن إسماعیل:

لم یذکروه. روی یحیی بن إسماعیل الحریزی، عنه، عن عمرو بن جمیع، عن

(۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن إسماعیل الصیمری (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، الحسین بن إسماعیل الکندی (۱)، محمد بن الحسن الرازی (۱)، هارون بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، عمرو بن جمیع (۱)، جعفر بن حمدان (۱)، سعید بن محمد (۱)، عمر بن محمد (۱)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)، الزیارة (۱)

مولانا الصادق علیه السلام. التوحید باب القضاء والقدر.

۴۲۲۵ – الحسین الأشعری القمی أبو عبد الله:

ثقة کما قاله العلامة فی صه. والظاهر أنه الحسین بن محمد بن عمران الآتی.

۴۲۲۶ – الحسین الأشقر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۲، عن محمد بن خلف، عنه، عن قیس حدیث الفضائل. وفیه مج ۲۰ ص ۹۸ بإسناده عن قیس بن حفص، عنه، عن عمر بن عبد الغفار.

وفیه مج ۲۲ ص ۱۰۴ عن محمد بن عمرو بن عتبة، عنه، عن محمد بن أبی عمارة، عن الصادق علیه السلام. ورواه فی بشا ص ۱۰۵. وفی بشا ص ۲۲۳ عنه، عن قیس بن عمار الدهنی.

ویأتی مع اسم أبیه الحسن بعض روایاته، وکذا فی عمر بن عبد الغفار، وفی قیس بن حفص.

۴۲۲۷ – الحسین بن إشکیب القمی:

خادم القبر. عده الشیخ فی أصحاب الهادی صلوات الله علیه (۱۸).

وقال النجاشی ص ۳۳: الحسین بن اشکیب شیخ لنا خراسانی ثقة مقدم.

ذکره أبو عمرو فی کتابه الرجال فی أصحاب أبی الحسن صاحب العسکر علیه السلام – إلی أن قال: – ثقة ثقة ثبت. وله کتب. انتهی ملخصا."

۴۲۲۸ – الحسین بن إشکیب المروزی:

المقیم بسمرقند وکش، عالم متکلم مصنف للکتب. قاله الشیخ وعده فی أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام.

وفی صه أنه ثقة ثقة ثبت عالم متکلم مصنف الکتب – الخ. وبالجملة لا خلاف فی وثاقتهما وإنما الاختلاف فی الاتحاد والتعدد والظاهر التعدد.

(۱۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، محمد بن أبی عمارة (۱)، الحسین بن إشکیب (۳)، الحسین الأشعری (۱)، أبو عبد الله (۱)، عمار الدهنی (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن عمرو (۱)، محمد بن خلف (۱)، القبر (۱)

۴۲۲۹ – الحسین الأصغر:

له مزار معروف عن جبل بینه وبین نیشابور ۱۶ فرسخا " تقریبا. " وبینه وبین قوچان ۱۲ فرسخا. " وبینه وبین برزنون (قریة) فرسخ. وبینه وبین کلیدر خمسة فراسخ، واسم کلیدر جوزجان. وفی مسیله مزار یحیی بن زید الشهید. ومن أحفاده الحسن بن محمد بن عبید الله المذکور.

۴۲۳۰ – الحسین بن أعین أخو مالک بن أعین:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی الکلینی فی الروضة ص ۲۳۰ ح ۲۹۸ بإسناده عن الحسین بن یزید النوفلی قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله علیه عن قول الرجل للرجل: جزاک الله خیرا " ما یعنی به؟ قال: إن خیرا " نهر فی الجنة مخرجه من الکوثر، والکوثر مخرجه من ساق العرش علیه منازل الأوصیاء وشیعتهم – الخبر.

ورواه الصدوق فی المعانی ص ۱۸۲ عنه مثله.

۴۲۳۱ – الحسین بن أمین:

لم یذکروه. روی سعدان، عنه، عن الباقر صلوات الله علیه. الکافی ج ۲ کتاب الایمان والکفر باب ۱۵۶ من استعان به أخوه فلم یعنه ص ۳۶۵ ح ۱ قال: من بخل بمعونة أخیه المسلم والقیام له فی حاجته إلا ابتلی بمعونة من یأثم علیه و لا یوجر.

ورواه البرقی فی سن ج ۱ / ۹۹ عن سعدان بن مسلم، عن الحسین بن أنس، عن أبی جعفر علیه السلام مثله. ورواه الصدوق فی ثواب الاعمال عنه، عن الحسین بن أبان، عنه، مثله.

۴۲۳۲ – الحسین بن أنس (أمین): تقدم قریبا."

۴۲۳۳ – الحسین بن أیمن:

لم یذکروه. روی سعدان، عنه، عن الباقر علیه السلام قال: أنفق یا حسین و

(۱۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن أعین (۱)، الحسین بن أمین (۱)، الحسین بن أیمن (۱)، الحسین بن یزید (۱)، یحیی بن زید (۱)، مالک بن أعین (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، الشهادة (۱)

أیقن بالخلف من الله فإنه لم یبخل عبد ولا أمة بنفقة فیما یرضی الله عز وجل إلا أنفق أضعافها فیما یسخط الله. هکذا فی نسختین من الکافی ج ۴ کتاب الزکاة باب الانفاق ص ۴۳. وفی المرآة: الحسین بن أبتر، وجعل أیمن نسخة.

۴۲۳۴ – الحسین بن أیوب بن أبی عقیلة الصیرفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۶۹ عن محمد بن علی الکوفی، عنه، عن کرام الخثعمی، عن أبی حمزة الثمالی، عن الصادق علیه السلام ذم حب الریاسة. وجد ج ۲ / ۸۳، وکمبا ج ۱ / ۱۸.

۴۲۳۵ – الحسین بن أیوب الخثعمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن ابن عقدة، عن محمد بن الحسن القطرانی، عنه، عن صالح بن أبی الأسود، عن عطیة وإسحاق بن عمار، عن الصادق علیه السلام مکاتبته المفصلة إلی بنی الحسن فی الحبس. کمبا ج ۱۱ / ۱۹۵، وجد ج ۴۷ / ۲۹۹، والاقبال ص ۵۷۹.

۴۲۳۶ – الحسین بن أیوب:

له کتاب رواه عنه حمید بن زیاد، عن الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، به.

ست ص ۸۲.

وروی المفید فی أمالیه ص ۱۰ عن محمد بن المظفر الوراق، عن محمد بن أبی الثلج، عنه من کتابه، عن محمد بن غالب ما یفید حسن عقیدة الرواة، وجد ج ۳۷ / ۳۳۵، وکمبا ج ۹ / ۲۵۷. وکذا فی ارشاده ص ۲۲.

ید، مع: عن إبراهیم بن هارون، عن محمد بن أحمد بن أبی الثلج، عنه، عن محمد بن غالب، عن علی بن الحسین، عن الحسن بن أیوب، عن الحسین بن سلیمان، عن محمد بن مروان الذهلی، عن الفضیل بن یسار حدیث تفسیر آیة النور بالعلم و أن المشکاة صدر رسول الله فیها مصباح نور العلم. (المصباح فی زجاجة) علم رسول الله صدر إلی قلب علی علیه السلام. جد ج ۱۶ / ۳۵۵، وکمبا ج ۶ / ۱۷۸.

(۱۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، صالح بن أبی الأسود (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، محمد بن مروان الذهلی (۱)، الحسین بن أیوب (۳)، الحسین بن سلیمان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن أبتر (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، الحسن بن أیوب (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، علی بن الحسین (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن المظفر (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن غالب (۲)، محمد بن علی (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الزکاة (۱)

وروی النعمانی ص ۶۵، عن عبد الواحد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد بن رباح، عن أحمد بن علی الحمیری، عنه، عن عبد الکریم بن عمرو الخثعمی. وبهذا الإسناد عنه روایات أخری. کمبا ج ۱۳ / ۱۰ و ۳۷، وجد ج ۵۱ / ۴۰ و ۱۴۷. ولعله ابن نوح بن دارج.

۴۲۳۷ – الحسین بن بختیار:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی، عن محمد بن سنان، عنه، عن الثمالی.

کمبا ج ۱۳ / ۱۹۳. وعن بن مسکان، عنه، عن أبی بصیر. ص ۱۹۴، وجد ج ۵۲ / ۳۶۲ و ۳۶۶.

۴۲۳۸ – الحسین بن بردة:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر الجزء ۵ باب ۱۰ عن أحمد بن محمد، عن الأهوازی یعنی الحسین بن سعید، عنه وعن جعفر بن بشیر الخزاز. کمبا ج ۱۱ / ۱۲۳، وجد ج ۴۷ / ۶۸.

۴۲۳۹ – الحسین البزاز (الرزاز):

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. وروی عنه.

روی عبد الله بن بکیر، عنه، عن الصادق علیه السلام. یب ج ۹ باب إبطال العول والعصبة ص ۲۶۷، وباب میراث الأعمام ص ۳۲۷، وکذا فی صا ج ۴ / ۱۷۰.

لکن رواه فی الکافی ج ۷ کتاب المواریث باب ۲ ص ۷۵ مثله إلا ـ أنه أبدل البزاز بالرزاز. وروی الصدوق فی المعانی ص ۱۹۳ فی الصحیح عن زرارة، عن الحسین البزاز، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۴۲۴۰ – الحسین بن بسطام بن سابور الزیات:

له ولأخیه أبی عتاب کتاب جمعاه فی الطب کثیر الفوائد والمنافع علی طریقة الطب فی الأطعمة ومنافعها والرقی والعوذ. قاله النجاشی. ورواه ابن عیاش،

(۱۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبو بصیر (۱)، بسطام بن سابور الزیات (۱)، عبد الواحد بن عبد الله (۱)، أحمد بن علی الحمیری (۱)، جعفر بن بشیر الخزاز (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین البزاز (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن سنان (۱)، الطعام (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۲)، الطب، الطبابة (۱)

عن صالح بن الحسین النوفلی، عن أبیه، عنه، به. مات الحسین سنة ۴۰۱. واسم أبی عتاب عبد الله بن بسطام.

۴۲۴۱ - الحسین بن بشار الواسطی:

روی نوادر الحکمة عنه قال: کتبت ألی أبی الحسن صلوات الله علیه، کما فی مکارم الاخلاق کتاب النکاح الفصل الثانی. وفی الفصل الثالث له مکاتبة إلی أبی جعفر علیه السلام.

وعده الشیخ من دون وصف فی أصحاب الکاظم علیه السلام کما فی رجاله (۷).

وفی باب أصحاب الرضا علیه السلام (۲۳): الحسین بن یسار المدائنی مولی زیاد ثقة صحیح روی عن أبی الحسن موسی علیه السلام أیضا. " وعن بعض النسخ بشار بالباء والشین المعجمة.

وفی باب أصحاب الجواد علیه السلام: الحسین بن یسار.

الروایات المنقولة عن الحسین بن بشار الواسطی: ففی الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب ۱۹۰ فی النوادر ص ۴۳۳ ح ۳۰ محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد، عن یعقوب بن یزید، عنه: کتبت إلی أبی الحسن الرضا علیه السلام - الخ. ورواه فی الفقیه ج ۳ / ۴۰۹ عن یعقوب بن یزید، عنه مثله.

وفی یب بسند آخر عن یعقوب بن یزید، عنه قال: سألت أبا الحسن الرضا علیه السلام: ما لمن زار قبر أبیک - الخ. وروی سهل بن زیاد، عنه قال: کتبت إلی أبی جعفر علیه السلام اسأله عن النکاح - الخ. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب ۲۴ ص ۳۴۷.

ورواه فی یب ج ۷ / ۳۹۶ عنه مثله إلا أنه قال: کتبت إلی أبی جعفر الثانی علیه السلام.

وروایات الحسین بن بشار من دون وصف عن أبی الحسن وأبی الحسن الرضا وأبی جعفر صلوات الله علیهم فی کا ویب ویه وصا، رواها عنه الحسین بن سعید،

(۱۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الحسین بن یسار المدائنی (۱)، الحسین بن بشار الواسطی (۲)، عبد الله بن بسطام (۱)، الحسین بن یسار (۱)، الحسین النوفلی (۱)، الحسین بن بشار (۱)، یعقوب بن یزید (۳)، الحسین بن سعید (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، القبر (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الزیارة (۱)

سلیمان، عن حنان بن سدیر. کمبا ج ۹ / ۱۸۱، وجد ج ۳۷ / ۴۱.

۴۲۴۳ - الحسین بن بشر الأسدی:

من رجال الشیعة الإمامیة محدث فاضل جید الخط والقراءة عارف بالرجال والتواریخ. له کتاب سماه جامع المسانید، مات ولم یتمه.

۴۲۴۴ - الحسین بن بشیر:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. وروی عنه یب ج ۳ باب فضل المساجد ص ۲۷۹ ح ۸۲۰.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن ابن مضارب، عن أبی عبد الله علیه السلام.

الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب ۱۲۶ ص ۲۶۴.

وروی الصدوق فی العیون ج ۱ باب ۴ ص ۲۹ ح ۱۸ بسنده عن یونس بن عبد الرحمن، عنه قال: أقام لنا أبو الحسن موسی بن جعفر ابنه علیا " صلوات الله علیهم کما أقام رسول الله صلی الله علیه وآله علیا " یوم غدیر خم - الخبر، وکمبا ج ۱۲ / ۶، وجد ۴۹ / ۱۷.

۴۲۴۵ - الحسین بن بشیر بن القاسم:

لم یذکروه. وقد ترجمه الحاکم فی تاریخ نیشابور. الاقبال ص ۵۴۵.

۴۲۴۶ - الحسین بن بکر:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۳ کتاب الصلاة باب مسجد السهلة ص ۴۹۵ عن محمد بن یحیی، عن عمرو بن عثمان، عنه، عن عبد الرحمن بن سعید الخزاز، عن أبی عبد الله علیه السلام فضل مسجد السهلة. ورواه فی یب ج ۳ / ۲۵۲ عنه مثله.

کنز: محمد بن العباس بإسناده عن جعفر بن عیینة، عن جعفر بن محمد، عنه، عن عبد الله بن محمد بن عقیل حدیث جابر بن عبد الله فی الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۳۰، وکمبا ج ۹ / ۳۹۷.

(۱۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: شیعة أهل البیت علیهم السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسین بن بشیر (۲)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسین بن بشر (۱)، الحسین بن بکر (۱)، حنان بن سدیر (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، موسی بن جعفر (۱)، جعفر بن محمد (۱)، غدیر خم (۱)، الموت (۱)، السجود (۳)، الصّلاة (۲)

۴۲۴۷ - الحسین ابن بنت أبی حمزة الثمالی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما ثقة بلا خلاف. روی الحسن بن محبوب، عنه ما یفید حسنه وکماله. کامل الزیارة باب ۳۸ ص ۱۱۱، و رواه فی جد ج ۱۰۱ / ۵۹، وکمبا ج ۲۲ / ۱۲۰ عنه وغیره، واسم أبیه حمزة اللیثی و سیأتی مع أبیه.

۴۲۴۸ - الحسین بن بندار الصرمی:

لم یذکروه. روی سعد بن عبد الله، عنه، عن أحمد بن الحسن. یب ج ۱ باب الأغسال ص ۳۷۱. وهو الحسین بن الحسن بن بندار الآتی.

۴۲۴۹ - الحسین البنفسج ابن إسماعیل بن محمد الأرقط:

تقدم أبوه، وأخوه محمد یأتی.

۴۲۵۰ - الحسین بن بهرام:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن أبی الثلج، عنه، عن یوسف بن موسی القطان. کتاب الفضیل للکراجکی ص ۲۸.

۴۲۵۱ - الحسین بیاع الهروی: من أصحاب الصادق علیه السلام ذکره البرقی.

۴۲۵۲ - الحسین بن ثابت بن عمرو:

لم یذکروه. وهو خادم موسی بن جعفر صلوات الله علیهما. روی عنه أحمد بن موسی بن إسحاق کما تقدم فی أحمد وجد ج ۳۵ / ۳۵۹، وکمبا ج ۹ / ۶۹.

۴۲۵۳ - الحسین بن ثور:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما فی رجال الشیخ (۳۱۴).

۴۲۵۴ - الحسین بن ثویر بن أبی فاختة:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن الخیبری بن علی، عنه به. وأخوه الحسن وأبوه

(۱۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسین ابن بنت أبی حمزة الثمالی (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، الحسین بیاع الهروی (۱)، ثویر بن أبی فاختة (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، الحسین بن بندار الصرمی (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن ثور (۱)، ثابت بن عمرو (۱)، خیبری بن علی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن محبوب (۱)

وعمه ثور وابن عمه الحسین بن ثور تقدموا. وروی عنه الحسن بن راشد ویونس و محمد بن إسماعیل بن بزیع.

۴۲۵۵ – الحسین بن جارود:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والباطل ص ۳۵۶ عن الحسین بن سعید، عنه، عن موسی بن بکر – الخ.

یر: عنه، عمن، عن الصادق صلوات الله علیه قال: إن من وراء أرضکم هذه أرضا " بیضاء ضوؤها منها یعبدون الله لا یشرکون به شیئا" یتبرؤون من فلان وفلان. کمبا ج ۱۴ / ۸۱، وجد ج ۵۷ / ۳۲۹.

۴۲۵۶ – الحسین بن جبیر أبو عبد الله:

لم یذکروه. وله کتاب نخب المناقب لآل أبی طالب علیه السلام. نقل منه الکراجکی فی کنزه کثیرا. " جد ج ۲۴ / ۸۳ و ۸۴ و ۳۵۱، وج ۳۵ / ۳۶۵، وج ۳۶ / ۱۲۴، وکمبا ج ۷ / ۱۰۸ و ۱۶۶، وج ۹ / ۶۹ و ۱۰۶.

۴۲۵۷ – الحسین بن جعفر الحمیری أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۴۰، عن زید بن جعفر العلوی المحمدی، عنه، عن الحسین بن أحمد بن إبراهیم البوشنجی، عن عبد الله بن موسی السلامی. وبهذا الإسناد عنه روایة أخری فیه ص ۴۱. ۴۲۵۸ – الحسین بن جعفر بن عبید الله الحسین الأصغر ابن الإمام السجاد علیه السلام:

تقدم أخوه وأبوه. وولده الحسن جد محمد بن نعمت الله. وولداه یحیی و علی وحفیده عبید الله بن علی بن الحسین یأتون.

۴۲۵۹ – الحسین بن جعفر بن محمد المخزومی الخزاز المعروف بابن الخمری أبو عبد الله:

ثقة لأنه من مشائخ النجاشی ذکره بهذا العنوان فیه ص ۱۵۵.

(۱۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، عبید الله بن علی (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، أبو عبد الله (۳)، الحسین بن سعید (۱)، الحسین بن ثور (۱)، الحسن بن راشد (۱)، الحسین بن جعفر (۳)، ابن الخمری (۱)، موسی بن بکر (۱)، الباطل، الإبطال (۱)

وقال فی ترجمة بن أحمد بن المغیرة: له کتاب عمل السلطان أجازنا بروایته أبو عبد الله بن الخمری الشیخ الصالح فی مشهد مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام سنة ۴۰۰ عنه.

۴۲۶۰ – الحسین بن جعفر:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی إبراهیم بن عبد الحمید، عنه، عن الصادق علیه السلام. سن ج ۱ / ۵۸.

۴۲۶۱ – الحسین بن الجعل المتکلم البصری:

لم یذکروه. وله مصنف فی جواز رد الشمس ذکره ابن شهرآشوب فی معالم العلماء.

۴۲۶۲ – الحسین الجمال:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام وقع فی طریق الکلینی فی الکافی الروضة ص ۳۳۴ ح ۵۲۳ عن محمد بن أحمد القمی، عن عمه عبد الله بن الصلت، عن یونس بن عبد الرحمن، عن عبد الله بن سنان، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه فی قول الله تبارک وتعالی: (ربنا أرنا الذین أضلانا من الجن و الانس نجعلهما تحت أقدامنا لیکونا من الأسفلین) قال: هما. ثم قال: وکان فلان شیطانا. " وکمبا ج ۸ / ۲۲۷.

کنز: محمد بن العباس، عن الحسن بن أحمد المالکی، عن محمد بن عیسی، عن یونس بن عبد الرحمن، عن عبد الله بن سنان، عنه، قال: حملت أبا عبد الله علیه السلام من المدینة إلی مکة فلما بلغ غدیر خم - الخ، وذکر حدیث الغدیر وذم المخالفین، ثم قال: ولولا أنک جمالی لما حدثتک بهذا لأنک لا تصدق إذا رویت عنی. کمبا ج ۸ / ۲۲۵، وج ۹ / ۲۲۹، وجد ج ۳۷ / ۲۲۱. ویظهر من ذلک حسن عقیدته وکماله.

وروی علی بن بلال، عنه، عن إسحاق بن عمار. یب ج ۷ باب الزیادات من

(۱۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب معالم العلماء (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، أبو عبد الله بن الخمری (۱)، الحسن بن أحمد المالکی (۱)، محمد بن أحمد القمی (۱)، عبد الله بن سنان (۲)، الحسین بن الجعل (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، الحسین الجمال (۱)، محمد بن العباس (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، علی بن بلال (۱)، محمد بن عیسی (۱)، حدیث الغدیر (۱)، عبد الحمید (۱)، غدیر خم (۱)، الشهادة (۱)، الجواز (۱)

الإجارات ص ۲۲۷، ورواه فی الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب النوادر ص ۳۱۱ ح ۳۰ عن محمد بن عیسی، عن رجل، عنه، عنه.

۴۲۶۳ - الحسین بن جهم بن بکیر بن أعین:

من أصحاب الکاظم علیه السلام ثقة قاله العلامة فی صه.

وعن ابن داود عده من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما حاکیا " عن الشیخ توثیقه فی رجاله. أقول: ولو لم یثبت کلام ابن داود لکفانا توثیق العلامة. وأخوه الحسن وأبوه وجده تقدموا.

۴۲۶۴ - الحسین بن جهم الرازی:

من أصحاب الرضا علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله (۲۸). والبرقی عده فی أصحاب الکاظم علیه السلام. ولعل الرازی محرف الزراری فیتحد مع السابق.

۴۲۶۵ - الحسین بن الحارث بن المغیرة:

لم یذکروه. تقدم ذکره فی أبیه، وأخوه علی یأتی.

۴۲۶۶ - الحسین بن حازم:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب ۱۵۲ فی التهمة و سوء الظن ص ۳۶۱ العدة عن أحمد بن محمد بن خالد، عن بعض أصحابه، عنه، عن الحسین بن عمر بن یزید، عن أبیه، عن مولانا الصادق علیه السلام.

وبهذا الإسناد روایة أخری فیه باب ۱۵۳ بعده ص ۳۶۳.

وروی البرقی فی سن ج ۲ / ۶۰۲ عن بعض أصحابنا، عنه - الخ مثل الأخیرة. ۴۲۶۷ - الحسین الحرشوش:

لم یذکروه. روی محمد بن سلیمان، عنه، عن هشام بن سالم. الکافی ج ۳ کتاب الجنائز باب غسل الأطفال ص ۲۰۹ ح ۸. والنسخ فی الوصف مختلفة.

ورواه فی یب ج ۳ / ۳۳۲. وفیه: المرجوس.

(۱۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الحسین بن عمر بن یزید (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، الحسین بن حازم (۱)، الحسین الحرشوش (۱)، الحسین بن جهم (۲)، هشام بن سالم (۱)، بکیر بن أعین (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الظنّ (۱)، الغسل (۱)

۴۲۶۸ – الحسین بن الحسن:

روی علی بن الحکم، عنه قال: سمعت جعفرا " علیه السلام یقول. الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب المداراة ص ۱۱۶.

وروی کش بسنده عن علی بن أسباط، عنه، قال: قلت لأبی الحسن الرضا صلوات الله علیه – الخ. ما یفید حسن عقیدته. جد ج ۵ / ۲۱۶، وکمبا ج ۳ / ۶۰.

۴۲۶۹ – الحسین بن الحسن بن أبان القمی:

عده الشیخ فی رجاله (۸) من أصحاب العسکری صلوات الله علیه ثم قال:

أدرکه ولم نعلم انه روی عنه. وذکر ابن قولویه أنه قرابة الصفار وسعد بن عبد الله و هو اقدم منهما لأنه روی عن الحسین بن سعید وهما لم یرویا عنه. انتهی.

وقیل: إن الحسین بن سعید المعروف مات فی دار الحسین هذا وأوصی له بکتبه. وبالجملة روی عن الحسین بن سعید کتبه کلها، وروی عنه ابن الولید کما قاله الشیخ وغیره، وروی عنه علی بن إبراهیم القمی وأبو علی الأشعری ومحمد بن الحسن الصفار وغیرهم ممن ذکرهم فی جامع الرواة وغیره. وتقدم فی أبیه أن الحسین بن سعید نزل علی أبیه فی قم.

ووقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۲ عن أبیه، عنه، عن الحسین بن سعید.

واستدلوا لوثاقته بأمور: منها روایة الاجلاء عنه کما عرفت. ومنها وقوعه فی الطریق ابن قولویه. ومنها ما عن ابن داود توثیقه فی ترجمة محمد بن أورمة. ومنها أن العلامة صحح طریق الصدوق إلی الحسین بن سعید وفیه هذا الرجل. وبالجملة هو کثیر الروایة مقبولها ثقة من المشائخ.

۴۲۷۰ – الحسین بن الحسن بن بن أبی سنان:

لم یذکروه. وقع فی الطریق السید بن طاووس، عن محمد بن أحمد بن داود القمی، عن محمد بن محمد النجوی، عن علی بن محمد، عنه، عن أبان، عن

(۱۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، یوم عرفة (۱)، الحسین بن الحسن بن أبان (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، أبو علی الأشعری (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن الحسن (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۶)، علی بن أسباط (۱)، محمد بن أورمة (۱)، ابن قولویه (۳)، علی بن الحکم (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الوصیة (۱)

أبی عبد الله صلوات الله علیه. کتاب الصلاة ص ۸۹۸، وجد ج ۹۱ / ۱۲۶، والاقبال ص ۴۲۱.

۴۲۷۱ – الحسین بن الحسن الأشقر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۵۴ عن عبد السلام بن صالح الهروی، عنه عن قیس بن الربیع، عن الأعمش روایة الفضائل.

وتقدم بعنوان الحسین الأشقر. وفی قیس بن حفص وقیس بن الربیع بعض روایاته. وبالجملة هو من أجلة التابعین المجروحین عند العامة لتشیعهم.

وروی الصدوق فی أمالیه مج ۸۱ ص ۳۲۷ عن محمد بن علی الصراف، عنه، عن علی بن هاشم وصالح بن أبی الأسود روایتین فی الفضائل ولعله الفزاری الآتی.

۴۲۷۲ – الحسین بن الحسن الأفطس بن علی الأصغر بن السجاد علیه السلام:

فی الکامل لابن الأثیر أنه فی سنة ۲۰۰ جلس خلف المقام، فأمر بثیاب الکعبة فجردت وعمد إلی ما فی خزانة الکعبة فأخذه وحمل هو وغیره الناس علی البیعة لمحمد بن جعفر بالخلافة ووثب علی امرأته من قریش – الخ.

۴۲۷۳ – الحسین بن الحسن بن بابویه: هو ابن الحسن بن محمد بن موسی الآتی.

۴۲۷۴ – الحسین بن الحسن بن بردة الدینوری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة) عنه، عن العباس بن عمر الفقیمی، عن إبراهیم بن محمد العلوی. جد ج ۴ / ۸۲ و ۱۷۴ و ۲۹۰، کمبا ج ۲ / ۱۲۸ و ۱۵۴ و ۱۹۷.

وروی البرمکی، عنه، عن محمد بن علی، عن محمد بن عبد الله الخراسانی خادم الرضا علیه السلام. الکافی ج ۱ کتاب التوحید ص ۷۸.

۴۲۷۵ – الحسین بن الحسن بن بندار القمی:

لم یذکروه. روی کش بعد ترجمة عبد الله بن سبا، عنه، عن سعد بن عبد الله.

(۱۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الکامل لإبن الأثیر (۱)، محمد بن عبد الله الخراسانی (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، صالح بن أبی الأسود (۱)، العباس بن عمر الفقیمی (۱)، عبد السلام بن صالح (۱)، عبد الله بن سبأ (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن الحسن (۵)، سعد بن عبد الله (۱)، قیس بن الربیع (۲)، علی بن هاشم (۱)، محمد بن موسی (۱)، محمد بن علی (۲)، محمد بن جعفر (۱)، الصّلاة (۲)

۴۲۷۶ – الحسین بن الحسن بن جعفر بن محمد بن إسماعیل بن جعفر الصادق صلوات الله وسلامه علیه:

له قضیة مع أحمد بن إسحاق القمی وأمر الإمام أبو محمد العسکری صلوات الله علیه باکرامه واحترامه لانتسابه. وتفصیل ذلک فی جد ج ۵۰ / ۳۲۳ وفیه أن قبره بقم قرب مزار فاطمة، وکمبا ج ۱۲ / ۱۷۶.

وفی نسخة المستدرک ج ۲ / ۴۰۰ من کتاب تاریخ قم: هو الحسین بن الحسن بن الحسین بن جعفر بن محمد بن إسماعیل بن جعفر الصادق علیه السلام.

۴۲۷۷ – الحسین بن الحسن بن جهنم:

روی أحمد بن الحسن بن علی، عن أبیه، عنه، عن الحسین بن موسی. یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۳۲۷.

۴۲۷۸ – الحسین بن الحسن بن الحسین بن علی بن الحسین بن بابویه:

فقیه صالح یأتی فی الحسین بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه.

۴۲۷۹ – الحسین بن الحسن الحسنی رحمه الله:

ذکره الکلینی فی الکافی ج ۱ هکذا فی باب مولد علی بن الحسین علیه السلام ص ۴۶۶. وروی عنه، عن إبراهیم بن إسحاق الأحمر – الخ. وظاهره کونه من مشائخه.

وهکذا روی عنه فی ج ۱ باب مولد أبی الحسن علی بن محمد الهادی علیه السلام ص ۵۰۲ ح ۸ عن یعقوب بن یاسر.

وهکذا روی عنه فی باب الإشارة والنص علی الحسن بن علی المجتبی علیه السلام. وفی کل ذلک الحسنی مبکرا."

۴۲۸۰ – الحسین بن الحسن الحسینی:

هکذا عنونه الشیخ فی یب ج ۳ / ۱۴۳. وروی عنه بلا واسطة عن محمد بن

(۱۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن علی بن الحسین بن بابویه (۱)، علی بن الحسین بن موسی بن بابویه (۱)، إبراهیم بن إسحاق الأحمر (۱)، الحسین بن الحسن الحسینی (۱)، الحسین بن الحسن الحسنی (۱)، أحمد بن إسحاق القمی (۱)، جعفر بن محمد بن إسماعیل (۲)، أحمد بن الحسن بن علی (۱)، الحسین بن موسی (۱)، الحسین بن الحسن (۴)، یعقوب بن یاسر (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

موسی الهمدانی حدیث صلاة الغدیر وصومه.

۴۲۸۱ – الحسین بن الحسن الحسینی أبو عبد الله:

روی الشیخ فی یب ج ۴ / ۷۹ عن علی بن حاتم القزوینی، عن أبی الحسن محمد بن عمرو، عنه، عن إبراهیم بن محمد الهمدانی مکاتبته إلی أبی الحسن الهادی علیه السلام. ورواه فی صا ج ۲ / ۴۴ عنه مثله متنا " وسندا " إلا أنه فیه الحسنی بدل الحسینی. والظاهر أنه غیر سابقه لاختلاف الطبقة.

۴۲۸۲ – الحسین بن الحسن الحسینی الأسود:

فاضل یکنی أبا عبد الله رازی. کذا قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۵).

ولا وجه لتوهم اتحاد الأربعة.

۴۲۸۳ – الحسین بن الحسن الحسینی الجرجانی القاضی أبو عبد الله الشریف:

لم یذکروه. وهکذا ذکره فی بشا ص ۱۱۲ عن الحسن بن أحمد بن الحسین، عنه، عن الشریف الحسن بن أحمد المحمدی النقیب، عن أحمد بن محمد بن العباس الجوهری – الخ.

۴۲۸۴ – الحسین بن الحسن الحیری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن عیسی بن محمد العلوی، عنه، عن عمرو بن جمیع حدیث تفسیر قوله تعالی: (فأما إن کان من المقربین) – الآیات، فی أهل الولایة والعداوة. کتاب الایمان ص ۱۰۵، وجد ج ۶۸ / ۹.

وفی کمال الدین ج ۱ باب ۲۲ عنه، عنه – ووصفه بالحمیری بدل الحیری – عن الحسن بن الحسین العرنی، عن عمرو بن جمیع.

۴۲۸۵ – الحسین بن الحسن الخراسانی:

کان من الاخبار. لم یذکروه. روی عن الصادق صلوات الله علیه. ووقع فی طریق الطب ص ۱۲۱ عن محمد بن عیسی، عن أبی إسحاق، عنه قال: حضرت أبا عبد الله الصادق صلوات الله علیه مع جماعة من إخوانی من الحجاج أیام أبی الدوانیق، فسئل

(۱۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الحسین بن الحسن الحسینی الأسود (۱)، إبراهیم بن محمد الهمدانی (۱)، الحسین بن الحسن الحسینی (۲)، الحسن بن الحسین العرنی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۲)، الحسین بن الحسن (۲)، أحمد بن الحسین (۱)، علی بن حاتم (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، عیسی بن محمد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، عمرو بن جمیع (۲)، محمد بن عمرو (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

عن دعاء المکروب، فقال: دعاء المکروب إذا صلی اللیل یضع یده علی موضع سجوده ولیقل: بسم الله بسم الله محمد رسول الله علی امام الله فی أرضه علی جمیع عباده اشفنی لا شفاء إلا شفاؤک شفاء لا یغادر سقما " من کل داء وسقم – الخ، وکتاب الدعاء ص

۱۸۶، وجد ج ۹۵ / ۱۰.

وفی الکافی ج ۲ باب الدعاء للعلل والأمراض ص ۵۶۷ بأسناده عن محمد بن عیسی، عن أبی إسحاق صاحب الشعیرة، عن الحسین الخراسانی وکان خبازا " قال: شکوت إلی أبی عبد الله علیه السلام وجعا " بی، فقال: إذا صلیت فضع یدک - وساقه نحوه.

۴۲۸۶ - الحسین بن الحسن بن زید بن محمد السید الزاهد أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا عن الحسن بن الحسین بن بابویه (ثقة)، عنه، عن أبیه، عن جده. کمبا ج ۹ / ۲۱۴، وجد ج ۳۷ / ۱۶۷. وتقدم أبوه.

۴۲۸۷ - الحسین بن الحسن بن عاصم بن یونس:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ باب السکر ص ۵۰۰ عن نوح بن شعیب، عنه، عن بعض أصحابنا، عن أبی عبد الله علیه السلام.

ووقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۶ باب التمشط من کتاب الزی و التجمل ص ۴۸۸ فی الصحیح عن ابن أبی عمیر، عنه عن أبیه قال: دخلت علی الکاظم علیه السلام وفی یده مشط عاج - الخ.

ورواه فی الوافی والوسائل ج ۱ / ۴۲۷ مثله. وفی باب الکحل من الکافی ج ۶ / ۴۹۴ والوافی والوسائل ج ۱ / ۴۱۲ عن أحمد البزنطی، عن أحمد بن المبارک، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام قال: من نام علی إثمد - الخ. ولم یذکر فی الکافی اسم جده یونس.

۴۲۸۸ - الحسین بن الحسن بن عامر أبو زید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن ابن خنیس، عنه، عن محمد بن دلیل بن

(۱۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسین بن الحسن بن عاصم (۱)، الحسین الخراسانی (۱)، أحمد بن المبارک (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، الحسین بن الحسن (۲)، نوح بن شعیب (۱)، زید بن محمد (۱)، النوم (۱)

بشر بن سابق کما فی أمالیه ج ۱ / ۳۳۸ و ۳۳۹.

۴۲۸۹ - الحسین بن الحسن بن علوان:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید بن طاووس فی کشف المحجة بأسانیده عن الحسن بن ظریف بن ناصح، عنه، عن سعد بن طریف، عن الأصبغ. حدیث وصیة مولانا أمیر المؤمنین إلی ابنه الحسن صلوات الله علیهما أو محمد المفصلة. کمبا ج ۱۷ / ۵۷، وجد ج ۷۷ / ۱۹۷. وفیه: الحسین بن علوان. وفی المصدر: الحسن بن علوان.

۴۲۹۰ - الحسین بن الحسن العلوی ابن الحسین بن الحسن بن علی بن أبی طالب علیه السلام أبو الفضل: لم یذکروه. روی ابن الولید، عن عبد الله بن العباس بن عبد الله العلوی، عنه أنه ورد علی أبی محمد العسکری صلوات الله علیه یهنیه بولادة ابنه الحجة المنتظر صلوات الله وسلامه علیه. غیبة الطوسی ص ۱۶۲.

ورواه فیه ص ۱۴۸ بسند آخر عن عبد الله بن العباس العلوی قال: وما رأیت أصدق لهجة منه، عن أبی الفضل الحسین بن الحسن العلوی قال: دخلت علی أبی محمد علیه السلام بسر من رأی فهنیته بسیدنا صاحب الزمان علیه السلام لما ولد.

وروی الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۲۵ ح ۳۰ عن الحسین بن الحسن العلوی حدیث معجزة لمولانا صاحب الزمان علیه السلام.

۴۲۹۱ - الحسین بن الحسن بن علی بن محمد بن أحمد بن محمد بن إسماعیل بن عبد الله بن علی بن أبی طالب العلوی أبو القاسم الشریف:

هکذا ذکره السید فی فلاح السائل ص ۲۸۵ قال: وهو ابن أخ الکوکبی.

روی عنه، عن إسماعیل بن محمد، عن إسماعیل بن علی بن قدامة حدیث من أراد أن یری رسول الله صلی الله علیه وآله فی منامه، وکمبا ج ۱۶ / ۵۲، وجد ج ۷۶ / ۲۱۴.

(۱۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، السید إبن طاووس (۱)، الحسن بن علی بن أبی طالب (۱)، الحسین بن الحسن العلوی (۳)، أحمد بن محمد بن إسماعیل (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، عبد الله العلوی (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، الحسین بن علوان (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، الحسن بن ظریف (۱)

۴۲۹۲ – الحسین بن الحسن الفارسی القمی:

له کتاب رواه أحمد بن أبی عبد الله. ذکره الشیخ فی ست (۲۱۰). وعن المنتهی أنه امامی قوی.

۴۲۹۳ – الحسین بن الحسن الفارسی:

وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۴۰ عن الصفار، عن یعقوب بن یزید ومحمد بن عیسی بن عبید معا، " عنه، عن سلیمان بن جعفر الجعفری.

۴۲۹۴ – الحسین بن الحسن الفزاری الأشقر:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۳۲ عن الحسین بن محمد بن سعید، عن علی بن عبد الله الخزاعی، عنه، عن محمد بن کثیر بیاع الهروی، عن محمد بن عبد الله الفزاری، عن الحسین بن الإمام السجاد صلوات الله علیه حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم، وجد ۳۶ / ۳۸۹، و کمبا ج ۹ / ۱۶۴.

۴۲۹۵ – الحسین بن الحسن القاشی:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسن بن الصباح، عنه، عن علی بن الحکم، عن أبان بن عثمان. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۸، وجد ج ۵۳ / ۱۱۰.

۴۲۹۶ – الحسین بن الحسن القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۰۲ عن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن سلیمان بن جعفر البصری، وکمبا ج ۱۶ / ۹۸، وجد ج ۷۶ / ۳۳۷.

وروی علی بن سلمة، عنه، عن معاذ الحمانی، عن جابر الجعفی حدیث الفضائل. بشا ص ۱۴۸.

۴۲۹۷ – الحسین بن الحسن الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۱۲۲ عن

(۱۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الحسین بن الحسن الفارسی (۲)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، الحسین بن الحسن الکندی (۱)، محمد بن الحسن بن الصباح (۱)، الحسین بن محمد بن سعید (۱)، سلیمان بن جعفر الجعفری (۱)، سلیمان بن جعفر البصری (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن الحسن (۳)، أبان بن عثمان (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، علی بن الحکم (۱)، جابر الجعفی (۱)، علی بن سلمة (۱)، الصّلاة (۳)

علی بن الحکم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۴۲۹۸ – الحسین بن الحسن اللؤلؤی:

روی محمـد بن أحمـد بن یحیی، عنه، عن أحمد بن محمد. یب ج ۱ باب الأغسال ص ۱۱۰، وصا ج ۱ / ۹۸، ویب ج ۸ باب النذور ص ۳۱۰ روایة أخری. هکذا فی الموارد الثلاثة. ولعله مصحف الحسن بن الحسین اللؤلؤی المذکور.

۴۲۹۹ – الحسین بن الحسن المجتبی علیه السلام یلقب بالأثرم:

له فضل. کمبا ج ۱۰ / ۱۳۹، وجد ج ۴۴ / ۱۶۸. وتقدم ابنه وحفیده الحسین بن الحسن العلوی.

۴۳۰۰ – الحسین بن الحسن بن موسی:

لم یذکروه. روی الحسین بن عبید الله یعنی الغضائری، عنه کتاب الصیام محمد بن عبید الله الحقیبی العلوی. جش ص ۲۷۱.

ولعله ابن الحسن بن محمـد بن موسـی بن بـابویه القمی الفقیه العالم الـذی یروی عن خاله الصـدوق الأول روایات: منها دعاء الکاظم علیه السلام حین حبسه الرشید.

۴۳۰۱ – الحسین بن الحسن الهاشمی:

لم یذکروه. وهو من مشائخ الکلینی. روی عنه فی الکافی ج ۵ باب شرط من أذن لهم فی أعمالهم ص ۱۰۹ عن صالح بن أبی حماد. ورواه الشیخ فی یب ج ۶ عن الکلینی، عنه.

وفی الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب آخر من باب المؤمن کفو المؤمنـة ص ۳۴۵ عنه، عن إبراهیم بن إسـحاق الأحمر وعلی بن محمد بن بندار.

۴۳۰۲ – الحسین بن الحسین الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا عن عبد الله بن الحسین بن الحکم،

(۱۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن إسحاق الأحمر (۱)، محمـد بن عبیـد الله الحقیبی (۱)، الحسـین بن الحسن الهاشمی (۱)، الحسـین بن الحسن اللؤلؤی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، صالح بن أبی حماد (۱)، علی بن محمد بن بندار (۱)، الحسین بن الحسین (۱)، الشـیخ الصدوق (۱)، الحسن بن الحسـین (۱)، الحسـین بن الحسن (۱)، علی بـن الحکم (۱)، محمد بن موسـی (۱)، أحمد بن محمد (۱)

عنه، عن علی بن الحسن، عن الأـعمش، عن إبراهیم بن علقمـة والأـسود، عن أبی أیوب الأنصـاری، عن النـبی صـلی الله علیه وآله فی حدیث مخاطبته لعمار بن یاسـر فی بیته قال: فإذا سـلک الناس کلهم وادیا " وسـلک علی وادیا " فاسـلک وادی علی و خل الناس. یا عمـار إن علیا " لا یردک عن هـدی ولا یـدلک علی ردی. یا عمار، طاعـة علی طاعتی وطاعتی طاعـة الله عز وجل. کمبا ج ۹ / ۲۶۸، وجد ج ۳۸ / ۳۷.

۴۳۰۳ – الحسین بن الحسین بن زید الشهید:

یأتی قریبا " فی أبیه. والحسـین هذا هو المعروف بالقعدد شـیخ بنی هاشم و ذو قعددهم. وکانت الأموال تحمل إلیه من الآفاق. جد ج ۴۶ / ۱۶۰، وکمبا ج ۱۱ / ۴۵.

۴۳۰۴ – الحسین بن الحسین بن الإمام السجاد صلوات الله علیه:

ابن عم الصادق علیه السلام. یأتی أبوه وکذا ابنه علی.

۴۳۰۵ – الحسین بن الحسین بن علی بن عبد الله الجعفری العلوی:

صالح فقیه عن منتجب الدین.

۴۳۰۶ – الحسین بن الحصین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن أحمد بن الحسین بن سعید، عنه، عن موسی بن القاسم البجلی. کمبا ج ۱۶ / ۱۳۱، وجد ج ۷۹ / ۱۲۵.

۴۳۰۷ – الحسین بن الحصین بن سحیت القمی (العمی):

لم یذکروه. روی النجاشی ص ۱۲۸ عنه، عن أحمد بن إبراهیم بن معلی، عن محمد بن زکریا الغلابی نسخة سعید بن سعد. وظاهره أنه من مشائخه.

وکذا روی فیه ص ۹۴ بهذا الإسناد کتب جابر بن یزید الجعفی.

وکذا روی فیه ص ۲۲۷ عنه، عن أحمد بن إبراهیم بن معلی، عن محمد بن الحسن العطار. کتاب علل الفرائض والنوافل لمحمد بن الحسن بن عبد الله الجعفری.

(۱۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو أیوب الأنصاری (۱)، محمد بن الحسن بن عبد الله الجعفری (۱)، الحسین بن علی بن عبد الله (۱)، موسی بن القاسم البجلی (۱)، أحمد بن الحسین بن سعید (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، أحمد بن إبراهیم (۲)، الحسین بن الحسین (۲)، الحسین بن الحصین (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عمار بن یاسر (۱)، بنو هاشم (۱)، جابر بن یزید (۱)، الحسن العطار (۱)، علی بن الحسن (۱)، سعید بن سعد (۱)، الشهادة (۱)

۴۳۰۸ – الحسین الحضینی: هو ابن حمدان المذکور.

۴۳۰۹ – الحسین بن الحکم الجندی:

لم یذکروه. روی الشیخ عنه کتاب عمرو بن خالد الأعشی. ست ص ۱۳۷.

۴۳۱۰ – الحسین بن الحکم الخیبری:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع عن ابن عقدة، عنه، عن حسن بن الحسین العرنی حدیث دعاء العشرات المعروف، المفیدة حسن عقائده، وکتاب الصلاة ص ۷۸۶، وجد ۹۰ / ۷۴.

وروی السید من کتاب تفسیر محمد بن العباس الثقة عنه، عن محمد بن جریر. جد ج ۱۸ / ۲۱۴، وکمبا ج ۶ / ۳۵۱.

کنز: محمد بن العباس، عن علی بن عقبة ومحمد بن القاسم، معا " عن الحسین بن الحکم، عن حسن بن حسین. جد ج ۳۵ / ۳۸۰، وج ۳۶ / ۲۴، وکمبا ج ۹ / ۷۲ و ۸۷.

فر: الحسین بن الحکم، عن الحسن بن الحسین الأنصاری، عن حنان بن علی.

جد ج ۳۵ / ۳۴۷ و ۳۴۸، وکمبا ج ۹ / ۶۷.

فر: الحسین بن الحکم معنعنا، " عن عبد الله بن عطا. جد ج ۳۵ / ۳۹۱ و ۴۰۲، و کمبا ج ۹ / ۷۴ و ۷۶.

فر: الحسین بن الحکم معنعنا، " عن ابن عباس. جد ج ۳۶ / ۲۴ و ۱۳۷، وکمبا ج ۹ / ۸۷ و ۱۰۹.

۴۳۱۱ – الحسین بن الحکم بن سلم الحمیری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۶، عن علی بن أحمد بن عمرو، عنه، عن الحسن بن الحسین الأنصاری.

۴۳۱۲ – الحسین بن الحکم الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن المفید، عن زید بن محمد بن جعفر

(۱۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: عبد الله بن عباس (۱)، الحسن بن الحسین الأنصاری (۲)، عمرو بن خالد الأعشی (۱)، الحسین الحضینی (۱)،

الحسين بن الحكم (٧)، محمد بن العباس (٢)، محمد بن القاسم (١)، على بن أحمد (١)، على بن عقبة (١)، زيد بن محمد (١) السلمى، عنه، عن إسماعيل بن صبيح. كتاب الايمان ص ۶۳، وجد ج ۶۷ / ۲۳۸، وبشا ص ۸۹.

۴۳۱۳ – الحسين بن الحكم النخعى:

لم يذكروه. وقع فى طريق ابن قولويه القمى فى كامل الزيارة باب ۴۹ ص ۱۳۴ عن عبد العظيم بن عبد الله الحسنى، عنه، عن أبى حماد الأعرابى، عن سدير الصيرفى.

۴۳۱۴ – الحسين بن الحكم:

روى يونس، عنه، مكاتبته إلى العبد الصالح صلوات الله عليه. وفيه دلالة على شكه وذمه. الكافى ج ٢ كتاب الايمان والكفر باب الشك ص ۳۹۹.

وروى محمد بن سهل عنه، عن أبى جعفر الثانى صلوات الله عليه. الكافى ج ٧ كتاب المواريث باب ميراث ذوى الأرحام ص ١٢٠ ح ٧. ورواه فى يب ج ٩ / ٣٢٥ عنه مثله. لكن رواه فى الفقيه ج ۴ / ۳۰۴ عن الحسن بن الحكم – الخ.

۴۳۱۵ – الحسين بن حماد بن ميمون العبدى الكوفى أبو عبد الله:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما كما قاله الشيخ وغيره. وله كتاب يرويه داود بن الحصين وإبراهيم بن مهزم وقاسم بن إسماعيل. كذا فى كلمات النجاشى والشيخ. وستة آخر ذكرهم الخوئى فيهم الاجلاء.

ونزيدك عليهم رواية ابن أبى عمير، عن هشام بن سالم، عنه كما فى محاسن البرقى ج ٢ / ۴۱۲. وذكره مع جملة من أحواله ورواية الاجلاء عنه فى المستدرك ج ٣ / ۵۹۰.

۴۳۱۶ – الحسين بن حمدان الخصيبى (الحصينى) أبو عبد الله:

استضعفه النجاشى وابن الغضائرى. وله كتب عدها النجاشى. والشيخ ذكر كتابه فى أسماء النبى والأئمة صلوات الله عليهم ولم يضعفه.

أقول: والاستضعاف مستضعف ولم أجد وجها " له إلا روايته غرائب

(١٢١)

صفحهمفاتيح البحث: الايمان والكفر (١)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (١)، الحسين بن حماد بن ميمون (١)، الحسين بن الحكم النخعى (١)، عبد العظيم بن عبد الله (١)، إبراهيم بن مهزم (١)، داود بن الحصين (١)، ابن أبى عمير (١)، ابن الغضائرى (١)، أبو عبد الله (٢)، الحسين بن الحكم (١)، الحسين بن حمدان (١)، هشام بن سالم (١)، ابن قولويه (١)، الحسن بن الحكم (١)، محمد بن سهل (١)، الصّلاة (٣)، الوراثة، التراث، الإرث (٢)

معجزات الأئمة وأحوالهم كما يظهر من كثرة رواية السيد هاشم فى مدينة المعاجز عن كتاب هدايته.

وكتابه الهداية روى فيه عن جماعة كثيرة: منهم عيسى بن مهدى الجوهرى، عن أبى محمد العسكرى عليه السلام حديثا " طويلا فى بيان الخصال التى خص الله تعالى بها الأئمة وشيعتهم. والعامة خالفهم كما نقل عنه فى مستدرك الوسائل ج ١ / ١٧۶ و ٢٧٧.

وفيه ج ٢ / ۵۹۲ باب نوادر المتعة قال: قال الحسين بن حمدان الحضينى فى هدايته وكتابه الآخر فى المناقب واللفظ للثانى، ثم ذكرا مسندا " رواية المفضل عن الصادق عليه السلام فى تفضيل احكام المتعة.

أقول: هو بعينه سندا " ومتنا " جزء للرواية المفصلة التى رواها العلامة المج فى كمبا ج ١٣ / ٢٠٠ – ٢٠٩، وجد ج ۵٣ / ١ – ٣۵ باب ما يكون عند ظهوره برواية المفضل بن عمر. قال: روى فى بعض مؤلفات أصحابنا عن الحسين بن حمدان، عن محمد بن إسماعيل وعلى بن عبد الله الحسينيين – الخ.

أقول: وهذا البعض هو الحسين بن حمدان فى كتابه المناقب، وكان المعروف فى كتب القدماء ذكر اسم المؤلف فى أول الكتاب كما ترى فى أول الكافى والمحاسن وغيرهما. ويشهد على ذلك ما ذكره العلامة السيد محمد حسن الميرجهانى الأصفهانى فى كتابه

نوائب الدهور فی علائم الظهور ج ۳ / ۹۵. فإنه نقل هذا الحدیث بعینه من کتاب الحسین بن حمدان عنهما. وساقه مع زوائد وفوائد.

وفی جوامع الکلم فی رسالة الرجعة ص ۸۳ قال: وفی کتاب الحسین بن حمدان الحضینی بإسناده عن المفضل بن عمر، عن الصادق صلوات الله علیه الحدیث المفصل فی الرجعة، وذکر هذا الحدیث.

وله روایات کریمة فی فضائل الرسول وأئمة الهدی صلوات الله علیهم و أحوالهم فی العوالم السابقة تفید هذه الروایات حسن عقیدته وکماله ویبین لنا وجه الاستضعاف. فراجع جد ج ۱۵ / ۹، وج ۳۶ / ۳۴۵ و ۳۸۸، وج ۵۲ / ۶۸، وکمبا ج ۶ / ۴، وج ۹ / ۱۵۵ و ۱۶۳، وج ۱۳ / ۱۲۲. وتوفی ربیع الأول سنة ۳۵۸.

(۱۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الحسین بن حمدان (۴)، محمد بن إسماعیل (۱)، حمدان الحضینی (۱)، المفضل بن عمر (۲)، الصّلاة (۱)

وروی عنه التلعکبری وغیره.

وتقدم فی الحسن بن عبد الله بن حمدان تشرف عمه الحسین بلقاء مولانا الحجة المنتظر علیه السلام.

۴۳۱۷ - الحسین بن حمزة العلوی أبو محمد:

لم یذکروه. روی الشیخ فی صا ج ۱ / ۱۹۴ عن الحسین بن عبید الله (الغضائری)، عنه، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه.

۴۳۱۸ - الحسین بن حمزة اللیثی الکوفی:

ابن بنت أبی حمزة الثمالی ثقة. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وخاله محمد بن أبی حمزة ذکره أصحاب کتب الرجال. له کتاب رواه ابن أبی عمیر. قاله کله جش ولا خلاف فیه.

وحمزة اللیثی أبو الحسین الکوفی ختن أبی حمزة الثمالی کما قاله الشیخ فی باب أصحاب الباقر علیه السلام (۵۲).

وقال فی أصحاب الصادق علیه السلام: الحسین بن حمزة الکوفی أسند عنه.

وقال فی أصحاب الباقر علیه السلام (۲۷) وأصحاب الصادق علیه السلام (۳۰۲): الحسین ابن بنت أبی حمزة الثمالی.

وقال العلامة الخوئی: والذی ظهر لنا أنهما رجلان: أحدهما ابن أبی حمزة و أخواه محمد وعلی کما صرح به الکشی. وثانیهما ابن بنت أبی حمزة کما صرح به النجاشی والشیخ فی رجاله، فالأول خال الثانی إلا أنه مع ذلک لا أثر للبحث عن الوحدة والتعدد، فان الأول وثقه حمدویه والثانی وثقه النجاشی. انتهی.

۴۳۱۹ - الحسین بن حمید:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن حمدان القشیری، عنه، عن أخیه الحسن بن حمید، عن علی بن ثابت حدیث الثقلین.

(۱۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، حدیث الثقلین (۱)، الحسین ابن بنت أبی حمزة الثمالی (۱)، الحسین بن عبید الله الغضائری (۱)، الحسین بن حمزة العلوی (۱)، محمد بن أحمد بن حمدان (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، ابن أبی حمزة (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسین بن حمزة (۲)، علی بن ثابت (۱)، الصدق (۱)

۴۳۲۰ - الحسین بن حمید بن الربیع:

لم یذکروه. روی فی المقتضب عن أحمد بن محمد بن جعفر الصولی، عن عبد الرحمن بن صالح، عنه، عن الأعمش حدیث سلمان فی الفضائل الکریمة المهمة لائمة الهدی صلوات الله علیهم وأسمائهم الشریفة. کمبا ج ۱۳ / ۲۳۶، وجد ج ۵۳ / ۱۴۴.

وروى أحمد بن محمد الصولى، عن عبد العزيز بن يحيى الجلودى، عن الحسين بن حميد، عن محول بن إبراهيم. مجالس المفيد مج ۱۰ ص ۵۴. ۴۳۲۱ - الحسين بن حظلة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى ج ۶ باب الشواء والكباب ص ۳۱۹ عن أحمد البزنطى، عن عبد الله بن محمد الشامى، عنه، عن أحدهما صلوات الله عليهما.

ومثله فى ج ۶ باب القرع ص ۳۷۱. وروى البرقى فى سن ج ۲ / ۴۷۶ عن البزنطى، عنه، عنه، عن أحدهما عليهما السلام حديثا " آخر.

۴۳۲۲ - الحسين بن خارجة:

لم يذكروه. وقع فى طريق كا ويب عن على بن أسباط، عنه، عن ميسر بن عبد العزيز. الكافى ج ۵ كتاب المعيشة باب ۵۹ من تكره معاملته ومخالطته ص ۱۵۸ و ۱۵۹ ح ۳ و ۹، ويب ج ۷ / ۱۰ و ۱۱.

۴۳۲۳ - الحسين بن خالد:

من أصحاب الصادق والكاظم والرضا صلوات الله عليهم. وأشار إلى مواضع رواياته الخوئى.

عدة من رواياته الدالة على حسن عقيدته وكماله فى كمال الدين ج ۱ باب ۲۴ ح ۶ و ۷، وكمبا ج ۵ / ۱۷ و ۳۶۶. ورواياته عن الكاظم عليه السلام. ج ۶ / ۱۷۹،

(۱۲۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد الشامى (۱)، عبد العزيز بن يحيى (۱)، محول بن إبراهيم (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۱)، الحسين بن خارجة (۱)، الحسين بن خالد (۱)، حميد بن الربيع (۱)، على بن أسباط (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عبد العزيز (۱)، الصدق (۱)، الكرم، الكرامة (۱)، الكراهية، المكروه (۱)، الصّلاة (۱)

وج ۷ / ۵۸ و ۶۹ و ۱۰۵ و ۲۴۵ و ۲۴۶ و ۳۵۴، وج ۸ / ۲۲۵، وج ۹ / ۱۳۱ و ۱۳۳ و ۲۸۱ و ۴۵۷، وجد ج ۱۱ / ۶۳، وج ۱۴ / ۱۳۶، وج ۱۶ / ۳۶۴، وج ۲۳ / ۲۷۹ و ۳۳۱، و ج ۲۴ / ۶۷، وج ۲۵ / ۲۶۶ و ۲۷۳، وج ۲۶ / ۳۴۲، وج ۳۶ / ۲۴۴ و ۲۵۴، وج ۳۸ / ۹۲، وج ۴۰ / ۴.

۴۳۲۴ - الحسين بن خالد بن طهمان: هو الحسين بن أبى العلاء المذكور.

۴۳۲۵ - الحسين بن خالد الصيرفى:

عده البرقى فى أصحاب الكاظم. والشيخ فى أصحاب الرضا صلوات الله عليهما.

وروى الصدوق فى العيون ج ۲ باب ۵۵ فى الصحيح ما ربما يفيد ذمه حيث استجاز للخروج عن الرضا عليه السلام، فقال: حيثما ظفرت بالعافية فألزمه.

فخالف وخرج فقطع عليه الطريق واخذ منه كل شئ معه المال.

۴۳۲۶ - الحسين بن خالويه أبو عبد الله النحوى:

روى محمد بن عثمان بن الحسن عنه كتاب محمد بن أحمد بن عبد الله المفجع.

جش ص ۲۶۴.

وهو الحسين بن محمد بن خالويه أبو عبد الله عارف عالم كامل أوحد أفراد الدهر فى العلوم. الاقبال ص ۶۸۵. وله كتاب فى امامة على عليه السلام. وله كتاب عدها النجاشى. وعده العلامة فى المعتمدين.

وعن بعض هو الحسين بن أحمد بن خالويه.

وبالجملة توفى سنة ۳۱۷، وقيل ۳۷۰.

۴۳۲۷ - الحسين الخرسانى: هو ابن الحسن المذكور.

۴۳۲۸ – الحسین بن خزیمة:

نقل الاقبال عنه وعن جمع کالشیخین والتلعکبری کون وفاة العسکری

(۱۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الحسین بن أحمد بن خالویه (۱)، الحسین بن خالد الصیرفی (۱)، الحسین بن أبی العلاء (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، محمد بن عثمان بن الحسن (۱)، الحسین بن خالویه (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۲)، الحسین بن خالد (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

علیه السلام فی ثامن ربیع الأول. وظاهره کونه من علماء الإمامیة.

۴۳۲۹ – الحسین بن الخطاب: هو الحسن بن أبی الخطاب المذکور.

۴۳۳۰ – الحسین الخلال:

روی محمد بن أبی عمیر، عنه، عن جده، عن الحسین بن علی علیه السلام.

کامل الزیارات باب ۹ ص ۳۳ ح ۲.

۴۳۳۱ – الحسین بن الخمری أبو عبد الله:

هو الحسین بن جعفر شیخ النجاشی المذکور.

۴۳۳۲ – الحسین بن خیران:

منسوب إلی جده. وأبوه أحمد من رجال الشیعة کان أدیبا " نحویا " عارفا " خبیرا " بالقراءات کثیر السماع.

۴۳۳۳ – الحسین بن داود بن الحصین:

لم یذکروه. روی عن أبیه کتاب فضل بن عبد الملک البقباق. جش ص ۲۱۸.

۴۳۳۴ – الحسین بن داود الیعقوبی:

من أصحاب الجواد صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۱۴).

۴۳۳۵ – الحسین بن داود الکردی البشنوی:

من الشعراء المجاهرین فی مدائح العترة الطاهرة. توفی بعد سنة ۳۸۰.

جملة من أشعاره وأحواله فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۳۴.

۴۳۳۶ – الحسین بن داود بن القاسم بن عبید الله بن طاهر بن یحیی بن الحسن بن جعفر بن عبید الله العلوی:

ذکرنا جده الأعلی فی حسن، وکذا ابنه أحمد تقدم.

(۱۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، الحسین بن الخمری أبو عبد الله (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، الحسین بن الخطاب (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، داود بن القاسم (۱)، الحسین بن داود (۳)، یحیی بن الحسن (۱)، الحسین الخلال (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، الطهارة (۱)

۴۳۳۷ – الحسین بن دحیة بن خلیفة الکلبی:

لم یذکروه. وهو السید الذی له کتاب الأربعین ونقل منه فی ریاض الجنان.

کمبا ج ۵ / ۲۹۸، وجد ج ۱۳ / ۳۱۲.

۴۳۳۸ – الحسین بن دعبل الخزاعی:

من الشعراء. وعن ابن النديم أن له ديوانا " فی نحو مائتی ورقة. كتاب الغدير ط ۲ ج ۲ / ۳۸۶. وأبوه الشاعر المعروف يأتی.

۴۳۳۹ – الحسين بن دندان: هو الحسين بن سعيد الآتی. ودندان لقب سعيد.

۴۳۴۰ – الحسين بن رئاب (رباب): عده البرقی فی أصحاب الكاظم عليه السلام.

۴۳۴۱ – الحسين بن راشد:

قال العلامة الخوئی فی معجم رجال الحديث ج ۵ / ۲۳۷ الرقم ۳۳۹۰: وقع بهذا العنوان فی أسناد جملة من الروايات (المذكور فی الكتب الأربعة) تبلغ عشرة موردا، " ثم ذكر مواردها من كا ويب.

روی عن الحسين بن أسلم والحسين بن علوان وحماد بن عيسی وغيرهم.

وروی عنه سهل بن زياد ومحمد بن الحسن والحسين بن سليمان والحسن بن علی وعلی بن الريان وجعفر بن الحسن، عن أبيه، عنه.

۴۳۴۲ – الحسين بن راشد:

مولی بنی العباس بغدادی من أصحاب الكاظم صلوات الله عليه. رجال الشيخ (۴) ولا يبعد اتحاده مع سابقة. لا وجه لتوهم التحريف وانه الحسن.

روايته قال: قلت لأبی عبد الله عليه السلام – الخ. وذكر فضل صوم يوم المبعث. مصباح الشيخ ص ۷۵۴.

۴۳۴۳ – الحسين بن رباط البجلی الكوفی:

تقدم فی أخيه الحسن أنه وإخوانه من أصحاب الصادق صلوات الله عليه و

(۱۲۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، بنو عباس (۱)، الحسين بن رئاب (رباب) (۱)، الشاعر دعبل الخزاعی (۱)، الحسين بن سليمان (۱)، الحسين بن علوان (۱)، علی بن الريان (۱)، الحسين بن دندان (۱)، الحسين بن راشد (۲)، الحسين بن رباط (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، حماد بن عيسی (۱)، سهل بن زياد (۱)، ابن النديم (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الصيام، الصوم (۱)

من حملة الحديث.

۴۳۴۴ – الحسين بن الربيع المدائنی:

لم يذكروه. وقع فی طريق الصدوق فی كمال الدين ج ۱ باب ۳۲ عن أحمد بن الحسين بن عمر بن يزيد، عنه، عن محمد بن إسحاق، وكمبا ج ۱۳ / ۱۲، وجد ج ۵۱ / ۵۱.

۴۳۴۵ – الحسين الرزاز:

روی عبد الله بن بكير، عنه، عن أبی عبد الله عليه السلام. وتقدم فی الحسين البزاز.

۴۳۴۶ – الحسين بن رزق الله أبو عبد الله:

لم يذكروه. روی الصدوق فی كمال الدين عن محمد بن الحسن بن وليد، عن محمد بن يحيی العطار، عنه، عن موسی بن محمد بن القاسم بن حمزة بن موسی الكاظم عليه السلام، عن حكيمة خبر ميلاد المهدی صلوات الله عليه. وروی اجماله فی الكافی عن محمد بن يحيی، عنه، عنه.

۴۳۴۷ – الحسين بن رطبة السوراوی:

فاضل. روی السيد بن طاووس، عن والده، عن شيخه الفقيه حسين بن رطبة رحمه الله، عن ابن الشيخ، عن أبيه كما فی جد ج ۹۷ / ۳۵۴، وكمبا ج ۲۰ / ۲۱۲، والاقبال ص ۸۷ وروی السيد، عن إبراهيم الصنعانی، عنه، عن أبی علی (يعنی ابن الشيخ).

جد ج ۲ / ۱۴۷، وکمبا ج ۱ / ۱۰۱. ۴۳۴۸ – الحسین الرواسی: هو ابن عثمان الآتی.

۴۳۴۹ – الحسین بن روح بن أبی بحر النوبختی أبو القاسم سلام الله علیه:

أحد النواب الأربعة والثالث منهم فی زمن الغیبة الصغری، شیخ جلیل و

(۱۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، عصر الغیبة (۱)، الحسین بن رزق الله أبو عبد الله (۱)، موسی بن محمد بن القاسم (۱)، الحسین بن عمر بن یزید (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، الحسین الرواسی (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین الرزاز (۱)، الحسین بن رطبة (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن الحسن (۱)

ثقة أمین نبیل عظیم القدر والمنزلة وهو أجل من أن یصفه مثلی. أقامه أبو جعفر محمد بن عثمان بن سعید مقامه بأمر مولانا المهدی صلوات الله علیه.

وهو الذی قال بعد بیانه علة تسلط الأعداء علی الأولیاء: لئن أخر من السماء فتخطفنی الطیر أو تهوی بی الریح فی مکان سحیق أحب إلی من أن أقول فی دین الله برأیی ومن عند نفسی. جد ج ۴۴ / ۲۷۳، وکمبا ج ۱۰ / ۱۶۲.

وکان أبو سهل النوبختی یقول فی حقه: إنه لو کان الحجة صلوات الله علیه تحت ذیله وقرض بالمقارض ما کشف الذیل عنه.

وبعض من أحواله فی أحوال السفراء الکرام البررة. جد ج ۵۱ / ۳۲۰: ۳۶۶، و کمبا ج ۱۳ / ۸۵ – ۱۰۰.

توفی رحمه الله تعالی فی شعبان سنة ۳۲۶ وقبره ببغداد. وابنه روح بن أبی القاسم یأتی. جملة من روایاته فی جد ج ۵۱ / ۳۷۵، وکمبا ج ۱۳ / ۱۰۲.

فلما مضی قام مقامه بأمر الإمام أبو الحسن علی بن محمد السمری.

۴۳۵۰ – الحسین بن ریاح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن محمد بن عبد الله بن غالب، عنه، عن سیف بن عمیرة حدیث من لا تقبل صلاته. کتاب الصلاة ص ۳۱۵، وکمبا ج ۲۳ / ۱۰۵، وجد ج ۸۴ / ۳۱۹، وج ۱۰۴ ص ۵۸.

۴۳۵۱ – الحسین بن زبرقان أبو الخزرج:

روی البرقی فی سن ج ۲ / ۴۲۶ عنه، عن فضیل بن عثمان، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. وتقدم أخوه الحسن.

۴۳۵۲ – الحسین بن زرارة بن أعین:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وتقدم فی أخیه الحسن دعاء الامام له و لأخیه.

روی عنه صفوان بن یحیی والبرقی وابن بکیر وعلی بن أسباط وجعفر بن بشیر.

(۱۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، علی بن محمد السمری (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، محمد بن عبد الله بن غالب (۱)، محمد بن عثمان بن سعید (۱)، الحسین بن زرارة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الحسین بن زبرقان (۱)، علی بن أسباط (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)

وروی هو عن مولانا الباقر صلوات الله علیه کما فی یب ج ۱۰ / ۶۴ حدیث الاستمناء بالید. وروی فی صا ج ۴ / ۲۲۶ عنه مثله.

۴۳۵۳ – الحسین بن زریق:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أبیه، عن محمد بن یحیی العطار، عنه، عن هشام، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۷۷، وجد ج ۵ / ۲۷۷.

۴۳۵۴ – الحسین بن زکریا:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۲۱۰ عن سلمة بن الخطاب، عنه، عن سلیمان بن حفص المروزی، وکمبا ج ۲۲ / ۱۴۹، وجد ج ۱۰۱ / ۱۷۲.

۴۳۵۵ – الحسین بن زکوان: تقدم فی الحسن بن زکردان.

۴۳۵۶ – الحسین بن زیاد:

عده الشیخ فی أصحاب الرضا علیه السلام کما فی رجاله (۳۷).

وقال فی ست: له کتاب الضاع رواه الولید بن حماد عنه. انتهی. فما فی کتاب العلامة الخوئی ناقلا عنه: له کتاب الرضا علیه السلام – الخ، سهو.

روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، وروی عنه أبان بن عثمان. الکافی ج ۴ کتاب الصیام باب فی الصائم یذوق القدر – الخ ص ۱۱۴.

وفی یب ج ۸ باب عدد النساء ص ۱۶۴ بإسناده عن عبد الکریم، عنه قال:

سألت أبا عبد الله علیه السلام – الخ.

یر: محمد بن عیسی، عن النضر بن سوید، عن الحسین بن موسی، عنه، عن محمد بن مسلم. جد ج ۴۰ / ۱۸۵، وکمبا ج ۹ / ۴۶۹. ولعله متحد مع الآتی.

۴۳۵۷ – الحسین بن زیاد العطار:

روی أبان الأحمر، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام. سن ج ۱ / ۲۳۴.

(۱۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، الحسین بن زکریا (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن زیاد (۲)، الحسین بن موسی (۱)، أبان بن عثمان (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، أبان الأحمر (۱)، ابن قولویه (۱)، سلیمان بن حفص (۱)، محمد بن عیسی (۱)، نضر بن سوید (۱)، عبد الکریم (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الصّلاة (۱)، السهو (۱)

۴۳۵۸ – الحسین بن زید: هو الحسین بن أبی الخطاب المذکور.

۴۳۵۹ – الحسین بن زید بن عبد الله بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه:

تقدم الحسن بن زید. والباقی من آبائه یأتون. ۴۳۶۰ – الحسین بن زید بن علی بن الحسین الشهید علیهم السلام أبو عبد الله:

یلقب ذا الدمعة. وکان أبو عبد الله صلوات الله علیه تبناه ورباه وزوجه بنت الأرقط. روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما. کذا قاله النجاشی ص ۳۸. وله کتاب یرویه عباد بن یعقوب. ویلقب ذا الدمعة لکثرة بکائه. واخذ عن الامام علما " کثیرا، " ویروی عن عمه عمر بن علی، عن أخیه، عن أبیه – الخ. جد ج ۷۰ / ۲۰، وکتاب الاخلاق ص ۲۹. ویشهد علی ذلک أیضا " ما فی جد ج ۴۷ / ۳۰۶، وج ۴۸ / ۱۶۰، وج ۴۶ / ۱۵۷، وکمبا ج ۱۱ / ۴۵ و ۱۹۷ و ۲۸۰.

وله روایات کثیرة: منها روایاته فی فضائل الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وأسمائهم الشریفة. جد ج ۳۶ / ۲۴۲ و ۳۳۸ و ۳۸۸ و ۳۸۸، وکمبا ج ۹ / ۱۳۱ و ۱۵۳ و ۱۶۴ وغیر ذلک. وهو راوی حدیث المناهی کما فی أول الجزاء الرابع من الفقیه ص ۳.

وقیل: توفی سنة ۱۳۵ – ۱۴۰ وله ۷۶ سنة. وهذا لا یوافق ما ذکروا أن شهادة زید کان فی سنة ۱۲۰ – ۱۲۱، وله حین قتل أبوه سبع سنین أو أربع سنین و لزید حین الشهادة اثنان وأربعون سنة قال فی البحار جد ج ۴۶ / ۱۵۸: والعقب من الحسین بن زید (یعنی زیدا"

الشهید أبا هذا) فی یحیی بن الحسین، وفیه البیت، وعلی بن الحسین والحسین بن الحسین والقاسم بن الحسین ومحمد بن الحسین وإسحاق بن الحسین وعبد الله. وکمبا ج ۱۱ / ۴۵.

أقول: وابنه الآخر الحسن وهو وأخوه الحسین تقدما، وکذلک حفیده

(۱۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، الحسین بن أبی الخطاب (۱)، القاسم بن الحسین (۱)، یحیی بن الحسین (۱)، أبو عبد الله (۲)، الحسین بن زید (۴)، علی بن الحسین (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن زید (۱)، زید بن الحسن (۱)، عمر بن علی (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۲)

أحمد بن عمر بن یحیی. والباقون یحیی بن الحسین وعلی بن الحسین ومحمد بن علی بن الحسین وغیرهم یأتون فی محالهم.

جملة من روایات أولاده محمد والقاسم وعبد الله، عن أبیهم، عن الصادق علیه السلام.

جد ج ۳۶ / ۵۴، وکمبا ج ۹ / ۹۵.

وبالجملة الحسین بن زید هذا مذکور فی مشیخة یه فی صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه، وروی کتابه عن أیوب بن نوح، عن محمد بن أبی عمیر، عنه. ویروی عنه یونس بن عبد الرحمن وأبان بن عثمان و خلف بن حماد وعلی بن أسباط وغیرهم ممن ذکرهم فی مستدرک الوسائل ج ۳ / ۵۹۰.

۴۳۶۱ - الحسین بن زید الهاشمی:

روی عن مولانا الصادق صلوات الله علیه، وروی عنه خلف بن حماد حدیث زینب العطارة. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب ۵۴ فی آداب التجارة ص ۱۵۱. وتمامه فی روضة الکافی ص ۱۵۳ ح ۱۴۳.

۴۳۶۲ - الحسین بن سالم العجلی:

روی یونس بن یعقوب، عنه أنه حمل إلیه الوشی. الکافی ج ۶ کتاب الزی و التجمل باب ۱۰ لبس الوشی ص ۴۵۲. الوشی: الثوب المنقوش. کذا عن نسخ الکافی، وعن بعضها: الحسن بن سالم العجلی.

۴۳۶۳ - الحسین بن سدیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی عن سهل بن زیاد، عن عمرو بن عثمان، عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب ۱۵ شارب الخمر ص ۳۹۶.

ورواه فی یب ج ۹ / ۱۰۳ عنه مثله.

۴۳۶۴ - الحسین بن السری:

لم یذکروه. روی أبو حمزة عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۱۴.

(۱۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، شرب الخمر (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الحسین بن زید الهاشمی (۱)، الحسین بن سالم العجلی (۱)، یحیی بن الحسین (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الحسین بن سدیر (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، أیوب بن نوح (۱)، الحسین بن زید (۱)، علی بن أسباط (۱)، علی بن الحسین (۱)، سهل بن زیاد (۱)، عمر بن یحیی (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، خلف بن حماد (۲)، محمد بن علی (۱)

۴۳۶۵ - الحسین بن سعدان العابد الجعفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید بن الطاووس فی فلاح السائل ص ۱۷۷ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن محمد بن منصور بن

یزید، وکتاب الصلاة ص ۴۳۸ مثله، وجد ج ۸۶ / ۷۰.

۴۳۶۶ – الحسین بن سعید بن أبی الجهم:

روی المنذر بن محمد بن المنذر (ثقة) عن أبیه، عنه، عن أبیه، عن أبان بن تغلب. جد ج ۳۸ / ۳۱۰، وکمبا ج ۹ / ۳۳۵. وفیه: عن المنذر بن محمد بن المنذر، عن أبیه، عن عمه الحسین بن سعید بن أبی الجهم – الخ.

وروی المنذر هذا عن أبیه محمد، عن عمه الحسین بن سعید بن أبی الجهم، عن أبیه، عن أبان بن تغلب تفسیر أبان وکتابه الآخر فی الفضائل. جش ص ۸.

وفی جش فی ترجمة أبیه سعید ص ۱۲۸ قال: له کتاب فی أنواع من الفقه و القضایا والسنن، ثم ذکر طریقه إلیه إلی المنذر بن محمد بن المنذر بن سعید بن أبی الجهم، عن أبیه، عن عمه الحسین بن سعید، عن أبیه.

۴۳۶۷ – الحسین بن سعید بن حماد بن سعید بن مهران الأهوازی:

من موالی علی بن الحسین صلوات الله علیهما ثقة من أصحاب الرضا والجواد والهادی صلوات الله علیهم. واصله کوفی وانتقل مع أخیه الحسن إلی الأهواز، ثم تحول إلی قم فنزل علی الحسن بن أبان. وتوفی بقم وله ثلاثون کتابا. " کذا قاله الشیخ فی ست ثم عد کتبه.

وبالجملة هو ثقة عین جلیل بالاتفاق ولا غمز فیه. وأخوه الحسن وابنه أحمد تقدما.

أقول: مضافا " إلی ما ذکره النجاشی من کتبه له کتاب التمحیص نقل منه السید هاشم البحرانی فی کتابه حلیة الأبرار ج ۱ / ۱۱۹ و ۱۹۲.

وفی یب ج ۶ باب فضل الغسل للزیارة ص ۵۳ بإسناده عن أحمد بن قتیبة

(۱۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الحسین بن سعید بن أبی الجهم (۳)، الحسین بن سعید بن حماد (۱)، محمد بن المنذر بن سعید (۱)، منذر بن محمد بن المنذر (۲)، أحمد بن قتیبة (۱)، الحسن بن أبان (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أبان بن تغلب (۱)، محمد بن منصور (۱)، الصّلاة (۱)، الغسل (۱)

قال: حدثنا الحسین بن سعید، عن جعفر بن محمد صلوات الله علیهما – الخ، وجد ج ۱۰۱ / ۱۴۷، وکمبا ج ۲۲ / ۱۴۲.

یحتمل فیه السقط أو الأرسال أو التعدد أو الصحة ولا بعد لأنه من وفاة الصادق إلی وفاة مولانا الجواد علیهما السلام اثنان وسبعون سنة، فإذا انضم إلیه ما یصلح لنقله الحدیث یکون أقل من تسعین، وعدم المعهودیة عدم الوجدان وهو لا یدل علی عدم الوجود.

قال العلامة الخوئی فی معجم رجال الحدیث ج ۵ / ۲۴۶: وقع بعنوان الحسین بن سعید فی اسناد کثیر من الروایات تبلغ خمسة آلاف وستة وعشرین موردا (" یعنی فی الکتب الأربعة).

۴۳۶۸ – الحسین بن سعید الخزاز:

روی یزید بن عبد الله، عنه، عن رجاله، عن أبی عبد الله. کما فی التوحید.

۴۳۶۹ – الحسین بن سعید الساعدی:

لم یذکروه. روی عن النبی صلی الله علیه وآله حدیث: الحق مع علی یدور معه حیثما دار. جد ج ۳۸ / ۳۶ مکررا، " وکمبا ج ۹ / ۲۶۸.

۴۳۷۰ – الحسین بن سعید بن عثمان القرشی:

روی ابن عقدة، عن أحمد بن الحسین بن سعید أبی عبد الله، عن أبیه، عن الحسین بن مخارق کما یظهر من ست ص ۵۰ و ۸۲. وتقدم فی أحمد.

۴۳۷۱ – الحسین بن سعید القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن عبد الله بن یحیی، عن ابنه أحمد، عن أبیه الحسین – الخ. کمبا ج ۶ / ۸۰۱، وجد ج ۲۲ / ۵۲۷.

۴۳۷۲ – الحسین بن سعید اللحمی: تقدم فی الحسن بن سعید.

(۱۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسین بن سعید بن عثمان (۱)، أحمد بن الحسین بن سعید (۱)، الحسین بن سعید اللحمی (۱)، عبد الله بن یحیی (۱)، یزید بن عبد الله (۱)، الحسین بن مخارق (۱)، الحسین بن سعید (۵)، الحسن بن سعید (۱)، الوفاة (۱)

۴۳۷۳ – الحسین بن سعید المخزومی:

لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل ص ۲۷۹ عنه، عن الحسین بن أحمد البوشنجی، والمستدرک ج ۱ / ۴۲ و ۳۳۸ و ۳۵۲.

۴۳۷۴ – الحسین بن سعید المکفوف:

لم یذکروه. روی العیاشی فی ج ۲ / ۲۰۶ سورة رعد عنه أنه کتب إلیه علیه السلام فی کتاب له: جعلت فداک یا سیدی علم مولاک – الخ. وفیه دلالات علی حسنه وکماله.

۴۳۷۵ – الحسین بن سعید النخعی:

لم یذکروه. هو ابن عم شریک، روی إبراهیم بن سلیمان البهمی، عنه. کتاب التفضیل للکراجکی ص ۱۳.

۴۳۷۶ – الحسین بن سعید بن الهیثم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۱ عن محمد بن إبراهیم بن المنذر، عنه، عن الأجلح الکندی، وجد ج ۳۶ / ۲۸۵، وکمبا ج ۹ / ۱۴۰.

۴۳۷۷ – الحسین بن سفیان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب علائم الظهور عن ماجیلویه، عن محمد بن علی الکوفی، عنه، عن قتیبة بن محمد، وجد ج ۵۲ / ۲۰۶، وکمبا ج ۱۳ / ۱۵۶.

خص: عن محمد بن عیسی بن عبید الیقطینی، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر حدیث کرات مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. جد ج ۵۳ / ۷۴، وکمبا ج ۱۳ / ۲۱۸.

ما: المفید عن ابن عقدة، عن أحمد بن محمد بن یحیی بن زکریا، عنه، عن أبیه، عن محمد بن المشمعل، عن الثمالی، عن أبی جعفر علیه السلام قال: من دعا الله بنا

(۱۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، محمد بن علی الکوفی (۱)، الحسین بن سفیان (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، الحسین بن سعید (۴)، قتیبة بن محمد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

أفلح ومن دعاه بغیرنا هلک واستهلک. کتاب الدعاء ص ۶۲، وجد ج ۹۴ / ۲.

وفیه السند هکذا ابن عقدة، عن أحمد بن محمد، عن یحیی بن زکریا، عنه، عن أبیه – الخ مثله.

هذا فی أمالی الطوسی ج ۱ / ۱۷۵ هکذا: عن أبی العباس أحمد بن محمد، عن یحیی بن زکریا بن شیبان، عنه، عن أبیه – الخ مثله.

ومثل ذلک الأخیر فی بشا ص ۹۶. إلا أنه أبدل المشمعل بإسماعیل.

وروی إبراهیم بن محمد الثقفی، عن محمد بن علی، عنه، عن أبیه، عن أبی جهضم الأزدی، عن أبیه حدیث تسییر عثمان أبا ذر إلی الشام وإرجاعه وما جری علیه. أمالی المفید مج ۱۴ ص ۷۰، و مج ۲۰ ص ۹۶. وبهذا الإسناد فیه مج ۲۱ ص ۱۰۰ عنه، عن أبیه، عن لوط بن یحیی.

۴۳۷۸ – الحسین بن سفیان البزوفری أبو عبد الله:

وقع فی طریق الشیخ فی مشیخة یب ج ۱۰ / ۷۵، عن جماعة من مشائخه، عنه، عن حمید بن زیاد، عن الحسن بن محمد بن سماعة روایاته.

أقول: وهذا غیر سابقه. قال العلامة الخوئی فی معجم رجال الحدیث ج ۵ / ۲۷۱: هذا الحسین بن علی بن سفیان الآتی.

۴۳۷۹ – الحسین بن سلمة البنانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۴ ص ۱۹ عن عمرو بن حریث الأنصاری، عنه، عن أبی خالد الکابلی، عن مولانا الباقر صلوات الله علیه حدیث الصلاة علی رسول الله صلی الله علیه وآله. ورواه فی البحار جد ج ۲۲ / ۵۲۶ مثله.

۴۳۸۰ – الحسین بن سلیمان الرفاء الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن هشام بن یونس، عنه، عن عبد الملک بن عمیر الحدیث النبوی: یا علی کذب من زعم أنه یحبنی وهو یبغضک.

جد ج ۳۹ / ۲۶۹ و ۲۷۳، وکمبا ج ۹ / ۴۰۶ و ۴۰۷.

(۱۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الصلاة علی النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الحسین بن علی بن سفیان (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، الحسین بن سلیمان (۱)، یحیی بن زکریا (۱)، الحسین بن سفیان (۱)، عبد الملک بن عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، هشام بن یونس (۱)، الحسین بن سلمة (۱)، لوط بن یحیی (۱)، حمید بن زیاد (۱)، عمرو بن حریث (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن علی (۱)، الشام (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الهلاک (۱)

۴۳۸۱ – الحسین بن سلیمان الزاهد:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن محمد بن القاسم الأنباری، عن أبیه، عنه، عن أبی جعفر الطائی الواعظ. جد ج ۶ / ۴، وکمبا ج ۳ / ۹۳.

۴۳۸۲ – الحسین بن سلیمان بن منصور القنانی:

لم یذکروه. روی علی بن عبد الرحمن بن عیسی القنانی، عنه، عن محمد بن حامد بن یحیی القنانی. جمال الأسبوع للسید ص ۱۴۵ و ۱۴۷.

۴۳۸۳ – الحسین بن سلیمان:

وقع فی طریق الصدوق، عن الحسن بن أیوب، عنه، عن محمد بن مروان الذهلی، عن الفضیل بن یسار تفسیر آیة النور بهم. کما تقدم فی الحسین بن أیوب. و فی الحسن بن الحسین الأنصاری روایته الأخری. وکذا فی أحمد بن علی بن عبید روایته عنه.

۴۳۸۴ – الحسین بن سهل بن نوح:

من أصحاب الجواد صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۵).

۴۳۸۵ – الحسین بن سیف الأزدی:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الثقـة الجلیـل الطبری فی بشا ص ۳۳ عن سـلمة بن الخطاب، عنه، عن إسـحاق بن إبراهیم روایـة کریمة فی فضل العلویین.

۴۳۸۶ – الحسین بن سیف العدل أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن عبید الله بن محمد بن جعفر، عنه، عن علی بن یعقوب حدیث عمل الاسـتفتاح فی رجب. جد ج ۹۷ / ۴۳، وکمبا ج ۲۰ / ۱۱۱.

۴۳۸۷ – الحسین بن سیف بن عمیرة أبو عبد الله النخعی:

له کتابان. کتاب یرویه عن أخیه علی بن سیف، وآخر یرویه عن الرجال

(۱۳۷)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السـلام (۱)، شـهر رجب المرجب (۱)، الحسن بن الحسـین الأنصاری (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، الحسین بن أیوب (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، الحسین بن سلیمان (۳)، الشیخ الصدوق (۲)، الفضیل بن یسار (۱)، الحسن بن أیوب (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن سهل (۱)، الحسین بن سیف (۳)، محمد بن القاسم (۱)، علی بن یعقوب (۱)، محمد بن مروان (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن سیف (۱)

کذا قاله النجاشی. یرویهما أحمد بن محمد بن عیسی، عن علی بن الحکم، عنه به. و روی عن أبیه سیف.

۴۳۸۸ – الحسین بن سیف العدوی الکندی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۷۶). روی علی بن الحکم، عنه، عن معاذ بن مسلم.

۴۳۸۹ – الحسین بن سیف:

صاحب الصادق صلوات الله علیه. له کتاب أصله الذی أسنده إلیه. نقل منه السید فی فلاح السائل. کتاب الاخلاق ص ۳۰، وجد ج ۷۰ / ۲۴. وکذا فی المصدر فصل ۱۷ ص ۱۰۰ ط فرهومند.

۴۳۹۰ – الحسین بن شاذان:

له مکاتبة إلی مولانا الرضا صلوات الله علیه کما فی المفتاح.

۴۳۹۱ – الحسین بن شاذویه أبو عبد الله الصفار الصحاف القمی:

قلیل الحدیث. له کتاب الصلاة والاعمال، وکتاب أسماء أمیر المؤمنین علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وابنه محمد یأتی.

۴۳۹۲ – الحسین بن شبیب:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی کتاب التفصیل للکراجکی ص ۲۳.

۴۳۹۳ – الحسین بن شداد بن رشید الجعفی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه أسند عنه. رجال الشیخ (۷۴).

ووقع فی طریـق ابن قولویه القمی فی کامـل الزیـارة بـاب ۲۵ ص ۷۹ عـن عبـد العظیم بن عبـد الله الحسـنی، عن الحسن بن الحسـین العمری، عنه، عن جابر، عن الباقر علیه السلام قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: لا یقتل الأنبیاء و أولاد الأنبیاء إلا ولد زنا.

(۱۳۸)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام محمـد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السـلام (۱)، الإمـام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۳)، الرسول الأکرم محمـد بن عبـد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، الحسن بن الحسـین العمری (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الحسین بن شاذویه (۱)، الحسین بن شاذان (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن شداد (۱)، الحسین بن سیف (۲)، ابن قولویه (۱)، علی بن الحکم (۲)، معاذ بن مسلم (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

وروى الشيخ فى أماليه ج ٢ / ٢٤٩ بإسناده عن أحمد بن عبد المنعم بن نصر الصيداوى، عنه، عن أبيه، عن عمرو بن عبد الله بن هند الجملى رواية شريفة مفصلة.

وجد ج ۴۶ / ۶۰، وكمبا ج ١١ / ١٩.

۴۳۹۴ – الحسين بن شعيب:

عده البرقى من أصحاب الكاظم، والشيخ من أصحاب الرضا عليهما السلام.

۴۳۹۵ – الحسين بن شكيب:

لم يذكروه. روى العياشى عنه، عن هارون بن عقبة الخزاعى. التوحيد باب نفى المكان. وفى الطبع الجديد ص ١٧٩، وجد ج ٣ / ٣٢٩: الحسين بن إشكيب، و كمبا ج ٢ / ١٠٢.

۴۳۹۶ – الحسين بن شهاب بن عبد ربه:

من أصحاب الصادق عليه السلام. رجال الشيخ (٣٠۶).

۴۳۹۷ – الحسين الشيبانى:

لم يذكروه. وهو من أصحاب الصادق عليه السلام. روى ابن بكير، عنه، عن الصادق عليه السلام. الكافى ج ۵ / ١٣٢، والتهذيب ج ۶ / ٣۵١. وهو ابن زرارة كما قيل.

۴۳۹۸ – الحسين صاحب القلانس:

روى عنه ابن مسكان كما فى ذيل ح ۵۵ من يب ج ٢ باب أوقات الصلاة ص ٢٠. ورواه فى صا ج ١ باب أول وقت الظهر والعصر ص ٢۴٨.

۴۳۹۹ – الحسين بن صالح الخثعمى:

من أصحاب الرضا صلوات الله عليه. رجال الشيخ (٣۵).

۴۴٠٠ – الحسين بن صالح:

روى العياشى فى تفسيره سورة الأنفال ص ۶٨ عنه قال: سمعت أبا عبد الله

(١٣٩)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (٢)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (٣)، سورة الأنفال (١)، الحسين بن صالح الخثعمى (١)، الحسين صاحب القلانس (١)، الحسين الشيبانى (١)، الحسين بن إشكيب (١)، شهاب بن عبد ربه (١)، عمرو بن عبد الله (١)، الحسين بن صالح (١)، الحسين بن شعيب (١)

عليه السلام يقول – الخ حكم الفرار من الزحف، وكمبا ج ٢١ / ١٠٠، وجد ج ١٠٠ / ٣۴.

وروى الشيخ بإسناده عن عثمان بن سعيد عنه قال: سمعت جعفر بن محمد عليه السلام، رواية أخرى فى حد الصداقة. كتاب العشرة ص ۴٩، وجد ج ٧۴ / ١٧۶.

لكن روى فى تفسير البرهان هذه الرواية بهذا السند، عن الحسن بن صالح بن حى.

۴۴٠١ – الحسين بن الصباح النخعى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الصفار فى البصائر الجزء ١ باب ثواب العالم عن وهب بن سعيد، عنه، عن جرير بن عبد الله البجلى، عن النبى صلى الله عليه وآله، وجد ج ١ / ١٧٣، وكمبا ج ١ / ۵۶. وأخوه الحسن تقدم.

۴۴٠٢ – الحسين الصحاف: هو ابن نعيم الآتى.

۴۴٠٣ – الحسين بن صدقة:

من أصحاب الكاظم عليه السلام ثقة بلا نقل خلاف كما يظهر من رجال المامقانى.

۴۴۰۴ – الحسين الصغير: يأتى مع أبيه عبد الله.

۴۴۰۵ – الحسين الصيقل:

له رواية كما فى المفتاح روى عن أبى عبد الله عليه السلام، وروى عنه ابن مسكان كما فى الكافى ج ۱ باب فضل العلم باب ۱۲ ص ۴۴. وعن نسخة: الحسن.

۴۴۰۶ – الحسين بن ضمرة بن أبى ضمرة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى ج ۷ كتاب القضاء ص ۴۳۲ عن إسماعيل بن أبى إدريس، عنه، عن أبيه، عن جده، عن أمير المؤمنين عليه السلام.

(۱۴۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب تفسير البرهان (۱)، الحسين بن ضمرة بن أبى ضمرة (۱)، إسماعيل بن أبى إدريس (۱)، جرير بن عبد الله (۱)، الحسين الصحاف (۱)، الحسين بن صدقة (۱)، عثمان بن سعيد (۱)، جعفر بن محمد (۱)

ورواه فى يب ج ۶ ص ۲۸۷ عنه مثله إلا أنه لم يذكر اسم جده.

۴۴۰۷ – الحسين بن الطحال: هو الحسين بن أحمد بن الطحال المذكور.

۴۴۰۸ – الحسين بن طريف:

لم يذكروه. روى النعمانى، عن محمد بن همام، عن الحميرى، عن محمد بن عيسى والحسين بن طريف جميعا، " عن حماد بن عيسى – الخ.

وبهذا الإسناد عنهما، عن الحارث بن المغيرة البصرى. كمبا ج ۱۳ / ۱۳۸، وجد ج ۵۲ / ۱۳۳. وتقدم أخوه الحسن.

۴۴۰۹ – الحسين بن عاصم بن يونس:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى يب ج ۴ / ۳۳۱ عن القاسم بن الحسين، عنه، عن بعض أصحابنا، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه.

۴۴۱۰ – الحسين بن عامر:

لم يذكروه. كنز: محمد بن العباس، عنه، عن محمد بن الحسين، عن ابن مسكان حديث تأويل الأمانة فى الآية بولاية أمير المؤمنين صلوات الله عليه. كمبا ج ۹ / ۱۱۱، وجد ج ۳۶ / ۱۵۰.

۴۴۱۱ – الحسين العامرى:

مولى مسعود بن موسى. له رواية كما فى المفتاح. فقد روى ابن مسكان، عنه. يب ج ۱ باب التيمم ص ۱۹۳.

۴۴۱۲ – الحسين بن العباس:

لم يذكروه. وقع فى طريق القمى فى تفسيره سورة النجم عن أحمد بن إدريس، عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبى جعفر صلوات الله عليه.

كنز: محمد بن العباس (المفسر) عنه، عن محمد بن الحسين، عن أحمد بن محمد بن أبى نصر. كمبا ج ۹ / ۱۰۶، وجد ج ۳۶ / ۱۲۴.

(۱۴۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الحسين بن أحمد بن الطحال (۱)، الحسين بن العباس (۱)، القاسم بن الحسين (۱)، الحسين العامرى (۱)، محمد بن أبى نصر (۱)، الحسين بن

عاصم (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، حماد بن عیسی (۱)، محمد بن العباس (۲)، محمد بن الحسین (۲)، محمد بن تمام (۱)، أحمد بن محمد (۱)، سورة النجم (۱)، الصّلاة (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)، التیمّم (۱)

۴۴۱۳ – الحسین بن العباس بن محمد الکرمانی أبو علی:

لم یذکروه. هو الخطیب بشیراز. حدث فی شهر رمضان سنة ۳۸۶ لعقیل بن الحسین بن محمد، عن علی بن إسماعیل بن إبراهیم روایة شریفة مفصلة فی فضائل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. بشا ص ۳۶.

۴۴۱۴ – الحسین بن العباس بن حریس الرازی أبو الحسین:

من أصحاب الجواد علیه السلام کما قاله البرقی. ولعله الحسن بن العباس بن حریش الرازی المذکور.

۴۴۱۵ – الحسین بن عبد الحمید بن بکیر:

لم یذکروه. وهو من رواة الحدیث کما ذکره النجاشی فی ترجمة عمه عبد الله بن بکیر ص ۱۵۴.

۴۴۱۶ – الحسین بن عبد ربه:

لم یذکروه. وله مکاتبة إلی مولانا الرضا صلوات الله علیه رواها عنه ابنه علی بن الحسین. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب الفئ ص ۵۴۷ ح ۲۳.

۴۴۱۷ – الحسین بن عبد الرحیم الابزاروری أبو القاسم:

لم یذکروه. روی التلعکبری عنه قال: أنفذنی أبی عبد الرحیم إلی أبی جعفر محمد بن عثمان العمری. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۳، وجد ج ۵۱ / ۳۷۸.

۴۴۱۸ – الحسین بن عبد الرحمن الجمانی:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی الاحتجاج عنه، عن أبی إبراهیم صلوات الله علیه. کمبا ج ۲ / ۹۲، جد ج ۳ / ۲۹۵. وکذا عن توحید الصدوق ص ۱۰۰ إلا أن فیه:

الحسن بن عبد الرحمن الحمانی. وجد ج ۳ ص ۲۹۵ وفیه نسخة الاحتجاج: الحسن، بدل الحسین.

(۱۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، الحسین بن عبد الحمید (۱)، الحسین بن العباس (۲)، الحسین بن عبد ربه (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن العباس (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)

۴۴۱۹ – الحسین بن عبد الرحمن القسری العلوی:

جد الحسن بن علی المذکور فیه نسبه.

۴۴۲۰ – الحسین بن عبد الرحمن بن محمد الأزدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه عن أحمد (یعنی ابن عقدة)، عنه، عن أبیه وعثمان بن سعید الأحول معا، " عن عمرو بن ثابت، عن صباح المزنی حدیث فضائل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

ووقع فی طریق الشیخ فی أمالیه، عن أحمد بن محمد بن عبد الرحمن (یعنی ابن عقدة نسب أبوه إلی جده)، عنه، عن أبیه وعمه عبد العزیز بن محمد، عن عمرو بن أبی المقدام حدیث فضل لیلة النصف من شعبان. کمبا ج ۲۰ / ۱۲۳، وجد ج ۹۷ / ۸۵.

والشیخ عن أحمد بن الصلت، عن ابن عقدة، عنه، عن عبد الله بن سلمة بن عیاش حدیثا " فی ذلک. ص ۸۷.

والشیخ عن ابن عقدة، عنه، عن أبیه، عن عبد النور بن عبد الله بن المغیرة القرشی حدیث المبیت. جد ج ۱۹ / ۵۶، وکمبا ج ۶ / ۴۱۶.

۴۴۲۱ – الحسین بن عبد الرحمن:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکـافی ج ۲ بـاب فضل القرآن ص ۵۹۶ عـن علی بن محمـد، عن علی بن العبـاس، عنه، عن سفیان (صـفوان) الحریری، عن أبیه، عن سـعد الخفاف، عن الباقر علیه السـلام حدیث تمثل القرآن یوم القیامة فی أحسن صورة. وهو یفید حسنه.

وفیه ج ۱ باب ۵۱ فی التفویض إلی رسول الله ص ۲۶۸ عن علی بن محمد، عن بعض أصحابنا، عنه، عن صندل الخیاط.

وفیه ج ۱ باب نکت ونتف من التنزیل فی الولایـة ص ۴۳۵ ح ۹۲ عن محمـد بن یحیی، عن سـلمة بن الخطاب، عنه، عن علی بن أبی حمزة عن أبی بصیر.

وبهذا السند فیه ص ۴۳۱ ح ۹۰ روایة أخری وفیه: الحسن بن عبد الرحمن

(۱۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، النصف من شعبان (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، یوم القیامة (۱)، أبو بصیر (۱)، عبـد النور بن عبد الله (۱)، عمرو بن أبی المقـدام (۱)، عبد الله بن سـلمة (۱)، عبـد العزیز بن محمد (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، علی بن العباس (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، عثمان بن سعید (۱)، الحسن بن علی (۱)، صباح المزنی (۱)، صندل الخیاط (۱)، أحمد بن محمد (۱)، سعد الخفاف (۱)، علی بن محمد (۲)، القرآن الکریم (۲)

وتقدم.

۴۴۲۲ - الحسین بن عبد الصمد:

لم یذکروه. وله کتاب العقد الحسینی نقل منه فی المستدرک الوسائل ج ۱ / ۴۸۴.

وهذا متحد مع الآتی.

۴۴۲۳ - الحسین بن عبد الصمد بن محمد بن علی بن الحسن بن صالح بن إسماعیل الحارثی الهمدانی العاملی الجبعی:

والد شـیخنا البهائی من أجلاء العلماء. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۲۱۸. جملة من أشعاره فیه ص ۲۱۷، وترجمة ص ۲۲۴. ولد فی غرة محرم سنة ۹۱۸. وتوفی ۸ ع ۱ سنة ۹۸۴. وکان من أفاضل تلامذة الشهید الثانی.

۴۴۲۴ - الحسین بن عبد العزیز بن المهتدی: والد الحسن ومحمد المذکورین.

۴۴۲۵ - الحسین بن عبد الکریم الغروی:

شیخ. لم یذکروه. روی السید علی بن طاووس، عنه. جد ج ۴۲ / ۳۱۷ و ۳۱۸، وکمبا ج ۹ / ۶۸۱.

۴۴۲۶ - الحسین بن عبد الکریم الزعفرانی:

لم یذکروه. روی من کتب بکار بن أحمد کتاب الحج وکتاب الجامع. ست ص ۶۴.

۴۴۲۷ - الحسین بن عبد الله الأرجانی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. روی الکلینی فی الصحیح عن النضر بن سوید، عنه، عن مالک المسمعی. الکافی ج ۶ باب من اضطر إلی الخمر للدواء ص ۴۱۴.

الطب: عن النضر، عنه، عن مالک بن مسمع المسمعی. کمبا ج ۱۴ / ۵۰۸، و جد ج ۶۲ / ۸۷.

(۱۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الحسین بن عبد الله الأرجانی (۱)، الحسـین بن عبد الصـمد بن محمد (۱)، عبـد العزیز بن المهتدی (۱)، الحسـین بن عبد الکریم (۲)، الحسـین بن عبد الصمد (۱)، الحسن بن صالح (۱)، بکار بن أحمد (۱)، مالک المسمعی (۱)، نضر بن سوید (۱)، الحج (۱)، الشهادة (۱)

وله روایات أخر أشار إلیها الخوئی. وتقدم بعضها فی الحسین بن أبی عبد الله الارجانی.

۴۴۲۸ – الحسین بن عبد الله بن أبی کامل الطرابلسی:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کتابه التفضیل ص ۷ عنه فی سنة ۴۱۰ عن محمد بن عوف الطائی حدیث المؤاخاة، وکذا ص ۱۳.

۴۴۲۹ – الحسین بن عبد الله بن إسماعیل بن عبد الله بن جعفر الطیار:

أخذه بکار بن زبیر حاکم المدینة من قبل الرشید وضربه ضربا " شدیدا " حتی مات.

۴۴۳۰ – الحسین بن عبد الله البرقی المعروف بالیشکری:

روی عن أبیه. وروی عنه علی بن إبراهیم بن هاشم کما عن کش فی حکم النبیذ فی ذیل ترجمة شعیب مولی علی بن الحسین.

۴۴۳۱ – الحسین بن عبد الله البزاز:

لم یذکروه. روی شف، عن محمد بن جریر الطبری، عنه، عن علی بن محمد بن لؤلؤ البزاز، عن أحمد بن عبد الله بن زیاد. جد ج ۳۷ / ۳۰۶، وکمبا ج ۹ / ۲۵۰. و تقدم فی أحمد.

۴۴۳۲ – الحسین بن عبد الله بن بنان الطائی أبو طالب:

لم یذکروه. وهو من مشائخ الصدوق روی عنه فی أواخر العیون مکررا " باب ۶۹ ح ۱ و ۲.

۴۴۳۳ – الحسین بن عبد الله الجرمی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی السید فی کتاب النجوم عن الشیخ السعید محمد بن رستم بن جریر الطبری الامامی، عنه هو ومحمد بن هارون التلعکبری. کمبا ج ۱۴ / ۱۴۶، و جد ج ۵۸ / ۲۲۹، ومدینة المعاجز ص ۴۲۲.

(۱۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: حدیث المؤاخاة (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، الحسین بن عبد الله بن بنان (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، الحسین بن عبد الله البرقی (۱)، الحسین بن أبی عبد الله (۱)، الحسین بن عبد الله (۴)، عبد الله بن زیاد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن رستم (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن عوف (۱)، الموت (۱)

وروی الطبری فی دلائل الإمامة عنه ووصفه بالخرقی وکناه بأبی عبد الله، عن هارون بن موسی التلعکبری کما فیه ص ۲۴۴ و ۲۴۷ و ۲۵۸ و ۲۹۳ و ۱۷۳، وروی فیه ص ۲۴۸ عنه، عن الحسن بن محمد النهاوندی.

۴۴۳۴ – الحسین بن عبد الله بن جعفر بن الحسین بن جامع بن مالک الحمیری:

له مکاتبة إلی مولانا صاحب الزمان علیه السلام کما ذکره النجاشی ص ۲۵۱ مع إخوته محمد وجعفر وأحمد. وتقدم أخواه جعفر وأحمد. وعده العلامة و ابن داود فی القسم الأول.

۴۴۳۵ – الحسین بن عبد الله بن جندب:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره فی آیات النور عنه أنه أخرج صحیفة أبیه وذکر لأبیه مکاتبة شریفة عظیمة من أبی الحسن علیه السلام إلیه، وفیها ذکر مناقبهم العظیمة والمفاخر الکریمة وذم مخالفیهم ما لا یحتمله إلا مؤمن کامل، و کمبا ج ۷ / ۶۵، وجد ج ۲۳ / ۳۱۲ – ۳۱۵.

۴۴۳۶ – الحسین بن عبد الله بن الحسن أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الطبری الجلیل، عنه، عن التلعکبری. مدینة المعاجز ص ۴۴۱.

أقول: هو ابن عبد الله الجرمی المذکور.

۴۴۳۷ – الحسین بن عبد الله السعدی:

لم يذكروه. روى القمى فى تفسيره سورة الفتح عن أحمد بن على، عنه، عن الحسن بن موسى الخشاب ما يفيد حسن عقيدته.

۴۴۳۸ – الحسين بن عبد الله بن سعيد العسكرى:

لم يذكروه. وهو من مشائخ الصدوق. روى عنه فى أماليه مج ۹۰ ص ۳۶۸.

ولعله أخو الحسن بن عبد الله بن سعيد المذكور أو مصحفه.

(۱۴۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، الحسين بن عبد الله السعدى (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعيد (۱)، الحسن بن محمد النهاوندى (۱)، الحسين بن عبد الله (۲)، الشيخ الصدوق (۱)، هارون بن موسى (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسن بن موسى (۱)، سورة الفتح (۱)، أحمد بن على (۱)، الكرم، الكرامة (۱)

۴۴۳۹ – الحسين بن عبد الله السكرى:

لم يذكروه. روى هارون بن موسى التلعكبرى، عن محمد بن إسماعيل النحوى، عنه، عن أبيه، عن عطا، عن الحسين صلوات الله وسلامه عليه. كمبا ج ۹ / ۱۵۵، وجد ج ۳۶ / ۳۴۵.

۴۴۴۰ – الحسين بن عبد الله السكينى:

لم يذكروه. روى القمى فى تفسيره سورة حمعسق عنه، عن أبى سعيد البجلى حديث سؤالات ملك الروم عن الحسن المجتبى صلوات الله عليه. وهو حديث شريف مفصل.

كمبا ج ۴ / ۱۲۱، وجد ج ۱۰ / ۱۳۲، وفرق أجزاءه فى البحار.

۴۴۴۱ – الحسين بن عبد (عبيد – خ ل) الله بن سهل السعدى القمى أبو عبد الله:

من أصحاب مولانا الهادى صلوات الله عليه. هو الشيخ الأقدم. له كتاب المتعة وغيره. رمى بالغلوة وأخرج من قم. كذا ذكره القمى فى هدية الأحباب.

۴۴۴۲ – الحسين بن عبد الله بن شاكر:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۲ باب العشرة ص ۵۹ عن عبد الله بن محمد بن حكيم، عنه، عن إسحاق بن حمزة حديث عشر آيات بين يدى الساعة.

۴۴۴۳ – الحسين بن عبد الله الصغير:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى ج ۱ باب مولد النبى (ص) ص ۴۴۰ عن أحمد بن إدريس، عنه، عن محمد بن إبراهيم الجعفرى، عن أحمد بن على بن محمد بن عبد الله بن عمر بن على بن أبى طالب، عن أبى عبد الله الصادق عليه السلام قال: إن الله كان إذ لا كان، فخلق الكان والمكان. جد ج ۱۵ / ۲۴، وكمبا ج ۶ / ۷.

كا: أحمد بن إدريس، عنه، عن محمد بن عبد الله، عن محمد بن سنان. جد ج ۱۵ / ۲۵.

(۱۴۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، الحسين بن عبد الله السكينى (۱)، الحسين بن عبد الله الصغير (۱)، محمد بن إبراهيم الجعفرى (۱)، الحسين بن عبد الله (۲)، على بن أبى طالب (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، هارون بن موسى (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن إسماعيل (۱)، أحمد بن إدريس (۲)، أحمد بن على (۱)، محمد بن سنان (۱)

۴۴۴۴ – الحسین بن عبد الله بن ضمرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۷ / ۱۶۱ عن وهب، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. ورواه فی صا ج ۳ / ۱۱۴ وفیه: الحسین بن عبید الله بن ضمرة – الخ.

وفی کتاب الایضاح للقاضی نعمان، عن الحسین بن عبد الله بن ضمیرة، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام کما فی مواضع منها ص ۳۸ و ۵۱ و ۵۷ و ۶۷ و ۷۳ و ۹۶ و ۹۷ و ۹۹ و ۱۰۳ و ۱۰۹ وغیر ذلک کثیر.

۴۴۴۵ – الحسین بن عبد الله بن ضمیرة السلمی:

من أصحاب السجاد صلوات الله علیه کما قاله الشیخ فی رجاله (۴). وفی باب أصحاب الصادق علیه السلام (۸۴): الحسین بن عبد الله بن ضمیرة المدنی.

وفی الجعفریات ص ۱۴۶ روی الحسین بن عبد الله بن ضمیرة، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. ویأتی فی أبی ضمیرة ما یتعلق به.

۴۴۴۶ – الحسین بن عبد الله العبدوی: روی عن أحمد بن عبد الله بن ربیعة کما تقدم.

۴۴۴۷ – الحسین بن عبد الله بن عبید الله بن العباس بن عبد المطلب:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما تابعی مدنی. روی عنه قیس بن الربیع. وسمع من ربیعه بن عباد الدئلی کما قاله الشیخ (۸ و ۵۷).

۴۴۴۸ – الحسین بن عبد الله بن علی المعروف بابن الواسطی أبو عبد الله:

لم یذکروه. وهو من مشائخ الکراجکی فی کنزه. روی عنه مترضیا " علیه کما فیه ص ۸۰ و ۸۷. والصحیح فی اسم أبیه عبید الله وسیأتی.

۴۴۴۹ – الحسین بن عبد الله القرشی:

لم یذکروه. روی محمد یحیی وغیره عن محمد بن أحمد، عنه، عن رجل من أصحابنا. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب الفقاع ص ۴۲۳.

(۱۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الحسین بن عبد الله بن عبید الله (۱)، الحسین بن عبد الله العبدوی (۱)، الحسین بن عبد الله بن ضمرة (۱)، الحسین بن عبد الله (۶)، العباس بن عبد المطلب (۱)، عبد الله بن ربیعة (۱)، أبو عبد الله (۱)، ربیعة بن عباد (۱)، قیس بن الربیع (۱)، محمد بن أحمد (۱)

۴۴۵۰ – الحسین بن عبد الله القطان أبو علی:

لم یذکروه. وهو من مشائخ المفید کما فی أمالیه مج ۳۵ ص ۱۷۲، لکن فیه ص ۱۷۳ ذکر الحسن بن عبید الله القطان.

۴۴۵۱ – الحسین بن عبد الله النیشابوری:

لم یذکروه. وهو والی سجستان شدید المحبة والاخلاص لائمة الهدی صلوات الله علیهم. کتب إلیه مولانا أبو جعفر الجواد صلوات الله علیه بالاحسان إلی الاخوان، فلما سمع بالکتاب قبل وصوله استقبله علی فرسخین من المدینة فلما دفع إلیه الکتاب أخذه وقبله ووضعه علی عینیه وقضی حاجته وأحسن وأجاد وما قطع عنه صلته حتی مات. فراجع للتفصیل إلی الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب شرط من أذن له فی أعمالهم ص ۱۱۱، وجد ج ۵۰ / ۸۶، وکمبا ج ۱۲ / ۱۲۰.

۴۴۵۲ – الحسین بن عبد الملک الأحول:

لم يذكروه. روى الحسين بن سعيد، عنه، عن أبيه، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. يب ج ۳ باب العمل فى ليلة الجمعة ص ۷، وصا ج ۱ / ۴۱۴.

۴۴۵۳ – الحسين بن عبد الملك الأودى:

لم يذكروه. روى أحمد بن عبدون، عن على بن محمد بن الزبير، عنه، عن الحسن بن محبوب. يب ج ۱ باب آداب الأحداث الموجبة للطهارة ص ۳۰.

وروى الشيخ فى ست ص ۷۲ عن أحمد بن عبدون، عنه، عنه كتاب مشيخة الحسن بن محبوب.

۴۴۵۴ – الحسين بن عبد الملك بن الحسين الخلال أبو عبد الله:

لم يذكروه. وهو شيخ إجازة يقرأ عليه فى صفر سنة ۵۱۳ كما عن خط الشهيد. جد ج ۱۰ / ۳۶۷، وكمبا ج ۴ / ۱۷۸.

وروى الشريف أبو الرضا عنه، عن سعيد بن أبى سعيد العيار.

(۱۴۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الحسين بن عبد الملك الأودى (۱)، على بن محمد بن الزبير (۱)، الحسين بن عبد الله (۲)، الحسين بن عبد الملك (۲)، أبو عبد الله (۱)، الحسين الخلال (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، أحمد بن عبدون (۲)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

۴۴۵۵ – الحسين بن عبد الملك:

روى ابن عقدة، عنه، عن إسحاق بن يزيد. جد ج ۳۹ / ۲۸۴، وكمبا ج ۹ / ۴۱۰.

۴۴۵۶ – الحسين بن عبد الواحد: تقدم فى الحسن بن عبد الواحد.

۴۴۵۷ – الحسين بن عبد الواحد القصرى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. رجال الشيخ (۸۷).

۴۴۵۸ – الحسين بن عبد الوهاب الشعرانى:

لم يذكروه. وهو شيخ جليل له كتاب عيون المعجزات نقل منه فى مستدرك الوسائل ج ۱ / ۲۰۹ عن أبى خالد الكابلى.

۴۴۵۹ – الحسين بن عبيد الله بن إبراهيم الغضائرى أبو عبد الله:

هو شيخ النجاشى. قاله النجاشى ثم قال: وله كتب عدها إلى أربعة عشر.

مات رحمه الله فى نصف صفر سنة ۴۱۱. ولم يذكر فى كتبه كتاب الرجال.

وقال الشيخ فى كتابه الرجال باب من لم يرو عنهم (۵۲): الحسين بن عبيد الله الغضائرى يكنى أبا عبد الله، كثير السماع عارف بالرجال، وله تصانيف ذكرناها فى الفهرست – الخ.

وكيف كان فلا ينبغى التردد فى وثاقة الرجل كما قاله العلامة الخوئى لكونه من مشائخ النجاشى والشيخ، ووثقه ابن طاووس وبعض من تأخر عنه، وهو كثير الرواية وشيخ الإجازة.

جملة من روايات الشيخ عنه فى أماليه ج ۲ / ۲۵۷ وغيره.

وتقدم فى ابنه أحمد ما يتعلق به. وفيه كلام العلامة المج فى جد ج ۱ / ۴۱، و كمبا ج ۱ / ۱۶ فى حقه وأنه من أجله الثقات.

۴۴۶۰ – الحسين بن عبيد الله بن أبى غالب الزرارى:

من مشائخ النجاشى. روى فيه ص ۱۳۵ عنه، عن جده وخال أبيه محمد بن

(۱۵۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الثقات لابن حبان (۱)، الحسين بن عبيد الله بن إبراهيم

(۱)، الحسین بن عبد الواحد (۲)، الحسین بن عبید الله (۲)، الحسن بن عبد الواحد (۱)، الحسین بن عبد الملک (۱)، إسحاق بن یزید (۱)، أبو عبد الله (۱)

جعفر، عن محمد بن خالد الطیالسی کتاب سیف بن عمیرة.

۴۴۶۱ – الحسین بن عبید الله بن حمران الهمدانی السکونی:

ثقة بالاتفاق. له کتاب نوادر. رواه الحسن بن علی بن عبد الله بن المغیرة، عنه.

۴۴۶۲ – الحسین بن عبید الله السعدی: هو الآتی.

۴۴۶۳ – الحسین بن عبید الله بن سهل السعدی أبو عبد الله:

ممن طعن علیه ورمی بالغلو. له کتب صحیحة الحدیث. کذا قاله النجاشی ثم عد کتبه وأبواب الکتاب.

وقد روی أحمد بن إدریس، عنه فی حال استقامته کتاب الحسن بن علی بن أبی عثمان.

وروی أحمد بن علی الفائدی، عنه، عن إبراهیم بن هاشم کتب المفضل بن عمر کما فی جش ص ۲۹۵. وله کتاب فی الإمامة کما فی أول مدینة المعاجز ولم یذکر اسم جده. وفی بعض النسخ ذکر اسم أبیه عبد الله مکبرا " کما تقدم.

۴۴۶۴ – الحسین بن عبید الله بن علی الواسطی أبو عبد الله:

من شیوخ الکراجکی فی کنزه، روی عنه، عن التلعکبری. کمبا ج ۶ / ۴۴، و ج ۹ / ۲۳، وجد ج ۱۵ / ۱۹۱، وج ۳۵ / ۱۱۰.

وفی هذه المواضع الأربعة ذکر أباه عبید الله مصغرا " وکذا فی المصدر.

وبالجملة ذکره الکراجکی فی کتابه وعبر عنه بأنه شیخی مترضیا " ومترحما " علیه کما فی کنزه ص ۸۱ و ۱۸۱ و ۱۹۹ عنه، عن هارون بن موسی التلعکبری وفی کل هذه مصغرا. " فما فیه ص ۸۰ و ۸۷ من ذکره مکبرا " مصحف.

وله کتاب النقض علی من أظهر الخلاف علی أهل البیت نقل منه السید فی رسالة المواسعة. مستدرک الوسائل ۱ / ۱۹۵.

۴۴۶۵ – الحسین بن عبید الله القزوینی:

قال الخوئی: إنه ثقة لأنه من مشائخ النجاشی.

(۱۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الحسین بن عبید الله القزوینی (۱)، الحسین بن عبید الله بن حمران (۱)، الحسین بن عبید الله السعدی (۱)، الحسن بن علی بن عبد الله (۱)، محمد بن خالد الطیالسی (۱)، الحسین بن عبید الله (۲)، هارون بن موسی (۱)، أبو عبد الله (۲)، أحمد بن إدریس (۱)، علی الواسطی (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، الحسن بن علی (۱)، أحمد بن علی (۱)، المفضل بن عمر (۱)

أقول: روی عنه کتب أحمد بن محمد بن سیار کما فیه ص ۵۸.

۴۴۶۶ – الحسین بن عبید الکندی:

لم یذکروه. روی عنه ابن عقدة، عن النوفلی. جامع الأحادیث ص ۱۶.

۴۴۶۷ – الحسین بن عبید:

روی محمد، عن محمد بن عیسی العبیدی، عنه قال: کتبت إلی الصادق صلوات الله علیه. التهذیب ج ۱ باب تلقین المحتضرین آخر الکتاب ص ۴۶۹.

وروی محمد، عن محمد بن عیسی، عنه قال: کتبت إلیه یعنی أبا الحسن الثالث علیه السلام. یب ج ۴ / ۳۳۰.

۴۴۶۸ – الحسین بن عبید الله:

روی عن الحسن بن علی بن أبی عثمان وغیره، وروی عنه سعد بن عبد الله و محمد بن یحیی وعبد الله بن جعفر الحمیری وأحمد بن

إدريس. وأشار الخوئى إلى مواضع رواياتهم ثم قال: هو السعدى المذكور.

۴۴۶۹ – الحسين بن عتبة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ و المفيد، عن الجعابى، عن أحمد بن محمد بن سعيد الهمدانى، عنه، عن أحمد بن النضر. بشا ص ۹۱، وكتاب الايمان ص ۱۰۸، و جد ج ۶۸ / ۲۱.

۴۴۷۰ – الحسين بن عثمان الأحمسى البجلى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. ثقة بلا خلاف. له كتاب رواه ابن أبى عمير وصفوان.

۴۴۷۱ – الحسين بن عثمان بن زياد الرواسى:

ثقة خير فاضل كما تقدم فى أخيه جعفر وله كتاب. وروى عنه محمد بن أبى عمير

(۱۵۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، الحسن بن على بن أبى عثمان (۱)، عثمان بن زياد الرؤاسى (۱)، الحسين بن عثمان الأحمسى (۱)، الحسين بن عبيد الله (۱)، محمد بن عيسى العبيدى (۱)، أحمد بن محمد بن سيار (۱)، ابن أبى عمير (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن إدريس (۱)، الحسين بن عبيد (۲)، محمد بن يحيى (۱)، أحمد بن النضر (۱)، محمد بن عيسى (۱)، أحمد بن محمد (۱)

۴۴۷۲ – الحسين بن عثمان بن شريك بن عدى العامرى الوحيدى الكوفى:

عدوه من أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما، ثقة بالاتفاق، وله كتاب رواه ابن أبى عمير.

أقول: روى ابن أبى عمير، عنه قال: رأيت أبا الحسن الرضا عليه السلام.

سن ج ۲ / ۶۲۴.

۴۴۷۳ – الحسين بن عثمان بن يزيد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى ثو عن ابن أبى عمير، عن محمد بن عثمان بن يزيد، عن أخيه الحسين، عن عمر بن بزيع. كتاب الصلاة ص ۵۲۲، و كتاب الدعاء ص ۱۶، وجد ج ۸۷ / ۲، وج ۹۳ / ۲۱۱. وأخوه محمد يأتى.

۴۴۷۴ – الحسين بن عطية أبو الناب بياع السابرى:

وقع فى طريق ابن قولويه القمى فى كامل الزيارة باب ۶۵ ص ۱۵۹ ح ۹ عن العباس بن عامر، عن أبان، عنه، عن الصادق عليه السلام. ومثله فيه باب ۷۹ ص ۲۲۰ ح ۱۴.

۴۴۷۵ – الحسين بن عطية:

وقع فى طريق الشيخ عن الحسن بن على بن عفان، عنه، عن سعاد بن عبد الله بن عطا. جد ج ۳۸ / ۱۱۵، وكمبا ج ۹ / ۲۸۷.

۴۴۷۶ – الحسين بن علوان الكلبى:

اسم جده قدامة وذكره كش فى ضمن رجال العامة، وقال: هؤلاء من رجال العامة إلا أن لهم ميلا ومحبة شديدة. وقد قيل: إن الكلبى كان مستورا " ولم يكن مخالفا. " انتهى.

وتبعه النجاشى فى نسبته إلى العامة وكذا بعض من تأخر. ولقد أحسن و أجاد شيخ الطائفة حيث ذكره فى باب أصحاب الصادق صلوات الله عليه ولم يقدح

(۱۵۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الحسين بن عطية أبو الناب (۱)، الحسين بن عثمان بن شريك (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين

بن علوان (۱)، الحسین بن عطیة (۱)، ابن أبی عمیر (۳)، الحسین بن عثمان (۱)، العباس بن عامر (۱)، عثمان بن یزید (۱)، ابن قولویه (۱)، الحسن بن علی (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

فی مذهبه. أقول: وتقدم فی أخیه الحسن کلمات النجاشی فی حقهما.

وحکی عن الوحید، عن جده المجلسی الأول أنه یظهر من روایاته کونه إمامیا. " ثم قال الوحید: وفی بصائر الدرجات عنه، عن الصادق علیه السلام قال:

إن الله خلق أولی العزم من الرسل وفضلهم بالعلم، وأورثنا علمهم وفضلنا علیهم، وعلم رسول الله ما لم یعلموا، وعلمنا علم الرسول وعلمهم. ثم قال:

هذا یشهد بأنه إمامی. انتهی.

وعنه فی باب الألقاب فی الکلبی أنه بعد ما دلوه علی عبد الله بن الحسن و اختبره بمسائل من الفقه ووجده لا یعرف أعرض عنه وذهب إلی مولانا الصادق علیه السلام وصار من المتدینین به. انتهی.

أقول: ونحن نقفو اثر المولی الوحید ونثبت أنه إمامی اثنا عشری، فقول القیل الذی نقله کش أنه کان مستورا " ولم یکن مخالفا" قوی جدا " لروایاته التی نتلوها علیک. وحیث إنا فصلنا الروایات فی ذلک فی کتابنا مستدرک السفینة الطبع القدیم ج ۲ / ۴۱۲ مع ذکر مواضعها ومصادرها نکتفی هنا بمضامین بعض الروایات ملفقا."

وروی الراوندی أیضا " الروایة المرویة فی البصائر المذکورة مع زیادة قوله:

فروینا لشیعتنا فمن قبل منهم فهو أفضلهم وأینما نکون فشیعتنا معنا.

وروی الحدیث النبوی: أنا وعلی والحسن والحسین وتسعة من ولد الحسین مطهرون معصومون.

وقوله لعلی علیه السلام: أنت الوصی علی الأموات من أهل بیتی، و الخلیفة علی الاحیاء من أمتی، حربک حربی وسلمک سلمی، أنت الإمام أبو الأئمة أحد عشر من صلبک أئمة مطهرون معصومون ومنهم المهدی علیه السلام، وإن محبیک وشیعتک ومحبی أولادک الأئمة بعدک یحشرون معک، وأنت معی.

وروی عن أبی ذر، عن النبی صلی الله علیه وآله ما یجری بعده من غصب الخلافة وبیعة الناس بعد عثمان لأمیر المؤمنین، وما جری من طلحة وزبیر وعائشة.

(۱۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، العلامة المجلسی (۱)، الشهادة (۱)، الوصیة (۱)، السفینة (۱)

وروی عن الصادق علیه السلام کفر عائشة وحفصة وعزمهما بأن تسقیا رسول الله سما، " فلما أخبره تعالی بفعلهما هم بقتلهما فحلفتا أنهما لم تفعلا. جد ج ۲۲ / ۲۴۶، وکمبا ج ۶ / ۷۳۱.

وروی نجاة شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام وأهل ولایتهم یوم القیامة.

ولما سمع حدیث وهب بن منبه أن موسی بن عمران نظر إلی الأشجار و الأحجار والنبات تنطق بذکر محمد واثنی عشر ولیا " ووصیا "له من بعده و فضائلهم ذکر ذلک لجعفر بن محمد علیه السلام فقال: حق ذلک هم اثنا عشر من آل محمد علی والحسن والحسین وعلی بن الحسین ومحمد بن علی ومن شاء الله.

قلت: جعلت فداک إنما أسألک لتفتینی بالحق. قال: أنا وابنی هذا - وأومی إلی ابنه موسی - والخامس من ولده - الخ. إلی غیر ذلک فراجع إلیه، والی کتاب التفضیل للکراجکی ص ۲۰.

ویظهر من حدیثه لعبد الله بن الهیثم فی سنة مائتین أنه بقی إلی سنة ۲۰۰. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۹۸. وتقدم أخوه الحسن.

۴۴۷۷ – الحسین العلوی:

روی عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. وروی عنه ابنه محمد. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب غسل الرأس ص ۵۰۵.

۴۴۷۸ – الحسین بن علی بن إبراهیم بن محمد بن الحنفیة:

تقدم جده وابنه أحمد، وأبوه یأتی.

۴۴۷۹ – الحسین بن علی بن إبراهیم وأخوه محمد:

روی علی بن محمد، عنهما فی سنة ۲۷۹ عن محمد بن علی بن عبد الرحمن العبدی.

کمبا ج ۱۳ / ۱۱۱، وجد ج ۵۲ / ۲۶.

لکن نقل هذه الروایة فی الکافی وکمال الدین وأبدلا الحسین بالحسن و تقدم.

(۱۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، الحسین بن علی بن إبراهیم (۲)، عبد الله بن الهیثم (۱)، الحسین العلوی (۱)، علی بن الحسین (۱)، موسی بن عمران (۱)، وهب بن منبه (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۲)، الفدیة، الفداء (۱)، الغسل (۱)

۴۴۸۰ – الحسین بن علی بن إبراهیم أبو عبد الله:

المعروف بجعل کما فی أول یب ط جدید عده من مشایخ المفید.

۴۴۸۱ – الحسین بن علی أبو عبد الله المصری:

متکلم ثقة. قاله النجاشی. ولا خلاف فیه. وله کتاب الإمامة سمع من علی بن قادم وغیره. و مات علی بن قادم سنة ۲۱۳ أو قبله کما عن ابن حجر.

۴۴۸۲ – الحسین بن علی بن أبی حمزة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۶ باب فضل زیارة الحسین صلوات الله علیه ص ۵۱ عن علی بن محمد، عن محمد بن العباس، عنه، عن حنان بن سدیر. ورواه فی الوسائل ج ۱۰ / ۳۴۱ مثله.

وفی غیبة النعمانی عن محمد بن العباس الحسنی، عنه مع توصیفه بالبطائنی، عن محمد بن حداد، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وفی بشا ص ۱۹۸ بإسناده عن الحسین بن یزید النوفلی، عنه من دون زیادة وصف عن أبیه، عن سعید بن جبیر روایة شریفة مفصلة تدل علی حسنه وکماله.

۴۴۸۳ – الحسین بن علی بن أبی حمزة الثمالی:

لم یذکروه. روی العیاشی فی تفسیره ص ۲۷۶ عنه، عن الحسین بن أبی العلاء.

عن أبی عبد الله صلوات الله علیه فضل سورة بنی إسرائیل.

۴۴۸۴ – الحسین بن علی بن أبی عثمان:

وفی نسخة: الحسن، مکبرا. " لم یذکروه. روی الحسین بن عبد الله، عن جماعة هو منهم، عن ابن سنان، عن الرضا صلوات الله علیه. التوحید باب أسماء الله تعالی.

۴۴۸۵ – الحسین بن علی بن أحمد الصائغ:

لم یذکروه. وهو من مشائخ الصدوق. روی عنه فی أمالیه مترحما " علیه کما

(۱۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۲)، الحسین بن علی أبو عبد الله المصری (۱)، سعید بن جبیر (۱)، الحسین بن علی بن إبراهیم (۱)، الحسین بن أبی العلاء (۱)، الحسین بن علی بن أحمد (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، علی بن أبی عثمان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن یزید (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن العباس (۲)، علی بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الزیارة (۱)

فیه مج ۸۱ ص ۳۲۸ عن ابن عقدة. وجد ج ۸۰ / ۲۳۰، و ۹۹ / ۳، وج ۸۲ / ۲۰۵، و کتاب الطهارة ص ۵۵، وکمبا ج ۲۱ / ۱، وکتاب الصلاة ص ۶. ۴۴۸۶ - الحسین بن علی بن أحمد:

روی عنه الصدوق، عن ابن عقدة. رجال الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۴۲). والظاهر اتحاده مع سابقه.

۴۴۸۷ - الحسین بن علی بن أحمد العلوی:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره عن علی بن محمد الجعفی، عنه، عن الصادق علیه السلام حدیث ذهاب أرواحهم إلی العرش فی لیلة الجمعة. وجد ج ۳۶ / ۱۴۴، کمبا ج ۹ / ۱۱۰.

۴۴۸۸ - الحسین بن علی الأهوازی أبو عبد عبد الله:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن إسحاق النهاوندی، عنه، عن، عن علی بن مهزیار کما فی المهج للسید.

۴۴۸۹ - الحسین بن علی البزوفری: هو ابن علی بن سفیان الآتی.

۴۴۹۰ - الحسین بن علی بن بزیع:

لم یذکروه. روی القاضی محمد بن عبد الله الجعفی، عن الحسین بن محمد بن الفرزدق، عنه، عن یحیی بن الحسن فرات حدیث الرایات الخمس یوم القیامة. جد ج ۳۷ / ۳۴۴، وکمبا ج ۹ / ۲۵۹.

فر: عنه معنعنا، " عن أبی امامة الباهلی، عن النبی صلی الله علیه وآله حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وشیعته. جد ج ۳۸ / ۳۱۰، وکمبا ج ۹ / ۳۳۵.

۴۴۹۱ - الحسین بن علی بن بلال:

لم یذکروه. روی الشیخ فی یب ج ۲ / ۳۳۷ عن محمد بن علی بن محبوب، عن إبراهیم بن مهزیار، عن مضمرة.

(۱۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، إبراهیم بن إسحاق النهاوندی (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، محمد بن عبد الله الجعفی (۱)، الحسین بن علی بن أحمد (۲)، الحسین بن علی بن بلال (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، الحسین بن علی (۳)، الحسین بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الخمس (۱)، الطهارة (۱)

۴۴۹۲ - الحسین بن علی بن بهیش:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه عن الحسن بن محمد، عنه، عن موسی بن أبی العنبر، عن عطاء الهمدان، عن جعفر علیه السلام فی قوله تعالی:

(یا حسرتی علی ما فرطت فی جنب الله) قال: قال علی علیه السلام: أنا جنب الله وأنا حسرة الناس یوم القیامة. جد ج ۳۶ / ۱۵۰، وکمبا ج ۹ / ۱۱۱.

۴۴۹۳ - الحسین بن علی التمار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن المفید، عنه، عن أحمد بن محمد فضل المساجد. کتاب الصلاة ص ۱۳۸، وجد ج ۸۴ / ۴.

۴۴۹۴ – الحسین بن علی بن ثویر بن أبی فاختة:

یب ج ۶ باب فضل زیارة الحسین علیه السلام ص ۴۳ بإسناده عن الحسن بن علی بن أبی عثمان، عن عبد الجبار النهاوندی، عن أبی إسماعیل، عنه قال: قال لی أبو عبد الله صلوات الله علیه: یا حسین – الخ. ومثل ذلک فی الوافی والوسائل ج ۱۰ / ۳۴۲. لکن نقل هذه الروایة فی ثواب الاعمال وکامل الزیارة عن الحسن بن علی بن أبی عثمان، عن عبد الجبار النهاوندی، عن أبی سعید، عن الحسین بن ثویر باسقاط اسم علی وهذا هو الأظهر.

۴۴۹۵ – الحسین بن علی بن جعفر الرازی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن عبد الله بن محمد بن حیان. بشار ص ۱۵۰.

۴۴۹۶ – الحسین بن علی بن جعفر بن الرضا:

هو الذی سمع أبو الطیب صوت الحجة صلوات الله علیه بصوت یشبه صوت الحسین هذا، فقال فی نفسه: هذا حسین قد جاء یزوی أخاه. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۹۴.

ونقل هذه الروایة فی کمبا ج ۲۲ / ۲۳۱، وجد ج ۱۰۲ / ۶۰ وفیه: الحسین بن

(۱۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، الحسین بن علی بن ثویر (۱)، عبد الجبار النهاوندی (۲)، علی بن أبی عثمان (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۲)، الحسین بن علی (۴)، محمد بن القاسم (۱)، الحسن بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)، الجنابة (۱)

علی بن أبی جعفر بن الرضا علیه السلام. وهذا هو الصحیح فیکون أخا " للحسن بن علی العسکری صلوات الله علیهما.

ویأتی بعنوان الحسین بن علی بن محمد بن الرضا صلوات الله علیهم.

۴۴۹۷ – الحسین بن علی بن جعفر الفقیه المحدث:

لم یذکروه. روی الشیخ الجلیل جعفر بن أحمد القمی فی نوادره عنه کما فی ص ۳۸ و ۴۴.

۴۴۹۸ – الحسین بن علی بن جعفر بن موسی الکاظم صلوات الله علیه:

لم یذکروه. روی عن آبائه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۹۱، وجد ج ۴۶ / ۳۱۷. وتقدم جده. وأبوه یأتی.

۴۴۹۹ – الحسین بن علی بن الحسن المثلث ابن الحسن المثنی:

المذکورین، قتیل فخ وقد یعبر عنه بصاحب فخ. وفخ موضع قریب من مکة المشرفة علی نحو ستة أمیال. وأمه زینب بنت عبد الله بن الحسن المثنی وهی أخت محمد وإبراهیم ابنی عبد الله بن الحسن. ویقال لها ولزوجها علی: الزوج الصالح، لعبادتهما. والحسین هذا من أصحاب الصادق و الکاظم صلوات الله علیهما.

قال العلامة المج فی الوجیزة: هو ممدوح وفیه ذم أیضا. " جملة من أحواله فی جد ج ۴۸ / ۱۶۰ – ۱۷۰، وکمبا ج ۱۱ / ۲۸۱ – ۲۸۳. و کان خروجه وشهادته فی ذی القعدة سنة ۱۶۹.

وروی أبو الفرج الأصبهانی بأسانیده فی حدیث طویل أن موسی الکاظم علیه السلام لما رأی رأس الحسین قال: إنا لله وإنا إلیه راجعون! مضی والله مسلما " صالحا " صواما " آمرا " بالمعروف ناهیا " عن المنکر. ما کان فی أهل بیته مثله – الخ.

جد ج ۴۸ / ۱۶۵، وکمبا ج ۱۱ / ۲۸۲.

وروی فی عمدة الطالب ومعجم البلدان عن أبی جعفر الجواد علیه السلام أنه قال: لم یکن لنا بعد الطف مصرع أعظم من فخ. جد ج ۴۸ / ۱۶۵، وکمبا

(۱۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۲)، أبو الفرج الإصبهانی (الإصفهانی) (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، کتاب معجم البلدان (۱)، الحسین بن علی بن الحسن (۱)، الحسین بن علی بن محمد (۱)، الحسین بن علی (۲)، جعفر بن أحمد (۱)، الصدق (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الشهادة (۱)

ج ۱۱ / ۲۸۲.

وروی أبو الفرج الأصفهانی فی مقاتل الطالبین بإسناده عن محمد بن إسحاق، عن أبی جعفر محمد بن علی صلوات الله علیهما فی حدیث بکاء النبی صلی الله علیه وآله لما مر بفخ ونزول جبرئیل قال: یا محمد إن رجلا من ولدک یقتل فی هذا المکان، وأجر الشهید معه أجر شهیدین. جد ج ۴۸ / ۱۷۰، وکمبا ج ۱۱ / ۲۸۳.

وبإسناده عن الصادق علیه السلام فی حدیث نزوله بفخ قال: یقتل هنا رجل من أهل بیتی فی عصابة تسبق أرواحهم أجسادهم إلی الجنة. ج ۴۸ / ۱۷۰.

وروی أیضا " عن زید بن علی قال: انتهی النبی صلی الله علیه وآله إلی موضع فخ فصلی بأصحابه صلاة الجنائز قال: یقتل هاهنا رجل من أهل بیتی فی عصابة من المؤمنین ینزل لهم بأکفان وحنوط من الجنة.

۴۵۰۰ - الحسین بن علی بن الحسین:

روی عنه ابنه محمد، عن جده، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه التختم بالجزع الیمانی. کذا فی الکافی ط قدیم والوافی وثلاث نسخ من الوسائل. ولعله متحد مع الآتی.

۴۵۰۱ - الحسین بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام أبو عبد الله:

یلقب بالأصغر لان له أخا " أکبر منه اسمه الحسین لم یعقب. من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم وهو عم الصادق علیه السلام.

محدث فاضل ورع روی حدیثا " کثیرا " عن أبیه وأخیه وعمته فاطمة بنت الحسین علیه السلام ولا خلاف فی ذلک کله ولا غمز فیه. مات سنة ۱۵۷ وله ۷۴ سنة کما قاله الشیخ. وولده نقباء الأطراف أجلاء عظماء مطاعون.

روی المفید فی حقه روایات تفید مدحه: منها قول سعید: لم أر أشد خوفا " منه کأنما ادخل النار ثم اخرج منه وغیر ذلک. جد ج ۴۶ / ۱۶۶، وکمبا ج ۱۱ / ۴۶. و تقدم ابنه إبراهیم.

نص: بإسناده، عن محمد بن عبید الله الفزاری، عنه قال: سأل رجل أبی عن

(۱۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبو الفرج الإصبهانی (الإصفهانی) (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۲)، فاطمة بنت الحسین (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، زید بن علی (۱)، البکاء (۱)، الموت (۱)، القتل (۴)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۲)، الجنازة (۱)

الأئمة، فقال: اثنا عشر سبعة من صلب هذا ووضع یده علی کتف أخی محمد. جد ج ۳۶ / ۳۸۹. وسائر روایاته ج ۳۹ / ۳۲۰، وکمبا ج ۹ / ۱۶۴ و ۴۱۸.

وفی المنتخب: انه أخو الباقر صلوات الله علیه من أبیه وأمه، وکان الصادق علیه السلام یقول: عمی الحسین من الذین یمشون علی

الأرض هونا " وإذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما. " انتهى.

وفى البحار: والعقب من ولد الحسين بن على بن الحسين عليه السلام فى خمسة رجال: عبيد الله وعبد الله وعلى وسليمان والحسن. وأم عبيد الله وعبد الله وعلى واحدة تكنى أم خالد بنت حمزة بن مصعب بن الزبير بن العوام. وأم سليمان والحسن عبدة بنت داود بن امامة بن سهل بن حنيف الأنصارى. جد ج ۴۶ / ۱۶۲، وكمبا ج ۱۱ / ۴۵. وقيل: إن الحسن ومحمد لام ولد، ويحيى وسليمان لعبدة بنت داود.

ومن ولد عبيد الله بن الحسين فى خمسة رجال: منهم على بن عبيد الله ومحمد وجعفر وحمزة ويحيى. ومن ولد عبد الله بن الحسين فى جعفر وحده. ومنه فى محمد العقيقى أعقب وإسماعيل المنقذى أعقب وأحمد المنقذى أعقب.

ومن ولد على بن الحسين الأصغر فى عيسى بن على أعقب وأحمد بن على أعقب وهو المعروف بحقينة وموسى بن على يعرف بحمصة أعقب ومحمد بن على بعض ولده بطبرستان. جد ج ۴۶ / ۱۶۱ - ۱۶۳، وكمبا ج ۱۱ / ۴۵.

وفى ذيل الأوراق شرح أحوالهم وترجمتهم فراجع عند ترجمة كل فى محله. و نزيدك على ما تقدم إبراهيم بن الحسين بن على بن الحسين والحسين بن الحسين ومحمد وجعفر بن عبد الله وأحمد بن على بن محمد بن جعفر وأحمد بن عيسى بن على بن الحسين وأحمد بن محمد بن عيسى بن أحمد وقد تقدموا. وحمزة بن عبيد الله ومحمد بن عبد الله بن الحسين ومحمد بن على بن الحسين يأتون.

۴۵۰۲ - الحسين بن على بن الحسين بن على بن عمر بن على بن أبى طالب عليه السلام أبو عبد الله:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۱۶۰ عن عبيد الله بن الفضل

(۱۶۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الحسين بن على بن الحسين بن على (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى بن أحمد (۱)، إبراهيم بن الحسين بن على (۱)، أحمد بن على بن محمد بن جعفر (۱)، على بن الحسين الأصغر (۱)، عبيد الله بن الحسين (۱)، محمد بن على بن الحسين (۱)، عبد الله بن الحسين (۲)، عبيد الله بن الفضل (۱)، حمزة بن عبيد الله (۱)، الزبير بن العوام (۱)، على بن أبى طالب (۱)، على بن عبيد الله (۱)، الحسين بن الحسين (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، على بن الحسين (۱)، أحمد بن عيسى (۱)، عيسى بن على (۱)، موسى بن على (۱)، أحمد بن على (۱)، سهل بن حنيف (۱)، محمد بن على (۱)، الصّلب (۱)

الطائى، عنه، عن محمد بن سلام الكوفى، وكمبا ج ۱۰ / ۱۳۵، وجد ج ۴۴ / ۱۵۱.

لكن فى البحار فيهما: الحسين بن على بن الحسين بن على بن عمر بن على بن الحسين بن على بن أبى طالب عليه السلام. وهذا الأظهر كما سيأتى فى جده، كما فى كتاب إيضاح القاضى نعمان ص ۲۲۷ و ۲۲۸ و ۲۳۶ و ۲۳۸ و ۲۴۷ رواياته.

۴۵۰۳ - الحسين بن على بن الحسين بن الحسين بن على بن محمد بن يوسف المغربى أبو القاسم:

كان وزيرا. " ابن فاطمة بنت محمد بن إبراهيم النعمانى رحمهم الله. رجال النجاشى ص ۲۷۱.

۴۵۰۴ - الحسين بن على بن الحسين بن محمد بن يوسف الوزير أبو القاسم المغربى:

شيخ النجاشى. ذكره فى رجاله ص ۵۱ ثم قال: من ولد بلاس بن بهرام جور (گور) وأمه فاطمة بنت أبى عبد الله محمد بن إبراهيم النعمانى شيخنا، ثم ذكر كتبه ثم قال: توفى رحمه الله يوم الله يوم النصف من شهر رمضان سنة ۴۱۸. وهذا متحد مع سابقه وفى الأخير سقط.

۴۵۰۵ - الحسين بن على بن الحسين بن موسى بن بابويه القمى:

أخو الصدوق. ولدا بدعاء مولانا صاحب الزمان عليه السلام. كان ثقة جليل القدر كثير الرواية وله كتب حسنة.

۴۵۰۶ – الحسین بن علی بن الحکم الزعفرانی أبو عبد الله الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن عمار القطان، عنه عن إسماعیل بن إبراهیم العبدی، عن سهل بن زیاد، عن ابن محبوب. کمبا ج ۲۲ / ۸۷، و جد ج ۱۰۰ / ۳۹۰، والوسائل ج ۳ / ۵۳۱.

وروی علی بن إبراهیم بن محمد بن الحسن الجوانی، عنه، عن جعفر بن عبد الله بن جعفر بن عبد الله، عن عبید الله بن علی بن عبید الله کتاب أبیه. جش ص ۱۸۱.

(۱۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، علی بن الحسین بن موسی بن بابویه (۱)، عبید الله بن علی بن عبید الله (۱)، الحسین بن علی بن الحسین بن علی (۱)، الحسین بن علی بن الحسین بن محمد (۱)، إبراهیم بن محمد بن الحسن (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، الحسین بن علی بن محمد (۱)، محمد بن إبراهیم (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، جعفر بن عبد الله (۲)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن علی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن سلام (۱)، محمد بن عمار (۱)، عمر بن علی (۱)

۴۵۰۷ – الحسین بن علی بن الداعی الحسینی أبو عبد الله السید الزاهد السلیقی:

لم یذکروه. روی الطبری عن یحیی بن محمد بن الحسن الجوانی الحسینی، عنه، عن السید الجلیل جعفر بن محمد الحسینی، عن محمد بن عبد الله الحافظ. بشارة المصطفی ص ۴۰ و ۴۶ و ۴۷ و ۶۱ (وفیه وصفة بالسید الأجل) و ۶۴ و ۱۱۸.

۴۵۰۸ – الحسین بن علی الدینوری:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۳۰۵، والصفار فی البصائر عنه، عن محمد بن الحسین روایة شریفة، وجد ج ۴۱ / ۲۹۱، وکمبا ج ۹ / ۵۷۹.

۴۵۰۹ – الحسین بن علی الرازی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۲۱ عن محمد بن الحسن المقری، عنه، عن جعفر بن محمد الحنفی حدیث نص الرسول علی أمیر المؤمنین علیه السلام.

۴۵۱۰ – الحسین بن علی بن رباح:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۲۲ عن محمد بن عبد الله بن غالب، عنه، عن سیف بن عمیرة.

۴۵۱۱ – الحسین بن علی بن ربیع:

مولی بنی هاشم. عن البرقی عده من أصحاب الرضا علیه السلام.

۴۵۱۲ – الحسین بن علی الرواسی:

لم یذکره. وهو من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه. روی یونس بن عبد الرحمن، عنه حضوره جنازة مولانا الکاظم علیه السلام ودفنه. غط ص ۲۰، و جد ج ۴۸ / ۲۲۹، وکمبا ج ۱۱ / ۳۰۱.

۴۵۱۳ – الحسین بن علی الزعفرانی:

لم یذکروه. من مشائخ ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۱۴ ص ۵۲

(۱۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۳)، الحسین بن علی الزعفرانی (۱)، الحسین بن علی بن ربیع (۱)، محمد بن الحسن الجوانی (۱)، جعفر بن محمد الحسینی (۱)، محمد بن

عبد الله (۲)، أبو عبد الله (۲)، الحسين بن على (۵)، بنو هاشم (۱)، ابن قولويه (۱)، سيف بن عميرة (۱)، محمد بن الحسين (۱)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد (۱)

ح ۱۱ عنه، عن يحيى بن سليمان - الخ. وفيه باب ۲۱ ص ۶۷ ح ۳ عنه، عن محمد بن عمر النصيبى. وفيه باب ۱۷ ص ۶۱ ح ۷ عن أبيه، عنه، عن محمد بن عمرو الأسلمى. وأخوه الحسن تقدم.

۴۵۱۴ - الحسين بن على بن زكريا:

روى القمى فى تفسيره سورة الروم عنه، عن الهيثم بن عبد الله الرمانى، عن الرضا عليه السلام تفسير قوله: (فطرة الله التى فطر الناس عليها) قال: هو لا إله إلا الله محمد رسول الله على أمير المؤمنين ولى الله، إلى‌ها هنا التوحيد.

وروى الشيخ فى يب ج ۶ / ۴۳ عن أبى القاسم جعفر بن محمد، عن محمد بن عبد الله، عنه، عن الهيثم بن عبد الله، عن الرضا صلوات الله عليه، عن أبيه قال: قال الصادق عليه السلام: إن أيام زائرى الحسين بن على عليهما السلام لا تعد من آجالهم. وكذا الطبعة القديمة. لكن روى هذه الرواية أبو القاسم جعفر بن محمد بن قولويه فى كامل الزيارة باب ۵۱ ص ۱۳۶، عن محمد بن عبد الله بن جعفر الحميرى قال: حدثنى أبو سعيد الحسن بن على بن زكريا العدوى البصرى، عن هيثم بن عبد الله الرمانى، عن الرضا عليه السلام نحوه. فان اتحد مع الآتى فهو ثقة لتوثيق أبى المفضل الشيبانى إياه.

۴۵۱۵ - الحسين بن على بن زكريا بن صالح بن زفر العدوى أبو سعيد البصرى:

استضعفه ابن الغضائرى. لكن الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص عن شيخه أبى المفضل الشيبانى قال: وعندى أنه جليل، قال: حدثنا الحسين بن على بن زكريا العدوى - الخ. ثم ذكر أنه ثقة من أصحاب الحديث. انتهى ملخصا."

ويؤيد التوثيق وقوعه فى طريق القمى فى تفسيره على فرض اتحاده مع سابقه كما هو الأظهر.

قال فى القاموس: ثم المفهوم من خبر رواه فى الغيبة فى باب ظهور معجزات

(۱۶۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، الحسين بن على بن زكريا بن صالح (۱)، الهيثم بن عبد الله الرمانى (۱)، الحسين بن على بن زكريا (۱)، الحسن بن على بن زكريا (۱)، الهيثم بن عبد الله (۱)، يحيى بن سليمان (۱)، ابن الغضائرى (۱)، محمد بن قولويه (۱)، الحسين بن على (۱)، سورة الروم (۱)، محمد بن عمرو (۱)، جعفر بن محمد (۱)

الحجة كونه من سفرائه. قال: وسيأتى فى الكنى. انتهى.

۴۵۱۶ - الحسين بن على بن زياد:

لم يذكروه. وقع فى طريق النعمانى، عن أحمد بن محمد، عنه، عن البطائنى، عن أبى بصير. كما ج ۱۳ / ۱۳۴، وجد ج ۵۲ / ۱۱۴.

۴۵۱۷ - الحسين بن على الزيتونى:

لم يذكروه. روى الشيخ عن سعد بن عبد الله، عنه، عن أحمد بن هلال. يب ج ۶ فى فصل زيارة الحسين عليه السلام فى شعبان ص ۴۸.

۴۵۱۸ - الحسين بن على بن زيد بن داود بن يزيد النيشابورى أبو على الصائغ:

لم يذكروه. وهو من كبار المحدثين. ولد فى سنة ۲۷۷.

۴۵۱۹ - الحسين بن على الزيدى:

لم يذكروه. روى ابن قولويه، عن محمد بن أحمد بن إبراهيم، عنه، عن أبيه.

کامل الزیارة باب ۱۴ ص ۵۰.

۴۵۲۰ – الحسین بن علی بن زید بن الداعی مجد الدین:

ینتهی نسبه إلی علی الأصغر ابن السجاد علیه السلام. وابنه محمد استشهد فی ذی الحجة سنة ۷۱۱.

۴۵۲۱ – الحسین بن علی السری:

روی عبد الله بن مسکان، عنه، عن الصادق علیه السلام. یب ج ۵ باب النفر من منی ص ۲۷۳. ولکن رواه فی الکافی ج ۴ / ۵۴۱ عنه، عن الحسن بن سری وتقدم.

۴۵۲۲ – الحسین بن علی بن سفیان بن خالد بن سفیان أبو عبد الله البزوفری:

شیخ ثقة جلیل القدر من أصحابنا. وله کتب ذکرها جش وغیره.

وهو الذی کتب إلی النجاشی فی شعبان سنة ۳۵۲ کما فیه ص ۴۴.

(۱۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، أبو بصیر (۱)، شهر شعبان المعظم (۲)، الحسین بن علی بن سفیان بن خالد (۱)، الحسین بن علی الزیتونی (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم (۱)، أبو عبد الله البزوفری (۱)، الحسین بن علی الزیدی (۱)، الحسین بن علی السری (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، داود بن یزید (۱)، أحمد بن هلال (۱)، الحسین بن علی (۳)، ابن قولویه (۱)، علی الصائغ (۱)، أحمد بن محمد (۱)

۴۵۲۳ – الحسین بن علی السلولی:

لم یذکروه. روی محمد بن القاسم بن زکریا (ثقة)، عنه، عن محمد بن الحسن السلولی، عن صالح بن أبی الأسود. بشا ص ۱۵۱.

۴۵۲۴ – الحسین بن علی بن شعیب الجوهری:

من مشائخ الصدوق. روی عنه فی أمالیه مج ۳۴ / ۱۱۰، وفی مج ۷۲ ح ۱۱ ص ۲۸۴، وجد ج ۳۸ / ۹۶، وکمبا ج ۹ / ۲۸۲.

۴۵۲۵ – الحسین بن علی بن شیبان القزوینی أبو عبد الله:

روی الشیخ فی ست عن أحمد بن عبدون، عنه، عن علی بن حاتم القزوینی کتاب أحمد بن علی الفائدی وکتاب الحسین بن عبد الله بن سهل وکتب علی بن حاتم القزوینی.

وعد من مشائخ المفید کما فی أول یب ط جدید.

۴۵۲۶ – الحسین بن علی الصائحی:

لم یذکروه. روی المفید عن محمد بن الحسن العلوی الهمدانی، عنه، عن أبی الحسن الغازی. الاقبال ص ۳۲۳.

۴۵۲۷ – الحسین بن علی بن صاعد البربری:

لم یذکروه. وهو قیم قبر مولانا الرضا صلوات الله علیه. یروی عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. کامل الزیارة باب ۳۱ نوح البوم ص ۹۹ ح ۲، وجد ج ۴۵ / ۲۱۴، وکمبا ج ۱۰ / ۲۴۷. روی عنه سلمة بن الخطاب.

۴۵۲۸ – الحسین بن علی الصوفی:

لم یذکروه. وهو من مشائخ الصدوق. روی عنه فی أمالیه مج ۵۸ ص ۲۱۸ عن حمزة بن القاسم حدیث آداب الحمام.

وروی عنه فی العلل عن عبد الله بن جعفر الحضرمی حدیث الفضائل. جد

(۱۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الحسین

بن علی بن شیبان (۱)، محمد بن القاسم بن زکریا (۱)، الحسین بن علی الصوفی (۱)، صالح بن أبی الأسود (۱)، الحسین بن علی بن صاعد (۱)، الحسین بن علی بن شعیب (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، حمزة بن القاسم (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، الحسین بن علی (۲)، علی بن حاتم (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن الحسن (۲)، القبر (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

ج ۳۹ / ۲۱۷، وکمبا ج ۹ / ۳۹۴. وفی العلل باب ۱۳۷ ص ۱۷۲ عنه مترحما " علیه، عن عبد الله بن جعفر الحمیری. والمراد بالصوفی بائع الصوف.

۴۵۲۹ – الحسین بن علی الصیرفی:

له روایة فی السعی کما فی مفتاح الکتب الأربعة.

روی محمد بن أبی عمیرة، عنه، عن بعض أصحابنا، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۵ / ۱۴۹. لکن رواه فی الکافی ج ۴ باب السعی ص ۴۳۵ وفیه: عن الحسن بن علی الصیرفی.

۴۵۳۰ – الحسین بن علی بن عبد الله بن أبی رافع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۳۹، عنه هو وعبد الله بن الحسین بن محمد، عن أبیه.

۴۵۳۱ – الحسین بن علی بن عبد الله:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسن الصفار، عنه، عن النوفلی. جمال الأسبوع ص ۲۴۲ عن محمد بن الحسن الصفار، عنه هو وإبراهیم بن هاشم وأحمد بن أبی عبد الله، عن النوفلی حدیث فضل الصلاة، وکتاب الدعاء ص ۸۱، وجد ج ۹۴ / ۶۷. ولعله والد الحسین بن الحسین بن علی بن عبد الله الجعفری المذکور.

۴۵۳۲ – الحسین بن علی بن عبد الله الشریف الموسوی القاضی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۵ ص ۱۷۲ عن علی بن الحسن بن محمد، عنه، عن محمد بن الحسین بن حفص، وجد ج ۳۶ / ۳۴۲، وکمبا ج ۹ / ۱۵۴.

۴۵۳۳ – الحسین بن علی العقیلی:

تقدم فی الحسن بن علی العقیلی.

وروی أحمد بن أبی عبد الله، عنه، عن علی بن أبی علی اللهبی. الکافی ج ۶

(۱۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الحسین بن علی بن عبد الله (۴)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، الحسین بن علی الصیرفی (۱)، الحسین بن علی العقیلی (۱)، الحسن بن علی الصیرفی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۲)، محمد بن الحسین بن حفص (۱)، علی بن الحسن بن محمد (۱)، علی بن أبی علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الحسن بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

کتاب الزی والتجمل باب ۱۵ ص ۴۱۶.

۴۵۳۴ – الحسین بن علی بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

روی محمد بن أحمد التمیمی، عنه، عن عبید بن ذکوان حدیث المسلسلات.

کمبا ج ۲۰ / ۶۱، وجد ۹۶ / ۲۳۴.

وتقدم فی حفیده الحسین بن علی بن الحسین ما یتعلق به.

۴۵۳۵ – الحسین بن علی بن عمر الأکبر بن الحسن الأفطس بن علی الأصغر ابن مولانا السجاد صلوات الله وسلامه علیه:

ومن أحفاده الحسين بن محمد بن الحسين بن على وسيأتى.

۴۵۳۶ – الحسين بن على بن عمر بن على بن الحسين بن أمير المؤمنين عليه السلام:

لم يذكروه. وتقدم حفيداه جعفر بن عمر بن الحسين وجعفر بن على بن الحسين. روى عن إبراهيم بن سليمان الهمدانى كما فى ايضاح القاضى نعمان ص ۱۱۷ و ۱۲۰ و ۱۴۳ و ۱۶۲. وأبوه وجده يأتيان.

وهو جد السيدين المرتضى والرضى من طرف الأم. قال المرتضى فى أوائل كتاب الناصريات فى ذكر أحوال أجداده: وأما الحسين بن على فإنه كان سيدا " مقدما " مشهور الرياسة. وأما على بن عمر الأشرف فإنه كان عالما " وقد روى الحديث. واما عمر بن على لقبه الأشرف – الخ. أقول: وابنه على بن الحسين يأتى.

۴۵۳۷ – الحسين بن على العلوى:

لم يذكروه. روى عبد الله بن على الحافظ، عنه بمصر، عن صالح بن يحيى. كمبا ج ۲۰ / ۶۱، وجد ج ۹۶ / ۲۳۴.

ووقع فى طريق السيد فى فلاح السائل عن إسحاق بن محمد الزنجانى، عنه قال: سمعت على بن محمد بن على بن موسى الرضا عليه السلام. مستدرك الوسائل ج ۱ / ۳۵۲.

وعن عين الغزال أنه من أشياخ الكلينى لكن لم أجد له رواية عنه، و

(۱۶۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، الحسين بن على بن الحسين (۱)، الحسين بن على العلوى (۱)، إبراهيم بن سليمان (۱)، محمد بن الحسين بن على (۱)، على بن عمر بن على (۱)، عبد الله بن على (۱)، الحسين بن على (۳)، على بن الحسين (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، عمر بن الحسين (۱)، محمد بن أحمد (۱)، جعفر بن على (۱)، على بن محمد (۱)، عمر بن على (۱)

الموجود الحسن بن على العلوى كما تقدم هكذا فى نسخ عديدة تبلغ خمسا " كما قاله الخوئى.

نعم وجدت بعد ذلك له رواية عنه، عن سهل بن جمهور. الكافى ج ۱ كتاب الحجة باب ۸۲ ص ۳۷۲.

۴۵۳۸ – الحسين بن على بن عمرة:

لم يذكروه. روى الطبرى فى بشا ص ۱۸۸ عنه، عن زرارة بن أوفى، عن عبد الله بن العباس.

۴۵۳۹ – الحسين بن على بن عنبس:

لم يذكروه، روى الطبرى فى دلائله فى الإمامة ص ۱۳۶، عنه.

۴۵۴۰ – الحسين بن على بن فضال:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ، عن محمد بن أحمد بن زكريا، عنه، عن على بن عقبة. كمبا ج ۱۷ / ۱۹۷، وجد ج ۷۸ / ۲۹۵.

وروى الصفار فى البصائر الجزء ۱ باب ۱۹ عن محمد بن الحسين ومحمد بن عبد الجبار، عنه، عن ثعلبة كذا فى القديم والجديد منه.

۴۵۴۱ – الحسين بن على القمى:

عده الشيخ بهذا العنوان من أصحاب الجواد ولم أجد فيه وصف التيمى. و لعل جده محمد فيتحد مع الآتى.

۴۵۴۲ – الحسين بن على الكرابيسى:

عامى فاسد كاذب. وللحسين بن على المصرى كتاب فى الرد عليه.

۴۵۴۳ – الحسين بن على بن كرام:

لم يذكروه. روى الحسين بن سعيد الأهوازى، عنه، عن عبد الله بن طلحة، عن الصادق صلوات الله عليه. دلائل الطبرى ص ۹۹.

(۱۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، الحسین بن سعید الأهوازی (۱)، الحسین بن علی القمی (۱)، الحسن بن علی العلوی (۱)، محمد بن أحمد بن زکریا (۱)، زرارة بن أوفی (۱)، عبد الله بن طلحة (۱)، الحسین بن علی (۵)، سهل بن جمهور (۱)، محمد بن الحسین (۱)، علی بن عقبة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الجود (۱)

۴۵۴۴ – الحسین بن علی بن کیسان الصنعانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۳۰۸ عن عبد الله بن جعفر، عنه، أبی الحسن الثالث صلوات الله علیه. ورواه فی الاستبصار ج ۱ / ۳۳۳ مثله.

۴۵۴۵ – الحسین بن علی اللؤلؤی:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن یحیی بن المغیرة. أمالی المفید مج ۸ ص ۴۳.

۴۵۴۶ – الحسین بن علی المالکی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۳۳ ص ۱۶۱، عن الجعابی، عنه، عن أبی الصلت الهروی، عن الرضا علیه السلام.

۴۵۴۷ – الحسین بن علی بن مالک:

من فقهاء الشیعة وزهادهم. کان عنده أبو غالب الزراری کما فی رسالته ص ۳۹.

۴۵۴۸ – الحسین بن علی بن محمد البلوری:

لم یذکروه. روی عبد الوهاب بن عیسی، عنه، عن عبد الله بن نجیح. کفایة الأثر باب ۱۹.

۴۵۴۹ – الحسین بن علی بن محمد بن أحمد الخزاعی الرازی أبو الفتوح:

عالم واعظ مؤرخ فقیه أدیب. له کتاب التفسیر المشهور وغیره. دفن فی الری عند قبر عبد العظیم الحسنی. من مشائخ ابن شهرآشوب.

۴۵۵۰ – الحسین بن علی بن محمد التمار النحوی أبو طیب:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن أحمد بن محمد المقری وغیره. جد ج ۶ / ۴ مکررا، " وج ۳۶ / ۴، وج ۲۱ / ۹، وکمبا ج ۳ / ۹۳، وج ۹ / ۸۴، وج ۶ / ۵۷۳، وأمالی

(۱۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الحسین بن علی اللؤلؤی (۱)، الحسین بن علی بن کیسان (۱)، الحسین بن علی بن محمد (۳)، أبو غالب الزراری (۱)، أحمد بن محمد المقری (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن علی (۲)، ابن شهرآشوب (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۲)، الدفن (۱)

الشیح ج ۱ / ۵۳ و ۵۴ و ۵۷ وغیره. ولذلک عد من مشائخ المفید.

۴۵۵۱ – الحسین بن علی بن محمد بن جعفر الصادق علیه السلام:

جد إسماعیل بن الحسین المذکور.

۴۵۵۲ – الحسین بن علی بن محمد بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی:

لم یذکروه. وهو من أجداد السید الجلیل فضل الله بن علی الآتی. کمبا ج ۱۴ / ۲۰۶، وجد ج ۵۹ / ۹۱.

۴۵۵۳ – الحسین بن علی بن محمد الطنافسی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن محمد بن الحسن ومیسرة بن علی، عنه، عن أبیه، عن عبد الله بن جراح. جمال الأسبوع ص ۱۴۴.

۴۵۵۴ – الحسین بن علی بن محمد بن عبد الله العلوی: قد تقدم نسبه فی ابنه أحمد.

۴۵۵۵ – الحسین بن علی بن محمد القمی المعروف بأبی علی البغدادی:

من مشائخ الصدوق. روی عنه کما فی کمال الدین باب التوقیعات ص ۵۱۸ و ۵۱۹ ح ۴۷، وجد ج ۵۱ / ۳۴۱ و ۳۴۲، وکمبا ج ۱۳ / ۹۲.

۴۵۵۶ – الحسین بن علی بن محمد الإمام الهادی علیه السلام:

هو أخو الحسن العسکری علیه السلام. یسمیان بالسبطین تشبیها لهما بجدهما الحسن والحسین صلوات الله علیهما. کان جلیل القدر عظیم الشأن. وابنه علی یأتی والآخر الحارث والد الناصر خسرو الآتی.

۴۵۵۷ – الحسین بن علی المرزبانی:

روی المفید، عن محمد بن الحسین المقری، عنه، عن جعفر بن محمد الحنفی.

کمبا ج ۹ / ۲۸۷، وجد ج ۳۸ / ۱۱۴.

لکن هذه الروایة فی أمالی المفید مج ۲۱ ص ۹۹ عن الحسین بن علی الرازی،

(۱۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسین بن علی بن محمد بن الحسن (۱)، الحسین بن علی بن محمد القمی (۱)، عبد الله بن محمد بن الحسن (۱)، علی بن محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن علی بن محمد (۳)، إسماعیل بن الحسین (۱)، فضل الله بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علی (۲)، علی البغدادی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد (۱)

عن جعفر بن محمد. وقد تقدم.

۴۵۵۸ – الحسین بن علی بن مروان:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عن محمد بن أحمد، عنه، عن عدة من أصحابنا، عن أبی حمزة الثمالی. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب ۳ ص ۱۸۹.

۴۵۵۹ – الحسین بن علی بن معمر:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۳۸ قال: [یعنی علی بن أحمد الموسوی]: حدثنی الحسین بن علی بن معمر، عن أبیه، عن عبد الله بن سنان.

۴۵۶۰ – الحسین بن علی بن معیة الحسنی:

هو جد أحمد بن محمد بن علی بن الحسین المذکور.

۴۵۶۱ – الحسین بن علی بن مهران:

ذکره الشیخ فی أصحاب الکاظم صلوات الله علیه (۱۱). ولعله أخو الحسن بن علی أو هو مصحفه.

۴۵۶۲ – الحسین بن علی بن مهزیار:

روی عنه ابنه محمد. یب ج ۶ باب فضل الکوفة ص ۳۱. لکنه محرف و الصحیح الحسن کما تقدم.

۴۵۶۳ – الحسین بن علی بن نجیح الجعفی مولاهم الکوفی أبو عبد الله:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۶۴). وفی المنهج أضاف کلمة ثقة فی آخر العبارة. ولعله سهو.

۴۵۶۴ – الحسین بن علی بن النعمان:

لم یذکروه. روی الشیخ عن أحمد بن محمد، عنه، عن حماد بن عثمان. یب ج ۶ باب البینات ص ۲۵۸. ورواه فی صا ج ۳ / ۲۲ مثله.

(۱۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الحسین بن علی بن مهزیار (۱)، الحسین بن علی بن النعمان (۱)، الحسین بن علی بن مهران (۱)، الحسین بن علی بن مروان (۱)، الحسین بن علی بن نجیح (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن علی (۳)، محمد بن یحیی (۱)، حماد بن عثمان (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الحج (۱)، السهو (۱)

لکن رواه فی الکافی ج ۷ کتاب الشهادات باب ۵ ص ۳۸۲ عن محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد، عنه. وذکره مکبرا " وهو الأظهر.

وروی العیاشی ج ۲ / ۴۳ عنه مصغرا، " عن أبیه.

وقرب الإسناد عنه مصغرا " عن عثمان بن عیسی. کمبا ج ۱۱ / ۲۴۴. لکن ذکره فی جد ج ۴۸ / ۴۶ عنه مکبرا. " وأبوه وجده یأتیان.

۴۵۶۵ – الحسین بن علی النیشابوری الدقاق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن یحیی العطار، عنه، عن إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن موسی بن جعفر علیه السلام. کمال الدین باب ۴۲ میلاد القائم علیه السلام ص ۴۳۰ ح ۵، وص ۴۳۲ ح ۱۱ عنه، عنه، عن الحسن بن المنذر.

وروی علان الکلینی، عن محمد بن یحیی، عنه، إبراهیم بن محمد المذکور. غیبة الطوسی ص ۱۵۸، وکمبا ج ۱۳ / ۲، وجد ج ۵۱ / ۴.

وروی محمد بن یحیی عنه، عن إبراهیم بن محمد المذکور. إثبات المسعودی ص ۲۱۹.

۴۵۶۶ – الحسین بن علی النیشابوری:

من تلامذة الشیخ المفید کما فی أول یب من ط الجدید. سماعه من الشیخ المفید کما فی أمالیه مج ۸۱ ص ۸۵، ومج ۲۰ ص ۹۴. وهذا غیر سابقه.

۴۵۶۷ – الحسین بن علی بن هارون الضبی أبو عبد الله القاضی:

لم یذکروه. روی عن کتاب والده مکاتبة جعفر بن محمد بن حمزة العلوی إلی أبی محمد العسکری صلوات الله علیه کما تقدم فی جعفر.

۴۵۶۸ – الحسین بن علی بن هند:

لم یذکروه. وله کتاب کتبه فی شوال سنة ۳۹۶. نقل منه السید فی المهج ص ۱۹۲ عن محمد بن أحمد بن عبد الله بن صفوة الهمدانی، عن محمد بن العباس بن داود

(۱۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، إبراهیم بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، محمد بن حمزة العلوی (۱)، إبراهیم بن محمد (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن هارون (۱)، الحسین بن علی (۳)، عثمان بن عیسی (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن یحیی (۲)، أحمد بن محمد (۱)، الشهادة (۱)

العاصمی، عن الحسن بن علی بن یقطین.

وفیه ص ۱۹۸ عنه، عن محمد بن جعفر الرزاز القرشی.

۴۵۶۹ – الحسین بن علی بن یقطین:

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. والبرقی عده فی أصحاب الکاظم علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وأخوه الحسن تقدم.

۴۵۷۰ – الحسین بن علی بن یوسف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر الجزء ۱ باب ثواب العالم عن محمد بن علی، عنه، عن مقاتل بن مقاتل، وکمبا ج ۱ / ۵۶، وجد ج ۱ / ۱۷۴.

ورواه فی ثو بهذا السند وأبدل الحسین بالحسن.

وروی أبو جعفر، عنه، عن معاذ بن ثابت الجوهری کما فی یب ج ۳ / ۲۰۱، و صا ج ۱ / ۴۸۲. وفی بعض النسخ: الحسن، مکبرا."

۴۵۷۱ – الحسین بن علی بن یونس:

لم یذکروه. روی برقی فی سن ج ۱ / ۲۶۶ عن محمد بن علی، عنه، عن زکریا بن محمد.

۴۵۷۲ – الحسین بن علیل العنبری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن محمد بن عمران المرزبانی، عن أحمد بن محمد (یعنی الجوهری)، عنه، عن عبد الکریم بن محمد. أمالی المفید مج ۳۸ ص ۱۸۸. وبهذا الإسناد ص ۱۸۹ عنه، عنه روایة أخری. لکن ذکره مکبرا."

۴۵۷۳ – الحسین بن عمار البرحمی الکوفی:

من أصحاب الصادق (ع) کما ذکره الشیخ (۹۹). وروی ابن محبوب عنه.

(۱۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، معاذ بن ثابت الجوهری (۱)، الحسین بن علی بن یقطین (۱)، الحسین بن علی بن یوسف (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، محمد بن جعفر الرزاز (۱)، مقاتل بن مقاتل (۱)، الحسین بن عمار (۱)، الحسین بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن علی (۲)، عبد الکریم (۱)

۴۵۷۴ – الحسین بن عمار الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله (۹۸).

أقول: وقع فی طریق الصدوق فی الصحیح فی العلل ج ۱ باب ۹۵ عن علی بن مهزیار، عنه. ونقله فی البحار مثله.

۴۵۷۵ – الحسین بن عمارة:

روی عن أبی جعفر صلوات الله علیه. وروی عنه أبو مالک الجهنی و ابن محبوب وغیرهما کما فی یب وکا وصا. وذکر الخوئی مواضع روایاتهم فی الکتب الثلاثة. ولعله متحد مع الآتی.

۴۵۷۶ – الحسین بن عمر:

روی محمد بن سلیمان، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه کما فی کا ویب ویه وصا. وذکر الخوئی مواضعها. والظاهر أنه الحسین بن عمر بن یزید الآتی.

۴۵۷۷ – الحسین بن عمر بن إبراهیم أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۷۵ عن أبی بکر القطیفی، عنه، عن إسماعیل الثقفی.

۴۵۷۸ – الحسین بن عمر الجعفری:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره عن سعید بن عمر القرشی، عنه، عن أبیه، عن مولانا السجاد علیه السلام. وکمبا ج ۱۴ / ۴۵۷، وجد ج ۶۱ / ۲۳۹.

۴۵۷۹ – الحسین بن عمر بن سلیمان:

روی أحمد بن محمد بن خالد، عن أبیه، عنه، کما قاله النجاشی.

۴۵۸۰ – الحسین بن عمر بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ باب التعییر ص ۳۵۶ عن أحمد بن محمد بن خالد، عن ابن فضال، عنه، عن معاویة بن عمار. کتاب الکفر

(۱۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن عمر بن سلیمان (۲)، الحسین بن عمر بن یزید (۱)، أبو مالک الجهنی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۲)، معاویة بن عمار (۱)، الحسین بن عمارة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمر بن إبراهیم (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن عمار (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، الحسین بن عمر (۲)، الصّلاة (۱)

ص ۱۶۴، وجد ج ۷۳ / ۳۸۵.

۴۵۱۸ – الحسین بن عمر بن محمد بن شداد الأزدی مولاهم:

کوفی. من أصحاب الصادق صلوات الله علیه کما ذکره الشیخ فی رجاله (۸۹).

۴۵۸۲ – الحسین بن عمر المقری:

لم یذکروه. روی أحمد بن الحسن البغدادی، عنه کما تقدم فی أحمد. وروی هو عن علی بن الأزهر، عن علی بن صالح المکی.

۴۵۸۳ – الحسین بن عمر بن یزید:

من أصحاب الرضا علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وعده البرقی فی أصحاب الکاظم صلوات الله علیه.

وروی الحسن بن محبوب، عنه فی حدیث قال: دخلت علی أبی عبد الله صلوات الله علیه فذکرته فقال – الخ. فهو من أصحاب الصادق علیه السلام. کما عن نسخة خطیة صحیحة من رجال الشیخ أیضا " وفی المطبوع الذی عندی:

الحسین بن عمرو بن یزید، وهو سهو.

وهو منسوب إلی جده. وأبوه محمد کما سیأتی.

وفی الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب ۳۷ فی النرد والشطرنج ص ۴۳۶:

سهل، عن محمد بن عیسی، عن یونس، عن الحسین بن عمر بن یزید، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. والمراد یونس بن عبد الرحمن.

وکان شاکا " فی امامة الرضا علیه السلام فاستبصر ببرکة الامام. الکافی ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۵۳.

۴۵۸۴ – الحسین بن عمرو بن إبراهیم الهمدانی:

روی محمد بن أحمد بن یحیی، عن الحسن، عنه، عن أبیه خبر الرخصة فی أن یصلی الرجل والنار والسراج والصورة بین یدیه. نقله الشیخ فی صا ج ۱ / ۳۹۶. و

(۱۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عمرو بن إبراهیم الهمدانی (۱)، الحسین بن عمرو بن یزید (۱)، الحسین بن عمر بن یزید (۲)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، علی بن صالح المکی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الحسین بن عمر (۲)، محمد بن عیسی (۱)، السهو (۱)

حمله علی الرخصة والمنع علی الأفضلیة. ورواه فی الوسائل ط جدید عنه مثله.

لکن رواه فی یه عن الحسین بن عمرو، عن أبیه، عن عمرو بن إبراهیم الهمدانی. و هذا فی یه باب ما یصلی فیه وهکذا فی الوسائل الطبع القدیم، والوسائل الجدید ج ۳ / ۴۵۹ و ۴۶۰، والفقیه ج ۱ / ۲۵۱.

۴۵۸۵ – الحسین بن عمرو الرمانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثو عن ابن البطائنی، عنه، عن الصادق علیه السلام ثواب قراءة والمرسلات وغیره، وکتاب القرآن ص ۷۸، وجد ج ۹۲ / ۳۱۹.

۴۵۸۶ – الحسین بن عمرو بن یزید:

ذکره الشیخ فی رجاله المطبوع (۳۰۰) فی أصحاب الصادق علیه السلام. و هو سهو والصحیح: عمر، بدون الواو وتقدم.

۴۵۸۷ – الحسین بن عمران:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۸۲ ص ۲۵۰ عن محمد بن الحسین الزیات، عنه، عن عمران، عن أبی الحسن صلوات الله علیه.

۴۵۸۸ – الحسین بن عنبسة الصوفی (یعنی بایع الصوف):

له کتاب النوادر رواه الحسین بن علی البزوفری، عن حمید، عنه به.

۴۵۸۹ – الحسین بن عون وکنیة عون أبو حرب:

لم یذکروه. روی عنه ابنه علی روایة شریفة وهی وروده علی السید الحمیری حال احتضاره. جد ج ۳۹ / ۲۴۱ و ۲۴۲، وکمبا ج ۹ / ۴۰۰.

۴۵۹۰ – الحسین بن عیسی بن زید بن علی:

لم یذکروه. روی إسحاق بن جعفر بن محمد علیه السلام، عنه، عن أبیه. علل

(۱۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عمرو بن إبراهیم الهمدانی (۱)، الحسین بن عمرو بن یزید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن عیسی (۱)، الحسین بن عمران (۱)، الحسین بن عنبسة (۱)، الحسین بن علی (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن الحسین (۱)، زید بن علی (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)، الحرب (۱)، السهو (۱)

الصدوق ج ۱ باب ۱۱۶. وهو خال زید بن أحمد بن إسماعیل بن محمد بن إسماعیل بن جعفر بن محمد کما تقدم فی جده.

۴۵۹۱ – الحسین بن عیسی العلوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۲۱۹ عن سعد بن عبد الله، عنه، عن أبیه، عن جده، عن علی بن جعفر، عن أخیه. ونقله کمبا ج ۱۳ / ۱۳۴، وجد ج ۵۲ / ۱۱۳.

۴۵۹۲ – الحسین بن عیسی بن عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الروضة ص ۱۵۲ ح ۱۴۱ عن محمد بن أبی عبد الله، عن موسی بن عمران، عن عمه، عنه، عن علی بن جعفر، عن أخیه.

۴۵۹۳ – الحسین بن عیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی باب ۲۸ ص ۹۰ عن محمد بن أبی عمیر، عنه، عن أسلم بن القاسم، وجد ج ۴۵ / ۲۱۱، وکمبا ج ۱۰ / ۲۴۷.

۴۵۹۴ – الحسین بن عیسی البسطامی: له روایة فی التوحید باب ثواب الموحدین.

۴۵۹۵ – الحسین بن غالب:

لم يذكروه. روى أحمد بن محمد، عنه، عن عثمان بن محمد بن عمران قال:

سألت أبا عبد الله صلوات الله عليه عن قول الله تعالى: (ومن دونهما جنتان).

تفسير القمى سورة الرحمن.

۴۵۹۶ – الحسين الغزال الكنتجى:

يروى عن العياشى كما قاله الشيخ فى باب من لم يرو عنهم (۱۲).

۴۵۹۷ – الحسين بن غياث:

لم يذكروه. وهو مع جماعة ذهبوا إلى سر من رأى فى سنة ۲۵۷ لتهنية مولانا

(۱۷۸)

صفحهمفاتيح البحث: الحسين بن عيسى بن عبد الله (۱)، إسماعيل بن محمد بن إسماعيل (۱)، محمد بن أبى عبد الله (۱)، عثمان بن محمد بن عمران (۱)، سورة الرحمن (الرحمان) (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن عيسى (۳)، أسلم بن القاسم (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسين بن غالب (۱)، موسى بن عمران (۱)، ابن قولويه (۱)، أحمد بن محمد (۱)، على بن جعفر (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

العسكرى بمولد الحجة المنتظر عليهما السلام فهنوا وبكوا فقال لهم العسكرى عليه السلام: طيبوا أنفسنا وقروا أعيننا – الخ. كتاب الطهارة ص ۱۸۵، وجد ج ۸۱ / ۳۹۵.

ورواه فى مستدرك الوسائل ج ۱ / ۱۱۳. وفيه فطيبوا نفسا " وقروا عينا – " الخ. وهذا الأظهر.

۴۵۹۸ – الحسين بن الفتح الواعظ الجرجانى:

هو الشيخ الامام موفق الدين فقيه صالح ثقة قرأ على الشيخ أبى على الطوسى. وقرأ الفقه عليه الشيخ الامام سديد الدين محمود الحمصى. كذا عن فهرست منتخب الدين.

أقول: ووقع فى طريق الطبرسى فى المكارم فى حديث وصية رسول الله صلى الله عليه وآله لأبى ذر.

۴۵۹۹ – الحسين بن الفرات:

لم يذكروه وقع فى طريق الكلينى فى الكافى ج ۲ باب القناعة ص ۱۳۹، عن على بن الحكم، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر.

۴۶۰۰ – الحسين بن الفرج: هو الحسين أبو على بن الفرج المذكور.

۴۶۰۱ – الحسين بن الفرزدق الفزارى أبو عبد الله البزاز:

لم يذكروه. وقد كان يقرأ عليه. وروى عنه محمد بن على بن الفضل بن عامر كتاب ابن دأب فى الفضائل سبعين منقبة لأمير المؤمنين عليه السلام. ختص ص ۱۴۴.

۴۶۰۲ – الحسين بن فضل بن تمام الكوفى:

لم يذكروه. روى السيد بن طاووس فقال: ذكر الفقيه صفى الدين بن معدان فى مزار فقيهنا محمد بن على بن الفضل وكان ثقة عينا" صحيح الاعتقاد. قال: اخذت هذه الزيارة من كتب عمومتى وكانت بخط عمى الحسين بن الفضل. قال: حدثنى

(۱۷۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، السيد إبن طاووس (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، نهر الفرات (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، الحسين أبو على بن الفرج (۱)، أبو عبد الله البزاز (۱)، محمد بن على بن الفضل (۲)، الحسين بن الفتح (۱)، الحسين بن الفرج (۱)، على بن الحكم (۱)، عمرو بن شمر (۱)، القناعة (۱)، الوصية (۱)، الطهارة (۱)

الحسین بن محمد بن مصعب - الخ. کمبا ج ۲۲ / ۳۷، وجد ج ۱۰۰ / ۲۳۵.

ویظهر من ترجمة محمد بن علی أن جده الفضل بن تمام الدهقان الکوفی. و أخوه محمد یأتی. وفی ترجمة الحسین بن محمد بن مصعب ما یتعلق به.

ولعله الحسین بن الفضل الکوفی المتوفی سنة ۲۸۲ الذی کان یصلی فی کل یوم ولیلة ستمائة رکعة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ / ۲۸.

۴۶۰۵ - الحسین بن الفضل بن الربیع: تقدم مکبرا."

۴۶۰۴ - الحسین بن قارون:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی معانی الاخبار ص ۳۴۹ عن عمر بن علی بن عمر بن یزید، عنه رفعه إلی أبی عبد الله صلوات الله علیه، وکتاب الدعاء ص ۶۲، وجد ۹۳ / ۳۹۳.

وروی الحمیری، عن محمد بن عیسی، عنه، عن رجل، عن الإمام الهادی علیه السلام. اثبات المسعودی ص ۱۹۲.

۴۶۰۵ - الحسین بن القاسم بن إبراهیم بن إسماعیل الطباطبا: المذکور.

۴۶۰۶ - الحسین بن القاسم بن إسماعیل المیثمی:

والد أحمد. تقدم هو وجده إسماعیل.

۴۶۰۷ - الحسین بن القاسم بن أیوب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۲ باب ۳۳ عن أحمد بن محمد الهمدانی، عن أبی عبد الله العاصمی، عنه، عن الحسن بن محمد بن سماعة کما فیه ص ۳۳۸ ح ۱۳ و ۱۴، وجد ج ۵۱ / ۱۴۵، وکمبا ج ۱۳ / ۱۳۶.

ولعله الحسین بن القاسم بن محمد بن أیوب الآتی.

۴۶۰۸ - الحسین بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

جد محمد بن علی بن إسماعیل الآتی.

(۱۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، القاسم بن محمد بن أیوب (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، محمد بن علی بن إسماعیل (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، الحسین بن محمد بن مصعب (۲)، الحسین بن القاسم (۴)، الشیخ الصدوق (۲)، الفضل بن الربیع (۱)، محمد الهمدانی (۱)، الحسن بن زید (۱)، محمد بن عیسی (۱)، عمر بن یزید (۱)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

۴۶۰۹ - الحسین بن القاسم الکوکبی:

روی الطبری فی دلائله ص ۱۱۵ عن القاضی أبی الفرج المعافی، عنه، عن أحمد بن وهب کما تقدم فی أحمد.

۴۶۱۰ - الحسین بن القاسم بن محمد بن أیوب بن شمعون أبو عبد الله الکاتب:

کان أبوه القاسم من جملة أصحابنا. له کتاب أسماء أمیر المؤمنین علیه السلام من القرآن وکتاب التوحید، أخبرنا أحمد بن عبد الواحد، عن أبی طالب الأنباری، عنه بکتبه. قاله کله النجاشی ص ۴۹.

وذکره فی ترجمة محمد بن الحسن بن شمون ص ۲۳۷ وفیه اسم جده شمون حکی عن أبی طالب الأنباری، عنه حدیثا " مردودا" فی الوقف. وروی عنه ابنه علی بن الحسین.

أقول: وعن ابن الغضائری قال: ضعفوه وهو عندی ثقة ولکن بحث فی من یروی عنه. وکان أبوه القاسم من وجوه الشیعة ولکن لم یرو شیئا. انتهی.

أقول: ولعل قوله: (بحث فیمن یروی عنه) إشارة إلی روایته عن محمد بن الحسن ما یثبت قول الوقف. وهو کذب بحث. والظاهر أن

محمد بن الحسن هذا ابن شمون المذکور فی جش ص ۲۳۷.

وروی النجاشی ص ۲۳۷ عن أحمد بن عبد الواحد، عن عبید الله بن أحمد الأنباری، عن الحسین بن القاسم کتب محمد بن الحسن بن شمون.

۴۶۱۱ – الحسین بن القاسم العباسی (العیاشی):

من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه کما فی رجال الشیخ (۲۸).

۴۶۱۲ – الحسین بن قبیصة: لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن سفیان بن عیینة، عن الرکین بن الربیع، عنه، عن جابر الأنصاری خطبة النبی صلی الله علیه وآله فی الولایة. جد ج ۳۸ / ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۲۸۸.

(۱۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسین بن القاسم العباسی (۱)، القاسم بن محمد بن أیوب (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۲)، عبید الله بن أحمد (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۲)، الحسین بن القاسم (۲)، سفیان بن عیینة (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، ابن الغضائری (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن الحسن (۱)، القرآن الکریم (۱)، الفرج (۱)، الکذب، التکذیب (۱)

۴۶۱۳ – الحسین القلانسی:

روی عنه محمد بن سنان وهو ابن المختار الآتی أو ابن کثیر.

۴۶۱۴ – الحسین قلی بن رمضان الهمدانی النجفی:

کان عالما " أخلاقیا " وعارفا " حکمیا. " توفی فی کربلا ۲۸ شعبان سنة ۱۳۱۱ ودفن فی الصحن الشریف.

وکان تعلم فی طهران علوم المقدمات، ثم تلمذ عنه الشیخ عبد الحسین شیخ العراقین، ثم ذهب إلی السبزوار وتلمذ عند الحکیم المتأله الحاج ملا هادی السبزواری، ثم ذهب إلی النجف عند شیخ المشائخ الشیخ المرتضی الأنصاری، و کتب تقریراته.

واستفاد درس الاخلاق من العالم الجلیل الحاج سید علی الشوشتری وفاق علی أقرانه ولم یدخل فی الریاسة والمرجعیة. وکان الفضلاء یستفیدون من دروسه وهو فرید علم الاخلاق فی زمانه، له درس فی الاخلاق فی منزله یستفید منه صهره السید أبو القاسم الأصفهانی، والسید أحمد الکربلائی، والسید آقا دولت آبادی، والشیخ باقر القاموسی، والشیخ محمد باقر البهاری، والسید محمد تقی الشاه عبد العظیمی، والمیرزا جواد آقا التبریزی، والشیخ علی القمی، والسید علی الهمدانی، و الشیخ محمد البهاری.

۴۶۱۵ – الحسین بن قیاما الواسطی الصیرفی:

من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه. واقفی بل من رؤسائهم. مذموم.

کمبا ج ۱۲ / ۲۰ و ۸۰ و ۱۰۴ مکررا، " وجد ج ۴۹ / ۶۸ و ۲۷۲، وج ۵۰ / ۲۲.

ورد علی مولانا الرضا صلوات الله علیه بعد ولادة مولانا الجواد صلوات الله علیه، فقال له الرضا علیه السلام: إن الله قد وهب لی ما یرثنی ویرث آل داود.

کمبا ج ۱۲ / ۱۰۳، وجد ج ۵۰ / ۱۸.

(۱۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، مدینة النجف الأشرف (۲)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، مدینة طهران (۱)، الحسین بن قیاما (۱)، الحسین القلانسی (۱)، محمد بن سنان (۱)، الجود (۲)، الصّلاة (۱)، الحج (۲)

۴۶۱۶ – الحسین بن کثیر الخزاز (الخراز) الکوفی:

من أصحاب الصادق (ع). رجال الشیخ (۹۱). یروی عنه ابنه محمد کما سیأتی.

۴۶۱۷ – الحسین بن کثیر الکلابی الجعفری الخزاز الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۹۲).

۴۱۶۸ – الحسین بن کثیر القلانسی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۹۳).

۴۶۱۹ – الحسین بن کثیر:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. الفقیه ج ۱ باب الجماعة ص ۳۷۸.

۴۶۲۰ – الحسین الکرخی:

لم یذکروه. روی بنان بن العباس، عنه، عن جعفر أبان. کما تقدم فی بنان.

۴۶۲۱ – الحسین بن کمیت:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن جعفر بن محمد بن نصیر، عنه، عن المعلی بن مهدی. کمبا ج ۶ / ۵۳۸، وجد ج ۲۰ / ۲۴۶.

۴۶۲۲ – الحسین بن کیسان:

واقفی من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه. رجال الشیخ (۲۶). وهذا غیر الحسین بن علی بن کیسان المذکور لاختلاف الطبقة.

۴۶۲۳ – الحسین بن اللیث بن بهلول الموصلی أبو علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۸۷ مج ۵۱ عن أحمد بن محمد بن یحیی الغضرانی، عنه، عن غسان بن الربیع، وجد ج ۳۶ / ۲۳۱، وکمبا ج ۹ / ۱۲۸.

(۱۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسین بن کثیر القلانسی (۱)، الحسین بن علی بن کیسان (۱)، الحسین بن کثیر الکلابی (۱)، الحسین بن کثیر الخزاز (۱)، الحسین بن کیسان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن کثیر (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن نصیر (۱)، الجماعة (۱)

۴۶۲۴ – الحسین بن اللیث الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ باب التسعة ص ۴۲ عن أحمد بن محمد الطبری، عنه، عن سنان بن فروخ الحدیث النبوی فی التسع خصال التی أعطاها الله تعالی شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام ومحبیه. ونحوه فیه ج ۲ باب السبعة ص ۳۶. وفیه الحسن مکبرا، " وجد ج ۶۸ / ۱۱، وکتاب الایمان ص ۱۰۵.

۴۶۲۵ – الحسین بن مالک بن الحویرث:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده، عن النبی صلی الله علیه وآله حدیث الولایة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۹.

۴۶۲۶ – الحسین بن مالک:

روی عن أبی الحسن صلوات الله علیه. وروی عنه عبد الله بن جعفر و محمد بن أحمد بن یحیی کما فی روایات کا ویب وصا وذکر مواضعها الخوئی. و الظاهر اتحاده مع الآتی.

۴۶۲۷ – الحسین بن مالک القمی:

عده الشیخ فی رجاله (۸) من أصحاب الهادی علیه السلام وقال: إنه ثقة. و کذا المج فی الوجیزة وغیرهما. وتقدم أخوه الحسن.

۴۶۲۸ – الحسین بن المأمون القرشی:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى التوحيد باب أنه تعالى لا يعرف إلا به ص ۲۱۰ عن محمد بن جعفر الأسدى، عنه، عن عمر بن عبد العزيز، عن هشام بن الحكم، وكمبا ج ۲ / ۱۶، وجد ج ۳ / ۵۰.

۴۶۲۹ – الحسين بن المبارك:

له كتاب رواه أحمد بن محمد بن خالد البرقى، عن أبيه، عنه به.

روى أحمد بن أبى عبد الله، عن أبيه، عنه، عن أبى مريم الأنصارى. الكافى ج ۶

(۱۸۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، أحمد بن محمد بن خالد البرقى (۱)، أحمد بن أبى عبد الله (۱)، الحسين بن مالك القمى (۱)، محمد بن أحمد بن يحيى (۱)، أحمد بن محمد الطبرى (۱)، محمد بن جعفر الأسدى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، عمر بن عبد العزيز (۱)، الحسين بن مالك (۲)

كتاب الأطعمة باب ۸۸ فى شرب ألبان الأتن ص ۳۳۹، ويب ج ۹ / ۱۰۱ عنه مثله.

۴۶۳۰ – الحسين بن المثنى العطار:

لم يذكروه. روى الحسن بن محمد بن سماعة الصيرفى، عنه، عن عبيد الله بن زرارة. دلائل الطبرى ص ۲۹۰.

۴۶۳۱ – الحسين بن محمد بن إبراهيم بن أبان: تقدم عند ذكر عمه أحمد بن إبراهيم.

۴۶۳۲ – الحسين بن محمد بن إبراهيم المجاب: تقدم عند ذكر جده.

۴۶۳۳ – الحسين بن محمد بن أحمد بن الحسين الحافظ:

لم يذكروه. روى محمد بن عبد الله الحافظ، عنه، عن عمر بن إبراهيم الكيلانى.

بشا ص ۱۲۷.

۴۶۳۴ – الحسين بن محمد ابن أخى طاهر أبو محمد:

لم يذكروه. روى الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص عن الحسين بن محمد بن سعيد، عنه، عن أحمد بن على الحديث النبوى صلى الله عليه وآله: الأئمة بعدى اثنا عشر عدد نقباء بنى إسرائيل تسعة من صلب الحسين عليه السلام.

أعطاهم الله علمى وفهمى. فالويل لمبغضيهم. جد ج ۳۶ / ۳۴۷، وكمبا ج ۹ / ۱۵۵.

۴۶۳۵ – الحسين بن محمد بن إسحاق بن أبى الخطاب السوطى أبو عبد الله:

لم يذكروه. روى محمد بن شاذان القمى، عنه، عن إسماعيل بن على الرضا، عن أبيه، عن الرضا عليه السلام. كتاب التفضيل للكراجكى ص ۱۲.

۴۶۳۶ – الحسين بن محمد الأشعرى:

فى أول أسانيد الكافى من مشائخ الكلينى يأتى مع اسم جده عامر. وكان يرد عليه كتاب أبى محمد العسكرى عليه السلام، ثم تشرف بكتاب الحجة المنتظر عليه السلام. وروى عنه فى الكافى ج ۱ كتاب الحجة باب مولد الصاحب ص ۵۲۴ ح ۲۴.

(۱۸۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الحسين بن محمد الأشعرى (۱)، محمد بن سماعة الصيرفى (۱)، الحسين بن محمد بن أحمد (۱)، أحمد بن إبراهيم (۱)، ابن أخى طاهر (۱)، محمد بن إبراهيم (۲)، إسماعيل بن على (۱)، عمر بن إبراهيم (۱)، محمد بن

عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسين بن محمد (۲)، أحمد بن على (۱)، محمد بن سعيد (۱)، الطعام (۱)، الصّلب (۱)

۴۶۳۷ – الحسين بن محمد الأشعرى القمى:

من أصحاب الرضا عليه السلام. كامل الزيارة باب ۹۹ ص ۲۹۹.

وفيه باب ۵۹ ص ۱۴۸ بإسناده المذكور فى باب ۹۹ عن محمد بن إسماعيل بن بزيع، عن الخيبرى، عن الحسين بن محمد القمى قال: قال لى الرضا عليه السلام:

من زار قبر أبى ببغداد كان كمن زار رسول الله صلى الله عليه وآله – الخ، وكمبا ج ۲۲ / ۲۱۶، وجد ج ۱۰۲ / ۴، والمستدرك ج ۲ / ۳۲۴، والكافى ج ۴ / ۵۸۳ إلا أنه أبدل الخيبرى بالحميرى، وفى يب ج ۶ / ۸۱ مثل الأكثر الخيبرى إلا أن فيه الحسن بدل الحسين.

وفى الكامل ص ۱۴۷ فى الصحيح عن محمد بن إسماعيل بن بزيع، عن الخيبرى، عنه، عن الرضا عليه السلام. وفى الكافى باب فضل زيارة الحسين عليه السلام بإسناده عن محمد بن إسماعيل، عن الخيبرى، عن الحسين بن محمد، عن أبى الحسن موسى عليه السلام.

ورواه الصدوق فى ثو عنه مثله. كمبا ج ۲۲ / ۱۱۳، وجد ج ۱۰۱ / ۲۴.

والظاهر اتحاد الكل واتحاده مع الحسين بن محمد القمى الآتى المعدود من أصحاب الجواد عليه السلام.

ومن روايات محمد بن إسماعيل، عن الخيبرى، عنه، عن موسى الكاظم عليه السلام فى الكامل ص ۱۳۸ ح ۳، وص ۱۵۳ ح ۵. وعن الرضا عليه السلام كما تقدم.

۴۶۳۸ – الحسين بن محمد الأشنانى: تقدم بعنوان الحسين بن أحمد بن محمد بن أحمد.

۴۶۳۹ – الحسين بن محمد بن بشر:

لم يذكروه. روى المفيد، عن محمد بن عمر الجعابى، عنه، عن على بن الحسن بن عبيد. كمبا ج ۲۲ / ۱۱۲، وجد ج ۱۰۱ / ۲۰.

۴۶۴۰ – الحسين بن محمد بن بنان العسكرى:

لم يذكروه. روى محمد بن على بن تمام، عنه، عن الحسن بن الطيب الشجاعى

(۱۸۶)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۳)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، الحسين بن محمد الأشعرى القمى (۱)، الحسين بن أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، الحسين بن محمد الأشنانى (۱)، محمد بن إسماعيل بن بزيع (۱)، الحسين بن محمد القمى (۲)، محمد بن على بن تمام (۱)، محمد بن عمر الجعابى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعيل (۳)، الحسن بن الطيب (۱)، الحسين بن محمد (۳)، القبر (۱)، الزيارة (۳)

كتاب الفرائض لمحمد بن عبيد الكاتب كما تقدم فى الحسن.

۴۶۴۱ – الحسين بن محمد البيهقى:

لم يذكروه. هو من مشائخ الصدوق. يروى عنه فى العيون كثيرا " منها كمبا ج ۱۱ / ۴، وجد ج ۴۶ / ۸. وتقدم بعنوان الحسين بن أحمد البيهقى.

۴۶۴۲ – الحسين بن محمد التمار النحوى أبو الطيب:

لم يذكروه. روى المفيد، عنه، عن محمد بن القاسم الأنبارى، عن أبيه. جد ج ۶ / ۴، وج ۱۴ / ۳۶، وج ۱۵ / ۲۲۷، وج ۱۶ / ۲۲۱، وكمبا ج ۳ / ۹۳، وج ۵ / ۳۴۱، و ج ۶ / ۵۳ و ۱۴۹.

وروى المفيد فى أماليه مج ۴۰ ص ۲۰۱ عنه، عنه. وكذا فيه مج ۲۶ ص ۱۳۲، ومج ۲۷ ص ۱۳۴، ومج ۳۵ ص ۱۷۶. وفى كل ذلك الحسين بن محمد التمار، وكمبا ج ۱۷ / ۱۰۵ و ۱۰۶، وج ۳ / ۹۳. وغير ذلك، وجد ۷۷ / ۴۰۱ و ۳۹۶ وج ۶ / ۴.

وروی المفید عنه فی سنة ۳۴۷.

۴۶۴۳ – الحسین بن محمد بن تمام:

لم یذکروه. روی جش ص ۲۵۷ عن الحسین بن عبید الله، عنه، عن محمد بن القاسم بن زکریا کتاب محمد بن فرات. ۴۶۴۴ – الحسین بن محمد بن جمعة رضی الله عنه:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید المرتضی، عن أحمد بن زید بن دارا، عنه مترضیا " علیه کما تقدم فی أحمد.

۴۶۴۵ – الحسین بن محمد بن جمهور العمی:

لم یذکروه. روی النعمانی، عن محمد بن همام ومحمد بن الحسین بن جمهور معا، " عنه، عن أبیه. کمبا ج ۱ / ۱۳۴، وجد ج ۲ / ۲۰۸.

وروی محمد بن جعفر العلوی، عنه، عن أبی عثمان المازنی. ختص ص ۱۹۴، و

(۱۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسین بن أحمد البیهقی (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، محمد بن عبید الکاتب (۱)، محمد بن جعفر العلوی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن القاسم (۱)، الحسین بن محمد (۶)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن تمام (۱)

الارشاد. وأخوه الحسن یروی عنه کما تقدم فی الحسن.

وروی التلعکبری، عن محمد بن همام وأحمد بن هوذة، عنه، عن أبیه. کمبا ج ۶ / ۴۴، وجد ج ۱۵ / ۱۹۱.

۴۶۴۶ – الحسین بن محمد الحرانی أبو عروبة:

روی ثوابة بن أحمد الموصلی، عنه، عن موسی بن عیسی الإفریقی روایة شریفة مهمة فی فضائل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وخلافته. کمبا ج ۹ / ۱۲۶، وجد ج ۳۶ / ۲۲۲.

۴۶۴۷ – الحسین بن محمد بن الحسن الأهوازی أبو علی:

لم یذکروه. روی الحسین بن أحمد بن الحسین، عنه، عن الحسن بن محمد بن سهل الفارسی. مدینة المعاجز ص ۶۴.

۴۶۴۸ – الحسین بن محمد بن الحسن الحلوانی:

لم یذکروه. وزمانه قریب من عصر الصدوق. له کتاب نهج النجاة روی عن أبی القاسم بن المفید. جملة من روایاته الشریفة فی جد ج ۳۷ / ۳۲۷، وکمبا ج ۹ / ۲۵۵.

بشا: علی بن الحسین الرازی، عنه، عن الشریف المرتضی علی بن الحسین الموسوی. جد ج ۳۸ / ۱۹۹، وکمبا ۹ / ۳۰۸.

وله کتاب مقصد الراغب الطالب فی فضائل علی بن أبی طالب علیه السلام کما روی منه الشیخ الحر فی کتاب اثبات الهداة ط أول ج ۳ / ۶۶۷، وج ۴ / ۱۷۴، و ج ۷ / ۲۳۶.

وذکر هذا الکتاب فی جد ج ۱ / ۲۳، وکمبا ج ۱ / ۱۰. وقال: یروی کثیرا " من الاخبار عن إبراهیم بن علی بن إبراهیم بن هاشم.

وقال الخوئی بعد عنوانه بدون وصف: له کتاب نزهة الناظر وتنبیه الخاطر ذکره ابن شهرآشوب فی معالمه (۲۷۳). وقال الشیخ الحر فی کتابه: رأیت له

(۱۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب نزهة الناظر وتنبیه الخاطر للحلوانی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، الحسین بن أحمد بن الحسین (۱)، الحسین بن محمد بن الحسن (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن هوذة (۱)، موسی بن عیسی (۱)، علی بن الحسین (۲)، الشریف المرتضی (۱)، ابن

شهرآشوب (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن تمام (۱)، الحسن بن محمد (۱)

کتاب مقصد الراغب الطالب فی فضائل علی بن أبی طالب. انتهی کلام الخوئی.

۴۶۴۹ – الحسین بن محمد بن الحسین بن علی بن عمر: تقدم جده.

۴۶۵۰ – الحسین محمد بن الحسین بن عیسی بن زید الشهید ابن الإمام السجاد علیه السلام.

له مزار معروف فی سبزوار وأمه زینب بنت الکاظم علیه السلام. کذا قیل.

۴۶۵۱ – الحسین بن محمد الحلوانی:

هو ابن محمد بن الحسن أو محمد بن أحمد أو محمد بن نصر.

۴۶۵۲ – الحسین بن محمد بن حمزة بن عبد الله بن الحسین ابن الإمام السجاد صلوات الله علیه المعروف بحرون:

لم یذکروه. خرج بالکوفة سنة ۲۵۱ فی أیام المستعین، فأرسل إلیه المستعین جندا " من جنود الشیطان، ففر إلی سامراء وبایع مع المعتز فبقی کذلک سنین، ثم أراد الخروج فأخذه وحبسوه وبقی فی الحبس إلی سنة ۲۶۸. فأخرجه المعتمد، ثم فی سنة ۲۶۹ خرج ثانیا" فی الکوفة. فأخذوه وحبسوه ومات فی الحبس.

۴۶۵۳ – الحسین بن محمد بن حمزة بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه:

قتل فی أیام المهتدی العباسی.

۴۶۵۴ – الحسین بن محمد الخارقی:

لم یذکروه. وقد سأل سفیان بن عیینة عن تفسیر قوله تعالی: (سئل سائل) و أنه فیمن نزلت کما رواه فرات. جد ج ۳۷ / ۱۷۵، وکمبا ج ۹ / ۲۱۶.

۴۶۵۵ – الحسین بن محمد الرازی:

لم یذکره. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۹ باب الوصیة بالثلث ص ۱۹۵

(۱۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، مدینة سامراء المقدسة (۱)، مدینة الکوفة (۲)، الحسین بن محمد الرازی (۱)، محمد بن حمزة بن القاسم (۱)، محمد بن الحسین بن علی (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، الحسین بن عیسی (۱)، الحسین بن محمد (۳)، الحسن بن زید (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن نصر (۱)، الشهادة (۱)، الوصیة (۱)

عن جعفر بن محمد بن نوح، عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن علیه السلام. ورواه فی الاستبصار ج ۴ / ۱۲۰ عنه مثله.

۴۶۵۶ – الحسین بن محمد الزراری:

لم یذکروه. روی علی بن خالد المراغی، عنه، عن جعفر بن عبد الله العلوی المحمدی. أما المفید مج ۱۶ ص ۷۷.

۴۶۵۷ – الحسین بن محمد بن سعید بن علی الخزاعی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص عنه، عن الأسدی (یعنی محمد بن عبد الله الکوفی الأسدی کما فیه باب ۵). کمبا ج ۹ / ۱۴۴ و ۱۴۶ و ۱۴۸ و ۱۵۱ و ۱۵۲ و ۱۵۴ و ۱۵۵، وجد ج ۳۶ / ۳۰۳ و ۳۱۱ و ۳۱۹ و ۳۲۹ و ۳۳۶ و ۳۴۱ و ۳۴۷ وغیره.

وروی فی نوادر الأثر ص ۴۰ عنه، عن ابن عقدة.

وذکره فی کتاب النصوص باب ۵ هکذا: أخبرنا أبو عبد الله الحسین بن محمد بن علی بن سعید بن علی الخزاعی، عن محمد بن عبد الله الکوفی الأسدی.

۴۶۵۸ – الحسین بن محمد بن سعید الهاشمی:

لم یذکروه. وهو من مشائخ الصدوق. روی عنه فی کتبه کثیرا."

منها فی الأمالی مج ۶۳ ص ۲۴۴ عنه، عن فرات بن إبراهیم بن فرات الکوفی.

والعلل عنه، عن فرات بن إبراهیم. کمبا ج ۱۴ / ۶۲۳، وجد ج ۶۳ / ۲۳۶. و غیر ذلک.

وروی السید عن تفسیر محمد بن العباس، عنه، عن محمد بن البیض بن الفیاض. کمبا ج ۶ / ۳۷۴، وجد ج ۱۸ / ۳۱۷.

۴۶۵۹ – الحسین بن محمد بن سعید البزاز المعروف بابن المطبقی:

لم یذکروه. روی حدیث المباهلة کما فی ختص ص ۱۱۲.

(۱۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، جعفر بن عبد الله العلوی (۱)، الحسین بن محمد بن سعید (۳)، فرات بن إبراهیم (۲)، عبد الله الکوفی (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن محمد بن نوح (۱)، أبو عبد الله (۲)، محمد بن العباس (۱)، الحسین بن محمد (۱)، علی بن خالد (۱)، علی بن سعید (۱)

۴۶۶۰ – الحسین بن محمد السکونی أبو القاسم:

لم یذکروه. وله کتاب دلائل النبوة نقل منه السید بن طاووس. کمبا ج ۶ / ۴۲، وجد ۱۵ / ۱۸۰.

۴۶۶۱ – الحسین بن محمد بن سلیمان:

له کتاب رواه أحمد بن أبی عبد الله، عن أبیه، عنه. قاله الشیخ.

۴۶۶۲ – الحسین بن محمد بن سورة القمی أبو عبد الله:

لم یذکروه. کان معاصرا " لوالد الصدوق. روی عنه ابن نوح وغیره. کمبا ج ۱۳ / ۸۴ و ۸۶، وجد ج ۵۱ / ۳۲۴ و ۳۱۸.

وقد یعبر عنه بابن سورة القمی. کمبا ج ۱۳ / ۸۶، وجد ج ۵۱ / ۳۲۴.

۴۶۶۳ – الحسین بن محمد بن طحال:

لم یذکروه. روی هبة الله بن نما، عنه، عن السید هبة الله بن ناصر. المستدرک ج ۲ / ۲۱۳.

۴۶۶۴ – الحسین بن محمد بن عامر الأشعری القمی أبو عبد الله:

من مشائخ الکلینی فی الکافی. یروی عنه کثیرا " وهو الحسین بن محمد بن عامر بن عمران بن أبی بکر الأشعری القمی الثقة بالاتفاق.

وروی جعفر بن محمد بن قولویه عنه کثیرا. " کامل الزیارة ص ۱۳۵ و ۱۴۰ و ۱۷۴ و ۱۸۶ و ۲۱۶ و ۳۳۱.

وهو روی عن معلی بن محمد البصری وأحمد بن علویة الأصفهانی وأحمد بن إسحاق بن سعد.

وروی عنه علی بن إبراهیم القمی فی تفسیره أوائل سورة المائدة.

بشا، جا، ما: المفید، عن ابن قولویه، عنه، عن المعلی بن محمد، عن محمد بن جمهور. جد ج ۸ / ۱۷، وکمبا ج ۳ / ۲۹۴.

ختص: ابن قولویه، عنه، عن المعلی، عن محمد بن جمهور. جد ج ۲ / ۱۵۳، و

(۱۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: السید إبن طاووس (۱)، أحمد بن علویة الأصفهانی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، الحسین بن محمد بن سلیمان (۱)، الحسین بن محمد بن عامر (۱)، هبة الله بن نما (۱)، معلی بن محمد البصری (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سورة المائدة (۱)، أبو عبد الله (۲)، محمد بن قولویه (۱)، ابن قولویه (۲)، الحسین بن محمد (۴)، محمد بن جمهور (۱)، معلی بن محمد (۱)

کمبا ج ۱ / ۱۱۰.

وروی السید فی جمال الأسبوع ص ۴۹۵ عن محمد بن جعفر الأسدی، عنه، عن یعقوب بن یوسف الضراب. وتاریخ هذا الحدیث سنة

.۲۸۸

وفی الخصال باب الخمسة عن جعفر بن محمد بن مسرور، عنه، عن عمه عبد الله بن عامر.

قال النجاشی فی ترجمة عمه عبد الله بن عامر بن عمران أبی عمر الأشعری:

شیخ من وجوه أصحابنا ثقة. له کتاب نوادر أخبرنا الحسین بن عبید الله فی آخرین، عن جعفر بن محمد بن قولویه، عن الحسین بن محمد بن عامر، عن عمه به. انتهی.

ویظهر من النجاشی اتحاد هذا مع الحسین بن محمد بن عمران بن أبی بکر الأشعری القمی أبو عبد الله، فإنه عنونه کذلک وقال: إنه ثقة له کتاب النوادر.

فیکون عمران والد عامر فهو الحسین بن محمد بن عامر بن عمران - الخ.

وعن المحقق الداماد أنه أحد أجلاء مشائخ الکلینی، وقد أکثر الروایة عنه فی الکافی وصرح باسم جده عامر الأشعری فی مواضع عدیدة. انتهی. وتقدم أخوه الحسن. وابنه محمد یأتی.

۴۶۶۵ - الحسین بن محمد بن عبد الله بن إسماعیل بن عبد الله بن جعفر الطیار:

والد علی الآتی.

۴۶۶۶ - الحسین بن محمد بن عبد الله الحمیری:

لم یذکروه. هو والد جعفر المذکور فیه روایته.

۴۶۶۷ - الحسین بن محمد بن عبد الوهاب:

لم یذکروه. روی الحسین بن أحمد، عنه، عن الحسن بن أحمد المقری. المستدرک ج ۱ / ۳۱۴.

۴۶۶۸ - الحسین بن محمد بن علان:

لم یذکروه. روی الشیخ فی یب ج ۶ باب فضل زیارة الحسین علیه السلام

(۱۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الحسین بن محمد بن عمران بن أبی بکر (۱)، محمد بن عبد الوهاب (۱)، محمد بن عبد الله الحمیری (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، الحسین بن محمد بن عامر (۲)، محمد بن جعفر الأسدی (۱)، عبد الله بن عامر (۲)، جعفر بن محمد بن مسرور (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، محمد بن قولویه (۱)، یعقوب بن یوسف (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، الحسین بن محمد (۱)

ص ۴۲ ح ۸۷ عن محمد بن أحمد بن داود (ثقة)، عنه، عن حمید بن زیاد، وکمبا ج ۲۲ / ۱۰۸، وجد ج ۱۰۱ / ۳. وله روایات اخر بهذا السند. کمبا ج ۲۲ / ۱۱۱ و ۱۴۲ مکررا، " وجد ج ۱۰۱ / ۱۷ و ۱۱۹.

وهو من رواة کتاب إبراهیم بن الولید کما ذکره جش ص ۱۷، وکذا کتاب علی بن أسباط کما فیه ص ۱۷۷، وکتاب کلیب بن معاویة کما فیه ص ۲۲۴. رواها کلها محمد بن أحمد بن داود.

۴۶۶۹ - الحسین بن محمد العلوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن علی بن محمد بن عنبسة، عنه، عن الرضا صلوات الله علیه حدیث فضل الجزع الیمانی. کتاب الصلاة ص ۸۹، وجد ج ۸۳ / ۱۸۸، والوسائل ج ۳ / ۴۰۷.

ولعله الحسین بن محمد بن عمر بن علی المذکور.

۴۶۷۰ - الحسین بن محمد العلوی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی السید فی المهج عن علی بن حماد المصری، عنه، عن محمد بن علی العلوی الحسینی دعاء العلوی المصری

المعروف. کتاب الدعاء ص ۲۵۹، وجد ج ۹۵ / ۲۶۶.

۴۶۷۱ – الحسین بن محمد بن علی الأزدی أبو عبد الله:

ثقة بالاتفاق. وله کتب رواها المنذر بن محمد بن المنذر.

۴۶۷۲ – الحسین بن محمد بن علی بن سعید بن علی الخزاعی أبو عبد الله:

روی عنه الخزاز فی کتابه النصوص باب ۵ ص ۴۳ ح ۲. وتقدم مع اسقاط اسم جده علی.

۴۶۷۳ – الحسین بن محمد بن علی الشجاعی الکاتب:

لم یذکروه. وقد أوصی بکتبه للنجاشی کما سیأتی فی أبیه وترحم علیه.

(۱۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الحسین بن محمد بن علی (۳)، محمد بن أحمد بن داود (۲)، منذر بن محمد بن المنذر (۱)، کلیب بن معاویة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عمر بن علی (۱)، أبو عبد الله (۳)، علی بن أسباط (۱)، حمید بن زیاد (۱)، الحسین بن محمد (۲)، علی بن حماد (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

۴۶۷۴ – الحسین بن محمد بن علی الصیرفی البغدادی:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه ص ۱۳۶ عنه، عن محمد بن عمر الجعابی.

وفی کنزه ص ۱۴۰ عنه، عنه، عن القاسم بن محمد بن جعفر العلوی، عن أبیه، عن آبائه، عن علی أمیر المؤمنین علیه السلام حدیث: للمسلم علی أخیه ثلاثون حقا، " وکتاب العشرة ص ۶۵، وجد ج ۷۴ / ۲۳۶.

وروی فی کنزه ص ۱۵۴ عنه قائلا: " وکان مشتهرا " بالعناد لآل محمد والمخالفة لهم عن محمد بن عمر بن محمد الجعابی فی سنة ۳۵۰ – الخ، ثم قال: وسمعت من هذا الراوی المخالف عدة فضائل لآل محمد سخره الله لنقلها فرواها راغما " حجة علیه بها قد ذکرت فی هذا الکتاب طرفا " منها. انتهی.

۴۶۷۵ – الحسین بن محمد بن عمران بن أبی بکر الأشعری القمی أبو عبد الله:

ثقة بالاتفاق. وقد عرفت اتحاد هذا مع ابن محمد بن عامر المذکور.

۴۶۷۶ – الحسین بن محمد بن عمران:

کوفی من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. قاله الشیخ فی رجاله (۸۸).

۴۶۷۷ – الحسین بن محمد بن عمر بن یزید أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الکشی، عن محمد بن الحسن البرائی، عن أبی علی الفارسی، عنه، عن عمه، عن جده عمر بن یزید، عن الصادق علیه السلام روایتین فی ذم الواقفة وبدو أمرهم. ولعله متحد مع الحسین بن عمر بن یزید المذکور. وأبوه و جده یأتون.

۴۶۷۸ – الحسین بن محمد بن عیسی العلوی العمری:

والد أحمد المذکور فیه نسبه.

۴۶۷۹ – الحسین بن محمد بن الفرزدق الفزاری القطعی أبو عبد الله:

ثقة بالاتفاق. وروی عنه التلعکبری. وسمع منه سنة ۳۲۸. وله منه إجازة.

(۱۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، القاسم بن محمد بن جعفر بن ابی طالب (۱)، الحسین بن محمد بن عمران بن أبی بکر (۱)، یوم عرفة (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)،

الحسین بن عمر بن یزید (۱)، الحسین بن محمد بن علی (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، محمد بن عمر بن یزید (۱)، أبو عبد الله (۲)، الحسین بن محمد (۳)، عمر بن یزید (۱)، محمد بن الحسن (۱)، عمر بن محمد (۱)، الحج (۱)

وروی عنه ابن عیاش. وله کتاب فضائل الشیعة وکتاب الجنائز رواهما عنه محمد بن جعفر التمیمی.

۴۶۸۰ – الحسین بن محمد بن فرقد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن ابن البطائنی، عنه، عن فضیل الرسان فضل سورة یونس. جد ج ۹۲ / ۲۷۸، وکتاب القرآن ص ۶۹.

وروی عنه، عنه، عن الحکم بن ظهیر فضل سورة الأنعام. جد ج ۹۲ / ۲۷۴.

۴۶۸۱ – الحسین بن محمد الفزاری:

روی محمد بن بکار النقاش القمی، عنه، عن الحسن بن علی النخاس. یب ج ۶ / ۳۳. وهو متحد مع ابن محمد بن الفرزدق المذکور.

۴۶۸۲ – الحسین بن محمد بن الفضل بن یعقوب بن سعد بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب أبو محمد:

شیخ من الهاشمیین. ثقة روی أبوه عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما. ذکره أبو العباس.

وعمومته کذلک إسحاق وإسماعیل تقدما، ویعقوب کان ثقة صنف مجالس الرضا صلوات الله علیه مع أهل الأدیان. ذکر جش بتمامه فی ص ۴۲ و غیره فی غیره.

وعده المفید فی محکی الارشاد من خاصة الکاظم علیه السلام وثقاته وأهل الورع والعلم والفضل من شیعته. وأخوه الحسن تقدم.

۴۶۸۳ – الحسین بن محمد القمی:

ذکره الشیخ فی أصحاب مولانا الجواد صلوات الله علیه (۱۲). وفی أصحاب الکاظم علیه السلام أیضا (" ۱۸).

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة. وروی کتابه علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه، عن الرضا علیه السلام.

(۱۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسین بن محمد بن الفضل بن یعقوب (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، الحسین بن محمد الفزاری (۱)، الحسن بن علی النخاس (۱)، الحسین بن محمد القمی (۱)، محمد بن جعفر التمیمی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سورة الأنعام (۱)، الحکم بن ظهیر (۱)، الحسین بن محمد (۱)، سورة یونس (۱)، محمد بن بکار (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)، الجنازة (۱)

والظاهر اتحاده مع الحسین بن محمد الأشعری القمی المذکور.

واحتمال اتحاده مع ابن عامر المذکور بعید لان هذا من أصحاب الکاظم و الرضا والجواد صلوات الله وسلامه علیهم والمتقدم من أجلاء مشائخ الکلینی.

۴۶۸۴ – الحسین بن محمد الکندی أبو علی:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۱۵ ص ۷۶ عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن عمر بن محمد بن الحارث، عن أبیه، عن أبی الصباح المزنی.

۴۶۸۵ – الحسین بن محمد بن مالک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۶ / ۲۱ باب ۳۰۰ فضل زیارة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه عن أبی محمد بن المغیرة الکوفی، عنه، عن أخیه جعفر.

ورواه السيد بسند آخر عنه، عنه، عن أخيه جعفر. جد ج ۲ / ۱۴۷، وكمبا ج ۱ / ۱۰۸.

۴۶۸۶ – الحسين بن محمد بن مسلمة بن أبى عبيدة بن محمد بن عمار بن ياسر أبو على:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۳۳۴ عن أحمد بن عبد الله بن محمد بن عمار الثقفى، عن على بن محمد بن سليمان النوفلى، عنه، عن إبراهيم الديزج.

۴۶۸۷ – الحسين بن محمد بن مصعب البجلى:

لم يذكروه. روى فرات عنه معنعنا. " جد ج ۳۸ / ۲۲۳، وكمبا ج ۹ / ۳۱۴.

وروى السيد بعد نقله ما تقدم فى الحسين بن الفضل: وأخبرنى زيد بن على بن محمد بن يعقوب، عن الحسين بن محمد بن مصعب، عن ابن أبى الخطاب، عن صفوان بن يحيى. جد ج ۱۰۰ / ۲۳۵، وكمبا ج ۲۲ / ۳۷.

وروى على بن حبشى وأبو على بن همام، عنه، عن حمدان القلانسى كتاب معاوية بن حكيم. ست ص ۱۹۴.

(۱۹۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، الحسين بن محمد الأشعرى القمى (۱)، على بن محمد بن سليمان النوفلى (۱)، الحسين بن محمد بن مالك (۱)، محمد بن عمار بن ياسر (۱)، الحسين بن محمد بن مصعب (۲)، محمد بن عمر الجعابى (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، حمدان القلانسى (۱)، محمد بن الحارث (۱)، الحسين بن محمد (۲)، صباح المزنى (۱)، محمد بن يعقوب (۱)، على بن حبشى (۱)، زيد بن على (۱)، محمد بن عمار (۱)، الزيارة (۱)

۴۶۸۸ – الحسين بن محمد بن مهزيار:

لم يذكروه. وقع فى الكلينى فى الكافى عن على بن مهزيار، عنه، عن قتيبة الأعشى، عن الصادق صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۱ / ۱۱۸، وجد ج ۴۷ / ۴۹.

۴۶۸۹ – الحسين بن محمد النحوى: هو التمار المذكور.

۴۶۹۰ – الحسين بن محمد بن النصر الحلوانى أبو عبد الله:

لم يذكروه. روى على بن الحسين بن على الرازى، عنه، عن السيد المرتضى علم الهدى. بشا ص ۶۰.

۴۶۹۱ – الحسين بن محمد النوفلى: هو ابن محمد بن الفضل المذكور.

۴۶۹۲ – الحسين بن محمد بن هدية.

من مشائخ النجاشى. روى عنه فى ص ۲۳۲ عن جعفر بن محمد يعنى ابن قولويه كتب محمد بن أورمة. والظاهر أن اسم أبيه محمد مصحف أحمد فيتحد مع السابق.

۴۶۹۳ – الحسين بن محمد بن هارون بن موسى التلعكبرى:

لم يذكروه. روى السيد فى جمال الأسبوع عنه دعاء السمات. كتاب الصلاة ص ۷۹۵، وجد ج ۹۰ / ۱۰۰.

ونقل الطبرى فى بشا ص ۱۴۹ عن أحمد بن محمد الغطريفى، عنه، عن محمد بن حمدان بن مهران، وجد ج ۳۹ / ۲۸۴، وكمبا ج ۹ / ۴۰۹.

۴۶۹۴ – الحسين بن محمد بن يحيى بن الحسن بن جعفر بن عبيد الله بن الحسين ابن الإمام السجاد عليه السلام:

لم يذكروه. وهو من مشائخ الصدوق روى عنه فى أماليه مج ۳۶ ص ۱۲۱ عن يحيى بن الحسين بن جعفر. والصحيح عن يحيى بن الحسن بن جعفر.

وفى مواضع من البحار: الحسين بن محمد بن يحيى العلوى.

(۱۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن هارون بن موسی (۱)، الحسین بن محمد النوفلی (۱)، محمد بن یحیی بن الحسن (۱)، یحیی بن الحسن بن جعفر (۱)، علی بن الحسین بن علی (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، یحیی بن الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، یحیی العلوی (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن أورمة (۱)، ابن قولویه (۱)، الحسین بن محمد (۵)، محمد بن الفضل (۱)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)

۴۶۹۵ – الحسین بن محمد بن یزید السوراوی:

الشیخ الصالح من مشائخ السید بن طاووس. أجاز له فی ج ۲ سنة ۶۰۹ کما فی فلاح السائل فی مقدمته ص ۷.

لکن ذکره السید فی الکتاب ط ۲ ص ۱۲: الحسین بن أحمد السورائی، وکذا المامقانی: الحسین بن أحمد.

۴۶۹۶ – الحسین بن مخارق:

عده الشیخ فی رجاله (۲۳) فی باب أصحاب الکاظم علیه السلام. وقال: إنه واقفی. وقال فی ست: له کتاب التفسیر وکتاب جامع العلم رواهما أحمد بن الحسین بن سعید بن عبد الله، عن أبیه، عن الحسین بن مخارق السلولی. انتهی.

عده من روایات الحسین بن مخارق أبی جنادة، عن مولانا جعفر بن محمد صلوات الله علیه رواها عنه یعقوب بن یوسف بن زیاد فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۶۱ و ۲۶۲.

وروی ابن عقدة عن یعقوب بن یوسف، عنه، عن الصادق علیه السلام.

کتاب الطهارة ص ۴۰، وجد ج ۸۰ / ۱۷۰. وفیه عنه، عن الحصین بن مخارق بالصاد المهملة.

کنز: بإسناده عن أحمد بن الحسن، عن أبیه، عن حسین بن مخارق، عن أبی حمزة، عن أبی جعفر علیه السلام. جد ج ۸ / ۱۵۰، وکمبا ج ۳ / ۳۳۴.

ووقع فی طریق المفید فی مجالسه عن أحمد بن الحسین بن سعید القرشی، عن أبیه، عن الحسین بن مخارق، عن عبد الصمد بن علی. جد ج ۲۲ / ۵۲۷، وکمبا ج ۶ / ۸۰۱.

۴۶۹۷ – الحسین بن المختار الحنظلی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۹۲ عنه، عن عبد الرحمن بن أبی هاشم. وکتاب الدعاء ص ۱۹۸، وجد ج ۹۵ / ۵۶.

(۱۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، أحمد بن الحسین بن سعید (۱)، الحسین بن محمد بن یزید (۱)، الحسین بن المختار (۱)، سعید بن عبد الله (۱)، عبد الصمد بن علی (۱)، الحسین بن مخارق (۴)، الحسین بن أحمد (۲)، یعقوب بن یوسف (۲)، أحمد بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)، الطهارة (۱)

۴۶۹۸ – الحسین بن المختار القلانسی الکوفی أبو عبد الله:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما کما قال النجاشی و الشیخ. وزاد الشیخ فی باب أصحاب الکاظم علیه السلام (۳) أنه واقفی. وله کتاب یرویه عنه حماد بن عیسی وغیره.

واختلف الأقوال فیه: أحدها أنه ضعیف لوقفه. وثانیها أنه موثق. اختاره العلامة المج فی الوجیزة وجماعة أخری جمعا " بین القول بالوقف وبین ما سیأتی.

وثالثها أنه ثقـة. جزم به جمع من الأواخر منهم المحقق الـداماد والعلامة الخوئی. لنقل العلامة عن ابن عقدة، عن علی بن الحسن یعنی ابن فضال أنه ثقة.

وعـده المفیـد فی الارشـاد من خاصـة الکاظم علیه السـلام وثقاته وأهل الورع والعلم والفقه الـذین رووا النص من الکاظم علی الرضـا علیهما السلام. عدة من هذه الروایات فی الکافی ج ۱ / ۳۱۲ والعیون أبواب النصوص. وهذا یبعد وقفه.

أقول: الثالث قریب. والثانی أقرب وأظهر.

وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها کتابه الفقیه. وروی کتابه عن حماد بن عیسی.

وروی فی التوحید ص ۳۴۹ بسنده عن حماد بن عیسی، عنه، عن إسماعیل بن جابر.

وروی البرقی، عن حماد بن عیسی، عنه. سن ج ۲ / ۴۱۵.

وروی عن محمد بن أبی عمیرة، عنه. سن ج ۲ / ۴۳۲.

۴۶۹۹ – الحسین المرجوس: هو الحسین الحرشوش المذکور.

۴۷۰۰ – الحسین بن مروان قاضی القضاة:

لم یـذکروه. روی محمـد بن أحمـد بن الحسن بن شاذان، عنه، عن أحمد بن محمد، عن علی بن محمد بن علی بن موسـی، عن آبائه صلوات الله علیهم. جد ج ۳۷ / ۳۰۷، وکمبا ج ۹ / ۲۵۰.

(۱۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۱)، الحسین بن المختار (۱)، إسماعیل بن جابر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین الحرشوش (۱)، الحسین المرجوس (۱)، حماد بن عیسی (۴)، علی بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الجماعة (۱)

۴۷۰۱ – الحسین بن مروان بن محمد أبو عبد الله:

لم یذکروه. وله حدیث الولایة والفضائل. جد ج ۴۰ / ۱۵، وکمبا ج ۹ / ۴۳۰.

۴۷۰۲ – الحسین بن مساعد الحائری:

السید الجلیل من علماء الشیعة. له کتاب تحفة الأبرار. اثبات الهداة ج ۷ / ۲۱۴.

۴۷۰۳ – الحسین بن مسعود الفزاری أبو محمد:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی معجزات الإمام الهادی علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۵۵۹ و ۵۸۳ و ۶۱۱.

وله کتاب المصابیح روی بإسـناده عن یعلی بن قرة، عن رسول الله صـلی الله علیه وآله فضائل الحسین صلوات الله علیه. حلیة الأبرار ج ۱ / ۵۶۰.

۴۷۰۴ – الحسین بن مسلم بن الحسن:

من ثقات الجواد علیه السـلام کما فی المناقب. وعده الشـیخ من أصحاب الجواد علیه السلام. ووری محمد بن إسماعیل، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام.

الکافی ج ۴ باب نوادر کتاب الحج ح ۳۷. وروی العیاشی ج ۱ / ۲۴۰ عنه، عن أبی جعفر (ع).

۴۷۰۵ – الحسین بن مصعب الهمدانی:

روی محمد بن أبی عمیر، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۵ باب أداء الأمانة من کتاب المعیشة ص ۱۳۲.

وروی إبراهیم بن محمد الأشعری، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام.

سن ج ۱ / ۲۶۵. وله کتاب.

وعده الشیخ من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

۴۷۰۶ – الحسین بن مظفر بن علی الهمدانی:

نزیل قزوین الشیخ الامام محیی الدین ثقة وجه من تلامذة الشیخ الطوسی. و

(۲۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، إبراهیم بن محمد الأشعری (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، حدیث الولایة (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن مساعد (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، الحسین بن مسلم (۱)، الحسین بن مصعب (۱)، الحسین بن مظفر (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الحج (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)

له تصانیف وکتب.

۴۷۰۷ – الحسین بن معاد:

وقع فی طریق الصدوق، عن عبد العزیز بن یحیی الجلودی، عنه، عن قیس بن حفص حدیث الدجال عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمال الدین باب ۴۷. ولعله متحد مع الآتی.

۴۷۰۸ – الحسین بن معاذ بن مسلم الأنصاری الهراء الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی محمد بن أبی عمیر، عنه، عن أبیه کما فی روایة کش.

۴۷۰۹ – الحسین بن معاویة:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام. جد ج ۴۰ / ۱۵۲، وکمبا ج ۹ / ۴۱۶.

۴۷۱۰ – الحسین المکاری:

لم یذکروه. روی محمد بن أورمة، عنه، عن الجواد علیه السلام ما یفید ذمه.

کمبا ج ۱۲ / ۱۱۰، وجد ج ۵۰ / ۴۸.

۴۷۱۱ – الحسین بن المکتب بن بهلول الموصلی أبو علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال. جد ج ۳۶ / ۲۴۱، وکمبا ج ۹ / ۱۳۱.

۴۷۱۲ – الحسین بن منذر أبی طریفة:

روی عن السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم. وهو ابن عم محمد بن علی بن النعمان بن أبی طریفة کما قاله النجاشی ص ۲۲۸.

۴۷۱۳ – الحسین بن منذر:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۲۰۰ عنه، عن

(۲۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، محمد بن علی بن النعمان بن أبی طریفة (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن معاذ (۱)، محمد بن أورمة (۱)

الصادق علیه السلام. وکذا فیه ص ۳۵۹.

وروی البرقی عنه، عن الصادق علیه السلام کما فی سن ج ۲ / ۶۱۶. ولعله متحد مع سابقه أو لاحقه.

۴۷۱۴ – الحسین بن المنذر:

أخو أبی حسان. عده الشیخ فی رجاله (۳۰۹) من أصحاب الصادق علیه السلام. ولعله ابن المنذر بن قابوس.

۴۷۱۵ – الحسین بن منصور:

روی عن أخیه قال: دخلت علی الرضا صلوات الله علیه فی بیت داخل فی جوف بیت لیلا، فرفع یده فکانت کأن فی البیت عشرة مصابیح، فاستأذن علیه رجل فخلا یده ثم أذن له. کمبا ج ۱۲ / ۱۸، وجد ج ۴۹ / ۶۰. ۴۷۱۶ – الحسین بن منصور الحلاج:

من کبار رجال التصوف. ملعون خبیث لعنه الامام. وعده الشیخ من الذین ادعوا النیابة والبابیة. غیبة الطوسی ص ۲۱۶ و ۲۶۲. وفی مستدرک السفینة لغة (حلج) جملة من ذمومه.

۴۷۱۷ – الحسین بن موسی الأصم:

وعن نسخة: الحسن. روی محمد بن یحیی المعاذی، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر. کامل الزیارة باب ۲۹ ص ۹۶.

۴۷۱۸ – الحسین بن موسی بن جعفر علیه السلام أبو عبد الله:

روی عن أبیه موسی علیه السلام. وروی عنه إبراهیم بن إسحاق الأحمر.

الکافی ج ۶ باب الحناء بعد النورة ص ۵۰۹.

وروی أحمد بن محمد، عنه، عن أمه وأم أحمد کما فی کا ویب ج ۱ ص ۳۶۵، ویه ج ۱ / ۱۱۱. ولکن فیه: الحسن، بدل الحسین.

(۲۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، إبراهیم بن إسحاق الأحمر (۱)، محمد بن یحیی المعاذی (۱)، الحسین بن المنذر (۱)، الحسین بن موسی (۱)، أبو عبد الله (۱)، المنذر بن قابوس (۱)، الحسین بن منصور (۲)، أحمد بن محمد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الصدق (۱)

وهو علاء الدین الشهید. لم یذکره المامقانی وذکره فی جامع الرواة. وهو من أصحاب الرضا والجواد صلوات الله علیهما.

روی الصدوق فی العیون عن البرقی، عن أبیه، عنه قال: کنا حول أبی الحسن الرضا صلوات الله علیه ونحن شبان من بنی هاشم – الخ. ثم ذکر أخبارا " غیبیا " عنه.

جد ج ۴۹ / ۳۳ و ۲۲۰، وکمبا ج ۱۲ / ۱۰ و ۶۶.

ب: ابن عیسی، عن البزنطی قال: کنت عند الرضا صلوات الله علیه وکان کثیرا " یقول: استخرج منه الکلام. یعنی أبا جعفر صلوات الله علیه. فقلت له یوما:"

أی عمومتک أبر بک؟ قال: الحسین. فقال أبوه: صدق والله، هو والله أبرهم به و أخیرهم له. جد ج ۴۹ / ۲۱۹، وکمبا ج ۱۲ / ۶۵.

وهو الذی لما سأل الأعرابی: من هذا الفتی؟ وأشار بیده إلی جعفر علیه السلام قال: هذا وصی رسول الله صلی الله علیه وآله، ثم بین بأنه وصی علی بن موسی، وعلی وصی موسی وهکذا کما فی روایة کش ص ۲۶۹ فی ترجمة علی بن جعفر.

وروی الشیخ عن ابن عقدة، عن محمد بن إسماعیل بن إبراهیم، عن عم أبیه الحسین بن موسی، عن أبیه موسی بن جعفر علیه السلام. کتاب الاخلاق ص ۱۱۸، وجد ج ۷۰ / ۳۸۲.

ع: عن أحمد بن محمد، عن محمد بن إسماعیل، عن الحسین بن موسی، عن أبیه موسی بن جعفر علیه السلام. جد ج ۱۶ / ۲۲۲، وکمبا ج ۶ / ۱۵۰. وله مزار معروف متبرک فی محلة قتلغ. وذکر فی السفینة ما یتعلق بمزاره وبناه.

۴۷۱۹ – الحسین بن موسی الحناط: هو ابن موسی سالم الآتی.

۴۷۲۰ – الحسین بن موسی الخشاب:

روی محمد أحمد بن یحیی، عنه، عن غیاث بن کلوب. یب ج ۱ باب تطهیر المیاه من النجاسات ص ۲۳۷.

ورواه فی صا وفیه: الحسن بن موسی - الخ.

(۲۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، محمد بن إسماعیل بن إبراهیم (۱)، الحسین بن موسی الحناط (۱)، الحسین بن موسی الخشاب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن موسی (۲)، أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، بنو هاشم (۱)، الحسن بن موسی (۱)، غیاث بن کلوب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، التصدیق (۱)، الشهادة (۱)، النجاسة (۱)، السفینة (۱)

۴۷۲۱ - الحسین بن موسی بن خلف الفقیه:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۲ عن أبی المفضل، عنه، عن عبد الرحمن بن خالد.

۴۷۲۲ - الحسین بن موسی بن سالم الحناط أبو عبد الله:

مولی بنی أسد. روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

وروی الشیخ فی یب ج ۱ / ۲۸۰ بإسناده عن صفوان، عن حماد بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، وصا ج ۱ / ۱۹۰ عنه مثله.

۴۷۲۳ - الحسین بن موسی بن محمد بن إبراهیم بن موسی بن إبراهیم بن موسی الکاظم علیه السلام:

والد السید المرتضی والرضی، جلیل القدر، عظیم الشأن فی العلم والعمل و الدین والدنیا. أثنی علیه جماعة من أصحابنا وغیرهم ثناء" جمیلا. " کذا قاله العلامة المامقانی. وتقدم جده إبراهیم، وآباؤه یأتون. ویأتی فی ابنه علی بن الحسین روایته عن أبیه معنعنا."

وما قال فی قاموس الرجال: إنه الحسین بن موسی بن محمد بن موسی بن إبراهیم بن موسی الکاظم علیه السلام، اشتباه منه.

۴۷۲۴ - الحسین بن موسی:

روی الصدوق، عن أبیه، عنه، عن محمد بن الحسن الصفار کما فی أمالیه مج ۹۵ ص ۳۹۷.

وروی الصدوق عنه، عن الحسین بن إبراهیم بن بابویه. بشا ص ۱۵۰.

۴۷۲۵ - الحسین بن موسی بن هدبة:

من مشائخ النجاشی وهو الحسین بن أحمد بن موسی المذکور.

۴۷۲۶ - الحسین بن موسی النخاس:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن إسحاق، عنه، عن عثمان بن أبی شیبة کما فی

(۲۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الحسین بن موسی بن هدبة (۱)، الحسین بن أحمد بن موسی (۱)، الحسین بن موسی بن سالم (۱)، الحسین بن موسی النخاس (۱)، الحسین بن موسی بن محمد (۲)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، عثمان بن أبی شیبة (۱)، إبراهیم بن موسی (۲)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن موسی (۲)، أبو عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، حماد بن عثمان (۱)، بنو أسد (۱)، الصّلاة (۱)

مشیخة الفقیه فی طریقه إلی أسماء بنت عمیس.

۴۷۲۷ - الحسین بن موسی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب مولانا الصادق علیه السلام.

ویفید حسنه وکماله ما رواه البرقی فی سن ج ۲ باب تودیع المسافر ص ۳۵۵ عن ابن فضال، عنه قال: دخلنا علی أبی عبد الله علیه

السلام نودعه، فقال: اللهم اغفر لنا ما أذنبنا وما نحن مذنبون، وثبتنا وإياهم بالقول الثابت فی الآخرة و الدنيا، وعافنا وإياهم من شر ما قضيت - الخ، وجد ج ۷۶ / ۲۸۱، وكمبا ج ۱۶ / ۷۸.

ير: أحمد بن محمد، عن البزنطی، عنه، عن محمد بن مسلم روايۀ علم أمير المؤمنين عليه السلام بالأسماء كلها كما علم آدم الأسماء. جد ج ۴۰ / ۱۸۶. ونحو روايۀ نضر بن سويد عنه. ص ۱۸۵، وكمبا ج ۹ / ۴۶۹.

وروى أحمد البزنطی، عنه، عن عبيد بن زرارة. توحيد الصدوق باب تفسير (يوم يكشف عن ساق) ص ۱۵۵.

- ۴۷۲۸ - الحسين بن موسى الوشاء:

لم يذكروه. وقع فی طريق الصدوق، عن صالح بن أبی حماد، عنه، عن مولانا الرضا صلوات الله عليه حديث ابن نوح. كمبا ج ۵ / ۸۸، وجد ج ۱۱ / ۳۲۰.

۴۷۲۹ - الحسين بن مهران:

روى عن أبی عبد الله صلوات الله عليه. تفسير العياشی ج ۲ / ۱۲ و ۱۳.

۴۷۳۰ - الحسين بن مهران:

عده الشيخ فی رجاله (۲۰) من أصحاب الرضا عليه السلام. والبرقی عده من أصحاب الكاظم عليه السلام.

وروى كش عن أحمد بن محمد، عنه كتابه إلى أبی الحسن الرضا عليه السلام وكان شاكا " فی وقفه.

(۲۰۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابی طالب عليهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، صالح بن أبی حماد (۱)، الحسين بن مهران (۲)، الشيخ الصدوق (۲)، أسماء بنت عميس (۱)، الحسين بن موسى (۲)، عبيد بن زرارة (۱)، نضر بن سويد (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن مسلم (۱)، الصّلاة (۱)

۴۷۳۱ - الحسين بن مهران بن محمد بن أبی نصر السكونی:

روى عن الكاظم والرضا صلوات الله عليهما. كان وافقا. " له مسائل رواها عبيد الله بن أحمد بن نهيك كما قاله النجاشی. وزاد ابن الغضائری: له كتاب عن موسى صلوات الله عليه.

واكتفى الشيخ فی ست باسمه واسم أبيه وقال: له كتاب رواه حميد، عن عبد الله بن أحمد بن نهيك، عنه.

۴۷۳۲ - الحسين بن مهران الفارسی:

لم يذكروه. روى ابن قولويه القمی، عنه، عن محمد بن سيار، عن يعقوب بن يزيد. كامل الزيارة باب ۹۵ ص ۲۸۶.

وروى فی ختص ص ۳۳ بإسناده عن عبد الرحمن بن إبراهيم، عنه حديثا " مفصلا " شريفا " فی مسائل اليهودی عن النبی صلى الله عليه وآله.

۴۷۳۳ - الحسين بن مهران الكوفی:

من أصحاب الصادق عليه السلام. أخواه صفوان ومسكين. روى عنه سهل بن اليسع وعبد الله بن عثمان. وذكر الخوئی مواضع رواياتهما.

۴۷۳۴ - الحسين بن مياح المدائنی:

غال. نقله العلامۀ فی صه عن ابن الغضائری. وعن ابن داود، عن ابن الغض أنه من أصحاب الكاظم والرضا صلوات الله عليهما. روى عن أبيه. وروى عنه الحسن بن على بن يقطين كما فی مواضع من الكافی.

وروى الكلينی فی الكافی عن أحمد بن مهران، عن عبد العظيم الحسنی، عنه، عمن أخبره قال: قرأ رجل عند أبی عبد الله عليه السلام:

(قل اعملوا فسیری الله عملکم ورسوله والمؤمنون). فقال: لیس هکذا هی. إنما هی: والمأمونون.

فنحن المأمونون.

ولعله لذلک نسب إلی الغلو وتبعه ابن الغض من دون تحقیق.

(۲۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مهران بن محمد بن أبی نصر السکونی (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، عبد الله بن أحمد بن نهیک (۱)، الحسین بن مهران الکوفی (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، عبد الله بن عثمان (۱)، میاح المدائنی (۱)، الحسین بن مهران (۱)، ابن الغضائری (۲)، أحمد بن مهران (۱)، سهل بن الیسع (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن سیار (۱)

وروی الحسن بن علی بن یقطین، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام.

سن ج ۱ / ۲۱۱ و ۲۳۷.

۴۷۳۵ – الحسین بن میسر:

لم یذکروه. روی أحمد البزنطی، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن جنة آدم. الکافی ج ۳ باب جنة الدنیا ص ۲۴۷.

۴۷۳۶ – الحسین بن میمون:

لم یذکروه. روی عبد الرزاق بن مهران، عنه، عن محمد بن سالم، عن أبی جعفر علیه السلام حدیثا " شریفا " مفصلا. " الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب ۱۷ ص ۲۸.

۴۷۳۷ – الحسین بن ناجیة الأسدی:

مولی کوفی. عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام (۸۵). وروی عن أبی الحسن علیه السلام. وروی عنه عثمان بن عدیس کما عن کش فی ترجمة عبد الرحمن ابن الحجاج.

۴۷۳۸ – الحسین بن نصر بن مزاحم العطار المنقری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۴ فی علامة أول شهر رمضان ص ۱۶۲ عن علی بن الحسن بن فضال، عنه، عن أبیه، عن عمرو بن شمر، عن جابر.

وروی محمد بن مسلم، عن الحسین بن نصر، عن أبیه، عن عمرو بن شمر، عن جابر. الکافی ج ۶ کتاب العقیقة باب الأسماء والکنی ص ۲۰. وهذا متحد مع سابقه.

وروی المفید فی أمالیه مج ۱۰ عن علی بن الحسن، عن الحسین بن نصر بن مزاحم، عن أبیه روایة کریمة فی الفضائل، وجد ج ۳۹ / ۳۱۳، وکمبا ج ۹ / ۴۱۷.

وروی فیه مج ۲۴ بإسناده عن محمد بن یحیی وأحمد بن إدریس جمیعا، " عن علی بن محمد بن علی بن سعید الأشعری، عنه، عن أبیه، عن عمرو بن شمر، عن جابر.

وفیه مج ۴ عن علی بن الحسن بن فضال، عنه، عن أبیه.

ووقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۷ عن أبی المفضل، عن محمد بن

(۲۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، الحسین بن نصر بن مزاحم (۱)، علی بن الحسن

بن فضال (۲)، عبد الرزاق بن مهران (۱)، الحسين بن ناجية (۱)، الحسين بن ميمون (۱)، أحمد بن إدريس (۱)، الحسين بن ميسر (۱)، محمد بن يحيى (۱)، الحسين بن نصر (۲)، على بن الحسن (۱)، على بن سعيد (۱)، محمد بن سالم (۱)، عمرو بن شمر (۳)، محمد بن مسلم (۱)

القاسم بن زكريا المحاربى، عنه، عن إبراهيم بن الحكم بن ظهير حديث الفضائل.

وبهذا الإسناد عنه، عن أبيه، عن أبى خالد الواسطى، عن زيد بن على عليه السلام. جد ج ۳۷ / ۴۴، وكمبا ج ۹ / ۱۸۲. وأبوه يأتى.

۴۷۳۹ – الحسين بن نصر:

روى أبو الفرج الأصفهانى، عن أحمد بن عيسى، عنه، عن زيد بن المعدل. جد ج ۴۲ / ۳۳۸، وكمبا ج ۹ / ۶۸۶.

۴۷۴۰ – الحسين بن نصير:

روى الحسين بن حكم، عنه، عن أبيه، عن أبان بن أبى عياش. كمبا ج ۹ / ۱۱۲، وجد ج ۳۶ / ۱۵۴.

۴۷۴۱ – الحسين بن نضر أبو عون الأبرش:

عده فى جامع الرواة من أصحاب العسكرى عليه السلام، ثم قال: عنه على بن الحسن بن فضال فى يب ج ۴ باب علامة أول شهر رمضان ص ۱۶۲ ومرة أخرى فيه وأخرى فى ست فى ترجمة على بن غراب. انتهى. وذمه العسكرى عليه السلام فى مكاتبته إليه وقال: إنك لا تموت حتى تكفر وتتغير عقلك.

أقول: فى أحد الموضعين: الحسن بن نصر بالنون والصاد المهملة كما تقدم فى الحسن وفى كمبا ج ۱۲ / ۱۴۴، وكتاب الطهارة ص ۲۱۰، وجد ج ۵۰ / ۱۹۱، و ج ۸۲ / ۸۵. وفى الموضع الآخر: الحسين بن نصر بن مزاحم كما ذكرنا قريبا."

وفى ست فى ترجمة على بن غراب: على بن الحسن، عن الحسين بن نصر، عن أبيه. ومثل ما ذكرنا فى الوسائل ج ۷ / ۱۸۵، وجد ج ۲۲ / ۵۲۶، وكمبا ج ۶ / ۸۰۱.

۴۷۴۲ – الحسين بن النضر:

روى الكلينى، عنه (يعنى محمد بن يحيى)، عنه، عن القاسم بن سليمان. الكافى ج ۲ كتاب القرآن باب ۱۴ فى النوادر ص ۶۳۲ ح ۱۸. (۲۰۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، أبو الفرج الإصبهانى (الإصفهانى) (۱)، كتاب جامع الرواة لمحمد على الأردبيلى (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، الحسين بن نصر بن مزاحم (۱)، على بن الحسن بن فضال (۱)، إبراهيم بن الحكم (۱)، أبو عون الأبرش (۱)، القاسم بن سليمان (۱)، الحسين بن النضر (۱)، أحمد بن عيسى (۱)، محمد بن يحيى (۱)، الحسين بن نصر (۲)، على بن الحسن (۱)، على بن غراب (۲)، زيد بن على (۱)، الحسن بن نصر (۱)، القرآن الكريم (۱)، الموت (۱)، الطهارة (۱)

۴۷۴۳ – الحسين بن نضر الأرمنى:

تقدم فى الحسن بن النضر. وروى أحمد بن محمد بن عيسى، عنه قال: سألت أبا الحسن الرضا عليه السلام. يب ج ۱ باب الأغسال ص ۱۱۰.

۴۷۴۴ – الحسين بن النضر الفهرى:

لم يذكروه. روى محمد بن على بن عاتكة، عنه، عن عمرو الأوزاعى، عن عمرو بن شمر، عن جابر الجعفى خطبة أمير المؤمنين عليه السلام بعد النبى صلى الله عليه وآله بتسعة أيام. كمبا ج ۱۷ / ۱۰۰، وج ۲ / ۱۶۷، وجد ج ۴ / ۲۲۱، و ج ۷۷ / ۳۸۰، والتوحيد باب التوحيد.

وهى خطبة الوسيلة المشهورة كما فى روضة الكافى ص ۱۸ ح ۴.

۴۷۴۵ – الحسین بن نعمان: روی عن الصادق علیه السلام کما فی المفتاح.

۴۷۴۶ – الحسین بن نعیم الصحاف:

من أصحاب الصادق علیه السلام متکلم مجید ثقة بالاتفاق. وأخواه علی و محمد رویا عن الصادق علیه السلام، والآخر عبد الرحمن سیأتون.

وروی البرقی فی سن عن عثمان بن عیسی عنه قال: قال لی أبو عبد الله علیه السلام: أتحب إخوانک یا حسین؟ قلت: نعم. قال: تنفع فقراءهم؟ قلت: نعم، قال: أما إنه یحق علیک أن تحب من یحب الله، أما والله لا تنفع منهم أحدا " حتی تحبه تدعوهم إلی منزلک. قلت: ما آکل إلا ومعی منهم الرجلان والثلاثة وأقل و أکثر – الخبر کتاب العشرة ص ۱۰۳، وجد ج ۷۴ / ۳۶۲. وبالجملة له کتاب رواه ابن أبی عمیر.

أقول: روی عنه ابن أبی عمیر وحماد بن عثمان ومحمد بن سنان وابن محبوب وعثمان بن عیسی وغیرهم.

ویروی هو عن أبی عبد الله وعن أبی الحسن موسی صلوات الله علیهما. وإن شئت مواضع روایاتهم فارجع إلی رجال الخوئی.

(۲۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسین بن نضر الأرمنی (۱)، الحسین بن نعیم الصحاف (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عمرو الأوزاعی (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن النضر (۱)، عثمان بن عیسی (۲)، الحسن بن النضر (۱)، حماد بن عثمان (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن علی (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الغسل (۱)

واما روایته عن الکاظم علیه السلام فی الکافی ج ۷ کتاب الوصایا باب ما یجوز من الوقف والصدقة ص ۳۸ ح ۳۸. ورواه فی یب ج ۹ باب الوقوف و الصدقات ص ۱۴۱، وصا مثله. وکذا فی الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی الرضا علیه السلام ص ۳۱۱.

۴۷۴۷ – الحسین بن النوفلی: هو ابن یزید الآتی.

۴۷۴۸ – الحسین بن واقد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۴۷۰ عن علی بن الحسن یعنی ابن شقیق، عنه، عن سماک بن حرب، عن جابر حدیث الخلفاء الاثنی عشر، و جد ج ۳۶ / ۲۳۵، وکمبا ج ۹ / ۱۲۹.

۴۷۴۹ – الحسین بن الولید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الفقیه ج ۴ باب نوادر المیراث ص ۳۵۰ عن حمدان بن الحسین، عنه، عن ابن بکیر، عن عبد الله بن سنان – الخ.

وروی فی العلل عنه، عنه، عن حنان بن سدیر حدیث علة الطواف. جد ج ۱۱ / ۱۱۰، وکمبا ج ۵ / ۲۹.

العلل: بإسناده عنه، عنه، عن الحسین بن إبراهیم. جد ج ۱۸ / ۳۶۹، وعنه، عنه، عمن ذکره، عن أبی عبد الله ص ۳۷۰، وکمبا ج ۶ / ۳۸۹.

۴۷۵۰ – الحسین بن وهب:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه بإسناده عن محمد بن علی الکنانی، عنه، عن عیسی بن هشام، عن داود بن سرحان حدیث فضل أمیر المؤمنین علیه السلام و ذم من فرط فی ولایته. جد ج ۳۶ / ۱۶۵، وکمبا ج ۹ / ۱۱۵. وأخوه الحسن تقدم.

۴۷۵۱ – الحسین بن هارون بن حذور المدائنی (حدود المدینی):

روی السید فی فلاح السائل فصل ۳۰ فی آداب النوم عن هارون بن موسی،

(۲۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، الحسین بن الولید (۱)، الحسین بن هارون (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، هارون بن موسی (۱)، حمدان بن الحسین (۱)، عیسی بن هشام (۱)، داود بن سرحان (۱)، حنان بن سدیر (۱)، علی بن الحسن (۱)، سماک بن حرب (۱)، محمد بن علی (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، الجواز (۱)، النوم (۱)

عن محمد بن همام، عنه، عن إبراهیم بن مهزیار، عن أخیه علی بن مهزیار.

وفیه فصل ۲۲ فی المحاسبة بهذا الإسناد مثله روایة أخری إلا أنه ذکر اسم جده حمدون المدائنی.

۴۷۵۲ – الحسین بن هارون:

کنز: محمد بن العباس، عنه، عن علی بن مهزیار. جد ج ۱۵ / ۳، وکمبا ج ۶ / ۲.

۴۷۵۳ – الحسین بن هارون:

شیخ من أصحاب أبی جعفر علیه السلام.

روی العیاشی فی تفسیره ج ۲ / ۲۳۰ سورة إبراهیم عنه، عن أبی جعفر علیه السلام تفسیر قوله تعالی: (وآتیکم من کل ما سألتموه).

وروی فی سورة الإسراء ص ۲۹۲ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام تفسیر قوله تعالی: (إن السمع والبصر والفؤاد).

۴۷۵۴ – الحسین بن هارون بن الحسین: تقدم نسبه فی ابنه أحمد.

۴۷۵۵ – الحسین بن هارون بن محمد أبو عبد الله القاضی رحمه الله:

له أشعار فی الفضائل تفید حسن عقیدته أنشدها فی سنة ۳۳۱ ونقلها عنه الطبری فی بشا ص ۲۶۸ مترحما " علیه.

وتقدم فی أحمد بن محمد بن أحمد البزاز روایته عن هذا.

۴۷۵۶ – الحسین بن هاشم:

هو الحسین بن أبی سعید المذکور. واقفی. وله کتاب رواه الحسین بن محمد بن سماعة عنه کما تقدم.

وروی الحسن بن محمد بن سماعة، عنه کتاب سلیمان بن صالح الجصاص. و کتاب عبد الله بن مسکان. رجال النجاشی ص ۱۳۱ و ۱۴۹.

(۲۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، سلیمان بن صالح الجصاص (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، الحسین بن أبی سعید (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، الحسین بن هارون (۴)، عبد الله بن مسکان (۱)، الحسین بن هاشم (۱)، سورة ابراهیم (۱)، علی بن مهزیار (۲)، أبو عبد الله (۱)، سورة الإسراء (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن تمام (۱)

وروی أیضا " عنه، عن ابن مسکان. صا ج ۱ / ۲۴۷، ویب ج ۲ / ۲۴۵.

وروی الحسین بن عثمان، عنه، عن جمیل بن دراج. سن ج ۲ / ۵۴۸.

۴۷۵۷ – الحسین بن هدبة:

روی أبو المفضل الشیبانی، عنه. جد ج ۳۶ / ۳۳۳، وکمبا ج ۹ / ۱۵۲.

وهو من مشائخ النجاشی. روی فیه ص ۲۵۷ عنه، عن جعفر بن محمد، عن ابن الولید، عن الصفار، عن یعقوب بن یزید کتاب محمد بن الحسن بن زیاد المیثمی.

وهو منسوب إلى جده. وأبوه أحمد بن موسى بن هدبة كما تقدم فى ابنه الحسين بن أحمد.

۴۷۵۸ – الحسين بن الهيثم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى مشيخة الفقيه فى طريقه إلى حفص بن غياث، عن محمد بن أبى عبد الله، عن محمد بن أبى بشير، عنه، عن سليمان بن داود المنقرى.

ووقع فى طريق الصدوق فى كمال الدين ج ۱ / ۷۳ عن محمد بن إسماعيل البرمكى، عنه، عن عباد بن يعقوب الأسدى.

وروى الصدوق فى العلل ج ۱ باب ۱۶۹ عن محمد بن أحمد السنانى، عن محمد بن أبى عبد الله الكوفى، عن محمد بن أبى بشير (بشر – خ ل) عنه، عن سليمان بن داود المنقرى. وروى فيه أيضا " عن الحسن بن محمد العلوى، عن محمد بن أبى عبد الله الكوفى، عنه، عنه، عنه.

۴۷۵۹ – الحسين بن يحيى بن الحسين:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى أماليه مج ۴۹ عن عبد الله بن حماد الأنصارى، عنه، عن عمرو بن طلحة. وبهذا السند بعينه فى التوحيد ص ۱۱.

(۲۱۲)

صفحهمفاتيح البحث: محمد بن أبى عبد الله الكوفى (۱)، محمد بن الحسن بن زياد الميثمى (۱)، سليمان بن داود المنقرى (۱)، أبو المفضل الشيبانى (۱)، محمد بن أبى عبد الله (۲)، محمد بن أحمد السنانى (۱)، الحسن بن محمد العلوى (۱)، الحسين بن الهيثم (۱)، الحسين بن يحيى (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، الشيخ الصدوق (۴)، الحسين بن عثمان (۱)، محمد بن إسماعيل (۱)، الحسين بن أحمد (۱)، يعقوب بن يزيد (۱)، عباد بن يعقوب (۱)، أحمد بن موسى (۱)، جميل بن دراج (۱)، عمرو بن طلحة (۱)، جعفر بن محمد (۱)

۴۷۶۰ – الحسين بن يحيى بن ضريس البجلى:

من مشائخ الصدوق. روى عنه فى العلل ج ۱ باب ۹ ح ۹.

روى عنه مترضيا " عليه، عن أبيه. أمالى الصدوق مج ۶۱ ص ۲۳۴.

وروى فى التوحيد عنه جد ج ۵ / ۲۹۱. والعلل عنه ج ۳۵ / ۴۹، وج ۳۹ / ۲۵۱. و الخصال عنه ج ۴۰ / ۲۹، وكمبا ج ۳ / ۸۱، وج ۹ / ۱۱ و ۴۰۲ و ۴۳۳.

۴۷۶۱ – الحسين بن يحيى بن عياش:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه عن عمر بن محمد الزيات، عنه، عن الحسن بن عبد الله حديث فضل الصلاة. جد ج ۸۲ / ۲۰۸، وكتاب الصلاة ص ۶.

۴۷۶۲ – الحسين بن يحيى الكوفى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى التوحيد باب ۴۳ عن عبد الله بن داهر عنه، عن قثم بن قتادة حديث ذعلب، وكمبا ج ۲ / ۱۲۰ و ۲۰۰، وجد ج ۴ / ۱۳۹ و ۳۰۴.

۴۷۶۳ – الحسين بن يحيى الكوفى:

عده الشيخ من أصحاب الصادق عليه السلام (۹۵). روى ابن أبى عمير، عن الحسين بن يحيى، عمن ذكره، عن أبى عبد الله عليه السلام. يب ج ۵ / ۴۶۱. وبهذا الإسناد عن الحسين بن يحيى، عن أبى عبد الله عليه السلام رواية أخرى فيه.

۴۷۶۴ – الحسين بن يزيد بن محمد بن عبد الملك المتطبب النوفلى نوفل النخع أبو عبد الله:

كان شاعرا " أديبا " وسكن الرى ومات بها. له كتاب التقية. قال النجاشى.

رواه إبراهيم بن هاشم. وله كتاب السنة. وهو من أصحاب الرضا عليه السلام.

وروى العباس بن معروف، عنه رواية لعلها صارت سببا " لرميه بالغلو، فراجع جد ج ۳۸ / ۹۷، وكمبا ج ۹ / ۲۸۳.

ووقع فى طريق الصدوق فى التوحيد تبلغ أربعة عشر موضعا."

وفى ختص ص ۲۲۳ عن محمد بن أبى عبد الله الكوفى، عن موسى بن عمران،

(۲۱۳)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، محمد بن أبى عبد الله الكوفى (۱)، الحسين بن يحيى الكوفى (۲)، الحسين بن يحيى بن ضريس (۱)، عبد الله بن داهر (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، الحسين بن يحيى (۳)، الشيخ الصدوق (۳)، الحسين بن يزيد (۱)، ابن أبى عمير (۱)، أبو عبد الله (۱)، العباس بن معروف (۱)، موسى بن عمران (۱)، عمر بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)، الصّلاة (۲)، التقية (۱)

عن عمه الحسين بن يزيد، عن على بن سالم رواية شريفة كريمة فى الفضائل.

وسائر رواياته الدالة على حسنه وكماله. بشا ص ۱۹۸.

وروى على بن إبراهيم بن هاشم، عن أبيه، عنه، عن إسماعيل بن أبى زياد السكونى. كامل الزيارة باب ۳۰ ص ۹۸.

ولذلك اختار العلامة الخوئى وثاقته كما قاله فى رجاله ج ۳ / ۱۰۵ فى ترجمة إسماعيل. وابنه صالح يأتى.

۴۷۶۵ - الحسين بن يزيد السورانى:

لم يذكروه. نقل النجاشى عنه. وظاهره الاعتماد عليه. جش ص ۲۲۰.

۴۷۶۶ - الحسين بن يزيد الصحاف:

لم يذكروه. روى الفضل بن شاذان، عنه، عن منذر الجواز، عن الصادق عليه السلام. غيبة الطوسى ص ۲۷۷.

۴۷۶۷ - الحسين بن يزيد:

من أصحاب الصادق عليه السلام. الكافى ج ۴ باب النوادر آخر كتاب الحج ص ۵۴۶ ح ۳۰ عن على بن أبى عبد الله، عنه قال: سمعت أبا عبد الله عليه السلام - الخ.

وروى المفيد فى أماليه فى أواخر مج ۴ عنه، عن الصادق عليه السلام فضل إعانتهم بلسانه على أعدائهم.

۴۷۶۸ - الحسين بن يسار (بالياء المثناة والسين المهملة) المدائنى:

مولى زياد. ثقة صحيح روى عن أبى الحسن موسى عليه السلام كما قاله الشيخ فى رجاله (۲۳) باب أصحاب الرضا عليه السلام. وعده بدون وصف فى باب أصحاب الجواد عليه السلام.

فيكون من أصحاب الكاظم والرضا والجواد عليهم السلام. وتقدم فى الحسن بن بشار ما يتعلق به.

(۲۱۴)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، على بن إبراهيم بن هاشم (۱)، إسماعيل بن أبى زياد (۱)، على بن (أبى) عبد الله (۱)، الحسين بن يسار (۱)، الحسين بن يزيد (۴)، الفضل بن شاذان (۱)، الحسن بن بشار (۱)، على بن سالم (۱)

۴۷۶۹ - الحسين بن يسار الواسطى:

لم يذكروه. وقع فى طريق ابن قولويه القمى فى كامل الزيارة باب ثواب زيارة قبر أبى الحسن موسى عليه السلام عن أحمد بن محمد بن عيسى، عن أبى على، عنه قال:

قلت للرضا عليه السلام.

وفيه بسند آخر عن يعقوب بن يزيد، عنه قال: سألت أبا الحسن الرضا عليه السلام. ورواهما فى جد ج ۱۰۲ / ۳، وكمبا ج ۲۲ / ۲۱۵ مثله إلا أنه فى الحديث الأول عن أبى على الوشاء، عنه.

۴۷۷۰ – الحسين بن يعقوب البزاز:

لم يذكروه. وقد حدث فى سنة ۳۷۰ لعلى بن الحسين بن مندة، عن على بن إبراهيم بن هاشم. كتاب التفضيل للكراجكى ص ۸.

۴۷۷۱ – الحسين بن يقطين: منسوب إلى جده. وأبوه على كما تقدم.

۴۷۷۲ – الحسين بن يوسف الأنصارى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل على بن محمد الخزاز، عن رشد بن سعد، عنه، عن سهل بن سعد الأنصارى، عن فاطمة الزهراء عليها السلام رواية شريفة. كمبا ج ۹ / ۱۵۶، وجد ج ۳۶ / ۳۵۱.

۴۷۷۳ – الحسين بن يوسف بن عمر:

لم يذكروه. روى الطب ص ۵۸ عن إبراهيم بن عبد الله الخزامى، عنه، عن أخيه، عن عمرو بن شمر، عن جابر. ورواه كمبا ج ۱۴ / ۵۱۶ عنه مثله إلا فى اسم جده فذكر عمير. وجد ج ۶۲ / ۱۲۱ إلا أن فيه: الحسين بن سيف.

۴۷۷۴ – الحسين بن يوسف بن مهران: جد ابن فضال من طرف الأم.

۴۷۷۵ – الحسين بن يوسف:

روى الصدوق فى ثو عن أبيه، عن سعد، عن ابن عيسى، عنه، عن سلام بن

(۲۱۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، إبراهيم بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن يسار (۱)، الحسين بن يوسف (۴)، يعقوب بن يزيد (۱)، الحسين بن سيف (۱)، على بن الحسين (۱)، ابن قولويه (۱)، يعقوب البزاز (۱)، محمد الخزاز (۱)، سهل بن سعد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الطب، الطبابة (۱)

غانم، عن الصادق عليه السلام. كمبا ج ۱۶ / ۴۴، وجد ج ۷۶ / ۱۹۲.

۴۷۷۶ – الحسين بن يوسف:

الذى وقع فى طريق كا ويب ويه كما ذكره الخوئى مختلف نسختهم ففى بعضها: الحسن، وفى بعضها: سيف، بدل يوسف.

۴۷۷۷ – الحسين بن يونس: له رواية كما فى مفتاح الكتب الأربعة.

۴۷۷۸ – الحصيف:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى مشيخة الفقيه فى طريقه إلى أبى سعيد الخدرى، عن إسحاق بن نجيح، عنه، عن مجاهد، عن أبى سعيد الخدرى.

رواه فى العلل ج ۲ باب ۲۸۹ عن إسحاق بن نجيح، عن حصين، عن مجاهد.

وفى أماليه مج ۸۴ عنه، عن حصيب، عن مجاهد – الخ. ومثل الأمالى فى ختص ص ۱۳۲.

۴۷۷۹ – الحصين:

روى عن أبى عبد الله عليه السلام. وروى ابن أبى عمير، عن على النهدى، عنه. الكافى ج ۲ كتاب الايمان باب زيارة الإخوان ص ۱۷۶ ح ۴.

وروى عبيد بن هارون عن أبى يزيد، عن حصين، عن أبى عبد الله عليه السلام. الكافى ج ۴ كتاب الصيام باب آداب الصائم ص ۸۸.

أقول: هو أحد التاليين.

۴۷۸۰ – الحصين بن أبى الحصين:

لم يذكروه. روى أحمد بن محمد بن عيسى، عن الحسين بن سعيد، عنه مكاتبته إلى مولانا الجواد عليه السلام الراجعة إلى صلاة الفجر كما فى صا ج ۱ باب صلاة الفجر ص ۲۷۴، ويب ج ۲ / ۳۶ مثله.

ورواه فى الكافى ج ۳ / ۲۸۲ عن على بن مهزيار قال: كتب أبو الحسن بن

(۲۱۶)

صفحهمفاتيح البحث: صلاة الفجر (الصبح) (۲)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، أبو سعيد الخدرى (۱)، الحصين بن أبى الحصين (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، على بن مهزيار (۱)، ابن أبى عمير (۱)، الحسين بن يوسف (۱)، عبيد بن هارون (۱)، إسحاق بن نجيح (۲)، الحسين بن سعيد (۱)، على النهدى (۱)، الصيام، الصوم (۱)، الزيارة (۱)

الحصين إلى أبى جعفر الثانى عليه السلام معى: جعلت فداك – الخبر. ويظهر من هذه الرواية كونه شيعيا " مخلصا " لأبى جعفر عليه السلام. وترحم عليه فيها مرتين فهو ثقة كما قاله العلامة وغيره.

۴۷۸۱ – الحصين بن تميم الحميرى:

لم يذكروه. من شهداء يوم صفين. كتاب الصفين ص ۵۵۷.

۴۷۸۲ – الحصين الثعلبى:

لم يذكروه. روى ابنه عبد الأعلى، عنه قال: لقيت أبا جعفر محمد بن على عليه السلام فى حج أو عمرة. كتاب غيبة النعمانى ص ۹۳. وابنه عبد الأعلى يأتى.

۴۷۸۳ – الحصين بن الحارث بن عبد المطلب:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام كما عده الشيخ فى رجاله (۱۴). وهو من شهداء كتاب أمير المؤمنين عليه السلام فى الحكمين. كتاب صفين ۵۰۶.

۴۷۸۴ – الحصين بن الحارث بن المطلب:

عد من أصحاب الرسول صلى الله عليه وآله.

۴۷۸۵ – الحصين بن حذيفة العبسى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. قاله الشيخ فى رجاله (۲۲۶). ولعل أباه حذيفة بن اليمان العبسى المذكور.

۴۷۸۶ – الحصين بن سالم:

لم يذكروه. روى أيوب بن يونس، عنه، عن أم سلمة، عن النبى صلى الله عليه وآله رواية شريفة فى فضائل أمير المؤمنين عليه السلام وشيعته. كمبا ج ۹ / ۴۳۰، وجد ج ۴۰ / ۱۶.

(۲۱۷)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، السيدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلى الله عليه وآله (۱)، حصين بن تميم (۱)، حذيفة بن اليمان (۱)، الحصين بن الحارث (۲)، الحصين بن حذيفة (۱)، محمد بن على (۱)، الثعلبى (۱)، الشهادة (۲)، الفدية، الفداء (۱)، الحج (۱)

۴۷۸۷ – الحصين بن سعيد الجرشى:

لم يذكروه. وهو من شهداء أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين.

کتاب صفین ص ۵۵۶.

۴۷۸۸ – الحصین بن عبد الرحمن الجعفی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. قاله الشیخ فی رجاله (۲۲۱). وهو وجه فی أصحابنا کما قاله النجاشی فی ترجمة ابنه بسطام.

قب: کتاب ابن عقدة قال الصادق علیه السلام للحصین بن عبد الرحمن: یا حصین لا تستصغر مودتنا فإنها من الباقیات الصالحات. قال: یا بن رسول الله ما أستصغرها ولکن أحمد الله علیها. کمبا ج ۷ / ۵۲، وجد ج ۲۳ / ۲۵۰.

ختص ص ۸۶: عن محمد بن إسماعیل بن عبد الرحمن الجعفی قال: دخلت أنا و عمی الحصین بن عبد الرحمن علی أبی عبد الله علیه السلام فأدناه وقال: من هذا معک؟ قال: ابن أخی إسماعیل. فقال: رحم الله إسماعیل وتجاوز عنه سیئ عمله.

کیف خلفتموه؟ قال: بخیر ما أبقی الله لنا مودتکم. فقال: یا حصین لا تستصغروا مودتنا – الخ.

کنز بإسناده عنه قال: دخلت أنا وعمی – الخ. کمبا ج ۷ / ۳۷۳ و ۱۵۴، و جد ج ۲۷ / ۷۵، وج ۲۴ / ۳۰۴.

وروی الصدوق فی التوحید ص ۱۸ بإسناده عن أبی معاویة، عن الحصین بن عبد الرحمن، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام، وبسند آخر عن عمرة بنت أویس (أوس)، عن جدها الحصین بن عبد الرحمن، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام خطبة أمیر المؤمنین فی جوامع التوحید.

۴۷۸۹ – الحصین بن عبد الرحمن السلمی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله (۳۴).

جملة من روایات الصدوق وغیره عنه فی جد ج ۳۶ / ۲۳۶ و ۲۶۸، وکمبا ج ۹ / ۱۲۹ و ۱۳۶.

(۲۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، إسماعیل بن عبد الرحمن (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الرحمن الجعفی (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)

۴۷۹۰ – الحصین بن علی:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عنه، عن فرات بن أحنف روایة النص علی الأئمة علیهم السلام. نصوص الخزاز باب ۳۰، وکمبا ج ۹ / ۱۶۲، و جد ج ۳۶ / ۳۸۳.

۴۷۹۱ – الحصین بن عمرو الهمدانی الکوفی المشعاری:

من أصحاب السجاد علیه السلام کما فی رجال الشیخ (۱۱). وروی أحمد بن النصر (النضر)، عنه، عن یحیی بن سعید بن المسیب. الفقیه ج ۴ باب نوادر الدیات ص ۱۷۲، ویب ج ۱۰ باب الزیادات من الدیات ص ۳۱۴.

۴۷۹۲ – الحصین بن عمرو:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. صفات الشیعة للصدوق ح ۴۷.

۴۷۹۳ – الحصین بن عیسی الکاهلی الصیرفی:

ذکره البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۴۷۹۴ – الحصین بن مالک السکونی:

من جند بنی أمیة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۴، وجد ج ۴۵ / ۵۲.

۴۷۹۵ – الحصین بن مخارق بن عبد الرحمن بن ورقاء بن حبشی بن جنادة أبو جنادة السلولی:

هکذا فی روضة الکافی ص ۱۸۴ ح ۲۱۱.

وعنونه جش ثم قال: وحبشی صاحب النبی صلی الله علیه وآله. روی عنه ثلاثة أحادیث. أحدها: علی منی وأنا منه. وقیل فی حصین

بعض القول و ضعف بعض التضعیف. له کتاب التفسیر والقراءات – الخ.

وعد من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. وفی کتاب المسلسلات أنه کان زیدیا."

بعض روایاته: کتاب الایمان ص ۲۶۳ فقد روی یعقوب بن یوسف، عنه،

(۲۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، سعید بن المسیب (۱)، حصین بن عمرو الهمدانی (۱)، أبو جنادة السلولی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو أمیة (۱)، یعقوب بن یوسف (۱)، الحصین بن عمرو (۱)، حبشی بن جنادة (۱)، الصدق (۱)، الدیة (۱)

عن الصادق علیه السلام ذم الشهرة. جد ج ۶۹ / ۱۷۵. وفضل صوم شعبان. کمبا ج ۲۰ / ۱۲۰، وجد ج ۹۷ / ۷۳. وفیه: حضین. وغیره. ج ۳۶ / ۶۶، وکمبا ج ۹ / ۹۶.

وبعض أبدل الصاد المهملة بالضاد المعجمة فقال: الحضین. والعلم عند الله تعالی. وتقدم جده حبشی. وبعضهم أبدل الصاد بالسین کما تقدم فی الحسین بن مخارق وإنه کان واقفیا."

۴۷۹۶ – الحصین المکی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الاجل النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۱۴۳ عن عبد الله بن عثمان، عنه، عن أبی الطفیل – الخ، روایة علائم الظهور.

۴۷۹۷ – الحصین بن المنذر یکنی أبا ساسان الرقاشی الأنصاری:

هکذا عن الشیخ وغیره. وعن جماعة بالضاد المعجمة. وبالجملة هو من أجلة أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وصاحب رایته یوم صفین. رجال الشیخ (۳۱). کش: فی الصحیح عن أبی بکر الحضرمی، عن الباقر علیه السلام قال: ارتد الناس إلا ثلاثة نفر: سلمان وأبو ذر ومقداد – إلی أن قال: – وکان أول من أناب أبو ساسان الأنصاری وأبو عمرة وشتیرة. وکان سبعة فلم یکن یعرف حق أمیر المؤمنین علیه السلام إلا هؤلاء السبعة. کمبا ج ۸ / ۴۷، وجد ج ۲۸ / ۲۳۹.

وعده البرقی من أصفیاء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

وفی روایة أخری: ثم لحق أبو ساسان وعمار وشتیرة وأبو عمرة فصاروا سبعة. کمبا ج ۶ / ۷۵۶، وج ۸ / ۴۷، وجد ج ۲۲ / ۳۵۲، وج ۲۸ / ۲۳۸.

ما یدل علی مدحه وجلالته وثباته وحمله رایة أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۱ و ۴۹۲، وجد ج ۳۲ / ۴۷۸ و ۴۸۱.

وبالجملة هو ثقة جلیل لا وجه لعده ممدوحا " من دون توثیق.

۴۷۹۸ – الحصین بن نمیر السکونی:

ملعون خبیث من رؤساء جند ابن زیاد. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۰، وجد ج ۴۴ / ۳۸۶.

(۲۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أبو ساسان الأنصاری (۱)، عبد الله بن عثمان (۱)، الحصین بن المنذر (۱)، حصین بن نمیر (۱)، الصیام، الصوم (۱)

قتله ووصوله إلی نار جهنم. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۸ و ۲۹۲، وجد ج ۴۵ / ۳۳۵ و ۳۸۰.

وكان من أتباع معاوية. كتاب الغدير ط ۲ ج ۱۰ / ۲۹۵.

وكان مأمورا " من قبل يزيد لقتال عبد الله بن زبير بمكة. كمبا ج ۹ / ۳۰۷، و جد ج ۳۸ / ۱۹۳.

۴۷۹۹ – الحضين بن المخارق: تقدم بالصاد.

۴۸۰۰ – الحضين بن المنذر: تقدم بالصاد.

۴۸۰۱ – حفص: روى عن الصادق والكاظم عليهما السلام. وروى عنه الأجلة مثل ابن أبى عمير وعبد الله بن سنان وابن فضال وعلى بن الحكم وغيرهم.

۴۸۰۲ – حفص:

أخو مرازم. من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عنه ابن أبى عمير، عن المفضل، عن أبى الحسن عليه السلام. الكافى ج ۱ كتاب التوحيد باب النهى عن الصفة ص ۱۰۲ ح ۷.

۴۸۰۳ حفص بن أبى عائشة:

من أصحاب الصادق عليه السلام كما عده الشيخ.

وقع فى طريق الكلينى فى الروضة ص ۸۷ ح ۵۰ عن عبد الله الحجال، عنه حديث مكارم أخلاق الصادق عليه لسلام.

۴۸۰۴ – حفص بن أبى عيسى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى فضالة بن أيوب وصفوان بن يحيى، عن عبد الله بن بكير، عنه قال: قلت لأبى عبد الله عليه السلام. يب ج ۱ / ۲۷۴.

(۲۲۱)

صفحهمفاتيح البحث: مكارم الأخلاق (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۴)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، حفص بن أبى عائشة (۱)، حفص بن أبى عيسى (۱)، الحضين بن المخارق (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، عبد الله الحجال (۱)، عبد الله بن بكير (۱)، فضالة بن أيوب (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، ابن أبى عمير (۲)، على بن الحكم (۱)، الصدق (۱)، القتل (۲)، النهى (۱)

۴۸۰۵ – حفص الأحنف:

هو وسهيل بن عمرو بعثهما الكفار إلى رسول الله صلى الله عليه وآله فى غزوة الحديبية ليرجع الرسول إلى المدينة ولا يدخل الحرم لقضاء مناسكه. جد ج ۲۰ / ۳۴۹ – ۳۵۳، وكمبا ج ۶ / ۵۶۲.

۴۸۰۶ – حفص بن الأبيض التمار الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ويظهر من روايته أنه من أهل سره وهى هذه: ختص، ير: ابن أبى الخطاب، عن موسى بن سعدان، عن عبد الله بن القاسم، عن حفص الأبيض التمار قال: دخلت على أبى عبد الله عليه السلام أيام صلب المعلى بن خنيس قال: فقال لى: يا حفص إنى أمرت المعلى بن خنيس بأمر فخالفنى فابتلى بالحديد. إنى نظرت إليه يوما " وهو كئيب حزين، فقلت له: مالك يا معلى كأنك ذكرت أهلك ومالك وولدك وعيالك؟ قال: أجل. قلت: ادن منى. فدنا منى، فمسحت وجهه فقلت: أين تراك؟ قال: أرانى فى بيتى، هذه زوجتى، وهذا ولدى، فتركته حتى تملأ منهم واستترت منهم، حتى نال منها ما ينال الرجل من أهله. ثم قلت له: ادن منى. فدنا منى فمسحت وجهه فقلت: أين تراك؟ فقال: أرانى معك فى المدينة هذا بيتك.

قال: قلت له: يا معلى إن لنا حديثا " من حفظ علينا حفظ الله عليه دينه و دنياه. يا معلى لا تكونوا أسرى فى أيدى الناس بحديثنا إن شاؤوا آمنوا عليكم و إن شاؤوا قتلوكم. يا معلى إنه من كتم الصعب من حديثنا، جعله الله نورا " بين عينيه ورزقه الله العزة فى الناس، ومن أذاع الصعب من حديثنا لم يمت حتى يعضه السلاح أو يموت كبلا. يا معلى بن خنيس وأنت مقتول فاستعد. كش: بسنده عنه

مثله. کمبا ج ۱۱ / ۱۲۸، وج ۱ / ۸۷، وج ۷ / ۲۷۲، وجد ج ۲ / ۷۱، وج ۴۷ / ۸۷، و ج ۲۵ / ۳۸۰.

۴۸۰۷ – حفص الأعور:

قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: ما نقول فی الخضاب؟ – الخ کما فی مکارم

(۲۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، المعلی بن خنیس (۱)، حفص بن الأبیض (۱)، موسی بن سعدان (۱)، حفص الأعور (۱)، الموت (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الصّلب (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

الأخلاق فی ثلاث نسخ. وله ثمانیة روایات عن الصادق علیه السلام فی کا ویب.

روی عنه ثعلبة وعبد الله بن سنان ومعاویة بن عمار والولید بن صبیح و هشام بن سالم عن میراث المفقود. التهذیب ج ۹ / ۳۸۹، ومعجم رجال الحدیث ج ۶ / ۱۳۰.

۴۸۰۸ – حفص بن البختری البغدادی:

أصله من الکوفة. من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. ثقة بالاتفاق. روی أصله محمد بن أبی عمیر وغیره کما فی مشیخة الفقیه.

۴۸۰۹ – حفص الجوهری أبو عبد الله:

عده الشیخ فی أصحاب الجواد علیه السلام. روی عمر بن یزید بیاع السابری، عنه، عن الحسن بن زید. یب ج ۷ باب ضروب النکاح ص ۲۴۱. وروی عن الإمام الهادی علیه السلام. وروی محمد بن عیسی عنه. یب ح ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۱۱۴، وصا ج ۱ باب سجدتی الشکر ص ۳۴۷.

۴۸۱۰ – حفص الدهان:

من أصحاب الصادق علیه السلام. قال له الصادق علیه السلام: إن فوق کل عبادة عبادة وحبنا أهل البیت أفضل عبادة. سن ج ۱ / ۱۵۰. وعده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۴۸۱۱ – حفص بن راشد الهلالی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۴۵ عن محمد بن حسان، عنه، عن محمد بن عباد بن سریع، وکمبا ج ۶ / ۶۰، وجد ج ۱۵ / ۲۶۰.

۴۸۱۲ – حفص بن سابور الأزدی الواسطی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. ثقة بلا خلاف. وتقدم أخوه بسطام.

(۲۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن عباد بن سریع (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، معاویة بن عمار (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، حفص بن البختری (۱)، هشام بن سالم (۱)، ولید بن صبیح (۱)، حفص الجوهری (۱)، الحسن بن زید (۱)، حفص بن سابور (۱)، محمد بن عیسی (۱)، حفص الدهان (۱)، عمر بن یزید (۱)، محمد بن حسان (۱)، الشکر (۱)، الصدق (۲)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، السجود (۱)

۴۸۱۳ – حفص بن سالم یکنی أبا ولاد الحناط الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بلا خلاف. وله کتاب أخذ منه الصدوق فی یه واعتمد علیه رواه الحسن بن محبوب.

حـديثه فى كراه البغل الـذى اكتراه إلى قصـر ابن هبيرة، وفتوى أبى حنيفة فى ذلك ورجوعه إلى الإمام الصادق عليه السـلام. كمبا ج ۱۱ / ۲۱۸، وجد ج ۴۷ / ۳۷۵.

وقد يقال له: أبو الوليد كما فى رواية على بن الحكم، عنه، عن الصادق عليه السلام. يب ج ۲ باب الأذان والإقامة ص ۲۸۵.

وروى أبو ولاد، عن أبى الحسن عليه السلام. عدة الداعى ص ۳۴.

۴۸۱۴ – حفص بن سالم صاحب السابرى الكوفى:

من أصـحاب الصـادق عليه السـلام. هو وأخوه عمر ثقتـان رويـا عن أبى عبـد الله عليه السـلام. قـال جش فى ترجمـة أخيه عمر. وكـذا العلامة فى صه مثله ولا خلاف فيها.

۴۸۱۵ – حفص بن سالم الكوفى الثمالى أبو على:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وجمع العلامة النورى بين عنوان الرجلين فمنه يظهر اتحادهما.

۴۸۱۶ – حفص بن سالم:

ج: عن عبد الكريم بن عتبة الهاشمى قال: كنت عند أبى عبد الله عليه السلام بمكة إذ دخل عليه أناس من المعتزلة فيهم عمر وبن عبيد وواصل بن عطا وحفص بن سالم وأناس من رؤسائهم – الخ. كمبا ج ۱۱ / ۱۶۸، وجد ج ۴۷ / ۲۱۳.

أقول: ربما يدعى ظهورها فى أنه من المعتزلة، لكن لا يدرى أهو من الثلاثة أم من غيرهم. ويمكن أن يقال: كان فيهم ولم يكن منهم. وبالجملة لا يقاوم الحكم بوثاقة الأولين.

(۲۲۴)

صفحهمفاتيـح البحث: الإمام جعفر بن محمـد الصادق عليهما السـلام (۴)، الإمـام الحسن بن على المجتبى عليهما السـلام (۱)، كتاب عدة الداعى لابن فهد الحلى (۱)، الأذان والإقامة (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، مدرسة المعتزلة (۲)، حفص بن سالم صاحب السابرى (۱)، حفص بن سـالم الكـوفى (۱)، عبـد الكريم بن عتبة (۱)، الشـيخ الصدوق (۱)، أبو الوليـد (۱)، الحسن بن محبـوب (۱)، على بن الحكم (۱)، حفص بن سالم (۲)، الصدق (۱)

۴۸۱۷ – حفص السدوسى:

لم يذكروه. وقع فى طريق البرقى فى سن باب ثواب لا حول ولا قوة إلا بالله عن عيسى بن جعفر العلوى، عن حفص السدوسى وأحمد بن عبيد، عن الحسين بن علوان الكلبى، عن الصادق عليه السلام تفسير الحوقلة، وكتاب الدعاء ص ۱۰، و جد ج ۹۳ / ۱۸۹.

۴۸۱۸ – حفص بن سعيد:

روى عباد الدواجنى، عنه، عن بشير بن زيد. سن ج ۱ / ۶۷.

۴۸۱۹ – حفص بن سوقة العمرى:

مولى عمرو بن حريث المخزومى. له كتاب رواه ابن أبى عمير. روى عن أبى عبد الله وأبى الحسن عليهما السـلام. وأخوه زياد ومحمد ابنـا سوقـة أكثر منه روايـة عن أبى جعفر وأبى جعفر وأبى عبـد الله عليهمـا السـلام ثقـات. قاله كله جش وغيره. ولا خلاف فيه. وروى زياد، عن أبى جعفر عليه السلام: لا تصلوا خلف الناصب. ۴۸۲۰ – حفص بن عاصم أبو عاصم السلمى المدنى:

روى عن جعفر بن محمد عليه السلام. ثقة قاله جش وصه وغيرهما و لا خلاف فيه.

۴۸۲۱ – حفص بن عبد الحميد:

لم يذكروه. الطب ص ۱۲۱ عن الحسن بن على بن يقطين، عن يونس، عن ابن سـنان، عنه، عن محمـد بن مسـلم – الخ. كتاب الدعاء ص ۱۸۶، وجد ج ۹۵ / ۹.

۴۸۲۲ – حفص بن عثمان:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه، عن سماعة، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام فی قول الله عز وجل: (قوا أنفسکم وأهلیکم نارا) " کیف نقی أهلنا؟

قال: تأمرونهم وتنهونهم. الکافی ج ۵ کتاب الجهاد باب ۳۰ ص ۶۲.

(۲۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، أحمد بن عبید (۱)، بشیر بن زید (۱)، عمرو بن حریث (۱)، حفص بن سوقة (۱)، حفص بن عثمان (۱)، حفص بن عاصم (۱)، عبد الحمید (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۴۸۲۳ - حفص بن العلا:

کوفی ثقة بلا خلاف. له کتاب یرویه عنه محمد بن أبی عمیر.

۴۸۲۴ - حفص بن عمرو المعروف بالعمری:

وکیل أبی محمد العسکری علیه السلام. قاله العلامة فی صه وکش و غیرهما. ولا خلاف فیه. وابنه محمد وکیل الناحیة کما یأتی.

۴۸۲۵ - حفص بن عمرو البجلی:

لم أظفر علیه إلا علی ما فی الکافی ج ۵ باب النوادر آخر کتاب المعیشة ص ۳۱۴ ح ۴۲ بسنده عن العباس بن عامر، عن أبی عبد الرحمن المسعودی، عنه قال:

شکوت إلی أبی عبد الله علیه السلام حالی - الخ. وأشار إلی ذلک فی جامع الرواة، وکمبا ج ۱۱ / ۲۲۰، وجد ج ۴۷ / ۳۸۲.

وروی هارون بن جهم، عن حفص بن عمرو، عن أبی عبد الله علیه السلام.

سن ج ۱ / ۲۰۸ و ۲۲۰ وفیه: حفص بن عمر.

۴۸۲۶ - حفص بن عمر بن الصباح:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۱۳ عنه، عن إبراهیم الإصبهانی.

۴۸۲۷ - حفص بن عمر بن علی العتکی الخطیب:

روی الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۲۱ عن أسد بن إبراهیم، عنه، عن محمد بن الحسین بن إبراهیم روایة شریفة.

۴۸۲۸ - حفص بن عمر الفراء أبو عمرو:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۲۹ مج ۶ عن عیسی بن مهران، عنه، عن أبی معاذ الخزاز. وفیه ص ۷۹ مج ۱۶ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن زید بن الحسن الأنماطی. وفیه ص ۱۶۷ مج ۳۴ عن محمد بن أحمد بن الثلج، عنه، عن

(۲۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، أسد بن إبراهیم (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، عیسی بن مهران (۱)، العباس بن عامر (۱)، زید بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۱)، حفص بن عمرو (۳)، عمر بن علی (۱)، حفص بن عمر (۳)

أبی معاذ. ومثل الأخیر فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۹۷.

۴۸۲۹ - حفص بن عمر بن محمد مؤذن علی بن یقطین أبو محمد:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عد مجهولا."

یر: عن الحسن بن علی بن فضال، عن حفص المؤذن قال: کتب أبو عبد الله علیه السلام إلی أبی الخطاب: بلغنی أنک تزعم أن الخمر رجل، وأن الزنا رجل، و أن الصلاة رجل، وأن الصوم رجل. ولیس کما تقول، نحن أصل الخیر وفروعه طاعة الله، وعدونا أصل الشر وفروعه معصیة الله - الخبر. کمبا ج ۷ / ۱۵۳، و جد ج ۲۴ / ۳۰۱.

روایة محمد بن عیسی، عنه روایة حسنة. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۰، وجد ج ۴۷ / ۱۷.

۴۸۳۰ - حفص بن عمر بن میمون القرشی الآملی أو الآبلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته فی کمبا ج ۹ / ۳۴۰، وجد ج ۳۸ / ۳۳۲، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۵.

۴۸۳۱ - حفص بن عمران الأزرق البرجمی:

روی نصر بن مزاحم فی کتاب صفین ص ۳۲۴ عنه روایتین. و ذ کره الشیخ فی باب أصحاب الصادق علیه السلام کما فی رجاله (۱۷۳).

۴۸۳۲ - حفص بن عمیر الیشکری الکوفی:

لم یذکروه. هو مورد عنایة الرضا علیه السلام لما أمر الإمام محمد بن الفضیل فی وقت منصرفه من البصرة أن یصیر إلی الکوفة وینزل فی دار حفص بن عمیر الیشکری ویجمع الشیعة هناک ویعلمهم أن الرضا علیه السلام قادم علیهم، فورد فی داره واجتمعت الشیعة عنده. وتفصیل ذلک فی کمبا ج ۱۲ / ۲۳، وجد ج ۴۹ / ۷۹.

۴۸۳۳ - حفص بن عون:

له روایة فی الکافی ج ۷ کتاب الحدود باب التحدید ص ۱۷۵ عن محمد بن

(۲۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة الکوفة (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، أبو عبد الله (۱)، مدینة البصرة (۱)، علی بن یقطین (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، محمد بن عیسی (۱)، حفص بن عمران (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، حفص المؤذن (۱)، حفص بن عون (۱)، عمر بن محمد (۱)، حفص بن عمر (۱)، الزنا (۱)، الصّلاة (۱)، الصیام، الصوم (۱)

یحیی، عن محمد بن الحسین، عنه مرفوعا " إلی البنی صلی الله علیه وآله.

۴۸۳۴ - حفص بن غالب:

لم یذکروه. وهو روی عن الصادق علیه السلام. وعنه داود بن سلیمان المنقری کما فی أمالی المفید ص ۱۴۶.

وروی عمرو بن شمر، عنه مرفوعا " إلی أمیر المؤمنین علیه السلام کما عن الفقیه ج ۳ باب الحیل فی الاحکام ص ۱۷ إلا أن فیه جعفرا " بدل حفص.

۴۸۳۵ - حفص بن غیاث القاضی النجفی أبو عمر:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. ولی القضاء لهارون الرشید ببغداد الشرقیة، ثم ولاة قضاء الکوفة ومات بها سنة أربع وتسعین ومائة. له کتاب رواه ابنه عمر بن حفص وهو سبعون ومائة حدیث أو نحوها. وروی حفص، عن أبی الحسن موسی علیه السلام. انتهی ما فی رجال جش ملخصا."

وعده الشیخ فی رجاله فی أصحاب الباقر والصادق والکاظم علیهم السلام.

قال العلامة فی صه: وله کتاب معتمد. وقال الشیخ فی ست: إنه عامی المذهب وله کتاب معتمد. وقال کش: إنه عامی. ولعل الشیخ تبعه فی ذلک.

وذکر العلامة المامقانی روایات استدل بها علی کونه شیعیا " وتوقف فی قول کش ثم قال: ادعی الشیخ فی العدة إجماع الطائفة علی

العمل بروایة جماعة هو أحدهم. ویؤیده التصریح فی الفهرست ومعالم ابن شهرآشوب والخلاصة بکون کتابه معتمدا. " انتهی.

وبهذه الوجوه وغیرها أثبت العلامة النوری تشیعه قال: ویروی عنه من أصحاب الاجماع الحسن بن محبوب وجمیل بن دراج، ومن الثقات علی بن شجرة و أیوب ومحمد البرقی ومحمد بن حفص ابنه وغیرهم. انتهی.

وذکر الصدوق فی مشیخته فی عداد صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج أحادیث الفقیه منها. وجملة من أحواله فی المستدرک ج ۳ / ۵۹۱.

(۲۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن سلیمان (۱)، هارون الرشید (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، جمیل بن دراج (۱)، حفص بن غیاث (۱)، علی بن شجرة (۱)، حفص بن غالب (۱)، محمد البرقی (۱)، عمرو بن شمر (۱)، محمد بن حفص (۱)، عمر بن حفص (۱)

۴۸۳۶ – حفص بن قاسم الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۳۷۳ عن ابن أبی عمیر، عن قاسم الصیرفی، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول – الخ.

وعده الشیخ والبرقی فی باب أصحاب الصادق علیه السلام. وروی القاسم الصیرفی عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب الدعاء فی الطریق ص ۲۸۷.

۴۸۳۷ – حفص بن قرط الجهنی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. شئ: عنه، عن جعفر بن محمد علیه السلام قال: سمعته یقول: کان علی علیه السلام صاحب حلال و حرام وعلم بالقرآن، ونحن علی منهاجه. کتاب القرآن ص ۲۵، وجد ج ۹۲ / ۹۵.

وروی یونس بن عبد الرحمن، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام کما فی ید باب نفی الجبر والتفویض، وسن ج ۱ / ۲۷۳. وروی عنه ابن سنان وإسحاق بن عمار وابن أبی عمیر.

۴۸۳۸ – حفص الکلبی:

له روایة کما فی المفتاح. والظاهر أنه ابن عبد الرحمن.

۴۸۳۹ – حفص الکناسی:

روی ابن أبی عمیر، عنه. تفسیر القمی سورة النساء ص ۵۳۹. والظاهر أنه ابن عیسی الأعور.

۴۸۴۰ – حفص المؤذن: هو حفص بن عمر المذکور.

۴۸۴۱ – حفص بن محمد بن سعید الأحمسی:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عنه عن حسن بن الحسین الأنصاری – الخ کتاب أبی رافع کما فی أول النجاشی ص ۴.

(۲۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، مسألة الجبر والإختیار (الجبر والتفویض) (۱)، ابن أبی عمیر (۳)، إسحاق بن عمار (۱)، سورة النساء (۱)، حفص الکناسی (۱)، حفص بن قاسم (۱)، محمد بن سعید (۱)، حفص المؤذن (۱)، حفص بن عمر (۱)، حفص بن قرط (۱)، القرآن الکریم (۲)، الحج (۱)

۴۸۴۲ – حفص المزنی:

لم يذكروه. وقع فى طريق ابن قولويه فى الكامل باب ۱۰۸ عن على بن السخت الخزاز، عنه، عن عمر بن بياض، عن أبان بن تغلب.

۴۸۴۳ – حفص المقدسى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق عن الحسن بن على العدوى، عنه، عن عيسى بن إبراهيم. جد ج ۳۹ / ۳۰۰، وكمبا ج ۹ / ۴۱۴، والعلل ج ۱ / ۱۳۶.

۴۸۴۴ – حفص بن منصور العطار:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۲ / ۱۱۶. عن محمد بن عبد الحميد، عنه، عن أبى سعيد الوراق، عن أبيه، عن الصادق عليه السلام رواية تدل على حسنه وكماله. وأسامى أبى حفص فى باب الكنى.

۴۸۴۵ – الحكم:

أخو أبى عقيلة. كوفى. عده الشيخ بهذا العنوان فى باب أصحاب الصادق (۱۱۰).

والظاهر أنه مصحف.

۴۸۴۶ – الحكم بن أبان:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۲ باب ۱۱ عن محمد بن عثمان الجمحى، عنه، عن عكرمة.

وروى المسلم بن سعيد، عنه، عن عكرمة. أمالى الشيخ ج ۱ / ۳۱۴.

۴۸۴۷ – الحكم بن أبى سلمان المؤذن:

لم يذكروه. روى المفيد فى الارشاد عن أبى إسرائيل، عنه، عن زيد بن أرقم حديث المناشدة. جد ج ۴۱ / ۲۰۵، وكمبا ج ۹ / ۵۵۷.

۴۸۴۸ – الحكم بن أبى العاص الثقفى:

سكن البصرة. من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. عده الشيخ فى

(۲۳۰)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، الحكم بن أبى العاص (۱)، الحسن بن على العدوى (۱)، عيسى بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، مدينة البصرة (۱)، أبان بن تغلب (۱)، على بن السخت (۱)، ابن قولويه (۱)، زيد بن أرقم (۱)، عمر بن بياض (۱)، محمد بن عثمان (۱)، مسلم بن سعيد (۱)، حفص المزنى (۱)، عبد الحميد (۱)، الصدق (۱)، الأذان (۱)

باب أصحاب الرسول ولم يزد عليه شيئا."

۴۸۴۹ – الحكم بن أبى العاص بن أمية الأموى:

طريد رسول الله صلى الله عليه وآله ولعينه هو ومن فى صلبه. قال: ويل لامتى مما فى صلب هذا.

وهو عم عثمان بن عفان. استهزأ برسول الله صلى الله عليه وآله فدعا عليه وطرده ونفاه. فكان مطرودا " إلى أيام عثمان، فرده إلى المدينة. أمالى الشيخ ج ۱ / ۱۷۹، وجد ج ۱۸ / ۵۲ و ۵۹، وكمبا ج ۶ / ۳۱۰ و ۳۱۲.

ذمومه ومثالبه فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۸ / ۲۴۲ و ۲۴۱ – ۲۵۴.

۴۸۵۰ – الحكم بن أبى عقيلة: من أصحاب الصادق عليه السلام. روى الحسن بن على بن فضال، عن ابن بكير، عنه، عن الصادق عليه السلام. الكافى ج ۷ كتاب الوصايا ص ۳۳. و نقل فى الذيل أن نسخ الكافى أطبقت على ذلك الاسم. ومثله فى يب ج ۹ / ۱۳۶. وفى الاستبصار ج ۴ / ۱۰۰: الحكم بن أبى غفيلة. قال الخوئى: فيه تحريف جزما. " انتهى.

والصحيح: الحكم بن أبى عقيلة. الكافى ج ۷ أيضا " كتاب الشهادات باب النوادر ص ۴۰۱ ح ۳ عن موسى بن بكر، عنه، عن الصادق عليه السلام. كذا فى الطبعة القديمة وفى المرآة. لكن هذا فى الطبع الجديد: الحكم بن أبى عقيل. و الأظهر اتحاده.

۴۸۵۱ – الحکم بن أبی غفیلة:

کما فی الاستبصار. عرفت أنه مصحف أبی عقیلة المذکور.

۴۸۵۲ – الحکم بن أبی لیلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل عنه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله کمبا ج ۶ / ۱۹۵، وجد ج ۱۷ / ۱۳.

(۲۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الخلیفة عثمان بن عفان (۱)، یوم عرفة (۱)، الحکم بن أبی العاص (۱)، الحکم بن أبی عقیلة (۲)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، الحکم بن أبی عقیل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن بکر (۱)، الشهادة (۱)، الصّلب (۱)

۴۸۵۳ – الحکم بن أبی مریم:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده عن الحسن بن إسماعیل القحطبی، عن ابنه سعید، عنه روایة شریفة مفصلة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۳۷، وکمبا ج ۹ / ۳۵۶. وسیأتی فی ابنه سعید. وتقدم فی الحسن بن إسماعیل.

۴۸۵۴ – الحکم بن أبی نعیم:

من أصحاب الباقر علیه السلام. روی زید عنه، عن الباقر علیه السلام ما یفید حسن عقیدته. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب أن الأئمة کلهم قائمون بأمر الله تعالی ص ۵۳۶. ولعله ابن عبد الرحمن بن أبی نعیم الآتی.

۴۸۵۵ – الحکم أخو مشمعل الأسدی:

لم یذکروه. روی أحمد بن علی الحمیری، عنه، عن عبد الرحیم القصیر. غیبة النعمانی ص ۱۲۰.

۴۸۵۶ – الحکم بن أزهر بن فهد:

لم یذکروه. وهو من شهداء صفین قتله حجر الشر. وحمد الله أمیر المؤمنین علیه السلام علی قتل قاتله. کتاب صفین ص ۲۴۳ و ۲۴۴.

۴۸۵۷ – الحکم بن أسلم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۱۱۶ عن الغلابی (یعنی محمد بن زکریا بن دینار) عنه، عن وکیع.

وفیه ج ۲ باب ۸۸ ص ۵۴ عن الحسن بن علی بن الحسین السکری، عنه، عن ابن علیة روایة شریفة. ورواه فی کمبا ج ۱۰ / ۲۵، وج ۱۶ / ۴۴، وجد ج ۴۳ / ۸۲، و ج ۷۶ / ۱۹۳.

وبهذا الإسناد عنه، عن ابن علیة روایة أخری. التوحید ص ۹۷.

وروی الطبری فی بشا ص ۲۷۷ عنه، عن شریک بن سلمة الحدیث النبوی

(۲۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۲)، الحسن بن علی بن الحسین (۱)، محمد بن زکریا بن دینار (۱)، أحمد بن علی الحمیری (۱)، الحسن بن إسماعیل (۱)، عبد الرحیم القصیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الشهادة (۱)، القتل (۳)، الشراکة، المشارکة (۱)

صلی الله علیه وآله: یا علی إنما أنت بمنزلة الکعبة تؤتی ولا تأتی – الخبر.

۴۸۵۸ – الحکم الأعشی:

لم یذکروه. روی محمد بن أبی عمیر، عنه، عن إسحاق بن عمار. یب ج ۸ باب الایمان ص ۳۰۱.

۴۸۵۹ – الحکم الأعمی:

له أصل رواه أحمد بن محمد بن عیسی، عن ابن أبی عمیر، عن الحسن بن محبوب، عنه کما قاله الشیخ فی ست.

وروى الكلينى، عن اصله من طريق محمد بن يحيى، عن أحمد بن محمد و على بن إبراهيم، عن أبيه جميعا، " عن ابن محبوب، عنه هو وهشام بن سالم، عن عمار الساباطى. الكافى ج ۷ باب حد القاذف ص ۲۰۵. ورواه الشيخ فى يب ج ۱۰ / ۶۶ عن أحمد بن محمد، عن الحسن بن محبوب، عنهما، عنه.

وفى الفقيه ج ۳ باب احكام المماليك ص ۴۵۴ عن الحسن بن محبوب، عنهما، عنه رواية أخرى. والظاهر أنه الحكم بن مسكين الآتى.

۴۸۶۰ - الحكم الأعور:

من أصحاب الصادق عليه السلام. كما يظهر من الكافى ج ۲ باب دعائم الاسلام ص ۲۰ ح ۶ وفيه دلالة على حسن عقيدته وكماله حيث بين الامام عنده وجوب قبول ولاية آل محمد وذكر أسماءهم إلى أبيه الباقر عليه السلام. وكتاب الايمان ص ۱۹۵، وجد ج ۶۸ / ۳۳۷. ولعله ابن عبد الرحمن الآتى.

۴۸۶۱ - الحكم بن أعين:

روى صفوان عنه، عن يوسف الطاهرى. يب ج ۵ / ۳۵۲ عن الكلينى.

لكن رواه فى الكافى ج ۴ / ۳۹۱ بهذا الإسناد عن صفوان بن يحيى، عن الحكم بن أيمن، عنه. فيتحد مع الآتى.

(۲۳۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، على بن إبراهيم (۱)، محمد بن أبى عمير (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، ابن أبى عمير (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، الحكم بن أعين (۱)، الحكم الأعشى (۱)، الحكم الأعمى (۱)، هشام بن سالم (۱)، محمد بن يحيى (۱)، الحكم بن مسكين (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، أحمد بن محمد (۲)

۶۸۶۲ - الحكم بن أيمن الحناط (الخياط):

من أصحاب الصادق والكاظم عليهما السلام كما قاله النجاشى. وله كتاب يرويه أحمد بن محمد، عن ابن أبى عمير، عنه.

وعده الشيخ فى رجاله (۱۰۷) فى باب أصحاب الصادق عليه السلام مع توصيفه بمولى قريش الخياط الكوفى.

وفى ست ذكره من دون توصيف وقال: له أصل رواه عن أحمد بن محمد بن عيسى، عن ابن أبى عمير، عنه.

ووقع فى طريق كامل الزيارة باب ۱۸ ص ۶۳ عن صفوان بن يحيى، عن حكم الحناط، عن ضريس. ثم إن النسخ مختلفة بعضها الحناط وبعضها الخياط. و لا يبعد أن يكون الثانى صحيحا " لقوله لأبى عبد الله عليه السلام: إنى أتقبل الثوب بدرهم وأسلمه بأكثر من ذلك لا أزيد على أن أشقه؟ قال: لا بأس به. الكافى ج ۵ كتاب المعيشة باب ۱۳۳ ص ۲۷۴.

وبالجملة روى عنه ابن أبى عمير وابن بقاح والحسين بن سعيد وصفوان بن يحيى وعلى بن الحكم وعلى بن عقبة ومحمد بن زياد. رجال الخوئى ج ۶ / ۱۶۳.

أقول: ونزيدك عليه أنه روى عنه سيف بن عميرة وجميل بن دراج ويحيى الحلبى وعبد الله بن جبلة وأحمد بن محمد وإبراهيم بن عبد الحميد ومحمد بن سنان و محمد بن سماعة وغيرهم.

فروى كنز الكراجكى بإسناده عن ابن عميرة، عن حكم بن أيمن قال: سمعت أبا جعفر عليه السلام يقول: والله لقد أوتى على عليه السلام صبيا " كما أوتى يحيى بن زكريا الحكم صبيا. " جد ج ۴۰ / ۱۸۱، وكمبا ج ۹ / ۴۶۸.

ويظهر منه أنه من أصحاب الباقر عليه السلام أيضا."

وروى جميل بن دراج، عنه، عن مسير بن عبد العزيز. سن ج ۱ / ۱۶۵.

وروى عبد الله بن جبلة، عنه، عن محمد بن تمام ما يفيد حسنه وكماله. غيبة النعمانى ص ۵۵، وجد ج ۲۳ / ۹۷، وكمبا ج ۷ / ۲۱.

وروى النضر بن سويد، عن يحيى الحلبى، عن الحكم الحناط، عن محمد بن

(۲۳۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، إبراهيم بن عبد الحميد (۱)، الحكم بن أيمن الحناط (۱)، عبد الله بن جبلة (۲)، صفوان بن يحيى (۱)، ابن أبى عمير (۳)، الحسين بن سعيد (۱)، يحيى الحلبى (۱)، سيف بن عميرة (۱)، الحكم الحناط (۱)، محمد بن سماعة (۱)، جميل بن دراج (۲)، على بن الحكم (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن زياد (۱)، على بن عقبة (۱)، نضر بن سويد (۱)، أحمد بن محمد (۳)، محمد بن سنان (۱)، عبد العزيز (۱)، الصدق (۱)

همام. كمال الدين ج ۲ باب ۵۷ علامات خروج القائم عليه السلام ص ۶۵۵ ح ۲۵.

ورواه فى كمبا ج ۱۳ / ۱۵۶ مثله وفيه: الحكم الخياط، وجد ج ۵۲ / ۲۰۷.

سن: عن أبيه، عن ابن أبى عمير، عن الحكم بن أيمن، عن القاسم الصيرفى.

كتاب الايمان ص ۱۶۷، وجد ج ۶۸ / ۲۴۳.

سن: أحمد بن محمد، عنه، عن ميمون البان. كتاب العشرة ص ۱۰۴، و ج ۷۴ / ۳۶۵.

وروى صفوان عنه، عن الشحام كما فى رواية الصدوق. كتاب الدعاء ص ۲۱۷، وجد ج ۹۵ / ۱۳۵. ومن أحفاده أحمد بن على بن الحكم المذكور وعلى بن عبد الواحد الخمرى الآتى.

۴۸۶۳ - الحكم بن بشار:

غال لا شئ. كذا قاله العلامة فى صه فى القسم الثانى. والأرجح هو أحكم بن بشار.

۴۸۶۴ - الحكم بن بهلول:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى يب ج ۴ باب الخمس ص ۱۲۴ ح ۴۵۸ عن على بن جعفر، عنه، عن أبى همام. ومثله فيه باب الزيادات ص ۱۳۸ ح ۳۹۰.

ووقع فى طريق الكلينى عن على بن إبراهيم، عن أبيه، عنه، عن رجل، عن الصادق عليه السلام تأويل قوله تعالى: (لئن أشركت ليحبطن عملك) بالشرك فى الولاية. الكافى ج ۱ باب نكت ونتف فى الولاية ص ۴۲۷ ح ۷۶.

ووقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۱ باب الاثنين ص ۲۲ عن على بن مهزيار، عنه، عن إسماعيل بن همام، وجد ج ۱ / ۲۰۹، وج ۴ / ۱۳۶ وكمبا ج ۱ / ۶۵، و ج ۲ / ۱۴۳.

وروى الحسن بن موسى الخشاب، عنه، عن إسماعيل بن همام.

كمال الدين ج ۱ باب ۲۵ (۲۴) فى رواية شريفة مفصلة. ورواه فى البحار وأبدل الحكم بالحسن كما تقدم.

(۲۳۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، أحمد بن على بن الحكم (۱)، إسماعيل بن همام (۲)، على بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، القاسم الصيرفى (۱)، ابن أبى عمير (۱)، الحكم الخياط (۱)، الحكم بن بهلول (۱)، الحسن بن موسى (۱)، الحكم بن بشار (۱)، ميمون ألبان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، على بن جعفر (۱)، الخمس (۱)

۴۸۶۵ - الحكم بن ثابت:

لم يذكروه. روى على بن الحكم الأزدى، عنه، عن فضيل بن غزوان. أمالى الشيخ ج ۱ / ۱۸۳.

۴۸۶۶ - الحكم بن جبير:

لم يذكروه. روى المفيد فى ختص ص ۱۲۸ عنه، عن الباقر والسجاد عليهما السلام ما يفيد كماله. وكمبا ج ۸ / ۲۲۸.

۴۸۶۷ – الحكم بن حبيب:

هو وأخوه إسماعيل وقعا فى طريق الكلينى، عن على بن الصلت، عنهما، عن بريد العجلى قال: سمعت أبا جعفر عليه السلام يقول: بنا عبد الله وبنا وحد الله – إلى آخر ما تقدم فى أخيه.

۴۸۶۸ – الحكم بن حزام: هو الحكيم بن حزام.

۴۸۶۹ – الحكم بن الحسين: يأتى فى حكيم بن الحسين.

۴۸۷۰ – الحكم بن الحكيم الصيرفى الأسدى مولاهم:

كوفى من أصحاب الصادق عليه السلام. رجال الشيخ (۱۰۳). قال الخوئى: و الظاهر اتحاده مع من بعده.

۴۸۷۱ – الحكم بن حكيم أبو خلاد الصيرفى الكوفى:

مولى ثقة. قاله النجاشى. ولا خلاف فى وثاقته. وهو من أصحاب الصادق عليه السلام. وله كتاب يرويه عنه صفوان بن يحيى وابن أبى عمير. وهو ابن عم خلاد بن عيسى كما عن ابن نوح. وروى عنه أبان وحماد بن عثمان وهشام بن سالم وجميل بن دراج ومحمد بن أبى حمزة.

۴۸۷۲ – الحكم الحناط أو الخياط: هو ابن أيمن المذكور.

(۲۳۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، الحكم بن الحكيم الصيرفى (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، ابن أبى عمير (۱)، هشام بن سالم (۱)، خلاد بن عيسى (۱)، على بن الصلت (۱)، حماد بن عثمان (۱)، الحكم الحناط (۱)، الحكم بن حبيب (۱)، الحكم بن حكيم (۱)، جميل بن دراج (۱)، حكيم بن حزام (۱)، على بن الحكم (۱)

۴۸۷۳ – الحكم بن حنظلة الكندى:

لم يذكروه. وهو من شهداء أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين.

كتاب صفين ص ۵۵۷.

۴۸۷۴ – الحكم بن الزبير النخعى:

روى أحمد بن محمد، عن على بن الحكم، عن أبيه، عن أبى الجارود. كامل الزيارة باب ۲۳ ص ۷۳. وحيث إن على بن الحكم منحصر بابن الحكم بن الزبير – كما يأتى – ذكرناه كذلك.

۴۸۷۵ – الحكم بن زهير:

لم يذكروه. وقع فى طريق القمى فى تفسير سورة المؤمن ج ۲ / ۲۵۶ عن جعفر بن بشير، عنه، عن محمد بن حمدان، عن الصادق عليه السلام تفسير قوله:

(إذا دعى الله وحده) إذا ذكر الله وحده بولاية من أمر الله بولايته كفرتم وإن يشرك به من ليست له ولاية تؤمنوا بأن له ولاية.

۴۸۷۶ – الحكم بن سالم:

لم يذكروه. روى إبراهيم بن مهزم، عنه مضمرة. الكافى ج ۲ كتاب الايمان باب محاسبة العمل ص ۴۵۷ ح ۱۶. ووقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۳۴۶ عن السيارى، عنه، عمن حدثه، عن الصادق عليه السلام.

۴۸۷۷ – الحكم السراج الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى أبو بكر الحضرمى أنه دخل على الصادق عليه السلام فقال: ما ترى من يحمل إلى الشام من

السروج وأداتها؟

فقال: لا بأس أنتم اليوم بمنزلة أصحاب النبى صلى الله عليه وآله. إنكم فى هدنة.

۴۸۷۸ - الحكم بن سعد الأسدى الناشرى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وأخوه مشمعل أكثر رواية منه. شارك

(۲۳۷)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۵)، إبراهيم بن مهزم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو بكر الحضرمى (۱)، الحكم بن الزبير (۲)، الحكم بن زهير (۱)، الحكم بن سالم (۱)، الحكم السراج (۱)، على بن الحكم (۲)، محمد بن حمدان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الحكم بن سعد (۱)، جعفر بن بشير (۱)، الشام (۱)، الشهادة (۱)

أخاه فى كتاب الديات. رواه عنه عباس بن هشام.

۴۸۷۹ - الحكم بن سعد:

من أصحاب الباقر عليه السلام. روى عنه ضربه عصاه بصخرة ونبوع الماء كما فى مدينة المعاجز.

ولعله كان عصا موسى عليه السلام وحجره الذى كان يضرب به عصاه فينفجر منه الماء. فإنه من مسلمات الروايات المتواترة أن آثار الأنبياء كلها عند الإمام. ويؤيده ما يأتى فى حكيم بن أسد.

۴۸۸۰ - الحكم بن سليمان:

روى عن محمد بن الحداد الكوفى. ذكره الشيخ فى رجاله عند ذكر محمد بن حداد فى أصحاب الصادق عليه السلام (۴۰۱).

كنز: عن إبراهيم بن محمد الثقفى، عنه، عن محمد بن كثير. جد ج ۳۵ / ۳۳۹، و ج ۳۹ / ۲۸۸، وكمبا ج ۹ / ۶۶ و ۴۱۱.

ووقع فى طريق الصدوق وغيره عن الثقفى، عنه، عن على بن هاشم. جد ج ۳۸ / ۱۶ و ۲۲۷، وج ۴۰ / ۲، وكمبا ج ۹ / ۲۶۳ و ۳۱۵ و ۴۲۷.

وفى غيبة النعمانى ص ۱۰۴ عنه، عن محمد بن كثير - الخ.

الطب ص ۱۱۰ عن على بن أسباط، عنه، عن ميسر، عن الصادق عليه السلام.

۴۸۸۱ - الحكم بن الصلت الثقفى الكوفى:

من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام كما ذكره الشيخ فى رجاله (۱۶ و ۱۰۵) وغيره. أقول: يستفاد حسنه وكماله مما رواه الصدوق فى أماليه مج ۳۸ ص ۱۳۰ بإسناده عن عبد الله بن مسكان، عنه، عن أبى جعفر الباقر، عن آبائه عليهم السلام قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله: خذوا بحجزة هذا الأنزع - يعنى عليا - " فإنه الصديق الأكبر، وهو الفاروق يفرق بين الحق والباطل، من أحبه هداه الله و

(۲۳۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، إبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، عبد الله بن مسكان (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، الحكم بن سليمان (۱)، الحكم بن الصلت (۱)، على بن أسباط (۱)، على بن هاشم (۱)، محمد بن الحداد (۱)، الحكم بن سعد (۱)، الضرب (۲)، الصدق (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الدية (۱)

من أبغضه أبغضه الله ومن تخلف عنه محقه الله. ومنه سبطا أمتى الحسن والحسين، وهما ابناى. ومن الحسين أئمة هداة. أعطاهم الله

علمی وفهمی فتولوهم ولا تتخذوا ولیجة من دونهم فیحل علیکم غضب من ربکم - الخ. یر مثله. وجد ج ۳۶ / ۲۲۸، وکمبا ج ۹ / ۱۲۸.

بشا ص ۲۱۰ عن الحکم بن الصلت وساقه مثله.

۴۸۸۲ - الحکم بن ظهیر الفزاری الکوفی:

صاحب التفسیر عن السدی. ذکره جش والشیخ فی ترجمة ابنه إبراهیم المذکور.

وروی الشیخ بإسناده عن محمد بن الفضل بن مختار البانی، عن أبیه، عنه، عن أبی حمزة الثمالی حدیثا " شریفا " مفصلا " فی جوامع مناقب أمیر المؤمنین علیه السلام کما فی أمالیه ج ۲ / ۲۱۹، وجد ج ۴۰ / ۶۶، وکمبا ج ۹ / ۴۴۲.

وروی عن ابنه إبراهیم، عنه حدیث الفضائل کما فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۷ بإسناده عن الحسین بن نصر بن مزاحم، عنه، عن أبیه الحکم بن ظهیر، عن منصور بن سابور، وجد ج ۳۸ / ۱۲۰، وکمبا ج ۹ / ۲۸۸.

وروی الکلینی فی روضة الکافی بإسناده عن إسماعیل بن مهران، عن المنذر بن جیفر، عنه، عن عبد الله بن حریز العبدی، عن الأصبغ خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۷ / ۹۵، وجد ج ۷۷ / ۳۶۳. وفیه: جریر، بدل حریز والباقی مثله.

وفی بشا ص ۸۸ بإسناده عن عباد بن یعقوب، عنه، عن أبی إسحاق حدیث أبی ذر فی الفضائل.

وتقدم فی أحمد بن معمر روایته عنه. جد ج ۳۵ / ۳۱۶، وکمبا ج ۹ / ۶۹.

وفی کتاب صفین ص ۲۱۶ روایة نصر، عنه، عن إسماعیل - الخ. وهو ممن جرحهم العامة لتشیعهم.

۴۸۸۳ - الحکم بن عبد الرحمن الأعور الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۱۰۶).

(۲۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن نصر بن مزاحم (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، الحکم بن الصلت (۱)، الحکم بن ظهیر (۲)، عباد بن یعقوب (۱)، محمد بن الفضل (۱)، أحمد بن معمر (۱)، البغض (۲)

۴۸۸۴ - الحکم بن عبد الرحیم القصیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ الأجل النعمانی، عن أحمد بن علی الحمیری، عنه قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۰، وجد ج ۵۱ / ۴۲.

۴۸۸۵ - الحکم بن عبد الرحمن بن أبی نعیم الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام کما عده الشیخ فی رجاله (۱۲ و ۱۱۲).

۴۸۸۶ - الحکم بن عبد الرحمن:

خیار ثقة کما نقله العلامة فی صه عن ابن عقدة، عن الفضل بن یوسف. ثم قال فی صه: وهذا الحدیث لا أعتمد علیه فی التعدیل لکنه مرجح.

۴۸۸۷ - الحکم بن عتیبة أو عیینة الکندی الکوفی أبو محمد:

من فقهاء العامة زیدی بتری من أصحاب السجاد والباقرین علیهم السلام.

وردت روایات فی ذمه: منها قول الصادق علیه السلام: إن الحکم بن عتیبة ممن قال الله: (ومن الناس من یقول آمنا بالله وبالیوم الآخر وما هم بمؤمنین) فلیشرق الحکم ولیغرب! أما والله لا یصیب العلم إلا من أهل بیت نزل علیهم جبرئیل.

ومنها قول الباقر علیه السلام: اللهم لا تغفر له ذنبه! فلیذهب الحکم یمینا " وشمالا - " وساقه نحوه. ومنها قوله له ولسلمة بن کهیل:

شرقا " وغربا! " لن تجدا علما " صحيحا " إلا شيئا " يخرج من عندنا أهل البيت. جد ج ۲ / ۹۱ و ۹۲، وج ۴۶ / ۳۳۵، وكمبا ج ۱ / ۹۳، وج ۱۱ / ۹۷.

وسائر الروايات الواردة فى ذمه. جد ج ۳۷ / ۳۱، وج ۴۶ / ۲۹۲، و ج ۴۷ / ۳۴۶، وج ۷۲ / ۱۸۱، وكمبا ۹ / ۱۷۹، وج ۱۱ / ۸۳ و ۲۰۸، وكتاب الكفر ص ۲۴، والكافى ج ۱ باب ۹۹ ص ۳۹۹. مات سنة ۱۱۴ – ۱۱۵.

۴۸۸۸ – الحكم بن علباء الأسدى:

لم يذكروه. ولى البحرين وأصاب مالا " كثيرا، " وحمل خمسه إلى مولانا

(۲۴۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الحافظ أبو نعيم (۱)، الحكم بن علباء الأسدى (۱)، أحمد بن على الحميرى (۱)، عبد الرحيم القصير (۱)، الفضل بن يوسف (۱)، سلمة بن كهيل (۱)، الموت (۱)

أبى جعفر عليه السلام فقبله ورده إليه وضمن له الجنة. رواه الحسين بن سعيد، عن ابن أبى عمير، عنه. يب ج ۴ باب الزيادات بعد باب الأنفال ص ۱۳۷، وصا ج ۲ / ۵۸. ويأتى أبوه وتغاير قصتهما.

۴۸۸۹ – الحكم بن عيينة أبو محمد:

رأى أبا جعفر عليه السلام وعليه إزار أحمر. تفسير العياشى ج ۲ / ۱۴.

وسأل أبا جعفر عليه السلام عن اصطفاء مريم فى الآية مرتين. شئ: سورة آل عمران ص ۱۷۳. وهذا هو المذكور أو أخو سفيان بن عيينة.

۴۸۹۰ – الحكم بن القتات:

كوفى ثقة قليل الحديث. قال جش وغيره. ولا خلاف فيه. وله كتاب رواه عبد الرحمن بن أبى هاشم البجلى. وعن ابن داود عده من أصحاب الباقر و الصادق عليهما السلام.

۴۸۹۱ – الحكم بن كيسان:

فى الجماعة الذين قاتلوا فى الشهر الحرام، فلما جاؤوا إلى رسول الله قال لهم الرسول صلى الله عليه وآله: والله ما أمرتكم بالقتال فى الشهر الحرام. جد ج ۱۹ / ۱۷۵، وكمبا ج ۶ / ۴۴۱. وعن الاستيعاب أنه من شهداء بئر معونة مع عامر بن فهيرة.

۴۸۹۲ – الحكم بن محمد بن القاسم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى روضة الكافى ص ۲۷۶ ح ۴۱۷ عن عبد الكريم بن عمرو، عنه، عن عبد الله بن عطاء.

ورواه البرقى فى سن ج ۲ / ۳۵۲ مثله. ورواه فى البحار فى مواضع ج ۴۶ / ۲۹۱، وج ۷۶ / ۲۹۰ وفى بعضها أبى القاسم فى اسم جده والأكثر كما ذكرنا.

۴۸۹۳ – الحكم بن محمد بن القاسم الثقفى:

روى إسماعيل بن عامر، عنه، عن أبيه. أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۵۷. ومثله

(۲۴۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، الحكم (بن) القتات (۱)، سفيان بن عيينة (۱)، عبد الكريم بن عمرو (۱)، عبد الله بن عطاء (۱)، إسماعيل بن عامر (۱)، الحكم بن عيينة (۱)، ابن أبى عمير (۱)، عامر بن فهيرة (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، محمد بن القاسم (۲)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الجماعة (۱)

فيه ص ۲۵۸.

۴۸۹۴ – الحكم بن مختار بن أبى عبيدة الثقفى أبو محمد:

من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام ثقة كما قاله الشيخ فى رجاله (۱۳) ولا خلاف فيه.

تشرفه بلقاء الباقر عليه السلام وسؤاله عن أبيه وصيرورته مورد لطفه و عنايته. جد ج ۴۵ / ۳۴۳ و ۳۵۱، وكمبا ج ۱۰ / ۲۸۱ و ۲۸۳.

۴۸۹۵ – الحكم بن مروان:

لم يذكروه. روى على بن أسباط، عنه، عن يونس بن صهيب، عن أبى جعفر عليه السلام حديث الغار وإضمار أبى بكر أن رسول الله صلى الله عليه وآله ساحر. ختص ص ۱۹، وكمبا ج ۸ / ۲۲۷.

وروى هذا عن عمر بن الخطاب مناقب أمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۴۰ / ۱۲۲، وكمبا ج ۹ / ۴۵۵.

۴۸۹۶ – الحكم بن المستنير:

روى معروف بن خربوذ، عنه، عن مولانا السجاد عليه السلام. تفسير القمى سورة بنى إسرائيل ص ۳۷۸ حديث البحر والشمس.

وهذه الرواية رواها فى روضة الكافى ص ۸۳ ح ۴۱. وفيها: الحكم بن المستورد عنه. وفى جامع الرواة عن الروضة بعنوان الحكم بن مستور.

۴۸۹۷ – الحكم بن مسكين المكنى أبو محمد:

كوفى مولى ثقيف. من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عنه الاجلة:

منهم ابن أبى عمير وابن محبوب والبزنطى وابن فضال وغيرهم. وله كتاب الوصايا وكتاب الطلاق وكتاب الظهار كما قاله النجاشى.

أقول: ويشهد لحسنه وكماله وسلامته مضافا " إلى ما تقدم رواياته الشريفة.

منها تفسير قوله تعالى: (إنا عرضنا الأمانة)) – الآية بولاية أمير المؤمنين عليه السلام.

(۲۴۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، المختار بن أبى عبيدة الثقفى (۱)، كتاب جامع الرواة لمحمد على الأردبيلى (۱)، الخليفة عمر بن الخطاب (۱)، الحكم بن المستنير (۱)، ابن أبى عمير (۱)، على بن أسباط (۱)، الحكم بن مسكين (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، الستر (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)

كمبا ج ۷ / ۵۸، وجد ج ۲۳ / ۲۸۰.

ومنها حديث أهل التابوت: ستة من الأولين وستة من الآخرين. كمبا ج ۸ / ۲۵۳.

منها حديث الشورى والمناشدة واحتجاج أمير المؤمنين عليه السلام على القوم فى إثبات أفضليته وأولويته بالخلافة. كمبا ج ۸ / ۳۴۴.

ومنها حديث لعن الرسول معاوية فى سبعة مواطن. كمبا ج ۸ / ۳۷۹. ولعله لذلك كله قال الشهيد على ما حكى عنه: أنا أعمل على روايته. وعن المحقق الحكم بصحة رواياته.

ومنها رواية إراءة أمير المؤمنين عليه السلام الرسول لأبى بكر فى مسجد قبا و أمره إياه بإطاعة أمير المؤمنين عليه السلام، وقول عمر له: تبا " لأمة ولوك أمرهم!

أما تعرف سحر بنى هاشم؟! ذكرها فى ختص ص ۲۷۳.

ومنها حديث النص على الأئمة الاثنى عشر عليهم السلام. العيون ج ۱ / ۵۲.

ووقع فى طريق ابن قولويه فى الكامل باب ۲۸ ص ۸۹ ح ۲ عن محمد بن الحسين، عنه حديث بكاء السماء والأرض على مولانا

الحسین صلوات الله وسلامه علیه. والمراد محمد بن الحسین بن أبی الخطاب.

۴۸۹۸ – الحکم بن مقسم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل عن سلیمان بن مهران، عنه، عن ابن عباس. جد ج ۳۵ / ۲۸۵، وکمبا ج ۹ / ۵۴.

۴۸۹۹ – الحکم بن نافع أبو الیمان الحمصی:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی النیسابوری، عنه، عن شعیب. الفقیه ج ۳ باب ما یقبل من الدعاوی بغیر بینة ص ۱۰۸. قیل: ولد سنة ۱۳۸ ومات ۲۲۱.

۴۹۰۰ – الحکم بن هشام بن الحکم أبو محمد:

سکن البصرة، الشیخ المتکلم. له کتاب فی الإمامة.

(۲۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، عبد الله بن عباس (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، محمد بن یحیی النیسابوری (۱)، سلیمان بن مهران (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مدینة البصرة (۱)، الحکم بن هشام (۱)، بنو هاشم (۱)، ابن قولویه (۱)، الحکم بن نافع (۱)، البکاء (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، السجود (۱)

۴۹۰۱ – الحکیم بن إبراهیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن موسی بن عمیر الکوفی، عنه، عن الأسود بن یزید، عن عبد الله بن مسعود. کمبا ج ۱ / ۸۶، وجد ج ۲ / ۶۸.

۴۹۰۲ – الحکیم بن أبی العلاء:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام. وروی عنه العباس. یب ج ۵ باب الطواف ص ۱۴۲.

۴۹۰۳ – الحکیم بن أبی نعیم:

لم یذکروه. من أصحاب الباقر علیه السلام. نذر بین الرکن والمقام أن لا یخرج من المدینة حتی یعلم أن الباقر علیه السلام قائم آل محمد. فبقی ثلاثین یوما " حیث لم یجبه. فبعد ثلاثین أخبره بنذره وقال: إن کنت أنت رابطتک وإن لم تکن انتشرت فی الأرض لطلب المعاش. فلما أخبره قال له: سر فی حفظ الله والتمس معاشک. إثبات الوصیة ص ۱۴۹.

۴۹۰۴ – حکیم بن أسد:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الباقر علیه السلام لقیه وبیده عصا یضرب الصخرة فینبع منه الماء، فقال: ما هذا؟ فقال: نبعة من عصا موسی – الخ. إثبات الهداة ج ۵ / ۳۱۷. نظیره فی الحکم بن سعد.

۴۹۰۵ – حکیم بن أنبار:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الجواد علیه السلام. روی معجزته. مدینة المعاجز ص ۵۲۴. لکن فی الدلائل ص ۲۱۰: حکیم بن حماد.

۴۹۰۶ – حکیم بن أوس:

روی قب عنه حدیث زهد أمیر المؤمنین علیه السلام جد ج ۴۱ / ۱۱۷، وکمبا

(۲۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، الحکیم بن أبی العلاء (۱)، الأسود بن یزید (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، موسی بن عمیر (۱)، الحکم بن سعد (۱)، الزهد (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)

ج ۹ / ۵۳۵.

۴۹۰۷ – حکیم بن جابر:

لم یذکروه. روی إسماعیل بن أبی خالد، عنه، عن زید بن ثابت. الکافی ج ۷ کتاب المواریث باب ۲ ص ۷۵. ورواه فی یب ج ۹ / ۲۶۸. لکن فیه: یزید بن ثابت.

۴۹۰۸ – حکیم بن جبلة بن حصن العبدی:

من أصحاب الرسول صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین علیه السلام.

الرجل صالح کما قاله أمیر المؤمنین علیه السلام. رواه فی البحار عن العلامة و السید والمفید وغیرهم فراجع کمبا ج ۸ / ۲۶ و ۴۱۱، وجد ۲۸ / ۱۱۳، وج ۳۲ / ۹۲.

حارب طلحة والزبیر قبل قدوم أمیر المؤمنین علیه السلام بالبصرة وقتلاه، وعده أمیر المؤمنین علیه السلام من عباد أهل البصرة ومخبتیهم کما فی مکتوبه. و اعترضا علی أمیر المؤمنین علیه السلام وقالا له: استبددت برأیک عنا، ورفضتنا رفض التریکة، وملکت أمرک الأشتر وحکیم بن جبلة وغیرهما – الخ. کمبا ج ۸ ص ۳۹۵، وجد ج ۳۲ ص ۲۴.

یستفاد من ذلک قوة إیمانه وکماله وأنه من رؤساء الشیعة، ولا نحتاج إلی إثبات صلاحه إلی الاستشهاد بقول ابن أثیر و أمثاله.

مدحه وجلالته فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۴۸ و ۱۶۸ و ۱۸۶.

ثناء أمیر المؤمنین علیه السلام علیه بقوله:

دعا حکیم دعوة سمیعة * نال بها المنزلة الرفیعة – الخ. فیه ص ۱۸۶.

وقیل: هو من أشد الناس فی عبد القیس. ومن شدته أنه قتل برجله المقطوعة قاطعها، ولم ینقل ذلک من أحد فی الجاهلیة و الاسلام.

۴۹۰۹ – حکیم بن جبیر بن مطعم:

من أصحاب السجاد علیه السلام کما فی ختص وغیره.

(۲۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۶)، إبن الأثیر (۱)، إسماعیل بن أبی خالد (۱)، حکیم بن جبیر بن مطعم (۱)، یزید بن ثابت (۱)، مدینة البصرة (۱)، زید بن ثابت (۱)، حکیم بن جابر (۱)، حکیم بن جبلة (۲)، القتل (۱)، الجهل (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

وروی ابن فضال عن حنان بن سدیر، عن أبیه، عنه، عنه. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب فضل ماء الفرات ص ۳۸۹ وغیره.

وروی القمی عن أبان بن عثمان، عنه، عنه تفسیر قوله: (وأذان من الله و رسوله) بأمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۲۹۲. مع: عن أبی الجارود، عنه مثله ص ۲۹۳، وکمبا ج ۹ / ۵۶.

۴۹۱۰ – حکیم بن جبیر الأسدی:

روی حنان بن سدیر، عنه، عن السجاد علیه السلام. کامل الزیارة باب ۱۳ ص ۴۹ ح ۱۲. وفیه ص ۴۸ روی حنان بن سدیر، عن أبیه، عنه، عنه.

– ۴۹۱۱ حکیم بن جبیر:

روی قیس بن الربیع عنه، عن السجاد علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۲ / ۶۱.

وروی إسماعیل بن صبیح، عن صباح المزنی، عنه، عن عقبة الهجری، عن عمه، عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. الأمالی ج ۱ / ۸۳. ورواه فی بشا ص ۲۵۳ وفیه: حکیم بن الحسن.

وروی شریک، عنه، عن إبراهیم النخعی خطبة اللؤلؤة لأمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۶ / ۳۵۴، وج ۴۱ / ۳۲۹، وکمبا ج ۹ / ۱۵۷ و ۵۹۵.

وروی مسلم، عنه، عن أبیه، عن الشعبی روایة النص. جد ج ۳۶ / ۳۳۰، و کمبا ج ۹ / ۱۵۱.

وروی علی بن سهر، عنه، عن ابن عباس. جد ج ۳۹ / ۲۸۸، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰.

۴۹۱۲ – حکیم بن حزام بن خویلد ابن أخی خدیجة:

عاش فی الجاهلیة ستین سنة وفی الاسلام ستین سنة. کان یحمل الطعام إلی عمته خدیجة فی أیام الشعب. أسلم یوم فتح مکة وبایع، فقال: من دخل دار حکیم فهو آمن، وکره الخروج مع المشرکین إلی بدر الکبری. وما یتعلق به فی جد

(۲۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، نهر الفرات (۱)، إبراهیم النخعی (۱)، أبان بن عثمان (۱)، قیس بن الربیع (۱)، حنان بن سدیر (۳)، حکیم بن حزام (۱)، حکیم بن جبیر (۲)، صباح المزنی (۱)، الطعام (۱)، الجهل (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

ج ۱۹ / ۱۹ و ۳۳۱، وج ۲۱ / ۱۰۴ و ۱۳۰، وکمبا ج ۶ / ۴۰۷ و ۴۷۵ و ۵۹۸ و ۶۰۴.

۴۹۱۳ – حکیم بن الحسن: تقدم فی حکیم بن جبیر.

۴۹۱۴ – حکیم بن الحسین: روی عن السجاد علیه السلام. تفسیر العیاشی ج ۲ / ۷۶.

وفیه دلالات علی حسن عقیدته.

وروی محمد بن مروان، عنه، عن السجاد علیه السلام. المستدرک ج ۲ / ۶۲۸ عن کتاب الحسین بن سعید، ورأیته فی کتاب الزهد للحسین بن سعید وفیه:

حکم بن الحسین.

۴۹۱۵ – حکیم بن حماد: تقدم فی حکیم بن أنبار.

۴۹۱۶ – حکیم بن داود بن حکیم السراج:

لم یذکروه. وهو من أجلة مشائخ ابن قولویه. ترحم علیه ووثق مشائخه فی أول کتابه روی ابن قولویه القمی فی کامل الزیادة باب بکاء السماء والأرض وفی باب نوح النوم عنه، عن سلمة بن الخطاب کما فیه ص ۱۳ مکررا " و ۱۲۶ و ۲۱ و ۲۲ و ۱۲ و ۵۳ و ۹۰ و ۹۵ و ۹۹ و ۱۰۰ و ۱۰۳ و ۱۰۹ و ۱۱۸ و ۱۱۹ و ۱۳۰ و ۱۶۹ و ۲۰۹ و ۲۷۲ و ۲۸۰ و ۲۸۳ و ۲۸۷ و ۲۹۲ و ۳۰۸ وغیر ذلک.

وفی کل ذلک روی عنه، عن سلمة. وفی ص ۱۷۴ روی عنه هو وغیره عن محمد بن موسی الهمدانی.

۴۹۱۷ – حکیم بن الزبیر:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کتابه التفضیل ص ۷ عن علی بن صالح، عنه، عن جمیع بن عمیر حدیث المؤاخاة.

۴۹۱۸ – حکیم بن سعد (سعید) الحنفی أبو یحیی:

من شرطة الخمیس من أولیاء أمیر المؤمنین علیه السلام. ذکره المفید فی ختص والبرقی.

(۲۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، حدیث المؤاخاة (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن موسی الهمدانی (۱)، حکیم بن داود بن حکیم (۱)، حکیم بن سعد (سعید) (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، الحسین بن سعید (۱)، ابن قولویه (۲)، محمد بن مروان (۱)، جمیع بن عمیر (۱)،

حکیم بن جبیر (۱)، علی بن صالح (۱)، البکاء (۱)، الزهد (۱)، النوم (۱)

جملة من روایاته فی غیبة النعمانی ص ۱۷۰ وغیبة الطوسی ص ۲۹۹.

۴۹۱۹ – حکیم بن صهیب الصیرفی أبو صهیب وأبو سدیر:

عده الشیخ فی أصحاب السجاد والباقر علیهما السلام. ویستفاد ذلک أیضا " مما یأتی فی ترجمة ابنه سدیر من روایة الکافی ج ۶ باب الحمام. تشرفه بلقاء السجاد علیه السلام ص ۴۹۷.

ویأتی فی حفیده حنان بن سدیر روایته، عن أبیه، عنه، عن میثم التمار. جد ج ۴۲ / ۱۲۹، وکمبا ج ۹ / ۶۳۰.

۴۹۲۰ – حکیم بن طفیل السنسنی: خبیث ملعون من جند بنی أمیة. قتله المختار.

۴۹۲۱ – حکیم بن عباس الکلبی:

خبیث من أولیاء بنی أمیة وشاعرهم. ذمه، وأشعاره الخبیثة، ودعاء الصادق علیه السلام علیه فسلط الله علیه أسدا " افترسه ولحق بالهاویة. جد ج ۴۷ / ۱۳۶، و کمبا ج ۱۱ / ۱۴۳.

۴۹۲۲ – حکیم بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن أحمد بن صالح، عنه، عن مقاتل بن سلیمان روایة شریفة کما فی أمالیه ص ۲۹، وجد ج ۳۷ / ۲۵۴، وکمبا ج ۹ / ۲۳۷.

۴۹۲۳ – حکیم بن عبد الرحمن البکائی:

عن الطبری أنه قال لعلی علیه السلام وهو یخطب: (لئن أشرکت لیحبطن عملک) – الخ.

۴۹۲۴ – حکیم مؤذن بنی عیسی (عبیس – ابن عیسی):

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه عبد الصمد بن بشیر. یب ج ۴ باب الخمس ص ۱۲۱، وصا ج ۲ باب وجوب الخمس ص ۵۴.

(۲۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الصمد بن بشیر (۱)، بنو أمیة (۲)، حکیم بن صهیب (۱)، حنان بن سدیر (۱)، القتل (۲)، الخمس (۲)، الوجوب (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

۴۹۲۵ – حکیم بن محمد بن مسلم:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۲۱ عنه، عن الحسن بن علی بن یقطین.

۴۹۲۶ – حکیم بن معاویة بن عمار:

روی عن أبیه. وروی عنه ابنه معاویة کما فی کش فی ترجمة محمد بن أبی زینب علی ما قیل. وفیه اشکال فان کش هنا روی عن محمد بن یزداد، عن معاویة بن حکیم، عن أبیه، عن جده.

۴۹۲۷ – حکیم بن منقذ العبدی:

لم یذکروه. وهو الذی بعثه سلیمان بن صرد مع الولید بن حصین الکنانی یدعوان أهل الکوفة لطلب ثار الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۵، وجد ج ۴۵ / ۳۵۸.

۴۹۲۸ – حلاس بن عمرو الهجری الأزدی:

ذکره الشیخ فی أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وفی باب أصحاب الحسین علیه السلام: حلاش بن عمرو. وعن قب: حلاس بن عمرو الراسبی من المقتولین فی الحملة الأولی من أصحاب الحسین علیه السلام. وفی الزیارة: جلاس بن عمرو کما تقدم. کمبا ج ۱۰

/ ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۴.

۴۹۲۹ – حماد أبو یوسف الخزاز:

لم یذکروه. روی الحسن بن محبوب، عنه، عن سلیمان بن خالد، عن الصادق علیه السلام. یب ج ۹ باب میراث الأعمام ص ۳۲۶، و باب الأولی من ذوی الأنساب ص ۲۶۹. وروی الأخیر فی الکافی ج ۷ / ۷۷ مثله.

۴۹۳۰ – حماد بن أبی حازم المدنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الخزاز فی کتابه النصوص باب ۳ عن أبی علی محمد بن همام، عن محمد بن محمد بن عمران الکوفی، عنه، عن عمران بن محمد بن

(۲۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، حماد أبو یوسف الخزاز (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، معاویة بن عمار (۱)، سلیمان بن خالد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن یزداد (۱)، محمد بن تمام (۱)، جلاس بن عمرو (۱)، حلاس بن عمرو (۲)، عمران بن محمد (۱)، محمد بن عمران (۱)، محمد بن مسلم (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، الطب، الطبابة (۱)

سعید بن المسیب، عن أبیه، عن جده، عن أبی سعید الخدری، عن النبی صلی الله علیه وآله النص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام.

وفیه أیضا " عن ابن عقدة، عن محمد بن الغیاث الکوفی، عنه، عنه بهذا الإسناد روایة أخری فی الفضائل والنصوص، وجد ج ۳۶ / ۲۹۲، وکمبا ج ۹ / ۱۴۱.

۴۹۳۱ – حماد بن أبی طلحة الکوفی بیاع السابری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. له کتاب یرویه عنه جماعة منهم أحد بن أبی بشیر. وروی عن محمد بن سنان.

یر: أیوب بن نوح، عن صفوان بن یحیی، عنه، عن أبی عوف، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۱۸ / ۵، وکمبا ج ۶ / ۲۹۹.

وروی محمد بن سنان، عنه، عن أبی حمزة الثمالی کما فی غیبة النعمانی، ویب باب الدیون.

وروی أحمد بن أبی بشیر (بشر) عنه، عن زرارة. یب ج ۲ باب المواقیت ص ۲۵۲، وصا ج ۱ / ۲۵۶.

۴۹۳۲ – حماد بن أبی یعلی السعدی الثمالی:

من أصحاب (ع). رجال الشیخ (۱۲۷). وعن نسخة: حماد بن یعلی.

۴۹۳۳ – حماد الأزدی:

لم یذکروه. روی أحمد بن عمر الحلبی، عنه، عن هشام الخفاف. روضة الکافی ص ۳۵۱ ح ۵۴۹. ولعله ابن راشد الآتی.

۴۹۳۴ – حماد بن أنس:

عد من شهداء الطف.

۴۹۳۵ – حماد بن أیوب:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه فی کامل الزیارة باب ۸۸ ص ۲۶۹ عن

(۲۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، سعید بن المسیب (۱)، حماد بن أبی یعلی (۱)، حماد بن أبی طلحة (۱)، أحمد بن عمر الحلبی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، حماد بن أیوب (۱)، أیوب

بن نوح (۱)، حماد الأزدی (۱)، حماد بن یعلی (۱)، هشام الخفاف (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن سنان (۲)، الشهادة (۱) أبی سعید العصفری، عنه، عن الصادق علیه السلام فضل کربلاء، وکمبا ج ۲۲ / ۱۴۰، وجد ج ۱۰۱ / ۱۰۹.

۴۹۳۶ – حماد البربری:

خبیث قتله یحیی بن عبد الله بن الحسن. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۱، وجد ج ۴۸ / ۱۶۴.

۴۹۳۷ – حماد بن بشیر:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی صفوان بن یحیی، عن یحیی الأزرق، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۲ باب الرفق ص ۱۱۸.

۴۹۳۸ – حماد البطحی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ المفید فی ختص ص ۳۲۶ عن محمد بن سنان، عنه روایة روایة شریفة فی معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام.

۴۹۳۹ – حماد بن بکر بن محمد الأزدی:

من أصحاب أبی الحسن الرضا علیه السلام کما عن البرقی.

۹۴۴۰ – حماد بن حبیب الکوفی العطار أو القطان:

له روایة شریفة فی وصف عبادة السجاد علیه السلام والتجائه به فی صحراء مظلمة، فأغاثه الامام ونجاه وأوصله إلی مکة فی لیلته تلک. وفیه دلالة علی کونه شیعیا " بل من خلص الشیعة. کمبا ج ۱۱ / ۱۳ و ۲۳، وکتاب الصلاة ص ۵۷۶، و جد ج ۴۶ / ۴۱ و ۷۷، وج ۸۷ / ۲۳۰.

۴۹۴۱ – حماد بن الحسین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الاکمال طبع الاسلامیة ج ۱ / ۳۸۹ عن یعقوب بن یزید، عنه، عن عمر بن أذینة روایة شریفة مفصلة. ولعله ابن الحسین بن مختار. ولکن فی طبع دار الکتب الاسلامیة ج ۱ / ۲۷۴: حماد بن عیسی.

(۲۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، حماد بن عیسی (۱)، عمر بن أذینة (۱)، حماد بن بشیر (۱)، حماد بن حبیب (۱)، حماد بن بکر (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

۴۹۴۲ – حماد بن حماد الخزاعی المرادی:

لم یذکروه. ذکره السید فی الاقبال فی زمرة الشهداء یوم الطف فی زیارة رجب وشعبان، وکمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰.

۴۹۴۳ – حماد بن خالد:

لم یذکروه. روی عن إسحاق الأزرق، عن عبد الملک بن سلیمان حدیث موسی و خضر وأن الامام أعلم. مدینة المعاجز ص ۱۱۵. وروی أبو بصیر، عن أبی الحسن الصباح الزعفرانی، عنه، عن عبد الکریم. التهذیب ج ۷ باب التلقی والحکرة ص ۱۶۲.

۴۹۴۴ – حماد بن راشد الأزدی البزاز أبو العلا الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. توفی سنة ۱۵۶ وله ۷۷ سنة.

۴۹۴۵ – حماد بن زکریا النخعی:

سن ج ۲ / ۵۱۴ و ۵۱۵ و ۵۱۷ عن قتیبة بن مهران، عنه، عن الصادق علیه السلام حدیث مدح البادروج، وکمبا ج ۱۴ / ۸۵۸، وجد ج ۶۶ / ۲۱۴، وفی سن ج ۲ / ۵۰۸ عنه، عنه، عن الصادق علیه السلام.

وفیه ص ۵۱۲ عن أبی عبد الرحمن وغیره عنه، عن الصادق علیه السلام.

کا: عن قتیبة بن مهران، عنه، عن الصادق علیه السلام مدح الکرفس.

کمبا ج ۵ / ۳۱۸، وجد ج ۱۳ / ۳۹۷، والکافی ج ۶ باب الکراث ص ۳۶۵ بإسناده عن عبد الرحمن، عنه، عن الصادق علیه السلام.

۴۹۴۶ – حماد بن زید الحارثی:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه ذبیان بن حکیم.

مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۳۵.

هو ابن زید بن عقیل. وروی ابن فضال، عن محمد بن حماد بن زید، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۴ باب التطوع بالخیرات ص ۲۰۱.

(۲۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۶)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، أبو بصیر (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، محمد بن حماد بن زید (۱)، قتیبة بن مهران (۲)، صباح الزعفرانی (۱)، حماد بن زکریا (۱)، ذبیان بن حکیم (۱)، حماد بن حماد (۱)، حماد بن خالد (۱)، حماد بن راشد (۱)، حماد بن زید (۱)، عبد الکریم (۱)، الصدق (۱)، الزیارة (۱)، الشهادة (۱)

۴۹۴۷ – حماد بن زید: یأتی فی سلیمان بن حرب.

۴۹۴۸ – حماد بن زید الشحام:

روی عن أبی أسامة، عن الصادق علیه السلام. الطب ص ۷۲.

۴۹۴۹ – حماد بن زید:

روی عن عبد الرحمن السراج. وروی عنه قتیبة بن سعید. جملة من روایاته الشریفة. کمبا ج ۳ / ۲۵۸، وج ۹ / ۴۰۸، وجد ج ۷ / ۲۳۲ وج ۳۹ / ۲۷۸. والظاهر اتحاده مع ابن یزید الآتی. وفی قتیبة بن سعید ما یتعلق بذلک.

۴۹۵۰ – حماد بن زید بن عقیل الحارثی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۱۵۵). وروی عنه ابنه محمد وابن محبوب.

۴۹۵۱ – حماد السراج:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه عثمان بن عیسی. یب ج ۳ باب صلاة الاستسقاء ص ۱۴۸.

۴۹۵۲ – حماد بن سعید الجعفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۷۵ عن أبی المفضل، عن علی بن محمد بن مخلد، عنه – وهو جده لامه – عن محمد بن عثمان بن أبی البهلول – الخ.

۴۹۵۳ – حماد بن سلمة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق والشیخین وغیرهم. عدة من روایاته الشریفة. کمبا ج ۹ / ۵۴ و ۱۴۴ و ۱۵۵ و ۲۸۱، وجد ج ۳۵ / ۲۸۶، وج ۳۶ / ۳۰۴ و ۳۴۶، وج ۳۸ / ۹۰، وج ۳۹ / ۴۱ وغیر ذلک. وکان یبکی علی شهداء فخ کثیرا " شهرین أو ثلاثة. وتقدم فی أحمد بن محمد بن علی بن یحیی.

(۲۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: صلاة الإستسقاء (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، محمد بن علی بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، قتیبة بن سعید (۲)، عثمان بن عیسی (۱)، حماد السراج (۱)، حماد بن سلمة (۱)، حماد بن زید (۴)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن مخلد (۱)، الشهادة (۱)، الحرب (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وروی مالک بن المغیرة، عنه، عن جذعان کما فی تفسیر القمی تفسیر قوله:

(وإن کان ذو عسرة فنظرة) – الخ.

۴۹۵۴ – حماد بن سلیمان السدوسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید ص ۱۲۲ عن هشام بن ولید، عنه، عن علی بن محمد السیرافی حدیث فضل شهر رمضان، وجد ۹۶ / ۳۳۷، وکمبا ج ۲۰ / ۸۶.

وروایته الأخری فی ذلک فی فضائل الأشهر الثلاثة.

۴۹۵۵ – حماد بن سلیمان:

روی الحسین بن خالد، عنه، عن عبد الله بن جعفر الصادق علیه السلام. سن ج ۱ / ۴۷.

وروی محمد بن یحیی، عنه، عن سعد بن سعد. یب ج ۲ باب نوافل الصلاة فی السفر ص ۱۵.

۴۹۵۶ – حماد السمندری:

روی الکشی ص ۲۲۰ والشیخ وغیرهما بأسانیدهم عنه، عن الصادق علیه السلام روایة شریفة تدل علی مدحه وفضله، وفیها أنه یدخل بلاد الکفر ویدعو إلی الأئمة علیهم السلام ویذکرهم وأنه قال له الصادق علیه السلام حین أظهر ذلک: حشرت أمة وحدک ویسعی نورک بین یدیک. وکتاب العشرة ص ۲۲۴، و کتاب الایمان ص ۱۳۶ و ۱۵۶، وجد ج ۶۸ / ۲۰۰ و ۱۲۹، وج ۷۵ / ۳۹۲، وبشا ص ۶۸.

۴۹۵۷ – حماد بن سنان:

لم یذکروه. روی العیاشی، عنه، عن الصادق علیه السلام. کتاب العشرة ص ۱۷۰، وکمبا ج ۲۳ / ۲۳، وجد ج ۱۰۳ / ۸۴ و ۸۵، وج ۷۵ / ۱۹۶، إلا أن فیه:

حماد بن عثمان. ورواه فی تفسیر البرهان عنه مثله.

(۲۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، مالک بن المغیرة (۱)، الحسین بن خالد (۱)، حماد بن سلیمان (۲)، محمد بن یحیی (۱)، حماد بن عثمان (۱)، سعد بن سعد (۱)، الصدق (۱)

۴۹۵۸ – حماد بن شعیب:

روی الحسین بن سعید، عنه، عن أبی بصیر. یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۱۲۷، وج ۷ باب أحکام الأرضین ص ۱۴۸، وباب المزارعة ص ۲۰۲.

وعده الشیخ فی رجاله (۱۳۰) من أصحاب الصادق علیه السلام ووصفه بأبی شعیب الکوفی الحمانی. وعن ابن غیر أنه صدوق.

۴۹۵۹ – حماد بن ضمخة الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه وهیب بن حفص وکان ثقة بلا نقل خلاف.

۴۹۶۰ – حماد بن طلحة:

روی عبد الله بن المغیرة، عنه، عن عیسی بن أبی منصور. الکافی ج ۴ کتاب الحج ص ۲۱۸، ویب ج ۵ باب الزیادات فی فقه الحج ص ۴۴۲ روایة أخری.

وروی محمد بن سنان عنه مع وصف بیاع السابری له عن معاذ بن کثیر.

یب ج ۴ / ۱۴۳.

۴۹۶۱ – حماد بن ظبیان:

روی عن أبی جعفر علیه السلام. وروی عنه یونس. تفسیر القمی سورة النساء تفسیر قوله تعالی: (إلا المستضعفین من الرجال والنساء) کذا فی رجال الخوئی.

أقول: راجعت تفسیر القمی فی المواضع الذی أشار إلیه فوجدت هکذا:

یونس، عن حماد، عن ابن طیار، عن أبی جعفر علیه السلام. وفی نسخة أخری:

عن یونس، عن حماد، عن ابن الطیان، عنه. وفی البحار: یونس، عن حماد عن أبی الطیان.

۴۹۶۲ – حماد بن عبد الأعلی:

لم یذکروه. روی یونس بن عبد الرحمن، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه

(۲۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، عیسی بن أبی منصور (۱)، الحسین بن سعید (۱)، حماد بن ظبیان (۱)، وهیب بن حفص (۱)، حماد بن شعیب (۱)، حماد بن طلحة (۱)، معاذ بن کثیر (۱)، محمد بن سنان (۱)، الحج (۱)

السلام کما فی نسختین من التوحید باب التعریف والبیان.

۴۹۶۳ – حماد بن عبد الکریم الجلاب الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام.

نی ص ۷۸ بسنده عن ابن محبوب، عن عبد الکریم بن عمر ومحمد بن الفضیل، عنه، قال: ذکر القائم عند أبی عبد الله علیهما السلام – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۶، وجد ج ۵۲ / ۲۹۱.

وفی غط ص ۲۷۵ عن الفضل بن شاذان، وعن ابن أبی نجران، عن محمد بن الفضیل، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۴۹۶۴ – حماد بن عبد الله بن الحماد الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۶ عن إبراهیم بن إسحاق النهاوندی، عنه، عن زید بن أبی أسامة، عن الصادق علیه السلام.

۴۹۶۵ – حماد بن عبد الله الفراء:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی البصائر باب فی الأئمة أنهم یتکلمون الألسن کلها عن أحمد بن محمد، عن علی بن الحکم، عنه، عن معتب – الخ. کمبا ج ۱۱ / ۲۴۷، وجد ج ۴۸ / ۵۷.

۴۹۶۶ – حماد بن عبد الله:

قال: کنت قریبا " من أبی الحسن موسی علیه السلام بالموقف – الخ. الاقبال ص ۳۳۹.

۴۹۶۷ – حماد بن عبید الله بن أسید المروی أبو بصیر:

کش ص ۳۰۱ روی عنه فی ترجمة یونس بن عبد الرحمن وکناه بأبی بصیر.

۴۹۶۸ – حماد بن عثمان بن زیاد الرواسی الملقب بالناب:

تقدم فی أخویه جعفر والحسین أنهم کلهم فاضلون خیار ثقات ولا خلاف

(۲۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۲)، عثمان بن زیاد الرؤاسی (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، حماد بن عبد الکریم (۱)، حماد بن عبد الله (۳)، ابن أبی نجران (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، علی بن الحکم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عبد الکریم (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

فی ذلک کله. وهو من أصحاب الصادق والکاظم والرضا علیهم السلام، وممن أجمعت العصابة علیهم. مات سنة ۱۹۰ وقیل مات سنة ۲۰۹.

قال العلامة فی آخر باب أسامی محمد: محمد بن عثمان أخو حماد. قال ابن عقدة عن علی بن الحسن: أنه ثقة. انتهی کلام العلامة.

ووجدت بخط بعض الثقات الأجلاء روایته عن أبی جعفر علیه السلام. واختلف فی تعددهما أو اتحادهما. وذکروا لکل وجها. " ولا ثمرة للاختلاف لأنهما علی فرض التعدد ثقتان بلا خلاف.

۴۹۶۹ – حماد بن عثمان بن عمرو بن الخالد الفزاری الکوفی العزرمی:

کوفی یسکن عزرم فنسب إلیها. وهو وأخوه عبد الله ثقتان رویا عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی حماد، عن أبی الحسن والرضا علیهما السلام. و مات حماد بالکوفة سنة ۱۹۰. وله کتاب. قاله کله جش وغیره.

وبالجملة هو ثقة جلیل القدر بالاتفاق. وروی کتابه محمد بن الولید و جماعة أخری.

سن ج ۲ / ۳۰۱ عن أبیه، عن محمد بن یحیی، عن حماد بن عثمان قال: قال أبو جعفر علیه السلام – الخ.

وفی المعانی ص ۳۸۵ بإسناده، عن الحسن بن محبوب، عن حماد بن عثمان، عن أبی جعفر علیه السلام حدیث وصف الشعراء.

۴۹۷۰ – حماد بن علی الفارسی:

لم یذکروه. وهو الذی للصدوق رسالة إلیه فی الرد علی الجنیدیة. المستدرک ج ۱ / ۵۷۳ نقله عن السید المرتضی.

۴۹۷۱ – حماد بن عمر النصیبی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی التوحید ص ۲۷ بإسناده عن الحسن بن محبوب، عنه، عن الصادق علیه السلام حدیث جوامع التوحید، وکمبا ج ۲ / ۱۹۶، وجد

(۲۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن عثمان أخو حماد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن الولید (۱)، محمد بن یحیی (۱)، حماد بن عثمان (۳)، الحسن بن محبوب (۲)، علی بن الحسن (۱)، الصدق (۱)، الموت (۲)

ج ۴ / ۲۸۶، والکافی ج ۱ کتاب التوحید باب النسبة ص ۹۱ ح ۲. وروایته الأخری تأتی فی محمد بن حاتم.

وروی علی بن میسر، عنه، عن العالم علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الایمان والکفر باب فی أن الایمان مبثوث للجوارح ص ۳۸.

والأخری فی الخصال ج ۲ / ۳۴۲ و ۴۰۶ و ۴۱۰ و ۴۳۲، والتوحید باب نفی المکان عن ابن محبوب، عنه، عن الصادق علیه السلام.

وروی البرقی عنه، عن السری بن خالد، عن الصادق علیه السلام حدیث وصیة النبی.

۴۹۷۲ – حماد بن عمرو وأنس بن محمد:

ذکرهما الصدوق فی مشیخة الفقیه فی عداد صواحب الأصول المعتمدة التی أخذ أحادیث الفقیه منها. وروی عنهما حدیث وصیة النبی صلی الله علیه وآله لأمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة.

۴۹۷۳ – حماد بن عیسی أبو محمد الجهنی البصری:

أصله من الکوفة. من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام وبقی إلی زمان الجواد علیه السلام. وبالجملة هو ثقة صدوق بالاتفاق وممن أجمعت العصابة علیهم. قیل: إنه لم یحفظ له روایة عن الرضا والجواد علیهما السلام. وله کتب.

مات بالغرق سنة ۲۰۸ – ۲۰۹ وله نیف وتسعون سنة کما قاله النجاشی والعلامة فی صه وغیرهما فی غیرهما. وتکون نسخة کش نیف وسبعون مصحف.

وما یدل علی ذلک کله. کمبا ج ۱۱ / ۲۴۴ و ۲۸۶، وجد ج ۴۸ / ۴۸ و ۱۸۰.

وفی ختص ص ۲۰۷ عن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۹ / ۱۵۸، وجد ج ۳۶ / ۳۵۹. ویأتی ابنه عیسی والآخر محمد.

ووصل کتابه فی الصلاة إلی القاضی نعمان فنقل منه فی کتابه الایضاح.

وعن التقریب أنه ابن عیسی بن عبیدة بن الطفیل الجهنی الواسطی نزیل البصرة – الخ. وقال العلامة الخوئی فی معجم رجال الحدیث ج ۶ / ۲۲۵: وقع بعنوان

(۲۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مدینة البصرة (۱)، السری بن خالد (۱)، حماد بن عیسی (۱)، محمد بن حاتم (۱)، حماد بن عمرو (۱)، علی بن میسر (۱)، أنس بن محمد (۱)، الصدق (۲)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

حماد بن عیسی فی اسناد کثیر من الروایات تبلغ ألفا " وستة وثلاثین موردا."

أقول: والمراد روایاته فی الکتب الأربعة.

ووجدت بخط بعض الثقات الأجلاء روایته عن أبی جعفر والرضا علیهما السلام. ونقل روایته عن أبی جعفر علیه السلام، عن القمی ص ۳۴۷. وروایته عن الرضا علیه السلام عن یب.

روایته عن أبی جعفر محمد بن علی علیهما السلام فی کتاب إیضاح القاضی نعمان ص ۱۴.

۴۹۷۴ – حماد بن کثیر السراج:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۵ عن إسحاق بن مروان القطان، عن أبیه، عنه، عن أبی خالد، عن سعد بن طریف، وکمبا ج ۹ / ۴۷۲، وجد ج ۴۰ / ۲۰۰.

۴۹۷۵ – حماد اللحام:

روی حماد بن عثمان، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام – الخ. سن ج ۲ / ۳۱۸.

وفیه ص ۳۶۱ عن ابن فضال، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. وفیه ص ۴۶۰، عن ابن فضال، عنه، عن الصادق علیه السلام.

وفیه ص ۵۱۱، عن محمد بن سنان، عنه وروی ابن فضال، عن حماد بن واقد اللحام، عن الصادق علیه السلام. و دعاؤه له. الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب ۹۷ فی التقیة ص ۲۱۸ ح ۹.

وروی یونس بن یعقوب، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۴ کتاب الزکاة باب فضل القصد ص ۵۳ ح ۷.

۴۹۷۶ – حماد بن مختار الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی خبر الطیر المشوی. کمبا ج ۹ / ۳۴۴، و

(۲۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، حماد بن عیسی (۱)، حماد بن واقد (۱)، حماد بن عثمان (۱)، حماد اللحام (۱)، محمد بن سنان (۱)، التقیة (۱)

جد ج ۳۸ / ۳۵۰، و أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۵۹.

۴۹۷۷ – حماد المنقری:

لم یذکروه. روی عبید بن الحارث، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

التهذیب ج ۵ باب الخروج إلی الصفا ص ۱۴۷، وصا ج ۲ باب أنه یستحب الإطالة عند الصفا والمروة ص ۲۳۸.

۴۹۷۸ – حماد بن موسی:

لم یذکروه. روی العیاشی عنه، عن الصادق علیه السلام تفسیر قوله تعالی:

(یمحو الله ما یشاء ویثبت). کمبا ج ۳ / ۴۰، وجد ج ۵ / ۱۴۱.

۴۹۷۹ – حماد بن مهران البلخی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الرضا علیه السلام بخراسان.

وروی عنه الطب ص ۷۲، وکمبا ج ۱۴ / ۵۱۱، وجد ج ۶۲ / ۱۰۱.

وروی القمی فی تفسیر سورة التوحید عنه تفسیر سورة الإخلاص.

۴۹۸۰ – حماد بن نعمان:

من شهود عهد الرضا علیه السلام فی ولایة عهده کما عن کشف الغمة.

۴۹۸۱ – حماد النوا:

روی عنه ابن فضال. وهو من صواحب الأصول التی اعتمد علیها الصدوق واستخرج منها الأحادیث فی الفقیه. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه ابن مسکان أیضا."

۴۹۸۲ – حماد بن واقد البصری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه جعفر بن بشیر البجلی. الأمالی ص ۱۶۹. و ذکره الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بالصفار.

(۲۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سورة الإخلاص (۱)، عبید بن الحارث (۱)، حماد بن واقد (۱)، حماد النوا (۱)، حماد المنقری (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، خراسان (۱)، الإستحباب (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۴۹۸۳ – حماد بن یحیی:

روی أحمد البزنطی، عنه، عن الصادق علیه السلام. التهذیب ج ۶ / ۱۷۲ ح ۳۳۶.

۴۹۸۴ – حماد بن یزید:

من أصحاب الصادق علیه السلام. قیل: إنه عامی. وله روایة شریفة عظیمة فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۰۸، وجد ج ۳۹ / ۲۷۷.

۴۹۸۵ – حماد بن یعلی: روی یحیی بن الحسن بن الفرات، عنه، عن علی بن الحزور، عن الأصبغ بن نباتة. معانی الأخبار للصدوق باب

۲۲ ص ۴۲.

۴۹۸۶ – حماد بن یعلی بن حماد:

لم یذکروه. روی سعد بن عبد الله، عنه، عن أبیه، عن حماد بن عیسی الجهنی.

الخصال ج ۱ باب الثلاثة ص ۷۷، ورواه فی البحار فی مواضع ج ۷۶ / ۵۹، و ج ۸۷ / ۱۴۲، وج ۱۰۳ / ۲۹۹ عنه مثله.

۴۹۸۷ – حماد بن یعلی:

المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام کما عن بعض نسخ رجال الشیخ.

تقدم فی حماد بن أبی یعلی.

۴۹۸۸ – حمادویه بن أحمد بن طولون أبو الحسن:

جملة من أحواله وقضایاه فی کمبا ج ۱۳ / ۶۴ و ۶۵، وجد ج ۵۱ / ۲۴۵.

۴۹۸۹ – حمدان بن إبراهیم الهمدانی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد، عنه رفعه إلی بعض الصادقین علیه السلام.

الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب الدین ص ۹۳.

۴۹۹۰ – حمدان بن أحمد القلانسی:

من الخاصة الخاصة. نقله کش عن محمد بن مسعود. روی حمید بن زیاد، عنه،

(۲۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، نهر الفرات (۱)، حمدان بن إبراهیم الهمدانی (۱)، حمدان بن أحمد القلانسی (۱)، حماد بن أبی یعلی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، حماد بن یحیی (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، حماد بن عیسی (۱)، حماد بن یزید (۱)، حماد بن یعلی (۳)، حمید بن زیاد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن مسعود (۱)

عن أیوب بن نوح، عن صفوان کتاب سالم الحناط کما قاله النجاشی.

أقول: هو محمد بن أحمد بن خاقان النهدی الفقیه الثقة الخیر الآتی فإنه یلقب بحمدان. ویأتی توثیقه فی حمدان القلانسی.

۴۹۹۱ – حمدان بن إسحاق:

روی محمد بن یحیی، عن علی بن إبراهیم الجعفری، عنه، عن أبی جعفر الجواد علیه السلام حدیث فضل زیارة مولانا الرضا علیه السلام. الکافی ج ۴ / ۵۸۵.

ورواه فی کامل الزیارة باب ۱۰۱ فی مواضع ص ۳۰۷ ح ۱۲ وص ۳۰۴ ح ۳ و ص ۳۰۵ ح ۶. لکن فی أحدهما عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عن علی بن إبراهیم الجعفری، عن حمدان الدسوائی.

وروی محمد بن یحیی، عنه، عنه، عن أبی الحسن العسکری علیه السلام.

الکافی ج ۶ کتاب العقیقة باب النوادر ص ۵۳ ح ۶. فهو من أصحاب الجواد و الهادی علیهما السلام.

۴۹۹۲ – حمدان بن إسحاق الخراسانی:

له کتاب علل الوضوء وکتاب النوادر کما قاله النجاشی.

۴۹۹۳ – حمدان بن إسحاق الزنجانی (الریحانی):

قزوینی من أصحاب الهادی علیه السلام کما ذکره البرقی.

۴۹۹۴ – حمدان بن أعین الرازی:

لم یـذکره. روی الطب ص ۶۶ عنه، عن صـفوان، عن جمیل بن دراج حدیث فضل السـکر الطبرزد. جد ج ۶۶ / ۳۰۰، وکمبا ج ۱۴ / ۸۶۸.

وروی الطب ص ۲۴، عنه، عن أبی طالب، عن یونس، وکتاب الدعاء ص ۲۰۷، وجد ج ۹۵ / ۹۳.

۴۹۹۵ – حمدان بن الحسین النهاوندی:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۵۹ عنه، عن إبراهیم بن إسحاق

(۲۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسـکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، حمدان بن الحسین النهاوندی (۱)، حمدان بن إسحاق الخراسانی (۱)، علی بن إبراهیم الجعفری (۱)، حمدان بن إسحاق الزنجانی (۱)، محمد بن أحمد بن خاقان (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، أعیـن الرازی (۱)، حمدان بن إسـحاق (۱)، سـعد بن عبد الله (۱)، حمدان القلانسی (۱)، أیـوب بن نوح (۱)، محمد بن یحیی (۲)، جمیل بن دراج (۱)، سالم الحناط (۱)، الجود (۱)، الزیارة (۱)، الوضوء (۱)، الطب، الطبابة (۲)

النهاوندی روایة شریفة مفصلة.

۴۹۹۶ – حمدان بن الحسین بن الولید:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۴۹۸ و ۵۰۸ عن علی بن حاتم، عن القاسم بن محمـد، عنه، عن محمـد بن بکیر، عن عبد الله بن سنان حدیث کمیة العدة. کمبا ج ۲۳ / ۱۳۷، وجد ج ۱۰۴ / ۱۸۵.

وبهذا الإسناد عنه، عن عبد الله بن حماد، عن عبد الله بن سنان حدیثا " آخر.

کمبا ج ۶ / ۱۳۱، وجد ج ۱۶ / ۱۴۱.

قال الصدوق فی مشیخة الفقیه: وما کان فیه عن حمدان بن الحسین، فقد رویته عن علی بن حاتم إجازة، عن القاسم بن محمد، عنه.

وروی الصـدوق فی الفقیه باب نوادر المیراث قال: وفی روایـة حمـدان بن الحسـین، عن الحسـین بن الولید، عن ابن بکیر حدیثا " فی المیراث.

وفی کل هذه المواضع حمدان بالدال، وفی بعض نسخ العلل حملان باللام وسیأتی.

۴۹۹۷ – حمدان الحضینی: هو ابن إبراهیم.

۴۹۹۸ – حمدان الدسوائی:

روی علی بن إبراهیم الجعفری، عنه کما تقـدم فی حمـدان بن إسـحاق وهو حمدان بن إسـحاق المذکور ومتحد مع حمدان الدیوانی الآتی.

۴۹۹۹ – حمدان الدیوانی:

روی الصدوق فی الفقیه باب ثواب زیارة النبی والأئمة علیهم السلام عنه، عن الرضا علیه السلام فضل زیارته.

قـال الصـدوق فی مشـیخة الفقیه: ومـا کـان فیه عن حمـدان الـدیوانی فقـد رویته عن أحمـد بن زیاد بن جعفر الهمـدانی، عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه.

ولا تنافی بین أن یکون طریق الصدوق إلیه هذا، وطریق ابن قولویه إلیه

(۲۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، احمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، علی بن إبراهیم الجعفری (۱)، الحسین بن الولید (۲)، حمدان الدیوانی (۳)، عبد الله بن حماد (۱)، عبد الله بن سنان (۲)، الشیخ

الصدوق (۶)، حمدان بن إسحاق (۲)، حمدان بن الحسين (۱)، حمدان الحضينى (۱)، ابن قولويه (۱)، القاسم بن محمد (۲)، على بن حاتم (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۲)، الزيارة (۱)

على بن إبراهيم الجعفرى كما تقدم فى حمدان بن إسحاق على فرض اتحاد هذا معه.

وروى أحمد بن محمد بن صالح الرازى، عنه، عن الرضا عليه السلام كما فى العيون. وتقدم فى أحمد.

۵۰۰۰ - حمدان بن سليمان بن عميرة النيسابورى المعروف بالتاجر:

ذكره الشيخ تارة هكذا فى رجاله فى أصحاب الهادى عليه السلام. وثانية فى باب أصحاب الرضا عليه السلام قائلا: " حمدان بن سليمان النيشابورى.

ومثل ذلك ثالثة فى أصحاب العسكرى عليه السلام ورابعة فى باب من لم يرو عنهم (۵۸) مع زيادة قوله: روى عنه محمد بن يحيى العطار.

وقال فى ست: حمدان بن سليمان النيشابورى له كتاب - وذكر طريقه إليه إلى محمد بن يحيى العطار، عنه.

وقال النجاشى: حمدان بن سليمان أبو سعيد النيشابورى ثقة من وجوه أصحابنا، ثم ذكر طريقه إلى كتابه إلى على بن محمد بن سعيد القزوينى، عنه. وإلى أحمد بن محمد بن يحيى، عن أبيه، عنه بكتابه.

ويشهد لصحة كلام الشيخ فى عده من أصحاب الرضا عليه السلام ما رواه الصدوق فى التوحيد باب تفسير الهدى والضلالة بإسناده عن على بن محمد بن قتيبة، عنه قال: سألت أبا الحسن على بن موسى الرضا عليه السلام بنيسابور عن قول الله عز وجل: (فمن يرد الله أن يهديه) - الخ.

ورواه فى العيون ج ۱ باب ۱۱ ص ۱۳۱ ح ۲۷ مثله سواء ورواه فى البحار جد ج ۵ / ۲۰۰ عن التوحيد والمعانى والعيون مثله.

وروى فى العيون ج ۱ باب ۱۱ ص ۱۳۶ ح ۳۴ عنه، عنه قال: كتبت إلى الرضا عليه السلام أسأله عن أفعال العباد - الخ.

وروى عن على بن محمد بن جهم حديث ما جرى بين الرضا عليه السلام و المأمون فى عصمة الأنبياء جد ج ۱۱ / ۷۸، وكمبا ج ۵ / ۲۰.

وروى الصدوق فى العلل ج ۱ / ۲۳۴ روايتين عن ابن قتيبة، عنه، عن أحمد بن

(۲۶۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۲)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۳)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، حمدان بن سليمان أبو سعيد (۱)، على بن إبراهيم الجعفرى (۱)، أحمد بن محمد بن يحيى (۱)، محمد بن يحيى العطار (۲)، على بن محمد بن سعيد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، حمدان بن إسحاق (۱)، حمدان بن سليمان (۳)، أحمد بن محمد (۱)، على بن محمد (۲)

عبد الله بن جعفر المدائنى. وفى كمال الدين باب ۳۳ عنه، عنه، عن محمد بن إسماعيل بن بزيع. وعدة أخرى من رواياته فى كمبا ج ۱۳ / ۳۶ و ۳۹، وجد ج ۵۱ / ۱۴۵ و ۱۵۷.

۵۰۰۱ - حمدان بن على الخفاف:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه، عن عيسى بن إسحاق القرشى، عنه، عن عاصم بن حميد.

۵۰۰۲ - حمدان القلانسى: فقيه ثقة خير. وهو ابن أحمد المذكور.

۵۰۰۳ - حمدان بن محمد بن سليمان النيسابورى:

لم يذكروه. روى الصفار فى البصائر الجزء ۵ باب ۵ ص ۲۲۷ عن على بن محمد بن سعد، عنه، عن عبد الله بن محمد اليمانى حديث أعلمية الأئمة من أولى العزم من الرسل.

۵۰۰۴ – حمدان بن المختار:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون باب ۲۸ عن محمد بن عمر البغدادی، عن الحسن بن علی الممتع، عنه، عن محمد بن خالد البرقی، عن مولانا الجواد علیه السلام الحدیث النبوی: علی إمام کل مؤمن بعدی، وکمبا ج ۹ / ۲۸۶، وجد ج ۳۸ / ۱۱۱.

۵۰۰۵ – حمدان بن المعافی أبو جعفر الصبیحی:

مولی جعفر بن محمد علیه السلام. روی عن موسی والرضا علیهما السلام.

روی عنه مسعدة بن صدقة وغیره. له کتاب شرائع الایمان وکتاب الایمان. مات سنة ۲۶۵.

وعن ابن معمر أن موسی والرضا علیهما السلام دعوا له کما قاله النجاشی.

وروی محمد بن الحسین، عنه، عن ابن أبی عمیر. کامل الزیارات باب ۷۱

(۲۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب شرائع الإسلام للمحقق الحلی (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، عبد الله بن محمد الیمانی (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، حمدان بن المعافی (۱)، إسماعیل بن بزیع (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، حمدان القلانسی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، الحسن بن علی (۱)، عاصم بن حمید (۱)، مسعدة بن صدقة (۱)، محمد بن سعد (۱)، محمد بن عمر (۱)، الجود (۱)

ص ۱۷۴ ح ۷. ۵۰۰۶ – حمدان بن منصور:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی العطار، عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن سعد بن محمد – الخ. کمال الدین ج ۱ باب ۳۰، وکمبا ج ۱۳ / ۳۳، وجد ج ۵۱ / ۱۳۳.

۵۰۰۷ – حمدان بن المهلب القمی:

له کتاب یرویه محمد بن أبی عمیر کما قاله النجاشی.

۵۰۰۸ – حمدان بن النضر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی، عن یوسف بن السخت، عنه، عن محمد بن عبد الله الصقیل، عن الرضا علیه السلام کذا فی الکافی ج ۴ کتاب الصیام باب صیام الترغیب ص ۱۴۹، ویب ج ۴ باب صوم الأربعة عن الکلینی ص ۳۰۴، و جد ج ۱۱ / ۲۱۷، وکمبا ج ۵ / ۵۹.

۵۰۰۹ – حمدان النقاش: هو حمدان القلانسی المذکور.

۵۰۱۰ – حمدان النهدی: هو القلانسی المذکور.

۵۰۱۱ – حمد الله المستوفی: مؤلف نزهة القلوب نقل منه منتهی المقال.

۵۰۱۲ – حمویه بن أحمد:

لم یذکروه. روی حمران بن معافا، عنه، عن أحمد بن عیسی العلوی کما یأتی فی حمران.

۵۰۱۳ – حمدویه بن بشر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن الکشی، عنه، عن محمد بن عیسی.

أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۶، وکمبا ج ۱۳ / ۱۵۱، وجد ج ۵۲ / ۱۸۸.

أقول: ولعل بشر مصحف نصیر بقرینة الراوی.

(۲۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن عیسی العلوی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، حمدان بن المهلب (۱)، یوسف بن السخت (۱)، حمدان القلانسی (۱)، حمدان النهدی (۱)، حمدان بن النضر (۱)، حمدان النقاش (۱)، محمد بن عیسی (۱)، سعد بن محمد (۱)، الصیام، الصوم (۱)

۵۰۱۴ – حمدویه بن عمران:

لم یذکروه. روی محمد بن علی، عنه، عن ابن أبی لیلی. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب ۱۰ ص ۳۳۱.

۵۰۱۵ – حمدویه بن نصیر بن شاهی:

سمع یعقوب بن یزید. روی العیاشی، یکنی أبا الحسن، عدیم النظیر فی زمانه، کثیر العلم والروایة، ثقة حسن المذهب. قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم.

۵۰۱۶ – حمدویه بن نصیر الکشی:

من مشائخ محمد بن عمر الکشی. یروی عنه فی رجاله کثیرا. " والظاهر اتحاده مع سابقه. وأخوه إبراهیم تقدم.

۵۰۱۷ – حمدویه:

روی محمد بن مسعود العیاشی، عنه، عن محمد بن الحسین. یب ج ۲ باب أحکام السهو ص ۳۴۳، وج ۳ باب صلاة المضطر ص ۳۰۷.

۵۰۱۸ – حمدون بن عیسی:

لم یذکروه. روی عمر بن إبراهیم الکیلانی، عنه، عن یحیی بن سلیمان الجعفی.

بشا ص ۱۲۷.

۵۰۱۹ – حمران بن أعین الشیبانی:

أخو زرارة. أبو الحسن، وقیل: أبو حمزة. من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام کما قاله الشیخ فی رجاله. والبرقی کذلک.

وهو ثقة جلیل بالاتفاق وعده الکاظم علیه السلام من حواریهما.

روی کش فی الصحیح عنه قال لمولانا الباقر علیه السلام: أمن شیعتکم أنا؟ قال: نعم فی الدنیا والآخرة.

ورواه المفید فی ختص ص ۱۹۶ مع بعض ما سیأتی.

(۲۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، حمران بن أعین الشیبانی (۱)، حمدویه بن نصیر الکشی (۱)، محمد بن مسعود العیاشی (۱)، یحیی بن سلیمان (۱)، ابن أبی لیلی (۱)، عمر بن إبراهیم (۱)، حمدویه بن عمران (۱)، حمدویه بن نصیر (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن عمر (۱)، الصّلاة (۱)، السهو (۱)

وروی روایة أخری قال الصادق علیه السلام فی حمران: إنه رجل من أهل الجنة.

وفی روایة أخری قال: حمران بن أعین مؤمن لا یرتد والله أبدا."

وفی روایة أخری قال له: أنت لنا شیعة فی الدنیا والآخرة.

وفی أخری قال لزرارة: إنه من المؤمنین حقا " لا یرجع أبدا. " فإذا لقیته فاقرئه منی السلام.

وفی أخری قال لأخیه بکیر: حمران مؤمن من أهل الجنة لا یرتاب أبدا. " إلی غیر ذلک من الروایات المادحة التی تکون أزید من خمس عشرة روایة.

وقال السيد بحر العلوم: حمران من أكابر مشائخ الشيعة المفضلين الذين لا يشك فيهم. وكان أحد حملة القرآن ومن يعد ويذكر اسمه فى كتب القراء.

وروى على بن رئاب، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام كما فى تفسير القمى سورة آل عمران عند قوله: (إن الدين عند الله الاسلام).

ومات فى حياة الصادق عليه السلام وقال فى حقه: مات والله مؤمنا."

أقول: وروى أيضا " عن مولانا السجاد عليه السلام:

روى حماد بن عثمان، عن حمران بن أعين قال: سمعت على بن الحسين عليه السلام يقول - الخ. أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۳۸.

وروى بشر بن محمد، عن حمران بن أعين قال: كنت عند على بن الحسين عليه السلام ومعى جماعة من أصحابه، فجاءت ظبية فبصبصت - الخ. ورواه فى ختص ص ۲۹۷ عن بشير وإبراهيم ابنى محمد، عن أبيهما، عنه، عن السجاد عليه السلام.

ورواه فى البصائر الجزء ۷ باب ۱۵ عنهما مثله. وصرح بذلك فى أول رسالة أبى غالب الزرارى. وأولاده محمد وحمزة وعقبة يأتون.

۵۰۲۰ - حمران بن محمد الأشعرى:

لم يذكروه. وهو من أصحاب الجواد عليه السلام. روى معجزته. إثبات الوصية ص ۱۸۹.

(۲۶۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۲)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، سورة آل عمران (۱)، على بن الحسين (۲)، على بن رئاب (۱)، حماد بن عثمان (۱)، محمد الأشعرى (۱)، القرآن الكريم (۱)، الموت (۱)

۵۰۲۱ - حمران بن المدائنى قاضى تفليس:

لم يذكروه. روى عن جده لامه شريف بن سابق كما فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۱۹۰ حديث أبى ذر عن النبى صلى الله عليه وآله قال: من سره أن يحيى حياتى، و يموت مماتى، ويسكن جنة عدن التى غرسها ربى، فليتول عليا " بعدى وليوال وليه وليقتد بالأئمة من بعده، فإنهم عترتى، خلقهم الله من لحمى ودمى، وأعطاهم فهمى وعلمى، ويل للمكذبين بفضلهم من أمتى، لا أنالهم الله شفاعتى.

۵۰۲۲ - حمران بن المعافا:

لم يذكروه. روى التلعكبرى عن محمد بن على بن معمر، عنه، عن حمويه بن أحمد، عن أحمد بن عيسى العلوى، عن الصادق عليه السلام. أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۵۸، وكتاب العشرة ص ۸۹، وجد ج ۷۴ / ۳۱۷.

۵۰۲۳ - حمران النهدى القلانسى: يأتى فى محمد بن أحمد بن خاقان.

۵۰۲۴ - حمران قال: كتبت إلى الحسن الثالث عليه السلام: جعلت فداك قبيلى رجل من مواليك به حصر البول - إلى آخر ما فى المكارم فى فصل الاستشفاء بالقرآن.

۵۰۲۵ - حمزة بن أبى جمة الجرجر انى الكاتب:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۱۸۹ عن محمد بن همام الإسكافى (ثقة جليل) عن أبى الحارث شريح.

۵۰۲۶ - حمزة بن أبى الفتح:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى كمال الدين باب ميلاد الحجة المنتظر عليه السلام، عن محمد بن يحيى العطار قال: حدثنا الحسن بن على النيشابورى، قال: حدثنى الحسن بن المنذر، عن حمزة بن الفتح، قال: جاءنى يوما " فقال لى:

البشارة ولد البارحة فى الدار مولود لأبى محمد عليه السلام وأمر بكتمانه - الخبر، و

(۲۶۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)،

کتاب أمالی الصدوق (۲)، أحمد بن عیسی العلوی (۱)، محمـد بن أحمد بن خاقان (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، محمد بن علی بن معمر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن المنذر (۱)، حمران النهدی (۱)، الحسن بن علی (۱)، شریف بن سابق (۱)، محمد بن تمام (۱)، القرآن الکریم (۱)، البول (۱)، الفدیة، الفداء (۱)

کمبا ج ۱۳ / ۳، وجد ج ۵۱ / ۱۵، وکمال الدین باب ۴۲ ص ۴۳۲.

۵۰۲۷ – حمزة أبو یعلی: یأتی فی حمزة بن یعلی.

۵۰۲۸ – حمزة بن أحمد:

من أصـحاب الکاظم علیه السـلام کما قاله الشـیخ والبرقی. روی محمد بن عبد الحمید، عنه، عن أبی الحسن الأول (ع). یب ج ۱ باب دخول الحمام ص ۳۷۳.

۵۰۲۹ – حمزة بن أحمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین (ع):

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۹، عن جعفر بن أبی عبید الله العلوی الحسنی، عنه، عن عمه عیسی بن عبد الله، عن أبیه، عن جده. وقد ینسب إلی جده فیقال: حمزة بن عبد الله کما یأتی. وتقدم أبوه وجده.

۵۰۳۰ – حمزة بن إسماعیل:

لم یذکروه. وله روایات شریفة. کمبا ج ۹ / ۳۹۲، وجد ج ۳۹ / ۲۰۷، و بشا ص ۱۰۱.

۵۰۳۱ – حمزة البربری: هو ابن عمارة الآتی.

۵۰۳۲ – حمزة بن أبی حمزة الثمالی:

استشهد مع زید الشهید کما تقدم فی أبیه. والحسن بن حمزة تقدم.

۵۰۳۳ – حمزة بن بزیع:

من أصـحاب الرضا علیه السـلام وترحم علیه مکررا " کما نقله کش. وهذا یدل علی حسـنه. وهو من أصـحاب الباقر والصادق علیهما السلام أیضا."

وفی بعض الروایات ذمه وأنه من الواقفة. کمبا ج ۱۱ / ۳۱۰، وجد ج ۴۸ / ۲۵۶.

ویمکن أن یقال: إن الذم لوقفه فی حال وقفه وأنه تاب ومات تائبا " لترحم

(۲۷۰)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، أصـحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الإمام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أحمـد بن عبد الله بن محمد (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، حمزة بن عبد الله (۱)، حمزة أبو یعلی (۱)، حمزة بن یعلی (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، حمزة بن أحمد (۱)، حمزة بن بزیع (۱)، عبد الحمید (۱)، الشهادة (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

الرضا علیه السلام علیه.

هذا مع الغمض عن السند. وأما مع النظر إلیه فیترجح سند روایة الذم. وابنه أحمد تقدم وفی کتاب الروضة روی الکلینی بسند صحیح، عن محمـد بن إسـماعیل بن بزیع، عن عمه حمزة بن بزیع قال: کتب أبو جعفر علیه السـلام إلی سـعد الخیر – الخ. وأبو جعفر هو الباقر علیه السلام.

وبهذا السـند بعینه فی کتاب التوحید من الکافی باب النوادر عنه، عن أبی عبد الله علیه السـلام تفسـیر قوله تعالی: (فلما آسـفونا انتقمنا منهم) فهو من رواة أبی جعفر وأبی عبد الله وأبی إبراهیم علیهم السلام کما قاله الخوئی أیضا."

وفی صه: حمزة بن بزیع من صالحی هذه الطائفة وثقاتهم کثیر العمل – الخ.

وهـذا سـهو فإنه أخذ هذا من كلام جش فى ترجمة محمد بن إسـماعيل بن بزيع حيث قال: وولد بزيع ببيت منهم حمزة بن بزيع. كان من صالحى هذه الطائفة - الخ. و الضمير فى كان راجع إلى محمد المترحم الذى عنونه لا الحمزة الذى ذكره استطرادا."

۵۰۳۴ - حمزة بن أنس بن مالك:

لم يذكروه. روى عن أبيه، عن النبى صلى الله عليه وآله فضائل أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۲۵۵، وجد ج ۳۷ / ۳۲۷.

۵۰۳۵ - حمزة بن أبى سعيد الخدرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد والشـيخ بإسنادهما عن عبد الله بن محمد بن عقيل، عنه، عن أبيه، عن النبى صلى الله عليه وآله. كمبا ج ۴ / ۲۶۰ و ۲۹۵، و ج ۹ / ۴۷۲، وجد ج ۷ / ۲۳۹، وج ۸ / ۲۰، وج ۴۰ / ۲۰۲، وأمالى المفيد مج ۳۸، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۲۷۵، والارشاد فى فصل فضل أمير المؤمنين عليه السلام ص ۳۲.

۵۰۳۶ - حمزة بن جعفر الارجانى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العيون ج ۲ / ۲۱۶ عن إبراهيم بن هاشم، عن محمد بن حفص، عنه، عن الرضا عليه السلام.

(۲۷۱)

صفحهمفاتيـح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السـلام (۲)، الإمـام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السـلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، النبى إبراهيم (ع) (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، أبو سـعيد الخـدرى (۱)، محمـد بن إسـماعيل بن بزيـع (۱)، الشـيخ الصدوق (۱)، عبـد الله بن محمـد (۱)، محمـد بن إسماعيل (۱)، أنس بن مالك (۱)، حمزة بن بزيع (۳)، محمد بن حفص (۱)، السهو (۱)

۵۰۳۷ - حمزة بن حمران بن أعين الشيبانى:

من أصـحاب الباقر والصادق عليهما السـلام. وروى عنه الأجلة منهم صـفوان بن يحيى وابن أبى عمير وابن مسـكان وجميل وابن بكير وغيرهم ولذلك عدوه حسنا."

أقول: ويشـهد على حسن عقيـدته روايته الدالـة على فضائل أمير المؤمنين عليه السـلام وذموم من خالفه. فراجع إلى كمبا ج ۹ / ۱۲۸، وج ۵ / ۳۰۸، وجد ج ۳۶ / ۲۲۷، وج ۱۳ / ۳۵۲. وله كتاب يرويه عدة من أصـحابنا. وأخوه عقبة من أصـحاب الصادق عليه السـلام. وفى مشيخة الفقيه عد حمزة بن حمران من صواحب الأصول المعتمدة التى أخذ الحديث منها.

۵۰۳۸ - حمزة بن حبيب الزيات الكوفى:

من شيعة الصادق عليه السلام. له كتاب متشابه القرآن وكتاب مقطوع القرآن وموصولة. وتوفى سنة ۱۵۶ بحلوان. كذا فى كتاب الشيعة وفنون الاسلام وغيره. وله أيضا " كتاب أسباع القرآن وكتاب حدود آى القرآن. و هو أحد القراء السبعة. له قصة ظريفة فى السفينة.

۵۰۳۹ - حمزة بن الحسن المثلث: توفى فى حياة أبيه. وتقدم أبوه وأجداده.

۵۰۴۰ - حمزة بن الحسن بن عبيد الله بن أبى الفضل العباس شبيه جده أمير المؤمنين عليه السلام:

جد حمزة بن القاسم وعلى بن الحسـين بن حمزة الآتيان. وقيل: إن حمزة بن الحسن هذا من أصـحاب الرضا عليه السـلام وله روايات. وابنه على ومحمد بن على من الرواة والمحدثين من الفقهاء والشعراء.

۵۰۴۱ - حمزة بن الحسين العباسى الرازى:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد والشيخ فى جمال الأسبوع ص ۱۴۳ عن

(۲۷۲)

صفحهمفاتيـح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السـلام (۱)، أصـحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، حمران بن أعين الشيبانى (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، ابن أبى عمير (۱)، حمزة بن القاسم (۱)،

الحسین بن حمزة (۱)، حمزة بن حمران (۱)، حمزة بن حبیب (۱)، محمد بن علی (۱)، القرآن الکریم (۴)، السفینة (۱)

علی بن أحمد بن موسی، عنه، عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری.

۵۰۴۲ – حمزة بن داود الدیلمی:

لم یذکروه. روی ثاقب المناقب عن أبی محمد الإدریسی، عنه، عن یعقوب بن یزید الأنباری. مدینة المعاجز ص ۸۸.

۵۰۴۳ – حمزة بن رافع:

مولی أبی بکر الحضرمی. لم یذکروه. روی عن أم سلمة وعنه أبو بکر الحضرمی. کتاب الاختصاص ص ۲۸۵.

۵۰۴۴ – حمزة بن الربیع المشرقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۸ عن محمد بن عیسی الیقطینی، عنه، عمن ذکره، عن أبی جعفر علیه السلام حدیث معنی غضب الله تعالی. وقد نقله فی البحار، عن کتابی التوحید والمعانی کمبا ج ۲ / ۱۲۳، وجد ج ۴ / ۶۴.

وروایته عن علی بن سوید، عن الکاظم علیه السلام. فس: سورة التغابن.

۵۰۴۵ – حمزة الزیات أبو نعیم:

روی محمد بن إسماعیل، عنه، عن أبی ثابت. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۴۱ و ۳۱۸. وروی عن حمران بن أعین. وروی عنه الولید بن عقبة الشیبانی. التهذیب ج ۹ باب میراث الغرقی ص ۳۶۲. وتقدم فی کار بن بشر روایته عن عبد الله بن شریک کما فی بشا ص ۱۲۳، و العیاشی ج ۲ / ۲۳۰، عنه.

۵۰۴۶ – حمزة بن طاهر بن علی بن محمد بن أحمد بن محمد بن إبراهیم طباطبا:

تقدم فی أجداد أبیه أنه من أجداد السید بحر العلوم. وابنه علی وحفیده عباد بن علی یأتیان.

(۲۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الولید بن عقبة الشیبانی (۱)، علی بن أحمد بن موسی (۱)، علی بن محمد بن أحمد (۱)، إبراهیم طباطبا (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، عبد الله بن شریک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، حمزة الزیات (۱)، سورة التغابن (۱)، علی بن سوید (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الطهارة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

۵۰۴۷ – حمزة بن الطیار أبو عمارة:

کما فی غیبة النعمانی ص ۶۹. واسم أبیه محمد. وهو من أصحاب الباقر و الصادق علیهما السلام. وروی کش فی ص ۲۳۳ روایات فی مدحه وجلالته. جملة من روایات ثعلبة بن میمون، عنه، عن الصادق علیه السلام فی التوحید باب التعریف والبیان ح ۳ و ۴. وروایة أبان الأحمر، عنه، عن الصادق علیه السلام فیه ح ۱۰.

منها قوله للصادق علیه السلام: لو فلقت رمانة فحللت بعضها وحرمت بعضها لشهدت أن ما حرمت حرام وما حللت حلال – الخ.

ومنها قوله بعد موته رحمه الله: ولقاء نضرة وسرورا، " فقد کان شدید الخصومة عنا أهل البیت. ونحو ذلک فی روایة أخری. وهما فی کتاب الکفر ص ۱۶۸، وکمبا ج ۱ / ۱۰۵، وجد ج ۲ / ۱۳۶، وج ۷۳ / ۴۰۴.

وبعضها فی کمبا ج ۱۱ / ۷۷، وجد ج ۴۶ / ۲۷۱.

روی فی روضة الکافی ح ۲۳۱ عنه قال: کنت عند أبی الحسن الأول علیه السلام فرآنی أتأوه فقال: مالک؟ قلت: ضرسی. فقال: احتجم فاحتجمت وسکن.

أقول: لا ینافی ذلک ما تقدم من موته فی حیاة الصادق علیه السلام لاحتمال کونه فی حیاة والده.

روی عنه ابن بکیر ومحمد بن سنان وأبان الأحمر وحماد وغیرهم.

۵۰۴۸ – حمزة بن عبد العزیز بن محمد بن أحمد بن حمزة بن شبیب المهلبی أبو یعلی:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد الحسینی أبو هاشم، عنه، عن محمد بن داود بن سلیمان الصوفی، عن محمد بن العباس بن شجاع، عن محمد بن خلف بن عبد السلام المروزی، عن موسی بن إبراهیم المروی، عن مولانا الکاظم علیه السلام حدیث من حفظ أربعین حدیثا"

(۲۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، موسی بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد الحسینی (۱)، حمزة بن الطیار (۱)، عبد العزیز بن محمد (۱)، أبان الأحمر (۲)، ثعلبة بن میمون (۱)، محمد بن العباس (۱)، أحمد بن حمزة (۱)، محمد بن داود (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن خلف (۱)، الموت (۲)

۵۰۴۹ – حمزة بن عبد الله الجعفری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی والصدوق والشیخ والبرقی فی سن و المفید. وهو من أصحاب الرضا علیه السلام.

روی المفید فی ختص ص ۲۱۷ بإسناده عن محمد بن خالد البرقی، عنه قال:

کتبت فی ظهر قرطاس: إن الدنیا ممثلة للامام کفلقة الجوزة، فدفعته إلی أبی الحسن الرضا علیه السلام، فقلت له: إن أصحابنا رووا حدیثا " ما أنکرته غیر أنی أحب أن أسمعه منک. قال: فنظر فیه، ثم طواه حتی ظننت قد شق علیه، ثم قال: هو حق فحوله فی أدیم.

أقول: ذکرت روایات الأصحاب فی مستدرک السفینة الطبع القدیم ج ۳ / ۵۱۹، وفی کتاب (اثبات ولایت، ط ۲ / ۶۷.

وروی أحمد بن عبد الله البرقی، عن أبیه محمد بن خالد، عنه، عن جمیل بن دراج. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب ۴۳ / ۵۰۳، یب ج ۳ باب الصلاة فی السفر ص ۲۲۱. ورواه فی صا ج ۱ / ۲۳۹ عنه مثله. وروی الصدوق فی الفقیه ج ۱ باب الصلاة فی السفر ص ۲۸۳ عنه، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام.

وروایات البرقی فی سن عن أبیه، عنه، عن جمیل وإسحاق بن عمار وهاشم أبی سعید الأنصاری مذکورة فی البحار وغیره حتی أنه ذکر بعض أجلاء الثقات أن له خمس عشرة روایة فی کتاب محاسن البرقی.

۵۰۵۰ – حمزة بن عبد الله بن عمر بن الخطاب:

وقع فی طریق العامة. روی عن أبیه، عن النبی کما فی صحیح مسلم.

۵۰۵۱ – حمزة بن عبد الله بن محمد بن عمر بن علی:

لم یذکروه. روی عن عمه عیسی بن عبد الله، عن أبیه، عن جده هکذا فی طریق الشیخ فی أمالیه، عن أبی المفضل، عن أبی جعفر بن محمد، عن جعفر بن عبد الله العلوی، عنه – الخ کمبا ج ۲۳ / ۱۰۸، وجد ج ۱۰۴ / ۷۰.

(۲۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: صلاة المسافر (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، کتاب صحیح مسلم (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر بن علی (۱)، حمزة بن عبد الله الجعفری (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، حمزة بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، محمد بن خالد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، السفینة (۱)

أقول: والصحیح کما فی المصدر: حمزة بن أحمد بن عبد الله المذکور.

۵۰۵۲ – حمزة بن عبد الله بن نوفل بن الحارث: قتیل الحرة.

۵۰۵۳ – حمزة بن عبد المطلب بن عبد الله الجعفی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الرضا علیه السلام. روی الثقة الجلیل الصفار فی کتابه البصائر الجزء ۸ باب ۱۴ ح ۲ عن علی بن إسماعیل، عن موسی بن طلحة، عنه قال: دخلت علی الرضا علیه السلام ومعی صحیفة أو قرطاس فیه: عن جعفر علیه السلام أن الدنیا مثلث لصاحب هذا الامر فی مثل فلقة الجوزة. فقال: یا حمزة ذا والله حق فانقلوه إلی أدیم.

ورواه فی ختص ۲۱۷ عن علی بن إسماعیل بن عیسی، عن موسی بن طلحة، عنه مثله – الخ. وجد ج ۲ / ۱۴۵، وکمبا ج ۱ / ۱۰۸.

۵۰۵۴ – حمزة بن عبد المطلب بن هاشم:

أسد الله وأسد رسوله سید الشهداء وعم رسول الله صلی الله علیه وآله و أمیر المؤمنین علیه السلام. کنیته أبو عمارة وأبو یعلی. مدائحه کثیرة وشؤونه خطیرة.

تقدم فی جعفر عدة من الآیات الشریفة النازلة فی شأنهما وأنهما الشاهدان للأنبیاء یوم القیامة بتبلیغ الرسالة.

وکذا فی مستدرک السفینة فی لغة (جعفر) و (حمزة) الآیات والروایات فی مدائحهما وفضائلهما: منها أنه من الرکبان یوم القیامة یرکب علی ناقة رسول الله العضباء. وفی (وصف) ورود أمیر المؤمنین یوم القیامة یکون حمزة عن یمینه و جعفر الطیار عن یساره. ویوم القیامة یدفع إلی أمیر المؤمنین لواء التهلیل، ولواء التکبیر إلی حمزة، ولواء التسبیح إلی جعفر.

والنبوی: أحب أعمامی إلی حمزة. وعن أبی جعفر قال: علی قائمة العرش مکتوب: حمزة أسد الله وأسد رسوله وسید الشهداء.

وعنه فی وصف شجرة النبوة ومنهم الملک الأزهر والأسد الباسل حمزة بن

(۲۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، حمزة بن عبد المطلب سید الشهداء علیه السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۴)، علی بن إسماعیل بن عیسی (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، حمزة بن عبد الله (۱)، علی بن إسماعیل (۱)، نوفل بن الحارث (۱)، موسی بن طلحة (۲)، الشهادة (۲)، السفینة (۱)

عبد المطلب.

وفی رجعة مولانا الحسین علیه السلام عن یمینه حمزة أسد الله فی أرضه وعن شماله جعفر بن أبی طالب.

وأمر النبی صلی الله علیه وآله بزیارة قبر حمزة وکانت تزوره فاطمة علیها السلام.

والنبوی: من زارنی ولم یزر قبر عمی حمزة فقد جفانی.

ولما استشهد صلی علیه رسول الله صلی الله علیه وآله وکبر علیه سبعین تکبیرة وکفنه فی ثیابه التی أصیب فیها. إلی غیر ذلک.

وبالجملة کان رضیع رسول الله صلی الله علیه وآله أرضعتهما ثویبة امرأة أبی لهب. قتل شهیدا " بأحد وابناه عمارة ویعلی.

۵۰۵۵ – حمزة بن عبید الله بن الحسین بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین (ع):

من أصحاب الصادق علیه السلام. وإخوته علی ومحمد وجعفر ویحیی مذکورون فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۲. وهکذا عنونه فی جامع الرواة و المستدرک وغیرهما. وجده الحسین وأخوه جعفر تقدما. وأخوه الآخر محمد یأتی.

ویلقب حمزة هذا بمختلس الوصیة.

۵۰۵۶ – حمزة بن عبید الله بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیه السلام المدنی:

هکذا عنونه العلامة المامقانی. ونقل عن الشیخ أنه من أصحاب الصادق علیه السلام.

أقول: والظاهر أن فیه سقطا " والصحیح ما تقدم إلا أن یدعی التغایر وهو بعید، مضافا " إلی ما تقدم من أنه لم یذکروا فی أولاد الحسین علیه السلام من یسمی بعبید الله وله ابن یسمی بعبد الله وهو من صغار الشهداء، والعقب من الحسین علیه السلام فی أولاد سید

الساجدین علیه السلام.

۵۰۵۷ – حمزة بن عبید:

روی محمد بن خالد، عنه، عن إسماعیل بن عباد. روضة الکافی ص ۲۹۰

(۲۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، زیارة القبور (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، حمزة بن عبید الله (۱)، إسماعیل بن عباد (۱)، حمزة بن عبید (۱)، محمد بن خالد (۱)، القبر (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۲)، الوصیة (۱)

ح ۴۳۸.

۵۰۵۸ – حمزة بن عتبة بن أبی وقاص:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین قاتل عمرو العاص. وله بن اشعار حسنة. کتاب صفین ص ۳۷۷ و ۳۷۸.

۵۰۵۹ – حمزة بن عطاء الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. جملة من روایاته الشریفة فی الفضائل فی جد ج ۴۱ / ۱۱۱، وکمبا ج ۹ / ۵۴۳.

۵۰۶۰ – حمزة بن علی بن الحسین بن أحمد بن محمد بن إسماعیل بن إبراهیم بن موسی الکاظم علیه السلام أبو القاسم:

وعن ابن طباطبا أنه قال: رأیته وکان نعم الرجل. انتهی. توفی بقزوین. کما فی المنتهی. ۵۰۶۱ – حمزة بن علی بن زهرة الحسینی الحلبی أبو المکارم:

عالم فاضل ثقة جلیل القدر صاحب کتاب الغنیة فی الفقه والأصول. توفی سنة ۵۸۵ وله قضایا فی السفینة.

۵۰۶۲ – حمزة بن علی بن عبد الله بن محمد بن الحسن بن الحسین ابن الإمام السجاد علیه السلام:

یأتی أبوه وأجداده.

۵۰۶۳ – حمزة بن علی بن عثمان القرشی المخزومی:

لم یذکروه. روایته فی کمبا ج ۱۶ / ۴۸، وجد ج ۷۶ / ۲۰۵.

۵۰۶۴ – حمزة بن علی الأشعری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة

(۲۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، محمد بن إسماعیل بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن محمد بن الحسن (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، ابن قولویه (۱)، أبو المکارم (۱)، علی بن زهرة (۱)، حمزة بن عطاء (۱)، علی بن عثمان (۱)، حمزة بن علی (۳)، القتل (۱)، السفینة (۱)

ص ۱۰۱ عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد، عنه، عن الحسن بن معاویة بن وهب حدیث فضل البکاء علی الحسین علیه السلام، وکمبا ج ۱۰ / ۱۶۶، وجد ج ۴۴ / ۲۹۲.

۵۰۶۵ – حمزة بن علی أبو یعلی:

له کتاب الاعتقاد الشریف کما عن ابن شهرآشوب. ولعله ابن القاسم بن علی الآتی.

۵۰۶۶ – حمزة بن عمارة البربری:

کاذب ملعون. کتاب الکفر ص ۳۱، وجد ج ۷۲ / ۲۱۴. ذمه فی کمبا ج ۷ / ۲۴۶، وجد ج ۲۵ / ۲۷۰.

۵۰۶۷ – حمزة بن عمر الأسلمی:

لم یذکروه. وقال: نفرنا مع رسول الله صلی الله علیه وآله فی لیلة ظلماء فأضاءت أصابعه لنا فانکشفت الظلمة – الخ. کمبا ج ۶ / ۲۵۷، وجد ج ۱۷ / ۲۵۵.

توفی سنة ۶۱ وله ۷۱ سنة أو ۸۰.

۵۰۶۸ – حمزة بن عمران بن عبد الله القمی:

لم یذکروه. وهو والد أحمد المذکور. وأبوه یأتی. روایته عن الصادق علیه السلام فی مشکاة الطبرسی باب الغیرة.

۵۰۶۹ – حمزة بن عیسی بن محمد بن قاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی (ع):

لم یذکروه. قتل فی طبرستان فی أیام المعتمد العباسی.

۵۰۷۰ – حمزة بن عیسی: روی عن حریز بن عبد الله السجستانی. الطب ص ۹۴.

۵۰۷۱ – حمزة بن فضالة بن محمد الهروی أبو أحمد:

لم یذکروه. وهو شیخ. کمبا ج ۴ / ۱۷۸، وجد ج ۱۰ / ۳۶۷.

(۲۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسن بن معاویة بن وهب (۱)، عمران بن عبد الله القمی (۱)، حریز بن عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، حمزة بن عمارة (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الحسن بن زید (۱)، عیسی بن محمد (۱)، حمزة بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، البکاء (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۵۰۷۲ – حمزة بن القاسم العلوی العباسی:

یروی عن سعد. وروی عنه التلعکبری. إجازة " کما ذکره الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۳۹).

ولعله الذی عنونه الخطیب بلفظ حمزة بن القاسم بن عبد العزیز بن عبد الله بن عبید الله بن العباس بن محمد بن علی بن عبد الله بن العباس بن عبد المطلب قال: وکان یتولی الصلاة بأناس فی جامع النصور – إلی أن قال: – مات سنة ۳۳۵ ودفن عند قبر معروف الکرخی. أقول: ویبعده أن هذا عباسی ولا علوی، والعلوی العباسی هو الآتی.

۵۰۷۳ – حمزة بن القاسم بن علی بن حمزة بن الحسن بن عبید الله بن أبی الفضل العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام أبو یعلی:

ثقة جلیل القدر بالاتفاق کثیر الحدیث. وله کتب. وقبره قریب بالحلة مزار معروف. وله قضیة طویلة شریفة فی ظهور قبره وبیان ولی العصر علیه السلام نسبه والثناء علیه والأمر بزیارته. والقضیة فی جنة المأوی. ولم نظفر من تاریخه إلا أنه کان حیا " فی سنة ۳۳۹.

وروی عن علی بن إبراهیم بن هاشم، وعن عبد العظیم بن عبد الله العلوی و سعد بن عبد الله.

وروی عنه التلعکبری. وبعض روایاته جد ج ۴۵ / ۲۳۰، وکمبا ج ۱۰ / ۲۵۱.

۵۰۷۴ – حمزة بن القاسم بن محمد بن عبد الله بن عبید الله بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

یروی عن سعد بن عبد الله. وروی عنه التلعکبری إجازة. کذا ذکره الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۳۸).

ولا وجه لزعم السهو والاشتباه وتوهم الاتحاد مع سابقه.

(۲۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم

(۱)، عبد الله بن عبید الله (۱)، عبد العزیز بن عبد الله (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، حمزة بن القاسم بن علی (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، حمزة بن القاسم (۳)، معروف الکرخی (۱)، محمد بن علی (۱)، الموت (۱)، القبر (۱)، الثناء (۱)، الصّلاة (۱)، السهو (۱)، العصر (بعد الظهر) (۱)

۵۰۷۵ – حمزة بن مالک الهمدانی:

من الصحابة. قال العلامة المامقانی: لم یتضح لی حاله. انتهی.

أقول: هو من أتباع معاویة یوم صفین وقتل بید المرقال. کمبا ج ۸ / ۵۱۳، و جد ج ۳۲ / ۵۸۱. وما یدل علی ذمه. کمبا ج ۸ / ۴۷۰ و ۶۴۹، وجد ج ۳۲ / ۳۷۶، و ج ۳۳ / ۵۵۷، وکتاب صفین ۱۹۶ و ۲۰۷ و ۵۰۷. وهو من ثقات معاویة وخاصته. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۲۹۴، وکتاب صفین ص ۴۴۱.

۵۰۷۶ – حمزة بن محمد بن أحمد بن جعفر بن محمد بن زید بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

من مشائخ الصدوق. روی عنه فی سنة ۳۳۹ فی رجب بقم. قال حمزة: أخبرنی علی بن إبراهیم بن هاشم فی سنة ۳۰۷ کما فی المعانی ص ۳۰۱ وغیره.

وروی عنه الصدوق فی کتبه کثیرا " مترحما " ومترضیا " علیه کما فی الأمالی ص ۱۳ و ۳۷ و ۱۵۳ وغیره. والتوحید فی خمسة مواضع ذکره مترحما " علیه. وکذا فی العیون ج ۱ / ۵۲ و ۲۲۷ و ۲۹۲ و ۲۹۳، والخصال ص ۱۵۹ وغیر ذلک من کتبه.

وقد یعبر عنه بحمزة بن محمد العلوی القزوینی. وجد ج ۳ / ۱ و ۳۰۰ و ج ۴ / ۶۹، وج ۴۰ / ۴، وکمبا ج ۲ / ۲ و ۹۳ و ۱۲۴، وج ۹ / ۴۲۷.

وأوردنا أباه وأجداده وابنه محمد فی محلها وحفیده حمزة بن محمد بن حمزة بن محمد بن أحمد المذکور أبو یعلی القزوینی عنونه الخطیب فی تاریخ بغداد. و قال: قدم حاجا " وحدث بها عن إبراهیم بن محمد الدبیلی – الخ. ۵۰۷۷ – حمزة بن محمد بن أحمد بن شهریار:

الخازن بمشهد مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام سنة ۵۵۴. هو السعید الموفق أبو طالب حدث عن خاله السعید أبی علی الحسن بن الشیخ الطوسی الحدیث الشریف المفضل فی تسمیة علی بأمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۲۵۵، وجد ج ۳۷ / ۳۲۶.

(۲۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، کتاب تاریخ بغداد للخطیب البغدادی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، حمزة بن محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، حمزة بن محمد العلوی (۱)، حمزة بن محمد بن أحمد (۲)، محمد بن زید بن علی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، مالک الهمدانی (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، حمزة بن محمد (۱)، القتل (۱)

۵۰۷۸ – حمزة بن محمد بن الحسن بن شبیب:

لم یذکروه. روی أبو محمد عبد الله بن محمد الدعجلی، عنه، عن أحمد بن إبراهیم قال: شکوت إلی أبی جعفر محمد بن عثمان شوقی إلی رؤیة مولانا – الخ. وذکر کیفیة زیارة مولانا الحجة علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۲۴۳. وتمام الزیارة فی ج ۲۲ / ۲۵۹، و جد ج ۵۳ / ۱۷۴، وج ۱۰۲ / ۹۷.

۵۰۷۹ – حمزة بن محمد السروی:

لم یذکروه. وله مکاتبة إلی مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام. ومنها یستفاد أنه مورد عنایته ولطفه. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۵، وجد ج ۵۰ / ۲۸۴، وفی التوحید ص ۵۶ عن سهل بن زیاد، عنه مکاتبة أخری إلی أبی الحسن علیه السلام، ومثله فی ص ۶۰.

۵۰۸۰ – حمزة بن محمد:

من أصحاب العسكريين عليهما السلام. روى عنه سهل بن زياد وإسحاق بن محمد. الكافى ج ۱ باب النهى عن الجسم ص ۱۰۴، وج ۴ باب النوادر من الصيام ص ۱۸۱، وكذا عن الفقيه ج ۲ باب علة فرض الصيام ص ۷۳.

۵۰۸۱ – حمزة بن محمد الطيار:

تقدم بعنوان حمزة بن الطيار. وروى أبان بن عثمان، عنه، عن الصادق عليه السلام كما فى التوحيد باب الاستطاعة ح ۹. وروى فضالة بن أيوب، عنه عن أبى عبد الله عليه السلام كما فيه باب الابتلاء و الاختبار.

۵۰۸۲ – حمزة بن محمد القزوينى العلوى:

يروى عن على بن إبراهيم و نظرائه. روى عنه الصدوق. كذا ذكره الشيخ فى باب من لم يرو عنهم (۴۰) وهذا هو ابن محمد بن أحمد المذكور.

(۲۸۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، حمزة بن محمد القزوينى (۱)، أحمد بن إبراهيم (۱)، على بن إبراهيم (۱)، فضالة بن أيوب (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، حمزة بن الطيار (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أبان بن عثمان (۱)، سهل بن زياد (۲)، محمد الطيار (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن أحمد (۱)، حمزة بن محمد (۲)، الصدق (۱)، الصيام، الصوم (۱)، النهى (۱)

۵۰۸۳ – حمزة بن محمد الكنانى:

روى عن أبى القاسم عيسى بن سليمان البغدادى، عن موسى الكاظم عليه السلام. مستدرك الوسائل ج ۱ / ۲۱۸.

۵۰۸۴ – حمزة بن محمد بن يعقوب الدهان أبو يعلى:

لم يذكروه. يقرأ عليه سنة ۴۶۴. بشا ص ۲ عن محمد بن أحمد بن شهريار، عنه، عن محمد بن أحمد الجواليقى الحديث السجادى عليه السلام فى فضل محبة أهل البيت، وكتاب الايمان ص ۱۳۲، وجد ج ۶۸ / ۱۱۶.

۵۰۸۵ – حمزة بن مصعب بن الزبير بن العوام:

له بنت تسمى أم خالد تزوجها الحسين بن على بن الحسين بن أمير المؤمنين عليه السلام فولد له منها عبد الله وعبيد الله وعلى.

۵۰۸۶ – حمزة بن معلى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق عن محمد بن يحيى العطار، عن محمد بن أحمد، عنه مرفوعا " إلى رسول الله صلى الله عليه وآله.

۵۰۸۷ – حمزة بن المغيرة بن شعبة:

عن الطبرى أنه ابن أخت عمر بن سعد جاء إليه، فقاله: يا خال أنشدك الله أن تسير إلى الحسين. فوالله لأن تخرج من دنياك ومالك و سلطان الأرض كلها لو كان خير لك من إن تلقى الله بدم الحسين عليه السلام.

۵۰۸۸ – حمزة بن موسى الكاظم عليه السلام:

مدفون قرب مزار عبد العظيم الحسنى فى الرى وأولاده على وقاسم وحمزة.

۵۰۸۹ – حمزة بن ميثم التمار:

لم يذكروه. روى فضيل الرسان، عنه، عن أبيه حديث شهادته. جد ج ۴۲ / ۱۲۸، وكمبا ج ۹ / ۶۳۰.

(۲۸۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، ميثم بن يحيى التمار النهروانى (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، الحسين بن على بن الحسين (۱)، محمد بن أحمد بن شهريار (۱)، محمد بن يحيى العطار (۱)، الزبير بن

العوام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، المغیرة بن شعبة (۱)، عیسی بن سلیمان (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن أحمد (۱)، حمزة بن محمد (۱)، الشهادة (۱)

۵۰۹۰ – حمزة بن نصر الکوفی:

عد من أصحاب الصادق علیه السلام.

۵۰۹۱ – حمزة بن نصر:

غلام أبی الحسن العسکری علیه السلام. روی عن أبیه میلاد الحجة (ع).

کتاب غیبة الطوسی ص ۱۵۸، وکمبا ج ۱۳ / ۵، وج ۱۴ / ۸۲۱، وجد ج ۵۱ / ۲۲، و ج ۶۶ / ۴۳، واثبات المسعودی ص ۲۱۹. وروایته عن إسماعیل بن الرجا الزبیدی.

۵۰۹۲ – حمزة بن الیسع: تقدم فی ابنه أحمد.

۵۰۹۳ – حمزة بن یعلی الأشعری أبو یعلی القمی:

روی عن الرضا والجواد علیهما السلام ثقة وجه بالاتفاق. وله کتاب یرویه الصفار وسعد وغیرهما. ویروی عنه إبراهیم بن هاشم.

۵۰۹۴ – حمل بن عبد الله الخثعمی:

ملعون من امراء جند معاویة یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۰۷.

۵۰۹۵ – حمل بن مالک المحاربی:

ملعون خبیث من جند بنی أمیة. قتله المختار. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۹ و ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۳۳۷ و ۳۷۶.

۵۰۹۶ – حملان بن الحسین:

روی الصدوق، عن علی بن حاتم، عن القاسم بن محمد، عنه، عن الحسین بن الولید، عن مروان بن دینار، عن أبی إبراهیم موسی الکاظم علیه السلام. العلل ج ۲ / ۱۸۵ و ۱۹۴. وتقدم فی حمدان بن الحسین روایات بهذا الإسناد.

۵۰۹۷ – حمید الآبی:

روی نصر بن مزاحم، عنه، عن أم راشد مولاة أم هانی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام کما فی سن.

(۲۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو أمیة (۱)، حمدان بن الحسین (۱)، حمزة بن الیسع (۱)، القاسم بن محمد (۱)، حمزة بن یعلی (۱)، علی بن حاتم (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، القتل (۱)

۵۰۹۸ – حمید بن جنادة العجلی:

لو یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۱۱ عن أبی المفضل، عن حمید بن زیاد الدهقان الکوفی، عن القاسم بن إسماعیل الأنباری، عن عبد الله بن جبلة عن حمید بن جنادة العجلی، عن أبی جعفر، عن آبائه علیهم السلام، وکتاب العشرة ص ۱۰۵، وجد ج ۷۴ / ۳۶۸.

۵۰۹۹ – حمید بن حماد بن حور التمیمی الکوفی:

ثقة کما نقله العلامة عن ابن عقدة، عن محمد بن عبد الله بن أبی حکیمة، عن ابن نمیر. انتهی. وبالجملة هو من أصحاب الصادق علیه السلام. واثبت العلامة المامقانی بذلک أن حدیثه حسن کالصحیح.

۵۱۰۰ – حمید بن الربیع:

لم يذكروه. روى على بن الحسين، عنه، عن هيثم بن البشير، عن الحارث، عن أمير المؤمنين عليه السلام حديث الفضائل والنصوص. اثبات الهداة ج ۳ / ۸۶، و جد ج ۲۳ / ۳۲۰، وكمبا ج ۷ / ۶۶. وله كتاب البحث والتميز رواه أحمد بن محمد بن عمر الأحمسى كما قاله الشيخ فى ست.

۵۱۰۱ – حميد بن زنجويه:

وقع فى طريق روايات الخصال، باب السبعة، ح ۱۰ وذكرناه فى عبد الله بن يوسف.

۵۱۰۲ – حميد بن زياد بن حماد بن زياد أبو القاسم الكوفى:

وانتقل إلى نينوى وسكن فيه كان ثقة واقفا " وجها " فيهم، سمع الكتب و صنف كتبا. " قاله النجاشى.

وقال العلامة بعد عنوانه: ثقة عالم جليل واسع العلم كثير التصانيف قاله الطوسى. انتهى كلام العلامة.

(۲۸۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، القاسم بن إسماعيل الأنبارى (۱)، أبو القاسم الكوفى (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، حميد بن الربيع (۱)، حماد بن زياد (۱)، على بن الحسين (۱)، حميد بن زياد (۲)، حميد بن حماد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، نينوى (۱)، الوسعة (۱)

أقول: إن لم يكن ثقة كما قالاه فلا أقل هو موثق. مات سنة ۳۱۰ أو ۳۲۰. و تقدم فى حميد بن جنادة بعض رواياته. وعد من أشياخ الكلينى روى الكلينى عنه كما فى يب ج ۶ باب تحريم المدينة ص ۱۳.

روى القمى فى تفسيره عنه، عن محمد بن يحيى تفسير آية النور.

۵۱۰۳ – حميد بن زياد:

كنز: عن المفيد بسنده عن سفيان بن عيينة، عنه، عن عطاء بن يسار، عن أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۳ / ۹۲، وجد ج ۵ / ۳۳۴.

والظاهر أنه غير من تقدم. وروى الحسين بن على بن سفيان، عن حميد بن زياد بن هوارا، قال: سمعت منه (من جعفر بن الهذيل) نوادر، وسمعت منه كتاب عبد الله بن بكير. وروى عنه كتاب جعفر بن مازن.

۵۱۰۴ – حميد بن زياد الدهقان الكوفى: تقدمت روايته فى حميد بن جنادة.

۵۱۰۵ – حميد بن سليمان أبو حاتم:

لم يذكروه. روى محمد بن على الصيرفى، عنه، عن الرضا عليه السلام معجزاته. مدينة المعاجز ص ۴۷۹، ودلائل الطبرى ص ۱۸۹.

۵۱۰۶ – حميد الشامى:

لم يذكروه. روى الطبرى فى بشا ص ۲۰۳ بإسناده عنه، عن سليمان المنبهى، عن ثوبان، عن رسول الله صلى الله عليه وآله – الخ.

۵۱۰۷ – حميد بن شعيب الهمدانى السبيعى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وقع فى طريق الشيخ، عن عبد الله بن جبلة، عنه، عن جابر بن يزيد، عن الباقر عليه السلام. كتاب العشرة ص ۴۶، و كمبا ج ۱۴ / ۴۳۰، وجد ج ۷۴ / ۱۶۳، وج ۶۱ / ۱۴۹.

وقال جش: حميد بن شعيب السبيعى الهمدانى كوفى روى عن أبى عبد الله

(۲۸۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، الحسين بن على بن سفيان (۱)، محمد بن على الصيرفى (۱)، سفيان بن عيينة (۱)، عبد الله بن بكير (۱)، جعفر بن الهذيل (۱)، عطاء بن يسار (۱)، جابر بن يزيد (۱)، حميد بن زياد (۲)، محمد بن يحيى

(۱)، حمید بن شعیب (۲)، جعفر بن مازن (۱)، الموت (۱)

علیه السلام، وروی عن جابر. له کتاب رواه عنه عدة وأکثر ما یروی روایات عبد الله بن جبلة - إلی أن قال: - وله کتاب یرویه جعفر بن محمد بن شریح، عنه، عن جابر. انتهی وروی القمی فی تفسیره ص ۲۰۲ عن أبیه، عنه، عن الحسن بن راشد، عن الصادق علیه السلام وصف خلقة الإمام وولادته والنور الذی یبصر به أعمال العباد - الخ.

وعده الشیخ فی رجاله (۲۵۱) مع توصیفه بالسبیعی الکوفی من أصحاب الصادق علیه السلام.

۵۱۰۸ - حمید الصیرفی من أصحاب الصادق علیه السلام. روی صفوان بن یحیی، عن أبی جمیلة، عنه، عن الصادق علیه السلام.

الکافی ج ۶ کتاب الزی باب النوادر ص ۵۳۱. و لعله حمید بن المثنی الآتی.

۵۱۰۹ - حمید الصبی الکوفی:

روی عنه أبو جمیلة. عده الشیخ هکذا فی أصحاب الصادق علیه السلام (۲۵۴).

۵۱۱۰ حمید الطویل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن عبد الله بن بکر، عنه، عن أنس بن مالک. کمبا ج ۳ / ۳۴۱، وجد ج ۸ / ۱۷۳.

وروایته الأخری عنه کما فی العلل ج ۱ باب ۱۱۷ ص ۱۳۹. والأخری عنه.

جمال الأسبوع ص ۱۳۹ و ۱۴۲ و ۱۳۶ و ۱۴۶.

وکتاب التفضیل للکراجکی ص ۱۲ عنه، عن أنس - الخ. وکتاب بشارة المصطفی ص ۹ عن یزید بن هارون، عنه فضل العقیق وأنه أول جبل أقر لله بالوحدانیة وللرسول صلی الله علیه وآله بالرسالة ولعلی وبنیه بالإمامة و لشیعته بالجنة ولمبغضیه بالنار.

(۲۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، جعفر بن محمد بن شریح (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حمید بن المثنی (۱)، حمید الصیرفی (۱)، الحسن بن راشد (۱)

۵۱۱۱ - حمید بن عبد الرحمن الحمیری:

روی عن أبی سعید الخدری. أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۶۰. وروایته عن أمیر المؤمنین علیه السلام فیه ج ۲ / ۲۳۵.

۵۱۱۲ - حمید بن عبد الله المدنی:

لم یذکروه. الطب ص ۶۹ عنه، عن إسحاق بن محمد صاحب أبی الحسن - الخ، وکتاب الدعا ص ۲۰۳، وجد ج ۹۵ / ۷۶.

۵۱۱۳ - حمید بن قتیبة بن خالد بن مخلد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۱۵۴ عن الحسن بن سفیان، عنه، عن عمیر بن عرفجة.

۵۱۱۴ - حمید بن قحطبة الطائی الطوسی:

ملعون خبیث کان علی مقدمة جیش منصور الدوانیقی فی حرب إبراهیم قتیل باخمرا. کمبا ج ۱۱ / ۱۹۴، وجد ج ۴۷ / ۲۸۶.

قتله ستین علویا " فی لیلة واحدة بأمر هارون الرشید ویأسه وأکله صوم شهر رمضان. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۵، وجد ج ۴۸ / ۱۷۶.

دخول الرضا علیه السلام داره. کمبا ج ۱۲ / ۳۶، وجد ج ۴۹ / ۱۲۵.

وقال لمهدی العباسی: أفدیک بالمال والنفس والأهل والولد والدین.

فأمره بقتل الکاظم علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۷۴، وجد ج ۴۸ / ۱۳۹.

۵۱۱۵ - حمید بن قیس: روی عن عطا، عن ابن عباس. أمالی المفید مجلس ۳۰.

۵۱۱۶ - حمید بن المثنی العجلی أبو المغری الکوفی الصیرفی:

من أصحاب الصادق والكاظم عليهما السلام. ثقة ثقة بلا خلاف، وله أصل وكتاب اعتمد عليه الصدوق وغيره وحكم بصحته واستخرج منه أحاديث كتابه الفقيه. ويروى عن خاله عنبسة بن مصعب، عن الصادق عليه

(۲۸۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، أبو سعيد الخدرى (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسن بن سفيان (۱)، هارون الرشيد (۱)، حميد بن المثنى (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، عنبسة بن مصعب (۱)، الصدق (۲)، القتل (۱)، الحرب (۱)، الطب، الطبابة (۱)

السلام. المحاسن ج ۲ / ۴۱۳.

وروى عنه الاجلة فضالة وابن أبى عمير وصفوان بن يحيى وعلى بن الحكم و الحسن بن على بن فضال وغيرهم.

۵۱۱۷ - حميد بن محمد بن حميد التميمى أبو الحسن:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد فى أماليه ص ۱۸۲ فى رواية شريفة، وبشا ص ۱۰۹، وأمالى المفيد مجلس ۴۰.

۵۱۱۸ - حميد بن محمد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۲ باب العشرة عن محمد بن عثمان، عنه، عن أحمد بن الحسن بن صالح، وكمبا ج ۲۰ / ۷۲، وجد ج ۹۶ / ۲۷۹. و تقدم فى أحمد حديثه، وهو أيضا " فى العيون ج ۱ / ۲۵۴ عنه مثله.

۵۱۱۹ - حميد بن مسلم الكوفى:

عد من مجاهيل أصحاب السجاد عليه السلام.

أقول: هو ناقل جملة من قضايا كربلاء على نحو يظهر منه أنه كان فى وقعة الطف. كمبا ج ۱۰ / ۱۹۰ و ۱۹۹ - ۲۰۲ و ۲۰۶، وجد ج ۴۴ / ۳۸۹، وج ۴۵ / ۳۳ و ۴۴ و ۵۸ و ۶۱.

وقال محمد بن أبى طالب: إن عمر بن سعد سرح برأس الحسين عليه السلام يوم عاشوراء مع خولى بن يزيد الأصبحى وحميد بن مسلم إلى ابن زياد. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۷ و ۲۱۸، وجد ج ۴۵ / ۶۲ و ۱۰۷.

وكان مع جند سليمان بن صرد من طرف المختار فى مقتل عين الوردة فى حرب أهل الشام لطلب ثار الحسين عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۵ - ۲۸۷، وجد ج ۴۵ / ۳۶۱ و ۳۶۴. مقاتلته ورجزه. ص ۳۷۳.

۵۱۲۰ - حميد بن المسيب:

لم يذكروه. روى عن سعد بن أبى وقاص حديث الولاية والغدير. إثبات الهداة

(۲۸۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، يوم عاشوراء (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، سليمان بن صرد الخزاعى (۱)، خولى بن يزيد الأصبحى (۱)، الحسن بن على بن فضال (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، حديث الولاية (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن أبى عمير (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، على بن الحكم (۱)، حميد بن مسلم (۲)، محمد بن حميد (۱)، الشام (۱)، القتل (۲)

ج ۳ / ۶۷۶.

۵۱۲۱ - حميد بن معمر بن حبيب أبو معمر الفهرى:

كان لبيبا " حافظا " لما يسمع، وكان يقول: إن فى جوفى لقلبين أعقل بكل واحد منهما أفضل من عقل محمد، فنزل: (ما جعل الله

لرجل من قلبين فى جوفه).

كمبا ج ۶ / ۶۸۲، وجد ج ۲۲ / ۵۰.

۵۱۲۲ – حميد المغربى:

لم يذكروه. كنز: بإسناده عن الأعمش، عن عباية، عنه قال: قال أمير المؤمنين عليه السلام: قال رسول الله صلى الله عليه وآله: أنا سيد الأولين والآخرين وأنت يا على سيد الخلائق بعدى أولنا كآخرنا. كمبا ج ۱۴ / ۳۶۴، وجد ج ۶۰ / ۳۰۲.

روى ابن محبوب، عن حماد، عن حميد وجابر العبدى قال: قال أمير المؤمنين عليه السلام. الكافى ج ۱ كتاب الحجة باب سيرة الامام فى نفسه ص ۴۱۰.

۵۱۲۳ – حميد بن موسى الكوفى:

عده قب من أصحاب السجاد عليه السلام. كمبا ۱۱ / ۳۸، وجد ج ۴۶ / ۱۳۳.

۵۱۲۴ – حميد مولى السائب بن مالك الأشعرى:

جد الحسن بن أبى قتادة. قتل يوم المختار معه كما قاله جش.

۵۱۲۵ – حميد بن مهران:

هو الخبيث الملعون الفاجر الذى أساء الأدب فى حق مولانا الرضا عليه السلام فأشار الامام إلى أسدين مصورين على مسند المأمون، وقال: دونكما الفاجر. فافترساه ولم يبقيا له عينا " ولا اثرا. " كمبا ج ۱۲ / ۵۵، وجد ج ۴۹ / ۱۸۴.

۵۱۲۶ – حميد بن نافع الهمدانى:

من أصحاب السجاد عليه السلام كما قاله الشيخ فى رجاله (۱۵). وعن الميرزا فى الوسيط: حميل بن نافع من أصحاب الصادق عليه السلام وهو سهو من جهة

(۲۹۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، الحسن بن أبى قتادة (۱)، السائب بن مالك (۱)، حميد بن موسى (۱)، حميد بن نافع (۱)، حميل بن نافع (۱)، جابر العبدى (۱)، القتل (۱)، السهو (۱)

الموضوع والمحمول.

۵۱۲۷ – حميد بن هلال الخلال الكوفى:

لم يذكروه. روى محمد بن دينار، عنه، عن الحسين بن على بن عبد الله. بشا ص ۱۵۰.

۵۱۲۸ – حميد بن يزيد البكرى الكوفى:

من أصحاب الصادق كما فى رجال الشيخ (۲۵۵). وروى ابن أبى نصر، عنه، عن الصادق عليه السلام. الكافى ج ۷ كتاب الحدود باب ۴۵ ص ۲۳۵.

۵۱۲۹ – حميل بن نافع: تقدم فى حميد بن نافع.

۵۱۳۰ – حنان بن إبراهيم بن محمد الكرمانى:

لم يذكروه. روى الطب ص ۱۳۸ عنه، عن محمد بن نمير بن محمد – الخ.

۵۱۳۱ – حنان بن إبراهيم:

لم يذكروه. وهو من أصحاب الصادق عليه السلام. روى محمد بن إبراهيم، عنه، عن الصادق عليه السلام دعاء لرؤية المبتلى. الطب ص ۱۱۲.

۵۱۳۲ – حنان بن بشر الأسدی القاضی أبو بشر:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن خاله عامر بن عمران. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۴، والبحار، عنه مثله.

۵۱۳۳ – حنان بن البصری:

روی الولید بن عبد الواحد، عنه. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۳۰ و ۵۸۹.

۵۱۳۴ – حنان بن جابر الفلسطینی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۲۳ و ۳۳ عنه، عن محمد بن علی الصیرفی، و کتاب الدعاء ص ۱۹۹ و ۲۰۴، وجد ج ۹۵ / ۶۱ و ۸۴.

(۲۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الحسین بن علی بن عبد الله (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، ابن أبی نصر (۱)، حمید بن یزید (۱)، حمید بن نافع (۱)، حمیل بن نافع (۱)، الصدق (۱)، الهلال (۱)، الطب، الطبابة (۳)

۵۱۳۵ – حنان بن حنان:

لم یذکروه. وهو مع جماعة وردوا علی مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام لتهنیة میلاد الحجة المنتظر علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۵۸۴.

۵۱۳۶ – حنان بن الحارث الأزدی:

لم یذکروه. وهو من رواة حدیث الرایات الخمس فی یوم القیامة. رواه صخر بن الحکم، عنه، عن الربیع بن جمیل. جد ج ۳۷ / ۳۲۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۵. یأتی فی الربیع ما یتعلق به.

ورواه الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۶۵ بسند آخر عن الصخر بن الحکم الفزاری، عن حیان بن الحارث الأزدی، عن الربیع بن جمیل الضبی مثله.

۵۱۳۷ – حنان بن سدیر بن حکیم بن صهیب أبو الفضل الصیرفی:

عدوه من أصحاب الصادق والکاظم والرضا علیهم السلام وقالوا: لم یدرک أبا جعفر علیه السلام.

وبالجملة هو ثقة رحمه الله کما قاله الشیخ فی ست. وفی الرجال أنه واقفی. و قال العلامة المجلسی فی الوجیزة: إنه موثق. وکذا جماعة أخری عدهم العلامة المامقانی. وله کتاب صفة الجنة والنار.

ویروی عنه الاجلاء منهم الحسن بن محبوب وابن أبی عمیر وأحمد البزنطی و یونس بن عبد الرحمن وغیرهم، وعدهم المحدث النوری فی المستدرک ج ۳ / ۵۹۳ إلی تسعة عشر.

وروی القمی فی تفسیره عن أبیه، عنه، عن أبیه.

بعض روایاته المفیدة حسنه وکماله. کتاب الایمان ص ۱۱۷، وجد ج ۶۸ / ۵۶.

وکان حنان بن سدیر یختلف إلی عمرو بن قیس الملائی یتعلم منه القرآن و یحفظ عنه. دلائل الطبری ص ۲۳۵.

(۲۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، یوم القیامة (۱)، العلامة المجلسی (۱)، عمرو بن قیس (۱)، حیان بن الحارث (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، حکیم بن صهیب (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، حنان بن سدیر (۲)، القرآن الکریم (۱)، الصدق (۱)، الخمس (۱)

وروی أیوب، عنه، عن أبیه، عن جده، عن میثم التمار.

أقول: وظفرت على رواياته عن أبى جعفر عليه السلام. فروى الصدوق فى العلل ج ۲ باب ۳۶۱ ص ۵۶۴ عن أبيه، عن أحمد بن إدريس، عن حنان قال: سمعت أبا جعفر عليه السلام يقول – الخ.

وبهذا الإسناد له رواية أخرى. كمبا ج ۳ / ۳۰۵، وجد ج ۸ / ۵۵.

وفى كامل الزيارة باب ۸ ص ۳۰ عن الحسن بن محبوب، عن حنان بن سدير قال: كنت عند أبى جعفر عليه السلام – الخ.

وله روايات عن أبى جعفر عليه السلام فى الكتب الأربعة ذكرها العلامة الخوئى فى معجم رجال الحديث ج ۶ / ۳۰۰. وأخوه خالد وحفيده أحمد بن الفضل بن حنان تقدم.

۵۱۳۸ – حنان بن السراج:

لم يذكروه. روى عبد الله بن القاسم، عنه، عن داود بن سليمان الكسائى، عن أبى الطفيل، عن أمير المؤمنين عليه السلام حديثا" طويلا " فيه ذكر الأئمة الاثنى عشر عليهم السلام. الكافى ج ۱ باب ما جاء فى الاثنى عشر والنص عليهم ص ۵۲۹.

۵۱۳۹ – حنان الصيقل:

لم يذكروه. روى الحسين بن على بن يقطين، عنه، عن أبى بصير. الطب ص ۲۴.

۵۱۴۰ – حنش بن المعتمر: تقدم فى حبش.

۵۱۴۱ – حنظلة أبو غسان:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد فى مجالسه مج ۱۷ ص ۸۴ عن محمد بن عمر المرزبانى، عنه، عن هشام بن محمد بن السائب.

۵۱۴۲ – حنظلة بن أبى سفيان:

من المشركين. قتله أمير المؤمنين عليه السلام يوم بدر. جد ج ۱۹ / ۲۸۰ و ۳۶۱،

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۴)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، ميثم بن يحيى التمار النهروانى (۱)، أبو بصير (۱)، داود بن سليمان الكسائى (۱)، الحسين بن على بن يقطين (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، حنان بن السراج (۱)، أحمد بن إدريس (۱)، أحمد بن الفضل (۱)، حنش بن المعتمر (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، حنان بن سدير (۱)، هشام بن محمد (۱)، محمد بن عمر (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وكمبا ج ۶ / ۴۶۵ و ۴۸۲.

تحريكه عمير بن وائل أن يدعى على أمير المؤمنين عليه السلام ثمانين مثقالا " من الذهب وديعة عند محمد صلى الله عليه وآله فأبطل مكرهم وقلب تدبيرهم. جد ج ۴۰ / ۲۱۹، وكمبا ج ۹ / ۴۷۶. ۵۱۴۳ – حنظلة بن أبى عامر الأنصارى الخزرجى:

لم يذكروه. وهو من شهداء أحد غسيل الملائكة من خواص أصحاب النبى صلى الله عليه وآله. استشهد بأحد وغسلته الملائكة فسمى بغسيل الملائكة.

قال على بن إبراهيم القمى فى تفسيره قوله تعالى: (فإذا استأذنوك لبعض شأنهم فأذن لمن شئت منهم) نزلت فى حنظلة بن أبى عامر وذلك أنه تزوج فى الليلة التى كان صبحها حرب أحد فاستأذن رسول الله أن يقيم عند أهله فأنزل الله هذه الآية فأقام عند اهله، ثم أصبح وهو جنب فحضر القتال فاستشهد. فقال رسول الله: رأيت الملائكة تغسل حنظلة بماء المزن فى صحاف فضة بين السماء والأرض، وكان يسمى بغسيل الملائكة – الخ. جد ج ۱۷ / ۲۶، وج ۲۲ / ۹۹، وكمبا ج ۶ / ۱۹۹ و ۶۹۵. وعن الاستيعاب أنه قتله أبو سفيان وقال: حنظلة بحنظلة.

يه: استشهد حنظلة بن أبى عامر الراهب بأحد فلم يأمر النبى صلى الله عليه و آله بغسله وقال: رأيت الملائكة بين السماء والأرض تغسل حنظلة بماء المزن – و ساقه الخ مثله. جد ج ۲۰ / ۴۷ وتفصيل القضية فيه ص ۵۷، وكمبا ج ۶ / ۴۹۴ و ۴۹۶.

وهو من مصاديق قوله تعالى: (يخرج الحى من الميت) فإن أباه كان فى جند المشركين فى غزوة أحد يحرض الأعداء على المؤمنين، وهو ممن أسس أساس مسجد الضرار. كمبا ج ۶ / ۶۳۳ وفيه سائر ذمومه، وجد ج ۲۱ / ۲۵۲.

۵۱۴۴ – حنظلة بن أسعد الشامى:

من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحية المقدسة وبالسلام فى الزيارة الرجبية. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، وج ۲۲ / ۱۸۴ و ۲۰۵. ولكن فى جد ج ۴۵ / ۷۳، و

(۲۹۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، يوم عاشوراء (۱)، معركة أحد (۱)، على بن إبراهيم (۱)، حنظلة بن أسعد (۱)، الغسل (۱)، الشهادة (۴)، القتل (۲)، الحرب (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الموت (۱)، الجنابة (۱)

ج ۱۰۱ / ۲۷۳ و ۳۴۰: حنظلة بن أسعد الشبامى.

۵۱۴۵ – حنظلة بن الربيع التميمى الكاتب:

عدوه من مجاهيل الصحابة. لكن دخل هو مع عبد الله بن المعتم العبسى على مولانا أمير المؤمنين عليه السلام والتمسا منه أن يتأنى فى الأمر ويكاتب معاوية و لا يعجل فى القتال، فتكلم أمير المؤمنين عليه السلام – إلى أن قال: – وأيم الله أنى لأسمع كلام قوم ما يعرفون معروفا " ولا ينكرون منكرا. " فقال الحاضرون: هما من أصحاب معاوية ويكاتبانه. وكثر الكلام بين أصحابه فى ذلك. كمبا ج ۸ / ۴۷۵، و جد ج ۳۲ / ۳۹۸.

جملة من أحواله فى كتاب صفين ص ۸ و ۹۵ و ۹۶.

۵۱۴۶ – حنظلة الكاتب:

ممن فارق أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۷۲۹. واستظهر العلامة المامقانى اتحاد هذا مع سابقه.

۵۱۴۷ – حنظلة بن زكريا التميمى القاضى:

روى الشيخ فى كتاب الغيبة ص ۹۷ عن أحمد بن على المعروف بابن الخضيب الرازى، عن بعض أصحابنا، عنه، عن أحمد بن يحيى الطوسى حديث الصحيفة النازلة من عند الله التى فيها اثنا عشر خاتما " لأئمة الهدى عليهم السلام.

وبهذا الإسناد عن أحمد بن على الرازى، عن محمد بن على، عن حنظلة بن زكريا، عن الثقة روايات فى ميلاد الحجة المنتظر عليه السلام. كتاب الغيبة ص ۱۴۸ و ۱۵۴ و ۱۵۵، وجد ج ۵۱ / ۱۷ و ۱۹ مكررا، " وكمبا ج ۱۳ / ۳ و ۴.

وله كتاب الغيبة رواه الحسين بن عبيد الله، عن أبى الحسين بن تمام، عنه به.

وروى أبو المفضل، عنه، عن محمد بن على بن حمزه العلوى، عن أبيه، عن الرضا عليه السلام. أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۰۲، وكتاب الاخلاق ص ۲۲، وجد ج ۶۹ / ۴۰۴.

(۲۹۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب الغيبة للشيخ محمد رضا الجعفرى (۳)، أحمد بن على الرازى (۱)، الحسين بن عبيد الله (۱)، محمد بن على بن حمزة (۱)، أحمد بن يحيى (۱)، حنظلة بن زكريا (۱)، حنظلة الكاتب (۱)، حنظلة بن أسعد (۱)، أحمد بن على (۱)، محمد بن على (۱)، القتل (۱)

۵۱۴۸ – حنظلة بن سعد الشامى:

من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحية. وكيفية شهادته وبيان جلالته. كمبا ج ۱۰ / ۱۹۷، وجد ج ۴۵ / ۲۳. وهو حنظلة بن أسعد

المذکور.

۵۱۴۹ – حنظلة بن سعد التمیمی: من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶.

۵۱۵۰ – حنظلة بن عمر والشیبانی:

لم یذکروه. عده ابن شهرآشوب من المقتولین من أصحاب الحسین علیه اسلام فی الحملة الأولی. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۴.

۵۱۵۱ – حنین بن إسحاق العبادی:

مترجم کتاب الفلسفة و الحکمة الیونانیة إلی العربیة، وکان عند المأمون و المعتصم العباسی عزیزا " مکرما. " مات سنة ۲۶۰.

۵۱۵۲ – حنین بن أسد بن هاشم:

أخو فاطمة خال أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۲۸، وجد ج ۴۲ / ۱۲۱.

۵۱۵۳ – حوثرة الأسدی: خرج علی معاویة، فوجه معاویة إلی الحسن علیه السلام یسأله أن یتولی قتاله، فأبی فقال: أنت والله أولی بقتالی منهم. کمبا ج ۱۰ / ۱۲۵، وجد ج ۴۴ / ۱۰۶.

۵۱۵۴ – الحوشب ذو الظلیم الیمانی:

من أتباع معاویة. کان علی میمنة جنده یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۷۴.

وقتل بید سلیمان بن صرد الخزاعی رحمة الله. کمبا ج ۸ / ۵۱۳، وجد ج ۳۲ / ۵۸۱.

(۲۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، حنظلة بن أسعد (۱)، الشهادة (۳)، الموت (۱)

۵۱۵۵ – حوشب بن یزید:

روی عنه ابنه العوم حدیثا " فی الخوارج. جد ج ۴۱ / ۳۴۰، وکمبا ج ۹ / ۵۹۸.

واخوه طلاب ثقة بالاتفاق ولآخر شهر بن حوشب.

۵۱۵۶ – حویرث بن نفیل بن کعب:

قتله أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الفتح. کمبا ج ۶ / ۶۰۴، وجد ج ۲۱ / ۱۳۱.

۵۱۵۷ – حویزة بن أسماء:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه ربعی. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۹۶.

۵۱۵۸ – حویزة بن أبی بشر الغنوی:

لم یذکروه. وفی کتاب المقتضب لا بن عیاش ص ۲۹ بسنده عن هلال بن عقبة، عنه، عن معروف بن خربوذ روایة شریفة، وکمبا ج ۹ / ۵۶۲، وجد ج ۳۶ / ۳۸۲.

۵۱۵۹ – حیان التمیمی:

لم یذکروه. وله روایة شریفة فی الفضائل. جد ج ۴۱ / ۳۳۷، وکمبا ج ۹ / ۵۹۷. ولعله متحد مع أبی حیان التمیمی الذی روی عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. وروی عنه الأعمش کما فی التوحید باب القضاء.

۵۱۶۰ – حیان بن الحارث السلیمانی الأزدی:

لم یذکروه. وهو من شهداء الطف وتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، وج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۲ – وفیه: حباب – وج ۱۰۱ / ۲۷۳، والاقبال ص ۵۷۶. روایته الشریفة المهمة فی الخصال ج ۲ / ۶۵.

۵۱۶۱ – حیان السراج:

مذموم من الکیسانیة. جد ج ۴۲ / ۹۵ و ۹۶، وکمبا ج ۹ / ۶۲۲.

(۲۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، حیان بن الحارث (۱)، حیان السراج (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، شهر بن حوشب (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۱)، الهلال (۱)

روی عن السید الحمیری رجوع السید عن الکیسانیة واهتدائه بالصادق علیه السلام ونجاته من النار وأشعاره فی ذلک. کمبا ج ۱۱ / ۲۰۰، وج ۹ / ۶۱۷، وجد ج ۴۲ / ۷۹ و ۸۰، وج ۴۷ / ۳۱۷، وأوائل کمال الدین.

روایته حدیث نص أمیر المؤمنین علیه السلام علی أن الأئمة العدول اثنا عشر.

کمبا ج ۹ / ۱۶۱، وجد ج ۳۶ / ۳۷۷.

روایة محمد بن إسماعیل بن بزیع، عنه، عن السید الحمیری روایة تفید حسنه وسلامته. کمال الدین ج ۲ باب ۳۳ ص ۳۴۲ ح ۲۳.

۵۱۶۲ – حیان بن العباس:

روی الفضل بن دکین، عنه، عن عثمان بن المغیرة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. إرشاد المفید ص ۸، ومثل ذلک فی ثلاث نسخ أخری.

۵۱۶۳ – حیان بن علی العنزی وأخوه مندل:

ثقتان بلا خلاف. رویا عن أبی عبد الله علیه السلام.

۵۱۶۴ – حیان بن قیس بن العرقة:

خبیث من المشترکین. جد ج ۲۰ / ۲۰۶، وکمبا ج ۶ / ۵۳۰.

۵۱۶۵ – حیان بن هوذة النخعی:

لم یذکروه. وهو حامل رایة الأشتر یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۵۰۳، وجد ج ۳۲ / ۵۲۷. وکتاب صفین ص ۴۷۵.

۵۱۶۶ – حیون مولی الرضا علیه السلام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن الرضا علیه السلام روایة شریفة. کمبا ج ۱ / ۱۱۸، وجد ج ۲ / ۱۸۵.

وقد یقال: أبو حیون، کما فی العیون ج ۱ / ۲۸۹ و ۲۹۰.

(۲۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حیان بن علی (۱)، الفضل بن دکین (۱)

۵۱۶۷ – حی بن أخطب الیهودی:

عدو الله وعدو رسوله. جملة من قضایاه. کمبا ج ۴ / ۲۲، وج ۶ / ۲۶۹ و ۵۲۹ و ۵۳۳ و ۵۳۶ و ۵۴۲، وجد ج ۹ / ۶۴، وج ۱۷ / ۳۰۲، ج ۲۰ / ۲۰۰ و ۲۲۱ و ۲۳۶ و ۲۶۳. بنتها صفیة رأت فی المنام أن قمرا " وقع فی حجرها، وتأویل ذلک بازدواجها بالرسول صلی الله علیه وآله. وکمبا ج ۶ / ۵۷۲، وجد ج ۲۱ / ۵.

وفی روایة أخری کأن الشمس نزلت حتی وقعت علی صدرها. کمبا ج ۶ / ۵۸۰، وجد ج ۲۱ / ۳۳. ویأتی ذکر صفیة.

۵۱۶۸ – حی بن مروان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۸۹ بسنده عن محمد بن سنان، عنه، عن علی بن مهزیار، عن أبی جعفر علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۶، وجد ج ۵۲ / ۲۹۰.

۵۱۶۹ – حیدر بن أیوب:

لم یذکروه. روی صفوان بن یحیی وعلی بن الحکم، عنه روایتین فی نص مولانا الکاظم علی مولانا الرضا علیهما السلام. ومع ذلک قال علی بن الحکم فی آخر الحدیث: مات حیدر وهو شاک یعنی فی أمامة الرضا علیه السلام. العیون ج ۱ باب ۴ ص ۲۷ و ۲۸ ح ۱۵ و ۱۶.

۵۱۷۰ – حیدر بن الأیسر نجم الدین رحمه الله:

کان من أعیان الناس وسراتهم وذوی الهیئات منهم. کان صدیق علی بن عیسی الأربلی (مؤلف کشف الغمة) وعزیزا " عنده، روی عنه. جد ج ۵۲ / ۶۴، و کمبا ج ۱۳ / ۱۲۱.

۵۱۷۱ – حیدر بن خالد بن هرم التمیمی الخراسانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما ذکره البرقی.

(۲۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، علی بن مهزیار (۱)، حیدر بن أیوب (۱)، حیدر بن خالد (۱)، علی بن الحکم (۲)، محمد بن سنان (۱)، الموت (۱)

۵۱۷۲ – حیدر بن محمد بن زید بن محمد بن عبد الله الحسینی الشریف کمال الدین:

عالم فاضل من مشائخ إجازة السید بن طاووس. وقد ورخ إجازته للسید فی ۱۶ ج ۲ سنة ۶۲۰.

جملة من روایاته فی کمبا ج ۹ / ۲۸۹، وجد ج ۳۸ / ۱۲۵.

۵۱۷۳ – حیدر بن محمد بن نعیم السمرقندی أبو أحمد:

ثقة جلیل من غلمان العیاشی کما ذکره العلامة فی صه وغیره، وروی کتبه عنه. وروی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۴۰ وله منه إجازة ولا غمز فیه.

۵۱۷۴ – حیدر علی بن عزیز الله بن محمد تقی بن محمد کاظم بن عزیز الله بن محمد تقی المجلسی:

من أفاضل العلماء الأعلام ومرجع الخواص والعوام فی إصفهان. مات ۱۸ شهر رمضان سنة ۱۱۴۶.

۵۱۷۵ – حیدرة بن أیوب: هو حیدر بن أیوب المذکور.

۵۱۷۶ – حیدرة:

روی عبد الله بن عبد الرحمن الأصم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۵ باب فضل الجهاد ص ۴، ویب ج ۶ / ۱۲۱ عنه مثله.

(۳۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: السید إبن طاووس (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، مدینة إصفهان (۱)، العلامة المجلسی (۱)، حیدر بن محمد بن نعیم (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، حیدر بن أیوب (۱)، حیدر بن محمد (۱)، الموت (۱)

باب الخاء

باب الخاء ۵۱۷۷ – خارجة بن أبی حبیب العامری:

نائب عمرو بن العاص فی الصلاة. کمبا ج ۹ ص ۶۵۷.

وفی روایة کان نائبه خارجة بن تمیم القاضی. ص ۶۶۷.

ولا تنافی بینهما. وبالجملة قتله أحد الخوارج الذین انتدبوا لقتل علی علیه السلام ومعاویة وعمرو، فأراد الخارجی قتل عمرو فقتل خارجة یظنه عمروا. و التفصیل فی جد ج ۴۲ / ۲۳۲ و ۲۷۰.

۵۱۷۸ – خارجة بن حبیب: لعله مصحف حازم المذکور.

۵۱۷۹ – خارجة بن زید بن أبی زهیر الخزرجی:

من کبار الصحابة وأعیانهم. شهد بدرا " والعقبة. وقتل یوم أحد شهیدا."

ودفن هو وابن عمه سعد بن الربیع فی قبر واحد. کمبا ج ۶ / ۵۱۳ و ۵۱۴، وجد ج ۲۰ / ۱۳۴ و ۱۳۶.

۵۱۸۰ – خارجة بن زید بن ثابت الأنصاری أبو زید:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده عنه، عن أبیه. کمبا ج ۶ / ۵۰۰، وجد ج ۲۰ / ۷۴. وهو من فقهاء المدینة. مات سنة ۹۹.

(۳۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الشیخ الصدوق (۱)، عمرو بن العاص (۱)، زید بن ثابت (۱)، سعد بن الربیع (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۵)، القبر (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

۵۱۸۱ – خارجة بن مصعب الخراسانی التمیمی المروزی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله (۵۱). وقیل مات سنة ۱۶۸.

۵۱۸۲ – خارجة بن مصعب:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله (۶).

وروی غیاث بن إبراهیم، عنه، عن محمد بن أبی عمیر العبدی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام کما فی أمالی المفید مج ۷ ص ۴۱، وجد ج ۲ / ۲۳،. کمبا ج ۱ / ۷۶.

۵۱۸۳ – خاقان بن سلیمان الخزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ الاجل النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۵۱ عن إبراهیم بن مهزم، عنه، عن إبراهیم بن أبی یحیی المدنی. کمبا ج ۴ / ۹۷، وجد ج ۱۰ / ۲۲.

۵۱۸۴ – خاقان بن عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن عمر بن عبد العزیز، عنه، عن حمید.

کمبا ج ۹ / ۲۶۴، وجد ج ۳۸ / ۱۷.

۵۱۸۵ – خالد بن أبی إسماعیل الکوفی:

ثقة له کتاب یرویه عدة من أصحابنا منهم صفوان بن یحیی کما النجاشی و غیره ولا خلاف فیه ولم یجعلوه من أصحاب امام.

لکن فی التهذیب ج ۲ أبواب الزیادات باب ما یجوز فیه الصلاة من اللباس ص ۳۷۶ بسند صحیح عن ابن مسکان، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام:

الرجل یصلی علی أبی قبیس مستقبل القبلة؟ فقال: لا بأس به.

۵۱۸۶ – خالد بن أبی دجانة الأنصاری:

بدری من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. کذا قاله الشیخ فی رجاله و

(۳۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، إبراهیم بن أبی یحیی (۱)، خارجة بن مصعب الخراسانی (۱)، خالد بن أبی إسماعیل (۱)، خالد بن أبی دجانة (۱)، غیاث بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن مهزم (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، خارجة بن مصعب (۱)، الصّلاة (۱)، الجواز (۱)

العلامة فی صه فی القسم الأول. ومن أحفاده محمد بن محمود الآتی.

۵۱۸۷ - خالد بن أبی العلاء الخفاف:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة المستخرجة منها کتابه. وروی أصله محمد بن أبی عمیر.

وروی فضالة بن أیوب، عن شعیب أبی صالح، عن خالد أبی العلاء الخفاف قال: رأیت أبا جعفر علیه السلام وعلیه برد أخضر وهو محرم. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب ۸۳ ص ۳۴۰.

ورواه فی الفقیه ج ۲ / ۳۳۴ عن خالد بن أبی العلاء الخفاف مثله.

۵۱۸۸ - خالد بن أبی عمارة:

لم یذکروه. روی جعفر بن بشیر، عنه، عن المفضل بن عمر، عن الصادق علیه السلام. غط ص ۲۹۱.

۵۱۸۹ - خالد بن أبی یزید العرنی:

لم یذکروه. روی الکشی، عن یعقوب بن شیبة، عنه، عن ابن شهاب، عن الأعمش حدیث ۱۶۰ من ط جدید.

۵۱۹۰ - خالد بن إسماعیل بن أیوب المخزومی المدنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله.

روی صفوان بن یحیی، عنه، عن رجل، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب نوادر ص ۵۶۹.

والظاهر أنه الذی وقع فی طریق الکلینی، عن صفوان بن یحیی، عنه، عن رجل من أصحابنا من أهل الجبل، عن أبی جعفر علیه السلام فی حدیث المجوس.

کمبا ج ۱۴ / ۵۹۰، جد ج ۶۳ / ۹۶.

وروی الصدوق فی العلل باب ۹۵ عن الحسن بن الحسین، عنه. کمبا ج ۵ / ۱۱۲، وجد ج ۱۲ / ۸.

(۳۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، خالد بن أبی العلاء (۲)، محمد بن أبی عمیر (۱)، خالد بن إسماعیل (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، صفوان بن یحیی (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن الحسین (۱)، یعقوب بن شیبة (۱)، المفضل بن عمر (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الصدق (۱)

۵۱۹۱ - خالد الأصم:

لم یذکروه. روی الحکم بن مسکن، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۵ / ۳۳۱.

۵۱۹۲ - خالد بن إلیاس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام، عن محمد بن مسروق، عنه، عن صالح بن أبی حنان فی حدیث فی ذلک. جد ج ۳۶ / ۲۹۰، وکمبا ج ۹ / ۱۴۱.

وروی الصدوق فی أمالیه ص ۱۵۸ عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة)، عن عبد الله بن محمد، عن أبیه، عنه - الخ. ومثله فی کمال الدین باب ۱۲.

۵۱۹۳ – خالد البجلی: هو ابن جریر الآتی.

۵۱۹۴ – خالد بن بکیر اللیثی:

صحابی من شهداء غزوة الرجیع. جد ج ۲۰ / ۱۵۰ و ۱۵۱ – وفیه: خالد بن أبی بکیر – وکمبا ج ۶ / ۵۱۷ و ۵۱۸.

۵۱۹۵ – خالد بن بکر (بکیر) الطویل:

لم یذکروه. وهو روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه الرحمن بن الحجاج. الکافی ج ۷ باب النوادر من کتاب الوصایا ص ۶۲، والفقیه ج ۴ باب الرجل یوصی إلی رجل بولده ص ۲۲۸، والتهذیب ج ۹ باب الزیادات من الوصایا ص ۲۳۶.

۵۱۹۶ – خالد بن جریر بن عبد الله البجلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام وعرض دینه علیه، فقال: قلت حقا. " و رواه کش مفصلا. وله کتاب رواه الحسن بن محبوب.

وروی العیاشی ج ۲ / ۲۲۴ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

(۳۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، جریر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، خالد بن بکیر (۱)، خالد الأصم (۱)، خالد البجلی (۱)، خالد بن بکر (۱)، الشهادة (۱)

وکان صالحا " کما نقله کش عن محمد بن مسعود، عن علی بن الحسن یعنی ابن فضال. وتقدم فی أخیه إسحاق بن جریر ما یتعلق به.

۵۱۹۷ – خالد الجوان: هو ابن نجیح الآتی.

۵۱۹۸ – خالد بن الحجاج:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه حفص بن البختری ویعقوب بن یزید ویحیی بن الحجاج وغیرهم.

والظاهر أنه الکوفی أو الکرخی المعدودان من أصحاب الصادق علیه السلام.

وروی عن أبی الحسن علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الصید باب الرجل یرمی الصید فیصیبه ص ۲۱۵، ویب ج ۶ باب الصید والزکاة ص ۳۷ ح ۱۵۷.

۵۱۹۹ – خالد الحران:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الکاظم علیه السلام ومورد عنایته ولطفه.

دلائل الطبری ص ۱۵۹.

۵۲۰۰ – خالد بن الحارث: لم یذکروه. روی إسحاق بن بشر، عنه کما تقدم فی إسحاق.

۵۲۰۱ – خالد بن حزام أخی خدیجة:

صحابی هاجر إلی أرض الحبشة الهجرة الثانیة، فنهشته حیة فمات قبل أن یصل.

وعن اخبار العامة أنه فیه نزل قوله تعالی: (ومن یخرج من بیته مهاجرا) – " الآیة.

۵۲۰۲ – خالد بن حماد الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی البصائر الجزء ۲ باب ۷ عن النضر بن سوید (ثقة)، عنه وهو محمد بن الفضیل معا،" عن الثمالی، عن أبی جعفر علیه السلام حدیث وجوب التمسک بالولایة وأنه الصراط المستقیم. کمبا ج ۹ / ۷۰، وجد ج ۳۵ / ۳۶۹.

وروی الصدوق فی أمالیه ص ۲۹۷ عن البرقی، عنه روایة شریفة فی الفضائل،

(۳۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الصراط المستقیم لعلی بن یونس العاملی (۱)، یحیی بن الحجاج (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، خالد بن الحجاج (۱)، إسحاق بن جریر (۱)، حفص بن البختری (۱)، خالد الجوان (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، خالد بن حماد (۱)، علی بن الحسن (۱)، نضر بن سوید (۱)، محمد بن مسعود (۱)، الصید (۳)، الوجوب (۱)

وجد ج ۶۸ / ۱۰، وکتاب الایمان ص ۱۰۵، وبشا ص ۱۴۷.

۵۲۰۳ – خالد بن حماد القلانسی الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. ولعله متحد مع سابقه.

۵۲۰۴ – خالد بن الحیان بن أبی حیة الکلبی الکوفی:

عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۵۲۰۵ – خالد بن حیان:

وقع فی طریق الطبری فی دلائله ص ۹۷ عن أحمد بن إبراهیم، عنه، عن عبد الرحمن بن کثیر، عن الصادق علیه السلام. ومثله فیه ص ۹۸.

۵۲۰۶ – خالد بن الخالد الأنصاری:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. أشعاره الدالة علی حسنه وکماله. کتاب صفین ص ۳۹۸.

۵۲۰۷ – خالد بن الخالد الیشکری:

لم یذکروه. روی عن حذیفة بن الیمان. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۲۵.

۵۲۰۸ – خالد الخزاعی: جملة من روایاته فی کتاب صفین ص ۸۱.

۵۲۰۹ – خالد بن راشد:

روی عنه عاصم بن حمید (ثقة عین) فی کتابه. جد ج ۲ / ۱۱۳، وکمبا ج ۱ / ۹۹.

ولعله متحد مع خالد بن راشد الزبیدی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۵۲۱۰ – خالد بن ربعی:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام. ووقع فی طریق الصدوق فی أمالیه مج ۷۱ ص ۲۸۰ عن عبد الملک بن عمیر، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، و

(۳۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، خالد بن حماد القلانسی (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الملک بن عمیر (۱)، خالد بن حیان (۱)، خالد بن راشد (۲)، عاصم بن حمید (۱)، الصدق (۱)

جد ج ۴۱ / ۴۴، وکمبا ج ۹ / ۵۱۸.

۵۲۱۱ – خالد بن زید أبو أیوب الأنصاری:

من أجلاء أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین علیهما السلام.

أحواله وجلالته فی مستدرک السفینة ط القدیم لغة (أوب). منها فی کمبا ج ۶ / ۴۲۸ و ۳۰۲، وجد ج ۱۸ / ۲۰ و ۱۹، وج ۱۹ / ۱۱۰.

۵۲۱۲ – خالد بن زیاد القلانسی:

روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن علیهما السلام. ثقة. قاله العلامة فی صه. و قیل: إنه ابن باد بالموحدة. وقیل: إنه ابن ماد الآتی.

۵۲۱۳ – خالد بن سدیر بن حکیم بن صهیب الصیرفی:

تقدم ذکره فی أخیه حنان. روی الشیخ فی التهذیب باب الکفارات عن جعفر بن عیسی، عنه کما فی جامع الرواة بهذا السند عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام – الخبر. جد ج ۱۳ / ۳۶۴، وکمبا ج ۵ / ۳۱۰.

۵۲۱۴ – خالد بن السری العبدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله (۲۲).

روی عن جابر بن عبد الله الأنصاری حدیث میلاد أمیر المؤمنین علیه السلام وهو حدیث شریف مهم یدل علی حسنه وکماله. جد ج ۳۵ / ۱۶ و ۹۹، وکمبا ج ۹ / ۵ و ۲۱.

۵۲۱۵ – خالد بن سعید أبو سعید القماط:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. ثقة بالإتفاق، وله کتاب رواه محمد بن سنان.

أقول: روی کتاب الطب بسنده عن خالد القماط قال: أملی علی بن موسی الرضا علیه السلام هذه الأدویة للبلغم – الخبر. کمبا ج ۱۴ / ۵۳۳، وجد ج ۶۲ / ۲۰۴.

(۳۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، أبو أیوب الأنصاری (۱)، أبو سعید القماط (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، خالد بن زیاد (۱)، حکیم بن صهیب (۱)، خالد بن سدیر (۱)، خالد بن سعید (۱)، جعفر بن عیسی (۱)، خالد بن زید (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصدق (۱)، الدواء، التداوی (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۵۲۱۶ – خالد بن سعید بن العاص بن أمیة بن عبد الشمس بن عبد مناف:

هو سابع من أسلم. کمبا ج ۹ / ۳۱۵، وج ۳۸ / ۲۲۸.

وروی العلامة المامقانی روایات تدل علی حسنه وجلالته ونهایة إخلاصه لأمیر المؤمنین علیه السلام. وهو من الاثنی عشر الذین أنکروا علی أبی بکر بیعته. و هو مع أخویه أبان وعمرو لم یبایعوا أبا بکر، وتبعوا أهل بیت النبوة والرسالة.

۵۲۱۷ – خالد بن سعد بن نفیل الأزدی:

لم یذکروه. وهو الذی أخذ الرایة بعد قتل أخیه عبد الله حین خرجا لطلب الثار مع المختار فلم یزل قاتل حتی قتل. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۶، وجد ج ۴۵ / ۳۶۲.

۵۲۱۸ – خالد بن سعدان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب المشیة والإرادة ص ۲۴۹، عن ثور بن یزید، عنه، عن معاذ بن جبل، عن النبی صلی الله علیه وآله روایة شریفة فی ذلک، وکمبا ج ۳ / ۲۸، وجد ج ۵ / ۹۴.

وروی ثویر بن یزید، عنه، عن جبیر بن نقیر الحضرمی. التهذیب ج ۱ باب تلقین المحتضرین ص ۳۱۶۰.

روایته فی فضل أهل البیت والنص علی الأئمة. کمبا ج ۹ / ۱۴۹، وجد ج ۳۶ / ۳۲۳. ویأتی فی عیسی بن یونس.

۵۱۲۹ – خالد بن سلمة الجهنی أبو سلمة الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ذکره الشیخ فی رجاله (۲۵).

۵۲۲۰ – خالد بن سلمة المخزومی:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. روى عنه كما فى مكارم الأخلاق فصل مزاحه.

۵۲۲۱ – خالد بن صالح أبو شعيب:

لم يذكروه. روى حميد بن زياد، عن أحمد بن الحسين القزاز البصرى، عنه

(۳۰۸)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، أحمد بن الحسين القزاز (۱)، خالد بن سعيد بن العاص (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ثوير بن يزيد (۱)، عيسى بن يونس (۱)، حميد بن زياد (۱)، خالد بن سعدان (۱)، خالد بن صالح (۱)، جبير بن نقير (۱)، معاذ بن جبل (۱)، القتل (۳)

كتاب ثابت بن شريح. فهرست الشيخ.

۵۲۲۲ – خالد بن صبيح:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالإتفاق. له كتاب يرويه محمد بن أبى عمير.

۵۲۲۳ – خالد الصيقل:

روى العلاء، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام. سن باب عقاب العجب.

۵۲۲۴ – خالد بن طليق:

لم يذكروه. وهو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام نقله عنه خطبته و قوله: ذمتى بما أقول رهينة، وأنا به زعيم – الخبر. جد ج ۲ / ۳۰۰، وكمبا ج ۱ / ۱۶۲.

روايته الأخرى عن أبيه، عن جدته أم نجيد امرأة عمران بن حصين، عن ميمون وأم سلمة زوجتى النبى صلى الله عليه وآله. أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۰۶.

۵۲۲۵ – خالد الطويل:

وقع فى طريق كا ويب ويه فى الوصايا. والظاهر أنه ابن بكر المذكور.

۵۲۲۶ – خالد بن طهمان أبو العلا الخفاف السلولى:

له نسخة أحاديث رواه عن أبى جعفر عليه السلام. كان من العامة كما قاله النجاشى وبعض آخر.

وعن جماعة من العلماء العامة رميهم إياه بالتشيع. قال العلامة المامقانى: و لقد أجاد المحقق الداماد حيث قال: عامية الرجل غير ثابتة عندى. كيف وعلماء العامة غمزوا فيه بالتشيع – إلى آخره. والشيخ لم يغمز فى مذهبه. ولعل النجاشى رام أنه من رجال حديث العامة لا أنه عامى المذهب. وظاهر أخباره كونه إماميا."

وقالوا: إنه روى نسخته ابن فضال عن ظريف بن ناصح. أقول: وها أنا اذكر رواياته الظاهرة فى كونه إماميا " فقد روى الشيخ فى

(۳۰۹)

صفحهمفاتيح البحث: أمهات المؤمنين، ازواج النبى (ص) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، السيدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلى الله عليه وآله (۱)، خالد بن طهمان (۱)، ثابت بن شريح (۱)، خالد الطويل (۱)، عمران بن حصين (۱)، خالد بن صبيح (۱)، ظريف بن ناصح (۱)

أماليه ج ۲ / ۶۸ بسنده عن عبد الرحمن بن أبى حماد، عنه، عن شجرة قال: قال أبو جعفر الباقر عليه السلام: يا شجرة بحبنا تغفر لكم الذنوب. وكتاب الايمان ص ۱۳۳، وجد ج ۶۸ / ۱۱۶.

وروی عنه أبان بن عثمان. الکافی ج ۲ کتاب العشرة باب ۲۳ ص ۶۶۴ ح ۱۳.

بشارة المصطفی بسنده عن عبد الله بن موسی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال: بحبنا یغفر لکم. جد ج ۶۸ / ۱۲۹.

وروی الکشی فی ص ۱۳۸ بإسناده عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال:

قال أمیر المؤمنین علیه السلام: أنا وجه الله وأنا جنب الله وأنا الأول وأنا الآخر و أنا الظاهر وأنا الباطن وأنا وارث الأرض وأنا سبیل الله - الخبر.

وتقدم فی ابنه الحسین أسماء أولاده، وأنهم رووا عن الصادق علیه السلام.

۵۲۲۷ - خالد العاقول أبو إسماعیل الخیاط:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عدوه مجهولا " ولکن یدل علی حسنه و کماله ما رواه الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۹۱ عن محمد بن سنان، عنه فی حدیث له عن أبی عبد الله علیه السلام أنه قال: فما تمدون أعینکم؟! فما تستعجلون؟! ألستم آمنین؟! ألیس الرجل منکم یخرج من بیته فیقضی حوائجه ثم یرجع لم یختطف؟!

إن کان من قبلکم علی ما أنتم علیه لیؤخذ الرجل منهم فیقطع یداه ورجلاه - الخبر، وکمبا ج ۱۳ / ۱۳۸، وجد ج ۵۲ / ۱۳۰.

۵۲۲۸ - خالد بن عامر بن عباس:

وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۸ عنه، عن محمد بن سوید الأشعری، عن الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۱۳ / ۱۹۰، وجد ج ۵۲ / ۳۴۷.

ولعله ابن عامر بن عداس المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۵۲۲۹ - خالد بن عبد الرحمن بن محمد بن علی البرقی:

ابنه محمد بن خالد یأتی. وحفیده أحمد بن محمد تقدم.

(۳۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، أبان بن عثمان (۱)، أبو إسماعیل (۱)، خالد بن عامر (۱)، محمد بن سوید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن سنان (۱)، سبیل الله (۱)، محمد بن علی (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، الجنابة (۱)

۵۲۳۰ - خالد بن عبد الرحمن المدائنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۹۱ عن سعید بن یوسف البصری، عنه، عن عبد الرحمن بن أبی لیلی، عن أبی ذر الغفاری روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وشیعته. کتاب الایمان ص ۱۰۸، وجد ج ۶۸ / ۲۳، وأمالی الشیخ ۱ / ۱۹۴، وبشا ص ۱۰۲.

۵۲۳۱ - خالد بن عبد الرحمن:

ثقة ثقة. قاله ابن نمیر. نقله العلامة فی صه عن ابن عقدة، عن محمد بن عبد الله بن أبی حکیمة، عنه.

۵۲۳۲ - خالد بن عبد الله بن عبد الرحمن الطحان: المتوفی سنة ۲۲۵.

۵۲۳۳ - خالد بن عبد الله بن سدیر بن حکیم بن صهیب:

له کتاب کما عن الشیخ الطوسی فی الفهرست فی ترجمة زید النرسی و زید الزراد.

۵۲۳۴ - خالد بن عبد الله:

روی الثقة الجلیل الصفار فی البصائر الجزء ۵ ح ۸ عن البزنطی، عن حماد بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث إطاعة

الشجرة لرسول الله صلى الله عليه وآله، وجد ج ۱۷ / ۳۶۷، كمبا ج ۶ / ۲۸۴.

وروى المفيد فى أماليه ص ۱۳۷ عنه رواية شريفة.

وفى بشا ص ۷۰ بإسناده عن عبد الله بن الحسن الأحمسى، عنه، عن يزيد بن أبى زياد، عن عبد الله بن حارث بن نوفل الحديث النبوى فى فضل فاطمة الزهراء عليها السلام. ومثل ذلك فى أمالى المفيد مجلس ۳۱.

ولعله خالد بن عبد الله الطحان الذى روى عن أيوب السجستانى. بشا ص ۱۶۱.

(۳۱۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۲)، أبوذر الغفارى (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، خالد بن عبد الله بن سدير (۱)، خالد بن عبد الله (۳)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، حكيم بن صهيب (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، زيد الزراد (۱)، زيد النرسى (۱)، الوفاة (۱)

۵۲۳۵ – خالد بن عبد الملك: روى أبو الحجاف، عنه، عن مطر الوراق.

۵۲۳۶ – خالد بن عبد الواحد الجزرى:

روى نصر فى كتاب صفين ص ۳۱۷ عن عمر بن سعد، عنه رواية شريفة.

۵۲۳۷ – خالد العبسى:

لم يذكروه. الطب ص ۴۱ عن خلف بن حماد، عنه قال: علمنى على بن موسى عليه السلام هذه العوذة وقال: علمها إخوانك من المؤمنين فإنها لكل ألم، وهى:

أعيذ نفسى – الخبر. كتاب الدعاء ص ۱۸۶، وجد ج ۹۵ / ۸.

۵۲۳۸ – خالد بن عثمان:

روى محمد بن عيسى، عنه، عن أبى العيسى، عن الصادق عليه السلام.

الطب ص ۹۳.

۵۲۳۹ – خالد بن عرعرة:

لم يذكروه. روى أمير المؤمنين عليه السلام تفسير (فالعاصفات عصفا) " بالرياح. كمبا ج ۱۴ / ۲۸۷، وجد ج ۶۰ / ۲۱. وحديث شرح مساجد الكوفة البارکة والملعونة. أمالى الشيخ ج ۱ / ۱۷۱.

۵۲۴۰ – خالد بن عرطفة: تقدم فى حبيب بن حماد ذمه.

۵۲۴۱ خالد بن عفران:

لم يذكروه. من أفضل التابعين. له أشعار حسنة فى مصيبة الحسين عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۲۶۲، وجد ج ۴۵ / ۲۷۴.

۵۲۴۲ – خالد بن عقبة بن أبى معيط:

أسلم يوم الفتح كرها " كأخيه الفاسق الوليد بن عقبة. كان من أعوان عثمان يوم الدار إلا أنه فر. كذا فى القاموس.

(۳۱۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، مدينة الكوفة (۱)، الوليد بن عقبة (۱)، محمد بن عيسى (۱)، خلف بن حماد (۱)، السجود (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۵۲۴۳ – خالد بن العلاء:

لم يذكروه. بشا بسنده عن إسماعيل بن صبيح اليشكرى أو السكرى، عنه، عن المنهال بن عمرو، عن الباقر عليه السلام. كتاب الايمان

ص ۶۳، وجد ج ۶۷ / ۲۳۸، و أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۵۳، وبشا ص ۸۹.

۵۲۴۴ – خالد بن علقمة:

روی أبو عوانة، عنه، عن عبیدة بن عمرو السلمانی، عن عبد الله بن خباب.

مقتضب الأثر ص ۱۸ خبر أم سلیم صاحبة الحصاة.

۵۲۴۵ – خالد بن عمارة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی باب ما یعاین المؤمن والکافر عند الموت عن یونس، عنه، عن أبی بصیر – الخبر، ونقله فی کمبا ج ۳ / ۱۴۵، و ج ۱۴ / ۴۰۰، وجد ج ۶ / ۱۹۶، وج ۶۱ / ۴۹.

والکافی بإسناده عن جعفر بن بشیر، عنه، عن سدیر الصیرفی. جد ج ۱۴ / ۴۲۹، وج ۴۲ / ۱۴۳، وکمبا ج ۵ / ۴۳۴، وج ۹ / ۶۳۴.

۵۲۴۶ – خالد بن عمار:

روی ابن فضال، عن أبی جمیلة، عنه، عن سدیر، عن الباقر علیه السلام ما یدل علی حسن عقیدته وکماله. الکافی ج ۱ فی أن الواجب علی الناس بعد ما یقضون مناسکهم أن یأتوا الامام ص ۳۹۲.

۵۲۴۷ – خالد بن عمرو بن خالد بن حکیم بن خرام الأسدی الصیداوی الأزدی الکوفی:

لم یذکروه. هو وأبوه من شهداء الطف رضوان الله تعالی علیهما. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۶، وجد ج ۴۵ / ۱۸.

۵۲۴۸ – خالد العمی:

روی محمد بن عبد الله، عنه، عن خضر بن عمرو، عن أبی عبد الله علیه

(۳۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن خباب (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، خالد بن عمارة (۱)، عبیدة بن عمرو (۱)، خالد بن عمار (۱)، عمرو بن خالد (۱)، خالد العمی (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، خضر بن عمرو (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)

السلام. الکافی ج ۲ کتاب الایمان فی أن المؤمن صنفان ص ۲۴۸.

۵۲۴۹ – خالد بن عیسی الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی وغیره فی الروایة النبویة:

الصدیقون ثلاثة – الخ. جد ج ۳۸ / ۲۱۲، وکمبا ج ۹ / ۳۱۱.

۵۲۵۰ – خالد بن عیسی: کان زیدیا. " کتاب المسلسلات ص ۱۰۷.

۵۲۵۱ – خالد بن غلاب:

لم یذکروه. دعا له رسول الله صلی الله علیه وآله بأن یکفیه الله الفتن ما ظهر وما بطن کما یأتی فی ابنه عمر.

۵۲۵۲ – خالد بن قطن: جملة من روایاته فی کتاب صفین ص ۱۵۲.

۵۲۵۳ – خالد القطوانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۸ عن علی بن حفص، عنه، عن یونس بن أرقم.

۵۲۵۴ – خالد القماط:

من أصحاب الرضا علیه السلام. أملی علیه الامام دواء البلغم. الطب ص ۱۹.

۵۲۵۵ – خالد بن ماد القلانسی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما ثقة بالاتفاق. وله کتاب وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول

المعتمدة التی أخذ الحدیث منها. وعن غیر واحد دعوی اتحاده مع خالد بن زیاد القلانسی.

۵۲۵۶ – خالد بن محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی المحاسن ج ۲ باب الهندباء ص ۵۰۸ عنه، عن جده سفیان بن السمط، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخبر، و کمبا ج ۲۳ / ۱۱۰،

(۳۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، خالد بن ماد القلانسی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سفیان بن السمط (۱)، خالد بن زیاد (۱)، خالد بن عیسی (۲)، خالد بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وج ۱۴ / ۸۵۷، وجد ج ۱۰۴ / ۸۱، وج ۶۶ / ۲۰۷.

وروی عنه علی بن الحکم. الکافی ج ۶ باب الهندباء ص ۳۶۲.

وسائر روایاته فی جد ج ۳۹ / ۲۴۳، وکمبا ج ۹ / ۴۰۰، وکتاب الاعمال المانعة من الجنة ص ۵۸ عن محمد بن أحمد القزوینی، عنه.

۵۲۵۷ – خالد بن محمد الأصم:

روی صفوان، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب ۸۸ ص ۳۴۸. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۵۲۵۸ – خالد بن محمد بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی المحاسن باب الاطعام عن عیسی بن عبد الله الهاشمی، عنه – الخ، وکتاب العشرة ص ۱۰۳، وجد ج ۷۴ / ۳۶۱.

۵۲۵۹ – خالد بن مختار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۷ عن حسن بن حسین العرنی، عنه، عن الحارث بن حصیرة حدیث الفضائل کمبا ج ۹ / ۲۶۶، و جد ج ۳۸ / ۳۰.

وروی المفید فی أمالیه ص ۳۶ عن إسحاق بن یزید، عنه، عن الأعمش روایة شریفة تفید حسنه وکماله.

وروی العیاشی فی تفسیره عنه قال: سمعت جعفر بن محمد علیه السلام یقول: ما لهم قاتلهم الله عمدوا إلی أعظم آیة فی کتاب الله فزعموا أنها بدعة إذا أظهروها وهی بسم الله الرحمن الرحیم.

۵۲۶۰ – خالد بن مخلد القطوانی الکوفی أبو الهیثم:

لم یذکروه. روی عبد الکریم بن یعقوب الجعفی، عن جابر بن یزید حدیث الفضائل. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۸، وج ۹ / ۴۰۰، وجد ج ۳۹ / ۲۴۳، وج ۵۳ / ۱۱۰.

روایته الأخری عن زیاد بن المنذر، عن أبی جعفر، عن آبائه علیهم السلام فی

(۳۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، خالد بن محمد الأصم (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، الحارث بن حصیرة (۱)، إسحاق بن یزید (۱)، زیاد بن المنذر (۱)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، یعقوب الجعفی (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عبد الکریم (۱)، الحج (۱)

ذم طلحة کما فی شرح نهج الخوئی ج ۳ / ۱۸۳. وهو من أجلة التابعین المجروحین عند العامة لتشیعهم. مات فی المحرم سنة ۲۱۳.

۵۲۶۱ – خالد بن مسعود:

من خواص أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام كما تقدم فى محمد بن أكثم. من الأربعة المصلوبين فى ولاء أمير المؤمنين عليه السلام.

۵۲۶۲ – خالد بن معتمر:

لم يذكروه. وهو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. ما يدل على ذمه.

كمبا ج ۸ / ۴۹۲، وجد ج ۳۲ / ۴۸۳.

وهو من أصحاب عمار بن ياسر يوم صفين. كمبا ج ۸ / ۵۲۷، وجد ج ۳۳ / ۲۹.

۵۲۶۳ – خالد بن معدان الطائى:

من فضلاء التابعين وأهل الصلاح. وهو الذى اختاره ابن عباس حين كان عامل أمير المؤمنين عليه السلام على البصرة، فجعله أميرا" على ألفين. وذلك حين كتب أمير المؤمنين عليه السلام إليه: أما بعد فابعث رجلا " من قبلك صليبا " شجاعا " معروفا " بالصلاح فى ألفى رجل من أهل البصرة فليتبع معقل بن قيس. فإذا خرج من أهل البصرة فهو أمير أصحابه حتى يلقى معقلا. فإذا لقيه فمعقل أمير الفريقين، فليسمع منه وليطعه ولا يخالفه. ومر زياد بن حفصة فليقبل إلينا. فنعم المرء زياد ونعم القبيل قبيلة. انتهى.

ثم بعثه ابن عباس مع جيش البصرة. فلما ورد على معقل سلم إليه الإمرة. و التفصيل فى كمبا ج ۸ / ۶۱۷، وجد ج ۳۳ / ۴۱۱.

روايته عن معاذ بن جبل، عن النبى صلى الله عليه وآله. الخصال ج ۲ باب السبعة ص ۱۳.

۵۲۶۴ – خالد بن المعرض السكسكى: من أصحاب معاوية يوم صفين. كتاب صفين ص ۵۰۷.

(۳۱۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۵)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، مدينة البصرة (۴)، عمار بن ياسر (۱)، خالد بن مسعود (۱)، محمد بن أكثم (۱)، معاذ بن جبل (۱)، معقل بن قيس (۱)، الموت (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

۵۲۶۵ – خالد بن معمر السدوسى:

لم يذكروه. ما يفيد حسنه. كمبا ج ۸ / ۴۷۶، وجد ج ۳۲ / ۴۰۷.

لكن فى يوم صفين نادى: من يبايعنى على الموت؟ فأجابه تسعة آلاف، فقاتلوا حتى بلغوا فسطاط معاوية، فهرب معاوية فنهبوا فسطاطه. وانفذ معاوية إليه، فقال: يا خالد لك عندى امرة خراسان متى ظفرت فاقصر ويحك عن فعالك هذا. فنكل عنها فتفل أصحابه فى وجهه وحاربوا إلى الليل. كمبا ج ۸ / ۵۱۳، و جد ج ۳۲ / ۵۸۰.

كلامه يوم التحكيم. كمبا ج ۸ / ۵۹۳، وجد ج ۳۳ / ۳۱۲.

وله قضايا شريفة مذكورة فى كتاب صفين فراجع إليه.

۵۲۶۶ – خالد بن معمر الذهلى: عده الشيخ من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام.

۵۲۶۷ – خالد بن المفلس:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص على الأئمة الاثنى عشر عليهم السلام باب ۳۲ عن محمد بن إسماعيل الحسنى، عنه، عن نعيم بن جعفر، عن أبى حمزة الثمالى – الخ. كمبا ج ۹ / ۱۶۳، وجد ج ۳۶ / ۳۸۸. وفى نعيم بن جعفر ما يتعلق به.

۵۲۶۸ – خالد بن نافع:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عنه الحسن بن مجبوب.

۵۲۶۹ – خالد بن نافع الأشعرى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. رجال الشيخ (۱۲).

۵۲۷۰ – خالد بن نافع البجلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه الحسن بن محبوب.

(۳۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، خالد بن نافع الأشعری (۱)، خالد بن نافع البجلی (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، خالد بن نافع (۱)، خالد بن معمر (۲)، خراسان (۱)، الموت (۱)

۵۲۷۱ – خالد بن نافع بیاع السابری:

روی عنه محمد بن سنان. الکافی ج ۲ کتاب الایمان والکفر، باب الانصاف والعدل ص ۱۴۷.

۵۲۷۲ – خالد بن ناجد وأخوه عبد الله:

من رهط مخنف بن سلیم ومن شهداء صفین.

۵۲۷۳ – خالد بن نجیح الجوان أو الجواز أو الحوار أو الجوار:

عدوه من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما.

ما یدل علی مدحه وجلالته: قال: دخلنا علی أبی عبد الله علیه السلام. فقال:

مرحبا لکم وأهلا " وسهلا، " إنکم ما أحببتمونا لقرابة بیننا وبینکم، ولکن لقرابتنا من رسول الله صلی الله علیه وآله، فالحب لرسول الله علی دنیا " أصبتموها منا ولا مال أعطیتم علیه. أجبتمونا فی توحید الله وحده لا شریک له. إن الله قضی علی أهل السماوات وأهل الأرض فقال: (کل شئ هالک إلا وجهه) و لیس یبقی إلا الله وحده لا شریک له. اللهم کما کانوا مع آل محمد فی الدنیا فاجعلهم معهم فی الآخرة، اللهم کما کان سرهم علی سرهم وعلانیتهم علی علانیتهم فاجعلهم فی ثقل محمد یوم القیامة. کمبا ج ۷ / ۳۸۴، وجد ج ۲۷ / ۱۲۶.

شئ: عن خالد بن نجیح، عن الصادق علیه السلام فی قوله: (ألا بذکر الله تطمئن القلوب) قال: بمحمد صلی الله علیه وآله تطمئن القلوب، وهو ذکر الله وحجامه. کمبا ج ۷ / ۳۸، وجد ج ۲۳ / ۱۸۷.

یر: عنه، عن أحدهما قال: إن الامام لیسمع الصوت فی بطن أمه – الخبر. ثم ذکر ما یکتب علی عضده الأیمن وأنه یرفع له عمود یری به أعمال الخلائق. کمبا ج ۷ / ۱۹۰، وجد ج ۲۵ / ۴۱.

یر: عنه قال: دخلت علی أبی الحسن علیه السلام وهو فی عرصة داره، وهو یومئذ بالرمیلة فلما نظرت إلیه قلت: بأبی أنت وأمی یا سیدی مظلوم مغصوب مضطهد، فی نفسی، ثم دنوت منه فقبلت بین عینیه وجلست بین یدیه، فالتفت إلی

(۳۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، خالد بن نافع بیاع السابری (۱)، خالد بن نجیح (۲)، محمد بن سنان (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، الهلاک (۱)، الشراکة، المشارکة (۲)

وقال یا خالد نحن أعلم بهذا الامر فلا تتصور هذا فی نفسک – الخبر. کمبا ج ۷ / ۳۰۹، وج ۱۱ / ۲۴۵، وجد ج ۲۶ / ۱۳۹، وج ۴۸ / ۴۹.

بیان: قوله: (فی نفسی) متعلق بقلت، یعنی قلت فی نفسی.

وسائر ما یفید حسنه. کمبا ج ۶ / ۳۲۴ و ۴۱۹، وج ۷ / ۲۵۴، وج ۸ / ۲۱۴، و ج ۱۱ / ۱۲۴ و ۱۴۰ و ۲۰۷ و ۲۵۲، وجد ج ۱۸ / ۱۰۹،

وج ۱۹ / ۷۱، وج ۲۵ / ۳۰۳، و ج ۴۷ / ۷۱ و ۱۲۵ و ۳۴۱، وج ۴۸ / ۷۲.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی اعداد صواحب الأصول المعتمدة المستخرجة منها کتابه. روی اصله ابن أبی عمیر.

مات بمکة سنة ۱۷۴ کما فی یر الجزء ۶ باب ۱ عنه، عن أبی الحسن علیه السلام قال: قال لی: افرغ قیما " بینک وبین من کان له معک عمل فی سنة أربع وسبعین و مائة حتی یجیئک کتابی، وانظر ما عندک فابعث به إلی، ولا تقبل من أحد شیئا، " وخرج إلی المدینة، وبقی خالد بمکة خمسة عشر یوما " ثم مات. وکمبا ج ۱۱ / ۲۴۶، و جد ج ۴۸ / ۵۴.

ویظهر روایة الکشی بقاؤه بعد وفاة أبی الحسن علیه السلام، وشهادته بامامة الرضا علیه السلام، وعهد الکاظم علیه السلام إلیه، وأنه لم یقف کالواقفة. وکان وفاة الکاظم علیه السلام فیما بین سنة ۱۸۴ - ۱۸۹ - ۱۸۶ فلعل وجه التوفیق أن یقال: إن سبعین مصحف تسعین أو یقال السنة المذکورة فی الروایة سنة عمله مع بعض لا سنة موته.

۵۲۷۴ - خالد النوفلی: لم یذکروه. تقدم فی ترجمة إسحاق بن إبراهیم روایته.

۵۲۷۵ - خالد بن ولید بن المغیرة المخزومی:

أرسله رسول الله صلی الله علیه وآله إلی حی بنی المصطلق فظلمهم و قتلهم، فلما وصل الخبر إلیه استقبل القبلة وقال: اللهم إنی أبرأ إلیک مما صنع خالد بن ولید. فأرسل أمیر المؤمنین علیه السلام وأمر بارضائهم. تفصیل ذلک فی کمبا ج ۲۴ / ۵۰، ج ۹ / ۲۷۷، وجد ج ۳۸ / ۷۳، وج ۱۰۴ / ۴۲۳.

(۳۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة مکة المکرمة (۲)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، خالد النوفلی (۱)، الموت (۲)، الوفاة (۲)

قصة إرسال أبی بکر إیاه مع خمسمائة فارس لا حضار أمیر المؤمنین علیه السلام بعد قتل الأشجع. کمبا ج ۸ / ۸۵.

قصة أمر أبی بکر إیاه بقتل أمیر المؤمنین بعد صلاة الفجر وندامته فی الصلاة وقوله قبل السلام: یا خالد لا تفعل ما أمرتک به، ثم سلم.

قصة الحدید الذی فتله أمیر المؤمنین علیه السلام علی عنقه کالقلادة. کمبا ج ۸ / ۹۹. بعض قضایا ذلک. جد ج ۴۱ / ۲۷۷ - ۲۷۸، وکمبا ج ۹ / ۵۷۶.

ملاقاته مع جماعته دیرانیا " فی طریق الشام والعراق وما جری بینهما. وهو خبر عجیب مفصل. جد ج ۱۰ / ۶۲ - ۶۹، وکمبا ج ۴ / ۱۰۷ - ۱۰۸.

قضایا خالد مع مالک بن نویرة وقتله إیاه وزناه بامرأته من طریق العامة فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۷ / ۱۵۸. وسائر ذمومه. ص ۱۶۱ - ۱۶۹.

جملة من قضایاه فی ذلک وقول عمر لابی بکر: اقتل خالدا " بعد أن تجلده الحد لما فعل بامرأته، فقال أبو بکر: إن خالدا " ناصرنا تغافل عنه. جد ج ۴۱ / ۳۰۳، و کمبا ج ۹ / ۵۸۸.

سقوطه فی الهاویة وانتقاله إلی نار حامیة کان فی سنة ۲۱.

وابنه مهاجرین خالد کان یبغض أباه، ولذلک کان یبغضه عمر. وکان مهاجر علوی الرأی جدا. " وکان أخوه عبد الرحمن بخلافه. شهد المهاجر صفین مع أمیر المؤمنین علیه السلام وشهدها عبد الرحمن مع معاویة. وکان المهاجر مع علی یوم الجمل وفقئت ذلک لیوم عینه. کمبا ج ۸ / ۳۱۲.

فی أن عبد الرحمن بن خالد معه لواء معاویة الأعظم فی یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۸ و ۵۰۵، وجد ج ۳۲ / ۵۰۸ و ۵۳۵.

قتاله مع عدی بن حاتم. ج ۳۲ / ۵۱۱.

۵۲۷۶ – خالد بن الهیثم الفارسی:

لم یذکروه. روی الطبرسی عنه قال: قلت لأبی الحسن الرضا علیه السلام – الخبر. ثم ذکر حدیث أن الأبدال هم الأوصیاء وهم بدل الأنبیاء – الخ. کمبا

(۳۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: صلاة الفجر (الصبح) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، دولة العراق (۱)، عدی بن حاتم (۱)، الشام (۱)، الشهادة (۱)، البغض (۱)، القتل (۳)، الوصیة (۱)

ج ۷ / ۳۶۸، وجد ج ۲۷ / ۴۷.

۵۲۷۷ – خالد بن یحیی:

خص: سعد، عن موسی بن عمر، عن عثمان بن عیسی، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: سمی رسول الله صلی الله علیه وآله أبا بکر صدیقا؟"

فقال: نعم – الخبر. کمبا ج ۱۳ / ۲۱۸، وجد ج ۵۳ / ۷۵.

لکن روی الصفار هذه الروایة بهذا السند عن خالد بن نجیح قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام – الخ. کمبا ج ۶ / ۳۲۴ و ۴۱۹، وج ۸ / ۲۱۴، وجد ج ۱۸ / ۱۰۹، وج ۱۹ / ۷۱.

فیحتمل التعدد أو التصحیف أو کان یحیی اسما " آخر لأبیه أو نسب إلی جده.

۵۲۷۸ – خالد بن یحیی بن خالد الشیخ:

له کتاب المنهج فی الإمامة کبیر کما فی أول مدینة المعاجز.

قال جش بعد عنوانه: هکذا ذکره أحمد بن الحسین، وقال: رأیت له کتابا " فی الإمامة کبیرا " سماه کتاب المنهج.

۵۲۷۹ – خالد بن یزید البجلی:

هو وأنس بن مالک والبراء بن عازب کتموا حدیث الولایة فدعا علیهم أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۲۰۶، وکمبا ج ۹ / ۵۵۸.

۵۲۸۰ – خالد بن یزید بن کثیر الثقفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۸۴ عن ابن عقدة، عنه، عن أبی خالد، عن حنان بن سدیر – الخ.

۵۲۸۱ – خالد بن یزید بن محمد الثقفی:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه ص ۳۰ عن عبد الله بن جعفر الأزدی، عنه، عن أبیه، عن حنان بن سدیر روایة نوف مع أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب

(۳۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، حدیث الولایة (۱)، البراء بن عازب (۱)، خالد بن یحیی (۲)، أحمد بن الحسین (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، خالد بن یزید (۳)، أنس بن مالک (۱)، حنان بن سدیر (۲)، خالد بن نجیح (۱)، موسی بن عمر (۱)

الایمان ص ۱۵۳، وکتاب الصلاة ص ۹۴، وجد ج ۶۸ / ۱۹۱، وج ۸۳ / ۲۰۷.

۵۲۸۲ – خالد بن یزید القمی:

لم یذکروه. روضة الکافی ص ۱۹۹ ج ۲۳۹ بسنده عن محمد بن الحصین، عنه، عن بعض أصحابه، عن أبی عبد الله علیه السلام روایة تدل علی حسنه. کمبا ج ۸ / ۵۰، وجد ج ۲۸ / ۲۵۱.

ورواه العیاشی عنه مثله. تفسیر العیاشی، سورة المائدة ص ۲۳۴.

وأما نسخة البحار الکمبانی ج ۷ / ۱۵۵، وجد ج ۲۴ / ۳۰۸ عن العیاشی، عن خالد بن زید فمصحفة.

۵۲۸۳ – خالد بن یزید:

روی أبان بن عثمان، عنه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه حدیث تسمیة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فی عالم العهد والمیثاق. کمبا ج ۹ / ۲۵۱، وجد ج ۳۷ / ۳۱۱.

وروی صباح بن یحیی (ثقة) عنه، عن أبی جعفر الباقر علیه السلام. جد ج ۲۰ / ۲۱۵، وکمبا ج ۶ / ۵۳۲.

وروی أحمد بن أبی عبد الله، عن أبیه، عنه، عن أبی الهیثم الواسطی، عن زرارة. تفسیر القمی سورة الضحی.

وروی محمد بن زیاد، عنه، عن المفضل بن عمر. الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب قضاء حاجة المؤمن ص ۱۹۳.

وروی علی بن الحسن بن محمد، عنه، عن عبد الأعلی، عن أبی عبد الله علیه السلام روایة شریفة مهمة فی جوامع المعارف. فراجع کتاب التوحید باب صفات الذات ح ۷، وباب أسماء الله ح ۶.

۵۲۸۴ – خالد بن یزید أبو یزید العکلی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. له کتاب نوادر یرویه

(۳۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، خالد بن یزید القمی (۱)، علی بن الحسن بن محمد (۱)، سورة المائدة (۱)، صباح بن یحیی (۱)، أبان بن عثمان (۱)، خالد بن یزید (۲)، محمد بن الحصین (۱)، محمد بن زیاد (۱)، سورة الضحی (۱)، خالد بن زید (۱)، المفضل بن عمر (۱)، الصّلاة (۱)

عباد بن یعقوب الأسدی الرواجنی.

۵۲۸۵ – خالد بن یزید بن جبل الکوفی:

من أصحاب موسی الکاظم علیه السلام. ثقة بالاتفاق. له کتاب یرویه یحیی بن ذکریا اللؤلؤی.

۵۲۸۶ – خالد بن یزید القسری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۶۶ فی روایة شریفة. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۷۸.

۵۲۸۷ – خالد بن یزید الیمانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۹۳ عنه، عن أنس، عن النبی صلی الله علیه وآله.

۵۲۸۸ – خبأت بن الأرت:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. کان من أفاضل المهاجرین شهد بدرا " وما بعدها من المشاهد مع رسول الله علیه وآله. وهو الذی نزل فیه وفی صهیب وبلال وعمار وغیرهم قوله تعالی: (ولا تطرد الذین یدعون ربهم بالغداة والعشی یریدون وجهه) – الآیة. کمبا ج ۶ / ۲۰۳، وجد ج ۱۷ / ۴۱.

وهو الذی نزل فیه وفی سلمان وأبی ذر وصهیب قوله: (واصبر نفسک مع الذین یدعون ربهم بالغداة والعشی یریدون وجهه). جد ج ۲۲ / ۴۴، وکمبا ج ۶ / ۶۸۱.

وهو الـذی أخـذه أهل مکـة وقیـدوه بقیـد وغل، فـدعا الله بمحمد وعلی و الطیبین من آلهما، فحول الله القید فرسا " رکبه وحول الغل سیفا " بحمائل یقلده، فخرج عنهم وجاء إلی رسول الله. جد ج ۲۲ / ۳۳۹، وکمبا ج ۶ / ۷۵۳.

وهو من المعـذبین فی دین الله الـذین نزل فیه وفی صـهیب وبلالـ قوله: (و الـذین هـاجروا فی الله من بعـد ما ظلموا لنبوئنهم فی الـدنیا حسنة ولأجر الآخرة

(۳۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، خالد بن یزید (۳)، عباد بن یعقوب (۱)، الشهادة (۱)

أکبر) - الآیة. کمبا ج ۶ / ۷۵۶ و ۴۱۱ و ۷۵۳، وجد ج ۲۲ / ۳۳۵ و ۳۳۹، و ج ۱۹ / ۳۴.

وهو من المؤمنین الذین کان المجرمون یضحکون منهم فنزل قوله تعالی:

(إن الذین أجرموا کانوا من الذین آمنوا یضحکون). جد ج ۸ / ۱۱۵ وج ۳۹ / ۲۲۴.

وکمبا ج ۳ / ۳۲۴، وج ۹ / ۳۹۶.

نهـج: قال أمیر المؤمنین علیه السـلام فی ذکر خباب بن الإرث: یرحم الله خبابا " فلقـد أسـلم راغبا " وهاجر طائعا " وعاش مجاهدا." جد ج ۴۲ / ۱۷۳، وکمبا ج ۹ / ۶۴۱.

کتاب الصفین عنه مثله مع زیادة قوله: وابتلی فی جسده أحوالا " ولن یضیع الله أجر من أحسن عملا. کتاب الطهارة ص ۲۳۵، وجد ج ۸۲ / ۱۷۹.

کلمات ابن أبی الحدید فی أحواله ووفاته وأنه أول من دفن بظهر الکوفة.

کمبا ج ۸ / ۷۲۸. واختلف فی شهوده صفین.

جملة من روایاته الشریفة. کمبا ج ۶ / ۷۹۱، وج ۸ / ۶۰۳، وجد ج ۲۲ / ۴۹۰، و ج ۳۳ / ۳۵۴.

قـال الطبرسـی: روی فی الصـحیح عن خبـاب بن الإرث قـال: کنت رجلا " غنیا " وکان لی علی العاص بن وائل دین فأتیته أتقاضاه، فقـال: لا أقضـیک حتی تکفر بمحمـد. فقلت: لن أکفر به حتی نموت و نبعث. فنزل: (أفرأیت الـذی کفر بآیاتنا). جـد ج ۱۸ / ۱۶۲ و ۲۰۰، وکمبا ج ۶ / ۳۳۷ و ۳۴۶.

وقتله المخالفون فی محبة أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۱۸۷. ودفن بظهر الکوفة سنة ۳۷ - ۳۹ وله ۷۳ عام.

۵۲۸۹ - خباب سابق النبط:

عده أمیر المؤمنین من السباق الخمسة. جد ج ۲۲ / ۳۲۵، وکمبا ج ۶ / ۷۲۶.

قب: وکان خباب بن الإرث فی سـفر فأتت بنیته إلی الرسول صلی الله علیه وآله وشکت نفاد النفقة. قال: ایتینی بشویة لکم، فمسح یده علی ضرعها فکانت تدر إلی انصراف خباب. جد ج ۱۷ / ۳۸۳، وکمبا ج ۶ / ۲۸۹. وابنه عبد الله قتل فی

(۳۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، مدینة الکوفة (۲)، القتل (۱)، الدفن (۱)، الطهارة (۱)

محبة أمیر المؤمنین علیه السلام کما یأتی.

۵۲۹۰ - خبیب بن عدی الأنصاری:

ما یدل علی حسن حاله وکماله. جد ج ۱۸ / ۱۳۲. أشعاره. ص ۱۳۴، وهو من شهداء غزوة الرجیع. ج ۲۰ / ۱۵۰ و ۱۵۱ - ۱۵۶، وکمبا ج ۶ / ۳۳۰ و ۵۱۷ - ۵۱۹.

۵۲۹۱ – خبیب بن یساف:

هو الذی ضربه أمیة بن خلف – وکان رأس الکفر – حتی قطع یده من المنکب، فأعادها النبی صلی الله علیه وآله فالتحمت واستوت. جد ج ۱۹ / ۳۳۶، وکمبا ج ۶ / ۴۷۷.

۵۲۹۲ – خد بن قیس:

تالی عبد الله بن أبی فی النفاق. کمبا ج ۹ / ۶۰۴ وفی نسخة بالجیم کمبا فی جد ج ۴۲ / ۳۱.

۵۲۹۳ – خداش:

بکسر الخاء. من بنی عبد القیس. غره طلحة والزبیر فأساء الظن فی حق مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، وذلک حین بعثاه برسالة قبل وقعة الجمل ونقضا بیعته. فلما جاء إلی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام بلغ رسالته وبین أمیر المؤمنین ضلالتهما تبرأ إلی الله تعالی منهما واستبصر وصار إلیه وقتل مع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الجمل. والتفصیل فی کمبا ج ۸ / ۴۱۹. وما یقرب منه ص ۴۱۵، وجد ج ۳۲ / ۱۲۸ و ۱۰۸.

ورواه فی الکافی، ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل فی أمر الإمامة ص ۳۴۳.

۵۲۹۴ – خداش بن سیرة:

روی فی الطب ص ۳۲ عنه، عن محمد بن جمهور، عن صفوان.

(۳۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن جمهور (۱)، الضرب (۱)، الظنّ (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۵۲۹۵ – خراش بن زهیر الأزدی:

روی فی کتاب الطب ص ۲۲ عنه، عن محمد بن جمهور القمی – الخ. و الأظهر أنه العمی بالعین المهملة.

۵۲۹۶ – خراش بن عبد الله:

لم یذکروه. روی عن أنس روایة شریفة عظیمة فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۲۸۶، وجد ج ۷ / ۳۳۱. وله روایات کثیرة عن مولاه أنس. معانی الاخبار ص ۴۱۲ – ۴۸۰، وبشا ص ۱۵۹، وکمبا ج ۳ / ۲۸۶، وجد ج ۷ / ۳۳۱. واخوه عمرو بن عبد الله الذی قتله أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الخندق. و أخوه الآخر شعبة بن عبد الله. الإقبال ص ۳۲۰.

۵۲۹۷ – خرافة:

رجل صالح. قاله النبی صلی الله علیه وآله. کتاب البیان والتعریف ج ۲ / ۵۹.

۵۲۹۸ – الخرباق السلمی أو الأسلمی:

هو ذو الشمالین وکان یدعی ذا الیدین. صحابی، مذکور فی أخبار سهو النبی صلی الله علیه وآله. کان یعمل بیدیه جمیعا " واستشهد یوم بدر.

۵۲۹۹ – الخریت بن راشد الناجی:

عد من الصحابة وهو ملعون خبیث، قد شهد مع مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام صفین فجاء إلیه بعد صفین وبعد تحکیم الحکمین فی ثلاثین من أصحابه، فقال: لا والله لا أطیع أمرک ولا أصلی خلفک وإنی غدا " لمفارق لک – إلی آخر کلماته الخبیثة.

فأرسل إلیه أمیر المؤمنین علیه السلام زیاد بن حفصة وقاتل معهم قتالا"

(۳۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله

(۱)، سهو النبی صلی الله علیه وآله (۱)، عمرو بن عبد الله (۱)، ذو الشمالین (۱)، محمد بن جمهور (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

شدیدا. " کمبا ج ۸ / ۶۱۵، وجد ج ۳۳ / ۴۰۶.

۵۳۰۰ – خریم بن فاتک الأسدی:

کلماته عند نصب الحکمین. کمبا ج ۸ ص ۵۹۳. ففیه أنه قال عند الاختلاف ورضاء جمع بأبی موسی الأشعری وعدم رضاهم بابن عباس: لو کان للقوم رأی یرشدون به أهل العراق رموکم بابن عباس، لکن رموکم بشیخ من ذوی یمن لم یدر ما ضرب أسداس وأخماس.

۵۳۰۱ – خزیم بن أوس:

سمع عن النبی صلی الله علیه وآله اخباره بالمغیبات کما فی جد ج ۱۸ ص ۱۴۱، وکمبا ج ۶ ص ۳۳۱.

۵۳۰۲ – خزیمة الأسدی:

نقل خطبة الصدیقة زینب الکبری علیها السلام فی الکوفة. وروی عن مولانا السجاد علیه السلام.

۵۳۰۳ – خزیمة بن ثابت الأنصاری:

ذو الشهادتین. من أفاضل أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. جاء فی المستدرک ج ۱ / ۱۶۶ لغة (أمن) عن الصادق علیه السلام فی روایة الأعمش، و الرضا علیه السلام فی مکاتبته للمأمون، عداه من المؤمنین الذین لم یغیروا ولم یبدلوا بعد نبیهم، وأوجبا ولایته.

وإشعاره فی مدح الأمیر علیه السلام یوم خیبر. کمبا ج ۹ / ۵۲۸، وجد ج ۴۱ ص ۸۷.

وقد جاء فی المستدرک مادة (أین). أن أمیر المؤمنین علیه السلام عده من إخوانه الذین رکبوا الطریق ومضوا علی الحق وتأسف علی فراقهم کمبا ج ۸ / ۶۹۵. وجعل رسول الله صلی الله علیه وآله شهادته شهادة رجلین فهو ذو الشهادتین. وذلک حین أنکر البایع بیعه فرسه للرسول صلی الله علیه وآله فشهد

(۳۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، السیدة زینب بنت أمیر المؤمنین علی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، دولة العراق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، ذو الشهادتین (۲)، خزیمة بن ثابت (۱)، خیبر (۱)، الضرب (۱)، الشهادة (۲)

للرسول صلی الله علیه وآله بالشراء. کمبا ج ۶ / ۱۲۸ و ۷۰۵، وج ۸ / ۳۹، وجد ج ۱۶ / ۱۲۸، وج ۲۲ / ۱۴۱، وج ۲۸ / ۲۰۰.

وهو من الاثنی عشر الذین أنکروا علی أبی بکر بیعته وحاجوه. کمبا ج ۸ / ۳۹ و ۴۲، وجد ج ۲۸ / ۲۰۰ و ۲۱۸.

وشهد لأمیر المؤمنین علیه السلام بالولاء والإخاء والوصیة. کمبا ج ۶ / ۷۴۸، وج ۸ / ۵۵۷، وج ۹ / ۵۵۹، و ۵۵۴ و ۵۱۴، وجد ج ۴۱ / ۲۱۳ و ۱۹۱ و ۲۹، وج ۲۲ / ۳۲۵، وج ۳۳ / ۱۴۸.

ولما بویع أمیر المؤمنین علیه السلام بعد قتل عثمان أنشأ أشعارا " فی مدح الإمام قال:

إذا نحن بایعنا علیا " فحسبنا * أبو الحسن مما نخاف من الفتن وجدناه أولی الناس بالناس إنه * أطب قریش بالکتاب وبالسنن کمبا ج ۸ / ۳۹۷، وج ۹ / ۳۲۶، وجد ج ۳۸ / ۲۷۳، وج ۳۲ / ۳۵.

أشعار فی مدحه حین نزل قوله تعالی: (إنما ولیکم الله) – الآیة قال:

فدیة علیا " إمام الوری * سراج البریة مأوی التقی وصی الرسول وزوج البتول * إمام البریة شمس الضحی تصدق خاتمه راکعا *"

فأحسن بفعل امام الهدى كمبا ج ۹ / ۳۵، وجد ج ۳۵ / ۱۹۱.

أشعار يوم الجمل:

لم يغضبوا لله للجمل * والموت خير من مقام فى خمل والموت أحرى من قرار وفشل كمبا ج ۸ / ۴۳۱، وجد ج ۳۲ / ۱۸۱.

سائر أشعاره فى هذا اليوم. كمبا ج ۹ / ۲۶۵ و ۶۲۳، وجد ج ۳۸ / ۲۲ و ۲۳، وج ۴۲ / ۱۰۰.

أشعاره فى مدح محمد بن الحنفية. كمبا ج ۹ / ۶۲۳، وجد ج ۴۲ / ۱۰۰.

شهادته بصفين. وذلك بعد شهادة عمار بن ياسر. كمبا ج ۸ / ۵۲۴، و

(۳۲۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، عمار بن ياسر (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

جد ج ۳۳ / ۱۵.

وابنه عمارة وحفيده بن عمارة بن خزيمة لم يذكروهما. ص ۱۶.

۵۳۰۴ – خزيم بن بشير:

لم يذكروه. روى الطبرسى عنه خطبة زين العابدين عليه السلام فى الكوفة.

كمبا ج ۱۰ / ۲۲۰، وجد ج ۴۵ / ۱۱۳.

۵۳۰۵ – خزيمة بن حكيم السلمى:

كان بينه وبين خديجة بنت خويلد قرابة. صحب رسول الله صلى الله عليه و آله فى سفر الشام فأحبه حبا " شديدا، " ورأى المعجزات منه وعلم أن له شأنا " عظيما " فحرص على لزومه ومحافظته. والتفصيل فى كمبا ج ۶ / ۱۰۳، وجد ج ۱۶ / ۱۷.

۵۳۰۶ – خزيمة بن ماهان:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۲۶۴ فى حديث الركبان يوم القيامة، وكمبا ج ۳ / ۲۵۸، وجد ج ۷ / ۲۳۳.

۵۳۰۷ – خزيمة بن نصر العبسى:

من أصحاب المختار فى طلب الثار. قتل راشد بن أياس. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۸، و جد ج ۴۵ / ۳۶۹.

۵۳۰۸ – خزيمة بن يقطين أخو على بن يقطين:

من أصحاب الكاظم عليه السلام. روى عنه صفوان بن يحيى كما فى الكافى و التهذيب والاستبصار، وذكر الخوئى مواضع هذه الروايات. وفى قاموس الرجال أبلغها إلى أربعة عشر.

وروى كش بإسناده عن بكر بن صالح قال: على وخزيمة ويعقوب وعبيد بنو يقطين كلهم من أصحاب أبى الحسن عليه السلام.

(۳۲۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، أم المؤمنين خديجة بنت خويلد عليها السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، مدينة الكوفة (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، عمارة بن خزيمة (۱)، خزيمة بن يقطين (۱)، على بن يقطين (۱)، بكر بن صالح (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)

۵۳۰۹ – خضر بن أبان أبو القاسم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق. المعانى ص ۱۷۸، والعلل ج ۱ / ۱۶۹.

وروى حميد بن زياد، عنه، عن عبيس بن هشام كتاب على بن ميمون الصائغ. جش ص ۱۹۴. وروى محمد بن أحمد بن ثابت، عنه

کتاب محمد بن إسماعیل بن خیثم کما فیه ص ۲۵۷.

۵۳۱۰ – خضر أبو هاشم:

روی البرقی فی سن ج ۱ / ۸۶ عن أبیه، عن صفوان، عنه، عن محمد بن مسلم – الخ.

وروی صفوان بن یحیی، عنه، عن محمد بن مسلم. الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب العصبیة ص ۳۰۸ ح ۴.

۵۳۱۱ – خضر بن أبی فاطمة البلخی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کتاب المعانی ص ۱۲۲، والأمالی ص ۲۸۲ عن محمد بن سهل، عنه، عن وهب بن نافع، عن کادح، عن الصادق علیه السلام حدیث تفسیر قوله تعالی: (سلام علی آل یاسین) قال: یس محمد، و نحن آل یس، وکمبا ج ۶ / ۱۱۹، وج ۷ / ۳۵، وجد ج ۱۶ / ۸۷، وج ۲۴ / ۱۶۸.

۵۳۱۲ – الخضر الصیرفی:

روی عن برید بن معاویة روایات. الکافی ج ۷ / ۲۹۵، والتهذیب ج ۱۰ / ۳۳۲، والفقیه ج ۴ / ۷۸.

۵۳۱۳ – خضر الصیرفی:

لم یذکروه. روی علی الصوفی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب شارب الخمر ص ۳۹۸ ورواه فی یب ج ۹ / ۱۰۴ عنه مثله. و روی الحسن بن محبوب، عنه، عن برید العجلی، عن الباقر علیه السلام. یب ج ۱۰ باب ضمان النفوس ص ۲۳۲. ورواه فی الکافی ج ۷ / ۲۹۵ عنه مثله. ورواه فی الفقیه ح ۴ باب القود عنه ص ۱۰۶ مثله.

(۳۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، شرب الخمر (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، برید بن معاویة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، حمید بن زیاد (۱)، عبیس بن هشام (۱)، علی بن میمون (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، خضر بن أبان (۱)، علی الصوفی (۱)، خضر الصیرفی (۲)، محمد بن سهل (۱)، محمد بن مسلم (۲)

۵۳۱۴ – الخضر بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ الاجل النعمانی فی کتابه عن عمیرة بنت أوس قالت: حدثنی جدی الخضر بن عبد الرحمن، عن أبیه، عن جده عمرو بن سعید، عن أمیر المؤمنین علیه السلام حدیثا " شریفا " فی بیان خلافته وفضائله الکریمة العظیمة. بعض الروایة فی کمبا ج ۱ / ۸۹. وتمام الروایة فی ج ۸ / ۱۶، وجد ج ۲ / ۷۸، وج ۲۷ / ۷۰.

وسائر روایاته الشریفة. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۱ مکررا، " وجد ج ۵۲ / ۲۲۶.

۵۳۱۵ – خضر بن عبد الملک:

روی عبیس بن هشام، عنه، عن محمد بن حکیم. الکافی ج ۴ / ۸۳.

۵۳۱۶ – الخضر بن عمرو:

روی البرقی، عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن أبی إسماعیل السراج، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی خالد العمی، عنه کما تقدم فی خالد.

۵۳۱۷ – الخضر بن عمر والنخعی:

تقدم فی جعفر بن عمرو النخعی. روی إبراهیم بن عبد الحمید، عنه، عن الباقر والصادق علیهما السلام أحادیث کما قاله النجاشی.

۵۳۱۸ – الخضر بن عیسی:

روی الصفار فی البصائر الجزء الثالث باب ۸ عنه، عن الکاهلی حدیثا " شریفا " یدل علی حسنة، وجد ج ۱۷ / ۱۵۱، وکمبا ج ۶ / ۲۳۰. وهو من أهل الجبل لا بأس به. له کتاب یرویه محمد بن علی بن محبوب کما قاله النجاشی.

۵۳۱۹ – الخضر بن محمد أبو الحسن:

لم یذکروه. وهو الذی دفع مالا " لأحمد بن أبی روح لیوصله إلی العمری

(۳۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، جعفر بن عمرو النخعی (۱)، إسماعیل السراج (۱)، خضر بن عبد الملک (۱)، عبیس بن هشام (۱)، خالد العمی (۱)، خضر بن عیسی (۱)، محمد بن حکیم (۱)، خضر بن عمرو (۱)، خضر بن محمد (۱)

للناحیة المقدسة مع مسائل، فأوصله و ورد التوقیع فی جواب مسائله. وفیه دلالات علی حسنه. کمبا ج ۱۳ / ۲۴۹، وج ۱۴ / ۸۱۷، وکتاب الصلاة ص ۹۸، و جد ج ۵۳ / ۱۹۷، وج ۸۳ / ۲۲۷، وج ۶۶ / ۲۶.

الطب ص ۷۹ عنه، عن العباس بن محمد، عن حماد بن عیسی، وکتاب الطهارة ص ۱۴۸، وجد ج ۸۱ / ۲۳۷.

وسائر روایات الطب عنه فی کمبا ج ۱۴ / ۵۱۵ و ۸۵۰، وجد ج ۶۲ / ۱۲۰، و ج ۶۶ / ۱۷۵، وفی الطب ص ۳۰ و ۵۳ و ۵۷ و ۷۲ و ۹۷ و ۱۱۹ و ۱۳۶.

۵۳۲۰ – الخضر بن محمد البزاز:

کان شیخا " مستورا " ثقة یقبله القضاة والناس. روی عنه محمد بن أحمد الحلبی القاضی. اثبات الوصیة للمسعودی ص ۱۹۸.

۵۳۲۱ – خضر بن مسلم النخعی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ووقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن محمد بن سنان، عنه، عن الصادق علیه السلام. وکذا البرقی عنه. کتاب العشرة ص ۱۳۰، وجد ج ۷۵ / ۴۶. وفی نسخة الخصال ج ۱ / ۸۱: الصیرفی بدل النخعی.

۵۳۲۲ – الخضیب بن المرزبان العطار:

لم یذکروه. روی الطب عنه، عن صفوان بن یحیی وفضالة. کمبا ج ۱۴ / ۵۱۰، وجد ج ۶۲ / ۹۵. لکن فی المصدر ص ۴۹: الخصیب بالصاد المهملة.

۵۳۲۳ – الخطاب الأعور:

روی علی بن الحکم، عنه، عن أبی حمزة. وهو ابن عبد الله الهمدانی الآتی.

۵۳۲۴ – خطاب الجهنی:

خبیث شدید النصب لآل محمد علیهم السلام کما فی روایة الکافی وکان یصحب نجدة الحروری. کمبا ج ۹ / ۳۹۹، وج ۱۱ / ۲۱۴، وج ۳ / ۱۴۶، وجد ج ۶ / ۱۹۹،

(۳۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حماد بن عیسی (۱)، العباس بن محمد (۱)، خطاب الأعور (۱)، علی بن الحکم (۱)، أحمد الحلبی (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد البزاز (۱)، خضر بن مسلم (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۳)

وج ۳۹ / ۲۳۸، وج ۴۷ / ۳۶۲.

۵۳۲۵ – خطاب بن سلمة البجلی الجریری الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. روی عبد الله بن حماد، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الطلاق ص ۵۵.

شئ: عن خطاب بن سلمة قال: قال أبو جعفر علیه السلام. ما بعث الله نبیا " قط إلا بولایتنا والبراءة من عدونا – الخ کمبا ج ۷ / ۱۶۰، وجد ج ۲۴ / ۳۳۰. هذا ولکن وجدته فی تفسیر العیاشی المطبوع سورة النحل ص ۲۵۸: عن خطاب بن مسلمة – الخ.

۵۳۲۶ – خطاب بن عبد الله الهمدانی الأعور أبو محمد:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما الاسلام. روی عنه هشام بن سالم و الحسن بن محبوب وعلی بن الحکم وعثمان بن عیسی کما فی القاموس.

۵۳۲۷ – خطاب بن محمد:

روی ابن محبوب عنه، عن الحارث بن المغیرة. روضة الکافی ح ۱۶۹.

۵۳۲۸ – خطاب بن مسلمة الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. واحتمل اتحاده مع سابقه.

وله کتاب یرویه محمد بن أبی عمیر وغیره.

۵۳۲۹ – خطاب بن مصعب الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال باب ۲۵ عن محمد بن أسلم الجبلی، عنه، عن سدیر، عن الصادق علیه السلام – الخبر، وکمبا ج ۱۳ / ۱۷، وجد ج ۵۱ / ۷۲.

ووقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ باب من استعان به أخوه فلم یعنه ص ۳۶۶ عن محمد بن أسلم، عنه، عن سدیر، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث ذم

(۳۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، خطاب بن سلمة البجلی (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، هشام بن سالم (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، خطاب بن مسلمة (۱)، خطاب بن سلمة (۱)، علی بن الحکم (۱)، خطاب بن محمد (۱)، خطاب بن مصعب (۱)، محمد بن أسلم (۲)، سورة النحل (۱)، الصدق (۲)

ترک الإعانة وکتاب العشرة ص ۱۶۶، وجد ج ۷۵ / ۱۸۱.

وفی التوحید باب تفسیر آیة النور ح ۵ عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عن محمد بن أسلم الجبلی، عن الخطاب بن عمر ومصعب بن عبد الله الکوفیین، عن جابر بن یزید – الخ. ومثل ذلک فی نسخة خطیة منه. وکذا فی الطبع الجدید منه ص ۱۵۹.

سن: محمد بن علی، عن محمد بن أسلم، عن الخطاب الکوفی ومصعب الکوفی، عن أبی عبد الله علیه السلام أنه قال لسدیر – الخ. جد ج ۶ / ۱۸۶، وکمبا ج ۳ / ۱۴۳.

۵۳۳۰ – الخطاب الهمدانی:

روی الحسن بن محبوب، عنه، عن طربال، عن أبی جعفر علیه السلام. الفقیه ج ۴ / ۳۴۸، والتهذیب ج ۹ باب نوادر المیراث ص ۲۹۹.

۵۳۳۱ – خفاف بن عبد الله الطائی:

له لسان وهیئة وشعر لا یوازی به رجل. استجاز عدی بن حاتم من أمیر المؤمنین علیه السلام أن یأمره أن یلقی معاویة لعله أن یکسر به ویکسر أهل الشام. فقال له علی: نعم، فمره بذلک، ففعل ولقی حابس بن سعد ابن عمه ومعاویة وتکلم بکلمات وأنشد اشعارا " فی أن الناس اجتمعوا علی عثمان وقتلوه. فانکسر معاویة وقال: یا حابس، إنی لا أظن هذا إلا عینا " لعلی، أخرجه عنک لا یفسد أهل الشام. ثم بعث إلیه بعد فقال: یا خفاف، أخبرنی عن أمور الناس. فأعاد علیه الحدیث، فعجب معاویة من عقله وحسن وصفه للأمور.

کتاب صفین ص ۶۵ – ۶۸.

۵۳۳۲ – خلاد بن خالد:

روی الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن القاسم بن معن. یب ج ۹ باب میراث من علا ص ۳۱۰ ح ۳۱. ولعله خلاد بن خالد المقری الذی له کتاب روی

(۳۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، خلاد بن خالد المقری (۱)، محمد بن أسلم الجبلی (۱)، جابر بن یزید (۱)، عدی بن حاتم (۱)، القاسم بن معن (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، خلاد بن خالد (۱)، محمد بن أسلم (۱)، محمد بن علی (۱)، الشام (۲)، القتل (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

۵۳۳۹ – خلاد بن قصار:

لم یذکروه. روی النعمانی مسندا " عن ابن محبوب، عنه قال: سئل أبو عبد الله علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۳۷، وجد ج ۵۱ / ۱۴۸.

۵۳۴۰ – خلاد القلانسی:

روی علی بن إبراهیم وغیره عن أبیه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال:

مکة حرم الله وحرم رسوله – الخ. الکافی ج ۴ / ۵۸۶.

۵۳۴۱ – خلاد اللؤلؤی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غیبته ص ۳۹ عن محمد بن عطا، عنه، عن سعید المکی.

۵۳۴۲ – خلاد المقرئ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۱ باب ۳۰ عن أحمد بن یحیی الأحول، عنه، عن قیس بن أبی حصین.

وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۶۱، عنه، عن قیس بن الربیع.

۵۳۴۳ – خلاد بن یحیی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید بن طاووس، عن محمد بن مهران الأصفهانی، عنه، عن قیس بن الربیع، عن أبیه قال: دعانی المنصور – الخ. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۵، وجد ج ۴۷ / ۲۰۵.

۵۳۴۴ – خلف بن أبی هارون العبدی:

لم یذکروه. وله روایات شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۱۶، وجد ج ۳۹ / ۳۰۹.

۵۳۴۵ – خلف بن أحمد: لم یذکروه. وقد روی عن محمد بن مروان کما تقدم فی حمد.

۵۳۴۶ – خلف الأحمر:

قیل له: إیما أشجع عنبسة وبسطام أم علی؟ فقال: إنما یذکران مع البشر

(۳۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: مدینة مکة المکرمة (۱)، السید إبن طاووس (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، خلاد القلانسی (۱)، قیس بن الربیع (۲)، محمد بن مهران (۱)، محمد بن مروان (۱)

لا مع من یرتفع عن هذه الطبقة، فقیل له: فعلی کل حال؟ فقال: والله لو صاح فی وجوههما لماتا قبل أن یحمل علیهما. کذا عن شرح ابن أبی الحدید.

۵۳۴۷ – خلف بن أیوب العامری:

لم يذكروه. روى بإسناده عن رسول الله صلى الله عليه وآله. الاقبال ص ۲۰.

۵۳۴۸ – خلف بن تميم:

لم يذكروه. روى جعفر بن أحمد القمى فى كتاب المسلسلات ص ۱۰۴ بسند مسلسل عن أحمد بن دهقان، عنه قال: دخلنا على أبن هرمز نعوده، قال: دخلنا على أنس بن مالك نعوده – الخ، فذكر حديث المصافحة، وكتاب العشرة ص ۲۴۹، و جد ج ۷۶ / ۲۲. ويأتى فى محمد بن مدرك رواياته الاخر.

۵۳۴۹ – خلف بن حامد الكنجى أبو صالح:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الاكمال ج ۱ / ۴۰۳ عن محمد بن مسعود، عنه، عن سهل بن زياد – الخ. وفيه ج ۲ / ۳۵۸ مثله.

۵۳۵۰ – خلف بن حماد الكوفى:

حديثه عن الكاظم عليه السلام فى اشتباه دم الحيض بدم العذرة وسؤاله عنه بمنى مع شدة التقية. كتاب الطهارة ص ۱۱۴، وكمبا ج ۱۱ / ۲۶۵، وجد ۸۱ / ۹۸، وج ۴۸ / ۱۱۲.

۵۳۵۱ – خلف بن حماد:

روى عن أبى عبد الله عليه السلام. وروى عنه محمد بن خالد. وروى عن الكاظم عليه السلام. وروى عنه محمد بن خالد وعلى بن أسباط وأبان بن تغلب و صفوان ومحمد بن سنان وغيرهم.

۵۳۵۲ – خلف بن حماد بن ياسر بن المسيب الكوفى:

من أصحاب الكاظم عليه السلام. ثقة كما قاله النجاشى والمجلسى وغيرهما و

(۳۳۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، إبن أبى الحديد المعتزلى (۱)، العلامة المجلسى (۱)، خلف بن حماد بن ياسر (۱)، خلف بن حماد الكوفى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبان بن تغلب (۱)، على بن أسباط (۱)، سهل بن زياد (۱)، أنس بن مالك (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن خالد (۲)، محمد بن سنان (۱)، خلف بن حماد (۱)، محمد بن مسعود (۱)، محمد بن مدرك (۱)، الحيض، الإستحاضة (۱)، التقية (۱)، الطهارة (۱)، العذرة (۱)

لا اعتبار بتضعيف ابن الغضائرى له. وكذا لا وجه لنقل العلامة كلام النجاشى و كلام ابن الغضائرى معا " من دون ترجيح لأحدهما مع أنه عده فى القسم الأول. و كيف كان هو ثقة على الأقوى وفاقا " لمن عرفت ويقوى فى نفسى احتمال اتحادهما.

وبالجملة له كتاب يرويه جماعة منهم محمد بن الحسين بن أبى الخطاب.

رواية البرقى، عنه، عن مولانا الكاظم عليه السلام الرواية المفصلة فى تميز دم العذرة عن دم البكارة المفيدة حسنة وكماله. الكافى ج ۳ / ۹۲ ح ۱، كمبا ج ۱۱ / ۲۶۵، وجد ج ۴۸ / ۱۱۲.

۵۳۵۳ – خلف بن حماد أبو صالح:

من أهل كش من مشائخ الكشى وقد أكثر الرواية عنه.

۵۳۵۴ – خلف بن حوشب الكوفى:

عدوه من أصحاب الصادق عليه السلام. أقول: وجدت روايته عن أبى جعفر عليه السلام. كمبا ج ۱۷ / ۱۶۷، وجد ج ۷۸ / ۱۸۵.

۵۳۵۵ – خلف بن خالد العبدى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال عن محمد بن عبد الله الحضرمى، عنه رواية الفضائل. جد ج ۴۱ / ۱۰۷، وكمبا ج ۹ / ۵۳۳.

۵۳۵۶ – خلف بن خليفة:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۸۶ عن زکریا بن صبیح، عنه، عن سعید بن عبید الطائی - الخ، وکمبا ج ۱ / ۱۵۱، وجد ج ۲ / ۲۶۳. وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۴ عن زکریا بن یحیی بن صبیح، عنه، عنه.

۵۳۵۷ - خلف بن درست:

لم یذکروه. وله روایات شریفة. جد ج ۴۰ / ۳۳، وکمبا ج ۹ / ۴۳۴، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۳۲۶.

(۳۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، یوم عرفة (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن الغضائری (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، سعید بن عبید (۱)، خلف بن حماد (۱)، خلف بن حوشب (۱)

۵۳۵۸ - خلف بن سالم أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی روایة شریفة. جد ج ۳۹ / ۱۹، و کمبا ج ۹ / ۳۵۱.

ووقع فی طریق المفید. جد ج ۳۹ / ۲۵۶، وکمبا ج ۹ / ۴۰۳. وفی الخصال بإسناده عن النهیکی، عنه، عن محمد بن جعفر روایة شریفة مفصلة دالة علی حسنه وکماله. وفی الأمالی ص ۲۰۱ عن أحمد بن موسی، عنه.

۵۳۵۹ - خلف بن عبد الملک بن مسعود بن یشکول أبو القاسم:

لم یذکروه. فقیه عالم مؤلف کتاب المستغیثین. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۵، وجد ج ۴۷ / ۱۴۲.

۵۳۶۰ - خلف بن محمد بن أحمد البلخی أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۴۱ عن أبیه - الخ، وکذا فی فلاح السائل ص ۱۴۹.

۵۳۶۱ - خلف بن محمد بن إسماعیل الخیام البخاری:

لم یذکروه. روی الصدوق عن عبد الله بن حامد، عنه، عن محمد بن علی بن حمزة الأنصاری. العلل ج ۱ / ۴۳، وکمبا ج ۵ / ۱۸۲، وجد ج ۱۲ / ۲۶۵.

۵۳۶۲ - خلف بن محمد بن خلف الماوردی:

لم یذکروه. وصفه الحسین بن محمد بن هارون التلعکبری بأنه الشیخ الفاضل.

له کتاب نسخة دعاء السمات نقله منه کما فی کتاب جمال الأسبوع للسید ص ۵۳۲، وکتاب الصلاة ص ۷۹۵، وجد ج ۹۰ / ۱۰۰.

۵۳۶۳ - خلف بن مسلم بن عوسجة الأسدی الکوفی:

عد من شهداء الطف کما عن الهادی الأمینی فی کتابه.

(۳۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن حامد (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن هارون (۱)، أحمد بن موسی (۱)، مسلم بن عوسجة (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن جعفر (۱)، خلف بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

۵۳۶۴ - خلف بن المطلب بن حیدر: راجع السفینة.

۵۳۶۵ - خلف بن المفلس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۵ عن محمد بن إسماعیل الحسنی، عنه، عن نعیم بن جعفر، عن الثمالی حدیث النص والفضائل، وکمبا ج ۹ / ۱۵۵، وجد ج ۳۶ / ۳۴۵.

۵۳۶۶ - خلف بن الولید القصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق. کمبا ج ۹ / ۱۳۱، وجد ج ۳۶ / ۲۴۱.

۵۳۶۷ – خلیفة بن سلیمان الجهنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۶۵ فی روایة شریفة.

۵۳۶۸ – خلیفة بن الصباح بن خلیفة: روی عن أبیه، عن أبان بن عثمان الأحمر.

۵۳۶۹ – خلیفة بن هلال:

لم یذکروه. روی الطبری عنه، عن علی بن یزید معجزات لمولانا السجاد علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۲۹۵، ودلائل الطبری ص ۸۵.

۵۳۷۰ – خلید بن أوفی أبو الربیع الشامی العنزی:

روی عبد الله بن مسکان عنه کما فی جش فی ترجمة خلید بن أوفی قال: روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وله کتاب یرویه عبد الله بن مسکان. انتهی. ویروی عنه خالد بن جریر والحسن بن رباط. والشیخ عنونه خالد أوفی أبو الربیع العنزی الشامی فی باب أصحاب الباقر علیه السلام.

۵۳۷۱ – خلید بن عبد الله أبو سلیمان العصری:

لم یذکروه. وقد سمع أمیر المؤمنین علیه السلام. وروی عن أبی ذر. وروی عنه أبان بن أبی عیاش. کذا عن الخطیب.

(۳۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو الربیع الشامی (۱)، عبد الله بن مسکان (۲)، الصباح بن خلیفة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن إسماعیل (۱)، أبان بن عثمان (۱)، خلید بن أوفی (۲)، الحسن بن رباط (۱)، علی بن یزید (۱)، أبو الربیع (۱)، خالد بن جریر (۱)، خلف بن المطلب (۱)، الهلال (۱)، السفینة (۱)

۵۳۷۲ – خلید بن کاس:

استعمله علی أمیر المؤمنین علیه السلام بعد وروده الکوفة لما أراد صفین علی خراسان کلها، فلما دنا من خراسان بلغه أنه قدمت علی أهل نیسابور بنت لکسری من کابل، فمالوا معها. فقاتلهم وهزمهم وأخذ ابنة کسری بأمان، و بعث بها إلی علی صلوات الله علیه. کذا عن الدینوری.

۵۳۷۳ – خلیل بن أحمد بن عیسی بن عمرو الثقفی العروضی الامامی:

کلماته الشریفة فی مدح مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۵۹، و ج ۹ / ۴۴۴، وجد ج ۴۰ / ۷۴، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۱.

سؤال أبی زید النحوی عنه: لم هجر الناس علیا " علیه السلام؟ کمبا ج ۸ / ۱۵۷، وهذا فی العلل ج ۱ باب ۱۲۱.

نقله لیونس بن حبیب قصة الأعرابی الذی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام بکلمات غریبة، تقدم عند ترجمة یونس.

روی الشیخ عنه أنه قال: أحث کلمة علی طلب علم قول علی بن أبی طالب علیه السلام: قدر کل امرئ ما یحسن. جد ج ۱ / ۱۶۶، وکمبا ج ۱ / ۵۴.

کانت ولادته سنة مائة من الهجرة. وتوفی سنة ۱۷۰ أو ۱۷۵ أو ۱۹۰ أو أقل. و یقال: إنه من جملة أصحاب الصادق علیه السلام وله الروایة عنه. انتهی.

جملة من کلماته فی کمبا ج ۱۷ / ۲۴۸، وجد ج ۷۸ / ۴۵۶. وما یتعلق به فی ج ۴۰ / ۱۶۱ و ۱۶۴، وکمبا ج ۹ / ۴۶۴. وجملة من أحواله وکلماته فی تتمة المنتهی ص ۱۶۲.

۵۳۷۴ – الخلیل بن أحمد السنجری القاضی أبو سعید:

لم یذکروه. من مشائخ الصدوق. روی الصدوق عنه حدیثا " علویا " شریفا. " جد ج ۵ / ۸۷، وکمبا ج ۳ / ۲۶.

عدة من روایات الصدوق عنه فی الخصال ج ۱ / ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۳۸ و

(۳۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الخلیل بن أحمد (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، خراسان (۲)

۳۹. وغیر ذلک کثیر. مات سنة ۳۷۳.

۵۳۷۵ – الخلیل بن أسد أبو الأسود النوشجانی:

لم یذکروه. روی عن رویم بن یزید وعنه محمد بن العباس بن محمد کما تقدم.

۵۳۷۶ – الخلیل بن أسود النوشجانی أبو الأسود:

جملة من روایاته. جد ج ۴۰ / ۷۴، وکمبا ج ۹ / ۴۴۴. ولعلهما واحد وأحدهما مصحف الاخر.

۵۳۷۷ – الخلیل البکری:

روی الصدوق بإسناده إلی عبده الأنصاری عنه دعاء التهلیلات فی ذی الحجة.

۵۳۷۸ – خلیل بن راشد:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی کما تقدم فی الحسن بن علی بن یسار.

۵۳۷۹ – خلیل العبدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام ثقة بالاتفاق وله کتاب.

۵۳۸۰ – خلیل بن عمرو الیشکری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۶ کتاب العقیقة باب التفرس فی الغلام ص ۵۱ بسندین صحیحین عن ابن محبوب، عنه، عن جمیل بن دراج، وکمبا ج ۱۴ / ۳۷۹، وجد ج ۶۰ / ۳۶۱. وغیر ذلک مما فی الاکمال ج ۱ / ۴۶۶ عنه.

۵۳۸۱ – الخلیل بن یزید أبو محمد:

روی البرقی عنه، عن عبد الرحمن الحذاء، عن أبی کلدة، عن أبی جعفر علیه السلام فضل موالاة علی علیه السلام والائتمام به. المحاسن ج ۱ / ۱۴۲.

(۳۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، خلیل بن عمرو الیشکری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو الأسود (۲)، العباس بن محمد (۱)، الحسن بن علی (۱)، جمیل بن دراج (۱)، خلیل العبدی (۱)، الموت (۱)

۵۳۸۲ – الخلیلان بن هشام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۶ باب الأشربة ص ۴۲۷ عن إبراهیم بن مهزیار، عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن علیه السلام – الخ. هکذا فی نسختین من الکافی ونسخة المرآة. وفی التهذیب ج ۴ باب الزیادات من الصوم ص ۳۱۸ عن إبراهیم بن مهزیار قال: کتب الخلیل بن هاشم إلی أبی الحسن علیه السلام.

۵۳۸۳ – خندف:

من أجداد یزید بن معاویة لقوله:

لست من خندف إن لم أنتقم * من بنی أحمد ما کان فعل وفی الناسخ ج ۱ / ۴۴۲: خندف لقب لیلی زوجة إلیاس بن مضر من أجداد

النبی صلی الله علیه وآله.

۵۳۸۴ – خندف بن زهیر الأسدی:

لم یذکروه فی کتب الرجال مع أنه عدة أمیر المؤمنین علیه السلام من ثقاته.

کمبا ج ۸ / ۱۸۴.

۵۳۸۵ – خنیس بن محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب نفی الجبر، عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی، عنه، عن محمد بن یحیی الخزاز، عن المفضل، وکمبا ج ۳ / ۶، و جد ج ۵ / ۱۷.

۵۳۸۶ – خنیس بن المعتمر:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی الحکم بن عتیبة عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام ما یفید حسنه. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۱۲، و ج ۲ / ۲۴۶. وسائر روایاته فی مدینة المعاجز ص ۶۸.

(۳۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۲)، محمد بن یحیی الخزاز (۱)، یزید بن معاویة لعنهما الله (۱)، عبد الله الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، خلیل بن هاشم (۱)، خندف بن زهیر (۱)، الزوج، الزواج (۱)

۵۳۸۷ – خوات ابن جبیر:

صحابی بدری من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وهو أخو عبد الله بن جبیر الآتی. وبالجملة کان خوات یوم الخندق صائما، " فنام قبل أن یفطر، فصام و أصبح صائما " وحضر حفر الخندق فأغمی علیه، فنزل قوله: (کلوا واشربوا حتی یتبین) – الآیة. کمبا ج ۲۰ / ۷۴، وج ۶ / ۵۴۳، وجد ج ۲۰ / ۲۶۷، وج ۹۶ / ۲۸۶.

جملة من قضایاه. جد ج ۲۰ / ۲۰۱ و ۲۴۱، ۲۸۲، وکمبا ج ۶ / ۵۲۹ و ۵۳۷ و ۵۴۵.

۵۳۸۸ – خولی بن یزید الأصبحی:

من قتلة أبی عبد الله علیه السلام. جملة من قضایاه فی کمبا ج ۱۰ / ۲۰۵ و ۲۲۳، وجد ج ۴۵ / ۵۶ و ۱۲۵. قتله المختار. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۹ و ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۳۳۷ و ۳۷۴.

۵۳۸۹ – خویلد بن الحارث الکلبی:

قدم علی النبی – صلی الله علیه وآله – وأسلم. جد ج ۱۸ / ۱۱۷، وکمبا ج ۶ / ۳۲۶.

۵۳۹۰ – خویلد بن عمرو الخزاعی أبو شریح:

من الشهود لأمیر المؤمنین علیه السلام بحدیث الغدیر یوم المناشدة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۲۹.

۵۳۹۱ – خیبری بن علی الطحان:

ثقة لوقوعه فی طریق ابن قولویه القمی، عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن الخیبری عن یونس بن ظبیان – الخ. کامل الزیارات باب ۴۵ ص ۱۲۶.

والظاهر اتحاده مع خیبری بن علی الطحان المذکور فی جش ص ۱۱۲. قال: و یقال فی مذهبه ارتفاع – الخ. ولعله لروایته عن یونس بن ظبیان.

۵۳۹۲ – خیثمة: صحابی جلیل یأتی فی ابنه سعد ما یفید حسنه وکماله وجلالته.

(۳۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، خولی بن یزید الأصبحی (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، یونس بن ظبیان (۲)، ابن قولویه (۱)، خیبری بن علی (۲)، خویلد بن عمرو (۱)، حدیث الغدیر (۱)، القتل (۲)

۵۳۹۳ - خیثمة:

روایاته عن الباقر علیه السلام الدالة علی حسن عقیدته. کمبا ج ۵ / ۴۱۴، وج ۷ / ۳۹ و ۳۳۴ و ۱۶۰، وج ۹ / ۳۷ و ۸۸، وجد ج ۱۴ / ۳۴۸، وجد ج ۲۳ / ۱۹۳، و ج ۲۶ / ۲۴۵، وج ۲۴ / ۳۲۸، وج ۳۵ / ۱۹۸، وج ۳۶ / ۳۰.

وسائر روایاته الدالة علی ذلک: منها روایة محمد بن الفضیل، عنه. کمبا ج ۷ / ۱۲۲، وجد ج ۲۴ / ۱۵۱.

وروایة سیف بن عمیرة، عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۱۳۱، و جد ج ۲۴ / ۱۵۱ و ۱۹۷.

روایة الأعمش، عنه أن معاویة فی تابوت فی الدرک الأسفل من النار - الخ.

کمبا ج ۸ / ۵۶۵، وجد ج ۳۳ / ۱۸۷.

وفی عدة من هذه الروایات عرض أحادیثه علی الامام فصدقه.

۵۳۹۴ - خیثمة بن أبی خیثمة:

قال: کان الحسن بن علی علیه السلام إذا قام إلی الصلاة - الخ. تفسیر العیاشی ج ۲ / ۱۴.

ونقل فی الکافی بسند قوی عن أبی بصیر أنه نقل أن سلاما " نقل عدة من روایات خیثمة بن أبی خیثمة عند الباقر علیه السلام وصدق کلها.

۵۳۹۵ - خیثمة الجعفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روایاته الدالة علی حسنه وکماله.

کمبا ج ۳ / ۳۰۲، وج ۷ / ۱۲۶، وجد ج ۸ / ۴۵، وج ۲۴ / ۱۷۲، وکمال الدین ج ۱ باب ۲۱ ص ۲۰۶.

۵۳۹۶ - خیثمة بن عبد الرحمن:

هو من حراس خشبة زید بن علی بن الحسین الشهید بکناس الکوفة بأمر هشام بن عبد الملک. کمبا ج ۱۰ / ۱۰۱، وجد ج ۴۴ / ۷.

(۳۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أبو بصیر (۱)، خیثمة بن أبی خیثمة (۲)، هشام بن عبد الملک (۱)، علی بن الحسین (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، الصدق (۱)

۵۳۹۷ - خیثمة بن عبد الرحمن الجعفی الکوفی:

عدوه من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. وکان فاضلا. " قاله العلامة ناقلا " عن العقیقی.

أقول: روی عنه أبو بصیر أیضا. " روایاته عن الباقر علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۵۷، وج ۷ / ۳۵۷، وجد ج ۵ / ۲۰۴، وج ۲۶ / ۳۵۴.

وهو صاحب عبد الله بن مسعود. کما فی جش ص ۸۰.

وسائر روایاته الدالة علی حسنه وکماله. کمبا ج ۳ / ۵۷ و ۳۰۲، وج ۵ / ۴۱۴، وج ۷ / ۳۹ و ۱۲۲ و ۱۲۶ و ۱۳۱ و ۱۶۰ و ۳۳۴ و ۳۵۷، وج ۹ / ۳۷ و ۸۸ وکتاب الایمان ص ۱۱۷ مکررا، " وکتاب العشرة ص ۹۷، وجد ج ۵ / ۲۰۴، وج ۸ / ۴۵، و ج ۱۴ / ۳۴۸، وج ۲۳ / ۱۹۳، وج ۲۴ / ۱۵۱ و ۱۷۲ و ۱۹۷ و ۳۲۸، وج ۲۶ / ۲۴۸ و ۳۵۴ وج ۳۵ / ۱۹۸، وج ۳۶ / ۳۰، وج ۶۸ / ۵۵، وج ۷۴ / ۳۴۳.

۵۳۹۸ - خیر:

مولی قریشی لبنی الحضرمی ویقال له جبر مولی عامر بن الحضرمی أخی العلا الصحابی المشهور. وفی خیر نزل قوله: (إلا من أکره وقلبه مطمئن بالایمان) کذا عن رجال العامة. کتاب صفین ص ۳۲۴ و ۳۲۵.

۵۳۹۹ – خیر بن عبد الله:

لم یذکروه. وهو من موالی الحسین بن روح نائب الحجة. روی الشیخ و السید وغیرهما عن ابن عیاش، عنه، عن مولاه یعنی أبا القاسم الحسین بن روح الزیارة الرجبیة المعروفة العاشرة من الزیارات الجامعة. کمبا ج ۲۲ / ۲۷۵، وجد ج ۱۰۲ / ۱۹۵، ومصباح الشیخ ص ۷۵۵.

وروی ابن عیاش، عنه توقیع الناحیة المقدسة الخارج علی ید محمد بن عثمان دعاء أیام رجب: اللهم إنی أسألک بمعانی جمیع ما یدعوک به ولاة أمرک – الخ.

الاقبال ص ۶۴۶. ولیس مضامینه غریبا " عند أهل المعارف الحقة.

(۳۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۲)، شهر رجب المرجب (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، خیر بن عبد الله (۱)، عبد الرحمن الجعفی (۱)، محمد بن عثمان (۱)

۵۴۰۰ – خیر بن نوف البکالی أبو وداک الهمدانی:

روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام کما عن الطبری.

۵۴۰۱ – خیران الأسباطی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أبی الحسن الهادی علیه السلام. روی معجزاته فی اخباره بالمغیبات. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۵، وجد ج ۵۰ / ۱۵۱.

وروی ذلک الکلینی بإسناده عن الوشاء، عنه. ص ۱۵۸، والکافی ج ۱ باب مولد أبی الحسن الهادی علیه السلام. ص ۴۹۸.

۵۴۰۲ – خیران الخادم القراطیسی:

من أصحاب الرضا والجواد والهادی علیهم السلام. ثقة بالاتفاق.

جملة من قضایاه فی کمبا ج ۱۲ / ۱۲۵ و ۱۲۶ مکررا " و ۱۲۷ و ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۱۰۶ و ۱۰۸ و ۱۱۹ و ۲۱۶.

وفی روایة الکشی قال له الجواد علیه السلام: اعمل فی ذلک برأیک فان رأیک رأیی ومن أطاعک أطاعنی. وتمامه فی کمبا ج ۱۲ / ۱۲۶، وجد ج ۵۰ / ۱۰۸.

۵۴۰۳ – خیران بن داهر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عنه، عن أحمد بن علی بن سلیمان الجبلی حدیث رسالة الإمام السجاد علیه السلام فی الحقوق الخمسین. کتاب العشرة ص ۳، وجد ج ۷۴ / ۲.

۵۴۰۴ – خیران: مولی الرضا علیه السلام. له کتاب رواه محمد بن عیسی العبیدی کما قاله النجاشی. والظاهر اتحاده مع من سبق.

(۳۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۳)، محمد بن عیسی العبیدی (۱)، خیران الأسباطی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، خیران الخادم (۱)، علی بن سلیمان (۱)، نوف البکالی (۱)

باب الدال

باب الدال ۵۴۰۵ – دارم بن قبیصة بن نهشل بن مجمع النهشلی الصغانی أبو الحسن التمیمی الدارمی السائح:

روی عن الرضا علیه السلام. وله عنه کتاب الوجوه والنظائر وکتاب الناسخ والمنسوخ. قاله کله النجاشی ولم یغمز فیه. وعن ابن الغضائری أنه لا یونس بحدیثه ولا یوثق به. انتهی.

عدة من روایاته عن الرضا علیه السلام المفید حسن عقیدته. کمبا ج ۷ / ۳۸۹ و ۴۱۹ و ۸ / ۱۱، وج ۹ / ۶ و ۳۵۵، وج ۱۰ / ۵، وجد ج ۳۵ / ۲۵، وج ۳۹ / ۳۶، وج ۲۷ / ۱۴۸ و ۲۸۰، وج ۲۸ / ۵۱، وج ۴۳ / ۱۲، والأمالی ص ۱۴۲. وغیر ذلک.

۵۴۰۶ – داود بن أبی داود:

روی البرقی عنه. المحاسن ج ۲ / ۵۱۲، والکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الکراث ص ۳۶۵.

۵۴۰۷ – داود بن أبی داود الدجاجی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام.

۵۴۰۸ – داود بن أبی زید أو أبی یزید النیسابوری أبو سلیمان:

من أصحاب الهادی والعسکری صلوات الله علیهما صادق اللهجة من أهل

(۳۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، داود بن أبی داود الدجاجی (۱)، أبو الحسن التمیمی (۱)، داود بن أبی داود (۱)، داود بن أبی زید (۱)، ابن الغضائری (۱)، دارم بن قبیصة (۱)

الدین ثقة بالاتفاق. روی علی بن مهزیار، عنه. وعده قب من ثقات العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۱، وجد ج ۵۰ / ۳۱۰.

وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة. روی أصله محمد بن عیسی بن عبید. واسم أبیه زنگان.

۵۴۰۹ – داود بن أبی السبیک:

لم یذکروه. روی عن أبی هارون العبدی، عن أبی سعید الخدری فضل المؤمنین علیه السلام وشیعته. کتاب الایمان ص ۱۳۸، وجد ج ۶۸ / ۱۳۶.

۵۴۱۰ – داود بن أبی سلیمان الجصاص:

لم یذکروه. روی عبد المؤمن، عنه، وعن عذافر، عن الصادق علیه السلام.

الکافی ج ۴ کتاب الحج باب فضل الحج والعمرة ص ۲۵۶.

۵۴۱۱ – داود بن أبی عوف أبو الحجاف البرجمی التمیمی:

واسم أبی عوف سوید الکوفی. ثقة کما نقله العلامة فی صه عن ابن عقدة. و اختاره العلامة المامقانی. وعده المج فی الوجیزة موثقا . "والأولی أنه ثقة کما عرفت.

وبالجملة عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام ویدل علی کونه إمامیا."

ما رواه الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام باب ۲۴ ص ۱۶۷ مسندا " عنه، عن الحسن بن علی علیه السلام قال: سمعت رسول الله علیه وآله یقول لعلی: أنت وارث علمی ومعدن حکمی و الإمام بعدی فإذا استشهدت فابنک الحسن فإذا استشهد الحسن فابنک الحسین فإذا استشهد الحسین فإنه علی یتلوه تسعة – الخبر، وکمبا ج ۹ / ۱۵۴، وجد ج ۳۶ / ۳۴۰.

أقول: یحتمل فیه الارسال ویمکن أن یقال بادراکه لها لأنه من وفاة المجتبی علیه السلام إلی أول الإمامة الظاهریة للصادق علیه السلام

خمسة وستون سنة تقريبا، " فإذا انضم إليه ما يكون قابلا " لنقل الرواية يصير ثمانين ولا بعد فيه.

ويشهد على ذلك كله رواية سليم بن قيس الهلالى الذى هو من أصحاب

(۳۴۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، أبو سعيد الخدرى (۱)، يوم عرفة (۱)، داود بن أبى سليمان الجصاص (۱)، محمد بن عيسى بن عبيد (۱)، داود بن أبى عوف (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، على بن مهزيار (۱)، سليم بن قيس (۱)، عبد المؤمن (۱)، الحج (۲)، الشهادة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، الوفاة (۱)

أمير المؤمنين عليه السلام فى كتابه ص ۱۳۵ عنه، عن أبى سعيد الخدرى، عن النبى صلى الله عليه وآله فضائل أمير المؤمنين عليه السلام وأهل بيته والتنصيص على خلافته، وكمبا ج ۹ / ۱۹۲، وجد ج ۳۷ / ۸۶. وتوفى سليم سنة سبعين تقريبا."

۵۴۱۲ - داود بن أبى القاسم:

لم يذكروه. وهو من أصحاب الجواد عليه السلام. وقد روى النعمانى عن محمد بن همام، عن محمد بن عبد الله الخالنجى، عنه قال: كنا عند أبى جعفر محمد بن على الرضا عليه السلام فجرى ذكر السفيانى - الخبر. كمبا ج ۱۳ / ۱۶۷، وجد ج ۵۲ / ۲۵۰.

۵۴۱۳ - داود بن أبى كلدة: هو ابن كثير الرقى الآتى.

۵۴۱۴ - داود بن أبى يزيد الكوفى العطار الأسدى:

من أصحاب الصادق والكاظم عليهما السلام. ثقة بالاتفاق واسم أبى يزيد فرقد. وبالجملة له كتاب رواه جماعات من أصحابنا. واخوته يزيد وعبد الرحمن و عبد الحميد وعبد الملك يأتون.

ذكره الصدوق فى مشيخة الفقيه فى صواحب الأصول المعتمدة. وروى اصله أبو محمد الحجال.

وله رواية عن أبى جعفر وأبى عبد الله صلوات الله عليهما. كمبا ج ۳ / ۷۷، و جد ج ۵ / ۲۷۷.

۵۴۱۵ - داود بن أحيل:

لم يذكروه. وهو من أصحاب الصادق عليه السلام. وروى عنه جمال الأسبوع ص ۱۰۷، وجد ج ۹۰ / ۳۱۴، وكتاب الصلاة ص ۸۴۹.

۵۴۱۶ - داود بن إسحاق الحذاء:

لم يذكروه. روى البرقى فى المحاسن ج ۲ باب العدس ص ۵۰۳ عنه، عن محمد بن

(۳۵۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، أبو سعيد الخدرى (۱)، داود بن إسحاق الحذاء (۱)، داود بن أبى يزيد (۱)، أبو محمد الحجال (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن تمام (۱)، عبد الحميد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)

الفيض التميمى، وكمبا ج ۱۴ / ۸۶۷، وجد ۶۶ / ۲۵۸.

وروى البرقى عنه، عنه رواية أخرى. العلل ج ۲ / ۷۱.

وعن الوحيد استظهار كونه والد سليمان بن داود الخفاف ثم قال: وفى الكافى ج ۶ كتاب الملابس باب الاحتذاء ص ۴۶۳ ح ۸ عن البرقى، عن داود بن إسحاق أبى سليمان الحذاء، عن محمد بن الفيض - الخبر. وروى الصدوق عن السعد آبادى يعنى على بن الحسين، عن البرقى، عنه، عنه. كمبا ج ۲۰ / ۷۰، وجد ج ۹۶ / ۲۷۴ وذكره الصدوق فى مشيخة يه فى صواحب الأصول المعتمدة. روى اصله محمد بن سنان.

۵۴۱۷ – داود بن أسد بن عفير أبو الأحوص المصرى أو البصرى:

شيخ جليل فقيه متكلم من أصحاب الحديث ثقة ثقة بالاتفاق. وتقدم أبوه و الاختلاف فى اسم جده وله كتاب فى الإمامة.

۵۴۱۸ – داود بن الأسود:

لم يذكروه. روى أبو هاشم الجعفرى عنه، عن أبى محمد العسكرى عليه السلام ما يفيد حسن عقيدته وكماله. كمبا ج ۱۲ / ۱۶۵، وجد ج ۵۰ / ۲۸۳، ومدينة المعاجز ص ۵۷۸. وفيه أنه خادم أبى محمد عليه السلام.

۵۴۱۹ – داود بن أعين:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ويظهر من كشف الغمة حسن عقيدته. جد ج ۵ / ۳۱۸، وكمبا ج ۳ / ۸۷.

۵۴۲۰ – داود بن بلال بن أحيحة أبو ليلى الأنصارى:

من أصحاب رسول الله ومن أصفياء أمير المؤمنين عليه السلام كما نقله فى صه عن البرقى وغيره.

(۳۵۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب كشف الغمة للإربلى (۱)، كتاب مدينة المعاجز (۱)، سليمان بن داود الخفاف (۱)، أبو الأحوص المصرى (۱)، أبو هاشم الجعفرى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، داود بن أعين (۱)، على بن الحسين (۱)، داود بن بلال (۱)، داود بن أسد (۱)، محمد بن الفيض (۱)، محمد بن سنان (۱)

۵۴۲۱ – داود بن ثعلبة بن ميمون:

روى نصر بن السندى عنه، عن أبى مالك الجهنى. غط ص ۱۱۳، واثبات المسعودى ص ۲۲۷. روى نصر بن السندى عنه.

۵۴۲۲ – داود الجصاص:

من أصحاب الصادق عليه. روى الكلينى فى الكافى ج ۱ / ۲۰۶ عن المعلى، عن أبى داود المسترق، عنه، عن الصادق عليه السلام تفسير النجم فى الآية برسول الله، والعلامات بالأئمة. كمبا ج ۶ / ۱۷۸، وج ۷ / ۱۰۸، وجد ج ۱۶ / ۳۵۹، و ج ۲۴ / ۸۲.

۵۴۲۳ – داود بن الحارث الكلاعى:

خبيث قتله أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين. إحقاق الحق ج ۸ / ۴۰۶.

۵۴۲۴ – داود الحذاء:

يأتى فى محمد بن صغير.

۵۴۲۵ – داود بن حرة: تقدم فى أخيه إسحاق.

۵۴۲۶ – داود بن الحسن المثنى بن الحسن المجتبى:

أخو الصادق عليه السلام من الرضاعة. حبسه المنصور فجاءت أمه إلى الصادق وشكت إليه، فعلمها دعاء الاستفتاح المعروف بدعاء أم داود فى النصف من رجب. كمبا ج ۱۱ / ۱۹۷، وج ۲۰ / ۳۴۵، وجد ج ۴۷ / ۳۰۷، وج ۹۸ / ۳۹۷.

وداود هذا متولى صدقات أمير المؤمنين عليه السلام من قبل أخيه عبد الله المحض ويكنى بأبى سليمان. وأولاده عبد الله وسليمان ومليكة وحمادة. وأمهم أم كلثوم بنت السجاد عليه السلام. وأحواله فى منتخب التواريخ ص ۱۶۰، و المنتهى ص ۱۹۳.

وأم داود تسمى فاطمة بنت الحسين عليه السلام يأتى ذكرها. وأخوه جعفر وابنه الحسن بن داود تقدما. وحفيده محمد بن سليمان بن داود يأتى. ومن

(۳۵۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما

السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، شهر رجب المرجب (۱)، سلیمان بن داود (۱)، الحسن بن داود (۱)، داود بن الحسن (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، داود الجصاص (۱)، داود الحذاء (۱)، مالک الجهنی (۱)، داود بن حرة (۱)، محمد بن صغیر (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الرضاع (۱)

أحفاده ابن طاووس.

۵۴۲۷ – داود بن الحصین الأسدی الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. قال الشیخ فی رجاله: إنه واقفی. والأرجح قول النجاشی: إنه ثقة ولم یغمز فی مذهبه، وقال: إنه زوج خالة علی بن الحسن بن فضال کان یصحب أبا العباس البقباق. وله کتاب یرویه عدة – الخ. ونقل العلامة القولین ولم یرجح وتوقف فیه.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة. روی أصله الحکم بن مسکین.

۵۴۲۸ – داود بن الحصین بن السری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن أبان بن عثمان، عنه قال: قلت لابی عبد الله علیه السلام – الخ.

وروی الحسن بن محبوب، عن داود بن الحصین، عن أبی بصیر حدیث وصف المهدی علیه السلام. کمال الدین ج ۱ باب ۲۵ ح ۴.

۵۴۲۹ – داود الحمار:

هو داود بن سلیمان الآتی. روی الحسن بن علی الوشاء، عنه، عن الصادق (ع).

۵۴۳۰ – داود الخندق: روی علی بن الحکم، عنه. وهو ابن زربی الآتی.

۵۴۳۱ – داود الدجاجی:

هو داود بن أبی داود الدجاجی الکوفی من أصحاب الباقر والصادق (ع).

روایته عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۲، وجد ج ۵۲ / ۲۲۹، و النعمانی ص ۱۳۳.

۵۴۳۲ – داود بن راشد:

روی محمد بن المثنی، عنه، عن حمران بن أعین، عن أبی جعفر علیه السلام.

(۳۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، داود بن أبی داود الدجاجی (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، داود بن الحصین (۳)، داود بن سلیمان (۱)، داود الدجاجی (۱)، أبان بن عثمان (۱)، داود بن راشد (۱)، داود الحمار (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، محمد بن المثنی (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، علی بن الحکم (۱)، الصدق (۱)، الزوج، الزواج (۱)

حلیة الأبرار ج ۲ / ۶۵۰ وفیه ص ۶۵۱ روایة سعید، عنه، عنه.

۵۴۳۳ – داود بن رزین:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام ومورد عنایته ولطفه.

علمه الصادق علیه السلام دعاءا " لدفع وجعه. کتاب الدعاء ص ۱۹۸، وجد ج ۹۵ / ۵۷، والطب ص ۱۱۶.

وروی عنه محمد بن عیسی کما تقدم، وعلی بن جدید کما فی کمبا ج ۲۳ / ۱۱۸، وجد ج ۱۰۴ / ۱۱۵، والمحاسن ج ۲ / ۴۱۸. وسائر روایاته فی کتاب الطهارة ص ۲۲۵، وجد ج ۸۲ / ۱۴۳.

ما یدل علی أنه من أصحاب الکاظم والرضا علیهما السلام فی العیون ج ۲ / ۲۱۹، واثبات الوصیة للمسعودی ص ۱۶۹.

وعن أواسط كتاب المكاسب من التهذيب رواية الحسين بن سعيد، عنه.

۵۴۳۴ – داود بن رشيد:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد والشيخ وغيرهما عن جعفر بن محمد بن سليمان، عنه، عن محمد بن إسحاق الثعلبى الموصلى أبو نوفل حديث الصادق عليه السلام: نحن خيرة الله من خلقه، وشيعتنا خيرة الله من أمة نبيه. كتاب الايمان ص ۱۰۸ و ۱۱۳، وجد ج ۶۸ / ۲۲ و ۴۳، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۷۶ و ۲۱۰.

وسائر رواياته فى جد ج ۴۰ / ۱۴۴، وكمبا ج ۹ / ۴۶۰، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۲۵۱، وبشارة المصطفى ص ۱۱ و ۹۵، وارشاد المفيد ص ۱۷.

۵۴۳۵ – داود الرقى: هو ابن كثير الآتى.

۵۴۳۶ – داود بن زاهر بن المسيب:

لم يذكروه. روى خطبة النبى صلى الله عليه وآله فى الموعظة وفضائل الأئمة عليهم السلام. كمبا ج ۹ ص ۱۴۸، وجد ج ۳۶ / ۳۲۰.

(۳۵۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، كتاب إثبات الوصية للمسعودى (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، داود بن رزين (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، داود الرقى (۱)، محمد بن عيسى (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الثعلبى (۱)، الصدق (۱)، الطهارة (۱)

۵۴۳۷ – داود بن زربى أبو سليمان الخندق البندارى:

من أصحاب الصادق والكاظم والرضا عليهم السلام. كان أخص الناس بالرشيد. وأورد الكشى ما يشهد على سلامة عقيدته. وعده الشيخ المفيد فى الارشاد من خاصة الكاظم عليه السلام وثقاته، وأهل الورع والعلم والفقه الذين رووا النص على الرضا عليه السلام. قال العلامة المامقانى: إن الأظهر وثاقة الرجل لتوثيق الشيخ المفيد إياه المؤيد بنقل العلامة وابن داود التوثيق عن النجاشى وابن عقدة. أما ما يدل على كونه اماميا " حسن العقيدة. كمبا ج ۱۲ / ۸ مكررا " و ۸۱، و ج ۱۱ / ۱۴۸، وكتاب الطهارة ص ۶۹، وجد ج ۴۹ / ۲۳ و ۲۷۵، وج ۴۷ / ۱۵۲، و ج ۸۰ / ۲۸۶.

۵۴۳۸ – داود بن زنكان: هو داود بن أبى زيد المذكور.

۵۴۳۹ – داود بن زيد الهمدانى الكوفى:

من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام. يروى عنه محمد بن عيسى بن عبيد وأبو بكر الحضرمى. ومرض داود بن زيد بالمدينة مرضا " شديدا " فأمره الصادق عليه السلام فى كتابه إليه بشراء صاع من بر ويستلقى وينثره على صدره ويقول:

اللهم إنى أسألك باسمك الذى إذا سألك به المضطر كشفت ما به من ضر – الدعاء المشهور ويقسم ويتصدق. ففعل، فكأنما نشط من عقال. وفعله غير واحد فانتفع به. الكافى ۲ / ۵۶۴.

۵۴۴۰ – داود بن زيد:

لم يذكروه. عده قب ص ۴۰۲ من أصحاب الإمام الهادى عليه السلام. كمبا ج ۱۲ / ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۲۱۶.

۵۴۴۱ – داود بن سرحان العطار الكوفى:

من أصحاب الصادق والكاظم عليهما السلام ثقة بالاتفاق. من صواحب

(۳۵۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى

بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، داود بن أبی زید (۱)، أبو بکر الحضرمی (۱)، داود بن زنکان (۱)، داود بن سرحان (۱)، داود بن زربی (۱)، داود بن زید (۳)، محمد بن عیسی (۱)، الصدق (۲)، الشهادة (۱)، الطهارة (۱)

الأصول المعتمدة المستخرجة منها أحادیث الفقیه ج ۴ / ۶۶. روی عنه البزنطی و عبد الرحمن بن أبی نجران وجماعات غیرهم.

۵۴۴۲ – داود بن سلیل:

لم یذکروه. روی عن أنس بن مالک فضل شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام کما ذکره فی کتاب الایمان ص ۱۱۰ و ۱۳۹، وجد ج ۶۸ / ۳۱ و ۱۳۹، وارشاد المفید ص ۲۱، وبشا ص ۱۶۳.

۵۴۴۳ – داود بن سلیمان البصری الجوهری:

الطب ص ۵۸ عنه، عن أحمد بن محمد بن أبی نصر.

۵۴۴۴ – داود بن سلیمان الجرجانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید بن طاووس فی فلاح السائل ص ۲۴۶ عن عثمان بن محمد بن الصباح، عنه، عن عمر بن سعید الزهری، عن الصادق علیه السلام، وکتاب الصلاة ص ۵۴۵، وجد ج ۸۷ / ۹۸ مثله إلا أنه فیه: عمرو بن سعید الزهری – الخ.

۵۴۴۵ – داود بن سلیمان بن جعفر أبو أحمد القزوینی:

له کتاب عن الرضا علیه السلام کما قاله النجاشی.

۵۴۴۶ – داود بن سلیمان الجمال:

من أصحاب الصادق علیه السلام وسمع منه. روی البرقی عن الحسین بن علی، عنه، عن الصادق علیه السلام.

کمبا ج ۳ / ۴۵ مثله إلا أنه فیه الحسن بن علی، وجد ج ۵ / ۱۶۱، وسن ج ۱ / ۲۸۳.

۵۴۴۷ – داود بن سلیمان الحمار الکوفی أبو سلیمان:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق وله کتاب یرویه عدة منهم الحسن بن محبوب وجماعة من الثقات.

(۳۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، السید إبن طاووس (۱)، داود بن سلیمان الحمار (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، داود بن سلیمان بن جعفر (۱)، داود بن سلیمان (۳)، محمد بن الصباح (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، أنس بن مالک (۱)، الحسن بن علی (۱)، عمرو بن سعید (۱)، عمر بن سعید (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الجماعة (۱)

۵۴۴۸ – داود بن سلیمان:

عده المفید فی الارشاد من خاصة الکاظم علیه السلام وثقاته وأهل الورع والعلم والفقه من الذین رووا عنه النص علی الرضا علیه السلام. ولعله أحد من المذکورین ویشهد علیه أنه ذکر بعد ذلک روایة الکلینی، عن أبی علی الخزاز، عنه، عن أبی إبراهیم علیه السلام فی ذلک التی أشار إلیها فی جامع الرواة فی ترجمة داود بن سلیمان الحمار.

۵۴۴۹ – داود بن سلیمان العسقلانی:

لم یذکروه. روی عن محمد بن الحسن الصفار. جد ج ۴۱ / ۲۳۵، وکمبا ج ۹ / ۵۶۵.

۵۴۵۰ – داود بن سلیمان الغسانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن حیان السراج، عنه، عن أبی الطفیل حدیثا " شریفا " مفصلا. " کمال الدین ج ۱ باب ۲۶ ص

۲۹۹ ح ۶، وکمبا ج ۹ / ۱۶۱، و جد ج ۳۶ / ۳۷۷.

۵۴۵۱ – داود بن سلیمان الفراء:

لم یذکروه. روی الصدوق عن علی بن مهرویه القزوینی، عنه، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۴ / ۹۴، وجد ج ۱۰ / ۱۱، والعیون ج ۱ / ۱۲۷، وج ۲ / ۲۵. قد أکثر من الروایة عنه أکثر من مائة وثمانین. وموضعین فی التوحید بهذا السند عنه، عن الرضا علیه السلام.

وبهذا السند روایة أخری له عن الرضا علیه السلام تدل علی کونه إمامیا."

کمبا ج ۱۴ / ۱۹۳، وجد ج ۵۹ / ۲۷.

ورواياته الأخری بهذا الإسناد. کمبا ج ۱۴ / ۸۱۹، وکتاب الطهارة ص ۴۲، وجد ج ۸۰ / ۱۷۶، وج ۶۶ / ۳۶. ولعله متحد مع ابن سلیمان بن یوسف الآتی لاتحاد الراوی

(۳۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن مهرویه (۱)، داود بن سلیمان (۴)، سلیمان الحمار (۱)، حیان السراج (۱)، علی الخزاز (۱)، الطهارة (۱)

۵۴۵۲ – داود بن سلیمان القطان:

روی البرقی فی سن ج ۱ / ۳۴ عنه، عن أحمد بن زیاد الیمانی.

۵۴۵۳ – داود بن سلیمان الکسائی:

لم یذکروه. روی حنان السراج، عنه، عن أبی الطفیل. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب ما جاء فی الاثنی عشر والنص ص ۵۲۹ ح ۵.

۵۴۵۴ – داود بن سلیمان المنقری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۳۳ عن الأصفهانی، عنه، عن حفص بن غالب، عن الصادق علیه السلام.

۵۴۵۵ – داود بن سلیمان بن یوسف بن أحمد الغازی القزوینی:

لم یذکروه. له روایات شریفة تزید علی عشرین عن الرضا، عن آبائه علیهم السلام. رواها عنه أبو الحسن علی بن محمد بن مهرویه القزوینی. کمبا ج ۴ / ۱۷۸، و ج ۹ / ۴۳۱، وجد ج ۱۰ / ۳۶۷، وج ۴۰ / ۲۲.

وروی المفید عن علی بن مهرویه، عنه، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۴۰۱، وج ۱ / ۸۳، وجد ج ۲ / ۴۸، وج ۲۷ / ۲۰۲.

وأمالی المفید عنه، عنه، عنه علیه السلام کثیرا. " ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۴۹ و ۵۵ مکررا " و ۷۶ و ۸۲ و ۱۲۵ و ۱۵۸ و ۱۶۵ و ۱۶۸ و ۳۵۲ وغیر ذلک کثیر.

وروی الصدوق بإسناده عنه، عنه، عن الرضا علیه السلام. جد ج ۱۴ / ۹۲، وج ۸ / ۴۰، وکمبا ج ۳ / ۳۰۱، وج ۵ / ۳۵۴.

۵۴۵۶ – داود الشعیری:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۳۶۴ بإسناده عن عبد الجبار بن محمد، عنه، عنه، عن الربیع صاحب المنصور حدیث ما جری بین الصادق علیه السلام وبین المنصور. وهو حدیث شریف مفصل فی فضائل أمیر المؤمنین والأئمة علیهم

(۳۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، داود بن سلیمان الکسائی (۱)، علی بن محمد بن مهرویه (۱)، الربیع صاحب المنصور (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن مهرویه (۱)، داود بن سلیمان (۳)، أحمد بن زیاد (۱)، حفص بن غالب (۱)

السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۵۲، وجد ج ۴۷ / ۱۶۷.

۵۴۵۷ – داود بن شیخ صالح بن عبد الله بن موسی الجون:

لم یذکروه. یأتی فی جده وجد أبیه.

۵۴۵۸ – داود الصرمی:

من أصحاب السجاد علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله.

۵۴۵۹ – داود الصرمی أبو إسماعیل:

من أصحاب الجواد والهادی علیهما السلام کما یستفاد من جامع الرواة. وله مسائل رواها عنه أحمد بن أبی عبد الله. ونقل عن جمع اتحاده مع داود بن مافنة الصرمی الآتی.

روایاته عن الجواد علیه السلام فی فضل زیارة الرضا علیه السلام مذکورة فی کامل الزیارة ص ۳۰۳. رواها عنه أحمد بن محمد بن عیسی وأخوه عبد الله وهذه أیضا " شاهدة للاتحاد.

۵۴۶۰ – داود الصیرفی:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة المستخرجة منها أحادیث کتابه. روی أصله محمد بن عیسی بن عبید وذکر فی المستدرک ج ۳ / ۵۹۵.

۵۴۶۱ – داود الضریر:

یعنی الأعمی. من أصحاب أبی الحسن الثالث علیه السلام ومورد عنایته و لطفه. ما یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۱، وجد ج ۵۰ / ۱۸۱.

۵۴۶۲ – داود بن طرماح:

لم یذکروه. شهید الطف وهو ممن ذکرهم الحسین علیه الحسین علیه السلام حین الاستنصار کما نقله أبو محنف فی مقتله.

(۳۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن مافنة (۱)، أبو إسماعیل (۱)، داود الصرمی (۲)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الجود (۱)، الزیارة (۱)

۵۴۶۳ – داود بن العباس بن أبی أسود:

هو الحاکم علی مدینة بلخ. له قضیة ظریفة ربما تدل علی حسنه وکماله.

کتاب الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۱۵.

۵۴۶۴ – داود بن عبد الجبار أبو سلیمان الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. أقول: روی الصدوق بإسناده عن عمرو بن ثابت، عنه، عن جابر الجعفی حدیث فضل زید الشهید. کمبا ج ۱۱ / ۴۷، وجد ج ۴۶ / ۱۷۰، والعیون ج ۱ / ۲۵۰.

۵۴۶۵ – داود بن عبد الرحمن:

روی عن یونس، عن الصادق علیه السلام. الطب ص ۱۰۲.

۵۴۶۶ – داود بن عبد الله بن محمد الجعفری:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی عن أبی أیوب سلیمان بن مقبل المدائنی، عنه، عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله – الخ.

کتاب العشرة ص ۲۴۱، وجد ج ۷۵ / ۴۵۷.

وروی الکلینی بهذا الإسناد عنه، عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه و آله هذه الروایة. کمبا ج ۶ / ۱۵۸، وجد ج ۱۶ / ۲۶۳.

۵۴۶۷ – داود بن عبد الله أبو سلیمان:

لم یذکروه. روی الصدوق فی التوحید البرمکی (یعنی محمد بن إسماعیل الثقة) عنه، عن عمرو بن محمد – الخ. کمبا ج ۲۱ / ۶، وجد ج ۹۹ / ۲۹.

الطب ص ۶۵ عن هارون بن شعیب، عنه، عن إبراهیم بن أبی یحیی – الخ.

کتاب الدعاء ص ۲۱۱، وجد ج ۹۵ / ۱۱۰.

وروی الراوندی عنه، عن المالکی. مدینة المعاجز ص ۵۷۵.

۵۴۶۸ – داود العجلی مولی أبی المغیرة:

روی العلل ج ۱ / ۲۷۴ بإسناده عن علی بن الحکم، عنه، عن أبی بصیر، عن

(۳۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو بصیر (۱)، إبراهیم بن أبی یحیی (۱)، داود بن عبد الله بن محمد (۱)، داود بن عبد الجبار (۱)، داود بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن إسماعیل (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، داود العجلی (۱)، سلیمان بن مقبل (۱)، علی بن الحکم (۱)، جابر الجعفی (۱)، عمرو بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

أبی عبد الله علیه السلام. جد ج ۹۹ / ۲۹، وج ۹۵ / ۱۱۰، وکمبا ج ۲۱ / ۶، وکتاب الدعاء ص ۲۱۱.

وفی الکافی ج ۲ باب الطینة ص ۸ بإسناده عن علی بن الحکم، عنه، عن زرارة حدیث یفید حسن عقیدته وکماله. وفی باب جامع فی الحائض و المستحاضة عن علی بن الحکم، عن داود مولی أبی المعزا العجلی، عمن أخبره – الخ.

وفیه ج ۳ باب التعقیب بعد الصلاة ص ۳۴۴ ح ۲۲ عن علی بن الحکم، عنه قال:

سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول – الخ.

۵۴۶۹ – داود بن عطاء المدنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. له أحادیث النوادر کما قاله النجاشی.

۵۴۷۰ – داود بن علا: یأتی فی زید الشحام.

۵۴۷۱ – داود بن علی بن عبد الله بن العباس:

لم یذکروه. وهو عم المنصور الدوانیقی. وهو کان أمیرا " علی المدینة من قبل المنصور. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۴، وجد ج ۴۷ / ۲۰۰.

وبالجملة هو خبیث ملعون قتل المعلی بن خنیس، فدعا علیه الصادق علیه السلام فهلک وسقط فی الهاویة. کمبا ج ۱۱ / ۱۵۶ و ۲۱۰ و ۲۱۱، وکتاب الدعاء ص ۲۴۴، وجد ج ۴۷ / ۱۷۶ و ۳۵۲ و ۳۵۳، وج ۹۵ / ۲۲۱.

روایته عن أبیه، عن جده حدیث الطیر. جد ج ۳۸ / ۳۵۴، وکمبا ج ۹ / ۳۴۵، وبشا ص ۱۶۵. وبالجملة مات فی ۱۰ ع ۱ سنة ۱۳۳.

۵۴۷۲ – داود بن علی الیعقوبی الهاشمی:

من أصحاب الکاظم والرضا علیهما السلام. ثقة بالاتفاق وله کتاب یرویه محمد بن عبد الجبار وغیره. بعض روایاته فی جد ج ۱۷ / ۳۷۳، وکمبا ج ۶ / ۲۸۶.. و ولده علی یأتی.

(۳۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن

عباس (۱)، حدیث الطیر (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، المعلی بن خنیس (۱)، داود بن عطاء (۱)، داود بن علی (۲)، علی بن الحکم (۳)، زید الشحام (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الحیض، الإستحاضة (۱)

۵۴۷۳ – داود بن عمر:

لم یذکروه. وله روایة شریفة. جد ج ۴۲ / ۶۷، وکمبا ج ۹ / ۶۱۴. والظاهر اتحاده مع ابن عمر النهدی الذی وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۴۴ عن عبد الله بن جعفر الحمیری، عنه عن الحسن بن محبوب.

۵۴۷۴ – داود بن عمرو الضبی:

لم یذکروه. روی عن عبد الله بن المبارک. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۵۳.

۵۴۷۵ – داود بن عیسی:

روی الحسین بن سعید، عنه، عن فضالة بن أیوب، عن معاویة بن عمار. التهذیب ج ۵ / ۳۶۷. وهذا داود بن عیسی النخعی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق (ع).

۵۴۷۶ – داود بن عیسی (یزداد بن عیسی):

روی الحکم بن مسکین، عنه، عن محمد بن عبد الرحمن بن أبی لیلی. کامل الزیارة باب ۲۸ ص ۸۹ ح ۲.

۵۴۷۷ – داود بن غسان البحرانی أبو سلیمان:

لم یذکروه. روی الشیخ بإسناده عنه قرأ علی أبی سهیل إسماعیل بن علی النوبختی مولد الحجة المنتظر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۸، وجد ج ۵۲ / ۱۶.

۵۴۷۸ – داود بن فرقد: هو داود بن أبی یزید المذکور المتفق علی ثقته وکماله.

۵۴۷۹ – داود بن الفضل:

لم یذکروه. روی عنه أحمد بن عیسی بن الفضل کما تقدم فیه.

۵۴۸۰ – داود بن القاسم بن إسحاق بن عبد الله بن جعفر بن أبی طالب علیه السلام أبو هاشم الجعفری:

قالوا فی الکتب الرجالیة: إنه أدرک خمسة من الأئمة. یعنون الرضا إلی

(۳۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن عبد الرحمن بن أبی لیلی (۱)، القاسم بن إسحاق بن عبد الله (۱)، داود بن عیسی النخعی (۱)، داود بن أبی یزید (۱)، عبد الله بن المبارک (۱)، أبو هاشم الجعفری (۱)، معاویة بن عمار (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، یزداد بن عیسی (۱)، داود بن عیسی (۲)، الحسین بن سعید (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، داود بن فرقد (۱)

صاحب الزمان علیهم السلام. وعد من سفراء المهدی علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۰، وجد ج ۵۱ / ۳۶۵. ونقل ذلک عن ابن طاووس. وبالجملة هو ثقة جلیل القدر عظیم الشأن عظیم المنزلة عند الأئمة وله منهم إخبار ومسائل ولا خلاف فی ذلک کله. قال النجاشی والعلامة بعد بیان وثاقته و جلالته: روی أبوه عن أبی عبد الله علیه السلام.

أقول: روایته عن أبیه، عن الصادق علیه السلام مذکورة فی جد ج ۴۱ / ۲۵۱، وکمبا ج ۹ / ۵۷۰. وتقدم فی جده أن إسحاق تزوج أم حکیم أخت أم فروة أم الصادق علیه السلام فولدت له القاسم، فالقاسم مع الإمام الصادق علیه السلام ابنا خالة کما یأتی فی أبیه وأجداده.

حضور أبی هاشم الجعفری فی مجلس الرضا علیه السلام ونقله معجزته و عنایته به. کمبا ج ۱۲ / ۱۴، وجد ج ۴۹ / ۴۸.

تغذیه مع أبی الحسن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۲۵ مکررا، " وجد ج ۴۹ / ۸۷.

سیره إلی الأهواز لملاقاة الرضا علیه السلام فی طریق سیره إلی خراسان.

کمبا ج ۱۲ / ۳۳، وجد ۴۹ / ۱۱۷.

روایاته عنه کثیرة منها: کمبا ج ۱ / ۱۴۹، وج ۱۷ / ۲۰۷ و و ۲۰۸، وج ۲ / ۹۱، و جد ج ۲ / ۲۵۸، وج ۳ / ۲۹۳ وج ۷۸ / ۳۴۰ و ۳۴۲.

وروایته عنه کیفیة الصلاة علی المصلوب فی العیون، وفی کتاب الطهارة ص ۱۸۶، وجد ج ۸۲ / ۳.

قضایاه مع الإمام الجواد علیه السلام ونقله من معجزاته. کمبا ج ۱۲ / ۱۰۸ و ۱۱۴ و ۱۰۹ و ۱۱۹، وجد ج ۵۰ / ۴۱ و ۶۲ و ۴۳ و ۷۹.

قضایاه مع الإمام الهادی علیه السلام ونقل من معجزاته. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۸ و ۱۳۱ - ۱۳۹. ونقله عنه ما یفید جلالته وعظم شأنه. ص ۱۲۹، وکتاب الکفر ص ۵۹، وجد ج ۵۰ / ۱۲۴ و ۱۳۶ - ۱۷۲ و ۱۲۹، وج ۷۲ / ۳۲۶.

قب، یج: عنه قال دخلت علی أبی الحسن علیه السلام فکلمنی بالهندیة فلم

(۳۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، خراسان (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الصّلاة (۱)، الصّلب (۱)

أحسن أن أرد علیه، وکان بین یدیه رکوة ملا " حصا " فتناول حصاة واحدة و وضعها فی فیه ومصها ملیا " ثم رمی بها إلی فوضعتها فی فمی فوالله ما برحت من عنده حتی تکلمت بثلاثة وسبعین لسانا " أولها الهندیة. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۱، وجد ج ۵۰ / ۱۳۶.

قضایاه مع أبی محمد العسکری علیه السلام ونقله من معجزاته ومکارم أخلاقه وما یفید مدحه وجلالته. جد ج ۵۰ / ۲۵۰ مکررا -" ۲۷۹ و ۲۹۲، وج ۵۱ / ۱۶۱، و ج ۵۲ / ۳۲۳، وج ۷۴ / ۴۱۴، وکمبا ج ۱۳ / ۴۰ و ۱۸۴، وج ۱۲ / ۱۵۷ - ۱۶۷، و کتاب العشرة ص ۱۱۷.

قال أبو هاشم: قلت فی نفسی: اللهم اجعلنی فی حزبک وفی زمرتک، فأقبل علی أبو محمد علیه السلام فقال: أنت فی حزبه وفی زمرته إذا کنت بالله مؤمنا " و لرسوله مصدقا " ولأولیائه عارفا " ولهم تابعا " فأبشر ثم أبشر. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۹، وجد ج ۵۰ / ۲۹۸.

وسائر قضایاه معه فی لک. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۰ مکررا."

أشعاره فی مدح مدح أبی محمد العسکری علیه السلام. ص ۱۷۰، و جد ج ۵۰ / ۳۰۲.

توفی فی ج ۱ سنة ۲۶۱ وکان قبره مشهورا " یزار کما عن المسعودی. ولابن عیاش کتاب فی أخبار أبی هاشم الجعفری یروی عنه الطبرسی فی إعلام الوری علی ما حکی عنه وغیره.

یر: محمد بن عیسی، عن داود بن القاسم قال: کنت معه فرأی محمدا " وعلیا " أبو عبد الله علیه السلام. قال: یا أبا هاشم هذان الرجلان من إخوانک؟ قلت: نعم، فبینا نحن نسیر إذا استقبلنا رجل من ولد إسحاق بن عمار، فقال: یا أبا هاشم هذا واحد لیس من إخوانک. کمبا ج ۱۱ / ۱۲۷، وجد ج ۴۷ / ۸۰.

أقول: یستفاد من هذه الروایة فی البصائر للصفار الجزء السادس باب ۸ أنه أدرک الصادق علیه السلام إلا أن یدعی التعدد وهو خلاف الظاهر، وقد عد فی جامع الرواة وغیره أن محمد بن عیسی من یروی عن داود بن القاسم بن إسحاق المترجم المذکور.

روایته عن الحسین بن زید الشهید. کمبا ج ۱۱ / ۳۵، وجد ج ۴۶ / ۱۲۲.

(۳۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، القاسم بن إسحاق (۱)، داود بن القاسم (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، الحسین بن زید (۱)، محمد بن عیسی (۲)، القبر (۱)، الشهادة (۱)

۵۴۸۱ – داود بن القاسم بن عبید الله بن طاهر:

لم یذکروه. وهو من أولاد الإمام السجاد علیه السلام. تقدم نسبه فی حفیده أحمد بن الحسین بن داود.

۵۴۸۲ – داود بن قبیصة:

لم یذکروه. روی الطبرسی عنه قال: سمعت الرضا علیه السلام – الخ. کمبا ج ۳ / ۹، وجد ج ۵ / ۲۵. وابنه عبد الله یأتی.

۵۴۸۳ – داود بن کثیر الرقی أبو سلیمان وأبو خالد:

وکنیة أبیه أبو کلدة. عدوه من أصحاب الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهما. أقول: هو من أصحاب الباقر والصادق والکاظم والرضا علیهم السلام.

وقد روی ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۷۲ ص ۱۸۰ ج ۵ بإسناده عنه، عن الباقر علیه السلام فضل زیارة الحسین علیه السلام فی النصف من شعبان، وکمبا ج ۲۲ / ۱۳۷ و ۱۳۸، وجد ج ۱۰۱ / ۹۴ و ۱۰۰.

وروی الصدوق فی ثواب الاعمال بإسناده عنه قال: سمعت أبا عبد الله و أبا الحسن موسی بن جعفر وأبا الحسن علی بن موسی علیهم السلام وهم یقولون: من أتی قبر الحسین علیه السلام بعرفة قلبه الله ثلج الفؤاد.

ورواه فی کامل الزیارة باب ۷۰ ص ۱۷۰ ح ۲ أیضا، " وکمبا ج ۲۲ / ۱۲۶، و جد ج ۱۰۱ / ۸۶، والوسائل ج ۱۰ / ۳۶۳.

قرب الإسناد: عن الحسین بن بشار قال: قرأت کتاب الرضا علیه السلام إلی داود بن کثیر الرقی وهو محبوس، وکتب إلیه یسأله الدعاء. فکتب: بسم الله إلیک: وما بنا من نعمة فمن الله، له الحمد لا شریک له. وصل إلی کتابک یا أبا سلیمان ولعمری لقد قمت من حاجتک ما لو کنت حاضرا " لقصرت، فثق بالله العلی العظیم – الخبر. کمبا ج ۱۲ / ۸۰، وجد ج ۴۹ / ۲۶۹.

(۳۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: قبر الحسین (ع) (۱)، زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، شهر شعبان المعظم (۱)، یوم عرفة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن القاسم (۱)، الحسین بن داود (۱)، الحسین بن بشار (۱)، ابن قولویه (۱)، داود بن کثیر (۲)، موسی بن جعفر (۱)، الصدق (۱)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

وسائر روایاته عن الرضا علیه السلام فی کمبا ج ۱۱ / ۳۱۰، وجد ج ۴۸ / ۲۶۰.

قول الإمام الصادق علیه السلام له: یا داود لقد عرضت علی أعمالکم یوم الخمیس ورأیت فیما عرض علی من عملک صلتک لابن عمک فلان فسرنی ذلک – الخ. کمبا ج ۷ / ۷۰ و ۷۲، وج ۱۱ / ۱۲۹، وجد ج ۲۳ / ۳۳۹ و ۳۴۷، وج ۴۷ / ۹۲.

روایته النص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم علیهم السلام. کمبا ج ۷ / ۱۴۰، وج ۹ / ۱۶۶ مکررا " و ۲۷۰، وجد ج ۳۶ / ۴۰۰ و ۴۰۱، وج ۳۸ / ۴۶، و ج ۲۴ / ۲۴۳. والروایة تأتی فی ترجمة سماعة.

کنز: محمد بن العباس، عن علی بن محمد بن مخلد الدهان، عن الحسن بن علی بن أحمد العلوی قال: بلغنی عن أبی عبد الله علیه السلام أنه قال لداود الرقی:

أیکم ینال السماء، فوالله إن أرواحنا وأرواح النبیین لتنال العرش کل لیلة جمعة – الخبر. کمبا ج ۷ / ۲۹۸، وجد ج ۲۶ / ۹۷.

یر: عن داود الرقی قال: قلت لابی الحسن الماضی علیه السلام: اسمی عندکم فی السفط التی فیها أسماء شیعتکم؟ فقال: إی والله فی الناموس. کمبا ج ۷ / ۳۰۵، و جد ج ۲۶ / ۱۲۳.

أقول: وروی الکشی فی حقه روایات تدل علی مدحه وجلالته: منها فی الصحیح قول الصادق علیه السلام: انزلوا داود الرقی منی بمنزلة المقداد من رسول الله صلی الله علیه وآله. منها قوله الآخر: أنزلوه فیکم بمنزلة المقداد. منها قوله:

من سر أن ینظر إلی رجل من أصحاب القائم علیه السلام فلینظر إلی هذا وأشار إلیه. إلی غیر ذلک من الروایات الدالة علی مدحه

وجلالته.

وروى الأولى فى ختص ص ۲۱۶ حديث المفضل وخلق أرواح الشيعة من الأئمة.

ولذلك كله نجعله من الثقات الاجلاء وفاقا " لجماعة من الأعاظم منهم الشيخان الطوسى والمفيد وابن فضال والصدوق وابن طاووس والعلامة و الكشى والطريحى وغيرهم. وذكره الصدوق فى مشيخة الفقيه فى صواحب الأصول المعتمدة. روى أصله زكريا بن آدم.

(۳۶۶)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام المهدى عجل الله فرجه (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب الثقات لابن حبان (۱)، على بن أحمد العلوى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، زكريا بن آدم (۱)، محمد بن العباس (۱)، داود الرقى (۳)، على بن محمد (۱)، الصدق (۱)

أقول: وعده المفيد فى الارشاد من خاصة الكاظم عليه السلام وثقاته وأهل الورع والعلم والفقه من شيعته ممن روى النص على الرضا عليه السلام. خلافا " لابن الغضائرى ومن تبعه حيث ضعفوه توهما " أنه من الغلاة لجملة من رواياته التى زعموا أنها غلق وارتفاع، منها بعض ما تقدم، ومنها فى كمبا ج ۱۱ / ۱۳۲ مكررا " و ۱۴۴، وج ۷ / ۲ و ۷۹ و ۱۳۶ و ۳۴۰، وج ۲ / ۱۰۳، وجد ج ۳ / ۳۳۴، وج ۲۳ / ۳ و ۳۸۳، وج ۲۴ / ۲۲۰، وج ۲۶ / ۲۷۷، وج ۴۷ / ۱۰۰ و ۱۳۸.

وإن شئت التفصيل فراجع كتاب العلامة المامقانى، وكتاب المستدرك للعلامة النورى ج ۳ / ۵۹۳. وبالجملة مات بعد المائتين بقليل بعد وفاة الرضا عليه السلام. وابناه أحمد ومحمد تقدما. وابن بنته محمد بن الفضل روى عن الصادق عليه السلام. ويأتى فى ترجمة سماعة رواية كريمة عنه. وجده أبو خالد. كما فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۳۱۲.

۵۴۸۴ – داود الكرخى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. مورد لطفه كما فى مكا باب أصناف النساء. وروى الحسن بن محبوب، عنه، عن الصادق. الفقيه ج ۳ باب أصناف النساء ص ۳۸۶.

۵۴۸۵ – داود بن كورة القمى أبو سليمان:

من مشائخ الكلينى ومن العدة الذين بينه وبين أحمد بن محمد بن عيسى. و هو الذى بوب كتاب النوادر لأحمد بن محمد بن عيسى، وكتاب المشيخة للحسن بن محبوب على معانى الفقه. وله كتاب الرحمة فى العبادات.

۵۴۸۶ – داود بن مافنة الصرمى أبو سليمان:

روى عن الرضا والأئمة عليهم السلام من بعده وبقى إلى أيام أبى الحسن صاحب العسكر عليه السلام وله مسائل إليه رواها عنه أحمد بن محمد. ذكر ذلك كله النجاشى والظاهر اتحاده مع داود الصرمى المذكور.

(۳۶۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۲)، ابن الغضائرى (۱)، داود بن مافنة (۱)، داود بن كورة (۱)، داود الصرمى (۱)، داود الكرخى (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن الفضل (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الوفاة (۱)

۵۴۸۷ – داود بن المبارك: يأتى خبره فى عبد الله بن موسى.

۵۴۸۸ – داود بن محمد:

روى محمد بن يحيى، عن أحمد بن محمد (يعنى ابن عيسى) عنه، عن محمد بن الفيض، عن الصادق. روضة الكافى ح ۵۸۲.

۵۴۸۹ – داود بن محمد بن أبى طالب:

لم يذكروه. وفى كتاب الغدير ط ۲ ج ۱۱ / ۲۳۳ بيان جلالته وأدبه وكماله. و أشعاره ص ۲۳۲ – ۲۳۷.

۵۴۹۰ – داود بن محمد بن أبى معشر المدنى:

لم يذكروه. روى أحمد بن كامل، عنه، عن أبيه كتاب أبى معشر المدنى. جش ص ۳۱۶.

۵۴۹۱ – داود بن محمد النهدى:

ابن عم الهيثم بن أبى مسروق. كوفى ثقة بالاتفاق. له كتاب رواه عنه الصفار ويحيى بن زكريا اللؤلؤى وغيرهما.

۵۴۹۲ – داود بن مضارب: من أصحاب الصادق عليه السلام كما عن البرقى.

۵۴۹۳ – داود بن موسى الكاظم عليه السلام: له أولاد وأعقاب.

۵۴۹۴ – داود بن مهران:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى روضة الكافى عن سهل، عنه، عن الميثمى. كمبا ج ۹ / ۵۲۱، وجد ج ۴۱ / ۵۸.

۵۴۹۵ – داود بن مهزيار الأهوازى:

أخو على. من أصحاب الجواد عليه السلام. تقدم فى أخيه إبراهيم ذكر إخوانه

(۳۶۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، يحيى بن زكريا اللؤلؤى (۱)، الهيثم بن أبى مسروق (۱)، داود بن محمد النهدى (۱)، عبد الله بن موسى (۱)، داود بن مهزيار (۱)، داود بن مهران (۱)، داود بن مضارب (۱)، محمد بن يحيى (۱)، داود بن محمد (۳)، أحمد بن محمد (۱)، الصدق (۱)

وأولادهم. رواياته فى جد ج ۴۲ / ۱۲۹، وكمبا ج ۹ / ۶۳۰، والتهذيب ج ۴ باب الزيادات من كتاب الصوم ص ۳۳۱ ح ۱۰۳۵، وج ۵ / ۴۸۳ عن إبراهيم بن مهزيار، عن داود وعلى أخويه، عن حماد – الخ. ويأتى فى محمد بن الحسن بن على بن مهزيار روايته الأخرى.

۵۴۹۶ – داود بن نصير الطائى أبو سليمان الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام كما قاله الشيخ. وروى عنه البزنطى فى باب حد المحارب من الكافى ج ۷ / ۲۴۸ ح ۱۳. وفى قاموس الرجال نقل عن ابن قتيبة و الخطيب فى تاريخه مدحه وتعبده وزهده فى الدنيا. قال: وكانت وفاته سنة ۱۶۵.

۵۴۹۷ – داود بن نعمان الأنبارى:

من أصحاب الصادق والكاظم والرضا عليهم السلام. خير فاضل ثقة ولا غمز فيه، وهو عم الحسن بن على بن النعمان وهو أخو على بن النعمان.

۵۴۹۸ – داود النيلى:

لم يذكروه. وهو الذى خرج مع أبى عبد الله عليه السلام ورأى منه معجزات باهرة تفيد حسنه وكماله، وإنه مورد عنايته ولطفه. كمبا ج ۱۱ / ۱۴۴، وجد ج ۴۷ / ۱۳۹.

۵۴۹۹ – داود بن الهيثم الأزدى أبو خالد الكوفى:

عد من مجاهيل أصحاب الصادق عليه السلام.

۵۵۰۰ – داود بن الهيثم بن إسحاق النحوى أبو سعد:

لم يذكروه. روى عن جده إسحاق بن بهلول بن حسان. وعنه أبو المفضل الشيبانى. كتاب العشرة ص ۲۳۰، وكمبا ج ۲۱ / ۱۱۲، وجد ج ۷۵ / ۴۱۷، و ج ۱۰۰ / ۷۷. وفى المستدرك ج ۱ / ۱۸، وج ۲ / ۴۱ و ۷۸ عن الخزاز فى كتابه النصوص باب ۳۰ عن محمد بن وهبان البصرى ثقة، عنه، عن جده، عن أبيه – الخ، وجد

(۳۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الحسن بن علی بن النعمان (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، محمد بن وهبان البصری (۱)، أخو علی بن النعمان (۱)، أبو خالد الکوفی (۱)، محمد بن الحسن بن علی (۱)، داود بن الهیثم (۲)، داود بن نصیر (۱)، الصدق (۱)، الصیام، الصوم (۱)

ج ۱۸ / ۱۴۴، وکمبا ج ۶ / ۳۳۲.

۵۵۰۱ – داود بن یحیی بن بشیر الدهقان الکوفی أبو سلیمان:

ثقة بالاتفاق له کتاب حدیث علی بن الحسین صلوات الله علیه.

۵۵۰۲ – داهر بن محمد بن یحیی الأحمری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن محمد بن الحمید، عنه، عن المنذر بن الزبیر، عن أبی ذر الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: لا تضادوا بعلی أحدا " فتکفروا، ولا تفضلوا علیه أحدا " فترتدوا. کمبا ج ۹ / ۲۶۳، وجد ج ۳۸ / ۱۴.

ورواه الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۵۳ عنه مثله. وقد ینسب إلی جده فیقال:

داهر بن یحیی. ویأتی فی ابنه عبد الله.

۵۵۰۳ – دحیة بن خلیفة الکلبی:

کان یأتی جبرئیل إلی النبی صلی الله علیه وآله بصورته کما فی اخبار کثیرة أشرنا إلیها فی المستدرک ج ۲ / ۲۰ فی أحوال جبرئیل. نشیر إلی عدة منها هنا کما فی جد ج ۳۷ / ۲۹۵ و ۳۲۲. وتفضیل ذلک فیه ص ۳۲۶، وج ۴۵ / ۹۱، وج ۵۹ / ۲۰۹، وکمبا ج ۹ / ۲۴۷ و ۲۵۴ و ۲۵۵، وج ۱۰ / ۲۱۳. وکلمات السید المرتضی فی ذلک ج ۱۴ / ۲۳۴.

بعثه رسول الله صلی الله علیه وآله بکتابه إلی قیصر. وذلک فی جد ج ۲۰ / ۳۷۸، وکمبا ج ۶ / ۵۶۸.

۵۵۰۴ – دراج بن عبد الله أبو الصبیح:

کان بقالا " وابنه جمیل من الثقات الاجلاء والآخر نوح.

۵۵۰۵ – درست بن عبد الحمید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۱ باب ۲۸ عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عن مالک السلولی، عنه، عن عبد الله بن القاسم، عن عبد الله بن جبلة، عن أبی السفاتج، عن جابر الجعفی حدیث اللوح المشهور.

(۳۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، محمد بن یحیی الأحمری (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن یحیی (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن مالک (۱)، حدیث اللوح (۱)، عبد الحمید (۱)

۵۵۰۶ – درست بن أبی منصور محمد الواسطی:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة. روی أصله الحسن بن علی الوشاء وجماعة أجلة. وهو من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام وذکر فی المستدرک ج ۳ / ۵۹۵.

وروی کتابه علی بن الحسن الطاطری وقال الشیخ فی ترجمة علی بن الحسن الطاطری فی ست (۳۹۲): إنه روی کتابه عن الرجال الموثوق بهم وبروایاتهم.

فهذا شهادة من الشیخ بوثاقة مشائخ علی بن الحسن الطاطری کلیة. ووقع فی ست فی طریق علی بن إبراهیم القمی.

۵۵۰۷ – درویش محمد الأصبهانی المولی الفاضل:

جد السید ابن الباقی صاحب المصباح. کتاب الدعاء ص ۱۳۶، وجد ج ۹۴ / ۲۴۶.

۵۵۰۸ – درید بن زید بن نهد:

من المعمرین. عاش ۴۵۰ سنة. کمبا ج ۱۳ / ۶۳، وجد ج ۵۱ / ۲۴۰.

۵۵۰۹ – درید:

مولی عمر بن سعد وصاحب رایته یوم عاشوراء. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۳، وجد ج ۴۵ / ۴.

۵۵۱۰ – دعبل بن علی الخزاعی أبو علی:

الشاعر المشهور فی أصحابنا إیمانه وعلو منزلته وعظم شأنه. صنف کتاب طبقات الشعراء. روایاته الشریفة الدالة علی حسن عقیدته. کمبا ج ۹ / ۶۱۸، وجد ج ۴۲ / ۸۴.

أشعاره فی رثاء الحسین. کمبا ج ۱۰ / ۲۶۲ – ۲۶۵، وجد ج ۴۵ / ۲۴۳ و ۲۵۷ و ۲۷۵ و ۲۷۶ و ۲۷۷ و ۲۸۶.

(۳۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: یوم عاشوراء (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۲)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، درست بن أبی منصور (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد الأصبهانی (۱)، محمد الواسطی (۱)، علی بن الحسن (۱)، دعبل بن علی (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، الجماعة (۱)

ومن أشعاره:

مدارس آیات خلت من تلاوة * ومنزل وحی مقفر العرصات کمبا ج ۱۲ / ۴۳ و ۷۰. وبقیته ص ۷۱ و ۷۲. وتمامه ص ۷۳ – ۷۵. وبعضه فی ج ۱۳ / ۳۸، وجد ج ۴۹ / ۱۴۷ و ۲۳۵ و ۲۳۷ و ۲۴۳ – ۲۵۱، وج ۵۱ / ۱۵۴.

أشعاره فی رثاء الرضا (ع). کمبا ج ۱۲ / ۹۲، وجد ج ۴۹ / ۳۱۴ وابنه علی یأتی.

أخوه رزین بن علی. کمبا ج ۱۲ / ۷۰، وجد ج ۴۹ / ۲۳۴.

أقول: یظهر مما ذکر فی الروضات ط ۲ ص ۲۷۵، وکتاب الغدیر أنه دعبل بن علی بن رزین بن عثمان بن عبد الرحمن بن عبد الله بن بدیل بن ورقاء الخزاعی. وتقدم فی ترجمة بدیل بن ورقاء حدیثه عن آبائه یثبت نسبه کذلک فراجع.

وبالجملة ولد سنة ۱۴۸ سنة وفاة الصادق علیه السلام وتوفی سنة ۲۴۶ (۲۴۵) وعمره ثمان وتسعون سنة. وأدرک الکاظم إلی أبی محمد العسکری صلوات الله علیهم.

ونقل فی الروضات ج ۱ / ۳۷۰ عن أمالی الشیخ روایة تدل علی أن مولانا أبا الحسن الرضا علیه السلام خلع دعبل قمیص خز أخضر وخاتم فضة عقیق و دفع إلیه دراهم رضویة وقال له: یا دعبل مر علی قم فإنک تفید بها. وقال له:

احتفظ بهذا القمیص فقد صلیت فیه ألف لیلة فی کل لیلة ألف رکعة. وختمت فیه القرآن ألف ختمة. ومثله فی رجال النجاشی ص ۱۹۷.

ونقل من کتاب المنتخب انه دخل علی الرضا علیه السلام أیام المحرم فلما رآه قال: مرحبا " بک یا دعبل! مرحبا " بمادحنا ومحبنا! ومرحبا " بناصرنا بیده و لسانه – الخبر. ثم نقل أشعاره فی الرثاء.

أشعاره الراجعة إلی الغدیر فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۳۴۹.

قال أبو الفرج: قصیدة دعبل: مدارس آیات – الخ من أحسن الشعراء وفاخر المدائح المقولة فی أهل البیت علیهم السلام. ثم ذکر قراءته عند الرضا علیه السلام بخراسان واغماء الامام ثلاث مرات کل مرة یسکت ساعة ثم یأمره بالإعادة. فلما أتمها قال له: أحسنت ثلاث مرات وأمر له بعشرة آلاف درهم مما ضرب باسمه مع

(۳۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن بدیل (۱)، رزین بن علی (۱)، القرآن الکریم (۱)، خراسان (۱)، الفرج (۱)، الضرب (۱)، القمیص (۱)، الوفاة (۱)

حلی کثیر. فقدم العراق وباع کل درهم منها بعشرة. تفصیله فیه ص ۳۵۰.

ونقل فیه ص ۳۵۱ عنه أنه هرب من الخلیفة وبات لیلة بنیسابور وحده، فجاءه واحد من الجن وسلم علیه وطلب منه أن ینشده قصیدته مدارس آیات - الخ. فلما انشده بکی حتی خر ثم نقل له حدیث الصادق عن آبائه علیهم السلام: أن علیا " وشیعته هم الفائزون. انتهی ملخصا."

أشعاره: مدارس آیات - الخ. ص ۳۵۲. وقصته مع الأکراد السراق.

ص ۳۵۶. أسامی شراحها. ص ۳۶۲. أحواله ونسبه وأجداده. ص ۳۶۳ - ۳۶۶ - ۳۷۲.

ترجمة عمه عبد الله بن رزین وأخوه علی. ص ۳۶۶. ورزین. ص ۳۶۷.

روایته فی الحدیث ومن یروی هو عنه. ص ۳۷۳. والرواة عنه. ص ۳۷۴.

سیره مع الخلفاء والوزراء. ص ۳۷۵ - ۳۷۸. ونوادره. ص ۳۷۹ و ۳۸۰.

سائر أشعاره فی الرثاء. ص ۳۸۱ - ۳۸۴. ولادته ووفاته. ص ۳۸۴. وأولاده الحسین وعبد الله. ص ۳۸۶. وعلی یأتیان.

۵۵۱۱ - دعثور بن الحارث:

کان سید العرب وأشجعهم. هم بقتل النبی النبی صلی الله علیه وآله فدفع جبرئیل فی صدره فوقع السیف من یده. ثم أسلم وجعل یدعو قومه إلی الاسلام.

کمبا ج ۶ / ۳۱۱. وتفصیله فی ص ۴۸۳، وجد ج ۱۸ / ۶۰، وج ۲۰ / ۳.

۵۵۱۲ - دلف بن أبی دلف العجلی:

کان ینتقص علیا " وشیعته وینسبهم إلی الجهل، فأقر أبوه بأنه ولد زینة.

والتفصیل فی قاموس الرجال عن مروج المسعودی.

۵۵۱۳ - دلف بن مجیر:

کان مع أمیر المؤمنین علیه السلام فی المدائن وکان یریه منازل کسری.

کمبا ج ۹ / ۵۶۰، وجد ج ۴۱ / ۲۱۳.

(۳۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، دولة العراق (۱)، عبد الله بن رزین (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الجهل (۱)

۵۵۱۴ - دلهاث:

مولی الرضا علیه السلام. روی سهل بن الحارث، عنه، عن الرضا علیه السلام. الکافی ج ۲ / ۲۴۱ ح ۳۹.

۵۵۱۵ - دوید بن زید:

من المعمرین. أحواله وأشعاره ووصایاه فی کمبا ج ۱۳ / ۷۰، وجد ج ۵۱ / ۲۶۵.

۵۵۱۶ - دوس بن أبی الدوس: یأتی فی قبیصة بن یزید الجعفی.

۵۵۱۷ - الدهقان:

الذی کان وکیلا للعسکری صلوات الله علیه. وثاقته مذکور فی کمبا ج ۱۲ / ۱۷۵، وجد ج ۵۰ / ۳۲۳.

ولعله غير الدهقان الذى ورد ذمه ولعنه فى التوقيع الذى ورد فى ذم أحمد بن هلال المذكور فى كمبا ج ۱۲ / ۱۷۴، وجد ج ۵۰ / ۳۱۸.

وبالجملة هو لقب عدة يبلغون عشرة أو أزيد وفيهم جليل.

۵۵۱۸ – ديلم بن عمر:

لم يذكروه. روى الطبرسى عنه حديث ورود أهل البيت عليهم السلام بالشام.

كمبا ج ۱۰ / ۲۳۴، وجد ج ۴۵ / ۱۶۶.

وروى فرات عنه ذلك أيضا " مع اختلاف. كمبا ج ۲۰ / ۵۲، وجد ج ۹۶ / ۲۰۲.

۵۵۱۹ – ديلم بن غزوان العبدى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ. جد ج ۱۷ / ۳۵۳، وكمبا ج ۶ / ۲۸۲.

۵۵۲۰ – دينار:

يكنى أبا سعيد التميمى. ولقبه عقيصا من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام.

(۳۷۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، ابو سعيد التميمى (۱)، سهل بن الحارث (۱)، الشام (۱)

شهد معه صفين ونقل معجزته فى اخباره عن الغيب وأخرجه عينا " من تحت صخرة بيضاء. كمبا ج ۸ / ۵۳۰. ونحوه فى ص ۴۸۰، وج ۹ / ۵۷۵ و ۵۹۴، وجد ج ۴۱ / ۲۷۳ و ۳۴۷، وج ۳۲ / ۴۲۵، وج ۳۳ / ۴۱.

عده المفيد وغيره من أصحاب الحسين صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۰ / ۱۴۶، و جد ج ۴۴ / ۲۰۰.

روى الكلينى بإسناده عن أبى الجارود، عنه، عن الحسن والحسين صلوات الله عليهما. جد ج ۱۱ / ۳۱۸، وكمبا ج ۵ / ۸۸. وتمامه فى كمبا ج ۱۰ / ۸۹، و ج ۱۴ / ۹۱۰، وجد ج ۴۳ / ۳۲۰، وج ۶۶ / ۴۷۹.

وروى الصدوق بإسناده عنه، عن الحسين عليه السلام رواية شريفة عظيمة فى الفضائل. كمبا ج ۹ / ۳۶۶ و ۴۳۹، وجد ج ۳۹ / ۹۳، وج ۴۰ / ۵۳، وبشا ص ۵۵.

سؤاله عن الحسن المجتبى عليه السلام عن علة صلحه مع معاوية وفيه دلالات على حسنه وكماله. كمبا ج ۱۰ / ۱۰۱. ويقرب منه فيه ۱۰۴، وج ۱۳ / ۳۳ و ۱۷۳، وجد ج ۴۴ / ۱ و ۱۹، وج ۵۱ / ۱۳۲، وج ۵۲ / ۲۷۹.

وسائر رواياته الشريفة. كمبا ج ۱۰ / ۲۱۲، وجد ج ۴۵ / ۸۵، وكمال الدين ج ۱ باب ۲۹.

۵۵۲۱ – دينار الخصى:

ثقة. قاله فى الوجيزة وغيره. وكان من صالحى أهل الكوفة يثق به مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه كما رواه الصدوق فى الفقيه باب ميراث الخنثى فى حديث تعيينه قال: على بدينار الخصى. وكان من صالحى أهل الكوفة وكان يثق به – الخبر. رواه مولانا الباقر عن أمير المؤمنين عليهما السلام.

۵۵۲۲ – دينار بن عبد الله: يزعم أنه خادم أنس بن مالك وروى عنه حديث الطير.

۵۵۲۳ – دينور:

والى الرى فى أواخر زمان العسكرى صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۳ / ۷۸، و جد ج ۵۱ / ۲۹۵.

(۳۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، حدیث الطیر (۱)، مدینة الکوفة (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، دینار الخصی (۲)، أنس بن مالک (۱)، الشهادة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

باب الذال

باب الذال ۵۵۲۴ - ذباب بن الحارث بن عمرو:

عد من مجاهیل الصحابة. جملة من قضایاه وکیفیة إسلامه وکسره الصنم وأشعاره الدالة علی حسن اسلامه. جد ج ۱۸ / ۱۰۲، وکمبا ج ۶ / ۳۲۲.

۵۵۲۵ - ذبیح الله بن هدایة الله:

السید الممجد والعالم المؤید الموفق. ولد فی سنة ۱۲۳۴ وله مؤلفات و مصنفات. منها شرح کتاب عیون أخبار الرضا بالفارسیة. وله شرح علی کتاب الزکاة والخمس من کتاب کفایة السبزواری وغیرها.

۵۵۲۶ - ذر بن أبی ذر:

مذکور فی أثناء الحدیث کما عن الفقیه ج ۱ باب التعزیة ص ۱۸۵ ح ۵۵۸.

مات فی حیاة أبیه. وروی فی نوادر جنائز الکافی ج ۳ / ۲۵۰ ح ۴ مرفوعة علی بن إبراهیم فی أنه لما مات وضع أبو ذر یده علی قبره وقال ما یفید مدحه وکماله.

۵۵۲۷ - ذروان المدائنی:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی مکارم الأخلاق باب ۵ ص ۷۹ عنه، عن أبی الحسن الثانی علیه السلام. وکمبا ج ۵ / ۳۴۹، وجد ۱۴ / ۷۴.

۵۵۲۸ - ذریح بن العباس:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۴۲۲ عن أبیه، عن ابن أبی عمیر،

(۳۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، کتاب عیون أخبار الرضا علیه السلام (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحارث بن عمرو (۱)، الموت (۱)، القبر (۱)، الخمس (۱)

عن بعض أصحابنا، عنه، عن سعید بن جناح، عن الرضا علیه السلام، وکمبا ج ۱۴ / ۸۷۹، وجد ج ۶۶ / ۳۴۴.

۵۵۲۹ - ذریح بن محمد بن یزید:

أبو ولید المحاربی وقد ینسب إلی جده وهو من أصحاب الصادق و الکاظم صلوات الله علیهما. ثقة له أصل کما قاله الشیخ ویشهد له ما رواه الصدوق فی الصحیح والکلینی عن عبد الله بن سنان، عن الصادق علیه السلام تفسیر قوله تعالی: (ثم لیقضوا تفثهم) ثم نقل له حدیث ذریح المحاربی عنه بخلافه، فقال: صدق ذریح وصدقت. إن للقرآن ظاهرا " وباطنا. " ومن یحتمل ما یحتمل ذریح؟! وکمبا ج ۲۱ / ۷۳، وج ۱۱ / ۲۰۶، وجد ج ۹۹ / ۳۱۸، و ج ۴۷ / ۳۳۸.

أقول: وله روایة عن أبی جعفر صدقه الرضا علیهما السلام. رواها الکشی فی رجاله ص ۲۳۸، وکمبا ج ۱۱ / ۳۱۰، وجد ج ۴۸ / ۲۶۰. یستفاد من ذلک أنه من أصحاب الباقر علیه السلام أیضا."

عدة من روایاته الشریفة فی کمبا ج ۷ / ۶ و ۲۹ و ۱۰۲، وجد ج ۲۳ / ۲۳ و ۱۴۰، وج ۲۴ / ۵۵.

وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة المستخرجة منها أحادیث کتابه. روی کتابه محمد بن أبی عمیر.

۵۵۳۰ – ذریع:

روی شاذان بن الخلیل، عنه، عن الصادق علیه السلام. الطب ص ۱۰۴، و کمبا ج ۱۴ / ۵۳۴، وجد ۶۲ / ۲۱۲.

۵۵۳۱ – ذعلب الیمانی:

بکسر اوله وسکوت ثانیه. أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. ذرب اللسان بلیغ فی الخطاب شجاع القلب. یا أمیر المؤمنین علیه السلام هل

(۳۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سعید بن جناح (۱)، محمد بن یزید (۱)، الصدق (۱)، التصدیق (۱)، الطب، الطبابة (۱)

رأیت ربک؟ فقال: ویلک یا ذعلب لم أکن أعبد ربا " لم أره. قال: فکیف رأیته صفه لنا. قال: ویلک لم تره العیون بمشاهدة الابصار ولکن رأته القلوب بحقائق الایمان. ویلک یا ذعلب إن ربی لم یوصف بالبعد ولا بالحرکة و لا بالسکون – إلی أن قال: – فخر ذعلب مغشیا " علیه. کمبا ج ۲ / ۱۱۲ و ۱۲۰ وتمامه فی ص ۲۰۰، وج ۴ / ۱۱۹، وج ۹ / ۵۱۱، وجد ج ۴ / ۲۷ و ۵۲ و ۳۰۴، وج ۱۰ / ۱۱۸، و ج ۴۱ / ۱۶.

۵۵۳۲ – ذکوان:

مولی أم هانی بنت أبی طالب. کان مع أبی ذر حین أخرج إلی الربذة و کان حافظا " حفظ کلام المشیعین. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۸ / ۳۰۱.

۵۵۳۳ – ذکوان بن عبد قیس الخزرجی أبو السبیع:

من الصحابة شهد عقبة الأولی والثانیة وشهد بدرا " وقیل: یوم أحد شهیدا. " وقال فی الناسخ: إنه یوم أحد ودع أهله وعیاله وجاء ناصرا " للرسول صلی الله علیه وآله وقاتل أعداءه حتی استشهد. وقال فی حقه الرسول صلی الله علیه وآله: من أراد أن ینظر إلی رجل من أهل الجنة فلینظر إلی ذکوان.

کیفیة اسلامه. جد ج ۱۹ / ۸ – ۱۰، وکمبا ج ۶ / ۴۰۴. یأتی إجماله فی سعد بن معاذ.

وعن الاستیعاب أن أمیر المؤمنین علیه السلام قتل قاتله.

۵۵۳۴ – ذکوان:

مولی معاویة. أثبت لمعاویة ان الحسن والحسین علیهما السلام أبناء رسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۸ / ۵۷۹، وجد ج ۳۳ / ۲۵۸.

۵۵۳۵ – ذکوان:

مولی بنی هاشم. له أشعار فی مدح خمسة النجباء فی مقابل مروان و غیره. کمبا ج ۱۰ / ۱۴۸، وجد ج ۴۴ / ۲۰۸.

(۳۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أم هانی بنت أبی طالب (۱)، بنو هاشم (۱)، سعد بن معاذ (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۲)

۵۵۳۶ – ذو الفقار:

هو ذو الفقار بن محمد بن معبد الحسنی المروزی السید عماد الدین أبو الصمصام عالم دین. یروی عن السید المرتضی والشیخ الطوسی کما فی منتخب الدین.

(۳۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: ذو الفقار بن محمد (۱)، الشیخ الطوسی (۱)

باب الراء

باب الراء ۵۵۳۷ – راحیل:

ملک من الملائکة، خطب فی البیت المعمور فی تزویج فاطمة الزهراء صلوات الله علیها: الحمد لله الأول قبل أولیة الأولین – الخ. کمبا ج ۱۰ / ۳۲، وجد ج ۴۳ / ۱۱۰.

۵۵۳۸ – راشد بن أیاس:

لم یذکروه. من رؤساء جند قتلة الحسین علیه السلام، وکان أمیرهم عبد الله بن مطیع. وقتله من جند المختار خزیمة بن نصر العبسی. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۸، و جد ج ۴۵ / ۳۶۸.

۵۵۳۹ – راشد بن سعد: لم یذکروه. یأتی فی معاویة بن صالح روایته.

۵۵۴۰ – راشد الطویل:

لم یذکروه. روی محمد بن منصور، عنه، عن أبی شریع، عن الصادق علیه السلام. المستدرک ج ۱ / ۵۳۵.

۵۵۴۱ – راشد غلام عمار بن یاسر:

لم یذکروه. حمل یوم صفین شربة من لبن لعمار، فقال عمار: إنی سمعت خلیلی رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: إن آخر زادک من الدنیا شربة لبن.

(۳۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، معاویة بن صالح (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، عمار بن یاسر (۱)، محمد بن منصور (۱)، الصدق (۱)، القتل (۲)، الزوج، الزواج (۱)

کتاب صفین ص ۳۴۲.

۵۵۴۲ – راشد بن مزید:

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن جنید ذمه وأنه غیر رشید، جملة من روایاته فی إثبات الهداة ج ۵ / ۲۰۶.

۵۵۴۳ – رافع بن حرملة:

لم یذکروه. هو مع وهب بن زید قالا لرسول الله صلی الله علیه وآله: ائتنا بکتاب تنزله علینا من السماء نقرؤه، وفجر لنا أنهارا " نتبعک ونصدقک. جد ج ۹ / ۶۷، وکمبا ج ۴ / ۲۳.

۵۵۴۴: رافع بن خدیج الأنصاری:

عده الشیخ من أصحاب الرسول صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین علیه السلام. وهو من شهود أمیر المؤمنین علیه السلام فی کتاب التحکیم یوم صفین. و عرض نفسه للجهاد یوم بدر، فاستصغر. وشهد أحدا " والخندق وأکثر المشاهد و شهد صفین. کتاب صفین ص ۵۰۷.

۵۵۴۵ – رافع بن رفاعة الزرقی:

صحابی مذموم، لأنه حین خطبت فاطمة الزهراء الخطبة المفصلة وولت، تبعها وقال: یا سیدة النساء لو کان أبو الحسن تکلم فی هذا الأمر وذکر للناس قبل أن یجری هذا العقد، ما عدلنا به أحدا. " فقالت: ما جعل الله لأحد بعد غدیر خم من حجة ولا عذر.

۵۵۴۶ – رافع بن زید الأنصاری:

لم یذکروه. من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۵۷.

(۳۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، رافع بن خدیج (۱)، الشهادة (۲)، الحج (۱)

۵۵۴۷ – رافع بن سجنان:

لم یذکروه. روی عن عبد الله بن الصامت ابن أخی أبی ذر. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۵.

۵۵۴۸ – رافع بن سلمة:

لم یذکروه. روی جراح بن عبد الله عنه، قال: کنت مع علی بن أبی طالب علیه السلام یوم النهروان – الخ. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۴۵.

۵۵۴۹ – رافع بن سملة بن زیاد بن أبی الجعد الأشجعی الکوفی:

کذا عنونه النجاشی والعلامة وهو من أصحاب الباقر و الصادق علیهما السلام. قال النجاشی: هو ثقة من بیت الثقات وعیونهم، وتبعه غیره، و لا خلاف فی وثاقته، وله کتاب رواه بکیر بن سالم. وأبناءه، سالم وعبید وزیاد.

۵۵۵۰ – رافع بن عبد الله:

مولی مسلم بن کثیر الأزدی، شهید الطف، کما ذکره العلامة المامقانی.

۵۵۵۱ – رافع بن عبد الله بن عبد الملک أبو یوسف:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۴۴ عن یوسف بن موسی.

۵۵۵۲ – رافع بن عمیر التمیمی:

لم یذکروه. وهو من الصحابة. بیان سبب إسلامه. کمبا ج ۱۴ / ۵۹۶، وجد ج ۶۳ / ۱۲۰.

۵۵۵۳ – رافع بن مالک العجلانی العجلی:

من النقباء الاثنی عشر، الذین اختارهم رسول الله صلی الله علیه وآله لیکونوا کفلاء قومه، کما تقدم فی المقدمات فی الفصل السادس الحدیث العاشر.

(۳۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، عبد الله بن الصامت (۱)، زیاد بن أبی الجعد (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، رافع بن عبد الله (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، رافع بن مالک (۱)، رافع بن سلمة (۱)، الصدق (۱)

۵۵۵۴ – رافع:

لم یذکروه. هو مولی عائشة وخادمها فی زمن الرسول صلی الله علیه وآله.

روی حدیث الطیر وفضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۳۴۵، وجد ج ۳۸ / ۳۵۱.

۵۵۵۵ – الرافعی الشافعی:

شارح الوجیز، المتوفی ۶۲۳. مذکور فی السفینة وغیره.

۵۵۵۶ – رباح:

بالباء الموحدة وفی بعض النسخ بالیاء المثناة، فلاختلاف النسخة نذکره فی فصل الراء مع الیاء.

۵۵۵۷ – ربعی بن حریر:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام، شئ ج ۱ / ۱۹۶.

۵۵۵۸ – ربعی بن خراش العبسی:

من خواص أمیر المؤمنین علیه السلام، مدحه العامة، ووثقوه مات سنة ۱۰۱.

وفی القاموس: أنه حراش، بالحاء المهملة ککتاب وأخوه ربیع.

جملة من قضایاه المختلفة علیه، فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۱۳.

جملة من روایاته. جد ج ۲۰ / ۳۶۴، وکمبا ج ۶ / ۵۶۴، والأمالی ص ۳۵۵، و دلائل الطبری ص ۳.

۵۵۵۹ – ربعی بن عبد الله بن الجارود بن أبی سبرة الهذلی أبو نعیم البصری:

عدوه من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما، صحب الفضیل بن یسار وأکثر الأخذ عنه، وکان خصیصا " به وبالجملة هو ثقة بالإتفاق وکذا صاحبه الفضیل، کما یأتی.

وللربعی هذا روایات عن السجاد علیه السلام:

(۳۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، حدیث الطیر (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، الجارود بن أبی سبرة (۱)، ربعی بن عبد الله (۱)، ربعی بن خراش (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الوفاة (۱)، السفینة (۱)

منها فی الکافی، حاشیة المرآة ج ۳ / ۸، باب ان الأئمة معدن العلم وشجرة النبوة ولا وجه لتوهم الإرسال کما عرفت مرارا " وکم له من نظیر.

ومنها ما فی البصائر، الجزء الأول باب ۹ عنه، عن السجاد علیه السلام، روایة شریفة فی خلقة طینتهم وأبدانهم.

وروی حماد بن عیسی، عن ربعی بن عبد الله، عن أبی جعفر علیه السلام فی قوله تعالی: (ولو أنهم أقاموا التوریة والإنجیل وما أنزل إلیهم من ربهم). قال:

الولایة. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب ۱۰۶ ص ۴۱۳.

۵۵۶۰ – ربعی بن کأس:

لم یذکروه. کان عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی سجستان. وکأس أمه، یعرف بها. کمبا ج ۸ / ۴۶۶، وجد ج ۳۲ / ۳۵۷.

۵۵۶۱ – الربیع بن أبی الخطاب:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الصفار فی کتابه البصائر، عن عبد الله بن عامر، عنه، عن جعفر بن بشیر، روایة تدل علی حسنه. کمبا ج ۲ / ۱۳۰، وجد ج ۴ / ۸۹، ویر الجزء ۲ باب ۱۷.

والظاهر اتحاده مع ابن الخطاب المذکور خبره فی کمبا ج ۱۴ / ۲۲۹، وجد ج ۵۹ / ۱۸۶.

۵۵۶۲ – الربیع بن أبی مدرک أبو سعید الکوفی:

من فقهاء أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق وله کتاب، ویقال له المصلوب. لأنه صلب بالکوفة علی تشیع. روی کتابه العلاء بن یحیی.

۵۵۶۳ – الربیع الأصم:

له أصل رواه الحسن بن محبوب. والظاهر أنه الربیع بن محمد بن عمر بن حسان الأصم الآتی.

(۳۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، یوم عرفة (۱)، العلاء بن یحیی (۱)، ربعی بن عبد الله (۱)، ربیع بن أبی مدرک (۱)، حماد بن عیسی (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، ربیع الأصم (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، ربیع بن محمد (۱)، الصّلب (۱)

۵۵۶۴ – الربیع بن بدر:

روی عن أبی الأشهب النخعی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. الخصال ج ۲ باب المائة فما فوقه ص ۱۵۰. ولعله البصری المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام. ویأتی فی إسماعیل بن أبان الوراق روایته الأخری، وکذا فی منصور بن مجاهد.

۵۵۶۵ – الربیع بن بکر الأزدی:

لم یذکروه. روی ابن فضال، عن أبی حفص الجرجانی، عنه، عن عبد الرحیم القصیر. الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمیل باب ۳۸ قص الأظفار ص ۴۹۱، ورواه فی یب ج ۳ / ۲۳۷ عنه مثله.

۵۵۶۶ – الربیع بن تغلب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن إسحاق بن إبراهیم بن حماد، عنه، عن فرج بن فضالة، حدیث فی أشراط الساعة. جد ج ۶ / ۳۱۰، وکمبا ج ۳ / ۱۷۹.

۵۵۶۷ – الربیع بن تمیم:

لم یذکروه. وهو الذی نقل مبارزة عابس بن شبیب الشاکری یوم عاشورا.

کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹، وجد ج ۴۵ / ۲۹.

۵۵۶۸ – الربیع بن جمیل الضبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ أبواب الاثنی عشر ص ۶۵ عن حیان بن الحارث الأزدی، عنه، عن مالک بن ضمرة الرواسی، حدیث أبی ذر و تفسیره ونقله أسامی شرار الأولین والآخرین وحدیث الرایات الخمس یوم القیامة، الأربعة هالکة والخامس رایة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وهذا یدل علی حسن عقیدته ونقله فی کمبا ج ۹ / ۲۵۸ و ۲۵۵، وجد ج ۳۷ / ۳۴۱ و ۳۲۸.

(۳۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، زیارة عاشوراء (۱)، الربیع بن بکر الأزدی (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، حیان بن الحارث (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الربیع بن بدر (۱)، عابس بن شبیب (۱)، مالک بن ضمرة (۱)، الخمس (۱)

۵۵۶۹ – الربیع بن الخراج:

لم یذکروه. روی عن الأعمش وعنه، عن أحمد بن محمد بن ولید کما تقدم فی أحمد.

۵۵۷۰ – الربیع بن خیثم:

من الزهاد الثمانية، من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. زاهد متعبد، ضعيف المعرفة ولا أعتمد عليه. واختلف العلماء فيه والتفصيل إلى الكتب المفصلة. مات بعد الستين بسنة أو ثلاث. وفصل فى السفينة أحواله، فأرجع إليه وإلى قاموس الرجال.

كلماته لبعض من شهد قتل الحسين عليه السلام. جد ج ۴۳ / ۲۸۳، وكمبا ج ۱۰ / ۷۹. وروايته عن عبد الله بن مسعود. المعانى ص ۱۹۱.

۵۵۷۱ - الربيع بن خيثم:

فى الكافى ج ۴ باب طواف المريض ص ۴۲۲ بإسناده عن محمد بن الفضيل، عنه، قال: شهدت أبا عبد الله عليه السلام وهو يطاف به - الخ.

۵۵۷۲ - الربيع بن ربيعة الغسانى:

يلقب بسطيح، وهو الكاهن المعروف الآتى فى (سطح).

۵۵۷۳ - الربيع بن زكريا الكاتب:

لم يذكروه. روى أحمد بن محمد، عن أبيه، عنه، عن عبد الله بن محمد، عن الصادق عليه السلام. يب ج ۲ / ۱۰۴.

۵۵۷۴ - الربيع بن زكريا الوراق:

كوفى طعن عليه بالغلو، وروى عنه محمد بن أورمة. كذا قالوا فى حقه.

أقول: وروى البرقى عنه، عن صالح بن سهل. التوحيد ص ۹۵.

(۳۸۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الربيع بن زكريا (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن أورمة (۱)، محمد بن الفضيل (۱)، صالح بن سهل (۱)، أحمد بن محمد (۲)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، المرض (۱)، السفينة (۱)

۵۵۷۵ - الربيع بن زياد الحارثى:

أخو عاصم بن زياد، أتاه أمير المؤمنين عليه السلام عائدا " وكلماته معه فى جد ج ۴۲ / ۱۷۳ و ۱۷۵، وكمبا ج ۹ / ۶۴۱. وفى السفينة ما يتعلق به. ونقل فى القاموس مدائحه عن العامة.

۵۵۷۶ - الربيع بن سعد الجعفى الكوفى الخزاز:

من أصحاب الصادق عليه السلام. أقول: وتقدم فى حفيده أحمد بن النضر، روايته، عنه، عن الباقر عليه السلام ونقله أيضا " فى كتاب الأخلاق ص ۱۲۴، و جد ج ۷۱ / ۶. وسائر رواياته المفيدة حسنه فى كمبا ج ۱۳ / ۳۳، وج ۹ / ۱۶۳، وجد ج ۵۱ / ۱۳۳، وج ۳۶ / ۳۸۵، والعيون ج ۱ / ۶۸.

۵۵۷۷ - الربيع بن السكن:

لم يذكروه. روى أيوب بن نوح، عنه، عن عبد الله بن سليمان العامرى، عن الصادق عليه السلام، حديث عدم خلو الأرض عن الحجة. دلائل الطبرى ص ۲۲۹.

۵۵۷۸ - الربيع بن سليمان الخزاز:

لم يذكروه. روى الحسن بن موسى الخشاب، عن أبى طاهر الوراق، عنه، يب ج ۶ باب من يجب معه الجهاد ص ۱۳۴.

۵۵۷۹ - الربيع بن سليمان بن عمرو الكوفى:

صحب السكونى وأخذ عنه وأكثر، وله كتاب يرويه عنه إبراهيم بن سليمان، وتقدم رواية إبراهيم بن عبيد بن حنان عنه.

۵۵۸۰ – الربیع بن سوید الشیبانی:

لم یذکروه. روی إسحاق بن إسماعیل النیشابوری عنه، عن ناصح البادوذی، عن أبی محمد العسکری علیه السلام. إثبات الوصیة ص ۲۰۹.

(۳۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، عبد الله بن سلیمان العامری (۱)، الربیع بن سلیمان الخزاز (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، إسحاق بن إسماعیل (۱)، إبراهیم بن عبید (۱)، الربیع بن زیاد (۱)، ربیع بن سلیمان (۱)، أیوب بن نوح (۱)، عاصم بن زیاد (۱)، الحسن بن موسی (۱)، أحمد بن النضر (۱)، الطهارة (۱)، السفینة (۱)

۵۵۸۱ – الربیع صاحب المنصور الدوانیقی:

جملة من قضایاه معه ومأموریته فی إحضار الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۵۱ – ۱۶۷، وکتاب الدعاء ص ۱۵۶ و ۲۳۶. وهو ابن یونس، روی عن الصادق علیه السلام روایة شریفة. کمبا ج ۹ / ۱۲۵، وجد ج ۳۶ / ۲۱۵، و ج ۴۷ / ۱۶۲ – ۲۰۸، وج ۹۴ / ۳۱۳، وج ۹۵ / ۱۹۶. مات سنة ۱۷۰ وأولاده: قیس و الفضل ومحمد.

۵۵۸۲ – الربیع بن صبیح: عده الشیخ فی أصحاب الباقر علیه السلام. بعض روایاته فی جمال الأسبوع ص ۱۴۴، کما یأتی فی سعید بن عبد الکریم وکذا فی عبد الله بن عمرو بن الأشعث.

۵۵۸۳ – الربیع بن الضبع الفزاری:

لم یذکروه. وهو من المعمرین، ورد علی عبد الملک بن مروان ونقل له بعض أحواله وأشعاره. ومما قال له: عشت مائتی سنة، فی فترة بین عیسی ومحمد صلی الله علیه وآله وعشرین ومائة سنة فی الجاهلیة وستین سنة فی الاسلام – الخ.

کمبا ج ۱۳ / ۶۲، وجد ج ۵۱ / ۲۳۴.

جملة من أحواله وقضایاه. کمبا ج ۱۳ / ۷۳ و ۷۶، وجد ج ۵۱ / ۲۸۹ و ۲۷۷.

۵۵۸۴ – الربیع بن عبد الرحمن الأسدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام.

۵۵۸۵ – الربیع بن عبد الرحمن:

روی الصدوق عن البرقی، عن أبیه، عنه، قال: کان والله موسی بن جعفر علیه السلام من المتوسمین، یعلم من یقف علیه بعد موته، ویجحد الإمام بعده إمامته، فکان یکظم غیظه علیهم – الخبر. کمبا ج ۱۱ / ۳۰۹، وجد ج ۴۸ / ۲۵۵، و رواه فی العیون ج ۱ / ۱۱۲. ولعله متحد مع سابقه.

(۳۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عبد الله بن عمرو بن الأشعث (۱)، الربیع صاحب المنصور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الربیع بن صبیح (۱)، موسی بن جعفر (۱)، عبد الکریم (۱)، الموت (۲)، الجهل (۱)

۵۵۸۶ – الربیع بن عبد الله الهاشمی:

لم یذکروه. ویظهر من محاجته مع عبد الله بن الحسن، حسنه وکماله، فإنه أثبت أن الإمامة فی عقب الحسین دون الحسن ونظرهما بموسی وهارون، فإنهما أخوان کالحسن والحسین فکما أن النبوة فی ولد هارون فقط وإن کان موسی أفضل فکذا الإمامة فی ولد

الحسين وإن كان الحسن عليهم السلام أفضل. قال الربيع: فانقطع ودخلت على الإمام الصادق عليه السلام، فلما بصر بى، قال لى: أحسنت يا ربيع فيما كلمت به عبد الله بن الحسن. ثبتك الله. كمبا ج ۷ / ۲۴۳، جد ج ۲۵ / ۲۵۸. ونحوه هذه المحاجة وقعت من الإمام الصادق عليه السلام ج ۲۵ / ۲۴۹ و ۲۵۸.

روايته فى الفضائل. كمبا ج ۷ / ۱۰۹، وجد ج ۲۴ / ۸۸، والعلل ج ۱ / ۱۳۰.

روى عنه داود بن سليمان المروزى وعلى بن حاتم وعلى بن حكيم وأحمد بن محمد بن عيسى، فى نوادره عنه.

۵۵۸۷ - الربيع بن قريع:

لم يذكروه. وله رواية شريفة. جد ج ۳۶ / ۱۲۷، وكمبا ج ۹ / ۱۰۷. ۵۵۸۸ - الربيع بن كامل:

لم يذكروه. وهو ابن عم الفضل بن الربيع، عن الفضل بن الربيع، عن الربيع بن يونس حاجب المنصور - الخبر. وتقدم قريبا " روايته فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۰۴.

۵۵۸۹ - الربيع بن محمد بن عمر بن حسان المسلى الأصم الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام وله كتاب يرويه جماعة، منهم العباس بن عامر.

عدة من رواياته المفيدة حسنه وكماله. كمبا ج ۱۳ / ۱۳۱ و ۱۸۶، وجد ج ۵۲ / ۱۰۱ و ۳۳۲، وج ۸۶ / ۲۶۷. وفيه أن مسلية قبيلة من مذحج. وتقدم اتحاده

(۳۸۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۲)، عبد الله الهاشمى (۱)، داود بن سليمان (۱)، الفضل بن الربيع (۲)، على بن حاتم (۱)، محمد بن عيسى (۱)، ربيع بن محمد (۱)، عمر بن حسان (۱)

مع الربيع الأصم.

وروى الصدوق عن يونس، عن الربيع بن محمد، عن أبى الحسن صلوات الله عليه، تفسير الصمد، كمبا ج ۲ / ۶۹، وجد ج ۳ / ۲۲۰، ونقله فى المعانى ص ۶ عن يونس بن عبد الرحمن عن الربيع بن مسلم، عنه مثله.

وعن أيوب بن نوح عنه، حديث لزوم الحجة فى الأرض. جد ج ۶ / ۱۸، و كمبا ج ۳ / ۹۷.

وعن العباس بن عامر، عنه، عن يحيى بن مسلم، الحديث المذكور فى يحيى.

وروى ابن محبوب عنه، حديث وصف الامام وسماعه فى بطن أمه، ورفع العمود له.

۵۵۹۰ - الربيع بن محمد الكوفى:

لم يذكروه. هو عفيف الدين، العالم الفاضل، القاضى. كان فى القرن السادس. جد ج ۴۲ / ۳۲۵، و كمبا ج ۹ / ۶۸۳.

۵۵۹۱ - الربيع بن مسلم:

لم يذكروه. وقع فى الطريق الصدوق فى المعانى عن يونس بن عبد الرحمن، عنه، عن أبى الحسن عليه السلام معنى الصمد وكذا فى التوحيد عنه مثله.

۵۵۹۲ - الربيع بن المنذر:

لم يذكروه. روى المفيد فى أماليه ص ۱۸۲ وفى طبع آخر ص ۲۰۱ عنه، عن أبيه، عن الحسين عليه السلام فضل البكاء عليهم. كمبا ج ۱۰ / ۱۶۴، وجد ج ۴۴ / ۲۷۹.

وروايته الأخرى فى ذلك ص ۱۶۶ وكذا فى بشا ص ۶۲.

وروايته عن أبيه، عن السجاد عليه السلام كما فى الكامل ص ۱۰۰. وروايته الأخرى عن أبيه، عن الحسن المجتبى عليه السلام. كمبا

فی أمالی المفید ص ۲۷ وفی طبع آخر ص ۳۰.

(۳۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الربیع بن المنذر (۱)، العباس بن عامر (۱)، أیوب بن نوح (۱)، یحیی بن مسلم (۱)، ربیع الأصم (۱)، ربیع بن محمد (۲)، البکاء (۱)، الصّلاة (۱)

وروایته عن أبیه، عن محمد بن الحنیفة فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۷۹.

۵۵۹۳ - الربیع بن واصل الکلاعی:

لم یذکروه. هو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

کتاب صفین ص ۵۵۷.

۵۵۹۴ - ربیع الوراق:

لم یذکروه. روی البرقی، عنه، عن الصالح بن سهر. عن الصادق علیه السلام.

تفسیر (کل شئ هالک إلا وجهه)، قال: نحن. ومثله فی التوحید فی هذا الباب.

۵۵۹۵ - الربیع بن ولاد:

لم یذکروه. روی هارون بن خارجة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۴ باب علامة أول شهر رمضان ص ۱۶۵.

۵۵۹۶ - الربیع بن یزید:

لم یذکروه. روی حماد بن عثمان عنه، قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام.

الکافی ج ۴ کتاب الزکاة باب ۷ ص ۱۱.

۵۵۹۷ - الربیع بن یسار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ أمالیه ج ۲ / ۱۵۹ عن أحمد بن عبید الله، عنه، عن الأعمش، حدیث المناشدة.

۵۵۹۸ - الربیع بن یونس: لم یذکروه. وهو صاحب المنصور المذکور.

۵۵۹۹ - الربیعة بن أبی شداد الخثعمی:

لم یذکروه. عن الطبری، أنه شهد الجمل وصفین مع علی أمیر المؤمنین علیه السلام ومعه رایة خثعم وساء عاقبته - نعوذ بالله من سوء العاقبة - وصار إلی الخوارج وقتل معهم. ویقرب من ذلک، ما نسبه نصر فی کتاب صفینة إلی

(۳۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، هارون بن خارجة (۱)، الربیع بن ولاد (۱)، الربیع بن یزید (۱)، حماد بن عثمان (۱)، أحمد بن عبید (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۲)، الزکاة (۱)، الهلاک (۱)

شداد بن أبی ربیعة الخثعمی.

۵۶۰۰ - ربیعة بن حارثة:

رئیس خزاعة، کان من المعمرین، سن السائبة والوصیلة والحام. جد ج ۵۱ ۲۹۱، وکمبا ج ۱۳ / ۷۷.

۵۶۰۱ - ربیعة بن الحارث بن عبد المطلب أبو أروی الهاشمی:

عدوه مجهولا، " لکن یدل علی حسنه أنه بقی مع رسول الله یوم حنین، مع سبعة نفر من بنی عبد المطلب أو ثمانیة، تاسعهم مولانا

أمير المؤمنين عليه السلام.

كمبا ج ۶ / ۶۱۱ و ۶۱۶، وج ۹ / ۳۱۳، وجد ج ۲۱ / ۱۵۶ و ۱۷۸، وج ۳۸ / ۲۲۰.

وهو ابن عم النبى صلى الله عليه وآله كان أسن من عمه العباس بسنتين و هو الذى قال فى حقه النبى: نعم الرجل ربيعة، لو قصر من شعره وشمر ثوبه.

أشعاره فى مدح أمير المؤمنين عليه السلام حين أراد الناس بيعة أبى بكر.

كمبا ج ۹ / ۳۲۶ وجد ج ۳۸ / ۲۷۴.

إرساله ابنه الفضل بن العباس، وكذا العباس أرسل ابنه إلى أمير المؤمنين عليه السلام يسألانه أن يستعملها على الصدقات، فلم يقبل.

كمبا ج ۹ / ۵۳۴، و جد ج ۴۱ / ۱۱. وعن ابن قتيبة أنه أستشهد بصفين. وابنه محمد يأتى.

۵۶۰۲ - ربيعة السعدى:

لم يذكروه. روى عن حذيفة بن اليمان، كما تقدم، ونزيدك عليه ما فى جد ج ۲۱ / ۱۹، وكمبا ج ۶ / ۵۷۶.

وروى عن أبى ذر الغفارى وعنه أبو هارون العبدى كما فى الكامل ص ۵۱، و أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۲۷، ودلائل الإمامة للطبرى ص ۵۱. وفى سورة الواقعة.

۵۶۰۳ - ربيعة بن سميع:

لم يذكروه. هو من كبار التابعين ومن الشيعة المنصفين، له كتاب فى النعم، رواه عن أمير المؤمنين عليه السلام، نقله عبد الله بن مغيرة، عن مقرن، عن جده ربيعة.

(۳۹۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، أبوذر الغفارى (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، أبو هارون العبدى (۱)، حذيفة بن اليمان (۱)، سورة الواقعة (۱)، الفضل بن العباس (۱)، ربيعة السعدى (۱)

ومدحه النجاشى حيث قال فى أول كتابه: أذكر المتقدمين فى التصنيف من سلفنا الصالحين وهى أسماء قليلة. ثم بدأ بأبى رافع وثنى بهذا الرجل ربيعة بن سميع.

۵۶۰۴ - ربيعة بن شرحبيل:

من شهود أمير المؤمنين، بما فى كتاب التحكيم يوم صفين، كما فى كتاب صفين ص ۵۰۷.

۵۶۰۵ - ربيعة بن شيبان:

لم يذكروه. وهو من أصحاب مولانا الحسن المجتبى عليه السلام، وروى عنه ثابت بن عمارة، كما تقدم فى ثابت، وفى بشا ص ۲۶۸.

۵۶۰۶ - ربيعة بن عبد الرحمن، المعروف بربيعة الرأى، أبو عثمان:

من أصحاب السجاد والباقر والصادق عليهم السلام، عامى ضعيف، خبيث الرأى. مات سنة ۱۳۶. وكان بليغا " خطيبا " إذا أخذ فى كلام وصله حتى يمل ويضجر. وأخذ عن أبى حنيفة. ومات بالأنبار فى المدينة الهاشمية، التى بناها أبو عباس.

۵۶۰۷ - ربيعة بن عمرو الجرشى:

لم يذكروه. ما يفيد ذمه. كمبا ج ۱۰ / ۲۲۴، وجد ۴۵ / ۱۳۱.

۵۶۰۸ - ربيعة بن كعب:

عد من مجاهيل الصحابة، لكن خدم رسول الله صلى الله عليه وآله سبع سنين، فقال: اسأل حاجة منى. فسأل أن يدخل معه الجنة، فقبل وقال: فأعنى بكثرة السجود. تفصيل ذلك فى كتاب الاخلاق ص ۲۲، وكتاب الدعاء ص ۴۵، و كمبا ج ۶ / ۶۹۱، و جد ج ۹۳ / ۳۲۶،

وج ۶۹ / ۴۰۷، وج ۲۲ / ۸۶.

۵۶۰۹ – ربیعة بن مخارق الغنوی:

لم یذکروه. هو من رؤساء جند ابن زیاد فی محاربته مع إبراهیم الأشتر. کمبا

(۳۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، ربیعة الرأی (۱)، ربیعة بن کعب (۱)، السجود (۱)، الموت (۱)

ج ۱۰ / ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۸۰.

۵۶۱۰ – ربیعة بن ناجد الأسدی الأزدی الکوفی:

من أولیاء أمیر المؤمنین علیه السلام کما عن البرقی.

جملة من روایاته الشریفة عن أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۳۱۷ – ۳۲۲، وکمبا ج ۹ / ۶۱ و ۶۲ وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۷۷ و ۲۶۱ و ۲۶۵.

۵۶۱۱ – رجاء بن أبی الضحاک:

لم یذکروه. وهو الذی روی الصدوق فی العیون باب ۴۴ عنه وصف عبادة الرضا علیه السلام وخصوصیات سفره من المدینة إلی مرو. ونقله فی البحار متفرقا " بعضها فی جد ج ۴۹ / ۹۱ و ۱۱۶، وج ۸۵ / ۳۲، وکمبا ج ۱۲ / ۳۳ و ۲۶، و کتاب الصلاة ص ۳۳۹. وهو خال المأمون. أرسله المأمون فی سنة ۲۰۰ إلی مدینة لا حضار مولانا الرضا علیه السلام إلی مرو، وقیل کان فی سنة ۱۹۸.

ویستفاد حسن حاله وإیمانه من کلام الرضا علیه السلام لرجل أراد قتل رجاء هذا، فنهاه وقال: أتریـد أن تقتل نفسا " مؤمنة بنفس کافرة – الخ. العیون ج ۲ / ۲۰۵.

۵۶۱۲ – رجاء بن سلمة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۵۸. عن المغیرة بن محمد، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر الجعفی، عن الباقر علیه السلام، خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام، المفصلة فی فضائله وأسمائه وعللها. ونقله فی جد ج ۳۵ / ۴۵، وکمبا ۹ / ۱۰، وبشارة المصطفی ص ۱۲ رجاء بن أبی سلمة، وکلمة أبی زائدة.

وسائر روایاته فی جد ج ۳۵ / ۳۶۱، وکمبا ج ۹ / ۶۹، وفی العلل ج ۱ / ۱۱۷ و ۱۳۰ عنه، عنه، عنه – الخ. ومثل ذلک فیه ص ۲۲۳، وجد ج ۸ / ۳۳۹، وکمبا ج ۳ / ۳۸۹. وفی کل هذه المواضع، اسم أبیه سلمة.

(۳۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ربیعة بن ناجد (۱)، جابر الجعفی (۱)، عمرو بن شمر (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

۵۶۱۳ – رجاء بن عبد الرحیم:

لم یذکروه. روی عن رسول الله صلی الله علیه وآله. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۳۷.

۵۶۱۴ – رجاء بن المنقذ العبدی:

لم یذکروه. خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۶، وجد ج ۴۵ / ۵۹.

۵۶۱۵ – رجاء بن یحیی بن سامان أبو الحسین العبرتائی الکاتب:

من أصحاب الهادی علیه السلام، روی عنه أبو المفضل الشیبانی. جد ج ۳۸ / ۳۲۴، وکمبا ج ۹ / ۳۳۸، وکذا فی المستدرک ج ۱ / ۱۱

و ۶۱، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۱ و ۱۳۸ و ۱۵۷ و ۱۸۶ و ۱۹۳ مکررا " ۲۰۰ و ۲۲۲ و ۳۲۶. مات سنة ۳۱۴.

وفی اقبال السید ص ۲۵: عن علی بن عبد الواحد بإسناده عنه، قال: خرج إلینا من دار سیدنا أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام فی سنة ۲۵۵. فذکر الرسالة المقنعة بأسرها ... وفی جد ج ۹۷ / ۳۵۸، وکمبا ج ۲۰ / ۲۱۳.

وفی جمال الأسبوع ص ۲۲۵ عن أبی المفضل، عنه، عن أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام.

وقال النجاشی: روی عن أبی الحسن علی بن محمد الهادی علیه السلام - إلی أن قال: - روی رجاء رسالة تسمی المقنعة فی أبواب الشریعة، رواها عنه أبو المفضل الشیبان انتهی.

وعن غیر واحد، أنه رجاء بن محمد بن یحیی، حدث عن أبی هاشم الجعفری و حماد بن إسحاق الموصلی وروی عنه أبو المفضل الشیبانی.

۵۶۱۶ - رجب بن محمد بن رجب المحافظ:

هو شیخ، علامة، محدث، شاعر، أدیب. روی من کتابه الکفعمی فی بلد الأمین ص ۶۰۹. وزعم بعض أن فی کتابه مشارق أنوار الیقین، إفراطا " ربما یتوهم منه الغلو.

(۳۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مشارق أنوار الیقین للحافظ رجب البرسی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، شهر رجب المرجب (۲)، أبو المفضل الشیبانی (۲)، یحیی بن سامان (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الموت (۱)

۵۶۱۷ - رخبة بن الحسن:

لم یذکروه. روی فضل محبة أمیر المؤمنین علیه السلام. بشارة المصطفی ص ۳۷.

۵۶۱۸ - رحیل، جد زهیر بن معاویة:

کان فیمن قتل الحسین علیه السلام. ختص ص ۱۲۸.

۵۶۱۹ - رحمة بن صدقة:

عدة من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام.

أقول: یکنی بأبی جمعة، روی الصدوق فی المعانی ص ۲۸ بإسناد عنه، حدیث تفسیر الصادق علیه السلام لقوله تعالی: (المص) وأن عند انقضائه، ینقضی ملک بنی أمیة. ونقله فی جد ج ۱۰ / ۱۶۳، وکمبا ج ۴ / ۱۲۸، وشی ج ۲ / ۱.

۵۶۲۰ - رحمة بن مصعب:

لم یذکروه. وقع فی طریق کنز عن القاسم بن عیسی، عنه، عن قرة بن خالد، عن أبی رجاء العطاردی - إلی آخر ما سیأتی فی أبی رجاء.

۵۶۲۱ - رحیم:

أم ولد الحسین بن علی بن یقطین. کانت امرأة حرة فاضلة، حجت نیفا " و عشرین حجة، عن سعید مولاه، وقد روی عنها الیقطینی وفاة الکاظم علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۳۰۱، وجد ج ۴۸ / ۳۳۰، وغیبة الطوسی ص ۲۱.

۵۶۲۲ - رحیم:

جد أحمد بن عبدوس.

من أصحاب الرضا علیه السلام. روی عنه حفیده، کما تقدم فیه. وسائر روایاته فی کامل الزیارات ص ۳۰۰ مکررا " وفیه روایة علی

بن الحکم، عنه.

۵۶۲۳ – رزام بن مسلم:

مولی خالد بن عبد الله القسری الکوفی. من أصحاب الصادق علیه السلام. ما

(۳۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، الحسین بن علی بن یقطین (۱)، زهیر بن معاویة (۱)، خالد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو أمیة (۱)، أحمد بن عبدوس (۱)، علی بن الحکم (۱)، رحمة بن صدقة (۱)، رزام بن مسلم (۱)، القتل (۱)، الحج (۱)، الوفاة (۱)

یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۱۱ / ۱۵۸، وجد ج ۴۷ / ۱۳۸.

ما یفید ذمه، ولعله کان فی بدء أمره. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۵، وجد ج ۴۷ / ۲۰۴. و ذکرناه فی کتابنا مستدرک ج ۱۰ / ۱۸۶ لغة (نوق).

وهو الذی لما رأی أبا جعفر المنصور، متوکئا " علی ید مولانا الصادق علیه السلام، فما عرفه، قال: والله ما علمت لوددت أن خد أبی جعفر نعل لجعفر. فسأل عن الصلاة وحدودها – الخ. ج ۴۷ / ۱۸۵.

۵۶۲۴ – رزق الله بن أبی العلاء:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۴ باب النوادر من کتاب المزار ص ۵۸۸، عند أحمد بن محمد (یعنی ابن عیسی) عن سلیمان بن عمر السراج ورواه فی کامل الزیارة ص ۲۷۹، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن رزق الله بن العلاء، عنه، عن سلیمان بن عمرو السراج، عن بعض أصحابنا عن أبی عبد الله علیه السلام، قال:

یؤخذ طین قبر الحسین من عند القبر، علی قدر سبعین باعا. " وبسند آخر عنه، مثله نحوه کما فیه ص ۲۸۱ ونقله کمبا ج ۲۲ / ۱۴۵، وجد ج ۱۰۱ / ۱۳۰.

أقول: وفی ثلاث نسخ من الکافی: أبی العلاء. وفی التهذیب ج ۲ / ۲۶، بطریق صحیح عن أحمد بن عیسی، عن رزق الله بن العلاء، عنه – الخبر من دون کلمة أبی، مثل ما فی الکامل.

۵۶۲۵ – رزق الله بن سلیمان بن غالب الأزدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۲۳، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه ومحمد بن سعید، عن الحسن بن علی المازدی – الأزدی فی نسخة – روایة شریفة نبویة، قال: أنا الشجرة وفاطمة فرعها، وعلی لقاحها، والحسن و الحسین ثمرها – وزاد رزق الله: – وشیعتنا ورقها، الشجرة أصلها فی جنة عن، و الفرع والورق والثمر فی الجنة. کمبا ج ۹ / ۸، وجد ج ۳۵ / ۳۱.

۵۶۲۶ – رزیب بن ثملا:

وصی عیسی بن مریم، له قصة طویلة وأخبارات فی الملاحم. کمبا

(۳۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب المزار للشهید الأول (۱)، یوم عرفة (۱)، سلیمان بن عمرو السراج (۱)، سلیمان بن عمر السراج (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، الحسن بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سعید (۱)، الصدق (۱)، القبر (۲)، الصّلاة (۱)

ج ۱۶ / ۱۰۳، وجد ج ۷۶ / ۳۵۲.

۵۶۲۷ – رزیق بن مرزوق:

کوفی ثقـة، له کتاب. کـذا ذکره النجاشـی فی باب الراء المهملـة والشـیخ ذکره فی ست، فی المبـدوین بالزاء المعجمـة. وروی کتابه، إبراهیم بن سلیمان.

۵۶۲۸ - رزین بیاع الأنماط:

من أصـحاب الباقر والصادق علیهما السلام، وقع طریق المفید فی أمالیه ص ۸۳، عن الحسن بن حماد، عن أبیه، عنه، قال: سـمعت زید بن علی بن الحسین علیه السلام، وفیه ما یفید حسنه وکماله.

وأحمد بن محمد بن عیسـی، فی نوادره، عن أبان بن عثمان، عنه، قال: قلت لأبی جعفر علیه السـلام. کما فی المستدرک ج ۲ / ۵۷۹، ویب ج ۷ / ۲۷۸ و ۲۷۹.

وروی عن الصادق علیه السلام خبر إطاعة الجن لأمیر المؤمنین علیه السلام.

مدینة المعاجز ص ۴۹.

وروی الحسن بن عطیة، عنه، عن أحدهما روایة تدل علی حسن عقیدته.

الکافی ج ۲ کتاب الدعاء ص ۵۲۲.

۵۶۲۹ - رزین بن عثمان:

لم یـذکروه. هو جد دعبل الخزاعی الشاعر المعروف، من أولاد بدیل بن ورقاء المذکور فیه نسـبه وأولاد وأجداده. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۳۶۳ - ۳۶۷.

۵۶۳۰ - رستم بن عبد الله بن خالد المخزومی:

لم یذکروه. روی عن سلیمان الأعمش، روایة کریمة. تقدمت الإشارة إلیها فی أحمد بن زید ۵۶۳۱ - رستم بن مسعود أبو الفتح:

لم یذکروه. روی الراوندی فی نوادره عنه. المستدرک ج ۱ / ۵۳۵.

(۳۹۸)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۲)، کتاب الإرشاد للشـیخ المفید (۱)، کتاب مدینـة المعاجز للسـید هاشم البحرانی (۱)، رزین بیـاع الأنماط (۱)، إبراهیم بن سـلیمان (۱)، أحمد بن محمد بن عیسـی (۱)، الشاعر دعبل الخزاعی (۱)، عبـد الله بن خالد (۱)، أبان بن عثمان (۱)، سلیمان الأعمش (۱)، الحسن بن عطیة (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحسن بن حماد (۱)، رزیق بن مرزوق (۱)

۵۶۳۲ - رشد (رشید - خ ل) بن زید الجعفی الکوفی:

ثقة، قلیل الحدیث. له کتاب، رواه إبراهیم بن سلیمان.

۵۶۳۳ - رشد بن سعد المصری:

(رشـید کما فی رجال الشیخ) عد من مجاهیل أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام، روایته النص علی الأئمة. کمبا ج ۹ / ۱۵۶، وجد ج ۳۶ / ۳۵۱.

۵۶۳۴ - رشید:

روی ابنه سلیمان، عنه، کما یأتی فی ابنه.

۵۶۳۵ - رشید بن زید الحمیری:

لم یذکروه. روی عن الحسن بن محبوب کما فی مدینة المعاجز ص ۱۹۶ حدیث عمرو بن الحمق الخزاعی.

۵۶۳۶ - رشید الهجری:

من خواص أصـحاب أمیر المؤمنین علیه السـلام، وکان یعلم علم المنایا و البلایا کما قاله الکاظم علیه السـلام. جـد ج ۴۸ / ۵۴ و ۶۹،

وکمبا ج ۱۱ / ۲۴۶ و ۲۵۱.

وتقدمت الروایة فی ترجمة إسحاق بن عمار.

سن: عن قنوا بنت رشید الهجری قالت: قلت لأبی: ما أشد اجتهادک؟

فقال: یا بنیة سیجئ قوم بعدنا، بصائرهم فی دینهم أفضل من اجتهاد أولیهم. جد ج ۵۲ / ۱۳۰، وج ۴۲ / ۱۲۳. ونحوه ص ۱۳۹، وکمبا ج ۱۳ / ۱۳۸، وج ۹ / ۶۲۹ و ۶۳۳.

وعده الشیخ فی رجاله، فی أصحاب أمیر المؤمنین والحسن والحسین و السجاد علیهم السلام.

جملة مما جری بینه وبین أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۲۱۱. وتعالیمه له فی ص ۳۱۳، وکمبا ۹ / ۵۵۹ و ۵۸۵.

إخبار أمیر المؤمنین علیهما السلام إیاه بشهادته وکیفیتها. جد ج ۴۱ / ۳۴۶، و

(۳۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، رشید الهجری (۲)، الحسن بن محبوب (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، رشید بن زید (۱)، الشهادة (۱)

کمبا ج ۹ / ۵۹۴.

وقول رشید له: یا أمیر المؤمنین علیه السلام آخر ذلک إلی الجنة! فقال: یا رشید أنت معی فی الدنیا والآخرة فلما وقع قطع یدیه ورجلیه واجتمع الناس، قال: ائتونی بصحیفة ودواة، أکتب لکم ما یکون إلی یوم الساعة.

قب: باب الحسین علیه السلام رشید الهجری. جد ج ۴۵ / ۳۳۱، وکمبا ج ۱۰ / ۲۷۷.

وفی دلائل الطبری ص ۷۲ قال: بوابة (یعنی الحسین (ع)) رشید الهجری.

نقله وروده علی أمیر المؤمنین علیه السلام فی بیته بعد شهادته وإخباره إیاه، بأشیاء تکون. إحقاق الحق ج ۸ / ۷۳۷.

باب أحوال رشید الهجری. کمبا ج ۹ / ۶۲۸، وجد ج ۴۲ / ۱۲۱.

۵۶۳۷ - رشیق صاحب المادرای:

من الثلاثة الذین بعثهم المعتضد العباسی إلی بیت مولانا صاحب الزمان علیه السلام. فوقفوا علی معجزة ورجعوا خاسرین. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۸، وجد ج ۵۲ / ۵۲.

۵۶۳۸ - رشیق مولی الرشید:

لم یذکروه. روی معجزة مولانا الکاظم علیه السلام. وروی عنه هشام بن منصور، کما یأتی فی هشام.

۵۶۳۹ - السید الرضی، المسمی بمحمد أخو المرتضی:

من أعاظم علمائنا فی العلم والعمل ومفخرة من مفاخر العترة الطاهرة. ولد فی سنة ۳۵۹ وتوفی ۴۰۶ فی ۶ محرم.

مؤلف نهج البلاغة وغیره ویأتی عند ذکر اسمه الشریف وتقدم أبوهما.

وعد من مشائخ الطوسی. کما عن الروضات. وابنه، أبو أحمد عدنان، یأتی فی عدنان.

(۴۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب نهج البلاغة (۱)، رشید الهجری (۳)، الشهادة (۱)

ولیعلم أن الرضی، إذا أطلق، فهو هذا السید الجلیل وإذا قیل الفاضل الرضی أو الشارح الرضی، فهو محمد بن الحسن الاسترآبادی،

العالم المحقق المدقق، شارح الكافية والشافية وغيرهما، وتوفى فى سنة ۶۸۶.

وإذا قيل: الآغا رضى، فهو محمد بن الحسن القزوينى، العالم الجليل صاحب كتاب لسان الخواص وقبلة الآفاق وتاريخ علماء قزوين، وهو تلميذ المولى خليل القزوينى، توفى سنة ۱۰۹۶.

۵۶۴۰ – رعبل بن عمرو السكسكى:

لم يذكروه. وهو من أصحاب معاوية يوم صفين، ۵۶۴۱ – رفاعة بن أبى رفاعة الهمدانى:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، وصاحب راية همدان يوم صفين. كما قاله الشيخ. ويظهر منه مدحه وجلالته وكفايته بل وثاقته.

۵۶۴۲ – رفاعة بن رافع بن مالك الخزرجى الزرقى الأنصارى:

من أصحاب رسول الله وأمير المؤمنين صلوات الله عليهما. شهد بدرا " والخندق والمشاهد كلها، وبيعة الرضوان، وشهد مع أمير المؤمنين، الجمل والصفين. و له فى الجمل خطبة وكلام. وعده العلامة الأمينى من الذين أتوا دار عثمان فى الحصار الأول لقتله.

كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۱۶۹.

وبعد قتل عثمان، كان فى الجماعة الذين نظروا فى أمر الإمامة وأشاروا و بينوا إمامة مولانا أمير المؤمنين عليه السلام وفضائله، فأجابهم الناس.

وهو من شهود أمير المؤمنين عليه السلام، فى كتاب التحكيم يوم صفين.

كتاب صفين ص ۵۰۶.

۵۶۴۳ – رفاعة بن زيد بن السائب:

لم يذكروه. خبيث، منافق. جد ج ۹ / ۷۴، وكمبا ج ۳ / ۲۵.

(۴۰۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۴)، كتاب الكافئة للشيخ المفيد (۱)، محمد بن الحسن الاسترآبادى (۱)، رفاعة بن أبى رفاعة (۱)، محمد بن الحسن القزوينى (۱)، رفاعة بن رافع (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۲)، الجماعة (۱)

۵۶۴۴ – رفاعة بن زيد:

عد من مجاهيل الصحابة. وهو منافق عظيم النفاق. كمبا ج ۶ / ۳۲۶ و ۵۴۶، وجد ج ۱۸ / ۱۱۶ وج ۲۰ / ۲۸۴.

۵۶۴۵ – رفاعة بن زيد بن عامر الأنصارى:

لم يذكروه. هو عم قتادة بن النعمان الأنصارى. جد ج ۱۹ / ۳۱۱، وكمبا ج ۶ / ۴۷۱.

۵۶۴۶ – رفاعة بن زيد الجدلى ثم الضبى:

لم يذكروه. قدم على رسول الله صلى الله عليه وآله فى هدنة الحديبية وأهدى لرسول الله صلى الله عليه وآله غلاما " وأسلم، فحسن إسلامه. وكتب له كتابا " إلى قومه يدعوهم إلى الاسلام فأسلموا. جد ج ۲۰ / ۳۷۴. و جملة من قضاياه.

ص ۳۷۵، وكمبا ج ۶ / ۵۶۷.

۵۶۴۷ – رفاعة بن شداد البجلى:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام وشهد معه فى حرب الجمل وله أشعار فى البراز، فى مدح أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۴۳۱، وجد ج ۳۲ / ۱۸۲.

وعده الشيخ فى رجاله من أصحاب أمير المؤمنين والحسن عليهما السلام.

وجعله أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين على جناح عسكره، مع جماعة أخرى. كمبا ج ۸ / ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۷۳.

وله كلمات يوم نصب الحكمين، تدل على مدحه. كمبا ج ۸ / ۵۹۳، وجد ج ۳۳ / ۳۱۲. وهو ممن كتب إلى الحسين عليه السلام من

أهل الكوفة. كمبا ج ۱۰ / ۱۷۵، وجد ج ۴۴ / ۳۳۳.

ولما ورد الحسين عليه السلام كربلاء، دعا. بدواة وبيضاء وكتب إلى أشراف الكوفة: بسم الله الرحمن الرحيم من الحسين بن على إلى سليمان بن صرد، و

(۴۰۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، سليمان بن صرد الخزاعى (۱)، رفاعة بن شداد البجلى (۱)، مدينة الكوفة (۲)، قتادة بن النعمان (۱)، الحسين بن على (۱)، الحرب (۱)

المسيب بن نجية، ورفاعة بن شداد، وعبد الله بن وأل، وجماعة المؤمنين - الخ. كمبا ج ۱۰ / ۱۸۸، وجد ج ۴۴ / ۳۸۱.

قيام هؤلاء الجماعة لطلب ثار الحسين عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۴، وجد ج ۴۵ / ۳۵۵.

وكانوا رؤساء على جند المختار وجاهدوا، وله أشعار فى الرجز. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۶، وجد ج ۴۵ / ۳۶۱.

قاتل رفاعة، قتال الشديد البأس، القوى المراس، حتى قتل. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۹، وجد ج ۴۵ / ۳۷۳.

قال العلامة المامقانى بعد الإشارة بشهادته يومئذ: وكان رفاعة يوم الطف محبوسا " أو معتقلا، " لم يستطيع الخروج إلى الحسين عليه السلام ولم يسمع واعيته.

انتهى.

أقول: وهو من القوم الصالحين، الذين وفقوا مع مالك الأشتر لتجهيز أبى ذر وكفنه ودفنه.

رسالة أمير المؤمنين عليه السلام إليه، حين كان قاضى الأهواز: دار المؤمن ما استطعت، فإن ظهره حمى الله، ونفسه كريمة على الله، وله يكون ثواب الله - الخ.

كتاب العشرة ص ۶۳، وجد ج ۷۴ / ۲۳۰.

۵۶۴۸ - رفاعة بن طالب الجرهمى:

لم يذكروه. هو من شهداء صفين. كتاب صفين ص ۵۵۷.

۵۶۴۹ - رفاعة بن ظالم الحميرى:

لم يذكروه. وهو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين، حمل على حجر الشر فقتله وشكره أمير المؤمنين وكان ابن عم الحكم بن أزهر. كتاب صفين ص ۲۴۴.

۵۶۵۰ - رفاعة بن عبد المنذر الأنصارى أبو لبابة:

صحابى وهو من رواة حديث الولاية. كتاب الغدير ط ۲ ج ۱ / ۲۹. وعده

(۴۰۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، يوم عاشوراء (۱)، رفاعة بن عبد المنذر (۱)، عبد الله بن وال (۱)، حديث الولاية (۱)، رفاعة بن شداد (۱)، مالك الأشتر (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۲)، الظلم (۱)، الجماعة (۲)

الشيخ فى رجاله من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله.

۵۶۵۱ - رفاعة بن محمد الحضرمى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، ثقة كما عن ابن داود.

۵۶۵۲ – رفاعة بن موسی النخاس الکوفی الأسدی:

هو من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام، ثقة بالاتفاق، وله کتاب مبوب فی الفرائض. وکان مسکونا " إلی روایته، لا یعترض علیه بشئ من الغمز، حسن الطریقة، کما قاله النجاشی.

ولعله أشار إلی احتجاج ابن بکیر لمدعاه بروایة رفاعة ومحاجة عبد الله بن المغیرة أیضا " مع ابن بکیر بذلک.

۵۶۵۳ – رفاعة بن وآیل الأرحبی:

لم یذکروه. وهو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم حرب الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۱۲، وجد ج ۳۳ / ۳۹۱.

۵۶۵۴ – الرفاعی:

هو السید أحمد. زار سنة ۵۵۵ قبر الرسول، وأنشد أشعاره تجاه القبر الطاهر.

بیان الغلو فی حقه: أنه ظهرت له ید جده فقبلها. وتفصیل ذلک مع الاشعار المنشدة فی ذلک. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۷۴.

۵۶۵۵ – رفید بن مصقلة العبدی الکوفی:

من أصحاب الباقر علیه السلام. خبر رفید مولی علی بن هبیرة، سخط علیه مولاه، فعاذر رفید بأبی عبد الله علیه السلام، فقال له: انصرف إلیه واقرئه منی السلام وقل له: إنی آجرت علیک مولاک رفیدا " فلا تهجه بسوء. فلما انصرف إلیه أخذه وأمر بقتله، فلما أبلغه کلام مولانا الصادق علیه السلام، حل أکتافه وأمره بأن یقتص منه بذلک وناوله خاتمه وأکرمه، وقال له: أمری فی یدک، فدبر

(۴۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، رفاعة بن موسی (۱)، رفاعة بن محمد (۱)، رفید بن مصقلة (۱)، الخوارج (۱)، الصدق (۱)، القبر (۲)، الشهادة (۱)، القصاص (۱)، القتل (۱)، الزیارة (۱)

فیها ما شئت. کمبا ج ۱۱ / ۱۵۶، وجد ج ۴۷ / ۱۷۹، والکافی ج ۱ باب مولد الصادق علیه السلام ص ۴۷۳.

وروی الصفار فی بصائره، عنه، عن الصادق علیه السلام، حدیث سیر علی علیه السلام بما فی الجفر الأبیض، والقائم علیه السلام یسیر بما فی الجفر الأحمر.

وعن ختص: عنه، عنه، حدیث التفویض إلی القائم علیه السلام.

۵۶۵۶ – المولی رفیعا الجیلانی:

من تلامذة العلامة المجلسی مذکور فی السفینة و غیره.

۵۶۵۷ – المولی رفیع الدین القزوینی:

صاحب کتاب أبواب الجنان، المتوفی سنة ۱۰۸۹ ه. مذکور فی السفینة وغیره.

۵۶۵۸ – المیرزا رفیع الدین النائینی:

سید الحکماء والمتفلسفین، المتوفی سنة ۱۰۸۲ ه. مذکور فی السفینة وغیره.

۵۶۵۹ – رقاد بن مالک:

لم یذکروه. وهو من قتلة الحسین علیه السلام. خبیث، ملعون، قتله المختار.

کمبا ج ۱۰ / ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۳۷۶.

۵۶۶۰ – رقبة بن مصقلة بن عبد الله بن حویة العبدی:

قال العلامة المامقانی: عنونه الوحید وقال: یظهر من بعض الروایات، کونه عامیا " مفتیا " لهم فی العراق ولا یبعد کونه رفید بن مصقلة

ووقع الاشتباه من النساخ. انتهى كلام المامقانى.

أقول: هو رقبة بن مصقلة بن عبد الله بن خونعة بن حمزة العبدى، وقع فى طريق ابن الشيخ الطوسى، عن إبراهيم بن عبد الحميد (المذكور)، عنه، عن أبيه، عن جده عبد الله، قال: قدمنا وفد عبد القيس فى إمارة عمر بن الخطاب - الخ. ثم

(۴۰۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، دولة العراق (۱)، الخليفة عمر بن الخطاب (۱)، العلامة المجلسى (۱)، إبراهيم بن عبد الحميد (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، رفيد بن مصقلة (۱)، القتل (۲)، الوفاة (۲)، السفينة (۲)

ذكر رواية عمر عن النبى صلى الله عليه وآله: لو أن السماوات والأرض وضعتا فى كفة ووضع إيمان على فى كفة، لرجح إيمان على عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۳۱۰ و ۴۵۴، وجد ج ۳۸ / ۲۰۸، وج ۴۰ / ۱۱۹.

وفى أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۴۳: رقية بالياء، وج ۲ / ۱۸۸: رقبة بالباء الموحدة.

۵۶۶۱ - رقيم - كزبير - ابن إلياس بن عمرو البجلى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، ثقة بالاتفاق. وتقدم فى ترجمة أبيه ذكره مع أولاده، فراجع. وهو خال الحسن بن على بن بنت إلياس الوشا المذكور. و لرقيم هذا كتاب رواه على بن الحسن الطاطرى.

۵۶۶۲ - ركانة بن عبد زيد بن هاشم:

كان من أشد الناس فحلا " قال له النبى: إن صرعتك أتعلم أن ما أقول حق؟ قال: نعم. قال: قم حتى أصارعك. فقام إليه ركانة فصارعه، فلما بطش به رسول الله أضجعه. قال: فعد. فعاد فصرعه. فقال: إن ذا لعجب. كمبا ج ۶ / ۱۳۹، و جد ج ۱۶ / ۱۷۸.

وفى رواية أخرى، قال ركانة له: إن أنت صرعتنى، فلك عشرة من غنمى.

فأخذه النبى صلى الله عليه وآله وصرعه وجلس على صدره. فقال ركانة:

فلست بى فعلت انما فعله إلهك. قال ركانة: عد. فأعاد فصرعه. ثم أعاد ثالثة، فلم يؤمن. كمبا ج ۶ / ۲۸۵، وجد ج ۱۷ / ۳۶۸.

وفى سيرة ابن هشام ج ۱ / ۴۱۸: ركانة بن عبد بن يزيد بن هاشم بن المطلب بن عبد مناف. وساق قريبا " من ذلك.

۵۶۶۳ - ركين بن الربيع الفزارى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، وقع فى طريق المفيد عن سفيان بن عيينة، عنه، عن الحسين بن قبيصة عن جابر الأنصارى خطبة النبى صلى الله عليه وآله فى الولاية. جد ج ۳۸ / ۱۱۸، وكمبا ج ۹ / ۲۸۸، وأمالى الشيخ ج ۲ / ۳۲ وكذا

(۴۰۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، على بن الحسن الطاطرى (۱)، سفيان بن عيينة (۱)، جابر بن عبد الله الأنصارى (۱)، إلياس بن عمرو (۱)، ركين بن الربيع (۱)، الحسن بن على (۱)

الصدوق فى كمال الدين باب ۲۲.

وروى شريك عنه، وعن القاسم بن حسان، عن زيد بن ثابت. كفاية الأثر باب ۱۲.

۵۶۶۴ - رميث بن عمرو:

من أصحاب الحسين عليه السلام، وعدوه مجهولا. " أقول: وعده قب أيضا " من أصحاب الحسين عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۱۴۶، وجد ج ۴۴ / ۱۹۹. وعده السيد فى الزيارة التى أوردها فى رجب وشعبان من جملة الشهداء وسلم عليه. كمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰.

۵۶۶۵ – رمیلة:

بالراء المهملة المضمومة، کجهینة، من خواص شیعة مولانا أمیر المؤمنین (ع).

یر: مسندا " عن أبی سعید الخدری، عن رمیلة، قال: وعکت وعکا " شدیدا " فی زمان أمیر المؤمنین علیه السلام، فوجدت فی نفسی خفة فی یوم الجمعة، وقلت:

لا أعرف شیئا " أفضل من أن أفیض علی نفسی من الماء وأصلی خلف أمیر المؤمنین، ففعلت، ثم جئت إلی المسجد، فلما صعد أمیر المؤمنین المنبر، عاد علی ذلک الوعک.

فلما انصرف أمیر المؤمنین ودخل القصر، دخلت معه، فقال: یا رمیلة رأیتک وأنت متشبک بعضک فی بعض. فقلت: نعم، وقصصت علیه القصة التی کنت فیها والذی حملنی علی الرغبة فی الصلاة خلفه. فقال: یا رمیلة، لیس من مؤمن یمرض إلا مرضنا بمرضه، ولا یحزن الا حزنا بحزنه، ولا یدعو الا أمنا لدعائه و لا یسکت إلا دعونا له.

فقلت له: یا أمیر المؤمنین، جعلنی الله فداک، هذا لمن معک فی القصر، أرأیت من کان فی أطراف الأرض؟ قال: یا رملة لیس یغیب عنا مؤمن فی شرق الأرض و لا فی غیرها. کمبا ج ۷ / ۳۰۹، وجد ج ۲۶ / ۱۴۰.

ورواه الکشی ص ۶۷، بسند آخر عنه مثله، إلا أنه قال: لمن معک فی

(۴۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زید بن ثابت (۱)، رمیث بن عمرو (۱)، الحزن (۲)، الفدیة، الفداء (۱)، السجود (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

المصر. وهذا الأظهر، ونقله البرسی مختصرا. " کمبا ج ۷ / ۳۱۳، وجد ج ۲۶ / ۱۵۴.

وروی الثمالی عنه، معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۵۶۸ و ۵۶۹ و ۶۰۰، وجد ج ۴۱ / ۲۴۸ و ۲۵۳، وج ۴۲ / ۱۷، وج ۲۶ / ۱۴۰.

ووهم من أثبته فی باب الزاء.

۵۶۶۶ – روح بن أبی القاسم بن روح:

لم یذکروه. هو ابن نائب الحجة المنتظر صلوات الله علیه. جملة من روایاته فی جد ج ۵۱ / ۳۷۵، وکمبا ج ۱۳ / ۱۰۲.

ورویا عنه، الحسین بن أحمد الحامدی البزاز والحسین بن علی بن موسی بن بابویه وغیره من کبار الشیعة. وهذا أحد أعلام آل نوبخت وثقات الشیعة المرضیین. محدث، فاضل، یروی عن أبیه الحسین بن روح.

۵۶۶۷ – روح بن أخت المعلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، باب الانصاف والعدل، عن ابن فضال، عن غالب بن عثمان، عنه، عن الصادق علیه السلام. ونقله فی کتاب العشرة ص ۱۲۹، وجد ج ۷۵ / ۳۸.

۵۶۶۸ – روح بن صالح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن البزنطی، عنه، عن هارون ابن خارجة. کتاب الصلاة ص ۹۰۴، وکمبا ج ۹ / ۵۷۰، وجد ج ۴۱ / ۲۵۴ و ج ۹۱ / ۱۵۱. وکذا فی دلائل الإمامة للطبری.

۵۶۶۹ – روح بن عبد الرحیم بن روح الکوفی:

هو شریک المعلی بن خنیس، ثقة بلا خلاف، وهو من أصحاب الصادق علیه السلام وله کتاب، ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین، روی کتابه غالب بن عثمان.

(۴۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، روح بن عبد الرحیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن أحمد (۱)، المعلی بن خنیس (۱)، الحسین بن علی (۱)، غالب بن عثمان (۲)، الشراکة، المشارکة (۱)، الصّلاة (۱)

۵۶۷۰ – روح بن عبد الله:

لم یذکروه. وله روایة شریفة. جد ج ۴۲ / ۶۷، وکمبا ج ۹ / ۶۱۴.

۵۶۷۱ – روح بن القاسم:

عد من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام، ولعله متحد مع روح بن القاسم، المعدود من أعلام العامة. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۲، وجد ج ۴۷ / ۲۷.

۵۶۷۲ – روح بن مسافر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۸، عن نصر بن حریش، عنه، عن أبی إسحاق، عن الحارث، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث حقوق المسلم. کتاب العشرة ص ۶۵، وجد ج ۷۴ / ۲۳۵.

۵۶۷۳ – روزبه:

لم یذکروه. وهو من الزیدیة، روی حنان بن سدیر عنه، عن الثمالی. کتاب الکفر ص ۱۵۸، وکمبا ج ۳ / ۹۴، وجد ج ۶ / ۶، ج ۷۳ / ۳۶۱.

۵۶۷۴ – روق بن الحارث الکلاعی:

لم یذکروه. هو من شهداء یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶.

۵۶۷۵ – رومی بن زرارة بن أعین الشیبانی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. ثقة بلا خلاف وهو قلیل الحدیث، وله کتاب رواه عنه محمد بن بکر بیاع القطن، وذکره الصدوق فی مشیخة (یه) فی صواحب الأصول المعتمدة، وروی أصله محمد بن أبی عمیر ۵۶۷۶ – رومی بن عمران:

روی عن أبی جعفر علیه السلام، وروی عنه، عمرو بن سعید. الکافی ج ۷ کتاب الوصایا ص ۷. ورواه فی التهذیب ج ۹ باب الرجوع فی الوصیة ص ۱۸۹، و یظهر منه حسنه وکماله.

(۴۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زرارة بن أعین (۱)، روح بن القاسم (۱)، حنان بن سدیر (۱)، عمرو بن سعید (۱)، محمد بن بکر (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، الوصیة (۱)

الرومی الذی کان فی مجلس یزید، ذم یزید ووبخه فی قتله الحسین علیه السلام، فأراد یزید قتله فأسلم، فقتل. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۷، وجد ج ۴۵ / ۱۴۱.

۵۶۷۷ – رویبة بن وبر العجلی:

لم یذکروه. هو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، یوم نهروان.

کمبا ج ۹ / ۵۸۳، وجد ج ۴۱ / ۳۰۷، وفی نسخة: رؤیة، کما فی کمبا ج ۸ / ۶۱۲، و جد ج ۳۳ / ۳۹۱. ولعله متحد مع رویبة، والد

عمارة، المعدود من مجاهیل الصحابة.

۵۶۷۸ – رویم بن شاکر الأحمری:

لم یذکروه. هو من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶.

۵۶۷۹ – رویم بن یزید المنقری:

لم یذکروه. روی عن سوار بن مصعب، وعنه الخلیل بن أسد. کما تقدم فی الخلیل.

۵۶۸۰ – رؤیة بن وبر: تقدم فی رویبة.

۵۶۸۱ – ریاح بن أبی نصر:

من أصحاب الصادق علیه السلام علیه السلام، روی عنه فی المحاسن ج ۱ کتاب الصفاة ص ۱۵۰، فضل محبة أمیر المؤمنین (ع) وأنه ما یحبه إلا مؤمن، وما یبغضه إلا کافر.

۵۶۸۲ – ریاح بن عتیک الغسانی:

لم یذکروه. وهو من جند معاویة. قتله الأشتر، یوم صفین.

۵۶۸۳ – رباح (ریاح) ابن أبی نصر السکونی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، روایته عنه فضل حب أمیر المؤمنین علیه السلام، وأنه ما یحبه إلا مؤمن ولا یبغضه إلا کافر – الخبر. کمبا ج ۹ / ۴۰۲، وجد ج ۳۹ / ۲۵۴. وابنه أحمد، قیل له کتاب.

(۴۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، ابن أبی نصر (۱)، القتل (۴)، الشهادة (۲)

وروی عن الصادق علیه السلام وروی أخوه مهران وعاصم بن حمید.

الکافی ج ۴ کتاب الحج باب ۷۵ من أحرم دون الوقت ص ۳۲۲، والتهذیب ج ۵ باب المواقیت ص ۵۹.

۵۶۸۴ – رباح الأسود:

لم یذکروه. وهو مولی النبی صلی الله علیه وآله. عن البلاذری فی فتوحه، أن أبا بکر لما طلب من فاطمة الزهراء علیها السلام البینة علی فدک، جاءت بهذا و بأم أیمن، ومن هذا یمکن تحسینه.

۵۶۸۵ – رباح (ریاح) ابن الحارث:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، من رواة حدیث الولایة. کمبا ج ۹ / ۲۱۷ و ۲۰۹، وجد ج ۳۷ / ۱۷۷ و ۱۴۹ وعن الخطیب، قال فی حق هذا: سمع علی بن أبی طالب وابنه الحسن علیهما السلام.

۵۶۸۶ – رباح (ریاح) غلام آل النجار:

لم یذکروه. وهو جلیل، یحب أمیر المؤمنین علیه السلام، فلما مات، أخذ جنازته رسول الله وأمر بتجهیزه و صلی علیه وشیعه هو والمسلمون والملائکة، کل ذلک لحبه له. وتفصیل ذلک فی جد ج ۳۹ / ۲۸۹، وکمبا ج ۹ / ۴۱۱.

۵۶۸۷ – الریان: روی عن جمیل بن دراج وغیره، وابناه أحمد تقدم وعلی یأتی.

۵۶۸۸ – الریان بن شبیب:

من أصحاب الرضا علیه السلام، وهو خال المعتصم، أخو ماردة، سکن قم وروی عنه أهلها، وجمع مسائل الصباح بن نصر الهندی عن الرضا علیه السلام، وبالجملة ریان هذا ثقة بالاتفاق وله کتاب، جمع فیه کلام الرضا علیه السلام.

وحدیث تشرفه بخدمة الرضا علیه السلام فی أول المحرم معروف مذکور فی کمبا ج ۱۰ / ۱۶۵، وج ۲۲ / ۱۳۸، وجد ج ۴۴ / ۲۸۵،

وج ۱۰۱ / ۱۰۲.

(۴۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، حدیث الولایة (۱)، ریان بن شبیب (۱)، جمیل بن دراج (۱)، عاصم بن حمید (۱)، صباح بن نصر (۱)، الحج (۱)، الموت (۱)

دعاء الجواد صلوات الله علیه له. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۶. وبعض روایاته ص ۴۲، و جد ج ۴۹ / ۱۴۴، وج ۵۰ / ۱۰۷.

ولعله المراد بالریان مولی الرضا علیه السلام، الذی دخل مع جماعة فی سر من رأی، لتهنیة مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام بولادة المهدی علیه السلام. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۷۶.

وروی عن مولانا الجواد علیه السلام صوم النصف من رجب ویوم سبع و عشرین والصلاة فیه. الإقبال ص ۶۷۶، ومصباح الشیخ ص ۷۵۰.

وهو الذی کساه الرضا علیه السلام ثوبین من ثیابه ووهب له من دراهمه التی ضربت باسمه. کمبا ج ۱۲ / ۹ – ۱۷، وجد ج ۴۹ / ۳۳ – ۵۶.

ما جری بینه وبین یونس بن عبد الرحمن فی دار عبد الرحمن بن الحجاج. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۴، وجد ج ۵۰ / ۹۹.

روایته عن أبی محمد علیه السلام وکتابه إلیه فی التهذیب ج ۴ / ۱۳۹ ح ۳۹۴.

خبر فی الاحتلام فی ثیاب الإحرام، یظهر منه کثرة فقاهة الریان، وکمبا ج ۲۱ / ۳۳، وجد ج ۹۹ / ۱۴۳.

۵۶۸۹ – الریان بن الصلت الأشعری القمی الخراسانی:

البغدادی الأصیل، من أصحاب الرضا علیه السلام. ثقة صدوق بالاتفاق. و له کتاب، جمع فیه کلام الرضا فی الفرق بین الآل والأمة. مذکور فی کمبا ج ۷ / ۲۳۵، وجد ج ۲۵ / ۲۲۰، والعیون باب ۲۳، فی ذکر مجلس الرضا علیه السلام مع المأمون فی الفرق بین العترة والأمة، وأمالی الصدوق، مج ۷۹. وابناه محمد و علی، ثقتان، من أصحاب أبی الحسن العسکری علیه السلام، ویأتی ذکرهما.

عدة من روایاته، عن الرضا علیه السلام فی قرب الإسناد ص ۱۴۸ و ۱۴۹، و عده الشیخ، فی رجاله، من أصحاب الرضا والهادی صلوات الله علیهما.

۵۶۹۰ – الریان بن دومغ:

هو والد عزیز مصر، ملک یوسف. وکان عمر العزیز سبعمائة سنة، و

(۴۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، الریان بن الصلت (۱)، الصّلاة (۱)، العزّة (۱)، الضرب (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الإحتلام (۱)

عمر الریان والده ألف وسبعمائة سنة، وعمر دومغ ثلاثة آلاف سنة.

وجملة من قضایا الریان وأشعاره. کمبا ج ۱۳ / ۶۴، وج ۱۴ / ۳۴۵، وجد ج ۵۱ / ۲۴۴، وج ۶۰ / ۲۳۶.

۵۶۹۱ – الریان بن مسلم:

لم یذکروه. وله روایة فی النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم و أسمائهم وفضائلهم. کمبا ج ۹ / ۱۲۵، وجد ج ۳۶ / ۲۱۶،

وکتاب المقتضب ص ۱۰.

(۴۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الصّلاة (۱)

باب الزاء

باب الزاء ۵۶۹۲ – زاذان أبو عمرو:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، خدم سلمان، وروی عنه.

جملة من روایاته الشریفة فی الفضائل، الدالة علی حسنه وکماله. کمبا ج ۶ / ۳۷۳ و ۷۶۲ و ۷۶۵، وج ۷ / ۱۲۱ و ۳۷۵، وج ۹ / ۶ و ۱۱۹ و ۲۹۵ و ۴۰۵ و ۶۰۹، وجد ج ۱۸ / ۳۱۲، وج ۲۴ / ۱۴۶، وج ۲۷ / ۸۲، وج ۳۵ / ۲۴، وج ۳۶ / ۱۸۷، و ج ۳۸ / ۱۴۷، وج ۳۹ / ۲۶۵، وج ۴۲ / ۵۰، وج ۲۲ / ۳۷۳ و ۳۸۴.

وفی الأخیرتین، روایته فوت سلمان وتغسیل أمیر المؤمنین علیه السلام له.

وروی عن سلمان، حدیث قدوم الجاثلیق المدینة، بعد وفاة النبی صلی الله علیه وآله.

وتکلم أمیر المؤمنین علیه السلام فی اذنه بالاسم الأعظم، فحفظ القرآن کله بذلک. جد ج ۴۱ / ۱۹۵، وج ۴۲ / ۱۷، وکمبا ج ۹ / ۵۵۵ و ۶۰۰.

روی الأصبغ وغیره، عنه.

وشهد زاذان مع أمیر المؤمنین علیه السلام فی صفین. کمبا ج ۸ / ۵۳۰، وجد ج ۳۳ / ۴۱.

شهادته بأیدی جماعة من الخوارج، فی محبة أمیر المؤمنین علیه السلام وقول أمیر المؤمنین فی حقه: إنه البر المسلم. کمبا ج ۸ / ۶۱۶، وجد ج ۳۳ / ۴۰۸.

وروده مع قنبر علی أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۷۳۲.

(۴۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۶)، القرآن الکریم (۱)، الخوارج (۱)، الوفاة (۱)

۵۶۹۳ – زاذان:

روی عن الصادق علیه السلام وروی عنه أبو عبد الله النوفلی. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب الفقاع ص ۴۲۳ ح ۶.

۵۶۹۴ – زاذان بن عبد الله بن زاذان أبو عمر القزوینی:

لم یذکروه. روی الخطیب عن أبی القاسم الأزهری، عنه، عن علی بن إبراهیم القطان، عن أبی حاتم الرازی، عن عبد السلام بن صالح الهروی، عن الرضا علیه السلام، قال: القرآن کلام الله غیر مخلوق.

۵۶۹۵ – زافر بن سلیمان الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روایته معنی قول النبی صلی الله علیه و آله: من کنت مولاه. جد ج ۳۷ / ۲۲۳، وکمبا ج ۹ / ۲۲۹.

وقد رواه فی المعانی ص ۶۵، والأمالی ص ۷۵.

وروی محمد بن الفضل عنه، قال: سمعت الصادق علیه السلام، کما فی کتاب الزهد، باب حسن الخلق.

روی عن شریک. وعنه. سهل بن عامر.

وروی إسماعیل بن أبان عنه، عن إسرائیل، حدیث الفضائل. جد ج ۴۰ / ۹، وکمبا ج ۹ / ۴۲۸.

وروی محمد بن حمید، عنه، عن المسلم بن سعید، وروی سهل بن عامر، عنه، کما یأتی فی سهل.

۵۶۹۶ – زامل بن طلحة الأزدی:

لم یذکروه. وهو من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۷.

۵۶۹۷ – زامل بن عمرو الجذامی:

لم یذکروه. روی صعصعة بن صوحان عنه کلمات ذی الکلاع فی تحریض

(۴۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد السلام بن صالح الهروی (۱)، أبو عبد الله النوفلی (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، زافر بن سلیمان (۱)، صعصعة بن صوحان (۱)، محمد بن الفضل (۱)، محمد بن حمید (۱)، مسلم بن سعید (۱)، القرآن الکریم (۱)، الشهادة (۱)، الزهد (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

الناس علی قتال أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب صفین ص ۲۳۹.

۵۶۹۸ – زاهر بن حرام الأشجعی:

هو صحابی، شهد بدرا، " وجهزه النبی إذا أراد أن یخرج وکان یحبه وقال له: أنت عند الله غال. هذا مختصر حدیث الجزری المذکور فی قاموس الرجال.

۵۶۹۹ – زاهر مولی عمرو بن الحمق:

قال العلامة المامقانی: هو زاهر بن عمر الأسلمی الکندی. من أصحاب الشجرة، وروی عن النبی صلی الله علیه وآله، وشهد الحدیبیة وخیبر، وکان من أصحاب عمرو بن الحمق الخزاعی، کما نص علی ذلک أهل السیر، وقالوا: إنه کان بطلا، " مجربا، " شجاعا، " مشهورا، " محبا " لأهل البیت، معروفا. " وحج سنة ستین، فالتقی مع الحسین علیه السلام فصحبه وکان ملازما " له حتی حضر معه کربلاء، و استشهد بین یدیه – الخ.

أقول: عده ابن شهرآشوب، من الشهداء المقتولین فی الحملة الأولی. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷. ونضیف إلی ذلک تشرفه بسلام الناحیة المقدسة ج ۲۲ / ۱۸۴ و ۲۰۵، و جد ج ۴۵ / ۷۲، وج ۱۰۱ / ۲۷۳ و ۳۴۱.

وفی بعض النسخ، زاهد، وهو مصحف زاهر.

۵۷۰۰ – زاهر بن طاهر الشحامی:

لم یذکروه. هو أبو القاسم، شیخ إجازة، روی کتاب صحیفة الرضا علیه السلام المشهورة. المستدرک ج ۳ / ۳۳۴، وکما فی أول الکتاب المطبوع منه.

۵۷۰۱ – زاهر بن محمد بن یحیی أحمری:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله الفقیه عنه، عن المنذر بن الزبیر، عن أبی ذر الغفاری، ما یفید حسنه. بشارة المصطفی ص ۴۳.

۵۷۰۲ – زائدة بن قدامة:

من أصحاب الباقر علیه السلام، کما قاله الشیخ. بعض روایاته فی کتاب

(۴۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، زائدة بن قدامة (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن یحیی (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، عمرو بن الحمق (۲)، الشهادة (۲)، الطهارة (۱)، الحج (۱)، القتل (۱)

غیبة النعمانی ص ۷۸ و ۸۰. وابنه قدامة یأتی فی محله، ویأتی فی ابنه قدامة روایاته الأخری.

۵۷۰۳ – زائدة بن مهاجر: لم یذکروه. هو من الشهداء کما فی زیاد بن مهاصر.

۵۷۰۴ – زبرقان بن الحکم:

سید أهل الشام، من أتباع معاویة یوم صفین. دعا للبراز، فبرز إلیه مولانا الحسن المجتبی علیه السلام. فلما عرفه انصرف عن قتاله وقال: إنی أخاف الله فی ابن فاطمة، وروی الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: أن الحسن والحسین سیدا شباب أهل الجنة.

۵۷۰۵ – زبرقان بن بدر السعدی التمیمی أبو عیاش:

وفد مع جماعة من أشراف بنی تمیم علی رسول الله صلی الله علیه وآله، و تکلم بکلمات، فأجابه حسان بن ثابت ثم أسلموا. کمبا ج ۶ / ۱۹۷، وجد ج ۱۷ / ۲۰ – ۲۲.

وجملة من أحواله وأقواله. کمبا ج ۱۴ / ۲۵۱، وجد ج ۵۹ / ۲۷۸.

جملة من قضایاه مع أبی بکر، فی کتاب إیضاح فضل بن شاذان ص ۱۵۳.

۵۷۰۶ – زبرقان بن عبد الله السکونی:

لم یذکروه. جملة من أشعاره یوم بویع معاویة. کتاب صفین ص ۸۱.

۵۷۰۷ – زبید بن الحارث بن عبد الکریم النامی الکوفی أو الأیامی:

لم یذکروه. هو الذی رآه یحیی بن کثیر الضریر فی النوم، فقال له: إلی ما صرت یا أبا عبد الرحمن؟ قال: إلی رحمة الله. قال: قلت: فأی العمل وجدت أفضل؟ قال: الصلاة وحب علی بن أبی طالب علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۰۴ و ۴۰۹، وجد ج ۳۹ / ۲۵۹ و ۲۸۲.

عن میزان الذهبی: أنه من ثقات التابعین، فیه تشیع.

(۴۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عرفة (۱)، حسان بن ثابت (۱)، عبد الکریم (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، النوم (۱)

۵۷۰۸ – زبید بن مالک الطائی:

لم یذکروه. وهو من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۷.

۵۷۰۹ – الزبیر بن أبی بکر:

لم یذکروه. روی المفید فی الارشاد، عن الحسن بن محمد، عن جده، عنه، عن عبد الرحمن بن عبد الله الزهری، وصف مولانا الباقر علیه السلام وحج هشام بن عبد الملک.

۵۷۱۰ – الزبیر بن باطا: لم یذکروه. قضایاه فی جد ج ۲۰ / ۲۷۶، وکمبا ج ۶ / ۵۴۴.

۵۷۱۱ – الزبیر بن بکار بن عبد الله بن مصعب بن ثابت بن عبد الله بن الزبیر بن العوام الأسدی القرشی:

روایات ابن أبی الحدید عنه فی کتابه الموفقیات، فی بیان ما جری بین أمیر المؤمنین علیه السلام وبین عثمان. کمبا ج ۸ / ۳۶۸ – ۳۷۰.

استخلاف رجل من الطالبیین إیاه، علی شئ بین القبر والمنبر، فحلف فبرص. کمبا ج ۱۲ / ۲۵، وجد ج ۴۹ / ۸۴.

کلمات المفید فی ذمه. کمبا ج ۹ / ۶۲۴، وجد ج ۴۲ / ۱۰۷.

تقدم أبوه، وجملة من أحواله فی السفینة ونقل عنه روایات تدل علی حقانیة مذهب الشیعة وبطلان العامة.

وسائر روایاته المنقولة من کتابه فی جد ج ۴۰ / ۱۲۵، وکمبا ج ۹ / ۴۵۶، و أمالی المفید ص ۸ و ۱۶۲. مات فی ۲۱ ذی القعدة سنة

۲۵۶، وله ۸۴ عام.

۵۷۱۲ – الزبیر بن جعفر:

لم یذکروه. هو الطاغی الذی دعا علیه مولانا الحسن العسکری علیه السلام.

دلائل الطبری ص ۲۲۵.

۵۷۱۳ – زبیر بن سعید الهاشمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۷۸، عن عبد الرحمن بن

(۴۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، عبد الله بن الزبیر (۱)، بکار بن عبد الله (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، الحج (۱)، القبر (۱)، السفینة (۱)

العباس بن ربیعة، عنه، عن أبی عبیدة بن محمد بن عمار بن یاسر.

۵۷۱۴ – زبیر بن عبد المطلب، أبو الحارث:

لم یذکروه. کان من اشراف قریش، شجاعا " جریئا، " قتل یوم أجنادین فی خلافة أبی بکر. جملة من أحواله فی السفینة.

۵۷۱۵ – زبیر بن عطا:

لم یذکروه. وقع فی طریق الخزاز، فی کفایة الأثر باب ۳۰، عن طلحة بن یزید البرقی، عنه، عن عمیر بن هانی، عن جنادة بن أبی أمیة، عن الحسن المجتبی علیه السلام. المستدرک ج ۱ / ۱۸، وج ۲ / ۷۸.

۵۷۱۶ – الزبیر بن عقبة:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن یحیی، عن رجل، عنه، عن فضال بن موسی.

التهذیب ج ۶ باب الزیادات من المزار ص ۱۱۰.

۵۷۱۷ – الزبیر بن العوام بن خویلد بن أسد القرشی أبو عبد الله:

أمه صفیة بنت عبد المطلب، فهو ابن عمة رسول الله، وابن أخی خدیجة الکبری.

شئ: عن زرارة، عن أحدهما صلوات الله علیهما، قال: قلت: الزبیر شهد بدرا؟ " قال: نعم، ولکنه فر یوم الجمل. فإن کان قاتل المؤمنین فقد هلک بقتاله إیاهم، وإن کان قاتل کفارا " فقد باء بغضب من الله حین ولاهم دبره. جد ج ۱۹ / ۳۱۹، وکمبا ج ۶ / ۴۷۳.

قول أمیر المؤمنین علیه السلام لطلحة والزبیر، وقد استأذناه فی الخروج إلی العمرة: والله ما تریدان العمرة وإنما تریدان البصرة. وفی روایة: إنما تریدان الفتنة.

وقال: لقد دخلا بوجه فاجر وخرجا بوجه غادر، ولا ألقاهما إلا فی کتیبة. و أخلق بهما أن یقتلا – الخ. جد ج ۴۱ / ۳۱۰، وکمبا ج ۹ / ۵۸۴.

إخبار النبی صلی الله علیه وآله، عن نکث زبیر بیعة أمیر المؤمنین علیه.

(۴۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، خلافة أبی بکر بن أبی قحافة (۱)، جنادة بن أبی أمیة (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن عمار بن یاسر (۱)، صفیة بنت عبد المطلب (۱)، الزبیر بن العوام (۱)، أبو عبد الله (۱)، مدینة البصرة (۱)، الزبیر بن عقبة (۱)، عباس

بن ربیعة (۱)، طلحة بن یزید (۱)، أبو الحارث (۱)، القتل (۳)، الصّلاة (۱)، الهلاک (۱)، السفینة (۱)

السلام وظلمه وقتاله. کمبا ج ۶ / ۳۲۶ و ۳۲۷، وجد ج ۱۸ / ۱۱۶ و ۱۲۳.

احتجاج أمیر المؤمنین علیه السلام علیه یوم الجمل بذلک. جد ج ۳۶ / ۳۲۴، و کمبا ج ۹ / ۱۴۹.

الروایات النبویة فی ذلک، من طرق العامة فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۱۹۱.

قب: روی أن الزبیر بن العوام انکسر سیفه فی بعض الغزوات فأخذ النبی صلی الله علیه وآله خشبة فمسحها من جانبیه، فصارت سیفا" أجود ما یکون و أضربها، فکان یقاتل به. کمبا ج ۶ / ۱۹۰، وجد ج ۱۶ / ۴۱۰.

فس (یریدون أن یتحاکموا إلی الطاغوت)، نزلت فی الزبیر بن العوام، فإنه نازع رجلا " من الیهود فی حدیقة، فقال الزبیر: ترضی بابن شیبة الیهودی؟ و قال الیهودی: نرضی بمحمد. فأنزل الله هذه الآیة. جد ج ۹ / ۱۹۴، وکمبا ج ۴ / ۵۵.

وعده هشام بن الحکم وغیره من الذابین عن الاسلام. جد ج ۱۰ / ۲۹۸، و کمبا ج ۴ / ۱۶۰.

إخبار النبی صلی الله علیه وآله: أن الزبیر یقتل مرتدا " عن الاسلام وذلک لنکثه بیعة مولانا أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۵۵، وجد ج ۲۸ / ۲۸۲.

جملة من قضایاه فی صدر الاسلام. جد ج ۲۱ / ۳۳، وکمبا ج ۶ / ۵۸۰. وفی کتابنا مستدرک سفینة البحار ج ۵ / ۴۳۲ لغة (شعر) أشعاره فی مدح النبی صلی الله علیه وآله ومعجزاته فی طریق الشام.

وفی السفینة، جملة من الروایات الواردة فی ذمه، فراجع.

وهو من رواة حدیث الولایة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۲۹.

کثرة أمواله المحرمة، المکتنزة ببرکة الخلیفة. الغدیر ج ۸ / ۲۸۲.

جرائمه العظیمة وقضایاه الوخیمة، فی یوم الجمل. الغدیر ج ۹ / ۱۰۱ - ۱۰۹.

وبالجملة تزوج أسماء بنت أبی بکر، وله منها عبد الله وعروة ومنذر، ثم طلقها. وقتل عبد الله فی سنة ۷۳ بید الحجاج، وبعد أیام ماتت أمه أسماء، کما عن أسد الغابة.

(۴۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۱)، کتاب مستدرک سفینة البحار (۱)، أسماء بنت أبی بکر (۱)، الزبیر بن العوام (۲)، حدیث الولایة (۱)، هشام بن الحکم (۱)، الشام (۱)، القتل (۳)، الزوج، الزواج (۱)، السفینة (۱)

۵۷۱۸ - زبیر بن مسلم:

لم یذکروه. روی عن حصین بن المنذر قصة صفین. کتاب صفین ص ۳۰۰.

۵۷۱۹ - زحر بن قیس النخعی أو الجعفی:

بالحاء المهملة، کما فی القاموس وکذا فی رجال العلامة المامقانی. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ورسوله إلی جریر بن عبد الله بالری، ثم إلی الخوارج. وله اشعار فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الجمل. کمبا ج ۹ / ۲۶۵ مکررا، " وجد ج ۳۸ / ۲۳ و ۲۴.

قضایاه یوم صفین وما یدل علی حسنه و کماله. کتاب صفین ص ۱۵ - ۲۰ و ۱۳۷ و ۴۰۸.

خطبته فی إعلام الناس بفضل أمیر المؤمنین علیه السلام وخلاف الناکثین.

کمبا ج ۸ / ۴۶۷، وجد ج ۳۲ / ۳۶۰.

وسوء عاقبته ودخوله فی جند ابن زیاد، وکلماته الخبیثة، فارجع إلی السفینة.

۵۷۲۰ – زحر بن عبد الله أبو الحصين الأسدى:

من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام، وثقة بلا خلاف، وله كتاب رواه القاسم بن إسماعيل.

۵۷۲۱ – زحل: لقب عمر بن عبد العزيز.

۵۷۲۲ – الزراد: لقب الحسن بن محبوب المذكور.

۵۷۲۳ – زر بن أنس:

لم يذكروه. روى الشيخ المفيد مسندا، " عن طاهر بن مدرار، عنه، قال: سمعت جعفر بن محمد عليه السلام يقول: لا يكون المؤمن مؤمنا، " حتى يكون كامل العقل، ولا يكون كامل العقل حتى يكون فيه عشر خصال. كمبا ج ۱ / ۳۶، وجد

(۴۲۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، أبو الحصين الأسدى (۱)، الشيخ المفيد (قدس سره) (۱)، جرير بن عبد الله (۱)، عمر بن عبد العزيز (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الخوارج (۱)، الطهارة (۱)

ج ۱ / ۱۰۹. ورواه فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۱۵۲، عنه مثله، وجد ج ۶۷ / ۲۹۶. وفيه:

رزين بن إنس، بدل زر بن أنس. وكتاب الايمان ص ۷۸.

۵۷۲۴ – زر بن حبيش الأسدى:

بالشين المعجمة أو بالسين المهملة. من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام و كان فاضلا. " كذا عن الشيخ و العلامة. وعن الوجيزة والبلغة: أنه ممدوح.

وعن الحاوى عده من الضعفاء، وهو ضعيف جدا " لما تقدم ويأتى. وتوفى سنة ثلاث وثمانين، وهو ابن مائة وعشرين سنة، وهذا ملخص ما ذكروه فى ترجمته.

وقد ظفرت بحمد الله على عد أمير المؤمنين عليه السلام إياه من ثقاته العشرة، كما فى مكاتبته التى رواها الكلينى فى كتابه الرسائل المذكورة فى كمبا ج ۸ / ۱۸۴، و ذكرناها فى مستدرك السفينة ج ۶ / ۱۷۵ لغة (صحب).

مصباح الأنوار عنه، قال: قرأت القرآن من أوله إلى آخره فى المسجد الجامع بالكوفة على أمير المؤمنين عليه السلام. فلما بلغت الحواميم، قال لى أمير المؤمنين عليه السلام: قد بلغت عرائس القرآن – إلى أن قال: – بكى أمير المؤمنين عليه السلام حتى ارتفع نحيبه، ثم رفع رأسه إلى السماء وقال: يا زر، أمن على دعائى، ثم قال: اللهم إنى أسألك إخبات المخبتين – آخر الدعاء. ثم قال: يا زر، إذا ختمت، فادع بهذه – الخبر. كتاب القرآن ص ۵۳، وجد ج ۹۲ / ۲۰۶.

وروى الصدوق عن عاصم بن أبى النجود، عنه، عن ابن مسعود حديث سبب أيام البيض. جد ج ۱۱ / ۱۷۱، وكمبا ج ۵ / ۴۶ وفى كتابنا المستدرك ج ۱ / ۴۱۱ لغة (بيض) إجماله ومواضعه.

وسائر رواياته فى الفضائل. كمبا ج ۷ / ۳۷۹، وج ۶ / ۷۴۸، وج ۸ / ۱۸۲ و ۶۰۳ و ۶۰۶ و ۷۲۴ و ۷۴۰، وج ۹ / ۳۹۹ و ۴۰۲ و ۴۰۳ و ۴۰۴ و ۴۱۶ و ۴۳۶ و ۴۵۸ و ۵۵۹، وج ۱۰ / ۷۷، وجد ج ۲۷ / ۱۰۲، وج ۲۲ / ۳۲۱، وج ۳۹ / ۲۳۷ و ۲۵۲ و ۲۵۵ و

(۴۲۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۵)، مسجد، جامع الكوفة (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، رزين بن انس (۱)، زر بن حبيش (۱)، القرآن الكريم (۳)، السفينة (۱)

۲۶۲ و ۳۱۲، وج ۴۰ / ۴۲ و ۱۳۵، وج ۴۱ / ۲۱۳، و ۴۳ / ۲۷۵، وج ۳۳ / ۳۵۶ و ۳۶۵.

وروى الثمالى عنه، عن عبد الله بن خباب بن الأرت، عن سلمان والبراء، حديث أم سليم، صاحبة الحصاة. كمبا ج ۷ / ۲۲۶، وجد ج

۲۵ / ۱۸۵.

وروی زاذان عنه، عن محمد بن الحنفیة روایة فی الفضائل. کمبا ج ۶ / ۷۳۹، وجد ج ۲۲ / ۲۸۰ إلی غیر ذلک کمبا ج ۱۳ / ۱۸، وج ۳ / ۲۶۰ و ۱۵۷، وج ۹ / ۳۹۹، و جد ج ۷ / ۲۴۱، وج ۶ / ۲۳۳، وج ۳۹ / ۲۳۷ و ۲۵۲ و ۲۵۵، وج ۵۱ / ۷۴.

وعن مختصر الذهنی: أنه عاش مائة وعشرین سنة وحدث عنه عاصم وقرأ علیه وأثنی علیه. وکان زر أعرب الناس.

روایته فی المثالب. کمبا ج ۸ / ۵۶۵ و ۵۶۷، وجد ج ۳۳ / ۱۸۶ و ۲۰۳.

روایته عن الحسن المجتبی علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۱۵۳، وجد ج ۳۶ / ۳۴۰.

۵۷۲۵ - زرة النائحة: تذکر فی باب النساء.

۵۷۲۶ - زرارة بن أعین الشیبانی:

عده الإمام الکاظم علیه السلام من حواری الباقر والصادق علیهما السلام، کما فی کتابنا المستدرک ج ۲ / ۴۴۶ لغة (حور). والشیخ عده فی أصحاب الکاظم علیه السلام أیضا."

وفی ترجمة أخیه، محمد بن مسلم، ما یدل علی مدحه وجلالته.

کش: عن المفضل، عن الصادق علیه السلام، فی حدیث قال للفیض بن المختار: فإذا أردت حدیثا، فعلیک بهذا المجالس. وأومأ بیده إلی رجل من أصحابه.

فسألت أصحابنا عنه، فقالوا: زرارة بن أعین. جد ج ۲ / ۲۴۶، وکمبا ج ۱ / ۱۴۶.

کش: قال الصادق علیه السلام لابنه عبد الله بن زرارة: اقرأ منی علی والدک السلام وقل له: إنی أعیبک دفاعا " منی عنک - إلی أن قال: - فإنما أعیبک، لأنک رجل إشتهرت بنا وبمیلک إلینا. ثم شبهه بالسفینة التی عابها الخضر لکی تسلم من الملک الغصوب.

ثم قال علیه السلام: فافهم المثل، یرحمک الله، فأنک والله أحب الناس إلی

(۴۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، عبد الله بن زرارة (۱)، عبد الله بن خباب (۱)، زرارة بن أعین (۲)، محمد بن مسلم (۱)

وأحب أصحاب أبی علیه السلام حیا " ومیتا، " فإنک أفضل سفن ذلک البحر القمقام الزاخر وأن من ورائک ملکا " ظلوما " غصوبا ، "یرقب عبور کل سفینة صالحة ترد من بحر الهدی، لیأخذها غصبا، " ثم یغصبها وأهلها. ورحمه الله علیک حیا " ورحمته ورضوانه علیک میتا. " ولقد أدی إلی ابناک الحسن والحسین رسالتک أحاطهما الله وکلأهما ورعاهما وحفظهما بصلاح أبیهما کما حفظ الغلامین - الخبر.

جد ج ۲ / ۲۴۷.

ک: عن درست عن أبی الحسن موسی علیه السلام، قال: ذکر بین یدیه زرارة بن أعین، فقال: والله إنی سأستوهبه من ربی یوم القیامة، فیهبه لی. ویحک إن زرارة بن أعین أبغض عدونا فی الله وأحب ولینا فی الله. کمبا ج ۱۱ / ۲۰۶، وجد ج ۴۷ / ۳۳۹.

ختص: قال أبو عبد الله علیه السلام: رحم الله زرارة بن أعین، لولا ـ زرارة لاندرست أحادیث أبی. کمبا ج ۱۱ / ۲۲۳، وجد ج ۴۷ / ۳۹۰.

وفی حدیث مجئ الشامی، لمناظرة الصادق علیه السلام، فأرجعه الامام إلی أصحابه وأرجعه للمناظرة فی الفقه إلی زرارة. کمبا ج ۱۱ / ۲۲۹، وجد ج ۴۷ / ۴۰۷.

إلی غیر ذلک من الروایات الدالة علی مدحه المذکورة فی کمبا ج ۱۱ / ۲۰۶، و ج ۲۴ / ۲۴، وکتاب الصلاة ص ۵۶ و ۵۷، وجد ج

۴۷ / ۳۳۸، وج ۸۳ / ۴۱ و ۴۲، و ج ۱۰۴ / ۳۳۰.

وروی الکشی ص ۸۸ و ۱۲۲ أکثر من عشرین روایة فی مدحه وجلالته.

فی أنه کان له ألواح یکتب فیها ما یقول الصادق علیه السلام. کتاب الصلاة ص ۵۶، وجد ج ۸۳ / ۴۲.

وبالجملة وثاقته وجلالته وعظم شأنه، متفق علیه وتظافرت الروایات بذلک، بل تواترت معنا، "ویستفاد من روایة الکشی المذکورة وجه ما یوهم ذمه، و أن الذم للدفاع عنه. مات فی سنة خمسین ومائة، وله سبعون أو تسعون سنة و کان موته بعد وفاة الصادق علیه السلام بشهرین أو أقل.

وقد ذکرت فی کتاب مستطرفات المعالی أولاده وأحفاده إخوانه العشرة

(۴۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، زرارة بن أعین (۳)، أبو عبد الله (۱)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

روایاته فی القائم علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۱ مکررا، "وجد ج ۵۲ / ۱۴۶.

وجملة من روایاته وأحواله فی السفینة.

روایته عن أبیه عن الباقر علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۱۳۲، وکمبا ج ۹ / ۵۳۹.

وقال بعض الأجلاء فی کتابه بروایة زرارة عن مولانا علی بن الحسین علیه السلام.

۵۷۲۷ - زرارة بن أوفی النخعی:

عد من مجاهیل أصحاب النبی صلی الله علیه وآله. روایته عن النبی فضل القرآن. المستدرک ج ۱ / ۲۹۳.

۵۷۲۸ - زرارة بن أوفی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال عنه، قال: دخلت علی علی بن الحسین علیه السلام. فقال: یا زرارة، الناس فی زماننا علی ست طبقات - الخبر. ونقله فی کتاب الایمان ص ۶۰، وکتاب الأخلاق ص ۲۶، وجد ج ۶۷ / ۲۲۵، وج ۷۰ / ۱۰.

وروایته عن ابن عباس فی بشا ص ۱۸۸.

۵۷۲۹ - زرارة بن خلج:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الحسین علیه السلام، رأی معجزته وإخباره إیاه بشهادته وشهادة أصحابه. مدینة المعاجز ص ۲۳۹.

۵۷۳۰ - زرارة بن دراج: لم یذکروه. روی زرارة بن أعین، عنه.

۵۷۳۱ - زرارة بن صالح:

لم یذکروه. تشرف بلقاء الحسین صلوات الله علیه قبل خروجه إلی العراق بثلاثة أیام. وروی عنه. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۴، وجد ج ۴۴ / ۳۶۴.

۵۷۳۲ - زرارة حاجب المتوکل:

لم یذکروه. روی معجزة الإمام الهادی علیه السلام بضرب یده علی صورة

(۴۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، دولة العراق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، زرارة بن أوفی (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، زرارة بن أعین (۱)، علی بن الحسین (۲)، القرآن الکریم (۱)، الشهادة (۲)، السفینة (۱)

الأسد وأمره إياه بأخذه فوثبت الصورة فابتلعت المشعبد الهندى. كمبا ج ۱۲ / ۱۳۳، وجد ج ۵۰ / ۱۴۶. حسن عاقبته. ص ۱۴۸. ۵۷۳۳ – زراقة صاحب المتوكل:

لم يذكروه. ما يفيد حسنه وتشيعه. كمبا ج ۱۲ / ۱۴۴، وكتاب الدعاء ص ۲۴۹، وجد ج ۵۰ / ۱۹۴، وج ۹۵ / ۲۳۴.

۵۷۳۴ – زرعة بن برج الطائى:

لم يذكروه. وهو من رؤوس الخوارج. كمبا ج ۸ / ۶۰۰ و ۶۱۱. كلماته الخبيثة مع أمير المؤمنين عليه السلام. ج ۹ / ۵۹۲، وجد ج ۴۱ / ۳۳۹ –، وج ۳۳ / ۳۴۵ و ۳۸۸.

۵۷۳۵ – زرعة بن شريك التميمى:

لم يذكروه. هو ملعون خبيث. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۵، وجد ج ۴۵ / ۵۴.

۵۷۳۶ – زرعة بن محمد أبو محمد الحضرمى:

من أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما. ثقة، كما قاله النجاشى و العلامة وغيرهما. ونسبوه إلى الوقف، فحينئذ يكون موثقا . "وبالجملة كان صحب سماعة وأكثر عنه، وله كتاب يرويه جماعة. ويأتى فى ترجمة سماعة، رواية تفيد ذمه.

۵۷۳۷ – الزرقاء:

كاهنة اليمامة، الداهية الدهياء، كانت ملكة اليمن وكانت من أعاظم الكهنة، تذكر فى فصل النساء.

۵۷۳۸ – زرقان:

صاحب ابن أبى داود وصديقه بشدة. لم يذكروه. روى العياشى فى تفسيره ج ۱ / ۳۱۹ عنه، خبر حكم الإمام الجواد عليه السلام فى السارق فى مجلس المعتصم، و كمبا ج ۱۲ / ۹۹، وج ۱۶ / ۱۴۲، وجد ج ۵۰ / ۵، وج ۹۷ / ۱۹۰.

(۴۲۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، ابن أبى داود (۱)، زرعة بن محمد (۱)، الخوارج (۱)، الصدق (۱)، السرقة (۱)

۵۷۳۹ – زرقان بن أحمد:

لم يذكروه. روى سلمة بن الخطاب، عنه، عن محمد بن عاصم. التهذيب ج ۹ باب الذبائح والأطعمة ص ۸۳.

۵۷۴۰ – زريق بن الزبير الخرقانى أو الخلقانى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. روى الشيخ بإسناده عن محمد بن خالد الطيالسى، عنه، عن الصادق عليه السلام حديث أحكام النفساء.

كتاب الطهارة ص ۱۱۶، وجد ج ۸۱ / ۱۰۴.

وبهذا الإسناد. عنه، عنه، حديث فضل المساجد. كتاب الصلاة ص ۱۲۷، وجد ج ۸۳ / ۳۴۸.

عدة من رواياته فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۳۰۵ – ۳۱۱.

رواية جعفر بن بشير عنه، عن الصادق عليه السلام وتكنيته إياه بأبى العباس، فى روضة الكافى حديث ۲۶۶ و ۲۶۷.

۵۷۴۱ – زريق بن مرزوق: تقدم فى رزيق بن مرزوق.

۵۷۴۲ – زفر بن الحارث:

لم يذكروه. وهو ملعون، خبيث، من جند معاوية ورؤساء جنده يوم صفين.

۵۷۴۳ – زفر بن زيد بن حذيفة الأسدى:

لم يذكروه. شعره فى فضل أمير المؤمنين عليه السلام.

فحوطوا عليا " واحفظوه فإنه * وصى وفى الاسلام أول أول كمبا ج ۹ / ۳۲۶، وجد ج ۳۸ / ۲۷۷.

۵۷۴۴ – زفر بن سليمان:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد فى رواية شريفة. كتاب الأخلاق ص ۱۶، و

(۴۲۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، محمد بن خالد الطيالسى (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، زريق بن الزبير (۱)، زرقان بن أحمد (۱)، رزيق بن مرزوق (۱)، زريق بن مرزوق (۱)، محمد بن عاصم (۱)، جعفر بن بشير (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)، النفاس (۱)، الطهارة (۱)

كتاب العشرة ص ۱۰۹ و ۱۵۰، وجد ج ۶۹ / ۳۸۲، وج ۷۴ / ۳۸۳، وج ۷۵ / ۱۲۰.

۵۷۴۵ – زفر بن الهذيل، أبو الهذيل التميمى العنبرى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام.

أقول: إنه عامى صاحب أبى حنيفة، كما يظهر من رواية ابن أبى الحديد، عن النقيب فارجع إلى قاموس الرجال. وروى فضل بن شاذان فى غيبته، عن محمد بن الحسن الواسطى، عنه، عن سليمان الأعمش، عن مورق، عن جابر الأنصارى.

المستدرك ج ۲ / ۳۷۹.

۵۷۴۶ – زفر بن يحيى: لم يذكروه. روى عن كثير بن شاذان كما يأتى فى كثير.

۵۷۴۷ – زكار بن أبى زكار الواسطى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام وروى عنه. كمبا ج ۱۱ / ۱۸۶، وجد ج ۴۷ / ۲۷۴. ولعله زكار بن يحيى الواسطى الذى روى درست بن أبى منصور فى كتابه عنه مكررا."

۵۷۴۸ – زكار بن الحسن الدينورى العلوى:

شيخ من أصحابنا، ثقة بالاتفاق، له كتاب الفضائل، رواه والد الصدوق عن الحسن بن على بن الحسين الدينورى العلوى.

۵۷۴۹ – زكار بن فرقد:

روى أبان عنه، عن عثمان بن زياد. التهذيب ج ۱ باب آداب الاحداث الموجبة للطهارة، وباب المياه ص ۳۹ و ۴۱۶، وصا ج ۱ / ۲۱.

۵۷۵۰ – زكار بن يحيى الواسطى:

كذا عنونه الشيخ، وقال: له كتاب الفضائل، وله أصل، روى كتابه جماعة وعن الصدوق وعن أبيه، عن الحسن بن على بن الحسن الدينورى العلوى، عنه، به. وروى أصله حميد بن زياد، عن القاسم بن إسماعيل، عنه به.

(۴۲۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، إبن أبى الحديد المعتزلى (۱)، كتاب الفضائل لشاذان بن جبرئيل القمى (۲)، الحسن بن على بن الحسين (۱)، الحسن بن على بن الحسن (۱)، جابر بن عبد الله الأنصارى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، زكار بن يحيى (۲)، سليمان الأعمش (۱)، عثمان بن زياد (۱)، أبو الهذيل (۱)، زفر بن الهذيل (۱)، حميد بن زياد (۱)، زكار بن الحسن (۱)، زكار بن فرقد (۱)

۵۷۵۱ – زكريا بن إبراهيم:

لم يذكروه. روى الكلينى عن معاوية بن وهب، عنه، أنه كان نصرانيا، " فأسلم على يدى الصادق عليه السلام، فأمره الامام ببر أمه

والقيام بشأنها، فعمل بما أمره به، فأسلمت أمه لذلك. كتاب العشرة ص ۱۸، وكمبا ج ۱۱ / ۲۱۸، وجد ج ۷۴ / ۵۳، وج ۴۷ / ۳۷۴.

روى البرقى. عن على بن الحكم ومعاوية بن وهب جميعا " عنه - الخ. سن ج ۲ / ۴۵۳.

۵۷۵۲ - زكريا بن آدم بن عبد الله بن سعد الأشعرى القمى:

عدوه من أصحاب الصادق والرضا والجواد عليهم السلام، وهو ثقة، جليل، عظيم القدر، وكان له وجه عند الرضا عليه السلام، وله كتاب، وتقدم أبوه. وفى ترجمة محمد بن سنان، أن الجواد عليه السلام جزاه خيرا " وأخبره بوفائه له.

كش: عن على بن المسيب، قال: قلت للرضا عليه السلام: شقتى بعيدة و لست أصل إليك فى كل وقت، فممن آخذ معالم دينى؟ قال: من زكريا بن آدم القمى، المأمون على الدين والدنيا. قال على بن المسيب: فلما انصرفت قدمنا على زكريا بن آدم، فسألته عما احتجت إليه. ختص مسندا " عنه مثله. جد ج ۲ / ۲۵۱، و ج ۴۹ / ۲۷۸، وكمبا ج ۱ / ۱۴۷، وج ۱۲ / ۸۲. وفى السفينة ما يتعلق بذلك.

روى الشيخ فى غيبته ص ۲۲۵: وكان زكريا بن آدم ممن تولاهم وخرج فيه عن أبى جعفر عليه السلام: ذكرت ما جرى من قضاء الله فى الرجل المتوفى رحمه الله تعالى، يوم ولد ويوم يموت ويوم يبعث حيا، فقد عاش أيام حياته عارفا " بالحق، قائلا " به، صابرا، " محتسبا " للحق، قائما " بما يجب لله ولرسوله عليه، ومضى رحمه الله غير ناكث ولا مبدل فجزاه الله أجر نيته وأعطاه جزاء سعيه.

ويروى الكشى، مسندا " عن زكريا بن آدم، قال: قلت للرضا عليه السلام:

إنى أريد الخروج عن أهل بيتى، فقد كثر السفهاء فيهم. فقال: لا تفعل، فإن أهل بيتك يدفع عنهم بك، كما يدفع عن أهل بغداد بأبى الحسن الكاظم عليه السلام.

(۴۲۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۳)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، زكريا بن إبراهيم (۱)، معاوية بن وهب (۲)، زكريا بن آدم (۵)، على بن المسيب (۲)، مدينة بغداد (۱)، على بن الحكم (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، السفينة (۱)

كمبا ج ۱۴ / ۳۴۱، وج ۱۲ / ۸۲، وجد ج ۶۰ / ۲۲۱، وج ۴۹ / ۲۷۸. ما يفيد مدحه و كماله. ص ۲۷۸. وابنه سعد يأتى.

۵۷۵۳ - زكريا بن آدم المقرى:

لم يذكروه. كان يخدم الرضا عليه السلام بخراسان وروى عنه. الطب ص ۳۷.

۵۷۵۴ - زكريا بن أبى زائدة:

لم يذكروه. روى عنه عيسى بن يونس، كما فى عيسى. وعد من رواة أحاديث الخصال.

۵۷۵۵ - زكريا بن أبى صمصامة:

لم يذكروه. روى جعفر بن محمد العنبرى، عنه، عن زر بن حبيش، كما تقدم فى جعفر.

۵۷۵۶ - زكريا بن إدريس بن عبد الله القمى أبو جرير:

من أصحاب الصادق والكاظم والرضا عليهم السلام. وكان وجها، " وله كتاب. وترحم عليه الرضا عليه السلام. جد ج ۴۹ / ۲۷۸، وكمبا ج ۱۲ / ۸۲.

۵۷۵۷ - زكريا بن إسماعيل الزيدى:

لم يذكروه. هو من ولد زيد بن ثابت. روايته عن أبيه، عن عمه سلمان بن زيد بن ثابت. جد ج ۱۷ / ۳۹۷، وكمبا ج ۶ / ۲۹۲، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۱۲۷.

۵۷۵۸ - زكريا بن الحارث:

لم یذکروه. روی أبو مخنف، عنه خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام، یحرض الناس بالمسیر إلی صفین.

۵۷۵۹ – زکریا بن الحکم الراسبی: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن مدرک روایته.

(۴۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إدریس بن عبد الله القمی (۱)، عیسی بن یونس (۱)، زکریا بن آدم (۱)، زید بن ثابت (۲)، زر بن حبیش (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن مدرک (۱)، خراسان (۱)، الصدق (۱)

۵۷۶۰ – زکریا الخزاز:

روی یعقوب بن یزید، عنه، عن یحیی الخداء. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب النوادر ص ۳۱۸ ح ۵۵. ولعله متحد مع زکریا بن یحیی الخزاز.

۵۷۶۱ – زکریا الزجاجی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر علیه السلام. روی الحجال، عن ثعلبة، عنه، عن الباقر علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۱۴۷، وکمبا ۹ / ۳۷۸.

۵۷۶۲ – زکریا بن سابور الأزدی الواسطی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. ثقة کما قاله النجاشی فی ترجمة أخیه بسطام، والعلامة والمجلسی.

وفی کمبا ج ۹ / ۳۹۹، وج ۱۱ / ۲۱۴، ما یدل علی مدحه. وجد ج ۴۷ / ۳۶۲، و ج ۳۹ / ۲۳۸.

۵۷۶۳ – زکریا بن شیبان:

وقع فی طریق الشیخ فی ست، عن أحمد بن عبدون، عن ابن الزبیر، عنه، کتب صفوان بن یحیی، وروی عنه ابنه یحیی.

۵۷۶۴ – زکریا صاحب السابری:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام، وروی عنه، ابن أبی عمیر. یب ج ۲ باب الأذان والإقامة، من أبواب الزیادات ص ۲۸۳ ح ۱۱۲۷.

۵۷۶۵ – زکریا بن صبیح:

لم یذکروه. روی الشیخ المفید فی أمالیه ص ۸۶ عن عبد الله بن جعفر بن محمد بن أعین البزاز، عنه، عن خلف بن خلیفة، روایة شریفة. کمبا ج ۱ / ۱۵۱، و جد ج ۲ / ۲۶۳، وهو منسوب إلی جده، وأبوه یحیی.

(۴۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الأذان والإقامة (۱)، العلامة المجلسی (۱)، زکریا صاحب السابری (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، زکریا بن شیبان (۱)، زکریا بن سابور (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، زکریا الخزاز (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، محمد بن أعین (۱)، الصدق (۱)

۵۷۶۶ – زکریا بن عبد الصمد القمی أبو جریر:

من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما، ثقة بالاتفاق.

۵۷۶۷ – زکریا بن عبد الله الفیاض: هو زکریا النقاض الآتی.

۵۷۶۸ – زکریا بن عدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن محمد بن معاذ، عنه، عن عبید الله بن عمر روایة شریفة. کمبا ج ۳ / ۲۶۰، وجد ج ۷ / ۲۳۹. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۹۲.

۵۷۶۹ – زکریا بن عمرو:

لم يذكروه. روى الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن رجل، عن إسماعيل بن جابر. يب ج ۷ باب من الزيادات ص ۲۳۵ ح ۱۰۲۷.

۵۷۷۰ – زكريا بن عمران القمى أبو يحيى:

لم يذكروه. روى الكلينى فى الكافى ج ۱ باب ما أعطى الأئمة عليهم السلام من اسم الله الأعظم ص ۲۳۰ بسند صحيح عن الحسين بن سعيد ومحمد بن خالد، عنه، عن هارون بن الجهم – الخبر.

وير: عنه، مثله. ونقلهما فى كمبا ج ۶ / ۲۲۶، وجد ج ۱۷ / ۱۳۴.

وفى الكافى ج ۱ باب أنه لا يكون شئ فى السماء والأرض، إلا بسبعة ص ۱۴۹ عن محمد بن خالد، عنه، عن أبى الحسن موسى بن جعفر عليه السلام – الخبر.

ورواه فى الخصال ج ۲ باب السبعة عن البرقى، عنه، عن أبى الحسن الأول – الخ.

سن ج ۲ / ۴۷۰ عن أبيه، عن القاسم بن محمد، عن زكريا بن عمران أبى يحيى، عن إدريس بن عبد الله، عن الصادق عليه السلام.

۵۷۷۱ – زكريا الفياض: يأتى فى زكريا النقاض.

(۴۳۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، زكريا بن عمران القمى (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، إدريس بن عبد الله (۱)، زكريا بن عبد الله (۱)، زكريا بن عبد الصمد (۱)، هارون بن الجهم (۱)، زكريا الفياض (۱)، زكريا بن عمران (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، زكريا النقاض (۲)، زكريا بن عمرو (۱)، القاسم بن محمد (۱)، محمد بن خالد (۲)، محمد بن معاذ (۱)

۵۷۷۲ – زكريا اللؤلؤى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكشى، عن محمد بن عبد الله بن مهران وأحمد بن محمد بن مطر، عن إبراهيم بن شعيب، معجزة للرضا عليه السلام، وكمبا ج ۱۲ / ۱۹، وجد ج ۴۹ / ۶۵. وتقدم فى أحمد.

۵۷۷۳ – زكريا بن مالك الجعفى الكوفى:

روى صفوان بن يحيى، عن عبد الله بن مسكان، عنه. يب ج ۴ / ۱۲۵.

وعد من رواة أحاديث الخصال، وهو من صواحب الأصول المعتمدة، التى استخرج منها أحاديث الفقيه، وطريقه يصل إلى صفوان بن يحيى، عن عبد الله بن مسكان، عن أبى العباس الفضل بن عبد الملك، عنه ويظهر من المشيخة، اتحاده مع زكريا النقاض، وهو من أصحاب الصادق عليه السلام. قال الشيخ والبرقى.

۵۷۷۴ – زكريا بن محمد الأزدى:

لم يذكروه. وقع فى طريق البرقى، فى المحاسن ج ۲ / ۴۶۱، عن الحسن بن على بن يوسف، عنه، عن عبد الأعلى مولى آل سام – الخبر. كمبا ج ۱۴ / ۸۲۵، وجد ج ۶۶ / ۶۱.

ورواية زكريا بن محمد عن أبى عبد الله عليه السلام، فى سن ج ۲ / ۳۹۴.

۵۷۷۵ – زكريا بن محمد المؤمن أبو عبد الله:

روى الحسن بن على بن يوسف، عنه، عن سعيد بن يسار، عن الصادق عليه السلام. أمالى المفيد مج ۳۴، وهو من أصحاب الصادق والكاظم والرضا عليهم السلام، كما قاله النجاشى والشيخ.

۵۷۷۶ – زكريا المؤمن:

هو زكريا بن محمد، وعن ابن النديم عده فى فقهاء الشيعة وحكى عنه ما يدل على وقفه.

(۴۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الأعلی مولی آل سام (۱)، محمد بن عبد الله بن مهران (۱)، الحسن بن علی بن یوسف (۱)، إبراهیم بن شعیب (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، الفضل بن عبد الملک (۱)، صفوان بن یحیی (۲)، أبو عبد الله (۱)، زکریا بن مالک (۱)، زکریا النقاض (۱)، سعید بن یسار (۱)، زکریا المؤمن (۱)، زکریا بن محمد (۴)، الحسن بن علی (۱)، ابن الندیم (۱)، الصدق (۲)

۵۷۷۷ - زکریا بن موسی:

لم یذکروه. روی ابنه یحیی، عنه، عن القاسم بن عبید الله القمی. یب ج ۳ باب الصلاة علی الأموات من الزیادات ص ۳۱۹ ح ۹۹۰. والکافی ج ۳ / ۱۷۶، والفقیه ج ۱ / ۱۶۶ ح ۴۷۷ أبدلا القاسم، بالیسع بن عبد الله القمی، سأل أبا عبد الله علیه السلام.

۵۷۷۸ - زکریا الموصلی أبو یحیی کوکب:

لم یذکروه. روی عن الکاظم علیه السلام، وروی عنه، محمد بن خالد الطیالسی. یب ج ۵ باب الغدو إلی العرفات ص ۱۸۴. وروی عن الصادق والرضا علیهما السلام أیضا، " وکان شیخا " من الأخیار، له فضل ودین.

۵۷۷۹ - زکریا بن میسرة الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته فی کمبا ج ۹ / ۲۹۴، وجد ج ۳۸ / ۱۴۴. وروی عنه، صباح المزنی.

۵۷۸۰ - زکریا النقاض:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الروضة حدیث ۴۵۶، بإسناده عن أبی جعفر الأحول والفضیل بن یسار، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام ما یدل علی حسن عقیدته. کمبا ج ۸ / ۵۱، وجد ج ۲۸ / ۲۵۴.

أقول: هو زکریا بن عبد الله النقاض، المعدود من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام، وهو متحد مع زکریا بن عبد الله الفیاض أبو یحیی، المعدود من أصحاب الباقر والصادق والکاظم علیهم السلام، وله کتاب یرویه جماعة.

۵۷۸۱ - زکریا بن یحیی التستری:

لم یذکروه. روی الحسن بن علی، عنه، عن أحمد بن قتیبة الهمدانی، روایة شریفة فی مناقب أصحاب الکساء. کمبا ج ۹ / ۱۸۶، وجد ۳۷ / ۶۲.

(۴۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، أهل الکساء (۱)، زکریا الموصلی أبو یحیی (۱)، القاسم بن عبید الله القمی (۱)، أحمد بن قتیبة الهمدانی (۱)، زکریا بن عبد الله (۲)، زکریا بن یحیی (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، زکریا بن میسرة (۱)، زکریا بن موسی (۱)، زکریا النقاض (۱)، الحسن بن علی (۱)، صباح المزنی (۱)، محمد بن خالد (۱)، الصدق (۱)

۵۷۸۲ - زکریا بن یحیی التمیمی:

ثقة بالاتفاق، وله کتاب رواه إبراهیم بن سلیمان، عنه، به.

۵۷۸۳ - زکریا بن یحیی بن الحارث أبو یحیی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الاکمال ج ۱ باب ما أخبر به أمیر المؤمنین علیه السلام من وقوع الغیبة بالقائم ص ۴۱۱، عن محمد بن الفضل بن محمد بن إسحاق المذکر، عنه، عن عبد الله بن مسلم الدمشقی. وله کتاب الفتن، نقل منه السید فی کتابه الملاحم کثیرا، " قال: وتاریخ کتابته سلخ ربیع الأول سنة ۳۹۱.

۵۷۸۴ - زکریا بن یحیی الخزاز:

لم یذکروه. جملة من روایاته الشریفة فی الفضائل الدالة علی حسنه و کماله.

أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۱۶.

۵۷۸۵ – زکریا بن یحیی الساجی:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عن أحمد بن عمار بن خالد، عنه، عن مالک بن خالد الأسدی، حدیث کیفیة الوصیة. کمبا ج ۲۳ / ۴۵، وجد ج ۱۰۳ / ۱۹۳.

وأمالی المفید مج ۱۰ عن أحمد بن إبراهیم، عنه، عن عبد الجبار.

وروی المفید عن أحمد بن محمد الصولی، عنه، عن إسماعیل بن موسی السیدی، روایة شریفة فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۳۱۱، وجد ج ۳۸ / ۲۱۲. وسائر روایاته فی أمالی المفید ص ۴۹، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۸۲ و ۲۱۳.

۵۷۸۶ – زکریا بن یحیی بن صبیح الواسطی أبو یحیی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة بالاتفاق.

۵۷۸۷ – زکریا بن یحیی بن عبید العطار أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن مکی بن أحمد بن سعدویه البردعی، عنه، عن القلانسی روایة الصادق علیه السلام، عن آبائه تفصیل أقسام المسوخ.

(۴۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۴)، زکریا بن یحیی التمیمی (۱)، الفضل بن محمد بن إسحاق (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، زکریا بن یحیی (۵)، الشیخ الصدوق (۲)، مکی بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الوصیة (۱)

کمبا ج ۱۴ / ۷۸۵، وجد ج ۶۵ / ۲۲۳.

۵۷۸۸ – زکریا بن یحیی بن کثیر:

لم یذکروه. روی علی بن إسماعیل، عنه، عن محمد بن علی القرشی دعاء العهد المعروف المنقول عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۲۲ / ۲۶۵، وجد ج ۱۰۲ / ۱۱۲.

۵۷۸۹ – زکریا بن یحیی الکسائی:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی الفضائل. جد ج ۳۹ / ۳۱۷، وکمبا ج ۹ / ۴۱۸، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۳.

۵۷۹۰ – زکریا بن یحیی اکلنتجی أبو القاسم:

لم یذکروه. روی علی بن محمد البزاز، عنه، فی شهر ربیع الأول سنة ۳۲۸، و کان سنة فی وقت اخباره ۸۴، عن أبی هاشم الجعفری، عن الرضا علیه السلام. و روی عنه، عنه، عن الرضا علیه السلام أمالی المفید مج ۳۳.

۵۷۹۱ – زکریا بن یحیی الکوفی: تقدم خبره فی أحمد بن محمد الخشاب.

۵۷۹۲ – زکریا بن یحیی المدنی:

لم یذکروه. روی عن عکرمة. وعنه، یونس بن بکیر الشیبانی.

۵۷۹۳ – زکریا بن یحیی بن مروان:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن عبد الله بن أحمد، عنه، عن عبد الرحمن بن صالح – الخ. بشا ص ۱۶۵.

۵۷۹۴ – زکریا بن یحیی المزنی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۶۴، عن سعید بن منصور، عنه، عن إبراهیم بن أبی یحیی، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۵۲۸، وجد ج ۶۲ / ۱۸۳.

(۴۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، محمد بن علی القرشی (۱)، زکریا بن یحیی (۷)، علی بن إسماعیل (۱)، سعید بن منصور (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد البزاز (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۵۷۹۵ - زکریا بن المنقری:

لم یذکروه. روی الصدوق عن عبد الله بن الشبیب البصری، عنه، عن العلاء بن محمد بن الفضیل، عن أبیه، عن جده، حدیث موعظة النبی صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۱۷ / ۳۳، وجد ج ۷۷ / ۱۱۰. ومثله فی الأمالی ص ۳.

۵۷۹۶ - زکریا بن یحیی بن النعمانی البصری أو المصری أو الصیرفی:

لم یذکروه. روی فی الکافی ج ۱ / ۳۲۲، نسختین منه والوافی عنه، فی باب الإشارة والنص علی الجواد علیه السلام بإسناده عنه، قال: سمعت علی بن جعفر الصادق علیه السلام - الخ، وکمبا ج ۱۲ / ۱۰۳، وجد ج ۵۰ / ۲۱.

۵۷۹۷ - زکریا بن یحیی أبو الحسن:

روی الصدوق بإسناده، عن ابن فضال، عن ابن فرقد (یعنی داود)، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، قال: ما حجب الله علمه عن العباد فهو موضوع عنهم.

جد ج ۲ / ۲۸۰، وکمبا ج ۱ / ۱۵۶، والکافی ج ۱ کتاب التوحید باب حجج الله علی خلقه ص ۱۶۴، والتوحید باب التعریف ج ۹.

۵۷۹۸ - زمرة الأنصاری:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن النبی صلی الله علیه وآله. المستدرک ج ۱ / ۵۸۵.

۵۷۹۹ - زمعة بن الأسود بن عبد المطلب:

لم یذکروه. هو من قریش. ما یتعلق به. جد ج ۳۵ / ۹۴، وکمبا ج ۹ / ۲۰.

وعد من السبعة الذین اجتمعوا علی نقض الصحیفة الملعونة التی تعاقد المشرکون علی ظلم النبی. ودعا علیه رسول الله بما دعا علی أبی جهل. جد ج ۱۹ / ۳۳۲، فقتل کما فی ص ۳۳۵. وعده المفید، ممن قتلهم أمیر المؤمنین علیه السلام. وکمبا ج ۶ / ۴۷۶ و ۴۷۷.

(۴۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، زکریا بن یحیی أبو الحسن (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الصحیفة الملعونة (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، علی بن جعفر (۱)، القتل (۲)، الجهل (۱)

۵۸۰۰ - زمعة بن سبیع:

لم یذکروه. روی محمد بن یعقوب بإسناده، عن محمد بن مقرن بن عبد الله بن زمعة بن سبیع، عن أبیه، عن جده، عن جد أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

الکافی ج ۳ کتاب الزکاة باب آداب المصدق ص ۵۳۹، ورواها الشیخ فی یب ج ۴ / ۹۵ عن محمد بن یعقوب. یظهر منه أنه کان عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی الصدقات ومحمود الصفات.

۵۸۰۱ - زمل بن عمرو بن عنز العذری:

کیفیة إسلامه وأنه عقد رسول الله صلی الله علیه وآله، له لواءا " وکتب له کتابا " فأنشد فی مدح الرسول أشعارا. " جد ج ۱۸ / ۱۰۲، وکمبا ج ۶ / ۳۲۲. ورواه فی کنز الکراجکی ص ۹۳.

۵۸۰۲ - زمیلة: تقدم فی رمیلة.

۵۸۰۳ – زنکان أبو سلیمان:

لم یذکروه. عده (قب)) من أصحاب الإمام الهادی علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۲۱۶.

۵۸۰۴ – زهیر بن أبی سلمی:

لم یـذکروه. نظر النبی صـلی الله علیه وآله إلیه وله مائـة سـنة، فقال: (اللهم أعذنی من شـیطانه) فما لاک بیتا " حتی مات. جد ج ۱۸ / ۶۸، وکمبا ج ۶ / ۳۱۳.

۵۸۰۵ – زهیر أبو جرول الجشمی:

لم یذکروه. وهو رئیس قومه، أسـرهم المسـلمون یوم خیبر، فأنشد أشـعارا " بین یدی رسول الله صـلی الله علیه وآله یمدحه ویستعفیه، فعفا رسول الله عنه وعن قومه، ورد إلیهم ما أخـذ منهم من الذراری والأموال. جد ج ۲۱ / ۱۲ و ۱۸۴، وکمبا ج ۶ / ۵۷۴ و ۶۱۷. روی عنه، حفیده زیاد بن طارق الآتی.

(۴۳۸)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمـام أمیر المـؤمنین علی بن ابی طـالب علیهمـا السـلام (۲)، الإمـام علی بن محمـد الهـادی علیه السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۳)، خیبر (۱)، زمعة بن سبیع (۲)، محمد بن یعقوب (۲)، محمد بن مقرن (۱)، الزکاة (۱)، الموت (۱)

۵۸۰۶ – زهیر بن أمیة المخزومی:

لم یذکروه. وهو ختن أبی طالب علی ابنته عاتکة، وهو ممن عزم علی نقض الصـحیفة الملعونة، التی تعاهد المشرکون فیها علی حبس رسول الله فی الشعب وما یتعلق به. جد ج ۳۵ / ۹۴، وج ۱۹ / ۴، وکمبا ج ۹ / ۲۰، وج ۶ / ۴۰۳.

۵۸۰۷ – زهیر بن بشر الخثعمی:

لم یذکروه. مع أنه عده ابن شهرآشوب من الشهداء المقتولین فی الطف فی الحملة الأولی. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷. ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. ص ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴. وکذا فی زیارة السید. ص ۲۰۵، وجد ج ۴۵ / ۶۴ و ۷۲، وج ۱۰۱ / ۲۷۲ و ۳۴۱.

۵۸۰۸ – زهیر بن حباب الکلبی:

لم یذکروه. شاعر، طبیب، فارس، منجم، شریف، قوی، کاهن، قائف، عاش ثلاثمائة سنة. جد ج ۴۰ / ۹۸، وج ۵۱ / ۲۶۷، وکمبا ج ۹ / ۴۵۰، وج ۱۳ / ۷۰. و ذکره السفینة فی لغة (دأب) و (زهر).

۵۸۰۹ – زهیر بن حرب أبو خیثمة:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۱۱ عن سـعد بن عبد الله القمی، عن العباس بن سعید الأزرق، عنه، عن سفیان بن عیینة.

۵۸۱۰ – زهیر بن حسان الأسدی الکوفی: عد من شهداء الطف.

۵۸۱۱ – زهیر بن سائب:

لم یذکروه. وهو من شهداء الطف، کما ذکره السید فی زیارة الشهداء.

کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰، ورأیته فی الاقبال هکذا: زهیر بن سیار.

۵۸۱۲ – زهیر بن سلمان (سلیمان – کذا فی الاقبال):

لم یذکروه. ذکره السید فی الزیارة فی عداد الشهداء. ج ۱۰۱ / ۳۴۱.

(۴۳۹)

صفحهمفاتیـح البحث: یوم عاشوراء (۳)، سـفیان بن عیینة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الصحیفة الملعونة (۱)، سـعد بن عبد الله (۱)، ابن

شهرآشوب (۱)، سعید الأزرق (۱)، الشهادة (۵)، العهد (۱)، الحرب (۱)، الزیارة (۲)، السفینة (۱)

۵۸۱۳ – زهیر بن سلیم بن عمرو الأزدی:

من شهداء الطف فی الحملة الأولی، کما ذکره العلامة المامقانی و ابن شهرآشوب. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۴. ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة وکذا فی الاقبال.

۵۸۱۴ – زهیر بن عباد:

لم یذکروه. روی حسین بن حمید، عنه، عن محمد بن عباد. جمال الأسبوع ص ۳۶۶.

۵۸۱۵ – زهیر بن قین البجلی:

خرج من مکة ویسائر الحسین علیه السلام، وکان مع جماعة یکرهون أن یکونوا مع الحسین، فنزلوا فی منزل فإذا رسول الحسین أقبل وسلم علیهم. فقال: یا زهیر بن قین، إن أبا عبد الله الحسین بعثنی إلیک لتأتیه. فجاء إلی الحسین. فما لبث أن جاء مستبشرا، " قد أشرق وجهه وطلق امرأته وأعطاها مالها وسلمها إلی بعض بنی عمها، لیوصلها إلی أهلها، ولحق زهیر بالحسین علیه السلام. تفصیل ذلک فی جد ج ۴۴ / ۳۷۱، وکمبا ج ۱۰ / ۱۸۶.

قضایاه وکلماته مع الحسین علیه السلام، فی الطریق حین مجئ الحر.

ج ۴۴ / ۳۸۱.

قوله له لیلة عاشوراء: والله لوددت أنی قتلت، ثم نشرت ثم قتلت حتی أقتل هکذا ألف مرة وأن الله یدفع بذلک القتل عن نفسک وعن أنفس هؤلاء الفتیان من أهل بیتک. جد ج ۴۴ / ۳۹۳، وکمبا ج ۱۰ / ۱۹۲.

جعل الحسین علیه السلام إیاه فی میمنة أصحابه. جد ج ۴۵ / ۴. وحملاته یوم عاشوراء. ص ۲۵.

وقول الحسین علیه السلام حین الصلاة له وسعید بن عبد الله: تقدما أمامی حتی أصلی الظهر. فتقدما أمامه، یقیان بنفسهما نفسه. ص ۲۱.

(۴۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۵)، یوم عاشوراء (۳)، زهیر بن القین البجلّی (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، سعید بن عبد الله (۱)، زهیر بن سلیم (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

قتاله وشهادته. ص ۲۵، وکمبا ج ۱۰ / ۱۹۲ و ۱۹۷.

تشرفه بسلام الناحیة المقدسة. ج ۱۰ / ۲۰۸، وج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۷۱، و ج ۱۰۱ / ۲۷۲.

۵۸۱۶ – زهیر بن محمد:

له روایة تقدمت فی الحارث بن محمد بن أبی أسامة. ذکره الشیخ فی ست. کان جمالا " وتعلم العلم وکان کبیرا، " له کتاب الفضائل و الأشربة. رواه ابن عیاش القطان، عنه، وعده فی رجاله فی أصحاب الصادق علیه السلام واصفا " له بالخراسانی أبو منذر، سکن مکة (البصرة).

۵۸۱۷ – زهیر بن معاویة:

عدة روایاته. جد ج ۳۶ / ۲۳۸ و ۲۶۸ و ۲۳۵، وکمبا ج ۹ / ۱۳۰ و ۱۳۶.

ولعله متحد مع زهیر بن معاویة أبی خیثمة الجعفی، المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام. ویأتی فی زیاد بن خیثمة بعض روایاته.

۵۸۱۸ – زهیر بن معاویة بن خدیج بن الرحیل:

یأتی فی أبیه ذمه ما فی ختص ص ۱۲۸. وهو حارس خشبة زید الشهید، المصلوب علیه. وأبوه معاویة صاحب معاویة، قاتل محمد بن أبی بکر.

وجده رحیل فیمن قتل الحسین علیه السلام.

۵۸۱۹ – زیاد بن أبی حفص:

لم یذکروه. وقع فی طریق القمی فی تفسیره سورة الانشقاق عن جمیل بن صالح، عنه، عن زرارة ما یفید حسن عقیدته.

۵۸۲۰ – زیاد بن أبی الجعد الأشجعی:

قال النجاشی فی ترجمة حفیده نافع بن سلمة بن زیاد: ثقة من بین الثقات.

انتهی.

(۴۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الفضائل لشاذان بن جبرئیل القمی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، زیاد بن أبی الجعد (۱)، زهیر بن معاویة (۳)، زیاد بن أبی حفص (۱)، زیاد بن خیثمة (۱)، سورة الإنشقاق (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، مدینة البصرة (۱)، سلمة بن زیاد (۱)، الحارث بن محمد (۱)، زهیر بن محمد (۱)، القتل (۳)، الشهادة (۲)، الصّلب (۱)

۵۸۲۱ – زیاد بن أبی الحلال الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام، ثقة بالانفاق. ما یفید مدحه و کماله. کمبا ج ۷ / ۱۹۶ و ۴۲۳، وجد ج ۲۵ / ۶۲، وج ۲۷ / ۲۹۹، وله کتاب، یرویه عدة من أصحابنا.

۵۸۲۲ – زیاد بن أبی رجاء الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة بالانفاق، واسم أبی رجاء منذر.

وروی أبان الأحمر، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. المحاسن ج ۱ / ۲۰۶، و الکافی ج ۱ باب النهی عن القول بغیر علم ص ۴۲.

وعد فی الاختصاص ص ۸۳ من أصحاب الباقر علیه السلام، زیاد بن أبی رجاء قال: هو أبو عبیدة الحذاء.

۵۸۲۳ – زیاد بن أبی زیاد المنقری التمیمی:

هو من أصحاب الباقر علیه السلام. ختص ص ۸۳. وتقدم فی حفیده إسماعیل بن محمد بن زیاد.

روی عن الباقر والصادق علیهما السلام کما فی الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب أکل الطین ص ۲۶۶. وروی عنه، محمد بن سنان کما فیه ج ۶ باب فضل العشاء من کتاب الأطعمة ص ۲۸۹. وکذا یب ج ۹ / ۸۹.

۵۸۲۴ – زیاد بن أبی سفیان: یأتی فی زیاد بن سمیة.

۵۸۲۵ – زیاد بن أبی سلمة:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. ما یفید حسنه. جد ج ۴۸ / ۱۷۲، وکمبا ج ۱۱ / ۲۸۴.

۵۸۲۶ – زیاد بن أبی غیاث:

من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة، سلیم بالاتفاق. واسم أبی غیاث

(۴۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، أکل الطین والتراب (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن محمد بن زیاد (۱)، زیاد بن أبی الحلال (۱)، زیاد بن أبی زیاد (۱)، زیاد بن أبی غیاث (۱)، زیاد بن أبی رجاء (۱)، زیاد بن أبی سلمة (۱)، أبو عبیدة الحذاء (۱)، أبان الأحمر (۱)، محمد بن سنان (۱)، النهی (۱)، الطعام (۱)

مسلم. وله کتاب یرویه جماعة.

۵۸۲۷ – زیاد بن أبی هند: لم یذکروه. ویأتی روایته فی حفیده سعید بن زیاد.

۵۸۲۸ – زیاد بن أبیه:

هو زیاد بن سمیة الآتی وابنه عبید الله بن زیاد. جملة من أحوالها فی السفینة فی (زید).

۵۸۲۹ – زیاد الأحلام:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. ما یفید حسنه وکماله وحبه للأئمة وشوقه وانقطاعه إلیهم وکونه مورد لطف الإمام الباقر علیه السلام.

کتاب الایمان ص ۱۱۹، وجد ج ۶۸ / ۶۳.

۵۸۳۰ – زیاد أخو بسطام: هو زیاد بن سابور الآتی.

۵۸۳۱ – زیاد الأسود البان التمار الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. ما یدل علی حسنه وکماله. کمبا ج ۷ / ۳۸۳، وجد ج ۲۷ / ۱۲۲. واستدل العلامة المامقانی لذلک علی روایته ذکرها، لکنه عندی فیه اشکال لأنی وجدت الروایة فی المجلد الخامس عشر من البحار کتاب الایمان ص ۱۱۹، وجد ج ۶۸ / ۶۳ وذکر فیها زیاد الأحلام، مکان زیاد الأسود، إلا أن یقال بتعدد القضیتین أو باتحادهما.

۵۸۳۲ – زیاد بن بلال:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام نفع الشلجم، بأنه یذیب عرق الجذام کما رواه البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۵۲۵، عن علی بن المسیب، عنه، وکمبا ج ۱۴ / ۸۵۹، وجد ج ۶۶ / ۲۲۱.

(۴۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عبید الله بن زیاد لعنه الله (۱)، زیاد الأحلام (۲)، زیاد بن سابور (۱)، زیاد الأسود (۱)، علی بن المسیب (۱)، السفینة (۱)

۵۸۳۳ – زیاد بن بندار:

لم یذکروه. روی عبد الله بن سنان. وعنه، أحمد بن محمد بن سلمة کما تقدم فی أحمد.

۵۸۳۴ – زیاد بن الجعد: هو زیاد بن أبی الجعد المذکور.

۵۸۳۵ – زیاد بن جعفر الهمدانی:

لم یذکروه. روی عن ابن أبی عمیر، وعنه ابنه أحمد المتفق علی وثاقته ودیانته وفضله، کما تقدم فی ترجمة ابنه ونقله فی کمبا ج ۱۶ / ۱۵۲، وجد ج ۷۹ / ۲۹۱.

۵۸۳۶ – زیاد بن جعفر الکندی:

لم یذکروه. من أرکان أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین، نظیر زیاد بن النظر الآتی. کتاب صفین ص ۱۹۵.

۵۸۳۷ – زیاد بن جهم:

لم یذکروه. الطب ص ۱۳۵ عنه، عن الحلبی، عن الصادق علیه السلام، و کمبا ج ۱۴ / ۸۵۰، وجد ج ۶۶ / ۱۷۵.

۵۸۳۸ – زیاد بن الحباب:

من أصحاب أبی جعفر علیه السلام، کما تقدم فی إسماعیل بن یحیی.

۵۸۳۹ – زیاد بن الحارث الصیدائی:

لم یذکروه. هو صاحب النبی صلی الله علیه وآله بعث جیشا. " إلی قومه فضمن إسلام قومه، فرده النبی، فکتب إلیهم کتابا " فقبلوا وأسلموا، فقال: إنک لمطاع فی قومک، فقال: بل الله هداهم للإسلام. فکتب له کتابا " یؤمره فی قومه و أمر له بشئ من صدقاتهم،

فشکا بعضهم عاملهم، فقال: لا خیر فی الإمارة لرجل مؤمن - الخ. والتفصیل فی کمبا ج ۶ / ۳۰۵، وجد ج ۱۸ / ۳۴.

(۴۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، زیاد بن أبی الجعد (۱)، إسماعیل بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد بن سلمة (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، زیاد بن الجعد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۵۸۴۰ - زیاد بن حفصة:

لم یذکروه. هو من رسل أمیر المؤمنین علیه السلام. إلی معاویة. کمبا ج ۸ / ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۷۳. فلما وردوا علیه وأبلغوا الرسالة ورجعوا عن معاویة فبعث معاویة إلی زیاد بن حفصة ودعاه إلی نصرته وجعل له العهد و المیثاق إن ظهر إن یولیه أی المصرین أحب. قال زیاد: فلما قضی معاویة کلامه حمدت الله وأثنیت علیه ثم قلت: أما بعد، فانی لعلی بینة من ربی وبما أنعم الله علی، فلن أکون ظهیر للمجرمین - الخبر. کمبا ج ۸ / ۴۸۶، وجد ج ۳۲ / ۴۳۵.

ونقل ذلک کله فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۳۰۸ - ۳۱۰. وذکر فی المواضع زیاد بن حنظلة التمیمی، بدل زیاد بن حفصة. وفی کتاب صفین ذکره فی خمسة مواضع، وکلها زیاد بن خصفة التمیمی بتقدیم الخاء المعجمة علی الصاد المهملة ثم الفاء.

روی الطبری أن علیا " علیه السلام کتب إلی عباس: مر زیادا " فلیقبل.

فنعم المرء زیاد ونعم القبیل قبیله.

وروی أیضا " أنه کتب إلی زیاد: فأما أنت وأصحابک، فلله سعیکم وعلی الله تعالی جزاؤکم فأبشر بثواب الله، خیر من الدنیا التی یقتل الجهال أنفسهم علیها - إلی أن قال: - أقبل إلینا أنت وأصحابک مأجورین فقد أطعتم وسمعتم وأحسنتم البلاء. کمبا ج ۸ / ۶۱۵ و ۶۱۶.

وهو الذی قال مع وغلة بن مخدوع نحن شیعتک أمیر المؤمنین، التی لا نعصیک ولا نخالفک. فقال: أجل أنتم کذلک فتجهزوا إلی غزو الشام - الخ.

ج ۸ / ۶۷۲، وجد ۳۳ /.

۵۸۴۱ - زیاد بن حفص التمیمی:

عد مجهولا " ومن أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وأظن اتحاده مع السابق.

۵۸۴۲ - زیاد بن حصفة التمیمی:

لم یذکروه. هو من الذین قاموا بعد عدی بن حاتم ولاموا الناس فی عدم

(۴۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، عدی بن حاتم (۱)، زیاد بن حفص (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)

اجابتهم الحسن المجتبی علیه السلام فی جهاد معاویة وهم أجابوا، والقائمون هو و قیس بن عبادة الأنصاری ومعقل بن قیس الریاحی. فقال لهم الحسن: صدقتم رحمکم الله، ما زالت أعرفکم بصدق النیة والوفاء والقبول والمودة الصحیحة فجزاکم الله خیرا - " الخبر. کمبا ج ۱۰ / ۱۲، وجد ج ۴۴ / ۵۰. ما یتعلق به. کمبا ج ۸ / ۶۱۵، ولکن فی جد ج ۳۳ / ۴۰۷: زیاد بن حفصة.

أقول: ویحتمل أن یکون الصحیح حفصة، بتقدم الفاء. وتقدیم الصاد، من أغلاط ابن أبی الحدید ناقل القضیة، فیکون متحدا " مع سابقه. والأعجب اشتباه العلامة المامقانی حیث ذکره بالخاء المعجمة، فقال: زیاد بن خصفة التیمی من تیم الله بطن من بکر من خلص أصحاب أمیر المؤمنین والحسن بعده، أرسله علی علیه السلام لقتال الخریت بن راشد الناجی الخارجی - الخ. مع أن هذه القضیة و

الارسال کما فی کمبا ج ۸ / ۶۱۵ و ۶۱۶، کان فی حق زیاد بن حفصة کما تقدم.

۵۸۴۳ - زیاد بن حنظلة التمیمی:

من رسل أمیر المؤمنین (ع) إلی معاویة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۳۰۸ - ۳۱۰.

أقول: ثم ذکر ما تقدم منا فی زیاد بن حفصة، والأرجح ما نقلنا من کتب الشیعة لا ما نقله من کتب العامة. ویظهر من کلمات الجزری أنه بعثه النبی صلی الله علیه وآله إلی قیس بن عاصم الزبرقان بن بدر لیتعاونا علی مسیلمة وغیره وقد عمل للنبی وکان منقطعا " إلی علی علیه السلام وشهد معه مشاهده.

۵۸۴۴ - زیاد بن خیثمة الجعفی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ.

روی الصدوق بإسناده عن زهیر بن معاویة، عن زیاد بن خیثمة، عن الأسود بن سعید الهمدانی. جد ج ۳۶ / ۲۳۸ و ۲۶۸، وکمبا ج ۹ / ۱۳۰ و ۱۳۶. وفی العیون ج ۱ / ۵۰ عنه، عنه، عنه، عن جابر بن سمرة.

وروی عنه، عنه، عن سعید بن قیس الهمدانی. جد ج ۳۶ / ۲۳۵.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۶۴ عن أحمد بن محمد بن یحیی الجعفی، عن أبیه،

(۴۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، مبعث النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، زهیر بن معاویة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الأسود بن سعید (۱)، زیاد بن خیثمة (۲)، قیس بن عبادة (۱)، جابر بن سمرة (۱)، سعید بن قیس (۱)، معقل بن قیس (۱)، القتل (۱)

عن زیاد بن خیثمة وزهیر بن معاویة معا، " عن الأعمش - الخبر. جد ج ۳۹ / ۲۵۲، و کمبا ج ۹ / ۴۰۲.

وفی کفایة الأثر باب ۶ عن زهیر، عنه.

۵۸۴۵ - زیاد بن رجاء: هو زیاد بن أبی رجاء المذکور.

۵۸۴۶ - زیاد بن رستم أبو علی وأبو معاذ الخراز بیاع الآدم:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ، روی الحسین بن علوان، عنه، عن سعید بن کلثوم روایة الفضائل. جد ج ۴۱ / ۱۱۰، وج ۴۶ / ۷۴، وکمبا ج ۹ / ۵۳۳، وتمامه فی ج ۱۱ / ۲۳.

وروی عباد بن یعقوب، عنه، عن عبد الصمد، عن الصادق علیه السلام.

جد ج ۴۲ / ۱۱۱، وکمبا ج ۹ / ۶۲۶.

وروی أحمد بن محمد بن عثمان، عن کتاب جده عثمان بن سعید، عنه. بشا ص ۲۴۶.

وفی کتاب صفین ص ۷۱: نصر بن مزاحم، عن عطیة بن غناء، عن زیاد بن رستم - الخ.

۵۸۴۷ - زیاد بن سابور الواسطی الأزدی أبو الحسن:

أخو بسطام المذکور. من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام، ثقة بلا خلاف. وأخواه الآخران، زکریا وحفص تقدما.

۵۸۴۸ - زیاد بن سمیة:

کان عاملا " لعلی علیه السلام وعلی بعض فارس.

مکاتبة معاویة إلیه. کمبا ج ۸ / ۴۹۷. ولحوقه بمعاویة. ج ۹ / ۶۴۰، وجد ج ۳۲ / ۵۰۱، وج ۴۲ / ۱۶۵.

قال العلامة المامقانی: زیاد بن أبی سفیان هو زیاد بن أبیه، ویقال له: زیاد بن سمیة، وزیاد بن عبید الثقفی وکل ذلک قبل الاستلحاق

بأبی سفیان. ولإلحاق نسبه

(۴۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، زیاد بن أبی رجاء (۱)، زهیر بن معاویة (۱)، الحسین بن علوان (۱)، زیاد بن خیثمة (۱)، زیاد بن سابور (۱)، زیاد بن رجاء (۱)، زیاد بن رستم (۱)، زیاد بن عبید (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، عثمان بن سعید (۱)، محمد بن عثمان (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الصدق (۱)

بأبی سفیان حکایة مشهورة. ولد بالطائف عام الفتح، وقیل عام الهجرة وقیل یوم بدر کنیته أبو المغیرة ولیست له صحبة ولا رؤیة. کان مع أمیر المؤمنین علیه السلام فی جمیع مشاهده ومع الحسن علیه السلام إلی زمان صلحه مع معاویة. و لحق معاویة. ومثالبه أشهر من أن یذکر. وقد هلک بالکوفة فی شهر رمضان سنة ۵۳، وهو ابن ست وخمسین، وقیل غیر ذلک. ویأتی ذکره فی زیاد بن عبید.

انتهی.

کتاب معاویة إلی زیاد بن أبیه یهدده ویوعده، لیغویه وکتب فی أسفل الکتاب شعرا " من جملته:

تنسی أباک وقد شالت نعامته * إذ تخطب الناس والوالی لهم عمر فکان معاویة کما قال أمیر المؤمنین علیه السلام، کالشیطان الرجیم، یأتی المرء من بین یدیه ومن خلفه وعن یمینه وعن شماله.

قال ابن أبی الحدید: روی أبو جعفر محمد بن حبیب، قال: کان علی قد ولی زیادا " قطعة من أعمال فارس واصطنعه لنفسه. فلما قتل علی، بقی زیاد فی عمله و خاف معاویة جانبه وأشفق من ممالاته الحسن بن علی علیه السلام، فکتب إلیه کتابا - " إلی آخر ما فی السفینة ج ۲ / ۴۶۵ لغة (کتب)، وفیه کیفیة الاستلحاق.

شهادة أبی مریم السلولی بزنا أبی بزنا أبی سفیان بسمیة أم زیاد فی محضر أهل الشام حین کان معاویة علی المنبر وزیاد معه. کمبا ج ۸ / ۶۴۰، وجد ج ۳۳ / ۵۱۹.

۵۸۴۹ - زیاد بن سوقة الجریری البجلی الکوفی:

من أصحاب السجاد والباقر والصادق علیهم السلام، ثقة بالاتفاق. وتقدم فی أخیه حفص أنه وأخاه محمد أکثر من حفص روایة.

وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین، وروی کتابه محمد بن أبی عمیر.

۵۸۵۰ - زیاد بن شداد الحارثی:

لم یذکروه. هو صاحب رسول الله صلی الله علیه وآله. استعدی علی أخیه

(۴۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زیاد بن سوقة (۱)، أبو المغیرة (۱)، زیاد بن عبید (۱)، عام الفتح (۱)، محمد بن حبیب (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)، الهلاک (۱)، السفینة (۱)

عبد الله بن شداد، عند أمیر المؤمنین علیه السلام وذلک حین زهد وتعبد. کمبا ج ۹ / ۴۵۲، وجد ج ۴۰ / ۱۰۷.

۵۸۵۱ - زیاد بن طارق الجشمی:

لم یذکروه. جملة من روایاته حین کان ابن تسعین سنة عن جده أبی جرول زهیر المذکور. جد ج ۲۱ / ۱۲، وکمبا ج ۶ / ۵۷۴، وفی الأمالی ص ۳۰۰ روایته.

۵۸۵۲ - زیاد بن عبد الله بن الطفیل العامری البکائی أبو محمد الکوفی:

لم یذکروه. قیل: إنه صدوق ثبت. انتهی. کان من فرسان أصحاب الحدیث عند العامة.

۵۸۵۳ – زیاد بن عبد الله المکاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۳، عن جعفر بن محمد بن جعفر المدائنی، عنه، عن لیث بن أبی سلیم. ولعله زیاد بن عبد الله البکائی الذی روی عنه ابن هشام فی سیرته کثیرا."

۵۸۵۴ – زیاد بن عبید:

امارته علی البصرة من قبل عبد الله بن عباس. مکاتبة أمیر المؤمنین علیه السلام إلیه. کمبا ج ۸ / ۶۷۶ و ۶۷۷.

وقال العلامة الخوئی دام ظله: هذا هو زیاد بن أبیه وأمه سمیة المعروفة – الخ. معجم رجال الحدیث ج ۷ / ۳۱۱.

والعجب من اشتباه العلامة فی صه وابن داود فی عدهما هذا اللعین فی القسم الأول فی المعتمدین وکأنهما لم یلتفتا إلی أن زیاد بن عبید هو هذا والد عبید الله الخبیث المشهور.

۵۸۵۵ – زیاد بن عبید الله الحارثی:

هو الأمیر من قبل بنی عباس. وهو خبث ملعون، ترک قول الصادق (ع) فیما

(۴۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، بنو عباس (۱)، عبد الله بن الطفیل (۱)، لیث بن أبی سلیم (۱)، أبو محمد الکوفی (۱)، عبد الله بن شداد (۱)، مدینة البصرة (۱)، زیاد بن عبید (۳)، جعفر بن محمد (۱)، الزهد (۱)

سأله عنه، وأخذ بقول العامة. کمبا ج ۱۱ / ۱۵۲ و ۱۷۲، وجد ج ۴۷ / ۱۶۶ و ۲۲۶.

۵۸۵۶ – زیاد بن عریب الهمدانی الصائدی:

کان شجاعا، " ناسکا، " متهجدا، " کثیر الصلاة، معروفا " بالعبادة. حضر الطف وقاتل قتالا " شدیدا " حتی استشهد بین یدی الحسین علیه السلام، کذا نقله العلامة المامقانی عن علماء السیر وذکره فی ذخیرة الدارین ص ۲۶۹، وغیره فی غیره، وعن بعض ذکر اسم أبیه غریب بالغین المعجمة.

۵۸۵۷ – زیاد بن علاقة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن إبراهیم بن محمد بن مالک بن زبید الهمدانی (تقدم)، عنه مع غیره، عن جابر بن سمرة – الخبر. کمبا ج ۹ / ۱۲۸ و ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۶ مکررا " و ۲۳۰، وفی العیون ج ۱ / ۵۰.

۵۸۵۸ – زیاد بن عمر الجعفی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن الفضل النوفلی، عنه، عمن حدثه، عن الصادق علیه السلام. سن ج ۲ / ۶۰۸، والکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب تشیید البناء ص ۵۲۸، ذکره زیاد بن عمرو الجعفی.

۵۸۵۹ – زیاد بن عیسی أبو عبیدة الحذاء الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما، ثقة بالاتفاق ومات فی حیاة الصادق علیه السلام، وکان حسن المنزلة عند آل محمد.

وقال الصادق علیه السلام: إن أبا عبیدة منا أهل البیت.

وقال: من مات بین الحرمین بعثه الله فی الآمنین یوم القیامة. أما إن عبد الرحمن بن الحجاج وأبا عبیدة منهم. کمبا ج ۷ / ۲۰۸ و ۲۰۷، وجد ج ۲۵ / ۱۰۲ و ۱۰۶.

روایة فضل بن الزبیر والحسن بن حماد الطائی عنه. الخصال ص ۸۱. ودعا له الصادق علیه السلام عند قبره وقال: اللهم نور له قبره، اللهم ألحقه بنبیه.

(۴۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، یوم عاشوراء (۱)، یوم القیامة (۱)، أبو عبیدة الحذاء (۱)، عبد الله بن الفضل (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زیاد بن عیسی (۱)، زیاد بن عمرو (۱)، الحسن بن حماد (۱)، جابر بن سمرة (۱)، الموت (۱)، القبر (۲)، الشهادة (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، الصّلاة (۱)

۵۸۶۰ - زیاد بن غریب: هو متحد مع ابن عریب المذکور.

۵۸۶۱ - زیاد بن قید: لم یذکروه. تأتی روایته فی ابنه سعید.

۵۸۶۲ - زیاد بن کعب بن مرحب:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کان هو وحجر بن عدی علی جناح جند أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الجمل. کمبا ج ۸ / ۴۲۹، وجد ج ۳۲ / ۱۷۲.

۵۸۶۳ - زیاد بن لبید الخزرجی البیاضی الأنصاری:

قال المامقانی: شهد العقبة وبدرا " واحدا " والخندق والمشاهد کلها مع رسول الله واستعمله رسول الله صلی الله علیه وآله علی حضر موت، وقد توفی أول أیام معاویة ولولا بقاؤه بعد النبی ودرکه زمان الامتحان، لوثقناه لاستعماله المذکور ولکن درکه زمان الامتحان یثبطنا عن الالتزام ببقائه علی الوثاقة إلی آخر عمره. انتهی ملخصا."

وهو الذی زوج ابنته الذلفاء بجویبر بأمر الرسول صلی الله علیه وآله، و قال: انطلق یا جویبر إلی زیاد بن لبید فإنه من أشرف بنی بیاضة حسبا " فیهم - الخ. و التفصیل فی کمبا ج ۶ / ۶۹۹، وج ۹ / ۴۴۴، وجد ج ۴۰ / ۷۵، وج ۲۲ / ۱۱۸.

وکان من أنصار أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الجمل، وله أشعار فی ذلک یفید حسن عقیدته وسلامته. کمبا ج ۹ / ۲۶۵، وجد ج ۳۸ / ۲۲.

وعن ابن أبی الحدید، أنه لما دخل عمر مع جماعة بیت فاطمة علیها السلام، خرج الزبیر مصلتا " سیفه، فاعتنقه رجل من الأنصار وزیاد بن لبید فدق به السیف، فصاح به أبو بکر: اضرب به الحجر - الخ.

۵۸۶۴ - زیاد بن محمد الملطی:

لم یذکروه. الطب ص ۳۹ عن محمد بن یزید، عنه، عن أبیه، عن هشام بن أحمر، عن مولانا الصادق صلوات الله وسلامه علیه، قال: من قال: لا حول ولا قوة إلا بالله العلی العظیم، دفع الله عنه ثلاث وسبعین نوعا " من أنواع البلاء، أهونها الجنون. و

(۴۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، حجر بن عدی الکندی (۱)، زیاد بن کعب (۱)، محمد بن یزید (۱)، الشهادة (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الطب، الطبابة (۱)

رواه فی البحار والمستدرک عنه، مثله. جد ج ۹۳ / ۱۹۰، وکتاب الدعاء ص ۱۱.

۵۸۶۵ - زیاد بن محمد:

لم یذکروه. روی عن الصادق صلوات الله علیه فضل یوم الغدیر. البلد الأمین ص ۲۶۳.

۵۸۶۶ - زیاد بن مخراق:

لم یذکروه. وقد روی حماد بن سلمة، عنه، عن شهر بن حوشب. بشا ص ۱۶۵.

۵۸۶۷ - زیاد بن مرحب الهمدانی:

لم یذکروه. وهو حامل کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام إلی آذربیجان إلی أشعث بن قیس، وله خطبة حین ورد علیه. کمبا ج ۸ / ۴۶۷، وجد ج ۳۲ / ۳۶۱، و کتاب صفین ص ۲ و ۲۱.

۵۸۶۸ - زیاد بن مروان القندی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام، من أرکان الوقف.

جملة من روایاته التی تکون حجة علیه. کمبا ج ۷ / ۷۰ و ۷۳، وج ۹ / ۱۶۹، و جد ج ۲۳ / ۳۳۵ و ۳۵۱، وج ۳۶ / ۴۱۰.

روایته عن الکاظم النص علی الرضا علیهما السلام. کمبا ج ۱۱ / ۳۱۴، و ج ۱۲ / ۷، وجد ج ۴۸ / ۲۷۲، وج ۴۹ / ۱۹.

تولیه عن قبل ولاة الجور. کتاب العشرة ص ۲۱۰، وجد ج ۷۵ / ۳۴۱.

وتقدم فی أنس عند ذکر یونس بن عبد الرحمن، ذمه وسبب وقفه.

روایة زیاد بن مروان، عن الرضا علیه السلام فی سن ۲ / ۵۴۹.

وفی الوسائل ج ۵ باب تخییر المسافر فی الأماکن الأربعة ص ۵۴۶ عن الشیخ وغیره، عن زیاد القندی قال: قال أبو الحسن علیه السلام: یا زیاد، أحب لک ما أحب لنفسی، واکره لک ما أکره لنفسی، أتم الصلاة فی الحرمین - الخبر. فإنه یدل علی مدحه، قبل وقفه.

(۴۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، آذربیجان (۱)، زیاد بن مروان (۲)، زیاد القندی (۱)، حماد بن سلمة (۱)، شهر بن حوشب (۱)، الصدق (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

ونقل الصدوق فی الفقیه ج ۱ باب صلاة الجماعة ص ۴۰۵، من کتاب زیاد بن مروان القندی، وظاهره أن الکتاب عنده. وعده فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین.

وروی کتابه محمد بن عیسی بن عبید ویعقوب بن یزید.

ووقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۸۳، وعده المفید فی جماعة من الثقات العدول، الذین رووا النص علی الرضا، فهو ثقة فیما ینقله عن الصادق والکاظم علیهما السلام ولا ینافیه مذهبه الباطل.

۵۸۶۹ - زیاد بن مطرف:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله.

یر: مسندا " عنه، قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: من أراد أن یحیی حیاتی ویموت میتتی ویدخل الجنة التی وعدنی ربی - إلی أن قال: - فلیتول علیا " و ذریته من بعده، فإنهم لن یخرجوه من باب الهدی، ولن یدخلوه فی باب ضلال.

کمبا ج ۹ / ۱۳۲.

ما: مسندا " عنه، عن زید بن أرقم، قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله - وساق قریبا " منه. ص ۲۸۸، وجد ج ۳۶ / ۲۴۸، وج ۳۸ / ۱۲۰.

وفی بشا ص ۵۳ بإسناده عن أبی إسحاق، عن زید بن مطرف، عن رسول الله صلی الله علیه وآله - وساقه الخ.

والظاهر أنهما روایتان، وأنکر بعض العامة صحبته لتلک الروایة ولعله لتلک جعل بعضهم واسطة زید بن أرقم فی الروایة فتأمل.

۵۸۷۰ - زیاد المکفوف:

لم یذکروه. روی محمد بن سنان، عنه، عن عبد الله بن أبی عقبة الشاعر، سمع من مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وروی عنه. ک باب ۲۶ ص ۳۰۴. کذا فی نسختین وفی موضعین، والظاهر أنه زیاد بن المنذر الأعمی المذکور.

۵۸۷۱ – زیاد بن المنذر:

روی فرات بن إبراهیم، بإسناده عن الحسین بن سعید، عن محمد بن علی،

(۴۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صلاة الجماعة (۱)، زیاد بن المنذر (۲)، یعقوب بن یزید (۱)، الحسین بن سعید (۱)، ابن قولویه (۱)، زید بن أرقم (۲)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن علی (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الضلال (۱)

عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال: نحن شجرة أصلها رسول الله، وفروعها علی بن أبی طالب، وأغصانها فاطمة بنت النبی، وثمرتها الحسن والحسین ... وأنا شجرة النبوة، وبیت الرحمة، ومفتاح الحکمة، ومعدن العلم، وموضع الرسالة، و مختلف الملائکة، وموضع سر الله، ووديعته، والإمامة التی عرضت علی السماوات والأرض والجبال، وحرم الله الأکبر، وبیت الله العتیق – الخبر. وهو خبر شریف مفصل فی جوامع فضائلهم ومناقبهم. کمبا ج ۷ / ۵۰ و ۳۳۴، وجد ج ۲۳ / ۲۴۵، و ج ۲۶ / ۲۵۰.

ما: المفید بإسناده عنه، عن أبی عبد الله مولی بنی هاشم، عن أبی سعید الخدری.

کمبا ج ۶ / ۵۰۰، وجد ج ۲۰ / ۷۱.

کنز: عن محمد بن سنان، عنه، عن سعید بن جبیر، روایة شریفة فی الفضائل.

کمبا ج ۹ / ۲۹۶، وجد ج ۳۸ / ۱۵۲.

۵۸۷۲ – زیاد بن المنذر التمیمی:

روی الحسن بن حماد، عنه، عن الباقر علیه السلام، روایة بدء الأذان.

ایضاح القاضی نعمان ص ۸۶.

۵۸۷۳ – زیاد بن المنذر النهدی:

لم یذکروه. وهو من فقهاء العامة، روی عن الباقر علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۸۴، وجد ج ۴۶ / ۲۹۵.

۵۸۷۴ – زیاد بن المنذر أبو الجارود الهمدانی الأعمی، سرحوب الخراسانی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. رأس الزیدیة وإلیه تنسب الجارودیة. تقدم فی جرد. وله کتاب التفسیر، رواه عن أبی جعفر علیه السلام.

وله أصل. وروی علی بن إبراهیم القمی فی تفسیره عنه کثیرا " وظاهره اعتماده علیه، بل وثاقته عنده، لشهادته فی أوائل التفسیر بأنه یذکر فیه ما انتهت من أخبار المشائخ والثقات. وأبو الجارود هذا من صواحب الأصول التی اعتمد

(۴۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، سعید بن جبیر (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، زیاد بن المنذر (۳)، أبو الجارود (۲)، بنو هاشم (۱)، الحسن بن حماد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الأذان (۱)

علیها الصدوق وحکم بصحتها واستخرج منها أحادیث کتابه الفقیه.

۵۸۷۵ – زیاد بن مهاصر الکندی:

لم یذکروه. وهو من شهداء الطف. قتاله وشهادته. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۲، وجد ج ۴۴ / ۳۲۰، وذکره فی الناسخ، بعنوان زیاد بن مصاهر الکندی.

وفی الزیارة الرجبیة، التی رواها السید: السلام علی زائد بن مهاجر. جد ج ۱۰۱ / ۳۴۱، وکمبا ج ۲۲ / ۲۰۵.

ویحتمل التعدد أو کون أحدهما مصحف الآخر.

۵۸۷۶ – زیاد بن النضر الحارثی:

من أرکان أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، أمره أمیر المؤمنین علی مذحج و الأشعریین، وأوصاه بوصایا، فقال: أوصیت یا أمیر المؤمنین حافظا " لوصیتک، مؤدبا " بأدبک، یری الرشد فی نفاذ أمرک والغی فی تضییع عهدک. فبعثه أمیر المؤمنین مع شریح بن هانی فی اثنی عشر ألفا " علی مقدمته. فلما سارا، اختلفا وکتب کل منهما إلیه یشکو من صاحبه.

فکتب إلیها:

من عبد الله علی أمیر المؤمنین، إلی زیاد بن النضر وشریح بن هانی. سلام علیکما. فانی أحمد إلیکما الله الذی لا إله الا هو. أما بعد: فانی ولیت زیاد بن النضر مقدمتی وأمرته علیها وشریح علی طائفة منها أمیر. فإن جمعکما بأس، فزیاد علی الناس کلهم. وإن افترقتما، فکل واحد منکما أمیر علی طائفة التی ولیته علیها واعلما أن مقدمة القوم عیونهم – الخبر. کمبا ج ۸ / ۴۷۷. وبقرب منه فی ص ۴۷۸ و ۴۸۱، وجد ج ۳۲ / ۴۱۰ و ۴۱۴ و ۴۳۱.

وعن الطبری أنه قال للأشتر: اجعل عل میمنتک زیادا، " وعلی میسرتک شریحا – " الخ.

وصفه القتال فی یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۷. وقتاله. ص ۴۸۷، وجد ج ۳۲ / ۵۰۲ و ۴۵۸.

(۴۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، شریح بن هانی (۲)، الشهادة (۲)، الأکل (۱)، القتل (۲)

إرسال أمیر المؤمنین علیه السلام إیاه مع عبد الله بن عباس للاحتجاج علی الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۰۲، وجد ج ۳۳ / ۳۵۳.

وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام إیاه حین أنفذه علی مقدمته إلی صفین. کمبا ج ۸ / ۶۲۷، وج ۲۱ / ۹۸، وجد ج ۱۰۰ / ۲۴، وج ۳۳ / ۴۶۵.

یستفاد من ذلک کله علمه وکماله ودیانته وعدالته.

نقله جملة من قضایا رشید الهجری وشهادته. جد ج ۴۱ / ۳۴۵، وج ۴۲ / ۱۲۵، وکمبا ج ۹ / ۵۹۴ و ۶۲۹.

۵۸۷۷ – زیاد بن النعمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ ج ۲ / ۳۳۱ عنه، عن هشام بن أحمر، عن الصادق علیه السلام.

۵۸۷۸ – زیاد بن نعیم الفهری: لم یذکروه. مذموم، لأنه قتل مع عثمان یوم الدار.

۵۸۷۹ – زیاد بن النوار:

لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل ص ۹۶ بإسناده عن علی بن حسان، عنه، عن محمد بن مسلم، عن الباقر علیه السلام، حدیث رکود الشمس.

۵۸۸۰ – زیاد بن وهب:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۲۱۳، عن الأعمش، عنه، عن عبد الله بن مسعود.

۵۸۸۱ – زیاد بن هارون العبدی:

لم یذکروه. الطب ص ۱۲۱ محمد بن سلیمان بن مهران، عنه، عن عبد الله بن محمد البجلی، عن أبی عبد الله علیه السلام. کتاب الدعاء ص ۲۱۵، وجد ج ۹۵ / ۱۲۷.

۵۸۸۲ – زیاد بن یحیی الحنظلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی البرقی، عن الحسن بن علی الوشا و

(۴۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، زیاد بن یحیی (۱)، سلیمان بن مهران (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، رشید الهجری (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن حسان (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

علی بن الحکم، عن مثنی، عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۸۴۷ و ۸۴۶، و جد ج ۶۶ / ۱۵۷ و ۱۶۱، وسن ج ۲ / ۵۴۳، والکافی ج ۴ باب نوادر الطواف ص ۴۲۷.

۵۸۸۳ - زیاد بن یزید:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۱۶، بإسناده عن عبد الحمید بن أبی الخنساء، عنه عن أبیه، عن جده فروة الظفاری، عن سلمان الفارسی، عن النبی صلی الله علیه وآله.

۵۸۸۴ - زید بن أبان بن عثمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۶ ص ۳۲ عن الصدوق، بسنده عن محمد بن مروان، عنه، عن أبی بصیر، عن الباقر علیه السلام روایة شریفة فی وصیة النبی صلی الله علیه وآله، ونقله فی کمبا ج ۶ / ۷۸۸، وج ۱۶ / ۱۴۵، وجد ج ۲۲ / ۴۷۵، وج ۷۹ / ۲۲۲.

۵۸۸۵ - زید بن إبراهیم بن الحسن بن زید: لم یذکروه. وقد تقدم فی أبیه.

۵۸۸۶ - زید بن أبی أسامة: روی عن أبی عبد الله علیه السلام. شئ ج ۲ / ۴۳.

۵۸۸۷ - زید بن أبی رجاء:

لم یذکروه. روی صباح المزنی، عن الحارث بن حصیرة، عنه، عن أسماء بن الحکم الفزاری. کتاب صفین ص ۳۲۱.

۵۸۸۸ - زید بن أبی زید الهروی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۱۴ عن سلمة، عنه.

۵۸۸۹ - زید بن أبی شیبة الزهری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل، الحسین بن سعید الأهوازی فی کتابه،

(۴۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، أبو بصیر (۱)، الحسین بن سعید الأهوازی (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، زید بن أبی زید (۱)، الحارث بن حصیرة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۱)، ابن قولویه (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن مروان (۱)، صباح المزنی (۱)، عبد الحمید (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)

عن ابن مسکان، عن داود، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۱۲۷، و جد ج ۶ / ۱۲۶.

۵۸۹۰ - زید أبو الحسن:

روی عن الصادق علیه السلام، وروی عنه، علی بن الحکم ومحمد بن الهیثم فی موضعین من الکافی، ذکرهما الخوئی. معجم رجال الحدیث ج ۷ / ۳۳۲.

۵۸۹۱ - زید بن أحزم أبو طالب:

لم یذکروه. وله روایة شریفة. العلل ج ۱ / ۲۱۱. وروی کتاب الحسن المجتبی علیه السلام فی صلحه لمعاویة.

۵۸۹۲ - زید بن أحمد بن إسماعیل بن محمد بن إسماعیل بن جعفر بن محمد:

روی عن خاله زید بن الحسین بن عیسی بن زید بن علی. ایضاح القاضی نعمان ص ۲۳ و ۳۶ و ۳۸ و ۵۱ و ۹۶ و ۱۱۶ و ۱۲۴ و ۱۸۴ و ۱۹۰، وغیر ذلک کثیر.

۵۸۹۳ - زید بن أخزم:

لم یذکروه. روی عن سفیان بن عیینة، عن الصادق. المستدرک ج ۱ / ۵۵۰.

۵۸۹۴ - زید بن أرقم الأنصاری الخزرجی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، ومن السابقین الذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین علیه السلام، ومن أصحاب الحسن والحسین علیهما السلام. توفی سنة ستین أو ثمان وستین. قال له رسول الله صلی الله علیه وآله، وقد عاده فی مرضه: کیف بک إذا عمرت بعدی فعمیت؟ قال: إذا " أحتسب وأصبر. قال: إذا " تدخل الجنة بغیر حساب. کمبا ج ۶ / ۳۲۸، وجد ج ۱۸ / ۱۲۶.

وفی المستدرک عن دعائم الاسلام عن علی علیه السلام، أنه عاد زید بن أرقم، فلما دخل علیه قال زید: مرحبا " بأمیر المؤمنین عائدا "وهو علینا عاتب. قال علی علیه السلام: إن ذلک لم یکن یمنعنی عن عیادتک، إنه من عاد مریضا " التماس

(۴۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إسماعیل بن محمد بن إسماعیل (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، الحسین بن عیسی (۱)، زید أبو الحسن (۱)، محمد بن الهیثم (۱)، علی بن الحکم (۱)، زید بن أرقم (۱)، زید بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)

رحمة الله، وتنجز موعوده، کان فی خریف الجنة - الخبر. ونقله فی کتاب الطهارة ص ۱۴۶، وجد ج ۸۱ / ۲۲۸.

أقول: ولعل وجه العتاب کتمانه حدیث الولایة وسیأتی أنه تاب عن ذلک و لعل علمه بأنه یتوب، لم یمنعه عن عیادته التماس رحمة الله تعالی.

وعده الإمام الصادق علیه السلام من السبعة الذین وفوا لرسول الله صلی الله علیه وآله فی مودة ذوی القربی أجرا " للرسالة. کمبا ج ۶ / ۷۴۹، وج ۷ / ۴۸، و جد ج ۲۲ / ۳۲۲، وج ۲۳ / ۲۳۷.

وقال ابن أبی الحدید: إنه ممن أنکر ذلک الیوم (یعنی یوم الرحبة حین استشهد) زید بن أرقم، فدعا علیه بالعمی، فکف بصره. کمبا ج ۸ / ۷۲۸.

ویشهد لکتمانه حدیث الولایة وندامته وتوبته ما فی کمبا ج ۹ / ۵۵۷ و ۵۵۸، و ۶۳۵ و ۲۲۳، وجد ج ۴۱ / ۲۰۵، وج ۴۲ / ۱۴۸، وج ۳۷ / ۲۲۸.

روایاته حدیث الولایة. کمبا ج ۹ / ۲۰۲، مکررا " و ۲۰۶ و ۲۰۹، ومع التفضیل ص ۲۱۰ و ۲۱۴ و ۲۱۵ و ۲۱۸ و ۲۲۰ - ۲۲۳ و ۲۲۹، وجد ج ۳۷ / ۱۲۳ و ۱۲۴ و ۱۳۷ و ۱۴۹ و ۱۵۱ - ۲۲۳، وغیر ذلک.

وعده الأمینی من رواة الحدیث. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۲۹ و ۱۹۲ و ۲۰۴.

ما یفید حسنه وإیمانه وأنه مورد عنایة الرسول. کمبا ج ۹ / ۳۵۲ و ۵۲۲، و ج ۶ / ۵۴۵، وجد ج ۴۱ / ۶۵، وج ۲۰ / ۲۸۲ و ۲۸۴، وج ۳۹ / ۲۴.

روایته حدیث الثقلین. کمبا ج ۷ / ۳۱، وجد ج ۲۳ / ۱۵۲.

روایته عن النبی صلی الله علیه وآله، أنه قال: أنا أقاتل علی التنزیل، و علی یقاتل علی التأویل. کمبا ج ۸ / ۱۵۲.

نص: عنه قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول لعلی: أنت الامام والخلیفة بعدی، وابناک هذان إمامان، وسیدا شباب أهل الجنة، وتسعة من صلب الحسین أئمة معصومون ومنهم قائمنا أهل البیت - الخبر. ثم نقل حدیث الرکبان یوم القیامة والفضائل. کمبا ج ۹ / ۱۴۸، وجد ج ۳۶ / ۳۲۰.

روایته عن النبی صلی الله علیه وآله فی حق علی وفاطمة والحسن و

(۴۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، حدیث الثقلین (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، یوم القیامة (۱)، حدیث الولایة (۳)، زید بن أرقم (۱)، القتل (۱)، الصّلب (۱)

الحسین علیهم السلام: أنا حرب لمن حاربهم، وسلم لمن سالمهم. کمبا ج ۹ / ۱۹۰ و ۱۹۱، وجد ج ۳۷ / ۷۹ و ۸۲.

وقد عقد فی نص باب ۱۳ ص ۱۰۰، لروایاته فی ذلک.

روایته عنه: ألا ـ أدلکم علی ما إن استدللتم به، لم تهلکوا ولم تضلوا؟ قالوا: بلی یا رسول الله. قال: إن إمامکم ووليکم علی بن أبی طالب علیه السلام، فوازروه و ناصحوه وصدقوه، فان جبرئیل أمرنی بذلک. کمبا ج ۹ / ۲۸۴، وجد ج ۳۸ / ۱۰۴.

ما: عنه قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: من أحب أن یحیی حیاتی ویموت موتی ویدخل الجنة التی وعدنی ربی، فلیتول علیا" بعدی، فإنه لن یخرجکم من هدی ولا یدخلکم فی ردی. کمبا ج ۹ / ۲۸۸، وجد ج ۳۸ / ۱۲۰.

روایته عن مولانا الحسین علیه السلام فضل الشیعة فی مشکاة الطبرسی ص ۹۲ والمحاسن ج ۱ / ۱۶۳.

ما جری بینه وبین ابن زیاد حین وضع رأس الحسین علیه السلام بین یدیه.

کمبا ج ۱۰ / ۲۲۰ و ۲۲۱ و ۲۳۵، وجد ج ۴۵ / ۱۱۶ و ۱۱۸ و ۱۶۷.

قضایاه فی مجلس یزید. کمبا ج ۱۰ / ۲۴۰، وجد ج ۴۵ / ۱۸۶.

توفی سنة ۶۸. وفی السفینة أخبار تتعلق به، وکذا فی قاموس الرجال.

تعلیم النبی صلی الله علیه وآله إیاه دعاءا " یؤمن من الحرق والغرق و السرق. کمبا ج ۵ / ۳۱۸، وکتاب الصلاة ص ۴۹۱. وتمام الحدیث ج ۹ / ۳۵۳، وجد ج ۱۳ / ۳۹۹، وج ۸۶ / ۲۶۱، وج ۳۹ / ۲۴.

وتقدم أخوه جابر.

۵۸۹۵ - زید بن أسامة:

لم یذکروه. روی عبد الله بن حماد الأنصاری عنه، قال: کنت فی جماعة من عصابتنا بحضرة سیدنا الصادق علیه السلام، فأقبل علینا أبو عبد الله - الخ. وذکر فضیلة التربة الشریفة. بشا ص ۲۱۷.

وعن العیاشی فی تفسیره عنه، عن الصادق علیه السلام. المستدرک

(۴۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن حماد الأنصاری (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحرب (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

ج ۲ / ۱۳۶.

۵۸۹۶ - زید بن أسامة بن زید:

لم یذکروه. حضرته الوفاة فبکی. فقال له مولانا السجاد علیه السلام: ما یبکیک؟ فقال: علی خمسة عشر ألف دینار، لم أترک لها وفاءا

. "فقال له مولانا السجاد: لا تبک فهی علی وأنت منها برئ. فقضاها عنه، کما رواه المفید فی الارشاد.

۵۸۹۷ – زید بن إسحاق بن عیسی بن موسی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، قال: سألت أبی عیسی بن موسی. وعنه، الحسن بن علی القوهستانی، کما فی کتاب غیبة الطوسی ص ۹۸، وفی جد ج ۳۶ / ۲۵۹، وکمبا ج ۹ / ۱۳۴. وتقدم فی حسن.

۵۸۹۸ – زید بن أسلم:

روی عن أبیه، کما تأتی روایته فی عمر بن زیاد.

العیاشی ج ۱ / ۳۳۱ عنه، عن أنس بن مالک، حدیث افتراق الأمة، وهو کثیر الروایة عن أبیه. وابنه عبد الرحمن بن زید.

روی عبد الله بن جعفر، عنه، عن عطاء بن یسار. التوحید باب ۱ ح ۲۵.

۵۸۹۹ – زید بن إسماعیل الصائغ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق. جد ج ۴۱ / ۴۴، وکمبا ج ۹ / ۵۱۸، و الأمالی ص ۲۸۰، والسند مذکور فی عمر بن سهل.

۵۹۰۰ – زید بن بدر: لم یذکروه. روی قضایا صفین. کتاب صفین ص ۲۹۷.

۵۹۰۱ – زید البرسی:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه، عبید بن زرارة. تفسیر القمی سورة المؤمن.

(۴۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، حدیث افتراق الامة الی ثلاث وسبعین فرقة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زید بن إسماعیل (۱)، إسحاق بن عیسی (۱)، أسامة بن زید (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عبید بن زرارة (۱)، عطاء بن یسار (۱)، أنس بن مالک (۱)، زید بن أسلم (۱)، عمر بن زیاد (۱)، زید البرسی (۱)، عمر بن سهل (۱)

۵۹۰۲ – زید بن ثابت:

هو الذی أمره رسول الله صلی الله علیه وآله أن یذهب إلی شجرتین بعیدتین. یأمرهما عن قبله بأن یجتمعا حتی یستتر حین تخلیه، ثم بعد قضاء حاجته أمرهما بالرجوع إلی مکانهما فرجعا. تفصیل ذلک فی کمبا ج ۶ / ۲۷۲، وجد ج ۱۷ / ۳۱۵.

روایته حدیث الثقلین. کمبا ج ۷ / ۳۱، وجد ج ۲۳ / ۱۵۱.

وحکم فی الفرائض بحکم الجاهلیة کما قاله الباقر علیه السلام فی روایة أبی بصیر المرویة فی الکافی ج ۷ / ۴۰۷.

وعده النجاشی فی ترجمة سعد بن عبد الله وعد من کتبه، کتاب احتجاج الشیعة علی زید بن ثابت فی الفرائض.

ل، ع: عن سعید بن المسیب، عن زید بن ثابت، قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: من أحب علیا " فی حیاتی وبعد موتی، کتب الله عز وجل له الأمن والایمان ما طلعت شمس أو غربت. ومن أبغضه فی حیاتی وبعد موتی، مات میتة جاهلیة وحوسب بما عمل. کمبا ج ۷ / ۳۷۶، وجد ج ۲۷ / ۸۹.

روایاته فی الفضائل والنصوص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام. کمبا ج ۹ / ۱۴۸ مکررا، " وجد ج ۳۶ / ۳۲۰.

وهو ممن روی حدیث الولایة والغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۳۷.

ومع ذلک کان مدافعا " عن عثمان وخلف أموالا " کثیرا " کما فیه ج ۸ / ۲۸۴.

ما یؤید ذلک ویفید ذمه. کمبا ج ۱۶ / ۱۲۲، وجد ج ۷۹ / ۵۰.

وعقد فی کفایة الأثر بابا " فی روایاته النصوص والفضائل. توفی ۴۵ – ۴۸، و قیل بعد الخمسین، وابنه سلمان یأتی.

ویظهر من السفینة أن زید بن ثابت، جمع القرآن بأمر أبی بکر وکان عثمانیا " یحرض الناس علی سب مولانا أمیر المؤمنین علیه

السلام، وجمع عثمان الناس على قراءة زيد بن ثابت.

(۴۶۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، حديث الثقلين (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، كتاب الإحتجاج للطبرسى (۱)، أبو بصير (۱)، سعيد بن المسيب (۱)، حديث الولاية (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، زيد بن ثابت (۵)، القرآن الكريم (۱)، الموت (۱)، الجهل (۱)، البغض (۱)، السب (۱)، السفينة (۱)

۵۹۰۳ - زيد بن ثبيت القيسى:

لم يذكروه. وهو من شهداء الطف وتشرف بسلام الناحية المقدسة. كمبا ج ۲۲ / ۱۸۴، وج ۱۰ / ۲۰۹، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۳، وج ۴۵ / ۷۲.

۵۹۰۴ - زيد بن جبلة:

لم يذكروه. وهو ممن قدم على أمير المؤمنين عليه السلام، بعد قدومه الكوفة.

كمبا ج ۸ / ۴۶۸، وجد ج ۳۲ / ۳۶۳.

۵۹۰۵ - زيد بن جبير:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى التوحيد باب ۲، عن إسماعيل بن أبان، عنه، عن جابر الجعفى، حديثا " شريفا " فى التوحيد وبدء الأشياء ونقله فى كمبا ج ۱۴ / ۱۶، وجد ج ۵۷ / ۶۶.

۵۹۰۶ - زيد بن جعفر العلوى المحمدى أبو الحسين الشريف:

لم يذكروه. روى السيد بن طاووس فى جمال الأسبوع ص ۴۰ و ۴۱ عنه، عن أبى عبد الله الحسين بن جعفر الحميرى روايتين فى صلاة نوافل الأسبوع وكذا فى ص ۳۸۵، عنه، عن أحمد بن محمد بن سعيد الكاتب، ونقله فى كتاب الصلاة ص ۸۳۹ و ۷۷۰ وغيره، وجد ج ۹۰ / ۱۰ و ۲۷۸.

وروى السيد فى الاقبال عن كتابه عن الحسين بن عبد الله الغضائرى، دعاء ليلة الغدير.

وروى السيد فى المهج عنه، رواية دعاء الحرز اليمانى المعروف، كما فى كتاب الدعاء ص ۲۵۲، وجد ج ۹۵ / ۲۴۶. وكذا الدعاء للحجة صاحب الزمان عليه السلام. كتاب الدعاء ص ۲۷۸، وجد ج ۹۵ / ۳۳۲.

وروى مولف المزار الكبير بإسناده عنه، عن محمد بن وهبان حديث فضل مسجد السهلة وآدابه. كمبا ج ۲۲ / ۱۰۲، وجد ج ۱۰۰ / ۴۴۱.

(۴۶۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۱)، السيد إبن طاووس (۱)، مدينة الكوفة (۱)، الحسين بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن سعيد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن جعفر (۱)، جابر الجعفى (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

۵۹۰۷ - زيد بن جعفر بن حاجب:

لم يذكروه. وله رواية شريفة، فى فضل الشيعة، كتاب الايمان ص ۱۳۷، و جد ج ۶۸ / ۱۳۲. وروى عنه، محمد بن عبد الرحمن العلوى كما تقدم. وأبوه جعفر، منسوب إلى جده وهو ابن جعفر بن محمد بن حاجب. المستدرك ج ۱ / ۲۳.

وبشا ص ۷۳، عن محمد بن على بن الحسين العلوى، عن زيد بن جعفر بن محمد بن حاجب، أحاديث عدم قبول العبادات إلا من أهل الولاية. كمبا ج ۷ / ۴۰۰ مكررا، " وجد ج ۲۷ / ۱۹۵.

وروی محمد بن عبد الرحمن العلوی العلامة، عنه وجعفر بن محمد الجعفری، عن محمد بن القاسم المحاربی. بشا ص ۸۷.

۵۹۰۸ - زید بن جعفر بن محمد بن الحسین الخزاز أبو الحسین:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۶، عن علی بن الحسن بن محمد بن مسندة، عنه فی سنة ۳۷۷، عن العباس بن العباس الجوهری، روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین والنص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام، و نقله أیضا " فی جد ج ۳۶ / ۳۴۶، وکمبا ج ۹ / ۱۵۵.

۵۹۰۹ - زید بن جهم الهلالی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روایاته الدالة علی حسن حاله وعقیدته، حیث روی الفضائل والمناقب والمثالب. کمبا ج ۹ / ۱۱۱ و ۲۵۱، وجد ج ۳۶ / ۱۴۸، وج ۳۷ / ۳۱۱ و ۳۱۲، وشی ج ۲ / ۲۶۸.

روی عنه، صفوان بن یحیی ومنصور بن یونس کما فی روایات الکافی ج ۱ / ۲۹۲، وج ۲ / ۱۸۱، وج ۵ / ۴۰۰.

۵۹۱۰ - زید بن الحارث:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال عن یحیی بن سلمة، عنه، عن عبد الرحمن بن أبی لیلی قال: نزلت فی علی علیه السلام ثمانون آیة صفوا " فی کتاب

(۴۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن الحسین الخزاز (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن القاسم (۱)، منصور بن یونس (۱)، الحسن بن محمد (۱)، زید بن جهم (۱)، جعفر بن محمد (۲)، محمد بن عبد (۲)

الله عز وجل ما شرکه فیها أحد من هذه الأمة، ونقله فی جد ج ۳۶ / ۹۲، وکمبا ج ۹ / ۱۰۰.

وروی أحمد بن عبد الجبار، عنه، عن الأعمش، روایة کریمة فی الفضائل.

جد ج ۳۹ / ۳۸، وکمبا ج ۹ / ۳۵۶.

۵۹۱۱ - زید بن حارثة الکلبی:

اشتراه رسول الله صلی الله علیه وآله بمال خدیجة، وقد سرق من أبیه حارثة. فلما أظهر رسول الله صلی الله علیه وآله الدعوة، أسلم فاستوهبه الرسول من خدیجة لیعتقه فوهبته له وأعتقه، فبلغ أباه خبره إنه مع رسول الله صلی الله علیه وآله، وکان أبوه من وجوه بنی کلب، فجاء یطلبه من رسول الله بعتق أو بیع. فقال: زید حر یذهب حیث شاء. فقال له أبوه: الحق بی. وتلطف به و أصر فی ذلک فلم یقبل منه.

فقال أبوه: یا معاشر قریش والعرب إنی قد تبرأت من زید فلیس هو ابنی و لا أنا أبوه. فقال رسول الله صلی الله علیه وآله: یا معاشر قریش، زید ابنی وأنا أبوه، فدعی زید بن محمد علی رسمهم فی أدعیائهم إلی نزول الآیة. تقدم فی ترجمة ابنه أسامة، ما یدل علی مدحه وجلالته.

امارة زید بن حارثة بأمر رسول الله صلی الله علیه وآله علی جند من جنود المسلمین وخروج النور الساطع من فیه أضوأ من الشمس الطالعة حتی صار اللیل المظلم کالنهار. تفصیل ذلک فی کمبا ج ۲۰ / ۱۱۵. وفضائله فیه ص ۱۱۶، وجد ج ۹۷ / ۵۸ و ۵۹.

وفی حدیث المعراج، رأی جاریة تنغمس فی أنهار الجنة. فقال لها: لمن أنت یا جاریة؟ فقالت: لزید بن حارثة. فبشره بها فی الصباح. جد ج ۱۸ / ۳۲۸، و ج ۸ / ۱۲۳، وکمبا ج ۳ / ۳۲۷، وج ۶ / ۳۷۷.

استخلاف الرسول إیاه علی المدینة فی غزوة غزی هو بنفسه حامل لوائه أمیر المؤمنین. جد ج ۱۹ / ۱۷۴ و ۱۸۸. وکذلک فی غزوة أخری. ج ۲۰ / ۲۹۵، وکمبا

(۴۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، زید بن حارثة (۳)، زید بن محمد (۱)، السرقة (۱)، العتق (۱)

ج ۶ / ۴۴۱ و ۵۴۸.

وسائر ما یفید حسنه. جد ج ۳۸ / ۳۰۷، وج ۴۱ / ۲۱، وج ۲۲ / ۱۱۴، و ج ۸ / ۵۷، وکمبا ج ۶ / ۶۹۸، وج ۳ / ۳۰۶، وج ۹ / ۳۳۴ و ۵۱۲.

النبوی صلی الله علیه وآله لزید: أنت أخونا ومولانا. جد ج ۲۰ / ۳۷۳، و کمبا ج ۶ / ۵۶۶.

لما أصیب زید بن حارثة، انطلق رسول الله صلی الله علیه وآله إلی منزله.

فلما رأته ابنته، جهشت فانتحب رسول الله. وقال له بعض أصحابه: ما هذا یا رسول الله؟ قال: هذا شوق الحبیب إلی الحبیب. جد ج ۱۶ / ۲۳۶، وکمبا ج ۶ / ۱۵۲.

أقول: قتل شهیدا " فی غزوة موتة، فی الجمادی سنة ثمان من الهجرة.

خروجه مع رسول الله صلی الله علیه وآله إلی الطائف. جد ج ۱۹ / ۲۲ و ۱۵، وکمبا ج ۶ / ۴۰۶ و ۴۰۷. وفی السفینة ما یتعلق به. وابنه عبد الرحمن یأتی.

وفی روایة علقمة، المرویة فی أمالی الصدوق مج ۲۲ عد الصادق علیه السلام من الأکاذیب المنسوبة إلی رسول الله صلی الله علیه وآله، هواه إلی امرأة زید بن حارثة - الخ.

سر إیاه التی أمره رسول الله صلی الله علیه وآله علی المسلمین. جد ج ۲۰ / ۳۷۴ - ۳۷۶، وکمبا ج ۶ / ۵۶۷.

قوله فی حقه: خیر امراء السرایا زید بن حارثة، أعدلهم فی الرعیة وأقسمهم بالسویة. ذکره فی الناسخ ص ۱۳۶.

قیل: وزوجه رسول الله أم أیمن حاضنته ومولاته، فولدت له أسامة بن زید.

ولا ینافی ذلک ازدواجه بزینب بنت جحش.

تعلق زید بن حارثة بعامة أغصان شجرة طوبی کما فی کمبا ج ۳ / ۳۳۹. و مدحه وبیان نوره الذی أعطاه الله فی الدنیا والآخرة ج ۶ / ۶۹۰، وجد ج ۸ / ۱۶۶، و ج ۲۲ / ۷۹.

(۴۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب شجرة طوبی للشیخ محمد مهدی الحائری (۱)، أسامة بن زید (۱)، زید بن حارثة (۳)، زینب بنت جحش (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

۵۹۱۲ - زید بن حباب الطائی:

وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۹۵، عن علی بن المثنی، عنه، حدیث الرکبان یوم القیامة.

ووقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۳ فی روایة شریفة. وهو أبو الحسین الکوفی التمیمی. وفی السفینة ما یتعلق به.

۵۹۱۳ - زید بن حسان:

لم یذکروه. روی الأعمش، عنه، عن زید بن أرقم روایة شریفة فی النصوص.

کفایة الأثر باب ۱۳.

۵۹۱۴ - زید بن الحسن المجتبی بن أمیر المؤمنین علیهما السلام أبو الحسین أو أبو الحسن:

کان متولی صدقات رسول الله صلی الله علیه وآله، وتخلف عن عمه الحسین علیه السلام ولم یخرج معه إلی العراق. وبایع بعد قتل

عمه عبد الله بن زبير، لأن أخته، كانت تحته. فلما قتل عبد الله أخذ زيد بيد أخته ورجع إلى المدينة و عاش مائة سنة وقيل خمسا" وتسعين ومات بين مكة والمدينة. كمبا ج ۱۱ / ۱۹۳، و جد ج ۴۷ / ۲۹۴.

والكلمات والاشعار فى مدحه وجلالته. ج ۴۴ / ۱۶۳ - ۱۶۵، وكمبا ج ۱۰ / ۱۳۸.

ما يستفاد منه أنه كان مع أسارى أهل البيت عليهم السلام. كمبا ج ۱۰ / ۲۱۸، وجد ج ۴۵ / ۱۰۸.

وكانت وفاة زيد بن الحسن سنة ۱۲۰، وعاش ۹۰ أو ۹۵ أو ۱۰۰ عام.

تزوج لبابة بنت عبد الله بن عباس، وكانت قبل زوجة أبى الفضل العباس ابن أمير المؤمنين، فلما فاز بالشهادة، تزوجها زيد وولد له منها الحسن ونفيسة - كما تقدم فى الحسن. ونفيسة تأتى - وإسماعيل كما تقدم. وقال الارشاد فى حقه: كان جليل القدر، كريم الطبع، كثير البر ومدحه الشعراء.

(۴۶۷)

صفحهمفاتيح البحث: أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، دولة العراق (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، يوم القيامة (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، زيد بن الحسن (۲)، زيد بن أرقم (۱)، زيد بن حباب (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الكرم، الكرامة (۱)، الوفاة (۱)، السفينة (۱)

۵۹۱۵ - زيد بن الحسن أبو الحسن:

روى أبو عبد الله زكريا المؤمن، عنه، عن سعد الإسكاف، عن الباقر عليه السلام. كامل الزيارات باب ۱۲ ولعله متحد مع سابقه.

۵۹۱۶ - زيد بن الحسن بن زيد بن الحسن المجتبى عليه السلام:

لم يذكروه. والد طاهر وعلى الآتيين وأم عبد الله. وتقدم أبوه. وعن الطبرى خروجه مع محمد بن عبد الله وهو دليل زيديته.

۵۹۱۷ - زيد بن الحسن الأنماطى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عنه. حماد بن عثمان كما فى موضعين من الكافى، نقله جامع الرواة وغيره، كما فى جد ج ۴۰ / ۳۳۰، وكمبا ج ۹ / ۵۰۱.

أقول: وروى الوشاء (يعنى الحسن بن على الوشاء، الثقة الجليل) عنه، عن الصادق عليه السلام، حديثا " شريفا " فى الفضائل. جد ج ۳۶ / ۳۰۸، وكمبا ج ۹ / ۱۴۵.

وسائر رواياته فى أمالى المفيد مج ۱۶ ص ۷۹، وسن ج ۲ / ۴۸۳.

۵۹۱۸ - زيد بن الحسن بن عبيد الله بن العباس بن أمير المؤمنين عليه السلام:

لم يذكروه. معلم، معروف فى بغداد بالشعر والأدب وكان يعلمهما الأدباء.

وتقدم فى أبيه وجده ما يتعلق به.

۵۹۱۹ - زيد بن الحسن (الحسين - خ ل) ابن عيسى:

لم يذكروه. روى المفيد فى الارشاد، عنه، حديث تكرار السارق سرقته. كمبا ج ۱۶ / ۱۴۲، وجد ج ۷۹ / ۱۸۸.

۵۹۲۰ - زيد بن الحسين بن عيسى بن زيد بن الإمام السجاد عليه السلام:

لم يذكروه. والد على الآتى. وروى زيد بن أحمد بن إسماعيل بن محمد، عن خاله زيد بن الحسين بن عيسى بن زيد، عن على، كما فى ايضاح القاضى نعمان ص ۵۱

(۴۶۸)

صفحهمفاتيح البحث: أبو الفضل العباس بن على أمير المؤمنين عليهما السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما

السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، أحمد بن إسماعیل (۱)، الحسین بن عیسی (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، زکریا المؤمن (۱)، حماد بن عثمان (۱)، مدینة بغداد (۱)، الحسن بن زید (۱)، زید بن الحسن (۴)، سعد الإسکاف (۱)، الطهارة (۱)، السرقة (۱)

و ۱۱۶ و ۱۸۴ و ۱۹۰.

۵۹۲۱ - زید بن الحسین الکوفی:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۱۲۵، عن علی بن خالد المراغی، عنه، عن جعفر بن نجیح. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۰.

۵۹۲۲ - زید بن الحصین الأسلمی:

من المهاجرین، عدوه من مجاهیل أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

أقول: لعله غیر زید بن الحصین الطائی المذموم الخبیث، الذی عارض أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین حین رفع المصاحف ولم یرض بأمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۵۰۴، وجد ج ۳۲ / ۵۳۳.

رضاؤه بأبی موسی الأشعری وعدم رضائه بما رضی به أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۵۰۵ و ۵۹۳. وذمه. ص ۶۱۸، وجد ج ۳۲ / ۵۳۹، وج ۳۳ / ۳۱۲ و ۴۱۷.

۵۹۲۳ - زید بن حمزة بن محمد بن علی بن زیاد القصار:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم، عنه، أحادیث الفضائل. جد ج ۳۵ / ۱۹۸، وج ۳۶ / ۱۴۴، وج ۳۹ / ۲۳۲، وکمبا ج ۹ / ۳۷ و ۱۱۰ و ۳۹۸.

۵۹۲۴ - زید بن خارجة الأنصاری:

لم یذکروه. توفی زمن عثمان بن عفان. الغلو الفاحش فی حقه. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۰۳. ۵۹۲۵ - زید بن خالد الجهنی:

أرسله رسول الله صلی الله علیه وآله إلی الناس، لیبشر أهل التوحید بالجنة. توحید الصدوق، ص ۶ رواه عنه ابنه أبو حرب. وبعض روایاته فی کتابنا مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۱۵۶ لغة (نوء)، وبعضها فی المستدرک ج ۱ / ۴۴۱.

(۴۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الخلیفة عثمان بن عفان (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زید بن الحصین (۲)، علی بن زیاد (۱)، زید بن خالد (۱)، علی بن خالد (۱)، جعفر بن نجیح (۱)، حمزة بن محمد (۱)، الحرب (۱)، السفینة (۱)

والشیخ عده من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما.

۵۹۲۶ - زید بن خالد أبی دجانة الأنصاری:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده، حرزه المشهور.

۵۹۲۷ - زید الخیاط:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه، أحمد بن محمد بن عیسی فی نوادره. المستدرک ج ۳ / ۶.

۵۹۲۸ - زید بن خیثمة:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر علیه السلام وروی عنه: أن الصواعق یصیب المؤمن وغیر المؤمن ولا تصیب الذاکر. کمبا ج ۱۷ /

۱۶۷، وجد ج ۷۸ / ۱۸۶.

۵۹۲۹ – زید الخیر:

لم یذکروه. هو من عظماء أصحاب النبی صلی الله علیه وآله الذین هجموا علی عثمان یوم قتله. وأثنی علیه النبی الأعظم، وهو من الأخیار الأبرار. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۸۵. وکان قبل یسمی زید الخیل، فسماه النبی صلی الله علیه و آله بزید الخیر. وفی السفینة جملة من أحواله وکماله، وکذا فی القاموس.

۵۹۳۰ – زید بن دثنة الخزرجی البیاضی:

لم یذکروه. هو صحابی من شهداء غزوة الرجیع، وشهد بدرا " واحدا. " کمبا ج ۶ / ۵۱۷، وجد ج ۲۰ / ۱۵۰ و ۱۵۱.

وقیل: أسر مع خبیب بن عدی وقدموا بهما مکة وحبسوهما حتی خرجت الأشهر الحرم ثم أخرجوهما إلی التنعیم، فقتلوهما، وقال قائل لزید عند قتله: أتحب انک الآن فی أهلک وأن محمدا " مکانک؟ فقال: والله ما أحب أن محمدا " یشاک بشوکة وإنی جالس فی أهلی – الخ. نقله الکازرونی. جد ج ۲۰ / ۱۵۲، وکمبا ج ۶ / ۵۱۸.

(۴۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، زید بن خالد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۲)، السفینة (۱)

۵۹۳۱ – زید بن ربیع:

لم یذکروه. روی فرات عنه، حدیث نزول سورة هل أتی فی حق أمیر المؤمنین علیه السلام وأهل بیته. جد ج ۳۵ / ۲۵۲، وکمبا ج ۹ / ۴۸.

۵۹۳۲ – زید بن رفیع:

لم یذکروه. روی حمزة النصیبی، عنه، عن أبی عبیدة، عن عبد الله بن مسعود.

دلائل الإمامة للطبری ص ۲۳۵.

۵۹۳۳ – زید بن رقاد: لم یذکروه. ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۱، وجد ج ۴۵ / ۴۰.

۵۹۳۴ – زید الزراد:

من أصحاب الصادق علیه السلام، له أصل معتمد موجود عندی، رواه ابن أبی عمیر وابن محبوب، کما عن الکافی ج ۲ باب شدة ابتلاء المؤمن ص ۲۵۳، و جد ج ۶۷ / ۲۰۹، وکتاب الایمان ص ۵۵.

۵۹۳۵ – زید بن سعد الأنصاری أبو طلحة:

لم یذکروه. ویستفاد ذمه من أنه دعاه عمر وأمره أن یکون مع خمسین نفرا " من قومه، أن یقتل من لم یرض بالشوری، یوم جعلها فی ستة، کما فی مکاتبة أمیر المؤمنین علیه السلام المذکور فی کمبا ج ۸ / ۱۸۵.

۵۹۳۶ – زید بن سغته:

لم یذکروه. هو حسن، لکونه حبرا " رأی أوصاف النبی صلی الله علیه وآله فأسلم ومات فی عصره مقبلا " من غزوة تبوک.

۵۹۳۷ – زید بن سلام الجعفی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر علیه السلام، روی عنه ما یفید حسنه و سلامته. کمبا ج ۷ / ۳۹، وکتاب الایمان ص ۱۱۷، وجد ج ۲۳ / ۱۹۳، وج ۶۸ / ۵۶.

(۴۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، معرکة تبوک (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سلام الجعفی (۱)، زید الزراد (۱)، القتل (۱)

وتقدم فی خیثمة ما یتعلق به.

۵۹۳۸ - زید بن سنان:

لم یذکروه. روی محمد بن سنان، عنه، عن زید الشحام، عن الصادق علیه السلام، ما یفید حسنه. حلیة الأبرار ج ۱ / ۵۷۲.

۵۹۳۹ - زید بن سهل الأنصاری أبو طلحة:

من حسان أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، عقبی بدری، نقیب حفر قبر رسول الله علیه وآله ولحده، وصام بعد رسول الله أربعین سنة ولم یفطر إلا أیام العید، ومات سنة ۵۱. وقیل: أقل.

وفی السفینة جملة من أحواله. وفی القاموس ذمه وأن صیامه أربعین من قول أنس بن مالک الکاذب، بل إنه مات سنة ۳۱ أو ۳۲ أو ۳۴.

۵۹۴۰ - زید الشحام الکوفی أبو أسامة:

من أصحاب الباقر والصادق والکاظم (ع)، ثقة عین بلا خلاف وله کتاب، وهو من الأصول التی استخرج منها الصدوق أحادیث کتابه الفقیه و حکم بصحتها.

روایته عن الباقر علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۳۰۰، وجد ج ۸ / ۳۷.

روایته عن الصادق فی فضائل الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام، وهی تدل علی کماله وقوة إیمانه جد ج ۳۶ / ۳۹۹، وکمبا ج ۹ / ۱۶۶.

وتقدم ابنه محمد. وهو زید بن محمد بن یونس وقد ینسب إلی جده فیقال زید بن یونس.

روایاته الشریفة الدالة علی حسنه وکماله. منها ما رواه عن الکاظم علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۳۸۷، وجد ج ۲۷ / ۱۳۷.

یج: عنه، فی حدیث إخبار الصادق علیه السلام إیاه باقتراب أجله. قال له:

أبشر فإنک من شیعتنا ومعنا فی الجنة. إلینا الصراط والمیزان وحساب شیعتنا، و

(۴۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زید بن یونس (۱)، أنس بن مالک (۱)، زید الشحام (۲)، محمد بن یونس (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصدق (۲)، القبر (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

الله أنا أرحم بکم منکم بأنفسکم، وإنی انظر إلیک وإلی رفیقک الحارث بن المغیرة النضری فی درجتک فی الجنة. کمبا ج ۱۱ / ۲۰۷.

ورواه الکشی، کما فی کتاب الایمان ص ۱۳۲، والصفار فی البصائر. کمبا ج ۱۱ / ۱۲۶ مکررا " و ۱۴۵، وجد ج ۴۷ / ۷۸ و ۱۴۳ و ۳۴۳، وج ۶۸ / ۱۱۴.

روایة زید الشحام، عن عمه داود بن علاء، عن أبی حمزة فی دلائل الطبری ص ۲۲۹.

۵۹۴۱ - زید بن شراحیل الأنصاری:

عد من مجاهیل الصحابة، لکن یمکن أن یستفاد حسن حاله وعقیدته مما رواه منهج التحقیق عنه، قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: أخبرونی بأفضلکم، قالوا: أنت یا رسول الله، قال: صدقتم، أنا أفضلکم، ولکن أخبرکم بأفضل أفضلکم أقدمکم سلما " وأکثرکم

علما " وأعظمكم حلما " على بن أبى طالب، والله ما استودعت علما " إلا وقد أودعته ولا علمت شيئا " إلا و قد علمته، ولا أمرت بشئ إلا وقد أمرته، ولا وكلت بشئ إلا وقد وكلته به، ألا وإنى قد جعلت أمر نسائى بيده وهو خليفتى عليكم بعدى، فإن استشهدكم فاشهدوا له. كمبا ج ۷ / ۲۹۱، وجد ج ۲۶ / ۶۶.

وهو أيضا " كاتب أمير المؤمنين عليه السلام، روى عنه تفسير آية (خير البرية) به وبشيعته. كمبا ج ۹ / ۶۶، وكتاب الايمان ص ۱۱۶، وجد ج ۶۸ / ۵۳، إلا أن فيه يزيد، وج ۳۵ / ۳۴۴.

وذكره العلامة الأمينى، من رواة حديث الغدير وأبدل زيد بيزيد فى بعض النسخ، وهو اشتباه. كتاب الغدير ط ۲ ج ۱ / ۳۸.

وفى حلية الأبرار ج ۱ / ۴۶۴: يزيد بن إشراحيل.

۵۹۴۲ - زيد الصائغ:

روى عن الصادق عليه السلام، وروى عنه العلاء بن رزين. الكافى ج ۳ كتاب الزكاة باب ۹ زكاة الذهب والفضة ص ۵۱۷.

(۴۷۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، على بن أبى طالب (۱)، العلاء بن رزين (۱)، زيد الصائغ (۱)، حديث الغدير (۱)، زيد الشحام (۱)، الزكاة (۲)

۵۹۴۳ - زيد بن صعصعة التميمى:

لم يذكروه. روى عن عثمان بن عيسى، كما عن الهداية.

۵۹۴۴ - زيد بن صوحان العبدى:

أخو صعصعة، أكبر منه، من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، وكان من الأبدال ومن التابعين ورؤسائهم وزهادهم.

ما: عنه، إنه حدثهم فى البصرة، عن حذيفة بن اليمان، أنه قال: انظروا الفئة التى فيها على فأتوها ولو زحفا " على ركبكم، فإنى سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله يقول: على أمير البررة، وقاتل الفجرة، منصور من نصره، مخذول من خذله إلى يوم القيامة. كمبا ج ۶ / ۶۹۷، وجد ج ۲۲ / ۱۰۹.

كلماته فى ترغيب أهل الكوفة فى نصرة أمير المؤمنين عليه السلام وقوله: أيها الناس سيروا إلى أمير المؤمنين وانفروا إليه أجمعين، تصيبوا الحق راشدين. كمبا ج ۸ / ۴۱۷، وجد ج ۳۲ / ۱۱۹.

كش: ان عائشة كتبت من البصرة إلى زيد بن صوحان، إلى الكوفة: من عائشة زوجة النبى صلى الله عليه وآله إلى ابنها زيد بن صوحان الخالص. أما بعد إذا أتاك كتابى هذا فاجلس فى بيتك وخذل الناس عن على بن أبى طالب حتى يأتيك أمرى. فلما قرأ كتابها، قال: أمرت بأمر وأمرنا بغيره، فركبت ما أمرنا به، و أمرتنا أن نركب ما أمرت هى به. أمرت أن تقر فى بيتها وأمرنا أن نقاتل حتى لا تكون فتنة. والسلام. كمبا ج ۸ / ۴۱۸، وجد ۳۲ / ۱۲۵.

أقول: يمكن أن يكون أمرت وركبت فى المواضع، على صيغة الغايبة أو المخاطبة.

صورة أخرى للمكاتبة أبسط وأوضح. كمبا ج ۸ / ۴۲۲، وجد ج ۳۲ / ۱۴۰.

إنفاذ أمير المؤمنين عليه السلام، إياه مع ابن عباس، لموعظة عائشة. كمبا ج ۸ / ۴۱۸، وجد ج ۳۲ / ۱۲۲.

قتاله وشهادته. كمبا ج ۸ / ۴۳۰، وجد ج ۳۲ / ۱۷۶ و ۱۸۳.

(۴۷۴)

صفحهمفاتيح البحث: أمهات المؤمنين، ازواج النبى (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، يوم القيامة (۱)، مدينة الكوفة (۲)، على بن أبى طالب (۱)،

حذیفة بن الیمان (۱)، مدینة البصرة (۲)، عثمان بن عیسی (۱)، زید بن صوحان (۳)، الشهادة (۱)

النبوی صلی الله علیه وآله، ذکر زید بن صوحان، فقال: زید! وما زید؟!

یسبق منه عضو إلی الجنة. فقطعت یده یوم نهاوند فی سبیل الله. جد ج ۱۸ / ۱۱۲ و ۱۳۱، وج ۲۲ / ۱۱۳، وکمبا ج ۶ / ۳۲۵ و ۲۳۹ و ۶۹۸.

کش: عن الصادق علیه السلام، قال: لما صرع زید بن صوحان رحمه الله یوم الجمل، جاء أمیر المؤمنین علیه السلام حتی جلس عند رأسه فقال: رحمک الله یا زید، لقد کنت خفیف المؤونة، عظیم المعونة. قال: فرفع زید رأسه إلیه، ثم قال: و أنت فجزاک الله خیرا" یا أمیر المؤمنین، فوالله ما علمتک إلا ـ بالله علیما " وفی أم الکتاب حکیما " وأن الله فی صدرک لعظیم، والله ما قاتلت معک علی جهالة، و لکننی سمعت أم سلمة زوجة النبی صلی الله علیه وآله تقول: سمعت رسول الله یقول: من کنت مولاه فعلی مولاه، اللهم وال من والاه وعاد من عاداه وانصر من نصره واخذل من خذله. فکرهت والله أن أخذلک فیخذلنی الله. جد ج ۳۷ / ۲۳۳، وکمبا ج ۹ / ۲۳۱. ورواه المفید فی الإختصاص عنه، مثله.

وقریب منه إلا أنه فی آخره: سمعت حذیفة بن الیمان، یقول: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: علی أمیر البررة - إلی آخر ما تقدم، وزاد: ألا وإن الحق معه یتبعه، ألا فمیلوا معه. جد ج ۳۸ / ۳۵، وکمبا ج ۹ / ۲۶۸. وانه من الثلاثة الذین شهدوا معه بصفین. ونقله المفید فی ختص ص ۸۲.

مسائله عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۷ / ۹۹، وجد ج ۷۷ / ۳۷۷. و تقدم فی ترجمة إبراهیم بن هاشم القمی ما یتعلق به وبمسجده. وأخوه صعصعة یأتی.

وقال العلامة الأمینی: زید بن صوحان العبدی، الشهیر بزید الخیر. أدرک النبی الأعظم صلی الله علیه وآله، وترجمه ابن الأثیر وابن حجر - ثم ذکر الروایات النبویة وکلمات العلماء فی مدحه والثناء علیه وبیان جلالته وقوله لأمیر المؤمنین علیه السلام یوم الجمل: ما أرانی إلا مقتولا " وذلک لما رآه فی المنام. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۴۱ - ۴۳.

وفی القاموس، نقل عن المسعودی کلمات صعصعة فی مدح أخیه زید حین

(۴۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، إبن الأثیر (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، زید بن صوحان (۳)، سبیل الله (۱)، الثناء (۱)، الشهادة (۱)

سأله ابن عباس. فقال: کان والله عظیم المروة، شریف الأخوة، جلیل الخطر، بعید الأثر، کمیش العروة، ألیف البدوة - الخ.

۵۹۴۵ - زید بن عامر:

لم یذکروه. روی الحسین بن حمدان، عنه، عن محمد بن شهاب الأزدی، عن زید بن کثیر، عن أبی سمینة. المستدرک ج ۲ / ۶۰۶.

۵۹۴۶ - زید بن عبد الرحمن بن عبد یغوث:

لم یذکروه. کان عثمانیا، " کما یظهر من روایة کش فی ترجمة حذیفة بن الیمان.

۵۹۴۷ - زید بن عبد الغفار الطیالسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۵ عن إسحاق بن عبد الله، عنه، عن حسین بن موسی الکاظم علیه السلام.

۵۹۴۸ - زید بن عبد الله الأنصاری:

لم یذکروه. هو من رواة حدیث الولایة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۱۳۸.

۵۹۴۹ – زید بن عبد الله البغدادی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کمال الدین عن أحمد بن الحسین بن عبد الله، عنه، عن علی بن سنان الموصلی – الخبر. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۶.

أقول: ورأیت فی نسخة أخری منه مطبوعة مثله.

۵۹۵۰ – زید بن عبد الله الخیاط (الحناط) الکوفی أبو حکیم:

من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة بالاتفاق، روی عنه أبان.

۵۹۵۱ – زید بن عبد الله بن علی بن زید بن الحسن المجتبی (ع):

لم یذکروه. تقدم ذکر إخوته فی أخیه إبراهیم وأنه أخو عبد العظیم الحسنی، المدفون بالری.

(۴۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، أحمد بن الحسین بن عبد الله (۱)، اسحاق بن عبد الله (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، زید بن عبد الله (۴)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن حمدان (۱)، محمد بن شهاب (۱)، علی بن سنان (۱)، علی بن زید (۱)

۵۹۵۲ – زید بن عبد الله بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. وکان أشجع أهل زمانه، کان مع أبی السرایا بالکوفة، فلما ضاق به الأمر، فر إلی الأهواز وقتل هنا صبرا " وأولاده محمد وعلی والحسین وعبد الله.

ولمحمد ثلاثة أولاد: الحسن وعلی و عبد الله سکنوا الحجاز. المنتهی ص ۱۸۰. و الحسین والحسن تقدما.

۵۹۵۳ – زید بن عبد الله بن مسعود:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله حدیث الفضائل وکیفیة خلقة محمد وأهل بیته علیهم السلام، وبیان ما خلق من أنوارهم. مدینة المعاجز ص ۲۰۲ و ۲۳۴.

۵۹۵۴ – زید بن عبد مناف بن عامر:

نسب أمیر المؤمنین علیه السلام نفسه بذلک، مع البیان. کمبا ج ۹ / ۱۲. و بیانه ص ۲۹، وجد ج ۳۵ / ۵۱ و ۵۲ و ۱۴۱.

۵۹۵۵ – زید بن عبید الله بن أبی رافع:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده، کما عن الاستیعاب.

۵۹۵۶ – زید بن عدی بن حاتم:

لم یذکروه. هو لم یصبر علی الحق ولحق بمعاویة وجنوده ودعا عدی أبوه علیه. کتاب صفین ص ۵۲۲ و ۵۲۳.

۵۹۵۷ – زید بن علی بن الحسن الحسینی:

لم یذکروه. هو أبو محمد السید الجلیل، تلمیذ الشیخ الطوسی. ممن جمع أحادیث أهل البیت فی الطب.

۵۹۵۸ – زید بن علی بن الحسین بن زید الشهید:

مورد عنایة الامام أبی الحسن الهادی علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۵ و ۱۶۱، و

(۴۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه

وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، زید بن علی بن الحسین بن زید (۱)، عبید الله بن أبی رافع (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، عدی بن حاتم (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن الحسن (۱)، الصبر (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

جد ج ۵۰ / ۱۵۰ و ۲۶۴ و ۲۶۶، والکافی ج ۱ باب میلاد الإمام الهادی علیه السلام ص ۵۰۲. وفی نسخة ذکر اسم جده الحسن. وجده وابنه الحسن تقدما. وابنه علی وجده یأتیان.

۵۹۵۹ - زید بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیهم السلام:

کان مؤمنا " وکان عارفا " وکان عالما " وکان صدوقا، " کما قاله مولانا الصادق علیه السلام فی حقه.

عن أبی حمزة الثمالی قال: کنت أزور علی بن الحسین علیه السلام، فی سنة مرة فی وقت الحج، فأتیته سنة وإذا علی فخذه صبی. فقام الصبی، فوقع علی عتبة الباب فانشج فوثب إلیه مهرولا، " فجعل ینشف دمه ویقول: أنی أعیذک أن تکون المصلوب فی الکناسة.

قلت: بأبی أنت وأمی وأی کناسة؟ قال: کناسة الکوفة. قلت: ویکون ذلک؟ قال: ای والذی بعث محمدا " بالحق لئن عشت لترین هذا الغلام فی ناحیة من نواحی الکوفة وهو مقتول، مدفون، منبوش، مسحوب، مصلوب فی الکناسة، ثم ینزل فیحرق ویذری فی البر.

فقلت: جعلت فداک وما اسم هذا الغلام؟ فقال:

ابنی زید، ثم دمعت عیناه وقال: لأحدثنک بحدیث ابنی هذا. بینا أنا لیلة ساجد و راکع ذهب بی النوم فرأیت کأنی فی الجنة وکأن رسول الله وعلیا " وفاطمة و الحسن والحسین قد زوجونی حوراء من حور العین فواقعتها واغتسلت عند سدرة المنتهی ووليت، هتف بی هاتف: لیهنئک زید.

فاستیقظت وتطهرت وصلیت صلاة الفجر فدق الباب رجل فخرجت الیه فإذا معه جاریة ملفوف کمها علی یده، مخمرة بخمار، قلت: ما حاجتک: قال: أرید علی بن الحسین. قلت: أنا هو. قال: أنا رسول المختار بن أبی عبیدة الثقفی یقرئک السلام ویقول: وقعت هذه الجاریة فی ناحیتنا فاشتریتها بستمائة دینار، وهذه ستمائة دینار، فاستعن بها علی دهرک، ودفع إلی کتابا " کتبت جوابه، وقلت: ما أسمک؟

قالت: حوراء. فهیؤوها لی وبت بها عروسا، " فعلقت بهذا الغلام، فأسمیته زیدا"

(۴۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، صلاة الفجر (الصبح) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، المختار بن أبی عبیدة الثقفی (۱)، مدینة الکوفة (۲)، علی بن الحسین (۲)، الحج (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الدفن (۱)، النوم (۱)

وستری ما قلت لک.

قال أبو حمزة الثمالی: فوالله لقد رأیت کل ما ذکره فی زید. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۳، وج ۱۱ / ۵۱، وجد ج ۴۵ / ۳۵۱، وج ۴۶ / ۱۸۳. منع الصادق علیه السلام عن تنقیص عمه زید وقوله: رحم الله عمی! أتی أبی فقال: إنی أرید الخروج علی هذا الطاغیة، فقال: لا تفعل، فانی أخاف أن تکون المقتول المصلوب علی ظهر الکوفة، أما علمت یا زید أنه لا یخرج أحد من ولد فاطمة علی أحد من السلاطین قبل خروج السفیانی إلا قتل - الخبر. کمبا ج ۱۱ / ۵۲، وجد ج ۴۶ / ۱۸۵.

احتجاج مؤمن الطاق علیه. ج ۴۶ / ۱۸۹.

تفصیل ما ورد فیه. کمبا ج ۱۱ / ۴۴ - ۶۰، وجد ۴۶ / ۱۵۵ - ۲۱۱.

ما ورد فی المنع عن خروجه. کمبا ج ۱۱ / ۷۵ و ۴۶ - ۵۳، وجد ج ۴۶ / ۲۶۳.

یظهر من هذه الروایات المانعة عدم الاذن من الامام له، لا فی الظاهر ولا فی الباطن، والقول بالاذن له فی الباطن، قول بغیر علم وافتراء

علی الامام.

لی: عنه، قال: فی کل زمان رجل منا أهل البیت، یحتج الله به علی خلقه، و حجة زماننا ابن أخی جعفر بن محمد، لا یضل من تبعه ولا یهتدی من خالفه. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۰، وجد ج ۴۷ / ۱۹ /.

کا: عن الصادق علیه السلام فی حدیث: ولا تقولا: خرج زید، فان زیدا، " کان عالما " وکان صدوقا " ولم یدعکم إلی نفسه، إنما دعاکم إلی الرضا من آل محمد و لو ظهر لوفی بما دعاکم إلیه، إنما خرج إلی سلطان مجتمع لینقضه - الخبر. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۸، وجد ج ۵۲ / ۳۰۲.

ویقرب منه فی کمبا ج ۱۱ / ۴۸، وجد ج ۴۶ / ۱۷۴.

جملة من روایاته فی التنصیص بالأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وفضائلهم، وفیها التصریح بامامة أخیه الباقر علیه السلام. جد ج ۳۶ / ۳۶۰ مکررا " و ۲۴۴، و کمبا ج ۹ / ۱۵۹ و ۱۳۱. وفی آخر کفایة الأثر فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام، ذکر عدة من روایات زید فی ذلک وفیها دلالات علی مدح زید و

(۴۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أبو حمزة الثمالی (۱)، مؤمن الطاق (۱)، جعفر بن محمد (۱)، القتل (۱)، المنع (۱)، الضلال (۱)، الصّلب (۱)

کماله، فارجع إلیه وإلی ک باب ۲۴ ح ۳۴.

وتقدم فی ابنه یحیی بعضها الآخر وبعض ما یدل علی مدحهما.

وأولاده: حسین تقدم ویحیی ومحمد وهو أصغرهم وعیسی یأتون. و العقب من الکل ولا عقب لیحیی. وکان مقتل زید یوم الاثنین للیلتین خلتا من صفر، سنة عشرین ومائة وکان سنه یوم قتل اثنین وأربعین سنة. کمبا ج ۱۱ / ۵۲ و ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۵۷ و ۱۸۶.

کشف: عن الصادق علیه السلام فی حدیث عمه زید: أما الباکی فمعه فی الجنة. کمبا ج ۱۱ / ۵۴، وجد ج ۴۶ / ۱۹۴.

ولزید هذا الشهید کتب، منها: کتاب قراءة أمیر المؤمنین علیه السلام، و کتاب فی الفقه والحدیث یسمی الجامع یکون فی الیمن، یأخذون منه الزیدیة.

الروایات النبویة والعلویة والولویة الواردة فی مدح زید وجلالته وعظم شأنه. الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۶۹ و ۷۰.

کلمات العلماء فی بیان علو شأنه ومرتبته. ج ۳ / ۷۱.

أشعار الشیعة فی ذلک وفی رثائه. ص ۷۱ - ۷۳.

ذکر الکتب التی ألفها علماء الشیعة فی فضله ومآثره وهن ثمانیة کما فیه ص ۷۳ و ۷۴.

جنایات العامة علی زید وأقاویلهم المختلفة فیه. ص ۷۵ و ۷۶.

ولعله لما تقدم، قال فی التکملة علی ما حکاه العلامة المامقانی: اتفق علماء الاسلام علی جلالته وثقته وورعه وعلمه وفضله، وقد روی فی ذلک أخبار کثیرة، حتی عقد ابن بابویه فی العیون بابا " لذلک. انتهی. ومن أراد التفصیل، فعلیه بکتاب العلامة المذکور، فإنه أجاد فیما أفاد وفصل الکلام مع نقل الروایات والجواب عما ربما یوهم بعض الظن به.

صلاة الصادق علیه السلام علی عمه زید وهو مصلوب. کتاب الطهارة ص ۱۸۶، وجد ج ۸۲ / ۳.

روایته عن عمته زینب، خطبة فاطمة علیها السلام. جد ج ۶ / ۱۰۸، وکمبا

(۴۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن

محمد الصادق علیهما السلام (۲)، القتل (۲)، الظنّ (۱)، الشهادة (۱)

ج ۳ / ۱۲۳.

وهو کثیر الروایة، نشیر إلی بعضها المذکور فی جد ج ۳۹ / ۳۳۷ مکررا، " و کمبا ج ۹ / ۴۲۲.

أخبار العامة فی مدح زید الشهید ومجئ النبی صلی الله علیه وآله إلیه و إنزاله عن خشبته التی صلب علیها واسقائه إیاه ضیاحا " وقوله له: اصعد الخشبة و هکذا فی ثلاث لیال. ورآه بعض حرسته کما فی کتاب ایضاح فضل بن شاذان ص ۳۹۶. وفی السفینة جملات فی أحواله ومدحه.

الزیدیة: هم القائلون بامامة زید بعد الإمام السجاد علیه السلام، وهم ثلاث فرق: الجارودیة وهم أصحاب أبی الجارود زیاد بن المنذر. والسلیمانیة من أتباع سلیمان بن جریر. والبتریة. مذاهبهم الفاسدة وأسامی أئمتهم وبیان بطلانهم فی جد ج ۳۷ / ۲۹ – ۳۴.

روی الکشی بسنده، عن عمر بن یزید، قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن الصدقة علی الناصب وعلی الزیدیة. فقال: لا تصدق علیهم بشئ، ولا تسقهم من الماء ان استطعت. وقال لی: الزیدیة هم النصاب. ج ۳۷ / ۳۴.

وروی عن علی الهادی علیه السلام أن الزیدیة والواقفیة والنصاب بمنزلة عنده سواء.

وعن الجواد علیه السلام فی قوله تعالی: (وجوه یومئذ خاشعة عاملة ناصبة) – الآیات. قال: نزلت فی النصاب والزیدیة، والواقفة من النصاب.

ج ۳۷ / ۳۴. وکمبا ج ۹ / ۱۷۸ – ۱۸۰، وج ۱۱ / ۳۱۲، وکتاب الکفر ص ۲۴، وجد ج ۷۲ / ۱۸۰، وج ۴۸ / ۲۶۷.

باب المرجئة والزیدیة – الخ. کتاب الکفر ص ۲۳، وجد ج ۷۲ / ۱۷۸.

۵۹۶۰ – زید بن علی بن الحسین الحسینی السید أبو محمد:

صاحب کتاب المذهب والطالبیة وغیرهما، من تلامذة الشیخ الطوسی.

(۴۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسین الحسینی (۱)، زیاد بن المنذر (۱)، سلیمان بن جریر (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، عمر بن یزید (۱)، زید بن علی (۱)، الشهادة (۱)، الصّلب (۱)، التصدّق (۱)، السفینة (۱)

۵۹۶۱ – زید بن علی بن زید:

لم یذکروه. أبوه منسوب إلی جده، وجده الحسین، کما تقدم.

۵۹۶۲ – زید بن علی بن محمد بن علی بن جعفر الحسینی:

لم یذکروه. وهو جد الحسن بن الحسین بن علی – الخ.

۵۹۶۳ – زید بن علی بن هلال:

لم یذکروه. روی علی بن أحمد المقری الحمامی، عنه، عن محمد بن محمد بن عقبة. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۱۴.

۵۹۶۴ – زید بن عمرو بن نفیل القرشی:

خرج یطلب الدین، وکان یقول: أنا علی دین إبراهیم، وأنا ساجد علی نحو البنیة التی بناها إبراهیم، وکان یقول: إنا ننتظر نبیا " من ولد إسماعیل من ولد عبد المطلب. وقتلوه قبل البعثة. جد ج ۱۵ / ۲۰۴ و ۲۲۰، وکمبا ج ۶ / ۴۷ و ۵۱.

وبمعناه مع تفصیل من أحواله. اکمال الدین باب ۲۰.

مات سنة ولادة فاطمة الزهراء سلام الله علیها. جد ج ۱۵ / ۴۱۲.

جملة من صفاته الحميدة، وعقائده الحسنة، وايمانه وشهادته برسالة رسول الله صلى الله عليه وآله قبل البعثة واقرائه السلام، ورد النبى بعد البعثة السلام، وترحمه عليه، وقوله: رأيته فى الجنة، يسحب ذيولا. " ص ۴۱۳، وكمبا ج ۶ / ۹۹. وابنه سعيد يأتى.

الروايات فى مدحه وأنه استغفر له رسول الله وقال: إنه يجئ أمة واحدة مذكور فى جد ج ۱۵ / ۲۰۵.

۵۹۶۵ - زيد بن عيسى بن موسى:

لم يذكروه. وكان رجلا " مهيبا، " أدرك من حدث عن عبد خير من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، وروى النص على الأئمة الاثنى عشر عليهم السلام. جد ج ۳۶ / ۲۱۸، وكمبا ج ۹ / ۱۳۹.

(۴۸۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، محمد بن على بن جعفر (۱)، الحسن بن الحسين (۱)، على بن هلال (۱)، على بن أحمد (۱)، زيد بن على (۲)، محمد بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، البعث، الإنبعاث (۲)، القتل (۱)

۵۹۶۶ - زيد القتات:

لم يذكروه. روى عن أبان بن تغلب، وروى عنه، أحمد بن عمر الحلبى.

الكافى ج ۲ كتاب الايمان باب الاعتراف بالذنوب ص ۴۲۷، وج ۵ كتاب المعيشة باب كراهية الكسل ص ۸۵.

۵۹۶۷ - زيد بن قدامة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ الاجل النعمانى، عن أحمد بن الحسن الميثمى (ثقة جليل)، عنه، عن بعض رجاله، عن أبى عبد الله عليه السلام. كمبا ج ۱۳ / ۳۷، وجد ج ۵۱ / ۱۴۸.

۵۹۶۸ - زيد بن كامل بن أبى نوفل محمد بن نوفل العبدى:

لم يذكروه. روى الطبرى فى كتاب الإمامة عن سليمان بن إبراهيم الضبى، عنه، قال: شهدت الحسن بن على عليه السلام وقد أتى بظبية - الخ. ثم أخبر عما فى بطنه. مدينة المعاجز ص ۲۰۶.

۵۹۶۹ - زيد بن كثير المرادى:

لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. كلماته مع مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۵۸۶، وجد ج ۳۳ / ۲۸۲.

۵۹۷۰ - زيد بن كثير الجمحى:

لم يذكروه. روى المخول بن إبراهيم، عنه، عن يونس بن ظبيان، عن المفضل، حديث علم المجتبى عليه السلام بالغائب وبما فى النفس. مدينة المعاجز ص ۲۳۲. و تقدم فى زيد بن عامر روايته الأخرى.

۵۹۷۱ - زيد المجنون:

لم يذكروه. هو ذو عقل سديد ورأى رشيد، يظهر مدحه وجلالته من قضاياه أيام حرث قبر الحسين عليه السلام بأمر المتوكل. كمبا ۱۰ / ۲۹۸، وجد ج ۴۵ / ۴۰۴.

(۴۸۳)

صفحهمفاتيح البحث: قبر الحسين (ع) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۲)، أحمد بن الحسن الميثمى (۱)، أحمد بن عمر الحلبى (۱)، يونس بن ظبيان (۱)، زيد القتات (۱)، أبان بن تغلب (۱)، محمد بن نوفل (۱)

۵۹۷۲ - زيد بن محمد بن جعفر الكوفى أبو الحسين:

یقرأ علیه الحدیث. دلائل الإمامة للطبری ص ۴.

۵۹۷۳ – زید بن محمد الباقر علیه السلام: لم یذکروه. تقدم عند ذکر أبیه.

۵۹۷۴ – زید بن محمد الهادی أبو فردة:

لم یذکروه. ویأتی فی سهل بن محمد روایته.

۵۹۷۵ – زید بن محمد بن زید العلوی:

لم یذکروه. قتل أبوه بجرجان وبعده تزوج أمیر خراسان بنت زید بن محمد منه. کمبا ج ۱۲ / ۹۸، وجد ج ۴۹ / ۳۳۵.

۵۹۷۶ – زید بن محمد البغدادی أبو محمد:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال عن أحمد بن إبراهیم بن بکر الخوزی، عنه، عن عبد الله بن أحمد الطائی، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام حدیث الفوائد السبعة للزبیب. ونقله فی کمبا ج ۱۴ / ۸۴۵، وجد ج ۶۶ / ۱۵۱.

وبهذا السند روایة أخری. کتاب الاخلاق ص ۱۵، وکتاب العشرة ص ۱۴۳، وکمبا ج ۹ / ۴۴۳ وجد ج ۶۹ / ۳۷۶، وج ۷۵ / ۹۲، وج ۴۰ / ۷۱. وغیر ذلک کثیر.

وروی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۳۶ بإسناده عن صالح بن شعیب، عنه حدیثا " شریفا " مفصلا " فی فضل الشیعة. فارجع إلیه وإلی کتاب الایمان ص ۱۵۶، و جد ج ۶۸ / ۱۹۹.

۵۹۷۷ – زید بن محمد بن جعفر أبو الحسن السلمی:

لم یذکروه. روی المفید عنه، عن الحسین بن الحکم الکندی. کتاب الایمان ص ۶۳، وجد ج ۶۷ / ۲۳۸.

وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۵۳، عن المفید عنه إجازة، عن إسماعیل بن صبیح الیشکری. ولعله زید بن محمد بن جعفر بن المبارک المعروف بابن أبی إلیاس راوی

(۴۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن جعفر الکوفی (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن الحکم (۱)، صالح بن شعیب (۱)، زید بن محمد (۶)، سهل بن محمد (۱)، خراسان (۱)، القتل (۱)، الزوج، الزواج (۱)

کتب أبی رافع کما فی جش ص ۵. وسائر روایات المفید عنه فی بشا ص ۸۹. وعد من مشائخ المفید.

۵۹۷۸ – زید بن محمد بن جعفر العامری:

لم یذکروه. روی التلعکبری عنه کتاب داود بن یحیی بن البشیر. جش ص ۱۱۴.

ولعله المعروف بابن أبی إلیاس الکوفی الذی قال الشیخ: روی عنه التلعکبری و سمع منه سنة ۳۳۰ وله منه إجازة وکتاب الفضائل. وعنه الصدوق الأول.

وفی بشارة المصطفی ص ۴۳ عن محمد بن الحجاج الجعفی، عن زید بن محمد بن جعفر العامری، عن علی بن الحسین بن عبید.

۵۹۷۹ – زید بن محمد الحلقی:

لم یذکروه. یظهر من ست، أنه من نظراء ابن قولویه وکش، کما فیه فی ترجمة حیدر بن محمد بن نعیم.

۵۹۸۰ – زید بن محمد بن قابوس:

لم یذکروه. وهو کما فی البحار، وکفایة الأثر باب ۲۹، ونسخة من الاکمال.

وفی أخری: قائد. وقع فی طریق الصدوق فی الاکمال عن عبد الله بن محمد الطیالسی، عنه، عن النصر بن أبی السری – الخ. ونقله فی

البحار عنه وأبدل النصر بالنضر.

۵۹۸۱ زید بن محمد بن المبارک الکوفی:

لم یذکروه. روی محمد بن المظفر، عنه، عن أحمد بن موسی بن إسحاق، روایة شریفة فی الفضائل وأن القرآن أربعة أرباع ربع فیهم ونزل فی علی کرائم القرآن.

کمبا ج ۹ / ۶۹، وجد ج ۳۵ / ۳۵۹.

۵۹۸۲ – زید بن محمد بن یونس أبو أسامة الشحام:

تقدم بعنوان زید الشحام.

۵۹۸۳ – زید بن مطرف: لم یذکروه. یأتی فی زیاد بن مطرف.

(۴۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب الفضائل لشاذان بن جبرئیل القمی (۱)، أبو أسامة الشحام (۱)، حیدر بن محمد بن نعیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، داود بن یحیی (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، الحسین بن عبید (۱)، ابن قولویه (۱)، أحمد بن موسی (۱)، محمد بن الحجاج (۱)، زید الشحام (۱)، محمد بن المظفر (۱)، محمد بن یونس (۱)، زید بن محمد (۵)، القرآن الکریم (۲)

۵۹۸۴ – زید بن المعدل النمیری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی البصائر عن أبی الیسر، عنه، عن أبان بن عثمان، ما یدل علی حسنه وکماله. جد ج ۲ / ۷۱، وکمبا ج ۱ / ۸۷.

وروی الصدوق بإسناده عن النوفلی (الحسین بن یزید)، عنه وعبد الله بن سنان، ما یدل علی تشیعه. جد ج ۴ / ۸۵، وکمبا ج ۲ / ۱۲۹، والتوحید باب العلم ح ۱۵.

ویدل علی ذلک أیضا " ما رواه محمد بن مروان الغزال عنه، عن أبان بن عثمان.

جد ج ۳۷ / ۳۱۱. وغیر ذلک فی ج ۴۲ / ۳۳۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۱ و ۶۸۶.

وفی أمالی المفید ص ۷، عنه روایة کریمة. وکذا فیه ص ۷۹ و ۱۱۲ عنه، عن أبان بن عثمان وغیره فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۷۷. وتقدم فی أبان بن عثمان بعض روایاته.

۵۹۸۵ – زید بن معقل:

عده ابن شهرآشوب والشیخ، من أصحاب الحسین علیه السلام وعد مجهولا، " وعده قب فی عداد أصحابه الشهداء. کمبا ج ۱۰ / ۱۴۶، وجد ج ۴۴ / ۱۹۹.

تشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، وجد ج ۴۵ / ۷۲.

۵۹۸۶ – زید بن ملثع:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وروی عنه کما فی کتاب الاعمال المانعة من الجنة ص ۶۰.

۵۹۸۷ – زید بن موسی الکاظم علیه السلام:

ویقال له: زید النار روی الصدوق عن یاسر: أنه خرج بالمدینة وأحرق و قتل. فبعث إلیه المأمون فأسر وحمل إلی المأمون: اذهبوا به إلی أبی الحسن علیه السلام.

قال یاسر: فلما دخل علیه قال له أبو الحسن: یا زید أغرک قول سفلة أهل

(۴۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن یزید (۱)، أبان بن عثمان (۴)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن مروان (۱)، زید بن معقل (۱)، الشهادة (۱)

الکوفة: إن فاطمة أحصنت فرجها فحرم الله ذریتها علی النار؟ ذاک للحسن و الحسین خاصة. إن کنت تری أنک تعصی الله وتدخل الجنة، وموسی بن جعفر علیه السلام أطاع الله ودخل الجنة فأنت إذا " أکرم علی الله عز وجل من موسی بن جعفر علیه السلام! والله ما ینال أحد ما عند الله عز وجل إلا بطاعته، وزعمت أنک تناله بمعصیته، فبئس ما زعمت.

فقال له زید: أنا أخوک وابن أبیک. فقال له أبو الحسن علیه السلام: أنت أخی ما أطعت الله عز وجل. إن نوحا " قال: (رب إن ابنی من أهلی وإن وعدک الحق وأنت أحکم الحاکمین) فقال الله عز وجل: (یا نوح إنه لیس من أهلک إنه عمل غیر صالح) فأخرجه الله عز وجل من أن یکون من أهله بمعصیته. کمبا ج ۲۰ / ۵۸، وجد ج ۹۶ / ۲۲۳.

وللرضا علیه السلام علیه تعنیفات وتوبیخات. ج ۹۶ / ۲۲۴ و ۲۲۱. وفی السفینة ما یتعلق به.

جملة من روایاته نظیر ذلک فی کمبا ج ۱۰ / ۶۵، وجد ج ۴۳ / ۲۳۰.

روایته عن أبیه، عن جده خطبة فاطمة الصغری فی الکوفة. جد ج ۴۵ / ۱۱۰، وکمبا ج ۱۰ / ۲۱۸.

جملة من روایاته فی کتاب الطهارة ص ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۵۳۲، وجد ج ۸۱ / ۱۱۲، وج ۴۱ / ۱۰۵.

وفی الخصال ج ۱ باب الستة ص ۱۶۳ عن بکر بن أحمد القصری، عنه، عن أبیه موسی الکاظم علیه السلام. وفیه ج ۲ باب العشرة ص ۵۱ عن عبد الله بن الضحاک، عنه، عن أبیه. وسائر روایاته فی المستدرک ج ۱ / ۷۶.

۵۹۸۸ - زید مولی زینب بنت جحش:

لم یذکروه. جملة من روایته عنها فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۲۳.

۵۹۸۹ - زید مولی ابن هبیرة:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر علیه السلام، یدل علی حسنه وکماله ما

(۴۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۲)، زید مولی ابن هبیرة (۱)، زینب بنت جحش (۱)، موسی بن جعفر (۱)، بکر بن أحمد (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الطهارة (۱)

رواه ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة بأسانیده عن ابن مسکان، عنه، عن الباقر علیه السلام، قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: خذوا بحجزة هذا الأنزع فإنه الصدیق الأکبر والهادی لمن تبعه، من سبقه مرق من دین الله، ومن خذله محقه الله، ومن اعتصم به اعتصم بحبل الله - إلی آخر الخبر الشریف. کمبا ج ۹ / ۱۳۴، و جد ج ۳۶ / ۲۵۸.

۵۹۹۰ - زید النار: هو زید بن موسی الکاظم علیه السلام.

۵۹۹۱ - زید بن الناصر العلوی أبو الحسن الشریف النقیب:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۷، عن محمد بن أحمد بن شهریار، عنه بهذا العنوان والوصف عن محمد بن عبد الرحمن العلوی - الخ.

۵۹۹۲ - زید النرسی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. له أصل متعمد، موجود عندی، یرویه جماعة، منهم ابن أبی عمیر.

۵۹۹۳ - زید النساج:

لم یذکروه. فسقه وحسن عاقبته لما رأی من کرامة أمیر المؤمنین علیه السلام علی زائریه. کمبا ج ۹ / ۶۸۵، وجد ج ۴۲ / ۳۳۴.

۵۹۹۴ – زید بن نقیع:

لم یذکروه. سمع من أمیر المؤمنین علیه السلام، وروی عنه حدیث مناشدته یوم الرحبة واستشهاده بحدیث الولایة. کمبا ج ۹ / ۲۰۲، وجد ج ۳۷ / ۱۲۴.

۵۹۹۵ – زید بن ورقاء الحنفی:

لم یذکروه. وهو ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۳ و ۲۰۱، وجد ۴۵ / ۴۵ و ۵۰.

۵۹۹۶ – زید بن ولید الخثعمی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن مسکان، عنه، عن أبی الربیع الشامی، عن

(۴۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن مسکان (۱)، حدیث الولایة (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، ابن قولویه (۱)، زید النرسی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن عبد (۱)، الصدق (۲)

المجلد–۴

باب السین

باب السین ۶۰۰۷ – السائب بن زید:

عده الشیخ فی أصحاب الرسول صلی الله علیه وآله. روی عن رسول الله کما عن مجمع البیان أیضا، ولعله السائب بن یزید الآتی.

۶۰۰۸ – السائب بن مالک الأشعری:

خلیفة المختار فی الکوفة. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۲، وجد ج ۴۵ / ۳۸۴.

ولعله ابن مالک بن عامر الأشعری المنتهی إلیه نسب أحمد بن محمد بن عیسی کما ذکره النجاشی، وقال: إنه وفد إلی النبی صلی الله علیه وآله وأسلم وهاجر إلی الکوفة وأقام بها. وفی القاموس عن الطبری روایتان تفیدان مدحه.

وفی عبد الرحمن بن أبی عمر ما یتعلق به.

۶۰۰۹ – السائب بن یزید:

هو الذی مسح رسول الله صلی الله علیه وآله رأسه فی حال صباه وقال له:

بارک الله فیک، فبقی موضع یده أسود وبقیة رأسه ولحیته بیضاء. جد ج ۱۸ / ۱۲، و کمبا ج ۶ / ۳۰۰.

۶۰۱۰ – سابق السندی:

لم یذکروه. روی عبد الرحمن بن أبی هاشم، عنه، عن عنبسة الوراق، الکافی

(۳)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب مجمع البیان للطبرسی (۱)، مدینة الکوفة (۲)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، السائب بن یزید (۲)، السائب بن مالک (۱)، عنبسة الوراق (۱)، مالک بن عامر (۱)، سابق السندی (۱)

ج ۵ کتاب المعیشة باب بیع المصاحف ص ۱۲۲ ح ۴.

۶۰۱۱ – سابق بن قرین:

لم یذکروه. روی عنه حفیده محمد بن لاحق کما یأتی فی محمد.

۶۰۱۲ – سابق بن الولید:

لم یذکروه. روی ابن سنان عنه، عن معلی بن خنیس. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب مولد أبی الحسن موسی علیه السلام ص ۴۷۷ ح ۲.

۶۰۱۳ – سالف بن عثمان الثقفی:

صحابی حسن، بل ثقة، کذا قاله العلامة المامقانی.

۶۰۱۴ – سالم بن إبراهیم: لم یذکروه. الطب ص ۶۶ و ۷۱ عنه، عن الدیلمی، عن داود الرقی، روایات فی کمبا ج ۱۴ / ۵۲۰ و ۵۳۳، وجد ج ۶۲ / ۱۴۳ و ۲۰۵.

۶۰۱۵ – سالم بن أبی الجعد:

اسم أبی الجعد رافع بن سلمة الأشجعی، من خواص أصحاب أمیر المؤمنین و أصحاب علی بن الحسین علیهما السلام، کذا عن الشیخ وتقدم فی زیاد بن أبی الجعد قول النجاشی: إنه من بیت الثقات.

وما یدل علی حسنه وکماله ما رواه الصدوق بإسناده عن الأعمش، عن سالم بن أبی الجعد، قال: سئل جابر بن عبد الله الأنصاری، عن علی بن أبی طالب علیه السلام، فقال: ذاک خیر خلق الله من الأولین والآخرین، ما خلا النبیین و المرسلین، إن الله عز وجل لم یخلق خلقا بعد النبیین والمرسلین أکرم علیه من علی بن أبی طالب علیه السلام والأئمة من ولده بعده.

قلت: فما تقول فیمن یبغضه وینقصه؟ فقال: لا یبغضه إلا کافر ولا ینقصه إلا منافق، قلت: فما تقول فیمن یتولاه ویتولی الأئمة من ولده بعده؟ فقال: إن

(۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، زیاد بن أبی الجعد (۱)، سالم بن أبی الجعد (۲)، علی بن أبی طالب (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سابق بن الولید (۱)، داود الرقی (۱)، رافع بن سلمة (۱)، عثمان الثقفی (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، البیع (۱)، الطب، الطبابة (۱)

شیعة علی والأئمة من ولده هم الفائزون الآمنون یوم القیامة، کتاب الایمان ص ۱۰۵، وجد ج ۶۸ / ۱۰.

وقد یقال له: سالم بن الجعد، کما فی روایته الأخری روی عنه، عثمان بن أبی زرعة. قال: سئل جابر بن عبد الله الأنصاری وقد سقط حاجباه علی عینیه، فقیل له: أخبرنا عن علی بن أبی طالب، فرفع حاجبیه بیدیه. ثم قال: ذاک خیر البریة، لا یبغضه إلا منافق ولا یشک فیه إلا کافر. کمبا ج ۹ / ۴۰۵، و جد ج ۳۹ / ۲۴۵، وهذه الروایة فی أمالی المفید ص ۳۵ عن سالم بن أبی الجعد.

وروایته عن أبی ذر، حدیث المناشدة یوم الشوری فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۵۹.

روایة أبی حمزة الثمالی عنه فی کتاب صفین ص ۲۱۹.

مات سنة ۹۶ – ۱۰۰، وإخوته عبید وزیاد وعمران ومسلم، وابنه سالم یأتون.

۶۰۱۶ – سالم بن الحبیبة:

لم یذکروه، وهو مذموم، من الذین تعاهدوا فی الکعبة علی غصب الخلافة، کما تقدم فی الحارث بن الحصیرة الأسدی.

۶۰۱۷ – سالم بن أبی حفصة العجلی الکوفی:

اسم أبی حفصة عبید أو زیاد، وبالجملة هو من أصحاب السجاد والباقر و الصادق علیهم السلام. مات سنة ۱۳۷ وله کتاب، وقد ورد

روایات فی ذمه، کمبا ج ۸ / ۲۴۹، و ج ۹ / ۱۷۹، وجد ج ۳۷ / ۳۱، و ج ۷۲ / ۱۸۱ و ۱۷۸. وکتاب الکفر ص ۲۳ و ۲۴.

بعض روایاته المفیدة ضعفه. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۲ و ۲۰۶، وجد ج ۴۷ / ۲۷ و ۳۳۷. وعد من الأجلة المجروحین عند العامة لتشیعهم، ولعنه مولانا الصادق علیه السلام. مات سنة ۱۳۷.

۶۰۱۸ - سالم بن أبی حیة:

لم یذکروه. روی أمیة بن علی القیسی عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام وقال:

(۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، یوم القیامة (۱)، سالم بن أبی الجعد (۱)، سالم بن أبی حفصة (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، أمیة بن علی (۱)، الموت (۲)، الغصب (۱)

إذا اجتمع ثلاثة أسماء: محمد وعلی والحسن، فالرابع القائم علیهم السلام کما فی غلط ص ۱۴۹.

۶۰۱۹ - سالم بن أبی خیثمة:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام، روی محمد بن یزید الأشهلی عنه، عن الصادق علیه السلام. الطب ص ۶۱.

۶۰۲۰ - سالم بن أبی سالم: هو ابن مکرم الآتی.

۶۰۲۱ - سالم بن أبی الفضل:

لم یذکروه. روی عاصم بن حمید فی کتابه عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

کتاب الطهارة ص ۵۴، وجد ج ۸۰ / ۲۲۸.

ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۳۱ عنه مثله إلا أنه فی اسم أبیه أبی الفضیل مصغرا، وأظنه أنه سالم الحناط أبو الفضل الثقة الآتی.

۶۰۲۲ - سالم بن أبی مریم:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام، وروی عنه العیاشی. جد ج ۲۰ / ۹۲، وکمبا ج ۶ / ۵۰۴، وشی ج ۱ / ۲۰۶ عنه، قال: قال لی أبو عبد الله علیه السلام - الخ.

۶۰۲۳ - سالم الأشجعی، هو ابن شریح الآتی.

۶۰۲۴ - سالم الأشل:

من أصحاب الباقر علیه السلام وهو بیاع المصاحف، ولعله سالم بن عبد الرحمن الآتی.

۶۰۲۵ - سالم الأفطس:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن شریک، عنه، عن سعید بن جبیر

(۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، سعید بن جبیر (۱)، سالم بن أبی سالم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، سالم الأشجعی (۱)، سالم الحناط (۱)، عاصم بن حمید (۱)، سالم الأشل (۱)، محمد بن یزید (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الطب، الطبابة (۱)، الطهارة (۱)

روایة شریفة کریمة عظیمة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وذم من خالفه، کتاب الایمان ص ۱۰۴، وجد ج ۶۸ / ۷، روایته الأخری فی ذلک فی بشارة المصطفی ص ۱۸.

۶۰۲۶ - سالم بن بدران بن علی المصری:

هو العالم الفقیه الجلیل، یذکر فتاواه فی کتاب المواریث، یروی عن ابن زهرة الحسینی وأجاز للمحقق الخواجة نصیر الدین الطوسی فی ج ۱ سنة ۶۱۹.

۶۰۲۷ – سالم بن بیاع الزطی:

لم یذکروه. روی عن أبی سعید المدائنی کما فی تفسیر القمی سورة الواقعة، تفسیر قوله تعالی: (وأصحاب المشئمة).

۶۰۲۸ – سالم بن جنادة أبو السائب:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۶ عن أبی المفضل، عن الحسن بن محمد بن شعبة الأنصاری، عن وکیع حدیث فضائل العترة الطاهرة.

۶۰۲۹ – سالم بن الحسین بن کامل أبو الفائز:

لم یذکروه. وهو الشیخ الصالح، قرأ علیه الحسن بن الدربی، عن خزیمة الأسدی رحمه الله.

۶۰۳۰ – سالم الحناط أبو الفضل الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة بالاتفاق، له کتاب رواه عنه، عاصم بن حمید وإسحاق بن عمار وصفوان بن یحیی.

۶۰۳۱ – سالم بن خیثمة الجعفی:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۶، وجد ج ۴۵ / ۵۹.

۶۰۳۲ – سالم بن سالم بن أبی الجعد:

لم یذکروه. روی کتاب الغارات للثقفی، بإسناده، عن عمار الدهنی، عنه،

(۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، سالم بن أبی الجعد (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، سورة الواقعة (۱)، الحسن بن الدربی (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، أبو السائب (۱)، عمار الدهنی (۱)، سالم الحناط (۱)، عاصم بن حمید (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

قال: فرض علی علیه السلام لمن قرأ القرآن ألفین ألفین، قال: فکان أبی ممن قرأ القرآن. کذا فی المستدرک ج ۱ / ۲۹۲.

۶۰۳۳ – سالم بن سلمة أبو خدیجة الرواجنی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، روی عنه عبد الرحمن أبی بن هاشم البجلی، معجزة السجاد علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۸، وجد ج ۴۵ / ۲۴.

۶۰۳۴ – سالم بن شریح الأشجعی: ثقة، کما عن رجال الشیخ فی ترجمة ابنة محمد بن سالم بن شریح، فی أصحاب الصادق علیه السلام (۱۴۶).

۶۰۳۵ – سالم بن عبد الرحمن بن سالم الأشل:

من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة، کما قاله المج فی الوجیزة وغیره فی غیره.

وعن ابن الغض فی ترجمة ابنه عبد الرحمن: أنه ثقة، روی عن أبی جعفر و أبی عبد الله علیهما السلام.

وروایته عن الصادق علیه السلام. کامل الزیارات باب ۷۲ ح ۸.

۶۰۳۶ – سالم بن عبد الله بن عمر بن الخطاب:

لم یذکروه. ذکرنا فی مستدرک سفینة ج ۴ / ۲۷۳ لغة (زجر): أنه مع الإمام السجاد علیه السلام ومحمد بن أبی بکر أبناء خالة، جملة من روایاته الشریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۲۳۲.

وروایته الأخری عن أبیه فی الفضائل فی کتاب الانصاف فی النصوص علی الأئمة الاشراف ص ۱۱۳، وکمبا ج ۹ / ۱۲۶ و ۱۳۸ و ۳۹۸ و ۴۰۸، و جد ج ۳۶ / ۲۲۲ و ۲۸۰ و ج ۳۹ / ۲۷۷.

۶۰۳۷ – سالم بن عبید: لم یذکروه. تقدم فی سالم بن أبی حفصة.

(۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، کتاب الأشراف للشیخ المفید (۱)، سالم بن أبی حفصة (۱)، محمد بن سالم بن شریح (۱)، سالم بن عبد الله (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، سالم بن سلمة (۱)، سالم بن عبید (۱)، سالم الأشل (۱)، القرآن الکریم (۲)، السفینة (۱)

۶۰۳۸ – سالم بن علی بن سلیمان بن علی، المعروف بابن العودی:

لم یذکروه. ترجمته وأشعاره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۳۷۹ و ۳۷۲ – ۳۸۳، مات سنة ۵۵۸، وولد ۴۷۸.

۶۰۳۹ – سالم بن عمرو بن عبد الله: مولی بنی المدینة الکلبی الکوفی، شجاع شیعی، خرج مع مسلم فلما استشهد مسلم اختفی، فلما سمع نزول الحسین علیه السلام بکربلاء خرج ولحق به و استشهد بین یدیه وتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۲، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

والظاهر أنه غیر أسلم بن عمرو الذی عده المامقانی من الشهداء.

۶۰۴۰ – سالم بن عمیر الأنصاری أبو عقیل:

عد مجهولا لکن هو من المطوعین من المؤمنین، نال صاعین من تمر فأمسک أحدهما والثانی أقرض ربه فأمر رسول الله صلی الله علیه وآله أن ینشره فی الصدقات فسخر منه المنافقون، فنزل قوله: (الذین یلمزون المطوعین من المؤمنین فی الصدقات) – الآیة، کمبا ج ۶ / ۶۹۴، وجد ج ۲۲ / ۹۶.

۶۰۴۱ – سالم بن الفضیل:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام، وروی عنه صفوان بن یحیی کما فی یه ج ۲ باب إهلال العمرة المتبولة ص ۴۵۳.

۶۰۴۲ – لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا السجاد علیه السلام، روی مناقبه و معجزته، وعنه محمد بن سعید کما فی مدینة المعاجز ص ۲۹۴، ودلائل الطبری ص ۸۵.

(۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، عمرو بن عبد الله (۱)، سالم بن الفضیل (۱)، علی بن سلیمان (۱)، محمد بن سعید (۱)، الموت (۱)، النفاق (۱)، الشهادة (۱)

۶۰۴۳ – سالم بن محفوظ بن عزیرة بن وشاح السوراوی الحلی سدید الدین:

لم یذکروه. هو الفقیه العالم الفاضل، قرأ السید بن طاووس علیه. کمبا ج ۲۵ / ۴۳، وجد ۱۰۷ / ۲۰۷. وهو صاحب المنهاج فی الکلام، قرأ علیه المحقق علم الکلام.

۶۰۴۴ – سالم بن محمد:

لم یذکروه. روی الطب عن المنذر بن محمد، عنه، عن ابن أسباط. کمبا ج ۲۳ / ۶۸، وجد ج ۱۰۳ / ۲۹۳.

الطب: مسندا عن صفوان بیاع السابری، عنه قال: شکوت إلی الصادق علیه السلام وجع الساقین – الخ. کتاب الدعاء ص ۲۰۵، وجد ج ۹۵ / ۸۵.

۶۰۴۵ – سالم بن مکرم بن عبد الله الجمال أبو خدیجة:

من أصحاب الصادق والكاظم عليهما السلام، ثقة ثقة كما قاله النجاشي، و عن الشيخ تضعيفه، والعلامة توقف فيه. وبالجملة هو صاحب كتاب معتمد و من صواحب الأصول التى اعتمد عليها الصدوق وحكم بصحتها واستخرج منها أحاديث كتابه الفقيه. وفى السفينة فى (سلم) ما يتعلق به.

۶۰۴۶ - سالم بن مكرم الجمال أبو سليمان:

روى عبد الرحمن بن أبى هاشم، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. ختص ص ۲۹۷. وهذا متحد مع سابقه.

۶۰۴۷ - سالم الملكى:

روى يونس بن يعقوب، عنه، عن أبى الطفيل. غيبة النعمانى ص ۹۳.

وعده الشيخ من أصحاب الباقر عليه السلام.

۶۰۴۸ - سالم مولى أبان:

من أصحاب الصادق عليه السلام، روى عنه أسباط بن سالم. الكافى ج ۳

(۱۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، السيد إبن طاووس (۱)، سالم مولى أبان (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أسباط بن سالم (۱)، يونس بن يعقوب (۱)، سالم بن محفوظ (۱)، المنذر بن محمد (۱)، سالم بن مكرم (۲)، الصدق (۱)، السفينة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

كتاب الزكاة باب منع الزكاة ص ۵۰۵ ح ۱۸.

۶۰۴۹ - سالم مولى أبى حذيفة:

من المنافقين، الذين نزل فيهم: (يحلفون بالله ما قالوا) - الآية. كمبا ج ۹ / ۲۰۱. وذمه ص ۲۱۶، وجد ج ۳۷ / ۱۱۹ و ۱۷۲. ويأتى فى معاذ بن جبل ذمه.

ودخل فى العاقدين على مخالفة أهل البيت عليهم السلام. كمبا ج ۸ / ۲۳ و جد ج ۲۸ / ۱۰۱.

فى تقويته خلافة أخى تيم. كمبا ج ۸ / ۴۰ و ۵۳ و ۵۴، وجد ج ۲۸ / ۲۰۲ و ۲۷۰ و ۲۷۴.

وقال عمر حين موته: لو كان سالم مولى أبى حذيفة حيا لاستخلفته - الخ.

كمبا ج ۸ / ۳۰۸. وعن أسد الغابة أنه قتل يوم اليمامة.

۶۰۵۰ - سالم مولى عامر بن مسلم بن حسان:

شهيد الطف ومتشرف بسلام الناحية المقدسة. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۲، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۶۰۵۱ - سالم مولى على بن يقطين:

لم يذكروه. أراد مكاتبة إلى مولانا أبى الحسن عليه السلام فى مسئلة، فجائه الجواب ابتداء. روى عنه ابن أبى عمير كما فى الوسائل ج ۱ باب جواز اطلاء الجنب بالنورة ص ۴۹۹، وكذا فى البصائر الجزء ۵ باب ۱۲.

۶۰۵۲ - سالم بن يسار:

لم يذكروه. روى عن جابر بن عبد الله، رواية شريفة فى الفضائل. كتاب الايمان ص ۱۳۸، و جد ج ۶۸ / ۱۳۷، وبشا ص ۱۵۵.

۶۰۵۳ - سايب: تقدم فى سائب.

(۱۱)

صفحهمفاتيح البحث: أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، كتاب أسد الغابة لإبن الأثير (۱)، سالم مولى أبى حذيفة (۲)، سالم مولى عامر بن مسلم (۱)،

جابر بن عبد الله (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، علی بن یقطین (۱)، معاذ بن جبل (۱)، الزکاة (۲)، القتل (۱)، المنع (۱)، النفاق (۱)، الموت (۱)، الجواز (۱)

سباع بن عرفطة الغفاری:

هو الذی نصبه رسول الله صلی الله علیه وآله والیا علی المدینة خرج هو مع أصحابه إلی غزوة دومة الجندل فی سنة ۵.

۶۰۵۵ - سبحان بن صوحان:

أخو صعصعة کما عن ابن داود، وعن الشیخ: سیحان بالیاء المثناة.

۶۰۵۶ - سبرة بن زیاد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۱۲ عن القاسم بن محمد الدلال، عنه، عن الحکم بن عتیبة.

۶۰۵۷ - سبیع بن یزید الهمدانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب معاویة یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۰۷.

۶۰۵۸ - سحیم:

لم یذکروه. روی محمد بن سنان، عنه، عن ابن أبی یعفور. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء باب دعوات موجزات ص ۵۸۱ ح ۱۵.

ولعله سحیم السندی (السعدی) المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

رجال الشیخ (۲۳۴).

۶۰۵۹ - سدیر بن حکیم بن صهیب الصیرفی:

عده الشیخ من أصحاب السجاد والباقر والصادق علیهم السلام، یکنی أبا الفضل والد حنان المذکور هو وأبوه حکیم وأخوه خالد.

وعده قب من أصحاب السجاد علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۳۸، وجد ج ۴۶ / ۱۳۳، وکذا عده من خواص أصحاب الصادق علیه السلام.

وفی الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب الحمام ص ۴۹۷ بسندین صحیحین عن حنان بن سدیر، عن أبیه قال: دخلت أنا وأبی (یعنی حکیم) وجدی

(۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، ابن أبی یعفور (۱)، سبحان بن صوحان (۱)، القاسم بن محمد (۱)، حکیم بن صهیب (۱)، حنان بن سدیر (۱)، سحیم السندی (۱)، محمد بن سنان (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

(یعنی صهیب) وعمی حماما بالمدینة، فإذا رجل فی بیت المسلخ فقال لنا: ممن القوم؟ فقلنا: من أهل العراق فقال: وای العراق؟ قلنا: کوفیون فقال: مرحبا بکم یا أهل الکوفة أنتم الشعار دون الدثار.

ثم قال: ما یمنعکم من الازرد؟ فان رسول الله صلی الله علیه وآله قال:

عورة المؤمن علی المؤمن حرام قال: فبعث إلی أبی کرباسة فشقها بأربعة ثم أخذ کل واحد منا واحدا ثم دخلنا فیها، فلما کنا فی البیت صمد (أی قصد) لجدی، فقال: یا کهل ما یمنعک من الخضاب؟ فقال له جدی: أدرکت من هو خیر منی و منک لا یختضب.

قال: فغضب لذلک حتی عرفنا غضبه فی الحمام، قال: ومن ذاک الذی هو خیر منی؟! فقال: أدرکت علی بن أبی طالب علیه السلام وهو لا یختضب. قال:

فنکس رأسه وتصاب عرقا فقال: صدقت وبررت، ثم قال: یا کهل أن تختضب فان رسول الله صلی الله علیه وآله قد خضب وهو خیر من علی، وإن تترک فلک بعلی سنة، قال: فلما خرجنا من الحمام سألنا عن الرجل فإذا هو علی بن الحسین، ومعه ابنه محمد بن علی علیهما السلام، ونقله فی کمبا ج ۱۱ / ۴۱، و جد ج ۴۶ / ۱۴۱.

مکا: عن حنان بن سدیر، عن أبیه - الخ. کمبا ج ۱۶ / ۱۴. ونحوه ص ۶، و جد ج ۷۶ / ۸۰ و ۱۰۳.

وأوصاه أبو جعفر علیه السلام لحوائج له بالمدینة، فلما خرج من عنده بعث إلیه کتابا مع بعض من الجن ویأمره بالأشیاء. کمبا ج ۱۱ / ۸۱، و جد ۴۶ / ۲۸۳.

قب: قد اجتمع عنده مال لأبی عبد الله علیه السلام ودخل علیه لیرده علیه، فحبس عنه دینارا لیعرف علم الإمام، فأخبره بذلک وقال: یا سدیر، أما علمت أن کلما یحتاج إلیه نعلمه، وعندنا ذلک، أما سمعت قول الله: (وکل شیء أحصیناه فی إمام مبین) فقال: صدقت جعلت فداک. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۱، وجد ج ۴۷ / ۱۳۰.

وهو الذی قال للصادق علیه السلام: والله ما یسعک القعود لکثرة الموالی و الشیعة والأنصار، حتی قال: مائة ألف، ثم قال: مأتی ألف، ثم قال: نصف الدنیا، فجاء به الامام إلی ینبع فنظر إلی غلام یرعی جداء فقال: والله یا سدیر لو کان لی

(۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، علم المعصوم (۱)، دولة العراق (۲)، مدینة الکوفة (۱)، علی بن الحسین (۱)، حنان بن سدیر (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، المنع (۱)، الإستحمام، الحمام (۲)

شیعة بعدد هذه الجداء ما وسعنی القعود. قال سدیر: فعددت الجداء بعد الصلاة فإذا هی سبعة عشر. کمبا ج ۱۱ / ۲۱۷، وکتاب الایمان ص ۴۳، وجد ۴۷ / ۳۷۲، و ج ۶۷ / ۱۶۰.

ذکرنا فی مستدرک سفینة ج ۱ / ۱۶۹ فی لغة (امن) روایته المهمة فی صفة الایمان، ومنها یظهر کماله وقوة إیمانه وعلمه.

وهو الذی رأی فی المنام رسول الله صلی الله علیه وآله وبین یدیه طبق مغطی من رطب. فطلب منه الرطب فأعطاه واحدا بعد واحد، حتی أعطاه ثمانیة فلما کان من الغد ورد علی الصادق علیه السلام وبین یدیه طبق مغطی کأنه الذی رأی فی المنام، فجری علیه مثل ما جری فی المنام، فبعد ما أعطاه ثمانیة، طلب أخری، فقال: لو زادک جدی رسول الله صلی الله علیه وآله لزدتک. کمبا ج ۱۴ / ۴۵۷، وجد ج ۶۱ / ۲۴۱، و ج ۴۷ / ۶۳.

ومن ذلک کله ظهر حسنه وکماله ووثاقته مضافا إلی وقوعه فی طریق ابن قولویه فی کامل الزیارة باب ۴۹، وعلی بن إبراهیم فی تفسیره فی المائدة، و لا یعارضه التخلیط الذی نسبه إلیه العقیقی علی ما حکی عنه، فإنه أعلم فان التخلیط روایة ما یعرف ویدرک وما لا یعرف.

۶۰۶۰ - سدیف المکی:

روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۶۲ و ۲۶۳ عن حنان بن سدیر، عنه، عن الباقر علیه السلام، حدیث النبوی صلی الله علیه وآله: من أبغض أهل البیت، بعثه الله تعالی یهودیا وإن شهد الشهادتین وصلی وصام. وإن أدرک الدجال آمن به وإن لم یدرکه بعث حتی یؤمن به من قبره. وأنه تعالی مثل له أمته فی الطین وعلمه أسماء أمته کما علم آدم الأسماء کلها فمر به أصحاب الرایات، فاستغفر لعلی وشیعته.

فکتب حنان هذا الحدیث وعرضه علی الصادق علیه السلام، فقال: قد کنت أری أن هذا الحدیث لا یخرج من أبی أحد. ورواه فی أمالی المفید مج ۱۵ ص ۷۴.

أقول: یظهر منه قوة إیمانه ومعرفته وأنه من أهل الاسرار. کمبا ج ۷ / ۳۸۶

(۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، ابن قولویه (۱)، حنان بن سدیر (۱)، سدیف المکی (۱)، الشهادة (۱)، القبر (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، الصّلاة (۲)، السفینة (۱)

و ۴۰۶ و ۴۰۵، وجد ج ۲۷ / ۱۳۵ و ۲۲۴.

وعن غیر واحد أنه ابن إسماعیل المکی، مولی بنی هاشم أکثر من هجاء بنی أمیة، ومدح أبا العباس السفاح فی قتله إیاهم، وبالجملة یظهر من صریح کلام العلامة المامقانی: أنه من أجل الشیعة وأعظمهم مرتبة.

جملة من أحواله وقضایاه مع السفاح فی شرح نهج البلاغة للخوئی ج ۷ فی خطبة ۱۰۴ عند بیان کیفیة انقراض ملک بنی أمیة.

۶۰۶۱ - سدی بن النیسابوری:

لم یذکروه. عده قب من أصحاب العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۲ هکذا هنا، لکن فی المصدر، سری بن سلامة فقط. وجد ج ۵۰ / ۳۱۰، وفیه سری بن سلامة النیسابوری.

۶۰۶۲ - سراج مولی الرضا علیه السلام:

لم یذکروه. الطب ص ۱۱۷ عن علی بن هامان، عنه، عن جعفر بن دیلم، ونقله کتاب الدعاء ص ۲۱۸، وجد ج ۹۵ / ۱۳۸.

۶۰۶۳ - ابن السراج: هو أحمد بن أبی بشر المذکور.

۶۰۶۴ - سراقة بن مالک بن جعشم:

لم یذکروه. هو الذی نصور الشیطان بصورته یوم بدر. وهو الذی ساخت قوائم مرکبه فی الطین بحیث لم یقدر فرسه علی السیر، فعاهد رسول الله أن لا ـ یناصح غیره ولا یصالح من عاداه، فأطلقه الله تعالی. کمبا ج ۶ / ۲۵۰، وجد ج ۱۷ / ۲۲۷، و اشتهر ذلک فی العرب، کما فیه ج ۱۷ / ۳۸۷، وأشعاره الدالة علی إیمانه فیه ص ۳۸۷، وکمبا ج ۶ / ۲۸۸.

وفی بعض الروایات أنه تضرع إلی النبی صلی الله علیه وآله، فدعا فاطلقه الله، وأنه قصده بسوء ثلاث مرات، والنبی یقول: یا أرض خذیه وإذا تضرع، قال: دعیه. فکف بعد الرابعة واضمر أن لا یعود بسوء. جد ج ۱۸ / ۶۱، و ج ۱۹ / ۸۸.

(۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب شرح نهج البلاغة لابن أبی الحدید (۱)، أحمد بن أبی بشر (۱)، بنو أمیة (۲)، سراقة بن مالک (۱)، بنو هاشم (۱)، ابن إسماعیل (۱)، ابن السراج (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وما یتعلق به ص ۱۴۵، وکمبا ج ۶ / ۳۱۱ و ۴۲۳ و ۴۳۵.

قوله صلی الله علیه وآله له: ألا أدلک علی أفضل الصدقة؟ قال: بلی بأبی أنت وأمی یا رسول الله، فقال رسول الله: أفضل الصدقة علی أختک أو ابنتک وهی مردودة علیک، لیس لها کاسب غیرک. کتاب العرة ص ۳۰، وجد ج ۷۴ / ۱۰۳.

قوله له فی حجة الوداع بعد العمرة: علمنا دیننا کأنما خلقنا الیوم أرأیت هذا الذی أمرتنا به لعامنا هذا أم لکل عام؟ فقال رسول الله صلی الله علیه وآله:

لا، بل لابد الأبد. کمبا ج ۲۱ / ۲۰ - ۲۲، و ج ۶ / ۶۶۵ - ۶۶۸، وجد ج ۲۱ / ۳۹۱ و ۴۰۴، و ج ۹۹ / ۹۱ و ۹۵.

۶۰۶۵ - سرحون مولی معاویة:

لم یذکروه. هو الذی شاوره یزید فی أمر الکوفة، فبعث عبید الله بن زیاد فجری ما جری. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶، وجد ج ۴۴ / ۳۳۶.

۶۰۶۶ - سرة بن یعقوب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۱۰ عن محمد بن أبی عمیر، عنه، عن أبیه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول - الخ.

۶۰۶۷ - سرور الأهوازی:

لم یذکروه. وکان رجلا، عابدا، مجتهدا، أخرسا لا یتکلم، فحمله أبوه و عمه فی صباه، وله ثلاث عشر سنة أو أربعة عشر إلی الشیخ

أبی القاسم الحسین بن روح، فسئلاه أن یسئل الامام أن یفتح الله لسانه، فذکر الشیخ لهم أنکم أمرتم بالخروج إلی الحائر، فخرجوا إلی الحائر فاغتسلوا وزاروا القبر الشریف، ففتح الله لسانه ببرکة الامام کما رواه أبو عبد الله بن سورة القمی. ونقله الشیخ فی کتاب غیبته ص ۲۰۱، وذکره أیضا فی کمبا ج ۱۳ / ۸۶، وجد ج ۵۱ / ۳۲۵.

۶۰۶۸ – السری بن أحمد بن السری:

لم یذکروه. الطب ص ۵۰ عنه، عن محمد بن یحیی الأرمنی، عن محمد بن سنان،

(۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبید الله بن زیاد لعنه الله (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن السری (۱)، محمد بن یحیی (۱)، حجة الوداع (۱)، محمد بن سنان (۱)، القبر (۱)، التصدّق (۲)، الطب، الطبابة (۱)

کمبا ج ۱۴ / ۵۱۰، وجد ج ۶۲ / ۹۹ مکررا.

۶۰۶۹ – السری بن خالد:

روی عن الصادق علیه السلام، وعنه حماد بن عمرو کما تقدم، وکما فی سنن ج ۲ / ۶۰۱، وروی عنه صفوان بن یحیی وحماد بن عثمان وابن أبی عمیر.

۶۰۷۰ – السری بن خزیمة: لم یذکروه. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۶.

۶۰۷۱ – السری بن الربیع:

لم یذکروه. روی علی بن إبراهیم عنه. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب أن الأرض کلها الامام ص ۴۰۹.

۶۰۷۲ – السری بن سلامة الأصبهانی:

عدة الشیخ فی أصحاب الهادی علیه السلام، وفی قب عده فی أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام، وله کتاب أحمد بن أبی عبد الله (یعنی البرقی).

۶۰۷۳ – السری بن سلامة النیشابوری: تقدم فی السدی.

۶۰۷۴ – السری بن عامر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۹۰، عن علی بن إبراهیم، عنه، عن النعمان بن بشیر، قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: إن لکل ملک حمی وإن حمی الله حلاله وحرامه – الخبر. ونقله فی کتاب الاخلاق ص ۹۹، وکمبا ج ۱ / ۱۵۰، وجد ج، ۷۰ / ۳۰۶، و ج ۲ / ۲۵۹.

۶۰۷۵ – السری بن عبد الله بن الحارث بن العباس بن عبد المطلب:

من أصحاب السجاد علیه السلام کما قاله الشیخ.

۶۰۷۶ – السری بن عبد الله بن یعقوب السلمی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق، وله کتاب رواه حسن بن

(۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، عبد الله بن الحارث (۱)، السری بن عبد الله (۱)، العباس بن عبد المطلب (۱)، علی بن إبراهیم (۲)، السری بن الربیع (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، السری بن سلامة (۲)، ابن أبی عمیر

(۱)، النعمان بن بشیر (۱)، السری بن خالد (۱)، حماد بن عثمان (۱)، حماد بن عمرو (۱)

الحسین العرفی ومحمد بن یزید الحرامی وعباد بن یعقوب الرواجنی، وبهم یمیز من المشترکین.

جملة من روایاته الشریف الدالة علی حسن عقیدته فی جد ج ۳۷ / ۳۰۸، و کمبا ج ۹ / ۲۵۰.

۶۰۷۷ – السری بن عیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن الصفار، عن ابن عیسی، عن یونس بن عبد الرحمن، عنه، عن عبد الخالق بن عبد ربه، عن الصادق علیه السلام، کمبا ج ۳ / ۱۷۵، و ج ۲۳ / ۴۲ و ۱۱۵، جد ج ۶ / ۲۹۴، و ج ۱۰۳ / ۱۸۱، و ج ۱۰۴ / ۱۰۳، و أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۴۲.

۶۰۷۸ – السری بن یحیی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۴۰.

والسری الملعون علی لسان مولانا الصادق علیه السلام کما تقدم فی بزیع و الحارث. مشترک بین سری بن إسماعیل الهمدانی الکوفی الکذاب کما عن یحیی بن سعید فی رجاله، وضعفه قوم. وبین سری بن عاصم الهمدانی الکذاب، عن ابن خراش. فهو مشترک بین کذابین لا یهمنا تعیین أحدهما.

۶۰۷۹ – سعاد بن سلیمان التمیمی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، روی الحسن بن عطیة (ثقة) عنه، عن جابر روایة فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۵۶، وجد ج ۳۷ / ۳۲۹.

ولعله الجعفی المعدود من الأجلة، المجروحین عند العامة لتشیعهم.

۶۰۸۰ – سعاد بن عبد الله بن عطاء:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن الحسین بن عطیة، عنه، عن عبد الله بن بریدة، عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله حدیث الفضائل، کمبا ج ۹ / ۲۸۷، و جد ج ۳۸ / ۱۱۵.

(۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن یزید الحرامی (۱)، عبد الخالق بن عبد ربه (۱)، عبد الله بن عطاء (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن عطیة (۱)، سعاد بن سلیمان (۱)، الحسن بن عطیة (۱)، عباد بن یعقوب (۱)

۶۰۸۱ – سعد بن إبراهیم:

وقع فی طریق الصدوق عن أحمد البزنطی، عنه، عن معاویة بن عمار. کمبا ج ۲۰ / ۱۲۱، وجد ج ۹۷ / ۷۹.

۶۰۸۲ – سعد بن إبراهیم بن سعد بن مالک:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۳ عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین النص علی الأئمة علیهم السلام وفضائلهم، وکما فی کمبا ج ۹ / ۱۵۲، وجد ج ۳۶ / ۳۳۶.

۶۰۸۳ – سعد بن إبراهیم بن عبد الرحمن بن عوف الزهری المدنی:

من أصحاب الصادق، کما قاله الشیخ فی رجاله وعن ابن قتیبة ما یفید ذمة و أنه کان قاضی المدینة فی زمن هشام بن عبد الملک.

۶۰۸۴ – سعد بن أبی الأصبغ:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام، روی محمد بن عیسی، عنه، عنه. البصائر الجزء ۳ باب ۴ ص ۱۲۲، وفی ص ۱۲۳ روی إسماعیل بن أبی فروة، عنه، عن الصادق علیه السلام، ورواهما فی جد ج ۲۶ / ۱۳۸ مثلهما، وکمبا ج ۷ / ۳۰۹.

۶۰۸۵ – سعد بن أبی خالد الباهلی:

لم یـذکروه. روی الراونـدی فی الخرایـج عنه أنه مع أمیر المؤمنین علیه السـلام دخلا علی رسول الله صـلی الله علیه وآله وهو محموم، فقال أمیر المؤمنین علیه السـلام: یا أم ملدم أخرجی فإنه عبد الله ورسوله قال سعد: فرأیت رسول الله صلی الله علیه وآله استوی جالسا، ثم طرح عنه الإزار وقـال: یـا علی إن الله فضـلک بخصـال، ومما فضـلک به أن جعل الأوجاع مطیعـة لک، فلیس من شـیء تزجره إلا انزجر بإذن الله. کمبا ج ۹ / ۵۵۷، وجد ج ۴۱ / ۲۰۲. لکن فی نسخة، سعد بن خالد.

(۱۹)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۲)، الرسول الأـکرم محمـد بن عبـد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، عبـد الرحمن بن عـوف (۱)، إسـماعیل بـن أبی فروة (۱)، هشـام بن عبد الملک (۱)، معاویة بن عمار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إبراهیم بن سعد (۱)، سعد بن إبراهیم (۲)، محمد بن عیسی (۱)، الصدق (۱)

۶۰۸۶ - سعد أبو سعید الخدری ابن مالک بن سنان:

من مشـاهیر أصـحاب رسول الله صـلی الله علیه وآله ونجبـاء الأنصار و علمائهم. شـهد مع رسول الله اثنتی عشـرة غزوة، أولها الخنـدق. وقیـل: إنه استصـغر یوم أحـد فرد، وهو من السـابقین الـذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین علیه السـلام وإن الإمام الصادق علیه السـلام فی روایة الأعمش فی حدیث شـرایع الدین، والرضا علیه السـلام فی مکاتبته للمأمون فی ذلک عداه من الذین تجب ولایتهم و لم یتغیروا ولم یبدلوا. کمبا ج ۴ / ۱۴۴ و ۱۷۶، وکتاب الایمان ص ۱۷۴، وجد ج ۱۰ / ۲۲۷ و ۳۵۸، و ج ۶۸ / ۲۶۳.

وفی تفسـیر العسـکری علیه السـلام فی بیان معجزات النبی صـلی الله علیه و آله فی ذیل قوله تعالی: (ولقـد جائکم موسـی بالبینات) - الآیة، إن أبا سـعید الخدری شـرب دم النبی فقال النبی صلی الله علیه وآله: إن الله قد حرم علی النار لحمک ودمک لما اختلط بلحمی ودمی - الخ. جد ج ۱۶ / ۴۰۹، و ج ۱۷ / ۲۷۰، و کمبا ج ۶ / ۱۹۰ و ۲۶۱.

وفی ثلاثـة روایات رواها الکشـی عن الصادق علیه السـلام، إنه رزق هـذا الامر وکان مسـتقیما، وذکر هذه الروایات فی کتاب الطهارة ص ۱۴۸، وجد ج ۸۱ / ۲۳۷.

وعن البرقی عده فی أصفیاء أصحاب علی علیه السلام.

ومع ذلک کله لا یعتنی إلی قول ابن أبی الحدیـد فی عده من الذین لم یبایعوا أمیر المؤمنین علیه السـلام بعد قتل عثمان کما فی کمبا ج ۸ / ۳۹۱، و جد ج ۳۲ / ۸.

ویشـهد علی حسـنه وکماله واسـتقامته، روایاته الشـریفة. منها ما رواه الصدوق عنه قال: کنا جلوسا مع رسول الله صلی الله علیه وآله إذ أقبـل إلیه رجـل فقال: یا رسول الله أخبرنی عن قول الله عز وجل لإبلیس: (اسـتکبرت أم کنت من العالین) فمن هم یا رسول الله الـذین هم أعلی من الملائکـة؟ فقال رسول الله: أنا وعلی وفاطمة والحسن والحسـین علیهم السـلام کنا فی سـرادق العرش، نسـبح الله ونسـبح الملائکة بتسبیحنا قبل أن یخلق الله عز وجل آدم بألفی عام

(۲۰)

صفحهمفاتیـح البحـث: صـحابة (أصـحاب) رسـول الله (ص) (۱)، الإمـام الحسـن بن علی العسـکری علیهمـا السـلام (۱)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسـین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۳)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الطهارة (۱)

- إلی أن قال: - فنحن باب الله الذی یؤتی منه، بنا یهتدی المهتدون، فمن أحبنا أحبه الله وأسـکنه جنته ومن أبغضنا أبغضه الله وأسکنه ناره ولا یحبنا إلا من طاب مولـده. کمبا ج ۷ / ۱۷۹ و ۳۵۵، و ج ۹ / ۴۱۵، و ج ۵ / ۳۸، و ج ۶ / ۶، وجد ج ۱۱ / ۱۴۲، و ج ۱۵ / ۲۱، و ج ۳۹ / ۳۰۶، و ج ۲۵ / ۲، و ج ۲۶ / ۳۴۶.

عدة من رواياته الشريفة التى سمعها عن النبى فى فضائل الأئمة الاثنى عشر عليهم السلام وأسمائهم. كمبا ج ۹ / ۱۴۱، و ج ۷ / ۴۰۱، و جد ج ۳۶ / ۲۹۰ – ۲۹۳، و ج ۲۷ / ۲۰۱.

وعقد الثقة الجليل الخزاز فى كفاية الأثر فى النصوص على الأئمة عليهم السلام وفضائلهم باب ۳ ما روى عن أبى سعيد الخدرى وذكر فيه عشرة روايات.

رواياته الراجعة إلى البشارة بظهور الإمام الثانى عشر الحجة المنتظر عليه السلام. رواها العامة والخاصة فى كمبا ج ۱۳ / ۱۶ – ۲۲، وجد ج ۵۱ / ۶۸ و ۹۰.

رواياته فى فضائل أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۴۱۱ و ۴۲۸، وجد ج ۳۹ / ۲۸۹ و ج ۴۰ / ۹. وغير ذلك مما رواه العلامة المامقانى عنه، من طريق العامة.

ومنها أنه سأل عن مولانا أمير المؤمنين عليه السلام فقال: أما إنكم سألتمونى عن رجل أمر من الدفلى، وأحلى من العسل، وأخف من الريشة، وأثقل من الجبل، أما والله ما حلا إلا على ألسنة المتقين ولا خف إلا على قلوب المؤمنين، و الله ما مر على لسان أحد قط إلا على لسان كافر، ولا ثقل على قلب أحد إلا على قلب منافق، ولا زوى عنه أحد ولا صدق ولا التوى ولا كذب ولا أحول و لا أزوار عنه ولا فسق ولا عجب ولا تعجب – وهى سبعة عشر حرفا – إلا حشره الله منافقا من المنافقين، ولا على إلا أريد إلا على وسيعلم الذين ظلموا أى منقلب ينقلبون. كمبا ج ۹ / ۴۱۱، و جد ج ۳۹ / ۲۹۱.

فمما ذكرنا كله يستفاد وثاقته وجلالته، وفاقا للعلامة المامقانى وغيره، وهو من الذين اعتمد عليهم الصدوق، فى كتابه الفقيه وحكم بصحة أحاديثهم و استخرج أحاديث كتابه من كتبهم.

(۲۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، أبو سعيد الخدرى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الكذب، التكذيب (۱)، التصديق (۱)، النفاق (۱)، البغض (۱)

ويؤيد ذلك أيضا رؤيته جبرئيل بصورة أعرابى دخل على رسول الله صلى الله عليه وآله وسؤاله: يا محمد أين على بن أبى طالب من قلبك؟ ثم قال النبى صلى الله عليه وآله بعد ذكر فضائله: كان والله جبرئيل هبط من السماء إلى الأرض ليأخذ عهودكم ومواثيقكم لعلى بن أبى طالب عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۴۲۸، و جد ج ۴۰ / ۱۰.

رواياته فى فضائل أمير المؤمنين عليه السلام فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۱ / ۴۲ – ۴۴.

جملة من أحواله ورواياته فى السفينة فى (سعد).

وكان أبوه مالك صحابى استشهد يوم أحد، وقيل: مات أبو سعيد سنة ۳ / ۴ / ۵ بعد ستين، وقيل غير ذلك. ولا نعلم علة عدم حضوره لنصرة الحسين عليه السلام، فلا يضر ذلك فى حسنه واستقامته، كما بينه المامقانى. وابناه حمزة و إبراهيم وسعد بن إبراهيم تقدموا والقاسم يأتى.

۶۰۸۷ – سعد بن أبى خلف الزهرى الزام:

من أصحاب الصادق والكاظم عليهما السلام. ثقة بالاتفاق وله كتاب، يرويه عنه جماعة، منهم ابن أبى عمير والحسن بن محبوب وأحمد بن ميثم. بعض روايته فى كمال الدين ج ۱ باب ۳۲.

وعنه، قال: كان أبو جعفر عليه السلام إذا عطس، فقيل له: يرحمك الله.

قال: يغفر الله لكم ويرحمكم – إلخ. مشكاة ص ۲۰۶، ورواه فى الكافى ج ۲ كتاب العشرة باب ۱۵ ص ۶۵۵ ح ۱۱ عن ابن أبى عمير، عنه، قال: كان أبو جعفر عليه السلام – الخ.

وروى ابن أبى عمير، عنه، عن أبى عبيدة الحذاء، عن الصادق عليه السلام كما فى سنن ج ۱ / ۴۰.

۶۰۸۸ – سعد بن أبی سعید البلخی:

لم یذکروه. روی عن أبی الحسن علیه السلام وروی عنه الفضل بن کثیر

(۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، سعد بن (أبی) سعید (۱)، سعد بن إبراهیم (۱)، ابن أبی عمیر (۳)، سعد بن أبی خلف (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الفضل بن کثیر (۱)، أحمد بن میثم (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

المدائنی، کما عن عقاب الأعمال للصدوق فی عقاب الناصب والجاحد لأمیر المؤمنین ح ۱۹.

۶۰۸۹ – سعد بن أبی عروة:

لم یذکروه. روی عمر بن أذینة، عنه، عن قتادة. الکافی ج ۵ کتاب النکاح ص ۴۲۱ فیه ذکر أزواج النبی صلی الله علیه وآله.

۶۰۹۰ – سعد بن أبی عمرو الجلاب:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. روی الصفار بإسناده عن محمد بن الفضیل، عنه، عن الصادق علیه السلام: إن اسم الله الأعظم علی ثلاثة و سبعین حرفا، کان عند آصف منها حرف واحد، فتکلم به فخسف بالأرض ما بینه وبین سریر بلقیس، ثم تناول السریر بیده، ثم عادت الأرض کما کان، أسرع من طرفة عین، وعندنا من الاسم اثنان وسبعون حرفا، وحرف عند الله تعالی استأثر به فی علم الغیب المکتوب عنده.

وبسند آخر عنه، عن سعد أبی عمر، عن أبی عبد الله علیه السلام نحوه. کمبا ج ۵ / ۳۵۹، و جد ج ۱۴ / ۱۱۴، وفی الموضعین سعد أبو عمرو الجلاب باسقاط ابن.

وسائر روایات محمد بن الفضیل، عنه، عن الصادق علیه السلام فی کا و یب و یه ذکر مواضعها الخوئی. معجم رجال الحدیث ج ۸ / ۵۳.

وروی أحمد بن داود، عنه، عن الحارث الأعور کما عن کامل الزیارات باب ۲۶ ح ۲ فی بکاء جمیع ما خلق الله علی الحسین علیه السلام.

أقول: فی المصدر الذی أشار إلیه أحمد بن أبی داود، عن سعید بن عمر الجلاب وعن بعض سعد بن عمر.

وفی غیبة النعمانی ص ۱۷۳ عن محمد بن عبد الله بن زرارة، عنه، عن الصادق علیه السلام.

۶۰۹۱ – سعد بن أبی عمران الواقفی الأنصاری:

من أصحاب الکاظم علیه السلام کما عن الشیخ ویأتی فی سعد بن عمران.

(۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، محمد بن عبد الله بن زرارة (۱)، أحمد بن أبی داود (۱)، سعید بن عمر الجلاب (۱)، سعد بن أبی عروة (۱)، سعد بن أبی عمران (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحارث الأعور (۱)، أحمد بن داود (۱)، عمر بن أذینة (۱)، محمد بن الفضیل (۲)، سعد بن عمران (۱)، سعد بن عمر (۱)، البکاء (۱)

۶۰۹۲ – سعد بن أبی وقاص أبو إسحاق:

المتوفی ۵۴ – ۵۸، من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وکان کاتب رسول الله صلی الله علیه وآله فی بعض الأحیان. کمبا ج ۴ /

۹۰، وجد ج ۹ / ۳۳۵.

واسم أبی وقاص مالک، وکان من الستة الذین جعل عمر الخلافة لهم بالشوری، فوهب حقه لابن عمه لعبد الرحمن بن عوف وکان من المتخلفین عن علی علیه السلام.

قیل: وهو الذی قال لأمیر المؤمنین علیه السلام لما قال: سلونی قبل أن تفقدونی: أخبرنی کم فی رأسی ولحیتی من طاقة شعر؟ فقال أمیر المؤمنین علیه السلام: إن علی کل طاقة شعر فی رأسک ملکا یلعنک وعلی کل طاقة شعر فی لحیتک شیطانا یستفزک وإن فی بیتک سخلا یقتل ابن رسول الله - الخبر. وکان سخله عمر بن سعد. جد ج ۱۰ / ۱۲۵، و ج ۴۴ / ۲۵۶، وکمبا ج ۴ / ۱۲۰ و ج ۱۰ / ۱۵۹.

روایاته فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ۳۸ / ۱۳۰، و ج ۴۲ / ۱۵۵، و ج ۲۱ / ۱۰، وکمبا ج ۹ / ۲۹۱ و ۶۳۷، و ج ۶ / ۵۷۴.

وفی فضائل فاطمة الزهراء علیها السلام فی بشا ص ۷۰.

وروی الأمینی فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۳۸ - ۴۲، عن عایشة بنته وغیرها عنه، حدیث الغرور وغیره من فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام.

وکان ممن جمع ببرکة سیاسة الخلافة الأمویة أموالا کثیرة، فإنه ترک یوم مات فی قصره بالعقیق ۲۵۰۰۰۰ درهم. ووصف قصره فی کتاب الغدیر ظ ۲ ج ۸ / ۲۸۴.

مکاتبته إلی عمرو بن العاص، وکلماته الراجعة إلی قتل عثمان فیه ج ۹ / ۱۴۰ و ۱۴۱ و ۸۳. وابنه محمد یأتی. وفی السفینة جملة من أحواله وأولاده.

۶۰۹۳ - سعد بن الأحوص الأشعری:

له کتاب رواه أحمد بن محمد بن عیسی، عن البرقی، عنه، والظاهر أنه والد سعد الآتی، وصرح بذلک المامقانی فی ترجمة ابنه.

(۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۲)، الدولة الأمویة (۱)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عمرو بن العاص (۱)، سعد بن الأحوص (۱)، القتل (۲)، السفینة (۱)

وروی عن أبی الحسن علیه السلام، وروی عنه، أحمد بن محمد، کما فی یب ج ۹ باب من الزیارات ص ۲۳۷ ح ۹۲۲.

ورواها الکلینی فی ج ۷ / ۶۳، کما یأتی فی سعد بن إسماعیل.

۶۰۹۴ - سعد الإسکاف وسعد الخفاف وسعد بن طریف:

واحد، من أصحاب السجاد والباقر والصادق علیهم السلام، وروی الکشی أنه قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام: إنی أجلس فأقص وأذکر حقکم و فضلکم. قال: وددت إن علی کل ثلاثین ذراعا قاصا مثلک.

وعن حمدویه أنه قال: وکان سعد ناووسیا، وقف علی أبی عبد الله علیه السلام - انتهی.

أقول: وهذه الروایات تدل علی کونه شیعیا، ممدوحا وتمام الکلام یأتی فی عنوان سعد بن طریف.

۶۰۹۵ - سعد بن إسماعیل بن الأحوص:

روی عن أبیه، عن أبی الحسن علیه السلام، وروی عنه أحمد بن محمد بن عیسی. الکافی ج ۷ کتاب الوصایا باب النوادر ص ۶۳ و ۶۴. وتقدم الخلاف فی ذلک مع یب فی سعد بن الأحوص.

۶۰۹۶ - سعد بن إسماعیل بن عیسی:

له روایات تزید علی عشر، رواها عن أبیه فی جمیع ذلک، وروی عنه أحمد بن محمد وأحمد بن محمد بن عیسی.

۶۰۹۷ – سعد بن أشج:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرسول من أصحاب الصفة. کلماته مع رسول الله صلی الله علیه وآله الدالة علی حسن عقیدته. کمبا ج ۶ / ۷۴۶، وکتاب الاخلاق ص ۵۶، وجد ج ۲۲ / ۳۱۰، و ج ۷۰ / ۱۲۹.

(۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، سعد بن إسماعیل بن الأحوص (۱)، سعد بن إسماعیل بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، سعد بن إسماعیل (۱)، سعد بن الأحوص (۱)، سعد الإسکاف (۱)، أحمد بن محمد (۲)، سعد الخفاف (۱)

۶۰۹۸ – سعد بن الأصبغ:

لم یذکروه. سمع الصادق علیه السلام، وروی عنه فضل الکوفة. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۹ و ج ۲۲ / ۸۵، و جد ج ۱۰۰ / ۳۸۵ و ج ۵۲ / ۳۸۶. وروی الصفار فی البصائر الجزء ۳ باب ۴ باسناده عن محمد بن عیسی، عنه، عن الصادق علیه السلام حدیث فضل الامام وأن من جعله الله حجة علی خلقه، لا یخفی علیه شیء من أمورهم.

۶۰۹۹ – سعد بن بشر عمرو الحضرمی: عد من شهداء الطف.

۶۱۰۰ – سعد بن بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن ابن أبی عمیر، عنه، عن حبیب الخثعمی کما فی مواضع من التهذیب والاستبصار ذکرها الخوئی فی معجم رجال الحدیث ج ۸ / ۵۷.

۶۱۰۱ – سعد بیاع السابری:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام. وروی عنه حماد بن عثمان. الکافی ج ۳ کتاب الصلاة باب البکاء والدعاء فی الصلاة ص ۳۰۱، والتهذیب ج ۲ باب کیفیة الصلاة وصفتها ص ۲۸۷، والاستبصار ج ۱ باب البکاء فی الصلاة ص ۴۰۷ ح ۱۵۵۷.

أقول: فی الاستبصار فی الباب المذکور سعد، ولکن فی الکافی والتهذیب سعید.

۶۱۰۲ – سعد الجلاب: هو ابن أبی عمرو المذکور.

۶۱۰۳ – سعد بن جناب: لم یذکروه. روی عن محمد بن أبی عمیر. الطب ص ۹۳.

۶۱۰۴ – سعد بن جناح:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیسی، عن أبیه، عنه، عن بعض أصحابنا،

(۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، سعد بیاع السابری (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، حماد بن عثمان (۱)، حبیب الخثعمی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، سعد بن جناح (۱)، سعد الجلاب (۱)، سعد بن بکر (۱)، البکاء (۲)، الشهادة (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۴)، الطب، الطبابة (۱)

عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. هکذا فی نسختین من کتاب التوحید.

وفی ثواب الأعمال باسناده، عن منصور بن العباس، عنه، عن أبی معشر، عن أبی عبد الله علیه السلام. ولعله أخو سعید بن جناح أو مصحفه.

۶۱۰۵ – سعد بن جناح الکشی:

من مشائخ الکشی. روی کش فی رجاله عنه فی موارد.

۶۱۰۶ – سعد بن جنادة العوفی والد عطیة العوفی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله ومن رواة حدیث الغدیر والولایة. رواه عنه ابن عقدة والقاضی أبو بکر الجعابی. کتاب الغدیر ط ۲ / ج ۱ / ۴۲.

۶۱۰۷ – سعد بن الحارث بن سلمة الأنصاری:

هو وأخوه أبو الحتوف العجلانی خرجا من الکوفة مع عمرو بن سعد وکانا من الخوارج فلما کان یوم عاشوراء سمعا استنصار مولانا الحسین علیه السلام و بکاء هل بیته، أدرکتهما السعادة ولحقا بالحسین علیه السلام وقاتلا مع أعدائه و فازا بسعادة الشهادة. یا لیتنی کنت معهم فأفوز فوزا عظیما.

۶۱۰۸ – سعد بن حارث الخزاعی:

مولی أمیر المؤمنین علیه السلام من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله و من شرطة الخمیس مع أمیر المؤمنین علیه السلام، وکان والیا من قبله علی آذربیجان ثم انضم إلی الحسن ثم إلی الحسن علیهما السلام، وخرج معه إلی مکة ثم إلی کربلاء واستشهد بین یدیه یوم عاشوراء.

۶۱۰۹ – سعد بن حذیفة بن الیمان:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، وهو مع أخیه صفوان فازان بالشهادة مع أمیر المؤمنین فی صفین بوصیة أبیهما ولذلک نعده من الحسان کما قاله العلامة المامقانی.

(۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۲)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، آذربیجان (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، أبو بکر الجعابی (۱)، منصور بن العباس (۱)، عطیة العوفی (۱)، سعید بن جناح (۱)، حدیث الغدیر (۱)، سعد بن جناح (۱)، عمرو بن سعد (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۲)، الوصیة (۱)

لکن ینافیه ما ذکره الشیخ الفاضل البارع، جعفر بن محمد بن نما، فی رسالته فی أحوال المختار، إنه کتب سلیمان (یعنی ابن صرد الخزاعی) کتابا إلی من کان بالمدائن من الشیعة من أهل الکوفة، وحمله مع عبد الله بن مالک الطائی إلی سعد بن حذیفة بن الیمان یدعوهم إلی أخذ الثار فلما وقفوا علی الکتاب، قالوا: رأینا مثل رأیهم وکتب سعد بن حذیفة الجواب بذلک – الخ. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۴، وجد ج ۴۵ / ۳۵۵. ونقل ذلک عن الطبری أیضا.

یظهر منه، أنه لم یستشهد بصفین وبقی إلی زمان خروج المختار.

وعقد المختار له علی حلوان. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۹، وجد ج ۴۵ / ۳۷۰.

والخطیب عنونه وقال: روی کان علی قضاء المدائن، وکلمه ابن جعدة بن هبیرة فی شیء من الحکم وبین یدیه نار، فقال له سعد: ضع إصبعک هذه فی هذه النار. قال: سبحانه الله تأمرنی أن أحرق بعض جسدی. قال فأنت تأمرنی أن أحرق جسدی کله.

جملة من روایاته عن أبیه فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۸ / ۳۳۳، و ج ۳۹ / ۲۴۶، وکمبا ج ۹ / ۳۴۰ و ۴۰۱. وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۰، وبشا ص ۲۳۶.

۶۱۱۰ – سعد بن الحسن:

روی عن مولانا الصادق علیه السلام. الفقیه ج ۳ باب الایمان والنذور ص ۳۷۲. ولعله الکندی، المعدود من أصحاب الباقر علیه السلام.

۶۱۱۱ – سعد بن حنظلة التميمى:

لم يذكروه. هو من شهداء الطف كما ذكره محمد بن أبى طالب مع وصف مبارزته، وأشعاره الدالة على حسن عقيدته وكماله. كمبا ج ۱۰ / ۱۹۶، وجد ج ۴۵ / ۱۸. ويمكن أن يقال: باتحاده مع أسعد بن حنظلة المذكور.

۶۱۱۲ – سعد خادم أبى دلف العجلى:

له مسائل عن مولانا الرضا عليه السلام، رواها عنه أحمد البرقى كما قاله

(۲۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، مدينة الكوفة (۱)، حذيفة بن اليمان (۱)، سعد خادم أبى دلف (۱)، عبد الله بن مالك (۱)، أسعد بن حنظلة (۱)، أحمد البرقى (۱)، سعد بن حذيفة (۱)، سعد بن الحسن (۱)، محمد بن نما (۱)، الشهادة (۲)

النجاشى وغيره.

۶۱۱۳ – سعد بن خالد السبيعى:

لم يذكروه. هو من شهداء أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام فى حرب الخوارج. كمبا ج ۹ / ۵۸۳، وجد ج ۴۱ / ۳۰۷.

۶۱۱۴ – سعد الخفاف: سعد الإسكاف المذكور.

۶۱۱۵ – سعد بن خلف.

روى موسى بن جعفر عليه السلام. مشكاة الطبرسى ص ۷۳. وعده الشيخ من الواقفية من أصحاب الكاظم عليه السلام.

۶۱۱۶ – سعد بن خيثمة الأنصارى أبو خيثمة الأوسى:

من نقباء أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله ومن شهداء بدر والعقبة واستشهد يوم بدر وهو مع عويم بن ساعدة أجارا أسعد بن زرارة بأمر الرسول صلى الله عليه وآله. جد ج ۱۹ / ۱۰۶، وكمبا ج ۶ / ۴۲۷.

وهو مع جماعة فيهم أسعد بن زرارة وسعد بن عبادة، يتناوبون فى بعث العشاء لرسول الله صلى الله عليه وآله فى بيت أبى أيوب الأنصارى حين ورد فى المدينة. جد ج ۱۹ / ۱۰۹.

كلمات والده خيثمة مع رسول الله صلى الله عليه وآله فى مقدمات غزوة أحد واظهار اشتياقه إلى الشهادة وقوله: وكنت عليها حريضا ولقد بلغ من حرصى أن ساهمت ابنى فى الخروج (يعنى يوم بدر) فخرج سهمه فرزق الشهادة و قد رأيت ابنى البارحة فى النوم فى أحسن صورة يسرح فى ثمار الجنة وأنهارها وهو يقول: الحق بنا ترافقنا فى الجنة فقد وجدت ما وعدنى ربى حقا وقد والله يا رسول الله أصبحت مشتاقا إلى مرافقته فى الجنة وقد كبرت سنى ورق عظمى وأحببت لقاء ربى فادع ا لله أن يرزقنى الشهادة، فدعا له رسول الله صلى الله عليه وآله بذلك، فقتل بأحد شهيدا – الخبر. جد ج ۲۰ / ۱۲۵، وكمبا ج ۶ / ۵۱۲.

(۲۹)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، أبو أيوب الأنصارى (۱)، أسعد بن زرارة (۲)، سعد الإسكاف (۱)، سعد بن عبادة (۱)، سعد الخفاف (۱)، سعد بن خلف (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۵)، النوم (۱)

شهادته يوم بدر فى جد ج ۱۹ / ۳۳۸، وكمبا ج ۶ / ۴۷۷.

۶۱۱۷ – سعد الخير:

له کتابان من مولانا الجواد علیه السلام، یظهر منها حسنه وکماله. کمبا ج ۱۷ / ۲۱۲ و ۲۱۳، وجد ج ۷۸ / ۳۵۸ و ۳۶۲. وهو سعد بن عبد الملک الآتی.

۶۱۱۸ – سعد بن الربیع الخزرجی:

من نقباء الأنصار من الجماعة الذین یتناوبون فی بعث العشاء إلی بیت أبی أیوب الأنصاری حین ورود الرسول صلی الله علیه وآله فی المدینة. جد ج ۱۹ / ۱۰۹، وکمبا ج ۶ / ۴۲۷.

وکان مع عبد الله بن رواحة حین وافی الرسول صلی الله علیه وآله المدینة، یکسران أصنام الخزرج. جد ج ۱۹ / ۱۰۷. وقتل شهیدا یوم أحد.

وقد روی الصدوق ما ملخصه: إن رسول الله صلی الله علیه وآله بعث إلیه زید بن ثابت وقال له: إذا رأیته فاقرأ منی السلام، وقل له: کیف تجدک؟ فلما طلبه وجده بین القتلی بین ضربة بسیف وطعنة برمح ورمیة بسهم، فقال له: إن رسول الله صلی الله علیه وآله یقرأ علیک السلام ویقول لک: کیف تجدک؟

فقال: سلم علی رسول الله وقل لقومی الأنصار: لا عذر لکم عند الله إن وصل إلی رسول الله وفیکم شفر یطرف وفاضت نفسه.

بیان: الشفر واحد أشفار العین. کمبا ج ۶ / ۵۰۰، و جد ج ۲۰ / ۷۴.

وفی روایة أخری نظیر ما تقدم مع زیادة ولما وصل خبره إلی رسول الله صلی الله علیه وآله قال: رحم الله سعدا، نصرنا حیا وأوصی بنا میتا. جد ج ۲۰ / ۶۲، وکمبا ج ۶ / ۴۹۷.

ومر مالک بن دخشم علیه وبه اثنا عشر جرحا کلها قد خلص إلی مقتل، فقال: أما علمت أن محمدا قد قتل؟، فقال سعد: أشهد أن محمدا قد بلغ رسالات ربه، فقاتل أنت عن دینک، فإن الله تعالی حی لا یموت. جد ج ۲۰ / ۱۳۶، وکمبا ج ۶ / ۵۱۴.

(۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، أبو أیوب الأنصاری (۱)، عبد الله بن رواحة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الملک (۱)، زید بن ثابت (۱)، سعد بن الربیع (۱)، القتل (۵)، الموت (۱)، الشهادة (۲)، الجماعة (۱)، الوصیة (۱)

ودفن هو مع خارجة بن زید فی قبر وکان یفوح من ترابهما المسلک. جد ج ۲۰ / ۱۳۲.

۶۱۱۹ – سعد الزام: هو سعد بن أبی خلف المذکور.

۶۱۲۰ – سعد بن زرارة: لم یذکروه. وتقدم فی أخیه أسعد.

۶۱۲۱ – سعد بن زکریا بن آدم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن عبد الله بن محمد الحجال الثقة عنه، عن علی بن عبد الله الهاشمی، عن الکاظم علیه السلام نصه علی ابنه الرضا علیه السلام، کما فی نسختین من العیون. ویظهر منه أنه من أصحاب الکاظم والرضا علیهما السلام وتقدم أبوه.

۶۱۲۲ – سعد بن زیاد العبدی.

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن هارون بن مسلم، عنه، عن مولانا الصادق علیه السلام. أمالیه ج ۱ / ۲۰۶.

۶۱۲۳ – سعد بن سعادة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال کما نقل عنه.

۶۱۲۴ – سعد بن سعد بن الأحوص بن سعد بن مالک الأشعری القمی:

من أصحاب الرضا والجواد علیهما السلام، ثقة بالاتفاق وله کتاب مبوب و یأتی فی ترجمة محمد بن سنان إن مولانا الجواد علیه السلام جزاه خیرا وأخبر بوفائه له.

وروى على بن السندى، عنه، عن موسى بن جعفر عليه السلام. الطب ص ۶۹. وعن البرقى عده فى أصحاب الكاظم عليه السلام. والأحوص جده كما ذكرنا وفاقا للنجاشى وغيره وتقدم أبوه.

۶۱۲۵ - سعد بن سعيد البلخى:

من أصحاب مولانا الكاظم عليه السلام. روى سلام بن أبى عميرة الخراسانى،

(۳۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۴)، على بن عبد الله الهاشمى (۱)، عبد الله بن محمد الحجال (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، سعد بن أبى خلف (۱)، زكريا بن آدم (۱)، سعد بن الأحوص (۱)، على بن السندى (۱)، هارون بن مسلم (۱)، سعد بن زرارة (۱)، سعد بن زياد (۱)، محمد بن سنان (۱)، سعد بن مالك (۱)، سعد بن سعيد (۱)، القبر (۱)

عنه، عن يونس بن الحباب، عن مولانا على بن الحسين عليه السلام اشترط قبول الاعمال بالولاية. بشا ص ۸۱ ومثله فى ص ۱۳۳. ويأتى فى يونس ما يتعلق به.

۶۱۲۶ - سعد بن سلام:

لم يذكروه. روى الطبرى الجليل، عن على بن قنطر الموصلى، عنه، عن مولانا الرضا عليه السلام معجزته وتكلم الجماد والجدار والخشب له، وقول الجماد: إنه (يعنى الرضا عليه السلام) إمامى وإمام كل شىء. مدينة المعاجز ص ۴۷۶، و إثبات الهداة ج ۶ / ۱۴۹، ودلائل الطبرى ص ۱۸۶.

۶۱۲۷ - سعد بن السندى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ، عن بنان بن محمد، عنه، عن على بن عبد الله بن عمران. يب ج ۲ باب كيفية الصلاة من الزيادات ص ۳۳۸ ح ۱۳۹۷.

۶۱۲۸ - سعد بن صارم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن إسحاق بن بريد الطائى، عنه، عن الحسن بن عمرو. أماليه ج ۱ / ۲۷۶.

۶۱۲۹ - سعد بن صالح:

لم يذكروه. وقع فى طريق ابن قولويه القمى فى كامله ص ۲۸۲، عن عبيد الله بن نهيك، عنه، عن الحسن بن على بن أبى المغيرة. ومثله يب ج ۶ باب حد حرم الحسين عليه السلام ص ۷۴ ح ۱۴۶.

۶۱۳۰ - سعد بن طالب أبو غيلان الشيبانى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، وقع فى طريق الصدوق فى أماليه فى رواية شريفة، ونقلها فى جد ج ۳۸ / ۱۰۴، وكمبا ج ۹ / ۲۸۴، وكذا فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۳۴۲ فى حديث المناشدة يوم الشورى.

ووقع فى طريق المفيد، عن إسماعيل بن أبان، عنه، عن جابر بن يزيد كما

(۳۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، الحسن بن على بن أبى المغيرة (۱)، عبيد الله بن نهيك (۱)، إسماعيل بن أبان (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، جابر بن يزيد (۱)، ابن قولويه (۱)، سعد بن السندى (۱)، الحسن بن عمرو (۱)، سعد بن صالح (۱)، سعد بن طالب (۱)، الصّلاة (۱)

يأتى فى على بن الحسين بن عبيد.

۶۱۳۱ – سعد بن طریف الحنظلی الإسکاف الکوفی.

من أصحاب السجاد والباقر والصادق علیهم السلام. تقدم فی سعد الإسکاف روایة فی مدحه وأنها واحد.

وعن حمدویه: أنه ناووسی وقف علی أبی عبد الله علیه السلام.

وقال الشیخ: إنه روی عن الأصبغ بن نباتة. وکان صحیح الحدیث و بالجملة له کتاب.

وقال النجاشی بعد عنوانه ص ۱۲۷: یعرف وینکر، روی عن الأصبغ بن نباتة، وروی عن أبی جعفر وأبی عبد الله علیهما السلام وله کتاب رسالة أبی جعفر إلیه وکان قاضیا – انتهی ملخصا. وقوله: کان قاضیا اشتباه و الصحیح: وکان قاصا کما تقدم فی سعد الإسکاف روایته. ونحو ذلک کلام العلامة مع نقله تضعیف ابن الغضائری له.

والظاهر أن مراد النجاشی بقوله: یعرف، یعنی: له روایات معروفة صحیحة، نعرف صحتها. ومنکرة لا نعرف صحتها. یعنی: النکرة فی مقابل المعرفة، لا أنها منکرة نعرف بطلانها. فلا یثبت حکم النجاشی بقدح روایاته ولا ینافی عدم عرفان النجاشی مع عرفان الشیخ وحکمه بکونه صحیح الحدیث.

فها أنا أتلو علیک جملة من روایاته حتی یتضح الامر فی حاله:

منها: ما فی الکافی ج ۲ باب فضل القرآن ص ۵۹۶ بإسناده عنه، عن أبی جعفر علیه السلام فی روایة شریفة مفصلة فی تمثل القرآن یوم القیامة. قال:

قلت: یا أبا جعفر وهل یتکلم القرآن؟ فتبسم ثم قال: رحم الله الضعفاء من شیعتنا، إنهم أهل تسلیم، ثم قال: نعم یا سعد، والصلاة تتکلم ولها صورة و خلق تأمر وتنهی. قال سعد: وتغیر لذلک لونی وقلت: هذا شیء لا أستطیع أتکلم به فی الناس. فقال أبو جعفر علیه السلام: وهل الناس إلا شیعتنا؟ فمن لم یعرف الصلاة فقد أنکر حقنا، ثم قال: یا سعد أسمعک کلام القرآن؟ قال سعد: فقلت:

(۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، الأصبغ بن نباتة (۲)، ابن الغضائری (۱)، الحسین بن عبید (۱)، سعد الإسکاف (۱)، القرآن الکریم (۴)، الصّلاة (۱)

بلی صلی الله علیک. فقال: إن الصلاة تنهی عن الفحشاء والمنکر ولذکر الله أکبر، فالنهی کلام والفحشاء والمنکر رجال ونحن ذکر الله ونحن أکبر. ونقله بتمامه فی کمبا ج ۳ / ۲۸۳، و جد ج ۷ / ۳۱۹ – ۳۲۱.

ومنها: عن خص ویر: باسنادهما عن هشام بن سالم، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام فی حدیث شریف مفصل فی الفضائل قال: قلت: یا أبا جعفر وما المیزان؟ قال: إنک قد ازددت قوة ونصرا یا سعد، رسول الله الصخرة ونحن المیزان – الخبر. کمبا ج ۷ / ۱۸۷، وجد ج ۲۴ / ۳۹۶.

ومنها: روایاته الشریفة المفصلة فی الفضائل وتأویل الآیات الکریمة بهم علیهم السلام وهی کثیرة. انظر کمبا ج ۶ / ۱۴۱، و ج ۷ / ۲۸ و ۲۹ و ۸۰ و ۱۳۰ و ۱۳۱ و ۱۴۲ و ۳۰۷ و ۳۱۰ و ۳۶۲ و ۴۰۰ و ج ۸ / ۷۲۳، و ج ۱۰ / ۱۵۹، و جد ج ۱۶ / ۱۸۴، و ج ۲۳ / ۱۳۶ و ۱۲۵ و ۳۸۴، و ج ۲۴ / ۱۹۶ و ۲۵۰، و ج ۲۶ / ۱۳۰ و ۱۴۵، و ج ۲۷ / ۱۹ و ۱۹۷، و ج ۴۴ / ۲۵۶.

ومما یبعد قول حمدویه من أنه ناووسی وقف علی أبی عبد الله علیه السلام روایاته الناصة فی فضائل الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وأسمائهم، وهی کثیرة:

منها: ما رواه الصادق فی الاکمال والعیون، باسناده عن عمرو بن خالد، عنه، عن ابن نباتة، عن ابن عباس قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: أنا وعلی والحسن والحسین وتسعة من ولد الحسین مطهرون معصومون.

جد ج ۳۶ / ۲۴۳ و ۲۸۶.

ومنها: ما رواه الصدوق عنه، عن الأصبغ، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، عن رسول الله صلی الله علیه وآله فی حدیث: أنه أول ما خلق

الله وأفضل الخلائق، ويتلوه الشاهد منه، قيل: يا رسول الله ومن الشاهد منك؟ قال: على بن أبى طالب أخى وصفيى ووزيرى وخليفتى ووصيى وإمام أمتى وصاحب حوضى وحامل لوائى. فقيل له: يا رسول الله فمن يتلوه؟ قال: الحسن والحسين سيدا شباب أهل الجنة، ثم الأئمة من ولد الحسين إلى يوم القيامة. ج ۳۶ / ۲۶۳.

ومنها: روايته الأخرى عنه، عن الأصبغ، عن ابن عباس، عن رسول الله

(۳۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، عبد الله بن عباس (۲)، يوم القيامة (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، هشام بن سالم (۱)، عمرو بن خالد (۱)، الصدق (۱)، الكرم، الكرامة (۱)، الصّلاة (۱)

صلى الله عليه وآله قال: معاشر الناس اعلموا أن الله بابا، من دخله أمن من النار، فقال أبو سعيد الخدرى: اهدنا إلى هذا الباب حتى نعرفه. قال: هو على بن أبى طالب وسيد الوصيين وأمير المؤمنين - إلى أن قال بعد بيان فضائله وأنه الحجة بعده: ومن سره أن يتولى ولاية الله فليقتد بعلى بن أبى طالب والأئمة من ذريتى فإنهم خزان علمى. ثم ذكر قيام جابر وقوله: يا رسول الله وما عدة الأئمة؟

فقال: عدتهم عدة الشهور إثنا عشر وعدة العيون التى انفجرت من الحجر اثنتا عشرة عينا، وعدة نقباء بنى إسرائيل اثنا عشر نقيبا. فالأئمة يا جابر، أولهم على بن أبى طالب وآخرهم القائم عليهم السلام - انتهى ملخصا. وتفصيله فى ج ۳۶ / ۲۶۳.

ونظير هذه الرواية فيه ص ۳۷۰، وكمبا ج ۹ / ۱۳۱ و ۱۴۰ و ۱۳۵.

فمما ذكرنا ظهر ضعف قول حمدويه فإنه لا يناسب نقله لهذه الروايات الصريحة فى أن الأئمة الاثنى عشر أولهم على بن أبى طالب وآخرهم القائم المهدى و أن تسعة منهم من ذرية الحسين عليه السلام ثم يقف على الإمام الصادق عليه السلام، ويقف على الثالث من ذرية الحسين عليه السلام خلافا لما يروى عن رسول الله صلى الله عليه وآله الذى يعتقد رسالته.

ويستفاد من كتاب صفين ص ۳۰۳، أن سعد الإسكاف والحارث بن حصيرة كانا يوم صفين فى جند مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. وابناه عبد الله ومحمد يأتيان.

۶۱۳۲ - سعد بن عبادة الأنصارى:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله، من النقباء الاثنى عشر.

يج: روى أن سعد بن عبادة أتاه عشية وهو صائم فدعاه إلى طعامه ودعا معه عليا عليه السلام، فلما أكلوا قال النبى صلى الله عليه وآله: نبى ووصى أفطرا عندك وأكل طعامك الأبرار وأفطر عندك الصائمون وصلت عليك الملائكة - الخبر. كمبا ج ۶ / ۲۹۴ و ۲۵۱، و جد ج ۱۷ ص ۴۰۹. ونحوه فيه ص ۲۳۳.

كلماته حين ورود رسول الله صلى الله عليه وآله المدينة حين الهجرة وقوله:

(۳۵)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، أبو سعيد الخدرى (۱)، على بن أبى طالب (۲)، سعد الإسكاف (۱)، سعد بن عبادة (۲)، الصدق (۱)، الطعام (۱)

فأنزل على يا رسول الله فإنه ليس فى الخزرج ولا فى الأوس أكثر فى بئر منى ونحن أهل الجلد والعز فلا تجزنا يا رسول الله - الخ. وذكر فى آخره أنه لما دخل دار أبى أيوب، كان أبو أمامة أسعد بن زرارة يبعث إليه فى كل يوم غداء وعشاء فى قصعة ثريد عليها عراق، فكان يأكل معه من جاء حتى يشبعون (مع أنه يحضره المسلمون من الأوس والخزرج والمهاجرون) ثم ترد القصعة كما هى، وكان سعد بن عبادة يبعث إليه فى كل ليلة عشاء ويتعشى معه من حضره، وترد القصعة كما هى، وكانوا يتناوبون فى بعثه الغداء

والعشاء إليه: أسعد بن زرارة، وسعد بن خيثمة، والمنذر بن عمرو، وسعد بن الربيع، وأسيد بن حضير، قال: فطبخ له أسيد يوما قدرا فلم يجد من يحملها فحملها بنفسه وكان رجلا شريفا من النقباء، فوافاه رسول الله وقد رجع من الصلاة، فقال: حملتها بنفسك؟ قال: نعم يا رسول الله لم أجد أحدا يحملها، فقال: بارك الله عليكم من أهل بيت. كمبا ج ۶ / ۴۲۷، و جد ج ۱۹ / ۱۰۸ و ۱۰۹.

وهو سيد الخزرج كما فى جد ج ۲۰ / ۲۰۱، وكمبا ج ۶ / ۵۲۹.

وفى غزوة أحد جعل رسول الله صلى الله عليه وآله عليا عليه السلام على راية المهاجرون وسعد بن عبادة على راية الأنصار وقعد رسول الله صلى الله عليه و آله فى راية الأنصار. جد ج ۲۰ / ۹۴، وكمبا ج ۶ / ۵۰۵.

جملة من روايته عنه فى فضل محبة أمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۳۹ / ۲۴۸، وكمبا ج ۹ / ۴۰۱.

وهو من رواة حديث الغدير. كتاب الغدير ط ۲ ج ۱ / ۴۲.

وفى السفينة جملة مما يتعلق به.

وروى كش فى ترجمة ابنه قيس عن يونس بن عبد الرحمن فى بعض كتبه أنه كان لسعد بن عبادة ستة أولاد كلهم قد نصر رسول الله صلى الله عليه وآله و فيهم ابنه قيس - إلى أن قال: - وكان قيس وسعد طولهما عشرة أشبار بأشبارهم - إلى أن قال -: وسعد لم يزل سيدا فى الجاهلية والاسلام وأبوه وجده وجد جده لم يزل فيهم الشرف وكان سعد يجير فيجار لسودة ولم يزل هو وأبوه أصحاب (۳۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، دولة العراق (۱)، معركة أحد (۱)، أسعد بن زرارة (۲)، سعد بن الربيع (۱)، سعد بن عبادة (۳)، حديث الغدير (۱)، منذر بن عمرو (۱)، البعث، الإنبعاث (۳)، الجهل (۱)، الأكل (۱)، الصّلاة (۱)، السفينة (۱)

إطعام فى الجاهلية والاسلام وقيس ابنه بعده على مثل ذلك - انتهى.

وفى قاموس الرجال روايات وتواريخ فى حقه ومدحه من طرق العامة.

وتوفى سنة ۱۴ / ۱۵. وأولاده ستة كما تقدم. إسحاق تقدم وسعيد وقيس يأتيان.

۶۱۳۳ - سعد بن عبد الحميد بن جعفر الأنصارى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى أماليه ص ۲۸۵، فى رواية الفضائل. و كذلك فى طريق الشيخ فى كتابه الغيبة ص ۱۲۲.

۶۱۳۴ - سعد بن عبد الرحمن:

لم يذكروه. روى عباد بن يعقوب، عنه، كما عن الكافى ج ۲ كتاب الايمان باب التفويض إلى الله والتوكل عليه ص ۶۷ ح ۸.

۶۱۳۵ - سعد بن عبد الله:

روى سيف بن عميرة، عن إسحاق، عنه، أنه قال لجعفر بن محمد عليه السلام.

يب ج ۲ / ۳۷۷.

۶۱۳۶ - سعد بن عبد الله بن أبى خلف الأشعرى القمى أبو القاسم:

من أصحاب أبى محمد الحسن العسكرى عليه السلام وتشرف بلقاء مولانا الحجة المنتظر عليه السلام مع أحمد بن إسحاق وسعد، هذا يكنى أبا القاسم، جليل القدر، واسع الاخبار، كثير التصانيف، ثقة جليل بالاتفاق، وله كتب كثيرة، منها كتاب الرحمة وكتاب بصائر الدرجات وغيرهما، ذكرها المامقانى. ويروى عنه الاجلاء، وتوفى يوم الأربعاء ۲۷ شوال سنة ۲۹۹ - ۳۰۰ - ۳۰۱.

وله رسالة فى أنواع آيات القرآن، ذكرها العلامة المجلسى فى جد ج ۹۲ / ۴۰، وكتاب القرآن ص ۱۱.

مسائله عن أبى محمد العسكرى عليه السلام، وإرجاعه إلى الحجة المنتظر عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۲۱۲. وتمامه فى باب خبر سعد بن عبد الله. ورؤيته للقائم

(۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، العلامة المجلسی (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، عبد الله بن أبی خلف (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، أحمد بن إسحاق (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، عبد الحمید (۱)، القرآن الکریم (۲)، الوسعة (۱)، الطعام (۱)، الجهل (۱)

علیه السلام ومسائله عنه فی جد ج ۵۲ / ۷۸، وکمبا ج ۱۳ / ۱۲۵.

والاشکالات المزعومة علی هذه الروایة الشریفة المردودة. فإن عمل مولانا الحجة المنتظر علیه السلام ومنعه إیاه من الکتابة، کان حفظا عن الغلو وهو العمل علی طبق الصورة البشریة وإثبات عملا بأنا بشر مثلکم، وکم لها من نظیر من آبائه البررة.

وترجیح تاریخ فوت أحمد بن إسحاق علی هذه الروایة ترجیح بلا وجه. و قول الصدوق فی أمالیه: حدثنا سعد بن عبد الله مثل قوله فی الفقیه: روی علی بن مهزیار وروی صفوان وغیر ذلک ترکه اسم مشائخ إجازة الحدیث، وقد یذکر المشائخ کما ذکره فی کمال الدین فی صدر هذا الحدیث وذکر مشائخ أحادیث الفقیه وأخوه واسم جده أبی خلف موسی کما فی بشارة المصطفی ص ۴۱.

۶۱۳۷ - سعد بن عبد الله الحنفی:

من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة، هکذا فی الاقبال، و کمبا ج ۲۲ / ۱۸۳، و ج ۱۰ / ۲۰۸، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۲، و ج ۴۵ / ۷۰. وفی بعض الموارد سعید وهو یأتی.

۶۱۳۸ - سعد بن عبد الله الثعلبی:

لم یذکروه. وهو من شهداء صفین کما عن الطبری.

۶۱۳۹ - سعد بن عبد الله الحسن الهمدانی المعروف بالمروزی أبو النجیب الشیخ الامام شهاب الدین أفضل الحفاظ:

لم یذکروه. روی حدیث مناشدة أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الشوری.

کتاب الغدیر ط ۲ / ج ۱ / ۱۵۹.

ورواه بسند آخر عن أبی الطفیل عامر بن واثلة کما فیه ص ۱۵۹.

وروی حدیث زهد أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۰ / ۳۳۱، وکمبا ج ۹ / ۵۰۱.

(۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عامر بن واثلة (۱)، سعد بن عبد الله (۴)، أحمد بن إسحاق (۱)، الثعلبی (۱)، الزهد (۱)، الشهادة (۲)

۶۱۴۰ - سعد بن عبد الملک:

لم یذکروه. کان أبو جعفر علیه السلام یسمیه سعد الخیر، وهو من ولد عبد العزیز بن مروان، ورد علی أبی جعفر علیه السلام، وکان یبکی فقال له: ما یبکیک؟ قال: وکیف لا أبکی وأنا من الشجرة الملعونة فی القرآن. فقال له:

لست منهم، أنت أموی منا أهل البیت، أما سمعت قول الله تعالی: (فمن تبعنی فإنه منی). کمبا ج ۱۱ / ۹۷، وجد ج ۴۶ / ۳۳۷. وله کتابان من مولانا الجواد علیه السلام کما تقدم فی سعد الخیر.

۶۱۴۱ - سعد بن عبد الملک بن عمیر:

لم یذکروه. روی أبو ضمرة أنس بن عیاض، عنه. یب ج ۴ باب الزیادات ص ۳۱۵ ح ۹۵۸.

۶۱۴۲ - سعد بن عثمان الأنصاری:

لم يذكروه. هو صحابى فر يوم أحد كحما عن الاستيعاب.

۶۱۴۳ – سعد بن عثمان:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۲ / ۴۶۹ عن على بن عبد الله الإسكندرانى، عنه، عن محمد بن أبى القاسم. وكذا وقع فى طريقه فى رواية شريفة فى الفضائل. جد ج ۳۸ / ۱۳۱، وكمبا ج ۹ / ۲۹۱.

۶۱۴۴ – سعد بن عمار بن ياسر أبو القاسم سامحه الله:

لم يذكروه. وهكذا ذكره الطبرى الجليل فى كتابه بشا، وروى عنه كما يأتى فى أبيه.

۶۱۴۵ – سعد بن عمرو الزهرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ، عن جعفر بن محمد بن مالك، عنه، عن بكر بن سالم، عن أبيه، عن أبى حمزة الثمالى، عن الإمام السجاد عليه السلام. يب

(۳۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الشجرة الملعونة فى القرآن الكريم (۱)، سعد بن عبد الملك بن عمير (۱)، محمد بن أبى القاسم (۱)، سعد بن عمرو الزهرى (۱)، جعفر بن محمد بن مالك (۱)، على بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عمار بن ياسر (۱)، سعد بن عبد الملك (۱)، أنس بن عياض (۱)، بكر بن سالم (۱)، عبد العزيز (۱)، الجود (۱)

ج ۲ / ۲۶، ونقله فى جد ج ۱۴ / ۲۱۲، وكمبا ج ۵ / ۳۸۳.

وروى جعفر بن محمد بن مالك عنه، عن بكر بن سالم. يب ج ۶ باب حد حرم الحسين عليه السلام ص ۷۳.

وروى الشيخ أيضا فى أماليه ص ۲۹ عن جعفر بن محمد بن مالك عنه، عن الحسن بن ضوء، عن أبى عبد الله عليه السلام.

۶۱۴۶ – سعد بن عمر الجلاب:

روى محمد بن عبد الله بن زرارة عنه، عن الصادق عليه السلام. غيبة النعمانى ص ۱۷۳.

وروى محمد بن الفضيل عنه، قال: سألت أبا عبد الله عليه السلام.

وروى أحمد بن أبى داود عنه، عن الحارث الأعور. كامل الزيارة ص ۷۹.

۶۱۴۷ – سعد بن عمر:

روى العياشى فى تفسيره ج ۲ / ۲۳۵ عنه، عن غير واحد ممن حضر أبا عبد الله عليه السلام – الخ. كمبا ج ۱۳ / ۱۹۰، وجد ج ۵۲ / ۳۴۷.

۶۱۴۸ – سعد بن عمران الأنصارى:

من أصحاب مولانا الكاظم عليه السلام ومن شهود وصيته كما فى الكافى باب الإشارة والنص على الرضا عليه السلام، وكمبا ج ۱۱ / ۳۱۴، و جد ج ۴۸ / ۲۷۷.

وهذا غير سعد بن أبى عمران الأنصارى المذكور. وتوهم الاتحاد بعيد لشهادته على الوصية إلا أن يقال: بالاتحاد وباشتباه نسبة الوقف إليه فتأمل.

۶۱۴۹ – سعد بن عيسى الكربزى البصرى:

لم يذكروه. روى الثقة الجليل الصفار فى كتابه البصائر الجزء ۴ باب ۹ ص ۵۴ عن أبى الفضل العلوى، عنه، عن إبراهيم بن الحكم بن ظهير باسناده عن سلمان الفارسى، عن مولانا أمير المؤمنين عليه السلام قال: سمعته يقول: عندى علم المنايا و

(۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن عبد الله بن زرارة (۱)، أحمد بن أبی داود (۱)، إبراهیم بن الحکم (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۲)، سعد بن أبی عمران (۱)، الحارث الأعور (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، سعد بن عمران (۱)، بکر بن سالم (۱)، سعد بن عمر (۲)، الوصیة (۱)

البلایا والوصایا والأنساب وفصل الخطاب ومولد الاسلام وموارد الکفر، وأنا صاحب المیسم، وأنا الفاروق الأکبر، وأنا صاحب الکرات ودولة الدول، فاسألونی عما یکون إلی یوم القیامة وعما کان علی عهد کل نبی بعثه الله. و نقلها فی کمبا ج ۱۳ / ۲۳۰. وتمامها فیه ج ۹ / ۴۲۴، وجد ج ۳۹ / ۳۴۵، و ج ۵۳ / ۱۱۹.

وله روایة أخری فی البصائر فی تفسیر قوله: (إن فی ذلک لایات للمتوسمین). نقلها بهذا الاسناد إلا أنه فیه سعید بن عیسی الکبری، ونقلها فی جد ج ۱۷ / ۱۴۷، وکمبا ج ۶ / ۲۲۹. ویأتی فی سعید بن عیسی ما یتعلق به.

۶۱۵۰ - سعد بن غلابة:

لم یذکروه. روی ثابت أبو حمزة الثمالی عنه، عن أبی سعید عقیصا، عن أبی عبد الله الحسین علیه السلام روایة کریمة مهمة. بشا ص ۵۵.

۶۱۵۱ - سعد بن قیس:

وعن نسخة سعید. عده الفضل بن شاذان من التابعین الکبار ورؤسائهم و زهادهم.

۶۱۵۲ - سعد بن الکنانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۲۳۵ عنه، عن الأصبغ بن نباتة.

وفی بشا ص ۵۷ بإسناده عن محمد بن أبی عمیر، عن أبان الأحمر، عنه، عن الأصبغ بن نباتة.

وفی التوحید: روی أحمد بن عبد الله بن یونس، عنه، عن الأصبغ.

ولعله سعد بن طریف المذکور.

۶۱۵۳ - سعد بن مالک الخزرجی: هو أبو سعید الخدری المذکور.

۶۱۵۴ - سعد بن مالک: هو سعد بن أبی وقاص الملعون المذکور.

(۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، یوم القیامة (۱)، أبو حمزة الثمالی (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، عبد الله بن یونس (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، أبان الأحمر (۱)، سعد بن مالک (۲)، سعد بن قیس (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

۶۱۵۵ - سعد بن مالک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی، عنه، عن أبی حمزة حدیث معجزة الرضا علیه السلام. العیون ج ۲ / ۲۱۷.

۶۱۵۶ - سعد بن محمد:

روی محمد بن همام عنه، عن عباد بن یعقوب کما فی تفسیر القمی آخر سورة الشوری ص ۶۰۶.

۶۱۵۷ - سعد بن محمد أبو القاسم:

عم علی بن الحسن الطاطری. روی کتاب درست کما فی جش ص ۱۱۷.

۶۱۵۸ – سعد بن محمد بن سعد بن صیفی التمیمی:

الفقیه الشاعر الأدیب المعروف بحیص بیص. توفی سنة ۵۷۴.

۶۱۵۹ – سعد بن محمد بن سعید:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۲۲ عنه، عن موسی بن قیس الحناط. وسیأتی فی سعید بن محمد بن سعید.

۶۱۶۰ – سعد بن محمد بن الصالح:

لم یذکروه. روی الصدوق عن أبیه، عنه کما عن ک ص ۲۶۹.

۶۱۶۱ – سعد بن مسعود الأنصاری:

لم یذکروه. عد من مجاهیل الصحابة إلا أن یتحد مع أحد الآتیین.

۶۱۶۲ – سعد بن مسعود الثقفی:

عم المختار. عدو مجهولا لکن هو عامل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام علی المدائن. دخل علیه الحسن المجتبی علیه السلام حین طعن علیه فی ساباط وعالجه حتی برئ. کمبا ج ۱۰ / ۱۰۶، وجد ج ۴۴ / ۲۸.

(۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، محمد بن أبی عبد الله الکوفی (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عباد بن یعقوب (۱)، محمد بن تمام (۱)، سعد بن مالک (۱)، سعید بن محمد (۱)، محمد بن سعید (۱)، سعد بن مسعود (۲)، سعد بن محمد (۴)، الطب، الطبابة (۱)

وأقره مولانا الحسن علیه السلام علی ذلک. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۱، و جد ج ۴۴ / ۴۷.

ویستفاد من ذلک حسنه وکماله.

وعن تاریخ الیعقوبی أن أمیر المؤمنین علیه السلام کتب إلیه وهو علی المدائن: أما بعد فإنک قد أدیت خراجک وأطعت ربک وأرضیت إمامک، فعل البر التقی النجیب فغفر الله ذنبک وتقبل سعیک، وحسن مآبک.

واستعمله أمیر المؤمنین علیه السلام علی استان الزوانی. کمبا ج ۸ / ۴۶۶، و جد ج ۳۲ / ۳۵۷. وعلی قیس وعبد القیس یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۷۷، وجد ج ۳۲ / ۴۰۸.

وبعثه مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام إلی قتال سعید بن قفل، حین خرج مع مائتی نفر کانوا من الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۱۹، وجد ج ۳۳ / ۴۱۹.

۶۱۶۳ – سعد بن مسعود الحارثی:

کان فی عسکر أمیر المؤمنین علیه السلام جاسوسا للخوارج. کمبا ج ۱۴ / ۱۴۷.

و فی ص ۱۴۴ سعد بن مسعدة الحارثی، وجد ج ۵۸ / ۲۲۱ و ۲۳۰.

۶۱۶۴ – سعد بن مسعود الکنانی (الکندی):

لم یذکروه. روی ضرار بن عمرو الشمشاطی، عنه، عن عثمان بن مظعون. یب ج ۶ باب فضل الجهاد وفروضه ص ۱۲۲ ح ۲۱۰.

۶۱۶۵ – سعد بن مسلمة: یأتی فی سعید بن مسلمة.

۶۱۶۶ – سعد بن معاذ بن النعمان بن امرء القیس:

سید الأوس من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۶ / ۵۲۹، و جد ج ۲۰ / ۲۰۱.

الکلام فی کیفیة إسلامه علی ما نقله علی بن إبراهیم ملخصا، أنه قدم أسعد بن زرارة وذکوان بن عبد قیس (تقدم ذکوان) إلی مکة

فی عمرة رجب، وکان أسعد

(۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، سعد بن مسعود الکنانی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، عثمان بن مظعون (۱)، سعید بن مسلمة (۱)، ضرار بن عمرو (۱)، سعد بن معاذ (۱)، سعد بن مسعود (۱)، الخوارج (۲)، القتل (۱)

صدیقا لعتبة بن ربیعة فنزل علیه، فقال له عتبة: خرج فینا رجل یدعی أنه رسول الله، سفه أحلامنا وسب آلهتنا وأفسد شبابنا وفرق جماعتنا. فقال له أسعد: من هو منکم؟ قال: ابن عبد الله بن عبد المطلب من أوسطنا شرفا، وأعظمنا بیتا، وکان أسعد وذکوان وجمیع الأوس والخزرج یسمعون من الیهود: إن هذا أوان خروج نبی یخرج بمکة، یکون مهاجره بالمدینة، فلما سمع ذلک أسعد، وقع فی قلبه ما کان سمع من الیهود.

قال: فأین هو؟ قال: جالس فی الحجر ولا یخرجون من شعبهم إلا فی الموسم فلا تسمع منه ولا تکلمه، فإنه ساحر، یسحرک بکلامه، وضع فی أذنیک القطن حتی لا تسمع کلامه، فدخل أسعد المسجد، وقد حشا أذنیه بالقطن فطاف بالبیت ورسول الله صلی الله علیه وآله جالس فی الحجر مع قوم من بنی هاشم، فنظر إلیه نظرة فجازه، فلما کان فی الشوط الثانی، قال فی نفسه: ما أحد أجهل منی؟ أیکون مثل هذا الحدیث بمکة فلا أتعرفه حتی أرجع إلی قومی فأخبرهم، فأخذ القطن من أذنیه ورمی به.

وقال لرسول الله: أنعم صباحا فرفع رسول الله صلی الله علیه وآله رأسه إلیه وقال: قد أبدلنا الله به ما هو أحسن من هذا، تحیة أهل الجنة السلام علیکم.

فقال له أسعد: إلی ما تدعو یا محمد؟ قال: إلی شهادة أن لا إله إلا الله وأنی رسول الله وأدعوکم أن لا تشرکوا به شیئا وبالوالدین احسانا ولا تقتلوا أولادکم من إملاق نحن نرزقکم وإیاهم، ثم ذکر إلی آخر ما فی الآیات.

فلما سمع أسعد هذا قال: أشهد أن لا إله إلا الله وأنک رسول الله، وقال:

کلمات تدل علی رسوخ الاسلام فی قلبه.

ثم أقبل ذکوان فقال له أسعد: هذا رسول الله الذی کانت الیهود تبشرنا به وتخبرنا بصفته فهلم وأسلم، فأسلم ذکوان. ثم قالا: یا رسول الله، ابعث معنا رجلا یعلمنا القرآن، ویدعو الناس إلی أمرک. فقال رسول الله لمصعب بن عمیر:

وکان فتی حدثا بین أبویه یکرمانه ویفضلانه علی أولادهم ولم یخرج من مکة، فلما أسلم جفاه أبواه وکان مع رسول الله فی الشعب فأمره رسول الله بالخروج مع

(۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، مدینة مکة المکرمة (۳)، بنو هاشم (۱)، القرآن الکریم (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، السجود (۱)، الشهادة (۲)، السب (۱)

أسعد، وقد کان تعلم من القرآن کثیرا.

فخرجا إلی المدینة، ومعهما مصعب فنزل فی المدینة علی أسعد یدعو الناس فیجیبه الاحداث، فلما قدم أسعد کره عبد الله بن أبی ما جاء به أسعد وذکوان.

فقال أسعد لمصعب: إن خالی سعد بن معاذ من رؤساء الأوس وهو رجل عاقل شریف مطاع فی بنی عمرو بن عوف، فإن دخل فی هذا تم لنا أمرنا فهلم نأتی محلتهم، فجاء مصعب مع أسعد إلی محلة سعد بن معاذ فقعد علی بئر من آبارهم و اجتمع إلیه قوم من أحداثهم وهو یقرأ علیهم القرآن، فبلغ ذلک سعد بن معاذ فقال لأسید بن حضیر - وکان من أشرافهم -: بلغنی أن أسعد بن زرارة، قد

جاء إلى محلتنا مع هذا القرشى يفسد شبابنا فأته وانهه عن ذلك.

فجاء أسيد بن حضير، فنظر إليه أسعد فقال لمصعب: إن هذا رجل شريف، فإن دخل فى هذا الامر رجوت أن يتم أمرنا فلما قرب أسيد منهم قال: يقول لك خالك لا تأتنا فى نادينا ولا تفسد شبابنا واحذر الأوس على نفسك، فقال مصعب:

أو تجلس، فنعرض عليك أمرا فإن أحببته دخلت فيه؟ فجلس فقرأ عليه سورة من القرآن. فقال: كيف تصنعون إذا دخلتم فى هذا الامر؟ قال: نغتسل ونلبس ثوبين طاهرين ونشهد الشهادتين، ونصلى ركعتين، فرمى بنفسه مع ثيابه فى البئر، ثم خرج وعصر ثوبه، ثم قال: أعرض على. فعرض عليه الشهادتين. فقالها، ثم صلى ركعتين، ثم قال لسعد: أنا أبعث إليك الان خالك واحتال عليه فى أن يجىء فرجع أسيد إلى سعد بن معاذ. فلما نظر إليه سعد قال: أقسم إن أسيدا قد رجع بغير الوجه الذى ذهب من عندنا.

وأتاهم سعد بن معاذ فقرأ عليه مصعب: (حم تنزيل من الرحمن الرحيم) فلما سمعها قال مصعب: والله لقد رأينا الاسلام فى وجهه قبل أن يتكلم فبعث إلى منزله وأتى بثوبين طاهرين واغتسل وشهد الشهادتين وصلى ركعتين ثم قام وأخذ بيد مصعب وحوله إليه وقال: أظهر أمرك ولا تهابن أحدا.

ثم جاء فوقف فى قبيلته وأجمعهم فلما اجتمعوا قال: كيف حالى عندكم؟

قالوا: أنت سيدنا والمطاع فينا ولا نرد لك أمرا، فقال: كلام رجالكم ونسائكم

(۴۵)

صفحهمفاتيح البحث: أسعد بن زرارة (۱)، سعد بن معاذ (۵)، القرآن الكريم (۳)، الركوع، الركعة (۳)، الصّلاة (۱)

على حرام حتى تشهدوا أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله، فالحمد لله الذى أكرمنا بذلك وهو الذى كانت اليهود تخبرنا به فما بقى دار إلا وفيها مسلم أو مسلمة. وحول مصعب بن عمير إليه وقال له: أظهر أمرك وادع الناس علانية و شاع الاسلام فى المدينة. كمبا ج ۶ / ۴۰۴، وجد ج ۱۹ / ۸ - ۱۱.

كلماته الشريفة فى فضائل أمير المؤمنين ووجوب محبته وكلما الرسول فى ذلك، وقوله: يا عباد الله، إنما يعرف الفضل لأهل الفضل أهل الفضل، ثم قال لسعد: أبشر فإن الله يختم لك بالشهادة ويهلك بك أمة من الكفرة ويهتز عرش الرحمن لموتك، ويدخل بشفاعتك الجنة مثل عدد شعور حيوانات بنى كلب - الخبر. كمبا ج ۷ / ۳۷۸، و جد ج ۲۷ / ۹۹.

م: فى تفسير قوله تعالى: (لا تقولوا راعنا وقولوا انظرنا) وذلك لأنه كان راعنا فى لغة اليهود إسمع لاسمعت فلما سمع اليهود أن المسلمين يخاطبون رسول الله بهذا الكلام أرادوا أن يقولوا هذا الكلام شتما، فتفطن لهم سعد بن معاذ الأنصارى فقال: يا أعداء الله عليكم لعنة الله، أراكم تريدون سب رسول الله. توهمونا أنكم تجرون فى مخاطبته مجرانا، والله لا أسمعها من أحد منكم إلا ضربت عنقه، ولولا أنى أكره أن أقدم عليكم قبل التقدم والاستيذان له ولأخيه ووصيه على بن أبى طالب، القيم بأمور الإمامة نائبا عنه لضربت عنق من قد سمعته منكم يقول هذا.

فأنزل الله تعالى يا محمد: (من الذين هادوا يحرفون الكلم عن مواضعه) - إلى أن قال: - ثم قال رسول الله صلى الله عليه وآله: يا عباد الله هذا سعد بن معاذ، من خيار عباد الله آثر رضى الله على سخط قراباته وأصهاره من اليهود، أمر بالمعروف ونهى عن المنكر، وغضب لمحمد رسول الله ولعلى وصى رسول الله أن يخاطبا بما لا يليق بجلالتهما، فشكر الله له لتعصبه لمحمد وعلى وبوأه فى الجنة منازلا كريمة وهيأ له فيها خيرات واسعة، لا تأتى الألسن على وصفها ولا القلوب على توهمها والفكر فيها - الخبر. كمبا ج ط / ۸۹، وجد ج ۹ / ۳۳۲.

وفى رواية شريفة قال رسول الله صلى الله عليه وآله فى حقه: يهتز عرش

(۴۶)

صفحهمفاتيح البحث: الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، سعد بن معاذ (۱)، الضرب (۱)، الشهادة (۱)، الوسعة

(۱)، الإختیار، الخیار (۱)، السب (۱)

الرحمن لموته، ویستبشر الملائکة فی السماوات بقدومه، ویخدمه فی عرصات القیامة فی الجنان من الملائکة ألف ضعف عدد أهل الدنیا من أول الدهر إلی آخره، و لا یمیته الله فی هذه الدنیا حتی یشفیه من أعدائه - إلی أن قال -: وصلی الله علیک یا سعد فی حثک علی توقیر علی علیه السلام - إلی أن قال -:

فقال: یا رسول الله، عادیتهم فی الله وأبغضهم فی الله فلا أرید مراقبة غیرک وغیر محبیک. قال رسول الله: أنت من الذین لا تأخذهم فی الله لومة لائم - الخبر.

جد ج ۳۷ / ۵۳ - ۵۹، وکمبا ج ۹ / ۱۸۴.

وفی قصة بدر الکبری حین شاور رسول الله صلی الله علیه وآله قومه للخروج، قام سعد بن معاذ، قال: بأبی أنت وأمی یا رسول الله کأنک أردتنا، فقال: نعم. فقال: بأبی أنت وأمی یا رسول الله، إنا قد آمنا بک وصدقناک و شهدنا أن ما جئت به حق من عند الله فمرنا بما شئت وخذ من أموالنا ما شئت و أترک منها ما شئت، والله لو أمرتنا أن نخوض هذا البحر لخضناه معک - الخبر. جد ج ۱۹ / ۲۱۸.

ونحوه ص ۲۴۸، وکمبا ج ۶ / ۴۵۱ و ۴۵۸.

کلماته یوم أحد جد ج ۲۰ / ۴۸، وکمبا ج ۶ / ۴۹۴.

کلماته یوم غزوة الأحزاب حین رماه مشرک بسهم فقطع أکحله. جد ج ۲۰ / ۲۰۶.

وسائر کلماته حینئذ ص ۲۵۲، وکمبا ج ۶ / ۵۳۰ و ۵۴۰.

ولما رضی یهود بنی قریظة بحکومة سعد بن معاذ علیهم، ورضی رسول الله صلی الله علیه وآله بذلک بعث إلیه. فلما جاء حکم سعد بأن یقتل مقاتلیهم و یسبی ذراریهم ونسائهم ویغنم أموالهم، وإن عقارهم للمهاجرین دون الأنصار، و قال للأنصار: إنکم ذووا عقار، ولیس للمهاجرین عقار، فکبر رسول الله صلی الله علیه وآله وقال لسعد: لقد حکمت فیهم بحکم الله عز وجل. جد ج ۲۰ / ۲۱۱. و یقرب منه ما فیه ص ۲۳۵ إلا أنه فقام رسول الله صلی الله علیه وآله فقال: حکمت بحکم الله من فوق سبعة أرقعة، ثم انفجر جرح سعد بن معاذ، فما زال ینزفه الدم حتی مضی رحمه الله. جد ج ۲۰ / ۲۳۶.

(۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، معرکة الأحزاب أو الخندق (۱)، سعد بن معاذ (۳)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

وأما کیفیة موته فیستفاد من الروایات أنه بلغ موته رسول الله صلی الله علیه وآله فقام وقام أصحابه، فأمر بغسله وحنوط وتکفینه فلما حمل علی سریرة، تبعه رسول الله بلا حذاء ولا رداء ولا یأخذ یمنة السریر ویساره حتی انتهی إلی القبر، فنزل رسول الله لحده وسواه ووضعه فیه، فلما فرغ وحثا التراب علیه و رجع سئل عن ذلک فقال: إن الملائکة کانت بلا حذاء ولا رداء، فتأسیت بهم، ثم قال: إن صعدا أصابته ضمة، إنه کان فی خلقه مع أهله سوء. کتاب الکفر ص ۱۴۲، وکتاب الطهارة ص ۱۹۸ و ۱۵۴، وکمبا ج ۳ / ۱۵۳، و ج ۶ / ۶۹۶ و ۷۰۵ و ۷۱۰، و جد ج ۶ / ۲۲۰ و ۲۲۱. وقریب منه فیه ص ۲۱۷ و ۲۶۱، و ج ۷۳ / ۲۹۸، و ج ۸۱ / ۲۶۹، و ج ۸۲ / ۴۹، و ج ۲۲ / ۱۰۷ و ۱۴۴ و ۱۶۳.

وروی عن جابر، قال: جاء جبرئیل إلی رسول الله صلی الله علیه وآله فقال: من هذا العبد الصالح الذی مات. فتحت له أبواب السماء وتحرک له العرش؟ فخرج رسول الله صلی الله علیه وآله فإذا سعد بن معاذ قد قبض. جد ج ۲۰ / ۲۱۳.

وفی روایة أخری للصدوق عن الصادق علیه السلام قال: لقد وافی من الملائکة للصلاة علیه تسعون ألف ملک وفیهم جبرئیل یصلون علیه، فقلت: یا جبرئیل بما استحق صلاتکم علیه؟ قال: بقراءة قل هو الله أحد قائما وقاعدا و راکبا وماشیا وذاهبا وجائیا. کتاب القرآن ص ۸۴، وجد ج ۹۲ / ۳۴۶.

ومات بعد یوم قریظة وکانت قریظة فی ذی القعدة سنة خمس من الهجرة کما عن الواقدی. وفی السفینة ما یتعلق به.

۶۱۶۷ – سعد بن معاذ السلمی:

لم یذکروه. وهو الاعرابی الذی جاء إلی رسول الله صلی الله علیه وآله مع ضبه فأسلم ضبه فآمن هو أیضا وسر النبی باسلامه وأمره علی قومه. جد ج ۱۷ / ۴۱۵، وکمبا ج ۶ / ۲۹۶، وفی کتابنا مستدرک سفینة البحار لغة (ضبب) و (شعر) بعض أحواله وأشعاره.

(۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، شهر ذی القعدة (۱)، کتاب مستدرک سفینة البحار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن معاذ (۲)، القرآن الکریم (۱)، الغسل (۱)، الموت (۳)، الصّلاة (۱)، التکفین (۱)، السفینة (۱)، الطهارة (۱)

۶۱۶۸ – سعد بن المنذر بن محمد:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد عنه، عن أبیه. روضة الکافی ح ۵۸۶، وجد ج ۷۷ / ۳۶۵، وکمبا ج ۱۷ / ۹۶. وفی نسخة البحار سعید وسیأتی.

۶۱۶۹ – سعد بن منصور الجواشنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن علی بن الحارث عنه، عن أحمد بن علی البدیلی. وتقدم فی ترجمة أحمد بن علی مواضع روایاته.

۶۱۷۰ – سعد بن منقذ: لم یذکروه. روی سوید الأزرق عنه کما یأتی فی سوید.

۶۱۷۱ – سعد مولی أمیر المؤمنین علیه السلام:

عده البرقی والعلامة فی صه من خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. و فی کتابه إلی زیاد بن أبیه ما یفید حسنه وکماله. فراجع البحار ومعادن الحکمة ص ۱۹۷.

۶۱۷۲ – سعد بن مهران:

لم یذکروه. روی الطب ص ۹۶ عنه، عن محمد بن صدقة، عن محمد بن سنان الزاهری روایة شریفة، ونقله کتاب الدعاء ص ۲۱۳، وجد ج ۹۵ / ۱۱۸.

۶۱۷۳ – سعد بن نصر:

لم یذکروه. وله کتاب الأمالی نقل منه الکفعمی کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۴۰۰.

۶۱۷۴ – سعد بن هارون الخارجی:

لم یذکروه. یستفاد ذمه مما فی جش ص ۳۶ حیث عد من کتب الحسن بن محمد النهاوندی: کتاب النقض علی سعد بن هارون الخارجی فی الحکمین.

۶۱۷۵ – سعد بن هشام بن الحکم:

لم یذکروه. وذکر له روایة واحدة فی مفتاح الکتب الأربعة ج ۱۷ / ۶۵.

(۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحارث (۱)، هشام بن الحکم (۱)، أحمد بن علی (۲)، المنذر بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن صدقة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۶۱۷۶ – سعد بن وهب بن أحمد بن علی بن الحسین بن سلیمان الدهقان:

لم يذكروه. روى السيد هبة الله بن ناصر عنه، عن محمد بن على بن خلف.

المستدرك ج ۲ / ۲۱۳.

۶۱۷۷ – سعد بن وهب الهمدانى:

عد من مجاهيل أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، روى عروة البارقى، عنه حديث مرور أمير المؤمنين عليه السلام بكربلاء فى طريق صفين وقد أتاه بكربلاء.

جد ج ۴۱ / ۳۳۸، وكمبا ج ۹ / ۵۹۲.

۶۱۷۸ – سعد بن يسار:

لم يذكروه. روى عن أبى عبد الله عليه السلام وروى عنه إبراهيم بن أبى سماك.

يب ج ۳ باب الدعاء فى الزيادة تمام المائة ركعة ص ۸۷ ح ۲۴۴.

۶۱۷۹ – سعد اليمانى:

لم يذكروه. هو المولى العام بالنجوم، وله كلمات مع مولانا الصادق عليه السلام، وما جرى بينهما فى كمبا ج ۱۴ / ۱۴۳، وجد ج ۵۸ / ۲۱۹.

۶۱۸۰ – سعد بن أبى طيران:

لم يذكروه. روى عبد الله بن محمد التميمى عنه، عن الحارث بن وكيدة قراءة رأس مولانا الحسين عليه السلام وتكلمه. مدينة المعاجز ص ۲۴۰.

۶۱۸۱ – سعد بن إسحاق بن سعيد:

لم يذكروه. روى النعمانى فى غيبته عن ابن عقدة، عنه، ومحمد بن الفضل بن قيس وأحمد بن الحسن بن عبد الملك ومحمد بن أحمد بن الحسن القطوانى جميعا، عن ابن محبوب – الخ. كمبا ج ۱۳ / ۱۰، وجد ج ۵۱ / ۴۱.

نى: عن ابن عقدة، عنه مع جماعة، عن ابن محبوب رواية شريفة أخرى. كمبا ج ۱۳ / ۱۳۵، وجد ج ۵۲ / ۱۱۷.

(۵۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۲)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، إبراهيم بن أبى سماك (۱)، أحمد بن الحسن بن عبد الملك (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۱)، الحسين بن سليمان (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، عروة البارقى (۱)، أحمد بن على (۱)، سعد بن يسار (۱)، محمد بن الفضل (۱)، محمد بن على (۱)، الصدق (۱)

وبهذا الاسناد روايات شريفة أخرى. كمبا ج ۱۳ / ۱۴۳ و ۱۶۴ و ۱۷۶ و ۱۷۷ مكررا و ۱۷۸ و ۱۹۱. وغير ذلك كثير، وجد ج ۵۲ / ۱۵۶ و ۲۳۷ و ۲۹۳ و ۲۹۷ و ۲۹۸ و ۳۵۱.

وروى المفيد فى أماليه ص ۱۶۱، والشيخ فى أماليه ج ۱ / ۷۲ عن الجعابى، عن ابن عقدة، عن جعفر بن عبد الله، عن سعدان بن سعيد، عن سفيان بن إبراهيم الغامدى، قال: سمعت جعفر بن محمد عليه السلام يقول: بنا يبدو البلاء ثم بكم، وبنا يبدو الرخاء ثم بكم، والذى يحلف به لينتصرن الله بكم كما انتصر بالحجارة.

جا: عن الجعابى مثله. كتاب الايمان ص ۱۱۳، وجد ج ۶۸ / ۴۳. ورواه فى بشارة المصطفى ص ۹۴ عنه مثله. ويستفاد من رواياته حسن عقيدته.

۶۱۸۲ – سعدان البصرى:

لم يذكروه. هو من أصحاب أبى محمد الحسن بن على العسكرى عليه السلام كما ذكره البرقى.

۶۱۸۳ – سعدان بن سعید:

لعله منسوب إلی جده وأبوه إسحاق، فیتحد مع المذکور.

۶۱۸۴ – سعدان بن عبد الرحیم بن مسلم:

لم یذکروه. روی البرقی عن أبیه، عنه، عن إسحاق بن عمار. کمبا ج ۱ / ۸۲، و کتاب العشرة ص ۲۴۳، وجد ج ۲ / ۴۳، و ج ۷۵ / ۴۶۶. هذا.

ولکن فی کتاب المحاسن الذی عندی ص ۲۳۳، عن سعدان، عن عبد الرحیم بن مسلم، وفی موضعین من البحار الکمبانی مثل ما ذکرنا ومثله فی ج ۱ طبع التبریز فتأمل.

۶۱۸۵ – سعدان بن مسلم العامری أبو الحسن:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام اسمه عبد الرحمن بن سالم، شیخ جلیل القدر جلیل المنزلة، له أصل رواه جماعة من الاجلاء کصفوان بن یحیی و

(۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، سفیان بن إبراهیم (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، عبد الرحیم بن مسلم (۲)، جعفر بن عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، الصدق (۱)

ابن أبی عمیر وابن محبوب وغیرهم ذکرهم المامقانی وغیره.

وروی العباس بن معروف، عنه، عن أبی بصیر، التوحید باب النهی عن الکلام.

ومما یشهد علی ذلک روایته تفسیر قوله تعالی: (وویل للمشرکین، الذین لا یؤتون الزکاة وهم بالآخرة هم کافرون) یعنی أشرکوا بالامام الأول غیره وهم بالأئمة الآخرة کافرون. کمبا ج ۷ / ۱۵۴، وجد ج ۲۴ / ۳۰۴.

وروی یحیی بن أبی عمران (وکیل مولانا الجواد علیه السلام) عنه، عن أبی بصیر، عن الصادق علیه السلام قال: الکتاب علی لا یشک فیه هدی للمتقین، قال: بیان لشیعتنا، کما فی أول تفسیر القمی ص ۲۷. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه ج ۴ / ۱۹ فی المعتمدین، وابنه عبد الرحیم من أصحاب الصادق علیه السلام.

۶۱۸۶ – سعدان الواسطی:

لم یذکروه. روی فضالة بن أیوب، عنه، عن عجلان. کتاب الزهد ص ۷۷.

۶۱۸۷ – سعدان بن یزید:

لم یذکروه. وقال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: إنی أری من هو شدید الحال – الخ. کما رواه الطبرسی فی مشکوته باب الشکر.

۶۱۸۸ – سعدویه بن عبد الله:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۰۹ عنه، عن علی بن النعمان، عن الرضا علیه السلام، دفع الثالول.

۶۱۸۹ – سعر بن أبی مسعر الحنفی:

لم یذکروه. هو الذی بایع المختار لطلب الثار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۸، وجد ج ۴۵ / ۳۶۸.

وهو الذی جعله یزید بن أنس أمیرا علی جنده من قبل المختار کما فیه ص ۳۷۱، ویأتی فی قدامة ذکر منه.

(۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبو بصیر

(۲)، یحیی بن أبی عمران (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، العباس بن معروف (۱)، علی بن النعمان (۱)، الشکر (۱)، الزکاة (۱)، الزهد (۱)، النهی (۱)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۶۱۹۰ – سعید بن أبی الإصبع الکوفی:

عده الشیخ والبرقی، من أصحاب الصادق علیه السلام، وروی العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۳۷۱ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، إنه سمعه یقول – الخ، ثم ذکر تفسیر قوله تعالی: (مستقر ومستودع)، ونقله فی کمبا ج ۸ / ۴۱۸، وجد إج ۳۲ / ۱۲۲، وج ۶۹ / ۲۲۳، وکتاب الایمان ص ۲۷۷.

۶۱۹۱ – سعید بن أبی الجهم القابوسی اللخمی الکوفی أبو الحسین:

من ولد القابوس بن النعمان بن المنذر، من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام، ثقة بالاتفاق وجه بالکوفة، وآل أبی الجهم بیت کبیر بالکوفة، روی عن أبان بن تغلب کثیرا. وروی عنه، ابنه الحسین وجماعة منهم البزنطی، ومحمد بن علی. وله کتاب فی أنواع من الفقه والقضایا والسنن، رواه عنه ابن عقدة، عن حفیده المنذر بن محمد بن المنذر بن سعید بن أبی الجهم. قال: حدثنی أبی قال: حدثنا عمی الحسین بن سعید، عن أبیه، عنه، به. کذا قاله النجاشی.

۶۱۹۲ – سعید أبو حنیفة سائق الحاج: هو سعید بن بیان الآتی.

۶۱۹۳ – سعید بن أبی الخضیب البجلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی فی إحتجاج الطبرسی عنه کلمات الصادق علیه السلام عنده واحتجاجه مع ابن أبی لیلی. کمبا ج ۱۱ / ۲۰۵، وجد ج ۴۷ / ۳۳۴. وفیه دلالات علی حسنه وکماله.

ونقل العلامة المامقانی هذه الروایة من الکافی ج ۷ / ۴۰۸ علی وجه أبسط ثم قال: دل علی کون الرجل إمامیا معروفا عند مولانا الصادق علیه السلام حیث عرفه بمجرد الرؤیة، بل یستفاد من سؤال الامام إیاه عن نفسه وأهله کونه من المقربین عنده وإنی اعتبر الرجل لذلک حسنا – الخ.

۶۱۹۴ – سعید بن أبی راشد:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه عن عبد الله بن عثمان بن خیثم، عنه، عن

(۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب الإحتجاج للطبرسی (۱)، مدینة الکوفة (۲)، یوم عرفة (۱)، منذر بن سعید بن أبی الجهم (۱)، عبد الله بن عثمان بن خیثم (۱)، سعید بن أبی الخضیب (۱)، سعید بن أبی الجهم (۱)، سعید بن أبی راشد (۱)، ابن أبی لیلی (۱)، سعید أبو حنیفة (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أبان بن تغلب (۱)، سعید بن بیان (۱)، ابن قولویه (۱)، المنذر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الحج (۱)، الجماعة (۱)

یعلی بن مرة العامری. کامل الزیارة ص ۵۲ مکررا.

۶۱۹۵ – سعید بن أبی سرح:

لم یذکروه. جملة مما یتعلق بأحواله فی مکتوب زیاد بن سمیة إلی مولانا الحسن المجتبی علیه السلام وجوابه وکتابه إلی معاویة. کتاب معادن الحکمة فی مکاتیب الأئمة ج ۲ / ۳۳.

۶۱۹۶ – سعید بن أبی سعید المقبری:

عده الشیخ من أصحاب السجاد علیه السلام وقال: سمی به لأنه سکن المقابر، ذکره ابن قتیبة. انتهی.

روی عن أبی هریرة کما فی جمال الأسبوع ص ۱۳۴ وفیه المقبری.

۶۱۹۷ – سعید بن أبی سعید:

لم يذكروه. وقع فى طريق القمى فى تفسيره سورة ص - ص ۵۷۳ عن أبيه، عن إسحاق بن حريز، عن الصادق عليه السلام.

أقول: والأصح إسحاق بن جرير كما نقله فى كمبا ج ۵ / ۴۱، و جد ج ۱۱ / ۱۵۴.

۶۱۹۸ - سعيد بن أبى سعيد أبو سهل:

لم يذكروه. روى الطبرى عنه بلا واسطة. بشا ص ۱۵۲ و ۱۵۹. وظاهره أنه من مشائخه.

۶۱۹۹ - سعيد بن أبى صالح:

لم يذكروه. روى عن أبيه، عن ابن عباس. الأمالى ص ۱۵۸، وإكمال الدين ج ۱ / ۲۸۲.

۶۲۰۰ - سعيد بن أبى مريم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۱۳۹، عن هاشم بن عبد العزيز المخزومى، عنه، عن يحيى بن أيوب. وكذا فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۳۹۱ عنه

(۵۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، أبو هريرة العجلى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إسحاق بن جرير (۱)، إسحاق بن حريز (۱)، يعلى بن مرة (۱)، عبد العزيز (۱)، سورة ص (۱)

رواية أخرى.

۶۲۰۱ - سعيد بن أبى نصر السكونى:

لم يذكروه. روى الحسن بن عبد الرحيم عنه. بشا ص ۵۲.

۶۲۰۲ - سعيد بن أبى النصر بن منصور أبو عثمان البزاز:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۹ عن محمد بن عمرو بن الرزاز، عنه، عن سفيان بن عيينة.

۶۲۰۳ - سعيد بن أحمد بن أبى سالم أبو القاسم:

لم يذكروه. روى الصدوق فى الخصال ص ۱۲۹ عن محمد بن جعفر البندار، عنه، عن يحيى بن الفضل الوراق.

۶۲۰۴ - سعيد بن أحمد بن محمد البزاز:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن عيسى المقرئ، عنه، عن المنذر بن محمد، عن أبيه، عن الرضا عليه السلام كما فى أماليه ج ۱ / ۳۶۰.

۶۲۰۵ - سعيد بن أحمد بن مكى النيلى:

لم يذكروه. ناهز المائة من أعلام الشيعة الاجلاء وشعرائها المجيدين المجدين فى حب العترة الطاهرة. جملة من أشعاره فى المناقب فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۴ / ۳۹۲.

توفى سنة ۵۶۵.

۶۲۰۶ - سعيد بن أحمد بن موسى أبو القاسم الفقيه الغراد الكوفى:

صدوق، ثقة بالاتفاق، له كتاب براهين الأئمة عليهم السلام رواه عنه هارون بن موسى ومحمد بن عبد الله، كما قاله النجاشى.

۶۲۰۷ - سعيد بن أخت صفوان بن يحيى:

أخو فارس الغالى من أصحاب الرضا عليه السلام.

(۵۵)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، أحمد بن محمد البزاز

(۱)، سفیان بن عیینة (۱)، محمد بن جعفر البندار (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن موسی (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، یحیی بن الفضل (۱)، أحمد بن موسی (۱)، سعید بن أحمد (۲)، محمد بن عمرو (۱)

۶۲۰۸ – سعید الأزرق:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ والبرقی.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام کما فی کا ج ۷ / ۲۷۳ ح ۹، ویه ج ۳ باب معرفة الکبائر ص ۵۷۴، و ج ۴ باب تحریم الدماء والأموال ص ۹۶، ویب ج ۱۰ / ۱۵۶ باب القضایا فی الدیات.

۶۲۰۹ – سعید بن إسماعیل بن عیسی:

لم یذکروه. وله روایة فی الکتب الأربعة کما ذکرها فی مفتاحها.

۶۲۱۰ – سعید بن إسماعیل: مثل سابقه.

۶۲۱۱ – سعید الأعرج.

هو ابن عبد الرحمن الآتی وله روایة، رواها عنه کش، والبصائر فی باب ما عندهم من سلاح رسول الله صلی الله علیه وآله، تفید حسنه وکماله.

۶۲۱۲ – سعید بن أنس بن مالک:

لم یذکروه. روی أسلم بن میسرة، عنه، عن معاذ بن جبل، عن النبی صلی الله علیه وآله، وصف خلقة محمد وآله الطیبین الطاهرین. دلالة الإمامة للطبری ص ۵۹.

۶۲۱۳ – سعید بن أوس الأنصاری النحوی أبو زید:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۸، و جد ج ۱ / ۱۶۶، و کمبا ج ۱ / ۵۴. وعد من الأجلة المجروحین عند العامة لتشیعهم.

۶۲۱۴ – سعید بن بشر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن أبی زید الأنصاری، عنه، عن قتادة روایة مفصلة فی الفضائل کما فی أمالیه ص ۱۲۵، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۱.

(۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، إسماعیل بن عیسی (۱)، سعید بن إسماعیل (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أنس بن مالک (۱)، سعید الأزرق (۱)، سعید الأعرج (۱)، معاذ بن جبل (۱)، الطهارة (۱)، الدیة (۱)

۶۲۱۵ – سعید بن بیان:

هو أبو حنیفة سائق الحاج الهمدانی. من أصحاب الصادق علیه السلام، ثقة کما قاله النجاشی. وعده العلامة فی القسم الأول ونقل توثیق النجاشی ثم نقل روایة الکشی: أنه ذکر عند أبی عبد الله علیه السلام أبو حنیفة سائق الحجاج وأنه یسیر فی أربعة عشر. فقال: لا صلاة له.

أقول: ویمکن الخدشة فی المصداق والدلالة علی الجرح، فلم یثبت معارض لقول النجاشی مؤیدا بتوثیق الفضلاء الجزائری والطریحی والکاظمی له. وروی عنه عبیس بن هشام ومحمد بن سنان.

۶۲۱۶ – سعید بن ثابت:

لم یذکروه. هو ناقل مبارزة علی الأکبر علیه السلام یوم عاشوراء. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۲، وجد ج ۴۵ / ۴۵.

۶۲۱۷ – سعید بن جبیر بن هشام الأسدی أبو محمد:

من خیار أصحاب مولانا السجاد علیه السلام، وعده فی المناقب من أصحاب السجاد علیه السلام من التابعین. قال: وکان یسمی جهید العلماء ویقرأ القرآن فی رکعتین. قیل: وما علی الأرض أحد إلا وهو محتاج إلی علمه. انتهی. کمبا ج ۱۱ / ۳۸، وجد ج ۴۶ / ۱۳۳ وهو أول مفسر کتب کتابا فی التفسیر.

وروی کش عن المفضل بن شاذان: أنه قال: لم یکن فی زمن علی بن الحسین علیه السلام فی أول أمره إلا خمسة أنفس، سعید بن جبیر وسعید بن المسیب – الخ.

وبالجملة کان یأتم بعلی بن الحسین علیه السلام وکان علی علیه السلام یثنی علیه وما کان سبب قتل الحجاج له إلا علی هذا الامر، وکان مستقیما، کما فی صحیحة هشام بن سالم عن أبی عبد الله علیه السلام، رواها کش.

خبر احضار الحجاج إیاه وطلبه منه الحجة من القرآن علی أن الحسن و الحسین علیهما السلام ابنا رسول الله وقوله: لئن لم یأتنی بحجة لأضربن عنقه، فأثبت

(۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، سعید بن المسیب (۱)، سعید بن جبیر (۲)، علی بن الحسین (۱)، هشام بن سالم (۱)، سعید بن بیان (۱)، عبیس بن هشام (۱)، محمد بن سنان (۱)، القرآن الکریم (۲)، الحج (۲)، القتل (۱)، الرکوع، الرکعة (۱)، الصّلاة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

له ذلک من القرآن، فأمره له بعشرة آلاف دنانیر وأمر بحملها إلی داره وأذن له فی الرجوع.

قال الشعبی: فاتیته لا تعلم منه القرآن، فإذا هو فی المسجد وتلک الدنانیر بین یدیه یفرقها عشرا عشرا، ویتصدق بها ویقول: هذا ببرکة الحسن والحسین علیهما السلام. کمبا ج ۱۰ / ۶۵، وجد ج ۴۳ / ۲۲۹ وتقدم فی حبیب بن أبی ثابت بعض روایاته.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله وقوة إیمانه وولائه وتبریه، وفیها الفضائل والنص علی أمیر المؤمنین وأولاده الطیبین علیهم السلام. فراجع إلی کمبا ج ۷ / ۱۱۸، و ج ۹ / ۱۳۹ و ۲۵۸ و ۲۸۱ و ۲۸۳، مکررا و ۲۸۵ و ۲۸۶ و ۴۲۸، وجد ج ۲۴ / ۱۳۲، و ج ۳۶ / ۲۸۲، و ج ۳۷ / ۳۳۷، و ج ۳۸ / ۹۰ و ۱۰۰ و ۱۰۷ و ۱۰۹، و ج ۴۰ / ۱۲.

وروی عن ابن عباس فضائل شهر رمضان.

وعن المقدسی أنه کان فقیها ورعا أحد أعلام التابعین، روی عن ابن عباس وأخذ العلم عنه.

وعن ابن حجر: أنه ثقة ثبت فقیه من الثالثة.

وروی عنه ابنه عبد الله والحکم بن عتیبة وغیرهما.

ومما ذکرنا ظهر ورعه وکماله وعلو منزلته فلا ینبغی التأمل فی عدة من الثقات کما صنع العلامة وابن داود حیث عداه فی القسم الأول فی المعتمدین.

وعبارة الوجیزة أنه ممدوح ناقصة فی حقه.

ویؤید ذلک ما فی قاموس الرجال من روایات التی نقلها من طریق العامة فی کماله وجلاله وما جری علی الحجاج بعد ذلک. وقتل رحمه الله سنة ۹۴ / ۹۵: ومن أحفاده الشیخ المفید. وفی السفینة جملة من أحواله.

۶۲۱۸ – سعید بن جمال:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی الفضائل. جد ج ۳۸ / ۲۱۰، وکمبا ج ۹ / ۲۱۱.

(۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: عبد الله بن عباس (۲)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، حبیب بن أبی ثابت (۱)، القرآن الکریم (۲)، السجود (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

۶۲۱۹ - سعید بن جمهان (جهان):

من أصحاب السجاد علیه السلام وهو سعید بن علاقة الآتی.

۶۲۲۰ - سعید بن جناح الأزدی الکوفی أبو حسان:

نشأ ببغداد ومات بها من أصحاب الکاظم والرضا علیهما السلام وأخوه أبو عامر وکانا ثقتین قاله النجاشی وغیره ولا خلاف فیه.

وله کتاب صفة الجنة والنار، وکتاب قبض روح المؤمن والکافر. وروی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن عوف بن عبد الله، عن أبی عبد الله علیه السلام هذین الکتابین.

أقول: روی کتابه فی صفة الجنة والنار المفید فی کتاب الاختصاص ص ۳۴۵ - ۳۴۸، وصفة النار فیه ۳۵۹ - ۳۶۵، وفیه وصف قبض روح المؤمن و الکافر. رواه عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن عوف. وکذا روی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن عوف بن عبد الله الأزدی، عن عمه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن الاستطاعة کما فی التوحید. ورواياته عن أبیه، عنه فی التوحید باب لطف الله.

ورواه فی البحار آخر باب الجنة والنار عن الاختصاص. کمبا ج ۳ / ۳۵۰ - ۳۵۴ و ۳۸۲ - ۳۸۴، وجد ج ۸ / ۲۰۷ - ۲۲۰ و ۳۱۷ - ۳۲۳.

وروی السندی بن الربیع عنه قال: کنت عند أبی جعفر علیه السلام فی منزله بالمدینة. فقال مبتدئا من أتم رکوعه لم تدخله وحشة فی القبر. ورواه فی ثواب الأعمال عنه مثله. یستفاد منه أنه من أصحاب الجواد علیه السلام.

وفی دلائل الطبری ص ۳۰۷ بإسناده عن أبی عبد الله الخراسانی، عنه، عن مسعدة بن صدقة، عن أبی بصیر، عن الصادق علیه السلام حدیث أسماء أصحاب مولانا صاحب الزمان علیه السلام وأسماء آبائهم وقبائلهم.

۶۲۲۱ - سعید بن حاجب المتوکل:

ما یدل علی ذمه فی کمبا ج ۱۲ / ۱۴۵ و ۱۴۶، وجد ج ۵۰ / ۱۹۵ و ۱۹۹. لکن

(۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبو بصیر (۱)، عوف بن عبد الله الأزدی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۲)، عوف بن عبد الله (۱)، سندی بن الربیع (۱)، سعید بن جمهان (۱)، سعید بن علاقة (۱)، سعید بن جناح (۱)، مسعدة بن صدقة (۱)، محمد بن عیسی (۱)، القبر (۱)

استبصر وصار من الشیعة حیث أخبره الإمام الهادی علیه السلام بقتل المتوکل.

مدینة المعاجز ص ۵۳۳.

۶۲۲۲ - سعید بن حازم:

لم یذکروه. روی إسحاق بن یزید النظامی، عنه، عن الحسین بن عمر، بشا ص ۱۲۸.

۶۲۲۳ - سعید بن حسن بن مالک:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره عنه روایة شریفة. جد ج ۳۸ / ۵۷. وروایته الأخری فی الفضائل ج ۳۶ / ۱۲، وکمبا ج ۹ / ۲۷۳ و ۸۵.

وروی أیضا فرات عنه کما فی کمبا ج ۵ / ۳۰۹، وجد ج ۱۳ / ۳۶۲.

۶۲۲۴ – سعید بن الحسن:

لم یذکروه. روی ابن فضال، عن عمر بن أبان، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. کتاب الکافی ج ۲ باب حق المؤمن ص ۱۷۴، ونقله فی کتاب العشرة ص ۷۱، وجد ج ۷۴ / ۲۵۴.

وروی فضالة بن أیوب، عن عمر بن أبان، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام کما فی صا ج ۱ باب أول وقت الظهر ص ۲۴۶، وکذا یب ج ۲ / ۲۱۸، وکتاب التمحیص عنه، عن أبی جعفر علیه السلام.

۶۲۲۵ – سعید بن الحسن أبو عمرو العبسی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ولعله متحد مع سابقه.

۶۲۲۶ – سعید بن الحسین الکندی:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر علیه السلام قال: لو قد قرأ القرآن کما أنزل لألفیتنا مسمین کما سمی من قبلنا کما فی تفسیر العیاشی وغیره.

ولعله سعید بن الحسن الکندی المعدود من أصحاب الباقر علیه السلام.

(۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، إسحاق بن یزید (۱)، الحسین بن عمر (۱)، سعید بن الحسن (۳)، عمر بن أبان (۲)، القرآن الکریم (۱)، القتل (۱)

۶۲۲۷ – سعید بن الحکم بن أبی مریم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۶ عن الحسن بن إسماعیل القحطبی، عنه، عن أبیه روایة شریفة مفصلة فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، ونقله فی کمبا ج ۹ / ۳۵۶، و جد ج ۳۹ / ۳۷.

وفی الخصال ج ۲ / ۹۹ بإسناده عن الحسن بن إسماعیل، عنه، عن أبیه، الحدیث النبوی فی فصل محبة أهل البیت علیهم السلام.

۶۲۲۸ – سعید بن حکیم أبو زید العبسی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی نصر بن مزاحم فی کتاب صفین عنه، عن الحسن بن کثیر، عن أبیه حدیث مرور مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فی طریق صفین بکربلاء وإخباره عن الشهادة. جد ج ۴۱ / ۳۳۹، وکمبا ج ۹ / ۵۹۲.

۶۲۲۹ – سعید بن حماد:

من أصحاب الرضا علیه السلام، والظاهر أنه والد الحسین المذکور.

۶۲۳۰ – سعید بن خالد:

لم یذکروه. روی المفید بإسناده عنه حدیث قدوم جاثلیق فی المدینة وسأله عن أبی بکر وعجزه وإخبار سلمان مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام بذلک ومجیئه إلی المسجد وجوابه مسائله. کمبا ج ۴ / ۱۰۵، وجد ج ۱۰ / ۵۴. وابن أخیه یحیی بن العلاء الرازی یروی عنه، عن أبی إسحاق. بشا ص ۲۳۷.

۶۲۳۱ – سعید بن خلیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثو عن إسماعیل بن داود، عنه، عن یعقوب بن سلیمان. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۰، وجد ج ۴۵ / ۳۰۷.

۶۲۳۲ – سعید بن خیثم أبو معمر الهلالی الکوفی:

ضعیف کان من دعاة زید وأخوه معمر رویا عن أبی جعفر وأبی عبد الله

(۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، الحسن بن إسماعیل (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن کثیر (۱)، سعید بن حماد (۱)، سعید بن حکیم (۱)، سعید بن خیثم (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الشهادة (۱)، السجود (۱)

علیهما السلام. وتقدم فی ابن أخیه أحمد بن رشید بن خیثم ذکر منه، ونزیدک علیه جملة من روایاته فی کمبا ج ۹ / ۳۱۹، وجد ج ۳۸ / ۲۴۴.

۶۲۳۳ – سعید بن داود بن الزبیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۲۵ ص ۱۲۷ عنه، عن مالک بن أنس.

۶۲۳۴ – سعید بن رافع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی معانیه ص ۳۹۹ عن الأصبغ بن زید، عنه، عن زید بن علی علیه السلام. ومثله فی دلائل الطبری ص ۵. وفیه سعید بن نافع.

۶۲۳۵ – سعید الرومی:

مولی أبی عبد الله علیه السلام من أصحاب الصادق علیه السلام روی عنه حماد وأبان قاله الشیخ.

روی ابن مسکان عنه کما عن رجال البرقی ص ۳۸.

روی ابن مسکان، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۴ / ۴۷۹.

۶۲۳۶ – سعید بن زکریا المدائنی: یأتی فی محمد بن سوار روایته.

۶۲۳۷ – سعید بن زیاد بن قید بن زیاد بن أبی هند أبو عثمان:

لم یذکروه. روی المفید عن علی بن زنجویه الدینوری، عنه، عن أبیه، عن جده حدیث فوائد الزبیب. کتاب الاختصاص ص ۱۲۳، ونقله کمبا ج ۱۴ / ۸۴۵، وجد ج ۶۶ / ۱۵۳.

۶۲۳۸ – سعید بن زیاد بن المنذر الهمدانی:

روی یونس بن أرقم الکندی عنه. ایضاح القاضی نعمان ص ۸۴.

(۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مولی أبی عبد الله علیه السلام (۱)، أحمد بن رشید بن خیثم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زیاد بن المنذر (۱)، سعید الرومی (۱)

۶۲۳۹ – سعید بن زید بن أرطاط:

لم یذکروه. لقی کمیل بن زیاد، وروی عنه وصیة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام له المفصلة. کمبا ج ۱۷ / ۷۴، وجد ج ۷۷ / ۲۶۶، وبشا ص ۲۵.

۶۲۴۰ – سعید بن زید بن نفیل القرشی العدوی:

هو أحد العشرة المبشرة ومن رواة حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۴.

وهو من رواة حدیث العشرة وجاعلها. کفایة الأثر فی النصوص باب ۱۶، و ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۷ / ۲۳۰ لغة (عشر) ما یتعلق بهذا الحدیث. توفی سنة ۵۰ – ۵۱.

۶۲۴۱ – سعید بن زید بن عمرو العدوی:

المعدود من مجاهیل الصحابة وقیل: إنه من العشرة المبشرة وجده عمرو بن نفیل. وتقدم أبوه زید بن عمرو بن نفیل.

وبالجملة عده ابن أبی الحدید من الجماعة الذین اعتزلوا عن القتال مع أمیر المؤمنین علیه السلام وقال: فیهم خذلوا الحق ولم ینصروا الباطل. کمبا ج ۸ / ۷۲۸. والظاهر اتحاده مع سابقه.

ومن أحفاده نفیل بن هشام بن سعید. روی عن أبیه، عن جده، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۱۵ / ۲۰۵، وکمبا ج ۶ / ۴۸.

۶۲۴۲ – سعید بن زید:

لم یذکروه. قال مولانا أبو الحسن علیه السلام: إذا صلیت المغرب فلا تبسط رجلک ولا تکلم أحدا حتی تقول: مائة مرة بسم الله الرحمن الرحیم لا حول ولا قوة إلا بالله العلی العظیم. وکذلک بعد الغداة تدفع عنک مائة نوع من البلاء کما فی عدة الداعی.

وروی محمد بن عبد الحمید، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء باب القول عند الاصباح والامساء ص ۵۳۱.

(۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، العشرة المبشرة (۲)، محمد بن عبد الحمید (۱)، کمیل بن زیاد (۱)، حدیث الغدیر (۱)، سعید بن زید (۴)، الباطل، الإبطال (۱)، القتل (۱)، الجماعة (۱)، الوصیة (۱)، السفینة (۱)

۶۲۴۳ – سعید بن السائب:

لم یذکروه. وتأتی روایته فی معن بن عیسی الروی عنه، عن نوح بن صعصعة.

۶۲۴۴ – سعید بن سالم:

لم یذکروه. روی عثمان بن عبد الله عنه، عن عبید بن طفیل حدیث الفضائل.

کتاب الدلائل للطبری ص ۳.

ولعله سعید بن سالم الأزدی أو ابن سالم القداح المکی. المعدودین من أصحاب مولانا الصادق علیه السلام.

۶۲۴۵ – لم یذکروه. وهو الذی هرب من زیاد بن أبی سفیان إلی مولانا الحسن المجتبی علیه السلام فکتب إلیه الحسن یشفع فیه فلم یقبل اللعین بن اللعین وکتب کتابا إلیه فأنفذ الحسن علیه السلام کتابه إلی معاویة، فکتب معاویة إلی زیاد یؤنبه و یأمره أن یخلی عن سعید وولده وامرأته ورد ماله وبناء ما قد هدمه من داره – الخ. کمبا ج ۱۰ / ۱۲۴، وجد ج ۴۴ / ۱۰۴.

۶۲۴۶ – سعید بن سعد بن عبادة الأنصاری:

لم یذکروه. وهو من رواة حدیث الولایة رواه عنه ابن عقدة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۴.

وعن الاستیعاب أنه کان والیا لعلی علیه السلام علی الیمن فلا یبعد أن یکون کأخیه قیس شیعیا.

۶۲۴۷ – سعید بن سعید البلخی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل وثواب الاعمال بإسناده، عن الفضل بن کثیر المدائنی، عنه قال: سمعت أبا الحسن صلوات الله علیه یقول: إن الله عز وجل فی وقت کل صلاة یصلیها هذا الخلق لعنة. قال: قلت: جعلت فداک ولم ذاک؟

(۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، عثمان بن عبد الله (۱)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبادة (۱)، سعید بن سالم (۲)، سعید بن سعید (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)

قال: بجحودهم حقنا وتکذیبهم إیانا. کتاب الکفر ص ۱۳، وجد ج ۷۲ / ۱۳۲.

أقول: یستفاد منه حسنه وکماله وسلامة إیمانه.

۶۲۴۸ – سعید بن سفیان الأسلمی المدنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی دعبل بن علی الخزاعی، عنه و محمد بن إسماعیل، عن الصادق علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۸۲.

۶۲۴۹ – سعید السمان:

روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. وروی عنه، أبان بن عثمان و معاویة بن وهب وعبد الله بن عبد الرحمن. وهو ابن عبد الرحمن الآتی.

۶۲۵۰ – سعید بن سنان الشیبانی أبو سنان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید ص ۳۹ فی روایة شریفة فی التوحید، رواها، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۶۲۵۱ – سعید بن سوید:

لم یذکروه. وقال: صلی بنا معاویة بالنخیلة الجمعة فخطب – الخ. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۲، وجد ج ۴۴ / ۵۳.

کنز: عن محمد بن العباس، عن سعید بن عجب الأنباری، عنه، عن علی بن سهر، عن حکیم بن جبیر، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: مثل أمیر المؤمنین علیه السلام مثل قل هو الله أحد – الخ. جد ج ۳۹ / ۲۸۸، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰. ورواه فی البرهان، عن محمد بن العباس، مثله.

۶۲۵۲ – لم یذکروه. روی الحسن بن جمهور العمی وغیره، عنه، معجزتین رآهما من أبی الحسن علی الهادی صلوات الله علیه. ویستفاد منه کونه من أصحابه الحسان.

کمبا ج ۱۲ / ۱۴۱ و ۱۴۲، وجد ج ۵۰ / ۱۸۲ و ۱۸۳. وروایته الأخری فیه ص ۱۹۰.

(۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، معاویة بن وهب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، أبان بن عثمان (۱)، سعید بن سفیان (۱)، محمد بن العباس (۲)، سعید بن سنان (۱)، حکیم بن جبیر (۱)، سعید السمان (۱)، دعبل بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

وتقدم فی أبی الحسین بن سهلویه، ما یتعلق به.

۶۲۵۳ – سعید بن صالح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن عبد الله بن أحمد بن نهیک، عنه، عن الحسن بن علی بن أبی المغیرة. کمبا ج ۲۲ / ۱۴۲، وجد ج ۱۰۱ / ۱۱۸، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۳۲۵.

ونقل النجاشی ص ۳۷، عن عبید الله بن أحمد بن نهیک، عنه، کتاب الحسن بن علی بن أبی المغیرة.

۶۲۵۴ – سعید بن طریف التمیمی الحنظلی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. ولعله مصحف سعد المذکور أو أخوه.

۶۲۵۵ – سعید بن العاص بن سعید بن العاص القرشی الأموی:

من أتباع معاویة. کمبا ج ۹ / ۶۴۰، وجد ج ۴۲ / ۱۶۶.

جملة من ذمومه وأنه الذی کتب الصحیفة الملعونة، فی السفینة لغة (سعد).

وکان عامل عثمان علی الکوفة وسیر جمعا من عظماء الشیعة إلی الشام کما تقدم فی الأسود بن یزید.

جملة من قضایاه ومثالبه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۸ / ۲۶۹.

وکان أبوه من جیران رسول الله، الذین کانوا یؤذونه. وقتله أمیر المؤمنین علیه السلام یوم بدر مشرکا. ج ۸ / ۲۶۹.

۶۲۵۶ – سعید بن عامر:

لم یذکروه. وقع فی طریق أحمد بن محمد بن عیاش فی کتاب مقتضب الأثر ص ۱۴، فی روایة مسائل الیهودی عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. وفیه التنصیص بالأئمة الاثنی عشر وفضائلهم وفضائل أمیر المؤمنین علیه السلام و شهادته، وجد ج ۳۶ / ۲۲۰، وکمبا ج ۹ / ۱۲۶.

(۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الحسن بن علی بن أبی المغیرة (۲)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، عبد الله بن أحمد بن نهیک (۱)، أحمد بن محمد بن عیاش (۱)، الأسود بن یزید (۱)، الصحیفة الملعونة (۱)، سعید بن طریف (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

۶۲۵۷ – سعید بن عبد الرحمن:

وقیل: ابن عبد الله الأعرج السمان أبو عبد الله الکوفی. ثقة. قاله النجاشی و العلامة وغیرهما. وروی عن أبی عبد الله علیه السلام. وله کتاب. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه، فی صواحب الأصول المعتمدة.

روایته عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، حدیث بناء قریش للکعبة و تشاجرهم فی نصب الحجر وما فعله رسول الله قبل البعثة فی ذلک. کمبا ج ۶ / ۷۹.

وغیره ج ۲۱ / ۱۸، وجد ج ۱۵ / ۳۳۷، و ج ۹۹ / ۷۸.

وروی الصدوق فی الصحیح، عن سعید بن عبد الله الأعرج، عن الصادق علیه السلام، حدیث ما جری بین الامام وبین ابنه إسماعیل بعد وفاته.

وروی صفوان، عن سعید الأعرج، عن موسی الکاظم علیه السلام، یب ج ۸ باب حکم الظهار ص ۱۴ ح ۴۵.

۶۲۵۸ – سعید بن عبد الرحمن بن محمد بن عبد الله بن إدریس الأسترآبادی:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۲۵۴، عن والده والقاضی أبو أحمد بن إبراهیم بن مطرف، عنه أنه کتب إلیهما، عن محمد بن إبراهیم بن إترویه الأسترآبادی – الخ.

۶۲۵۹ – سعید بن عبد الرحمن المخزومی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن تمیم بن بهلول، عنه، عن الحسین بن زید الشهید – الخ. ورواه فی البحار، عنه، مثله. وجد ج ۱۰۳ / ۵، وکمبا ج ۲۳ / ۵.

۶۲۶۰ – سعید بن عبد العزیز:

لم یذکروه. وروی المفید فی ختص ص ۱۲۸، عنه روایة.

المناقب: عنه، عن الحسن صلوات الله علیه. المستدرک ج ۱ / ۵۵۰.

۶۲۶۱ – سعید بن عبد الکریم الواسطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید، عن عبد الله بن الجراح، عنه، عن الربیع بن

(۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام

الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن إدریس (۱)، عبد الله الکوفی (۱)، سعید بن عبد الله (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، تمیم بن بهلول (۱)، سعید الأعرج (۱)، عبد العزیز (۱)، عبد الکریم (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صبیح. جمال الأسبوع ص ۱۴۴.

۶۲۶۲ - سعید بن عبد الله الحنفی:

فی أعلا درجة الوثاقة والجلالة، ومن أفاضل شهداء الطف، وهو الذی جعل نفسه وقایة لمولانا الحسین صلوات الله علیه یوم عاشوراء، حین الصلاة.

رضوان الله تعالی علیه. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۸ و ۱۹۷، وجد ج ۴۵ / ۲۱ و ۲۶.

وتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۲. ولکن فی ج ۴۵ / ۷۰: سعد بن عبد الله.

وهذا غیر سعید مولی عمر بن خالد الشهید المتشرف بالسلام أیضا کما سیأتی.

۶۲۶۳ - سعید بن عبد الله بن عجب الأنباری أبو عثمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن الجعابی، عنه، عن خلف بن درست، کما فی روایة شریفة نقلها فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۶۲، وجد ج ۴۰ / ۳۳، وکمبا ج ۹ / ۴۳۴.

۶۲۶۴ - سعید بن عبد الله بن موسی:

لم یذکروه. روی المفید، عن أحمد بن محمد بن الولید، عن أبیه، عنه، عن محمد بن عبد الله العرزمی، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: أعطانی الله خمسا. وأعطی علیا خمسا - الخ. کمبا ج ۳ / ۲۹۷ و ج ۶ / ۱۷۰. وتمامه فی ج ۹ / ۲۹۷، وجد ج ۸ / ۲۷، و ج ۱۶ / ۳۱۷، و ج ۳۸ / ۱۵۷، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۰۲. و لعله مصحف سعد بن عبد الله بن أبی خلف المذکور فیه أن اسم أبی خلف موسی.

۶۲۶۵ - سعید بن عبد الملک:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر صلوات الله علیه، روی عنه. معانی الأخبار ص ۲۰۸، وکمبا ج ۲۴ / ۲۰ وجد ج ۱۰۴ / ۳۱۶.

وذکر له روایة فی الکتب الأربعة کما فی مفتاحها.

(۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، یوم عاشوراء (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن أبی خلف (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، سعید بن عبد الله (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن الولید (۱)، عمر بن خالد (۱)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۱)

۶۲۶۶ - سعید بن عبید البختری:

لم یذکروه. وهو من خلص أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. له کلمات شریفة حین أراد غزوة الجمل، تنبئ عن حسنه وکماله. وبعد کلماته قال له أمیر المؤمنین علیه السلام: یرحمک الله، فقد أدی لسانک ما یجد ضمیرک لنا. ونسأل الله أن یرزقک المافیة ویثیبک الجنة. کمبا ج ۸ / ۴۱۳، وجد ج ۳۲ / ۱۰۲، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۶۹، وأمالی المفید مج ۳۵. ویظهر منه اتحاد هذا مع لاحقه.

۶۲۶۷ - سعید بن عبید الطائی:

صحابی مجهول. جملة من روایاته فی أمالی المفید مج ۲۰ ص ۹۴، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۴.

روی خلف بن خلیفة، عنه، عن علی بن ربیعة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

وعن الطبری أنه قام إلی أمیر المؤمنین علیه السلام لما أراد الجمل وقال: و سأجهد وبالله التوفیق، أما أنا فسأنصح لک فی السر والعلانیة، وأقاتل عدوک فی کل موطن، وأری لک من الحق ما لا أراه لاحد من أهل زمانک، لفضلک و قرابتک. قال علیه السلام:

رحمک الله، قد أدی لسانک عما یجن ضمیرک. فقتل معه بصفین.

ورواه المفید وفیه: وأری لک من الحق ما لم أکن أراه لمن کان قبلک ولا لاحد الیوم من أهل زمانک.

۶۲۶۸ - سعید بن عبیدة:

لم یذکروه. روی الأعمش، عنه، عن عبد الله بن بریدة الأسلمی، حدیث الولایة. بشا ص ۱۶۳.

۶۲۶۹ - سعید بن عثمان:

من أصحاب مولانا السجاد صلوات الله علیه. عدوه مجهولا، لکن یستفاد

(۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۴)، عبد الله بن بریدة (۱)، علی بن ربیعة (۱)، سعید بن عثمان (۱)، سعید بن عبید (۲)، القتل (۱)، الجهل (۱)

حسنه وکماله مما رواه الحسن بن علی بن مهران، عنه، عن داود الرقی، تفسیر عدة من آیات سورة الرحمن لا یقوله الامام إلا للکامل من شیعته، مثل داود الرقی، و لا ینقله داود إلا لمن یجده أهلا لذلک. کمبا ج ۷ / ۱۵۵، وجد ج ۲۴ / ۳۰۹.

وروی عن الفصیل بن الزبیر. بشا ص ۱۸۴.

۶۲۷۰ - سعید بن عثمان الخزاز: لم یذکروه. وتأتی روایته فی أبی سعید المدائنی.

۶۲۷۱ - سعید بن عثمان بن عفان:

سؤاله عن معاویة أن یستعمله علی خراسان وما جری بینهما. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۲۳۴.

۶۲۷۲ - سعید بن عجب الأنباری:

لم یذکروه. تقدم فی سعید بن سوید روایته. ولعله منسوب إلی جده وأبوه عبد الله کما تقدم.

۶۲۷۳ - سعید بن عفیر الأزدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ (۵۳).

۶۲۷۴ - سعید بن عفیر:

روی أحمد بن منصور الرمادی، عنه، عن ابن لهیعة. مجالس المفید مج ۶.

۶۲۷۵ - سعید بن علاقة:

کنیته أبو فاختة. وتقدم ابناه ثور وثویر، ورویا عن أبیهما کما تقدم.

وروی عنه، أبو حمزة الثمالی، ما یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۹ / ۳۶۶ و ۴۳۹، وجد ج ۳۹ / ۹۳، و ج ۴۰ / ۵۳.

وفی هذه الروایات، جعل اسم أبیه علاقة، کما تری. قال النجاشی فی ترجمة ابنه ثویر: واسم أبی فاختة سعید بن علاقة، یروی عن أبیه، وکان مولی أم هانی بنت أبی طالب علیه السلام. وعن الشیخ فی باب أصحاب السجاد والباقر و

(۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، الخلیفة عثمان بن عفان (۱)، الحسن بن علی بن مهران (۱)، أبو حمزة الثمالی (۱)، سورة الرحمن (الرحمان) (۱)، سعید بن علاقة (۲)، داود الرقی (۲)، سعید بن عثمان (۱)، سعید بن عفیر (۲)، خراسان (۱)

الصادق صلوات الله علیهم أنه سماه جمهان، وقیل حمران.

قب: عد من أصحاب السجاد علیه السلام، سعید بن جهان الکنانی، مولی أم هانی. کمبا ج ۱۱ / ۳۸، وجد ج ۴۶ / ۱۳۳.

ل: عن سعيد بن علاقة، عن أمير المؤمنين عليه السلام قال: قطيعة الرحم تورث الفقر. كتاب العشرة ص ۲۷، وجد ج ۷۴ / ۹۱.

۶۲۷۶ – سعيد بن عمار:

لم يذكروه. روى الحسن بن على بن مروان، عنه، عن أبى مروان، عن الصادق صلوات الله عليه، حديث الرجعة. كمبا ج ۱۳ / ۲۲۹، وجد ج ۵۳ / ۱۱۳.

۶۲۷۷ – سعيد بن عمرو بن أبى نصير:

لم يذكروه. روى الثقة الجليل على بن أسباط فى نوادره، عنه، عن أبى حمزة الثمالى، عن السجاد عليه السلام، وكمبا ج ۱۴ / ۶۳۲، وجد ج ۶۳ / ۲۷۰.

۶۲۷۸ – سعيد بن عمر بن أبى نصر السكونى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. والظاهر اتحاده مع سابقه.

۶۲۷۹ – سعيد بن عمرو الأشعثى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق، عن محمد بن عبد الله الحضرمى، عنه، عن سفيان بن عيينة. الخصال ص ۱۵۴.

۶۲۸۰ – سعيد بن عمرو بن أشوع الكوفى:

عد من أجلة التابعين المجروحين عند العامة لتشيعهم.

۶۲۸۱ – سعيد بن عمرو الجعفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، كما قاله الشيخ.

وروى على بن عقبة، عنه، عن محمد بن مسلم. أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۹۴ و ۳۰۳.

وروى أيضا عنه، عن محمد بن مسلم، عن أبى جعفر عليه السلام. روضة

(۷۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله الحضرمى (۱)، سعيد بن عمرو الجعفى (۱)، سفيان بن عيينة (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عمر بن أبى نصر (۱)، سعيد بن علاقة (۱)، على بن أسباط (۱)، الحسن بن على (۱)، سعيد بن عمرو (۳)، على بن عقبة (۱)، محمد بن مسلم (۲)

الكافى ح ۱۰۰.

ولقد أجاد فيما أفاد العلامة المامقانى، حيث نقل عن الكلينى فى الصحيح عن ثعلبة بن ميمون، عنه، عن الصادق عليه السلام. رواية استدل بها على قوة إيمانه وكماله وشدة تسليمه لامامه.

۶۲۸۲ – سعيد بن عمر القرشى:

لم يذكروه. روى فرات فى تفسيره، عنه، عن الحسين بن عمر الجعفرى، عن أبيه، عن مولانا الإمام السجاد صلوات الله عليه، كما تقدم فى الحسين.

۶۲۸۳ – سعيد بن عمر أو عمرو:

وقع فى طريق المفيد، عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالك الفزارى، عنه، عن الحسن بن ضوء، عن الصادق عليه السلام. كمبا ج ۳ / ۱۳۳، و جد ج ۶ / ۱۵۲.

ووقع فى طريق الصدوق، عن محمد بن يحيى العطار، عن جعفر بن محمد بن مالك، عنه، عن إسماعيل بن بشر بن عمار. أمالى الصدوق مج ۷۶ ص ۳۰۴، كما تقدم فى إسماعيل.

۶۲۸۴ – سعید بن عمیر بن مسعدة:

روی عباد بن یعقوب، عنه، عن مولانا الصادق علیه السلام، کما فی إیضاح القاضی نعمان ص ۱۹۰.

۶۲۸۵ – سعید بن عنایة:

لم یذکروه. روی محمد بن یزید، عنه، عن سلمان الفارسی، خطبة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فی الملاحم. دلائل الطبری ص ۲۵۳.

۶۲۸۶ – سعید بن عیسی الکریزی البصری:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر، عن أبی الفضل العلوی، عنه، عن

(۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، الحسین بن عمر (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن یزید (۱)، جعفر بن محمد (۱)

إبراهیم بن الحکم بن ظهیر، روایة شریفة فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۸۲، وجد ج ۳۵ / ۴۳۲.

ولعله مصحف سعد بن عیسی المذکور أو أخوه. وتقدم فی إبراهیم.

۶۲۸۷ – سعید بن غزوان الأسدی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، ثقة بلا خلاف، وأخوه فضیل، کما ذکره النجاشی. ولسعید هذا أصل رواه ابن أبی عمیر، وابنه محمد بن سعید روی أیضا. أقول: وأخوه الاخر صدقة یأتی.

جملة من روایاته الشریفة فی فضائل أمیر المؤمنین والأئمة من ولده صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۳۴ و ۱۳۵ و ۱۶۴ – ۱۶۶، وجد ج ۳۶ / ۲۵۶ و ۲۶۰ و ۳۹۵ و ۳۹۸.

وروایة ابن أبی عمیر عنه، کان فی سنة ۲۰۴، کما فیه ص ۳۷۲.

والظاهر أنه منسوب إلی جده. وأبوه محمد بن غزوان، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۸۴۷، وجد ج ۶۶ / ۱۶۱. ویأتی.

۶۲۸۸ – سعید بن قطمور:

لم یذکروه. وکان من أحبار یهود الشام، اطلع علی صفة النبی صلی الله علیه وآله، فلما نظر إلیه، عرفه بالنور، وقال: هذا الذی یسفه أحلامنا، ویعطل أدیاننا، ویرمل نسواننا. فاحتال فی قتل النبی صلی الله علیه وآله وأمر زوجته أن یلقی علیه الرحا، إذا دعاه إلی منزله، لیشتری حمله. فذهبت إلی سطح الدار. فلما خرج النبی صلی الله علیه وآله من داره، همت أن تلقی علیه. فأمسک الله علی یدیها، ورجف قلبها، وغشی علیها نور رسول الله. وکان لها ولدان قائمان بفناء الدار، فسقطت الرحا علیهما فماتا – الخ. کمبا ج ۶ / ۱۰۹، و جد ج ۱۶ / ۴۵.

۶۲۸۹ – سعید بن قفل التمیمی:

لم یذکروه. وهو من الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۱۹، وجد ج ۳۳ / ۴۱۹. وتقدم فی

(۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، یوم عرفة (۱)، إبراهیم بن الحکم (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، سعید بن غزوان (۱)، محمد بن سعید (۱)، الشام (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)، التصدّق (۱)

سعد بن مسعود الثقفی.

۶۲۹۰ – سعید بن قیس الهمدانی الصائدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. کذا عن الشیخ. والظاهر أنه غیر الآتی.

۶۲۹۱ – سعید بن قیس بن معرة الأرحبی الهمدانی:

من خیار أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. عده الفضل بن شاذان من التابعین الکبار ورؤسائهم وزهادهم. وعن بعض نسخة: سعد، بدون الیاء.

وبالجملة سعید هذا من الاجلاء. کان یوم الجمل مع مالک الأشتر علی میمنة حزب الله، جند أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کمبا ج ۸ / ۴۲۹. أشعاره فی ج ۹ / ۲۶۵، وجد ج ۳۸ / ۲۲، و ج ۳۲ / ۱۷۲ و ۱۸۰.

أشعاره یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۵۱۲، و جد ج ۳۲ / ۵۷۷.

إمارته علی الجند یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۷۷ و ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۴۰۸ و ۵۷۳.

وصف قتاله یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۵۰۰، وجد ج ۳۲ / ۵۱۴.

إنفاذ أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، إیاه مع بشر بن عمرو الأنصاری، لیدعو معاویة إلی الحق، فانصرفا بعد ما احتجا علیه. کمبا ج ۸ / ۵۱۱ و ۴۸۴، وجد ج ۳۲ / ۵۷۳ و ۴۴۸، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۳۰۷.

وکذا فی یوم الخوارج. جد ج ۳۸ / ۱۸۳، و ج ۳۳ / ۳۸۳، وکمبا ج ۸ / ۶۱۰، و ج ۹ / ۳۰۴.

ومن جملة قضایاه أن یوم صفین برز عمرو بن الحصین السکسکی، فنادی:

أبا حسن هلم إلی المبارزة. فأومی علی صلوات الله علیه إلی سعید بن قیس الهمدانی، فبارزه، فضربه بالسیف فقتله. کمبا ج ۸ / ۴۹۱، و جد ج ۳۲ / ۴۷۶.

وبعد کتابة صحیفة الصلح والتحکیم، جاءت إلی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه همدان کأنها رکن حصین فیهم سعید بن قیس وابنه عبد الرحمن فقال سعید:

ها أنا ذا وقومی لا نرد أمرک، فقل ما شئت نعلمه. فقال: أما لو کان هذا قبل

(۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، صلح (یوم) الحدیبیة (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، مالک الأشتر (۱)، سعید بن قیس (۴)، سعد بن مسعود (۱)، حزب الله (۱)، الخوارج (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

سطر الصحیفة، لأزلتهم عن عسکرهم أو تنفرد سالفتی، ولکن انصرفوا راشدین – الخ. کمبا ج ۸ / ۵۰۵، وجد ج ۳۲ / ۵۴۶.

قیامه مع حجر بن عدی وقولهما: لا یسوؤک الله یا أمیر المؤمنین! مرنا بأمرک نتبعه. فوالله العظیم، ما یعظم جزعنا علی أموالنا أن نفرق ولا علی عشائرنا أن نقتل فی طاعتک. فقال لهم: تجهزوا للمسیر إلی عدونا – الخ. کمبا ج ۸ / ۷۰۰.

الکلمات فی مدحه. ص ۴۹۶، وجد ج ۳۲ / ۴۹۸.

حکم الإمام الحسن المجتبی صلوات الله علیه بتأمیره علی جنده بعد قیس بن سعد وأمره بمشاورة ابن عباس معهما وعده إیاه من بقیة ثقات أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۲، وجد ج ۴۴ / ۵۱.

جملة من روایاته فی النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. جد ج ۳۶ / ۲۳۵، وکمبا ج ۹ / ۱۲۹. وجملة فی مدائحه وکماله فی السفینة لغة (سعد).

خطبته فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام وذم معاویة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۱۶۳. وابنه عبد الرحمن یأتی.

۶۲۹۲ – سعید بن کثیر:

لم یذکروه. روی التلعکبری، من جعفر بن علی الدقاق، عن الحارث بن محمد، عنه، عن محمد بن الحسین المعروف بسلقاق. کتاب التفضیل للکراجکی ص ۱۹.

۶۲۹۳ – سعید بن کلثوم:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عن الصادق وصف أمیر المؤمنین علیه السلام وأخلاقه وعبادته. کمبا ج ۹ / ۵۳۳. وتمامه مع وصف عبادة السجاد علیه السلام. ج ۱۱ / ۲۳، وجد ج ۴۱ / ۱۱۰، و ج ۴۶ / ۷۵.

۶۲۹۴ – سعید الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۵۸ عن عباس بن العباس

(۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، حجر بن عدی الکندی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن الحسین (۱)، سعید الکندی (۱)، جعفر بن علی (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

القانعی، عنه، عن عبد الله بن حازم الخزاعی. وروی عن الصادق. روی عنه علی بن الحکم کما فی یب ج ۷ باب المزارعة ص ۲۰۸. وأبوه الحسن أو الحسین.

۶۲۹۵ – سعید بن لقمان:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما فی البصائر وکذا عن الشیخ.

۶۲۹۶ – سعید بن مالک بن عبد الله بن العلاء بن خنظلة بن المهرانی أبو الأزهر:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عن محمد بن إدریس، کتاب جحدر بن المغیرة.

۶۲۹۷ – سعید بن محمد البصری أبو زید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید، عن محمد بن العباس بن بسام، عنه، عن عمرة بنت أویس، عن جده الحصین بن عبد الرحمن، حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی جوامع التوحید. کمبا ج ۲ / ۱۹۱، وجد ج ۴ / ۲۶۹.

۶۲۹۸ – سعید بن محمد الطاطری:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام وروی عنه ابن فضال، کما فی یب ج ۶ / ۳۵۶ باب المکاسب المحرمة عن الکافی. ورواه فی الاستبصار ج ۳ باب أجر المغنیة ص ۶۱، وفیه ابن فضال، عن سعد بن محمد الطاطری، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ، ورواه فی الکافی ج ۵ باب کسب المغنیة ص ۱۲۰ عن ابن فضال، عن سعید بن محمد الطاهری، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۶۲۹۹ – سعید بن محمد بن أحمد بن أحمد الواعظ أبو غالب:

لم یذکروه. روی فی بشارة المصطفی، عنه وعمرو بن إبراهیم بن حمزة العلوی معا، عن محمد بن علی بن الحسن العلوی، روایات شریفة تفید حسنه وکماله.

کتاب الایمان ص ۱۳۵ و ۱۳۶، وجد ج ۶۸ / ۱۲۷ و ۱۲۸.

وروی أیضا عنه وعمرو بن محمد العلوی، روایتین ص ۱۲۹.

وروی عنه وعمر بن محمد بن حمزة العلوی، عن محمد بن عبد الرحمن العلوی

(۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، سعید بن محمد الطاهری (۱)، سعید بن محمد الطاطری (۱)، عبد الله بن العلاء (۱)، محمد بن حمزة العلوی (۱)، محمد بن علی بن الحسن (۱)، عمرو بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جحدر بن المغیرة (۱)، محمد بن العباس (۱)، سعید بن لقمان (۱)، محمد بن إدریس (۱)، سعید بن مالک (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد الطاطری (۱)، محمد بن أحمد (۱)، سعید بن محمد (۱)، عمرو بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)، الکسب (۱)، الصدق (۱)

- الخ. ص ۱۳۲. وغیر ذلک فی کمبا ج ۳ / ۲۴۲، وجد ج ۷ / ۱۷۵.

بشا: محمد بن علی بن عبد الصمد، عن أبیه، عن جده، عنه، عن علی بن أحمد الجرجانی. جد ج ۳۸ / ۲۱۷، وکمبا ج ۹ / ۳۱۲.

جملة من روایاته فی بشارة المصطفی ص ۴۳ و ۴۷ و ۵۰ و ۶۳ و ۶۹.

۶۳۰۰ - سعید بن محمد الأسلمی:

لم یذکروه. روی عن أبی الطفیل، حدیث المناشدة یوم الشوری. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۶۷.

۶۳۰۱ - سعید بن محمد الحضرمی الحافظ:

لم یذکروه. روی عمر بن علی العتکی، عنه، عن الحسن بن محمد بن عبد الرحمن. کنز الکراجکی ص ۱۶۲.

وعنه، عن محمد بن الحسین الکوفی أبی حصین. کما فیه ص ۲۸۱.

۶۳۰۲ - سعید بن محمد بن سعید:

لم یذکروه. الطب: عنه، عن موسی بن عیسی الحناط، عن محمد بن سعید - و هو والد سعید بن محمد الشعیری - عن جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیهما.

کتاب الدعاء ص ۲۴۴، وجد ج ۹۵ / ۲۲۰، مثله.

لکن فی نسخة الطب، الذی تکون عندی ص ۱۲۲: سعد بن محمد بن سعید، عن موسی بن قیس الحناط، عن محمد بن سعید - وهو والد سعید بن محمد - عن الشعیری، عن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام.

۶۳۰۳ - سعید بن محمد بن عبد الرحمن بن خارجة الرقی:

لم یذکروه. روی محمد بن خالد الدمشقی، عنه، روایة شریفة. کنز الفوائد ص ۵۹، وکمبا ج ۸ / ۳۱۸، و ج ۱۶ / ۱۰۳، وجد ج ۷۶ / ۳۵۲.

۶۳۰۴ - سعید بن محمد بن غزوان:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام. سن ج ۲ / ۵۴۴.

(۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۱)، موسی بن عیسی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن خالد (۱)، سعید بن محمد (۷)، محمد بن سعید (۳)، عمر بن علی (۱)، الطب، الطبابة (۲)

۶۳۰۵ - سعید بن محمد بن الفضل الواعظ:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۵۲، بإسناده عنه، عن علی بن أحمد الجرجانی، وکمبا ج ۹ / ۳۱۲، وجد ج ۳۸ / ۲۱۷.

۶۳۰۶ - سعید بن محمد الکوفی أبو القاسم:

لم یذکروه. روی علی بن محمد، عنه، عن محمد بن أبی حمزة. یب ج ۱ باب تلقین المحتضرین ص ۴۳۳. ورواه فی صا ج ۱ باب الرجل یموت وهو جنب ص ۱۹۴، مثله.

۶۳۰۷ – سعید بن محمد بن نصر القطان أبو عمرو:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون باب ۶، عن الحسین بن إسماعیل، عنه، عن عبید الله بن محمد السلمی، الحدیث الباقری علیه السلام، فی لوح جابر فی النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وأسمائهم. وفی موضع آخر عن الحسن بن إسماعیل، عنه، کما فیه ص ۴۵، وک ج ۱ باب ۲۷ و ۲۸. ونقله فی جد ج ۳۶ / ۱۹۳ و ۲۰۱، وکمبا ج ۹ / ۱۲۰ و ۱۲۱.

۶۳۰۸ – سعید بن محمد الوراق:

لم یذکروه. روی الحسن بن عرفة، عنه، عن علی بن الحزور، بشا ص ۱۶۱.

۶۳۰۹ – سعید بن محمد:

وقع فی طریق الصدوق، عن علی بن الحسن الطاطری، عنه، عن درست، روایة شریفة. کمبا ج ۱۴ / ۴۷۳، وجد ج ۶۱ / ۲۹۲.

وروی علی بن إبراهیم القمی، فی تفسیره ص ۷۱۲، وغیره ص ۶۱۷ و ۶۱۸ ۷۱۳ و ۷۱۵ عنه، عن بکر بن سهل، روایات شریفة، ونقلها فی کمبا ج ۳ / ۲۲۱ ۲۴۳ و ۳۷۶، وجد ج ۷ / ۱۰۸ و ۱۷۶، و ج ۸ / ۲۹۴.

۶۳۱ – سعید المزیدی المولی:

لم یذکروه. وله کتاب تحفة الاخوان، نقل منه النوری فی مستدرک الوسائل

(۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب مستدرک الوسائل (۱)، یوم عرفة (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، سعید بن محمد الکوفی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الحسن بن إسماعیل (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن أحمد (۱)، محمد الوراق (۱)، محمد بن الفضل (۱)، سعید بن محمد (۲)، علی بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

ج ۱ / ۴۱۸ و ج ۲ / ۷۰ و ۷۳ و ۵۳۱ و ۵۴۸، وغیره.

۶۳۱۱ – سعید بن مسعدة المجاشعی:

هو الأخفش الأوسط. أخذ عن سیبویه، وشرح کتابه. والأخفش عند الاطلاق، ینصرف إلیه.

۶۳۱۲ – سعید بن مسعود الثقفی:

عم المختار، عامل مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه علی المدائن، کما ذکره العلامة المامقانی وأفاد فیما أجاد الکلام فیه. لکن ما ذکره، نقله فی البحار فی حق سعد بن مسعود کما تقدم. جد ج ۵۸ / ۲۲۱ و ۲۳۰، وکمبا ج ۱۴ / ۱۴۴.

۶۳۱۳ – سعید بن مسلم الهمدانی:

لم یذکروه. وهو مولی أمیر المؤمنین علیه السلام ومن عظماء أصحابه. بعثه أمیر المؤمنین من النخیلة فی ثمانیة آلاف، لدفع سفیان بن عوف وجنده و إخراجهم من أرض العراق. فلما بلغوا عانات، سرح سعید أمامه هانی بن الخطاب الهمدانی، فاتبع آثارهم. فلما انصرف، کتب أمیر المؤمنین علیه السلام کتابا و دعاه فدفع الکتاب إلیه، فأمره أن یقرأه علی الناس، فقام سعید حیث یسمع أمیر المؤمنین علیه السلام، فقرأه علی الناس. کمبا ج ۸ / ۶۸۰.

۶۳۱۴ – سعید بن مسلم:

لم یذکروه. هو من أصحاب الإمام السجاد صلوات الله علیه. وروی الشیخ بإسناده، عن إسحاق بن محمد القروی، عنه، عن الإمام السجاد علیه السلام، کمبا ج ۱۳ / ۱۳۵، وجد ج ۵۲ / ۱۲۲.

وسائر روایاته فی الأمالی ص ۱۵۸، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۹. وفیه ص ۲۷ بإسناده عن محمد بن خالد البرقی، عنه، عن داود بن کثیر الرقی.

۶۳۱۵ – سعید بن مسلمة:

کوفی. له کتاب رواه أحمد بن محمد بن عیسی، عن ابن أبی عمیر، عن سعید به

(۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، دولة العراق (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، داود بن کثیر (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، سعید بن مسلمة (۱)، سعد بن مسعود (۱)

کما قاله النجاشی. ونحوه الشیخ فی ست، فیما حکی العلامة المامقانی عنهما و استشهد بروایة ابن أبی عمیر، عنه، علی وثاقته والاعتماد علیه.

وروی الشیخ، عن أیوب بن محمد بن محمد بن فروخ، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه، مدح السخاء. کتاب الاخلاق ص ۳۰۰، وجد ج ۷۱ / ۳۵۲.

وتقدم فی أیوب، مواضع الروایة. وفی بعض النسخ: سعد بن مسلمة، کما فی کمبا ج ۳ / ۳۴۰، وجد ج ۸ / ۱۷۱.

وروی الصدوق فی العیون ج ۱ / ۴۹، عنه، روایة شریفة.

ولعله متحد مع سعید بن مسلمة بن هشام بن عبد الملک بن مروان الدمشقی، المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۶۳۱۶ - سعید بن المسیب بن حزن أبو محمد المخزومی:

کان ختن أبی هریرة علی ابنته وأعلم الناس بحدیثه. ولد لسنتین مضتا من خلافة عمر بن الخطاب سنة خمس عشرة. وقیل: بعد أربع من خلافته. مات سنة ۹۴، وکان فی خلافة الولید بن عبد الملک. وأدرک من أیام الصادق علیه السلام حدود عشرة سنة.

وکان جده حزن أوصی به إلی أمیر المؤمنین علیه السلام فرباه مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

وفی روایة تعداد الحواریین، عده الإمام الکاظم صلوات الله علیه، من حواری الإمام السجاد علیه السلام کما تقدم فی المقدمات.

وروی کش، عن الفضل بن شاذان، أنه لم یکن فی زمن علی بن الحسین صلوات الله علیهما، فی أول أمره، إلا خمسة أنفس: سعید بن جبیر وسعید بن المسیب - الخ.

وروی أیضا بسنده، عن أبی مروان، عن أبی جعفر علیه السلام، قال:

سمعت علی بن الحسین صلوات الله علیه یقول: سعید بن المسیب أعلم الناس بما تقدمه من الآثار وأفقههم فی زمانه.

(۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، أبو هریرة العجلی (۱)، سعید بن المسیب (۳)، سعید بن جبیر (۱)، هشام بن عبد الملک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، علی بن الحسین (۱)، سعید بن مسلمة (۱)، محمد بن محمد (۱)، الحزن (۲)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، السخاء (۱)، الوصیة (۱)

وروی الحمیری فی الصحیح، کما عن قرب الإسناد، عن البزنطی، أنه ذکر عند الرضا علیه السلام، القاسم بن محمد بن أبی بکر خال أبیه وسعید بن المسیب، فقال علیه السلام: کانا علی هذا الامر.

وروی الکلینی فی باب مولد الصادق علیه السلام ج ۱ / ۴۷۲ بإسناده عن إسحاق بن جریر قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: کان سعید بن المسیب و القاسم بن محمد بن أبی بکر وأبو خالد الکابلی من ثقات علی بن الحسین صلوات الله وسلامه علیه.

ویشهد علی ذلک کله ما عن المناقب وروضة الکافی من أنه سأل لیث الخزاعی، سعید بن المسیب، عن إنهاب المدینة. قال: نعم شدوا الخیل إلی أساطین مسجد رسول الله صلی الله علیه وآله، ورأیت الخیل حول القبر، وانتهب المدینة ثلاثا، فکنت أنا وعلی بن

الحسین نأتی قبر النبی، ونصلی ونری القوم وهم لا یروننا، و قام رجل علیه حلل خضر علی فرس محذوف أشهب بیده حربة مع علی بن الحسین صلوات الله علیه، فکان إذا أومأ الرجل إلی حرم رسول الله یشیر ذلک الفارس بالحربة نحوه فیموت من غیر أن یصیبه. جد ج ۴۶ / ۱۳۱، وکمبا ج ۱۱ / ۳۸، نقلا عن المناقب.

وعن وفیات الأعیان، قال: سعید بن المسیب، سید التابعین، جمع بین الحدیث والفقه والزهد والعبادة والورع.

وسئل الزهری ومکحول: من أفقه من أدرکتما؟ فقالا: سعید بن المسیب.

وروی عنه، أنه قال: حججت أربعین حجة.

وقیل: إنه صلی الصبح بوضوء العشاء، وخمسین سنة. انتهی.

وکلمات العامة فی مدحه وتوثیقه کثیرة.

جملة من روایاته الشریفة، الشاهدة علی حسن عقیدته وکماله:

منها: روایة الکلینی عن أبی حمزة، عنه، عن الإمام السجاد صلوات الله علیه، وصف حال مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، وبدء اسلامه وهجرته و

(۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، سعید بن المسیب (۵)، القاسم بن محمد بن أبی بکر (۲)، أبو خالد الکابلی (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسحاق بن جریر (۱)، علی بن الحسین (۳)، القبر (۲)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، الزهد (۱)، الوضوء (۱)

کیفیتها. کمبا ج ۶ / ۴۲۹، وجد ج ۱۹ / ۱۱۵.

ومنها: روایاته فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین والأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کمبا ج ۸ / ۴۶۵، و ج ۹ / ۱۴۱، مکررا، وجد ج ۳۶ / ۲۹۲ و ۲۹۳، و ج ۳۲ / ۳۵۰.

ومنها: روایاته فی فضائل الإمام السجاد صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۱ / ۱۲ و ۴۲ و ۳۸. وفی الأخیر، ما یدل علی مدحه وجلالته وأنه کان مورد عنایات الإمام السجاد علیه السلام فی قضیة الحرة. فراجع إلیه ص ۳۸، وجد ج ۴۶ / ۳۷ و ۱۳۱ و ۱۴۳ و ۱۴۴ و ۱۴۹ و ۱۵۰.

ومنها: روایته قضایا عمر ومکتوبه إلی معاویة أراه ابنه حین خرج بعد شهادة الحسین صلوات الله علیه، علی یزید اللعین وفیه المثالب الکثیرة. کمبا ج ۸ / ۲۳۰.

وجملة من فضائله. فی السفینة لغة (سعد).

ومما ذکرناه، ظهر حسنه وکماله وقوة إیمانه ومعرفته. فلا اعتبار لقول من ذمه، فجعله منحرفا عن أهل البیت، لنقل العامة عنه، نزول قوله تعالی: (ومن الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضات الله) فی حق صهیب کما فی کمبا ج ۹ / ۹۲، وجد ج ۳۶ / ۴۵.

فإن هذا من مختلقات العامة، کما اختلق العامة ونقلوا عن أمیر المؤمنین علیه السلام بعض فضائل أبی بکر وعمر. وکذلک الکلام فیما نقلوه عنه، من عدم إیمان أبی طالب علیه السلام. إن هذا إلا اختلاق. فکما أن المنسوب به مفتری، کذلک المنسوب إلیه.

فالعجب العجب، من کلمات الأمینی فی الغدیر ط ۲ ج ۸ / ۸ و ۹.

وابنه محمد وحفیده عمران بن محمد بن سعید یأتیان.

ولقد فصل الکلام فیه العلامة المامقانی وأجاد فیما أفاد، وأجاب عما زعم منه ذمه، فراجع إلیه.

(۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما

السلام) (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، عمران بن محمد (۱)، السفینة (۱)

۶۳۱۷ – سعید المکی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن خلاد اللؤلؤی، عنه، عن الصادق علیه السلام. غیبة الشیخ ص ۳۹.

۶۳۱۸ – سعید بن منخل:

لم یذکروه. روی تفسیر قوله تعالی: (واتوا البیوت من أبوابها) إنها الأئمة والأبواب أبوابها کما فی شی ج ۱ / ۸۶.

۶۳۱۹ – سعید بن المنذر بن محمد:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الروضة، عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبیه، عن جده، حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام بذی قار. کمبا ج ۱۷ / ۹۶، وجد ج ۷۷ / ۳۶۵.

أقول: وفی المصدر الذی عندی: سعد، بدون الیاء وقد تقدم. وأبوه یأتی.

۶۳۲۰ – سعید بن منصور:

من رؤساء الزیدیة. کمبا ج ۱۱ / ۵۴، وجد ج ۴۶ / ۱۹۴.

جملة من روایاته فی کمبا ج ۱۴ / ۵۲۸، وجد ج ۶۲ / ۱۸۳، والطب ص ۶۴، عنه، عن زکریا بن یحیی المزنی.

ولعله الجواشنی الذی روی علی بن الحارث، عنه، عن أحمد بن علی البدیلی، روایة کریمة مفصلة، کما فی إکمال الدین ج ۲ باب ۳۳ ص ۳۵۲ ح ۵۰. وتقدم فی أحمد بن طاهر.

ولعله الذی له کتاب السنن کما فی جد ج ۸۶ / ۱۶۰، وکتاب الصلاة ص ۴۶۳.

۶۳۲۱ – سعید مولی عمر بن خالد الصیداوی:

لم یذکروه. وهو من شهداء الطف ومتشرف بالسلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۲، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

(۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، علی بن الحارث (۱)، سعید بن المنذر (۱)، أحمد بن علی (۱)، سعید بن منصور (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عمر بن خالد (۱)، الشهادة (۱)، الطهارة (۱)

۶۳۲۲ – سعید بن مینا:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی أمالی المفید مج ۲۹ ص ۱۴۵، عن محمد بن إسحاق بن یسار، عنه، وجد ج ۷ / ۳۳، وکمبا ج ۳ / ۱۹۸.

۶۳۲۳ – سعید بن نافع: لم یذکروه. وقد تقدم فی سعید بن رافع.

۶۳۲۴ – سعید بن نجیح: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۱۲.

۶۳۲۵ – سعید بن نصر القطان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی إکمال الدین ج ۱ / ۴۲۳، عن الحسن بن إسماعیل، عنه، عن عبید الله بن محمد السلمی، حدیث اللوح المعروف.

۶۳۲۶ – سعید بن النضر:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی منصور بن العباس و الحسن بن علی بن النضر، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه. معانی الأخبار للصدوق ص ۳۲۴.

۶۳۲۷ – سعید النقاش:

روی خلف بن حماد، عنه، عن الصادق علیه السلام. تفسیر العیاشی ج ۱ / ۸۲.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة المستخرجة منها أحادیث کتابه وفیه دلالة علی اعتماده علیه. وروی کتابه محمد بن سنان. وقد أثبتنا فی محله وثاقة محمد بن سنان وضعف مضعفه.

۶۳۲۸ - سعید بن نمران الهمدانی:

عامل مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، علی الجند من أرض الیمن و کتب إلیه وإلی ابن عباس: سلام الله علیکما - الخ. کمبا ج ۸ / ۶۶۹ و ۶۷۲.

(۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، إسحاق بن یسار (۱)، منصور بن العباس (۱)، سعید بن النضر (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن سنان (۱)، حدیث اللوح (۱)، خلف بن حماد (۱)

هربه من بسر بن أرطاة وقدومه علی أمیر المؤمنین علیه السلام. ص ۶۷۲ و ۷۰۲.

قال العلامة المامقانی: ولما قدم علی أمیر المؤمنین، عاتبه علی ترک القتال، فزعم أنه قاتل، لکن عبید الله بن العباس وهو عامله علی صنعاء، خذله وقال:

لا طاقة لنا بقتال القوم. وکان کاتب أمیر المؤمنین. وهو من أصحاب حجر بن عدی، أرسله زیاد فیمن أرسله إلی معاویة لیقتله، فشفع فیه حمران بن مالک الهمدانی، فأطلقه. انتهی ملخصا. وفیما ذکرنا دلالة علی تشیعه وکماله بل عدالته، لکونه عامل أمیر المؤمنین علیه السلام.

۶۳۲۹ - سعید بن الولید:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام. دخل مع أبان بن تغلب علی الصادق علیه السلام. وروی عنه، سیف بن عمیرة. کتاب العشرة ص ۱۱۰، و جد ج ۷۴ / ۳۸۴، والمعانی ص ۲۲۹، وسن ج ۲ / ۳۹۱.

۶۳۳۰ - سعید بن وهب الهمدانی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وهو مع سعید بن قیس کانا مع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. التوحید باب القضاء ص ۲۷۲. وذکرنا فی مستدرک ج ۳ / ۲۰۹ لغة (حنف) أن مخنف بن سلیم، عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی إصفهان وهمدان استعمله علی همدان، حین طلبه. وکمبا ج ۸ / ۴۷۵، وجد ج ۳۲ / ۴۰۰. وسائر روایاته فی بشا ص ۲۶۹.

۶۳۳۱ - سعید بن هارون أبو عمرو المروزی:

لم یذکروه. وقد زاد علی الثمانین سنة. ووقع فی طریق السید فی الاقبال، عن الشیخ الطوسی، عن التلعکبری وغیره، عن علی بن أحمد الخراسانی فی شهر رمضان سنة ۳۳۷، عنه، عن الفیاض بن محمد بن عمر الطرموسی بطوس سنة ۲۵۹، وقد بلغ التسعین، أنه شهد أبا الحسن الرضا صلوات الله علیه، فی یوم

(۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، شهر رمضان المبارک (۱)، مدینة إصفهان (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، أحمد الخراسانی (۱)، سعید بن الولید (۱)، أبان بن تغلب (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، سعید بن وهب (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، سعید بن قیس (۱)، محمد بن عمر (۱)، القتل (۳)، الشهادة (۱)

الغدیر. ثم ذکر روایة شریفة مفصلة، فی فضل یوم الغدیر وفیه خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی ذلک. ومثله فی مصباح الشیخ ص

۶۹۶.

۶۳۳۲ – سعید بن یحیی الأموی:

لم یذکروه. روی یحیی بن محمد بن صاعد، عنه، عن أبی بکر بن عیاش، حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام. المستدرک ج ۱ / ۱۸. وله کتاب المغازی، نقل منه، کما فی کتاب معادن الحکمة ص ۲۲۹.

۶۳۳۳ – سعید بن یربوع المخزومی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه، عن إبراهیم بن عبد الله القلاء، عنه، عن أبیه، عن عمار بن یاسر، روایة شریفة فی تفسیر قوله تعالی: (جبریل و صالح المؤمنین) أنه أمیر المؤمنین علیه السلام، قرن مع جبرئیل. کمبا ج ۹ / ۸۸، وجد ج ۳۶ / ۲۹.

وبالجملة شهد الفتح مسلما وتوفی سنة ۵۴، وکان عمره ۱۲۰ – ۱۲۴.

۶۳۳۴ – سعید بن یزید الأزدی:

عدوه من مجاهیل الصحابة، لکن روی حدیث العشرة. قال زبیر یوم الجمل لأمیر المؤمنین علیه السلام: کیف أدخل النار وقد شهد لی رسول الله بالجنة؟! قال:

متی؟ قال: سمعت سعید بن یزید، یحدث عثمان بن عفان فی خلافته أنه سمع رسول الله یقول: عشرة فی الجنة – الخ. کمبا ج ۹ / ۱۴۹، وجد ج ۳۶ / ۳۲۴.

۶۳۳۵ – سعید بن یزید الزیات:

لم یذکروه. روی عن زیاد القندی، عن الکاظم صلوات الله علیه، النص علی الرضا علیه السلام. إثبات الوصیة للمسعودی ص ۱۷۰.

۶۳۳۶ – سعید بن یزید:

لم یذکروه. روی الحسن بن محبوب، عنه. کمبا ج ۵ / ۱۰۹، وجد ج ۱۱ / ۳۹۱.

(۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، الخلیفة عثمان بن عفان (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، سعید بن یحیی (۱)، عمار بن یاسر (۱)، زیاد القندی (۱)، یحیی بن محمد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الشهادة (۲)

۶۳۳۷ – سعید بن یسار الضبیعی الحناط الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما، ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه محمد بن أبی حمزة وغیره.

۶۳۳۸ – سعید بن یسار بیاع السابری:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه یونس بن یعقوب و حماد بن عثمان. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء باب البکاء ص ۴۸۳ ح ۹، وفیه ج ۳ کتاب الصلاة باب فی البکاء والدعاء فی الصلاة ص ۳۰۱ ح ۲.

۶۳۳۹ – سعید بن یوسف البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق بشا ص ۱۰۲، عن المفید، عن الجعابی، عن ابن عقدة، عن عمر بن أسلم، عنه، عن خالد بن عبد الرحمن المدائنی – الخ.

وکذا فی أمالی المفید ص ۹۱، عنه، روایة شریفة.

وروی المفید، عنه، روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام و شیعته. کتاب الایمان ص ۱۰۸، وجد ج ۶۸ / ۲۳.

۶۳۴۰ – سفیان بن إبراهیم بن مزید الأزدی الجریری:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام، ما یدل علی حسن عقیدته، کما تقدم فی الحارث.

۶۳۴۱ – سفیان بن إبراهیم بن مرثد الحارثی:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی الخزاز، عنه، کتاب عبد المؤمن بن القاسم.

جیش ص ۱۷۵.

۶۳۴۲ – سفیان بن إبراهیم الحمیری:

لم یذکروه. روی الحسن بن علی بن فضال، عنه، عن أبیه، عن أبی صادق، عن

(۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن یحیی الخزاز (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، سفیان بن إبراهیم (۳)، عبد المؤمن بن القاسم (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، سعید بن یسار (۲)، حماد بن عثمان (۱)، البکاء (۲)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)

أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. غیبة النعمانی ص ۱۳۲.

وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۲۸۶، عن محمد بن علی وأبی الخزرج، عنه، عن أبیه، عن أبی صادق، قال: سمعت علیا علیه السلام یقول: أثافی الاسلام ثلاث – إلخ.

وروی علی بن الحکم، عن سفیان الجریری، عن أبی صادق، عن أبی جعفر علیه السلام قال: دولتنا آخر الدول – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۸۶، وجد ج ۵۲ / ۳۳۲.

۶۳۴۳ – سفیان بن إبراهیم الغامدی القاضی:

لم یذکروه. سمع عن الصادق علیه السلام وروی عنه، کما تقدم فی سعدان بن إسحاق، ما یفید حسن عقیدته وکماله.

۶۳۴۴ – سفیان بن أبی لیلی الهمدانی:

عده مولانا الکاظم صلوات الله علیه، فی روایة المتحورة، من حواری مولانا الحسن المجتبی صلوات الله علیه، کما تقدم فی المقدمات.

وأما خبر کش فی وروده علی الحسن المجتبی علیه السلام، وقوله له: السلام علیک یا مذل المؤمنین! وقوله: عمدت إلی أمر الأمة فخلعته من عنقک وقلدته هذه الطاغیة، یحکم بغیر ما أنزل الله! وقوله له: ما جاء بک؟ قال: حبک. قال:

الله؟ قال: الله. قال: فقال علیه السلام: والله لا یحبنا عبد أبدا ولو کان أسیرا فی الدیلم إلا نفعه الله بحبنا، وإن حبنا لیساقط الذنوب من بنی آدم کما تساقط الریح الورق من الشجر.

أقول: الظاهر أنه قال ذلک عن محبة وإخلاص، لظهور فسق معاویة، کما هو ظاهر لمن تأمل فی تمام الروایة المنقولة عن کش وکمبا ج ۱۰ / ۱۱۴ و ۱۰۵، وجد ج ۴۴ / ۵۹ و ۲۳.

فلا یثبت بذلک ما ینافی عد الکاظم علیه السلام إیاه من حواری الحسن المجتبی علیه السلام، بل یدل علی جلالته وشدة حبه ومنزلته عند الحسن علیه السلام.

ومما ذکرنا، ظهر وهن تضعیف من ضعفه.

(۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۳)، سفیان بن أبی لیلی (۱)، سفیان بن إبراهیم (۱)، سفیان الجریری (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن علی (۱)

۶۳۴۵ – سفیان بن بشر الأسدی الکوفی أبو حسین:

لم یذکروه. وقع فی طریق کنز الکراجکی ص ۲۸۰، عن محمد بن إبراهیم السمرقندی، عن محمد بن عبد الله بن حکیم، عنه، عن علی بن هاشم، عن محمد بن عبید الله بن أبی رافع – الخ.

وفی بشا ص ۱۰۳، بإسناده، عن محمد بن زریق بن جامع، عنه، عن علی بن هاشم – الخ. وله روایة الفضائل. جد ج ۳۸ / ۲۲۷، وکمبا ج ۹ / ۳۱۵.

۶۳۴۶ – سفیان بیاع الحریر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن علی بن صالح، عنه، عن عبد المؤمن الأنصاری، روایة الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۹۸، وکمبا ج ۹ / ۴۱۳.

۶۳۴۷ – سفیان بن ثور:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم صفین، فلما قتل المرقال صاحب رایة أمیر المؤمنین علیه السلام، أخذ رایته، فقاتل حتی استشهد. کمبا ج ۸ / ۵۱۳، وجد ج ۳۲ / ۵۸۱.

۶۳۴۸ – سفیان الثوری:

مذموم، ملعون، من الصوفیة، آثر الحیاة الدنیا علی الآخرة ومن کان کذا، یحشر أعمی یوم القیامة. وسائر کلمات الصادق علیه السلام الراجعة إلیه فی کمبا ج ۱۱ / ۲۱۴، وجد ج ۴۷ / ۳۶۰ و ۳۶۳ و ۳۶۵ و ۳۶۹.

ونقل الصادق علیه السلام له خطبة رسول الله صلی الله علیه وآله و کلماته، فلما عرف مراده وتمت الحجة علیه، خرق الکتاب، لکی لا یعلم به أحد.

کمبا ج ۱۱ / ۲۱۵، وجد ج ۴۷ / ۳۶۵.

ما جری بینه وبین الصادق علیه السلام، ومکالماته ومواعظه الشافیة له التی تتم الحجة بها علیه. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۳، و ج ۱۷ / ۱۶۹ – ۱۸۰ و ۱۸۸، وجد ج ۴۷ / ۲۹، و ج ۷۸ / ۱۹۲ و ۲۲۶ و ۲۶۱.

(۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، عبید الله بن أبی رافع (۱)، عبد الله بن حکیم (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، سفیان الثوری (۱)، علی بن هاشم (۱)، علی بن صالح (۱)، عبد المؤمن (۱)، القتل (۱)

وبالجملة هو کذاب، مدلس، مزور، مراء، خبیث، جعال للأکاذیب علی مولانا الإمام الصادق علیه السلام، کما ذکره کش. مات فی أول سنة ۱۶۱. جملة مما یتعلق به فی تتمة المنتهی ص ۱۵۲.

خبر سفیان الثوری واعتراضه علی الصادق علیه السلام فی لباسه. کمبا ج ۱۱ / ۱۷۰ و ۱۷۴ و ۲۱۱ و ۲۱۳، وکتاب الخلاق ص ۵۴، وجد ج ۷۰ / ۱۲۲، و ج ۴۷ / ۲۲۱ و ۲۳۲ و ۳۵۴ و ۳۶۰.

والأحادیث الموضوعة التی رواها قوم عن سفیان وعن عمرو بن عبید و أمثالهما. کمبا ج ۱۱ / ۲۱۱، وجد ج ۴۷ / ۳۵۴. وفی السفینة روایة فی ذمه وکلمات ابن حجر: إنه ثقة عابد إمام حجة من رؤوس الطبقة السابعة وکان ربما دلس. و العجب من اعترافه بتدلیسه وتوثیقه.

وفی مجمع البحرین أن سفیان الثوری کان فی شرطة هشام بن عبد الملک و هو ممن شهد قتل زید بن علی بن الحسین فإما أن یکون ممن قتله أو أعان علیه أو خذله. انتهی.

۶۳۴۹ – سفیان بن حارث بن عبد المطلب:

لم یذکروه. هو أخو رسول الله صلی الله علیه وآله من الرضاعة وحفر قبره بثلاثة أیام قبل وفاته. کتاب الطهارة ص ۱۹۹، و جد ج ۸۲ /

۵۱، وکتاب فلاح السائل ص ۷۴.

۶۳۵۰ – سفیان بن الحریر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والمفید، عن علی بن صالح، عنه، عن عبد المؤمن الأنصاری، عن أبیه، عن أنس بن مالک، الحدیث النبوی فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام، بشا ص ۱۱۸.

۶۳۵۱ – سفیان بن خالد: له روایة فی الکتب الأربعة، کما فی مفتاحها.

(۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الأحادیث الموضوعة (۱)، عبد المؤمن الأنصاری (۱)، هشام بن عبد الملک (۱)، سفیان الثوری (۲)، سفیان بن خالد (۱)، علی بن الحسین (۱)، أنس بن مالک (۱)، علی بن صالح (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۲)، الموت (۱)، الحج (۱)، الرضاع (۱)، السفینة (۱)، الطهارة (۱)

۶۳۵۲ – سفیان بن زیاد البلدی أبو سهل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۶۱، عن محمد بن أحمد الحکیمی، عنه، عن عباد بن صهیب، عن الصادق علیه السلام روایات متعددة.

۶۳۵۳ – سفیان بن زیاد:

لم یذکروه. روی الشیخ عن التلعکبری، عن محمد بن أحمد، عنه، عن عباد بن صهیب، عن الصادق علیه السلام، دعاه الهلال. کتاب الدعاء ص ۲۸۲، وجد ج ۹۵ / ۳۴۶. والظاهر اتحاد هذا مع سابقه.

۶۳۵۴ – سفیان بن زید:

لم یذکروه. حامل رایة أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین وقتل شهیدا.

کتاب صفین ص ۲۵۲.

وروی المفید فی شا عن یوسف بن کلیب، عنه، عن قرة وغیره، عن عبد الله بن مسعود.

۶۳۵۵ – سفیان بن سعید العبدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، وروی عنه ما یفید حسنه. کمبا ج ۵ / ۲۵۳، وکتاب العشرة ص ۲۲۵، وجد ج ۱۳ / ۱۳۵، و ج ۷۵ / ۳۹۶. ولعله ابن سعید بن عمر الذی روی عن الشعبی، کما فی کفایة الأثر باب ۶.

۶۳۵۶ – سفیان بن سعید:

روی الفضل بن دکین، عنه، عن منصور بن ربعی، عن حذیفة بن الیمان.

الاقبال ص ۴۵۹.

روی الفضل بن دکین، عنه، عن أبی إسحاق السبیعی، یب ج ۹ باب میراث الأعمام والعمات ص ۳۲۷.

۶۳۵۷ – سفیان بن السمط: له ۱۵ روایة فی الکتب الأربعة، کما فی مفتاحها.

(۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، سفیان بن سعید العبدی (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، سفیان بن السمط (۱)، سفیان بن سعید (۱)، عباد بن صهیب (۲)، الفضل بن دکین (۲)، محمد بن أحمد (۲)، القتل (۱)، الهلال (۱)

۶۳۵۸ – سفیان بن عبد المؤمن الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۵۵ عن عبد الله بن المغیرة، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر – الخ.

۶۳۵۹ – سفیان بن عمر:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۳۴۹، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر، عن ابن أذینة، عنه، قال: کنت أنظر فی النجوم، فأعرفها، وأعرف الطالع فیدخلنی من ذلک. فشکوت ذلک إلی أبی عبد الله علیه السلام. فقال: إذا وقع فی نفسک شیء، فتصدق علی أول مسکین، ثم امض. فإن الله عز وجل یدفع عنک. کمبا ج ۱۶ / ۵۸، و ج ۱۴ / ۱۴۵، وجد ج ۵۸ / ۲۲۸، و ج ۷۶ / ۲۳۲.

۶۳۶۰ – سفیان بن عوف الغامدی:

لم یذکروه. هو من أتباع معاویة. خبیث. وجملة من قضایاه. کمبا ج ۸ / ۶۷۹ و ۶۸۰.

ما روی أنه أغار علی هیت والأنبار وقتل المسلمین وسبی الحریم وعرض الناس علی البراءة من مولانا أمیر المؤمنین. کمبا ج ۸ / ۷۰۰، وتقدم فی سعید بن مسلم.

۶۳۶۱ – سفیان بن عوف بن المغفل:

لم یذکروه. قضایاه فی صفین. کتاب صفین ص ۲۶۱.

۶۳۶۲ – سفیان بن عیینة بن أبی عمران الهلالی الکوفی أبو محمد:

له نسخة عن الصادق علیه السلام. وثقة العامة وهو منهم. مات سنة ۱۹۸ فی غرة رجب وله ۹۱ عاما ودفن بالحجون. وبالجملة عد من فقهاء العامة، الذین أخذوا العلم والحدیث من الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۳، وجد ج ۴۷ / ۲۷.

إیراده علی لباس الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۱۱ مکررا، وجد ج ۴۷ / ۳۵۴.

(۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، شهر رجب المرجب (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، عبد المؤمن الأنصاری (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عمرو بن شمر (۱)، اللبس (۱)، الموت (۱)، القتل (۱)

مکالماته مع الصادق علیه السلام. ج ۴۷ / ۳۶۰.

ما یدل علی ذمه وأنه بقی إلی أیام الرضا علیه السلام وشنع علیه. کمبا ج ۱۲ / ۷۰ وجد ج ۴۹ / ۲۳۳، والعیون ج ۲ / ۱۶.

روایته الشریفة المهمة فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۱۵۳، وجد ج ۳۶ / ۳۳۷.

روایاته عن الزهری، فی مدح الإمام السجاد علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۷ و ۱۸ و ۲۰ مکررا و ۲۸، وجد ج ۴۶ / ۲۰ و ۵۷ و ۶۴ و ۹۷.

وسائر روایاته فی الخصال ج ۱ / ۱۱۴، وکمبا ج ۱ / ۶۶، وجد ج ۱ / ۲۱۲.

کلمات العامة فی مدحه وجلالته وأنه ولد سنة ۱۰۷، وتوفی ۱۹۸. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۸۰.

۶۳۶۳ – سفیان بن مالک:

لم یذکروه. عده السید فی الشهداء، فی یوم الطف فی الزیارة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰، ومثله فی الاقبال.

۶۳۶۴ – سفیان بن مالک الکوفی:

عن الشیخ، أنه من أصحاب الصادق علیه السلام.

۶۳۶۵ – سفیان بن مجاشع:

لم یذکروه. من المعمرین. بشر بقدوم النبی صلی الله علیه وآله قبل البعث.

کمبا ج ۱۳ / ۶۶، وجد ج ۵۱ / ۲۴۹.

۶۳۶۶ – سفیان بن محمد الضبعی:

له مکاتبة إلی أبی محمد العسکری علیه السلام، تفید حسنه. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۶، وجد ج ۵۰ / ۲۸۵، وکذا فی الکافی ج ۱ باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام عنه مثله ص ۵۰۸.

وروی عنه، إسحاق بن محمد النخعی.

(۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، إسحاق بن محمد النخعی (۱)، سفیان بن مالک (۲)، سفیان بن محمد (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، الشهادة (۱)

۶۳۶۷ – سفیان بن مصعب العبدی الکوفی الشاعر، أبو محمد:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عن الصادق علیه السلام أنه قال:

علموا أولادکم شعر العبدی، فإنه علی دین الله. أقول: لعل مراده من العبدی، سیف بن مصعب العبدی أبو محمد، لان الکشی روی هذه الروایة فی ترجمة سیف هذا، بعد نقله عن سیف هذا أنه قال له الصادق علیه السلام: قل شعرا تنوح به النساء.

ورود سفیان هذا علی الصادق علیه السلام وسؤاله عن تفسیر قوله تعالی:

(وعلی الأعراف رجال) وقول الصادق علیه السلام: هم الأوصیاء من آل محمد الاثنا عشر، لا یعرف الله إلا من عرفهم – إلی آخره، فاستجازه بأن یجعله فی قصیدة شعر، فأنشد أشعارا مذکورا فی کمبا ج ۷ / ۱۴۲، و ج ۹ / ۳۹۶، وجد ج ۳۹ / ۲۲۵، و ج ۲۴ / ۲۵۲.

جملة من أشعاره فی الفضائل وفی حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۲۹۰ – ۳۲۸.

کلمات الأمینی فی مدحه وجلالته وإنشاده لمولانا الصادق صلوات الله و سلامه علیه، بعد مجیء النساء: فرو جودی بدمعک المسکوب – الخ. ص ۲۹۴ – ۲۹۷. وسائر أشعاره، وبیان ما حوته من الأحادیث. الغدیر ج ۲ / ۲۹۸ – ۳۲۸.

۶۳۶۸ – سفیان بن المهدی:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن مالک الکوفی، عنه، عن أبان، حدیث وصف المهدی صلوات الله علیه ووصف ملکه. دلائل الطبری ص ۲۵۰.

۶۳۶۹ – سفیان بن نجیح:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر صلوات الله علیه. روی سلیمان بن داود، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. الخصال ج ۱ / ۱۱۴، وکمبا ج ۵ / ۳۶۴، وکتاب الدعاء ص ۵۹، وجد ج ۱۴ / ۱۳۰، و ج ۹۳ / ۳۸۱.

(۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، سیف بن مصعب العبدی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، سلیمان بن داود (۱)، سفیان بن مصعب (۱)، حدیث الغدیر (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

۶۳۷۰ – سفیان بن نزار:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۱ / ۸۸، بإسناده الصحیح، عن عثمان بن عیسی، عنه، عن مأمون، قصة تعلیمه الرشید التشیع وما جری بینه وبین مولانا الکاظم صلوات الله علیه، وجد ج ۴۸ / ۱۲۹، و کمبا ج ۱۱ / ۲۷۰.

۶۳۷۱ – سفیان بن وکیع أبو محمد:

لم یذکروه. روی محمد بن الفرات الدهان، عنه، عن أبیه، عن الأعمش. بشا ص ۱۴۴.

وروی محمد بن جریر الطبری، عنه، عن أبیه، عن الأعمش، مدینة المعاجز ص ۲۳۹ مکررا. وروی عنه فی دلائل الطبری کثیرا فی أبواب المعجزات.

۶۳۷۲ - سفیان بن یحیی:

لم یذکروه. روی عن جابر بن عبد الله الأنصاری، عن النبی صلی الله علیه و آله، روایة شریفة مفصلة مهمة فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

جد ج ۴۱ / ۱۸۱، وکمبا ج ۹ / ۵۵۱.

۶۳۷۳ - سفیان بن یزید الأزدی:

عد من مجاهیل الصحابة، لکن یظهر حسنه وکماله من کونه علی میمنة جند إبراهیم بن الأشتر، لطلب الثار وقتال ابن زیاد. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۸۰.

۶۳۷۴ - سفیان بن یزید:

أخذ الرایة، ثم أخوه عبید بن یزید، ثم أخوه کرب بن یزید. ثم أخذ الرایة عمیرة بن بشر، ثم أخوه الحارث بن بشر، فقتلوا و (استشهدوا). ثم أخذ الرایة وهب بن کریب أبو القلوص من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. رجال الشیخ (۲۵).

(۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، نهر الفرات (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سفیان بن یزید (۲)، عثمان بن عیسی (۱)، عبید بن یزید (۱)، الحارث بن بشر (۱)، وهب بن کریب (۱)، عمیرة بن بشر (۱)، کرب بن یزید (۱)، القتل (۱)

۶۳۷۵ - سفیر بن شجرة العامری:

لم یذکروه. ورد علی میمونة زوجة النبی صلی الله علیه وآله وکان بایع أمیر المؤمنین علیه السلام، فذکرت له حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ / ۴۳۴، وجد ج ۴۰ / ۳۲.

۶۳۷۶ - سفینة، مولی رسول الله صلی الله علیه وآله:

له قضایا مع الأسد، ذکرته فی مستدرک ج ۱ / ۹۷ لغة (أسد).

روایته حدیث الطیر، جد ج ۳۸ / ۳۵۵، وکمبا ج ۹ / ۳۴۶.

وفی البحار: سفینة، اسمه مفلح الأسود، ویقال: رومان البلخی. وکان لام سلمة، فأعتقته واشترطت علیه خدمة النبی صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۶ / ۷۳۳، وجد ج ۲۲ / ۲۵۵.

وفی المجمع: ویکنی أبا ریحانة. ویقال: سماه رسول الله سفینة، لأنه ک ان معه فی سفر وکلما أعیی بعض القوم ألقی علیه سیفه وترسه ورمحه، حتی حمل شیئا کثیرا، فقال له النبی صلی الله علیه وآله: أنت سفینة. فبقی علیه.

۶۳۷۷ - سقادة بن الأصب العطار البغدادی:

لم یذکروه. روی عنه، عبد الله بن سلمة کما یأتی فی عبد الله.

۶۳۷۸ - سکن الخزاز:

لم یذکروه. سمع عن مولانا الصادق صلوات الله علیه. وروی عنه، علی بن مطر، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب الطیب ص ۵۱۱.

۶۳۷۹ – سکین بن إسحاق النخعی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ.

۶۳۸۰ – سکین بن جعفر: والد أحمد المذکور.

(۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، حدیث الطیر (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن سلمة (۱)، سکین بن إسحاق (۱)، سکن الخزاز (۱)، السفینة (۴)

۶۳۸۱ – سکین بن عمار:

روی عن الصادق علیه السلام. وذکره النجاشی فی ترجمة محمد بن سکین بن عمار النخعی الجمال. وله روایات فی کا و یب و صا، ذکرها الخوئی فی رجاله ج ۸ / ۱۶۸. وما یفید حسنه وکماله فی کتاب الدعاء ص ۲۰، وجد ج ۹۳ / ۲۲۸.

ولعله أبو إسماعیل السراج، الذی روی الکلینی، عن أحمد بن الحسن المیثمی، عنه، عن فضیل الرسان، عن فروة، عن أبی جعفر علیه السلام.

وروی الشیخ، عنه، عن رجل من أصحابنا یکنی أبا محمد، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۶۳۸۲ – سکین النخعی:

الظاهر اتحاده مع ابن إسحاق المذکور. وهو من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما.

وروی البرقی، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر، عن إبراهیم بن عبد الحمید، عن سکین، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۶، وجد ج ۶۶ / ۲۹۲.

وروی محمد بن عیسی، عن إبراهیم بن عبد الحمید، عنه، مثله. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب العسل ص ۳۳۲.

وروی کش فی حقه روایتین أنه تعبد وترک النساء والطیب والثیاب و الطعام وکان لا یرفع رأسه داخل المسجد (یعنی المسجد الحرام) إلی السماء، خوفا من الله – الخبر. فراجع إلی مولانا الکاظم علیه السلام، فردعه بأنه خلاف سنة رسول الله صلی الله علیه وآله.

وما یفید حسنه وکماله. کتاب الاخلاق ص ۵۳، وجد ج ۷۰ / ۱۱۷.

۶۳۸۳ – السلار بن عبد العزیز الدیلمی أبو یعلی:

من فقهائنا الکاملین. اسمه حمزة. له کتب فی الفقه والأصول. منها: المقنع فی المذهب، والتقریب فی أصول الفقه، والمراسم فی الفقه وغیر ذلک. قرأ علی

(۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أصول الفقه (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۲)، أبو إسماعیل السراج (۱)، سلار بن عبد العزیز (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، سکین بن عمار (۱)، محمد بن عیسی (۱)، سکین النخعی (۱)، مسجد الحرام (۱)، محمد بن سکین (۱)، الصدق (۱)، الطعام (۱)، السجود (۱)

المفید والسید المرتضی. توفی ۶ شهر رمضان سنة ۴۴۸ – ۴۶۳.

۶۳۸۴ – سلار بن حبیش البغدادی:

لم یذکروه. روی النقیب محمد بن الحسن بن معیة العلوی، عنه، روایة شریفة.

جد ج ۳۵ / ۱۳۴، وکمبا ج ۹ / ۲۸.

۶۳۸۵ – سلام أبو علی الخراسانی:

روی عن سلام بن سعید المخزومی، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما یأتی فی سلام بن سعید.

۶۳۸۶ – سلام بن أبی عمرة الخراسانی الحناط:

ثقة، روی عن الباقر والصادق صلوات الله علیهما. قاله النجاشی وغیره و لا خلاف فیه. وله کتاب طبعت مع أصول آخر وهو عندی، رواه عنه، عبد الله بن جبلة.

جملة من روایاته فی ذم من حسد أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۳۳۴، و کمبا ج ۹ / ۴۲۲. وذکرت فی أبی سلمی روایته الأخری الشریفة الکریمة.

۶۳۸۷ – سلام الخزاعی:

لم یذکروه. روی عن أبی إسحاق السبیعی، عن الحارث، عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیه. بشا ص ۲۳۶.

۶۳۸۸ – سلام بن رزین الحرانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أیوب بن محمد الرقی، عنه، عن إسرائیل بن یونس. کتاب الاخلاق ص ۱۶۴، وکمبا ج ۱ / ۳۶، و ج ۱۷ / ۳۷، وجد ج ۱ / ۲۰۱، و ج ۷۱ / ۱۷۶، و ج ۷۷ / ۱۲۳.

۶۳۸۹ – سلام بن سالم:

لم یذکروه. وقع فی طریق بشا، عن الصدوق بإسناده، عن العباس بن

(۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، إسرائیل بن یونس (۱)، سلام بن أبی عمرة (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، سلام أبو علی (۱)، سلام بن سعید (۲)، محمد بن الحسن (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

محمد، عنه، عن جابر الجعفی، روایة فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۴۰۱، وجد ج ۳۹ / ۲۴۹، وبشا ص ۱۶۴.

۶۳۹۰ – سلام بن سعید الجمجی:

وقع فی طریق کش، فی ترجمة أسلم القواس، عن عاصم بن حمید، عنه، عن أسلم مولی محمد بن الحنفیة.

کتاب عاصم بن حمید، عنه، عن الصادق علیه السلام. المستدرک ج ۳ / ۱۱۳.

۶۳۹۱ – سلام بن سعید المخزومی المکی:

مولی عطا. عده الشیخ من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، لکن روی عن أبی جعفر صلوات الله علیه، ما یدل علی حسن عقیدته. فإنه روی عنه أنه قال:

ثلاثة لا یصعد عملهم إلی السماء ولا یقبل منهم عمل: من مات ولنا أهل البیت فی قلبه بغض، ومن تولی عدونا، ومن تولی أبا بکر وعمر. کمبا ج ۸ / ۲۴۹.

ورواه سلام بن أبی عمرة فی کتابه، عنه، عن الباقر علیه السلام. وروایة أخری فیه، عنه، تفید مدحه. وقریب من ذلک روایتان، عنه، عنه. المستدرک ج ۱ / ۱۹.

وروی سلام أبو علی الخراسانی، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب ۹۹ ص ۴۰۰.

۶۳۹۲ – سلام بن سوید:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، روی وصف سیره إلی الحرب وما کان یدعو عنده. کتاب صفین ص ۲۳۱.

۶۳۹۳ – سلام بن السهم:

الشیخ المتعبد. روی محمد بن إسماعیل، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما عن الصدوق فی الفقیه ج ۳ باب الایمان والنذور ص ۳۷۳.

(۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، سلام بن أبی عمرة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلام أبو علی (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، أسلم القواس (۱)، سلام بن سعید (۲)، عاصم بن حمید (۲)، جابر الجعفی (۱)، الموت (۱)، الحرب (۱)، النذر (۱)

۶۳۹۴ – سلام بن عبد الله الهاشمی:

له کتاب صغیر، رواه أبو سمینة محمد بن علی عنه. قاله النجاشی. روی عن الصادق علیه السلام. وروی عنه ابن محبوب وعلی بن أسباط.

۶۳۹۵ – سلام بن عبید الله:

روی عن عبد الله بن سلام مولی رسول الله، عن رسول الله صلی الله علیه و آله. وروی عنه حفیده أحمد بن عبد الله بن یزید بن سلام.

۶۳۹۶ – سلام بن عمرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی، عن الحسن بن محبوب، عن محمد بن النعمان، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام، روایة شریفة، تدل علی حسنه وکماله.

کمبا ج ۷ / ۷۴، وجد ۲۳ / ۳۵۵ و ۳۵۶. ورواه عن العیاشی، عنه أیضا.

۶۳۹۷ – سلام بن غانم الحناط:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ.

أقول: وروی الحسین بن سیف عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۴۶، وأمالیه ص ۱۱۹، وثواب الاعمال، وفی أمالیه ص ۱۰۸، عن ابن بکیر، عنه، عن الصادق علیه السلام، وکذا فی سن ج ۱ / ۵۶.

۶۳۹۸ – سلام المدائنی: روی سهل بن سنان، عنه، کما یأتی فی سهل.

۶۳۹۹ – سلام بن المستنیر الجعفی الکوفی:

من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم، کما عده الشیخ، وهو من خواص الشیعة، کما یظهر من روایاته.

منها: ما رواه ابن محبوب، عنه، عن الباقر علیه السلام، تفسیر الشجرة الطیبة فی الآیة برسول الله صلی الله علیه وآله، وفرعها علی، وغصنها فاطمة الزهراء، وثمرتها الأئمة صلوات الله علیهم، وورقها شیعتهم. کمبا ج ۷ / ۱۱۹ مکررا، وجد ج ۲۴ / ۱۳۹.

(۱۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله الهاشمی (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، عبد الله بن سلام (۱)، سلام بن المستنیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن سیف (۱)، علی بن أسباط (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، سلام بن غانم (۱)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

ومنها: تفسیر قوله تعالی: (کل شیء هالک إلا وجهه) وإنهم وجه الله الذی لا یهلک. کمبا ج ۷ / ۱۳۰ و ۱۳۲، وجد ج ۲۴ / ۱۹۳ و ۲۰۰.

ومنها: تفسیر قوله تعالی: (فضرب بینهم بسور) وهو خبر شریف. کمبا ج ۷ / ۱۴۷، وجد ج ۲۴ / ۲۷۶. وذکرناه فی مستدرک ج ۵ / ۲۸۷ لغة (سور).

ومنها: روایاته فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۹۲، وجد ج ۴۰ / ۴۸.

ومنها: روایة العیاشی، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، قال: لقد تسموا باسم ما سمی الله به أحدا إلا علی بن أبی طالب، وما جاء تأویله - الخبر. ثم بین تأویله فی الرجعة وأنه یجمع الله أمامه النبیین کلهم والمؤمنین ویدفع رسول الله صلی الله علیه وآله اللواء إلیه فیکون أمیر الخلائق کلهم. کمبا ج ۱۳ / ۲۱۷، وجد ج ۵۳ / ۷۰.

ومنها: روایته تفسیر المخلقة فی الآیة وهی روایة عظیمة. کمبا ج ۱۴ / ۳۷۴، و جد ج ۶۰ / ۳۴۲. وتقدم أخوه إبراهیم.

۶۴۰۰ - سلامة بن دکا - بالدال المهملة - أبو الخیر الموصلی:

ثقة عده الخوئی من مشائخ النجاشی فی ترجمة علی بن محمد العدوی، کما فی رجاله ج ۲ / ۱۶۱، و ج ۸ / ۱۷۷.

وعنونه الشیخ فی باب من لم یرو سلامة بن ذکاء (بالذال المعجمة) الحرانی، یکنی أبا الخیر صاحب التلعکبری. انتهی.

أقول: ترحم علیه النجاشی فی رجاله ص ۱۸۶. وکذا العلامة ترحم علیه و کناه بأبی الحسن. وظاهر النجاشی الاعتماد علیه.

۶۴۰۱ - سلامة بن روح بن عقیل بن خالد:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی کتاب الجعفریات ص ۲۱۴.

۶۴۰۲ - سلامة بن عقیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الراوندی، عن محمد بن محمد بن الأشعث، عن

(۱۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب رجال النجاشی (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، علی بن محمد (۱)، الهلاک (۲)، الصّلاة (۱)

محمد بن عزیز، عنه، عن ابن شهاب. جد ج ۲۱ / ۸، وکمبا ج ۶ / ۵۷۳. ولعله منسوب إلی جده وأبوه روح.

۶۴۰۳ - سلامة بن عمرو الهمدانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام، روی عنه فی کتاب الطب ص ۱۰۵، ما یفید حسنه وأنه مورد عنایة لطف الإمام الصادق علیه السلام. کتاب القرآن ص ۶۹، وجد ج ۹۲ / ۲۷۵.

۶۴۰۴ - سلامة القلانسی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی حماد بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الخل والزیت ص ۳۲۷.

وروی أبو داود المنشد، عنه، عن المغیرة مؤذن بنی عدی، عن أبی عبد الله علیه السلام کما عن الشیخ فی التهذیب ج ۱ باب تلقین المحتضرین من الزیادات ص ۴۵۱.

۶۴۰۵ - سلامة بن قیصر:

من أصحاب الرسول صلی الله علیه وآله وسمع منه حدیث فضل الصوم.

المستدرک ج ۱ / ۵۹۰.

۶۴۰۶ - سلامة بن محمد بن إسماعیل بن عبد الله بن موسی بن أبی الأکرم أبو الحسن الأرزنی:

خال أبی الحسن بن داود. هکذا عنونه النجاشی وقال: شیخ من أصحابنا، ثقة جلیل بلا خلاف. مات سنة ۳۳۹. وله کتب. وسمع منه التلعکبری سنة ۳۲۸ و له منه إجازة. وفی بعض النسخ: الأزدی بدل الأرزنی. وأبو الحسن أحمد بن داود والد محمد المذکور.

جملة من رواياته فى كتاب الدعاء ص ۲۴۸، وجد ج ۹۵ / ۲۳۴.

(۱۰۲)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، المغيرة مؤذن بنى عدى (۱)، إسماعيل بن عبد الله (۱)، أبو داود المنشد (۱)، سلامة القلانسى (۱)، الحسن بن داود (۱)، أحمد بن داود (۱)، حماد بن عثمان (۱)، سلامة بن محمد (۱)، القرآن الكريم (۱)، الكرم، الكرامة (۱)، الموت (۱)، الطعام (۱)، الصيام، الصوم (۱)

۶۴۰۷ - سلامة بن محمد بن الحسن بن على بن مهزيار الأهوازى:

لم يذكروه. ولا أباه ولا جده، مع أن جد أبيه على بن مهزيار من الثقات الاجلاء المشاهير. وقد تقدم فى جده الحسن، عدة من رواياته.

وروى الشيخ فى يب ج ۶ / ۸۱، عن محمد بن أحمد بن داود الثقة الجليل، عنه.

يب: محمد بن أحمد بن داود، عنه، عن أبيه، عن جده. كمبا ج ۲۲ / ۱۴۹، و جد ج ۱۰۱ / ۱۷۳.

يب: عنه، عنه، عن أحمد بن على بن أبان القمى. كمبا ج ۲۲ / ۲۱۵، وجد ج ۱۰۲ / ۳.

وروى النعمانى فى كتابه الغيبة عنه، مكررا كما فيه ص ۴۲ مكررا و ۷۵ و ۱۵۳.

۶۴۰۸ - سلامة بن نوح الكوفى:

لم يذكروه. روى يحيى بن العلاء، عنه، عن محمد بن زرارة بن أعين، عن أبيه، عن الصادق صلوات الله عليه، خطبة أمير المؤمنين عليه السلام كما فى تكملة رسالة أبى غالب الزرارى ص ۹۹.

۶۴۰۹ - سعلة بياع السابرى:

لم يذكروه. روى ابن أبى عمير، عنه، عن أبى بصير، عن الصادق عليه السلام.

كمبا ج ۲۳ / ۶۸، وجد ج ۱۰۳ / ۲۹۳.

۶۴۱۰ - سلم الحناط:

قال العلامة: هو بالحاء المهملة والنون، أبو الفضل، كوفى مولى ثقة. روى عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. ذكره أبو العباس. انتهى كلام العلامة وكفى به موثقا. والظاهر أنه سالم الحناط المذكور.

وعده الشيخ من أصحاب الصادق عليه السلام.

(۱۰۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، كتاب الثقات لابن حبان (۱)، أبو بصير (۱)، محمد بن الحسن بن على بن مهزيار (۱)، أحمد بن على بن أبان القمى (۱)، محمد بن زرارة بن أعين (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۲)، على بن مهزيار (۱)، ابن أبى عمير (۱)، سالم الحناط (۱)، الصّلاة (۱)

۶۴۱۱ - سلمان الفارسى بل المحمدى:

من عظام أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله وأمير المؤمنين صلوات الله عليه. حاله فى علو الشأن وجلالة القدر ووفور العلم والتقوى والزهد، أشهر من الشمس وأبين من الأمس. وهو أول الأركان الأربعة. وعده الامامان الصادق والرضا صلوات الله عليهما من المؤمنين الذين تجب ولايتهم و البراءة من أعدائهم ولم يغيروا بعد نبيهم، وهو من الحواريين، ومن السبعة الذين وفوا لرسول الله صلى الله عليه وآله، ومن الذين خلقت الأرض لهم، وبهم ينصرون ويمطرون، وشهدوا ا لصلاة على فاطمة الزهراء صلوات الله عليها.

وذكر كش أزيد من ثلاثين رواية فى مدحه وجلالته، وأنه من المتوسمين، وعلم اسم الأعظم، وما نشأ فى الاسلام أفقه منه، وبلغ أعلى درجات الايمان وعلم البلايا والمنايا والأنساب. وقد فصلنا الكلام فيه فى كتابنا مستدرك سفينة ج ۵ / ۱۲۳ لغة (سلم).

وتقدم إبراهيم بن سلمان بن محمد. وابناه عبد الله بن سلمان ومحمد بن سلمان يأتيان.

۶۴۱۲ – سلمان بن الحارث الحنفی:

لم یذکروه. وهو من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶.

۶۴۱۳ – سلمان بن الحسن:

لم یذکروه. وله کتاب البدایة، نقل منه السید فی الاقبال: صلوات یوم المبعث.

۶۴۱۴ – سلمان بن زید بن ثابت:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی روایة شریفة. کمبا ج ۶ / ۲۹۶، وجد ج ۱۷ / ۳۹۷، وکذا فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۲۷.

(۱۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، زید بن ثابت (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۲)، الزهد (۱)

۶۴۱۵ – سلمان بن سلمان:

لم یذکروه. هو بواب أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۴۳، وجئ ج ۴۲ / ۱۸۰.

۶۴۱۶ – سلمان بن صالح:

لم یذکروه. روی محمد بن همام عنه، عن ابن الهیثم القصاب، عن مفضل بن عمر، حدیث زمان ظهور الحجة المنتظر صلوات الله علیه. دلائل الطبری ص ۲۶۰.

۶۴۱۷ – سلمان بن غانم:

لم یذکروه. قال: سألنی أبو عبد الله صلوات الله علیه: کیف ترکت الشیعة؟

فقلت: ترکت الحاجة فیهم والبلاء أسرع إلیهم من المیزاب السریع فی ماء المطر.

فقال: الله المستعان. ثم قال: أیسرک الامر الذی أنت علیه أم مائة ألف؟ قلت: لا و الله ولا جبال تهامة ذهبا. فقال: من أغنی منک ومن أصحابک – الخبر. مشکاة الطبرسی باب الابتلاء والاختبار.

۶۴۱۸ – سلمان بن مضارب بن قیس:

ابن عم زهیر بن القین، من أصحاب مولانا الحسین صلوات الله علیه، المستشهدین بالطف. کان مع زهیر، فلما عدل زهیر إلی الحسین علیه السلام، عدل معه وقتل یوم عاشوراء رضوان الله تعالی علیه، کما ذکره العلامة المامقانی فی رجاله، وکذا ذکره فی عطیة الذرة.

۶۴۱۹ – لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی علی بن الحکم، عن أبان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ باب صید السمک ص ۲۱۷.

وروی فضالة، عن أبان بن عثمان، عنه، کما فی کتاب الزهد، باب ما جاء فی الدنیا. وفی الکافی باب ما یقطع الصلاة عن فضالة، عن أبان، عن سلمة بن

(۱۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۲)، زهیر بن القین البجلّی (۱)، سلمان بن مضارب البجلی (۱)، أبو عبد الله (۱)، أبان بن عثمان (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن تمام (۱)، الصّلاة (۲)، الزهد (۱)، القتل (۱)، الصید (۱)، الحاجة، الإحتیاج (۱)

أبی حفص، عن الصادق علیه السلام. ویب باب الزیادات فی فقه الحج وباب حد السرقة وباب حد الزنا، کا ج ۳ / ۳۶۶، ویب ج ۵ /

۴۶۰، و ج ۹ / ۸ و ۶۵، و ج ۱۰ / ۴۳ و ۱۰۰، و ج ۴ / ۸۲، و صا ج ۲ / ۴۸، و ج ۴ / ۶۱ و ۸۲.

۶۴۲۰ – سلمة بن أبی حیة:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی محمد بن عیسی، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب الخف ص ۴۶۶.

۶۴۲۱ – سلمة بن أبی سلمة:

هو وأخوه محمد من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین علیه السلام. وأمهما أم سلمة، زوجة النبی صلی الله علیه وآله، جاءت بهما إلی أمیر المؤمنین علیه السلام وقالت: هما علیک صدقة، فلو یصلح لی الخروج، لخرجت معک. قاله الشیخ فی رجاله.

۶۴۲۲ – سلمة بن أسهل بن جریش:

لم یذکروه. انکسر سیفه یوم بدر، فأعطاه رسول الله صلی الله علیه وآله قضیبا، فتحول سیفا. کمبا ج ۶ / ۴۷۸، وجد ج ۱۹ / ۳۴۰.

۶۴۲۳ – سلمة بن الأکوع الأسلمی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. بایع تحت الشجرة مرتین. و سکن المدینة. ثم انتقل فسکن الربذة. وکان شجاعا، رامیا، محسنا، خیرا، فاضلا، روی عنه جماعة من أهل المدینة. وقال له رسول الله صلی الله علیه وآله:

خیر رجالنا سلمة بن الأکوع. وغزا معه سبع غزوات. وقال ابنه أیاس: ما کذب أبی قط. کذا عن أسد الغابة. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. مات ۷۴ – ۶۰ وهو ابن ثمانین.

جملة من أحواله. جد ج ۲۱ / ۲، وکمبا ج ۶ / ۵۷۱.

وهو الذی أصابه ضربة یوم خیبر، فأتی النبی صلی الله علیه وآله فنفث فیه

(۱۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، سلمة بن أبی سلمة (۱)، سلمة بن الأکوع (۲)، خیبر (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الحج (۱)، الزنا (۱)، التصدّق (۱)

ثلاث نفثات فما اشتکاها حتی الممات. کمبا ج ۹ / ۲۹۹، وجد ج ۱۸ / ۹.

۶۴۲۴ – سلمة بیاع السابری:

روی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. روضة الکافی ح ۱۷۲.

وله روایات فی موارد أخری فی کا ویب و صا.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی بصیر. الطب ص ۱۳۳.

۶۴۲۵ – سلمة بن تمام:

صاحب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی مشیخة الفقیه. روی أصله محمد بن الحسین بن أبی الخطاب. واستشکل فی درک محمد بن الحسین لسلمة. وفیه أن نقل الکتاب عن أحد، لا یلازم درکه، لجواز نقل کتاب رجل إذا علم أن الکتاب له.

وعن مواضع من زیادات التهذیب، روایة محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عن منهال بن خلیل، عن سلمة بن تمام. ویأتی فی منهال ما یتعلق به. وراجع المستدرک ج ۳ / ۶۰۰.

۶۴۲۶ – سلمة بن جناح الکوفی: من أصحاب الصادق علیه السلام.

۶۴۲۷ – سلمة بن جناح الجعفی:

روی الشیخ، عن الفضل بن شاذان، عن عبد الله بن جبلة، عنه، عن حازم بن حبیب - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۲ و ۱۴۳، وجد ج ۵۲ / ۱۵۴.

وروی النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۸۹ عن عبد الله بن جبلة، عنه، عنه. و مثل ذلک فی غط ص ۳۹.

۶۴۲۸ - سلمة الحناط أبو الفضل:

من أصحاب الباقر علیه السلام. وروی الصفار بإسناده عن حنان بن سدیر، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام روایة الفضائل. جد ج ۳۶ / ۹۵، وکمبا ج ۹ / ۱۰۰.

(۱۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، أبو بصیر (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۲)، سلمة بیاع السابری (۱)، عبد الله بن جبلة (۲)، ابن أبی عمیر (۲)، الفضل بن شاذان (۱)، سلمة بن تمام (۲)، محمد بن الحسین (۱)، حنان بن سدیر (۱)، سلمة بن جناح (۲)، سلمة الحناط (۱)، الموت (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وروی صفوان بن یحیی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، سأل عن الحکرة - الخ. التوحید باب القضاء والقدر ص ۲۸۰. وکذا ط جدید مثله.

والمراد سالم الحناط والأصل سلم الحناط بلا هاء. ویشهد علی ذلک أنه نقل هذا الحدیث بعینه فی الکافی ج ۵ عن صفوان، عن أبی الفضل سالم الحناط ص ۱۶۴.

۶۴۲۹ - سلمة بن حیان:

لم یذکروه. روی القاسم بن محمد الجوهری، عنه، عن أبی الصباح الکنانی.

سن ج ۱ / ۲۷۲، وعن یب ج ۳ باب العمل فی لیلة الجمعة ص ۵.

۶۴۳۰ - سلمة بن خذیم بن جرثومة:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. کان یحرض الناس علی القتال، فوجد عبد الله بن کعب قد قتل فأخذ رایته فارتث وصرع. کتاب صفین ص ۲۶۱.

۶۴۳۱ - سلمة بن الخطاب أبو الفضل:

استعفوه. وله کتب ذکرها الشیخ والنجاشی. وروی عنه الصفار وسعد والحمیری وأحمد بن إدریس وغیرهم.

وفی الاستضعاف نظر، لان التضعیف مأخوذ من النجاشی، والنجاشی لم یضعف نفس الراوی حیث قال فی حقه: کان ضعیفا فی حدیثه. وهذا کما قال المولی الوحید، لا یدل علی القدح فی نفس الراوی. وقال بضعف تضعیف ابن الغضائری ومال إلی إصلاح حاله وقال: ناهیک لجلالته بل وثاقته، روایة کل هذه الأجلة المذکورین وغیرهم عنه، سیما مشائخ القمیین وأعاظمهم وفیهم ابن الولید. ویروی عنه محمد بن أحمد بن یحیی ولم یستثن روایته. وأیضا هو کثیر الروایة وصاحب الکتب إلی غیر ذلک. انتهی کلمات المولی الوحید فی إصلاح حاله ملخصا.

أقول: ونزیدک علی ما ذکرنا من المولی الوحید أمورا: الأول: أنه وقع فی

(۱۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، القاسم بن محمد الجوهری (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، ابن الغضائری (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، سالم الحناط (۲)، القتل (۱)

طریق مشیخة الفقیه فی عداد صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها کتابه الفقیه وروی کتبه سعد بن عبد الله.

الثانی: وقوعه فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارات مع أنه فی أوله شهد بوثاقة من یروی عنه، وأنه یروی ما وصل إلیه من طریق الثقات. ویروی عنه کثیرا. منها فی الکامل ص ۱۳ و ۱۴ و ۲۱ و ۲۲ و ۵۳ و ۹۰، وغیر ذلک کثیر.

الثالث: روایاته الشریفة وهی کثیرة: منها ما روی الکلینی، عن محمد بن یحیی، عنه، روایة النص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم وفضائلهم. کمبا ج ۹ / ۱۶۹، و ج ۶ / ۷۲۶. وغیرها فی جد ج ۲۲ / ۲۲۴، و ج ۳۶ / ۴۰۹.

وروی سعد، عنه، فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام ووجوب الاقتداء به و ذم مخالفته. کمبا ج ۹ / ۲۸۳، وجد ج ۳۸ / ۹۸.

وروی الصفار عنه روایة الحسن المجتبی علیه السلام فی علم الإمام بلغات من فی المشرق والمغرب، وأنه وأخوه الحسین صلوات الله علیهما، یکونان الحجة علیهم. کمبا ج ۱۴ / ۸۱، وجد ج ۵۷ / ۳۲۹.

وروی عنه روایة إحیاء أمیر المؤمنین علیه السلام میتا. کمبا ج ۳ / ۱۵۶، و جد ج ۶ / ۲۳۰.

۶۴۳۲ - سلمة بن دینار أبو حازم الأعرج:

من أصحاب السجاد والصادق صلوات الله علیهما کما سیأتی فی باب الکنی فی أبی حازم.

۶۴۳۳ - سلمة بن زیاد بن أبی الجعد:

من بیت الثقات، کما قاله النجاشی فی ترجمة ابنه نافع بن سلمة.

۶۴۳۴ - سلمة بن سالم الجعفی:

لم یذکروه. روی عن الأعمش وأبی مریم الأنصاری. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۹۴.

(۱۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، علم المعصوم (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۲)، زیاد بن أبی الجعد (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، سلمة بن دینار (۱)، ابن قولویه (۱)، سالم الجعفی (۱)

۶۴۳۵ - سلمة بن سلیمان الخدری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الأعمال عن عیسی بن إبراهیم، عنه، روایة شریفة. ونقله فی البحار مثله.

۶۴۳۶ - سلمة بن سلیمان السراوی:

لم یذکروه. روی فی کتاب فلاح السائل ص ۲۴۶ عن علی بن إبراهیم الجوانی، عنه، عن عتیق بن أحمد بن ریاح، روایة شریفة، وکتاب الصلاة ص ۵۴۵، وجد ج ۸۷ / ۹۸.

۶۴۳۷ - سلمة بن شبیب النیشابوری أبو عبد الرحمن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۴۰ عن أبی یزید الهروی، عنه، عن محمد بن منیب العدنی. ووقع فی طریق السید ابن زهرة فی أربعینه، کما فی المستدرک ج ۱ / ۸۳.

وروی محمد بن أبی رافع، عنه، عن عبد الله بن مسلم المدینی. کفایة الأثر فی النصوص باب ۲۶.

وروی محمد بن الأشعث الکوفی عنه، عن یونس بن موسی البصری. إیضاح القاضی نعمان ص ۸۶.

۶۴۳۸ - سلمة بن شعیب: لم یذکروه. وتأتی روایته فی عبد العزیز بن عبد الله.

۶۴۳۹ - سلمة بن صالح الأحمر الواسطی:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام، وزاد: کوفی مخلط. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۱۰.

وروى داود بن رشيد، عنه، عن عبد الملك بن عبد الرحمن. إرشاد المفيد ص ١٧.

(١١٠)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (١)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (١)، كتاب أمالى الصدوق (١)، كتاب كفاية الأثر للخزار (١)، عبد العزيز بن عبد الله (١)، عيسى بن إبراهيم (١)، على بن إبراهيم (١)، الشيخ الصدوق (٢)، سلمة بن سليمان (٢)، أحمد بن رياح (١)، محمد بن الأشعث (١)، سلمة بن صالح (١)، الصّلاة (١)

۶۴۴۱ - سلمة بن عبد الله بن أبى يعقوب:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. روى درست عنه، كما فى كتاب الزهد للحسين بن سعيد الأهوازى.

۶۴۴۲ - سلمة بن عطا:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام، كما ذكره البرقى فيهم.

وروى الصدوق بإسناده عن عبد الكريم بن عبيد الله، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. العلل ج ١ / ٩، وكمبا ج ٣ / ٨۶، وجد ج ۵ / ٣١٢.

وروى عنه يونس بن يعقوب.

وروى القمى فى تفسير سورة التكاثر، كما فى تفسير البرهان عن أحمد بن إدريس، عن أحمد بن محمد، عنه، عن جميل، عن أبى عبد الله عليه السلام، تأويل النعيم فى قوله: (لتسئلن يومئذ عن النعيم) بالرسول وأهل بيته صلوات الله عليهم.

۶۴۴۳ - سلمة بن فضل الأبرش:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد فى أماليه ص ۴٣، وأمالى الشيخ ج ٢ / ١٩۴.

۶۴۴۴ - سلمة بن فضل الأنصارى:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد فى الاقبال فى شرح حديث الغدير.

۶۴۴۵ - سلمة القلانسى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. روى حماد بن عثمان، عنه.

سن ج ٢ / ۴٨٣.

۶۴۴۶ - سلمة بن قيس الهلالى:

من أصحاب الباقر عليه السلام. ويأتى فى على بن زكريا روايته عن هذا.

۶۴۴۷ - سلمة بن قيس:

روى الصدوق فى الأمالى ص ۶ بإسناده عن عبد الله بن مرة، عن سلمة بن

(١١١)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (١)، أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (١)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (٣)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (١)، كتاب أمالى الصدوق (٢)، كتاب تفسير البرهان (١)، سلمة بن عبد الله (١)، الشيخ الصدوق (٢)، سورة التكاثر (١)، يونس بن يعقوب (١)، سلمة القلانسى (١)، حماد بن عثمان (١)، حديث الغدير (١)، أحمد بن محمد (١)، عبد الكريم (١)، الزهد (١)

قيس قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله: على فى السماء السابعة كالشمس بالنهار فى الأرض. وذكر حديثا مفصلا فى فضائله، وجد ج ٣٩ / ٣٧، كمبا ج ٩ / ٣۵۶.

۶۴۴۸ - سلمة بن كهيل:

مـذموم، من علماء العامـة، من البتریة. وتقدم فی الحکم بن عتیبة، بعض ذمومه. وکذا ذکرنا فی مسـتدرک ج ۱ / ۲۳۸ لغة (بتر) بعض ذمومه وفیه ذکر مواضع الذم. وکذا فی کمبا ج ۹ / ۱۷۹ بعض ذمومه، وجد ج ۳۷ / ۳۱.

وحدیث رؤیته رأس الحسین صلوات الله علیه وهو یقرأ فی مستدرک سفینة ج ۴ / ۱۰ لغة (رأس).

وأثبت الخوئی فی ج ۸ / ۲۱۰، أنهما اثنان: الأول من خواص أصـحاب أمیر المؤمنین علیه السـلام، من مضـر. کما قاله البرقی. والشیخ ذکره من دون وصف. والثانی سلمة بن کهیل أبو محیی الحضرمی الکوفی التابعی، من أصحاب السجاد والباقر والصادق علیهم السلام بتری.

۶۴۴۹ - لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی روضة الکافی ج ۴۵۷ عن محمد بن عبد الجبار، عن عبد الله بن محمد، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث إسلام أبی ذر.

۶۴۵۰ - سلمة بن محرز:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. روی عن الصادق علیه السلام، کما فی شی ج ۱ / ۲۰.

وروی ابن أبی عمیر، عن هشام بن سالم، عنه، قال: قال لی أبو عبد الله علیه السلام - الخ. المحاسن ج ۲ / ۴۰۲.

وفی الطب ص ۳۹، عن محمد بن سنان، عنه قال: سمعت أبا جعفر الباقر

(۱۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عبـد الله بن محمد (۱)، أبو عبـد الله (۱)، هشـام بن سالم (۱)، سـلمة بن کهیل (۲)، محمد بن سـنان (۱)، سـلمة بن محرز (۱)، الطب، الطبابة (۱)

علیه السلام - الخ.

وروی عمرو بن مصعب، عنه قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام - الخ.

الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب ۳۵ ص ۲۲۹.

۶۴۵۱ - سلمة بن محمد الأشعری:

لم یذکروه. الطب ص ۱۰۰، عنه، عن عثمان بن عیسی، کتاب الدعاء ص ۲۰۳، وجد ج ۹۵ / ۷۸.

۶۴۵۲ - سلمة بن محمد بیاع القلانس:

روی عقبة بن محمد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب ۱ ص ۴۳۸.

۶۴۵۳ - سلمة بن محمد بن عبد الله الخزاعی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام، ثقة، کما قاله العلامة فی صه.

وقال النجاشـی فی ترجمـة منصور بن محمد بن عبد الله الخزاعی: روی عن أبی عبد الله علیه السـلام. وهو الذی یقال لأخیه: سـلمة بن محمد أخی منصور.

ثقتان، رویا عن أبی عبد الله علیه السلام. ووثقه غیرهما ولا خلاف معتد به فیه.

۶۴۵۴ - سلمة بن مسیب:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۱۲۴، عن علی بن زنجویه، عنه، عن عبد الرزاق.

۶۴۵۵ - سلمة بن هشام المخزومی:

من خیار الصـحابة وفضـلائهم ومن المعذبین فی الله، دعا له الرسول صـلی الله علیه وآله بالنجاة. کمبا ج ۶ / ۴۷۶، وجد ج ۱۹ / ۳۳۳.

وفی السفینة ما یتعلق به.

(۱۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، سلمة بن محمد بیاع القلانس (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، عثمان بن عیسی (۱)، محمد الأشعری (۱)، سلمة بن محمد (۱)، عقبة بن محمد (۱)، عمرو بن مصعب (۱)، الصدق (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۶۴۵۶ – سلمة بن یحیی بن سلمة بن عبد الله بن زید بن خالد بن أبی دجانة:

روی عن آبائه الحرز المشهور. وابنه أحمد تقدم. وحفیده محمد بن محمود بن أحمد یأتی.

۶۴۵۷ – سلیط بن عمرو العامری:

لم یذکروه. وهو الذی بعثه رسول الله صلی الله علیه وآله إلی هوذة بن علی الحنفی یدعوه إلی الاسلام، وکتب معه کتابا، فقدم علیه فأنزله وحیاه وقرأ کتاب رسول الله فأجابه وأجاز سلیط فجائزة وکساه أثوابا، فقدم بذلک کله علی رسول الله وأخبره عنه بما قال – الخ. جد ج ۲۰ / ۳۹۴، وکمبا ج ۶ / ۵۷۱.

۶۴۵۸ – سلیط:

والد یزید الآتی. له کلمات شریفة مع الإمام الصادق صلوات الله علیه، تدل علی حسنه وکماله. کمبا ج ۱۲ / ۱۰۴، وجد ج ۵۰ / ۲۵.

۶۴۵۹ – سلیل:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، کما عدوه. وروی عن رسول الله صلی الله علیه وآله فضل حامل القرآن. المستدرک ج ۱ / ۲۹۲.

۶۴۶۰ – سلیم بن إبراهیم بن عبید المحاربی:

لم یذکروه. روی عنه حفیده علی بن محمد بن الحسن بن کأس. وهو روی عن نصر بن مزاحم. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۳.

۶۴۶۱ – سلیم بن أبی حیة:

روی فی جش ص ۱۰، عن أمیة بن علی، عنه، قال: کنت عند أبی عبد الله صلوات الله علیه، فلما أردت أن أفارقه، ودعته وقلت: أحب أن تزودنی. فقال:

ائت أبان بن تغلب، فإنه قد سمع منی حدیثا کثیرا. فما روی لک فاروه عنی.

(۱۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، خالد بن أبی دجانة (۱)، علی بن محمد بن الحسن (۱)، إبراهیم بن عبید (۱)، سلمة بن عبد الله (۱)، أمیة بن علی (۱)، أبان بن تغلب (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، القرآن الکریم (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

۶۴۶۲ – سلیم بن أبی حسان العجلی:

لم یذکروه. سمع عن مولانا الصادق علیه السلام. وروی عنه أبان الأحمر، عن الصادق علیه السلام. سن ج ۱ / ۲۷۳.

۶۴۶۳ – سلیم بن أبی نعیم الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین فی روایة شریفة. کتاب الدعاء ص ۱۲۰، وجد ج ۹۴ / ۱۹۰.

۶۴۶۴ – سلیم بن بلال المدنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عنه، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه.

کمبا ج ۱۴ / ۶۲۰، و ج ۵ / ۳۷۴، وجد ج ۱۴ / ۱۷۲، و ج ۶۳ / ۲۲۴. قیل: ولعله سلیمان بن بلال الآتی.

۶۴۶۵ – سلیم بن جعفر المروزی:

لم یذکروه. عده قب من أصحاب الإمام الهادی صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۲۱۶، أقول: فی المصدر الذی عندی سلیمان کما یأتی.

۶۴۶۶ – سلیم الخادم:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن محمد بن أحمد بن خاقان (ثقة)، عنه، عن إبراهیم بن عقبة، عن الصادق صلوات الله علیه. جد ج ۲ / ۵۳، و ج ۶۹ / ۲۷۷، و کمبا ج ۱ / ۸۴، وکتاب الایمان ص ۲۹۱.

۶۴۶۷ – سلیم بن داود:

لم یذکروه. روی عنه أخوه إبراهیم کما تقدم، وکما فی یب ج ۶ / ۳۷۷.

۶۴۶۸ – سلیم بن عبد الجبار:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن الطالقانی، عن محمد بن جریر الطبری، عنه، عن علی بن قادم، روایة شریفة فی الفضائل. جد ج ۳۵ / ۲۸۵، وکمبا ج ۹ / ۵۴.

(۱۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، محمد بن أحمد بن خاقان (۱)، إبراهیم بن عقبة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان بن بلال (۱)، أبان الأحمر (۱)، سلیم بن داود (۱)

۶۴۶۹ – سلیم الفراء:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه جماعة، منهم محمد بن أبی عمیر.

قال الخوئی فی ج ۸ / ۲۳۰ و ۲۳۲: هو سلیمان مولی طربال، المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام، وسیأتی.

۶۴۷۰ – سلیم بن قیس الشامی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. روی عنه أنه مع أحد عشر من ذریته أوصیاء مهدیون محدثون. کمبا ج ۷ / ۲۹۴، وجد ج ۲۶ / ۷۹. و رواه فی ختص ص ۳۲۹ عنه، مثله.

۶۴۷۱ – سلیم بن قیس الهلالی أبو صادق:

عدوه من أصحاب أمیر المؤمنین والحسن والحسین والسجاد والباقر صلوات الله علیهم. وله کتاب رواه عنه أبان بن أبی عیاش، وهو عندی. وطبع الأصل بالعربی والفارسی.

ویدل علی مدحه وجلالته وعظم شأنه وقوة إیمانه وکماله ما رواه خص:

من کتاب سلیم بن قیس الهلالی رحمة الله علیه، الذی رواه عنه أبان بن أبی عیاش و قرأه جمیعه علی سیدنا علی بن الحسین صلوات الله علیهما بحضور جماعة أعیان من الصحابة، منهم أبو الطفیل، فأقره علیه مولانا زین العابدین علیه السلام وقال:

هذه أحادیثنا صحیحة – الخبر. کمبا ج ۱۳ / ۲۱۷، وجد ج ۵۳ / ۶۸.

وقال الشیخ فی غط ص ۱۲۷: قال أبان: وقرأتها، یعنی نسخة کتاب سلیم هذا، علی علی بن الحسین صلوات الله علیهما فقال: صدق سلیم رحمه الله.

وقال الثقة الجلیل الأقدم النعمانی فی غیبته ص ۴۷: کتاب سلیم بن قیس الهلالی من أکبر کتب الأصول التی رواها أهل العلم حملة حدیث أهل البیت علیهم السلام وأقدمها، لان جمیع ما اشتمل علیه هذا الأصل، إنما هو عن رسول الله

(۱۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، سلیمان مولی طربال (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، أبو الطفیل (۱)، سلیم الفراء (۱)، سلیم بن قیس (۴)، الصدق (۱)، التصدیق (۱)

صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین علیه السلام والمقداد وسلمان - إلی أن قال: - وهو من الأصول التی ترجع الشیعة إلیها ویعول علیها - الخ.

ونقل العلامة المامقانی عن خط المجلسی: روی عن الصادق صلوات الله علیه أنه قال: من لم یکن عنده من شیعتنا ومحبینا، کتاب سلیم بن قیس الهلالی، فلیس عنده من أمرنا شیء ولا یعلم من أسبابنا شیئا. وهو أبجد الشیعة. وهو سر من أسرار آل محمد - إلی أن قال: - وأما الرجل نفسه فلا شبهة فی کونه صاحب أمیر المؤمنین علیه السلام ومن خواصه، روی عنه وعن السبطین والسجاد و الباقر والصادق علیهم السلام، وهو من الأولیاء المتنسکین والعلماء المشهورین بین العامة والخاصة. وظاهر أهل الرجال أنه ثقة معتمد علیه - الخ.

وبالجملة اعتمد علیه البرقی والصفار والکلینی والصدوقان والعیاشی و الشیخ وغیرهم. روی الاجلاء من أصحاب الاجماع عنه. مستدرک الوسائل ج ۳ / ۷۷۷.

۶۴۷۲ - سلیم مولی طربال:

من أصحاب الصادق علیه السلام، لکنه فی باب أصحاب الباقر علیه السلام جعله سلمان. والنجاشی سلیمان وسیأتی.

۶۴۷۳ - سلیم مولی أبی عبد الله:

لم یذکروه. وله روایة فی الکتب الأربعة، کما فی مفتاحها.

۶۴۷۴ - سلیم مولی علی بن یقطین:

روی ابن أبی عمیر عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. روضة الکافی ح ۵۸۳.

۶۴۷۵ - سلیم والد صفوان:

لم یذکروه. روی عنه ابنه صفوان، عن الرسول صلی الله علیه وآله. کامل الزیارة باب ۲ ح ۱۱.

(۱۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، العلامة المجلسی (۱)، سلیم مولی علی بن یقطین (۱)، سلیم والد صفوان (۱)، سلیم مولی طربال (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سلیم بن قیس (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

۶۴۷۶ - سلیمة صاحب السابری:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر عنه، وسیف بن عمیرة، عن زید الشحام. سن ج ۲ / ۶۲۴.

وفی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة للصدوق ص ۶۰ بسنده عن محمد بن أبی عمیر، عن سلمة صاحب السابری، عن أبی الصباح.

۶۴۷۷ - سلیمان بن إبراهیم الاصفهانی:

لم یذکروه. وهو الامام الحافظ، کما ذکره فی جد ج ۳۸ / ۳۰۸، وکمبا ج ۹ / ۳۳۴.

۶۴۷۸ - سلیمان بن إبراهیم الرقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین باب فی ذکر من شاهد القائم صلوات الله علیه ورآه وکلمه، عن علی بن أحمد

الکوفی المعروف بأبی القاسم الخدیجی، عنه، عن الحسن بن وجناء، حدیث تشرفه بلقاء الحجة المنتظر علیه السلام، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۲، وجد ج ۵۲ / ۳۱.

۶۴۷۹ – سلیمان بن إبراهیم الضبی:

لم یذکروه. روی الطبری فی کتاب الإمامة عنه، عن زید بن کامل، کما تقدم فی زید.

۶۴۸۰ – سلیمان بن إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار:

لم یذکروه. تزوج زینب بنت عیسی بن زید الشهید، وله منها محمد، وله عقب.

۶۴۸۱ – سلیمان بن أبی جعفر، عم هارون الرشید:

لم یذکروه. هو الذی أکرم جنازة مولانا موسی بن جعفر صلوات ا لله علیه و کفنه بکفن فیه القرآن کله یسوی بألفین وخمسمائة دینار. کمبا ج ۱۱ / ۳۰۱، وجد

(۱۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی (۱)، علی بن أحمد الکوفی (۱)، سلمة صاحب السابری (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، هارون الرشید (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، عیسی بن زید (۱)، زید الشحام (۱)، موسی بن جعفر (۱)، القرآن الکریم (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الزوج، الزواج (۱)

ج ۴۸ / ۲۲۲. وقیل: إنه کان فی جند المخالفین یوم فخ.

۶۴۸۲ – سلیمان بن أبی داود:

لم یذکروه. روی عن علی بن أبی حمزة، عن أبی الحسن الکاظم علیه السلام، کما فی غط ص ۴۰.

۶۴۸۳ – سلیمان بن أبی رزین مسعود بن مالک الأسدی الکوفی:

عد من شهداء الطف.

۶۴۸۴ – سلیمان بن أبی زینبة:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. له روایات فی الکتب الأربعة، رواها صفوان بن یحیی وعلی بن أسباط. کا ج ۴ / ۵۲۱، ویب ج ۴ / ۲۱۰، و ج ۵ / ۲۷۲ و ۲۷۴، وصا ج ۲ / ۸۵ و ۳۰۱.

۶۴۸۵ – سلیمان بن أبی شیخ:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن. باب البنیان عن أبی یوسف یعقوب بن یزید، عنه، یرفعه إلی أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۱۶ / ۲۹، وجد ج ۷۶ / ۱۵۰.

۶۴۸۶ – سلیمان بن أبی عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۸، عن محمد بن الفضل، عنه، قال: صلیت خلف أبی جعفر علیه السلام، فقرأ بفاتحة الکتاب وآی من البقرة، فجاء أبی وسأل، فقال: یا بنی إنما صنع ذلک لیفقهکم ویعلمکم. ورواه فی الوسائل ج ۴ / ۷۳۸ عنه مثله.

۶۴۸۷ – سلیمان بن أبی العطوس:

لم یذکروه. روی علی بن إبراهیم بن محمد الهاشمی، عنه، عن محمد بن عمران. دلائل الطبری ص ۵.

(۱۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام

موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، سلیمان بن أبی زینبة (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، علی بن أسباط (۱)، مالک الأسدی (۱)، محمد الهاشمی (۱)، محمد بن الفضل (۱)، الشهادة (۱)

۶۴۸۸ – سلیمان بن أبی معشر الجرابی أبو عمرو:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الاقبال ص ۵۸۶ فی روایة تکلم الأرض مع أمیر المؤمنین علیه السلام فی لیلة زفاف فاطمة الزهراء صلوات الله علیها.

۶۴۸۹ – سلیمان بن أبی نعیم الأنصاری:

لم یذکروه. هو مع جماعة، تشرفوا بلقاء الحجة المنتظر صلوات الله علیه عند المستجار، کما نقله الصدوق عن محمد بن عبد الله الإسکافی، عنه. ویأتی فی محمد.

۶۴۹۰ – سلیمان بن أحمد بن أیوب اللخمی الطبرانی أبو القاسم الحافظ:

لم یذکروه. عاش مائة سنة. وسمع الحدیث وهو ابن ثلاث عشر سنة. وبقی إلی سنة ۳۶۰. وکتب إلی الصدوق من إصفهان بأحادیث، ونقلها عنه الصدوق فی الأمالی والخصال کثیرا.

منها فی أمالیه ص ۲۶۱ عن أحمد بن القاسم بن مساور الجوهری، روایة شریفة مفصلة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام، وفی ص ۲۰۸ عنه، عن الحضرمی حدیث المؤاخاة، وفی ص ۳۰۰ عنه، روایة أخری.

وفی الخصال ج ۱ / ۶ عنه، عن عبد الوهاب بن خراجة، و ص ۴۱ عنه، عن محمد بن عثمان بن أبی شیبة، وص ۷۱ عنه، عن یحیی بن عثمان بن صالح المصری، و غیره.

ل، ن: عنه، عن علی بن عبد العزیز ومعاذ بن المثنی، عن أبی الصلت الهروی. کتاب الایمان ص ۲۳۱.

ل: عنه، روایات. کتاب الاخلاق ص ۱۷ و ۲۱۷، وکتاب العشرة ص ۴۴، وکمبا ج ۱ / ۸۲، و ج ۵ / ۳۸۱، و ج ۶ / ۵۷۴، و ج ۹ / ۱۹۳ و ۳۴۰. وغیر ذلک، وجد ج ۲ / ۴۶، و ج ۱۴ / ۲۰۱، و ج ۳۷ / ۸۸، و ج ۳۸ / ۳۳۴، و ج ۲۱ / ۱۲، و ج ۶۹ / ۶۴ و ۳۸۶، و ج ۷۱ / ۴۱۸، و ج ۷۴ / ۱۵۷. وذکره فی الروضات ط ۲ ص ۳۲۱.

(۱۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، حدیث المؤاخاة (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، الطبرانی (۱)، مدینة إصفهان (۱)، عثمان بن أبی شیبة (۱)، علی بن عبد العزیز (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، سلیمان بن أحمد (۱)

۶۴۹۱ – سلیمان بن أحمد الواسطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن محمد بن إسماعیل الحاسب، عنه، عن أحمد بن إدریس، روایة شریفة فی وجوب إطاعة أمیر المؤمنین بعد رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۳۸ / ۱۱۰، وکمبا ج ۹ / ۲۸۶. ومثله فی أمالی الشیخ.

۶۴۹۲ – سلیمان بن أحمد بن یحیی:

لم یذکروه. روی عن محمد بن الربیع العامری، عن حماد بن عیسی، روایة شریفة. بشا ص ۴۰.

۶۴۹۳ – سلیمان بن أحمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن محمد بن صالح الهمدانی، عنه، عن الذبال بن مسلم وعبد الرحمن بن یزید بن جابر، روایة شریفة فی الفضائل والتصریح بأسماء الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. جد ج ۳۶ / ۲۶۱ و ۲۱۶، وکمبا ج ۹ / ۱۳۵ و ۱۲۵، وکتاب

المقتضب ص ۱۰.

۶۴۹۴ – سليمان بن أخى حسان العجلى:

سمع من مولانا الصادق صلوات الله عليه. وروى عنه أبان بن عثمان. الكافى ج ۷ كتاب الحدود باب ۱ ص ۱۷۵.

۶۴۹۵ – سليمان بن إسحاق بن داود المهلبى:

لم يذكروه. روى عن عمه عبد ربه، كتاب أبى حمزة الثمالى فى التفسير، كما ذكره فى جش ص ۸۳.

۶۴۹۶ – سليمان بن إسحاق بن سليمان بن على بن عبد الله بن العباس:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل محمد بن وهبان، عن أحمد بن إبراهيم بن أحمد العمى (ثقة)، عن محمد بن زكريا بن دينار الغلابى، عنه، عن أبيه، رواية شريفة.

جد ج ۳۶ / ۳۰۰، وكمبا ج ۹ / ۱۴۳. وروايته الأخرى فى مدينة المعاجز ص ۲۵۴.

(۱۲۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، محمد بن زكريا بن دينار (۱)، أحمد بن إبراهيم (۱)، إسحاق بن داود (۱)، أحمد بن يحيى (۱)، محمد بن إسماعيل (۱)، أبان بن عثمان (۱)، سليمان بن أحمد (۲)، أحمد بن إدريس (۱)، حماد بن عيسى (۱)، محمد بن الربيع (۱)، محمد بن صالح (۱)، الصّلاة (۱)، الوجوب (۱)

۶۴۹۷ – سليمان الإسكاف:

لم يذكروه. روى هشام بن سالم، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. يب ج ۹ باب الذبائح ص ۸۵.

۶۴۹۸ – سليمان بن إسماعيل بن محمد بن إسماعيل بن جعفر الصادق (ع):

لم يذكروه. وهو جد السيد على الفلاح بن على بن سليمان.

۶۴۹۹ – سليمان الأعمش: هو ابن مهران الآتى.

۶۵۰۰ – سليمان بن أورمة:

لم يذكروه. روى السيد فى جمال الأسبوع ص ۲۷، بإسناده عنه، عن الإمام الهادى عليه السلام تفسير الأيام.

۶۵۰۱ – سليمان بن أيوب المطلبى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۱ / ۱۵۷. عن الحسن بن على بن محمد بن عمرو العطار ببلخ، عنه، عن محمد بن محمد بن الأشعث، رواية شريفة، تقدمت فى الحسن، وجد ۸ / ۱۹۱، وكمبا ج ۳ / ۳۴۶.

۶۵۰۲ – سليمان بن بريدة:

لم يذكروه. روى عن أبيه، عن النبى صلى الله عليه وآله. المستدرك ج ۱ / ۴۲.

۶۵۰۳ – سليمان البصرى:

لم يذكروه. روى عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. وروى عنه ابنه محمد.

الكامل باب ۹۱، ويب ج ۶ باب حد حرم الحسين عليه السلام ص ۷۴. وهو ابن جعفر الآتى.

۶۵۰۴ – سليمان بن بلال:

روى عن الصادق عليه السلام، كما قاله الشيخ. ووثقه العامة. مات سنة ۱۷۲.

(۱۲۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)،

الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، إسماعيل بن محمد بن إسماعيل (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، على بن محمد بن عمرو (۱)، سليمان الإسكاف (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، سليمان بن بلال (۱)، سليمان الأعمش (۱)، سليمان البصرى (۱)، على بن سليمان (۱)، هشام بن سالم (۱)، الصّلاة (۱)

وعن ابن داود، نسبة توثيقه إلى الشيخ فى باب أصحاب الرضا عليه السلام.

قال العلامة المامقانى: وعندنا منه نسختان خاليتان فى باب ضا، عما عزاه إليه. و لم أقف على توثيقه من غير ابن داود. وفى التكملة عن الوسائل توثيق الشيخ و ابن شهرآشوب إياه. قال: وليس فى الوسائل إلا نقل هذه النسبة، وليس فى معالم ابن شهرآشوب من الرجل ذكر أصلا. انتهى ملخصا. وعدم الوجدان لا ينافى شهادة العادل بالوجدان، لتعدد النسخات.

وله روايات عن الرضا صلوات الله عليه. أمالى الشيخ ج ۱ / ۳۴۶ و ۳۴۸ و ۳۵۱.

وجملة من رواياته فى كمبا ج ۶ / ۵۷۸، و ج ۲۳ / ۴۱، وكتاب الكفر ص ۱۴۴، وجد ج ۲۱ / ۲۸، و ج ۷۳ / ۳۰۶، و ج ۱۰۳ / ۱۷۱.

ويأتى فى يحيى بن يحيى روايته الأخرى.

۶۵۰۵ - سليمان التميمى:

لم يذكروه. روى هوذة، عنه، عن أبى مخلد، عن ابن مسعود. بشا ص ۲۷۴.

۶۵۰۶ - سليمان بن جعفر البصرى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى على بن داود اليعقوبى، عنه، عن الصادق عليه السلام. الخصال ص ۱۴۵.

روايته الأخرى عن أبى عبد الله عليه السلام فى المحاسن ج ۲ / ۳۲۱.

ووقع فى طريق الصدوق فى العيون، عن أحمد بن على الأنصارى، عنه، عن عمر بن واقد. كمبا ج ۱۱ / ۲۹۹، وجد ج ۴۸ / ۲۲۲.

وفى الخصال عن الحسن بن أبى الحسين الفارسى، عنه، عن عبد الله بن الحسين بن زيد الشهيد، عن أبيه. كمبا ج ۱۴ / ۱۴۵ و ۱۶۸، وجد ج ۵۸ / ۲۲۵ و ۳۱۶.

وبهذا الاسناد روايات أخر فى كمبا ج ۱۶ / ۹۸، و ج ۳ / ۳۲۹، وجد ج ۷۶ / ۳۳۷، و ج ۸ / ۱۳۲.

(۱۲۳)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، الحسن بن أبى الحسين الفارسى (۱)، على بن داود اليعقوبى (۱)، سليمان بن جعفر البصرى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن زيد (۱)، ابن شهرآشوب (۲)، أحمد بن على (۱)، الشهادة (۲)

سليمان بن جعفر الجعفرى:

عده من أصحاب الكاظم والرضا صلوات الله عليهما. ثقة بالاتفاق. وروى أبوه عن الصادق والكاظم صلوات الله عليهما. وهو ابن جعفر بن إبراهيم بن محمد بن على بن عبد الله بن جعفر الطيار المذكور أبوه وجده.

روايته عن أبى جعفر محمد الباقر صلوات الله عليه. كمبا ج ۲۳ / ۱۱۱، وجد ج ۱۰۴ / ۸۳، والطب ص ۱۲۹.

جملة من رواياته عن أبى الحسن عليه السلام فى معجزاته وإخباره بالغيب.

كمبا ج ۱۲ / ۱۴ و ۱۸ و ۲۵ و ۳۱، و ج ۹ / ۱۴۷، و ج ۱۴ / ۷۲۱ و جد ج ۳۶ / ۳۱۶، و ج ۴۹ / ۴۶ و ۶۲ و ۸۸ و ۱۰۶، و ج ۶۴ / ۲۸۳.

روايته فى ذم الواقفية. كمبا ج ۱۱ / ۳۱۱، وجد ج ۴۸ / ۲۶۴.

۶۵۰۸ - سليمان بن جعفر المروزى:

عن العيون، أنه لقى الكاظم والرضا صلوات الله عليهما.

وقال المامقانى: وله رواية عن أبى عبد الله عليه السلام.

أقول: وروى الشيخ فى يب ج ۴ / ۲۱۲ مسندا عنه، عن الفقيه عليه السلام:

حديث حكم البقاء على الجنابة فى شهر رمضان، وصا ج ۲ / ۸۷ و ۵۰، ويب ج ۴ / ۸۷. ورواية أخرى عنه، فى حكم المضمضة والاستنشاق والغبار.

۶۵۰۹ - سليمان بن جعفر المروزى:

لم يذكروه. عده ابن شهرآشوب فى قب ص ۴۰۲ من أصحاب الهادى عليه السلام، فلعله كان فى نسخته أبو الحسن عليه السلام، فاشتبه عليه فزعمه أنه الثالث.

۶۵۱۰ - سليمان بن جعفر النخعى:

لم يذكروه. روى سيف بن عميرة، عنه، عن محمد بن مسلم الخصال ص ۱۵۳، والأمالى ص ۷.

(۱۲۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، سليمان بن جعفر المروزى (۲)، سليمان بن جعفر الجعفرى (۱)، جعفر بن إبراهيم (۱)، سيف بن عميرة (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، سليمان بن جعفر (۱)، محمد بن على (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الجنابة (۱)، الصدق (۱)

۶۵۱۱ - سليمان بن جعفر النهدى (الهزلى):

من أصحاب الصادق عليه السلام كما فى تفسير العياشى، سورة الكهف ص ۳۲۳.

۶۵۱۲ - سليمان بن جعفر الهاشمى:

لم يذكروه. وله روايتان عن الصادق عليه السلام رواهما عنه الحسن بن حمزة النوفلى كما تقدم.

۶۵۱۳ - سليمان بن جعفر:

روى السيد المرتضى، عن اليقطينى، عن سعيد بن جناح (ثقة)، عنه، قال:

قال لى أبو الحسن العسكرى صلوات الله عليه. جد ج ۱۰ / ۳۹۱ وكمبا ج ۴ / ۱۸۴. و لعله الذى عده قب ص ۴۰۲ من أصحاب الهادى عليه السلام.

۶۵۱۴ - سليمان الجوزى:

لم يذكروه. روى فى مكا من طب الأئمة عليهم السلام، عنه، عن شيخ مدائنى، عن زرارة.

۶۵۱۵ - سليمان بن حبيب:

لم يذكروه. روى إسماعيل بن موسى بن إبراهيم، عنه، عن شريك، عن حكيم بن جبير، حديث خطبة أمير المؤمنين عليه السلام، اللؤلؤة. جد ج ۴۱ / ۳۲۹، و ج ۳۶ / ۳۵۴، وكمبا ج ۹ / ۱۵۷ و ۵۸۹. وسائر رواياته فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۱۸۹. و ابنه محمد يأتى.

۶۵۱۶ - سليمان بن حرب الواشجى:

لم يذكروه. روى المفيد فى مجالسه مج ۶ عن أحمد بن منصور الرمادى، عنه، عن حماد بن زيد، عن يحيى بن سعيد، عن عاصم بن عبيد الله.

جملة من رواياته الشريفة. جد ج ۳۶ / ۳۷۲، وكمبا ج ۹ / ۱۶۲، وكتاب

(۱۲۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)،

الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سلیمان بن جعفر الهاشمی (۱)، موسی بن إبراهیم (۱)، یحیی بن سعید (۱)، سلیمان بن جعفر (۲)، الحسن بن حمزة (۱)، سورة الکهف (۱)، سعید بن جناح (۱)، حکیم بن جبیر (۱)، حماد بن زید (۱)، الحرب (۱)، الشراکة، المشارکة (۱) المقتضب ص ۹.

۶۵۱۷ - سلیمان بن حریز:

لم یذکروه. هو من متکلمی العامة. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۹، و جد ج ۴۸ / ۱۹۰ و ۱۹۲.

۶۵۱۸ - سلیمان بن الحسن:

لم یذکروه. روی یعقوب بن یزید، عنه، قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام:

أخبرنی عنکم. قال: نحن بمنزلة هذه النجوم إذا خفی نجم بدا نجم منا - الخ. دلائل الطبری ص ۲۹۲. ولعل أباه الحسن المثنی. وتقدم فی الحسن بن الحسن بن الحسن علیه السلام ما یتعلق به.

۶۵۱۹ - سلیمان بن الحسن بن جهم بن بکیر:

من أصحاب أبی الحسن الهادی علیه السلام. نسبه الامام إلی زرارة کما فی رسالة أبی غالب الزراری. وفیه جملة من أحواله. ومات فی طریق مکة بعد خمسین ومائتین بمدة. وابنه محمد بن سلیمان یأتی.

۶۵۲۰ - سلیمان بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. وقد ذکره فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵. وابنه یحیی روی عن عمه إبراهیم بن الحسین. ص ۴۶، وجد ج ۴۶ / ۱۶۷. وتقدم أبوه.

۶۵۲۱ - سلیمان بن حسین:

لم یذکروه. هو کاتب علی بن یقطین. روی یعقوب بن یزید عنه. یب ج ۵، باب الزیادات فی فقه الحج ص ۴۶۱، و ج ۱ / ۱۴۲.

۶۵۲۲ - سلیمان بن حفص البصری:

لم یذکروه. روی الحسن بن أبی الحسن الفارسی، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه. الخصال ص ۶۹. وله روایة فی الکتب الأربعة کما فی مفتاحها. وکا ج ۶ / ۲۸۳ و ۲۸۴.

(۱۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، الحسن بن أبی الحسن الفارسی (۱)، سلیمان بن حفص البصری (۱)، سلیمان بن الحسین (۱)، سلیمان بن الحسن (۲)، یعقوب بن یزید (۲)، الحسن بن الحسن (۱)، علی بن یقطین (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، جهم بن بکیر (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)

۶۵۲۳ - سلیمان بن حفص المروزی:

إن کان متحدا مع سلیمان المروزی الباحث مع مولانا الرضا علیه السلام، فهو مذموم. وسنشیر إلی بعض کلماته عند ترجمة سلیمان المروزی. ومن زعم حسنه، فلم ینظر إلی الروایة بل حکم رجما بالغیب من دون تحقیق. ویأتی مزید بیان فی حقه فی ترجمة سلیمان المروزی.

وإن لم یکن متحدا، فیتحد مع الآتی.

۶۵۲۴ - سلیمان بن حفص المروزی:

من أصحاب الهادی علیه السلام، کما عن الشیخ. وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وهذا شاهد للتعدد ولا ینافیه روایاته عن موسی الکاظم و الرضا صلوات الله علیهما، فإنه من وفاة الکاظم إلی وفاة الهادی علیهما السلام سبعین سنة أو أقل بقلیل ولا بعد

فی أن یکون عمره تسعین سنة مثلا.

وفی العیون باب ۴ ص ۲۶، بإسناده عن محمد بن خالد البرقی، عن سلیمان بن حفص المروزی، قال: دخلت علی أبی الحسن موسی بن جعفر علیه السلام وأنا أرید أن أسأله عن الحجة علی الناس بعده. فلما نظر إلی فابتدأنی وقال: یا سلیمان، إن علیا ابنی ووصیی والحجة علی الناس بعدی وهو أفضل ولدی. فإن بقیت بعدی فاشهد له بذلک عند شیعتی وأهل ولایتی، المستخبرین عن خلیفتی من بعدی، و کمبا ج ۱۲ / ۶، وجد ۴۹ / ۱۵.

وسائر روایاته فی العیون ج ۱ / ۱۰۴. وفیه ص ۲۸۰، عن سلیمان بن حفص المروزی، قال: کتب إلی أبو الحسن علیه السلام - الخبر، ثم قال الصدوق: لقی سلیمان بن حفص، موسی بن جعفر والرضا صلوات الله علیهما جمیعا.

وفیه ج ۲ / ۲۵۹، روی عن موسی الکاظم علیه السلام، فضل زیارة الرضا علیه السلام، وکذا فیه ص ۲۶۰. وهذه الروایات تدل علی حسنه وکماله وعدالته عند الشیعة وأنه مقبول الشهادة ولولا ذلک، لما استشهده علیه السلام. ولعله لذلک وثقه محمد تقی المجلسی فی شرح الاستبصار علی ما حکی عنه، وهو تعدیل

(۱۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، العلامة المجلسی (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان المروزی (۳)، سلیمان بن حفص (۴)، موسی بن جعفر (۱)، حفص المروزی (۱)، الشهادة (۲)، الزیارة (۱)، الوفاة (۲)

منه بغیر معارض.

ونقل المامقانی عن العلامة الطباطبائی العمل بروایته حیث روی عن الشیخ فی المصباح عنه، عن مولانا أبی الحسن الثالث أنه قال: لا تقل فی صلاة الجمعة فی القنوت: وسلام علی المرسلین. لکنه حمل النهی علی الکراهة، لعدم القائل بالحرمة.

وهذا یدل علی اعتماده علی روایته. فالأظهر عد خبره من الصحاح - الخ.

۶۵۲۵ - سلیمان بن حکیم:

لم یذکروه. روی تمیم بن بهلول، عنه، عن ثور بن یزید. الخصال ج ۲ ص ۱۳۱، و نقله فی البحار عنه، مثله. کمبا ج ۸ / ۳۶۴.

۶۵۲۶ - سلیمان الحمار أبو داود:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه الحجال. سن ج ۲ / ۵۳۷. وروی الحسن بن محبوب، عنه، عن الصادق علیه السلام. الفقیه ج ۳ باب ما أحل الله من النکاح ص ۲۵۸. وهو سلیمان بن عبد الرحمن.

۶۵۲۷ - سلیمان بن خواجة الحسینی القندوزی البلخی:

الحنفی المذهب، النقشبندی المذهب صاحب کتاب ینابیع المودة فی فضائل أهل البیت. مات سنة ۱۲۹۴، وله ۷۴ عاما.

۶۵۲۸ - سلیمان بن خالد أبو الربیع الهلالی البجلی الأقطع الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما، کان قاریا، فقیها، وجیها، خرج مع زید فقطعت إصبعه معه. ولم یخرج من أصحاب أبی جعفر علیه السلام غیره. ومات فی حیاة أبی عبد الله، فتوجع لفقده ودعا لولده وأوصی بهم أصحابه.

ولسلیمان هذا کتاب رواه عنه عبد الله بن مسکان. قاله النجاشی وغیره.

وعده الشیخ المفید من شیوخ أصحاب أبی عبد الله علیه السلام وخاصته و بطانته وثقاته، الفقهاء الصالحین. کمبا ج ۱۱ / ۲۰۷ و ۲۰۸ و ۲۳۵، وجد ج ۴۷ / ۳۴۳ و ۳۵۱، و ج ۴۸ / ۱۹.

(۱۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الشیخ سلمان البلخی القندوزی (۱)، کتاب ینابیع المودة (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، صلاة الجمعة (۱)، خالد أبو الربیع (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، تمیم بن بهلول (۱)، سلیمان الحمار (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الموت (۱)، النهی (۱)، الوصیة (۱)

وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین.

ولذلک نختار أنه ثقة، وفاقا لمن عرفت وللعلامة فی صه والمجلسی فی الوجیزة. ولعل الأصل فی ذلک قول أیوب بن نوح، حیث سئل عن سلیمان بن خالد النخعی: أثقة هو؟ فقال: کما یکون الثقة. نقله کش فی رجاله عن حمدویه، فإن اتحد هذا مع المعنون، فناهیک به، وإلا کفانا شهادة المفید والعلامة والمجلسی المؤیدة بکلام النجاشی: کان قاریا فقیها وجیها.

وفی آخر السرائر نقلا من جامع البزنطی صاحب الرضا صلوات الله علیه، عن سلیمان بن خالد، قال: سمعت أبا عبد الله صلوات الله علیه، یقول: ما من شیء ولا ـ آدمی ولا ـ إنسی ولا ـ جنی ولا ملک فی السماوات إلا ونحن الحجج علیهم، وما خلق الله خلقا إلا وقد عرض ولایتنا علیهم واحتج بنا، فمؤمن بنا وجاحد، حتی السماوات والأرض والجبال الخبر، وکمبا ج ۷ / ۳۶۷، وجد ج ۲۷ / ۴۶. و هذا یدل علی کمال معرفته.

عده من روایات سلیمان بن خالد الدالة علی حسن حاله وعقیدته وهی کثیرة، فراجع لجملة منها إلی کمبا ج ۷ / ۳۲۴. وروایة عبد الکریم عنه، فیه ص ۳۵۷ مکررا و ۴۱۵، و ج ۱۱ / ۵۶ و ۷۷ و ۱۳۴ و ۱۴۰ و ۱۵۹. ویونس بن عمار، عنه. کتاب العشرة ص ۲۲۵، وجد ج ۲۶ / ۲۰۵ و ۳۵۳، و ج ۲۷ / ۲۶۴، و ج ۴۶ / ۱۹۶ و ۲۷۲، و ج ۴۷ / ۱۰۷ و ۱۲۵ و ۱۸۵، و ج ۷۵ / ۳۹۷. وروایة أیوب بن حر عنه. سن ج ۱ / ۲۳۴.

نتبرک بذکر بعضها: فقد روی المفید فی الصحیح، عن هشام بن سالم، عن سلیمان بن خالد، عن الصادق علیه السلام، عن آبائه، قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله لعلی: یا علی أنت منی وأنا منک. ولیک ولیی ولیی ولی الله. و عدوک عدوی وعدوی عدو الله. یا علی أنا حرب لمن حاربک وسلم لمن سالمک. یا علی لک کنز فی الجنة وأنت ذو قرنیها. یا علی أنت قسیم الجنة والنار. لا یدخل الجنة إلا من عرفک وعرفته. ولا یدخل النار إلا من أنکرک وأنکرته. یا علی أنت والأئمة من ولدک علی الأعراف یوم القیامة، تعرف المجرمین بسیماهم والمؤمنین

(۱۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، یوم القیامة (۱)، العلامة المجلسی (۲)، یوم عرفة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان بن خالد (۴)، أیوب بن نوح (۱)، هشام بن سالم (۱)، عبد الکریم (۱)، الصّلاة (۲)، الحرب (۱)، الشهادة (۱)

بعلاماتهم. یا علی لولاک لم یعرف المؤمنون بعدی. کمبا ج ۹ / ۳۹۲، وجد ج ۳۹ / ۲۰۶.

شا: روی ابن مسکان عنه، قال: دعا أبو عبد الله علیه السلام أبا الحسن علیه السلام یوما ونحن عنده، فقال لنا: علیکم بهذا بعدی فهو والله صاحبکم بعدی.

کمبا ج ۱۱ / ۲۳۶، وجد ج ۴۸ / ۱۹.

ما یتوهم منه ذمه وفیه دفع التوهم. کمبا ج ۱۱ / ۲۱۰، وجد ج ۴۷ / ۳۵۱.

۶۵۲۹ - سلمان بن خالد الخطاب:

من أصحاب الکاظم علیه السلام، کما عده الشیخ.

۶۵۳۰ - سلیمان بن خالد المنقری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن القاسم بن محمد الاصفهانی، عنه، عن سفیان بن عیینة. جد ج ۵ / ۳۳۴، وکمبا ج ۳ / ۹۲.

۶۵۳۱ – سلیمان بن الخصیب:

لم یذکروه. روی العیاشی، عن أحمد بن أحمد، عنه، حدیث تفسیر المص، و المعانی ص ۲۸، وجد ج ۱۰ / ۱۶۳، وکمبا ج ۴ / ۱۲۸.

۶۵۳۲ – سلیمان بن خلف الخزاعی:

لم یذکروه. کان مع علی صلوات الله علیه یوم الجمل. وقتل أخوه عبد الله بن خلف مع عائشة، کما فی القاموس نقلا عن العقد.

۶۵۳۳ – سلیمان بن داود بن الحسن المثنی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. حبسه المنصور وکانوا ثمانیة فی حبسه.

۶۵۳۴ – سلیمان بن داود بن سلیمان القرشی:

لم یذکروه. یروی عن أبیه، کما یظهر من جش فیه.

(۱۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، القاسم بن محمد الأصفهانی (۱)، سلیمان بن داود بن سلیمان (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، سلیمان بن داود (۱)، أبو عبد الله (۱)، عبد الله بن خلف (۱)، سلیمان بن خالد (۱)، سلمان بن خالد (۱)، القتل (۱)

۶۵۳۵ – سلیمان بن داود الصرمی:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه، عن محمد بن العباس، عن الحسن بن علی التمیمی، عنه، عن أسباط، تفسیر (الثلاثة) فی الآیة. کمبا ج ۹ / ۶۵، وجد ج ۳۵ / ۳۳۳.

۶۵۳۶ – سلیمان بن داود المنقری، المعروف بابن الشاذکونی أبو أیوب البصری:

روی عن جماعة من أصحاب أبی عبد الله جعفر بن محمد صلوات الله علیهما، و کان ثقة، قاله النجاشی وغیره ولا اعتبار بتضعیف ابن الغضائری ومن تبعه و أخذه عنه. وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وجد ج ۷۵ / ۱۰۹، و کتاب العشرة ص ۱۴۷.

وروی القاسم بن محمد، عنه، قال: سئل أبو عبد الله علیه السلام عن الرضاع – الخ. یب ج ۸ / ۱۰۷.

۶۵۳۷ – سلیمان بن داود الیعقوبی:

لم یذکروه. روی سهل (یعنی ابن زیاد)، عنه، کما عن ثواب الأعمال للصدوق، وکتاب العشرة ص ۱۴۷، وجد ج ۷۵ / ۱۰۷.

وروی أبو سعید الادمی (سهل بن زیاد)، عن أخیه إبراهیم، عنه. الخصال ص ۳۲. وتقدم فی أخیه إبراهیم، ذکر أخوته.

۶۵۳۸ – سلیمان بن درستویه الواسطی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام روی البرقی فی سن ج ۲ / ۵۵۲، عن الحسن بن المثنی، عنه، قال: وجهنی المفضل بن عمر بحوائج إلی أبی عبد الله علیه السلام، فإذا قدامه تفاح – الخ. قال: ورواه أبو الخزرج، عنه. و نقله فی کمبا ج ۱۴ / ۵۰۹ و ۸۴۹، وجد ج ۶۲ / ۹۴، و ج ۶۶ / ۱۷۳.

ثو، ل: عن إبراهیم بن مهزیار، عن فضالة بن أیوب، عنه، عن عجلان.

(۱۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، سلیمان بن داود المنقری (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، أبو سعید الآدمی (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان بن داود (۲)، ابن الشاذکونی (۱)، ابن الغضائری (۱)، أبو عبد الله (۱)، القاسم بن محمد (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن العباس (۱)، المفضل بن عمر (۱)

کتاب الاخلاق ص ۱۶۴، وکتاب العشرة ص ۲۰۹، وکمبا ج ۱۶ / ۱۱۶، و ج ۲۳ / ۵ و ۲۶، وجد ج ۷۱ / ۱۷۹، و ج ۷۵ / ۳۳۷، و ج ۷۹

/ ۲۰، و ج ۱۰۳ / ۴ و ۹۸.

مکا: عنه، قال: دخلت علی أبی عبد الله علیه السلام وبین یدیه تفاح أخضر.

۶۵۳۹ – سلیمان الدهان:

لم یذکروه. روی ابن فضال، عنه، عن رفاعة. الکافی ج ۷ کتاب الدیات باب أن الجروح قصاص ص ۳۱۹، ویب ج ۱۰ باب القصاص ص ۲۷۶.

۶۵۴۰ – من أصحاب الصادق علیه السلام، نسب إلی الغلو والکذب، وکذلک ابنه محمد الآتی، والنسبة ضعیفة ولذلک نسبها النجاشی إلی مجهول، قال بعد عنوانه:

وقیل: کان غالیا کذابا، وکذلک ابنه محمد، لا یعمل بما انفردا به من الروایة. له کتاب یوم ولیلة، یرویه عنه ابنه محمد بن سلیمان – انتهی. والنجاشی ذکر اسم أبیه عبد الله. وغض جعله ابن ذکریا. ولعلهما متعددان.

ویدل علی حسنه وصلاحه ما رواه فرات، عن سلیمان الدیلمی، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه فی قوله تعالی (فأولئک مع الذین أنعم الله علیهم من النبیین والصدیقین والشهداء والصالحین) قال: فرسول الله فی الآیة النبیین، و نحن فی هذا الموضع الصدیقین والشهداء، وأنتم الصالحون – إلخ، وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله، المبینة لمنشأ نسبة الغلو إلیه، فراجع إلی کمبا ج ۷ / ۲۷ و ۱۰۵ و ۱۰۶ و ۱۹۱ و ۲۹۷ و ۱۴۴ مکررا و ۳۲۲ و ۳۳۴، و ج ۱۱ / ۲۲۳، و ج ۳ / ۲۸۷، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۳۳۲، وجد ج ۲۳ / ۱۳۰، و ج ۲۴ / ۷۰ و ۷۱ و ۲۵۹ و ج ۲۵ / ۴۲، و ج ۲۶ / ۹۲ و ۱۹۷ و ۲۴۷ و ج ۴۷ / ۳۹۰، و ج ۷ / ۳۳۳.

وفی ذم الأول والثانی وأنهما من أهل التابوت. کمبا ۸ / ۲۵۳.

وذکرنا فی ابنه محمد، جملة من الروایات المظهرة لتلک النسبة.

(۱۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان الدهان (۱)، سلیمان الدیلمی (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، الشهادة (۲)، القصاص (۱)، الصّلاة (۱)، الجهل (۱)، الدیة (۱)

۶۵۴۱ – سلیمان بن دینار:

لم یذکروه. روی القاسم بن محمد، عنه، عن عبد الله بن عطاء التمیمی، معجزة الإمام السجاد صلوات الله علیه. البصائر ط ۲ الجزء ۴ باب ۲ ص ۱۷۰.

۶۵۴۲ – سلیمان بن راشد:

لم یذکروه. هو ابن رشید الآتی. وروی محمد بن عیسی الیقطینی، عنه، عن أبیه، عن المفضل. التوحید باب التوحید.

۶۵۴۳ – سلیمان بن الربیع بن هشام النهدی الخزاز أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید بن طاووس عن أحمد بن عبد العزیز، عنه، عن کادح بن مرحمة الزاهدی، نسخه وصیة أمیر المؤمنین لولده الحسن علیهما السلام.

کمبا ج ۱۷ / ۵۷، وجد ج ۷۷ / ۱۹۶.

وروی محمد بن الحسین بن حمید، عنه، عن نصر بن مزاحم. أمالی المفید ص ۵۹، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۲۰۰، وبشا ص ۱۰۶.

وروی عبد الله بن محمد الکاتب، عنه، عن نصر بن مزاحم. کتاب التفضیل للکراجکی ص ۱۶. وکذا فی کنز الفوائد عنه، عنه، روایة شریفة فی الفضائل.

کمبا ج ۱۴ / ۳۶۴، وجد ج ۶۰ / ۳۰۲.

أقول: روی علی بن محمد بن محمد بن عقبة، عنه، کتاب نصر بن مزاحم فی صفین کما فی أوله ص ۱ و ۷۱ و ۱۳۱ و ۲۱۳ وغیره. وتوفی بالکوفة سنة ۲۷۴. روی عنه جمع، ذکرهم فی أول کتاب نصر.

۶۵۴۴ – سلیمان الرحال:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبیه، عن محمد بن عمرو، عنه، عن عبد الله بن أبی یعفور. سن ص ۶۳۷، والکافی ج ۶ کتاب الدواجن باب اتخاذ الإبل ص ۵۴۲.

۶۵۴۵ – سلیمان بن رشید:

وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن عیسی الیقطینی، عنه، عن أبیه، عن

(۱۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، السید إبن طاووس (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبد الله بن عطاء التمیمی (۱)، محمد بن عیسی الیقطینی (۲)، أحمد بن عبد العزیز (۱)، علی بن محمد بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، سلیمان بن راشد (۱)، سلیمان الرحال (۱)، سلیمان بن رشید (۱)، القاسم بن محمد (۱)، محمد بن الحسین (۱)، نصر بن مزاحم (۳)، محمد بن عمرو (۱)، الوصیة (۱)

المفضل. کمبا ج ۲ / ۸۱، وجد ج ۳ / ۲۵۶.

وفی الأمالی ص ۲۲۸ فی الصحیح، عنه، عن أبیه، عن معاویة بن عمار – الخ. وفی التوحید وثواب الاعمال، أبدل الرشید بالراشد.

وروی الطبری فی مکارم الأخلاق، عن سلیمان رشید، عن أبیه، قال:

رأیت علی أبی الحسن علیه السلام، دراعة سوداء وطیلسان أزرق فی موضعین. و لعله الذی عده الشیخ من أصحاب الرضا علیه السلام. وله روایات عن أبیه، عن السجاد علیه السلام وعن معاویة بن عمار وعن المفضل فی مواضع من الکافی، ذکرها الخوئی فی رجاله فی محل اسم أبیه ج ۸ / ۲۶۲.

۶۵۴۶ – سلیمان بن زریق:

لم یذکروه. فعن کتاب الغایات عن أبی داود الطیالسی، عنه، عن عبد العزیز بن صهیب. ومثله عن کتاب الغارات کما فی ختص ص ۷.

۶۵۴۷ – سلیمان بن زیاد التمیمی:

عده البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام. وروی صالح بن عقبة، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب العشرة باب ۵ ص ۶۴۳.

۶۵۴۸ – سلیمان بن سابق:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد، عنه، عن أحمد بن محمد، خطبة رسول الله صلی الله علیه وآله. أمالی المفید مج ۲۳ ص ۱۱۱.

۶۵۴۹ – سلیمان بن سالم:

لم یذکروه. روی عن أبی الحسن علیه السلام. وروی عنه یونس والبرقی کما فی مواضع من کا و یب أشار إلیها الخوئی ج ۸ / ۲۶۳.

۶۵۵۰ – سلیمان بن سعد (سعید):

روی أبو جعفر المسلی عنه، عن منیع، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی

(۱۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)،

مکارم الأخلاق (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أبو داود الطیالسی (۱)، سلیمان بن سعد (سعید) (۱)، معاویة بن عمار (۲)، أبو جعفر المسلی (۱)، سلیمان بن زیاد (۱)، سلیمان بن سالم (۱)، صالح بن عقبة (۱)، الحسن بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عبد العزیز (۱)

ج ۶ کتاب الزی باب الخف ص ۴۶۶.

۶۵۵۱ - سلیمان بن سفیان المسترق أبو داود المنشد:

کان ثقة، کما قاله العلامة فی صه، والمج فی الوجیزة وغیرهما. وکذا ابن فضال علی ما نقله کش عن العیاشی. وروی عن سفیان بن مصعب، عن الصادق علیه السلام. ویروی عنه الفضل بن شاذان.

وبالجملة مات سلیمان هذا فی سنة ۲۳۱ علی قول النجاشی وعاش سبعین أو تسعین سنة.

وأما قول کش من أنه مات سنة ۱۳۰. فاشتباه، وسری الاشتباه إلی قب، حیث عده من خواص أصحاب الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۱۰، وجد ج ۴۷ / ۳۵۰.

وروی عند الموت روایة تدل علی جلالته وعلو شأنه وقوة إیمانه واطلاعه علی الخفایا. فراجع إلی کتاب العلامة المامقانی.

وروی البرقی عنه، کما فی سن ج ۲ / ۴۳۵.

وروی النوفلی عنه، کما فی التوحید باب العلم.

۶۵۵۲ - سلیمان بن سفیان أبو داود:

عد من مشائخ الکلینی کما فی أول الکافی، ط جدید.

۶۵۵۳ - سلیمان بن سلمة الدالانی الکوفی الکندی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی البرقی عنه، کما فی جد ج ۲ / ۱۴۷، و کمبا ج ۱ / ۱۰۸، وأمالی المفید ص ۱۸۱، وبشا ص ۱۰۵ و ۲۵۷، وأمالی المفید مج ۴۰ عن البرقی، عنه، عن محمد بن غزوان وعیسی بن أبی منصور، عن أبان بن تغلب، عن مولانا الصادق علیه السلام.

۶۵۵۴ - سلیمان بن سلیمان الأزدی:

لم یذکروه. عده السید فی زمرة شهداء الطف فی الزیارة الرجبیة المذکورة فی

(۱۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عیسی بن أبی منصور (۱)، أبو داود المنشد (۱)، سلیمان بن سلیمان (۱)، سلیمان بن سفیان (۲)، الفضل بن شاذان (۱)، سلیمان بن سلمة (۱)، أبان بن تغلب (۱)، سفیان بن مصعب (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۳)

کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰. وکذا فی الاقبال.

۶۵۵۵ - سلیمان بن سماعة الکوفی الضبی الکوزی:

حذاء. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه عنه سلمة بن الخطاب. ویروی عن عمه عاصم الکوزی وغیره.

وروی الکلینی عن المعلی، عنه، عن عمه عاصم الکوزی، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. جد ج ۱۷ / ۲۹، و ج ۱۰۴ / ۱۳۰، وکمبا ج ۶ / ۲۰۰، و ج ۲۳ / ۱۲۲.

۶۵۵۶ - سلیمان بن سوید الجعفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ. وروی الصدوق بإسناده، عن زرارة وإسماعیل بن عباد القصری، عنه، عن أبی عبد

الله الصادق علیه السلام، قال: لیلة أسری بالنبی صلی الله علیه وآله ناداه الجبار جل جلاله:

من اخترت من أمتک یکون من بعدک لک خلیفة؟ قال: اختر لی ذلک، فتکون أنت المختار لی. فقال تعالی: اخترت لک خیرتک علی بن أبی طالب. انتهی ملخصا. کمبا ج ۹ / ۲۸۵، وجد ج ۳۸ / ۱۰۷.

۶۵۵۷ – سلیمان بن سهل:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن عبد الله المنصوری، عنه، عن عیسی بن إسحاق القرشی. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۵۵.

۶۵۵۸ – سلیمان صاحب السابری:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه، عن إسحاق بن عمار. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء باب من أبطأت علیه الإجابة ص ۴۸۹.

۶۵۵۹ – سلیمان بن صالح الجصاص الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه عنه الحسین بن هاشم، کما قاله النجاشی وغیره.

(۱۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، سلیمان بن صالح الجصاص (۱)، سلیمان صاحب السابری (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، إسماعیل بن عباد (۱)، سلیمان بن سماعة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن هاشم (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سلیمان بن سوید (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، عاصم الکوزی (۲)

وروی محمد بن عیسی، عن یونس، عنه، کما فی نی ص ۱۰۷.

وروی عنه الحسن بن محمد بن سماعة وعبد الله بن القاسم.

۶۵۶۰ – سلیمان بن صرد الخزاعی:

من أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین والحسن والحسین صلوات الله و سلامه علیهم. کان اسمه فی الجاهلیة یسار، فسماه رسول الله سلیمان. یکنی أبا المطرف وتخلف عن أمیر المؤمنین یوم الجمل. کذا عن الشیخ.

لکن قال العلامة المامقانی: لم نقف من کتب التواریخ وأخبار السیر حتی کتاب فتنة الجمل للشیخ المفید علی عین منه ولا أثر.

أقول: فلعله اشتباه من الشیخ.

وعن المفید، أنه من المجمعین علی خلافة أمیر المؤمنین بعد قتل عثمان وعده الفضل بن شاذان من التابعین الکبار ورؤسائهم وزهادهم.

وعن ابن الأثیر، أنه شهد مع علی علیه السلام مشاهده کلها، ونقلوا أنه جعله أمیر المؤمنین یوم صفین علی رجالة المیمنة.

جملة من قضایاه یوم صفین وکلماته مع أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۵۰۵، وجد ج ۳۲ / ۵۴۵.

وهو ممن کتب إلی مولانا الحسین صلوات الله علیه من أهل الکوفة، یدعونه إلی الکوفة. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۵، وجد ج ۴۴ / ۳۳۳.

وهذه المکاتبة وقعت فی داره، ثم عجز عن نصره، فخرج مع التوابین و سموه أمیر التوابین.

ولما ورد مولانا الحسین علیه السلام کربلاء، کتب إلی جماعة من أهل الکوفة، هو منهم. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۸، وجد ج ۴۴ / ۳۸۱.

وابن زیاد لما اطلع علی مکاتبة أهل الکوفة إلی الحسین علیه السلام، حبس أربعة آلاف وخمسمائة من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وأبطاله، منهم سلیمان هذا وإبراهیم الأشتر وصعصعة وأمثالهم ولم یکن لهم سبیل إلی نصر الحسین

(۱۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، مدینة الکوفة (۴)، إبن الأثیر (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)،

الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الجهل (۱)

علیه السلام، لأنهم کانوا مقیدین مغلولین فی الحبس إلی أن سقط یزید فی الهاویة و شاع ذلک وکان ابن زیاد فی البصرة، وثبت الشیعة علی دار ابن زیاد ونهبوا أمواله وقتلوا غلمانه وکسروا حبسه وأخرجوهم من الحبس تهیؤوا لطب الثار.

جملة من أحواله وقضایاه وخروجهم لطب الثار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۴ - ۲۸۶.

وشهادته فیه ص ۲۸۶، وجد ج ۴۵ / ۳۵۵ و ۳۵۸ - ۳۶۳.

قال العلامة المامقانی: بقوا یقاتلون سبعة أیام وقتل أصحاب سلیمان، عدا سبعة وعشرین رجلا مثخنین بالجراح المفرط، فالتمسوا منه الفرار فأبی إلا القتال حتی یقتل ویلقی الله ورسوله وهما راضیان عنه. فرأی سلیمان اللیلة الثامنة وهو نائم خدیجة الکبری وفاطمة الزهراء والحسن والحسین علیهم السلام، فقالت له خدیجة: شکر الله سعیک یا سلیمان ولاخوانک، فإنکم معنا یوم القیامة. وقالوا له: أبشر، فأنت عندنا غدا عند الزوال - الخ. وکان عمره حین استشهد ثلاثا و تسعین سنة. جملة من أحواله فی السفینة فی (سلم).

۶۵۶۱ - سلیمان الصیدی:

لم یذکروه. روی الحسین بن موسی، عنه، عن نصر بن قابوس، کما ذکره کش فی ترجمة نصر.

۶۵۶۲ - سلیمان الضبی: هو ابن قرم الآتی.

۶۵۶۳ - سلیمان بن طریف:

عد من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام، لکن یستفاد حسنه وکماله مما روی محمد بن الحسین بن أبی الخطاب عن الحسن بن مسکین الثقفی، عنه، عن محمد بن مسلم، عن أبی عبد الله علیه السلام. قال: قلت له: جعلت فداک، مالنا نشهد علی ما خالفنا بالکفر وبالنار ولا نشهد لأنفسنا ولأصحابنا أنهم فی الجنة؟! قال: من ضعفکم - الخبر. الخصال ج ۲ / ۴۱.

وروی ابن فضال، عن ثعلبة، عنه، عن محمد بن مسلم، روایة أخری. الکافی

(۱۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أم المؤمنین خدیجة بنت خویلد علیها السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الحسین بن موسی (۱)، سلیمان الصیدی (۱)، مدینة البصرة (۱)، سلیمان الضبی (۱)، الحسن بن مسکین (۱)، نصر بن قابوس (۱)، محمد بن مسلم (۲)، الفدیة، الفداء (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

ج ۲ باب الذنوب ص ۲۷۱.

۶۵۶۴ - سلیمان الطلحی: هو ابن عبد الله الآتی.

۶۵۶۵ - سلیمان بن عباد:

لم یذکروه. روی علی بن الحسن بن علی بن فضال، عنه، عن عیسی بن أبی الورد، عن محمد بن قیس، عن أبی جعفر علیه السلام. محاسن البرقی ج ۲ / ۵۱۹، و الکافی ج ۶ باب السلق ص ۳۶۹ و ۳۱۰، وکمبا ج ۱۴ / ۵۳۴ و ۸۵۸، و ج ۵ / ۳۰۹، و جد ج ۱۳ / ۳۵۹، و ج ۶۲ / ۲۱۱، و ج ۶۶ / ۲۱۶.

۶۵۶۶ - سلیمان بن عبد الرحمن أبو داود الحمار:

هو سلیمان الحمار المذکور، وابنه داود.

۶۵۶۷ - سلیمان بن عبد الله بن الحارث:

لم یذکروه. روی المناقب عنه، عن أبیه. جد ج ۳۸ / ۳۰۹، وکمبا ج ۹ / ۳۳۴.

۶۵۶۸ – سلیمان بن عبد الله بن الحسن المثنی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. خرج مع الحسین بن علی بفخ واستشهد معه. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۱، وجد ج ۴۸ / ۱۶۲. وابنه محمد وحفیده عبد الله یأتیان.

۶۵۶۹ – سلیمان بن عبد الله الخزاز الکوفی:

لم یذکروه. روی سهل بن زیاد، عنه، عن عبد الله بن الفضل الهاشمی. علل الصدوق ج ۱ / ۲۲۵.

۶۵۷۰ – سلیمان بن عبد الله الدیلمی: هو سلیمان الدیلمی المذکور.

۶۵۷۱ – سلیمان بن عبد الله الدمشقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن القاسم بن محمد بن عبد الله

(۱۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، عبد الله بن الفضل الهاشمی (۱)، علی بن الحسن بن علی بن فضال (۱)، عبد الله بن الحارث (۱)، سلیمان بن عبد الله (۳)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان الدیلمی (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، سلیمان بن عباد (۱)، سلیمان الحمار (۱)، الحسین بن علی (۱)، داود الحمار (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن قیس (۱)

العلوی، عنه، عن أحمد بن أبان. جد ج ۱۶ / ۳۲۶، وکمبا ج ۶ / ۱۷۲. ویأتی فی ترجمة محمد الراوی عنه.

۶۵۷۲ – سلیمان بن عبد الله الطلحی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی الصدوق بإسناده الصحیح عن حماد بن عثمان، عن جمیل، عنه، قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام – الخبر. جد ج ۱۲ / ۲۹۰، وکمبا ج ۵ / ۱۸۹. وفی کتاب حسین بن عثمان بن شریک، عن سلیمان الطلحی، قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام – الخبر. شی ج ۲ / ۱۹۴ عنه، عن الصادق علیه السلام.

۶۵۷۳ – سلیمان بن عبد الله الهاشمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن أبی عمیر، عن عبد الله بن الفضل، عن شیخ من أهل الکوفة، عن جده من قبل أمه واسمه سلیمان بن عبد الله الهاشمی، قال: سمعت محمد بن علی علیه السلام – الخبر. کمبا ج ۶ / ۱۹۵، وجد ج ۱۷ / ۱۴. وله روایة فی الکتب الأربعة، کما فی مفتاحها فی یب ج ۹ / ۱۶۸، وصا ج ۴ / ۱۱۷.

۶۵۷۴ – سلیمان بن عبد الملک بن مروان:

لم یذکروه. رؤیاه رسول الله صلی الله علیه وآله کأنه یبره ویلطفه فی کمبا ج ۱۰ / ۲۲۸، وجد ج ۴۵ / ۱۴۵. وأحواله وترجمته فی تتمة المنتهی ص ۷۶.

۶۵۷۵ – سلیمان بن عثمان بن الأسود:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسن الصفار فی کتابه الدعاء بإسناده عن سیف بن عمیرة، کما فی عدة الداعی فی نسختین منه.

۶۵۷۶ – سلیمان بن علی الدمشقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید المرتضی، عن أحمد بن محمد بن عبدویه، عنه،

(۱۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، سلیمان بن عبد الله الهاشمی (۱)، سلیمان بن عبد الله الطلحی (۱)، سلیمان بن عبد الله (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)،

الشیخ الصدوق (۲)، سیف بن عمیرة (۱)، حماد بن عثمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

عن أبی هاشم الزبالی، عن زاذان – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۵۸۹، وجد ج ۶۳ / ۹۰.

۶۵۷۷ – سلیمان بن علی بن الحسین علیه السلام:

لم یذکروه. له مزار معروف یعرف بمزار سلطان سلیمان بن الإمام السجاد علیه السلام فی قریة (عصمت آباد) علی رأس ستة فراسخ من نیسابور، وقریب منه مزار أخیه سلطان محمد بن السجاد علیه السلام.

۶۵۷۸ – سلیمان بن علی الکاتب:

لم یذکروه. روی محمد بن جعفر بن محمد، عنه، عن القاسم بن جعفر بن محمد، فضل الشیعة.

۶۵۷۹ – سلیمان بن علی بن عبد الله بن العباس:

لم یذکروه. روی عنه حفیده یعقوب بن جعفر. کتاب المسلسلات ص ۱۰۶ و حفیده الاخر سلیمان بن إسحاق المذکور.

۶۵۸۰ – سلیمان بن علی الهاشمی أبو فاطمة:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی إرشاده ص ۱۶ عن نوح بن قیس، عنه، عن معاذة العدویة، قال: سمعت علی بن أبی طالب علیه السلام – الخ، وجد ج ۳۸ / ۲۲۶، وکمبا ج ۹ / ۳۱۴.

۶۵۸۱ – سلیمان بن عمرو الأحمر:

ذکره الصدوق فی صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه الفقیه. وروی أصله علی بن شجرة. والمستدرک ج ۳ / ۶۰۲.

۶۵۸۲ – سلیمان بن عمرو الأحوص الأزدی:

لم یذکروه. وله روایات فی کتاب صفین ص ۲۱۹.

۶۵۸۳ – سلیمان بن عمرو السراج:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیسی، عن رزق الله بن العلا، عنه، عن

(۱۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، سلیمان بن عمرو السراج (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، سلیمان بن عمرو (۲)، یعقوب بن جعفر (۱)، علی بن شجرة (۱)، جعفر بن محمد (۱)

بعض أصحابنا، عن أبی عبد الله صلوات ا لله علیه. کامل الزیارة ص ۲۷۹ و ۲۸۱، و یب ج ۶ باب حد حرم الحسین علیه السلام ص ۷۴.

۶۵۸۴ – سلیمان بن عمرو بن نوح الأصبحی أبو الخصیب:

لم یذکروه. روی عن مولانا الباقر علیه السلام أدعیة السر، کما یأتی فی محمد بن إبراهیم بن نوح. ونقلها فی کتاب الصلاة ص ۹۳۶، وکتاب الدعاء ص ۲۷۶، وجد ج ۹۱ / ۲۶۷، و ج ۹۵ / ۳۲۵.

۶۵۸۵ – لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی، عن سیف بن عمیرة (ثقة)، عنه، عن عبد الله بن محمد بن عقیل بن أبی طالب فی روایتین فی کتاب العشرة ص ۲۴۰، وجد ج ۷۵ / ۴۵۳.

۶۵۸۶ – سلیمان بن عمر الراسبی:

لم یذکروه. هو الکاتب بحمص. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۴ عن عتبة، عنه، عن عبد الله بن جعفر

المحمدی، روایة شریفة فی أسماء الأئمة الاثنی عشر وعددهم وفضائلهم، وجد ج ۳۶ / ۳۴۱، وکمبا ج ۹ / ۱۵۴.

۶۵۸۷ – سلیمان بن عمر النخعی:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن باب الثلاثة، عن الحسن بن سیف بن عمیرة، عن أخیه علی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، وجد ج ۱ / ۲۱۳، وکمبا ج ۱ / ۶۶.

وفی ثواب الأعمال، عن الحسین بن سیف، عنه، عن مهاجر بن الحسن. وبهذا الاسناد عنه عن زید بن رافع. وبهذا الاسناد عنه، روایة أخری. وفی کامل الزیارة ص ۱۳ عن علی بن سیف، عنه، عن عبد الله بن الحسن.

وفی ید عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن الحسین بن سیف، عن سلیمان بن عمرو، عن عمران بن أبی عطا، عن عطا، عن ابن عباس، فضل التوحید. وذکره البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه علی بن الحکم وسیف بن

(۱۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، الحسن بن سیف بن عمیرة (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، سلیمان بن عمر النخعی (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الحسین بن سیف (۲)، سلیمان بن عمرو (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، علی بن الحکم (۱)، علی بن سیف (۱)، الصّلاة (۲)

عمیرة وعلی بن سیف، کما فی مواضع من الکافی ج ۲ / ۲۴۰، و ج ۳ / ۲۲۰، و ج ۴ / ۶.

۶۵۸۸ – سلیمان بن عمران الفراء:

مولی طربال. کوفی من أصحاب الصادق علیه السلام. وسیأتی بعنوان سلیمان مولی طربال.

۶۵۸۹ – سلیمان بن عوف الحضرمی:

لم یذکروه. هو ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸ و ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۶۹، و ج ۱۰۱ / ۲۷۱.

۶۵۹۰ – سلیمان بن عون الحضرمی:

لم یذکروه. ذکره السید فی عداد شهداء الطف فی الزیارة الرجبیة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰، وفی الاقبال ص ۷۱۴: عوف، بدل عون.

۶۵۹۱ – سلیمان بن عیسی:

لم یذکروه. روی ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۲۸۷ عنه، عن أبیه، قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: کیف أزورک إذا لم أقدر علی ذلک؟ قال: قال لی: یا عیسی، إذا لم تقدر علی المجیء فإذا کان یوم الجمعة، فاغتسل أو توضأ واصعد إلی سطحک وصل رکعتین وتوجه نحوی. فإنه من زارنی فی حیاتی فقد زارنی فی مماتی – الخبر، وکمبا ج ۲۲ / ۲۱۳، وجد ج ۱۰۱ / ۳۶۶.

وروی الطبری کما فی مدینة المعاجز، عن أحمد بن سلیمان بن أیوب الهاشمی، عن محمد بن بکیر، عنه، قال: لقیت علی بن الحسین علیه السلام وقلت: یا بن رسول الله إنی معدم. فأعطانی درهما ورغیفا. فأکلت أنا وعیالی من الرغیف و الدرهم أربعین سنة. ورواه فی إثبات الهداة ج ۵ / ۲۵۵ عنه مثله. وفی دلائل الطبری ص ۸۵ عنه، عن محمد بن کثیر، عن سلیمان بن عیسی مثله.

یظهر أنه من أصحاب السجاد والصادق علیهما السلام ومورد عناياتهما و ألطافهما بحیث یستفاد حسنه وکماله وقوة معرفته.

(۱۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، سلیمان مولی طربال (۱)، سلیمان بن عیسی (۲)، سلیمان بن

عمران (۱)، أحمد بن سليمان (۱)، ابن قولويه (۱)، على بن سيف (۱)، الشهادة (۱)، الركوع، الركعة (۱)

جملة من رواياته التى نقلها الصدوق فى جد ج ۵ / ۱۱۷، وكمبا ج ۳ / ۳۴.

۶۵۹۲ – سليمان بن العيص (الفيض):

روى عن أبى عبد الله عليه السلام. وروى عنه صفوان وابن أبى عمير. يب ج ۵ باب الكفارة عن خطأ المحرم ص ۳۸۴ ح ۱۳۳۹.

۶۵۹۳ – سليمان الفراء:

روى عن أبى الحسن عليه السلام. شى ج ۱ / ۴۳.

وروى الطبرسى فى المكارم فصل الاستشفاء بالرقى والاحراز عنه، قال:

دخلت على أبى عبد الله عليه السلام، فرأيت به من الرمد. وهو مولى طربال الآتى.

۶۵۹۴ – سليمان الفزارى:

لم يذكروه. روى عن عمر بن عبد الله مولى عقبة، عن رسول الله صلى الله عليه وآله. جمال الأسبوع ص ۱۴۵.

۶۵۹۵ – سليمان بن قرط:

لم يذكروه. روى حسين بن محمد، عنه، عن محمد بن شعيب. بشا ص ۱۶۵، و كمبا ج ۹ / ۳۴۵، وجد ج ۳۸ / ۳۵۴.

۶۵۹۶ – سليمان بن قرم بن سليمان الضبى:

كوفى من أصحاب الصادق عليه السلام.

۶۵۹۷ – سليمان بن قرم بن معاذ النحوى:

لم يذكروه. وهو من الأجلة المجروحين عند العامة لتشيعهم.

۶۵۹۸ – سليمان بن قرم:

روى نصر بن مزاحم، عنه، عن الأعمش. كتاب صفين ص ۲۸۱.

وقال المفيد فى الارشاد: روى أبو نعيم النخعى عن معاوية بن هشام، عنه،

(۱۴۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، الحافظ أبو نعيم (۱)، سليمان بن العيص (الفيض) (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن أبى عمير (۱)، عمر بن عبد الله (۱)، سليمان الفراء (۱)، سليمان الضبى (۱)، سليمان بن قرم (۳)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن شعيب (۱)

عن الباقر عليه السلام، ما يفيد أنه مورد عنايته وإحسانه ووجوده.

۶۵۹۹ – سليمان القصرى:

لم يذكروه. روى أبان بن أبى عياش، عنه، عن الحسن المجتبى عليه السلام، حديث النص على أئمة الهدى صلوات الله عليهم. كفاية الأثر باب ۳۰، وجد ج ۳۶ / ۳۸۳، وكمبا ج ۹ / ۱۶۲.

۶۶۰۰ – سليمان كاتب على بن يقطين:

لم يذكروه. روى عمن ذكره، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. روضة الكافى ح ۱۸۷، وجد ج ۴۲ / ۲۲۸، وكمبا ج ۹ / ۶۵۶.

۶۶۰۱ – سليمان بن كثير:

لم يذكروه. عده السيد فى الزيارة الرجبية من شهداء الطف. كمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۱.

۶۶۰۲ – سليمان اللبان:

لم يذكروه. روى العياشى، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام. العياشى ج ۲ / ۴۲.

۶۶۰۳ – سلیمان بن محمد الخثعمی:

لم یذکروه. روی معاویة بن حکیم، عنه، عن إسحاق بن عمار. یب ج ۳ باب الصلاة فی السفر ص ۲۰۹.

وروی محمد بن الحسن، عنه، عن إسحاق الطویل العطار. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب الطیب ص ۵۱۲ ح ۱۸.

۶۶۰۴ – سلیمان بن محمد بن راشد:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی البرقی فی سن باب الطعام الحار عن ابن فضال، عن یونس بن یعقوب، عنه، قال: حضرت عشاء جعفر بن محمد صلوات الله علیه – الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۸۹۳، وجد ج ۶۶ / ۴۰۳.

(۱۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، صلاة المسافر (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، سلیمان کاتب علی بن یقطین (۱)، سلیمان بن محمد الخثعمی (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، سلیمان بن محمد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۲)

۶۶۰۵ – سلیمان بن محمد القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن إسحاق بن جعفر العلوی، عن أبیه، عنه، عن إسماعیل بن أبی زیاد السکونی، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۵ / ۱۲. و کنز: عن المفید، عنه، عنه – الخ. ص ۹۶، وکمبا ج ۳ / ۵ و ۲۹، والعیون ج ۱ / ۱۳۸، والتوحید باب القضاء والقدر. وتقدم فی إسحاق بن جعفر بن محمد، روایاته ومواضعها.

۶۶۰۶ – سلیمان بن محمد:

لم یذکروه. هو المؤذن فی مسجد الرسول صلی الله علیه وآله. روی الطب عنه، عن عثمان بن عیسی. کمبا ج ۱۴ / ۸۴۶، وجد ج ۶۶ / ۱۵۶، والطب ص ۱۳۴.

۶۶۰۷ – سلیمان بن محمد الهمدانی:

لم یذکروه. روی المفید، عن الجعابی، عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن عمران. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۳۹ و ۲۰۵.

۶۶۰۸ – سلیمان المروزی:

متکلم خراسان، قدم علی المأمون فأکرمه ووصله لیحاج مع أبی الحسن الرضا علیه السلام، فقال سلیمان: یا أمیر المؤمنین إنی أکره أن أسأل مثله فی مجلسک، فینتقض عند القوم إذا کلمنی ولا یجوز الاستقصاء علیه. قال المأمون: إنما وجهت إلیک لمعرفتی بقوتک ولیس مردای إلا أن تقطعه عن حجة واحدة فقط.

فقال سلیمان: حسبک یا أمیر المؤمنین. اجمع بینی وبینه وخلنی والذم – الخ.

ومن هذه المحاجة یظهر ذمه ولجاجه، فراجع إلیه حتی تری ذمه وتعرف فساد توهم من زعم حسنه، وأنه ما رجع إلی الحق. وهذه فی العیون والتوحید و کمبا ج ۴ / ۱۶۸، وجد ج ۱۰ / ۳۲۹.

وتری فی الروایة أنه ینکر البداء وفی أثناء البحث قال للمأمون: لا أنکر بعد یومی هذا البداء ولا أکذب به إن شاء الله. ثم ورد فی البحث عن الإرادة وکان

(۱۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، إسماعیل بن أبی زیاد (۱)، إسحاق بن جعفر بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان المروزی (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، محمد الهمدانی (۱)، إسحاق بن

جعفر (۱)، سلیمان بن محمد (۲)، خراسان (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الحج (۱)، السجود (۱)، الجواز (۱)، الأذان (۱)

سلیمان یزعم أنها کالعلم والقدرة أزلیة، فرده الرضا علیه السلام وحاجه فلم یقبل وکان یتردد بین النفی والاثبات.

فإذا رجعت الروایة ظهر لک ضعف کلام المولی الوحید من وجوه، فإنه نقل عن جده أنه قال: یظهر من العیون أنه کان من علماء خراسان وأوحدیهم و باحث مع الرضا علیه السلام ورجع إلی الحق، وکان له مکاتبات إلی الجواد و الهادی والعسکری علیهم السلام. وربما یخطر بالبال أنهما رجلان لان له روایات عن الکاظم علیه السلام وإن احتمل أن یکون معتقدا للحق سابقا وکانت المباحثة تقیة مع أن الظاهر أن الصدوق یعتقد ثقته. انتهی.

أقول: استفاد قوله: (من علماء خراسان وأوحدیهم) من کلام مأمون. و قوله: (رجع إلی الحق) صحیح إن کان مراده أنه رجع من إنکار البداء وتکذیبه لا الحق مطلقا. ولم یثبت مکاتباته إلیهم. والصدوق لا یعتقد ثقته.

منشأ هذه الاشتباهات أن المذکور فی هذه المحاجة، سلیمان المروزی ولیس فیه اسم الأب. فتارة یتوهم أنه سلیمان بن جعفر المروزی المذکور المعدود من أصحاب الکاظم والرضا علیهما السلام. وتارة یتوهم أنه سلیمان بن حفص المروزی الذی نقل المحقق الداماد عن الشیخ أنه من أصحاب الهادی علیه السلام. وتارة یتوهم أنه سلیمان بن داود المروزی المعدود من أصحاب الهادی علیه السلام.

والأظهر أن سلیمان المروزی المتکلم الباحث مع الرضا علیه السلام لیس أحد هؤلاء ا لثلاثة ولا یجری ما قیل فیهم علیه، فراجع کتاب العلامة المامقانی فی ترجمة هؤلاء الثلاثة حتی یتضح لک الحال والاشکال فیما توهموه وبطلان تطبیق ما ذکر فی الروایات من دون ذکر اسم الأب علی المعنون فی أول الترجمة حتی تقوم حجة علی التطبیق.

ومما ذکرنا ظهر عدم الاطمئنان فی تطبیق المضمر فی الروایات علی المعنون.

۶۶۰۹ - سلیمان بن مسلم الخشاب:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة محمد صلی الله علیه وآله، فی

(۱۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، سلیمان بن داود المروزی (۱)، سلیمان بن جعفر المروزی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان المروزی (۲)، سلیمان بن مسلم (۱)، سلیمان بن حفص (۱)، خراسان (۲)، الجود (۱)

تفسیر أشراط الساعة عن أبیه، عنه، عن عبد الله بن جریح المکی، حدیث خطبة النبی صلی الله علیه وآله، آخذا باب الکعبة فیما یقع بعده، وجد ج ۶ / ۳۰۵، و کمبا ج ۳ / ۱۷۸.

۶۶۱۰ - سلیمان بن مسلم الکندی:

لم یذکروه. روی أحمد البرقی، عنه، عن محمد بن سعید بن غزوان. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۱۵.

۶۶۱۱ - سلیمان بن معبد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن حاتم، عنه، عن عبد الله بن صالح.

۶۶۱۲ - سلیمان بن المعلی بن خنیس:

قد روی أبو طالب الشعرانی عنه، عن أبیه. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة ص ۷۸، ویب ج ۶ باب المکاسب ص ۳۲۴.

۶۶۱۳ - سلیمان بن المغیرة:

لم یذکروه. روی عن علی بن الحسین خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی الجمعة. کتاب صفین ص ۱۰.

وروی عن أمه، عن أم سعید، وصف عبادة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. حلیة الأبرار ج ۱ / ۳۲۰.

۶۶۱۴ – سلیمان بن المفضل:

لم یذکروه. روی عبد العزیز بن زکریا اللؤلؤی، عنه، عن أبی الجارود. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الفواکه ص ۳۴۹.

۶۶۱۵ – سلیمان بن مقبل المدائنی أبو أیوب:

لم یذکروه. هو من أصحاب الکاظم علیه السلام. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۴۱۶

(۱۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد العزیز بن زکریا اللؤلؤی (۱)، عبد الله بن جریح المکی (۱)، أبو طالب الشعرانی (۱)، محمد بن سعید بن غزوان (۱)، سلیمان بن المعلی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان بن المفضل (۱)، علی بن الحسین (۱)، سلیمان بن مسلم (۱)، سلیمان بن مقبل (۱)، محمد بن حاتم (۱)، أحمد البرقی (۱)، الطعام (۱)

عن أبیه، عن علی بن محمد القاسانی، عنه، عن داود بن عبد الله بن محمد الجعفری، و تقدم فی داود أیضا.

وروی البرقی عن أبیه محمد بن خالد، عنه، عن موسی بن جعفر صلوات الله علیه، روایة شریفة فی أحوال المؤمن والکافر عند الموت وبعده. أمالی الصدوق ص ۱۷۴، وجد ۶ / ۲۲۲، وکمبا ج ۳ / ۱۵۳.

وروی الصدوق فی العلل بإسناده عن أحمد بن محمد بن عیسی والفضل بن عامر الأشعری، عنه، عن محمد بن زیاد الأزدی (هو محمد بن أبی عمیر) روایة شریفة. کمبا ج ۶ / ۳۹۸، و ج ۱۴ / ۳۳۷ و ۶۲۴، وجد ج ۱۸ / ۴۰۷، و ج ۶۰ / ۲۰۷، و ج ۶۳ / ۲۳۸.

وروی فی أمالیه ص ۲۲ بإسناده عن البرقی، عنه، عن موسی بن جعفر، عن آبائه علیهم السلام، حدیثا شریفا عظیما فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. و فیه قول النبی صلی الله علیه وآله: معاشر أصحابی إن علیا منی وأنا من علی، روحه من روحی وطینته من طینتی. وهو أخی ووصیی وخلیفتی علی أمتی فی حیاتی وبعد موتی. من أطاعه أطاعنی. ومن وافقه وافقنی. ومن خالفه خالفنی. و جد ج ۴۰ / ۴، وکما ج ۹ / ۴۲۷.

وروی الصدوق بإسناده عن جعفر بن سلیمان المروزی، عنه، عن الکاظم علیه السلام. کتاب الطهارة ص ۴۱، وجد ج ۸۰ / ۱۷۵.

وروی أیضا عن البرقی، عنه، عن ابن أبی عمیر، روایة أخری. کمبا ج ۲۳ / ۲۶، وجد ج ۱۰۳ / ۹۷.

وروی علی بن محمد القاسانی، عنه، عن سلیمان بن جعفر الجعفری، عن الرضا علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب العقیقة باب فضل البنات ص ۶ ح ۷.

۶۶۱۶ – سلیمان بن مقبل الحارثی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ المفید عن عبد الکریم بن محمد، عنه، عن المحفوظ بن المنذر. أمالی الشیخ ج ۱ / ۸۹، وأمالی المفید ص ۱۷۱.

(۱۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، داود بن عبد الله بن محمد (۱)، علی بن محمد القاسانی (۲)، محمد بن زیاد الأزدی (۱)، سلیمان بن جعفر الجعفری (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، سلیمان المروزی (۱)، سلیمان بن مقبل (۱)، موسی بن جعفر (۲)، محمد بن خالد (۱)، عبد الکریم (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱)

۶۶۱۷ – سلیمان المنبهی: لم یذکروه. وتقدم فی حمید الشامی روایته.

۶۶۱۸ – سلیمان المنقری: هو ابن داود المذکور.

۶۶۱۹ – سلیمان بن موسی بن ذیال الهمدانی الشغاری (المشعاری) الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ (۸۳).

۶۶۲۰ – سلیمان بن موسی الکاظم علیه السلام: المدفون فی آوه.

۶۶۲۱ – سلیمان مولی الحسین علیه السلام:

وقیل: مولی الحسن علیه السلام. من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۶۹، و ج ۱۰۱ / ۲۷۱.

۶۶۲۲ – سلیمان مولی طربال:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. وله کتاب نوادر، رواه عنه عباد بن یعقوب الأسدی. قاله النجاشی والشیخ علی نسخة من رجاله.

وروی البرقی بإسناده عن یحیی الحلبی، عن بشیر، عنه، قال: ذکرت هذه الأهواء عند أبی عبد الله علیه السلام، قال: لا والله، ما هم علی شیء مما جاء به رسول الله صلی الله علیه وآله إلا استقبال الکعبة فقط. کتاب الایمان ص ۱۲۶، و جد ج ۶۸ / ۹۱.

وروی علی بن أسباط، عنه، عن هشام، کما فی التوحید. ومنصور بن یونس، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی کامل الزیارة ص ۲۷.

۶۶۲۳ – سلیمان بن مهران الأعمش أبو محمد الأسدی الکوفی:

من خواص أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة جلیل، معروف بالفضل و الثقة والجلالة والتشیع والاستقامة، والاتفاق علی علو قدره وعظم منزلته. والعامة أیضا مثنون علیه، مطبقون علی فضله وثقته، مقرون بجلالته، مع اعترافهم بتشیعه.

(۱۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، سلیمان مولی طربال (۱)، أبو محمد الأسدی (۱)، سلیمان بن مهران (۱)، سلیمان بن موسی (۱)، سلیمان المنقری (۱)، یحیی الحلبی (۱)، علی بن أسباط (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، الشهادة (۱)

وبالجملة له ألف وثلاث مائة حدیث بل أکثر. مات ۲۵ ربیع الأول سنة ۱۴۸. هکذا قالوا فی الکتب الرجالیة. ومولده سنة ۶۱. وقیل: أصله من دماوند.

وبالجملة کان من الزهاد والفقهاء، کما عن الشیخ البهائی وله ۸۸ عام. و هو کذلک کما سری من بعض روایاته. منها:

روایته بیان الصادق علیه السلام له شرائع الدین وقال: هذه شرائع الدین، لم تمسک بها وأراد الله تعالی هداه. وفیها دلالات علی حسنه وکماله وشدة إیمانه ولطف الامام له. فراجع جد ج ۱۰ / ۲۲۲، وکمبا ج ۴ / ۱۴۲.

وروایته أرکان جهنم المذکورة فی مستدرک سفینة ج ۲ / ۱۴۵ لغة (جهنم).

وروایته عن الصادق، عن أبیه، عن جده صلوات الله علیهم، قال: قال النبی صلی الله علیه وآله: لیلة أسری بی إلی السماء، فبلغت السماء الخامسة، فنظرت إلی صورة علی بن أبی طالب، فقلت: حبیبی جبرئیل، ما هذه الصورة؟

فقال جبرئیل: یا محمد اشتهت الملائکة أن ینظروا إلی صورة علی، فقالوا: ربنا إن بنی آدم فی دنیا هم یتمتعون غدوة وعشیة بالنظر إلی علی بن أبی طالب، حبیب حبیبک محمد، وخلیفته ووصیه وأمینه، فمتعنا بصورته قدر ما تمتع أهل الدنیا به. فصور لهم صورته من نور قدسه عز وجل. فعلی بین أیدیهم لیلا ونهارا یزورونه وینظرون إلیه غدوة وعشیة.

قال الراوی: فأخبرنی الأعمش، عن جعفر بن محمد، عن أبیه قال: فلما ضربه اللعین ابن ملجم علی رأسه، صارت تلک الضربة فی

صورته التی فی السماء، فالملائکة ینظرون إلیه غدوة وعشیة، ویلعنون قاتله ابن ملجم. فلما قتل الحسین بن علی علیه السلام، هبطت الملائکة وحملته حتی أوقفته مع صورة علی فی السماء الخامسة - الخبر. ثم ذکر أن الملائکة هابطین وصاعدین یزورونهما و یلعنون قتلتهما إلی یوم القیامة.

قال الأعمش: قال لی جعفر بن محمد الصادق علیه السلام: هذا من مکنون العلم ومخزونه، لا تخرجه إلا إلی أهله. کمبا ج ۶ / ۳۷۱، و ج ۱۰ / ۲۵۱، وجد ج ۴۵ / ۲۲۸، و ج ۱۸ / ۳۰۴.

(۱۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، الشیخ البهائی (۱)، ابن ملجم المرادی لعنه الله (۲)، شهر ربیع الأول (۱)، علی بن أبی طالب (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

کنز: بسنده عن الأعمش، عن عطا، عن ابن عباس، قال: سألت رسول الله صلی الله علیه وآله عن قول الله عز وجل: (فضرب بینهم بسور له باب باطنه فیه الرحمة وظاهره من قبله العذاب) فقال رسول الله صلی الله علیه وآله: أنا السور وعلی الباب. ونحوه روایة ابن جبیر مع زیادة: ولیس یؤتی السور إلا من قبل الباب. کمبا ج ۷ / ۱۴۸، وجد ج ۲۴ / ۲۷۷.

ونقله تفسیر قوله تعالی: (فتلقی آدم من ربه کلمات فتاب علیه) - الآیة، وأن الکلمات أسماء الخمسة الطیبة - الخ. کمبا ج ۷ / ۳۵۳، وجد ج ۲۶ / ۳۳۳.

وروایته عن جعفر بن محمد، عن آبائه علیهم السلام، قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: یا علی أنت أمیر المؤمنین وإمام المتقین. یا علی أنت سید الوصیین ووارث علم النبیین وخیر الصدیقین وأفضل السابقین. یا علی أنت زوج سیدة نساء العالمین وخلیفة خیر المرسلین. یا علی أنت مولی المؤمنین. یا علی أنت الحجة بعدی علی الناس أجمعین، استوجب الجنة من تولاک واستحق دخول النار من عاداک. یا علی والذی بعثنی بالنبوة واصطفانی علی جمیع البریة، لو أن عبدا عبد الله ألف عام، ما قبل الله ذلک منه إلا بولایتک وولایة الأئمة من ولدک، وإن ولایتک لا تقبل إلا بالبراءة. من أعدائک وأعداء الأئمة من ولدک. بذلک أخبرنی جبرئیل. فمن شاء فلیؤمن ومن شاء فلیکفر. کمبا ج ۷ / ۴۰۱، و ج ۹ / ۲۹۲، وجد ج ۲۷ / ۱۹۹، و ج ۳۸ / ۱۴۰.

وروایة استحضار منصور الدوانیقی إیاه فی جوف اللیل، فخافه وکتب وصیته ولبس کفنه ودخل علیه. فلما دخل علیه، قال منصور: سألتک بالله یا سلیمان، کم حدیثا ترویه فی فضائل علی علیه السلام؟ قال: فقلت: یسیرا یا أمیر المؤمنین. قال: کم؟ قلت: عشرة آلاف حدیث وما زاد. فقال: یا سلیمان والله لأحدثنک بحدیث فی فضائل علی تنسی کل حدیث سمعته - الخبر. ثم ذکر حدیثا مفصلا فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۱۹۳، وجد ج ۳۷ / ۸۹، ورواه فی الأمالی ص ۲۶۱ بتمامه.

یف: دخل الأعمش علی المنصور وهو جالس للمظالم، فلما بصر به، قال:

(۱۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، جعفر بن محمد (۱)، العذاب، العذب (۱)

له: یا سلیمان، تصدر. قال: لا، أتصدر حیث جلست. ثم قال: حدثنی الصادق قال:

حدثنی الباقر قال: حدثنی السجاد قال: حدثنی الشهید أبو عبد الله قال: حدثنی أبی و هو الوصی علی بن أبی طالب قال: حدثنی النبی صلی الله علیه وآله قال: أتانی جبرئیل آنفا فقال: تختموا بالعقیق، فإنه أول حجر شهد لله بالوحدانیة، ولی بالنبوة، ولعلی بالوصیة، ولولده بالإمامة، ولشیعته بالجنة - الخ. کمبا ج ۹ / ۱۹۵، وجد ج ۳۷ / ۹۴.

۶۶۲۴ – سلیمان بن نهیک:

لم یذکروه. روی علی بن الحکم، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. یب ج ۶ باب فضل الکوفة ص ۳۸، وکامل الزیارات باب ۱۳ فی فضل الفرات ح ۵.

۶۶۲۵ – سلیمان بن هارون البجلی:

لم یذکروه. روی عثمان بن حماد، عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۵، وجد ج ۵۲ / ۳۷۰.

والظاهر أنه متحد مع الآتی والبجلی مصحف العجلی.

۶۶۲۶ – سلیمان بن هارون العجلی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله وسلامه علیهما. عده من روایاته عنه فی کامل الزیارات ص ۴۷ مکررا و ۴۹.

وروی عنه أبو جمیلة وثعلبة بن میمون وعثمان بن حماد. غیبة النعمانی ص ۱۷۰.

وفی البصائر الجزء ۴ باب ۴ ص ۱۹۷، عن البرقی، عن فضالة بن أیوب، عنه، عن الصادق علیه السلام. وفیه ۱۹۴، روایة ابن مسکان، عنه، عن الصادق علیه السلام.

مکا: عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام. کذا فی ثلاث نسخ باب کراهیة الخضاب.

وروی ابن أبی عمیر، عن منصور برزخ، عن سلیمان بن هارون، عن أبی جعفر

(۱۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب کامل الزیارات (۱)، مدینة الکوفة (۱)، نهر الفرات (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، سلیمان بن هارون (۳)، فضالة بن أیوب (۱)، سلیمان بن نهیک (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، عثمان بن حماد (۲)، علی بن الحکم (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

علیه السلام قال: لما سلم علی علی بإمرة المؤمنین، خرج الرجلان وهما یقولان: والله لا نسلم له أبدا. کذا فی اثبات الهداة ج ۳ / ۶۶۲.

۶۶۲۷ – سلیمان بن هبة الله الشجری:

لم یذکروه. وتأتی روایته فی محمد بن موسی بن مجاهد.

۶۶۲۸ – سلیمان بن هشام:

لم یذکروه. روی أبو مورد، عنه، عن ابن عمرو. جمال الأسبوع ص ۱۴۷.

وروی الحسن بن علی بن عبد الله، عنه، عن سالم، عن أبی جعفر علیه السلام. یب ج ۳ باب فضل المساجد ص ۲۵۰.

۶۶۲۹ – سلیمان بن هلال:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عثمان بن عیسی، عنه، قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ / ۱۵۴.

وفی مواضع أخری، روی عبد الصمد بن بشیر، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، وروی عبد الله بن مسلم عنه.

۶۶۳۰ – سلیمان بن یحیی:

لم یذکروه. روی عن الرضا صلوات الله علیه. وروی عنه حفیده یحیی بن حماد کما یأتی.

۶۶۳۱ – سلیمان بن یزید:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا علیه السلام. روی عنه جعفر بن عنبسة.

أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۴۸، وجد ج ۱۲ / ۱۲۹، وکمبا ج ۵ / ۱۴۷.

۶۶۳۲ – سلیمان بن یسار:

لم یـذکروه. رأی ابن عباس وروی عنه، عن رسول الله صـلی الله علیه وآله، روایـة شـریفة عظیمة فی فضائل أمیر المؤمنین صـلوات الله علیه. جد ج ۴۲ / ۳۱۰، و

(۱۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمـد الصادق علیهما السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمـد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن علی بن عبد الله (۱)، سلیمان بن هشام (۱)، سلیمان بن هلال (۱)، عبد الصمد بن بشیر (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، محمد بن موسی (۱)، جعفر بن عنبسة (۱)، السجود (۱)

کمبا ج ۹ / ۶۷۹. وتقدم فی إسماعیل بن جعفر روایته الأخری.

۶۶۳۳ - سماط بن حرب:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسـناده عنه، عن سـعید بن جبیر، روایة شریفة فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کمبا ج ۹ / ۴۲۸، وجد ج ۴۰ / ۷.

۶۶۳۴ - سماعة بن سعد الخثعمی:

لم یـذکروه. روی أحمـد بن محمـد بن أبی نصـر، عن عبـد الکریم، عنه، أنه مع المفضل، کانا عنـد الصادق صـلوات الله علیه. البصائر الجزء ۳ باب ۵، فی نسختین منه.

۶۶۳۵ - سماعة الصیرفی:

لم یذکروه. وله کتاب البشارات للشیعة، کما عن ابن شهرآشوب فی معالم العلماء.

۶۶۳۶ - سماعة بن موسی بن روید بن نشیط:

لم یذکروه. وهو جد جعفر بن محمد بن سماعة المذکور.

۶۶۳۷ - سماعة بن مهران بن عبد الرحمن الحضرمی:

یکنی أبا ناشرة، وقیل: أبا محمد. کان یتجر فی القز. ونزل من الکوفة کندة. روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما. ثقة ثقة. قاله کله النجاشـی. مات بالمدینة وله سـتون سنة. ونقل النجاشی عن بعض الکتب أنه مات سنة ۱۴۵ فی حیاة أبی عبد الله صلوات الله علیه، وکمبا ج ۱۱ / ۱۴۹، وجد ج ۴۷ / ۱۵۴.

أقول: نقل النجاشـی تاریخ موته إشارة إلی عدم قبوله نسـبة الوقف إلیه، و لا ینافی ذلک قوله بروایته عن أبی الحسن صلوات الله علیه، کما هو واضح.

وقال العلامـة فی صه فی ترجمته: ثقـة ثقـة وکان واقفیا. ولقـد تبع الشـیخ فی نسـبته إلی الوقف من دون تحقیق مع أنه کما تری کلام النجاشی خالیة من تلک

(۱۵۵)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السـلام (۲)، مدینة الکوفة (۱)، سعید بن جبیر (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، جعفر بن محمد بن سماعة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سماعة بن مهران (۱)، سماعة الصیرفی (۱)، إسماعیل بن جعفر (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، عبد الکریم (۱)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)، الحرب (۱)

النسبة بل مشیرة إلی عدمها حیث نقل تاریخ وفاته.

ولعل الشیخ أخذ النسبة من الصدوق فی الفقیه باب ما یجب علی من أفطر أو جامع، فإنه نسبه إلی الوقف وتبعهما فی ذلک جمع ممن

تأخر، ولكن جمع من الفقهاء مع قولهم بالتبع بوقفه. اعترفوا بأنه ثقة وعملوا برواياته. وهذا أحد القولين فيه يعنى أنه ثقة واقفى.

وثانيهما أنه اثنا عشرى ثقة. وهو ظاهر النجاشى، حيث وثقه مكررا و لم يتعرض لوقفه. اما وثاقته فلشهادة النجاشى مع شهادات من قال بوقفه، وعدهم العلامة المامقانى. وهو المختار عندنا وعنده.

وأما كونه اثنى عشريا، فلوجهين: أحدهما ما رواه كش بإسناده عن الحسن بن قياما الصيرفى، قال: سألت أبا الحسن الرضا صلوات الله عليه، فقلت:

جعلت فداك ما فعل أبوك؟ قال: مضى كما مضى آباؤه. قلت: كيف أصنع بحديث حدثنى به زرعة بن محمد الحضرمى، عن سماعة بن مهران، أن أبا عبد الله صلوات الله عليه قال: إن ابنى هذا، فيه شبه من خمسة أنبياء: يحسد كما حسد يوسف، ويغيب كما غاب يونس، وذكر ثلاثة أخرى؟ قال: كذب زرعة، ليس هكذا حديث سماعة، إنما قال: صاحب هذا الامر، يعنى القائم صلوات الله عليه، فيه شبه من خمسة أنبياء ولم يقل ابنى. فإن تكذيبه زرعة دون سماعة، نص فى أن الابدال من زرعة لا من سماعة، وزرعة صار سببا لرمى سماعة بالوقف.

وثانيهما روايته أن الأئمة اثنا عشر محدثا. الكافى ج ۱ باب ما جاء فى الاثنى عشر والنص عليهم ص ۵۳۴، والخصال، والعيون، وكمال الدين باب ۳۲ ح ۶، و جد ج ۳۶ / ۳۹۸، وكمبا ج ۹ / ۱۶۶.

ويؤيد الوجهين أمور: منها: عدم تعرض النجاشى وابن الغضائرى لوقفه.

ومنها: إن الكشى ذكر وقف زرعة ولم يشر إلى سماعة بوقف، بل روى ما يكشف خلافه كما سمعت.

ومنها: إنه قد روى عنه من لا يروى إلا عن ثقة وعدة من أصحاب الاجماع، سماهم المامقانى.

(۱۵۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الحسن بن قياما (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، سماعة بن مهران (۱)، ابن الغضائرى (۱)، زرعة بن محمد (۱)، الكذب، التكذيب (۱)، الفدية، الفداء (۱)

ومنها: إن رواياته مفتى بها، معمول بها بين الأصحاب كما اعترف به غير واحد، منهم المفيد كما عن رسالته العددية، عده من الاعلام الرؤساء المأخوذ عنهم الحلال والحرام والفتيا والاحكام، الذين لا يطعن عليهم ولا طريق إلى ذم واحد منهم. انتهى.

ومنها: وقوعه فى طريق ابن قولويه فى كامل الزيارات، وتفسير القمى، و هما اللذين صرحا بأخذ رواياتهما فى كتابيهما عن الثقات.

أقول: ويشهد على عدم وقفه، مضافا إلى ما ذكروا من الوجوه المزبورة، روايات:

منها: ما رواه النعمانى، الفقيه الثقة النبيه المقدم، فى كتابه الغيبة ص ۴۲، بإسناده عن داود بن كثير الرقى، قال: دخلت على أبى عبد الله جعفر بن محمد صلوات الله عليهما بالمدينة - إلى أن قال بعد نقله قصة زيد عمه: - نادى الصادق عليه السلام: يا سماعة بن مهران ايتنى بسلة الرطب. فأتاه بسلة فيها رطب. فتناول منها رطبة فأكلها، واستخرج النواة من فيه فغرسها فى الأرض. ففلقت وأنبتت وأطلعت وأعذقت. فضرب بيده إلى بسرة من عذق فشقها واستخرج منها رقا أبيض ففضه ودفعه إلى وقال: اقرأ. فقرأته وإذا فيه سطران: السطر الأول: لا إله إلا الله محمد رسول الله، والثانى: إن عدة الشهور عند الله اثنا عشر شهرا فى كتاب الله يوم خلق السماوات والأرض منها أربعة حرم ذلك الدين القيم:

أمير المؤمنين على بن أبى طالب، الحسن بن على، الحسين بن على، على بن الحسين، محمد بن على، جعفر بن محمد، موسى بن جعفر، على بن موسى، محمد بن على، على بن محمد، الحسن بن على، الخلف الحجة.

ثم قال: يا داود أتدرى متى كتب هذا فى هذا؟ قلت: الله اعلم ورسوله و أنتم. فقال: قبل أن يخلق الله آدم بألفى عام. كنز من كتاب الغيبة للشيخ المفيد، عنه مثله. وجد ج ۲۴ / ۲۴۳، و ج ۳۶ / ۴۰۰، و ج ۴۶ / ۱۷۳، و ج ۳۸ / ۴۶، و ج ۴۷ / ۱۴۱، وكمبا ج ۷ / ۱۴۰، و ج ۹ / ۱۶۶، و ۲۷۰، و ج ۱۱ / ۴۸ و ۱۴۵.

ومنها: ما رواه الشیخ فی أمالیه، مسندا عن سماعة بن مهران، أنه دخل علی

(۱۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، سماعة بن مهران (۲)، الحسین بن علی (۱)، علی بن الحسین (۱)، ابن قولویه (۱)، داود بن کثیر (۱)، الحسن بن علی (۲)، موسی بن جعفر (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۲)، جعفر بن محمد (۲)

الصادق علیه السلام فسأله: من شر الناس عند الناس؟ فأجابه سماعة بأنا شر الناس عندهم، لأنهم سمونا کفارا ورافضة. قال سماعة: فنظر إلی، ثم قال:

کیف بکم إذا سیق بکم إلی الجنة، وسیق بهم إلی النار، فینظرون إلیکم فیقولون: (ما لنا لا نری رجالا کنا نعدهم من الأشرار)؟ یا سماعة بن مهران إنه من أساء منکم إساءة، مشینا إلی الله تعالی یوم القیامة بأقدامنا فنشفع فیه، فنشفع. و الله لا یدخل النار منکم ثلاثة رجال. والله لا یدخل النار منکم رجل واحد.

فتنافسوا فی الدرجات. وأکمدوا أعداءکم بالورع. انتهی ملخصا. کمبا ج ۷ / ۱۴۴، وکتاب الایمان ص ۱۳۳. وعنه نحوه مع اختصار. ص ۱۱۸، وجد ج ۲۴ / ۲۵۹، و ج ۶۸ / ۱۱۷ و ۶۰.

ومنها: فی الکافی ج ۲ باب البذاء ص ۳۲۶ عنه قال: دخلت علی أبی عبد الله علیه السلام فقال لی مبتدئا: یا سماعة، ما هذا الذی کان بینک وبین جمالک؟!

إیاک أن تکون فحاشا أو صخابا أو لعانا. فقلت: والله لقد کان ذلک أنه ظلمنی.

فقال: إن کان ظلمک لقد أربیت علیه إن هذا لیس من فعالی ولا آمر به شیعتی، استغفر ربک ولا تعد. قلت: استغفر الله، ولا أعود. الصخاب: رفع الصوت و الصیحة.

ومنها: عدة من روایاته الأخری، المفیدة حسنه وکماله، فراجع کمبا ج ۷ / ۷۰ و ۷۳ و ۸۶، و ج ۱۳ / ۱۹۹، وجد ج ۲۳ / ۳۳۵، و ۳۴۹، و ج ۲۴ / ۲۸، و ج ۵۲ / ۳۸۵.

وفی روایة أخری أن الصادق أراه الباقر علیهما السلام. کمبا ج ۳ / ۱۶۱، و ج ۷ / ۴۲۳ مکررا، وجد ۶ / ۲۴۸، و ج ۲۷ / ۳۰۳.

وتبلغ روایاته فی الکتب الأربعة ۵۷۵ روایة کما فی مفتاحها.

ولقد أجاد الکلام فیما فصل وأفاد العلامة النوری فی المستدرک ج ۳ / ۶۰۲، فراجع إلیه.

۶۶۳۸ - سماک بن الحرب الذهلی:

عد مجهولا من أصحاب السجاد علیه السلام. توفی سنة ۱۲۳. عدة من

(۱۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، سماعة بن مهران (۱)، الصدق (۱)، الحرب (۱)

روایاته فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۵۶ و ۴۲۸ و ۴۱۱، و ج ۴ / ۹۲، وجد ج ۳۷ / ۳۲۹، و ج ۴۰ / ۸، و ج ۳۹ / ۲۸۸ و ج ۱۰ / ۱، والأمالی ص ۳۳۳.

۶۶۳۹ - سماک بن خرشة أبو دجانة الأنصاری:

شهد بدرا وأحدا وجمیع المشاهد مع رسول الله صلی الله علیه وآله، جلیل القدر کما ذکرناه مفصلا فی مستدرک ج ۳ / ۲۵۱ لغة. (دجن) فراجع إلیه. و هذا غیر الآتی.

۶۶۴۰ – سماک بن خرشة الجعفی:

من خیل أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. أشعاره فی کتاب صفین ص ۳۷۵.

۶۶۴۱ – سماک بن مخرمة الأسدی:

من الصحابة، من أتباع معاویة. کتاب صفین ص ۱۴۶ و ۱۲. وهو صاحب مسجد سماک الملعون. وفی السفینة جملات تتعلق به فی (سمک). وکان عثمانیا.

۶۶۴۲ – السمان الأرمنی:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن هاشم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۴ کتاب الصیام باب ما جاء فی فضل الصوم ص ۶۵.

۶۶۴۳ – سمرة بن أبرهة بن الصباح الحمیری:

لم یذکروه. هو من قراء أهل الشام، کان فی أتباع معاویة فلحق مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فی ناس من قراء أهل الشام، فقلت ذلک فی عضد معاویة و عمرو بن العاص. کمبا ج ۸ / ۴۸۸، وجد ج ۳۲ / ۴۶۳.

۶۶۴۴ – سمرة بن جندب:

من شرار أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. رجل مضار فی عذقته فأمر الرسول صلی الله علیه وآله بقلعه ورمیه وقال: لا ضرر ولا ضرار.

(۱۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو دجانة الأنصاری (۱)، السمان الأرمنی (۱)، عمرو بن العاص (۱)، سماک بن خرشة (۲)، سمرة بن جندب (۱)، الشام (۲)، الشهادة (۱)، الصیام، الصوم (۲)، الضرر (۱)، السفینة (۱)

ولابن أبی الحدید روایات فی ذمه، منها: أنه من شرطة ابن زیاد، یحرض الناس علی قتال مولانا الحسین علیه السلام. وعن تاریخ الطبری أنه لما استخلفه زیاد علی البصرة، قتل ثمانیة آلاف من الناس.

۶۶۴۵ – سمرة بن سعید:

روی منصور بن حازم، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. سن ج ۲ / ۴۷۷.

۶۶۴۶ – سمرة بن عطیة: لم یذکروه. وقد روی سلیمان الأعمش، عنه، عن سلمان الفارسی. جد ج ۴۱ / ۱۹۹، وکمبا ج ۹ / ۵۵۶.

۶۶۴۷ – سمرة بن علی:

لم یذکروه. وروی بکر بن عبد الله بن حبیب، عنه، عن أبی معاویة الضریر، حدیث إرسال أمیر المؤمنین علیه السلام مالک الأشتر إلی مصر وعهده إلیه. ختص للمفید ص ۷۹. وروایته الأخری فیه ص ۸۱.

۶۶۴۸ – سمیدع الهلالی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. أقول: وقع فی طریق البرقی ج ۲ / ۳۹۵، عن أیوب بن الحر، عنه، عن مالک بن أعین الجهنی، عن الباقر علیه السلام. کمبا ج ۲۰ / ۸۰، وجد ج ۹۶ / ۳۱۶، والکافی ج ۲ کتاب الایمان باب المصافحة ص ۱۷۹.

۶۶۴۹ – سمیر بن کعب بن أبی الحمیری:

من أمراء فلسطین الذین أمرهم معاویة علیها. کتاب صفین ص ۱۲۸.

۶۶۵۰ – سمیع بن محمد بن بشیر:

ادعی أبوه أن الکاظم علیه السلام غاب واستخلفه ثم استخلف هو هذا و إنه إمام إلی وقت خروجه. کذا فی القاموس نقلا عن النوبختی.

(۱۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، مالک بن أعین الجهنی (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، عبد الله بن حبیب (۱)، سمیدع الهلالی (۱)، کتاب تاریخ الطبری (۱)، أیوب بن الحر (۱)، مدینة البصرة (۱)، سلیمان الأعمش (۱)، مالک الأشتر (۱)، منصور بن حازم (۱)، محمد بن بشیر (۱)، القتل (۲)

۶۶۵۱ - سنان بن أبی سنان الدئلی:

لم یذکروه. ولد علی عهد النبی صلی الله علیه وآله. روی أبو عبیدة عنه، عن هند بن أبی هالة. جد ج ۱۹ / ۵۸، وکمبا ج ۶ / ۴۱۶.

۶۶۵۲ - سنان بن أنس:

قاتل مولانا الحسین صلوات الله وسلامه علیه. قیل: قتله ابن زیاد حین قال:

قتلت خیر الناس أما وأبا. جد ج ۴۴ / ۳۲۲. والمشهور أنه قتله المختار کما فی ج ۴۵ / ۳۷۵، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۳ و ۲۹۰. جملة من أحواله فی السفینة.

۶۶۵۳ - سنان بن زیاد بن المنذر:

لم یذکروه. روی محمد بن سنان، عنه، عن سعید بن جبیر، روایة کریمة مهمة فی الفضائل وذم المخالفین. بشا ص ۱۶۱.

۶۶۵۴ - سنان بن سلمة:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه ومورد عنایته حیث علمه دعاءا لضربان عرق مفاصله وهو یفید حسن عقیدته وکماله. الطب ص ۶۹.

۶۶۵۵ - سنان بن ظریف والد عبد الله:

روی الکشی أنه قال الصادق علیه السلام لابنه عبد الله: الزم أباک فإن أباک لا یزداد علی الکبر إلا خیرا. وهو من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم.

جملة من روایاته الشریفة المفیدة حسنه وکماله. کمبا ج ۸ / ۱۸۹، و ج ۹ / ۲۴۷، وجد ج ۳۷ / ۲۹۵، والکافی ج ۱ باب مولد النبی ص ۴۴۱، ومشکاة الطبری ۲۷.

روی المفضل عنه وکذا یونس ابن یعقوب. روضة الکافی ح ۴۶۲.

۶۶۵۶ - سنان بن فروخ الآملی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن الحسن بن اللیث الرازی،

(۱۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، سعید بن جبیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زیاد بن المنذر (۱)، محمد بن سنان (۱)، القتل (۲)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۱)، العرق، التعرق (۱)

عنه، عن همان بن یحیی. کتاب الایمان ص ۱۰۵، وجد ج ۶۸ / ۱۱، ومثله فی الخصال ج ۲ / ۴۲.

۶۶۵۷ - سنان بن مالک النخعی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. عد مجهولا. ویدل علی حسنه و استقامته ما فی کمبا ج ۸ / ۴۸۲، وجد ج ۳۲ / ۴۳۳، ورواه فی کتاب صفین ص ۱۵۵.

۶۶۵۸ – سنان بن محمد البصری:

روی الحمیری، عن جعفر بن محمد الکوفی، عنه، عن علی بن عمر النوفلی، عن أبی الحسن الثالث علیه السلام. إثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۰۶.

۶۶۵۹ – سنان بن وابل الشامی:

ذمه وافتراس الأسد إیاه. کمبا ج ۹ / ۵۶۵، وجد ج ۴۱ / ۲۳۴.

۶۶۶۰ – السندی بن خالد:

ذکرنا روایته فی عبد الملک بن سلمة. وذکر له روایة فی الکتب الأربعة کما فی مفتاحها فی الفقیه ج ۲ باب کراهة الوحدة فی السفر ص ۲۷۶، وجد ج ۷۶ / ۲۲۹، وکمبا ج ۱۶ / ۵۷.

۶۶۶۱ – السندی بن الربیع بن محمد البغدادی:

روی عن الکاظم والرضا والعسکری صلوات الله علیهم. له کتاب یرویه صفوان بن یحیی والصفار.

۶۶۶۲ – السندی بن شاهک:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. الفقیه ج ۱ باب النوادر ص ۱۸۹.

۶۶۶۳ – السندی بن عیسی الهمدانی: ثقة. وله کتاب رواه عباد بن یعقوب.

(۱۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، علی بن عمر النوفلی (۱)، جعفر بن محمد الکوفی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، السندی بن شاهک (۱)، السندی بن خالد (۱)، سندی بن الربیع (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، سندی بن عیسی (۱)، سنان بن مالک (۱)، محمد البصری (۱)

۶۶۶۴ – السندی بن محمد البزاز:

روی الصفار عنه، کما فی ختص ص ۴، وهو یروی عن صفوان بن یحیی و أبان بن عثمان کما فیه ص ۲۸۲ و ۲۹۹. واسمه أبان وتقدم أنه ثقة بالاتفاق.

والبرقی فی سنن ج ۱ / ۱۷۳ عن السندی، عن جده، قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام – الخ، وفیه أنه من مات علی هذا الامر منتظرا له، هو کمن کان مع القائم علیه السلام ومع رسول الله صلی الله علیه وآله.

۶۶۶۵ – السندی بن محمد أبو حامد:

لم یذکروه. له مکاتبة إلی مولانا الرضا علیه السلام. دلائل الطبری ص ۱۹۱.

۶۶۶۶ – سواد بن أبی عمیر الفهمی:

لم یذکروه. وهو شهید الطف. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۴.

۶۶۶۷ – سواد بن أحمد بن محمد بن عیسی:

لم یذکروه. وله کتاب کان عند أبی غالب الزراری کما فی رسالته ص ۸۳.

۶۶۶۸ – سواد بن قارب:

عد من مجاهیل الصحابة. رؤیاه فی البشارة بمولد النبی صلی الله علیه وآله وقد أتی علیه فی بطن أمه سبعة أشهر. جد ج ۱۵ / ۲۸۵. قضایاه فی الیوم الرابع من ولادته وإیمانه به وهو صلی الله علیه وآله فی المهد وما یفید حسنه وکماله.

ص ۲۹۳، وکمبا ج ۶ / ۶۷ و ۶۹.

کیفیة إسلامه وتشرفه بزیارة رسول الله صلی الله علیه وآله وأشعاره فی مدحه وإیمانه وبقائه إلی أیام أمیر المؤمنین علیه السلام وشهادته معه فی صفین. جد ج ۱۸ / ۹۸ - ۱۰۰، وکمبا ج ۶ / ۳۲۱.

۶۶۶۹ - سواد بن محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید الرضی فی کتاب المناقب الفاخرة، عن

(۱۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة النبی (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، السندی بن محمد البزاز (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، أبان بن عثمان (۱)، السندی بن محمد (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)

جعفر بن حفص، عنه، عن عبد الله بن نجیح. مدینة المعاجز ص ۲۰۲ و ۲۳۴.

۶۶۷۰ - سوادة بن قیس:

أصابه قضیب رسول الله، فلما قال رسول الله صلی الله علیه وآله فی آخر خطبته فی مرض وفاته ما قال وجاؤوا بالقضیب وکشف الرسول عن بطنه فاستأذن أن یضع فمه علی بطنه فوضع وعاذ ببطن الرسول من النار وعفا، فدعا له رسول الله صلی الله علیه وآله بالعفو عنه کما عن أمالی الصدوق مج ۹۲.

۶۶۷۱ - سوادة بن علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی البصائر فی روایة شریفة تفید حسنه وکماله. کمبا ج ۹ / ۴۶۹، وجد ج ۴۰ / ۱۸۵.

۶۶۷۲ - سوادة القطان:

روی الحسن بن علی بن فضال، عنه، عن الرضا علیهما السلام.

یب ج ۵ باب الذبح من الحج ص ۲۰۹، وصا ج ۲ باب العدد الذی تجزی عنه البدنة ص ۲۶۷، والکافی ج ۴ کتاب الحج بالبدنة والبقرة ص ۴۹۶.

۶۶۷۳ - سوادة بن محمد بن سوادة الکوفی:

لم یذکروه. وله روایة شریفة فی فضائل الشیعة ینبغی أن یکتب بماء الذهب.

کتاب الایمان ص ۱۳۶، وجد ج ۶۸ / ۱۲۸، وبشا ص ۵۰.

۶۶۷۴ - سوار بن أبی حمیر الفهمی الهمدانی:

لم یذکروه. هو من شهداء ا لطف المتشرفین بسلام الناحیة المقدسة. جد ج ۴۵ / ۷۳، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴.

والظاهر اتحاده مع سوار بن المنعم بن الحابس بن أبی عمیر بن نهم الهمدانی النهمی، المعدود من الشهداء، أتی إلی الحسین علیه السلام وبقی معه إلی الیوم العاشر. فلما شب القتال، قاتل فی الحملة الأولی، فجرح وصرع فأتی به أسیرا إلی

(۱۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، سوادة القطان (۱)، سوادة بن قیس (۱)، سوار بن المنعم (۱)، محمد بن سوادة (۱)، الحج (۲)، الشهادة (۲)، المرض (۱)، القتل (۲)، الذبح (۱)

عمر بن سعد، فأراد قتله فشفع فيه قومه فأخذوه وبقى عندهم مجروحا حتى توفى على رأس ستة أشهر.

۶۶۷۵ – سوار القاضى:

ذمه فى كلمات السيد الحميرى حين سعى له فى مجلس المنصور وقال للمنصور: إن السيد لكاذب فيما يقول وإنه قائل بالرجعة، ويتناول الشيخين بالسب والوقيعة فيهما. فاحتج السيد بإثبات الرجعة بالآيات والروايات. و التفصيل فى جد ج ۱۰ / ۲۳۳، ج ۵۳ / ۱۳۰، وكمبا ج ۴ / ۱۴۵، و ج ۱۳ / ۲۳۳. و تفصيل قضاياهما أبسط مما فى البحار فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۲ / ۲۵۶.

۶۶۷۶ – سوار بن مسيب: لم يذكروه. يأتى فى منصور بن مجاهد روايته.

۶۶۷۷ – سوار الأعمى:

لم يذكروه. روى قصبة عنه، عن داود بن أبى عوف. بشا ص ۱۵۳.

۶۶۷۸ – سوار بن مصعب الهمدانى:

روى عن عمرو بن قيس وعنه رويم كما تقدم. وعده الشيخ من أصحاب الصادق عليه السلام.

۶۶۷۹ – سورة بن كليب بن معاوية الأسدى:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما.

۶۶۸۰ – سورة بن كليب النهدى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وعن ظاهر ابن داود أنه من أصحاب الباقر عليه السلام أيضا. وبالجملة سورة بن كليب، مشترك بين رجلين الأسدى و النهدى والروايات الآتية تفيد حسن المشترك وسلامة عقيدته، ولا قرينة معينة فى كلام الكشى وغيره.

(۱۶۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، عمرو بن قيس (۱)، داود بن أبى عوف (۱)، كليب بن معاوية (۱)، سورة بن كليب (۲)، القتل (۱)

۶۶۸۱ – سورة بن كليب:

روى الكشى بسنده عن حذيفة بن منصور، عن سورة بن كليب قال: قال لى زيد بن على: يا سورة كيف علمتم أن صاحبكم على ما تذكرون؟ قال: فقلت: على الخبير سقطت. قال: فقال: هات. فقلت له: كنا نأتى أخاك محمد بن على عليه السلام نسأله فيقول: قال رسول الله صلى الله عليه وآله وقال الله جل وعز فى كتابه، حتى مضى أخوك فأتيناكم آل محمد وأنت فيمن أتينا، فتخبرونا ببعض، ولا تخبرونا بكل الذى نسألكم عنه، حتى أتينا ابن أخيك جعفرا. فقال لنا كما قال أبوه: قال رسول الله صلى الله عليه وآله وقال تعالى. فتبسم وقال: أما والله إن قلت هذا، فإن كتب على عليه السلام عنده. قب مثله. كمبا ج ۱۱ / ۱۱۴، وجد ج ۴۷ / ۳۶.

قب: عن صندل، عن سورة بن كليب، قال: قال أبو عبد الله صلوات الله عليه: يا سورة كيف حججت العام؟ قال: استقرضت حجتى، والله إنى لاعلم أن الله سيقضيها عنى. وما كان حجتى إلا شوقا إليك، وإلى حديثك. قال: أما حجتك فقد قضاها الله فأعطكها من عندى. ثم رفع مصلى تحته، فأخرج دنانير فعد عشرين دينارا فقال: هذه حجتك. وعد عشرين دينارا وقال: هذه معونة لك حياتك حتى تموت.

قلت: أخبرتنى أن أجلى قد دنا؟ فقال: يا سورة أما ترضى أن تكون معنا؟

فقال صندل: فما لبث إلا سبعة أشهر حتى مات. كمبا ج ۱۱ / ۱۴۰، وجد ج ۴۷ / ۱۲۶.

كا: بالاسناد عن يونس، عن سورة بن كليب، عن أبى عبد الله عليه السلام فى قول الله تبارك وتعالى (ربنا أرنا اللذين أضلانا) – الآية. قال: يا سورة هما و الله هما – ثلاثا. والله يا سورة إنا لخزان علم الله فى السماء، وإنا لخزان علم الله فى الأرض. كمبا ج ۸ / ۲۲۷.

وعن سورة بن كليب قال: سألت أبا جعفر عليه السلام عن أبى بكر وعمر.

قال: هما أول من ظلمنا حقنا - الخبر. کمبا ج ۸ / ۲۴۸.

(۱۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، أبو عبد الله (۱)، حذیفة بن منصور (۱)، سورة بن کلیب (۵)، زید بن علی (۱)، محمد بن علی (۱)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)

جملة من روایاته عن الباقر علیه السلام فی غیبة النعمانی ص ۵۵ و ۵۶، و العیاشی ج ۲ / ۲۴۹ مکررا، والکافی ج ۱ کتاب الحجة ص ۳۷۲.

فس: عن محمد بن سیار، عن سورة بن کلیب، عن أبی جعفر صلوات الله و سلامه علیه، قال: نحن المثانی التی أعطاها الله نبینا. ونحن وجه الله نتقلب فی الأرض بین أظهرکم، عرفنا من عرفنا وجهلنا من جهلنا. من عرفنا فأمامه الیقین. ومن جهلنا فأمامه السعیر. کمبا ج ۷ / ۱۱۴، وجد ج ۲۴ / ۱۱۴. وفی المصدر عن محمد بن سنان، عنه - الخ.

کنز: عن أبی سلام، عنه، عن أبی بصیر، روایة تفسیر قوله تعالی: (وجعلها کلمة باقیة فی عقبه) یعنی الإمامة فی عقب الحسین علیه السلام من والد إلی والد.

کمبا ج ۷ / ۱۲۷ و ۲۴۲، وجد ج ۲۴ / ۱۷۹، و ج ۲۵ / ۲۵۳.

۶۶۸۲ - سوید الأزرق:

لم یذکروه. روی الأعمش، عنه، عن سعد بن منقذ، عن مولانا الحسن المجتبی صلوات الله علیه، معجزة عظیمة. مدینة المعاجز ص ۲۰۵، ودلائل الطبری ص ۶۶ مثله، لکن فی إثبات ا لهداة روی عنه، عن سعد بن معبد - الخ.

۶۶۸۳ - سوید بن حاطب: من شهداء صفین، کما یأتی فی أخیه عبد الرحمن.

۶۶۸۴ - سوید بن حبة النضری أو البصری أو الأسدی.

لم یذکروه. روی نصر فی کتاب صفین ص ۲۸۷ عن عمر، عنه، عن الحضین بن المنذر الرقاشی - الخ.

۶۶۸۵ - سوید بن سعید الأنباری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ ص ۱۱ و ۵۶.

۶۶۸۶ - سوید بن سعید الأهوازی:

روی الکلینی والشیخ عنه. جد ج ۴۰ / ۳۰۴، وکمبا ج ۹ / ۴۹۶.

(۱۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو بصیر (۱)، سوید بن سعید الأهوازی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سورة بن کلیب (۱)، سوید بن سعید (۱)، محمد بن سیار (۱)، محمد بن سنان (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

۶۶۸۷ - سوید بن سعید:

وقع فی طریق المفید، عن محمد بن حاتم، عنه. جد ج ۳۸ / ۳۰۶، وکمبا ج ۹ / ۳۳۳. وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۹.

۶۶۸۸ - سوید بن سعید القلا:

وقع فی طریق الکلینی، عن علی بن النعمان، عنه، عن بشیر، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۴ / ۴۵۷، وجد ج ۶۱ / ۲۳۹. ووقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۸ ص ۴۴.

أقول: لم یقف العلامة المامقانی فیه إلا علی روایة الشیخ فی یب ج ۶ باب من الزیادات فی القضایا ص ۳۰۰ عن محمد بن الحسین

بن أبی الخطاب، عنه، عن أبی أیوب، عن أبی بصیر.

أقول: وله فی البصائر الجزء ۲ باب ۲۱ بإسناده عن علی بن النعمان، عن سوید القلا، عن أبی أیوب، عن أبی بصیر - الخ. وعن یه روایته عن محمد بن مسلم.

۶۶۸۹ - سوید بن عبد العزیز الدمشقی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده البرقی.

وروی محمد بن خالد بن إبراهیم عنه، عن عبد الله بن لهیعة. الأمالی ص ۳۰۷.

وله روایة الفضائل رواها الصدوق. جد ج ۲۱ / ۲۶، وکمبا ج ۶ / ۵۷۸. وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۲۴.

۶۶۹۰ - سوید بن عبد الله:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أبیه، عنه، کما عن المشیخة ص ۱۷.

۶۶۹۱ - سوید بن عمرو بن أبی المطاع:

کان شریفا، کثیر الصلاة، شهید الطف. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۷. والظاهر اتحاده مع سوید مولی شاکر الذی عده السید من الشهداء. ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۴۵ / ۲۴، و

(۱۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، أبو بصیر (۲)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، سوید بن سعید القلا (۱)، سوید بن عبد العزیز (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن النعمان (۲)، سوید بن سعید (۱)، سوید القلا (۱)، سوید بن عمرو (۱)، محمد بن حاتم (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

ج ۱۰۱ / ۳۴۱، والاقبال ص ۷۱۴.

۶۶۹۲ - سوید بن غفلة الجعفی:

من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین والحسن صلوات الله علیهم، من أولیاء أمیر المؤمنین علیه السلام. مات سنة ۸۰ - ۸۲ وله ۱۳۰ سنة. وقیل غیر ذلک.

ولد عام الفیل وشهد مع علی علیه السلام بصفین.

روایته أحوال فاطمة الزهراء صلوات الله علیها ومصائبها. کمبا ج ۱۰ / ۴۶، وجد ج ۴۴ / ۱۵۹.

روایته زهد مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۰ / ۳۳۱، وکمبا ج ۹ / ۵۰۱.

وما یفید ذمه فی الجملة. جد ج ۱۰ / ۳۷۷، وکمبا ج ۴ / ۱۸۱. وابنه حرب تقدم.

۶۶۹۳ - سوید القلا: هو ابن سعید المذکور أو ابن مسلم الآتی.

۶۶۹۴ - سوید القلانسی:

هو ابن مسلم الآتی. روی عنه علی بن النعمان. وکونه ابن سعید المذکور أقوی، لاتحاد الراوی عنه، وهو علی بن النعمان.

۶۶۹۵ - سوید بن قیس:

هو الذی قال له رسول الله صلی الله علیه وآله: زن وأرجح. وهذا الحدیث شائع بین العامة والخاصة، کما قاله المحقق الداماد فی الرواشح علی ما نقله فی المستدرک ج ۲ / ۴۶۴.

۶۶۹۶ - سوید بن مسلم القلا، مولی شهاب بن عبد ربه:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بلا خلاف. وله کتاب رواه علی بن النعمان.

(۱۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهاب بن عبد ربه (۱)، سوید القلانسی (۱)، علی بن النعمان (۲)، سوید بن غفلة (۱)، سوید القلا (۱)، سوید بن مسلم (۱)، الزهد (۱)، الموت (۱)

۶۶۹۷ - سوید مولی محمد بن مسلم:

له کتاب رواه محمد بن سنان وعلی بن النعمان. ویحتمل الاتحاد مع سابقه.

۶۶۹۸ - سهل بن إبراهیم بن هشام بن عبید الله بن عمیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الاقبال ص ۳۲۳ عن الشیخ المفید بإسناده عن أبی الحسن الغازی، عنه، عن جده، مسندا عن أبی جعفر صلوات الله علیه، حدیث الأدعیة الخمس التی یقرا فی ذی الحجة التی جاء بها جبرئیل إلی عیسی.

۶۶۹۹ - سهل بن أبی إسحاق بن کدیر بن أبی کدیر:

لم یذکروه. روی الأعمش عنه معجزة مولانا الحسن المجتبی صلوات الله علیه. مدینة المعاجز ص ۲۰۵، وفی دلائل الطبری ص ۶۶ روی عن سهل بن أبی إسحاق، عن کدیر بن أبی کدیر - الخ.

۶۷۰۰ - سهل بن أبی سهل التمیمی:

لم یذکروه. روی عن أبیه روایة شریفة. ختص ص ۱۷.

۶۷۰۱ - سهل بن أبی محمد المصیصی:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام کما یأتی فی محمد بن أبی الحسین.

۶۷۰۲ - سهل بن أحمد بن عبد الله بن أحمد بن سهل الدیباجی أبو محمد:

لا باس به. کان یخفی أمره کثیرا ثم ظاهر بالدین فی آخر عمره. له کتاب إیمان أبی طالب علیه السلام. قاله کله النجاشی والعلامة فی القسم الأول فی المعتمدین وغیرهما. سمع منه التلعکبری سنة سبعین وثلاثمائة وله منه إجازة. و لا اعتبار بتضعیف ابن الغضائری کما قرر فی محله. فراجع للتفصیل إلی کتاب العلامة المامقانی، وکتاب المستدرک للعلامة النوری ج ۳ / ۲۹۲، حیث أثبتا حسنه وکماله تبعا للعلامة المجلسی وغیره.

(۱۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إیمان أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أحمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، سوید مولی محمد بن مسلم (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، ابن الغضائری (۱)، سهل الدیباجی (۱)، علی بن النعمان (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصّلاة (۲)، الخمس (۱)

أقول: وهو راوی کتاب الجعفریات الشریف الذی قد یقال له الأشعثیات.

وروی السید الراوندی فی نوادره عن محمد بن الحسن التمیمی، عنه، عن محمد بن محمد بن الأشعث.

وروی الکراجکی فی کنزه، عن محمد بن أحمد بن علی بن الحسن بن شاذان، عنه، مترحما علیه، کما فیه ص ۶۳ وغیره. وولد سهل هذا فی سنة ۲۸۶. وتوفی فی صفر سنة ۳۸۰، وصلی علیه المفید.

۶۷۰۳ - سهل بن بحر الفارسی:

کان مقیما بکش. روی جعفر بن معروف، عنه، عن الفضل بن شاذان، کما ذکره کش فی ترجمة یونس بن عبد الرحمن مرتین وفی

ترجمة الفضل بن شاذان.

۶۷۰۴ – سهل بن بشار:

لم یذکروه. روی الحسن بن علی الزعفرانی، عنه، عن محمد بن علی الطالقانی، حدیث فضائل الخمسة الطیبة. معانی الصدوق ص ۵۶.

۶۷۰۵ – سهل بن تمام البصری: لم یذکروه. ویأتی فی محمد بن هاشم روایته.

۶۷۰۶ – سهل بن جمهور:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۳ باب بناء المساجد ص ۳۶۹ عن الحسن بن علی العلوی، عنه، عن عبد العظیم بن عبد الله العلوی، روایة شریفة، و کمبا ج ۱۳ / ۱۹۶، وجد ج ۵۲ / ۳۷۴، ومثله فی الکافی ج ۳ باب صفة التیمم ص ۶۲.

وفی الکافی ج ۱ باب أنه من عرف إمامه لم یضره ص ۳۷۲ – الخ، عن الحسین بن علی العلوی، عنه، عنه.

۶۷۰۷ – سهل بن الحارث:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن إسحاق عنه، عن دلهاث مولی الرضا علیه السلام.

الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب المؤمن وعلاماته ص ۲۴۱.

(۱۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، محمد بن أحمد بن علی بن الحسن (۱)، الحسن بن علی الزعفرانی (۱)، الحسین بن علی العلوی (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی العلوی (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن شاذان (۲)، سهل بن الحارث (۱)، محمد بن الأشعث (۱)، سهل بن جمهور (۱)، محمد بن هاشم (۱)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن معروف (۱)، محمد بن علی (۱)، سهل بن بحر (۱)، السجود (۱)، الضرر (۱)، الصّلاة (۱)، التیمّم (۱)

۶۷۰۸ – سهل بن حبیب الشهرزوری:

لم یذکروه. روی جملة وافرة من المصائب وبعض معجزات مولانا الحسین صلوات الله علیه. مدینة المعاجز ص ۲۷۲.

۶۷۰۹ – سهل بن الحسن الخراسانی:

ما یفید حسنه. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۹، وجد ج ۴۷ / ۱۲۳.

۶۷۱۰ – سهل بن الحسن الصفار:

لم یذکروه. روی أخوه محمد بن الحسن الصفار، عنه، عن یوسف بن الحارث الکمندانی، روایات عبد الرحمن العرزمی. فهرست الشیخ ص ۱۳۴.

وروی محمد بن أحمد بن یحیی، عنه، عن یعقوب بن إسحاق الضبی. یب ج ۸ باب الایمان والاقسام ص ۲۹۲.

۶۷۱۱ – سهل بن حنیف الأنصاری:

من حسان أصحاب رسول الله صلی الله علیه وله، ومن شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام. شهد مع رسول الله صلی الله علیه وله بدرا والمشاهد کلها. و ثبت یوم أحد لما انهزم الناس وکان بایعه علی الموت. وعده الإمام الصادق و الرضا صلوات الله علیهما من الذین لم یغیروا ولم یبدلوا بعد نبیهم، وتجب ولایتهم.

کمبا ج ۴ / ۱۴۴، وجد ج ۱۰ / ۲۲۷.

ولعله لذا عده الفضل بن شاذان من السابقین الذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین علیه السلام وکان من الاثنی عشر الذی أنکروا علی أبی بکر جلوسه فی مسند الخلافة وردوا علی أهل الجلافة. کمبا ج ۸ / ۴۱ و ۴۳ و ۴۰. وجد ج ۲۸ / ۲۰۰ و ۲۰۸ و ۲۱۳ و ۲۱۸.

فی أنه یکسر أصنام قومه بعد الهجرة بلیلتین أو ثلاث، فیجیء بحطبه إلی بیت أم کلثوم. جد ج ۱۹ / ۸۰، وکمبا ج ۶ / ۴۲۱.

ثباته مع رسول الله صلی الله علیه وآله فی غزوة أحد. کمبا ج ۶ / ۵۰۶ و

(۱۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، معرکة أحد (۱)، یعقوب بن إسحاق الضبی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، سهل بن الحسن الصفار (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، یوسف بن الحارث (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سهل بن الحسن (۱)، سهل بن حنیف (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)

۵۰۵، وجد ج ۲۰ / ۸۳ و ۹۵ و ۱۰۱.

وإنه من الذین نزلت فیهم: (إن الله یحب الذین یقاتلون فی سبیله صفا کأنهم بنیان مرصوص). کمبا ج ۹ / ۸۷، وجد ج ۳۶ / ۲۴.

وإنه مع أبی دجانة الأنصاری، کانا من العشرة الذین ذهبوا مع أمیر المؤمنین علیه السلام إلی غزوة بنی النضیر. والتفصیل فی جد ج ۲۰ / ۱۷۳، وکمبا ج ۶ / ۵۲۲.

ملاقاته مع خالد بن الولید دیرانیا فیما بین الشام والعراق وشرح ما جری بینهما. کمبا ج ۴ / ۱۰۷، وجد ج ۱۰ / ۶۲.

ولما قتل عثمان وبایع الناس أمیر المؤمنین علیه السلام، فأمر بتقسیم بیت المال وإعطاء کل واحد منهم ثلاثة دنانیر، قال سهل بن حنیف: یا أمیر المؤمنین هذا غلامی بالأمس وقد أعتقته الیوم. فقال: نعطیه کما نعطیک - الخبر. کمبا ج ۸ / ۳۹۳ و ۳۹۸، و ج ۹ / ۵۳۵، وجد ج ۳۲ / ۱۸ و ۳۸، و ج ۴۱ / ۱۱۷.

تأمیر أمیر المؤمنین علیه السلام إیاه علی المدینة حین خرج إلی البصرة. کمبا ج ۸ / ۴۱۷ و ۶۴۰، وجد ج ۳۲ / ۱۱۹، و ج ۳۳ / ۵۲۱.

ومن کتاب له إلیه وهو عامله إلی المدینة: أما بعد، فقد بلغنی أن رجالا ممن قبلک یتسللون إلی معاویة، فلا تأسف علی ما یفوتک من عددهم ویذهب عنک من مددهم، فکفی لهم غیا - الخ. ص ۵۲۱.

شهوده مع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۵۰۴، وجد ج ۳۲ / ۵۴۲. وهو من شرطة الخمیس لأمیر المؤمنین علیه السلام. وتوفی بالکوفة یرجع من صفین وکان سهل من أحب الناس إلیه، فقال: لو أحبنی جبل، لتهافت. کتاب الایمان ص ۶۵، وجد ج ۲۲ / ۱۳۴، و جد ج ۶۷ / ۲۴۷.

فی أن أمیر المؤمنین علیه السلام کفنه ببرد أحمر حبرة. کمبا ج ۶ / ۷۰۳، و کتاب الطهارة ص ۱۶۷، وجد ج ۲۲ / ۱۳۴، و ج ۸۱ / ۳۲۶.

وصلی علیه أمیر المؤمنین علیه السلام بخمس وعشرین تکبیرة. کتاب الطهارة ص ۱۷۴ و ۱۸۱، وکمبا ج ۹ / ۶۳۸، وشرحه فی جد ج ۴۲ / ۱۵۹، و ج ۸۱ / ۳۵۵ و ۳۷۹ و ۳۷۸.

(۱۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۶)، دولة العراق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، خالد بن الولید (۱)، مدینة البصرة (۱)، سهل بن حنیف (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)، الطهارة (۱)

کتاب محمد بن المثنی، عن جعفر بن محمد بن شریح، عن ذریح المحاربی قال:

ذکر أبو عبد الله علیه السلام سهل بن حنیف، فقال: کان من النقباء. فقلت له:

من نقباء نبی الله الاثنی عشر؟ فقال: نعم. ثم قال: ما سبقه أحد من قریش ولا من الناس بمنقبة. وأثنی علیه وقال: لما مات، جزع أمیر المؤمنین علیه السلام جزعا شدیدا وصلی علیه خمس صلوات. ص ۳۷۶.

أقول: ووجدته فی کتاب محمد بن المثنی قوله مع زیادة بعد قوله نعم، تؤید المطلوب. وحیث إن کل صلاة خمس تکبیرات تکون کلها ۲۵ تکبیرة.

وفی روایة أخری، قال: لو کبرت علیه سبعین لکان أهلا. ص ۳۷۸.

وتوفی سنة ۳۸۰، وکان من رواة حدیث الولایة وممن شهد لأمیر المؤمنین علیه السلام یوم الرحبة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۵.

ابنه أبو أمامة. وأنه روی عن أبیه قصدة بدر الکبری. جد ج ۱۹ / ۲۲۶، وکمبا ج ۶ / ۴۵۳. وأخوه عثمان یأتی.

۶۷۱۲ – سهل بن حیان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب عن قاسم بن محمد الجوهری، عنه، عن أبی الصباح الکنانی، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه. جمال الأسبوع ص ۱۸۴.

۶۷۱۳ – سهل بن خلف:

روی محمد بن موسی، عنه، عن سهل بن محمد، کما عن کش فی ترجمة فارس بن حاتم.

۶۷۱۴ – سهل بن دارم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد، عن علی بن حسان، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام روایة شریفة. کتاب الصلاة ص ۱۹۵، وجد ج ۸۴ / ۲۴۰.

(۱۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، جعفر بن محمد بن شریح (۱)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، فارس بن حاتم (۱)، محمد بن المثنی (۲)، علی بن حسان (۱)، سهل بن حنیف (۱)، محمد بن موسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، سهل بن محمد (۱)، سهل بن خلف (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۴)

۶۷۱۵ – سهل بن ذبیان:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. جملة مما یفید حسنه و کماله وسلامة عقیدته. کمبا ج ۱۱ / ۲۰۳، وجد ج ۴۷ / ۳۲۸، مثله.

۶۷۱۶ – سهل بن رجاء الصنعانی:

روی عن وهب بن وهب، عن الصادق علیه السلام. ست ص ۲۰۲.

۶۷۱۷ – سهل بن زاذویه أبو محمد القمی:

ثقة، جید الحدیث، نقی الروایة، معتمد علیه. ذکر کله النجاشی وغیره و لا خلاف فیه. وله کتابان، کتاب فضل الموالی وکتاب الرد علی مبغضی آل محمد صلوات الله علیهم، رواهما عنه ابنه محمد.

۶۷۱۸ – سهل بن زنجلة الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۳۴ فی روایة شریفة.

وفیه مج ۳۰، روایتان عنه، منهما خطبة الرضا علیه السلام فی جوامع التوحید.

۶۷۱۹ – سهل بن زیاد السندی ابن محمد:

له کتاب، کما عن ابن شهرآشوب فی المعالم.

۶۷۲۰ – سهل بن زیاد:

عده البرقی من أصحاب الباقر علیه السلام. ولعله رأی فی الأصل أبا جعفر فتوهم أنه الباقر علیه السلام، مع أنه من الممکن أن یکون مراده أبا جعفر الثانی علیه السلام.

۶۷۲۱ – سهل بن زیاد الادمی الرازی أبو سعید:

من أصحاب الجواد والهادی والعسکری صلوات الله علیهم.

(۱۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، سهل بن زیاد السندی (۱)، سهل بن زیاد (۲)، وهب بن وهب (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الجود (۱)

اختلف فی حقه علماء الرجال علی قولین: أحدهما: أنه ضعیف غال. کما عن جماعة منهم النجاشی فی کتابه ص ۱۳۲، اعتمادا علی نسبة أحمد بن محمد بن عیسی إیاه بالغلو والکذب وإخراجه من قم، وکذا ابن الغضائری. والشیخ فی ست قال:

إنه ضعیف. ولم یزد علی ذلک. والعلامة نقل الاختلاف ولم یرجح. وقیل: إن التضعیف هو المشهور.

ثانیهما: أنه ثقة. أختاره الشیخ فی کتاب رجاله المتأخر عن ست فی باب أصحاب الهادی علیه السلام ص ۴۱۶. وحکاه عنه غیر واحد من علمائنا، وتبعه فی ذلک جمع.

ففی موضع عن التحریر ما لفظه: وقد عرفت حال سهل بن زیاد وأن الأقوی توثیقه. وعن موضع آخر منه: والحدیث صحیح وإن ضعف بعضهم سهل بن زیاد. انتهی.

حجة الأول: تضعیف من عرفت. وحجة الثانی: جملة من القرائن و الامارات الدالة علی وثاقته وضعف أقاویل المضعفین.

منها: إکثار المشائخ العظام وأرکان المحدثین الکرام من الروایة عنه، سیما المشائخ الثلاثة فی الکتب الأربعة التی مدار أحکام الشریعة وأصول الشیعة، وسیما الکلینی فی الکافی مع نهایة احتیاطه. وأبلغه الخوئی دام ظله إلی ألفین و ثلاثمائة وأربعة موارد ج ۸ / ۳۳۹.

ومنها: کونه من مشائخ الإجازة. صرح به العلامة المجلسی فی الوجیزة حیث قال: وعندی لا یضر ضعفه لکونه من مشائخ الإجازة.

وقال العلامة المج فی کتابه الأربعین ح ۳۳: هذا الخبر ضعیف علی المشهور بسهل بن زیاد. ولا یضر عندی ضعفه، لکونه من مشائخ إجازة کتاب أیوب، و هو من أجلة الثقات - الخ، ولم یقبل التضعیف کما فی مواضع من المرآة شرحناها فی کتابنا الاعلام الهادیة الرفیعة فی اعتبار الکتب الأربعة وقد طبع وانتشر.

ویظهر من نقل الکلینی عنه بغیر واسطة فی مواضع من الکافی، کونه من مشائخه أیضا کما تری فیه کتاب التوحید باب النهی عن الصفة وباب نوادر کتاب

(۱۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، العلامة المجلسی (۱)، یوم عرفة (۲)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، ابن الغضائری (۱)، سهل بن زیاد (۳)، الکرم، الکرامة (۱)، الحج (۱)، النهی (۱)

الجنائز وغیرهما، کما فصلنا الکلام فیه فی کتابنا الاعلام الهادیة وأثبتنا فیه أن کتب سهل کان عند الکلینی، یأخذ الأحادیث منها. والعدة الذین یقول فی أکثر المواضع، هم مشائخ إجازة نقل الأحادیث منها.

قال العلامة فی آخر کتابه صه فی الفائدة الثالثة ناقلا عن الکلینی: کلما ذکرت فی کتابی المشار إلیه (یعنی الکافی) عدة من أصحابنا عن سهل بن زیاد، فهم علی بن محمد بن علان ومحمد بن أبی عبد الله ومحمد بن الحسن ومحمد بن عقیل الکلینی.

أقول: محمد بن أبی عبد الله، هو محمد بن جعفر بن عون الأسدی.

وقد أثبتنا أن کتبه کان عند الصدوق، یأخذ الأحادیث منها فی کتابه الفقیه، وکذا الشیخ فی کتابیه فإنه صرح بأنه یبدأ بالاسم الذی یأخذ الحدیث من أصله. وفی آخر الکتاب صرحا بمشائخ إجازة الکتب وطرقهما إلیها.

ومنها: کون أحادیثه مفتی بها بین الأصحاب.

ومنها: أنه لم یظفر علی ضعف فی أحادیثه أو غلو فی الاعتقاد. بل لعل منشأ نسبة الغلو إلیه بعض روایاته العظیمة الکریمة. فراجع کمال الدین باب ۲۳. و روایته الأخری عن عبد العظیم الحسنی، النص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم و فضائلهم صلوات الله علیهم.

کمال الدین باب ۳۱.

ومنها: روایة الاجلاء عنه.

وغیر ذلک من الوجوه التی ذکرها العلامة المامقانی وأجاد فیما أفاد من تقویته وعد حدیثه فی الحسان المعتمدة دون الضعاف المردودة. وکذا العلامة النوری فی المستدرک، أطال الکلام فی تقویته ووثاقته وتضعیف أقاویل المضعفین.

وبالجملة هو ممن کاتب أبا محمد العسکری صلوات الله علیه، علی ید محمد بن عبد الحمید العطار فی النصف من شهر ربیع الاخر سنة ۲۵۵، کما صرح به النجاشی وقال: له کتاب التوحید وکتاب النوادر.

أقول: روی الصدوق فی التوحید ص ۵۹ عن أحمد بن محمد بن یحیی، عن أبیه، عنه قال: کتبت إلی أبی محمد صلوات الله علیه سنة خمس وخمسین ومائتین: قد

(۱۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر ربیع الثانی (۱)، محمد بن عبد الحمید العطار (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۲)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن عقیل (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)، الجنازة (۱)

اختلف یا سیدی أصحابنا فی التوحید. منهم من یقول: هو صورة. فإن رأیت یا سیدی أن تعلمنی من ذلک ما أقف علیه ولا أجوزه فعلت متطولا علی عبدک.

فوقع - الخ. ورواه فی الکافی ج ۱ باب النهی عن الصفة ص ۱۰۲ و ۱۰۳ عن سهل، قال: کتبت إلی أبی محمد علیه السلام - وساقه مثله.

وحدثه علی بن مهزیار فی سنة ۲۲۱، کما فی الکافی ج ۱ باب حالات الأئمة فی السن ص ۳۸۳.

۶۷۲۲ - سهل بن زیاد أبو یحیی الواسطی:

روی فی یر وختص عن محمد بن هارون، عنه، قال: قال أبو عبد الله صلوات الله علیه - الخبر. جد ج ۵۲ / ۳۲۱، و ج ۱۲ / ۱۸۳، وکمبا ج ۱۳ / ۱۸۳، و ج ۵ / ۱۶۱.

وفی ختص ص ۳۲۶ ذکره مصغرا وسیأتی.

۶۷۲۳ - سهل بن سعد الساعدی الأنصاری:

من أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما. وکان عمره عند وفاة النبی صلی الله علیه وآله خمس عشرة سنة، وعاش إلی ۸۸ - ۹۱.

روایاته فی الفضائل أ. جد ج ۳۹ / ۱۲ مکررا. وفی أسماء الأئمة الاثنی عشر و فضائلهم والتصریح بإمامتهم. ج ۳۶ / ۳۵۱.

وروی عنه ابنه عباس، عن فاطمة الزهراء علیها السلام، عدد الأئمة صلوات الله علیهم. ص ۳۵۲، وکمبا ج ۹ / ۳۵۰ و ۱۵۶ و ۱۵۷.

وهو ممن شهد لعلی علیه السلام بحدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۵.

ولقی أهل بیت الحسین علیه السلام فی الشام وبکی لهم وقضی حاجة سکینة بنت الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۳، وجد ج ۴۵ / ۱۲۷.

۶۷۲۴ - سهل بن سعد:

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. روی عبد العظیم بن عبد الله الحسنی، عنه، قال: سمعت الرضا علیه السلام یقول: الصوم للرؤیة - الخ. کتاب فضائل

(۱۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو یحیی الواسطی (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، علی بن مهزیار (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن هارون (۱)، سهل بن زیاد (۱)، حدیث الغدیر (۱)، سهل بن سعد (۲)، الشام (۱)، الشهادة (۱)، النهی (۱)، الصیام، الصوم (۱)

الأشهر الثلاثة.

۶۷۲۵ - سهل بن سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کتاب النبوة، عن ابن محبوب، عن یحیی بن زکریا، عنه، قال: بعثنی هشام بن عبد الملک استخرج له بئرا - الخ. کمبا ج ۵ / ۲۱۴، وجد ج ۱۲ / ۳۸۳.

۶۷۲۶ - سهل بن سعید الحلوانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام (۲۱۴). وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۴۱ عن محمد بن عمرو، عن صالح بن سعید، عن أخیه سهل الحلوانی، عن الصادق علیه السلام. ومثل ذلک فی العلل.

۶۷۲۷ - سهل بن سفیان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن القاسم بن هارون، عنه، عن همام، روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۰ / ۳۳، وکمبا ج ۹ / ۴۳۴.

۶۷۲۸ - سهل بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل محمد بن العباس المفسر، عن إسحاق بن برید (ثقة)، عنه، عن محمد بن سعید، عن الأصبغ بن نباتة، روایة جوامع المناقب.

جد ج ۳۹ / ۳۴۶، وکمبا ج ۹ / ۴۲۴.

۶۷۲۹ - سهل بن سنان:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن باب ثواب الاذان، عن عبید بن یحیی بن المغیرة، عنه، عن سلام المدائنی، عن جابر الجعفی، عن الباقر علیه السلام، ثواب الاذان، وکتاب الصلاة ص ۱۷۲، وجد ج ۸۴ / ۱۴۹.

وروی عن الصدوق بإسناده عن الحسن بن علی الزعفرانی، عنه، حدیث

(۱۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الحسن بن علی الزعفرانی (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، هشام بن عبد الملک (۱)، یحیی بن زکریا (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، عبید بن یحیی (۱)، محمد بن العباس (۱)، صالح بن سعید (۱)، جابر الجعفی (۱)، سهل بن سعید (۲)، محمد بن سعید (۱)، محمد بن عمرو (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

فضل محبة أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کمبا ج ۵ / ۳۰، و ج ۷ / ۳۵۹، وجد ج ۱۱ / ۱۱۴، و ج ۲۷ / ۶.

۶۷۳۰ - سهل بن صالح العباسی أبو سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال، عن عبد الله بن أحمد بن محمد الکوفی، عنه، عن إبراهیم بن عبد الرحمن الآملی، عن موسی الکاظم صلوات الله علیه، حدیث وجوه الفروج المحرمة فی الکتاب والسنة أربعین وثلاثین وجها، و کمبا ج ۲۳ / ۸۵، وجد

ج ۱۰۳ / ۳۶۷.

وروی الصدوق بإسناده عن محمد بن علی الخراسانی، عنه، عن أبیه و إبراهیم بن عبد الرحمن، عن الکاظم علیه السلام، حدیث کفایة الله شر المستهزئین الخمس. کمبا ج ۶ / ۳۱۰ و ۴۷۱، وجد ج ۱۸ / ۵۵، و ج ۱۹ / ۳۰۸.

وسائر روایاته فی الفضائل. کمبا ج ۶ / ۲۵۵ و ۵۰۹، و ج ۹ / ۳۱۴، وجد ج ۱۷ / ۲۴۹، و ج ۲۰ / ۱۱۳، و ج ۳۸ / ۲۲۶.

۶۷۳۱ – سهل بن صالح الهمدانی: من أصحاب الصادق علیه السلام.

۶۷۳۲ – سهل بن صالح أبو صالح:

جاز مائة سنة. روی أحمد بن القاسم البرقی، عنه، عن عباد بن عبد الصمد – الخ. کنز الکراجکی ص ۱۲۵، والارشاد ص ۱۶، ولعله أحد السابقین.

۶۷۳۳ – سهل بن صغیر:

بالغین المعجمة کما فی البحار، وبالقاف کما فی فلاح السائل. من أصحاب الصادق صلوات الله علیه وروی عنه. کمبا ج ۱۶ / ۵۲، وجد ج ۷۶ / ۲۱۴، وفلاح السائل ص ۲۸۵ والطبع الثانی ص ۲۵۸.

۶۷۳۴ – سهل بن صیفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۵ عن

(۱۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن أحمد بن محمد (۱)، إبراهیم بن عبد الرحمن (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن القاسم (۱)، سهل بن صالح (۳)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

أحمد بن عبدان، عنه، عن موسی بن عبد ربه، عن الحسین صلوات الله علیه، حدیثا شریفا فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام ووصایته وفضائل أهل بیته. کمبا ج ۹ / ۱۵۴، وجد ج ۳۶ / ۳۴۱.

۶۷۳۵ – سهل بن عامر البجلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق محمد بن العباس المفسر، عن أحمد بن محمد بن یزید، عنه، عن عمرو بن أبی المقدام. کمبا ج ۹ / ۷۷، وجد ج ۳۵ / ۴۱۰.

ووقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن علی بن خلف، عنه، عن زافر بن سلیمان. کمبا ج ۹ / ۲۲۹، وجد ج ۳۷ / ۲۲۳.

وهو راوی کتاب عمرو بن جمیع الأزدی. جش ص ۲۰۵.

۶۷۳۶ – سهل بن عبد الله التستری:

المتوفی سنة ۲۸۳. له دعاو مختلفة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۴۶ – ۱۴۸.

۶۷۳۷ – سهل بن عبد الوهاب:

لم یذکروه. روی بکر بن عبد الله، عنه، عن أبی معاویة، عن الأعمش، روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وخلافته ووصایته. جد ج ۱۸ / ۳۰۴، وکمبا ج ۶ / ۳۷۱.

وفی الخصال ج ۲ / ۴۴ عن الحسن بن علی العدوی، عنه، عن عبد القدوس.

۶۷۳۸ – سهل بن عمار النیسابوری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۴۶۹ فی روایات أن الأئمة اثنا عشر صلوات الله علیهم، وکمبا ج ۹ / ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۴، وکفایة الأثر فی النصوص باب ۶، وکمال الدین باب ۲۴.

۶۷۳۹ – سهل بن الفضل:

هو ویحیی بن أکثم من شهود عهد المأمون لمولانا الرضا صلوات الله علیه،

(۱۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، الحسن بن علی العدوی (۱)، عمرو بن جمیع الأزدی (۱)، أحمد بن محمد بن یزید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، بکر بن عبد الله (۱)، یحیی بن أکثم (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

کما فی حلیة الأبرار عن کشف الغمة.

۶۷۴۰ – سهل بن القاسم النوشجانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. وقد روی الصدوق فی العیون بإسناده، عن عون بن محمد، عنه، عن الرضا علیه السلام، حدیثا شریفا.

کمبا ج ۱۱ / ۴، وجد ج ۴۶ / ۸.

وبهذا الاسناد عنه، عنه، أنه سمع الرضا علیه السلام بعض أصحابه یقول:

لعن الله من حارب المؤمنین علیه السلام. فقال له: قل: إلا من تاب وأصلح.

ثم قال: ذنب من تخلف عنه ولم یتب، أعظم من ذنب من قاتله ثم تاب. کمبا ج ۱۶ / ۱۴۵، وجد ج ۷۹ / ۲۲۱. ورواه فی العیون ج ۲ / ۸۸ مثله.

وبهذا الاسناد عنه، عنه، عنه علیه السلام، روایة تفید حسن عقیدته. کمبا ج ۶ / ۱۴۹، وجد ج ۱۶ / ۲۲۱.

وغیر ذلک فی العیون ج ۲ / ۱۲۸ عنه، عنه، مثله، وکذا فیه ص ۱۳۰.

۶۷۴۱ – سهل بن محمد السجستانی أبو حاتم: له کتاب الزینة. توفی سنة ۲۰۵.

۶۷۴۲ – سهل بن محمد بن سهل:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۱۴ عنه، عن عبد ربه بن محمد بن إبراهیم، عن ابن أورمة، وکمبا ج ۱۴ / ۵۷۴، وکتاب الدعاء ص ۲۱۵، وجد ج ۶۳ / ۲۵، و ج ۹۵ / ۱۲۷.

۶۷۴۳ – سهل بن محمد الطرطوسی القاضی أبو صالح:

لم یذکروه. وکان ثقة عدلا حافظا. قاله محمد بن عمر الجعابی کما نقله ابن عیاش فی مقتضب الأثر ص ۲۲. وفیه ص ۱۸ روی عنه فی سنة ۳۴ عن زید بن محمد الرهاوی، عن عمار بن مطر، حدیث أم سلیم.

۶۷۴۴ – سهل بن محمد العطار:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل محمد بن العباس المفسر، عنه، عن أحمد بن

(۱۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد العطار (۱)، سهل بن محمد (۳)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

عمرو الدهقان، حدیث نزول قوله تعالی: (ویؤثرون علی أنفسهم) – الآیة، فی حق أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۶ / ۵۹، وکمبا ج ۹ / ۹۵.

۶۷۴۵ – سهل بن محمد:

روی عن مولانا الهادی صلوات الله علیه. وروی عنه سهل بن خلف کما تقدم.

۶۷۴۶ – سهل بن مرزبان الفارسی:

لم یذکروه. روی الصدوق والشیخ بإسنادهما عن البرقی، عنه حدیثا شریفا یدل علی حسنه وکماله. کمبا ج ۹ / ۲۸۵، وجد ج ۳۸ / ۱۰۵، والأمالی ص ۲۹۶، و بشا ص ۱۷۸.

۶۷۴۷ – سهل بن نحرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۴۵ عن یوسف بن محمد الطبری، عنه، عن وکیع.

۶۷۴۸ – سهل بن الهرمزان القمی:

ثقة بالاتفاق، قلیل الحدیث. له کتاب نوادر رواه الحسن بن علی الزیتونی عنه.

۶۷۴۹ – سهل بن الیسع بن عبد الله بن سعد الأشعری القمی:

عدوه من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه عنه ابنه محمد ونقله عنه أحمد بن محمد بن عیسی.

أقول: وروی عن الصادق علیه السلام. محاسن البرقی ج ۲ / ۶۲۲.

وروی علی بن إسحاق، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب تحجر السطوح ص ۵۳۰.

۶۷۵۰ – سهل بن یعقوب بن إسحاق الملقب بأبی نواس وأبی السری:

من أصحاب الهادی علیه السلام. وروی الشیخ عن الفحام، عن المنصوری

(۱۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن علی الزیتونی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یعقوب بن إسحاق (۱)، علی بن إسحاق (۱)، سهل بن الیسع (۱)، یوسف بن محمد (۱)، سهل بن محمد (۱)، سهل بن خلف (۱)

(یعنی محمد بن أحمد بن عبید الله الهاشمی المنصوری)، ع نه، عن الحسن بن عبد الله بن مطهر، روایة شریفة تدل علی حسنه وکماله. کتاب الایمان ص ۱۳۳، وجد ج ۶۸ / ۱۱۷.

وروی محمد بن أبی أحمد المنصوری المذکور، عنه، عن العسکری علیه السلام، حدیث اختیارات الأیام ودعاء دفع المخاوف. کمبا ج ۱۴ / ۱۹۲، وکتاب الدعاء ص ۱۸۴، وجد ج ۵۹ / ۲۴، و ج ۹۵ / ۱.

وفیه قال له العسکری علیه السلام: أنت أبو نواس الحق. ومن تقدمک أبو نواس الباطل – الخ.

ورواه فی مکا عنه، قال: قلت لأبی الحسن علی بن محمد العسکری علیه السلام: یا سیدی قد وقع إلی اختیارات الأیام – الخ.

وروی الشیخ بإسناده عنه، عنه، حدیث التوسل بالأئمة الاثنی عشر و التصریح بأسمائهم علیهم السلام. کتاب الصلاة ص ۹۵۹، وکتاب القرآن ص ۲۹، وجد ج ۹۱ / ۳۴۶، و ج ۹۲ / ۱۱۲.

وروی للمنصوری فی سنة ۲۹۸، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۹۸.

۶۷۵۱ – سهیل بن أبی صالح:

لم یذکروه. روی الأعمش، عنه، عن أبیه، معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام.

مدینة المعاجز ص ۴۱، والمستدرک ج ۲ / ۵۷.

۶۷۵۲ – سهیل بن زیاد أبو یحیی الواسطی:

لقی مولانا أبا محمد العسکری صلوات الله علیه. أمه بنت محمد بن النعمان أبی جعفر الأحول، مؤمن الطاق، شیخنا المتکلم رحمه الله. قاله کله النجاشی. وله کتاب رواه محمد بن هارون. واختلفت کلمات الشیخ فذکره مصغرا ومکبرا.

قال کش – کما عنه فی ترجمة محمد بن أبی زینب –: إن أبا یحیی الواسطی ذوی عن الرضا علیه السلام. وروی عنه محمد بن عیسی بن عبید.

قال الخوئی: أبو یحیی الواسطی کنیة هذا وزکریا بن یحیی الثقة المذکور

(۱۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن أحمد بن عبید الله (۱)، أبو یحیی الواسطی (۲)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، محمد بن أبی زینب (۱)، سهیل بن زیاد (۱)، محمد بن النعمان (۱)، محمد بن هارون (۱)، جعفر الأحول (۱)، مؤمن الطاق (۱)، علی بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الصّلاة (۱)

– الخ. ج ۸ / ۳۸۵. فیحتمل أن یکون مراد کش هذا الأخیر.

۶۷۵۳ – سهیل بن عمرو:

استجاره رسول الله صلی الله علیه وآله حین رجع من الطائف لیتم عمرته، فأبی أن یجیره. جد ج ۱۹ / ۷، وکمبا ج ۶ / ۴۰۴.

معارضته مع رسول الله صلی الله علیه وآله وکفره به وجملة من أحواله معه. جد ج ۲۰ / ۳۳۳ و ۳۴۹ – ۳۵۱ و ۳۵۸ – ۳۶۷، و ج ۳۲ / ۵۴۲، وکمبا ج ۸ / ۵۰۴، و ج ۶ / ۵۵۷ و ۵۶۱ و ۵۶۳.

۶۷۵۴ – سهیل بن غزوان البصری:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام. وروی الصدوق بإسناده عن عمر بن سهل، عنه. کمبا ج ۳ / ۳۲۹ وجد ج ۸ / ۱۳۲.

وروی الصدوق فی الخصال بإسناده عن عمر بن سهل، عنه، قال: سمعت أبا عبد الله صلوات الله علیه یقول: إن امرأة من الجن یقال لها عفراء – الخبر. کمبا ج ۷ / ۳۶۱، و ج ۶ / ۳۱۷، وجد ج ۲۷ / ۱۳، و ج ۱۸ / ۸۳.

۶۷۵۵ – سیار بن محمد البصری:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن علی بن عمرو النوفلی، قال: کنت مع أبی الحسن العسکری علیه السلام فی داره – الخ. روی النص علی الحسن العسکری علیه السلام کما فی غط ص ۱۲۹.

۶۷۵۶ – سیحان بن صوحان:

أخو صعصعة. وابن داود ضبطه سبحان بالباء الموحدة. من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. وقیل: صیحان بالصاد المهملة.

۶۷۵۷ – السید بن عیسی الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن عباد بن یعقوب الأسدی، عنه، روایة

(۱۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سیحان بن صوحان (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، علی بن عمرو (۱)، محمد البصری (۱)، عمر بن سهل (۲)، الصّلاة (۱)

شریفة فی الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۷۰، وکمبا ج ۹ / ۴۰۶، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۱۷.

۶۷۵۸ – السید بن محمد:

هو السید الحمیری إسماعیل مادح أهل البیت، الثقة الجلیل المذکور فی مستدرک سفینة ج ۲ / ۳۹۵ لغة (حمر).

ویطلق السید علی المرتضی والرضی، والسید بن باقی علی بن الحسین بن حسان الآتی، والسید الجزائری السید نعمة الله الموسوی تلمیذ العلامة المجلسی المتوفی سنة ۱۱۱۲، والسید الداماد، والسید بن طاووس.

۶۷۵۹ – سیابة بن أیوب:

روی إبراهیم بن عقبة، عنه، عن محمد بن الفضل. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب العقیق ص ۴۷۱.

وروی عنه مرفوعا عن أمیر المؤمنین علیه السلام. روضة الکافی ح ۱۷۰.

۶۷۶۰ – سیابة بن ضریس:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی، عن ابن أسباط، عنه، عن سعید بن غزوان – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۷۰۲، وجد ج ۶۴ / ۲۰۵، وسن ج ۲ / ۶۲۶.

سن: علی بن أسباط، عنه، عن حمزة بن حمران، روایة أخری. کمبا ج ۲۰ / ۸۰، وجد ج ۹۶ / ۳۱۷.

۶۷۶۱ – سیابة بن ناجیة المدنی:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. وله کتاب کما قاله الشیخ. وقال النجاشی بعد عنوانه: ذکر ذلک سعد بن عبد الله وقال: له کتاب.

۶۷۶۲ – سیابة والد عبد الرحمن:

لم یذکروه، مع أنه لما مات، توجع الصادق علیه السلام علیه لموته وترحم علیه حین أخبره ابنه بموته، کما فی روایة الکافی. کمبا ج ۱۱ / ۲۲۱، وجد ج ۴۷ / ۳۸۴.

(۱۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، العلامة المجلسی (۱)، سیابة بن ناجیة (۱)، سیابة بن أیوب (۱)، إبراهیم بن عقبة (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن أسباط (۱)، علی بن الحسین (۱)، سعید بن غزوان (۱)، حمزة بن حمران (۱)، محمد بن الفضل (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

۶۷۶۳ – سیابة:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه حماد بن عیسی ومحمد بن خالد وعلی بن أسباط. وذکر الخوئی مواضع هذه الروایات من کا و یب.

ج ۸ / ۳۶۰. ولعله أحد السابقین.

۶۷۶۴ – سیار:

روی محمد بن عبد الحمید العطار عنه، عن زید الشحام. الکافی ج ۷ کتاب الحدود باب حد النباش ص ۲۲۹.

۶۷۶۵ – سیرة بن زیاد:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۷۸ فی روایة شریفة وفی مج ۳۹.

۶۷۶۶ – سیرة بن یعقوب بن شعیب:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. وروی عنه محمد بن أبی عمیر کما رواه الشیخ. کمبا ج ۱۴ / ۴۸۰، وجد ج ۶۱ / ۳۱۶.

وبهذا الاسناد عنه، عن أبيه، رواية أخرى. كتاب الدعاء ص ۱۷، وجد ج ۹۳ / ۲۱۵.

۶۷۶۷ – سيرين:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. وروى العياشى عنه رواية شريفة فى سورة النحل ص ۲۵۹، وكمبا ج ۱۳ / ۲۱۷، وجد ج ۵۳ / ۷۱.

۶۷۶۸ – سيف بن أبى الحارث بن سريع الجابرى:

شهيد الطف. كمبا ج ۱۰ / ۱۹۹، وجد ج ۴۵ / ۳۱. والظاهر اتحاده مع سيف بن الحارث بن سريع بن جابر الهمدانى، المعدود من الشهداء الذى قال العلامة المامقانى بعد ذكر شهادته: إنه متشرف بسلام الناحية المقدسة.

(۱۸۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، محمد بن عبد الحميد العطار (۱)، سيف بن الحارث (۱)، على بن أسباط (۱)، حماد بن عيسى (۱)، يعقوب بن شعيب (۱)، زيد الشحام (۱)، سورة النحل (۱)، الشهادة (۲)

أقول: لم أجد اسمه فى زيارة الناحية المقدسة وإنما وجدت فى نسختين:

شبيب بن الحارث بن سريع، ويأتى.

وعنونه الخوئى: سيف بن الحارث من المستشهدين بين يدى الحسين عليه السلام. ووقع التسليم عليه فى الزيارة الرجبية. معجم رجال الحديث ج ۸ / ۳۶۲، و جد ج ۱۰۱ / ۳۴۰، وكمبا ج ۲۲ / ۲۰۵.

۶۷۶۹ – سيف التمار:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. له كتاب.

جملة من رواياته الدالة على حسن عقيدته وكماله: ير: عن عبد الله بن حماد، عنه، قال: كنا عند أبى عبد الله عليه السلام ونحن جماعة فى الحجر، فقال: ورب هذه البنية ورب هذه الكعبة – ثلاث مرات – لو كنت بين موسى والخضر، لأخبرتهما أنى أعلم منهما ولأنبأتهما بما ليس فى أيديهما.

وفى خبر آخر عنه، عنه، قال: كنا مع أبى عبد الله عليه السلام فى الحجر، فقال: علينا عين؟ فالتفتنا يمنة ويسرة وقلنا: ليس علينا عين. فقال – الخ. كمبا ج ۷ / ۳۲۲ مكررا، و ج ۶ / ۲۲۹، وجد ج ۲۶ / ۱۹۶، و ج ۱۷ / ۱۴۴.

والظاهر اتحاده مع ابن سليمان الثقة الآتى، فإنه المشهور.

وأما سيف بن المغيرة التمار، فهو غير معروف.

وروى عن سيف التمار جماعة من الاجلاء، منهم ابن أبى عمير و ابن أبى نجران والحسن بن محبوب وحماد بن عثمان وصفوان بن يحيى وغيرهم.

۶۷۷۰ – سيف بن حاتم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق، عن محمد العطار (يعنى ابن يحيى)، عن الأشعرى، عنه، عن أبى لؤلؤة من ولد عمار – الخ. كمبا ج ۶ / ۱۵۰، وجد ج ۱۶ / ۲۲۴.

۶۷۷۱ – سيف بن الحارث: تقدم فى سيف بن أبى الحارث.

(۱۸۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن أبى نجران (۱)، سيف بن المغيرة (۱)، ابن أبى عمير (۱)، سيف بن الحارث (۲)، حماد بن عثمان (۱)، سيف التمار (۲)،

الحسن بن محبوب (۱)، محمد العطار (۱)، الزیارة (۱)

۶۷۷۲ – سیف بن ذی یزن:

ملک الیمن، لما ظفر بالحبشة. وذلک بعد مولد النبی صلی الله علیه وآله بسنتین. أتاه عبد المطلب وافدا مع سبعة وعشرین رجلا من قریش للتهنیة، فأکرمه الملک وأخبره بأنه جد النبی المبعوث من تهامة، وأشهده علی نفسه أنه مؤمن به و بما یأتی من عند ربه، وکان یتمنی أن یراه وینصره. ثم دعا بفرسه العقاب وبغلته الشهباء وناقته العضباء وسلمها إلی عبد المطلب لیسلمها إلی محمد صلی الله علیه وآله إذا بلغ مبلغ الرجال. کمبا ج ۶ / ۳۴ و ۴۳ و ۵۰ و ۵۱ و ۲۴۹، وجد ج ۱۵ / ۱۴۶ و ۱۸۶ و ۲۱۶ و ۲۱۸ و ۴۰۶، و ج ۱۷ / ۲۲۶.

أشعار أمیة بن عبد شمس فی ذلک. ج ۱۵ / ۱۹۱. وإن شئت فراجع إلی الناسخ ج ۲ / ۴۱۵.

۶۷۷۳ – سیف بن سلیمان التمار الکوفی أبو الحسن:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق. وابنه الحسن تقدم.

۶۷۷۴ – سیف الطحان:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی البرقی فی سن، کتاب الماء ص ۵۸۳، عن ابن محبوب، عن یونس بن یعقوب، عنه، قال: کنت عند أبی عبد الله علیه السلام – الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۹۰۹، وجد ج ۶۶ / ۴۷۲.

۶۷۷۵ – سیف بن عمر أبو عبد الله:

روی نصر فی کتاب صفین ص ۵ عنه، عن سعد بن طریف، عن الأصبغ. و فی ص ۶ عنه، عن إسماعیل بن أبی عمیرة. وص ۹ عنه، عن الولید بن عبد الله. و ص ۱۰ عنه، عن سلیمان بن المغیرة، عن علی بن الحسین، خطبة علی بن أبی طالب علیهما السلام فی یوم الجمعة.

(۱۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، علی بن أبی طالب (۱)، أبو عبد الله (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، سیف بن سلیمان (۱)، علی بن الحسین (۱)

۶۷۷۶ – سیف بن عمرو:

وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۷ عن زید بن المعدل، عنه، عن محمد بن کریب.

۶۷۷۷ – سیف بن عمیر (کسفینة) النخعی الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما، ثقة. قاله النجاشی و الشیخ وجمع غیرهما.

وقیل: إنه ثقة واقفی. ولم یثبت وقفه. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین وفی المستدرک ج ۳ / ۶۰۶.

أقول: وفی سن باب ثواب الاخذ بالسنة، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام.

وأبناؤه علی والحسین والحسن، مذکورون فی محالهم.

۶۷۷۸ – سیف بن اللیث المصری:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أبی محمد العسکری صلوات الله علیه، مورد لطفه وعنایته. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۶ و ۱۶۷، وجد ج ۵۰ / ۲۹۲ و ۲۸۵، والکافی باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام.

۶۷۷۹ – سیف بن مالک النمیری:

من شهداء الطف. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة.

ص ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۶۴، ۷۲، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۶۷۸۰ – سیف بن المبارک بن یزید مولی أبی الحسن موسی علیه السلام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن عبد العزیز بن المهتدی (ثقة)، عنه، عن أبیه، عن أبی الحسن علیه السلام، روایات فی فضل صیام رجب. کمبا ج ۲۰ / ۱۰۹ مکررا، و ج ۵ / ۸۸، وجد ج ۹۷ / ۳۷، و ج ۱۱ / ۳۱۸.

۶۷۸۱ – سیف بن مروان أخو زیاد بن مروان القندی:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن باب التفاح ص ۵۵۲، أنه ابتلی بالرعاف،

(۱۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عاشوراء (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عبد العزیز بن المهتدی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، زیاد بن مروان (۱)، مبارک بن یزید (۱)، سیف بن اللیث (۱)، سیف بن مالک (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)

فشکی أخوه زیاد ذلک إلی الصادق علیه السلام، فأمره بأکل التفاح فأکل وبرئ.

۶۷۸۲ – سیف بن مصعب العبدی: تقدم فی سفیان بن مصعب ما یتعلق به.

۶۷۸۳ – سیف بن هارون البرجمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، فی المعانی ص ۲۶۵.

۶۷۸۴ – سیف بن هارون مولی آل جعدة:

روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. وروی عنه یوسف بن عبد السلام.

الکافی ج ۲ کتاب العشرة ص ۶۷۲، فی باب قبل باب النهی عن إحراق القراطیس المکتوبة.

۶۷۸۵ – سیف بن یعقوب:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام، روی عن أبی عبد الله علیه السلام. جد ج ۶ / ۳۶، وکمبا ج ۳ / ۱۰۲.

۶۷۸۶ – سیناء بن أبی سینا مولی عبد الرحمن بن عوف:

لم یذکروه. روی عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث الفضائل.

أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۳.

(۱۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، یوسف بن عبد السلام (۱)، سیف بن مصعب العبدی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سیف بن هارون (۲)، سفیان بن مصعب (۱)، الصّلاة (۱)، النهی (۱)

باب الشین

باب الشین ۶۷۸۷ – الشاب بن ذراع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أیوب بن نوح، عنه، عن أخیه یسار، عن حمران، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۷ / ۱۲۵، وجد ج ۷۸ / ۳۳.

۶۷۸۸ – شاذان بن جبرئیل بن إسماعیل بن أبی طالب القمی أبو الفضل:

من أجلاء فقهائنا، کما قاله الشهید فی الذکری. وله کتاب الفضائل. و قیل: فیه أخبار طریفة مثل مفاخرة الزهراء مع أمیر المؤمنین صلوات الله علیهما، و مفاخرة الحسین علیه السلام مع أبیه، وتکلم سلمان مع میت فی مرض موته. جد ج ۲۲ / ۳۷۴، وکمبا ج ۶ /

.۷۶۲

وله کتاب إزاحة العلة فی معرفة ا لقبلة. جد ج ۱ / ۳۶، وکمبا ج ۱ / ۱۴.

قال العلامة المجلسی فی کتاب الصلاة من البحار باب القبلة ص ۱۵۳، وجد ج ۸۴ / ۷۳: ولنختم الباب بذکر رسالة کتبها الشیخ الجلیل أبو الفضل شاذان بن جبرئیل القمی قدس الله روحه فی القبلة، وکثیرا ما یذکر الأصحاب عنه ویعولون علیه. ثم ذکر کلام الشهید المتقدم، ثم قال: واشتبه علی بعض الأصحاب فتوهم أنه تألیف الفضل بن شاذان ولیس کذلک لما صرح به الشهید وغیره - الخ.

أقول: یروی عنه السید فخار، أستاد المحقق وهو یروی عن جماعة، منهم أبو القاسم عماد الدین الطبری، صاحب بشارة المصطفی، الراوی عن ابن الشیخ، عن

(۱۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب الفضائل لشاذان بن جبرئیل القمی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، شاذان بن جبرئیل (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، أیوب بن نوح (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۲)، الشهادة (۳)، المرض (۱)

أبیه. ومنهم أبوه الفاضل، جبرئیل بن إسماعیل القمی، عن الشیخ أبی الحسن محمد بن محمد البصری، عن السید المرتضی وغیرهم. فمما ذکرنا ظهر فساد التوهم المذکور.

جملة من روایات السید فخار فی کتابه فی إیمان أبی طالب علیه السلام عنه.

جد ج ۳۵ / ۱۰۹ و ۱۱۲، و ج ۵۳ / ۱۰۹، وکمبا ج ۹ / ۲۳، و ج ۱۳ / ۲۲۷.

۶۷۸۹ - شاذان بن الخلیل النیسابوری:

من أصحاب مولانا الجواد صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۵. وجد ج ۵۰ / ۱۰۶.

والظاهر أن الخلیل لقب شاذان، لما روی کش فی ترجمة یونس بن عبد الرحمن بإسناده عن الفضل بن شاذان، قال: حدثنی أبی الخلیل الملقب بشاذان - الخ.

وعن المحقق فی المعتبر: أن شاذان هذا من فضلاء تلامذة الجواد علیه السلام الذین کتبهم منقولة بین الأصحاب - الخ.

وقال العلامة المامقانی: إن النجاشی ینقل عنه، مثل ما ینقل عن العالم الثقة معتمدا علی ما نقله - الخ. وعده العلامة فی القسم الأول من صه فی المعتمدین وهو من أصحاب یونس.

جملة من روایاته فی الکافی ج ۳ باب المسح ص ۲۹ عن عدة من أصحابنا، عن أحمد بن محمد، عن شاذان بن الخلیل النیسابوری، ومثله فی غیره.

الکافی: عن محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن شاذان بن الخلیل، قال: وکتبت من کتابه - الخ. فراجع المستدرک فی نسخ کما ذکره الخوئی فی ج ۹ / ۱۰.

الطب ص ۱۰۴، عن أحمد بن زید، عنه، عن ذریع، عن الصادق علیه السلام.

وابنه محمد من وکلاء الناحیة المقدسة والاخر الفضل، کما یظهر أیضا من جش فی ترجمة ابنه الفضل.

۶۷۹۰ - شاذان بن سعد:

لم یذکروه. ذکره الحسن بن طریف فی مکاتبته إلی أبی محمد العسکری

(۱۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إیمان أبی طالب علیه السلام (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن محمد البصری (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، محمد بن یحیی (۱)،

الحسن بن طریف (۱)، أحمد بن محمد (۱)

صلوات الله علیه، وروی عنه أنه من إخوانه. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۷، و ج ۲۳ / ۷۵، و جد ج ۵۰ / ۲۹۱، و ج ۱۰۳ / ۳۲۰.

۶۷۹۱ – شاذان بن العلا:

لم یذکروه. روی فی کتاب الفضائل، عن الحسن بن عمران، عنه، روایة شریفة فی تفصیل میلاد أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۱۶ و ۹۹، و ج ۳۸ / ۱۲۵، وکمبا ج ۹ / ۵ و ۲۱ و ۲۸۹.

۶۷۹۲ – شاذان بن عمر: تأتی روایته فی مرة بن قبیصة.

۶۷۹۳ – شاذان بن یحیی الفارسی:

روی إسماعیل القمی، عنه، عن هامان الابلی، عن محمد بن سنان الزهری.

المستدرک ج ۳ / ۱۱۲.

۶۷۹۴ – شاذان:

وقع فی طریق الکلینی، عن محمد بن جمهور، عنه، عن أبی الحسن موسی علیه السلام فی حدیث شریف. روضة الکافی ح ۱۳۸، وجد ج ۸ / ۱۶۱، وکمبا ج ۳ / ۳۳۷.

۶۷۹۵ – شاذویه بن الحسن (الحسین) بن داود القمی:

مورد عنایة الجواد علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۱۵، وجد ج ۵۰ / ۶۵.

۶۷۹۶ – الشاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن موسی الکاظم علیه السلام، عنه، عن نسیم خادم أبی محمد العسکری علیه السلام ولادة الحجة المنتظر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۳، وکتاب العشرة ص ۲۵۸، وجد ج ۵۱ / ۴، و ج ۷۶ / ۵۳.

وروی الحسن بن علی بن إبراهیم، عنه توقیعا شریفا. کمبا ج ۱۳ / ۲۴۶، و

(۱۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الفضائل لشاذان بن جبرئیل القمی (۱)، إبراهیم بن محمد بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی بن إبراهیم (۱)، نسیم خادم أبی محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن داود (۱)، محمد بن جمهور (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصّلاة (۱)

جد ج ۵۳ / ۱۸۷.

۶۷۹۷ – شاکر بن غنیمة بن أبی الفضل:

لم یذکروه. روی عن عبد الجبار الهاشمی، ندبة مولانا السجاد علیه السلام کما یأتی فی عبد الجبار.

۶۷۹۷ – شاه چراغ:

هو أحمد بن الإمام موسی الکاظم علیه السلام، المدفون فی شیراز.

۶۷۹۹ – شاه رئیس أبو عبد الله الکندی:

کان من الغلاة الکبار الملعونین، فی عصر الإمام الهادی علیه السلام کما عن نصر بن الصباح.

۶۸۰۰ – شاهویه بن عبد الله الجلاب (الحلال):

عده الشیخ فی أصحاب الهادی والعسکری صلوات الله علیهما ولم یذکر اسم جده قال: وصالح أخوه.

قب: شاهویه بن عبد ربه، قال: کان أخی صالح محبوسا. فکتبت إلی سیدی أبی محمد علیه السلام سأله أشیاء. فأجابنی عنها، وکتب:

إن أخاک یخرج من الحبس یوم یصلک کتابی هذا. وقد کنت أردت أن تسألنی عن أمره فأنسیت فبینا أنا أقرأ کتابه إذا أناس جاؤونی یبشرونی بتخلیة أخی، فتلقیته وقرأت علیه الکتاب. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۶، وجد ج ۵۰ / ۲۸۸.

علی بن محمد، عن إسحاق بن محمد، عنه، قال: کتب إلی أبو الحسن علیه السلام فی کتاب: أردت أن تسأل عن الخلف - الخ، فراجع الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی أبی محمد علیه السلام ص ۳۲۸.

وهو شاهویه بن عبد الله بن سلیمان الحلال الذی روی عن مولانا الرضا علیه

(۱۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، شاهویه بن عبد الله (۲)، أبو عبد الله الکندی (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)

السلام روایات فی النص علی الجواد فلما توفی الجواد علیه السلام، کتب إلی أبی الحسن الهادی علیه السلام وتبصر. مدینة المعاجز ص ۵۵۴.

ورواه الشیخ فی غط ووصفه بالجلاب.

۶۸۰۲ - الشباب الصیرفی: لقب محمد بن الولید الصیرفی.

۶۸۰۳ - شبابة بن سوار المدائنی:

لم یذکروه. هو من أعدی الناس لأمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب الایضاح.

۶۸۰۴ - شبث بن ربعی:

کان من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، ثم صار من الخوارج.

أرسله أمیر المؤمنین علیه السلام إلی معاویة مع بشیر بن عمرو بن محصن الأنصاری و سعید بن قیس الهمدانی، فقام بعد کلمات بشیر، فحمد الله وأثنی علیه وقال: یا معاویة إنی قد فهمت ما رددت علی ابن محصن، إنه والله ما یخفی علینا ما تغزو وما تطلب، إنک لم تجد شیئا تستغوی به الناس، وتستمیل به أهوائهم وتستخلص به طاعتهم، إلا قولک: قتل إمامکم مظلوما فنحن نطلب بدمه فاستجاب له سفهاء طغام - إلی آخر کلامه. فتکلم معاویة وکان من کلامه: فقد کذبت ولومت أیها الاعرابی الجلف الجافی فی کل ما ذکرت ووصفت، انصرفوا من عندی - الخ. کتاب الغدیر (عن کتب العامة) ط ۲ ج ۱۰ / ۳۰۷.

ورواه نصر بن مزاحم کما فی کمبا ج ۸ / ۴۸۴ - ۴۸۶ و ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۴۴۸ و ۴۵۳ و ۵۷۳.

خروجه علی أمیر المؤمنین علیه السلام بحرورا مع الخوارج. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۶، وجد ج ۵۲ / ۲۴۸. وکان أمیر القتال یوم الخوارج. ج ۸ / ۶۱۱، وجد ج ۳۳ / ۳۸۸.

بیعته مع جریر بن عبد الله والأشعث وعمرو بن حریث وغیرهم الضب، فقال لهم أمیر المؤمنین علیه السلام: لیبعثنکم الله یوم القیامة مع إمامکم الضب الذی بایعتم. کأنی أنظر إلیکم یوم القیامة مع إمامکم الضب وهو یسوقکم إلی

(۱۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، یوم القیامة (۲)، شبث بن ربعی الیربوعی (۱)، جریر بن عبد الله (۱)، محمد بن الولید (۱)، شباب الصیرفی (۱)، سعید بن قیس (۱)، عمرو بن حریث (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، عمرو بن محصن (۱)، الخوارج (۳)، الکذب، التکذیب (۱)، القتل (۲)، الظلم (۱)، الجود (۱)

النار - الخ. ج ۳۳ / ۳۸۴.

وقال محمد بن بحر الشیبانی فی قول الحسن المجتبی علیه السلام: قد کان جماجم العرب فی یدی، یحاربون من حاربت، ویسالمون من سالمت - الخ: صدق.

کان من تلک الجماجم، الأشعث بن قیس فی عشرین ألفا، وشبث بن ربعی تابع کل ناعق ومثیر کل فتنة - إلی أن قال: - ومحاربتهم للطمع - الخ. جد ج ۴۴ / ۱۵، وکمبا ج ۱۰ / ۱۰۳.

ع: فی أن معاویة دس إلی کل واحد من هؤلاء إن قتلت الحسن بن علی علیه السلام فلک مائتا ألف درهم، وجند من أجناد الشام، وبنت من بناتی. فبلغ الحسن علیه السلام فاستلام ولیس درعا وکفرها، وکان یحترز ولا یتقدم للصلاة بهم إلا کذلک. فرماه أحدهم فی الصلاة بسهم، فلم یثبت فیه. فلما صار فی مظلم ساباط، ضربه أحدهم بخنجر مسموم فعمل فیه الخنجر - الخ. جد ج ۴۴ / ۳۳، و کمبا ج ۱۰ / ۱۰۷.

کتاب شبث وحجار وجمع من أهل الکوفة إلی الحسین صلوات الله علیه یدعونه إلی الکوفة: أما بعد فقد اخضر الجنات، وأینعت الثمار، وأعشبت الأرض، وأورقت الأشجار. فإذا شئت فأقبل علی جند لک مجندة. والسلام علیک ورحمة الله وبرکاته وعلی أبیک من قبلک. جد ج ۴۴ / ۳۳۴، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۶.

تخذیله مع حجار وشمر أهل الکوفة من نصرة مسلم بن عقیل وردهم عن اللحوق به. جد ج ۴۴ / ۳۴۹، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۹.

أمر ابن زیاد إیاه بالخروج إلی حرب الحسین علیه السلام. جد ج ۴۴ / ۳۸۶، و کمبا ج ۱۰ / ۱۹۰.

کونه علی رجالة عمر بن سعد. جد ج ۴۵ / ۴، وکمبا ج ۱۰ / ۱۹۳.

مدحه لمسلم بن عوسجة بعد شهادته. جد ج ۴۵ / ۲۰، وکمبا ج ۱۰ / ۱۹۶.

قوله لعمر بن سعد حین أمر بإحراق الخیام: أفزعنا النساء ثکلتک أمک. جد ج ۴۵ / ۲۱.

توبیخه لشمر حین أراد إحراق الخیام الطاهرة. ج ۴۵ / ۵۴، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۴.

(۱۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۲)، مدینة الکوفة (۳)، شبث بن ربعی الیربوعی (۱)، الحسن بن علی (۱)، مسلم بن عوسجة (۱)، محمد بن بحر (۱)، الشام (۱)، التصدیق (۱)، الضرب (۱)، الشهادة (۱)، الحرب (۱)، الصّلاة (۱)

مسجد شبث، أحد المساجد الملعونة بالکوفة المنهیة عن الصلاة فیه، جددت فرحا بقتل الحسین صلوات الله علیه وهو فی السوق فی آخر درب حجاج. کمبا ج ۲۲ / ۱۰۲، و ج ۱۰ / ۲۴۰، وجد ج ۱۰۰ / ۴۳۸، و ج ۴۵ / ۱۸۹.

إحاطة شبث وعمر بن سعد وغیرهما بدار المختار لاخراجه وحبسه. جد ج ۴۵ / ۳۵۷، وکمبا ج ۱۰ / ۲۸۵.

جمعه خیلا عظیما لقتال الأشتر. جد ج ۴۵ / ۳۶۸، وکمبا ج ۱۰ / ۲۸۸. وجملة من أحواله فی السفینة.

۶۸۰۵ - شبث الطحان: عده البرقی من أصحاب الصادق صلوات الله علیه.

۶۸۰۶ - شبیب بن أنس أبو زهیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن أبی عبد الله، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام. کتاب الطهارة ص ۱۱۷، وجد ج ۸۱ / ۱۰۷.

ع: أبی وابن الولید معا، عن البرقی، عنه، روایة شریفة تفید حسن عقیدته.

کمبا ج ۱۳ / ۱۸۱، وجد ج ۵۲ / ۳۱۳.

وفی العلل ج ۱ / ۸۹ عن البرقی، عنه، روایة أخری شریفة مفصلة.

۶۸۰۷ - شبیب بن بجرة الأشجعی:

من الخوارج وأعـان على قتل أمير المؤمنين عليه السـلام. كمبا ج ۹ / ۶۵۶ و ۶۷۱، وجد ج ۴۲ / ۱۹۹ و ۲۲۹ و ۲۳۰. وهذا غير شبيب الخارجى الذى خرج على عبد الملك بن مروان سنة ۷۷. ولهذا قضية مذكورة فى السفينة عن مروج الذهب.

۶۸۰۸ - شبيب بن جراد الكلابى الوحيدى:

من أصـحاب أمير المؤمنين عليه السـلام، من شـجعان الشـيعة فى الكوفة. وله ذكر فى المغازى والحروب سـيما فى صفين. وبايع مسلم وكان يأخذ البيعة له حتى إذا رأى الخذلان انحرف وخرج مع عمر بن سعد إلى كربلاء. فلما جاء الشمر

(۱۹۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السـلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السـلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۲)، كتاب مروج الذهب للمسعودى (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، مدينة الكوفة (۲)، الشيخ الصدوق (۱)، سـعد بن عبد الله (۱)، شبث الطحان (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۳)، اللعن (۱)، السجود (۲)، الصّلاة (۱)، السفينة (۲)، الطهارة (۱)

بكتاب ابن زياد وأيقن بالحرب، لحق بالحسـين عليه السـلام ليلة عاشوراء وانضم إلى أبى الفضل العباس لكونه من قبيلته واستشهد يوم عاشوراء بين يدى الحسين عليه السلام.

۶۸۰۹ - شبيب بن الحارث بن سريع:

لم يذكروه. هو شـهيد ا لطف، متشرف بسلام الناحية المقدسة. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۳، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳، والاقبال ص ۵۷۷.

۶۸۱۰ - شبيب بن عامر الأزدى:

يكفى فى وثاقته اسـتخلاف مالك الأشتر إياه على عمله. وذلك كان بعـد شـهادة محمـد بن أبى بكر بمصـر حين كتب أمير المؤمنين عليه السـلام إلى مالك الأشتر يـدعوه: فأقـدم على لننظر فى أمر مصـر، واسـتخلف على عملك أهل الثقـة و النصـيحة من أصـحابك. فاستخلفه عليه. كمبا ج ۸ / ۶۴۸، وجد ج ۳۳ / ۵۵۳.

۶۸۱۱ - شبيب بن عبد الله النهشلى:

شهيد الطف ومتشـرف بسـلام الناحية. وهو تابعى من أصـحاب أمير المؤمنين عليه السلام ومعه فى حروبه الثلاثة. ثم انضم إلى الحسن وإلى الحسـين صـلوات الله عليهما وخرج معه من المدينة إلى مكة وكربلاء واستشهد معه فى الحملة الأولى. كذا فى عطية الذرة، و ج ۴۵ / ۷۱، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳، وكمبا ج ۲۲ / ۱۸۳.

۶۸۱۲ - شبيب بن عبد الله مولى حارث بن سريع الهمدانى الجابرى:

من أصـحاب رسول الله صـلى الله عليه وآله. وشـهد مشاهد أمير المؤمنين عليه السلام. وكان من شجعان الكوفة. ثم لحق بالحسين عليه السلام واستشهد بين يديه.

۶۸۱۳ - شبير:

عده البرقى من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله ومن أصفياء أصحاب

(۱۹۹)

صفحهمفاتيـح البحث: صـحابة (أصـحاب) رسول الله (ص) (۲)، الإمـام أمير المـؤمنين على بن ابى طـالب عليهمـا السـلام (۲)، الإمام الحسـين بن على سـيد الشهداء (عليهما السلام) (۳)، يوم عـاشوراء (۲)، مدينـة كربلاء المقدسة (۱)، مدينـة مكة المكرمة (۱)، مدينة الكوفة (۱)، شبيب بن عبد الله (۲)، محمد بن أبى بكر (۱)، مالك الأشتر (۲)، الشهادة (۱)

أمير المؤمنين عليه السلام.

۶۸۱۴ – شبیر بن إبراهیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن الشیخ، عن الحسن بن قاسم، عنه، عن سلیم بن بلال المدنی، عن الرضا صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۴ / ۶۲۰، وجد ج ۶۳ / ۲۲۴. و لعل الصحیح ثبیر – بالثاء المثلثة – کما فی کمبا ج ۵ / ۳۷۴، وجد ج ۱۴ / ۱۷۱.

۶۸۱۵ – شبیکة: قال: رأیت علیا صلوات الله علیه، یأتزر فوق سرته، کما عن قب.

۶۸۱۶ – شتیرة بن شریح:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. روی کش عن الصادق علیه السلام فی حدیث قال: إی والله هلکوا إلا ثلاثة، ثم لحق أبو ساسان وعمار وشتیرة – إلی آخر ما ذکرناه فی الحصین بن المنذر. ویستفاد مدحه أیضا مما هو بمعناه فی کمبا ج ۹ / ۶۴۳، وجد ج ۴۲ / ۱۸۱.

قال الشیخ فی رجاله فی ترجمة شرحبیل وهبیرة وکریب ویزید وسمیر و یقال شتیر: هؤلاء إخوة بنو شریح، قتلوا بصفین کل واحد یأخذ لواءه بعد الاخر حتی قتلوا.

۶۸۱۷ – شجت:

اسم یهودی جاء إلی النبی صلی الله علیه وآله وسأل: أین ربک؟ فقال: هو فی کل مکان – إلی آخر ما ذکرناه فی مستدرک ج ۱ / ۲۱۸ لغة (أین). وقیل: سجت.

والنسخ مختلفة.

۶۸۱۸ – شجرة بن میمون بن أبی أراکة النبال:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما، ثقة بالاتفاق.

جملة مما یدل علی ح سنه وکماله. جد ج ۶ / ۱۸۴، وکمبا ج ۳ / ۱۴۲. وأبناؤه الحسن ثقة تقدم وبشیر (بشر) تقدم وعلی یأتی. وکذا تقدم بشیر بن أراکة.

(۲۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحصین بن المنذر (۱)، شجرة بن میمون (۱)، القتل (۲)، الصّلاة (۱)

۶۸۱۹ – شداد بن أبحر:

لم یذکروه. هو من رؤساء جند عبد الله بن مطیع، رئیس الظالمین فی قتال المختار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۸، وجد ج ۴۵ / ۳۶۸.

۶۸۲۰ – شداد بن إبراهیم بن الحسن أبو النجیب الطاهر:

لم یذکروه. من شعراء الغدیر فی مدح أهل البیت. توفی سنة ۴۰۱.

أحواله وأشعاره فی کتاب الغدیر ظ ۲ ج ۴ / ۱۷۷.

۶۸۲۱ – شداد بن أبی ربیعة الخثعمی:

لم یذکروه. کان مع أمیر المؤمنین علیه السلام فی صفین وقتل بعد ذلک مع الحروریة. وعن نسخة: نسب ذلک إلی شرار بن شداد بن أبی ربیعة کما فی کتاب صفین ص ۱۴۹.

۶۸۲۲ – شداد بن أوس:

نقله ما سمعه من النبی صلی الله علیه وآله فی بیانه أحوال صغره من شق صدره وبطنه. کمبا ج ۶ / ۸۷ و ۹۴، وجد ج ۱۵ / ۳۶۶.

وروایة أخری منه، عنه، فیه ص ۳۹۶.

وعده الشيخ من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله.

توقفه يوم الجمل فى القتال وتوفيق الله تعالى إياه لنصرة وليه أمير المؤمنين عليه السلام. فبعد ذلك دخل على أم سلمة فى المدينة، فنقلت له فضائل أمير المؤمنين عليه السلام والنصوص عليه وعلى أولاده الطيبين الطاهرين. كمبا ج ۹ / ۱۵۵، و جد ج ۳۶ / ۳۴۶.

روايته فى ذم الرياء. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۱ ح ۱۷.

وروده على معاوية وأمير معاوية إياه أن يعيب عليا عليه السلام وعدم إقدامه على ذلک. كمبا ج ۸ / ۵۷۵، وجد ج ۳۳ / ۲۴۱. ونقله فى جا مج ۱۱ ح ۷.

ولعله شداد بن أوس الثقفى، المعدود من الصحابة وأبوه أوس بن حذيفة.

(۲۰۱)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، السيدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب مستدرک الوسائل (۱)، إبراهيم بن الحسن (۱)، أوس بن حذيفة (۱)، شداد بن أوس (۲)، الظلم (۱)، القتل (۲)، الطهارة (۱)، الرياء (۱)

جملة من رواياته فى بشير بن كعب.

۶۸۲۳ – شداد بن شمر العبدى:

لم يذكروه. نقل المفيد خطبته يوم الجمل فى نصرة مولانا أمير المؤمنين عليه السلام وفيها دلالات على حسنه وكماله. فراجع القاموس.

وروايته عنه فى من لا يدخل الجنة فى تفسير نور الثقلين سورة القلم.

۶۸۲۴ – شداد بن سعيد أبو طلحة الراسى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۲۴۵.

۶۸۲۵ – شداد بن عبد الرحمن:

لم يذكروه. له روايات فى النصوص والفضائل. كفاية الأثر باب ۱۵.

۶۸۲۶ – شداد بن عبد الله:

لم يذكروه. جملة من رواياته عن واثلة فى جد ج ۳۵ / ۲۱۷ – ۲۱۹، وكمبا ج ۹ / ۴۱.

۶۸۲۷ – شداد بن عبد الله المخزومى:

لم يذكروه. جملة من رواياته فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۱۵۱ عن العباس بن السرى المقرئ، عنه، عن عامر بن حفص.

۶۸۲۸ – شداد بن عمار:

روى الأوزاعى عنه، كما يأتى فى مصعب القرقستانى. وجملة من رواياته عن واثلة وفيها ما يفيد ذمه فى جد ج ۳۵ / ۲۱۷ – ۲۱۹، وكمبا ج ۹ / ۴۱.

۶۸۲۹ – شديد القرطى:

لم يذكروه. روى إبراهيم بن أبى البلاد، عنه، عن أبى جعفر الباقر عليه السلام معجزته. دلائل الطبرى ص ۱۰۰.

(۲۰۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، إبراهيم بن أبى البلاد (۱)، سورة القلم (۱)

۶۸۳۰ – شراحيل بن ذى الكلاع الحميرى:

خبيث، ملعون، من رؤساء جند عبيد الله بن زياد. قتله المختار. كمبا ج ۱۰ / ۲۷۸ و ۲۷۹ و ۲۸۵ و ۲۸۶ و ۲۹۱. وقتله ص ۲۹۲، وجد ج

۴۵ / ۳۳۵ و ۳۳۶ و ۳۶۰ و ۳۸۰ و ۳۸۲.

۶۸۳۱ – شرار بن شداد بن أبی ربیعة: تقدم فی أبیه.

۶۸۳۲ – شر حبیل بن الأبرد الحضرمی وشرحبیل بن امرئ القیس الکندی:

هما من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶ و ۵۵۸. وکذا شرحبیل بن منصور الحکمی. وکذا ابن طارق البکری.

۶۸۳۳ – شرحبیل بن أبی عوف:

لم یذکروه. روی حدیث میلاد الحسین علیه السلام ونزول الملائکة. مدینة المعاجز ص ۲۳۷.

۶۸۳۴ – شرحبیل بن السمط بن جبلة الکندی:

خبیث من أتباع معاویة. شهد أن عثمان قتل مظلوما. وشهد أن من لم یشهد بذلک فنحن براء منه. کمبا ج ۸ / ۴۸۶. جملة من قضایاه فیه، ص ۴۷۰، و ج ۹ / ۲۶۵، و جد ج ۳۸ / ۲۵، و ج ۳۲ / ۴۵۵ و ۳۷۶. مات سنة ۴۰. وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۲۹۴ – ۲۹۸ و ۳۱۳.

والظاهر أن هذا غیر الشرحبیل الکندی الذی لم أقف فیه إلا علی روایة الشیخ فی یب باب الحیض ص ۴۵ عن الکلینی مسندا عن ابن مسکان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. وفیه ص ۲۰۹ باب الصلاة المرغب فیها عن ابن مسکان، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام – الخ، وروی الأولی فی الکافی باب استبراء الحائض، عنه مثله.

وفی غیبة النعمانی ص ۱۳۶ عن الحسن بن علی بن أبی حمزة، عن أبیه، عن

(۲۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: مولد الإمام الحسین (ع) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، عبید الله بن زیاد لعنه الله (۱)، شرحبیل الکندی (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۳)، الموت (۱)، الظلم (۱)، الحیض، الإستحاضة (۱)، الصّلاة (۱)

شرحبیل، عن أبی جعفر علیه السلام، وکا ج ۳ / ۸۰، ویب ج ۱ / ۱۶۱.

۶۸۳۵ – شرحبیل بن شریح:

من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۲۵۲. وکذا أخوه کریب.

۶۸۳۶ – شرحبیل بن طارق البکری:

لم یذکروه. هو من شهداء صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۶ و ۵۱۳، وجد ج ۳۲ / ۵۰۰ و ۵۸۰.

۶۸۳۷ – شرحبیل بن مسلم:

روی عثمان بن عبد الرحمن عنه. الکافی ج ۶ کتاب العقیقة ص ۲۲، ورواه فی یب أیضا ج ۷ / ۴۳۹.

وکذا فی الخصال ص ۱۵۶ عن إسماعیل بن عیاش، عنه، ومحمد بن زیاد، عن أبی أمامة، عن رسول الله صلی الله علیه وآله.

۶۸۳۸ – شریح بن عبید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ. جد ج ۶ / ۶، وکمبا ج ۳ / ۹۴.

ولعله متحد مع شریح بن عبید، المعدود من شهداء الطف.

۶۸۳۹ – شریح بن عطا الحنظلی: من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۷.

۶۸۴۰ – شریح القاضی المشهور:

عد من الصحابة. وعن الاستیعاب إنکار ذلک وعده من التابعین.

قال ابن أبی الحدید: هو شریح بن الحارث الکندی. وقیل: اسم أبیه معاویة و قیل غیره. استعمله عمر بن الخطاب علی القضاء بالکوفة فلم یزل قاضیا ستین سنة (قیل: خمس وسبعون سنة) لم یتعطل فیها إلا ثلاث سنین فی فتنة ابن الزبیر امتنع عن القضاء. ثم استعفی الحجاج من العمل فأعفاه فلزم منزله إلی أن مات وله ۱۰۸ سنة. وقیل: مائة. ومات سنة ۸۷ ه.

(۲۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إسماعیل بن عیاش (۱)، شریح القاضی (۱)، محمد بن زیاد (۱)، شرحبیل بن مسلم (۱)، الشهادة (۴)، الموت (۱)

وکان خفیف الروح مزاحا، فقدم إلیه رجلان فأقر أحدهما بما ادعی به خصمه وهو لا یعلم فقضی علیه، فقال لشریح: من شهد عندک بهذا؟ قال:

ابن أخت خالتک.

وقیل: إنه جاءته امرأة تبکی وتتظلم علی خصمها فما رق لها حتی قال له إنسان کان بحضرته: ألا تنظر أیها القاضی إلی بکائها؟! فقال: إن إخوة یوسف جاؤوا عشاءا یبکون.

وأقر علی علیه السلام شریحا علی القضاء مع مخالفته له فی مسائل کثیرة من الفقه. وسخط علی مرة علیه فطرده عن الکوفة وأمره بالمقام ببانقیا، وکانت قریبة من الکوفة أکثر ساکنیها الیهود. فأقام بها مدة حتی رضی عنه وأعاده إلی الکوفة.

وفی کتاب الاستیعاب: أدرک شریح الجاهلیة ولا یعد من الصحابة بل من التابعین وکان شاعرا محسنا، لاشعر فی وجهه. کمبا ج ۹ / ۶۴۲، وجد ج ۴۲ / ۱۷۵.

خطاء شریح فی قضائه بین أمیر المؤمنین علیه السلام ومن أخذ درع طلحة غلولا وقضاؤه بجور ثلاث مرات. جد ج ۴۰ / ۳۰۲، وکمبا ج ۹ / ۴۹۵.

منازعة یهودی مع أمیر المؤمنین علیه السلام فی درع ومراجعتهما إلی شریح و طلبه منه علیه السلام البینة ورده شهادة الحسین علیه السلام مع قنبر. جد ج ۴۱ / ۵۶، وکمبا ج ۹ / ۵۲۱. ویقرب منه ما فی ج ۸ / ۷۳۳.

شراؤه دارا بثمانین دینارا، وکلمات أمیر المؤمنین صلوات الله علیه معه فی ذلک وبیانه حدوده الأربعة: الأول دواعی الآفات، والثانی دواعی المصیبات، و الثالث الهوی المردی، والرابع إلی الشیطان المغوی. جد ج ۴۱ / ۱۵۵، وکمبا ج ۹ / ۵۴۵.

باب کتاب کتبه علیه السلام لدار شریح. کمبا ج ۱۷ / ۷۷، وجد ج ۷۷ / ۲۷۷.

ورواه نهج، کما فی کمبا ج ۸ / ۶۳۲. ومع الشرح. ج ۹ / ۵۴۵، وجد ج ۳۳ / ۴۸۴، و ج ۴۱ / ۱۵۵.

(۲۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، مدینة الکوفة (۳)، الشهادة (۲)، الجهل (۱)

جملة من قضایا شریح وأحواله فی حیاة الحیوان باب الأرنب ص ۱۷.

حکمه بین الحسن بن علی علیه السلام وبین خصمه. جد ج ۴۳ / ۳۲۷، و کما ج ۱۰ / ۹۰.

حمایته لابن زیاد حین جاءت مذحج فی طلب هانی وصرفه إیاهم عن طلب هانی. جد ج ۴۴ / ۳۴۷ و ۳۴۵ وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۹.

۶۸۴۱ - شریح بن مالک:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین، أخذ الرایة و قاتل قتالا شدیدا. کمبا ج ۸ / ۴۹۰، وجد ج ۳۲ / ۴۷۳.

۶۸۴۲ - شریح بن هانی بن یزید الحارثی الهمدانی:

صحابی من خطباء الکوفة ومن خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

کمبا ج ۸ / ۴۰۶، وجد ج ۳۲ / ۷۳.

وكان مع عمار على ميسرة جند أمير المؤمنين عليه السلام يوم الجمل. كمبا ج ۸ / ۴۲۹، وجد ج ۳۲ / ۱۷۲.

ومن أشعاره يومئذ فى كمبا ج ۸ / ۴۳۱، وجد ج ۳۲ / ۱۸۱:

لا عيش إلا ضرب أصحاب الجمل * ما إن لنا بعد على من بدل وكان مع زياد بن النضر أميرين على المذجح والأشعريين يوم صفين و مكاتبة أمير المؤمنين عليه السلام إليهما. كمبا ج ۸ / ۴۷۷ و ۴۷۸، وجد ج ۳۲ / ۴۱۰ و ۴۱۴. وتقدم فى زياد ما يتعلق بذلك.

تسريحه عليه السلام إياهما أمامه نحو معاوية فى اثنى عشر ألفا وما جرى عليهما بعده. كمبا ج ۸ / ۴۸۱، وجد ج ۳۲ / ۴۳۱.

كلماته لأبى موسى الأشعرى وعظا له حين نصب حكما يوم الحكمين. كمبا ج ۸ / ۵۹۰، وجد ج ۳۳ / ۲۹۷.

بعث أمير المؤمنين عليه السلام إياه فى سبعمائة إلى الخوارج. كمبا ج ۸ / ۶۱۹، وجد ج ۳۳ / ۴۱۹.

(۲۰۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۶)، كتاب حياة الحيوان للدميرى (۱)، مدينة الكوفة (۱)، شريح بن هانى (۱)، الخوارج (۱)، الضرب (۱)

وصيته عليه السلام له لما جعله على مقدمته إلى الشام. كمبا ج ۸ / ۶۲۷، و جد ج ۳۳ / ۴۶۱.

عده الصدوق مع المعمرين وقال: إنه عاش عشرين ومائة سنة حتى قتل فى نفرة الحجاج بن يوسف وقال أشعارا فى ذلك. كمبا ج ۱۳ / ۶۳، وجد ج ۵۱ / ۲۳۹.

أقول: صار إلى سجستان، غازيا فقتل بها سنة ۷۸. وابنه المقدام يأتى.

ولعله متحد مع شريح بن هانى بن شريح الصائغ المكى أبى المقدام الذى روى عن أمير المؤمنين النص على الأئمة وفضائلهم عليهم السلام، كما فى كفاية الأثر باب ۲۳.

وروى أبو إسحاق، عن شريح بن هانى، عن أمير المؤمنين عليه السلام. يب ج ۵ باب الذبح من الحج ص ۲۱۲.

۶۸۴۳ - شريح بن يونس:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ. المستدرك ج ۱ / ۸۳: وأمالى الشيخ ج ۲ / ۲۴۸ عن أبى المفضل، عن عبد الله بن محمد بن عبد العزيز البغوى، عنه، عن هشيم بن بشير.

۶۸۴۴ - شريس الوابشى:

عده الشيخ من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما، عد مجهولا. و نقل العلامة المامقانى من جامع الرواة، رواية على بن محمد بن فضيل عنه.

أقول: روى الكلينى عن محمد بن الفضيل، عنه، عن جابر، ما يفيد حسن عقيدته. كمبا ج ۵ / ۳۵۹، وجد ج ۱۴ / ۱۱۳.

وروى البرقى، عن القاسم بن يحيى، عن جده الحسن بن راشد، عنه.

۶۸۴۵ - شريف بن جعفر بن الشريف الجرجانى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الخرائج. كمبا ج ۱۲ / ۱۶۱، وجد ج ۵۰ / ۲۶۲.

(۲۰۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب جامع الرواة لمحمد على الأردبيلى (۱)، القاسم بن يحيى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد العزيز (۱)، شريح بن هانى (۲)، شريس الوابشى (۱)، الحسن بن راشد (۱)، محمد بن الفضيل (۱)، على بن محمد (۱)، الشام (۱)، الحج (۱)، القتل (۲)، الذبح (۱)

۶۸۴۶ - شريف بن ربيعة:

لم یذکروه. روی عن قنبر مولی أمیر المؤمنین علیه السلام. ختص ص ۲۴۹.

۶۸۴۷ – شریف بن سابق التفلیسی أبو محمد صاحب الفضل بن أبی قرة:

له کتاب رواه عنه البرقی کما قاله النجاشی والشیخ. وروی عن الفضل بن أبی قرة.

أقول: جملة من روایات البرقی عنه. روی الکلینی عن العدة، عن البرقی، عنه، عنه. جد ج ۴۱ / ۵۸، وکمبا ج ۹ / ۵۲۱.

وروی عنهم، عن أحمد بن محمد بن خالد، عنه. جد ج ۱۳ / ۲۹۶، وکمبا ج ۵ / ۲۹۴ وغیر ذلک مما سیأتی بعضه.

وروی محمد بن علی الکوفی، عنه، عن إبراهیم بن محمد، عن الصادق صلوات الله علیه. الأمالی ص ۳۰۶.

وروی الکلینی بإسناده عن محمد بن علی، عنه، عن الفضل بن أبی قرة، عن أبی عبد الله علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۱۶۰، وکمبا ج ۹ / ۶۳۸.

وروی عبد الله بن عامر، عنه، عن الفضل بن أبی قرة السمندی، عن الصادق علیه السلام. الأمالی ص ۳۶۱.

وروی ابن عقدة، عن جعفر بن عبد الله المحمدی، عنه، عن الفضل بن أبی قرة التمیمی، عن الصادق علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۱۱۲.

وروی معاویة بن حکیم الدهنی، عنه، عن حماد السمندری. أمالی الشیخ ج ۱ / ۴۴.

وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۴۵ عن البرقی، عنه، عن أبی العباس الفضل بن عبد الملک.

وفیه ج ۲ / ۱۹۰ عن حمران المدائنی، عنه وقال: إنه جده لامه، عن الفضل بن أبی قرة.

وروی معاویة بن حکیم، عنه، عن حماد کما فی بشا ص ۶۸.

(۲۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۴)، جعفر بن عبد الله المحمدی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، الفضل بن أبی قرة (۴)، محمد بن علی الکوفی (۱)، عبد الله بن عامر (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، شریف بن سابق (۱)، محمد بن علی (۱)

وروی عبد الله بن أبی القاسم، عنه، عن الفضل بن أبی قرة، عن الصادق علیه السلام. الطب ص ۱۲۴.

وروی علی بن إسحاق بن عمار، عنه، کتاب فضل بن أبی قرة. جش ص ۲۱۸.

۶۸۴۸ – شریک بن الأعور الحارثی الهمدانی:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، شهد معه الجمل و صفین. قوی الایمان، صلب الیقین وکان ردءا لجاریة بن قدامة السعدی فی محاربة ابن الحضرمی بالبصرة ولمعقل بن قیس الریاحی فی محاربة الخوارج بالکوفة وهو فی ثلاثة آلاف مقاتل من أهل البصرة.

جاء من البصرة مع ابن زیاد إلی الکوفة فمرض فنزل دار هانی إیاما، ثم قال لمسلم بن عقیل وکان هنا: إن عبید الله یعودنی وإنی مطاوله الحدیث فاخرج إلیه و اقتله وعلامتک أنی أقول: اسقونی ماءا. ونهاه هانی عن ذلک. فلما دخل عبید الله علی شریک وسأله عن وجعه وطال سؤاله لم یخرج مسلم – الخ. جد ج ۴۴ / ۳۴۰ – ۳۴۳، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۷.

ویستفاد من کلام المحدث القمی فی تتمة المنتهی ص ۱۶۷ أن هذا متحد مع شریک بن أعور السلمی وأنه مات قبل شهادة مسلم وهانی ودفن فی الکوفة.

وفی کتاب الغدیر ج ۱۰ / ۱۷۱، دخل شریک علی معاویة وکان دمیما. فقال له معاویة: إنک لدمیم والجمیل خیر من الدمیم. وإنک لشریک وما لله من شریک. و إن أباک لأعور والصحیح خیر من الأعور. فکیف سدت قومک؟! فقال له: إنک معاویة وما معاویة إلا کلبة عوت فاستعوت الکلاب. وإنک لابن صخر والسهل خیر من الصخر. وإنک لابن حرب والسلم خیر من الحرب. وإنک لابن أمیة

وما أمية إلا أمه صغرت. فكيف صرت أمير المؤمنين؟! الخ.

جملة مما يتعلق به فى السفينة.

۶۸۴۹ - شريك بن خزيم التغلبى:

لم يذكروه. هو من جند إبراهيم الأشتر طالبى ثار مولانا الحسين صلوات الله

(۲۰۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، مسلم بن عقيل عليه السلام (۱)، مدينة الكوفة (۳)، عبد الله بن أبى القاسم (۱)، الفضل بن أبى قرة (۱)، جارية بن قدامة (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، مدينة البصرة (۲)، معقل بن قيس (۱)، الخوارج (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۲)، الموت (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الحرب (۲)، الشراكة، المشاركة (۵)، الصّلب (۱)، السفينة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

عليه وعليهم، قاتل مع حصين بن نمير. جملة من أشعاره الدالة على حسنه وكماله فى كمبا ج ۱۰ / ۲۹۲، وجد ج ۴۵ / ۳۸۱.

۶۸۵۰ - شريك بن سلمة بن كهيل:

لم يذكروه. روى فى بشا ص ۲۷۷ بإسناده عن العباس بن بكار والفضل بن عبد الوهاب والحكم بن أسلم وبشر بن مهران كلهم، عن الصنابجى، عن أمير المؤمنين عليه السلام.

۶۸۵۱ - شريك بن سمحاء:

عد من مجاهيل الصحابة، لكن يستفاد ذمه مما فى كمبا ج ۲۳ / ۱۳۴، وجد ج ۱۰۴ / ۱۷۴.

۶۸۵۲ - شريك بن شداد الحضرمى:

لم يذكروه. وهو من شيعة أمير المؤمنين عليه السلام ومن أصحاب حجر بن عدى من الستة الذين قتلهم معاوية مع حجر بن عدى حيث عرض عليهم التبرى من مولانا أمير المؤمنين عليه السلام فلم يقبلوا، فقتلوا. وكانوا فى ليلة القتل مشغولين بالعبادة. وتفصيل ذلك كله فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۱۱۹ و ۱۲۰.

۶۸۵۳ - شريك العامرى:

روى أيوب بن الحر، عنه، عن بشر بن غالب. سن ج ۲ / ۴۰۵، وابنه عبد الله روى عنه وسيأتى.

۶۸۵۴ - شريك بن عبد الله بن أبى نمر:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۲۱۲ عن يعقوب بن الفضل، عنه، عن عبد الله بن عبد الرحمن الأنصارى، عن أبيه، عن رسول الله صلى الله عليه وآله، حديث الفضائل.

(۲۱۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، حجر بن عدى الكندى (۱)، شريك بن عبد الله (۱)، أيوب بن الحر (۱)، العباس بن بكار (۱)، يعقوب بن الفضل (۱)، شريك العامرى (۱)، سلمة بن كهيل (۱)، حصين بن نمير (۱)، بشر بن غالب (۱)، القتل (۲)، الشراكة، المشاركة (۳)

۶۸۵۵ - شريك بن عبد الله بن سنان بن أنس النخعى:

القاضى فى الكوفة أيام المهدى. مات سنة ۱۷۵، وله مائة.

وقال المحدث القمى فى تتمة المنتهى ص ۱۶۷: وهو وإن لم يكن شيعة لكن لم يكن معاندا. أقول: ويؤيد عدم معاندته ما فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۱۷۰ و ۲۴۱.

وعن مولانا الصادق عليه السلام: ما لشريك؟! شركة الله يوم القيامة بشراك من نار.

جملة من قضایاه فی کمبا ج ۱۱ / ۲۲۷، و ج ۹ / ۴۶۳، وجد ج ۴۷ / ۴۰۳، و ج ۴۰ / ۱۵۸.

روایته عن الأعمش تفسیر الآیة: یا محمد ویا علی ألقیا فی جهنم کل کفار عنید. جد ج ۷ / ۳۳۵، وکمبا ج ۳ / ۲۸۷. وتقدم فی سلیمان بن مهران بعض روایاته. وجده سنان قاتل الحسین صلوات الله علیه. وذکر فی القاموس روایات وحکایات فی ذمه.

۶۸۵۶ - شریک بن عبد الله:

روی البصائر بإسناده عن إبراهیم بن الحکم بن ظهیر، عن أبیه، عنه، عن عبد الأعلی، روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۲۴، وجد ج ۳۹ / ۳۴۵.

ما: عن الحسن بن عنبسة، عنه، عن أبی إسحاق، روایة کریمة مفصلة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وذم أعدائه. کمبا ج ۹ / ۴۴۳، وجد ج ۴۰ / ۶۹.

روایة وکیع عنه فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۶۳، وجد ج ۳۸ / ۱۴.

۶۸۵۷ - شریک بن لیث المرادی ابن أبی سلیم:

لم یذکروه. روی یحیی بن عبد الحمید، عنه، عن مجاهد، عن ابن عباس.

بشا ص ۱۰۱.

(۲۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، سنان بن أنس النخعی (۱)، إبراهیم بن الحکم (۱)، شریک بن عبد الله (۲)، سلیمان بن مهران (۱)، الحسن بن عنبسة (۱)، الموت (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، القتل (۱)

۶۸۵۸ - شریک بن ملیح:

لم یذکروه. جملة مما تدل علی حسنه وکماله ما رواه الصفار فی یر بسندین عن عبد الله بن أبی أیوب، عنه، عن أبی یحیی الصنعانی، عن الصادق علیه السلام، روایة شریفة لا یتحمله إلا الخواص. کمبا ج ۷ / ۲۹۷، و ج ۶ / ۲۳۰، وجد ج ۱۷ / ۱۵۱، و ج ۲۶ / ۸۹.

۶۸۵۹ - شعبة بن الحجاج:

من أصحاب الصادق علیه السلام، من فقهاء العامة، کما فی جد ج ۴۷ / ۲۷، و کمبا ج ۱۱ / ۱۱۲. مات سنة ۱۶۰.

جملة من روایاته فی کفایة الأثر باب ۸ ص ۷۰.

روایته فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام فی دلائل الإمامة للطبری ص ۵۰.

۶۸۶۰ - شعبة بن سعید بن إبراهیم:

لم یذکروه. وله روایات شریفة فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر و فضائلهم. کفایة الأثر فی النصوص باب ۹، وکذا فی حلیة الأبرار ج ۱ / ۵۷۰. و لعل أبوه سعد بن إبراهیم بن سعد بن مالک.

۶۸۶۱ - شعبة بن سلمة بن کهیل:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الرحمن النهدی، عنه، عن حبة العرنی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. أمالی المفید مج ۱۱.

۶۸۶۲ - شعب بن رافع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والسید. جمال الأسبوع ص ۱۳۴.

۶۸۶۳ - شعیب بن إبراهیم التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل فی کتابه کفایة الأثر فی النصوص باب ۵ ص ۴۳ عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة)، عن

موسی بن عمران النخعی،

(۲۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۳)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، موسی بن عمران النخعی (۱)، یحیی الصنعانی (۱)، إبراهیم بن سعد (۱)، شعبة بن الحجاج (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، محمد بن عبد (۱)، الموت (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

عنه، عن سیف بن عمیرة (ثقة)، وجد ج ۳۶ / ۳۰۳، وکمبا ج ۹ / ۱۴۴.

وروی عبد الله بن عمر بن أبان عنه. بشا ص ۱۵۰.

۶۸۶۴ - شعیب أبو صالح:

روی فضالة بن أیوب، عنه، عن خالد أبی العلا الخفاف کما فی الکافی ج ۴ کتاب الحج باب ما یلبس المحرم من الثیاب ص ۳۴۰.

۶۸۶۵ - شعیب بن أبی حمزة:

وقع فی طریق الکلینی، عن الحارث بن زیاد، عنه، قال: دخلت علی أبی عبد الله صلوات الله علیه، فقلت له - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۰، وجد ج ۵۱ / ۳۹، و مثله فی غیبة النعمانی ص ۹۸. ووقع فی طریق الصدوق فی باب ما یقبل من الدعاوی بغیر بینة. مات سنة ۱۶۲.

۶۸۶۶ - شعیب بن أحمد المالکی: یأتی فی ابنه محمد.

۶۸۶۷ - شعیب بن أعین الحداد الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، ثقة بالاتفاق. وعده البرقی فی أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام.

روایته عن الصادق علیه السلام. المعانی ص ۱۸۹. وله کتاب یرویه جماعة.

وعن الشیخ المفید فی رسالته العددیة، عده من الفقهاء الاعلام والرؤساء المأخوذ منهم الحلال والحرام والفتیا والاحکام الذین لا یطعن علیهم ولا طریق لذم واحد منهم.

۶۸۶۸ - شعیب بن أنس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن سعد بن عبد الله القمی، عن البرقی، عنه، روایة شریفة مفصلة. جد ج ۲ / ۲۹۲، وکمبا ج ۱ / ۱۶۰.

(۲۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، الحارث بن زیاد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، شعیب أبو صالح (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد المالکی (۱)، شعیب بن أعین (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، الحج (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، اللبس (۱)

۶۸۶۹ - شعیب الأنصاری:

لم یذکروه. روی ابن فهد الحلی فی عدة الداعی ص ۱۸۴ عنه هو وهارون بن خارجة، عن أبی عبد الله علیه السلام، وجد ج ۱۳ / ۳۴۵، وکمبا ج ۵ / ۳۰۶.

۶۸۷۰ - شعیب بن أیوب:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۸۶ فی حدیث خطبة الحسن المجتبی صلوات الله علیه فی الفضائل، وکذا فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۲۱، و ج ۲ / ۳۰۲، وبشا ص ۱۰۶.

۶۸۷۱ - شعیب بن جناح:

لم یذکروه. روی منصور بن العباس، عنه، عن مطر مولی معن کما عن الکافی ج ۶ کتاب النکاح باب ۷ ص ۳۲۷، ورواه فی موضع آخر بسند آخر عن سعید بن جناح، عن مطرف - الخ، کما عنه کتاب الزی باب سعة المنزل ص ۵۲۵.

۶۸۷۲ - شعیب الحداد:

روی علی بن النعمان، عن أبی حمزة، عن أبی جعفر علیه السلام. سن ج ۱ / ۲۳۵. وذکره البرقی فی أصحاب الباقر علیه السلام. وهو ابن أعین المذکور.

۶۸۷۳ - شعیب بن راشد التمیمی الأنماطی الکوفی:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

أقول: وروی عن جابر، عن الباقر علیه السلام، خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام. الأمالی ص ۲۴۴.

۶۸۷۴ - شعیب بن زریق:

لم یذکروه. الطب ص ۴۹ عنه، عن فضالة والقاسم معا، عن أبان بن عثمان - الخ. کتاب الدعاء ص ۱۸۵، وجد ج ۹۵ / ۵.

(۲۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، ابن فهد الحلی (۱)، أبان بن عثمان (۱)، علی بن النعمان (۱)، منصور بن العباس (۱)، سعید بن جناح (۱)، شعیب بن جناح (۱)، شعیب بن راشد (۱)، شعیب الحداد (۱)، مطر مولی معن (۱)، الوسعة (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۶۸۷۵ - شعیب بن صالح:

لم یذکروه. وعد خروجه من سمرقند من علائم ظهور المهدی علیه السلام.

کمبا ج ۱۳ / ۱۵۸، وجد ج ۵۲ / ۲۱۳.

۶۸۷۶ - شعیب بن عبد الله:

روی أحمد بن محمد، عنه، عن بعض أصحابه، رفعه عن أمیر المؤمنین علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب محاسبة العمل ص ۴۵۰. ولعله ابن عبد الله بن سعد الأشعری القمی.

۶۸۷۷ - شعیب بن علی بن شعیب الهمدانی:

لم یذکروه. عن عبد الله بن إسماعیل القرشی الهاشمی، عن محمد بن یوسف بن محمد بن سوید (سوقه - خ)، عن الأعمش. نوادر الأثر ص ۴۲ و ۴۳.

۶۸۷۸ - شعیب بن عمر:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جابر الجعفی کما تقدم فی الأشعث بن محمد.

۶۸۷۹ - شعیب بن عیسی أبو صالح:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۳۰۴ عن سعد، عن علی بن الحسین النیسابوری الدقاق، عنه، عن صالح بن محمد الهمدانی - الخبر، وکمبا ج ۲۲ / ۲۲۶، وجد ج ۱۰۲ / ۴۰، وعن یب ج ۶ باب زیارة الرضا علیه السلام ص ۸۵ علی بن الحسن النیسابوری.

۶۸۸۰ - شعیب بن غزوان:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر فی نسختین منه الجزء ۳ باب ۱۱ عن معاویة بن حکیم، عنه، عن رجل، عن أبی جعفر علیه السلام.

۶۸۸۱ – شعیب بن محمد بن مقاتل البلخی أبو محمد:

لم یذکروه. روی السید بن طاووس، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن أبیه،

(۲۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، علی بن الحسین النیسابوری الدقاق (۱)، علی بن الحسن النیسابوری (۱)، شعیب بن عبد الله (۱)، محمد الهمدانی (۱)، ابن قولویه (۱)، شعیب بن عیسی (۱)، جابر الجعفی (۱)، علی بن شعیب (۱)، محمد بن سوید (۱)، محمد بن یوسف (۱)، أحمد بن محمد (۱)، أشعث بن محمد (۱)، القتل (۱)، الزیارة (۱)

روایة فضیلة الزیارة. کمبا ج ۲۲ / ۱۳۸، وجد ج ۱۰۱ / ۹۸. ورأیته فی الاقبال مثله ص ۱۰.

۶۸۸۲ – شعیب بن موسی الکاظم علیه السلام:

المدفون فی سبزوار. کذا قد اشتهر عندهم.

۶۸۸۳ – شعیب بن میثم التمار الأسدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ما یفید حسنه فی کمبا ج ۱۱ / ۱۴۰، وجد ج ۴۷ / ۱۲۶. وتقدم ابنه إبراهیم. وهو والد یعقوب الثقة. وأخو صالح الصالح.

۶۸۸۴ – شعیب مولی علی بن الحسین صلوات الله علیهما:

کان فیما علمناه خیارا کما فی روایة الکش، عن داود الرقی، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

۶۸۸۵ – شعیب بن نعیم النخعی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وأصیب یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۸۷.

۶۸۸۶ – شعیب النیسابوری: روی أحمد بن نوح، عنه، کما تقدم.

۶۸۸۷ – شعیب بن واقد المزنی:

روی الصدوق فی الفقیه والأمالی، عنه، عن الحسین بن زید، عن الصادق علیه السلام، الحدیث المفصل فی مناهی النبی صلی الله علیه وآله.

وقد روی المفید بإسناده، عن محمد بن زکریا، عنه، عن محمد بن سهل روایة شریفة. کمبا ج ۳ / ۱۵۸، وجد ج ۶ / ۲۳۸.

وروایة أخری مفصلة فی نزول: (هل أتی) فی حق أهل البیت علیهم السلام. کمبا ج ۹ / ۴۵، وجد ج ۳۵ / ۲۳۷.

(۲۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن زید (۱)، شعیب بن واقد (۱)، داود الرقی (۱)، محمد بن سهل (۱)

وسائر روایاته. کمبا ج ۱۶ / ۱۵۲، و ج ۷ / ۶۶، وجد ج ۷۹ / ۲۹۰، و ج ۲۳ / ۳۱۹.

وفی العلل ج ۱ / ۱۳۰ عن محمد بن زکریا بن دینار الغلابی، عنه، عن إسحاق بن جعفر بن محمد ومثله فیه ص ۱۷۴.

وفی الأمالی ص ۳۶۸ عن أحمد بن محمد النحوی، عنه، عن صالح بن الصلت – الخ.

جملة من روایاته فی دلائل الإمامة للطبری ص ۱۱. وروایته عن الصادق علیه السلام، فیه ص ۱۱ و ۵۶، والمستدرک ج ۳ / ۶۰۷.

۶۸۸۸ – شعیب بن یعقوب العقرقوفی أبو یعقوب:

هو ابن أخت أبی بصیر یحیی بن القاسم. من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام، ثقة عین بالاتفاق. وله کتاب یرویه عن حماد بن عیسی وغیره.

جملة من روایاته المفیدة حسنه وکماله فی کمبا ج ۱۱ / ۱۳۳ و ۱۳۴، و ج ۹ / ۱۶۷، وجد ج ۳۶ / ۴۰۵، و ج ۴۷ / ۱۰۵.

ویظهر من خبر یعقوب المغربی فی وروده علی موسی بن جعفر علیه السلام، اختصاصه به.

خبر شعیب وزمیله أبی موسی البقال الذی اختطفه الجن. ج ۴۷ / ۱۰۵.

۶۸۸۹ - شقیق بن إبراهیم البلخی:

لم یذکروه. روی مرسلا أنه قیل لعلی بن الحسین صلوات الله علیهما: کیف أصبحت؟ قال: أصبحت مطلوبا بثمان. کمبا ج ۱۱ / ۲۱، ومثله فی کتاب العشرة ص ۲۴۸، وجد ج ۴۶ / ۶۹، و ج ۷۶ / ۱۷.

روایته فی دلائل موسی بن جعفر علیه السلام ومدائحه فی کمبا ج ۱۱ / ۲۵۴ و ۲۵۵، وجد ج ۴۸ / ۷۸ - ۸۲، ومدینة المعاجز ص ۴۲۷، ودلائل الطبری ص ۱۵۵.

جملة مما یتعلق به فی تتمة المنتهی ص ۱۶۶. ونقل فی السفینة عن البهائی فی کشکوله عنه قضیة من أحواله.

(۲۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، أبو بصیر (۱)، محمد بن زکریا بن دینار (۱)، یحیی بن القاسم (۱)، حماد بن عیسی (۱)، شعیب بن یعقوب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۲)، السفینة (۱)

کشکوله عنه قضیة من أحواله.

وروی جعفر بن الحسین البلخی عنه کما تقدم فی جعفر.

۶۸۹۰ - شقیق بن أبی عبد الله:

مولی الحسن المجتبی علیه السلام. وأخوه داود تقدم.

۶۸۹۱ - شقیق بن ثور العبدی البکری:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین من عیون رؤساء ربیعة.

ترغیبه یوم صفین فی نصرة ولی الله ورسوله أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۴۹۲، وجد ج ۳۲ / ۴۸۲.

ومن مرثیة أمیر المؤمنین علیه السلام فی أکارم أصحابه:

جزی الله خیرا عصبة أی عصبة * حسان وجوه صرحوا حول هاشم شقیق وعبد الله منهم ومعبد * وتیهان وابنا هاشم ذی المکارم بیان:

هاشم هو ابن عتبة المرقال، وشقیق ابن ثور العبدی، وعبد الله ابن بدیل بن ورقاء. کمبا ج ۸ / ۷۵۷.

۶۸۹۲ - شقیق بن سلمة:

یکنی أبا وداک. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی رجال الشیخ (۴). وقال المامقانی: وظاهره کونه إمامیا وقد شهد معه صفین وعده ابن عبد البر وابن مندة وأبو نعیم من الصحابة، قالوا: کان له خص من قصب، یسکنه هو ودابته معه. فإذا غزی نقضه وإذا رجع بناه. وتوفی سنة ۹۹. انتهی.

وعن ابن أبی الحدید، عن شیخه أبی جعفر الإسکافی وکتاب الغارات عد جمعا من أعداء علی علیه السلام:

ومنهم أبو وائل شقیق بن سلمة، کان عثمانیا یقع فی علی. ویقال: إنه کان یری رأی الخوارج - الخ. ثم قال المج: وقد بسط الکلام فی کتاب الغارات فی عد هؤلاء الأشقیاء وبیان أحوالهم - الخ. کمبا ج ۸ / ۷۲۹.

(۲۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، شقیق بن أبی عبد الله (۱)، جعفر بن الحسین (۱)، شقیق بن سلمة (۲)، شقیق بن ثور (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۱)

وروی سلمة بن کهیل، عنه، عن ابن مسعود کما فی أول کتاب دلائل الإمامة للطبری.

۶۸۹۳ - شقیق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۵۲، عن الأعمش، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۶۸۹۴ - شماس بن عثمان بن الشرید المخزومی:

قتل یوم أحد شهیدا. کمبا ج ۶ / ۵۰۵، وجد ج ۲۰ / ۹۵.

۶۸۹۵ - شمر بن أبرهة بن الصباح الحمیری:

لم یذکروه. لحق بعلی علیه السلام فی ناس من قراء أهل الشام، ففت ذلک فی عضد معاویة وعمرو بن العاص. کتاب صفین ص ۲۲۲. وقتل یومئذ کما فیه ص ۳۶۹.

۶۸۹۶ - شمر بن عبد الله الخثعمی:

لم یذکروه. من أتباع معاویة یوم صفین. وهو الذی قام عند معاویة و استوهب من معاویة کریم الخثعمی الذی یتبرأ من دین علی علیه السلام. و تفصیل ذلک فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۲۱.

۶۸۹۷ - شمر بن عطیة:

لم یذکروه. روی قب عنه، أنه أتی النبی صلی الله علیه وآله بصبی قد شب ولم یتکلم قط، فقال: اذن. فدنا، فقال: من أنا. قال: أنت رسول الله. کمبا ج ۶ / ۲۹۰، وجد ج ۱۷ / ۳۹۰.

وروی الشیخ بإسناده عنه، قال: کان أبی ینال من علی بن أبی طالب. فأتی فی المنام فقیل له: أنت الساب علیا؟! فحنق حتی أحدث فی فراشه ثلاثا. کمبا ج ۱۴ / ۴۳۶، وجد ج ۶۱ / ۱۷۲.

(۲۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، عمرو بن العاص (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

۶۸۹۸ - شمر بن یزید:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر علیه السلام. وروی عنه ابنه عمرو بن شمر.

الفقیه ج ۲ باب ما یجوز الاحرام فیه وما لا یجوز ص ۳۳۵.

۶۸۹۹ - شمر بن ذی الجوشن:

تولد من الزنا. وکان یوم صفین فی جیش أمیر المؤمنین علیه السلام. و قضایاه فی کربلاء معروفة. أخذه المختار وقتله وأغلی له دهنا فی قدر، فقذفه فیها فتفسخ. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۹ و ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۳۳۸ و ۳۷۷.

وعن الطبری فی ذکر یوم عاشوراء: إن زهیر بن قین یعظ أصحاب عمر بن سعد وینذرهم، فرماه شمر بسهم وقال: اسکت. فقال له زهیر: یا بن البوال علی عقبیه، ما إیاک أخاطب. إنما أنت بهیمء. والله ما أظنک تحکم من کتاب الله آیتین. فأبشر بالخزی یوم القیامة والعذاب الألیم.

وعن کتاب المثالب لهشام بن محمد الکلینی: إن امرأة ذی الجوشن خرجت من جبانة السبیع إلی جبانة کندة، فعطشت فی طریق

ولاقت راعيا يرعى الغنم فطلبت منه الماء فأبى أن يعطيها إلا بالإصابة منها. فمكنته فواقعها الراعى فحملت بشمر. انتهى.

قول مولانا الحسين عليه السلام لشمر يوم عاشوراء: يا بن راعية المعزى، أنت أولى بها صليا.

۶۹۰۰ - شمير بن سدير الأزدى:

لم يذكروه. روى عن أمير المؤمنين عليه السلام، إخباره بالمغيبات. جد ج ۴۱ / ۳۴۲، وكمبا ج ۹ / ۵۹۲.

۶۹۰۱ - شميلة الكاتب:

لم يذكروه. وهو مؤلف كتاب أخبار سر من رأى. أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۹۲.

(۲۲۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، يوم عاشوراء (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، زهير بن القين البجلّى (۱)، يوم القيامة (۱)، شمر بن ذى الجوشن لعنه الله (۱)، هشام بن محمد (۱)، شمر (بن يزيد) (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الزنا (۱)، القتل (۱)، الجواز (۲)

۶۹۰۲ - شميم (كزبير) أبو الحسن على بن الحسين بن عنتر الحلى:

الشيعى النحوى اللغوى، الشاعر الأديب، صاحب مصنفات جمة فى مطالب مهمة. توفى بالموصل سنة ۶۰۱، عن سن عالية.

۶۹۰۳ - شوذب بن عبد الله الهمدانى مولى شاكر:

شهيد الطف. كمبا ج ۱۰ / ۱۹۸. ومتشرف بسلام الناحية المقدسة كما فيه ص ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۲۸ و ۷۳، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

وكان من وجوه الشيعة وحملة الحديث ويعلمها الناس. وبعد خذلان مسلم ذهب إلى مكة ولحق بالحسين عليه السلام إلى الشهادة.

۶۹۰۴ - شوذب غلام زياد بن النضر أو مولاه:

لم يذكروه. وهو حامل كتاب زياد بن النضر إلى أمير المؤمنين عليه السلام.

كتاب صفين ص ۱۲۲.

۶۹۰۵ - شهاب بن عبد ربه بن أبى ميمونة الأسدى الصيرفى:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. خير فاضل صالح كوفى موسر، حج تسعة عشر مرة. جملة من رواياته الدالة على حسنه وكماله. كمبا ج ۷ / ۱۰۹، و ج ۱۱ / ۱۲۳ مكررا و ۲۱۴، و ج ۲۲ / ۱۱۷، وجد ج ۲۴ / ۸۷، و ج ۴۷ / ۶۹، و ج ۱۰۱ / ۴۲، وكامل الزيارة ص ۱۶۲.

وعده النجاشى فى ترجمة إسماعيل بن عبد الخالق من عمومته وقال: كلهم ثقات. وذكره الصدوق فى مشيخة الفقيه فى المعتمدين. وروى أصله الحسن بن محبوب وابن أبى عمير. وذكره فى المستدرك ج ۳ / ۶۰۷.

ما يتوهم منه ذمه مخدوش سندا ومتنا. فراجع المامقانى والنورى.

۶۹۰۶ - شهاب بن مازن:

لم يذكروه. هو من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. جملة مما يتعلق به. كمبا ج ۶ / ۶۸۹، وجد ج ۲۲ / ۷۸.

(۲۲۱)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، إسماعيل بن عبد الخالق (۱)، شهاب بن عبد ربه (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن أبى عمير (۱)، على بن الحسين (۱)، الشهادة (۱)،

الحج (۱)

۶۹۰۷ – شهاب بن محمد الزبیدی الکوفی:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۶۹۰۸ – شهاب بن محمد بن علی الحارثی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی کتاب الاستخارات، عن ابن عقدة، عنه، کما فی الوسائل، وکتاب الصلاة ص ۹۲۳، وجد ج ۹۱ / ۲۲۴.

۶۹۰۹ – شهر بن باذان:

من الصحابة. استعمله النبی صلی الله علیه وآله علی صنعاء. فلما ادعی الأسود العنسی النبوة، قاتله شهر، فقتل شهر وتزوج الأسود امرأته واسمها ازاد وهی بنت عم فیروز الدیلمی وکانت ممن أعان علی قتل الأسود کما عن الطبری وغیره.

۶۹۱۰ – شهر بانویه بنت یزدجرد أم الإمام السجاد علیه السلام:

تزوجها مولانا الحسین علیه السلام وتزوج أختها محمد بن أبی بکر، فأولدها القاسم. فالإمام السجاد علیه السلام مع القاسم ابنا خالة. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۷، وجدت ج ۴۵ / ۳۲۹ – ۳۳۰. وأولادها علی الامام وهو الأوسط وعلی الأصغر.

۶۹۱۱ – شهر بن حوشب:

نقل للحجاج تعداد رجال بدر وأحد والخندق، فقال الحجاج: عمن أخذت؟ فقال: أخذت عن جعفر بن محمد علیه السلام. فقال الحجاج: ضل والله من سلک غیر سبیله. کمبا ج ۶ / ۴۴۳ و ۵۰۹، وجد ج ۱۹ / ۱۸۰، و ج ۲۰ / ۱۱۲. ورواه فی الکافی ج ۵ عن أبی حمزة الثمالی، عن الصادق علیه السلام ص ۴۵، و ج ۱ / ۲۹۸.

جملة من روایاته عن سلمان وغیره فی فضل الأئمة صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۶۲ و ۲۶۸ و ۳۳۶ و ۴۳۶، وجد ج ۳۶ / ۳۷۲، و ج ۳۸ / ۳۵ و ۳۱۶، و ج ۴۰ / ۴۱.

(۲۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، شهاب بن محمد (۲)، شهر بن حوشب (۱)، القتل (۳)، الصّلاة (۲)

روایته عن أم سلمة. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۲، وجد ج ۴۵ / ۱۲۴.

روایته عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۲۱ / ۱۱۵، وجد ج ۱۰۰ / ۹۰.

روی أبو حمزة، عنه، عن الباقر علیه السلام کما فی تفسیر القمی سورة نساء تفسیر قوله: (وإن من أهل الکتاب إلا لیؤمنن به قبل موته) وغیر ذلک فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۵.

وروی النص علی الحسن المجتبی علیه السلام. الکافی ج ۱ / ۲۹۸.

بیانه للحجاج تفسیر قوله تعالی: (وإن من أهل الکتاب إلا لیؤمنن به قبل موته) وقوله له: حدثنی بذلک محمد بن علی بن الحسین علیه السلام. فقال الحجاج:

جئت والله بها من عین صافیة. جد ج ۵۳ / ۵۰، و ج ۱۴ / ۳۴۹، و ج ۹ / ۱۹۵، وکمبا ج ۵ / ۴۱۵، و ج ۴ / ۵۵، و ج ۱۳ / ۲۱۲. مات هذا سنة ۹۸ – ۱۱۲. والظاهر اتحاده مع الآتی.

۶۹۱۲ – شهر بن عبد الله بن حوشب:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام کما قاله الشیخ فی رجاله. وروی کشف الغمة عنه، عن أم سلمة، عن النبی صلی الله علیه وآله:

علی مع القرآن والقرآن معه، لن یفترقا.

۶۹۱۳ – شهر بن وائل:

من أصحاب الباقر علیه السلام. یأتی فی عبد الحی روایته معجزته.

وقال: لقیت الباقر علیه السلام وبیده قصعة من خشب، یشتعل فیها النار ولا تحترق القصعة – الخ. إثبات الهداة ج ۵ / ۳۱۸، ودلائل الطبری ص ۹۷.

۶۹۱۴ – شهرآشوب بن أبی نصر:

شیخ فاضل، محدث جلیل من تلامیذ الشیخ الطوسی. روی عنه ابنه علی و حفیده محمد بن علی بن شهرآشوب، المعروف بابن شهرآشوب، صاحب المناقب، روی فی باب أحوال الباقر صلوات الله علیه، قال: أخبرنی جدی

(۲۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۴)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، محمد بن علی بن شهرآشوب (۱)، شهر بن عبد الله (۱)، أهل الکتاب (۲)، ابن شهرآشوب (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، القرآن الکریم (۲)، الموت (۲)

شهرآشوب – الخ، کما نقله العلامة المامقانی.

۶۹۱۵ – شهردار بن شیرویه أبو منصور الدیلمی:

لم یذکروه. روی عنه الراوندی فی الخرائج، روایة شریفة فی کیفیة عذاب ابن ملجم. جد ج ۴۲ / ۳۰۷، وکمبا ج ۹ / ۶۷۸. وله کتاب الفردوس، نقل منه السید فی الاقبال کما فیه ص ۱۶ و ۶۵ و غیره.

۶۹۱۶ – شیبان:

وقع فی طریق الصدوق، عن عبد العظیم الحسنی، عن الحسن بن الحسین، عنه، عن جابر. کمبا ج ۲۱ / ۵۶، وجد ج ۹۹ / ۲۴۳.

۶۹۱۷ – شیبان بن عمرو:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی المحاسن باب الأکل والشرب بالشمال، عن القاسم بن محمد الجوهری، عنه، عن حریز، عن محمد بن مسلم، وکمبا ج ۱۴ / ۹۰۷، وجد ج ۶۶ / ۴۶۵.

۶۹۱۸ – شیبان بن مطر الوراق:

لم یذکروه. روی أبو النصر، عنه، عن أبی الصدیق. دلائل الطبری ص ۲۵۸.

۶۹۱۹ – شیبة الحمد: لقب عبد المطلب بن هاشم جد النبی صلی الله علیه وآله.

۶۹۲۰ – شیبة بن عثمان بن أبی طلحة:

قضایاه یوم حنین وحملاته علی الرسول صلی الله علیه وآله ودعاء الرسول له وحسن عاقبته وإسلامه وإیمانه. کمبا ج ۶ / ۶۱۳ و ۶۱۷ و ۳۱۱، وجد ج ۱۸ / ۶۱، و ج ۲۱ / ۱۶۶ و ۱۸۱.

۶۹۲۱ – شیبة بن عثمان:

کلماته مع قثم بن العباس فی سنة ۳۹ الدالة علی حسنه وسلامته. کمبا

(۲۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، القاسم بن محمد الجوهری (۱)، ابن ملجم المرادی

لعنه الله (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسن بن الحسين (۱)، قثم بن العباس (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الأكل (۱)، الصدق (۱)

ج ۸ / ۶۸۱. واختيار أهل مكة إياه للصلاة بهم. ص ۶۸۲.

۶۹۲۲ – شيبة (شبه – خ ل) بن عقال:

والى المدينة من قبل المنصور، فنال من على عليه السلام وبنيه فرد عليه الصادق عليه السلام كما عن أمالى الشيخ، وكمبا ج ۱۱ / ۱۵۲، وجد ج ۴۷ / ۱۶۵.

۶۹۲۳ – شيبة بن الفيض:

لم يذكروه. روى عمر بن خليفة، عنه، عن محمد بن مسلم. ينابيع المعاجز ص ۱۷۱.

۶۹۲۴ – شيبة بن نعامة الضبى البصرى:

عده الشيخ من أصحاب السجاد عليه السلام.

وفى رواية أحمد بن حنبل، عن معمر، عنه، أن على بن الحسين عليه السلام كان يقوت مائة أهل بيت بالمدينة. كمبا ج ۱۱ / ۲۵، وجد ج ۴۶ / ۸۸.

۶۹۲۵ – شيبة:

من الفراعنة مثل أبى جهل. كمبا ج ۶ / ۲۶۴، وجد ج ۱۷ / ۲۸۲.

ذم بنى شيبة المتولين لأمور الكعبة وأنهم سراق الله. كمبا ج ۲۱ / ۱۵ و ۱۶، و جدج ۹۹ / ۶۶.

۶۹۲۶ – شيث بن آدم: هبة الله لادم على نبينا وآله وعليهما السلام.

۶۹۲۷ – شيث بن عبد الله:

لم يذكروه. روى الصدوق الأول عنه، عن محمد بن عيسى، حديث عدم خلو الأرض عن الحجة. دلائل الطبرى ص ۲۳۲.

۶۹۲۸ – شيخ بن بشر الجذامى:

من أصحاب أمير المؤمنين صلوات الله عليه. وله أشعار يوم صفين. كتاب صفين ص ۳۷۶.

(۲۲۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، شيبة بن نعامة (۱)، بنو شيبة (۱)، عمر بن خليفة (۱)، محمد بن عيسى (۱)، أحمد بن حنبل (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الإختيار، الخيار (۱)، الجهل (۱)، الصّلاة (۱)

باب الصاد

باب الصاد ۶۹۲۹ – صائد النهدى: ملعون كذاب. يأتى بعنوان صايد النهدى.

۶۹۳۰ – صابر بن الحسين بن الفضل بن ملك أبو شجاع:

لم يذكروه. هو من رواة أحاديث كتاب الجعفريات – ويقال له الأشعثيات أيضا – كما فيه ص ۹.

۶۹۳۱ – صابر مولى بسام بن عبد الله الصيرفى مولى بنى أسد:

من أصحاب أبى عبد الله وأبى جعفر صلوات الله عليهما.

له كتاب رواه أبو الصباح وداود بن فرقد وعبد المؤمن.

۶۹۳۲ – صابر مولى أبى عبد الله: له رواية فى الكتب الأربعة، كما فى مفتاحها.

۶۹۳۳ – صاحب الدیلم أبو الحسن: یأتی فی یحیی بن عبد الله بن الحسن.

۶۹۳۴ – صارم بن علوان الجوخی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی البرقی بإسناده، عن عبد الله بن جبلة، عن صارم، قال: اشتکی رجل من اخواننا بمکة حتی سقط للموت. فلقیت أبا عبد الله علیه السلام فی الطریق، فقال: یا صارم، ما فعل فلان؟ فقلت: ترکته بحال الموت – الخ. فأمره بشرب ماء المیزاب. فأسقاه منه فبرئ فی مکانه. کمبا

(۲۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، بسام بن عبد الله (۱)، صائد النهدی (۲)، صارم بن علوان (۱)، أبو الصباح (۱)، بنو أسد (۱)، داود بن فرقد (۱)، صاحب الدیلم (۱)، عبد المؤمن (۱)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)

ج ۱۴ / ۹۰۵، وجد ج ۶۶ / ۴۵۷. وسائر روایاته فی غط ص ۳۶.

۶۹۳۵ – صاعد بن ربیعة بن أبی غانم:

لم یذکروه. هو الشیخ الفقیه الثقة، من تلامذة الشیخ الطوسی، کما ذکره منتجب الدین فی فهرسته.

۶۹۳۶ – صاعد بن مخلد:

لم یذکروه. أسلم لما سمع معجزة مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام. و کان وزیرا للمعتمد العباسی. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۵، وجد ج ۵۰ / ۲۸۱.

۶۹۳۷ – صاعد بن مسلم:

لم یذکروه. روی غیاث، عنه، عن الشعبی، عن علی علیه السلام. یب ج ۳ باب فضل المساجد ص ۲۶۹ ح ۷۷۳.

۶۹۳۸ – صاعد مولی أبی عبد الله:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه وروی عنه ابنه نصر. الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب الإذاعة ص ۳۷۱.

۶۹۳۹ – صافی البرقی:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث فضل زیارة الحسین علیه السلام فی النصف من شعبان. کامل الزیارة ص ۱۸۰.

۶۹۴۰ – صالح بن إبراهیم المصری:

لم یذکروه. روی الطب ص ۶۷ عنه، عن فضالة، عن ابن بکیر حدیث فوائد السویق. کمبا ج ۱۴ / ۸۷۱، وجد ج ۶۶ / ۲۷۸، والطب ص ۶۹ عنه.

الطب: عنه، عن ابن فضال – الخ. کمبا ج ۲۳ / ۱۱۹، وکتاب الدعاء ص ۲۱۲، وجد ج ۱۰۴ / ۱۱۶، و ج ۹۵ / ۱۱۶.

(۲۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، النصف من شعبان (۱)، صاعد مولی أبی عبد الله (۱)، صافی البرقی (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، صاعد بن مسلم (۱)، السجود (۱)، الزیارة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۶۹۴۱ – صالح بن إبراهیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۱۳ عن أبی مخنف، عن محمد بن إسحاق، عنه، عن عبد الرحمن بن عوف – إلخ.

۶۹۴۲ – صالح بن أبی الأسود الحناط اللیثی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وله کتاب. عده ابن الندیم من مشائخ الشیعة الذین رووا الفقه عن الأئمة صلوات الله علیهم، کما

نقله المامقانی.

جملة من رواياته فی الفضائل. جد ج ۴۰ / ۴۸، وکمبا ج ۹ / ۴۳۸.

وأمالی الصدوق ص ۲۸۶ بإسناده عن محمد بن الحسن السکونی، عنه. و فيه ص ۳۲۷ عن الحسين بن الحسن الأشقر، عنه، عن أخيه – الخ.

وفی أمالی الشيخ ج ۱ / ۳۵۹ عنه، عنه. وفيه ج ۲ / ۲۳۷ عن أحمد بن المفضل، عنه، عن أخيه، وجد ج ۳۸ / ۳۱۷ و ۱۰۴، وکمبا ج ۹ / ۳۳۶ و ۲۸۴.

غط: المفضل، عن عثمان بن عيسی، عنه، عن أبی عبد الله عليه السلام – إلخ.

کمبا ج ۱۳ / ۱۸۶، وجد ج ۵۲ / ۳۳۱، وأمالی الشيخ ج ۲ / ۷۵ و ۹۰.

وفی هارون بن عبد الحميد روايته الأخری. وفی محمد بن أبی البهلول روايته عن جابر الجعفی – إلخ.

وروی أيضا مکاتبة مولانا الصادق عليه السلام إلی عبد الله بن الحسن. کمبا ج ۱۱ / ۱۹۵، وجد ج ۴۷ / ۲۹۹، وکذا فی الاقبال.

وروی أحمد بن عمر الحلبی، عنه، عن أبی الجارود، کما فی نی ص ۱۴۶. وغير ذلک. کا ج ۳ / ۴۹۵.

وفی أمالی المفيد مج ۱۰ بإسناده عن مخول بن إبراهيم، عنه.

وفی أحمد بن علی الحلبی روايته الأخری.

۶۹۴۳ – صالح بن أبی حماد أبو الخير الرازی أبو الحسن واسم أبی حماد سلمة:

من أصحاب الجواد والهادی والعسکری صلوات الله عليهم. وله کتاب.

کا: علی بن محمد، عنه رفعه – إلخ. جد ج ۴۲ / ۱۵۹، وکمبا ج ۹ / ۶۳۸.

(۲۲۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۴)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، صالح بن أبی الأسود (۱)، صالح بن أبی حماد (۱)، أحمد بن عمر الحلبی (۱)، الحسين بن الحسن (۱)، عثمان بن عيسی (۱)، جابر الجعفی (۱)، أحمد بن علی (۱)، ابن النديم (۱)، محمد بن الحسن (۱)، علی بن محمد (۱)، عبد الحميد (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)

وفی العيون ج ۲ / ۱۸۵ بإسناده، عن محمد بن أحمد بن يحيی بن عمران الأشعری، عنه، عن إسحاق بن حماد بن زيد، حديث احتجاج المأمون مع علماء العامة فی اثبات الإمامة والفضائل – الخ.

وفيه ص ۲۲۹ عن أبيه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن الحسن الوشاء معجزة للرضا عليه السلام. فراجع إليه، وإلی روايته أخری بهذا الاسناد عنه فی ص ۲۲۸.

وفيه ص ۲۳۲ عن محمد بن أحمد الشنانی، عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی، عن أبی الفيض صالح بن أحمد، عن سهل بن زياد، عنه، عن الحسن الوشاء – الخ. جد ج ۱۱ / ۳۲۰، و ج ۹۶ / ۲۲۱، وکمبا ج ۲۰ / ۵۷ و ج ۵ / ۸۸، ورواه فی المعانی ص ۱۰۶.

وفيه ص ۲۳۵ عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی، عن أبی الخير صالح بن أبی حماد، عن الحسن بن جهم – الخ.

وفی المعانی ص ۳۲۱ عن علی بن أحمد بن موسی، عن محمد بن أبی عبد الله السکونی، عنه، عن إسماعيل بن مهران – الخ.

وسائر رواياته فی العلل ج ۱ / ۸۰، والمعانی ص ۱۰۶، وک باب ۲۸ ص ۳۰۸ حديث اللوح المشهور، وباب ۵۸ ح ۱۱ عن الحسن بن ظريف، عنه، عن محمد بن إسماعيل، عن الرضا عليه السلام، وکتاب فضائل الأشهر الثلاثة.

وعن الفضل بن شاذان أنه کان يرتضيه ويمدحه. ويمکن إثبات وثاقته بوقوعه فی إسناد القمی فی تفسيره سورة يونس.

۶۹۴۴ – صالح بن أبی حنان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الاجل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم، عن خالد بن إلیاس، عنه، عن الصباح بن محمد – الخ. جد ج ۳۶ / ۲۹۰، وکمبا ج ۹ / ۱۴۱.

۶۹۴۵ – صالح بن أبی سعید القماط:

لم یذکروه. روی عبد الله بن جمیل، عنه، عن عبد الله بن غالب. أنشد للصادق علیه السلام. غط ص ۳۶.

(۲۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، محمد بن أبی عبد الله الکوفی (۲)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، علی بن أحمد بن موسی (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، عبد الله بن غالب (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن بن ظریف (۱)، حماد بن زید (۱)، سورة یونس (۱)، صباح بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، حدیث اللوح (۱)، الصّلاة (۱)

۶۹۴۶ – صالح بن أبی صالح:

روی الشیخ بإسناده، عن محمد بن أحمد بن یحیی، عنه قال: سألنی بعض الناس فی سنة تسعین ومائتین قبض شیء. فامتنعت من ذلک وکتبت أستطلع الرأی. فأتانی الجواب: بالری محمد بن جعفر العربی، فلیدفع إلیه. فإنه من ثقاتنا.

یستفاد منه کونه وکیلا للناحیة المقدسة. فهو یثبت وثاقته وجلالته. کمبا ج ۱۳ / ۹۹، وجد ج ۵۱ / ۳۶۲. ولکن فیه تأمل وإشکال.

۶۹۴۷ – صالح بن أبی النجم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۴۱ عن أحمد بن الصلت، عنه، عن الهیثم بن عدی – إلخ.

۶۹۴۸ – صالح بن أحمد:

لم یذکروه. روی عن عبد الله بن الجبلة، عن العلاء بن رزین. الطب ص ۱۱۹.

۶۹۴۹ – صالح بن أحمد أبو الفیض:

لم یذکروه. تقدمت روایته فی صالح بن أبی حماد.

۶۹۵۰ – صالح بن أحمد بن أبی مقاتل القیراطی البزاز أبو الحسین:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص عن محمد بن عبد الله الشیبانی، عنه، عن زکریا، عن سلیمان بن جعفر الجعفری – إلخ. جد ج ۳۶ / ۳۱۶، و کمبا ج ۹ / ۱۴۷.

وروی الشیخ فی أمالیه عن أبی المفضل (یعنی محمد بن عبد الله الشیبانی)، عنه ومحمد بن قاسم المحاربی، عن محمد بن نسیم الوراق – الخ. جد ج ۳۸ / ۲۰۸، و ج ۴۰ / ۱۱۹، وکمبا ۹ / ۳۱۰ و ۴۵۵، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۸۸.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۴۷ بإسناده، عن علی بن خالد المراغی، عن محمد بن صالح السبیعی، عنه، عن عیسی بن عبد الرحمن الکوفی – الخ، وجد

(۲۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، سلیمان بن جعفر الجعفری (۱)، صالح بن أبی حماد (۱)، صالح بن أبی صالح (۱)، الهیثم بن عدی (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، العلاء بن رزین (۱)، علی بن خالد (۱)، محمد بن صالح (۱)، محمد بن جعفر (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

ج ۶ / ۱۸۱، وکمبا ج ۳ / ۱۴۱، وبشا ص ۷۳.

۶۹۵۱ – صالح بن أحمد بن یونس الهروی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۵ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن یحیی بن الفضل – الخ.

۶۹۵۲ – صالح الأحول:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه سلیمان المسترق.

روضة الکافی ح ۱۶۸. ولعله صالح بن الحکم أو صالح بن عبد الله الاتیان.

۶۹۵۳ – صالح الأزرق:

لم یذکروه. روی عن جده مدان، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. مکارم الأخلاق، فضل الدعاء عند اللبس.

۶۹۵۴ – صالح بن أسباط:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الاکمال، عن محمد بن أیوب، عنه، عن إسماعیل بن محمد – الخ. جد ج ۱۵ / ۱۴۴، و ج ۳۵ / ۸۱، وکمبا ج ۶ / ۳۴، و ج ۹ / ۱۷، و الاکمال ج ۱ / ۲۸۲.

۶۹۵۵ – صالح بن أسود بن صنعان الغنوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۱۲۱ عن محمد بن الحسن، عن العکلی الحرماری، عنه، عن مسمع بن عبد الله البصری، حدیث إرسال أمیر المؤمنین صعصعة إلی الخوارج.

۶۹۵۶ – صالح بن الأسود:

لم یذکروه. سمع عن الصادق علیه السلام أنه قال: سلونی قبل أن تفقدونی.

کمبا ج ۱۱ / ۱۱۳، وجد ج ۴۷ / ۳۳.

(۲۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، صالح بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن الفضل (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، سلیمان المسترق (۱)، أحمد بن یونس (۱)، صالح الأحول (۱)، محمد بن أیوب (۱)، صالح بن الحکم (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الخوارج (۱)

۶۹۵۷ – صالح بن أعین:

لم یذکروه. روی أحمد بن المبارک، عنه، عن الوشاء. الکافی ج ۶ کتاب الصید باب صید السمک ص ۲۱۸، ویب ج ۹ باب الصید ص ۸.

۶۹۵۸ – صالح بن بشیر الدهان:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وعنه البرقی. کتاب الایمان ص ۲۸۴، وجد ج ۶۹ / ۲۵۰، وسن ج ۱ / ۲۶۵.

۶۹۵۹ – صالح الحذاء:

کوفی، له کتاب. قاله النجاشی والشیخ. روی کتابه حمید بن زیاد، عن القاسم بن إسماعیل وأحمد بن میثم، عنه.

وروی عبیس بن هشام عنه، عن یعقوب بن شعیب. الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب العقوق ص ۳۴۸.

۶۹۶۰ – صالح بن حسان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی یر، عن محمد بن مسمع، عنه، عن إبراهیم بن عبد الأکرم الأنصاری – الخ. جد ج ۱۷ / ۳۷۴، وکمبا ج ۶ / ۲۸۶.

۶۹۶۱ – صالح بن الحسین بن الحسین النوفلی أبو الحسین الشریف:

وصفه بذلک فی جش.

لم یذکروه. روی الشیخ عن الحسن بن إسماعیل، عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبیه، عن أبی الهیثم النهدی، حدیث الصادق علیه

السلام فی فضل صوم شعبان.

کمبا ج ۲۴ / ۳۸، وجد ج ۱۰۴ / ۳۸۲.

وسائر رواياته فی کمبا ج ۱۳ / ۲۳۶، وجد ج ۵۳ / ۱۴۴، والمقتضب ص ۴۸ روی عنه ووصفه بالشريف مکررا. وروی عنه فی ص ۵۳.

وروی ابن عياش، عنه، عن أبيه کتاب الطب لابنی بسطام کما فی جش

(۲۳۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، الحسن بن إسماعيل (۱)، الحسين بن الحسين (۱)، الهيثم النهدی (۱)، أحمد بن المبارک (۱)، صالح بن أعين (۱)، حميد بن زياد (۱)، عبيس بن هشام (۱)، بشير الدهان (۱)، يعقوب بن شعيب (۱)، أحمد بن ميثم (۱)، صالح الحذاء (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصيد (۲)، الصيام، الصوم (۱)، الطب، الطبابة (۱)

ص ۲۸، وکتاب نجيح کما فيه ص ۳۰۲.

۶۹۶۲ - صالح بن الحکم بياع السابری، لم يذکروه. وکان واقفيا فاهتدی ببرکة مولانا الإمام الهادی عليه السلام.

کمبا ج ۱۲ / ۱۴۷، وجد ج ۵۰ / ۲۰۳.

۶۹۶۳ - صالح بن الحکم النيلی الأحول:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ضعيف. له کتاب. روی عنه ابن بکير و جميل بن دراج وبشر بن سلام، کما قاله جش فی ترجمته.

أقول: روی العياشی ج ۲ / ۳۱۶ عن حماد، عنه، عن أبی عبد الله عليه السلام، وکتاب الصلاة ص ۱۲۳، وجد ج ۸۳ / ۳۳۰.

وروی جعفر بن بشير عنه جواز الصلاة فی السفينة. يب ج ۳ / ۲۹۶.

وذکره الصدوق فی مشيخة الفقيه فی المعتمدين. روی کتابه جعفر بن بشير، عن حماد بن عثمان، عنه به.

۶۹۶۴ - صالح بن حمزة:

لم يذکروه. وقع فی طريق الشيخ فی أماليه ج ۱ / ۱۶۵ عن أحمد بن محمد بن خالد البرقی، عنه، عن الحسين بن عبد الله، عن سعد بن طريف - الخ.

يج: موسی بن عمر، عن ابن محبوب، عنه، عن أبان، عن أبی عبد الله عليه السلام ما يفيد حسنه. کمبا ج ۱۳ / ۱۸۷، وجد ج ۵۲ / ۲۳۶.

وروی الکلينی فی الکافی بإسناده، عن علی بن النعمان، عنه، عن أبان بن مصعب. حديث الأنهار الثمانية وأن کلها للامام، وما کان لهم، فلشيعتهم - الخ.

کمبا ج ۱۴ / ۲۹۳، وجد ج ۶۰ / ۴۶.

وفی ختص ص ۲۴۸ عن علی بن عباس، عنه، عن الحسن بن عبد الله، عن الصادق عليه السلام خطبة أمير المؤمنين عليه السلام فی مناقبه.

الکافی ج ۱ باب مولد الباقر عليه السلام ص ۴۷۱ بإسناده عن علی بن

(۲۳۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين علی بن ابی طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی عليه السلام (۱)، الحسين بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، علی بن النعمان (۱)، حماد بن عثمان (۱)، صالح بن الحکم (۲)، جميل بن دراج (۱)، صالح بن حمزة (۱)، علی بن عباس (۱)، موسی بن عمر (۱)، بشر بن سلام (۱)، جعفر بن بشير (۲)، الصّلاة (۲)، الجواز (۱)، السفينة (۱)

أسباط، عنه، عن أبيه، عن أبی بكر الحضرمی - الخ.

وروی الصدوق فی التوحيد باب نفی المكان، عن ابن محبوب، عن صالح بن حمزة، عن أبان.

۶۹۶۵ - صالح بن خالد أبو شعيب المحاملی مولی علی بن الحكم بن الزبير:

روی عن موسی الكاظم عليه السلام. ثقة بالاتفاق. له كتاب رواه عباس بن معروف وغيره.

وروی أبو عبد الله البرقی عنه كما فی يد باب الاستطاعة. وروی حميد بن زياد، عن أحمد بن الحسين القزاز البصری، عنه، عن ثابت بن شريح، كتاب زياد بن أبی غياث.

وفی باب الاستطاعة من يد ص ۲۵۵ عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن الحسين، عنه وصفوان بن يحيی - الخ.

۶۹۶۶ - صالح بن خالد القماط: له كتاب رواه محمد بن سنان. قاله جش.

۶۹۶۷ - صالح بن خالد:

روی الكراجكی عن محمد بن العباس، عن حميد بن زياد، عن الحسن بن محمد، عنه، عن منصور، عن حريز، عن فضيل بن يسار - الخ. كمبا ج ۹ / ۹۷، و جد ج ۳۶ / ۶۸.

وروی الحسن بن محمد بن سماعة عنه روايات تزيد علی عشرين. أشار إليها الخوئی.

وإنه وقع فی إسناد القمی فی تفسيره سورة الواقعة، فهو ثقة.

۶۹۶۸ - صالح بن داود اليعقوبی:

لم يذكروه. روی الراوندی فی الخرائج، عن أبی سليمان، عنه معجزة لمولانا الجواد عليه السلام. كمبا ج ۱۲ / ۱۰۹، وجد ج ۵۰ / ۴۵. (۲۳۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، أبو عبد الله البرقی (۱)، أحمد بن الحسين القزاز (۱)، علی بن الحكم بن الزبير (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، أبو شعيب المحاملی (۱)، صفوان بن يحيی (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، سورة الواقعة (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الفضيل بن يسار (۱)، ثابت بن شريح (۱)، حميد بن زياد (۲)، محمد بن العباس (۱)، صالح بن خالد (۳)، محمد بن سنان (۱)

۶۹۶۹ - صالح الديلمی الشيخ أبو مقاتل:

له كتاب فی الإمامة كبير، سماه كتاب الاحتجاج، كما فی أول مدينة المعاجز وعن النجاشی.

۶۹۷۰ - صالح بن راهويه:

لم يذكروه. روی الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۶۵، عن أبيه، عن القاسم بن محمد بن علی بن إبراهيم النهاوندی، عنه، عن أبی جويد مولی الرضا، عن الرضا عليه السلام - الخ.

ورواه فی العيون ج ۱ / ۲۸۹ بهذا الاسناد، عنه، عن أبی حيون مولی الرضا عليه السلام، وكمبا ج ۲۳ / ۸۶، وجد ج ۱۰۳ / ۳۷۱ عن العلل والعيون بهذا الاسناد، عن صالح بن زاهويه، عن أبی حيوز مولی الرضا - الخ. وجد ج ۱۶ / ۲۲۳، وكمبا ج ۶ / ۱۵۰.

۶۹۷۱ - صالح بن رزين:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وله أصل رواه الحسن بن محبوب. ويأتی فی عبد الرحمن بن يزيد روايته. وبعض روايته فی آخر سورة الصافات من تفسير القمی. كمبا ج ۷ / ۱۰۹، وجد ج ۲۴ / ۸۷.

۶۹۷۲ - صالح بن زياد أبو سعيد الشونی (الشوقی - بالقاف - فی الأمالی):

لم يذكروه. وقع فی طريق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۲۱۹ عن عبد الله بن محمد بن عمر الأطروش، عنه، عن عبد الله بن ميمون السكری، عن عبد الله بن معن الأودی، حديث علة تسمية مولانا السجاد بزين العابدين عليه السلام.

وسائر رواياته الشريفة بهذا الاسناد فى أمالى الصدوق ص ۱۳۲ و ۱۸۰، و الخصال ج ۱ / ۱۲۹، وكمبا ج ۱۷ / ۱۵۶، وجد ج ۷۸ / ۱۴۶.

۶۹۷۳ - صالح بن زيد السوسى المقرى أبو شعيب:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۲۴۸ حديث حقوق المسلم. و

(۲۳۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، كتاب الإحتجاج للطبرسى (۱)، محمد بن على بن إبراهيم (۱)، عبد الله بن ميمون (۱)، سورة الصافات (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، صالح بن رزين (۱)، القتل (۱)

كتاب العشرة ص ۶۵، وجد ج ۷۴ / ۲۳۵.

۶۹۷۴ - صالح بن سبيع:

لم يذكروه. روى الصدوق بإسناده عن عبيد الله بن العلاء، عنه، عن عمرو بن محمد بن صعصعة حديث خطبة أمير المؤمنين عليه السلام فى جوامع التوحيد. كمبا ج ۲ / ۱۹۸، و ج ۱۴ / ۱۹، وجد ج ۴ / ۲۹۴، و ج ۵۷ / ۸۰.

۶۹۷۵ - صالح بن سعد: روى عن أبى عبد الله عليه السلام كما فى شى ج ۲ / ۱۵۶.

۶۹۷۶ - صالح بن سعد الجعفى الكوفى:

عده الشيخ من أصحاب الصادق عليه السلام.

۶۹۷۷ - صالح بن سعيد الترمذى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل، عن محمد بن محمد بن الحارث بن سفيان الحافظ السمرقندى، عنه، عن عبد المنعم بن إدريس، كما تقدم فى عبد المنعم.

۶۹۷۸ - صالح بن سعيد الحلوانى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۳۴۱ عن يعقوب بن يزيد، عن محمد بن عمرو، عنه، عن أخيه سهل بن سعيد، عن أبى عبد الله صلوات الله و سلامه عليه، وجد ج ۱۴ / ۳۲۲، و ج ۷۳ / ۱۰۲، وكمبا ج ۵ / ۴۰۹، وكتاب الكفر ص ۹۳.

۶۹۷۹ - صالح بن سعيد السكونى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ص ۲۶ عن العباس بن عامر، عنه، عن أبى حمزة الثمالى - إلخ.

۶۹۸۰ - صالح بن سعيد الكاتب الراشدى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العيون ج ۲ / ۱۴۹ عن على بن إبراهيم،

(۲۳۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، على بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۵)، العباس بن عامر (۱)، يعقوب بن يزيد (۱)، محمد بن الحارث (۱)، صالح بن سعيد (۴)، سهل بن سعيد (۱)، عمرو بن محمد (۱)، محمد بن عمرو (۱)، الصّلاة (۱)

عن أبيه، عنه ومحمد بن عرفة رواية شريفة.

وفى العلل ج ۲ / ۱۹۷ عن أبيه، عن على بن إبراهيم، عن أبيه، عن صالح بن سعيد وغيره من أصحاب يونس، عن يونس، عن رجال شتى، عن أبى عبد الله عليه السلام - الخ.

وفيه ص ۲۰۴ فى الصحيح، عن إبراهيم بن هاشم، عنه وغيره من أصحاب يونس - الخ، وذكر رواية أخرى.

۶۹۸۱ – صالح بن سعید:

لم یذکروه. هو الذی ورد علی أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه، حین أنزلوه خان الصعالیک، فأراه الامام الجنة، کما رواه الکلینی والصفار. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۰ و ۱۴۷، وجد ج ۵۰ / ۱۳۲ و ۲۰۲، وختص ص ۳۲۴، والکافی ج ۱ باب مولد الإمام الهادی علیه السلام ص ۴۹۸ عن محمد بن یحیی، عنه.

۶۹۸۲ – صالح بن سعید القماط أبو سعید:

روی الصدوق بإسناده عن أحمد بن محمد بن أبی نصر، عنه، عن أبان بن تغلب حدیث ذم الناصب وأنه داخل فی قوله تعالی: (عاملة ناصبة، تصلی نارا حامیة). کمبا ج ۳ / ۳۹۵، وجد ج ۸ / ۳۵۶.

وعدوه من أصحاب الصادق علیه السلام. وله کتاب یرویه جماعة منهم عبیس بن هشام.

۶۹۸۳ – صالح بن سلمة: هو ابن أبی حماد المذکور.

۶۹۸۴ – صالح بن سلیم:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام ومحبیه. بشره أمیر المؤمنین علیه السلام بالرحمة والغفران واستحسنه ودعا له. کمبا ج ۸ / ۵۰۶ و ۵۳۱، وجد ج ۳۲ / ۵۵۱، و ج ۳۳ / ۴۴.

(۲۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، یوم عرفة (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، صالح بن سعید القماط (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبیس بن هشام (۱)، محمد بن یحیی (۱)، صالح بن سعید (۱)، صالح بن سلمة (۱)

۶۹۸۵ – صالح بن سنان بن مالک:

لم یذکروه. روی أبو زهیر العبسی عنه، عن أبیه بعض قضایا صفین. کتاب صفین ص ۱۵۵.

۶۹۸۶ – صالح بن السندی:

روی إبراهیم بن هاشم، عنه، عن یونس بن عبد الرحمن، عن الرضا علیه السلام – کما فی جمال الأسبوع ص ۵۰۷ – دعاءا لصاحب الامر علیه السلام. وکذا فی ک باب ۳۴ ح ۵. وقاله الشیخ.

وروی البرقی عنه، عن جعفر بن بشیر. سن ج ۱ / ۳۳.

وله کتاب رواه أحمد بن أبی عبد الله. ووقع فی طریق کامل الزیارة باب ۴۷.

۶۹۸۷ – صالح بن سهل الهمدانی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ونسبه ابن الغض إلی الغلو والکذب. ولا اعتبار به. فها نحن نشیر إلی روایاته حتی یتبین لک منشأ النسبة.

روی کش عن الحسن بن علی الصیرفی، عنه، أنه کان یقول فی أبی عبد الله علیه السلام بالربوبیة. فلما دخل علی الصادق علیه السلام قال له: إنا عبید مخلوقون. لنا رب نعبده. وإن لم نعبده، عذبنا. کمبا ج ۷ / ۲۵۴، و ج ۱۱ / ۱۴۰، وجد ج ۲۵ ص ۳۰۳، و ج ۴۷ / ۱۲۵.

ولعل منشأ توهمه هذا الغلط، روایاته عنه علیه السلام تفسیر آیات النور بهم علیهم السلام، وأنهم الامام المبین ووجه الله، وأن الله لم یجعل بینه وبین الامام رسولا فإنه جعل بینه وبین الامام عمودا من نور ینظر الله به إلیه وینظر الامام إلیه، وغیر ذلک. فراجع کمبا ج ۷ / ۶۳ و ۶۴ و ۶۶ و ۱۲۳ و ۱۳۰ و ۳۰۸ و ۳۶۹، و ج ۶ / ۵، وجد ج ۲۳ / ۳۰۴ و ۳۰۹ و ۳۱۷، و ج ۲۴ / ۱۵۸ و ۱۹۳، و ج ۲۶ / ۱۳۴، و ج ۲۷ / ۵۵، و ج ۱۵ / ۱۵، والمعانی ص ۱۳، والکافی ج ۱ باب أن الأئمة نور الله عز وجل ص ۱۹۵، والکافی باب أن رسول الله أول من أجاب وأقر لله – الخ، وفی باب طینة المؤمن والکافر روی أن طینة المؤمن من طینة الأنبیاء فلن

(۲۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، صالح بن سهل الهمدانی (۱)، الحسن بن علی الصیرفی (۱)، صالح بن السندی (۱)، سنان بن مالک (۱)، جعفر بن بشیر (۱)

تنجس أبدا.

وروی عنه ابن محبوب والحسن بن علی الوشا الصیرفی وعبد الله بن القاسم البطل ویونس بن عبد الرحمن.

شی: عنه، عن الصادق علیه السلام وصف خلقة النبی صلی الله علیه وآله فی عالم الذر، وکامل الزیارات باب ۱۸.

وروی القمی فی آخر سورة التحریم، عنه، عن الصادق علیه السلام فی قوله: (نورهم یسعی بین أیدیهم وبأیمانهم) قال: أئمة المؤمنین نورهم یسعی بین أیدیهم وبأیمانهم حتی ینزلوا منازلهم.

۶۹۸۸ - صالح بن سیابة:

لم یذکروه. روی ابن فضال عن عبد الله بن بکیر، عنه. الاستبصار ج ۱ / ۱۹۰، و یب ج ۱ / ۲۸۰.

۶۹۸۹ - صالح بن شعیب الطالقانی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الشیخ عن جماعة، عن الصدوق، عنه فی سنة ۳۳۹ مترحما علیه، عن أحمد بن إبراهیم بن مخلد - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۹۸، وجد ج ۵۱ / ۳۶۰.

وروی الصدوق فی ک باب التوقیعات عنه مترضیا علیه فی ذی القعدة سنة ۳۳۹.

۶۹۹۰ - صالح بن شعیب الغریانی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۳۶ عن محمد بن عمرو بن علی البصری، عنه، عن زید بن محمد البغدادی، عن علی بن أحمد العسکری حدیث فضل الشیعة، وکتاب الایمان ص ۱۵۶، وجد ج ۶۸ / ۱۹۹.

۶۹۹۱ - صالح بن شعیب القینی:

لم یذکروه. من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۸.

(۲۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، کتاب کامل الزیارات (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن عمرو بن علی (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، صالح بن سیابة (۱)، سورة التحریم (۱)، الحسن بن علی (۱)، صالح بن شعیب (۳)، علی بن أحمد (۱)، زید بن محمد (۱)، عالم الذر (۱)، الشهادة (۱)

صالح بن شقیق:

لم یذکروه. صار من الخوارج. کمبا ج ۸ / ۵۰۵، وجد ج ۳۲ / ۵۴۴ ۶۹۹۳ - صالح بن صدقة:

لم یذکروه. تقدم فی إسماعیل بن زیاد روایته عنه. وفی کتاب صفین ص ۵۹ عن نصر، عنه بإسناده - الخ. وفیه ص ۶۲ و ۶۴ و ۷۷ و ۸۰ عنه، عنه. وفیه ص ۸۱ عنه، عنه، عن ابن إسحاق - الخ.

۶۹۹۴ - صالح بن الصلت:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۳۶۸ عن شعیب بن واقد، عنه، عن عبد الله بن زهیر - الخ.

۶۹۹۵ - صالح الصیرفی:

لم یذکروه. روی عن عمران المیثمی. کامل الزیارات باب ۵۰.

۶۹۹۶ - صالح بن عبد الرحمن:

لم یـذکروه. روی الطب ص ۸۹ عن أحمد بن المسـتعین، عنه قال: شـکوت إلی الرضا علیه السـلام – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۵۴۱، وجد ج ۶۲ / ۲۴۶.

۶۹۹۷ – صالح بن عبد الله الترمذی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳۱ عن داود بن سلیمان بن أبی بکر المروزی، عنه، عن نوح بن أبی مریم – الخ.

۶۹۹۸ – صالح بن عبد الله بن موسی الجون: ابنه محمد وأبوه وجده یأتون.

۶۹۹۹ – صالح بن عبد الله الیمنی:

لم یـذکروه. غـو: عن أحمـد بن فهـد، عن بهـاء الـدین علی بن عبـد الحمیـد، عن یحیی بن النجـل الکوفی، عنه. – قـال یحیی: ورأیته بالکوفة سنة ۷۳۴ – عن أبیه

(۲۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السـلام (۱)، کتـاب کامل الزیارات لجعفر بن محمـد بن قولویه (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إسماعیل بن زیاد (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، نوح بن أبی مریم (۱)، صالح بن عبد الله (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن سلیمان (۱)، عمران المیثمی (۱)، صالح الصـیرفی (۱)، شـعیب بن واقـد (۱)، عبـد الحمید (۱)، الخـوارج (۱)، التصـدّق (۱)، الطب، الطبابة (۱)

عبد الله الیمنی. وإنه کان من المعمرین. وأدرک سلمان الفارسی.

وروی عن النبی صلی الله علیه وآله أنه قال: حب الدنیا رأس کل خطیئة – الخبر. کمبا ج ۱۳ / ۶۸، وجد ج ۵۱ / ۲۵۸.

۷۰۰۰ – صالح بن عبد الله الخثعمی الکوفی:

عده الشیخ فی رجاله بهذا العنوان من أصحاب الصادق علیه السلام. وفی باب أصحاب الرضا علیه السلام عده من أصحاب الرضا علیه السلام من دون ذکر وصف الکوفی.

وروی عنه عبد الله بن خداش وعلی بن إبراهیم وفضالة وابن أبی عمیر، کما عن جامع الرواة.

أقول: وفی قرب الإسـناد ص ۱۲۵، عـن ابن أبی نجران، عنه قـال: کتبت إلی أبی الحسن موسـی علیه السـلام – الخبر مکررا. ثم قـال: فسألت أبا الحسن الرضا علیه السلام عنها مشافهة. فأجابنی مثل ما أجابنی أبوه – الخ.

وفیه ص ۱۲۸ عن أیوب بن نوح، عنه، عن إسماعیل بن جابر، عن أبی الحسن الأول علیه السلام – الخ.

۷۰۰۱ – صالح بن عبد الله المری: هو صالح المری الآتی.

۷۰۰۲ – صالح بن عبد الوهاب بن العرندس الحلی:

هو الشـیخ الجلیل، أحـد أعلام الشـیعة ومن مؤلفیها. وله مدائـح ومراثی لائمة الدین صـلوات الله علیهم. وتوفی حدود سـنة ۸۴ بالحلة، ودفن فیها. وقبره مزار معروف. تفصیل ترجمته ومدائحه فی کتاب الغدیر ۳ ص ج ۷ / ۱۳. جملة من أشعاره فیه ص ۳ – ۲۳.

۷۰۰۳ – صالح بن عطیة الأصحب (أو الأصم کما فی إثبات المسعودی):

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا الجواد علیه السلام ومورد عنایته. کمبا ج ۱۲ / ۱۰۹ و ۱۱۳، وجد ج ۵۰ / ۴۳ و ۵۸.

(۲۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: أصـحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الإمام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمـد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، صالح بن عبد الله الخثعمی (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، صالـح بن عبد الله (۱)، عبـد الله بن خداش (۱)، إسماعیل بن جابر (۱)، ابن أبی نجران (۱)، ابن أبی عمیر (۱)،

أیوب بن نوح (۱)، الصّلاة (۱)

صالح بن عقبة:

روی عن أبی الحسن صلوات الله علیه. مصباح الشیخ ص ۷۴۹.

وعده الشیخ من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم.

۷۰۰۵ – صالح بن عقبة بن خالد الأسدی:

له کتاب. روی محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن محمد بن أیوب، عنه.

۷۰۰۶ – صالح بن عقبة القماط:

لم یذکروه. روی البرقی عن ابن بقاح، عنه، عن یزید بن عبد الملک النوفلی، عن الصادق علیه السلام. سن ج ۲ / ۵۴۳ و ۵۴۴، والکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الرمان ص ۳۵۴.

۷۰۰۷ – صالح بن عقبة بن قیس بن سمعان بن أبی ربیحة:

هو وسیف بن عمیرة رویا عن قیس بن سمعان، عن علقمة بن محمد الحضرمی، عن الباقر علیه السلام حدیث حجة الوداع والخطبة النبویة المفصلة. کمبا ج ۹ / ۲۲۴، وجد ج ۳۷ / ۲۰۱.

روایة الحکم بن مسکین الثقفی عنه، عن الصادق علیه السلام. العیون ج ۱ / ۵۲، وکمبا ج ۹ / ۱۶۲، وجد ج ۳۶ / ۳۷۴.

وعده الشیخ من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما.

وفی مل ص ۱۴۷ عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عنه، عن زید الشحام – الخ. ومثله فیه عن غیره ص ۱۵۰ مکررا و ۱۵۲ مکررا و ۱۶۱ و ۱۶۳ و ۱۶۴ و ۱۶۵ و ۱۶۹ و ۱۷۲ و ۱۸۲ و ۱۸۳ وغیر ذلک.

وفی ک باب ۲۵ ح ۵ عنه، عنه، عن أبیه، عن الباقر علیه السلام.

وفی تفسیر القمی سورة النمل، عن أبیه، عن الحسن بن علی بن فضال، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام تفسیر المضطر فی الآیة بالقائم علیه السلام.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وله کتاب یرویه جماعة، و

(۲۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یزید بن عبد الملک النوفلی (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۲)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، الحکم بن مسکین الثقفی (۱)، صالح بن عقبة بن خالد (۱)، صالح بن عقبة بن قیس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، محمد بن أیوب (۱)، حجة الوداع (۱)، صالح بن عقبة (۲)، قیس بن سمعان (۱)، زید الشحام (۱)، سورة النمل (۱)، الصدق (۱)، الطعام (۱)

المستدرک ج ۳ / ۶۰۷. ومصباح الشیخ ص ۷۱۳ عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السلام.

ورواياته عن الصادق علیه السلام فی سن ج ۲ / ۵۳۴.

۷۰۰۸ – صالح بن علی:

من المنحرفین عن الأئمة صلوات الله علیهم. وکذلک صالح بن وصیف.

دخل العباسیون علیهما وقالوا: ضیق علی الامام أبی محمد العسکری علیه السلام فی الحبس. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۱، وجد ج ۵۰ / ۳۰۸، والکافی ج ۱ باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام ص ۵۱۲.

۷۰۰۹ – صالح بن علی بن عطیة البغدادی:

عده البرقی من أصحاب الکاظم علیه السلام، والشیخ من أصحاب الرضا علیه السلام.

روی إبراهیم بن عقبة، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب ۱۲۵ ص ۲۶۲.

۷۰۱۰ – صالح بن عمر:

لم یذکروه. روی عن الحسن بن عبد الله. وروی أحمد بن محمد، عن بعض أصحابنا، عنه. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب کراهیة الکسل ص ۸۵.

۷۰۱۱ – صالح بن عیسی بن أحمد بن محمد العجلی:

لم یذکروه. وهو من مشائخ الصدوق، روی عنه کثیرا کما فی أمالیه ص ۱۸۷ و ۱۳۵ و ۱۳۶ و ۱۳۹، والمعانی ص ۲۳۰، وفضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۱۲، وجد ج ۳۹ / ۱۱۴، و ج ۴۱ / ۱۵۶، و ج ۱۴ / ۳۳۴، و ج ۷۷ / ۲۷۷ وکمبا ج ۱۷ / ۷۷، و ج ۹ / ۳۷۱ و ۵۴۵، و ج ۵ / ۴۱۱.

۷۰۱۲ – صالح بن فیروز العکی: قتله الأشتر یوم صفین.

(۲۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، صالح بن علی بن عطیة البغدادی (۱)، إبراهیم بن عقبة (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صالح بن عیسی (۱)، صالح بن وصیف (۱)، صالح بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۲)، صالح بن عمر (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

۷۰۱۳ – صالح بن فیض:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید بن طاووس عن الشیخ، عن ابن عقدة، عن ابن فضال، عن ثعلبة بن میمون، عنه، عن أبی مریم، عن عبد الله بن عطاء، عن مولانا الباقر علیه السلام حدیث دعاء العشرات مع شرح فضائله. کتاب الصلاة ص ۷۸۶، وجد ج ۹۰ / ۷۳، وجمال الأسبوع ص ۴۵۴.

۷۰۱۴ – صالح القماط:

لم یذکروه. روی عبیس بن هشام، عنه، عن أبان بن تغلب. الکافی ج ۲ کتاب القرآن باب فضل حامل القرآن ص ۶۰۵.

۷۰۱۵ – صالح بن کیسان:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی الاحتجاج عنه قصة قتل معاویة حجر بن عدی وأصحابه وما قاله مولانا الحسین صلوات الله وسلامه علیه فی ذلک.

وروی المفید عن أبی الحسن الهذلی، عن الزهری وعیسی بن زید، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی جوامع التوحید. کمبا ج ۲ / ۱۸۶، وجد ج ۴ / ۲۵۳.

وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۰، والخصال ص ۸۱، وجد ج ۳۹ / ۳۱۳، وکمبا ج ۹ / ۴۱۷.

۷۰۱۶ – صالح اللفائفی:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام. وروی عنه منصور بن العباس.

الکافی ج ۴ کتاب الحج باب ۳ ص ۱۸۹.

۷۰۱۷ – صالح بن محمد البغدادی أبو علی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۳ عن محمد بن جعفر البندار، عن محمد بن جمهور الحمادی، عنه، عن سعید بن سلیمان ومحمد بن بکار وغیره

(۲۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، حجر بن عدی الکندی (۱)، عبد الله بن عطاء (۱)، محمد بن جعفر البندار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صالح اللفائفی (۱)، منصور بن العباس (۱)، صالح بن کیسان (۱)، أبان بن تغلب (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، عبیس بن هشام (۱)، عیسی بن زید (۱)، صالح القماط (۱)، محمد بن جمهور (۱)، صالح بن محمد (۱)، محمد بن بکار (۱)، القرآن الکریم (۲)، الحج (۱)، القتل (۱)

- الخ. ومثله فیه ص ۸۴ روایة أخری. وکذا فیه ص ۱۵۶، وکمبا ج ۳ / ۲۲۸، و جد ج ۷ / ۱۳۰.

۷۰۱۸ - صالح بن محمد بن سهل (الهمدانی فی غط):

کان متولیا للوقف بقم من قبل مولانا الجواد صلوات الله علیه. فخان فی عشرة آلاف وجاء إلی الجواد علیه السلام فاستحله. فجعله فی حل. وتفصیل ذلک فی کمبا ج ۱۲ / ۱۲۵، وجد ج ۵۰ / ۱۰۵، وغط ص ۲۲۷.

۷۰۱۹ - صالح بن محمد بن عبد الله بن محمد بن زیاد:

لم یذکروه. روی عن أمه فاطمة بنت محمد بن الهیثم المعروف بابن سیابة قالت: کنت فی دار أبی الحسن علی بن محمد العسکری علیه السلام فی الوقت الذی ولد فیه جعفر. وعنه جعفر بن محمد بن الحسن بن الفرات، کما فی ک باب ۳۱ / ۳۲۱، وکمبا ج ۱۲ / ۱۵۴، وجد ج ۵۰ / ۲۳۱ مثله سواء.

۷۰۲۰ - صالح بن محمد العنبری:

لم یذکروه. روی الطب ص ۶۰ عنه، عن النضر بن سوید، عن عبد الله بن سنان - الخ، وکتاب الدعاء ص ۲۰۸، وجد ج ۹۵ / ۹۸.

۷۰۲۱ - صالح بن محمد الهمدانی:

من أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق.

۷۰۲۲ - صالح بن محمد:

لم یذکروه. روی محمد بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

إثبات الوصیة ص ۲۲۴.

۷۰۲۳ - صالح المری:

لم یذکروه. من عباد أهل البصرة. مذموم. کمبا ج ۱۱ / ۱۶، وجد ج ۴۶ / ۵۰. و هو ابن عبد الله. کان عامل الولید بن عبد الملک علی المدینة. أراد ضرب الحسن

(۲۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، نهر الفرات (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد (۱)، جعفر بن محمد بن الحسن (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، مدینة البصرة (۱)، فاطمة بنت محمد (۱)، محمد الهمدانی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، نضر بن سوید (۱)، صالح بن محمد (۳)، علی بن محمد (۱)، الضرب (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)، الطب، الطبابة (۱)

المثنی ابن الحسن المجتبی علیه السلام خمسمائة سوط. فعلم مولانا السجاد علیه السلام ابن عمه الحسن دعاء الکرب، فنجا منه. کمبا ج ۱۱ / ۳۲، وکتاب الدعاء ص ۲۴۷، وجد ج ۹۵ / ۲۳۴، و ج ۴۶ / ۱۱۴.

۷۰۲۴ - صالح بن مزید (یزید):

لم یـذکروه. روی عن عبد الله بن المغیرة. وروی عنه عبد الله بن أحمد. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب مولد أبی جعفر محمد بن علی علیه السلام ص ۴۶۹.

۷۰۲۵ – صالح بن المغیرة اللخمی:

لم یذکروه. وهو من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶.

۷۰۲۷ – صالح بن منصور بن عبد الله بن جعفر بن أبی طالب علیه السلام:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۷۰۲۸ – صالح بن موسی الطلحی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روایته عن عبد الله بن الحسن بن الحسن فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۹.

۷۰۲۹ – صالح بن موسی الکاظم علیه السلام: قیل: إنه المدفون فی تجریش طهران.

۷۰۳۰ – صالح مولی بنی العذراء:

لم یـذکروه. من أصـحاب الصـادق علیه السـلام. وروی الصـدوق وغیره بإسـنادهم، عن علی بن مهزیـار، عن الحجـال، عن ثعلبـة، عن شعیب الحذاء، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۵، وجد ج ۵۲ / ۲۰۳.

۷۰۳۱ – صالح مولی علی بن یقطین:

لم یذکروه. روی الحسن بن علی بن یوسف، عنه، عن علی بن یقطین.

(۲۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السـلام (۱)، أبو طالب علیه السـلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبـد الله بن جعفر الطیـار بن أبی طالب علیه السـلام (۱)، عبـد الله بـن الحسن (ع) (۱)، مدینـة طهران (۱)، صالح مـولی علی بن یقطین (۱)، الحسـن بن علی بن یوسـف (۱)، عبـد الله بـن المغیرة (۱)، صالح بن موسـی الطلحی (۱)، صالـح بن مزید (یزید) (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، علی بن یقطین (۱)، صالح بن منصور (۱)، الشهادة (۱) التهذیب ج ۹ باب میراث الموالی مع ذوی الرحم ص ۳۳۰، والاستبصار ج ۴ / ۱۷۲.

۷۰۳۲ – صالح بن میثم التمار المشهور رحمه الله:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله وسلامه علیهما.

وروی العلامة فی صه عن العقیقی أنه قال له الباقر علیه السلام: إنی أحبک وأباک حبا شدیدا.

جملـة من روایاته الدالة علی حسـنه وکماله: منها روایة المفید عن صـفوان بن یحیی، عن یعقوب بن شـعیب، عنه، عن کتاب أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

کمبا ج ۷ / ۳۷۵.

وروی العیاشی عنه، عن الباقر علیه السلام – الخ. ج ۱۳ / ۲۱۲، و ج ۹ / ۲۳۲، وجد ج ۳۷ / ۲۳۳، و ج ۲۷ / ۸۳، و ج ۵۳ / ۵۰.

وروی عنه عمران الهیثمی. کامل الزیارات باب ۵۰.

وروی عن أبی جعفر علیه السلام. وروی عنه فضیل الرسان. تفسیر القمی سورة نوح.

۷۰۳۳ – صالح بن نبط:

لم یـذکروه. روی النعمانی ص ۱۰۴ بإسـناده، عن سـماعة، عنه وبکر المثنی، عن مولانا أبی جعفر الباقر صلوات الله علیه، وکمبا ج ۱۳ ص ۱۴۰، وجد ج ۵۲ / ۱۳۹.

۷۰۳۴ – صالح بن النضر:

لم یذکروه. روی الصفار بإسناده، عنه، عن یونس، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام حدیث عرض الاعمال علی الله ورسوله والأئمة صلوات الله علیهم.

کمبا ج ۷ / ۷۲، وجد ج ۲۳ / ۳۴۶.

۷۰۳۵ – صالح بن نوح:

لم یذکروه. روی محمد بن حماد الشاسی عنه، عن زید بن المعدل. ذکره کش

(۲۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۴)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، یعقوب بن شعیب (۱)، صالح بن نوح (۱)، محمد بن حماد (۱)، سورة نوح (۱)، الصّلاة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

فی آخر ترجمة سلمان.

۷۰۳۶ – صالح النیلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه ابن سنان وعلی بن الحکم و محمد بن صدقة وصفوان. أشار إلی مواضع روایاته فی کا و یب وصا الخوئی ج ۹ / ۹۱. وهو ابن الحکم المذکور.

۷۰۳۷ – صالح بن واقد الطبری:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا الکاظم علیه السلام. ما یفید مدحه و جلالته وأنه مورد ألطافه. کمبا ج ۱۱ / ۲۵۰، وجد ج ۴۸ / ۶۶.

۷۰۳۸ – صالح بن وصیف:

من المنحرفین، کما تقدم فی صالح بن علی. وراجع کمبا ج ۱۲ / ۱۷۱ و ۱۷۲، وجد ج ۵۰ / ۳۰۸ و ۳۱۲.

۷۰۳۹ – صالح بن وهب المزنی:

خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۵ و ۲۰۶، وجد ج ۴۵ / ۵۴، و ۵۹.

۷۰۴۰ – صالح بن هیثم الأسدی:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

کتاب الایمان ص ۸۰، وجد ج ۶۷ / ۳۰۴.

روی الصباح المزنی عنه أنه مع عبایة بن ربعی دخلا علی حبابة الوالبیة، و ذکرا شفاء وضحها ببرکة الحسین علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۲۴۰.

وروی القمی فی آخر سورة نوح عن فضیل الرسان، عنه قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام – الخ. وتفسیر البرهان: صالح بن میثم.

۷۰۴۱ – صالح بن یزید:

روی محمد بن سنان عنه، عن الصادق علیه السلام. کما فی جا مج ۷.

(۲۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، حبابة الوالبیة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبایة بن ربعی (۱)، صالح بن یزید (۱)، صالح النیلی (۱)، صالح بن وصیف (۱)، صالح بن میثم

(۱)، علی بن الحکم (۱)، صالح بن علی (۱)، صباح المزنی (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن صدقة (۱)، سورة نوح (۱)

۷۰۴۲ – صالح بن یزید العتکی الکوفی:

عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۷۰۴۳ – صامت:

لم یذکروه. روی هارون بن خارجة عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب ۲۰۱ ص ۵۲۶ ح ۵.

۷۰۴۴ – صامت أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی محمد بن علی عنه، عن یحیی بن مساور، عن أبی جعفر علیه السلام السلام فی قوله: (وقل اعملوا فسیری الله عملکم ورسوله والمؤمنون): هو و الله علی بن أبی طالب علیه السلام. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب ۲۹ ص ۲۲۰.

۷۰۴۵ – صامت بیاع الهروی:

من أصحاب الباقر علیه السلام. روی سدیر عنه، عن مولانا الباقر علیه السلام ذم المرجئة. کمبا ج ۷ / ۷۵، وجد ج ۲۳ / ۳۶۲.

۷۰۴۶ – الصامت بن قنسلی الفوطی: من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۸.

۷۰۴۷ – صائد النهدی:

کذاب ملعون، أفاک أثیم، تنزل الشیطان علیه، کما قاله الصادق علیه السلام. وتقدم فی الحارث الشامی.

۷۰۴۸ – صباح:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه ابنه عبد الوهاب. وسیأتی مع وصف الطنافسی.

۷۰۴۹ – صباح الأزرق:

قال المامقانی: لم أقف فیه إلا علی روایة صفوان بن یحیی عنه. وعن التعلیقة

(۲۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، صامت بیاع الهروی (۱)، صامت أبو عبد الله (۱)، هارون بن خارجة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الحارث الشامی (۱)، صائد النهدی (۱)، صالح بن یزید (۱)، صباح الأزرق (۱)، محمد بن علی (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)

استظهار کونه ابن عبد الحمید الآتی.

أقول: ولقد وقفت بحمد الله تعالی علی روایة ابن بکیر أیضا عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول فی قول الله عز وجل: (إن الذین آمنوا وعملوا الصالحات) – الآیة: هو أمیر المؤمنین وشیعته. کمبا ج ۷ / ۸۱، وجد ج ۲۳ / ۳۸۹.

۷۰۵۰ – صباح الحذاء الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. له کتاب رواه عنه عبیس بن هشام. و عن الوحید اتحاده مع ابن صبیح الثقة الآتی.

روی المفید بإسناده الصحیح عن ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی حمزة الثمالی، عن الباقر علیه السلام روایة شریفة. کمبا ج ۳ / ۲۴۱، وجد ج ۷ / ۱۷۱.

روی الحسن بن محبوب عنه. کامل الزیارات باب ۲۷ ح ۱۳.

روی عن الکاظم علیه السلام. فقد روی موسی بن القاسم عنه قال: سمعت موسی بن جعفر علیه السلام – الخ. الکافی ج ۴ کتاب الحج ص ۲۸۳. ورواه فی یب ج ۵ / ۴۹ عنه مثله.

وروی محمد بن یحیی الصیرفی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال: سأله زرارة وأنا حاضر – الخ. التوحید للصدوق باب الاستطاعة.

۷۰۵۱ – صباح بن خاقان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی باب المروة ص ۲۵۷ عن الصفار، عن أحمد بن أبی عبد الله (یعنی البرقی)، عن عبد الرحمن بن العباس بن الفضل، عنه، عن عمرو بن عثمان التیمی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. ورواه فی کمبا ج ۱۶ / ۸۸، وجد ج ۷۶ / ۳۱۲.

۷۰۵۲ – صباح الزعفرانی:

روی أبو بصیر عنه، عن حماد بن خالد. یب ج ۷ باب التلقی والحکرة ص ۱۰۲. ولعله صباح بن محمد الزعفرانی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

(۲۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، أبو بصیر (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، محمد بن یحیی الصیرفی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، موسی بن القاسم (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، صباح الزعفرانی (۱)، عبیس بن هشام (۱)، محمد الزعفرانی (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، حماد بن خالد (۱)، صباح الحذاء (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، عبد الحمید (۱)، الحج (۱)

۷۰۵۳ – صباح بن سیابة الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. أخو عبد الرحمن. من الأجلة. فقد روی الکلینی فی الکافی فی الصحیح کتاب الایمان باب ۲۱ عن محمد بن سنان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: ما أنتم والبراءة یبرأ بعضکم من بعض؟! إن المؤمنین بعضهم أفضل من بعض، وبعضهم أکثر صلاة من بعض، وبعضهم أنفذ بصرا من بعض. وهی الدرجات.

وفی روضة الکافی ح ۴۹۵ عن عمر بن أبان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: إن الرجل لیحبکم وما یدری ما تقولون، فیدخله الله عز وجل الجنة.

وإن الرجل لیبغضکم وما یدری ما تقولون، فیدخله الله عز وجل النار – الخبر.

۷۰۵۴ – صباح بن صبیح الحذاء الفزاری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة عین بالاتفاق. وهو إمام مسجد دار اللؤلؤ بالکوفة. وله کتاب رواه عنه جماعة.

۷۰۵۵ – صباح بن عبد الحمید الأزرق الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه صفوان بن یحیی ومحمد بن سنان وثعلبة. کذا فی جامع الرواة وغیره.

وظفرت بحمد الله تعالی علی روایة محمد بن أبی عمیر عنه. الأمالی مج ۴۷ ص ۱۶۸. ورواه فی کمبا ج ۳ / ۳، وجد ج ۵ / ۴. وتقدم فی أخیه إبراهیم أن أخویه صباح وإسماعیل.

۷۰۵۶ – صباح بن محمد بن أبی حازم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۵ عن سیف بن عمیرة، عن أبان بن إسحاق الأسدی، عنه، عن سلمان الفارسی، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. ونقله فی جد ج ۳۶ / ۳۰۳.

ولکن رأیت فی موضع آخر: الصباح بن محمد، عن أبی حازم کما فی

(۲۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، صباح بن عبد الحمید (۱)، محمد بن أبی عمیر

(۱)، صفوان بن یحیی (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، صباح بن صبیح (۱)، عمر بن أبان (۱)، صباح بن محمد (۲)، محمد بن سنان (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)

ص ۲۹۰، وکمبا ج ۹ / ۱۴۴ و ۱۴۱. ولعله متحد.

وکما فی بشا ص ۱۵۰ عنه، عنه، عن أبی حازم، عن أبی سعید الخدری، عن رسول الله صلی الله علیه وآله.

۷۰۵۷ – صباح المدائنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. مجهول، لکن روی محمد بن سنان عنه، عن المفضل مکاتبته المفصلة الدالة علی حسن حاله وحسن عقیدته. کمبا ج ۷ ص ۱۵۰، وجد ج ۲۴ / ۲۸۶ مثله. والسند هکذا: یر: علی بن إبراهیم، عن القاسم بن الربیع، عن محمد بن سنان، عنه، عن المفضل.

ورواه فی البصائر فی الطبعتین منه الجزء ۱۰ باب ۲۱: علی بن إبراهیم بن هاشم، عن القاسم بن الربیع الوراق – الخ مثله.

وروی القمی فی تفسیر سورة الزمر، عن محمد بن أبی عبد الله، عن جعفر بن محمد، عن القاسم بن الربیع، عن صباح المدائنی، عن المفضل بن عمر حدیث تفسیر قوله: (وأشرقت الأرض بنور ربها) قال: رب الأرض إمام الأرض. إذا خرج یستغنی الناس عن ضوء الشمس ونور القمر ویجتزون بنور الامام.

۷۰۵۸ – صباح بن موسی الساباطی:

هو وأخواه عمار وقیس رواه عن أبی عبد الله علیه السلام وأبی الحسن علیه السلام وکانوا ثقات فی الروایة. انتهی کلام النجاشی. ولا خلاف فی وثاقته.

۷۰۵۹ – الصباح مولی أبی عبد الله علیه السلام:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الصدوق فی الخصال عن محمد بن أبی عمیر، عن إبراهیم بن عبد الحمید، عنه قال: کنت مع أبی عبد الله – الخ، وجد ج ۶ / ۱۱۹، وکمبا ج ۳ / ۱۲۵.

(۲۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، صباح مولی أبی عبد الله (علیه السلام) (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، علی بن إبراهیم (۲)، القاسم بن الربیع (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، صباح المدائنی (۲)، صباح بن موسی (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن سنان (۲)، سورة الزمر (۱)، الجهل (۱)

۷۰۶۰ – الصباح بن نصر الهندی:

له مسائل عن الرضا علیه السلام نقلها یحیی بن زکریا اللؤلؤی، عن ریان بن شبیب.

۷۰۶۱ – الصباح بن یحیی المزنی أبو محمد الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام، ثقة بالاتفاق. له کتاب. ولعله منسوب إلی ج ده وأبوه قیس.

روی عنه محمد بن موسی خوراه وأحمد بن النضر، کما فی کتب الرجال.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۱ عن یحیی بن یعلی، عنه، عن یعقوب بن زیاد العبسی.

وروی أحمد بن العلا عنه، عن خالد بن یزید، عن الباقر علیه السلام. جد ج ۲۰ / ۲۱۵، وکمبا ج ۶ / ۵۳۲.

۷۰۶۲ – صبار مولی أبی عبد الله علیه السلام:

لم یذکروه. روی علی بن الحسن بن فضال عن محمد بن أبی حمزة، عن أبی الصباح صبیح بن عبد الله، عن صبار مولی أبی عبد الله علیه السلام قال: سألته – الخ. التهذیب ج ۴ باب علامة شهر رمضان ص ۱۶۵. لکن ذکر هذه الروایة فی الوسائل ج ۷ فی ثلاث

طبعات عن صابر - بدل صبار - ص ۱۹۴، وطبع قدیم ج ۲ / ۱۰۰.

۷۰۶۳ - صباهان بن أسبوزن الدیلمی الشیرازی الواعظ أبو منصور:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۶۰ بإسناده، عنه، عن محمد بن عیسی البکائی.

۷۰۶۴ - صبح بن دینار العلوی:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۵۳.

(۲۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، شهر رمضان المبارک (۱)، مولی أبی عبد الله علیه السلام (۲)، یحیی بن زکریا اللؤلؤی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، أبو محمد الکوفی (۱)، صباح بن یحیی (۱)، خالد بن یزید (۱)، أحمد بن النضر (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن موسی (۱)، صباح بن نصر (۱)

۷۰۶۵ - الصبیح الصائغ أبو علی:

ثقة بالاتفاق. له کتاب رواه محمد بن بکر بن جناح.

۷۰۶۶ - الصبیح بن عبد الله أبو الصباح:

لم یذکروه. تقدم فی صبار. ولعله صبیح مولی بشام الآتی.

۷۰۶۷ - الصبیح الدیلمی:

لم یذکروه. هو من ثقات خدم المأمون یتولی مولانا الرضا علیه السلام حق ولایته، کما رواه الصدوق، وهو فی کمبا ج ۱۲ / ۵۵، وجد ج ۴۹ / ۱۸۶، ودلائل الطبری ص ۱۸۴.

۷۰۶۸ - الصبیح مولی أم سلمة:

روی عن زید بن أرقم، عن النبی صلی الله علیه وآله أنه قال لعلی وفاطمة والحسن والحسین صلوات الله علیهم: أنا حرب لمن حاربتم وسلم لمن سالمتم. بشا ص ۶۱ و ۶۴.

۷۰۶۹ - صبیح أبو الصباح مولی بسام ابن عبد الله الصیرفی:

هکذا ذکره النجاشی وقال: له کتاب یرویه عنه جماعة منهم صفوان بن یحیی.

والشیخ فی باب أصحاب الصادق (۲۹) قال: صبیح أبو الصباح مولی بسام.

ولم یذکر اسم أبیه.

۷۰۷۰ - صبرة بن شتمان:

لم یذکروه. هو من مخلصی شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام. جملة من کلماته الدالة علی ذلک. کمبا ج ۸ / ۶۷۷.

ولعله صبرة بن شیمان الأزدی، کان رئیسا علی الأزد عند المسیر إلی صفین.

کتاب صفین ص ۱۱۷.

(۲۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، أبو الصباح مولی بسام (۲)، محمد بن بکر بن جناح (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صبیح الصائغ (۱)، أبو الصباح (۱)، زید بن أرقم (۱)، الصدق (۱)، الحرب (۱)

۷۰۷۱ – صبیرة بن سعد:

من المعمرین. عاش مائة وثمانین سنة. وأدرک الاسلام. وهلک فجأة.

کمبا ج ۱۳ / ۶۵، وجد ج ۵۱ / ۲۴۵.

۷۰۷۲ – الصحاف الکوفی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الکاظم علیه السلام یروی عنه. الطب ص ۳۰.

۷۰۷۳ – صخر بن حرب أبو سفیان:

والد معاویة. من رؤساء المنافقین. خبیث ملعون. لحق بالنار سنة إحدی أو ثنتین أو أربع وثلاثین وله ۸۸ – ۹۳ سنة.

روایته عن رسول الله صلی الله علیه وآله فی خلافة أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۶ / ۲۱۶ و کمبا ج ۳ / ۱۵۲.

۷۰۷۴ – صخر بن حکم الفرازی أو الفزاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۶۵، عن الحارث بن حصیرة، عنه، عن حیان بن الحارث الأزدی – الخ، حدیث تسییر أبی ذر إلی ربذة. و نقله حدیث الرایات الخمس، وشر الأولین والآخرین اثنا عشر، ستة من الأولین، و ستة من الآخرین، وجد ج ۳۷ / ۳۴۱ و ۳۴۴ و ۳۲۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۸ و ۲۵۹ و ۲۵۵.

وروی الحارث بن الحصیرة عنه، عمن حدثه، عن عمرو بن الحمق الخزاعی – الخ. ختص ص ۱۵.

۷۰۷۵ – صخر بن قیس: هو الأحنف المذکور.

۷۰۷۶ – صدقة:

والد مصدق بن صدقة. قال الخوئی: تقدم توثیقه عن علی بن الحسن فی ترجمة الحسن بن صدقة المدائنی.

(۲۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، حیان بن الحارث (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن صدقة (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، علی بن الحسن (۱)، مصدق بن صدقة (۱)، صخر بن حرب (۱)، النفاق (۱)، الخمس (۱)، التصدّق (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۷۰۷۷ – صدقة بن أبی موسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۴۰ عن العباس بن عمرو، عنه، عن أبی نضرة، عن مولانا الباقر علیه السلام حدیث لوح جابر المشهور – الخ، وجد ج ۳۶ / ۱۹۳، وکمبا ج ۹ / ۱۲۰.

۷۰۷۸ – صدقة الأحدب:

روی ابن إدریس فی آخر السرائر من جامع البرنطی عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۲۱ / ۸۸، وجد ج ۹۹ / ۳۷۴.

وفی الکافی کتاب الایمان باب ۸۳، بإسناده عن الحکم بن أیمن، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وروی محمد بن عیسی، عنه، عن داود الابزاری، عن موسی الکاظم علیه السلام.

وعده الشیخ والبرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

وروی محمد بن سنان عن هارون بن خارجة، عن صدقة، عن رجل من أهل حلوان، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب السعی فی حاجة المؤمن ص ۱۹۷.

۷۰۷۹ – صدقة بن بندار القمی أبو سهل:

ثقة خیر بالاتفاق. له کتاب التجمل والمروة. حسن صحیح الحدیث. مات سنة ۳۰۱.

۷۰۸۰ – صدقة بن حسان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۷۳ عن أحمد بن الحسن، عنه، عن مهران بن أبی نصر، عن یعقوب بن شعیب – الخ، وجد ج ۱۴ / ۲۳۹، و کمبا ج ۵ / ۳۸۹.

(۲۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، مهران بن أبی نصر (۱)، داود الابزاری (۱)، هارون بن خارجة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، العباس بن عمرو (۱)، یعقوب بن شعیب (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، صدقة بن بندار (۱)، صدقة الأحدب (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن سنان (۱)، التصدّق (۳)

۷۰۸۱ – صدقة الحلوانی:

لم یذکروه. وله حدیث فی طوافه مع مولانا الصادق علیه السلام واعتماده علیه. وفیه دلالات علی حسنه وکماله. کتاب العشرة ص ۸۹، وجد ج ۷۴ / ۳۱۵، کا: عن هارون خارجة، عنه – الخ. ص ۳۳۲.

۷۰۸۲ – صدقة الخراسانی: عده الشیخ من أصحاب الرضا صلوات الله علیه.

۷۰۸۳ – صدقة بن سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه عن أبی بکر بن عیاش، عنه، عن جمیع بن عمیر التمیمی – الخ. جد ج ۴۰ / ۱۲۰، وکمبا ج ۹ / ۴۵۵.

۷۰۸۴ – صدقة بن عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۲ عن الحسن بن یحیی، عنه، عن هشام، روایة شریفة مهمة فی المعارف، وکمبا ج ۳ / ۷۹، وجد ج ۵ / ۲۸۳.

وقد وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام، عن الحسن بن یحیی الخشبی، عنه، عن هاشم، عن أبی قتادة الخ. جد ج ۳۶ / ۳۳۳.

وسائر روایاته فی ذلک ص ۳۲۹. والصحیح: الحسینی، لا الخشبی. وکمبا ج ۹ / ۱۵۱ و ۱۵۲.

وفی کتاب النصوص باب ۲۲ عن هشام بن خالد الدمشقی، عن الحسن بن یحیی الحسینی، عنه، عن هشام بن أبی قتادة. وکذا فی التوحید باب أنه لا یفعل بعباده إلا الأصلح.

۷۰۸۵ – صدقة بن غزوان:

لم یذکروه. روی محمد بن معقل فی سنة ۲۶۹ عن أبیه، عنه، عن أخیه سعید بن غزوان، عن یونس بن ظبیان، عن الصادق علیه السلام حدیث اختیارات الأیام. رواه السید بن طاووس، کما فی مستدرک الوسائل ج ۲ / ۳۷.

(۲۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صدقة الخراسانی (۱)، الحسن بن یحیی (۲)، یونس بن ظبیان (۱)، سعید بن غزوان (۱)، جمیع بن عمیر (۱)، محمد بن معقل (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، التصدّق (۴)

۷۰۸۶ – صدقة القتاب:

لم یذکروه. روی عن الحسن البصری، عن الباقر علیه السلام، کما فی سن باب الخمسة.

۷۰۸۷ – صدقة بن مسلم:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عد مجهولا. روی حنان وغیره عنه ما یستفاد منه حسن عقیدته. کمبا ج ۶ / ۶۹۵، و ج ۸ / ۹۸ و

۱۵۰، وجد ج ۲۲ / ۱۰۱.

۷۰۸۸ – صدقة بن موسی بن تمیم بن ربیعة أبو العباس:

لم یذکروه. روی الثقة الاجل الطبری فی بشارة المصطفی بإسناده، عن محمد بن الحسین النهاوندی، عنه، عن موسی بن جعفر، عن أبیه، عن جده صلوات الله علیهم، حدیث فضل حب علی بن أبی طالب علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۰۱، و جد ج ۳۹ / ۲۴۹.

کشف: ابن الخشاب قال: حدثنا صدقة بن موسی، عن أبیه، عن مولانا الرضا صلوات الله وسلامه علیه قال: الخلف الصالح من ولد أبی محمد الحسن بن علی علیه السلام. وهو صاحب الزمان. وهو المهدی علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۱، وجد ج ۵۱ / ۴۳.

وروی السید بإسناده، عن أحمد بن نصر، عنه، عن أبیه، عن ابن محبوب – الخ. جد ج ۴۲ / ۲۲۱، وکمبا ج ۹ / ۶۵۴.

وروی أبو علی الحسن بن الحسین بن دوما، عن أحمد بن نصر بن عبد الله بن الفتح، عن صدقة بن موسی بن تمیم بن ربیعة، عن أبیه، عن مولانا الرضا، عن آبائه علیهم السلام. مدینة المعاجز ص ۶۵.

۷۰۸۹ – صدقة بن یسار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۸۴ عن موسی بن عبیدة، عنه، حدیث خطبة الرسول صلی الله علیه وآله بعد نزول سورة الفتح.

(۲۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، موسی بن عبیدة (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن البصری (۱)، سورة الفتح (۱)، موسی بن جعفر (۱)، صدقة بن مسلم (۱)، التصدّق (۵)

۷۰۹۰ – صدیق بن عبد الله الکوفی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی القمی فی تفسیره ص ۳۵۸ عن الحسین بن سعید، عن الوشا، عن صدیق بن عبد الله، عن إسحاق بن عمار، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۶۵۸، وجد ج ۶۴ / ۲۴.

۷۰۹۱ – صدی بن عجلان الباهلی:

هو المشهور بأبی امامة. صحابی حسن من خیار أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وکان معاویة وضع علیه الحراس لئلا یهرب إلی علی علیه السلام. و مات بالشام سنة ۸۱ – ۸۶.

روایاته عن رسول الله صلی الله علیه وآله فی فضائل الأئمة وأسمائهم.

أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۵، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۵.

۷۰۹۲ – صعصعة بن سیاب: یأتی منسوبا إلی جده ناجیة.

۷۰۹۳ – صعصعة بن صوحان العبدی:

صحابی عظیم القدر من خالصی شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام.

قال المامقانی بعد نقل عدة من الروایات فی مدحه: فکون الرجل من أجلاء أصحابه وثقاتهم وعظمائهم، مما لا شبهة فیه. وشهد معه الجمل هو وأخواه زید و سبحان. وکان سبحان الخطیب قبل صعصعة. وکانت الرایة یوم الجمل بیده.

فقتل فأخذها زید. وقتل فأخذها صعصعة. وکان فصیحا خطیبا لسنا دینا.

رضوان الله علیه.

ختص: بعثه أمير المؤمنين عليه السلام إلى الخوارج. قالوا له: أرأيت لو كان على معنا فى موضعنا، أتكون معه؟ قال: نعم. قالوا: فأنت، إذا مقلد عليا دينك.

ارجع فلا دين لك. فقال لهم صعصعة: ويلكم! ألا أقلد من قلد الله فأحسن التقليد فاضطلع بأمر الله صديقا لم يزل؟! ولم يكن رسول الله صلى الله عليه وآله إذا اشتدت الحرب، قدمه فى لهواتها فيطأ صماخها بأخمصه ويخمد لهبها بحده؟!

(۲۵۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الله الكوفى (۱)، صديق بن عبد الله (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، صعصعة بن صوحان (۱)، الشام (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، الحرب (۱)، الإختيار، الخيار (۱)

- إلى أن قال: - فأين تصرفون؟! وأين تذهبون؟! وإلى من ترغبون؟! وعمن تصدفون؟! عن القمر الباهر، والسراج الزاهر، وصراط الله المستقيم، وسبيل الله المقيم! قاتلكم الله! أنى تؤفكون؟! - الخ. وهو دال على كمال معرفته و إخلاصه. فراجع كمبا ج ۸ / ۶۱۴، وجد ج ۳۳ / ۴۰۲.

وهو من شهداء وصية أمير المؤمنين عليه السلام فى صدقاته. كمبا ج ۹ / ۵۱۷ و ۶۱۶، وجد ج ۴۲ / ۷۴، و ج ۴۱ / ۴۲.

عيادة مولانا أمير المؤمنين عليه السلام لصعصعة فى مرضه وما أظهر من لطفه وعنايته ووضعه يده على جبهته. كتاب العشرة ص ۴۲، وكتاب الطهارة ص ۱۴۶، وكتاب الكفر ص ۱۴۰، وكمبا ج ۹ / ۶۳۵، و ج ۱۷ / ۱۰۷، و ج ۱۲ / ۱۴، و ج ۷ / ۴۳، و ج ۸ / ۷۳۴، وجد ج ۷۷ / ۴۰۳، و ج ۷۴ / ۱۴۸، و ج ۸۱ / ۲۲۶، و ج ۷۳ / ۲۹۰، و ج ۴۹ / ۴۹، و ج ۲۳ / ۲۱۱، و ج ۴۲ / ۱۴۵ و ۱۴۶.

سؤاله عن أمير المؤمنين عليه السلام عن خروج الدجال. كمبا ج ۱۳ / ۱۵۳، و جد ج ۵۲ / ۱۹۲.

اعتراضه على معاوية فى مسجد دمشق وذمه له ولأهل الشام. كمبا ج ۱۰ / ۱۳۱، وجد ج ۴۴ / ۱۳۲.

تنبيه الخواطر: الأحنف: شكوت إلى عمى صعصعة وجعا فى بطنى. فنهرنى ثم قال: يا ابن أخى، إذا نزل بك شىء، فلا تشكه إلى أحد. فإن الناس رجلان:

صديق تسوؤه، وعدو تسره. والذى بك لا تشكه إلى مخلوق مثلك لا يقدر على دفع مثله عن نفسه، ولكن إلى من ابتلاك به فهو قادر أن يفرج عنك. يا ابن أخى، إحدى عينى هاتين ما أبصر بها سهلا ولا جبلا منذ أربعين سنة وما اطلع على ذلك امرأتى ولا أحد من أهلى. جد ج ۴۲ / ۱۵۷، وكمبا ج ۹ / ۶۳۸.

وعن مروج الذهب أن صعصعة عم الأحنف ليس ابن صوحان بل هو صعصعة بن معاوية.

عيادته أمير المؤمنين عليه السلام لما ضربه ابن ملجم وقوله للاذن: قل له:

يرحمك الله يا أمير المؤمنين حيا وميتا. فلقد كان الله فى صدرك عظيما. ولقد كنت

(۲۶۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۴)، كتاب مروج الذهب للمسعودى (۱)، ابن ملجم المرادى لعنه الله (۱)، الشام (۱)، دمشق (۱)، الضرب (۱)، المرض (۱)، الشهادة (۱)، السجود (۱)، الوصية (۱)

بذات الله عليما. فأبلغه الاذن إليه، فقال: قل له: وأنت يرحمك الله. فلقد كنت خفيف المؤونة كثير المعونة. جد ج ۴۲ / ۲۳۴، وكمبا ج ۹ / ۶۵۷.

اشعاره فى مرثية أمير المؤمنين عليه السلام ص ۶۵۹.

ولما ألحد أمير المؤمنين عليه السلام فى قبره، وقف على القبر ووضع إحدى يديه على فؤاده والأخرى قد أخذ بها التراب ويضرب به

رأسه ویخاطب أمیر المؤمنین علیه السلام بکلمات شریفة ویندبه بجملات لطیفة تدل علی کمال معرفته وقوة إیمانه، وبکی وأبکی کل من کان معه. جد ج ۴۲ / ۲۹۵، وکمبا ج ۵۹ / ۶۷۵.

تسیر سعید بن العاص عامل عثمان علی الکوفة صعصعة مع جمع من عظماء الشیعة إلی معاویة بالشام. وورودهم علیه، وشرح ما جری بینه وبین معاویة.

کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۳۳.

ترجمته وبیان مدائحه. ص ۴۳. وبیان ما جری بینه وبین عثمان. ص ۱۴۷.

ذم صعصعة لمعاویة، مع أنه فی حبسه مخاطبا له، وما جری بینهما.

ص ۱۷۴ - ۱۷۶.

أخوه زید تقدم. وأولاده صوحان وعکرمة ومحمد یأتون. وفی السقیفة جملات وافیة فی أحواله.

۷۰۹۴ - صعصعة بن معاویة التمیمی:

عم الأحنف بن قیس التمیمی، کما عن مروج الذهب.

۷۰۹۵ - صعصعة بن ناجیة:

جد الفرزدق الشاعر. من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وکان فی الجاهلیة یفتدی الموؤودة، أعنی البنات التی کانوا یدفنوهن حیات. وقد أحیی ثلاثمائة وستین موؤودة یشتری کل واحدة منهن بناقتین وجمل. ووعده رسول الله صلی الله علیه وآله أن یؤجر علیه حیث أسلم.

(۲۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، کتاب مروج الذهب للمسعودی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، الأحنف بن قیس (۱)، الشام (۱)، السقیفة (۱)، القبر (۲)

۷۰۹۶ - صعصعة بن ناجیة:

روی الطبری فی دلائل الإمامة عن الحسین بن إبراهیم القمی، عن علی بن محمد العسکری، عنه، عن زید بن موسی، عن أبیه، عن جده جعفر بن محمد الصادق علیه السلام - الخ. کتاب الطهارة ص ۱۱۸، وجد ج ۸۱ / ۱۱۲.

ثم رأیته فی کتاب الدلائل ص ۵۲ عن الحسین بن إبراهیم بن علی بن عیسی المعروف بابن الخیاط القمی، عن علی بن محمد بن جعفر العسکری، عن صعصعة بن سیاب بن ناجیة، عن زید بن موسی - الخ.

۷۰۹۷ - صغیر (صفیر):

لم یذکروه. هو من موالی أبی عبد الله علیه السلام. قال علیه السلام فی حقه:

خائن فاحذروه. کما فی روایة کش فی ترجمة معتب.

۷۰۹۸ - صفوان الأکحل:

لم یذکروه. هو من خواص شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام. جاء إلی أمیر المؤمنین علیه السلام وقال: أنا رجل من شیعتک وعلی ذنوب. فأرید أن تطهرنی منها فی الدنیا، لأصل إلی الآخرة وما معی ذنب. فخیره الامام بین أن یضربه بالسیف، أو یقلب علیه جدارا، أو یرمیه بنار. فاختار الاحراق بالنار للنجاة من نار الآخرة. فجاؤوا بالقصب. وأعطاه مقدحة وکبریتا وقال له: اقدح وأحرق نفسک. فان کنت من شیعتی ومحبی وعارفی، فإنک لا تحترق بالنار.

فأوقد الرجل علی نفسه واحترق القصب وکان علی الرجل ثیاب بیض فلم تعلق بها النار ولم تقربها الدخان. فقال الامام: إن شیعتنا منا. وأنا قسیم الجنة والنار.

رواه فی البحار عن کتاب الفضائل للثقة الجلیل شاذان القمی. جد ج ۴۲ / ۴۴، و کمبا ج ۹ / ۶۰۸.

۷۰۹۹ – صفوان بن أبی سلیم:

لم یذکروه. روی أبو أیوب الافراقی عنه، عن عطاء بن یشکر، عن ابن عباس،

(۲۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب الفضائل لشاذان بن جبرئیل القمی (۱)، الحسین بن إبراهیم القمی (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، علی بن محمد بن جعفر (۱)، ابن الخیاط (۱)، علی بن عیسی (۱)، زید بن موسی (۲)، جعفر بن محمد (۱)، صغیر (صفیر) (۱)، الشکر (۱)، الطهارة (۱)

عن رسول الله صلی الله علیه وآله. بشا ص ۵۲.

۷۱۰۰ – صفوان بن أُلیسع:

لم یذکروه. الطب: عن محمد بن بکیر، عن ه، عن منذر بن هامان، عن محمد بن مسلم – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۵۴۶، وکتاب الدعاء ص ۲۲۱، وجد ج ۶۲ / ۲۶۴، ج ۹۵ / ۱۵۰.

۷۱۰۱ – صفوان بن أمیة بن خلف:

ضمن لعمیر إن قتل رسول الله صلی الله علیه وآله أن یقضی دینه ویجعل بناته مع بناته. کمبا ج ۶ / ۲۶۷، وجد ج ۱۹ / ۳۲۶.

روایته عن رسول الله صلی الله علیه وآله. کتاب الاخلاق ص ۶۰، وکمبا ج ۳ / ۴۲، وجد ج ۵ / ۱۵۰، و ج ۷۰ / ۱۴۶.

وقول الصادق علیه السلام: جرت فیه ثلاث سنن – الخ. کمبا ج ۱۶ / ۱۴۰، و ج ۲۳ / ۴۲، وجد ج ۷۹ / ۱۸۲، و ج ۱۰۳ / ۱۷۶.

وفی کلمات حذیفة ذمه وأنه ممن حضر الصحیفة الملعونة وشهد بها.

۷۱۰۲ – صفوان بن أمیة الجمحی:

لم یذکروه. روی أن النبی صلی الله علیه وآله استعار منه سبعین درعا حطمیة. قیل: إنه مات بمکة سنة ۴۲. وکان ممن أسلم بعد الفتح.

۷۱۰۳ – صفوان بن حذیفة بن الیمان:

هو وأخوه سعید فازا بالشهادة بین یدی أمیر المؤمنین علیه السلام بموجب وصیة أبیهما، کما تقدم فی أبیهما.

۷۱۰۴ – صفوان بن الحکم الحناط:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۴۰۸ عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد، عن أبیه، عنه، عن زید الشحام، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ.

(۲۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، مدینة مکة المکرمة (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، صفوان بن أمیة (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، الصحیفة الملعونة (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحکم الحناط (۱)، زید الشحام (۱)، أحمد بن محمد (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۷۱۰۵ – صفوان بن حمدون الهروی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۰۲ عن أبی محمد الفحام، عنه، عن أحمد بن محمد السری (معروف بابن أبی دارم) – الخ، وکمبا ج ۲۰ / ۱۲۳، وجد ج ۹۷ / ۸۵.

۷۱۰۶ – صفوان بن سلیم:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصـدوق فی المعانی ص ۳۲۳ عن أبی سـنان العابـدی، عنه، عن عطاء بن بشار، عن أبی سـعید الخدری – الخ.

وفی کامل الزیارة ص ۱۳ عن إبراهیم بن أبی یحیی المـدنی، عنه، عن أبیه، عن النبی صـلی الله علیه وآله، الظاهر أنه الزهری، المدنی المعدود من أصحاب السجاد علیه السلام.

۷۱۰۷ – صفوان بن سلیمان:

لم یذکروه. جملة من روایاته. کمبا ج ۲۰ / ۱۲۳، وجد ج ۹۷ / ۸۴. وله روایة فی الکتب الأربعة، کما فی مفتاحها.

۷۱۰۸ – صفوان بن عیسی بن یحیی البیاع:

روی الطب ص ۱۰۰ عن أحمد بن محارب، عنه، عن عبد الرحمن بن الجهم – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۵۲۷، وجد ج ۶۲ / ۱۷۷.

وروی صفوان بن عیسی عن الحارث بن أبی ریاب، عن المسیب، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی إیضاح القاضی نعمان.

۷۱۰۹ – صفوان بن غسان: لم یذکروه. جاء إلی رسول الله صلی الله علیه وآله فقال: إنی جئت أطلب العلم. فقال: مرحبا بطالب العلم – الخ. جد ج ۱ / ۱۸۵، وکمبا ج ۱ / ۵۹.

۷۱۱۰ – صفوان بن قبیصة أبو قبیصة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۱۹ عن الحسن بن عمرو

(۲۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، أبو سـعید الخـدری (۱)، إبراهیـم بـن أبی یحیی (۱)، أحمـد بن محمد السـری (۱)، الشـیخ الصدوق (۱)، صـفوان بن سلیم (۱)، الحسن بن عمرو (۱)، الطب، الطبابة (۱)

النعمتی، عنه، عن الحارث بن سوید – الخ، وجد ج ۴۰ / ۱۹۳، وکمبا ج ۹ / ۴۷۰.

وروی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۹ بإسناده عنه، عن طارق بن شهاب، عن أمیر المؤمنین علیه السلام – الخ.

۷۱۱۱ – صفوان بن محمد الجمال:

لم یـذکروه. وقـع فی طریـق الصـدوق فی العلـل عن الـبرقی، عن القـاسم بن محمـد وغیره، عنه، عن أبی حمزة، عن أبی عبـد الله علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۸۸۱، و جد ج ۶۶ / ۳۵۳.

۷۱۱۲ – صفوان بن مهران الجمال الأسدی الکاهلی:

من أصـحاب الصادق والکاظم صـلوات الله علیهما. ثقة جلیل القدر عظیم الشأن قوی الایمان بالاتفاق. وهو الذی قال له مولانا الکاظم علیه السلام: کل شیء منک حسن جمیل ما خلا شیئا واحدا. فذکر له أنه إکراؤه جماله فی طریق مکة لهارون الرشید. فباع جماله کله لئلا یبتلی بالاکراء. وتفصیله فی کتاب العشرة ص ۲۲۰، وجد ج ۷۵ / ۳۷۶. وله کتاب.

عرضه علی الإمـام الصادق علیه السـلام إیمانه واعتقاده بالأئمـة علیهم السـلام، فقال له: رحمک الله. کمبا ج ۱۱ / ۲۰۵، وجد ج ۴۷ / ۳۳۶.

وعده المفید فی الارشاد من شیوخ أصحاب أبی عبد الله علیه السلام وخاصته وبطانته وثقاته الفقهاء الصالحین.

۷۱۱۳ – صفوان بن یحیی الأزرق:

له روایتان فی الکتب الأربعة، کما فی مفتاحها.

وکـان ممن تشـرف بزیـارة أمیر المؤمنین مع الصـادق علیهمـا السـلام وتعلم منه الزیـارة المعروفـة لأمیر المؤمنین علیه السـلام والـدعاء المعروف بعلقمة. وکان یصـلی عند قبر أمیر المؤمنین علیه السـلام عشـرین سـنة. وعلمه الصادق علیه السـلام کیفیة زیارة الحسین علیه

السلام فی الأربعین. فراجع لکل ذلک إلی کمبا

(۲۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، صفوان بن یحیی الأزرق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صفوان بن مهران (۱)، هارون الرشید (۱)، طارق بن شهاب (۱)، القاسم بن محمد (۱)، الصدق (۲)، القبر (۱)

ج ۲۲ / ۵۰ و ۱۹۱ و ۲۰۲.

زیارته لمولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وفیها معظمات الفضائل. ص ۶۶، و جد ج ۱۰۰ / ۲۷۹ و ۳۳۰، و ج ۱۰۱ / ۲۹۶ و ۳۳۱.

وأخواه حسین ومسکین. وابنه قضاعة. ویأتی حفیده محمد بن أحمد بن عبد الله بن قضاعة بن صفوان. ومن أحفاده أبو عبد الله الصفوانی محمد المذکور.

۷۱۱۴ - صفوان بن یحیی بیاع السابری أبو محمد البجلی:

ثقة ثقة عین بالاتفاق. من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. و توکل له ولمولانا الجواد صلوات الله علیه.

نقل العلامة والمامقانی عن الشیخ الطوسی أنه أوثق أهل زمانه عند أصحاب الحدیث. ویروی عن أربعین رجلا من أصحاب الصادق علیه السلام. وهو من أصحاب الاجماع.

وقال مولانا الجواد علیه السلام فی حقه وحق محمد بن سنان: رضی الله عنهما برضائی عنهما. لا خالفانی قط. وما خالفا أبی قط.

وعن الشهید فی أول الذکری أن الأصحاب أجمعوا علی قبول مراسیله وأنها کالمسانید. وله ثلاثون کتابا.

وأطال الکلام المامقانی فی مدحه وجلالته ونقل روایات مادحة له. مات سنة ۲۱۰ وبعث إلیه أبو جعفر علیه السلام بحنوطه وکفنه. وأمر إسماعیل بن موسی علیه السلام بالصلاة علیه.

وأمر الرضا علیه السلام فی روایة صحیحة محمد بن عیسی الیقطینی أن یتخذه شاهدا فی الاطلاق.

جملة من أحواله فی تتمة المنتهی ص ۱۲۵، وسفینة البحار لغة (صفا). وابنه محمد من مشائخ الصفار وسیأتی.

۷۱۱۵ - صفیر بن شجرة العامری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۹ عن برید الأصم، قصة

(۲۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن عیسی الیقطینی (۱)، عبد الله بن قضاعة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، أبو عبد الله (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الشهادة (۱)

ورود صفیر هذا علی میمونة زوجة النبی صلی الله علیه وآله وروایتها له فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام.

۷۱۱۶ - صفیر: تقدم فی صغیر.

۷۱۱۷ - الصقر بن أبی دلف الکرخی:

من أصحاب أبی الحسن الثالث صلوات الله علیه. وروی النص عنه فی ابنه الحسن والقائم صلوات الله علیهما وأنه الذی یملأ الأرض قسطا وعدلا، کما ملئت ظلما وجورا.

وروی عنه تفسیر الأیام فی قول رسول الله صلی الله علیه وآله: (لا تعادوا الأیام فتعادیکم) بالأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. وهذه

الروایة فی المعانی ص ۱۲۳، والخصال ج ۲ / ۳۲، وأمالی الصدوق ص ۳۵۰، وکمبا ج ۹ / ۱۷۰، و ج ۱۲ / ۱۴۴، و ج ۲۲ / ۲۷۹، و ج ۱۴ / ۱۹۱، وجد ج ۳۶ / ۴۱۳، و ج ۵۰ / ۱۹۴، و ج ۵۹ / ۲۰، و ج ۱۰۲ / ۲۱۰. ورواها فی ک باب ۳۷ عن علی بن إبراهیم، عن عبد الله بن أحمد الموصلی، عنه فی موضعین.

وروی علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه. العیون ج ۱ / ۱۱۴، و ج ۲ / ۲۶۲، وکمبا ج ۲۲ / ۲۲۸، وجد ج ۱۰۲ / ۴۹، والتوحید باب أنه تعالی لیس بجسم ج ۲۰.

وروی الصدوق بإسناده، عن حمدان بن سلیمان، عنه قال: سمعت أبا جعفر محمد بن علی علیه السلام یقول: إن الإمام بعدی ابنی علی. أمره أمری. وقوله قولی. وطاعته طاعتی. والإمامة بعده فی ابنه الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۷ و ۱۵۵ مکررا، و ج ۱۳ / ۷، مع زیادة التنصیص بمولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه.

نص: بإسناده، عنه، عنه مثله مع الزیادة. ص ۳۹، وجد ج ۵۰ / ۱۱۸ و ۲۳۹، و ج ۵۱ / ۳۰ و ۱۵۷.

(۲۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الصقر بن أبی دلف (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حمدان بن سلیمان (۱)، الصّلاة (۲)

۷۱۱۸ - صقعب بن زهیر:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم عن عمر بن سعد، عنه قضایا صفین. کتاب صفین ص ۱۱ و ۵۱۹.

۷۱۱۹ - صقیل:

جاریة الإمام العسکری علیه السلام. حضرت موت الامام. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۶، وجد ج ۵۰ / ۳۳۱. ویقال لام مولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه:

صقیل، لما اعتراها من النور والجلاء بسبب الحمل المنور. کمبا ج ۱۳ / ۳، وجد ج ۵۱ / ۱۵.

۷۱۲۰ - الصلت بن الحر الجعفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. له کتاب رواه یحیی بن زکریا بن شیبان.

أقول: روایته المفیدة حسنه وکماله فی کمبا ج ۹ / ۷۰، وجد ج ۳۵ / ۳۶۹، و فس آخر سورة الشوری.

۷۱۲۱ - الصلت الخزاز:

لم یذکروه. روی سعد بن سعد، عن عبد الله بن الحسین، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۴ کتاب الصیام باب الأهلة ص ۷۷.

۷۱۲۲ - صلة بن زفر:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۷ بإسناده، عن إسماعیل بن رجاء الزبیدی، عن موسی بن عبد الله بن یزید، عنه، أنه قال لحذیفة بن الیمان: إن هذه الفتنة قد وقعت، فما تأمرنی تأمرنی؟ قال: إذا أنت فرغت من دفنی، فشد علی راحلتک و الحق بعلی. فإنه علی الحق والحق لا یفارقه، وکمبا ج ۶ / ۶۹۷، وجد ج ۲۲ / ۱۰۹.

۷۱۲۳ - الصلت بن الشریف بن جعفر بن الشریف الجرجانی:

لم یذکروه. هو من أولیاء الأئمة صلوات الله علیهم. أخبر به الإمام أبو محمد

(۲۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، الصلت بن الحر (۱)، الصلت الخزاز (۱)، سورة الشوری (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، سعد بن سعد (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الصّلاة (۱)

العسکری علیه السلام قبل ولادته. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۱، وجد ج ۵۰ / ۲۶۲.

۷۱۲۴ – الصلت بن عبد الله بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب:

لم یذکروه. هو صهر أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۲۱، وجد ج ۴۲ / ۹۲.

۷۱۲۵ – الصلت بن العلاء:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۳ فی روایة شریفة.

۷۱۲۶ – الصلت بن ناجیة الغلابی:

لم یذکروه. خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۵، وجد ج ۴۵ / ۳۶۰.

۷۱۲۷ – الصلت بن یزید بن أبی الصلت التیمی:

لم یذکروه. روی نصر فی کتاب صفین ص ۲۹۰ عن عمر، عنه قضایا صفین.

۷۱۲۸ – الصلتان العبدی: لم یذکروه. هو ناقل قضایا صفین، کما فی کتاب صفین.

۷۱۲۹ – الصلصال بن الدلهمس:

لم یذکروه. هو اسم شاعر من صحابة رسول الله صلی الله علیه وآله. جملة من أشعاره. کمبا ج ۱۷ / ۵۰، وکتاب الالخاق ص ۱۶۳، وجد ج ۷۱ / ۱۷۱، و ج ۷۷ / ۱۷۶.

۷۱۳۰ – صمصم بن زرعة:

لم یذکروه. جملة من روایاته. جد ج ۶ / ۶، وکمبا ج ۳ / ۹۴.

وذکره فی الروضات ط ۲ ص ۵۶۹.

۷۱۳۱ – الصنابجی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی عنه شریک بن سلمة بن کهیل.

بشا ص ۲۷۷.

(۲۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، نوفل بن الحارث (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

۷۱۳۲ – صندل:

جاهل عامی. لأنه قال للصادق علیه السلام: إن هؤلاء الشباب یحیؤون عنک بأحادیث منکرة. یعنی بها قوله: إن الله یغضب لغضب فاطمة ویرضی لرضاها. قال: ألستم رویتم فیما تروون أن الله لیغضب لغضب عبده المؤمن ویرضی لرضاه؟! قال: بلی. فما تنکرون أن تکون فاطمة مؤمنة یغضب الله لغضبها ویرضی لرضاها؟! فقال: الله أعلم حیث یجعل رسالته. کما نقله الصدوق فی أمالیه ص ۲۳۱، وکمبا ج ۱۰ / ۸، وجد ج ۴۳ / ۲۲.

۷۱۳۳ – صندل:

عـده من رواياته. كمبا ج ۱۰ / ۲۴۷، و ج ۱۱ / ۱۴۰، وجد ج ۴۵ / ۲۱۳، و ج ۴۷ / ۱۲۶، وختص ص ۸۳، ودلائل الإمامة للطبری ص ۱۱۸.

والظاهر أنه الذی روی عنه الحسن بن علی بن فضال المعدود من أصحاب الكاظم، كما فی رجال الشيخ.

وروی سيف بن عميرة عنه، عن هارون بن خارجة. كامل الزيارات باب ۱۳ فضل الفرات ح ۱۵.

وروی عنه محمد بن علی بن النعمان والحسن بن علی بن أبی حمزة ومحمد بن زياد وأحمد بن إدريس، كما فی كا و يب. أشار إليها الخوئی فی رجاله ج ۹ / ۱۴۵.

۷۱۳۴ - صندل الخياط:

روی الحسين بن عبد الرحمن عنه، عن زيد الشحام. الكافی ج ۱ كتاب الحجة باب التفويض إلی رسول الله وإلی الأئمة فی أمر الدين ص ۲۶۸.

۷۱۳۵ - صنعی أو صنيعی بن عبد الرحمن بن محمد بن علی بن هيار:

لم يـذكروه. روی عن أبيه عن جـده علی بن هيـار، عن رسول الله صـلی الله عليه وآله. أمالی الشـيخ ج ۲ / ۱۳۲، وكمبا ج ۱۶ / ۱۴۹، وجد ج ۷۹ / ۲۶۱.

(۲۷۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السـلام (۱)، كتاب أمالی الصدوق (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، نهر الفرات (۱)، محمد بن علی بن النعمان (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، هارون بن خارجة (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أحمد بن إدريس (۱)، سيف بن عميرة (۱)، صندل الخياط (۱)، زيد الشحام (۱)، محمد بن علی (۱)

۷۱۳۶ - صوحان بن صعصعة بن صوحان:

لم يـذكروه. كـان زمنـا عنـد مجیء مولانا علی بن الحسـين السـجاد عليه السـلام مع أهل البيت إلی المدينـة عنـد رجوعهم من الشام، فاعتذر إلی السجاد عليه السلام. فأجابه بقبول معذرته وحسن الظن فيه، وشكر له وترحم علی أبيه.

كمبا ج ۱۰ / ۲۲۹، وجد ج ۴۵ / ۱۴۹.

۷۱۳۷ - صهال القصاب:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. روی العياشی، عنه، عن الصادق، كما فی مجمع البيان سورة الحديد.

۷۱۳۸ - صهيب:

لم يذكروه. هو من خيار أصحاب رسول الله صلی الله عليه وآله.

ما يدل علی مدحه وجلالته. كمبا ج ۶ / ۲۷۳، وجد ج ۱۷ / ۳۱۹.

وروی العامة أن عليا عليه السـلام جاء فی نفر من المسلمين نحو سلمان و أبی ذر والمقداد وبلال وخباب وصهيب إلی رسول الله صلی الله عليه وآله.

فسـخر بهم أبو جهل والمنافقون، فضـحكوا وتغامزوا. فأنزل الله تعالی: (إن الذين أجرموا كانوا من الذين آمنوا يضحكون). كمبا ج ۹ / ۳۶۹، وجد ج ۳۹ / ۲۲۴.

۷۱۳۹ - صهيب:

كان عبـدا سوءا يبكی علی عمر، كما قاله الصادق عليه السـلام. وفی روايـة أخری: لعن الله صـهيبا! فإنه كان يعادينا. كمبا ج ۶ / ۷۰۵، وجد ج ۲۲ / ۱۴۲.

ویظهر من الأخبار المذکورة فی البحار المنقولة فی السفینة أن الخاطئة أرسلته فی أیام مرض رسول الله صلی الله علیه وآله إلی أبیها حتی یرجع أبوها و من معه من جیش أسامة، وأرسلته أیضا إلی أبیها لیأتی المسجد ویصلی بالناس.

فجاء إلی المسجد وقام فی محراب رسول الله وحوله عمر وأبو عبیدة وسالم و صهیب.

فجاء الرسول صلی الله علیه وآله ونحاه. وکان صهیب ممن حضر

(۲۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب مجمع البیان للطبرسی (۱)، صعصعة بن صوحان (۱)، سورة الحدید (۱)، الشام (۱)، الظنّ (۱)، الجهل (۱)، السجود (۲)، المرض (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

الصحیفة الملعونة وشهد فیها. وأمر عمر صهیبا أن یصلی بالناس فی أیام احتضاره. واجتمع المنافقون فی دار صهیب الرومی لیقولوا فی رسول الله وعلی صلوات الله علیهما ما نالوا منهما. فراجع إلیه وإلی سائر ذمومه فیه.

۷۱۴۰ - صهیب أبو حکیم الصیرفی الکوفی:

جد حنان بن سدیر. من أصحاب أمیر المؤمنین والسجاد صلوات الله علیهما.

ولعله الذی نزله فی حقه وحق بلال وعمار وخباب قوله تعالی: (و لا تطرد الذین یدعون ربهم بالغداة والعشی یریدون وجهه). وقوله (واصبر نفسک مع الذین یدعون ربهم) - الآیة. وتقدم فی حفیده سدیر ما یتعلق به.

وروی عن میثم خبر صلبه. وهو أحد السبعة الذین حملوا جنازة میثم بعد صلبه ودفنون. وتأتی الروایة فی میثم.

۷۱۴۱ - صهیب بن سنان الرومی:

رسول رسول الله صلی الله علیه وآله مع جمع إلی نصاری نجران. کمبا ج ۶ / ۶۴۱، وجد ج ۲۱ / ۲۸۷. ولعله متحد مع سابقه.

وکان صهیب الرومی من السباق، کما قاله أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۶ / ۷۴۹، وجد ج ۲۲ / ۳۲۵.

عن ابن عباس: أول من یشفع فی الروم المسلمین صهیب. کمبا ج ۳ / ۳۰۱، وجد ج ۸ / ۴۳.

ذمه فی کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام إلی حذیفة. معادن الحکمة ص ۸۷ - ۹۰.

۷۱۴۲ - صهیب بن عباد بن صهیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۱۸ عن الحسن بن علی العدوی، عنه، عن أبیه، عن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام، حدیث أن رسول الله قضی بالیمین مع الشاهد الواحد، وأن علیا قضی به بالعراق.

(۲۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، دولة العراق (۱)، صهیب أبو حکیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الصحیفة الملعونة (۱)، صهیب بن سنان (۱)، عباد بن صهیب (۱)، حنان بن سدیر (۱)، الحسن بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، النفاق (۱)

روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۵۴ عن علی بن ماهان، عن عمه، عنه، عن جعفر الصادق علیه السلام.

روی الشیخ بإسناده، عن الحسن بن علی بن زکریا، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام حدیثا شریفا فی الفضائل. کتاب الایمان ص ۱۲۰، وجد ج ۶۸ / ۶۹.

روی البرقی، عن الطالقانی، عن العدوی، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام روایة أخری. کمبا ج ۱۶ / ۹۲، وجد ج ۷۶ / ۳۲۲.

ویأتی أبوه.

وروی محمد بن همان، عن الحسین بن زکریا، عن صهیب بن عباد بن صهیب، عن أبی عبد الله، عن آبائه صلوات الله علیهم.

مستدرک الوسائل ج ۲ / ۲۵.

۷۱۴۳ – صیفی بن ریاح أبو أکثم:

من المعمرین. عاش مائتی سنة وسبعین سنة.

جملة من کلماته فی کمبا ج ۱۳ / ۶۵، وجد ج ۵۱ / ۲۴۷.

۷۱۴۴ – صیفی بن فسیل الشیبانی:

من خواص أمیر المؤمنین علیه السلام، عظیم الشأن، قوی الایمان. من أصحاب حجر بن عدی، من الذین قتلوا معه.

جملة من حالاته الدالة علی کمال إیمانه ومعرفته. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۱۹ و ۱۲۰، و ج ۱۱ / ۴۵.

وفیه أنه لما جیء به إلی زیاد، قال زیاد: یا عدو الله! ما تقول فی أبی تراب؟

فقال: ذاک أبو الحسن والحسین. فقال له صاحب الشرطة. أیقول لک الأمیر هو أبو تراب وتقول أنت لا؟! قال: أفإن کذب الأمیر، أردت أن أکذب وأشهد له بالباطل کما شهد؟!

قال له زیاد: وهذا أیضا مع ذنبک. علی بالعصا. فأتی بها. فقال: ما قولک فی علی؟ قال: أحسن قول أنا قائله فی عبد من عبید الله، أقوله فی أمیر المؤمنین. قال:

اضربوا عاتقه بالعصا حتی یلصق بالأرض. فضرب حتی لصق بالأرض.

(۲۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الحسن بن علی بن زکریا (۱)، حجر بن عدی الکندی (۱)، الحسین بن زکریا (۱)، صیفی بن فسیل (۱)، الکذب، التکذیب (۲)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

ثم قال: اقلعوا عنه. ما قولک فی علی؟ قال: والله لو شرحتنی بالمواسی و المدی، ما قلت إلا ما سمعت منی. قال: لتلعننه أو لأضربن عنقک. قال: إذا والله أسعد وتشقی. فأوقروه فی الحدید وأطرحوه فی السجن. ثم قتل مع أصحاب حجر.

رضوان الله علیهم أجمعین.

وحکی عن البرقی أنه کان ممن خدم علیا صلوات ا لله علیه. وهو جد عبد الملک بن هارون بن عنترة.

(۲۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: عبد الملک بن هارون بن عنترة (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

باب الضاد

باب الضاد ۷۱۴۵ – ضامن بن شدقم الحسینی المدنی:

لم یذکروه. له کتاب تحفة الأزهار. وکان حیا سنة ۱۰۸۸. ونقل عنه فی کتاب رجال بحر العلوم ج ۱ / ۴۳۵ و ۴۴۰ و ۴۴۳.

۷۱۴۶ – الضباح بن محارب:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی جعفر علیه السلام، کما روی الطب، عن أحمد بن إبراهیم بن ریاح، عنه. کمبا ج ۱۴ / ۵۲۹، وجد ج ۶۲ / ۱۸۶. لکن فی المصدر:

الصباح – بالمهملة.

۷۱۴۷ – الضباع بن نصر الهندی:

لم یذکروه. له مسائل مهمة عن مولانا الرضا علیه السلام تدل علی کماله.

رواها ابن شهرآشوب فی المناقب، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۳۳۰ و ۴۶۰ و ۲۱، و ج ۳ / ۱۲۳، وجد ج ۶ / ۱۱۱، و ج ۶۰ / ۱۸۰، و ج ۶۱ / ۲۵۰، و ج ۵۷ / ۸۹.

۷۱۴۸ – ضب بن عاصم الأسدی:

لم یذکروه. وهو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم النهروان.

کمبا ج ۹ / ۵۸۳، وجد ج ۴۱ / ۳۰۷.

۷۱۴۹ – ضبیعة بن عمرو:

لم یذکروه. ذکره السید فی الزیارة من شهداء الطف. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد

(۲۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الشهادة (۲)، الطب، الطبابة (۱)

ج ۱۰۱ / ۳۴۱، وکذا فی الاقبال.

۷۱۵۰ – الضحاک أبو مالک الحضرمی:

عد من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله وسلامه علیهما. ثقة بالاتفاق. وله کتاب فی التوحید رواه علی بن الحسن الطاطری ومعاویة بن حکیم.

۷۱۵۱ – الضحاک بن الأشعث:

وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب النص علی أبی الحسن الرضا علیه السلام ص ۳۱۳ عن محمد بن علی، عنه، عن داود بن زربی، عن مولانا الکاظم علیه السلام النص علی مولانا الرضا علیه السلام. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۷۱۵۲ – الضحاک بن زید:

روی أحمد البزنطی، عنه، عن عبید بن زرارة. یب ج ۲ باب أوقات الصلاة ص ۲۵.

ورواه بعینه فی الاستبصار ج ۱ باب آخر وقت الظهر والعصر ص ۲۶۱. و فیها: الضحاک بن یزید. وهذا صحیح وسیأتی.

۷۱۵۳ – الضحاک الشاری:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون. کمبا ج ۸ / ۶۱۹، و ج ۱۱ / ۲۲۸، و جد ج ۴۷ / ۴۰۵، و ج ۳۳ / ۴۲۳.

۷۱۵۴ – الضحاک بن عبد الله:

لم یذکروه. کان مع جمع تحرسهم خیل ابن سعد فی لیلة عاشوراء، کما نقله المفید وذکره فی کمبا ج ۱۰ / ۱۹۲، وجد ج ۴۵ / ۳.

ولعله الضحاک بن عمرو بن قیس بن عبد الله المشرقی الذی کان مع الحسین علیه السلام فی کربلاء. فلما رأی غربة الحسین علیه السلام وشهادة أصحابه غیر

(۲۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، عمرو بن قیس (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، أبو مالک الحضرمی (۱)، الضحاک بن الأشعث (۱)، الضحاک بن یزید (۱)، الضحاک بن زید (۱)، عبید بن زرارة

(۱)، داود بن زربی (۱)، محمد بن علی (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)

رجلین، استجاز من الحسین علیه السلام أن یفر من ورطة البلاء. فرفع الحسین علیه السلام بیعته عن عنقه. فجاء إلی خیمته وأخذ فرسه وفر من کربلاء.

فأرسل جند بنی أمیة خمسة عشر نفرا لیردوه ویقتلوه. فلما عرفوه، خلوا سبیله و ذهب حیث شاء. وتفصیل ذلک فی فرسان الهیجاء، نقلا عن أبی مخنف.

۷۱۵۵ – الضحاک بن عبد الله المشرقی:

عده الشیخ فی رجاله من أصحاب مولانا السجاد صلوات الله علیه. ولعله متحد مع سابقه.

۷۱۵۶ – الضحاک العجلی:

لم یذکروه. روی محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالک الکوفی، عن محمد بن الحسن الطحال، عنه، عن محمد بن زید النخعی، عن سیف بن عمیرة، عن أبی جعفر علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۵۷.

۷۱۵۷ – الضحاک بن قیس الفهری:

خبیث مذموم متزهد لا یتقبل منه شیء من أعماله، کما قاله مولانا الصادق علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۳۹۷، وجد ج ۲۷ / ۱۸۵.

وکان من أتباع معاویة یوم صفین، کمبا ج ۸ / ۴۹۶، وجد ج ۳۲ / ۵۰۰. و کان علی قلب جنده، کما فیه ص ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۷۴.

ذم عقیل له، فیه ص ۵۶۷. ولعنه أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فیه ص ۵۹۱، وجد ج ۳۳ / ۲۰۰ و ۳۰۳.

سائر ذمومه، فیه ص ۱۷۳ و ۶۷۴ و ج ۱۰ / ۱۲۸، وجد ج ۴۴ / ۱۲۰.

وابنه عبد الله کان فی میمنة جند الشام حین خرجوا لقتال سلیمان بن صرد.

کمبا ج ۱۰ / ۲۸۶، وجد ج ۴۵ / ۳۶۰.

۷۱۵۸ – الضحاک بن محمد بن شیبان أبو عاصم النبیل الشیبانی البصری:

عامی. روی عن جعفر بن محمد علیه السلام کتابا رواه هارون بن مسلم.

(۲۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، بنو أمیة (۱)، الضحاک بن قیس (۱)، هارون بن مسلم (۱)، الضحاک بن محمد (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن زید (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)

کذا فی رجال النجاشی.

والشیخ فی باب أصحاب الصادق علیه السلام عنونه: الضحاک بن مخلد الشیبانی أبو عاصم البصری النبیل. والترجیح لنسخة الشیخ، لموافقته لکتب العامة.

۷۱۵۹ – الضحاک بن مخلد بن الضحاک بن مسلم الشیبانی أبو عاصم النبیل:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ولد سنة ۱۲۲ ومات سنة ۲۱۲. وتوثیق العامة له لا یجدینا.

جملة من روایاته عن الصادق علیه السلام. وفیها وصفه بالنبیل فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۸۶ و ۲۸۸. ونقل الأخیر کتاب الایمان ص ۱۳۷، وکمبا ج ۹ / ۴۱۳، وجد ج ۳۹ / ۲۹۹، و ج ۶۸ / ۱۳۴، وبشا ص ۱۳۳.

۷۱۶۰ – الضحاک بن مزاحم الخراسانی:

أصله من الكوفة. تابعى. عده الشيخ كذلك من أصحاب السجاد عليه السلام. وهو أبو القاسم. له كتاب التفسير الصغير والكبير. وكان يعلم الصبيان.

مات سنة ۱۰۲ – ۱۰۶.

روايته عن أمير المؤمنين عليه السلام وسماعه منه قصة تزويجه بفاطمة الزهراء. كمبا ج ۱۰ / ۲۸، وجد ج ۴۳ / ۹۳، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۳۸.

جملة من رواياته المفيدة حسنه وكماله فى أمالى الصدوق ص ۲۴۵، وأمالى الشيخ ج ۲ / ۲۳۱، وكمبا ج ۹ / ۲۶۲، و ج ۱۳ / ۱۵۳، وجد ج ۳۸ / ۱۰، و ج ۵۲ / ۱۹۲، و بشارة المصطفى ص ۷ و ۸۹ و ۲۶۱.

روايته عن النزال بن سبرة خطبة أمير المؤمنين وسؤال صعصعة عنه عن الدجال، كما يأتى فى نزال.

وروى مقاتل بن سليمان، عنه، عن ابن عباس، كما فى تفسير القمى سورة الناس.

(۲۷۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب رجال النجاشى (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۴)، مدينة الكوفة (۱)، مقابل بن سليمان (۱)، الضحاك بن مزاحم (۱)، الضحاك بن مخلد (۲)

۷۱۶۱ – الضحاك بن يزيد الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، كما ذكره البرقى ونقل عن رجال الشيخ.

وروى أحمد البزنطى، عنه، عن عبيد بن زرارة. لكن فى يب: زيد بدل يزيد، كما تقدم.

۷۱۶۲ – الضحاك ملك الفرس:

عاش ألف ومائتى سنة. كمبا ج ۱۳ / ۷۶ و ۷۷، وجد ج ۵۱ / ۲۹۰.

۷۱۶۳ – ضرار بن الخطاب:

عد من مجاهيل الصحابة، لكن هو مذموم خبيث.

ما جرى بينه وبين ابن الخطاب فى غزوة الأحزاب. كمبا ج ۶ / ۵۳۵، و ۵۴۴، وجد ج ۲۰ / ۲۲۸ و ۲۷۴.

۷۱۶۴ – ضرار بن الصامت: عده الشيخ من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام.

۷۱۶۵ – ضرار بن صرد أبو نعيم التيمى الكوفى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى أماليه ص ۲۹۴، عن العباس بن يزيد النجرانى وإسحاق بن إبراهيم الوراق، عنه، عن المعتمر بن سليمان، عن أبيه، الحديث النبوى صلى الله عليه وآله: على يبين لامتى ما اختلفوا فيه من بعدى، وجد ج ۴۰ / ۱۸۴، و كمبا ج ۹ / ۴۶۹. ويروى عن نوح بن دراج. وروى موسى بن إسحاق الأنصارى، عنه، عن عاصم بن حميد الحناط، حديث إن هذه القلوب أوعية، كما فى ك باب ۲۶.

وعن التقريب أنه كوفى متعبد صدوق رمى بالتشيع.

۷۱۶۶ – ضرار بن ضمرة الضبابى (أو الكنانى كما فى البحار):

من خلص أصحاب مولانا أمير المؤمنين عليه السلام، حسن الحال، فصيح المقال. قد أمره معاوية أن يصف مولانا ومولى الأولين والآخرين أمير المؤمنين عليه السلام. فاستعفاه. فلم يعفه.

(۲۷۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)،

الحافظ أبو نعیم (۱)، معرکة الأحزاب أو الخندق (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، ضرار بن الصامت (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الضحاک بن یزید (۱)، عبید بن زرارة (۱)، عباس بن یزید (۱)، عاصم بن حمید (۱)، نوح بن دراج (۱)

قال: أما إذ لابد، فإنه کان والله بعید المدی، شدید القوی. یقول فصلا و یحکم عدلا. یتفجر العلم من جوانبه. وتنطق الحکمة علی لسانه. یستوحش من الدنیا وزهرتها. ویأنس باللیل وظلمته. کان والله غزیر الدمعة، طویل الفکرة، یقلب کفه ویخاطب نفسه - إلی أن قال:

فوکفت دموع معاویة علی لحیته وجعل یستقبلها بکمه، واختنق القوم بالبکاء. وقال: هکذا أبو الحسن یرحمه الله. فکیف وجدک علیه یا ضرار؟ فقال:

وجد أم واحد ذبح واحدها فی حجرها، فهی لا یرقی دمعها ولا یسکن حزنها - الحدیث. رواه کنز الفوائد للکراجکی، وکمبا ج ۸ / ۵۸۴، و ج ۹ / ۵۳۶، وجد ج ۳۳ / ۲۷۵، و ج ۴۱ / ۱۲۰.

نهج: خبر ضرار فی وصف أمیر المؤمنین علیه السلام عند معاویة. کمبا ج ۹ / ۵۰۴. وروایته الأخری، فیه ص ۵۱۱، وجد ج ۴۰ / ۳۴۵، و ج ۴۱ / ۱۴.

وسائر الروایات فی وصف ضرار لأمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۰ / ۳۲۹، و ج ۸۷ / ۱۵۶، و ج ۳۳ / ۲۵۰، وکمبا ج ۹ / ۵۰۱، و ج ۸ / ۵۷۸، وکتاب الصلاة ص ۵۵۸.

ومن طریق العامة ما رواه فی إحقاق الحق ج ۴ / ۴۲۵ - ۴۳۲.

۷۱۶۷ - ضرار بن عمر والضبی:

لم یذکروه. له مناظرة مع هشام بن الحکم فی الإمامة بأمر یحیی بن خالد البرمکی. کمبا ج ۴ / ۱۵۹، و ج ۱۱ / ۲۸۹ و ۲۹۱ و ۲۹۲، و ج ۷ / ۲۱۶، وجد ج ۱۰ / ۲۹۲، و ج ۴۸ / ۱۸۹ و ۱۹۷، و ج ۲۵ / ۱۴۲.

مناظرته مع علی بن میثم. کمبا ج ۴ / ۱۷۹، وجد ج ۱۰ / ۳۷۱.

سؤاله عن هشام عن علة عدم دعوة أمیر المؤمنین علیه السلام الناس إلی نفسه. کمبا ج ۸ / ۱۵۰.

۷۱۶۸ - ضرار بن عمرو الشمشاطی (السمیساطی):

لم یذکروه. روی إسماعیل السکونی، عنه، عن سعد بن مسعود الکنانی

(۲۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، سعد بن مسعود الکنانی (۱)، إسماعیل السکونی (۱)، یحیی بن خالد (۱)، هشام بن الحکم (۱)، ضرار بن عمرو (۱)، علی بن میثم (۱)

(الکندی). یب ج ۶ باب فضل الجهاد ص ۱۲۲.

۷۱۶۹ - ضرغامة بن مالک التغلبی:

من شهداء الطف. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷. ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة.

ص ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۱ و ۶۴، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۷۱۷۰ - ضریر الخادم أبو نصر:

لم یذکروه. روی علان عنه قال: دخلت علی صاحب الزمان صلوات الله علیه فقال لی: علی بالصندل الأحمر. فأتیته به. فقال: أتعرفنی؟ قلت: نعم. قال:

من أنا؟ فقلت: أنت سیدی وابن سیدی. فقال: لیس عن هذا سألتک. قال ضریر:

فقلت: جعلت فداک، فسر لی. فقال: أنا خاتم الأوصیاء. وبی رفع الله البلاء عن أهلی وشیعتی. إثبات الوصیة ص ۲۱۹.

۷۱۷۱ – ضریس:

روایاته المهمة فی الفضائل عن الباقر علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۱۳۷ و ۲۵۰ و ۲۸۹ و ۳۱۱ و ۳۱۵، و ج ۱۰ / ۱۶۳، و ج ۸ / ۴۵۹، وجد ج ۲۴ / ۲۲۷، و ج ۲۵ / ۲۸۸، و ج ۲۶ / ۶۰ و ۱۴۹ و ۱۶۳، و ج ۴۴ / ۲۷۶، و ج ۳۲ / ۳۲۳.

ومن هذه الروایات یستفاد حسنه وکماله وهو أحد السابقین. وتضمنت أن حرب أمیر المؤمنین علیه السلام شر من حرب رسول الله صلی الله علیه وآله.

روی ضریس عن السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم، کما قاله الخوئی فی رجاله ج ۹ / ۱۵۵.

۷۱۷۲ – ضریس بن عبد الملک بن أعین الشیبانی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. خیر فاضل ثقة بالاتفاق. وعده البرقی من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. وکان تحته بنت حمران.

روایته عن مولانا الباقر علیه السلام. کمبا ج ۶ / ۴۶۶، وجد ج ۱۹ / ۲۸۴، و شی ج ۱ / ۱۹۷. وأخوه علی.

(۲۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، عبد الملک بن أعین (۱)، ضرغامة بن مالک (۱)، الشهادة (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)، الحرب (۲)، الوصیة (۱)

۷۱۷۳ – ضریس الکناسی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله عن الباقر علیه السلام فی بیان أحوال المسلمین الذین لا یعرفون الولایة فی القبر. وفیه بیان حال المستضعفین و البله والأطفال والنصاب. کمبا ج ۳ / ۱۷۳، وجد ج ۶ / ۲۸۶.

روایته الأخری عن الباقر علیه السلام فی ذلک وفی جنة الدنیا ونارها.

ص ۲۸۹.

وسائر روایاته عنه علیه السلام. کمبا ج ۶ / ۷۰۰، وجد ج ۲۲ / ۱۲۲.

وروی علی بن رئاب، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. التوحید باب النهی عن الکلام ح ۳. وعن أبی عبد الله علیه السلام. ح ۱۷.

وخبره الاخر عن الصادق علیه السلام فی أن محمدا صلی الله علیه وآله ورث علم الأنبیاء، والأئمة ورثوه منه، وأن عندهم صحف إبراهیم وألواح موسی وعلم یحدث فی اللیل والنهار. کمبا ج ۶ / ۲۲۶، وجد ج ۱۷ / ۱۳۲.

وسائر روایاته الشریفة المهمة فی الفضائل. کمبا ج ۷ / ۱۳۰ و ۱۳۱ و ۳۲۰، و جد ج ۲۴ / ۱۹۲ و ۱۹۶، و ج ۲۶ / ۱۸۳. وتضمنت تفسیر قوله تعالی: (کل شیء هالک إلا وجهه) وأنهم وجه الله الذی یؤتی منه.

۷۱۷۴ – ضریس بن یزید مولی بنی شیبان:

کوفی من أصحاب الصادق علیه السلام، کما ذکره البرقی والشیخ.

۷۱۷۵ – ضمرة بن أبی ضمرة:

فی الکافی ج ۷ آخر باب النوادر من کتاب الأحکام ص ۴۳۲ مسندا عن أبی جمیل، عن إسماعیل بن أبی إدریس، عن الحسین بن ضمرة بن أبی ضمرة، عن أبیه، عن جده قال: قال أمیر المؤمنین علیه السلام: أحکام المسلمین علی ثلاثة: شهادة عادلة، أو یمین قاطعة، أو سنة ماضیة من أئمة الهدی. ورواه فی یب ج ۶ / ۲۸۷ عنه مثله.

(۲۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الحسین بن ضمرة بن أبی ضمرة (۱)، إسماعیل بن أبی إدریس (۱)، ضمرة بن أبی ضمرة (۱)، مولی بنی شیبان (۱)، ضریس الکناسی (۱)، ضریس بن یزید (۱)، علی بن رئاب (۱)، الشهادة (۱)، القبر (۱)

ورواه الصدوق فی الخصال فی الصحیح، عن البزنطی، عن أبی جمیلة، عن إسماعیل بن أبی أویس، عن ضمرة بن أبی ضمرة، عن أبیه، عن جده - وساقه مثله - کما فی کمبا ج ۲۴ / ۱۳، وجد ج ۱۰۴ / ۲۹۱. لکن فی نسخة الخصال التی عندی ص ۷۵ هکذا: عن أبی جمیلة، عن إسماعیل بن أبی أویس، عن حمزة بن أبی حمزة، عن أبیه، عن جده - الخ. ولکن فی الخصال الطبع الجدید: ضمرة بن أبی ضمرة - الخ.

والصحیح ما فیه والکافی ویب.

ویؤیده روایة حفیده الحسین بن عبید (عبید - خ ل) الله بن ضمرة، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی یب ج ۷ باب التلقی والحکرة ص ۱۶۱. وتقدم فی الحسین.

۷۱۷۶ - ضمرة بن حبیت:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۰۳ مسندا، عن الحسین بن علوان، عن عمرو بن ثابت، عن أبیه، عنه، عن النبی صلی الله علیه وآله فضل الصلاة - الخ، وکتاب الصلاة ص ۱۳، وجد ج ۸۲ / ۲۳۱.

۷۱۷۷ - ضمرة بن سمرة أو ابن معبد:

إنه عذب لاستهزائه بحدیث رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۴۶ / ۲۷ و ۱۴۲، و ج ۶ / ۲۵۹، وکمبا ج ۱۱ / ۹ و ۴۱، و ج ۳ / ۱۶۴، وعن کا ج ۳ / ۲۳۴.

۷۱۷۸ - ضمرة بن عبد الله:

لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله سأله عن لیلة القدر. المستدرک ج ۱ / ۵۸۵ عن تفسیر أبی الفتوح الرازی.

۷۱۷۹ - ضمیرة الأسدی:

لم یذکروه. هو من رواة حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۵.

۷۱۸۰ - ضمضم بن عمرو الخزاعی:

عد من مجاهیل الصحابة. جملة من أحواله الدالة علی کفره وخباثته فی جد

(۲۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، ضمرة بن أبی ضمرة (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن علوان (۱)، الحسین بن عبید (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، حدیث الغدیر (۱)، الصّلاة (۱)

ج ۱۹ / ۲۴۴ و ۲۱۵، وکمبا ج ۶ / ۴۵۱ و ۴۵۷.

لکن الظاهر أنها کانت قبل إسلامه. فهو بعد إسلامه مجهول.

۷۱۸۱ - ضوء بن علی العجلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۱۴ عن محمد بن علی بن عبد الرحمن العبدی، عنه، عن رجل من خدام أبی محمد العسکری علیه السلام - الخ. ونقله فی کتاب غیبة الشیخ ص ۱۵۰ عنه مثله. وکذا فی کمال الدین. وتقدم فی محمد.

۷۱۸۲ – ضیاء بن أحمد بن أبی علی أبو علی:

لم یذکروه. روی عنه علی بن محمد بن یوسف البزاز والحسن بن محمد بن یحیی الفحام. الاقبال ص ۵۸۵.

(۲۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، علی بن محمد بن یوسف (۱)، أحمد بن أبی علی (۱)، ضوء بن علی العجلی (۱)، محمد بن علی (۱)، الجهل (۱)

باب الطاء

باب الطاء ۷۱۸۳ – طارق بن أبی ظبیان (أبی شهاب):

من الذین ذهبوا برأس الحسین علیه السلام إلی دمشق، بأمر عبید الله بن زیاد. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۲، وجد ج ۴۵ / ۱۲۵.

۷۱۸۴ – طارق بن شهاب الأحمسی أبو حیة:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وله روایة طویلة عن أمیر المؤمنین علیه السلام فی وصف الامام ومعنی الإمامة. ولأی قال هذه الکلمات إلا للشیعة الکامل.

کمبا ج ۷ / ۲۲۲، وجد ج ۲۵ / ۱۶۹.

وکان یبکی کلما حدث بحدیث مظلومیة أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۴۱۳، وجد ج ۳۲ / ۱۰۳.

وروی عنه علیه السلام أنه قال للحسن والحسین: أنتما إمامان بعقبی، و سیدا شباب أهل الجنة، والمعصومان. حفظکما الله. ولعنة الله علی من عاداکما.

کمبا ج ۱۰ / ۷۴، وجد ج ۴۳ / ۲۶۵، وکفایة الأثر فی النصوص باب ۲۹.

وروی عن حذیفة، عن رسول الله صلی الله علیه وآله وصف خروج القائم علیه السلام وما یکون عنده. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۹، وجد ج ۵۲ / ۳۰۴.

۷۱۸۵ – طارق المحاربی:

رأی النبی صلی الله علیه وآله وروی عنه قصة تبلیغ النبی. جد

(۲۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، طارق بن شهاب (۱)، دمشق (۱)

ج ۱۸ / ۲۰۲، وکمبا ج ۶ / ۳۴۷.

ولعله طارق بن عبد الله المحاربی أخو بنی نهد المعدود من مجاهیل الصحابة.

لکن لا وجه لعده مجهولا. فإنه ظاهرا متحد مع طارق بن عبد الله النهدی – أو الفهدی – الذی اعترض علی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فی إجرائه الحد علی النجاشی وغضب ولحق مع النجاشی بمعاویة. لکن لما وردا علی معاویة، نظر معاویة إلی طارق ورحب به. وقال معاویة کلمات ردیة فی حق مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. وعارضه طارق بکلمات.

لما خرج، قال طارق: والله ما قمت حتی کان بطن الأرض أحب إلی من ظهرها عند إظهار ما أظهر من البغی والعیب والنقص لأصحاب محمد صلی الله علیه وآله ولمن هو خیر منه فی العاجلة والآجلة. ولقد قمت مقاما عنده أوجب الله علی فیه أن لا أقول إلا حقا.

فبلغ علیا علیه السلام مقالة طارق فقال: لو قتل أخو بنی نهد، لقتل شهیدا. وزعم بعض الناس أن طارق بن عبد الله رجع إلی علی ومعه

النجاشی.

کمبا ج ۸ / ۵۸۳، و ج ۹ / ۵۱۰، وجد ج ۳۳ / ۲۷۳، و ج ۴۱ / ۹. ویأتی ذکر النجاشی.

۷۱۸۶ – طالب:

أخو مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. أکبر أولاد أبی طالب. وکان أصغرهم أمیر المؤمنین علیه السلام. وجعفر أکبر منه بعشر سنین. وعقیل أکبر من جعفر بعشر سنین. وطالب أکبر من عقیل بعشر سنین. کمبا ج ۹ / ۶۲۵ و ۶۲۷ و ۶۲۸ و جد ج ۴۲ / ۱۱۰ و ۱۱۵ و ۱۲۰ و ۱۲۱. وهو أسلم ولم یعقب.

جملة من أحواله المفیدة حسنه وکماله. جد ج ۱۹ / ۲۹۴ و ۲۹۵، وکمبا ج ج ۶ / ۴۶۸. وفی السفینة ما یتعلق به.

۷۱۸۷ – طالب بن حاتم:

لم یذکروه. هو من الذین خرجوا فی سنة ۲۵۹ إلی سر من رأی لتهنیة أبی محمد العسکری علیه السلام فی میلاد الحجة المنتظر صلوات الله علیه ولهم روایة

(۲۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، عبد الله النهدی (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

مفصلة. کتاب الطهارة ص ۱۸۵، وجد ج ۸۱ / ۳۹۵. وکذا فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۱۳.

وهو منسوب إلی جده. وأبوه إبراهیم. کما فیه وفی ص ۱۷۶، ومدینة المعاجز ص ۵۸۴.

۷۱۸۸ – طالب بن کلثوم الهمدانی:

لم یذکروه. هو من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶.

۷۱۸۹ – طاووس الیمانی ابن کیسان أبو عبد الرحمن:

من أصحاب السجاد صلوات الله علیه، کما قاله الشیخ فی رجاله و ابن شهرآشوب فی المناقب، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۳۸.

روایاته فی وصف عبادة مولانا السجاد علیه السلام. ص ۲۳ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۹، و ج ۱۷ / ۱۵۶، و جد ج ۴۶ / ۷۶ و ۷۸ و ۸۱ و ۱۰۱ و ۱۳۳، و ج ۷۸ / ۱۴۶.

روایاته فی فضائل أمیر المؤمنین والأئمة الاثنی عشر ونص الرسول علیهم و علی أسمائهم صلوات الله علیهم. کمبا ج ۷ / ۸۳، و ج ۹ / ۱۴۰ و ۳۶۷، و ج ۱۰ / ۳.

وصفه لمولانا الحسین علیه السلام ونور وجهه. ج ۱۰ / ۱۴۳، وجد ج ۲۴ / ۸، و ج ۳۶ / ۲۸۵، و ج ۳۹ / ۹۷، و ج ۴۳ / ۵، و ج ۴۴ / ۱۸۷.

مسائله المفصلة عن مولانا الباقر علیه السلام. کمبا ج ۵ / ۲۷ و ۶۲ و ۶۳ – ۶۶ و ۲۷۴، و ج ۱۱ / ۷۲ و ۱۰۱، و ج ۴ / ۱۲۶ و ۱۴۲، وجد ج ۴۶ / ۲۵۶ و ۳۵۱ و ۳۵۴. وتمام الروایة. ج ۱۱ / ۱۰۱. وبعضها فیه ص ۱۰۰ و ۱۰۲ و ۲۲۹ و ۲۳۱ و ۲۳۸ و ۲۴۱، و ج ۱۳ / ۲۱۳، و ج ۱۰ / ۱۵۱ و ۱۵۶ و ۲۲۱.

وروده علی مولانا الصادق علیه السلام واحتجاجه علیه فی الرد علی الجبر.

کمبا ج ۱۱ / ۲۱۲. وأبسط من ذلک فی ج ۳ / ۱۷، وجد ج ۴۷ / ۳۵۸، و ج ۵ / ۵۸. وفی سفینة البحار روایات تفید قدحه.

مات سنة ۱۰۲ – ۱۰۶. وهو الخولانی الهمدانی الیمانی.

(۲۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)،

الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱)

۷۱۹۰ – طاهر:

روى عن أبى جعفر وأبى عبد الله عليهما السلام. وروى عنه على بن الحكم و يونس بن يعقوب وفضيل بن عثمان، كما فى روايات الكافى ج ۱ بابى الإشارة والنص على الصادق والكاظم عليهما السلام ص ۳۶۰.

۷۱۹۱ – طاهر بن أحمد بن القاسم بن محمد: لم يذكروه. تقدم نسبه فى أبيه أحمد.

۷۱۹۲ – طاهر بن إسماعيل الخثعمى:

لم يذكروه. روى الصدوق، عن الحسن بن القطان، عنه، عن محمد بن العلا الهمدانى. كمبا ج ۹ / ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۴.

۷۱۹۳ – طاهر بن بلبل:

لم يذكروه. له مكاتبة شريفة إلى مولانا أبى محمد العسكرى عليه السلام. و أمر له بمائة ألف دينار. كمبا ج ۱۲ / ۱۶۶ و ۱۷۲ – وفيه: أبو طاهر بلبل – وجد ج ۵۰ / ۲۸۹ و ۳۰۶.

۷۱۹۴ – طاهر بن حاتم بن ماهويه:

أخو فارس. من أصحاب الرضا عليه السلام. غال كذاب بعد أن كان مستقيما، كما قاله الشيخ وغيره.

له كتاب رواه محمد بن عيسى بن عبيد.

وله مكاتبة إلى الطيب – يعنى أبا الحسن موسى عليه السلام – كما فى التوحيد باب أدنى ما يجزى من معرفة التوحيد ص ۲۰۷ عن محمد بن على الطاحى، عنه.

وعده البرقى فى أصحاب الكاظم عليه السلام.

وروى سهل بن زياد عنه فى حال استقامته أنه كتب إلى الرجل. الكافى ج ۱ كتاب التوحيد باب أدنى المعرفة ص ۸۶ ح ۲.

۷۱۹۵ – طاهر بن حرب الصيرفى:

لم يذكروه. روى فى كتاب الطب ص ۱۰۶ عنه، عن موسى بن عيسى – الخ، و

(۲۸۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۳)، محمد بن عيسى بن عبيد (۱)، محمد بن على الطاحى (۱)، إسماعيل الخثعمى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، طاهر بن حاتم (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، موسى بن عيسى (۱)، يونس بن يعقوب (۱)، سهل بن زياد (۱)، على بن الحكم (۱)، الصدق (۱)، الطهارة (۶)، الحرب (۱)، الطب، الطبابة (۱)

كتاب العشرة ص ۱۲۲، وجد ج ۷۵ / ۱۵.

۷۱۹۶ – طاهر بن الحسن بن جعفر بن عبيد الله بن الحسين بن على:

لم يذكروه. سمه صاحب الصلاة بالمدينة فقتله، كما عن مقاتل الطالبيين.

۷۱۹۷ – طاهر بن الحسن بن طاهر بن يحيى:

لم يذكروه. هو ممدوح كما عن عمدة الطالب.

۷۱۹۸ – طاهر بن الحسين ذو اليمينين الخزاعى:

أحد وزراء المأمون والمجاهدين فى تثبيت دولته فى محاربة أخيه الأمين محمد بن زبيدة ببغداد. وبنو طاهر ينسب إليهم التشيع. ويأتى عبيد الله بن عبد الله بن طاهر، ورواياته عن أبى الصلت الهروى. وذكره فى تتمة المنتهى ص ۲۱۱.

۷۱۹۹ – طاهر بن زکریا بن الحسین:

له کتب روی عن الصادق علیه السلام. کتاب إیضاح القاضی نعمان ص ۱۵ و ۳۱ و ۲۹ و ۳۲ و ۳۹ و ۶۸ و ۷۴ و ۷۶ و ۱۰۷ وغیر ذلک کثیر.

۷۲۰۰ – طاهر بن زید بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. تزوج بنت عمه عبیدة بنت القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام الآتی کما فی المنتهی ص ۱۷۸ و ۱۷۹. وأمه بنت إبراهیم المخزومیة. وأولاده محمد وعلی. ولمحمد بنات: خدیجة ونفیسة وحسناء.

۷۲۰۱ – طاهر صاحب أبی جعفر الباقر علیه السلام:

لم یذکروه. وقال: کنت عنده فأقبل جعفر صلوات الله علیه فقال: هذا خیر البریة. کما ج ۱۱ / ۱۰۸، وجد ج ۴۷ / ۱۳. وهو من أصحاب الباقر علیه السلام، کما عده الشیخ والبرقی.

(۲۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مقاتل الطالبیین لأبو الفرج الأصفهانی (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، عبد الله بن طاهر (۱)، طاهر بن الحسین (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، طاهر بن زید (۱)، الحسن بن زید (۱)، زید بن الحسن (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، الطهارة (۶)، الصّلاة (۲)، الزوج، الزواج (۱)

۷۲۰۲ – طاهر بن العباس:

لم یذکروه. روی الحسین بن أحمد بن المغیرة الثلاج، عنه، عن محمد بن الفضل الکوفی، عن الحسن بن علی الجعفری، عن أبیه، عن مولانا الصادق علیه السلام.

الاقبال ص ۳۱۷.

۷۲۰۳ – طاهر بن عبد الله بن طاهر الآملی:

لم یذکروه. روی عنه أخوه عبد الله بن عبد الله بن طاهر بن أحمد المصعبی.

کتاب الایمان ص ۲۳۳، وجد ج ۶۹ / ۶۹، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۶۴. وعن العلامة أنه عده من مشائخ الطوسی.

۷۲۰۴ – طاهر بن عبید:

لم یذکروه. روی عن إبراهیم بن عبد الله بن الحسن علیه السلام. الاقبال ص ۵۸۲.

۷۲۰۵ – طاهر بن علی بن محمد: لم یذکروه. تقدم فی ابنه حمزة ما یتعلق به.

۷۲۰۶ – طهر بن علی بن أحمد أبو القاسم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکشی فی ترجمة أبی الصلت. روی أحمد بن إبراهیم السنسنی، عنه، عن برکة بن قیس الأشعری، عن أحمد بن سعید الرازی، ما تقدم فی أحمد بن سعید.

۷۲۰۷ – طاهر بن عیسی الوراق الکشی أبو محمد:

صاحب کتب. روی عنه الکشی. جد ج ۳۹ / ۳۴۹، وکما ج ۹ / ۴۲۵. و لا یبعد کونه من مشائخه المعتمدة عنده.

۷۲۰۸ – طاهر بن محمد بن إدریس:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل عنه، عن محمد بن عثمان الهروی. کتاب الاخلاق ص ۲۸، وجد ج ۷۰ / ۱۶.

(۲۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب

أمالی الصدوق (۱)، الحسین بن أحمد بن المغیرة (۱)، علی بن أحمد أبو القاسم (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، عبد الله بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی الجعفری (۱)، عبد الله بن طاهر (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، طاهر بن عیسی (۱)، طاهر بن أحمد (۱)، طاهر بن علی (۱)، محمد بن إدریس (۱)، أحمد بن سعید (۲)، محمد بن الفضل (۱)، محمد بن عثمان (۱)، الطهارة (۵)

هـذا، ولکن رأیت هذا الخبر فی العلل ج ۱ / ۱۲ عن طاهر بن محمـد بن یونس، عن محمد بن عثمان الهروی - إلی آخره مثله. وکذا فی جد ج ۵ / ۲۸۳ مثل ما رأیت فی العلل متنا وسندا، وکمبا ج ۳ / ۷۹.

۷۲۰۹ - طاهر بن محمد الجعفری أبو الحسین الشریف:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی إعلام الوری کتاب أخبار أبی هاشم الجعفری الذی جمعه أحمد بن محمد بن عیاش، عن السید محمد بن الحسـین الحسینی الجرجانی، عن والده، عنه، عن أحمد بن محمد، عن عبد الله بن جعفر الحمیری. جد ج ۵۰ / ۴۳، و کمبا ج ۱۲ / ۱۰۹.

۷۲۱۰ - طاهر بن محمد بن القاسم بن حمزة بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. قتل فی أیام المعتمد. تتمة المنتهی ص ۲۵۷. وأبوه وجده یأتیان. وأجداده تقدموا.

۷۲۱۱ - طاهر بن محمد بن محمد بن الحسن بن الحسین بن زید بن علی بن الحسین علیه السلام:

لم یذکروه. مدفون فی جوار عبد العظیم الحسنی فی الری. وله ابن یسمی بمطهر.

۷۲۱۲ - طاهر بن محمد بن یونس بن حیاة الفقیه أبو الحسن:

لم یـذکروه. هو الـذی أجاز للصدوق ببلخ فی روایته عنه. فروی عنه الصدوق، عن محمد بن عثمان الهروی - الخ. العلل ج ۱ / ۱۲، و ج ۲ / ۱۵۳، والخصال ج ۱ / ۱۷، و ج ۲ / ۱۱۲ مکررا، والتوحید باب أن الله لا یفعل بعباده إلا الأصلح ص ۲۸۷، وجد ج ۲ / ۱۶، و ج ۵ / ۲۸۳، وکمبا ج ۱ / ۷۴، و ج ۳ / ۷۹. مات فی حدود سنة ۳۵۰ ه.

(۲۹۱)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، عبـد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السـلام (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهـدی (۱)، محمد بن الحسـین الحسینی (۱)، عبیـد الله بن العباس (۱)، محمد بن الحسن بن الحسـین (۱)، محمد بن القاسم بن حمزة (۱)، أحمد بن محمد بن عیاش (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن الحسین (۱)، طاهر بن محمد (۴)، محمد بن عثمان (۲)، أحمد بن محمد (۱)، القتل (۱)، الطهارة (۱)، الموت (۱)، الدفن (۱)

۷۲۱۳ - طاهر بن محمد:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی الکلینی والمفید، عن الفضیل الرسان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۳۵، وجد ج ۴۸ / ۱۸.

۷۲۱۴ - طاهر بن مدرار:

لم یـذکروه. روی ابن عقـدة، عن الحسن بن جعفر، عنه - وکـان عمه - عن زر بن أنس، عن الصادق علیه السـلام. کتاب الأدیان ص ۷۸، وجد ج ۶۷ / ۲۹۶.

۷۲۱۵ - طاهر بن موسی بن جعفر الحسینی الشریف أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه، عنه، عن عبد الوهاب بن أحمد - الخ.

جد ج ۳۸ / ۵۹، وکمبا ج ۹ / ۲۷۴.

وفی کنز الکراجکی ص ۸۰ عنه، عن میمون بن حمزة الحسینی، حدیث إیمان أبی طالب.

وفیه ص ۱۵۳ عنه - وورخ حدیث عنه فی سنة ۴۰۷ -، عن عبد الوهاب بن أحمد بن الحسن.

وفيه ص ۲۶۲ عنه فی هذه السنة، عن ميمون بن حمزة الحسينی، حديث المعمر المغربی أبی الدنيا.

۷۲۱۶ – طاهر بن هارون بن موسى العلوی أبو القاسم:

لم يذكروه. روى ابن الخشاب عنه، عن أبيه، عن جده قال: قال سيدی جعفر بن محمد عليه السلام: الخلف الصالح من ولدی. وهو المهدی – الخ. كمبا ج ۱۳ / ۵، وجد ج ۵۱ / ۲۴.

۷۲۱۷ – طاهر بن يحيى أبو القاسم:

لم يذكروه. وهو طاهر بن يحيى بن الحسين بن إسحاق بن موسى عليه السلام، كما تقدم فی أبيه. وفی ولده الامارة. ومن جلالته أن بنی إخوته يعرفون بابن أخی طاهر.

(۲۹۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، ابن أخی طاهر (۱)، يحيى بن الحسين (۱)، هارون بن موسى (۱)، الفضيل الرسان (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، طاهر بن محمد (۱)، موسى بن جعفر (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، الطهارة (۵)

وهو أيضا عم محمد بن الحسن بن إسحاق بن الحسين بن إسحاق بن موسى الكاظم عليه السلام وله فتيان وغلمان. رأى أبا الدنيا المعمر وروى عنه. كمبا ج ۱۳ / ۶۰، وجد ج ۵۱ / ۲۳۰.

۷۲۱۸ – طاهرة بنت عمرو بن دينار:

لم يذكروها. روى حماد بن عيسى عنها، عن أبيها، عن جابر بن عبد الله الأنصاری، عن رسول الله صلى الله عليه وآله. بشارة المصطفى ص ۴۰.

۷۲۱۹ – الطبيب بن محمد بن شمون:

لم يذكروه. هو راوی معجزة الإمام الهادی عليه السلام. مدينة المعاجز ص ۵۵۳.

۷۲۲۰ – طربال بن رجاء الكوفی:

روى عن الصادق عليه السلام. شی ج ۲ / ۱۷۶.

وروى عن أبی جعفر وأبی عبد الله صلوات الله عليهما. وروى عنه على بن رئاب فی مواضع من يب وصا وبه أشار إليها الخوئی فی رجاله ج ۹ / ۱۶۵.

وعده الشيخ من أصحاب الباقر عليه السلام.

۷۲۲۱ – طرخان:

يعنی: الرئيس. وهذا اسم رجل نخاس من أصحاب أبی عبد الله عليه السلام.

دعا الامام له فقال: أكثر الله مالك وولدك. فصار أكثر أهل الكوفة مالا وولدا، كما فی رواية الكافی المروية فی كمبا ج ۱۴ / ۷۰۱، وجد ج ۶۴ / ۱۹۹.

روى الوشاء، عنه، عن الصادق عليه السلام. الكافی ج ۶ كتاب الدواجن باب ۲ ص ۵۳۷.

۷۲۲۲ – طرماح بن الحكم:

لم يذكروه. نصح مولانا الحسين صلوات الله عليه، ليرجع عن طريق الكوفة.

(۲۹۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادی عليه

السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، مدينة الكوفة (۲)، محمد بن الحسن بن إسحاق (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الحسين بن إسحاق (۱)، حماد بن عيسى (۱)، طربال بن رجاء (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وكانت عنده ميرة. فلما ردها إلى أهلها، أراد نصر الحسين عليه السلام. فسمع شهادته من سماعة بن زيد البهاتى، فرجع. كمبا ج ۱۰ / ۱۸۵، وجد ج ۴۴ / ۳۶۹.

۷۲۲۳ – طرماح بن عدى بن حاتم الطائى:

من أصحاب أمير المؤمنين والحسين صلوات الله عليهما، فى غاية الجلالة و النبالة. وهو رسول أمير المؤمنين عليه السلام إلى معاوية. وله كلمات شريفة ظريفة فصيحة بليغة مع معاوية، بحيث أظلم الدنيا فى عينيه. كمبا ج ۸ / ۵۸۷. وأبسط منه فى ص ۵۸۸. ويشبهه قصة الشيخ المقبل من العراق إلى بيت المقدس وملاقاته مع معاوية وما جرى بينهما. ص ۵۷۷، وجد ج ۳۳ / ۲۸۶ و ۲۹۰ و ۲۴۷.

مصاحبته مع مولانا الحسين عليه السلام إلى كربلاء وأشعاره: يا ناقتى لا تذعرى من زجرى – الخ. كمبا ج ۱۰ / ۱۸۷، وجد ج ۴۴ / ۳۷۸.

وذكر شهادته يوم الطف فى الناسخ. ويظهر من المامقانى أنه سقط جريحا، فأخذه قومه وحملوه وداووه. فبرئ وعوفى.

۷۲۲۴ – طريف بن سنان الثورى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى طريف عن أبى عبد الله عليه السلام فى كتاب التمحيص، كما فى باب حسن اختيار الله للمؤمنين.

۷۲۲۵ – طريف أبو نصر:

لم يذكروه. تشرف بلقاء الحجة المنتظر صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۳ / ۱۱۲ و ۱۲۰، وجد ج ۵۲ / ۳۰ و ۶۱، وك باب ۴۳ ح ۱۲.

۷۲۲۶ – طريف بن حابس الألهانى:

لم يذكروه. هو من رؤساء جند معاوية يوم صفين. كتاب صفين ص ۲۰۶.

۷۲۲۷ – طعمة بن غيلان الجعفى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى فرات بن إبراهيم بإسناده، عن

(۲۹۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، يوم عاشوراء (۱)، دولة العراق (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، فرات بن إبراهيم (۱)، طعمة بن غيلان (۱)، عدى بن حاتم (۱)، طريف بن سنان (۱)، الإختيار، الخيار (۱)، الشهادة (۱)

أبى جابر، عنه، عن المفضل بن عمر، تفسير قوله تعالى: (مثل الجنة التى وعد المتقون): هى فى على وأولاده وشيعته. وهم المتقون. وهو أهل الجنة و المغفرة. كمبا ج ۳ / ۲۵۰، و جد ج ۷ / ۲۰۲.

۷۲۲۸ – طعيمة ومطعم ابنا عدى بن نوفل بن عبد المطلب بن عبد مناف:

إعلم أن مطعم لم يداخل فى الصحيفة الملعونة التى كتبها قريش فى أمر محمد صلى الله عليه وآله وقال: هذا ظلم. كمبا ج ۶ / ۴۰۲، وجد ج ۱۹ / ۲.

وهو أجار النبى صلى الله عليه وآله لما انصرف من الطائف. وهو من السبعة الذى من قريش اجتمعوا على نقض الصحيفة الملعونة. جد ج ۳۵ / ۹۴، و ج ۱۹ / ۷، وكمبا ج ۹ / ۱۹ و ۲۰، و ج ۶ / ۴۰۴.

وقتل أمير المؤمنين عليه السلام يوم بدر طعيمة بن عدى بن نوفل. كمبا ج ۶ / ۴۶۶، وجد ج ۱۹ / ۳۳۹. قال المفيد كان من رؤوس أهل الضلال.

۷۲۲۹ – الطفيل بن أدهم:

لم يذكروه. وهو من جند معاوية يوم صفين. كتاب صفين ص ۴۷۸.

۷۲۳۰ – الطفيل بن حارث بن عبد المطلب:

بدرى من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، كما فى رجال الشيخ.

۷۲۳۱ – طفيل بن حارث بن مطلب:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين، ومن شهود كتاب التحكيم. ولعله عبد المطلب، سقط كلمة عبد منه.

۷۲۳۲ – طفيل بن لقيط النخعى:

لم يذكروه. كان من رؤساء جند طالبى الثار مع المختار. كمبا ج ۱۰ / ۲۹۱، و جد ج ۴۵ / ۳۸۰.

(۲۹۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، الصحيفة الملعونة (۲)، المفضل بن عمر (۱)، الضلال (۱)

۷۲۳۳ – طفيل بن عمرو الدوسى:

لم يذكروه. وكان رجلا شريفا شاعرا لبيبا.

قصة إسلامه وقوله: يا رسول الله، إنى امرؤ مطاع فى قومى. فادع الله أن يجعل لى آية تكون لى عونا على ما أدعو قومى على الاسلام. فقال: اللهم اجعل له آية. فانصرف إلى قومه، إذ رأى نورا فى طرف سوطه كالقنديل. كمبا ج ۶ / ۲۸۸، وجد ج ۱۷ / ۳۸۱.

وذكر قصة إسلامه فى سيرة ابن هشام فى الجزء الأول ص ۴۰۷.

۷۲۳۴ – طلاب بن حوشب الشيبانى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالاتفاق. وأخوه العوام.

۷۲۳۵ – طلايع بن رزيك بن صالح:

لم يذكروه. استشهد سنة ۵۵۶ وله ۶۱ سنة.

جملة من أحواله وأشعاره ومدائحه. كتاب الغدير ط ۲ ج ۴ / ۳۴۱ – ۳۶۸. و خلف ولده الصالح رزيك، كما فيه ص ۳۶۹.

ووصفه مع جملة من أحواله فى السفينة فى لغة (طلع).

۷۲۳۶ – طلبة بن قيس بن عاصم المنقرى:

لم يذكروه. من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين. له أشعار تفيد حسنه. كتاب صفين ص ۵۵۳.

۷۲۳۷ – طلحة بن أبى طلحة العبدرى:

لم يذكروه. صاحب راية الكفار يوم أحد. طلب المبارز، فجاءه أمير المؤمنين فضربه على فخذيه فقطعهما. فسقط على ظهره وسقطت الراية. فأراد أمير المؤمنين قتله. فحلقه بالرحم، فأبدى عورته. فانصرف. جد ج ۲۰ / ۵۰ و ۸۵ و ۱۲۷، وكمبا ج ۶ / ۴۹۵ و ۵۰۳ و ۵۱۲.

(۲۹۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الشهادة (۱)، السفينة (۱)

۷۲۳۸ – طلحة بن أحمد بن طلحة بن محمد الصرام أبو بكر:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۱۶ عن محمد بن أحمد بن شاذان القمی - رضی الله عنه - عنه، عن أبی معان شاه بن عبد الرحمن - الخ، و کمبا ج ۱۴ / ۳۶۳، وجد ج ۶۰ / ۳۰۲.

۷۲۳۹ - طلحة بن الحسن المثلث: لم یکن له ولد. کذا فی منتهی الآمال.

۷۲۴۰ - طلحة بن خیر المکی:

لم یذکروه. روی عنه عبد الله بن موسی العبسی، کما تقدم فی عبد الله.

۷۲۴۱ - طلحة بن زید أبو الخزرج النهدی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. له کتاب معتمد. قاله الشیخ. قیل: إنه عامی. وقیل: بتری.

أقول: ویروی عنه محمد بن سنان ومحمد بن یحیی الخزاز الخثعمی و إبراهیم بن مهزم، کما فی سن کثیرا منها فی سن ج ۲ / ۵۳۱ مکررا.

جملة من روایاته الدالة علی حسن عقیدته وکماله. کمبا ج ۶ / ۵، و ج ۷ / ۱۲۲ و ۱۲۳ و ۳۳۹، و ج ۹ / ۲۸۶ و ۴۱۳، و ج ۱۰ / ۲۱۳، وجد ج ۱۵ / ۱۸، و ج ۲۴ / ۱۵۵ و ۱۵۶، و ج ۲۶ / ۲۷۲، و ج ۳۸ / ۱۱۱، و ج ۳۹ / ۲۹۷، و ج ۶۸ / ۱۱۶، و ج ۴۵ / ۸۸، و کتاب الایمان ص ۱۳۲. ووقع فی طریق کامل الزیارات ص ۲۳ وتفسیر القمی سورة النور. وعده فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة. روی أصله محمد بن سنان. المستدرک ج ۳ / ۶۰۸.

وروی البرقی عن أبیه، عن ابن المغیرة ومحمد بن سنان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. سن ج ۲ / ۵۳۲.

۷۲۴۲ - طلحة السلمی: روی عن الصادق علیه السلام. وروی عنه الصدوق مرسلا. الفقیه ج ۱

(۲۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، محمد بن یحیی الخزاز (۱)، إبراهیم بن مهزم (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن المغیرة (۱)، سورة النور (۱)، طلحة السلمی (۱)، طلحة بن زید (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۳)

باب وصف الصلاة من فاتحتها إلی خاتمتها ح ۹۲۹.

۷۲۴۳ - طلحة بن عبید الله بن عثمان بن کعب بن تیم القرشی:

أسلم بمکة قبل الهجرة. ثم هاجر مع النبی صلی الله علیه وآله إلی المدینة و شهد أکثر مشاهده. ولما توفی الرسول، ارتد فیمن ارتد. ولما استخلف مولانا علی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، کان أول من بایعه. ثم کان أول من نکث البیعة. ولولاه والزبیر، ما خرجت عائشة.

وبالجملة قتل ملعونا یوم الجمل. ومر علیه أمیر المؤمنین علیه السلام فقال:

هذا الناکث بیعتی، والمنشئ الفتنة فی الأمة، والمجلب علی والداعی إلی قتلی و قتل عترتی - الخ. کمبا ج ۸ / ۴۳۷، وجد ج ۳۲ / ۲۰۹.

دعاء أمیر المؤمنین علیه السلام علیه وعلی الزبیر. جد ج ۴۱ / ۲۰۶، وکمبا ج ۹ / ۵۵۷. أحواله وترجمته فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۵. نسبه واشعاره، فیه ج ۴ / ۱۲۸ و ۱۲۴ - ۱۴۰، و ج ۸ / ۲۸۳، و ج ۹ / ۹۱ - ۱۰۰.

عثمان ومالک ابنا عبید الله أخواه، وعمه عمیر بن عثمان، قتلهم أمیر المؤمنین علیه السلام یوم بدر مع المشرکین، کما قاله المفید فی إرشاده.

وقد ذکر المحدث القمی فی سفینة البحار روایات فی أحواله وذمه ترکناها اختصارا.

وابنه إبراهیم مذموم، لا تلد الحیة إلا حیة. والاخر محمد بن طلحة قتل یوم الجمل مع أبیه.

۷۲۴۴ – طلحة بن عمرو الحضرمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۳ عن خالد بن یزید بن ضبیح، عنه، عن عطا بن أبی ریاح، عن ابن عباس – الخ.

وروی أبو البختری عنه. سن ج ۲ / ۵۵۰.

(۲۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، طلحة بن عبید الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو البختری (۱)، خالد بن یزید (۱)، طلحة بن عمرو (۱)، محمد بن طلحة (۱)، القتل (۳)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

۷۲۴۵ – طلحة بن عمیرة:

لم یذکروه. روی المفید، عن إسماعیل بن عمیر، عن مسعر بن کدام، عنه، حدیث استشهاد أمیر المؤمنین علیه السلام عمن سمع حدیث الولایة، وأنه شهد بها اثنا عشر رجلا، ولم یشهد أنس بن مالک، فدعا علیه. جد ج ۴۱ / ۲۰۴، وکمبا ج ۹ / ۵۵۷.

۷۲۴۶ – طلحة بن عیسی: لم یذکروه. روی عنه العلاء بن سعید، کما تقدم فی العلاء.

۷۲۴۷ – طلحة بن مصرف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۷۸ عن هانی بن أبی أیوب، عنه، عن عمیرة بن سعد، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وجد ج ۳۷ / ۱۲۵، وکمبا ج ۹ / ۲۰۲.

ورواه فی الأمالی ص ۳۴۳ مثله، إلا أنه طلحة بن مضرب.

۷۲۴۸ – طلحة النهدی:

روی صفوان بن یحیی، عنه، عن سورة بن کلیب. الکافی ج ۷ کتاب الحدود باب حد المحارب ص ۲۴۵، وکذا عن یب ج ۱۰ / ۱۳۴، ویه. وهو ابن زید المذکور.

۷۲۴۹ – طلحة بن یزید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن الحسن بن عبد العزیز الأحدب، عن کتاب أبیه، عنه، عن عبید الله بن عبید، عن أبی معمر السعدانی، الحدیث المفصل عن أمیر المؤمنین فی رفع التشکیک عن القرآن، کما فی التوحید باب الرد علی الثنویة والزنادقة.

۷۲۵۰ – طهمان: لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام من أمناء الشیعة. مدینة المعاجز ص ۴۱۳.

(۲۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن عبد العزیز (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، طلحة بن یزید (۱)، سورة بن کلیب (۱)، طلحة النهدی (۱)، أنس بن مالک (۱)، مسعر بن کدام (۱)، القرآن الکریم (۱)، الشهادة (۲)

۷۲۵۱ – الطیار:

من أصحاب الصادق علیه السلام. واسمه محمد. وروی کش ما یفید مدحه وجلالته. کمبا ج ۱۱ / ۲۲۹، وجد ج ۴۷ / ۴۰۸.

وتقدم ابنه حمزة. والاخر محمد وسیأتی.

۷۲۵۲ – الطیب العزاجری:

لم یذکروه. روی عنه هلال بن کیسان، کما یأتی فی هلال.

۷۲۵۳ – طیفور السقاء أبو یزید البسطامی:

قیل: إنه خدم الصادق علیه السلام وسقاه ثلاث عشر سنة. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۳، وجد ج ۴۷ / ۲۸. وهذا ضعیف جدا.

(۳۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الهلال (۲)

باب الظاء

باب الظاء ۷۲۵۴ – ظالم بن ظالم أبو الأسود الدئلی:

من خیار شیعة أمیر المؤمنین والحسن والحسین والسجاد صلوات الله علیهم.

من الفقهاء والشعراء وواضع علم النحو بأمر أمیر المؤمنین علیه السلام.

۷۲۵۵ – ظالم بن سراق:

یکنی أبا صفرة. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. والد المهلب. قال العلامة: کان شیعیا. وقدم بعد الجمل وقال لعلی علیه السلام: أما والله لو شهدتک، ما قاتلک أزدی. مات بالبصرة. وصلی علیه علی علیه السلام. انتهی.

۷۲۵۶ – ظالم بن عمرو: هو ابن ظالم المذکور.

۷۲۵۷ – ظبیان بن عامر:

لم یذکروه. من مؤمنی الجن من ساکنی الیمن. جاء إلی دعبل الخزاعی فی نیسابور یستنشده قصیدته: مدارس آیات خلت من تلاوة – الخ.

فلما أنشده، بکی حتی خر. ثم قال لدعبل: ألا أحدثک بما سمعت من الصادق علیه السلام؟ حدث عن أبیه، عن جده، أن النبی صلی الله علیه وآله قال: علی وشیعته هم الفائزون. کذا فی قاموس الرجال فی دعبل ج ۴ / ۸۱.

۷۲۵۸ – ظبیان بن عمارة التمیمی:

عد من مجاهیل أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

(۳۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الشاعر دعبل الخزاعی (۱)، ظبیان بن عمارة (۱)، أبو الأسود (۱)، ظالم بن سراق (۱)، ظالم بن ظالم (۱)، ظالم بن عمرو (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۲)، الظلم (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

جملة من أحواله یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۸۲، وجد ج ۳۲ / ۴۳۲، وکتاب صفین ص ۱۵۵ و ۱۷۲.

نصر مولانا الحسن المجتبی یوم ساباط. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۱، وجد ج ۴۴ / ۴۷.

وفی المثنی ذکر منه. وفی مسافر بن سعد أنه مع مسافر من أصحاب المختار، حملا رأس عمر بن سعد وابنه حفص إلی محمد بن الحنفیة.

۷۲۵۹ – ظبیان:

عد مجهولا، لکن هو إمامی صاحبی ممدوح جلیل. کمبا ج ۹ / ۱۰۴، وجد ج ۳۶ / ۱۱۳.

روایة ظبیان، عن المفضل بن عمر، عن جابر الجعفی، حدیث حبابة الوالبیة. مدینة المعاجز ص ۱۹۸.

۷۲۶۰ – ظریف بن ناصح أبو الحسن:

ثقة فی حدیثه صدوق. قاله النجاشی والعلامة وغیرهما. من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. وزاد النجاشی أن له کتبا: منها: کتاب الدیات وکتاب الحدود وکتاب النوادر وکتاب الجامع فی سائر أبواب الحلال والحرام.

أقول: ونقل فی الکافی من کتاب ظریف فی الـدیات کثیرا. وعنـدی کتابه فی الـدیات وقـد طبع وفی أوله أنه عرض هـذا الکتاب علی الصادق علیه السلام فقال:

هو حق. وأورده الصـدوق بتمامه فی یه فی الـدیات ونقل عرضه علی الصادق علیه السـلام وقال: إنه حق. وقـد کان أمیر المؤمنین علیه السلام یأمر عماله بذلک.

وأورده الشیخ فی یب ج ۱۰ باب الدیات ص ۲۹۵ ح ۱۱۴۸ وذکر طرقه إلیه و هم جماعة منهم ابن فضال.

جملة من روایاته فی کمبا ج ۷ / ۳۲۴، و ج ۱۱ / ۱۱، وجد ج ۲۶ / ۲۰۴، و ج ۴۶ / ۳۳، والفقیه ج ۴ / ۷۵.

وروی أحمد بن صبیح، عنه، عن عیسی بن راشد، عن الباقر علیه السلام تفسیر آیة النور بهم، کما فی التوحید ص ۱۵۸.

(۳۰۲)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمـد الصادق علیهما السـلام (۲)، عمر بـن سـعد لعنه الله (۱)، کتاب مدینـة المعاجز للسـید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن الحنفیـة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السـلام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عیسـی بن راشد (۱)، أحمـد بن صبیح (۱)، ظریف بن ناصح (۱)، جابر الجعفی (۱)، المفضل بن عمر (۱)، الصدق (۱)، الدیة (۴)

۷۲۶۱ - ظریف أبو نصر الخادم:

لم یذکروه. تشرف بلقاء الحجة. غط ص ۱۵۹. ولعله طریف المذکور.

ومثل ذلک فی الکافی ج ۱ باب تسمیة من رآه ص ۳۳۲. وتقدم فی إبراهیم بن محمد بن عبد الله.

۷۲۶۲ - ظفر بن حمدون بن شداد أبو منصور البادرائی:

ضعفه ابن الغضائری فیما حکی عنه.

روی الشیخ، عن ابن شبل، عنه، عن إبراهیم بن إسحاق حدیث معجزة مولانا الباقر علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۶۶، وجد ج ۴۶ / ۲۳۳.

وروی أیضا، عن أبی القاسم بن شـبل بن أسد، عنه، عن إبراهیم بن إسـحاق النهاوندی الأحمری، عن عبد الرحمن بن أحمد التمیمی، عن عبد الله بن سـنان، عن أبی عبد الله علیه السـلام قال: إذا کان یوم القیامة، وکلنا الله بحساب شیعتنا. فما کان لله سألنا الله أن یهبه لنا، فهو لهم. وما کان لنا، فهو لهم. ثم قرأ أبو عبـد الله علیه السـلام: (إن إلینا إیابهم * ثم إن علینا حسابهم). کمبا ج ۳ / ۲۶۷، وجد ج ۷ / ۲۶۴.

وروی أیضا عن علی بن شبل، عنه، عنه، الحدیث الصادقی علیه السلام:

إن الله جعـل علیـا علمـا بینه وبین خلقه، لیس بینهم علم غیره. فمن أقر بولایـته، کان مؤمنا. ومن جحـدها، کان کافرا. ومن جهله، کان ضالا. ومن نصب معه، کان مشرکا. ومن جاء بولایته، دخل الجنة. ومن أنکرها، دخل النار.

کمبا ج ۹ / ۲۸۸، وجد ج ۳۸ / ۱۱۷.

وروی جش ص ۱۴ عن علی بن شبل بن أسد، عنه، کتب إبراهیم بن إسحاق الأحمری. وفیه ص ۱۴۷ عنه، عنه.

وروی الشیخ فی الفهرست، عن علی بن شبل، عنه، کتب إبراهیم بن إسحاق الأحمری.

(۳۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، یوم القیامة (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۳)، عبد الله بن سنان (۱)، ابن الغضائری (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، ظفر بن حمدون (۱)، نصر الخادم (۱)، علی بن شبل (۳)، الجهل (۱)

۷۲۶۳ - ظهیر بن حسان الأسدی: لم یذکروه. وقد عد من شهداء الطف.

۷۲۶۴ - ظهیر بن صالح العمری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۱۵ عن أبی جعفر المحاربی، عنه، عن یحیی بن تمیم، حدیث فضل الخمسة النجباء صلوات الله علیهم.

۷۲۶۵ – ظهیر والد الحکم بن ظهیر الفزاری الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قال الشیخ فی رجاله.

(۳۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، ظهیر والد الحکم بن ظهیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

باب العین

باب العین ۷۲۶۶ – عابد بن عون بن عبد الله المدنی:

لم یذکروه. روی فی کتاب الطب ص ۱۱۲ عنه، عن صفوان بن یحیی – الخ. و نقله فی کتاب الدعاء ص ۱۷ مثله عنه، وجد ج ۹۳ / ۲۱۷.

۷۲۶۷ – عابد بن یعلی الفارسی:

لم یذکروه. هو وکیل الناحیة المقدسة، حیث أخذ مائتی دینار للناحیة و أرسل، فخرج الجواب بالوصول. کمبا ج ۱۳ / ۷۷، وجد ج ۵۱ / ۲۹۴.

۷۲۶۸ – عابس بن أبی شبیب الشاکری:

من خلص رجال الشیعة، رئیسا شجاعا خطیبا ناسکا متهجدا ناصرا أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

مبارزته یوم عاشوراء. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۸. وذکر فیه: عابس بن شبیب. نال شرف الشهادة وتشرف بسلام الناحیة المقدسة. ص ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۲۸ و ۷۳، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۷۲۶۹ – عاتکة بنت الدیرانی:

ما یفید حسنها وکمالها وإحسانها إلی الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۳ / ۷۸، و جد ج ۵۱ / ۲۹۶.

(۳۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عابس بن أبی شبیب (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، عون بن عبد الله (۱)، عابس بن شبیب (۱)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۷۲۷۰ – عاد بن شداد الیربوعی:

عاش مائة وخمسین سنة. کمبا ج ۱۳ / ۶۵، وجد ج ۵۱ / ۲۴۸.

۷۲۷۱ – عاص بن سعید:

لم یذکروه. مذموم ممن اعترض علی رسول الله وکفر به. کمبا ج ۴ / ۷۶، و جد ج ۹ / ۲۸۰.

۷۲۷۲ – عاص بن سعید بن العاص بن أمیة:

قتله أمیر المؤمنین علیه السلام ببدر، کما قاله الشیخ.

۷۲۷۳ – عاص بن وائل السهمی:

والد عمرو. من المستهزئین برسول الله صلی الله علیه وآله. عدو الله و رسوله. راجع لأحواله إلی السفینة ج ۲ / ۲۶۳، وجد ج ۱۷ / ۲۸۲، وکمبا ج ۶ / ۲۶۴.

ونزلت فيه: (إن شانئك هو الأبتر) أو فى ابنه عمرو.

۷۲۷۴ – عاصم بن أبى النجود الأسدى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۲ / ۶۷ عن حماد بن سلمة، عنه، عن زر بن حبيش، عن ابن مسعود، حديث أيام البيض وسببها، وكمبا ج ۲۰ / ۱۲۶، و ج ۵ / ۴۶، وجد ج ۱۱ / ۱۷۱، و ج ۹۷ / ۹۷.

وفى أمالى الصدوق ص ۳۴۹ عن الحسين بن علوان، عن عمرو بن خالد، عنه، حديث فضل تعقيب صلاة الفجر.

وسائر رواياته فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۷۴، ويب ج ۲ باب كيفية الصلاة ص ۱۳۸.

ووقع فى طريق الكشى، عن أبى بكر بن عياش (أبى عياش – خ ل) عنه، حديث ۱۲۳ ط جديد.

وفى كتاب صفين ص ۲۱۶ عنه، عن زر بن حبيش، عن عبد الله بن مسعود.

(۳۰۶)

صفحهمفاتيح البحث: صلاة الفجر (الصبح) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، عاصم بن أبى النجود الأسدى (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن علوان (۱)، حماد بن سلمة (۱)، عمرو بن خالد (۱)، زر بن حبيش (۲)، السفينة (۱)، التعقيب (۱)

عن رسول الله صلى الله عليه وآله – الخ.

وفى أمالى المفيد مج ۱۹ ص ۸۹ بسنده عنه، عنه.

وروى الأعمش، عنه، عن زر بن حبيش، عنه، عنه صلى الله عليه وآله.

دلائل الطبرى ص ۲۵۵.

۷۲۷۵ – عاصم بن بهدلة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۲۶۵ عن عبد العظيم بن عبد الله الحسنى، عن أبيه، عن أبان مولى زيد بن على، عنه، حديث موعظة أمير المؤمنين عليه السلام المفصلة، وكمبا ج ۱۷ / ۹۷، و ج ۳ / ۲۱۸، وجد ج ۷ / ۹۸، و ج ۷۷ / ۳۷۱.

وفى أمالى الصدوق ص ۱۸۷ بهذا الاسناد عنه حديث شراء شريح دارا وما قاله مولانا أمير المؤمنين عليه السلام فى ذلك، وكمبا ج ۱۷ / ۷۷، و ج ۹ / ۵۴۵، وجد ج ۴۱ / ۱۵۶، و ج ۷۷ / ۲۷۷. مات سنة ۱۲۸.

۷۲۷۶ – عاصم بن بهدلة أبى النجود الكوفى: أحد القراء السبعة.

۷۲۷۷ – عاصم بن ثابت بن الأفلح:

أول من ثاب إلى رسول الله صلى الله عليه وآله فى غزوة أحد بعد انهزام الناس بحيث لم يبق معه إلا على بن أبى طالب صلوات الله عليه. جد ج ۲۰ / ۸۴، و كمبا ج ۶ / ۵۰۲.

واستشهد فى غزوة الرجيع مع المسلمين. وأراد الكفار بين رأسه من سلافة بنت سعد لتشرب فى قحقه، لأنها نذرت حين أصيب ابناها بيده فى أحد.

فأرسل الله تعالى جماعة النحل فحالت بينهم وبينه. فراجع لشرح ذلك وكيفية مبارزته وقتاله وشهادته إلى جد ج ۲۰ / ۱۵۰ – ۱۵۵، وكمبا ج ۶ / ۵۱۷.

۷۲۷۸ – عاصم بن حمزة السلولى:

لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، كما روى الشيخ فى

(۳۰۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله

(۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، معرکة أحد (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، عاصم بن حمزة السلولی (۱)، عاصم بن بهدلة (۲)، عاصم بن ثابت (۱)، زید بن علی (۱)، زر بن حبیش (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)

أمالیه ج ۱ / ۳۶۳ بإسناده عن محمد بن إسماعیل الهمدانی، عن أبی إسحاق (یعنی السبیعی)، عنه، عن علی علیه السلام، عن النبی صلی الله علیه وآله إنه قال:

مثلی مثل شجرة أنا أصلها وعلی فرعها، والحسن والحسین ثمرها، والشیعة ورقها - الخبر.

وروی الکراجکی بإسناده عن عمرو بن ثابت، عن أبیه، عنه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری، حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وشیعته.

کمبا ج ۹ / ۹۶، وجد ج ۳۶ / ۶۴.

وروی البرقی فی سن باب الثلاثة، عن ابن فضال، عنه، عن عبد الله بن الحسن - الخ.

وفی کل هذه الموضع: حمزة - بالحاء المهملة - فی اسم أبیه. ولعله مصحف ضمرة.

۷۲۷۹ - عاصم بن حمید بن یحیی بن سلیمان الکوفی الحناط:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة عین صدوق بالاتفاق. له کتاب. و ابنه إبراهیم تقدم.

وروی عن مولانا الباقر علیه السلام فی دلائل الطبری ص ۴۲. وروی عنه صفوان بن یحیی ونضر بن سوید، کما فی مواضع من التوحید.

۷۲۸۰ - عاصم بن الدلف:

لم یذکروه. وکان سبب شقاوة بنی عمرو بن تمیم بسوء رأیه فی صفین. کتاب صفین ص ۲۶.

۷۲۸۱ - عاصم بن رجاء بن حبوة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۳ عنه، عن أبیه، عن عبد الرحمن بن غنم، الحدیث النبوی المفصل فی فضل طلب العلم، وکمبا ج ۱ / ۵۵، و جد ج ۱ / ۱۷۱.

(۳۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن إسماعیل الهمدانی (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، یحیی بن سلیمان (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، عاصم بن حمید (۱)، نضر بن سوید (۱)

۷۲۸۲ - عاصم بن زیاد الحارثی:

لبس العبا وزهد فی الدنیا وتخلی منها، اقتداءا بأمیر المؤمنین علیه السلام.

فشکاه أخوه الربیع إلی أمیر المؤمنین علیه السلام. فمنعه أمیر المؤمنین علیه السلام عن ذلک فارتدع. کمبا ج ۱۴ / ۸۷۳، و ج ۹ / ۵۰۲ و ۵۳۷ و ۶۳۱، وکتاب الاخلاق ص ۵۳ و ۵۴، و جد ج ۴۰ / ۳۳۶، و ج ۴۱ / ۱۲۳، و ج ۴۲ / ۱۷۳، و ج ۶۶ / ۳۲۰، و ج ۷۰ / ۱۱۸ و ۱۲۱.

۷۲۸۳ - عاصم بن سلیمان:

وقع فی طریق الصدوق، عن عبد الواحد بن غیاث، عنه، عن جویبر، حدیث الفضائل کما تقدم فی عبد الواحد.

والظاهر أنه البصری الکوزی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۷۲۸۴ - عاصم بن شریک:

لم یذکروه. روی ثاقب المناقب عنه، عن ابن أبی البختری، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. حدیث نزول الإبریق من السماء لأمیر

المؤمنين عليه السلام.

مدينة المعاجز ص ۹۶.

۷۲۸۵ – عاصم بن ضمرة السلولى:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. روى الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۳۹۱ بإسناده، عن موسى بن عقبة، عن أبى إسحاق، عنه، عن أمير المؤمنين عليه السلام – الخ.

روايته عنه عليه السلام فى وصف أهل الجنة. جد ج ۷ / ۱۷۰، وكمبا ج ۳ / ۲۴۱.

روى الصدوق بإسناده، عن أبى إسحاق، عنه، عن الحارث الأعور، عن أمير المؤمنين عليه السلام، حديث تفسير الناقوس. جد ج ۱۴ / ۳۳۴، وكمبا ج ۵ / ۴۱۱.

روى الكلينى والشيخ بإسنادهما، عن أبى إسحاق السبيعى، عنه، حديث

(۳۰۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۷)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، إسحاق السبيعى (۱)، الحارث الأعور (۱)، عاصم بن سليمان (۱)، عاصم بن زياد (۱)، موسى بن عقبة (۱)، الشراكة، المشاركة (۱)

قضاء أمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۴۰ / ۳۰۴، وكمبا ج ۹ / ۴۹۶. وروايته الأخرى تقدمت فى إسماعيل بن عمرو، والأخرى فى عمر بن إسماعيل.

وفى هذه النسخ كلها: ضمرة – بالضاد المعجمة. ولعله مصحف حمزة أو العكس.

۷۲۸۶ – عاصم بن ظريف أبو سخيلة النميرى:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام: عد مجهولا، لكن يستفاد حسن عقيدته مما فى كمبا ج ۹ / ۴۲۷ و ۳۱۱، وجد ج ۳۸ / ۲۱۰ – ۲۱۲، و ج ۴۰ / ۵.

وروايته عن أبى ذر وسلمان فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۱۳، وبشا ۸۴ و ۱۰۸، و شى ج ۱ / ۴.

۷۲۸۷ – عاصم بن عبد الرحمن بن أبى عمرة:

لم يذكروه. روى عبد الرحمن بن شريك (تقدم)، عن أبيه، عنه، عن أبيه، حديث بركة الطعام ببركة يد رسول الله صلى الله عليه وآله وفضل الشهادتين.

أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۶۶.

وفى جد ج ۱۸ / ۲۳ عن عبد الرحمن بن شريك، عن أبيه، عن عبد الله بن عاصم بن عبد الرحمن بن أبى عمرة، عن أبيه – الخ، وكمبا ج ۶ / ۳۰۲.

۷۲۸۸ – عاصم بن عبد الله بن عاصم:

لم يذكروه. روى عبد الرحمن بن شريك، عن أبيه، عنه، عن أبيه، عن رسول الله صلى الله عليه وآله. كتاب الدعاء ص ۱۳، وجد ج ۹۳ / ۱۹۹، و مستدرك الوسائل ج ۱ / ۳۹۵.

لكن النسخة مصحفة والصحيح: عاصم بن عبد الرحمن المذكور، لاتحاد الرواية سندا ومتنا.

۷۲۸۹ – عاصم بن عبد الواحد المدائنى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۲۸۴ عن أحمد بن رزق

(۳۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الله بن عاصم (۱)، عمر بن إسماعیل (۱)، الطعام (۱)، الشراکة، المشارکة (۳)

الغمشانی، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: مکة حرم إبراهیم. و المدینة حرم محمد صلی الله علیه وآله. والکوفة حرم علی بن أبی طالب علیه السلام. إن علیا حرم من الکوفة ما حرم إبراهیم من مکة وما حرم محمد صلی الله علیه وآله من المدینة، وکمبا ج ۲۱ / ۱۹، و ج ۲۲ / ۸۹، وجد ج ۱۰۰ / ۳۹۹، و ج ۹۹ / ۸۵.

۷۲۹۰ – عاصم بن عبید الله:

لم یذکروه. روی یحیی بن سعید، عنه، عن عبد الرحمن بن أبان بن عثمان. أمالی المفید مج ۶ ص ۳۱.

۷۲۹۱ – عاصم بن علی بن مقدام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أحمد، عن المقدمی، عنه، عن أبیه.

جد ج ۳۶ / ۲۳۸، وکمبا ج ۹ / ۱۳۰.

۷۲۹۲ – عاصم بن عمر البجلی:

روی المامقانی روایة صحیحة أن الباقر علیه السلام کذبه وکذب کعب الأحبار حین نقل لمولانا الباقر علیه السلام کلام کعب الأحبار وصدقه. کمبا ج ۱۱ / ۱۰۱، وجد ج ۴۶ / ۳۵۳.

وروی ابن عقدة، عنه، عن محمد بن مسلم. أمالی الشیخ ج ۱ / ۹۴ و ۲۰۵.

۷۲۹۳ – عاصم بن عمر الجعفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۰۵ عن ابن عقدة، عن أحمد بن یوسف بن یعقوب الجعفی، عن الحسین بن محمد، عن أبیه، عنه، عن محمد بن مسلم العبدی، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث مکاتبة الحسن المجتبی علیه السلام فی التعزیة.

وروی الأعمش، عنه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری. نوادر الأثر ص ۳۳.

(۳۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة مکة المکرمة (۲)، مدینة الکوفة (۲)، یوسف بن یعقوب الجعفی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، أبان بن عثمان (۱)، یحیی بن سعید (۱)، الحسین بن محمد (۱)، کعب الأحبار (۱)، عاصم بن عمر (۲)، محمد بن مسلم (۲)

۷۲۹۴ – عاصم بن عمر بن قتادة الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۳۷ عن عمرو بن أبی عمرو، عنه، عن محمود بن لبید، عن رسول الله صلی الله علیه وآله – الخ، و جد ج ۶ / ۱۲۸، وکمبا ج ۳ / ۱۲۷.

وروی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۸ مسندا عن عبد الرحمن، عن عاصم بن عمر، عن محمود بن لبید، حدیث زیارة فاطمة الزهراء علیها السلام قبر حمزة وسائر الشهداء وبکائها ونقلها النص علی أمیر المؤمنین و الأئمة صلوات الله علیهم، وجد ج ۳۶ / ۳۵۲، وکمبا ج ۹ / ۱۵۷.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۲۰ عن عبد الله بن أبی بکر، عنه، عن محمود بن لبید – الخ.

وروی محمد بن إسحاق بن یسار عنه کثیرا، کما فی سیرة ابن هشام.

۷۲۹۵ – عاصم بن فضل الخیاط:

لم یذکروه. روی محمد بن عمران بن أبی لیلی، عنه، عن محمد بن مسلم، حدیث إمارة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۷ / ۳۲۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۵.

۷۲۹۶ – عاصم بن قتادة المدنی الأنصاری الظفری:

لم یذکروه. له کتاب فی سیرة النبی صلی الله علیه وآله، کما ذکره ابن هشام فی سیرته.

۷۲۹۷ – عاصم بن کلیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۸۸ عن محمد بن کثیر، عنه، عن أبیه، حدیث نزول آیة الایثار فی حق أمیر المؤمنین وفاطمة صلوات الله علیهما.

وروی ابن شهرآشوب عنه، کما فی المستدرک ج ۱ / ۵۴۰.

۷۲۹۸ – عاصم الکوزی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. له کتاب رواه سلیمان بن

(۳۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن إسحاق بن یسار (۱)، عبد الله بن أبی بکر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، عاصم الکوزی (۱)، محمد بن عمران (۱)، عاصم بن عمر (۲)، محمد بن مسلم (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۱)، الزیارة (۱)، الشهادة (۱)

سماعة الحذاء، عن عمه عاصم بکتابه. وروی حماد بن عیسی عنه أیضا. الکافی ج ۶ کتاب العقیقة باب ۲۱ ص ۳۳.

۷۲۹۹ – عاصم بن معاویة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر، عن القاسم بن عروة، عنه، عن أبی الزبیر، عن جابر بن عبد الله، حدیث مناجاة الله لأمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۱۵۵ و ۱۵۴، وکمبا ج ۹ / ۳۸۰.

۷۳۰۰ – عاصم بن المنتشر الجذامی:

من أصحاب معاویة یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۰۷.

۷۳۰۱ – عاصم بن میثم:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. جملة من روایاته عنه.

کمبا ج ۹ / ۵۳۵ مکررا، وجد ج ۴۱ / ۱۱۵ و ۱۱۸.

۷۳۰۲ – عاصم بن یونس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، عن الحسین بن الحسن، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۵۱۲، وجد ج ۶۲ / ۱۰۶، وروضة الکافی ح ۳۸۶.

۷۳۰۳ – العالی خادم أبی الحسن علیه السلام:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. ذکره البرقی.

۷۳۰۴ – عامر بن الأحوص:

قال: سألت أبا جعفر علیه السلام عن السائبة – الخ. شی ج ۱ / ۲۶۳. و الشیخ عد فی أصحاب الباقر علیه السلام عامر بن أبی الأحوص.

۷۳۰۵ – عامر بن الأکوع:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. عد مجهولا. وهو رجل شاعر

(۳۱۳)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، عامر بن أبى الأحوص (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، القاسم بن عروة (۱)، الحسين بن الحسن (۱)، حماد بن عيسى (۱)، عاصم بن يونس (۱)

فاضل له أشعار حين يسيرون إلى خيبر. قال:

لا هم لولا أنت ما اهتدينا * ولا تصدقنا ولا صلينا فاغفر فداء لك ما اقتنينا * وثبت الاقدام إن لاقينا وأنزلن سكينة علينا * إنا إذا صيح بنا أتينا وبالصياح عولوا علينا وترحم عليه رسول الله صلى الله عليه وآله.

وكيفية مبارزته يوم خيبر وشهادته. جد ج ۲۱ / ۲، وكمبا ج ۶ / ۵۷۱.

۷۳۰۶ – عامر بن الأمين السلمى:

لم يذكروه. وهو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يومص فين. له أشعار تفيد حسنه. كتاب صفين ص ۳۶۴.

۷۳۰۷ – عامر بن بكير الكنانى:

لم يذكروه. كان بدريا ممن اجتمعوا على عثمان فى الحصار الأول. كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۱۶۹.

۷۳۰۸ – عامر بن جزاعة:

عده الشيخ فيمن لم يرو عنهم وقال: روى حميد، عن إبراهيم بن سليمان الخزاز، عنه. وله كتاب رواه القاسم بن إسماعيل. وظاهر جمع – على ما حكى عنهم – اتحاده مع عامر بن عبد الله بن جذاعة الآتى.

وقال الصدوق فى مشيخة الفقيه – بعد عده فى المعتمدين –: عامر بن جذاعة الأزدى، هو عامر بن عبد الله بن جذاعة. والمستدرك ج ۳ / ۶۰۸. وفيه تأمل.

وروى الكشى وغيره فى حقه ثلاث روايات مفادها أن حجر بن زايدة و عامر بن جذاعة أتيا عند الصادق عليه السلام فعابا مفضل بن عمر. فمنعهما الصادق عليه السلام، فلم يمتنعا. فقال الصادق عليه السلام: لا غفر الله لهما. ونقل بعضها فى كتاب العشرة ص ۷۸، وجد ج ۷۴ / ۲۷۹.

(۳۱۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عامر بن عبد الله بن جذاعة (۲)، إبراهيم بن سليمان (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، خيبر (۲)، عامر بن جذاعة (۲)، حجر بن زائدة (۱)، الشهادة (۱)

كتاب المانعات عن دخول الجنة، عنه قال: سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول – الخ كما فى المستدرك ج ۲ / ۵۶۹.

وروى إسحاق بن عمار، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. شى ج ۲ / ۲۸۸.

وله رواية عن الصادق عليه السلام كما فى الفقيه باب أحكام السهو فى الصلاة، وباب ما يجوز الاحرام فيه وما لا يجوز.

۷۳۰۹ – عامر بن الجراح أبو عبيدة الجراح: الملعون الخائن.

۷۳۱۰ – عامر بن جليدة:

لم يذكروه. ذكره السيد فى عداد الشهداء فى الزيارة الرجبية. كمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۱، وكذا فى الاقبال.

۷۳۱۱ – عامر الجهنى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ١ / ٣٥٦ عن زيد بن وهب، عن عقبة بن عامر، عنه، عن سلمان الفارسى - الخ. وروى الصدوق فى فضائل الشيعة بإسناده عنه روايات فى ذلك. كمبا ج ٣ / ٢٤٤، وكتاب الايمان ص ١٢٠، وجد ج ٧ / ١٧٨، و ج ٦٨ / ٦٦.

٧٣١٢ - عامر بن حسان الطائى:

لم يذكروه. هو جد أحمد بن عامر. وتقدم فيه أنه من الشهداء فى كربلاء مع الحسين صلوات الله عليه.

٧٣١٣ - عامر بن حكيم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى ثواب الأعمال، عن ابن عيسى، عن ابن أبى نجران، عنه، عن المعلى بن خنيس، عن أبى عبد الله عليه السلام، حديث ذم أكل مال اليتيم. كمبا ج ١٦ / ١٠٥، وجد ج ٧٩ / ٢٧٠.

(٣١٥)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (١)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (١)، مدينة كربلاء المقدسة (١)، أكل مال اليتيم (١)، سلمان المحمدى (الفارسى) رضوان الله عليه (١)، أبو عبيدة الجراح (١)، الشيخ الصدوق (٢)، ابن أبى نجران (١)، عامر بن الجراح (١)، إسحاق بن عمار (١)، المعلى بن خنيس (١)، عامر بن جليدة (١)، عامر بن حسان (١)، زيد بن وهب (١)، عقبة بن عامر (١)، الشهادة (٢)، الجواز (٢)، السهو (١)

٧٣١٤ - عامر بن حميد:

وقع فى طريق كنز، عن محمد بن عمران، عنه، عن محمد بن مسلم، عن الباقر عليه السلام، تفسير قوله تعالى: (أصحاب اليمين) بشيعتهم ومحبيهم. جد ج ٦٨ / ٥٣، وكتاب الايمان ص ١١٦.

٧٣١٥ - عامر بن حميد الحضرمى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، كما فى رجال الشيخ (٥١٩).

٧٣١٦ - عامر بن حنظلة الكندى:

لم يذكروه. وهو من شهداء صفين. كتاب صفين ص ٥٥٦.

٧٣١٧ - عامر بن ربيعة:

من السابقين إلى الاسلام وإلى الهجرة. ونزل فيهم: (والذين آمنوا و هاجروا وجاهدوا فى سبيل الله والذين آووا ونصروا أولئك هم المؤمنون حقا لهم مغفرة ورزق كريم)، كما نقله فى المناقب، وفى كمبا ج ٩ / ٣٢٩، وجد ج ٣٨ / ٢٢٨.

٧٣١٨ - عامر بن رياح:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ١ / ٥٥ عن الصفار، عن محمد بن عبد الحميد، عنه، عن عمرو بن الوليد، عن سعد الإسكاف، عن أبى جعفر الباقر عليه السلام - الخ.

وفى المعانى ص ٣٤٣ عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن عبد الحميد، عنه، عنه - الخ مثله، وكتاب العشرة ص ١٤٤، وجد ج ٧٥ / ٩٨.

٧٣١٩ - عامر بن سعد:

روى بكير بن يسار، عنه، عن أبيه، عن رسول الله صلى الله عليه وآله، حديث الفضائل. أمالى الشيخ ج ١ / ٣١٣.

(٣١٦)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (١)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (١)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (١)، كتاب أمالى الصدوق (١)، الشيخ الصدوق (١)، محمد بن عبد الحميد (٢)، سعد بن عبد الله (١)، عامر بن ربيعة (١)، سعد الإسكاف (١)، عامر بن حميد (٢)، محمد بن عمران (١)، سبيل الله (١)، محمد بن مسلم (١)،

الشهادة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

وروایته الأخری عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله فی بشا ص ۲۰۳.

والأخری فی إثبات الهداء، وفی شی ج ۱ / ۱۷۷.

ولعله غیر عامر بن سعد بن أبی وقاص الذی له روایات فی کمبا ج ۹ / ۱۴۳ و ۱۵۹، وجد ج ۳۶ / ۲۹۷ و ۳۶۲.

۷۳۲۰ – عامر بن سعید الجهنی:

روی العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۲۵۴ عنه، عن جابر، حدیث أولی الامر من آل محمد صلی الله علیه وآله.

وروی داود بن فرقد، عنه، عن جابر. المستدرک ج ۲ / ۵۸۷.

۷۳۲۱ – عامر بن سلیمان: تقدم فی ابنه أحمد.

۷۳۲۲ – عامر بن السمط أبو یحیی:

لم یذکروه. روی عن مولانا أبی جعفر الباقر علیه السلام فضائل الشیعة.

کتاب فضائل الشیعة حدیث ۲۶، وکمبا ج ۳ / ۲۴۴ وجد ج ۷ / ۱۸۰.

وروی العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۱۰۶ عنه، عن مولانا الإمام السجاد علیه السلام قال: الخمر من ستة أشیاء – الخ.

وعده الشیخ فی أصحاب السجاد علیه السلام.

وروی عنه صفوان بن مهران، عن الإمام السجاد، کما فی موضعین من الکافی. وروی زیاد بن عیسی، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی الکافی ج ۳ کتاب الجنائز باب الصلاة علی الناصب ص ۱۸۹، وکذا فی یب ج ۳ / ۱۹۷.

۷۳۲۳ – عامر بن شراحیل: هو الشعبی المذموم العامی المذکور فی شعب.

۷۳۲۴ – عامر بن الطفیل:

لم ینظر إلی کتاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وأمر بنی عامر بقتال

(۳۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۳)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، صفوان بن مهران (۱)، زیاد بن عیسی (۱)، عامر بن السمط (۱)، داود بن فرقد (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الجنازة (۱)

المسلمین، فلم یجیبوه. ثم أمر بنی سلم، فأجابوه، فقتلوا مسلمی بئر معونة. کمبا ج ۶ / ۵۱۷، وجد ج ۲۰ / ۱۴۷ و ۱۴۸ و ۱۴۹.

جملة مما یدل علی خباثته وکفره. کمبا ج ۶ / ۲۵۰ و ۳۱۵، وجد ج ۱۷ / ۲۲۸، و ج ۱۸ / ۷۴. جملة من ذمومه فی السفینة.

۷۳۲۵ – عامر بن عبد قیس التمیمی البصری:

أحد الزهاد الثمانیة، من الأربعة الذین کانوا أتقیاء حقا وصدقا وکانوا مع أمیر المؤمنین علیه السلام. فهو ثقة معتمد. والعامة أیضا أکثروا من الثناء والتمجید علیه.

تسییر عثمان إیاه إلی الشام. کتاب الغدیر ج ۹ / ۵۲.

ولعله متحد مع عامر بن عبد قیس الذی کان من قراء أهل العراق یسعون فی الاصلاح بین معاویة وبین مولانا ومولی الکونین أمیر المؤمنین علیه السلام.

کتاب الغدیر ج ۱۰ / ۳۱۰، وکتاب صفین ۱۸۸.

۷۳۲۶ – عامر بن عبد الله البیوردی أبو علی:

لم يذكروه. كان حكما بمرورود. وكان من أصحاب الحديث.

روى الصدوق، عن أحمد بن محمد بن أحمد بن الحسين الحاكم، عنه، كرامة ظاهرة من قبر سيدنا أبى الحسن الرضا عليه السلام. العيون ج ۲ / ۲۸۷. ولعله عامر بن عبد الله المعدود من مشائخ الصفار.

۷۳۲۷ – عامر بن عبد الله بن جداعة الأزدى:

من حوارى الباقر والصادق صلوات الله عليهما، كما ذكرناه فى مستدرك ج ۱ / ۴۴۷ لغة (حور).

جملة من رواياته عن الصادق عليه السلام فى كامل الزيارة ص ۳۳ و ۱۲. و روى على بن الحكم وسيف بن عميرة عنه، وغيره كما فى غيره.

وقد ينسب إلى جده فيقال: عامر بن جذاعة. وتقدم ابنه جعفر.

(۳۱۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، دولة العراق (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد بن الحسين (۱)، عامر بن عبد الله (۳)، الشيخ الصدوق (۱)، عامر بن عبد قيس (۲)، عامر بن جذاعة (۱)، سيف بن عميرة (۱)، على بن الحكم (۱)، الشام (۱)، القبر (۱)، السفينة (۱)

۷۳۲۸ – عامر بن عبد الله بن الجراح أبو عبيدة:

من أعداء أمير المؤمنين عليه السلام.

۷۳۲۹ – عامر بن عبد الله بن الزبير:

لم يذكروه. هو من عقلاء قريش. وروى الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۲۰۰ بإسناده عن صالح بن كيسان أنه سمع ابنه ينتقص مولانا عليا عليه السلام، فنهاه عن سبه، وجد ج ۳۹ / ۳۱۳، و ج ۴۶ / ۱۴۰، وكمبا ج ۹ / ۴۱۷، و ج ۱۱ / ۴۰.

۷۳۳۰ – عامر بن عبد الله بن قيس: تقدم منسوبا إلى ج ده.

۷۳۳۱ – عامر بن عبد الملك:

لم يذكروه. كان أخوه مسمع أوجه منه، كما ذكره النجاشى فى ترجمة أخيه مسمع.

۷۳۳۲ – عامر بن عذافر:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد فى فلاح السائل ص ۲۲۲ عن عبد السلام بن سالم (ثقة)، عنه، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه – الخ، وكتاب الصلاة ص ۴۹۳، وجد ج ۸۶ / ۲۶۹.

۷۳۳۳ – عامر بن عريف:

لم يذكروه. هو وأخوه عمرو كانا من رهط مخنف وقتلا معه يوم صفين.

كتاب صفين ص ۲۶۳.

۷۳۳۴ – عامر بن على الجامعى:

لم يذكروه. روى الصفار بإسناده عن على بن أسباط، عن إسماعيل بن عباد، عنه قال: قلت لأبى عبد الله عليه السلام – الخ، وسأل عن حكم ذبائح أهل الكتاب. كمبا ج ۱۱ / ۱۲۷، و ج ۱۴ / ۸۱۷، وجد ج ۴۷ / ۸۱، و ج ۶۶ / ۲۷.

(۳۱۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، عامر بن عبد الله بن الجراح (۱)، عبد الله بن الزبير (۱)، عامر بن عبد الله (۱)، عامر بن عبد الملك (۱)، أهل الكتاب (۱)، صالح بن كيسان (۱)، على بن أسباط (۱)، الصّلاة (۱)

۷۳۳۵ – عامر بن عمران أبو عكرمة:

لم یذکروه. روی حنان بن بشر الأسدی، عنه، عن محمد بن المفضل – الخ، کما تقدم فی حنان.

۷۳۳۶ – عامر بن عمیر:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عبد الله بن یحیی الکاهلی فی کتابه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ.

وروی علی بن الحکم وابن مسلم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی کامل الزیارة ص ۲۹۴ مکررا و ۲۹۵.

۷۳۳۷ – عامر بن عمیرة:

روی ابن مسکان عنه قال: قلت للصادق علیه السلام. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب ۳۸ ص ۲۷۷. وذکره البرقی وغیره فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۷۳۳۸ – عامر بن عمیر النمیری:

لم یذکروه. وهو صحابی من رواة حدیث الولایة. کتاب الغدیر ج ۱ / ۴۶.

۷۳۳۹ – عامر بن عیسی بن عامر السیرافی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص، عن علی بن الحسن، عنه، فی ذی الحجة سنة ۳۸۱، عن الحسن بن محمد بن یحیی – الخ. کمبا ج ۱۱ / ۵۷، و جد ج ۴۶ / ۱۹۹، وکذا فی کفایة الأثر باب ۳۹. وعلی بن الحسن هو ابن الحسن بن محمد بن منذة الآتی.

۷۳۴۰ – عامر بن الفضل:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن محمد بن حسان بن سهیل، عنه، عن بشر بن سالم البجلی ومحمد بن عمران الذهلی، عن مولانا الصادق علیه السلام – الخ. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۴۴، وکتاب الدعاء ص ۷۷، وجد ج ۹۴ / ۵۳.

(۳۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، عبد الله بن یحیی الکاهلی (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، حدیث الولایة (۱)، عامر بن عمیرة (۱)، عامر بن عمیر (۲)، علی بن الحسن (۲)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن المفضل (۱)، محمد بن عمران (۱)، محمد بن حسان (۱)

۷۳۴۱ – عامر بن فهیر مولی أبی بکر:

لم یذکروه. قتل یوم بئر معونة شهیدا. کمبا ج ۶ / ۴۱۹ و ۵۱۷، وجد ج ۲۰ / ۱۴۷، و ج ۱۹ / ۷۰.

۷۳۴۲ – عامر بن قتادة:

لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۹ / ۵۲۵، وجد ج ۴۱ / ۷۴.

۷۳۴۳ – عامر بن قیس الأشعری:

لم یذکروه. وهو صحابی. جملة مما یتعلق به. کمبا ج ۶ / ۲۳۸، وجد ج ۱۷ / ۱۸۳. ولعله جد أحمد بن محمد بن عیسی المذکور.

۷۳۴۴ – عامر بن کثیر السراج النهدی:

زیدی کوفی ثقة، کما قاله النجاشی فی رجاله ص ۲۰۸. وله کتاب رواه الحمیری، عن أبیه، عن محمد بن الحسین، عنه.

وکان من دعاة الحسین علیه السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله باب أصحاب الحسین علیه السلام. ونقل ذلک عن البرقی أیضا.

ولعله أخذ الشیخ ذلک من کلام العیاشی فی تفسیره ج ۲ / ۲۶۷: (روی عن عامر بن کثیر و کان داعیة الحسین بن علی) ولم ینظر فی ذیله حیث قال: أی الحسین بن علی بن الحسن المثلث صاحب فخ المشهور. وکذا فیه ج ۱ / ۲۷۴، و ج ۲ / ۲۶۷.

وبالجملة هو موثق، کما اختاره العلامة المج فی الوجیزة أیضا.

۷۳۴۵ – عامر بن کثیر:

قال إلی أمیر المؤمنین علیه السلام حین خطب خطبة اللؤلؤة وأخبر عن أئمة الجور الذین یدعون إلی النار. قال: فأخبرنا عن أئمة الحق. فأخبره بأئمة الحق و

(۳۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، کتاب رجال النجاشی (۱)، الحسین بن علی بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عامر بن کثیر السراج (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، عامر بن کثیر (۲)، القتل (۱)

أسمائهم وفضائلهم صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۵۷، وجد ج ۳۶ / ۳۵۵.

۷۳۴۶ – عامر بن کثیر البصری:

لم یذکروه. روی محمد بن همام عنه. کفایة الأثر باب ۸ ص ۶۹.

۷۳۴۷ – عامر بن کریز:

لم یذکروه. من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وله قضایا یوم الفتح. جد ج ۱۸ / ۴۲، وکمبا ج ۶ / ۳۰۷. وابنه عبد الله یأتی.

۷۳۴۸ – عامر بن لیلی بن ضمرة:

لم یذکروه. وهو من الصحابة. روی أبو الطفیل عنه حدیث الولایة مفصلا.

کتاب الغدیر ج ۱ / ۴۶.

۷۳۴۹ – عامر بن لیلی الغفاری:

لم یذکروه. صحابی من رواة حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ج ۱ / ۴۷.

۷۳۵۰ – عامر بن مالک بن جعفر أبو براء ملاعب الأسنة سید بنی عامر:

ورد علی رسول الله صلی الله علیه وآله وأهدی له هدیة. فلم یقبلها وقال:

لا أقبل هدیة مشرک. فأسلم حتی یقبلها. فلم یقبل – الخ. جد ج ۲۰ / ۱۴۷، وکمبا ج ۶ / ۵۱۷.

۷۳۵۱ – عامر بن مالک:

ذکره السید فی عداد الشهداء فی الزیارة الرجبیة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰، ومثله فی الاقبال.

۷۳۵۲ – عامر بن مسلم بن حسان بن شریح السعدی البصری:

من شهداء الطف. کیفیة مبارزته وشهادته. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷. وهو متشرف بسلام الناحیة المقدسة، کما فیه ص ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۶۴ و

(۳۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، حدیث الولایة (۱)، أبو الطفیل (۱)، عامر بن مالک (۲)، حسان بن شریح (۱)، عامر بن کثیر (۱)، محمد بن تمام (۱)، حدیث الغدیر (۱)، عامر بن مسلم (۱)، الشهادة (۳)، الصّلاة (۱)

۷۲، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۷۳۵۳ – عامر بن معقل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۱۱۱ عن زکریا بن محمد المؤمن، عنه، عن أبان بن تغلب، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث أحوال الحجر الأسود. فراجع إلیه وإلی کمبا ج ۲۱ / ۵۰.

وروی البرقی، عن زکریا بن محمد، عنه، عنه، روایة أخری، کما فی کتاب الدعاء ص ۱۰، وجد ج ۹۳ / ۱۸۹، و ج ۹۹ / ۲۲۱.

وفی الأمالی ص ۱۳۰ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن علی بن الحکم، عنه، عن أبی حمزة الثمالی، عن أبی جعفر علیه السلام قال: یا أبا حمزة، لا تضعوا علیا دون ما وضعه الله. ولا ترفعوا علیا فوق ما رفعه الله. کفی بعلی أن یقاتل أهل الکرة و أن یزوج أهل الجنة.

ورواه فی کمبا ج ۱۳ / ۲۱۲ عن أمالی الصدوق والبصائر، عن ابن عیسی، عنه - الخ. وخص: بإسناده، عن علی بن النعمان، عن عامر بن معقل مثله. وجد ج ۵۳ / ۵۰.

وروی ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۹۱ بإسناده، عن جعفر بن بشیر، عن حماد، عنه، عن الحسن بن زیاد، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ، و کمبا ج ۱۰ / ۲۴۷، وجد ج ۴۵ / ۲۱۲.

۷۳۵۴ - عامر بن نباح:

کان مؤذن أمیر المؤمنین علیه السلام. وکان یقول فی أذانه: (حی علی خیر العمل) مرتین. فإذا رآه أمیر المؤمنین علیه السلام قال: مرحبا بالقائلین عدلا و بالصلاة مرحبا وأهلا. کما فی الفقیه باب الأذان والإقامة ح ۲۷.

۷۳۵۵ - عامر بن نعیم القمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی فضالة عن حماد بن عثمان، عنه. یب

(۳۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، الأذان والإقامة (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن النعمان (۱)، الحسن بن زیاد (۱)، أبان بن تغلب (۱)، ابن قولویه (۱)، حماد بن عثمان (۱)، زکریا بن محمد (۲)، عامر بن نعیم (۱)، علی بن الحکم (۱)، الحجر الأسود (۱)، عامر بن معقل (۲)، القتل (۱)

ج ۲ / ۳۷۴، والکافی ج ۳ باب الصلاة فی الکعبة ص ۳۹۲.

وله أصل. عده الصدوق من صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها أحادیث کتابه. ورواه ابن أبی عمیر.

۷۳۵۶ - عامر بن نهشل التمیمی:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۰ و ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۳، و جد ج ۴۵ / ۳۴ و ۶۸، و ج ۱۰۱ / ۲۷۱.

۷۳۵۷ - عامر بن واثلة بن الأصقع الکنانی أبو الطفیل:

من أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین والحسن والحسین وعلی بن الحسین صلوات الله علیهم. بل أدرک الباقر والصادق صلوات الله علیهما وروی عنهما. ولد عام أحد أو عام الهجرة وأدرک من حیاة النبی صلی الله علیه وآله ثمان سنین. و شهد مع أمیر المؤمنین علیه السلام مشاهده کلها. وتوفی سنة مائة. وقیل سنة عشر ومائة. وهو آخر من مات ممن رأی النبی صلی الله علیه وآله. وأبوه واثلة من الصحابة.

وروده مع جمع عند رسول الله صلی الله علیه وآله وآثار الحزن ظاهرة فی وجوههم لما سمعوا من قوم أساؤوا الأدب فی حق مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

فاستأذنوا منه أن یردوا علیهم. فأخذ رسول الله صلی الله علیه وآله فی بیان فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. وهذا حدیث مفصل. جد ج ۳۵ / ۱۹، وکمبا ج ۹ / ۵.

وعده أمیر المؤمنین علیه السلام من ثقاته العشرة، کما رواه السید عن الکلینی فی کتاب الرسائل. ونقله فی کمبا ج ۸ / ۱۸۴.

وهو راوی حدیث الشوری والمناشدة، کما فی الخصال ج ۲ / ۱۲۰، وغیره.

قال: کنت فی البیت یوم الشوری. فسمعت علیا علیه السلام یقول: استخلف الناس أبا بکر، وأنا والله أحق بالامر وأولی به منه. واستخلف أبو بکر عمر، و أنا والله أحق بالامر وأولی به منه. ألا إن عمر جعلنی مع خمسة أنا سادسهم لا یعرف لهم علی فضل. ولو

أشاء لاحتججت عليهم بما لا يستطيع عربيتهم و

(۳۲۴)

صفحهمفاتيح البحث: حياة النبى (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن أبى عمير (۱)، عامر بن واثلة (۱)، على بن الحسين (۱)، أبو الطفيل (۱)، الموت (۱)، الحزن (۱)، الصّلاة (۱)

لأعجميتهم المعاهد منهم والمشرك تغيير ذلك.

ثم قال: نشدتكم بالله أيها النفر، هل فيكم أحد وحد الله قبلى؟! قالوا:

اللهم لا! قال: نشدتكم بالله، هل فيكم أحد قال له رسول الله: أنت منى بمنزلة هارون من موسى إلا أنه لا نبى بعدى، غيرى؟! قالوا: اللهم لا! - إلى آخر الخبر الشريف المفصل. ونقله فى كمبا ج ۸ / ۳۴۴. وبعضه ج ۶ / ۴۹۶، وجد ج ۲۰ / ۶۹. و رواه الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۶۷ مسندا عنه هذا الحديث مختصرا. ونقله فى كمبا ج ۸ / ۳۵۳.

وبسند آخر عنه، كما فيه ص ۳۵۰، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۳۴۲.

وروى العامة فى كتبهم عنه حديث الولاية وحديث الشورى والمناشدة.

كتاب الغدير ط ۲ ج ۱ / ۴۸.

وشهد صفين ونصر مولى الكحونين أمير المؤمنين عليه السلام وقاتل مع قومه قتالا شديدا. ثم انصرف إلى على عليه السلام وأثنى عليه خيرا. كمبا ج ۸ / ۴۹۳، وجد ج ۳۲ / ۴۸۴.

وجعله أميرا على الكمين مع عمار بن ياسر وعمرو بن الحمق. كمبا ج ۸ / ۵۱۱. ووصف قتاله فيه ص ۵۱۲، وجد ج ۳۲ / ۵۷۳ و ۵۷۶.

وفى كتاب سليم بن قيس: قال أبان بن أبى عياش: أبو الطفيل عامر بن واثلة كان صاحب رسول الله. وكان من خيار أصحاب على عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۷۲۷.

حضوره مع جماعة من أعيان الصحابة عند مولانا سيد الساجدين عليه السلام حين قراءة كتاب سليم عليه، ونقله عن الصحابة أحاديث الرجعة و عرضها على أمير المؤمنين عليه السلام وتصديقه لها، ونقله الفضائل. كمبا ج ۱۳ / ۲۱۷. وجد ج ۵۳ / ۶۸.

وروى الصدوق بإسناده، عن معروف بن خربوذ، عن أبى الطفيل، عن الحسن بن على بن أبى طالب عليه السلام قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله يقول: أنا سيد النبيين. وعلى بن أبى طالب سيد الوصيين. والحسن والحسين سيدا

(۳۲۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۵)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، على بن أبى طالب (۱)، حديث الولاية (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عامر بن واثلة (۱)، عمار بن ياسر (۱)، أبو الطفيل (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، سليم بن قيس (۱)، القتل (۱)، الإختيار، الخيار (۱)

شباب أهل الجنة. والأئمة بعدهما سادة المتقين. ولينا ولى الله. وعدونا عدو الله.

وطاعتنا طاعة الله. ومعصيتنا معصيته الله عز وجل. جد ج ۳۶ / ۲۲۸، وكمبا ج ۹ / ۱۲۸.

ونقله خطبة مولانا الحسن المجتبى عليه السلام بعد شهادة أمير المؤمنين عليه السلام. كتاب الغدير ط ۲ ج ۲ / ۳۰۸.

ذهابه إلى الشام وهو شيخ كبير لزيارة ابن أخ له. فلما سمع معاوية بذلك، أرسل إليه وأحضره. فجرى بينهما كلمات منها قول معاوية لندمائه: هذا خليل على بن أبى طالب وفارس صفين وشاعر أهل العراق. هذا أبو الطفيل - الخ.

كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۱۳۹.

نقله تغلغل الحية فى رأس الخبيث عبيد الله بن زياد حين سقط فى الهاوية سنة ۶۷ وجاؤوا برأسه إلى الكوفة. كمبا ج ۱۰ / ۲۹۳، وجد

ج ۴۵ / ۳۸۵.

وعده الشیخ وابن شهرآشوب فی قب من أصحاب أمیر المؤمنین ومولانا السجاد علیهما السلام. ویدل علیه مضافا إلی ما تقدم روایته دعاء السجاد علیه السلام وندبته وموعظته. کمبا ج ۱۷ / ۱۵۸، وجد ج ۷۸ / ۱۵۳.

عده من روایاته عن الباقر علیه السلام فی تفسیر قوله تعالی: (اصبروا و صابروا ورابطوا) - الآیة فی غیبة النعمانی ص ۱۰۵ وشی ج ۱ / ۲۱۳. وغیره فیه ج ۲ / ۱۴۴.

وفی تفسیر القمی سورة بنی إسرائیل بإسناده، عن إبراهیم بن عمر الیمانی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام روایة مفصلة. وکمبا ج ۶ / ۷۴۱. وتمامه فی ج ۱۴ / ۹۷، و ج ۷ / ۱۳۵ و ۱۷۲، و ج ۹ / ۶۳۶، وجد ج ۴۲ / ۱۴۹، و ج ۲۲ / ۲۸۹، و ج ۵۸ / ۲۴ و ۲۵، و ج ۲۴ / ۲۱۸ و ۳۷۴.

وروی الصدوق فی کمال الدین ج ۱ / ۳۱۳، والعلل ج ۱ / ۱۹۷ بسند صحیح عن إبراهیم بن عمر الیمانی، عن أبی الطفیل، عن أبی جعفر علیه السلام قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله لأمیر المؤمنین علیه السلام: اکتب ما أملی علیک - إلی أن قال: - اکتب لشرکائک. فقال: ومن شرکائی یا نبی الله؟ قال: الأئمة من

(۳۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، دولة العراق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إبراهیم بن عمر الیمانی (۲)، عبید الله بن زیاد لعنه الله (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، أبو الطفیل (۱)، الشام (۱)، الشهادة (۱)، الصبر (۱)

ولدک. بهم تسقی أمتی الغیث. وبهم یستجاب دعاؤهم. وبهم یصرف الله عنهم البلاء. وبهم تنزل الرحمة من السماء. وهذا أولهم. وأومی إلی الحسن. ثم أومی بیده إلی الحسین علیه السلام. ثم قال: الأئمة من ولده. ورواه الشیخ والصفار عنه مثله. کمبا ج ۹ / ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۲.

وروی فی التوحید باب فی العرض خلق أرباعا مسندا عن إبراهیم بن عمر الیمانی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام - الخ. وغیر ذلک مما سیأتی.

ونقل عنه أنه دخل علی معاویة فقال له معاویة: ألست من قتله عثمان؟ قال:

لا، ولکنی ممن حضره ولم ینصره. قال: وما منعک من نصره؟ قال: لم ینصره المهاجرون والأنصار. فقال معاویة: اما لقد کان حقه واجبا علیهم أن ینصروه.

قال: فما منعک یا أمیر المؤمنین من نصره ومعک أهل الشام؟! فقال معاویة: أما طلبی بدمه نصرة له؟! فضحک أبو الطفیل. ثم قال: أنت وعثمان کما قال الشاعر:

لألفینک بعد الموت تندبنی * وفی حیاتی ما زودتنی زادی نقل الإمام الصادق علیه السلام عنه جملة من أحادیث أمیر المؤمنین علیه السلام. العلل ج ۱ / ۹۸، وکمبا ج ۵ / ۱۱۲، و ج ۱۶ / ۱۶، وجد ج ۱۲ / ۸، و ج ۷۶ / ۱۰۷.

وروی جابر الجعفی، عنه، عن أبی ذر، ما یفید حسنه وکماله. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۹۱.

وترحم الصادق علیه السلام علیه. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۰، وجد ج ۵۲ / ۳۴۷.

وروی الحسین بن سعید فی کتابه، عن ابن أبی یعفور، عن أبی عبد الله علیه السلام فی حدیث احتجاج النبی وآله الطاهرین یوم القیامة إلی أن قال: ثم علی بن الحسین علیه السلام. وهو أقلهم أصحابا. کان أصحابه أبو خالد الکابلی و یحیی بن أم الطویل وسعید بن المسیب وعامر بن واثلة وجابر بن عبد الله الأنصاری.

وهؤلاء شهود له على ما احتج به. ثم يؤتى بأبى محمد - الخبر. كمبا ج ۳ / ۲۷۳، و جد ج ۷ / ۲۸۴.

كتاب المقتضب بإسناده، عن معروف بن خربوذ، عن أبى الطفيل قال:

(۳۲۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، المهاجرون والأنصار (۱)، يوم القيامة (۱)، سعيد بن المسيب (۱)، يحيى بن أم الطويل (۱)، أبو خالد الكابلى (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، ابن أبى يعفور (۱)، إبراهيم بن عمر (۱)، عامر بن واثلة (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، أبو الطفيل (۱)، جابر الجعفى (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، الطهارة (۱)

سمعت عليا عليه السلام يقول: ليلة القدر فى كل سنة ينزل فيه على الوصاة بعد رسول الله ما ينزل. قيل له: ومن الوصاة يا أمير المؤمنين؟ قال: أنا وأحد عشر من صلبى. هم الأئمة المحدثون - الخ. كمبا ج ۹ / ۱۶۲، وجد ج ۳۶ / ۳۸۳. وغير ذلك من رواياته الشريفة فى الفضائل وغيرها. كمبا ج ۹ / ۲۸۳ و ۲۰۱ و ۱۲۰، و ج ۶ / ۷۴۰، و ج ۸ / ۲۰۱ و ۳۷۹ و ۳۸۰، و جد ج ۲۲ / ۲۸۵، و ج ۳۶ / ۱۹۰، و ج ۳۷ / ۱۲۱، و ج ۳۸ / ۹۷.

وروى زرارة، عنه، عن أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۱۴ / ۲۶۳، وجد ج ۵۹ / ۳۲۴.

ومما ذكرنا ظهر ضعف القول بأنه كيسانى يقول بحياة محمد بن الحنفية.

فإنه مضافا إلى ما تقدم، لم أر فى رواياته اسما منه.

وأما بيعته للأول والثانى وشهوده جنازة أبى بكر، فهى زلة منه، أو كانت تقية، فلا ينافى ما تقدم. فراجع كمال الدين ج ۱ / ۴۱۱ و ۴۱۶، وكمبا ج ۴ / ۹۶، وجد ج ۱۰ / ۲۰.

ويأتى أبوه. ولأبيه روايات فى النصوص على الأئمة الاثنى عشر وأسمائهم و فضائلهم. وقعد الخزاز له بابا فى كتاب النصوص.

عن أبى الفرج فى الأغانى ما ملخصه: كان أبو الطفيل ممن خرج طالبا بدم الحسين بن على عليه السلام مع المختار بن أبى عبيدة. وكان معه حتى قتل وأفلت هو وعمر بعد ذلك. وقال: لما رجع محمد بن الحنفية عن الشام، حبسه ابن الزبير فى سجن عارم. فخرج إليه جيش من الكوفة عليهم أبو الطفيل عامر بن واثلة، حتى أتوا سجن عارم فكسروه وأخرجوه. فكتب ابن الزبير إلى أخيه مصعب أن يسير نساء كل من خرج لذلك. فأخرج مصعب نساءهم وأخرج فيه أم الطفيل امرأة أبى الطفيل وابنا صغيرا يقال له يحيى. فقال أبو الطفيل فى ذلك أبياتا: إن يك سيرها مصعب - الخ.

ومات سنة ۱۱۰. قيل: وبه ختم الصحب.

(۳۲۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، المختار بن أبى عبيدة الثقفى (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السلام (۲)، مدينة الكوفة (۱)، عامر بن واثلة (۱)، أبو الطفيل (۳)، الشام (۱)، الفرج (۱)، القتل (۱)

۷۳۵۸ - عامر بن واصلة: مصحف عامر بن واثلة المذكور.

۷۳۵۹ - عايذ الأحمسى:

هو ابن حبيب. روى ابن أبى عمير، عنه، عن الصادق عليه السلام. أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۳۲. وروى جميل بن دراج، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام، كما عن المشائخ الثلاثة.

إخبار الصادق عليه السلام عن مسألته قبل سؤاله. كمبا ج ۱۱ / ۱۲۴ و ۱۴۷، وكتاب الصلاة ص ۲۷، وجد ج ۴۷ / ۷۰ و ۱۵۰، و ج ۸۲

/ ۲۸۸.

محمد بن أحمد بن یحیی فی نوادر الحکمة بإسناده، عن عایذ بن نباتة الأحمسی، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث نسیانه ما أراد أن یسأل، فأخبره الصادق علیه السلام بمسألته کما فی مدینة المعاجز ص ۳۸۰، وإثبات الهداة ج ۵ / ۳۹۷ مثله.

وعده الشیخ فی باب أصحاب السجاد علیه السلام (۲۸).

روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۴۰۷ عن محمد بن علی، عن عایذ بن حبیب بیاع الهروی قال: کنا عند أبی عبد الله علیه السلام - الخ.

وروی أحمد بن محمد المدائنی، عنه، عن عیسی بن زید، کما عن الکافی فی موضعین والتهذیب.

۷۳۶۰ - عایذ بن کریب الهلالی: من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶.

۷۳۶۱ - عایذ بن مجمع بن عبد الله العایذی:

هو من شهداء الطف فی الحملة الأولی.

۷۳۶۲ - عایذ بن مسروق الهمدانی:

لم یذکروه. هو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۳، وجد ج ۳۲ / ۴۸۸، وکذا فی کتاب صفین.

۷۳۶۳ - عایذ بن نباتة الأحمسی: تقدم فی عایذ الأحمسی.

(۳۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، عائذ بن نباتة (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، عائذ الأحمسی (۲)، عامر بن واثلة (۱)، مجمع بن عبد الله (۱)، عائذ بن حبیب (۱)، عیسی بن زید (۱)، جمیل بن دراج (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۳)، الصّلاة (۱)

۷۳۶۴ - عایش مولی حویطب بن عبد العزی:

لم یذکروه. وهو من المعذبین فی الاسلام فی مکة بعد الهجرة حتی قالوا بعض ما أراد المشرکین فنجوا منهم. وفیهم نزلت قوله تعالی: (والذین هاجروا فی الله من بعد ما فتنوا لنبوئنهم فی الدنیا حسنة) - الآیة. کمبا ج ۶ / ۷۵۶، وجد ج ۲۲ / ۳۵۴.

۷۳۶۵ - عباد أبو سعید العصفری:

له أصل وهو عندی. وفیه تسعة عشر حدیثا کلها نقیة. وأکثرها تدل علی تشیعه. ولم أر فیه شیئا منکرا. واعترف بذلک أیضا السید صدر الدین فی تعلیقه علی منتهی المقال، علی ما حکی عنه. وقال المحدث النوری: باتحاده مع عباد بن یعقوب الرواجنی الآتی.

۷۳۶۶ - عباد بن أحمد القزوینی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۵۵ عن ابن عقدة، عن القاسم بن جعفر بن أحمد بن عمران، عنه، عن عمه، عن أبیه، عن جابر، روایة شریفة. وسائر روایاته بهذا الاسناد فیه ص ۳۵۶ - ۳۵۹.

وفی غیر الروایة الأولی أسقط الواسطة بین ابن عقدة وعباد، کما فی کتاب العشرة ص ۴۲ نقلا من أمالی الشیخ، عن ابن الصلت، عن ابن عقدة، عن عباد بن أحمد القزوینی - الخ. ومثل ذلک فی کمبا ج ۱۴ / ۸۷۶، وجد ج ۶۶ / ۳۳۳، و ج ۷۴ / ۱۴۸. و مثله مع ذکر الواسطة فی جد ج ۶ / ۲۲۶ و ۳۱۱، وکمبا ج ۳ / ۱۵۵ و ۱۸۰.

۷۳۶۷ - عباد بن إسماعیل:

لم یذکروه. روی الراوندی، عن ابن أسباط وعباد بن إسماعیل قالا: إنا لعند الرضا صلوات الله علیه بمنی، إذا جیء بأبی جعفر علیه

السلام. قلنا: هذا المولود المبارک؟ قال: نعم، هذا المولود الذی لم یولد فی الاسلام أعظم برکة منه.

کمبا ج ۱۲ / ۱۰۳، وجد ج ۵۰ / ۲۰.

(۳۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، عباد أبو سعید (۱)، عباد بن أحمد (۲)، جعفر بن أحمد (۱)

۷۳۶۸ - عباد بن بشر:

لم یذکروه. هو من حسان أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. کان مع عمار بن یاسر مأمورین بحراسة امرأة قریبة العرس من أهل الکتاب. وقام عباد یصلی، فرماه زوج المرأة بسهام ثلاثة واحدا بعد واحد. فلم یقطع صلاته. فخفف الصلاة وأیقظ عمارا. فرأی السهم فی جسده وقال: هلا أیقظتنی فی أول سهم؟!

فقال، کنت بدأت بسورة الکهف، فکرهت أن أقطعها. ولولا ـ خوفی أن یأتی العدو علی نفسی ویصل إلی رسول الله صلی الله علیه وآله، ما خففت من صلاتی ولو أتی علی نفسی. فراجع للتفصیل کمبا ج ۶ / ۶۹۸، وجد ج ۲۲ / ۱۱۶.

۷۳۶۹ - عباد بن بشیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکشی فی رجاله ص ۱۴۳ عن أحمد بن النضر الجعفی، عنه، عن ثویر بن أبی فاختة، روایة شریفة مفصلة. ونقله فی کمبا ج ۴ / ۱۲۷، و ج ۱۴ / ۹۰۵، وجد ج ۱۰ / ۱۵۹، و ج ۶۶ / ۴۵۹.

۷۳۷۰ - عباد البصری:

هو ابن بکیر. قال لمولانا السجاد علیه السلام فی طریق مکة: ترکت الجهاد وصعوبته وأقبلت علی الحج ولینه! وإن الله عز وجل یقول: (إن الله اشتری من المؤمنین) - الآیة. فقال علی بن الحسین علیه السلام: إذ رأینا هؤلاء الذین هذه صفتهم، فالجهاد معهم أفضل من الحج. کمبا ج ۱۱ / ۳۳، و ج ۲۱ / ۹۶، وجد ج ۴۶ / ۱۱۶، و ج ۱۰۰ / ۱۸.

وروی الکلینی بإسناده، عن الفضیل بن یسار قال: کان عباد البصری عند أبی عبد الله علیه السلام یأکل. فوضع أبو عبد الله علیه السلام یده علی الأرض.

فقال له عباد: أصلحک الله، أما تعلم أن رسول الله نهی عن ذا؟! فرفع یده فأکل، ثم أعادها أیضا. فقال له أیضا. فرفعها ثم أکل، فأعادها. فقال له عباد أیضا.

فقال له أبو عبد الله علیه السلام: لا والله! ما نهی رسول الله عن هذا قط. کمبا

(۳۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، ثویر بن أبی فاختة (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، أبو عبد الله (۲)، أهل الکتاب (۱)، عمار بن یاسر (۱)، أحمد بن النضر (۱)، سورة الکهف (۱)، عباد البصری (۲)، الحج (۲)، الأکل (۲)، الزوج، الزواج (۱)

ج ۱۴ / ۸۹۰، و ج ۱۱ / ۲۱۳، وجد ج ۴۷ / ۳۶۰، و ج ۶۶ / ۳۹۰.

وهو الذی جذب ثوب الصادق علیه السلام فی الطواف وقال: یا جعفر بن محمد! تلبس مثل هذا الثوب وأنت فی الموضع الذی أنت فیه من علی؟! - الخ.

کمبا ج ۱۶ / ۱۵۵، وجد ج ۷۹ / ۳۰۸.

ولم یذکر فی هذه الروایات اسم أبیه.

وروی نعیم بن إبراهیم عنه قال: سألت أبا جعفر علیه السلام - الخ. الکافی ج ۷ کتاب الحدود باب ۲۸ ص ۲۱۰. ورواه فی یب ج ۱۰ باب حدود الزنا ص ۵۱ عنه مثله.

۷۳۷۱ - عباد بن بکیر البصری: تقدم بعنوان عباد البصری.

۷۳۷۲ - عباد بن ثابت:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۵۴ عن محمد بن أحمد بن الحسن القطوانی، عنه، عن علی بن صالح - الخ.

۷۳۷۳ - عباد بن حماد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۴۱ عن علی بن مهزیار، عن عبد الله بن عمر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ.

۷۳۷۴ - عباد بن ربیع:

روی عن أبی إسحاق الشیبانی. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۵۴. ولعله البجلی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۷۳۷۵ - عباد بن ربیعة:

لم یذکروه. روی الحسن بن حماد عنه، عن حذیفة بن الیمان. المستدرک ج ۲ / ۳۸۰.

۷۳۷۶ - عباد الرواجنی: هو ابن یعقوب الآتی.

(۳۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، نعیم بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، عباد الرواجنی (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، الحسن بن حماد (۱)، عباد بن بکیر (۱)، عباد البصری (۱)، علی بن صالح (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الزنا (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)

۷۳۷۷ - عباد بن زیاد الأسدی:

لم یذکروه. روی الکلینی بإسناده، عن جعفر بن عنبسة، عنه، حدیث وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة إلی ابنه الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۷ / ۵۷، وجد ج ۷۷ / ۱۹۸، وإثبات الهداة.

۷۳۷۸ - عباد بن زیاد:

فی المحاسن ج ۱ / ۱۴۷ روی البرقی فی الصحیح، عن إسحاق بن عمار، عنه قال:

قال لی أبو عبد الله علیه السلام: یا عباد، ما علی ملة إبراهیم أحد غیرکم. وما یقبل الله إلا منکم. ولا یغفر الذنوب إلا لکم، وکتاب الایمان ص ۱۲۵، وجد ج ۶۸ / ۸۹.

ولعله الکلبی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۷۳۷۹ - عباد بن سعید:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن رحیم، عنه، عن محمد بن عثمان بن أبی بهلول.

جد ج ۴۰ / ۴۸، وکمبا ج ۹ / ۴۳۸.

۷۳۸۰ - عباد بن سلیمان:

یروی عن محمد بن سلیمان الدیلمی، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام روایة شریفة فی جوامع مناقب الأئمة علیهم السلام. کمبا ج ۷ / ۳۳۴، و ج ۹ / ۴۲۷ وجد ج ۲۶ / ۲۴۷، و ج ۴۰ / ۵.

وله کتاب رواه محمد بن خالد البرقی عنه.

عدة من رواياته الشريفة المفصلة فى فضائل الشيعة. كتاب فضائل الشيعة للصدوق حديث ۱۸ و ۱۹، وكتاب الايمان ص ۱۱۶، وجد ج ۶۸ / ۵۳، وختص ص ۳۱۲.

وروايته عنه، عن أبيه، رواية فى كفر الأول والثانى وذمهما وأنهما من أهل التابوت. كمبا ج ۸ / ۲۵۳.

وعد من مشائخ الصفار، كما فى أول البصائر.

(۳۳۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، محمد بن سليمان الديلمى (۱)، محمد بن خالد البرقى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، عباد بن سليمان (۱)، عباد بن زياد (۲)، محمد بن عثمان (۱)، جعفر بن عنبسة (۱)، محمد بن على (۱)

وروى سعد بن عبد الله عنه. ختص ص ۲۷۲.

رواية الصفار عن عباد بن سليمان، عن سعد بن سعد فى مل ص ۲۸۵، و التوحيد باب التوحيد ح ۶.

۷۳۸۱ - عباد بن سليمة:

لم يذكروه. عد من مشائخ الصفار، كما فى أول كتابه البصائر.

۷۳۸۲ - عباد بن صهيب أبو بكر التميمى الكلينى اليربوعى البصرى:

ثقة. روى عن أبى عبد الله عليه السلام كتابا. قاله كله النجاشى فى كتابه. و عده الشيخ من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام وقال: إنه بصرى عامى.

وما اختاره المج فى الوجيزة وغيره فى غيره من جعله موثقا هو الأقوى، جمعا بين الشهادتين.

ويبعد كونه عاميا رواياته الآتية. منها: روايته عن الصادق عليه السلام خبر مجىء الملك الذى يقال له محمود وبين منكبيه مكتوب: لا إله إلا الله. محمد رسول الله. على الصديق الأكبر. وقال: كتب هذا قبل خلق آدم باثنى عشر ألف عام. كمبا ج ۷ / ۸۹. ورواه فيه ص ۳۶۰ مثله متنا و سندا، إلا أنه أبدل عباد بن صهيب بعباد بن محمد - الخ، وجد ج ۲۴ / ۳۸، و ج ۲۷ / ۱۱.

وروى الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۱۸ عن عبيد بن الهيثم، عنه، عن الصادق عليه السلام حديث أن على بن أبى طالب من رسول الله، كنفسه وأنه سهم الله تعالى، و أنه ما بعث فى سرية إلا رأى رسول الله جبرئيل عن يمينه، وميكائيل عن يساره، و ملكا أمامه، وسحابة تظله، حتى يعطيه الله النصر والظفر. ونقله فى كمبا ج ۹ / ۴۳۳، وجد ج ۴۰ / ۳۱. ونقله فى كتاب التفضيل للكراجكى ص ۵ مثله. و ذكرنا مواضع الرواية فى مستدرك ج ۵ / ۳۱۱ لغة (سهم).

وروايته الحديث العلوى عليه السلام: خلقت الأرض لسبعة، بهم يرزقون، وبهم يمطرون، وبهم ينصرون: أبو ذر وسلمان والمقداد وعمار وحذيفة و عبد الله بن مسعود. وأنا إمامهم. وهم الذين شهدوا الصلاة على فاطمة عليها

(۳۳۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، على بن أبى طالب (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، عباد بن سليمان (۱)، عباد بن صهيب (۱)، عباد بن محمد (۱)، سعد بن سعد (۱)، الصدق (۲)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱) السلام. كمبا ج ۱۰ / ۶۰، وجد ج ۴۳ / ۲۱۰.

وروايته عنه عليه السلام تفسير قوله تعالى: (ادخلوا فى السلم كافة) بالدخول فى الولاية. كمبا ج ۷ / ۱۲۳، وجد ج ۲۴ / ۱۵۹.

وسائر رواياته فى الفضائل. كمبا ج ۱۱ / ۲۱۰، وجد ج ۴۷ / ۳۲۰، والدلائل للطبرى ص ۷.

وفى تفسير القمى سورة الجن عنه، عن الصادق عليه السلام فى قوله: (فمن أسلم) - الآية: الذين أقروا بولايتنا. فأولئك تحروا رشدا.

۷۳۸۳ – عباد بن صهیب بن عباد بن صهیب:

لم یذکروه. روی الصدوق عن الطالقانی، عن الحسن بن علی العدوی، عنه، عن أبیه، عن جده، عن الصادق علیه السلام، حدیث الفضائل جد ج ۳۵ / ۵۳، و کمبا ج ۹ / ۱۲.

وسائر روایاته فی جد ج ۱۰ / ۲۰۵، و ج ۶۱ / ۳۰۷، وکمبا ج ۴ / ۱۳۸، و ج ۱۴ / ۴۷۸.

۷۳۸۴ – عباد العامری:

لم یذکروه. روی محمد بن جابر، عنه، عن زینب بنت أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی مشیخة الفقیه فی طریقه إلی إسماعیل بن مهران.

۷۳۸۵ – عباد بن عباد المهلبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۱۹ عن أبی عمرو الضریر، عنه، عن موسی بن محمد بن إبراهیم التمیمی – الخ، وکمبا ج ۶ / ۲۳۱، و ج ۱۴ / ۲۷۶، وجد ج ۱۷ / ۱۵۶، و ج ۵۹ / ۳۷۴.

وفی أمالی الصدوق ص ۱۳۹ بإسناده، عن محمد بن بکیر، عنه، عن سعد (سعید – خ ل) ابن عبد الله، الحدیث النبوی المفصل فیما رأی من العجائب الواقعة فی عالم الآخرة. ومثله فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۱۲.

(۳۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن علی العدوی (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عباد العامری (۱)، عباد بن صهیب (۲)، محمد بن جابر (۱)، سورة الجن (۱)

۷۳۸۶ – عباد بن عبد الخالق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۷۱ عن الحسن بن علی بن أبی عثمان، عنه، عمن حدثه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث خلقة اثنی عشر ألف عالم وأنه الحجة علیهم، وکمبا ج ۱۴ / ۷۹، وجد ج ۵۷ / ۳۲۰.

۷۳۸۷ – عباد بن عبد الصمد أبو المعمر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن سهل بن صالح، عنه، عن أنس بن مالک، حدیث الفضائل. جد ج ۳۸ / ۲۲۶، وکمبا ج ۹ / ۳۱۴.

وروی یحیی بن سلیمان الجعفی عنه. بشا ص ۱۲۷.

وله روایة أیضا فی کنز الکراجکی ص ۱۲۵.

۷۳۸۸ – عباد بن عبد الله الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۷ عن عبد المؤمن بن القاسم الأنصاری، عن عمران بن ظبیان، عنه، عن زید بن صوحان، عن حذیفة بن الیمان – الخ.

سماعه عن أمیر المؤمنین علیه السلام أحادیث فضائله ومناقبه. رواها عنه المنهال بن عمرو، کما فی مجالس المفید وغیره. فراجع جد ج ۳۵ / ۳۹۰ مکررا و ۳۹۲ مکررا و ۳۹۵، وکمبا ج ۹ / ۷۴، وأمالی الصدوق ص ۱۶۶، والخصال ج ۲ / ۳۶، و مدینة المعاجز ص ۱۳۸.

۷۳۸۹ – عباد بن قیس:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. عد مجهولا. وهو الذی شهد غزوة الجمل واعترض علی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وقال: والله ما قسمت بالسویة! ولا عدلت بالرعیة! فقال: ولم؟! ویحک! قال: لأنک قسمت ما فی العسکر وترکت النساء والأموال والذریة –

الخ. کمبا ج ۸ / ۴۴۰، وجد ج ۳۲ / ۲۲۲.

(۳۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عبد المؤمن بن القاسم (۱)، یحیی بن سلیمان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زید بن صوحان (۱)، الحسن بن علی (۱)، سهل بن صالح (۱)، عباد بن قیس (۱)، الشهادة (۱)

ووصفه الشیخ فی رجاله بأنه صاحب الترهات. یعنی الأباطیل.

۷۳۹۰ - عباد بن کثیر البصری:

ما یفید ذمه. کمبا ج ۱۱ / ۷۰ و ۱۹۶ و ۲۱۳ و ۲۱۶، و ج ۱۳ / ۳۷، و ج ۱۶ / ۱۵۶.

ودخل علی أبی عبد الله علیه السلام. ص ۱۵۶، وکتاب الکفر ص ۴۳، وجد ج ۴۶ / ۲۴۸، و ج ۴۷ / ۳۰۳ و ۳۶۱ و ۳۶۸، و ج ۵۱ / ۱۴۸، و ج ۷۲ / ۲۶۶، و ج ۷۹ / ۳۱۴.

۷۳۹۱ - عباد بن محمد بن سلیمان النوفلی:

من أصحاب الرضا علیه السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله (۵۴).

۷۳۹۲ - عباد بن محمد المدائنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ص ۱۷۰ عن أحمد بن الحسین السکری، عنه قال: دخلت علی أبی عبد الله علیه السلام بالمدینة، حین فرغ من مکتوبة الظهر - الخ. ونقل عنه ما یفید حسن عقیدته وکماله، وکتاب الصلاة ص ۴۳۵ مثله، وجد ج ۸۶ / ۶۲.

۷۳۹۳ - عباد بن مسروق:

لم یذکروه. هو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی کمبا ج ۸ / ۴۹۶، وجد ج ۳۲ / ۵۰۰.

۷۳۹۴ - عباد المکی:

له منزلة عند أبی عبد الله الصادق علیه السلام. جد ج ۱۲ / ۳۴۰. روی عنه حنان بن سدیر. ص ۳۴۱، وکمبا ج ۵ / ۲۰۲.

۷۳۹۵ - عباد بن المنقری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام وروی عنه. کمبا ج ۱۴ / ۶۵۸، و ج ۶ / ۲۹۲ وجد ج ۶ / ۱۳۲، و ج ۶۴ / ۲۶.

(۳۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن سلیمان النوفلی (۱)، عباد بن کثیر البصری (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، حنان بن سدیر (۱)، عباد المکی (۱)، عباد بن محمد (۱)، الشهادة (۱)

۷۳۹۶ - عباد بن مهاجر الجهنی: من شهداء الطف، کما ذکره المامقانی.

۷۳۹۷ - عباد بن یزید:

لم یذکروه. سمع من أمیر المؤمنین علیه السلام وروی عنه. کنز الفوائد للکراجکی ص ۱۲۵.

۷۳۹۸ - عباد بن یزید:

روی عنه الحسن والحسین ابنا سعید. عده الشیخ هکذا فی أصحاب الرضا علیه السلام. وعده البرقی فی أصحاب الکاظم علیه السلام.

۷۳۹۹ - عباد بن یعقوب الرواجنی أبو سعید الأسدی:

رمی بأنه عامی المذهب. والعامة رموه بالرفض والتشیع، حتی أنهم قالوا: شیعی ثقة. وعندی فی کونه عامیا تأمل وإشکال، لما سنتلو

علیک من روایاته.

له کتاب المعرفة. ومن روایاته فیها حدیث أمر الرسول صلی الله علیه و آله جمعا من المسلمین وأبا بکر وعمر أن یسلموا علی علی بإمارة المؤمنین ورد عمر علی الرسول صلی الله علیه وآله، وبیانه فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام.

جد ج ۳۷ / ۳۰۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۰. وله کتاب أخبار المهدی علیه السلام أیضا.

جملة من روایاته المصرحة بإمارة أمیر المؤمنین علیه السلام وولایته ووصایته وخلافته وفضائله الکریمة ومناقبه العظیمة، وذم من تأمر علیه وتقدم علیه و خالفه. کمبا ج ۹ / ۲۸۸ و ۲۹۱ و ۲۹۴ و ۴۰۶ و ۴۳۳ و ۴۷۰، وجد ج ۳۸ / ۱۲۱ و ۲۱۳ و ۳۲۸ و ۳۳۴، و ج ۳۹ / ۲۷۰، و ج ۴۰ / ۲۹ و ۱۹۳، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۹۷ و ۱۲۰ و ۱۸۵ و ۲۱۷.

وروایته تفسیر الرحمة فی قوله تعالی (یدخل من یشاء فی رحمته) - الآیة، بالدخول فی ولایة علی بن أبی طالب علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۴۲۵، وکمبا ج ۹ / ۸۱.

ومن روایات کتاب المعرفة، النبوی صلی الله علیه وآله: یا علی،

(۳۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عباد بن یزید (۲)، عباد بن یعقوب (۱)، الشهادة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

لا یتقدمک بعدی إلا کافر. وإن أهل السماوات لیسمونک أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۷ / ۳۱۰، وکمبا ج ۹ / ۲۵۱.

وسائر روایاته. کمبا ج ۵ / ۱۸۳، و ج ۱۱ / ۱۶۶، و ج ۹ / ۴۰۶، وکتاب الدعاء ص ۵۳، وجد ج ۱۲ / ۲۶۸، و ج ۳۹ / ۲۶۴، و ج ۴۷ / ۲۰۶، و ج ۹۳ / ۳۵۹، وأمالی المفید ص ۵.

وشف عنه فی هذا الکتاب حدیث أبی ذر فی الرایات الخمس یوم القیامة.

کمبا ج ۳ / ۲۹۳، وجد ج ۸ / ۱۴.

وفی بشارة المصطفی ص ۴۷ عن أبی العباس، عن عباد بن یعقوب، عن یونس بن أبی یعقوب، حدیث نجاة الشیعة یوم القیامة.

وفیه ص ۶۳ عن علی بن العباس - یعنی ابن الولید - عنه، عن یحیی بن بستان، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: مثلی ومثل علی بن أبی طالب شجرة أنا أصلها وعلی فرعها والحسن والحسین ثمرها والشیعة ورقها. فأی شیء یخرج من الطیب إلا الطیب؟! وفیه ص ۸۸ روی عن الحکم بن ظهیر ما یفید ذلک. و کذا ما فیه ص ۱۰۸. وکل ذلک دلیل قاطع علی فساد احتمال کونه عامیا.

وروی جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن الحسن بن حماد الطائی، عن أبی الجارود. غیبة النعمانی ص ۹۳.

قال الخوئی: هو ثقة. أما بناءا علی اتحاده مع عباد أبی سعید العصفری، فواضح. وبناءا علی عدم الاتحاد، فلوقوعه فی اسناد تفسیر علی بن إبراهیم سورة الشوری، وفی اسناد کامل الزیارات - الخ.

وروی عنه الحسن بن علی بن فضال. یب ج ۴ باب کمیة الفطرة ص ۸۳. و رواه فی صا ج ۲ / ۴۸ عنه مثله.

۷۴۰۰ - عبادة بن زیاد الأسدی:

کوفی زیدی ثقة، کما قاله النجاشی وغیره.

وله کتاب رواه إبراهیم بن سلیمان النهمی عنه.

(۳۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، یوم القیامة (۲)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، علی

بن إبراهيم (۱)، جعفر بن محمد بن مالك (۱)، عبادة بن زياد (۱)، على بن العباس (۱)، الحكم بن ظهير (۱)، عباد بن يعقوب (۱)، الحسن بن حماد (۱)، الخمس (۱)

۷۴۰۱ – عبادة بن الصامت ابن أخى أبى ذر:

ممن أقام بالبصرة وكان شيعيا. قاله الشيخ فى رجاله. والعلامة فى صه مثله وزاد قوله: من السابقين الذين رجعوا إلى أمير المؤمنين عليه السلام.

۷۴۰۲ – عبادة بن الصامت بن قيس الأنصارى الخزرجى:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. ومن السابقين الذين رجعوا إلى أمير المؤمنين عليه السلام.

وعده الإمام الصادق عليه السلام فى حديث شرائع الدين ومولانا الرضا عليه السلام فى مكاتبته للمأمون، من الذين لم يغيروا ولم يبدلوا بعد نبيهم وتجب ولايتهم. ولعله المشهور بابن القوافل.

وفى السفينة: كان طوله عشرة أسبار. وكان أحد الخمسة الذين جمعوا القرآن فى زمن النبى صلى الله عليه وآله وكان يعلم أهل الصفة القرآن. و أرسله عمر بن الخطاب إلى الشام لتعليم القرآن وتفقيه الناس. فأقام بحمص.

انتهى.

جملة من روايات عبادة بن الصامت الدالة على حسنه وكماله. كمبا ج ۶ / ۱۸۲ و ۷۴۹، و ج ۸ / ۱۴۷. وشهد معه عليه السلام صفين ودعا له بالخير.

ص ۵۳۱، و ج ۹ / ۳۷۶، وجد ج ۱۶ / ۳۷۵، ج ۲۲ / ۳۲۵، و ج ۳۹ / ۱۳۵، و ج ۳۳ / ۴۳.

وجملة من رواياته. كمبا ج ۱۴ / ۳۱۴، وجد ج ۶۰ / ۱۲۳.

۷۴۰۳ – عبادة الكلينى:

روى محمد بن عمر المازنى عنه، كما يأتى فى محمد. ولعله عباد بن صهيب المذكور.

۷۴۰۴ – عبادة بن محمد بن عبادة الصامت:

لم يذكروه. ويظهر من أحواله حال الاحتضار حسنه وكماله. كتاب الطهارة ص ۲۲۴، وجد ج ۸۲ / ۱۴۱.

(۳۴۰)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، الخليفة عمر بن الخطاب (۱)، عبادة بن الصامت (۳)، عباد بن صهيب (۱)، محمد بن عبادة (۱)، محمد بن عمر (۱)، القرآن الكريم (۳)، الشام (۱)، السفينة (۱)

۷۴۰۵ – العباس بن أبى العباس:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى يب ج ۱ باب دخول الحمام ص ۳۷۶ عن إسحاق بن إسماعيل، عنه، عن عبدوس بن إبراهيم، عن أبى عبد الله عليه السلام.

۷۴۰۶ – العباس بن أبى عمرو:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العيون ج ۱ / ۴۰ عن محمد بن سعيد بن محمد، عنه، عن صدقة بن أبى موسى، عن أبى نضرة، حديث نص الباقر عليه السلام على مولانا الصادق عليه السلام وصحيفة جابر فى النص على الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم، وجد ج ۳۶ / ۱۹۳، وكمبا ج ۹ / ۱۲۰.

۷۴۰۷ – العباس بن أبى طالب على بن جعفر بن عبد الله رأس المذارى:

تقدم جده ويأتى جد أبيه. ذكره جش فى ترجمة جده.

۷۴۰۸ – العباس بن أحمد السائغ أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عنه، عن الحسین بن أحمد الخصیبی، حدیث أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۹۳، وجد ج ۵۱ / ۳۴۵.

وفی غط ص ۲۳۰ وصفه بالصائغ فی هذا الحدیث.

۷۴۰۹ – العباس بن أحمد بن الفضل بن محمد الهاشمی الصالحی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی عن أبیه کتاب التوحید لسهل بن زیاد الادمی. جش ص ۱۳۲.

۷۴۱۰ – العباس بن إسحاق بن موسی الکاظم علیه السلام:

لم یذکروه. یروی عنه ابنه إسحاق، کما تقدم.

۷۴۱۱ – العباس بن أیوب:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید، عن عیسی بن جعفر، عنه، عن أبی بکر

(۳۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، العباس بن أبی العباس (۱)، إسحاق بن إسماعیل (۱)، عبدوس بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، جعفر بن عبد الله (۱)، العباس بن أحمد (۲)، الحسین بن أحمد (۱)، محمد الهاشمی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن سعید (۱)، التصدّق (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

الکوفی، عن حماد بن حبیب العطار، حدیث وصف عبادة مولانا السجاد علیه السلام ومناجاته. کمبا ج ۱۱ / ۲۳، وجد ج ۴۶ / ۷۷.

۷۴۱۲ – العباس بن بکار الضبی:

وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۱۳۹ عن محمد بن زکریا الجوهری، عنه، عن أبی بکر الهذلی، حدیث قیام الشیخ بین یدی أمیر المؤمنین علیه السلام و سؤاله عن مسیرهم إلی الشام أبقضاء من الله وقدره – الخ.

ورواياته الأخری فی العلل ج ۱ / ۱۳۱ مکررا، والتوحید ص ۴۱ و ۲۷۴.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۹۶ بإسناده، عن الحسن بن علی الرمزنی، عنه، عن أبی بکر الهذلی، حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة.

وفی جش ص ۱۲۸ عن محمد بن زکریا الغلابی، عنه، کتاب سعید بن سعد.

وسائر رواياته فی بشا ص ۲۷۷.

وروی فی الفقیه ج ۴ باب النوادر آخر الکتاب، عنه، عن محمد بن سلمان الکوفی البزاز ص ۴۱۱.

وروی عن حرب بن میمون، عن زید بن علی الشهید، خطبة فاطمة الزهراء علیها السلام. دلائل الطبری ص ۳۱ وعن غیره ص ۵۵.

۷۴۱۳ – العباس بن بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن الجعابی، عن أحمد بن سعید الهمدانی، عنه، عن محمد بن زکریا – الخ. کمبا ج ۳ / ۲۴۳، وجد ج ۷ / ۱۷۸.

وروی المفید، عن الجعابی، عنه، عن محمد بن زکریا، الحدیث النبوی السجادی علیه السلام: أنت یا علی وأصحابک فی الجنة. أنت یا علی وأتباعک فی الجنة. کتاب الایمان ص ۱۰۸، وکمبا ج ۹ / ۴۳۳، وجد ج ۴۰ / ۲۷، و ج ۶۸ / ۲۲.

۷۴۱۴ – العباس بن جعدة الجدلی:

کان من الشیعة المخلصین فی الولاء. وبایع مسلما. وکان یأخذ البیعة

(۳۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن بکار (۱)، أحمد بن سعید (۱)، الحسن بن علی (۱)، حماد بن حبیب (۱)، زید بن علی (۱)، سعید بن سعد (۱)، الشام (۱)، الشهادة (۱)، الحرب (۱)

للحسین علیه السلام. ولما تخاذل الناس عن مسلم، أمر ابن زیاد بالقبض علیه و حبسه. ثم بعد شهادة مسلم، قتل شهیدا.

۷۴۱۵ – العباس بن جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیهما:

کان رحمه الله فاضلا نبیلا، کما قاله المفید فی الارشاد ونقله فی کمبا ج ۱۱ / ۱۷۸، وجد ج ۴۷ / ۲۴۵.

۷۴۱۶ – العباس بن جعفر بن محمد الأشعث:

أظهر للوشاء أن یقول لمولانا الرضا علیه السلام أن یحرق کتبه إلیه لئلا تقع فی ید غیره. قال الوشاء: فابتدأنی الرضا علیه السلام قبل أن أسأله: اعلم صاحبک أنی إذا قرأت کتبه إلی حرقتها. رواه الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۱۹، و کمبا ج ۱۲ / ۱۲، وجد ج ۴۹ / ۴۰. وفیه: خرقتها.

۷۴۱۷ – العباس بن الحسن المثلث:

لم یذکروه. وأمه عائشة بنت طلحة الجود. مات فی الحبس فی ۲۳ شهر رمضان سنة ۱۴۵ وهو ابن خمسة وثلاثین سنة. ومن أولاده علی بن العباس، دعا الناس إلی نفسه فی بغداد. فأجابه جماعة من الزیدیة. فحبسه المهدی العباسی. ثم خرج بشفاعة الحسین بن علی صاحب فخ، لکن سمه المهدی. وتقدم أبوه.

۷۴۱۸ – العباس بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. ذکره الخطب فی تاریخ بغداد فقال: قدم إلیها فی أیام الرشید و صحبه وکان یکرمه. ثم صحب المأمون بعده. وکان فاضلا شاعرا فصیحا. و تزعم العلویة أنه أشعر ولد أبی طالب. کمبا ج ۹ / ۶۱۶، وجد ج ۴۲ / ۷۵، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۲.

وهو أکبر ولد أبیه وکان جلیلا. وله أشعار فی مدح أبی طالب وعبد الله.

وفی السفینة عن تاریخ بغداد: وکان للعباس هذا إخوة علماء فضلاء: محمد و عبد الله والفضل وحمزة. وکلهم بنو الحسن – الخ. وما ذکرنا من تاریخ بغداد

(۳۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب تاریخ بغداد للخطیب البغدادی (۳)، شهر رمضان المبارک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن العباس (۱)، الحسین بن علی (۱)، العباس بن جعفر (۱)، مدینة بغداد (۱)، الجود (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

کله فی کمبا ج ۱۲ / ۷۰، وجد ج ۴۹ / ۲۳۳.

۷۴۱۹ – العباس بن حمزة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۵۰ عن محمد بن أحمد بن سعید الرازی، عنه، عن أحمد بن إبراهیم الدورقی الحدیث العلوی علیه السلام: من دخل فی الاسلام طائعا وقرأ القرآن ظاهرا، فله فی کل سنة مائتا دینار من بیت المال – الخ.

ولعله ابن حمزة الشهرزوری الواقع فی طریق المفید فی ختص ص ۱۲.

۷۴۲۰ – العباس بن خلیل بن جابر الطائی إمام حمص أبو الخلیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۴ عن محمد بن عبد الله الشیبانی، عنه، عن محمد بن هاشم البعلبکی.

۷۴۲۱ – العباس بن سابور المکی: لم یذکروه. تأتی روایته فی میمون بن صعب.

۷۴۲۲ – العباس بن ربیعة بن الحارث بن عبد المطلب:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. ونقل المامقانی قضایاه یوم صفین. و هی تفید حسنه وکماله. فراجع إلیه وإلی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۱۷۲.

وابنه عبد الرحمن، کما فی جد ج ۱۹ / ۵۷، وکمبا ج ۶ / ۴۱۶.

إنه کان یوم صفین علی القلب من جند أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۷۳. ومقاتلته وقتله غرارا وتشبه أمیر المؤمنین علیه السلام به. کمبا ج ۸ / ۵۱۵ و ۵۱۷، وجد ج ۳۲ / ۵۹۱ و ۶۰۰.

جملة من أحواله فی سفینة البحار. ومن أحفاده علی بن یعقوب الآتی.

۷۴۲۳ – العباس بن السری المقری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۵۰ عن المفید، عن محمد بن الحسین البصیر، عنه، عن شداد بن عبد الله المخزومی. ویأتی فی العباس بن السندی ما یتعلق به.

(۳۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، عباس بن السندی (۱)، عباس بن ربیعة (۱)، علی بن یعقوب (۱)، محمد بن هاشم (۱)، محمد بن أحمد (۱)، القرآن الکریم (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

۷۴۲۴ – العباس بن سعید الأزرق:

لم یذکروه. وقد کان من العامة. وروی عنه سعد بن عبد الله، وهو عن عبد الرحمن بن صالح. المعانی ص ۱۷۶.

وسائر روایات سعد عنه، عن أبی نصر، عن عیسی بن مهران – الخ فی المعانی ص ۴۲ مکررا. ورواه فی العلل ج ۲ ص ۵۶ عن سعد، عنه، عن أبی بصیر عیسی بن مهران – الخ. وغیر ذلک فیه ص ۵۶ و ۱۱ مکررا، وجد ج ۱۸ / ۳۴۳، و کمبا ج ۶ / ۳۸۱.

۷۴۲۵ – العباس بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۵۹ عن حمدان بن معافا، عنه، عن الحارث بن التیهان، حدیث ذم القیاس وما جری بینه وبین مولانا الصادق علیه السلام، وجد ج ۲ / ۲۹۲، وکمبا ج ۱ / ۱۶۰.

۷۴۲۶ – العباس بن السندی أو السری:

لم یذکروه. وقع فی طریق النجاشی ص ۱۳ عن جعفر بن محمد – یعنی ابن قولویه القمی – عن القاسم بن محمد بن علی بن إبراهیم، عنه، کتب إبراهیم بن محمد بن سعید – یعنی ابن عقدة.

وروی أحمد بن محمد، عن العباس بن السندی، عن محمد بن بشیر. یب ج ۱ باب صفة الوضوء ص ۸۱، والاستبصار ج ۱ باب عدد مرات الوضوء. ص ۷۱.

۷۴۲۷ – العباس بن السندی الهمدانی:

لم یذکروه. روی الطبری الجلیل عنه. مدینة المعاجز ص ۵۲۷ و ۵۲۸، و دلائل الطبری ص ۲۱۳.

۷۴۲۸ – العباس بن سهل الساعدی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن فاطمة الزهراء علیها السلام، النص علی

(۳۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب مدینة

المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو بصیر (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم (۱)، عیسی بن مهران (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، عباس بن السندی (۳)، ابن قولویه (۱)، سعید الأزرق (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن بشیر (۱)، محمد بن سعید (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الوضوء (۲)

الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. جد ج ۳۶ / ۳۵۲، وکمبا ج ۹ / ۱۵۷.

۷۴۲۹ – العباس بن صدقة: من الغلاة الکبار الملعونین.

۷۴۳۰ – العباس بن طاهر بن ظهیر أبو الفضل:

کان من الأفاضل. رحمه الله. هکذا ذکره الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۴۱. و روی عنه بواسطة عبد الرحمن بن محمد بن حامد – الخ، وکتاب العشرة ص ۱۳۵، و جد ج ۷۵ / ۶۵.

۷۴۳۱ – العباس بن عاص:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۸۰ عن جعفر بن محمد بن إبراهیم الهمدانی، عنه، عن إسماعیل بن دینار – الخ.

۷۴۳۲ – العباس بن عاصم المؤذن:

لم یذکروه. روی عن إبراهیم بن المفضل، عن حماد بن عیسی. الطب ص ۹۴.

۷۴۳۳ – العباس بن عامر بن ریاح أبو الفضل الثقفی القصبانی:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. الشیخ الصدوق الثقة بالاتفاق. کثیر الحدیث. له کتب. قاله النجاشی. ولعله متحد مع عباس بن عامر القصیر الذی روی عنه الهیثم بن عبد الله، عن حجاج الخشاب، عن الصادق علیه السلام، کما فی محاسن البرقی ج ۱ / ۱۴۴.

۷۴۳۴ – العباس بن عبادة:

من شهداء أحد. قاتل قتالا شدیدا نظیر عابس یوم عاشوراء، کما فی الناسخ وغیره.

۷۴۳۵ – العباس بن العباس الجوهری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۶

(۳۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، إبراهیم الهمدانی (۱)، الهیثم بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن المفضل (۱)، إسماعیل بن دینار (۱)، أبو الفضل الثقفی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، العباس بن عامر (۱)، العباس بن صدقة (۱)، عباس بن طاهر (۱)، حماد بن عیسی (۱)، حجاج الخشاب (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)، الأذان (۱)، الطب، الطبابة (۱)

عن زید بن جعفر بن محمد بن الحسین الخزاز، عنه، عن عفان بن مسلم، حدیث النص علی الأئمة علیهم السلام وأسمائهم وفضائلهم، وجد ج ۳۶ / ۳۴۶، وکمبا ج ۹ / ۱۵۵.

۷۴۳۶ – العباس بن العباس القانعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۵۲ عن علی بن عبد الله الإسکندرانی، عنه، عن سعید الکندی.

۷۴۳۷ – العباس بن عبد العظیم العنبری:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی المهج، عن الحسن بن علی البصری، عنه، هو والهیثم بن عبد الله الرمانی، عن الفضل بن الربیع، دعاء مولانا أبی عبد الله علیه السلام. کتاب الدعاء ص ۱۴۷، وجد ج ۹۴ / ۲۸۴.

۷۴۳۸ – العباس بن عبد الله البخاری أبو الفضل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۲۶۲ عن محمد بن أحمد بن علی الهمدانی، عنه، عن محمد بن القاسم بن

إبراهيم، عن عبد السلام بن صالح الهروى، عن مولانا الرضا صلوات الله عليه، حديث أفضلية النبى وآله عليهم السلام. ورواه فى العلل ج ۱ / ۵ عنه مثله، والاكمال باب ۲۳ ح ۴، وكمبا ج ۱۳ / ۱۸۱، و ج ۱۴ / ۱۴ و ۳۶۴، و ج ۵ / ۳۷، وكتاب الصلاة ص ۱۶۱. وتمام الخبر فى ج ۶ / ۳۸۲، وجد ج ۸۴ / ۱۰۷، و ج ۱۱ / ۱۳۹. وتمامه فى ج ۱۸ / ۳۴۵، و ج ۵۲ / ۳۱۲، و ج ۵۷ / ۵۸، و ج ۶۰ / ۳۰۳.

۷۴۳۹ – العباس بن عبد الله:

لم يذكروه. روى النعمانى بإسناده، عن الوشاء، عنه، عن داود بن سرحان، عن أبى عبد الله عليه السلام – الخ. كمبا ج ۱۳ / ۱۶۳، وجد ج ۵۲ / ۲۳۳.

وروى الشيخ مسندا عن جعفر الأموى، عنه، عن سعيد بن طريف، حديث تكلم الحصاة فى كف على بن أبى طالب عليه السلام: لا إله إلا الله. محمد رسول الله.

(۳۴۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الهيثم بن عبد الله الرمانى (۱)، القاسم بن إبراهيم (۱)، محمد بن الحسين الخزاز (۱)، العباس بن عبد الله (۲)، عبد السلام بن صالح (۱)، على بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، الفضل بن الربيع (۱)، داود بن سرحان (۱)، الحسن بن على (۱)، سعيد بن طريف (۱)، سعيد الكندى (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)

رضيت بالله ربا، وبمحمد نبيا، وبعلى بن أبى طالب وليا – الخ. كمبا ج ۶ / ۲۸۶، و جد ج ۱۷ / ۳۷۳.

ولعله متحد مع عباس بن عبد الله بن معبد بن العباس بن عبد المطلب المعدود من أصحاب الصادق عليه السلام.

۷۴۴۰ – العباس بن عبد الله بن سعيد: جملة من رواياته فى الاكمال باب ۱۲ / ۱۷۲.

۷۴۴۱ – العباس بن عبد الله العبدى:

لم يذكروه. روى المفيد فى إرشاده، عنه، عن عمرو بن شمر، عن رجاله، عن مولانا أمير المؤمنين عليه السلام.

۷۴۴۲ – العباس بن عبيد الله بن أحمد الدهقاق:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۲۹۸ عن جميل بن زياد، عنه، عن إبراهيم بن صالح الأنماطى – الخ.

وروايته عن سعد بن طريف فى بشا ص ۱۳۴.

۷۴۴۳ – العباس بن عبد المطلب عم النبى صلى الله عليه وآله:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله وأمير المؤمنين عليه السلام. ولد قبل النبى. وعن الواقدى: أنه ولد قبل الفيل بثلاث سنين. وكان أسن من النبى بثلاث سنين. وتوفى سنة ۳۲ وهو ابن ثمان وثمانين سنة. انتهى.

أقول: اختلفت الأقوال والاخبار فى حقه. والأولى الارجاع إلى الكتب المفصلة، مثل كتاب العلامة المامقانى. فإنه نقل الاخبار المادحة والذامة وقال:

الذامة منها أقوى دلالة – إلى أن قال فى آخره: – فغاية إكرامنا له سكوتنا فى حقه.

انتهى. وقبره بالبقيع عند قبر الأئمة صلوات الله عليهم. كمبا ج ۱۱ / ۶۲، وجد ج ۴۶ / ۲۱۸.

خروجه مع الكفار فى غزوة بدر الكبرى: جد ج ۱۹ / ۲۱۷، وكمبا ج ۶ / ۴۱۵.

وأسر فيمن أسر من الكفار وأوثق كتفاه. فلم ينم النبى صلى الله عليه وآله

(۳۴۸)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)،

مقبرة بقیع الغرقد (۱)، معرکة بدر (۱)، إبراهیم بن صالح الأنماطی (۱)، العباس بن عبد الله (۲)، العباس بن عبد المطلب (۲)، عبید الله بن أحمد (۱)، جمیل بن زیاد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۱)

لسماعه أنین عمه، واحضاره وتفدیته وبدء إسلامه. جد ج ۱۹ / ۲۴۰ و ۲۴۱، و ج ۱۸ / ۱۳۰، وکمبا ج ۶ / ۳۲۹ و ۴۵۷.

مواضع الروایات التی یستفاد منها مدحه وجلالته، مضافا إلی ما تقدم. جد ج ۳۹ / ۲۶ و ۳۰۴، و ج ۴۲ / ۱۵۰، وکمبا ج ۹ / ۳۵۳ و ۴۱۵ و ۶۳۶. وراجع سفینة البحار.

۷۴۴۴ – العباس بن عتبة بن أبی لهب:

لم یذکروه. وهو قتیل الحرة. تتمة المنتهی ص ۳۹.

۷۴۴۵ – العباس بن عتبة اللهبی الکندی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ونقل المامقانی عن التعلیقة أنه قال: هو أخو عبد الملک وعبد الکریم. ثقة.

أقول: ولم أقف علی توثیقه فی کلام غیره. وکفی به موثقا.

۷۴۴۶ – العباس بن العلا:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۷۱ عن الحسین بن محمد بن عامر، عن معلی بن محمد، عنه، عن مجاهد، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث شرح أنواع الذنوب، وکمبا ج ۲۴ / ۳۶، وجد ج ۱۰۴ / ۳۷۳.

کا: الحسین بن محمد، عن أحمد بن محمد بن عبد الله، عنه، عن مجاهد، عن ابن عباس، عن أمیر المؤمنین علیه السلام – الخ. کمبا ج ۳ / ۱۸۱، وجد ج ۶ / ۳۱۴.

۷۴۴۷ – عباس بن علی بن أبی سارة:

کوفی ثقة. وله کتاب. قاله النجاشی والعلامة. ولا خلاف فیه.

۷۴۴۸ – العباس بن علی بن أبی طالب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه:

استشهد مع أخیه الحسین صلوات الله علیه. وله مقام یغبطه به الشهداء. و هو قمر بنی هاشم أمیر علی جند الحسین علیه السلام. وهو السقاء فی کربلاء وحامل

(۳۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، العباس بن عتبة بن ابی لهب (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن عتبة (۱)، الحسین بن محمد (۲)، معلی بن محمد (۱)، عبد الکریم (۱)، الشهادة (۱)

اللواء. وقد عدت له ستة عشر لقبا. وأمه أم البنین فاطمة بنت حزام بن خالد الکلابی. وأول ما ولدت ا لعباس. ولدته فی الرابع من شعبان سنة ست وعشرین من الهجرة. وکان عمره الشریف عند شهادته أربعا وثلاثین سنة. وکان شجاعا فارسا وسیما جسیما، یرکب الفرس المطهم ورجلاه تخطان الأرض.

وکان من فقهاء أولاد الأئمة علیهم السلام. وکان عدلا ثقة نقیا تقیا. و قال الصادق علیه السلام: کان عمنا العباس نافذ البصیرة صلب الایمان. جاهد مع أخیه الحسین علیه السلام وأبلی بلاءا حسنا ومضی شهیدا.

وروی المامقانی عن الخصال بسند صحیح عن أبی حمزة الثمالی قال: قال علی بن الحسین علیه السلام: رحم الله عمی العباس. فلقد آثر وأبلی وفدا أخاه بنفسه، حتی قطعت یداه. فأبدله الله عز وجل منهما جناحین یطیر بهما مع الملائکة فی الجنة، کما جعل لجعفر بن أبی طالب علیه السلام. وإن للعباس عند الله تبارک و تعالی منزلة یغبطه بها جمیع الشهداء یوم القیامة – الحدیث. وهو فی کمبا ج ۱۰

/ ۱۶۷، و ج ۶ / ۷۳۷، وجد ج ۲۲ / ۲۷۴، و ج ۴۴ / ۲۹۸.

وراجع أیضا کلمات مولانا الصادق علیه السلام فی کیفیة زیارة عمه العباس سلام الله علیه حتی تقف علی جملات کریمة فی ذلک. کمبا ج ۲۲ / ۱۸۵، و جد ج ۱۰۱ / ۲۷۷.

وتشرف بسلام الناحیة المقدسة مع توصیفه بأنه المواسی أخاه بنفسه، الاخذ من غده لامسه، الفادی له، الوافی الساعی إلیه بمائه المقطوعة یداه - الخ.

وکان صاحب الرایة یوم عاشوراء. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۲، وجد ج ۴۵ / ۴.

ما یظهر منه أنه کان عند وفاة أمیر المؤمنین علیه السلام فی درجة رفیعة و مقام کریم مثل أخیه محمد. کمبا ج ۹ / ۳۹، وجد ج ۳۵ / ۲۱۱.

فی أن العباس والحسین علیهما السلام ومحمد غسلوا أخاهم الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۳۲، وجد ج ۴۴ / ۱۳۷.

وفی کتاب حدیقة الأحباب أنه علیه السلام ولد فی ذی الحجة فی سابعه أو ثانی عشره أو فی رابع شعبان سنة ۲۶.

(۳۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبو طالب علیه السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، السیدة فاطمة بنت حزام بن خالد الکلابیة (أم البنین) (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، یوم القیامة (۱)، شهر شعبان المعظم (۲)، الشهادة (۲)، الزیارة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلب (۱)، الوفاة (۱)

ومن أولاده الفضل لا عقب له کما فی منتخب التواریخ. والثانی عبید الله کان من العلماء والعقب منه. وأمهما لبابة بنت عبد الله بن العباس بن عبد المطلب.

والثالث والرابع الحسن والقاسم لا عقب منهما. والخامس بنت. وعن ابن شهرآشوب أنه زاد له ابنا یسمی محمدا من شهداء الطف.

ولعبید الله ابنان: الحسن والعقب منه، وعبد الله لا عقب له. وأم الحسن بن عبید الله کانت بنت عبد الله بن معبد بن عباس بن عبد المطلب. وأبناء الحسن:

العباس وإبراهیم والفضل وعبید الله وحمزة. وحفیده الفضل بن محمد بن الفضل بن الحسن بن عبید الله بن العباس.

فأما العباس بن الحسن تقدم قریبا. وإبراهیم بن الحسن وعبید الله بن علی بن إبراهیم وجعفر بن الفضل بن الحسن وإبراهیم بن محمد بن عبید الله بن الحسن و حمزة بن القاسم بن علی بن حمزة بن الحسن ومحمد بن علی بن عبد الله بن العباس بن الحسن، وکذا الفضل بن الحسن وعلی بن محمد بن علی بن محمد بن عبید الله بن الحسن ذکرناهم فی محالهم.

وذکر أولاده وأحفادهم فی الفصول الفخریة ص ۲۰۱.

وقیل: کان لأمیر المؤمنین علیه السلام العباس الأصغر واستشهد یوم عاشوراء مع أخیه.

۷۴۴۹ - عباس بن علی بن جعفر بن عبد الله بن جعفر بن عبد الله بن جعفر بن محمد بن علی بن أبی طالب (من ولد محمد الحنفیة) أبو الحسن:

روی عنه التلعکبری. ویروی هو عن ابن عقدة وسمع منه سنة ۳۳۲. وله منه إجازة. وکنیة أبیه علی بن جعفر أبو طالب.

۷۴۵۰ - عباس بن علی بن الحسن المثلث:

لم یذکروه. جاء إلی بغداد ودعا الناس إلی بیعته. فأجابه جماعة من الزیدیة.

فلما سمع ذلک المهدی العیاشی، أمر بأخذه وحبسه. ثم شفع فیه ابن عمه الحسین بن علی بن شهید الفخ. فوهبه له، ولکن سمه فأثر

السم فيه حتى مات فيه.

(۳۵۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۲)، عبد الله بن عباس (۲)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۲)، محمد بن عبيد الله بن الحسن (۱)، على بن محمد بن على بن محمد (۱)، حمزة بن القاسم بن على (۱)، عبيد الله بن العباس (۱)، إبراهيم بن الحسن (۱)، عبيد الله بن على (۱)، على بن أبى طالب (۱)، الحسين بن على (۱)، الفضل بن الحسن (۳)، ابن شهرآشوب (۱)، مدينة بغداد (۱)، على بن الحسن (۱)، الفضل بن محمد (۱)، على بن جعفر (۲)، محمد بن على (۱)، الشهادة (۲)، الموت (۱)

تتمة المنتهى ص ۱۵۶.

۷۴۵۱ - العباس بن على الشامى مولى الكاظم عليه السلام:

لم يذكروه. وهو من أصحاب الرضا عليه السلام. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۲۳۳ عن أحمد بن محمد الموصلى العاصمى، عن على بن الحسين، عنه قال:

سمعت الرضا على بن موسى صلوات الله عليهما يقول: كلما أحدث العباد من الذنوب ما لم يكونوا يعملون، أحدث لهم من البلاء ما لم يكونوا يعرفون، وكتاب الكفر ص ۱۵۷، وجد ج ۷۳ / ۳۵۴.

ورواه فى العلل بإسناده عن أحمد بن محمد العاصمى وعلى بن محمد بن يعقوب العجلى، عن على بن الحسين، عن العباس بن على مولى لأبى الحسن موسى عليه السلام، قال: سمعت الرضا عليه السلام - وساقه مثله.

۷۴۵۲ - العباس بن على بن يقطين:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى أماليه، عن منصور بن العباس، عنه، عن عمرو، عن خلف بن حماد، الحديث الصادق عليه السلام فى أنواع الدين - الخ. كمبا ج ۲۳ / ۳۶، وجد ج ۱۰۳ / ۱۴۷.

۷۴۵۳ - العباس بن عمار:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن ابن فضال، عنه، عن أحمد بن رزق.

كمبا ج ۱۷ / ۴۰، وجد ج ۷۷ / ۱۳۵، لكن فى المصدر أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۸۷ ذكره:

العباس بن عامر.

۷۴۵۴ - العباس بن عمر بن العباس بن محمد بن عبد الملك بن أبى مروان:

الفارسى الدهقان أبو الحسن، المعروف بابن مروان الكوزانى من مشائخ النجاشى فى كتابه. روى عنه مترحما عليه كثيرا.

منها روايته عنه، عن على بن الحسين بن بابويه، كتاب روح بن عبد الرحيم، كما فيه ص ۱۲۰. وكتاب عبد الله بن محمد الأسدى الحجال، كما فيه ص ۱۵۷.

(۳۵۲)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، على بن الحسين بن بابويه (۱)، عبد الله بن محمد الأسدى (۱)، أحمد بن محمد العاصمى (۱)، روح بن عبد الرحيم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، العباس بن عامر (۱)، منصور بن العباس (۱)، على بن الحسين (۲)، العباس بن محمد (۱)، على بن يقطين (۱)، العباس بن عمر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، خلف بن حماد (۱)، على بن محمد (۱)

وروى عنه، عن أبى الفرج على بن الحسين الاصفهانى، كتب على بن إبراهيم بن محمد الجوانى، كما فيه ص ۱۸۶.

وروی عنه کتب وهب بن وهب.

۷۴۵۵ – العباس بن عمرو الفقیمی:

لم یزد العلامة المامقانی فی حقه علی قوله: لم أقف فیه إلا علی روایة الکلینی فی الکافی ج ۱ / ۱۶۸ و ۱۰۸ و ۱۱۰ و ۸۰ و ۸۳، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن هشام بن الحکم، عن أبی عبد الله علیه السلام – وذکر أنه فی خمسة أبواب.

أقول: وروی الصدوق أیضا فی کتاب التوحید بسند آخر عن إبراهیم بن هاشم القمی، عنه، عن هشام بن الحکم – الخ. جد ج ۳ / ۲۳۰ و ۲۶۰ و ۳۳۰، و ج ۴ / ۶۶ و ۶۹، و ج ۱۰ / ۱۹۴، و ج ۱۱ / ۲۹ و ۳۰، وکمبا ج ۲ / ۷۲ و ۸۲ و ۱۰۲ و ۱۲۳، و ج ۴ / ۱۳۶، و ج ۵ / ۹، والمعانی ص ۸.

وروی الصدوق أیضا مسندا عن البرمکی، عن الحسین بن الحسن بن بردة، عنه، عن إبراهیم بن محمد العلوی، عن فتح بن یزید الجرجانی، عن أبی الحسن علیه السلام – الخ. جد ج ۴ / ۸۲ و ۱۷۴ و ۲۹۰، وکمبا ج ۲ / ۱۲۸ و ۱۵۴ و ۱۹۷.

وروی المفید عن ابن قولویه، عن الکلینی، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، حدیث ابن أبی العوجاء وأصحابه مع مولانا الصادق علیه السلام. جد ج ۱۰ / ۲۰۹، وکمبا ج ۴ / ۱۳۹.

۷۴۵۶ – العباس بن عیاض:

لم یذکروه. وهو من خیار أهل القبلة. کذا وقع فی طریق الشیخ عن سلمة بن کهیل، عنه، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: الحق مع علی یدور معه حیثما دار. کمبا ج ۹ / ۲۶۹، وجد ج ۳۸ / ۴۰.

۷۴۵۷ – العباس بن عیسی:

لم یذکروه. روی الفضل بن سلیمان، عنه، عن الإمام السجاد علیه السلام.

(۳۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، العباس بن عمرو الفقیمی (۱)، علی بن إبراهیم (۲)، إبراهیم بن محمد (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، العباس بن عیسی (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، الفضل بن سلیمان (۱)، هشام بن الحکم (۲)، علی بن الحسین (۱)، ابن قولویه (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، وهب بن وهب (۱)، الفرج (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب قضاء الدین ص ۹۶.

ولعله الغاضری الذی ذکره النجاشی والشیخ وقالا: إن له کتابا رواه عنه ابنه محمد بن العباس.

۷۴۵۸ – العباس بن الفرج الریاشی:

لمی ذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۳۸ عن محمد بن الحسن بن درید الأزدی العمانی، عنه، عن أبی زید النحوی الأنصاری. – الخ، ومثله فی أمالیه ص ۱۳۸.

وفی الخصال ج ۱ / ۹۹ بسند آخر عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عنه، عن أبی سلمة الغفاری، روایة مفصلة.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۸ عن محمد بن العباس النحوی، عنه، عن أبی زید سعید بن أوس الأنصاری، عن الخلیل بن أحمد قال: أحث کلمة علی طلب العلم، قول علی بن أبی طالب علیه السلام: قدر کل امرئ ما یحسن، وجد ج ۱ / ۱۶۶، وکمبا ج ۱ / ۵۴.

۷۴۵۹ – العباس بن الفضل بن جعفر الأزدی المکی أبو أحمد:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۱۲ عن علی بن بلال المهلبی، عنه، عن علی بن سعید بن بشیر الرازی، عن محمد بن أبان، عن محمد بن تمام بن سابق.

۷۴۶۰ – العباس بن الفضل بن شاذان المقری أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۳۳۰ عن أحمد بن الحسن القطان رضی الله عنه، عنه، عن جعفر بن محمد بن هارون، الحدیث النبوی العلوی علیه السلام:

یا علی، من فارقک، فقد فارقنی. ومن فارقنی، فقد فارق الله عز وجل، وکمبا ج ۹ / ۲۶۹، وجد ج ۳۸ / ۳۹.

وفی أمالی الصدوق ص ۶۰ عنه، عنه، عن علی بن الفرات الأصبهانی، روایة أخری فی ذم سب أمیر المؤمنین علیه السلام، وجد ج ۳۹ / ۳۱۱، وکمبا ج ۹ / ۴۱۶.

(۳۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، نهر الفرات (۱)، العباس بن الفضل بن شاذان (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، عبد الله بن حبیب (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، العباس بن الفضل (۱)، الخلیل بن أحمد (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن العباس (۲)، محمد بن أبان (۱)، محمد بن تمام (۱)، جعفر الأزدی (۱)، علی بن بلال (۱)، علی بن سعید (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الفرج (۱)، السب (۱)

وفی الأمالی ص ۲۸۳ عنه، عنه، عن أبی زرعة، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: ولایتی وولایة أهل بیتی أمان من النار.

وفی الاکمال ج ۱ / ۳۴۴ عنه، عنه، عن محمد بن علی بن منصور، حدیث الثقلین.

ومن کتاب الأنوار تألیف الحسن بن همام، عنه، عن موسی بن عطیة الأنصاری - الخ. جد ج ۴۱ / ۲۱۵، وکمبا ج ۹ / ۵۶۰.

ما یشهد علی فضله وکماله. کمبا ج ۱۳ / ۹۸، وجد ج ۴۹ / ۳۳۷.

وروی البرقی، عنه، عن إبراهیم بن محمد. کتاب الاخلاق ص ۱۸، وجد ج ۶۹ / ۳۹۲.

وله کتب، کما ذکره الشیخ فی ست فی ترجمة أبیه. وکذا فی السفینة فی ترجمة أبیه أن العباس کان من العلماء والمقرئین، والعارفین بقراءة الأئمة علیهم السلام، کما فی کمبا ج ۱۲ / ۹۸ و ۹۶، وجد ج ۴۹ / ۳۲۸ و ۳۳۷.

۷۴۶۱ - العباس بن الفضل المکی أبو أحمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۲۱ عن إسماعیل بن محمد بن إسماعیل الحلبی، عنه، عن إسحاق بن إبراهیم الدیری سنة ۲۷۱ - الخ.

۷۴۶۲ - العباس بن مأمون:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۸ عن جریر بن أحمد، عنه، عن أبیه، عن مولانا الرضا صلوات الله وسلامه علیه - الخ، وکمبا ج ۱۷ / ۲۰۸، و ج ۱ / ۸۱، وجد ج ۲ / ۴۱، و ج ۷۸ / ۳۴۵.

۷۴۶۳ - العباس بن مجاهد:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد السیاری، عنه، عن أبیه، عن مولانا السجاد علیه السلام، الصلوات فی أیام شعبان. الاقبال ص ۶۸۷، ومصباح الشیخ ص ۷۵۹.

(۳۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، إسماعیل بن محمد بن إسماعیل (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، العباس بن الفضل (۱)، موسی بن عطیة (۱)، علی بن منصور (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

۷۴۶۴ - العباس بن محمد بن أبی الخطاب:

لم یذکروه. روی علی بن حبشی، عنه معجزة أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۵۶۸، وإثبات الهداة ج ۶ / ۳۴۶، ودلائل الطبری ص ۲۲۷.

۷۴۶۵ – العباس بن محمد بن حاتم بن واقد الذوری أبو الفضل:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۵ عن ا بن مخلد، عن الرزاز (یعنی محمد بن عمرو بن البختری) عنه، عن یعلی – یعنی ابن عبید – الخ.

وتقدم فی أحمد بن مروان روایته الأخری. ووقع فی طریق النجاشی إلی کتاب الضحاک بن محمد، کما فیه ص ۱۴۵.

وفی بشا ص ۶۱ عن محمد بن عبد الله الحافظ، عن أبی العباس بن یعقوب، عنه، عن مالک بن إسماعیل، روایة کریمة فی الفضائل.

۷۴۶۶ – العباس بن محمد بن الحسین أبو الفضل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۷۹ عن محمد بن وهبان، عن علی بن حبشی، عنه، عن أبیه، عن صفوان بن یحیی – الخ. ومثله فی الفهرست کتاب الحسین بن أبی غندر.

وبهذا الاسناد عنه، عن أبیه، عن صفوان وجعفر بن عیسی، روایة أخری.

کمبا ج ۱۴ / ۷۰۶، وجد ج ۶۴ / ۲۲۳.

وبهذا الاسناد روایات متعددة. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۰ و ۸۷۸، و ج ۱۶ / ۲۶، و کتاب الاخلاق ص ۲۰۰، وکتاب العشرة ص ۴۶ و ۸۹، وجد ج ۷۱ / ۳۴۹، و ج ۷۴ / ۱۶۷ و ۳۱۷، و ج ۷۶ / ۱۳۹، و ج ۶۶ / ۲۲۴ و ۳۴۱.

وروی السید فی جمال الأسبوع ص ۲۶۳ بإسناده عن علی بن حبشی، عنه، عن أبیه، عن محمد بن سنان، حدیث صلاة فاطمة الزهراء علیها السلام.

وروی محمد بن همام، عنه، عن أبیه، عن صفوان. جش ص ۱۰۸.

(۳۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسین بن أبی غندر (۱)، مالک بن إسماعیل (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الضحاک بن محمد (۱)، العباس بن محمد (۳)، محمد بن تمام (۱)، جعفر بن عیسی (۱)، علی بن حبشی (۳)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن عمرو (۱)، الصّلاة (۱)

وروی علی بن حبشی بن قونی، عنه، عن أبیه، عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن حمزة بن بزیع، رسالة موسی الکاظم علیه السلام إلی علی بن سوید السائی. جش ص ۱۹۷. وروی أبو علی بن همام، عنه، عن أبیه، کتاب محمد بن قیس البجلی فی قضایا أمیر المؤمنین علیه السلام. وهو الراوی عن أبیه، کتاب ابن أبی عمیر، کما فیه ص ۲۲۹.

۷۴۶۷ – العباس بن محمد بن عبد الله بن الحسن الأفطس:

لم یذکروه. یأتی أبوه وجده وابنه عبد الله.

۷۴۶۸ – العباس بن محمد بن عبد الله بن الإمام السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. قتله هارون الرشید، حین جری بینهما کلمات ردیة. تتمة المنتهی ص ۱۷۴.

۷۴۶۹ – العباس بن محمد بن القاسم بن حمزة بن موسی بن جعفر صلوات الله علیهما أبو الفضل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۲۵۵ عن المظفر بن أحمد بن الحسن القزوینی، عنه، عن الحسن بن سهل القمی، عن محمد بن حامد، عن أبی هاشم الجعفری، عن أبی الحسن علیه السلام، حدیث کیفیة الصلاة علی المصلوب، وکتاب الطهارة ص ۱۸۶، وجد ج ۸۲ / ۳.

وبهذا الاسناد عن أبی الحسن الرضا علیه السلام، ذم الغلاة والمفوضة.

العیون ج ۲ / ۲۰۳.

وفی العلل ج ۱ / ۲۸۷ عن علی بن حاتم، عنه، عن الحسن بن سهل، حدیث آخر، وکتاب الطهارة ص ۱۹۵، وجد ج ۸۲ / ۳۵.

وروی القمی فی تفسیره ص ۲۵ عنه حدیث تفسیر بسم الله الرحمن الرحیم.

۷۴۷۰ – العباس بن محمد عم المهدی العباسی:

لم یذکروه. هو مذموم کما فی الکافی باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل.

(۳۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن القاسم بن حمزة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، هارون الرشید (۱)، العباس بن محمد (۲)، علی بن حاتم (۱)، علی بن سوید (۱)، الحسن بن سهل (۲)، حمزة بن بزیع (۱)، علی بن حبشی (۱)، موسی بن جعفر (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۲)، الطهارة (۲)

۷۴۷۱ – العباس بن مرداس:

لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. أعطاه الرسول أربعة من الإبل فسخطها فأنشأ کلمات. فأحضره رسول الله صلی الله علیه وآله و قال: قم یا علی، واقطع لسانه. فأخذ بیده أمیر المؤمنین علیه السلام وأدخله فی الحظائر فقال: أعقل ما بین أربع إلی مائة. فقال: بأبی أنت وأمی، ما أکرمکم و أحلمکم وأعلمکم! فقال له علی علیه السلام: إن رسول الله أعطاک أربعا و جعلک مع المهاجرین. فإن شئت فخذها. وإن شئت فخذ المائة وکن من أهل المائة. قال: أشر علی. قال علیه السلام: فإنی آمرک أن تأخذ ما أعطاک وترضی.

قال: فعلت. فراجع للتفصیل کمبا ج ۶ / ۶۱۲. وجملة مما یتعلق بإسلامه فیه ص ۳۲۰. وجد ج ۲۱ / ۱۶۰، و ج ۱۸ / ۹۴.

۷۴۷۲ – العباس بن مطر الهمدانی:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عن الحسن بن محمد النهاوندی، عنه، عن إسماعیل بن علی المقری، کما فی دلائل الطبری ص ۲۵۳ خطبة أمیر المؤمنین فی الملاحم.

۷۴۷۳ – العباس بن معبد بن العباس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۷۱ عن أبی إسحاق، عنه، عن بعض أهله، عن العباس بن عبد المطلب – الخ.

۷۴۷۴ – العباس بن معروف القمی أبو الفضل مولی جعفر بن عمران بن عبد الله الأشعری:

من أصحاب الرضا والهادی صلوات الله علیهما. صحیح ثقة بالاتفاق. له کتابان، بل کتب. وروی أحمد بن عیسی، عنه، عن مولانا الجواد علیه السلام، کما فی یب ج ۹ باب الوصیة بالثلث ص ۱۹۸. ورواه فی صا ج ۴ / ۱۲۵ عنه مثله. وروی عنه الصفار کما فی ستة مواضع المذکورة فی التوحید.

(۳۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسن بن محمد النهاوندی (۱)، العباس بن عبد المطلب (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، العباس بن معروف (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، جعفر بن عمران (۱)، الفضل مولی (۱)، الجود (۱)، الوصیة (۱)

۷۴۷۵ – العباس بن المغیرة الجوهری أبو الحسین:

لم یذکروه. روی المفید فی مج ۵ عن عمر بن محمد بن علی الصیرفی، عنه مکررا، مج ۶، ومج ۷ مکررا. وروی أیضا عن الجعابی، عنه مکررا مج ۶.

۷۴۷۶ – العباس بن المفضل:

لم یذکروه. هو من أصحاب العسکری علیه السلام، کما یستفاد ذلک مما فی کمبا ج ۱۴ / ۵۴۱، وجد ج ۶۲ / ۲۴۵.

۷۴۷۷ – العباس بن مکرم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۵۸ عن حسان بن علی المدائنی، عنه، عن سعد – الخ.

۷۴۷۸ – العباس بن موسی أبو الفضل الوراق:

ثقة بالاتفاق. نزل بغداد ومات بها. وکان من أصحاب یونس. له کتاب المتعة، رواه الصفار، عن أحمد بن محمد، عنه. وفی مل ص ۲۷۸ عن سعد، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن یونس.

وروی أحمد بن محمد، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب الخضاب ص ۴۸۰.

۷۴۷۹ – العباس بن موسی النخاس:

کوفی ثقة بالاتفاق. من أصحاب الرضا علیه السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله.

۷۴۸۰ – العباس بن موسی بن جعفر علیه السلام:

ثقة، کما قاله الشیخ فی رجاله فی باب أصحاب الکاظم علیه السلام. ولکن نقل المامقانی عن نسختین معتمدتین من رجال الشیخ خلو النسختین عن اسمه بالمرة. وفی الکافی باب الإشارة والنص علی الرضا علیه السلام، فی حدیث نسخة

(۳۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، العباس بن المغیرة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن موسی (۲)، مدینة بغداد (۱)، أحمد بن محمد (۲)

وصیة الکاظم علیه السلام منازعته مع أخیه الرضا علیه السلام فی مجلس القاضی، وفیها ذموم له. فراجع إلیه وإلی کمبا ج ۱۱ / ۳۱۵، و ج ۱۲ / ۶۷، وجد ج ۴۸ / ۲۷۸، و ج ۴۹ / ۲۲۴.

جملة من روایاته عن أبیه فی الوسائل ط جدید ج ۳ أبواب لباس المصلی باب ۱۱ ص ۲۶۷، وفی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۴۷ باب ۷۸. ویروی عن أبیه الکاظم علیه السلام، کما فی المحاسن ج ۲ / ۴۲۰.

قیل: إنه المدفون فی جنوب بجنورد، مزار معروف.

۷۴۸۱ – العباس مولی الرضا علیه السلام:

روی الصدوق فی العیون ج ۱ / ۲۵۳ عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن عیسی، عنه، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام، قال: سمعته یقول – الخ.

ومثله فی أمالیه ص ۱۶۰.

۷۴۸۲ – العباس غلام أبی الحسن الرضا علیه السلام یعرف بغلام ابن شراعة:

لم یذکروه. روی بنان بن محمد، عنه، عن الحسن بن الربیع. یب ج ۱۰ باب حدود اللواط ص ۵۴. ورواه فی صا ج ۴ باب حد اللواط ص ۲۲۰ عنه مثله.

۷۴۸۳ – العباس الناقد:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد، عنه، عن أبی محمد صلوات الله علیه. الکافی ج ۳ باب الجمع بین الصلاتین ص ۲۸۷.

ورواها بعینها فی یب ج ۲ باب المواقیت ص ۲۶۳ غیر أن فیها: عن أبی عبد الله علیه السلام. والصحیح ما فی الکافی.

۷۴۸۴ – العباس النجاشی الأسدی:

من أصحاب الرضا علیه السلام، کما عده الشیخ فی رجاله فی باب أصحاب الرضا علیه السلام.

ویشهد له ما فی العیون ج ۱ / ۲۶ بسنده الصحیح عن أحمد بن محمد بن عیسی،

(۳۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۵)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الجمع بین الصلاتین (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن الربیع (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، عباس النجاشی (۱)، عباس الناقد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، اللبس (۱)، اللواط (۲)، الوصیة (۱)

عنه قال: قلت للرضا صلوات الله علیه: أنت صاحب هذا الامر؟ قال: إی والله علی الإنس والجن. ولعله جد النجاشی صاحب کتاب الرجال.

۷۴۸۵ – العباس الوراق:

من أصحاب الرضا علیه السلام. وهو ابن موسی المذکور.

۷۴۸۶ – العباس بن الولید بن صبیح الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. له کتاب یرویه الحسن بن محبوب وصفوان بن یحیی وعلی بن الحکم.

۷۴۸۷ – العباس بن الولید بن العباس المنصوری:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد بن الحسن السیرافی، عنه، عن إبراهیم بن محمد بن عیسی بن محمد العریضی. یب ج ۶ باب زیارة سیدنا رسول الله صلی الله علیه وآله ص ۹.

۷۴۸۸ – العباس بن الولید النرسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۴ عن صالح بن محمد البغدادی، عنه، عن عبد الرحمن بن مهدی – الخ.

۷۴۸۹ – العباس بن هشام أبو الفضل الناشری الأسدی:

ثقة جلیل بالاتفاق، کثیر الروایة. له کتب عدوها فی الکتاب المفصلة. وقد یکسر اسمه فیقال: عبیس بن هشام. والشیخ فی رجاله فی باب أصحاب الرضا علیه السلام، عد عبیس بن هشام الناشری. ومات سنة عشرین ومائتین أو قبلها بسنة.

۷۴۹۰ – العباس بن هشام بن محمد بن السائب الکلبی:

یروی عن أبیه. ویروی عنه البلاذری.

۷۴۹۱ – العباس بن هلال الشامی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. وروی العیاشی عنه، عن الرضا علیه

(۳۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسن بن محمد بن الحسن السیرافی (۱)، العباس بن الولید بن العباس (۱)، عبیس بن هشام الناشری (۱)، محمد بن عیسی بن محمد (۱)، العباس بن هشام (۲)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عباس بن الولید (۲)، عباس بن هلال (۱)، عبیس بن هشام (۱)، عباس الوراق (۱)، علی بن الحکم (۱)، صالح بن محمد (۱)، الزیارة (۱)

السلام. کمبا ج ۷ / ۱۲۰، وجد ج ۲۴ / ۱۴۵.

وروی السید فی فلاح السائل ص ۲۲۷ عن التلعکبری، عن أحمد بن هلیل الکرخی، عنه، عن أبی الحسن موسی بن جعفر علیه السلام.

وروی القمی فی تفسیره سورة یوسف، عن أبیه، عنه، عن مولانا الرضا علیه السلام - الخ. وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وله کتاب رواه علی بن إبراهیم، عن أبیه.

شی ج ۱ / ۱۳۳ عن العباس بن هلال، عن الرضا علیه السلام، حدیث تفسیر السکینة. وفیه ج ۲ / ۱۵ عنه، عنه علیه السلام. وص ۱۷۵ عنه، عنه. والمستدرک ج ۳ / ۶۰۹. وروی محمد بن الولید الخزاز نسخته، کما قاله النجاشی.

وروی الصدوق فی ید عن یعقوب بن یزید، عنه، عن الرضا علیه السلام تفسیر آیة النور.

۷۴۹۲ - العباس بن یزید بن الحسن الجمال أبو زید مولی زید بن علی:

روی عن أبیه، عن موسی بن جعفر علیهما السلام. وروی عنه محمد بن عاصم الطریفی، کما سنذکره فی محمد.

۷۴۹۳ - العباس بن یزید الخریزی أو الخرزی الکوفی:

ثقة بالاتفاق. له کتاب یرویه أحمد بن یوسف بن یعقوب الجعفی عنه.

وفی الخصال ص ۶۷ بإسناده عن یزید بن إسحاق شغر، عن عباس بن یزید، عن أبی عبد الله علیه السلام، قال: قلت له - الخ.

۷۴۹۴ - العباس بن یزید:

روی الصدوق فی کتاب فضائل الشیعة بإسناده عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: تفسیر قوله تعالی: (وإذا رأیت ثم رأیت نعیما وملکا کبیرا). جد ج ۸ / ۱۹۷، وکمبا ج ۳ / ۳۴۷.

وروی العیاشی عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام - وذکر قصة

(۳۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، أحمد بن یوسف بن یعقوب (۱)، محمد بن الولید الخزاز (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، یزید بن إسحاق (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، عباس بن هلال (۱)، یزید بن الحسن (۱)، عباس بن یزید (۳)، زید بن علی (۱)، سورة یوسف (۱)، محمد بن عاصم (۱)

یوسف. جد ج ۱۲ / ۳۲۰، وکمبا ج ۵ / ۱۹۶.

۷۴۹۵ - العباس بن یوسف السکلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۴ عن أبی منصور السکری، عن جده علی بن عمر، عنه، عن عبید الله بن هشام، حدیث فضل الولایة.

۷۴۹۶ - العباسی:

هو هشام بن إبراهیم الآتی. ذم العباسی فی کمبا ج ۱۲ / ۷۸، وجد ج ۴۹ / ۲۶۴.

۷۴۹۷ - عبایة بن ربعی الأسدی إمام الحی:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

والأظهر أنه منسوب إلی جده وأبو عمرو. فهو: عبایة بن عمرو بن ربعی، کما عده الشیخ أیضا بهذا العنوان من أصحاب الحسن المجتبی علیه السلام.

جملة من روایاته الشریفة فی الفضائل عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کمبا ج ۷ / ۴۲۴، و ج ۵ / ۲۹۴. وتمامه فی ج ۸ / ۴۶۴، وجد ج ۲۷ / ۳۰۵، و ج ۱۳ / ۲۹۲، و ج ۳۲ / ۳۴۵.

وروی عبد الله بن الحسن بن الحسن، عنه، کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام إلی أهل مصر ومحمد بن أبی بکر حین ولاه مصر وفیه جوامع الاحکام. کمبا ج ۸ / ۶۴۵، و ج ۹ / ۱۱ و ۱۲ و ۱۵ و ۹۷ و ۱۳۱ و ۱۴۳ و ۱۶۲ و ۱۹۸ و ۲۳۷ و ۲۳۸ و ۳۹۰ و ۳۹۱، وجد ج ۳۵ / ۵۱ و ۵۳ و ۷۰، و ج ۳۶ / ۷۴ و ۲۴۳ و ۳۰۰ و ۳۸۳، و ج ۳۷ / ۱۱۰ و ۲۵۴ و ۲۵۷، و ج ۳۹ / ۲۰۰ و ۱۹۷، و ج ۳۳ / ۵۴۲.

وروی عنه سلیمان بن مهران الأعمش وعمران بن میثم وعبد الله بن الحسن بن الحسن وموسی بن طریف. جد ج ۵ / ۷۵، وکمبا ج ۳ / ۲۲.

۷۴۹۸ – عبدان بن محمد الجویمی أبو معاد:

عنونه النجاشی فی ص ۲۱۵ مثل ذلک، ثم قال: له نسخة یرویها عن أبی محمد الحسن بن علی صاحب العسکر علیه السلام. أخبرنی محمد بن علی الکاتب قال:

(۳۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، هشام بن إبراهیم (۱)، محمد بن علی الکاتب (۱)، سلیمان بن مهران (۱)، عبایة بن ربعی (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، عمران بن میثم (۱)، الحسن بن علی (۱)، عبدان بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

حدثنا محمد بن عبد الله قال: حدثنا أبو أحمد محمد بن أحمد بن رکوبة البرذغی نزیل الشابرزان قال: حدثنا أبو معاد عبدان بن محمد الجویمی قال: حدثنی أبو محمد الحسن بن علی صاحب العسکر بالأحادیث. انتهی کلام النجاشی.

۷۴۹۹ – عبدان بن الفضل أبو سعید:

لم یذکروه. روی الصدوق فی ید عن جعفر بن علی بن أحمد الفقیه القمی، عنه، عن محمد بن یعقوب بن محمد بن یوسف، الحدیث الصادقی علیه السلام فی تفسیر سورة التوحید. کمبا ج ۲ / ۷۰، وکتاب الدعاء ص ۲۱، وجد ج ۳ / ۲۲۱، و ج ۹۳ / ۲۳۲.

۷۵۰۰ – عبد الأحد بن الحسن بن صالح کاتب الفضل بن الربیع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أحمد بن هلال، عنه، عن الفضل بن الربیع، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام – الخبر. کتاب العشرة ص ۲۲۱، وجد ج ۷۵ / ۳۸۳، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۰.

۷۵۰۱ – عبد الأعلی بن أعین العجلی مولی آل سام:

عده المفید من فقهاء أصحاب الصادقین والاعلام الرؤساء المأخوذ عنهم الحلال والحرام والفتیا والاحکام الذین لا یطعن علیهم ولا طریق إلی ذم واحد منهم وهم أصحاب الأصول المدونة والمصنفات المشهورة.

فهو فی أعلی درجات الحسن، بل ثقة علی الأقوی. ویروی عنه الاجلاء أزید من خمسة وعشرین، فیهم عدة من أصحاب الاجماع. والإمام الصادق علیه السلام رخص له فی الکلام والجدال. کتاب الکفر ص ۱۶۸، وکمبا ج ۱ / ۱۰۵، وجد ج ۲ / ۱۳۶، و ج ۷۳ / ۴۰۴.

وروی الصدوق عن عبد الله بن الصامت، عن عبد الأعلی، عن العبد الصالح موسی بن جعفر علیه السلام – الخبر. کمبا ج ۲ / ۱۹۹، وجد ج ۴ / ۲۹۸.

۷۵۰۲ – عبد الأعلی بن بکیر بن أعین: لم یذکروه. یأتی فی أخیه عبد الحمید.

(۳۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الأعلی بن أعین (۱)، عبد الله بن الصامت (۱)، جعفر بن علی بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، الفضل بن الربیع (۱)، أحمد بن هلال (۱)، بکیر بن أعین (۱)، الحسن بن صالح (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن یوسف (۱)، عبدان بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عبد الحمید (۱)

۷۵۰۳ – عبد الأعلی بن تمیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر الجزء ۲ باب ۱ ص ۵۷ عن سلیمان بن جعفر، عنه، عن الفضیل بن یسار، عن أبی جعفر

علیه السلام، حدیث جوامع صفات الامام.

۷۵۰۴ – عبد الأعلی الثعلبی:

لم یذکروه. روی أبان بن تغلب، عنه، عن أبی عبد الرحمن السلمی. تفسیر القمی سورة الواقعة.

۷۵۰۵ – عبد الأعلی بن حصین الثعلبی:

لم یذکروه. روی النعمانی عن أحمد بن میثم (تقدم)، عن عبد الله بن موسی، عنه، عن أبیه قال: لقیت أبا جعفر محمد بن علی علیه السلام فقت له – الخبر. کمبا ج ۱۳ / ۹، وجد ج ۵۱ / ۳۷، والنعمانی ص ۹۳.

وروی القمی فی تفسیره، عن أبان بن تغلب، عنه، عن أبی عبد الرحمن السلمی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۱۴ / ۱۶۸، وجد ج ۵۸ / ۳۱۳. و یظهر منه أن المراد من أبی جعفر فی روایة النعمانی أبو جعفر الباقر علیه السلام.

۷۵۰۶ – عبد الأعلی بن حماد النرسی:

لم یذکروه. وتأتی روایته فی عبد الله بن محمد بن عبد الرحمن.

وروی أبو یعلی الموصلی، عنه، عن أیوب، حدیث الدجال. کمال الدین ط جدید باب ۴۷ ح ۱ و ۲ ص ۵۲۸.

وروی الحسن بن علی بن زکریا العدی البصری، عنه، عن وهب. کامل الزیارات باب ۱۴ ح ۱۲. وفیه: البرسی، عوض النرسی.

۷۵۰۷ – عبد الأعلی السهمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ص ۳۷ عن العباس بن عامر

(۳۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الحسن بن علی بن زکریا (۱)، عبد الأعلی الثعلبی (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، سورة الواقعة (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، العباس بن عامر (۱)، أبان بن تغلب (۲)، سلیمان بن جعفر (۱)، أحمد بن میثم (۱)، الثعلبی (۱)

القصبانی، عن ربیع بن محمد المسلمی، عنه، عن نوف البکالی، عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

۷۵۰۸ – عبد الأعلی بن علی بن أبی شعبة:

أخو محمد بن علی الحلبی. وهما وجهان فقیهان ثقتان جلیلان بالاتفاق.

روایته عن أبی جعفر علیه السلام فی شی ج ۲ / ۱۴۰.

۷۵۰۹ – عبد الأعلی مولی آل سام:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. وهو متحد مع عبد الأعلی بن أعین المذکور، کما صرح به الکلینی والشیخ.

وهو کثیر الروایة مفت بها. یروی عنه الاجلاء، منهم جعفر بن بشیر، وعد إلی ۱۸ جلیلا. وعده العلامة فی المعتمدین.

وروی عن مولانا السجاد علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الزی ص ۴۴۰.

۷۵۱۰ – عبد الأعلی بن واصل الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۸۴ عن محمد بن صالح، عنه، عن مخول بن إبراهیم، وکمبا ج ۹ / ۴۱۳ و ۴۳۳، و کتاب الایمان ص ۱۰۸، وجد ج ۳۹ / ۲۹۷، و ج ۴۰ / ۲۸، و ج ۶۸ / ۲۲، وبشا ص ۹۸.

۷۵۱۱ – عبد الأعلی بن یزید الکلبی:

فارس شجاع من الشیعة بالکوفة. بایع المسلم وکان یأخذ البیعة له و للحسین علیه السلام. فلما قتل المسلم، حبسه ابن زیاد وأمر بقتله، فقتل.

۷۵۱۲ – عبد الباقی بن قانع بن مروان القاضی:

له کتاب السنن عن أهل البیت علیهم السلام. رواه أحمد بن عبدون، عن أبی بکر الدوری، عنه.

أقول: وذکره السید فی الاقبال هکذا: وروی عن محمد بن علی الطرازی فی

(۳۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبد الأعلی مولی آل سام (۱)، عبد الأعلی بن أعین (۱)، عبد الأعلی بن یزید (۱)، عبد الباقی بن قانع (۱)، محمد بن علی الطرازی (۱)، عبد الأعلی بن علی (۱)، محمد بن علی الحلبی (۱)، نوف البکالی (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، محمد بن صالح (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، ربیع بن محمد (۱)، القتل (۳)

کتابه، عن عدة من أصحابنا، عنه، عن مروان، عن محمد بن زکریا الغلابی، عن محمد بن عفیر الضبی، عن أبی جعفر الثانی علیه السلام، فضل لیلة المبعث.

۷۵۱۳ - عبد الباقی بن محمد بن عثمان الخطیب البصری: ثقة بالاتفاق.

۷۵۱۴ - عبد الباقی بن نافع الحافظ:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله الحافظ، عنه والحسن بن محمد الأزهری لنیشابور، عن محمد بن زکریا بن دینار - الخ.

۷۵۱۵ - عبد الباقی بن یزداد بن عبد الله البزاز أبو القاسم أیده الله:

لم یذکروه. روی السید فی الاقبال ص ۲۰۰ من کتاب محمد بن علی الطرازی، عنه، عن محمد بن وهبان البصری - الخ، وکتاب الطهارة ص ۹۴، وجد ج ۸۱ / ۲۰.

وروی الطبری الجلیل، عنه، عن عبد الله بن محمد الثعالبی فی رجب سنة ۳۷۰، عن أحمد بن محمد بن یحیی العطار، عن سعد بن عبد الله القمی روایته المفصلة و مسائله عن الحجة المنتظر علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۷۴، ومدینة المعاجز ص ۵۹۵.

۷۵۱۶ - عبدة السابوری (النیشابوری - کما فی رجال المامقانی):

روی صفوان، عن أبی أیوب، عنه قال: قلت لأبی عبد الله صلوات الله علیه.

یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۱۱۸.

۷۵۱۷ - عبد الجبار بن أحمد الهمدانی:

لم یذکروه. هو رئیس البصریین من المعتزلة وقاضیهم. کتاب التفضیل للکراجکی ص ۳۰.

۷۵۱۸ - عبد الجبار بن أعین:

من أصحاب الباقر علیه السلام من إخوة زرارة، کما قاله الشیخ.

(۳۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، مدرسة المعتزلة (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی العطار (۱)، محمد بن زکریا بن دینار (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، محمد بن وهبان البصری (۱)، عبد الجبار بن أعین (۱)، محمد بن علی الطرازی (۱)، عبد الجبار بن أحمد (۱)، عبد الباقی بن محمد (۱)، عبد الله البزاز (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، عبدة السابوری (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)، الطهارة (۱)

۷۵۱۹ - عبد الجبار بن سعید بن سلیمان المساحقی:

لم یذکروه. روی عن أبیه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰، وجد ج ۳۹ / ۳۱۳، وکمبا ج ۹ / ۴۱۷.

روی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۱۴۵ أنه خطب الناس بالمدینة حین جاء خبر بیعة المأمون لمولانا الرضا علیه السلام، وقال فی آخر خطبته: أتدرون من ولی عهدکم؟ فقالوا: لا. قال: هذا علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیهم السلام. هم خیر من یشرب صوم الغمام.

۷۵۲۰ – عبد الجبار بن شیران الساکن نهر خطی:

لم یذکروه. روی جش ص ۹۴ عن ابن نوح، عنه، عن محمد بن زکریا الغلابی، کتب جابر الجعفی. ومثله فی ص ۱۲۸ فی طریق کتاب سعید بن سعید. ومثله فی ص ۲۲۵ فی طریق کتب أبی مخنف لوط بن یحیی. ومثله فی ص ۲۴۵ فی طریق کتب محمد بن زکریا بن دینار.

۷۵۲۱ – عبد الجبار بن العباس الهمدانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ونسب إلی الغلو.

وبعض روایاته فی أمالی الصدوق ص ۲۸۳، والخصال ج ۲ / ۳۶، وغط ص ۲۹۳.

۷۵۲۲ – عبد الجبار بن العباس الشبامی الهمدانی:

روی إبراهیم بن یوسف، عنه، عن عمار الدهنی. بشا ص ۲۳۶.

ذکره الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

وعن العامة أنه کان غالیا فی التشیع. وعن التقریب أنه صدوق یتشیع. و هو متحد مع سابقه.

۷۵۲۳ – عبد الجبار بن عبد الله بن علی الرازی المقری:

لم یذکروه. هو أبو الوفاء الشیخ المفید فقیه الأصحاب بالری. قرأ علی الشیخ

(۳۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، علی بن موسی بن جعفر بن محمد (۱)، عبد الجبار بن عبد الله (۱)، محمد بن زکریا بن دینار (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، عبد الجبار بن العباس (۲)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، عبد الجبار بن شیران (۱)، إبراهیم بن یوسف (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحسین (۱)، لوط بن یحیی (۱)، عمار الدهنی (۱)، جابر الجعفی (۱)، سعید بن سعید (۱)، الصیام، الصوم (۱)

الطوسی جمیع تصانیفه ویقرأ علیه قاطبة المتعلمین، فی منتجب الدین. توفی سنة ۵۰۶ ه.

وروی عنه السید. کتاب الدعاء ص ۱۵۷، وجد ج ۹۴ / ۳۱۷.

۷۵۲۴ – عبد الجبار بن العلاء:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۸۹ عن محمد بن جریر، عنه، عن یوسف بن عطیة الصفار – الخ. ونقله فی کمبا ج ۶ / ۲۸۳، وجد ج ۱۷ / ۳۶۰.

۷۵۲۵ – عبد الجبار بن کثیر التمیمی الیمانی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کتبه عن أحمد بن محمد الوراق، عن بشر بن سعید بن قیلویه، عنه، عن محمد بن حرب الهلالی، عن مولانا الصادق علیه السلام، حدیثا شریفا مفصلا فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۶ / ۴. وتمامه فی ج ۹ / ۲۷۸، وجد ج ۱۵ / ۱۱، و ج ۳۸ / ۷۹، ورواه فی المعانی ص ۳۵۰ والعلل.

۷۵۲۶ – عبد الجبار بن المبارک النهاوندی:

جاء فی سنة ۲۰۹ عند مولانا الجواد علیه السلام. وکان ممن أتوا بهم فی بعض الفتوح التی فتحت علی الضلال. فأقر له بالرق. ولما

کان سنة ۲۱۳، جاء إلیه وذکر له عبودیته. فقال له: أنت حر لوجه الله. وکتب له فی ذلک کتابا و ختمه بخاتمه. وفیه: هذا کتاب... لعبد الله بن المبارک أنی أعتقک لوجه ا لله والدار الآخرة - الخ. کمبا ج ۲۰ / ۵۰، وجد ج ۹۶ / ۱۹۵. وقریب منه فی کمبا ج ۱۱ / ۹۷، و جد ج ۴۶ / ۳۳۹، إلا أن فیه فی صدر الروایة أیضا: عبد الله بن المبارک بدل عبد الجبار بن المبارک.

وعده الشیخ فی رجاله من أصحاب الرضا والجواد صلوات الله علیهما.

وله روایات فی یب ج ۴ / ۲۰۸ و ۳۱۲ و ۲۸۴، وصا ج ۲ / ۹۷ و ۱۲۴، وکامل الزیارات.

(۳۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، عبد الجبار بن المبارک (۱)، عبد الله بن المبارک (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد الوراق (۱)، محمد بن جریر (۱)، محمد بن حرب (۱)، الضلال (۱)

۷۵۲۷ - عبد الجبار بن محمد:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۳۶۴ بإسناده عن جعفر بن عبد الله، عنه، عن داود الشعیری، عن الربیع صاحب المنصور، عن الصادق علیه السلام، روایة شریفة مفصلة، وکمبا ج ۶ / ۳۸۱، و ج ۱۱ / ۱۵۲، وکتاب العشرة ص ۱۹۰، و جد ج ۱۸ / ۳۴۳، و ج ۴۷ / ۱۶۷، و ج ۷۵ / ۲۶۴.

۷۵۲۸ - عبد الجبار بن محمد الطوسی: هو من تلامذة الشیخ الطوسی.

۷۵۲۹ - عبد الجبار النهاوندی: هو ابن المبارک المذکور.

۷۵۳۰ - عبد الجبار الهاشمی:

لم یذکروه. روی شاکر بن غنیمة بن أبی المفضل، عنه، أنه سمع ندبة مولانا الإمام السجاد علیه السلام من الشیخ أبی بشر بن أبی طالب الکندی، یرویها عن أبی عیینة الزهری، عن مولانا السجاد علیه السلام، أنه یناجی ویقول: قل لمن قل عزاؤه وطال بکاؤه ودام عناؤه وبان صبره - إلی آخر ما فی شرح النهج للعلامة الخوئی ج ۳ / ۲۹۴.

۷۵۳۱ - عبد الجلیل:

لم یذکروه. وهو صدیق الولید بن صبیح.

جملة مما یفید ذمه. کمبا ج ۱۱ / ۲۳۶، وجد ج ۴۸ / ۲۲.

۷۵۳۲ - عبد الجلیل الباقطانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن أسلم، عنه، عن الحسن بن موسی الخشاب، خطبة فاطمة الزهراء علیها السلام. جد ج ۶ / ۱۰۸، وکمبا ج ۳ / ۱۲۳.

۷۵۳۳ - عبد الحق بن أبی الفرج:

لم یذکروه. روی الخلیفة ناصر العباسی، عنه، عن محمد بن علی بن میمون،

(۳۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الجبار النهاوندی (۱)، الربیع صاحب المنصور (۱)، عبد الجبار بن محمد (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، جعفر بن عبد الله (۱)، علی بن میمون (۱)، ولید بن صبیح (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، ابن المبارک (۱)، محمد بن أسلم (۱)، الفرج (۱)، الصبر (۱)

ما ذکرناه فی مستدرک سفینة ج ۱۰ / ۶۸ لغة (نصر).

۷۵۳۴ – عبد الحکم القتیبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۱۱۶ عن أحمد بن قتیبة، عنه، حدیث احتجاج أم سلمة علی عائشة.

۷۵۳۵ – عبد الحکیم بن عبد الرحمن بن أبی نعیم:

لم یذکروه. روی عن أبی سعید الخدری. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۱۷.

۷۵۳۶ – عبد الحمید بن أبی جعفر الفراء الفزاری مولاهم:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام (۹۹).

روی القاسم بن سلیمان، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۳ کتاب الجنائز باب النوادر ص ۲۶۲.

۷۵۳۷ – عبد الحمید بن أبی الدیلم النبالی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. وهو ابن عم المعلی بن خنیس.

جملة من روایاته الدالة علی حسن عقیدته وکماله. کمبا ج ۹ / ۴۵۷ و ۴۷۵، و ج ۵ / ۱۲، وجد ج ۱۱ / ۴۲، و ج ۴۰ / ۱۲۹ و ۱۴۰ و ۲۱۶ و ۲۱۷، والکافی ج ۱ باب ما نص الله ورسوله علی الأئمة ص ۲۹۳ عنه روایة کریمة مفصلة، وک باب ۳۳ ح ۲۷.

۷۵۳۸ – عبد الحمید بن أبی العلاء الأزدی بن عبد الملک الخفاف الکوفی السمین:

تقدم بالاتفاق. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ. و تقدم فی أخیه الحسین ما یدل علی وجاهته.

۷۵۳۹ – عبد الحمید بن أبی العلاء بن عبد الملک الأزدی السمین:

ثقة بالاتفاق. من أصحاب الصادق علیه السلام.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۵، و ج ۹ / ۴۲۲، و

(۳۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، عبد الحمید بن أبی العلاء بن عبد الملک (۱)، عبد الحمید بن أبی العلاء الأزدی (۱)، عبد الحمید بن أبی الدیلم (۱)، عبد الحمید بن أبی جعفر (۱)، القاسم بن سلیمان (۱)، أحمد بن قتیبة (۱)، المعلی بن خنیس (۱)، السفینة (۱)

جد ج ۴۷ / ۱۴۳، و ج ۳۹ / ۳۳۵. وله کتاب رواه ابن أبی عمیر عنه.

۷۵۴۰ – عبد الحمید الأزدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی معاویة بن وهب، عنه، عن الصادق علیه السلام. یب ج ۴ باب علامة أول شهر رمضان ص ۱۶۳.

وأعلم أن المسمی بعبد الحمید الأزدی أربعة: اثنان تقدما، والثالث عبد الحمید بن جابر الأزدی، والرابع عبد الحمید بن مسلم الأزدی وسیأتیان.

۷۵۴۱ – عبد الحمید بن إسماعیل:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی آدم بن إسحاق، عن رجل من أصحابنا، عنه، أنه سأل الصادق علیه السلام. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب ۱۳۰ ص ۴۸۹، ورواه الشیخ فی یب ج ۸ / ۱۸۰، وصا ج ۳ / ۳۶۵.

۷۵۴۲ – عبد الحمید الأعرج:

لم یذکروه. روی عن عطا، عن عبد الله بن عباس، روایة شریفة فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر وفضائلهم صلوات الله علیهم. کفایة الأثر للخزاز باب ۱.

۷۵۴۳ – عبد الحميد الأودى:

لم يذكروه. روى الراوندى، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام حديث جبير الخابور. كمبا ج ۹ / ۵۸۰، وجد ج ۴۱ / ۲۹۶.

۷۵۴۴ – عبد الحميد بن بكير بن أعين الشيبانى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه، كما قاله الشيخ والبرقى. وعن النجاشى فى ترجمة أخيه عبد الله بن بكير روايته عن الكاظم عليه السلام. وله كتاب كثير الرواية.

وأولاد عبد الحميد: محمد والحسين وعلى، رووا الحديث، كما قاله النجاشى فى ترجمة أخيه عبد الله بن بكير. وسائر إخوته: الجهم وعمر وعبد الأعلى.

(۳۷۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۴)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، عبد الحميد بن إسماعيل (۱)، عبد الحميد الأزدى (۲)، عبد الحميد بن جابر (۱)، عبد الحميد بن بكير (۱)، معاوية بن وهب (۱)، عبد الله بن بكير (۲)، عبد الحميد بن مسلم (۱)، ابن أبى عمير (۱)، آدم بن إسحاق (۱)، عبد الحميد (۳)، الصّلاة (۱)

۷۵۴۵ – عبد الحميد بن بهرام الفزارى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ص ۱۲ عن يونس بن بكير، عنه، عن شهر بن حوشب – الخ. ومثله فى جد ج ۱۷ / ۳۹۴، وكمبا ج ۶ / ۲۹۱.

۷۵۴۶ – عبد الحميد بن جابر الأزدى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام كما عده الشيخ (۲۰۶).

۷۵۴۷ – عبد الحميد الجرجانى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. وله رواية تفيد حسنه و كماله. كمبا ج ۱۱ / ۱۳۳، وجد ج ۴۷ / ۱۰۵.

۷۵۴۸ – عبد الحميد خادم إسماعيل بن جعفر:

لم يذكروه. روى إسماعيل بن جابر، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام قال:

تتم الصلاة فى أربعة مواطن – الخ. كا ج ۴ / ۵۸۷، ويب ج ۵ / ۴۳۱، وصا ج ۲ / ۳۳۵، وئل ج ۵ / ۵۴۶، وكامل الزيارات باب ۸۲ ح ۳.

۷۵۴۹ – عبد الحميد بن خالد بن طهمان:

هو ابن أبى العلاء الخفاف. فإن أبا العلاء كنية خالد بن طهمان كما تقدم فى أخيه الحسين.

۷۵۵۰ – عبد الحميد بن زيد بن الخطاب:

لم يذكروه. جملة مما يتعلق به. معادن الحكمة ج ۲ / ۱۹.

كان عامل عمر بن عبد العزيز على العراق. كمبا ج ۱۰ / ۱۰۲، وجد ج ۴۴ / ۱۱.

۷۵۵۱ – عبد الحميد بن سالم العطار:

من أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما. ثقة، كما قاله العلامة فى الخلاصة والمج فى الوجيزة وغيرهما. والنجاشى على تأمل فيه. وابنه محمد يأتى.

(۳۷۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، دولة

العراق (۱)، کتاب کامل الزیارات (۱)، عبد الحمید الجرجانی (۱)، عبد الحمید بن جابر (۱)، عبد الحمید بن خالد (۱)، عبد الحمید بن سالم (۱)، إسماعیل بن جابر (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، إسماعیل بن جعفر (۱)، خالد بن طهمان (۱)، شهر بن حوشب (۱)، عبد الحمید (۳)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

روی الشیخ فی یب ج ۹ باب الزیادات من الوصایا ص ۲۴۰ بسند صحیح عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، حدیث قیمومة عبد الحمید بن سالم علی الصغار فضعف قلبه عن بیع الجواری. فسأل أبا جعفر الجواد علیه السلام عن حکم ذلک، فقال علیه السلام: إذا کان القیم مثلک ومثل عبد الحمید، فلا بأس. وهذه واضحة الدلالة علی جلالة عبد الحمید ووثاقته.

۷۵۵۲ – عبد الحمید بن سعید:

روی درست بن أبی منصور فی کتابه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام مکررا.

خطبته بعد ولایة العهد للرضا بالمدینة علی منبر رسول الله صلی الله علیه و آله فی مدح مولانا الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۴۳، وجد ج ۴۹ / ۱۴۶.

وعده الشیخ فی أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. وروی عنه صفوان بن یحیی عن الکاظم والرضا علیهما السلام روایات. وأشار إلی مواضعها فی کا ویب العلامة الخوئی ج ۹ / ۲۸۷.

ولعله متحد مع عبد الحمید بن سعد البجلی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. وله کتاب یرویه صفوان بن یحیی.

۷۵۵۳ – عبد الحمید بن سوید:

لم یذکروه. روی أحمد بن عامر، عنه، عن شهر بن وائل، معجزة مولانا الباقر علیه السلام. دلائل الطبری ص ۹۷. لکن فی مدینة المعاجز: عبد الحی، کما سیأتی.

۷۵۵۴ – عبد الحمید بن صبیح أبو یحیی العبدی:

لم یذکروه. وقد تقدم فی محمد بن إبراهیم بن الفضل روایته.

۷۵۵۵ – عبد الحمید الطائی: هو ابن عواض الثقة الآتی.

(۳۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، عبد الحمید الطائی (۱)، إبراهیم بن الفضل (۱)، درست بن أبی منصور (۱)، عبد الحمید بن سالم (۱)، عبد الحمید بن سعید (۱)، صفوان بن یحیی (۲)، عبد الحمید بن سعد (۱)، حمید بن سوید (۱)، عبد الحمید (۳)، البیع (۱)

۷۵۵۶ – عبد الحمید بن عبد الرحمن بن الحسین النیسابوری الحاکم أبو الحسن الفقیه:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق. وقد روی عنه فی المعانی ص ۳۱۹ عنه، عن عبید الله بن محمد بن سلیمان الهاشمی، عن أبی عمرو الضریر، وکمبا ج ۶ / ۲۳۱، و ج ۱۴ / ۲۷۶، وجد ج ۱۷ / ۱۵۶، و ج ۵۹ / ۳۷۴.

وفی المعانی ص ۱۴۰ عنه، عن أبی یزید الهروی – الخ. وفی التوحید ص ۱۱ عنه، عن أبی یزید بن محبوب المزنی.

۷۵۵۷ – عبد الحمید بن عبد الرحمن بن بشیر الحمانی:

لم یذکروه. جملة من روایاته الشریفة فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۸.

۷۵۵۸ – عبد الحمید بن التقی عبد الله بن أسامة الحسینی:

السید الاجل. لم یذکروه. روی لمحمد بن المشهدی صاحب المزار فی ذی القعدة سنة ۵۸۰ قراءة علیه بحلة. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۳۴.

وروی السید فخار بن معد الموسوی عنه. جد ج ۳۵ / ۱۱۰، وکمبا ج ۹ / ۲۳.

۷۵۵۹ – عبد الحمید بن عبد الملک:

لم یذکروه. روی حماد بن عثمان عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: إذا کنت مستعجلا فأقمت الصلاة فقل: الله أکبر. وجهت وجهی – الخ.

کتاب إیضاح القاضی نعمان ص ۲۲۱.

۷۵۶۰ – عبد الحمید بن علی الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، عن عثمان بن سعید، عنه، عن مهاجر الأسدی، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه – الخ. کتاب الکفر ص ۶۶، و جد ج ۷۳ / ۱۰.

۷۵۶۱ – عبد الحمید بن عمران العجلی:

لم یذکروه. روی عن سلمة بن کهیل کلمات مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام

(۳۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الحمید بن علی الکوفی (۱)، عبد الحمید بن التقی (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مهاجر الأسدی (۱)، محمد بن المشهدی (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، حماد بن عثمان (۱)، عثمان بن سعید (۱)، فخار بن معد (۱)، عبد الحمید (۴)، الصّلاة (۲)

فی ذی قار، کما فی إرشاد المفید فی ثلاث نسخ منه.

۷۵۶۲ – عبد الحمید بن عمر بن الحر:

لم یذکروه. الطب ص ۶۲ عنه قال: دخلت علی أبی عبد الله صلوات الله علیه أیام قدم العراق فقال: أدخل علی إسماعیل بن جعفر فإنه شاک وانظر مما وجعه – الخ. یظهر أنه طبیب معالج، وکمبا ج ۱۴ / ۵۰۸، وجد ج ۶۲ / ۸۷.

۷۵۶۳ – عبد الحمید بن عواض الطائی الکسائی الکوفی:

ثقة بالاتفاق. هو من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. وروی حماد بن عثمان ویحیی الحلبی عنه ما یفید حسنه وکماله. جد ج ۶ / ۱۸۴ مکررا، وکمبا ج ۳ / ۱۴۲.

۷۵۶۴ – عبد الحمید بن فخار بن معد الحسینی:

لم یذکروه. هو محدث یقرأ علیه ویروی عن والده. کمبا ج ۲۲ / ۲۶۵. وابنه علی وروی السید عنه. ج ۹ / ۶۵۴، وجد ج ۴۲ / ۲۲۱، و ج ۱۰۲ / ۱۱۲.

۷۵۶۵ – عبد الحمید بن فرقد:

روی عن مولانا الصادق صلوات الله علیه. شی ج ۱ / ۱۳۶.

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه أخوه داود و الآخران یزید وعبد الرحمن.

۷۵۶۶ – عبد الحمید القناد: لم یذکروه. تأتی روایته فی هشام بن بشیر.

۷۵۶۷ – عبد الحمید بن محمد المقری النیسابوری أبو محمد:

لم یذکروه. عده العلامة فی الإجازة من مشائخ الشیخ الطوسی، کما فی أول الفهرست وأمالی الشیخ ص ۲۲.

۷۵۶۸ – عبد الحميد بن مسلم الأزدى الكوفى:

من أصحاب الصادق، كما عده الشيخ (۲۱۰).

(۳۷۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، دولة العراق (۱)، عبد الحميد بن عواض (۱)، عبد الحميد بن فخار (۱)، عبد الحميد بن فرقد (۱)، عبد الحميد بن محمد (۱)، عبد الحميد بن مسلم (۱)، إسماعيل بن جعفر (۱)، يحيى الحلبى (۱)، هشام بن بشير (۱)، حماد بن عثمان (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، عبد الحميد (۲)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)، الطب، الطبابة (۱)

۷۵۶۹ – عبد الحميد بن المفضل السمان:

لم يذكروه. روى صالح بن خالد، عنه، عن العبد الصالح عليه السلام. يب ج ۷ باب الغرر والمجازفة ص ۱۲۸.

۷۵۷۰ – عبد الحميد بن نصر:

لم يذكروه. روى محمد بن جعفر، عنه، عن أبى إسماعيل، عن أبى عبد الله عليه السلام قال: لا تكون الإمامة فى أخوين بعد الحسن والحسين عليهما السلام – الخ، كما فى ك باب ۴۰. وفى البصائر الجزء ۹ باب ۳ ص ۴۲۳ عن محمد بن عبد الجبار، عن البرقى، عن فضالة بن أيوب، عن عبد الحميد بن نضر، عن أبى إسماعيل، عن الصادق عليه السلام، رواية أخرى.

وروى أحمد بن محمد بن عيسى وفضالة، عن عبد الحميد بن نضر، كما عن الوحيد.

۷۵۷۱ – عبد الحميد الواسطى:

روى عن الباقر عليه السلام ما يفيد حسنه وكماله. كمبا ج ۱۳ / ۱۳۶، وجد ج ۵۲ / ۱۲۶، وسن ج ۱ / ۱۷۳ و ۱۸۶ عن عمر بن أبان، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام، وروضة الكافى ح ۷۲ عن عمر بن أبان، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام، وفيه: الوابشى بدل الواسطى.

والشيخ فى رجاله عد عبد الحميد الواسطى من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما.

۷۵۷۲ – عبد الحميد بن يحيى أبو يحيى الحمانى:

لم يذكروه. هو الذى قال: حفظت مائة فصل من مواعظ على بن أبى طالب عليه السلام. جملة من رواياته فى أمالى الصدوق ص ۳۶.

والصحيح أنه قال:

حفظت سبعين خطبة من خطب أمير المؤمنين عليه السلام، وكمبا ج ۹ / ۵۴۲، وجد ج ۴۱ / ۱۴۶.

(۳۷۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الحميد الواسطى (۲)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، عبد الحميد بن المفضل (۱)، على بن أبى طالب (۱)، فضالة بن أيوب (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، يحيى الحمانى (۱)، صالح بن خالد (۱)، عمر بن أبان (۲)، عبد الحميد (۴)، محمد بن جعفر (۱)

۷۵۷۳ – عبد الحى بن سويد:

لم يذكروه. روى أحمد بن عامر، عنه، عن شهر بن وائل، عن الباقر عليه السلام معجزته. مدينة المعاجز ص ۳۲۴. هذا ولكن فى دلائل الطبرى ص ۹۷ روى هو عن عبد الحميد بن سويد، عنه – الخ.

۷۵۷۴ – عبد الخالق الصيقل:

سأل أبا عبد الله صلوات الله عليه عن قوله تعالى: (ومن دخله كان آمنا) – الخ. وفيه دلالة على حسن عقيدته. شى ج ۱ / ۱۸۹. وعده الشيخ فى أصحاب الصادق عليه السلام.

۷۵۷۵ – عبد الخالق بن عبد ربه الصیرفی:

ثقة بالاتفاق. وهو من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

۷۵۷۶ – عبد خیر الهمدانی:

من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وروی عنه. جد ج ۳۹ / ۲۷۵، و ج ۳۵ / ۳۹۹، و ج ۳۶ / ۳ و ۲۵۹ و ۲۸۱، و ج ۴۱ / ۱۸۴، و ج ۴۲ / ۶۸، وکمبا ج ۹ / ۷۵ و ۸۳ و ۱۳۴ و ۱۳۹ و ۴۰۷ و ۵۵۲ و ۶۱۴. وفی عبد الله بن یعلی بعض روایاته.

وهو عبد خیر بن یزید الهمدانی أبو عمارة الکوفی. أدرک الجاهلیة وأدرک زمن النبی صلی الله علیه وآله ولم یسمع منه. وکان مع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم أرض بابل ونقل حدیث رد الشمس. وکذا کان معه یوم صفین.

روایته عن قبیصة، عن جابر الأسدی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

وعن أسد الغابة أنه سئل عن عبد خیر: کم أتی علیک؟ قال: عشرون ومائة سنة – الخ.

۷۵۷۷ – عبد ربه بن أبی میمون بن یسار الأسدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام والد شهاب المذکور.

(۳۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: حدیث رد الشمس (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عبد ربه بن أبی میمون (۱)، عبد الخالق بن عبد ربه (۱)، عبد الله بن یعلی (۱)، عبد الخالق الصیقل (۱)، حمید بن سوید (۱)، بابل (۱)، الصّلاة (۱)، الجهل (۱)

۷۵۷۸ – عبد ربه بن أعین: قال المامقانی: هو زرارة المعروف.

۷۵۷۹ – عبد ربه بن علقمة:

لم یذکروه. روی عن حماد بن سلمة، عن یحیی بن سعید، عن سعید بن المسیب. بشا ص ۲۲۴. ویأتی فی محمد بن عمران بن أبی لیلی ما یتعلق به.

۷۵۸۰ – عبد ربه بن محمد بن إبراهیم: لم یذکروه. تقدم فی سهل بن محمد روایته.

۷۵۸۱ – عبد ربه بن نافع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۴۰۵ عن یعقوب بن یزید (ثقة)، عنه، عن الحباب بن موسی، عن أبی جعفر علیه السلام، وکتاب الایمان ص ۴۸، وجد ج ۶۷ / ۱۷۹، وکذا فی روضة الکافی ح ۱۲۶ مثله. وفی نسختین منه:

رافع – بالراء المهملة – بدل نافع.

۷۵۸۲ – عبد الرحمن بن أبان بن عثمان:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن عثمان بن عفان، أحوال عمر عند موته، کما فی جا مج ۶.

۷۵۸۳ – عبد الرحمن بن إبراهیم:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۳۳ عنه، عن الحسین بن مهران – الخ، وکمبا ج ۴ / ۸۱، وجد ج ۹ / ۳۰۲، والمستدرک ج ۱ / ۶۵ عنه مثله.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۰ عن علی بن الحسین بن فضال، عن أبیه، عنه، عن صباح الحذاء، عن الصادق علیه السلام، حدیث صلاة الحاجة فی مسجد الکوفة، وکمبا ج ۲۲ / ۸۷، وکتاب الصلاة ص ۹۵۹، وجد ج ۹۱ / ۳۴۶، و ج ۱۰۰ / ۳۹۳.

۷۵۸۴ – عبد الرحمن بن إبراهیم:

لم يذكروه. هو شيخ من أصحابنا. روى عنه ابن عقدة، وهو عن صباح

(۳۷۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، مسجد، جامع الكوفة (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، الخليفة عثمان بن عفان (۱)، الحسين بن مهران (۱)، عبد ربه بن أعين (۱)، محمد بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحباب بن موسى (۱)، أبان بن عثمان (۱)، يحيى بن سعيد (۱)، يعقوب بن يزيد (۱)، على بن الحسين (۱)، حماد بن سلمة (۱)، صباح الحذاء (۱)، محمد بن عمران (۱)، سهل بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۲)، الحاجة، الإحتياج (۱)

الحذاء، عن أبى عبد الله عليه السلام. أمالى الشيخ ج ۲ / ۳۴۳. والظاهر اتحاد هذا مع الأول.

۷۵۸۵ - عبد الرحمن بن إبراهيم القبائقى العمانى:

لم يذكروه. ما يفيد حسنه ونقله شفاء الفالج ببركة مولانا صاحب الزمان عليه السلام. كمبا ج ۱۳ / ۱۲۴، وجد ج ۵۲ / ۷۳.

۷۵۸۶ - عبد الرحمن بن إبراهيم المستملى:

لم يذكروه. روى على بن محمد القرشى عنه عدة من كتب إبراهيم بن محمد الثقفى، كما فى جش ص ۱۳، وكتاب فهرست الشيخ كما فى ترجمة إبراهيم الثقفى.

۷۵۸۷ - عبد الرحمن الابزارى الكناسى:

لم يذكروه. روى على بن إبراهيم، عن محمد بن عيسى، عنه، عن الحارث بن المغيرة. الكافى ج ۷ كتاب الحدود باب حد المرتد ص ۲۵۸ ح ۱۴.

ورواه فى يب ج ۱۰ / ۱۴۱ عنه مثله.

۷۵۸۸ - عبد الرحمن بن أبى أحمد الذهلى:

لم يذكروه. روى محمد بن بحر (يحيى) الشيبانى، عنه، عن محمد بن يحيى النيسابورى. الفقيه ج ۳ باب ما يقبل من الدعاوى بغير بينة ص ۱۰۸.

۷۵۸۹ - عبد الرحمن بن أبى بكر:

ما يفيد ذمه وأنه من مصاديق أن الولد سر أبيه. كمبا ج ۸ / ۳۸۹. وهو مع قنفذ وخالد وعمر من الذين دخلوا بيت فاطمة الزهراء عليها السلام بعد رسول الله صلى الله عليه وآله. كمبا ج ۱۳ / ۲۰۵، وجد ج ۵۳ / ۱۹.

وبنتها أسماء تزوجها ابن أخيه القاسم بن محمد بن أبى بكر الآتى. والأخرى حفصة تزوجها مولانا الحسن المجتبى عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۱۴۰، وجد ج ۴۴ / ۱۷۳.

(۳۸۰)

صفحهمفاتيح البحث: السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، القاسم بن محمد بن أبى بكر (۱)، على بن إبراهيم (۱)، على بن محمد القرشى (۱)، إبراهيم بن محمد (۱)، محمد بن يحيى (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن بحر (۱)، الإرتداد (۱)

وهو الذى قال له مروان فى كلام جرى بينهما: ألست الذى قال لوالديه:

أف لكما؟! فقال عبد الرحمن: ألست ابن اللعين الذى لعن أباك رسول الله؟! كمبا ج ۸ / ۳۸۳.

۷۵۹۰ - عبد الرحمن بن أبى حاتم الرازى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۱۶ عن محمد بن جرير الطبرى، عنه، عن عبد الله بن عبد الكريم.

وروی الصدوق فی أمالیه ص ۱۸۴ عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن هارون بن إسحاق الهمدانی روایة شریفة مهمة فی جوامع الفضائل، وکمبا ج ۹ / ۲۸۳ و ۴۳۹، ومثل هذا السند فی بشا ص ۵۴، وجد ج ۴۰ / ۵۲، و ج ۳۸ / ۱۰۰.

وفی العلل ج ۱ / ۸۱ عنه، عنه، عن أبی ذرعة، عن هشام بن عمار - الخ، وجد ج ۲ / ۲۹۱، وکمبا ج ۱ / ۱۵۹.

وفی العیون ج ۱ / ۳۰۴ عن أحمد بن محمد بن صفر وعلی بن محمد بن مهرویه، عنه، عن أبیه، عن الحسن بن فضل، عن مولانا الرضا علیه السلام - الخ.

ونقله فی کتاب الدعاء ص ۲۴۲، وجد ج ۹۵ / ۲۱۴. وغیر ذلک فی ج ۳۶ / ۲۳۵ و ۲۳۶ مکررا، وکمبا ج ۹ / ۱۲۹.

۷۵۹۱ - عبد الرحمن بن أبی حماد المقری:

لم یذکروه. روی عن خالد بن طهمان، عن شجرة، عن الباقر علیه السلام، أن حب أهل البیت سبب غفران الذنوب. أمالی الشیخ ج ۲ / ۶۸.

وروایة نصر بن مزاحم، عنه، عن أبی لیلی الواسطی. مل ص ۹۵.

وروی محمد بن علی الکوفی، عنه، عن یعقوب بن عبد الله، کما فی یعقوب.

۷۵۹۲ - عبد الرحمن بن أبی داود:

لم یذکروه. هو إمامی من أصحاب أبی عبد الله علیه السلام. وروی البرقی عنه.

کمبا ج ۱۴ / ۸۸۲، وجد ج ۶۶ / ۳۵۸، والمحاسن ج ۲ / ۴۲۶.

(۳۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن عبد الکریم (۱)، علی بن محمد بن مهرویه (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، محمد بن علی الکوفی (۱)، یعقوب بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، خالد بن طهمان (۱)، هشام بن عمار (۱)، أحمد بن محمد (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن جریر (۱)

۷۵۹۳ - عبد الرحمن بن أبی ذر الغفاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب عظمة الله، بإسناده عن مقاتل بن حیان، عنه، عن النبی صلی الله علیه وآله. وفی نسخة خطیة منه: عنه، عن عبد الرحمن بن أبی ذر، عن أبی ذر الغفاری.

۷۵۹۴ - عبد الرحمن بن أبی عبد الله میمون البصری الصیرفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله ومدحه. کمبا ج ۶ / ۱۷۸، و ج ۸ / ۲۲۶، وجد ج ۱۶ / ۳۶۰. واسم أبی عبد الله میمون. وهو ختن فضیل بن یسار.

وعن علی بن أحمد العقیقی أنه روی عن الصادق سبعمائة مسألة.

روی عبد الرحمن بن أبی عبد الله عن الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم، کما قاله الخوئی وأشار إلی مواضع روایاته فی ج ۹ / ۳۰۶.

۷۵۹۵ - عبد الرحمن بن أبی عبد الله:

روی عن أبی الحسن علیه السلام فضل یوم عرفة. الاقبال ص ۳۳۱.

وروی أبان بن عثمان، عن عبد الرحمن بن أبی عبد الله - وهو ابن سالم - قال:

سألت أبا عبد الله علیه السلام عن المریض. الطب ص ۴۹.

۷۵۹۶ – عبد الرحمن بن أبی عمیرة الأنصاری:

لم یذکروه. هو راوی قضایا عثمان وذمه وقتله. کمبا ج ۸ / ۳۷۴ و ۴۰۵، و جد ج ۳۲ / ۶۸.

جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۲۱، و ۳۲۳ و ۳۲۵. منها روی خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی التحریض. ویروی عنه أبو مخنف وابنه عبد الرحیم.

۷۵۹۷ – عبد الرحمن بن أبی عمیر الثقفی:

لم یذکروه. هو وعبد الله بن شداد الحشمی والسائب بن مالک الأشعری،

(۳۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبوذر الغفاری (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم عرفة (۱)، عبد الله بن شداد (۱)، السائب بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مقاتل بن حیان (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، علی بن أحمد (۱)، الصدق (۱)، المرض (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۷۶۰۰ – عبد الرحمن بن أبی نجران التمیمی الکوفی أبو الفضل:

له کتب. ثقة بالاتفاق. من أصحاب الرضا والجواد صلوات الله علیهما. و اسم والده عمرو بن مسلم الآتی.

۷۶۰۱ – عبد الرحمن بن أبی هاشم:

منسوب إلی جده وأبوه محمد، کما یأتی. وله کتاب رواه القاسم بن محمد الجعفی عنه. وروی محمد بن إسماعیل النیسابوری عنه، عن کلیب بن معاویة، کما فی آخر التوحید.

۷۶۰۲ – عبد الرحمن بن أحمد التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۰ عن إبراهیم بن إسحاق النهاوندی الأحمری، عنه، عن عبد الله بن سنان، عن مولانا الصادق علیه السلام، و کمبا ج ۳ / ۲۶۷، وجد ج ۷ / ۲۶۴.

۷۶۰۳ – عبد الرحمن بن أحمد بن جبرویه الشیخ أبو محمد:

متکلم. له کتاب الإمامة یسمی کتاب الکامل، کما فی مدینة المعاجز و رجال النجاشی. وزاد جش: أبو محمد العسکری، متکلم من أصحابنا، حسن التصنیف، جید الکلام – الخ.

۷۶۰۴ – عبد الرحمن بن أحمد بن الحسن النیشابوری أبو محمد:

شیخ الأصحاب بالری. حافظ واعظ ثقة، کما قاله منتجب الدین. وهو المعروف بالمفید النیسابوری.

۷۶۰۵ – عبد الرحمن بن أبی الحربی:

لم یذکروه. روی السید عنه. جد ج ۴۲ / ۲۲۲، وکمبا ج ۹ / ۶۵۴.

۷۶۰۶ – عبد الرحمن بن أحمد السلمانی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وروی عنه أحمد بن

(۳۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، کلیب بن معاویة (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، القاسم بن محمد (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، عمرو بن مسلم (۱)، الحرب (۱)

محمد المعروف بغزال، کما تقدم فی أحمد.

۷۶۰۷ – عبد الرحمن بن أحمد الفارسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی والشیخ فی کا ویب عن سوید بن سعید، عنه، عن محمد بن إبراهیم بن أبی لیلی، روایة کریمة. فراجع جد ج ۴۰ / ۳۰۴، وکمبا ج ۹ / ۴۹۶.

۷۶۰۸ – عبد الرحمن بن أحمد الموصلی:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۲۵ عن الصدوق، عن محمد بن موسی بن المتوکل، عن علی بن إبراهیم، عنه، عن الصقر بن أبی دلف، عن مولانا أبی الحسن الهادی علیه السلام، حدیث تأویل الأیتام بالأئمة صلوات الله علیهم.

۷۶۰۹ – عبد الرحمن بن أذینة العبدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۷۰ عن عمر بن أذینة (ثقة)، عنه، عن أبیه وأبان – الخ.

۷۶۱۰ – عبد الرحمن الأرحبی:

من شهداء الطف یوم عاشوراء. وهو ابن عبد الله الأرحبی الآتی.

۷۶۱۱ – عبد الرحمن بن إسحاق:

لم یذکروه. ویأتی فی غزوان الضبی عدة من روایاته عن النعمان بن سعد، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. وکذا فی عبد الله بن أبی شیبة.

۷۶۱۲ – عبد الرحمن بن أسلم:

لم یذکروه. فی العیون أن إسحاق وعلیا ابنی أبی عبد الله جعفر الصادق علیه السلام دخلا علیه بمکة فی السنة التی أخذ فیها موسی الکاظم علیه السلام ومعهما کتاب أبی الحسن علیه السلام بخطه وفیه التنصیص علی ابنه علی الرضا علیه السلام وأنه خلیفته والقیم بأمره – الخ. کمبا ج ۱۲ / ۷، وجد ج ۴۹ / ۲۲.

(۳۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، یوم عاشوراء (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، محمد بن إبراهیم بن أبی لیلی (۱)، عبد الله بن أبی شیبة (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الصقر بن أبی دلف (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمر بن أذینة (۱)، النعمان بن سعد (۱)، سوید بن سعید (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

وروی الصدوق بإسناده عن محمد بن أسلم، عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۲۴ / ۳۷، وجد ج ۱۰۴ / ۳۷۷.

وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۱۰۵ عن محمد بن أسلم الجبلی، عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السلام.

۷۶۱۳ – عبد الرحمن بن إسماعیل:

لم یذکروه. روی محمد بن المظفر الحافظ عنه، عن محمد بن إبراهیم الصوری، حدیث ظهور مولانا المهدی صلوات الله علیه. دلائل الطبری ص ۲۳۳.

۷۶۱۴ – عبد الرحمن بن الأسود بن عبد یغوث الزهری:

کره أن ینصر معاویة فی صفین ولم یحضر القتال. ولد علی عهد رسول الله صلی الله علیه وآله وعد من الصحابة. وقیل: هو من کبار التابعین.

۷۶۱۵ – عبد الرحمن بن الأسود الکاهلی:

لم یذکروه. روی حبیب بن ثابت عنه. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۴۱ و ۳۱۷ و ۳۱۸. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۷۶۱۶ – عبد الرحمن بن الأسود اليشكرى أبو عمرو الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۵۸، عن العباس بن عبد الله العنبرى، عنه، عن عون بن عبد الله، عن أبيه، عن جده أبى رافع – الخ.

وسائر رواياته فى الدالة على حسنه وكماله. ج ۲ / ۹۶، وكمبا ج ۹ / ۲۸۷ و ۲۶۴، وجد ج ۳۶ / ۲۹ و ۵۵، وكتاب الغدير ط ۲ ج ۵ / ۲۸.

وروى على بن الحكم، عنه، عن الصادق عليه السلام. جد ج ۳ / ۳۲۴، و ج ۱۰ / ۱۸، وكمبا ج ۲ / ۱۰۰، و ج ۴ / ۹۶. مات سنة ۱۶۷، وله ۷۵ سنة.

۷۶۱۷ – عبد الرحمن بن أعين:

أخو زرارة. روى ابن بكير عنه، كما عن يب ج ۹ / ۳۶۷، وصا ج ۴ / ۱۹۱. وهو

(۳۸۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، الأسود بن عبد يغوث (۱)، العباس بن عبد الله (۱)، محمد بن أسلم الجبلى (۱)، محمد بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عون بن عبد الله (۱)، على بن الحكم (۱)، محمد بن المظفر (۱)، محمد بن أسلم (۱)، الموت (۱)، القتل (۱)

من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام. وفى الكافى ج ۳ / ۹۸ بإسناده، عن على بن الحكم، عن عبد الله بن بكير، عنه – الخ.

وروى حماد بن عثمان عنه.

كش ص ۹.

وابنه حمران جد محمد بن عبد الرحمن بن حمران. وأولاد عبد الرحمن – كما فى رسالة أبى غالب الزرارى – ستة: حمران وعبد الرحمن وسميع وعباس وإبراهيم و إسحاق. وله روايات عن الكاظم عليه السلام.

۷۶۱۸ – عبد الرحمن بن أشعث:

لم يذكروه. يأتى فى عقبة بن أبى معيط ذمه ولعنه.

وروى هارون بن مسلم، عنه، عن عبد الله بن حماد الأنصارى. كامل الزيارات باب ۳۸.

۷۶۱۹ – عبد الرحمن الاصفهانى:

لم يذكروه. روى محمد بن سليمان الاصفهانى، عنه، عن عبد الرحمن بن أبى ليلى، عن أمير المؤمنين عليه السلام. أمالى المفيد مج ۳۸.

۷۶۲۰ – عبد الرحمن بن الأشل بياع الأنماط:

لم يذكروه. روى عن الصادق عليه السلام. وروى عنه، أحمد بن زرق الغمشانى. الكافى كتاب الحج باب النوادر. ولعله ابن سالم الآتى.

۷۶۲۱ – عبد الرحمن بن أم الحكم:

ملعون خبيث. مدح ابن ملجم فى قتله أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۶۴۰، وجد ج ۴۲ / ۱۶۶.

۷۶۲۲ – عبد الرحمن الأصم:

لم يذكروه. روى القاسم بن الوليد العمارى، عنه، عن مسمع بن عبد الملك.

الكافى ج ۵ كتاب المعيشة باب السحت ص ۱۲۷.

(۳۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن حماد الأنصاری (۱)، القاسم بن الولید العماری (۱)، محمد بن سلیمان الأصفهانی (۱)، ابن ملجم المرادی لعنه الله (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، مسمع بن عبد الملک (۱)، هارون بن مسلم (۱)، حماد بن عثمان (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن عبد (۱)، الحج (۱)، القتل (۱)

۷۶۲۳ - عبد الرحمن بن بحر:

روی أحمد بن محمد بن عیسی الأشعری القمی، عنه، عن عبد الله بن سنان.

دلائل الإمامة للطبری ص ۱۰ و ۴۵.

وروی عبد الرحمن بن بحر عن زرارة، کما عن یب ج ۷ / ۴۸۱.

۷۶۲۴ - عبد الرحمن بن بدیل بن ورقا الخزاعی:

ثقة من أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما وآلهما. قتل مع علی بصفین. وهو مع أخویه عبد الله ومحمد رسل النبی صلی الله علیه وآله إلی الیمن.

۷۶۲۵ - عبد الرحمن بن بدر أبو إدریس:

کوفی ثقة. له کتاب یرویه عنه یحیی بن زکریا اللؤلؤی، کما قاله النجاشی.

۷۶۲۶ - عبد الرحمن بن البصیر:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر علیه السلام. روی عنه منصور بن حازم، کما فی نی ص ۵۴.

۷۶۲۷ - عبد الرحمن البصری:

روی أبان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام روایات فی یب ج ۷ / ۱۴۳، و ج ۸ / ۵۸، و ج ۹ / ۳۶۸، وصا ج ۳ / ۹۱ و ۲۹۲، و ج ۴ / ۱۹۱. وهو ابن أبی عبد الله البصری الماضی.

۷۶۲۸ - عبد الرحمن بن بشیر:

روی علی بن أسباط، عنه، عن بعض رجاله، عن السجاد علیه السلام.

الکافی ج ۴ کتاب الصیام ص ۷۵. ولعله التغلبی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۷۶۲۹ - عبد الرحمن بن بکیر الهجری:

لم أجده فی کتب الرجال. ولعله متحد مع عبد الرحمن بن بکیر الکوفی

(۳۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی الأشعری القمی (۱)، یحیی بن زکریا اللؤلؤی (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، علی بن أسباط (۱)، منصور بن حازم (۱)، القتل (۱)، الصیام، الصوم (۱)

المعدود من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام. ونقل المامقانی عن جامع الرواة روایة یونس بن عبد الرحمن عنه فی باب البینات من التهذیب، وهکذا فی المستدرک، لکن وجدته فی یب ج ۶ / ۲۷۲ فی باب البینات: قال یونس بن عبد الرحمن، عن عبد الرحمن بن بکیر، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. ولم یقیده بالکوفی أو الهجری. ولعله حیث إنهم عنونوه فی کتب الرجال وقیدوه بالکوفی

وعده الشیخ فیما حکی عن رجاله من أصحاب الصادق علیه السلام فظنوا فی الروایة أنه هو.

وکیف کان الهجری یروی عن الباقر علیه السلام، ویروی عنه علی بن الحکم.

وما یدل علی حسن حاله وعقیدته، روی الصفار عن أحمد بن محمد، عن علی بن الحکم، عنه. کمبا ج ۷ / ۳۵۹، و ج ۵ / ۱۲، وجد ج ۲۷ / ۶، و ج ۱۱ / ۴۱.

۷۶۳۰ – عبد الرحمن بن بهمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۷، عن عبد الله بن عثمان، عنه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری، روایة کریمة فی الفضائل، وجد ج ۴۰ / ۲۰۱، و کمبا ج ۹ / ۴۷۲.

۷۶۳۱ – عبد الرحمن بشیر: روی علی بن داود عنه، کما یأتی.

۷۶۳۲ – عبد الرحمن بن ثابت:

لم یذکروه. روی الربیع بن سعد، عنه قال: قال الحسین بن علی علیه السلام – الخ. وذکر حدیث النص علی الأئمة وفضائلهم. کفایة الأثر باب ۳۱.

۷۶۳۳ – عبد الرحمن بن جابر:

لم یذکروه. روی الزهری، عنه، عن سلمان الفارسی. جمال الأسبوع ص ۱۴۶.

۷۶۳۴ – عبد الرحمن جعیل:

لم یذکروه. جملة من أشعاره فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام حین بایعه

(۳۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، عبد الله بن عثمان (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، علی بن الحکم (۱)، أحمد بن محمد (۱)

الناس. کمبا ج ۹ / ۲۶۵، وجد ج ۳۸ / ۲۰.

۷۶۳۵ – عبد الرحمن بن جعفر الحمیری:

لم یذکروه. روی عن أحمد بن هلال. إثبات المسعودی ص ۱۷۵.

۷۶۳۶ – عبد الرحمن بن جعفر:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عنه، عن السیاری. الکافی ج ۲ کتاب القرآن باب فضل القرآن ص ۶۲۴. کذا فی هذه الطبعة، لکن عن نسخ متعددة و فی جد ج ۴۰ / ۱۸۲، وکمبا ج ۹ / ۴۶۸ عن الکافی: عبد الله بن جعفر.

۷۶۳۷ – عبد الرحمن بن جعفر الحریری:

لم یذکروه. روی ابن عقدة عنه، کما وقع فی طریق الصدوق فی مشیخة یه فی طریقه إلی یحیی بن عبد الله بن محمد.

۷۶۳۸ – عبد الرحمن الجعفی: یأتی فی عبد الرحمن الخثعمی.

۷۶۳۹ – عبد الرحمن بن جندب بن عبد الله الفزاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۳۹ عن جعفر بن زیاد الأحمر، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۸ / ۱۴۸.

وروی عن أمیر المؤمنین علیه السلام أیضا، کما فی کتاب الطهارة ص ۱۳۷ و ۲۳۵، وجد ج ۸۱ / ۱۸۹، و ج ۸۲ / ۱۷۹. وعده الشیخ

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام مكتفيا باسم أبيه.

وروى أبو مخنف، عنه، عن أبيه، عن أمير المؤمنين عليه السلام، خطبة يوم الأضحى. كتاب الصلاة ص ۸۹۲، وجد ج ۹۱ / ۹۹.

وغيره مما يفيد حسنه، كما فى أمالى المفيد مج ۲۱. وغير ذلك فى كمبا ج ۸ / ۶۷۹. وله روايات فى كتاب الغارات.

وفى ست ص ۱۵۵ عن أبى مخنف، عنه، عن أبيه، كتاب خطبة الزهراء عليها

(۳۹۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، كتاب الغارات لإبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، يحيى بن عبد الله بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عبد الرحمن الجعفى (۱)، جندب بن عبد الله (۱)، أحمد بن هلال (۱)، محمد بن يحيى (۱)، جعفر بن زياد (۱)، القرآن الكريم (۲)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱)

السلام وخطبة أمير المؤمنين عليه السلام.

وكان مع أمير المؤمنين عليه السلام فى صفين، كما يستفاد من كتاب صفين ص ۵۲۸.

وروى أبو حمزة الثمالى، عنه، عن كميل، حديث إن هذه القلوب أوعية.

وروى الحارث بن حصيرة، عنه، عن أبيه، خطبة الحسن المجتبى عليه السلام بعد وفاة أمير المؤمنين عليه السلام. التوحيد باب القضاء والقدر.

۷۶۴۰ - عبد الرحمن بن جهم:

لم يذكروه. الطب ص ۱۰۰ عن أحمد بن محارب، عن صفوان بن عيسى، عنه قال: شكا ذريح المحاربى قراقر فى بطنه إلى أبى عبد الله عليه السلام. فأمره بالحبة السوداء مع العسل. كمبا ج ۱۴ / ۵۲۷، وجد ج ۶۲ / ۱۷۷.

۷۶۴۱ - عبد الرحمن بن الحارث بن هاشم:

لم يذكروه. كلماته مع الحسن عليه السلام حين خطب بنته وربما تفيد حسنه فى الجملة. كمبا ج ۱۰ / ۱۳۹، وجد ج ۴۴ / ۱۷۱.

ولعله متحد مع ابن الحارث البرادى (البرارى - خ ل) وقع فى طريق الصدوق عن جابر بن يزيد، عنه، عن عبد الله بن أبى أوفى، عن رسول الله صلى الله عليه وآله. جد ج ۱۴ / ۴۲۷، وكمبا ج ۵ / ۴۳۴.

۷۶۴۲ - عبد الرحمن بن حاطب بن أبى بلتعة اللخمى:

عد من مجاهيل الصحابة، لكن هو من أصحاب أمير المؤمنين يوم صفين. كمبا ج ۸ / ۴۹۸، وجد ج ۳۲ / ۵۰۸. وكذا أخوه سويد. وذكرهما فى كتاب صفين ص ۳۹۴.

۷۶۴۳ - عبد الرحمن الحذاء:

لم يذكروه. روى عن الصادق عليه السلام. وروى عنه صفوان بن يحيى و ابن أبى عمير. الكافى ج ۷ كتاب الحدود باب ما يوجب الجلد ص ۱۸۱، و ج ۵ كتاب

(۳۹۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۲)، مسألة القضاء والقدر (۱)، عبد الله بن أبى أوفى (۱)، أبو حمزة الثمالى (۱)، الحارث بن حصيرة (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن أبى عمير (۱)، جابر بن يزيد (۱)، الوفاة (۱)، الطب، الطبابة (۱) النكاح باب العزل ص ۵۰۴، ويب ج ۷ / ۴۱۷ وتقدم فى الخليل بن يزيد، وجد ج ۲۷ / ۹۱، وكمبا ج ۷ / ۳۷۶.

۷۶۴۴ - عبد الرحمن بن الحجاج البجلى الكوفى بياع السابرى:

کـان قیما لأبی الحسن الکاظم علیه السـلام ووکیلا لأبی عبـد الله علیه السـلام. ومات فی عصـر الرضا علیه السـلام علی ولایته کما فی غط. وبالجملـة هو ثقـة ثقة ثبت وجه بالاتفاق. وله کتاب. جملة من الروایات الدالة علی ذلک وجملة من أحواله. کمبا ج ۱۱ / ۲۴۳ و ۲۰۷، وجد ج ۴۷ / ۳۴۱ و ج ۴۸ / ۴۴.

ما یدل علی أنه بقی إلی أیام مولانا الجواد علیه السلام وأدرکه. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۴، وجد ج ۵۰ / ۹۹.

فی أنه قال له أبو عبـد الله علیه السـلام: کلم أهل المدینة. فإنی أحب أن یری فی رجال الشـیعة مثلک. کتاب الکفر ص ۱۶۸، وجد ج ۷۳ / ۴۰۵.

وبعث إلیه أبو الحسن موسی علیه السلام بوصیة أمیر المؤمنین علیه السلام.

کمبا ج ۹ من ۶۶۱، وجد ج ۴۲ / ۲۴۸.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی جعفر علیه السـلام. الکـافی ج ۷ کتاب الشهادات ص ۳۸۵. ورواه یب ج ۶ / ۲۷۳، وصا ج ۳ / ۳۴ عنه مثله.

۷۶۴۵ - عبد الرحمن بن حرب:

لم یذکروه. روی العیاشی فی تفسیره ج ۲ / ۱۰۳ عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۷۶۴۶ - عبد الرحمن بن حسان العنزی الکوفی:

لم یذکروه. هو من خیار أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ومن أصحاب حجر بن عدی.

جملة مما یدل علی حسنه وکماله وقوة إیمانه. ط ۲ ج ۹ / ۱۲۰ و ۱۲۱.

ولا ینافی ذلک ما رواه البرقی عن أبی عبد الله علیه السلام قال: من مات بین

(۳۹۲)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، حجر بن عدی الکندی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، الموت (۱)، الحرب (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الوصیة (۱)

الحرمین، بعثه الله فی الآـمنین یوم القیامـة. أمـا إن عبـد الرحمن بن الحجـاج وأبـا عبیـدة منهم. فإنه إخبار غیبی عن موتهم مع الایمان. فراجع کمبا ج ۲۱ / ۹۱، وجد ج ۹۹ / ۳۸۷.

وله کتاب. وعده المفید فی إرشاده من شـیوخ أصحاب أبی عبد الله علیه السلام وخاصته وبطانته وثقاته الفقهاء الصالحین. وأخوه عبد الله یأتی.

۷۶۴۷ - عبد الرحمن بن الحسن التمیمی البزاز:

لم یذکروه. روی فرات عنه معنعنا عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی جوامع فضائل نفسه. جد ج ۳۹ / ۳۵۰، وکمبا ج ۹ / ۴۲۵.

۷۶۴۸ - عبد الرحمن بن الحسین الأسدی:

لم یذکروه. روی عن إبراهیم بن الحسین الکسائی، کما تقدم فی إبراهیم.

۷۶۴۹ - عبد الرحمن بن الحکم:

لم یذکروه. وکان عند یزید بن معاویة لما دخل أهل البیت مجلسه. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۴ مکررا.

وکان من قبل من أصحاب معاویة. ج ۹ / ۶۴۰، وجد ج ۴۲ / ۱۶۶، و ج ۴۵ / ۱۳۰.

۷۶۵۰ - عبد الرحمن بن حماد الکوفی أبو القاسم:

لم یذکروه. روی البرقی عنه، عن میسر بن سعید القصیر. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۸۴، وکمبا ج ۲۰ / ۴۴، وجد ج ۹۶ / ۱۶۷.

روی البزنطی عنه قال: سألت أبا إبراهیم علیه السلام عن المیت لم یغسل غسل الجنابة - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۳۷۴، وجد ج ۶۰ / ۳۴۱.

وروی عبد الرحمن بن أبی نجران، عنه، عن ذریح المحاربی. کمبا ج ۳ / ۷۸، و غیر ذلک فی ج ۶ / ۲، وجد ج ۱۵ / ۳، و ج ۵ / ۲۸۰.

(۳۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، غسل الجنابة (۱)، یوم القیامة (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، إبراهیم بن الحسین (۱)، یزید بن معاویة لعنهما الله (۱)، الموت (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

وروی محمد بن عبد الجبار، عنه، عن محمد بن سهل بن الیسع، کتاب إبراهیم بن أبی البلاد، کما فی رجال النجاشی ص ۱۷.

وفی فهرست الشیخ عن الصفار، عن محمد بن عیسی، عن الحسین بن أبی الصهبان واسمه عبد الجبار، عن عبد الرحمن بن حماد، عن محمد بن سهل، کتاب إبراهیم بن أبی البلاد.

وروی البرقی عن عبد الرحمن بن حماد، کتاب موسی بن عمر، وروی عنه عن عبد الله بن إبراهیم. سن ج ۲ / ۴۲۲.

۷۶۵۱ - عبد الرحمن بن حماد الأنصاری:

لم یذکروه. روی عن عمرو بن شمر، عن جابر، وعنه عبد الله بن عمرو بن الأشعث، کما یأتی.

۷۶۵۲ - عبد الرحمن بن حمدان: لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن علی بن بلال روایته.

۷۶۵۳ - عبد الرحمن بن حمزة:

روی معاویة بن وهب، عنه، عن زکریا بن إبراهیم. یب ج ۹ / ۸۷. لکن رواه فی موضعین من الکافی ج ۲ / ۱۶۰، و ج ۶ / ۲۶۴ بروایة معاویة بن وهب، وعن زکریا بن إبراهیم بلا وساطته.

۷۶۵۴ - عبد الرحمن بن حمید بن عبد الرحمن بن عوف: لم یذکروه. یأتی فی ج ده.

۷۶۵۵ - عبد الرحمن بن حنبل الجمحی:

لم یذکروه. وله کلمات وأشعار تدل علی حسن عقیدته وکماله. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۵۸. وکان یوم صفین مع أمیر المؤمنین علیه السلام.

۷۶۵۶ - عبد الرحمن بن خالد القینی:

لم یذکروه. وهو من شهداء صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶.

(۳۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، إبراهیم بن أبی البلاد (۲)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، زکریا بن إبراهیم (۲)، محمد بن سهل بن الیسع (۱)، معاویة بن وهب (۲)، عبد الله بن عمرو (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، موسی بن عمر (۱)، محمد بن سهل (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الشهادة (۱)

۷۶۵۷ - عبد الرحمن بن خالد:

ملعون کان یلعنه أمیر المؤمنین علیه السلام بعد الصلاة. کمبا ج ۸ / ۵۹۱، و جد ج ۳۲ / ۵۰۸. ولعله عبد الرحمن بن خالد بن ولید المذکور فی أبیه.

ولما أراد معاویة أن یأخذ البیعة لابنه یزید ورضی أهل الشام بعبد الرحمن، خاف ودس فی قتله فقتله. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۲۳۳.

۷۶۵۸ – عبد الرحمن بن خالد الرقی القطان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۲ عن الحسین بن موسی بن خلف، عنه، عن زید بن حباب.

۷۶۵۹ – عبد الرحمن بن خالد:

روی محمد بن علی، عنه، عن محمد الأصم. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب کراهة العزوبة ص ۳۲۹، والتهذیب ج ۷ باب السنة فی النکاح ص ۲۳۹.

۷۶۶۰ – عبد الرحمن الخثعمی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن مغیرة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۷ کتاب الوصایا باب ما یجوز من الوقف والصدقة ح ۲۸ ص ۳۵. لکن رواه بعینه فی یب ج ۹ / ۱۴۱، ویه ج ۴ / ۲۴۶ وأبدل الخثعمی بالجعفی.

۷۶۶۱ – عبد الرحمن بن خثیل الجحمی:

ثقة من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. قتل بصفین.

۷۶۶۲ – عبد الرحمن الخشاب:

لم یذکروه. روی البزنطی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما یأتی فی عبد الله بن موسی العبسی.

۷۶۶۳ – عبد الرحمن بن خلاد الأنصاری:

لم یذکروه. یأتی فی عبد الرحمن بن الغسیل.

(۳۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، عبد الله بن موسی (۱)، الحسین بن موسی (۱)، زید بن حباب (۱)، محمد الأصم (۱)، محمد بن علی (۱)، الشام (۱)، القتل (۲)، الصّلاة (۱)، الجواز (۱)

۷۶۶۴ – عبد الرحمن بن ذویب الأسلمی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. وله أشعار تفید حسنه. کتاب صفین ص ۳۸۲.

۷۶۶۵ – عبد الرحمن بن ذی الکلاع الحمیری: من أصحاب معاویة یوم صفین.

۷۶۶۶ – عبد الرحمن بن زیاد الإفریقی:

لم یذکروه. روی عن مسلم بن یسار. کنز الکراجکی ص ۲۸۱.

۷۶۶۷ – عبد الرحمن بن زیاد القصیر الصیقل:

عد مجهولا من أصحاب الصادق علیه السلام.

ما یفید حسنه. کمبا ج ۹ / ۳۵۱ و ۲۴۱، وجد ج ۳۷ / ۲۷۲، و ج ۳۹ / ۱۸.

۷۶۶۸ – عبد الرحمن بن زید بن أسلم التبوکی:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام، کما یأتی فی عبد الله بن التیهان وغیر ذلک.

کمبا ج ۱۴ / ۸۶۱، وجد ج ۶۶ / ۲۳۲.

روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۵۰۴ عنه، عن الصادق علیه السلام مکررا.

وفیه ص ۵۲۷ عن محمد بن الفضیل، عنه، عن الصادق علیه السلام. ومثل الأخیر فیه ص ۵۳۲ وفی مواضع من کا ج ۱ / ۳۰، و ج ۴ / ۳، و ج ۶ / ۳۴۳ و ۳۷۰ و ۴۰۸، ویب ج ۳ / ۲۳۷، و ج ۹ / ۱۱۱. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۷۶۶۹ – عبد الرحمن بن زید بن حارثة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۷۱ عن الزهری، عنه، عن مجمع بن جاریة، عن رسول الله صلی الله علیه وآله.

۷۶۷۰ – عبد الرحمن بن السائب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن یحیی بن ثعلبة، عن أمه عائشة بنت

(۳۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، زید بن حارثة (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، زید بن أسلم (۱)

عبد الرحمن بن السائب، عن أبیها. جد ج ۴۲ / ۶، وکمبا ج ۹ / ۵۹۷.

بعض روایاته فی المستدرک ج ۱ / ۲۹۴.

وعن الشیخ المفید الاعتماد علیه، حیث نقل فی مجالسه مسندا عنه رؤیاه الصادقة فی هلاک زیاد بن أبیه حیث جمع شیوخ أهل الکوفة وأشرافهم لسب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. وهو نص فی کونه من الشیعة.

۷۶۷۱ – عبد الرحمن بن سابط القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن حبیب بن أبی ثابت، عنه، عن سلمان الفارسی – الخ. جد ج ۴۱ / ۲۳۰، و ج ۳۵ / ۷۵، وکمبا ج ۹ / ۱۶ و ۵۶۴.

عدة من روایاته عن جابر بن عبد الله الأنصاری فی الخصال ج ۲ / ۶۳ مکررا.

وروایة جابر بن یزید الجعفی، عنه، عن النبی صلی الله علیه وآله فی العلل ج ۱ / ۱۲۷.

وسائر روایاته فی فلاح السائل ص ۲۸۴ – کما یأتی فی مسعود بن علقمة – و تفسیر القمی سورة یوسف ص ۳۱۶.

۷۶۷۲ – عبد الرحمن بن سالم بن عبد الرحمن الأشل الکوفی العطار:

عدوه ضعیفا أو مجهولا، لکن ما یدل علی حسن عقیدته فی کمبا ج ۷ / ۱۱۶ و ۱۲۰، و ج ۹ / ۱۲۰ و ۲۱۵، وجد ج ۳۶ / ۱۹۷، و ج ۳۷ / ۱۷۲، و ج ۲۴ / ۱۴۲ و ۱۲۶.

وهو من رواة حدیث لوح جابر المعروف رواه عن أبی بصیر. الکافی ج ۱ باب ما جاء فی الأئمة الاثنی عشر ص ۵۲۷.

وعده الشیخ وغیره من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. وهو أخو عبد الحمید.

شی ج ۲ / ۲۲۵: عنه، عن أبیه عن الصادق علیه السلام.

وعنه، عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السلام. المحاسن ج ۲ / ۳۱۱.

وروی عبد الرحمن بن سالم، عن أبی جعفر علیه السلام. الطب ص ۱۳۱. و رواه فی کمبا ج ۲۳ / ۶۸، عنه، عنه علیه السلام مثله، وجد ج ۱۰۳ / ۲۹۱.

(۳۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أبو بصیر (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، حبیب بن أبی ثابت (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جابر بن یزید (۱)، سورة یوسف (۱)، عبد الحمید (۱)، الطب، الطبابة (۱)

روایته تأویل قوله تعالی: (کالتی نقضت غزلها) بعائشة. کمبا ج ۸ / ۴۵۴، وجد ج ۳۲ / ۲۸۶.

۷۶۷۳ – عبد الرحمن السراج:

روی فضل محبة أمیر المؤمنین علیه السلام. بشارة المصطفی ص ۳۷ و ۵۶. و عن التکملة روایة ابن أبی عمیر، عنه.

۷۶۷۴ – عبد الرحمن بن سعد بن زرارة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳۲۱ فی روایة شریفة.

۷۶۷۵ – عبد الرحمن بن سعد بن قیس:

لم یذکروه. هو الذی جعله المختار والیا علی الموصل. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۸، وجد ج ۴۵ / ۳۷۰.

۷۶۷۶ – عبد الرحمن بن سعید الخزاز:

روی حسین بن بکر، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۳ کتاب الصلاة باب مسجد السهلة ص ۴۹۵، ویب ج ۳ باب فضل المساجد والصلاة فیها ص ۲۵۲.

۷۶۷۷ – عبد الرحمن بن سعید المکی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۴ باب فضل زیارة الرضا علیه السلام ص ۵۸۵ عن إبراهیم بن أحمد، عنه، عن یحیی بن سلیمان المازنی، عن أبی الحسن موسی علیه السلام، روایة تفید حسنه وکماله. ورواه فی کامل الزیارة ص ۳۰۷ مثله، إلا أنه فیه: إبراهیم بن محمد. وفی البحار جد ج ۱۰۲ / ۴۱، وکمبا ج ۲۲ / ۲۲۶ مثل ما فی کامل الزیارة.

۷۶۷۸ – عبد الرحمن بن سلمة الحریری:

لم یذکروه. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الصدوق، عن

(۳۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یحیی بن سلیمان المازنی (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سعد بن زرارة (۱)، سعد بن قیس (۱)، الصّلاة (۱)، السجود (۲)، الزیارة (۱)

ثعلبة، عنه. جد ج ۴ / ۸۰، وکمبا ج ۲ / ۱۲۸.

۷۶۷۹ – عبد الرحمن السلمی: یأتی فی عبد الرحمن الفارسی.

۷۶۸۰ – عبد الرحمن السلمی:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام. الاقبال ص ۳۱۲.

۷۶۸۱ – عبد الرحمن بن سلیط:

لم یذکروه. روی عن الحسین علیه السلام البشارة بالمهدی علیه السلام.

جملة من أحواله. کمبا ج ۱۳ / ۳۳، و ج ۹ / ۱۶۳، وجد ج ۳۶ / ۳۸۵، و ج ۵۱ / ۱۳۳، وکذلک فی العیون ج ۱ / ۶۸، والمقتضب ص ۲۳.

وروی الربیع بن سعد، عنه، عن مولانا الحسین علیه السلام هذه الروایة.

ک باب ۳۰.

۷۶۸۲ – عبد الرحمن بن سلیمان الهاشمی:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۴۲۱ بإسناده عن زیاد القندی، عنه.

کمبا ج ۱۴ / ۸۷۸، وجد ج ۶۶ / ۳۴۳.

کتاب الغارات للثقفی عن یحیی بن صالح الحریری قال: أخبرنا أبو العباس الولید بن عمر – وکان ثقة – عن عبد الرحمن بن سلیمان، عن جعفر بن محمد صلوات الله علیهما قال: بعث أمیر المؤمنین علیه السلام مصدقا له – الخ. کمبا ج ۲۰ / ۲۴، و جد ج ۹۶ / ۹۱.

۷۶۸۳ – عبد الرحمن بن سلیمان الأزدی:

لم يذكروه. روى أبو المفضل الشيبانى عنه. جد ج ۲۱ / ۱۹، وكمبا ج ۶ / ۵۷۶.

والأصح أنه عبد الرزاق الآتى.

۷۶۸۴ – عبد الرحمن بن سليمان:

وقع فى طريق الصدوق فى ك باب ۲۲ ح ۳۱ عن منصور بن يونس، عنه، عن

(۳۹۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، كتاب الغارات لإبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، أبو المفضل الشيبانى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، زياد القندى (۱)، منصور بن يونس (۱)، جعفر بن محمد (۱)

أبيه، عن أبى جعفر عليه السلام. وروى أبان، عنه، عن الصادق عليه السلام.

الكافى ج ۵ كتاب المعيشة باب بيع المصاحف ص ۱۲۱. ولعله الأنصارى المعدود من أصحاب الباقر عليه السلام.

۷۶۸۵ – عبد الرحمن بن سمرة:

عد صحابيا مجهولا، لكن روى سعيد بن المسيب، عنه، عن النبى صلى الله عليه وآله، رواية شريفة مفصلة مصرحة بإمامة أمير المؤمنين وخلافته وفضائله العظيمة والأئمة الأحد عشر من ولده صلوات الله عليهم. كمبا ج ۹ / ۱۲۷ و ۱۲۸، وجد ج ۳۶ / ۲۲۶ و ۲۲۷، وك باب ۲۴ ح ۱.

ومعاوية بعثه إلى مولانا الحسن عليه السلام يدعوه إلى الصلح. كمبا ج ۱۰ / ۱۱۲، وجد ج ۴۴ / ۵۲.

۷۶۸۶ – عبد الرحمن بن سنان:

لم يذكروه. روى على بن أسباط، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. الكافى ج ۴ كتاب الحج باب من حج عن غيره ص ۳۱۲.

سائر رواياته عن الصادق عليه السلام فى ايضاح القاضى نعمان ص ۲۲۰.

۷۶۸۷ – عبد الرحمن بن سنان الصيرفى:

لم يذكروه. وقع فى طريق التلعكبرى، عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالك الفزارى، عنه، عن جعفر بن على الحوار، عن الحسن بن مسكان، عن المفضل بن عمر، رواية شريفة مفصلة فى مثالب الثانى ومكاتبته إلى معاوية. و فيه دلالات على حسن الرواة وكمالاتهم. كمبا ج ۸ / ۲۳۰.

۷۶۸۸ – عبد الرحمن بن سويد:

من رؤساء جند عبد الله بن مطيع. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۸، وجد ج ۴۵ / ۳۶۸. و تقدم فى محمد بن عبيد روايته.

(۴۰۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، صلح (يوم) الحديبية (۱)، سعيد بن المسيب (۱)، على بن أسباط (۱)، محمد بن تمام (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن مالك (۱)، محمد بن عبيد (۱)، جعفر بن على (۱)، الحج (۲)، الصّلاة (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، البيع (۱)

۷۶۸۹ – عبد الرحمن بن سويد الكلبى الكوفى:

عده الشيخ من أصحاب الصادق عليه السلام.

۷۶۹۰ – عبد الرحمن بن سهل:

لم يذكروه. الطب: عنه، عن مخلد، عن أبيه، عن الرضا عليه السلام. كمبا ج ۱۴ / ۵۴۲، وجد ج ۶۲ / ۲۴۷.

۷۶۹۱ – عبد الرحمن بن سيابة:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وما یتعلق به فی کمبا ج ۱۱ / ۵۴ و ۲۲۱، و جد ج ۴۶ / ۱۹۴، و ج ۴۷ / ۳۸۴. وروی عنه ابن أبی عمیر. وأخواه عبد الله وعلا قد ذکرناهما، وکذا صباح.

کان عالما بالنجوم. وسأل عن ذلک عن الصادق علیه السلام. وفیه دلالات علی حسنه وکماله. کمبا ج ۱۴ / ۱۴۹، وجد ج ۵۸ / ۲۴۱، وروضة الکافی ح ۲۳۳.

دخل علی العبد الصالح موسی الکاظم علیه السلام وروی عنه، کما فی مکا فصل الاستخارة للتجارة.

وهو الذی دفع إلیه أبو عبد الله علیه السلام ألف دینار وأمره أن یقسمها فی عیالات من أصیب مع عمه زید بن علی بن الحسین.

وفی الکافی روایة شریفة عنه تدل علی مدحه ومدح أبیه. کمبا ج ۱۱ / ۲۲۱، و جد ج ۴۷ / ۳۸۴، وکا ج ۵ باب أداء الأمانة ص ۱۳۴.

۷۶۹۲ - عبد الرحمن بن شداد الأرحبی:

لم یذکروه. هو وأخوه عبد الله بن شداد رسولان من قبل أهل الکوفة إلی مولانا الحسین صلوات الله علیه. ثم أرسلهما الحسین مع ابن عمه مسلم إلی الکوفة، کما عن المفید فی الارشاد.

۷۶۹۳ - عبد الرحمن بن شریح الشیبانی:

لم یذکروه. هو عظیم الشرف. صار من أصحاب المختار لطلب الثار. کمبا

(۴۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، صلاة الإستخارة (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مدینة الکوفة (۲)، عبد الله بن شداد (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)، الطب، الطبابة (۱)

ج ۱۰ / ۲۸۷. وکان رسول مسلم إلی محمد بن الأشعث کما فیه ص ۱۸۰، وجد ج ۴۴ / ۳۴۹، و ج ۴۵ / ۳۶۴.

۷۶۹۴ - عبد الرحمن بن شریک بن عبد الله النخعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۶۶ عن ابن عقدة، عن أحمد بن یحیی الصوفی (تقدم)، عنه، عن أبیه، روایة شریفة. ومثله فیه وفی ص ۲۶۷ مکررا إلی ۲۷۵ مکررا.

وأمالی المفید مج ۱۱ ص ۵۵ روی عن أ بیه، عن عروة بن عبید الله بن بشیر الجعفی، حدیث رد الشمس.

۷۶۹۵ - عبد الرحمن بن شعیب:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۴۹۹ مرسلا، عنه، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام، فضل العسل، وکمبا ج ۱۴ / ۸۶۶، وجد ج ۶۶ / ۲۹۱.

۷۶۹۶ - عبد الرحمن الشعیری: هو أحمد بن داود البغدادی المذکور.

۷۶۹۷ - عبد الرحمن بن صالح الأزدی:

لم یذکروه. تقدمت فی أحمد بن القاسم البرقی روایته.

وفی حلیة الأبرار ج ۲ / ۱۰۶ عن المفید فی الارشاد، عن الشریف الحسن بن محمد، عن جده، عن محمد بن القاسم الشیبانی، عنه، عن أبی مالک الجهنی، عن عبد الله بن عطاء المکی، وصف مولانا الباقر علیه السلام. ثم رأیته فی الارشاد مثله. مات سنة ۲۳۵.

۷۶۹۸ - عبد الرحمن بن الصالح بن رعیدة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۳۱ عن عبد الله بن محمد، عنه، عن موسی بن عثمان الحضرمی، عن أبی إسحاق السبیعی، عن زید بن أرقم - الخ.

ویأتی بعض روایاته فی عبد الله بن أحمد بن حنبل.

وروی فی المقتضب ص ۶ عن أحمد بن محمد بن جعفر الصولی، عنه، عن

(۴۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: حدیث رد الشمس (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن عطاء المکی (۱)، أحمد بن داود البغدادی (۱)، القاسم الشیبانی (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، شریک بن عبد الله (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، مالک الجهنی (۱)، محمد بن الأشعث (۱)، زید بن أرقم (۱)، الموت (۱)

الحسین بن حمید بن الربیع، عن الأعمش، روایة شریفة فی خلقة النبی وخلفائه الاثنی عشر وأسمائهم وفضائلهم صلوات الله علیهم، وکمبا ج ۱۳ / ۲۳۶.

عدة من روایات المفید عنه، الدالة علی الفضائل وغیره. ج ۹ / ۲۰۲ و ۲۹۲ و ۳۱۹ و ۴۱۲، وجد ج ۳۷ / ۱۲۳، و ج ۳۸ / ۱۳۵ و ۲۴۴، و ج ۳۹ / ۲۹۳، و ج ۵۳ / ۱۴۴.

وأمالی المفید ص ۶۶ عنه، عن محمد بن سعد الأنصاری – الخ.

روی الصدوق فی المعانی ص ۱۷۶ عن العباس بن سعید الأزرق، عنه، عن شریک بن عبد الله – الخ.

وفی الأمالی ص ۲۴۳ وکمال الدین عن محمد بن عمر البغدادی، عن أحمد بن عبد العزیز، عنه، عن شعیب بن راشد، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام – الخ.

۷۶۹۹ – عبد الرحمن بن صخر الدوسی:

هو أبو هریرة الصحابی المشهور. وقد ذکرناه فی المستدرک ج ۱۰ / ۵۰۹ لغة (هرر).

۷۷۰۰ – عبد الرحمن بن العباس بن ربیعة بن الحارث بن عبد المطلب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۷۸ عن یعقوب بن الفضل، عنه، عن زبیر بن سعید الهاشمی – الخ. ونقله فی البحار هکذا: عن الحسن بن حمزة أبی محمد النوفلی قال: حدثنی أبی وخالی یعقوب بن الفضل بن عبد الرحمن بن العباس بن ربیعة بن الحارث بن عبد المطلب، عن یزید بن سعید الهاشمی – الخ مثله.

جد ج ۱۹ / ۵۷، وکمبا ج ۶ / ۴۱۶.

لکن الصحیح: یعقوب بن الفضل، عن عبد الرحمن بن العباس – الخ. وقد ذکرنا یعقوب فی محله مع نسبه.

۷۷۰۱ – عبد الرحمن بن العباس بن الفضل بن العباس بن ربیعة بن الحارث ابن عبد المطلب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن أحمد بن أبی عبد الله (یعنی البرقی)،

(۴۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، أبو هریرة العجلی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، شریک بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، العباس بن الفضل (۱)، حمید بن الربیع (۱)، عباس بن ربیعة (۳)، یعقوب بن الفضل (۳)، یزید بن سعید (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، شعیب بن راشد (۱)، سعید الأزرق (۱)، عبد العزیز (۱)، محمد بن سعد (۱)، محمد بن عمر (۱)، الصّلاة (۱)

عنه، عن صباح بن خاقان، عن عمرو بن عثمان التیمی القاضی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام – الخ. المعانی ص ۲۵۷، وکمبا ج ۱۶ / ۸۸، و ج ۲۳ / ۵، وجد ج ۷۶ / ۳۱۲، و ج ۱۰۳ / ۶.

۷۷۰۲ – عبد الرحمن بن عبد ربه الأنصاری الخزرجی:

صحابی من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام من مخلصیهم. علمه مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام ورباه. وهو أحد رواة حدیث الولایة. وشهد بذلک ما سمعه من الرسول صلی الله علیه وآله وکان ملازما له. وجاء مع الحسین علیه السلام إلی کربلاء ونال شرف الشهادة بین یدیه.

قصة مضاحکته مع بریر صبیحة عاشوراء. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۲، وجد ج ۴۵ / ۱.

وهو أحد الشهود لأمیر المؤمنین علیه السلام بحدیث الغدیر یوم الرحبة. و نقله العامة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۹.

۷۷۰۳ – عبد الرحمن بن عبد ربه:

هو وإخوانه عبد الخالق ووهب وشهاب، خیار فاضلون کوفیون، کما عن حمدویه.

۷۷۰۴ – عبد الرحمن بن عبد العزیز الأنصاری الامامی المدنی:

من ولد أبی أمامة بن سهل بن حنیف من خواص أصحاب الصادق علیه السلام، کما ذکره فی قب المذکور فی کمبا ج ۱۱ / ۲۱۰، وجد ج ۴۷ / ۳۵۰.

وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۷۷۰۵ – عبد الرحمن بن عبد الله بن جعال الأزدی:

مذموم ملعون شد علی مولانا الحسن المجتبی علیه السلام وآذاه. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۱، وجد ج ۴۴ / ۴۷.

ولعله متحد مع عبد الرحمن الأزدی الذی رمی إلی مولانا الحسین علیه السلام، ومات شر میتة بدعاء الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۱، وجد ج ۴۵ / ۳۱۱.

(۴۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، حدیث الولایة (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، حدیث الغدیر (۱)، سهل بن حنیف (۱)، عبد العزیز (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

۷۷۰۶ – عبد الرحمن بن عبد الله الأزدی:

کان ممن سرحهم مولانا الحسین علیه السلام مع مسلم إلی الکوفة. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶، وجد ج ۴۴ / ۳۳۵.

والظاهر من کلمات العلامة المامقانی اتحاده مع عبد الرحمن بن عبد الله الأرحبی الذی کان تابعیا شجاعا من الأربعة الذین مضوا إلی مکة فی طلب الحسین علیه السلام ومعهم نیف وخمسون صحیفة من أهل الکوفة ودخلوا مکة لاثنتی عشر لیلة خلت من شهر رمضان. وکان ممن وجهم الحسین علیه السلام مع مسلم بن عقیل إلی الکوفة. فلما قتل مسلم، لحق بمولانا الحسین علیه السلام ولازمه حتی نال شرفی الشهادة وتسلیم الامام فی زیارة الناحیة المقدسة والرجبیة. انتهی کلام المامقانی ملخصا. واسمه فی الزیارة المذکورة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴.

وفی الزیارة الرجبیة: السلام علی عبد الرحمن بن عبد الله الأزدی. ج ۲۲ / ۲۰۴، وجد ج ۴۵ / ۷۳، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳ و ۳۴۰.

وکان خلیفة عامل أمیر المؤمنین علیه السلام مالک بن کعب علی عین التمر.

کمبا ج ۸ / ۶۷۹.

۷۷۰۷ – عبد الرحمن بن عبد الله البصری أبو سعید:

روی عنه محمد بن أحمد الحکیمی، عن وهب بن جریر. أمالی المفید مج ۲۹.

۷۷۰۸ – عبد الرحمن بن عبد الله بن عبد الحکم:

روی عن نعیم بن حماد. الاقبال ص ۵۴۲.

۷۷۰۹ – عبد الرحمن بن عبد الله الیزنی:

لم یذکروه. هو شهید الطف. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۷، وجد ج ۴۵ / ۲۲. وذکره فی فرسان الهیجاء فی الشهداء نقلا من نفس المهموم والناسخ. وکذا عن مناقب ابن شهرآشوب. ونقل أنه المبارز التسع من أصحابه.

(۴۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۴)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة مکة المکرمة (۲)، مدینة الکوفة (۳)، شهر رمضان المبارک (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن أحمد (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۲)، الزیارة (۱)، التمر (۱)

۷۷۱۰ – عبد الرحمن بن عبد الله النفری:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی الاحتجاج عنه حدیث حج هشام وإرساله مولاه سالم إلی مولانا الباقر علیه السلام ومسائله. کمبا ج ۳ / ۲۲۰، وجد ج ۷ / ۱۰۵.

۷۷۱۱ – عبد الرحمن بن عبد الله بن عفیف الأزدی:

لم یذکروه. هو مع عمه حبیب من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما تقدم فی حبیب بن عفیف، وفی کتاب الغارات: جندب بن عفیف، کما تقدم فی جندب.

۷۷۱۲ – عبد الرحمن بن عبد الله الخزاعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی، عن إبراهیم بن إسحاق الأحمری، عنه، عن نصر بن مزاحم. مدینة المعاجز ص ۱۲۹، والکافی ج ۱ باب مولد علی بن الحسین علیه السلام ص ۴۶۶.

۷۷۱۳ – عبد الرحمن بن عبد الله الزهری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر علیه السلام، کما تقدم فی الزبیر بن أبی بکر.

وروی الطبرسی فی الاحتجاج عنه، کما فی المستدرک ج ۳ / ۹.

۷۷۱۴ – عبد الرحمن بن عبد الله العمری أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۹۷ فی حدیث اللوح الذی رواه الصادق علیه السلام، عن الباقر علیه السلام، عن جابر، عن فاطمة الزهراء علیها السلام. وتقدم فی یحیی بن المغیرة مواضع الروایة.

۷۷۱۵ – عبد الرحمن بن عبد الله بن قریب:

لم یذکروه. روی علی بن الحسین بن علی، عنه، عن سفیان بن عیینة، عن الصادق علیه السلام. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۵۵۰.

(۴۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن عفیف الأزدی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، إبراهیم بن إسحاق الأحمری (۱)، علی بن الحسین بن علی (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، عبد الله العمری (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، حدیث اللوح (۱)، الحج (۱)

۷۷۱۶ – عبد الرحمن بن عبد الله بن کثیر الهاشمی الحارثی:

لم یذکروه. روی عن حماد بن عیسی، عن عمر بن أذینة، کما عن أمالی الشیخ ص ۲۹۰.

۷۷۱۷ – عبد الرحمن بن عبد الله بن کعب بن مالک:

لم یذکروه. روی الزهری، عنه، عن أبیه، عن النبی صلی الله علیه وآله.

جد ج ۲۰ / ۲۱۰، وکمبا ج ۶ / ۵۳۱.

۷۷۱۸ – عبد الرحمن بن عبد الواحد بن محمد بن مهدی:

لم یذکروه. روی الشیخ الطوسی عنه. بشا ص ۱۲۰.

۷۷۱۹ – عبد الرحمن بن عبید أبو الکنود:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی المفید بإسناده عن أبی مخنف، عن الحارث بن حصیرة، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث قدوم أمیر المؤمنین عن البصرة إلی الکوفة. کمبا ج ۸ / ۴۶۵، وجد ج ۳۲ / ۳۵۲. وهذا فی أمالی المفید مج ۱۵ ص ۷۴.

وفی کتاب صفین لنصر بن مزاحم ص ۹۲ عن عمر بن سعد، عن إسماعیل بن یزید والحارث بن حصیرة، عن عبد الرحمن بن عبید بن أبی الکنود، حدیث استشارة أمیر المؤمنین علیه السلام من المهاجرین والأنصار قبل المسیر إلی الشام. فراجع إلیه. وکذلک فیه ص ۳ و ۶ و ۱۳۱ و ۲۰۰.

ویروی عنه مضافا إلی ما تقدم إسماعیل بن أبی عمیرة والحارث بن کعب الوالبی خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام وغیرهم.

۷۷۲۰ – عبد الرحمن بن عبید الأزدی:

لم یذکروه. وهو ح امل کتاب عقیل إلی أخیه مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب المعیار والموازنة ص ۱۸۰.

(۴۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، المهاجرون والأنصار (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبد الله بن کثیر (۱)، الحارث بن حصیرة (۲)، مدینة البصرة (۱)، حماد بن عیسی (۱)، عمر بن أذینة (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، کعب بن مالک (۱)، الشام (۱)

۷۷۲۱ – عبد الرحمن بن عبید الأسدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ.

۷۷۲۲ – عبد الرحمن بن عبید المزنی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ.

۷۷۲۳ – عبد الرحمن بن عتبة:

لم یذکروه. روی زکریا المؤمن، عنه، عن عبد الله بن سلیمان الصیرفی.

التهذیب ج ۵ باب ضروب الحج ص ۴۰.

۷۷۲۴ – عبد الرحمن بن عتیک القصیر:

روی محمد بن یحیی الخثعمی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۱ کتاب التوحید باب النهی عن الکلام فی الکیفیة ص ۹۴.

وعن التعلیقة أنه یروی عنه ابن أبی عمیر بالواسطة.

۷۷۲۵ – عبد الرحمن بن عثمان القرشی:

لم یذکروه. عد مجهولا. وهو مذموم من أتباع عبد الله بن عامر الحضرمی الآتی. أحرقهم جاریة بن قدامة عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی البصرة. کمبا ج ۸ / ۶۷۷.

۷۷۲۶ – عبد الرحمن بن عثمان:

روی علی بن الحکم، عنه، عن رجل، عن أبی الحسن علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب تشمیر الثیاب ص ۴۵۶ ح ۴.

۷۷۲۷ – عبد الرحمن بن عجلان:

روی محمد بن سنان، عن ابن مسکان، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام، کما عن الکافی ج ۳ / ۴۲۸، ویب ج ۳ / ۱۲، و ج ۶ / ۱۴، وصا ج ۱ / ۴۱۲.

(۴۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن سلیمان الصیرفی (۱)، محمد بن یحیی الخثعمی (۱)، جاریة بن قدامة (۱)، عبد الله بن عامر (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، مدینة البصرة (۱)، زکریا المؤمن (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن سنان (۱)، الحج (۱)، النهی (۱)

۷۷۲۸ – عبد الرحمن بن عدیس أبو محمد البلوی:

لم یذکروه. وهو صحب النبی صلی الله علیه وآله وسمع منه. وکان ممن بایع تحت الشجرة من الذین رضی الله عنهم ورضوا عنه (کما فی الآیة). وکان من المجهزین علی عثمان. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۸۶.

۷۷۲۹ – عبد الرحمن العرزمی:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه علی بن الحکم، کما فی روایات کا ج ۴ / ۳۶۴، ویب ج ۳ / ۱۹۴ و ۴۰، وصا ج ۱ / ۴۷۸ و ۴۳۳.

وقد یروی عن أبیه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. ویروی عنه علی بن الحکم کما فی روایات أخری وهو ابن محمد العرزمی. وروی ابنه محمد عنه، کما فی التوحید باب القضاء والقدر.

وروی جعفر بن بشیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی التوحید باب المشیة.

۷۷۳۰ – عبد الرحمن بن عروة بن حراق الغفاری:

یأتی فی أخیه عبد الله أنهما من شهداء الطف ومتشرفان بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

وکیفیة شهادته. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۸ و ۱۹۹، وجد ج ۴۵ / ۲۸ و ۲۹.

وحراق جده من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۷۷۳۱ – عبد الرحمن بن عقیل بن أبی طالب:

شهید الطف، صهر مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

کیفیة شهادته. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹ و ۲۰۲. ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة.

ج ۲۲ / ۱۸۳ و ۱۷۴، وجد ج ۴۵ / ۳۳ و ۴۴ و ۶۸ و ج ۱۰۱ / ۲۴۵ و ۲۷۱.

۷۷۳۲ – عبد الرحمن بن علا الحضرمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۹۱ عن أبی قتادة الحرانی،

(۴۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحکم (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الشهادة (۳)، الصّلاة (۱)

عنه، عن سعید بن المسیب، روایة شریفة فی الفضائل تفید حسنه، وکمبا ج ۱۰ / ۹، وجد ج ۴۳ / ۲۴، وبشا ص ۱۷۷.

۷۷۳۳ – عبد الرحمن بن علی بن زیاد:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی المهج، عن هارون بن موسی التلعکبری، عن عبد الواحد بن عبد الله بن یونس، عن علی بن محمد بن أحمد العلوی، عنه، عن عبد الله بن عباس وعبد الله بن جعفر، حدیث حرز الیمانی المعروف کما فی کتاب الدعاء ص ۲۵۰، وجد ج ۹۵ / ۲۴۰. ویأتی فی علی بن محمد.

۷۷۳۴ – عبد الرحمن بن علی النیشابوری أبو محمد:

لم یذکروه. سمع من الشیخ المفید أحادیث، کما فی أمالیه مج ۱۷ ص ۸۱.

۷۷۳۵ – عبد الرحمن بن عمرو:

روی محمد بن تسنیم الکاتب، عنه، عن محمد بن سنان. الکافی ج ۷ کتاب المواریث باب میراث ذوی الأرحام مع الموالی ص ۱۳۵، ویب ج ۹ باب میراث الموالی مع ذوی الرحم ص ۳۲۹.

ولعله العائذی الکوفی الذی له کتاب.

۷۷۳۶ – عبد الرحمن بن عمر بن أسلم:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد، عنه قال: رأیت أبا الحسن موسی علیه السلام احتجم یوم الأربعاء – الخ. قرب الإسناد ص ۱۲۴، وکمبا ج ۱۴ / ۱۹۴. ورواه الصدوق بسند صحیح عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن عبد الرحمن بن عمرو بن أسلم – الخ، کما فیه ص ۱۹۶ و ۵۱۴، وجد ج ۵۹ / ۳۱ و ۴۳، و ج ۶۲ / ۱۱۳، والخصال ج ۲ / ۲۷.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی الحسن صلوات الله علیه. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب جز الشعر وحلقه وحلقه ص ۴۸۴.

(۴۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، سعید بن المسیب (۱)، عبد الواحد بن عبد الله (۱)، محمد بن تسنیم الکاتب (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد العلوی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن موسی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، علی بن زیاد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن محمد (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

۷۷۳۷ – عبد الرحمن بن عمرو بن مسلم: هو ابن أبی نجران المذکور.

۷۷۳۸ – عبد الرحمن بن عمر بن یزید الفارسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۶ باب الهریسة ص ۳۱۹ عن بسطام بن مرة الفارسی، عنه، عن محمد بن معروف، عن صالح بن رزین، عن أبی عبد الله علیه السلام. ویأتی منسوبا إلی جده، وجد ج ۶۶ / ۸۶، وکمبا ج ۱۴ / ۸۲۰.

۷۷۳۹ – عبد الرحمن:

روی عن عمه عبد العزیز بن علی. تأتی روایته فی عبد الله بن إبراهیم الغفاری.

۷۷۴۰ – عبد الرحمن العنبری:

لم یذکروه. روی ابن شهرآشوب فی قب عنه. خطبة النبی صلی الله علیه وآله یوم عرفة. المستدرک ج ۲ / ۱۶۴.

۷۷۴۱ – عبد الرحمن بن عوف الزهری القرشی:

مدموم ملعون من أصحاب الصحیفة الملعونة التی کتبوها وتعاهدوا علی غصب الخلافة الإلهیة عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کمبا ج ۸ / ۲۷، و جد ج ۲۸ / ۱۲۳.

وهو من الذين هموا بقتل النبى صلى الله عليه وآله ليلة العقبة. كمبا ج ۸ / ۲۲، وجد ج ۲۸ / ۱۰۰. جملة من ذمومه فى سفينة البحار.

وهو الذى قال لعلى أمير المؤمنين عليه السلام: إنك على هذا الامر لحريص!

فقال: لست عليه حريصا وإنما أطلب ميراث رسول الله صلى الله عليه وآله. كمبا ج ۸ / ۱۸۵.

وقال لعثمان ح ين كان بينه وبين أمير المؤمنين عليه السلام منازعة فى حديقة:

لا تحاكمه إلى رسول الله فإنه يحكم له عليك ولكن حاكمه إلى ابن شيبة اليهودى.

كمبا ج ۶ / ۶۹۴. وسائر ما يفيد ذمه وخباثته. جد ج ۱۹ / ۲۰۹.

(۴۱۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، عبد الله بن إبراهيم الغفارى (۱)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، يوم عرفة (۱)، بسطام بن مرة الفارسى (۱)، ابن أبى نجران (۱)، الصحيفة الملعونة (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، صالح بن رزين (۱)، عمر بن يزيد (۱)، محمد بن معروف (۱)، عمرو بن مسلم (۱)، عبد العزيز (۱)، القتل (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، السفينة (۱)

وهو من أصحاب البساط الذين ذهبوا إلى أصحاب الكهف. جد ج ۳۹ / ۱۳۸، وكمبا ج ۹ / ۳۷۶.

وتقدم فى عبد الله بن موسى العبسى بعض رواياته فى الفضائل. وهو من رواة حديث الغدير كما فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۱ / ۴۹.

وصف تركته فيه ج ۸ / ۲۸۴. وجملة من أحواله وقضاياه فيه ج ۹ / ۸۶ – ۹۰. مات سنة ۳۱ – ۳۲.

وابنه مصعب يأتى. وابنه الاخر حميد وابنه عبد الرحمن بن حميد روى عن أبيه عن جده. الخصال ج ۱ / ۸۱.

۷۷۴۲ – عبد الرحمن بن الغسيل:

لم يذكروه. روى يونس بن محمد، عنه، عن عبد الرحمن بن خلاد الأنصارى، عن عكرمة. أمالى المفيد مج ۶.

۷۷۴۳ – عبد الرحمن الغفارى:

من شهداء الطف. كمبا ج ۱۰ / ۱۹۹، وجد ج ۴۵ / ۲۹. وهو أخو عبد الله الغفارى الآتى.

۷۷۴۴ – عبد الرحمن بن غنم الأزدى الدوسى:

من أصحاب رسول الله وأمير المؤمنين صلوات الله عليهما وآلهما. روى عن معاذ بن جبل. أمالى الشيخ ج ۲ / ۱۰۳.

وكان ختن معاذ بن جبل. نقل حال احتضار معاذ ودعاءه بالويل والثبور.

كمبا ج ۸ / ۲۰۴.

فى أنه أفقه أهل الشام ونهى شرحبيل عن المسير إلى معاوية ووعظه. كمبا ج ۸ / ۴۷۰، وجد ج ۳۲ / ۳۷۶.

روايته عن معاذ حديث توبة النباش. جد ج ۶ / ۲۳، وكمبا ج ۳ / ۹۸.

۷۷۴۵ – عبد الرحمن الفارسى السلمى:

لم يذكروه. هو الذى أخذ عنه القراء ورجعوا إليه، كأبى عمرو بن العلا و

(۴۱۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، عبد الله بن موسى (۱)، حديث الغدير (۱)، معاذ بن جبل (۲)، الشام (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)

عاصم وغيرهما. وهو كان تلميذ مولانا أمير المؤمنين عليه السلام وعنه أخذ.

كمبا ج ۹ / ۵۴۳، وجد ج ۴۱ / ۱۴۹.

وهو الذى أعطاه الحسين عليه السلام لتعليم ولده الحمد.

۷۷۴۶ – عبد الرحمن بن فرقد: أخو داود. تقدم فی أخیه عبد الحمید.

۷۷۴۷ – عبد الرحمن بن القاسم بن محمد بن أبی بکر أبو محمد:

لم یذکروه. هو من فضلاء قریش. ویأتی أبوه وجده وأختاه أم فروة وأم حکیم.

عن الدمیری فی حیاة الحیوان فی الحمام، عن مالک بن أنس قال: إن أحدا لم یخلف أباه فی مجلسه إلا عبد الرحمن بن القاسم بن محمد بن أبی بکر الصدیق. وکان أفضل أهل زمانه.

۷۷۴۸ – عبد الرحمن بن القاسم:

لم یذکروه. روی عبید الله بن موسی العلوی، عنه، عن محمد بن عمر بن یونس (یوسف – خ ل)، کما یأتی فی محمد.

۷۷۴۹ – عبد الرحمن بن قریب:

لم یذکروه. روی عن سفیان بن عیینة. وروی عنه الآمدی. المستدرک ج ۲ / ۴۵۱.

۷۷۵۰ – عبد الرحمن القسری:

لم یذکروه. وهو ابن القاسم بن محمد البطحانی بن القاسم العلوی الحسنی. تقدم فی أخیه أحمد نسبه.

۷۷۵۱ – عبد الرحمن بن قصبة بن ذویب:

لم یذکروه. روی إسحاق بن بشر، عنه، عن أبیه، عن ابن عباس. بشا ص ۱۴۹.

(۴۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب حیاة الحیوان للدمیری (۱)، القاسم بن محمد بن أبی بکر (۲)، عبید الله بن موسی (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، القاسم بن محمد (۱)، مالک بن أنس (۱)، عبد الحمید (۱)، محمد بن عمر (۱)، الدمیری (۱)، الصدق (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

۷۷۵۲ – عبد الرحمن القصیر:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما فی المکارم ثلاث نسخ باب الخاتم.

وروی داود بن النعمان، عن عبد الرحمن القصیر قال: قال أبو جعفر علیه السلام – الخ، حدیث إجراء مولانا القائم علیه السلام الحد علی الحمیراء وانتقامه لامة فاطمة علیها السلام منها.

وعده الشیخ من أصحاب السجاد علیه السلام، والبرقی من أصحاب الباقر علیه السلام، مع زیادة وصفه بالأسدی.

وروی عنه ابن أبی عمیر. تفسیر القمی سورة القلم.

۷۷۵۳ – عبد الرحمن بن قلع الأحمسی:

لم یذکروه. وهو من شهداء صفین، کما یأتی فی أخیه عبد الله.

۷۷۵۴ – عبد الرحمن بن قیس بن معاویة البصری الزعفرانی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ص ۲۲۲ بإسناده عنه، عن زاذان، عن سلمان، حدیث قدوم جاثلیق الأنصاری المدینة ومسائله المفصلة عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وذکرنا فی مستدرک ج ۲ / ۳۳ لغة (جثلق) مواضع الروایة. وجد ج ۳۸ / ۱۲۱، وکمبا ج ۹ / ۲۸۸. والتوحید ص ۱۲۱ و ۲۰۸ وغیره.

وقع فی طریق بشارة المصطفی ص ۱۷، روی علی بن شعیب، عنه، عن محمد بن عمر – الخ.

۷۷۵۵ – عبد الرحمن بن قیس الأرحبی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وروی علی بن هاشم بن البرید، عن أبیه، عنه، کما فی بشارة المصطفی ص

۵۰. وذکره فی أمالی المفید مج ۴۰:

عبد الرزاق بن قیس الرحبی.

۷۷۵۶ – عبد الرحمن بن قیس القینی: لم یذکروه. وهو من رؤساء جند معاویة.

(۴۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، داود بن النعمان (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، علی بن هاشم (۱)، علی بن شعیب (۱)، سورة القلم (۱)، محمد بن عمر (۱)، الشهادة (۱)

۷۷۵۷ – عبد الرحمن بن کثیر الهاشمی الحارثی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عدوه ضعیفا.

روایاته الدالة علی حسن عقیدته وسلامته. کمبا ج ۶ / ۵ و ۱۷۸ مکررا و ۲۲۶، و ج ۷ / ۴۱ و ۴۲ و ۷۲ و ۷۳ مکررا و ۷۷ و ۷۸ و ۷۹ و ۱۱۶ و ۱۳۱ و ۱۳۴ و ۱۵۴ و ۱۸۲ و ۲۱۷ و ۲۴۲ و ۲۵۰ و ۲۶۷ و ۳۰۱ و ۳۳۴، وجد ج ۱۵ / ۱۶ و ۲۲، و ج ۱۶ / ۳۶۰، و ج ۱۷ / ۱۳۲، و ج ۲۳ / ۲۰۰ و ۲۰۸ و ۳۴۵ و ۳۵۲ و ۳۷۱ و ۳۷۹ و ۳۸۰، و ج ۲۴ / ۱۲۴ و ۱۹۸ و ۲۱۴ و ۳۰۲، و ج ۲۵ / ۱۲ و ۱۴۸ و ۲۵۵ و ۲۸۹ و ۳۵۶، و ج ۲۶ / ۱۰۶ و ۲۴۷.

ویروی عنه الحسن بن محبوب. کمبا ج ۶ / ۵، و ج ۷ / ۳۴۰، و ج ۱۴ / ۲۲، وجد ج ۲۶ / ۲۷۷، و ج ۵۷ / ۹۵.

ویستفاد مما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۶۹ أنه منسوب إلی جده وأبوه عبد الله.

ویروی عنه علی بن الحکم وابن أخیه علی بن حسان کثیرا.

والحسن بن موسی الخشاب عنه، الحدیث الذی فیه أن علم الکتاب کله عندهم. کمبا ج ۷ / ۳۱۶ و ۳۱۷، وجد ج ۲۶ / ۱۷۲ و ۱۷۰.

ویروی عنه محمد بن تسنیم. کمبا ج ۹ / ۲۸۳، وجد ج ۳۸ / ۹۷.

وسائر روایاته. کمبا ج ۷ / ۳۴۱ و ۳۵۱ و ۳۹۴ و ۳۹۶ و ۴۰۳ و ۴۱۵، و ج ۸ / ۲۱۰ مکررا و ۲۱۴ و ۲۱۸ و ۲۲۷ و ۵۳۱، و ج ۹ / ۶۵ و ۱۰۱ و ۲۸۳ و ۳۷۵، و ج ۱۱ / ۶۷ وجد ج ۲۶ / ۲۷۷ و ۲۸۰ و ۳۲۶، و ج ۲۷ / ۱۶۸ و ۱۸۱ و ۲۰۱ و ۲۶۵، و ج ۳۵ / ۳۳۶، و ج ۳۶ / ۹۷، و ج ۳۸ / ۹۷، و ج ۳۹ / ۱۳۴، و ج ۴۶ / ۲۳۶.

وذکره فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه علی بن حسان الواسطی عن عمه عبد الرحمن بن کثیر.

وروی ابن أبی عمیر وصفوان عنه، کما قاله الشیخ فی محکی ست.

۷۷۵۸ – عبد الرحمن بن کعب بن مالک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۱۴ عن بکر بن حارثة

(۴۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن حسان الواسطی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسن بن موسی (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن تسنیم (۱)، علی بن حسان (۱)، کعب بن مالک (۱)

الزهری، عنه، عن جابر بن عبد الله، أشعار أمیر المؤمنین علیه السلام فی فضائل نفسه، وکمبا ج ۹ / ۴۳۳، وجد ج ۴۰ / ۲۹.

ولعل کعب جده، وأبوه عبد الله، کما یستفاد ذلک من روایة الزهری عنه.

جد ج ۲۰ / ۲۱۰، وکمبا ج ۶ / ۵۳۱.

۷۷۵۹ – عبد الرحمن بن کلدة:

لم یذکروه. هو من شداء صفین. أبلغ أمیر المؤمنین علیه السلام. قال:

و علیه. فلما علم موته، استرجع. کمبا ج ۸ / ۴۹۸، وجد ج ۳۲ / ۵۰۸، وکتاب صفین ص ۳۹۴.

۷۷۶۰ – عبد الرحمن الکندی:

لم یذکروه. هو شهید الطف، کما فی الناسخ. ولعله متحد مع عبد الرحمن بن یزید الذی عده السید فی زمرة الشهداء. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰.

۷۷۶۱ – عبد الرحمن بن المثنی الهاشمی:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام، کما روی الصدوق فی العلل عن علی بن حسان، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام – الخ، وهی روایة شریفة تفید حسنه. کمبا ج ۱۰ / ۶۹، وجد ج ۴۳ / ۲۴۵.

وبهذا الاسناد روایته الأخری فی کمبا ج ۵ / ۳۸۲، وجد ج ۱۴ / ۲۰۷.

۷۷۶۲ – عبد الرحمن بن محرز الکندی الطمحی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

۷۷۶۳ – عبد الرحمن بن محمد بن أبی هاشم البجلی أبو محمد:

جلیل من أصحابنا. ثقة ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه القاسم بن محمد بن الحسین بن حازم الجعفی عنه. وقد ینسب إلی جده.

(۴۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، محمد بن أبی هاشم (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن حازم (۱)، القاسم بن محمد (۱)، علی بن حسان (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)

۷۷۶۴ – عبد الرحمن بن محمد الأسدی:

لم یذکروه. هو من رجال الکلینی فی الکافی وفی طریقه عن محمد بن علی، عنه، عن سالم بن مکرم، عن أبی عبد الله علیه السلام. جد ج ۱۸ / ۲۱، و ج ۴ / ۱۲۱، و کمبا ج ۶ / ۳۰۲، و ج ۲ / ۱۳۹.

روی الصدوق بإسناده عن الکوفی (یعنی محمد بن علی الصیرفی)، عنه، عن أبی خدیجة سالم بن مکرم، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: الکذب علی الله عز وجل وعلی رسوله وعلی الأوصیاء من الکبائر – الخ. وروی البرقی، عن محمد بن علی وعلی بن عبد الله، عنه، مثله. جد ج ۲ / ۱۱۷، وکمبا ج ۱ / ۱۰۰.

وروی البرقی فی سن باب الخمسة وغیره، عن محمد بن علی، عنه، عنه کثیرا، وکمبا ج ۱۴ / ۹۰۸ مکررا. وجد ج ۶۶ / ۴۶۸.

۷۷۶۵ – عبد الرحمن بن محمد بن الأشعث:

لم یذکروه. وهو مذموم خبیث کأبیه. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۰، وجد ج ۴۴ / ۳۵۲.

۷۷۶۶ – عبد الرحمن بن محمد بن حامد البلخی:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی الخصال ص ۱۴۱، وهو عن العباس بن طاهر. وروی عنه فی کتاب المسلسلات.

وفی أمالیه ص ۷ عنه، عن محمد بن درستویه الفارسی، عن عبد الرحمن بن محمد بن منصور، عن أبی داود الطیالسی – الخ.

۷۷۶۷ – عبد الرحمن بن محمد بن القاسم الحسینی أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۲۰۲ عن حمزة بن محمد العلوی، عنه، عن محمد بن الحسین الوادعی القاضی – الخ، وکتاب الاخلاق ص ۲۱۸، وجد ج ۷۱ / ۴۲۱.

وروی الصدوق فی کتبه عن القطان (یعنی أحمد بن الحسن)، عنه، عن محمد بن إبراهیم بن محمد الفزاری - الخ. جد ج ۳۹ / ۲۴۶، وکمبا ج ۹ / ۴۰۱، و العیون ج ۲ / ۱۳۶.

(۴۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: أبو داود الطیالسی (۱)، محمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، حمزة بن محمد العلوی (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، محمد بن الأشعث (۱)، محمد بن القاسم (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن الحسین (۱)، سالم بن مکرم (۲)، محمد بن منصور (۱)، محمد بن علی (۲)، الکذب، التکذیب (۱)، الوصیة (۱)

۷۷۶۸ - عبد الرحمن بن محمد بن حماد أبو العباس:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۳۹۹ عن القطان، عنه، عن یحیی بن حکیم - الخ، وکتاب دلائل الإمامة للطبری ص ۵.

وروی الصدوق، عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن أحمد بن عیسی بن أبی مریم العجلی. المعانی ص ۲۹ و ۳۰ و ۳۱، وجد ج ۶۸ / ۷، وکتاب الایمان ص ۱۰۴.

وعن محمد بن الحسین بن حمید - الخ، کما فی المعانی ص ۳۵۴. وتقدم فی أحمد مواضع روایاته.

وسائر روایاته المفیدة حسنه وکماله مضافا إلی ما ذکر. کمبا ج ۳ / ۲۶۳ و ۳۰۸، و ج ۶ / ۳۱۰، و ج ۹ / ۱۹۶ و ۵۴۸، وجد ج ۷ / ۲۴۹، و ج ۸ / ۶۶، و ج ۱۹ / ۳۰۸، و ج ۳۷ / ۹۹، و ج ۴۱ / ۱۶۶، والخصال ج ۱ / ۱۳۴.

وروی القمی، عنه، عن عبید بن خنیس، کما فی فس سورة المجادلة ص ۶۷۰.

۷۷۶۹ - عبد الرحمن بن محمد الحسنی:

لم یذکروه. روی عنه إبراهیم بن محمد بن عبد الله الرازی، کما تقدم.

۷۷۷۰ - عبد الرحمن بن محمد الحسینی:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة المجادلة عنه، عن الحسین بن سعید.

۷۷۷۱ - عبد الرحمن بن محمد بن حنبل:

لم یذکروه. روی المفید، عن محمد بن عمران المرزبانی، عن أحمد بن محمد بن عیسی المکی، عنه، عن عبد الرحمن بن شریک، عن أبیه، عن عروة بن عبید الله بن بشیر الجعفی، عن فاطمة بنت أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث رد الشمس. جد ج ۴۱ / ۱۷۶، وکمبا ج ۹ / ۵۵۰، وکذا فی أمالی المفید مج ۱۱ ص ۵۵.

۷۷۷۲ - عبد الرحمن بن محمد بن خالد:

لم یذکروه. روی الصدوق عنه فی الخصال. کتاب العشرة ص ۱۳۵. وجد ح ۷۵ / ۶۵.

(۴۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: حدیث رد الشمس (۱)، السیدة فاطمة بنت أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، إبراهیم بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، سورة المجادلة (۲)، الحسین بن سعید (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، عبید بن خنیس (۱)، محمد الحسینی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن حماد (۱)، محمد بن خالد (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

۷۷۷۳ - عبد الرحمن بن محمد السنیزی:

لم یذکروه. کان شدید النصب، فحسنت عاقبته ببرکة توقیع ولی العصر علیه السلام، وفیه الاخبار بالمغیبات. کمبا ج ۱۳ / ۸۳، وجد ج ۵۱ / ۳۱۳.

۷۷۷۴ - عبد الرحمن بن محمد بن عبد السمیع الهاشمی الواسطی أبو طالب:

لم یذکروه. قرأ السید الفقیه فخار بن معد علیه فی ذی الحجة سنة ۶۱۴ عن أبی الحسن علی بن أبی سعد الخباز قراءة فی سنة ۵۵۷. کمبا ج ۴ / ۱۷۸، وجد ج ۱۰ / ۳۶۷.

۷۷۷۵ – عبد الرحمن بن محمد بن عبید الله العردی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، وعنه أبو المفضل. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۷۱.

۷۷۷۶ – عبد الرحمن بن محمد بن عبید الله بن أبی رافع أبو محمد:

لم یذکروه. روی عمر بن محمد بن عمر بن علی بن الحسین، عنه، کتاب جده أبی رافع. رجال النجاشی ص ۵.

۷۷۷۷ – عبد الرحمن بن محمد بن عبید الله الرزمی الفزاری أبو محمد:

من أصحاب أبی عبد الله علیه السلام. ثقة بالاتفاق. کذا عن أکثر نسخ النجاشی وغیره. وعن نسخ متعددة: العرزمی، بدل الرزمی.

۷۷۷۸ – عبد الرحمن بن محمد العتائقی:

لم یذکروه. ما یتعلق به فی جد ج ۴۲ / ۳۳۳، وکمبا ج ۹ / ۶۸۵.

۷۷۷۹ – عبد الرحمن بن محمد العرزمی:

روی البرقی، عنه، عن مولانا السجاد صلوات الله علیه. الکافی ج ۶ کتاب العقیقة باب الأسماء والکنی ص ۱۹.

وتقدم أنه من أصحاب الصادق علیه السلام. ولا بعد فی روایته عن السجاد

(۴۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، محمد بن عبید الله بن أبی رافع (۱)، محمد بن عمر بن علی بن الحسین (۱)، محمد بن عبید الله (۲)، علی بن أبی سعد (۱)، فخار بن معد (۱)، محمد بن عبد (۱)

والصادق صلوات الله علیهما. فلا وجه لتوهم الارسال. لان ولادة مولانا الصادق علیه السلام فی سنة ۸۰ – ۸۳ ووفاة مولانا السجاد علیه السلام سنة ۹۴ – ۹۵. وبدء إمامة ا لصادق علیه السلام فی سنة ۱۱۴. فمن کان له دون أربعین، یمکن له إدراکهما والروایة عنهما.

۷۷۸۰ – عبد الرحمن بن محمد بن عقیل بن أبی طالب:

لم یذکروه. وهو یشبه النبی صلی الله علیه وآله وکان من الصلحاء. وأمه زینب الصغری بنت أمیر المؤمنین علیه السلام من أم ولد. کذا عن الزبیری.

۷۷۸۱ – عبد الرحمن بن محمد العلوی:

لم یذکروه. روی فرات عنه روایة کریمة. کمبا ج ۱۳ / ۲۳۰، وجد ج ۵۳ / ۱۱۸.

وروی فرات أیضا عنه ومحمد بن عمرو الخزاز، عن إبراهیم بن محمد بن میمون – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۵۷۳، وجد ج ۶۳ / ۲۲.

۷۷۸۲ – عبد الرحمن بن محمد بن علی الحلوانی:

لم یذکروه. وله کتاب التحفة نقل منه السید فی الاقبال ص ۶۳۰ حدیث صلاة رجب.

۷۷۸۳ – عبد الرحمن بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده أمیر المؤمنین علیه السلام یتصدق أمیر المؤمنین علیه السلام بینبع وکیفیة وقفه. إحقاق الحق ج ۸ / ۵۹۱.

۷۷۸۴ – عبد الرحمن بن محمد بن محمود:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی روایات مذکورة فی العلل ج ۲ / ۱۵۲ و ۱۵۳. وروی الصدوق، عن محمد بن الفضل بن محمد النیسابوری، عنه.

۷۷۸۵ – عبد الرحمن بن محمد بن منصور:

لم یذکروه. روی محمد بن درستویه الفارسی عنه، کما تقدم فی عبد الرحمن بن

(۴۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، محمد بن علی الحلوانی (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن الفضل بن محمد (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن منصور (۱)، محمد بن عمرو (۱)، محمد بن عمر (۱)

محمد بن حامد.

۷۷۸۶ – عبد الرحمن بن مخنف الأزدی الشریف الکریم:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۶۱.

۷۷۸۷ – عبد الرحمن بن مدلج:

لم یذکروه. وهو ممن کتم الشهادة بحدیث الولایة یوم الرحبة، فدعا علیه مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۱۹۲.

۷۷۸۸ – عبد الرحمن بن مرثد:

لم یذکروه. هو مذموم من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۵۰۷، وجد ج ۳۲ / ۵۵۴.

۷۷۸۹ – عبد الرحمن المسعودی:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبد الله بن عبد الملک، عنه، عن عمرو بن حریث الأنصاری کما فی جا ص ۱۹.

۷۷۹۰ – عبد الرحمن بن مسعود العبدی:

لم یذکروه. ویأتی فی علی بن خرور روایته. ووقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۸۵ عن العباس بن عبد الله العنبری، عن عبد الرحمن بن الأسود، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، روایة الفضائل، وجد ج ۳۸ / ۱۶، وکمبا ج ۹ / ۲۶۴.

وروایته فی النصوص علی الأئمة. جد ج ۳۶ / ۳۰۳، وکمبا ج ۹ / ۱۴۴.

۷۷۹۱ – عبد الرحمن بن مسعود بن الحجاج التیمی:

شهید الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة، کما ذکره المامقانی و فرسان الهیجاء عن جماعة. لکن رأیت فی زیارة الناحیة المقدسة: السلام علی مسعود بن الحجاج وابنه. ولم یذکر فیه اسم ابنه. جد ج ۱۰۱ / ۲۷۳، وکمبا ج ۲۲ / ۱۸۴.

(۴۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، العباس بن عبد الله (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مسعود بن الحجاج (۲)، عمرو بن حریث (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الشهادة (۱)، الزیارة (۱)

۷۷۹۲ – عبد الرحمن بن مسلم:

روی العباس بن معروف، عنه، عن فضیل بن یسار. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۶۴.

ولعله الأزدی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام. وهو سعدان بن مسلم.

وفی کامل الزیارة ص ۳۳۵ بإسناده عن منصور بن نصر المدائنی عنه قال:

دخلت علی الکاظم علیه السلام – الخ وذکر حدیثا شریفا یدل علی حسن عقیدته وکماله ومعرفته. کمبا ج ۲۲ / ۸، وجد ج ۱۰۰ /

.۱۲۲

وروی یونس، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. کمبا ج ۹ / ۶۶، و جد ج ۳۵ / ۳۳۹.

۷۷۹۳ - عبد الرحمن بن مسلمة الجریری:

روی الکلینی فی الروضة ح ۲۵۲ فی الصحیح، عن ابن فضال والحجال جمیعا، عن ثعلبة، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: یوبخونا ویکذبونا - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۸، وجد ج ۵۲ / ۲۹۹.

وروی النعمانی ص ۱۴۱ بإسناده عن البرقی، عن ثعلبة بن میمون، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله، ج ۱۳ / ۱۷۷، و ج ۵۲ / ۲۹۶.

وعده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام. وله روایة أیضا فی المعانی ص ۱۴۷.

۷۷۹۴ - عبد الرحمن بن المسیب:

لم یذکروه. هو کان فی الشام عینا لموانا عین الله الناظرة فی خلقه أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۶۵۱، وجد ج ۳۳ / ۵۶۴، ولکن فیه: عبد الرحمن بن شبیب بدل المسیب.

۷۷۹۵ - عبد الرحمن بن معد:

لم یذکروه. هو من أتباع عائشة یوم الجمل. وکذا عبد الله بن معد. قتلا فی

(۴۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، العباس بن معروف (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، الشام (۱)

نصرتها. کذا عن أبی مخنف والکلبی.

۷۷۹۶ - عبد الرحمن بن معزا: لم یذکروه. روی أحمد بن شمر، عنه، کما تقدم.

۷۷۹۷ - عبد الرحمن بن ملجم:

قاتل أمیر المؤمنین علیه السلام. جملة من أحواله. جلد ج ۴۲ / ۱۹۰ - ۱۹۸ - ۳۰۹، وکمبا ج ۹ / ۶۴۶.

۷۷۹۸ - عبد الرحمن بن مهدی:

روی محمد بن تیم، عنه، عن معاویة بن صالح، عن عبد الغفار بن القاسم، روایة کریمة فی النص والفضائل. کفایة الأثر باب ۹.

وروی سلیمان المنقری، عنه، عن المبارک. یب ج ۹ باب الصید ص ۲۰.

۷۷۹۹ - عبد الرحمن بن موسی البرقی (الرقی - خ ل) أبو زهیر:

لم یذکروه. روی عن محمد بن الزیات، عن أبی صالح، عن کمیل بن زیاد. ک باب ۲۶ ص ۲۹۴.

۷۸۰۰ - عبد الرحمن بن موسی الکاظم علیه السلام: له عقب. کذا قیل.

۷۸۰۱ - عبد الرحمن بن میمون: هو ابن أبی عبد الله المذکور.

۷۸۰۲ - عبد الرحمن بن نجیة الخزاعی:

لم یذکروه. عده أبو مخنف لوط بن یحیی من ثقات الرجال الذین أخذ أشعار الحسین صلوات الله علیه منهم. وقال: إنه کان عارفا بأمر أهل البیت علیهم السلام. کمبا ج ۱۷ / ۱۵۰، وجد ج ۷۸ / ۱۲۲.

۷۸۰۳ - عبد الرحمن بن نصر الله الشیرازی:

عالم کامل جلیل، مؤلف کتاب (تاریخ علمای خراسان) وغیره. توفی سنة ۱۳۲۸ ه. وترجم لنفسه فی هذا الکتاب أعنی (تاریخ علمای خراسان) ص ۱۳۴.

(۴۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الغفار بن القاسم (۱)، معاویة بن صالح (۱)، محمد بن الزیات (۱)، سلیمان المنقری (۱)، لوط بن یحیی (۱)، کمیل بن زیاد (۱)، خراسان (۲)، الصید (۱)

۷۸۰۴ – عبد الرحمن بن نعیم الصحاف مولی بنی أسد:

ثقة بالاتفاق. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وإخوته الحسین ومحمد وعلی.

۷۸۰۵ – عبد الرحمن الهاشمی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد وعبد الله بن القاسم، عنه. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الباذنجان ص ۳۷۳.

۷۸۰۶ – عبد الرحمن بن هبیرة:

لم یذکروه. روی سعید بن المسیب، عنه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث رؤیاه العجائب، کما فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة.

۷۸۰۷ – عبد الرحمن بن هلال العبسی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۷۵ عن الأعمش، عن تمیم بن سلمة، عنه، عن جریر بن عبد الله البجلی، عن النبی صلی الله علیه وآله – الخ.

۷۸۰۸ – عبد الرحمن بن هلقام أبو محمد العجلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ وقال: إنه ضعیف. بعض روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۴۴.

۷۸۰۹ – عبد الرحمن الوراق بن همام:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۱۱ عن أحمد بن إسماعیل، عنه، عن معمر.

۷۸۱۰ – عبد الرحمن بن الوضاح: عده البرقی من أصحاب الکاظم علیه السلام.

۷۸۱۱ – عبد الرحمن بن یحیی:

روی عن زرارة، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۵ / ۵۳۳. وروی عنه

(۴۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سعید بن المسیب (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، أحمد بن إسماعیل (۱)، جریر بن عبد الله (۱)، بنو أسد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الهلال (۱)

أبان بن عثمان، کما فیه أیضا. روایته عن الرضا علیه السلام فی إثبات المسعودی.

ص ۱۸۰. وروی محمد بن إبراهیم الهاشمی عنه.

ولعله عبد الرحمن بن یحیی العقیلی المعدود من أصحاب الکاظم علیه السلام.

۷۸۱۲ – عبد الرحمن بن یزید بن جابر:

لم یذکروه. جملة من روایاته الشریفة الدالة علی حسنه. جد ج ۳۶ / ۲۶۱ و ۲۱۶، وکمبا ج ۹ / ۱۳۵، وکتاب المقتضب ص ۱۰، وکتاب صفین ص ۲۱۳، وغط ص ۱۰۳، روی عن سلام روایة شریفة فی النصوص والفضائل.

۷۸۱۳ – عبد الرحمن بن یزید:

لم یذکروه. ذکره السید فی جملة الشهداء، کما فی الزیارة الرجبیة المذکورة فی کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰، والاقبال ص

.۷۱۴

۷۸۱۴ – عبد الرحمن بن یزید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی عن محمد بن الفضیل، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. کمبا ج ۵ / ۳۱۱ و ۳۳۳، وجد ج ۱۳ / ۳۷۱، و ج ۱۴ / ۲. وهذا فی الکافی ج ۳ کتاب الجنائز باب علل الموت ص ۱۱۱.

سن: عن محمد بن علی، عن محمد بن الفضیل، عن عبد الرحمن بن یزید بن أسلم، عن أبی عبد الله علیه السلام. سن ج ۲ / ۵۲۲.

وروی الصدوق بإسناده عن عبد الله بن محمد بن عقیل، عنه، عن أبی لبابة بن عبد المنذر – الخ. کمبا ج ۳ / ۲۰۵، وجد ج ۷ / ۵۹.

وروایته عن الصادق علیه السلام فی الطب ص ۸۳.

۷۸۱۵ – عبد الرحمن بن یزید الفارسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الهریسة ص ۳۱۹ عن بسطام بن مرة، عنه، عن محمد بن معروف، عن صالح بن رزین، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. کمبا ج ۶ / ۲۸۳، وجد ج ۱۷ / ۳۶۲.

(۴۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، إبراهیم الهاشمی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۱)، محمد بن الفضیل (۲)، بسطام بن مرة (۱)، محمد بن معروف (۱)، محمد بن علی (۱)، الموت (۱)، الطعام (۱)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۱)، الجنازة (۱)

وروی البرقی، عن بسطام بن مرة، عنه، عنه – الخ مثله. کمبا ج ۱۴ / ۸۳۰، وجد ج ۶۶ / ۸۶.

والظاهر أنه منسوب إلی جده وأبوه عمر کما تقدم.

۷۸۱۶ – عبد الرحمن بن یسار القرشی:

روی عنه ابن أخیه محمد بن إسحاق. معادن الحکمة ص ۹۷.

۷۸۱۷ – عبد الرحمن بن یعقوب بن طاهر الحنفی الصندلی أبو صالح شیخ الحدیث:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۹۴ عن محمد بن أحمد بن شهریار، عنه، عن أبیه، عن أحمد بن إسحاق القاضی – الخ، وجد ج ۳۹ / ۲۸۰، وکمبا ج ۹ / ۴۰۹.

۷۸۱۸ – عبد الرحمن بن یعقوب:

خال الجعفری. خبیث زندیق، منع عن مجالسته أبو الحسن علیه السلام، کما فی روایة الکلینی المرویة فی کتاب الایمان والکفر من الکافی ح ۲ باب مجالسة أهل المعاصی ص ۳۷۴.

۷۸۱۹ – عبد الرحمن بن یوسف بن خداش:

من مشائخ ابن عقدة، کما قاله الخوئی فی ج ۹ / ۳۶۹، والمولی الوحید.

۷۸۲۰ – عبد الرحیم البغدادی: لم یذکروه. جملة من روایاته. بشا ص ۲۵۴.

۷۸۲۱ – عبد الرحیم بن روح القصیر الأسدی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. وتمام الکلام فیه یأتی بعنوان عبد الرحیم القصیر.

۷۸۲۲ – عبد الرحیم بن سعدان بن مسلم العامری:

عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

(۴۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما

السلام (۱)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، عبد الرحیم بن سعدان (۱)، عبد الرحیم القصیر (۱)، عبد الرحیم بن روح (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، بسطام بن مرة (۱)، الطهارة (۱)، المنع (۱)

۷۸۲۳ – عبد الرحیم بن سلیم الأنصاری:

عده البرقی من أصحاب الباقر علیه السلام.

۷۸۲۴ – عبد الرحیم بن عبد ربه:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. ثقة بالاتفاق کما تقدم فی ابن أخیه إسماعیل بن عبد الخالق.

۷۸۲۵ – عبد الرحیم بن عبد الرحمن بن محمد المحاربی:

لم یذکروه. وهو أبو زیاد الکوفی. توفی سنة ۱۱۱. روی نصر بن مزاحم فی کتاب صفین ص ۲۳۵ عن عمر بن سعد، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۷۸۲۶ – عبد الرحیم بن عبد الکریم:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة والذاریات، عن جعفر بن أحمد، عنه، عن محمد بن علی، عن محمد بن الفضیل، عن أبی حمزة – الخ.

هکذا فی جد ج ۳۵ / ۳۵۱، وکمبا ج ۹ / ۶۸، لکن فی تفسیر القمی الذی عندی:

عبد الکریم بن عبد الرحیم، والباقی مثله. وسیأتی فی عبد الکریم أنه هو الصحیح.

۷۸۲۷ – عبد الرحیم بن عبد المجید القصیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطب ص ۶۴ عن ثعلبة، عنه، عن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۸۳۴، و ج ۱۶ / ۴۴، وجد ج ۶۶ / ۱۰۱، و ج ۷۶ / ۱۹۴.

۷۸۲۸ – عبد الرحیم بن عتیک القصیر:

روی ابن أبی نجران، عن حماد بن عثمان، عنه، عن الصادق علیه السلام.

الکافی ج ۱ / ۱۰۰. ترحم علیه الإمام علیه السلام. وقیل: روی عن أبی جعفر الباقر علیه السلام.

(۴۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، عبد الکریم بن عبد الرحیم (۱)، إسماعیل بن عبد الخالق (۱)، عبد الرحیم بن عبد ربه (۱)، عبد الرحیم بن عتیک (۱)، عبد الرحیم بن سلیم (۱)، ابن أبی نجران (۱)، زیاد الکوفی (۱)، حماد بن عثمان (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن علی (۱)، عبد الکریم (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۷۸۲۹ – عبد الرحیم القصیر الأسدی:

من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. دعا له الصادق علیه السلام بالرحمة مکررا فی روایة مفصلة مذکورة فی کمبا ج ۳ / ۱۰، وجد ج ۵ / ۳۰.

وسائر روایاته الدالة علی حسنه وکماله. کمبا ج ۷ / ۲ و ۲۴۲، و ج ۳ / ۱۴۶، و ج ۸ / ۵۱، و ۳۸۰، و ج ۹ / ۷۶، و ج ۲۳ / ۳، و ج ۲۵ / ۲۵۶، و ج ۶ / ۱۹۹، و ج ۲۸ / ۲۵۵، و ج ۳۵ / ۴۰۳.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه العباس بن عامر القصبانی.

۷۸۳۰ – عبد الرحیم بن علی بن سعید الجبلی الصیدنانی.

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۳۳۳، عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عنه، عن الحسن بن نضر (نصر – خ ل)

الخزاز، عن عمر بن طلحة، عن أسباط بن نضر، عن سماك بن حرب، عن سعيد بن جبير، حديث الفضائل، وجد ج ۴۰ / ۷، وكمبا ج ۹ / ۴۲۸.

وفى الخصال ج ۲ / ۱۴۶ عن بكر بن عبد الله بن حبيب، عنه وعبد الله بن الصلت - الخ، وجد ج ۱۰ / ۱، وكمبا ج ۴ / ۹۲.

۷۸۳۱ - عبد الرحيم بن قيس الهلالى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۱۴۵ والمفيد عن أحمد بن عبيد، عنه، عن العمرى، عن أبى حمزة السعدى، عن أبيه، حديث وصية أمير المؤمنين عليه السلام إلى ابنه الحسن صلوات الله عليهما، وكمبا ج ۱۷ / ۱۰۶، وجد ج ۷۷ / ۴۰۱.

۷۸۳۲ - عبد الرزاق بن أحمد بن مدرك أبو الفتح:

لم يذكروه. له كتاب بخطه. روى الثقة الجليل محمد بن أحمد بن الحسين النيسابورى، عنه قراءة عليه، عن محمد بن جعفر بن الفضل المقرى، رواية

(۴۲۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، سعيد بن جبير (۱)، محمد بن أحمد بن الحسين (۱)، عبد الرحيم القصير (۱)، عبد الله بن حبيب (۲)، الشيخ الصدوق (۲)، أحمد بن عبيد (۱)، على بن سعيد (۱)، سماك بن حرب (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الوصية (۱)

الفضائل. بشا ص ۱۰۳، وكمبا ج ۹ / ۳۱۵، وجد ج ۳۸ / ۲۲۷.

۷۸۳۳ - عبد الرزاق بن سليمان بن غالب الأزدى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۳۳۸، عن أبى المفضل، عنه، ومثله فيه ج ۲ / ۱۹۰ و ۲۱۰ و ۲۲۷ و ۲۳۴.

عدة من رواياته الشريفة. كمبا ج ۱ / ۸۵، و ج ۹ / ۱۹۸ و ۴۷۳، و ج ۱۰ / ۲۹۶، و ج ۱۷ / ۲۱، وكتاب الاخلاق ص ۱۸۷.

ونص: عن أبى المفضل الشيبانى، عنه، رواية كريمة فى النصوص على الأئمة الاثنى عشر وفضائلهم عليهم السلام. ج ۹ / ۱۴۵، وجد ج ۲ / ۵۵، و ج ۳۶ / ۳۰۷، و ج ۳۷ / ۱۰۵، و ج ۴۰ / ۲۰۷ و ج ۴۵ / ۳۹۷، و ج ۷۷ / ۶۹، و ج ۷۱ / ۲۹۰.

وسائر رواياته عنه فى دلائل الإمامة للطبرى ص ۵۱.

۷۸۳۴ - عبد الرزاق بن قيس الرحبى الهمدانى:

لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. أخذ ثوبه وسأله حديثا جامعا ينتفع به. فنقل له حديث حشره صلوات الله عليه مع شيعته وفضائلهم و ذم أعدائه، كما عن المفيد فى مجالسه.

۷۸۳۵ - عبد الرزاق بن محمد بن مروك:

لم يذكروه. روى الثقة الجليل الحافظ محمد بن أحمد بن الحسين النيسابورى عنه رواية شريفة فى الفضائل. جد ج ۳۸ / ۲۲۷، وكمبا ج ۹ / ۳۱۵.

۷۸۳۶ - عبد الرزاق بن مهران:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى عن آدم بن إسحاق، عنه، عن الحسين بن ميمون، عن محمد بن سالم، عن أبى جعفر عليه السلام - الخ. كمبا ج ۳ / ۲۸۳، و ج ۵ / ۳۴۴، وتمامه فى كتاب الايمان ص ۲۳۷، وجد ج ۷ / ۳۱۸، و ج ۱۴ / ۵۰، و ج ۶۹ / ۸۵.

(۴۲۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب دلائل الامامة لمحمد بن جرير الطبرى (الشيعى) (۱)، محمد بن أحمد بن الحسين النيسابورى (۱)، عبد الرزاق بن مهران (۱)، الحسين بن ميمون (۱)، آدم بن إسحاق (۱)، محمد بن سالم (۱)، الصّلاة (۱)

۷۸۳۷ – عبد الرزاق بن همام بن نافع الیمانی الصنعانی:

روی عن أبیه کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۳، و ج ۱ / ۱۸، وجد ج ۳۷ / ۳۸، و ج ۳۹ / ۲۸۶، وکمبا ج ۹ / ۱۸۱ و ۴۱۰، وأمالی المفید مج ۲۸ ص ۱۴۴.

وروی النعمانی بإسناده عنه، عن معمر بن راشد، روایات کریمة مهمة فی النصوص والفضائل. جد ج ۳۶ / ۲۷۸ و ۲۷۷، وکمبا ج ۹ / ۱۳۸.

وقال الشیخ فی رجاله: عبد الرزاق بن همام الیمانی روی عنهما. یعنی الباقر و الصادق علیهما السلام.

ویظهر من کتب العامة أنه حافظ مصنف شهیر شیعی. مات سنة ۲۱۱ وله خمس وثمانون سنة ولا یلائم ذلک روایته عن الباقر علیه السلام، فلعل المراد بضمیر التثنیة فی کلام الشیخ الصادق والکاظم صلوات الله علیهما.

جملة من قضایاه وأحواله فی سفینة البحار.

نقله عن محمد بن راشد حدیث قدوم السید والعاقب مع سبعین من عند النصاری إلی رسول الله صلی الله علیه وآله وقصة المباهلة کما فی ختص ص ۱۱۲.

وأخوه عبد الوهاب یأتی.

۷۸۳۸ – عبد الساتر بن عبید الله بن علی التنیسی الشیخ أبو محمد:

لم یذکروه. روی یونس بن محمد بن الحسن القرشی، عن جده الخطیب أبی محمد الحسن، عنه، عن أحمد بن إبراهیم بن علی الکندی، عن عبد الله بن أحمد بن عامر الطائی، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. المستدرک ج ۲ / ۶۷.

۷۸۳۹ – عبد السلام الإسکاف.

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۳۲ عن علی بن الحسین السعد آبادی بسنده، عن محمد بن سنان، عن عبد الله بن أیوب، عنه.

۷۸۴۰ – عبد السلام بن حرب النهدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الحسین بن علی الزیدی، عن أبیه،

(۴۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، الحسین بن علی الزیدی (۱)، عبد الرزاق بن همام (۲)، عبد الله بن أیوب (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، عبید الله بن علی (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد السلام بن حرب (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن راشد (۱)، محمد بن سنان (۱)، معمر بن راشد (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

عنه وعلی بن العباس جمیعا، عمن سمع بکر بن عبد الله المزنی. کامل الزیارات باب ۱۴ ص ۵۰.

روی المفضل بن دکین، عنه، عن أیوب السجستانی. یب ج ۴ باب فرض الصیام ص ۱۵۲.

۷۸۴۱ – عبد السلام بن حارث:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی عن مالک بن إسماعیل النهدی، عنه، عن سالم بن أبی حفصة، عن أبی جعفر علیه السلام – الخ. کمبا ج ۶ / ۱۸۰ و ۲۸۰، وجد ج ۱۶ / ۳۶۸، و ج ۱۷ / ۳۴۶.

۷۸۴۲ – عبد السلام بن الحسین بن محمد بن عبد الله الأدیب أبو أحمد البصری:

من مشائخ النجاشی وترحم علیه، وروی عنه فی ص ۶ عن أبی بکر الدوری (یعنی أحمد بن عبد الله بن أحمد بن جلین)، وروی عنه

أیضا فی ص ۱۰۲ و ۱۵۱ عن محمد بن عمران، و ص ۱۷۳ و ۲۱۱ عنه، عنه، و ص ۲۶۴ و ۲۸۱ و ۳۱۳.

ولد سنة ۳۲۹ وتوفی سنة ۴۰۵ فی ۱۹ محرم.

۷۸۴۳ – عبد السلام بن سالم البجلی:

ثقة بالاتفاق من فقهاء أصحاب الصادقین، والرؤساء الاعلام المأخوذ عنهم الاحکام. وله کتاب رواه الحسن بن علی بن یوسف بن بقاح.

۷۸۴۴ – عبد السلام بن الصالح:

وعنونه الخطیب: عبد السلام بن صالح بن سلیمان بن أیوب بن میسرة، کما فی القاموس.

هو أبو الصلت الهروی ثقة صحیح الحدیث کما قاله النجاشی وغیره. و لا خلاف فی وثاقته. وهو من أصحاب الرضا علیه السلام. وتوفی سنة ۲۳۶.

وقول الشیخ أنه عامی سهو من قلمه الشریف. ومما یثبت تشیعه و وثاقته روایاته الشریفة وهی کثیرة نشیر إلی مواضع جملة منها مربوطة بذلک.

(۴۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، أحمد بن عبد الله بن أحمد بن جلین (۱)، الحسن بن علی بن یوسف بن بقاح (۱)، عبد السلام بن الحسین (۱)، سالم بن أبی حفصة (۱)، عبد السلام بن سالم (۱)، عبد السلام بن صالح (۱)، أبو أحمد البصری (۱)، مالک بن إسماعیل (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، بکر بن عبد الله (۱)، علی بن العباس (۱)، محمد بن عمران (۱)، السهو (۱)

کمبا ج ۲ / ۱۰۵، و ج ۷ / ۲۴۵ و ۳۲۱ و ۱۳۲ و ۳۳۹ و ۳۵۳ و ۳۸۶، و ج ۵ / ۱۹ و ۳۷، و ۴۴، ج ۶ / ۱۷۹ و ۳۸۲، و ج ۱۱ / ۱۳۶، و ج ۲۴ و ۲۵ و ۲۹ و ۵۰، و ج ۱۳ / ۱۸۱، و ج ۹ / ۱۰۸، وجد ج ۴ / ۳، و ج ۱۱ / ۷۲ و ۱۳۹ و ۱۶۴، و ج ۱۶ / ۳۶۲، و ج ۱۸ / ۳۴۵، و ج ۲۴ / ۲۰۱، و ج ۲۵ / ۲۶۸، و ج ۲۶ / ۱۹۰ و ۲۷۳ و ۳۳۵، و ج ۲۷ / ۱۳۴، و ج ۳۶ / ۱۳۴، و ج ۴۷ / ۱۱۳، و ج ۴۹ / ۸۲ – ۸۷ و ۹۱ و ۱۰۰ و ۱۷۰، و ج ۵۲ / ۳۱۳.

فی أن المأمون حبسه بعد الرضا علیه السلام، فکان فی الحبس فضاق صدره فدعا الله بمحمد وآله علیهم السلام فأخرجه الجواد علیه السلام بالاعجاز. کمبا ج ۱۲ / ۸۹ و ۱۱۱، وجد ج ۴۹ / ۳۰۳، و ج ۵۰ / ۵۲. وصلی مع الجواد علی الرضا صلوات الله وسلامه علیهما.

حضر مجلس الإمام الجواد علیه السلام مع جماعة من الشیعة.

وراجع السفینة لغة (صلت) وذکرنا فی مستدرکه ج ۵ / ۴۴ لغة (سعط) روایته سعوط المجانین. وفی وکیع بن الجراح ما یتعلق به.

وروایته أفضلیة النبی وأهل بیته علی الأنبیاء. ک باب ۲۳ ح ۴.

۷۸۴۵ – عبد السلام بن عاصم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والمفید عن ابن عقدة، عن أبی عوانة موسی بن یوسف، عنه، عن إسحاق بن إسماعیل – الخ. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۱۲.

۷۸۴۶ – عبد السلام بن عبد الحمید إمام حران:

لم یذکروه. ویأتی روایته فی محمد بن أحمد بن سلیمان.

وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عن محمد بن محمد بن سلیمان، عنه، عن موسی بن أعین الحدیث النبوی الباقری: أعطیت خمسا لم یعطهن نبی قبلی – الخ.

کمبا ج ۶ / ۱۷۱، وکتاب القرآن ص ۵، وکتاب الصلاة ص ۱۱۰، وجد ج ۱۶ / ۳۲۳، و ج ۹۲ / ۱۴، و ج ۸۳ / ۲۷۷.

(۴۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن أحمد بن سلیمان (۱)، إسحاق بن إسماعیل (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، عبد الحمید (۱)، القرآن الکریم (۱)، الجود (۱)، الصّلاة (۲)، السفینة (۱)

۷۸۴۷ – عبد السلام بن عبد الرحمن بن نعیم الأزدی:

من حسان أصحاب الصادق علیه السلام. کان فی السجن فاستوهبه الصادق علیه السلام من ربه فخلی سبیله.

جملة مما یتعلق به الموهم ذمه، ووجهه ظاهر بالتأمل فیه. کمبا ج ۱۱ / ۱۹۴ و ۲۱۰، وجد ج ۴۷ / ۲۹۷ و ۳۵۱.

۷۸۴۸ – عبد السلام بن عبد الله بن جابر الأحمسی:

لم یذکروه. وهو راوی جملة من قضایا صفین.

۷۸۴۹ – عبد السلام بن محمد بن هارون الهاشمی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۵ عن محمد بن عمرو بن علی البصری، عنه – الخ. وفیه روایته ونسبه وانه من أولاد المأمون بن هارون الرشید.

وفی العلل ج ۱ / ۱۶۹، عنه، عنه، عن محمد بن محمد بن عقبة الشیبانی – الخ.

ونقله فی جد ج ۱۵ / ۱۰۸. ومثله فی المعانی ص ۱۷۸.

۷۸۵۰ – عبد السلام بن نعیم الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. واستظهر المولی الوحید فیما حکی عنه أنه عبد السلام بن عبد الرحمن بن نعیم الأزدی المذکور. وروی عنه أبان الأحمر.

۷۸۵۱ – عبد السلام بن الهاشم البزاز:

لم یذکروه. روی النعمانی بإسناده عنه، عن عبد الله بن أمیة – الخ. جد ج ۳۶ / ۲۸۱، وکمبا ج ۹ / ۱۳۹.

۷۸۵۲ – عبد السمیع بن عبد الصمد:

لم یذکروه. روی السید عبد الحمید عنه، عن جعفر بن هاشم بن علی، روایة شریفة. جد ج ۳۵ / ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵.

(۴۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن أمیة (۱)، عبد السلام بن نعیم (۱)، محمد بن عمرو بن علی (۱)، سلام بن عبد الله (۱)، عبد السلام بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، أبان الأحمر (۱)، عبد الحمید (۱)، محمد بن محمد (۱)

۷۸۵۳ – عبد السمین:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن حکیم عنه یرفعه إلی أمیر المؤمنین علیه السلام. کامل الزیارات باب ۲۳ ص ۷۴.

۷۸۵۴ – عبد الصمد بن أحمد:

لم یذکروه. روی السید ابن طاووس، عنه، عن أبی الفرج ابن الجوزی و عبد الکریم بن علی السدی. جد ج ۴۲ / ۲۲۱ و ۳۰۷، وکمبا ج ۹ / ۶۵۴ و ۶۷۸.

۷۸۵۵ – عبد الصمد بن براز:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی الحسن علیه السلام. روی العیاشی ج ۱ / ۴۶، عنه، وکمبا ج ۵ / ۳۴۵، وجد ج ۱۴ / ۵۵.

۷۸۵۶ – عبد الصمد بن بندار:

لم يذكروه. قال: سمعت أبا الحسن عليه السلام يقول: كانت الخنازير قوم من القصارين كذبوا بالمائدة فمسخوا. شى ج ۱ / ۳۵۱.

وروى على بن أسباط، عنه، عن الحسين بن علوان. الكافى ج ۶ كتاب الأشربة باب فضل الماء ص ۳۸۱.

۷۸۵۷ – عبد الصمد بن بشير العرامى العبدى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالاتفاق، وله كتاب يرويه عنه جماعة. بعض رواياته فى جد ج ۴ / ۸۷، و ج ۱۷ / ۸۹ و ۱۳۴، وكمبا ج ۲ / ۱۳۰، و ج ۶ / ۲۱۴ و ۲۲۶.

ير: محمد بن عيسى، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام – الخ. جد ج ۱۷ / ۱۴۷.

۷۸۵۸ – عبد الصمد بن سعد:

لم يذكروه. روى العياشى ج ۱ / ۱۸۵ عنه حديث مراجعة منصور الدوانيقى إلى مولانا أبى عبد الله الصادق صلوات الله وسلامه عليه فى أمر زيادة المسجد الحرام، و

(۴۳۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۲)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، السيد إبن طاووس (۱)، جعفر بن محمد بن حكيم (۱)، عبد الصمد بن بندار (۱)، الحسين بن علوان (۱)، عبد الصمد بن بشير (۱)، على بن أسباط (۱)، محمد بن عيسى (۱)، مسجد الحرام (۱)، عبد السمين (۱)، عبد الكريم (۱)، الفرج (۱)

كمبا ج ۲۱ / ۱۹، وجد ج ۹۹ / ۸۳.

۷۸۵۹ – عبد الصمد بن عبد الشهيد الأنصارى أبو أسد:

قال المامقانى: روى عنه الصدوق مترضيا – الخ.

أقول: روى عنه فى العيون ج ۲ / ۹ مترضيا عليه عن أبيه، عن أحمد بن إسحاق العلوى الموسوى – الخ.

۷۸۶۰ – عبد الصمد بن عبد الملك:

لم يذكروه. روى عن مولانا الصادق عليه السلام، وروى عنه السيد فى محاسبة النفس. جد ج ۵ / ۳۲۹، وكمبا ج ۳ / ۹۰.

۷۸۶۱ – عبد الصمد بن عبد الوارث:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد المرتضى فى عيون المعجزات عن محمد بن عثمان، عن أبى زيد النميرى، عنه، عن شعبة، عن سليمان الأعمش، معجزة لأمير المؤمنين عليه السلام. مدينة المعاجز ص ۴۱، ومستدرك الوسائل ج ۲ / ۵۶.

روايته عن شعبة، عن خالد الحذاء فى يد ص ۱۱.

۷۸۶۲ – عبد الصمد بن على:

وقع فى طريق ختص ص ۳۲۰ فى رواية فضائل مولانا الإمام السجاد عليه السلام.

۷۸۶۳ – عبد الصمد بن على بن عبد الله بن العباس بن عبد المطلب:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ما يفيد ذمه وإرادته الإهانة بموسى الكاظم صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۱ / ۲۹۷، و ج ۱۴ / ۷۰۰، وجد ج ۴۸ / ۱۵۴، و ج ۶۴ / ۱۹۶.

روى المفيد فى أماليه مج ۱۲ ص ۶۰ عن الحسين بن مخارق، عنه، عن أبيه، عن عبد الله بن عباس. مات سنة ۱۸۵.

(۴۳۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ

المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الصمد بن عبد الشهید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الصمد بن علی (۲)، الحسین بن مخارق (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، سلیمان الأعمش (۱)، خالد الحذاء (۱)، الموت (۱)

۷۸۶۴ – عبد الصمد بن علی النوفلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۲۲ عن محمد بن سلیمان المقری الکندی، عنه، عن أبی إسحاق السبیعی، عن الأصبغ بن نباته – الخ. جد ج ۴۲ / ۲۰۴، وکمبا ج ۹ / ۶۵۰، وبشا ص ۲۶۰، وأمالی المفید مج ۴۲.

۷۸۶۵ – عبد الصمد بن علی بن مکرم الطبسی أو الطستی:

کذا جاء فی المقتضب ص ۲۹ و ۳۰ و قال فی ص ۳۱: ثقة. وروی عنه فی سنة ۲۸۵، وکمبا ج ۱۳ / ۲۸، وجد ج ۵۱ / ۱۱۰.

وروی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۹ عن أحمد بن محمد بن عبید الله الجوهری، عن عبد الصمد بن علی بن محمد بن مکرم، عن الطیالسی روایتین فی الفضائل المهمة، وکمبا ج ۹ / ۱۴۷، وجد ج ۳۶ / ۳۱۵ مکررا.

روایته الأخری فی مقتضب الأثر ص ۳۷، و ۲۹ و ۳۰.

وفیه ص ۳۱ عنه من أصل کتابه قال، وتاریخ کتابه فی سنة ۲۸۵.

۷۸۶۶ – عبد الصمد بن غنم:

لم یذکروه. روی عن رسول الله صلی الله علیه وآله حدیث فرض الصلاة خمسین فی المعراج وسؤال موسی التخفیف لامته. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۹۷۰.

۷۸۶۷ – عبد الصمد بن فضل البلخی أبو یحیی:

لم یذکروه. عد من مشائخ الصدوق کما فی الخصال باب السبعة ح ۱۲.

۷۸۶۸ – عبد الصمد بن محمد التمیمی:

لم یذکروه. روی عنه حفیده محمد بن أبی الحسن کما تقدم. وکذا محمد بن علی بن عبد الصمد الآتی. وعد من تلامذة الصدوق.

۷۸۶۹ – عبد الصمد بن محمد بن عبید الله الأشعری: تقدم ذکره فی ابنه الحسن.

(۴۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الصمد بن محمد بن عبید الله (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، محمد بن أبی الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إسحاق السبیعی (۱)، عبد الصمد بن علی (۳)، عبد الصمد بن محمد (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)

۷۸۷۰ – عبد الصمد بن محمد الهاشمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۱۶ عن محمد بن القاسم الأنباری وعن أبیه، عنه، عن الفضل بن سلیمان النهدی.

روی فی قرب الإسناد ص ۴۶ – ۴۸ وغیره عن محمد بن عبد الحمید و عبد الصمد بن محمد، عن حنان بن سدیر کثیرا، وکذا فی دلائل الطبری ص ۲۹۰ عنهما، عنه.

ولعله المراد بعبد الصمد بن محمد المعدود من مشائخ الصفار کما فی أول البصائر.

روایة الصفار عنه، عن حنان بن سدیر. کامل الزیارة ص ۹۱ باب ۲۸.

وروی عنه محمد بن علی بن محبوب ومحمد بن الحسن الصفار ومحمد بن أحمد بن یحیی کما فی روایات یب ج ۳ / ۲۱۹، و ج ۲ / ۲۸۹، و ج ۹ / ۲۴۱، وصا ج ۱ / ۲۳۷، وبه ج ۴ / ۱۹۷.

۷۸۷۱ – عبد الصمد بن موسی بن محمد:

لم یذکروه. روی عنه ابنه إبراهیم. وتقدم مع نسبه.

۷۸۷۲ – عبد الصمد بن هارون:

لم یذکروه. روی الحسن بن صالح بن محمد الهمدانی مرفوعا إلی أبی عبد الله علیه السلام کما تقدم.

۷۸۷۳ – عبد الصمد بن هارون:

لم یذکروه. روی الحسن بن صالح بن محمد الهمدانی مرفوعا إلی أبی عبد الله علیه السلام کما تقدم.

۷۸۷۳ – عبد الصمد بن یحیی الواسطی أبو بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۸۱ فی حدیث الحجب الاثنی عشر عن محمد بن إبراهیم الجرجانی، عنه، عن الحسن بن علی المدنی، عن عبد الله بن المبارک، حدیث خلقة نور محمد صلی الله علیه وآله والحجب. ومثله فی المعانی ص ۳۰۶، وکمبا ج ۱۴ / ۱۰۱، و ج ۶ / ۳، وجد ج ۱۵ / ۴، و ج ۵۸ / ۴۰.

(۴۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسن بن صالح بن محمد الهمدانی (۲)، عبد الله بن المبارک (۱)، عبد الصمد بن هارون (۲)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الحمید (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، الفضل بن سلیمان (۱)، عبد الصمد بن محمد (۳)، محمد بن القاسم (۱)، حنان بن سدیر (۲)، الحسن بن علی (۱)، موسی بن محمد (۱)

۷۸۷۴ – عبد العزیز بن أبی حازم سلمة بن دینار:

عده فی المناقب من خواص أصحاب الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۱۰، وجد ج ۴۷ / ۳۵۰. وکذا الشیخ وقال: إنه مات سنة ۱۸۵.

وروی أبو ثابت المدنی، عنه، عن هشام بن سعید، عن عیسی بن عبد الله بن مالک. کفایة الأثر باب ۱۰.

وعن المفید فی الارشاد، عن أبی معمر، عنه، عن أبیه قال: ما رأیت هاشمیا أفضل من علی بن الحسین علیه السلام.

۷۸۷۵ – عبد العزیز بن أحمد بن محمد الحسنی أبو الحسین:

لم یذکروه. وهو راوی دعاء السمات. کتاب الصلاة ص ۷۹۲، وجد ج ۹۰ / ۹۶.

وروی أحمد بن محمد بن عیاش الجوهری عنه، عن محمد بن علی بن الحسن بن یحیی الراشد، عن والده الحسن بن راشد. کتاب مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۶۵.

۷۸۷۶ – عبد العزیز بن أخضر الجنابذی الحافظ:

لم یذکروه. جملة من روایاته. جد ج ۴۲ / ۳۱۵، وکمبا ج ۹ / ۶۸۰.

جملة من روایات السید عنه. کمبا ج ۲۲ / ۴۰، وجد ج ۱۰۰ / ۲۴۶.

له کتاب معالم العترة الطاهرة. إحقاق الحق ج ۸ / ۱۴۴.

ونقل فی حلیة الأبرار عن کشف الغمة، عنه مترحما علیه.

۷۸۷۷ – عبد العزیز بن إسحاق بن جعفر الزیدی البقال الکوفی أبو القاسم:

سمع منه التلعکبری سنة ۲۳۶، وعن بعض النسخ حفص بدل جعفر أو جیفر. وعل کل حال، له کتاب فی طبقات الشیعة. وکان زیدیا. کتاب المسلسلات ص ۱۰۷.

وروی الصدوق فی العیون، عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق الفارسی، عن أحمد بن محمد بن رمیح، عنه، عن عبد الوهاب بن عیسی المروزی – الخ. جد ج ۵ / ۱۲،

(۴۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق الفارسی (۱)، أحمد بن محمد بن عیاش (۱)، عبد العزیز بن إسحاق (۱)، محمد بن علی بن الحسن (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلمة بن دینار (۱)، الحسن بن راشد (۱)، أحمد بن محمد (۲)، عبد العزیز (۳)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

وکمبا ج ۳ / ۵، والعیون ج ۱ / ۱۳۸، والتوحید ص ۱۲۳ بهذا الاسناد عنه، عن جعفر بن محمد الحسنی، و ص ۲۷۴.

نص: أبو المفضل الشیبانی، عن أحمد بن محمد بن أسید، عنه، عن عبد الوهاب بن عیسی المروزی - الخ. جد ج ۳۶ / ۳۳۰، وکمبا ج ۹ / ۱۵۱.

۷۸۷۸ - عبد العزیز بن جعفر بن محمد:

لم یذکروه. روی فی جامع الأحادیث ص ۲۰ عنه، عن عبد العزیز بن یونس الموصلی خمس عشرة روایة.

۷۸۷۹ - عبد العزیز الجلودی: هو ابن یحیی الآتی.

۷۸۸۰ - عبد العزیز الجنابذی الحافظ:

لم یذکروه. وله کتاب نقل منه کشف الغمة، کما فی کمبا ج ۱۲ / ۹۸، وجد ج ۴۹ / ۳۳۷.

۷۸۸۱ - عبد العزیز بن الحجاج:

لم یذکروه. روی عنه إبراهیم بن عبد السلام بن عبد الرحمن. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام، کما ذکره البرقی.

۷۸۸۲ - عبد العزیز بن الحارث الجعفی:

لم یذکروه. وهو من خواص مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. ما یدل علی مدحه وجلالته وعظم شأنه ودعاء أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین له وحملاته یومئذ فی کمبا ج ۸ / ۴۹۲ و ۷۵۶، وجد ج ۳۲ / ۴۸۳.

أشعار أمیر المؤمنین علیه السلام فی مدحه:

شریت بأمر لا یطاق حفیظة * حیاءا وإخوان الحفیظ قلیل جزاک إله الناس خیرا فقد وفت * یداک بفضل ما هناک جزیل کمبا ج ۸ / ۷۵۶، وکتاب صفین ص ۳۰۸.

(۴۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، عبد العزیز بن الحجاج (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عبد العزیز (۵)، جعفر بن محمد (۲)

۷۸۸۳ - عبد العزیز بن حسان البغدادی:

لم یذکروه. ویأتی فی علی بن الخلیل روایته.

سن: عن منصور بن العباس، عنه، عن صالح بن عقبة، عن عبد الله بن محمد الجعفی، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۵، وجد ج ۶۶ / ۲۴۸.

والکافی عن العدة، عن سهل، عن منصور مثله. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۵. سن عن منصور مثله. ج ۲۳ / ۱۱۰، والکافی ج ۶ / ۲۲، ویب ج ۷ / ۴۳۹ عن عبد العزیز بن حسان، عن زرارة، عن أبی عبد الله علیه السلام، وجد ج ۱۰۴ / ۸۲.

۷۸۸۴ - عبد العزیز بن حسان:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن زرارة. الکافی ج ۶ کتاب العقیقة ص ۲۲. ورواه فی یب ج ۷ عنه مثله ص ۴۳۹ ح ۲۰.

۷۸۸۵ – عبد العزیز بن الحسین المعروف بقاضی الجلیس:

لم یذکروه. هو من شعراء أهل البیت، ترجمته وأحواله وأشعاره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۳۸۴ – ۳۹۱. توفی سنة ۵۶۱.

۷۸۸۶ – عبد العزیز بن الخطاب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۴۱ عن الحسن بن علی بن عفان، عنه، عن ناصح، حدیث الفضائل. وروی الحسن بن فضل، عنه، عن ابن مسعود، کما فی نوادر الأثر ص ۳۵.

وروی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۳۸ عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی، عن عبد العزیز بن یحیی الجلودی، عن أبی حامد الطالقانی، عنه – الخ.

ووقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص عن أحمد بن علی، عنه، عن علی بن هاشم، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: الأئمة بعدی اثنا عشر، تسعة من صلب الحسین علیه السلام. أعطاهم الله علمی وفهمی.

فالویل لمبغضیهم. کمبا ج ۹ / ۱۵۵، وجد ج ۳۶ / ۳۴۷، وغیر ذلک فی کتاب

(۴۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، عبد العزیز بن حسان البغدادی (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد العزیز بن حسان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، منصور بن العباس (۱)، علی بن هاشم (۱)، الحسن بن علی (۱)، صالح بن عقبة (۱)، أحمد بن علی (۱)، عبد العزیز (۳)، الصّلب (۱)

النصوص باب ۲۶.

بشا: مسندا عن محمد بن یونس الکریمی، عنه، عنه، حدیث مهم فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۶۷ و ۲۹۳ و ۴۰۹، وجد ج ۳۸ / ۳۱. وقریب منه بسند آخر عنه، فیه ص ۱۳۹، و ج ۳۹ / ۲۸۱.

بشا ص ۱۰۷ بإسناده عن الحسن بن الحسن البلخی، عنه، عن علی بن القاسم.

وغیر ذلک فیه ص ۱۵۱ و ۱۵۷. وروایة نصر بن مزاحم عنه فی کتاب صفین ص ۲۲۱.

۷۸۸۷ – عبد العزیز بن دلف:

لم یذکروه. وقد شکاه محمد بن حجر فی مکاتبته إلی أبی محمد العسکری علیه السلام، فکتب فیما کتب: أما عبد العزیز، فقد کفیته. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۶، وجد ج ۵۰ / ۲۸۶. ومثله فی الکافی ج ۱ / ۵۱۳.

۷۸۸۸ – عبد العزیز بن زکریا اللؤلؤی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن جعفر، عنه، عن سلیمان بن المفضل. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الفواکه ص ۳۴۹.

۷۸۸۹ – عبد العزیز بن سباه:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم عنه، عن حبیب بن أبی ثابت. جد ج ۴۱ / ۳۴۷، وکمبا ج ۹ / ۵۹۴.

وهو کما فی کتاب صفین لنصر: عبد العزیز بن سیاه، عن حبیب بن أبی ثابت، روایات. کتاب صفین ص ۱۴۴ و ۲۱۵ و ۲۱۶ و ۳۲۴ و ۳۲۸. وفی کل هذه المواضیع بالسین والیاء المثناة، وهکذا فی الایضاح.

وعن ابن حجر أنه صدوق یتشیع.

۷۸۹۰ – عبد العزیز بن سرایا بن علی الحلی:

كان عالما فاضلا شاعرا أديبا، من تلامذة المحقق نجم الدين جعفر بن الحسن

(۴۴۱)

صفحهمفاتيح البحث: عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، عبد العزيز بن زكريا اللؤلؤى (۱)، حبيب بن أبى ثابت (۱)، سليمان بن المفضل (۱)، على بن القاسم (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، محمد بن يونس (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، نصر بن مزاحم (۲)، عبد العزيز (۵)، محمد بن حجر (۱)، الطعام (۱)

الحلى. أشعاره وترجمته فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۶ / ۴۲ و ۳۹.

۷۸۹۱ – عبد العزيز بن سعيد الأنصارى: لم يذكروه. ويأتى فى عبد الغفور روايته.

۷۸۹۲ – عبد العزيز بن سلمة: هو ابن أبى حازم المذكور.

۷۸۹۳ – عبد العزيز بن سليمان الكنانى المدنى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. بعض رواياته فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۱۸۹. و هو ابن سياه المذكور.

۷۸۹۴ – عبد العزيز بن صهيب:

لم يذكروه. روى المفيد عنه، عن أبى العالية، عن مزرع بن عبد الله، عن أمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۴۱ / ۲۸۵، وكمبا ج ۹ / ۵۷۸، وختص ص ۷.

۷۸۹۵ – عبد العزيز الطويل:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. وروى عنه عليه السلام.

عدة الداعى ص ۱۴۱، والكافى ج ۲ كتاب الدعاء ص ۴۷۴. وروى عنه الحسين بن عطية.

۷۸۹۶ – عبد العزيز بن عبد الجبار العبدى:

لم يذكروه. الطب ص ۱۰۲ عنه، عن داود بن عبد الرحمن. كتاب الدعاء ص ۲۰۳، وجد ج ۹۵ / ۷۸.

وروى جعفر بن محمد بن شريح الحضرمى فى كتابه عنه، عن إسماعيل بن سليمان، عن محمد بن شريح، عن الصادق عليه السلام.

۷۸۹۷ – عبد العزيز بن عبد الصمد القمى البصرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۹۱ عن أبى الصلت الهروى (ثقة)، عنه، عن أبى هارون العبدى، عن أبى سعيد الخدرى، حديث شرح حقيقة الحجر الأسود.

(۴۴۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب عدة الداعى لابن فهد الحلى (۱)، أبو سعيد الخدرى (۱)، عبد العزيز بن عبد الصمد (۱)، عبد العزيز بن سليمان (۱)، عبد العزيز الطويل (۱)، محمد بن شريح الحضرمى (۱)، عبد العزيز بن سلمة (۱)، الحجر الأسود (۱)، محمد بن شريح (۱)، عبد العزيز (۳)، الطب، الطبابة (۱)

وروى شاذان بن العلاء، عنه، عن مسلم بن خالد المكى، حديث ميلاد أمير المؤمنين عليه السلام المفصل. جد ج ۳۸ / ۱۲۵، وكحمبا ج ۹ / ۲۸۹.

۷۸۹۸ – عبد العزيز بن عبد الله الأويسى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المجالس والعلل عن القلانسى، عنه، عن على بن جعفر، عن معتب مولى جعفر بن محمد عليه السلام – الخ. كمبا ج ۱۴ / ۷۸۵، وجد ج ۶۵ / ۲۲۳.

۷۸۹۹ – عبد العزيز بن عبد الله البغدادى:

لم يذكروه. روى محمد بن الفضل، عنه، عن أبى سعيد العدوى، عن سملة بن شعيب، عن عبد الرزاق. بشا ص ۱۴۷.

۷۹۰۰ – عبد العزيز بن عبد الله بن يونس الموصلى الأكبر أبو الحسن:

أخو عبد الواحد. روى عنه التلعكبرى، وسمع منه سنة ۳۲۶. وأجاز له و ذكر أنه كان فاضلا ثقة بلا نقل خلاف.

۷۹۰۱ – عبد العزيز بن عبد الملك الأموى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الطبرى فى بشارة المصطفى ص ۴۰ عن محمد بن عبد الله الحافظ، عنه، عن سليمان بن أحمد بن يحيى – الخ.

۷۹۰۲ – عبد العزيز العبدى الخزاز الكوفى ابن عبد الله:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وروى عنه ابن محبوب، وهو عن ابن أبى يعفور، عن الصادق عليه السلام. كمبا ج ۱۳ / ۳۶، وجد ج ۵۱ / ۱۴۵.

واستضعفه النجاشى وغيره على ما حكى عنهم. وله كتاب يرويه عنه جماعة.

وروى عبد الرحمن بن أبى نجران، عنه، عن عمر بن يزيد. التوحيد آخر الباب الأول.

(۴۴۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد العزيز بن عبد الله بن يونس (۱)، عبد العزيز بن عبد الله (۲)، مسلم بن خالد المكى (۱)، عبد العزيز العبدى (۱)، ابن أبى يعفور (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن يحيى (۱)، عمر بن يزيد (۱)، محمد بن الفضل (۱)، على بن جعفر (۱)، عبد العزيز (۱)

۷۹۰۳ – عبد العزيز بن عمران الزهرى:

ما يفيد ذمه. كمبا ج ۱۱ / ۵۳، وجد ج ۴۶ / ۱۸۹.

۷۹۰۴ – عبد العزيز القراطيسى:

روى المفيد فى ختص ص ۲۳۳ عنه قال: قال أبو عبد الله عليه السلام: الأئمة بعد نبينا اثنا عشر نجباء مفهمون. من نقص منهم واحدا أو زاد فيهم واحدا، خرج من دين الله، ولم يكن من ولايتنا على شىء، وكتاب الكفر ص ۱۴، وجد ج ۷۲ / ۱۳۶.

وروى الكلينى فى الكافى والصدوق فى الخصال عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام حديث الدرجات العشرة للايمان.

۷۹۰۵ – عبد العزيز بن عمر بن عبد العزيز:

سأله نفيع الأنصارى عن موسى الكاظم عليه السلام. قال: شيخ آل أبى طالب، شيخ آل محمد، هذا موسى بن جعفر عليه السلام. كمبا ج ۱۱ / ۲۷۵ و ۲۸۵، و ج ۱۷ / ۲۰۶، وجد ج ۴۸ / ۱۴۴ و ۱۷۶، و ج ۷۸ / ۳۳۳.

۷۹۰۶ – عبد العزيز بن عمر الواسطى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الأمالى ص ۱۷۳ عن الصفار، عن الهيثم بن أبى مسروق النهدى، عنه، عن أحمد بن عمر الحلبى، عن أبى عبد الله عليه السلام – الخ. كتاب الاخلاق ص ۱۳ و ۱۹۷، وجد ج ۶۹ / ۳۶۹، و ج ۷۱ / ۳۳۷.

وفى الخصال ج ۱ / ۱۳۳ عن أبيه، عن سعد بن عبد الله، عن الهيثم بن مسروق النهدى، عنه، عن أبى خالد السجستانى، رواية شريفة أخرى، وكتاب العشرة ص ۴۸، وجد ج ۷۴ / ۱۷۳. وروى عن أحمد بن عمر الحلبى.

الكافى عن العدة، عن البرقى، عن الهيثم النهدى، عنه. كتاب الاخلاق ص ۱۲، وجد ج ۶۹ / ۳۶۷.

(۴۴۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)،

الهیثم بن أبی مسروق (۱)، عبد العزیز القراطیسی (۱)، عبد العزیز بن عمران (۱)، أحمد بن عمر الحلبی (۲)، الهیثم النهدی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد العزیز بن عمر (۲)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، عبد العزیز (۱)، الصدق (۱)

۷۹۰۷ – عبد العزیز بن عیاش: تأتی روایته فی عبد الله بن سلمة.

۷۹۰۸ – عبد العزیز بن کثیر:

روی ابن شهرآشوب عنه بعض قضایا مولانا الحسین علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۲۴۶.

۷۹۰۹ – عبد العزیز بن محمد الأزدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۰۳ عنه، عن عمرو بن أبی المقدام، حدیث فضل لیلة النصف من شعبان. کمبا ج ۲۰ / ۱۲۳، وجد ج ۹۷ / ۸۵.

۷۹۱۰ – عبد العزیز بن محمد:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه سلیمان بن داود المنقری و سلیمان بن واقد، کما عن الفقیه ج ۳ باب أمهات الأولاد ص ۱۳۹، ویب ج ۶ / ۳۱۱ و ۲۹۴، وفیهما توصیفه بالدراوردی، و ج ۷ / ۲۰۶ عن سلیمان بن واقد، عنه من دون توصیف. مات سنة ۱۸۶.

۷۹۱۱ – عبد العزیز بن محمد بن الحسن:

لم یذکروه. أشعاره وترجمته فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۶ / ۳۸ و ۲۰. بعض روایاته فی جد ج ۴۰ / ۲۴، وکمبا ج ۹ / ۴۳۲.

۷۹۱۲ – عبد العزیز بن محمد بن الزراوردی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۴ عن عبد الله بن حماد الأنصاری، عنه قال: دخل سفیان الثوری علی أبی عبد الله الصادق علیه السلام – الخ. وروایته الأخری یأتی فی عمر بن زیاد.

۷۹۱۳ – عبد العزیز بن محمد بن عبد الله بن معاذ العامری أبو المعتمر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۹ عن أبی المفضل، عن

(۴۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، النصف من شعبان (۱)، سلیمان بن داود المنقری (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، عبد الله بن سلمة (۱)، عبد العزیز بن محمد (۵)، سلیمان بن واقد (۲)، سفیان الثوری (۱)، أبو المعتمر (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، عمر بن زیاد (۱)، عبد العزیز (۲)، الموت (۱)

محمد بن أحمد بن مسیح، عنه، عن أبیه وعمه – الخ، وجد ج ۴۰ / ۳۲، وکمبا ج ۹ / ۴۳۴.

۷۹۱۴ – عبد العزیز بن محمد بن عیسی الأبهری أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۲۵۳ عن حمزة بن محمد بن أحمد العلوی، عنه، عن محمد بن زکریا الجوهری، عن شعیب بن واقد، حدیث مناهی النبی صلی الله علیه وآله المفصلة، وکمبا ج ۱۶ / ۹۴. وبعضه فی ج ۱۴ / ۹۰۶ و ۹۲۳، وجد ج ۶۶ / ۴۶۰ و ۵۲۷، و ج ۷۶ / ۳۲۸.

۷۹۱۵ – عبد العزیز بن محمد بن موسی بن عبیدة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۴۲ عن أحمد بن أبان، عنه، عن عبد الله بن دینار، عن أم هانی بنت أبی طالب علیه السلام – الخ.

وفی جد ج ۱۶ / ۳۲۶، وکمبا ج ۶ / ۱۷۲: عبد العزیز بن محمد، عن موسی بن عبیدة، کما تقدم فی أحمد بن أبان.

۷۹۱۶ – عبد العزیز بن محمد الهروی أبو روح:

لم یذکروه. روی ابن عساکر، عنه، عن زاهر بن طاهر، کتاب صحیفة الرضا علیه السلام المشهورة کما فی أوله وفی المستدرک ج ۳ /

.۳۳۴

۷۹۱۷ – عبد العزیز بن مختار:

هو من أعلام العامة. روی عن أبی عبد الله الصادق علیه السلام.

۷۹۱۸ – عبد العزیز بن مسلم:

روی عن الرضا علیه السلام بیان صفات الامام وشرائط الإمامة، وأنه لیس للناس اختیار غیر من نصبه الله تعالی ورد من توهم غیر ذلک. کمبا ج ۷ / ۲۱۱، وجد ج ۲۵ / ۱۲۰، والکافی ج ۱ باب جامع فی صفات الإمام علیه السلام ص ۱۹۸.

(۴۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إبن عساکر (۱)، عبد العزیز بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن دینار (۱)، حمزة بن محمد بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد العزیز بن محمد (۳)، عبد العزیز بن مسلم (۱)، أبو عبد الله (۱)، موسی بن عبیدة (۱)، شعیب بن واقد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عبد العزیز (۱)، الطهارة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

وأخوه القاسم یأتی. یروی عنه أخوه القاسم کما فی العیون ج ۱ / ۱۲۵.

۷۹۱۹ – عبد العزیز بن المهتدی القمی الأشعری:

وکیل الرضا علیه السلام وخاصته، ثقة بالاتفاق. وعده البرقی من أصحاب الکاظم علیه السلام.

وفی ترجمة یونس بن عبد الرحمن مدحه. وفی مکاتبة أبی جعفر علیه السلام مدحه. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۵، وجد ج ۵۰ / ۱۰۴.

حفیده محمد بن الحسین یأتی. وهو ابن المهتدی بن محمد بن عبد العزیز وفی غط ص ۲۲۵: خرج فیه عن أبی جعفر علیه السلام: قبضت والحمد لله، وقد عرفت الوجوه التی صارت إلیک منها. غفر الله لک ولهم الذنوب. ورحمنا و إیاکم. وخرج فیه: غفر الله لک ذنبک. ورحمنا وإیاک. ورضی عنک برضائی عنک. انتهی. وروش کش عن الفضل بن شاذان أنه قال: ما رأیت قمیا یشبهه فی زمانه.

وروی بکر بن زیاد، عنه، قال: سألت الرضا علیه السلام. التوحید باب ۴۰.

۷۹۲۰ – عبد العزیز بن نافع الأموی الکوفی:

عد من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام. لکن ما یفید مدحه فی کمبا ج ۱۱ / ۲۱۵، وجد ج ۴۷ / ۳۶۶. ورواه فی الکافی ج ۱ باب الأنفال والفیء ص ۵۴۵.

روی یونس بن یعقوب عنه.

۷۹۲۱ – عبد العزیز بن یحیی بن أحمد بن عیسی الجلودی أبو أحمد البصری:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب ما نزل من القرآن فی أمیر المؤمنین علیه السلام.

نقل منه السید فی کتاب سعد السعود. وله کتاب الخطب أیضا، وکتاب مجالس الرضا علیه السلام ومناظراته مع أهل الأدیان، وکتب أخری ذکرها النجاشی مفصلا والشیخ مجملا. توفی بعد سنة ۳۳۰.

(۴۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، یوم عرفة (۱)، عبد العزیز بن المهتدی (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، أبو أحمد البصری (۱)، عبد العزیز بن نافع (۱)، محمد بن عبد العزیز (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، عیسی الجلودی (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، محمد بن الحسین (۱)، بکر بن زیاد

(۱)، القرآن الکریم (۱)

وروی الصدوق عنه فی سنة ۳۱۷، کما فی أمالیه ص ۳۷۴، وفی المعانی ص ۱۲۲ و ۵۸ عن الطالقانی، عنه، مکررا.

جملة من روایاته: جد ج ۵ / ۳۳۰، و ج ۳۹ / ۲۹۳، وکمبا ج ۹ / ۴۱۲، و ج ۳۶ / ۱۹۱، والأمالی ص ۲۸۲، وکمال الدین باب ۸.

وروی محمد بن أحمد الصفوانی عنه خطبة فاطمة الزهراء علیها السلام المفصلة.

۷۹۲۲ – عبد العزیز بن یحیی بن سعید البصری:

لم یذکروه. روی الصدوق فی ک باب ۳۸ عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق، عنه، عن محمد بن عطیة، عن عبد الله بن عمرو بن سعید البصری، عن هشام بن جعفر بن حماد.

۷۹۲۳ – عبد العزیز بن یحیی التمیمی:

روی أحمد بن محمد بن رمیح النسوی، عنه، عن محمد بن زکریا الغلابی.

التوحید باب القضاء والقدر ح ۳۰.

۷۹۲۴ – عبد العزیز بن یمان: أخو حذیفة. صحابی مجهول.

۷۹۲۵ – عبد العزیز بن یونس الموصلی: تقدم فی عبد العزیز بن جعفر.

۷۹۲۶ – عبد العزیز بن عبد الله الأسدی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الفقیه والشیخ فی یب بإسنادهما، عن سهل بن زیاد، عنه، عن مولانا الجواد صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۴ / ۷۶۷، وجد ج ۶۵ / ۱۴۷.

لکن راجعت کتاب یب ج ۹ / ۸۳، والفقیه ج ۳ / ۳۴۳ وفیه: الحسنی لا الأسدی. فیتحد مع الآتی.

(۴۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، عبد العزیز بن عبد الله (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، محمد بن أحمد الصفوانی (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۲)، عبد الله بن عمرو (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن عطیة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عبد العزیز (۳)، الجهل (۱)

۷۹۲۷ – عبد العظیم بن عبد الله بن علی بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی بن أمیر المؤمنین علیهما السلام.

عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الهادی والعسکری صلوات الله علیهما. و هو ذو ورع ودین، عابد معروف بالأمانة والوثاقة والجلالة. وله کتاب خطب أمیر المؤمنین علیه السلام.

روی المفید فی ختص ص ۲۴۷ عن عبد العظیم، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام، قال: یا عبد العظیم أبلغ عنی أولیائی السلام. وقل لهم أن لا یجعلوا للشیطان علی أنفسهم سبیلا. ورماهم بالصدق فی الحدیث، وأداء الأمانة. ومرهم بالسکوت وترک الجدال فیما لا یعنیهم، وإقبال بعضهم علی بعض، والمزاورة. فإن ذلک قربة إلی. ولا یشتغلوا أنفسهم بتمزیق بعضهم بعضا، فإنی آلیت علی نفسی أنه من فعل ذلک وأسخط ولیا من أولیائی، دعوت الله لیعذبه فی الدنیا أشد العذاب، وکان فی الآخرة من الخاسرین – الخبر، وکتاب العشرة ص ۶۳، وجد ج ۷۴ / ۲۳۰.

الکراجکی عن ابن بابویه بإسناده أن عبد العظیم بن عبد الله العلوی کان مریضا، فکتب إلی أبی الحسن الرضا علیه السلام: عرفنی یا ابن رسول الله – الخ.

کمبا ج ۹ / ۲۳، وجد ج ۳۵ / ۱۱۱.

أخواه أحمد وإبراهیم وجده الحسن تقدموا. وذکره مع نسبه فی التوحید ص ۷۰، وتفسیر العیاشی ج ۱ / ۱۹۰ مثل ما عنونا.

وأما رواياته عن مولانا الجواد عليه السلام. روى الصدوق فى العيون ج ۱ / ۲۸۵ بإسناده عن أحمد البرقى، عن عبد العظيم بن عبد الله الحسنى، قال: حدثنى أبو جعفر محمد بن على الرضا عليه السلام - الخ. وهذا حديث شريف مفصل فى شرح الكبائر.

وفيه ص ۲۹۲ عن أحمد البرقى، عنه، عن محمد بن على بن موسى عليهم السلام.

نى: عن سهل بن زياد، عنه، عن أبى جعفر محمد بن على الرضا عليه السلام.

كمبا ج ۱۳ / ۳۹، وجد ج ۵۱ / ۱۵۷، وك باب ۲۶ ح ۱۴ ص ۳۰۳.

(۴۴۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۳)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، عبد الله بن على بن الحسن بن زيد (۱)، عبد العظيم بن عبد الله (۲)، الشيخ الصدوق (۱)، سهل بن زياد (۱)، أحمد البرقى (۲)، محمد بن على (۳)، الجدال (۱)، الخسران (۱)، العذاب، العذب (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)

وسائر رواياته عن مولانا الجواد عليه السلام فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۹۵ و ۱۰۸ و ۲۰۲ و ۲۱۵، وكمبا ج ۱۷ / ۱۰۱، وجد ج ۷۷ / ۳۸۳.

وأما روايات عبد العظيم عن مولانا على الهادى عليه السلام. منها فى العيون ج ۱ / ۲۸۸ بإسناده عن سهل بن زياد، عنه، قال: حدثنى على بن محمد العسكرى عليه السلام.

وفيه ج ۲ / ۲۶۰ عن سهل، عنه، قال: سمعت على بن محمد العسكرى عليه السلام يقول: أهل قم وأهل آبة مغفور لهم، لزيارتهم لجدى على بن موسى الرضا عليه السلام بطوس - الخبر.

ك، لى: عن عبد العظيم الحسنى قال: دخلت على سيدى على بن محمد عليه السلام. فلما بصر بى قال لى: مرحبا بك يا أبا القاسم، أنت ولينا حقا. قال: فقلت له: يا ابن رسول الله إنى أريد أن أعرض عليك دينى. فإن كان مرضيا ثبت عليه حتى ألقى الله عز وجل - إلى أن قال: - فقال عليه السلام: يا أبا القاسم، هذا والله دين الله الذى ارتضاه لعباده. فأثبت عليه، ثبتك الله بالقول الثابت فى الحياة الدنيا وفى الآخرة. كتاب الايمان ص ۲۱۳، وكمبا ج ۹ / ۱۶۹، و ج ۲ / ۸۴، وجد ج ۳ / ۲۶۸، و ج ۳۶ / ۴۱۲، و ج ۶۹ / ۱، والمستدرك ج ۳ / ۱۸۹.

أحواله فى المنتهى ص ۱۷۹.

ولد فى ۴ ع ۲ سنة ۱۷۳ على ما قيل. وقيل: ولد سنة ۲۰۰ تقريبا. وهذا غلط واضح لمنافاته مع رواياته ومكاتبته لمولانا الرضا عليه السلام.

وللصدوق كتاب أخبار عبد العظيم بن عبد الله الحسنى.

جملة من أحواله فى كتاب (إمام زادگان معتبر) تأليف كاشانى ص ۱۳.

باب فضل زيارة عبد العظيم بن عبد الله الحسنى فى كمبا ج ۲۲ / ۲۹۷، وجد ج ۱۰۲ / ۲۶۸. وفيه: من زاره كمن زار الحسين عليه السلام.

أما روايات عبد العظيم عن أبيه فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۶۵، وأمالى الصدوق ص ۱۸۷.

رواياته عن جده تقدم فى جده على.

(۴۵۰)

صفحهمفاتيح البحث: زيارة الحسين عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۳)، عبد العظيم بن عبد الله (۲)، سهل بن زياد (۱)، على بن محمد (۳)، الزيارة (۱)

وتوفی ۱۵ شوال سنة ۲۵۲ أو ۲۵۵ أو ۲۵۰.

جملة من أحواله وقضایاه فی سفینة البحار. وابنه محمد جلیل القدر معروف بالزهد وکثرة العبادة.

وعن کتاب المجدی أن خدیجة بنت القاسم الزاهد بن الحسن بن زید بن الحسن بن أمیر المؤمنین علیه السلام کانت زوجة عبد العظیم الحسنی.

وفی المستدرک ج ۳ / ۱۸۹ من رسالة الصاحب بخطه قال: فی وصف علمه:

روی أبو تراب الرویانی قال: سمعت أبا حماد الرازی یقول: دخلت علی علی بن محمد الهادی علیه السلام بسر من رأی فسألته عن أشیاء من الحلال والحرام فأجابنی فیها. فلما ودعته قال لی: یا حماد إذا أشکل علیک شیء من أمر دینک فسل عنه عبد العظیم بن عبد الله الحسنی. وأقرئه منی السلام.

۷۹۲۸ - عبد العظیم بن عبد الله بن أحمد بن محمد الجعفری القزوینی:

من علماء المائة الخامسة من أولاد جعفر بن أبی طالب السید صدر الدین أبو القاسم فاضل فقیه ثقة.

۷۹۲۹ - عبد العلی بن عبد الحمید بن محمد السبزواری:

شیخ فاضل عالم کامل، مؤید الاسلام والمسلمین، راوی الصحیفة الرضویة المعروفة کما فی أولها.

۷۹۳۰ - عبد الغفار الجازی:

روی الصدوق فی المعانی ص ۱۳۸ عن النضر بن شعیب، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ، وجد ج ۳۵ / ۲۰۸، وکمبا ج ۹ / ۳۹.

والظاهر اتحاده مع عبد الغفار بن حبیب الجازی الطائی الذی عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الصادق علیه السلام.

وقال النجاشی: عبد الغفار بن حبیب الطائی الجازی من أهل الجازیة قریة بالنهرین. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. ثقة له کتاب یرویه جماعة - الخ. و

(۴۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، عبد الله بن أحمد بن محمد (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، عبد الغفار الجازی (۱)، عبد الغفار بن حبیب (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الحمید بن محمد (۱)، النضر بن شعیب (۱)، الحسن بن زید (۱)، الزوج، الزواج (۱)، السفینة (۱)

ذکر منهم النضر بن شعیب. فیظهر اتحادهما. ومثله العلامة فی الخلاصة إلی قوله:

ثقة. فهو من أصحاب الصادق علیه السلام ثقة بالاتفاق.

۷۹۳۱ - عبد الغفار بن الحسن أبو حازم:

لم یذکروه. روی ابن فهد الحلی فی کتاب عدة الداعی ص ۸۶ عنه، عن الصادق علیه السلام، وکتاب الاخلاق ص ۱۶۷، وجد ج ۷۱ / ۱۹۱.

وروایة أبی المفضل عنه کما فی مدینة المعاجز ص ۴۱۶.

۷۹۳۲ - عبد الغفار بن الحکم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۴۸ و ۴۹ فی الروایات النبویة فی النصوص علی الأوصیاء وعددهم صلوات الله علیهم. وکذا فی کفایة الأثر باب ۲. وکذا فی ک باب ۲۴ ح ۱۷ و ۱۸.

۷۹۳۳ - عبد الغفار الطائی:

روی عن الصادق علیه السلام. وهو ابن حبیب المذکور.

۷۹۳۴ – عبد الغفار بن عبید بن السری المقری ابن الطیب:

هکذا فی فلاح السائل ص ۲۸۰ والطبعة الثانیة ص ۲۵۴ قال: حدثنا محمد بن همام – الخ.

والظاهر أنه متحد مع عبد الغفار بن عبد الله بن السری الحضینی المقری المکنی بأبی الطیب المعدود فی باب من لم یرو عنهم فی رجال الشیخ قال: وروی عنه التلعکبری.

۷۹۳۵ – عبد الغفار بن القاسم بن قیس بن قهد أبو مریم الأنصاری:

عده الشیخ من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم. ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه عدة منهم أحمد بن محمد بن عیسی، عن الحسن بن محبوب، عنه، به. وله أخوان عبد المؤمن وعبد الواحد.

(۴۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، عبد الغفار بن عبد الله (۱)، أبو مریم الأنصاری (۱)، عبد الغفار الطائی (۱)، عبد الغفار بن القاسم (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن فهد الحلی (۱)، النضر بن شعیب (۱)، عبد المؤمن (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

۷۹۳۶ – عبد الغفار بن کثیر: یأتی منسوبا إلی أبیه محمد.

۷۹۳۷ – عبد الغفار بن محمد بن کثیر الکلابی الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۷ عن المغیرة بن محمد بن المهلب، عنه، عن عمرو بن ثابت، عن جابر، عن الباقر علیه السلام، فضل حب النبی وآله صلوات الله علیهم. ومثله فی بشارة المصطفی ص ۱۷.

نص: عنه، عنه، منسوبا إلی جده، عن إبراهیم بن حمید، روایة مجیء نعثل الیهودی عند النبی صلی الله علیه وآله، وهو حدیث شریف فی الفضائل و النصوص. کمبا ج ۱۹ / ۱۳۹، وجد ج ۳۶ / ۲۸۳.

۷۹۳۸ – عبد الغفور أبو الصباح الواسطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۸۹ عن عمار بن الصباح، عنه، عن عبد العزیز بن سعید الأنصاری، عن أبیه، عن جده، عن أم سلمة.

وفی أمالی المفید مج ۱۸ ص ۸۶ عن یحیی بن هاشم السمسار الغسانی، عن أبی الصباح، عنه، عن عبد الله بن محمد القرشی.

۷۹۳۹ – عبد الغنی بن سعید الثقفی:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة الاعلی، عن بکر بن سهل، عنه، عن موسی بن عبد الرحمن، ونقله فی کمبا ج ۳ / ۲۴۳، وجد ج ۷ / ۱۷۶.

وکذا مثله فی سورة الدخان والجاثیة وعبس وکورت وانفطرت و المطففین والبروج والبلد والبینة والناس.

۷۹۴۰ – عبد القادر بن أبی القاسم الأشتری:

لم یذکروه. وله کتاب روی عنه السید فی الاقبال ص ۵۵۳، ومستدرک الوسائل ج ۱ / ۵۹۵ و ۴۷۶.

(۴۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الغنی بن سعید (۱)، یحیی بن هاشم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، سورة الأعلی (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، أبو الصباح (۱)، سورة الدخان (۱)، عبد العزیز

(۱)، الصّلاة (۱)

۷۹۴۱ – عبد القادر الجیلانی:

له کلمات فی رد من کان یوم عاشوراء یوم حزنه وتمامه. وأید بنی أمیة فی تبرکهم به. ومنه یظهر خبثه ونصبه کما ذکره فی السفینة لغة (عشر).

۷۹۴۲ – عبد القادر بن عمر البغدادی:

لم یذکروه. له کتاب خزانة الأدب کما فی رجال بحر العلوم.

۷۹۴۳ – عبد القاهر بن عبد الملک بن عطا:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن الولید بن عمران. جد ج ۴۱ / ۱۹۹، وکمبا ج ۹ / ۵۵۶.

۷۹۴۴ – عبد القدوس الوراق:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۲۶۱ عن الفضل بن العباس، عنه، عن محمد بن کثیر، عن الأعمش – الخ. وفی بشا ص ۱۷۱ عنه مثله.

۷۹۴۵ – عبد القدوس:

لم یذکروه. کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی عن بشیر بن خیثمة المرادی، عنه، عن أبی إسحاق، عن الحارث، عن أمیر المؤمنین علیه السلام – الخ.

کمبا ج ۲۳ / ۲۷، و ج ۱۴ / ۸۱۰، وجد ج ۶۵ / ۳۲۶، و ج ۱۰۳ / ۱۰۲.

وروی الصدوق فی التوحید بإسناده عن محمد بن علی بن خلف، عن بشر بن الحسن، عنه، عن أبی إسحاق السبیعی، عن الحارث الأعور. کمبا ج ۲ / ۱۰۲، و ج ۲۳ / ۱۴۱ و ۱۵۱، وجدج ۱۰۴ / ۲۰۵، و ج ۳ / ۳۳۰. وفی التوحید قال:

عبد القدوس، وهو ابن حبیب.

۷۹۴۶ – عبد القهار:

لم یذکروه. روی عبد الله بن القاسم، عنه، عن جابر الجعفی، عن أبی جعفر علیه السلام السلام ما یفید حسنه وکماله. الکافی ج ۱ باب ما فرض الله ورسوله من الکون مع

(۴۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إسحاق السبیعی (۱)، الحارث الأعور (۱)، الفضل بن العباس (۱)، بنو أمیة (۱)، جابر الجعفی (۱)، عبد القاهر (۱)، عبد القهار (۱)، محمد بن علی (۱)، السفینة (۱)

الأئمة علیهم السلام ص ۲۰۹.

۷۹۴۷ – عبد قیس:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن محمد بن علی بن عبد الرحمن العبدی، عنه، عن ضوء بن علی العجلی، عن رجل من أهل فارس سماه قال: أتیت سر من رأی فلزمت باب أبی محمد علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۱، وجد ج ۵۲ / ۲۶.

۷۹۴۸ – عبد الکریم بن أبی أمیة:

لم یذکروه. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۷۸ بإسناده، عن هلال بن أیوب الصیرفی، عنه، عن مجاهد – الخ.

۷۹۴۹ – عبد الکریم بن أبی العوجاء:

خبیث ملحد فی زمن مولانا الصادق علیه السلام، المشهور بابن أبی العوجاء.

۷۹۵۰ – عبد الکریم بن أبی الدیلم:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۲۸۵ عن محمد بن سنان، عنه، وإسماعیل بن جابر معا، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: أوصی رسول الله إلی علی بألف کلمة یفتح کل کلمة ألف کلمة.

وفی نسختین من البصائر الجزء ۶ باب ۱۶ عن ابن سنان، عن إسماعیل بن جابر وعبد الکریم بن أبی الدیلم، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ.

۷۹۵۱ – عبد الکریم أبو علی:

روی عن المفضل کما فی یب باب حد حرم الحسین ص ۷۳. وروی عنه الحسین بن محمد. لکن الصحیح: الحسن بن محمد بن عبد الکریم، کما تقدم فی الحسن.

۷۹۵۲ – عبد الکریم بن أبی یعفور:

یروی عنه أخوه عبد الله کما فی الاستبصار ج ۳ کتاب الشهادات ص ۱۳، و

(۴۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الکریم بن أبی یعفور (۱)، الحسن بن محمد بن عبد الکریم (۱)، عبد الکریم أبو علی (۱)، ضوء بن علی العجلی (۱)، إسماعیل بن جابر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن علی (۱)، عبد الکریم (۴)، الشهادة (۱)، الهلال (۱)، الوصیة (۱)

یب ج ۲ / ۷۵ من الطبع القدیم ومن الجدید ج ۶ / ۲۴۲.

۷۹۵۳ – عبد الکریم بن أحمد بن موسی بن جعفر بن محمد بن أحمد بن محمد الطاووس العلوی الحسنی:

المشهور بالسید ابن طاووس. ذکرناه فی مستدرک ج ۵ / ۲۸۶ لغة (سود).

۷۹۵۴ – عبد الکریم بن إسحاق الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۲۲ عن محمد بن عمرو الکندی وعنه، عن محمد بن داود حدیث الجاثلیق المشهور. ورواه فی البحار عنه، عنه. کمبا ج ۴ / ۱۰۵، وجد ج ۱۰ / ۵۴.

۷۹۵۵ – عبد الکریم الجزری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۸۷ عن میسرة بن عبید الله، عنه، عن سعید بن جبیر، عن روایة شریفة مفصلة فی الفضائل تفید حسنه.

۷۹۵۶ – عبد الکریم بن حسان النبطی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی ابن قولویه القمی فی مل ص ۱۵۶ عن محمد بن أبی عمیر، عن هشام بن الحکم، عنه، عن الصادق علیه السلام، قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام، وکمبا ج ۲۲ / ۱۱۴، وجد ج ۱۰۱ / ۳۱.

ونقل إبراهیم بن أبی البلاد للرضا صلوات الله علیه حدیثه ولم یرده. کمبا ج ۳ / ۱۶۱، وجد ج ۶ / ۲۴۸، وکامل الزیارة ص ۱۵۶ و ۱۵۸.

۷۹۵۷ – عبد الکریم الحلبی:

لم یذکروه. روی البزنطی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: قلت:

لم جعل استلام الحجر؟ – الخبر. سن ج ۲ / ۳۳۰. وفی البحار مثله.

۷۹۵۸ – عبد الکریم بن صالح:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی أشعث بن محمد

(۴۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، السید إبن طاووس (۱)، سعید بن جبیر (۱)، إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، أحمد بن موسی بن جعفر بن محمد (۱)، عبد الکریم بن حسان (۱)، عبد الکریم بن صالح (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، هشام بن الحکم (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن داود (۱)، أحمد بن محمد (۱)، أشعث بن محمد (۱)، محمد بن عمرو (۱)، عبد الکریم (۴)

البارقی عنه قال: دخلت علی أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الدواجن باب الحمام ص ۵۴۸.

۷۹۵۹ – عبد الکریم بن عبد الله بن نصر البزاز التنیسی أبو الحسین:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبدون، عنه، عن الکلینی جمیع مصنفاته کما فی ست ص ۱۶۲.

۷۹۶۰ – عبد الکریم بن عبد الرحیم:

لم یذکروه. روی القمی، عن جعفر بن أحمد، عنه، عن محمد بن علی القرشی، عن محمد بن الفضیل. کمبا ج ۱۳ / ۱۲، و ج ۳ / ۳۹۴، و ج ۶ / ۲۱۳، و ج ۹ / ۷۰ و ۱۰۰ و ۱۱۰ و ۲۵۵، وکتاب القرآن ص ۱۳، وجد ج ۸ / ۳۵۶، و ج ۱۷ / ۸۴، و ج ۳۵ / ۳۶۷، و ج ۳۶ / ۸۷ و ۹۳ و ۱۴۳، و ج ۳۷ / ۳۲۸، و ج ۵۱ / ۴۸، و ج ۹۲ / ۴۸. وغیر ذلک.

وروی القمی عنه بهذا الاسناد تفسیر قوله: (فلما نسوا ما ذکروا به) یعنی:

فلما ترکوا ولایة علی وقد أمروا به (فتحنا علیهم أبواب کل شیء) یعنی دولتهم فی الدنیا – الخ. وتأویل قوله: (شر الدواب) ببنی أمیة، فهم أشر خلق الله تعالی.

وتفسیر قوله: (ولقد کرمنا بنی آدم). وتفسیر قوله تعالی: (أعظکم بواحدة) بالولایة. وتفسیر قوله: (یا عبادی الذین أسرفوا علی أنفسهم) – الآیة. وقوله:

(لئن أشرکت لیحبطن ع ملک) بالشرک فی الولایة.

وتفسیر: (ولمن انتصر بعد ظلمه) یعنی القائم وأصحابه. وتفسیر قوله: (و لکن جعلناه نورا) یعنی علیا علیه السلام (یهدی به من نشاء). وتفسیر: (حتی إذا جاءنا) یعنی فلانا وفلانا یقول أحدهما لصاحبه حین یراه: (یا لیت بینی و بینک بعد المشرقین) – الخ. وغیره ص ۶۲۶ و ۶۴۷ و ۶۷۹ و ۷۲۳ و ۷۴۵.

وهذه الروایات تفید حسنه وکماله فراجع إلیها.

فما فی نسخة ج ۳۵ / ۳۵۱ من قوله: (عبد الرحیم بن عبد الکریم) غلط.

۷۹۶۱ – عبد الکریم بن عبید الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۹ عن الحسن بن علی بن

(۴۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: عبد الکریم بن عبد الرحیم (۱)، عبد الکریم بن عبد الله (۱)، محمد بن علی القرشی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو أمیة (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، الحسن بن علی (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، عبد الکریم (۲)، القرآن الکریم (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

أبی عثمان، عنه، عن سلمة بن عطاء، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ، وکمبا ج ۳ / ۸۶، وجد ج ۵ / ۳۱۲.

کنز: بإسناده عن محمد بن أبی عمیر، عن أبی علی الخراسانی، عن عبد الکریم بن عبد الله، عن مسلمة بن عطا، عنه علیه السلام. ص

.۱۵۱

۷۹۶۲ – عبد الکریم بن عتبة الهاشمی اللهبی:

روی زرارة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. جد ج ۱۹ / ۱۸۳، وکمبا ج ۶ / ۴۴۳. وبالجملة هو من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق.

وعده الشیخ فی باب أصحاب الکاظم علیه السلام وقال: ثقة، روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وعده فی باب أصحاب الصادق علیه السلام أیضا.

۷۹۶۳ – عبد الکریم بن علی السدی:

لم یذکروه. وقع فی جد ج ۴۲ / ۲۲۱، وکمبا ج ۹ / ۶۵۴. کما تقدم فی عبد الصمد بن أحمد.

۷۹۶۴ – عبد الکریم بن عمرو بن صالح الخثعمی الملقب بکرام:

روی أحمد البزنطی ومحمد بن الحسین بن أبی الخطاب ومحمد بن عیسی بن عبید عنه، کما فی ختص ص ۲۲۱ و ۲۸۸. وروی عنه فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۷۸.

وبالجملة عدوه من أصحاب الکاظم والصادق صلوات الله علیهما. وکان ثقة ثقة عینا کما قاله النجاشی وغیره. وقالوا: إنه واقفی. ولذلک عده جمع من الموثقین. واعتقد المامقانی عدم وقفه لنقل المولی الوحید روایات صریحة فی قوله بإمامة الرضا والأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. ویمکن الجمع بأنه وقف حینا فاهتدی إلی الحق.

ومن الروایات التی أشار إلیها الوحید فی جد ج ۳۶ / ۳۹۸ و ۴۰۲، وکمبا ج ۹ / ۱۶۷.

وهو الذی نقل عن حبابة الوالبیة حصاتها من أمیر المؤمنین إلی الرضا علیهم

(۴۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، عبد الکریم بن عبد الله (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، عبد الکریم بن عتبة (۱)، حبابة الوالبیة (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، سلمة بن عطاء (۱)، مسلمة بن عطا (۱)، عبد الکریم (۱)، الصّلاة (۱)

السلام وختمهم علی الحصاة، وظهور آثاره، وکانت علامة إمام الحق کما فی الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب ما یفصل به بین دعوی المحق والباطل ص ۳۴۶.

وحلف فی نفسه أن یصوم أبدا حتی یقوم القائم علیه السلام. فورد علیه الصادق علیه السلام فقال: رجل من شیعتک جعل الله علیه أن لا یأکل طعاما بالنهار حتی یقوم القائم علیه السلام. فقال: صم یا کرام ولا تصم العیدین – الخ.

کمبا ج ۱۰ / ۲۵۱، وجد ج ۴۵ / ۲۲۸.

تقدم فی إبراهیم بن ناحة ما یتعلق به.

۷۹۶۵ – عبد الکریم بن محمد بن المظفر السمعانی:

لم یذکروه. وله کتاب الأدعیة. روی عنه الکفعمی. کتاب الدعاء ص ۲۱۷، وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۸۹ عن الحسن بن علیل العنزی، عنه، عن حمزة بن القاسم العلوی. کمبا ج ۱۰ / ۲۵۱، وجد ج ۴۵ / ۲۳۰. وسائر روایاته فی الأمالی ص ۸۸.

۷۹۶۶ – عبد الکریم بن محمد البجلی:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۲۴ ص ۱۲۳ عن محمد بن الحسین المقری، عنه، عن محمد بن علی الکوفی. وفی مج ۲۵ ص ۱۲۶ عن علی بن خالد المراغی، عنه، عن عثمان بن أبی شیبة – الخ. وفی مج ۳۰ عن الجعابی، عنه، عن سهل بن زنجلة مکررا.

۷۹۶۷ – عبد الکریم بن نصر:

روی أحمد البزنطی، عنه، عن عبد الکریم بن عمرو. کامل الزیارات باب ۱۷ ص ۶۲.

۷۹۶۸ – عبد الکریم بن هشام:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی کتاب المسلسلات ص ۱۰۳.

(۴۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، عثمان بن أبی شیبة (۱)، محمد بن علی الکوفی (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، عبد الکریم بن نصر (۱)، حمزة بن القاسم (۱)، محمد بن الحسین (۱)، علی بن خالد (۱)، محمد بن المظفر (۱)، عبد الکریم (۳)، الکرم، الکرامة (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الأکل (۱)، الباطل، الإبطال (۱)

۷۹۶۹ – عبد الکریم بن هلال الجعفی الخزاز الکوفی الخلقانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة عین بالاتفاق. وله کتاب.

۷۹۷۰ – عبد الکریم به هلال بن أسلم المکی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۸ عن أحمد بن علی العبدی، عن علی بن سعد بن مسروق، عنه، عن أبی الطفیل – الخ، وکمبا ج ۹ / ۱۵۶، وجد ج ۳۶ / ۳۵۱.

۷۹۷۱ – عبد الکریم الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۱۵ عن عثمان بن سعید، عنه، عن أبی تمامة قال: دخلت علی أبی جعفر (یعنی الجواد علیه السلام). ووقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب الدین ص ۹۴ عن عثمان بن سعید، عنه، عن أبی تمامة. قال: قلت لأبی جعفر الثانی علیه السلام.

ورواه فی یب ج ۶ باب الدیون ص ۱۸۴ عنه مثله.

وبهذا الاسناد عنه روایة أخری. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب لبس الصوف ص ۴۵۰.

۷۹۷۲ – عبد الکریم بن یحیی الخثعمی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الصفار البصائر باب عرض الاعمال عن أحمد بن الحسین، عن أبیه، عنه، عن برید العجلی، عن الباقر علیه السلام، وجد ج ۶ / ۱۸۳، وکمبا ج ۳ / ۱۴۲.

۷۹۷۳ – عبد الکریم بن یعفور الجعفی:

لم یذکروه. روی محمد بن سعید الزجاجی، عنه، عن جابر، عن أبی الطفیل حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۶۴، وجد ج ۳۸ / ۱۷.

۷۹۷۴ – عبد الکریم بن یعقوب الجعفی:

لم یذکروه. روی خالد بن محمد، عنه، عن جابر بن یزید ما یفید حسنه وأنه

(۴۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الکریم بن هلال الجعفی (۱)، عبد الکریم الهمدانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جابر بن یزید (۱)، یعقوب الجعفی (۱)، عثمان بن سعید (۲)، أحمد بن علی (۱)، خالد بن محمد (۱)، محمد بن سعید (۱)، عبد الکریم (۴)، الهلال (۱)

أهل لما یقول له. جد ج ۳۹ / ۲۴۳، وکمبا ج ۹ / ۴۰۰.

۷۹۷۵ – عبدل بن مالک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب عمل الرجل فی بیته ص ۸۶.

۷۹۷۶ – عبد الله بن أبان الزیات:

وکان یکنی عبد الرضا. کذا فی البصائر باب عرض الاعمال ص ۱۲۶. قال:

قلت للرضا علیه السلام: أدع الله لی ولأهل بیتی. قال: أولست أفعل؟! والله إن أعمالکم لتعرض علی فی کل یوم ولیلة. فاستعظمت ذلک. فقال: أما تقرأ کتاب الله: (قل اعملوا فسیری الله عملکم ورسوله والمؤمنون)؟.

ونحوه فیه روایتان أخریان عنه. وکلها فی جد ج ۲۳ / ۳۴۷، وکمبا ج ۷ / ۷۲.

وفیه عن نسخة: وکان مکینا عند الرضا علیه السلام، ورواه فی الکافی ج ۱ / ۲۱۹ وفیه أیضا: وکان مکینا عند الرضا علیه السلام. وفی آخره قال: هو و الله علی بن أبی طالب علیه السلام.

وعده الشیخ من أصحاب الرضا علیه السلام.

۷۹۷۷ – عبد الله بن أبان:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وللکلینی روایتان عن أحمد بن أبی داود عنه، عن الصادق علیه السلام کما فی جد ج ۱۱ / ۵۷، و ج ۱۲ / ۸۲، وکمبا ج ۵ / ۱۶ و ۱۳۴.

وروایته عن الرضا علیه السلام فی مشکاة الطبرسی ص ۱۷۰.

وعده الشیخ بهذا العنوان من دون وصف فی أصحاب الرضا علیه السلام (۲۰ و ۴۴) والبرقی فی أصحاب الکاظم علیه السلام.

ونقل الخوئی روایاته عن الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم.

ج ۱۰ / ۷۹.

(۴۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۵)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أحمد بن أبی داود (۱)، عبد الله بن أبان (۲)، عبدل بن مالک (۱)، الصدق (۱)

۷۹۷۸ – عبد الله بن إبراهیم بن أبی عمرو الغفاری:

حلیف الأنصار. وتارة یقال له الأنصاری. وتارة یقال له الغفاری، و أخری المزنی. له کتاب یرویه عنه الحسن بن علی بن فضال. ذکره النجاشی هکذا.

وروی کتابه محمد بن عیسی کما قاله الشیخ.

وهو أبو محمد روی عن الصادق علیه السلام کما عن ابن الغض.

وعن کش: أبو محمد الأنصاری من أصحاب الرضا علیه السلام.

وروی محمد بن عیسی بن عبید عنه فی سنة ۲۰۱ کما فی کتاب زید الزراد.

وکان أبو محمد الأنصاری خیرا کما شهد به الثقة الجلیل محمد بن عبد الجبار وإبراهیم بن هاشم القمی.

ففی الکافی ج ۳ باب أن المؤمن لا یکره علی قبض روحه ص ۱۲۷ عن أبی علی الأشعری، عن محمد بن عبد الجبار، عن أبی محمد الأنصاری – قال: وکان خیرا عن أبی الیقظان.

ورواه الصدوق فی المعانی ص ۱۴۲ بسند آخر، عن إبراهیم بن هاشم قال:

حدثنی أبو محمد الأنصاری – وکان خیرا – عن أبی الیقظان.

وروى البرقى فى سن باب الحلواء عن محمد بن عيسى اليقطينى، عنه.

ثو: عن سعد، عن يعقوب بن يزيد، عنه، عن ابن سنان.

ما: بطريق صحيح، عن ابن محبوب، عنه، عن معاوية بن وهب.

وساير روايته فى كمبا ج ۱۲ / ۱۷، و ج ۹ / ۱۵۴، وجد ج ۴۹ / ۵۸، و ج ۳۶ / ۳۴۴، وأمالى الصدوق ص ۱۹۴، و ك باب ۲۲، وسن ج ۱ / ۱۳۸ وغير ذلك.

۷۹۷۹ – عبد الله بن إبراهيم بن أبى فروة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ص ۹۹ عن أبى سلمة الغفارى، عنه، عن عبد الملك بن مروان، عن ابن عباس، حديثا مفصلا فى الفضائل، وكمبا ج ۱۰ / ۱۲۶، وجد ج ۴۴ / ۱۱۳.

(۴۶۲)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، إبراهيم بن أبى عمرو (۱)، عبد الله بن إبراهيم (۱)، محمد بن عيسى اليقطينى (۱)، أبو محمد الأنصارى (۳)، الحسن بن على بن فضال (۱)، محمد بن عيسى بن عبيد (۱)، معاوية بن وهب (۱)، محمد بن عبد الجبار (۲)، الشيخ الصدوق (۲)، يعقوب بن يزيد (۱)، محمد بن عيسى (۱)، زيد الزراد (۱)، الشهادة (۱)، الكراهية، المكروه (۱)

۷۹۸۰ – عبد الله بن إبراهيم الجعفرى:

هو عبد الله بن إبراهيم بن محمد بن على بن عبد الله بن جعفر الطيار، كما ذكره النجاشى وغيره. وهو ثقة صدوق بالاتفاق. وروى أبوه عن الباقر والصادق عليهما السلام، وأخوه جعفر بن أبى عبد الله عليه السلام. وتقدموا مع عشيرته.

جملة من رواياته فى كمبا ج ۱۱ / ۲۳۳، و ج ۱۲ / ۵. وتمامه ص ۱۰۴، وجد ج ۴۸ / ص ۱۲، و ج ۴۹ / ۱۱، و ج ۵۰ / ۲۵.

روى أبو الحكم عنه، عن يزيد بن سليط الزيدى، كما فى هذه المواضع الثلاثة، والكافى ج ۱ باب الإشارة والنص على الرضا عليه السلام ص ۳۱۳.

وروى عبد الله بن الحكم الأرمنى عنه، عن موسى بن جعفر صلوات الله عليهما. الكافى ج ۱ باب ما يفصل به بين دعوى الحق والمبطل ص ۳۶۶.

وروى ابن مسعود، عنه، عن إسحاق بن جعفر، عن أبيه (يعنى الصادق عليه السلام). الكافى ج ۱ باب مواليد الأئمة عليهم السلام ص ۳۸۷.

وروى عبد الرحمن بن حماد، عنه، عن أبى الحسن صلوات الله عليه. الكافى ج ۲ كتاب الدعاء باب القول عند الاصباح والامساء ص ۵۳۲.

وروى بكر بن صالح، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. الكافى ج ۶ كتاب الأطعمة باب الاترج ص ۳۵۹.

۷۹۸۱ – عبد الله بن إبراهيم بن الحسين بن على بن الحسين بن أمير المؤمنين عليه السلام:

ذكره النجاشى هكذا وغيره. وقال: له نسخة يرويها عن آبائه. وتقدم أبوه وجده.

۷۹۸۲ – عبد الله بن إبراهيم بن عبيد الله الموسوى:

لم يذكروه. تقدم أبوه وأخوه محمد، وابن أخيه جعفر، وابنه جعفر. و يستفاد نسبه من مواضعهم فراجع.

(۴۶۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، عبد الله بن إبراهيم بن الحسين (۱)، عبد الله بن إبراهيم الجعفرى (۱)، عبد الله بن إبراهيم

بن محمد (۱)، إبراهیم بن عبید الله (۱)، جعفر بن أبی عبد الله (۱)، عبد الله بن الحکم (۱)، علی بن الحسین (۱)، یزید بن سلیط (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، موسی بن جعفر (۱)، بکر بن صالح (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

۷۹۸۳ – عبد الله بن إبراهیم بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی الرضا علیه السلام ص ۳۱۳. وکذا فی حاشیة المرآة والوافی وغیبة الشیخ ص ۲۹ عن علی بن الحکم، عنه، عن یزید بن سلیط، الحدیث الطویل فی النص. وتقدم أبوه.

ولعله سقط اسم جده محمد وسیأتی قریبا فی عبد الله بن إبراهیم بن محمد بن علی فیتحد معه.

۷۹۸۴ – عبد الله بن إبراهیم بن عمر الیمانی الصنعانی:

لم یذکروه. وقد روی عن أ بیه. وتقدم أبوه.

۷۹۸۵ – عبد الله بن إبراهیم بن قتیبة البرقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن هارون بن موسی التلعکبری، عنه، عن محمد البرقی. کمبا ج ۱۴ / ۸۰۹، وجد ج ۶۵ / ۳۲۲.

۷۹۸۶ – عبد الله بن إبراهیم بن محمد بن علی أمیر المؤمنین علیه السلام:

هو وأخوه محمد قبرهما فی نیشابور خارج البلد بقرب الدرب الجنوبی، کما فی السفینة ج ۱ / ۳۲۴ لغة (حمد).

۷۹۸۷ – عبد الله بن إبراهیم بن محمد الجعفری:

روی عبد الله بن الحکم الأرمنی، عنه، عن خدیجة بنت عمر بن الإمام السجاد علیه السلام. الکافی ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۵۸ ح ۱۷. والظاهر اتحاده مع الآتی.

۷۹۸۸ – عبد الله بن إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر بن أبی طالب أبو محمد:

ثقة صدوق بالاتفاق. وتقدم أخوه جعفر، وأبوهما إبراهیم. وله کتب ذکرها النجاشی.

(۴۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن إبراهیم بن محمد الجعفری (۱)، عبد الله بن إبراهیم بن علی (۱)، عبد الله بن إبراهیم بن محمد (۳)، إبراهیم بن عمر الیمانی (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن الحکم (۱)، علی بن عبد الله (۱)، هارون بن موسی (۱)، یزید بن سلیط (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد البرقی (۱)، السفینة (۱)

۷۹۸۹ – عبد الله بن إبراهیم المداینی:

لم یذکروه. روی العدة عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبی الحسن صلوات الله علیه قال: نهران مؤمنان ونهران کافران – الخ. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب النوادر ص ۳۹۱.

۷۹۹۰ – عبد الله بن إبراهیم النوبختی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی وصیة محمد بن عثمان إلی الحسین بن روح بأمر مولانا صاحب الزمان علیه السلام، کما رواه الشیخ فی غیبته. کمبا ج ۱۳ / ۹۶، و جد ج ۵۱ / ۳۵۵.

۷۹۹۱ – عبد الله بن إبراهیم:

روی الشیخ فی أمالیه، عن هارون بن عیسی، عنه، عن الرضا، عن آبائه صلوات الله علیهم. جد ج ۱۹ / ۲۷۳، وکمبا ج ۶ / ۴۶۴.

۷۹۹۲ – عبد الله بن إبراهیم:

روی الحسن بن علی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. أمالی المفید ص ۴.

۷۹۹۳ – عبد الله بن أبی محمد:

لم یذکروه. وهو شیخ إجازة، وروی عنه المفید. کمبا ج ۴ / ۷۶، وجد ج ۹ / ۲۸۰، وأمالی المفید مج ۲۹ ص ۱۴۵.

وروی المفید، عن محمد بن أحمد العلوی، عنه، عن أبی عروبة، حدیثا مفاده أن علیا علیه السلام منزلته من رسول الله کمنزلة الرسول من الله تعالی – الخ. جد ج ۳۸ / ۳۱۹، وکمبا ج ۹ / ۳۳۷.

۷۹۹۴ – عبد الله بن أبی أمیة:

لم یذکروه. روی أبو جمیلة عنه أنه سأل الصادق علیه السلام. یب ج ۷ باب الغرر ص ۱۳۱.

(۴۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن إبراهیم المدائنی (۱)، عبد الله بن أبی أمیة (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۳)، عبد الله بن أبی محمد (۱)، محمد بن أحمد العلوی (۱)، هارون بن عیسی (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن عثمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

۷۹۹۵ – عبد الله بن أبی أمیة:

أخو أم سلمة لأبیها. وأمه عاتکة بنت عبد المطلب. شفعت أم سلمة له عند رسول الله صلی الله علیه وآله لیقبل إسلامه. فلما أسلم حسن إسلامه. شهد مع رسول الله صلی الله علیه وآله فتح مکة وحنینا والطائف واستشهد یوم الطائف.

۷۹۹۶ – عبد الله بن أبی أوفی:

روی عن رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۳۶ / ۲۱۲ و ۲۱۳، و ج ۳۸ / ۳۴۵، وکمبا ج ۹ / ۱۲۴ و ۳۴۳، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۲.

وعده الشیخ من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وروایته الأخری عن رسول الله صلی الله علیه وآله. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۲.

۷۹۹۷ – عبد الله بن أبی بکر بن محمد بن عمرو بن حزم:

یروی عن أبیه، عن جده، کما یأتی فی عبد الله بن محمد بن عبد الله. من أصحاب الصادق والسجاد صلوات الله علیهما. وتوفی بالمدینة سنة ۱۲۰. وله کتاب فی سیرة النبی صلی الله علیه وآله، کما فی سیرة ابن هشام.

جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۷۲، و ج ۲ / ۳۲۰ – ۳۲۲ و ۳۲۵. و روایته عن مولانا الباقر علیه السلام فیه ص ۳۲۳.

قال ابن هشام فی سیرته: هو شیخ من شیوخ المحدثین، وکبارهم، وکان نائب عمر بن عبد العزیز فی الامرة والقضاء علی المدینة. کتب إلیه عمر بن عبد العزیز یأمره بکتابة أحادیث النبی وسیرته.

۷۹۹۸ – عبد الله أبو جابر بن عبد الله الأنصاری:

هذا العنوان تبعا للروایة. وهو والد جابر الأنصاری. ویأتی بعنوان عبد الله بن عمرو بن حزام.

(۴۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۵)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الله (۱)، عبد الله بن أبی أمیة (۱)، عبد الله بن أبی أوفی (۱)، عبد الله بن عمرو بن حزام (۱)، عبد الله بن أبی بکر (۱)، عبد الله أبو جابر (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، محمد بن عمرو بن حزم (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، عبد العزیز (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

۷۹۹۹ – عبد الله بن أبی جعفر:

روی أبو جمیلة، عنه، عن أخیه. شی ج ۲ / ۲۴۲. ولعل المراد بأبی جعفر هو الباقر علیه السلام. وسیأتی فی عبد الله بن محمد بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیهم السلام.

وروی عبد الله بن سلیمان، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی ج ۷ کتاب الدیات باب دیة عین الأعمی ص ۳۱۸. ورواه فی یب ج ۱۰ / ۲۷۰ عنه مثله.

۸۰۰۰ - عبد الله بن أبی الحارث الهمدانی:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الروضة ح ۱۹۳ بإسناده، عن إسماعیل بن مهران، عنه، عن جابر، عن أبی جعفر، خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۱۷ / ۹۲ و ۹۳، وجد ج ۷۷ / ۳۴۷ و ۳۵۳.

۸۰۰۱ - عبد الله بن أبی حازم:

لم یذکروه. روی المفید، عن أبی معمر، عنه قال: سمعت أبی یقول: ما رأیت قط هاشمیا أفضل من علی بن الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۲، وجد ج ۴۶ / ۷۳.

۸۰۰۲ - عبد الله بن أبی حامد بن جعفر أبو محمد:

لم یذکروه. روی محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن زید بن محمد بن جعفر روایات فی الفضائل. جد ج ۳۸ / ۳۵۱ و ۳۵۴، وکمبا ج ۹ / ۳۴۵، وبشا ص ۱۶۶.

بشا ص ۱۶۵ عن محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن محمد بن إبراهیم بن أحمد بن یونس - الخ.

۸۰۰۳ - عبد الله بن أبی حماد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۲۲۱، عن العباس بن معروف عن الحجال، عنه، یرفعه إلی أمیر المؤمنین علیه السلام.

(۴۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، عبد الله بن أبی الحارث الهمدانی (۱)، عبد الله بن محمد بن علی بن الحسین (۱)، عبد الله بن أبی جعفر (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن معروف (۱)، أحمد بن یونس (۱)، محمد بن القاسم (۲)، زید بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الدیة (۲)

۸۰۰۴ - عبد الله بن أبی الحمساء:

لم یذکروه. کان بینه وبین محمد صلی الله علیه وآله بیع قبل البعثة فواعده، فانتظره رسول الله صلی الله علیه وآله ثلاثة أیام. کمبا ج ۶ / ۲۵۶، وجد ج ۱۷ / ۲۵۱.

۸۰۰۵ - عبد الله بن أبی بن خلف الجمحی:

قتل لعینا یوم الجمل وکان من أتباع الخاطئة.

۸۰۰۶ - عبد الله بن أبی خلف الأشعری:

روی أحمد بن محمد بن عیسی والحسین بن سعید عنه، کما فی مواضع من یب وصا أشار إلیها الخوئی ج ۱۰ / ۹۲. وتقدم فی ابنه سعد بن عبد الله ما یتعلق به.

۸۰۰۷ - عبد الله بن أبی داود السجستانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۷ عن أبی المفضل، عنه، عن إبراهیم بن الحسن المقیمی الطرسوسی - الخ. وعن غ یره کما فیه ص ۲۱۷.

ونقله فی کمبا ج ۱۷ / ۱۰۷، وجد ج ۷۷ / ۴۰۴، و ج ۷۳ / ۱۰۰، وکتاب الکفر ص ۹۲.

۸۰۰۸ – عبد الله بن أبی رافع:

یأتی فی ابنه عون. ولعله عبید الله مصغرا کما سیأتی.

وهو کاتب لأمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب صفین ص ۱۰۵ فی موضعین.

۸۰۰۹ – عبد الله بن أبی زید الأنباری یکنی أبا طالب:

هکذا عنونه العلامة المامقانی والعلامة فی صه. ولکن النجاشی عنونه فی ص ۱۶۱ مصغرا، فقال: عبید الله بن أبی زید أحمد بن یعقوب بن نصر الأنباری شیخ من أصحابنا أبو طالب. ثقة فی الحدیث عالم به. کان مختلطا بالواقفة ثم عاد إلی الإمامة و جفاه أصحابنا. وکان حسن العبادة والخشوع. والبغدادیون یرمونه إلی الارتفاع.

وله کتب کثیرة. ثم ذکر عدة منها، ثم قال: أخبرنی أحمد بن عبد الواحد عنه بجمیع

(۴۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبید الله بن أبی زید (۱)، عبد الله بن أبی زید (۱)، عبد الله بن أبی خلف (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أحمد بن یعقوب (۱)، البیع (۱)

کتبه. ومات بواسط سنة ۳۵۶. انتهی کلام النجاشی ملخصا.

والعلامة فی صه بعد عنوانه قال: یکنی أبا طالب. ثقة فی الحدیث عالم به – الخ.

وله کتاب فی التوحید والعدل والإمامة کما فی أول مدینة المعاجز.

وکلام الشیخ فیه مضطرب لا یقاوم توثیق النجاشی والعلامة وجمع غیرهما.

۸۰۱۰ – عبد الله بن أبی سرح:

لم یذکروه. وهو من المنافقین من أربعین شابا من أبناء الطلقاء عرف عقیل بن أبی طالب علیه السلام المنکر فی وجوههم یریدون اللحاق بمعاویة عداوة واطفاء نور الله وتغییر أمره. وکتب إلی أخیه مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

۸۰۱۱ – عبد الله بن أبی سعید الوراق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۰۸ عن محمد بن إسماعیل بن أبان، عنه، عن فضیل بن عبد الوهاب، عن یونس بن أبی یعقوب (یعفور – خ ل) – الخ.

۸۰۱۲ – عبد الله بن أبی سفیان بن الحارث بن عبد المطلب:

لم یذکروه. وله أشعار فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام.

کان ولی الأمر بعد محمد * علی وفی کل المواطن صاحبه وصی رسول الله حقا وجاره * وأول من صلی ومن لان جانبه کمبا ج ۹ / ۳۲۶. وغیر ذلک فیه ص ۲۶۴ و ۳۲۷، وجد ج ۳۸ / ۲۷۶، ۳۸۱ و ۲۰. وعد فی شهداء الطف.

۸۰۱۳ – عبد الله بن أبی سفیان أبو محمد القرشی الشعرانی:

لم یذکروه. وله کتاب حدث عن أصله لأبی المفضل الشیبانی. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۲.

(۴۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، أبو طالب علیه السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الشهادة (۱)، النفاق (۱)

۸۰۱۴ – عبد الله بن أبی سلول:

لم یذکروه. وهو مذموم من المنافقین کما فی فس ص ۱۱۱.

۸۰۱۵ – عبد الله بن أبی سهل: لم یذکروه. روی جعفر بن بکر عنه کما تقدم فی جعفر.

۸۰۱۶ – عبد الله بن أبی شیبة أبو بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی باب نوادر القضاء عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن حریز، عن عطاء بن السائب، عن زاذان – الخ، وجد ج ۴۰ / ۳۱۶، وکمبا ج ۹ / ۴۹۸، والتهذیب ج ۶ باب الزیادات فی القضاء ص ۲۹۰.

کتاب الغارات للثقفی عنه، عن جعفر بن عون، عن مسعر – الخ. وعنه، عن أبی معاویة، عن عبد الرحمن بن إسحاق، عن النعمان بن سور، عن أمیر المؤمنین علیه السلام – الخ. کمبا ج ۲۳ / ۲۷ مکررا، وجد ج ۱۰۳ / ۱۰۲.

روی أحمد بن یحیی الطوسی، عنه، عن محمد بن الفضیل حدیث نزول الصحیفة من السماء لتعیین وظائف الأئمة صلوات الله علیهم. غط ص ۹۷.

۸۰۱۷ – عبد الله بن أبی طلحة:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. دعا له رسول الله صلی الله علیه وآله یوم حملت به أمه. نقله القمی عن المستدرک عن صه فی القسم الأول.

أقول: راجعت إلی صه فی القسم الأول فی فصل عبد الله وفیه: عبد الله بن طلحة.

۸۰۱۸ – عبد الله بن أبی عبد الله محمد بن خالد بن عمر الطیالسی أبو العباس التمیمی:

ثقة سلیم الجنبة بالاتفاق. وله کتاب. وکذلک أخوه الحسن تقدم.

والشیخ عده فی أصحاب العسکری صلوات الله علیه قائلا: عبد الله بن محمد بن خالد الطیالسی کوفی.

(۴۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن أبی عبد الله (۱)، عبد الله بن أبی شیبة (۱)، عبد الله بن أبی طلحة (۱)، عبد الله بن أبی سهل (۱)، محمد بن خالد الطیالسی (۱)، محمد بن خالد بن عمر (۱)، عطاء بن السائب (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، جعفر بن بکر (۱)، النفاق (۱)، الصّلاة (۱)

۸۰۱۹ – عبد الله بن أبی عثمان بن الأخنس بن شریق:

لم یذکروه. وهو ملعون من جند الخاطئة قتل هناک.

۸۰۲۰ – عبد الله بن أبی عروة الغفاری:

لم یذکروه. شهید الطف. فوق الوثاقة. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۲، وجد ج ۴۴ / ۳۲۰.

۸۰۲۱ – عبد الله بن أبی عفیف الشاعر:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام ما یفید کونه من الشیعة کمبا ج ۱۳ / ۲۸، وجد ج ۵۱ / ۱۱۰. وروی عنه أبو الجارود وغیره.

۸۰۲۲ – عبد الله بن أبی عقب:

لم أجده فی کتب الرجال. وهو الذی کتب أمیر المؤمنین علیه السلام علی یده إلی الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۱۲، وجد ج ۳۳ / ۳۹۰. ولعله ابن أبی عقبة الشاعر المذکور فی زیاد المکفوف.

وفی غیبة النعمانی ص ۱۰۱ عن أبی الجارود، عن عبد الله الشاعر یعنی ابن أبی عقب. قال: سمعت علیا علیه السلام یقول – الخ.

۸۰۲۳ – عبد الله بن أبی عقبة الشاعر:

لم یذکروه. سمع أمیر المؤمنین علیه السلام. وروی عنه زیاد المکفوف وهو أبو الجارود. کمال الدین باب ۲۶ فی أخبار أمیر المؤمنین علیه السلام بوقوع الغیبة ح ۱۷ و ۱۸.

۸۰۲۴ – عبد الله بن أبی العلاء المذاری بالذال المعجمة:

هکذا عنونه العلامة فی صه، ثم قال: أبو محمد ثقة من وجوه أصحابنا.

انتهی. أقول: هو متحد مع عبد الله بن العلاء الآتی.

۸۰۲۵ – عبد الله بن أبی لیلی:

لم یذکروه. کان مع المنصور بالربذة. وروی ما جری بین المنصور ومولانا

(۴۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، عبد الله بن أبی العلاء (۱)، عبد الله بن العلاء (۱)، أبو الجارود (۲)، الخوارج (۱)، القتل (۱)

الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۵۸، وجد ج ۴۷ / ۱۸۳.

۸۰۲۶ – عبد الله بن أبی منصور:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن قتیبة بن محمد، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن اسم السفیانی – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۶، وجد ج ۵۲ / ۲۰۶ عنه مثله، وک ج ۲ باب ۵۷ باب العلامات ح ۱۱.

۸۰۲۷ – عبد الله بن أبی نجران:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن عیسی، عنه، عن المفضل بن عمر، عن الصادق علیه السلام. المستدرک ج ۲ / ۳۸۰.

وروی أحمد بن محمد، عنه، عن حماد بن عیسی. یب ج ۱ باب تطهیر الثیاب ص ۲۷۵.

۸۰۲۸ – عبد الله بن أبی الهذیل:

لم یذکروه. کلماته فی الإمامة ووصفها الدالة علی حسن حال وعقیدته.

کمبا ج ۹ / ۱۶۵، وجد ج ۳۶ / ۳۹۶. ورواه فی العیون ج ۱ / ۵۴، والخصال ج ۲ / ۷۹، و ک باب ۳۳ ح ۹ ص ۳۳۶ فی ذیله جملة مما یتعلق به.

رأی أمیر المؤمنین علیه السلام وروی عنه، کما فی مکا باب آداب اللباس.

۸۰۲۹ – عبد الله بن أبی هلال:

لم یذکروه. روی العیاشی ج ۲ / ۱۵۳ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. قصة بعث الله تعالی أربعة أملاک لاهلاک قوم لوط، وکمبا ج ۵ / ۱۵۷، وجد ج ۱۲ / ۱۶۸.

۸۰۳۰ – عبد الله بن أبی یاسین التمار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۰۷ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن محمد بن عبد الرحمن بن کامل الأسدی، وجد ج ۳۸ / ۱۰۲، وکمبا ج ۹ / ۲۸۸.

(۴۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن أبی نجران (۱)، محمد بن أحمد بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حماد بن عیسی (۱)، قتیبة بن محمد (۱)، المفضل بن عمر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)، اللبس (۱)، الهلال (۱)

۸۰۳۱ – عبد الله بن أبی یحیی:

لم یذکروه. روی نصر فی کتاب صفین ص ۳۹۴ عن محمد بن إسحاق، عنه، عن عبد الرحمن بن حاطب.

۸۰۳۲ – عبد الله بن أبی یعفور الکوفی:

عده مولانا الکاظم من حواری الباقر والصادق صلوات الله علیهم. وروی الکشی فی مدحه وجلالته وعظم شأنه اثنتی عشرة روایة.

منها قول الصادق صلوات الله وسلامه علیه فی مکاتبته إلی المفضل بن عمر حین مضی: یا مفضل عهدت إلیک عهدی کان إلی عبد الله بن أبی یعفور، فمضی صلوات الله علیه موفیا لله عز وجل ولرسوله ولإمامه بالعهد المعهد لله، و قبض صلوات الله علی روحه محمود الأثر مشکور السعی مغفورا له مرحوما برضا الله ورسوله وإمامه عنه. فولادتی من رسول الله ما کان فی عصرنا أحد أطوع لله و لرسوله ولإمامه منه. فما زال کذلک حتی قبضه الله إلیه برحمته وصیره إلی جنته، مساکنا فیها مع رسول الله وأمیر المؤمنین – الخ.

ومنها قوله: ما وجدت أحدا أخذ بقولی وأطاع أمری وحذا حذو أصحاب آبائی غیر رجلین رحمهما الله: عبد الله بن أبی یعفور وحمران بن أعین. أما إنهما مؤمنان خالصان من شیعتنا أسماؤهما عندنا فی کتاب أصحاب الیمین – الخ.

وبالجملة هو ثقة ثقة جلیل بالاتفاق. مات فی حیاة الصادق علیه السلام.

عده الشیخ المفید من الفقهاء ا لاعلام، والرؤساء المأخوذ منهم الحلال والحرام و الفتیا والاحکام الذین لا یطعن علیهم ولا طریق لذم واحد منهم. انتهی.

یدل علی مدحه وجلالته ما فی کمبا ج ۹ / ۳۵، و ج ۱۱ / ۲۱۷ و ۲۱۸، و ج ۱۴ / ۵۰۸، وکتاب الطهارة ص ۱۳۹، وجد ج ۳۵ / ۱۸۷، و ج ۴۷ / ۳۷۴، و ۳۷۳، و ج ۶۲ / ۸۵، و ج ۸۱ / ۱۹۶، وکذا فی السفینة. واسم أبی یعفور واقد أو وقدان.

۸۰۳۳ – عبد الله بن أبی:

من المنافقین. نزلت آیات وجاءت آثار وأخبار نبویة علی ذمه وخباثته.

(۴۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عبد الله بن أبی یعفور (۳)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، المفضل بن عمر (۱)، الموت (۱)، النفاق (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)، الطهارة (۱)

کمبا ج ۶ / ۴۸۹ و ۴۹۴ و ۴۹۵ و ۴۹۷ و ۵۴۶ و ۶۸۶، و ج ۹ / ۵۱۲، و ج ۸ / ۲۰۷، و جد ج ۲۰ / ۲۳۵ و ۲۸۱ و ۲۸۶ و ۲۷ و ۴۷ و ۴۹ و ۵۹ و ۶۱، و ج ۲۲ / ۶۵، و ج ۴۱ / ۲۱. جملة من مذامه فی سفینة البحار.

وابنه عبد الله من المؤمنین. کمبا ج ۶ / ۵۴۶، وجد ج ۲۰ / ۲۸۴. ویأتی.

۸۰۳۴ – عبد الله بن الأجلح المؤذن:

روی فی الطب ص ۷۳ عنه، عن إبراهیم بن محمد المتطبب – الخ.

۸۰۳۵ – عبد الله بن الأجلح الکوفی:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام (۹۰). وعن ابن حجر توصیفه بالکندی أبی محمد الکوفی. واسم الأجلح یحیی بن عبد الله صدوق من التاسعة أی توفی بعد مائتین. انتهی.

۸۰۳۶ – عبد الله بن أحمد:

ذکر الخوئی له روایات فی کا و یب و یه وهو مشترک بین جماعة والتمیز بالراوی والمروی عنه. ج ۱۰ / ۱۰۷.

۸۰۳۷ – عبد الله بن أحمد بن أبی عبید الله البرقی:

لم یذکروه. روی عنه ابنه أحمد المذکور.

۸۰۳۸ – عبد الله بن أحمد بن أحمد بن الخشاب:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد عن جماعة، عنه، عن محمد بن عبد الملك بن خيرون. جد ج ۴۲ / ۲۲۱، وكمبا ج ۹ / ۹۵۴.

۸۰۳۹ – عبد الله بن أحمد البلخى أبو القاسم:

لم يذكروه. شيخ البغداديين من المعتزلة. له عيون المسائل والجوابات فى إمامة المفضول. كتاب التفضيل للكراجكى ص ۳۰.

وفى كنزه ص ۵۱ نقل عنه أنه يرى أن الأشياء قد كانت كلها فى عدمها أشياء

(۴۷۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، مدرسة المعتزلة (۱)، عبد الله بن الأجلح (۲)، يحيى بن عبد الله (۱)، عبد الله بن أحمد (۴)، إبراهيم بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)، الأذان (۱)، السفينة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

ولم تكن جواهر ولا أعرض ولا ذواتا – الخ.

۸۰۴۰ – عبد الله بن أحمد بن جبلة:

لم يذكروه. روى الصدوق فى العلل والعيون عن محمد بن عمرو البصرى، عنه، عن عبد الله بن أحمد بن عامر، عن أبيه، عن الرضا عليه السلام، كمبا ج ۱۴ / ۵۱۴، وجد ج ۶۲ / ۱۱۵.

۸۰۴۱ – عبد الله بن أحمد بن جعفر الشيبانى أبو محمد:

لم يذكروه. روى محمد بن محمد الصيدلانى، عنه، عن عبد الرحمن بن الحسين الأسدى. الاقبال ص ۴۵۹.

۸۰۴۲ – عبد الله بن أحمد بن الحسين الصفار النجارى أبو محمد:

لم يذكروه. روى الطبرى فى بشا ص ۱۶۳ بإسناده، عنه، عن عبد الله بن هاشم. وسيأتى بحذف اسم جده.

۸۰۴۳ – عبد الله بن أحمد بن حنبل:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد عن أحمد بن محمد بن عيسى، عنه، عن عبد الرحمن بن صالح، رواية شريفة فى الفضائل. جد ج ۳۸ / ۱۳۵، وكمبا ج ۹ / ۲۹۲، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۴۹.

۸۰۴۴ – عبد الله بن أحمد الخازن أبو طاهر:

لم يذكروه. روى الطبرى فى كتاب الإمامة عنه، عن محمد بن عمر بن مسلم (سلم فى الدلائل)، عن ابن عقدة. مدينة المعاجز ص ۳۰۱، وكذا فى دلائل الطبرى ص ۹۳ و ۲۳۹.

۸۰۴۵ – عبد الله بن أحمد بن داهر:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى أماليه ص ۳۲۶ عن محمد بن إسماعيل البرمكى (ثقة)، عنه، عن الفضل بن سهل الكوفى – الخ.

(۴۷۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، عبد الله بن أحمد (۶)، الشيخ الصدوق (۲)، محمد بن إسماعيل (۱)، الفضل بن سهل (۱)، محمد بن عمرو (۱)، محمد بن محمد (۱)، عمر بن مسلم (۱)، الطهارة (۱)

وفيه ص ۳۳۰ عنه، عنه، عن سليمان بن جعفر الجعفرى، عن موسى بن جعفر عليه السلام – الخ. ورواهما فى كتاب القرآن ص ۳۱ عن التوحيد والأمالى مثله، وجد ج ۹۲ / ۱۱۷.

۸۰۴۶ – عبد الله بن أحمد الدورقى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الاجل الطبرى فى بشارة المصطفى ص ۱۵۷ عن موسى بن العباس الجوانى، عنه، عن عبد العزيز بن الخطاب – الخ، وجد ج ۳۹ / ۲۸۱، وكمبا ج ۹ / ۴۰۹.

۸۰۴۷ – عبد الله بن أحمد الذهلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الفقیه ج ۳ باب ما یقبل من الدعاوی بغیر بینة ص ۱۰۸ عن الزهری، عنه، عن عمارة بن خزیمة بن ثابت ح ۳.

۸۰۴۸ – عبد الله بن أحمد الرازی:

روی محمد بن أحمد بن یحیی، عنه، عن بکر بن صالح. یب ج ۶ باب الزیادات فی القضایا والاحکام ص ۲۹۱ ح ۸۰۶.

واستثنی ابن الولید فی جملة ما استثناه من روایات محمد بن أحمد بن یحیی ما یرویه عن عبد الله بن أحمد الرازی، کما عن جش والشیخ فی ترجمة محمد بن أحمد بن یحیی.

۸۰۴۹ – عبد الله بن أحمد الشامی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۳۸۹ عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة)، عنه، عن إسماعیل بن الفضل الهاشمی، عن الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۵ / ۱۲۱، وجد ج ۱۲ / ۳۵.

۸۰۵۰ – عبد الله بن أحمد الشعرانی أبو محمد:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۶۱ بإسناده عنه.

(۴۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن أحمد الرازی (۲)، عبد الله بن أحمد الذهلی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۲)، سلیمان بن جعفر الجعفری (۱)، إسماعیل بن الفضل (۱)، عبد الله بن أحمد (۳)، الشیخ الصدوق (۲)، عمارة بن خزیمة (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن أحمد (۱)، بکر بن صالح (۱)، عبد العزیز (۱)، القرآن الکریم (۱)

۸۰۵۱ – عبد الله بن أحمد الصفار النجاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الاجل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۵۳ عنه، عن عبد الله بن محمد بن یعقوب، عن محمد بن الحسین بن حفص، روایة فی فضل الشیعة، وکتاب الایمان ص ۱۳۸، وجد ج ۶۸ / ۱۳۵.

۸۰۵۲ – عبد الله بن أحمد الطالقانی:

لم یذکروه. وهو أبو القاسم من مشائخ الصدوق استجازه فأجاز له. روی عنه کما عن الخصال.

۸۰۵۳ – عبد الله بن أحمد بن عامر بن سلیمان بن صالح بن وهب بن عامر بن حسان الطائی أبو القاسم وأبو الفضل:

روی عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. وله کتب منها کتاب القضایا و الاحکام. رواها أحمد بن محمد الجندی. واستفید من کلام النجاشی أنه من شیوخ الإجازة. وعن ابن الندیم أنه من فقهاء الشیعة. وتقدم فی أبیه بعض ما یتعلق به.

أقول: وروی عنه أحمد بن إبراهیم بن الحسن بن شاذان حدیث تعلیم الاذان.

کتاب الصلاة ص ۱۷۳، وجد ج ۸۴ / ۱۵۲.

وعنه ابنه محمد کما سبق ومحمد بن عبد الله بن أحمد بن جبلة الواعظ حدیث مسائل الشامی عن أمیر المؤمنین علیه السلام وغیرها کما یأتی فیهما.

وأبو بکر بن محمد بن عبد الله النیسابوری روی عنه أکثر من مائة وثمانین حدیثا. العیون ج ۲ / ۲۵ – ۴۸. وفیه ج ۱ / ۱۳۴ عن محمد بن علی بن الشاه الفقیه، عنه، عن أبیه.

وفی دلائل الإمامة للطبری ص ۵۸ عن الحسن بن الحسین بن العباس البردانی، عن علی بن حبیب، عنه، عن الرضا علیه السلام – الخ.

وهو راوی نسخة صحیفة الرضا علیه السلام.

(۴۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، محمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، عبد الله النیسابوری (۱)، محمد بن علی بن الشاه (۱)، محمد بن الحسین بن حفص (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، الحسین بن العباس (۱)، عبد الله بن أحمد (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أبو بکر بن محمد (۱)، سلیمان بن صالح (۱)، ابن الندیم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

۸۰۵۴ – عبد الله بن أحمد بن العباس أبو الفضل الطائی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۳ عن علی بن عمر، عنه، عن مهنی بن یحیی، روایة شریفة، وجد ج ۳۸ / ۱۱۷، وکمبا ج ۹ / ۲۸۸ عنه مثله إلا أنه فیه: عن مهدی بن یحیی.

وروی الصدوق عن محمد بن عبد الله النیسابوری، عنه، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۲ / ۳، وجد ج ۳ / ۵. وورخ فی التوحید ص ۷ حدیثه عن أبیه فی سنة ۲۶۰.

۸۰۵۵ – عبد الله بن أحمد الفقیه أبو القاسم:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی محکی الخصال. واستجاز منه الصدوق فی البلخ.

أقول: روی عنه فی الخصال باب الاثنین ص ۳۶ – أربعة أحادیث مکبرا. و فیه ج ۲ / ۱۰۲ فی أن صلاة الجماعة أفضل من صلاة الفرد – الخ. وذکره فیه مصغرا.

۸۰۵۶ – عبد الله بن أحمد بن کلیب:

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن مسمع روایته.

بشا: عن سعد بن عبد الله، عنه، عن جعفر بن خالد، عن صفوان بن یحیی فضل الشیعة. کتاب الایمان ص ۱۳۵، وجد ج ۶۸ / ۱۲۶.

۸۰۵۷ – عبد الله بن أحمد بن محمد الکوفی:

لم یذکروه. روی عن سهل بن صالح العباسی روایة شریفة مفصلة، کما تقدم فی محمد بن یزداد وسهل بن صالح.

وروی الصدوق عن محمد بن داود، عنه، عن سهل بن صالح. کمبا ج ۶ / ۲۵۵ و ۵۰۹، وجد ج ۱۷ / ۲۴۹، و ج ۲۰ / ۱۱۳.

۸۰۵۸ – عبد الله بن أحمد بن محمد بن عمر بن حفص الزاهد أبو القاسم:

لم یذکروه. روی محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن إبراهیم بن محمد

(۴۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، عبد الله بن أحمد الفقیه (۱)، عبد الله بن أحمد بن محمد (۲)، عبد الله النیسابوری (۱)، عبد الله بن أحمد (۲)، إبراهیم بن محمد (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، صلاة الجماعة (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن یزداد (۱)، سهل بن صالح (۳)، محمد بن داود (۱)، عمر بن حفص (۱)، الصّلاة (۱)

المروزی. بشا ص ۱۴۵.

۸۰۵۹ – عبد الله بن أحمد بن عیسی أبو أحمد:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۱۶۵ عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق، عنه، عن علی بن سعید بن بشیر. ومثل ذلک فی ک باب ۳۸ ح ۷.

۸۰۶۰ – عبد الله بن أحمد بن محمد بن هشام الأصبهانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی طریقه إلی کتاب عبد الله بن القاسم.

۸۰۶۱ – عبد الله بن أحمد بن المستورد الأشجعی أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۴۰ عن أحمد بن محمد بن عقدة، عنه، عن یوسف بن کلیب، روایة شریفة، وکمبا ج ۹ / ۲۴۶، وجد ج ۳۷ / ۲۹۰.

وفی أمالیه ج ۱ / ۲۶۱ عنه، عنه، عن إسماعیل بن صبیح، حدیث الثقلین.

وروی الشیخ، عن ابن عقدة، عنه، عن الکاهلی یعنی عبد الله بن یحیی، کما فی أمالیه ص ۲۰۱، وکتاب العشرة ص ۱۵۷، وجد ج ۷۵ / ۱۴۸.

وبهذا السند روایات آخر کما فی کمبا ج ۱۶ / ۳۷، وجد ج ۷۶ / ۱۷۳.

وروی المفید بهذا السند، عنه، عنه. کمبا ج ۲۳ / ۲۶، و ج ۲۱ / ۵۲، وجد ج ۹۹ / ۲۲۹، و ج ۱۰۳ / ۹۸. وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۳۱ و ۲۵۳.

وروی ابن عقدة، عنه، عن مخول بن إبراهیم النهدی، عن موسی بن عبد الله بن الحسن، عن أبیه، کتاب ابن أبی رافع. جش ص ۵.

وروی النعمانی فی غیبته ص ۹۳ عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن عبد الله الحلبی.

ویستفاد من کلها حسن عقیدته وکماله.

وروی المفید، عن الجعابی، عنه، عن عبد الله بن یحیی، حدیث عدم قبول الاعمال بدون الولایة ولو کانت أعماله وعباداته بقدر عمر نوح ما بین الرکن و

(۴۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: حدیث الثقلین (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، عبد الله بن أحمد بن محمد (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، عبد الله بن یحیی (۲)، موسی بن عبد الله (۱)، عبد الله بن أحمد (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، علی بن سعید (۱)، أحمد بن محمد (۱)

المقام. کمبا ج ۷ / ۳۹۵، وجد ج ۲۷ / ۱۷۲، وبشا ص ۷۰.

وروی المفید عنه، عنه، عن محمد بن المنیر، کما فی جا ص ۱۴.

۸۰۶۲ – عبد الله بن أحمد الموصلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۳۲ عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن الصقر بن أبی دلف، حدیث تأویل الأیام بالأئمة علیهم السلام. و نقله فی المعانی ص ۱۲۳، وکمبا ج ۱۲ / ۱۴۴، و ج ۱۴ / ۱۹۱، و ج ۹ / ۱۷۰، و ج ۲۲ / ۲۷۹، وجد ج ۵۰ / ۱۹۴، و ج ۵۹ / ۲۰، و ج ۳۶ / ۴۱۳، و ج ۱۰۲ / ۲۱۰، وکذا فی کمال الصدوق باب ۳۷ فی موضعین.

۸۰۶۳ – عبد الله بن أحمد بن نهیک أبو العباس الدهقان النخعی:

روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۵ بإسناده، عن حمید بن زیاد الدهقان، عنه، عن سعید بن صالح – الخ.

ووقع فی طریق الطبری، عن أبی القاسم جعفر بن محمد العلوی الموسائی، عنه، عن ابن أبی عمیر. ووصفه بأبی العباس النخعی الشیخ الصالح کما فی مدینة المعاجز ص ۳۲۹ ومثله ص ۳۸۱، إلا أنه فیه مصغرا. وکذا ص ۳۸۲. وکذا فی دلائل الإمامة للطبری ص ۱۰۳. وفیه ص ۱۳۹ وصفه بالشیخ الصدوق. وفیه ص ۲۹۲ وصفه بالشیخ الصالح.

وروی ابن قولویه القمی فی الکامل باب ۶۵ فی أن زیارة الحسین علیه السلام تعدل حجة وعمرة قال: حدثنی جعفر بن محمد بن إبراهیم بن عبید الله بن موسی بن جعفر علیه السلام، عنه، عن محمد بن أبی عمیر. وکذا باب ۳. ومواضع من یب ج ۹ / ۴۴، و ج ۳ / ۶۰، وصا ج ۴ / ۷۵، وکا ج ۶ / ۲۵۰. وفی بعض النسخ:

عبید الله – مصغرا – ویأتی تمام الکلام فیه. وقد یقال: عبد الله بن أحمد النهیکی.

۸۰۶۴ – عبد الله بن أحمد بن یعقوب بن نصر الأنباری أبو طالب:

تقدم فی عبد الله بن أبی زید.

(۴۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، عبد الله بن أحمد النهیکی (۱)، عبد الله بن أحمد بن نهیک (۱)، عبد الله بن أحمد بن یعقوب (۱)، عبد الله بن أحمد الموصلی (۱)، إبراهیم بن عبید الله (۱)، عبد الله بن أبی زید (۱)، جعفر بن محمد العلوی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الصقر بن أبی دلف (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، ابن أبی عمیر (۱)، حمید بن زیاد (۱)، ابن قولویه (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الحج (۱)، الزیارة (۱)

۸۰۶۵ – عبد الله بن إدریس بن عبد الله الأودی:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۱ باب مولد الحسین علیه السلام ص ۴۶۵ عن الحسین بن أحمد، عن أبی کریب وأبی سعید الأشج، عنه، عن أبیه، حدیث مقتل الحسین علیه السلام ومجی الأسد، وکمبا ج ۱۰ / ۲۳۵، وجد ج ۴۵ / ۱۶۹.

۸۰۶۶ – عبد الله بن إدریس أبو الفضل:

لم یذکروه. روی فی الکافی ج ۱ باب مولد النبی صلی الله علیه وآله ص ۴۴۰ عن المعلی بن محمد، عنه، عن محمد بن سنان قال: کنت عند أبی جعفر الثانی علیه السلام فأجریت اختلاف الشیعة – إلی آخر ما یأتی فی محمد بن سنان.

یر: عنه، عنه، عنه، حدیث الأرواح الخمسة فی النبی والامام. وختص:

سعد، عن إسماعیل بن محمد البصری، عنه مثله. کمبا ج ۶ / ۲۱۹، وجد ج ۱۷ / ۱۰۶.

۸۰۶۷ – عبد الله الأرجانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی ابن فضالة والأصم عنه.

سن ج ۲ / ۴۳۸ مکررا و ۴۴۴، والکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب ما یسقط من الخوان ص ۳۰۱.

۸۰۶۸ – عبد الله بن أرقم:

لم یذکروه. وکان خازن بیت المال فی أیام عثمان. وقد روی فی البحار کمبا ج ۸ / ۳۳۰ ما یفید حسنه وکماله وأمانته.

۸۰۶۹ – عبد الله بن أزرق الشیبانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۳۶ عن جعفر بن محمد الوراق، عنه، عن أبی الجحاف.

۸۰۷۰ – عبد الله بن أسامة الکلبی:

لم یذکروه، روی ابن عقدة، عنه، عن عمر بن حفص بن غیاث کتاب أبیه

(۴۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: مولد الإمام الحسین (ع) (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن إدریس بن عبد الله (۱)، عبد الله الأرجانی (۱)، عبد الله بن إدریس (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، حفص بن غیاث (۱)، محمد الوراق (۱)، محمد بن سنان (۲)، معلی بن محمد (۱)، الطعام (۱)، القتل (۱)

حفص. جش ص ۹۷.

۸۰۷۱ – عبد الله بن أسباط:

لم یذکروه. روی العیاشی فی تفسیره عنه، عن الصادق علیه السلام علامة انقطاع یتم الیتیم، وکتاب العشرة ص ۱۲۰، وجد ج ۷۵ / ۶. وفی البرهان مثله.

۸۰۷۲ – عبد الله بن إسحاق بن إبراهیم بن الحسن المثنی:

ممن جمعهم الحسین بن علی المقتول بفخ. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۱. وجد ج ۴۸ / ۱۶۳ و ۱۶۴. وقتل معه فی فخ کما فیه ص ۲۸۱.

ولعله متحد مع ابن إسحاق العلوی. روی الکلینی فی الکافی ج ۱ باب موالید الأئمة ص ۳۸۵ عن علی بن محمد، عنه، عن محمد بن زید الرازی، عن محمد بن سلیمان الدیلمی روایة شریفة مفصلة، وجد ج ۱۵ / ۲۹۷، وکمبا ج ۶ / ۷۰، وفی الکافی ج ۳ باب اللباس الذی تکره الصلاة فیه ص ۳۹۷ عنه، عنه، عن الحسن بن علی، عن محمد بن سلیمان الدیلمی ح ۲ و ۳ و ۵ و ۱۱.

۸۰۷۳ – عبد الله بن إسحاق بن إبراهیم بن حماد الخطیب المدائنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ص ۲۲۳ عن أبی المفضل، عنه، عن عثمان بن عبد الله، روایة شریفة. جد ج ۱۵ / ۲۰. وکمبا ج ۶ / ۶.

۸۰۷۴ – عبد الله بن إسحاق الجعفری:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه جعفر بن محمد البغدادی.

الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب الشکر ص ۹۴. وعده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۸۰۷۵ – عبد الله بن إسحاق المؤدب:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أبیه، عنه، عن أحمد بن علی الاصفهانی. بشا ص ۱۶۴.

(۴۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن إسحاق الجعفری (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۲)، عبد الله بن إسحاق (۱)، جعفر بن محمد البغدادی (۱)، عثمان بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، الحسن بن علی (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن زید (۱)، الشکر (۱)، الکراهیة، المکروه (۱)، اللبس (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الیتم (۱)

۸۰۷۶ – عبد الله بن إسحاق المدائنی:

روی عن الصادق والکاظم علیهما السلام. وروی الصدوق فی أمالیه ص ۴۸ عن جعفر بن محمد المکی، عنه، عن محمد بن زیاد روایة شریفة فی الفضائل، وجد ج ۴۱ / ۱۱، وکمبا ج ۹ / ۵۱۰.

۸۰۷۷ – عبد الله بن إسحاق:

روی محمد بن سلیمان، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. هکذا فی یب ج ۱۰ / ۱۳۳ ح ۵۲۷. لکن فی الکافی ج ۷ / ۲۴۷ مصغرا کما سیأتی.

۸۰۷۸ – عبد الله بن إسحاق بن عبد العزیز الخراسانی المعدل أبو محمد:

لم یذکروه. روی الثقة ابن عیاش فی مقتضب الأثر ص ۸ عنه، عن أحمد بن عبید بن ناصح روایة فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم، و کمبا ج ۹ / ۱۶۲، وجد ج ۳۶ / ۳۷۲.

۸۰۷۹ – عبد الله بن أسد:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیسی، عن زکریا المؤمن، عنه، عن عبد الله بن عطا، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی کتاب الایمان باب ۹۷ فی التقیة ص ۲۲۱ ح ۲۱. وعده الشیخ فی رجاله (۷۸) من أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بالکوفی.

۸۰۸۰ – عبد الله بن أسعد بن زرارة الأنصاری:

من حسان أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. روى الصدوق فى الخصال ص ۵۷ بإسناده عن أبى كثير الأنصارى، عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله: أسرى بى ربى فأوحى إلى فى على بثلاث: أنه إمام المتقين وسيد المؤمنين وقائد الغر المحجلين، وكمبا ج ۹ / ۲۸۷ و ۴۳۱، و ج ۶ / ۳۸۱، وجد ج ۱۸ / ۳۴۳، و ج ۳۷ / ۲۹۹ و ج ۳۸ / ۱۱۲.

(۴۸۳)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، عبد الله بن إسحاق المدائنى (۱)، أسعد بن زرارة الأنصارى (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، إسحاق بن عبد العزيز (۱)، عبد الله بن إسحاق (۱)، عبد الله بن أسد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، زكريا المؤمن (۱)، محمد بن سليمان (۱)، محمد بن زياد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

وروى عن أبيه، عنه حديث الولاية. كمبا ج ۹ / ۲۳۲ و ۴۳۰. وغيره ص ۴۳۲، و ج ۶ / ۳۹۷، وجد ج ۱۸ / ۴۰۱ و ۴۰۲، و ج ۳۷ / ۲۳۳، و ج ۴۰ / ۱۵ و ۲۱ – ۲۳.

وروى عنه أبو كثير الأنصارى هذه الروايات. وغيره عنه غيره. كمبا ج ۹ / ۴۳۲ مكررا.

۸۰۸۱ – عبد الله بن أسلم:

لم يذكروه. روى عن رجل من الكوفيين عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. و روى عنه ابنه مالك كما فى تفسير القمى سورة الفاطر.

۸۰۸۲ – عبد الله بن أسماء:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۲۲ عن معاذ بن المثنى، عنه، عن جويرية، حديث معانى الحروف المقطعة من القرآن.

۸۰۸۳ – عبد الله بن إسماعيل القرشى:

لم يذكروه. تقدم روايته فى شعيب بن على.

وروى فى جش ص ۱۱۴ عن حميد بن زياد، عن عبد الله بن إسماعيل، عن على بن الحسن الطاطرى، كتاب داود بن أبى يزيد الثقة.

۸۰۸۴ – عبد الله بن إسماعيل بن أحمد الحلبى:

لم يذكروه. وله كتاب فى التذييل على نهج البلاغة، ونقل عنه ابن أبى الحديد، كما قاله المامقانى فى ترجمة ضرار.

۸۰۸۵ – عبد الله بن أسيد الجهنى:

لم يذكروه. خبيث ملعون. كمبا ج ۱۰ / ۲۷۹. وقتله المختار الثقفى كما فيه و ص ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۳۳۷ و ۳۷۶. وهذا غير عبد الله بن أسيد القرشى الأخنسى الكوفى المعدود من أصحاب الصادق عليه السلام المتوفى سنة ۱۸۸ وله سبعون سنة.

(۴۸۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، إبن أبى الحديد المعتزلى (۱)، المختار بن أبى عبيدة الثقفى (۱)، كتاب نهج البلاغة (۱)، على بن الحسن الطاطرى (۱)، داود بن أبى يزيد (۱)، عبد الله بن أسيد (۲)، عبد الله بن أسلم (۱)، حديث الولاية (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، حميد بن زياد (۱)، أحمد الحلبى (۱)، القرآن الكريم (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)، الوفاة (۱)

۸۰۸۶ – عبد الله بن أسيد الكندى:

لم يذكروه. هو من شرطة الخميس. روى عن أبيه، عن أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۱۳ / ۲۲۷، وجد ج ۵۳ / ۱۰۸.

۸۰۸۷ – عبد الله بن أعين:

روى عبد الله بن بكير، عنه، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. سن ج ۱ / ۳۸.

وکذا فی الکافی ج ۲ / ۵۱۶.

وتقدم فی جعفر بن عیسی دعاء الصادق علیه السلام بعد موته واجتهاده فی الدعاء والترحم علیه. ورواه ثواب الأعمال بتبدیل عبد الله الثانی بزرارة.

۸۰۸۸ – عبد الله الأفطح:

اثنان: الأول: ابن مولانا الباقر علیه السلام. وهو مع الصادق علیه السلام من أم فروة بنت القاسم بن محمد بن أبی بکر.

والثانی: ابن مولانا الصادق علیه السلام. وإلی الثانی ینسب الفطحیة.

۸۰۸۹ – عبد الله أو عبید الله بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. بایع مصعبا یوم المختار. کمبا ج ۱۹ / ۵۸۱ و ۶۲۲ و ۶۱۹. وجد ج ۴۲ / ۸۷ و ۹۸، و ج ۴۱ / ۲۹۶.

وهو تجرأ علی أمیر المؤمنین علیه السلام حین أوصی إلی الحسن والحسین علیهما السلام. فقال أمیر المؤمنین علیه السلام له: أجرأة علی فی حیاتی؟! کأنی بک قد وجدت مذبوحا فی فسطاطک لا یدری من قتلک. فلما کان زمان المختار أتاه فقال:

لست هناک. فغضب وذهب إلی مصعب بن الزبیر وهو بالبصرة فقال: ولنی قتال أهل الکوفة. فکان علی مقدمة مصعب. وصار بعده کما قال أبوه. ص ۲۹۶.

۸۰۹۰ – عبد الله بن أم مکتوم:

لم یذکروه. اسم أبیه زائدة. نزل فی حقه (عبس وتولی) وعن الصادق علیه

(۴۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، مدینة الکوفة (۱)، القاسم بن محمد بن أبی بکر (۱)، عبد الله بن أسید (۱)، عبد الله بن أعین (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، جعفر بن عیسی (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

السلام أنه قال: کان رسول الله صلی الله علیه وآله إذا رأی عبد الله بن أم مکتوم قال: مرحبا مرحبا لا والله لا یعاتبنی الله فیک أبدا.

وکان یصنع فیه من اللطف حتی کان یکف عن النبی مما یفعل به. کمبا ج ۶ / ۲۱۲، وجد ج ۱۷ / ۷۶ و ۷۷.

واستخلفه رسول الله صلی الله علیه وآله علی المدینة مرتین منها فی غزوة بنی النضیر. جد ج ۲۰ / ۱۶۵، وکمبا ج ۶ / ۵۲۱.

وکان لرسول الله صلی الله علیه وآله مؤذنان أحدهما بلال والاخر ابن أم مکتوم یؤذن بلیل.

وفی النبوی صلی الله علیه وآله: إن ابن أم کلثوم یؤذن بلیل فإذا سمعتم أذانه فکلوا واشربوا حتی تسمعوا أذان بلال. وفی معناه ما فی جد ج ۲۲ / ۲۶۴، و کمبا ج ۶ / ۷۳۵.

۸۰۹۱ – عبد الله بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

شهید الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة کما فی الاقبال والبحار و کذا فی زیارة لیلة النصف من شعبان. وهو مع مولانا العباس علیه السلام من أم واحدة.

۸۰۹۲ – عبد الله بن أمیة السکونی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. بعض روایاته جد ج ۳۶ / ۲۸۱.

وهذا غیر ابن أمیة المخزومی الذی سأل رسول الله صلی الله علیه وآله و قال: لن نؤمن لک حتی تأتینا بالله والملائکة قبیلا. وغیر ذلک.

جد ج ۱۸ / ۵۸، و ج ۹ / ۸۴ و ۱۲۱ و ج ۳۶ / ۲۸۱، وکمبا ج ۴ / ۲۷ و ۳۶، و ج ۶ / ۳۱۱، و ج ۹ / ۱۳۹.

۸۰۹۳ – عبد الله بن أنس بن مالک:

لم یذکروه. روی عن أبیه کما فی کمبا ج ۹ / ۳۸۹، وجد ج ۳۹ / ۱۹۶. وروی عنه ابنه ثمامة کما تقدم.

(۴۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، النصف من شعبان (۱)، عبد الله بن أمیة (۱)، أنس بن مالک (۱)، الزیارة (۱)

۸۰۹۴ – عبد الله بن أنیس الأنصاری:

أصابته جراحة فی عینه فمسحها رسول الله صلی الله علیه وآله فبرأ. کمبا ج ۶ / ۳۰۶، و ج ۹ / ۲۱۲. وهو من رواة حدیث الغدیر. جد ج ۳۷ / ۱۵۷، و ج ۱۸ / ۴۰.

أقول: هو الجهنی المعروف المذکور فی جهن الذی روی عن النبی صلی الله علیه وآله فی لیلة القدر المشهور بلیلة الجهنی.

۸۰۹۵ – عبد الله بن إیاس السلمی:

لم یذکروه. وهو مذموم کما فی کمبا ج ۱۰ / ۲۷۸، وجد ج ۴۵ / ۳۳۵.

۸۰۹۶ – عبد الله بن أیوب الأسدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی محمد بن سنان عنه. الخصال ج ۱ / ۳۲.

۸۰۹۷ – عبد الله بن أیوب الخریتی الشاعر:

لم یذکروه. کان منقطعا إلی الرضا علیه السلام. جملة من أشعاره المفیدة حسنه وکماله. کمبا ج ۱۲ / ۹۵، وجد ج ۴۹ / ۳۲۵، والمقتضب ص ۵۰.

وعن ابن شهرآشوب فی المعالم: الجزینی، منسوب إلی جزین قریة من جبل عامل.

۸۰۹۸ – عبد الله بن أیوب بن الراشد الزهری بیاع الزطی:

روی عن جعفر بن محمد علیه السلام. ثقة. قاله النجاشی وبعض آخر. و قیل: فیه تخلیط. وله کتاب. رواه القاسم بن إسماعیل، عن عبیس، عنه.

۸۰۹۹ – عبد الله بن أیوب الأشعری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الروضة ح ۵ عن محمد بن علی، عنه، عن عمرو الأوزاعی، عن عمرو بن شمر حدیث خطبة الطالوتیة لمولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۱۴ / ۳۹، وجد ج ۵۷ / ۱۵۸.

(۴۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن أیوب (۴)، عبد الله بن أنیس (۱)، عمرو الأوزاعی (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، حدیث الغدیر (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن علی (۱)، عمرو بن شمر (۱)

۸۱۰۰ – عبد الله الباهر بن الإمام السجاد علیه السلام:

یلی صدقات الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما وآلهما. کان فاضلا فقیها. کمبا ج ۱۱ / ۴۶، وجد ج ۴۶ / ۱۶۶.

ولقب بالباهر لحسن جماله. والعقب منه من محمد الأرقط المذکور. وابنه الاخر إسحاق تقدم. وتمام الکلام فیه یأتی بعنوان عبد الله بن علی بن الحسین علیه السلام.

۸۱۰۱ – عبد الله بن بحر:

روی سلیمان بن سماعة، عنه، مرفوعا، عن السجاد علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب صفة النفاق والمنافق ص ۳۹۶.

۸۱۰۲ – عبد الله بن بحر الأهوازی:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصـدوق فی المعـانی ص ۳۷۱ عـن محمـد بـن إبراهیـم بن محمـد الفزاری، عنه، عن علی بن عمرو روایة سلسلة الذهب، وکمبا ج ۹ / ۴۰۱، و جد ج ۳۹ / ۲۴۶.

وروی البرقی، عن عبد الله بن بحر، عن أبی أیوب الخزاز. التوحید ص ۹۷ تفسیر قوله: (خلقت بیدی).

۸۱۰۳ – عبد الله بن بحر البلوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی روایة عمل الاستفتاح المشهور بعمل أم داود الواقع فی شهر رجب. کمبا ج ۲۰ / ۱۱۱، وجد ج ۹۷ / ۴۳.

۸۱۰۴ – عبد الله بن بحر الجندی النیشابوری أبو بکر:

لم یذکروه. روی محمد بن إبراهیم بن محمد بن مالک، عنه، عن أحمد. الدلائل ص ۴۹.

۸۱۰۵ – عبد الله بن بحر صاحب اللؤلؤ:

روی سلیمان بن سماعة، عن داود الحذاء، عنه. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب

(۴۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسـین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب سلسـلة الذهب لأحمد بن علی بن حجر (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عبد الله بن علی بن الحسـین (۱)، محمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، سلیمان بن سماعة (۲)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن بحر (۶)، داود الحذاء (۱)، علی بن عمرو (۱)

ألوان النعال ص ۴۶۶.

۸۱۰۶ – عبد الله بن بدر بن رقیط:

هو وأخوه عبیـد الله مع أبیهما من شـهداء الطف کما ذکرهما السـید فی الزیارة الرجبیة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰. ومثله فی الاقبال. وتقدم أبوهما.

۸۱۰۷ – عبد الله بن بدیل بن ورقاء الخزاعی:

کان علی میمنة جند أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۸۸ و ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۷۳ و ۵۸۱.

قاتل قتالا شدیدا وقتل شهیدا کما فیه ج ۳۲ / ۴۶۶ و ۴۶۷.

أشعار أمیر المؤمنین علیه السلام فی مدح جماعة هو منهم. کمبا ج ۸ / ۷۵۷. و أشعاره یوم الجمل. ج ۶ / ۲۶۵، وجد ج ۳۸ / ۲۳.

وکان من وجوه أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وشهد حنینا و الطائف وتبوک. وکان له قدر وجلالة. وکان من المجهزین علی عثمان. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۸۶.

أسلم هو وأبوه قبل فتح مکة. وهو وأخواه عبد الرحمن ومحمد رسل النبی صلی الله علیه وآله إلی الیمن.

شهادته بحدیث الولایة. کمبا ج ۹ / ۵۵۹، وجد ج ۴۱ / ۲۱۳، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۹ و ۱۹۱.

وعده الفضل بن شاذان من کبار التابعین ورؤسائهم وزهادهم.

أحواله وأحفاده فی ترجمة حفیده دعبل. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۳۶۳ – ۳۶۵.

خطبته التی خطبها یوم صفین تدل علی حسن حاله وکمال عقیدته. ج ۱۰ / ۶۰ و ۱۶۳ و ۳۳۲.

شهادته یوم صفین ومجیء معاویة وعبد الله بن عامر عند جنازته وما جری فی ذلک. ج ۱۰ / ۲۸۷.

وتقدم أبوه وبعض أحفاده. ومن أحفاده الشیخ أبو الفتوح الرازی.

(۴۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، عبد الله بن عامر (۱)، عبد الله بن بدیل (۱)، حدیث الولایة (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، عبد الله بن بدر (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

۸۱۰۸ – عبد الله بن برید العجلی:

لم یذکروه. روی المفید، عن الجعابی، عنه، عن محمد بن أیوب، عن محمد بن علی بن جعفر، عن أبیه، عن أخیه موسی الکاظم علیه السلام. کتاب الاخلاق ص ۱۹، وجد ج ۶۹ / ۳۹۶.

ونقل هذه الروایة فی کتاب الطهارة ص ۲۲۱ عنه مثله إلا أنه أبدل العجلی بالبجلی ومحمد بن أیوب بمحمد بن بواب الهبادی – الخ. ومثل هذا الأخیر فی جا مج ۹، وجد ج ۸۲ / ۱۲۹.

۸۱۰۹ – عبد الله بن بریدة بن حصیب الأسلمی.

لم یذکروه. روی عن أبیه ما یفید حسنه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۷ مسندا عن منصور بن سابور البرحمی، عنه، عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث الفضائل، وأنه مبتلی به، وکمبا ج ۹ / ۵۳ و ۲۸۸، وسائر روایاته فی الفضائل فیه ص ۲۸۷ و ۴۰۸ و ۴۰۹، وجد ج ۳۵ / ۲۸۱، و ج ۳۸ / ۱۱۵، و ۱۲۰ و ۳۲۵، و ج ۳۹ / ۲۷۶ و ۲۸۲، وبشا ص ۱۶۳.

۸۱۱۰ – عبد الله البرقی:

عده قب من أصحاب السجاد علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۳۸، وجد ج ۴۶ / ۱۳۳.

وکذا الشیخ، إلا أنه قال: عبد الله البرقی الیشکری، وابنه الحسین یروی عنه، عن الإمام السجاد علیه السلام، کما فی روایة کش.

۸۱۱۱ – عبد الله بن بسر: صحابی روی ابن عقدة، عنه، حدیث الغدیر والولایة.

۸۱۱۲ – عبد الله بن بسطام بن سابور أبو عتاب:

تقدم فی أخیه الحسین أنهما جمعا کتاب الطب المعتمد عند جمع من الأرکان.

۸۱۱۳ – عبد الله بن بشار بن أبی عقب الدیلمی:

لم یذکروه. هو من جند إبراهیم بن الأشتر الذین بعثهم المختار لاخذ ابن زیاد و

(۴۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن بریدة (۱)، عبد الله بن بسطام (۱)، عبد الله البرقی (۲)، محمد بن أیوب (۲)، حدیث الغدیر (۱)، علی بن جعفر (۱)، الطب، الطبابة (۱)، الطهارة (۱)

نقل لهم حدیثا دالا علی غلبتهم. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۸، وجد ج ۴۵ / ۳۳۴.

۸۱۱۴ – عبد الله بن بشار:

لم یذکروه. هو رشیع الحسین علیه السلام. له کتاب روی عنه فی إثبات الهداة ج ۷ / ۱۵۶.

۸۱۱۵ – عبد الله بن بشر الأسدی:

أول من أجاب حبیب بن مظاهر الأسدی لنصرة سیدنا الحسین علیه السلام.

کمبا ج ۱۰ / ۱۹۰، وجد ج ۴۴ / ۳۸۷.

ولعله متحد مع عبد الله بن بشر الخثعمی الذی عده المامقانی من شهداء الطف. وقال: إنه متشرف بسلام الناحیة المقدسة. لکنی لم أجده فی الزیارة المشار إلیها المذکورة فی البحار وفیها: السلام علی زهیر بن بشر الخثعمی.

۸۱۱۶ – عبد الله بن بشر:

لم یذکروه. وهو غلام المأمون. ما یفید ذمه وخباثته. کمبا ج ۱۲ / ۹۱، وجد ج ۴۹ / ۳۰۸.

۸۱۱۷ – عبد الله بن بشر:

روی عن الأحوص معجزة لمولانا الصادق علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۳۵۷، ودلائل الطبری ص ۱۱۲.

۸۱۱۸ – عبد الله بن بشیر:

روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه تعداد حروف الاسم الأعظم، وتعداد ما أعطی الأنبیاء وجمع کله لرسول الله صلی الله علیه وآله. شی ج ۱ / ۳۵۲.

۸۱۱۹ – عبد الله بن بشر الخثعمی:

روی یونس بن یعقوب، عنه، عن الصادق علیه السلام أنه قال: إنی لاعلم ما فی السماوات وما فی الأرض، وأعلم ما فی الجنة، وأعلم ما فی النار، وأعلم ما کان

(۴۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، حبیب بن مظاهر الأسدی رضوان الله علیه (۱)، عبد الله بن بشیر (۱)، عبد الله بن بشر (۵)، یونس بن یعقوب (۱)، الصّلاة (۱)

وما یکون – الخ. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب أن الأئمة یعلمون علم ما کان وما یکون – الخ. ص ۲۶۱.

۸۱۲۰ – عبد الله بن بطة الطائی: خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۰، وجد ج ۴۵ / ۳۴.

۸۱۲۱ – عبد الله بن بکر الأرجانی:

هو الذی صحب مولانا الإمام الصادق علیه السلام فی طریق مکة من المدینة ومرا بالجبل الأسود الذی عن یسار الطریق وحش، وقال: هذا جبل یقال له:

الکمد، وهو علی واد من أودیة جهنم وفیه قتلة أبی الحسین علیه السلام. استودعوه فیه، تجری من تحتهم میاه جهنم.

ثم بین أنه یراهما یعنی الأول والثانی. وذکر استغاثتهما وتشدیده فیهما. وأن معهم کل فرعون عتا علی الله ومعهم قاتل أمیر المؤمنین، وقاتل فاطمة ومحسن، وقاتل الحسن والحسین.

قال: وأما معاویة وعمر فما یطمعان فی الخلاص ومعهم کل من نصب لنا العداوة وأعان علینا بلسانه ویده وماله – الخ. ثم ذکر من عجائب فضائلهم و مقاماتهم التی لا یتحملها إلا مؤمن امتحن الله قلبه للایمان. کمبا ج ۷ / ۲۷۰، و ج ۸ / ۲۱۳، و ج ۳ / ۱۷۳، وجد ج ۲۵ / ۳۷۲، و ج ۶ / ۲۸۸. (وفی الاختصاص عمرو).

ولهذه الروایة وأمثالها نسبه غض إلی الارتفاع والضعف. وبعضها فی نص ص ۵۴۰. وسائر روایاته فی کمبا ج ۷ / ۴۲۳، وجد ج ۲۷ / ۳۰۰.

وروی کش بإسناده، عن یونس بن یعقوب، عن عبد الله الأرجانی، عن أبی جعفر الباقر صلوات الله علیه.

وعده الشیخ والبرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۸۱۲۲ – عبد الله بن بکران المرادی:

وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۴۹، عن محمد بن خالد (یعنی البرقی)، عنه، عن موسی بن جعفر، عن أبیه، عن جده صلوات الله علیهم – الخ.

(۴۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام

جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، عبد الله الأرجانی (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن خالد (۱)، القتل (۲)، الصّلاة (۱)

ورواه الصدوق فی المعانی ص ۱۹۷ بإسناده، عن محمد بن خالد، عن عبد الله بن بکر المرادی، عن موسی بن جعفر علیه السلام - الخ.

ورواه فی یه ج ۴ باب النوادر، وبعضه فی کتاب العشرة ص ۲۰۲، وجد ج ۷۵ / ۳۱۱.

والشیخ فی رجاله عنونه عبد الله بن بکیر المرادی الکوفی وعده فی أصحاب الصادق علیه السلام (۴۱).

۸۱۲۳ - عبد الله بن بکیر بن أعین:

من أصحاب الاجماع. ونقل کش عن محمد بن مسعود أنه قال: عبد الله بن بکیر وجماعة من الفطحیة هم فقهاء أصحابنا، منهم ابن بکیر وابن فضال یعنی الحسن بن علی وبنوه، وعمار الساباطی وعلی بن أسباط - الخ. وبالجملة هو موثق بلا خلاف، وهو من فقهاء أصحاب الصادق علیه السلام.

وفی تفسیر العیاشی ج ۱ سورة آل عمران ص ۱۸۳ عن ابن بکیر قال: سألت أبا الحسن علیه السلام، عن قوله: (وله أسلم) - الخ.

ووجدت بخط بعض الثقات الاجلاء روایته عن مولانا السجاد والباقر صلوات الله علیهما.

وفی البصائر الجزء ۹ باب ۶ ص ۴۲۹ بإسناده، عن ابن بکیر قال سألت أبا جعفر علیه السلام - الخ، وذکر حدیث عرض الاعمال.

وفی الکافی ج ۲ / ۲۸۰ عن ابن فضال، عن ابن بکیر، قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام فی قول رسول الله صلی الله علیه وآله: إذا زنی الرجل فارقه روح الایمان - الخ.

وعن سن ص ۱۰۶ عن ابن فضال، عن عبد الله بن بکیر قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام - الخ. وعن ثو ص ۳۱۳ والقصص روایاته عن أبی جعفر علیه السلام.

وعن الشیخ فی رجاله أنه ثقة. وعده المفید من الفقهاء الاعلام والرؤساء المأخوذ عنهم الحلال والحرام والفتیا والاحکام الذین لا یطعن علیهم ولا طریق

(۴۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، عبد الله بن بکیر المرادی (۱)، عبد الله بن بکیر (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عمار الساباطی (۱)، سورة آل عمران (۱)، علی بن أسباط (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن مسعود (۱)، الجماعة (۱)

إلی ذم واحد منهم.

وعن الشیخ فی العدة: عملت الطائفة بأخبار الفطحیة کعبد الله بن بکیر و غیره. انتهی.

وأولاده کما فی رسالة أبی غالب الزراری: رحبان وکان اسمه محمد والحسن (الحسین - خ ل) وعلی.

۸۱۲۴ - عبد الله بن بکیر الدجانی:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام. روی عنه حفص الکنانی کما فی تفسیر القمی سورة سبأ.

ولعله عبد الله بن بکیر الأرجانی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۸۱۲۵ - عبد الله بن بکیر الهجری:

من أصحاب الباقر علیه السلام. یروی عنه علی بن الحکم ما یفید حسنه، کمبا ج ۹ / ۴۷۴، و ج ۶ / ۲۲۹، وفیه أن علی بن أبی طالب علیه السلام هبة الله لمحمد صلی الله علیه وآله، وأنه ورث جمیع ما أعطاه أنبیاءه علیهم السلام، وجد ج ۱۷ / ۱۴۶، و ج ۴۰ / ۲۱۱.

ورواه فی ختص ص ۲۷۹.

وعده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

وروی علی بن الحکم، عنه، عن معلی بن خنیس، حدیث الحقوق. الکافی ج ۲ کتاب الایمان باب حق المؤمن علی أخیه ص ۱۶۹.

۸۱۲۶ – عبد الله بن بکیر الغنوی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۱۲ عن أبی المفضل الشیبانی، عن إبراهیم بن عبد الصمد بن موسی، عنه، عن حکیم بن جبیر، عن أبی الطفیل، حدیث الفضائل والنص علی الأئمة علیهم السلام، وکمبا ج ۹ / ۱۴۸، وجد ج ۳۶ / ۳۱۸.

وروی المفید فی إرشاده عنه، عن حکیم بن جبیر – الخ.

(۴۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن بکیر الأرجانی (۱)، عبد الله بن بکیر الدجانی (۱)، عبد الله بن بکیر الهجری (۱)، عبد الله بن بکیر (۲)، علی بن الحکم (۲)، حکیم بن جبیر (۲)، سورة سبإ (۱)

۸۱۲۷ – عبد الله بن بلح المنقری:

لم یذکروه. نبه: محمد بن الحسن القضبانی، عن إبراهیم بن محمد بن مسلم الثقفی، عنه، عن شریک، عن ج ابر – الخ. کمبا ج ۹ / ۶۶۲، وجد ج ۴۲ / ۲۵۲.

۸۱۲۸ – عبد الله بن تمام الکوفی:

لم یذکروه. نص باب ۲۲: محمد بن وهبان بن محمد، عن الحسین بن علی البزوفری، عنه، عن یحیی بن عبد الحمید، عن الحسین بن أبی برد، عن یحیی بن یعلی، عن عبد الله بن موسی، عن یحیی بن منقذ. کمبا ج ۹ / ۱۵۲، وجد ج ۳۶ / ۳۳۳.

۸۱۲۹ – عبد الله بن تمیم القرشی:

لم یذکروه. روی ابنه تمیم، عنه، عن حمدان بن سلیمان النیشابوری، حدیث مولانا الرضا صلوات الله علیه مع المأمون فی عصمة الأنبیاء.

۸۱۳۰ – عبد الله بن التیهان الأنصاری:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن باب العدس عن محمد بن علی، عن محمد بن الفضیل، عن عبد الرحمن بن زید بن أسلم التبوکی، عن أبی عبد الله علیه السلام قال:

بینما رسول الله صلی الله علیه وآله جالس فی مصلاه إذ جاءه رجل یقال له:

عبد الله بن التیهان من الأنصار فقال: یا رسول الله، إنی لأجلس إلیک کثیرا و أسمع منک کثیرا فما یرق قلبی وما تسرع دمعتی. فقال له النبی صلی الله علیه و آله: یا بن التیهان، علیک بالعدس فکله فإنه یرق القلب – الخبر. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۷.

وبهذا الاسناد بعینه فضل الکماة ص ۵۲۲ و ۸۶۱، وجد ج ۶۲ / ۱۵۲، و ج ۶۶ / ۲۵۸.

۸۱۳۱ – عبد الله بن ثابت الأنصاری:

من رواة حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۹. والظاهر اتحاده مع

(۴۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، محمد بن وهبان بن محمد (۱)، عبد الله بن ثابت (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، حمدان بن سلیمان (۱)، الحسین بن علی (۱)، زید بن أسلم (۱)، حدیث الغدیر (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن علی (۱)، الشراکة،

المشارکة (۱)

عبد الله بن ثابت الذی عده الشیخ من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۸۱۳۲ – عبد الله بن ثمامة:

لم یذکروه. سمع مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام یقول: أنا عبد الله وأخو رسول الله – الخ. کتاب الأربعین فی الفضائل.

۸۱۳۳ – عبد الله بن ثوب أبو مسلم الخولانی:

من الزهاد الثمانیة من غیر المستقیمین. کان فاجرا مرائیا صاحب معاویة یحث الناس علی قتال مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

۸۱۳۴ – عبد الله بن جابر الحارثی:

لم یذکروه. وهو خبیث مذموم. کمبا ج ۹ / ۶۶۹، وجد ج ۴۲ / ۲۷۴.

۸۱۳۵ – عبد الله بن جابر:

لم یذکروه. روی إسحاق بن غالب، عنه، عن عثمان بن مظعون، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. یب ج ۴ باب ثواب الصیام ص ۱۹۰.

۸۱۳۶ – عبد الله بن جارود:

روی العیاشی، عن ربعی، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام تفسیر قوله تعالی: (فصیام ثلاثة أیام فی الحج). کمبا ج ۲۱ / ۶۷، وجد ج ۹۹ / ۲۹۲.

وعده الشیخ فی رجاله (۴۷) من أصحاب الباقر علیه السلام ووصفه بالکوفی.

وروی ربعی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۳ باب أحکام الجماعة ص ۴۸.

۸۱۳۷ – عبد الله بن الجبر:

لم یذکروه. روی کتاب دیات ظریف بن ناصح وعرضه علی مولانا الصادق علیه السلام، فقال: هو حق، کما فی أول کتابه. وهو عبد الله بن سعید بن حیان.

(۴۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن ثابت (۱)، عبد الله بن جابر (۲)، عبد الله بن سعید (۱)، إسحاق بن غالب (۱)، عثمان بن مظعون (۱)، ظریف بن ناصح (۱)، الحج (۱)، الصیام، الصوم (۱)، القتل (۱)

۸۱۳۸ – عبد الله بن جبلة بن حیان بن أبحر:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. کان واقفیا. وکان فقیها ثقة مشهورا کما قاله النجاشی، وله کتب. وهو موثق عند غیره. ومات سنة ۲۱۹ – ۲۲۹.

جملة من روایاته الشریفة فی کمبا ج ۹ / ۲۵۷، وجد ج ۳۷ / ۳۳۵، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۸.

وروی ما یبعد وقفه وهو ما رواه فی کمال الدین باب ۲۸ بإسناده، عن عبد الله بن القاسم، عن عبد الله بن جبلة، عن أبی السفاتج، عن جابر الجعفی، عن الباقر علیه السلام، حدیث لوح جابر فی النص علی الأئمة الاثنی عشر وأسمائهم علیهم السلام.

روایته عن أبیه، عن جابر الأنصاری فی الارشاد ص ۲۲.

وله روایة عن الصادق علیه السلام کما فی یب ج ۹ / ۳۶۶، وصا ج ۴ / ۱۷۷.

۸۱۳۹ – عبد الله بن جبیر بن النعمان:

أخو خوات. أمره رسول الله صلی الله علیه وآله علی خمسین من الرماة علی الشعب، فخالفوه وذهبوا لاخذ الغنیمة وبقوا قلیلا، فهجم

علیهم المشرکون، فقتل شهیدا فی إطاعته. کمبا ج ۶ / ۴۸۸ و ۴۹۵ و ۴۹۷ و ۵۰۵، وجد ج ۲۰ / ۴۹ و ۲۵ و ۶۰ و ۹۴.

وهو المراد بقوله تعالی: (ومنکم من یرید الآخرة) فبقی والمخالفون أرادوا الدنیا فذهبوا. جد ج ۲۰ / ۶۰ و ۹۴.

۸۱۴۰ – عبد الله بن جبل: لم یذکروه. جملة من أشعاره فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام وترغیبه الناس فی بیعته. کمبا ج ۹ / ۳۲۶، وجد ج ۳۸ / ۲۷۶.

۸۱۴۱ – عبد الله بن جحش أبو محمد الأسدی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. أمه أمیمة بنت عبد المطلب

(۴۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، أبو محمد الأسدی (۱)، عبد الله بن جبلة (۲)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، جابر الجعفی (۱)

عمة رسول الله صلی الله علیه وآله، وأخته زینب بنت جحش. وأمره رسول الله صلی الله علیه وآله علی سریة. کمبا ج ۶ / ۴۳۴، وجد ج ۱۹ / ۱۴۰ و ۱۷۴. وهو أول أمیر أمره فی قول.

وهو من شهداء بدر أو أحد. کمبا ج ۶ / ۴۹۲ و ۵۰۵، وجد ج ۲۰ / ۳۹ و ۹۵.

وهو من السابقین فی الهجرة إلی المدینة ونزل فیهم (إن الذین آمنوا و هاجروا وجاهدوا فی سبیل الله) – الآیة. کمبا ج ۹ / ۳۲۹، وجد ج ۳۸ / ۲۸۸.

وأعطاه رسول الله صلی الله علیه وآله یوم أحد عسیبا (جریدة من النخل) فرجع فی یده سیفا. جد ج ۱۷ / ۳۸۲، وکمبا ج ۶ / ۲۸۸.

وعن سیرة ابن هشام أنه مثل به کما مثل بخاله حمزة، ودفع مع حمزة فی قبر واحد. وأخوه عبید الله یأتی.

۸۱۴۲ – عبد الله بن جذاعة:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه إسحاق بن عمار.

یب ج ۷ باب بیع الواحد بالاثنین ص ۱۱۳. ورواه فی صا ج ۳ / ۹۹ عنه مثله. ولعله والد عامر بن عبد الله بن جذاعة.

وروی مضمرة، وروی عنه جابر. یب ج ۱۰ باب حدود الزنا ص ۴۹.

۸۱۴۳ – عبد الله بن الجراح:

لم یذکروه. وفی عبد الله بن محمد بن الحسن والحسین بن علی بن محمد الطنافسی جملة من روایاته.

۸۱۴۴ – عبد الله بن جریح المکی:

روی القمی فی تفسیره فی سورة محمد، عن أبیه، عن سلیمان بن مسلم الخشاب، عنه، عن عطاء بن أبی ریاح، خطبة الرسول صلی الله علیه وآله فی حجة الوداع.

کمبا ج ۳ / ۱۷۸، وجد ج ۶ / ۳۰۵. وعده الشیخ فی أصحاب الباقر علیه السلام.

(۴۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، عامر بن عبد الله بن جذاعة (۱)، عبد الله بن جریح المکی (۱)، عبد الله بن محمد بن الحسن (۱)، الحسین بن علی بن محمد (۱)، عطاء بن أبی ریاح (۱)، عبد الله بن جذاعة (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، سلیمان بن مسلم (۱)، حجة الوداع (۱)، زینب بنت جحش (۱)، سبیل الله (۱)، سورة محمد (۱)، الزنا (۱)، الشهادة (۱)، البیع (۱)

۸۱۴۵ – عبد الله بن جریر العبدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ید عن إبراهیم بن الحکم بن ظهیر، عنه، عن الصادق علیه السلام خطبته فی جوامع التوحید ح ۲۹ و ۵۹.

وفی روضة ا لکافی ح ۵۵۱ بإسناده، عن الحکم بن ظهیر، عنه، عن الأصبغ بن نباتة، خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام.

۸۱۴۶ – عبد الله بن جریش العکی: لم یذکروه. وهو من شهداء صفین.

۸۱۴۷ – عبد الله بن جعدة بن هبیرة:

لم یذکروه. أعز الناس عند المختار، أخذ منه أمانا لعمر بن سعد. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۷۸.

۸۱۴۸ – عبد الله بن جعفر:

روی عنه ابنه محمد، عن السندی بن محمد کما فی تفسیر القمی آخر سورة محمد قال علی بن إبراهیم: حدثنی محمد بن عبد الله، عن أبیه عبد الله بن جعفر، عن السندی بن محمد – الخ. هکذا فی نسختین من التفسیر.

۸۱۴۹ – عبد الله بن جعفر بن إبراهیم الجعفری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی عن عبد الله بن الحکم الأرمنی، عنه، عن عبد الله بن المفضل مولی عبد الله بن جعفر بن أبی طالب – الخ. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۱، وجد ج ۴۸ / ۱۶۰.

والکافی بإسناده، عن الحسن بن علی، عن عبد الله بن جعفر بن إبراهیم، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. کتاب العشرة ص ۸۴ و ۱۰۹، وجد ج ۷۴ / ۲۹۹ و ۳۸۰. وروایته الأخری فی الکافی ج ۲ / ۲۰۴ و ۲۰۶.

وتقدم أبوه. ولعله والد إبراهیم المذکور.

۸۱۵۰ – عبد الله بن جعفر بن إبراهیم بن جعفر بن الحسن المثنی:

لم یذکروه. خرج فی أیام المأمون إلی فارس فقتله قوم من الخوارج فی الطریق.

(۴۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۵)، عبد الله بن جریر العبدی (۱)، إبراهیم بن الحکم (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، عبد الله بن المفضل (۱)، عبد الله بن الحکم (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، والد إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، جعدة بن هبیرة (۱)، الحکم بن ظهیر (۱)، السندی بن محمد (۲)، الحسن بن علی (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، الخوارج (۱)، العزّة (۱)، الشهادة (۱)

تتمة المنتهی ص ۲۰۱. وکان نائما فقتلوه. ولم تبق منه إلا بنت تزوجها محمد بن جعفر بن عبید الله بن الحسین الأصغر، وتوفیت فی بیته. وتقدم جده.

۸۱۵۱ – عبد الله بن جعفر بن أبی طالب:

جلیل القدر، عظیم الشأن، کان آیة فی الحلم والجود والکرم. وهو من أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین والحسن والحسین صلوات الله علیهم أجمعین. و قد شهد یوم صفین مع عمه أمیر المؤمنین علیه السلام. وأمه أسماء بنت عمیس. و ولد بأرض الحبشة. ومات بالمدینة سنة ثمانین وزاد علیه بعض أربع أو خمسا، و کان عمره تسعین سنة أو أزید بقلیل.

جملة من روایاته فی کتاب المسلسلات ص ۱۰۶.

قب: مر النبی صلی الله علیه وآله بعبد الله بن جعفر وهو یصنع شیئا من طین من لعب الصبیان، فقال: ما تصنع بهذا؟ قال: أبیعه. قال: ما تصنع بثمنه؟

قال: أشترى رطبا فآكله. فقال له النبى صلى الله عليه وآله: اللهم بارك له فى صفقة يمينه. فكان يقال: ما اشترى شيئا قط إلا ربح فيه، فصار أمره إلى أن يمثل به، فقالوا: عبد الله بن جعفر الجواد. وكان أهل المدينة يتداينون بعضهم من بعض إلى أن يأتى عطاء عبد الله بن جعفر. جد ج ۱۸ / ۱۷، وكمبا ج ۶ / ۳۰۱.

مجىء سائل إلى مولانا الحسن والحسين وعبد الله بن جعفر و سؤاله فأمر له مولانا الحسن صلوات الله عليه بخمسين دينارا. وأمر له الحسين صلوات الله عليه بتسعة وأربعين دينارا. وأمر له عبد الله بن جعفر بثمانية وأربعين دينارا. كمبا ج ۲۰ / ۴۰، وجد ج ۹۶ / ۱۵۲.

عدة من رواياته. جد ج ۴۰ / ۲۱۵، و ج ۴۱ / ۱۳۷، و ج ۴۴ / ۹۷، وكمبا ج ۹ / ۴۷۵ و ۵۴۰، و ج ۱۰ / ۱۲۲.

وذكر فى القاموس أخبارا من طرق الفريقين فى مدحه وجلاله وجوده و كرمه وعظم شأنه.

وهو من رواة حديث الغدير. كتاب الغدير ط ۲ ج ۱ / ۴۹.

(۵۰۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، جعفر بن أبى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۵)، عبيد الله بن الحسين (۱)، أسماء بنت عميس (۱)، حديث الغدير (۱)، الجود (۲)، الشهادة (۱)

احتجاجه على معاوية بحديث الغدير كان بعد شهادة مولانا أمير المؤمنين عليه السلام فيه ج ۱ / ۱۹۹.

احتجاجه عليه بما سمعه عن النبى صلى الله عليه وآله من حديث الولاية و غيره. جد ج ۴۴ / ۹۷.

حملاته يوم صفين على الخيل فى كتاب صفين ص ۳۷۳ و ۵۰۷ و ۵۳۰.

وأمه أسماء بنت عميس. ولد بأرض الحبشة حين هاجر أبوه إليها وهو أول مولود ولد بها. روى عن النبى صلى الله عليه وآله، وعن أمه أسماء وعمه أمير المؤمنين عليه السلام، وعنه بنوه - إسماعيل وإسحاق ومعاوية - ومحمد الباقر عليه السلام وعروة بن الزبير والشعبى وغيرهم، كما فى رسالة الزينبيات. وتوفى الرسول صلى الله عليه وآله وله بضع وعشر سنين. وكان آية فى الحلم والجود والكرم. وتزوج زينب الكبرى بنت أمير المؤمنين عليه السلام.

وروده على معاوية وما جرى بينه وبين عمرو بن العاص وغضبه عليه حين ذكر أمير المؤمنين عليه السلام بسوء. جد ج ۴۲ / ۱۶۴، وكمبا ج ۹ / ۶۳۹.

وتوفى سنة ۸۰ أو ۸۴ ودفن بالبقيع. وكان شبيها برسول الله صلى الله عليه وآله مشيا وخلقا وخلقا. ج ۴۲ / ۱۶۵.

وأولاده عون ومحمد من شهداء الطف يوم عاشوراء. وزاد العلامة المامقانى والمجلسى ثالثا عبد الله أو عبيد الله من الشهداء. كيفية شهادتهم فى كمبا ج ۱۰ / ۲۰۰ و ۲۰۲ و ۲۰۷ و ۲۰۸، وجد ج ۴۵ / ۳۴ و ۴۴ و ۶۲ و ۶۸.

وعون ومحمد متشرفان بسلام الناحية المقدسة. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۸ و ج ۲۲ / ۱۸۳، وجدج ۱۰۱ / ۲۷۱.

ورابعهم إسماعيل كما تقدم. وخامسهم على كما تقدم فى حفيده جعفر بن إبراهيم بن محمد.

والطبرى فى إعلام الورى عد أولاده عليا وجعفرا وعونا الأكبر وأم كلثوم.

كمبا ج ۹ / ۶۲۱. وسادسهم من الذكور معاوية بن عبد الله بن جعفر. ص ۶۲۴. وهو وصى أبيه سماه أبوه بمعاوية باستدعاء معاوية، وجد ج ۴۲ / ۹۳ و ۱۰۴.

(۵۰۱)

صفحهمفاتيح البحث: السيدة زينب بنت أمير المؤمنين على عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، يوم عاشوراء (۲)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام

(۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، مقبرة بقیع الغرقد (۱)، العلامة المجلسی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، حدیث الولایة (۱)، أسماء بنت عمیس (۱)، عمرو بن العاص (۱)، حدیث الغدیر (۱)، الشهادة (۳)

وابنه عبد الله بن معاویة. جملة من أحواله فی کمبا ج ۹ / ۶۲۴. وابنه یزید بن معاویة یأتی. وذم بنی معاویة فی ج ۱۱ / ۱۹۰ و ۱۹۳. منهم. عبد الله والحسن ویزید و علی وصالح. جملة من أحوالهم فیه ص ۱۹۳، وجد ج ۴۷ / ۲۸۶ و ۲۹۳.

وسابعهم إسحاق بن عبد الله المذکور. ومن أحفاده داود بن القاسم بن إسحاق المشهور بأبی هاشم الجعفری.

وثامنهم وتاسعهم أبو بکر وعون الأصغر من شهداء واقعة الحرة. وأمهما جمانة بنت مسیب بن نجیة، الطالب بالثار مع المختار. وأخوه عون الأکبر من شهداء الطف کما تقدم. نقلهما فی تتمة المنتهی عن أبی الفرج.

ویظهر من رسالة الزینبات للعبیدلی أن أولاده عبد الله الأکبر وعبد الله الأصغر ومحمد الأکبر ومحمد الأصغر وعون وحمید ومساور وجعفر والحسین.

والعقب منه فی عبد الله الأکبر وعلی ومعاویة وإسماعیل وإسحاق. ومحمد الأکبر قتل بصفین. وأمه أسماء بنت عمیس. وأولاده عبد الله وعبد الرحمن والقاسم.

ومن بناته زینب خطبها مروان بأمر معاویة لابنه یزید. فقال أبوها: أمر نسائنا بید الحسن علیه السلام، فلم یزوجه بل زوجها من ابن عمها القاسم بن محمد بن جعفر، وجعل مهرها ضیعته. کمبا ج ۱۰ / ۱۲۸. ونسب ذلک إلی مولانا الحسین علیه السلام ص ۱۴۷، وجد ج ۴۴ / ۱۲۰ و ۲۰۷.

ولبابة تزوجها عبد الملک بن مروان فطلقها ثم تزوجها علی بن عبد الله بن العباس کما یأتی فی علی. عدة من أولاده وأحفادهم فی الفصول الفخریة ص ۹۶. و جملة من أحواله فی سفینة البحار. وقیل: له عشرون ولدا ذکرا، وقیل: أربعة و عشرون ذکرا.

۸۱۵۲ - عبد الله بن جعفر بن الحجاب الأزدی:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن خالد بن یزید بن محمد کما تقدم فی خالد.

(۵۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، اسحاق بن عبد الله (۱)، القاسم بن إسحاق (۱)، علی بن عبد الله (۱)، أسماء بنت عمیس (۱)، خالد بن یزید (۱)، محمد الأصغر (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الفرج (۱)، الشهادة (۱)، الزوج، الزواج (۱)، السفینة (۱)

۸۱۵۳ - عبد الله بن جعفر الأزهری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن علی الخزاعی، عنه، عن أبیه، عن جعفر بن محمد، عن آبائه صلوات الله علیهم - الخ. جد ج ۳۸ / ۱۳۱، و ج ۱۷ / ۳۷۴، وکمبا ج ۹ / ۲۹۱، و ج ۶ / ۲۸۶، والتوحید ص ۲۲۹.

۸۱۵۴ - عبد الله بن جعفر الحضرمی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل، عن الحسین بن علی الصوفی، عنه، عن محمد بن عبد الله القرشی، عن علی بن أحمد التمیمی، عن محمد بن مروان - الخ الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی علة کون أمیر المؤمنین علیه السلام أول من یدخل الجنة أنه صاحب لواء الحمد فی الدنیا والآخرة. کمبا ج ۳ / ۲۹۱، و ج ۹ / ۳۹۴، وجد ج ۸ / ۶، و ج ۳۹ / ۲۱۷.

۸۱۵۵ - عبد الله بن جعفر الحمیری:

هو ابن الحسن أو الحسین بن مالک بن جامع الحمیری، أبو العباس القمی. من أصحاب الهادی والعسکری صلوات الله علیهما. ثقة جلیل بالاتفاق. وله کتب و رسائل وتوقیعات من صاحب الزمان علیه السلام.

قدم الكوفة سنة نيف وتسعين ومائتين. وله كتاب الإمامة وكتاب التوقيعات نقل منه السيد كثيرا.

جملة من رواياته فى جد ج ۱۴ / ۲۵۷، وكمبا ج ۵ / ۳۹۳.

وعد من مشائخ الكلينى وقد يقال له: أبو العباس الحميرى.

وبنوه أحمد وجعفر والحسين وعلى ومحمد. ولهم مكاتبات إلى صاحب الزمان عليه السلام.

وعده الشيخ فى باب الكنى فى أصحاب الرضا عليه السلام قائلا: أبو العباس الحميرى. وفى أصحاب الهادى عليه السلام كما عن بعض نسخه وفى المطبوع:

على بن عبد الله بن ج عفر الحميرى. وفى أصحاب أبى محمد العسكرى عليه السلام قائلا: عبد الله بن جعفر الحميرى، قمى ثقة.

(۵۰۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۲)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۴)، مدينة الكوفة (۱)، محمد بن عبد الله القرشى (۱)، الحسين بن على الصوفى (۱)، أبو العباس الحميرى (۱)، على بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، الحسين بن مالك (۱)، محمد بن مروان (۱)، على بن أحمد (۱)، محمد بن على (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

وعده البرقى فى أصحاب الهادى والعسكرى صلوات الله عليهما.

ونقل كش عن نصر بن الصباح أنه قال: أبو العباس الحميرى اسمه عبد الله جعفر - الخ.

۸۱۵۶ - عبد الله بن جعفر الرقى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ والنعمانى، عن محمد بن عثمان بن علان، عنه، عن عيسى بن يونس - الخ. كمبا ج ۹ / ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۳ مكررا.

۸۱۵۷ - عبد الله بن جعفر الزهرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ، عن محمد بن عمر الواقدى، عنه، عن يزيد بن الهاد - الخ. جد ج ۶ / ۱۲۸، وكمبا ج ۳ / ۱۲۷.

شف: من كتاب عتيق تاريخه ثمان وثمانين هجرية (يعنى بعد المائة) قال:

حدثنا عبد الله بن جعفر الزهرى، عن أبيه، عن جعفر بن محمد عليه السلام - الخ.

جد ج ۳۸ / ۲۱۴، وكمبا ج ۹ / ۳۱۲.

۸۱۵۸ - عبد الله بن جعفر الصادق عليه السلام المعروف بالأفطح:

فيه ذموم وجهالات رواها المفيد فى الارشاد وغيره. كمبا ج ۱۱ / ۲۰۸ و ۱۴۱ و ۲۴۵ و ۲۵۱ و جد ج ۴۷ / ۱۲۵ و ۳۴۳، و ج ۴۸ / ۵۰ و ۶۶.

وعن كتاب تحفة الأزهار أنه مات فى بسطام ودفن فيه. ومات بعد أبيه بسبعين يوما. وتقدم حفيده الحسين بن أحمد بن محمد بن على بن عبد الله.

سن ج ۱ / ۴۷: عن حماد بن سليمان، عن عبد الله بن جعفر، عن أبيه، عن جده عليهما السلام - الخ.

۸۱۵۹ - عبد الله بن جعفر بن الثانى عبد الله بن جعفر بن محمد بن على بن أبى طالب:

تقدم أبوه وجده وابنه جعفر. قيل: إنه الملقب برأس المذرى.

(۵۰۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب

الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۷)، الحسين بن أحمد بن محمد بن على (۱)، أبو العباس الحميرى (۱)، محمد بن عمر الواقدى (۱)، حماد بن سليمان (۱)، عيسى بن يونس (۱)، رأس المذرى (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن على (۱)، الموت (۱)

۸۱۶۰ – عبد الله بن جعفر العلوى:

بإسناده، عن أحمد بن محمد بن سعيد (يعنى ابن عقدة)، عنه، عن على بن زيد بن جزعان – الخ. كمبا ج ۹ / ۱۵۲، وجد ج ۳۶ / ۳۳۳.

۸۱۶۱ – عبد الله بن جعفر بن محمد بن أعين البزاز:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه، عن أبى المفضل، عنه، عن زكريا بن يحيى – الخ. جد ج ۷۰ / ۶۷، وكتاب الاخلاق ص ۴۱.

نص: أبو المفضل الشيبانى، عن عبد الله بن جعفر بن محمد، عن عبد الله بن عمر بن الخطاب الزيات – الخ. جد ج ۳۶ / ۳۴۸، وكمبا ج ۹ / ۱۵۶.

وعد من مشائخ المفيد لما روى عنه فى أماليه مج ۲۰ ونسبه إلى جده.

۸۱۶۲ – عبد الله بن جعفر بن محمد البجلى:

لم يذكروه. روى صاحب كتاب الواحدة، عن الحسن بن عبد الله الأطروش، عنه، عن البرقى. مدينة المعاجز ص ۱۸۴.

۸۱۶۳ – عبد الله بن جعفر بن محمد بن على بن أبى طالب عليه السلام:

لم يذكروه. وتقدم ابنه جعفر وكذا أبوه. وحفيده زينب بنت أحمد بن محمد بن عبد الله بن جعفر بن محمد بن الحنفية ابن أمير المؤمنين عليه السلام دخلت مع أخيها فى مصر سنة ۱۱۲.

۸۱۶۴ – عبد الله بن جعفر بن عبد الله المحمدى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الخزاز، عن سليمان بن عمر الراسبى، عنه، عن أبى روح بن فروة بن الفرج، حديث النص على الأئمة وفضائلهم. جد ج ۳۶ / ۳۴۱، وكمبا ج ۹ / ۱۵۴، وكفاية الأثر باب ۲۴.

۸۱۶۵ – عبد الله بن جعفر بن محمد بن موسى بن جعفر أبو محمد الدوريستى:

كان فقيها صالحا صدوقا جليل القدر. قدم بغداد سنة ۵۶۶. وتوفى بعد

(۵۰۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۸)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، الخليفة عمر بن الخطاب (۱)، أبو المفضل الشيبانى (۱)، أحمد بن محمد بن سعيد (۱)، محمد بن موسى بن جعفر (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، زكريا بن يحيى (۱)، مدينة بغداد (۱)، محمد بن أعين (۱)، الفرج (۱)

ستمائة بيسير. روى عن ج ده محمد بن موسى بن جعفر، عن جده جعفر بن محمد الدوريستى، عن المفيد.

۸۱۶۶ – عبد الله بن جعفر الميمونى أبو ذرعة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الخزاز فى كفاية الأثر باب ۱۲ عن أحمد بن محمد بن عبيد الله الجوهرى، عنه، عن محمد بن مسعود – الخ، رواية فى النص والفضائل.

۸۱۶۷ – عبد الله بن جعفر الهاشمى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ، عن عقبة بن المنهال، عنه، عن المنتجع بن مصعب، عن الصادق عليه السلام – الخ. جد ج ۳۹ / ۲۹۷، وكمبا ج ۹ / ۴۱۳.

۸۱۶۸ – عبد الله بن جعفر الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید، عن أحمد بن محمد بن یحیی العطار، عنه، عن محمد بن الحسن، عن نصر بن مزاحم – الخ. کتاب الصلاة ص ۵۳۶، وجد ج ۸۷ / ۶۴.

۸۱۶۹ – عبد الله بن جعفر:

لم یذکروه. دخل مع صفوان علی الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۰۷، و جد ج ۵۰ / ۳۴. روایته عن صفوان بن یحیی کما فی الطب ص ۶۲.

۸۱۷۰ – عبد الله بن جمل:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین، ومن شهوده علی کتاب التحکیم.

۸۱۷۱ – عبد الله بن جمیل:

لم یذکروه. روی علی بن أحمد العلوی، عنه، عن صالح بن أبی سعید القماط، عن عبد الله بن غالب، ما ینصر الواقفیة. غط ص ۳۶. (۵۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۴)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی العطار (۱)، علی بن أحمد العلوی (۱)، محمد بن موسی بن جعفر (۱)، عبد الله بن غالب (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، محمد بن الحسن (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن مسعود (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۸۱۷۲ – عبد الله بن جمیل بن عیاش أبو علی البزاز:

روی عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. وروی عنه محمد بن الحسن، کما فی یب ج ۲ باب ما یجوز الصلاة فیه من اللباس والمکان ص ۲۱۹.

۸۱۷۳ – عبد الله بن جنادة:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی علی بن محمد المدائنی عنه خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی أول إمارته وتصریحه باغتصاب الخلافة منه ظلما و جورا وتظلمه وشکایته عن قومه. شرح النهج للخوئی ج ۳ / ۳۱۴. وعده الشیخ من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۸۱۷۴ – عبد الله بن جندب البجلی الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم، کما عده الشیخ والبرقی. ثقة جلیل بالاتفاق. روی الکشی فی حقه روایات مادحة له.

وصیة مولانا الصادق علیه السلام إلیه، وهی مفصلة تفید حسنه وکماله.

کمبا ج ۱۷ / ۱۹۳، وجد ج ۷۸ / ۲۷۹.

وکذا من مکاتبات الرضا علیه السلام إلیه یستفاد کماله بتحمله ما لا یتحمله إلا المؤمن الکامل. ومکاتباته فی مستدرک ج ۹ / ۴۸ لغة (کتب).

ووصفه السید بالعبد الصالح مترضیا علیه. فلاح السائل ط ۱ ص ۴۳ و ۴۴.

غیبة الشیخ: ومن المحمودین عبد الله بن جندب البجلی. وکان وکیلا لأبی إبراهیم وأبی الحسن الرضا صلوات الله علیهما. وکان عابدا رفیع المنزلة لدیهما، علی ما روی فی الاخبار – الخ. کمبا ج ۱۲ / ۸۱، وجد ج ۴۹ / ۲۷۴.

وتقدم ابنه جندب. وفی السفینة روایات فی مدحه وجلالته.

۸۱۷۵ – عبد الله بن جویرة: ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۱۴۳، وجد ج ۴۴ / ۱۸۷.

۸۱۷۶ – عبد الله بن جهض المدنی:

لم یذکروه. بشارة المصطفی بسنده، عن أبی راشد بن علی بن وابل القرشی،

(۵۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن جمیل بن عیاش (۱)، علی بن محمد المدائنی (۱)، عبد الله بن جنادة (۱)، عبد الله بن جندب (۲)، محمد بن الحسن (۱)، الصدق (۱)، اللبس (۱)، الصّلاة (۱)، الجواز (۱)، السفینة (۱)

عنه، عن أبی محمد بن إسحاق، عن سعید بن زید أرطاط، عن کمیل بن زیاد، وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة. کمبا ج ۱۷ / ۷۴، وجد ج ۷۷ / ۲۶۶.

۸۱۷۷ – عبد الله بن جوین العبدی (أو: جون العبدی):

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن إبراهیم بن الحکم بن ظهیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، خطبته. کمبا ج ۱۴ / ۱۹، وجد ج ۵۷ / ۸۱.

۸۱۷۸ – عبد الله بن الحارث بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب:

أنفذه الحسن علیه السلام إلی معاویة. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۳، وجد ج ۴۴ / ۵۶.

حبسه ابن زیاد مع مختار ومیثم. وجملة من کلمات مختار معه فی کمبا ج ۱۰ / ۲۸۴، وجد ج ۴۵ / ۳۵۳.

جملة مما یتعلق به. جد ج ۴۲ / ۱۰۴، وکمبا ج ۹ / ۶۲۴.

روایته عن سعد بن مالک، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، فضل فاطمة الزهراء علیها السلام. بشا ص ۷۰.

روایة منهال بن عمر، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. بشا ص ۲۴۹. و تقدم فی إسماعیل بن عمر. وتقدم فی ابنه إسحاق.

جملة من روایاته المفیدة حسنه. العلل ج ۱ / ۱۶۳.

۸۱۷۹ – عبد الله بن الحارث:

روی إسماعیل بن مهران، عنه، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام بصفین. روضة الکافی ح ۵۵۰.

۸۱۸۰ – عبد الله بن الحارث:

أخو مالک الأشتر. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله (۷).

۸۱۸۱ – عبد الله بن الحارث بن أمیة بن عبد شمس:

لم یذکروه. أدرک الاسلام وهو شیخ کبیر. ثم عاش بعد ذلک إلی خلافة

(۵۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الحارث بن نوفل (۱)، عبد الله بن الحارث (۳)، إبراهیم بن الحکم (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن عمر (۱)، مالک الأشتر (۱)، کمیل بن زیاد (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، سعید بن زید (۱)، سعد بن مالک (۱)

معاویة. وروده علی معاویة وما جری بینهما، وفیه ما یدل علی ذمه. الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۱۸۰.

۸۱۸۲ – عبد الله بن ا لحارث:

من الذین تنزل علیهم الشیاطین، کما تقدم فی القسم الثانی من المقدمة فی المذمومین.

۸۱۸۳ – عبد الله بن الحارث:

وأمه من ولد جعفر بن أبی طالب. من أصحاب الکاظم علیه السلام. بعث إلیهم الامام لیشهدهم علی النص علی الرضا علیه السلام، کما عن العیون باب نص الکاظم علیه السلام علی ابنه الرضا ح ۱۴.

۸۱۸۴ – عبد الله بن حازم:

لم یذکروه. وهو رسول مسلم بن عقیل إلی القصر لینظر ما فعل بهانی – الخ.

کمبا ج ۱۰ / ۱۷۹، وجد ج ۴۴ / ۳۴۸.

خروجه لطلب الثار مع سلیمان بن صرد وتوبته من ترکه نصرة مولانا الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۵، وجد ج ۴۵ / ۳۵۸.

ولعله الخزاعی الذی روی سعید الکندی عنه، عن إبراهیم بن موسی الجهنی، عن سلمان الفارسی. العلل ج ۱ / ۱۵۳.

۸۱۸۵ – عبد الله بن حازم بن حزیمة:

لم یذکروه. وتأتی روایته فی عبد الله بن محمد بن عائشة.

۸۱۸۶ – عبد الله بن الحارث السکونی: لم یذکروه. من أتباع معاویة.

۸۱۸۷ – عبد الله بن الحارث المزنی: لم یذکروه. وهو من شهداء صفین.

۸۱۸۸ – عبد الله بن حامد أبو محمد:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۳۹ عنه، وکذا فی جد ج ۷ / ۴۰۴ و

(۵۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، عبد الله بن الحارث (۳)، إبراهیم بن موسی (۱)، عبد الله بن حامد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، سعید الکندی (۱)، الشهادة (۱)

۳۶۸ و ۳۶۹ و ۴۰۲، و ج ۱۸ / ۱۰۶، و ج ۶ / ۳۰۳، و ج ۹ / ۳۰۷، و ج ۱۲ / ۲۶۳ و ۲۶۵ و کمبا ج ۳ / ۱۷۷، و ج ۴ / ۸۲، و ج ۵ / ۱۸۲، و ج ۶ / ۲۸۵ و ۲۹۳ و ۳۲۳.

وکتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۴۰ – ۱۴۴ عنه، عن مکی بن عبدان.

۸۱۸۹ – عبد الله بن حبیب بن جندب:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی سن، عن القاسم الزیات، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام – الخ. کتاب الصلاة ص ۶۳۲ و ۴۰۴، وجد ج ۸۵ / ۲۸۸، و ج ۸۸ / ۱۰۱.

وعن سن ص ۲۵۸ عن أبیه، عن حماد بن عیسی، عنه. وهذا یفید حسنه و کماله، فراجع إلیه.

۸۱۹۰ – عبد الله بن حبیب الهذلی أبو عبد الرحمن السلمی:

عده ابن أبی الحدید من المنحرفین عن علی علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۷۲۹ و ۷۳۰.

بغضه وانحرافه لعدم إعطاء أمیر المؤمنین علیه السلام إیاه شیئا، کما فی القاموس عن الطبری.

روایة عبد الاعلی، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۱۶۸، و جد ج ۵۸ / ۳۱۳.

وروایة أبی حذیفة عنه. جد ج ۱۷ / ۴۰۴، وکمبا ج ۶ / ۲۹۳. مات سنة ۱۰۵ و له تسعون سنة. وعده البرقی من خواص أصحاب أمیر

المؤمنين عليه السلام.

۸۱۹۱ – عبد الله بن حبيب:

لم يذكروه. روى البرقى فى سن ج ۱ / ۲۵۸ عن أبيه، عن حماد بن عيسى، عنه، عن أبى الحسن عليه السلام، تفسير قوله تعالى: (إن أكرمكم عند الله أتقاكم)، يعنى: أشدكم تقية.

۸۱۹۲ – عبد الله بن الحجاج البجلى:

ثقة بالاتفاق. وعن الشيخ أنه من الوكلاء الممدوحين. مات فى زمن الرضا

(۵۱۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۴)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، إبن أبى الحديد المعتزلى (۱)، عبد الله بن الحجاج (۱)، القاسم الزيات (۱)، عبد الله بن حبيب (۳)، حماد بن عيسى (۲)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)

عليه السلام على ولايته.

۸۱۹۳ – عبد الله بن الحجاج:

لم يذكروه. وهو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين. كتاب صفين ص ۱۵۲ و ۲۶۳.

وأخوه عبد الرحمن روى عن الصادق عليه السلام. وله كتاب يرويه محمد بن أبى عمير.

۸۱۹۴ – عبد الله بن حجر:

لم يذكروه. روى عن أمير المؤمنين عليه السلام. كتاب الصلاة ص ۴۵۶، و جد ج ۸۶ / ۱۳۵.

۸۱۹۵ – عبد الله بن حجل العجلى:

بفتح الحاء والجيم بعده. من خواص أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام ومن أصحاب عمار شهد معه صفين. كمبا ج ۸ / ۵۲۷، وجد ج ۳۳ / ۲۹، وكتاب صفين.

عده البرقى وابن داود من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. وله كلمات مع أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين تدل على حسنه وكمال معرفته، سر أمير المؤمنين بذلك وجزاه خيرا. فراجع القاموس.

۸۱۹۶ – عبد الله بن الحجال:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى يب ج ۲ باب أحكام السهو ص ۳۵۱ عن محمد بن الحسين، عنه، عن إبراهيم بن محمد الأشعرى. وروى أحمد بن محمد، عنه، عن أحمد بن عمر الحلبى، حديث جهات علم الإمام. الكافى كتاب الحجة باب ذكر الصحيفة والجفر والجامعة – الخ.

وروى أحمد بن محمد بن عيسى عنه، وكذا محمد بن عبد الجبار ومحمد بن الحسين رويا عنه، كما فى مواضع من كا ويب أشار إليها الخوئى ج ۱۰ / ۱۶۲.

وروى موسى بن عمران، عنه، عن صفوان الجمال. كامل الزيارات باب

(۵۱۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۵)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، علم المعصوم (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، إبراهيم بن محمد الأشعرى (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، عبد الله بن الحجاج (۱)، عبد الله بن الحجال (۱)، أحمد بن عمر الحلبى (۱)، محمد بن أبى عمير (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، عبد الله بن حجل (۱)، صفوان الجمال (۱)، موسى بن عمران (۱)، محمد بن الحسين (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة

(۱)، السهو (۱)

فضل زیارة المؤمنین. أقول: وهو عبد الله بن محمد الحجال المذکور.

۸۱۹۷ – عبد الله بن حذاقة بن قیس القرشی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وهاجر إلی الحبشة الهجرة الثانیة. وله قصة حین أسرته الروم تدل علی قوة إیمانه وکماله. فراجع کتاب العلامة المامقانی وجد ج ۲۰ / ۳۸۹، وکمبا ج ۶ / ۵۷۰.

۸۱۹۸ – عبد الله بن الحر الحنفی (الجعفی – ظ):

لم یذکروه. مذموم. دعاه الحسین علیه السلام، فلم ینصره. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۱، و جدج ۴۴ / ۳۱۵.

ولعله متحد مع عبید الله بن الحر الجعفی الذی کان یتأسف شدیدا علی ترکه نصرة الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۴. وأشعاره ص ۲۸۵. وقتاله ناصرا المختار فی طلب الثار. وذمه فیه ص ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۵۴ و ۳۵۹ و ۳۷۹.

۸۱۹۹ – عبد الله بن حریز العبدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی الروضة ح ۵۵۱ عن الحکم بن ظهیر، عنه، عن الأصبغ بن نباتة، خطبة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۱۷ / ۹۵، وجد ج ۷۷ / ۳۶۳.

۸۲۰۰ – عبد الله بن حزام الأنصاری:

لم یذکروه. هو من الذین اجتمعوا مع السبعین إلی رسول الله صلی الله علیه وآله وقبلوا شرائطه ونصروا ومنعوا رسول الله کما یمنعون أهالیهم وأولادهم.

جد ج ۱۹ / ۱۲. وهو من التسعة الذین أختارهم للنقابة من الخزرج وأشار إلیهم جبرئیل علیه السلام. ص ۱۳.

شهوده غزوة أحد. ج ۲۰ / ۵۸، وکمبا ج ۶ / ۴۰۵ و ۴۹۶. وابنه جابر تقدم.

۸۲۰۱ – عبد الله بن حزم الأزدی:

لم یذکروه. روی الحسن بن محبوب عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام

(۵۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، معرکة أحد (۱)، عبد الله بن الحر (۱)، عبد الله بن محمد الحجال (۱)، عبید الله بن الحر (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، عبد الله بن حزام (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الزیارة (۱)

یقول: من صام أول یوم من شعبان – الخ. الاقبال ص ۶۸۵، ومصباح الشیخ ص ۷۵۶.

۸۲۰۲ – عبد الله بن حسان الکنانی:

لم یذکروه. روایاته فی مل ص ۹۵ باب ۲۹ نوح الجن. وروی عبد الله بن حسان عن الصادق علیه السلام. مشکاة الطبرسی ص ۷۲. وروی ابن أبی عمیر عنه. الکامل باب ۳۳ ص ۱۰۵. وروی خلف بن حماد، عنه، عن الثمالی. یب ج ۶ باب فضل الکوفة ص ۳۴.

۸۲۰۳ – عبد الله بن الحسین بن إبراهیم بن عبد الله بن محض:

لم یذکروه. تقدم أبوه وجده وابنه إبراهیم.

۸۲۰۴ – عبد الله بن الحسن الأحمسی:

روی جعفر بن محمد بن مروان الغزال، عن أبیه، عنه، عن خالد بن عبد الله.

أمالی المفید مج ۳۱.

۸۲۰۵ – عبد الله بن الحسن الأفطس:

لم یذکروه. خرج مع الحسین بن علی بفخ. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۱ وجد ج ۴۸ / ۱۶۲.

جملة من أحواله فی تتمة المنتهی ص ۱۷۵. وهو ابن الحسن بن علی بن الإمام السجاد علیه السلام.

۸۲۰۶ – عبد الله بن الحسن بن بشر الخزاز:

لم یذکروه. روی أحمد بن علی الرازی عنه. غط ص ۱۷۴.

۸۲۰۷ – عبد الله بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ. تقدم أبوه وجده وأخوه جعفر. وأولاده محمد وجعفر والحسن وعبد الله وعبید الله مذکورون فی محلهم.

(۵۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۴)، مدینة الکوفة (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، أحمد بن علی الرازی (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، جعفر بن محمد بن مروان (۱)، خالد بن عبد الله (۱)، عبد الله بن حسان (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسین بن علی (۱)، الحسن بن علی (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، خلف بن حماد (۱)

۸۲۰۸ – عبد الله بن الحسن بن الحسن المجتبی علیه السلام، الملقب بالمحض أبو محمد:

کان یشبه رسول الله صلی الله علیه وآله. وکان شیخ بنی هاشم فی زمانه. و کان یتولی صدقات أمیر المؤمنین علیه السلام بعد أبیه الحسن. وکان من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

روی عن أمه فاطمة بنت الحسین علیه السلام أحوال فاطمة الزهراء علیها السلام فی أیام مرضها بعد الرسول صلی الله علیه وآله. المعانی ط ۲ ص ۳۵۴.

وروی عن أمه فاطمة، ذم الرغبة فی الدنیا ومدح الزهد. الخصال ص ۳۷.

وسائر روایاته عن أمه فی الخصال ص ۴۰ و ۵۲، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۹ و ۲۱۶، وکتاب الاخلاق ص ۶۷، وکتاب الکفر ص ۹۰، وکتاب العشرة ص ۱۲۵، وکتاب الصلاة ص ۵۳۶ و ۶۳۰، وجد ج ۷۰ / ۱۷۳، و ج ۷۳ / ۹۱، و ج ۷۵ / ۲۹، و ج ۸۷ / ۶۴، و ج ۸۸ / ۹۲، وأمالی الصدوق ص ۳۲۷.

روایته عن أبیه، عن جده فی جد ج ۱ / ۱۷۳، و ج ۲ / ۴۴، و ج ۳۶ / ۳۳۸. و غیره فیه ج ۳۸ / ۳۱۷، و ج ۳۹ / ۱۳۲، و ج ۴۰ / ۱۳۵، وکمبا ج ۱ / ۵۶ و ۸۲، و ج ۹ / ۱۵۳ و ۳۳۶ و ۳۷۵ و ۴۵۸.

وروی عنه الحسین بن زید بن علی والحسن بن إبراهیم، عنه، عن عبایة. و روی عنه أبو حمزة الثمالی وصالح بن موسی الطلحی وسلیمان بن عمرو وعبد الله بن محمد بن سلیمان بن عبد الله، عن أبیه، عنه. وفی السفینة روایات فی أحواله.

جملة مما یتعلق به فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۲۷۱.

وبنته زینب ذکرناها فی مستدرک ج ۴ / ۳۰۹ الطبع القدیم لغة (زنب). وابنه یحیی تقدم، وموسی یأتی. وحفیده عبد الله بن موسی الجون بن عبد الله یأتی.

یظهر من مکاتبة الصادق علیه السلام إلیه حسنه وکماله وصلاحه.

الاقبال ص ۵۷۹.

أحواله وترجمته وشهادته فی تتمة المنتهی ص ۱۲۸، وکمبا ج ۱۱ / ۱۴۰ و ۱۹۴، وجد ج ۴۷ / ۱۲۵ و ۲۹۸.

(۵۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن سلیمان بن عبد الله (۱)، صالح بن موسی الطلحی (۱)، أبو حمزة الثمالی (۱)، الحسن بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الحسین بن زید (۱)، سلیمان بن عمرو (۱)، بنو هاشم (۱)، الشهادة (۱)، الزهد (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

وفیهما ما یفید ذمه، وکذا ما فی الکافی ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۵۸ ح ۱۷.

۸۲۰۹ – عبد الله بن الحسن العلوی:

لم یذکروه. روی فی قرب الإسناد ص ۸۳ عنه، عن جده علی بن جعفر، عن أخیه موسی علیه السلام. وهکذا إلی ص ۹۷ مثله و ۹۸ و ۱۰۳ و ۱۰۸ و ۱۱۰ و ۱۱۲ وهکذا إلی آخره.

وفی جش ص ۱۷۶ عن أحمد بن محمد بن یحیی، عن عبد الله بن جعفر – یعنی الحمیری – عن عبد الله بن الحسن بن علی بن جعفر علیه السلام، عن جده، کتاب مسائله.

وروی محمد بن الحسن عنه خمسة عشر خبرا فی یب وصا وکا، أشار إلیها الخوئی ج ۱۰ / ۱۶۴.

۸۲۱۰ – عبد الله بن الحسن بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. قتل مع عمه فی کربلاء. وأمه الرباب بنت امرئ القیس. کذا قاله الشیخ فی رجاله وغیره.

۸۲۱۱ – عبد الله بن الحسن الدینوری:

روی البرقی عنه قال: قلت لأبی الحسن علیه السلام. یب ج ۶ باب المکاسب ص ۲۸۷.

۸۲۱۲ – عبد الله بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. عده الشیخ فی رجاله (۸) من أصحاب الصادق علیه السلام. تقدم أبوه وجده. وأولاده علی ومحمد والحسن وزید وإسحاق. قیل: لم یعقبوا إلا زید وتقدم.

۸۲۱۳ – عبد الله بن الحسن بن زید بن علی بن الحسین علیه السلام:

روی عن أبیه، عن جعفر بن محمد علیه السلام. وروی عنه الحسن بن

(۵۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۶)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسن (۱)، علی بن جعفر (۲)، القتل (۱)

أبی الحسن الفارسی. یب ج ۷ باب ابتیاع الحیوان ص ۸۰. وتقدم فی أبیه.

۸۲۱۴ – عبد الله بن الحسن بن الإمام السجاد علیه السلام:

جد الحسن بن محمد بن عبد الله المذکور. ولعله منسوب إلی جد أبیه وجده علی بن الإمام السجاد علیه السلام ویکون متحدا مع الأفطس. تتمة المنتهی ص ۱۷۵.

۸۲۱۵ – عبد الله بن الحسن بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

من أصحاب الحسین صلوات الله علیه وقتل معه. کان غلاما لم یراهق.

خرج من عند النساء ولحق بعمه الحسین علیه السلام وهو صریع. فضربه أبحر بن کعب أو حرملة بالسیف، فاتقی بیده الشریفة – روحی

فداه – فضمه مولانا الحسین علیه السلام إلیه حتی مات وهو فی حجره.

۸۲۱۶ – عبد الله بن الحسن المؤدب:

هکذا عنونه الشیخ فی باب من لم یرو عن الأئمة علیهم السلام (۴۶).

روی الصدوق فی أمالیه ص ۳۲۷ عن أبیه، عنه، عن أحمد بن علی الاصفهانی، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، روایتین فی الفضائل. ومثل ذلک فی بشارة المصطفی ص ۱۹ و ۲۳.

وروی علی بن الحسین بن بابویه، عنه، عن أحمد بن علویة، کتب الثقفی، کما فی رجال الشیخ.

وعن أبیه، عنه، عنه، کما فی کمبا ج ۳ / ۲۵۸، وجد ج ۷ / ۲۳۲.

۸۲۱۷ – عبد الله بن الحسن المثلث: لم یذکروه. مذکور فی المنتهی ص ۱۸۹.

۸۲۱۸ – عبد الله بن الحسن النسابة:

لم یذکروه. له کتاب نزهة عیون المشتاقین. نقل منه السید فی فلاح السائل.

مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۵۴.

(۵۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۵)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، علی بن الحسین بن بابویه (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الحسن بن محمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن علی (۱)، الموت (۱)، القتل (۱)

۸۲۱۹ – عبد الله بن الحسین:

روی عنه سعد بن سعد وسهل بن زیاد والحسن بن موسی الخشاب، کما فی مواضع من کا ج ۳ / ۲۱۳، و ج ۴ / ۷۷، ویب ج ۱ / ۳۳۷، وتفسیر القمی سورة الفتح.

۸۲۲۰ – عبد الله بن الحسین بن إبراهیم بن علی بن عبید الله العلوی النصیبی أبو أحمد رحمه الله:

لم یذکروه. هکذا فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۵ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن أبیه، عن جده. ونقله فی کتاب الاخلاق ص ۲۹.

وسائر روایات أبی المفضل عنه مکبرا فی کتاب الاخلاق ص ۲۱، وکتاب الکفر ص ۵۸، وکتاب الطهارة ص ۱۳۶ عنه، عنه، عن عبد العظیم الحسنی. وعنه، عنه، عن محمد بن علی بن حمزة. ص ۱۳۶.

وعنه، عنه، عن أبیه، عن عبد العظیم، کتاب الصلاة ص ۸۰۴، وکتاب الاخلاق ص ۲۰۴.

وروی السید عنه، عنه. کتاب الصلاة ص ۹۱۵، وکتاب الدعاء ص ۱۷۰، وکمبا ج ۳ / ۸۷، وجد ج ۶۹ / ۴۰۴، و ج ۷۰ / ۲۰، و ج ۷۱ / ۳۶۶، و ج ۷۲ / ۳۱۹، و ج ۵ / ۳۱۷، و ج ۸۱ / ۱۸۷، و ج ۹۰ / ۱۳۶، و ج ۹۱ / ۱۹۳.

والسید فی جمال الأسبوع ص ۲۸۱ عنه، عنه، عن محمد بن علی بن حمزة العلوی العباسی، عن أبیه وأبی هاشم الجعفری. وأخوه عبید الله یأتی.

وفی کل هذه الروایات عبد الله مکبرا. وفی جد ج ۶ / ۱۱۴ مصغرا، وکذا فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۸ و ۶۲ و ۲۱۵ وفی ۷۱، ووصفه أیضا بالعبد الصالح مترحما علیه، وجد ج ۷۱ / ۲۸۳، وکمبا ج ۳ / ۱۲۴، وکتاب الاخلاق ص ۱۸۶.

۸۲۲۱ – عبد الله بن الحسین الأشقر:

لم یذکروه. روی الکراجکی، عن محمد بن العباس، عن عبد العزیز بن یحیی،

(۵۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۲)، الحسین بن إبراهیم (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، عبد الله بن الحسین (۲)، علی بن عبید الله (۱)، محمد بن علی بن حمزة (۲)، الحسن بن موسی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن العباس (۱)، سعد بن سعد (۱)، الصّلاة (۲)، الطهارة (۱)

عن زکریا بن یحیی، عنه، عن ربیعة الخیاط، حدیث الفضائل. جد ج ۳۶ / ۶۸، و کمبا ج ۹ / ۹۶.

۸۲۲۲ – عبد الله بن الحسین بن جابر أبو محمد:

لم یذکروه. وهو إمام جامع المصیصة. وله روایة شریفة فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۸.

۸۲۲۳ – عبد الله بن الحسین بن الحسن الأفطس بن علی بن الإمام السجاد علیه السلام: لم یذکروه. وهو جد أحمد بن الحسین بن علی المذکور.

۸۲۲۴ – عبد الله بن الحسین بن زید الشهید بن الإمام السجاد علیه السلام:

روی الصدوق فی الخصال مسندا، عن سلیمان بن جعفر البصری، عنه، عن أبیه، عن جعفر بن محمد، عن آبائه صلوات الله علیهم – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۱۴۵ و ۱۶۸، و ج ۱۱ / ۴۵، وکتاب الکفر ص ۱۴۱، وجد ج ۵۸ / ۲۲۵ و ۳۱۶، و ج ۷۳ / ۲۹۰.

وروی الصدوق مسندا، عن الحسن بن أبی الحسین الفارسی، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام حدیثا آخر. کتاب الکفر ص ۹۱، وجد ج ۷۳ / ۹۳.

وروی عن سلیمان بن جعفر البصری، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام روایة أخری مفصلة. کمبا ج ۱۶ / ۹۸، وجد ج ۷۶ / ۳۳۷. ورواه فی الخصال ج ۲ / ۱۰۲.

وبهذا الاسناد عنه، عن أبیه، وصف خلقة الجنة. کمبا ج ۳ / ۴ و ۳۲۹، و جد ج ۵ / ۱۰، و ج ۸ / ۱۳۲. وغیر ذلک فی العلل ج ۲ / ۲۰۵، وفی الکافی ج ۶ باب الأسماء والکنی من کتاب العقیقة ص ۱۹ ح ۱۰ عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. وأبوه ذو الدمعة تقدم.

۸۲۲۵ – عبد الله بن الحسین بن سعد القطربلی أبو محمد الکاتب:

کان من خواص سیدنا أبی محمد علیه السلام. قرأ علی تغلب وکان من وجوه أهل الأدب. له کتاب التاریخ. قاله النجاشی وغیره. (۵۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن أبی الحسین الفارسی (۱)، أحمد بن الحسین بن علی (۱)، سلیمان بن جعفر البصری (۲)، عبد الله بن الحسین (۴)، علی بن إبراهیم (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد الکاتب (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

۸۲۲۶ – عبد الله بن الحسین بن علی السجاد علیه السلام:

من أصحاب الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۲. وأمه أم أخویه علی وعبید الله أم خالد بنت حمزة بن مصعب. وهو زاهد ورع من ذوی الاقتدار. له أعقاب کثیرة متفرقة. ومات سنة ۱۴۱ فی حیاة أبیه.

۸۲۲۷ – عبد الله بن الحسین الشهید علیه السلام:

ففی زیارة الناحیة المقدسة المرویة فی الاقبال والبحار: السلام علی عبد الله بن الحسین الطفل الرضیع، المرمی الصریع، المتشحط دما، المصعد دمه فی السماء، المذبوح بالسهم فی حجر أبیه. لعن الله رامیه حرملة بن کاهل الأسدی وذویه – الخ. والظاهر أنه المشهور بعلی الأصغر. جد ج ۴۵ / ۶۶، و ج ۱۰۱ / ۲۷۰، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۲.

۸۲۲۸ – عبد الله بن الحسین الطویل:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن أبی داود المنشد. یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۷۳.

۸۲۲۹ – عبد الله بن الحسین بن عبد الله بن إسماعیل بن عبد الله بن جعفر الطیار: لم یذکروه. جملة من أحواله فی تتمة المنتهی ص ۲۲۳.

۸۲۳۰ – عبد الله بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ (۹).

۸۲۳۱ – عبد الله بن الحسین المؤدب:

لم یذکروه. روی الصدوق فی فضائل الشیعة، عن أبیه، عنه، عن أحمد بن علی الاصفهانی، حدیثا مفصلا فی ذلک. جد ج ۳۹ / ۲۷۸، وکمباج ۹ / ۲۷۸.

ومثله بهذا الاسناد فی بشا ص ۵۶. ووقع فی طریق الصدوق فی مشیخة الفقیه فی طریقه إلی إبراهیم بن محمد الثقفی عن أبیه، عنه، عن أحمد بن علی

(۵۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن الحسین الطویل (۱)، عبد الله بن الحسین المؤدب (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، عبد الله بن الحسین (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن علی (۲)، الزیارة (۱)، الصّلاة (۱)

الأصبهانی. وتقدم بعنوان عبد الله بن الحسن المؤدب.

۸۲۳۲ – عبد الله بن الحسین بن محمد بن یعقوب الفارسی أبو محمد:

شیخ من وجوه أصحابنا ومحدثیهم وفقهائهم. ورآه النجاشی. وله کتاب أنس الوحید کما قاله جش. وروی علی بن عبد الواحد النهدی عنه مترحما علیه.

الاقبال ص ۱۳. ومترضیا علیه، کما فیه ص ۶۵۵.

(۵۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، عبد الله بن الحسین بن محمد (۱)

المجلد–۵

صفحه ۰۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱

مستدرکات علم رجال الحدیث تألیف العلامة الحجة المحقق الشیخ علی النمازی الشاهرودی الجزء الخامس الکتاب: مستدرکات علم رجال الحدیث المؤلف: العلامة المحقق الشیخ علی النمازی الشاهرودی قدس سره الناشر: ابن المؤلف علی نفقة مسجد الغدیر – تهران القلم والألواح الحساسة (الزنک): لیتوگرافی طراوت – تهران المطبعة: حیدری – تهران الطبعة الأولی محرم الحرام ۱۴۱۵ الکمیة ۱۰۰۰ نسخة جمیع الحقوق محفوظة ومسجلة السلام علی المهدی...

الذی یملأ الأرض قسطا وعدلا...

(۱)

مفاتیح البحث: شهر محرم الحرام (۱)، السجود (۱)

صفحه ۰۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲

بسم الله الرحمن الرحیم من المؤمنین رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه فمنهم من قضی نحبه ومنهم من ینتظر وما بدلوا تبدیلا * لیجزی الله الصادقین بصدقهم ویعذب المنافقین ان شاء أو یتوب علیهم ان الله کان غفور رحیما * بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین، والصلاة والسلام علی سیدنا محمد وآله الطاهرین، ولعنة الله علی أعدائهم أجمعین، من الآن إلی قیام یوم الدین.

(۲)

مفاتیح البحث: یوم القیامة (۱)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۰۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳

۸۲۳۳ - عبد الله بن حصیرة:

کنز: محمد بن العباس، عن أحمد هوذة، عن إبراهیم بن إسحاق، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام، تفسیر قوله تعالی ": و والد و ما ولد " یعنی علیا وما ولد من الأئمة علیهم السلام. کمبا ج ۹ / ۸۵، و جد ج ۳۶ / ۱۳.

۸۲۳۴ - عبد الله بن الحصین التمیمی:

لم یذکروه. وهو مذموم خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۱. وجد ج ۴۴ / ۳۱۵. و لعله متحد مع عبد الله بن الحصین الأزدی الملعون. ج ۱۰ / ۱۹۰، وجد ج ۴۴ / ۳۸۹.

دعاء الحسین علیه السلام علیه. ج ۱۰ / ۲۶۸، وجد ج ۴۵ / ۳۰۱.

۸۲۳۵ - عبد الله بن حفص المدنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۲۵ عن راشد (أبی راشد - البحار) ابن علی بن وائل القرشی، عنه، عن محمد (أبی محمد - البحار) ابن إسحاق، عن سعید بن زید بن أرطاة، عن کمیل بن زیاد، وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة إلیه. کمبا ج ۱۷ / ۷۴، وجد ج ۷۷ / ۲۶۶.

۸۲۳۶ - عبد الله بن الحکم الأرمنی:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. واستضعفوه. وله کتاب رواه موسی بن رنجویه الأرمنی.

جملة من روایاته فی فضائل أصحاب الکساء. کمبا ج ۹ / ۱۸۰. وفی فضائل الأئمة. ج ۱۳ / ۱۷، وجد ج ۳۷ / ۳۵، وج ۵۱ / ۷۱، وک باب ۲۴ ح ۲۷.

(۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أهل الکساء (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، عبد الله بن الحکم (۱)، کمیل بن زیاد (۱)، محمد بن العباس (۱)، سعید بن زید (۱)، عمرو بن شمر (۱)

صفحه ۰۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴

وذکره فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین (ج ۴ / ۱۲۷).

وروی عبد الله بن الحکم، عن أبی جعفر علیه السلام. الفقیه ج ۳ باب فضل التزویج ص ۳۸۳.

۸۲۳۷ - عبد الله بن حکم بن عتیبة:

وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین باب الوصیة من لدن آدم؛ کما قاله المامقانی.

۸۲۳۸ - عبد الله بن حکیم التمیمی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. ما یفید حسنه وکماله فی کمبا ج ۸ / ۱۸۶.

۸۲۳۹ - عبد الله بن حکیم بن جبلة:

عده الشیخ فی أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام (۷۵). وذکره فی أصحاب الحسین علیه السلام (۲۹) من دون توصیفه بابن جبلة.

۸۲۴۰ - عبد الله بن حکیم بن خرام: مذموم ملعون.

۸۲۴۱ - عبد الله بن حکیم الهذلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق حدیث النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کفایة الأثر باب ۳.

۸۲۴۲ - عبد الله بن حماد الأرجی:

لم یذکروه. من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم النهروان؛ کما نقله قب عن الأعثم. کمبا ج ۹ / ۵۸۳، وجد ج ۴۱ / ۳۰۷. ولکن فیه: الأرجی.

۸۲۴۳ - عبد الله بن حماد الأنصاری أبو محمد البصری:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. وهو من شیوخ أصحابنا.

(۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الله بن حماد الأنصاری (۱)، عبد الله بن الحکم (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، عبد الله بن حکیم (۴)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد البصری (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۰۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۵

وله کتابان.

جملة من روایات إبراهیم بن إسحاق بن أبی بشیر الأحمری النهاوندی، عنه، عن أبی بصیر. أمالی الشیخ ج ۲ / ۹۵. وعن أبی مریم عبد الغفار؛ کما فیه ص ۱۰۹. وعن عمرو بن شمر، عن جابر، عن الباقر علیه السلام؛ کما فی بشا ص ۹۲.

روایات کامل الزیارة عن علی بن محمد بن سالم، عن محمد بن خالد (یعنی البرقی)، عنه، عن عبد الله بن عبد الرحمن الأصم. کمبا ج ۱۰ / ۲۴۵ و ۲۴۶ و ۲۵۰، و ج ۱۳ / ۲۲۷، وجد ج ۴۵ / ۲۰۶ و ۲۰۸ و ۲۲۴، وج ۵۳ / ۱۰۶. وغیر ذلک کثیر رأیته فی مل.

وروایته عن الصادق علیه السلام فی کمبا ج ۲۲ / ۱۲۴، وجد ج ۱۰۱ / ۷۳.

وروی إبراهیم بن إسحاق الأحمر، عنه، عن المفضل، عن الصادق علیه السلام، حدیث من أکره زوجته علی الجماع فی یوم رمضان وتلقاه الأصحاب رضوان الله تعالی علیهم بالقبول. ووصل کتابه إلی السید ابن طاووس، ونقله من أصل قرئ علی الشیخ هارون بن

موسی التلعکبری. ونقل منه السید فی کتابه کشف المحجة؛ کما فی کمبا ج ۱ / ۱۰۶، وجد ج ۲ / ۱۳۷. ونقلته فی مستدرک السفینة ج ۹ / ۱۷۲ لغة "کلم."

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین (ج ۴ / ۱۰۳). روی کتابه محمد بن سنان.

وتقدم فی أحمد بن هوذة حدیثه لإبراهیم بن إسحاق. وروی ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة عن القاسم بن محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی، عن أبیه، عن جده، عنه، روایات؛ کما فیه ص ۱۱۳ و ۱۱۴ و ۱۱۵.

۸۲۴۴ - عبد الله بن حمدان المعدل:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد المقری، عنه، عن محمد بن إسماعیل. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۴۱ و ۳۱۸.

۸۲۴۵ - عبد الله بن حمدویه البیهقی:

من أصحاب العسکری علیه السلام. روی کش عنه توقیعا شریفا. کمبا

(۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، أبو بصیر (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی (۱)، عبد الله بن حمدویه البیهقی (۱)، إبراهیم بن إسحاق الأحمر (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۲)، أحمد بن محمد المقری (۱)، علی بن محمد بن سالم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن موسی (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، أحمد بن هوذة (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن سنان (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الصدق (۱)، الزوجة (۱)

صفحه ۰۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۶

ج ۷ / ۲۲۰، وجد ج ۲۵ / ۱۶۱.

ولعله ابن حمدویه بن البراء الذی روی العباس بن معروف، عنه، عن ثابت.

غط ص ۱۱۲.

۸۲۴۶ - عبد الله بن حمزة بن سلیمان بن حمزة:

لم یذکروه. من أحفاد إبراهیم بن إسماعیل طباطبا. نسبه وأحواله وأشعاره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ / ۳۹۷ وأولاده. ص ۴۰۰.

۸۲۴۷ - عبد الله بن حمید البناء:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۱ عن عقبة بن منهال، عنه، عن موسی بن إسماعیل بن موسی بن جعفر علیه السلام، عن أبیه، عن جده، روایة شریفة، وجد ج ۳۹ / ۲۹۷، وکمبا ج ۹ / ۴۱۳.

۸۲۴۸ - عبد الله بن حمید بن زهیر:

لم یذکروه. کان مع الخاطئة فی حرب الجمل وقتل ملعونا.

۸۲۴۹ - عبد الله بن حنش الخثعمی رأس خثعم:

لم یذکروه. کان من أتباع معاویة ۸۲۵۰ - عبد الله بن حنطب القرشی المخزومی:

لم یذکروه. وهو صحابی روی عنه ابنه المطلب خطبة رسول الله صلی الله علیه وآله فی الجحفة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۹.

۸۲۵۱ - عبد الله بن حنظلة بن أبی عامر الأنصاری:

لم یذکروه. ورد علی یزید وأقام عنده أیاما وقبل جائزته. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۶، وجد ج ۴۵ / ۳۲۷.

جملـة من أحواله فی کتـاب الأخلاق ص ۱۵۲، وجد ج ۷۱ / ۱۲۴. وفیه أنه کان أمیر أهل المدینـة فی یوم الحرة، وقتل بیـد مسـلم بن عقبة.

(۶)

مفاتیـح البحث: الإمام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السـلام (۱)، عبـد الله بن حنظلة (۱)، إبراهیم بن إسـماعیل (۱)، مسـلم بن عقبة المری (۱)، موسی بن إسماعیل (۱)، العباس بن معروف (۱)، الحرب (۱)، القتل (۲)

صفحه ۰۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۷

۸۲۵۲ - عبد الله بن الحوام الحلی:

لم یذکروه. هو الشـیخ جلال الدین، الفاضل العالم، من رواة حدیث قصة الجزیرة الخضـراء فی سـنة ۶۹۹. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۳، وجد ج ۵۲ / ۱۵۹.

۸۲۵۳ - عبد الله بن حوزة التمیمی:

لم یذکروه. خبیث ملعون من جند بنی أمیة. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۵، وجد ج ۴۵ / ۱۳.

دعا علیه الحسین علیه السلام. ج ۱۰ / ۲۶۹ و ۱۹۵، وجد ج ۴۵ / ۱۳ و ۳۰۱.

۸۲۵۴ - عبد الله بن خالد بن أسید:

لم یذکروه. من أصحاب الفاسق ولید. جملة من أحواله فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۸ / ۲۷۶.

۸۲۵۵ - عبد الله بن خالد التمیمی:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عنه، عن بعض أصحابنا عن محمد بن أبی عمیر. غیبة النعمانی ص ۱۳۳.

۸۲۵۶ - عبد الله بن خالد الکنانی:

لم یذکروه. ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۴۰۹ أنه من شیعة موسی الکاظم علیه السلام ومورد لطفه وعنایته.

۸۲۵۷ - عبد الله بن خالد الکوفی:

لم یذکروه. روی عن منذر بن محمد بن قابوس. إثبات الوصیة ص ۲۲۷.

۸۲۵۸ - عبد الله بن خالد بن نجیح أبو غسان:

لم یذکروه. روی ابنا بسـطام فی کتاب الطب ص ۵۰ عنه، عن حماد بن عیسی، وکمبا ج ۱۴ / ۵۱۰، وجد ج ۶۲ / ۹۵. وکذا فی الطب ص ۵۳ عنه، عن ابن مسعود.

(۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسـین بن علی سـید الشـهداء (علیهما السـلام) (۱)، کتاب إثبات الوصـیة للمسعودی (۱)، منـذر بن محمد بن قابوس (۱)، جعفر بن محمـد بن مالک (۱)، عبـد الله بن خالد (۵)، محمـد بن أبی عمیر (۱)، بنو أمیة (۱)، جلال الدین (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۲)

صفحه ۰۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۸

۸۲۵۹ - عبد الله بن خباب بن الأرت:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله وأمير المؤمنين عليه السلام. قتله الخوارج فى محبة أمير المؤمنين عليه السلام. فلما أقروا به، قال عليه السلام: والله لو أقر أهل الدنيا كلهم بقتله هكذا، وأنا أقدر على قتلهم به، لقتلتهم - الخ. كمبا ج ۸ / ۶۰۳ و ۶۰۱ و ۶۰۲ وج ۹ / ۵۳۱، وجد ج ۴۱ / ۱۰۱، وج ۳۳ / ۳۴۷.

وتقدم فى أبيه ذكر منه.

وكان عبد الله هذا عامل أمير المؤمنين عليه السلام على النهروان. كمبا ج ۸ / ۶۱۱، وجد ج ۳۳ / ۳۸۸.

۸۲۶۰ - عبد الله بن خداش أبو خداش المهرى:

من أصحاب الكاظم والجواد صلوات الله عليهما. ثقة؛ كما نقله كش عن العياشى، عن عبد الله بن محمد بن خالد الطيالسى. وتوثيقه مقدم على تضعيف جش له.

۸۲۶۱ - عبد الله بن الخزرج:

لم يذكروه. روى العدة، عن أحمد بن محمد، عنه، مضمرة. الكافى ج ۵ كتاب النكاح ص ۵۶۲.

۸۲۶۲ - عبد الله بن خشكارة البجلى:

لم يذكروه. ملعون خبيث. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، وج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ۴۵ / ۶۹، و ج ۱۰۱ / ۲۷۲.

۸۲۶۳ - عبد الله بن خشيش: لم يذكروه. روى النجاشى ص ۲۵۰ عن هارون (يعنى التلعكبرى)، عن ابن معمر، عنه ومحمد بن راشد الحبال - الخ.

۸۲۶۴ - عبد الله بن خطاب لم يذكروه. روى سلمة بن الخطاب، عنه، عن عبد الله بن محمد بن سنان، عن

(۸)

مفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن خالد الطيالسى (۱)، عبد الله بن محمد بن سنان (۱)، عبد الله بن خباب (۱)، عبد الله بن خداش (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن راشد (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۲)

صفحه ۰۰۹

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۹

منيع، عن يونس بن عبد الرحمن. مل ص ۲۸۷.

ورواه فى الكافى ج ۴ باب نوادر المزار ص ۵۸۹، عن محمد بن يحى، عن سلمة - الخ. وفيه: عن مسمع، عن يونس بن عبد الرحمن.

وفى عبد الله بن محمد بن سنان بعض رواياته الأخرى.

۸۲۶۵ - عبد الله بن خطل الطائى:

لم يذكروه. هو من شيعة مولانا الحسن المجتبى عليه السلام. ما يدل على مدحه. كمبا ج ۱۰ / ۱۱۱، وجد ج ۴۴ / ۴۷.

۸۲۶۶ - عبد الله بن خفقة:

لم يذكروه. روى كش، عن يونس بن يعقوب، عنه، عن أبان بن تغلب. كمبا ج ۱۳ / ۲۱۹، وجد ج ۵۳ / ۷۷. ومثل هذا السند فى جش ص ۹.

۸۲۶۷ - عبد الله بن خلف:

روى محمد بن مسعود، عنه، عن على بن حسان الواسطى؛ كما ذكره كش فى ترجمة المفضل بن عمر.

۸۲۶۸ - عبد الله بن خلف الحلبى:

لم یذکروه. روی عن أبی حمزة الثمالی حدیثا شریفا فی النصوص والفضائل.

دلائل الطبری ص ۲۳۶.

۸۲۶۹ – عبد الله بن خلف الخزاعی:

لم یذکروه. ملعون مذموم. کان من أتباع عائشة یوم الجمل وقتله أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۵۸۴، وجد ج ۴۱ / ۳۱۰.

۸۲۷۰ – عبد الله بن خلف بن علی بن الحسین:

لم یذکروه. من رواة حدیث دعاء مولانا الصادق علیه السلام. کتاب الدعاء ص ۱۴۷: وجد ج ۹۴ / ۲۸۴.

(۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن سنان (۱)، علی بن حسان الواسطی (۱)، عبد الله بن خلف (۴)، یونس بن یعقوب (۱)، أبان بن تغلب (۱)، علی بن الحسین (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن مسعود (۱)

صفحه ۰۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۰

۸۲۷۱ – عبد الله بن خلیفة الطائی:

من حسان أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۶۸ ما یدل علی حسنه وکماله وأنه کلم مع أمیر المؤمنین علیه السلام کلمات شریفة، فرحب به أمیر المؤمنین وأجلسه إلی جنبه. وکان له حبیبا ووليا. کمبا ج ۸ / ۴۱۳، وجد ج ۳۲ / ۱۰۱. وکذا فی أمالی المفید مج ۳۵، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۴۶.

والعیاشی ج ۱ / ۳۰۱ عنه.

شهد صفین مع أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب صفین ص ۲۷۹.

۸۲۷۲ – عبد الله بن داود:

لم یذکروه. روی المغیرة بن محمد بن المهلب، عن أبیه، عنه، عن فضیل بن مرزوق، عن عطیة العوفی. ک باب ۲۲ فی نسختین.

۸۲۷۳ – عبد الله بن داود: روی أحمد بن سهل الوراق عنه. جمال الأسبوع ص ۱۴۵.

۸۲۷۴ – عبد الله بن داود بن الحسن المثنی: لم یذکروه. تقدم فی عمه الحسن المثلث.

۸۲۷۵ – عبد الله بن داود بن قبیصة الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۳۶ عن علی بن أحمد العسکری، عنه، عن موسی بن علی القرشی، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام – الخ. وهو یفید حسنه. کتاب الإیمان ص ۱۵۶، وجد ج ۶۸ / ۱۹۹.

۸۲۷۶ – عبد الله بن داود الحربی:

روی عن الأعمش؛ کما یأتی فی عبد الله بن محمد بن أحمد.

۸۲۷۷ – عبد الله بن داود الکوفی: لم یذکروه. روی سعید بن جناح، عنه، عن سماعة بن مهران، عن أبی بصیر حدیث أصحاب القائم علیه السلام وأسمائهم. دلائل الطبری ص ۳۱۱.

(۱۰)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام المهدی عجل الله فرجه (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن خلیفة الطائی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سماعة بن مهران (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، داود بن

الحسن (۱)، عطیة العوفی (۱)، موسی بن علی (۱)، سعید بن جناح (۱)، علی بن أحمد (۱)، الحرب (۱)

صفحه ۰۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۱

۸۲۷۸ - عبد الله بن داهر بن یحی الأحمری المقری:

استضعفوه وقالوا: له کتاب رواه محمد بن إسماعیل البرمکی.

أقول: وروی المفید، عن محمد بن أحمد بن أبی الثلج، عن جده، عنه، عن الأعمش، الحدیث النبوی: علی أمیر المؤمنین وسید الوصیین. کمبا ج ۹ / ۲۵۶، و جد ج ۳۷ / ۳۳۰.

وروی محمد بن إسماعیل، عنه، عن الحسن بن یحی. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب المؤمن وعلاماته وصفاته ص ۲۲۶.

وروی الصدوق، عن البرمکی، عنه، عن أبیه، عن محمد بن سنان، روایات شریفة مفصلة فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۳۸۹، وج ۶ / ۵، وجد ج ۳۹ / ۱۹۴، و ج ۱۵ / ۱۴. ومنه یظهر منشأ الاستضعاف. وکذا مما سیأتی.

وروی البرمکی، عنه، عن الأعمش، روایة کریمة فی الفضائل. جد ج ۳۹ / ۱۱۵.

وروی محمد بن حریز، عنه، عن الأعمش. ج ۴۰ / ۱۴، وکمبا ج ۹ / ۳۷۱ و ۴۲۹.

وروی محمد بن العباس، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة إلی ابنه الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۷ / ۵۷، و جد ج ۷۷ / ۱۹۷.

وروی الصدوق عنه حدیث ذعلب مع أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۲ / ۲۰۰، وجد ج ۴ / ۳۰۴، والتوحید باب حدیث ذعلب ح ۲.

۸۲۷۹ - عبد الله بن داهر بن یحی الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۳۷ عن إبراهیم بن خالد المقری الکسائی، عنه، عن أبیه، عن سعد بن طریف، حدیث فضل مسجد الکوفة وروی جعفر بن محمد الکوفی، عنه، عن أبیه، عن الأعمش، روایة شریفة مفصلة کمبا ج ۸ / ۴۶۵، وجد ج ۳۲ / ۳۴۹.

وروی أحمد بن زهیر، عنه، عن عبد الله بن عبد القدوس، عن الأعمش. دلائل

(۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، عبد الله بن داهر (۲)، إبراهیم بن خالد (۱)، جعفر بن محمد الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن سنان (۱)

صفحه ۰۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۲

الطبری ص ۲۵۵.

وروی محمد بن أحمد بن أبی الثلج، عن جده، عنه، عن أبیه داهر بن یحی الأحمری المقری، عن الأعمش. إرشاد المفید ص ۲۳.

۸۲۸۰ - عبد الله بن دبران البجلی:

لم یـذکروه. روی المفید، عن محمد بن الحسـین البزوفری، عن أبیه، عنه، عن الحسن بن أبی عاصم. کمبا ج ۲۲ / ۲۳، وجد ج ۱۰۰ / ۱۸۲.

۸۲۸۱ – عبد الله بن دجانة: عده الأمینی من شهداء الطف.

۸۲۸۲ – عبد الله بن الدهقان:

لم یـذکروه. روی سـهل بن زیـاد، عنه، عن درست بن أبی منصور. الکافی ج ۴ کتاب الزکاة ص ۲۸. وقـد یعبر عنه بعبد الله الدهقان. وهو عبید الله بن عبد الله الدهقان الآتی.

۸۲۸۳ – عبد الله بن دینار:

وقع فی طریق الصدوق عن موسی بن عبیدة، عنه، عن أم هانی؛ کما تقدم فی أحمد بن أبان.

وعده الشیخ والبرقی من أصحاب الباقر علیه السلام؛ والشیخ من أصحاب السجاد علیه السلام أیضا.

وروی حنان بن سـدیر، عنه، عن أبی جعفر علیه السـلام. کا ج ۴ / ۱۷۰، ویه ج ۲ / ۱۷۴، والعلل ج ۲ / ۷۶. والأخری فی أمالی الشیخ ص ۲.

ولعله ابن دینار مولی عمر بن الخطاب العمری المدنی المعدود من أصحاب السجاد علیه السلام.

۸۲۸۴ – عبد الله بن ذبیان أبو عبد الله:

روی حنان بن سدیر، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام؛ کما عن کا ویب و

(۱۲)

مفاتیـح البحث: الإمام محمـد بن علی الباقر علیه السـلام (۳)، الإمام علی بن الحسـین السـجاد زین العابدین علیهما السـلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، عبید الله بن عبد الله (۱)، محمد بن الحسین البزوفری (۱)، عبد الله بن الدهقان (۱)، عبد الله بن دینار (۱)، عبد الله بن ذبیان (۱)، عبد الله الدهقان (۱)، درست بن أبی منصور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، موسی بن عبیدة (۱)، سهل بن زیاد (۱)، حنان بن سدیر (۲)، الزکاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۳

یه فی باب صـلاة العیدین. (کا ج ۴ / ۱۷۰، ویه ۲ / ۱۱۴ ولکن فیهما هکـذا، عن عبد الله بن دینار، ویب ج ۳ / ۲۸۹) ۸۲۸۵ – عبد الله بن ذکوان أبو زیاد:

روی الطیالسی، عنه، عن أبیه. کفایة الأثر باب ۹.

والأظهر أن کنیته أبو زناد – بالزاء والنون. وذکوان أخو أبی لؤلؤ قاتل عمر بن الخطاب.

والعامة وثقوا عبد الله بن ذکوان. فعن الاستیعاب أنه عالم أهل المدینة بالحساب والفرائض والنحو والشعر والحدیث والفقه.

وعده الشیخ من أصحاب مولانا السجاد علیه السلام. مات فی شهر رمضان سنة ۱۳۱.

۸۲۸۶ – عبد الله بن ذویب الأسلمی:

لم یذکروه. وله أشعار تفید حسنه. کمبا ج ۹ / ۲۶۵، وجد ج ۳۸ / ۲۵.

۸۲۸۷ – عبد الله بن ذی الکلاع الحمیری: من أتباع معاویة یوم صفین.

۸۲۸۸ – عبد الله بن رابیة الطوری:

لم یذکروه. حج فی سنة ۲۴۷. وزار أمیر المؤمنین والحسین علیهما السلام. و له روایة شریفة فی ذلک. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۶، وجد ج ۴۵ / ۲۹۸. وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۳۸: عبد الله بن دانیة.

۸۲۸۹ – عبد الله الملقب برأس المدری:

من ولد سلام بن المستنیر. عده الشیخ فی أصحاب الرضا علیه السلام.

۸۲۹۰ – عبد الله بن راشد الکوفی:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه جعفر بن بشیر و أبان عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه یحی بن عمرو. الکافی ج ۳ کتاب

(۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، صلاة العید (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، عبد الله بن ذکوان (۲)، عبد الله بن راشد (۱)، سلام بن المستنیر (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الموت (۱)، الحج (۱)

صفحه ۰۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۴

الجنائز باب من یدخل القبر ومن لا یدخل ص ۱۹۳ و ۱۹۴.

۸۲۹۱ – عبد الله بن رافع: لم یذکروه. روی إسماعیل بن عیسی، عنه، عن الجهم بن سلیمان، عن الصادق علیه السلام؛ کما فی إیضاح القاضی نعمان.

۸۲۹۲ – عبد الله بن رباط البجلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق؛ کما فی ابنه محمد وأخیه الحسن. وأبوه أیضا ثقة.

۸۲۹۳ – عبد الله بن ربیع الحمیری:

لم یذکروه. کان عند یزید. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۴، وجد ج ۴۵ / ۱۲۹.

۸۲۹۴ – عبد الله بن ربیعة بن دراج:

لم یذکروه. خبیث قتل فی عسکر عائشة. کمبا ج ۸ / ۴۳۷، وجد ج ۳۲ / ۲۰۷.

۸۲۹۵ – عبد الله بن ربیعة:

عده الشیخ فی أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وفی أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام مع وصفه بالسلمی.

۸۲۹۶ – عبد الله بن رجا:

روی هشام بن علی السیرافی، عنه، عن همام، عن المعلی بن زیاد. دلائل الطبری ص ۲۵۲.

۸۲۹۷ – عبد الله بن رجاء المکی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایات عبد الله بن رجا فی أمالی المفید مج ۳۵، وبشا ص ۲۲۱ فی أن النبی صلی الله علیه وآله قال: کفی وکف

(۱۴)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن

محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن ربیعة (۲)، إسماعیل بن عیسی (۱)، عبد الله بن رباط (۱)، عبد الله بن رجاء (۱)، القتل (۱)، القبر (۱)، الجنازة (۱)

صفحه ۰۱۵

علی علیه السلام فی العدل سواء.

۸۲۹۸ - عبد الله بن رزین:

شیخ من أصحابنا. روی قب عنه ما یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۱۲ / ۱۱۳، و جد ج ۵۰ / ۵۹، والکافی ج ۱ باب میلاد الجواد علیه السلام ص ۴۹۳.

وهو عم دعبل الشاعر المعروف. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۳۶۶. وروی عنه الحسین بن محمد الأشعری ص ۴۹۳.

ولعله متحد مع عبد الله بن رزین الذی روی عن عمار بن یاسر. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۶ و ۱۵۷، وجد ج ۵۲ / ۲۰۷ و ۲۱۲.

۸۲۹۹ - عبد الله بن رفاعة:

لم یذکروه. روی الکفعمی فی بلد الأمین ص ۵۱۵ عن الصدوق، عنه، عن إبراهیم بن محمد النوفلی، عن أبیه، عن الإمام الجواد علیه السلام، حدیث أدعیة المناجاة عشر وسائل إلی عشر مسائل، وکتاب الدعاء ص ۹۵، وجد ج ۹۴ / ۱۱۳.

۸۳۰۰ - عبد الله بن رقیة:

لم یذکروه. وهو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الجمل.

کمبا ج ۸ / ۴۳۱، وجد ج ۳۲ / ۱۸۳.

۸۳۰۱ - عبد الله بن رما حس أبو محمد:

لم یذکروه. روایته ونسبه فی أمالی الصدوق ص ۳۰۰، وجد ج ۲۱ / ۱۲. وفیه:

عبد الله بن رماخس، وکمبا ج ۶ / ۵۷۴.

۸۳۰۲ - عبد الله بن رواحة الأنصاری:

من أصحاب الرسول صلی الله علیه وآله. ممدوح جلیل من النقباء الاثنی عشر. وکان مع سعد بن الربیع یکسران أصنام الکفار من الخزرج فی بدء لهجرة. جد ج ۱۹ / ۱۰۷، وکمبا ج ۶ / ۴۲۷. وکسر صنم أبی الدرداء؛ کما فیه

(۱۵)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن محمد النوفلی (۱)، الحسین بن محمد الأشعری (۱)، عبد الله بن رواحة (۱)، عبد الله بن رزین (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عمار بن یاسر (۱)، سعد بن الربیع (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۱۶

ص ۶۹۸، وجد ج ۲۲ / ۱۱۳.

استخلفه رسول الله صلی الله علیه وآله علی المدینة، لما أراد الخروج إلی غزوة بدر الصغری. کمبا ج ۶ / ۵۲۴.

وکان أخا أبی الدرداء من أمه وخال النعمان بن بشیر.

وقال لعبد الله بن أبی: لحمار رسول الله أطیب ریحا منک ومن أبیک فغضب قومه وأعان ابن رواحة قومه، فتضاربا بالحدید والنعال. کمبا ج ۶ / ۶۸۳، وجد ج ۲۲ / ۵۳.

جملة من قضایاه وأحواله. کمبا ج ۶ / ۵۲۹ و ۵۷۸، وجد ج ۲۰ / ۱۸۳ و ۲۰۱ و ۳۳۷، وج ۲۱ / ۲۸.

ارتجازه بین رسول الله صلی الله علیه وآله حال الطواف فی سنة سبع متوشحا بالسیف ینشد أشعارا یقول:

- خلوا بنی الکفار عن سبیله * قد أنزل الرحمن فی تنزیله - فی صحف تتلی علی رسوله * الیوم نضربکم علی تأویله - کما ضربناکم علی تنزیله * ضربا یزیل الهام عن مقیله - ویذهل الخلیل عن خلیله * یا رب إنی مؤمن بقیله - إنی رأیت الحق فی قبوله ویشیر بیدیه إلی رسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۶ / ۵۵۸ و ۵۸۲، وجد ج ۲۰ / ۳۳۷، وج ۲۱ / ۴۱.

وفی غزوة موتة أخذ اللواء فقاتل حتی قتل شهیدا. کمبا ج ۶ / ۵۸۴، وجد ج ۲۱ / ۵۰.

وکان فی لیلها فی جانب من العسکر یصلی ویقرأ القرآن والضوء یخرج من فیه کشعاع القمر فی اللیلة الظلماء. وکان ذلک لبره بوالدیه. کمبا ج ۶ / ۶۹۰، وج ۲۰ / ۱۱۵ و ۱۱۶، وجد ج ۹۷ / ۵۸ و ۵۹، وج ۲۲ / ۸۱.

شدة مرضه وعیادة رسول الله صلی اله علیه وآله له ودعاؤه له وشفاؤه.

کتاب الطهارة ص ۱۵۰، وجد ج ۸۱ / ۲۴۴.

(۱۶)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، معرکة بدر (۱)، النعمان بن بشیر (۱)، القرآن الکریم (۱)، القتل (۲)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، المرض (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۰۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۷

وکان خراصا من قبله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۲۰ / ۱۳، وج ۲۳ / ۴۱، و جد ج ۹۶ / ۴۶، وج ۱۰۳ / ۱۷۱.

۸۳۰۳ - عبد الله بن رواحة بن مسعود:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن إبراهیم بن محمد بن الحارث النوفلی.

مستدرک الوسائل ج ۲ / ۱۲.

۸۳۰۴ - عبد الله بن زائدة: هو عبد الله بن أم مکتوم المذکور.

۸۳۰۵ - عبد الله بن زاذان:

لم یذکروه. ما یفید حسنه. کتاب الإیمان ص ۱۰۸، وجد ج ۶۸ / ۲۴.

۸۳۰۶ - عبد الله بن زاهر: لم یذکروه. جملة من روایاته. جد ج ۴ / ۵۲، وج ۳۶ / ۲۸۸، وکمبا ج ۲ / ۱۲۰، و ج ۹ / ۱۴۰.

وروی محمد بن عامر عنه کفایة الأثر باب ۴.

وروی محمد بن إسماعیل البرمکی، عن الحسین بن الحسن، عنه، عن الحسین بن یحی الکوفی، عن قثم بن قتادة؛ کما یأتی فی قثم.

۸۳۰۷ - عبد الله بن الزبید الهاشمی: مولی آل علی. من أصحاب السجاد علیه السلام. ۸۳۰۸ - عبد الله بن الزبیر: روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه حفیده أحمد بن محمد. یب ج ۱ باب المیاه ص ۴۱۴، وصا ج ۱ باب الماء یقع فیه شئ فینجسه ص ۲۹.

وهذا عبد الله بن الزبیر والد أبی أحمد المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

(۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب مستدرک

الوسائل (۱)، عبد الله بن الزبير والد أبى أحمد (۱)، محمد بن إسماعيل البرمكى (۱)، عبد الله بن زائدة (۱)، عبد الله بن رواحة (۱)، عبد الله بن الزبير (۱)، إبراهيم بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۰۱۸

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۱۸

۸۳۰۹ - عبد الله بن الزبير الأسدى:

من الشعراء. مدح إبراهيم الأشتر. كمبا ج ۱۰ / ۲۹۲، وجد ج ۴۵ / ۳۸۲.

له كتاب نوادر رواه عباد بن يعقوب الأسدى، عنه، عن الصادق عليه السلام.

۸۳۱۰ - عبد الله بن الزبير الرسان:

أخو الفضيل. من أصحاب الصادق عليه السلام. ما يتعلق به فى كمبا ج ۱۱ / ۴۷ و ۵۴، وجد ج ۴۶ / ۱۷۰ و ۱۹۴. وقيل باتحاده مع الأسدى.

۸۳۱۱ - عبد الله بن الزبير بن عبد المطلب:

من الثمانية الذين ثبتوا فى الجهاد يوم حنين وفر المسلمون كلهم. و تاسعهم مولانا أمير المؤمنين عليه السلام؛ كما فى إرشاد المفيد فى ثلاث نسخ.

۸۳۱۲ - عبد الله بن زبير بن العوام:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. ولد فى العام الأول من الهجرة.

وتزندق بعده. وكان يبغض بنى هاشم ويلعن ويسب عليا عليه السلام.

كلمته مع الحسين عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۲۱۲، وجد ج ۴۵ / ۸۵.

وكنيته أبو بكر كنية جده من طرف أمه أسماء بنت أبى بكر بن أبى قحافة.

بيعة الناس له فى الحجاز بعد سقوط يزيد فى النار سنة ۶۳ أو سنة ۶۴. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۴، وجد ج ۴۵ / ۳۵۶.

قتله الحجاج سنة ۷۳. وكان يدعو الناس إلى طلب الثار قبل موت يزيد فلما مات، يطلب الملك لنفسه لا للثار. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۴، وجد ج ۴۵ / ۳۵۶. وابنه ثابت من أصحاب السجاد عليه السلام. وفى السفينة جملة من أحواله.

۸۳۱۳ - عبد الله بن زرارة بن أعين الشيبانى:

من أصحاب الصادق عليه السلام ثقة بالاتفاق. وعده أبو غالب الزرارى فى رسالته ممن لقى أبا الحسن موسى بن جعفر صلوات الله عليهما. وله كتاب يرويه عنه

(۱۸)

مفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، عبد الله بن الزبير الأسدى (۱)، أسماء بنت أبى بكر (۱)، أبو غالب الزرارى (۱)، عبد الله بن الزبير (۲)، عبد الله بن زرارة (۱)، بنو هاشم (۱)، عباد بن يعقوب (۱)، البغض (۱)، الموت (۱)، السفينة (۱)

صفحه ۰۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۹

علی بن النعمان وغیره.

۸۳۱۴ - عبد الله بن زمعة:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. أخرج ابن مسعود من المدینة إخراجا عنیفا بأمر عثمان. فاحتمله حتی جاء به باب المسجد، فضرب به الأرض، فکسر ضلعا من أضلاعه. فقال ابن مسعود: قتلنی ابن زمعة الکافر بإذن عثمان؛ کما عن علم الهدی فی الشافی.

وهو من شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام؛ کما فی النهج. کلماته معه وطلبه عنه مالا. کمبا ج ۸ / ۷۳۲، وج ۹ / ۵۳۵ و ۵۴۵، وجد ج ۴۱ / ۱۵۵، وج ۳۴ / ۳۰۸. و قیل: أمه قریبة أخت أم سلمة وتحته زینب بنت أم سلمة.

ولعله الذی روی عن أبیه زمعة بن سبیع، عن أمیر المؤمنین علیه السلام؛ و روی عنه حفیده محمد بن مقرن. الکافی ج ۳ کتاب الزکاة باب أدب المصدق ص ۵۳۹، والتهذیب ج ۴ / ۹۵.

۸۳۱۵ - عبد الله بن زهیر العابد:

لم یذکروه. کان من زهاد الشیعة. کتاب الدعاء ص ۲۲۱، وجد ج ۹۵ / ۱۴۸.

وروی عن عبد الله بن الفضل النوفلی - الخ؛ کما فی کتاب الطب.

۸۳۱۶ - عبد الله بن زیاد:

قال: سلمنا علی أبی عبد الله علیه السلام بمنی. ثم قلت: یا بن رسول الله، إنا قوم مجتازون لسنا نطیق هذا المجلس منک کلما أردناه، ولا نقدر علیه، فأوصنا.

قال: أوصیکم بتقوی الله - الخ. وفیه ما یفید حسن عقیدته. فراجع مشکاة الطبرسی باب قول الخیر.

سن: بسنده، عن محمد بن صالح، عنه، عن الضحاک بن مزاحم.

ولعله أبو عبد الرحمن الحر الهمدانی المعدود فی أصحاب الصادق علیه السلام.

(۱۹)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن زیاد (۱)، عبد الله بن الفضل (۱)، عبد الله بن زمعة (۱)، الضحاک بن مزاحم (۱)، علی بن النعمان (۱)، زمعة بن سبیع (۱)، محمد بن صالح (۱)، محمد بن مقرن (۱)، الصدق (۱)، الزکاة (۱)، السجود (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۰

۸۳۱۷ - عبد الله بن زیاد الیمانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۸۵ عن سعد بن عبد الحمید بن جعفر، عنه، عن عکرمة بن عمار، حدیث الفضائل.

ورواه فی غیبة الشیخ عنه مثله.

۸۳۱۸ - عبد الله بن زیدان البجلی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۱۴۱ عن محمد بن أحمد الأسدی، عنه، هو وعلی بن العباس البجلی، عن أبی کریب.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۳ عن عبد الله بن محمد، عنه، عن عباد بن یعقوب، حدیث الفضائل.

۸۳۱۹ - عبد الله بن زید البصری:

لم یذکروه. هو مع أخیه عبید الله من شهداء الطف. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۴.

۸۳۲۰ – عبد الله بن زیدان البلخی أبو محمد:

لم یذکروه. وهو الذی قرأ علیه أبو العباس ابن عقدة. الخصال ج ۱ / ۹۵ عن محمد بن علی بن إسماعیل، عنه، عن علی بن المثنی، حدیث الرکبان یوم القیامة.

کمبا ج ۳ / ۲۵۹، وجد ج ۷ / ۲۳۵.

وروی الصدوق فی الخصال ص ۱۲۱ عن علی بن محمد بن الحسن القزوینی، عنه، عن الحسن بن محمد، حدیث فضائل أمیر المؤمنین وأولاده علیهم السلام و شیعته. کتاب الإیمان ص ۱۰۷، وکمبا ج ۹ / ۳۹۴، وجد ج ۳۹ / ۲۱۸، وج ۶۸ / ۱۷.

کنز: محمد بن العباس، عنه، عن إسماعیل بن إسحاق الراشدی، حدیث إنذار الرسول صلی الله علیه وآله عشیرته. کمبا ج ۹ / ۳۲۰، وجد ج ۳۸ / ۲۴۹.

۸۳۲۱ – عبد الله بن زید:

روی فضالة بن أیوب، عنه، عن ابن أبی یعفور. أمالی المفید مج ۲۳ ص ۱۰۸.

(۲۰)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، علی بن محمد بن الحسن القزوینی (۱)، محمد بن علی بن إسماعیل (۱)، محمد بن أحمد الأسدی (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، عبد الله بن زیاد (۱)، ابن أبی یعفور (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، عبد الله بن زید (۲)، الشیخ الصدوق (۳)، عبد الله بن محمد (۱)، علی بن العباس (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن محمد (۱)، عبد الحمید (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۱

۸۳۲۲ – عبد الله بن زید:

روی عبد الله بن المبارک، عنه، حدیث فضل الخضاب. الخصال ج ۲ / ۹۰.

شهوده مع رسول الله صلی الله علیه وآله فی غزوة أحد. جد ج ۲۰ / ۱۳۴ و ۱۳۲، وکمبا ج ۶ / ۵۱۴.

۸۳۲۳ – عبد الله بن زید:

لم یذکروه. هو أخو علی بن الحسین علیه السلام من الرضاعة. من أصحاب السجاد والباقر علیهما السلام. کمبا ج ۹ / ۱۳۷، وجد ج ۳۶ / ۲۷۲.

۸۳۲۴ – عبد الله بن زید بن خالد بن أبی دجانة:

روی عن أبیه، عن جده، حرز أبی دجانة المشهور. وحفیده یحی بن سلمة.

۸۳۲۵ – عبد الله بن السائب:

أتی حذیفة بالمدائن وأخبره عن رجل بقتل عثمان. فقال حذیفة: هذا الرجل عیثم الجنی. کمبا ج ۱۴ / ۵۹۰، وجد ج ۶۳ / ۹۴.

۸۳۲۶ – عبد الله بن سابور: هو ابن بسطام المذکور.

۸۳۲۷ – عبد الله بن سالم الجبلی:

روی البرقی والمفید عن محمد بن أسلم الجبلی، عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۲۳ / ۶۸ و ۶۷، وجد ج ۱۰۳ / ۲۸۹ و ۲۹۰، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۴۱. وعده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۸۳۲۸ – عبد الله بن سبا:

کان یهودیا فأسلم زمن عثمان. وله مبتدعات ومختلقات. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۲۱۸. وبالجملة هو ملعون کاذب ادعی لنفسه النبوة ولأمیر المؤمنین علیه السلام

(۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، معرکة أحد (۱)، عبد الله بن السائب (۱)، خالد بن أبی دجانة (۱)، عبد الله بن المبارک (۱)، محمد بن أسلم الجبلی (۱)، عبد الله بن سالم (۱)، عبد الله بن سبأ (۱)، عبد الله بن زید (۳)، القتل (۱)، الرضاع (۱)

صفحه ۰۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۲

الألوهیة. فاستتابه علی علیه السلام ثلاثة أیام فلم یتب. فأحرقه بالنار. روی ذلک الکشی مع ذموم أخر بأسانید صحیحة بالاتفاق. فلا وجه لإنکار وجوده رأسا کما عن بعض من الأعلام.

کلماته مع أمیر المؤمنین علیه السلام فی ضمن روایة الأربعمائة. کمبا ج ۴ / ۱۱۶، وجد ج ۱۰ / ۱۰۷.

ونقل زرارة للصادق علیه السلام أن رجلا من ولد عبد الله بن سبا یقول بالتفویض – الخ. جد ج ۲۵ / ۳۴۳، وکمبا ج ۷ / ۲۶۳.

۸۳۲۹ – عبد الله بن سبع، من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. عدة من روایاته عن أمیر المؤمنین علیه السلام فی إحقاق الحق ج ۸ / ۱۱۴ – ۱۱۶. رواها عنه سالم بن أبی الجعد.

۸۳۳۰ – عبد الله (بن) السراج:

لم یذکروه. روی سعدان بن مسلم، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام.

التهذیب ج ۳ باب الدعاء بین الرکعات ص ۷۴. وروی علی بن الحکم عنه. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الصبر ص ۸۹ ح ۴.

۸۳۳۱ – عبد الله بن سرمة:

لم یذکروه. وکان یری رأی الزیدیة. فرأی من مولانا الرضا صلوات الله علیه معجزة. فآمن به وأقر أنه حجة الله علی خلقه وتاب إلی الله تعالی؛ کما رواه الراوندی. کمبا ج ۱۲ / ۱۶، وجد ج ۴۹ / ۵۲.

۸۳۳۲ – عبد الله بن سریع:

من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کذا فی عطیة الذرة.

۸۳۳۳ – عبد الله بن سعد بن أبی سرح القرشی:

هو الذی شهد صفین مع معاویة. وکان أخا عثمان من الرضاعة. قال

(۲۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله (بن) السراج (۱)، سالم بن أبی الجعد (۱)، عبد الله بن سبأ (۱)، علی بن الحکم (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، الشهادة (۲)، الحج (۱)، الرضاع (۱)، الصّلاة (۱)، الصبر (۱)

صفحه ۰۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۳

لمعاویة: أمنعهم الماء (یعنی أصحاب علی علیه السلام) إلی اللیل؟ وقال: أمنعهم الماء. منعهم الله یوم القیامة. کمبا ج ۸ / ۴۸۳.

هو عامل عثمان علی مصر. فلما قتل عثمان، لحق بمعاویة. ص ۶۴۳.

ذم عقیل له فیه ص ۶۷۳، وجد ج ۳۲ / ۴۳۹، ولکن فیه: عبد الله بن سعید. و ج ۳۳ / ۵۳۴، وج ۳۴ / ۲۳، والغدیر ج ۸ / ۲۷۹.

ارتداده عن الاسلام وإهدار النبی صلی الله علیه وآله دمه. کتاب القرآن ص ۱۰. وفیه نزل قوله تعالی ": ومن أظلم ممن افتری علی الله کذبا - " الآیة، و جد ج ۹۲ / ۳۵.

افتتح إفریقیة زمن عثمان وولی مصر بعد ذلک. ومات سنة ۵۹ فی آخر عهد معاویة.

۸۳۳۴ - عبد الله بن سعد الإسکاف:

لم یذکروه. روی الصفار، عن السندی، عن صفوان، عنه، عن حریز ما یفید حسنه. کمبا ج ۷ / ۳۱، وجد ج ۲۳ / ۱۵۳.

۸۳۳۵ - عبد الله بن سعد بن مالک بن عامر الأشعری القمی:

هو وأخوه أحوص وعبد الرحمن وإسحاق ونعیم فی تتمة المنتهی ص ۷۱. و ابنه عامر. وحفیده موسی بن الحسن بن عامر یأتی. وکذا عیسی وعمران حفیده أحمد بن حمد بن عیسی المذکور.

۸۳۳۶ - عبد الله بن سعد بن نفیل الأزدی:

لم یذکروه. وهو من الشیعة الذین نهضوا لطلب الثار مع المختار وأسسوا ذلک. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۴ - ۲۸۶، وجد ج ۴۵ / ۳۵۵ - ۳۶۰.

۸۳۳۷ - عبد الله بن سعد بن یحی: لم یذکروه. یأتی فی عبد الله بن سعید بن یحی.

۸۳۳۸ - عبد الله بن سعدان بن سهل الیشکری: لم یذکروه. روی الصدوق، عن القطان، عنه، عن أحمد بن أبی المقدام. جد

(۲۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، عبد الله بن سعد بن مالک (۱)، موسی بن الحسن بن عامر (۱)، عبد الله بن سعید (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد الإسکاف (۱)، القرآن الکریم (۱)، القتل (۱)، المنع (۱)

صفحه ۰۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۴

ج ۳۶ / ۲۳۵، وکمبا ج ۹ / ۱۲۹.

۸۳۳۹ - عبد الله بن سعید أبو شبل الأسدی بیاع الوشی:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه علی بن النعمان وعبد الله بن جبلة.

ونقل فی روضة الکافی بعد حدیث مولانا علی بن الحسین علیه السلام مع یزید ح ۳۱۶، عن أبی شبل، عن الصادق علیه السلام، حدیثا یفید حسنه وکماله و وثاقته.

۸۳۴۰ - عبد الله بن سعید الإسطخری الأنصاری أبو محمد:

لم یذکروه. روی عبد الملک بن أحمد الفقاعی، عنه، عن محمد بن عبد الله بن ارزات الخیاط، عن إبراهیم بن سعید الجوهری وصی المأمون العباسی، عن أبیه الرشید. حلیة الأبرار ج ۱ / ۴۰۶.

۸۳۴۱ - عبد الله بن سعید الأشج أبو سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ ج ۲ / ۲۵۲.

۸۳۴۲ – عبد الله بن سعید الأموی:

من رواة حدیث الصادق علیه السلام فی وصیة فاطمة الزهراء علیها السلام. الدلائل للطبری ص ۴۲.

۸۳۴۳ – عبد الله بن سعید الزبرقانی:

لم یذکروه. روی الحسن بن علی الشامی، عنه، عن عبد الواحد بن غیاث.

فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۲۴.

۸۳۴۴ – عبد الله بن سعید بن حیان (حنان) ابن أبجر (الحر) الکنانی أبو عمرو الطبیب:

شیخ من أصحابنا ثقة بالاتفاق. وبنو الحر بیت بالکوفة أطباء. وأخوه

(۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، مدینة الکوفة (۱)، عبد الله بن سعید أبو شبل (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، عبد الله بن سعید (۵)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی (۱)، الوصیة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۲۵

عبد الملک بن سعید ثقة. بقی إلی سنة ۲۴۰.

وله کتاب الدیات رواه عن آبائه وعرضه علی الرضا علیه السلام. و الکتاب یعرف بکتاب عبد الله بن الحر (أبجر – خ ل). رواه یونس بن عبد الرحمن.

۸۳۴۵ – عبد الله بن سعید الدغشی:

روی عن هاشم الصیدنانی. وروی عنه علی بن أحمد بن إسحاق بن سعد الأشعری. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب آداب التجارة ص ۱۵۳. ورواها الشیخ بعینها؛ کما فی یب ج ۷ باب فضل التجارة ص ۸؛ إلا أن فیه: أحمد بن علی بن أحمد، عن إسحاق بن سعید الأشعری، عنه، عن هشام الصیدلانی.

۸۳۴۶ – عبد الله بن سعید الرعشی:

روی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۱۷۱ عن محمد بن الحسن، عنه، عن الحسن بن موسی بن جعفر علیه السلام.

۸۳۴۷ – عبد الله بن سعید الزهری:

لم یذکروه. روی دعبل الخزاعی، عنه، عن ضمرة. بشا ص ۹۸.

۸۳۴۸ – عبد الله بن سعید الطائی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن جعفر بن محمد بن مرزوق، عنه، عن عباد بن الصهیب – الخ، حدیث فضل لیلة النصف من شعبان. کمبا ج ۲۰ / ۱۲۵، و جد ج ۹۷ / ۸۹.

۸۳۴۹ – عبد الله بن سعید الهاشمی:

لم یذکروه. ویأتی فی عبد الواحد بن غیاث روایته.

۸۳۵۰ – عبد الله بن سعید بن یحی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عنه، عن إسماعیل بن عبد الله بن خالد القاضی – الخ. کمبا ج ۳ / ۱۷۹، وجد ج ۶ / ۳۱۰.

(۲۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، النصف من شعبان (۱)، عبد الله بن الحر (۱)، عبد الله بن سعید الدغشی (۱)، إسحاق بن سعید الأشعری (۱)، أحمد بن إسحاق بن سعد (۱)، أحمد بن علی بن أحمد (۱)، الشاعر دعبل الخزاعی (۱)، هاشم الصیدنانی (۱)، هشام الصیدلانی (۱)، عبد الله بن خالد (۱)، عبد الله بن سعید (۵)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الملک بن سعید (۱)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الدیة (۱)

صفحه ۰۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۶

ورواه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۹ مثله؛ إلا أنه فیه: عبد الله بن سعد بن یحی بن عبد الحمید الکریری القاضی بنصیبین، عن إسماعیل بن عبد الله بن خالد بن تغلب القاضی الیشکری.

۸۳۵۱ - عبد الله بن سلام الکوفی أبو خدیجة:

عد من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام. وروی علی بن أحمد العلوی الموسوی، عنه، عن عبد الله بن سنان، عن الصادق علیه السلام، نصرة مذهب الوقف. غط ص ۳۵.

۸۳۵۲ - عبد الله بن سلام الیهودی:

جاء إلی النبی وسأله مسائل. فلما أجابه آمن به. جملة من مسائله. جد ج ۹ / ۳۲۶ و ۳۳۶، وج ۱۹ / ۱۳۰، وکمبا ۶ / ۴۳۲. ومسائله المفصلة التی عقد له المج بابا علی حدة. کمبا ج ۱۴ / ۳۴۶ - ۳۵۲. وجد ج ۶۰ / ۲۴۱ - ۲۶۱.

جملة مما یتعلق به من صحیح البخاری. کمبا ج ۱۴ / ۴۵۱، وجد ج ۶۱ / ۲۲۲.

وهو من ولد یوسف بن یعقوب علیه السلام. مات سنة ۴۳.

ما جری بینه وبین الیهود وإیمانه وعرفانه وصایة أمیر المؤمنین علیه السلام.

کمبا ج ۴ / ۸۷، وجد ج ۹ / ۳۲۶.

۸۳۵۳ - عبد الله بن سلمان الفارسی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۰، و جد ج ۴۳ / ۶۶.

۸۳۵۴ - عبد الله بن سلمة:

روی عن عبیدة السلمانی. وروی عنه عمرو بن مرة. کامل الزیارات باب ۱۴ فی حب رسول الله الحسن والحسین صلوات الله علیهم. ولعله الذی قال:

ما یسرنی أن لم أشهد صفین. ولوددت أن کل مشهد شهده علی علیه السلام شهدته. هو من أصحاب علی علیه السلام. قاله الشیخ.

(۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب صحیح البخاری (۱)، عبد الله بن سلام الکوفی (۱)، إسماعیل بن عبد الله (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، علی بن أحمد العلوی (۱)، عبد الله بن سلام (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، عبد الله بن سلمة (۱)، عبیدة السلمانی (۱)، یوسف بن یعقوب (۱)، عمرو بن مرة (۱)، عبد الحمید (۱)، الشهادة (۳)، الموت (۱)

صفحه ۰۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۷

۸۳۵۵ - عبد الله بن سلمة بن الحصرم الطائفی:

لم یذکروه. وهو مع عطا وجماعة عادوا عبد الله بن عباس فی مرض وفاته فسألوه عن الاختلاف، فأجابهم بالحق. کمبا ج ۹ / ۱۴۰، وجد ج ۳۶ / ۲۸۷.

۸۳۵۶ - عبد الله بن سلمة بن عیاش:

لم یذکروه. روی الشیخ، عن أحمد بن الصلت، عن ابن عقدة، عن الحسین بن عبد الرحمن الأزدی، عنه عن أبیه وعمه عبد العزیز، عن عمرو بن ثابت، حدیث أعمال لیلة النصف من شعبان. کمبا ج ۲۰ / ۱۲۴، وجد ج ۹۷ / ۸۷.

۸۳۵۷ - عبد الله بن سلمة المفنجی:

لم یذکروه. روی عن سقادة بن الأصب العطار، عن عبد المنعم بن الطیب؛ کما یأتی فی هلال بن کیسان.

۸۳۵۸ - عبد الله بن سلیم:

لم یذکروه. وقد أخذ الرایة یوم الجمل بعد أخیه مخنف فقتل؛ کما عن الطبری.

۸۳۵۹ - عبد الله بن سلیم العامری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، عن علی بن الحکم، عن ربیع بن محمد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. جد ج ۶ / ۱۷۰، وج ۱۴ / ۱۸۷، وکمبا ج ۳ / ۱۳۹، وج ۵ / ۳۷۷.

۸۳۶۰ - عبد الله بن سلیمان:

روی عن أبیه قال: کنت مع أبی فی المسجد فدخل علی بن الحسین علیه السلام؛ کما فی مکا باب اللباس.

۸۳۶۱ - عبد الله بن سلیمان:

لما ورد الرضا صلوات الله علیه البصرة واجتمع الشیعة فی دار الحسن بن

(۲۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، النصف من شعبان (۱)، عبد الله بن سلیمان (۲)، عبد الله بن سلمة (۳)، عبد الله بن سلیم (۲)، مدینة البصرة (۱)، علی بن الحسین (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، علی بن الحکم (۱)، ربیع بن محمد (۱)، عبد العزیز (۱)، القتل (۱)، السجود (۱)، اللبس (۱)، المرض (۱)، الهلال (۱)، الجماعة (۱)

صفحه ۰۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۸

محمد عنده وحان وقت الزوال، أذن عبد الله بن سلیمان وأقام وتقدم الرضا علیه السلام وصلی بالناس - الخ. کمبا ج ۱۲ / ۲۳، وجد ج ۴۹ / ۷۸.

ولعله قارئ الکتب السماویة التی نقل حدیث ذی القرنین وغیره؛ کما فی ک باب ۳۸.

۸۳۶۲ - عبد الله بن سلیمان:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه صفوان بن یحی ومحمد بن أبی عمیر. وروی زرارة عنه، عن الصادق علیه السلام. التوحید باب القضاء والقدر.

۸۳۶۳ – عبد الله بن سليمان الأسدى:

لم يذكروه. من أصحاب الحسين عليه السلام. روى المفيد عنه والمنذر بن المشمعل الأسدى أنهما قالا: لما قضينا حجتنا، لم تكن لنا همة إلا الإلحاق بالحسين عليه السلام فى الطريق لننظر ما يكون من أمره. فأسرعنا حتى لحقنا به فى الثعلبية – إلى آخر ما نقل جملة من قضاياهما. جد ج ۴۴ / ۳۷۲. ۱۹۹، وكمبا ج ۱۰ / ۱۴۶ و ۱۸۶.

وعده قب من أصحاب الحسين عليه السلام.

۸۳۶۴ – عبد الله بن سليمان بن الأشعث السجستانى أبو بكر:

لم يذكروه. تأتى روايته فى على بن خشرم. ونزيدك عليه ما فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۱۶ عن أبى المفضل، عنه، عن إسحاق بن إبراهيم بن زيد، رواية شريفة.

وفيه ص ۲۱۷ عنه، عنه، عن هشام بن يونس اللؤلؤى، رواية أخرى. ونقل الأولى فى كمبا ج ۱۴ / ۲۳۱، وج ۶ / ۳۶۲، وج ۹ / ۳۶۷ و ۴۰۶، وجد ج ۱۸ / ۲۶۷، و ج ۳۹ / ۹۷، وج ۵۹ / ۱۹۲؛ والثانية فى ج ۳۹ / ۲۶۹.

وروى المفيد فى أماليه مج ۲۵ ص ۱۲۷ عن محمد بن داود الحتمى، عنه.

وروى الصدوق فى الإكمال ج ۱ / ۳۴۸ عن محمد بن عمر الحافظ البغدادى، عنه،

(۲۸)

مفاتيح البحث: اصحاب الحسين (ع) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، إسحاق بن إبراهيم (۱)، عبد الله بن سليمان (۴)، محمد بن أبى عمير (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، هشام بن يونس (۱)، محمد بن داود (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۲۹

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۲۹

عن أحمد بن معلى الآدمى، حديث حجة الوداع والولاية. ورواه فى كمبا ج ۹ / ۲۰۶، و جد ج ۳۷ / ۱۳۷. وله كتاب جمع المصاحف؛ كما فى فلاح السائل ص ۹۴.

۸۳۶۵ – عبد الله بن سليمان التميمى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۵۰ عن معاوية بن حكيم، عنه.

۸۳۶۶ – عبد الله بن سليمان الحضرمى:

لم يذكروه. روى طبع مولانا السجاد عليه السلام حصاة غانم بخاتمه. مدينة المعاجز ص ۳۰۲.

۸۳۶۷ – عبد الله بن سليمان السجستانى:

لم يذكروه. هو ابن سليمان بن الأشعث المذكور.

۸۳۶۸ – عبد الله بن سليمان الصيرفى:

من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام وله أصل. روى البرقى عن ابن فضال، عن حماد بن عثمان، عنه قال:

سمعت أبا جعفر عليه السلام يقول ": إن أولى الناس بإبراهيم – " الخ. ثم قال: أنتم والله على دين إبراهيم ومنهاجه. وأنتم أولى الناس به. كتاب الإيمان ص ۱۲۶، وجد ج ۶۸ / ۸۹، وكذا فى المحاسن ج ۱ / ۱۴۷.

وروى البرقى، عن عدة من أصحابنا، عن يونس بن يعقوب، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام، ما يفيد حسنه وكماله وأنه مورد ألطافه وعناياته. كتاب العشرة ص ۲۳۹، وجد ج ۷۵ / ۴۴۹.

ورواه الكلينى، عن على بن محمد بن بندار، عن البرقى، مثله. كمبا ج ۱۱ / ۱۱۵، وجد ج ۴۷ / ۴۰.

۸۳۶۹ – عبد الله بن سليمان العامرى:

عدوه من أصحاب الصادق عليه السلام. وذكر فى جامع الرواة رواية ربيع بن محمد المسلى عنه.

(۲۹)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب جامع الرواة لمحمد على الأردبيلى (۱)، عبد الله بن سليمان العامرى (۱)، عبد الله بن سليمان الصيرفى (۱)، عبد الله بن سليمان (۳)، على بن محمد بن بندار (۱)، سليمان بن الأشعث (۱)، يونس بن يعقوب (۱)، حماد بن عثمان (۱)، حجة الوداع (۱)، ربيع بن محمد (۱)

صفحه ۰۳۰

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۳۰

أقول: وروى الصدوق فى الصحيح، عن أيوب بن نوح، عن الربيع بن محمد المسلى وعبد الله بن سليمان العامرى، عن أبى عبد الله عليه السلام، ما يفيد حسنه جد ج ۶ / ۱۸، وكمبا ج ۳ / ۹۷.

۸۳۷۰ – عبد الله بن سليمان العبسى الكوفى (ويعرف بالصيرفى):

من أصحاب الإمام السجاد عليه السلام؛ كما قاله الشيخ.

۸۳۷۱ – عبد الله بن سليمان النوفلى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. روى ابن قولويه عن أحمد بن محمد بن عيسى، عن أبيه، عنه، عن الصادق عليه السلام. مستدرك الوسائل ج ۱ / ۲۱۹.

وروى الشهيد عن الشيخ والمفيد بإسناده، عنه، عن أبيه، عنه، عن مولانا الصادق عليه السلام، رسالته المفصلة إلى النجاشى. كمبا ج ۱۷ / ۵۴، و كتاب العشرة ص ۲۱۵، وجد ج ۷۵ / ۳۶۰ وج ۷۷ / ۱۸۹.

وروى الصدوق فى أماليه ص ۲۱۹ بإسناده، عن هشام بن يوسف، عنه، عن محمد بن على بن عبد الله بن عباس.

شئ: عن عبد الله بن سليمان، عن أبى عبد الله عليه السلام، تفسير قوله تعالى:

"قد جاءكم برهان – " الآية وأن البرهان رسول الله صلى الله عليه وآله، والنور المبين والصراط المستقيم أمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۹ / ۱۹۷، وكمبا ج ۴ / ۵۵.

۸۳۷۲ – عبد الله بن سمعان:

لم يذكروه. روى المفيد فى الإرشاد، عن زيد بن الحسن بن عيسى، عن أبى بكر بن أبى أويس، عنه، عن عبد الله بن على بن الحسين عليه السلام، عن أبيه، عن جده، حديث حكم السارق. كمبا ج ۱۶ / ۱۴۲، وجد ج ۷۹ / ۱۸۸. وعد من رواة أحاديث الخصال.

۸۳۷۳ – عبد الله بن سمير: فاسق خبيث. كمبا ج ۱۰ / ۱۹۲، وجد ج ۴۵ / ۴۰.

(۳۰)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، عبد الله بن سليمان العامرى (۱)، عبد الله بن سليمان النوفلى (۱)، عبد الله بن سليمان العبسى (۱)، عبد الله بن سليمان (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، أيوب بن نوح (۱)، الحسن بن عيسى (۱)، ابن

قولویه (۱)، محمد بن عیسی (۱)، ربیع بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الشهادة (۱)، السرقة (۱)

صفحه ۰۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۱

۸۳۷۴ - عبد الله بن سنان:

من أصحاب الرضا والجواد صلوات الله علیهما؛ کما عن البرقی. ولعله الذی عده البرقی فی أصحاب الکاظم علیه السلام وقال: واسطی.

۸۳۷۵ - عبد الله بن سنان بن ظریف:

ثقة ثقة جلیل بالاتفاق. روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما.

وله کتب. وأراه الصادق علیه السلام الجنة وعیونها وأسقاه منها؛ کما ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۱۱۲ و ۴۴۹ لغة " جنن " و" حوض."

وروده علی صفوان ضیفا وقناعته وما جری فی ذلک. کتاب العشرة ص ۲۴۰، وجد ج ۷۵ / ۴۵۳.

وروی الصدوق فی التوحید بإسناده، عن عبد الله بن سنان، عن أبیه قال:

حضرت أبا جعفر علیه السلام - الخ، وذکر حدیث نفی الرؤیة.

وله روایات عن أخیه محمد، عن الصادق علیه السلام.

منها یأتی فی یحی بن میمون الخراسانی. ولقب أخاه بالزاهری.

وعده الشیخ فی باب أصحاب الکاظم علیه السلام أیضا وقال: له کتاب روی عن أبی عبد الله علیه السلام.

روی عبد الله بن سنان عن أبی الحسن علیه السلام. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب ۸۸ فی حد الرضاع ص ۴۳۸. ورواه فی یب ج ۷ / ۳۱۲ عنه مثله.

وکان خازنا للمنصور والمهدی والهادی والرشید.

۸۳۷۶ - عبد الله بن سوقة:

لم یذکروه. کان یری رأی الزیدیة. فلما رأی المعجزة من مولانا الرضا علیه السلام، آمن به وأقر وتاب إلی الله تعالی. مدینة المعاجز ص ۵۰۹.

۸۳۷۷ - عبد الله بن سوید:

لقبة المامقانی بالحوشی وعده من مجاهیل أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

(۳۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عبد الله بن سوید (۱)، عبد الله بن سنان (۴)، الشیخ الصدوق (۱)، الرضاع (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۲

أقول: شهد صفین مع أمیر المؤمنین علیه السلام. وهو سید جرش. کمبا ج ۸ / ۵۲۸، وجد ج ۳۳ / ۳۳.

ویحتمل قویا أن یکون الحوشی مصحف الجرشی. فتأمل. وفی کتاب صفین: الجرشی - بالجیم والراء. وفی موضع: الحمیری.

۸۳۷۸ - عبد الله بن سهیل الأشعری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی نسختین من البصائر الجزء ۲ باب ۱۷ عن الحسن بن علی، عنه، عن أبیه، عن أبی الیسع. قال: دخل حمران بن أعین علی أبی جعفر علیه السلام - الخ.

۸۳۷۹ - عبد الله بن سیابة الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عمرو بن خالد عنه. کمبا ج ۱۱ / ۴۸، وجد ج ۴۶ / ۱۷۵.

وأخواه عبد الرحمن وعلاء. وابنه محمد مذکورون فی محلهم. وروی عنه داود بن النعمان؛ کما عن یب ج ۶ باب عمل لیلة الجمعة من أبواب الزیادات ص ۳۱۹.

۸۳۸۰ - عبد الله بن سیار:

لم یذکروه. وقع فی طریق القمی فی تفسیره سورة الإسراء، عن أبیه، عن الحسن بن محبوب، عنه، عن معروف بن خربوذ، عن الحکم بن المستنیر، عن مولانا السجاد علیه السلام. ومثله فی تفسیر البرهان.

وروی القمی أیضا فی سورة الأنبیاء ص ۴۳۲ عن أبیه، عن ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه - الخ.

۸۳۸۱ - عبد الله الشاعر: یعنی ابن أبی عقب المذکور.

۸۳۸۲ عبد الله بن شافع بن طلحة:

لم یذکروه. هو من أتباع عائشة یوم الجمل وقتل فی محبتها؛ کما عن أبی مخنف والکلبی.

(۳۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، عبد الله بن سیابة (۱)، عبد الله بن سیار (۱)، الحکم بن المستنیر (۱)، سورة الأنبیاء (۱)، داود بن النعمان (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سورة الإسراء (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الحسن بن علی (۱)، عمرو بن خالد (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۰۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۳

۸۳۸۳ - عبد الله بن شبرمة القاضی عامی من أصحاب السجاد والصادق صلوات الله علیهما. کان قاضیا للمنصور. مات سنة ۱۴۴.

۸۳۸۴ - عبد الله بن شبیب البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن الحسین بن إسماعیل الضبی، عنه، عن أحمد بن عیسی بن عبد الله بن محمد. أمالی الشیخ ج ۱ / ۵۴، وجد ج ۶ / ۳، و ج ۱۷ / ۳۹۷، وکمبا ج ۶ / ۲۹۲، وج ۳ / ۹۳.

وعن ابن مقبل، عنه، عن إسحاق بن محمد القروی، روایة أخری. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۹، وکتاب الأخلاق ص ۲۳۶، وکمبا ج ۱۳ / ۱۳۵، وجد ج ۵۲ / ۱۲۲، وج ۷۲ / ۶۴.

وروی الصدوق بإسناده، عنه، عن زکریا بن یحی المنقری، حدیث وصایا الرسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۱۷ / ۳۳، وجد ج ۷۷ / ۱۱۰.

نص: أحمد بن محمد بن عبد الله، عن عبید الله بن أحمد بن یعقوب، عن أحمد بن محمد بن مسروق، عنه، عن محمد بن زیاد السهمی، ما یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۹ / ۱۵۳، وجد ج ۳۶ / ۳۳۷.

۸۳۸۵ – عبد الله بن شبیل الأحمسی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. کتب إلی قیس بن سعد بن عبادة یوصی به خیرا. ولما عزم علی قتال معاویة، کتب إلی قیس: فاستعمل عبد الله بن شبیل الأحمسی خلیفة لک. وأقبل إلی. هکذا عن تاریخ الیعقوبی ملخصا.

۸۳۸۶ – عبد الله بن شداد الحشمی: لم یذکروه. تقدم فی عبد الرحمن ذکر منه.

۸۳۸۷ – عبد الله بن شداد بن عبد الله الأرجی:

لم یذکروه هو حامل کتاب أهل الکوفة إلی مولانا الحسین علیه السلام.

(۳۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة الکوفة (۱)، عبید الله بن أحمد بن یعقوب (۱)، أحمد بن عیسی بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، عبد الله بن شبرمة (۱)، عبد الله بن شداد (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، سعد بن عبادة (۱)، محمد بن زیاد (۱)، الموت (۱)، القتل (۱)

صفحه ۰۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۴

کمبا ج ۱۰ / ۱۷۵، وجد ج ۴۴ / ۳۳۳.

۸۳۸۸ – عبد الله بن شداد بن الهاد اللیثی:

من خلص شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام. کان مریضا شدید الحمی. فعاده مولانا الحسین علیه السلام. فلما دخل باب الدار، طارت الحمی عن الرجل. ثم قال لها بعد کلام: أ لیس أمیر المؤمنین علیه السلام أمرک أن لا تقربی إلا عدوا أو مذنبا لکی تکونی کفارة لذنوبه؟! فما بال هذا؟! – الخ. یستفاد منه مدح جلیل و تعدیل منه له بقوله: فما بال هذا؟! جد ج ۴۴ / ۱۸۳، وکمبا ج ۱۰ / ۱۴۲.

ولما منع معاویة من ذکر مناقب أمیر المؤمنین قال عبد الله بن شداد اللیثی: وددت أنی أترک أن أحدث بفضائل علی بن أبی طالب یوما إلی اللیل وإن عنقی ضربت. کمبا ج ۹ / ۶۰۶، وجد ج ۴۲ / ۳۸.

بیانه الفضائل. کمبا ج ۹ / ۳۳۰. وبیانه المثالب ج ۸ / ۵۹۹، وجد ج ۳۳ / ۳۳۷، وج ۳۸ / ۲۸۹.

افتخار الخاطئة بأبیها لمکانها فی الغار، وجواب عبد الله بن شداد بن الهاد:

أین أنت من علی بن أبی طالب حیث نام فی مکانه؟!. کمبا ج ۶ / ۴۱۵، وجد ج ۱۹ / ۵۶.

۸۳۸۹ – عبد الله بن شریک:

روی الحارث بن حصیرة عنه قضایا صفین. کتاب صفین ص ۱۰۳ و ۱۲۱.

۸۳۹۰ – عبد الله بن شریک العامری أبو المحجل:

من حواری الباقر والصادق صلوات الله علیهما؛ کما فی روایة المتحورة.

رجعته وعلیه عمامة سوداء بین یدی الإمام المنتظر صلوات الله علیه. قاله أبو جعفر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۲۱۹، وکتاب الصلاة ص ۱۰۴، وجد ج ۵۳ / ۷۶، وج ۸۳ / ۲۵۰.

وروی عن السجاد والباقر علیهما السلام وکان عندهما وجیها مقدما؛ کما

(۳۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن شداد بن الهاد (۲)، عبد الله بن شریک العامری (۱)، علی بن أبی طالب (۲)، عبد الله بن شریک (۱)، الحارث بن حصیرة (۱)، المنع (۱)، الضرب (۱)، الصّلاة (۱)، البول (۲)، النوم (۱)

صفحه ۰۳۵

عن صه. وتقدم فی إسماعیل بن جعفر الصادق علیه السلام مدحه.

۸۳۹۱ - عبد الله بن شعیب التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۱۶۶ عن ابن محبوب، عن عبد الله بن وضاح، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث فضل الشیعة وزوار الحسین علیه السلام.

روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۴۹۸ عنه، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۸۳۹۲ - عبد الله بن شیبان:

لم یذکروه. روی حسین بن عثمان بن شریک فی کتابه وغیر واحد عنه، عن الصادق علیه السلام.

۸۳۹۳ - عبد الله بن صالح:

لم یذکروه. روی أحمد بن علویة، عن إبراهیم بن محمد (یعنی الثقفی)، عنه، عن حریز بن عبد الحمید. کتاب التفضیل للکراجکی ص ۱۸، وکمبا ج ۱۴ / ۳۶۴، و جد ج ۶۰ / ۳۰۳.

۸۳۹۴ - عبد الله بن صالح:

شیخ من خیار الشیعة. أرسل إلیه مولانا الکاظم علیه السلام بثمانیة عشر درهما بتوسط علی بن أبی حمزة. فقال له أبو الحسن علیه السلام: فأته وأقرئه منی السلام فأعطه هذه الثمانیة عشر درهما وقل له: یقول لک أبو الحسن: انتفع بهذه الدراهم فإنها تکفیک، حتی تموت. وبکی وأوصی إلیه أن یغسله ویکفنه ویدفنه ویزوج ابنته من الشیعة ویبیع داره ویحمل ثمنه إلی أبی الحسن علیه السلام. فلما مات وفعل ما أمره به وأوصل المال إلیه، فقال أبو الحسن علیه السلام: رحمه الله.

لقد کان من شیعتنا. فراجع للتفصیل دلائل الإمامة للطبری ص ۱۶۵.

(۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۳)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن وضاح (۱)، عبد الله بن صالح (۲)، عبد الله بن شعیب (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، إسماعیل بن جعفر (۱)، ابن قولویه (۱)، عبد الحمید (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الموت (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۰۳۶

۸۳۹۵ - عبد الله بن صالح بن أبی سلمة النصیبی:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۱۰۳ عن تميم بن البهلول، عنه، عن أبى عوانة، حديث افتراض طاعة أمير المؤمنين عليه السلام كطاعة رسول الله صلى الله عليه وآله.

وفى الأمالى ص ۳۴۷ بهذا الإسناد عنه رواية أخرى فى الفضائل.

۸۳۹۶ – عبد الله بن صالح الخثعمى:

روى عن أبى عبد الله عليه السلام. شئ ج ۱ / ۶۹، وسن ج ۲ / ۴۴۴.

۸۳۹۷ – عبد الله بن صالح الخثعمى:

قال الشيخ فى رجاله (۶۱۰): روى عنهما. يعنى الباقر والصادق عليهما السلام.

۸۳۹۸ – عبد الله بن صالح بن مسلم بن صالح العجلى الكوفى المقرى: لم يذكروه. قيل: إنه من الثقات. روى عن إسرائيل بن يونس؛ كما فى الخصال باب ۱۸. مات سنة ۲۱۱.

۸۳۹۹ – عبد الله بن صالح بن ميثم: لم يذكروه. قال: سألت أبا جعفر عليه السلام – الخ شئ ج ۲ / ۲۵۹.

۸۴۰۰ – عبد الله بن صالح النجارى أبو محمد:

روى الصدوق فى الخصال ج ۱ / ۹۹ عن أحمد بن محمد بن إسحاق الدينورى، عنه، عن يعقوب بن حمية بن كاسب.

۸۴۰۱ – عبد الله بن الصامت:

ابن أخى أبى ذر. وفى كتابنا مستدرك السفينة ج ۱ / ۱۶۶ لغة " أمن " عد الإمام الصادق عليه السلام إياه فى رواية الأعمش من الذين لم يغيروا ولم يبدلوا بعد نبيهم وتجب ولايتهم. وهو غير عبادة بن الصامت. لأن الصادق عليه السلام ذكرهما معا.

(۳۶)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب الثقات لابن حبان (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق الدينورى (۱)، عبد الله بن الصامت (۱)، إسرائيل بن يونس (۱)، عبادة بن الصامت (۱)، عبد الله بن صالح (۶)، الشيخ الصدوق (۲)، الموت (۱)، السفينة (۱)

صفحه ۰۳۷

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۳۷

جملة من روايات الشيخ، عنه، عن أبى ذر فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۴۵.

وروايات الصدوق مسندا، عنه، عن أبى ذر فى المعانى ص ۳۲۲.

۸۴۰۲ – عبد الله بن الصامت:

وقع فى طريق الصدوق عن ابن أورمة، عن يحى بن يحى، عنه، عن عبد الأعلى، عن موسى الكاظم عليه السلام، حديث فى جوامع التوحيد. كمبا ج ۲ / ۱۹۹، وجد ج ۴ / ۲۹۸، والتوحيد باب صفات الذات. وكذا فى التوحيد باب العلم بإسناده، عن الحسين بن يزيد، عن يحى بن أبى يحى، عنه، عن عبد الأعلى، عن موسى الكاظم عليه السلام.

۸۴۰۳ – عبد الله بن الصباح:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الأمالى ص ۱۷۰ عن الحسين بن سعيد الأزدى، عن إسحاق بن إبراهيم، عنه، عن أبى بصير، عن أبى عبد الله عليه السلام حديث فضل العلويين. ونقله فى كمبا ج ۳ / ۲۱۸ و ۳۰۰، وج ۲۰ / ۵۶، وجد ج ۷ / ۱۰۰، وج ۸ / ۳۶، وج ۹۶ / ۲۱۷، وبشارة المصطفى ص ۳۳.

۸۴۰۴ – عبد الله بن صبیح:

روی عن أبیه، عن زید بن أرقم؛ کما تقدم فی ابنه إبراهیم. ولعله البکری الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۸۴۰۵ – عبد الله بن صفوان الجمحی: لم یذکروه. هو من الذین کرهوا أن یعینوا معاویة فی حرب صفین واعتزلوا عن القتال.

۸۴۰۶ – عبد الله بن الصلت أبو طالب القمی:

من أصحاب الرضا والجواد صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق، مسکون إلی روایته. وله کتاب التفسیر رواه عنه ابنه علی.

(۳۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن الصلت أبو طالب (۱)، عبد الله بن الصامت (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن صفوان (۱)، عبد الله بن صبیح (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الحسین بن یزید (۱)، الحسین بن سعید (۱)، زید بن أرقم (۱)، الحرب (۱)، القتل (۱)

صفحه ۰۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۸

جملة مما یدل علی مدحه فی کمبا ج ۷ / ۳۳۰، وجد ج ۲۶ / ۲۳۱.

وله کتاب التواقیع من أصول الأخبار. کمبا ج ۱۴ / ۱۵۲، وجد ج ۵۸ / ۲۵۵.

۸۴۰۷ – عبد الله بن صوحان:

لم یذکروه. مدحه أخوه صعصعة بکلمات شریفة نقلها المسعودی. ۸۴۰۸ – عبد الله بن صوریا:

لم یذکروه. کان أعلم الیهود. قضایاه فی غزوة بنی النضیر وما نصح قومه. جد ج ۲۰ / ۱۶۳، وکمبا ج ۶ / ۵۲۱.

۸۴۰۹ – عبد الله بن الضحاک المرادی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۹۳ عن محمد بن زکریا الجوهری، عنه، عن هشام بن محمد، عن أبیه – الخ.

وروی محمد بن أحمد الصفوانی، عنه، عن هشام بن محمد وعوانة خطبة فاطمة الزهراء علیها السلام. الدلائل للطبری ص ۳۱.

نص، باب ۲۸ بإسناده، عن محمد بن علی بن زکریا، عنه، عن هشام بن محمد، عن عبد الرحمن، عن عاصم بن عمر، عن محمود بن لبید، حدیث فاطمة الزهراء وأحوالها بعد الرسول صلی الله علیه وآله وشرحها حدیث الولایة و النص علی أمیر المؤمنین والأئمة علیهم السلام. کمبا ج ۹ / ۱۵۷، وجد ج ۳۶ / ۳۵۲.

وفی أمالی المفید مج ۹ عن محمد بن زکریا، عنه، عن هشام بن محمد.

وروی محمد بن زکریا بن دینار الغلابی، عنه، عن هشام بن محمد السائب کتب أبی مخنف. جش ص ۲۲۵.

وروی محمد بن دینار، عنه، عن هشام بن محمد، عن أبیه، کتاب عهد أمیر المؤمنین إلی مالک الأشتر؛ کما فی بشارة المصطفی ص ۱۰.

۸۴۱۰ – عبد الله بن ضرار:

لم یذکروه. هو من بنی حنظلة بن رواحة. شهد صفین؛ کما فی کتاب صفین.

(۳۸)

مفاتیح البحث: السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن زکریا بن دینار (۱)، محمد بن أحمد الصفوانی (۱)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مالک الأشتر

(۱)، هشام بن محمد (۵)، عاصم بن عمر (۱)، محمد بن علی (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۹

۸۴۱۱ - عبد الله بن ضمرة العذری:

لم یذکروه. جعله یزید بن أنس أمیرا علی جند مختار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۹، وجد ج ۴۵ / ۳۷۱. ولعله ابن ضمرة الذی تقدم فی ابنه الحسین.

۸۴۱۲ - عبد الله بن طارق:

لم یذکروه. من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله ومن شهداء غزوة الرجیع. جد ج ۲۰ / ۱۵۰ و ۱۵۱، وکمبا ج ۶ / ۵۱۸.

۸۴۱۳ - عبد الله بن طاووس:

من أصحاب الرضا علیه السلام. عاش مائة سنة. کمبا ج ۱۱ / ۳۰۵، و ج ۱۲ / ۱۹، وجد ج ۴۸ / ۲۴۲، وج ۴۹ / ۶۶. وذکره الشیخ.

روی الصدوق فی المعانی ص ۲۶۳ عن أبیه، عن الحسین بن أحمد المالکی قال:

حدثنا عبد الله بن طاووس سنة ۲۴۱ عن الرضا علیه السلام - الخ. وفیه ما یفید حسنه وکماله. ولعله عبد الله بن طاووس بن کیسان الیمانی.

۸۴۱۴ - عبد الله بن طاهر بن الحسین:

لم یذکروه. هو من شهود عهد المأمون إلی مولانا الرضا علیه السلام. حلیة الأبرار ج ۲ / ۳۴۳.

۸۴۱۵ - عبد الله بن طاهر النقار:

ثقة. حلوانی صالح ورع من أصحاب العیاشی. ولا خلاف فیه. وروی عنه ابنه محمد ما یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۱۲ / ۸۰، وجد ج ۴۹ / ۲۷۰.

۸۴۱۶ - عبد الله الطحان:

لم یذکروه. روی محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن إسماعیل بن زید، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کامل الزیارات باب ۵۰ ص ۱۳۵.

(۳۹)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، الحسین بن أحمد المالکی (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، عبد الله بن طاووس (۳)، عبد الله بن طاهر (۲)، عبد الله الطحان (۱)، عبد الله بن ضمرة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن زید (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۰

۸۴۱۷ - عبد الله بن الطفیل الأزدی:

لم یذکروه. من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. أعطاه النبی نورا فی جبینه لیدعو به قومه. فقال: یا رسول الله، هذه مثلة. فجعله رسول الله صلی الله علیه وآله فی سوطه واهتدی به. کمبا ج ۶ / ۲۸۸، وجد ج ۱۷ / ۳۸۰.

۸۴۱۸ – عبد الله بن الطفیل العامری البکائی:

وجه قبیلة هوازن. من أنصار أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین وقاتل معهم أعداءه إلی اللیل. کمبا ج ۸ / ۴۹۳، وجد ج ۳۲ / ۴۸۴.

جملة من قضایاه یوم صفین فی کتاب صفین وأنه کان رأس قیس الکوفة.

والظاهر أنه عبد الله بن الطفیل العامری المعدود من مجاهیل أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۸۴۱۹ – عبد الله بن طلحة:

قال العلامة فی القسم الأول فی باب عبد الله بعد عنوانه کذلک: من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وهو الذی دعا له رسول الله صلی الله علیه وآله یوم حملت به أمه. انتهی.

۸۴۲۰ – عبد الله بن طلحة النهدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی علی بن النعمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. المعانی ص ۲۴۱. وروی فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة عنه کثیرا، و کذا فی کتاب الزهد للحسین بن سعید.

وسائر ما یفید حسن عقیدته فی کمبا ج ۳ / ۱۵۷، وج ۶ / ۱۶۲، وج ۷ / ۲۹۸ و ۴۱۶، وجد ج ۲۶ / ۹۷، وج ۲۷ / ۲۶۸، وج ۶ / ۲۳۵، وج ۱۶ / ۲۸۲.

وله کتاب یرویه عنه علی بن إسماعیل المیثمی. وروی جعفر بن محمد بن شریح فی کتابه عنه.

وروی الوشاء، عن کرام بن عمر والخثعمی، عن عبد الله بن طلحة، عن

(۴۰)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبد الله بن طلحة النهدی (۱)، علی بن إسماعیل المیثمی (۱)، عبد الله بن الطفیل (۳)، عبد الله بن طلحة (۲)، علی بن النعمان (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الزهد (۱)

صفحه ۰۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۱

أبی عبد الله علیه السلام قال: سألته عن الوزع – الخ. ختص ص ۳۰۱.

شئ ج ۱ / ۶۸: عنه، عن الصادق علیه السلام قال: الصبر هو الصوم.

وروی محمد بن سنان، عنه، عن الصادق علیه السلام. سن ج ۲ / ۵۸۴.

۸۴۲۱ – عبد الله بن طلحة بن هجیم:

روی إسماعیل بن یحی بن عبد الله، عنه، عن سعید بن سنان. التوحید باب التوحید ح ۳۳.

۸۴۲۲ – عبد الله بن ظاهر:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی الحسن الهادی علیه السلام. روی إخبار الإمام بما یکون. مدینة المعاجز ص ۵۵۳.

۸۴۲۳ – عبد الله بن عاصم:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه أبان بن عثمان. کا ج ۳ / ۶۴، و ج ۶ / ۴۳۶، ویب ج ۱ / ۲۰۴، وصا ج ۱ / ۱۶۶ و ۱۶۷.

وروی عنه جعفر بن بشیر ومحمد بن عیسی.

۸۴۲۴ – عبد الله بن عاصم الفایشی:

لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. وروى نصر بن مزاحم، عن عمر بن سعد، عنه، عن أمير المؤمنين عليه السلام. كتاب الطهارة ص ۲۱۱، و كتاب العشرة ص ۲۱۴، وكمبا ج ۸ / ۵۰۷، وجد ج ۸۲ / ۸۹، وج ۳۲ / ۵۵۳، و ج ۷۵ / ۳۵۷.

ووقع فى طريق المفيد والشيخ عن الحسين بن إبراهيم، عنه، عن محمد بن بشر حديث تسيير ابن الزبير ابن عباس إلى الطائف وكتاب محمد بن الحنفية إليه.

جد ج ۴۲ / ۷۶، وكمبا ج ۹ / ۶۱۶، وأمالى المفيد مج ۴۰.

وروى الصدوق فى يد ص ۲۰۸ عن محمد بن سنان الحنظلى، عن عبد الله بن عاصم، عن عبد الرحمن بن قيس، حديث جاثليق النصارى مع مائة نفر. ومثله فى

(۴۱)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، الحسين بن إبراهيم (۱)، عبد الله بن عاصم (۲)، عبد الله بن طلحة (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۱)، سعيد بن سنان (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن سنان (۲)، نصر بن مزاحم (۱)، جعفر بن بشير (۱)، الصبر (۱)، الصيام، الصوم (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۰۴۲

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۴۲

موضعين آخرين.

وروى البرقى فى سن ج ۱ / ۲۲۰ عن أبى على الواسطى، عنه، عن يحى بن عبد الله.

۸۴۲۵ - عبد الله بن عامر الحضرمى:

لم يذكروه. هو عامل عثمان على مكة. نصر عائشة بنفسه وماله طالبا بدم عثمان. فكان أول من أجابها وتبعه بنو أمية. كمبا ج ۸ / ۴۲۳، وجد ج ۳۲ / ۱۴۴.

وهو الذى بعثه معاوية إلى أهل البصرة ليدعوهم إلى نفسه وإلى الطلب بدم عثمان. كمبا ج ۸ / ۶۷۶، وجد ج ۳۴ / ۳۶.

كتاب أمير المؤمنين عليه السلام إليه. كمبا ج ۸ / ۴۷۵، وجد ج ۳۲ / ۴۰۱.

بعثه معاوية إلى الحسن عليه السلام يدعوه إلى الصلح. كمبا ج ۱۰ / ۱۱۲، و جد ج ۴۴ / ۵۲، وكتاب الغدير ط ۲ ج ۱۰ / ۲۸۷.

۸۴۲۶ - عبد الله بن عامر بن سعد (سعيد - كما فى العلل):

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العيون باب ۵۳ عن سعد بن عبد الله، عنه، عن عبد الرحمن بن أبى نجران، عن الرضا عليه السلام، حديث معرفة الإمام الناس بحقيقة الإيمان وبحقيقة النفاق، وفى ك باب ۲۴ ح ۳۱ عنه، عنه، عنه.

وفى الخصال ج ۲ / ۱۷۵ عن سعد بن عبد الله، عنه، عنه، رواية أخرى.

وفى العلل ج ۱ / ۱۵۷ عنه، عنه، عن محمد بن سنان، رواية الفضائل.

وسائر رواياته فى كمبا ج ۱۳ / ۱۵۹ و ۲۲۳، وجد ج ۵۲ / ۲۱۹، وج ۵۳ / ۹۰.

ودلائل الطبرى ص ۲۹۱ عن عبد الله بن جعفر، عنه، عن عبد الرحمن بن أبى نجران.

۸۴۲۷ - عبد الله بن عامر الطائى: روى عن الإمام الهادى عليه السلام. دلائل الطبرى ص ۲۱۹. وعن الوحيد:

هو عبد الله بن أحمد بن عمارة.

(۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، حدیث من مات ولم یعرف امام زمانه (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، صلح (یوم) الحدیبیة (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، عبد الله بن عامر (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو أمیة (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، مدینة البصرة (۱)، علی الواسطی (۱)، محمد بن سنان (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

صفحه ۰۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۳

- ۸۴۲۸ - عبد الله بن عامر بن عمران بن أبی عمر الأشعری أبو محمد:

شیخ من وجوه أصحابنا. ثقة بالاتفاق. له کتاب النوادر. رواه عنه ابن أخیه الحسین بن محمد بن عامر. وتقدم فی الحسین ما یتعلق به.

۸۴۲۹ - عبد الله بن عامر بن کریز القرشی:

خبیث ملعون استعمله عثمان علی البصرة سنة ۲۹ بعد أبی موسی. جملة من قضایاه فی کمبا ج ۱۰ / ۱۱۳ و ۱۳۹ و ۱۴۰، وج ۱۱ / ۴، وج ۶ / ۳۰۷، وجد ج ۱۸ / ۴۲، و ج ۴۴ / ۵۶ و ۱۷۳ و ۱۷۱، وج ۴۶ / ۸. وفی سفینة البحار جملة من قضایاه.

ومکاتبة عثمان إلیه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۲۵. مات فی سنة ۵۷ أو ۵۸.

وبنته هند کانت امرأة یزید لما رأت ظلم یزید علی أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله - وکانت قبل ذلک تحت الحسین علیه السلام - خرجت من وراء الستر وشقت الستر وهی حاسرة فوثبت إلی یزید وهو فی مجلس عام - الخبر. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۸، وجد ج ۴۶ / ۱۴۳.

ولعله متحد مع أبی الهیاج عبد الله بن عامر الذی روی أنه لما أتی نعی الحسین علیه السلام، خرجت أسماء بنت عقیل بن أبی طالب فی جماعة من نسائها حتی انتهت إلی قبر رسول الله صلی الله علیه وآله - الخ. أمالی المفید مج ۳۸.

۸۴۳۰ - عبد الله بن العباس بن سهل الساعدی:

لم یذکروه. روی عنه عوانة بن الحکم؛ کما تقدم فی عوانة.

وفی التوحید باب القضاء والقدر عن المدائنی، عنه وعوانة بن الحکم و أبی بکر الخراسانی مولی بنی هاشم.

۸۴۳۱ - عبد الله بن العباس بن عبد المطلب:

روایاته فی فضائل الخمسة النجباء أکثر من أن تحصی. منها فی کمبا ج ۱۰ / ۹، و ج ۱۳ / ۱۵ - ۱۷، وج ۸ / ۵۱۸ و ۵۱۹، وجد ج ۴۳ / ۲۴، وج ۵۱ / ۶۶ - ۷۱، وج ۳۲ / ۶۰۵.

وهو من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین والحسنین صلوات الله علیهم.

(۴۳)

مفاتیح البحث: قبر النبی (ص) (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، عبد الله بن عباس (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مسألة القضاء والقدر (۱)، الحسین بن محمد بن عامر (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن عامر (۳)، مدینة البصرة (۱)، بنو هاشم (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۴

بیانه فضل أمیر المؤمنین علیه السلام بعد شهادته. کمبا ج ۹ / ۶۷۹، وجد ج ۴۲ / ۳۱۰.

ما جری بینه وبین معاویة وتوصیفه أمیر المؤمنین علیه السلام عند معاویة.

کمبا ج ۱۰ / ۱۲۶ - ۱۲۹، وجد ج ۴۴ / ۱۱۲ - ۱۲۸.

نهج: من کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام إلیه: أما بعد فإنی کنت أشرکتک فی أمانتی وجعلتک شعاری وبطانتی - الخ. کمبا ج ۹ / ۶۴۳، وجد ج ۴۲ / ۱۸۱.

بیاناته الشریفة فی آخر عمره وموته بالطائف. کمبا ج ۹ / ۱۴۰. وغیره فیه ص ۱۶۱ و ۴۴۳، وجد ج ۴۲ / ۱۴۵، وج ۳۶ / ۲۸۷ و ۳۷۰ وج ۴۰ / ۶۷ و ۶۸، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۴۹.

وقال العلامة فی صه: عبد الله بن العباس من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. کان محبا لأمیر المؤمنین علیه السلام وتلمیذه. حاله فی الجلالة و الإخلاص لأمیر المؤمنین علیه السلام أشهر من أن یخفی. وقد ذکر الکشی أحادیث تتضمن قدحا فیه وهو أجل من ذلک. وذکرناها فی کتابنا الکبیر وأجبنا عنها.

رضی الله تعالی عنه. انتهی.

باب فیه أحوال عبد الله بن عباس. کمبا ج ۹ / ۶۳۵، وجد ج ۴۲ / ۱۴۵.

جملة من روایاته واحتجاجاته وفضائله فی سفینة البحار لغة " عبس " بعنوان ابن عباس.

وجملة من احتجاجه مع الخوارج فی إحقاق الحق ج ۸ / ۵۲۱.

وفصل الکلام فی قاموس الرجال فی أحواله ومدائحه وأجاب عما یفید ذمه.

۸۴۳۲ - عبد الله بن العباس العلوی:

روی الصدوق فی کمال الدین باب ۴۶ عن ابن الولید، عن محمد بن الحسن الکرخی، عنه، عن أبی الفضل الحسن بن الحسین العلوی قال: دخلت علی أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام بسر من رأی فهنأته بولادة ابنه القائم علیه السلام.

(۴۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، عبد الله بن عباس (۴)، الحسن بن الحسین العلوی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۵

وفی غیبة الشیخ الطوسی ص ۱۴۸ بسند آخر عن الثقة عنه - قال: وما رأیت أصدق لهجة منه - عن أبی الفضل الحسین بن الحسن العلوی - وساقه نحوه.

وفیه ص ۱۶۲ عن ابن الولید، عن عبد الله بن العباس بن عبد الله بن الحسن بن علی بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیه السلام، عن أبی الفضل الحسین بن الحسن بن الحسین بن الحسن بن علی بن أبی طالب علیه السلام. قال: وردت علی أبی محمد - وساقه نحوه. ورواهما فی کمبا ج ۱۳ / ۳، وجد ج ۵۱ / ۱۶ و ۱۷ مثل ذلک، إلا أنه أسقط أسامی جدهما فی الموضعین.

۸۴۳۳ - عبد الله بن العباس القزوینی: روی عن الرضا علیه السلام.

۸۴۳۴ - عبد الله بن عباس بن محمد بن عبد الله الشهید بن الحسن الأفطس:

لم یذکروه. یلقب بالأبیض. مدفون فی جوار عبد العظیم الحسنی فی الری و تقدم جده.

۸۴۳۵ – عبد الله بن العباس بن المفضل:

لم یذکروه. هو جار أبی الحسن العسکری علیه السلام. روی عنه أخوه أحمد بن العباس المذکور.

۸۴۳۶ – عبد الله بن العباس بن موسی بن جعفر بن محمد:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن أجداده صلوات الله علیهم. روی عنه الحسین بن إبراهیم. المستدرک ج ۲ / ۱۹۷.

۸۴۳۷ – عبد الله بن عبد الأسد بن هلال المخزومی أبو سلمة:

لم یذکروه. نزل فیه قوله تعالی ": فاما من أوتی کتابه بیمینه. " وأخوه الأسود بن عبد الأسد نزل فیه ": واما من أوتی کتابه وراء ظهره . "قتله حمزة بن عبد المطلب یوم بدر. جد ج ۱۹ / ۳۱۰، وکمبا ج ۶ / ۴۷۱.

(۴۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۵)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، الحسین بن الحسن العلوی (۱)، علی بن علی بن الحسین (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، موسی بن جعفر بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن العباس (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الدفن (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۰۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۶

۸۴۳۸ – عبد الله بن عبد الجبار:

لم یذکروه. روی ثاقب المناقب عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله الصادق علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۵۷.

۸۴۳۹ – عبد الله بن عبد الجبار الیمانی:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبد الله بن یزید، عنه، عن إبراهیم بن محمد بن أبی یحی؛ کما تقدم فی إبراهیم.

۸۴۴۰ – عبد الله بن عبد الحمید:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی المهج عن إسحاق بن عبد الرب، عنه، عن محمد بن مهران الإصفهانی – الخ. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۵، وجد ج ۴۷ / ۲۰۵.

نص: بإسناده، عن إبراهیم بن عبد الله، عنه، عن أبی ضمرة، عن عبایة، حدیث نص الحسن المجتبی علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۶۲، وجد ج ۳۶ / ۳۸۳.

۸۴۴۱ – عبد الله بن عبد ربه الخزرجی:

لم یذکروه. من أصحاب الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۴۶، وجد ج ۴۴ / ۱۹۹.

۸۴۴۲ – عبد الله بن عبد الرحمن بن أبی نجران:

لم یذکروه. روی الطب ص ۸۱ عن أحمد بن إسحاق، عنه، عن أبی محمد الثمالی، عن إسحاق الجریری، عن الباقر علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۵۳۲، وجد ج ۶۲ / ۱۹۹.

۸۴۴۳ – عبد الله بن عبد الرحمن الأصم المسمعی البصری:

قالوا: إنه ضعیف غال لیس بشئ. له کتاب مزار، فیه تخلیط وغلو.

انتهی. وهو من شیوخ الشیعة من أصحاب الصادق علیه السلام.

أقول:ها أنا ذا أشير إلى بعض رواياته حتى يتبين لك وجه النسبة. كمبا

(۴۶)

مفاتيح البحث: اصحاب الحسين (ع) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، إبراهيم بن عبد الله (۱)، عبد الله بن عبد الحميد (۱)، عبد الله بن يزيد (۱)، إبراهيم بن محمد (۱)، إسحاق الجريرى (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، محمد بن مهران (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۴۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۴۷

ج ۱۰ / ۲۴۵ و ۲۴۶ و ۲۵۰، وج ۱۳ / ۲۲۷، وج ۵ / ۳۰۸، وجد ج ۱۳ / ۳۵۵، ج ۴۵ / ۲۰۶ و ۲۰۸ و ۲۲۴، وج ۵۳ / ۱۰۶.

وروى كتاب كردين كما فى ست ص ۱۵۵.

وروى محمد بن سنان الزهرى، عنه، عن مدلج، عن هارون بن سعيد، عن أمير المؤمنين عليه السلام. مدينة المعاجز ص ۹۹ و ۱۳۳.

جملة من رواياته الموهمة لذلك فى الكافى ج ۱ باب أن الأئمة نور الله عز و جل ص ۱۹۵ ح ۵.

وروى عن الفضيل بن يسار وصايا الرسول صلى الله عليه وآله لأبى ذر المفصلة. أمالى الشيخ ج ۲ / ۱۳۸.

وله كتب. ومن رواياته العظيمة فى الفضائل فى ك باب ۲۱ من ط جد ص ۲۰۵، وباب ۳۳ ج ۲ / ۳۴۸ عن محمد بن إسماعيل بن بزيع، عنه، عن الحسين بن مختار. ومن أخبار كتاب مزاره فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۵۴.

۸۴۴۴ - عبد الله بن عبد الرحمن الأنصارى المدنى:

عده الشيخ فى رجاله من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عن أبيه، عن رسول الله صلى الله عليه وآله. أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۱۲.

وعن ابن حجر أنه كان قاضى المدينة لعمر بن عبد العزيز. مات سنة ۱۳۴.

وله أشعار يوم صفين تفيد حسنه وأنه من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. كتاب صفين ص ۴۵۹.

۸۴۴۵ - عبد الله بن عبد الرحمن الزبيرى. قال الشيخ النجاشى: له كتاب فى الإمامة.

۸۴۴۶ - عبد الله بن عبد الرحمن الشامى:

لم يذكروه. يأتى فى عبد الله بن محمد بن هاشم روايته.

۸۴۴۷ - عبد الله بن عبد الرحمن الصالحى من آل إسماعيل بن صالح أبو القاسم:

لم يذكروه. روى الطبرسى، عن ابن عياش، عنه، عن أبى هاشم الجعفرى،

(۴۷)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۳)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، محمد بن إسماعيل بن بزيع (۱)، الفضيل بن يسار (۱)، عمر بن عبد العزيز (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الموت (۱)

صفحه ۰۴۸

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۴۸

معجزة الإمام الهادى عليه السلام. مدينة المعاجز ص ۵۴۵.

۸۴۴۸ - عبد الله بن عبد الرحمن بن عتيبة الأسدى الكوفى:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. له کتاب رواه عنه محمد بن زیاد وغیره.

۸۴۴۹ – عبد الله بن عبد الرحمن المدائنی:

وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۹۳ عن محمد بن زیاد البصری، عنه، عن أبی حمزة الثمالی، الحدیث المفصل فیما یوجب الفقر وما یزید فی الرزق. وعده الشیخ من أصحاب السجاد علیه السلام.

۸۴۵۰ – عبد الله بن عبد الرحمن المزنی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله أنه قال:

أعطیت فی علی تسع خصال. الخصال ج ۲ / ۴۳.

۸۴۵۱ – عبد الله بن عبد الرحمن بن مسعود الثقفی:

لم یذکروه. لحق بمعاویة، فلقبه أمیر المؤمنین علیه السلام بالهجنع. کمبا ج ۸ / ۷۳۴، وجد ج ۳۴ / ۳۲۴. الهجنع: الطویل الضخم والشیخ الأصلع.

۸۴۵۲ – عبد الله بن عبد الرحمن المعروف بالصفوانی أبو أحمد:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أحمد بن علی بن الحسین الثعالبی، عنه، معجزة لمولانا الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۳۵، وجد ج ۴۹ / ۱۲۴.

۸۴۵۳ – عبد الله بن عبد الرحمن بن واقد:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی الخصال ج ۱ / ۱۲۱.

۸۴۵۴ – عبد الله بن عبد الرحمن الیشکری:

لم یذکروه. روی الشیخ بإسناده، عنه، عن أنس، عن رسول الله صلی الله

(۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن علی بن الحسین الثعالبی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن زیاد (۱)، الرزق (۱)

صفحه ۰۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۹

علیه وآله – الخ. جد ج ۳۸ / ۱۷، وکمبا ج ۹ / ۲۶۴.

۸۴۵۵ – عبد الله بن عبد الرحیم: روی یحی بن محمد الأزدی عنه؛ کما یأتی فی یحی.

۸۴۵۶ – عبد الله بن عبد الصمد:

لم یذکروه. روی السید فضل الله الراوندی فی نوادره عن أبی المحاسن، عنه أربع روایات فی صلوات رجب وغیرها. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۴۵۷ و ۴۵۹.

۸۴۵۷ – عبد الله بن عبد الفارس:

لم یذکره. روی القمی فی تفسیره سورة محمد صلی الله علیه وآله عن محمد بن القاسم بن عبید الکندی، عنه، عن محمد بن علی، عن أبی عبد الله علیه السلام فی قوله ": ان الذین ارتدوا علی ادبارهم " عن الإیمان بترکهم ولایة أمیر المؤمنین علیه السلام " الشیطان

سول لهم " یعنی الثانی – الخ.

۸۴۵۸ – عبد الله بن عبد القدوس السمری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۳ عن محمد بن حمید، عنه، عن الأعمش، وجد ج ۴۱ / ۱۰۶، وکمبا ج ۹ / ۵۳۳.

وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۶، وکمبا ج ۲۰ / ۱۲۴، وجد ج ۹۷ / ۸۷. وتقدم فی عبد الله بن داهر.

۸۴۵۹ – عبد الله بن عبد الکریم أبو زرعة:

لم یذکروه. کنز: عن أحمد بن محمد، عنه، عن قبیصة، روایة کریمة. جد ج ۴۱ / ۱۸۱، وکمبا ج ۹ / ۵۵۱.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۶ عن عبد الرحمن بن أبی حاتم الرازی، عنه، عن عمرو بن حماد بن طلحة.

ولعله متحد مع عبد الله بن محمد بن عبد الکریم بن أخی أبی زرعة أبی القاسم الذی روی عنه فی الخصال ج ۲ / ۸۴. والأظهر عند التأمل أن الأول عم الثانی.

(۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عبد الله بن عبد الفارس (۱)، عبد الله بن عبد الکریم (۱)، عبد الله بن داهر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الکریم (۱)، محمد بن القاسم (۱)، حماد بن طلحة (۱)، عبید الکندی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن حمید (۱)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۵۰

وروی عنه أیضا فی أمالی الصدوق ص ۲۳۲.

وتقدم فی جعفر بن بکر روایة عبد الله بن عبد الکریم عن أبی عبد الله علیه السلام.

۸۴۶۰ – عبد الله بن عبد الکریم بن هوازن القشیری أبو الفتح:

لم یذکروه. وهو الشیخ الإمام السید الزاهد. قرأ شیخنا الطبرسی علیه صحیفة الرضا علیه السلام. وروی عنه فی رمضان سنة ۵۰۱؛ کما فی أول صحیفة الرضا. وتقدم فی أحمد بن محمد بن هارون.

۸۴۶۱ – عبد الله بن عبد الله بن أبی:

لم یذکروه. ما یدل علی حسنه وکماله وأن أباه من المنافقین. جاء إلی رسول الله صلی الله علیه وآله فقال: بلغنی أنک ترید قتل أبی. فإن کنت لابد فاعلا فمرنی به، فأنا أحمل إلیک رأسه. فوالله لقد علمت الخزرج ما کان بها رجل أبر بوالدیه منی، وأخشی أن تأمر غیری فیقتله، فلا تدعنی نفسی أن أنظر إلی قاتل أبی یمشی، فأقتله. فأقتل مؤمنا بکافر، فأدخل النار. فقال: بل نرفق به ونحسن صحبته ما بقی معنا. کمبا ج ۶ / ۵۴۶، وجد ج ۲۰ / ۲۸۳ و ۲۸۴ و ۲۸۸.

۸۴۶۲ – عبد الله بن عبد الله الأنباری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه سیف بن عمیرة. الکافی ج ۴ باب فضل شهر رمضان ص ۶۷ ح ۵.

۸۴۶۳ – عبد الله بن عبد الله بن جعفر بن أبی طالب:

لم یذکروه. قتل بالطف؛ کما عن قب نقلا عن الأکثر.

۸۴۶۴ – عبد الله بن عبد الله بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی:

لم یذکروه. أمیر جلیل من قبل المأمون فی الکوفة. وتقدم أخوه وأبوه.

(۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، مدینة الکوفة (۱)، شهر رمضان المبارک (۲)، عبد الله بن عبد الله الأنباری (۱)، عبد الله بن عبد الکریم (۲)، أحمد بن محمد بن هارون (۱)، عبد الله بن عبد الله (۲)، سیف بن عمیرة (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، جعفر بن بکر (۱)، القتل (۳)، النفاق (۱)

صفحه ۰۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۵۱

۸۴۶۵ - عبد الله بن عبد الله الدهقان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب، عنه، عن واصل بن سلیمان؛ کما فی فلاح السائل ص ۱۵۶. ولعله عبید الله بن عبد الله الآتی. وروی محمد بن عیسی الیقطینی، عنه، عن درست. المحاسن ج ۲ / ۴۶۷.

۸۴۶۶ - عبد الله بن عبد الله بن طاهر أبو أحمد:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام؛ کما فی إثبات المسعودی ص ۲۰۹.

۸۴۶۷ - عبد الله بن عبد المطلب:

والد النبی صلی الله علیه وآله. فضائله کثیرة. منها فی جد ج ۳۵ / ۱۰۸ و ۱۰۹، وج ۸ / ۴۸، وج ۱۵ / ۲۵۶، وکمبا ج ۳ / ۳۰۳، وج ۶ / ۲۶ - ۳۰، وج ۹ / ۲۳.

وجملة من أحواله فی الناسخ ج ۲ / ۳۹۱، وفی منتهی الآمال ص ۹. وأمه و أم أبی طالب فاطمة بنت عمرو بن عائذ.

زوجته أم رسول الله صلی الله علیه وآله آمنة بنت وهب بن عبد المناف. و یأتی ما یتعلق به فی أبیه.

۸۴۶۷ - عبد الله بن عبد الملک بن سهل الطبرانی أبو الحارث:

لم یذکروه. روی النعمانی فی غیبته ص ۴۵ عنه، عن محمد بن مثنی، حدیث النص علی الأئمة علیهم السلام وفضائلهم، وجد ج ۳۶ / ۲۸۰، وکمبا ج ۹ / ۱۳۸.

روی المفید بإسناده، عن الحسین بن نصر بن مزاحم، عن أبیه، عن عبد الله بن عبد الملک، عن یحی بن سلمة بن کهیل - الخ. جد ج ۳۹ / ۳۱۳، وکمبا ج ۹ / ۴۱۷.

روایته عن أبی ذر، حدیث الرایات. جد ج ۳۷ / ۳۲۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۵. و روایته الأخری فی أمالی المفید مج ۱۰ ص ۵۲.

(۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، الطبرانی (۱)، عبید الله بن عبد الله (۱)، عبد الله بن عبد الله (۲)، الحسین بن نصر بن مزاحم (۱)، آمنة بنت وهب (۱)، واصل بن سلیمان (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، أبو الحارث (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۰۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۵۲

۸۴۶۹ – عبد الله بن عبد الوهاب بن نصر بن عبد الوهاب القرشی:

لم یذکروه. حدیث کمیل: الناس ثلاثة، عنه؛ کما عن الإکمال.

۸۴۷۰ – عبد الله بن عبد بن عمیر:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر علیه السلام أدعیة ذی الحجة. الإقبال ص ۳۲۳. ویأتی فی عمرو بن دینار ما یفید حسنه.

۸۴۷۱ – عبد الله بن عبید الأنباری:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. ما یفید ذلک مع حسنه فی کامل الزیارة ص ۱۵۶.

۸۴۷۲ – عبد الله بن عبید الله بن أبی رافع:

روی عنه ابنه محمد، عن أبیه، عن جده، عن أبی ذر حدیث، الفضائل. جد ج ۳۸ / ۲۲۷، وکمبا ج ۹ / ۳۱۴.

وروی إسماعیل بن حکم الرافعی، عنه، عن أبیه. رجال النجاشی ص ۳.

وروی سعید بن الحکم عنه أیضا. مصباح الشیخ ص ۷۰۴.

۸۴۷۳ – عبد الله بن عبید الله الأساری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام وروی عنه. مصباح الشیخ ص ۶۶۰.

۸۴۷۴ – عبد الله بن عبیدة: لم یذکروه. الطب ص ۵۵: عنه، عن محمد بن عیسی.

۸۴۷۵ – عبد الله بن عتاب بن أسید:

من اتباع عائشة. قتله الأشتر یوم الجمل. فهو خبیث ملعون.

۸۴۷۶ – عبد الله بن عتبة:

من القراء الساعین بین معاویة وبین علی أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب صفین ص ۱۸۸.

(۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب رجال النجاشی (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، عبد الله بن عبید الأنباری (۱)، عبید الله بن أبی رافع (۱)، عبد الله بن عبید الله (۱)، عبد الله بن عبیدة (۱)، عبد الله بن عتبة (۱)، محمد بن عیسی (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۵۳

۸۴۷۷ – عبد الله بن عتبة بن مسعود:

لم یذکروه. جعله المختار قاضیا بعد عزله شریحا. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۹، وجد ج ۴۵ / ۳۷۰، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۳۱۰. وابنه عبید الله یأتی.

۸۴۷۸ – عبد الله بن عتیک:

قطعت یده یوم أحد. ثم أخذ یده وجاء به إلی رسول الله صلی الله علیه و آله. فأخذ الرسول یده، ووضعه موضعه، ومسحه بیده فبرأ. کمبا ج ۶ / ۲۵۵ و ۲۶۷ و ۳۰۶ و ۵۰۹، وج ۴ / ۱۰۳، وجد ج ۱۷ / ۲۵۰ و ۲۹۴، وج ۱۸ / ۴۰، وج ۲۰ / ۱۱۳، وج ۱۰ / ۴۶.

وهو الذی قتل أبا رافع الیهودی وکسر ساقه. فلما جاء إلی النبی حدثه به.

فقال: ابسط رجلک. فمسحها رسول الله صلی الله علیه وآله فبرأ فکأنما لم یشتک قط. کمبا ج ۶ / ۵۴۹ و ۵۵۰، وجد ج ۲۰ / ۳۰۲ و ۳۰۷.

وعده الشیخ من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وأخوه جابر بن عتیک.

۸۴۷۹ – عبد الله بن عثمان:

لم یذکروه. هو من أصحاب الجواد علیه السلام؛ کما یأتی فی محمد بن علی بن زنجویه.

۸۴۸۰ – عبد الله بن عثمان أبو إسماعیل السراج:

لم یذکروه. روی محمد بن إسماعیل، عنه، عن عبد الله بن وضاح وعلی بن أبی حمزة وغیره. الکافی ج ۳ کتاب الصلاة باب صلاة الحوائج ص ۴۷۸ ح ۶، و کتاب الطهارة ج ۳ باب البئر تکون إلی جنب البالوعة ص ۸ ح ۳.

۸۴۸۱ – عبد الله بن عثمان البجلی:

لم یذکروه. روی شئ ج ۲ / ۳۰۶ عنه، عن رجل، عن النبی صلی الله علیه وآله.

(۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، عبد الله بن عثمان أبو إسماعیل السراج (۱)، عبد الله بن عتبة (۱)، عبد الله بن عتیک (۱)، عبد الله بن وضاح (۱)، عبد الله بن عثمان (۲)، محمد بن إسماعیل (۱)، جابر بن عتیک (۱)، محمد بن علی (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۲)، الطهارة (۱)، الجنابة (۱)

صفحه ۰۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۵۴

۸۴۸۲ – عبد الله بن عثمان بن خیثم:

لم یذکروه. روی الشیخ بإسناده، عنه، عن عبد الرحمن بن بهمان؛ کما تقدم فی عبد الرحمن. ووقع فی طریق ابن قولویه القمی؛ کما تقدم فی یحی بن سلیمان.

۸۴۸۳ – عبد الله بن عثمان بن عمرو بن خالد الفزاری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق.

۸۴۸۴ – عبد الله بن عثمان العنبری:

من الخوارج. کمبا ج ۹ / ۶۶۷، وجد ج ۴۲ / ۲۶۹ و ۲۷۱.

۸۴۸۵ – عبد الله بن عجلان الأحمر السکونی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. یأتی فی علقمة بن محمد مدحه وجلالته.

دعاء الصادق علیه السلام له: أنی ذهب ابن عجلان؟ لا عرفه الله قبیحا من عمله. کمبا ج ۵ / ۲۸۱. وغیره مما یدل علی حسن حاله وعقیدته. ج ۶ / ۱۷۸، و ج ۷ / ۴۱ و ۴۶ و ۴۹ و ۵۲ و ۶۱ و ۱۲۳ و ۱۳۷ و ۱۴۰ و ۲۰۶، وج ۱۱ / ۲۰۹ و ۲۱۰، و جد ج ۱۳ / ۲۴۳، وج ۱۶ / ۳۵۹، وج ۲۳ / ۲۰۳ و ۲۲۵ و ۲۴۰ و ۲۵۱ و ۲۹۵، وج ۲۴ / ۱۶۰ و ۲۲۷، وج ۲۵ / ۹۷، وج ۴۷ / ۳۴۷ و ۳۵۰. ابنه قیس یأتی.

۸۴۸۶ – عبد الله بن عدی:

لم یذکروه. روی الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۴۰ ۱۱۳ عن خط والده أبی القاسم، عنه، عن أبی یعقوب الصوفی – الخ. وکذا فی جد ج ۳۷ / ۹۳، وکمبا ج ۹ / ۱۹۴.

۸۴۸۷ – عبد الله بن عروة الخثعمی:

لم یذکروه. انهزم من المختار فهدم داره. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۳۷۶.

(۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عرفة (۱)، عبد الله بن عثمان بن خیثم (۱)، عبد الله بن عثمان بن عمرو (۱)، عبد الله بن عثمان (۱)، عبد الله بن عجلان (۱)، ابن قولویه (۱)، علقمة بن محمد (۱)، الخوارج (۱)

صفحه ۰۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۵۵

۸۴۸۸ - عبد الله بن عروة الغفاری:

لم یذکروه. شهید الطف. یأتی بعنوان عبد الله الغفاری. وتقدم أخوه عبد الرحمن.

۸۴۸۹ - عبد الله بن عزیز الکندی: لم یذکروه. استشهد فی التوابین.

۸۴۹۰ - عبد الله بن عصمة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۳۷ عن البرقی، عن أبی علی الواسطی، عنه، عن یحی بن عبد الله. ورواه فی کمبا ج ۶ / ۹۹، وجد ج ۱۶ / ۳.

۸۴۹۱ - عبد الله بن عطاء بن أبی ریاح المکی:

من نجباء أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. ومما یفید حسنه. کمبا ج ۱۱ / ۶۶ و ۶۷ و ۸۲ و ۸۳، وج ۱۶ / ۸۱ و ۸۰ - ۸۴، وجد ج ۴۶ / ۲۳۵ و ۲۸۶ و ۲۹۱، وج ۷۶ / ۲۹۰ و ۲۹۱ و ۲۹۶ و ۳۰۰.

وفی غیبة النعمانی ص ۸۷ عن عبد الله بن عطاء المکی قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام: إن شیعتک بالعراق کثیر - الخ. وفیه له روایات أخری عن الباقر علیه السلام. وکذا فیه ص ۸۸ و ۱۲۱ وفیه روی عنه رفاعة بن موسی.

روایاته عن الصادق علیه السلام فی غیبة النعمانی ص ۱۲۱.

شئ ج ۲ / ۲۳۹: عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. وکذا فیه ص ۲۸۵. وتقدم أیضا فی عبد الرحمن بن صالح الأزدی.

۸۴۹۲ - عبد الله بن عطاء التمیمی:

من أصحاب السجاد علیه السلام. جملة من روایاته. کمبا ج ۱۱ / ۸ و ۹۴. و غیره ص ۲۹، وجد ج ۴۶ / ۲۳ و ۱۰۰ و ۳۲۷.

ویأتی فی موسی بن هلال روایته عن أبی جعفر علیه السلام.

شئ ج ۲ / ۲۲۰: عن عبد الله بن عطا قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام - الخ.

(۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، دولة العراق (۱)، عبد الله بن عطاء التمیمی (۱)، عبد الله بن عطاء المکی (۱)، عطاء بن أبی ریاح (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، رفاعة بن موسی (۱)، علی الواسطی (۱)، الشهادة (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۰۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۵۶

مکا: عنه قال: دخلت علی أبی جعفر علیه السلام - الخ.

وفی روضة الکافی ج ۵۶۷: عن أبان، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام.

۸۴۹۳ – عبد الله بن عفیف الأزدی:

لم یذکروه. قال السید ابن طاووس: وکان من خیار الشیعة وزهادها. و کانت عینه الیسری ذهبت فی یوم الجمل، والأخری فی یوم صفین. وکان یلازم المسجد الأعظم، فیصلی فیه إلی اللیل، فلما قتل الحسین علیه السلام وصعد ابن زیاد المنبر وقال: الحمد لله الذی أظهر الحق وأهله ونصر أمیر المؤمنین و أشیاعه وقتل الکذاب بن الکذاب قال عبد الله: یا بن مرجانة! إن الکذاب بن الکذاب أنت وأبوک، ومن استعملک وأبوه. یا عدو الله! – إلی آخر ما جری بینه وبین اللعین من الکلمات الدالة علی حسن حاله وعقیدته وکماله وشجاعته إلی أن زرق الشهادة. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۱، وجد ج ۴۵ / ۱۱۹.

۸۴۹۴ – عبد الله بن عقبة الغنوی:

لم یذکروه. ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، وج ۲۲ / ۱۸۳. وهرب من المختار فهدم داره. ج ۱۰ / ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۶۷ و ۳۷۵، وج ۱۰۱ / ۲۷۰.

۸۴۹۵ – عبد الله بن عقیل بن أبی طالب:

یستفاد من کلام العلامة المامقانی ومما یأتی فی أبیه أن لأبیه ثلاثة أبناء مسمین بعبد الله، تزوجوا بنات أمیر المؤمنین علیه السلام. وکیفیة شهادتهم فی یوم الطف. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹ و ۲۰۰، وجد ج ۴۵ / ۳۳، ج ۲ / ۴۱۴.

روایته عن جابر بن عبد الله، عن الرسول صلی الله علیه وآله؛ کما فی المحاسن ج ۲ / ۴۱۴. ولعله لذلک قال الشیخ: تابعی سمع جابرا. من أصحاب السجاد علیه السلام.

وابنه محمد تقدم. وقیل: لعقیل عبد الله الأکبر وعبد الله الأصغر.

(۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن عفیف الأزدی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، عبد الله بن عقیل بن أبی طالب (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

صفحه ۰۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۵۷

۸۴۹۶ – عبد الله بن علاء الدین:

لم یذکروه. غوالی اللآلی: حدثنی المولی العالم الواعظ عبد الله بن علاء الدین بن فتح الله بن عبد الملک القمی، عن جده عبد الملک، عن أحمد بن فهد – الخ. کتاب العشرة ص ۱۷۱، وکمبا ج ۱۳ / ۶۸، وجد ج ۵۱ / ۲۵۸، وج ۷۵ / ۱۹۷.

۸۴۹۷ – عبد الله بن العلاء القزوینی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۳۵ عنه، عن إبراهیم بن محمد، عن حماد بن عیسی – الخ، وکتاب الدعاء ص ۲۱۵، وجد ج ۹۵ / ۱۲۴.

۸۴۹۸ – عبد الله بن العلاء المدائنی:

روی محمد بن همام، عنه، عن إدریس بن زیاد الکوفی. غیبة النعمانی ص ۱۵، وکمبا ج ۱ / ۹۱، وجد ج ۲ / ۸۰.

۸۴۹۹ – عبد الله بن العلاء المدنی:

لم یذکروه. تقدم فی ابنه إبراهیم ما یتعلق به. وکذا فی جد ج ۲ / ۸۰.

۸۵۰۰ – عبد الله بن العلاء المذاری أبو محمد:

من وجوه أصحابنا. ثقة بالاتفاق. وله کتاب الوصایا؛ کما قیل.

۸۵۰۱ – عبد الله بن علقمة:

لم یذکروه. عد مجهولا، لکن هو الذی کان یسب علیا علیه السلام دهرا، فلما سمع من أبی سعید الخدری حدیث الولایة، تاب إلی الله واستغفره ثلاث مرات. کمبا ج ۹ / ۲۰۲، وجد ج ۳۷ / ۱۲۳.

۸۵۰۲ – عبد الله بن العلوی:

روی عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. وروی عنه محمد بن عیسی؛ کما فی الکافی ج ۲ کتاب العشرة باب إکرام الکریم ص ۶۵۹.

(۵۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، عبد الله بن العلوی (۱)، عبد الله بن العلاء (۴)، إبراهیم بن محمد (۱)، حدیث الولایة (۱)، إدریس بن زیاد (۱)، عبد الملک القمی (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۵۸

۸۵۰۳ – عبد الله بن علی بن إبراهیم جروقة بن الحسن بن عبید الله بن العباس علیه السلام:

لم یذکروه. وکان فی بغداد وبصرة. وله کتاب الجعفریة فی فقه الشیعة.

توفی رجب سنة ۳۱۲.

۸۵۰۴ – عبد الله بن علی بن إبراهیم بن محمد علی بن عبد الله بن جعفر بن أبی طالب: روی عن الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

۸۵۰۵ – عبد الله بن علی بن أبی رافع:

روی عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. إیضاح القاضی نعمان ص ۱۸۶. ویأتی فی أبیه أولاده وأحفاده.

۸۵۰۶ – عبد الله بن علی بن أبی شعبة الحلبی:

عنونه المامقانی کذلک. والصحیح عبید الله مصغرا وسیأتی.

۸۵۰۷ – عبد الله بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

قتل مع أخیه الحسین علیه السلام یوم الطف وأمه أم البنین. قاله الشیخ و العلامة فی صه. وتشرف بسلام الناحیة المقدسة. وعن الطبری أنه قتل وهو ابن خمس وعشرین سنة.

ویعارضه روایة الخرائج وفیه لحوقه بالمختار وغضبه وذهابه إلی المصعب.

کمبا ج ۹ / ۵۸۰، وجد ج ۴۱ / ۲۹۶. واستظهر العلامة المج أن المذموم عبید الله؛ کما یأتی.

۸۵۰۸ – عبد الله بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

تقدم بعنوان عبد الله بن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۸۵۰۹ – عبد الله بن علی بن أشیم:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد بن أبی إسماعیل، عنه، عن یعقوب بن زید

(۵۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عبد الله بن علی بن أبی شعبة (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، علی بن أبی رافع (۱)، علی بن إبراهیم (۲)، عبد الله بن علی (۱)، مدینة بغداد (۱)، الحسن بن محمد (۱)، القتل (۱)

صفحه ۰۵۹

الأنباری، حدیث ولادة فاطمة الزهراء علیها السلام. دلائل الإمامة للطبری ص ۸.

۸۵۱۰ - عبد الله بن علی بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

أولاده: أحمد وقاسم وحسن وعبد العظیم ومحمد وإبراهیم وعلی الأکبر و علی الأصغر وزید فهم تسعة. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۸۵۱۱ - عبد الله بن علی بن الحسین علیه السلام:

یلقب بالباهر. وهو أخو الباقر علیه السلام. کان یلی صدقات رسول الله صلی الله علیه وآله وصدقات أمیر المؤمنین علیه السلام، وکان فاضلا فقیها.

یروی عن آبائه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله أخبارا کثیرة. وحدث الناس عنه. کذا قال المفید.

وروی المامقانی فی حقه روایتین استدل بهما علی حسنه وکماله. فراجع إلیه وإلی کمبا ج ۱۱ / ۴۶ و ۱۳۱ و ۵۱، وجد ج ۴۶ / ۱۶۶ و ۱۸۴، وج ۴۷ / ۹۶.

وروی عمارة بن عرفة عنه؛ کما تقدم فی عمارة. وعده الشیخ من أصحاب السجاد علیه السلام. توفی وله ۵۷ سنة.

۸۵۱۲ - عبد الله بن علی بن الحسین بن زید الشهید:

روی عنه ابنه محمد؛ کما تقدم. وکذا فی المعانی ص ۲۴۶. له نسخة عن الرضا علیه السلام رواها عنه ابنه محمد؛ کما قال جش وغیره.

۸۵۱۳ - عبد الله بن علی الحلبی: یأتی مصغرا.

۸۵۱۴ - عبد الله بن علی بن رباط: من أصحاب الصادق علیه السلام؛ کما قاله البرقی.

۸۵۱۵ - عبد الله بن علی الزراد:

روی الصدوق، عن الحکم بن مسکین، عنه قال: سأل أبو کهمس أبا عبد الله علیه السلام فقال: یصلی الرجل نوافله فی موضع أو یفرقها؟ قال: لا بل هاهنا و هاهنا. فإنها تشهد له یوم القیامة. کمبا ج ۳ / ۲۸۳، وجد ج ۷ / ۳۱۸.

(۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، یوم القیامة (۱)، عبد الله بن علی بن الحسن بن زید (۱)، یوم عرفة (۱)، عبد الله بن علی بن الحسین (۱)، عبد الله بن علی الزراد (۱)، عبد الله بن علی الحلبی (۱)، عبد الله بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، الشهادة (۲)

صفحه ۰۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۶۰

وفی مشیخة الفقیه: وما کان فیه (یعنی کتابه من لا یحضره الفقیه) عن أبی کهمس، فقد رویته عن أبی، عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن الحسین ابن أبی الخطاب، عن الحکم بن مسکین، عن عبد الله بن علی الزراد، عن أبی کهمس الکوفی.

ویظهر من هذا مع ملاحظة کلامه فی أول الکتاب أنه ممن اعتمد الصدوق علیه وحکم بصحته. وسیأتی فی أبی کهمس واسمه الهیثم.

۸۵۱۶ - عبد الله بن علی السلامی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ص ۲۸۰ عن الحسین بن أحمد البوشنجی، عنه، عن إسحاق بن محمد الزنجانی، عن الحسن بن علی العلوی، عن مولانا الإمام الهادی علیه السلام - الخ.

۸۵۱۷ - عبد الله بن علی بن عمر بن یزید:

لم یذکروه. روی عن عمه محمد بن عمر. وروی عنه محمد الکاتب. یب ج ۹ باب الزیادات من کتاب الفرائض ص ۳۹۷، وصا ج ۴ / ۱۷۳.

۸۵۱۸ عبد الله بن علی العمری:

لم یذکروه. روی البرقی، عنه، عن علی بن الحسن، عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی علیه السلام. کمبا ج ۱ / ۱۵۱، وکتاب الإیمان ص ۵۰، وجد ج ۲ / ۲۶۶، وج ۶۷ / ۱۸۵.

۸۵۱۹ - عبد الله بن علی بن عیسی بن یحی بن الحسین بن زید:

لم یذکروه. قتل فی أیام المعتمد العباسی.

۸۵۲۰ - عبد الله بن علی بن القاسم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی ست ص ۱۴۰ عن التلعکبری، عنه، عن عبید الله القطیعی، کتاب عمر بن الربیع البصری.

(۶۰)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب فقیه من لا یحضره الفقیه (۱)، عبد الله بن علی بن القاسم (۱)، عبد الله بن علی الزراد (۱)، عبد الله بن علی بن عمر (۱)، الحسن بن علی العلوی (۱)، عبد الله بن علی (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، الحسین بن زید (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، محمد بن الحسین (۱)، عمر بن الربیع (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد الکاتب (۱)، علی بن جعفر (۱)، محمد بن عمر (۱)، القتل (۱)

صفحه ۰۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۶۱

وحفیده عبد الله بن علی بن عبد الله تقدم ۸۵۲۱ - عبد الله بن علی الموصلی أبو القاسم:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن علی بن حاتم القزوینی. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۳۳، وکتاب الکفر ص ۱۵۷، وجد ج ۷۳ / ۳۵۴.

۸۵۲۲ - عبد الله بن عمار الدهنی:

لم یذکروه. روی محمد بن سنان، عنه، عن أبیه؛ کما فی الطب ص ۳۸.

۸۵۲۳ - عبد الله بن عمار بن عبد یغوث:

روی الحجاج بن أرطاة، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب صفین ص ۱۵۱. وعده الشیخ من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۸۵۲۴ – عبد الله بن عمر:

یروی عنه العباس بن عامر؛ وهو عن زرارة. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۶، وجد ج ۵۲ / ۲۴۹.

وروی عن أبی الحسن علیه السلام. الفقیه ج ۲ باب الأضاحی ص ۴۹۷.

وروی عنه إبراهیم بن هاشم والنوفلی. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب النوادر ص ۵۴۴، ویب ج ۵ باب الذبح ص ۲۳۸.

۸۵۲۵ – عبد الله بن عمر بن أبان:

لم یذکروه. روی ابن أحمد القطان، عنه، عن شعیب بن إبراهیم التمیمی.

بشا ص ۱۵۰.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی، عن عبد الله بن عمر بن أبان بن تغلب الکلبی، عن الإمام الصادق علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۴۳. قیل: إنه کان غالیا فی التشیع.

(۶۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن عمار (۲)، عبد الله بن علی (۲)، حجاج بن أرطاة (۱)، عبد الله بن عمر (۳)، العباس بن عامر (۱)، أبان بن تغلب (۱)، علی بن حاتم (۱)، محمد بن سنان (۱)، الحج (۱)، الذبح (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۶۲

۸۵۲۶ – عبد الله بن عمر بن بکار الحناط:

کوفی ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه یحی بن زکریا اللؤلؤی.

۸۵۲۷ – عبد الله بن عمر البلوی:

لم یذکروه. نص: بإسناده، عن محمد بن أحمد بن سلیمان، عنه، عن إبراهیم بن عبد الله بن العلاء، عن أبیه، عن زید بن علی بن الحسین علیه السلام – الخ. کمبا ج ۹ / ۱۶۴، وجد ج ۳۶ / ۳۸۹.

أقول: راجعت کتاب النصوص باب ۳۲ ففی نسختی: عبد الله بن عمر العلوی. فتفحص.

۸۵۲۸ – عبد الله بن عمر بن حفص بن مغیرة المخزومی:

لم یذکروه. ورد علی یزید وقبل جائزته. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۶، وجد ج ۴۵ / ۳۲۷.

۸۵۲۹ – عبد الله بن عمر بن حماد الأنصاری:

لم یذکروه. روی محمد بن عیسی، عنه، رفعه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام – الخ. المعانی ص ۲۵۸، وکمبا ج ۱۶ / ۸۹، وجد ج ۷۶ / ۳۱۳.

۸۵۳۰ – عبد الله بن عمر الخثعمی:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن، عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن محمد بن بشیر، عنه، عن سلیمان بن خالد، عن الصادق علیه السلام.

۸۵۳۱ – عبد الله بن عمر بن الخطاب خلیفة العامة:

ذمومه وجملة من أحواله فی کمبا ج ۸ / ۲۴۷ و ۴۹۱ و ۴۹۲، وجد ج ۳۲ / ۴۷۹ و ۴۸۰، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۲۳ و ۳۷ و ۶۳.

وأم عبد الله زینب أخت عثمان بن مظعون؛ کما تقدم فی أبیه. ومات سنة ۷۴ ودفن بفخ وله ۸۴ أو ۸۷ عام. أخوه عبید الله یأتی.

وروی جابر، عن سالم بن عبد الله بن عمر بن الخطاب، عن أبیه، عن النبی

(۶۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۲)، عبد الله بن عمر بن بکار (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، محمد بن أحمد بن سلیمان (۱)، عبد الله بن العلاء (۱)، سالم بن عبد الله (۱)، عبد الله بن عمر (۵)، أبو عبد الله (۱)، سلیمان بن خالد (۱)، عثمان بن مظعون (۱)، محمد بن عیسی (۱)

صفحه ۰۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۶۳

صلی الله علیه وآله، روایة المعراج المصرحة بوصایة أمیر المؤمنین علیه السلام و الأئمة الاثنی عشر، وأسمائهم وجملة من فضائلهم، وعرض ولایتهم، وأن من عبد حتی ینقطع حیاته ثم یموت جاحدا للولایة، دخل النار. کمبا ج ۹ / ۱۲۶.

وبسند آخر عن جابر، عن الباقر علیه السلام، عن سالم بن عبد الله – الخ، مثله. ص ۱۳۸. وروایة أخری عنه. فیه ص ۳۹۸ و ۴۰۸، وجد ج ۳۶ / ۲۲۲ و ۲۸۰، وج ۳۹ / ۲۳۲ و ۲۷۷.

وراجع سفینة البحار لجملة من أحواله فی لغة "عبد."

۸۵۳۲ – عبد الله بن عمر بن الخطاب الزیات:

لم یذکروه. روی الصحیفة الکاملة السجادیة فی سنة ۲۶۵؛ کما فی أول الصحیفة.

وفی کتاب کفایة الأثر فی النصوص باب ۲۷ عن أبی المفضل الشیبانی قال:

حدثنا عبد الله بن عمر بن الخطاب الزیات فی سنة ۲۵۵، عن الحارث بن محمد التمیمی، روایة شریفة مفصلة، وجد ج ۳۶ / ۳۴۸، وکمبا ج ۹ / ۱۵۶.

وفی جمال الأسبوع ص ۴۲۳ عن أبی المفضل الشیبانی، عن جعفر بن محمد الحسینی، عنه، قال: حدثنا خالی علی بن النعمان الأعلم – الخ. ومثل ذلک فی جد ج ۵۹ / ۲۱۷، وکمبا ج ۱۴ / ۲۳۶.

۸۵۳۳ – عبد الله بن عمر بن سعید:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن محمد بن عطیة، عنه، عن هشام بن جعفر بن حماد، حکایة ذی القرنین وعمله السد. جد ج ۶ / ۳۱۳، وکمبا ج ۳ / ۱۸۰.

وفی ک باب ۸ بشارة عیسی بالنبی صلی الله علیه وآله عن محمد بن عطیة الشامی، عن عبد الله بن عمرو بن سعید البصری، عن هشام بن جعفر، عن حماد بن عبد الله بن سلیمان وکان قارئا للکتب – الخ. هکذا فی نسختین من کمال الدین.

(۶۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۲)، عبد الله بن سلیمان (۱)، سالم بن عبد الله (۱)، عبد الله بن عمرو (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، علی بن النعمان (۱)، الحارث بن محمد (۱)، محمد

بن عطیة (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۶۴

۸۵۳۴ - عبد الله بن عمر الطرابلسی العمری:

لم یذکروه. روی شاذان بن جبرئیل، عنه، عن القاضی عبد العزیز، عن محمد بن علی بن عثمان الکراجکی - الخ. جد ج ۳۵ / ۱۰۹، وکمبا ج ۹ / ۲۳.

هو الشیخ الفقیه جلیل القدر. یروی عنه شاذان بن جبرئیل، عن عبد العزیز بن أبی کامل الطرابلسی.

۸۵۳۵ - عبد الله بن عمر العبسی:

لم یذکروه. کان من عباد أهل زمانه. وکان فی جند معاویة یوم صفین. فلما سمع من عمرو بن العاص الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی حق عمار:

"تقتله الفئة الباغیة " خرج وأصبح فی عسکر أمیر المؤمنین علی صلوات الله و سلامه علیه. وحدث الناس بقول عمرو فی عمار. کمبا ج ۸ / ۵۲۸، وجد ج ۳۲ / ۳۳، وفی کتاب صفین: العنسی - بالنون.

۸۵۳۶ - عبد الله بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

ولعله منسوب إلی جده فیتحد مع عبد الله بن محمد بن عمر بن علی الآتی. و هو جد القاسم بن جعفر بن محمد بن عبد الله الآتی.

وعن الخطیب، عنه، عن أبیه، عنه قال: قال النبی صلی الله علیه وآله:

سألت الله فیک خمسا - إلی أن قال: - وأعطانی أنک أولی المؤمنین من بعدی.

وابنه موسی یأتی.

۸۵۳۷ - عبد الله بن عمرو:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه جمیل بن صالح والحسین بن سعید. وله روایات فی یب وصا أشار إلی مواضعها الخوئی ج ۱۰ / ۲۸۱.

۸۵۳۸ - عبد الله بن عمرو بن الأشعث:

روی هارون بن مسلم، عنه، عن الربیع بن الصبیح. مدینة المعاجز ص ۵۲.

وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۲۶۰، عن محمد بن الحسن بن شمون، عنه، عن

(۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر بن علی (۱)، عبد الله بن عمرو بن الأشعث (۱)، عبد العزیز بن أبی کامل (۱)، جعفر بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، محمد بن علی بن عثمان (۱)، شاذان بن جبرئیل (۲)، عبد الله بن عمرو (۱)، عبد الله بن عمر (۳)، عمرو بن العاص (۱)، هارون بن مسلم (۱)، جمیل بن صالح (۱)، عبد العزیز (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۶۵

عبد الرحمن بن حماد الأنصاری – الخ. وکذا فیه ص ۲۶۱ عنه، عنه، عنه. وص ۳۹۱ عنه، عنه، عنه. وص ۳۹۳ عنه، عنه، عنه.

وله کتاب رواه هارون بن مسلم ومحمد بن الحسن بن شمون.

۸۵۳۹ – عبد الله بن عمرو بن حذام (حزام):

وقد ینسب إلی جده. والد جابر الأنصاری. وهو من نقباء الرسول صلی الله علیه وآله؛ کما ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۱۳۰ لغة " نقب. " قتل شهیدا فی غزوة أحد ودفن مع عمرو بن الجموع زوج أخته فی قبر واحد.

جملة من أحواله. کمبا ج ۶ / ۳۰۴ و ۴۰۵ و ۴۱۴ و ۴۹۲ و ۴۹۶ و ۵۱۳، و ج ۸ / ۵۸۴، وجد ج ۱۸ / ۳۱، وج ۱۹ / ۱۲ و ۴۷، وج ۲۰ / ۳۷ و ۵۸ و ۱۳۱، و ج ۳۳ / ۲۷۷. وفیه قصة ما جری علی قبرهما فی زمن معاویة. وتقدم فی ابنه بعض ما یتعلق به.

۸۵۴۰ – عبد الله بن عمرو بن سعید البصری:

تقدم فی عبد العزیز بن یحی روایته. وکذا قریبا فی عبد الله بن عمر.

۸۵۴۱ – عبد الله بن عمرو بن العاص:

وهو کأبیه فی الرأی والنفاق. ومن أصحاب معاویة. جملة من ذمومه. کمبا ج ۱۰ / ۱۴۹، وج ۶ / ۵۷۸، وجد ج ۲۱ / ۲۶، وج ۴۴ / ۲۱۴، وکتاب صفین. وکذا أخوه محمد فراجع إلیه ص ۳۴ و ۲۲۷ و ۳۷۰ و ۳۸۸ و ۵۰۷.

روایته فی الفضائل فی کتاب الأربعین ح ۳۳.

وروی عن النبی صلی الله علیه وآله فی حق عمار أنه تقتله الفئة الباغیة.

۸۵۴۲ – عبد الله بن عمرو النهدی:

من أصحاب المختار. وکان شهد صفین. وتبرأ ممن انهزم من أصحاب المختار ومن أصحاب مصعب وقاتل حتی قتل.

(۶۵)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، معرکة أحد (۱)، عبد الله بن عمرو بن العاص (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، عبد الله بن عمرو (۳)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، هارون بن مسلم (۱)، عبد العزیز (۱)، القبر (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۳)، الزوج، الزواج (۱)، النفاق (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۶۶

۸۵۴۳ – عبد الله بن عمرو بن هند الجملی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وتأتی روایته فی عبد الله بن محمد بن زیاد.

۸۵۴۴ – عبد الله بن عمران:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۳۷ و ۱۳۸ فی روایتین فی فضل حب أمیر المؤمنین علیه السلام وذم بغضه. وکذلک فی بشا ص ۱۵۸؛ کما یأتی فی عمرو بن سلیمان.

ختص ص ۲۸۹: عن أحمد بن محمد، عنه وعبد الرحمن بن حماد الکوفی معا، عن محمد بن بشیر – الخ.

۸۵۴۵ – عبد الله بن عمیر الکلبی:

من أصحاب الحسین علیه السلام یوم عاشوراء، واستشهد معه. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۵ و ۲۰۷. وتشرف بسلام الناحیة المقدسة. ص ۲۰۸، وج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۱۲ و ۶۴ و ۷۱، وج ۱۰۱ / ۲۷۲.

۸۵۴۶ – عبد الله بن عمیر اللیثی: لم یذکروه. هو مذموم خبیث من أصحاب الباقر علیه السلام؛ کما یشهد بذلک ما فی کمبا ج ۲۳ /

۷۴، وجد ج ۱۰۳ / ۳۱۷.

۸۵۴۷ – عبد الله العنبری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی عنه عبد الله بن راشد. الکافی ج ۳ کتاب الجنائز باب من یدخل القبر ص ۱۹۴. ورواه فی یب ج ۱ / ۳۲۰ عنه مثله.

۸۵۴۸ – عبد الله بن عوف بن الأحمر الأزدی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام من فرسانهم. وشهد

(۶۶)

مفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله العنبری (۱)، عبد الله بن عمرو (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن زیاد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن بشیر (۱)، القبر (۱)، الجنازة (۱)

صفحه ۰۶۷

معه صفین. کمبا ج ۸ / ۴۸۳، وجد ج ۳۲ / ۴۳۹.

وهو متحد مع عبد الله بن عوف بن الأحمر الذی خرج لطلب الثار وأنشد أشعارا فصیحة فی ذلک. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۵. وقتاله ص ۲۸۶، وجد ج ۴۵ / ۳۵۹ و ۳۶۲. وعده الشیخ فی أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

وهو الذی روی خبر المنجم مع أمیر المؤمنین صلوات الله علیه حین أراد المسیر إلی النهروان. کمبا ج ۱۴ / ۱۴۴ و ۱۵۵، وجد ج ۵۸ / ۲۲۴ و ۲۶۵.

۸۵۴۹ – عبد الله بن عون الشیبانی:

وقع فی طریق البرقی فی سن ج ۱ / ۱۴۰. وعده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام. بعض روایاته فی جد ج ۲۷ / ۱۵۳، وکمبا ج ۷ / ۳۸۹.

۸۵۵۰ – عبد الله بن عیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۳۲ عن أحمد بن صالح التمیمی، عنه، عن الصادق علیه السلام. ورواه فی کمبا ج ۱۰ / ۶۸ عن المعانی و العلل، عنه مثله، وجد ج ۴۳ / ۲۴۱.

۸۵۵۱ – عبد الله بن عیسی الخثعمی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. کما قاله الشیخ.

۸۵۵۲ – عبد الله بن عیسی بن مصقلة القمی:

لم یذکروه. روی عن زرارة بن أعین، عن الباقر علیه السلام؛ کما عن تأویل الآیات سورة طه ص ۱۳۲.

۸۵۵۳ – عبد الله بن غالب الأسدی:

الشاعر الفقیه من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم.

ثقة بالاتفاق. هو الذی قال له أبو عبد الله علیه السلام: إن ملکا یلقی علیک الشعر.

وإنی لأعرف ذلک الملک. کمبا ج ۷ / ۳۳۰. وغیرها فیه ص ۴۰۲.

(۶۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عیسی (۳)، عبد الله بن غالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زرارة بن أعین (۱)، أبو عبد الله (۱)، سورة طه (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۰۶۸

مرثیته للحسین علیه السلام عند الصادق علیه السلام. ج ۱۰ / ۱۶۲، وجد ج ۲۶ / ۲۳۱، وج ۲۷ / ۲۰۳، وج ۴۴ / ۲۸۶. وأخوه إسحاق شاعر ثقة تقدم.

وله کتاب رواه جماعة منهم الحسن بن محبوب.

۸۵۵۴ - عبد الله الغفاری:

صحابی مجهول، لکن هو مع أخیه عبد الرحمن من شهداء الطف. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹ و ۲۰۷. وهما ابنا عروة بن حراق الغفاریان، متشرفان بسلام الناحیة المقدسة؛ کما فیه ص ۲۰۹، وج ۲۲ / ۱۸۳. وکذا فی الزیارة الرجبیة؛ کما فیه ص ۲۰۴، والإقبال ص ۵۷۶، وجد ج ۴۵ / ۲۹، و ۶۴ و ۷۱، وج ۱۰۱ / ۲۷۳ و ۳۴۰.

۸۵۵۵ - عبد الله بن غنم:

لم یذکروه. أشعاره فی تزویج خدیجة ومدح الرسول صلی الله علیه وآله.

کمبا ج ۶ / ۱۰۰ و ۱۰۳، وجد ج ۱۶ / ۶ و ۱۴.

۸۵۵۶ - عبد الله بن فتح الله بن عبد الملک:

عالم واعظ. جملة من روایاته فی کمبا ج ۱۳ / ۶۸، وجد ج ۵۱ / ۲۵۸. هو ابن علاء الدین المذکور.

۸۵۵۷ - عبد الله بن الفرج:

لم یذکروه. روی ابن أبی مریم، عنه، عن أبی فروة. فلاح السائل ص ۲۵۸.

۸۵۵۸ - عبد الله بن فرقد:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روایة داود بن سرحان، عنه، عن حمران، عن أبی عبد الله علیه السلام، تفسیر قوله تعالی ": صبغة الله "بالإسلام. کتاب الإیمان ص ۳۶، وجد ج ۶۷ / ۳۲، والکافی ج ۲ باب أن الصبغة الاسلام ص ۱۴.

وروی ابن مسکان، عنه، عن الصادق علیه السلام. البصائر الجزء ۷ باب ۱۴ ص ۳۴۵ و ۶۳۴.

(۶۸)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن فرقد (۱)، داود بن سرحان (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الفرج (۱)، الشهادة (۱)، الجهل (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۰۶۹

وروی علی بن الحکم عنه. الکافی ج ۲ کتاب القرآن باب النوادر ص ۶۳۴.

۸۵۵۹ - عبد الله بن فضالة:

روی عن أبی عبد الله وأبی جعفر صلوات الله علیهما، روایة شریفة فی آداب الأولاد. جد ج ۱۰۴ / ۹۴، وکمبا ج ۲۳ / ۱۱۳.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین (ج ۴ / ۵۰).

شئ ج ۱ / ۱۱۷: عنه، عن العبد الصالح علیه السلام.

۸۵۶۰ – عبد الله بن الفضل التمیمی:

لم یذکروه. هو من جملة من تصدی لتجهیز أبی ذر مع مالک الأشتر؛ کما عن کش فی ترجمة مالک.

۸۵۶۱ – عبد الله بن الفضل بن الربیع:

لم یذکروه. روی عن أبیه دعاء مولانا الصادق علیه السلام حین دخل علی الخلیفة العباسی. کتاب الدعاء ص ۲۴۱ و ۲۴۲، وجد ج ۹۵ / ۲۱۲.

۸۵۶۲ – عبد الله بن الفضل بن زائدة:

لم یذکروه. روی عن جده زائدة حدیثا یدل علی حسنه. کمبا ج ۱۰ / ۲۳۸، و جد ج ۴۵ / ۱۷۹ و ۸۵۶۳ – عبد الله بن الفضل بن عیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ک باب ۲۶ عن سعد بن عبد الله، عن یعقوب بن یزید، عنه، عن عبد الله النوفلی – الخ.

۸۵۶۴ – عبد الله بن الفضل المالکی أبو طالب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشا ص ۷۱ عن أحمد بن محمد البصری، عنه، عن عبد الرحمن الأزدی السیاح، عن عبد الواحد بن زید

(۶۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الفضل التمیمی (۱)، عبد الله بن فضالة (۱)، عبد الله بن الفضل (۴)، الشیخ الصدوق (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، مالک الأشتر (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد البصری (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۷۰

حدیث الجاریة الخماسیة وکلماتها فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام، ونقلها شفاء عینها وعین أخیها ببرکة ید مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

۸۵۶۵ – عبد الله بن الفضل بن عبد الله النوفلی أبو محمد:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. ثقة بالاتفاق وله کتاب رواه ابن أبی عمیر. وروی عن الفضل بن یونس. سن ج ۲ / ۴۳۱ وغیره.

وقال النجاشی: عبد الله بن الفضل بن عبد الله بن ببة بن الحارث بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب أبو محمد (الهاشمی) النوفلی، روی عن أبی عبد الله علیه السلام. ثقة له کتاب – الخ.

ویظهر من العلامة وابن داود أن ببة بالبائین المفردتین والتشدید وصف عبد الله لا أبوه.

ولعله ابن الفضل بن عبد الله بن أبی الهیاج (أبی الصباح – خ ل) ابن محمد بن أبی سفیان بن الحادث بن عبد المطلب، الراوی عن هشام بن محمد السائب حدیث:

إن هذه القلوب أوعیة – الخ وحدیث لزوم الحجة علی الأرض. کمال الدین باب ۲۶ ص ۲۹۳.

۸۵۶۶ – عبد الله بن الفضل الهاشمی:

لم یذکروا له مدحا ولا ذما؛ لکن ظفرت بحمد الله تعالی علی مدحه وجلالته.

روی المفید فی ختص ص ۲۱۶ عن ابن أبی عمیر، عنه، عن الصادق علیه السلام فی حدیث قال: یا عبد الله بن الفضل، إن الله تبارک وتعالی خلقنا من نور عظمته، وصنعنا برحمته. وخلق أرواحکم منا. فنحن نحن إلیکم وأنتم تحنون إلینا - إلی أن قال: - ولو شئت لأریتک اسمک فی صحیفتنا. قال: ثم دعا بصحیفة - إلی آخره. وفی آخره قال: وجدت فی أسفلها اسمی فسجدت لله شکرا، وکمبا ج ۷ / ۳۰۷، وج ۱۱ / ۲۲۴، وجد ج ۲۶ / ۱۳۱، وجد ۴۷ / ۳۹۵.

وروی جعفر بن سلیمان البصری عنه قال: سألت أبا عبد الله جعفر بن محمد علیه السلام - الخ. التوحید باب تفسیر الهدی. ویحتمل قویا اتحاده مع النوفلی

(۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، جاریة خماسیة (۱)، عبد الله بن الفضل بن عبد الله (۲)، عبد الله بن الفضل الهاشمی (۱)، الفضل بن عبد الله (۱)، عبد الله بن الفضل (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، الحارث بن نوفل (۱)، سلیمان البصری (۱)، الفضل بن یونس (۱)، محمد الهاشمی (۱)، هشام بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۰۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۷۱

المذکور فیکون ثقة. وأثبت الاتحاد العلامة الخوئی بوجوه حسنة.

ن: عنه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: من قال فینا بیت شعر، بنی الله له بیتا فی الجنة. کمبا ج ۷ / ۳۳۰، وجد ج ۲۶ / ۲۳۱.

روایته مصیبة الحسین وأنها أعظم المصائب وفیه مدحه. کمبا ج ۱۰ / ۱۶۱، وجد ج ۴۴ / ۲۶۹.

وروایته مدح السجاد علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲، وجد ج ۴۶ / ۳.

وروایته ما نقله الصادق علیه السلام من کتاب دانیال. کمبا ج ۱۴ / ۱۷۱، و جد ج ۵۸ / ۳۴۶.

وغیر ذلک فی العیون ج ۱ / ۷، والمعانی ص ۵۵، وکمبا ج ۹ / ۱۹۸ و ۳۶۶، و جد ج ۳۷ / ۱۰۹، وج ۳۹ / ۹۲.

وسائر روایاته المفیدة حسنه وکماله فی بشارة المصطفی ص ۲۳.

ولعله أخو إسماعیل بن الفضل بن یعقوب الهاشمی. ونسبه مذکور فی ترجمة الحسن والحسین ابنی محمد بن الفضل.

روی البرقی، عن أبیه، عن عبد الله بن الفضل، عن خاله محمد بن سلیمان رفعه - الخ.

وعن أبیه، عن عبد الله بن الفضل الهاشمی، عن أبیه، روایة أخری.

وروی یونس بن عبد الرحمن، عنه، عن الصادق علیه السلام، فضل صیام شعبان؛ کما فی فضائل الأشهر الثلاثة.

۸۵۶۷ - عبد الله بن الفضل بن هلال: لم یذکروه. یأتی فی عبید الله بن الفضیل.

۸۵۶۸ - عبد الله بن فضیل النوفلی:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبیه، عنه، عن أبیه. المحاسن ج ۲ / ۳۵۳.

۸۵۶۹ - عبد الله بن الفضیل الهمدانی:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة الدخان، عن أبیه، عن حنان بن

(۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)،

الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، عبد الله بن الفضیل الهمدانی (۱)، عبد الله بن الفضل الهاشمی (۱)، عبد الله بن الفضل (۲)، إسماعیل بن الفضل (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، سورة الدخان (۱)، محمد بن الفضل (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۰۷۲

سدیر، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام - الخ. ورواه فی کمبا ج ۵ / ۳۷۳، وجد ج ۱۴ / ۱۶۷ مثله، إلا أنه فیه: الفضل مکبرا.

۸۵۷۰ - عبد الله بن فطیح: من رؤساء الفطحیة.

۸۵۷۱ - عبد الله بن القاسم الجعفری:

هو من أصحاب الصادق علیه السلام؛ کما قاله الشیخ. وروی البرقی فی سن والصدوق بإسناده، عن علی بن محمد القاسانی، عمن ذکره، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام روایات. منها فی کمبا ج ۳ / ۹۱ و ۲۴۳، وج ۲۳ / ۲۱، وج ۱۶ / ۱۲۰، و کتاب الإیمان ص ۲۸۱، وکتاب العشرة ص ۵۰ و ۵۱، وجد ج ۵ / ۳۳۴، و ج ۷ / ۱۷۶، وج ۶۹ / ۲۳۸، وج ۷۴ / ۱۸۱ و ۱۸۷، وج ۷۹ / ۴۳، وج ۱۰۳ / ۷۵.

وفی الکافی ج ۱ باب استعمال العلم ص ۴۴ عن العدة، عن البرقی، عن علی بن محمد القاسانی، عمن ذکره، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وفیه ج ۴ باب إطعام الطعام ص ۵۰ عن علی بن إبراهیم، عن علی بن محمد القاسانی، عمن حدثه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

ومثله فی ج ۵ باب المکاسب الحرام ص ۱۲۵.

وفی سن ج ۱ / ۲۶۶ عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام، مکررا. وکذا فیه ص ۲۷۴.

وفی الکافی ج ۵ باب آداب التجارة ۱۵۱ عن علی بن إبراهیم، عن علی بن محمد القاسانی، عن علی بن أسباط، عنه - الخ.

ولعله عبد الله بن القاسم بن إسحاق بن عبد الله بن جعفر الطیار.

۸۵۷۲ - عبد الله بن القاسم بن الحارث البطل:

روی الصفار فی البصائر، عن سلمة بن الخطاب، عن عبد الله بن محمد، عنه، عن مرازم، عن أبی الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۴۳، وکتاب الإیمان ص ۱۴۳، وجد ج ۴۸ / ۴۵، وج ۶۸ / ۱۵۳.

(۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن القاسم الجعفری (۱)، علی بن محمد القاسانی (۱)، عبد الله بن القاسم (۲)، علی بن إبراهیم (۲)، عبد الله بن فطیح (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، علی بن أسباط (۱)، علی بن محمد (۱)، الطعام (۲)، الباطل، الإبطال (۱)

صفحه ۰۷۳

وفی کامل الزیارة ص ۹۷ عن حکیم بن داود بن حکیم، عن سلمة بن الخطاب، عن عبد الله بن محمد بن سنان، عنه، عن داود الرقی -

الخ.

وعنونه المامقانی مع اللقب من دون ذکر من اسم جده. وقال: لم أقف فیه إلا ـ علی ما فی روضة الکافی عن عدة من أصحابه، عن سهل بن زیاد، عن محمد بن الحسن بن شمون، عن عبد الله بن عبد الرحمن، عن عبد الله بن القاسم البطل، عن أبی عبد الله علیه السلام.

أقول: ومثل ذلک فی الکافی ج ۱ باب أن الأئمة نور الله عزو جل، عنه، عن صالح بن سهل الهمدانی، عن الصادق علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله ص ۱۹۵.

وعن ابن الغضائری: عبد الله بن القاسم البطل الحارثی، بصری کذاب غال ضعیف متروک الحدیث – الخ.

وقال النجاشی: عبد الله بن القاسم الحضرمی المعروف بالبطل، کذاب غال.

له کتاب یرویه عنه محمد بن الحسن بن شمون، عن عبد الله بن عبد الرحمن، عنه، بکتابه.

وقال أیضا: عبد الله بن القاسم الحارثی: ضعیف غال. صحب معاویة بن عمار، ثم خلط وفارقه – الخ.

أقول: یستفاد منه الاتحاد. ولعل وجه نسبته إلی الغلو ما رواه الصدوق و الصفار بإسنادهما، عن عبد الله بن القاسم الحضرمی، عن سماعة بن مهران، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث جلوس أمیر المؤمنین یوم القیامة علی منبر یراه جمیع الخلائق ویقوم ملک عن یمینه وینادی: یا معشر الخلائق! هذا علی بن أبی طالب، یدخل الجنة من شاء. وینادی الذی علی یساره: هذا علی بن أبی طالب، صاحب النار، یدخلها من شاء. فراجع کمبا ج ۹ / ۳۹۰، وجد ج ۳۹ / ۱۹۸.

وممن یروی عنه موسی بن سعدان، المرمی بالغلو ویأتی فیه جملة من روایاته التی صارت منشأ لذلک.

ولعله ینطبق علی أحدهم عبد الله بن القاسم الذی هو أحد رواة حدیث

(۷۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، عبد الله بن القاسم الحارثی (۱)، عبد الله بن القاسم الحضرمی (۲)، عبد الله بن القاسم البطل (۲)، عبد الله بن محمد بن سنان (۱)، صالح بن سهل الهمدانی (۱)، حکیم بن داود بن حکیم (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، علی بن أبی طالب (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، سماعة بن مهران (۱)، ابن الغضائری (۱)، موسی بن سعدان (۱)، سهل بن زیاد (۱)، داود الرقی (۱)، الحسن بن شمون (۱)

صفحه ۰۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۷۴

اللوح عن جابر. کمبا ج ۹ / ۱۲۲، وجد ج ۳۶ / ۲۰۱، وک باب ۲۸ ح ۲.

۸۵۷۳ – عبد الله بن قاسم الحضرمی:

روی البرقی فی محاسن ج ۱ / ۱۵۰ عن أبیه، عنه، عن مدرک بن عبد الرحمن، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وعده الشیخ من أصحاب الکاظم علیه السلام وقال: إنه واقفی. ویظهر من النجاشی اتحاده مع سابقه البطل.

۸۵۷۴ – عبد الله بن قبیصة: لم یذکروه. روی عنه ابنه أحمد؛ کما تقدم.

۸۵۷۵ – عبد القداح: هو ابن میمون الآتی.

۸۵۷۶ – عبد الله بن قدامة الترمذی:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد الفارسی، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام قال: من شک فی أربعة فقد کفر – الخ. کذا فی ک باب ۳۹ فی نسختین.

۸۵۷۷ – عبد الله بن قطبة النبهانی:

لم یذکروه. خبیث ملعون. کمبا ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۱.

۸۵۷۸ – عبد الله بن قضاعة:

لم یذکروه. یروی عن أبیه، عن صفوان الجمال؛ کما عن جش فی صفوان.

۸۵۷۹ – عبد الله بن قعین:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، حسن العقیدة. کمبا ج ۸ / ۶۱۵ – ۶۱۷، وجد ج ۳۳ / ۴۰۶. وأخوه کعب.

۸۵۸۰ – عبد الله بن قفل التمیمی:

لم یذکروه. مذموم مخذول. کمبا ج ۹ / ۴۹۵، وج ۲۴ / ۱۶، وجد ج ۴۰ / ۳۰۲، و ج ۱۰۴ / ۲۹۹.

(۷۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن قضاعة (۱)، صفوان الجمال (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الباطل، الإبطال (۱)

صفحه ۰۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۷۵

۸۵۸۱ – عبد الله القلاء:

لم یذکروه. روی أحمد بن مهران، عن محمد بن علی، عنه، عن الفیض بن المختار وعن المفضل بن عمر. الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی أبی الحسن موسی صلوات الله علیه ص ۳۰۷ و ۳۰۹.

۸۵۸۲ – عبد الله بن قلع الأحمسی، وأخوه عبد الرحمن:

لم یذکروهما. وهما من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. قتلا شهیدین یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۰، وجد ج ۳۲ / ۴۷۴، وکتاب صفین ص ۲۵۹.

۸۵۸۳ – عبد الله بن قمیئة الحارثی:

رمی رسول الله صلی الله علیه وآله فی أحد بحجر فکسر أنفه ورباعیته و شجه فی وجهه. وقتل مصعب بن عمیر. کمبا ج ۶ / ۴۸۹. کمبا ج ۶ / ۴۸۹، وجد ج ۲۰ / ۲۶.

۸۵۸۴ – عبد الله بن قیس:

لم یذکروه. روی عن أبی الحسن الرضا علیه السلام وسمع منه؛ کما فی روایة الصدوق فی التوحید والمعانی. کمبا ج ۲ / ۱۰۶، وجد ج ۴ / ۴.

وروی وکیع، عنه، عن أبی قباقب، معجزة مولانا الصادق علیه السلام.

دلائل الطبری ص ۱۱۳.

۸۵۸۵ – عبد الله بن قیس أبو موسی الأشعری:

تقدم ابنه إبراهیم. وهو السامری. جد ج ۳۷ / ۳۴۲، وکمبا ج ۹ / ۲۵۹.

۸۵۸۶ – عبد الله بن قیس الخولانی: لم یذکروه. ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۹. وقتله المختار. ص ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۳۳۷ و ۳۷۶.

۸۵۸۷ – عبد الله بن قیس بن الربیع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۲۸ عن عبد الحمید بن

(۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو موسی الأشعری (۱)، عبد الله بن قیس (۴)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن مهران (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن علی (۱)، عبد الحمید (۱)، القتل (۲)

صفحه ۰۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۷۶

عبد الرحمن، عنه، عن أبی هارون العبدی، عن أبی سعید الخدری، روایة شریفة مفصلة.

۸۵۸۸ - عبد الله بن قیس بن زائدة: هو عبد الله بن أم مکتوم المذکور.

۸۵۸۹ - عبد الله بن قیس الماصر:

ما یدل علی ذمه حیث ورد علی أبی جعفر علیه السلام وسأله فلم یجبه. کمبا ج ۱۱ / ۸۷، وجد ج ۴۶ / ۳۰۴.

قیل: إن جده أبو مسلم من سبی الدیلم. سباه أهل الکوفة، وحسن إسلامه.

فولد له قیس الماصر. کذا عن السمعانی.

۸۵۹۰ - عبد الله بن کامل الشاکری:

لم یذکروه. هو مورد اعتماد إبراهیم بن الأشتر. لأنه مع یزید بن أنس وأحمر بن سقیط شهدوا له بکتاب محمد بن الحنفیة إلیه فی طلب الثار، فقبل وبایع المختار.

کمبا ج ۱۰ / ۲۸۷، وجد ج ۴۵ / ۳۶۶.

جملة من قضایاه الدالة علی کماله فیه ج ۱۰ / ۲۸۸ - ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۷۰ - ۳۸۰.

۸۵۹۱ - عبد الله بن الکاهلی: هو ابن یحی الآتی.

۸۵۹۲ - عبد الله بن کثیر:

لم یذکروه. روی ابن شهرآشوب عنه خبرا طویلا فی المعاجز الصادرة عن الصادق علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۴۱۲.

وروی فضالة، عنه، عن أبی بصیر. کتاب الزهد.

وروی الحسن بن محبوب، عنه، عن داود الرقی. توحید الصدوق باب " و کان عرشه علی الماء " ص ۲۳۵.

۷۵۹۳ - عبد الله بن کردم بن مرثد:

لم یذکروه. روی نصر فی کتاب صفین ص ۱۴ عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

(۷۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن کثیر (۱)، عبد الله بن قیس (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، داود الرقی (۱)، الزهد (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۷۷

۸۵۹۴ - عبد الله بن کعب:

هو الذی أمره رسول الله صلی الله علیه وآله بقبض غنائم بدر وحملها، و أمر نفرا من أصحابه أن یعینوه. کمبا ج ۶ / ۴۷۹، وجد ج ۱۹ / ۳۴۶.

قتل یوم صفین. وأبلغ علیا علیه السلام وأرسل إلیه: قاتل علی المعرکة حتی تجعلها خلف ظهرک. قال علی علیه السلام لما بلغه ذلک: یرحمه الله! جاهد معنا عدونا فی الحیاة ونصح لنا فی الوفاة. کمبا ج ۸ / ۵۰۱، وجد ج ۳۲ / ۵۱۹، و کتاب صفین ص ۴۵۶.

۸۵۹۵ - عبد الله بن الکواء الیشکری:

ملعون خارجی یعارض مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۱۷۴. قال الشیخ فی رجاله فی حقه: إنه خارجی ملعون.

۸۵۹۶ - عبد الله بن کلب:

لم یذکروه. روی عنه موسی بن عمران الکسروی، عن منصور بن العباس؛ کما فی موسی.

۸۵۹۷ - عبد الله الکنانی: لم یذکروه. روی موسی بن القاسم، عنه، عن إسحاق بن عمار. یب ج ۵ / ۳۱۴ و ۳۴۰، وصا ج ۲ / ۱۹۹.

۸۵۹۸ - عبد الله بن کولوم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۳ باب المسألة فی القبر - الخ ص ۲۴۰ عن ابن محبوب، عنه، عن أبی سعید، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ، و کمبا ج ۳ / ۱۶۶، و جد ج ۶ / ۲۶۵.

۸۵۹۹ - عبد الله بن کیسان: روی المامقانی من الکافی روایة عن عثمان بن یوسف، عنه، عن أبی عبد الله

(۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن کیسان (۱)، عبد الله الکنانی (۱)، موسی بن القاسم (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، منصور بن العباس (۱)، عثمان بن یوسف (۱)، موسی بن عمران (۱)، القبر (۱)، القتل (۱)

صفحه ۰۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۷۸

علیه السلام واستفاد منه أنه من الشیعة الموالین له. وفی محاسن البرقی ج ۱ / ۱۳۶ عنه، عنه مثله، وجد ج ۵ / ۳۵۱، وکمبا ج ۳ / ۶۹.

أقول: وروی القمی فی تفسیره بإسناده، عنه، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۴ / ۶۸، وج ۹ / ۱۱۷، وجد ج ۹ / ۲۵۲، وج ۳۶ / ۱۷۶.

۸۶۰۰ - عبد الله اللحام:

لم یذکروه. روی عبد الله بن بکیر عنه قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله علیه. یب ج ۷ / ۷۷ مکررا. وموارد أخری فی یب وصا أشار إلیها الخوئی ج ۱۰ / ۱۳۱.

۸۶۰۱ - عبد الله بن لطیف التفلیسی:

من أصحاب الصادق علیه السلام؛ کما روی الصدوق بإسناده، عن ابن فضال، عن محمد بن سلیمان الدیلمی، عنه، عن الصادق علیه السلام. وبسند آخر، عن محمد بن سلیمان، عنه، عن رزین، عن الصادق علیه السلام. کتاب الصلاة ص ۹۰۰، وجد ج ۹۱ / ۱۳۴.

وفی الکافی ج ۴ باب نوادر کتاب الصیام ص ۱۷۰ عن محمد بن سلیمان، عنه، عنه، عن الصادق علیه السلام.

ووقع فی طریق الصدوق فی المشیخة فی المعتمدین، روی کتابه محمد بن أبی عمیر.

۸۶۰۲ – عبد الله بن لفافة:

کوفی ذکره البرقی فی أصحاب موسی بن جعفر علیه السلام ممن أدرک الصادق علیه السلام.

۸۶۰۳ – عبد الله بن لهیعة:

لم یذکروه. کان قاضی مصر من قبل المنصور. ومات سنة ۱۷۴.

جملة من روایاته المفیدة حسنه وکماله فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۳، وکمبا

(۷۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، عبد الله بن لفافة (۱)، عبد الله اللحام (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، عبد الله بن لطیف (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن سلیمان (۲)، الصیام، الصوم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۷۹

ج ۱۳ / ۱۵۶، وج ۳ / ۲۵۹، وج ۹ / ۴۵۴، وج ۶ / ۵۷۸، وکتاب الإیمان ص ۱۲۰ و ۱۳۸، وجد ج ۷ / ۲۳۵، وج ۴۰ / ۱۱۷، وج ۲۱ / ۲۶، وج ۵۲ / ۲۰۷، وج ۶۸ / ۶۹ و ۱۳۷، و جا مج ۲۳ ص ۱۱۱.

۸۶۰۴ – عبد الله بن مالک الخزاعی:

لم یذکروه. هو غیر إمامی من أصحاب الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۴۰، و جد ج ۴۹ / ۱۳۸.

۸۶۰۵ – عبد الله بن مالک الطائی:

لم یذکروه. هو حامل کتاب سلیمان بن صرد إلی سعد بن حذیفة بن الیمان و غیره من الشیعة یدعوهم إلی أخذ الثار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۴، وجد ج ۴۵ / ۳۵۵.

جعله المختار قاضیا بعد عبد الله بن عتبة بن مسعود. ص ۳۷۰.

۸۶۰۶ – عبد الله بن مالک النخعی الکوفی: من أصحاب الصادق علیه السلام؛ کما قاله الشیخ.

روی أحمد بن محمد، عن عبد الله بن مالک، عن أبی قتادة. الکافی ج ۳ کتاب الزکاة باب فیما یأخذ السلطان من الخراج ص ۵۴۳.

۸۶۰۷ – عبد الله بن المبارک:

شیخ لنا کوفی ثقة. کذا فی غیبة النعمانی ص ۳۲، وحلیة الأبرار.

أشعاره فی مدح الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۲، وجد ج ۴۷ / ۲۶. و هو من أصحاب الصادق علیه السلام.

روایته خلقة نور محمد صلی الله علیه وآله وسیره فی الحجب الاثنی عشر و کیفیة ظهوره فی الخصال ج ۲ / ۸۱، والمعانی ص ۳۰۶.

مداومته علی الحج خمسین سنة، ففی بعض السنین أعطی نفقته وهی خمسمائة دینار إلی علویة مضطرة أخذت المیتة لتأکل، ولم یذهب إلی الحج، فخلق الله ملکا علی صورته یحج عنه فی کل سنة إلی یوم القیامة. جد ج ۴۲ / ۱۱، وکمبا ج ۹ / ۵۹۹.

(۷۹)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، عبد الله بن المبارک (۱)، عبد الله بن عتبة (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، عبد الله بن مالک (۴)، أحمد بن محمد (۱)، الحج (۳)

صفحه ۰۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۸۰

وروی عن جعفر بن محمد، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیهم أنه قال، إن الله خلق نور محمد صلی الله علیه وآله قبل المخلوقات بأربعة عشر ألف سنة، وخلق معه اثنی عشر حجابا. والمراد بالحجب الأئمة. کمبا ج ۷ / ۱۸۵، وجد ج ۲۵ / ۲۱.

وله حکایة مع مولانا السجاد علیه السلام فی طریق الحج وقد رآه بلا زاد و راحلة، تشبه خبر شقیق البلخی وموسی بن جعفر علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۶، و جد ج ۴۶ / ۹۱.

مجیئه عند الباقر علیه السلام وإقراره بالرق وکتابه له بالإعتاق فی سنة ۱۱۳. کمبا ج ۱۱ / ۹۷، وجد ج ۴۶ / ۳۳۹. ونظیره تقدم فی عبد الجبار بن المبارک.

وراجع سفینة البحار لجملة من أحواله.

۸۶۰۸ - عبد الله بن المبارک النهاوندی:

من أصحاب الرضا علیه السلام؛ کما عن قب. وتقدم فی عبد الجبار بن المبارک.

۸۶۰۹ - عبد الله بن المثنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ الصدوق فی أمالیه ص ۱۱۰ عن العباس بن بکار، عنه، عن عمه ثمامة بن عبد الله - الخ. وتقدم فی ثمامة سائر روایاته.

۸۶۱۰ - عبد الله بن مجاهد:

لم یذکروه. روی الأعمش، عنه، عن الأشعث، معجزة مولانا الحسن المجتبی علیه السلام. دلائل الطبری ص ۶۵.

۸۶۱۱ - عبد الله بن محبوب:

لم یذکروه. روی مهران الثقفی عنه الحدیث المفصل عن الحولاء فی أحکام المرأة. المستدرک ج ۲ / ۵۴۸.

(۸۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن المبارک النهاوندی (۱)، عبد الجبار بن المبارک (۱)، عبد الله بن محبوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۸۱

۸۶۱۲ - عبد الله بن محرز الجعفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ویقال له: بیاع القلانس.

روی عنه عمر بن أذینة وأبان بن عثمان وجمیل بن دراج وعبد الحمید الطائی. وله روایات تدل علی حسن عقیدته أشار إلیها الخوئی ج ۱۰ / ۳۰۷.

۸۶۱۳ - عبد الله بن محمد بن إبراهیم بن إبراهیم: لم یذکروه. تقدم أبوه وجده.

۸۶۱۴ - عبد الله بن محمد الأبهری أبو محمد:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن علی بن أحمد بن الصباح. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۸، وجد ج ۳۷ / ۳۸، وکمبا ج ۹ / ۱۸۱، وأمالی المفید مج ۲۸. وکذا فی بشارة المصطفی ص ۴۰ عنه، عنه. وعد من مشائخ المفید.

۸۶۱۵ – عبد الله بن محمد أبو الهیثم:

من مشائخ الصدوق. روی عنه، عن محمد بن علی بن یزید الصائغ. العلل ج ۱ باب ۱۸۱.

۸۶۱۶ – عبد الله بن محمد أبو بکر الحضرمی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. ثقة علی الأقوی؛ کما تقدم فی بکر بن أبی بکر الحضرمی.

۸۶۱۷ – عبد الله بن محمد بن أحمد بن حنبل أبو عبد الرحمن:

لم یذکروه. روی الطبری بإسناده، عنه، عن أبیه، عن وکیع. ولعله متحد مع عبد الله بن أحمد بن حنبل الذی تقدم ذکره ویأتی فی عبد الله بن محمد الطوسی.

۸۶۱۸ – عبد الله بن محمد بن أحمد العدل أبو أحمد:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن الحسن البزاز، عنه، عن محمد بن یحی الصولی، عن محمد بن یونس القرشی، عن عبد الله بن داود الحربی، عن الأعمش، روایة کریمة. بشا ص ۶۴.

(۸۱)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد أبو الهیثم (۱)، إبراهیم بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن محرز الجعفی (۱)، بکر بن أبی بکر الحضرمی (۱)، عبد الحمید الطائی (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو بکر الحضرمی (۱)، عبد الله بن محمد (۶)، أبان بن عثمان (۱)، یزید الصائغ (۱)، عمر بن أذینة (۱)، جمیل بن دراج (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن یونس (۱)، أحمد بن حنبل (۱)، محمد بن علی (۱)، الصدق (۱)، الحرب (۱)

صفحه ۰۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۸۲

۸۶۱۹ – عبد الله بن محمد بن أحمد بن محمد بن الفرج القاضی أبو محمد:

لم یذکروه. روایته فی کتاب المسلسلات ص ۱۰۴.

۸۶۲۰ – عبد الله بن محمد بن أحمد المعروف بابن برنیة الکاتب أبو نصر:

لم یذکروه. روی أحمد بن علی بن نوح، عنه. کمبا ج ۱۳ / ۹۳، وجد ج ۵۱ / ۳۴۴، وغط ص ۲۳۰.

ولعله مصحف هبة الله بن محمد بن أحمد الآتی فی ضمن هبة الله بن أحمد بن محمد.

۸۶۲۱ – عبد الله بن محمد بن أحمد بن منصور:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن فهد عن علی بن أحمد العلوی، عنه، عن المبارک بن عبد الجبار، عن علی بن أحمد القزوینی. کتاب الصلاة ص ۱۷۳، وجد ج ۸۴ / ۱۵۲.

۸۶۲۲ – عبد الله بن محمد الأحمری المعروف بابن داهر الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید عن علی بن محمد بن عبد الوهاب، عنه، عن محمد بن علی الصیرفی، عن داود بن کثیر الرقی، روایة شریفة مهمة. کمبا ج ۱۰ / ۹۱، وجد ج ۴۳ / ۳۲۹.

۸۶۲۳ – عبد الله بن محمد ابن أخی حماد الکاتب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی عن ابن فضال، عنه، عن الحسین بن عبد الله، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. کمبا ج ۶ / ۱۸۰، وجد ج ۱۶ / ۳۶۸.

۸۶۲۴ - عبد الله بن محمد بن الأزدی:

یصلی فی مسجد الکوفة لیلة شهادة أمیر المؤمنین علیه السلام. روی المفید فی الإرشاد عنه وصف شهادة أمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیه.

(۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، عبد الله بن محمد ابن أخی حماد الکاتب (۱)، محمد بن عبد الوهاب (۱)، علی بن أحمد العلوی (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، هبة الله بن محمد (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، عبد الله بن محمد (۴)، داود بن کثیر (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الفرج (۱)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۸۳

۸۶۲۵ - عبد الله بن محمد بن أسد أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی والخصال عن عمرو بن حفص، عنه، عن الحسین بن إبراهیم - الخ. جد ج ۱۱ / ۳۲، وج ۱۲ / ۷۱، وکمبا ج ۵ / ۱۰ و ۱۳۱، والخصال ج ۲ / ۱۰۴.

۸۶۲۶ - عبد الله بن محمد الأسدی أبو بصیر:

من أصحاب الاجماع. ثقة جلیل من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام و أرجع الإمام إلیه.

۸۶۲۷ - عبد الله بن محمد الأسدی الحجال المزخرف أبو محمد:

من أصحاب الرضا علیه السلام. ثقة ثقة ثبت بالاتفاق. وله کتاب.

۸۶۲۸ - عبد الله بن محمد الإصفهانی:

روی علی بن محمد، عن بشار بن أحمد، عنه، عن أبی الحسن الهادی علیه السلام، النص علی أبی محمد العسکری علیه السلام. الکافی ج ۱ باب الإشارة و النص علی أبی محمد علیه السلام ص ۳۲۶. قال له: صاحبکم بعدی الذی یصلی علی. وفیه دلالة علی کونه شیعیا.

۸۶۲۹ - عبد الله بن محمد بن أعین البزاز:

لم یذکروه. هو من مشائخ المفید. روی عنه کما فی أمالیه مج ۲۰ عن زکریا بن صبیح. وهو منسوب إلی جده وأبوه جعفر؛ کما تقدم.

۸۶۳۰ - عبد الله بن محمد أمین بن یوسف الأخضر بن إبراهیم بن موسی الجون:

لم یذکروه. ذکرنا جده وجد أبیه فی محلهما.

۸۶۳۱ - عبد الله بن محمد الأنصاری: لم یذکروه. هو ابن محمد بن محفوظ الآتی.

۸۶۳۲ - عبد الله بن محمد بن باطویه: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۹۴ عن بکر بن عبد الله بن

(۸۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن محمد الأصفهانی (۱)، عبد الله بن محمد الأسدی (۲)، الحسین بن إبراهیم (۱)،

إبراهیم بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۵)، بکر بن عبد الله (۱)، بشار بن أحمد (۱)، محمد بن محفوظ (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۰۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۸۴

حبیب، عنه، عن علی بن محمد المؤمن الزعفرانی.

۸۶۳۳ - عبد الله بن محمد البجلی:

لم یذکروه. روی زیاد بن هارون العبدی، عنه، عن الحلبی. الطب ص ۱۲۱.

وروی ابن فضال، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۶ باب بر الأولاد ص ۴۹.

۸۶۳۴ - عبد الله بن محمد البصری:

لم یذکروه. روی المفید، عن محمد بن الحسین المقری، عنه، عن عبد العزیز بن یحی، عن موسی بن زکریا - الخ. جد ج ۶ / ۲۱، وکمبا ج ۳ / ۹۸.

۸۶۳۵ - عبد الله بن محمد بن بقاع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب عن سلمة بن الخطاب، عنه، عن ابن ظبیان، عن مولانا الصادق علیه السلام - الخ. کمبا ج ۲۲ / ۱۸۷، وجد ج ۱۰۱ / ۲۸۴. لکن فی المصدر وط جدید من البحار: بقاح، بدل بقاع، وهو الصحیح.

۸۶۳۶ - عبد الله بن محمد البلوی الأنصاری أبو محمد:

ضعیف. یأتی فی عبید الله بن الفضل روایته. وکذا فی عمار بن زید.

ووقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص عن محمد بن الحسن الفرغانی وعبید الله بن الفضل الطائی، عنه، عن إبراهیم بن عبد الله بن العلاء، روایة کریمة. کمبا ج ۱۱ / ۵۸، وجد ج ۴۶ / ۲۰۱. وکان واعظا فقیها. له کتب.

عیون المعجزات: عن أبی جعفر بن جریر الطبری، عنه، عن هاشم بن زید، ما یتوهمه الضعیف غلوا. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۲، وجد ج ۵۰ / ۱۸۵.

کنز: عن محمد بن سهل القطان، عنه، عن إبراهیم بن عبد الله القلا، روایة کریمة فی ج ۳۶ / ۲۹، وکمبا ج ۹ / ۸۸.

وجملة من روایاته فی دلائل الطبری ص ۶۳ - ۶۷ و ۱۵۷ و ۱۸۶.

(۸۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن محمد البلوی (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۲)، عبد الله بن محمد البجلی (۱)، عبید الله بن الفضل (۲)، عبد الله بن محمد (۲)، سلمة بن الخطاب (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن الحسن (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن سهل (۱)، عبد العزیز (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۸۵

۸۶۳۷ - عبد الله بن محمد التفلیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق القمی فی تفسیره آخر سورة الصافات عن محمد بن سلیمان، عنه، عن الحسن بن محبوب، روایة کریمة تدل علی حسنه وکماله. کمبا ج ۷ / ۱۰۹، وجد ج ۲۴ / ۸۷.

۸۶۳۸ – عبد الله بن محمد التميمی: هو ابن محمد بن عبيد بن ياسين الآتی.

۸۶۳۹ – عبد الله بن محمد الثعالبی:

لم يـذكروه. وقع فی طريق السـيد فی الإقبال ص ۳. روی علی بن عبـد الواحـد النهـدی، عنه، عن علی بن حاتم. وتقدم فی عبد الباقی روايته المفصلة.

۸۶۴۰ – عبد الله بن محمد بن جعفر القصبانی البغدادی أبو الحسين:

لم يذكروه. روی الصدوق، عن محمد بن علی بن محمد بن حاتم، عنه، عن محمد بن جعفر الفارسـی – الخ. كمبا ج ۱۳ / ۱۱۱، وجد ج ۵۲ / ۲۷، وک باب ۴۳ ح ۶.

۸۶۴۱ – عبد الله بن محمد بن جعفر الصادق عليه السلام:

لم يـذكروه. وقع فی طريق الصدوق فی العيون ج ۱ / ۴۵ عن عبد العظيم بن عبد الله الحسـنی، عن علی بن الحسن بن زيد بن الحسـن المجتبی عليه السلام، عنه، عن أبيه، عن جده، حديث اللوح المشهور، وجد ج ۳۶ / ۲۰۱، وكمبا ج ۹ / ۱۲۲، وک باب ۲۸.

۸۶۴۲ – عبد الله بن محمد بن جعفر بن موسی بن شاذان البزاز:

لم يذكروه. روی المفيد فی ختص ص ۱۱۲ عن محمد بن إبراهيم العلاف الهمدانی، عنه، عن الحسين بن محمد بن سعيد البزاز.

۸۶۴۳ – عبد الله بن محمد الجعفری:

لم يذكروه. روی عنه ابنه داود المذكور. ولعله متحد مع عبد الله بن محمد بن

(۸۵)

مفاتيـح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السـلام (۱)، الإمـام الحسن بن علی المجتبی عليهما السـلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، عبد الله بن محمد التفليسـی (۱)، محمـد بن علی بن محمد بن حاتم (۱)، عبـد الله بن محمد الجعفری (۱)، عبد الله بن محمـد بن جعفر (۳)، الحسـين بن محمد بن سعيد (۱)، علی بن الحسن بن زيـد (۱)، محمـد بن إبراهيم (۱)، سورة الصافات (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۳)، علی بن حاتم (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، حديث اللوح (۱)، محمد بن عبيد (۱)، محمد بن جعفر (۱)

صفحه ۰۸۶

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۸۶

علی بن عبد الله بن جعفر الطيار، الذی روی عنه محمد بن أحمد بن الحسين، وهو عن أبيه، عن الصادق عليه السلام. كتاب الإخلاص ص ۲۱۰، وجد ج ۷۱ / ۳۸۹، و أمالی الشيخ ج ۱ / ۱۳۹.

۸۶۴۴ – عبد الله بن محمد الجعفی:

من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام. عدوه ضعيفا.

جملة من رواياته التی روی عنه صالح بن عقبة وتظهر وجه استضعافه فی جد ج ۵ / ۲۴۴، وكمبا ج ۳ / ۶۸، وشی ج ۲ / ۱۲۶.

وذكره الصدوق فی مشيخة الفقيه فی المعتمدين. روی أصله جعفر بن بشير.

۸۶۴۵ – عبد الله بن محمد الحجال:

قـال: كنت عنـد أبی الحسن الثـانی عليه السـلام، ومعی الحسن بن الجهم، قـال له الحسن: إنهم يحتجون علينـا بقول الله تعـالی ": ثانی اثنين إذ هما فی الغار. " و فيه دلالات علی حسن عقيدته. شئ ج ۲ / ۸۸.

وروی محمد بن الحسـين بن أبی الخطاب، عنه مع وصفه بالأسدی، عن ثعلبة ابن ميمون؛ كما فی مشيخة يه فی طريقه إلی ثعلبة (ج ۴

/ ۱۳۱).

۸۶۴۶ – عبد الله بن محمد الحسن بن الحسين بن السجاد عليه السلام:

تقدم أبوه وأجداده. وابنه على يأتى.

۸۶۴۷ – عبد الله بن محمد بن الحسن الخطيب أبو معاد:

لم يذكروه. روى السيد فى جمال الأسبوع ص ۱۴۴ عن محمد بن على بن سعيد، عنه، عن الحسين بن على بن محمد الطنافسى، عن أبيه، عن عبد الله بن الجراح – الخ.

۸۶۴۸ – عبد الله بن محمد بن الحسن بن على بن أبى طالب عليه السلام:

ذكره الشيخ فى رجاله (۱۳) فى أصحاب الصادق عليه السلام.

(۸۶)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، محمد بن الحسين بن أبى الخطاب (۱)، عبد الله بن محمد بن الحسن (۲)، عبد الله بن محمد الحجال (۱)، عبد الله بن محمد الجعفى (۱)، محمد بن أحمد بن الحسين (۱)، الحسين بن على بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، الحسن بن الحسين (۱)، الحسن بن الجهم (۱)، صالح بن عقبة (۱)، على بن سعيد (۱)، جعفر بن بشير (۱)

صفحه ۰۸۷

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۸۷

۸۶۴۹ – عبد الله بن محمد بن الحسن المشرقى أو البرقى:

روى مكى بن أحمد، عنه، عن محمد بن إدريس، حديث: إن هذه القلوب أوعية. ك باب ۲۶.

۸۶۵۰ – عبد الله بن محمد بن الحسين:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۲ / ۱۱۶ عن إبراهيم بن المنذر الخرامى، عنه، عن محمد بن عبد الله بن عمر بن عثمان، عن أنس بن مالك، عن النبى صلى الله عليه وآله.

ووقع فى طريق الصفار فى كتاب البصائر؛ كما فى أوله، حيث عده من مشائخ الصفار.

۸۶۵۱ – عبد الله بن محمد بن حصين الحصينى الأهوازى:

روى عن الرضا والجواد صلوات الله عليهما. ثقة ثقة بالاتفاق. وله كتاب.

وقيل: إن له مسائل عن موسى الكاظم عليه السلام.

۸۶۵۲ – عبد الله بن محمد الحضرمى أبو بكر:

تقدم فى بكر. وهو من صواحب الأصول التى اعتمد عليها الصدوق و حكم بصحتها واستخرج منها أحاديث كتابه من لا يحضره الفقيه.

۸۶۵۳ – عبد الله بن محمد بن حكيم القاضى:

لم يذكروه. روى الصدوق فى الخصال، عن الحسن بن عبد الله بن سعيد العسكرى، عنه، عن الحسين بن عبد الله بن شاكر، عن إسحاق بن حمزة وعمه، عن عيسى بن موسى النجار – إلى آخر ما ذكرنا فى عيسى.

۸۶۵۴ – عبد الله بن محمد بن الحنفية:

الملقب بالأكبر والمكنى بأبى هاشم، إمام الكيسانيـة. وعنه انتقلت البيعة إلى بنى العباس. كذا عن عمدة الطالب. وعن المناقب أنه كان ثقة جليلا من علماء

(۸۷)

مفاتيـح البحث: الإمام محمد بن على الجواد عليهما السـلام (۱)، الإمام موسـى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب فقيه من لا يحضره الفقيه (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السـلام (۱)، بنو عباس (۱)، الحسن بن عبد الله بن سـعيد (۱)، عبد الله بن محمد بن الحسن (۱)، عبد الله بن محمد بن حصين (۱)، الحسين بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، عبد الله بن محمد (۳)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن إدريس (۱)، أنس بن مالك (۱)، مكى بن أحمد (۱)، عمر بن عثمان (۱)

صفحه ۰۸۸

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۸۸

التابعين روى عنه الزهرى وأثنى عليه وعمرو بن دينار وغيرهما. مات سنة ۹۸ أو ۹۹.

جملة من قضاياه فى كمبا ج ۱۰ / ۲۷۶، وج ۹ / ۴۶۴ و ۵۴۱ و ۵۵۸ و ۶۲۳، و جد ج ۴۱ / ۱۴۰ و ۲۰۷، وج ۴۰ / ۱۶۱، وج ۴۲ / ۱۰۳ و ۱۰۴ وج ۴۵ / ۳۲۵.

۸۶۵۵ - عبد الله بن محمد بن حيان:

لم يذكروه. تقدمت روايته فى الحسين بن على بن جعفر.

۸۶۵۶ - عبد الله بن محمد بن خالد:

وقع فى طريق القمى فى تفسيره سورة الصافـات عن محمـد بن جعفر، عنه، عن العبـاس بن عـامر. وكـذا فى يب ج ۳ باب الدعاء بين الركعات ص ۷۱ عنه، عنه، عن على بن حسان.

وروى أبان بن عثمان، عنه، عن مولانا الصادق عليه السلام؛ كما فى يب ج ۱ باب تلقين المحتضرين ص ۳۲۰.

وروى على بن محمد، عنه، عن منذر بن محمد. الكافى ج ۱ كتاب الحجة باب الغيبة ص ۳۳۷.

۸۶۵۷ - عبد الله بن محمد بن خالد البرقى أبو محمد:

لم يذكروه. روى المفيد فى ختص ص ۵۱ عنه، وكذا الشيخ فى غط ص ۱۱۳ عنه، عن منذر بن محمد - الخ.

۸۶۵۸ - عبد الله بن محمد بن خالد التميمى:

لم يذكروه. روى محمد بن همام، عنه، عن أبيه، عن ابن أبى عمير. دلائل الطبرى ص ۲۶۱.

۸۶۵۹ - عبد الله بن محمد بن خالد بن عمر الطيالسى:

خير ثقة سليم الجنبة بالاتفاق. من أصحاب العسكرى عليه السلام.

وله كتاب.

(۸۸)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسـكرى عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السـلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، عبـد الله بن محمـد بن خالد (۴)، سورة الصافات (۱)، ابـن أبى عمير (۱)، عبـد الله بن محمد (۱)، العباس بن عامر (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الحسين بن على (۱)، عمر الطيالسى (۱)، محمد بن تمام (۱)، على بن حسان (۱)، على بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الموت (۱)

صفحه ۰۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۸۹

۸۶۶۰ - عبد الله بن محمد بن خلف الکوفی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۰۷ عن علی بن حاتم، عن محمد بن جعفر الرزاز، عنه، عن الحسن بن علی الوشاء - الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۸۵۵ و ۸۶۵، و جد ج ۶۶ / ۲۰۰ و ۲۴۷.

وتقدم فی الحسن بن علی الزبیری روایته الأخری.

۸۶۶۱ - عبد الله بن محمد بن داود الهاشمی المعروف بابن أترجة:

لم یذکروه. هو من جماعة اشتهروا بالبغض لعلی علیه السلام. وهو من ندماء المتوکل؛ کما عن الجزری.

۸۶۶۲ - عبد الله بن محمد الزیات:

لم یذکروه. روی محمد بن جعفر بن محمد بن الحسن، عنه، عن محمد یعنی ابن الجنید، عن مفضل بن صالح، الحدیث العلوی علیه السلام: أنا دابة الأرض.

کمبا ج ۱۳ / ۲۲۸، وجد ج ۵۳ / ۱۱۰.

۸۶۶۳ - عبد الله بن محمد بن زیاد النیسابوری:

لم یذکره. روی فی أمالی الصدوق ص ۱۴۷ عن أحمد بن محمد بن إسحاق الدینوری، عنه، عن أحمد بن منصور المروزی، عن النضر بن شمیل، عن عوف بن أبی جمیلة، عن عبد الله بن عمرو بن هند الجملی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام - الخ، وجد ج ۴۰ / ۱۸۵، وکمبا ج ۹ / ۴۶۹.

۸۶۶۴ - عبد الله بن محمد السائی:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۲۶۲ عنه، عن الحسن بن موسی - الخ.

۸۶۶۵ - عبد الله بن محمد بن سعید بن زیاد بن کنانة المقری أبو محمد:

لم یذکروه. وله کتاب. ما یفید حسنه: روی الصدوق فی المعانی ص ۶۶ عن محمد بن عمر الحافظ الجعابی، عنه، عن أبیه، عن عبد الرحمن بن قیس، عن عطیة،

(۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، جعفر بن محمد بن الحسن (۱)، عبد الله بن عمرو (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۶)، الحسن بن موسی (۱)، علی بن حاتم (۱)، الحسن بن علی (۱)، ابن الجنید (۱)

صفحه ۰۹۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۹۰

عن أبی سعید، عن النبی صلی الله علیه وآله، حدیث الإمامة.

وفیه ص ۶۷ عنه، عنه من أصل کتاب أبیه، عن أبیه، عن حفص بن عمر العبدی، حدیث الولایة والخلافة بعد الرسول لأمیر المؤمنین علیه السلام.

وفی بشا ص ۶۵ عن الجعابی، عنه من کتابه. ومثل ذلک فیه ص ۱۱۰.

وروی المفید والشیخ، عن الجعابی، عنه، عن أحمد بن عیسی بن الحسن الجرمی، روایة کریمة مهمة فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۸۷. وغیره فیه ۲۸۸، و جد ج ۳۸ / ۱۱۲ و ۱۲۱.

۸۶۶۶ – عبد الله بن محمد بن سلمة:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن جعفر، عنه، عن أبی الزبیر، عن جابر بن عبد الله، حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وشیعته. بشا ص ۱۲۲.

۸۶۶۷ – عبد الله بن محمد بن سلیمان بن عبد الله الهاشمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی معانی الأخبار ص ۳۵۴ عن محمد بن عبد الرحمن المهلبی، عنه، عن أبیه، عن عبد الله بن الحسن، عن أمه فاطمة بنت الحسین علیه السلام. وبهذا السند فی دلائل الطبری ص ۴۱.

وفی الخصال ج ۲ / ۱۷۳ عن محمد مولی الرشید، عن عبد الله بن محمد بن سلیمان بن عبد الله بن الحسن بن الحسن، عن أبیه، عن جده.

وروی دارم عنه بهذا الاسم والنسب. کمبا ج ۵ / ۹، وج ۹ / ۲۶۱، وجد ج ۱۱ / ۳۰، وج ۳۸ / ۴.

وفی الأمالی للصدوق ص ۱۴۳ عن محمد بن أحمد البغدادی، عن علی بن محمد مولی الرشید، عن دارم بن قبیصة، عنه بهذا الاسم والنسب.

وفی دلائل الطبری ص ۳۱ عن محمد بن أحمد الصفوانی، عن محمد بن محمد بن یزید مولی بنی هاشم، عنه، خطبة فاطمة علیها السلام.

وروی المفید فی أمالیه مج ۵ عن یونس، عنه، عن أبیه، عن جده، عن زینب بنت أمیر المؤمنین علیه السلام.

(۹۰)

مفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۲)، سلیمان بن عبد الله الهاشمی (۱)، محمد بن أحمد الصفوانی (۱)، محمد بن أحمد البغدادی (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۳)، دارم بن قبیصة (۱)، عیسی بن الحسن (۱)، بنو هاشم (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، حفص بن عمر (۱)

صفحه ۰۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۹۱

۸۶۶۸ – عبد الله بن محمد بن سنان:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی عن سلمة بن الخطاب، عنه، عن عبد الله بن القاسم بن الحارث، عن داود الرقی؛ کما تقدم فی عبد الله بن القاسم.

ووقع فی طریق الطبری فی دلائله ص ۲۳۲ عن محمد بن عیسی، عنه مع صفوان بن یحی وغیرهما من الأجلة.

ووقع فی طریق ابن قولویه فی کامل الزیارة، عن سلمة بن الخطاب، عن عبد الله بن الخطاب، عنه، عن منیع بن الحجاج، عن یونس بن عبد الرحمن – الخ.

الکامل ص ۲۸۷ و ۲۹۲، ومثله فی کمبا ج ۲۲ / ۱۰۸.

وبسند آخر عن محمد بن یحی العطار، عن حمدان بن سلیمان، عنه، عن منیع - الخ. فیه ص ۱۰۸، وجد ج ۱۰۱ / ۶.

وفی الکافی ج ۴ باب النوادر من کتاب المزار ص ۵۸۹ عن محمد بن یحی، عن سلمة بن الخطاب، عن عبد الله بن الخطاب، عنه، عن مسمع، عن یونس بن عبد الرحمن - الخ.

۸۶۶۹ - عبد الله بن محمد الشامی أبو محمد الدمشقی:

عن النجاشی التنبیه علی ضعفه. وروی البرقی، عن البزنطی، عنه، عن حسین بن حنظلة، عن أحدهما علیهما السلام قال: السمک یذیب الجسد. کمبا ج ۱۴ / ۷۸۲، وجد ج ۶۵ / ۲۰۷، وسن ج ۲ / ۴۷۶.

وفی الکافی ج ۶ / ۳۱۹ عن البزنطی، عنه، عنه، فائدة الکباب ونفعه.

وعده الشیخ من أصحاب العسکری علیه السلام.

۸۶۷۰ - عبد الله بن محمد الصائغ أبو القاسم:

روی عنه الصدوق مترضیا؛ کما قاله المامقانی وقال: ویکنیه بأبی القاسم.

روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۷۶ عنه خمس روایات عن محمد بن سعید و غیره ولم أجد فیه ترضیه.

(۹۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب المزار للشهید الأول (۱)، عبد الله بن محمد الشامی (۱)، عبد الله بن محمد الصائغ (۱)، عبد الله بن محمد بن سنان (۱)، عبد الله بن الخطاب (۲)، عبد الله بن القاسم (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، حمدان بن سلیمان (۱)، سلمة بن الخطاب (۳)، منیع بن الحجاج (۱)، ابن قولویه (۲)، داود الرقی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن سعید (۱)

صفحه ۰۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۹۲

وروی الصدوق فی التوحید عن جماعة مترضیا علیهم، هو منهم.

وروی فی العیون باب ۶ فی النصوص علی الرضا علیه السلام ح ۱۵ و ۱۶ عنه، عن محمد بن سعید ولم أجد فیه الترضی.

۸۶۷۱ - عبد الله بن محمد الصنعانی:

لم یذکروه. روی ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۷۰ بإسناده، عن سلام الجعفی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام.

۸۶۷۲ - عبد الله بن محمد الضبی:

لم یذکروه. وقع فی المعانی ص ۴۰۰ فی طریق روایة شریفة.

۸۶۷۳ - عبد الله بن محمد بن طلحة:

لم یذکروه. روی أبان بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۶ باب الأمر بالمعروف ص ۱۷۶.

۸۶۷۴ - عبد الله بن محمد الطوسی أبو الفضل:

لم یذکروه. روی المفید فی مجالسه مج ۷ عن محمد بن عمران المرزبانی، عنه، عن أبی عبد الرحمن عبد الله بن أحمد بن محمد بن حنبل، عن محمد بن یحی بن أبی شیبة، روایة شریفة فی وصایة أمیر المؤمنین علیه السلام وخلافته - الخ.

وبهذا الإسناد، عن عبد الله بن أحمد بن حنبل، عن علی بن حکیم الأودی، روایة شریفة أخری.

۸۶۷۵ - عبد الله بن محمد بن ظبیان:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق؛ کما فی فضائل الشیعة ح ۷.

۸۶۷۶ – عبد الله بن محمد العابد أبو محمد الیمنی:

لم یذکروه. روی عنه أبو المفضل الشیبانی. جمال الأسبوع ص ۴۸۳ و ۴۸۴ و ۴۹۲. قال: سألت مولای أبا محمد الحسن بن علی علیه السلام فی منزله بسر من رأی

(۹۲)

مفاتیح البحث: الامر بالمعروف (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن محمد الصنعانی (۱)، عبد الله بن أحمد بن محمد (۱)، عبد الله بن محمد بن طلحة (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۴)، أبان بن عثمان (۱)، ابن قولویه (۱)، سلام الجعفی (۱)، محمد بن سعید (۱)

صفحه ۰۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۹۳

سنة ۲۵۵ أن یملی علی الصلوات علی النبی وأوصیائه صلوات الله علیهم و أحضرت معی قرطاسا کبیرا فأملی علی – الخ.

۸۶۷۷ – عبد الله بن محمد بن عائشة:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید، عن الشیخ، عن المفید، عن محمد بن زکریا، عنه، عن عبد الله بن حازم، قال: خرجنا یوما مع الرشید – الخ. ورأیا معجزة من قبر أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۳۲۹.

وبسند آخر عن محمد بن دینار العتبی، عنه، عنه؛ کما فیه ص ۳۳۱، وکمبا ج ۹ / ۶۸۴.

وفی بشا ص ۲۴۴ روی محمد بن زکریا بن دینار، عنه، عن أبیه.

ووقع فی طریق المفید فی ختص ص ۱۹۱، لکن ذکره مصغرا.

۸۶۷۸ – عبد الله بن محمد بن العباس الرازی القمی:

لم یذکروه. روی عن الرضا علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۳۹ و ۲۴۰.

۸۶۷۹ – عبد الله بن محمد بن العباس الضبی:

لم یذکروه. روی عن یحی بن سعید القطان؛ کما یأتی فی علی بن شاکر.

۸۶۸۰ – عبد الله بن محمد بن عبد الرحمن الرازی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال باب ۵۱ ج ۲ / ۲۰۸ و ۲۰۹ عن محمد بن عمرو بن عثمان، عنه ومحمد بن جعفر بن المظفر وعبد الله بن محمد بن موسی بن کعب الصیدانی ومحمد بن عبد الله بن وضیع الجوهری جمیعا، عن أبی یعلی بن أحمد المثنی الموصلی، عن عبد الأعلی بن حماد النرسی، عن أیوب حدیث الدجال. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۳ مکررا، وجد ج ۵۲ / ۱۹۵.

۸۶۸۱ – عبد الله بن محمد بن عبد العزیز بن منیع البغوی أبو القاسم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۳۲، وفی أمالی الشیخ

(۹۳)

مفاتیح البحث: الصلاة علی النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن زکریا بن دینار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد العزیز (۱)، عبد الله بن محمد (۵)، محمد بن عبد الله (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، محمد بن جعفر (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۹۴

ج ۲ / ۴۳ و ۱۰۳ و ۲۳۵ و ۲۴۸ و ۲۵۲ مکررا و ۲۵۳.

روی أبو المفضل الشیبانی، عنه وکذا محمد بن أحمد بن إبراهیم اللیثی و محمد بن عمران المرزبانی.

وروی الصدوق، عن الحسن بن عبد الله بن سعید العسکری، عنه، عن إسماعیل بن محمد بن إسحاق؛ کما تقدم فی إسماعیل. وفی کمال الدین باب ۲۲ عن محمد بن جعفر بن الحسین البغدادی، عنه.

وفی إرشاد المفید، عن محمد بن عمران المرزبانی، عنه. کمبا ج ۹ / ۴۰۳ وجد ج ۳۹ / ۲۵۵.

وروی الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۸۲ عن أحمد بن محمد بن إسحاق الدینوری، عنه، عن أحمد بن منصور - الخ، وکمبا ج ۹ / ۵۴ و ۱۲۹، وکتاب العشرة ص ۶۵، و جد ج ۳۵ / ۲۸۶، وج ۳۶ / ۲۳۶، وج ۷۴ / ۲۳۵.

۸۶۸۲ - عبد الله بن محمد بن عبد الکریم:

لم یذکروه. وله روایة فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۴۳، وکذا أمالی الصدوق ص ۲۳۲. وتقدم فی عبد الله بن عبد الکریم.

وروی الصدوق فی التوحید ص ۲۸۸ عن الحسن بن عبد الله بن سعد العسکری، عن عبد الله بن محمد بن عبد الکریم، عن محمد بن عبد الرحمن البرقی، عن عمرو بن أبی سلمة - الخ.

۸۶۸۳ - عبد الله بن محمد بن عبد الله أبو محمد الحذاء الدعلجی:

کان فقیها عارفا وعلیه تعلم النجاشی المواریث. وله کتاب الحج. ویفید حسنه ما فی کمبا ج ۱۳ / ۱۲۰، وجد ج ۵۲ / ۵۹.

وروی جش ص ۱۹۷ عنه، عن أحمد بن علی، کتاب إسماعیل بن علی بن علی - الخ.

۸۶۸۴ - عبد الله بن محمد بن عبد الله بن أحمد بن حرب:

لم یذکروه. روی عن عبد الله بن أحمد بن الحسین. بشا ص ۱۶۳.

(۹۴)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن أحمد بن إبراهیم اللیثی (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق الدینوری (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الله (۲)، إسماعیل بن محمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعید (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، عبد الله بن عبد الکریم (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۲)، عمرو بن أبی سلمة (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، إسماعیل بن علی (۱)، محمد بن عبد الکریم (۲)، جعفر بن الحسین (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن عبد (۱)، الحج (۱)، الحرب (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۰۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۹۵

۸۶۸۵ - عبد الله بن محمد بن عبد الله بن حسن:

هو عبد الله الأشتر أمه أم سلمة بنت محمد بن الحسن بن الحسن بن علی. خرج إلی بلاد الهند وقتل بها؛ کما فی المرآة باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل.

۸۶۸۶ - عبد الله بن محمد بن عبد الله بن دینار أبو محمد:

لم یذکروه. بشا: بإسناده، عنه، عن أبیه، روایة شریفة. کتاب الإیمان ص ۱۳۹، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰، وجد ج ۳۹ / ۲۸۶، وج ۶۸ / ۱۳۹.

وبشا ص ۱۶۱ عنه، عن إسماعیل بن محمد الصفار، وص ۱۶۳ عنه، عن أبیه.

۸۶۸۷ – عبد الله بن محمد بن عبد الله بن عثمان المعروف بابن السقاء أبو محمد الحافظ:

لم یذکروه. روی أحمد بن المظفر العطار، عنه، عن محمد بن محمد بن الأشعث أحادیث الجعفریات؛ کما فی أوله، وفی ص ۱۰۱.

۸۶۸۸ – عبد الله بن محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳۲۰ عن القاسم بن جعفر بن عبد الله، عنه، عن عبد الله بن أبی بکر محمد بن عمرو بن حزم حدیث الشوری. و تقدم أبوه.

۸۶۸۹ – عبد الله بن محمد بن عبد الله القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۸ عن میسرة بن عبد الله، عنه، عن محمد بن سعد، حدیث اللوح المشهور عن جابر، و کمبا ج ۹ / ۱۵۷، وجد ج ۳۶ / ۳۵۲. ولعله ابن محمد بن عبد الوهاب الآتی.

۸۶۹۰ – عبد الله بن محمد بن عبد الله بن یاسین:

روی الشیخ المفید عنه بواسطة محمد بن عمر الجعابی ووصفه بالشیخ الصالح. أمالی المفید ص ۱۸۰، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۱۴. فهو من الحسان

(۹۵)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۲)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین (۱)، محمد بن عبد الوهاب (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الله (۵)، عبد الله بن أبی بکر (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، محمد بن عمرو بن حزم (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، حدیث اللوح (۱)، محمد بن سعد (۱)، الهند (۱)، القتل (۱)

صفحه ۰۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۹۶

وهو ابن محمد بن عبید الآتی.

۸۶۹۱ – عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب بن نصر بن عبد الوهاب الشجری القرشی أبو سعید الإصفهانی:

لم یذکروه. وله روایات کثیرة. بیان نسبه فی المعانی ص ۵.

روی الصدوق فی المعانی ص ۱۲۲ عنه وکذا فی التوحید والإکمال عنه حدیث أبی الدنیا المعمر. والعلل ج ۱ / ۱۵۲ مکررا.

وکذا فی المعانی ص ۵ عنه، عن أحمد بن محمد بن عبد الله بن ضمرة، روایات متعددة؛ کما تقدم فی أحمد.

وکذا فی فضائل الشیعة روی عنه حدیث ۸ و ۱۰ و ۱۱ وغیره.

وفی العیون ج ۱ / ۱۱۸ عنه، عن أحمد بن الفضل بن المغیرة، روایات؛ کما تقدم فی أحمد. وغیره فیه ص ۲۵۹.

ویظهر من روایاته أنه من حسان مشائخ الصدوق. وک باب ۲۶ ح ۲.

وغیر ذلک مما فی کمبا ج ۲ / ۶۵ و ۱۲۷، وج ۵ / ۳۵۴ و ۳۹۷، وج ۱۳ / ۵۹ و ۶۱ و ۶۴، وج ۱۴ / ۱۱ و ۷۲۱، وج ۹ / ۲۹۱ و ۴۵۵، وکتاب الإیمان ص ۱۴۲، وکتاب الدعاء ص ۷، وجد ج ۳ / ۲۰۷، وج ۴ / ۷۸ و ۸۵، وج ۱۴ / ۹۲ و ۲۷۳، وج ۴۲ / ۶۹، وج ۵۱ / ۲۲۵ و ۲۲۹ و ۲۳۳، وج ۵۷ / ۴۷، وج ۶۴ / ۲۸۳، وج ۳۸ / ۱۳۱، و ج ۴۰ / ۱۲۱، وج ۶۸ / ۱۵۰، وج ۹۳ / ۱۷۷.

۸۶۹۲ – عبد الله بن محمد العبسی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن الطالقانی، عن الجلودی، عنه، عن محمد بن هلال، عن نائل بن نجیح، حدیث تفسیر قوله تعالی":

کشجرة طیبة " بالرسول و الأئمة علیهم السلام وشیعتهم. کتاب الإیمان ص ۱۰۹، وجد ج ۶۸ / ۲۶.

ختص ص ۲۱۳ عن أحمد بن عبد الله، عنه، عن حماد بن سلمة، عن الأعمش، حدیث عروج أمیر المؤمنین علیه السلام إلی السماء.

(۹۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، عبد الله بن محمد (۱)، أحمد بن الفضل (۱)، حماد بن سلمة (۱)، محمد بن عبید (۱)

صفحه ۰۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۹۷

۸۶۹۳ - عبد الله بن محمد بن عبید بن یاسین بن محمد بن عجلان التمیمی العابد مولی الباقر علیه السلام أبو محمد الشیخ الصالح:

لم یذکره. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۹۲ عن أبی المفضل، عنه قال:

سمعت مولای أبا الحسن علی بن محمد بن الرضا، عن آبائه علیهم السلام - الخ. و کذا فی ص ۱۸۳ و ۱۹۶، وکذا فی فلاح السائل ص ۱۷۱ مثله. وفی بعض المواضع: عبید الله - مصغرا - کما فیه ص ۲۲۶.

وروی عن أبیه، عن جده، عن أبیه محمد بن عجلان - الخ؛ کما فیه ص ۱۹۶.

وموارد روایاته وذکره مکبرا فی کتاب الإیمان ص ۸۲، وکتاب الأخلاق ص ۱۳۶ و ۱۶۰ و ۱۶۷، وکتاب الدعاء ص ۴۵، وجد ج ۶۷ / ۳۱۳، وج ۷۱ / ۵۳ و ۱۵۴ و ۱۸۸، وج ۹۳ / ۳۲۵.

وروی المفید، عن الجعابی، عنه، عن أبی الحسن الثالث علیه السلام. کتاب الأخلاق ص ۱۹۴، وکمبا ج ۱۷ / ۱۰۶ وفی کل هذه المواضع ذکره مکبرا، وجد ج ۷۱ / ۳۲۳، وج ۷۷ / ۴۰۱.

ووصفه الجعابی بالشیخ الصالح؛ کما فی جد ج ۱ / ۱۶۹ و ۱۹۵، وکمبا ج ۱ / ۵۵ و ۶۲.

۸۶۹۴ - عبد الله بن محمد بن عثمان الواسطی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۳ مکررا عن الحفار، عنه، عن محمد بن علی بن معمر وغیره.

وهو من رواة عهد أمیر المؤمنین علیه السلام إلی أهل مصر ومحمد بن أبی بکر. کمبا ج ۱۷ / ۱۰۱، وج ۹ / ۴۰۱ و ۴۰۷، وجد ج ۳۹ / ۲۴۷ و ۲۷۳، و ج ۷۷ / ۳۸۵، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۲۴، وأمالی المفید مج ۳۱.

۸۶۹۵ - عبد الله بن محمد العجلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۸۷ عن محمد بن الفرج الرویانی، عنه، عن عبد العظیم بن عبد الله الحسنی، عن أبیه - الخ. ونقله فی کمبا

(۹۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد بن عبید (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، محمد بن علی بن معمر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۲)، محمد بن الرضا (۱)، محمد بن الفرج (۱)، محمد بن عجلان (۲)

صفحه ۰۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۹۸

ج ۱۷ / ۷۷، وجد ج ۷۷ / ۲۷۷.

۸۶۹۶ – عبد الله بن محمد بن عقبة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن المؤید، عنه، عن أبی حذیفة، عن عبد الله بن حبیب الهذلی؛ کما تقدم فی عبد الله بن حبیب.

۸۶۹۷ – عبد الله بن محمد بن عقیل بن أبی طالب:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عن جابر بن عبد الله حدیثا شریفا یدل علی حسنه. کمبا ج ۹ / ۲۸۲، وکتاب العشرة ص ۲۴۰، وجد ج ۷۵ / ۴۵۳، و ج ۳۸ / ۹۵، وبشارة المصطفی ص ۱۹، وأمالی الصدوق ص ۵۵.

وروی المفید فی الإرشاد ص ۱۷ عن إسماعیل بن عبد الله بن خالد، عن عبید الله بن عمرو، عنه، عن حمزة بن أبی سعید الخدری – الخ، وجد ج ۴۰ / ۲۰۲، و کمبا ج ۹ / ۴۷۲. وکان فقیها یروی عنه الأخبار. وأمه بنت علی علیه السلام.

وتقدم فی حمزة بعض روایاته. ونزیدک علیه وقوعه فی طریق الصدوق عن زهیر بن محمد، عنه، عن عبد الرحمن بن یزید – الخ. کمبا ج ۳ / ۲۰۵، وج ۹ / ۳۹۷، و جد ج ۷ / ۵۸، وج ۳۹ / ۲۳۰، وسن ج ۲ / ۴۸۶.

وسائر روایاته فی کتاب الطهارة ۱۶۹، وجد ج ۸۱ / ۳۳۵. وقد ینسب إلی جده؛ کما تقدم فی محمد بن عقیل.

۸۶۹۸ – عبد الله بن محمد بن علی: هو ابن محمد بن الحنفیة المذکور.

۸۶۹۹ – عبد الله بن محمد بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

کان یشار إلیه بالفضل والصلاح. وسمه بعض بنی أمیة. کمبا ج ۱۱ / ۱۰۵، وجد ج ۴۶ / ۳۶۷.

شئ ج ۲ / ۲۴۲: عن أبی جمیلة، عن عبد الله بن أبی جعفر، عن أخیه، عن قوله:

"هذا صراط علی مستقیم " قال: هو أمیر المؤمنین علیه السلام.

وابنه إسماعیل من أصحاب الصادق علیه السلام. وبنته أم الحسن. وهو و

(۹۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، عبد الله بن محمد بن علی بن الحسین (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، عبد الله بن محمد بن علی (۱)، عبد الله بن أبی جعفر (۱)، إسماعیل بن عبد الله (۱)، عبید الله بن عمرو (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، عبد الله بن حبیب (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، بنو أمیة (۱)، زهیر بن محمد (۱)، محمد بن عقیل (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۰۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۹۹

أخوه مولانا الصادق علیه السلام أمهما أم فروة بنت القاسم بن محمد بن أبی بکر.

۸۷۰۰ – عبد الله بن محمد بن علی بن العباس بن هارون التمیمی الرازی:

له نسخة عن مولانا الرضا علیه السلام، رواها عنه ابنه الحسن. وذکرها الصدوق فی العیون باب ۳۱ فیما جاء عن الرضا علیه السلام من الأخبار المجموعة.

وهی مشتملة علی مائة حدیث؛ کما تقدم فی ابنه الحسن.

۸۷۰۱ – عبد الله بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر:

لم یذکروه. روی المفید، عن الجعابی، عن ابن عقدة، عن محمد بن أحمد بن الحسین، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام – الخ. کتاب الأخلاق ص ۲۱۰، وجد ج ۷۱ / ۳۸۹.

۸۷۰۲ – عبد الله بن محمد بن علی العلوی:

فض: عنه یرفعه إلی الثقات، عن سلام الجعفی، عن أبی جعفر علیه السلام حدیث جوامع فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۲۹۲، وجد ج ۳۸ / ۱۳۵.

بشا: بإسناده، عن الحسن بن الحسین بن عاصم، عن عبد الله بن محمد العلوی، عن أبیه، عن جده، أن علیا وحزبه هم المفلحون یوم القیامة. کتاب الإیمان ص ۱۳۹، وجد ج ۶۸ / ۱۳۹.

۸۷۰۳ – عبد الله بن محمد بن عمارة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی الرضا علیه السلام ص ۳۱۳ بإسناده، عن أبی الحکم، عنه وعبد الله بن إبراهیم الجعفری، عن یزید بن سلیط، حدیث وصیة مولانا الکاظم علیه السلام المفصلة.

۸۷۰۴ – عبد الله بن محمد بن عمرو الأطروش الحرانی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد المکی، عنه، عن صالح بن زیاد أبی سعید

(۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، یوم القیامة (۱)، عبد الله بن محمد بن علی بن العباس (۱)، القاسم بن محمد بن أبی بکر (۱)، عبد الله بن محمد بن عمارة (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن محمد بن علی (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۲)، الحسن بن الحسین (۱)، یزید بن سلیط (۱)، سلام الجعفی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۱۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۰۰

الشونی، عن عبد الله بن میمون السکری، عن عبد الله بن معن الأودی، عن عمران بن سلیم، عن الزهری، وصف مولانا السجاد علیه السلام. العلل ج ۱ / ۲۱۹.

وبهذا الإسناد، عن عمران بن سلیم، عن طاووس الیمانی، دعاء مولانا السجاد علیه السلام. أمالی الصدوق ص ۱۸۰ و ۱۳۲، وکمبا ج ۱۷ / ۱۵۶، وجد ج ۷۸ / ۱۴۶.

۸۷۰۵ – عبد الله بن محمد بن عمرو بن محفوظ البلوی:

لم یذکروه. روایته فی کفایة الأثر باب ۳۹. وتقدم بإسقاط اسم جده.

۸۷۰۶ – عبد الله بن محمد بن عمر الخرانی أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۱۲۹ فی راویة: علامات المؤمن خمس.

۸۷۰۷ – عبد الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام الهاشمی المدنی:

من أصحاب السجاد والصادق علیهما السلام. وروی ابن عیسی عنه. کذا قالوا فی ترجمته.

أقول: وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۲ عن محمد بن علی بن حمزة العلوی، عن أبیه، عن الحسین بن زید، عنه، عن أبیه، عن جده – الخ.

وفیه ص ۱۲۵ بإسناده، عن حفص بن عمر بن میمون، عنه، عن أبی جعفر الباقر، عن آبائه صلوات الله علیهم – الخ، وکتاب العشرة ص ۱۷۵، وکمبا ج ۱۷ / ۳۷، ونقل الأولی فی ج ۶ / ۴۱۶، وجد ج ۱۹ / ۵۷، وج ۷۵ / ۲۱۰، وج ۷۷ / ۱۲۴.

وروی المفید، عن الواقدی، عنه. کمبا ج ۱۱ / ۱۷.

وابنه عیسی عنه؛ کما فیه ۱۸۷، وجد ج ۴۶ / ۵۵، وج ۴۷ / ۲۷۷، وکامل الزیارات باب ۱۳ عنه، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

أولاده: عیسی ویحی وعمر مذکورون فی محالهم. وکذا محمد وحفیده

(۱۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر (۲)، عبد الله بن میمون (۱)، محمد بن علی بن حمزة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، الحسین بن زید (۱)، حفص بن عمر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۰۱

جعفر بن محمد وأخوه عبد الرحمن.

وهذا عبد الله بن محمد بن عمر خطب إلی الباقر علیه السلام بنت ابنه عبد الله المدعوة بأم الحسین. فزوجه إیاها فأولدها بعض ولده، منهم أم عبد الله و یحی. کذا فی السفینة فی ترجمة جده عمر نقلا عن المجدی.

۸۷۰۸ – عبد الله بن محمد بن عمران المرزبانی:

لم یذکروه. روی الشیخ المفید، عنه، عن محمد بن یحی.

۸۷۰۹ – عبد الله بن محمد بن عیسی:

الملقب ببنان، أخوه أحمد وابنه الحسن تقدما. روایة الحمیری، عنه، عن أبیه. جد ج ۴۰ / ۷۲، وکمبا ج ۹ / ۴۴۳.

۸۷۱۰ – عبد الله بن محمد الغفاری أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن سعد بن عبد الله، عن البرقی، عنه، عن جعفر بن إبراهیم، عن أبی عبد الله علیه السلام. کتاب العشرة ص ۱۲۴، وجد ج ۷۵ / ۲۲.

وروی الصدوق أیضا عن البرقی، عن عبد الله بن حماد، عنه، عنه، عنه.

کتاب العشرة ص ۱۲۵، وجد ج ۷۵ / ۲۵. وفی بشا ص ۱۷۶ روایته عن الحسین یزید، عن مولانا الصادق علیه السلام.

۸۷۱۱ – عبد الله بن محمد الفزاری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عن أحمد بن عبد المنعم؛ کما تقدم فی أحمد. وکذا فی بشارة المصطفی ص ۱۴ و ۹۶.

۸۷۱۲ – عبد الله بن محمد القرشی:

تأتی روایته فی عبد الله بن موسی المعروف بالسلامی. وأظن أنه ابن محمد بن عبد الوهاب المذکور.

(۱۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، جعفر بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۳)، سعد بن عبد الله (۱)، جعفر بن محمد (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۱۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۰۲

۸۷۱۳ - عبد الله بن محمد بن قیس البجلی:

له کتاب رواه عباد بن یعقوب الرواجنی.

وروی الشیخ عن أبی المفضل، عنه، عن أبی الحسن الثالث علیه السلام.

جد ج ۶ / ۱۷۲، وکمبا ج ۳ / ۱۳۹.

وروی عباد بن یعقوب، عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر محمد بن علی علیه السلام. إیضاح القاضی نعمان ص ۱۳۶ و ۱۴۳.

۸۷۱۴ - عبد الله بن محمد القیسی:

لم یذکروه. روی فرات، عن محمد بن القاسم بن عبید، عن محمد بن زاذان القطان، عنه، عن أبی جعفر القمی محمد بن عبد الله، عن سلیمان الدیلمی، عن الصادق علیه السلام، روایة مفصلة فی الفضائل والوسیلة یوم القیامة. جد ج ۷ / ۳۳۳، وکمبا ج ۳ / ۲۸۷.

۸۷۱۵ - عبد الله بن محمد بن محفوظ بن المبارک الأنصاری البلوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن علی بن یعقوب، عنه، عن إبراهیم بن عبید الله بن العلاء، حدیث عمل الاستفتاح المشهور بعمل أم داود فی رجب. کمبا ج ۲۰ / ۱۱۱، وجد ج ۹۷ / ۴۳. وسقط اسم جده عمرو؛ کما تقدم.

وروی عبید الله بن موسی العلوی، عن عبد الله بن محمد الأنصاری، عن إبراهیم بن عبد الله بن العلاء، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. نی ص ۱۴۶.

۸۷۱۶ - عبد الله بن محمد بن محمود ابن بنت الأشج الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۸ عن أبی المفضل، عنه، فی سنة ۳۱۸ ما یفید حسنه. ورواه فی کتاب الإیمان ص ۱۳۲، وجد ج ۶۸ / ۱۱۶.

۸۷۱۷ - عبد الله بن محمد بن المرزبان:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۳۲۲ عن محمد بن أحمد بن علی الأسدی، عنه، عن علی بن الجعد - الخ.

(۱۰۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم القیامة (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، عبد الله بن محمد بن قیس (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان الدیلمی (۱)، عبد الله بن محمد (۵)، محمد بن عبد الله (۱)، عباد بن یعقوب (۲)، محمد بن القاسم (۱)، علی بن یعقوب (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۱۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۰۳

۸۷۱۸ – عبد الله بن محمد بن المروزی: روی علی بن جعفر المدنی عنه. بشا ص ۱۵۹.

۸۷۱۹ – عبد الله بن محمد بن مسعدة المعلم:

لم یذکروه. له قضیة فی المرآة فی شرح الکافی ج ۱ / ۲۶۷.

۸۷۲۰ – عبد الله بن محمد المسعودی:

لم یذکروه. روی ابن عیاش فی المقتضب ص ۵۲ عنه، وکذا فی ص ۵۰.

۸۷۲۱ – عبد الله بن محمد بن مسلم:

روی عن أبی الزبیر، عن جابر الأنصاری، حدیث الفضائل. کتاب الأربعین ح ۲۸.

۸۷۲۲ – عبد الله بن محمد بن منصور بن نوح:

لم یذکروه. روی عن إسماعیل بن جابر، عن أبی خالد الکابلی، معجزة لمولانا الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۷۴۹، وجد ج ۶۵ / ۷۴.

۸۷۲۳ – عبد الله بن محمد بن موسی بن کعب الصیدانی:

تقدم فی عبد الله بن محمد بن عبد الرحمن.

۸۷۲۴ – عبد الله بن محمد بن موسی الکاظم علیه السلام:

تقدم فی أخیه إبراهیم المجاب.

۸۷۲۵ – عبد الله بن محمد بن مهدی أبو عمر:

لم یذکروه. روی الشیخ الطوسی، عنه، عن ابن عقدة. بشا ص ۱۲۲. ولعله عبد الواحد الآتی.

۸۷۲۶ – عبد الله بن محمد بن مهران الکوفی:

لم یذکروه. الطب: عنه، عن أیوب، عن عمرو بن شمر، عن جابر – الخ. جد

(۱۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن جابر (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، عبد الله بن محمد (۱۰)، مهران الکوفی (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن جعفر (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۰۴

ج ۹۵ / ۱۰۲، وکتاب الدعاء ص ۲۰۹.

۸۷۲۷ – عبد الله بن محمد المهلبی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أحمد بن محمد بن الصقر، عنه، عن أبی الحسین بن إبراهیم – الخ. جد ج ۱۸ / ۳۱۲، وکمبا ج ۶ / ۳۷۳.

۸۷۲۸ – عبد الله بن محمد بن ناجیة:

لم یذکروه. عن ابن فضال، عنه أنه یقرأ علیه کتاب حماد بن عیسی فی الصلاة، جش ص ۱۰۳.

۸۷۲۹ – عبد الله بن محمد بن ناطویه:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۹۴ عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عنه، عن علی بن محمد المؤمن الزعفرانی الکوفی،

عن مسلم بن خالد الزنجی، عن الصادق علیه السلام. ورواه فی جد ج ۵ / ۲۷۸ عن الخصال، عنه، عنه، عن علی بن عبد المؤمن الزعفرانی، عنه، عن الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۳ / ۷۷.

۸۷۳۰ – عبد الله بن محمد النهیکی:

ثقة بالاتفاق، قلیل الحدیث. له کتاب نوادر رواه أحمد بن أبی عبد الله البرقی.

۸۷۳۱ – عبد الله بن محمد النیشابوری أبو محمد:

لم یذکروه. روی أبو یعلی بن أبی الحسین، عنه، عن أحمد بن عبد الله، صلاة الأعرابی. جمال الأسبوع ص ۳۲۰.

۸۷۳۲ – عبد الله بن محمد الوهبی:

لم یذکروه. ویأتی فی عبد الله بن هانی.

۸۷۳۳ – عبد الله بن محمد بن هاشم:

لم یذکروه. روی فرات، عنه، عن علی بن الحسن القرشی، عن عبد الله بن عبد الرحمن الشامی، عن جویبر، روایة شریفة. جد ج ۴۱ / ۳۳، وکمبا ج ۹ / ۵۱۵.

(۱۰۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، عبد الله بن محمد النهیکی (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، أحمد بن محمد بن الصقر (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، عبد الله بن حبیب (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۶)، حماد بن عیسی (۱)، علی بن الحسن (۱)، علی بن محمد (۱)، عبد المؤمن (۱)

صفحه ۱۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۰۵

وروی فرات عنه روایة کریمة فی عروج أمیر المؤمنین علیه السلام إلی السماء الرابعة. کمبا ج ۱۴ / ۵۹۰، وجد ج ۶۳ / ۹۵.

۸۷۳۴ – عبد الله بن محمد الهاشمی العباسی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون، عن الهمدانی، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن المأمون، معجزة وفضائل لعلی بن موسی الرضا صلوات الله علیه، تکون حجة علیه. کمبا ج ۱۲ / ۹، وجد ج ۴۹ / ۲۹، ومدینة المعاجز ص ۴۸۷.

۸۷۳۵ – عبد الله بن محمد الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۱۷۵ عن أحمد بن أبی عبد الله (یعنی البرقی)، عن أبیه، عنه، عن إسحاق القمی، عن مولانا الباقر علیه السلام، روایة مهمة فی المعارف والطینة والخلقة والفصل فی یوم القیامة. ونقله فی جد ج ۵ / ۲۴۶، و کمبا ج ۳ / ۶۸.

۸۷۳۶ – عبد الله بن محمد بن یاسین:

روی مولانا الهادی علیه السلام. وروی عنه أبو المفضل. وتقدم بعنوان عبد الله بن محمد بن عبد الله بن یاسین.

۸۷۳۷ – عبد الله بن محمد بن یعقوب:

لم یذکروه. روی عنه عبد الله بن أحمد الصفار؛ کما تقدم فیه.

۸۷۳۸ – عبد الله بن محمد الیمانی:

لم یذکروه. روی الکلینی، عن محمد بن یحی، عن حمدان بن سلیمان، عنه، عن منیع بن الحجاج، حدیثا یفید حسنه وکماله فی جد ج ۸ / ۳۵۸. وکذلک روایته الأخری المذکورة فی ج ۳۹ / ۹۲، وج ۴۰ / ۲۱۱، وکمبا ج ۳ / ۳۹۵، وج ۹ / ۳۶۶ و ۴۷۴. وفی منیع

رواياته الأخرى. وكذا فى كامل الزيارات باب ١٠ ح ١.

٨٧٣٩ – عبد الله بن مخاوف: لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ٢ / ١٢٠.

(١٠٥)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (١)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (١)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (١)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (١)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (١)، يوم القيامة (١)، كتاب مدينة المعاجز (١)، عبد الله بن محمد بن عبد الله (١)، عبد الله بن محمد بن ياسين (١)، عبد الله بن محمد اليمانى (١)، أحمد بن أبى عبد الله (١)، على بن إبراهيم (١)، عبد الله بن أحمد (١)، الشيخ الصدوق (٢)، عبد الله بن محمد (٣)، حمدان بن سليمان (١)، منيع بن الحجاج (١)، إسحاق القمى (١)، الحج (١)

صفحه ۱۰۶

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ٥ – الصفحة ١٠٦

٨٧٤٠ – عبد الله بن مرحوم الأزدى:

من أصحاب الصادق والكاظم عليهما السلام. روى عنه الحسن بن محبوب؛ كما يأتى فى على بن أبى سليمان. ونقله فى كمبا ج ٢٠ / ١٢٢، وجد ج ٩٧ / ٨٢.

وروى الصدوق فى العيون ج ١ / ٢٧ فى الصحيح، عن الحسن بن محبوب، عنه، عن موسى الكاظم عليه السلام، النص على ابنه على عليه السلام.

وسائر رواياته فى كمبا ج ١٢ / ٦، وج ٣ / ١٥٦، وج ٢٠ / ١٢٠، وجد ج ٦ / ٢٣٠، وج ٤٩ / ١٥، وج ٩٧ / ٧٤.

ولعله لذلك عده الشيخ فى أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما.

٨٧٤١ – عبد الله بن مرة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الأمالى ص ٦ عن يحى بن أبى كثير، عنه، عن سلمة بن قيس، عن رسول الله صلى الله عليه وآله، رواية كريمة مهمة فى الفضائل تفيد حسنه، وكمبا ج ٩ / ٣٥٦. وسائر رواياته فى ج ٣ / ٣٤١، و ج ٤ / ٧٩، وجد ج ٣٩ / ٣٧، وج ٨ / ١٧٣، وج ٩ / ٢٩٣.

٨٧٤٢ – عبد الله بن مزيدان البجلى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ١ / ١٦٩.

٨٧٤٣ – عبد الله بن مساور:

لم يذكروه. جعله الإمام الجواد عليه السلام قائما على تركته من الضياع و الأموال والنفقات والرقيق وغير ذلك. كمبا ج ١٢ / ١٢٨، وجد ج ٥٠ / ١٢٢. وهذا يفيد حسنه وأمانته.

٨٧٤٤ – عبد الله بن المستنير:

لم يذكروه. روى الشيخ بإسناده، عن عبد الله بن جبلة، عنه، عن المفضل – الخ. كمبا ج ١٣ / ١٤٢ مكررا، وجد ج ٥٢ / ١٥٣، وغط ص ١١١.

(١٠٦)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (١)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (٣)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (١)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (١)، كتاب أمالى الصدوق (١)، عبد الله بن

جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن محبوب (۲)، الصدق (۲)

صفحه ۱۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۰۷

وغیبة فضل بن شاذان، عن عبد الله بن جبلة، عنه، عنه. المستدرک مکررا ج ۲ / ۲۲۰. ولعله أخو سلام المذکور.

۸۷۴۵ - عبد الله بن مسعدة الفزاری:

عد من مجاهیل الصحابة. لکن هو من أتباع معاویة کان علی جناح جنده مع همام بن قبیصة النمیری. کمبا ج ۸ / ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۷۴.

۸۷۴۶ - عبد الله بن مسعود: من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وصیة النبی صلی الله علیه و آله إلیه. کمبا ج ۱۷ / ۲۸، وجد ج ۷۷ / ۹۲.

وهو قتل أبا جهل یوم بدر. وهو ممن حضر تجهیز أبی ذر. وکان مع النبی صلی الله علیه وآله لیلة الجن. کمبا ج ۶ / ۳۱۶، وج ۱۴ / ۵۹۶، وجد ج ۱۸ / ۷۸ - ۸۲، وج ۶۳ / ۱۱۸.

وهو من الاثنی عشر الذین أنکروا علی أبی بکر بیعته وحاجوهم وقال: قد علمتم أن أهل بیت نبیکم أقرب إلی رسول الله منکم وأقدم سابقة منکم، و علی بن أبی طالب صاحب هذا الأمر بعد نبیکم. فأعطوه ما جعله الله له. و لا ترتدوا علی أعقابکم فتنقلبوا خاسرین. وإن شئت التفصیل فراجع کمبا ج ۸ / ۴۲، وجد ج ۲۸ / ۲۱۲.

وفی الخصال ج ۲ / ۱۲ مسندا، عن أمیر المؤمنین علیه السلام قال: خلقت الأرض لسبعة بهم یرزقون، وبهم یمطرون، وبهم ینصرون: أبو ذر، وسلمان، و المقداد، وعمار، وحذیفة، وعبد الله بن مسعود. قال علی: وأنا إمامهم. وهم الذین شهدوا الصلاة علی فاطمة علیها السلام. وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۴ / ۴۲۵ لغة " سبع " مواضع الروایة. مات سنة ۳۲ وله نیف وستون سنة.

حضوره دفن فاطمة الزهراء صلوات الله علیها. کمبا ج ۱۰ / ۵۲ و ۵۷، وجد ج ۴۳ / ۱۸۳ و ۲۰۰.

عدة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله ونقله العقائد الحقة فی الرسول و

(۱۰۷)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، عبد الله بن مسعود (۲)، عبد الله بن جبلة (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، الجهل (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الدفن (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۱۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۰۸

آله صلوات الله علیهم. کبا ج ۹ / ۱۳۲ و ۲۸۸ و ۲۹۰ و ۲۹۷ و ۴۳۶ و ۴۷۰ و ۶۴۳، وج ۸ / ۳۳۸، وج ۵ / ۳۱۱، وجد ج ۱۳ / ۳۶۷، وج ۳۶ / ۷۳ و ۱۲۳، و ج ۳۸ / ۱۱۷ و ۱۲۸ و ۱۵۳، وج ۳۹ / ۲۸۰، وج ۴۰ / ۴۳ و ۱۹۳.

وقد عقد الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم بابا لروایاته فی ذلک.

وهو من رواة حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۳.

وجملة من قضایاه وما جری علیه من الخلفاء. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۳ - ۱۴ و ۱۱۰، وسفینة البحار لغة " عبد " ص ۱۳۷.

وابنه عبید الله کاتب أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۴۳، وجد ج ۴۲ / ۱۸۰.

وابنه الآخر عون تقدم. وكذا تقدم زيد. وكذا أبو عبيدة روى عن أبيه عبد الله بن مسعود. كمبا ج ۶ / ۵۰، وجد ج ۱۵ / ۲۱۶.

۸۷۴۷ – عبد الله بن مسعود اليمانى:

لم يذكروه. الطب ص ۱۹ عنه، عن الطريانى، عن خالد القماط، عن الرضا عليه السلام، وكمبا ج ۱۴ / ۵۳۳، وجد ج ۶۲ / ۲۰۴.

۸۷۴۸ – عبد الله بن مسكان السجستانى:

تقدم فى أبان كونه من أصحاب الاجماع. ثقة عين بالاتفاق. روى عن أبى عبد الله وأبى الحسن موسى صلوات الله عليهما. وله كتب منها فى الإمامة. وابناه محمد وعلى يأتيان.

ختص: ذكر أبو النصر محمد بن مسعود أن ابن مسكان كان لا يدخل على أبى عبد الله عليه السلام شفقة أن لا يوفيه حق إجلاله. فكان يسمع من أصحابه و يأبى أن يدخل عليه إجلالا له وإعظاما له.

وذكر يونس بن عبد الرحمن أن ابن مسكان كان رجلا مؤمنا وكان يتلقى أصحابه إذا قدموا فيأخذ ما عندهم. كمبا ج ۱۱ / ۲۲۴، وجد ج ۴۷ / ۳۹۴.

وروى الكشى ص ۲۴۳ بإسناده، عن محمد بن قيس، عن يونس أن

(۱۰۸)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، عبد الله بن مسكان (۱)، عبد الله بن مسعود (۲)، حديث الغدير (۱)، محمد بن مسعود (۱)، محمد بن قيس (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۰۹

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۱۰۹

عبد الله بن مسكان لم يسمع إلا حديث: من أدرك المشعر فقد أدرك الحج. وكان من أروى أصحاب أبى عبد الله عليه السلام – الخ.

أقول: ورأيت له أحاديث كثيرة عن أبى عبد الله عليه السلام أشار إلى عدة منها العلامة المامقانى. ونقل عن المجلسى الأول فى شرح الفقيه أن له عن أبى عبد الله عليه السلام قريبا من ثلاثين حديثا من الكتب الأربعة وغيرها. انتهى.

وعن تحرير الوسائل أن روايته عن أبى عبد الله عليه السلام بغير واسطة كثيرة. انتهى.

أقول: وأشير إلى جملة من رواياته عن الصادق عليه السلام: فراجع إلى الكافى ج ۳ باب غسل الميت ص ۱۳۹، والخصال ج ۲ / ۵۱، وكامل الزيارة ص ۱۴۸ مكررا وكذا ص ۱۴۹ و ۱۶۵. وفى ص ۱۵۴ قال: شهدت أبا عبد الله عليه السلام و قد أتاه قوم من أهل خراسان فسألوا – الخ.

وروى الكلينى فى الكافى ج ۱ باب مولد الكاظم عليه السلام ص ۴۸۶ فى الصحيح عن ابن مسكان، عن أبى بصير قال: قبض موسى بن جعفر عليه السلام و هو ابن أربع وخمسين سنة فى عام ثلاث وثمانين ومائة وعاش بعد جعفر عليه السلام خمسا وثلاثين سنة. وهذه صريحة فى بقاء ابن مسكان إلى زمان الرضا عليه السلام. وأبو بصير كنية جمع. وموت أحدهم فى سنة ۱۵۰ لا ينافى ذلك. وجد ج ۱۵ / ۱۶۰، وج ۱۷ / ۱۴۶، وكمبا ج ۶ / ۳۸، و ۲۲۹، ومستدرك الوسائل ج ۱ / ۲۰.

وروى القمى فى تفسيره سورة الدخان بعد شرحه لليلة القدر وما يقدر فيه قال: حدثنى بذلك أبى، عن ابن أبى عمير، عن عبد الله بن مسكان، عن أبى جعفر و أبى عبد الله وأبى الحسن عليهم السلام. ورواه فى جد ج ۴ / ۱۰۱، وكمبا ج ۲ / ۱۳۶.

ويظهر منه روايته عن الباقر عليه السلام؛ إلا أن يقال بالإرسال وهو خلاف الظاهر.

وفى الفقيه ج ۲ باب ما جاء فى مانع الزكاة ص ۱۲ ح ۱۱ قال: وروى ابن مسكان، عن أبى جعفر صلوات الله عليه قال – الخ.

وفی مشکاة الطبرسی باب حقوق الوالدین عن عبد الله بن مسکان قال:

(۱۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، غسل المیّت (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أبو بصیر (۲)، العلامة المجلسی (۱)، عبد الله بن مسکان (۳)، ابن أبی عمیر (۱)، سورة الدخان (۱)، خراسان (۱)، الحج (۱)، الزکاة (۱)

صفحه ۱۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۱۰

سمعت أبا جعفر علیه السلام یقول - الخ.

وسائر روایاته عن الباقر علیه السلام فی المحاسن ج ۲ / ۳۷۲.

وکذا فی کتاب التمحیص قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام یقول - الخ.

وابن مسکان، عن أبی جعفر علیه السلام. سن ص ۲۴۴، والعیاشی ج ۲ / ۲۵۸.

ص: بإسناده، عن ابن سنان، عن ابن مسکان، عن الرضا وعن أبی جعفر علیهما السلام، حدیث مناجاة موسی. جد ج ۷۴ / ۳۰۶، وکتاب العشرة ص ۸۶. و تقدم فی حریز بن عبد الله ما یتعلق به.

۸۷۴۹ - عبد الله بن مسلم بن ثابت أبو حامد:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی یوسف بن المیال المذکور.

۸۷۵۰ - عبد الله بن مسلم الدمشقی: روی عن إبراهیم بن یحی الأسلمی المدینی. ک باب ۲۶ ص ۲۹۴ ح ۳.

۸۷۵۱ - عبد الله بن مسلم بن ربیعة الحضرمی:

لم یذکروه. حلیف بنی أمیة. کتب إلی یزید قصة مسلم. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶، و جد ج ۴۴ / ۳۳۶.

۸۷۵۲ - عبد الله بن مسلم الزهری:

لم یذکروه. هو أخو محمد بن مسلم روی تفسیر الکوثر؛ کما فی سیرة ابن هشام ج ۱ / ۴۲۲.

۸۷۵۳ - عبد الله بن مسلم بن عبد الله بن محمد بن عقیل:

لم یذکروه. تقدم ابنه إبراهیم وأبوه مسلم.

۸۷۵۴ - عبد الله بن مسلم بن عقیل:

شهید الطف. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۱ و ۱۷۲ و ۱۹۹ و ۲۰۲ ومتشرف بسلام

(۱۱۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۴)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، حریز بن عبد الله (۱)، بنو أمیة (۱)، محمد بن مسلم (۱)

صفحه ۱۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۱۱

الناحیة المقدسة. ج ۲۲ / ۱۸۳ و ۱۷۴، وجد ج ۴۴ / ۳۱۶ و ۳۱۳، وج ۴۵ / ۳۲ و ۴۴، و ج ۱۰۱ / ۲۴۴ و ۲۷۱. وأمه رقیة بنت أمیر المؤمنین علیه السلام.

۸۷۵۵ – عبد الله بن مسلم بن قتیبة أبو محمد:

لم یذکروه. وله کتاب غریب الحدیث نقل منه ابن أبی الحدید. ختص ص ۱۲۱.

۸۷۵۶ – عبد الله بن مسلم القطان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ص ۸۳ عن المفید، عن علی بن خالد المراغی، عنه، عن سعید بن عبد الرحمن – الخ.

۸۷۵۷ – عبد الله بن مسلم بن قعنب:

لم یذکروه. روی موسی بن هارون بن عیسی، عنه، عن سلیمان بن هلال، عن الصادق علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۱۱۳.

۸۷۵۸ – عبد الله بن مسلم بن کیسان الضبی:

وقع فی طریق الشیخ، عن إسماعیل بن أبان، عنه، عن الأجلح بن عبد الله.

جد ج ۳۹ / ۱۵۱، وکمبا ج ۹ / ۳۷۹.

وعد من أصحاب الصادق علیه السلام. وجملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۴۱. وروایته عن إبراهیم بن علقمة. بشا ص ۲۴۲.

وروایة إسماعیل بن أبان الوراق، عنه، عن أبی الحجاف. دلائل الطبری ص ۲۵۸.

۸۷۵۹ – عبد الله بن مسمع الهمدانی: لم یذکروه. یأتی فی عبد الله بن وال.

۸۷۶۰ – عبد الله بن مصدق:

لم یذکروه. روی الهیثم بن أبی مسروق، عنه، عن محمد بن عبد الله السمندری.

التهذیب ج ۶ باب من یجب معه الجهاد ص ۱۳۵.

(۱۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب غریب الحدیث لابن قتیبة (۱)، عبد الله بن مسلم بن کیسان (۱)، محمد بن عبد الله السمندری (۱)، الهیثم بن أبی مسروق (۱)، الأجلح بن عبد الله (۱)، إسماعیل بن أبان (۲)، عبد الله بن وال (۱)، هارون بن عیسی (۱)، سلیمان بن هلال (۱)، عبد الله بن مصدق (۱)

صفحه ۱۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۱۲

۸۷۶۱ – عبد الله بن مصعب الزبیری:

مذموم خبیث. کمبا ج ۱۲ / ۲۵، وج ۱۱ / ۲۸۷، وجد ج ۴۹ / ۸۵، و ج ۴۸ / ۱۸۳، والعیون ج ۲ / ۲۲۴.

وعن الأغانی أنه ابن مصعب بن ثابت بن عبد الله بن الزبیر. وتقدم ابنه بکار.

۸۷۶۲ – عبد الله بن مطرف بن هامان:

لم یذکروه. مدح أهل البیت عند المأمون. کمبا ج ۱۲ / ۷۱، وجد ج ۴۹ / ۲۳۷.

۸۷۶۳ – عبد الله بن مطیع العدوی:

عد مجهولا. وله کلمات مع الحسین علیه السلام وسؤاله أن لا یذهب إلی الکوفة. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۵.

وکان والیا علی الکوفة من قبل ابن الزبیر أیام خروج المختار. فنهض المختار إلیه وأخرجه وأصحابه منها منهزمین. ص ۲۷۸ و ۲۸۷ و ۲۸۸، وجد ج ۴۴ / ۳۷۱، وج ۴۵ / ۳۳۳ و ۳۶۷ و ۳۶۸.

۸۷۶۴ – عبد الله بن معاویة بن عبد الله بن جعفر الطیار:

لم یـذکروه. روی السـید فی الإقبـال فی فصل إثبات هلال رمضان ص ۱۶ عنه، عن الصادق علیه السـلام روایة مفصـلة فی معرفة أول الشهور.

وذکره فی تتمـة المنتهی ص ۱۷۰ وقال: إنه خرج فی أیام مروان الحمار ودعا الناس إلی بیعته وأبو جعفر الـدوانیقی عامله. وأخـذه أبو مسلم المروزی وحبسه فی هرات ومات هناک.

والظاهر أنه متحد مع عبد الله بن معاویة الجعفری روی معجزة أبی جعفر علیه السلام. وعماه مولانا الباقر علیه السلام وزید بن علی کما فی الخرائج، و کمبا ج ۱۱ / ۶۹، وج ۴۶ / ۲۴۶، وإثبات الهداة ج ۵ / ۳۰۰.

(۱۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمام الحسـین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، عبـد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السـلام (۱)، مدینة الکوفة (۲)، شهر رمضان المبارک (۱)، عبد الله بن مطیع العدوی (۱)، عبد الله بن الزبیر (۱)، معاویة الجعفری (۱)، عبد الله بن مصعب (۱)، زید بن علی (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۱۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۱۳

۸۷۶۵ - عبـد الله بن معاویـة بن عبـد الله بن الحسـین بن علی بن أبی طالب علیه السـلام: من أصـحاب الصادق علیه السـلام؛ کما عده الشیخ.

۸۷۶۶ - عبد الله بن معاویة بن میسرة بن شریح:

لم یذکروه. روی عن أبیه. وروی عنه ابنه علی. عن یب ج ۹ باب میراث الخنثی ص ۳۵۴.

۸۷۶۷ - عبد الله بن معبد:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الثقـة الجلیـل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۳۲ عن محمـد بن علی بن معمر، عنه، عن محمـد بن علی بن طریف، عن عبد الرحمن بن أبی نجران، روایة شریفة فی ذلک، وکمبا ج ۱۱ / ۶۵. وروایته الأخری فی النصوص.

ج ۹ / ۱۵۰، وجد ج ۴۶ / ۲۳۲، وج ۳۶ / ۳۲۸.

وروی العیاشی، عنه، عن الصادق علیه السلام. کتاب العشرة ص ۱۲۰، و جد ج ۷۵ / ۶. وسائر روایاته فی کتاب النصوص باب ۱۷.

۸۷۶۸ - عبد الله بن معتم العبسی:

عد مجهولا. لکن تقدم فی حنظلة بن الربیع التمیمی الکاتب ذمه.

۸۷۶۹ - عبد الله بن معد: من أتباع عائشة وقتل معها یوم الجمل.

۸۷۷۰ - عبد الله بن معمر اللیثی:

لم یذکروه. مذموم عارض الإمام الباقر علیه السلام فی المتعة. کمبا ج ۱۱ / ۱۰۲، وجد ج ۴۶ / ۳۵۶.

۸۷۷۱ - عبد الله بن معن (معز) الأودی أو الأزدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۲۱۹ عن عبد الله بن میمون السکری، عنه، عن عمران بن سلیم - الخ.

وفی أمالیه ص ۱۸۰ و ۱۳۲ عنه، عنه، عنه، روایة أخری. وذکر اسم

(۱۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۲)، عبد الله بن معاویة بن عبد الله (۱)، معاویة بن میسـرة بن شـریح (۱)، عبـد الله بن میمون (۱)، علی بن أبی طـالب (۱)، محمـد بـن علی بن معمر (۱)، الشیخ

الصدوق (۱)، محمد بن علی (۱)، القتل (۱)

صفحه ۱۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۱۴

أبیه معز بالزاء المعجمة.

وکذا عنه، عنه، عنه، روایة أخری. کمبا ج ۱۷ / ۱۵۶، وجد ج ۷۸ / ۱۴۶. و غیر ذلک فی الخصال ج ۱ / ۱۲۹. وفیه: عن عمران بن سلیمان.

۸۷۷۲ - عبد الله بن معقل:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۳۵. وعن تفسیر أبی الفتوح الرازی عنه.

۸۷۷۳ - عبد الله بن معین:

لم یذکروه. هو مولی أم سلمة. روی عن أم سلمة حدیث نزول آیة التطهیر کما عن الشیخ. جد ج ۳۵ / ۲۰۹، وکمبا ج ۹ / ۳۹.

۸۷۷۴ - عبد الله بن مغیرة الکوفی الخزاز:

من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. روی العباس بن معروف عنه روایة شرح الوسیلة التی أعطاها الله نبیه. العلل ج ۱ / ۱۵۸.

۸۷۷۵ - عبد الله بن المغیرة البجلی أبو محمد الکوفی:

من أصحاب الاجماع. عدوه من أصحاب الکاظم والرضا علیهما السلام. ثقة ثقة لا یعدل به أحد من جلالته ودینه وورعه. قاله النجاشی والعلامة وغیرهما و لا خلاف فیه. وصنف ثلاثین کتابا.

أقول: روی الصدوق فی أواخر الخصال بأسانید صحیحة عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عن عبد الله بن المغیرة، عن أبی جعفر محمد بن علی الثانی علیه السلام أنه سمعه یقول: علم رسول الله صلی الله علیه وآله علیا ألف کلمة کل کلمة تفتح ألف کلمة، وجد ج ۴۰ / ۳۳، وکمبا ج ۹ / ۴۵۷.

وروایته الأخری عن أبی جعفر علیه السلام فی کمبا ج ۱۳ / ۲۱۹، وکتاب الصلاة ص ۱۰۴، وجد ج ۵۳ / ۷۶، وج ۸۳ / ۲۵۰ وفیهما: علی بن المغیرة.

وله روایة عن أبی عبد الله علیه السلام؛ کما عن الفقیه ج ۱ ح ۱۳۵۱ و ۱۵۳۸.

(۱۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، آیة التطهیر (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن المغیرة (۲)، أبو محمد الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن المغیرة (۱)، عمران بن سلیمان (۱)، العباس بن معروف (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۱۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۱۵

وتقدم حفیده الحسن بن علی بن عبد الله. وسائر أولاده فی المستطرفات.

روی عن ختص عن سهل بن زیاد أنه لما صنف کتابه وجاء لیقرأ علیهم فی مسجد الکوفة، جاء أخوه المخالف لیستمع. فلم یقرأ. قال: یا أخی، أریت فی المنام أن ملائکة جاؤوا ونزلوا من السماء، فقلت: لماذا ینزلون؟ قال قائل: نزلوا لیستمعوا الکتاب الذی یخرجه عبد الله بن المغیرة. فأنا جئت لهذا وأنا تائب إلی الله. فسر عبد الله بذلک. انتهی ملخصا. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۵، وجد ج ۴۸ / ۱۷۴. وهذا یدل علی مدحه وجلالته.

۸۷۷۶ – عبد الله بن المغیرة بن الأخنس:

لم یذکروه. هو من جند الخاطئة یوم الجمل وقتل ملعونا.

۸۷۷۷ – عبد الله بن المفضل النوفلی:

لم یذکروه. روی علی بن مسکان، عنه، عن أبیه، عن الحسین علیه السلام.

الطب ص ۱۱۶.

۸۷۷۸ – عبد الله بن المفضل مولی عبد الله بن جعفر بن أبی طالب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی، عن عبد الله بن جعفر بن إبراهیم الجعفری، عنه، جملة من قضایا الحسین بن علی المقتول بفخ. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۱، وجد ج ۴۸ / ۱۶۰.

ووقع فی طریق الصدوق فی الأمالی، عن جعفر بن سلیمان، عنه، عن أبان بن عثمان. کمبا ج ۵ / ۱۸۰، وجد ج ۱۲ / ۲۵۶.

۸۷۷۹ – عبد الله بن مقاتل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن علی بن معبد، عنه، عن مولانا الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۶ / ۱۱، وجد ج ۷۶ / ۹۴.

۸۷۸۰ – عبد الله بن المقفع: هو الزندیق المعروف.

(۱۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الحسن بن علی بن عبد الله (۱)، عبد الله بن المغیرة (۲)، عبد الله بن المفضل (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن علی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، جعفر بن سلیمان (۱)، علی بن معبد (۱)، القتل (۲)

صفحه ۱۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۱۶

۸۷۸۱ – عبد الله بن مکحول:

لم یذکروه. روی یزید بن مسروق، عنه، عن الأوزاعی، عن مولانا الحسین علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۲۳۹.

۸۷۸۲ – عبد الله بن ملح:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن إسماعیل بن یسار، عنه، عن عبد الوهاب بن إبراهیم الأزدی – الخ. جد ج ۶ / ۲۳۸، وج ۳۳ / ۴۳، وکمبا ج ۳ / ۱۵۸، وج ۸ / ۵۳۱.

۸۷۸۳ – عبد الله بن ملک بن أبی سلیمان:

لم یذکروه. روی عن عطیة، عن أبی سعید الخدری، حدیث النصوص. کفایة الأثر باب ۳.

۸۷۸۴ – عبد الله بن ملک الخزاعی:

لم یذکروه. قال ": رحم الله علیا – "! یعنی أمیر المؤمنین علیه السلام – بعد سماعه الأحادیث فی فضائله. کان رجلا صالحا. فذمه

المأمون لذلک. حلیة الأبرار ج ۲ / ۳۵۰.

۸۷۸۵ – عبد الله بن منبه:

روی محمد بن الحسن الصفار، عنه، عن الحسین بن علوان. التهذیب ج ۱ باب صفة الوضوء ص ۹۳. ورواها فی الاستبصار ج ۱ باب وجوب المسح علی الرجلین ص ۶۵، والتهذیب ج ۶ باب فضل الجهاد ص ۱۲۱. وباب المکاسب ص ۳۷۶.

۸۷۸۶ – عبد الله بن المنذر:

لم یذکروه وقع فی طریق الکلینی، عن ابن فضال، عن غالب بن عثمان، عنه عن الوصافی، عن أبی جعفر علیه السلام. کتاب الأخلاق ص ۲۱۵، وجد ج ۷۱ / ۴۱۱.

(۱۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، إسماعیل بن یسار (۱)، عبد الله بن المنذر (۱)، الحسین بن علوان (۱)، غالب بن عثمان (۱)، الوضوء (۱)، الوجوب (۱)

صفحه ۱۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۱۷

وفی الکافی ج ۲ باب الکبر ص ۳۱۲ بإسناده، عن یزید بن إسحاق شعر، عنه، عن عبد الله بن بکیر، عن الصادق علیه السلام.

۸۷۸۷ – عبد الله بن منذر التنوخی: من أهل الشام من أتباع معاویة.

۸۷۸۸ – عبد الله بن منصور:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام حدیث مقتل الحسین علیه السلام المفصل؛ کما ذکره الصدوق فی أمالیه مج ۳۰، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۰، وجد ج ۴۴ / ۳۱۰.

وروایته الأخری فی کتاب المسلسلات، عن محمد بن علی بن الحسین، عن أبیه، عن حبیب بن الحسن التغلبی، عنه، عن أبیه قال: سألت مولانا موسی بن جعفر علیه السلام – الخ، وکتاب الأخلاق ص ۱۸۰، وجد ج ۷۱ / ۲۵۰.

۸۷۸۹ – عبد الله بن منهال الساعدی: لم یذکروه هو من شهداء صفین.

۸۷۹۰ – عبد الله بن منیر:

لم یذکروه. روی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۸۶ عنه، عن محمد بن إسحاق الصاعدی، معجزات مولانا السجاد علیه السلام.

۸۷۹۱ – عبد الله بن موسی التیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۱۷ عن یحی بن یعلی، عنه، عن أبی الزبیر، عن جابر بن عبد الله الأنصاری.

۸۷۹۲ – عبد الله بن موسی بن جعفر علیه السلام:

من أصحاب أبیه وأخیه الرضا علیه السلام.

روایته عن أبیه الکاظم علیه السلام صفات الشیعة حدیث ۶۲.

وروی عن أبیه، عن جده حدیث البساط؛ کما فی کتاب نوادر علی بن أسباط.

جملة من روایاته المتعلقة بأحواله. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۰ و ۱۲۱ و ۱۲۴، و

(۱۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام)

(۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، یزید بن إسحاق شعر (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، حبیب بن الحسن (۱)، الشام (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۱۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۱۸

ج ۱۶ / ۱۲۶، وج ۱۴ / ۳۱۴، وج ۹ / ۳۷۶، وج ۳ / ۹۰، وجد ج ۳۹ / ۱۳۸، وج ۵ / ۳۲۵، و ج ۵۰ / ۸۵ و ۹۱ و ۱۰۰، وج ۷۹ / ۷۹، وج ۶۰ / ۱۲۴.

ومزاره علی ما هو المعروف فی طریق أصفهان خمسة فراسخ تخمینا إلی قم.

وکان عبد الله بن موسی شیخا کبیرا نبیلا علیه ثیاب خشنة وبین عینیه سجادة. دخل علی ابن أخیه مولانا الجواد علیه السلام وقبل بین عینیه - إلی آخر ما فی ختص ص ۱۰۲.

۸۷۹۳ - عبد الله بن موسی الجون بن عبد الله بن الحسن بن الحسین علیه السلام:

روی عن أبیه، عن جده قال: کانت أمی فاطمة بنت الحسین علیه السلام تأمرنی أن أجلس إلی خالی علی بن الحسین علیه السلام - الخ. کمبا ج ۱۱ / ۲۲، و جد ج ۴۶ / ۷۳.

وروی أحمد بن عیسی بن زید، عنه، عن أبیه، عن آبائه، عن الحسن بن علی علیه السلام. التوحید باب القضاء والقدر.

وله رسالة إلی المأمون وللمأمون جوابها؛ کما قاله الشیخ.

وابنه موسی وأبوه یأتیان وفیهما بعض روایاته.

روی أحمد بن عبد العزیز الجوهری، عن داود بن المبارک، عنه أنه سأله عن أبی بکر وعمر، فقال: أجیبک بما أجاب به عبد الله بن الحسن، فإنه سئل عنهما فقال:

کانت فاطمة صدیقة ابنة نبی مرسل، فماتت وهی غضباء علی قوم. فنحن غضاب لغضبها. شرح النهج للخوئی ج ۳ / ۳۷۱.

۸۷۹۴ - عبد الله بن موسی الرویانی أبو تراب:

لم یذکروه. هکذا فی بعض الموارد وفی بعضها عبید الله مصغرا وسیأتی.

وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال ج ۲ / ۵۱ باب ۳۷ عن محمد بن هارون الصوفی، عنه، عن عبد العظیم بن عبد الله الحسنی، حدیث عرض دینه علی مولانا علی الهادی علیه السلام. وفیه ص ۴۹ بهذا الإسناد، عنه، عنه، روایة أخری.

وفی العیون ج ۱ / ۴۵ باب ۶ بإسناده، عن سعید بن محمد القطان، عنه، عنه

(۱۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۲)، مسألة القضاء والقدر (۱)، مدینة إصفهان (۱)، أحمد بن عبد العزیز الجوهری (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، عبد الله بن موسی (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، محمد بن هارون (۱)، الحسن بن علی (۱)، سعید بن محمد (۱)

صفحه ۱۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۱۹

حدیث اللوح المروی عن فاطمة الزهراء علیها السلام. وفیه باب ۱۱ ص ۱۱۴ عن محمد بن هارون، عنه، عنه روایة أخری. وفیه ج ۲ / ۵۲ و ۵۳ عنه، عنه، عنه روایات أخر.

وفی ک باب ۲۶ ص ۳۰۳ عن محمد بن جعفر الکوفی، عنه، عن عبد العظیم بن عبد الله الحسنی، عن مولانا الجواد علیه السلام. ومثله فی باب ۲۸ و ۳۶.

وفیه باب ۳۱ عن محمد بن هارون الصوفی، عنه، عن عبد العظیم، حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وأسمائهم وفضائلهم.

۸۷۹۵ – عبد الله بن موسی الطبری:

لم یذکروه. الطب ص ۷۳: عنه، عن محمد بن إسماعیل، وکتاب الدعاء ص ۱۹۸، وجد ج ۹۵ / ۵۵.

ع، لی: الصوفی (محمد بن هارون)، عنه، عن محمد بن الحسین الخشاب – الخ. کمبا ج ۵ / ۱۳۳، وجد ج ۱۲ / ۷۸، والطب ص ۵۸ عنه، عن إسحاق بن أبی الحسن.

۸۷۹۶ – عبد الله بن موسی العباسی العلوی:

لم یذکروه. روی النعمانی فی غیبته ص ۷۸ عن أحمد بن البندیجی، عنه، عن موسی بن سلام، عن البزنطی، عن عبد الرحمن الخشاب، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۸، وجد ج ۵۱ / ۷۶.

وفی غیبة النعمانی ص ۸۴ عن علی بن؟؟؟، عنه، عن أحمد بن الحسین – الخ.

وفیه ص ۸۵ عنه، عنه، عن عبد الله بن جبلة. وفیه ص ۹۲ عنه، عنه، عن محمد بن أحمد القلانسی – الخ. وفیه ص ۹۶ مثله. وفیه عنه، عنه، عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب.

۸۷۹۷ – عبد الله بن موسی العبسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن جعفر بن محمد بن فضل، عنه، عن

(۱۱۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الحسین بن أبی الخطاب (۱)، محمد بن أحمد القلانسی (۱)، عبد الله بن موسی (۳)، محمد بن جعفر الکوفی (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن هارون (۳)، موسی بن سلام (۱)، محمد بن الحسین (۱)، حدیث اللوح (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۲۰

طلحة بن خیر المکی، عن المطلب بن عبد الله، عن مصعب بن عبد الرحمن بن عوف، عن أبیه، حدیث الفضائل. جد ج ۴۰ / ۳۰، وکمبا ج ۹ / ۴۳۳.

۸۷۹۸ – عبد الله بن موسی المعروف بالسلامی:

لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل ص ۱۷۶ عن محمد بن حامد، عن الحسن بن أحمد بن المغیرة الثلاج، عنه، عن أحمد بن شجاع المؤدب – الخ، وکتاب الصلاة ص ۴۳۹ مثله، وجد ج ۸۶ / ۷۳.

وفی جمال الأسبوع ص ۴۰ بإسناده، عن الحسین بن أحمد بن إبراهیم، عنه، عن علی بن إبراهیم البغدادی، عن عبد الله بن محمد القرشی، عن أبی الحسن العلوی، عن مولانا الحسن العسکری علیه السلام – الخ.

۸۷۹۹ – عبد الله بن موسی بن هارون المفتی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۴۱ عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن محمد بن عبد الرحمن العرزمی، روایة کریمة تفید حسنه، وجد ج ۳۸ / ۱۵۹، وج ۱۶ / ۳۲۲، وکمبا ج ۶ / ۱۷۱، وج ۹ / ۲۹۸.

۸۸۰۰ – عبد الله بن مهران:

لم یذکروه. روی عنه ابنه محمد. الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب الخضاب ص ۴۸۲.

۸۸۰۱ – عبد الله بن میسرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۹۳ عن الحسین بن أبی العلاء، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام – الخ.

۸۸۰۲ – عبد الله بن میمون المکی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۶۵ عن ابن کاسب، عنه قال: حدثنا جعفر بن محمد الصادق علیه السلام، روایة شریفة حدیث وفاة الرسول

(۱۲۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، عبد الله بن مهران (۱)، عبد الله بن میسرة (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن میمون (۱)، عبد الله بن موسی (۲)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، عبد الله بن محمد (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، محمد بن عبد (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۱۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۲۱

صلی الله علیه وآله ومجیء الخضر علیه السلام للتعزیة.

وفیه ص ۳۶۶ فی الصحیح عن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن الصادق علیه السلام – الخ، وفی ک باب ۳۸.

وروی المفید بإسناده، عن أحمد بن شمر، عنه، عن الصادق علیه السلام.

کتاب الأخلاق ص ۴۱، وجد ج ۷۰ / ۷۰، وأمالی المفید مج ۱۶ ص ۷۸.

۸۸۰۳ – عبد الله بن میمون السکری: لم یذکروه. تقدم فی عبد الله بن معن.

۸۸۰۴ – عبد الله بن میمون القداح بن الأسود المکی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب وتقدم فی جابر بن الخلیل روایته عن الباقر علیه السلام.

وروی کش عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال: یا بن میمون، کم أنتم بمکة؟ قلت: نحن أربعة. قال: أما إنکم نور الله فی ظلمات الأرض.

وعده ابن شهرآشوب فی قب من أصحاب الباقر علیه السلام.

وسائر روایاته عن الباقر علیه السلام. یب ج ۴ باب وجوه الصیام ص ۳۰۰ ح ۹۰۷، وأمالی الصدوق ص ۱۶۵. وابنه محمد یأتی.

۸۸۰۵ – عبد الله بن ناجد:

لم یذکروه. هو وأخوه خالد من شهداء صفین ص ۲۶۳.

۸۸۰۶ – عبد الله بن نافع الأزرق:

لم یذکروه. مذموم خبیث. مناظرته مع مولانا الباقر علیه السلام وما جری بینهما فی ذلک. کمبا ج ۱۱ / ۹۹، وج ۴ / ۱۲۷، وجد ج ۱۰

/ ۱۵۷، وج ۴۶ / ۳۴۷.

۸۸۰۷ – عبد الله بن ناووس البصری:

لم یذکروه. رئیس الناووسیة. قالوا: إن مولانا الصادق علیه السلام حی لم یمت ولا یموت حتی یملأ الأرض قسطا وعدلا. وإنه الإمام القائم کمبا ج ۹ / ۱۷۳، وجد ج ۳۷ / ۹.

(۱۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۵)، النبی خضر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، عبد الله بن میمون (۲)، ابن شهرآشوب (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۱۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۲۲

۸۸۰۸ – عبد الله بن النجار:

لم یذکروه. روی محمد بن عاصم، عنه، عن الصادق علیه السلام. کامل الزیارات باب ۴۹ ح ۱۰.

۸۸۰۹ – عبد الله بن النجاشی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. کان والی الأهواز. کتب إلی الصادق علیه السلام یسأله أن یعلمه ما یتقرب به إلی الله وإلی رسوله. فکتب الصادق علیه السلام إلیه رسالة مفصلة و. فیها دلالات علی حسنه وکماله. کمبا ج ۱۷ / ۵۴ و ۱۹۰، وکتاب العشرة ص ۲۱۵، وجد ج ۷۵ / ۳۶۰، وج ۷۷ / ۱۸۹، وج ۷۸ / ۲۷۱.

وکتابه الآخر إلیه الکاشف عن کمال إخلاصه ومحبته فی کتاب العشرة ص ۸۲، وجد ج ۷۴ / ۲۹۲.

عدة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله وجلالته فی کمبا ج ۹ / ۱۰۱، و ج ۸ / ۲۲۷، وج ۱۱ / ۱۱۳ و ۱۲۴ و ۱۲۵ و ۱۳۸ و ۱۴۸، وج ۱۶ / ۱۴۵، وجد ج ۳۶ / ۹۸، و ج ۴۷ / ۳۴ و ۷۱ و ۷۳ و ۱۱۸ و ۱۵۳، وج ۷۹ / ۲۲۳، وشی ج ۱ / ۲۵۵.

وهو الجد السابع للنجاشی المعروف صاحب الرجال.

۸۸۱۰ – عبد الله بن نجیح:

لم یذکروه. روی عن علی بن هاشم، عن علی بن خرور، عن الأصبغ بن نباتة. کفایة الأثر باب ۱۹. وتقدم خبره الآخر فی سواد بن محمد.

۸۸۱۱ – عبد الله بن النضر بن سمعان التمیمی الخرقانی:

روی عنه الصدوق کثیرا مترضیا ومترحما علیه. الخصال ج ۱ / ۱۲۹، و الأمالی ص ۴۸ و ۱۳۲ و ۱۸۰، والعلل ج ۱ / ۲۱۹ وغیر ذلک.

وفی کلها: النضر – بالمعجمة. وتقدم فی جعفر بن محمد المکی.

۸۸۱۲ – عبد الله بن نعیم: لم یذکروه. قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: إنی دخلت البیت و

(۱۲۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الله بن النجاشی (۱)، عبد الله بن النجار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن هاشم (۱)، محمد بن عاصم (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۱۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۲۳

لم یحضرنی شئ من الدعاء إلا الصلاة علی محمد وآله، فقال: إنه لم یخرج أحد بأفضل مما خرجت به؛ کما فی نسختین من عدة الداعی.

۸۸۱۳ - عبد الله بن نفیل:

عد صحابیا مجهولا. وهو کما فی تفسیر القمی کان منافقا یقعد لرسول الله صلی الله علیه وآله فیسمع کلامه وینقله إلی المنافقین وینم علیه وینطق بلسانه الشیطان. فنزل جبرئیل وأخبر النبی صلی الله علیه وآله بذلک. فدعاه رسول الله وأخبره بذلک فأنکر وحلف کاذبا. فقبل منه. فرجع إلی أصحابه ونقل لهم ذلک وقال: هو أذن. فأنزل الله تعالی ": ویقولون هو اذن - " الخ. انتهی ملخصا.

۸۸۱۴ - عبد الله بن النمیر:

یأتی فی عثمان بن محمد روایته. روی عن الأعمش. وروی عنه الحسن بن علی بن النعمان. الفقیه ج ۴ باب میراث الأجداد ص ۲۸۵، والتهذیب ج ۹ باب میراث من علاء من الآباء ص ۳۱۵. ورواها بعینها الاستبصار ج ۴ باب میراث الجد ص ۱۵۸. وفیه: عبد الله بن بحر، بدل عبد الله بن نمیر.

۸۸۱۵ - عبد الله النهدی أبو مسروق:

ذکره النجاشی فی ترجمة ابنه الهیثم. نقل کش فی ترجمتهما عن حمدویه أنه قال:

سمعت أصحابی یذکرونهما بخیر. کلاهما فاضلان.

۸۸۱۶ - عبد الله بن نهیک:

تقدم بعنوان عبد الله بن محمد النهیکی. وقد یقال: عبید الله بن أحمد بن نهیک.

وروی جعفر بن محمد بن إبراهیم الموسوی، عن عبد الله بن نهیک، عن ابن أبی عمیر. کامل الزیارة باب ۳ ص ۱۶.

۸۸۱۷ - عبد الله النیشابوری أبو بکر:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن محمد بن علی بن الشاه، عنه؛ کما یأتی فی محمد هذا.

(۱۲۳)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، عبد الله بن محمد النهیکی (۱)، جعفر بن محمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن علی بن الشاه (۱)، عبد الله بن نهیک (۲)، عبد الله النهدی (۱)، عبد الله بن نمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عبد الله بن بحر (۱)، علی بن النعمان (۱)، النفاق (۱)، الصّلاة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۲)

صفحه ۱۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۲۴

ووقع فی طریق الکلینی، عن محمد بن قبیصة، عنه، عن هارون بن مسلم.

الکافی ج ۶ کتاب العقیقة باب ۱۲ ص ۲۳.

۸۸۱۸ - عبد الله بن واقد التمیمی أبو قتادة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۵ عن محمد بن المغیرة بن عبد الرحمن، عنه، عن شداد بن سعید، عن عیینة بن عبد الرحمن - الخ.

۸۸۱۹ - عبد الله بن وال التیمی:

لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. هو حسن الحال ودعا له أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۶۱۶، وجد ج ۳۳ / ۴۰۸.

وهو مع عبد الله بن مسمع الهمدانى حاملان لكتاب أهل الكوفة إلى مولانا الحسين عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۱۷۵، وجد ج ۴۴ / ۳۳۳.

هو الذى كتب الحسين عليه السلام إليه وإلى غيره من أهل الكوفة. كمبا ج ۱۰ / ۱۸۸، وجد ج ۴۴ / ۳۸۱.

خروجه مع المختار لطلب الثار. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۴. وقتله فى ذلك ص ۲۸۶، و جد ج ۴۵ / ۳۵۵ و ۳۶۲.

۸۸۲۰ - عبد الله بن ورقة:

لم يذكروه. كان مع مولانا أمير المؤمنين عليه السلام فى صفين وروى عنه.

مدينة المعاجز ص ۱۹۰ عن أبى مخنف.

۸۸۲۱ - عبد الله بن وديعة الأنصارى: لم يذكروه. عد من مجاهيل الصحابة. جملة مما يتعلق به وكلماته مع مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۵۰۶، وجد ج ۳۲ / ۵۵۲، وكتاب صفين ص ۵۲۹.

۸۸۲۲ - عبد الله بن وصيف مولى هاشم:

لم يذكروه. حدث فى سنة ۳۰۷؛ كما فى كتاب الجعفريات ص ۱۰۱ و ۱۰۲.

(۱۲۴)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۴)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، مدينة الكوفة (۲)، عبد الله بن واقد (۱)، عبد الله بن وال (۱)، هارون بن مسلم (۱)، محمد بن قبيصة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۱۲۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۱۲۵

۸۸۲۳ - عبد الله بن وضاح اللؤلؤى أبو محمد الكوفى:

صاحب أبى بصير يحى بن القاسم. من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالاتفاق. وفى ست: ابن وضاح له كتاب التفسير.

مكاتبته إلى مولانا العبد الصالح صلوات الله عليه فى وقت صلاة المغرب.

جد ج ۲ / ۲۵۹، وكمبا ج ۱ / ۱۵۰.

فر: عن الحسين بن سعيد، عنه، عن إسماعيل بن أبان، حديث نجاة الشيعة يوم القيامة. جد ج ۸ / ۳۵۸، وكمبا ج ۳ / ۳۹۵.

مكا: عنه قال: رأيت أبا الحسن موسى بن جعفر عليه السلام وهو جالس فى مؤخر الكعبة - الخ.

۸۸۲۴ - عبد الله بن الوليد الجعفى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى، عن سيف بن عميرة، عن عمرو بن شمر، عنه - الخ. جد ج ۴۲ / ۲۴۷، وكمبا ج ۹ / ۶۶۱.

۸۸۲۵ - عبد الله بن الوليد السمان النخعى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالاتفاق. وروى عن الباقر عليه السلام. كمبا ج ۵ / ۲۸۰، وج ۷ / ۳۲۲ و ۳۲۳، وج ۹ / ۴۷۴، وجد ج ۱۳ / ۲۴۲، و ج ۲۶ / ۱۹۸ و ۱۹۴، وج ۴۰ / ۲۱۲.

رواياته عن الصادق عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۸۲، وجد ج ۳۵ / ۴۳۳.

روايات عبد الله بن الوليد عن الصادق عليه السلام. كتاب الإيمان ص ۱۰۷ و ۱۳۷، وجد ج ۶۸ / ۲۰ و ۱۳۱.

۸۸۲۶ - عبد الله بن الوليد بن صبيح:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام وروی عنه؛ کما فی الکافی باب اللباس. ولعل صبیح مصحف جمیع.

(۱۲۵)

مفاتیح البحث: مواقیت الصلاة (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن الولید السمان (۱)، عبد الله بن الولید الجعفی (۱)، عبد الله بن الولید (۲)، إسماعیل بن أبان (۱)، عبد الله بن وضاح (۱)، أبو محمد الکوفی (۱)، الحسین بن سعید (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الصّلاة (۱)، اللبس (۱)

صفحه ۱۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۲۶

۸۸۲۷ - عبد الله بن الولید العدنی:

روی عنه الفضل بن شاذان حدیثا فی باب إبطال العول فی المواریث. یب ج ۹ / ۲۴۹، ویه ج ۴ / ۲۵۷.

۸۸۲۸ - عبد الله بن الولید الکندی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ما یفید حسنه وکماله فی روضة الکافی ح ۳۷. وروی الحجال عنه. الکافی ج ۳ / ۴۴۹.

۸۸۲۹ - عبد الله بن الولید النخعی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ما یفید حسنه وکماله. جد ج ۶ / ۱۸۳، و کمبا ج ۳ / ۱۴۲.

۸۸۳۰ - عبد الله بن الولید الوصافی العجلی:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی أصله ابن فضال، فیشمله قوله علیه السلام:

خذوا بما رووا وذروا ما رأوا.

وروی البرقی عن محمد بن سنان، عن عبد الله بن مسکان وإسحاق بن عمار جمیعا، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. سن ج ۱ / ۲۸۴.

وفیه ص ۲۹۴ عن العرزمی، عن الوصافی، عن أبی جعفر علیه السلام.

وعده الشیخ من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام.

وروی صفوان بن یحی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۴ / ۸ و ۲۹. وأخوه عبید الله.

۸۸۳۱ - عبد الله بن وهب:

روی ابن أبی عمیر، عن أبی زیاد النهدی، عنه، عن الصادق علیه السلام؛ کما عن آخر الفقیه. ومثل ذلک فی الأمالی ص ۲۴.

۸۸۳۲ - عبد الله بن وهب البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۴۰ عن محمد بن إسماعیل،

(۱۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الولید الوصافی (۱)، عبد الله بن الولید العدنی (۱)، عبد الله بن الولید الکندی (۱)، عبد الله بن الولید النخعی (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، عبد الله بن وهب (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، محمد بن سنان (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۱۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۲۷

عنه، عن ثوابة بن مسعود، روایة شریفة.

۸۸۳۳ - عبد الله بن وهب الراسبی:

رأس الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۰۱ و ۶۱۳. قتاله وأشعاره. ص ۶۱۲ و ۶۱۴. قتله أمیر المؤمنین علیه السلام. ص ۶۱۳. وذمه. ص ۷۵۸. وما ورد فی ذمه عن مولانا علی علیه السلام. ج ۸ / ۴۶۶، وجد ج ۳۲ / ۳۵۴، وج ۳۳ / ۳۴۸ و ۳۹۱ و ۳۹۸، و ج ۳۴ / ۴۴۸.

ولعله غیر عبد الله بن وهب الذی روی حدیث دابة الأرض. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۷، وجد ج ۵۳ / ۱۰۸.

۸۸۳۴ - عبد الله بن هارون بن خارجة:

لم یذکروه. سن: ابن بزیع، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول:

من دفن فی الحرم - الخ. کمبا ج ۲۱ / ۹۱، وجد ج ۹۹ / ۳۸۷. ولکن راجعت کتاب المحاسن ووجدت فی باب ۱۲۱ من کتاب ثواب الأعمال: عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن عبد الله بن عثمان، عن هارون بن خارجة - الخ. ورواه فی الوسائل ط جدید ج ۲ / ۸۳۳. مثل ما وجدته فی المحاسن.

۸۸۳۵ - عبد الله بن هارون الزبیری الشیخ أبو محمد:

له کتاب الإمامة. وهو رسالته إلی المأمون؛ کما فی أول مدینة المعاجز و ذکره النجاشی أیضا.

۸۸۳۶ - عبد الله بن هارون الکرخی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۳ عن إبراهیم بن عاصم، عنه، عن أحمد بن عبد الله بن یزید - الخ. وفی التوحید بهذا الإسناد عنه، عنه. کمبا ج ۳ / ۸۱ و ۸۶ و ۳۴۵، وجد ج ۵ / ۲۱۹ و ۳۱۳، وج ۸ / ۱۸۸.

نص: بإسناده، عن إبراهیم بن عاصم، عنه، عنه. ما یفید حسن عقیدته.

کمبا ج ۹ / ۱۵۱، وجد ج ۳۶ / ۳۳۱.

(۱۲۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عبد الله بن وهب الراسبی (۱)، عبد الله بن هارون (۳)، إبراهیم بن عاصم (۲)، عبد الله بن یزید (۱)، عبد الله بن عثمان (۱)، عبد الله بن وهب (۱)، هارون بن خارجة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)، الدفن (۱)

صفحه ۱۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۲۸

نصوص الصدوق عن محمد بن عبد الله بن مسلم، عن محمد بن عمارة الیشکری، عن إبراهیم بن عاصم، عنه، عنه. حلیة الأبرار ج ۱ / ۵۳۴ و ۵۷۱.

۸۸۳۷ - عبد الله بن هاشم:

لم یذکروه. روی عبد الله بن أیوب، عنه، عن عبد الکریم بن عمرو الخثعمی.

الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۴۶.

۸۸۳۸ - عبد الله بن هاشم الدوری أبو القاسم:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم عنه حدیث معراج أمیر المؤمنین علیه السلام إلی السماء. جد ج ۳۹ / ۱۶۱، وکمبا ج ۹ / ۳۸۱.

وروی الکلینی، عن عبد الله بن أیوب، عن عبد الله بن هاشم، عن عبد الکریم بن عمرو الخثعمی، حدیث حبابة الوالبیة. الکافی ج ۱ /

۳۴۶ ح ۳.

۸۸۳۹ – عبد الله بن هاشم بن عتبة المرقال:

لم یذکروه. کلماته فی مجلس معاویة الدالة علی حسنه وکماله. کتاب صفین ص ۳۴۸ و ۳۵۶. وکان یوم صفین أخذ الرایة بعد شهادة أبیه.

۸۸۴۰ – عبد الله الهاشمی:

روی عن أبی جعفر وأبی عبد الله صلوات الله علیهما وعن أبیه. وروی عنه ابناه سلیمان وعیسی؛ کما فی روایات الکتب الأربعة أشار إلیها الخوئی فی الطبقات ج ۱۰ / ۵۳۰.

قال العلامة المامقانی:

هو عبد الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام.

۸۸۴۱ – عبد الله بن هانی بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۴۲ عن محمد بن أحمد بن علی بن أسد، عن محمد بن عبد الله بن سلیمان وعبد الله بن محمد الوهبی وأحمد بن عمرو ومحمد بن

(۱۲۸)

مفاتیح البحث: عبد الله بن محمد بن عمر بن علی (۱)، عبد الله الهاشمی (۱)، عبد الله بن أیوب (۲)، فرات بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، حبابة الوالبیة (۱)، عبد الله بن هاشم (۴)، إبراهیم بن عاصم (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن عمارة (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۱۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۲۹

أیوب جمیعا، عنه، عن أبیه، عن عمه إبراهیم، عن أم أبی درداء – الخبر. وتقدم فی إبراهیم بن أم الدرداء.

وروی الصدوق فی أمالیه ص ۲۳۱ عن محمد بن أحمد بن علی بن أسد، عن عبد الله بن سلیمان وعبد الله بن محمد الوهبی وأحمد بن عمیر ومحمد بن أبی أیوب، عنه – الخ، وکتاب الأخلاق ص ۲۳۶، وجد ج ۷۲ / ۶۵.

۸۸۴۲ – عبد الله بن هشام:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا علیه السلام وروی عنه. بشا ص ۲۱۹.

وفی کتاب سیر الصحابة، عن أبی عبد الله البصری، عنه، عن الکلبی، روایة شریفة مفصلة. مدینة المعاجز ص ۱۲۸.

۸۸۴۳ – عبد الله بن هلال:

من أصحاب الصادق علیه السلام. یروی عنه حماد بن عثمان؛ کما فی کامل الزیارة ص ۸۹ و ۹۱، وصالح بن عقبة؛ کما فیه ص ۱۳۳، وعبد الله بن محمد الحجال، عن ثعلبة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام؛ کما فی جد ج ۴۰ / ۱۳۲، و کمبا ج ۹ / ۴۵۷.

۸۸۴۴ – عبد الله بن هلیل:

له کتاب رواه علی بن أسباط، عن ابنه محمد، عن أبیه بکتابه. کان فطحیا یقول بعبد الله، فرجع لما رأی من معجزة مولانا أبی الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۲، وجد ج ۵۰ / ۱۸۴، والکافی ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق و المبطل ص ۳۵۵.

۸۸۴۵ – عبد الله بن الهیثم أبو قبیصة الضریر:

لم یذکروه. روی الطبری الجلیل، عنه، عن أحمد بن موسی، عن حکیم بن أنبار (حماد – کما فی المصدر) عن مولانا الجواد علیه

السلام، معجزة له. مدینة المعاجز ص ۵۲۴، ودلائل الطبری ص ۲۱۰.

(۱۲۹)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۲)، عبد الله بن الهیثم (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، عبد الله بن هشام (۱)، عبد الله بن هلال (۱)، عبد الله بن هلیل (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۲)، علی بن أسباط (۱)، أحمد بن موسی (۱)، حماد بن عثمان (۱)، صالح بن عقبة (۱)

صفحه ۱۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۳۰

۸۸۴۶ - عبد الله بن الهیثم الزبیدی:

لم یذکروه. روی عن أبیه. روی عنه حفیده محمد بن عبد الله القطان. جمال الأسبوع ص ۱۳۴.

۸۸۴۷ - عبد الله بن الهیثم بن عبد الله الأنماطی البغدادی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۹۸ عن إبراهیم بن حفص بن عمر، عنه، عن الحسین بن علوان - الخ، وکتاب الدعاء ص ۴۸، وجد ج ۹۳ / ۳۳۹.

وروی عباد بن یعقوب وأحمد بن صبیح عنه. جد ج ۳۵ / ۳۶۹، وکمبا ج ۹ / ۷۰، وفی ص ۶۰۶.

وفی کتاب التفضیل للکراجکی ص ۵ عن عبید بن الهیثم بن عبید الله بن محمد الأنماطی روایة شریفة.

۸۸۴۸ - عبد الله بن یتیم بن شیخ الأسدی: عد من شهداء الطف.

۸۸۴۹ - عبد الله بن یحی:

قال: کتبت إلیه فی دعاء: الحمد لله منتهی علمه. فکتب: لا تقولن: منتهی علمه. فإنه لیس لعلمه منتهی. ولکن قل: الحمد لله منتهی رضاه. جد ج ۱۰ / ۲۴۶، و کمبا ج ۴ / ۱۴۹، باب احتجاجات الکاظم علیه السلام.

۸۸۵۰ - عبد الله بن یحی البزاز: لم یذکروه. تأتی روایته فی علی بن مسکان.

۸۸۵۱ - عبد الله بن یحی البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن البرقی، عن أبیه، عنه، عن عبد الله بن مسکان. جد ج ۱۲ / ۳۴۵، وکمبا ج ۵ / ۲۰۴.

۸۸۵۲ - عبد الله بن یحی الحضرمی أبو الرضا:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ومن أرکان التابعین. قال له یوم

(۱۳۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، الهیثم بن عبد الله (۱)، عبد الله بن الهیثم (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علوان (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، أحمد بن صبیح (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۱۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۳۱

الجمل: أبشر ابن یحی! فإنک وأبوک من شرطة الخمیس حقا. لقد أخبرنی رسول الله صلی الله علیه وآله باسمک واسم أبیک فی

شرطة الخميس. والله سماكم شرطة الخميس على لسان نبيه. جد ج ۴۲ / ۱۵۱، وكمبا ج ۹ / ۶۳۶ عن الكشي.

ويدل على ذلك أيضا ما في كمبا ج ۸ / ۷۲۶، وجد ج ۳۴ / ۲۷۴.

مدحه وشهادته. كمبا ج ۱۰ / ۱۰۲، وج ۱۶ / ۸۵، وكتاب القرآن ص ۶۰، و جد ج ۴۴ / ۹، وج ۷۶ / ۳۰۵، وج ۹۲ / ۲۴۱.

۸۸۵۳ – عبد الله بن يحيى بن عبد الباقي أبو محمد:

لم يذكروه. روى الصدوق في المعاني ص ۱۲۲ عن عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب، عنه، عن أبيه.

وروى أحمد بن محمد بن عبد الله – من ولد عمار – عنه؛ كما تقدم في أحمد.

۸۸۵۴ – عبد الله بن يحيى بن عبد الحميد القرشي القاضي أبو سعيد:

لم يذكروه روى عنه في كتاب المسلسلات ص ۱۰۷.

۸۸۵۵ – عبد الله بن يحيى بن عبد الله العلوي:

لم يذكروه. وقع في طريق الصدوق في المعاني ص ۱۵۴ عن أبي يحيى الواسطي، عنه، وكمبا ج ۱ / ۱۵۱، وسن: أبو يحيى الواسطي مثله ص ۱۵۱، وجد ج ۲ / ۲۶۶.

۸۸۵۶ – عبد الله بن يحيى العسكري:

لم يذكروه. روى الطبري في بشا ص ۲۰۵ بإسناده، عنه، عن أحمد بن زيد بن أحمد.

وروى المفيد في أماليه مج ۳۸ عن محمد بن عمران المرزباني، عنه، عن أحمد بن زيد بن أحمد.

۸۸۵۷ – عبد الله بن يحيى القطان:

لم يذكروه. روى المفيد في أماليه مج ۱۲ عن محمد بن الحسين المقرى البصير،

(۱۳۱)

مفاتيح البحث: كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۲)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن عمران المرزباني (۱)، عبد الله العلوي (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن الحسين (۱)، عبد الحميد (۱)، القرآن الكريم (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۱۳۲

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علي النمازي الشاهرودي – ج ۵ – الصفحة ۱۳۲

عنه، عن أحمد بن الحسين بن أبي سعيد القرشي، عن أبيه، عن الحسين بن مخارق.

۸۸۵۸ – عبد الله بن يحيى الكاهلي:

من وجوه أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما:

ما يدل على مدحه وجلالته في كمبا ج ۱۱ / ۲۴۱، وجد ج ۴۸ / ۳۷.

قال له مولانا الكاظم عليه السلام: أبشر! فإنك من شيعتنا وأنت إلى خير.

وقال لعلي بن يقطين: اضمن لي الكاهلي وعياله، أضمن لك الجنة.

ويدل على فضله صرف مولانا الصادق عليه السلام عن طريقه سبعا بالإعجاز؛ كما ذكرناه في كتاب " إثبات ولايت " ص ۱۸۴.

وأخوه إسحاق.

۸۸۵۹ – عبد الله بن يحيى الكندي:

كان صاحب مطهرة علي صلوات الله عليه. روى جابر، عنه، عن أبيه، عن علي عليه السلام.

وروى عن أبيه، عن رسول الله صلى الله عليه وآله. وروى عنه جابر.

الكافى ج ۶ كتاب الزى باب تزويق البيوت ص ۵۲۸.

۸۸۶۰ – عبد الله بن يحى المنقرى:

لم يذكروه. روى يوسف بن الحارث، عنه، عن موسى بن أيوب الغافقى.

التهذيب ج ۲ باب كيفية الصلاة من الزيادات ص ۳۱۳.

۸۸۶۱ – عبد الله بن يزيد:

لم يذكروه. ين: فضالة، عن عبد الله بن يزيد، عن على بن يعقوب، عن أبى عبد الله عليه السلام – الخ. كتاب الأخلاق ص ۲۱، وجد ج ۶۹ / ۴۰۱.

وروى عبد الله بن يزيد، عن أبى عبد الله عليه السلام. وروى عنه ثعلبة بن ميمون. كا ويب وصا فى مواضع أشار إليها الخوئى. منها: كا كتاب الطهارة باب ما ينقض الوضوء، ويب باب الأحداث، وصا باب الديدان وغير ذلك.

(۱۳۲)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، موسى بن أيوب الغافقى (۱)، الحسين بن أبى سعيد (۱)، عبد الله بن يزيد (۳)، يوسف بن الحارث (۱)، الحسين بن مخارق (۱)، على بن يقطين (۱)، على بن يعقوب (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الوضوء (۱)

صفحه ۱۳۳

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۱۳۳

۸۸۶۲ – عبد الله بن يزيد:

وقع فى طريق الصدوق فى الأمالى ص ۵۹ عن محمد بن عمر الحافظ، عنه، عن محمد بن ثواب، رواية كريمة عظيمة فى الفضائل، وجد ج ۳۹ / ۱۹، وكمبا ج ۹ / ۳۵۱، وبشا ص ۱۵۵.

وسائر رواياته فى المعانى ص ۹، وجد ج ۴۰ / ۱۲۱، وكمبا ج ۹ / ۴۵۵، وك باب ۲۲ ح ۵۶، والتوحيد باب معنى سبحان الله وباب الأطفال.

۸۸۶۳ – عبد الله بن يزيد الأباضى:

لم يذكروه. هو من الخوارج. كمبا ج ۸ / ۶۱۹. وذمه. ج ۱۰ / ۲۸۶، وجد ج ۴۵ / ۳۶۳، وج ۳۳ / ۴۲۲. وتقدم فى إبراهيم بن محمد ذمه.

مناظرته مع هشام بن الحكم. كمبا ج ۱۱ / ۲۹۱، وج ۴ / ۱۵۹، وجد ج ۱۰ / ۲۹۴، وج ۴۸ / ۱۹۸.

فى أنه كان صديقا لهشام بن الحكم، شريكا له فى التجارة. ك باب ۳۴ فى احتجاجات هشام.

۸۸۶۴ – عبد الله بن يزيد الأسدى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكشى، عن أحمد بن النضر، عنه، عن فضيل بن الزبير – الخ. جد ج ۴۲ / ۱۳۷، وكمبا ج ۹ / ۶۳۳.

۸۸۶۵ – عبد الله وعبيد الله ابنا يزيد بن ثبيت القيسى:

شهيدان بالطف ومتشرفان بسلام الناحية المقدسة. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۲، وج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۸۸۶۶ – عبد الله بن يزيد بن حماد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الطبرى الإمامى الثقة الجليل، عن محمد بن همام بإسناده، عن محمد بن الحسين، عنه، عن أبيه. مدينة

المعاجز ص ۳۸۶.

وروایة محمد بن الحسن بن شمون، عنه، عن أبیه – الخ. دلائل الطبری ص ۹۰.

(۱۳۳)

مفاتیح البحث: یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، عبد الله بن یزید (۴)، إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هشام بن الحکم (۲)، أحمد بن النضر (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن تمام (۱)، الخوارج (۱)

صفحه ۱۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۳۴

۸۸۶۷ – عبد الله بن یزید بن عاصم الأنصاری:

لم یذکروه. أشعاره فی مرثیة من قتل من أصحابه یوم صفین فی کتاب صفین ص ۳۶۴.

۸۸۶۸ – عبد الله بن یزید الغسانی: لم یذکروه. جملة من روایاته فی ختص ص ۶۴.

۸۸۶۹ – عبد الله بن یسار أبو الأحوص:

لم یذکروه. وقع فی طریق العالم الجلیل الطبری، عن روح بن عبد الله، عنه، عن زرارة بن أعین – الخ. جد ج ۴۲ / ۶۷، وکمبا ج ۹ / ۶۱۴.

وروی القمی فی تفسیره عن أبیه، عن ابن محبوب عنه، عن معروف بن خربود. کمبا ج ۱۴ / ۱۲۵، وجد ج ۵۸ / ۱۴۶.

وروی سعد بن عبد الله، عن إبراهیم بن هاشم، عن البرقی، عن محمد بن سنان وغیره، عن عبد الله بن یسار، عن الصادق علیه السلام. ینابیع المعاجز ص ۱۳۸.

۸۸۷۰ – عبد الله بن یسار بن أبی عقب الدئلی:

لم یذکروه. هو من أصحاب إبراهیم الأشتر فی طلب الثار. یرغب أصحابه و یشجعهم علی القتال. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۴۶.

۸۸۷۱ – عبد الله بن یسر:

لم یذکروه. روی الطبری عنه؛ کما یأتی فی محمد بن إسحاق الصاعدی.

۸۸۷۲ – عبد الله بن الیسع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۴۱ عن الهیثم بن عدی، عنه، عن الشعبی، عن صعصعة بن صوحان – الخ.

وفی أمالی الصدوق ص ۲۳۱ عن عمرو بن الیسع، عنه، عن عبد الله بن سنان، عن الصادق علیه السلام، وکتاب الطهارة ص ۱۵۴، وکمبا ج ۳ / ۱۵۳، و جد ج ۶ / ۲۲۰، وج ۸۱ / ۲۶۹.

(۱۳۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن یسار (۳)، عبد الله بن یزید (۲)، زرارة بن أعین (۱)، الهیثم بن عدی (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، صعصعة بن صوحان (۱)، عمرو بن الیسع (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن سنان (۱)، القتل (۲)، الطهارة (۱)

صفحه ۱۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۳۵

۸۸۷۳ – عبد الله بن یعقوب بن یوسف الرازی أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ص ۲۴ عن عبدوس بن علی، عنه. و کذا فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة عنه، عنه؛ لکن ذکره مصغرا.

عبد الله بن یعقوب قال: قال أبو عبد الله علیه السلام – الخ. شئ ج ۱ / ۳۵۵.

وروی یونس بن یعقوب، عنه، عن عبد الله بن هلال. الکافی ج ۶ کتاب الزی والتجمل باب تشمیر الثیاب ص ۴۵۶.

۸۸۷۴ – عبد الله بن یعلی بن مرة الثقفی:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم فی کتاب صفین عن عمرو (یعنی ابن سعد)، عنه، عن أبیه، عن عبد خیر، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث رد الشمس.

کتاب الصلاة ص ۱۲۱، وکمبا ج ۹ / ۵۵۲ و ۷۲.

وعنه، عن عمرو بن سعد، عنه، عن أبیه – الخ. جد ج ۴۱ / ۱۸۴، و ج ۳۵ / ۳۸۰، وج ۸۳ / ۳۲۴. عدة من روایاته فی ابنه عمر.

۸۸۷۵ – عبد الله بن یقطر:

رضیع الحسین علیه السلام. وهو حامل کتاب أهل الکوفة إلی مولانا الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۸، وجد ج ۴۴ / ۳۴۳.

وهو أیضا حامل کتاب الحسین علیه السلام إلی أهل الکوفة. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۵. وشهادته. ص ۱۷۸ و ۱۸۶، وجد ج ۴۴ / ۳۶۹ و ۳۷۴.

قال الشیخ: عبد الله بن یقطر رضیعه قتل بالکوفة. وکان رسوله. رمی به من فوق القصر فتکسر، فقام إلیه عمرو الأزدی فذبحه. ویقال: بل فعل ذلک عبد الملک بن عمر النخعی. ونحوه کلام العلامة فی صه.

۸۸۷۶ – عبد الله بن یوسف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن حمید بن زنجویه، عنه، عن خالد بن یزید. کمبا ج ۵ / ۲۷۵، وجد ج ۱۳ / ۲۱۷.

(۱۳۵)

مفاتیح البحث: حدیث رد الشمس (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، مدینة الکوفة (۳)، یعلی بن مرة الثقفی (۱)، عبد الله بن هلال (۱)، عبد الله بن یعقوب (۲)، عبد الله بن یقطر (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، عبد الملک بن عمر (۱)، خالد بن یزید (۱)، عبدوس بن علی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، عمرو بن سعد (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۳۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۳۶

وروی الشیخ، عن ابن مخلد، عن جعفر بن محمد بن نصیر، عنه، عن محمد بن سلیمان. کمبا ج ۲۳ / ۳۳. وسائر روایاته فی ج ۹ / ۲۶۴، وجد ج ۳۸ / ۱۷، و ج ۱۰۳. ۱۳۵.

۸۸۷۷ – عبد الله بن یونس:

قال المامقانی: لم أقف فیه إلا علی روایة الکلینی فی أول باب المؤمن و علاماته وصفاته، عن قاسم بن أبی قتادة الحرانی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

أقول: الروایة فی الکافی ۲ / ۲۲۶. وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۴۴ عن الحسن بن محبوب، عنه، عن المنهال بن عمرو، عن الإمام السجاد صلوات الله علیه.

وروی الصدوق فی التوحید بإسناده، عن قثم بن قتادة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۲ / ۲۰۰، وجد ج ۴ / ۵۲. وتمامه فی

جوامع التوحید فیه ص ۳۰۴.

ووقع فی طریق الطبری فی کتاب الإمامة، عن جعفر بن محمد الفزاری، عنه، عن المفضل بن عمر، عن الصادق علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۲۰۴، و إثبات الهداة ج ۳ / ۶۶۷، ودلائل الإمامة للطبری ص ۶۰ فی حدیث موالید الأئمة و أعمارهم.

۸۸۷۸ – عبد الله بن یونس السبیعی:

لم یذکروه. روی محمد بن شهاب، عنه، عن المفضل بن عمر. التهذیب ج ۶ باب فضل الکوفة ص ۳۷.

۸۸۷۹ – عبد المؤمن بن خلف:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۱۲۱ عن أحمد بن الحسین بن الحسن، عنه، عن الحسن بن مهران، وکمبا ج ۹ / ۱۲، وجد ج ۳۵ / ۵۲.

۸۸۸۰ – عبد المؤمن بن ربیع:

لم یذکروه. روی عنه صفوان، عن محمد بن بشر الأسلمی، عن أبی عبد الله

(۱۳۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبد الله بن یونس السبیعی (۱)، أحمد بن الحسین بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد الفزاری (۱)، عبد الله بن یونس (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن سلیمان (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن شهاب (۱)، المفضل بن عمر (۲)، محمد بن نصیر (۱)، عبد المؤمن (۲)، محمد بن بشر (۱)

صفحه ۱۳۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۳۷

علیه السلام. محاسن البرقی، وجد ج ۲ / ۳۰۷، وکمبا ج ۱ / ۱۶۴.

۸۸۸۱ – عبد المؤمن بن عبد الحق الخطیب البغدادی:

لم یذکروه. هو صفی الدین أبو الفضائل الشیخ الإمام. روی الشهید الأول، عن أشیاخه، عنه، عن محمد بن إسحاق بن عبد الله – الخ. مستدرک الوسائل ج ۲ / ۲۷، وجد ج ۷۶ / ۲۹۳، وکمبا ج ۱۶ / ۸۱.

۸۸۸۲ – عبد المؤمن بن القاسم بن قیس بن محمد (فهد) الأنصاری:

من أصحاب السجاد والباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. وهو من فقهاء الشیعة. ثقة بالاتفاق. وأخواه عبد الغفار تقدم، وعبد الواحد یأتی.

وعده النجاشی من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. والشیخ عده من أصحاب السجاد والباقر والصادق علیهم السلام.

وروی منصور بن حازم، عنه، عن الباقر علیه السلام. المعانی ص ۳۳۶.

وروی محمد بن أبی عمیر، عنه، عن الصادق علیه السلام. العلل ج ۱ / ۸۰.

وعن عبد المؤمن الأنصاری قال: دخلت علی أبی الحسن موسی علیه السلام – الخبر. کتاب العشرة ص ۶۴ و ۶۵، وجد ج ۷۴ / ۲۳۲ و ۲۳۶.

وأعلام الدین عنه مثله فیه ص ۱۹۰، وکمبا ج ۱۷ / ۲۰۶، وکتاب العشرة ص ۱۹۰، وجد ج ۷۵ / ۲۶۲، وج ۷۸ / ۳۳۳.

توفی سنة ۱۴۷ وله ۸۱ عام. وله کتاب یرویه جماعة.

۸۸۸۳ – عبد المؤمن بن محمد: لم یذکروه. وتقدم فی محمد بن عبد الکریم روایته.

۸۸۸۴ – عبد المؤمن بن الهیثم الأنصاری:

کذا فی بعض نسخ الفقیه، کما فی هامش ج ۲ کتاب الصوم باب ما یجب علی من أفطر ص ۱۱۵. وفی بعض النسخ: عبد المؤمن بن القاسم. وهو الصحیح لما ذکر فی المشیخة طریقه إلیه فقط. وقد روی عن الباقر علیه السلام.

(۱۳۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد المؤمن الأنصاری (۱)، عبد المؤمن بن الهیثم (۱)، عبد المؤمن بن القاسم (۲)، اسحاق بن عبد الله (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، محمد بن عبد الکریم (۱)، الخطیب البغدادی (۱)، منصور بن حازم (۱)، قیس بن محمد (۱)، عبد المؤمن (۲)، الشهادة (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۱۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۳۸

۸۸۸۵ – عبد المحسن بن محمد بن أحمد الصوری أبو محمد:

لم یذکروه. هو من شعراء أهل البیت. جملة من أحواله وأشعاره فی ذلک فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۲۲۵. وأشعاره فیه ص ۲۲۲ – ۲۳۱. ولد سنة ۳۳۹. وتوفی سنة ۴۱۹.

۸۸۸۶ – عبد المسلم بن سالم:

لم یذکروه. روی الحمیری فی قرب الإسناد، عن محمد بن عبد الحمید، عنه، عن الحسن بن سالم. کتاب العشرة ص ۱۰۱، وجد ج ۷۴ / ۳۵۶.

۸۸۸۷ – عبد المسیح:

لم یذکروه. هو من المعمرین. عاش ثلاثمائة وخمسین سنة وأدرک الاسلام فلم یسلم. وله قضایا عجیبة. کمبا ج ۱۳ / ۷۴ و ۷۵، وجد ج ۵۱ / ۲۸۰ – ۲۸۲.

۸۸۸۸ – عبد المطلب بن هاشم:

جد النبی صلی الله علیه وآله. عاش مائة واثنان سنة. کمبا ج ۹ / ۱۸، و جد ج ۳۵ / ۸۵.

وفی وصایا رسول الله صلی الله علیه وآله: یا علی، إن عبد المطلب سن فی الجاهلیة خمس سنن أجراها الله فی الاسلام: حرم نساء الآباء علی الأبناء، فأنزل الله عز وجل ": ولا تنکحوا ما نکح آبائکم من النساء."

ووجد کنزا فأخرج منه الخمس وتصدق به، فأنزل الله تبارک وتعالی ": و اعلموا أنما غنمتم – " الآیة.

ولما حفر زمزم سماها سقایة الحاج، فأنزل الله ": أجعلتم سقایة الحاج – " الآیة.

وسن فی القتل مائة من الإبل، فأجری الله ذلک فی الاسلام.

ولم یکن للطواف عدد عند قریش فسن لهم عبد المطلب سبعة أشواط، فأجری الله عز وجل ذلک فی الاسلام.

(۱۳۸)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، محمد بن عبد الحمید (۱)، المحسن بن محمد (۱)، القتل (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الحج (۲)، الخمس (۱)

صفحه ۱۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۳۹

یا علی، إن عبد المطلب کان لا یستقسم بالأزلام، ولا یعبد الأصنام، ولا یأکل ما ذبح علی النصب ویقول: أنا علی دین أبی إبراهیم. کمبا ج ۱۷ / ۱۷.

وتوفی سنة ثمان من ولادته صلی الله علیه وآله. ج ۶ / ۹۷.

وله عشرة أسماء معروفة عند العرب وعدة من الملوک وهی: عامر وشیبة الحمد وسید البطحاء وساقی الحجیج وساقی المغیث وغیث الوری فی العام الجدب وأبو السادة العشرة وعبد المطلب وحافر زمزم. ولیس ذلک لمن تقدمه؛ کما فی آخر أبواب العشرة من الخصال.

جملة من أحواله وفضائله فی جد ج ۱۵ / ۵۵ و ۵۶ و ۷۹ و ۴۰۶، وج ۷۷ / ۵۵، والناسخ ج ۲ / ۳۲۱ و ۴۳۱، وسفینة البحار لغة " عبد" ص ۱۳۹.

وذکر أولاده یأتی فی ترجمة أبیه.

۸۸۸۹ - عبد الملک بن أبی الحارث:

لم یذکروه. روی إسماعیل بن مهران، عنه، عن جابر. الکافی ج ۵ باب خطب النکاح ص ۳۷۱.

۸۸۹۰ - عبد الملک بن أبی الحارث السلمی:

لم یذکروه. خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۲، وجد ج ۴۵ / ۱۲۱.

۸۸۹۱ - عبد الملک بن أبی ذر الغفاری:

یروی عن أمیر المؤمنین علیه السلام قال: بعثنی أمیر المؤمنین علیه السلام یوم مزق عثمان المصاحف، فقال لی: ادع أباک - الخبر. کمبا ج ۶ / ۷۷۰، وجد ج ۲۲ / ۴۰۷.

۸۸۹۲ - عبد الملک بن أبی سلیمان العزرمی:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۹۰، عنه، عن عبد الرحیم، عن زاذان. و سائر روایاته فیه ص ۲۶۱.

(۱۳۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، أبوذر الغفاری (۱)، عبد الملک بن أبی الحارث (۲)، عبد الملک بن أبی سلیمان (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)

صفحه ۱۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۴۰

۸۸۹۳ - عبد الملک بن أبی عثمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبرسی فی تفسیره، عن عبید الله بن محمد البیهقی، عن جده أحمد بن الحسین، عنه، عن علی بن بندار - الخ. کمبا ج ۳ / ۳۴۷، وجد ج ۸ / ۱۹۵.

۸۸۹۴ - عبد الملک بن أحمد الفقاعی:

لم یذکروه. تقدمت روایته فی عبد الله بن سعید الإسطخری.

۸۸۹۵ - عبد الملک بن أحمد بن هارون:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۲۱۷ عن محمد بن القاسم الأسترابادی، عنه، عن عمار بن رجاء، عن یزید بن هارون - الخ. ومثله فی بشا ص ۵۷. ولکنه أبدل عمارا بحماد.

۸۸۹۶ – عبد الملک الأحول: من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه ابنه الحسین. یب ج ۳ باب العمل لیلة الجمعة ص ۷، وصا ج ۱ باب القراءة فی الجمعة ص ۴۱۴. ولعله ابن عمرو الآتی.

۸۸۹۷ – عبد الملک ابن أخی أبی ذر: روایته فی کمبا ج ۸ / ۳۳۷.

۸۸۹۸ – عبد الملک بن إسماعیل الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی کتاب غیبته، عن عبد الله بن بکیر، عنه، عن أبیه، عن سعید بن جبیر – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۸، وجد ج ۵۲ / ۲۱۲.

وعن الإرشاد ص ۳۳۹ روی عبد الله بن بکیر، عنه.

۸۸۹۹ – عبد الملک الأصمعی:

هو عبد الملک بن قریب بن عبد الملک بن أصمع أبو سعید البصری المعروف بالأصمعی. صاحب لغة ونحو وإمام فی الأخبار. (۱۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سعید بن جبیر (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، عبد الله بن بکیر (۲)، عبد الله بن سعید (۱)، عبد الملک الأحول (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن هارون (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن القاسم (۱)، علی بن بندار (۱)

صفحه ۱۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۴۱

له کتب وتصانیف. ولد سنة ۱۳۲ ومات ۲۱۵ أو ۲۱۷. ووقع فی طریق الصدوق فی یه ج ۴ / باب الشجاج ص ۱۶۶.

۸۹۰۰ – عبد الملک بن أعین الشیبانی أبو الضریس:

أخو زرارة وکان مستقیما. وروی کش روایات تدل علی مدحه وجلالته.

منها: أنه بعد موته دعا له الصادق علیه السلام واجتهد فی الدعاء وترحم علیه.

ومنها: قوله علیه السلام: اللهم إن أبا الضریس کنا عنده خیرتک من خلقک، فصیره فی ثقل محمد صلی الله علیه وآله یوم القیامة – الخ. وفیه قوله:

أین مثله؟! لم یأت بعده. وزاد المامقانی روایات أخر فی ذلک.

وروی الصدوق وغیره أنه کان عارفا بالنجوم ویری الطالع، فإذا کان خیرا ذهب فی حاجته وإذا کان شرا لم یذهب فی حاجته. فذکر للصادق علیه السلام ابتلاءه به. فقال له الصادق علیه السلام: تقضی؟ قال: نعم. فقال: احرق کتبک. کمبا ج ۱۴ / ۱۵۶، وجد ج ۵۸ / ۲۷۲. ویمکن أن یقرأ تقضی بصیغة المعلوم أو المجهول.

وأولاده: ضریس خیر فاضل ثقة. وعلی یکون حسنا. ومحمد مجهول و کذا غسان.

وذکر الصدوق عبد الملک بن أعین فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی أصله یونس بن عبد الرحمن. وروی الصدوق أن الصادق علیه السلام زار قبره بالمدینة مع أصحابه.

وفی رسالة أبی غالب الزراری: أول من عرف هذا الأمر عبد الملک، عرفه من صالح بن میثم. ثم عرفه حمران عن أبی خالد الکابلی رحمهم الله تعالی.

۸۹۰۱ – عبد الملک بن بشیر:

وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، عن محمد بن عبد الله بن مهران، عنه، عن عیثم بن سلیمان، عن معاویة بن عمار – الخ. کمبا ج ۱۳ /

۱۹۶، وجد ج ۵۲ / ۳۷۶، و روضة الکافی ح ۳۰۶ و ۳۰۷.

(۱۴۱)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، یوم عرفة (۲)، محمد بن عبد الله بن مهران (۱)، عبد الملک بن أعین (۲)، معاویة بن عمار (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، عبد الملک بن بشیر (۱)، عیثم بن سلیمان (۱)، صالح بن میثم (۱)، الموت (۱)، الصدق (۱)، الجهل (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۱۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۴۲

۸۹۰۲ - عبد الملک بن جریح المکی:

من رجال العامة، إلا أن له میلا بالشیعة ومحبة شدیدة. وکذا ذکره کش فی ضمن جماعة من أمثاله. وکان یقول بحلیة المتعة. وأمر الصادق علیه السلام ابن أذینة بالمراجعة إلیه فی المتعة وقال: إن عنده منها علما. فراجع إلیه وأملی علیه شیئا کثیرا فی استحلالها وکتب وجاء به إلی الصادق علیه السلام وعرضه علیه فصدقه. وهو منسوب إلی جده وأبوه عبد العزیز.

۸۹۰۳ - عبد الملک بن حرملة الشیبانی البصری:

لم یذکروه. خطب السجاد علیه السلام أخته فقبل. کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۴.

۸۹۰۴ - عبد الملک بن حکیم الخثعمی الکوفی:

روی عن الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة عین بالاتفاق. وله کتاب یرویه ابن أخیه جعفر بن محمد بن حکیم وحماد بن عثمان، عن عبد الحمید، عنه.

۸۹۰۵ - عبد الملک بن داهر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن أحمد بن أبی خیثمة، عنه، عن الأعمش - الخ. کتاب الإیمان ص ۳۰۲، وجد ج ۶۹ / ۳۱۹، وأمالی المفید مج ۱۰.

۸۹۰۶ - عبد الملک بن سعید بن حیان الکنانی:

ثقة بالاتفاق. عمر إلی سنة أربعین ومائة (مائتین).

۸۹۰۷ - عبد الملک بن سلمة:

لم یذکروه. روی علی بن أسباط، عنه، عن السندی بن خالد، عن أبی عبد الله علیه السلام. المحاسن ج ۲ / ۳۵.

وفیه ص ۶۰۱ عنه، عنه، عن السری بن خالد، عن أبی عبد الله علیه السلام، والفقیه ج ۲ باب کراهة الواحدة فی السفر ص ۱۸۱.

(۱۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، جعفر بن محمد بن حکیم (۱)، عبد الملک بن جریح (۱)، عبد الملک بن حکیم (۱)، عبد الملک بن سعید (۱)، السندی بن خالد (۱)، السری بن خالد (۱)، علی بن أسباط (۱)، حماد بن عثمان (۱)، عبد الحمید (۱)، عبد العزیز (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۱۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۴۳

۸۹۰۸ – عبد الملک بن سلیمان:

لم یذکروه. روی روایة شریفة فی کثرة علم مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

جد ج ۴۰ / ۱۷۷، وکمبا ج ۹ / ۴۶۷.

روایته الأخری فی کثرة علم الإمام وأعلمیته من الأنبیاء والمرسلین و غیرهم. مدینة المعاجز ص ۱۱۵.

۸۹۰۹ – عبد الملک الطحان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۵۲ عن ابن عقدة، عنه، عن هارون بن عیسی – الخ، وجد ج ۱۹ / ۲۷۳، وکمبا ج ۶ / ۴۶۴.

۸۹۱۰ – عبد الملک بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. روی سلمة بن صالح الأحمر، عنه، عن الأشعث بن طلیق، عن الحسن العرنی. إرشاد المفید ص ۱۷.

۸۹۱۱ – عبد الملک بن عبد العزیز بن جریح الأموی مولاهم:

مکی؛ کما قاله الشیخ. وتقدم منسوبا إلی جده.

۸۹۱۲ – عبد الملک بن عبد الله بن سعید الأشعری القمی:

من حسان أصحاب الصادق علیه السلام. وروی ابن سنان، عنه، عن الصادق علیه السلام. المعانی ص ۳۴۳.

وروی المفید فی ختص ص ۲۷۶ و ۳۲۶ بإسناده، عن محمد بن سنان، عنه، عن أخیه إدریس، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۱۶۱، وجد ج ۶ / ۲۴۷.

وروی السید فی فلاح السائل بإسناده، عن ابن فضال، عن ثعلبة بن میمون، عنه، عن أخیه. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۴۲. وروایته فی الفلاح ص ۱۶۸ مثله.

(۱۴۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، علم المعصوم (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الملک بن عبد الله بن سعید (۱)، عبد الملک بن عبد العزیز (۱)، هارون بن عیسی (۱)، الحسن العرنی (۱)، سلمة بن صالح (۱)، محمد بن سنان (۱)

صفحه ۱۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۴۴

۸۹۱۳ – عبد الملک بن عبد الله:

قوی الإیمان؛ کما قاله الصادق علیه السلام. نقله العلامة عن علی بن أحمد العقیقی.

۸۹۱۴ – عبد الملک بن عتبة النخعی الصیرفی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وله کتاب.

۸۹۱۵ – عبد الملک بن عتبة الهاشمی اللهبی المکی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. ولیس له کتاب؛ لکن ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی عداد صواحب الأصول المعتمدة (ج ۴ / ۸۷). وروی أصله الحسن بن علی بن فضال، عن محمد بن أبی حمزة، عنه.

وروی علی بن الحکم، عنه، عن موسی الکاظم صلوات الله علیه. الکافی ج ۴ / کتاب الصیام ص ۱۳۴، والتهذیب ج ۷ باب الشرکة

والمضاربة ص ۱۸۹. و رواه فی صا ج ۳ / ۱۲۷ عنه مثله.

۸۹۱۶ – عبد الملک بن عطاء بن أبی ریاح:

هو وأخواه عبد الله وعریف من نجباء أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما وتلامیذ ابن عباس.

وروی المامقانی فی حقه روایات استفاد منها حسنه وکماله. وعده الشیخ من أصحاب السجاد علیه السلام. وعن ابن داود أنه کان ثقة نجیبا.

۸۹۱۷ – عبد الملک بن علی الدهان أبو القاسم:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۱۴ عن محمد بن المظفر الوراق، عنه، عن علی بن الحسن – الخ.

۸۹۱۸ – عبد الملک بن عمرو الأحول:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی أصله الحکم بن

(۱۴۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الملک بن عتبة الهاشمی (۱)، عبد الملک بن عمرو الأحول (۱)، عبد الملک بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، عطاء بن أبی ریاح (۱)، عبد الملک بن عتبة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن الحسن (۱)، علی بن الحکم (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن المظفر (۱)، الصدق (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۴۵

مسکین. وعده الشیخ من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام.

وروی کش أن الصادق علیه السلام یدعو له. وروی الکلینی فی الکافی ج ۵ باب من یجب علیه الجهاد ص ۱۹ مسندا عنه، ما یدل علی تشیعه وانقیاده للأئمة علیهم السلام.

۸۹۱۹ – عبد الملک بن عمر:

لم یذکروه. وتأتی روایته فی عمر بن إبراهیم الهاشمی. والأخری فی أمالی المفید مج ۲۷ ص ۱۳۴.

وروی العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۲۰ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث: أن إبلیس رن أربع رنات.

وروی عمر بن إبراهیم الهاشمی، عنه، عن أسید بن صفوان. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب مولد أمیر المؤمنین علیه السلام ص ۴۵۴.

۸۹۲۰ – عبد الملک بن عمیر:

روی حسین بن سلیمان الأنصاری، عنه، عن أنس بن مالک. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۱۷، وجد ج ۳۹ / ۲۷۳.

وروایة حماد بن مختار، عنه، عنه، حدیث الطیر. ج ۳۸ / ۳۵۰.

وروایة الصدوق، عن سفیان، عنه، عن خالد بن ربعی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. ج ۴۱ / ۴۴.

وروایته عن عمر بن إبراهیم الهاشمی، عنه، عن أسید بن صفوان.

ج ۴۲ / ۳۰۳، وکمبا ج ۹ / ۳۴۴ و ۴۰۷ و ۵۱۸ و ۶۷۷، وک باب ۳۸.

وسائر روایاته فی العیون ج ۱ / ۵۰. ویأتی فی مصعب بن زبیر ما یتعلق به.

۸۹۲۱ – عبد الملک بن عمیر الشیبانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی، عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة)، عن جعفر بن أحمد التمیمی، عن أبیه، عنه، عن أبیه، عن جده، عن

(۱۴۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، حدیث الطیر (۱)، عمر بن إبراهیم الهاشمی (۳)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الملک بن عمیر (۲)، أسید بن صفوان (۲)، عبد الملک بن عمر (۱)، أنس بن مالک (۱)، جعفر بن أحمد (۱)

صفحه ۱۴۶

ابن عباس، روایة شریفة فی الفضائل. کمبا ج ۳ / ۲۹۵، وجد ج ۸ / ۲۲.

۸۹۲۲ - عبد الملک بن عمیر اللحمی:

لم یذکروه. هو قاتل رسول الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۵، وجد ج ۴۴ / ۳۷۰.

وروی ورود جاریة بن قدامة علی معاویة وما جری بینهما. أمالی المفید مج ۲۱ ص ۱۰۱.

۸۹۲۳ - عبد الملک بن عنترة الشیبانی:

روی فی التوحید باب القضاء والقدر، عن محمد بن خالد البرقی، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. ولعله منسوب إلی جده وأبوه هارون کما یأتی.

۸۹۲۴ - عبد الملک بن غالب:

روی جمیل بن صالح، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب خصال المؤمن ص ۴۷.

۸۹۲۵ - عبد الملک بن فرقد: أخو داود. من أصحاب الصادق علیه السلام.

۸۹۲۶ - عبد الملک بن قدامة:

لم یذکروه. روی علی بن جعفر، عنه، عن أبیه، عن الإمام السجاد علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب العشرة باب النوادر ص ۶۷۱.

۸۹۲۷ - عبد الملک بن قریب:

هو الأصمعی الخبیث الملعون، عدو أمیر المؤمنین علیه السلام. مات فی حدود سنة ۲۱۶.

۸۹۲۸ - عبد الملک بن محمد بن أحمد بن یوسف أبو محمد:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل محمد بن أحمد بن الحسینی النیشابوری، عنه،

(۱۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، عبد الملک بن قدامة (۱)، جاریة بن قدامة (۱)، عبد الملک بن عنترة (۱)، عبد الملک بن غالب (۱)، عبد الملک بن عمیر (۱)، عبد الملک بن فرقد (۱)، عبد الملک بن محمد (۱)، أحمد بن یوسف (۱)، جمیل بن صالح (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن جعفر (۱)، الموت (۱)، القتل (۱)

صفحه ۱۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۴۷

عن أبیه، عن إسحاق بن أحمد بن عمران الخباز. بشا ص ۶۸.

۸۹۲۹ - عبد الملک بن محمد بن عبد الله الرقاشی أبو قلابة:

لم یذکروه. یأتی فی عثمان بن أحمد روایته. وکذا فی غانم بن الحسن. وکذا فی أحمد بن إسحاق المادرائی.

۸۹۳۰ - عبد الملک بن محمد بن عدی أبو نعیم:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله بن محمد، عنه، عن أحمد بن یحی الأزدی.

بشا ص ۱۶۲.

۸۹۳۱ - عبد الملک بن محمد بن العلاء:

روی عن العلاء بن رزین. قاله النجاشی فی ترجمة العلاء.

۸۹۳۲ - عبد الملک بن مروان:

من خلفاء بنی أمیة مسخ وزغا عند موته. کمبا ج ۱۱ / ۹۶، وج ۱۴ / ۴۰۱، وجد ج ۴۶ / ۳۳۱، وج ۶۱ / ۵۳.

حکی عن معاویة، عن رسول الله صلی الله علیه وآله أنه ذکره فقال:

أبو الجبابرة الأربع. کمبا ج ۶ / ۳۲۸، وجد ج ۱۸ / ۱۲۷. وفی السفینة جملة من أحواله.

۸۹۳۳ - عبد الملک بن مسلم بن سلام أبو سلام الحنفی:

لم یذکروه. هو کوفی لا بأس به من الشیعة روی عن ابن خراش؛ کما عن الخطیب.

۸۹۳۴ - عبد الملک بن مسمع بن مالک:

ابنه مسمع أوجه منه؛ کما قاله النجاشی فی ترجمة ابنه.

۸۹۳۵ - عبد الملک بن المغیرة بن نوفل أبو محمد النوفلی المدنی:

لم یذکروه. هو من رواة الحدیث. روی عن علی صلوات الله علیه وجماعة.

(۱۴۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد (۱)، أبو محمد النوفلی (۱)، المغیرة بن نوفل (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، بنو أمیة (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، العلاء بن رزین (۱)، عبد الملک بن محمد (۲)، عبد الملک بن مسمع (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)، الجماعة (۱)

صفحه ۱۴۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۴۸

وروی عنه ابناه نوفل ویزید وجماعة. وعن جمع من العامة توثیقه.

۸۹۳۶ - عبد الملک بن مقرن:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام وروی عنه. کمبا ج ۱۰ / ۲۵۰، وجد ج ۴۵ / ۲۲۴.

روی الهیثم بن واقد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کامل الزیارات باب ۲۷ فی بکاء الملائکة علی الحسین علیه السلام.

۸۹۳۷ - عبد الملک بن موسی الطویل:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۵۸ بإسناده، عن هلال بن بشر، عنه، عن أبی هاشم، صاحب الرمانی، عن زاذان،

عن سلمان – الخ، وجد ج ۳۹ / ۲۹۷. وبسند آخر عنه، عنه مثله فیه ص ۲۸۵، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰ و ۴۱۳.

۸۹۳۸ – عبد الملک النوفلی:

روی الطبرسی فی المشکاة باب ما یجب من حق المؤمن عنه قال: دخلت علی أبی عبد الله علیه السلام قال: أبلغ موالی عنی السلام وأخبرهم أنی أضمن لهم الجنة ما خلا سبعا – إلی أن قال: قلت: لا والله لا یرد علی أحد ممن وحد الله بکماله کائنا من کان فأخلی بینه وبین مآلی. فقال: صدقت إنک صدیق قد امتحن الله قلبک للتسلیم والإیمان.

۸۹۳۹ – عبد الملک بن الولید:

له کتاب. ثقة بالاتفاق. وهو قلیل الحدیث. وروی عنه إبراهیم بن سلیمان.

۸۹۴۰ – عبد الملک بن هارون:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة الشوری عن الحسین بن عبد الله السکینی، عن أبی سعید النحلی (البجلی – البحار)، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، مکاتبة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة إلی معاویة. وبعضه فی

(۱۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، عبد الملک بن الولید (۱)، عبد الملک بن هارون (۱)، الهیثم بن واقد (۱)، عبد الملک بن مقرن (۱)، سورة الشوری (۱)، البکاء (۱)، الهلال (۱)، الجماعة (۱)

صفحه ۱۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۴۹

کمبا ج ۳ / ۱۷۳. وتمامه فی ج ۴ / ۱۲۱، وج ۵ / ۱۱ و ۷۱، وجد ج ۱۱ / ۳۷ و ۲۶۱، و ج ۶ / ۲۸۶، وج ۱۰ / ۱۳۲.

۸۹۴۱ – عبد الملک بن هارون بن عنترة الشیبانی:

ثقة عین؛ کما قاله النجاشی وغیره. جملة من روایاته الدالة علی حسنه و کماله. جد ج ۳۹ / ۳۵، وکمبا ج ۹ / ۳۵۵.

وله کتاب یرویه محمد بن خالد البرقی. وجده صیفی بن فسیل.

وروی یوسف بن نفیس البغدادی، عنه، عن أبیه، عن جده، عن علی علیه السلام؛ کما عن الخطیب.

۸۹۴۲ – عبد الملک بن هشام الخیاط الجبلی:

روی الکشی مسندا، عن إسکیب بن أحمد الکیسانی، عنه قال: قلت لأبی الحسن الرضا علیه السلام – الخ. وفیه ما یفید أنه مورد لطف الرضا علیه السلام. کمبا ج ۲ / ۹۵، وجد ج ۳ / ۳۰۵.

ولعله متحد مع ابن هشام الحناط الجبلی المعدود من أصحاب الرضا علیه السلام.

۸۹۴۳ – عبد مناف بن قصی:

جد النبی صلی الله علیه وآله. جملة من أحواله فی کمبا ج ۶ / ۹ و ۲۵ و ۲۶ و ۶۵، وج ۹ / ۲۹ و ۶۹، وج ۱۰ / ۴۲، وجد ۱۵ / ۳۶ و ۱۰۶ – ۱۰۸ و ۲۸۰، و ج ۱۷ / ۱۴۸، وج ۳۵ / ۱۴۱ و ۳۶۰، وج ۴۳ / ۱۴۵، ودائرة المعارف ج ۱، ومنتهی الآمال ص ۵، والناسخ ج ۲ / ۷۱.

وولد له أربعة نفر: هاشم وعبد شمس والمطلب وأمهم عاتکة بنت مرة بن هلال، والرابع نوفل بن عبد مناف وأمه واقدة بنت عمرو المازنیة. وقیل: ولد له أزید من ذلک.

(۱۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الملک بن هارون بن عنترة (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، عبد الملک بن هشام (۱)، صیفی بن فسیل (۱)

صفحه ۱۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۵۰

۸۹۴۴ - عبد المنعم بن الأحوص:

لم یذکروه. روی مرفوعا عن عمار بن یاسر معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام.

مدینة المعاجز ص ۶۷.

۸۹۴۵ - عبد المنعم بن إدریس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۷۴ عن صالح بن سعید الترمذی، عنه، عن أبیه، عن وهب بن منبه الیمانی - الخ.

وبهذا الإسناد، عنه روایتان أخریان؛ کما فیه ص ۷۵. وأخری فیه ج ۲ / ۱۱۲.

ویأتی فی عدی بن أحمد روایاته الأخری.

۸۹۴۶ - عبد المنعم بن سلمة: روی علی بن محمد بن إبراهیم عنه؛ کما یأتی فی علی.

۸۹۴۷ - عبد المنعم بن الطیب القدوری:

لم یذکروه. روی عن العلاء بن وهب بن قیس، عن الوزیر أبی محمد سایلویه رضی الله عنه من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

مدینة المعاجز ص ۳۸.

۸۹۴۸ - عبد المنعم بن عبد العزیز الحلبی الصائغ:

لم یذکروه. روی عن نوفل بن أبی الأشعث القمی؛ کما یأتی فی علی بن محمد بن إبراهیم ونوفل.

۸۹۴۹ - عبد المنعم بن النعمان العبادی أبو منصور:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی المقتضب ص ۴۹.

۸۹۵۰ - عبد المهیمن بن عباس الأنصاری الساعدی:

لم یذکروه. روی عن أبیه العباس بن سهل، عن أبیه سهل بن سعید، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث الفضائل. کنز الکراجکی ص ۲۱۵.

۸۹۵۱ - عبد النور بن عبد الله بن المغیرة القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن ابن عقدة عن الحسین بن عبد الرحمن

(۱۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۲)، علی بن محمد بن إبراهیم (۱)، عبد النور بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمار بن یاسر (۱)، وهب بن منبه (۱)، صالح بن سعید (۱)، سهل بن سعید (۱)، علی بن محمد (۱)، عبد العزیز (۱)

صفحه ۱۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۵۱

الأزدی، عن أبیه، عنه، عن إبراهیم بن عبد الله بن معبد، عن ابن عباس. جد ج ۱۹ / ۵۶، وکمبا ج ۶ / ۴۱۶.

۸۹۵۲ – عبد النور المسمعی: تقدم فی أحمد بن عبید بن ناصح روایته.

۸۹۵۳ – عبد الواحد بن أبی عمرو:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۱۳۰ عن العباس بن بکار:

عنه، عن الکلبی، روایة شریفة.

۸۹۵۴ – عبد الواحد بن أحمد أبو الحسن العکبری المعدل:

لم یذکروه. وکان صدوقا یذهب إلی التشیع؛ کما عن الخطیب.

۸۹۵۵ – عبد الواحد بن إسماعیل بن أحمد الرویانی أبو المحاسن:

لم یذکروه. هو الإمام الشهید. روی الراوندی فی نوادره عنه کثیرا. ونقله فی البحار ونشیر إلی بعضها فی کمبا ج ۱۴ / ۶۹۵ و ۷۰۷، وجد ج ۶۴ / ۱۷۳ و ۲۲۴.

وهو أیضا راوی کتاب الجعفریات. ولد سنة ۴۱۵. ومات شهیدا سنة ۵۲۰.

وبعض روایاته فی محمود بن محمد.

۸۹۵۶ – عبد الواحد بن أیمن المخزومی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری. جد ج ۲۰ / ۱۹۸، و کمبا ج ۶ / ۵۲۸.

۸۹۵۷ – عبد الواحد بن حسان العجلی:

لم یذکروه. روی نصر فی کتاب صفین ص ۲۳۱ عن قیس بن الربیع، عنه، عمن حدثه، دعاء أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

۸۹۵۸ – عبد الواحد بن الحسن:

لم یذکروه. روی الشیخ الطوسی عنه. جد ج ۳۶ / ۱۶۵، وکمبا ج ۹ / ۱۱۵.

(۱۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن عبد الله بن معبد (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن بکار (۱)، قیس بن الربیع (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، أحمد بن عبید (۱)، محمود بن محمد (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۱۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۵۲

۸۹۵۹ – عبد الواحد بن زید:

لم یذکروه. روی عبد الرحمن الأزدی عنه روایة شریفة. جد ج ۴۱ / ۲۲۰، وکمبا ج ۹ / ۵۶۱. وتقدمت فی عبد الله بن الفضل المالکی.

۸۹۶۰ – عبد الواحد بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۷ عن الفضل بن حباب، عنه، عن أبیه – الخ.

۸۹۶۱ – عبد الواحد بن الصواف:

لم یذکروه. روی الکلینی فی روضة الکافی ح ۳ عن أحمد بن محمد بن أحمد العاصمی الکوفی، عنه، عن محمد بن إسماعیل الهمدانی، عن أبی الحسن موسی علیه السلام حدیث وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام لأصحابه.

۸۹۶۲ – عبد الواحد بن عبد الله بن یونس الموصلی أبو القاسم:

ثقة بالاتفاق. وهو أخو عبد العزیز المذکور. سمع منه التلعکبری سنة ۳۲۶.

أقول: وروی النعمانی فی کتاب الغیبة؛ کما فیه ص ۱۸ / ۲۷ و ۴۰ و ۵۶ وغیره، وکذا الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۷۸ بإسناده، عن علی بن بلال المهلبی، عنه، عن الحسین بن محمد بن عامر – الخ.

وروی السید فی کتاب سعد السعود من کتابه. کمبا ج ۳ / ۱۶۴، وجد ج ۶ / ۲۵۸.

۸۹۶۳ – عبد الواحد بن عبدوس النیسابوری العطار:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق. وذکره مترضیا فی طریقه إلی فضل بن شاذان فی حدیث العلل. وأبوه محمد سیأتی.

۸۹۶۴ – عبد الواحد بن علی:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم بإسناده، عن أحمد بن المیثم المیثمی، عنه،

(۱۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، محمد بن إسماعیل الهمدانی (۱)، عبد الواحد بن عبد الله (۱)، الحسین بن محمد بن عامر (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، عبد الواحد بن عبدوس (۱)، عبد الله بن الفضل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن بلال (۱)، عبد العزیز (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۱۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۵۳

عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث مناقبه. کمبا ج ۹ / ۴۲۵، وجد ج ۳۹ / ۳۵۰.

مهج: من کتاب الخصائص لمحمد بن أحمد بن علی، عنه، عن أحمد بن إبراهیم. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۵، وجد ج ۴۷ / ۲۰۵.

۸۹۶۵ – عبد الواحد بن غیاث:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۳۳۷ عن الحسین بن علی، عن عبد الله بن سعید الهاشمی، عنه، عن عاصم بن سلیمان، عن جویبر، وجد ج ۳۵ / ۲۷۲، وکمبا ج ۹ / ۵۲.

وفی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۲۴ عن الحسن بن علی الشامی، عن عبد الله بن سعید الزبرقانی، عنه، عنه، عنه.

۸۹۶۶ – عبد الواحد بن القاسم: تقدم فی أخیه عبد الغفار.

۸۹۶۷ – عبد الواحد بن محمد بن عبد الله بن محمد بن مهدی بن خشنام بن النعمان بن مخلد البزاز الفارسی أبو عمر:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۵۲ بإسناده، عنه، عن ابن عقدة – الخ. ومثله فیه ص ۲۵۳. وفیه ص ۲۶۳ مثله مع تارخ روایته فی سنة ۴۱۰. ثم روی عنه روایات کثیرة فیه إلی ص ۲۸۰.

وقد یختصر فیه فیقال: عبد الواحد بن محمد بن مهدی؛ کما فیه ص ۲۷۵. ولد سنة ۳۱۸ ومات سنة ۴۱۰.

جملة من روایاته فی کمبا ج ۶ / ۱۷۱، وجد ج ۱۶ / ۳۲۶، وبشا ص ۱۲۰ و ۱۲۱ و ۱۲۳ و ۱۲۴ و ۱۲۶ و ۱۲۸.

۸۹۶۸ – عبد الواحد بن محمد بن عبد الواحد الآمدی التمیمی:

لم یذکروه. له کتاب غرر الحکم ودرر الکلم یذکر فیه کلمات أمیر المؤمنین علیه السلام وحکمه وأمثاله.

(۱۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الواحد بن محمد بن عبد الواحد (۱)، عبد الواحد بن القاسم (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، عبد الله بن سعید (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عاصم بن

سلیمان (۱)، الحسین بن علی (۱)، الحسن بن علی (۱)

صفحه ۱۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۵۴

۸۹۶۹ - عبد الواحد بن محمد بن عبدوس العطار النیسابوری:

روی الصدوق فی کتبه عنه کثیرا مترضیا علیه ومترحما. وعلی وجه الاعتماد علیه منها فی کتاب صفات الشیعة حدیث ۷۱، ویدص ۳۸. فهو ثقة علی الأقوی وفاقا للتحریر والمسالک وغیرهما.

وفی العیون ج ۱ / ۹۹ و ۱۱۸ ورخ روایته عنه فی سنة ۳۵۲. وکمال الدین ج ۱ / ۳۸ و ۲۴۰ و ۲۸۶ و ۲۸۷ و ۳۱۶، وج ۲ / ۳۴۲.

وذکره فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین.

۸۹۷۰ - عبد الواحد بن محمد بن عبد الوهاب القرشی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل، عنه، عن أحمد بن الفضل. جد ج ۳۸ / ۶۵، وکمبا ج ۹ / ۲۷۵. ورأیته فی العلل ج ۱ / ۸ عنه مثله سواء.

۸۹۷۱ - عبد الواحد بن محمد بن مهدی: هو ابن محمد بن عبد الله بن محمد المذکور.

۸۹۷۲ - عبد الواحد بن المختار الأنصاری:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. وروی البرقی بإسناده، عن ضریس، عنه، ما یفید حسنه. جد ج ۲ / ۷۴، وکمبا ج ۱ / ۸۸.

وروی السید فی الإقبال ص ۱۹۴ عنه، عن مولانا الباقر علیه السلام. وکذا ص ۲۰۶، والبصائر الجزء ۹ باب ۲ ثلاث روایات عن الباقر علیه السلام.

وروی کش عن ابن بکیر، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن الشطرنج - الخ.

۸۹۷۳ - عبد الواحد الموصلی أبو القاسم:

لم یذکروه. هو شیخ إجازة؛ کما وقع فی طریق السید فی المهج. کتاب الدعاء ص ۲۴۸، وجد ج ۹۵ / ۲۳۴.

۸۹۷۴ - عبد الواحد بن مهدی أبو عمرو:

لم یذکروه. قرأ علیه النجاشی کتاب یعقوب بن شیبة؛ کما فی جش ص ۳۱۴.

(۱۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الواحد بن المختار الأنصاری (۱)، محمد بن عبد الوهاب (۱)، عبد الواحد بن محمد بن عبدوس (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد (۱)، عبد الواحد بن مهدی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یعقوب بن شیبة (۱)، أحمد بن الفضل (۱)

صفحه ۱۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۵۵

فهو ثقة لکونه من مشائخ النجاشی. ولعله متحد مع ابن محمد بن عبد الله المذکور.

۸۹۷۵ - عبد الواحد بن میمون:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن عبد ربه، عنه، عن أبی خالد الواسطی. کمبا ج ۱۴ / ۵۳۸، وجد ج ۶۲ / ۲۳۳، والطب ص ۶۷.

۸۹۷۶ - عبد الواحد بن واصل السدوسی:

لم یذکروه. هو من رواة الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی البشارة بالمهدی علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۴۹.

۸۹۷۷ – عبد الوارث بن سعید بن صهیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۵۲.

وعن محمد بن سلیمان، عنه. کمبا ج ۲۳ / ۳۳، وجد ج ۱۰۳ / ۱۳۵.

۸۹۷۸ – عبدوس بن إبراهیم البغدادی:

له کتاب رواه ابن بطة، عن أحمد بن أبی عبد الله، عنه.

أقول: وروی الصدوق بإسناده، عن العباس بن أبی العباس، عنه، رفع الحدیث إلی أبی عبد الله علیه السلام فوائد الحناء. کمبا ج ۱۶ / ۹، وجد ج ۷۶ / ۸۹.

۸۹۷۹ – عبدوس بن أبی عبیدة:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۲ / ۷۹ عن محمد بن سنان، عن طلحة بن زید، عنه قال: سمعت الرضا علیه السلام – الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۶۹۱، وج ۵ / ۱۴۱، و جد ج ۱۲ / ۱۰۷، وج ۶۴ / ۱۵۳.

۸۹۸۰ – عبدوس العطار:

روی عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام. شئ ج ۱ / ۸۰.

۸۹۸۱ – عبدوس العطار الکوفی:

من أصحاب الهادی والعسکری علیهما السلام؛ کما قاله الشیخ فی رجاله. و

(۱۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، العباس بن أبی العباس (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، إبراهیم بن عبد ربه (۱)، عبدوس بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، عبدوس العطار (۲)، محمد بن سنان (۱)

صفحه ۱۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۵۶

فی قب عده من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۲، وجد ج ۵۰ / ۳۱۰.

۸۹۸۲ – عبدوس بن علی بن العباس الجرجانی أبو محمد:

لم یذکروه. هو نزیل سمرقند ومن مشائخ الصدوق. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۲۴ عنه، عن عبد الله بن یعقوب. وکذا فیه ص ۱۵۲ عنه، عن أحمد بن محمد بن إسحاق، وکمبا ج ۳ / ۲۰۵، وجد ج ۷ / ۵۸.

وکذا فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۶۵ عنه، عن جعفر بن محمد بن مرزوق. وص ۱۳۳ و ۱۳۴. توفی سنة ۳۹۳.

۸۹۸۳ – عبدوس بن محمد البلغاشاذی أبو محمد:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی الخصال ج ۲ / ۹۶.

۸۹۸۴ – عبدوس بن محمد الحضرمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۷۰، والشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۸۸ عن أحمد بن عیسی بن أبی موسی، عنه، عن محمد بن فرات، روایة شریفة، و جد ج ۳۵ / ۲۰۸، وکمبا ج ۹ / ۳۹.

۸۹۸۵ – عبد الوهاب بن إبراهیم الأزدی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن ملح عنه؛ کما تقدم فی عبد الله.

۸۹۸۶ – عبد الوهاب بن أبی جبة، وراق الجاحظ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن الجاحظ، عن النظام روایة فی الفضائل.

۸۹۸۷ – عبد الوهاب بن أبی عبد الله:

لم یذکروه. روی إسماعیل بن محمد بن الفضل، عنه، عن محمد بن الحسن القطان – الخ. جد ج ۱۸ / ۴۰۱، وکمبا ج ۶ / ۳۹۶.

(۱۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن یعقوب (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إسماعیل بن محمد (۱)، علی بن العباس (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۱۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۵۷

۸۹۸۸ – عبد الوهاب بن أحمد بن الحسن الخلال:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه ص ۱۵۳ عن الشریف طاهر بن موسی الحسینی، عنه، عن أحمد بن محمد بن زیاد، روایة شریفة. جد ج ۳۸ / ۵۹، وکمبا ج ۹ / ۲۷۴.

۸۹۸۹ – عبد الوهاب بن بشیر:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله، عنه، عن موسی بن قادم. الکافی ج ۱ کتاب التوحید باب النوادر ص ۱۴۶.

۸۹۹۰ – عبد الوهاب الثقفی:

لم یذکروه. هو ابن عبد المجید أو الحمید. من أصحاب الصادق علیه السلام.

روی عنه محمد بن أبی القاسم ما یفید حسنه. جد ج ۳۶ / ۲۸۰، وکمبا ج ۹ / ۱۳۸.

وروی عقبة بن مکرم، عنه، عن یحی بن سعید. کفایة الأثر باب ۹.

۸۹۹۱ – عبد الوهاب بن خواجة:

لم یذکروه. روی الصدوق عن سلیمان بن أحمد اللخمی، عنه، عن أبی کریب، عن علی بن جعفر العبسی – الخ. کتاب الأخلاق ص ۱۷، وجد ج ۶۹ / ۳۸۶.

وفی بعض المواضع ذکر اسم أبیه خراجة – بالراء – کما فی کتاب الأخلاق ص ۲۱۷، وکتاب العشرة ص ۴۴، وکمبا ج ۱ / ۸۲، وجد ج ۲ / ۴۶، وج ۷۱ / ۴۱۸، و ج ۷۴ / ۱۵۷، والخصال ج ۱ / ۷۱.

۸۹۹۲ – عبد الوهاب بن الصباح:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رى عنه ابن أبی عمیر حدیث حد الرضاع. الوسائل ج ۱۵ باب أقل مدة الرضاع وأکثرها ص ۱۷۷.

وذکره الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام واصفا له بالطنافسی الکوفی. وروی عنه ابن أبی عمیر والحسن بن محبوب.

(۱۵۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الوهاب بن الصباح (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، عبد الوهاب بن بشیر (۱)، محمد بن أبی القاسم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، سلیمان بن أحمد (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، علی بن جعفر (۱)، الطهارة (۱)، الرضاع (۱)

صفحه ۱۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۵۸

۸۹۹۳ - عبد الوهاب بن عبد العزیز بن أسد بن اللیث بن سلیمان بن الأسود بن سفیان بن یزید بن اکنیة بن عبد الله التمیمی: روی عن آبائه واحدا بعد واحد، عن عبد الله التمیمی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. وقد سئل عن الحنان المنان، فقال: الحنان هو الذی یقبل علی من أعرض عنه. والمنان الذی یبدأ بالنوال قبل السؤال. فبین عبد الوهاب وبین علی علیه السلام تسعة آباء. ورواه عنه ابنه رزق الله بن عبد الوهاب المذکور.

۸۹۹۴ - عبد الوهاب بن عیسی المروزی:

لم یذکروه. تقدم فی عبد العزیز بن إسحاق روایته. وکذا فی العیون ج ۱ / ۱۳۹، و کذا فی ید ص ۲۷۴.

۸۹۹۵ - عبد الوهاب المادرائی: له کتاب فی الغیبة ذکره النجاشی.

۸۹۹۶ - عبد الوهاب بن المبارک بن أحمد بن الحسن الأنماطی أبو البرکات:

لم یذکروه. هو الشیخ الثقة الحافظ شیخ الاسلام، راوی کتاب نصر بن مزاحم فی صفین؛ کما فیه ص ۱ و ۷۱ و ۱۳۱ و ۲۱۳ و ۲۸۵ و ۳۵۳ و ۴۲۳ و ۴۹۷.

قال: أخبرنا أبو الحسن المبارک بن عبد الجبار بن أحمد الصیرفی بقراءتی علیه فی ربیع الآخر من سنة ۴۸۴ کما فیه ص ۷۱ و ۱۳۱.

وکان أبو البرکات محدث بغداد ولد سنة ۴۶۲. وقرأ علی ابن الطیوری جمیع ما عنده. ومات سنة ۵۳۸.

۸۹۹۷ - عبد الوهاب بن مجاهد:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۲۷۱ بإسناده، عنه، عن أبیه قصة صدقة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام بأربعة دراهم.

۸۹۹۸ - عبد الوهاب بن محمد بن إبراهیم بن محمد:

لم یذکروه. روی عنه ابن أخیه عبد الصمد بن موسی وحفیده إبراهیم بن

(۱۵۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الوهاب المادرائی (۱)، شهر ربیع الثانی (۱)، محمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، عبد العزیز بن إسحاق (۱)، عبد الجبار بن أحمد (۱)، سفیان بن یزید (۱)، لیث بن سلیمان (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، مدینة بغداد (۱)، عبد العزیز (۱)

صفحه ۱۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۵۹

عبد الصمد المذکوران مع الإشارة إلی روایاتهم.

۸۹۹۹ - عبد الوهاب بن محمد المقری:

لم یذکروه. هو مقری أهل مکة عن أبی زکریا یحی بن أبی زکریا؛ کما فی الطب ص ۱۲۴.

۹۰۰۰ - عبد الوهاب بن منصور:

لم یذکروه. روی عن محمد بن أبی العلاء معجزة مولانا الجواد علیه السلام.

کما رواه الکلینی فی کا ج ۱ / ۳۵۳، وذکره فی مدینة المعاجز ص ۵۲۰، ودلائل الطبری ص ۲۱۳. وروی عنه محمد بن أبی الطیب. وجد ج ۵۰ / ۶۸، وکمبا ج ۱۲ / ۱۱۶.

۹۰۰۱ – عبد الوهاب بن مهدی:

لم یذکروه. الطب ص ۹۵: عنه، عن محمد بن عیسی، عن ابن همام – الخ، و کتاب الدعاء ص ۲۱۳، وکمبا ج ۲۳ / ۱۱۹، وجد ج ۹۵ / ۱۱۷، وج ۱۰۴ / ۱۱۸.

۹۰۰۲ – عبد الوهاب بن همام الحمیری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والخزاز فی النصوص، عن عبد الرزاق بن سلیمان، عن الحسن بن علی الأزدی، عنه، عن جعفر بن سلیمان، روایة شریفة.

فراجع کمبا ج ۹ / ۱۹۸.

وبهذا الإسناد عنه حدیثا فی النصوص والفضائل. ص ۱۴۵، وج ۶ / ۵۷۶. و الأولی فی جد ج ۲۱ / ۱۹، وج ۳۶ / ۳۰۷، وج ۳۷ / ۱۰۵ وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۷.

وروی الشیخ أیضا عن عبد الرزاق بن سلیمان بن غالب ومحمد بن سعید، عن الحسن بن علی بن عبد الغنی، عنه، عن أبیه همام بن نافع، عن أبیه، عن ابن جبیر – الخ. جد ج ۴۰ / ۲۰۷، وکمبا ج ۹ / ۴۷۳. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۹۰.

۹۰۰۳ – عبد الوهاب بن همام بن نافع:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن الباقر علیه السلام النص علی الصادق علیه

(۱۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، عبد الوهاب بن منصور (۱)، محمد بن أبی العلاء (۱)، عبد الوهاب بن محمد (۱)، جعفر بن سلیمان (۱)، الحسن بن علی (۲)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن سعید (۱)، الصدق (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۶۰

السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۰۹، وجد ج ۴۷ / ۱۵.

وقع فی طریق الشیخ، عن أحمد بن المنذر، عنه، عن أبیه، عن همام بن منبه.

کتاب العشرة ص ۲۲، وکمبا ج ۹ / ۳۰۷، وجد ج ۳۸ / ۱۹۶، وج ۷۴ / ۷۳.

وأخوه عبد الرزاق تقدم.

۹۰۰۴ – عبدویه بن عامر:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی باب حج إبراهیم وإسماعیل عن علی بن إبراهیم، عن أبیه والحسین بن محمد، عنه، عن أحمد بن البزنطی. وبهذا الإسناد روایة أخری فیه. ونقلهما فی کمبا ج ۵ / ۱۴۴ و ۱۴۶، وجد ج ۱۲ / ۱۱۵ و ۱۲۸.

۹۰۰۵ – عبد بن زید:

لم یذکروه. هو حامل رایة أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۵۲.

۹۰۰۶ – عبدة الأنصاری: لم یذکروه. تقدم فی الخلیل البکری روایته.

۹۰۰۷ – عبدة الواسطی:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر، عنه، عن عجلان، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۸۵۱، وجد ج

۶۶ / ۱۸۰. والظاهر اتحاده مع عبیدة الواسطی.

۹۰۰۸ – العبدی، سفیان بن مصعب:

شاعر أهل البیت علیهم السلام؛ کما تقدم فی سفیان.

۹۰۰۹ – عبس بن مسلم:

لم یذکروه. روی یحی بن عمر، عنه، عن عمر بن إسحاق، عن عبد الله بن أبی بکر، الحدیث المفصل عن الحولاء فی أحکام المرأة. المستدرک ج ۲ / ۵۴۸.

(۱۶۰)

مفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبیدة الواسطی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عبدویه بن عامر (۱)، الحسین بن محمد (۱)، سفیان بن مصعب (۱)، الحج (۱)

صفحه ۱۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۶۱

۹۰۱۰ – عبید بن الأبرص الأسدی:

لم یذکروه. روی الشیخ عنه. کمبا ج ۵ / ۴۵۴، وجد ج ۱۴ / ۵۱۴.

۹۰۱۱ – عبید أبو عامر الأشعری:

من أصحاب النبی صلی الله علیه وآله. قتل یوم حنین. وإلیه ینتهی نسب أحمد بن محمد بن عیسی. ذکره النجاشی فی ترجمة أحمد بن محمد بن عیسی.

۹۰۱۲ – عبید بن أبی عبد الله الفارسی:

لم یذکروه. روی الصفار، عن أحمد بن محمد السیاری، عنه وغیره رفعوه إلی أبی عبد الله علیه السلام، حدیث أن الکروبیین قوم من شیعتهم، لو قسم نور واحد منهم علی أهل الأرض لکفاهم. جد ج ۱۳ / ۲۲۴، وکمبا ج ۵ / ۲۷۶.

روایته مرسلا عن الرضا علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب کراهیة استخدام الضیف ص ۲۸۳.

۹۰۱۳ – عبید بن أبی مسلمة اللیثی:

لم یذکروه. کلماته مع عائشة بعد قتل عثمان مذکورة فی معادن الحکمة ص ۱۸۱.

۹۰۱۴ – عبید بن إسحاق:

لم یذکروه. روی الحجال، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۵ باب الوفاء والبخس من کتاب المعیشة ص ۱۵۹، ویب ج ۷ باب فضل التجارة ص ۱۱.

۹۰۱۵ – عبید البصری: لم یذکروه. روی عنه یعقوب بن یزید. سن ج ۲ / ۳۵۵.

۹۰۱۶ – عبید بن بهرام:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید، عن أحمد بن محمد بن سعید (یعنی ابن عقدة)، عنه، عن حسین بن أبی العلاء الطائی، عن أبیه، عن مولانا الصادق علیه السلام – الخ. کمبا ج ۲۲ / ۴۰، وجد ج ۱۰۰ / ۲۴۷.

(۱۶۱)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، عبید بن أبی عبد الله (۱)، أبو عامر الأشعری (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۲)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، عبید بن إسحاق (۱)، أحمد

بن محمد (۱)، الصدق (۱)، القتل (۲)، الطعام (۱)

صفحه ۱۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۶۲

۹۰۱۷ - عبید الجهنی: ذکره البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۹۰۱۸ - عبید بن الحارث:

لم یذکروه. روی النخعی، عنه، عن حماد المنقری. یب ج ۵ باب الخروج إلی الصفا ص ۱۴۷، وصا ج ۲ باب أنه یستحب الإطالة عند الصفا ص ۲۳۸.

۹۰۱۹ - عبید بن الحسن الکوفی:

ثقة بالاتفاق، قلیل الحدیث. وله کتاب یرویه القاسم بن محمد بن الحسین و البرقی. وهو قرابة الفضل بن جعفر البزاز.

۹۰۲۰ - عبید بن الحسین الزرندی:

روی البرقی، عن أبیه، عنه، عن علی بن أبی حمزة، عن أبی بصیر. المحاسن ج ۲ / ۳۶۲.

وروی البرقی، عنه، عن عبد الله بن سنان. التهذیب ج ۴ باب قضاء شهر رمضان ص ۲۷۸، والاستبصار ج ۲ باب ما یجب علی من أفطر یوما ص ۱۲۰.

۹۰۲۱ - عبید بن حفص بن قرط:

لم یذکروه. روی ابن فضال، عنه، عن إسماعیل بن جابر. کا ج ۶ باب صید الطیور ص ۲۲۳، ویب ج ۹ باب الصید ص ۶۱.

۹۰۲۲ - عبید بن حمدون الرواسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۳۳ عن أحمد بن محمد الهمدانی مولی بنی هاشم، عنه، عن حسین بن نصر، عن أبیه - الخ.

وفی بشا ص ۲۵۴ بإسناده، عن ابن عقدة، عن، عن الحسن بن ظریف، عن مولانا الصادق علیه السلام.

ووقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۶۲ عن ابن عقدة، عنه، عن الحسن بن ظریف، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ.

(۱۶۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، أبو بصیر (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، القاسم بن محمد بن الحسین (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، إسماعیل بن جابر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبید بن حفص بن قرط (۱)، عبید بن الحارث (۱)، عبید بن الحسین (۱)، بنو هاشم (۱)، الحسن بن ظریف (۱)، عبید بن الحسن (۱)، حماد المنقری (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الإستحباب (۱)، الصید (۱)

صفحه ۱۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۶۳

وفیه ص ۱۴۴ عنه، عنه، عن محمد بن حسان بن سهیل - الخ. کتاب الدعاء ص ۷۷، وکمبا ج ۱ / ۱۱۵، وج ۹ / ۴۸۱، وجد ج ۲ / ۱۷۱، وج ۴۰ / ۲۴۲، وج ۹۴ / ۵۳.

۹۰۲۳ - عبید بن خارجة أبو هاشم:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی، عن إسحاق بن سنان، عنه، عن علی بن عثمان. کمبا ج ۱۳ / ۲۸، وجد ج ۵۱ / ۱۱۲.

وفی دلائل الطبری ص ۲۴۴ عن حبیب بن الحسین، عنه، عن علی بن عثمان.

۹۰۲۴ – عبید بن خنیس العبدی:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره ص ۶۷۰ عن عبد الرحمن بن محمد الحسنی، عنه، عن صباح – الخ، وجد ج ۳۵ / ۳۷۸.

وروی المفید، عن جعفر بن محمد بن مروان، عن أبیه، عنه، عن صباح المزنی – الخ. ج ۴۰ / ۳۹، وکمبا ج ۹ / ۷۵ و ۴۳۵، ومجالس المفید مج ۷.

وری محمد بن مروان، عنه، عن صباح. تفسیر القمی سورة المجادلة.

۹۰۲۵ – عبید الخیاط: لم یذکروه. روی موسی بن الحسن، عنه، عن عبد العزیز. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب السکر ص ۳۳۴.

۹۰۲۶ – عبید بن ذکوان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۶ عن أرطاة بن حبیب، عنه، عن أبی خالد الواسطی، وکمبا ج ۲۰ / ۵۷ مکررا و ۶۱، وجد ج ۹۶ / ۲۱۹ و ۲۳۴.

وروی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۴۵ عن أبی المفضل الشیبانی، عن محمد بن الحسین بن حفص الخثعمی عن عباد بن یعقوب الأسدی، عنه، عن أبی خالد عمرو بن خالد الواسطی – الخ.

۹۰۲۷ – عبید بن رفاعة:

روی أبو الفتوح الرازی، عنه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله.

(۱۶۳)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، محمد بن الحسین بن حفص (۱)، جعفر بن محمد بن مروان (۱)، أرطاة بن حبیب (۱)، سورة المجادلة (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، موسی بن الحسن (۱)، عبید الخیاط (۱)، علی بن عثمان (۱)، محمد بن مروان (۱)، عبید بن خنیس (۱)، عمرو بن خالد (۱)، محمد بن حسان (۱)، عبد العزیز (۱)

صفحه ۱۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۶۴

المستدرک ج ۲ / ۴۶۳.

۹۰۲۸ – عبید الزاکانی القزوینی الشاعر الکاتب:

من علماء عصر السلطان شاه طهماسب. له مؤلفات.

۹۰۲۹ – عبید بن زرارة بن أعین الشیبانی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ثقة ثقة عین بالاتفاق. وله کتاب یرویه جماعة.

۹۰۳۰ – عبید بن زیاد:

قال له الصادق علیه السلام: إظهار النعمة أحب إلی الله. وأمره أن یتزیی بأحسن زی قومه، فأطاع. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب التجمل وإظهار النعمة ص ۴۴۰.

۹۰۳۱ – عبید بن زید:

أحد الإخوة الثلاثة من أحد عشر رئیسا من همدان، قتلوا بصفین یأخذ کل منهم الرایة بعد الآخر؛ کما عن نصر والطبری.

۹۰۳۲ – عبید بن سمیع أبو مسعود:

لم یذکروه. روی کلبی. أمالی المفید مج ۴۰.

۹۰۳۳ – عبید بن شرید الجرهمی:

لم یذکروه. هو من المعمرین. عاش ثلاثمائة وخمسین سنة. کمبا ج ۱۳ / ۶۱، و جد ج ۵۱ / ۲۳۳.

۹۰۳۴ – عبید بن صالح الخثعمی:

لم یذکروه. روی البرقی، عن ابن أبی عمیر، عن إبراهیم بن عبد الحمید، عنه قال: شکوت إلی أبی عبد الله علیه السلام وجع الخاصرة، فقال: علیک بما یسقط من

(۱۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، زرارة بن أعین (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عبید بن زیاد (۱)، عبید بن صالح (۱)، القتل (۱)

صفحه ۱۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۶۵

الخوان فکله. ففعلت ذلک فذهب عنی – الخبر. کمبا ج ۱۴ / ۵۲۶، وجد ج ۶۲ / ۱۷۰.

ولعله الکوفی المعدود من أصحاب الصادق صلوات الله علیه.

۹۰۳۵ – عبید بن طفیل:

لم یذکروه. روی عن ربعی بن خراش، عن فاطمة الزهراء علیها السلام، و عنه سعید بن سالم؛ کما تقدم.

۹۰۳۶ – عبید بن عازب الأنصاری:

لم یذکروه. هو أخو البراء. وهو من شهود أمیر المؤمنین علیه السلام بحدیث الغدیر یوم المناشدة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۴.

۹۰۳۷ – عبید بن عبد أبو عبد الله الجدلی:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی المامقانی فیه روایات تفید حسنه وکماله وکان تحت رایة المختار.

وروی المفید فی ختص عده من أولیاء أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۷۲۵. مدحه ص ۷۲۶، وجد ج ۳۴ / ۲۷۲ و ۲۷۴. وکذا البرقی فی أولیاء أمیر المؤمنین علیه السلام.

وکان علی شرطة المختار. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۸، وجد ج ۴۵ / ۳۳۴.

وما یفید حسنه. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۸، وج ۹ / ۴۱۲، وجد ج ۳۹ / ۲۹۲، و ج ۵۳ / ۱۱۰.

ویظهر من روایة کش عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام قال ": أحدثک تسعة أحادیث قبل أن یدخل علینا داخل " أنه کان من أهل أسراره.

۹۰۳۸ – عبید بن عبد الرحمن:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وله روایات رواها حمید، عن إبراهیم بن سلیمان الخزاز، عنه. قاله الشیخ.

(۱۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبو عبد الله الجدلی (۱)، ربعی بن خراش (۱)، سعید بن سالم (۱)، عبید بن عبد (۲)

صفحه ۱۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۶۶

۹۰۳۹ - عبید بن عبد الرحمن الخثعمی:

روی الصفار بسنده، عن إبراهیم بن أبی البلاد، عنه، عن أبی إبراهیم علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۱۵۶، وجد ج ۶ / ۲۳۱.

واستدل المامقانی علی جلالته وأنه رأی الباقر علیه السلام بعد موته بمعجزة مولانا الکاظم علیه السلام. وفیه اشتباه عظیم. فان الخارج والرائی هو الإمام لا عبید.

۹۰۴۰ - عبید بن عبد الرحمن بن کثیر الهاشمی:

له کتاب؛ کما عن ابن شهرآشوب فی المعالم.

۹۰۴۱ - عبید (الله) بن عبد الرحمن بن موهب:

لم یذکروه. روی سفیان الثوری عنه فضائل مولانا السجاد علیه السلام؛ کما عن إرشاد المفید.

۹۰۴۲ - عبید بن عبید الخولانی:

لم یذکروه. من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الخوارج. کمبا ج ۹ / ۵۸۳، وجد ج ۴۱ / ۳۰۷.

۹۰۴۳ - عبید بن عبید الله بن أبی هاشم الصیرفی:

لم یذکروه. روی القاسم بن الربیع، عنه، عن عمرو بن شعیب. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب أنه لم یجمع القرآن کله إلا الأئمة. ص ۲۲۹ ح ۳.

۹۰۴۴ - عبید بن عمر:

لم یذکروه. هو أول من بایع المختار لطلب الثار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۵، وجد ج ۴۵ / ۳۵۷.

۹۰۴۵ - عبید بن عمیر اللیثی: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۳۳ عن عطا، عنه، عن

(۱۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، القاسم بن الربیع (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سفیان الثوری (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، عبید بن عبد (۲)، القرآن الکریم (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۱۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۶۷

أبی ذر. ویأتی فی عتبة بن عمیر ما یتعلق به.

روایة حماد بن ثابت عنه. کمبا ج ۹ / ۴۵۶، وجد ج ۴۰ / ۱۲۵.

۹۰۴۶ - عبید بن عیسی بن أعین:

لم یذکروه. روی عنه عیسی بن أعین الجریری. ذکره النجاشی فی ترجمة عیسی بن أعین.

۹۰۴۷ - عبید بن قیس الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۶۴ عنه، عن الحسن بن سماعة، عن أبی عبد الله علیه السلام، ما یفید حسنه

وکماله، وکمبا ج ۹ / ۱۲۲، وجد ج ۳۶ / ۲۰۳.

۹۰۴۸ – عبید بن کثیر:

وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۶۵ عن فرات بن إبراهیم، عنه، عن یحی بن الحسن وعباد بن یعقوب ومحمد بن الجنید، حدیث تسییر أبی ذر ومشایعة أمیر المؤمنین علیه السلام والمقداد وعمار وحذیفة وعبد الله بن مسعود له، و حدیث شر الأولین والآخرین اثنا عشر، وحدیث الرایات یوم القیامة.

فر: عنه معنعنا، عن الصادق علیه السلام، ما یفید حسنه. جد ج ۶ / ۱۹۴، و کمبا ج ۳ / ۱۴۵.

کتاب المعانی ص ۳۶ عنه، عنه، عن محمد بن مروان، عن عبید بن یحی بن مهران؛ کما سیأتی فی عبید بن یحی بن مهران.

جملة من روایات فرات عنه فی جد ج ۴۰ / ۵۹ و ۶۱، وکمبا ج ۹ / ۴۴۱. ویأتی فی عبید بن یحی روایاته الأخری.

روایة أبی علی بن همام، عنه، عن محمد بن علی، کتاب محمد بن أسلم الطبری. جش ص ۲۶۰.

(۱۶۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عیسی بن أعین (۳)، حماد بن ثابت (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، محمد بن مروان (۱)، عبید بن کثیر (۱)، محمد بن أسلم (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۱۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۶۸

۹۰۴۹ – عبید بن کثیر بن عبد الواحد أبو سعد العامری الکوفی التمار:

لم یذکروه. روی فی المقتضب ص ۳۱ عن عبد الصمد بن علی، عنه، عن نوح بن دراج.

وفی بشا ص ۱۲۱ عن محمد بن عبد الله بن محمد بن حفدة، عن أبی سعید عبید بن کثیر العامری الکوفی، عن إسماعیل بن موسی الفزاری – الخ.

وروی التلعکبری، عن محمد بن أحمد بن محمد بن مخزوم، عنه، عن یحی بن الحسن بن الفرات – الخ. دلائل الطبری ص ۸۱.

۹۰۵۰ – عبید بن کثیر الهلالی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری، عن جعفر بن محمد بن عمر الأحمسی، عنه، عن یحی بن مساور، عن أبی الجارود، عن أبی جعفر علیه السلام، ما یفید حسن عقیدته. جد ج ۶ / ۱۹۴، وکمبا ج ۳ / ۱۴۵.

وروی الطبری فی بشارة المصطفی ص ۶ عن جعفر بن محمد بن عمر، عن أبی سعید بن کثیر الهلالی التمار، عن یحی بن مساور، عن أبی الجارود، عن أبی جعفر علیه السلام – الخ.

۹۰۵۱ – عبید بن کرب:

روی عمرو بن أبی المقدام، عن أبیه، عنه قال: سمعت علیا علیه السلام یقول: إن لنا أهل البیت – الخ. ک باب ۵۷ ح ۲۳.

۹۰۵۲ – عبید بن کعب النمیری:

لم یذکروه. هو کاتب عائشة بنت أبی بکر؛ کما فی مکتوب أمیر المؤمنین علیه السلام إلی شیعته.

۹۰۵۳ – عبید الکندی: لم یذکروه. تقدمت روایته فی عبد الله بن عبد الفارس.

۹۰۵۴ – عبید بن محمد بن قیس البجلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عن أبیه کتاب أبیه فی قضایا

(۱۶۸)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، نهر الفرات (۱)، عبد الله بن عبد الفارس (۱)، عائشة بنت أبی بکر زوجة النبی (ص) (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، عبید بن محمد بن قیس (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، عبد الصمد بن علی (۱)، عبید بن کثیر (۳)، عبید الکندی (۱)، نوح بن دراج (۱)، جعفر بن محمد (۲)

صفحه ۱۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۶۹

أمیر المؤمنین علیه السلام. جش ص ۲۲۶.

وفی ست ص ۱۳۴ عن عباد بن یعقوب الرواجنی، عنه، عن أبیه أنه عرض کتاب أبیه علی مولانا الباقر علیه السلام فصدقه - الخ.

وروی عباد بن یعقوب، عنه، عن محمد بن قیس. الکافی کتاب الأطعمة باب الألبان. وله روایات فی کتاب إیضاح القاضی نعمان.

۹۰۵۵ - عبید بن محمد بن مهران الثوری:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم، عن جعفر بن محمد بن مروان، عن أبیه، عنه، عن محمد بن الحسین، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۲۸۸، وجد ج ۷ / ۳۳۸.

۹۰۵۶ - عبید بن محمد النخعی الشافعی السمرقندی:

لم یذکروه. روی کش عنه حدیث ۱۱۷ وفاة أبی ذر.

۹۰۵۷ - عبید بن معاویة بن شریح:

لم یذکروه. روی عن أبیه. وروی عنه الحسین بن سعید. یب ج ۵ باب الکفارة عن خطأ المحرم ص ۳۷۶، وصا ج ۲ / باب ما ذبح من الصید ص ۲۱۳.

۹۰۵۸ - عبید بن مهران العطار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۵ عن إسحاق بن مروان القطان، عن أبیه، عنه، عن یحی بن عبد الله بن الحسن، عن أبیه وعن جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام - الخ، حدیث عین الفردوس وخلق الشیعة منها، و جد ج ۵ / ۲۲۶، وج ۸ / ۱۷۳، وکمبا ج ۳ / ۶۲ و ۳۴۱.

والظاهر أنه منسوب إلی جده وأبوه یحی؛ کما سیأتی.

۹۰۵۹ - عبید بن موسی الرویانی:

لم یذکروه. بشا: بسنده، عن أحمد بن محمد بن إسحاق، عنه، عن محمد بن

(۱۶۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد بن مروان (۱)، عبید بن معاویة (۱)، الحسین بن سعید (۱)، عباد بن یعقوب (۲)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن مهران (۱)، عبید بن محمد (۱)، محمد بن قیس (۱)، الصید (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۱۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۷۱

۹۰۶۵ - عبید بن هاشم:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبد الله بن سابور، عنه، عن إسماعیل بن جعفر، عن العلاء بن عبد الرحمن؛ کما یأتی فی العلاء.

۹۰۶۶ - عبید بن هلال:

لم یذکروه. سمع عن الرضا علیه السلام وروی عنه یعقوب بن یزید. المعانی ص ۱۷۲، وجد ج ۱ / ۱۶۱، وکمبا ج ۱ / ۵۳.

۹۰۶۷ - عبید بن الهیثم بن عبید بن محمد الأنماطی:

لم یذکروه. روی عنه إبراهیم بن حفص بن عمر، عن عباد بن صهیب، عن الصادق علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۸ و ۲۴۱، وجد ج ۴۰ / ۳۱، وکمبا ج ۹ / ۴۳۳.

وروایته عن الحسین بن علوان، عن الصادق علیه السلام. کتاب العشرة ص ۱۹۲، وکمبا ج ۲۳ / ۵۵، وجد ج ۷۵ / ۲۷۱، وج ۱۰۳ / ۲۳۸.

وروایته عن الحسن بن سعید النخعی روایة الفضائل المهمة. ج ۳۹ / ۱۹۶، و کمبا ج ۹ / ۳۹۰.

۹۰۶۸ - عبید بن یحی الثوری العطار:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۵۸ عن ماجیلویه، عن محمد بن علی القرشی، عنه، عن محمد بن الحسین بن علی بن الحسین.

ویأتی فی محمد سائر روایاته. ونقله فی کمبا ج ۲۲ / ۷، وج ۱۴ / ۸۸۱، وجد ج ۶۶ / ۳۵۵، وج ۱۰۰ / ۱۱۸.

وسائر روایات محمد بن علی، عنه، عنه. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب الجزع الیمانی ص ۴۷۲، والروضة ح ۲۷۷.

وروی محمد بن مروان، عنه، عنه. تفسیر القمی سورة ق.

وروی محمد بن علی القرشی، عنه، عن محمد بن الحسین بن علی بن الحسین

(۱۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحسین بن علی بن الحسین (۲)، محمد بن علی القرشی (۲)، أحمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن علوان (۱)، إسماعیل بن جعفر (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، عباد بن صهیب (۱)، ابن قولویه (۱)، الحسن بن سعید (۱)، محمد بن مروان (۱)، عبید بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، حفص بن عمر (۱)، سورة ق (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۱۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۷۲

علیه السلام. کامل الزیارات باب ۱۶ ح ۷.

وروی عنه، عن محمد بن الحسین العلوی. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب غسل الرأس ص ۵۰۵.

۹۰۶۹ - عبید بن یحی بن المغیرة:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۱ / ۴۸، عنه، عن سهل بن سنان، حدیث فضل الأذان، وکتاب الصلاة ص ۱۷۲، وجد ج ۸۴ / ۱۴۹.

وروی البرقی، عنه، عن محمد بن سنان. کمبا ج ۱۴ / ۶۳۱، وجد ج ۶۳ / ۲۶۷.

۹۰۷۰ - عبید بن یحی بن مهران العطار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۶ عن محمد بن مروان، عنه، عن محمد بن الحسین، عن أبیه، عن جده، وجد ج

۳۵ / ۳۶۷.

فر: عن عبید بن کثیر، عن محمد بن مروان، عنه، مثله ج ۳۶ / ۱۲۸.

فس: عن محمد بن مروان، عنه، مثله. ص ۱۹۹، وکمبا ج ۹ / ۶۹ و ۱۰۷ و ۳۹۰.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۶۹ بإسناده، عن محمد بن مروان الغزال، عنه، عن یحی بن عبد الله بن الحسن، حدیث عین الفردوس وخلق الشیعة منها. و نقله مفصلا فی جد ج ۵ / ۲۴۲، وج ۱۵ / ۲۰، وکمبا ج ۳ / ۶۷، وج ۶ / ۶.

وفی بشا ص ۱۹۵ عنه، عن محمد، عن الحسین بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین، عن آبائه علیهم السلام.

والظاهر أنه محرف والصحیح: عنه، عن محمد بن الحسین بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام؛ کما تقدم.

۹۰۷۱ - عبید بن یزید: لم یذکروه. تقدم فی أخیه سفیان بن یزید.

۹۰۷۲ - عبید بن یسار:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الإقبال، عنه وطریف مولی محمد بن

(۱۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۱)، محمد بن الحسین العلوی (۱)، محمد بن الحسین بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سفیان بن یزید (۱)، عبید بن یزید (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن مروان (۴)، عبید بن کثیر (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصّلاة (۱)، الأذان (۱)

صفحه ۱۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۷۳

إسماعیل بن موسی، عن عمرو بن أبی المقدام. کمبا ج ۹ / ۵۴، وجد ج ۳۵ / ۲۸۷.

۹۰۷۳ - عبید بن یعیش:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن القاسم بن محمد بن حماد، عنه، عن مصعب بن سلام. جد ج ۲ / ۶۸، وکمبا ج ۱ / ۸۶.

وأمالی المفید مج ۲۵ ص ۱۳۳ عن القاسم بن محمد بن حماد، عنه، عن یونس بن بکیر.

۹۰۷۴ - عبید بن یقطین:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما؛ کما یستفاد من کش. و إخوانه علی وخزیمة ویعقوب کلهم من أصحاب أبی الحسن صلوات الله علیه.

۹۰۷۵ - عبید الله بن أبان:

روی محمد بن عمرو، عنه، عن أبی الحسن الأول صلوات الله علیه. الکافی ج ۴ کتاب الزکاة باب کراهیة السرف ص ۵۵. وعن بعض النسخ: عبد الله بن أبان، وقد تقدم.

۹۰۷۶ - عبید الله بن إبراهیم أبو القاسم الخزرجی الخیاط:

لم یذکروه. وهو من شیوخ الشیعة. کتب عنه الخطیب وقال: کان سماعه صحیحا.

۹۰۷۷ - عبید الله بن إبراهیم بن محمد بن الإمام موسی الکاظم علیه السلام:

لم یذکروه. وهو والد إبراهیم المذکور.

۹۰۷۸ - عبید الله بن أبی الحارث الهمدانی:

لم یـذکروه. روی فی آخر کتـاب السـرائر، عن أبان بن تغلب فی کتابه، عن إسـماعیل بن مهران (ثقـة)، عنه، زهـد أمیر المؤمنین علیه السلام، وجد ج ۴۱ / ۱۱۰، و کمبا ج ۹ / ۵۳۳.

(۱۷۳)

مفاتیـح البحث: الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السـلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السـلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، عبیـد الله بن أبان (۱)، إسـماعیل بن مهران (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، إبراهیم بن محمـد (۱)، والد إبراهیم (۱)، أبان بن تغلب (۱)، عبیـد بن یقطین (۱)، القاسم بن محمـد (۲)، مصـعب بن سلام (۱)، محمـد بن عمرو (۱)، الصدق (۱)، الزهد (۱)، الزکاة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۷۴

۹۰۷۹ - عبید الله بن أبی رافع:

من خواص أصـحاب أمیر المؤمنین علیه السـلام وکاتبه. وله کتاب قضایا أمیر المؤمنین علیه السلام رواه ابنه محمد، وکتاب تسمیة من شهـد مع أمیر المؤمنین الجمل وصـفین ونهروان من الصـحابة رواه ابنه محمـد، عن أخیه عون، عن أبیه. و حفیده محمد بن عبد الله بن عبید الله.

ما یدل علی کونه کاتب أمیر المؤمنین علیه السـلام فی مدة سـنین. کمبا ج ۸ / ۱۸۴ و ۴۴۷ و ۴۷۵ و ۵۱۱ و ۵۲۰ و ۵۳۸ و ۷۲۵، وجد ج ۳۲ / ۲۵۳ و ۴۰۰ و ۵۷۱ و ۶۱۱، وج ۳۳ / ۷۴، وج ۳۴ / ۲۷۲.

وکان خازن بیت المال. کمبا ج ۹ / ۵۰۳، وجد ج ۴۰ / ۳۳۸.

سائر أبنائه: علی الـذی روی فضل أمیر المؤمنین علیه السـلام. کمبا ج ۹ / ۲۹۳، وجد ج ۳۸ / ۱۳۹. والآخر زید؛ کما تقدم. والآخران عثمان ومحمد الآتیان.

۹۰۸۰ - عبید الله بن أبی سعید:

لم یذکروه. عرض کتابه علی الصادق علیه السلام؛ کما ذکره العلامة المامقانی فی مقدمة رجاله ص ۱۷۱ عن فوائد شیخنا البهائی.

۹۰۸۱ - عبید الله بن أبی سفیان الشعرانی:

لم یذکروه. روی أبو المفضل عنه. کتاب المسلسلات ص ۱۱۵.

۹۰۸۲ - عبید الله بن أبی عبد الله الفارسی:

لم یذکروه. روی السیاری، عنه، عمن ذکره، عن أبی عبد الله علیه السلام.

الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الألبان ص ۳۳۶.

وروی السیاری أیضا، عنه، عن أبی الحسن (الرضا) علیه السلام؛ کما فیه باب الأسوقة وفضل سویق الحنطة ص ۳۰۷.

(۱۷۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۴)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمـد الصادق علیهما السـلام (۱)، عبیـد الله بن أبی عبـد الله الفارسـی (۱)، عبیـد الله بن أبی رافـع (۱)، عبـد الله بن عبیـد الله (۱)، الشهادة (۱)، الطعام (۱)، القمح، الحنطة (۱)

صفحه ۱۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۷۵

۹۰۸۳ - عبید الله بن أبی الفضل العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. تقدم ابنه الحسن وأحفاده. کان عبید الله من العلماء العظام، موصوفا بالجمال والکمال والعدل والإنصاف.

ومن أحفاده: عبید الله بن علی بن إبراهیم بن الحسن بن عبید الله الآتی.

۹۰۸۴ - عبید الله بن أبی قتادة الحرانی أبو أسامة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۳۰ عن المفید، عن الشریف الفقیه محمد بن أحمد بن محمد بن الحسین بن إسحاق بن جعفر الصادق علیه السلام، عنه، عن أبی عروبة، روایة شریفة.

۹۰۸۵ - عبید الله بن أحمد بن أبی زید الأنباری أبو طالب:

روی أحمد بن عبد الواحد، عنه، عن أحمد بن المفلس، کتاب القاسم بن إبراهیم طباطبا. رجال النجاشی ص ۲۲۱.

وروی عنه، عن أحمد بن محمد بن رباح، کتاب إسماعیل بن بکر وکتاب محمد بن سکین وکتاب محمد ثوابا وکتاب محمد بن خالد الأحمسی البجلی. کما فیه ص ۲۱ / ۲۵۶ و ۲۵۷ و ۲۵۸.

وروی عنه کتاب أحمد بن محمد بن علی بن عمر؛ کما فیه ص ۶۷.

وروی عنه مسائل صباح بن نصر، عن الرضا علیه السلام، وکتاب صبیح أبی الصباح، وکتاب عبد الله بن سعید بن حنان، وکتاب محمد بن الحسن بن شمون، وکتاب محمد بن الحسین بن سعید الصائغ، وکتاب منصور بن حازم.

أقول: هو عبد الله بن أبی زید المذکور.

۹۰۸۶ - عبید الله بن أحمد بن خالد التمیمی:

لم یذکروه. روی أبو القاسم علی بن محمد، عنه، عن الحسن بن علی الخزاز.

یب ج ۶ باب فضل الکوفة ص ۳۴.

(۱۷۵)

مفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن الحسین بن سعید الصائغ (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن الحسین (۱)، عبید الله بن أحمد بن خالد (۱)، عبد الله بن سعید بن حنان (۱)، أحمد بن محمد بن علی بن عمر (۱)، عبد الله بن أبی زید (۱)، القاسم بن إبراهیم (۱)، محمد بن خالد الأحمسی (۱)، الحسن بن علی الخزاز (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۱)، أحمد بن محمد بن رباح (۱)، عبید الله بن أحمد (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، عبید الله بن علی (۱)، إسماعیل بن بکر (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، منصور بن حازم (۱)، محمد بن الحسن (۱)، صباح بن نصر (۱)، محمد بن سکین (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۱۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۷۶

۹۰۸۷ - عبید الله بن أحمد الدهقان أبو العباس:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الروضة ح ۵۰۹ و ۵۶۶ عن حمید بن زیاد، عنه، عن علی بن الحسن الطاطری - الخ، وجد ج ۱۴ / ۲۱۹،

وج ۱۹ / ۲۹۸، وکمبا ج ۵ / ۳۸۴، وج ۶ / ۴۶۹.

۹۰۸۸ – عبید الله بن أحمد الربعی:

لم یذکروه. روی أبو معاذ الخزاز، عنه، عن ابن عباس. أمالی المفید مج ۶.

۹۰۸۹ – عبید الله بن أحمد بن عبد الله أبو القاسم البجلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۵۶ عن محمد بن محمد بن إسحاق، عنه، عن الحسن بن محمد بن نصر، روایة الفضائل، وجد ج ۳۹ / ۲۸۴، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰.

۹۰۹۰ – عبید الله بن أحمد بن عبید الله الأنباری: هو ابن أحمد بن أبی زید المذکور.

۹۰۹۱ – عبید الله بن أحمد الفقیه:

لم یذکروه. هو من مشائخ البلخ. وعده فی الخصال ج ۲ / ۱۰۲ من مشائخ الصدوق أیضا. وتقدم مکبرا.

۹۰۹۲ – عبید الله بن أحمد بن محمد بن عبید الله الأشعری القمی:

روی محمد بن علی بن محبوب، عنه، کتاب أبیه أحمد؛ کما ذکره النجاشی فی ترجمة أبیه أحمد ص ۵۸.

۹۰۹۳ – عبید الله بن أحمد بن نهیک أبو العباس:

روی عنه حمید کتبا کثیرة من الأصول. وفی جامع الرواة روایة علی بن محمد بن رباح وحمید بن زیاد عنه.

وروی أحمد بن زیاد وجعفر بن محمد أبو القاسم الموسوی العلوی عنه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۳ و ۲۰۸.

(۱۷۶)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، عبید الله بن أحمد الدهقان أبو العباس (۱)، أحمد بن محمد بن عبید الله الأشعری (۱)، عبید الله بن أحمد بن عبید الله (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، عبید الله بن أحمد الفقیه (۱)، جعفر بن محمد أبو القاسم (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، عبید الله بن أحمد (۲)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن زیاد (۱)، حمید بن زیاد (۲)، محمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن محمد (۱)

صفحه ۱۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۷۷

وروی أبو محمد هارون التلعکبری، عن جعفر بن محمد بن إبراهیم بن محمد بن عبید الله بن موسی الکاظم علیه السلام قال: حدثنی الشیخ الصالح أبو العباس عبید الله بن أحمد بن نهیک، عن مساور وسلمة، عن عاصم بن حمید، کتابه؛ کما فی أول کتابه.

وبالجملة هو شیخ صدوق ثقة بالاتفاق.

۹۰۹۴ – عبید الله بن أحمد النهیکی:

روی حمید بن زیاد، عنه، عن ابن أبی عمیر؛ کما فی مواضع من کا ج ۶ / ۲۵۰، و یب ج ۹ / ۴۴، وج ۳ / ۶۰، وصا ج ۴ / ۷۵، وج ۱ / ۴۶۱. والظاهر اتحاده مع سابقه.

۹۰۹۵ – عبید الله بن أحمد بن یعقوب بن البواب المقری:

لم یذکروه. روی النجاشی ص ۲۵۲ عنه، عن محمد بن الحسین بن حفص، عن محمد بن عبید المحاربی، نسخة محمد بن میمون، عن الصادق علیه السلام.

۹۰۹۶ – عبید الله بن أحمد بن یعقوب بن نصیر الأنباری أبو طالب:

روی عن أحمد بن محمد بن مسروق؛ کما تقدم. وتقدم مکبرا.

۹۰۹۷ – عبید الله بن إسحاق بن سلیمان بن حنانة البزاز أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۱۱ عن محمد بن شاذان القمی، عنه، عن عبد الله بن محمد البغوی.

۹۰۹۸ – عبید الله بن إسحاق الضبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن حمزة بن نصر.

۹۰۹۹ – عبید الله بن إسحاق المدائنی:

من أصحاب موسی الکاظم علیه السلام وسمع منه وروی عنه؛ کما فی سن ج ۱ / ۲۶۷.

(۱۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، عبید الله بن إسحاق المدائنی (۱)، عبید الله بن أحمد النهیکی (۱)، جعفر بن محمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، عبید الله بن أحمد بن یعقوب (۲)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبید الله بن إسحاق (۲)، محمد بن الحسین بن حفص (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، حمید بن زیاد (۱)، عاصم بن حمید (۱)، محمد بن میمون (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عبید (۱)

صفحه ۱۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۷۸

وفی الکافی باب حد المحارب ص ۲۴۶: علی، عن أبیه، عن عمرو بن عثمان، عنه، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام. ورواه فی یب ج ۱۰ / ۱۳۲ عنه مثله سواء.

وأما روایة محمد بن سلیمان، عن عبید الله بن إسحاق، عن أبی الحسن علیه السلام، ففی الکافی ج ۷ باب حد المحارب ص ۲۴۷.

۹۱۰۰ – عبید الله بن إسماعیل:

روی حمید بن زیاد، عنه، عن علی بن الحسن الطاطری، کتاب داود بن أبی یزید. جش ص ۱۱۴.

۹۱۰۱ عبید الله الأعرج: هو عبید الله بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام.

۹۱۰۲ – عبید الله بن بدر: لم یذکروه. تقدم فی أخیه عبد الله أنهما من شهداء الطف.

۹۱۰۳ – عبید الله بن جبلة:

لم یذکروه. روی القاسم بن محمد بن الحسین خازم، عنه، کتاب محمد بن مسعود الطائی. جش ص ۲۵۴. ولعله عبد الله بن جبلة المذکور.

۹۱۰۴ – عبید الله بن جحش الأسدی:

لم یذکروه. کان زوج أم حبیبة بنت أبی سفیان. هاجر إلی الحبشة مع زوجته فتنصر هناک ومات، ثم تزوج النبی صلی الله علیه وآله أم حبیبة. وتقدم أخوه عبد الله.

۹۱۰۵ – عبید الله بن جعفر بن محمد بن أعین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۳ عن المفید، عن عمر بن محمد بن علی الزیات، عنه، عن مسعر بن یحی النهدی – الخ.

وفی أمالی المفید مج ۲۸ ص ۱۳۹ عن عمر بن محمد بن علی الزیات، عنه، عن معمر بن یحی.

(۱۷۸)

مفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، القاسم بن محمد بن الحسین (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، عبید الله بن إسحاق (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، عبید الله بن بدر (۱)، علی الزیات (۲)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، محمد بن أعین (۱)، عمر بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۱۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۷۹

۹۱۰۶ - عبید الله بن جعفر الهاشمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۱.

۹۱۰۷ - عبید الله بن جویة: لم یذکروه. هو من شهداء صفین؛ کما یأتی فی أخیه عتبة.

۹۱۰۸ - عبید الله بن الحارث:

لم یذکروه. هو أخو الأشتر لأمه. وقد جعله المختار علی أرمینیة. جد ج ۴۵ / ۳۷۰، وکمبا ج ۱۰ / ۲۸۹.

۹۱۰۹ - عبید الله بن الحارث بن نوفل الهمدانی:

من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما. وحضر صفین معه.

وبایع للمسلم وکان یأخذ البیعة له. وبعد شهادة المسلم حبسه ابن زیاد و أمر بقتله.

۹۱۱۰ - عبید الله بن الحر بن المجمع بن حریم الجعفی:

من أشراف أهل الکوفة. دعاه الحسین علیه السلام لنصرته فلم یقبل، ثم تداخله الندم حتی کادت نفسه تفیض. وله أشعار فی ذلک.

جد ج ۴۵ / ۳۵۴، و کمبا ج ۱۰ / ۲۸۴.

وله نسخة یرویها عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

جملة من أحواله فی تهذیب المقال ج ۱ / ۱۹۶.

۹۱۱۱ - عبید الله بن الحسن بن إبراهیم العلوی أبو أحمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق أمالی الشیح، عن أبی المفضل، عنه، عن أبیه. عن عبد العظیم الحسنی - الخ. کمبا ج ۱۷ / ۱۰۷، وج ۱ / ۵۴، وکتاب الأخلاق ص ۱۸۶، وجد ج ۱ / ۱۶۵، وج ۷۱ / ۲۸۳، وج ۷۷ / ۴۰۴. والروایة فی کل هذه المواضع واحدة وکلها ذکر اسم أبیه مکبرا. والأصح أنه مصغر کما یأتی.

وقد راجعت کتاب أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۸ وفیه: عن أبی المفضل، عن

(۱۷۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة الکوفة (۱)، عبید الله بن الحسن (۱)، عبید الله بن الحر (۱)، الحارث بن نوفل (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۱)

صفحه ۱۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۸۰

عبید الله بن الحسین بن إبراهیم العلوی، عن أبیه، هذه الروایة. وسیأتی فی عبید الله بن الحسین.

۹۱۱۲ – عبید الله بن الحسن بن الحسین بن بابویه القمی:

والد منتجب الدین صاحب الفهرست المشهور. شیخ ثقة جلیل قرأ علی والده. توفی ۴ ج ۱ سنة ۴۴۲.

۹۱۱۳ – عبید الله بن الحسن بن عبید الله بن أبی الفضل العباس علیه السلام:

لم یذکروه. هو من أجلة العلماء. لقب بالملک. وکان فی مصر وکان قاضی القضاة. جده، وابنه محمد، وحفیده: إبراهیم بن محمد تقدموا. وإخوانه: الفضل وحمزة وإبراهیم جروقة والعباس وزید. ومن أحفاده قاسم بن عبد الله بن الحسن بن عبید الله الآتی.

۹۱۱۴ – عبید الله بن الحسن بن عیاش:

وجه من وجوه بغداد. ذکره النجاشی فی ترجمة حفیده أحمد بن محمد بن عبید الله.

۹۱۱۵ – عبید الله بن الحسین:

روی محمد بن خالد، عنه، عن علی بن الحسین. التهذیب ج ۳ باب صلاة الکسوف ص ۲۹۴.

۹۱۱۶ – عبید الله بن الحسین بن إبراهیم بن علی بن عبید الله بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام العلوی النصیبی أبو أحمد العبد الصالح رحمه الله تعالی:

لم یذکروه. وقد ذکر هکذا فی کتاب أمالی الشیخ ج ۲ / ۷۱ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن علی بن حمزة العلوی العباسی.

وفیه ص ۱۰۸ و ۲۱۵ عن أبی المفضل، عن أبی أحمد بن عبید الله بن الحسین بن إبراهیم العلوی، عن أبیه، عن عبد العظیم الحسنی، عن مولانا الجواد علیه السلام.

(۱۸۰)

مفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، عبید الله بن (الحسن بن) الحسین (۱)، علی بن عبید الله بن الحسین (۱)، عبید الله بن الحسین (۵)، عبید الله بن الحسن (۲)، محمد بن علی بن حمزة (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، علی بن الحسین (۱)، مدینة بغداد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن خالد (۱)

صفحه ۱۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۸۱

وفیه ج ۲ / ۱۱۳ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن علی بن حمزة العلوی. و مثل ذلک فی ص ۶۲.

وفیه ص ۱۸۴ عنه، عنه، عن علی بن عبد الله بن الحسین بن علی بن الحسین علیه السلام. ومثل ذلک فی جد ج ۶ / ۱۱۴، وکمبا ج ۳ / ۱۲۴.

وفیه ص ۲۳۷ عنه، عنه قال: حدثنی محمد بن علی بن موسی الرضا، عن آبائه، عن أمیر المؤمنین علیهم السلام قال: الهیبة خیبة. والفرصة خلسة. والحکمة ضالة المؤمن – الخبر.

ویظهر من هذه الروایة سماع عبید الله هذا عن مولانا الجواد علیه السلام.

لکن ذکر هذه الروایة فی کمبا ج ۱۷ / ۱۲۶ عنه، عن عبید الله بن الحسن العلوی، عن محمد بن علی بن حمزة العلوی، عن أبیه عن الرضا علیه السلام – الخ. وکذا فی ج ۱ / ۹۵، وجد ج ۲ / ۹۷، وج ۷۸ / ۳۴ مثل ذلک، إلا أنه فیهما: عبید الله بن الحسین بن إبراهیم العلوی – الخ.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۳ عن أبی المفضل، عنه، عن علی بن حمزة العلوی، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام، فضل المرض. وفی

کل هذه الموارد اسمه واسم أبیه یکون مصغرا کما رأیت.

ومثل ذلک مصغرا فی الموضعین فی جد ج ۳۷ / ۴۴ عنه، عنه، عن محمد بن علی بن حمزة العلوی، عن أبیه، عن الحسین بن زید بن علی، وکمبا ج ۹ / ۱۸۲.

وجده إبراهیم بن علی بن عبید الله تقدم.

۹۱۱۷ – عبید الله بن الحسین الراوندی:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبیه، عنه، عن علی بن أبی حمزة. کمبا ج ۱۴ / ۵۸۵، وج ۱۶ / ۶۴ عنه مثله، إلا أنه الزرندی بدل الراوندی، وجد ج ۶۳ / ۷۲، وج ۷۶ / ۲۴۶.

۹۱۱۸ – عبید الله بن الحسین بن علی السجاد علیه السلام أبو علی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وفی جامع الرواة أنه عبید الله الأعرج. و

(۱۸۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۱)، عبید الله بن الحسین (۳)، عبید الله بن الحسن (۱)، علی بن عبید الله (۱)، محمد بن علی بن حمزة (۲)، علی بن عبد الله (۱)، الحسین بن زید (۱)، محمد بن علی (۱)، المرض (۱)

صفحه ۱۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۸۲

استوجهه العلامة المامقانی قال: وأبوه الحسین الأصغر – الخ.

وأولاده خمسة: علی ومحمد وجعفر وحمزة ویحی؛ کما فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، و جد ج ۴۶ / ۱۶۱. وتقدموا فی أبیه هم وإخوته.

ومن أحفاده: الحسن بن محمد بن یحی بن الحسن بن جعفر المذکور. وکذا أحمد بن علی بن إبراهیم بن محمد وإبراهیم بن محمد وقد تقدموا.

وفی سفینة البحار نقلا عن المستدرک: کان سیدا جلیلا وصفوه فی الکتب بکل جمیل.

وأمه أم خالد بنت حمزة بن مصعب بن الزبیر بن العوام.

تخلف عبید الله عن بیعة محمد النفس الزکیة.

ووفد عبید الله علی السفاح، فأقطعه ضیعة بالمدائن غلتها کل سنة ثمانون ألف دینار. وورد خراسان علی أبی مسلم صاحب الدعوة فأجری له أرزاقا کثیرة. و عظمه أهل خراسان وأبو مسلم دعاه إلی البیعة قبل بنی العباس فأبی ذلک.

مات عبید الله فی حیاة أبیه وله ۳۷ أو ۴۶ سنة.

۹۱۱۹ – عبید الله بن الحسین النصیبی:

لم یذکروه. نص: محمد بن عبد الله بن المطلب (یعنی الشیبانی)، عنه، عن أبی العیناء. جد ج ۳۶ / ۳۵۲، وکمبا ج ۹ / ۱۵۷.

والظاهر أنه الحسین بن إبراهیم العلوی المذکور.

۹۱۲۰ – عبید الله الدابقی: هو عبید الله المرافقی الآتی.

۹۱۲۱ – عبید الله الدهقان: هو ابن عبد الله الآتی.

۹۱۲۲ – عبید الله بن الزبیر المسعودی:

لم یذکروه. روی عن عمرو بن شمر، عن جابر، عن الباقر علیه السلام. بشا ص ۲۳۷.

(۱۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، بنو عباس (۱)، أحمد بن علی بن إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله بن المطلب (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، عبید الله المرافقی (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، عبید الله الدابقی (۱)، عبید الله الدهقان (۱)، الزبیر بن العوام (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، الحسن بن محمد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، خراسان (۲)، الضیاع (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۱۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۸۳

۹۱۲۳ – عبید الله بن زید:

من شهداء الطف فی الحملة الأولی؛ کما عن مناقب ابن شهرآشوب.

۹۱۲۴ – عبید الله بن سلیمان النجفی:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن محمد الخراسانی، حدیث سکون الزلزلة بأمر أمیر المؤمنین علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۱۱۰.

۹۱۲۵ – عبید الله بن شداد:

کوفی من أصحاب الصادق علیه السلام روی عنه علی بن الحکم؛ کما عن البرقی.

۹۱۲۶ – عبید الله بن شریک:

لم یذکروه. روی جابر الجعفی عنه، عن الحارث، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. بشا ص ۱۵۴، وکتاب الإیمان ص ۱۳۸، وجد ج ۶۸ / ۱۳۶.

۹۱۲۷ – عبید الله بن صالح:

روی الصدوق، عن الهمدانی، عن علی، عن أبیه، عنه، عن حاجب الفضل بن الربیع، عن الفضل بن الربیع، جملة من أحوال موسی الکاظم علیه السلام فی الحبس ونجاته. کمبا ج ۱۱ / ۲۹۶، وجد ج ۴۸ / ۲۱۳.

ولعله متحد مع ابن صالح الخثعمی الکوفی أبی الحجاج المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

وجملة من روایاته فی الأمالی ص ۲۸۴، وبشا ص ۱۵۰، وسن ج ۲ / ۴۴۴.

وروی درست بن أبی منصور، عنه، عن أبی الحسن صلوات الله علیه. کا ج ۴ کتاب الحج باب ما یجب علی الحائض فی أداء المناسک ص ۴۴۶، ویب ج ۵ / ۳۹۲، و صا ج ۲ / ۳۱۲ وفیه: عبد الله بن صالح.

۹۱۲۸ – عبید الله بن طاهر بن یحی: لم یذکروه. تقدم أبوه.

(۱۸۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبید الله بن شداد (۱)، عبید الله بن صالح (۱)، درست بن أبی منصور (۱)، عبید الله بن زید (۱)، عبد الله بن صالح (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن الربیع (۲)، ابن شهرآشوب (۱)، علی بن الحکم (۱)، جابر الجعفی (۱)، الحج

(۱)، الشهادة (۱)، الطهارة (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الحیض، الإستحاضة (۱)

صفحه ۱۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۸۴

۹۱۲۹ - عبید الله الطویل:

روی ابن أبی عمیر، عنه، عن شیخ من النخع، عن أبی جعفر علیه السلام.

الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الظلم ص ۳۳۱.

۹۱۳۰ - عبید الله بن عامر:

لم یذکروه. قاد عائشة إلی البصرة وضمن لها الأموال والرجال؛ کما فی مکتوب أمیر المؤمنین علیه السلام إلی شیعته فی کمبا ج ۸ / ۱۸۶.

۹۱۳۱ - عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

کان من العلماء؛ کما فی السفینة. وهو جد عبید الله بن علی الآتی.

۹۱۳۲ - عبید الله بن عباس السلمی:

لم یذکروه. هو خبیث مذموم. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۰ و ۱۸۱، وجد ج ۴۴ / ۳۵۲ و ۳۵۳.

۹۱۳۳ - عبید الله بن عباس بن عبد المطلب:

خذل الحسن المجتبی علیه السلام واتصل بمعاویة. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۱ - ۱۱۴. وله جملات فی حقه. ص ۱۳۰، وجد ج ۴۴ / ۴۸ و ۶۰ و ۱۲۸.

۹۱۳۴ - عبید الله بن عبد الکریم الرازی المعروف بأبی درعة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۳۹ عن علی بن محمد الأنصاری المروزی، عنه، عن أحمد بن عبد الحمید الجمانی، روایة شریفة فی الفضائل.

وعن جش فی ترجمة أبان بن تغلب أنه ذکره أبو زرعة الرازی فی کتابه فی ذکر من روی عن الصادق علیه السلام.

وعن الخطیب أنه عنونه وقال: کان إماما ربانیا متقنا حافظا مکثرا صادقا قدم بغداد.

(۱۸۴)

مفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أبو زرعة الرازی (۱)، عبید الله الطویل (۱)، عبید الله بن علی (۱)، أحمد بن عبد الحمید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، مدینة البصرة (۱)، أبان بن تغلب (۱)، مدینة بغداد (۱)، علی بن محمد (۱)، عبد الکریم (۱)، الظلم (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۱۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۸۵

۹۱۳۵ - عبید الله بن عبد الله أبو عبد الله الجدلی: تقدم بعنوان عبید بن عبد.

۹۱۳۶ - عبید الله بن عبد الله بن جعفر الطیار: شهید الطف؛ کما تقدم فی أبیه.

۹۱۳۷ – عبید الله بن عبد الله الحسکانی أبو القاسم:

من أعیان رجال الجمهور. له کتاب سماه کتاب دعاء الهداة إلی أداء حق المولاة. الإقبال ص ۴۵۳ و ۴۵۹. وفیه روایات نصوص الولایة فی حدیث الغدیر.

۹۱۳۸ – عبید الله بن عبد الله بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی:

لم یذکروه. روی عن مولانا الرضا علیه السلام الخصال ج ۲ / ۷۰.

۹۱۳۹ – عبید الله بن عبد الله الدهقان الواسطی:

ضعیف. له کتاب یرویه عنه محمد بن عیسی بن عبید.

البصائر: عن أحمد بن الحسین، عن علی بن الزیات، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. قال: سمعته یقول: إن لله خلف هذا النطاق زبرجدة خضراء، فمن خضرتها اخضرت السماء. قال: قلت: وما النطاق؟ قال: الحجاب. ولله وراء ذلک سبعون ألف عالم أکثر من عدد الإنس والجن وکلهم یلعن فلانا وفلانا. کمبا ج ۱۴ / ۸۱.

منتخب البصائر: عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن الحسین، عن علی بن الریان، عنه، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام. قال: سمعته یقول – وساقه مثله.

ص ۱۱۲، وجد ج ۵۷ / ۳۳۰، ج ۵۸ / ۹۱. ومثل الأخیر فی تفسیر البرهان سورة الحمد.

أقول: والأول للصفار، والثانی بصائر سعد بن عبد الله وانتخب منه. و یظهر منه أنه من أصحاب الرضا علیه السلام. ولعل وجه استضعافه نقله هذه الروایة.

۹۱۴۰ – عبید الله بن عبد الله السعد آبادی:

لم یذکروه. وله کتاب المقنع فی الإمامة. نقل عنه السید هبة الله بن محمد.

(۱۸۵)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، عبید الله بن عبد الله الدهقان الواسطی (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، عبید الله بن عبد الله الحسکانی (۱)، عبید الله بن عبد الله (۲)، أبو عبد الله الجدلی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، هبة الله بن محمد (۱)، علی بن الزیات (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، أحمد بن الحسین (۲)، حدیث الغدیر (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، عبید بن عبد (۱)

صفحه ۱۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۸۶

إثبات الهداة ج ۳ / ۶۷۳.

۹۱۴۱ – عبید الله بن عبد الله بن طاهر بن أحمد المصعبی أبو أحمد الأمیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۴ عن محمد بن همام، عنه قال: کنت فی مجلس أخی طاهر بن عبد الله بن طاهر وفی مجلسه إسحاق بن رامویه و أبو الصلت الهروی – الخ.

وفیه ص ۶۷ عن محمد بن عبد الله بن راشد الطاهری الکاتب، عنه قال:

سمعت أبا الصلب الهروی قال: سمعت أبا الحسن الرضا علیه السلام – الخ. وغیره فیه ص ۶۵.

وروی الصدوق فی العیون باب ۴۰ ج ۲ / ۱۴۷ عن محمد بن یحی الصولی، عنه روایة شریفة، وکمبا ج ۱۲ / ۳۸، وجد ج ۴۹ / ۱۳۲.

غط: عمرو بن محمد بن ریان الصیمری قال: دخلت علی أبی أحمد عبید الله بن عبد الله بن طاهر وبین یدیه رقعة أبی محمد علیه السلام فیها: إنی نازلت الله فی هذا الطاغی - یعنی المستعین - وهو آخذه بعد ثلاث - الخبر. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۷ و ۱۶۹، وجد ج ۵۰ / ۲۴۹ و ۲۹۷.

۹۱۴۲ - عبید الله بن عبد الله بن عتبة بن مسعود:

یروی عن الإمام أبی عبد الله الحسین علیه السلام ما ربما یفید حسن عقیدته.

فإنه نقل عن مولانا الحسین علیه السلام النص علی الإمام السجاد وبعده الباقر علیهما السلام. کمبا ج ۱۱ / ۷، وجد ج ۴۶ / ۱۹.

وروی الزهری، عنه، عن عبد الله بن عباس. جد ج ۴۰ / ۳۹، وکمبا ج ۹ / ۴۳۵، وأمالی المفید مج ۵، والکافی ج ۷ باب إبطال العول من کتاب المواریث ص ۷۹.

ونقل المامقانی: أنه من فقهاء العامة وأحد الفقهاء السبعة فی المدینة من أعلام التابعین. وکان عالما ناسکا. ومات سنة ۹۷ أو ۱۰۲.

أقول: ویبعد کونه من العامة نقله عن الحسین علیه السلام النص علی الإمام بعده کما تقدم.

(۱۸۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبید الله بن عبد الله (۲)، عبد الله بن طاهر (۲)، عبد الله بن راشد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، طاهر بن أحمد (۱)، محمد بن تمام (۱)، عمرو بن محمد (۱)، الطهارة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۱۸۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۸۷

۹۱۴۳ - عبید الله بن عبد الله بن عروة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۴۲ عن موسی بن جعفر البغدادی، عنه، عن شعیب، عن أبی بصیر - الخ، وکمبا ج ۱۶ / ۳۹ بهذا الإسناد عنه منسوبا إلی جده، وجد ج ۷۶ / ۱۷۹.

۹۱۴۴ - عبید الله بن عبد الله المری:

لم یذکروه. له منطق فصیح بلیغ ومواعظ شافیة کافیة فی زمن سلیمان بن صرد یرغب الناس فی المصر بطلب الثار. نقلها فی قاموس الرجال عن الطبری.

۹۱۴۵ - عبید الله بن عبد الله بن مسعود:

لم یذکروه. روی الزهری، عنه، عن ابن عباس، روایة فی الفضائل تفید حسنه. جد ج ۳۹ / ۲۸۶، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰، وبشا ص ۱۶۰.

وعده قب من کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۱۸۰، وکمبا ج ۹ / ۶۴۳.

وتقدم فی أبیه. ولعله منسوب إلی جده، وجده عتبة بن مسعود، فیتحد مع السابق.

۹۱۴۶ - عبید الله بن عبد الله النخعی:

من ولد العریان بن الهیثم. ولقب عبد الله حبویه. خثعمی کوفی من أصحاب الصادق علیه السلام.

۹۱۴۷ - عبید الله بن عبید بن عمیر:

لم یذکروه. ما یفید حسنه. کمبا ج ۱۱ / ۸۲، وجد ج ۴۶ / ۲۸۸.

۹۱۴۸ - عبید الله بن عروة: لم یذکروه. وهو منسوب إلی جده وأبوه عبد الله کما تقدم.

۹۱۴۹ – عبید الله بن العلاء.

لم یذکروه. وهو من رواة خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی جوامع

(۱۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، أبو بصیر (۱)، عبید الله بن عبد الله النخعی (۱)، عبید الله بن عبد الله (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن جعفر (۱)

صفحه ۱۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۸۸

التوحید. کمبا ج ۲ / ۱۹۸، وج ۱۴ / ۱۹، وجد ج ۴ / ۲۹۴، وج ۵۷ / ۸۰.

۹۱۵۰ – عبید الله بن علی:

روی جعفر بن محمد بن عیسی، عنه، عن الرضا علیه السلام؛ کما تقدم فی جعفر. ولعله عبید الله بن علی بن سوارة المعدود من أصحاب الرضا علیه السلام، أو متحد مع عبید الله بن علی بن الحسین الآتی.

۹۱۵۱ – عبید الله بن علی بن إبراهیم بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. کان عالما فاضلا جوادا طاف الدنیا. وجمع کتبا تسمی الجعفریة فیها فقه أهل البیت علیهم السلام. قدم بغداد فأقام بها وحدث. ثم سافر إلی مصر وتوفی بها سنة ۳۱۲.

وقد ذکره المج فی باب أحوال أولاد أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۱۶، وجد ج ۴۲ / ۷۵.

۹۱۵۲ – عبید الله بن علی بن أبی شعبة الحلبی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة جلیل بالاتفاق صحیح الحدیث. له کتاب وهو أول ما صنفه الشیعة. عرض علی الصادق علیه السلام وصححه و قال: لیس لهؤلاء المخالفین مثله.

روایته عن أبی الحسن موسی علیه السلام فی مصباح الشیخ ص ۶۷۸.

۹۱۵۳ – عبید الله بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

أمه لیلی بنت مسعود. استشهد مع أخیه الحسین علیه السلام بالطف و تشرف بسلام الإمام فی الزیارة الرجبیة کما ذکره العلامة المامقانی، ولم أجده فیها.

قال العلامة المج بعد نقل کلام من الحسن علیه السلام فی ذم عبد الله بن علی: والظاهر أن یکون عبید الله مصغرا، بناءا علی ما ذکره ابن إدریس وأنه لم یستشهد مع الحسین علیه السلام ردا علی المفید. وذکر صاحب المقاتل وغیره

(۱۸۸)

مفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبید الله بن علی بن سوارة (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد بن عیسی (۱)، عبید الله بن علی (۴)، مدینة بغداد (۱)، الشهادة (۲)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)

صفحه ۱۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۸۹

أنه صار إلی المختار فسأله أن یدعو إلیه ویجعل الأمر له، فلم یفعل، فخرج ولحق بمصعب بن الزبیر فقتل فی الوقعة. کمبا ج ۵ / ۲۹۷، وجد ج ۱۳ / ۳۰۸. ویؤیده ما نقله القمی فی السفینة عن کتاب المجدی.

۹۱۵۴ - عبید الله بن علی بن الحسین بن جعفر بن عبید الله بن الحسین الأصغر ابن الإمام السجاد علیه السلام:

تقدم أجداده. وأحواله فی المنتهی ج ۱ / ۱۸۰.

والظاهر أنه متحد مع عبید الله بن علی بن عبید الله بن علی بن الحسین بن علی الإمام السجاد علیه السلام المذکور فی کتاب المامقانی وغیره. ونقل فی حقه روایة استفاد منها مدحا عظیما له.

وعن الرضا علیه السلام فی أبیه أنه وامرأته وولده من أهل الجنة.

وقال النجاشی فی ترجمة علی بن عبید الله بن الحسین بن علی بن الحسین (الآتی): له کتاب یرویه ابنه عبید الله بن علی.

۹۱۵۵ - عبید الله بن عمرو: تقدم فی عبد الله بن محمد بن عقیل روایته.

۹۱۵۶ - عبید الله بن عمرو بن حریث المخزومی:

لم یذکروه. هو مذموم. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۱، وجد ج ۴۴ / ۳۵۴.

۹۱۵۷ - عبید الله بن عمرو الکندی:

فارس شجاع من الشیعة فی الکوفة ومن أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. و شهد مشاهده. وبایع المسلم وکان یأخذ البیعة له. وأمر ابن زیاد بقتله.

۹۱۵۸ - عبید الله بن عمر بن الخطاب:

راجع سفینة البحار ج ۲ / ۱۴۴ لأحواله الدالة علی ذمه وخباثته. وکذا کتاب صفین لنصر بن مزاحم ص ۲۹۷ و ۸۲ و ۸۳ و ۱۸۶ و ۱۹۶ وغیر ذلک. وکذا قاموس الرجال. وقتل ملعونا یوم صفین. وأخوه عبد الله تقدم.

(۱۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبید الله بن علی بن عبید الله (۱)، علی بن عبید الله بن الحسین (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، علی بن الحسین بن علی (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، عبید الله بن علی (۲)، عبید الله بن عمرو (۳)، علی بن الحسین (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، القتل (۳)، السفینة (۲)

صفحه ۱۹۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۹۰

۹۱۵۹ - عبید الله بن عمر القواریری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۵۰ عن صالح بن محمد البغدادی، عنه، عن مؤمل بن إسماعیل - الخ، وکمبا ج ۳ / ۲۲۸، وجد ج ۷ / ۱۳۰.

روایة عبد الله بن محمد بن عبد العزیز البغوی، عنه، عن جعفر بن سلیمان.

کمبا ج ۹ / ۴۰۳، وجد ج ۳۹ / ۲۵۵، وإرشاد المفید ص ۲۰.

۹۱۶۰ - عبید الله بن الفضل الطائی أبو عیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۶۰ عنه، عن الحسین بن علی بن الحسین بن علی بن عمر بن علی بن أبی طالب

علیه السلام، وکمبا ج ۱۰ / ۱۳۵، وجد ج ۴۴ / ۱۵۱.

نص: قال أبو محمد: وحدثنا عبید الله بن الفضل الطائی، عن عبد الله بن محمد البلوی، روایة شریفة. کمبا ج ۱۱ / ۵۸، وجد ج ۴۶ / ۲۰۱.

وتقدم فی محمد بن أحمد بن سلیمان روایة جعفر بن محمد بن قولویه عنه. و الظاهر اتحاده مع الآتی.

۹۱۶۱ - عبید الله بن الفضل بن محمد بن هلال الطائی أبو عیسی:

روی الصدوق، عن عبید الله بن محمد بن جعفر، عنه - قال: وکان أهل المصر یسمونه شیطان الطاق لإیمانه رحمه الله - عن عبد الله بن بحر البلوی وعن جعفر بن محمد بن قولویه، عنه، عن أبی محمد عبد الله بن محمد العلوی، عن إبراهیم بن عبید الله بن العلاء حدیث عمل الاستفتاح فی رجب المشهور بعمل أم داود. کمبا ج ۲۰ / ۱۱۱، وجد ج ۹۷ / ۴۳.

وروی ابن قولویه فی کامل الزیارة ص ۱۴۵ عنه، عن عبد الرحمن، حدیث فضل زیارة الحسین علیه السلام.

وفیه ص ۶۲ عنه، عن محمد بن عمیرة الأسلمی وجعفر بن سلیمان. وفیه ص ۲۶۰ روی عنه.

(۱۹۰)

مفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، علی بن الحسین بن علی (۱)، محمد بن أحمد بن سلیمان (۱)، عبید الله بن الفضل (۳)، عبید الله بن محمد (۱)، عبید الله بن عمر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد العزیز (۱)، عبد الله بن محمد (۲)، عبد الله بن بحر (۱)، محمد بن قولویه (۲)، ابن قولویه (۱)، جعفر بن سلیمان (۲)، صالح بن محمد (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۱۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۹۱

والظاهر اتحاده مع السابق؛ کما تقدم.

وقال النجاشی فی رجاله ص ۱۶۱: عبید الله بن الفضل بن محمد بن هلال النبهانی أبو عیسی أصله کوفی انتقل إلی مصر وسکنها. له کتب رواها هارون بن موسی عنه به. انتهی.

وفیه ص ۲۱۱ روی کتاب الوصیة لعیسی بن المستفاد، عن شیوخه، عن جعفر بن محمد، عن أبی عیسی عبید الله بن الفضل بن هلال بن الفضل بن محمد بن أحمد بن سلیمان الصابونی.

وفی جش ص ۲۳۲ عن جعفر بن محمد، عنه، عن أحمد بن علی بن النعمان کتب محمد بن أورمة.

وروی أبو المفضل الشیبانی عنه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۳.

وقال الشیخ فی باب من لم یرو عنهم: عبید الله بن محمد بن الفضل بن هلال الطائی، یکنی أبا عیسی المصری، خاصی روی عنه التلعکبری بمصر سنة ۳۴۱. و له منه إجازة. ویروی کتاب الحلبی النسخة الکبیرة. انتهی.

والظاهر الاتحاد، فیمکن أن یکون مصحف عبید الله بن الفضل بن محمد، أو سقوط اسم محمد بعد الفضل فیکون أبوه سمی جده.

۹۱۶۲ - عبید الله القطیعی:

لم یذکروه. تقدم فی عبد الله بن علی بن القاسم روایاته.

۹۱۶۳ - عبید الله بن کثیر:

روی محمد بن مسلم الکوفی، عنه، عن جعفر بن محمد بن الحسین الزهری.

کذا فی أربع نسخ من إرشاد المفید حدیث فضائل الشیعة.

۹۱۶۴ – عبید الله بن محمد بن أحمد الشیبانی البزاز:

لم یذکروه. بشا: عن محمد بن أحمد بن شهریار، عن محمد بن محمد البرسی، عنه، عن محمد بن الحسین التیملی، روایة شریفة تفید حسن عقیدته. کتاب الإیمان ص ۱۳۵، وجد ج ۶۸ / ۱۲۷.

(۱۹۱)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن علی بن القاسم (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، محمد بن أحمد الشیبانی (۱)، عبید الله بن الفضل (۳)، عیسی بن المستفاد (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، أحمد بن سلیمان (۱)، علی بن النعمان (۱)، محمد بن أورمة (۱)، محمد بن الحسین (۲)، الفضل بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۲)، محمد بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الوصیة (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۱۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۹۲

وفی المصدر ص ۴۶ عنه، عنه، عن عبید الله بن محمد بن أحمد بن الشیبانی البزاز قال: أخبرنا جدی لأمی أبو الطیب محمد بن الحسین التیملی – الخ.

۹۱۶۵ – عبید الله بن محمد بن أسد:

لم یذکروه. روی الصدوق عن علی بن عبد الله الأسواری، عن أحمد بن محمد بن قیس، عن عمرو بن حفص، عنه، حدیث وصیة الرسول صلی الله علیه و آله لأبی ذر المفصلة. کمبا ج ۱۷ / ۲۱، وجد ج ۷۷ / ۷۰.

۹۱۶۶ – عبید الله بن محمد الأیادی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی عن محمد بن علی المقری، عنه، عن عمر بن مدرک، حدیث زیارة جابر للحسین علیه السلام یوم الأربعین وکلماته. کتاب الإیمان ص ۱۳۶، وجد ج ۶۸ / ۱۳۰، وبشا ص ۷۴.

۹۱۶۷ – عبید الله بن محمد البیهقی:

لم یذکروه. روی الطبرسی، عنه، عن جده أحمد بن الحسین، عن عبد الملک بن أبی عثمان؛ کما تقدم فی عبد الملک.

۹۱۶۸ – عبید الله بن محمد التیمی:

لم یذکروه. بشا: بإسناده، عن محمد بن موسی الشامی، عنه، عن إسماعیل بن عمرو البجلی، روایة شریفة. کتاب الإیمان ص ۱۳۵، وجد ج ۶۸ / ۱۲۷.

۹۱۶۹ – عبید الله بن محمد بن جابان الدهقان:

لم یذکروه. روی الشیخ، عن أحمد بن علی الرازی، عن محمد بن علی، عنه، عن داود بن غسان، حدیث میلاد الحجة المنتظر ووفاة مولانا العسکری علیهما السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۸، وجد ج ۵۲ / ۱۶.

۹۱۷۰ – عبید الله بن محمد بن جعفر القصبانی البغدادی أبو الحسین:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن محمد بن محمد بن علی بن حاتم، عنه، عن

(۱۹۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن علی الرازی (۱)، عبید الله بن محمد (۷)، علی بن عبد الله (۱)، محمد بن محمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن موسی (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن قیس (۱)، عمرو بن حفص (۱)، عمر بن

مدرک (۱)، الزیارة (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۱۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۹۳

علی بن محمد بن أحمد بن الحسین؛ کما یأتی فی علی.

وروی الصدوق عنه عمل الاستفتاح فی رجب المشهور بعمل أم داود.

کمبا ج ۲۰ / ۱۱۱، وجد ج ۹۷ / ۴۳.

۹۱۷۱ - عبید الله بن محمد بن حفص الفایشی التیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۶۹ عن أحمد بن أسود، عنه حدیث الشوری والمناشدة.

۹۱۷۲ - عبید الله بن محمد الرازی:

لم یذکروه. روی عثمان بن عیسی، عنه، عن أبی جعفر الثانی صلوات الله علیه. التهذیب ج ۹ باب الذبائح ص ۱۲۶، والاستبصار ج ۴ باب تحریم شرب الفقاع ص ۹۶ وفیه: عبد الله مکبرا.

۹۱۷۳ - عبید الله بن محمد السلمی:

لم یذکروه. تقدم فی سعید بن محمد بن نصر روایته.

۹۱۷۴ - عبید الله بن محمد بن سلیمان الهاشمی أبو سعید:

لم یذکروه. تقدم فی عبد الحمید بن عبد الرحمن روایته.

۹۱۷۵ - عبید الله بن محمد بن عائشة: تقدم مکبرا.

۹۱۷۶ - عبید الله بن محمد العبسی أو العیشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ المفید فی أمالیه ص ۶۴، وأمالی الطوسی ج ۱ / ۷۱ عن محمد بن یحی بن سلیمان المروزی، عنه، عن حماد بن سلمة - الخ.

۹۱۷۷ - عبید الله بن محمد بن عبید أبو بکر ابن أبی الدنیا:

کان ورعا زاهدا عالما بالأخبار والروایات. توفی سنة ۲۸۱. وله کتب تبلغ نیفا وثلاثین.

(۱۹۳)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عبید الله بن محمد الرازی (۱)، محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، عبید الله بن محمد (۶)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان المروزی (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، حماد بن سلمة (۱)، سعید بن محمد (۱)، عبد الحمید (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۹۴

۹۱۷۸ - عبید الله بن محمد بن عبید الله بن معاویة بن میسرة بن شریح أبو محمد:

روی عنه ابن أبی الکرام. ذکره النجاشی فی ترجمة جده معاویة.

۹۱۷۹ - عبید الله بن محمد العدل:

لم یذکروه. بشا: عن محمد بن أحمد بن النیشابوری، عن أحمد بن محمد البزاز، عنه، عن محمد بن یحی الصولی - الخ. کمبا ج ۹ /

۴۰۳، وجد ج ۳۹ / ۲۵۵.

۹۱۸۰ – عبید الله بن محمد بن عمر بن الإمام السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. ذکره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ / ۱۹۶.

۹۱۸۱ – عبید الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

۹۱۸۲ – عبید الله بن محمد بن مهران الثوری:

لم یذکروه. روی فرات، عن جعفر بن محمد بن مروان، عن أبیه، عنه، عن محمد بن الحسین، عن أبیه، عن جده – الخ. جد ج ۳۶ / ۷۴، وکمبا ج ۹ / ۹۶.

۹۱۸۳ – عبید الله بن محمد الواسطی:

لم یذکروه. روی أحمد بن الحسین بن أسامة، عنه، عن محمد بن یحی؛ کما فی روایة المفید والشیخ. وتقدم فی أحمد.

۹۱۸۴ – عبید الله بن محمد بن الفضل بن هلال الطائی أبو عیسی المصری:

خاصی روی عنه التلعکبری فی مصر سنة ۳۴۱. وله منه إجازة. وکان یروی کتاب الحلبی النسخة الکبیرة. ولعله عبید الله بن فضل بن محمد المذکور؛ کما تقدم.

۹۱۸۵ – عبید الله المدائنی:

لم یذکروه. روی محمد بن سلیمان الدیلمی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

(۱۹۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، معاویة بن میسرة بن شریح (۱)، عبید الله المدائنی (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، أحمد بن محمد البزاز (۱)، جعفر بن محمد بن مروان (۱)، عبید الله بن محمد (۷)، أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۱۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۹۵

یب ج ۱۰ باب الحد فی السرقة والخیانة ص ۱۳۱، والاستبصار ج ۴ باب حکم المحارب ص ۲۵۶.

۹۱۸۶ – عبید الله المرافقی:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج منها کتابه الفقیه. وروی أصله أبو أحمد محمد بن زیاد الأزدی، عنه.

وروی الصدوق. عنه فی الفقیه ج ۱ باب آداب الحمام ص ۱۱۷.

أقول: أبو أحمد هو محمد بن أبی عمیر المشهور.

وروی ربعی، عنه، عن قیم حمام أبی جعفر، عن الباقر علیه السلام.

الکافی ج ۶ کتاب الزی باب الحمام ص ۴۹۷. وفیه: عبید الله الدابقی.

۹۱۸۷ – عبید الله بن المرزبان:

لم یذکروه. روی سهل بن زیاد، عنه، عن ابن سنان. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب الإشارة والنص علی أبی الحسن الرضا علیه السلام.

ص ۳۱۹.

۹۱۸۸ – عبید الله بن مسلم الهمدانی:

من رسل الکوفیین إلی الحسین علیه السلام؛ کما عن المناقب فی فصل مقتله.

۹۱۸۹ – عبید الله بن معاویة بن شریح:

روی عن أبیه. وروی عنه الحسین بن سعید. یب ج ۳ باب أحکام الجماعة و أقل الجماعة ص ۴۵.

۹۱۹۰ – عبید الله بن موسی:

له کتاب مسند. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۸. وروی أحمد بن إدریس، عنه، عن الوشا. مل ص ۱۲۲.

۹۱۹۱ – عبید الله بن موسی بن أحمد أبو الفتح الحسینی:

لم یذکروه. روی عن إبراهیم بن علی بن عیسی المذکور.

(۱۹۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبید الله بن مسلم الهمدانی (۱)، عبید الله بن معاویة (۱)، عبید الله بن المرزبان (۱)، محمد بن زیاد الأزدی (۱)، عبید الله المرافقی (۱)، عبید الله الدابقی (۱)، عبید الله بن موسی (۲)، إبراهیم بن علی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن إدریس (۱)، الحسین بن سعید (۱)، سهل بن زیاد (۱)، القتل (۱)، السرقة (۱)، الجماعة (۲)، الإستحمام، الحمام (۲)

صفحه ۱۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۱۹۶

۹۱۹۲ – عبید الله بن موسی بن أحمد بن محمد بن أحمد بن موسی المبرقع:

سید عالم ثقة ورع فاضل محدث. له کتب: کتاب أنساب آل الرسول و کتاب فی الحلال والحرام وکتاب الأدیان والملل. وأخوه أحمد تقدم.

۹۱۹۳ – عبید الله بن موسی بن أیوب الرویانی أبو تراب:

لم یذکروه. روی محمد بن هارون الصوفی، عنه، عن عبد العظیم بن عبد الله الحسنی – الخبر. العیون ج ۱ / ۱۲۶ و ۱۱۴، والتوحید باب ما جاء فی الرؤیة، وباب نفی المکان.

وروی علی بن الفضل، عنه، عن عبد العظیم بن عبد الله الحسنی، عن مولانا الجواد علیه السلام. أمالی المفید مج ۳۸.

وروی أبو المفضل، عن علی بن أحمد بن نصر، عنه، عن عبد العظیم الحسنی روایة أخری. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۲. وفی بعض المواضع: عبد الله – مکبرا – وقد تقدم. بل هو راوی جمیع کتب عبد العظیم الحسنی؛ کما فی جش ص ۱۷۴.

۹۱۹۴ – عبید الله بن موسی الحبال الطبری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۱۱۸ عن محمد بن هارون الصوفی، عنه، عن محمد بن الحسین الخشاب – الخ، وکمبا ج ۵ / ۳۴۰. وبسند آخر عنه، عنه مثله. ص ۳۴۰. وبسند آخر عنه، عنه روایة أخری. ص ۳۴۱، و ج ۶ / ۵۷۸، وجد ج ۱۴ / ۳۴ و ۳۷، وج ۲۱ / ۲۶، والخصال ج ۱ / ۸۸ عنه، عنه، عنه، روایة أخری، والعلل ج ۱ / ۱۲.

۹۱۹۵ – عبید الله بن موسی العلوی العباسی:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عن یعقوب بن یوسف، عنه، عن جعفر الأحمری.

جد ج ۴۰ / ۱۲۰، وکمبا ج ۹ / ۴۵۵.

نی: علی بن أحمد، عنه، عن بعض رجاله. کمبا ج ۱۳ / ۱۰، وجد ج ۵۱ / ۳۹.

النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۱۱۱: عن علی بن أحمد، عنه، عن محمد بن

(۱۹۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۲)، عبید الله بن موسی (۴)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، علی بن أحمد بن نصر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یعقوب بن یوسف (۱)، محمد بن هارون (۲)، محمد بن الحسین (۱)، علی بن الفضل (۱)، علی بن أحمد (۲)، موسی المبرقع (۱)

صفحه ۱۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۹۷

الحسین، عن صفوان بن یحی. وفیه أیضا عنه، عنه، روایة أخری.

وفیه ص ۱۱۰ عن علی بن أحمد، عن عبید الله بن موسی العلوی، عن علی بن إسماعیل الأشعری روایة أخری.

وکذا فیه ص ۱۰۹ عن علی بن محمد، عنه، عن الحسین بن علی روایة أخری.

وفیه ص ۱۰۹ عن علی بن أحمد، عن عبید الله بن موسی العلوی العباسی، عن أحمد بن محمد، روایة أخری.

وفیه ص ۱۰۴ عنه، عنه، عن محمد بن موسی وغیره. وکذا ص ۱۰۵ عنه، عنه روایات أخری. وکذا ص ۱۰۶ و ۱۱۰ و ۱۱۱ و ۱۱۲ و ۱۱۴ و ۱۲۶ و ۱۲۷ و ۱۲۸ وغیره.

۹۱۹۶ - عبید الله بن موسی بن علی بن موسی الرضا علیه السلام:

السید الأجل، أبو الفتح. فاضل محدث. کذا عن المنتجب.

۹۱۹۷ - عبید الله بن موسی الکاظم علیه السلام:

لم یذکروه. وأبناؤه محمد الیمانی وقاسم وجعفر لهم أعقاب.

۹۱۹۸ - عبید الله بن موسی المعمری:

لم یذکروه. تقدم فی عبید الله بن موسی العبسی.

۹۱۹۹ - عبید الله بن موسی بن موسی بن المختار العبسی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. واستفاد العلامة المامقانی من کلمات العامة فی ذمه بالتشیع والغلو مدحه ووثاقته. وفی جامع الرواة روایة أحمد بن یحی المقری وأبی علی الأشعری. عنه.

أقول: وروی الصدوق فی المعانی ص ۳۵ بإسناده، عن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن سعد بن طریف، عن أبی جعفر علیه السلام، حدیث لا یجوز علی الصراط إلا من کان معه براءة الولایة، وکمبا ج ۳ / ۳۰۸، وجد ج ۸ / ۶۶.

لی: عن جعفر بن الحسن، عنه، عن محمد بن علی السلمی، عن عبد الله بن محمد بن عقیل، عن جابر الأنصاری، روی حدیثا شریفا مفصلا فی الفضائل. کمبا

(۱۹۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، عبید الله

بن موسی (۶)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علی (۱)، علی بن أحمد (۲)، محمد بن موسی (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عقیل (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۱۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۹۸

ج ۹ / ۲۸۲، وجد ج ۳۸ / ۹۵.

وروی هارون بن یحی الناشب، عنه، عن عبید الله بن موسی المعمری، عن حفص الأحمر، حدیث خطبة فاطمة الزهراء علیها السلام. جد ج ۶ / ۱۰۸، وکمبا ج ۳ / ۱۲۳.

۹۲۰۰ - عبید الله بن نهیک:

روی عن ابن أبی عمیر وسعد بن صالح. وروی عنه جعفر بن محمد بن إبراهیم الموسوی. التهذیب ج ۶ باب حد حرم الحسین علیه السلام مکررا، وباب البینات منه ص ۷۳ و ۷۴ و ۲۸۶. وتقدم مع اسم أبیه أحمد.

۹۲۰۱ - عبید الله بن الوسیم:

لم یذکروه. روی یحی بن سعید القطان، عنه، عن أبی رافع. بشا ص ۱۴۰.

۹۲۰۲ - عبید الله بن الولید الوصافی الکوفی أبو سعید:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وأخوه عبد الله وقد تقدم.

۹۲۰۳ - عبید الله الوصافی:

روی عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب العشرة باب حق الجوار ص ۶۶۸. والظاهر اتحاده مع سابقه.

۹۲۰۴ - عبید الله بن هشام بن عبد الله بن سوار أبو الحسین:

لم یذکروه. هو من أهل داریا بدمشق. کان إماما فاضلا متدینا؛ کما عن النجوم الزاهرة.

۹۲۰۵ - عبید الله بن یحی بن خاقان:

لم یذکروه. مورد ذم. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۵ و ۱۷۷، وجد ج ۵۰ / ۳۲۹ و ۳۲۵. و تقدم ابنه أحمد

(۱۹۸)

مفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبید الله بن الولید الوصافی (۱)، جعفر بن محمد بن إبراهیم (۱)، عبید الله الوصافی (۱)، عبید الله بن نهیک (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سعد بن صالح (۱)، دمشق (۱)

صفحه ۱۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۱۹۹

۹۲۰۶ - عبید الله بن یحی بن عبد الباقی الأذنی أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۵ عن أحمد بن محمد بن عبد الله بن ضمرة (حمزة - کما فی ید ص ۲۳۰)، عنه، عن أبی المقدام بن شریح بن هانی، عن أبیه، حدیث معنی الواحد.

وفیه ص ۹ عنه، عنه، حدیث تفسیر سبحان الله. ونقل الأول فی جد ج ۳ / ۲۰۷، وکمبا ج ۲ / ۶۵.

وفی التوحید ص ۲۳۰ عنه، عنه، حدیث معنی سبحان الله.

۹۲۰۷ – عبید الله بن یزید: تقدم فی أخیه عبد الله أنهما من شهداء الطف ومتشرفان بالسلام.

۹۲۰۸ – عبید الله (عبد الله) بن یزید أبو طالب الأنباری:

تقدم بعنوان عبید الله بن أحمد ۹۲۰۹ – عبید الله بن یسار:

لم یذکروه. أخوه موسی. روی طریف مولی محمد بن إسماعیل، عنهما، عن عمرو بن میمون، عن أبی إسحاق السبیعی، عن الحارث الهمدانی، کتاب عمرو بن میمون. ست ص ۱۳۷.

وفی الإقبال ص ۳۱۸ عن جعفر بن محمد العلوی، عن علی بن عبدل الصوفی، عن طریف مولی محمد بن إسماعیل بن موسی وعبید الله بن یسار، عن عمرو بن أبی المقدام، عن أبی إسحاق السبیعی، عن الحارث الهمدانی – الخ.

۹۲۱۰ – عبیدة بن أبی الجعد الأشجعی:

لم یذکروه. هو من مضر. عده البرقی من خواص أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۹۲۱۱ – عبیدة بن الحارث بن عبد المطلب:

کان أسن من رسول الله صلی الله علیه وآله بعشر سنین. أسلم فی مکة و

(۱۹۹)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، محمد بن إسماعیل بن موسی (۱)، أبو طالب الأنباری (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، عبیدة بن أبی الجعد (۱)، عبید الله بن یزید (۱)، عبید الله بن أحمد (۱)، الحارث الهمدانی (۲)، عبد الله بن یزید (۱)، جعفر بن محمد العلوی (۱)، عبد الله بن ضمرة (۱)، عبیدة بن الحارث (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق السبیعی (۲)، شریح بن هانی (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، عمرو بن میمون (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۰۰

هاجر إلی المدینة مع أخویه طفیل والحصین. وله قدر ومنزلة کبیرة عند رسول الله.

وتقدم فی جعفر بن أبی طالب نزول قوله تعالی ": وهدوا إلی الطیب من القول " فی حق جماعة هو منهم هدوا إلی أمیر المؤمنین علیه السلام.

ونزل قوله تعالی ": هذان خصمان اختصموا فی ربهم " فی علی وحمزة و عبیدة بن الحارث. بارزوا المشرکین یوم بدر کما فی روایات العامة والخاصة. و ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۲۶۲ لغة " بدر " مدحه. وعاد مع رسول الله صلی الله علیه وآله من بدر فتوفی بالصفراء وله ثلاث وستون سنة.

وذکرنا فی ج ۴ / ۵۲۶ لغة " سری " فی شرح سرایا الرسول صلی الله علیه و آله: أن السریة الأولی سریة حمزة بن عبد المطلب والثانیة سریة عبیدة بن الحارث بعثها رسول الله فی ستین راکبا. ومن ذلک کله یظهر حسنه وکماله ووثاقته.

جهاده یوم بدر مع المشرکین بأمر الرسول صلی الله علیه وآله. جد ج ۱۹ / ۲۲۵، وکمبا ج ۶ / ۴۵۲.

دعاء الرسول صلی الله علیه وآله یوم الأحزاب: اللهم إنک أخذت منی عبیدة بن الحارث یوم بدر، وحمزة بن عبد المطلب یوم أحد – الخ. جد ج ۲۰ / ۲۱۵، و ج ۲۲ / ۲۸۳، وج ۲۳ / ۳۸۴، وج ۲۴ / ۳۱۷، وج ۳۶ / ۲۲، وج ۴۱ / ۷۸ – ۸۰.

۹۲۱۲ – عبیدة بن ریاح الرعینی: لم یذکروه. هو من شهداء صفین.

۹۲۱۳ – عبیدة أو عبدة بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصندوق، عن عبد الرحمن بن أبی حاتم، عن هارون بن إسحاق الهمدانی، عنه، عن کامل بن العلاء، روایة شریفة عظیمة فی جوامع الفضائل تفید حسنه؛ کما تقدم فی عبد الرحمن.

(۲۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، حمزة بن عبد المطلب سید الشهداء علیه السلام (۲)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، عبیدة بن الحارث (۳)، کامل بن العلاء (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۰۱

۹۲۱۴ - عبیدة السلمانی المرادی:

من أولیاء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. ثقة أسلم قبل وفاة النبی صلی الله علیه وآله بسنتین وصلی ولم یهاجر إلیه ولم یره. ولذا یقال: إنه تابعی. مات سنة ۷۲.

وعده المفید فی ختص ص ۵ من شرطة الخمیس لأمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۸ / ۷۲۵، وجد ج ۳۴ / ۲۷۲.

وروی نصر أنه مع أصحابه قالوا لأمیر المؤمنین علیه السلام: إنا نخرج معکم ولا ننزل عسکرکم ونعسکر علی حدة حتی ننظر فی أمرکم وأمر أهل الشام. فمن رأیناه أراد ما لا یحل له، أو بدا لنا منه بغی، کنا علیه. فقال لهم علی علیه السلام:

مرحبا وأهلا! هذا هو الفقه فی الدین والعلم بالسنة - الخ. کمبا ج ۸ / ۴۷۶، و جد ج ۳۲ / ۴۰۶.

وکان من القراء بین علی علیه السلام ومعاویة یسعون فی الإصلاح. کمبا ج ۸ / ۴۸۵، وجد ج ۳۲ / ۴۴۹. وقیل: کان أخص الناس بعلی علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۶۳، وجد ج ۴۰ / ۱۵۸.

جمله من أحواله فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۳۱۰.

۹۲۱۵ - عبیدة السمعانی:

لم یذکروه. هو أخص الناس بأمیر المؤمنین علیه السلام. وأخذ عنه ابن سیرین کما عن ابن شهرآشوب فی قب. والظاهر اتحاده مع السابق.

۹۲۱۶ - عبیدة الواسطی:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه، عن عجلان. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الخل والزیت ص ۳۲۸.

۹۲۱۷ - عبیس بن هشام الأسدی الناشری:

روی المفید، عن الحسن بن علی بن المغیرة، عنه، عن کرام، عن

(۲۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۷)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبیدة الواسطی (۱)، عبیدة السلمانی (۱)، عبیدة السمعانی (۱)، علی بن المغیرة (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عبیس بن هشام (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الشام (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۲۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۰۲

ابن أبی یعفور – الخ. جد ج ۳۹ / ۱۵۲، وکمبا ج ۹ / ۳۸. وهو عباس بن هشام المذکور. وسائر روایات المفید عنه فی ختص ص ۲۸۶ و ۳۰۶.

سن: محمد بن علی، عن عبیس بن هشام، عن عبد الکریم وهو کرام بن عمرو الخثعمی – الخ؛ کما فیه ج ۱ / ۱۶۸، وج ۲ / ۵۳۲.

وله روایات فی الکتب الأربعة أشار إلیها الخوئی ج ۱۱ / ۱۰۶.

وفی الخصال ص ۶۹ عن إسماعیل بن مهران، عن عبیس بن هاشم الناشری – الخ.

وروی علی بن العباس، عنه، عن عبد الکریم بن عمرو، عن الصادق علیه السلام. التوحید باب معنی ": ونفخت فیه من روحی."

۹۲۱۸ – عتاب بن أبی العتاب:

لم یذکروه. هو الذی وجهه المتوکل إلی المدینة لیحمل مولانا علی بن محمد علیه السلام إلی سر من رأی. فرأی منه ما استدل به علی إثبات علم الغیب للإمام.

کمبا ج ۱۲ / ۱۳۹، وجد ج ۵۰ / ۱۷۳.

۹۲۱۹ – عتاب بن أسید:

لم یذکروه. هو الذی روی الصدوق عنه تاریخ أحوال مولانا الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۸۹، وجد ج ۴۹ / ۳۰۴. وتقدم فی محمد بن خلیلان.

۹۲۲۰ – عتاب بن أسید بن العیص بن أمیة بن عبد شمس أبو عبد الرحمن القرشی الأموی:

أسلم یوم فتح مکة. یظهر من تفسیر الإمام أنه أمره رسول الله صلی الله علیه وآله علی أهل مکة وله ثمانیة عشر سنة. وکتب إلیهم فی ذلک کتابا یستفاد منه مدحه وجلالته. فراجع إلی کمبا ج ۶ / ۶۰۲ و ۶۱۵، وجد ج ۲۱ / ۱۲۲ و ۱۷۴. توفی یوم موت أبی بکر. وابنه عبد الرحمن بن عتاب قتل مع من قتل من أصحاب الجمل.

قوله یوم فتح مکة حین سمع أذان بلال علی ظهر الکعبة: الحمد لله الذی

(۲۰۲)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة مکة المکرمة (۳)، إسماعیل بن مهران (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، ابن أبی یعفور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن العباس (۱)، عبیس بن هشام (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، عبد الکریم (۱)، الصدق (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، القتل (۲)

صفحه ۲۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۰۳

قبض أبی حتی لم یر هذا الیوم. کمبا ج ۶ / ۶۸۴، وجد ج ۲۲ / ۵۴.

والظاهر أنه کان قبل إسلامه. فلما أسلم محا عاره الاسلام؛ لأنه یجب ما قبله.

۹۲۲۱ – عتاب بن الأعور الثعلبی:

لم یذکروه. هو خطیب الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۱۱، وجد ج ۳۳ / ۳۸۹.

وله مناظرة مع ابن عباس فألقمه حجرا. المناقب باب إمامة أمیر المؤمنین علیه السلام فصل الحکمین والخوارج.

۹۲۲۲ – عتاب بن کریم:

لم یذکروه. روی عنه إسماعیل بن أبان. جد ج ۴۲ / ۳۲۹، وکمبا ج ۹ / ۶۸۴.

۹۲۲۳ – عتاب بن لقیط البکری:

لم یـذکروه. هو من بنی قیس ومن أنصار مولانا أمیر المؤمنین علیه السـلام یوم صـفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۲، وجد ج ۳۲ / ۴۸۲، وکتاب صفین ص ۳۰۶.

۹۲۲۴ – عتاب بن محمد بن عتاب الورامینی الحافظ أبو القاسم:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی کتبه. منها الخصال ج ۲ / ۷۱ و ۷۲ أحادیث متعددة. وکذا فی کتاب المسلسلات ص ۱۰۳، وجد ج ۳۶ / ۲۳۰ مکررا، و کمبا ج ۹ / ۱۲۹.

وکذا فی کفایة الأثر فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر وفضائلهم باب ۲. وکذا فی ک باب ۲۴ ح ۱۸، والعیون باب ۶ فی النصوص علی الرضا صلوات الله علیه.

۹۲۲۵ – العتابی کلثوم بن عمرو بن أیوب الشامی:

کاتب شاعر من شعراء زمن المأمون العباسی.

۹۲۲۶ – عتبة بن أبی سفیان:

أخو معاویة. من فروع الشجرة الخبیثة فی القرآن. خبیث أساء القول فی

(۲۰۳)

مفاتیـح البحث: الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طـالب علیهمـا السـلام (۱)، عبـد الله بن عبـاس (۱)، کتـاب کفایـة الأثر للخزار (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، عتاب بن الأعور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، القرآن الکریم (۱)، الخوارج (۲)، الثعلبی (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

صفحه ۲۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۰۴

حق مولانا أمیر المؤمنین والحسن علیهما السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۹، وجد ج ۴۴ / ۸۲.

شهد الجمل مع عائشة، وصفین مع أخیه. وسقط فی جهنم سنة ۴۳ فی مصر ودفن فیها. وأخوه الآخر محمد.

وهـذا غیر عتبة الذی کان جد معاویة من قبل أمه الذی قتله أمیر المؤمنین علیه السـلام یوم بدر. وذمومه وما یتعلق به فی کتاب صـفین کثیرة.

۹۲۲۷ – عتبة بن أبی لهب:

هو الذی تزوج بنت رسول الله صلی الله علیه وآله رقیة أو أم کلثوم قبل البعثة ثم طلقها. کمبا ج ۶ / ۴۸۰، وجد ج ۱۹ / ۳۴۸.

لکـن هـو وأخـوه معتب ممن ثبت معه فی غزوة حنین. کمبـا ج ۶ / ۶۱۱، وجـد ج ۲۱ / ۱۵۶، وإرشاد المفید. وفی کتابنا مسـتدرک السفینة ج ۱ / ۹۴ ما یتعلق به. و لعله والد عبد الکریم المذکور.

۹۲۲۸ – عتبة بن أبی وقاص:

هو الذی أدمی شـفتی رسول الله صلی الله علیه وآله ورباعیته فی غزوة أحد. کمبا ج ۶ / ۲۰۲ و ۴۸۷ و ۵۰۷، وجد ج ۱۷ / ۳۷، وج ۲۰ / ۲۰ و ۱۰۲.

۹۲۲۹ – عتبة بیاع القصب:

من أصحاب الصادق علیه السلام. له کتاب رواه حمید، عن القاسم بن إسماعیل، عنه، به.

روی النوفلی، عنه، عن الصادق علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله. جد ج ۳۹ / ۳۰۲، وکمبا ج ۹ / ۴۱۴.

۹۲۳۰ – عتبة بن جویة (جویریة) وأخواه عبید الله وعوف:

لم یذکروهم. من شـهداء صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۰، وجد ج ۳۲ / ۴۷۴. فراجع إلیه حتی تری کلماته الدالـة علی حسن عقیدته وکماله

وجلالته. وكذا أخواه.

(۲۰۴)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، معركة حنين (۱)، عتبة بياع القصب (۱)، عبد الكريم (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الزوج، الزواج (۱)، السفينة (۱)

صفحه ۲۰۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۲۰۵

۹۲۳۱ - عتبة بن الحصين:

لم يذكروه. من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. جملة من أحواله و قضاياه يوم محاصرة النبى صلى الله عليه وآله أهل الطائف. كمبا ج ۶ / ۶۱۰، وجد ج ۲۱ / ۱۵۴.

۹۲۳۲ - عتبة بن ربيعة:

لم يذكروه. خبيث مذموم. كمبا ج ۴ / ۷۶، وج ۶ / ۲۶۴، وجد ج ۹ / ۲۸۰، و ج ۱۷ / ۲۸۲.

۹۲۳۳ - عتبة بن الزبير:

لم يذكروه. روى عن الصادق عليه السلام. جمال الأسبوع للسيد ابن طاووس ص ۳۰۰، وكتاب الصلاة ص ۷۶۳، وجد ج ۸۹ / ۳۷۱. وفى مصباح الشيخ: عتبة بن أبى الزبير.

۹۲۳۴ - عتبة بن سعد بن يزيد:

لم يذكروه. روى النعمانى، عن يعقوب بن عبد الله الأشعرى، عنه، عن الأحنف بن قيس، عن أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۱۳ / ۱۶۶، وجد ج ۵۲ / ۲۴۸.

۹۲۳۵ - عتبة بن سعيد:

لم يذكروه. كنز: محمد بن العباس المفسر، عن محمد بن يونس، عن عثمان بن أبى شيبة، عنه، عن جابر الجعفى، عن أبى جعفر عليه السلام فى قوله تعالى ": كل نفس بما كسبت رهينة * إلا أصحاب اليمين " قال: هم شيعتنا أهل البيت. كمبا ج ۳ / ۲۴۷، وجد ج ۷ / ۱۹۲.

۹۲۳۶ - عتبة بن الضحاك:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص باب ۲۴ عن

(۲۰۵)

مفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، يعقوب بن عبد الله (۱)، الأحنف بن قيس (۱)، محمد بن العباس (۱)، جابر الجعفى (۱)، سعد بن يزيد (۱)، محمد بن يونس (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۰۶

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۲۰۶

محمد بن زکریا العلانی، عنه، عن هشام بن محمد، عن أبیه، خطبة المحتبی علیه السلام بعد شهادة أمیر المؤمنین علیه السلام فی الفضائل والنصوص.

۹۲۳۷ – عتبة بن عبد الله الحمصی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۴ عن علی بن الحسن بن محمد، عنه فی سنة ۳۸۰، عن علی بن موسی العطفانی، عن أحمد بن یوسف الحمصی، حدیث المجتبی علیه السلام خطبة رسول الله صلی الله علیه وآله فی الفضائل والنصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وأسمائهم، وجد ج ۳۶ / ۳۳۸. وله روایتان أخریان فی ذلک ص ۳۴۰ و ۳۴۱، وکمبا ج ۹ / ۱۵۳.

۹۲۳۸ – عتبة بن عبد الله بن عتبة بن عبد الله بن مسعود الزهری الکوفی أبو العمیس: من أصحاب الصادق علیه السلام.

۹۲۳۹ – عتبة بن عبید الله المسعودی أبو السائب:

لم یذکروه. قاضی القضاة ببغداد. کمبا ج ۱۳ / ۸۳، وجد ج ۵۱ / ۳۱۵.

۹۲۴۰ – عتبة بن العلام:

لم یذکروه. هو من عباد البصرة. کمبا ج ۱۱ / ۱۶، وجد ج ۴۶ / ۵۰.

۹۲۴۱ – عتبة بن عمیر اللیثی:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن ابن جریح، عن عطا، عنه، عن أبی ذر، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث وصیة رسول الله صلی الله علیه وآله لأبی ذر. کمبا ج ۱۷ / ۲۱، وج ۵ / ۱۳۱، ورواه فی کتاب الصلاة ص ۱۴۱ عنه مثله سواء، وجد ج ۱۲ / ۷۱، وج ۷۷ / ۷۰، وج ۸۴ / ۱۹.

وفی معانی الأخبار ص ۳۳۳: عبید بن عمیر اللیثی. وفی الخصال ج ۲ / ۱۰۴:

عتبة بن عمید اللیثی.

(۲۰۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، عبد الله بن عتبة (۱)، عتبة بن عبد الله (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مدینة البصرة (۱)، أبو السائب (۱)، أحمد بن یوسف (۱)، هشام بن محمد (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)، الشهادة (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۲۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۰۷

۹۲۴۲ – عتبة بن عزوان:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه آله. وفی السفینة ما ملخصه:

حکی أنه کان سابع سبعة معه صلی الله علیه وآله ما کان لهم طعام الا ورق الشجر حتی قرحت أشداقهم. وهاجر إلی الحبشة وهو ابن أربعین سنة. ثم عاد إلیه وهو بمکة، فأقام معه حتی هاجر إلی المدینة مع المقداد، وکانا من السابقین.

وشهد بدرا وغیره من المشاهد مع رسول الله صلی الله علیه وآله. وسیره عمر بن الخطاب إلی البصرة لقتال من فی الأبلة من الفرس، فافتتحها. واختط البصرة وهو أول من عمرها ومات سنة ۱۷. انتهی.

أقول: هو من رسل رسول الله صلی الله علیه وآله إلی الکفار. کمبا ج ۶ / ۶۴۱، وجد ج ۲۱ / ۲۸۷.

۹۲۴۳ – عتبة بن فرقد:

لم یذکروه. بایع النبی صلی الله علیه وآله وعلیه جرب، فتفل علیه فذهب جربه ولم یزل طیب الرائحة إلی أن مات. کذا عن ابن درید.

۹۲۴۴ – عتبة بن المرقال:

لم یذکروه. هو وأبوه المرقال من شهداء صفین رحمة الله علیهما. کمبا ج ۸ / ۵۱۳، وجد ج ۳۲ / ۵۸۱، والمناقب باب إمامة أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۹۲۴۵ – عتبة بن هارون:

لم یذکروه. روی محمد بن عبید، عنه، عن أبی یزید، عن حصین، عن الصادق علیه السلام. کتاب فضائل الأشهر الثلاثة للصدوق.

۹۲۴۶ – عتیبة أو عیینة بن حفص:

هو المنافق الذی سماه الرسول: الأحمق المطاع فی قومه؛ کما یأتی فی عیینة.

۹۲۴۷ – عتیبة بن عبد الرحمن الکوفی:

بیاع القصب. من أصحاب الصادق علیه السلام. هکذا فی رجال المامقانی.

(۲۰۷)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، عتبة بن المرقال (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مدینة البصرة (۲)، محمد بن عبید (۱)، الشهادة (۲)، الموت (۱)، القتل (۱)، الطعام (۱)، النفاق (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۰۸

روی عنه عبد الله بن المغیرة؛ کما فی جامع الرواة وذکره مکبرا.

وروی عبد الله بن المغیرة، عنه، عن إبراهیم بن میمون. یب ج ۳ باب الصلاة فی السفر.

۹۲۴۸ – عتیبة بن میمون:

بیاع القصب. ثقة عین بالاتفاق. روی عن الصادق علیه السلام. وله کتاب یرویه عدة. منهم حمید، عن القاسم بن إسماعیل، عن علی بن النعمان، عنه، به. وفی بعض النسخ مکبرا. وفی بعضها: عیینة – بالیائین مصغرا.

۹۲۴۹ – عتیق بن أحمد بن ریاح:

لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل ص ۲۴۶ عن سلمة بن سلیمان السراوی، عنه، عن عمر بن سعد الجرجانی، عن عثمان بن محمد بن الصباح، عن داود بن سلیمان الجرجانی – الخ، وکتاب الصلاة ص ۵۴۵ عنه مثله، وجد ج ۸۷ / ۹۸.

۹۲۵۰ – عتیق بن أمیر المؤمنین علیه السلام: عد من شهداء الطف.

۹۲۵۱ – عتیق بن سلامة السلمانی:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی مستدرک الوسائل ج ۲ / ۲۷، وکمبا ج ۱۶ / ۸۱، وجد ج ۷۶ / ۲۹۳.

۹۲۵۲ – عتیق بن محمد المدنی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد الحبرمی، عنه، عن إسحاق بن بشر. بشا ص ۱۴۹.

۹۲۵۳ – عتیق بن معاویة بن الصامت الأنصاری أبو عیاش الزرقی:

فارس رسول الله صلی الله علیه وآله ومن أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وعده العلامة فی القسم الأول من الخلاصة فی المعتمدین. وهکذا عن

(۲۰۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الله بن المغیرة (۲)، إبراهیم بن میمون (۱)، عتیق بن معاویة (۱)، عتیبة بن میمون (۱)، داود بن سلیمان (۱)، علی بن النعمان (۱)، سلمة بن سلیمان (۱)، أحمد بن ریاح (۱)، محمد بن الصباح (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۰۹

ابن داود. وظاهرهما الاعتماد علیه.

۹۲۵۴ - عتیق بن یعقوب: لم یذکروه. روی عن عبد الله بن ربیعة. المقتضب ص ۱۲.

۹۲۵۵ - عثمان بن أبی زرعة:

لم یذکروه. روی عن حمران کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۷۵.

وروی کتاب التفضیل للکراجکی ص ۱۳ عنه روایة شریفة.

وفی أمالی المفید مج ۷ ص ۳۸ عن شریک، عنه، عن سالم بن أبی جعد، روایة شریفة.

۹۲۵۶ - عثمان بن أبی شیبة:

لم یذکروه. هو الذی أعطاه رسول الله صلی الله علیه وآله الخزانة؛ یعنی مفاتیح الکعبة. کمبا ج ۹ / ۳۱۷، وجد ج ۳۸ / ۲۳۶.

۹۲۵۷ - عثمان بن أبی شیبة:

لم یذکروه. تقدم فی عتبة بن سعید روایة محمد بن یونس عنه.

وروی إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن عمرو بن میمون، عن الصادق علیه السلام، حدیث الفضائل. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۹۶، وجد ج ۳۸ / ۱۳۵ و ۱۵۵، و ج ۸ / ۱۸۵، وکمبا ج ۹ / ۲۹۲ و ۲۹۷، وج ۳ / ۳۴۴، وأمالی المفید مج ۲۲ ص ۱۰۳.

وروی الصدوق، عنه، عنه ومحرز بن هشام، عن مطلب بن زیاد، حدیث فضائل أصحاب الکساء. جد ج ۳۷ / ۳۵، وکمبا ج ۹ / ۱۸۰.

وروی الحسن بن محمد بن أیوب، عنه، عن یحی بن أبی بکر. یب ج ۹ باب فی إبطال العول والعصبة ص ۲۵۹.

وروی الحسین بن موسی النخاس، عنه، عن عبد الله بن موسی. مشیخة الفقیه فی طریقه إلی أسماء (ج ۴ / ۱۱۰).

وفی فضل بن دکین روایته الأخری. وفی کفایة الأثر باب ۸ / وباب ۲۶، و فی عبد الکریم بن محمد روایته الأخری.

(۲۰۹)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۴)، أهل الکساء (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الحسین بن موسی النخاس (۱)، الحسن بن محمد بن أیوب (۱)، عثمان بن أبی شیبة (۲)، عبد الله بن ربیعة (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمرو بن میمون (۱)، مطلب بن زیاد (۱)، محمد بن یونس (۱)، عبد الکریم (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

صفحه ۲۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۱۰

۹۲۵۸ - عثمان بن أبی طلحة العبدی:

لم یذکروه. کان فی یده مفتاح البیت الشریف. فغلق باب البیت وصعد إلی السطح. فطلب النبی المفتاح منه. وقال: لو علمت أنه رسول الله لم أمنعه. فأخذ منه المفتاح مولانا علی بن أبی طالب قهرا. فنزل قوله ": إن الله یأمرکم أن تؤدوا الأمانات إلی أهلها " فأمر النبی برد المفتاح إلیه واعتذر إلیه. فلما علم ذلک أسلم فأقره النبی فی یده. کمبا ج ۶ / ۶۰۰، وجد ج ۲۱ / ۱۱۶.

۹۲۵۹ - عثمان بن أبی العاص أبو عبد الله الثقفی:

أسلم مع وفده واستعمله رسول الله صلی الله علیه وآله علی الطائف وأمره علی ثقیف مع کونه أحدثهم سنا، لکونه أحرصهم علی التفقه فی الاسلام وتعلم القرآن. ولم یزل علی الطائف حیاة رسول الله وزمان أبی بکر وسنتین من زمن عمر. واستعمله عمر سنة خمسة عشر علی عمان والبحرین. ومنع أهل الطائف من الردة بعد النبی فأطاعوه. روایة إسلامه فی کمبا ج ۶ / ۶۵۹، وجد ج ۲۱ / ۳۶۴.

۹۲۶۰ - عثمان بن أحمد بن عبد الله الدقاق المعروف بابن السماک، أبو عمرو:

لم یذکروه. روی هلال بن محمد الحفار، عنه، عن أبی قلابة عبد الملک بن محمد بن عبد الله الرقاشی، حدیث فضل تعلم القرآن. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۸۷ عن أمالی ابن الشیخ الطوسی. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۶۷.

وروی المفید، عن الحسن بن عبد الله القطان، عنه، عن أحمد بن محمد بن صالح التمار. أمالی الشیخ ج ۱ / ۶۶ و ۶۷. وبسند آخر؛ عنه کما فیه ص ۳۹۶ مکررا إلی ۳۹۹.

وروی أحمد بن محمد بن عیاش، عنه فی سنة ۳۴۰، عن إسحاق بن إبراهیم الختلی. کمبا ج ۲۰ / ۱۱۴، وجد ج ۹۷ / ۵۴.

وله کتاب الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۶۴ و ۳۱۱، وجد ج ۳۸ / ۱۶ و ۲۱۰. روی منه کشف الیقین.

(۲۱۰)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، کتاب الفضائل لشاذان بن جبرئیل القمی (۱)، کتاب کشف الیقین للعلامة الحلی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عثمان بن أحمد بن عبد الله (۱)، عثمان بن أبی العاص (۱)، أحمد بن محمد بن عیاش (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۲)، الهلال (۱)

صفحه ۲۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۱۱

جملة من روایاته فی کمبا ج ۹ / ۴۵۴، وجد ج ۳۸ / ۱۶ و ۲۱۰، وج ۴۰ / ۱۱۹.

وروی النجاشی ص ۸۱ عن محمد بن عثمان، عنه، عن محمد بن الحسین الخثعمی، کتاب بسام بن عبد الله.

وروی أحمد بن محمد بن الجندی، عنه، عن أبی نصر السمرقندی. جمال الأسبوع ص ۳۶۶.

وفی بشا ص ۶۲ عن المفید، عنه، عن جعفر بن محمد بن مالک. وسائر روایاته فی بشا ص ۱۰۰، ویب ج ۶ باب فضل زیارة الحسین علیه السلام ص ۴۰.

وعد من مشائخ المفید. وروایة المفید عنه فی أمالیه مج ۴۰.

۹۲۶۱ - عثمان بن أحمد الواسطی:

لم يذكروه. روى النجاشي ص ۱۹۷ عنه، عن أحمد بن علي، عن إسماعيل بن علي بن علي الدعبلي، عن أبيه، عن الرضا عليه السلام.

۹۲۶۲ – عثمان الأحول:

لم يذكروه. روى معاوية بن حكيم، عنه، عن أبي الحسن صلوات الله عليه.

روضة الكافي ح ۴۰۹.

۹۲۶۳ – عثمان بن أسلم:

لم يذكروه. وقع في طريق الصدوق في ك باب ۲۲ عن إبراهيم بن هاشم، عن أبي جعفر، عنه، عن ذريح، عن الصادق عليه السلام، حديث لزوم الحجة والإمام على وجه الأرض.

۹۲۶۴ – عثمان بن أشيم:

لم يذكروه. روى البرقي في سن ج ۲ / ۵۷۲ عن محمد بن سليمان الديلمي، عنه، عن معاوية بن عمار، عن الصادق عليه السلام، وكمبا ج ۱۴ / ۹۰۵، وجد ج ۶۶ / ۴۵۶.

(۲۱۱)

مفاتيح البحث: زيارة الحسين عليه السلام (۱)، الإمام علي بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علي المجتبى عليهما السلام (۱)، محمد بن سليمان الديلمي (۱)، أحمد بن محمد بن الجندي (۱)، بسام بن عبد الله (۱)، جعفر بن محمد بن مالك (۱)، معاوية بن عمار (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عثمان الأحول (۱)، محمد بن الحسين (۱)، أحمد بن علي (۱)، محمد بن عثمان (۱)

صفحه ۲۱۲

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علي النمازي الشاهرودي – ج ۵ – الصفحة ۲۱۲

۹۲۶۵ – عثمان الإصبهاني:

روى محمد بن أبي حمزة، عنه، عن أبي عبد الله صلوات الله عليه. الكافي ج ۶ كتاب الدواجن باب الحمام وباب الورشان وباب الفاختة ص ۵۴۸ و ۵۵۱.

۹۲۶۶ – عثمان الأعشى – أو الأعمى – البصري:

من أصحاب الباقر عليه السلام. روى للباقر عليه السلام كلام الحسن البصري في آية التبليغ. فرد الإمام كلامه وشرع في تفسير آية التبليغ وحديث الغدير. كمبا ج ۹ / ۲۰۷، وجد ج ۳۷ / ۱۴۰.

وروى عنه عبد الله بن سليمان. الكافي ج ۱ باب النوادر من كتاب العلم ص ۵۱.

۹۲۶۷ – عثمان بن ثابت:

روى الحسين بن علوان، عنه، عن جعفر، عن أبي جعفر عليه السلام. كتاب الزهد باب الأدب.

۹۲۶۸ – عثمان الثقفي:

روى عنه ابنه عمرو، عن سعيد بن يسار. ذكره جش في ترجمة ابنه عمرو بن عثمان.

۹۲۶۹ – عثمان بن جبلة:

روى إسماعيل بن مهران، عنه، عن أبي حمزة الثمالي، عن أبي جعفر عليه السلام. الخصال ص ۴۰.

وروى في الكافي ج ۲ باب الانصاف والعدل ص ۱۴۷ بإسناده، عن إسماعيل بن مهران، عنه، عن أبي جعفر عليه السلام – الخ.

۹۲۷۰ – عثمان بن حاتم بن منتاب التغلبي:

أستاد النجاشی رحمه الله. روی عنه واعتمد علیه فی مواضع من کتابه. منها

(۲۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۴)، آیة التبلیغ (۲)، عبد الله بن سلیمان (۱)، إسماعیل بن مهران (۲)، عثمان الأصبهانی (۱)، الحسین بن علوان (۱)، عثمان بن حاتم (۱)، سعید بن یسار (۱)، عثمان بن جبلة (۱)، عثمان الثقفی (۱)، الصّلاة (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

صفحه ۲۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۱۳

فیه ص ۳۹ و ۴۰ و ۱۳۷.

۹۲۷۱ - عثمان بن حامد أبو سعید الوحشی أو الوجینی أو الوجیبی:

ثقة بالاتفاق:

۹۲۷۲ - عثمان بن حماد:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۴۲۶ عنه، عن عمرو بن ثابت، عن أبی عبد الله علیه السلام، وکمبا ج ۱۴ / ۸۸۲.

نی: ابن عقدة، عن علی بن فضال، عن محمد بن حمزة ومحمد بن سعید، عنه، عن سلیمان بن هارون البجلی، عن أبی عبد الله علیه السلام. ج ۱۳ / ۱۹۵، وجد ج ۶۶ / ۳۵۸، وج ۵۲ / ۳۷۰، والنعمانی ص ۱۷۰.

۹۲۷۳ - عثمان بن حنیف الأنصاری:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. شهد أحدا والمشاهد بعدها. و هو من السابقین الذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین علیه السلام. واستعمله أمیر المؤمنین علیه السلام قبل وقعة الجمل علی البصرة وبعدها علی الکوفة.

أقول: هو وأخوه سهل من الاثنی عشر الذین حاجوا أبا بکر وأنکروا علیه فعله. کمبا ج ۸ / ۴۰ و ۴۳، وجد ج ۲۸ / ۲۰۱ و ۲۱۵.

وکان عامل أمیر المؤمنین علی البصرة یرغبهم بنصرة الإمام علیه السلام، و یخذلهم عن نصرة عائشة وطلحة والزبیر. وأرسل إلیهم رسلهم فلم ینزجروا و لم ینتهوا. کمبا ج ۸ / ۴۲۱ و ۴۲۲ وغیرهما.

وهما من شرطة الخمیس الذین ضمن أمیر المؤمنین علیه السلام لهم الجنة.

ص ۷۲۵، وجد ج ۳۲ / ۱۳۹ و ۱۴۰، وج ۳۴ / ۲۷۲.

نهج: من کتاب له إلی عثمان بن حنیف الأنصاری وهو عامله علی البصرة و قد بلغه أنه دعی إلی ولیمة قوم من أهلها: أما بعد: یا بن حنیف! فقد بلغنی أن رجلا من فتیة أهل البصرة دعاک إلی مائدة فأسرعت إلیها - الخ. کتاب العشرة ص ۲۳۹،

(۲۱۳)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، مدینة الکوفة (۱)، سلیمان بن هارون (۱)، مدینة البصرة (۴)، عمرو بن ثابت (۱)، عثمان بن حامد (۱)، عثمان بن حماد (۱)، عثمان بن حنیف (۲)، علی بن فضال (۱)، محمد بن حمزة (۱)، محمد بن سعید (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۱۴

وکمبا ج ۹ / ۵۰۳، وج ۸ / ۶۲۹، وجد ج ۴۰ / ۳۴۰، وج ۷۵ / ۴۴۸، وج ۳۳ / ۴۷۳.

۹۲۷۴ – عثمان بن خالد بن أشیم الجهنی:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹ و ۲۰۲، وجد ج ۴۵ / ۳۳ و ۴۴.

۹۲۷۵ – عثمان ختن أبی أیوب الخزاز: عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

۹۲۷۶ – عثمان بن خرزاذ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۳۳ عنه، عن محمد بن عمران.

۹۲۷۷ – عثمان بن الخطاب بن عبد الله بن العوام أبو عمرو:

لم یذکروه. هو من المعمرین. ولد فی خلافة أبی بکر. وروی المفید، عن إبراهیم بن الحسن بن جمهور، عن المفید الجرجرانی أنه اجتمع معه فی سنة ۳۱۶ و کتب عنه خمسة عشر حدیثا. کمبا ج ۱۳ / ۶۹، وجد ج ۵۱ / ۲۶۰.

۹۲۷۸ – عثمان بن داود: لم یذکروه. وتأتی روایته فی علی بن جابر.

۹۲۷۹ – عثمان الدقاق: هو ابن أحمد المذکور.

۹۲۸۰ – عثمان بن رشید:

من أصحاب الرضا علیه السلام. روی عنه علی بن حدید، عن معروف بن خربوذ، عن الباقر علیه السلام. کا ج ۳ / ۵۰۶.

وروی السید عن تفسیر محمد بن العباس، عن عبد الله بن العلاء، عن محمد بن الحسن بن شمون، عنه، عن الحسن بن عبد الله الأرجانی – الخ. کمبا ج ۶ / ۲۲۹، و جد ج ۱۷ / ۱۴۴.

۹۲۸۱ – عثمان بن زفر: لم یذکروه. جملة من روایاته فی کنز الکراجکی ص ۴۹.

(۲۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، خلافة أبی بکر بن أبی قحافة (۱)، عثمان ختن أبی أیوب الخزاز (۱)، الحسن بن عبد الله الأرجانی (۱)، عبد الله بن العلاء (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن العباس (۱)، عثمان الدقاق (۱)، عثمان بن رشید (۱)، الحسن بن شمون (۱)، علی بن حدید (۱)

صفحه ۲۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۱۵

۹۲۸۲ – عثمان بن زیاد:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه عبد الصمد بن بشیر.

۹۲۸۳ – عثمان بن زید بن عدی أبو عدی الجهنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه العلاء بن رزین ومحمد بن المثنی الحضرمی.

ختص، یر: عن محمد بن المثنی، عن أبیه، عن عثمان بن زید، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۱۱ / ۶۷ و ۶۸ روایتین و ۸۰، وجد ج ۴۶ / ۲۳۹ و ۲۸۰، والکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الاعتراف بالتقصیر وباب المصافحة ص ۷۳ و ۱۸۱.

وروی محمد بن المثنی الحضرمی، عن أبیه، عنه، عن جابر. أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۰۲، وجامع الرواة کذلک.

۹۲۸۴ – عثمان بن سعد: من الصحابة. شئ: عن أحدهما صلوات الله علیهما فی قوله تعالی ": انما استزلهم الشیطان ببعض ما کسبوا:" فهو عقبة بن عثمان وعثمان بن سعد. کمبا ج ۶ / ۵۰۴، وجد ج ۲۰ / ۹۲.

۹۲۸۵ – عثمان بن سعید:

له روایات فی کا ویب أشار إلیها الخوئی فی ج ۱۱ / ۱۱۹. یروی عنه إبراهیم بن هاشم والحسین بن سعید وسعید بن جناح ومحمد بن عیسی وأحمد بن المفضل.

۹۲۸۶ – عثمان بن سعید الأحول:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عن الحسین بن عبد الرحمن بن محمد الأزدی، عن أبیه وعنه معا، عن عمرو بن ثابت، عن صباح المزنی، روایة شریفة. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۶۱.

(۲۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب جامع الرواة (۱)، محمد بن المثنی الحضرمی (۱)، عثمان بن زید بن عدی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العلاء بن رزین (۱)، الحسین بن سعید (۱)، عثمان بن زیاد (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، محمد بن المثنی (۲)، عثمان بن سعید (۲)، سعید بن جناح (۱)، عثمان بن زید (۱)، صباح المزنی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۱۶

وله کتاب رواه عنه حفیده أحمد بن محمد بن عثمان. بشا ص ۲۴۶.

روایته عن أبی الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۵۰۳، وجد ج ۶۲ / ۶۸.

۹۲۸۷ – عثمان بن سعید الطویل:

لم یذکروه. روی النعمانی، عن ابن عقدة، عن أحمد بن سالم، عن عبد الرحمن الأزدی، عنه، عن أحمد بن مسلم – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۷، وجد ج ۵۲ / ۲۴۹.

نی: ابن عقدة، عن محمد بن سالم بن عبد الرحمن الأزدی، عنه، عن أحمد بن سیر، عن موسی بن بکیر الواسطی. فیه ص ۵۴، وکمبا ج ۷ / ۱۲ مثله، وجد ج ۲۳ / ۵۴.

وفی ص ۱۵۲: عن ابن عقدة، عن محمد بن سالم بن عبد الرحمن، عنه، عن أحمد بن سلیمان، عن موسی بن بکر الواسطی.

۹۲۸۸ – عثمان بن سعید القصاری:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد الزهری الرمانی، عنه، عن یونس أبی یعقوب الجعفی، عن جابر، عن الباقر علیه السلام قال: إن الله لن یغفر إلا لنا. وإن شیعتنا هم الفائزون یوم القیامة. بشا ص ۶۳.

۹۲۸۹ – عثمان بن سعید القطان:

لم یذکروه. الطب ص ۱۰۷: عنه، عن سعدان بن مسلم – الخ، وکتاب الدعاء ص ۲۲۱، وجد ج ۹۵ / ۱۴۹.

۹۲۹۰ – عثمان بن سعید المری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۳۱ عن أحمد بن خلیل النوفلی، عنه، عن الحسن بن صالح بن حی، عن الصادق علیه السلام.

۹۲۹۱ – عثمان بن سعید السمان العمری:

خدم مولانا الهادی علیه السلام وله إحدی عشر سنة. وکان بوابه. کمبا

(۲۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، موسی بن بکر الواسطی (۱)، عثمان بن سعید العمری السمان (۱)، الحسن بن صالح بن حی (۱)، أحمد بن سلیمان (۱)، موسی بن بکیر (۱)، عثمان بن سعید (۴)، سعدان بن مسلم (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن سالم (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۱۷

ج ۱۲ / ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۲۱۶.

وکان وکیلا لأبی محمد العسکری علیه السلام وبابه. فیه ص ۱۵۵، وجد ج ۵۰ / ۲۳۸. وکان نائبا خاصا لمولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه. وکان ثقة جلیلا مرضیا عندهم بالاتفاق.

سأل أحمد بن إسحاق أبا الحسن الهادی علیه السلام: من أعامل، وعمن آخذ، وقول من أقبل؟ فقال: العمری ثقتی. فما أدی إلیک عنی فعنی یؤدی. وما قال عنی فعنی یقول. فاسمع له وأطع فإنه الثقة المأمون.

وسأل أبا محمد علیه السلام عن مثل ذلک، فقال له: العمری وابنه ثقتان.

فما أدیا إلیک عنی فعنی یؤدیان. وما قالا لک فعنی یقولان. فاسمع لهما وأطعهما.

فهما الثقتان المأمونان.

وتقدم فی ابنه محمد ما یتعلق به.

وقال ابن شهرآشوب فی المناقب: وکان بابه - یعنی مولانا الجواد علیه السلام - عثمان بن سعید السمان. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۵. وکذا کان باب مولانا الهادی علیه السلام. ص ۱۲۷ و ۱۳۹، وجد ج ۵۰ / ۱۰۶ و ۱۱۷ و ۱۷۳.

وفی کمبا ج ۱۳ / ۹۳ ذکر مدائحه وفضائله الکریمة. وکذا فی توقیع العسکری علیه السلام إلی إسحاق بن إسماعیل المروی فی ج ۱۲ / ۱۷۵، وجد ج ۵۰ / ۳۱۹، وج ۵۱ / ۳۴۴. وفی السفینة أخبار فی مدحه وجلالته.

۹۲۹۲ - عثمان بن سلیمان النخاس:

لم یذکروه. روی عمر بن عبد العزیز، عنه، عن المفضل بن عمر ویونس بن ظبیان. الکافی ج ۲ کتاب العشرة باب النوادر ص ۶۷۲.

۹۲۹۳ - عثمان بن شماس: من شهداء بدر أو أحد. کمبا ج ۶ / ۴۹۲، وجد ج ۲۰ / ۳۹.

۹۲۹۴ - عثمان بن صهیب:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. جد

(۲۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عثمان بن سلیمان النخاس (۱)، عثمان بن سعید العمری السمان (۱)، إسحاق بن إسماعیل (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، المفضل بن عمر (۱)، الشهادة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الجود (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۱۸

ج ۱۱ / ۳۷۶، وکمبا ج ۵ / ۱۰۴.

۹۲۹۵ – عثمان بن عبد الرحمن:

روی سلمة بن الخطاب، عنه، عن شرحبیل بن مسلم. الکافی ج ۶ کتاب العقیقة ص ۲۲، ویب ج ۷ باب الولادة والنفاس ص ۴۳۹.

ووصفه الشیخ فی باب أصحاب الصادق علیه السلام بالقلانسی الکوفی.

۹۲۹۶ – عثمان بن عبد الرحمن بن عبد الله: لم یذکروه. تأتی روایته فی علی بن رزین.

۹۲۹۷ – عثمان بن عبد الله:

روی الحسن بن جعفر، عنه، عن عبد الله بن عبید الفارسی. تفسیر القمی سورة الشمس.

۹۲۹۸ – عثمان بن عبد الله أبو عمر الطحان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی کتاب الدلائل ص ۳ عن أبی سعید البصری، عنه، عن سعید بن سالم – الخ.

۹۲۹۹ – عثمان بن عبد الله أبو القاسم مولی شریح القاضی الکندی:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۱ / ۱۳۹ عن علی بن الحکم، عنه قال: کنت عند أبی عبد الله صلوات الله وسلامه علیه – الخ.

وفیه ص ۱۴۰ عنه، عنه قال: شکوت إلی أبی عبد الله علیه السلام – الخ.

۹۳۰۰ – عثمان بن عبد الله بن عمرو:

لم یذکروه. روی قرة بن العلاء عنه، عن محمد بن جعفر، عن أبیه، عن جده، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث فضل محبة أمیر المؤمنین علیه السلام وذم عداوته. جد ج ۳۹ / ۲۸۴، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰، وبشا ص ۱۵۶.

وتقدم فی عبد الله بن إسحاق بن إبراهیم روایته الأخری فی الفضائل.

(۲۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، عثمان بن عبد الله (۴)، عبد الله بن عبید (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، شریح القاضی (۱)، سعید بن سالم (۱)، علی بن الحکم (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، شرحبیل بن مسلم (۱)، سورة الشمس (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)، النفاس (۱)

صفحه ۲۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۱۹

۹۳۰۱ – عثمان بن عبد الملک الحضرمی:

روی علی بن الحکم، عنه، عن أبی بکر الحضرمی. المحاسن ج ۲ / ۳۱۶ و ۳۱۷، ومواضع من کا ویب أشار إلیها الخوئی، والعلل ج ۱ / ۲۸۵.

۹۳۰۲ – عثمان بن عبید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عنه، عن هدیة بن خالد القیسی، عن مبارک بن فضالة، حدیث أربع خصال تغنی عن الطب.

کمبا ج ۱۴ / ۸۹۵، وجد ج ۶۶ / ۴۱۵.

۹۳۰۳ – عثمان بن عبید الله بن أبی رافع:

لم یذکروه. روی عن سعید بن المسیب. الإقبال ص ۵۴۲.

۹۳۰۴ – عثمان بن عبید الله الجرجانی:

لم یذکروه. هو ناقل قضایا صفین. کتاب صفین ص ۸۰.

۹۳۰۵ – عثمان بن عثمان:

لم یذکروه. روی الحسین بن سعید، عنه، عن سماعة بن مهران أو غیره، عن أبی بصیر، عن الباقر علیه السلام، حدیث الفضائل. ختص ص ۱۹۹.

۹۳۰۶ – عثمان بن عثمان بن خالد:

لم یذکروه. کان یروی عن أبیه. کمبا ج ۱۱ / ۶۵، وجد ج ۴۶ / ۲۳۰. ویأتی فی هارون بن یحی روایته.

۹۳۰۷ – عثمان بن عروة:

لم یذکروه. روی هشام بن عروة، عنه، عن أبیه، عن الزبیر، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. الخصال ج ۲ / ۹۰.

(۲۱۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، سعید بن المسیب (۱)، عبید الله بن أبی رافع (۱)، عثمان بن عبد الملک الحضرمی (۱)، عبد الله بن حبیب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سماعة بن مهران (۱)، هشام بن عروة (۱)، الحسین بن سعید (۱)، علی بن الحکم (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۲۰

۹۳۰۸ – عثمان بن عفان:

لم یذکروه. روی عنه الفضل بن شاذان. أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۴۶.

۹۳۰۹ – عثمان بن عفان بن أبی العاص بن أمیة:

شرح مثالبه ومساویه وبدعه فی کمبا ج ۸ / ۲۴۶ و ۲۴۷ و ۳۱۹ – ۳۴۴.

باب کیفیة قتل عثمان وما احتج علیه القوم فی ذلک ونسبه وتاریخه. کمبا ج ۸ / ۳۷۲.

باب تبری أمیر المؤمنین علیه السلام عن دم عثمان وعدم إنکاره أیضا.

ص ۳۷۶.

توبیخه وعتابه علی أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۵۱۹، وجد ج ۴۱ / ۴۹.

الکلمات حول عثمان فی کتاب الغدیر ج ۸ / ۹۷ – ۱۶۷ وإلی آخر الکتاب، و ج ۹ / ۳ – إلی آخره. وابنه عمرو خبیث من الشجرة الخبیثة یأتی.

قتل یوم الغدیر سنة ۳۵. وفی السفینة جملات تتعلق به.

۹۳۱۰ – عثمان بن عفان السدوسی:

لم یذکروه. روی إسماعیل بن یسار، عنه، عن بشیر النبال. الکافی ج ۶ باب الحمام من کتاب الزی ص ۵۰۱ ح ۲۲.

۹۳۱۱ – عثمان بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

شهید الطف مع أخیه الحسین صلوات الله علیه، ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. وکان عند شهادته ابن إحدی أو ثلاث وعشرین سنة. وهو أخو أبی الفضل العباس علیه السلام من أمه.

۹۳۱۲ – عثمان بن عمرو الدباغ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی الدلائل ص ۲ عن الحسن بن علی بن زکریا بن یحی، عنه، عن محمد بن القاسم الأسدی، عن

أبی الجارود – الخ.

(۲۲۰)

مفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الخلیفة عثمان بن عفان (۳)، محمد بن القاسم الأسدی (۱)، إسماعیل بن یسار (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، الحسن بن علی (۱)، عثمان بن عمرو (۱)، بشیر النبال (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۲۱

۹۳۱۳ – عثمان بن عمر الکواء:

لم یذکروه. هو مذموم. کمبا ج ۱۱ / ۲۰۱، وجد ج ۴۷ / ۳۲۰.

۹۳۱۴ – عثمان بن عمران، بیاع السابری، الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی العلامة المامقانی روایة تفید حسنه و کماله وجلالته. ویدل علی ذلک أیضا ما فی العلل ج ۱ / ۱۷۰.

وفی روایة الکلینی أنه مع المعلی وعقبة بن خالد دخلوا علی أبی عبد الله علیه السلام. فلما رآهم قال لهم: مرحبا مرحبا بکم! وجوه تحبنا ونحبهم. جعلکم الله معنا فی الدنیا والآخرة. وقال له عثمان: إنی رجل موسر. فقال له: بارک الله لک فی یسارک – الخ. کا ج ۴ باب القرض ص ۳۴.

۹۳۱۵ – عثمان بن عیسی الرواسی العامری الکلابی:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. واقفی؛ بل من أرکان الواقفیة. وله کتب.

وعن الشیخ فی العدة: عمل الطائفة برواياته لأجل کونه موثوقا به و متحرجا عن الکذب. انتهی.

روایته عن سماعة، عن الصادق علیه السلام أنه قال: نحن اثنا عشر محدثا.

کمبا ج ۹ / ۱۶۵ / و ۱۶۶، وجد ج ۳۶ / ۳۹۳ و ۳۹۸، وتقدم فی سماعة.

روایته مع ابن محبوب، عن حسین بن نعیم الصحاف وهشام بن الحکم و علی بن یقطین، نص مولانا الکاظم علیه السلام علی ابنه علی الرضا علیه السلام.

کمبا ج ۱۲ / ۵، وجد ج ۴۹ / ۱۳.

وفی کمبا ج ۱۱ / ۳۰۸، وجد ج ۴۸ / ۲۵۳ باب رد الواقفیة، روایات تدل علی ذم عثمان هذا وأنه من أحد القوام فی الوقف. لکن أثبت فی مستدرک الوسائل أن کتبه معتمدة، وأنه موثق ومن أصحاب الاجماع.

روایته عن مولانا الرضا علیه السلام فی الکافی ج ۴ باب الرجل یأخذ الحجة

(۲۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، هشام بن الحکم (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، عثمان بن عمران (۱)، علی بن یقطین (۱)، عقبة بن خالد (۱)، الکذب، التکذیب (۱)

صفحه ۲۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۲۲

فلا تکفیه - الخ. ص ۳۰۹، ورواه فی یب ج ۵ / ۴۱۷ عنه مثله.

وروی القمی فی تفسیره سورة إبراهیم، عن أبیه، عن محمد بن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ.

ووجدت بخط بعض الثقاف الأجلاء روایته عن الصادق والکاظم والرضا وأبی جعفر علیهم السلام. وفی السفینة جملات تتعلق به.

وروی الحسین بن سعید، عنه، عن مولانا الجواد علیه السلام. یب ج ۹ باب الذبائح والأطعمة ص ۱۲۶.

۹۳۱۶ - عثمان بن عیسی بن الصلت الکنانی:

عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

۹۳۱۷ - عثمان بن غالب:

لم یذکروه. روی ابن فضال، عنه، عن روح بن عبد الرحیم. التهذیب ج ۷ باب الزیادات ص ۲۲۹. وکذا عن الطبعة القدیمة والوافی والوسائل ج ۱۳ باب حکم دین الملوک ص ۱۱۹.

ولعل الصحیح غالب بن عثمان بقرینة سائر الروایات، وأنه الراوی لکتاب روح بن عبد الرحیم.

۹۳۱۸ - عثمان بن فروة الغفاری:

لم یذکروه. عده السید فی زمرة شهداء الطف فی الزیارة الرجبیة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰. وفی الإقبال: عروة، بدل فروة.

۹۳۱۹ - عثمان بن القاسم الأنصاری:

لم یذکروه. روی سعد بن طالب، عنه، عن زید بن أرقم، عن رسول صلی الله صلی الله علیه وآله، النص علی أمیر المؤمنین علیه السلام وإمامته وولایته. أمالی الصدوق ص ۲۸۶، وجد ج ۳۸ / ۱۰۴، وکمبا ج ۹ / ۲۸۴.

وفی نسخة بشا ص ۱۷۷: عن سعد بن أبی طالب، عنه، عنه.

(۲۲۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عثمان بن عیسی بن الصلت (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، روح بن عبد الرحیم (۲)، سعد بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سورة ابراهیم (۱)، الحسین بن سعید (۱)، عثمان بن فروة (۱)، عثمان بن غالب (۱)، غالب بن عثمان (۱)، زید بن أرقم (۱)، سعد بن طالب (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۲۳

وروی محمد بن أصبغ، عن إبراهیم، عنه، عن منصور بزرج، النص علی مولانا الرضا علیه السلام. کش جد حدیث ۸۹۳.

۹۳۲۰ - عثمان بن قیس العامری:

عد مجهولا. لکن هو صحابی إمامی مدحه النبی صلی الله علیه وآله مع آخرین وبشرهم بالجنة وأخبرهم بشهادتهم فی نصرة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۱۰۴، وجد ج ۳۶ / ۱۱۳.

وروایته الأخری فیه ج ۴۱ / ۲۸۶، وکمبا ج ۹ / ۵۷۸.

۹۳۲۱ – عثمان بن مالک بن أعین: لم یذکروه. وقبره بالفیوم من أرض مصر.

۹۳۲۲ – عثمان بن محمد:

لم یذکروه. روی فرات عنه والحسین بن سعید معا – الخ. کمبا ج ۳ / ۲۸۸، و جد ج ۷ / ۳۳۶.

۹۳۲۳ – عثمان بن محمد بن أبی شیبة العبسی:

لم یذکره. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۸۳ عن أبی زرعة، عنه، عن عبد الله بن النمیر، حدیث فضل ولایة الرسول وأهل بیته. وکذا فی بشا ص ۱۷۶.

۹۳۲۴ – عثمان بن محمد بن الصباح: لم یذکروه. تقدم فی عتیق بن أحمد روایته.

۹۳۲۵ – عثمان بن محمد بن عمران:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیر سورة الرحمن، عن أحمد بن إدریس، عن أحمد بن محمد، عن الحسن (الحسین – خ ل) ابن غالب، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن قول الله ": ومن دونهما جنتان. " ومثله فی تفسیر البرهان.

۹۳۲۶ – عثمان بن مروان:

لم یذکروه. روی الصفار، عن الحسین بن محمد، عن عبد الله بن بشر، عنه،

(۲۲۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، عثمان بن محمد بن عمران (۱)، سورة الرحمن (الرحمان) (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن بشر (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، الحسین بن سعید (۱)، عثمان بن مروان (۱)، مالک بن أعین (۱)، محمد بن الصباح (۱)، الحسین بن محمد (۱)، عثمان بن قیس (۱)، أحمد بن محمد (۱)

صفحه ۲۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۲۴

عن سماعة، عن أبی الحسن صلوات الله علیه – الخ. کمبا ج ۳ / ۱۶۱، وجد ج ۶ / ۲۴۸.

وروی ابن سنان، عنه، عن سماعة بن مهران. التهذیب ج ۴ باب قضاء شهر رمضان ص ۲۷۸. وعن نسخة أخری: عمار بن مروان، بدل عثمان. فإنه رواها فی باب نیة الصیام وفیه: عمار بن مروان. وکذا فی الکافی ج ۴ باب الرجل یصبح و هو یرید الصیام ص ۱۲۲.

۹۳۲۷ – عثمان بن مظعون أبو السائب:

هو أخو النبی صلی الله علیه وآله من الرضاعة. وهو الزاهد العابد الذی ترک الدنیا ولذاتها، فشکت امرأته إلی رسول الله صلی الله علیه وآله فمنعه عن ذلک. جد ج ۲۲ / ۲۶۴، وج ۴۰ / ۳۲۸، وکمبا ج ۶ / ۷۳۵، وج ۹ / ۵۰۱.

حزنه علی موت ولده حتی اتخذ داره مسجدا یتعبد فیه. فبلغ ذلک رسول الله صلی الله علیه وآله فقال له: إن الله تعالی لم یکتب علینا الرهبانیة. إنما رهبانیة أمتی الجهاد فی سبیل الله. ثم ذکر له أجر المصیبة. کتاب الطهارة ص ۲۱۷، و کمبا ج ۳ / ۳۴۰، وجد ج ۸۲ / ۱۱۴، وج ۸ / ۱۷۰.

وله روایات فی یب ج ۴ باب ثواب الصیام ص ۱۹۰، وج ۶ باب فضل الجهاد ص ۱۲۲ روی عنه عبد الله بن جابر وسعد بن مسعود.

کا: فی الصادقی علیه السلام أن رسول الله صلی الله علیه وآله قبله بعد موته. جد ج ۲۲ / ۲۶۴. وروی ذلک العامة.

وفیه روایة أخری تدل علی مدحه وکماله. وقد جمع المحدث القمی فی السفینة أخبارا من البحار فی مدحه وکماله وأنه السلف الصالح فی کلام الرسول صلی الله علیه وآله.

قیل: أسلم بعد ثلاثة عشر رجلا وهاجر إلی الحبشة. مات سنة ۲. وهو أول من دفن بالبقیع.

زینب أخته زوجة عمر بن الخطاب أم ولده عبد الله وحفصة وعبد الرحمن.

(۲۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، مقبرة بقیع الغرقد (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، عبد الله بن جابر (۱)، سماعة بن مهران (۱)، أبو السائب (۱)، عمار بن مروان (۲)، عثمان بن مظعون (۱)، سبیل الله (۱)، سعد بن مسعود (۱)، الموت (۱)، الرضاع (۱)، الصیام، الصوم (۳)، الزوج، الزواج (۱)، الدفن (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۲۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۲۵

کذا فی أسد الغابة.

۹۳۲۸ - عثمان المعمر بن الخطاب: هو علی بن عثمان بن الخطاب الآتی.

۹۳۲۹ - عثمان بن المغیرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۶۷ عن محمد بن جعفر، عن شعبة، عنه، عن زید بن الوهب، حدیث قیام اثنی عشر من الصحابة وإنکارهم علی أبی بکر وکیفیة احتجاجهم. وسائر روایاته فی إحقاق الحق ج ۸ / ۱۱۷.

وروی الحارث بن مغیرة النضری، عنه، عن الصادق علیه السلام. المحاسن ج ۱ / ۱۵۵.

۹۳۳۰ - عثمان بن نشیط:

لم یذکروه. روی أبو الجارود، عنه، عن إسماعیل بن الغزالی. بشا ص ۱۸۵.

وروی أبو الجارود، عنه، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. إثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۲۱.

۹۳۳۱ - عثمان بن نصیر الحافظ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عنه، عن یحی بن عمرو التنوخی، عن أحمد بن سلیمان، عن محمد بن جعفر الصادق، عن أبیه علیهم السلام.

جد ج ۱ / ۲۱۳، وکمبا ج ۱ / ۶۶.

۹۳۳۲ - عثمان بن النوا الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی محمد بن سنان وأبو أیوب الخزاز، عنه.

وروی الشیخ، عن محمد بن سنان، عن أبی یحی التمتام السلمی، عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۳۲، وجد ج ۵۲ / ۱۰۶.

۹۳۳۳ - عثمان بن هاشم بن الفضل:

لم یذکروه. روی فی کنز، عن محمد بن العباس، عن أحمد بن محمد بن العباس،

(۲۲۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، أبو أیوب الخزاز (۱)، الحارث بن مغیرة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عثمان (بن) النوا (۱)، أحمد بن سلیمان (۱)، أبو الجارود (۲)، محمد بن العباس (۲)، علی بن عثمان (۱)، محمد بن سنان (۲)، محمد بن جعفر (۲)، الصدق (۱)

صفحه ۲۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۲۶

عنه، عن محمد بن کثیر، عن الحارث بن حصیرة - الخ. جد ج ۳۹ / ۲۸۶، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰.

۹۳۳۴ - عثمان بن یزید:

لم یذکره. روی محمد بن المثنی الحضرمی: عن أبیه، عنه، عن جابر، عن أبی جعفر الباقر علیه السلام - الخ. غیبة النعمانی ص ۱۰۵، والکافی ج ۵ کتاب النکاح باب النوادر ص ۵۵۹.

وروی محمد بن عذافر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. التهذیب ج ۵ باب صفة الإحرام ص ۶۴.

وعن البرقی عده من أصحاب الصادق علیه السلام. وعن بعض النسخ: زید بدل یزید.

۹۳۳۵ - عثمان بن یوسف:

لم یذکروه. وله روایات مستفیضة دالة علی حسنه وکماله.

منها: روایة الکلینی فی الکافی بإسناده، عن إسماعیل بن یسار، عنه، عن عبد الله بن کیسان، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث الطینة وأصل الخلقة.

کتاب الإیمان ص ۲۴، وجد ج ۶۷ / ۸۶.

وروی القمی فی تفسیره بإسناده، عن محمد بن علی، عن عثمان بن یوسف، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام تفسیر سورة اقرأ. وفیه فضائل تفید حسنه و کماله. وتقدم فی عبد الله بن کیسان مواضع الروایة.

۹۳۳۶ - عثیم بن أشیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی روضة الکافی ح ۱۰ عن محمد بن سلیمان الدیلمی، عنه، عن معاویة بن عمار، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۹۳۳۷ - عثیم بن سلیمان:

لم یذکروه. روی عبد الملک بن بشیر، عنه، عن معاویة بن عمار. الروضة ح ۳۰۶.

(۲۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن المثنی الحضرمی (۱)، عبد الله بن کیسان (۲)، إسماعیل بن یسار (۱)، معاویة بن عمار (۲)، الحارث بن حصیرة (۱)، عبد الملک بن بشیر (۱)، عثیم بن سلیمان (۱)، عثمان بن یزید (۱)، عثمان بن یوسف (۲)، محمد بن سلیمان (۱)، محمد بن عذافر (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۲۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۲۷

۹۳۳۸ - عجاج بن محمد:

لم یذکروه. روی فی کنز عن محمد بن العباس، عن أحمد بن عبد الله الدقاق، عن أیوب بن محمد الوراق، عنه، عن الحسن بن جعفر، روایة کریمة. جد ج ۸ / ۱۴۹، وکمبا ج ۳ / ۳۳۴.

۹۳۳۹ - عجلان أبو صالح الخباز الواسطی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة؛ کما قاله ابن فضال علی ما نقله الکشی واختاره المجلسی فی الوجیزة.

وفی روایة الکشی قال الصادق علیه السلام: یا عجلان، کأنی أنظر إلیک إلی جنبی والناس یعرضون علی.

۹۳۴۰ – عجلان بن صالح:

قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول – الخ. شئ ج ۱ / ۲۰۷. وروی أبی یحی الواسطی عنه؛ کما عن جامع الرواة.

۹۳۴۱ – عداس مولی عتبة بن ربیعة وشیبة:

لم یذکروه. کیفیة إسلامه. جد ج ۱۹ / ۶ و ۳۳۱، وکمبا ج ۶ / ۴۰۳ و ۴۷۹.

۹۳۴۲ – العدل بن عمار الموصلی:

لم یذکروه. له أحادیث. منها حدیث فضائل أهل البیت علیهم السلام فی حلیة الأبرار ج ۱ / ۵۶۶.

۹۳۴۳ – عدنان جد النبی صلی الله علیه وآله:

من الساجدین الطاهرین. جملة من أحواله فی أوائل منتهی الآمال. وکان ظهوره فی سنة ۴۸۲۱؛ کما فی الناسخ ج ۱ / ۴۳۸. وذکر أولاده فیه إلی ۴۴۳.

۹۳۴۴ – عدی بن أحمد بن عبد الباقی أبو عمیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید ص ۲۰۲ و ۲۰۳ فی روایات عن

(۲۲۷)

مفاتیح البحث: فضائل أهل البیت علیهم السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عجلان أبو صالح (۱)، محمد بن العباس (۱)، عجلان بن صالح (۱)، محمد الوراق (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۲۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۲۸

مکی بن أحمد البردعی، عنه، عن أحمد بن محمد بن البراء، عن عبد المنعم بن إدریس، عن أبیه، عن وهب، عن ابن عباس، حدیث دیک العرش.

۹۳۴۵ – عدی بن أرطاة أبو الصقر:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کتاب عرض المجالس بإسناده، عن یونس بن أبی إسحاق، عنه. أمالی الصدوق ص ۴۵.

۹۳۴۶ – عدی بن ثابت الأنصاری:

هو أخو خزیمة بن ثابت. عن المقدسی أنه سمع البراء بن عازب وغیره. و روی عنه الأعمش. انتهی.

أقول: روی الأعمش، عنه، عن زر بن حبیش، أحادیث فی الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۳۷ و ۲۵۲ و ۲۵۵، وکمبا ج ۹ / ۳۹۹ و ۴۰۲، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۱ و ۱۰۷.

دخوله علی أمیر المؤمنین علیه السلام فی یوم النصف من رجب. الإقبال ص ۶۵۷.

وروی عنه أبو مریم الأنصاری. أمالی الشیخ ص ۲۵۵، وکتاب صفین ص ۲۱۷.

۹۳۴۷ – عدی بن حاتم الطائی أبو طریف:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. أسلم فی شعبان سنة تسع. و قیل: سنة عشرة. وهو من السابقین الذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین علیه السلام.

کلماته مع أمیر المؤمنین علیه السلام حین أراد قتال الناکثین بالبصرة وهی تدل علی حسنه وکماله وجلالته. کمبا ج ۸ / ۴۱۳، وجد ج ۳۲ / ۱۰۲، وأمالی المفید مج ۳۵.

أشعاره یوم الجمل المتضمنة لما یدل علی کماله. کمبا ج ۸ / ۴۳۱، وجد ج ۳۲ / ۱۸۱.

بعثه أمیر المؤمنین علیه السلام أمیرا علی مدینة بهر شیر وأستانها. کمبا

(۲۲۸)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۴)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أبو مریم الأنصاری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، خزیمة بن ثابت (۱)، البراء بن عازب (۱)، عدی بن حاتم (۱)، مکی بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، زر بن حبیش (۱)، القتل (۱)

صفحه ۲۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۲۹

ج ۸ / ۴۶۶، وجد ج ۳۲ / ۳۵۷.

أمره یوم صفین علی علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۴۷۷، وجد ج ۳۲ / ۴۰۸.

أرسله أمیر المؤمنین علیه السلام مع شبث بن ربعی ویزید بن قیس وزیاد بن حفصة إلی معاویة بن أبی سفیان لیدعوه إلی الحق. کمبا ج ۸ / ۴۸۶ و ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۴۵۳ و ۵۷۳، والغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۳۰۸.

حملاته وقتاله یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۸ و ۵۱۳ و ۵۱۴، وجد ج ۳۲ / ۵۰۹ و ۵۸۳ و ۵۸۸.

فما زال قاتل حتی فقئ عینه. کمبا ج ۸ / ۵۱۴، وجد ج ۳۲ / ۵۸۸.

إمارته علی ألف من قبیلته. وجلالته وکلماته الدالة علی کماله. کمبا ج ۸ / ۶۷۵، وجد ج ۳۴ / ۳۳.

کلماته فی الترغیب علی نصرة الامام المجتبی علیه السلام وقوله: أنا ابن حاتم.

سبحان الله! ما أقبح هذا المقام! ألا تجیبون إمامکم وابن بنت نبیکم؟! أین خطباء مصر الذین ألسنتهم کالمخاریق فی الدعة فإذا جد الجد فرواغون کالثعالب؟! أما تخافون مقت الله ولا عنتها وعارها؟!

ثم استقبل الحسن بوجهه فقال: أصاب الله بک المراشد، وجنبک المکاره، ووفقک لما یحمد وروده وصدوره. وقد سمعنا مقالتک، وانتهینا إلی أمرک، و سمعنا لک وأطعناک فیما قلت ورأیت. وهذا وجهی إلی معسکرنا. وخرج وکان أول الناس عسکرا - الخ. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۱، وجد ج ۴۴ / ۵۰.

کلماته الأخری فی ذلک. کمبا ج ۱۰ / ۱۰۶، وجد ج ۴۴ / ۲۷.

وروده مع الأحنف وصعصعة علی معاویة. ص ۱۲۹، وجد ج ۴۴ / ۱۲۳.

تعلمه من أمیر المؤمنین علیه السلام صلاة الحوائج. کتاب الصلاة ص ۴۸۳، وجد ج ۸۶ / ۲۲۵.

جملة من أحواله فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۴، وج ۹ / ۴۴، وج ۱۰ / ۳۰۸.

وله روایات عن أمیر المؤمنین علیه السلام. وتوفی سنة ۶۹ أو ۷۰ وله مائة وعشرون سنة. وقیل: مات أیام المختار. وعده الصدوق من المعمرین إلی ۱۲۰؛ کما

(۲۲۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، معاویة بن أبی سفیان لعنهما الله (۱)، شبث بن ربعی الیربوعی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یزید بن قیس (۱)، الموت (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۲۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۳۰

فی کمبا ج ۱۳ / ۶۳، وجد ج ۵۱ / ۲۳۸.

واستشهد ابنه محمد مع أمیر المؤمنین علیه السلام. وابنه الآخر طرماح تقدم. وفی محمد بن أبی بکر ذکر منه. وابنه الآخر زید تقدم، ویزید یأتی.

وجملة من أحواله الشریفة فی سفینة البحار لغة " عدی " وقاموس الرجال.

۹۳۴۸ - عدی بن حارث:

عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی مدینة بهر سیر وأستانها. کتاب صفین ص ۱۱.

۹۳۴۹ - عدی بن حکیم:

لم یذکروه. روی جابر بن یزید الجعفی، عنه، عن عبد الله بن العباس، حدیث الفضائل؛ کما فی أربع نسخ من إرشاد المفید.

۹۳۵۰ - عدی بن زید الهجری:

لم یذکروه. روی عن أبی خالد الواسطی. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۸۵.

۹۳۵۱ - عدیل بن نائل الجعلی:

لم یذکروه. أشعاره یوم صفین. کتاب صفین ص ۳۹۲.

۹۳۵۲ - عذافر:

روی عن الباقر والصادق علیهما السلام. وروی عنه ابنه محمد وغیرهما روایات فی کا ویب ویه أشار إلیها الخوئی ج ۱۱ / ۱۴۵. وهو ابن عیسی الصیرفی.

۹۳۵۳ - عرار بن أدهم:

من أصحاب معاویة یوم صفین. قتله العباس بن ربیعة فتأسف معاویة علیه.

کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۱۷۲.

۹۳۵۴ - عربی بن مسافر العبادی:

شیخ من مشائخ السید ابن طاووس. فلاح السائل ط ۱ ص ۱۵ و ۱۸۰، وجمال

(۲۳۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، عباس بن ربیعة (۱)، جابر بن یزید (۱)، عربی بن مسافر (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۳۱

الأسبوع ص ۲۳، وکمبا ج ۲۲ / ۲۵۹، وجد ج ۱۰۲ / ۹۶.

قال مؤلف المزار: حدثنا الشیخ الفقیه أبو محمد عربی بن مسافر رضی الله عنه بداره فی شهر ربیع الأول سنة ۵۷۳ هجری.

۹۳۵۵ - عرفجة بن أبرد الخشنی:

لم یذکروه. له أشعار یوم صفین. کتاب صفین ص ۳۸۴.

۹۳۵۶ – عرفطة بن سمراخ:

اسم جنی مؤمن راجع إلی رسول الله صلی الله علیه وآله لیرسل رجلا لإصلاح قومه، فأرسل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۱۶۹ و ۱۸۳، و کمبا ج ۹ / ۳۸۳ و ۳۸۶.

۹۳۵۷ – عرنة الدوسی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله من الذین سألوه عن وصیه، فقال: فإن نظرتم إلیه نظر من کان له قلب أو ألقی السمع وهو شهید، عرفتم أنه وصیی کما عرفتم أنی نبیکم. فتخللوا الصفوف، وتصفحوا الوجوه، فمن أهوت إلیه قلوبکم، فإنه هو. فقاموا وتخللوا فأخذوا بید مولانا أمیر المؤمنین وقالوا:

نظرنا إلی القوم فلم نحن لهم، ولما رأیناه رجفت قلوبنا، ثم اطمأنت نفوسنا و انخدشت أکبادنا وهملت أعیننا حتی کأنه أب لنا ونحن له بنون. فقال صلی الله علیه وآله: أنتم منهم بالمنزلة التی سبقت لکم من الله الحسنی. وأنتم عن النار مبعدون. وشهدوا مع أمیر المؤمنین علیه السلام الجمل وصفین رحمهم الله. و بشرهم النبی صلی الله علیه وآله بالجنة وأخبرهم أنهم یستشهدون معه. انتهی ملخصا. جد ج ۳۶ / ۱۱۳، وکمبا ج ۹ / ۱۰۴، عن نی. وفی المصدر ص ۱۶: عزیة، بدل عرنة.

۹۳۵۸ – عروة بن أخی شعیب العقرقوفی:

یأتی فی نوح بن شعیب. روی الحسن بن علی بن فضال، عنه، عن خاله

(۲۳۱)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، شعیب العقرقوفی (۱)، عربی بن مسافر (۱)، نوح بن شعیب (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۳۲

شعیب. الکافی ج ۳ باب الصلاة فی طلب الرزق ص ۴۷۵.

وروی درست بن أبی منصور، عنه، عن شعیب. الکافی ج ۱ کتاب العلم باب النوادر ص ۴۸.

۹۳۵۹ – عروة بن أدیة:

لم یذکروه. هو من الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۰۱، وجد ج ۳۳ / ۳۴۹.

۹۳۶۰ – عروة بن إسحاق ابن أخی شعیب العقرقوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۳۱۶ عن محمد بن أحمد بن یحی بن عمران، عن علی بن حسان، عنه، عمن ذکره، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث کیفیة زیارة الحسین علیه السلام. ویأتی فی نوح بن شعیب.

۹۳۶۱ – عروة بن أسماء بن الصلت السلمی:

بعثه رسول الله صلی الله علیه وآله مع سبعین نفرا إلی بئر معونة لتبلیغ الدعوة، فقتلوا شهداء. کمبا ج ۶ / ۵۱۷، وجد ج ۲۰ / ۱۴۷.

۹۳۶۲ – عروة البارقی:

هو ابن جعد من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. هو الذی دعا له رسول الله صلی الله علیه وآله بالبرکة فی الروایة المشهورة المستدل بها فی معاملة الفضولی. وذکرناها فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۲۹۶ لغة " برک."

جملة من رواياته فی جد ج ۴۱ / ۳۳۸، وكمبا ج ۹ / ۵۹۲، وكتاب صفين ص ۱۴۱. وفی السفينة ما يفيد ذمه.

وروی فی حلية الأبرار عن فخر الدين النجفی فی كتابه عنه، عن رسول الله صلی الله عليه وآله، فضل الحسن والحسين صلوات الله عليهما.

۹۳۶۳ – عروة بن خالد:

لم يذكروه. وقع فی طريق الشيخ فی أماليه ج ۱ / ۸۳ عن مسلم، عنه، عن

(۲۳۲)

مفاتيح البحث: زيارة الحسين عليه السلام (۱)، صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام الحسين بن علی سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلی الله عليه وآله (۲)، درست بن أبی منصور (۱)، عروة بن إسحاق (۱)، عروة بن أسماء (۱)، عروة البارقی (۱)، شعيب العقرقوفی (۱)، ابن قولويه (۱)، علی بن حسان (۱)، نوح بن شعيب (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الخوارج (۱)، الرزق (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، السفينة (۲)

صفحه ۲۳۳

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۳۳

سليمان التميمی.

۹۳۶۴ – عروة الخياط (الحناط):

روی صالح بن عقبة، عنه، عن أبی عبد الله عليه السلام. العلل ج ۲ / ۲۱۲، و يب ج ۵ باب الكفارة عن خطأ المحرم ص ۳۶۴، وصا باب من قتل جرادة ص ۲۰۷.

۹۳۶۵ – عروة بن داود الدمشقی:

لم يذكروه. ملعون خبيث من أتباع معاوية. قتله أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين. كمبا ج ۸ / ۵۱۳ و ۵۱۶، وجد ج ۳۲ / ۵۸۰ و ۵۹۷.

۹۳۶۶ – عروة الدهقان: هو ابن يحی الآتی.

۹۳۶۷ – عروة بن الزبير:

روی عن الصادق عليه السلام تفسير قوله تعالی ": وقل اعملوا فسيری الله عملكم ورسوله والمؤمنون " فقال: إيانا عنی. كمبا ج ۷ / ۷۰، وجد ج ۲۳ / ۳۳۷.

ولعله متحد مع لاحقه. ولا ينافيه روايته عن الصادق عليه السلام. لأنه ولد مولانا الصادق عليه السلام سنة ۸۰ أو ۸۳.

۹۳۶۸ – عروة بن الزبير بن العوام:

عده ابن أبی الحديد من المنحرفين عن علی عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۷۲۹، و جد ج ۳۴ / ۲۹۵.

سبه لأمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۱۱ / ۴۱، وجد ج ۴۶ / ۱۴۳.

وابنه هشام روی عن أبيه وصف عبادة أمير المؤمنين عليه السلام وخوفه و مناجاته. كمبا ج ۹ / ۵۱۰، وجد ج ۴۱ / ۱۱.

وروايته عن أبی ذر. كمبا ج ۱۰ / ۲۴۹، وجد ج ۴۵ / ۲۱۹.

مات سنة ۹۴. وكان يأخذ الجعل من معاوية ليروی أحاديث قبيحة فی علی عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۵۷۰، وجد ج ۳۳ / ۲۱۵.

(۲۳۳)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين علی بن ابی طالب عليهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، إبن أبی

الحدید المعتزلی (۱)، الزبیر بن العوام (۱)، عروة الدهقان (۱)، صالح بن عقبة (۱)، القتل (۲)

صفحه ۲۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۳۴

جملة من روایاته وقضایاه فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۵۱ و ۲۶۸. ونقل الأخیر فی کمبا ج ۶ / ۵۷۴، وجد ج ۲۱ / ۱۰، وأمالی المفید ص ۵۶.

وأمه أسماء بنت أبی بکر. وفی السفینة ما یتعلق به.

۹۳۶۹ - عروة بن زید الخیل:

کان فارسا شاعرا شهد القادسیة فحسن بلاؤه فیها. وشهد مع علی علیه السلام صفین. وأراد منه معاویة البراءة من علی علیه السلام فامتنع علیه وقال:

- یحاولنی معاویة بن حرب * ولیس إلی الذی یهوی سبیل - - علی حجدی أبا: سن علیا * وحظی من أبی حسن جلیل - ۹۳۷۰ - عروة بن عبد الله: روی عمرو بن شمر، عنه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب التلقی ص ۱۶۸، ویب ج ۷ باب التلقی والحکرة ص ۱۵۸.

۹۳۷۱ - عروة بن عبد الله الخثعمی:

ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹، وجد ج ۴۵ / ۳۳.

۹۳۷۲ - عروة بن عبید الله بن بشیر الجعفی:

لم یذکروه. وقد تقدم فی عبد الرحمن بن محمد بن حنبل روایته.

۹۳۷۳ - عروة القتات: من أصحاب الصادق علیه السلام. ممدوح.

۹۳۷۴ - عروة بن قیس الیحمدی (النجدی - خ ل):

لم یذکروه. روی مسلم الأزدی عنه. الإقبال ص ۳۲۹.

۹۳۷۵ - عروة بن قیس الأحمسی:

لم یذکروه. هو ممن کتب إلی الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶، و ج ۴۴ / ۳۳۴.

(۲۳۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عروة بن قیس الأحمسی (۱)، عروة بن قیس (۱)، أسماء بنت أبی بکر (۱)، عروة بن عبد الله (۲)، عروة القتات (۱)، مسلم الأزدی (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الشهادة (۱)، الحرب (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۳۵

ثم کان مع عمر بن سعد. وکان رئیسا علی الخیل. ص ۱۸۹ و ۱۹۳، وجد ج ۴۴ / ۳۸۴، وج ۴۵ / ۴.

۹۳۷۶ - عروة بن مسعود الثقفی:

عد من مجاهیل الصحابة. وهو من عظماء الکفار یسعی فی إرجاع النبی صلی الله علیه وآله حین أراد العمرة. وفیها دلالات علی ذمه.

جد ج ۲۰ / ۳۳۱ و ۳۴۹ و ۳۶۶، وکمبا ج ۶ / ۵۵۷ و ۵۶۱ و ۵۶۵. وفی السفینة جملة من أحواله فراجع إلیه.

۹۳۷۷ – عروة بن موسی الجعفی:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. روی المفید فی ختص، عن علی بن الحکم، عنه قال: قال لنا أبو عبد الله علیه السلام یوما ونحن نتحدث عنده:

الیوم انفقأت عین هشام بن عبد الملک فی قبره. قلنا: ومتی مات؟ قال: الیوم الثالث. فحسبنا موته وسألنا عن ذلک فکان کذلک. کمبا ج ۷ / ۳۱۲، و ج ۱۱ / ۱۴۷، وجد ج ۲۶ / ۱۵۲، وج ۴۷ / ۱۵۱، وأمالی المفید ص ۵۶.

ورواه الصفار فی البصائر والطبرسی فی إعلام الوری، عن علی بن الحکم، عنه. مدینة المعاجز ص ۴۰۳.

وروی البرقی، عن علی بن الحکم، عنه، عن أدیم بیاع الهروی، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۸۲۵، وجد ج ۶۶ / ۶۱.

یر: عن عثمان بن عیسی، عنه، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام قال:

قال علی علیه السلام: أنا قسیم الجنة والنار. أدخل أولیائی الجنة. وأدخل أعدائی النار. جد ج ۳۹ / ۱۹۹ و ۲۰۰، وکمبا ج ۹ / ۳۹۰.

۹۳۷۸ – عروة بن یحی:

روی سهل بن زیاد، عنه، عن أبی سعید المدائنی، عن الصادق علیه السلام حدیث فضل الشیعة. ختص ص ۱۱۱.

(۲۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أدیم بیاع الهروی (۱)، هشام بن عبد الملک (۱)، أبو عبد الله (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، علی بن الحکم (۳)، الموت (۲)، القبر (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۳۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۳۶

۹۳۷۹ – عروة بن یحی النخاس الدهقان:

لعنه الإمام العسکری علیه السلام وبرئ منه ودعا علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۹، وجد ج ۵۰ / ۳۰۱.

۹۳۸۰ – عروان بن محمد بن سعید بن عروان الأزدی:

لم یذکروه. روی محمد بن عیسی بن عثمان عنه کتاب أبیه. جش ص ۲۶۳.

۹۳۸۱ – عریف بن عطاء بن أبی ریاح:

من النجباء؛ کما عن نصر بن الصباح. وأخوه عبد الله تقدم.

۹۳۸۲ – عزیز بن داود: لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ص ۹۷ عنه، عن إبراهیم بن عبد الله الکجی، عن أبی عاصم النبیل، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۹۳۸۳ – العزیز بن زهیر:

وکیل الناحیة المقدسة من أهل همذان؛ کما قاله النجاشی.

۹۳۸۴ – عسکر مولی أبی جعفر الثانی علیه السلام:

لم یذکروه. ما یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۱۲ / ۱۱۲، وجد ج ۵۰ / ۵۵.

وروی الحسین بن حمدان الحضینی عنه. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۷۶.

عدة من رواياته فى مدينة المعاجز ص ۵۲۸، وإثبات الهداة ج ۶ / ۲۰۱.

وروى أحمد بن صالح عنه معجزات مولانا الجواد عليه السلام. دلائل الطبرى ص ۲۱۳.

۹۳۸۵ – العسكرى بن محمد بن عيسى:

لم يذكروه. روى الصدوق بإسناده، عن العياشى، عن جبرئيل بن أحمد، عنه، عن يونس بن عبد الرحمن. كمبا ج ۱۳ / ۱۴۱، وجد ج ۵۲ / ۱۴۸.

(۲۳۶)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، عطاء بن أبى رياح (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن حمدان (۱)، جبرئيل بن أحمد (۱)، عيسى بن عثمان (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن سعيد (۱)، العزّة (۱)

صفحه ۲۳۷

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۲۳۷

۹۳۸۶ – عصام بن زيد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الفضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۱۴ عن البرقى، عن محمد بن زياد، عنه، عن محمد بن المنكدر.

۹۳۸۷ – عصام بن طليق: لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۶۷ عن حفص بن عمر العمرى، عنه، عن أبى هارون، عن أبى سعيد، عن النبى صلى الله عليه وآله حديث تفسير قوله تعالى ": وقفوهم إنهم مسؤولون " بالولاية.

۹۳۸۸ – عصام بن المصطلق:

لم يذكروه. له قصة مع مولانا الحسين عليه السلام ذكرناها فى مستدرك السفينة ط ۱ ج ۳ / ۳۵۷ لغة " خلق " فى أخلاق الحسين عليه السلام.

۹۳۸۹ – عصام بن يوسف:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الأمالى ص ۳۴۷ عن محمد بن عبد الله بن عامر، عنه، عن محمد بن أيوب الكلابى، رواية كريمة فى الفضائل. ورواها فى العلل ج ۱ / ۱۳۸ عنه مثله، وكذا فى بشا ص ۱۵۸.

وروى محمد بن عبد ربه، عنه، عن أبى بكر بن عياش. أمالى الشيخ ج ۱ / ۱۳۲، وبشا ص ۷۳.

۹۳۹۰ – عصان: من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما؛ كما ذكره البرقى.

۹۳۹۱ – العصماء:

خبيثة تقول شعرا وتحرض على النبى صلى الله عليه وآله. جد ج ۲۰ / ۱۰۰، و كمبا ج ۶ / ۵۰۶.

۹۳۹۲ – عصمة بن نوح:

لم يذكروه. روى أبو المفضل الشيبانى، عنه، عن أحمد بن محمد بن عيسى، ما

(۲۳۷)

مفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، أبو المفضل الشيبانى (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن أيوب (۱)، محمد بن عبد ربه (۱)، محمد بن زياد (۱)، محمد بن المنكدر (۱)، حفص بن عمر (۱)

صفحه ۲۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۳۸

یفید حسن عقیدته. کتاب الصلاة ص ۷۹۱، وجد ج ۹۰ / ۹۱، وجمال الأسبوع ص ۴۴۹.

۹۳۹۳ - عصمة بن عبید الله السدوسی:

لم یذکروه. روی عبد العزیز بن محمد، عنه، عن الحسین بن إسماعیل بن صبیح.

جش ص ۲۱۹.

۹۳۹۴ - عطاء بن أبی ریاح:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. مخلط. وعن الحافظ أبی نعیم أنه ممن روی عن الباقر علیه السلام. وقیل: هذا اشتباه. وعن ابن حجر أنه ثقة فقیه فاضل. انتهی.

أقول: وتقدم فی ابنه عبد الملک أنه وأخواه عبد الله وعریف من نجباء أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام.

وروی الأعمش، عنه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، تفسیر قوله تعالی ": القیا فی جهنم کل کفار عنید " به وبعلی أمیر المؤمنین علیه السلام، یلقیان فی جهنم من عاداهما. کمبا ج ۷ / ۱۴۷، وجد ج ۲۴ / ۲۷۴. فصرح الأعمش أنه سمع منه وهو قال: سألت رسول الله صلی الله علیه وآله - الخ.

فیظهر أنه صحابی أیضا.

وروی مقاتل، عنه، عن کتاب التوراة، التنصیص علی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام ووزارته ووصایته وخلافته بعده - الخ. کمبا ج ۹ / ۲۹۴، وجد ج ۳۸ / ۱۴۵.

فر: عنه قال: قلت لفاطمة بنت الحسین علیه السلام: جعلت فداک؛ أخبرینی بحدیث أحتج به علی الناس. قالت: نعم. فحدثتها بما یفید حسن عقیدته و سلامته. کمبا ج ۹ / ۴۴۱، وجد ج ۴۰ / ۵۹.

وروایته عن ابن عباس خطبة النبی فی حجة الوداع وفیها أشراط الساعة.

کمبا ج ۳ / ۱۷۸، وجد ج ۶ / ۳۰۶.

(۲۳۸)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، عطاء بن أبی ریاح (۱)، عبد العزیز بن محمد (۱)، حجة الوداع (۱)، القتل (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۳۹

وروایته عن ابن عباس حدیث الفضائل. أمالی المفید مج ۱۷ ص ۸۲.

وروی عبد الله بن جریح المکی، عنه، عن عبد الله بن العباس. تفسیر القمی سورة محمد صلی الله علیه وآله.

وروایته عن ابن عمر، عن رسول الله صلی الله علیه وآله فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۰. وذکر فی السفینة ما یفید ذمه. وقیل: إنه مات سنة ۱۱۵.

۹۳۹۵ – عطاء بن بشار:

لم یذکروه. روی صفوان بن سلیم، عنه، عن أبی سعید الخدری؛ کما تقدم فی صفوان.

۹۳۹۶ – عطاء بن ثابت:

لم یذکروه. روی عن الباقر علیه السلام أنه قال فی قوله تعالی ": ویقول الأشهاد: " نحن الأشهاد. کمبا ج ۷ / ۷۳، وجد ج ۲۳ / ۳۵۱.

۹۳۹۷ – عطاء بن السائب الثقفی أبو زید:

تقدم فی عبد الله بن أبی شیبة روایته. وکذا فی محمد بن موسی بن أعین روایته عن الباقر علیه السلام.

وروی موسی بن أعین، عنه، عن أبی جعفر الباقر علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۲ / ۹۸.

روایة سفیان بن عیینة، عنه، عن أبیه. عن عبد الله بن مسعود، حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر. کفایة الأثر باب ۲.

وروایة حماد بن سلمة، عنه، عن سلمان الفارسی. فیه باب ۵.

سائر روایاته الدالة علی حسنه وکماله. منها فی بشارة المصطفی ص ۱۶ عن عمرو بن ثابت، عنه، عن ابن یحی – الخ. وفیه ص ۱۸۵ روایة غزوان، عنه، عن سعید بن جبیر.

وروایة عمرو بن شمر عنه. کتاب صفین ص ۲۴۳. وروایة حفص بن عمران

(۲۳۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، عبد الله بن عباس (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، سعید بن جبیر (۱)، عبد الله بن أبی شیبة (۱)، عبد الله بن جریح المکی (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، عطاء بن السائب (۱)، صفوان بن سلیم (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، حماد بن سلمة (۱)، محمد بن موسی (۱)، حفص بن عمران (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۴۰

البرجمی عنه. ص ۳۲۴.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین (ج ۴ / ۱۲۵). روی کتابه محمد بن أبی عمیر، عن أبان الأحمر، عنه.

وروی عن مولانا الإمام السجاد علیه السلام. الفقیه ج ۳ باب من یجوز التحاکم إلیه ص ۳.

۹۳۹۸ – عطاء بن مسلم الخفاف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۵۱ عن محمد بن أحمد بن أبی الثلج، عن أبیه، عن داود بن رشید، عنه، عن الولید بن یسار، عن عمران بن میثم – الخبر. وفیه ص ۳۱۵: عن هاشم بن ناجیة، عنه، عن الولید بن یسار – الخ. و روی الأخیر فی جد ج ۳۹ / ۳۰۱، وکمبا ج ۹ / ۴۱۴.

وسائر روایاته فی جد ج ۳۸ / ۳۲۴، وکمبا ج ۹ / ۳۳۸، وبشا ص ۱۴۶.

۹۳۹۹ – عطاء الهمدانی:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر علیه السلام فی قوله تعالی ": یا حسرتی علی ما فرطت فی جنب الله " قال: قال علی علیه السلام: أنا جنب الله. وأنا حسرة الناس یوم القیامة. کمبا ج ۹ / ۱۱۱، وجد ج ۳۶ / ۱۵۰.

وروایته عنه فی قوله تعالی ": ان الله یأمر بالعدل والاحسان " قال: العدل:

شهادة أن لا إله إلا الله، والإحسان: ولایة أمیر المؤمنین علیه السلام " وینهی عن الفحشاء والمنکر " الفحشاء: الأول، والمنکر: الثانی، والبغی: الثالث. کمبا ج ۹ / ۱۱۷، وج ۷ / ۱۳۰، وجد ج ۳۶ / ۱۸۰، وج ۲۴ / ۱۹۰.

ولعله متحد مع عطیة بن الحارث الذی یروی عن أبی جعفر علیه السلام. ما بمضمونها فی تفسیر هذه الآیة؛ کما سیأتی.

۹۴۰۰ – عطاء بن یسار:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر صلوات الله علیه. وروی عبد الرحمن بن زید،

(۲۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، یوم القیامة (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عطیة بن الحارث (۱)، أبان الأحمر (۱)، عطاء بن یسار (۱)، عطاء بن مسلم (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الجنابة (۲)

صفحه ۲۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۴۱

عنه. الکافی ج ۶ باب أن رسول الله صلی الله علیه وآله حرم کل مسکر قلیله و کثیره ص ۴۰۸، ویب ج ۹ باب الذبائح ص ۱۱۱.

وروی زید بن أسلم عنه. التوحید باب ۱.

۹۴۰۱ – عطاء بن یسار:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن سفیان بن عیینة، عن حمید بن زیاد، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۲۶۷ و ۹۲، وجد ج ۷ / ۲۶۲. وبهذا الإسناد عنه روایة أخری. ج ۵ / ۳۳۴.

دلائل الطبری وکتاب النجوم بإسنادهما، عن محمد بن إسحاق صاحب المغازی، عنه، عن عبد الله بن العباس معجزة للإمام المجتبی علیه السلام وإخبار بما فی الأرحام. کمبا ج ۱۴ / ۱۵۷، وجد ج ۵۸ / ۲۷۳.

وروی ابن فهد فی عدة الداعی، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۹۴۰۲ – عطاء بن یشکر:

لم یذکروه. روی صفوان بن أبی سلیم، عنه، عن ابن عباس. بشا ص ۵۲.

۹۴۰۳ – عطارد:

لم یذکروه. هو ممن رأی الحجة صلوات الله علیه ووقف علی معجزته من الوکلاء ببغداد؛ کما عن الإکمال.

۹۴۰۴ – عطارد بن حاجب بن زرارة:

لم یذکروه. وفد فی طائفة من وجوه تمیم إلی رسول الله صلی الله علیه وآله فی سنة التسع فأسلموا. وکان سیدا فی قومه وشاعرهم وخطیبهم. شرح وفوده إلیه وما جری فی ذلک فی جد ج ۱۷ / ۲۰، و ۲۱، وکمبا ج ۶ / ۱۹۷.

۹۴۰۵ – عطیة:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیها. وروی عنه ابناه مالک و

(۲۴۱)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن عباس (۲)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، عطاء بن یسار (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، زید بن أسلم (۱)، الشکر

(۱)

صفحه ۲۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۴۲

علی وعبد الصمد بن بشیر. کامل الزیارات باب ۹۴، وکا ج ۷ / ۳۶۴، والفقیه ج ۲ / ۴۸۰، وج ۴ / ۱۳۹، ویب ج ۵ / ۲۹، وج ۱۰ / ۱۷۱.

۹۴۰۶ - عطیة بن إسماعیل بن إبراهیم الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۹۴ عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عنه، عن محمد بن أحمد الخشاب - الخ، وجد ج ۴۰ / ۱۸۴، وکمبا ج ۹ / ۴۶۹.

۹۴۰۷ - عطیة بن الحارث الهمدانی:

ممن یقول بولایة أهل البیت علیهم السلام.

إرشاد القلوب: عن عطیة بن الحارث، عن أبی جعفر علیه السلام فی قوله تعالی ": إن الله یأمر بالعدل والاحسان - " الآیة، قال: العدل: شهادة الإخلاص وأن محمدا رسول الله، والإحسان: ولایة أمیر المؤمنین والاتیان بطاعتهما " وإیتاء ذی القربی " الحسن والحسین والأئمة من بعده صلوات الله علیهم " وینهی عن الفحشاء والمنکر والبغی " هو من ظلمهم وقتلهم ومنع حقوقهم. کمبا ج ۷ / ۱۲۹، وجد ج ۲۴ / ۱۸۸. ولعله متحد مع عطاء الهمدانی؛ کما تقدم.

۹۴۰۸ - عطیة بن رستم:

من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. وروی الحسن بن علی بن فضال، عنه، عن الرضا علیه السلام. التهذیب ج ۸ باب حکم الظهار ص ۱۱، و کذا الاستبصار ج ۳ / ۲۵۸.

۹۴۰۹ - عطیة بن سعد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن سعد بن طریف، عنه، عن مخدوج الذهلی، روایة شریفة کریمة مفصلة فی الفضائل تفید حسن عقیدته. جد ج ۳۸ / ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۲۸۸.

وعن معارف ابن قتیبة أنه کان فقیها فی زمن الحجاج وکان یتشیع. وهو ابن سعد بن جنادة العوفی یکنی أبا الحسن.

(۲۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب ارشاد القلوب (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عطیة بن الحارث (۱)، عبد الصمد بن بشیر (۱)، بکر بن عبد الله (۱)، عطیة بن رستم (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۴۳

وروی أن أباه ذهب إلی أمیر المؤمنین علیه السلام وهو بالکوفة، فقال: ولد لی غلام فسمه. فقال: هذا عطیة الله. فسمی عطیة وکتب الحجاج إلی محمد بن القاسم الثقفی أن ادع عطیة، فإن لعن علی بن أبی طالب، وإلا فاضربه أربعمائة سوط واحلق رأسه ولحیته. فدعاه وأقرأه الکتاب. فأبی أن یفعل. فضربه وحلقه. ولعله عطیة العوفی الآتی.

۹۴۱۰ – عطیة السعدی: لم یذکروه. تأتی فی قیس بن حنان روایته.

۹۴۱۱ – عطیة بن سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن الأعمش، عنه، عن أبی سعید الخدری؛ کما فی ک باب ۲۲ فی نسختین.

۹۴۱۲ – عطیة العوفی البکالی الهمدانی:

عده الشیخ فی رجاله ص ۵۱ من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وروی الأعمش، عنه أنه خرج مع جابر بن عبد الله الأنصاری إلی زیارة الحسین علیه السلام یوم الأربعین. کتاب الإیمان ص ۱۳۶، وجد ج ۶۸ / ۱۳۰، وبشا ص ۷۴.

وبالجملة هو أحد رجال العلم والحدیث، یروی عنه الأعمش وسعد الخفاف وغیره. وروی عنه أخبار کثیرة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام فانظر: کمبا ج ۳ / ۲۸۹، وج ۹ / ۲۱۹ و ۲۲۱ – ۲۶۲، وجد ج ۸ / ۱، وج ۳۷ / ۱۸۵ و ۱۹۰، وج ۳۸ / ۷.

وهو عطیة بن سعد بن جنادة العوفی. وذلک مع سائر ما یفید مدحه وأولاده فی سفینة البحار ج ۲ / ۲۰۵.

۹۴۱۳ – عطیة بن غنی:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم فی کتاب صفین ص ۷۱ عنه، عن زیاد بن رستم.

(۲۴۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، مدینة الکوفة (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عطیة العوفی (۲)، محمد بن القاسم (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الزیارة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۴۴

– عطیة الکوفی:

عده الشیخ فی رجاله ص ۱۲۹ من أصحاب الباقر علیه السلام.

۹۴۱۵ – عطیة بن نجیح أبو المطهر الرازی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. کذا فی جامع الرواة ورجال المامقانی.

لکن فی البحار عن السید بإسناده، عن الشیخ مسندا، عن صالح بن أبی الأسود، عن عطیة بن نجیح بن المطهر الرازی وإسحاق بن عمار معا، مکاتبة الصادق علیه السلام إلی عبد الله بن الحسن. کمبا ج ۱۱ / ۱۹۵، وجد ج ۴۷ / ۲۹۹، والإقبال ص ۵۷۹.

وفی بشا ص ۱۵۱ بإسناده، عن صالح بن أبی الأسود، عن أبی المطهر، عن سلام الجعفی، عن مولانا الباقر علیه السلام، حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام ومحبیه.

۹۴۱۶ – عفان بن مسلم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۶ عن العباس بن العباس الجوهری، عنه، عن حماد بن سلمة، روایة شریفة مفیدة حسنه وکماله، وجد ج ۳۶ / ۳۴۶، وکمبا ج ۹ / ۱۵۵.

وروی عیسی بن مهران المستعطف، عنه، عن وهیب. أمالی المفید مج ۵.

۹۴۱۷ – عفیف بن أیاس الأحمسی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۰، وجد ج ۳۲ / ۴۷۴.

أخذه الرایة وقتاله قتالا شدیدا. کتاب صفین ص ۲۵۹.

۹۴۱۸ – عفیف بن سالم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۵۳ عن صبح بن دینار العلوی، عنه، عن أیوب بن عنبة الیمانی.

(۲۴۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، عیسی بن مهران المستعطف (۱)، صالح بن أبی الأسود (۲)، إسحاق بن عمار (۱)، عطیة الکوفی (۱)، عطیة بن نجیح (۲)، حماد بن سلمة (۱)، سلام الجعفی (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۲۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۴۵

۹۴۱۹ - عفیف بن قیس التاجر:

هو أخو الأشعث؛ کما عن المبرد. وقیل: هو الذی أشار إلی أمیر المؤمنین علیه السلام بترک قتال الخوارج فی الساعة التی أراد.

وله خبر فی رؤیته الرسول وعلیا وخدیجة یصلون تجاه الکعبة فی بدء الاسلام. وفیه قوله: لیتنی کنت آمنت به فأکون ثانیا. جد ج ۱۸ / ۲۰۸. وعفیف هذا روی عنه حفیده إسماعیل بن أیاس بن عفیف المذکور.

وفی قب: أنه أخو الأشعث بن قیس الکندی. کمبا ج ۹ / ۳۱۰، وجد ج ۳۸ / ۳۰۶.

وفی کشف: أنه ابن عم الأشعث. وفیه أنه أسلم وحسن إسلامه وکان یتمنی الاسلام فی بدء الأمر. ج ۳۸ / ۲۴۳.

۹۴۲۰ - عفیف الکندی:

هو ابن عم الأشعث بن قیس. عد من مجاهیل الصحابة؛ لکن ما یفید حسنه فی کمبا ج ۹ / ۳۱۸ و ۳۲۲، وجد ج ۳۸ / ۲۴۳ و ۲۵۸.

جملة مما یتعلق به فی کمبا ج ۶ / ۳۴۸، وج ۹ / ۳۱۰. وفیه أنه أخو الأشعث، وجد ج ۱۸ / ۲۰۸، وج ۳۸ / ۲۰۶.

۹۴۲۱ - عقبة بن أبی سفیان:

لم یذکروه. خبیث ملعون ذمه مولانا الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۹، وجد ج ۴۴ / ۸۲.

والصحیح: عتبة - بالعین والتاء المثناة بالفوق - کما فی رجال المامقانی و السفینة.

۹۴۲۲ - عقبة بن أبی شیبة الأسدی: عده البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام ۹۴۲۳ - عقبة بن أبی معیط:

هو الملعون الذی فرق سلا الجزور أو البعیر علی ظهر النبی فدعا رسول الله

(۲۴۵)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عقبة بن أبی شیبة (۱)، أشعث بن قیس الکندی (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)

صفحه ۲۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۴۶

صلی الله علیه وآله وفاطمة علیها السلام علیه. کمبا ج ۶ / ۳۴۹ و ۴۷۷.

أشعاره ودعاء النبی صلی الله علیه وآله فی جد ج ۱۹ / ۳۳۵، و ج ۱۸ / ۲۰۹.

وشهد هو مع عمار بن الولید وأبی بردة بن موسی وعبد الرحمن بن أشعث عند معاویة علی إراقة دم حجر بن عدی. کمبا ج ۱۰ / ۱۰۲، وجد ج ۴۴ / ۹. وسائر ذمومه فی السفینة. وفیه ذکر من کلثوم بنته. وهو والد الولید.

ذمومه ومثالبه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۸ / ۲۷۲.

وهو من أتباع معاویة یوم صفین. ذمه أمیر المؤمنین علیه السلام بأنه شارب الخمر والمجلود حدا فی الاسلام. وهو من الذین رفعوا المصاحف.

۹۴۲۴ – عقبة بن بشر:

خبیث ملعون من بنی أمیة. ذبح طفل الحسین علیه السلام فی حجره. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۳، وجد ج ۴۵ / ۴۷.

۹۴۲۵ – عقبة بن بشیر الأزدی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۲۶ عن محمد بن أبی عمیر، عن أبی حمزة، عنه قال: جئت إلی أبی جعفر علیه السلام یوم الاثنین، فقال: کل. فقلت:

إنی صائم – الخ. ورواه فی کمبا ج ۱۴ / ۱۹۵، وجد ج ۵۹ / ۳۹.

وسائر روایاته عن أبی جعفر علیه السلام. سن ج ۲ / ۵۳۱.

۹۴۲۶ – عقبة بن بشیر الأسدی الکوفی:

عده الشیخ من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم.

وروی أبو المعزاء ومحمد بن عذافر وأبان بن عثمان ونوح بن دراج، عنه.

وروی حنان عنه. الکافی ج ۲ باب الفخر والکبر ص ۳۲۸، وکتاب الکفر ص ۱۲۳، وجد ج ۷۳ / ۲۲۹.

(۲۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، حجر بن عدی الکندی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو أمیة (۱)، أبان بن عثمان (۱)، عقبة بن بشیر (۲)، نوح بن دراج (۱)، محمد بن عذافر (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۴۷

۹۴۲۷ – عقبة بن جاریة:

لم یذکروه. هو من شهود أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین علی کتاب التحکیم. کتاب صفین ص ۵۱۱.

۹۴۲۸ – عقبة بن جریر المرادی:

من خیار أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. وله کلمات شریفة فی الترغیب إلی نصرة أمیر المؤمنین علیه السلام. وشری نفسه لله وقاتل حتی استشهد. وتبعه إخوته وفازوا بالشهادة. کتاب المعیار ص ۱۵۹.

۹۴۲۹ – عقبة بن جعفر:

لم یذکروه. روی أحمد البزنطی، عنه قال: قلت لأبی الحسن الرضا علیه السلام: قد بلغت ما بلغت – الخ. کفایة الأثر فی النصوص باب ۳۶. ومثله فی ک باب ۲۲ ح ۲۵، وغط ص ۱۴۳، ودلائل الطبری ص ۲۳۰، وجد ج ۵۰ / ۳۵، وکمبا ج ۱۲ / ۱۰۷.

وروی الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. التهذیب ج ۶ باب الحوالات ص ۲۱۲.

۹۴۳۰ – عقبة بن حجیة:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۰۷.

۹۴۳۱ – عقبة بن حمران:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. ذکره النجاشی فی ترجمة أخیه حمزة بن حمران.

۹۴۳۲ – عقبة بن خالد:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی فی تفسیر العیاشی سورة یونس

(۲۴۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، عقبة بن حمران (۱)، عقبة بن خالد (۱)، سورة یونس (۱)، عقبة بن جعفر (۱)، الشهادة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

صفحه ۲۴۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۴۸

ص ۱۲۵، عنه عن أبی عبد الله علیه السلام ما یفید مدحه وجلالته، وجد ج ۶ / ۱۸۶ و ۱۸۵، وکمبا ج ۳ / ۱۴۲ و ۱۳۲، وکذا فی شئ ج ۲ / ۲۰۶ سورة الرعد.

وله کتاب رواه الحسن بن علی بن فضال، عن أبیه، عن ابنه علی بن عقبة، عن أبیه به.

وترحم علیه الصادق علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۳۷۹، وجد ج ۲۷ / ۱۰۳. و ذکر فی السفینة ما یفید حسنه وکماله.

وتقدم فی ترجمة عثمان بن عمران قول الصادق علیه السلام له ولعثمان و المعلی: مرحبا! مرحبا بکم! وجوه تحبنا ونحبهم. جعلکم الله معنا فی الدنیا و الآخرة – الخ.

وروی الکلینی فی الصحیح علی الأصح قول الصادق علیه السلام له: یا عقبة لا یقبل الله من العباد یوم القیامة إلا هذا الأمر الذی أنتم علیه.

کا ج ۳ / ۱۲۸.

۹۴۳۳ – عقبة بن سلمة (مسلم – خ ل) الرقاشی:

لم یذکروه. هو من أتباع معاویة یوم صفین.

۹۴۳۴ – عقبة بن سمعان:

مولی رباب بنت امرئ القیس. من أصحاب الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۴۶. وکان معه فی کربلاء؛ کما فیه ص ۱۸۷ و ۱۸۸ و ۱۹۳، وجد ج ۴۴ / ۱۹۹ و ۳۷۷ و ۳۷۹، وج ۴۵ / ۷.

واستشهد معه یوم عاشوراء؛ کما ذکره السید فی عداد الشهداء فی زیارة الرجبیة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۴، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰. وکذا فی زیارة لیلة النصف من شعبان.

۹۴۳۵ – عقبة بن شریک:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی سن باب الشرب قائما، عن محمد بن

(۲۴۸)

مفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، یوم القیامة (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، عثمان بن عمران (۱)، عقبة بن سمعان (۱)، علی بن عقبة (۱)، سورة الرعد (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الزیارة (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۴۹

عذافر، عنه، عن عبد الله بن شریک العامری - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۹۰۸، وجد ج ۶۶ / ۴۷۰.

۹۴۳۶ - عقبة بن صالح بن میثم: من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

۹۴۳۷ - عقبة بن الصلت الجهنی: عده المامقانی من شهداء الطف. وکذا غیره.

۹۴۳۸ - عقبة بن عامر الجهنی:

من أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما ومن رواة حدیث الغدیر. وولی أمر مصر لمعاویة ثلاث سنین. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۴.

روی زید بن وهب، عنه، عن سلمان. أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۵۶.

وفی بشا ص ۱۶۵ بإسناده، عن شهر بن حوشب، عنه قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله - الخ. وهو من أنصار أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

۹۴۳۹ - عقبة بن عثمان: لم یذکروه. تقدم فی عثمان بن سعد ذمه.

۹۴۴۰ - عقبة بن علقمة أبو الجنوب (أبو الجندب فی موضع):

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی زهده؛ کما فی المناقب ج ۲ / ۹۸، وکمبا ج ۹ / ۵۰۱، وجد ج ۴۰ / ۳۳۱. ومن کتاب زهد أمیر المؤمنین علیه السلام عنه قال: دخلت علی أمیر المؤمنین علیه السلام، فإذا بین یدیه لبن حامض - الخ. کمبا ج ۱۶ / ۱۵۶، وجد ج ۷۹ / ۳۱۴ عن مکارم الأخلاق.

۹۴۴۱ - عقبة بن عمرو أبو مسعود الأنصاری:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وشهد أحدا وما بعدها من المشاهد. ومن أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وخلیفته علی الکوفة لما سار إلی صفین. واستخلافه إیاه یدل علی ثقته وعدالته کما هو واضح.

(۲۴۹)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، مکارم الأخلاق (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبد الله بن شریک العامری (۱)، أبو مسعود الأنصاری (۱)، زید بن وهب (۱)، صالح بن میثم (۱)، عقبة بن عامر (۱)، عقبة بن عمرو (۱)، شهر بن حوشب (۱)، الزهد (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۵۰

کلماته مع أمیر المؤمنین علیه السلام حین خرج طلحة والزبیر وأرادا الفتنة المفیدة حسنه وکماله فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۲۶، وکمبا ج ۸ / ۴۰۵، وجد ج ۳۲ / ۶۹.

استخلافه علی الکوفة فی کمبا ج ۸ / ۴۷۷. وتأمیره إیاه علی المصر فیه ص ۴۸۰، وجد ج ۳۲ / ۴۰۸ و ۴۲۲.

وما یفید حسنه وکماله فی کتاب العشرة ص ۴۱، وجد ج ۷۴ / ۱۴۲.

وهو أصغر أصحاب العقبة السبعین واستخلفه أمیر المؤمنین علیه السلام علی الکوفة. کتاب صفین ص ۱۲۱ وعلی المصر فیه ص ۱۳۲.

وفی کل المواضع: عمرو بالواو.

وأما ما فی کمبا ج ۸ / ۷۲۸، وجد ج ۳۴ / ۲۸۹ نقلا من ابن أبی الحدید من أنه کان أبو مسعود الأنصاری منحرفا عنه، فلا یقاوم ما تقدم؛ لضعف الناقل واحتمال التعدد.

۹۴۴۲ – عقبة بن محرز:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه، عن إسحاق بن عمار. الکافی ج ۳ کتاب الحیض باب غسل ثیاب الحائض ص ۱۰۹.

۹۴۴۳ – عقبة بن محمد:

لم یذکروه. روی محمد بن سنان، عنه، عن سلمة بن محمد. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب التجمل وإظهار النعمة ص ۴۳۸.

۹۴۴۴ – عقبة بن مسعود:

قال نصر (یعنی ابن مزاحم):

وکتب عقبة بن مسعود عامل علی علیه السلام علی الکوفة إلی سلیمان بن صرد الخزاعی وهو مع علی: أما بعد: فإنهم إن یظهروا علیکم یرجموکم أو یعیدوکم فی ملتهم ولن تفلحوا إذا أبدا. فعلیک بالجهاد والصبر مع أمیر المؤمنین علیه السلام. والسلام. کمبا ج ۸ / ۴۹۳، وجد ج ۳۲ / ۴۸۵.

(۲۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، مدینة الکوفة (۳)، أبو مسعود الأنصاری (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، محمد بن سنان (۱)، سلمة بن محمد (۱)، عقبة بن محرز (۱)، عقبة بن محمد (۱)، الغسل (۱)، الحیض، الإستحاضة (۱)

صفحه ۲۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۵۱

۹۴۴۵ – عقبة بن مسلم:

لم یذکروه. روی علی بن الحکم، عنه، عن إبراهیم بن میمون. التهذیب ج ۳ باب فضل المساجد والصلاة فیها ص ۲۶۱.

وروی محمد بن سنان، عنه، عن سلمة بن محرز. التهذب ج ۹ باب میراث الموالی ص ۳۳۲، وکذا فی صا ج ۴ / ۱۷۴.

۹۴۴۶ – عقبة بن مصعب:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه إسحاق بن عمار.

التهذیب ج ۳ باب العمل فی لیلة الجمعة من أبواب الزیادات ص ۲۴۶، و الاستبصار ج ۱ باب تقدیم النوافل یوم الجمعة ص ۴۱۱. کذا فی عدة نسخ.

۹۴۴۷ – عقبة بن مکرم:

لم یذکروه. جملة من روایاته الشریفة فی کفایة الأثر باب ۹.

۹۴۴۸ – عقبة بن المنهال بن بحر أبو زیاد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۱ عن الحسن بن علی بن نعیم، عنه، عن عبید الله بن جعفر الهاشمی، حدیث فرض محبة علی علیه السلام علی الخلق، وجد ج ۳۹ / ۲۹۷ مکررا، وکمبا ج ۹ / ۴۱۳.

۹۴۴۹ – عقبة الهجری:

لم یذکروه. روی حکیم بن الحسن، عنه، عن عمه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. بشا ص ۲۶۳.

۹۴۵۰ – عقبة بن یونس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن محمد بن عذافر، عنه، عن عبد الله بن شریک. کمبا ج ۱۳ / ۳۴، وجد ج ۵۱ / ۱۳۴، وغط ۱۲۴.

(۲۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، إبراهیم بن میمون (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن عذافر (۱)، محمد بن سنان (۱)، سلمة بن محرز (۱)، عقبة بن مسلم (۱)، عقبة بن مصعب (۱)، الصّلاة (۱)، السجود (۱)

صفحه ۲۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۵۲

۹۴۵۱ – عقید الخادم:

لم یذکروه. خدم مولانا الهادی علیه السلام وربی الحسن العسکری علیه السلام. حضر وفاة مولانا العسکری علیه السلام وروی عنه. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۶ و ۱۷۷، وجد ج ۵۰ / ۳۳۱ و ۳۳۲.

ونقل أبو الأدیان وحاجز الوشاء وغیرهما عنه ولادة مولانا المهدی علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۳ و ۱۰۸ و ۱۲۲، وجد ج ۵۱ / ۱۶، وج ۵۲ / ۱۶.

۹۴۵۲ – عقیصا:

لقب دینار المذکور فی دینار أبو سعید التمیمی. روی عن الحسن والحسین صلوات الله علیهما. وروی عنه أبو الجارود. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب المیاه المنهی عنها ص ۳۹۰.

۹۴۵۳ – عقیل بن أبی طالب:

هو أخو أمیر المؤمنین علیه السلام. یکنی أبا یزید. وکان عالما بأنساب العرب فصیحا لطیف الطبع حسن المجاورة. وأخواه الآخران جعفر الطیار و طالب. وتقدم فی أخیه جعفر عدة من الآیات النازلة فی مدحه مع أخویه علی و جعفر صلوات الله علیهما.

أما بدء إسلامه وإسارته فی جد ج ۴۱ / ۱۰، وکمبا ج ۹ / ۵۱۰.

وروی الصدوق فی أمالیه بإسناده، عن ابن عباس أنه قال علی علیه السلام لرسول الله صلی الله علیه وآله: یا رسول الله إنک لتحب عقیلا؟ قال: إی والله. إنی لأحبه حبین؛ حبا له، وحبا لحب أبی طالب له. وإن ولده لمقتول فی محبة ولدک، فتدمع علیه عیون المؤمنین، وتصلی علیه الملائکة المقربون.

ثم بکی رسول الله صلی الله علیه وآله حتی جرت دموعه علی صدره. ثم قال: إلی الله أشکو ما تلقی عترتی من بعدی. کمبا ج ۶ / ۷۴۱، وجد ج ۲۲ / ۲۸۸.

ع، ل: بسند آخر عن عبد الرحمن بن سابط قال: کان النبی صلی الله علیه وآله یقول لعقیل: إنی لأحبک یا عقیل حبین؛ حبا لک، وحبا لحب أبی طالب

(۲۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، عبد الله بن عباس (۱)، ابو سعید التمیمی (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو الجارود (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۲۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۵۳

لک. کمبا ج ۹ / ۱۶. ونحوه روایة أخری فیه ص ۲۵ و ۶۲۵، وجد ج ۴۲ / ۱۱۰، و ج ۳۵ / ۷۵ و ۱۱۸.

وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۲۳۵ لغة " حدد " قصة الحدیدة المحماة التی قربها أمیر المؤمنین علیه السلام إلی أخیه عقیل.

جملة من أحواله وما جری بینه وبین مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فی کمبا ج ۹ / ۵۳۴ و ۵۳۹ و ۶۲۵ - ۶۲۸، وجد ج ۴۱ / ۱۱۳ و ۱۱۴ و ۱۳۱، وج ۴۲ / ۱۱۱ - ۱۱۵ و ۱۲۱. وفی سفینة البحار جملات شریفة تتعلق به.

عوالی اللآلی: روی أن علیا صلوات الله علیه وکل أخاه عقیلا فی مجلس أبی بکر أو عمر وقال: هذا عقیل؛ فما قضی علیه فعلی، وما قضی له فلی - الخ.

استیذانه من أمیر المؤمنین علیه السلام لسفر الشام وورود ه علی معاویة و ما جری بینه وبین أراذله. کمبا ج ۸ / ۷۲۹، وجد ج ۳۴ / ۲۹۲.

منها قول معاویة له: ما معنی طه؟ قال: نحن أهله، وعلینا نزل لا علی أبیک و لا علی أهل بیتک. وقال الولید: غلبک أخوک علی الثروة؟ قال: نعم. وسبقنی و إیاک إلی الجنة.

وقال معاویة: یا أبا یزید ما ظنک بعمک أبی لهب؟ قال: إذا دخلت النار فخذ علی یسارک تجده مفترشا عمتک حمالة الحطب. قال: أفناکح فی النار خیر أم منکوح؟ قال: کلاهما شر سواء والله.

وقال أیضا معاویة له: مرحبا برجل عمه أبو لهب! قال عقیل: وأهلا بمن عمته حمالة الحطب فی جیدها حبل من مسد! لأن امرأة أبی لهب أم جمیل بنت حرب.

ونقل: أن عقیلا کان زوج خالة معاویة فاطمة بنت عتبة.

وزوجته عمة عقیل بن عبد الرحمن؛ کما یأتی.

توفی عقیل سنة ۵۲ وله ۹۶ عام.

وأبناؤه: مسلم بن عقیل تزوج رقیة بنت أمیر المؤمنین علیه السلام. فولدت له عبد الله ومحمدا استشهدا بالطف؛ کما تقدم فی أبیه، وعلی بن مسلم.

(۲۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، الشام (۱)، الصّلاة (۱)، الزوج، الزواج (۲)، السفینة (۲)

صفحه ۲۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۵۴

وثانیهم: محمد بن عقیل تزوج زینب الصغری بنت أمیر المؤمنین علیه السلام. فولدت له عبد الله وجعفر بن محمد شهیدا الطف؛ وأحمد بن محمد شهید الطف؛ کما تقدموا.

وثالثهم ورابعهم وخامسهم: عبد الله. أحد الثلاثة تزوج أم هانی بنت أمیر المؤمنین علیه السلام. فولدت له محمدا قتل بالطف، وکذا عبد الرحمن. و ثانیهم تزوج میمونة بنت أمیر المؤمنین علیه السلام. فولدت له عقیلا. وثالثهم تزوج نفیسة بنت أمیر المؤمنین علیه السلام. فولدت له أم عقیل.

وسادسهم: عبد الرحمن بن عقيل شهيد الطف تزوج زينب الصغرى بنت أمير المؤمنين عليه السلام. فولدته له سعدا وعقيلا.

وسابعهم: أبو سعيد بن عقيل تزوج فاطمة بنت أمير المؤمنين عليه السلام.

فولدت له حميدة وابنه محمد بن أبى سعيد شهيد الطف؛ كما تقدم.

فهذه سبعة تزوجوا بنات مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۶۲۱، وجد ج ۴۲ / ۹۴. نقلا من إعلام الورى.

أقول: وثامنهم: جعفر بن عقيل تزوج أم الحسن بنت أمير المؤمنين عليه السلام بعد تزوجها بجعدة بن هبيرة ابن عمتها وقتل بالطف. جد ج ۴۵ / ۳۲، و كمبا ج ۹ / ۱۹۹.

والمتشرفون بسلام الناحية المقدسة خمسة: جعفر وعبد الرحمن ابنا عقيل و عبد الله بن مسلم بن عقيل وأبو عبد الله بن مسلم ومحمد بن أبى سعيد. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، وجد ج ۴۵ / ۶۸.

قال المج: قال ابن شهرآشوب وصاحب المناقب ومحمد بن أبى طالب:

اختلفوا فى عدد المقتولين من أهل البيت. فالأكثرون على أنهم كانوا سبعة و عشرين: سبعة من بنى عقيل: مسلم المقتول بالكوفة، وجعفر وعبد الرحمن ابنا عقيل، ومحمد بن مسلم، وعبد الله بن مسلم، وجعفر بن محمد بن عقيل، ومحمد بن أبى سعيد بن عقيل. وزاد ابن شهرآشوب. عونا ومحمدا ابنى عقيل. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۲.

(۲۵۴)

مفاتيح البحث: السيدة فاطمة بنت أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۵)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، مسلم بن عقيل عليه السلام (۱)، يوم عاشوراء (۴)، كتاب إعلام الورى بأعلام الهدى (۱)، مدينة الكوفة (۱)، أبو عبد الله (۱)، جعدة بن هبيرة (۱)، ابن شهرآشوب (۲)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن عقيل (۱)، محمد بن عقيل (۲)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، القتل (۲)، الزوج، الزواج (۶)

صفحه ۲۵۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۲۵۵

وذكر فى الناسخ اثنى عشر شهيدا من ولد عقيل وهم التسعة المذكورة فى كلام ابن شهرآشوب وأضاف إليهم عبد الله بن عقيل، وعبد الله الأكبر بن عقيل، وموسى بن عقيل: وعلى بن عقيل، وأحمد بن محمد بن عقيل، وأسقط من التسعة المسلم ومحمد بن عقيل.

أقول: وعندى أنهم بالإضافة إلى من اثنى عشر المذكورة الأخيرة: المسلم و محمد بن عقيل ومحمد وعبد الرحمن ابنا عبد الله بن عقيل، فيكونون ستة عشر شهيدا رضوان الله عليهم أجمعين. والعلم عند الله.

وابنه عقيل بن عقيل عد أيضا من الشهداء ومن أحفاده عقيل بن عبد الله بن عقيل بن محمد بن عبد الله بن عقيل بن أبى طالب المذكور فى ابنه جعفر. وقد ذكره مع اختلاف قليل فى كمبا ج ۱۰ / ۲۰۰، وجد ج ۴۵ / ۳۳.

ومن أحفاده أحمد بن عبد الله العقيلى المذكور.

وذكر أولاده وأحفادهم فى كتاب الفصول الفخرية ص ۹۴.

وأما بنات عقيل بن أبى طالب: أم لقمان وأم هانى وأسماء ورملة وزينب يبكين على الشهداء. كمبا ج ۱۰ / ۲۲۲، وجد ج ۴۵ / ۱۲۳.

وأما زينب أمها أم ولد كانت أسن بنات عقيل وأوفرهن عقلا.

وأم لقمان خرجت حين سمعت نعى الحسين عليه السلام حاسرة ومعها أخواتها أم هانى وأسماء ورملة وزينب بنات عقيل تبكى قتلاها بالطف. وهى تقول: ماذا تقولون إذ قال النبى لكم - إلى آخر أشعارها.

وقيل: هى زينب ناشرة شعرها، واضعة كمها على رأسها تتلقاهم وتبكى وتقول: ماذا تقولون - الخ. جد ج ۴۵ / ۱۲۳. ويقرب منها قول

أختها أسماء؛ کما فیه ص ۱۸۸، وکمبا ج ۱۰ / ۲۲۲ و ۲۴۰.

۹۴۵۴ – عقیل بن أبی عقیل:

لم یذکروه. روی عن آمنة أم النبی صلی الله علیه وآله. جد ج ۹۴ / ۲۱۴، و

(۲۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عقیل (۲)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۵۶

کتاب الدعاء ص ۱۲۷.

۹۴۵۵ – عقیل بن أبی وقاص:

لم یذکروه. شیخ قریش وأسنهم. له خطبة فی تزویج آمنة بنت وهب مع عبد الله بن عبد المطلب. قال: بسم الله الرحمن الرحیم. الحمد لله الذی جعلنا من نسل إبراهیم، ومن شجرة إسماعیل، ومن غصن نزار. ومن ثمرة عبد مناف. ثم أثنی علی الله تعالی ثناءا بلیغا وقال فیه جمیلا، وأثنی علی اللات والعزی وذکرهم بالجمیل وعقد النکاح – الخ. جد ج ۱۵ / ۲۸۱، وکمبا ج ۶ / ۶۶.

جملة من قضایاه مع محمد رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۱۵ / ۳۵۶، و کمبا ج ۶ / ۸۰. وهو الذی دل عبد المطلب علی حلیمة السعدیة لإرضاع الرسول صلی الله علیه وآله.

۹۴۵۶ – عقیل بن الأسود بن الحارث بن زمعة:

عده المفید من المشرکین الذین قتلهم أمیر المؤمنین علیه السلام یوم بدر.

۹۴۵۷ – عقیل بن الحسین بن محمد بن علی بن إسحاق بن عبد الله بن جعفر بن عبد الله بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیه السلام أبو العباس:

السید الثقة الفقیه المحدث. له کتاب الصلاة وکتاب المناسک. هکذا فی رجال المامقانی. وقرأ علیه محمد بن أحمد بن الحسین النیسابوری فی سنة ۴۲۶؛ کما فی بشارة المصطفی ص ۳۶.

۹۴۵۸ – عقیل الخزاعی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام روی عنه. وروی عنه أبو حمزة. الکافی ج ۵ کتاب الجهاد باب ما کان یوصی أمیر المؤمنین علیه السلام عند القتال ص ۳۶.

۹۴۵۹ – عقیل بن عبد الرحمن الخولانی:

لم یذکروه. روی ما رأی من زهد أمیر المؤمنین علیه السلام. المناقب ص ۹۷.

(۲۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، محمد بن أحمد بن الحسین النیسابوری (۱)، الحسین بن محمد بن علی (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، آمنة بنت وهب (۱)، عقیل الخزاعی (۱)، الزهد (۱)، القتل (۲)، الرضاع (۱)، الصّلاة (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۲۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۵۷

وفی مکارم الأخلاق باب المسکن، من کتاب زهد أمیر المؤمنین علیه السلام عنه قال: کانت عمتی تحت عقیل بن أبی طالب فدخلت علی علی علیه السلام بالکوفة - الخ.

۹۴۶۰ - العقیلی:

من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کان خمارا ولکنه یؤدی الحدیث کما سمع. نقله الکشی بإسناده، عن فرات بن أحنف. ولعله عوف العقیلی الآتی.

۹۴۶۱ - عکاشة:

من أصحاب النبی صلی الله علیه وآله. انقطع سیفه یوم بدر فناوله رسول الله صلی الله علیه وآله خشبة وقال: قاتل بها الکفار. فصارت سیفا قاطعا یقاتل به، حتی قتل به طلحة فی الردة. کمبا ج ۶ / ۲۸۸ و ۲۵۶ و ۴۷۸، وجد ج ۱۷ / ۳۸۲ و ۲۵۴، وج ۱۹ / ۳۴۰.

وبعث رسول الله صلی الله علیه وآله عکاشة بن محصن فی أربعین رجلا إلی الغمرة وبکر القوم، فهربوا وأصاب مائتی بعیر فساقها إلی المدینة. کمبا ج ۶ / ۵۴۷ و ۵۵۱، وجد ج ۲۰ / ۲۹۱ و ۳۰۸. وبعض قضایاه. کمبا ج ۶ / ۲۵۶.

عده علماء العامة من فضلاء الصحابة، وأنه هاجر إلی المدینة وشهد بدرا، وبشره بأنه ممن یدخل الجنة.

۹۴۶۲ - عکاف بن وادعة الهلالی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. صحیح موسر أمره رسول الله صلی الله علیه وآله بالتزویج ورغبه فیه. فقال: یا رسول الله زوجنی قبل أن أقوم.

فقال: زوجتک کریمة بنت کلثوم الحمیری. المستدرک ج ۲ / ۵۳۱ و ۵۳۲.

۹۴۶۳ - عکبر بن جدیر بن المنذر الأسدی:

لم یذکروه. هو فارس أهل الکوفة. من أنصار أمیر المؤمنین علیه السلام یوم

(۲۵۷)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، مکارم الأخلاق (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، مدینة الکوفة (۲)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الزهد (۱)، الزوج، الزواج (۱)، القتل (۲)

صفحه ۲۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۵۸

صفین. وله عبادة ولسان لا یطاق. قاتل وقتل فارس أهل الشام وانکسر أهل الشام بقتله. کمبا ج ۸ / ۵۰۰، وجد ج ۳۲ / ۵۱۸.

کیفیة قتاله ووصفه فی کتاب صفین لنصر بن مزاحم ص ۴۵۰ - ۴۵۲.

۹۴۶۴ - العکبری أبو الحسن بن رزقویه:

لم یذکروه. روی محمد بن محمد بن عبد العزیز المعدل، عنه، عن أبی عمیر بن السماک، عن علی بن محمد القزوینی، عن داود بن سلیمان، عن مولانا الرضا علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله. بشارة المصطفی ص ۱۵.

۹۴۶۵ - عکرمة أبو إسحاق:

من أصحاب الباقر صلوات الله علیه؛ کما قاله الشیخ والبرقی.

۹۴۶۶ – عکرمة بن أبی جهل:

خبر فراره بعد أن هدر دمه ورجوعه وإسلامه. کمبا ج ۶ / ۶۸۲ و ۶۰۸ و ۲۸۱، وج ۴ / ۴۰، وجد ج ۹ / ۱۳۷، وج ۱۷ / ۳۵۲، وج ۲۱ / ۱۴۳، وج ۲۲ / ۴۶ و ۴۹. و أسلم سنة ۸.

والنبوی صلی الله علیه وآله: یأتیکم عکرمة مهاجرا فلا تسبوا أباه.

فإن سب المیت یؤذی الحی ولا یبلغ. جد ج ۲۱ / ۱۴۴.

م، ج: بالإسناد إلی أبی محمد العسکری علیه السلام فی احتجاج النبی صلی الله علیه وآله علی قریش. إن الله یا أبا جهل إنما دفع عنک العذاب لعلمه بأنه سیخرج من صلبک ذریة طیبة عکرمة ابنک. وسیلی من أمور المسلمین ما إن أطاع الله فیه، کان عند الله خلیلا. وإلا فالعذاب نازل علیک – الخبر. کمبا ج ۶ / ۲۸۱، وج ۴ / ۷۵، وجد ج ۱۷ / ۳۵۲. وتمام الخبر فی ج ۹ / ۲۷۹. وفی سفینة البحار ما یتعلق به.

۹۴۶۷ – عکرمة بن ربعی:

لم یذکروه. من رؤساء جند عبد الله بن مطیع. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۸، وجد ج ۴۵ / ۳۶۸.

(۲۵۸)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن عبد العزیز (۱)، داود بن سلیمان (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، علی بن محمد (۱)، الشام (۲)، الجهل (۲)، القتل (۴)، الموت (۱)، العذاب، العذب (۱)، السب (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۵۹

۹۴۶۸ – عکرمة بن صعصعة:

لم یذکروه. روی النعمانی فی غیبته ص ۱۰۱ بإسناده، عن أبی الجارود، عن مزاحم العبدی، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۱۳ / ۲۸، و جد ج ۵۱ / ۱۱۴.

۹۴۶۹ – عکرمة بن عبد العرش:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة)، عن علی بن العباس، عنه، عن هشام بن الحکم، عن الصادق علیه السلام، حدیث علة الصلاة کیف صارت رکعتین وأربع سجدات – الخ. کتاب الصلاة ص ۲۲، و کمبا ج ۶ / ۳۸۸، وجد ج ۱۸ / ۳۶۹، وجد ج ۸۲ / ۲۶۸.

۹۴۷۰ – عکرمة بن عمار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۸۵ عن عبد الله بن زیاد الیمانی، عنه، عن إسحاق بن عبد الله بن أبی طلحة، عن أنس بن مالک، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث الفضائل. ورواه الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۱۲۲ عنه مثله. وفی کتاب الأربعین عنه، عن إسحاق مثله.

۹۴۷۱ – عکرمة مولی ابن عباس:

لیس علی طریقنا ولا من أصحابنا؛ کما قاله العلامة فی صه.

بشا ص ۱۴۱: عن أبان بن تغلب، عنه، عن عبد الله بن العباس قال: عقم النساء أن یأتین بمثل أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب علیه

السلام. ما کشفت النساء ذیولهن عن مثله. لا والله! ما رأیت فارسا محدثا یوزن به. لرأیته یوما ونحن معه بصفین وعلی رأسه عمامة سوداء - ثم ذکر کلمات الأمیر فی الترغیب علی قتال معاویة ووصف قتاله معهم - إلی أن قال: - فما کان بأسرع أن ولوا مدبرین کأنهم حمر مستنفرة فرت من قسورة. فإذا أمیر المؤمنین علیه السلام قد أقبل وسیفه ینظف، ووجهه کشقة القمر و هو یقول: قاتلوا أئمة الکفر إنهم لا أیمان لهم لعلهم ینتهون.

(۲۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، إسحاق بن عبد الله بن أبی طلحة (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، عبد الله بن زیاد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن العباس (۱)، هشام بن الحکم (۱)، أبان بن تغلب (۱)، أنس بن مالک (۱)، القتل (۲)، الرکوع، الرکعة (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۲۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۶۰

قال عکرمة: وکان ابن عباس رضی الله عنه یحدث قال: أمر رسول الله صلی الله علیه وآله بقتال الناکثین والقاسطین والمارقین وقال: یا علی إنک لمقاتل علی تأویل القرآن کما قاتلت علی تنزیله، وکمبا ج ۸ / ۵۱۷، وجد ج ۳۲ / ۶۰۱.

لی: عن أبان بن تغلب، عنه، عن ابن عباس قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله لعلی بن أبی طالب علیه السلام ذات یوم وهو فی مسجد قبا والأنصار مجتمعون: یا علی، أنت أخی وأنا أخوک. یا علی أنت وصیی وخلیفتی وإمام أمتی بعدی. والی الله من والاک، وعادی الله من عاداک، وأبغض الله من أبغضک، ونصر من نصرک، وخذل من خذلک - الخبر. کمبا ج ۹ / ۲۸۴، وجد ج ۳۸ / ۱۰۲.

وروی القمی عن عکرمة وقد سئل عن قول الله تعالی ": والشمس و ضحاها - " الآیات. قال ": الشمس " رسول الله صلی الله علیه وآله ". والقمر إذا تلیها " أمیر المؤمنین علی صلوات الله علیه " والنهار إذا جلیها " آل محمد الحسن والحسین ". واللیل إذا یغشیها" بنو أمیة. وقال ابن عباس هکذا. وقال أبو جعفر علیه السلام هکذا. کمبا ج ۷ / ۱۰۷، وجد ج ۲۴ / ۷۸.

الکافی مسندا، عن أبی بصیر، عن أبی جعفر علیه السلام قال: کنا عنده و عنده حمران إذ دخل علیه مولی له، فقال له: جعلت فداک هذا عکرمة فی الموت. و کان یری رأی الخوارج، وکان منقطعا إلی أبی جعفر. فقال لنا أبو جعفر علیه السلام: أنظرونی حتی أرجع إلیکم. فقلنا: نعم. فما لبث أن رجع، فقال: أما إنی لو أدرکت عکرمة قبل أن تقع النفس موقعها، لعلمته کلمات ینتفع بها، ولکنی أدرکته وقد وقعت النفس موقعها. فقلت: جعلت فداک وما ذلک الکلام؟ فقال:

هو والله ما أنتم علیه. فلقنوا موتاکم عند الموت شهادة أن لا إله إلا الله والولایة.

کمبا ج ۱۱ / ۹۶، وجد ج ۴۶ / ۳۳۳.

سن: عن أبی بکر الحضرمی قال: قیل لأبی جعفر علیه السلام: إن عکرمة مولی ابن عباس قد حضرته الوفاة. قال: فانتقل ثم قال: إن أدرکته علمته کلاما لم یطعمه النار. فدخل علیه داخل فقال: قد هلک. قال: فقال له: فعلمناه. فقال: و الله ما هو إلا هذا الأمر الذی أنتم علیه. کمبا ج ۱۱ / ۹۴، وکتاب الإیمان ص ۱۳۳، و

(۲۶۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۴)، أبو بصیر (۱)، بنو أمیة (۱)، أبان بن تغلب (۱)، القرآن الکریم (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)، الموت (۲)، الفدیة، الفداء (۲)، السجود (۱)، الشهادة (۱)، الهلاک (۱)

صفحه ۲۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۶۱

جد ج ۴۶ / ۳۲۸، وج ۶۸ / ۱۱۹. وهذان الخبران یدلان علی صدق کلام العلامة.

کلام المج: إن عکرمة من الخوارج، فی جد ج ۳۶ / ۴۵، وکمبا ج ۹ / ۹۳.

وقال کش بعد نقل ما فی معناه: وهذا نحو ما یروی: لو اتخذت خلیلا لاتخذت فلانا خلیلا. ولم یوجب لعکرمة مدحا بل أوجب ضده. انتهی. مات سنة ۱۰۵ أو ۱۰۷ وهو ابن ثمانین سنة أو أربعة وثمانین سنة.

نقل عن وفیات الأعیان ومیزان الاعتدال وتذکرة الحفاظ وغیرها من رجال العامة: أن عکرمة کذاب وضاع وزندیق.

وبالجملة قیل: هو أول من نشر رأی الخوارج فی المغرب. وقال بنزول آیة الولایة: إنما ولیکم الله " فی حق أبی بکر خلافا لإجماع المفسرین من الفریقین. و هو مع مقاتل بن سلیمان قالا بنزول آیة التطهیر فی زوجات النبی لا أهل البیت. و روی الحدیث المکذوب: "سدوا عنی کل خوخة إلا خوخة أبی بکر " خلافا لثمان و ثلاثین حدیثا فی أنه صلی الله علیه وآله أمر بسد الأبواب إلا باب علی علیه السلام. انتهی.

۹۴۷۲ - العکلی الحرماری:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسن، عنه، عن صالح بن أسود، حدیث احتجاج صعصعة علی الخوارج. ختص ص ۱۲۱.

۹۴۷۳ - العلاء بن أبی یعقوب:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی فضالة بن أیوب، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن ألبان الآتن للدواء یشربها الرجل، قال:

لا بأس بها. الطب ص ۶۳.

۹۴۷۴ - العلاء بیاع السابری:

روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. وروی عنه ابن مسکان روایات فی الکتب الأربعة. ولعله ابن الکامل الآتی.

(۲۶۱)

مفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، آیة التطهیر (۱)، العلاء بیاع السابری (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، مقابل بن سلیمان (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الخوارج (۳)، التصدیق (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۶۲

۹۴۷۵ - العلاء بن حذیفة الیمانی: من أصحاب الصادق علیه السلام.

۹۴۷۶ - العلاء بن راشد:

لم یذکروه. وقع فی طرق البرقی فی سن ج ۱ / ۴۸ عن یزید بن هارون، عنه، عن سعد بن طریف، وکتاب الصلاة ص ۱۳۸، وجد ج ۸۴ / ۳.

۹۴۷۷ - العلاء بن رزق الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی باب مولد الصاحب علیه السلام، عن عدة من أصحابنا، عنه وأحمد بن الحسن، عن بدر

غلام أحمد بن الحسن - الخ، وکمبا ج ۱۳ / ۸۲، وجد ج ۵۱ / ۳۱۲.

۹۴۷۸ - العلاء بن رزین القلا:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جلیل القدر ثقة بالاتفاق. وله کتاب و هو أربع نسخ: منها روایة الحسن بن محبوب. ومنها روایة محمد بن خالد الطیالسی.

ومنها روایة محمد بن أبی الصهبان. ومنها روایة ابن فضال. وبالجملة صحب العلاء محمد بن مسلم وتفقه علیه.

۹۴۷۹ - العلاء بن زیاد الحارثی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وعاده أمیر المؤمنین علیه السلام فی مرضه بالبصرة وشکا أخاه عاصما عنده. کمبا ج ۹ / ۵۰۲، وجد ج ۴۰ / ۳۳۶.

۹۴۸۰ - العلاء بن سعید الکندی:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله الحضرمی، عنه، عن طلحة بن عیسی، عن الفضل بن میمون البجلی. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۳۵.

۹۴۸۱ - العلاء بن سیابة الکوفی:

عدوه من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه أبان بن عثمان.

(۲۶۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن عبد الله الحضرمی (۱)، محمد بن خالد الطیالسی (۱)، محمد بن أبی الصهبان (۱)، العلاء بن رزق الله (۱)، العلاء بن سیابة (۱)، العلاء بن حذیفة (۱)، أبان بن عثمان (۱)، العلاء بن رزین (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، سعید الکندی (۱)، محمد بن مسلم (۱)، المرض (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۶۳

لکن ما یستفاد منه مدحه وحسن عقیدته روایات: منها: روایة حریز، عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۳۲۵، وجد ج ۲۶ / ۲۰۹.

ومنها: روایة موسی بن أکیل النمیری (ثقة)، عنه روایة تفسیر قوله تعالی ": ان هذا القرآن یهدی للتی هی أقوم " قال: یهدی إلی الامام. کمبا ج ۷ / ۱۲۰، وغیره فیه ج ۱۳ / ۱۳۶، وج ۱۱ / ۱۳۵ و ۱۶۷، وجد ج ۲۴ / ۱۴۵، وج ۵۲، ۱۲۵، وج ۴۷ / ۱۰۸ و ۲۰۸.

وفی ک باب ۵۵ عن موسی النمیری، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: من مات منکم علی هذا الأمر منتظرا له، کان کمن کان فی فسطاط القائم علیه السلام.

وسن ج ۱ / ۱۷۳ عن أبیه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام نحوه؛ کما فی الکافی ج ۷ / کتاب الشهادات ص ۳۹۶ ح ۹ و ۱۰ و ۱۱، والتهذیب ج ۶ باب البینات ص ۲۴۳ ح ۶۰۴ - ۶۰۶.

وروی عنه محمد بن أبی عمیر؛ کما عن یه ج ۳ باب من یجب رد شهادته ص ۴۳ و ۴۶.

وأخواه عبد الرحمن وعبد الله. وابنه الولید یأتی.

۹۴۸۲ - العلاء بن صالح:

روی عن الصادق علیه السلام ما یفید حسنه. مشکاة الطبرسی ص ۷۴.

۹۴۸۳ – العلاء بن صالح الأسدی:

لم یذکروه. روی یحی بن یعلی، عنه، عن عدی بن ثابت، روایة کریمة تفید حسنه وکماله. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۱.

۹۴۸۴ – العلاء بن صبیح:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه حفص بن البختری. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب ما یجب علی الحائض ص ۴۴۵.

۹۴۸۵ – العلاء بن طیب بن سعید البغدادی:

لم یذکروه. روی عن نصر بن مسلم بن صفوان. مدینة المعاجز ص ۱۰۱.

(۲۶۳)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، موسی بن أکیل النمیری (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، العلاء بن صبیح (۱)، موسی النمیری (۱)، القرآن الکریم (۱)، الحج (۱)، الشهادة (۱)، الحیض، الإستحاضة (۱)

صفحه ۲۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۶۴

۹۴۸۶ – العلاء بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. وله روایة کریمة تفید حسنه وکماله. وهی ما رواه الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۹۴ بإسناده، عن إسماعیل بن جعفر، عنه، عن أبیه، عن عبد الله بن مسعود، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث الفضائل و عدم قبول الأعمال إلا بالولایة – الخ، وجد ج ۳۹ / ۲۸۰، وکمبا ج ۹ / ۴۰۹.

وروی الصدوق فی التوحید ص ۲۸۸ عنه، عن أبیه.

۹۴۸۷ – العلاء بن عبد الکریم:

لم یذکروه. من أصحاب أبی جعفر علیه السلام. روی عنه شریک بن عبد الله.

المعانی ص ۱۷۷.

وروی الحسن بن محبوب، عنه، عن محمد؛ کما نقله الخوئی ج ۱۱ / ۱۸۶ عن تفسیر القمی سورة المائدة فی قوله تعالی ": یوم یجمع الله الرسل."

أقول: لم أظفر فی المصدر علی هذا ولا فی تفسیر البرهان ولا فی نور الثقلین.

وإنما الموجود فی المصدر هکذا: الحسن بن محبوب، عن العلاء بن العلاء، عن محمد.

۹۴۸۸ – العلاء بن عمرو:

عده الشیخ من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

وعن ابن عبد البر عده من الصحابة وقال: شهد صفین مع علی علیه السلام.

۹۴۸۹ – العلاء بن عمر:

لم یذکروه. روی عن الحسن بن علوان، عن الصادق علیه السلام. کتاب التفضیل للکراجکی ص ۱۳.

۹۴۹۰ – العلاء بن الفضل:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. الإقبال ص ۴۴۹. وروی محمد بن سنان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. سن ج ۱ / ۲۷۳.

(۲۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، العلاء بن عبد الکریم (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، شریک بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سورة المائدة (۱)، إسماعیل بن جعفر (۱)، الحسن بن علوان (۱)، العلاء بن عمرو (۱)، الحسن بن محبوب (۲)، محمد بن سنان (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۶۵

وروی محمد بن سنان، عن العلاء بن الفضیل، عن أبی عبد الله علیه السلام فی رجل یقع علی بهیمة - الخ. فیتحد مع الآتی.

۹۴۹۱ - العلاء بن الفضیل بن یسار أبو القاسم النهدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه محمد بن أبی عمیر ومحمد بن سنان وعثمان بن عیسی. وابنه القاسم بن العلاء یأتی.

۹۴۹۲ - العلاء القلاء: هو ابن رزین المذکور.

۹۴۹۳ - العلاء بن کامل:

قال: قلت لأبی الحسن علیه السلام: آتانی الله بأمور لا أحتسبها لا أدری کیف وجوهها! قال: أو لا تعلم أن هذا من الشکر؟! مشکاة الطبرسی ص ۲۷.

وله روایات عن الصادق علیه السلام رواها عنه أسباط بن سالم وإسحاق بن عمار والحسین بن مختار. أشار الخوئی ج ۱۱ / ۱۸۷ إلی مواضعها من الکافی. ولعله بیاع السابری المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۹۴۹۴ - العلاء بن محرز:

لم یذکروه. شهد مولانا الباقر علیه السلام وبیده عرجونة یعنی قضیبا دقیقا یسأله عن أخبار بلد بلد فیجیبه ویقول: زاد الماء بمصر کذا، ووقعت زلزلة بأرمینیة. قال: ثم رأیته یکسرها ویرمی بها فیجتمع فیصیر قضیبا. إثبات الهداة ج ۵ / ۳۱۷. وکذا فی دلائل الطبری ص ۹۶ عنه مثله.

۹۴۹۵ - العلاء بن محمد بن زکریا:

لم یذکروه. روی العیاشی، عن محمد بن جعفر، عن محمد بن أحمد بن مجاهد، عنه، عن عبید الله بن محمد بن عائشة، عن أبیه، حدیث قصیدة الفرزدق فی وصف السجاد علیه السلام بعد کلمات هشام بن عبد الملک. ختص ص ۱۹۱، وکتاب حلیة الأبرار ج ۲ / ۴۸.

(۲۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، القاسم بن العلاء (۱)، هشام بن عبد الملک (۱)، العلاء بن الفضیل (۲)، عبید الله بن محمد (۱)، القاسم النهدی (۱)، العلاء بن کامل (۱)، أسباط بن سالم (۱)، العلاء القلاء (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۲)، محمد بن جعفر (۱)، الشکر (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۶۶

۹۴۹۶ - العلاء بن محمد بن الفضیل:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کتبه بإسناده، عن زکریا بن یحی المنقری، عنه، عن أبیه، عن جده، حدیث الموعظة. کمبا ج ۱۷ / ۳۳، وجد ج ۷۷ / ۱۱۰.

۹۴۹۷ - العلاء بن المسیب بن رافع الکاهلی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی الصدوق فی أمالیه ص ۳۶ عن عثمان بن عیسی، عنه، عن الصادق علیه السلام، فضل الزیارة. ورواه فی بشا ص ۲۴۵.

۹۴۹۸ - العلاء بن المقعد أو المقتعد:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه جماعة:

منهم محمد بن أبی عمیر وربعی ورویا عنه؛ کما فی الکافی ج ۴ باب الطواف ص ۴۰۸.

۹۴۹۹ - العلاء المکفوف:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره، عن أبیه، عن علی بن مهزیار، عنه، عن بعض أصحابه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۳۰۲، وجد ج ۶۰ / ۷۸.

ولعله متحد مع ابن یحی الآتی.

۹۵۰۰ - العلاء بن وهب بن قیس:

لم یذکروه. روی عنه عبد المنعم بن الطیب؛ کما تقدم فی عبد المنعم.

۹۵۰۱ - العلاء بن هلال الخفاف:

لم یذکروه. روی عن أبی إسحاق السبیعی روایة شریفة مفصلة فی إمارة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وتنصیص الرسول صلی الله علیه وآله، علیه. جد ج ۳۷ / ۳۰۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۰.

(۲۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، العلاء بن المسیب (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إسحاق السبیعی (۱)، العلاء بن المقعد (۱)، علی بن مهزیار (۱)، العلاء المکفوف (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۲۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۶۷

۹۵۰۲ - العلاء بن یحی: روی عنه أخوه محمد. روضة الکافی ح ۲۲۹.

۹۵۰۳ - العلاء بن یحی المکفوف الکوفی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه جماعة. منهم علی بن الحسن الطاطری و علی بن الحسن بن فضال، عن أخیه أحمد، عنه. وهو أخو مفلس.

۹۵۰۴ – العلاء بن یزید القرشی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی محمد بن علی بن محبوب، عنه، عن أحمد البزنطی.

أقول: روی نصر بن مزاحم فی کتاب صفین ص ۲۱۸ عن أبی عبد الرحمن، عنه، عن الصادق علیه السلام. وکذا فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة بهذا الإسناد عنه فضل صیام شعبان.

۹۵۰۵ – علاف الکنانی:

لم یذکروه. من الذین تشرفوا بلقاء الحجة علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۹۵.

۹۵۰۶ – علان الکلابی:

لم یذکروه. هو من أصحاب محمد بن علی الهادی علیه السلام. وروی عنه علی بن یحی بن محمد المذکور.

وروی الحمیری، عنه، عن إسحاق بن إسماعیل النیشابوری، عن شاهویه بن عبد الله الجلاب، عن أبی الحسن الهادی علیه السلام. إثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۰۶.

وروی عن إسحاق بن إسماعیل النیشابوری – الخ، وعن غیره. إثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۰۷ مکررا. وهو علان بن حمویه الکلابی مع روایته الأخری فیه ص ۲۰۹.

وفی الإثبات ص ۲۱۱ عن سعد بن عبد الله، عن علان بن محمد الکلابی، عن

(۲۶۷)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، إسحاق بن إسماعیل (۲)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، العلاء بن یزید (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۲۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۶۸

إسحاق بن محمد النخعی. وسائر روایاته فیه ص ۲۱۲ و ۲۱۳ و ۲۱۶ و ۲۱۹ مکررا.

۹۵۰۷ – علان الکلینی:

تشرف بلقاء الحجة المنتظر صلوات الله علیه. کمال الدین ط جدید باب ۴۳ ص ۴۷۰.

عدة من روایات سعد بن عبد الله، عنه، عن محمد بن شاذان بن نعیم ومحمد بن جبرئیل وغیرهما فی کمال الدین باب ۴۵ فی التوقیعات. واسمه علی بن محمد الرازی.

وقد یطلق علان علی أربعة: منهم هذا وهو أبو إبراهیم علان الکلینی علی بن محمد بن محمد بن إبراهیم، وأبوه محمد، وعمه أحمد بن إبراهیم، وابن أخیه علی بن محمد بن إبراهیم بن أبان الرازی الکلینی. وقیل: هو لقب جدهم إبراهیم نفسه.

۹۵۰۸ – علان بن محمد:

لم یذکروه. الطب ص ۴۹: عنه، عن صفوان بن یحی – الخ. کتاب الدعاء ص ۱۸۵، وجد ج ۹۵ / ۵.

الطب: بإسناده، عن ابن أسباط، عن خلف بن سلمة، عنه، عن ذریح، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۲۳ / ۶۸، وجد ج ۱۰۳ / ۲۹۳.

الطب ص ۱۳۳: عن المنذر بن محمد، عنه، عن ذریح – الخ.

۹۵۰۹ – علباء بن دراع الأسدی:

من حسان أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ضمنا له الجنة؛ کما فی روایة الکشی. وهو الذی ولی البحرین لبنی أمیة فأفاد سبعمائة ألف دینار و دواب. ورقیقا، فحمل ذلک کله إلی مولانا الصادق علیه السلام ووضعه بین یدیه وقال: إن الله لم یجعل لبنی أمیة شیئا وإنه کله لک. فقبله الصادق علیه السلام و وهبه له وضمن له الجنة. ونقله الکشی مفصلا، وکمبا ج ۲۰ / ۵۰، وجد ج ۹۶ / ۱۹۴. وابنه الحکم تقدم.

(۲۶۸)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، محمد بن محمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن شاذان بن نعیم (۱)، إسحاق بن محمد النخعی (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، أبو إبراهیم (۱)، بنو أمیة (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، علباء بن دراع (۱)، المنذر بن محمد (۱)، خلف بن سلمة (۱)، علی بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۶۹

۹۵۱۰ – علباء بن المخارق الطائی:

لم یذکروه. هو من شهداء صفین؛ کما فی کتاب صفین.

۹۵۱۱ – علباء بن الهیثم البکری:

من شهداء صفین؛ کما فی کتاب صفین. وقیل: إنه من شهداء وقعة الجمل.

۹۵۱۲ – علقمة بن أبی معیط:

لم یذکروه. هو من الکفار. جد ج ۱۷ / ۲۲۷، وکمبا ج ۶ / ۲۴۹.

۹۵۱۳ – علقمة بن الحارث بن عبد الدار:

لم یذکروه. ذمه ابن عباس وجعله مصداق قوله تعالی ": فاما من طغی * وآثر الحیاة الدنیا. " کمبا ج ۹ / ۴۹۹، وجد ج ۴۰ / ۳۲۰.

۹۵۱۴ – علقمة بن الحصین الحارثی: لم یذکروه. عد من شهداء صفین.

۹۵۱۵ – علقمة بن زهیر الأنصاری:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

۹۵۱۶ – علقمة بن شریک بن أسلم:

لم یذکروه. روی الطبری، عنه، عن موسی بن هامان قال: رأیت موسی بن جعفر علیه السلام فی حبس الرشید وتنزل علیه مائدة من السماء – الخبر. مدینة المعاجز ص ۴۲۸، ودلائل الطبری ص ۱۵۸.

۹۵۱۷ – علقمة بن عمرو:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. له أشعار تفید حسنه وکماله. کتاب صفین ص ۱۹۴ و ۱۹۵.

۹۵۱۸ – علقمة بن قیس النخعی:

عده الفضل بن شاذان من التابعین الکبار ورؤسائهم وزهادهم. انتهی.

(۲۶۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، علقمة بن قیس (۱)، الشهادة (۴)، الشراکة، المشارکة (۱)

صفحه ۲۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۷۰

وعده أمیر المؤمنین علیه السلام من ثقاته ومن مصابیح النخع. کمبا ج ۸ / ۱۸۴.

وهو من القراء الساعین بین أمیر المؤمنین علیه السلام ومعاویة فی صفین.

ص ۴۸۵، وجد ج ۳۲ / ۴۴۹.

قطعت رجله یوم صفین فسره ذلک فی ص ۴۹۱، وجد ج ۳۲ / ۴۷۷. وعن الشیخ فی رجاله أنه قتل بصفین.

وهو راوی خطبة اللؤلؤة. جد ج ۳۶ / ۳۵۴، وکمبا ج ۹ / ۱۵۷. وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۳۱۰، وج ۹ / ۳۳. وأخواه أبی والحارث تقدما.

۹۵۱۹ - علقمة بن محمد الحضرمی:

أخو أبی بکر الحضرمی. من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

من کتاب فرج الکرب عن میسر قال: کنت أنا وعلقمة بن الحضرمی وأبو حسان العجلی (موسی بن عبیدة) وعبد الله بن عجلان ننتظر أبا جعفر صلوات الله علیه، فخرج علینا فقال: مرحبا وأهلا! والله إنی لأحب ریحکم وأرواحکم. إنکم لعلی دین الله. فقال له علقمة: فمن کان علی دین الله تشهد أنه من أهل الجنة؟ فمکث ثم قال: بوروا (یعنی امتحنوا. وفی نسخة نوروا) أنفسکم. فإن لم تکونوا قارفتم الکبائر فأنا أشهد.

قلنا: وما الکبائر؟ قال: الشرک بالله العظیم، وأکل مال الیتیم، وقذف المحصنة، وعقوق الوالدین، وقتل النفس، والربا، والفرار من الزحف. قال: ما منا أحد أصاب من هذا شیئا. فقال: فأنتم إذا ناجون - الخ. کمبا ج ۷ / ۳۸۴، وجد ج ۲۷ / ۱۲۵.

شئ: عن میسر، عن أبی جعفر علیه السلام قال: کنت أنا وعلقمة الحضرمی - الخ. کتاب الصلاة ص ۶۱۷، وکمبا ج ۱۶ / ۱۱۵، وجد ج ۷۹ / ۱۳، و ج ۸۸ / ۲۸.

وروایة علقمة هذا النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کمبا

(۲۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أکل مال الیتیم (۱)، عبد الله بن عجلان (۱)، موسی بن عبیدة (۱)، علقمة بن محمد (۱)، القتل (۲)، الصّلاة (۲)، الشهادة (۲)

صفحه ۲۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۷۱

ج ۹ / ۱۶۹، وجد ج ۳۶ / ۴۰۹.

وروی عن الباقر علیه السلام حجة الوداع والخطبة الغدیریة المفصلة النبویة. کمبا ج ۹ / ۲۲۴، وجد ج ۳۷ / ۲۰۱.

۹۵۲۰ - علقمة بن مرثد:

لم یذکروه. هو من شهود أمیر المؤمنین علیه السلام علی کتاب التحکیم.

۹۵۲۱ - علقمة بن وائل الحضرمی:

لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. هو عند معاویة من شر الناس؛ کما فی السفینة ح ۲ فی أحوال معاویة ص

.۲۹۳

۹۵۲۲ – علقمة بن یزید الجرمی، وعلقمة بن یزید الکلبی، وعلقمة بن حکیم: کلهم من أصحاب معاویة یوم صفین.

۹۵۲۳ – العلم الأزدی:

لم یذکروه. عده المفید فی ختص من أولیاء أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۸ / ۷۲۵ و ۷۲۶، وجد ج ۳۴ / ۲۷۲ و ۲۷۴. ویحتمل أن یکون المراد مالک الأشتر والله یعلم.

۹۵۲۴ – علوان بن داود الشامی: عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۹۵۲۵ – علوان بن داود بن صالح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۱ عن عبد الله بن صالح، عن اللیث بن سعد، عنه، عن صالح بن کیسان، عن عبد الرحمن بن حمید بن عبد الرحمن بن عوف – الخ.

۹۵۲۶ – علوان بن محمد:

وقع فی طریق القمی فی تفسیره سورة المطففین، عن فرات بن إبراهیم، عنه،

(۲۷۱)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن صالح (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علوان بن داود (۲)، صالح بن کیسان (۱)، مالک الأشتر (۱)، سورة المطففین (۱)، حجة الوداع (۱)، علوان بن محمد (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۷۲

عن محمد بن معروف تأویل ": کلا ان کتاب الفجار لفی سجین " بفلان وفلان، الأول والثانی کانا یکذبان رسول الله صلی الله علیه وآله.

۹۵۲۷ – علویة الصفار:

لم یذکروه. هو من أقرباء علی بن أحمد بن عمران الصفار القمی. حضر وفاة محمد بن عثمان نائب الحجة علیه السلام ووصیته إلی الحسین بن روح؛ کما رواه الشیخ فی غط. کمبا ج ۱۳ / ۹۶. وسائر روایاته فیه ص ۹۸، وجد ج ۵۱ / ۳۵۵ و ۳۶۱، وغط ص ۲۴۱ و ۲۵۸.

۹۵۲۸ – علویة بن متویة بن علی بن سعد أخی أبی الآثار القزدانی:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسن، عنه، عن محمد بن سالم بن أبی سلمة. جش ص ۲۲۵.

۹۵۲۹ – علی بن أبان:

لم یذکروه. روی عن ابن نباتة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام؛ وعنه محمد بن خالد التمیمی. کتاب أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳، وکتاب الإیمان ص ۶۰، وجد ج ۶۷ / ۲۲۷.

۹۵۳۰ – علی بن إبراهیم:

عده الشیخ فی أصحاب الهادی علیه السلام. قال الخوئی: الظاهر أنه ابن إبراهیم بن هاشم القمی.

۹۵۳۱ – علی بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی:

لم یذکروه. روی الصدوق عنه. کمال الدین ج ۲ باب ۳۳ ح ۱۳. فهو من مشائخ الصدوق ذکره مترضیا علیه.

۹۵۳۲ – علی بن إبراهیم البغدادی:

لم یذکروه. روی عنه عبد الله بن موسی المعروف بالسلامی؛ کما تقدم فیه، عن

(۲۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن سالم بن أبی سلمة (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، علی بن إبراهیم (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن معروف (۱)

صفحه ۲۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۷۳

عبد الله بن محمد القرشی – الخ.

۹۵۳۳ – علی بن إبراهیم التیمی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد، عنه، عن علی بن أسباط. الکافی ج ۴ باب النوادر من کتاب الحج ص ۵۴۷.

۹۵۳۴ – علی بن إبراهیم الجعفری:

وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۳۰۴ عن سعد بن عبد الله، عنه، عن حمدان قال: دخلت علی أبی جعفر الثانی علیه السلام، فقلت: ما لمن زار أباک بطوس؟ – الخ.

وعد من مشائخ الصفار؛ کما فی أول البصائر.

الکافی: محمد بن یحی، عنه، عن محمد بن الفضیل، عن الرضا علیه السلام.

کمبا ج ۱۲ / ۳۰، وجد ج ۴۹ / ۱۰۵.

الکافی: محمد بن یحی، عنه رفعه. کمبا ج ۱۴ / ۷۰۴، وجد ج ۶۴ / ۲۱۳. و روایات الکلینی، عن محمد بن یحی، عنه کثیرة أشار إلیها الخوئی ج ۱۱ / ۲۲۴.

وعن سهل بن زیاد، عن علی بن إبراهیم الجعفری، عن محمد بن الفضیل – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۳۳۹، وجد ج ۶۰ / ۲۱۷.

وروی الصدوق بإسناده، عن محمد بن سلیمان، عنه، عن عبد الله بن سنان.

کمبا ج ۲ / ۱۹۹، وجد ج ۴ / ۲۹۷، والتوحید باب ما جاء فی الرؤیة ح ۱۴.

۹۵۳۵ – علی بن إبراهیم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. تقدم فی أبیه.

۹۵۳۶ – علی بن إبراهیم بن الحسن بن عبید الله بن أبی الفضل العباس:

لم یذکروه. تقدم أبوه وجده.

۹۵۳۷ – علی بن إبراهیم بن الحسن بن عطیة:

تقدم فی أبیه وجده أنه روی عن أبیه، عن جده.

(۲۷۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن الحسن

بن عطیة (۱)، علی بن إبراهیم الجعفری (۲)، إبراهیم بن الحسن (۲)، علی بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، علی بن أسباط (۱)، ابن قولویه (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الحج (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۲۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۷۴

۹۵۳۸ - علی بن إبراهیم بن الحسن المثنی:

حبسه المنصور؛ کما تقدم فی عمه الحسن المثلث.

۹۵۳۹ - علی بن إبراهیم الحضرمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی والشیخ فی یب عن علی بن محمد بن الأشعث، عنه، عن أبیه قال: رجعت من مکة فأتیت أبا الحسن موسی علیه السلام - الخ. کمبا ج ۲۲ / ۲۹۴، وجد ج ۱۰۲ / ۲۵۵، والکافی ج ۴ باب من یشرک قرابته وإخوته فی حجته ص ۳۱۶، ویب ج ۶ باب الزیادات من الزیارات ص ۱۰۹.

۹۵۴۰ - علی بن إبراهیم بن حماد الأزدی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی فی مقتضب الأثر ص ۳ عنه، عن أبیه.

۹۵۴۱ - علی بن إبراهیم الخیاط:

روی عنه حمید أصولا. مات سنة ۲۰۷ ودفن عند مسجد السهلة. کما قاله الشیخ.

۹۵۴۲ - علی بن إبراهیم الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۱۸۴ عن علی بن محمد بن عبدة النیسابوری، عنه، روایة کریمة، وکمبا ج ۱۳ / ۲۴۴، وجد ج ۵۳ / ۱۸۰.

وروی عنه الصدوق فی العیون باب ۶ فی النصوص علی الرضا علیه السلام.

۹۵۴۳ - علی بن إبراهیم العریضی العلوی الحسینی:

لم یذکروه. هو السید الأجل. روی الورام فی تنبیه الخاطر، عنه، عن علی بن علی بن نما - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۹، وجد ج ۵۲ / ۵۵. وقد توفی الشیخ الورام فی سنة ۶۰۵.

(۲۷۴)

مفاتیح البحث: مدینة مکة المکرمة (۱)، علی بن إبراهیم الخیاط (۱)، علی بن إبراهیم الرازی (۱)، علی بن إبراهیم الحضرمی (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، إبراهیم بن حماد (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن الأشعث (۱)، محمد بن عبدة (۱)، الموت (۱)، السجود (۱)

صفحه ۲۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۷۵

۹۵۴۴ - علی بن إبراهیم العقیلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی الحسن المجتبی علیه السلام ص ۳۰۰ عن محمد بن یحیی، عن علی بن الحسن، عنه یرفعه إلی أمیر المؤمنین علیه السلام.

۹۵۴۵ – علی بن إبراهیم العلوی الجوانی:

وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ / ۱۷۴ عن محمد بن یعقوب الکلینی، عنه، عن موسی بن محمد المحاربی – الخ. ولعله متحد مع علی بن إبراهیم بن محمد بن الحسن أبی الحسن الجوانی الآتی.

۹۵۴۶ – علی بن إبراهیم بن علی بن عبید الله بن الحسین بن علی بن الحسین:

لم یذکروه. قتل عند باب جعفر بن معتمد العباسی فی سر من رأی. تتمة المنتهی ص ۲۶۷.

۹۵۴۷ – علی بن إبراهیم الفدکی:

لم یذکروه. روی فی حدود سنة ۳۰۰ عن الأودی تشرفه بلقاء الإمام المنتظر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۴، وجد ج ۵۲ / ۱، وغط ص ۱۶۲.

۹۵۴۸ – علی بن إبراهیم القطان:

لم یذکروه. کنز: عن محمد بن العباس المفسر، عن جعفر بن محمد الحسنی، عنه، عن عباد بن یعقوب، حدیث بعثة الأنبیاء کلهم علی الولایة. کمبا ج ۹ / ۱۱۲، وجد ج ۳۶ / ۱۵۴.

۹۵۴۹ – علی بن إبراهیم الکاتب أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۵۶ عن شیخه، عنه، عن محمد بن أبی الثلج – الخ، وکمبا ج ۳ / ۲۴۳، وجد ج ۷ / ۱۷۸. وهو من مشائخ الشیخ الطوسی.

(۲۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، علی بن عبید الله بن الحسین (۱)، علی بن إبراهیم العقیلی (۱)، موسی بن محمد المحاربی (۱)، علی بن إبراهیم (۶)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحسین (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، محمد بن العباس (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، جعفر بن محمد (۱)، القتل (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

صفحه ۲۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۷۶

۹۵۵۰ – علی بن إبراهیم المجاب:

تقدم فی أبیه. وهو ابن إبراهیم بن محمد بن موسی بن جعفر صلوات الله علیه.

له مزار معروف یزوره الناس فی سیرجان من بلاد کرمان. وتشرفت بزیارته فی محرم الحرام سنة ۱۴۰۴ ه، ورأیت فیه أوراقا فیه نسبه کما ذکرنا نقله عن کتاب تذکرة الأئمة، وروضة الشهداء، وکنز المصائب، ومنتخب التواریخ، وبدائع الظهور، ومنتهی الآمال. ونقله أنه جاء فی سنة ۲۰۱ من طریق أهواز لملاقات مولانا الرضا علیه السلام، وبقی هنا یستفید منه الناس، واستشهد فیه بید بعض عمال بنی العباس.

۹۵۵۱ – علی بن إبراهیم بن محمد بن الحنفیة:

لم یذکروه. هو جد أحمد بن الحسین المذکورین.

۹۵۵۲ – علی بن إبراهیم بن محمد المحدث النسابة ابن الحسن بن محمد بن عبد الله بن الحسن (أو الحسین) ابن علی الإمام السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. تقدم أبوه وأجداده. وهو متحد مع علی بن إبراهیم الهاشمی الآتی. والظاهر اتحاده مع لاحقه.

۹۵۵۳ – علی بن إبراهیم بن محمد بن الحسن بن محمد بن عبید الله بن الحسین بن علی بن الحسین علیه السلام أبو الحسن الجوانی: ثقة صحیح الحدیث بالاتفاق. له کتب رواها أبو الفرج علی بن الحسین الأصبهانی. وولد أبو الفرج سنة ۲۸۴ وتوفی سنة ۳۵۶ وکان معاصر الکلینی. و هو من مشائخ الکلینی یأتی بعنوان علی بن إبراهیم الهاشمی.

ومن ولده الشریف النقیب بواسط أبو یعلی محمد بن محمد النقیب أبی الحسن بن جعفر بن محمد المقتول علی الدکة مع صاحب الحال ببغداد ابن علی بن إبراهیم. وتقدم أبوه. وابنه أحمد بن علی بن إبراهیم تقدم.

(۲۷۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، شهر محرم الحرام (۱)، بنو عباس (۱)، محمد بن الحسن بن محمد بن عبید الله (۱)، علی بن إبراهیم الهاشمی (۲)، أحمد بن علی بن إبراهیم (۱)، الحسن بن جعفر بن محمد (۱)، علی بن إبراهیم (۴)، إبراهیم بن محمد (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، الفرج (۲)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۷۷

۹۵۵۴ – علی بن إبراهیم بن محمد الهمدانی:

وکیل الناحیة المقدسة. روی عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. وروی عنه ابنه محمد.

۹۵۵۵ – علی بن إبراهیم بن المعلی البزاز أبو الحسن التیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۳۶ عن أحمد بن محمد الهمدانی، عن الحسن بن القاسم، عنه، عن محمد بن خالد أبی عبد الله، عن عبد الله بن بکر المرادی، عن موسی بن جعفر علیه السلام، روایة شریفة مفصلة. ورواه فی المعانی ص ۱۹۷ عنه مثله. ورواه فی الفقیه باب النوادر آخر الکتاب عن أحمد بن محمد بن سعید الهمدانی، عنه مثله.

وفی رجال النجاشی ص ۵ عن أحمد بن محمد بن سعید، عن علی بن القاسم البجلی، عنه، عن عمر بن محمد بن عمر بن علی بن الحسین علیه السلام، عن عبد الرحمن بن محمد بن عبید الله أبی رافع، کتاب جده أبی رافع.

وفی ست: روی ابن عقده، عن الحسن بن القاسم بن الحسین البجلی، عنه، عن عمر بن محمد بن عمر، کتاب علی بن عبید الله بن محمد بن عمر.

۹۵۵۶ – علی بن إبراهیم المنقری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۸۳ عن محمد بن یحی، عن محمد بن أحمد بن یحی الأشعری، عنه.

۹۵۵۷ – علی بن إبراهیم بن موسی بن جعفر علیه السلام:

روی فی الکافی ج ۱ باب میلاد أبی محمد العسکری علیه السلام ص ۵۰۶ عن ابنه محمد بن علی روایة تدل علی ذم الأب والابن ووقفهما.

۹۵۵۸ – علی بن إبراهیم بن مهزیار الأهوازی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة عنه حدیث تشرفه بلقاء مولانا القاسم صلوات الله علیه. وفیه دلالات علی حسنه وکماله. ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۱۰۶ و

(۲۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، إبراهیم بن محمد الهمدانی (۱)، علی بن عبید الله بن محمد (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، علی بن إبراهیم (۳)، القاسم بن الحسین (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن القاسم (۱)، علی بن القاسم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن سعید (۱)، محمد بن علی (۱)، عمر بن محمد (۲)

صفحه ۲۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۷۸

۱۱۵ و ۲۲۶، وجد ج ۵۲ / ۹، و ۴۲، وج ۵۳ / ۱۰۴. وغیره فی غیره. ومنهم ما فی دلائل الطبری ص ۲۹۶ بإسناده، عن محمد بن الحسن بن یحی الحارثی، عن علی بن إبراهیم بن مهزیار الأهوازی، وابنه الحسن تقدم.

۹۵۵۹ - علی بن إبراهیم الواسطی:

لم یذکروه. روی الطب عنه، عن ابن محبوب. کتاب الدعاء ص ۱۹۷، وجد ج ۹۵ / ۵۳.

۹۵۶۰ - علی بن إبراهیم بن هاشم القمی:

ثقة فی الحدیث والتفسیر، ثبت معتمد، صحیح المذهب بلا خلاف فی ذلک کله. بل هو من أجل رواة أصحابنا. وقد أکثر الکلینی فی جامعه عنه آلاف حدیث. وأضر فی آخره عمره؛ أی صار ضریرا. وأبلغ الخوئی فی رجاله ج ۱۱ / ۲۰۷ عدد روایاته ۷۱۴۰. منها روایاته عن أبیه ۶۲۱۴، والباقی عن غیره.

وبالجملة له کتب: منها کتاب التفسیر المتلقی بالقبول حتی عند من لا یقبل فی التفسیر غیر الأخبار الواردة عن الأئمة الأطهار علیهم السلام.

وفی البحار کتاب الإجازات جد ج ۱۰۸ / ۶۳ فی ذکر مشائخ الکلینی: ومنهم الفقیه الأجل علی بن إبراهیم بن هاشم القمی. وهو من رجال یونس بن عبد الرحمن ویقال: إنه لقی الإمام علی بن موسی الرضا علیه السلام. انتهی.

وأخبر لحمزة بن محمد فی سنة ۳۰۷؛ کما فی المعانی ص ۳۰۱، والعیون ص ۲۹۱ و ۲۹۲ و ۲۹۳.

وروی القمی فی تفسیره سورة النجم، عن یاسر، عن أبی الحسن علیه السلام.

وروی القمی، عن أبی هاشم الجعفری؛ کما عن الصدوق. وذکره فی المستدرک ج ۲ / ۴۶۲.

وفی البحار ج ۱۰۸ / ۱۲: یروی عن الشیخ محمد بن بابویه، وهو یروی عن محمد بن یعقوب، وهو یروی عن علی بن إبراهیم بن هاشم، وهو یروی عن الإمام

(۲۷۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الأئمة الأثنا عشر علیهم السلام (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۳)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن الحسن (۱)، سورة النجم (۱)، حمزة بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۷۹

المعصوم العسکری، عن آبائه صلوات الله علیهم. ومثله فی خطه الشریف.

وتقدم فی أبیه أن أباه من أصحاب الرضا والجواد صلوات الله علیهما. فمما ذکرنا ظهر إمکان روایته بواسطة واحدة عن الجواد علیه السلام فلا وجه لزعم عدم إمکانه کما توهم.

وأبناؤه: محمد وأحمد وإبراهیم تقدموا. وفی أوائل الکافی أنه مات سنة ۳۰۷.

۹۵۶۱ - علی بن إبراهیم الهاشمی:

روی الکلینی، عنه، عن جده محمد بن الحسن بن محمد بن عبد الله. کتاب الکفر ص ۱۵۳، وجد ج ۷۳ / ۳۴۱. فیکون متحدا مع علی بن إبراهیم بن محمد المذکور. وتقدم ابنه أحمد.

۹۵۶۲ - علی بن إبراهیم الهاشمی:

روی محمد بن سلیمان الدیلمی، عنه، عن موسی الکاظم صلوات الله علیه.

الکافی ج ۱ باب المشیة والإرادة ص ۱۵۰. وغیر ذلک.

۹۵۶۳ - علی بن إبراهیم الهمدانی:

وکیل الناحیة المقدسة. تقدم مع ذکر جده محمد. وروی عنه ابنه محمد، عن عبد الله بن حماد الأنصاری. کامل الزیارات باب ۳۸.

۹۵۶۴ - علی بن إبراهیم بن یعلی التیمی:

روی عن علی بن سیف بن عمیرة. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۷۵ و ۱۷۳. وله کتاب. وعن ابن الندیم عده من مشائخ الشیعة. بعض روایاته فی جد ج ۳۹ / ۲۱۲، و کمبا ج ۹ / ۳۹۳.

۹۵۶۵ - علی أبو الأکراد:

لم یذکروه. روی إسماعیل بن أبی بکر الحضرمی، عنه، عن أبی عبد الله صلوات

(۲۷۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، إسماعیل بن أبی بکر الحضرمی (۱)، عبد الله بن حماد الأنصاری (۱)، علی بن إبراهیم الهمدانی (۱)، علی بن إبراهیم الهاشمی (۲)، علی بن إبراهیم بن یعلی (۱)، الحسن بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، علی أبو الأکراد (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، ابن الندیم (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۲۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۸۰

الله علیه. التهذیب ج ۷ / باب من الزیادات من باب الإجارات ص ۲۳۴.

۹۵۶۶ - علی بن أبی أیوب المدنی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن البرقی، عنه، عن ابن أبی عمیر. کمبا ج ۲ / ۱۴۵، وجد ج ۴ / ۱۴۳، والتوحید ص ۸۰.

۹۵۶۷ - علی بن أبی جهمة الکوفی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه حمید، عن الحسن بن محمد بن سماعة، عنه.

وروی الحسین بن سعید، عنه، عن جهم بن حمید. الکافی ج ۳ کتاب الصلاة باب الخشوع فی الصلاة ص ۳۰۰.

۹۵۶۸ - علی بن أبی جید القمی:

من مشائخ الإجازة. وأکثر الشیخ من الروایة عنه سیما فی الاستبصار؛ کما قال المامقانی.

وروی الشیخ والسید عن ابن نوح، عن هبة الله بن محمد، عنه، عن علی بن أحمد الدلال، عن أبی جعفر محمد بن عثمان وکیل مولانا المهدی علیه السلام. کتاب الطهارة ص ۱۹۸، وجد ج ۸۲ / ۵۰. ویأتی بعنوان علی بن أحمد بن محمد بن أبی جید.

۹۵۶۹ - علی بن أبی حاتم:

لم یذکروه. روی جش ص ۲۶ عن أبی عبد الله بن شاذان، عنه، عن محمد بن أحمد بن ثابت، کتاب الحسن بن علی بن أبی حمزة البطائنی.

وفیه ص ۳۰ روی بهذا الإسناد کتب الحسن بن محمد بن سماعة. لکن أسقط کلمة " أبی " فقال: علی بن حاتم، وهو الصحیح.

۹۵۷۰ - علی بن أبی حباب:

لم یذکروه. روی علی بن سیف، عنه، عن جمع من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، عنه. أمالی المفید مج ۲۲ ص ۱۰۴.

(۲۸۰)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، علی بن أحمد بن محمد بن أبی جید (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۲)، علی بن أبی جهمة (۱)، هبة الله بن محمد (۱)، علی بن أبی جید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أحمد بن ثابت (۱)، علی بن حاتم (۱)، علی بن سیف (۱)، محمد بن عثمان (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۸۱

۹۵۷۱ - علی بن أبی حمزة الثمالی:

هو وأخواه الحسین ومحمد وأبوه کلهم ثقات فاضلون بالاتفاق. وابنه الحسن تقدم. وإراءة مولانا الباقر علیه السلام اسمه واسم أبیه وأولاده فی صحیفة مخزونة وقوله: یا علی، لولا أن لک عندی ما لیس لغیرک، ما أطلعتک علی هذا.

کمبا ج ۱۱ / ۷۶، وجد ج ۴۶ / ۲۶۶.

۹۵۷۲ - علی بن أبی حمزة سالم البطائنی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. واقفی المذهب. له کتاب بل کتب. وکان قائد أبی بصیر یحی بن القاسم. وهو أحد عمد الواقفة. وتقدم فی یونس بن عبد الرحمن ذمه.

ما یدل علی ذمه ووقفه. کمبا ج ۱۱ / ۳۱۰، و ۳۱۱، وج ۱۲ / ۳۲، وج ۳ / ۱۲۳، و ج ۹ / ۱۶۵، وجد ج ۶ / ۱۱۰، وج ۳۶ / ۳۹۵، وج ۴۸ / ۲۷۵ و ۲۶۱، وج ۴۹ / ۱۱۴. وکذا فی السفینة فی محل اسمه. وأخوه جعفر.

۹۵۷۳ - علی بن أبی خلیس:

لم یذکروه. روی علی بن سلیمان، عنه، عن أحمد بن محمد بن مطهر. التهذیب ج ۳ باب فضل شهر رمضان والصلاة فیه ص ۶۸.

۹۵۷۴ - علی بن أبی راشد:

له کتاب صغیر؛ کما سیأتی فی علی بن أبی شعیب. وروی أحمد بن محمد البرقی، عنه، عن إبراهیم بن السندی. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب عمل السلطان ص ۱۰۹.

۹۵۷۵ - علی بن أبی رافع:

تابعی من خیار الشیعة من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وکاتبه. وکذا أخوه عبید الله. وتقدم فیه بعض روایاته. وابنه الحسن تقدم. وحفیده محمد بن

(۲۸۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۲)، أبو بصیر (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، إبراهیم بن السندی (۱)، أحمد بن محمد بن مطهر (۱)، علی بن أبی راشد (۱)، علی بن أبی رافع (۱)، علی بن أبی خلیس (۱)، علی بن أبی شعیب (۱)، سالم البطائنی (۱)، علی بن سلیمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۸۲

عبد الله بن علی روی عن أبیه، عن جده؛ کما فی إیضاح القاضی نعمان ص ۱۷۹.

ما یدل علی کونه صاحب بیت مال أمیر المؤمنین علیه السلام وکاتبه فی جد ج ۴۰ / ۳۳۷، وکمبا ج ۹ / ۵۰۳.

قال النجاشی ص ۵: ولابن أبی رافع کتاب آخر. وهو علی بن أبی رافع تابعی من خیار الشیعة. کانت له صحبة من أمیر المؤمنین علیه السلام، وکان کاتبا، وله حفظ کثیر. وجمع کتابا فی فنون من الفقه والوضوء والصلاة وسائر الأبواب.

۹۵۷۶ - علی بن أبی ربیعة:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وروی عنه؛ کما فی المکارم.

۹۵۷۷ - علی بن أبی زینبة:

لم یذکروه. الطب: أسلم بن عمرو النصیبی، عنه، عن محمد بن سلیمان، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کتاب الدعاء ص ۱۹۹، وجد ج ۹۵ / ۶۱.

۹۵۷۸ - علی بن أبی زید:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن أبیه. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الورع ص ۷۸.

۹۵۷۹ - علی بن أبی سارة الشیبانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن إسحاق بن أبی إسرائیل، عنه، عن ثابت البنانی - الخ. جد ج ۱۷ / ۳۵۳، وکمبا ج ۶ / ۲۸۱.

وروی الصدوق بإسناده، عن العباس بن عامر، عن علی بن أبی سارة، عن محمد بن مروان، عن أبی عبد الله علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۸۱، وکمبا ج ۹ / ۱۷، وک باب ۱۲.

(۲۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، علی بن أبی رافع (۱)، علی بن أبی زید (۱)، عبد الله بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن عامر (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، محمد بن مروان (۱)، الصّلاة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الوضوء (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۸۳

۹۵۸۰ - علی بن أبی سعد محمد بن إبراهیم الخباز الأزجی:

لم یذکروه. هو شیخ قرئ علیه فی سنة ۵۵۷. جد ج ۱۰ / ۳۶۷، وکمبا ج ۴ / ۱۷۸.

۹۵۸۱ - علی بن أبی سلمة:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد، عنه، عن هارون بن خارجة. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب فضل الصلاة فی المسجد الحرام ص ۵۲۶.

۹۵۸۲ – علی بن أبی سلیمان الزربی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن سعد بن عبد الله، عنه الحسن بن محبوب، عن عبد الله بن مرحوم الأزدی، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۲۰ / ۱۲۲، وجد ج ۹۷ / ۸۲. ومثله فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة.

۹۵۸۳ – علی بن أبی سهل بن حاتم: یأتی بعنوانه منسوبا إلی جده.

۹۵۸۴ – علی بن أبی شجرة: صوابه علی بن شجرة وسیأتی.

۹۵۸۵ – علی بن أبی شعبة الحلبی:

ثقة بالاتفاق. وکذا أبناؤه: محمد وعبید الله وعمران وعبد الأعلی، و جدهم أبو شعبة وأحمد بن عمر بن أبی شعبة ویحی بن عمران کلهم ثقات.

۹۵۸۶ – علی بن أبی شعیب المدائنی:

ذکره النجاشی مع علی بن أبی راشد وعلی بن عبد الله بن مسکان وعلی بن عبد الله بن صالح الدهقان وقال: لکل منهم کتاب صغیر رواه یحی بن زکریا اللؤلؤی.

۹۵۸۷ – علی بن أبی الصقر:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن محمد بن أحمد بن یحی الأشعری،

(۲۸۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، علی بن عبد الله بن مسکان (۱)، أحمد بن عمر بن أبی شعبة (۱)، علی بن أبی راشد (۱)، علی بن أبی سلمة (۱)، علی بن أبی شجرة (۱)، علی بن أبی شعبة (۱)، علی بن أبی شعیب (۱)، علی بن أبی سهل (۱)، عبد الله بن صالح (۱)، هارون بن خارجة (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن أبی سعد (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن شجرة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، مسجد الحرام (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۸۴

عنه، عن أبی قتادة، عن الرضا علیه السلام قال: تجدید الوضوء لصلاة العشاء یمحو " لا والله " و " بلی والله. " کتاب الطهارة ص ۷۲، وجد ج ۸۰ / ۳۰۳. ورواه فی الوسائل ط جدید ج ۱ / ۲۶۴ فی نسختین عنه مثله.

۹۵۸۸ – علی بن أبی صلب ابن أخی شهاب:

لم یذکروه. قال: شکوت إلی أبی عبد الله علیه السلام الأوجاع والتخم – الخ.

وروی عنه النضر بن سوید. الطب ص ۵۹.

۹۵۸۹ – علی بن أبی طالب البزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۸۶ عن محمد بن غالب بن حرب، عنه، عن موسی بن عمیر الکوفی – الخ، وجد ج ۲ / ۶۸، وکمبا ج ۱ / ۸۶.

۹۵۹۰ – علی بن أبی العاص العبشمی:

أخو أمامة من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وأمه زینب بنت النبی صلی الله علیه وآله وکان النبی أردفه علی راحلته یوم

الفتح، فدخل مکة وهو ردیف النبی صلی الله علیه وآله.

۹۵۹۱ – علی بن أبی عبد الله الخوافی:

لم یذکروه. راثی الرضا علیه السلام: یا أرض طوس سقاک الله رحمته – الخ.

العیون ج ۲ / ۲۵۱، والمقتضب ص ۴۷، وکمبا ج ۱۲ / ۹۲، وجد ج ۴۹ / ۳۱۷.

۹۵۹۲ – علی بن أبی عثمان:

روی عن أبی الحسن موسی صلوات الله علیه؛ کما قاله النجاشی فی ترجمة ابنه الحسن. واسم أبی عثمان حبیب.

۹۵۹۳ – علی بن أبی العلاء:

کان وجها. روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه؛ کما قال النجاشی فی ترجمة أخیه الحسین. واسم أبی العلاء خالد طهمان. أخوه الآخر عبد الحمید.

(۲۸۴)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، علی بن (أبی) عبد الله (۱)، علی بن أبی العلاء (۱)، علی بن أبی عثمان (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، موسی بن عمیر (۱)، نضر بن سوید (۱)، محمد بن غالب (۱)، عبد الحمید (۱)، الصّلاة (۱)، الصّلب (۱)، الوضوء (۱)، الطب، الطبابة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۲۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۸۵

۹۵۹۴ – علی بن أبی علی اللهبی المدنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عبد الله بن إبراهیم وأحمد بن أبی عبد الله، عن الحسن بن علی العقیلی، عنه. جد ج ۴۲ / ۶۹، وکمبا ج ۹ / ۶۱۵.

وسائر روایاته فی سن ج ۱ / ۱۷۹، والکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب إدخال السرور علی المؤمن، وباب حسن الخلق، وباب الحیاء ص ۱۰۱ و ۱۸۹ و ۱۰۷، و غیره.

وروی الحسین بن علی العقیلی عنه. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب العمائم ص ۴۶۱. واسم أبیه عتبة. وتقدم أخوه عبد الرحیم بن عتبة اللهبی.

۹۵۹۵ – علی بن أبی عمران:

لم یذکروه. مذموم. کمبا ج ۱۲ / ۴۹، وجد ج ۴۹ / ۱۶۶. وعنه قال: خرج الحسین بن علی وعلی علیه السلام فی الرحبة وعلیه قمیص خز – الخ. مکارم الأخلاق باب آداب اللباس.

۹۵۹۶ – علی بن أبی الغنائم:

لم یذکروه. هو الشریف أبو الحسن العمری العلوی صاحب کتاب المجدی.

وروی عنه المحدث القمی فی السفینة عند ذکر أولاد أمیر المؤمنین علیه السلام وأولاد علی الهادی علیه السلام فقال: الشریف أبو الحسن علی بن أبی الغنائم محمد بن علی النسابة المعاصر للسید المرتضی فی کتاب المجدی – الخ. و کذا فی ترجمة علی بن أحمد الکوفی.

وذکره مفصلا بعنوان علی بن محمد بن علی العلوی العمری النسابة و مدحه وقال: إن کتابه فی نهایة الاعتبار ومعتمد العلماء الکبار.

وانتقل من البصرة إلى الموصل سنة ۴۲۳.

۹۵۹۷ – على بن أبى فاطمة: لم يذكروه. هو على بن حزور الآتى.

(۲۸۵)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، على بن محمد بن على العلوى (۱)، الحسين بن على العقيلى (۱)، عبد الله بن إبراهيم (۱)، على بن أحمد الكوفى (۱)، عبد الرحيم بن عتبة (۱)، على بن أبى على (۱)، مدينة البصرة (۱)، الحسين بن على (۱)، الحسن بن على (۱)، على بن حزور (۱)، محمد بن على (۱)، اللبس (۱)، السفينة (۱)، الغنيمة (۲)

صفحه ۲۸۶

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۲۸۶

۹۵۹۸ – على بن أبى القاسم:

روى محمد بن أبى عبد الله، عنه، عن يعقوب بن إسحاق. الكافى ج ۱ كتاب التوحيد باب فى إبطال الرؤية ص ۹۵.

۹۵۹۹ – على بن أبى القاسم عبد الله بن عمران البرقى:

المعروف أبوه بماجيلويه. عنونه كذلك النجاشى ص ۱۸۴ وقال: يكنى أبا الحسن. ثقة فاضل فقيه أديب. رأى أحمد بن محمد البرقى وتأدب عليه. وهو ابن بنته. صنف كتابا. انتهى.

وقال فى ص ۲۵۰: محمد بن أبى القاسم عبيد الله بن عمران الجنابى البرقى أبو عبد الله الملقب ماجيلويه وأبو القاسم يلقب بندار. سيد من أصحابنا القميين ثقة عالم فقيه عارف. وهو صهر أحمد بن أبى عبد الله البرقى على ابنته، وابنه على بن محمد منها. وكان أخذ عنه العلم والأدب. وروى كتبه الصدوق، عن محمد بن على ماجيلويه، عن أبيه على بن محمد، عن أبيه محمد بن أبى القاسم. وهو من شيوخ الكلينى. انتهى ملخصا.

ويظهر منه أنه على بن محمد بن أبى القاسم. ولا خلاف فى وثاقته وجلالته.

وعلى بن أبى القاسم عد من مشايخ الكلينى.

لكن صريح كلام الصدوق فى مواضع كثيرة أن محمد بن أبى القاسم عم محمد بن على ماجيلويه وماجيلويه لقبهما. منها فى كمال الدين باب ۲۴ ح ۱ و ۱۲ و ۳۶ وغيره، وباب ۲۶ ح ۲. وفى المشيخة فى طريقه إلى أبى بصير وعلى بن أحمد بن أشيم والحسن بن على بن أبى حمزة ووهيب بن حفص وغير ذلك. والشيخ فى ست ص ۱۶۹ فى طريقه إلى محمد بن سنان.

فعلى ذلك على والد محمد بن على ماجيلويه هو ابن أبى القاسم فهو ابن عم على بن محمد بن أبى القاسم.

۹۶۰۰ – على بن أبى المغيرة حسان الزبيدى الأزرق:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما؛ كما عده الشيخ. ثقة؛ كما

(۲۸۶)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، على بن أبى حمزة البطائنى (۱)، أبو بصير (۱)، محمد بن أبى القاسم عبيد الله (۱)، أحمد بن أبى عبد الله البرقى (۱)، على بن أبى القاسم عبد الله (۱)، على بن محمد بن أبى القاسم (۲)، على بن أبى المغيرة (۱)، محمد بن على ماجيلويه (۲)، محمد بن أبى عبد الله (۱)، على بن أبى القاسم (۲)، محمد بن أبى القاسم (۲)، أحمد بن محمد البرقى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، على ماجيلويه (۱)، يعقوب بن إسحاق (۱)، أبو عبد الله (۱)، وهيب بن حفص (۱)، عمران البرقى (۱)، على بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، على بن محمد (۱)

صفحه ۲۸۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۸۷

نقله المامقانی عن العلامة فی صه. وفی الوجیزة والبلغة أنه وثقه العلامة - الخ.

أقول: وفیه إیماء إلی التأمل فی توثیقه. وهو کذلک وإنی راجعت الخلاصة ففی آخر باب أسامی علی: علی بن المغیرة ثقة. وفی الوجیزة مثل ما نقله المامقانی.

وبالجملة لا دلالة فی کلام النجاشی فی ترجمة ابنه الحسن المذکور إلا علی وثاقة ابنه. وعن بعض نسخ کا ج ۳ / ۳۹۸، ویب ج ۲ / ۲۰۴ علی بن المغیرة وسیأتی.

وروی عبد الله بن جبلة، عنه، عن أبی الصباح. غیبة النعمانی ص ۱۲۰.

وروی عبد الله بن جبلة، عنه، عن عبد الله بن شریک العامری - الخ. غیبة النعمانی ص ۱۲۳.

۹۶۰۱ - علی بن أبی نعیم:

روی زکریا بن محمد المؤمن، عنه، عن أبی حمزة. یب ج ۹ باب الوصیة و وجوبها ص ۱۷۵، والفقیه ج ۴ باب حجة الله عز وجل علی تارک الوصیة ص ۱۸۱، ومثله فی الخصال ص ۶۷.

۹۶۰۲ - علی بن أبی النوار:

روی علی بن حسان، عنه، عن محمد بن مسلم. روضة الکافی ح ۳۳۲.

۹۶۰۳ - علی بن أبی یوسف:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عن یحی بن زکریا بن شیبان، عنه، عن ابن عمرو، عن أبان بن عثمان، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۱۳۷، وجد ج ۳۶ / ۲۷۲، ونی ص ۳۱.

۹۶۰۴ - علی بن أحمد بن إبراهیم الکاتب أبو الحسن:

من مشائخ المفید وروی عنه؛ کما فی أمالیه مج ۱۶ ص ۸۰، وکذا حکی عن مجلس ۲ / ۱۵.

۹۶۰۵ - علی بن أحمد أبو الحسن الدلال القمی:

لم یذکروه. نقل اختلاف الشیعة فی التفویض ومراجعتهم إلی محمد بن عثمان

(۲۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، عبد الله بن شریک العامری (۱)، علی بن أبی النوار (۱)، أبو الحسن الدلال (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن جبلة (۲)، زکریا بن شیبان (۱)، علی بن المغیرة (۲)، أبان بن عثمان (۱)، زکریا بن محمد (۱)، علی بن أحمد (۱)، علی بن حسان (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الحج (۱)، الوصیة (۲)

صفحه ۲۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۸۸

العمری. کمبا ج ۷ / ۲۵۹، وجد ج ۲۵ / ۳۲۹.

وروی ابن نوح، عن هبة الله بن محمد، عن أبی علی بن أبی جید القمی، عنه قال: دخلت علی أبی جعفر محمد بن عثمان - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۹۵، وکتاب الطهارة ص ۱۹۸، وجد ج ۵۱ / ۳۵۱، وج ۸۲ / ۵۰.

۹۶۰۶ - علی بن أحمد بن أبو القاسم الکوفی:

کان إمامیا مستقیما وصنف کتبا کثیرة، ثم خلط وفسد وادعی الأباطیل.

مات فی جمادی الأولی سنة ۳۵۲. جملة من مذامه فی السفینة.

۹۶۰۷ – علی بن أحمد بن أبی جید: یأتی مع ذکر اسم جده محمد.

۹۶۰۸ – علی بن أحمد بن أبی عبد الله البرقی:

لم یذکروه. هو علی بن أحمد بن عبد الله الآتی.

۹۶۰۹ – علی بن أحمد بن أبی نصر: لم یذکروه. روی عن أبیه؛ کما تقدم فی أبیه.

۹۶۱۰ – علی بن أحمد بن إسحاق الأشعری:

لم یذکروه. روی أحمد، عنه، عن عبد الله بن سعید الدغشی. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب آداب التجارة ص ۱۵۳ کذا عن الطبعة القدیمة والمرآة والوافی. و المراد بأحمد الراوی عنه أحمد البرقی. لان الراوی لکتاب علی بن أحمد هذا أحمد بن محمد بن خالد البرقی.

۹۶۱۱ – علی بن أحمد بن أشیم:

روی أحمد بن محمد بن عیسی وأحمد بن محمد بن خالد، عنه؛ کما عن جامع؟؟؟

الرواة. وروی یعقوب بن یزید عنه؛ کما فی العیون ج ۲ / ۷۹.

وفی الکافی ج ۳ باب وقت المغرب ص ۲۷۸ عن أحمد بن محمد، عنه. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین (ج ۴ / ۱۲۷). روی أصله أحمد بن محمد بن خالد، عنه.

(۲۸۸)

مفاتیح البحث: شهر جمادی الأولی (۱)، علی بن أحمد بن إسحاق الأشعری (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، علی بن أحمد بن عبد الله (۱)، عبد الله بن سعید الدغشی (۱)، علی بن أحمد بن أبی نصر (۱)، أبو القاسم الکوفی (۱)، علی بن أحمد بن أشیم (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، هبة الله بن محمد (۱)، علی بن أبی جید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، أحمد البرقی (۱)، علی بن أحمد (۳)، محمد بن عثمان (۱)، أحمد بن محمد (۲)، السفینة (۱)

صفحه ۲۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۸۹

سن: عن أبیه، عنه، عمن رواه، عن الصادق علیه السلام، علة الشهود الأربعة للزنا.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن صفوان بن یحی، عن الرضا علیه السلام. کامل الزیارة ص ۱۵۵، والعلل ج ۱ / ۷۳.

مکا: عنه قال: شکوت إلی الرضا علیه السلام قلة استمرائی الطعام – الخ.

جد ج ۶۶ / ۴۸، و کمبا ج ۱۴ / ۸۲۲. وعده الشیخ من أصحاب الرضا علیه السلام.

ویروی عنه علی بن مهزیار. کمبا ج ۲۲ / ۳۹، وجد ج ۱۰۰ / ۲۴۳.

۹۶۱۲ – علی بن أحمد البزاز:

لم یذکروه. روی قضیة شهادة موسی الکاظم علیه السلام ومعجزاته. مدینة المعاجز ص ۴۵۸ و ۴۵۹ و ۴۷۲. ویأتی مع اسم جده محمد.

۹۶۱۳ – علی بن أحمد بن بشار أبو الحسن:

لم یذکروه. له کتاب فی الغیبة. وفیه کلمات مردودة أجابه محمد بن عبد الرحمن بن قبة کمال الدین ج ۱ / ۱۳۵، وفی ط جد ج ۱ /

.۵۱

۹۶۱۴ – علی بن أحمد بن بشیر العسکری أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲.

وفی بشا ص ۶۱ عن الشیخ الطوسی، عن الشیخ المفید، عن الحسن بن الفضل الزاوردی، عنه، عن محمد بن هارون الهاشمی.

وفی أمالی المفید مج ۳۲ عنه، عنه، عنه.

۹۶۱۵ – علی بن أحمد بن بقاح:

لم یذکروه. روی عن عمه، عن زرارة، عن أبی عبد الله علیه السلام. کش ص ۱۵۹ رقم ۲۶۵.

۹۶۱۶ – علی بن أحمد التمار البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق؛ کما یأتی فی أبی الحسن.

(۲۸۹)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، علی بن أحمد بن بشار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، محمد بن هارون (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، أحمد بن بشیر (۱)، علی بن أحمد (۳)، الطعام (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۹۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۹۰

۹۶۱۷ – علی بن أحمد التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن عبد الله القرشی، عنه، عن محمد بن مروان. کمبا ج ۳ / ۲۹۱، وج ۹ / ۳۹۴، وجد ج ۸ / ۶، وج ۳۹ / ۲۱۷.

۹۶۱۸ – علی بن أحمد الجرجانی:

لم یذکروه. روی عن محمد بن یعقوب المعقلی. بشا ص ۱۵۲.

۹۶۱۹ – علی بن أحمد بن حاتم البزاز:

لم یذکروه. روی محمد بن العباس بن مروان، عنه، عن إسماعیل بن إسحاق الراشدی. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۸، وج ۹ / ۴۰۰، وجد ج ۳۹ / ۲۴۳، وج ۵۳ / ۱۱۰.

وروی أحمد بن محمد الطبری عنه. کمبا ج ۹ / ۲۵۱، وجد ج ۳۷ / ۳۱۰. وأبوه منسوب إلی جده وجده علی کما یأتی.

ووقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۱۲۰ عن الحسین بن محمد القطعی (الثقة)، عنه، عن محمد بن مروان.

۹۶۲۰ – علی بن أحمد بن الحسن القطان:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن الحسن بن علی العسکری قصة بلوهر و یوذاسف. کمبا ج ۱۷ / ۲۲۰، وجد ج ۷۸ / ۳۸۳.

۹۶۲۱ – علی بن أحمد بن الحسین بن سلیمان القطان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۳۵۵ عن الحسن بن الحسین بن محمد، عنه، عن الحسین بن جبرئیل الهمدانی، روایة نزول التفاح من السماء للخمسة الطیبة، وجد ج ۳۷ / ۹۹، وکمبا ج ۹ / ۱۹۶.

۹۶۲۲ – علی بن أحمد بن الحسین الطبری الآملی أبو الحسن:

شیخ کثیر الحدیث من أصحابنا. ثقة بالاتفاق. وله من الکتب کتاب ثواب

(۲۹۰)

مفاتیح البحث: محمد بن عبد الله القرشی (۱)، علی بن أحمد بن الحسین (۲)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد الطبری (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الحسن بن الحسین (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن مروان (۲)، علی بن أحمد (۳)، محمد بن یعقوب (۱)

صفحه ۲۹۱

الأعمال. وله روایات کثیرة فی آخر کتاب المعانی ص ۴۰۸ وبعده. ووصفه بالقاضی الکبیر.

۹۶۲۳ - علی بن أحمد بن الحسین القزوینی أبو الحسن المعروف بابن مقبرة:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق. روی عنه فی کتاب فضائل الشیعة الحدیث الخامس.

وروی المبارک بن عبد الجبار، عنه، عن أحمد بن إبراهیم بن الحسن بن شاذان.

کتاب الصلاة ص ۱۷۳، وجد ج ۸۳ / ۱۵۲.

۹۶۲۴ - علی بن أحمد الحلوانی أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۵ عن الحفار، عنه، عن محمد بن إسحاق المقری. وکذا فی ص ۳۶۶ عنه، عنه، عن محمد بن القاسم المقری.

۹۶۲۵ - علی بن أحمد بن حماد:

لم یذکروه. روی علی بن جعفر، عنه وعن الفضل بن سنان الهاشمی، عن محمد بن یقطین وإبراهیم بن محمد، رووا کلهم عن الرضا علیهم السلام حدیث مکاتبته للمأمون شرائع الدین. کمبا ج ۴ / ۱۷۸، وجد ج ۱۰ / ۳۶۶.

وروایته معجزة مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۶، وجد ج ۵۰ / ۲۸۸، وقب ج ۴ / ۴۳۹.

۹۶۲۶ - علی بن أحمد الخراسانی أبو الحسن الحاجب:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عنه فی سنة ۳۳۷، عن سعید بن هارون.

مصباح الشیخ ص ۶۹۶.

۹۶۲۷ - علی بن أحمد الخزاز: هو ابن أحمد بن علی الآتی.

۹۶۲۸ - علی بن أحمد بن خلف الشیبانی:

لم یذکروه. روی فرات عنه روایة شریفة فی الفضائل. جد ج ۳۶ / ۱۳۳، و

(۲۹۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، علی بن أحمد بن الحسین (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، أحمد الخراسانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن القاسم (۱)، الفضل بن سنان (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن حماد (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن أحمد (۳)، علی بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۹۲

ج ۳۵ / ۲۸۱، وکمبا ج ۹ / ۵۳ و ۱۰۸.

۹۶۲۹ – علی بن أحمد الدلال القمی:

روی ابن أبی جید، عنه، عن أبی جعفر محمد بن عثمان رضی الله عنه؛ کما عن الشیخ فی کتاب الغیبة فصل أخبار السفراء.

۹۶۳۰ – علی بن أحمد الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن العیاشی، عن أحمد بن علی بن کلثوم، عنه، عن أحمد بن إسحاق، عن أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام.

کمبا ج ۱۳ / ۴۰، وجد ج ۵۱ / ۱۶۱، وکمال الدین باب ۳۸ مکررا. وعده فی أول المعانی من مشائخ الصدوق.

۹۶۳۱ – علی بن أحمد بن رستم، من أصحاب الرضا علیه السلام.

۹۶۳۲ – علی بن أحمد بن سعید الصفار:

لم یذکروه. روی أبو المفضل، عنه. کتاب المسلسلات ص ۱۰۸ و ۱۰۹.

۹۶۳۳ – علی بن أحمد بن سیابة الفارسی الماوردی:

لم یذکروه. روی المفید، عن أبی نصر محمد بن الحسین، عنه، عن عمر بن عبد الجبار، عن أبیه، عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی علیه السلام. کتاب الکفر ص ۱۳۱، وجد ج ۷۳ / ۲۵۳.

وروی الشیخ، عن أبی المفضل، عنه، عن عمر بن عبد الجبار بن عمر الیمامی، عن أبیه، عنه، روایة أخری. کمبا ج ۲۰ / ۹۵، وجد ج ۹۶ / ۳۶۷.

ورواه الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۰. وفیه ص ۶۹ عنه، عنه، عن عبد الرحمن بن عبد الله بن کثیر، روایة أخری.

۹۶۳۴ – علی بن أحمد بن الصباح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۸ عن عبد الله بن محمد

(۲۹۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، علی بن أحمد الدلال (۱)، علی بن أحمد بن رستم (۱)، عبد الله بن کثیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، ابن أبی جید (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، محمد بن الحسین (۱)، أحمد بن سعید (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن أحمد (۳)، محمد بن عثمان (۱)، علی بن جعفر (۱)

صفحه ۲۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۹۳

الأبهری، عنه، عن إبراهیم بن عبد الله – الخ، وجد ج ۳۷ / ۳۸، وکمبا ج ۹ / ۱۸۱.

وکذا فی بشارة المصطفی ص ۴۰ عنه، عنه، عن إبراهیم بن عبد الله ابن أخی عبد الرزاق بن همام – الخ.

وفی أمالی المفید مج ۲۸ عنه، عنه، عن إبراهیم بن عبد الله ابن أخی عبد الرزاق، عن عمه عبد الرزاق بن همام بن نافع، عن أبیه همام بن نافع، عن مینا. ویأتی الحدیث فی مینا.

۹۶۳۵ – علی بن أحمد بن طاهر أبو الحسین القمی:

روی النجاشی ص ۱۳۴ عنه، عن ابن الولید، کتاب أبی خدیجة سالم. وفیه ص ۱۳۵ عنه، عنه، کتاب سلام بن عبد الله. وعنه، عنه، کتاب عبد الله بن میمون القداح. وعنه، عنه کتب علی بن محمد بن شیرة القاسانی. وعنه، عنه، کتاب محمد بن عمر بن یزید. وهو

علی بن أحمد بن محمد بن أبی جید. ویأتی مع اسم جده محمد.

۹۶۳۶ – علی بن أحمد الطبری: تقدم مع ذکر اسم جده الحسین.

۹۶۳۷ – علی بن أحمد بن طنین:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام. کتب جعفر بن محمد بن عمر یستأذن فی الدخول إلی القبر (– یعنی قبر مولانا العسکری علیه السلام) فقال علی بن أحمد: لا تکتب اسمی فإنی لا أستأذن. فخرج التوقیع: ادخل أنت و من لم یستأذن. کمبا ج ۱۳ / ۷۷، وجد ج ۵۱ / ۲۹۳، وغط ص ۲۲۱.

۹۶۳۸ – علی بن أحمد الطوسی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی عنه السید فی جمال الأسبوع ص ۱۰۶ مترحما علیه. وکذا فیه ص ۱۷۷. ورواه فی کتاب الصلاة ص ۸۴۹ مثله، وجد ج ۹۰ / ۳۱۴.

۹۶۳۹ – علی بن أحمد العاصمی:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی کمبا ج ۱۰ / ۶۱ و ۶۵، وجد ج ۴۳ / ۲۱۳ و ۲۲۸.

(۲۹۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن أحمد بن محمد بن أبی جید (۱)، علی بن محمد بن شیرة القاسانی (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۳)، عبد الرزاق بن همام (۲)، عبد الله بن میمون (۱)، سلام بن عبد الله (۱)، علی بن أحمد (۶)، عمر بن یزید (۱)، محمد بن عمر (۱)، القبر (۲)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۹۴

۹۶۴۰ – علی بن أحمد بن عامر أبو القاسم:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا الرضا صلوات الله علیه. وروی عنه؛ کما فی المستدرک ج ۲ / ۲۴۳.

۹۶۴۱ – علی بن أحمد بن العباس بن محمد بن عبد الله:

هو والد النجاشی رحمه الله. روی عنه ابنه النجاشی کتب الصدوق مترحما علیه، وکتاب عثمان بن عیسی وکتاب محمد بن إسماعیل بن بزیع وکتب محمد بن أبی القاسم ماجیلویه وغیر ذلک. ذکرنا نسبه فی ابنه أحمد. وذکرنا أجداده فی مستدرک السفینة ج ۹ / ۵۳۴ لغة " نجش."

۹۶۴۲ – علی بن أحمد بن عبد الله بن أحمد بن أبی عبد الله البرقی أبو القاسم:

أکثر الصدوق من الروایة عنه مترضیا ومترحما علیه. والظاهر أنه ثقة لاعتماد الصدوق علیه فی کثیر من الروایات.

منها فی العیون ج ۲ / ۲۰۸، والعلل ج ۲ / ۱۹۹، والخصال باب الاثنی عشر ص ۶۷، وک باب ۲۴ ح ۵، وجد ج ۲ / ۲۳۳، وکمبا ج ۱ / ۱۴۲.

جملة من روایاته. کمبا ج ۱۲ / ۶۶، وج ۱۴ / ۷۷۸، وج ۶ / ۳۸۱، وجد ج ۱۸ / ۳۴۳، وج ۴۹ / ۲۲۰، وج ۶۵ / ۱۹۳.

وفی التوحید باب أنه عز وجل لیس بجسم ولا صورة ح ۶، قال: حدثنا علی بن أحمد بن عبد الله بن محمد بن أحمد بن أبی عبد الله البرقی رضی الله عنه.

۹۶۴۳ – علی بن أحمد العجلی أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۵.

۹۶۴۴ – علی بن أحمد بن کثیر العسکری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۳۶ عن زید بن محمد البغدادی، عنه، عن عبد الله بن داود بن قبیصة الأنصاری، عن موسی بن علی

(۲۹۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۲)، علی بن أحمد بن عبد الله (۲)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، علی بن أحمد بن العباس (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، محمد بن عبد الله (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، موسی بن علی (۱)، علی بن أحمد (۳)، زید بن محمد (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۲۹۵

القرشی، عن الرضا علیه السلام – الخ. ورواه فی کتاب الإیمان ص ۱۵۶، و جد ج ۶۸ / ۱۹۹.

بشا: عن محمد بن وهبان، عنه، عن أحمد بن أبی سلمة محمد بن کثیر، حدیث وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام لکمیل المفصلة. کمبا ج ۱۷ / ۷۴، وجد ج ۷۷ / ۲۶۶، وبشارة المصطفی ص ۲۵.

وروی المفید، عن الحسن بن علی بن الفضل الرازی، عنه، عن محمد بن هارون الهاشمی، حدیث الرکبان یوم القیامة. کمبا ج ۳ / ۲۵۷، وجد ج ۷ / ۲۳۰.

۹۶۴۵ – علی بن أحمد العلوی الموسوی أبو محمد:

لم یذکروه. له کتاب فی نصرة الواقفة. نقل عنه الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۳۲ مکررا إلی ۴۶ وأجاب عن أحادیثها واحدا بعد واحد.

۹۶۴۶ – علی بن أحمد بن علی الأنصاری:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۱۹۶ عن تمیم بن عبد الله القرشی رضی الله عنه، عن أبیه، عنه، عن علی بن میثم – الخ.

۹۶۴۷ – علی بن أحمد بن علی بن حاتم التمیمی:

لم یذکروه. روی فرات عنه. جد ج ۱۳ / ۳۶۲، وج ۳۸ / ۵۷، وکمبا ج ۵ / ۳۱۰، وج ۹ / ۲۷۳. وقد ینسب أبوه إلی جده؛ کما تقدم. ویأتی علی بن الحسین بن سفیان روایته عهد مالک الأشتر.

۹۶۴۸ – علی بن أحمد بن علی البصری المعدل أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۸۱ عن محمد بن أحمد بن محمد بن یحی، عنه، روایة فضل زیارة الرضا علیه السلام.

۹۶۴۹ – علی بن أحمد بن علی الخزاز أبو الحسن:

متکلم جلیل؛ کما قاله الشیخ فی رجاله.

(۲۹۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، یوم القیامة (۱)، علی بن أحمد بن علی الخزاز (۱)، الحسن بن علی بن الفضل (۱)، علی بن أحمد العلوی (۱)، تمیم بن عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحسین (۱)، مالک الأشتر (۱)، علی بن حاتم (۱)، أحمد بن علی (۲)، علی بن أحمد (۱)، علی بن میثم (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۲۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۹۶

۹۶۵۰ - علی بن أحمد بن علی بن محمد بن جعفر العقیقی العلوی أبو الحسن:

المذکور نسبه فی أبیه. من أجلة علماء الإمامیة وأعاظم الفقهاء صاحب الکتب المعروفة المشهورة؛ منها کتاب المدینة المسجد وکتاب الرجال.

وأکثر العلامة فی الخلاصة من النقل عن کتابه فی الرجال معتمدا علیه بحیث یدرجه لنقله فی المقبولین. ولقد فصل الکلام العلامة المامقانی فی تعظیمه و تجلیله فارجع إلیه.

وهو معاصر الصدوق. وقدم بغداد سنة ۲۹۸ إلی علی بن عیسی بن الجراح و هو یومئذ وزیر. ومات فیه. کمال الدین باب ۴۹ ح ۳۲، وکمبا ج ۱۳ / ۹۱، وجد ج ۵۱ / ۳۳۷. وفیه ما یدل علی جلالته وعظم شأنه وأنه مورد ألطاف الحجة المنتظر علیه السلام.

ورواه الشیخ فی غط فصل ظهور المعجزات.

وروی عن أبی هاشم الجعفری؛ کما فی الدلائل ص ۲۳۸.

۹۶۵۱ - علی بن أحمد بن عمرو بن حفص بن عبد الله الغروی أو المقری المعروف بابن الحمامی أبو الحسن:

من مشائخ الشیخ الطوسی قد أکثر من الروایة عنه؛ کما فی أمالیه ج ۱ / ۳۸۹ - ۳۹۱، وجد ج ۴۰ / ۱۲۰، وکمبا ج ۹ / ۴۵۵. وولد فی سنة ۳۲۸. وتوفی سنة ۴۱۷. و له تألیفات.

۹۶۵۲ - علی بن أحمد بن عمرو بن سعید الحرامی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۶، عن أبی المفضل، عنه، عن الحسین بن الحکم - الخ. ورواه فی جد ج ۳۹ / ۳۳۴، وکمبا ج ۹ / ۴۲۲.

۹۶۵۳ - علی بن أحمد بن عمر:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن حاجب، عنه، عن محمد بن منصور، عن حرب بن الحسن الطحان، عن یحی بن مساور، عن أبی الجارود. بشا ص ۶۹.

(۲۹۶)

مفاتیح البحث: أحمد بن علی بن محمد بن جعفر (۱)، أحمد بن عمرو بن سعید (۱)، علی بن أحمد بن عمر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن الحکم (۱)، علی بن عیسی (۱)، مدینة بغداد (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن منصور (۱)، عمرو بن حفص (۱)، جعفر بن محمد (۱)، السجود (۱)

صفحه ۲۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۹۷

۹۶۵۴ - علی بن أحمد بن عمران الصفار القمی:

لم یذکروه. روی الصدوق أو الشیخ، عنه مترحما علیه. کمبا ج ۱۳ / ۹۸، و جد ج ۵۱ / ۳۶۱.

وروی الصدوق عنه مترضیا علیه. کتاب صفات الشیعة حدیث ۶۸.

۹۶۵۵ - علی بن أحمد الفنجکردی:

لم یذکروه. هو من شعراء الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۳۲۰ و ۳۱۹.

۹۶۵۶ – علی بن أحمد بن القاسم الباهلی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن أحمد، عنه، عن إسماعیل بن محمد، عن علی بن مهرویه القزوینی، عن داود بن سلیمان، عن الرضا علیه السلام – الخ. جد ج ۴۰ / ۲۲، وکمبا ج ۹ / ۴۳۱.

۹۶۵۷ – علی بن أحمد بن قتیبة النیشابوری:

راوی کتب الفضل بن شاذان. جش ص ۲۱۷. أقول: هو علی بن محمد بن قتیبة الآتی.

۹۶۵۸ – علی بن أحمد القزوینی: هو ابن أحمد بن الحسین المذکور.

۹۶۵۹ – علی بن أحمد القلانسی المراعی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن عبد الله بن محمد. جد ج ۳۷ / ۱۲۳، وکمبا ج ۹ / ۲۰۲، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۲۳۱.

۹۶۶۰ – علی بن أحمد بن کثیر العسکری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۲۵ عن محمد بن وهبان الدبیلی، عنه، حدیث وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام لکمیل المفصلة، و کمبا ج ۱۷ / ۷۴، وجد ج ۷۷ / ۲۶۶.

(۲۹۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن مهرویه (۱)، داود بن سلیمان (۱)، أحمد بن قتیبة (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، أحمد القلانسی (۱)، علی بن أحمد (۴)، علی بن محمد (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۲۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۲۹۸

۹۶۶۱ – علی بن أحمد الکوفی أبو القاسم:

له کتاب الإمامة وکتابان آخران؛ کما فی أول مدینة المعاجز وغیرها. منها کتاب الاستغاثة المطبوع. مات فی ج ۱ سنة ۳۵۲.

ولعله علی بن أحمد الکوفی المعروف بأبی القاسم الخدیجی الذی روی الصدوق فی ک باب ۴۳ عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی، عنه، عن سلیمان بن إبراهیم الرقی، عن الحسن بن وجناء ح ۱۷. وروایته الأخری فیه ح ۱۸.

وقال الشیخ بعد عنوانه: أنه مخمس.

۹۶۶۲ – علی بن أحمد اللغوی المعروف بابن رکاز:

لم یذکروه. هو من مشائخ الکراجکی روی عنه فی سنة ۳۹۹ عن علی بن السلماسی؛ کما فی کنز الفوائد ص ۱۵۴.

۹۶۶۳ – علی بن أحمد بن متیل:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق؛ کما عده المحدث النوری.

۹۶۶۴ – علی بن أحمد بن محمد:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۲ / ۱۹۶ بثلاث وسائط عن علی بن مهزیار، عنه، عن أبیه، عن إسماعیل بن حماد – الخ، وکمبا ج ۲۴ / ۱۶، وجد ج ۱۰۴ / ۳۰۲. ولعله ابن أحمد بن محمد بن الحسین بن إسحاق بن جعفر بن محمد علیه السلام الذی روی عنه فی المهج ص ۲۶۵.

۹۶۶۵ – علی بن أحمد بن محمد بن أبی جید القمی أبو الحسین:

من مشائخ الإجازة فهو ثقة كما عن السيد الداماد والمحقق البحرانی و الشيخ البهائی وغيرهم. سمع أحمد بن محمد العطار سنة ۳۵۶ وله منه إجازة.

وروى النجاشی عنه فی كتابه كثيرا.

ولعل اسم أبی جيد طاهر فيتحد مع الآتی.

(۲۹۸)

مفاتيح البحث: كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانی (۱)، الشيخ البهائی (۱)، علی بن أحمد بن محمد بن أبی جيد (۱)، محمد بن إبراهيم بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد بن الحسين (۱)، علی بن أحمد بن متيل (۱)، علی بن أحمد الكوفی (۲)، إسحاق بن جعفر بن محمد (۱)، علی بن أحمد بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، علی بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الطهارة (۱)، الموت (۱)

صفحه ۲۹۹

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۲۹۹

۹۶۶۶ - علی بن أحمد بن محمد بن أبی نصر:

تقدم فی أحمد بن أبی نصر أنه يروی عن أبيه.

۹۶۶۷ - علی بن أحمد بن محمد بن إسماعيل البرمكی:

لم يذكروه. هو من مشائخ الصدوق روی عنه؛ كما عن العلل ص ۱۷.

۹۶۶۸ - علی بن أحمد بن محمد البزاز:

لم يذكروه. يأتی خبره فی محمد بن أحمد بن محمد بن الحسن.

۹۶۶۹ - علی بن أحمد بن محمد بن جعفر الأسدی:

لم يذكروه. روی الصدوق فی العلل، عنه، عن معاوية بن حكيم، عن ابن أبی عمير - الخبر.

وعنه، عن محمد بن أبی عبد الله الكوفی - الخ. كمبا ج ۱۴ / ۳۵۳، و ۷۸۴ حديث أنواع المسوخ. وعنه، عن حمزة بن القاسم العلوی؛ كما فيه ص ۳۷۳، وجد ج ۶۰ / ۲۶۴ و ۳۳۶، وج ۶۵ / ۲۲۰.

۹۶۷۰ - علی بن أحمد بن محمد بن الحسين بن إسحاق بن جعفر بن محمد عليه السلام:

لم يذكروه. وقع فی طريق السيد فی المهج ص ۲۶۵ عن جعفر بن عقيل، عنه كما تقدم.

۹۶۷۱ - علی بن أحمد بن محمد بن طاهر بن الحسن الأشعری القمی أبو الحسن (أو أبو الحسين):

لم يذكروه. روی النجاشی ص ۷۶ عنه، عن محمد بن الحسن بن الوليد، كتاب إدريس بن عبد الله بن سعد علی وجه يظهر أنه من مشائخه. ولعله متحد مع ابن أبی جيد المذكور.

وكذا ص ۱۲۷ عنه، عنه، كتاب سعد بن سعد. وكذا ص ۲۵۱ عنه، عنه

(۲۹۹)

مفاتيح البحث: علی بن أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، محمد بن أبی عبد الله الكوفی (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، إدريس بن عبد الله بن سعد (۱)، أحمد بن محمد بن إسماعيل (۱)، محمد بن الحسن بن الوليد (۱)، أحمد بن محمد بن الحسين (۱)، إسحاق بن جعفر بن محمد (۱)، أحمد بن محمد البزاز (۱)، علی بن أحمد بن محمد (۲)، أحمد بن أبی نصر (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمير (۱)، ابن أبی جيد (۱)، حمزة بن القاسم (۱)، جعفر بن عقيل (۱)، سعد بن سعد (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۳۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۰۰

کتب محمد بن الحسن الصفار ما خلا بصائر الدرجات. وفیه ص ۲۷۱ عنه کتب محمد بن الحسن بن الولید.

۹۶۷۲ - علی بن أحمد بن محمد بن عمران:

روی محمد بن الحسین بن سفرجلة، عنه، عن محمد بن منصور. التهذیب ج ۶ باب فضل زیارة الحسین علیه السلام ص ۴۶.

۹۶۷۳ - علی بن أحمد بن محمد بن عمران الدقاق أبو القاسم:

هو من مشائخ الصدوق. قد أکثر الصدوق من الروایة عنه مترضیا ومترحما علیه، عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی ومحمد بن هارون الصوفی وغیرهما.

منها فی العیون ج ۱ / ۱۳ و ۵۹ و ۱۱۴ و ۱۱۹ و ۱۲۶ و ۱۳۳ و ۱۳۸. وفی ص ۱۴۵ عنه، عن محمد بن یعقوب الکلینی. وعن غیره فی ص ۲۲۵ و ۲۵۰ و ۲۵۸ و ۳۱۳. وغیر ذلک کثیر. وکذا فی المعانی ص ۶ و ۱۵، والعلل ص ۲ و ۱۴ - ۱۶ و ۲۹ و ۳۰ و ۶۴ و ۸۰ و ۹۵ وغیره. وغیر ذلک من کتبه ترکناه اختصارا.

وفی إکمال الدین باب ۲۶ ص ۳۰۳ ح ۱۳، وباب ۳۱ وباب ۳۲: علی بن أحمد بن محمد بن موسی بن عمران. فیتحد مع الآتی. وقد یعبر عنه بعلی بن أحمد بن موسی الدقاق. وبعلی بن أحمد الدقاق والکل واحد.

۹۶۷۴ - علی بن أحمد بن محمد بن یعقوب:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن علی بن محمد - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۳۷۳، وجد ج ۶۰ / ۳۳۸. ولعله مصحف علی بن أحمد، عن محمد بن یعقوب - الخ.

۹۶۷۵ - علی بن أحمد بن مروان بن نقیش المقری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۷ عن أبی المفضل، عنه، و جد ج ۴۰ / ۲۰۱، وکمبا ج ۹ / ۴۷۲.

۹۶۷۶ - علی بن أحمد بن مسعدة بن صدقة:

لم یذکروه. روی هارون بن موسی (یعنی التلعکبری)، عن محمد بن علی بن

(۳۰۰)

مفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، علی بن أحمد بن محمد بن عمران الدقاق (۱)، محمد بن أبی عبد الله الکوفی (۱)، علی بن أحمد بن محمد بن عمران (۱)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، محمد بن الحسین بن سفرجلة (۱)، أحمد بن محمد بن یعقوب (۱)، أحمد بن محمد بن موسی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، هارون بن موسی (۱)، محمد بن هارون (۱)، مسعدة بن صدقة (۱)، علی بن أحمد (۴)، محمد بن یعقوب (۲)، محمد بن منصور (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۳۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۰۱

معمر، عنه، عن عمه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۲۴، وجد ج ۳۵ / ۱۱۵، ومستدرک الوسائل ج ۱ / ۴۲۵، وج ۲ / ۶۲۵.

۹۶۷۷ - علی بن أحمد المقری: تقدم مع اسم جده عمر بن حفص.

۹۶۷۸ - علی بن أحمد بن منصور:

لم یذکروه. روی محمد بن محمد أبو سهل، عنه، عن محمد بن دینار. بشا ص ۱۵۰.

۹۶۷۹ – علی بن أحمد بن متویه المقری:

لم یذکروه. کنز: عن محمد بن أحمد بن شاذان، عنه، عن علی بن محمد، روایة کریمة مهمة فی جوامع الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۹۶، وجد ج ۳۸ / ۱۵۱. وسائر روایاته فی الکنز ص ۱۸۵.

۹۶۸۰. علی بن أحمد بن موسی بن إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن جعفر الصادق علیه السلام:

من مشائخ الصدوق؛ کما ذکره المحدث النوری فی مستدرکه. ولعله محرف علی بن موسی أحمد بن إبراهیم – الخ.

۹۶۸۱ – علی بن أحمد بن موسی أبو الحسین الجعفری:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۱۴۳ عن محمد بن علی بن شاذان القزوینی، عنه، عن حمزة بن الحسین العباسی الرازی.

۹۶۸۲ – علی بن أحمد بن موسی الدقاق:

من مشائخ الصدوق وقد أکثر من الروایة عنه مترضیا ومترحما علیه. وقد عرفت اتحاده مع علی بن أحمد بن محمد المذکور. وعد من تلامذة الکلینی.

جملة من روایاته. جد ج ۴ / ۲۸، وج ۳۹ / ۱۶۲، وکمبا ج ۲ / ۱۱۳، وج ۹ / ۳۸۱، والمعانی ص ۳۱۵، وتتمة المنتهی ص ۳۰۹.

(۳۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، علی بن أحمد بن موسی بن إبراهیم (۱)، یوم عرفة (۱)، علی بن أحمد بن موسی الدقاق (۱)، محمد بن أحمد بن شاذان (۱)، علی بن أحمد بن موسی (۱)، محمد بن علی بن شاذان (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، علی بن أحمد بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن أحمد (۳)، علی بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، عمر بن حفص (۱)

صفحه ۳۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۰۲

۹۶۸۳ – علی بن أحمد بن موسی بن محمد التقی بن علی بن موسی الرضا علیهم السلام:

عنونه کذلک فی الروضات ص ۳۷۴. وهو السید الشریف أبو القاسم العلوی، ویقال: أبو القاسم الکوفی. له کتب. منها کتاب الإغاثة فی بدع الثلاثة، ویقال له: کتاب الاستغاثة. وغلا فی آخر عمره وفسد. نعوذ بالله من سوء العاقبة. ولعله متحد مع علی بن أحمد الکوفی أبو القاسم المذکور.

۹۶۸۴ – علی بن أحمد بن مهدی بن صدقة الرقی:

لم یذکروه. روی محمد بن إسماعیل العلوی، عنه، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. بشا ص ۱۶۳.

۹۶۸۵ – علی بن أحمد بن مهزیار:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال ج ۲ / ۱۷۸ عنه، عن محمد بن جعفر الأسدی – الخبر. ومثله فی نسخة أخری منه. فهو من مشائخ الصدوق.

۹۶۸۶ – علی بن أحمد المیدانی:

لم یذکروه. روی الراوندی بإسناده، عنه، عن محمد بن یحی، روایة شریفة.

جد ج ۴۲ / ۳۰۷، وکمبا ج ۹ / ۶۷۸.

۹۶۸۷ – علی بن أحمد النسابة:

لم یذکروه. روی الصدوق عنه؛ کما عن العیون باب ۵۸، والتوحید ۹۶۸۸ – علی بن أحمد بن نصر البندینجی أبو الحسن:

ضعیف؛ کما عن ابن الغضائری وتبعه العلامة.

أقول: وروی الثقة الجلیل النعمانی فی کتاب الغیبة عنه کثیرا. منها فیه ص ۹۲ و ۸۷ و ۸۴ و ۷۸ و ۵۷ و ۲۴. وغیر ذلک کثیر، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۲.

(۳۰۲)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، کتاب الإغاثة لحسن بن علی السقاف (۱)، علی بن أحمد بن مهزیار (۱)، محمد بن إسماعیل العلوی (۱)، أبو القاسم الکوفی (۱)، علی بن أحمد النسابة (۱)، علی بن أحمد بن موسی (۱)، علی بن أحمد الکوفی (۱)، علی بن أحمد بن نصر (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، ابن الغضائری (۱)، علی بن أحمد (۲)، محمد بن جعفر (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۳۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۰۳

۹۶۸۹ – علی بن الأحمسی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه؛ کما قال الشیخ.

روی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الاعتراف بالذنوب ص ۴۲۶.

وروی عنه العباس موسی الوراق وعلی بن الحکم؛ کما فی موضعین من الکافی.

۹۶۹۰ – علی بن إدریس:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن مولانا الرضا علیه السلام. وروی عن الرضا علیه السلام.

الفقیه ج ۲ باب فدیة صوم النذر ص ۱۵۴.

وروی عنه محمد بن سهل والبرقی وحمزة بن یعلی.

۹۶۹۱ – علی الأزرق:

عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی أحمد بن الحسن المیثمی، عنه، عن الحسن بن الحکم النخعی. کامل الزیارات باب ۲۸. ولعله علی بن أبی المغیرة المذکور.

وروی جمیل بن دراج، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب سخرة العلوج ص ۲۸۴، ویب ج ۷ باب أحکام الأرضین ص ۱۵۴.

۹۶۹۲ – علی بن الأزهر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۶۳ عن الحسین بن عمر المقری، عنه، عن علی بن صالح المکی، عن محمد بن عمر بن علی، عن أبیه، عن جده – الخ. ومثل ذلک فی أمالی المفید مج ۳۴ ص ۱۶۹.

۹۶۹۳ – علی بن أسباط بن سالم بیاع الزطی أبو الحسن المقری:

عنونه النجاشی کذلک ثم قال: کوفی ثقة. وکان فطحیا جری بنه وبین

(۳۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، أسباط بن سالم بیاع الزطی (۱)، علی بن أبی المغیرة (۱)، الحسن بن الحکم النخعی (۱)، علی بن صالح المکی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی (بن) الأحمسی (۱)، محمد بن عمر بن علی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، علی بن إدریس (۱)، حمزة بن یعلی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الحسین بن عمر (۱)، جمیل بن دراج (۱)، علی بن الحکم (۱)، علی الأزرق (۱)، محمد بن سهل (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۳۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۰۴

علی بن مهزیار رسائل فی ذاک رجعوا فیها إلی أبی جعفر الثانی علیه السلام. فرجع علی بن أسباط عن ذلک القول وترکه. وقد روی عن الرضا علیه السلام من قبل ذلک. وکان أوثق الناس وأصدقهم لهجة. له کتب - ثم ذکرها الخ.

وقال العلامة بعد نقله کلمات النجاشی: وأنا أعتمد علیه. ولا یعارضها قول کش: ولعلی بن مهزیار إلیه رسالة فی النقض علیه مقدار جزء صغیر. قالوا:

فلم ینجع ذلک فیه، ومات علی مذهبه. لأن قوله النجاشی أقوی. لأنه أوثق و أضبط.

ویمکن أن یکون له إلیه رسالة فلم ینجع فیه هذه الرسالة - ونقله الکشی - ثم کان بعدها رسائل أخری فرجع إلی الجواد علیه السلام وقبله - حیث إن فی کلام کش لفظ المفرد وأتی النجاشی بصیغة الجمع - ولم یطلع کش علی ما بعده و استصحب بقاءه علیه إلی الموت. وتبع النجاشی والعلامة جماعة أخری فی التوثیق ذکرهم المامقانی. وعن جماعة أنه موثق. والأول أقوی.

وأخوه الحسین تقدم أنه من أصحاب الرضا علیه السلام. وعمه یعقوب بن سالم ثقة.

کنز: عن محمد البرقی، عن علی بن أسباط قال: سأل رجل أبا عبد الله علیه السلام عن قوله عز وجل ": بل هو آیات بینات فی صدور الذین أتوا العلم " قال: نحن هم. فقال الرجل: جعت فداک؛ حتی یقوم القائم علیه السلام؟ قال:

کلنا قائم بأمر الله واحد بعد واحد حتی یجئ صاحب السیف - الخ. کمبا ج ۷ / ۳۸، وجد ج ۲۳ / ۱۸۹.

سائر روایاته الدالة علی حسنه وکماله. کمبا ج ۷ / ۱۹۶، وکتاب الدعاء ص ۲۰۶ و ۲۰۷، وجد ج ۲۵ / ۶۴، وج ۹۵ / ۹۲ و ۱۰۰.

سماعه عن الرضا علیه السلام فی کتاب الأخلاق ص ۶۳، وکمبا ج ۱۴ / ۹۲۴، وجد ج ۶۶ / ۵۳۳، وج ۷۰ / ۱۵۶.

وروی عن الکاظم الرضا والجواد صلوات الله علیهم.

ویشهد علی رجوعه عن الفطحیة وقوله بإمامة الجواد وآبائه علیهم

(۳۰۴)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، علی بن مهزیار (۲)، علی بن أسباط (۲)، محمد البرقی (۱)، الموت (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الجود (۱)

صفحه ۳۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۰۵

السلام ما فی کمبا ج ۷ / ۲۰۶ و ۲۰۷، وج ۱۲ / ۲۱ و ۱۰۷، وجد ج ۲۵ / ۱۰۲ و ۱۰۷، و ج ۴۹ / ۷۲، وج ۵۰ / ۳۷.

وما فی الکافی ج ۱ باب مولد الجواد علیه السلام ص ۴۹۴ ح ۳، وباب حالات الأئمة فی السن ص ۳۸۴ ح ۷.

شکایته إلی الرضا علیه السلام من الفقر، فحک بسوطه الأرض، وأخرج سبیکة ذهب تسوی مائة دینار وأعطاها إیاه. مدینة المعاجز ص ۵۱۱.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه. وروی کتابه محمد بن الحسین بن أبی الخطاب.

۹۶۹۴ – علی بن إسحاق:

روی علی بن إبراهیم ومحمد بن عبد الجبار، عنه. کا ج ۷ / ۲، والفقیه ج ۴ / ۱۸۷، ویب ج ۹ / ۱۷۴.

۹۶۹۵ – علی بن إسحاق بن أبی سهل نوبخت:

لم یذکروه. هو من جهابذة الکلام والنجوم. تقدم فی أخیه إسماعیل. وابنه محمد بن علی یأتی.

۹۶۹۶ – علی بن إسحاق البصری:

لم یذکروه. روی الطب، عنه، عن زکریا بن آدم المقری؛ کما فیه ص ۳۷.

۹۶۹۷ – علی بن إسحاق بن سعد القمی:

کذا ذکره الشیخ فی ست. والظاهر سقوط اسم جده عبد الله؛ کما سیأتی قریبا.

۹۶۹۸ – علی بن إسحاق بن عبد الله بن سعد الأشعری:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه البرقی ومحمد بن علی بن محبوب وأحمد بن الحسین. وتقدم أبوه وأخوه أحمد.

(۳۰۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، علی بن إسحاق بن عبد الله (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زکریا بن آدم (۱)، علی بن إسحاق (۴)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن علی (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۰۶

۹۶۹۹ – علی بن إسحاق بن عمار الکندی:

لم یذکروه. نی ص ۱۵۳: ابن عقدة، عن بعض رجاله، عنه، عن محمد بن سنان. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۲، وجد ج ۵۲ / ۳۵۸.

روی ابن عقدة، عن محمد بن أحمد الکلابی، عنه، عن شریف بن سابق، کتاب فضل بن أبی قرة التمیمی. جش ص ۲۱۸.

وروی عنه، عن علی بن إسحاق الکسائی، کتاب محمد بن مروان الحناط؛ کما فیه ص ۲۵۶.

۹۷۰۰ – علی بن إسحاق بن عمارة:

روی محمد بن أحمد، عنه، عن عبد الرحمن، عن حماد بن عیسی. یب ج ۳ باب الدعاء بین الرکعات ص ۹۶.

۹۷۰۱ – علی بن إسحاق القاضی:

لم یذکروه. قال محمد بن الحسین الکوفی: أخبرنا علی بن إسحاق القاضی إجازة أرسلها إلی مع محمد بن أحمد بن سلیمان سنة ۳۱۳ عن عبد الله بن عمر البلوی؛ کما فی کفایة الأثر باب ۳۲.

۹۷۰۲ – علی بن إسحاق النجوی:

لم یذکروه. روی المفید، عن الجعابی، عنه، عن عثمان بن عبد الله الشامی.

أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۰.

۹۷۰۳ – علی بن أسلم:

لم یذکروه. روی عن صباح الحذاء، عن إسحاق بن عمار، عن الکاظم علیه السلام. المحاسن ج ۲ / ۳۱۲.

۹۷۰۴ – علی بن إسماعیل:

روی محمد بن أحمد بن یحی بن عمران الأشعری، عنه، عن صفوان بن یحی.

(۳۰۶)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، علی بن إسحاق بن عمارة (۱)، محمد بن أحمد بن سلیمان (۱)، محمد بن مروان الحناط (۱)، عثمان بن عبد الله (۱)، علی بن إسماعیل (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، إسحاق بن عمار (۲)، عمران الأشعری (۱)، علی بن إسحاق (۴)، حماد بن عیسی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، شریف بن سابق (۱)، صباح الحذاء (۱)، محمد بن أحمد (۳)

صفحه ۳۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۰۷

التوحید باب معنی قل هو الله أحد ح ۸، وباب العلم ح ۲ و ۶، وباب الأطفال عنه، عن حماد بن عیسی ح ۴.

وروی محمد بن الحسن الصفار، عنه، عن حماد بن عیسی. التوحید باب أن العرش خلق أرباعا ح ۱.

۹۷۰۵ – علی بن إسماعیل بن إبراهیم بن حبشة العبدی أبو الحسن.:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی فضل محبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی بشارة المصطفی ص ۳۷.

۹۷۰۶ – علی بن إسماعیل أبو الحسن الأطروش:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۶ عن الجعابی، عنه، عن محمد بن خلف المقری، الحدیث فی الفضائل.

۹۷۰۷ – علی بن إسماعیل الأشعری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۵۲ عن سعد بن عبد الله، عنه، عن محمد بن سنان – الخ.

وفی غیبة النعمانی ص ۱۱۰ عن عبید الله بن موسی العلوی، عنه، عن حماد بن عیسی.

۹۷۰۸ – علی بن إسماعیل التمیمی:

لم یذکروه. روی الحسین بن سعید، عنه، عن عبد الله بن طلحة، عن مولانا الصادق علیه السلام. کتاب العشرة ص ۲۹، وجد ج ۷۴ / ۱۰۰. ومثل ذلک فی کتاب الزهد.

۹۷۰۹ – علی بن إسماعیل التیمی:

لم یذکروه. روی محمد بن حماد، عنه، عن فضیل الرسان. تفسیر القمی سورة نوح.

(۳۰۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، علی بن إسماعیل التیمی (۱)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، عبد الله بن طلحة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن إسماعیل (۳)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، حماد بن عیسی (۲)، محمد بن حماد (۱)، محمد بن سنان (۱)، سورة نوح (۱)، محمد بن خلف (۱)، الزهد (۱)

صفحه ۳۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۰۸

۹۷۱۰ - علی بن إسماعیل بن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام:

مذموم سعی بعمه موسی الکاظم علیه السلام عند الرشید. وقصته فی السفینة وفی کمبا ج ۱۱ / ۳۰۲ و ۲۹۵، وجد ج ۴۸ / ۲۰۹ و ۲۳۱. وتقدم فی محمد بن إسماعیل ما یتعلق به.

۹۷۱۱ - علی بن إسماعیل الدغشی:

لم یذکروه. روی صفوان عنه. یب ج ۷ باب فیما یحرم من النکاح من الرضاع ص ۳۲۵، وصا ج ۳ باب أن اللبن للفحل ص ۲۰۲.

۹۷۱۲ - علی بن إسماعیل الدهقان:

زاهد خیر فاضل من أصحاب العیاشی. قاله الشیخ فی رجاله وغیره فی غیره.

ولا غمز فیه.

۹۷۱۳ - علی بن إسماعیل السندی:

ثقة؛ کما نقله کش عن نصر بن الصباح قال: وهو علی بن السندی. لقب إسماعیل بالسندی. ذکره فی أصحاب الرضا علیه السلام.

قال المج: علی بن إسماعیل بن شعیب المیثمی الذی یعبر عنه کثیرا بعلی بن السندی وعلی بن السری ممدوح کالصحیح لتوثیق ابن الصباح - الخ. أقول: و لم أجد شاهدا علی دعواه الاتحاد.

۹۷۱۴ - علی بن إسماعیل بن شعیب بن میثم بن یحی التمار:

من وجوه من المتکلمین من أصحابنا. وصنف کتبا تدل علی حسنه وکماله و جلالته. وعن الشیخ الأمین الکاظمی أنه ثقة. وله کتاب فی الإمامة.

وکذا صحح فی محکی حبل المتین روایته فی أبحاث التیمم.

ویعرف بروایة علی بن مهزیار وصفوان بن یحی، عنه. وبروایته هو عن ربعی بن عبد الله وعن بشیر. وعده الشیخ من أصحاب الرضا علیه السلام.

(۳۰۸)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، علی بن إسماعیل الدهقان (۱)، علی بن إسماعیل بن شعیب (۲)، علی بن إسماعیل الدغشی (۱)، علی بن إسماعیل السندی (۱)، ربعی بن عبد الله (۱)، علی بن إسماعیل (۱)، علی بن مهزیار (۱)، علی بن السندی (۱)، علی بن السری (۱)، التیمّم (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۳۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۰۹

جملة من مناظراته فی کمبا ج ۴ / ۱۷۹، وجد ج ۱۰ / ۳۷۰ - ونسبه إلی جده - و فی السفینة لغة " مثم. " وأخواه الحسن والحسین تقدما.

۹۷۱۵ - علی بن إسماعیل بن عمار:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. وأخوه بشیر من وجوه من روی الحدیث؛ کما تقدم فی عمه إسحاق.

وروی عنه ابن أبی عمیر. الکافی ج ۵ باب إجارة الأجیر ص ۲۸۸، ویب ج ۵ / ۳۰۷ ح ۴۵، وج ۷ / ۲۱۳ ح ۱۶.

۹۷۱۶ - علی بن إسماعیل بن عیسی:

یروی عنه ستة من أجلاء ثقات أصحابنا ذکرهم المامقانی. ونزیدک علیهم روایة أحمد بن محمد بن عیسی عنه. العلل ج ۱ / ۱۸۹، وک باب ۳۳ ح ۲۷. وأحمد بن إدریس، عنه. الخصال ج ۲ / ۱۷۸، وسعد بن عبد الله، عنه. کامل الزیارة ص ۲۹۵ و ۵۷ و ۶۰ و ۷۳ و ۷۵ و ۸۴ و ۱۶۷. وغیر ذلک.

روی سعد، عنه کتاب عثمان بن عیسی العامری. جش ص ۲۱۳.

وسائر روایاته فی ختص ص ۲۱۷، وکمبا ج ۹ / ۳۷۹، وجد ج ۳۹ / ۱۵۲، عنه. وختص ذکر له روایات فراجع.

وهو من طرق الصدوق فی الفقیه إلی کتاب زرارة.

۹۷۱۷ - علی بن إسماعیل القمی:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری، عن أبیه، عنه، عن محمد بن عمرو الزیات. مل ص ۱۳۸.

۹۷۱۸ - علی بن إسماعیل الموصلی الدقاق أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۵۲ عن أبی المفضل، عنه، عن علی بن الحسن العبدی - الخ.

(۳۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، علی بن إسماعیل بن عیسی (۱)، علی بن إسماعیل بن عمار (۱)، علی بن إسماعیل القمی (۱)، محمد بن عمرو الزیات (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، علی بن الحسن العبدی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن إسماعیل (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۳۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۱۰

۹۷۱۹ - علی بن إسماعیل المیثمی:

من أصحاب الرضا علیه السلام، متکلم؛ کما قاله الشیخ فی رجاله. هو ابن إسماعیل بن شعیب المذکور.

وهو الذی روی السید فی الإقبال ص ۶۴ عن أصله وکتابه. وکذا الشهید فی الذکری کما فی البحار باب القنوت. جد ج ۸۵ / ۲۰۵، وکتاب الصلاة ص ۳۷۸. وعن مجموعته.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه. روی کتابه صفوان بن یحی.

۹۷۲۰ - علی بن إسماعیل بن یسار:

لم یذکروه. روی محمد بن علی الطرازی بإسناده، عنه، قصة حمل مولانا موسی الکاظم صلوات الله علیه إلی بغداد. الإقبال ص ۶۷۷.

۹۷۲۱ - علی بن إسماعیل بن یقطین: لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی عن الحارث بن جعفر، عنه، عن عیسی بن المستفاد، عن موسی الکاظم علیه السلام - الخ. جد ج ۲۲ / ۴۷۹، و ج ۶۶ / ۵۳۴، وکمبا ج ۶ / ۷۸۹، وج ۱۴ / ۹۲۴.

۹۷۲۲ - علی بن أشیم: هو ابن أحمد بن أشیم المذکور.

۹۷۲۳ - علی بن أعین:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر والمفید فی ختص عن یونس، عنه، عن أبی رافع، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۳۹ / ۱۵۴، وکمبا ج ۹ / ۳۸۰.

وفی ختص ص ۲۰۰ بإسناده، عن یونس، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أبی رافع - الخ. ومثله فیه ص ۳۲۷.

روایة یونس، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. ج ۳۹ / ۱۵۵.

۹۷۲۴ – علی بن الأقمر:

لم یذکروه. روی الأعمش عنه ذم معاویة ولعن رسول الله صلی الله علیه و

(۳۱۰)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، علی بن إسماعیل بن یقطین (۱)، علی بن إسماعیل المیثمی (۱)، محمد بن علی الطرازی (۱)، إسماعیل بن یسار (۱)، عیسی بن المستفاد (۱)، إسماعیل بن شعیب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن أشیم (۱)، الحارث بن جعفر (۱)، علی بن أشیم (۱)، مدینة بغداد (۱)، القنوت (۱)

صفحه ۳۱۱

آله إیاه. کتاب صفین ص ۲۲۰.

۹۷۲۵ – علی بن أنجب تاج الدین المعروف بابن الساعی المؤرخ:

لم یذکروه. روی عن ابن عساکر. کمبا ج ۱۶ / ۸۲، وجد ج ۷۶ / ۲۹۳.

۹۷۲۶ – علی بن أوتاش:

لم یذکروه. حسن عاقبته ببرکة مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۱، وجد ج ۵۰ / ۳۰۷.

۹۷۲۷ – علی بن أیمن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۲ عن محمد بن زهیر القاضی، عنه، عن مصبح بن هلقام – الخ.

۹۷۲۸ – علی بن أیوب:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن عن ابن فضال، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. جد ج ۲ / ۲۴۲، وکمبا ج ۱ / ۱۴۵.

وروی القمی فی تفسیره بإسناده، عن علی بن النعمان، عنه، عن عمر بن یزید، عن الصادق علیه السلام، ما یفید حسنه. جد ج ۱۷ / ۸۹، وکمبا ج ۶ / ۲۱۴.

وروی عنه محمد بن سلیمان. یب ج ۷ باب فضل التجارة ص ۱۸، وصا ج ۳ باب کراهیة مبایعة المضطر ص ۷۲.

۹۷۲۹ – علی بن بابویه: هو الصدوق الأول. روی عنه ابنه محمد کثیرا.

۹۷۳۰: علی بن بجیل بن عقیل الکوفی:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه الحکم بن مسکین الثقفی. وأخوه محمد یأتی وهو من أصحاب الصادق علیه السلام؛ کما قاله الشیخ و البرقی.

(۳۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، إبن عساکر (۱)، علی بن بابویه (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن النعمان (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، مصبح بن هلقام (۱)، محمد بن زهیر (۱)، علی بن بجیل (۱)، البیعة (۱)

صفحه ۳۱۲

۹۷۳۱ – علی بن بدرج الجاحظ:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید ابن طاووس، عن جعفر بن أحمد بن یوسف، عنه، عن عمرو بن الیسع، عن سعد الإسکاف – الخ. جد ج ۴۲ / ۲۱۳، وکمبا ج ۹ / ۶۵۲.

۹۷۳۲ – علی بن بزرج الحناط أبو الحسن:

روی عنه جمید کتبا کثیرة من الأصول؛ کما قاله الشیخ.

۹۷۳۳ – علی بن البزیع الخیاط:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۴۱.

۹۷۳۴ – علی بن بشیر النبال:

ثقة بالاتفاق. روی عن الصادق علیه السلام. وروی عنه ابن رئاب.

التهذیب ج ۷ باب فیمن یحرم نکاحهن بالأسباب ص ۳۰۹.

۹۷۳۵ – علی بن بصیر:

لم یذکروه. روی علی بن زیاد، عنه أنه کتب إلی الإمام یسأله دعاءا جامعا.

فلاح السائل ص ۱۹۶.

۹۷۳۶ – علی البغدادی:

روی محمد بن عبد الله، عنه، عن أبی الحسن الضریر. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب الخف ص ۴۶۷. ولعله ابن بلال الآتی.

۹۷۳۷ – علی بن بلال بن أبی معاویة بن أحمد أبو الحسن المهلبی الأزدی:

ثقة بالاتفاق. ومن فقهاء الشیعة سمع الحدیث فأکثر وصنف کتبا. وروی عنه ابن الحاشر.

أقول: وروی عنه المفید فی سنة ۳۵۳؛ کما فی أمالیه ص ۵۴ و ۵۵ و ۵۷ و ۶۲ و ۶۵ وغیر ذلک.

(۳۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، السید إبن طاووس (۱)، علی بن بلال بن أبی معاویة (۱)، جعفر بن أحمد بن یوسف (۱)، علی بن بشیر النبال (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، علی البغدادی (۱)، عمرو بن الیسع (۱)، علی بن زیاد (۱)، سعد الإسکاف (۱)، ابن الحاشر (۱)، علی بن بزرج (۱)

صفحه ۳۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۱۳

وروایته عن جعفر بن محمد بن قولویه القمی. کمبا ج ۱۳ / ۹۶، وجد ج ۵۱ / ۳۵۳.

وما یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۲، وجد ج ۵۰ / ۲۲۵، وکامل الزیارة ص ۲۷۴.

۹۷۳۸ – علی بن بلال البغدادی:

من أصحاب الجواد والهادی والعسکری صلوات الله علیهم. ثقة بالاتفاق.

أقول: روی الحسن بن محمد بن جمهور قال: حدثنا علی بن بلال، عن علی بن موسی الرضا علیه السلام. العیون ج ۲ / ۱۳۶، والمعانی ص ۳۷۱، والأمالی ص ۱۴۲، وجد ج ۳۹ / ۲۴۶، وکمبا ج ۹ / ۴۰۱.

ویدل علی حسن عقیدته وکماله استنابة أبی هاشم الجعفری إیاه بأمر علی الهادی علیه السلام لیذهب إلی الحائر فیدعو له، فقال: السمع والطاعة؛ ولکننی أقول: إنه أفضل من الحائر إذ کان بمنزلة من فی الحائر، ودعاؤه لنفسه أفضل من دعائی له بالحائر – الخ.

کامل الزیارة ص ۲۷۴.

مکاتبة مولانا الهادی علیه السلام إلیه فی سنة ۲۳۲ وفیها دلالات علی حسنه وکماله. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۲، وجد ج ۵۰ / ۲۲۲.

۹۷۳۹ – علی بن بنان المقری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن عبد الله بن الفرج، عنه، عن محمد بن سابق – الخ. جد ج ۶ / ۳۰۴، وکمبا ج ۳ / ۱۷۸.

۹۷۴۰ – علی بن بندار: هو ابن محمد بن بندار الآتی:

۹۷۴۱ – علی ترکة الکرمانی:

لم یذکروه. هو تاج الدین شیخ کامل من رواة کتاب صحیفة الرضا علیه السلام المشهور.

(۳۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن قولویه (۱)، علی بن بندار (۱)، علی بن بلال (۲)، محمد بن بندار (۱)، الفرج (۱)، الجود (۱)

صفحه ۳۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۱۴

۹۷۴۲ – علی بن ثابت:

من أصحاب السجاد علیه السلام. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص بإسناده، عنه، عن زر بن حبیش، عن الحسن بن علی المجتبی علیه السلام قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: إن هذا الأمر یملکه بعدی اثنا عشر إماما تسعة من صلب الحسین علیه السلام أعطاهم الله علمی وفهمی ما لقوم یؤذوننی فیهم؟! لا أنالهم الله شفاعتی! جد ج ۳۶ / ۳۴۰، وکمبا ج ۹ / ۱۵۳، وکفایة الأثر باب ۲۴.

۹۷۴۳ – علی بن ثابت الدهان:

ری الحسن بن حمید، عنه، عن سعاد بن سلیمان. ک باب ۲۲.

۹۷۴۴ – علی بن ثابت الدوالینی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق مترضیا علیه فی سنة ۳۵۲. العیون ج ۱ / ۵۹، و عن کمال الدین.

۹۷۴۵ – علی بن جابر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۵۱ عن إبراهیم بن رجاء الجحدری، عنه، عن عثمان بن داود الهاشمی، عن محمد بن مسلم – الخ.

۹۷۴۶ – علی بن جارود:

لم یذکروه. روی عن محمد بن بشیر، عن محمد بن الحنفیة. غیبة النعمانی ص ۱۵۶.

۹۷۴۷ – علی بن جبلة:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی فی کتاب غیبته ص ۱۵۵ عن محمد بن علی الکوفی، عنه، عن علی بن أبی حمزة، عن أبی بصیر – الخ.

۹۷۴۸ – علی بن جبیر بن مالک:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی کمبا ج ۲۰ / ۱۲۲، وجد ج ۹۷ / ۷۹.

(۳۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، أبو بصیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سعاد بن سلیمان (۱)، علی بن ثابت (۳)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن بشیر (۱)، محمد بن علی (۱)، زر بن حبیش (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصّلب (۱)

صفحه ۳۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۱۵

۹۷۴۹ - علی بن جذاعة:

لم یذکروه. قال: سمعت أبا عبد الله صلوات الله علیه فی قوله ": ولا تبذر تبذیرا - " الخ. شئ ج ۲ / ۲۸۸.

۹۷۵۰ - علی بن جریر:

لم یذکروه. وفی دلائل الإمامة للطبری ص ۱۰۱ عن أحمد بن محمد، عن علی بن الحکم وعلی بن جریر، عن منصور بن حازم، ما یفید حسنه وکماله، وکمبا ج ۱۴ / ۵۹۲، وجد ج ۶۳ / ۱۰۳.

وهو من أصحاب الجواد علیه السلام وروی عنه. کمبا ج ۱۲ / ۱۱۰، وجد ج ۵۰ / ۴۷.

۹۷۵۱ - علی بن جرین:

لم یذکروه. مذموم. سجان سجن المعتمد العباسی. وکان فی حبسه مولانا العسکری علیه السلام وأخوه جعفر. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۳، وجد ج ۵۰ / ۳۱۴، وإثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۱۳.

۹۷۵۲ - علی بن الجعد بن عبید الجوهری أبو الحسن البغدادی الجوهری مولی بنی هاشم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۳۲ عن عبد الله بن محمد بن عبد العزیز البغوی، عنه، عن شعبة - الخ. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۴۳.

وسائر روایات الصدوق، عنه، عنه، عن زهیر بن معاویة. جد ج ۳۶ / ۲۳۶ و ۲۳۸، وکمبا ج ۹ / ۱۲۹.

وروی الصدوق فی المعانی ص ۳۲۲ عن محمد بن أحمد بن علی الأسدی، عن عبد الله بن محمد بن المرزبان، عنه، عن شعبة - الخ.

روایات الشیخ عنه. جد ج ۳۶ / ۲۳۹ وغیره فی ص ۲۶۸.

وفی کفایة الأثر باب ۶ عن أبی یعلی، عنه، عن زهیر. وهو من الأجلة

(۳۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أبو الحسن البغدادی (۱)، زهیر بن معاویة (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، عبد الله بن محمد (۲)، بنو هاشم (۱)، منصور بن حازم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عبد العزیز (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۱۶

المجروحين عند العامة لتشيعهم. مات سنة ۲۳۰ وله ۹۶ سنة.

۹۷۵۳ – على بن جعفر:

وكيل مولانا أبى الحسن الهادى عليه السلام. وكذا من أصحاب العسكرى صلوات الله عليه ثقة بالاتفاق. وروى كش فى مدحه روايات فراجع إليه وإلى كتاب المامقانى.

ويدل على ذلك أيضا ما فى كمبا ج ۱۲ / ۱۴۲ مكررا. وفيه أنه حبسه المتوكل فلما طال عليه الحبس وخاف القتل كتب إلى مولانا أبى الحسن عليه السلام: يا سيدى الله الله فى، فقد والله خفت أن أرتاب. فوقع فى رقعته: أما إذا بلغ بك الأمر ما أرى، فسأقصد الله فيك. فدعا على المتوكل فأصبح المتوكل محموما فازدادت عليه. فأمر بتخلية كل محبوس. وسماه المأمور، فقال المتوكل: خل سبيله الساعة، وسله أن يجعلنى فى حل. فخلى سبيله، وصار إلى مكة بأمر أبى الحسن عليه السلام مجاورا بها وبرأ المتوكل من علته، وجد ج ۵۰ / ۱۸۳. ولعله متحد مع على بن جعفر الهمانى الآتى.

۹۷۵۴ – على بن جعفر بن أحمد بن جعفر بن محمد:

تقدم جده. وابنه محمد وحفيده على بن محمد يأتيان.

۹۷۵۵ – على بن جعفر الأحمر:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ، عن محمد بن عبد الرحمن بن كامل الأسدى، عنه، عن يحى بن يعلى، رواية تفيد حسنه. جد ج ۳۸ / ۱۲۰، وكمبا ج ۹ / ۲۸۸، و أمالى الشيخ ج ۲ / ۱۰۷.

۹۷۵۶ – على بن جعفر بن إسحاق الهاشمى:

لم يذكروه. روى عبد الرحمن بن الحجاج، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام.

الكافى ج ۶ كتاب الأشربة باب ما يتخذ منه الخمر ص ۳۹۲.

(۳۱۶)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۲)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، على بن جعفر الهمانى (۱)، على بن جعفر بن إسحاق (۱)، أحمد بن جعفر بن محمد (۱)، على بن جعفر (۳)، على بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)، الموت (۱)، الخوف (۱)، القتل (۱)

صفحه ۳۱۷

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۳۱۷

۹۷۵۷ – على بن جعفر بن الأسود:

هو واسطة إيصال كتاب على بن الحسين بن بابويه إلى الحسين بن روح؛ كما قاله النجاشى فى ترجمته.

۹۷۵۸ – على بن جعفر البصرى:

لم يذكروه. روى كتاب الفرائض لمحمد بن عمر الزيدى. ست ص ۱۷۹.

۹۷۵۹ – على بن جعفر البغدادى:

لم يذكروه. روى الصدوق، عن محمد بن على بن بشار القزوينى، عن المظفر بن أحمد وعلى بن محمد بن سليمان، عنه، عن جعفر بن محمد بن مالك. كمبا ج ۳ / ۴، و جد ج ۵ / ۸.

۹۷۶۰ – على بن جعفر الجوهرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الأمالى ص ۳۹۸ عن أحمد بن أبى عبد الله (يعنى البرقى)، عنه، عن إبراهيم بن عبد الله الكوفى

- الخ.

۹۷۶۱ - علی بن جعفر بن الحسین بن قدامة الموسوی:

لم یذکروه. هو السید الأجل أبو جعفر رئیس أهل خراسان؛ کما فی خیرات حسان.

۹۷۶۲ - علی بن جعفر الحضرمی:

لم یذکروه. کنز: محمد بن العباس بإسناده، عن إسماعیل بن بشار، عنه، عن جابر بن یزید، عن الباقر علیه السلام، ما یفید حسنه. جد ج ۳۶ / ۱۵۹، وکمبا ج ۹ / ۱۱۳.

وفی ختص ص ۳۲۹ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عن إسماعیل بن یسار (بشار - خ ل)، عنه، عن زرارة بن أعین عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. وبهذا الإسناد، عنه، عن سلیم بن قیس، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث النص علی

(۳۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن الحسین بن بابویه (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، علی بن جعفر بن الأسود (۱)، علی بن محمد بن سلیمان (۱)، إسماعیل بن یسار (۱)، محمد بن علی بن بشار (۱)، محمد بن عمر الزیدی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، زرارة بن أعین (۱)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن العباس (۱)، جعفر الجوهری (۱)، جعفر بن الحسین (۱)، سلیم بن قیس (۱)، علی بن جعفر (۳)، خراسان (۱)

صفحه ۳۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۱۸

الأئمة وفضائلهم.

۹۷۶۳ - علی بن جعفر بن حماد بن رزین الصیاد أبو الحسن:

لم یذکروه. من رواة کتاب الجعفریات؛ کما فیه ص ۹.

۹۷۶۴ - علی بن جعفر بن الزبیر:

ابن عم علی بن الحکم بن الزبیر روی عنه النجاشی. أقول: وروی عنه عبد الله بن أحمد، عن جعفر بن إسماعیل. المعانی ص ۲۳۸، وکمبا ج ۱۴ / ۵۲۰، وجد ج ۶۲ / ۱۴۱.

۹۷۶۵ - علی بن جعفر السکونی:

لم یذکروه. روی موسی بن یسار المنقری، عنه، عن إسماعیل بن مسلم الشعیری. التهذیب ج ۲ / ۲۹۷، وج ۳ / ۲۵۶، وصا ج ۱ / ۴۴۲.

۹۷۶۶ - علی بن جعفر العبسی:

لم یذکروه. روی عن الحسن بن الحسین بن زید، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. الخصال ج ۱ / ۷۱، وکتاب الأخلاق ص ۱۷ و ۲۱۷، وجد ج ۶۹ / ۳۸۶، و ج ۷۱ / ۴۱۸.

۹۷۶۷ - علی بن جعفر بن علی المدائنی العلوی الشریف:

لم یذکروه. روی قصة من رأی الحجة المنتظر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۹، وجد ج ۵۲ / ۵۵ مثله. ولعله ابن جعفر الکذاب المعروف.

۹۷۶۸ - علی بن جعفر بن عمر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۹۷ عن الحسن بن عبد الواحد الخزاز، عنه، عن عمر بن واقد - الخ. وکذا مثله

فی نسختین من کمال الدین. ونقل عنهما فی کمبا ج ۱۱ / ۳۰۰، وجد ج ۴۸ / ۲۲۵.

(۳۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، علی بن الحکم بن الزبیر (۱)، موسی بن یسار المنقری (۱)، علی بن جعفر بن الزبیر (۱)، علی بن جعفر السکونی (۱)، علی بن جعفر بن علی (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن مسلم (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، جعفر بن إسماعیل (۱)، علی بن جعفر (۳)، الصدق (۱)

صفحه ۳۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۱۹

۹۷۶۹ - علی بن جعفر الکوفی:

لم یذکروه. عن سهل بن زیاد، عنه قال: سمعت سیدی علی بن محمد الهادی علیه السلام یقول: حدثنی أبی عن آبائه صلوات الله علیهم. جد ج ۵ / ۱۲، وکمبا ج ۳ / ۵، وکذا فی التوحید باب القضاء والقدر ص ۲۷۳.

۹۷۷۰ - علی بن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام:

من أصحاب أبیه وأخیه الکاظم والرضا والجواد والهادی صلوات الله علیهم. جلیل القدر عظیم الشأن ثقة بالاتفاق. له کتاب المناسک والمسائل. و کتاب المسائل معروف مشهور روی عنه فی الوسائل والبحار وغیرهما.

وبالجملة سکن العریض فنسب ولده إلیها. ونقل المامقانی قضایاه مع مولانا الجواد علیه السلام الدالة علی حسنه وکماله وجلالته. وعمره أزید من مائة وعشرین سنة. ونقل المامقانی روایة استفاد منها أنه أدرک مولانا الهادی علیه السلام. وکان حاضرا عنده عند موت ابنه محمد؛ کما فی الکافی ج ۱ باب النص علی أبی محمد العسکری علیه السلام ص ۳۲۶.

جملة من الروایات الدالة علی مدحه وجلالته. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۵، وجد ج ۵۰ / ۱۰۴.

وفصل فی السفینة فی مدحه وتجلیله. وذکر کتاب مسائله فی کمبا ج ۴ / ۱۴۹، وجد ج ۱۰ / ۲۴۹.

کا: عن محمد بن الحسن بن عماد قال: کنت عند علی بن جعفر بن محمد علیه السلام جالسا، وکنت أقمت عنده سنتین أکتب عنه ما سمع من أخیه - الخ. الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی أبی جعفر الثانی علیه السلام ص ۳۲۲.

وابناه: محمد بن علی بن جعفر وأحمد الشعرانی. وأحفاده مذکورون فیهما.

وابنه الآخر عیسی بن علی بن جعفر تقدم.

(۳۱۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، علی بن جعفر بن محمد (۱)، محمد بن علی بن جعفر (۱)، سهل بن زیاد (۱)، عیسی بن علی (۱)، محمد بن الحسن (۱)، علی بن جعفر (۱)، علی بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)، السفینة (۱)

صفحه ۳۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۲۰

۹۷۷۱ - علی بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسن بن عیسی بن محمد بن عیسی بن علی بن جعفر الصادق علیه السلام:

جد علی بن الحسن بن إبراهیم المذکور.

۹۷۷۲ - علی بن جعفر المدنی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۵۷ عن أحمد بن أبی جعفر البیهقی، عنه، عن علی بن محمد بن مهرویه القزوینی - الخ، وکمبا ج ۳ / ۳۰۱، وجد ج ۸ / ۴۰.

وفی بشا ص ۱۵۹ عنه، عنه، عن عبد الله بن محمد المروزی - الخ.

۹۷۷۳ - علی بن جعفر بن مسافر الهذلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۱ عن أبی المفضل، عنه، عن أبیه. ورواه فی جد ج ۱ / ۱۸۱، وکمبا ج ۱ / ۵۸.

۹۷۷۴ - علی بن جعفر بن موسی الکاظم علیه السلام:

لم یذکروه. هو والد الحسین المذکور. وتقدم أبوه.

۹۷۷۵ - علی بن جعفر بن ناجیة:

لم یذکروه. روی معجزة الکاظم علیه السلام وهو من أصحابه. وروی الحمیری، عن محمد بن الحسین، عنه، عن عبد الرحمن بن الحجاج - الخ. کمبا ج ۱۱ / ۲۴۳ مکررا، وجد ج ۴۸ / ۴۴. ورواهما فی قرب الإسناد ص ۱۴۱ و ۱۴۲.

۹۷۷۶ - علی بن جعفر الهمانی البرمکی السوادی:

عده الشیخ الطوسی فی کتاب الغیبة ص ۲۲۶ من الممدوحین من وکلاء أبی الحسن وأبی محمد صلوات الله علیهما قال: وکان فاضلا مرضیا. انتهی.

ثم نقل روایة عن أحمد بن علی الرازی، عن علی بن مخلد الأیادی، عن أبی جعفر العمری رضی الله عنه، ما یفید کماله وأنه مورد عنایات أبی محمد علیه السلام فراجع إلیه.

(۳۲۰)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، أحمد بن أبی جعفر البیهقی (۱)، علی بن الحسن بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد بن علی بن الحسن (۱)، علی بن محمد بن مهرویه (۱)، أحمد بن علی الرازی (۱)، علی بن جعفر الهمانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، جعفر بن ناجیة (۱)، عیسی بن علی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، عیسی بن محمد (۱)، علی بن جعفر (۳)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۲۱

ونظیرة هذه الروایة منسوب إلی علی بن محمد الهمدانی. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۶ و ۱۵۱. ومکاتبته إلی مولانا الهادی علیه السلام لخلاصه من الحبس فیه ص ۱۴۲، و جد ج ۵۰ / ۱۸۳ و ۲۲۰ و ۲۸۹.

وفی کامل الزیارة ص ۱۸۶ عن أحمد بن المعافا الثعلبی، عنه، عن علی الهادی علیه السلام. کمبا ج ۲۲ / ۱۴۹، وجد ج ۱۰۱ / ۱۴۳ وأبدل الهمانی بالهمدانی.

وعده الشیخ فی رجاله فی أصحاب الهادی والعسکری صلوات الله علیهما و قال: ثقة وکیل قیم.

۹۷۷۷ - علی بن جعفر الهمدانی:

لم یذکروه. مورد عنایة الإمام الهادی علیه السلام. أمر له الإمام بثلاثین ألف دینار. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۹. وفی روایة أخری أمر له بمائة ألف دینار ص ۱۶۶ و ۱۷۱، وجد ج ۵۰ / ۱۷۳ و ۲۸۹ و ۳۰۶. والأظهر اتحادهما.

ولعله متحد مع علی بن جعفر الأسود الذی یوصل رقعة الصدوق الأول إلی الحسین بن روح لمولانا صاحب الزمان علیه السلام.

۹۷۷۸ – علی بن جمیل الرقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۹۵ عن همام، عنه، عن لیث، حدیث الفضائل.

۹۷۷۹ – علی بن جمیل الغنوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۲۱۴ عن محمد بن سنان، عنه، عن أبی حمزة الثمالی، وکتاب العشرة ص ۱۱۷، وکمبا ج ۵ / ۴۵۳، وجد ج ۱۴ / ۵۱۰، و ج ۷۴ / ۴۱۵.

۹۷۸۰ – علی بن جنید الرازی أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن حمزة بن القاسم، عنه، عن أبی عوانة حدیثا یفید حسن عقیدته. جد ج ۱۳ / ۳۶۷، وکمبا ج ۵ / ۳۱۱، وکمال الدین ج ۱ / ۲۷.

(۳۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، حمزة بن القاسم (۱)، محمد الهمدانی (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن جعفر (۲)، الثعلبی (۱)

صفحه ۳۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۲۲

۹۷۸۱ – علی بن جهم:

ناصبی یلعن أباه لتسمیته علیا. کذا عن مروج الذهب. وبمفاده عن ابن شهرآشوب.

۹۷۸۲ – علی بن حاتم أبو الحسن القزوینی:

ویقال: علی بن أبی سهل حاتم بن أبی حاتم القزوینی. ثقة بالاتفاق. له کتب کثیرة حیدة معتمدة نحوا من ثلاثین کتابا. روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۲۶ وفیما بعدها. وله منه إجازة.

وروی عنه الصدوق فی کتبه مترحما ومترضیا علیه فی العلل ج ۲ / ۲۷۱ و ۱۳۲، وج ۱ / ۲۳۶ و ۲۳۷ مکررا وغیر ذلک. ومثله فی أمالیه ص ۷۵ و ۱۷۴. وغیر ذلک وکان حیا إلی سنة ۳۵۰.

وروی عنه فی کامل الزیارة ص ۲۵۰. وروی کتاب الزهد للحسین بن سعید الأهوازی.

۹۷۸۳ – علی بن حاتم المنقری:

لم یذکروه – وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۲۹ عن محمد بن أحمد بن عبد الله بن زیاد العرزمی، عنه، عن المفضل بن عمر، عن الصادق علیه السلام شرح العرش والکرسی. وبهذا السند، عنه، عن إبراهیم الکرخی، عن الصادق علیه السلام ص ۳۰. وبهذا السند، عنه، عن هشام بن سالم، عن الصادق علیه السلام.

ص ۳۱. وبهذا الإسناد، عن المفضل حدیث تفسیر الصراط ص ۳۲.

وهذه الروایات تفید حسن عقیدته. وسائر روایاته فی کمبا ج ۳ / ۲۶۳ و ۳۰۸، وجد ج ۷ / ۲۴۹، وج ۸ / ۶۶، وبشا ص ۱۶۲.

۹۷۸۴ – علی بن حاتم النوفلی المعروف بالکرمانی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کمال الدین ج ۲ / ۲۱ عنه، عن أحمد بن عیسی الوشاء البغدادی، روایة کریمة مفصلة تفید حسنه وکماله.

(۳۲۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب مروج الذهب للمسعودی (۱)، عبد الله بن زیاد (۱)، إبراهیم الکرخی (۱)، علی بن أبی سهل (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، هشام بن سالم (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، علی بن حاتم (۳)، ابن شهرآشوب (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصدق (۱)، الزهد (۱)

صفحه ۳۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۲۳

۹۷۸۵ - علی بن الحارث المروزی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال عن محمد بن یحی (بحر - فی مواضع) ابن سهل، عنه، عن سعد بن منصور، روایة شریفة مفصلة تفید حسنه و کماله. فراجع کمبا ج ۱۳ / ۵۷، وج ۵ / ۲۲۸، وجد ج ۱۱ / ۳۲۹، وج ۵۱ / ۲۱۹. وتقدم فی أحمد بن طاهر.

وروی الثقة الجیل الخزاز فی کتابه النصوص عن جعفر بن علی بن سهل، عنه، عن أیوب بن عاصم، روایة شریفة تفید حسنه. کمبا ج ۹ / ۱۴۹، وجد ج ۳۶ / ۳۲۳.

وروی فی کامل الزیارة بإسناده، عن محمد بن الحسن بن أبی الخطاب، عنه، عن الفضل بن یحی، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. کمبا ج ۲۲ / ۱۴۰، و جد ج ۱۰۱ / ۱۰۹.

وفی غط ص ۱۱۴ عن أبی المفضل، عن محمد بن بحر بن سهل الشیبانی، عنه، عن سعد بن منصور.

۹۷۸۶ - علی بن الحارث بن المغیرة النضری:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی، عن عبد الله بن جبلة، عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۳۸، وجد ج ۵۲ / ۱۳۲.

وروی یحی بن زکریا بن شیبان، عنه، عن بکار بن أبی بکر الحضرمی، کتاب محمد بن شریح الحضرمی. جش ص ۲۵۹. وأخوه الحسن.

۹۷۸۷ - علی بن حبشی بن قونی بن محمد أبو القاسم الکاتب:

روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۳۲ وبعده إلی وفاته. وله منه إجازة.

وله کتاب الهدایا.

أقول: وروی عنه الصدوق مترحما علیه. العلل ج ۲ / ۸۷.

والشیخ فی یب باب فضل الغسل للزیارة عن محمد بن أحمد بن داود،

(۳۲۳)

مفاتیح البحث: محمد بن أحمد بن داود (۱)، محمد بن شریح الحضرمی (۱)، جعفر بن علی بن سهل (۱)، بکار بن أبی بکر (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، زکریا بن شیبان (۱)، علی بن الحارث (۲)، علی بن حبشی (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن بحر (۱)، الطهارة (۱)، الغسل (۱)

صفحه ۳۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۲۴

عنه - الخ. والمقتضب ص ۱۸ عنه.

والنجاشی ص ۳۰۶ عن أحمد بن عبد الواحد، عنه، عن القاسم بن إسماعیل. و فی ص ۲۰۷ عن أحمد بن عبد الواحد، عنه، عن أحمد بن محمد بن عبد الرحمن.

والشیخ فی ست روی عن أحمد بن عبدون، عنه، کتب حمید بن زیاد. وعن التلعکبری، عنه، کتاب معاویة بن حکیم.

وبشارة المصطفی ص ۱۳ عن محمد بن وهبان، عنه، عن أحمد بن محمد بن عبد الرحمن.

۹۷۸۸ – علی بن حبیب:

روی عن عبد الله بن أحمد بن عامر، عن الرضا علیه السلام؛ کما تقدم فی عبد الله. ولعله علی بن أبی عثمان المذکور.

۹۷۸۹ – علی بن حبیب الخثعمی:

روی علی بن الحسن (الحسین)، عنه، عن أبی سارة إمام مسجد بنی هلال، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب المستضعف ص ۴۰۶.

۹۷۹۰ – علی بن حبیب المدائنی:

روی محمد بن إسماعیل الرازی، عنه، عن علی بن سوید السائی، مکاتبة مولانا الکاظم علیه السلام إلیه فی الحبس المفصلة.

۹۷۹۱ – علی بن حثرم:

لم یذکروه. رد کلام أحمد بن حنبل فی أنه لا یکون الرجل سنیا حتی یبغض علیا قلیلا، فقال: لا یکون الرجل سنیا حتی یحب علیا کثیرا. وفی غیر هذه الحکایة قال: فضربونی وطردونی من المجلس. کمبا ج ۱۲ / ۷۷، وجد ج ۴۹ / ۲۶۱.

۹۷۹۲ – علی بن الحجر السعدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۹۳ عن محمد بن إسحاق بن

(۳۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، محمد بن إسماعیل الرازی (۱)، علی بن سوید السائی (۱)، علی بن حبیب المدائنی (۱)، علی بن الحسن (الحسین) (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۲)، علی بن حبیب الخثعمی (۱)، علی بن أبی عثمان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، أحمد بن حنبل (۱)، أحمد بن محمد (۲)، السجود (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۳۲۵

خزیمة، عنه، عن شریک، وجد ج ۵ / ۸۷، وکمبا ج ۳ / ۲۶.

وفی الخصال ج ۲ / ۱۱۲ عنه حدیث آخر.

وروایته فی فضائل شهر رمضان فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۲۹.

۹۷۹۳ – علی بن حدید بن حکیم المدائنی الأزدی:

من أصحاب الکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم. ما یتعلق به.

کمبا ج ۷ / ۲۵۶، وجد ج ۲۵ / ۳۱۲.

روایته عن مولانا الکاظم علیه السلام دعاء أول لیلة من رجب بعد صلاة اللیل. مصباح الشیخ ص ۷۳۵.

۹۷۹۴ – علی بن الحر بن یزید الریاحی:

لم یذکروه. هو شهید الطف؛ کما ذکره فی الناسخ وغیره.

۹۷۹۵ – علی بن الحرب الملائی:

لم یذکروه. روی عن أبی الصلت الهروی، عن الرضا علیه السلام. العیون ج ۱ / ۲۲۶، وکتاب الإیمان ص ۲۳۱، وجد ج ۶۹ / ۶۴.

۹۷۹۶ – علی بن حرب بن محمد بن علی بن حیان بن مازن الطائی:

لم یذکروه. روی فی کنز عن الحسن بن محمد بن جمهور، عن أبیه، عنه، عن عمر بن بکر.

وفی ک باب ۱۷ روی الصدوق عن أحمد بن محمد بن رزمة القزوینی، عن الحسن بن علی بن نصر بن منصور، عن علی بن حرب الموصلی الطائی، عن یعلی بن عمران.

۹۷۹۷ – علی بن حزور:

وقع فی طریق الصدوق، عن حماد بن یعلی، عنه، عن الأصبغ بن نباتة.

فلاح السائل ص ۱۵۰.

(۳۲۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الحر بن یزید الریاحی (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، محمد بن علی بن حیان (۱)، أحمد بن محمد بن رزمة (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، حماد بن یعلی (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن الحرب (۱)، حدید بن حکیم (۱)، علی بن حزور (۱)، الحرب (۲)، الشراکة، المشارکة (۱)

صفحه ۳۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۲۶

وروی مخول بن إبراهیم، عنه، عن الأصبغ. بشا ص ۹۸.

وروی نصر بن مزاحم، عن یحی بن یعلی الأسلمی، عنه، عن الأصبغ ص ۳۲۲، وبشا ص ۱۰۶. وسائر روایاته فیه ص ۱۶۱، ودلائل الإمامة للطبری ص ۴.

وروی حنان بن سدیر، عن علی بن الحزور، عن الأصبغ بن نباتة. ک ط حدید باب ۲۶ ح ۱۳ ص ۳۰۳.

وروی محمد بن أبی حمزة، عنه، عن الأصبغ بن نباتة. فی یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۳۱۴ ح ۱۲۷۷. ویقال له: علی بن أبی فاطمة.

۹۷۹۸ – علی بن حزور الکناسی:

کان یقول بمحمد بن الحنفیة إلا أنه کان من رواة الناس. نقله کش عن محمد بن مسعود، عن علی بن الحسن بن فضال.

۹۷۹۹ – علی بن حسان الزبیدی: هو علی بن أبی المغیرة المذکور.

۹۸۰۰ – علی بن حسان بن کثیر الهاشمی:

یروی عن عمه عبد الرحمن بن کثیر. استضعفوه ونسبوه إلی الغلو. قالوا: و له کتاب تفسیر الباطن تخلیط کله.

۹۸۰۱ – علی بن حسان الواسطی:

هو المعروف بالعمش أو بالأعمش؛ کما فی إثبات المسعودی ص ۱۸۶. ثقة.

قاله المج تبعا لابن فضال وابن الغضائری وغیرهما.

وبالجملة عمر أكثر من مائة سنة. روى عن أبى عبد الله عليه السلام؛ كما قاله النجاشى.

أقول: وروى محمد بن الحسن الصفار، عن على بن حسان قال: سئل الرضا عليه السلام فى إتيان قبر أبى الحسن موسى عليه السلام - الخ. ثم ذكر كيفية الزيارة. العيون ج ۲ / ۲۷۱.

وذكره الصدوق فى مشيخة الفقيه فى المعتمدين. روى أصله محمد بن الحسن

(۳۲۶)

مفاتيح البحث: الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، على بن حسان الواسطى (۱)، على بن أبى المغيرة (۱)، على بن حسان الزبيدى (۱)، على بن حزور الكناسى (۱)، على بن الحسن بن فضال (۱)، على بن حسان بن كثير (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، الأصبغ بن نباتة (۲)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن الغضائرى (۱)، حنان بن سدير (۱)، على بن حسان (۱)، محمد بن الحسن (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن مسعود (۱)، القبر (۱)

صفحه ۳۲۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۳۲۷

الصفار والحسن بن موسى الخشاب.

وروى يعقوب بن يزيد عنه. التوحيد باب المشية ح ۱۳.

وفى الكافى ج ۱ باب حالات الأئمة عليهم السلام فى السن ص ۳۸۴ عن على بن إبراهيم، عن أبيه قال: قال على بن حسان لأبى جعفر عليه السلام: يا سيدى - الخبر.

وروى القمى فى تفسيره سورة المائدة ص ۱۵۵ عن أبيه، عن على بن حسان، عن أبى جعفر عليه السلام قال: من حارب الله - الخ.

وبالجملة روى عن الصادق والرضا والجواد صلوات الله عليهم.

وفى الإقبال ص ۴۷۶ عن عبد القاهر بواب مولانا أبى إبراهيم موسى بن جعفر ومحمد بن على صلوات الله عليهما قال: حدثنا أبو الحسن على بن حسان الواسطى بواسط فى سنة ثلاثمائة قال: حدثنى على بن الحسن بن على العبدى قال: سمعت أبا عبد الله جعفر بن محمد الصادق عليه السلام يقول: صوم يوم غدير خم - الخ.

هكذا فى المطبوع الذى طبع سنة ۱۳۱۲. ومثل ذلك فى نسختين خطيتين كريمتين فى مكتبة الآستان المقدس الرضوى مع تارخ ثلاثمائة.

۹۸۰۲ - على بن حسكة القمى:

ورد فيه الذم واللعن. كمبا ج ۷ / ۲۵۶ و ۲۵۷ رواها عن الكشى، وجد ج ۲۵ / ۳۱۴ و ۳۱۶.

۹۸۰۳ - على بن الحسن بن إبراهيم بن على بن جعفر المذكور الحلبى العريضى:

فاضل جليل. أحواله فى السفينة لغة " مجد."

۹۸۰۴ - على بن الحسن بن أبى الفرج المؤذن:

لم يذكروه. روى عنه الصدوق. كمبا ج ۲۰ / ۹۴، وجد ج ۹۶ / ۳۶۵. لكن فى الخصال: على بن الحسن بن الفرج، وسيأتى فى محله.

(۳۲۷)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، على بن الحسن بن إبراهيم (۱)، على بن حسان الواسطى (۱)، على بن الحسن بن على (۱)، على بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، سورة المائدة (۱)، يعقوب بن يزيد (۱)، الحسن

بن موسی (۱)، علی بـن الحسن (۲)، علی بن حسـان (۲)، عبد القاهر (۱)، علی بن حسـکة (۱)، موسـی بن جعفر (۱)، علی بن جعفر (۱)، غدیر خم (۱)، الفرج (۲)، الصدق (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الأذان (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۳۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۲۸

۹۸۰۵ - علی بن الحسن بن أحمد القطان البلخی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۵۲ بإسناده، عنه، عن محمد بن خالد بن رمیح، عن أحمد بن یعقوب الغازی - الخ.

۹۸۰۶ - علی بن الحسن البزاز:

تقدم فی جعفر بن محمد بن الحسن روایته.

۹۸۰۷ - علی بن الحسن البصری: له کتاب رواه أحمد البرقی وأبوه محمد بن خالد.

۹۸۰۸ - علی بن الحسن بن بندار بن المثنی التمیمی الطبری أبو الحسن:

لم یـذکروه. روی الصـدوق فی المعانی ص ۳۱۸ عن محمـد بن عمرو بن علی البصـری، عنه، عن محمـد بن یوسف الطوسـی - الـخ، وکمبا ج ۲۳ / ۵۳، وجد ج ۱۰۳ / ۲۳۰. وفی الخصال عنه مثله.

وفی المعانی ص ۲۴۶ عن أحمد بن محمد بن عبد الرحمن، عنه، عن محمد بن الحجاج - الخ.

۹۸۰۹ - علی بن الحسن التیملی:

لم یذکروه. ویأتی مع اسم جده علی بن یوسف. وقال الخوئی: هو متحد مع علی بن الحسن بن علی بن فضال. والظاهر أنهما اثنان.

۹۸۱۰ - علی بن الحسن الجصاص أبو الحسن:

روی فی دلائل الطبری ص ۲۳۸ عن محمد بن أحمد بن علی بن خیران الأنباری، عنه، عن محمد بن یحی التمیمی - الخ.

۹۸۱۱ - علی بن الحسن بن جعفر الأموی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشـیخ، عن أحمد بن محمد العبدی، عنه، عن محمد بن جریر. جد ج ۱۷ / ۳۶۰ و ۳۷۳، وکمبا ج ۶ / ۲۸۳ و ۲۸۶.

وعنه بهذا الإسناد، عن العباس بن عبید الله، عن ابن طریف - الخ. کتاب الإیمان ص ۱۳۷، وجد ج ۶۸ / ۱۳۴، وبشا ص ۱۳۴.

(۳۲۸)

مفاتیـح البحث: علی بن الحسن بن علی بن فضال (۱)، علی بن الحسن التیملی (۱)، علی بن الحسن البصری (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد بن الحسن (۱)، محمد بن عمرو بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن یعقوب (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، الحسن الـبزاز (۱)، علی بن یوسـف (۱)، علی بـن الحسن (۳)، أحمـد البرقی (۱)، محمـد بن یوسف (۱)، أحمـد بن محمد (۲)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن جریر (۱)

صفحه ۳۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۲۹

۹۸۱۲ - علی بن الحسن بن جعفر المرزبان:

لم یذکروه. وله کتاب نقل من خطه العلامة المج قال: وکان تاریخ کتابه سـنة ثمان وتسعمائة وهو نقل عن خط مولانا الشهید. کمبا ج ۱۴ / ۹۱۰، وجد ج ۶۶ / ۴۷۸.

۹۸۱۳ – علی بن الحسن بن حبکاء اللائکی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب الشجری، عنه ومحمد بن القاسم الرقی رویا حدیث أبی الدنیا المعمر المغربی. کمبا ج ۱۳ / ۵۹، وجد ج ۵۱ / ۲۲۵.

۹۸۱۴ – علی بن الحسن بن الحجاج بن خفطة أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۶ / ۱۱۱ عن محمد بن تمام الکوفی، عنه، عن إسماعیل بن عدی العباسی. ولعله علی بن الحسن بن الحجاج الذی ذکره الشیخ فی رجاله وقال: کوفی خاصی روی عنه التلعکبری وسمع منه بالکوفة فی الجامع سنة ۳۳۳. ولیس له منه إجازة.

۹۸۱۵ – علی بن الحسن بن الحسن المثنی: یأتی بعنوان علی الزاهد.

۹۸۱۶ – علی بن الحسن بن الحسین السنجائی (السخائی – خ ل):

لم یذکروه. عد من مشائخ الصفار؛ کما فی أول البصائر.

۹۸۱۷ – علی بن الحسن بن الحسین القنوی:

من أصحاب الهادی علیه السلام؛ کما ذکره البرقی.

۹۸۱۸ – علی بن الحسن بن حماد بن میمون:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن إسحاق بن عمار. و غیره؛ کما فی یب ج ۹ باب میراث الوالدین ص ۲۶۹ و ۲۸۴ ح ۱۰۲۶ و ۹۷۹، و

(۳۲۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب (۱)، علی بن الحسن بن حماد بن میمون (۱)، علی بن الحسن بن الحسین (۲)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، محمد بن تمام الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، محمد بن القاسم (۱)، علی بن الحسن (۴)، الشهادة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۳۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۳۰

الکافی ج ۷ باب میراث الأبوین ص ۹۱.

۹۸۱۹ – علی بن الحسن الخیاط:

لم یذکروه. الطب ص ۸۷: عنه، عن علی بن یقطین، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام، وکمبا ج ۱۴ / ۵۲۰، وجد ج ۶۲ / ۱۴۳.

۹۸۲۰ – علی بن الحسن الدقاق:

لم یذکروه. روی العیاشی، عن أحمد بن علی بن کلثوم، عنه، عن، محمد بن أحمد بن أبی قتادة. جد ج ۳۶ / ۳۹۸، وکمبا ج ۹ / ۱۶۶. ویأتی مع اسم جده هارون.

۹۸۲۱ – علی بن الحسن بن رباط البجلی الکوفی:

ثقة معول علیه بالاتفاق. وله کتاب ونقل النجاشی عن الکشی أنه من أصحاب الرضا علیه السلام.

۹۸۲۲ – علی بن الحسن الرباطی:

روی الحسن بن محبوب، عنه، عن زکریا الأعور. یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۳۳۲. ولعله متحد مع سابقه أو مع علی بن الحسن بن

علی بن رباط. و یحتمل اتحاد الکل.

۹۸۲۳ – علی بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام أبو الحسن:

لم یذکروه. روی عبد العظیم الحسنی، عنه. جد ج ۳۶ / ۲۰۱، وکمبا ج ۹ / ۱۲۱.

وکذا فی العیون ج ۱ / ۴۵ عنه، عنه، حدیث اللوح المشهور. وعن نسخة منه: عن عبد العظیم بن عبد الله الحسنی، عن جده علی بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام. وهذه الروایة فی ک باب ۲۸.

وأحواله فی منتهی الآمال ج ۱ / ۱۷۹. وحفیده عبد العظیم بن عبد الله الحسنی المذکور. وأخوه إبراهیم بن الحسن تقدم.

(۳۳۰)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، علی بن الحسن بن علی بن رباط (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۲)، علی بن الحسن الرباطی (۱)، علی بن الحسن بن رباط (۱)، أحمد بن علی بن کلثوم (۱)، علی بن الحسن بن زید (۲)، إبراهیم بن الحسن (۱)، زکریا الأعور (۱)، علی بن یقطین (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، علی بن الحسن (۲)، حدیث اللوح (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۳۱

۹۸۲۴ – علی بن الحسن بن زید بن علی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام ومورد عنایته ولطفه. مدینة المعاجز ص ۵۷۵.

۹۸۲۵ – علی بن الحسن بن سابور:

لم یذکروه. روی قب ویج عنه معجزة الإمام أبی محمد العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۲، وجد ج ۵۰ / ۲۷۰.

وذکره فی حلیة الأبرار: علی بن الحسین بن سابور.

۹۸۲۶ – علی بن الحسن بن سالم:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن القطان، عنه، عن محمد بن الولید القشیری.

جد ج ۳۶ / ۲۳۵، وکمبا ج ۹ / ۱۲۹.

۹۸۲۷ – علی بن الحسن بن سعید البزاز أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۳.

۹۸۲۸ – علی بن الحسن بن شاذان: تقدم أبوه وابنه أحمد.

۹۸۲۹ – علی بن الحسن بن شقیر بن یعقوب بن الحارث بن إبراهیم الهمدانی:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق حدثه فی منزله بالکوفة. الأمالی مج ۶۱.

هکذا فی نسخة الخوئی ج ۱۱ / ۳۵۰. وفی نسختی: الحسین، بدل الحسن وسیأتی.

۹۸۳۰ – علی بن الحسن بن صالح بن وضاح النعمانی:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عن غازی بن محمد الطرائفی، عنه، عن أحمد بن إبراهیم بن أبی رافع ومحمد بن إبراهیم النعمانی. کتاب الصلاة ص ۸۰۶ مکررا، و جد ج ۹۰ / ۱۴۳.

۹۸۳۱ – علی بن الحسن الطائی الطاطری:

یقال له الطاطری لبیعه ثیاب الطاطریة. من أصحاب الکاظم علیه السلام.

(۳۳۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إبراهیم الهمدانی (۱)، علی بن الحسن بن شقیر (۱)، علی بن الحسن بن زید (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن الولید (۱)، الحسن بن صالح (۱)، الحسن بن سعید (۱)، علی بن الحسن (۴)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۳۲

کان واقفیا شدید العناد فی مذهبه، صعب العصبیة. کان فقیها ثقة فی الحدیث یروی عن الرجال الموثوق بهم. وهو أستاد الحسن بن محمد بن سماعة الصیرفی الحضرمی. قاله النجاشی والشیخ وغیرهما.

وروی حمید بن زیاد، عن محمد بن غالب الصیرفی، عنه، عن عمه سعد بن محمد، کتاب درست بن أبی منصور. جش ص ۱۱۷.

وروی حمید، عن محمد بن عبد الله بن غالب الصیرفی، عنه کتاب رقیم بن إلیاس. ص ۱۲۱. وروی عنه کتاب زکریا بن یحی الواسطی. ص ۱۲۳.

وروی الشیخ فی یب عنه قریبا من ثلاثین حدیثا؛ کما فی مقدمة جامع الرواة. ویأتی مع اسم جده محمد؛ کما أشار إلیه الخوئی ج ۱۱ / ۳۷۰.

۹۸۳۲ - علی بن الحسن الطاهری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن عبید الله بن أحمد، عنه، عن محمد بن زیاد - الخ. جد ج ۱۱ / ۱۶۹، وکمبا ج ۵ / ۴۵.

۹۸۳۳ - علی بن الحسن الطویل:

وقع فی طریق النجاشی، عن ابن عقدة، عن أحمد القلانسی، عنه، کتاب مصعب بن یزید الأنصاری. وفی طریق الشیخ فی ست عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن عبد الله بن المغیرة، کتاب ذریح المحاربی.

وروی الشیخ، عن أحمد بن محمد، عنه، عن صفوان بن یحی. التهذیب ج ۴ باب وقت الزکاة ص ۴۰، وصا ج ۲ / ۲۷.

۹۸۳۴ - علی بن الحسن بن عباس الصندلی:

لم یذکروه. بشا: عن یحی بن محمد الجوانی، عن جامع بن أحمد، عنه، عن إبراهیم بن محمد الثعالبی، فضل محبة فاطمة الزهراء علیها السلام - الخ. کتاب الإیمان ص ۱۳۷ مکررا، وجد ج ۶۸ / ۱۳۴.

بشا: بهذا الإسناد، عنه، عن أحمد بن محمد بن إبراهیم الثعالبی، روایة شریفة

(۳۳۲)

مفاتیح البحث: السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن عبد الله بن غالب (۱)، مصعب بن یزید الأنصاری (۱)، محمد بن سماعة الصیرفی (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، علی بن الحسن الطویل (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبید الله بن أحمد (۱)، درست بن أبی منصور (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد القلانسی (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد الجوانی (۱)، الحسن بن عباس (۱)، علی بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن غالب (۱)، الزکاة (۱)

صفحه ۳۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۳۳

فی الشفاعة. کمبا ج ۳ / ۳۰۳، وجد ج ۸ / ۴۹.

۹۸۳۵ – علی بن الحسن بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۹۳ عن محمد بن إبراهیم القطفانی، عنه، عن جعفر بن محمد بن هشام الوراق، عن علی بن محمد السدوسی الفقیه، عن الحسین بن علوان.

۹۸۳۶ – علی بن الحسن العبدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه الهیثم بن واقد.

أقول: وروی عنه علی بن إسماعیل؛ کما تقدم.

وروی الصدوق بإسناده، عن الهیثم بن واقد، عنه، عن سعد بن طریف.

جد ج ۴۱ / ۲۸۶، وکمبا ج ۹ / ۵۷۸، وختص ص ۲۸۳.

وروی الهیثم بن واقد، عنه، عن أبی هارون. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب جامع فی الدواب ص ۲۴۳، والتهذیب ج ۹ / ۴۰، وکذا عن صا.

أقول: ونقل مکاتبة الصادق علیه السلام إلی المفضل وظاهرها إمامیته.

۹۸۳۷ – علی بن الحسن بن عبید:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن الحسین بن محمد بن بشر، عنه، عن إسماعیل بن أبان – الخ. کما ج ۲۲ / ۱۱۲، وجد ج ۱۰۱ / ۲۰.

وقع فی طریق الشیخ، عن ابن عقدة، عنه، عن إسماعیل بن أبان – الخ. کمبا ج ۹ / ۳۳۷، وجد ج ۳۸ / ۳۱۹.

۹۸۳۸ – علی بن الحسن بن علی:

روی عنه محمد بن یحی وأحمد بن محمد الکوفی. وهو یروی عن أحمد بن الحسین بن عمر وعباد بن یعقوب والعباس بن عامر وعبد الرحمن بن الحجاج و علی بن أسباط وعمر بن عثمان ومحمد بن الولید؛ کما فی مواضع ثمانیة من الکافی أشار إلیها الخوئی ج ۱۱ / ۳۵۰.

(۳۳۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، علی بن الحسن العبدی (۱)، علی بن الحسن بن علی (۱)، أحمد بن محمد الکوفی (۱)، إسماعیل بن أبان (۲)، الهیثم بن واقد (۳)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن علوان (۱)، علی بن إسماعیل (۱)، العباس بن عامر (۱)، علی بن أسباط (۱)، محمد بن الولید (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الحسین بن عمر (۱)، علی بن الحسن (۲)، محمد بن هشام (۱)، عمر بن عثمان (۱)، علی بن محمد (۱)، الطعام (۱)

صفحه ۳۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۳۴

۹۸۳۹ – علی بن الحسن بن علی بن الحسن بن علی بن عمر بن علی الإمام السجاد علیه السلام:

کذا عنونه فی قاموس الرجال. أبو الحسن الأدیب ابن ناصر الحق یذهب مذهب الاثنی عشریة و؟؟؟ الزیدیة. وهو عم أم الرضی والمرتضی.

۹۸۴۰ – علی بن حسن بن علی بن حمزة بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن علی علیه السلام:

لم یذکروه. یروی أبو الفرج فی مقاتله، عنه، عن عمه محمد بن علی. کذا فی القاموس.

۹۸۴۱ – علی بن الحسن بن علی الداری:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کفایة الأثر باب ۲۲ عنه، عن محمد بن سعید بن جعفر – الخ.

۹۸۴۲ – علی بن الحسن بن علی بن رباط:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه عمرو بن عثمان.

الکافی ج ۷ کتاب الحدود باب التحدید ص ۱۷۴. وتقدم أبوه.

۹۸۴۳ – علی بن الحسن بن علی بن عبد الله بن المغیرة الکوفی البجلی:

هو والد جعفر الذی یروی عنه الصدوق مترضیا علیه.

۹۸۴۴ – علی بن الحسن بن علی العبدی:

لم یذکروه. روی علی بن حسان الواسطی، عنه أنه قال: سمعت أبا عبد الله جعفر بن محمد الصادق علیه السلام یقول: صوم یوم غدیر خم – الخ. وذکر حدیثا مفصلا فی فضل یوم الغدیر. وفیه دلالات علی حسنه وکماله. کتاب الإقبال ص ۴۷۶.

(۳۳۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، علی بن الحسن بن علی بن عبد الله (۱)، علی بن الحسن بن علی بن رباط (۱)، علی بن حسان الواسطی (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، علی بن حمزة بن الحسن (۱)، علی بن الحسن بن علی (۲)، علی بن عمر بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، محمد بن سعید (۱)، محمد بن علی (۱)، غدیر خم (۱)، الفرج (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۳۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۳۵

۹۸۴۵ – علی بن الحسن بن علی بن عمر بن علی بن الحسین أبو الحسن:

لم یذکروه. کان عالما فاضلا وروی عن الحسین بن زید بن علی، عن الصادق علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۵ و ۲۴۷ و ۱۰۹.

وروی جعفر بن محمد بن جعفر بن الحسن العلوی الحسنی، عنه، عن الحسین بن زید؛ کما تقدم. وکما فی کتاب الإیمان ص ۷۸، وکتاب العشرة ص ۱۱۲ و ۱۹۰ و ۲۱۴، وکمبا ج ۹ / ۱۶۴، وجد ج ۳۶ / ۳۸۸، وج ۶۷ / ۲۹۸، وج ۷۴ / ۳۹۳، وج ۷۵ / ۲۶۵ و ۳۵۴.

وروی عن علی بن جعفر کتاب مسائله عن أخیه موسی الکاظم علیه السلام المنقول بغیر روایة الحمیری المذکور جمیعه فی کمبا ج ۴ / ۱۴۹، وجد ج ۱۰ / ۲۴۹.

وروایة النوفلی عنه فی کمبا ج ۱۱ / ۲۹۵، وجد ج ۴۸ / ۲۰۹. وتقدم أبوه و جداه وابناه أحمد.

۹۸۴۶ – علی بن الحسن بن علی بن فضال:

من أصحاب العسکریین علیهما السلام. وقد ینسب أبوه إلی جده. وتقدم فی أخیه أحمد أمر الإمام بالأخذ بکتب بنی فضال. وله کتاب الدلائل. وفی أبیه الحسن مدح بنیه.

وبالجملة علی بن الحسن هذا فقیه وجه ثقة بالاتفاق وکان فطحیا. وروی عن أبیه، عن الرضا علیه السلام.

وروی السید فی الإقبال من کتابه فی الصیام کثیرا. وروی ابن عقدة من کتابه.

وروی الشیخ فی یب عن علی بن الحسن بن فضال ما ینوف علی خمسائة حدیث. وبدأ بذکره فی معظم أسانیدها؛ کما فی مقدمة جامع الرواة.

۹۸۴۷ – علی بن الحسن بن علی بن محمد العلوی:

لم یذکروه. روی الصدوق عنه. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۶، وجد ج ۵۲ / ۴۷.

(۳۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، علی بن الحسن بن علی بن فضال (۱)، علی بن الحسن بن علی بن محمد (۱)، علی بن الحسین أبو الحسن (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، علی بن الحسن بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر (۱)، الحسین بن زید (۲)، علی بن الحسن (۱)، علی بن جعفر (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۳۳۶

وهذا متحد مع علی بن الحسن بن علی بن محمد بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین صلوات الله علیهم المعدود فی أول کتاب المعانی من مشائخ الصدوق.

روی الصدوق عنه فی ک باب ۴۳ ح ۲۵ وط جدید ص ۴۷۳.

۹۸۴۸ – علی بن الحسن بن علی بن یوسف التیملی:

لم یذکروه. وله کتاب یروی عنه ابن عقدة کثیرا. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۲ و ۱۷۷، و جد ج ۵۲ / ۲۹۵ و ۳۵۵. وغیره.

وفی فلاح السائل ص ۲۸۹ عن التلعکبری، عن علی بن محمد بن یعقوب العجلی، عنه، عن محمد بن الولید – الخ.

۹۸۴۹ – علی بن الحسن بن عمر الأشرف بن مولانا السجاد علیه السلام:

تقدم أبوه وابنه أحمد.

۹۸۵۰ – علی بن الحسن بن الفرج المؤذن أبو الحسن:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق مترضیا علیه؛ کما فی الخصال ج ۲ / ۵۸. وکذا فی کمال الدین باب ۴۲ ح ۹ روی عنه مترضیا علیه. وکذا فی باب ۴۴. وروی الشیخ فی غط ص ۱۶۱ عن الصدوق، عنه.

۹۸۵۱ – علی بن الحسن بن فضال:

یروی عن أبیه، عن الرضا علیه السلام؛ کما فی کتب الصدوق کثیرا أشار إلیها الخوئی فی ج ۱۱ / ۳۵۹. وهو ابن الحسن بن علی بن فضال.

۹۸۵۲ – علی بن الحسن بن الفضل بن الحسن الطبرسی:

شیخ جلیل فاضل نبیل ثقة وجیه. صاحب کتاب مشکاة الأنوار، ألفه تتمیما لکتاب مکارم الأخلاق لوالده الجلیل. وجده المفسر الجلیل المعروف الآتی. وتقدم أبوه.

(۳۳۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، مکارم الأخلاق (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی بن محمد بن علی (۱)، الحسن بن الفضل بن الحسن (۱)، الحسن بن علی بن یوسف (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، علی بن محمد بن یعقوب (۱)، الشیخ الصدوق (۵)، محمد بن الولید (۱)، علی بن الحسن (۲)، الفرج (۱)، الأذان (۱)

صفحه ۳۳۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۳۷

۹۸۵۳ - علی بن الحسن بن الفضل الیمانی:

روی علی بن محمد، عنه، عن أبی محمد العسکری علیه السلام. الکافی ج ۱ باب مولد أبی محمد الحسن بن علی العسکری علیه السلام ص ۵۰۸. وعن کتاب الحضینی له مکاتبة إلی الحجة المنتظر علیه السلام. ونقل عنه معجزات.

۹۸۵۴ - علی بن الحسن بن القاسم القشری الخزاز الکوفی:

هو المعروف بابن الطبال أبو القاسم. روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۲۹. وذکر أنه سمع منه أحادیث محمد بن معروف الهلالی. انتهی کلام الشیخ.

أقول: ویلقب بالسکری؛ کما یأتی فی محمد بن معروف ذلک وغیره من روایاته. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۰، وجد ج ۴۷ / ۹۳.

روی عن محمد بن محمد بن معروف الهلالی - وأتی علیه مائة وثمان و عشرون سنة - قال: مضیت إلی أبی عبد الله جعفر بن محمد علیه السلام - الخ.

کانت ولادته فی سنة ۲۳۱. وتوفی سنة ۳۲۹؛ کما فی کتاب الدلائل ص ۱۱۵.

۹۸۵۵ - علی بن الحسن القرشی:

لم یذکروه. وتقدم فی عبد الله بن محمد بن هاشم روایته.

۹۸۵۶ - علی بن الحسن القزوینی: لم یذکروه. عده النوری من مشائخ الصدوق.

۹۸۵۷ - علی بن الحسن القطان:

لم یذکروه. بشا: عن محمد بن علی بن عبد الصمد، عن أبیه، عن جده، عنه، عن محمد بن رمیح، حدیث فضل علی أمیر المؤمنین علیه السلام وشیعته. کتاب الإیمان ص ۱۳۸، وجد ج ۶۸ / ۱۳۵. تقدم منسوبا إلی جده أحمد.

۹۸۵۸ - علی بن الحسن المؤدب:

لم یذکروه. روی الکلینی فی روضة الکافی ح ۵۵۰ عنه، عن أحمد بن محمد بن خالد، خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام.

(۳۳۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، علی بن الحسن القزوینی (۱)، علی بن الحسن بن القاسم (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۱)، علی بن الحسن بن الفضل (۱)، علی بن الحسن المؤدب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، علی بن الحسن (۲)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن معروف (۳)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۳۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۳۸

۹۸۵۹ - علی بن الحسن المثلث:

لم یذکروه. هو فی منتهی الآمال ص ۱۸۹، وتتمة المنتهی ص ۱۳۴. ویأتی بعنوان علی الزاهد.

۹۸۶۰ - علی بن الحسن المثنی: قتله المنصور. هو والد الحسین المذکور.

۹۸۶۱ - علی بن الحسن بن المثنی أبو الحسن:

لم یـذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۰ عن محمـد بن عمرو بن علی البصـری، عنه، عن علی بن مهرویه القزوینی، عن أبی أحمد الغازی، عن الرضا علیه السلام. ومثله فی التوحید باب القضاء والقدر.

۹۸۶۲ – علی بن الحسن بن محمد: هو ابن الحسن بن مندة الآتی قریبا.

۹۸۶۳ – علی بن الحسن بن محمد بن صالح الجبعی:

الشیخ زین الاسلام والمسلمین. مدحه وصحة اعتقاده فی جد ج ۸۶ / ۱۵۳، وکتاب الصلاة ص ۴۶۱.

۹۸۶۴ – علی بن الحسن المراغی:

لم یذکروه. هو أبو الحسن من مشائخ المفید؛ کما روی عنه فی أمالیه مج ۲۷ ص ۱۳۴.

۹۸۶۵ – علی بن الحسن بن مطهر: هو أخو العلامة. له کتاب العدد القویة.

۹۸۶۶ – علی بن الحسن المعانی:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۹ عن عبیـد الله بن یحی بن عبد الباقی، عنه، عن عبد الله بن یزید، حدیث تفسیر سبحان الله. ورواه فی التوحید عنه مثله. ونقله فی جد ج ۴۰ / ۱۲۱، وکمبا ج ۹ / ۴۵۵.

(۳۳۸)

مفاتیـح البحث: کتاب العـدد القویة لعلی بن یوسف الحلی (۱)، مسألـة القضاء والقدر (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحـدث القمی (۱)، علی بن الحسن بن محمد (۲)، عبد الله بن یزید (۱)، محمد بن عمرو بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن مهرویه (۱)، علی بن الحسن (۶)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۳۹

۹۸۶۷ – علی بن الحسن بن مندة أبو الحسن:

لم یـذکروه. أبوه منسوب إلی جـده وهو ابن الحسن بن محمـد بن منـدة. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۸ عنه، عن هارون بن موسی التلعکبری رضی الله عنه. ومثله فی باب ۳ مکررا وغیره کثیر. وبعضه فی جد ج ۳۶ / ۲۹۲ و ۲۹۳، وکمبا ج ۹ / ۱۴۲. وفیه باب ۳۹ ورخ حدیث التلعکبری له فی سنة ۳۸۱.

نص باب ۲۹: عنه، عن محمد بن الحسـین الکوفی، حدیث خطبة اللؤلؤة لأمیر المؤمنین علیه السـلام، وجد ج ۴۱ / ۳۲۹، وکمبا ج ۹ / ۵۸۹.

وروی الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۸ عنه فی سنة ۴۳۶.

وروی عنه فی کتاب النصوص باب ۱۰ و ۱۱ و ۱۵ و ۱۷ و ۲۳ مکررا و ۲۴ مکررا و ۲۵ مکررا و ۲۹ خطبة اللؤلؤة وغیر ذلک.

۹۸۶۸ – علی بن الحسن المنقری الکوفی:

لم یـذکروه. روی الطبری فی دلائله ص ۲۳۷ عن أبی المفضل الشـیبانی، عنه، عن أحمد بن زید الدهان، روایة شریفة تقدمت الإشارة إلیها فی أحمد.

۹۸۶۹ – علی بن الحسن بن موسی الزراد:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد العسکری الزعفرانی، عنه، عن محمد بن مبشر الملقب بحبیش، کتابه.

۹۸۷۰ – علی بن الحسن المیثمی:

روی الکلینی فی الکافی عن العـدة، عن أحمد بن محمد، عن علی بن الحسن المیثمی، عن أخویه محمد وأحمد، عن علی بن یعقوب

الهاشمی – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۶، وجد ج ۵۲ / ۳۷۳. ورواه فی الکافی ج ۴ باب ما یهدی إلی الکعبة ص ۲۴۲ عنه مثله سواء.

وروی الصدوق، عن أبیه، عن سعد، عن أحمد بن محمد، عن علی بن الحسن

(۳۳۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، علی بن یعقوب الهاشمی (۱)، علی بن الحسن المیثمی (۱)، أحمد بن محمد العسکری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن موسی (۱)، الحسن بن موسی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، علی بن الحسن (۴)، الحسن بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن مبشر (۱)

صفحه ۳۴۰

التیمی، عن أخویه محمد وأحمد، عنه – الخ. جد ج ۵۲ / ۳۱۷، وکمبا ج ۱۳ / ۱۸۲ مثل الأخیر.

۹۸۷۱ – علی بن الحسن بن نافع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غیبته ص ۳۰ عن سعد بن عبد الله، عن الیقطینی، عنه وعلی بن الحکم، عن هارون بن خارجة، عن الصادق علیه السلام النص علی الکاظم علیه السلام. ونقله فی البحار مثله فی باب النصوص علی الرضا علیه السلام.

۹۸۷۲ – علی بن الحسن النیسابوری:

لم یذکروه. ویأتی فی علی بن الحسین النیسابوری.

۹۸۷۳ – علی بن الحسن بن هارون الدقاق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن العیاشی، عن آدم بن محمد البلخی، عنه، عن إبراهیم بن محمد العلوی – الخ مکررا. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۲، وجد ج ۵۲ / ۳۰.

وروی کش، عن آدم بن محمد البلخی، عنه، عن علی بن أحمد، روایة أخری. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۴، وجد ج ۵۲ / ۲۸۴، کذا فی کش ط جدید روایة ۳۳۸، و روایة ۴۳ عنه، عن محمد بن عبد الحمید العطار، عن ابن أبی عمیر – الخ.

ویأتی فی علی بن سمیع روایته الأخری التی رواها عنه محمد بن یحی العطار.

۹۸۷۴ – علی بن الحسن الهمدانی:

لم یذکروه. روی محمد بن یحی، عن محمد بن موسی، عنه، عن محمد بن عمرو بن إبراهیم، عن أبی جعفر أو أبی الحسن صلوات الله علیهما. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب السداب ص ۳۶۸.

(۳۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، علی بن الحسین النیسابوری (۱)، علی بن الحسن النیسابوری (۱)، محمد بن عبد الحمید العطار (۱)، علی بن الحسن الهمدانی (۱)، عمرو بن إبراهیم (۱)، هارون بن خارجة (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن هارون (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن الحسن (۱)، علی بن الحکم (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن موسی (۱)

صفحه ۳۴۱

۹۸۷۵ – علی بن الحسن بن یعقوب بن الحارث بن إبراهیم الهمدانی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن جعفر بن أحمد بن یوسف. أمالی الشیخ ج ۲ / ۴۱.

۹۸۷۶ – علی بن الحسن الیمانی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الحسین بن حمدان، عنه، معجزة الحجة المنتظر علیه السلام.

مدینة المعاجز ص ۶۰۲. وفی الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۱۹ عن علی بن محمد، عن علی بن الحسین الیمانی، معجزات له. وفیها دلالات علی أنه مورد ألطاف الإمام.

۹۸۷۷ – علی بن الحسن بن یوسف:

روی المفید فی الإرشاد، عنه، عن محمد بن جعفر العلوی. حلیة الأبرار ج ۲ / ۵۱.

۹۸۷۸ – علی بن الحسن بن یوسف الصائغ القمی:

لم یذکروه. هو من مشائخ أهل قم. جملة من روایاته فی کمبا ج ۱۳ / ۸۶، و جد ج ۵۲ / ۳۲۴، وغط ص ۲۰۱.

۹۸۷۹ – علی بن الحسین أبو الحسن:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن داود القمی، عن أبیه، عنه، عن محمد بن یحی. یب ج ۱ باب تلقین المحتضرین ص ۳۳۷ و ۳۴۰ و ۳۰۳ و ۳۱۳ و ۳۲۱.

وهذا علی بن الحسین بن موسی بن بابویه الآتی.

۹۸۸۰ – علی بن الحسین بن أبی بردة البجلی:

لم یذکروه. بشا: عن ابن عقدة، عن أبی جعفر بن محمد بن هشام، عنه، عن أبی إسحاق السبیعی، حدیث الغدیر. جد ج ۳۷ / ۱۶۸، وکمبا ج ۹ / ۲۱۵، وبشا

(۳۴۱)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، علی بن الحسین بن موسی بن بابویه (۱)، علی بن الحسین أبو الحسن (۱)، علی بن الحسین الیمانی (۱)، إبراهیم الهمدانی (۱)، أحمد بن داود القمی (۱)، جعفر بن أحمد بن یوسف (۱)، محمد بن جعفر العلوی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، الحسین بن حمدان (۱)، الحسن بن یعقوب (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحسن بن یوسف (۲)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن هشام (۱)، حدیث الغدیر (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۳۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۴۲

ص ۱۶۶ عنه مثله.

۹۸۸۱ – علی بن الحسین بن أبی حرب: یأتی فی ابن الحسین بن عون.

۹۸۸۲ – علی بن الحسین بن أبی عثمان الهمدانی:

لم یذکروه. روی الطبری الجلیل، عنه، عن مولانا الجواد علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۵۲۸.

۹۸۸۳ – علی بن الحسین بن أبی یعقوب الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی کتاب فتح الأبواب عن جعفر بن محمد الحسنی. المستدرک ج ۲ / ۴۵۱.

۹۸۸۴ – علی بن الحسین بن أحمد بن علی بن إبراهیم بن محمد العلوی الجوانی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل ص ۲۴۶ عنه فی کتابه إلیه عن أبیه، عن جده - الخ. ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۴۶۱ عنه مثله. وکذا فی کتاب الصلاة ص ۵۴۵، وجد ج ۸۷ / ۹۸. وتقدم أبوه وأجداده ونسبه.

۹۸۸۵ - علی بن الحسین بن إسماعیل أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال باب ۱۱ عن الحسن بن عبد الله بن سعید العسکری، عنه، عن محمد بن زکریا بن دینار - الخ فی موضعین ص ۲۷۴ و ۲۷۵.

وروی السید، عن الحسن بن عبد الله بن سعید فی کتابه الزواجر والمواعظ، عنه، حدیث وصیة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة ألی ابنه الحسن المجتبی علیه السلام. ونقله فی کمبا ج ۱۷ / ۵۷، وجد ج ۷۷ / ۱۹۶.

۹۸۸۶ - علی بن الحسین علیه السلام الأصغر: شهید الطف مع أبیه.

۹۸۸۷ - علی بن الحسین علیه السلام الأکبر:

شهید الطف. أشبه الناس خلقا وخلقا ومنطقا برسول الله صلی الله علیه

(۳۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب فتح الأبواب للسید ابن طاووس (۱)، أحمد بن علی بن إبراهیم بن محمد (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعید (۲)، محمد بن زکریا بن دینار (۱)، الحسین بن أبی یعقوب (۱)، الحسین بن أبی عثمان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحسین (۳)، جعفر بن محمد (۱)، الحرب (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۳۴۳

وآله وسلم؛ کما قاله أبوه صلوات الله وسلامه علیهما. وهو أجل وأشهر من أن یحتاج إلی البیان روحی لهم الفداء.

۹۸۸۸ - علی بن الحسین بن بابویه القمی:

کتب إلیه أبو محمد العسکری علیه السلام التوقیع الشریف. وفیه: فاصبر یا شیخی یا أبا الحسن علی وأمر جمیع شیعتی بالصبر - الخ. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۴، وجد ج ۵۰ / ۳۱۸. ویأتی بعنوان علی بن الحسین بن موسی بن بابویه.

۹۸۸۹ - علی بن الحسین البرقی: لم یذکروه. عده النوری من مشائخ الصدوق.

۹۸۹۰ - علی بن الحسین البرقی أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۹ عن أحمد بن أبی عبد الله البرقی، عنه، عن عبد الله بن جبلة، روایة شریفة مفصلة فی الأحکام وغیرها. ورواه فی جد ج ۸ / ۳۸ - فیه: الرقی، بدل البرقی - وکمبا ج ۳ / ۳۰۰ وغیر ذلک.

وفی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۱۷ عن البرقی، عنه، عن أبیه، عن جده (عن - خ) الحسن بن علی بن أبی طالب علیه السلام.

۹۸۹۱ - علی بن الحسین البزوفری:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله الشیبانی، عنه، حدیث النص علی الأئمة علیهم السلام وفضائلهم. حلیة الأبرار ج ۱ / ۵۷۰.

۹۸۹۲ - علی بن الحسین البصری البزاز أبو الحسن:

لم یذکروه. هو من مشائخ المفید.

۹۸۹۳ - علی بن الحسین بن بندار التمیمی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أحمد بن محمد بن عبد الرحمن المقری، عنه، عن محمد بن الحجاج - الخ. کتاب الکفر ص ۱۴۴، وجد ج ۷۳ / ۳۰۶. ورواه فی المعانی وأبدل الحسین بالحسن.

(۳۴۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، علی بن الحسین بن موسی بن بابویه (۱)، علی بن الحسین البرقی أبو الحسن (۱)، علی بن الحسین بن بابویه (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، علی بن الحسین البرقی (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۳)، محمد بن الحجاج (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۴۴

۹۸۹۴ - علی بن الحسین التیملی:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عنه، عن کتاب أبیه، عن محمد بن مسلم الأشجعی؛ کما فی جا ص ۱۵.

روی النعمانی فی غیبته ص ۱۰۲ عن ابن عقدة، عنه، عن الحسن ومحمد ابنی علی بن یوسف، عن أبیهما. وفیه ص ۱۱۲ عنه، عنه.

وروی لابن عقدة من کتابه فی سنة ۲۷۴ عن العباس بن عامر بن ریاح و غیره کثیرا؛ کما فی غیبة النعمانی فی الأبواب الکثیرة.

وفیه ص ۱۷۳ عن ابن عقدة، عنه قال: حدثنی أخوای محمد وأحمد ابنا الحسین، عن أبیهما، عن ثعلبة بن میمون.

۹۸۹۵ - علی بن الحسین بن الجنید البزاز:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۱ / ۹۰ عن علی بن أحمد بن محمد رضی الله عنه، عن حمزة بن القاسم العلوی، عنه، عن إبراهیم بن موسی الفراء - الخ.

۹۸۹۶ - علی بن الحسین الجوزی الحسینی:

لم یذکروه. من تلامذة الصدوق؛ کما عن لی ویج.

۹۸۹۷ - علی بن الحسین بن الحجاج:

لم یذکروه. روی عن محمد بن عمران بن الحجاج. جد ج ۴۲ / ۳۱۴، وکمبا ج ۹ / ۶۸۰.

۹۸۹۸ - علی بن الحسین بن الحسن الضریر:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۲ کتاب فضل القرآن ص ۶۱۳ عن العدة، عن أحمد بن محمد، عنه، عن حماد بن عیسی - الخ.

وفی یب باب دخول الحمام عن الحسن بن علی بن النعمان، عنه، عنه. و سائر روایاته فی یب ج ۳ / ۲۳، وج ۱ / ۳۷۴، وکا ج ۶ / ۴۶.

(۳۴۴)

مفاتیح البحث: الحسن بن علی بن النعمان (۱)، الحسین بن الحسن الضریر (۱)، علی بن الحسین الجوزی (۱)، محمد بن عمران بن الحجاج (۱)، إبراهیم بن موسی (۱)، علی بن أحمد بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، العباس بن عامر (۱)، حمزة بن القاسم (۱)، علی بن الحسین (۳)، ثعلبة بن میمون (۱)، حماد بن عیسی (۱)، علی بن یوسف (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، القرآن الکریم (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

صفحه ۳۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۴۵

۹۸۹۹ - علی بن الحسین بن الحسین بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. روی أحمد بن یوسف الجعفی، عنه، عن إسماعیل بن محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین - الخ. رجال النجاشی ص ۳، وکمبا ج ۱۴ / ۷۱۸، وجد ج ۶۴ / ۲۷۲.

۹۹۰۰ - علی بن الحسین الحلی علاء الدین:

ذکره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۶ / ۳۶۵ وأثنی علیه بالعلم والفضل والکمال و الأدب والأشعار اللطیفة فی القصائد الغدیریة. ونقل ثناء العلماء فی حقه. وإن شئت جملة من أشعاره فراجع إلیه ص ۳۵۶ - ۴۰۲.

۹۹۰۱ - علی بن الحسین بن حمزة العلوی أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عنه، عن عمه علی بن حمزة، عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی علیه السلام - الخ. کتاب الکفر ص ۱۵۹، وجد ج ۷۳ / ۳۶۳.

ورواه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۸۳ عن أبی المفضل، عن علی بن الحسین بن حمزة بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام، عن عمه علی بن حمزة - الخ.

۹۹۰۲ - علی بن الحسین بن داود القمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکشی ص ۳۱۲ و ۳۱۳ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن رجل، عنه، عن مولانا الجواد علیه السلام قال: سمعت أبا جعفر الثانی علیه السلام یذکر صفوان بن یحی ومحمد بن سنان بخیر وقال: رضی الله عنهما برضای عنهما - الخبر.

۹۹۰۳ - علی بن الحسین الدقاق:

لم یذکروه. روی محمد بن یحی، عنه، عن عبد الله بن محمد. الکافی ج ۲ کتاب

(۳۴۵)

مفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن علی بن الحسین (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۱)، الحسین بن حمزة العلوی (۱)، علی بن الحسین الدقاق (۱)، الحسین بن داود (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، علی بن الحسین (۳)، أحمد بن یوسف (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن جعفر (۱)

صفحه ۳۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۴۶

الإیمان باب الاعتراف بالذنوب ص ۴۲۷.

۹۹۰۴ - علی بن الحسین الرازی:

لم یذکروه. روی الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی عنه، عن الحسین بن محمد الحلوانی، عن السید الشریف المرتضی، عن آبائه - الخ. جد ج ۳۸ / ۱۹۹، و کمبا ج ۹ / ۳۰۸. وفی بشا ص ۶۰: علی بن الحسین بن علی الرازی.

۹۹۰۵ - علی بن الحسین بن زنباط:

لم یذکروه. روی محمد بن سالم بن عبد الرحمن، عنه، عن منصور بن حازم. نی ص ۵۴.

۹۹۰۶ - علی بن الحسین بن زید:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم عنه. کمبا ج ۳ / ۲۸۷، وجد ج ۷ / ۳۳۴.

۹۹۰۷ – علی بن الحسین بن زید الشهید:

لم یذکروه. ذکره فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۵۹ و ۱۶۰. وابنه عبد الله تقدم أنه یروی عن الرضا علیه السلام. وحفیده محمد بن عبد الله یأتی. والآخران زید ومحمد.

۹۹۰۸ – علی بن الحسین السائح:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن الطالقانی، عن أحمد الهمدانی، عن محمد بن هشام، عنه، عن الحسن بن علی، عن آبائه صلوات الله علیهم، روایة شریفة مفصلة فی الولایة تفید حسن عقیدته. کمبا ج ۹ / ۱۳۲، وجد ج ۳۶ / ۲۴۷، وک باب ۲۴ ح ۸، وفیه: الحسن، بدل الحسین.

والظاهر اتحاده مع علی بن السائح الواقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ باب من یهم بالحسنة ص ۴۲۹ عن البرقی، عن علی بن حفص العوسی (العبسی – ظ)، عنه، عن عبد الله بن موسی بن جعفر علیه السلام، عن أبیه – الخ، وجد

(۳۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، علی بن الحسین بن علی (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، علی بن حفص العوسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن زید (۲)، علی بن الحسین (۳)، الشریف المرتضی (۱)، الحسن بن علی (۱)، منصور بن حازم (۱)، محمد بن سالم (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۳۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۴۷

ج ۵ / ۳۲۵، وکمبا ج ۳ / ۸۹.

۹۹۰۹ – علی بن الحسین بن سابور:

لم یذکروه. کذا فی حلیة الأبرار ج ۲ / ۵۰۲ عن ثاقب المناقب وخرائج الراوندی عنه استسقاء العسکری علیه السلام.

۹۹۱۰ – علی بن الحسین السعدآبادی:

روی أحمد بن محمد بن سلیمان، عنه، عن أحمد بن أبی عبد الله البرقی، کتاب محمد بن خالد الأشعری القمی. جش ص ۲۴۲.

وروی جعفر بن محمد، عنه، عنه، کتاب محمد بن الولید البجلی. وکتاب محمد بن مرازم بن حکیم وکتاب محمد بن سلیمان الدیلمی وکتاب مروک بن عبید و کتاب نشیط بن صالح. ص ۲۴۳.

وروی أحمد بن محمد، عنه، عن محمد بن خالد، کتاب محمد بن القاسم بن الفضیل بن یسار. ص ۲۵۶.

وعد من مشائخ الصدوق الأول.

وعد من مشائخ الکلینی الذین بینه وبین أحمد بن محمد بن خالد البرقی.

وروی علی بن محمد القزوینی، عنه، عن أحمد بن أبی عبد الله البرقی، روایة کریمة مهمة. بشا ص ۱۵۷.

روی محمد بن موسی بن المتوکل رضی الله عنه، عنه، عن أحمد بن أبی عبد الله البرقی. التوحید باب ۱ ص ۲۲، وباب ۲ ص ۶۸، وباب ۸ ص ۱۱۸، وباب ۱۲ ص ۱۵۰، وباب ۲۸ ص ۱۷۴، وباب ۴۵ ص ۳۱۲، وباب ۵۹ ص ۳۶۰ و ۳۸۳ و ۴۰۱ و ۴۰۲ و ۴۰۸.

۹۹۱۱ – علی بن الحسین بن سفیان بن یعقوب بن الحارث بن إبراهیم الکوفی الهمدانی أبو الحسن:

لم یذکروه. وهکذا ذکره فی العلل ج ۱ / ۲۹۲. وروی عنه، عن جعفر بن

(۳۴۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۲)، أحمد بن محمد بن خالد البرقی (۱)، علی بن الحسین بن سفیان (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، محمد بن موسی بن المتوکل (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، محمد بن الولید البجلی (۱)، أحمد بن محمد بن سلیمان (۱)، محمد بن خالد الأشعری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، علی بن الحسین (۲)، محمد بن القاسم (۱)، مرازم بن حکیم (۱)، نشیط بن صالح (۱)، مروک بن عبید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن خالد (۱)، علی بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۳۴۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۴۸

أحمد بن یوسف الأزدی روایة شریفة. ومثل ذلک فی المعانی ص ۱۸۹، وفی الخصال ج ۱ / ۹۷ عنه، عنه، وکذا فی أمالی الصدوق ص ۴ و ۲۳۱ عنه، عنه مثله؛ إلا أنه أبدل سفیان بشقیر فی الموضعین ولعله لقبه.

وروی المفید، عن علی بن خالد المراغی، عنه، عن محمد بن عبد الله بن سلیمان الحضرمی. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۶۳.

وسائر روایاته فی کتاب الإیمان ص ۱۰۸، وکتاب الکفر ص ۱۴۲، وکتاب الطهارة ص ۱۹۸، وکمبا ج ۱ / ۱۱۷، وج ۳ / ۱۵۳، وجد ج ۲ / ۱۸۳، وج ۶ / ۲۲۰، و ج ۶۸ / ۲۵، وج ۷۳ / ۲۹۸، وج ۸۲ / ۴۹، وبشا ص ۶۳.

وسیأتی فی علی بن العباس أن هذا من رواة کتاب ثابت بن هرمز.

وفی جش ص ۱۴۳ عن ابن نوح، عنه، عن علی بن أحمد بن حاتم، عهد أمیر المؤمنین علیه السلام إلی مالک الأشتر.

وفیه ص ۳۱۴: روی محمد بن همام، عنه، عن محمد بن خالد البرقی، کتاب یوسف بن عقیل البجلی.

۹۹۱۲ - علی بن الحسین بن شاذویه المؤدب:

من مشائخ الصدوق. روی عنه مترحما ومترضیا علیه فی کتبه: منها فی کمال الدین ج ۱ / ۴۲۹، والعیون ج ۱ / ۴۶، وج ۲ / ۲۱۹، والأمالی ص ۶۱ و ۱۲۰ و ۱۲۲ و ۱۷۳ وغیرها.

وهو یروی عن محمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری فی هذه المواضع کلها.

۹۹۱۳ - علی بن الحسین بن شقیر بن یعقوب بن الحارث بن إبراهیم الهمدانی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ج ۴، عنه، عن جعفر بن أحمد بن یوسف الأزدی - الخ. ومثله ص ۲۳۱ عنه، عنه، وجد ج ۲ / ۱۸۳، وج ۶ / ۲۲۰ وفی کل هذه المواضع: الحسین، مصغرا، وکمبا ج ۱ / ۱۱۷، وج ۳ / ۱۵۳. والظاهر اتحاده مع علی بن الحسین بن سفیان؛ کما تقدم فیه.

(۳۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، علی بن الحسین بن شاذویه (۱)، علی بن الحسین بن سفیان (۱)، علی بن الحسین بن شقیر (۱)، إبراهیم الهمدانی (۱)، جعفر بن أحمد بن یوسف (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، علی بن العباس (۱)، مالک الأشتر (۱)، ثابت بن هرمز (۱)، أحمد بن یوسف (۱)، یوسف بن عقیل (۱)، محمد بن تمام (۱)، علی بن أحمد (۱)، علی بن خالد (۱)

صفحه ۳۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۴۹

۹۹۱۴ – علی بن الحسین بن الصلت:

لم یذکروه. روی الصدوق فی التوحید باب نفی المکان عنه مترضیا علیه، عن محمد بن أحمد بن علی بن الصلت – إلی آخر ما یأتی فی محمد. ورواه فی کمبا ج ۲ / ۹۸، وج ۶ / ۳۸۲، وجد ج ۳ / ۳۱۵، وج ۱۸ / ۳۴۸.

۹۹۱۵ – علی بن الحسین الضریر: هو ابن الحسین بن الحسن المذکور.

۹۹۱۶ – علی بن الحسین بن عباس الصیداوی (الصیدلی – خ ل) الشیخ أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۳۶ عن جامع بن أحمد، عنه، روایة شریفة. ومثله فیه ص ۱۲۱ و ۱۳۱ و ۱۳۶.

۹۹۱۷ – علی بن الحسین بن عبد ربه:

هو من وکلاء مولانا الهادی علیه السلام. وکان وکیله قبل أبی علی بن راشد. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۱، وجد ج ۵۰ / ۲۲۰. وکان وکیلا لأبی محمد العسکری علیه السلام.

روی الکشی، عن محمد بن مسعود، عن محمد بن نصیر، عن أحمد بن محمد بن عیسی قال: کتب إلیه علی بن الحسین بن عبد ربه سأله الدعاء فی زیادة عمره حتی یری ما یحب، فکتب إلیه فی جوابه: تصیر إلی رحمة الله خیر لک.

وفی روایة أخری کتب إلیه: إن تلقی ربک لیغفر لک خیر لک. فتوفی الرجل فی سنة ۲۲۹ رحمه الله تعالی. ورواهما فی کمبا ج ۱۲ / ۱۹، وجد ج ۴۹ / ۶۵ و ۶۶. وذکر فی الروایتین اسم علی بن الحسین بن عبد الله.

روی محمد بن عیسی، عنه، عن الرضا علیه السلام. الکافی ج ۱ باب الفئ و الأنفال ص ۵۴۷. وحکم جمع باتحاده مع الآتی.

۹۹۱۸ – علی بن الحسین بن عبد الله:

من أصحاب الهادی علیه السلام وعنونه العلامة فی القسم الأول من صه

(۳۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن الحسین بن عبد الله (۲)، علی بن الحسین بن عبد ربه (۲)، علی بن الحسین بن الصلت (۱)، علی بن الحسین الضریر (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن مسعود (۱)، محمد بن نصیر (۱)

صفحه ۳۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۵۰

کذلک، ثم نقل روایة الکشی المذکورة عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه. وهذا متحد مع سابقه.

۹۹۱۹ – علی بن الحسین بن عبد الله بن أسلم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۲۶ عن ابن عقدة، عنه، عن أبیه، وکمبا ج ۲۴ / ۹، وجد ج ۱۰۴ / ۲۷۶.

۹۹۲۰ – علی بن الحسین العبدی:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة الأعلی بإسناده، عن الهیثم بن واقد، عنه، عن سعد الإسکاف، روایة تفید حسنه. ونقله فی کمبا ج ۶ / ۱۸۰، وجد ج ۱۶ / ۳۶۵. ومثل ذلک فی سورة العنکبوت.

وروی فی تفسیر سورة الواقعة عن الحسین بن علوان الکلبی، عنه، عن أبی هارون العبدی، عن ربیعة السعدی، عن حذیفة بن الیمان، ما یفید حسن عقیدته.

وروی علی بن حسان الواسطی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، فضل یوم الغدیر وصیامه وصلاته. یب ج ۳ باب صلاة الغدیر ص ۱۴۳.

۹۹۲۱ – علی بن الحسین بن عبید الکوفی القرشی:

لم یذکروه. روی المفید، عن محمد بن عمران المرزبانی، عن علی بن محمد بن عبد الله الحافظ، عنه، عن إسماعیل بن أبان، عن سعد بن طالب، عن جابر بن یزید حدیث أن علیا وشیعته هم الفائزون. کتاب الإیمان ص ۱۱۰.

وبهذا الإسناد روایة أخری فیه ص ۱۱۰، وجد ج ۶۸ / ۳۱، وکذا فی إرشاد المفید ص ۲۰ و ۲۱، وکذا فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۷۶ و ۳۴۴.

وفی بشارة المصطفی ص ۴۳ عن زید بن محمد بن جعفر العامری، عنه، عن إسماعیل بن أبان الأزدی، عن عمرو بن ثابت.

۹۹۲۲ – علی بن الحسین بن عبید الله الیشکری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۹۹ عن محمد بن عبد الله بن

(۳۵۰)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن الحسین بن عبد الله (۱)، علی بن حسان الواسطی (۱)، علی بن الحسین العبدی (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، إسماعیل بن أبان (۲)، حذیفة بن الیمان (۱)، الهیثم بن واقد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علوان (۱)، سورة الواقعة (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن عبید (۱)، سورة العنکبوت (۱)، سورة الأعلی (۱)، جابر بن یزید (۱)، ربیعة السعدی (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، سعد الإسکاف (۱)، سعد بن طالب (۱)، زید بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۵۱

مهران، عنه، عن محمد بن المثنی الحضرمی، حدیث حقوق المؤمن – الخ، وکتاب الإیمان ص ۳۹، وجد ج ۶۷ / ۱۴۵.

۹۹۲۳ – علی بن الحسین بن علی:

یکنی أبا الحسن بن أبی طاهر الطبری. من أهل سمرقند. ثقة وکیل یروی عن جعفر بن محمد بن مالک وعن أبی الحسین الأسدی. قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم (۵). وذکره فی ست فی الکنی (۸۲۸) وزاد: وله کتاب مداواة الجسد لحیاة الأبد.

۹۹۲۴ – علی بن الحسین بن علی:

الکافی: بإسناده، عن جعفر بن محمد، عنه، عن إسماعیل بن مهران، روایة تفید حسن عقیدته. کمبا ج ۱۱ / ۲۳۸، وجد ج ۴۸ / ۲۷.

ولعله ابن الحسین بن علی بن فضال المعدود من مشائخ الصفار؛ کما فی أول البصائر.

۹۹۲۵ – علی بن الحسین بن علی بن الحسن أبو الحسن النحوی الرازی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۹۶ عنه، عن الحسن بن علی الرمزنی حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام.

وفی بشا ص ۶۰ بإسناده، عن عمر بن علی بن عمر، عن عمه محمد بن عمر، عن أبیه، عنه، عن الحسین بن محمد بن نصر – الخ.

۹۹۲۶ – علی بن الحسین بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام أبو الحسن:

من أصحاب الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۲.

روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۰۲ عن حمید بن قیس، عنه، عن أبیه، عن مولانا الباقر علیه السلام – الخ.

وروی المفید، عن إسماعیل بن علی بن عبد الرحمن، عن أبیه، عن عیسی بن

(۳۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۱)، الحسین بن علی بن الحسن (۱)، علی بن الحسین بن علی (۲)، محمد بن المثنی الحضرمی (۱)، أبو الحسن النحوی (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، الحسین بن علی (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الحسن بن علی (۱)، عمر بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۳۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۵۲

حمید، عن أبیه حمید بن قیس، عنه - الخ. کمبا ج ۲۲ / ۲۲۲، وجد ج ۱۰۲ / ۲۷. وابنه عیسی أعقب منه. وابنه أحمد تقدم.

۹۹۲۷ - علی بن الحسین بن علی بن حمزة أبو الحسین:

لم یذکروه. روی أبو الفرج علی بن الحسین الکاتب عنه مکاتبه عبد الله بن موسی بن عبد الله مع المأمون العباسی. ست ص ۱۳۰.

۹۹۲۸ - علی بن الحسین بن علی بن عمر بن علی بن الحسین الإمام السجاد علیه السلام:

والد الناصر الحسن بن علی رضی الله عنه من أصحاب الجواد علیه السلام. و کان من أجداد السید المرتضی. ومدحه فی أول الناصریات بأنه عالم فاضل.

أقول: وروی علی بن مهزیار، عنه، عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی الکاظم علیه السلام. کامل الزیارة ص ۱۶. ومثله فیه ص ۱۹، وکمبا ج ۲۲ / ۱۵، و جد ج ۱۰۰ / ۱۵۳.

روی الصدوق بإسناده، عن محمد بن أحمد بن إسماعیل العلوی، عنه.

حدیث المسوخ وأنواعها. کمبا ج ۱۴ / ۷۸۴، وجد ج ۶۵ / ۲۲۰. ویأتی فی محمد مواضع الروایة. وتقدم أبوه.

روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۳۲ عن أبی المفضل، عن جعفر بن محمد العلوی، عنه، عن حسین بن زید بن علی، عن عمه عمر بن علی، عن أبیه علی بن الحسین علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله.

۹۹۲۹ - علی بن الحسین بن علی المسعودی أبو الحسن الهذلی:

من أجلاء علمائنا الإمامیة صاحب کتاب مروج الذهب ورسالة إثبات الوصیة لعلی بن أبی طالب علیه السلام وغیرهما.

وبالجملة هو ثقة جلیل علی الأقوی، وفاقا لأکثر علمائنا. توفی سنة ۳۳۳ ه.

ولقیه أبو المفضل الشیبانی واستجازه. وفی أول کتابه: توفی سنة ۳۴۶.

(۳۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب مروج الذهب للمسعودی (۱)، محمد بن أحمد بن إسماعیل العلوی (۱)، علی بن الحسین بن علی المسعودی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، علی بن الحسین بن علی (۲)، موسی بن عبد الله (۱)، جعفر بن محمد العلوی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، علی بن الحسین (۲)، زید بن علی (۱)، علی بن جعفر (۱)، عمر بن علی (۱)، الفرج (۱)

صفحه ۳۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۵۳

وذکره العلامة فی صه فی القسم الأول الموضوع للمعتمدین.

وجملة من الکلمات فی مدحه وجلالته فی السفینة لغة " سعد."

۹۹۳۰ – علی بن الحسین بن عمرو:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد القلانسی، عنه، عن علی بن مهزیار. الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی أبی محمد علیه السلام ص ۳۲۶.

۹۹۳۱ – علی بن الحسین بن عمرو الخزاز:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن ثابت، عنه کتاب الحسن بن علی بن أبی حمزة البطائنی. جش ص ۲۶. وکتاب أحمد بن عائذ؛ کما فیه ص ۷۲.

۹۹۳۲ – علی بن الحسین بن عمر بن علی بن الحسین:

روی محمد بن منصور، عنه، عن إبراهیم بن رجا الشیبانی، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۳۷ / ۲۲۱، وکمبا ج ۹ / ۲۲۹.

۹۹۳۳ – علی بن الحسین بن عون بن أبی الحرب بن أبی الأسود الدئلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۰ عن یحی بن علی بن عبد الجبار السدوسی، عن عمه محمد بن عبد الجبار، عنه، عن أبیه الحسین بن عون قال: دخلت علی السید الحمیری – الخ، کمبا ج ۹ / ۴۰۰ و ۶۴۵، وجد ج ۳۹ / ۲۴۱، و ج ۴۲ / ۱۸۷.

أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۷: عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن محمد بن عبد الجبار، عنه، عن أبیه، عن جده – الخ. ومثله فی جد ج ۲ / ۵۹، وکمبا ج ۱ / ۸۶.

۹۹۳۴ – علی بن الحسین بن فرج المؤذن أبو الحسن:

روی عنه الصدوق مترضیا؛ کما قاله المامقانی. منها فی الخصال ج ۲ / ۵۸.

وأکثر الثقة الجلیل علی بن محمد بن علی الخزاز من الروایة عنه مترحما علیه. کذا عن التعلیقة. وعن بعض المواضع: ابن الحسن، مکبرا.

(۳۵۳)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، علی بن الحسین بن عمرو (۲)، محمد بن أحمد القلانسی (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، علی بن الحسین بن فرج (۱)، محمد بن علی الخزاز (۱)، محمد بن عبد الجبار (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، أحمد بن عائذ (۱)، علی بن الحسین (۳)، محمد بن منصور (۱)، الصدق (۱)، الحرب (۱)، الأذان (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۳۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۵۴

۹۹۳۵ – علی بن الحسین الفزاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۶۶ عن جعفر بن الهیثم الحضرمی، عنه، عن آدم التمار الحضرمی، عن سعد بن طریف، حدیث فضل الشیعة.

وروی الصدوق فی کمال الدین باب ۳۲ عن الخلیل بن عمرو، عنه، عن إبراهیم بن عطیة، عن أم هانی، عن الباقر علیه السلام، تفسیر قوله تعالی ": الخنس " بالإمام الغائب علیه السلام.

۹۹۳۶ – علی بن الحسین بن القاسم:

لم یذکروه. یأتی فی محمد بن الحسین بن غزال روایاته.

وروی الحسین بن أحمد بن المغیرة الثلاج، عن علی بن الحسین بن القاسم بن محمد بن أیوب بن شمون أبی القاسم، عن أبیه. جش ص ۲۳۷.

۹۹۳۷ – علی بن الحسین بن قتیبة:

لم یذکروه. روی الکشی، عنه، عن محمد بن أحمد. جد ج ۵ / ۴۸، وکمبا ج ۳ / ۱۴.

۹۹۳۸ – علی بن الحسین القلانسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی، عن علی بن سلیمان بن رشید، عنه، عن محمد بن سنان – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۵۸۵، وجد ج ۶۳ / ۷۲.

۹۹۳۹ – علی بن الحسین بن کعب:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن خلف البزاز، عنه، عن إسماعیل بن صبیح، عن الحسن بن سعید الأعمش، عن جابر الجعفی. المستدرک ج ۲ / ۲۱۳.

۹۹۴۰ – علی بن الحسین المؤدب:

لم یذکروه. روی الکلینی فی روضة الکافی ح ۱۹۳ عنه وغیره عن أحمد بن

(۳۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسین بن أحمد بن المغیرة (۱)، علی بن سلیمان بن رشید (۱)، علی بن الحسین المؤدب (۱)، الحسین بن القاسم (۲)، الحسین القلانسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحسین (۳)، محمد بن أیوب (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن سعید (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۳۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۵۵

محمد بن خالد خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام. ولعله ابن الحسین بن شاذویه المذکور.

۹۹۴۱ – علی بن الحسین بن محمد:

لم یذکروه. روی الصدوق فی ید، عن محمد بن أورمة، عنه، عن خالد بن یزید، عن عبد الأعلی، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیثا شریفا مفصلا فی جوامع التوحید. کمبا ج ۲ / ۱۵۰، وجد ج ۴ / ۱۶۰. وفی المصدر عنه، عن جابر بن یزید.

وبسند آخر عن بکر بن صالح، عن علی بن الحسن بن محمد، عنه، عنه.

جد ج ۴ / ۱۶۱.

۹۹۴۲ – علی بن الحسین بن محمد الإصفهانی أبو الفرج الکاتب:

صاحب کتاب مقاتل الطالبیین. روی عنه الطبرسی والمفید وغیرهما. وله کتاب الأغانی. شیعی زیدی. وعن أمل الآمل قال: کان من أعیان الأدباء وکان عالما. روی عن کثیر من العلماء. وکان شیعیا خبیرا – الخ. وتوفی سنة ۳۵۶ وله ۷۲ عاما.

۹۹۴۳ – علی بن الحسین بن محمد الطاطری:

لم یذکروه. وله کتاب الإمامة؛ کما فی أول کتاب مدینة المعاجز. ویظهر منه حسنه وکماله.

۹۹۴۴ – علی بن الحسین بن محمد بن مندة أبو الحسن:

قد أکثر الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص من الروایة عنه مترحما علیه، علی وجه یظهر أنه من مشائخه. وکثیرا ما یروی عن

هارون بن موسی التلعکبری. وقد یسقط اسم جده محمد فیقول: علی بن الحسین بن مندة. فراجع کفایة الأثر باب ۴، وباب ۱ و ۵ و ۷ و ۸.

وذکر فی عدة من المواضع: الحسن، مکبرا، وتقدم.

(۳۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب مقاتل الطالبیین لأبو الفرج الأصفهانی (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، علی بن الحسین بن محمد (۴)، الحسین بن شاذویه (۱)، علی بن الحسن بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن موسی (۱)، علی بن الحسین (۱)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن أورمة (۱)، محمد بن خالد (۱)، بکر بن صالح (۱)، الفرج (۱)

صفحه ۳۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۵۶

۹۹۴۵ - علی بن الحسین المقری الکوفی:

لم یذکروه. روی الحسین بن حمدان، عنه، عن محمد بن حلیم التمار. مدینة المعاجز ص ۲۳۲.

۹۹۴۶ - علی بن الحسین بن مکتب:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن محمد الحمیری - الخ. کتاب القرآن ص ۵۲، وجد ج ۹۲ / ۲۰۲.

۹۹۴۷ - علی بن الحسین المنقری الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن أحمد بن زید الدهان. حلیة الأبرار ج ۲ / ۶۴۴.

۹۹۴۸ - علی بن الحسین بن موسی بن بابویه القمی الصدوق:

هو والد الصدوق شیخ القمیین فی عصره ومتقدمهم وفقیههم وثقتهم. و لا خلاف فی جلالته وعظم شأنه. واجتمع مع أبی القاسم الحسین بن روح وسأله، ثم کاتبه یسأله أن یوصل له رقعة إلی مولانا صاحب الزمان علیه السلام ویسأله فیها الولد. فکتب إلیه: قد دعونا الله لک بذلک، وسترزق ولدین ذکرین خیرین.

فولد له أبو جعفر الصدوق وأخوه الحسین. وأخبر علی بن محمد السمری عن موته فی یومه وعزی أصحابه. جد ج ۵۱ / ۳۶۱، وکمبا ج ۱۳ / ۹۸.

وتوفی سنة ۳۲۹ ه وهی سنة تناثر النجوم.

وکتب إلیه أبو محمد العسکری علیه السلام التوقیع الشریف وفیه: فاصبر یا شیخی یا أبا الحسن علی، وأمر جمیع شیعتی بالصبر - الخ. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۴، و جد ج ۵۰ / ۳۱۷.

وأولاده کما فی أول البحار ط جدید ص ۴۶ ثلاثة: الصدوق المشهور، و الحسین المذکور فی محله، والثالث الحسن من أهل الزهد والعبادة غیر مختلط بالناس ولم یکن فقیها. فراجع إلیه فإنه ذکر ممن انتسب إلیه خمسة عشر رجلا.

(۳۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، علی بن محمد السمری (۱)، علی بن الحسین بن موسی بن بابویه (۱)، الشیخ الصدوق (۵)، الحسین بن حمدان (۱)، علی بن الحسین (۳)، القرآن الکریم (۱)، الزهد (۱)

صفحه ۳۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۵۷

۹۹۴۹ - علی بن الحسین الموسوی:

عن أبیه الحسین بن موسی، عن أبیه موسی بن محمد، عن أبیه محمد بن موسی، عن أبیه موسی بن إبراهیم، عن أبیه إبراهیم بن موسی، عن أبیه موسی بن جعفر، عن آبائه صلوات الله علیهم، عن جابر بن عبد الله قال: قال رسول الله صلی الله علیه و آله: زینوا مجالسکم بذکر علی بن أبی طالب علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۳۰۸، وجد ج ۳۸ / ۱۹۹، ومثله فی بشا ص ۶۰.

أقول: هو الشریف المرتضی علم الهدی، متوحد فی علوم کثیرة، مجمع علی فضله وکماله، مقدم فی العلوم. له کتب کثیرة. وهو أجل من أن یصفه مثلی أو یحوم حوله قلمی. زاد الله فی علو درجاته. فراجع للتفصیل إلی الکتب المفصلة و مستدرک السفینة ج ۴ / ۱۵۷ لغة " رضی " تلمذ عند الشیخ المفید. وتوفی فی ربیع الأول سنة ۴۳۶ وله ثمانون سنة و ثمانیة أشهر. وصلی علیه ابنه فی داره. ودفن فیها. وتولی غسله شیخنا النجاشی ومعه الشریف محمد بن الحسن الجعفری وسلار.

۹۹۵۰ - علی بن الحسین النیسابوری الدقاق:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل ابن قولویه فی کامل الزیارة ص ۳۰۴ عن أبیه، عن سعد (یعنی ابن عبد الله)، عنه، عن شعیب بن عیسی، حدیث فضل زیارة الرضا علیه السلام، وکمبا ج ۲۲ / ۲۲۶ مثله، وجد ج ۱۰۲ / ۴۰.

وروی الصدوق بإسناده، عنه، عن علی بن عاصم الکوفی، توقیع النهی عن التسمیة.

وفی الکافی ج ۴ باب فضل زیارة الرضا علیه السلام ص ۵۸۵، عن محمد بن یحی، عنه، عن إبراهیم بن أحمد، روایة تفید حسنه وکماله.

وروی أحمد بن إدریس، عن علی بن الحسن النیسابوری، عن شعیب بن، عیسی، فضل زیارة الرضا علیه السلام. یب ج ۶ / ۸۵.

(۳۵۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن الحسین النیسابوری الدقاق (۱)، علی بن الحسن النیسابوری (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، إبراهیم بن موسی (۱)، موسی بن إبراهیم (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن موسی (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، علی بن الحسین (۱)، الشریف المرتضی (۱)، ابن قولویه (۱)، شعیب بن عیسی (۱)، علی بن عاصم (۱)، محمد بن موسی (۱)، موسی بن جعفر (۱)، موسی بن محمد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الغسل (۱)، الصّلاة (۲)، الزیارة (۳)، السفینة (۱)

صفحه ۳۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۵۸

۹۹۵۱ - علی بن الحسین بن واقد:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه، والشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۸ عن محمد بن أبی العنبر، عنه، عن أبیه؛ کما یأتی فی محمد.

۹۹۵۲ - علی بن الحسین بن هارون الدقاق:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن آدم بن محمد البلخی، عنه، عن جعفر بن محمد بن عبد الله بن القاسم - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۰، وجد ج ۵۲ / ۲۵، وکمال الدین باب ۳۸.

۹۹۵۳ – علی بن الحسین الهمدانی:

من أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق.

۹۹۵۴ – علی بن الحسین بن یحی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. روایته عن الرضا علیه السلام ما تفید حسن عقیدته. کمبا ج ۱۲ / ۱۵، وجد ج ۴۹ / ۵۱.

وعده الشیخ من أصحاب الرضا علیه السلام. والبرقی من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه.

۹۹۵۵ – علی بن الحسین بن یعقوب بن زید:

لم یذکروه. روی السید، عن محمد بن علی بن الفضل، عنه، عن جعفر بن أحمد بن یوسف – الخ. جد ج ۴۲ / ۲۱۳، وکمبا ج ۹ / ۶۵۲.

روی ابن عقدة، عنه، عن زیاد العبدی (القندی)، عن ابن أذینة. غیبة النعمانی ص ۱۴۶.

والظاهر أنه غیر ابن الحسین بن یعقوب بن الحارث الکوفی أبی الحسن الذی روی عبد الله بن أحمد الشعرانی، عنه، عن جعفر بن أحمد بن یوسف، عن الحسین بن نصر بن مزاحم؛ کما فی بشا ص ۱۶۱.

ری محمد بن علی بن الفضل، عن علی بن الحسین بن یعقوب من بنی خزیمة

(۳۵۸)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، علی بن الحسین الهمدانی (۱)، علی بن الحسین بن یعقوب (۲)، جعفر بن أحمد بن یوسف (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، محمد بن علی بن الفضل (۲)، الحسین بن هارون (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحسین (۲)، أحمد بن یوسف (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الجود (۱)

صفحه ۳۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۵۹

قراءة علیه، عن جعفر بن محمد بن یوسف الأزدی. یب ج ۶ باب من الزیادات (فی الزیارات) ص ۱۰۶.

۹۹۵۶ – علی بن الحسین الیمانی:

لم یذکروه. روی علی بن محمد، عنه، مکاتبة عن صاحب الدار علیه السلام.

الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۱۹.

۹۹۵۷ – علی بن الحسین بن یوسف:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۱۰، عنه، عن محمد بن الحسن، عن محمد بن الحسن الصفار. وکذا فیه ص ۱۹۴ عنه، عن محمد بن جعفر العلوی – الخ.

وفیه: الحسن، مکبرا.

۹۹۵۸ – علی بن حفص: تقدم فی خالد القطوانی روایته عنه.

۹۹۵۹ – علی بن حفص الجوهری القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۲۵۸ عن أحمد بن محمد، عنه، عن إبراهیم الکوفی، عن الحسن علیه السلام – الخ، وکمبا ج ۱۶ / ۸۸، وجد ج ۷۶ / ۳۱۲.

۹۹۶۰ – علی بن حفص العبسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۳ عن سهل بن زیاد، عن الحسن بن الحسین اللؤلؤی، عنه، عن الصلت بن العلاء، الحدیث النبوی الباقری علیه السلام: خلق الناس من شجر شتی، وخلقت أنا وابن أبی طالب من شجرة واحدة أصلی علی وفرعی جعفر - الخبر.

وروی الصدوق، عن أبی کریب، عنه، عن الحسن بن الحسین العلوی، عن أبیه، عن الحسین بن زید، عن الصادق علیه السلام. کتاب العشرة ص ۴۴، وجد ج ۷۴ / ۱۵۸.

(۳۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، علی بن الحسین الیمانی (۱)، الحسن بن الحسین العلوی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، جعفر بن محمد بن یوسف (۱)، محمد بن جعفر العلوی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الحسین بن یوسف (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، الحسین بن زید (۱)، سهل بن زیاد (۱)، حفص الجوهری (۱)، محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۳۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۶۰

وبهذا الإسناد روایة أخری. جد ج ۲ / ۴۶، وکمبا ج ۱ / ۸۲. وتقدم فی علی بن الحسین السائح بعض روایته.

۹۹۶۱ - علی بن حفص المدائنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ الطوسی فی أمالیه ج ۱ / ۲ فی روایة شریفة عن محمد بن أحمد، عن جده، عنه، عن إبراهیم بن الحارث - الخ.

۹۹۶۲ - علی بن الحکم الأزدی:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عن موسی بن یوسف بن راشد، عنه، عن عمر بن ثابت. بشا ص ۹۸.

۹۹۶۳ - علی بن الحکم الأنباری:

ابن أخت داود بن النعمان. وعلی هذا تلمیذ ابن أبی عمیر. لقی من أصحاب أبی عبد الله علیه السلام الکثیر. وهو مثل ابن فضال کما نقله الکشی، عن حمدویه، عن محمد بن عیسی.

وقال المج فی الوجیزة: علی بن الحکم الأنباری الکوفی النخعی ثقة. وظن الاشتراک خطأ.

وحکم المحدث النوری باتحاده مع علی بن الحکم بن الزبیر النخعی و علی بن الحکم الکوفی، فقال: علی بن الحکم هو الکوفی الأنباری الثقة الجلیل (بالاتفاق)، کثیر الروایة، واحتمال التعدد فاسد.

وقال المامقانی: واختار الاتحاد جمع من الأواخر. ثم ذکرهم واستشهد للاتحاد بأمور سبعة واختار هو الاتحاد. وعلیه هو من أصحاب الرضا والجواد صلوات الله علیهما. وله ابن عم یعرف بعلی بن جعفر بن الزبیر؛ کما تقدم. و أحادیث علی بن الحکم تبلغ ۱۴۶۲.

روی البرقی، عن علی بن الحکم، عن أبیه، عن سعد، عن الأصبغ. سن ج ۲ / ۴۸۱.

(۳۶۰)

مفاتیح البحث: علی بن الحکم الأنباری (۲)، علی بن الحکم بن الزبیر (۱)، علی بن جعفر بن الزبیر (۱)، داود بن النعمان (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، علی بن الحسین (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن الحکم (۵)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد (۱)

صفحه ۳۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۶۱

۹۹۶۴ - علی بن الحکم بن الزبیر:

سر: أبان بن تغلب، عنه، عن أبان بن عثمان. جـد ج ۲ / ۲۱۶، وکمبا ج ۱ / ۱۳۷. وقد عرفت الاتحاد. وعده الشیخ من أصحاب الرضا علیه السلام.

۹۹۶۵ - علی بن الحکم الکوفی: ثقة جلیل القدر ولا خلاف فیه.

۹۹۶۶ - علی بن الحکم بن مسکین:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن سعید الکندی، کذا عن یب ج ۷ باب المزارعة ص ۲۰۸، والوافی، والوسائل ج ۱۳ / ۲۱۱. ولا یبعد أن یکون فیه تحریف والصحیح: علی بن الحکم، عن الحکم بن مسکین.

۹۹۶۷ - علی بن حکیم:

لم یذکروه. روی البرقی، عنه، عن مرازم بن حکیم - الخ. کتاب العشرة ص ۲۴۰، وجد ج ۷۵ / ۴۵۴.

روی العباس بن محمد، عن أبیه، عنه، عن حیدرة بن أیوب، عن محمد بن یزید أنه دعاه مولانا الکاظم علیه السلام مع ثلاثین نفرا من بنی هاشم ونص علیهم أن علیا علیه السلام ابنه ووصیه وخلیفته من بعده. إثبات المسعودی ص ۱۷۰.

۹۹۶۸ - علی بن حکیم الأودی:

لم یذکروه. نص باب ۲۵: عن علی بن محمد بن شینوز، عن علی بن حمدون، عنه، عن شریک، وکمبا ج ۹ / ۱۵۴، وجد ج ۳۶ / ۳۴۱.

وفی أمالی المفید مج ۷ ص ۳۸ عن عبد الله بن أحمد بن حنبل، عنه، عن شریک.

وفی إرشاد المفید فی ثلاث نسخ عنه قال: سمعت أبا بکر بن عیاش - الخ.

۹۹۶۹ - علی بن حماد الأزدی:

روی کتاب الأظلة. ولذلک اتهموه بالغلو. ومنها روایته عن المفضل فی

(۳۶۱)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم عرفة (۱)، علی بن الحکم بن الزبیر (۱)، علی بن حماد الأزدی (۱)، علی بن الحکم بن مسکین (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، أبان بن عثمان (۱)، أبان بن تغلب (۱)، بنو هاشم (۱)، العباس بن محمد (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، مرازم بن حکیم (۱)، علی بن الحکم (۲)، سعید الکندی (۱)، علی بن محمد (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

صفحه ۳۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۶۲

ذلک المرویة فی الکافی ج ۱ باب مولد النبی صلی الله علیه وآله ص ۴۴۱، والتوحید باب القدرة ح ۸.

۹۹۷۰ - علی بن حماد البغدادی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۱۳۴ عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن بشر بن غیاث، روایة شریفة کریمة، وجد ج ۱۷ / ۳۷۱، وکمبا ج ۶ / ۲۸۵.

۹۹۷۱ - علی بن حماد الخزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق القمی فی تفسیره سورة الرحمن عن یعقوب بن یزید (ثقة)، عنه، عن الحسین بن أحمد المنقری - الخ، وکمبا ج ۱۳ / ۱۲، وجد ج ۵۱ / ۴۹.

۹۹۷۲ - علی بن حماد الخشاب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۶ عن محمد بن إسحاق المقری، عنه، عن علی بن المدینی - الخ.

۹۹۷۳ - علی بن حماد بن عبید الله بن حماد العدوی أبو الحسن البصری:

شاعر أهل البیت. وقد ذکره فی کتاب الغدیر ج ۴ / ۱۵۳ و ۱۴۱ - ۱۷۱.

وکان معاصرا للصدوق ورآه الشیخ وترحم علیه. وهو شیخ الإجازة أجاز للحسین بن عبید الله الغضائری.

وفی جش ص ۱۷۱: أنه أجاز للحسین بن عبید الله جمیع کتب عبد العزیز بن یحی الجلودی. ثم قال جش: وقد رأیت أبا الحسن بن حماد الشاعر رحمه الله - الخ.

۹۹۷۴ - علی بن حماد العدل:

لم یذکروه. بشا ص ۶۹: بإسناده، عن محمد بن عبد الله الحافظ. عنه، عن أحمد بن علی بن مسلم الابار - الخ. جد ج ۳۹ / ۲۷۸، وکمبا ج ۹ / ۴۰۸.

۹۹۷۵ - علی بن حمدون: لم یذکروه. تقدم فی علی بن حکیم روایته.

(۳۶۲)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسین بن أحمد المنقری (۱)، علی بن حماد بن عبید (۱)، سورة الرحمن (الرحمان) (۱)، أبو الحسن البصری (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، الحسن بن حماد (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن حماد (۴)، عبد العزیز (۱)

صفحه ۳۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۶۳

۹۹۷۶ - علی بن حمران:

لم یذکروه. روی سبط الطبرسی فی مشکاة الأنوار ص ۹۲ عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام، روایة کریمة تفید حسن عقیدته، وکتاب الإیمان ص ۱۱۹، وجد ج ۶۸ / ۶۷.

وروی الکلینی فی الکافی عن علی بن محمد، عن علی بن العباس، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام، تفسیر آیات سورة النجم.

کمبا ج ۶ / ۱۱۹، وجد ج ۱۶ / ۸۸.

۹۹۷۷ - علی بن حمزة بن أحمد الکاتب أبو الحسن:

لم یذکروه. هو شیخ الحدیث. له کتاب بخطه کتبه فی جمادی الأولی سنة ۳۹۳. ونسخ من کتابه الشیخ أبو الحسن علی بن محمد بن یوسف الحرانی فی جمادی الآخرة سنة ۴۰۰ عن الحسین بن محمد بن عامر الأشعری القمی. کتاب الدعاء ص ۸۵، وجد ج ۹۴ / ۸۳.

۹۹۷۸ - علی بن حمزة بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام أبو محمد:

ثقة جلیل بالاتفاق. روی وأکثر الروایة. وله نسخة یرویها عن موسی بن جعفر علیه السلام رواها عنه ابنه محمد. وابنه الآخر حمزة مدفون قرب الحلة یزار ویتبرک به.

۹۹۷۹ - علی بن حمزة العلوی:

روی عن أبیه، عن الرضا علیه السلام؛ کما تقدم فی عبید الله بن الحسین بن إبراهیم. وتقدم فی علی بن الحسین بن حمزة روایته الأخری. ویستفاد منه نسبه و اتحاده مع الآتی.

۹۹۸۰ - علی بن حمزة بن موسی بن جعفر علیه السلام:

لم یذکروه. هو من الأجلاء. جاء فی نفر من أقاربه فی سنة ۲۲۰ إلی شیراز

(۳۶۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، شهر جمادی الأولی (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، الحسین بن محمد بن عامر (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، علی بن حمزة بن الحسن (۱)، علی بن محمد بن یوسف (۱)، الحسین بن حمزة (۱)، علی بن العباس (۱)، حمزة بن أحمد (۱)، سورة النجم (۱)، علی بن محمد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الدفن (۱)

صفحه ۳۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۶۴

فأقاموا فی مغارة من الجبل خوفا من السلطان یجمعون الحطب ویبیعونه و یتعیشون به. فلما عرفه ظالم قتله.

ویقال: إنه لما قتل قام وأخذ رأسه بیده ومضی إلی موضع تربته الطیبة فسقط علی جنبه وبقی أیاما یسمعون منه لا إله إلا الله. ثم دفنوه. وبنی عضد الدولة علی تربته حظیرة یدفن فی جواره السادات والأجلة. وصار مزارا یتبرک به؛ کما فی السوانح والسفینة.

۹۹۸۱ - علی بن حمید:

لم یذکروه. روی إسحاق بن محمد النخعی، عنه قال: کتبت إلی أبی محمد - یعنی العسکری علیه السلام - أسأله الدعاء بالفرج مما نحن فیه من الضیق.

فرجع الجواب: الفرج سریع. یقدم علیک مال من ناحیة فارس - الخبر. إثبات الوصیة ص ۲۱۱.

۹۹۸۲ - علی بن حنظلة العجلی الکوفی أبو الحسن:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

ومقبولة أخیه عمر المعروفة محتج بها فی باب التعارض وفی باب جعل الحکومة الشرعیة للفقیه.

وبالجملة هو إمامی عدل ورع، وفاقا لجمع من الأصحاب.

روایته عن الصادق علیه السلام فی باب السعادة من التوحید.

۹۹۸۳ - علی بن خالد:

راوی معجزة مولانا الجواد علیه السلام فی خلاص المحبوس، المذکور إجماله فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۱۶۷ لغة " حبس. " ونقل الراوندی فی الخرائج باب معجزات الجواد علیه السلام هذه الروایة. وذکر فی آخرها أن علی بن خالد کان زیدیا، فقال بالإمامة لما رأی ذلک وحسن اعتقاده. ونقله فی کمبا ج ۷ / ۲۷۱، و ج ۱۲ / ۱۰۸، وجد ج ۲۵ / ۳۷۶، وج ۵۰ / ۳۸، وختص ص ۳۲۰، وکذا عن البصائر

(۳۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم عرفة (۱)، إسحاق بن محمد النخعی (۱)، علی بن حنظلة (۱)، علی بن خالد (۲)، الفرج (۱)، القتل (۲)، الظلم (۱)، الدفن (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۳۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۶۵

الجزء ۸ باب ۱۳، والکافی ج ۱ / ۴۹۲، والإرشاد، ودلائل الطبری ص ۲۱۴.

۹۹۸۴ - علی بن خالد بن طهمان: هو علی بن أبی العلاء المذکور.

۹۹۸۵ - علی بن خالد العاقولی:

قال علامة المامقانی: لم أقف فیه إلا علی روایة الحسن بن محمد بن سماعة، عنه - الخ.

أقول: وروی جعفر بن محمد بن مالک، عن القاسم بن إسماعیل، عنه، عن عبد الکریم الخثعمی، روایة تفید حسنه. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۷، وجد ج ۵۳ / ۱۰۶.

وفی جش ص ۱۱۶ عن أحمد بن عبد الواحد، عن عبید الله بن أحمد یعنی ابن نهیک، عن علی بن محمد بن ریاح وحمید بن زیاد معا، عن عوانة بن الحسین، عنه، عن داود بن زربی بکتابه.

۹۹۸۶ - علی بن خالد المراغی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی المفید عنه؛ کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۱ و ۳۴ و ۴۲ و ۴۷ و ۱۱۲ و ۱۶۳. وغیر ذلک کثیر وعد من مشائخ المفید.

وهو یروی عن علی بن الحسین بن سفیان، وعن علی بن الحسن الکوفی، و عن موسی بن الحسن بن سلمان، وعن محمد بن صالح السبیعی وغیرهم.

وروی أیضا عنه، عن الحسن بن علی بن عمرو الکوفی؛ کما تقدم فی الحسن مواضع الروایة. وعن أحمد بن الصلت؛ کما تقدم فی أحمد.

وروی عن محمد بن الفیض العجلی، عن أبیه، عن عبد العظیم الحسنی. کتاب الصلاة ص ۹۲۴، وجد ج ۹۱ / ۲۲۵.

وروی المفید عنه؛ کما فی أمالیه مج ۱۶ ص ۷۷، ومج ۱۸ ص ۸۵، ومج ۲۴ ص ۱۲۴، ومح ۲۵ ص ۱۳۳ وغیر ذلک.

۹۹۸۷ - علی بن خرور الغنوی:

لم یذکروه. روی عباد بن یعقوب الرواجنی، عن السری بن عبد الله السلمی،

(۳۶۵)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن الحسین بن سفیان (۱)، علی بن خالد العاقولی (۱)، علی بن خالد بن طهمان (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، علی بن أبی العلاء (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۱)، السری بن عبد الله (۱)، عبید الله بن أحمد (۱)، عوانة بن الحسین (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، حمید بن زیاد (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، موسی بن الحسن (۱)، داود بن زربی (۱)، محمد بن الفیض (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن ریاح (۱)، علی بن خالد (۱)، محمد بن صالح (۱)، عبد الکریم (۱)

صفحه ۳۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۶۶

عنه، عن أبی إسحاق السبیعی، روایة شریفة مفصلة تفید حسنه وکماله. جد ج ۳۷ / ۳۰۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۰.

وروی الحسین بن سعید، عن الحسین بن علوان، عنه، عن عبد الرحمن بن مسعود العبدی، عن مالک بن ضمرة الرواسی، عن أبی ذر. جد ج ۳۷ / ۳۱۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۳.

وروی المفید بإسناده، عنه، عن ابن نباتة، عن عمار بن یاسر، روایة تفید حسنه. جد ج ۴۰ / ۲۸، وج ۳۹ / ۲۹۷، وکمبا ج ۹ / ۴۱۳ و ۴۳۳.

وروی سعید بن محمد الوراق، عنه، عن أبی مریم الثقفی، عن عمار – الخ.

ج ۳۹ / ۲۹۳.

وروی علی بن هاشم، عنه، عن الأصبغ بن نباتة – الخ. ج ۳۶ / ۳۳۰، وکمبا ج ۹ / ۱۵۱. وفی القاسم بن أبی سعید بعض روایاته. وکذا فی الحسن بن الحسین العرنی.

الکافی ج ۱ باب مولد النبی صلی الله علیه وآله ص ۴۵۰ عن الحسین بن علوان، عنه، عن أصبغ بن نباتة – الخ. وفیه: علی بن حزور.

وأمالی المفید مج ۱۲ بإسناده، عن یحی بن یعلی، عنه، عن الأصبغ بن نباتة، عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیه.

وروی حنان بن سدیر، عنه، عن الأصبغ بن نباتة. دلائل الطبری ص ۲۹۰.

وروی المفید فی إرشاده ص ۸ عنه، عن الأصبغ. وذکر فی الحاشیة أنه علی بن الحزور بالحاء المهملة والزاء المفتوحتین والواو المشددة والراء أخیرا من الرواة.

۹۹۸۸ – علی الخدمی:

روی إسحاق بن عمار، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. المحاسن ج ۱ / ۱۸۴.

۹۹۸۹ – علی الخزاز الرازی:

متکلم جلیل له کتاب فی الکلام. وله أنس بالفقه. وکان مقیما بالری و بها مات.

(۳۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن الحسین العرنی (۱)، الأصبغ بن نباتة (۳)، الحسین بن علوان (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، الحسین بن سعید (۱)، عمار بن یاسر (۱)، علی بن هاشم (۱)، حنان بن سدیر (۱)، مالک بن ضمرة (۱)، علی الخزاز (۱)، محمد الوراق (۱)، علی بن حزور (۱)، الموت (۱)

صفحه ۳۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۶۷

۹۹۹۰ – علی بن خزیمة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۶۰ عن یحی بن عبد الحمید الحمانی، عن عیسی بن راشد، عنه، عن عکرمة، حدیث الخطبة الشقشقیة.

وبهذا الإسناد، عنه، عنه، حدیث قصة شعیب – الخ. جد ج ۱۲ / ۳۸۶، و کمبا ج ۵ / ۲۱۵.

۹۹۹۱ – علی بن خشرم المروزی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۱۸ عن محمد بن یوسف الطوسی، عن أبیه، عنه، عن الفضل بن موسی النسائی المروزی – الخ.

وروی الصدوق، عن القطان، عن عبد الله بن سلیمان بن الأشعث، عنه، عن عیسی بن یونس. جد ج ۳۶ / ۲۳۶، وکمبا ج ۹ / ۱۳۰.

وابنه عبد الرحمن روی نزول آیة التطهیر فی حق أهل البیت علیهم السلام.

وروی الصدوق بإسناده، عن أحمد بن محمد بن قیس، عن أبی یعقوب، عنه، عن عیسی، روایة شریفة. کتاب الأخلاق ص ۲۳۵، وجد

ج ۷۲ / ۶۲.

۹۹۹۲ – علی بن الخطاب الخلال:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. واقفی. أقول: روی البرقی، عن ابن محبوب، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. کتاب العشرة ص ۲۴۱، وجد ج ۷۵ / ۴۵۷، وفی المحاسن ج ۲ / ۴۱۷.

روی کش عن حمدویه، عن الحسن بن موسی، عن علی بن خطاب، قال: و کان واقفیا ثم ذکر معجزة مولانا الرضا علیه السلام. وفی آخره أنه مات علی شکه. کمبا ج ۱۲ / ۱۹، وجد ج ۴۹ / ۶۳.

۹۹۹۳ – علی بن خلال:

لم یذکروه. روی کرامات القبر الشریف لموسی الکاظم علیه السلام. کمبا ج ۲۲ / ۲۱۵، وجد ج ۱۰۲ / ۱.

(۳۶۷)

مفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، آیة التطهیر (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، علی بن الخطاب (۱)، عیسی بن یونس (۱)، الحسن بن موسی (۱)، عیسی بن راشد (۱)، محمد بن یوسف (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عبد الحمید (۱)، الموت (۱)، القبر (۱)

صفحه ۳۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۶۸

۹۹۹۴ – علی بن خلف الأنماطی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۳۲، عن علی بن أحمد الموسوی العلوی، عنه، عن عبد الله بن وضاح – الخ.

۹۹۹۵ – علی بن خلف الشیبانی:

لم یذکروه. روی فرات عنه ما یفید حسن عقیدته. کمبا ج ۳ / ۳۴۱، وجد ج ۸ / ۱۷۴.

۹۹۹۶ – علی بن خلید أبو الحسن المکفوف البغدادی:

لیس به بأس؛ کما نقله الکشی عن محمد بن مسعود، عن علی بن الحسن. و لذلک عده المج وغیره ممدوحا. وذکره العلامة فی المعتمدین ونقل ما ذکرنا.

وقال الشیخ الحر العاملی: وثقه ابن داود فی ترجمة الحسن بن علی بن فضال.

الوسائل ج ۲۰ / ۲۶۳.

۹۹۹۷ – علی بن الخلیل:

لم یذکروه. الطب ص ۱۰۷: عنه، عن عبد العزیز بن حسان، عن حماد، عن حریز، عن أبی عبد الله علیه السلام، وکمبا ج ۱۴ / ۵۲۸، وجد ج ۶۲ / ۱۸۳.

۹۹۹۸ – علی بن داود الحداد:

روی أحمد بن یوسف، عنه، عن الفضیل بن یسار. ختص ص ۲۹۳، وکذا عن البصائر الجزء ۷ باب ۱۴، والدلائل ص ۱۳۴.

روی أحمد بن یوسف، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب من کره مناکحته ص ۳۵۲. وروی عن حریز بن عبد الله وعنه إسحاق بن محمد؛ کما قاله الشیخ.

۹۹۹۹ – علی بن داود بن علی الیعقوبی:

روی الصدوق بإسناده، عن النوفلی، عنه، عن الحسن بن مقاتل، عمن

(۳۶۸)

مفاتیح البحث: کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، الشیخ الحر العاملی (۱)، علی بن داود الحداد (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، أبو الحسن المکفوف (۱)، عبد الله بن وضاح (۱)، عبد العزیز بن حسان (۱)، حریز بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، الحسن بن مقاتل (۱)، أحمد بن یوسف (۲)، إسحاق بن محمد (۱)، داود بن علی (۱)، علی بن الحسن (۱)، علی بن أحمد (۱)، علی بن خلید (۱)، محمد بن مسعود (۱)، علی بن خلف (۲)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۶۹

سمع زرارة یقول: سئل أبو عبد الله علیه السلام عن بدء النسل - الخ. جد ج ۱۱ / ۲۲۳، وکمبا ج ۵ / ۶۰.

وروی عن النوفلی، عنه، عن مقاتل بن مقاتل - الخ. جد ج ۱۱ / ۲۶۲، وکمبا ج ۵ / ۷۲.

وعن الوحید قال: روی عنه النوفلی، وهو عن عیسی بن عبد الله العلوی. و هذا الأخیر فی روضة الکافی ح ۵۴۸. وتقدم أبوه.

۱۰۰۰۰ - علی بن داود القمی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل النعمانی، عن سلامة بن محمد، عنه، عن الصفار. جد ج ۱۱ / ۳۳۹، وکمبا ج ۵ / ۹۴.

أقول: والمراد سلامة بن محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار؛ کما تقدم.

۱۰۰۰۱ - علی بن داود القنطری:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید، عن محمد بن السری، عنه، عن عبد الرحمن بن بشیر.

۱۰۰۰۲ - علی بن داود بن مخلد البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر عن محمد البرقی، عنه، عن مالک الجهنی، عن أبی جعفر علیه السلام - الخ. کمبا ج ۷ / ۵۸، وجد ج ۲۳ / ۲۷۷.

۱۰۰۰۳ - علی بن دراج:

لم یذکروه. عامل مختار علی بعض عمله. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۹، وجد ج ۴۵ / ۳۳۸.

۱۰۰۰۴ - علی بن دراج الأسدی:

لم یذکروه. کان عاملا لبنی أمیة وأصاب مالا کثیرا وأراد التوبة. فسأل، فقالوا له: إن أهلک ومالک حرام. وجاء إلی مولانا أبی جعفر علیه السلام، فقال

(۳۶۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار (۱)، عیسی بن عبد الله العلوی (۱)، مقاتل بن مقاتل (۱)، بنو أمیة (۱)، أبو عبد الله (۱)، مالک الجهنی (۱)، سلامة بن محمد (۱)، محمد البرقی (۱)، مخلد البصری (۱)

صفحه ۳۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۷۰

ما قالوا. فقال: لیس کما قالوا. فقال: جعلت فداک؛ فلی توبة؟ قال: نعم، توبتک فی کتاب الله ": قل للذین کفروا ان ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف؛ " کما رواه العیاشی ج ۲ / ۵۵ عنه. وکتاب العشرة ص ۲۱۹، وجد ج ۷۵ / ۳۷۴.

۱۰۰۰۵ - علی بن دعبل بن علی الخزاعی:

لم یذکروه. روی داود البکری عنه قصة احتضار أبیه. وفیه ما یدل علی حسنه. کمبا ج ۱۲ / ۷۲، وجد ج ۴۹ / ۲۴۱، وفی العیون ج ۲ / ۲۶۶.

۱۰۰۰۶ – علی بن دویل:

لم یذکروه. روی محمد بن یحی، عن أحمد بن محمد، عنه، عن مقاتل بن مقاتل، عن الرضا علیه السلام. الکافی ج ۳ باب صلاة الحوائج ص ۴۷۷. ومثله فی یب ج ۳ باب صلاة الحاجة ص ۱۸۴. ورواه فی باب الأغسال ج ۱ / ۱۱۷ إلا أن فیه:

علی بن ذویل. والأرجح الأول.

۱۰۰۰۷ – علی الدینوری:

لم یذکروه. هو من العلماء والمحدثین. سکن فی الدینور بأمر مولانا الجواد علیه السلام کما قیل.

۱۰۰۰۸ – علی بن ذراع:

لم یذکروه. هو من حسان أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام؛ کما یظهر من إثبات الهداة ج ۵ / ۲۳.

۱۰۰۰۹ – علی بن ذویل: تقدم فی علی بن دویل.

۱۰۰۱۰ – علی بن رئاب أبو الحسن الطحان الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة جلیل بالاتفاق. وهو من مشائخ الشیعة الذین رووا الفقه عن الأئمة. وله کتب. منها: کتاب الوصیة و الإمامة وکتاب الدیات.

(۳۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، مقاتل بن مقاتل (۱)، علی بن رئاب (۱)، علی بن دویل (۲)، علی بن ذویل (۲)، أحمد بن محمد (۱)، دعبل بن علی (۱)، الصدق (۱)، الغسل (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الجود (۱)، الصّلاة (۲)، الوصیة (۱)، الدیة (۱)، الحاجة، الإحتیاج (۱)

صفحه ۳۷۱

وأخوه الیمان من علماء الخوارج وکانا یجتمعان فی کل سنة ثلاثة أیام یتناظران، ثم یفترقان. ولا یسلم أحدهما علی الآخر ولا یخاطبه. وتقدم أن محبوبا کان یعطی ابنه الحسن بکل حدیث یسمع ویکتب من علی بن رئاب درهما واحدا.

۱۰۰۱۱ – علی بن راشد أبو القاسم:

روی معجزة مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۸، و جد ج ۵۰ / ۲۹۵.

وهو من فقهاء الشیعة ومن قرناء أیوب بن نوح ومعاویة بن حکیم؛ کما یستفاد من الروایة التی نقلها المامقانی عن الکلینی فی الکافی ج ۶ باب الفرق بین من یطلق علی غیر السنة – الخ ص ۹۲. وحفیده محمد بن القاسم بن علی وسیأتی.

۱۰۰۱۲ – علی بن رافع:

لم یذکروه. وعده قب من أصحاب مولانا الإمام السجاد علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۳۸، وجد ج ۴۶ / ۱۳۳.

۱۰۰۱۳ – علی بن رباح:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۵۰ عن الثقة الجلیل محمد بن همام، عنه، وکمبا ج ۱۱ / ۳۱۰ وفیه: علی بن ریاح – بالیاء المثناة –، وجد ج ۴۸ / ۲۵۷.

۱۰۰۱۴ – علی بن رباط:

من أصحاب الباقر والصادق والرضا صلوات الله علیهم. وذکره الشیخ فی باب أصحاب الرضا والباقر علیهما السلام. بعض روایاته عن الرضا علیه السلام فی ک ج ۱ / ۳۹. تقدم فی أخیه الحسن ذکر إخوته.

۱۰۰۱۵ – علی بن ربیعة الوالبی الأسدی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ومن العباد.

(۳۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، القاسم بن علی (۱)، أیوب بن نوح (۱)، علی بن رئاب (۱)، علی بن ربیعة (۱)، علی بن راشد (۱)، علی بن رافع (۱)، علی بن رباط (۱)، الخوارج (۱)

صفحه ۳۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۷۲

جملة من روایاته عنه علیه السلام فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۴۲ و ۱۲۸.

روی سعید بن عبید الطائی، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. أمالی المفید مج ۲۰.

۱۰۰۱۶ – علی بن رجاء بن صالح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۷ عن ابن عقدة، عنه، عن حسن بن حسین العرنی، روایة شریفة فی الفضائل، وجد ج ۳۸ / ۳۰، وکمبا ج ۹ / ۲۶۶.

۱۰۰۱۷ – علی بن رزق الله:

لم یذکروه. روی علی بن أحمد الموسوی، عنه، عن أبی الولید الطرائفی، عن الصادق علیه السلام، ما ینصر الواقفیة. غط ص ۳۵.

۱۰۰۱۸ – علی بن رزین:

لم یذکروه. هو من أولاد بدیل بن ورقاء الخزاعی. روی عن أبیه رزین بن عثمان، عن أبیه عثمان بن عبد الرحمن، عن أبیه عبد الرحمن بن عبد الله، عن أبیه عبد الله بن بدیل بن ورقاء الخزاعی. کمبا ج ۲۱ / ۷۱، وجد ج ۹۹ / ۳۰۸، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۳۶۶. ویأتی فی ابنه علی بن علی بن رزین ما یتعلق به.

۱۰۰۱۹ – عللی بن ریاح: لم یذکروه. تقدم فی علی بن رباح.

۱۰۰۲۰ – علی بن الریان بن الصلت الأشعری القمی:

من وکلاء مولانا الهادی والعسکری صلوات الله علیهما. وله ولأخیه محمد کتاب مشترک. وهما ثقتان بالاتفاق کما تقدم. وأبوه خال المعتصم.

۱۰۰۲۱ – علی الزاهد بن الحسن بن الحسن السبط علیه السلام:

لم یذکروه. هو الذی کان قائما فی الصلاة فانحدر أفعی من رأس جبل فصعد علی ثیابه ودخل تحت ثیابه وخرج فلم یتغیر عن حال صلاته ومراقبته لمالک حیاته.

(۳۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام

الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، علی بن الریان بن الصلت الأشعری (۱)، علی بن علی بن رزین (۱)، عبد الله بن بدیل (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، سعید بن عبید (۱)، علی بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۷۳

رواه السید فی أمان الأخطار؛ کما فی کتاب الإیمان ص ۲۹۳، وجد ج ۶۹ / ۲۸۵. و زوجته زینب بنت عبد الله بن الحسن. ویقال لهما أیضا: الزوج الصالح.

۱۰۰۲۲ - علی بن زاهر:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۳۲ عن محمد بن عبد الله بن الجنید، عن عمرو بن سعید عنه، عن جریر، عن الأعمش - الخ. وتقم فی محمد مواضع الروایة.

۱۰۰۲۳ - علی بن الزبیر القرشی: منسوب إلی جده. وأبوه محمد.

۱۰۰۲۴ - علی بن زکریا العبدی:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن سلمة بن قیس، الحدیث النبوی فی النص علی الأئمة الاثنی عشر وفضائلهم. کفایة الأثر باب ۳.

۱۰۰۲۵ - علی بن الزکی:

لم یذکروه. هو علوی صدیق السید ابن طاووس فی سفر الحج سنة ۶۲۷.

ذکره السید مترحما علیه. وله معه قصة طریفة. فلاح السائل ص ۲۷۴.

۱۰۰۲۶ - علی بن زنجویه الدینوری أبو الحسن:

لم یذکروه. روی المفید فی الإختصاص، عنه، عن سعید بن زیاد وغیره - الخ.

کمبا ج ۱۴ / ۸۴۵، وجد ج ۶۶ / ۱۵۳. وله روایتان فی ختص ص ۱۲۳ و ۱۲۴.

۱۰۰۲۷ - علی بن زهیر الصیرفی:

لم یذکروه. روی محمد بن العباس المفسر، عنه، عن أحمد بن منصور؛ کما فی کتاب سعد السعود للسید. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۱۸ و ۵۴۷.

۱۰۰۲۸ - علی بن الزیات:

تقدم فی عبید الله بن عبد الله الدهقان روایته.

(۳۷۳)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبید الله بن عبد الله الدهقان (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، علی بن الزیات (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن العباس (۱)، عمرو بن سعید (۱)، الحج (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۳۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۷۴

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن زرارة. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب ما یعرف به البیض ص ۲۴۹. لکن رواه فی باب آخر منه وفیه: علی الزیات.

ص ۲۴۷.

۱۰۰۲۹ – علی بن زیاد الصیمری:

روی عیسی بن نصر، عنه أنه کتب – یعنی إلی مولانا الحجة المنتظر علیه السلام – یلتمس کفنا. فقال: کتب إلیه: إنک تحتاج إلیه فی سنة ثمانین. فمات فی سنة ثمانین وبعث إلیه بالکفن قبل موته. رواه فی الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۲۴.

۱۰۰۳۰ – علی بن زیاد الیمانی:

لم یذکروه. روی فی کتاب الجعفریات ص ۱۰۲، عنه، عن محمد بن خالد الحیری.

ووقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۴۵ عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عنه، عن الهیثم بن عدی – الخ. وفی التوحید باب القضاء والقدر، عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عنه، عن مروان بن معاویة، عن الأعمش.

۱۰۰۳۱ – علی بن زید:

روی سفیان بن عیینة، عنه، عن علی بن الحسین صلوات الله علیهما. جد ج ۱۴ / ۱۷۵، وکمبا ج ۵ / ۳۷۵.

وروی حماد بن سلمة، عنه، عن مولانا علی بن الحسین علیه السلام. بشا ص ۱۴۷.

ولعله التیمی المجروح عند العامة لتشیعه. وهذا التیمی علی بن زید بن عبد الله التیمی البصری أبو الحسن.

علی بن زید، عن أبیه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: لیس من شیعتنا من یکون فی مصر فیه مائة ألف وکان فی المصر أورع منه. مشکاة الطبرسی.

(۳۷۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، مسألة القضاء والقدر (۱)، علی بن زیاد الصیمری (۱)، مروان بن معاویة (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، عبد الله بن حبیب (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الهیثم بن عدی (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی الزیات (۱)، علی بن زیاد (۱)، حماد بن سلمة (۱)، عیسی بن نصر (۱)، علی بن زید (۳)، محمد بن خالد (۱)، الموت (۱)، الطعام (۱)

صفحه ۳۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۷۵

۱۰۰۳۲ – علی بن زید بن جذعان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۳۷ عن عبد الله بن عمران، عنه، عن سعید بن المسیب، روایة شریفة فی الفضائل. وفیه ص ۱۳۸ بسند آخر، عنه، عنه، روایة أخری فی ذلک.

نص: بإسناده، عن عبد الله بن جعفر العلوی، عنه، عنه، روایة أخری. جد ج ۳۶ / ۳۳۳، وکمبا ج ۹ / ۱۵۲.

روایة الحسن بن أبی جعفر، عن علی بن زید، عن سعید بن المسیب، عن أبی ذر الغفاری، روایة النص علی الأئمة علیهم السلام وفضائلهم. کفایة الأثر باب ۴.

وروایة حکیم بن جبیر، عنه، عن سعید بن المسیب، عن سعد بن مالک، فیه باب ۲۰.

وروایة محمد بن سعید بن جعفر العلوی، عنه، عنه، فیه باب ۲۲.

وروی همام بن یحی، عنه، عنه؛ کما یأتی فی همام.

۱۰۰۳۳ – علی بن زید بن الحسین بن عیسی بن زید بن علی بن الحسین علیه السلام:

لم یذکروه. خرج فی أیام المعتز العباسی والمهتدی، فأرسل المهتدی جندا عظیما وقاتلوا قتالا شدیدا فهزمهم علی بن زید وغلب علیهم. تتمة المنتهی ص ۲۵۷.

۱۰۰۳۴ – علی بن زید الشامی:

لم یذکروه. روی الکشی بإسناده، عن محمد بن إسماعیل، عنه قال: قال أبو الحسن علیه السلام: قال أبو عبد الله علیه السلام: ما أنزل الله آیة فی المنافقین إلا وهی فیمن ینتحل التشیع. کتاب الإیمان ص ۱۴۶، وجد ج ۶۸ / ۱۶۶.

۱۰۰۳۵ – علی بن زید بن علی بن الحسین بن زید الشهید:

مورد عنایة أبی محمد العسکری صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۱ مکررا و

(۳۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، سعید بن المسیب (۳)، زید بن علی بن الحسین بن زید (۱)، الحسن بن أبی جعفر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن عیسی (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، علی بن الحسین (۱)، حکیم بن جبیر (۱)، علی بن زید (۵)، سعد بن مالک (۱)، محمد بن سعید (۱)، القتل (۱)، النفاق (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۳۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۷۶

۱۶۳، وجد ج ۵۰ / ۲۶۶ و ۲۷۲، ومدینة المعاجز ص ۵۷۶، وإثبات الهداة ج ۶ / ۳۴۸، وعن یج، وإثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۱۳. وتقدم أبوه.

وروی علی بن زید، عن أبی الحسن صاحب العسکر قال: کفارة عمل السلطان قضاء حوائج الإخوان. مشکاة الطبرسی ص ۱۰۱

۱۰۰۳۶ – علی الزیدی:

ثقة؛ لوقوعه فی طریق کامل الزیارات باب ۱۴ فی حب رسول الله الحسن والحسین صلوات الله وسلامه علیهم. روی عنه ابنه الحسین، عن علی بن العباس.

۱۰۰۳۷ – علی بن السائح: هو ابن الحسین السائح المذکور.

۱۰۰۳۸ – علی السائی: هو ابن سوید الآتی.

۱۰۰۳۹ – علی السابری:

لم یذکروه. قال: رآنی أبو الحسن علیه السلام وعلی نعل غیر مخصرة – الخبر، کما فی مکا.

۱۰۰۴۰ – علی بن سالم:

روی النوفلی، عنه، عن أبی بصیر. التوحید باب ۱ ح ۷، وباب ۴ ح ۱۵، و باب ۲۸ ح ۲۰، وباب ۶۰ ح ۲۹ ولیس فیه اسم أبی بصیر ولعله سقط. وکذا فیه باب ۶۲ ح ۱۰ عن النوفلی، عنه، عن أبیه، عن أبی بصیر – الخ.

۱۰۰۴۱ – علی بن سالم الثوبانی:

لم یذکروه. روی جعفر بن عبد الله المحمدی، عنه، کتاب عبد الله بن إبراهیم بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام. جش ص ۱۵۵.

۱۰۰۴۲ – علی بن سالم الجعفی:

لم يذكروه. روى الراوندى فى دعواته أنه قال لأبى جعفر عليه السلام: ادع

(۳۷۶)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب إثبات الوصية للمسعودى (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، كتاب مدينة المعاجز (۱)، أبو بصير (۳)، جعفر بن عبد الله المحمدى (۱)، عبد الله بن إبراهيم (۱)، على السائى (۱)، على بن العباس (۱)، على الزيدى (۱)، سالم الجعفى (۱)، على بن سالم (۲)، على بن زيد (۱)

صفحه ۳۷۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۳۷۷

لى. فقال: اللهم أحيه محيانا وأمته مماتنا واسلك به سبيلنا. قال: فاستشهد. جد ج ۹۵ / ۳۶۲، وكتاب الدعاء ص ۲۸۷.

۱۰۰۴۳ - على بن سالم الكوفى:

من أصحاب الصادق والكاظم عليهما السلام. جملة من رواياته فى كمبا ج ۹ / ۲۸۳، وجد ج ۳۸ / ۱۰۰. وقيل باتحاده مع على بن أبى حمزة البطائنى المذكور.

۱۰۰۴۴ - على بن السخت الخزاز:

لم يذكروه. روى فرات، عن الحسين بن سعيد، عنه، عن الحسن بن الحسين بن أحمد، رواية تفيد حسنه. كمبا ج ۳ / ۲۵۲، وجد ج ۷ / ۲۱۱.

وروى الحسين بن سعيد، عنه، عن حفص المزنى، عن عمر بن بياض، عن أبان بن تغلب. مل ص ۳۳۱.

۱۰۰۴۵ - على بن السرى الكرخى:

ذكره العلامة فى الخلاصة فى القسم الأول. وقال: روى عن أبى عبد الله عليه السلام. ثقة؛ كما قاله النجاشى وابن عقدة. ورواية الكشى لا تدل على الطعن فيه مع ضعفها. وأعتمد على تعديل النجاشى. انتهى ملخصا.

وتقدم فى على بن إسماعيل ما يتعلق به.

وترحم عليه موسى الكاظم عليه السلام؛ كما فى رواية شريفة. وفيها ذم ابنه جعفر. كمبا ج ۱۱ / ۲۳۹، وج ۲۳ / ۴۸، وجد ج ۴۸ / ۳۰، وج ۱۰۳ / ۲۰۵.

۱۰۰۴۶ - على بن سعد بن مسروق:

لم يذكروه. تقدم فى عبد الكريم بن هلال روايته.

ونزيدك عليه ما رواه التلعكبرى، عن الحسين بن أحمد بن شيبان، عن أحمد بن على العبدى، عنه، عن عبد الكريم بن هلال بن أسلم، عن أبى الطفيل، حديث النص والفضائل وأنهم أصحاب الأعراف. كفاية الأثر باب ۲۸.

(۳۷۷)

مفاتيح البحث: الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، على بن أبى حمزة البطائنى (۱)، الحسين بن أحمد بن شيبان (۱)، على بن السرى الكرخى (۱)، على بن إسماعيل (۱)، الحسن بن الحسين (۱)، الحسين بن سعيد (۲)، أبان بن تغلب (۱)، على بن السخت (۱)، أحمد بن على (۱)، على بن سالم (۱)، عمر بن بياض (۱)، حفص المزنى (۱)، عبد الكريم (۲)، الصدق (۱)، الطعن (۱)، الهلال (۲)

صفحه ۳۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۷۸

۱۰۰۴۷ - علی بن سعید:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. شئ ج ۲ / ۲۹۷.

الطب ص ۱۱۱: عنه، عن محمد بن کرامة، عن الکاظم علیه السلام. وعن أبی حمزة الثمالی.

۱۰۰۴۸ - علی بن سعید ابن أخت صفوان:

عده البرقی من أصحاب الرضا علیه السلام.

۱۰۰۴۹ - علی بن سعید بن بشیر الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۱۶۵ عن عبد الله بن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن ابن کاسب، عن عبد الله بن میمون المکی، عن الصادق علیه السلام، وک باب ۳۸. وتقدم فی عباس بن فضل روایته.

۱۰۰۵۰ - علی بن سعید البصری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه عمر بن أذینة، عن الصادق علیه السلام، وهو عن الفضیل بن یسار؛ کما فی یب ج ۳ باب أحکام الجماعة وأقل الجماعة ص ۲۷ وغیر ذلک.

۱۰۰۵۱ - علی بن سعید بن رزام القاسانی أبو الحسن:

ثقة مأمون علی الحدیث بالاتفاق. له کتاب الجنائز حسن مستوفی.

۱۰۰۵۲ - علی بن سعید الرقی:

لم یذکروه. روی سهل بن زیاد، عنه، عن سلیمان بن جعفر الجعفری. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب کراهیة تزویج العاقر ص ۳۳۴.

۱۰۰۵۳ - علی بن سعید الفرید أبو الفرج أبو الحسین الراوندی:

لم یذکروه. روی السید، عن أسعد بن عبد القاهر، عنه، عن محمد بن علی بن المحسن. فلاح السائل ص ۱۵.

(۳۷۸)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سلیمان بن جعفر الجعفری (۱)، أسعد بن عبد القاهر (۱)، علی بن سعید بن رزام (۱)، علی بن سعید البصری (۱)، علی بن سعید الرقی (۱)، عبد الله بن میمون (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، عمر بن أذینة (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، علی بن سعید (۴)، محمد بن علی (۱)، الفرج (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الجماعة (۱)، الجنازة (۱)

صفحه ۳۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۷۹

وروی فی جمال الأسبوع ص ۱۷۰ عنه، عنه - ووصفه بالشیخ العالم - عن الفضل بن الحسن الطبرسی.

۱۰۰۵۴ - علی بن سعید المکاری: من أصحاب الکاظم علیه السلام. واقفی.

۱۰۰۵۵ - علی بن سعید المنقری:

لم یذکروه. روی المفید، عن الجعابی، عنه، عن عبد الرحمن بن محمد بن أبی هاشم، روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه

السلام وخلافته. جد ج ۳۸ / ۱۱۵، وکمبا ج ۹ / ۲۸۷.

وفی بشا ص ۱۰۹ عنه مثله؛ إلا أنه فیه: المقری، بدل المنقری.

۱۰۰۵۶ – علی بن سکن:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن عبد الله بن وضاح.

التهذیب ج ۶ باب المکاسب ص ۳۷۲، وصا ج ۳ باب النهی عن بیع العذرة ص ۵۶.

۱۰۰۵۷ – علی بن سکین (مسکین):

روی الحسن بن محمد بن سماعة، عنه، عن مشعل بن سعد. یب ج ۹ باب میراث الوالدین مع الإخوة ص ۲۸۳.

۱۰۰۵۸ – علی بن سلار أبو عمرة:

روی الکلینی فی روضة الکافی ح ۵۱۸ عن محمد بن یحی، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن أبی مریم الثقفی، عن عمار بن یاسر.

۱۰۰۵۹ – علی بن سلمة:

روی أحمد بن محمد بن أحمد، عنه، عن الحسین الحسن القرشی، عن معاذ الحمانی، عن جابر الجعفی، روایة الفضائل. بشا ص ۱۴۸.

وفی أمالی المفید مج ۳۸ عن عبد الکریم بن محمد، عنه، عن محمد بن فخار.

(۳۷۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۲)، علی بن سعید المکاری (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، عبد الله بن وضاح (۱)، عمار بن یاسر (۱)، الفضل بن الحسن (۱)، جابر الجعفی (۱)، علی بن سلار (۱)، علی بن سعید (۱)، علی بن سکین (۱)، علی بن سلمة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عبد الکریم (۱)، علی بن سکن (۱)، النهی (۱)، البیع (۱)

صفحه ۳۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۸۰

روی عنه علی بن محمد القتیبی؛ کما عن کش فی ترجمة أبی البختری.

۱۰۰۶۰ – علی بن سلمة اللیفی:

وقع فی طریق الصدوق فی التوحید ص ۳۹ عن إبراهیم بن محمد بن سفیان، عنه، عن إسماعیل بن یحی بن عبد الله.

۱۰۰۶۱ – علی بن سلیمان:

بإسناده، عن ابن عباس، روایة شریفة مفصلة فی الفضائل وغیرها. أمالی المفید ص ۸.

۱۰۰۶۲ – علی بن سلیمان:

قال: أکلنا عند الرضا علیه السلام رؤوسا فدعا بالسویق – الخ؛ کما فی المکارم.

روی إبراهیم بن هاشم، عنه، عن الحسن بن علی. التهذیب ج ۴ باب ماهیة زکاة الفطرة ص ۷۸. ورواها فی مواضع أخری.

۱۰۰۶۳ – علی بن سلیمان بن الحسن بن جهم بن بکیر بن أعین أبو الحسن الزراری:

کان له اتصال بصاحب الأمر صلوات الله علیه. وخرجت إلیه توقیعات. و کانت له منزلة فی أصحابنا. وکان ورعا ثقة فقیها لا یطعن علیه فی شیء. قاله کله النجاشی وغیره ولا خلاف فیه. وله کتاب النوادر رواه علی بن حاتم وغیره مثل علی بن حبشی بن قونی وعلی بن الحسین بن بابویه وأحمد بن إسحاق وإبراهیم بن هاشم.

۱۰۰۶۴ – علی بن سلیمان بن داود الرازی:

لم یذکروه. روی سعد بن عبد الله والصفار عنه روایة المتحورة.

رجال الکشی ص ۶، واختصاص المفید ص ۶۱ و غیرهما.

کنز: محمد بن العباس، عن علی بن سلیمان الرازی، عن الطیالسی، عن

(۳۸۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن الحسین بن بابویه (۱)، علی بن سلیمان بن داود (۱)، علی بن محمد القتیبی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، سلیمان بن الحسن (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، علی بن سلیمان (۳)، بکیر بن أعین (۱)، علی بن حاتم (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن حبشی (۱)، علی بن سلمة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۸۱

ابن عمیرة، ما یفید حسنه. جد ج ۴۰ / ۱۸۱، وکمبا ج ۹ / ۴۶۸.

روی التلعکبری، عن أبی علی بن همام، عنه، عن أبی القاسم بن أبی جلیس المدائنی. الإقبال ص ۱۱. وأخوه إسحاق تقدم مع روایاتهما.

۱۰۰۶۵ – علی بن سلیمان بن رشید:

من أصحاب الهادی علیه السلام؛ کما عده الشیخ. وروی الحمیری فی قرب الإسناد ص ۱۲۳ عنه، عن مالک بن أشیم – الخ.

روی البرقی فی المحاسن کتاب السفر ص ۳۷۹ عن محمد بن أبی القاسم ماجیلویه، عنه، عن علی بن الحسین القلانسی – الخ.

وفی الکافی ج ۶ باب الدیک ص ۵۴۹ عن العدة، عن سهل بن زیاد، عنه، عن القاسم بن عبد الرحمن الهاشمی، عن محمد بن مخلد الأهوازی، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. وهکذا فی کمبا ج ۱۴ / ۷۳۳، وجد ج ۶۵ / ۴.

غط: محمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری، عن أبیه، عنه، عن الحسن بن علی الخزاز – الخ. وفیه ذکر اسم جده الرشید.

روی عبد الله بن جعفر، عنه، عنه. دلائل الطبری ص ۲۳۱. وله روایات فی کا ویب ویه أشار إلیها الخوئی ج ۱۲ / ۴۸.

۱۰۰۶۶ – علی بن سلیمان بن داود الرقی:

من أصحاب العسکری علیه السلام؛ کما عده الشیخ. ویروی عنه محمد بن عیسی العبیدی. التهذیب ج ۲ باب کیفیة الصلاة وصفتها من الزیادات ص ۳۳۵.

ورواها فی ج ۴ باب الزیادات من وجوه الصیام ص ۳۲۹.

۱۰۰۶۷ – علی بن سلیمان بن المبارک القمی:

لم یذکروه. وله أخبار بخط أبی غالب الزراری کما فی رسالته. وعبر عنه بجزء لطیف قال: وفیه إجازة لی بخطی – الخ.

أقول: ویظهر منه أنه من مشائخ الحدیث والإجازة.

(۳۸۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، علی بن سلیمان بن داود الرقی (۱)، علی بن سلیمان بن رشید (۱)، محمد بن أبی القاسم (۱)، الحسین القلانسی (۱)، علی بن سلیمان (۱)، مالک بن أشیم (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن مخلد (۱)،

الصیام، الصوم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۸۲

۱۰۰۶۸ - علی بن سلیمان النوفلی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۲۷۸ عن أبیه، عن عبد الله بن جعفر الحمیری، عن موسی بن جعفر بن وهب البغدادی، عن علی بن معبد، عنه، عن فطر بن خلیفة، عن الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۱۴ / ۶۱۵، وجد ج ۶۳ / ۱۹۷.

وروی موسی بن جعفر البغدادی، عنه، عن مولانا الجواد علیه السلام.

التهذیب ج ۹ باب الوقوف والصدقات ص ۱۳۳. ولکن عن الکافی ویه: علی بن محمد بن سلیمان النوفلی.

۱۰۰۶۹ - علی بن سماعة:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۱ / ۵۶ عن محمد بن علی ماجیلویه، عن محمد بن یعقوب الکلینی بسنده، عن الحسن بن موسی الخشاب، عنه، عن علی بن الحسن بن رباط حدیث: أن الأئمة الاثنی عشر محدثون. ونقله عن العیون والخصال فی کمبا ج ۹ / ۱۶۵.

جملة من روایاته الدالة علی أن الأئمة الاثنی عشر وفضائلهم. ج ۶ / ۶، و ج ۷ / ۱۸۳، وج ۱۳ / ۳۶، وجد ج ۳۶ / ۳۹۳، وج ۱۵ / ۲۳، وج ۲۵،، ج ۵۱ / ۱۴۴.

وفی ک باب ۲۳ ح ۷ بإسناده، عن الحسن بن موسی الخشاب، عنه، عنه، روایته فی خلقة النبی وآله المعصومین وفضائلهم وأسمائهم علیهم السلام. فلا وجه لزعم أنه محرف الحسن بن سماعة.

۱۰۰۷۰ - علی بن سمیع بن بیان:

لم یذکروه. روی السید، عن محمد بن أحمد بن داود، عنه، عن الحسن بن أبی راشد، عن محمد بن یحی العطار، عن علی بن الحسن بن هارون، عن محمد بن الحسن بن الحسن، روایة کریمة. کمبا ج ۲۲ / ۴۱، وجد ج ۱۰۰ / ۲۴۹.

وروی الشیخ فی غط ص ۱۵۳ عن أحمد بن علی الرازی، عن محمد بن علی، عنه. وفیه ذکر اسم جده بنان.

(۳۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، موسی بن جعفر بن وهب البغدادی (۱)، علی بن سلیمان النوفلی (۱)، محمد بن علی ماجیلویه (۱)، محمد بن سلیمان النوفلی (۱)، موسی بن جعفر البغدادی (۱)، أحمد بن علی الرازی (۱)، علی بن الحسن بن رباط (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن هارون (۱)، الحسن بن سماعة (۱)، الحسن بن موسی (۲)، علی بن سماعة (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، فطر بن خلیفة (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، علی بن معبد (۱)، محمد بن علی (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۳۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۸۳

۱۰۰۷۱ - علی بن سنان الموصلی أبو الحسن المعدل:

یروی عن أبیه کما روی الصدوق فی الإکمال ج ۲ / ۱۵۲ عن أحمد بن الحسین بن عبد الله، عن الحسین بن زید بن عبد الله البغدادی،

عنه، عن أبيه قال: لما قبض سيدنا أبو محمد الحسن العسكرى عليه السلام – الخ.

ونقله فى البحار عنه، عن زيد بن عبد الله البغدادى، عنه، عن أبيه – الخ.

كمبا ج ۱۳ / ۱۱۶، وجد ج ۵۲ / ۴۷.

مقتضب الأثر لأحمد بن محمد بن عياش ص ۱۰ عنه، عن أحمد بن محمد الخليلى رواية شريفة تفيد حسنه وكماله، وكمبا ج ۹ / ۱۲۵. وروايته الأخرى المهمة فى ذلك ص ۱۳۵، وجد ج ۳۶ / ۲۱۶ و ۲۶۰.

غط ص ۱۰۳: بإسناده، عن الحسين بن على، عنه، عن أحمد بن محمد بن الخليل. وفى ص ۱۰۴: عن الحسين بن على بن سفيان البزوفرى عنه، عنه.

وفى قرب الإسناد ص ۱۲۳ عنه، عن مالك بن أشيم.

۱۰۰۷۲ – على بن السندى:

وقع فى طريق المفيد فى ختص ص ۲۶۷ عن محمد بن الحسن الصفار، عنه، عن محمد بن عمرو، عن أبى الصباح مولى آل سام، عن الصادق عليه السلام.

والطب ص ۶۹: عن إسحاق بن محمد بن صاحب أبى الحسن، عنه، عن سعد بن سعد، عن موسى الكاظم عليه السلام. وهو على بن إسماعيل الثقة المذكور.

وروى محمد بن أحمد، عنه، عن حماد بن عيسى. التوحيد باب النهى عن الكلام ح ۲۱.

۱۰۰۷۳ – على بن سورة:

روى إبراهيم بن حنان، عنه، عن سماعة. الكافى ج ۲ كتاب الدعاء باب الدعاء للكرب ص ۵۶۲.

(۳۸۳)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، الحسين بن على بن سفيان (۱)، أحمد بن محمد بن عياش (۱)، أحمد بن محمد الخليلى (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، إبراهيم بن حنان (۱)، زيد بن عبد الله (۲)، الشيخ الصدوق (۱)، على بن إسماعيل (۱)، أحمد بن الحسين (۱)، الحسين بن على (۱)، على بن السندى (۱)، مالك بن أشيم (۱)، حماد بن عيسى (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، على بن سورة (۱)، على بن سنان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن عمرو (۱)، النهى (۱)

صفحه ۳۸۴

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۳۸۴

۱۰۰۷۴ – على بن سوقة:

لم يذكروه. روى الصدوق، عن الوشاء (يعنى الحسن بن على)، عنه، عن عيسى الفراء وأبى على العطار – الخ، حديث داود مع الشاب.

جد ج ۴ / ۱۱۱، و ج ۱۴ / ۳۸، وكمبا ج ۲ / ۱۳۶، وج ۵ / ۳۴۱.

۱۰۰۷۵ – على بن سويد السائى:

من أصحاب الرضا عليه السلام. ثقة؛ كما قاله الشيخ فى رجاله والعلامة. و لا غمز فيه. جملة من رواياته الدالة على وثاقته وجلالته.

منها: فى ختص عنه، عن أبى الحسن الأول عليه السلام قال: ما خلق الله خلقا أفضل من محمد. ولا خلق خلقا بعد محمد أفضل من على عليه السلام.

كمبا ج ۶ / ۱۸۳، وجد ج ۱۶ / ۳۷۷.

کنز: عن حمزة بن بزیع، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام، فی أن جنب الله أمیر المؤمنین علیه السلام ومن بعده من الأوصیاء. کمبا ج ۷ / ۱۳۰، وجد ج ۲۴ / ۱۹۲.

یر: بإسناده، عن حمزة بن بزیع، عنه قال: سألت الصادق علیه السلام عن مبلغ علمهم، فقال: مبلغ علمنا ثلاثة وجوه - الخ.

وبسند آخر عنه، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام مثله. کمبا ج ۷ / ۲۸۹، وجد ج ۲۶ / ۵۹.

جملة من مکاتبات أبی الحسن موسی علیه السلام إلیه الدالة علی حسنه و کماله. کمبا ج ۱۱ / ۳۰۱.

ومکاتبته إلیه وجوابه إلیه. ص ۳۰۵، وج ۱۷ / ۲۰۵ و ۲۰۴، وجد ج ۴۸ / ۲۲۹ و ۲۴۲، وج ۷۸ / ۳۲۸ و ۳۲۹.

وهذه المکاتبة رواها روضة الکافی ح ۹۵ بثلاثة طرق إلی علی بن سوید. و روی عنه، عن علی بن الحکم وأحمد بن عمر الحلال وغیرهما.

أقول: السائی نسبة إلی قریة قریبة من المدینة یقال لها سایه. وهو من أصحاب

(۳۸۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، علی بن سوید السائی (۱)، أحمد بن عمر الحلال (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عیسی الفراء (۱)، علی بن سوید (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن الحکم (۱)، حمزة بن بزیع (۲)، الوصیة (۱)، الجنابة (۱)

صفحه ۳۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۸۵

الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم.

۱۰۰۷۶ - علی بن سوید الشیبانی:

لم یذکروه. روی حمزة بن بزیع، عنه، عن العبد الصالح علیه السلام. تفسیر القمی سورة التغابن. ولعل الشیبانی مصحف السائی.

۱۰۰۷۷ - علی بن سهر:

لم یذکروه. کنز: عن سعید بن سوید، عنه، عن حکیم بن جبیر. جد ج ۳۹ / ۲۸۸، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰.

۱۰۰۷۸ - علی بن سهل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۳۸ و ۳۳۹ عن محمد بن دلیل، عنه. وعده فی أول المعانی من مشائخ الصدوق عن العلل ص ۱۱۹. وعنه ج ۲ باب العلة التی من أجلها صارت الصلاة رکعتین.

۱۰۰۷۹ - علی بن سهل التمار أبو الحسن:

لم یذکروه. روی عن خاله محمد بن وهبان الهنانی الدبیلی. وروی عنه، علی بن أبی الغنائم النسابة المعاصر للسید المرتضی. السفینة ج ۲ / ۲۴۲.

۱۰۰۸۰ - علی بن سیار:

لم یذکروه. روی هو ویوسف بن زیاد رضی الله عنهما، عن مولانا الحسن العسکری علیه السلام ما یفید حسنهما وکمالهما. کتاب الإیمان ص ۱۴۵، وجد ج ۶۸ / ۱۶۰.

۱۰۰۸۱ - علی بن سیف بن عمیرة النخعی أبو الحسن:

هو من أصحاب الرضا علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وهو أکبر من أخیه الحسین. وله کتاب رواه یحی بن زکریا بن شیبان وأحمد بن

محمد بن عیسی وأخواه الحسن والحسین.

(۳۸۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، علی بن سوید الشیبانی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زکریا بن شیبان (۱)، سورة التغابن (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، حکیم بن جبیر (۱)، حمزة بن بزیع (۱)، علی بن سهل (۲)، الصدق (۱)، الرکوع، الرکعة (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)، الغنیمة (۱)

صفحه ۳۸۶

۱۰۰۸۲ - علی بن شاذان:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عبد الله، عنه، عن الحسن بن علی العلوی - الخ. جد ج ۳۶ / ۲۴۲، وکمبا ج ۹ / ۱۳۱.

وروی عنه ابنه قنبر، عن الفضل بن شاذان. ذکره الشیخ فی طریقه إلی الفضل.

۱۰۰۸۳ - علی بن شاکر بن البختری:

لم یذکروه. روی محمد بن الدینوری، عنه، عن عبد الله بن محمد بن العباس الضبی، عن یحی بن سعید القطان - الخ.

۱۰۰۸۴ - علی بن شبل بن أسد الوکیل أبو القاسم:

شیخ النجاشی والشیخ. توفی بعد سنة ۴۱۰. روی عنه جش ص ۱۴ کتب إبراهیم بن إسحاق النهاوندی. وفیه ص ۱۴۷ عنه، عن طفر بن حمدون.

وفیه ص ۱۵۱ عنه، عنه، کتابا عبد الله بن حماد الأنصاری.

وروی عنه الشیخ فی الفهرست کتب إبراهیم بن إسحاق النهاوندی.

۱۰۰۸۵ - علی بن شجاع النیسابوری:

عده الشیخ من أصحاب الهادی علیه السلام. ولعله علی بن محمد بن شجاع الآتی.

۱۰۰۸۶ - علی بن شجرة بن میمون بن أبی أراکة الشیبانی:

هو من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وله کتاب. وتقدم أخوه الحسن وأبوه وروی عن عمه بشیر النبال، عن الصادق علیه السلام؛ کما عن کتاب الزهد للحسین بن سعید الأهوازی.

وروی ابن فضال، عنه. التوحید باب النهی عن الکلام ح ۲۸.

(۳۸۶)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، إبراهیم بن إسحاق النهاوندی (۲)، عبد الله بن حماد الأنصاری (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی العلوی (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، علی بن شاذان (۱)، شجرة بن میمون (۱)، بشیر النبال (۱)، علی بن شجاع (۱)، محمد بن شجاع (۱)، علی بن شبل (۱)، الصدق (۱)، الزهد (۱)، النهی (۱)

صفحه ۳۸۷

۱۰۰۸۷ – علی بن شعیب:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه عبد الرحمن بن أبی نجران و أیوب بن نوح. ونقل فی جامع الرواة مکاتبته إلی أبی الحسن علیه السلام.

أقول: قال علی بن شعیب: دخلت علی أبی الحسن الرضا علیه السلام، فقال لی: یا علی من أحسن الناس معاشا؟ قلت: یا سیدی أنت أعلم به منی – الخبر.

کمبا ج ۱۷ / ۲۰۸، وجد ج ۷۸ / ۳۴۱.

ولعله متحد مع علی بن شعیب السمسار الواقع فی طریق بشارة المصطفی ص ۱۷ عن محمد بن هارون الحضرمی، عنه، عن عبد الرحمن بن قیس بن معاویة.

۱۰۰۸۸ – علی بن شهاب بن عبد ربه:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۶۶ بسند صحیح عن یعقوب بن یزید، عن إبراهیم بن أبی سماک، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۲۰ / ۴۶، وجد ج ۹۶ / ۱۷۵. وتقدم أبوه.

۱۰۰۸۹ – علی بن شیرة:

عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الهادی علیه السلام وقال: إنه ثقة. وتبعه جمع ممن تأخر. واحتمل بعض اتحاده مع علی بن محمد بن شیران الآتی.

۱۰۰۹۰ – علی الصائغ:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه ابن مسکان و صفوان فی مواضع من کا ویب ویه أشار إلیها الخوئی. والظاهر أنه ابن میمون الآتی فراجع ج ۱۲ / ۲۲۷.

۱۰۰۹۱ – علی بن صاعد البربری:

لم یذکروه. روی عن الرضا علیه السلام. وروی عنه ابنه الحسین. کامل الزیارات باب نوح البوم.

(۳۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، إبراهیم بن أبی سماک (۱)، علی بن محمد بن شیران (۱)، شهاب بن عبد ربه (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أیوب بن نوح (۱)، محمد بن هارون (۱)، علی الصائغ (۱)، علی بن شیرة (۱)، علی بن صاعد (۱)، علی بن شعیب (۳)

صفحه ۳۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۸۸

علی بن صالح:

روی عن عبد الله بن مصعب، عن أبیه، عن ابن عباس، روایة شریفة مفصلة فی الفضائل وغیرهما. أمالی المفید ص ۸.

وروی بکر بن صالح، عنه، عن الحسن بن محمد بن خالد بن یزید. الکافی ج ۱ کتاب التوحید باب حدوث الأسماء ص ۱۱۳.

۱۰۰۹۳ – علی بن صالح بن حی الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید، عن یحی بن عبد الرحمن، عنه، عن زیاد بن المنذر – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۱۴۶، وجد ج ۵۸ / ۲۲۹. وهو أخو الحسن المذکور وهما توأمان ولدا سنة ۱۰۰. ومات علی سنة ۱۵۱.

۱۰۰۹۴ – علی بن صالح الطالقانی:

لم یذکروه. هو من خیار أصحاب مولانا الکاظم علیه السلام. حمله السحاب من بلد الصین إلی طالقان بأمر موسی الکاظم علیه السلام. والقصة مفصلة فیها دلالات علی حسنه وکماله رواها ابن شهرآشوب فی المناقب، وکمبا ج ۱۱ / ۲۴۲، و جد ج ۴۸ / ۳۹.

۱۰۰۹۵ – علی بن صالح المکی:

هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وتقدم فی علی بن الأزهر روایته عنه.

۱۰۰۹۶ – علی بن صامت:

هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی النضر بن سوید، عنه، عن أدیم بن الحر. ختص ص ۳۳۰.

وروایته الأخری عنه، عن ابن أبی شهاب بن عبد ربه. المحاسن ج ۲ / ۴۲۰.

۱۰۰۹۷ – علی بن الصباح بن الضحاک:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل النعمانی فی کتاب الغیبة عن ابن عقدة، عن

(۳۸۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، الحسن بن محمد بن خالد بن یزید (۱)، علی بن صالح المکی (۱)، شهاب بن عبد ربه (۱)، عبد الله بن مصعب (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، علی بن صالح (۳)، نضر بن سوید (۱)، بکر بن صالح (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

صفحه ۳۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۸۹

أحمد بن زیاد، عنه، عن جعفر بن محمد بن سماعة – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۰.

وبهذا الإسناد، عنه، عن علی بن محمد الحضرمی. ص ۱۹۳، وجد ج ۵۲ / ۱۳۸ و ۳۶۳.

وعن ابن عقدة، عن حمید بن زیاد، عنه، عن الحسن بن محمد الحضرمی. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۸، والنعمانی ص ۱۲۷ و ۱۳۱ و ۱۶۴ و ۱۷۱.

وبهذا الإسناد، عنه، عن علی بن الحسین بن محمد – الخ. ص ۱۶۲، وجد ج ۵۲ / ۲۲۸ و ۲۵۳.

۱۰۰۹۸ – علی بن صبیح الکندی:

لم یذکروه. روی سلمة بن فضل، عنه، عن معاذ بن عفرة الأنصاری؛ کما فی جا مج ۸ ص ۴۳.

۱۰۰۹۹ – علی بن صدقة القمی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی ک باب ۳۷ عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن علی بن عبد الغفار قال: لما مات أبو جعفر الثانی علیه السلام، کتب الشیعة إلی أبی الحسن علیه السلام – الخ، وکمبا ج ۱۳ / ۳۹، وجد ج ۵۱ / ۱۶۰.

روی الشیخ فی غط ص ۲۳۷ عن محمد بن علی، عن أبیه، عن علی بن سلیمان الزراری، عنه قال: خرج إلی محمد بن عثمان العمری ابتداءا – الخ، وکمبا ج ۱۳ / ۹۵، وجد ج ۵۱ / ۳۵۱. ولعله علی بن مهدی بن صدقة الآتی.

۱۰۱۰۰ – علی بن الصلت:

روی الصدوق بإسناده، عن یعقوب بن یزید، عن یحی بن المبارک، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: کنا معه فی جنازة – الخ. جد ج ۶ / ۱۵۷، وکمبا ج ۳ / ۱۳۵.

وفی فلاح السائل ص ۲۲۹ عن علی بن الصلت، عن إسحاق وإسماعیل ابنی محمد بن عجلان؛ کما تقدم فی إسحاق. وله کتاب رواه أحمد بن محمد بن خالد البرقی.

(۳۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، أحمد بن محمد بن خالد البرقی (۱)، علی بن الحسین بن محمد (۱)، الحسن بن محمد الحضرمی (۱)، جعفر بن محمد بن سماعة (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، علی بن عبد الغفار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یعقوب بن یزید (۱)، أحمد بن زیاد (۱)، علی بن سلیمان (۱)، حمید بن زیاد (۱)، علی بن الصلت (۲)، علی بن مهدی (۱)، علی بن صبیح (۱)، علی بن صدقة (۱)، محمد بن عجلان (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الموت (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۳۹۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۹۰

ولعله علی بن الریان بن الصلت المذکور.

۱۰۱۰۱ - علی الصوفی:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسین، عنه، عن خضر الصیرفی. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب شارب الخمر ص ۳۹۸، وکذا یب ج ۹ باب الذبائح ص ۱۰۴.

۱۰۱۰۲ - علی الصیرفی:

لم یذکروه. روی محمد بن أبی عمیر، عنه، عن عمر بن یزید وعن المفضل بن عمر. التهذیب ج ۲ باب أوقات الصلاة ص ۳۱، وج ۷ باب بیع الواحد بالاثنین ص ۱۰۹.

۱۰۱۰۳ - علی بن الطاحی:

لم یذکروه. هو من المتکلمین، مشهور فی الفطحیة.

۱۰۱۰۴ - علی بن طاهر بن زید: لم یذکروه. یأتی فی أبیه.

۱۰۱۰۵ - علی بن الطیب الصابونی:

لم یذکروه. روی الحسین بن حمدان الحصینی فی هدایته، عنه، عن محمد بن علی، عن علی بن الحسین، عن أبی بصیر، عن الباقر علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۳۱۷.

۱۰۱۰۶ - علی بن عائذ الرازی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة عن أحمد بن علی الرازی، عنه، عن الحسن بن وجناء النصیبی، حدیثا شریفا مفصلا. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۵، وکتاب الصلاة ص ۴۲۵، وکتاب الدعاء ص ۲۲۳، وجد ج ۵۲ / ۶، وج ۸۶ / ۲۷، وج ۹۵ / ۱۵۷. وفی نسختین من فلاح السائل: علی بن عابد - بالباء والدال المهملة.

۱۰۱۰۷ - علی بن عابس:

لم یذکروه. روی عنه عباد بن یعقوب. أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۳۵، وجد

(۳۹۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، شرب الخمر (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، أبو بصیر (۱)، علی بن الریان بن الصلت (۱)، أحمد بن علی الرازی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الحسین بن

حمدان (۱)، علی بن الحسین (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، طاهر بن زید (۱)، علی الصیرفی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، علی الصوفی (۱)، علی بن عابس (۱)، خضر الصیرفی (۱)، عمر بن یزید (۱)، الصّلاة (۱)، البیع (۱)

صفحه ۳۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۹۱

ج ۳۸ / ۳۲۸، وکمبا ج ۹ / ۳۳۹، وکنز الکراجکی ص ۱۳۶.

وفی بشا ص ۲۶۹ عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

وفی مل ص ۵۱ عنه الحسن بن محبوب، عمن ذکره، عنه، عن الحجال - الخ.

۱۰۱۰۸ - علی بن عاذل القطان:

لم یذکروه. روی عن محمد بن تمیم الواسطی، عن الحمانی، عن شریک، عن الأعمش. بشا ص ۴۹. ونقله فی کتاب الأربعین عن محمد بن تمیم الواسطی - الخ. و تقدم فی أحمد بن عبد الله بن مروز.

۱۰۱۰۹ - علی بن عاصم:

شیخ الشیعة فی وقته ومات فی حبس المعتضد العباسی.

وروی الصدوق فی العیون ج ۱ / ۵۹ عن علی بن ثابت رضی الله عنه، عن محمد بن علی بن عبد الصمد الکوفی، عنه، عن مولانا الجواد علیه السلام. وفی کمبا ج ۱۳ / ۱۸۰ عنه، عن الجواد علیه السلام، روایة کریمة فی فضائل الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وأسمائهم وفضائلهم وأدعیتهم. کمبا ج ۹ / ۱۲۲، وجد ج ۳۶ / ۲۰۴.

وتقدم فی أحمد بن ثابت مواضع هذه الروایة. وک باب ۲۴ ح ۱۱.

۱۰۱۱۰ - علی بن عاصم:

وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱۱ عن حبیب بن بشار، عن أبیه، عنه، عن الشعبی، عن شداد بن أوس.

۱۰۱۱۱ - علی بن عاصم الزاهد:

لم یذکروه. روی عنه السید کرامة عجیبة تفید حسنه وکماله. کتاب الإیمان ص ۲۹۳، وجد ج ۶۹ / ۲۸۶.

(۳۹۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن ثابت (۱)، شداد بن أوس (۱)، علی بن ثابت (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، علی بن عاصم (۳)، محمد بن تمیم (۲)، الشراکة، المشارکة (۱)

صفحه ۳۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۹۲

۱۰۱۱۲ - علی بن عاصم الکوفی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام. أراه البساط الذی کان علیه آثار الأنبیاء والأوصیاء؛ کما ذکرنا إجماله فی المستدرک ج ۱ / ۱۸ لغة " اثر. " وذکرنا هناک مواضع الروایة. وفیها دلالات علی مدحه وکماله. فراجع إلیه وإلی جد ج ۱۱ / ۳۳، وکمبا ج ۵ / ۱۰.

وفی ک باب ۴۵ ذکر التوقیعات: عن علی بن الحسن الدقاق وإبراهیم بن محمد قالا: أسمعنا علی بن عاصم الکوفی یقول: خرج فی

توقیعات صاحب الزمان علیه السلام: ملعون ملعون من سمانی فی محفل من الناس.

ولعل الثلاثة واحد.

۱۰۱۱۳ – علی بن عاصم الواسطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة عن یحی بن العباس، عنه، عن عطاء بن السائب، حدیث فضل صیام شهر شعبان جد ج ۹۷ / ۶۸، وکمبا ج ۲۰ / ۱۱۹.

۱۰۱۱۴ – علی بن العباس:

روی محمد بن إسماعیل البرمکی، عنه، عن الحسن بن محبوب وغیره؛ کما فی تسعة مواضع من التوحید.

۱۰۱۱۵ – علی بن العباس بن إسماعیل أبو الحسن النوبختی:

لم یذکروه. هو أخو محمد بن العباس الآتی. هو أحد مشائخ الکتاب وأهل الأدب والمروة. توفی سنة ۳۲۷ بعد سن عالیة. وهو من الشعراء.

۱۰۱۱۶ – علی بن العباس بن جریح أبو الحسن:

لم یذکروه. بیان مدحه وجلالته وأحواله ووفاته فی الغدیر ج ۳ / ۲۹ – ۵۶.

۱۰۱۱۷ – علی بن العباس الخرازی:

لم یذکروه. روی الطب ۱۳۶ عن الخضر بن محمد، عنه، عن ابن فضال.

(۳۹۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، عطاء بن السائب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن العباس (۴)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، علی بن الحسن (۱)، علی بن عاصم (۳)، خضر بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۹۳

۱۰۱۱۸ – علی بن العباس السندی المقانعی:

له کتاب فضل الشیعة؛ کما قاله الشیخ فی ست باب علی رقم ۴۳۲. وفیه باب بکر وبکار رقم ۱۲۹. روی أحمد بن عبدون، عن علی بن محمد بن الزبیر، عنه عدة من کتبه.

وفیه رقم ۵۴۱ روی أبی الفرج الإصفهانی علی بن الحسین، عنه، کتابا عباد بن یعقوب.

غط: عن ابن أبی دارم، عنه، عن محمد بن هاشم القیسی. وفیه ص ۱۲۱ روایاته عن بکار بن أحمد.

۱۰۱۱۹ – علی بن العباس المقری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۵۲ عن الحسن بن عبد الله الیمانی، عنه، عن حماد بن عمرو النصیبی.

۱۰۱۲۰ – علی بن العباس بن عامر:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد، عنه، عن موسی بن هلال الکندی. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب الغیبة ص ۳۴۱.

۱۰۱۲۱ – علی بن العباس بن الولید البجلی:

لم یذکروه. روی المفید، عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن إبراهیم بن بشر بن خالد، روایة الفضائل. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۰۹.

وبهذا الإسناد عنه روایات أخری فی ذلک فیه ج ۲ / ۲۴۳ مکررا، وبشا ص ۱۰۷.

وروی الصدوق فی الأمالی ص ۱۴۱ عن محمد بن أحمد الأسدی، عن عبد الله بن زیدان وعلی بن العباس البجلیان، عن أبی کریب، روایة أخری فی ذلک. وفی إبراهیم بن بشر روایاته الأخری.

وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۷۰، والمعانی ص ۳۲۳، وکمبا ج ۹ / ۱۵۵ و

(۳۹۳)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۳)، أبو الفرج الإصبهانی (الإصفهانی) (۱)، علی بن العباس بن عامر (۱)، موسی بن هلال الکندی (۱)، حماد بن عمرو النصیبی (۱)، علی بن محمد بن الزبیر (۱)، محمد بن أحمد الأسدی (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عباس بن الولید (۱)، علی بن العباس (۳)، علی بن الحسین (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، بکار بن أحمد (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، محمد بن هاشم (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۳۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۹۴

۲۵۱، وجد ج ۳۷ / ۳۱۱، وج ۳۶ / ۳۴۴. ویأتی فی عمر بن محمد الوراق روایته عنه.

وروی النجاشی ص ۸۴ عن ابن نوح، عن علی بن الحسین بن سفیان، عنه، عن عباد بن یعقوب الأسدی، عن عمرو بن ثابت، کتاب أبیه ثابت بن هرمز.

وفی بشا ص ۶۳ عن علی بن الحسین، عنه، عنه مکررا. وسائر روایاته فی محمد بن الحسین التیملی ومحمد بن الحسین بن الحکم الراویین عنه.

وروی محمد بن الحسین بن الحکم، عنه، عن جعفر بن محمد المحمدی، عن نصر بن مزاحم، حدیث النص والفضائل. کفایة الأثر باب ۲۵.

۱۰۱۲۲ - علی بن عبد الأعلی:

وقع فی طریق المفید، عن منصور بن مهاجر، عنه، عن زر بن حبیش - الخ.

جد ج ۳۹ / ۳۱۲، وکمبا ج ۹ / ۴۱۶.

والظاهر اتحاده مع علی بن عبد الأعلی بن عامر التغلبی الکوفی الأحول المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۰۱۲۳ - علی بن عبد الجبار بن محمد القاضی أبو الفتح:

أبوه من تلامذة الشیخ الطوسی.

۱۰۱۲۴ - علی بن عبد الحمید:

السید الجلیل بهاء الدین الحسینی النخعی العالم العامل الکامل، الحبر الفهامة العلامة: له کتاب الأنوار المضیئة. ونقل عنه فی کمبا ج ۱۳ / ۶۹ و ۱۷۱ و ۱۷۹ و ۱۹۷ و ۲۲۶ و ۲۳۷. وهو منسوب إلی جده وأبوه عبد الکریم؛ کما فیه ص ۲۱۵ و ۲۲۶، و جد ج ۵۲ / ۶۳ و ۱۰۴ و ۲۵۸ و ۲۶۹ و ۳۰۵ و ۳۷۶ و ۳۸۵، وج ۵۳ / ۱۰۴ و ۱۴۸.

وله کتاب الغیبة أیضا. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۹، وج ۲۲ / ۳۷ و ۸۵، وجد ج ۱۰۰ / ۳۸۵ و ۲۳۴. ورأیت کتاب الغیبة فی ضمن مجموعة حسنة.

وله کتاب السلطان المفرج عن أهل الإیمان. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۶.

وقد ذکره فی روضات الجنات وشرح أحواله وذکر هذه الکتب وغیرها.

(۳۹۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۲)، علی بن الحسین بن سفیان (۱)، علی بن عبد الأعلی (۲)، علی بن عبد الجبار (۱)، الحسین بن الحکم (۲)، علی بن الحسین (۱)، ثابت بن هرمز (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد الوراق (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، زر بن حبیش (۱)، عبد الحمید (۱)، عبد الکریم (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۳۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۹۵

وکان أستاد ابن فهد الحلی.

۱۰۱۲۵ - علی بن عبد الحمید بن بکیر:

لم یذکروه. وقد روی الحدیث. ذکره النجاشی فی ترجمة عمه عبد الله بن بکیر.

۱۰۱۲۶ - علی بن عبد الحمید بهاء الدین:

لم یذکروه. روی عنه ابن فهد. کمبا ج ۱۳ / ۶۸، وجد ج ۵۱ / ۲۵۸. وهذا متحد مع علی بن عبد الحمید المذکور.

۱۰۱۲۷ - علی بن عبد الحمید الضبی:

هو من أصحاب الکاظم علیه السلام؛ کما قاله الشیخ والبرقی.

۱۰۱۲۸ - علی بن عبد الرحمن البکاری:

لم یذکروه. روی کتاب محمد بن عبد الله الحضرمی فی الصلاة. ست ص ۱۷۹.

۱۰۱۲۹ - علی بن عبد الرحمن بن عروة الکاتب أبو القاسم:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن أبی قرة، عنه، عن الحسین بن أحمد بن إلیاس؛ کما فی جش ص ۱۱۳. وفیه ص ۲۴۲ روی عنه، عن الحسین بن أحمد بن إلیاس کتاب محمد بن عبید بن ساعد.

۱۰۱۳۰ - علی بن عبد الرحمن بن عیسی بن عروة بن الجراح القنانی أبو الحسن الکاتب:

سلیم الاعتقاد، کثیر الحدیث، صحیح الروایة. قاله النجاشی وغیره. ولا غمز فیه. وله کتب: منها کتاب نوادر الأخبار وکتاب طرق خبر الولایة. مات سنة ۴۱۳.

وروی السید عنه؛ کما فی جمال الأسبوع ص ۱۴۵ و ۱۴۷ عن الحسین بن سلیمان بن منصور.

(۳۹۵)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، علی بن عبد الحمید بن بکیر (۱)، علی بن عبد الحمید الضبی (۱)، محمد بن عبد الله الحضرمی (۱)، علی بن أبی قرة (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، ابن فهد الحلی (۱)، الحسین بن أحمد (۲)، محمد بن عبید (۱)، عبد الحمید (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۹۶

۱۰۱۳۱ - علی بن عبد الرحمن بن القاسم الحسنی:

لم یذکروه. قتله عبد الله بن عزیز قرب الری سنة ۲۵۵. تتمة المنتهی ص ۲۵۸.

۱۰۱۳۲ - علی بن عبد الرحمن بن مانی الکاتب:

لم یذکروه. روی عن محمد بن منصور، وعنه محمد بن محمد بن محمد؛ کما یأتی فی محمد.

۱۰۱۳۳ – علی بن عبد الرحیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، عن ابن أبی نجران، عنه. کمبا ج ۲۳ / ۳۳، وجد ج ۱۰۳ / ۱۳۶، والتهذیب ج ۷ باب فضل التجارة وآدابها ص ۷.

۱۰۱۳۴ – علی بن عبد الرحیم السجستانی:

لم یذکروه. روی المفید والشیخ، عن محمد بن عمران المرزبانی، عنه، عن أبیه، عن الحسین بن إبراهیم. جد ج ۴۲ / ۷۶، وکمبا ج ۹ / ۶۱۶، وأمالی المفید مج ۴۱.

۱۰۱۳۵ – علی بن عبد الرزاق الدرزاق:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق. ذکره النوری فی المستدرک.

۱۰۱۳۶ – علی بن عبد الصمد بن عبید الله الهاشمی الشریف أبو الحسن:

لم یذکروه. هو صاحب الصلاة بواسط. کتاب الجعفریات ص ۲۴۸.

۱۰۱۳۷ – علی بن عبد الصمد بن القاسم الهاشمی أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید الرضی فی کتابه المناقب، عن محمد بن علی بن محمد، عنه، عن الحسین بن محمد بن الکاتب البغدادی. مدینة المعاجز ص ۴۰۳.

۱۰۱۳۸ – علی بن عبد الصمد بن محمد التمیمی السبزواری:

فقیه دین ثقة. قرأ ابنه علی علی أبی جعفر الطوسی وعلی ابنه.

(۳۹۶)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، علی بن عبد الصمد بن محمد (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، علی بن عبد الرزاق (۱)، علی بن عبد الرحیم (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی نجران (۱)، محمد بن محمد بن محمد (۱)، محمد بن الکاتب (۱)، محمد بن منصور (۱)، علی بن محمد (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۳۹۷

أقول: وقد روی کتاب أمالی الصدوق فی سنة ۴۷۴؛ کما فی أول الکتاب.

وفی مهج الدعوات روی السید عنه؛ کما فیه ص ۴ و ۵ و ۸ وغیره.

۱۰۱۳۹ – علی بن عبد العال الکرکی، المشهور بالمحقق الثانی:

أمره فی الثقة والعلم والفضل والجلالة وعظم الشأن وکثرة التحقیق أشهر من أن یذکر. ومصنفاته کثیرة مشهورة. انتقل إلی جوار رحمة الله فی جمادی الأولی سنة ۹۳۸.

۱۰۱۴۰ – علی بن عبد العزیز:

روی الصدوق، عن محمد بن هارون الزنجانی، عنه، عن أبی عبید. کمبا ج ۱۴ / ۱۶۸ مکررا، وجد ج ۵۸ / ۳۱۵.

۱۰۱۴۱ – علی بن عبد العزیز:

روی البرقی فی المحاسن ج ۱ / ۱۶۳ عن أبیه، عن حمزة بن عبد الله، عن إسحاق بن عمار، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: والله إنی لأحب ریحکم و أرواحکم ورؤیتکم وزیارتکم. وإنی لعلی دین الله ودین ملائکته. فأعینوا علی ذلک بورع. أنا فی

المدینة بمنزلة الشعیرة أتقلقل حتی أری الرجل منکم فأستریح إلیه، وکتاب الإیمان ص ۱۰۹، وجد ج ۶۸ / ۲۸.

وروی البرقی بسنده، عن زکریا، عنه، عن الصادق علیه السلام.

روایة الحسن بن علی الوشاء، عنه، عن أبیه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام - الخ. جد ج ۳۹ / ۱۵۱، وکمبا ج ۹ / ۳۷۹.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه إسحاق بن عمار.

وتقدم ابنه بکر. ویأتی فی علی بن غراب ما یتعلق به.

روایته عن الصادق علیه السلام أصل الاسلام وفرعه وذروة سنامه.

مشکاة الطبرسی ص ۱۵۴.

(۳۹۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن هارون الزنجانی (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، علی بن عبد العزیز (۲)، حمزة بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن غراب (۱)

صفحه ۳۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۹۸

شئ ج ۱ / ۱۹۰: عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: تفسیر الآیات البینات وأن من دخله کان آمنا - الخ. وفیه ما یفید حسن عقیدته.

وفی ختص ص ۳۱۴: عن علی بن الحسن بن رباط، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام، معجزة مولانا السجاد علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۳۴، وجد ج ۴۶ / ۱۱۹.

۱۰۱۴۲ - علی بن عبد العزیز بن أبی محمد الخلعی: لم یذکروه. هو جمال الدین شاعر أهل البیت ومادحهم. توفی سنة ۷۵۰. و تفصیل حاله وجلالته وأشعاره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۶ / ۹ - ۱۹.

۱۰۱۴۳ - علی بن عبد العزیز الفزاری: هو ابن غراب الآتی.

۱۰۱۴۴ - علی بن عبد العزیز النیسابوری:

لم یذکروه. وله کتاب روی عنه السید فی کتاب النجوم. کمبا ج ۱۴ / ۱۵۶، و جد ج ۵۸ / ۲۷۰.

۱۰۱۴۵ - علی بن عبدک الصوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق جش ص ۶ عن جعفر بن محمد الحسنی، عنه، عن الحسن بن طریف، حدیث الأصبغ فی وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام إلی محمد ابنه. وکذلک فی فهرست الشیخ. وابنه محمد یأتی. واسم عبدک عبد الکریم.

وروی ابن عقدة، عن جعفر بن محمد الحسینی، عنه، عن الحسن بن ظریف بن ناصح، جزءا من هذا الحدیث. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب ما یستحب من تزویج النساء ص ۳۳۸ ذیل ح ۷، وباب إکرام الزوجة ذیل ح ۳ ص ۵۱۰.

۱۰۱۴۶ - علی بن عبد الغفار:

تقدم فی علی بن صدقة روایته. عده الشیخ من أصحاب الهادی علیه السلام.

(۳۹۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، علی بن عبد العزیز الفزاری (۱)، علی بن الحسن بن رباط (۱)، جعفر بن محمد الحسینی (۱)، علی بن عبد الغفار (۱)، علی بن عبد العزیز (۲)، الحسن بن طریف (۱)،

الحسن بن ظریف (۱)، جمال الدین (۱)، علی بن صدقة (۱)، علی بن عبدک (۱)، عبد الکریم (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الإستحباب (۱)، الزوجة (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۳۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۳۹۹

۱۰۱۴۷ - علی بن عبد الکریم بن عبد الحمید الحسنی بهاء الدین، السید الجلیل:

لم یذکروه. وله کتاب السلطان المفرج عن أهل الإیمان. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۶، و جد ج ۵۳ / ۱۰۴. وتقدم منسوبا إلی جده بعنوان علی بن عبد الحمید بهاء الدین الحسینی.

۱۰۱۴۸ - علی بن عبد الله أبی الحسن العطار القمی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب الاستطاعة علی مذاهب أهل العدل. رواه عنه أحمد بن محمد بن عیسی.

وعده الشیخ فی أصحاب الجواد علیه السلام قائلا: علی بن عبد الله، قمی.

انتهی. وکذا عده فی أصحاب الهادی علیه السلام.

۱۰۱۴۹ - علی بن عبد الله بن أبی یوسف المدائنی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی فی روضة الواعظین. فی جد ج ۳۸ / ۲۳۸، وکمبا ج ۹ / ۳۱۷.

۱۰۱۵۰ - علی بن عبد الله بن أحمد الأسواری الإصفهانی الفقیه أبو الحسن المذکر:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن مکی بن أحمد وأحمد بن محمد بن قیس.

کتاب العلل ج ۲ / ۶۷. وحکم الصدوق بصحة هذه الروایة. والخصال ج ۲ / ۸۸ و ۱۰۳، والمعانی ص ۳۳۲، وک باب ۲۶ حدیث: إن هـذه القلوب أوعیـة. وکتاب التوحید عنه، عنه کثیرا. وکمبا ج ۲ / ۱۶۴، وج ۵ / ۱۰ و ۴۶ و ۱۳۱، وج ۲۰ / ۱۲۶، و کتاب الصلاة ص ۱۴۱، وجد ج ۴ / ۲۰۹، وج ۱۱ / ۱۷۰ و ۳۲، وج ۱۲ / ۷۱، ج ۹۷ / ۹۶، وج ۸۴ / ۱۹.

وروایته عنه، عن أبیه، الدالـة علی حسن عقیدته فی کمبا ج ۱۱ / ۲۳۴، وجد ج ۴۸ / ۱۵. وغیر ذلـک من کتبه التی أشار إلیها فی أول المعانی.

وفی ک باب ۳۴ بإسناده، عنه، حدیث احتجاج هشام فی مجلس یحی بن خالد.

(۳۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السـلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السـلام (۱)، کتاب روضة الواعظین (۱)، کتاب العلل لأحمد بن حنبل (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، علی بن عبد الکریم (۱)، علی بن عبد الله (۳)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن العطار (۱)، مکی بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عبد الحمید (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۰۰

۱۰۱۵۱ - علی بن عبد الله بن أحمد بن بابویه المذکر أبو الحسن:

لم یـذکروه. روی الصـدوق، عنه، عن القاضـی الکبیر أبی الحسن علی بن أحمد الطبری؛ کما فی آخر المعانی ص ۴۰۸ - ۴۱۲، وجد ج ۱۷ / ۱۴۹، وکمبا ج ۶ / ۲۳۰.

۱۰۱۵۲ - علی بن عبد الله بن أسد الإصفهانی:

لم یذکروه. روی المفید، عن علی بن بلال المهلبی، عنه، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، روایة شریفة. جد ج ۶ / ۲۳۸، وج ۳۳ / ۴۳، وکمبا ج ۳ / ۱۵۹، وج ۸ / ۵۳۱، وفی أمالی المفید مج ۱۳ ص ۶۶ و ۶۷، ومج ۱۴ ص ۷۰، ومج ۱۹ ص ۹۰، ومج ۲۰ ص ۹۵ مکررا.

کنز: عنه، عن إبراهیم بن محمد الثقفی. جد ج ۳۵ / ۴۱۱، وج ۴۱ / ۲۷۱، وکمبا ج ۹ / ۶۹ و ۵۷۴.

کنز: محمد بن العباس، عنه، عنه. جد ج ۳۵ / ۳۶۱، وج ۲۳ / ۳۸۳، وکمبا ج ۹ / ۶۹، وج ۷ / ۷۹.

وفی بشا ص ۱۰۶ ذکر اسم أباه مصغرا، وفی مدینة المعاجز مکبرا.

۱۰۱۵۳ – علی بن عبد الله بن أسد بن منصور الإصفهانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۹۷ عن علی بن بلال المهلبی، عنه عن إبراهیم بن محمد الثقفی. ومثله فیه ص ۲۰۰. وهذا متحد مع السابق.

۱۰۱۵۴ – علی بن عبد الله الإسکندرانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۵۲ عن منصور بن عبد الله بن إبراهیم الأصفهانی، عنه، عن عباس بن العباس القانعی، روایة شریفة تفید حسنه، وکذا فی العیون ج ۱ / ۲۶۱ عنه، عنه، عن أحمد بن علی بن مهدی، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. والعلل ج ۲ / ۱۵۴: عنه، عنه، عن سعد بن عثمان، روایة کریمة.

(۴۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، علی بن عبد الله بن أحمد بن بابویه (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، أحمد بن علی بن مهدی (۱)، عبد الله بن أسد (۲)، إبراهیم بن محمد (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن العباس (۱)، علی بن أحمد (۱)، علی بن بلال (۲)

صفحه ۴۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۰۱

۱۰۱۵۵ – علی بن عبد الله الأنباری:

لم یذکروه. یأتی فی محمد بن أحمد بن عیسی روایته.

۱۰۱۵۶ – علی بن عبد الله البجلی:

روی عمرو بن عثمان الخزاز، عنه، عن خالد القلانسی، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۴ باب فضل الحج والعمرة ص ۲۵۲.

وروی عمرو بن عثمان، عنه، عن خالد بن ماد القلانسی. یب ج ۵ باب الزیادات فی فقه الحج ص ۴۶۸ روایة أخری.

وروی عمرو بن سعید، عنه، عن أبی الحسن موسی علیه السلام؛ کما قاله المامقانی.

۱۰۱۵۷ – علی بن عبد الله بن جبلة:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۱ / ۶۸، عن عمرو بن عثمان وأبی علی الکندی، عنه، عن رجاله، عن أبی عبد الله علیه السلام. وکذا فی روایتین أخریین عن عمرو بن عثمان، عنه، عن علی بن خالد – الخ. ونقله کمبا ج ۲۱ / ۱۹، وجد ج ۹۹ / ۸۲.

۱۰۱۵۸ – علی بن عبد الله بن جعفر الثانی:

لم یذکروه. هو جد أحمد بن القاسم بن محمد المذکور فیه نسبه.

۱۰۱۵۹ – علی بن عبد الله بن جعفر الحمیری:

عده الشیخ من أصحاب الهادی علیه السلام. وعن بعض النسخ: عبد الله بن جعفر الحمیری.

۱۰۱۶۰ – علی بن عبد الله بن جعفر الطیار:

لم یذکروه. تقدم ذکره فی جده وابنه إبراهیم فراجعهما. وهو المشهور بالزینبی نسبة إلی أمه زینب الکبری. یکنی أبا الحسن. کان سیدا کریما. وکان له

(۴۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۳)، خالد بن ماد القلانسی (۱)، عمرو بن عثمان الخزاز (۱)، محمد بن أحمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، علی بن عبد الله (۲)، أحمد بن القاسم (۱)، خالد القلانسی (۱)، عمرو بن عثمان (۳)، علی بن خالد (۱)، عمرو بن سعید (۱)، الحج (۲)

صفحه ۴۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۰۲

من الأولاد إسحاق الأشرف ومحمد وإبراهیم وإسماعیل ویعقوب والحسین.

أعقب منهم إسحاق الأشرف ومحمد الجواد أبو جعفر.

وله بنت تزوجها حمزة بن الحسن بن عبد الله بن العباس السقاء ابن أمیر المؤمنین علیه السلام فولدت له القاسم. فراجع کتاب الزینبات لذکر سائر أولاده وأحفاده.

۱۰۱۶۱ – علی بن عبد الله بن الحسن بن الحسین بن بابویه القمی أبو الحسن:

لم یذکروه. وله کتاب الأربعین عن الأربعین. روی عنه السید. مدینة المعاجز ص ۵۱. وذکره فی آخر غرر الحکم وجعل اسم أبیه عبید الله مصغرا. و نقل عن کتابه فی الفضائل.

۱۰۱۶۲ – علی بن عبد الله الحسنی: روی فی حلیة الأبرار ج ۲ / ۴۶۰ عنه أنه قال: رکبنا مع سیدنا أبی الحسن علیه السلام إلی دار المتوکل – الخ. فذکر حدیثا مفصلا من مولانا الهادی صلوات الله علیه فی وصف إیمان أبی طالب علیه السلام.

۱۰۱۶۳ – علی بن عبد الله بن الحسین بن علی بن الحسین السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۸۴ عن أبی المفضل، عن عبید الله بن الحسین بن إبراهیم (تقدم)، عنه، عن علی بن القاسم بن الحسین بن زید بن علی، عن أبیه، عن جده، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. ونقله مثله فی جد ج ۶ / ۱۱۴، وج ۷۲ / ۳۱۹، وکتاب الکفر ص ۵۸، وکمبا ج ۳ / ۱۲۴.

۱۰۱۶۴ – علی بن عبد الله الحلبی:

له کتاب عرض علی الصادق علیه السلام فاستحسنه وقال: لیس لهؤلاء – یعنی المخالفین – مثله. قاله السید فی رسالة عدم المضائقة ونقل من کتابه هذا؛ کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۴۸۵. ولعله محرف عبید الله بن علی الحلبی.

(۴۰۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إیمان أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبید الله بن علی الحلبی (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، القاسم بن الحسین (۱)، عبد الله الحلبی (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)

صفحه ۴۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۰۳

۱۰۱۶۵ - علی بن عبد الله الحناط:

روی محمد بن علی الهمدانی، عنه، عن سماعة بن مهران. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب النبیذ ص ۴۱۶، ویب ج ۱ / ۲۲۰، وصا ج ۱ / ۱۶.

۱۰۱۶۶ - علی بن عبد الله الخزاعی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۳۲ عن الحسین بن محمد بن سعید، عنه، عن الحسین بن الحسن الفزاری الأشقر - الخ.

۱۰۱۶۷ - علی بن عبد الله بن راشد الإصفهانی:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۱۸ ص ۸۶ عن علی بن بلال المهلبی، عنه، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، روایة شریفة فی الفضائل. وکذا فی مج ۲۲ ص ۱۰۴.

۱۰۱۶۸ - علی بن عبد الله الزیادی:

لم یذکروه. روی فی کتاب جامع الأخبار عنه، عن جعفر بن محمد الدوریستی، عن أبیه، عن الصدوق، حدیثا شریفا مفصلا فی خبر الغدیر. جد ج ۳۷ / ۱۶۵، وکمبا ج ۹ / ۲۱۴.

۱۰۱۶۹ - علی بن عبد الله بن سعید:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عن محمد بن همام، عن حمید بن زیاد، عن أحمد بن زید بن جعفر الأزدی، عنه، عن جعفر بن محمد بن سماعة - الخ. کتاب الصلاة ص ۵۸۸، وجد ج ۸۷ / ۲۷۱.

ومثل ذلک السند فی آخر کتاب محمد بن المثنی الحضرمی ص ۹۳ و ۹۴ و ۹۵.

۱۰۱۷۰ - علی بن عبد الله بن صالح الدهقان:

له کتاب صغیر؛ کما تقدم فی علی بن أبی شعیب.

۱۰۱۷۱ - علی بن عبد الله بن الصلت القمی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن جعفر یعنی الحمیری عنه کتاب أبیه؛ کما ذکره

(۴۰۳)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، علی بن عبد الله الحناط (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، محمد بن علی الهمدانی (۱)، الحسین بن محمد بن سعید (۱)، محمد بن المثنی الحضرمی (۱)، جعفر بن محمد بن سماعة (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، أحمد بن زید بن جعفر (۱)، علی بن أبی شعیب (۱)، عبد الله بن راشد (۱)، عبد الله بن صالح (۱)، عبد الله بن سعید (۱)، علی بن عبد الله (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، سماعة بن مهران (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن تمام (۱)، علی بن بلال (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۴۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۰۴

النجاشی فی ترجمة أبیه.

۱۰۱۷۲ – علی بن عبد الله بن عائذ الرازی:

لم یذکروه. روی الشیخ عن أحمد بن علی الرازی، عن محمد بن علی، عنه، عن الحسن بن وجناء – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۷، وجد ج ۵۲ / ۵۱، وغط ص ۱۶۰ و ۱۶۷.

۱۰۱۷۳ – علی بن عبد الله بن العباس:

لم یذکروه. لما ولد أتی به إلی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. فأخذه فحنکه ودعا له، ثم رده إلی أبیه وقال: خذ إلیک أبا الأملاک. قد سمیته علیا وکنیته أبا الحسن. وتفصیل ذلک فی کمبا ج ۹ / ۶۲۳ و ۵۹۴، وجد ج ۴۱ / ۳۵۳، وج ۴۲ / ۱۰۴.

وفیه ذکر بعض أولاده.

کنز: بإسناده، عن یعقوب بن جعفر بن سلیمان، عنه، عن أبیه فی قوله عز و جل ": ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات سیجعل لهم الرحمن ودا " قال:

نزلت فی علی بن أبی طالب علیه السلام. فما من مؤمن إلا وفی قلبه حب لعلی علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۸، وجد ۳۵ / ۳۵۷.

ولد فی ۱۷ رمضان عام أربعین من الهجرة. وهو أجمل قریش وأطولهم لحیة وکان بحیث یترائی فی حال الطواف أنه راکب والناس رجالا ومع ذلک کانت قامته إلی منکب أبیه وأبیه إلی منکب أبیه وأبوه إلی منکب عبد المطلب.

وبالجملة تزوج علی بلبابة بنت عبد الله بن جعفر. وضربه الولید مرتین:

الأولی لتزوجه بزوجة أبیه، والثانیة لإخباره عن انتقال الخلافة عنهم إلی بنی العباس. وزاد عدد أولاده عن عشرین. وفی السفینة لغة" غنم " ما یفید ذمه. و ذکر أولاده فی تتمة المنتهی ص ۱۱۴.

ومن أحفاد علی بن عبد الله بن العباس عبد الله المأمون بن هارون الرشید.

۱۰۱۷۴ – علی بن عبد الله بن علی بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی:

لم یذکروه. هو أخو إبراهیم المذکور مع إخوته. وهو علی الأکبر. وأخوه

(۴۰۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، عبد الله بن علی بن الحسن بن زید (۱)، بنو عباس (۱)، یعقوب بن جعفر بن سلیمان (۱)، أحمد بن علی الرازی (۱)، علی بن عبد الله (۱)، هارون الرشید (۱)، محمد بن علی (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الزوج، الزواج (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۴۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۰۵

علی الأصغر. ولعله علی بن عبد الله الحسنی المذکور.

۱۰۱۷۵ – علی بن عبد الله بن غالب الأسدی القیسی أبو الحسن:

هو ثقة صدوق بالاتفاق. وله کتاب رواه محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عن إسماعیل بن یسار، عنه بکتابه. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۰۱۷۶ – علی بن عبد الله القاشانی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الحسین بن الغضائری، عنه. مدینة المعاجز ص ۶۰۹، ودلائل الطبری ص ۳۰۰.

۱۰۱۷۷ – علی بن عبد الله بن قطرب:

لم يذكروه. هو من أصحاب الكاظم عليه السلام. وقع فى طريق ابن قولويه القمى فى كامل الزيارة باب فضيلة زيارة الرضا عليه السلام ص ۳۰۴ عن أبيه، عن سعد، عن إبراهيم بن ريان، عن يحى بن الحسن الحسينى، عنه، عن أبى الحسن موسى عليه السلام - الخ، وكمبا ج ۲۲ / ۲۲۶، وجد ج ۱۰۲ / ۴۱. وفى البحار: إبراهيم بن الزيات.

۱۰۱۷۸ - على بن عبد الله بن كوشيد الإصبهانى:

لم يذكروه. روى محمد بن همام، عنه، عن إبراهيم بن محمد بن سعيد الثقفى.

يب ج ۳ / ۸۷.

۱۰۱۷۹ - على بن عبد الله بن المالك الواسطى النحوى أبو الحسن:

لم يذكروه. روى الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص باب ۳۲ عن أحمد بن محمد بن عبيد الله بن الحسن، عنه، عن محمد بن يزيد الجعفى - الخ. وفى المقتضب ص ۴۵ عنه، عن على بن محمد بن سنان.

۱۰۱۸۰ - على بن عبد الله بن محمد البكرى أبو الحسن:

لم يذكروه. روى عن لوط بن يحى كيفية شهادة أمير المؤمنين عليه السلام و

(۴۰۵)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، محمد بن الحسين بن أبى الخطاب (۱)، على بن عبد الله بن كوشيد (۱)، محمد بن عبيد الله بن الحسن (۱)، على بن عبد الله بن غالب (۱)، إبراهيم بن محمد بن سعيد (۱)، على بن عبد الله بن قطرب (۱)، على بن عبد الله بن محمد (۱)، إسماعيل بن يسار (۱)، على بن عبد الله (۳)، ابن قولويه (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن يزيد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الشهادة (۱)، الزيارة (۱)

صفحه ۴۰۶

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۴۰۶

مقدماتها. جد ج ۴۲ / ۲۵۹، وكمبا ج ۹ / ۶۶۴.

۱۰۱۸۱ - على بن عبد الله بن محمد بن الحسن بن الحسين بن الإمام السجاد عليه السلام: لم يذكروه. تقدم أبوه وأجداده وابنه.

۱۰۱۸۲ - على بن عبد الله بن محمد بن عاصم بن زيد بن عمرو بن عوف بن الحارث بن هالة بن أبى هالة الخديجى:

ضعيف. له كتاب النوادر وكتاب خديجة وعقبها وأزواجها.

ولعله متحد مع أبى الحسن على بن عبد الله الخديجى المعدود من مشائخ الكلينى والتلعكبرى. وإنما قيل له: الخديجى، لأن أم هالة بن أبى هالة خديجة بنت خويلد أم المؤمنين رضى الله عنها.

وقال النجاشى: إن لنا خديجيا أكبر روى عنه على بن عبد المنعم.

۱۰۱۸۳ - على بن عبد الله بن محمد بن عبد الله بن محمد بن على بن عبد الله بن جعفر الطيار: لم يذكروه. قتل فى اليمن أيام أبى السرايا. تتمة المنتهى ص ۲۰۱.

۱۰۱۸۴ - على بن عبد الله المذكر: هو ابن عبد الله بن أحمد المذكور.

۱۰۱۸۵ - على بن عبد الله بن مروان:

روى شئ ج ۲ / ۲۱۵ عنه، عن أيوب بن نوح. وهو بغدادى من أصحاب العسكرى عليه السلام؛ كما قاله الشيخ. ونقل الكشى عن محمد بن مسعود أنه قال: لم أسمع فيه إلا خيرا.

ونقل على بن محمد الحضينى، عنه، عن إبراهيم بن عقبة، عن الإمام الهادى عليه السلام، فضيلة زيارة الصادق والكاظم والجواد صلوات الله عليهم. الكامل باب ۹۹، والكافى ج ۴ / ۵۸۳، ويب ج ۶ / ۹۱.

۱۰۱۸۶ – على بن عبد الله بن مروان:

من أصحاب الكاظم عليه السلام. ذكره البرقى.

(۴۰۶)

مفاتيح البحث: أمهات المؤمنين، ازواج النبى (ص) (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن على بن عبد الله (۱)، على بن عبد الله بن مروان (۲)، عبد الله بن محمد بن الحسن (۱)، على بن عبد الله بن محمد (۲)، على بن محمد الحضينى (۱)، إبراهيم بن عقبة (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، على بن عبد الله (۲)، على بن عبد المنعم (۱)، أيوب بن نوح (۱)، محمد بن مسعود (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الزيارة (۱)

صفحه ۴۰۷

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۴۰۷

۱۰۱۸۷ – على بن عبد الله بن مسكان:

له كتاب صغير رواه عنه يحى بن زكريا اللؤلؤى. وتقدم أبوه الثقة الجليل.

۱۰۱۸۸ – على بن عبد الله بن معاوية بن ميسرة بن شريح:

لم يذكروه. روى على بن الحسن يعنى ابن فضال، عن محمد الكاتب، عنه، عن أبيه، عن جده. يب ج ۹ باب ميراث الخنثى ص ۳۵۴.

۱۰۱۸۹ – على بن عبد الله المعروف بالخديجى النيلى أبو الحسن:

روى عنه التلعكبرى. أقول: روى نص، عن الحسين بن محمد بن سعيد، عنه، عن الحسين بن جعفر. جد ج ۳۶ / ۳۸۹، وكمبا ج ۹ / ۱۶۴. وعد من مشائخ الكلينى.

والظاهر أنه على بن عبد الله بن محمد بن عاصم الآتى.

۱۰۱۹۰ – على بن عبد الله الميمونى أبو الحسن:

لم يذكروه. روى التلعكبرى، عن غازى بن محمد الطرائفى، عنه فى سنة ۳۹۹، عن محمد بن على بن معمر – الخ. كتاب الصلاة ص ۸۰۶، وجد ج ۹۰ / ۱۴۲.

۱۰۱۹۱ – على بن عبد الله بن النعجة:

لم يذكروه. روى أبو الصلت الهروى، عنه، حديث بيعة الناس لأمير المؤمنين عليه السلام بعد الثالث. أمالى الشيخ ج ۲ / ۳۳۷.

۱۰۱۹۲ – على بن عبد الله الوراق الرازى:

روى عنه الصدوق مترحما عليه، عن سعد بن عبد الله. أقول: وعنه الصدوق مترضيا عليه – كما فى العيون ج ۱ / ۷ – عن محمد بن أبى عبد الله الكوفى. وكذا فى العيون ج ۱ / ۸۸ عنه، عن على بن إبراهيم بن هاشم – الخ. وكذا فيه ص ۱۱۲ عنه، عن سعد بن عبد الله. وكذا فيه ج ۲ / ۱۰ و ۸۸ و ۱۴۹ و ۱۷۲. وغير ذلك كثير. وفى كل المواضع كذلك.

(۴۰۷)

مفاتيح البحث: كتاب أمالى الصدوق (۱)، محمد بن أبى عبد الله الكوفى (۱)، على بن عبد الله بن معاوية (۱)، على بن إبراهيم بن هاشم (۱)، على بن عبد الله الوراق (۱)، على بن عبد الله بن مسكان (۱)، على بن عبد الله بن محمد (۱)، الحسين بن محمد بن سعيد

(۱)، علی بن عبد الله (۳)، محمد بن علی بن معمر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سعد بن عبد الله (۲)، میسرة بن شریح (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد الکاتب (۱)، الصّلاة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۴۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۰۸

ومثل ما ذکرنا من العیون یکون فی العلل؛ کما فی کمبا ج ۱۴ / ۳۳۶، وجد ج ۶۰ / ۲۰۷.

وکذا فی المعانی؛ کما یأتی فی علی بن محمد بن الحسن. وروی الخصال عنه حدیث شرائع الدین.

فلا وجه لاحتمال أن یکون عبد الله مصحف إبراهیم کما توهم. ویحتمل أن یکون منسوبا إلی جده وأبوه محمد وسیأتی.

روایاته فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وفضائلهم فی کفایة الأثر للخزاز باب ۱، وک باب ۲۴ ح ۲۸، وباب ۳۱ ح ۲، وباب ۳۸، و باب ۴۴.

۱۰۱۹۳ - علی بن عبد الله بن الوصیف الناشی الصغیر:

لم یذکروه. هو من علماء الشیعة ومتکلمیها. وقد مدحه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۲۸. وأشعاره فیه ص ۲۴ - ۳۳. ولد سنة ۲۷۱ وتوفی سنة ۳۶۵. وقد ینسب إلی جده فیقال: علی بن الوصیف. وسیأتی.

۱۰۱۹۴ - علی بن عبد الله الهاشمی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون بإسناده، عن زکریا بن آدم، عنه، عن موسی الکاظم علیه السلام، النص علی ابنه علی الرضا صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۶، وجد ج ۴۹ / ۱۵.

لکن ذکرها فی المصدر باب ۴ ح ۱۲ بإسناده، عن الحجال، عن سعد بن زکریا بن آدم، عنه، عنه. ولعل أباه عبد الله بن الفضل الهاشمی المذکور.

۱۰۱۹۵ - علی بن عبد الله بن یحی:

لم یذکروه. روی حمزة بن القاسم، عنه، عن أحمد بن أبی عبد الله البرقی، عن النضر بن سوید، کتاب جراح المدائنی. جش ص ۹۵.

وعنه، عن البرقی، عن أبیه کتاب قاسم بن برید بن معاویة؛ کما فیه ص ۲۲۱

(۴۰۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، عبد الله بن الفضل الهاشمی (۱)، علی بن عبد الله الهاشمی (۱)، علی بن محمد بن الحسن (۱)، برید بن معاویة (۱)، علی بن عبد الله (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، جراح المدائنی (۱)، حمزة بن القاسم (۱)، زکریا بن آدم (۲)، نضر بن سوید (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۰۹

وکتاب منخل بن جمیل؛ کما فیه ص ۲۹۸، وکتاب أبی بدر؛ کما فیه ص ۳۱۵.

۱۰۱۹۶ - علی بن عبد المؤمن الزعفرانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن عبد الله بن محمد بن ناطویه، عنه، عن مسلم بن خالد، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۵ / ۲۷۸، وکمبا ج ۳ / ۷۷.

۱۰۱۹۷ – علی بن عبد الملک بن أعین:

تقدم فی ضریس أخیه. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۰۱۹۸ – علی بن عبد الملک القمی:

من أصحاب الجواد علیه السلام؛ کما ذکره البرقی.

۱۰۱۹۹ – علی بن عبد المنعم بن هارون الخدیجی:

فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۳۷ عن محمد بن عبد الله، عنه، عن جده القاسم بن أحمد بن معمر الأسدی – الخ.

وتقدم فی علی بن عبد الله بن محمد بن عاصم ما یتعلق به.

۱۰۲۰۰ – علی بن عبد الواحد بن علی بن جعفر النهدی الحمیری:

له کتاب عمل الشهور. روی عنه السید فی الإقبال کثیرا مترضیا ومترحما علیه؛ کما فی الإقبال ص ۳ و ۲۲ و ۸۷. وترحم النجاشی علیه واستند إلیه؛ کما عن التعلیقة.

عدة من روایاته فی کتاب الطهارة ص ۹۴، وکمبا ج ۲۰ / ۲۱۳، وجد ج ۹۷ / ۳۵۸، وج ۸۱ / ۲۰.

والظاهر أنه أبو الحسن علی بن عبد الواحد الخمری من ولد أحمد بن علی بن الحکم ویذکر أنه من نهد بن زید؛ کما فی جش ص ۹۹. وهو ثقة لأنه من مشائخ النجاشی.

(۴۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن عبد الواحد الخمری (۱)، علی بن عبد الله بن محمد (۱)، علی بن عبد الملک القمی (۱)، عبد الملک بن أعین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن عبد المنعم (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن علی (۱)، أحمد بن معمر (۱)، علی بن جعفر (۱)، عبد المؤمن (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۴۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۱۰

۱۰۲۰۱ – علی بن عبدیل بن إسحاق بن إسحاق الأشعری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۲۵ عن سعد بن عبد الله، عنه، عن الحسن بن محبوب، وکمبا ج ۱۴ / ۱۹۱. وفیه: عبدید والباقی مثله، وجد ج ۵۹ / ۱۸.

۱۰۲۰۲ – علی بن عبید الله بن أبی رافع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی، عن علی بن القاسم، عنه، عن أبی عبیدة محمد بن عمار بن یاسر، عن أبیه – الخ، ما یفید حسنه. جد ج ۳۸ / ۱۳۹، وکمبا ج ۹ / ۲۹۳. وتقدم أبوه. وأخواه محمد وعون.

۱۰۲۰۳ – علی بن عبید الله بن الحسن بن الحسین بن الحسن بن الحسین بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه:

من مشاهیر الثقات الأجلاء وفحول المحدثین، الشیخ منتجب الدین. و کتاب فهرسته معروف معتمد عند الکل. ویروی عن آبائه. وله کتب أخری.

ولد سنة ۵۰۴ وبقی إلی سنة ۶۰۰.

۱۰۲۰۴ – علی بن عبید الله بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام أبو الحسن:

الزوج الصالح. کان أزهد آل أبی طالب وأعبدهم فی زمانه. واختص بموسی والرضا صلوات الله علیهما. له کتاب فی الحج یرویه کله

عن موسی بن جعفر علیه السلام، رواه جعفر بن عبد الله بن جعفر بن عبد الله، عن عبید الله بن علی بن عبید الله، عن أبیه بکتابه؛ کما قاله النجاشی.

وروی المامقانی فی حقه روایات تدل علی مدحه وجلالته. وبعضها فی کمبا ج ۱۲ / ۶۶ و ۶۹، وجد ج ۴۹ / ۲۲۲ و ۲۳۲.

وکان من أهل الفضل والزهد مستجاب الدعوة. وزوجته أم سلمة بنت عبد الله بن الحسین بن علی ویقال لهما: الزوج الصالح. وابناه محمد وعبید الله.

(۴۱۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، علی بن الحسین بن موسی بن بابویه (۱)، عبید الله بن (الحسن بن) الحسین (۱)، علی بن عبید الله بن الحسین (۱)، عبید الله بن أبی رافع (۱)، محمد بن عمار بن یاسر (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، عبید الله بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن القاسم (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، موسی بن جعفر (۱)، الحج (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الزهد (۱)

صفحه ۴۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۱۱

۱۰۲۰۵ - علی بن عبید الله الحسینی:

رکب مع أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه إلی دار المتوکل. وروی قضایا فی ذلک ومعجزات. مدینة المعاجز ص ۵۶۰، والمستدرک ج ۲ / ۱۴.

ولعله علی بن عبید الله الذی عده الشیخ من أصحاب الهادی علیه السلام، و کذا البرقی.

۱۰۲۰۶ - علی بن عبید الله بن علی بن الحسین صلوات الله علیهما:

قال المامقانی: لا مصداق له. أقول: هو متحد مع علی بن عبید الله بن الحسین المذکور، نسب أبوه إلی جده.

۱۰۲۰۷ - علی بن عبید الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

له کتاب الأقضیة. روی عمر بن محمد بن عمر بن علی بن الحسین، عنه، عن أبیه محمد، عن أبیه، عن جده عمر بن علی بن أبی طالب أمیر المؤمنین علیه السلام کتاب ابن أبی رافع؛ کما فی جش ص ۵. ویظهر منه أن أباه محمد.

وفی ست روی عمر بن محمد بن عمر بن علی بن الحسین، عنه کتابه.

وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام وقال: له کتاب الأقضیة.

۱۰۲۰۸ - علی بن عبیدة:

لم یذکروه. روی عن حکیمة بنت موسی الکاظم علیه السلام کیفیة میلاد مولانا الجواد علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۵۱۶، وحلیة الأبرار ج ۲ / ۳۹۰.

۱۰۲۰۹ - علی بن عتبة القاضی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۳ عن المعافا بن زکریا، عنه، عن أبیه، عن الحسین بن علوان، ما یفید حسنه، وجد ج ۳۶ / ۳۳۵، وکمبا ج ۹ / ۱۵۲.

وفی کتابه النصوص باب ۱۵ عن المعافا بن زکریا، عنه، عن موسی بن إسحاق الأنصاری - الخ. ولعله علی بن أبی علی اللهبی

المذکور.

(۴۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۲)، علی بن عبید الله بن الحسین (۱)، محمد بن عمر بن علی بن الحسین (۲)، علی بن عبید الله بن محمد (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، علی بن عبید الله (۳)، علی بن أبی علی (۱)، الحسین بن علوان (۱)، علی بن عتبة (۱)

صفحه ۴۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۱۲

۱۰۲۱۰ - علی بن عثمان:

روی محمد بن علی الکوفی، عنه، عن محمد بن الفرات، عن أبی جعفر الباقر علیه السلام، روایة کریمة مهمة فی الفضائل. فراجع بشارة المصطفی ص ۳۱، وما فی محمد بن الفرات.

وقد روی أبو هاشم عبید بن خارجة، عن علی بن عثمان، عن فرات بن أحنف، عن الصادق علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۲۸۹ و ۴۲۲. وقد روی النعمانی، عن عبید بن خارجة، عنه، عنه، عن الصادق علیه السلام. ص ۷۰.

ومثل النعمانی فی دلائل الطبری ص ۲۴۴ و ۲۹۳. وله روایات فی یب وصا أشار إلیها الخوئی ج ۱۲ / ۹۸.

وروی إسماعیل بن مهران، عنه، عن موسی الکاظم علیه السلام. ختص ص ۲۱۳.

۱۰۲۱۱ - علی بن عثمان بن الخطاب أبو الدنیا المعمر البلوی:

روی الصدوق فی الإکمال باب المعمرین جملة من أحواله ورواياته، وفیها دلالات علی حسنه وکماله. أدرک أمیر المؤمنین علیه السلام وحضر معه فی صفین.

وبقی إلی أن رأی الحجة المنتظر علیه السلام.

جملة من قضایاه ورواياته فی کمبا ج ۸ / ۷۳۶ و ۷۳۵، وج ۱۳ / ۵۹ و ۶۹ و ۶۱، وج ۹ / ۵۸۴، وجد ج ۳۴ / ۳۳۱ و ۳۲۸، وج ۴۱ / ۳۱۱ و ۳۰۷، وج ۵۱ / ۲۲۵ و ۲۲۸ و ۲۶۰.

۱۰۲۱۲ - علی بن عثمان الرازی:

لم یذکروه. روی محمد بن مهران، عنه، عن أبی الحسن الأول علیه السلام.

یب ج ۶ باب فضل زیارة الأولیاء من المؤمنین ص ۱۰۴.

۱۰۲۱۳ - علی بن عثمان بن رزین:

روی خلف بن حماد، عنه، عمن رواه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. سن

(۴۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، نهر الفرات (۲)، علی بن عثمان الرازی (۱)، علی بن عثمان بن رزین (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، محمد بن علی الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن مهران (۱)، علی بن عثمان (۳)، خلف بن حماد

(۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۴۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۱۳

باب الستة.

وروی محمد بن علی، عنه، عن محمد بن فرات خال أبی عمار الصیرفی.

الکافی ج ۷ باب الیمین الکاذبة ص ۴۳۵.

وعده الشیخ من أصحاب الرضا علیه السلام.

۱۰۲۱۴ - علی بن عذار:

لم یذکروه. روی عثمان بن سعید، عنه، عن موسی بن عذار، عن موسی بن قیس الحضرمی، عن سلمة بن کهیل، عن عیاض بن عیاض، عن أبیه، عن سلمان الفارسی. بشا ص ۱۲۴.

۱۰۲۱۵ - علی بن عروة الأهوازی:

لم یذکروه. وکان راویة لعلوم أهل البیت علیهم السلام.

الطب ص ۱۸ و ۳۶: عنه، عن الدیلمی، عن داود الرقی، عن موسی بن جعفر علیه السلام - الخ، وکتاب الدعاء ص ۱۹۸.

وبهذا الإسناد، عنه علیه السلام روایة أخری، فیه ص ۲۱۹، وکمبا ج ۱۶ / ۶۵، وجد ج ۹۵ / ۵۴، ۱۴۳، وج ۷۶ / ۲۴۹.

۱۰۲۱۶ - علی بن عطر:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عنه، عن المسکن الخزاز، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. لکن فی موضعین آخرین: علی بن مطر؛ کما فی کمبا ج ۱۴ / ۱۹۴، وکتاب الصلاة ص ۷۵۷، وجد ج ۵۹ / ۳۳، وج ۸۹ / ۳۴۶.

۱۰۲۱۷ - علی بن عطیة الحناط الأصم الکوفی:

هو من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. ثقة. قاله المج فی الوجیزة.

ونسب ذلک إلی النجاشی والعلامة والفاضل الجزائری وصاحب البلغة. و اختاره المامقانی. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین (ج ۴ / ۱۷).

وروی ابن أبی عمیر عنه. التوحید باب ۷ ح ۴.

(۴۱۳)

مفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن فرات خال أبی عمار الصیرفی (۱)، علی بن عطیة الحناط (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، عیاض بن عیاض (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، داود الرقی (۱)، عثمان بن سعید (۱)، محمد بن علی (۱)، علی بن مطر (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۱۴

رأی علی بن عطیة کتبا لأبی الحسن علیه السلام متربة. مشکاة الطبرسی ص ۱۴۴.

وروی ابن أبی عمیر، عن علی بن عطیة، عن زرارة، عن أبی جعفر علیه السلام. المحاسن ج ۲ / ۴۲۶. وأخواه الحسن وجعفر تقدما،

ومحمد يأتى.

۱۰۲۱۸ – على بن عطية الزيات الملقب بالبواب:

روى على بن حسان، عنه، عن محمد بن مسلم. ختص ص ۲۰۱.

وروى على بن حسان، عنه يرفعه إلى أمير المؤمنين عليه السلام. البصائر الجزء ۱ باب ۹.

ووقع فى طريق الكلينى فى الروضة ح ۵۰۷ عن على بن حسان، عنه، عن معلى بن خنيس – الخ.

۱۰۲۱۹ – على بن عفان:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق، عن محمد بن الحسين بن أبى الخطاب (ثقة جليل)، عنه، عن المفضل بن عمر، عن الصادق عليه السلام. كتاب الأيمان.

ص ۱۷، وجد ج ۶۷ / ۶۰.

كتاب التمحيص: عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. كمبا ج ۳ / ۲۴۴، وجد ج ۷ / ۱۸۱. وذكره البرقى من أصحاب الصادق عليه السلام.

۱۰۲۲۰ – على بن عقبة:

روى عن الباقر والصادق صلوات الله عليهما. وروى عنه ابن فصال وغيره.

يب ج ۲ / ۲۲۷، وج ۶ / ۲۴۱، وصا ج ۳ / ۱۲، وكا ج ۱ / ۸۵، وج ۲ / ۴۳۸، وجد ج ۹۳ / ۲۸۳، وكتاب الدعاء ص ۳۴.

۱۰۲۲۱ – على بن عقبة بن بشير الأسدى:

روى عن الجارود بن المنذر، وعنه ابن فضال وعلى بن مهزيار؛ كما تقدم فى الجارود.

(۴۱۴)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، محمد بن الحسين بن أبى الخطاب (۱)، على بن عطية الزيات (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، على بن مهزيار (۱)، ابن أبى عمير (۱)، جارود بن المنذر (۱)، على بن عطية (۲)، عقبة بن بشير (۱)، على بن حسان (۳)، على بن عفان (۱)، على بن عقبة (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن مسلم (۱)

صفحه ۴۱۵

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۴۱۵

۱۰۲۲۲ – على بن عقبة بن خالد الأسدى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالاتفاق. ويشهد لذلك ما فى كتاب الإيمان ص ۱۲۵، وجد ج ۶۸ / ۸۵، وكا ج ۴ / ۳۹۷، وج ۷ / ۴۲۹، ويب ج ۵ / ۳۶۰، و صا ج ۲ / ۲۰۶.

وله كتاب يرويه جماعة: منهم الحسن بن على بن فضال وعبد الله بن محمد الحجال وغيرهما.

۱۰۲۲۳ – على بن عقبة بن زيد:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عبد الله بن محمد الحجال، عنه. غيبة النعمانى ص ۱۷۱.

۱۰۲۲۴ – على بن عقبة القاضى الشيبانى أبو الحسن:

لم يذكروه. وله روايات شريفة فى النصوص على الأئمة الاثنى عشر عليهم السلام وفضائلهم ومناقبهم رواها عنه المعافا بن زكريا البغدادى. فراجع كتاب الانصاف فى النص على الأئمة الأشراف للسيد هاشم البحرانى ص ۶ و ۷۲ و ۸۰ و ۱۳۶. وكذا كفاية الأثر باب

۸. وکذا فی جد ج ۳۶ / ۳۲۲، وکمبا ج ۹ / ۱۴۹.

۱۰۲۲۵ – علی بن عقبة بن قیس بن سمعان بن أبی ربیحة:

مولی رسول الله صلی الله علیه وآله. روی البرقی عن بعض أصحابنا، رفعه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام؛ کما فی التوحید باب أنه لا یعرف إلا به فی نسختین منه.

۱۰۲۲۶ – علی بن عقیل:

لم یذکروه. هو شهید الطف. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۰، وجد ج ۴۵ / ۳۳.

۱۰۲۲۷ – علی بن العلاء بن الفضل بن خالد:

فقیه. ذکره النجاشی فی ترجمة محمد بن خالد البرقی.

(۴۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب الأشراف للشیخ المفید (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، علی بن عقبة بن خالد (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، عبد الله بن محمد (۲)، علی بن العلاء (۱)، الفضل بن خالد (۱)، قیس بن سمعان (۱)، علی بن عقبة (۳)

صفحه ۴۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۱۶

۱۰۲۲۸ – علی بن علقمة الأیادی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۱، عن یعقوب بن زیاد العبسی، عنه قال: لما قدم الحسین بن علی علیه السلام وعمار بن یاسر یستنفران الناس – الخ.

ورواه فی کمبا ج ۶ / ۶۹۷، وجد ج ۲۲ / ۱۱۰.

۱۰۲۲۹ – علی بن علی بن رزین:

أخو دعبل الشاعر المعروف. روی عن الرضا علیه السلام؛ کما تقدم فی ابنه إسماعیل. وولد سنة ۱۷۲ وتوفی سنة ۲۸۳. فکان عمره ۱۱۱ عام.

وولد دعبل سنة ۱۴۸ فی خلافة المنصور ورأی موسی والرضا علیهما السلام. کذا ذکره النجاشی ص ۱۹۸. وتقدم فی أبیه نسبه.

نقل النجاشی بإسناده إلی إسماعیل بن علی بن علی بن رزین قال: حدثنا أبی علی بن علی سنة ۲۷۲ قال: حدثنا أبو الحسن الرضا علیه السلام بطوس سنة ۱۹۸ – إلی أن قال: – ودخلنا إلی الرضا علیه السلام أنا وأخی دعبل فأقمنا عنده إلی آخر سنة مائتین – الخ.

۱۰۲۳۰ – علی بن علی اللهبی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه الصدوق بإسناده فی ثواب الأعمال. کتاب الدعاء ص ۱۳ و ۳۴، وجد ج ۹۳ / ۱۹۹ و ۲۸۰.

۱۰۲۳۱ – علی بن علی المکی الهلالی:

لم یذکروه. روی محمد بن زریق، عنه، عن أبیه أنه دخل علی رسول الله صلی الله علیه وآله فی مرضه الذی قبض فیها – الخبر. فذکر فضائل الخمسة الطیبة و مهدی هذه الأمة وحمزة سید الشهداء وجعفر الطیار. والتفصیل فی إحقاق الحق ج ۹ / ۲۶۲ و ۴۷۸.

۱۰۲۳۲ – علی بن علی بن نما: لم یذکروه. تقدم فی الحسن بن علی بن حمزة.

(۴۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، علی بن علی بن رزین (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عمار بن یاسر (۱)، الحسن بن علی (۱)، المرض (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۱۷

۱۰۲۳۳ - علی بن عمار:

لم یذکروه. روی العیاشی ج ۱ / ۱۳۱، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، و کمبا ج ۲۰ / ۱۲۸، وجد ج ۹۷ / ۱۰۳.

وروی العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۳۸۶ عنه، عنه روایة أخری.

۱۰۲۳۴ - علی بن عمارة الکنانی:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عن بعض رجاله، عنه، عن محمد بن سنان. غیبة النعمانی ص ۱۰۲.

۱۰۲۳۵ - علی بن عمارة البکری الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام؛ کما عده الشیخ.

۱۰۲۳۶ - علی بن عمرو بن أعین (أیمن - خ ل):

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی عن علی بن إبراهیم، عن أبیه وأحمد بن محمد الکوفی، عنه، عن محسن بن أحمد بن معاذ - الخ. جد ج ۱۴ / ۴۴۸، وکمبا ج ۵ / ۴۳۹. ومثله فی روضة الکافی ح ۵۴۰. وفیه اسم جده أیمن.

۱۰۲۳۷ - علی بن عمرو بن خالد الحرانی:

لم یذکروه. وتقدم فی محمد بن یوسف روایته. وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۹. و کذا فی فرج بن فضالة روایته.

۱۰۲۳۸ - علی بن عمرو بن محمد الرازی الکاتب أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد بن أحمد النیشابوری، عنه، عن محمد بن الحسن السراج، عن البرقی - الخ. مدینة المعاجز ص ۳۶۳، ودلائل الطبری ص ۱۴۴.

۱۰۲۳۹ - علی بن عمرو العطار القزوینی:

من خواص أصحاب مولانا الهادی علیه السلام. روی سعد بن عبد الله القمی

(۴۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسن بن محمد بن أحمد (۱)، علی بن عمرو العطار (۱)، محسن بن أحمد بن معاذ (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن عمارة (۲)، عمرو بن خالد (۱)، محمد بن یوسف (۱)، علی بن عمرو (۲)، محمد بن سنان (۱)

صفحه ۴۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۱۸

عنه قال: دخلت علی أبی الحسن العسکری علیه السلام - الخ. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۲۸، وکمبا ج ۱۴ / ۱۹۵، وجد ج ۵۹ / ۳۹،

والکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی أبی محمد علیه السلام ص ۳۲۶. وعن الخصال أنه حاجب العسکری علیه السلام وخرج علی یده لعن فارس بن حاتم.

۱۰۲۴۰ – علی بن عمر:

روی علی بن معبد، عنه، عن یحی بن عمران. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الاستغناء عن الناس ص ۱۴۹.

۱۰۲۴۱ – علی بن عمر بن أبان الکلبی:

لم یذکروه. روی العیاشی فی أواخر سورة الرعد ص ۲۱۴ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: أشهد علی أبی أنه کان یقول: ما بین أحدکم وبین أن یغبط أو یری ما تقر به عینه إلا أن یبلغ نفسه هذه. وأهوی إلی حلقه – الخبر. ورواه فی تفسیر البرهان عنه مثله. کمبا ج ۷ / ۲۳۴ مثله، وجد ج ۲۵ / ۲۱۹.

۱۰۲۴۲ – علی بن عمر بن الحسن بن علی بن مالک السیاری أبو الحسین القاضی:

لم یذکروه. روی أحمد بن إبراهیم الطبری، عنه، عن محمد بن زکریا الغلابی.

مدینة المعاجز ص ۶۱. لکن فی دلائل الإمامة للطبری ص ۲۶: روی إبراهیم بن أحمد الطبری، عنه، عنه.

۱۰۲۴۳ – علی بن عمر الزیات:

لم یذکروه. روی الکشی، عن حمدویه، عن الحسن بن موسی، عنه، عن ابن أبی سعید المکاری، عن الرضا علیه السلام حدیث ۸۸۴ ط جدید.

۱۰۲۴۴ – علی بن عمر الشکری الحری أبو الحسن:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی بشارة المصطفی ص ۳۹ و ۶۱.

(۴۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، ابن أبی سعید المکاری (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، فارس بن حاتم (۱)، الحسن بن موسی (۱)، الحسن بن علی (۱)، عمر بن أبان (۱)، سورة الرعد (۱)، علی بن معبد (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۱۹

۱۰۲۴۵ – علی بن عمر الصیقل:

لم یذکروه. روی السید المرتضی فی عیون المعجزات، عن جعفر بن محمد البجلی، عنه، عن عمر بن توبة، عن أبیه، عن جده العرنی، عن الحارث الهمدانی.

مدینة المعاجز ص ۴۰.

وأولاده أربعة: الحسن الأشرف، والقاسم، وعمر، ومحمد. والعقب منهم؛ کما فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۷. والخامس الحسین جد جعفر بن عمر المذکور. وتقدم حفیده علی بن الحسن بن علی.

۱۰۲۴۶ – علی بن عمر بن علی بن الحسین علیه السلام:

من أصحاب الصادق علیه السلام ومن أجداد السید المرتضی لأمه؛ کما تقدم فی حفیده علی بن الحسین. ومدحه فی أول الناصریات

بأنه كان عالما.

روى الشيخ الطوسى بإسناده، عن محمد بن إسماعيل، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. كمبا ج ۱۳ / ۱۷۵، وجد ج ۵۲ / ۲۸۷.

روى ابن إدريس فى آخر السرائر نقلا من كتاب محمد بن على بن محبوب، عن محمد بن أحمد بن إسماعيل الهاشمى، عن على بن الحسين، عنه والعمركى البوفكى، عن على بن جعفر، عن أخيه، حديث عدم وجوب الإعادة على الإخلال بستر العورة فى الصلاة جهلا. وعمل به أكثر الفقهاء. ونقله فى كتاب الصلاة ص ۸۷، وجد ج ۸۳ / ۱۷۷.

روى الحسين بن زيد، عنه، عن الصادق عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۸، وجد ج ۴۳ / ۲۲.

وما يفيد حسنه وكماله فى كمبا ج ۱۱ / ۲۳۶، وجد ج ۴۸ / ۲۰. وذكره فى منتهى الآمال ج ۲ / ۳۱.

۱۰۲۴۷ - على بن عمر النوفلى:

روى الكلينى فى الكافى ج ۱ باب النص على أبى محمد العسكرى عليه السلام

(۴۱۹)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، كتاب السرائر لابن إدريس الحلى (۱)، كتاب منتهى الأمال للمحدث القمى (۱)، محمد بن أحمد بن إسماعيل الهاشمى (۱)، على بن الحسن بن على (۱)، على بن عمر النوفلى (۱)، الحارث الهمدانى (۱)، محمد بن على بن محبوب (۱)، محمد بن إسماعيل (۱)، الحسين بن زيد (۱)، على بن الحسين (۲)، عمر بن توبة (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، على بن جعفر (۱)، جعفر بن محمد (۱)، جعفر بن عمر (۱)، الجهل (۱)، الصّلاة (۱)، الوجوب (۱)

صفحه ۴۲۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۴۲۰

ص ۳۲۵ بإسناده، عن بشار بن أحمد البصرى، عنه، عن أبى الحسن الثالث عليه السلام - الخ. ورواه أيضا فى كمبا ج ۱۲ / ۱۶۶، وجد ج ۵۰ / ۲۸۹.

وروى سنان بن محمد البصرى، عنه، عن أبى الحسن عليه السلام؛ كما تقدم فى سنان.

۱۰۲۴۸ - على بن عمران الخزاز المعروف بشفا:

ثقة بالاتفاق. قليل الحديث. له كتاب يرويه عنه عبد الله بن جبلة وجعفر بن سماعة. وفى مكارم الأخلاق باب آداب اللباس من كتاب زهد أمير المؤمنين عليه السلام عنه قال: خرج الحسين بن على وعلى عليهما السلام فى الرحبة.

۱۰۲۴۹ - على بن عمير:

لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين. أخذ الراية فقاتل حتى ارتث، يعنى أثخن بالجراح وحمل وبه رمق ثم مات.

۱۰۲۵۰ - على بن عنبسة:

لم يذكروه. روى أحمد بن محمد بن أيوب، عنه، عن بكر بن أحمد. جد ج ۱۸ / ۴۰۱، وكمبا ج ۶ / ۳۹۶. ولعله منسوب إلى جده وأبوه محمد؛ كما يأتى.

۱۰۲۵۱ - على بن عوض:

لم يذكروه. ما يفيد حسنه وكماله وأنه مورد عناية الإمام المنتظر صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۳ / ۱۲۱، وجد ج ۵۲ / ۶۳، وفى حلية

الأبرار ج ۲ / ۷۲۹.

۱۰۲۵۲ – علی بن عوف الأزدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الصدوق فی المعانی ص ۲۵۶ عن أحمد بن النضر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۱۰۲۵۳ – علی بن عیاش:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة

(۴۲۰)

مفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، بشار بن أحمد البصری (۱)، علی بن عمران الخزاز (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن أیوب (۱)، أحمد بن النضر (۱)، علی بن عوف (۱)، بکر بن أحمد (۱)، محمد البصری (۱)، الزهد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، اللبس (۱)

صفحه ۴۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۲۱

جلیل)، عنه، عن الحسن بن راشد، عن یعقوب بن جعفر، عن أبی إبراهیم علیه السلام، حدیث جامع فی التوحید. کمبا ج ۲ / ۱۰۲، وجد ج ۳ / ۳۳۰.

۱۰۲۵۴ – علی بن عیسی الأنصاری:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن، عنه وعن أبیه، عن محمد بن سلیمان الدیلمی، عن أبی الحسن الثانی علیه السلام. جد ج ۱۴ / ۷۳، وکمبا ج ۵ / ۳۴۹.

وکذا فی المحاسن ج ۲ / ۳۰۲ عن أبیه وعلی بن عیسی الأنصاری، عن أبی سلیمان الدیلمی، عن أبی الحسن الثانی علیه السلام. وفی نفس الصفحة وفی موضع آخر، عن أبیه وعلی بن عیسی الأنصاری، عن محمد بن سلیمان الدیلمی، عن أبی خالد الهیثم الفارسی، عن أبی الحسن الثانی علیه السلام.

۱۰۲۵۵ – علی بن عیسی بن جراح الوزیر:

لم یذکروه. ما یفید ذمه فی کمبا ج ۱۳ / ۹۱، وجد ج ۵۱ / ۳۳۷، وک ج ۲ باب ۴۹ ح ۳۲، وغط ص ۲۰۷.

۱۰۲۵۶ – علی بن عیسی بن الحسین القمی:

روی ابن نوح، عنه، عن ابن الولید. وروی عنه الصدوق. الأمالی مج ۹۴. و روی النجاشی ص ۴۴ عنه معتمدا علیه. ولعله ابن عیسی المجاور الآتی.

۱۰۲۵۷ – علی بن عیسی بن عبد الله:

لم یذکروه. روی عنه ابنه محمد، عن أبیه. یب ج ۸ باب الحکم فی أولاد المطلقات ص ۱۱۵. ورواها فی الکافی ج ۶ کتاب العقیقة باب ۳۸ فی النوادر ص ۵۲ وفیه: محمد بن علی بن عیسی، عن عبد الله العمری.

۱۰۲۵۸ – علی بن عیسی بن عبد الله أبو طاهر العلوی:

لم یذکروه. روی عن بصائر الصفار مسندا، عن أبی الصخرة، عنه، عن أبیه، عن جده، عن الباقر علیه السلام: إذا کان کل موسم، أخرج الفاسقان العاصیان،

(۴۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن عیسی بن عبد الله (۲)، علی بن عیسی بن الحسین (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، محمد بن علی بن عیسی (۱)، عبد الله العمری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان الدیلمی (۱)، الحسن بن راشد (۱)، علی بن عیسی (۴)، محمد بن سلیمان (۱)، یعقوب بن جعفر (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۴۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۲۲

ثم یفرق بینهما هاهنا، لا یراهما إلا إمام عدل - الخ. لعله من ولد عمر بن علی.

۱۰۲۵۹ - علی بن عیسی العلوی:

لم یذکروه. روی السید ابن طاووس، عنه، عن أحمد بن عیسی بن زید العلوی؛ کما تقدم فی أحمد.

۱۰۲۶۰ - علی بن عیسی القاسانی:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۱ / ۲۲۹ عنه، عن ابن مسعود المیسری.

۱۰۲۶۱ - علی بن عیسی القصری:

لم یذکروه. من أصحاب الحسین بن روح نائب الحجة علیه السلام؛ کما یستفاد مما فی العلل ج ۱ / ۲۳۰، وک باب ۴۵ ح ۳۷، وغط ص ۲۱۰.

۱۰۲۶۲ - علی بن عیسی القماط:

وقع فی طریق الکلینی فی الروضة ح ۲۸۰ عن یونس، عنه، عن عمه قال:

سمعت أبا عبد الله علیه السلام - الخ.

وروی یونس بن یعقوب، عنه، عن عمه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

الکافی ج ۴ باب فی لیلة القدر من کتاب الصیام ص ۱۵۹.

۱۰۲۶۳ - علی بن عیسی القوهستانی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی النعمانی، عن محمد بن همام (ثقة)، عنه، عن موسی بن إسحاق الأنماطی - الخ. جد ج ۳۶ / ۲۸۱، وکمبا ج ۹ / ۱۳۹. وتقدم فی إسحاق بن بدر روایته الأخری.

۱۰۲۶۴ - علی بن عیسی (المجاور فی المسجد) الکوفی أبو الحسن:

یروی عنه الصدوق مترضیا علیه. العیون ج ۱ / ۲۷۵ و ۲۵۳ و ۲۸۰، والأمالی ص ۲۹۰ و ۲۹۹ و ۳۴۴، وغیر ذلک.

ومما ذکرنا یستفاد حسنه وکماله. ونزیدک علیه ما فی کمبا ج ۹ / ۲۸۶ و

(۴۲۲)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، علی بن عیسی المجاور (۱)، علی بن عیسی القماط (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، علی بن عیسی (۴)، محمد بن تمام (۱)، عمر بن علی (۱)، الصیام، الصوم (۱)، السجود (۱)

صفحه ۴۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۲۳

۲۹۳، وجد ج ۳۸ / ۱۳۹ و ۱۱۰. ۱۰۲۶۵ - علی بن عیسی بن هامان:

لم یذکروه. مذموم؛ کما یستفاد مما فی کمبا ج ۱۲ / ۳۹، وجد ج ۴۹ / ۱۳۸.

۱۰۲۶۶ – علی بن عیینة:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه، عن عمرو بن یزید. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الشکر ص ۹۵.

۱۰۲۶۷ – علی بن غراب الکوفی الفزاری أبو الحسن:

من أصحاب الصادق علیه السلام. کان إذا حدث قال: حدثنی الصادق عن الله جعفر بن محمد علیهما السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۰، وجد ج ۴۷ / ۱۸، وکا ج ۴ / ۱۲، و ج ۵ / ۷۲، ویب ج ۶ / ۳۲۷. وهذا یفید حسنه وکماله.

وقوله: حدثنی خیر الجعافر جعفر بن محمد – الخ. جد ج ۷۶ / ۱۱۱، و ج ۱۰۳ / ۲۵۷، وکمبا ج ۱۶ / ۱۷، وج ۲۳ / ۶۰، ویه ج ۴ / ۴۱۱.

وقال الشیخ فی رجاله: علی بن عبد العزیز الفزاری، هو ابن غراب. وله کتاب.

وفی ست ص ۱۲۱: علی بن عبد العزیز المعروف بابن غراب له کتاب – الخ.

وذکره الصدوق فی مشیخة یه فی المعتمدین. وهو من الأجلة المذمومین عند العامة لتشیعهم. مات سنة ۱۸۴.

وفی ختص ص ۳۰۲ روی الحسن بن علی بن فضال، عن علی بن غراب، عن أبی بکر بن محمد الحضرمی، عن أبی جعفر علیه السلام، حدیث تفسیر المتوسمین فی الآیة بالأئمة صلوات الله علیهم، لا یدخل علیهم أحد إلا عرفوه مؤمن أو کافر.

روی عن الرضا علیه السلام؛ کما فی القاموس عن الخطیب.

وعن ابن الندیم أنه عده فی مشائخ الشیعة الذین رووا الفقه عنهم.

(۴۲۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، علی بن عبد العزیز الفزاری (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، علی بن عبد العزیز (۱)، عیسی بن هامان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، علی بن عیینة (۱)، عمرو بن یزید (۱)، علی بن غراب (۲)، ابن الندیم (۱)، جعفر بن محمد (۱)، بکر بن محمد (۱)، الشکر (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۲۴

۱۰۲۶۸ – علی بن غیاث:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه إدریس بن الحسن. الکافی ج ۷ باب الرجل ینسی شهادته ص ۳۸۳.

۱۰۲۶۹ – علی بن الفاضل المازندرانی:

لم یذکروه. هو الشیخ الصالح التقی، والفاضل الورع الزکی، زین الدین المجاور بالغری. حدث بالرسالة المشتهرة بقصة الجزیرة الخضراء فی شوال سنة ۶۹۹.

کمبا ج ۱۳ / ۱۴۳، وجد ج ۵۲ / ۱۶۰.

۱۰۲۷۰ – علی بن الفرات الإصفهانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۶۰ عن العباس بن الفضل المقری، عنه، عن أحمد بن محمد البصری، روایة شریفة فی الفضائل، وجد ج ۳۹ / ۳۱۱، وکمبا ج ۹ / ۴۱۶.

۱۰۲۷۱ – علی بن فرقد صاحب السابری:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه زید النرسی. الکافی ج ۷ باب أن الوصی إذا کانت الوصیة فی حق فغیرها فهو ضامن من کتاب الوصایا ص ۲۱.

۱۰۲۷۲ – علی بن فروخ السمان:

لم یذکروه. روی السید المرتضی فی عیون المعجزات، عن محمد بن أحمد، عن أبیه، عنه، عن یحی بن زکریا المنقری، عن سفیان بن عیینة، عن عمر بن أبی سلیم، عن الصادق علیه السلام، حدیث معجزة جده أمیر المؤمنین علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۶۶. ۱۰۲۷۳ – علی بن فضال:

لم یذکروه. روی الشیخ، عن ابن عبدون، عن ابن الزبیر، عنه، عن العباس بن عامر – الخ. کمبا ج ۵ / ۱۶، وجد ج ۱۱ / ۵۸. ولعله جد علی بن الحسن المذکور.

(۴۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، نهر الفرات (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، أحمد بن محمد البصری (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن الفضل (۱)، إدریس بن الحسن (۱)، علی بن غیاث (۱)، علی بن الحسن (۱)، علی بن فضال (۱)، زید النرسی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن فرقد (۱)، الشهادة (۱)، الوصیة (۲)

صفحه ۴۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۲۵

وفی العلل ج ۲ / ۲۱۰ عن محمد بن سنان، عنه، عن المفضل – الخ.

روایته عن الصادق علیه السلام تفسیر قوله تعالی ": ومن عنده علم الکتاب " بأمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۰ / ۱۴۵، وکمبا ج ۹ / ۴۶۰.

وروی عنه عدة من أصحابنا منهم: أحمد بن محمد وعلی بن مهزیار؛ کما فی مواضع من الکافی أشار إلیها الخوئی ج ۱۲ / ۱۲۳.

۱۰۲۷۴ – علی بن الفضل بن العباس البغدادی:

لم یذکروه. هو شیخ لأصحاب الحدیث. روی عنه الصدوق فی الأمالی ص ۴۶ مکررا، وفی المعانی ص ۹۰ و ۱۲۵ و ۱۳۲، والخصال ج ۱ / ۱۳۰، وج ۲ / ۱۷۱، وک باب ۲۲، وجد ج ۸ / ۱۳۱، وج ۱۱ / ۱۷۶، وکمبا ج ۳ / ۳۲۹، وج ۵ / ۴۸.

۱۰۲۷۵ – علی بن الفضل الواسطی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. ذکره الصدوق فی مشیخة یه فی المعتدین.

روی کتابه علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه.

۱۰۲۷۶ – علی بن فضل الله الحسنی الراوندی:

له کتاب نثر اللآلی. روی منه فی المستدرک ج ۲ / ۴۷۱.

۱۰۲۷۷ – علی بن فضل الله بن محمد حسن المازندرانی الحائری:

المتوفی ۱۶ شعبان ۱۳۳۹. کان عالما جلیلا فقیها نبیلا. وله کتاب الإجارة والصلح والوصیة وکتاب الحجة البالغة ورسالة فی رد وحدة الوجود ورسالة فی رد الصوفیة ورسالة فی قاعدة الغرر. وله الحواشی علی الجامع العباسی وغیره.

۱۰۲۷۸ – علی بن الفضیل:

لم یذکروه. روی ابن محبوب، عنه، عن الصادق علیه السلام. یب ج ۱۰ / ۲۰۶، وصا ج ۴ / ۲۷۸.

(۴۲۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، صلح (یوم) الحدیبیة (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، علی بن فضل الله (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن مهزیار (۱)، الفضل بن العباس (۱)، علی بن الفضل (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)

صفحه ۴۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۲۶

۱۰۲۷۹ - علی بن قابوس القمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۸ عن محمد، عن أبیه، عنه، عن محمد بن الحسین، عن یونس بن ظبیان، حدیث النص علی الأئمة، وکمبا ج ۹ / ۱۵۷، وجد ج ۳۶ / ۳۵۲.

۱۰۲۸۰ - علی بن القادم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل، عن الطالقانی، عن محمد بن جریر الطبری، عن سلیم بن عبد الجبار، عنه، عن إسرائیل، عن عبد الله بن شریک، حدیث الفضائل. جد ج ۳۵ / ۲۸۵، وکمبا ج ۹ / ۵۴. قیل: مات سنة ۲۱۳.

جملة من روایاته فی المقتضب ص ۵۲، وبشا ص ۱۴۶.

سمع منه الحسین بن علی المصری. جش ص ۴۹.

۱۰۲۸۱ - علی بن القاسم:

روی إبراهیم بن هاشم، عنه، عن جعفر بن محمد، عن الحسین بن یزید. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب السحق ص ۵۵۲.

۱۰۲۸۲ - علی بن القاسم البجلی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن سعید (یعنی ابن عقدة)، عنه قراءة علیه، عن علی بن إبراهیم بن المعلی، کتاب أبی رافع؛ کما قاله النجاشی ص ۵.

۱۰۲۸۳ - علی بن القاسم بن الحسین بن زید بن علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عن عبید الله بن الحسین بن إبراهیم (تقدم)، عن علی بن عبد الله بن الحسین الحسینی، عنه، عن أبیه، عن جده الحسین، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه - الخ. کتاب الکفر ص ۵۸، وکمبا ج ۳ / ۱۲۴، وجد ج ۷۲ / ۳۱۹، وج ۶ / ۱۱۴. ورواه مثله فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۸۴.

۱۰۲۸۴ - علی بن القاسم العریضی الحسینی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۲۷، عن یوسف بن

(۴۲۶)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسین الحسینی (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، القاسم بن الحسین (۱)، عبد الله بن شریک (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن یزید (۱)، یونس بن ظبیان (۱)، علی بن القاسم (۳)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، زید بن علی (۱)، محمد بن جریر (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۲۷

السخت، عنه، عن أبیه، عن صوان بن یحی، حدیث النص من الکاظم علی الرضا علیهما السلام.

وعنه، عنه، عن أبیه، روایة أخری؛ فی ذلک؛ کما فیه ص ۳۰. ورواهما فی کمبا ج ۱۲ / ۶ و ۷.

وبسند آخر عنه، عنه، عن صفوان بن یحی، روایة مفصلة فی ذلک مع الاشهاد. ص ۷، وجد ج ۴۹ / ۱۶ و ۱۸ و ۲۲.

۱۰۲۸۵ - علی بن القاسم الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۵ عن الحسن بن الحسین العرنی، عنه، عن عمر بن خالد، عن زید بن علی بن الحسین، عن آبائه علیهم السلام - الخ.

ووقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۸۶ عن المسعودی، عنه، عن سعد بن طالب، فی روایة تفید حسنه، وجد ج ۳۸ / ۱۰۴، وکمبا ج ۹ / ۲۸۴، وبشا ص ۱۷۷.

وروی الحسن بن الحسین الأنصاری، عنه، عن محمد بن عبید الله بن أبی رافع، عن أبیه، عن جده، کتب جده أبی رافع فی العبادات وغیرها؛ کما فی رجال النجاشی ص ۴ و ۲۵۰.

وروی الحسن بن الحسین العرنی عنه؛ کما تقدم فی الحسن.

۱۰۲۸۶ - علی بن القاسم بن موسی بن عبد الله: والد محمد المذکور.

۱۰۲۸۷ - علی بن القاسم بن یعقوب بن عیسی بن الحسن بن جعفر بن إبراهیم القیسی الخزاز:

لم یذکروه. کان یملی الحدیث فی منزله. وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۹ عن محمد بن علی بن خشیش، عنه، عن محمد بن الحسین بن مطاع، روایة شریفة مفصلة فی الفضائل.

(۴۲۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن عبید الله بن أبی رافع (۱)، الحسن بن الحسین الأنصاری (۱)، الحسن بن الحسین العرنی (۱)، موسی بن عبد الله (۱)، جعفر بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، علی بن القاسم (۳)، علی بن الحسین (۱)، عیسی بن الحسن (۱)، محمد بن الحسین (۱)، سعد بن طالب (۱)، عمر بن خالد (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۴۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۲۸

۱۰۲۸۸ - علی بن القاضی الطبرانی أبو الحسن القاضی:

لم یذکروه. روی السید المرتضی فی عیون المعجزات عنه. مدینة المعاجز ص ۹۰.

۱۰۲۸۹ - علی القصیر:

وقع فی طریق القمی فی تفسیره سورة لقمان، عن بکر بن صالح، عن جعفر بن یحی، عنه: عن أبی عبد الله علیه السلام، قال: قلت: جعلت فداک؛ قوله:

"ولقد آتینا لقمن الحکمة " قال: أوتی معرفة إمام زمانه. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. وهو علی بن حسان المذکور.

۱۰۲۹۰ – علی بن قنطر الموصلی:

لم یذکروه. روی عن سعد بن سلام، عن الرضا علیه السلام؛ کما فی سعد.

۱۰۲۹۱ – علی القمی:

روی خلف بن حماد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ باب النوادر من کتاب الزی والتجمل ص ۴۷۹.

۱۰۲۹۲ – علی بن قیس:

لم یذکروه. روی محمد بن یعقوب الکلینی، عنه؛ کما فی کمبا ج ۱۳ / ۱۰۷، و جد ج ۵۲ / ۱۳، وغط ص ۱۷۳، وکا ج ۱ / ۳۳۱.

وروی الصدوق، عن أبیه، عن سعد، عن علان الکلینی، عنه، عن غانم بن سعید الهندی – الخ. ج ۵۲ / ۲۷.

۱۰۲۹۳ – علی بن قیس القومشی:

لم یذکروه. روی الکشی فی رجاله ص ۵۰ عن محمد بن مسعود، عنه، عن أحکم بن یسار، عن أبی الحسن صاحب العسکر علیه السلام – الخ، وجد ج ۴۲ / ۱۳۵، وکمبا ج ۹ / ۶۳۲.

(۴۲۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، معرفة الإمام (۱)، الطبرانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن حسان (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، علی القصیر (۱)، علی بن قیس (۲)، سورة لقمان (۱)، بکر بن صالح (۱)، خلف بن حماد (۱)، محمد بن مسعود (۱)، الفدیة، الفداء (۱)

صفحه ۴۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۲۹

۱۰۲۹۴ – علی بن کرکر: لم یذکروه. هو مذموم. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۳، وجد ج ۵۰ / ۱۸۹.

۱۰۲۹۵ – علی بن کعب الکوفی:

لم یذکروه. شف: من کتاب روح النفوس، عنه، عن إسماعیل بن أبان الوراق حدیث تسمیة أمیر المؤمنین علیه السلام بذلک فی حضور رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۳۷ / ۳۲۹، وکمبا ج ۹ / ۲۵۶.

۱۰۲۹۶ – علی بن مالک:

روی عنه ابن همام دعاء الصحیفة؛ کما قاله الشیخ. ولعل مراده کتاب الصحیفة.

۱۰۲۹۷ – علی بن مالک الجشمی:

لم یذکروه. وکان علی میسرة جند إبراهیم الأشتر لطلب الثار لأخذ عبید الله بن زیاد. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۸۰.

۱۰۲۹۸ – علی بن مالک النحوی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی المفید، عنه. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۲ و ۱۴۲ و ۱۷۳ مکررا و ۲۱۶.

وعد من مشائخ المفید. روی المفید فی أمالیه مج ۱۲ ص ۶۲ و ۶۳ عنه، ومج ۱۳ ص ۶۸، ومج ۱۴ ص ۷۱، ومج ۲۸ ص ۱۴۴، وجد ج ۱۷ / ۳۹۴، وج ۵ / ۴۳، و کمبا ج ۶ / ۲۹۱، وج ۳ / ۱۳.

۱۰۲۹۹ – علی بن ماهان:

لم یذکروه. روی أبو الطیب الحسین بن علی بن محمد التمار النحوی، عنه، عن عمه، عن محمد بن عمر – الخ. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲ و ۵۳ و ۵۴، وجد ج ۲۱ / ۹، و ج ۳۶ / ۴، وکمبا ج ۶ / ۵۷۳، وج ۹ / ۸۴.

والطب ص ۱۱۷ عنه، عن سراج مولی الرضا علیه السلام.

(۴۲۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبید الله بن زیاد لعنه الله (۱)، الحسین بن علی بن محمد (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، علی بن مالک (۳)، محمد بن عمر (۱)

صفحه ۴۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۳۰

۱۰۳۰۰ - علی بن المؤمل الحجازی:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. روی الصدوق فی الأمالی ص ۱۸۳ عن أبیه، عن الحسن بن أحمد المالکی، عن أبیه، عنه، عن موسی الکاظم علیه السلام.

۱۰۳۰۱ - علی بن المثنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۹۵ عن ابن عقدة، عنه، عن زید بن حباب، حدیث الرکبان یوم القیامة، وجد ج ۷ / ۲۳۵، وکمبا ج ۳ / ۲۵۹.

نص: محمد بن الحسین بن حفص، عنه، عن جریر بن عبد الحمید - الخ. جد ج ۳۶ / ۳۴۲، وکمبا ج ۹ / ۱۵۴.

۱۰۳۰۲ - علی بن مجالد الجعفی:

لم یذکروه. بشا: عن أحمد بن علی المرهبی، عنه، عن جعفر بن حفص، روایة فی فضل الشیعة ینبغی أن تکتب بماء الذهب. کتاب الإیمان ص ۱۳۶، وجد ج ۶۸ / ۱۲۸.

۱۰۳۰۳ - علی بن محبوب:

لم یذکروه. روی فی قرب الإسناد ص ۱۲۹ عن أحمد بن محمد، عنه، عن علی بن أبی حمزة، عن موسی الکاظم علیه السلام. ومثله فی نسخة أخری ص ۱۷۵.

۱۰۳۰۴ - علی بن المحسن بن علی التنوخی القاضی أبو القاسم:

هو ابن القاضی أبی علی المحسن بن القاضی أبی القاسم علی بن محمد بن أبی الفهم داود بن إبراهیم بن تمیم بن جابر القحطانی. من تلامذة السید المرتضی و أصحابه ومن مشائخ الشیخ الطوسی من العامة. وسمع منه الخطیب البغدادی. ولد سنة ۳۷۰ ه وتوفی ثانی المحرم سنة ۴۴۷؛ کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۲.

ترجمة جده علی بن محمد مع بیان نسبه فی کتاب الغدیر ج ۳ / ۳۸۰. وترجمة

(۴۳۰)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، یوم القیامة (۱)، الحسن بن أحمد المالکی (۱)، محمد بن الحسین بن حفص (۱)، جریر بن عبد الحمید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الخطیب البغدادی (۱)، علی بن المؤمل (۱)، علی بن المحسن (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، أحمد بن علی (۱)، زید بن حباب (۱)، علی بن محبوب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۲)

صفحه ۴۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۳۱

علی بن المحسن وأبیه فیه ص ۳۸۶ و ۳۸۷. وقال الأمینی فی ترجمة علی بن المحسن:

وأمره فی المذهب أوضح من والده وجده. وتشیعه من المتسالم علیه عند أرباب المعاجم.

وأشعاره الراجعة إلی الغدیر فی بشا ص ۲۶۸.

وعن الطرائف أن له کتابا جمع فیه طرق حدیث المنزلة.

۱۰۳۰۵ - علی بن محمد بن إبراهیم بن أبان الرازی الکلینی المعروف بعلان أبو الحسن:

ثقة عین بالاتفاق. وله کتاب أخبار القائم المنتظر علیه السلام.

یروی عنه الکلینی کثیرا بغیر واسطة. وهو داخل فی العدة التی یروی بتوسطهم عن سهل بن زیاد. وهو أستاد الکلینی وخاله یأتی فی علان. وأبوه یأتی. وعمه أحمد بن إبراهیم تقدم.

وروایات الکلینی، عن علی بن محمد علی أنحاء ثلاثة: أحدها علی بن محمد علی الإطلاق من غیر تقیید. وهو کثیر کما هو واضح علی المتتبع تبلغ ۵۹۹ خبرا.

وثانیها مع قید عبد الله، أعنی علی بن محمد بن عبد الله؛ کما یأتی فی محله قریبا.

وثالثها مع قید ابن بندار فیقول: علی بن محمد بن بندار؛ کما یأتی فی محله. و یأتی أن بندارا لقب عبد الله فیتحدان؛ کما أشار إلیه الخوئی ج ۱۲ / ۱۲۸.

۱۰۳۰۶ - علی بن محمد بن إبراهیم التستری:

لم یذکروه. روی السید، عنه، عن جعفر بن عنبسة، حدیث وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة التی کتبها لابنه مولانا الحسن المجتبی علیه السلام.

کمبا ج ۱۷ / ۵۷، وجد ج ۷۷ / ۱۹۷.

۱۰۳۰۷ - علی بن محمد بن إبراهیم بن الحسن بن الطیب الشیخ المصری أبو النجف:

لم یذکروه. روی السید المرتضی فی عیون المعجزات عنه مترحما علیه، عن

(۴۳۱)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، حدیث المنزلة (۱)، مدینة النجف الأشرف (۱)، علی بن محمد بن إبراهیم (۳)، علی بن محمد بن عبد الله (۱)، علی بن محمد بن بندار (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، الحسن بن الطیب (۱)، سهل بن زیاد (۱)، علی بن المحسن (۲)، جعفر بن عنبسة (۱)، علی بن محمد (۲)

صفحه ۴۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۳۲

الأشعث بن مرة، حدیث میثم فی إحیاء أمیر المؤمنین علیه السلام مدرکة. مدینة المعاجز ص ۳۸. ومعجزة أخری عنه فیه ص ۴۰.

وروی السید الرضی عنه مترحما علیه فی سنة ۴۱۵، عن عبد المنعم بن عبد العزیز الحلبی، حدیث تسلیم الأسد علی أمیر المؤمنین علیه السلام وخضوعه له؛ کما فی المدینة ص ۶۷.

وروی السید، عنه، عن عبد المنعم بن سلمة یرفعه إلی جابر الأنصاری حدیث تکلم النخلة مع أمیر المؤمنین علیه السلام؛ کما فیه ص ۱۰۰.

وفيه ص ۱۰۱ روى السيد، عنه، عن العلاء بن طيب معجزات له. وسائر روايات السيد عنه فيه ص ۱۰۲ و ۱۰۴.

۱۰۳۰۸ – على بن محمد أبو القاسم:

روى عنه ابن أخيه محمد بن محمد الرياح، عن عبيد الله بن أحمد بن خالد التميمى. التهذيب ج ۶ باب فضل الكوفة ص ۳۴.

۱۰۳۰۹ – على بن محمد بن أبى جميلة:

لم يذكروه. روى محمد بن عيسى، عنه، عن جده أبى جميلة. الكافى كتاب الإيمان باب الصبر ح ۲۰.

۱۰۳۱۰ – على بن محمد بن أبى سعيد القيروانى:

لم يذكروه. روى المفيد فى أماليه مج ۳۱ عن على بن محمد بن حبيش الكاتب، عن الحسن بن على الزعفرانى، عن إبراهيم بن محمد الثقفى، عن عبد الله بن محمد بن عثمان، عنه، عن فضيل بن جعد، عن أبى إسحاق الهمدانى، عن أمير المؤمنين عليه السلام، كتابه إلى أهل مصر ومحمد بن أبى بكر. كمبا ج ۱۷ / ۱۰۱، وجد ج ۷۷ / ۳۸۵. ورواه فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۴ عنه مثله إلا أنه فى أوله: روى المفيد، عن على بن محمد بن الحسن الكاتب. والباقى مثله.

ووقع فى طريق الشيخ فى ست ص ۱۶۶ عن ابن الوليد، عنه، كتاب محمد بن

(۴۳۲)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، مدينة الكوفة (۱)، عبيد الله بن أحمد بن خالد (۱)، على بن محمد بن أبى جميلة (۱)، إبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، على بن محمد أبو القاسم (۱)، الحسن بن على الزعفرانى (۱)، على بن محمد بن الحسن (۱)، جابر بن عبد الله الأنصارى (۱)، محمد بن أبى بكر (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن عثمان (۱)، على بن محمد (۲)، عبد العزيز (۱)، محمد بن محمد (۱)، الصبر (۱)

صفحه ۴۳۳

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۴۳۳

سالم بن أبى سلمة.

۱۰۳۱۱ – على بن محمد بن أبى الفهم (أبى النهم):

جد على بن المحسن المذكور. حفظ قصيدة دعبل وهى نحو ستمائة بيت وله خمس عشرة سنة، وكان يفتخر بها. وقدم بغداد وتفقه على مذهب أبى حنيفة.

وعن الحموى، عن الثعالبى تقلده قضاء البصرة والأهواز. ونقل مذامه. و مات سنة ۴۰۲ ۱۰۳۱۲ – على بن محمد بن أبى القاسم عبد الله بن عمران البرقى أبو الحسن:

المعروف أبوه بماجيلويه. ثقة فاضل بالاتفاق. فقيه أديب. رأى أحمد بن محمد البرقى وتأدب عليه وهو ابن بنته. صنف كتبا. وتقدم بعنوان على بن أبى القاسم.

روى الصدوق، عن الحسن بن حمزة العلوى، عنه، عن أبيه، عن هارون بن مسلم. مستدرك الوسائل ج ۱ / ۱۷۳ و ۱۷۵ مكررا. ومثل ذلك فى جامع الأحاديث ص ۱۵ وغيره، وجد ج ۹۶ / ۲۵۷، وكمبا ج ۲۰ / ۶۶.

۱۰۳۱۳ – على بن محمد بن أبى يوسف: يأتى بعنوان على بن محمد المدائنى.

۱۰۲۱۴ – على بن محمد بن أحمد أبو الحسن المصرى:

كان ورعا زاهدا فقيها عارفا بالحديث. وله كتب تزيد على عشرين. ولد سنة ۲۵۷ وتوفى سنة ۳۳۸.

۱۰۳۱۵ – على بن محمد بن أحمد بن أبى عبد الله البرقى:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق. ولعله منسوب إلی جد أبیه. وهو علی بن أحمد بن عبد الله بن محمد المذکور.

۱۰۳۱۶ – علی بن محمد بن أحمد بن الحسین المازندرانی (الماذرائی – خ ل):

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن عبید الله بن محمد بن جعفر القصبانی، عنه، عن أبی جعفر محمد بن علی المنقذی الحسنی قال: کنت

(۴۳۳)

مفاتیح البحث: کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، محمد بن أبی القاسم عبد الله (۱)، علی بن أحمد بن عبد الله (۱)، علی بن محمد المدائنی (۱)، محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، علی بن أبی القاسم (۱)، سالم بن أبی سلمة (۱)، علی بن محمد بن أحمد (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، مدینة البصرة (۱)، مدینة بغداد (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، علی بن المحسن (۱)، عمران البرقی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۳)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۴۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۳۴

بالمستجار – ثم ذکر زیارته مولانا صاحب الزمان، وذکر أدعیة الأئمة علیهم السلام. کتاب الدعاء ص ۱۲۰، وجد ج ۹۴ / ۱۹۰.

۱۰۳۱۷ – علی بن محمد بن أحمد العلوی:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عن عبد الواحد بن عبد الله بن یونس الموصلی، عنه، عن عبد الرحمن بن علی بن زیاد، عن عبد الله بن العباس وعبد الله بن جعفر، عن أمیر المؤمنین، حدیث الدعاء المعروف بالیمانی. کتاب الدعاء ص ۲۵۰، وجد ج ۹۵ / ۲۴۰. ولعله جد حمزة بن طاهر المذکور. وتقدم فی عبد الرحمن.

۱۰۳۱۸ – علی بن محمد بن أحمد بن عیسی:

لم یذکروه. روی العیاشی، عنه، عن العباس بن الهلیل، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۶ / ۵۱، وجد ج ۷۶ / ۲۱۱.

۱۰۳۱۹ – علی بن محمد بن أحمد بن عیسی بن زید بن علی بن الحسین علیه السلام:

لم یذکروه. هو الذی أخذه سعید الحاجب فی أیام المعتمد العباسی وکذا ابنیه أحمد وعلیا وحبسهم. فمات علی بن محمد وابنه أحمد ونجا ابنه الآخر علی بن علی؛ کما فی تتمة المنتهی ص ۲۶۸.

جملة من أحواله وقضایاه فی کمبا ج ۱۳ / ۱۷، وجد ج ۵۱ / ۷۱. وذکرنا بعضه فی مستدرک السفینة ج ۴ / ۳۱۲ لغة " زنج " لأنه صاحب الزنج بزعمه.

۱۰۳۲۰ – علی بن محمد بن إسحاق الأشعری القمی:

لم یذکروه. روی الصدوق عنه مکاتبة إلی صاحب الزمان علیه السلام فی أمر زوجته. کمبا ج ۱۳ / ۹۰، وجد ج ۵۱ / ۳۳۳، وک باب ۴۵.

وعده الصدوق ممن وقف علی معجزة صاحب الزمان علیه السلام ورآه.

کمبا ج ۱۳ / ۱۱۲، وجد ج ۵۲ / ۳۱.

وروی التلعکبری، عن أبی علی بن همام، عن أبی الحسن علی بن محمد

(۴۳۴)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الواحد بن عبد الله (۱)، محمد بن إسحاق الأشعری (۱)، محمد بن أحمد بن عیسی (۲)، محمد بن أحمد العلوی (۱)، الشیخ

الصدوق (۲)، علی بن الحسین (۱)، علی بن زیاد (۱)، علی بن محمد (۲)، الزوجة (۱)، الطهارة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۴۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۳۵

القمی الأشعری، عن منحج الخادم، عن أبان بن محمد؛ کما تقدم فی أبان.

۱۰۳۲۱ - علی بن محمد بن إسماعیل:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی عن الحسین بن محمد ومحمد بن یحی جمیعا، عنه، عن محمد بن مسلم - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۶۲۹، وجد ج ۶۳ / ۲۵۸.

۱۰۳۲۲ - علی بن محمد بن إسماعیل بن علی بن عبد الله بن العباس بن عبد المطلب:

لم یذکروه. روی معجزة مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام. وله معه قضیة. فراجع إلی الخرائج باب معجزات الإمام الحسن العسکری علیه السلام.

۱۰۳۲۳ - علی بن محمد بن إسماعیل بن القاسم بن إبراهیم طباطبا الحسنی:

لم یذکروه. تقدم ذکره فی أخیه أحمد وإخوته.

۱۰۳۲۴ - علی بن محمد بن إسماعیل بن محمد خان بن هاشم بن حاتم النمازی السعد آبادی الشاهرودی:

مؤلف هذا الکتاب الشریف ومنمق هذا الجامع المنیف وقد ذکرت فی هذا ما فات عن علماء الرجال رضوان الله تعالی علیهم وألحقنا بهم مع محمد وآله الطیبین الطاهرین المعصومین صلوات الله علیهم أجمعین.

والحمد لله الذی وفقنی لتصنیف کتب أخری فی الفقه والأصول والأخبار والتفسیر وغیرها. المطبوعات منها:

۱ - مستدرک سفینة البحار فی عشر مجلدات ۲ - کتاب أبواب رحمت ۳ - تاریخ فلسفة وتصوف یا مناظره دکتر با سیاح پیاده ۴ - کتاب أرکان دین ۵ - کتاب مقام قرآن وعترت در اسلام ۶ - شرح زندگانی حبیب بن مظاهر أسدی

(۴۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب مستدرک سفینة البحار (۱)، حبیب بن مظاهر الأسدی رضوان الله علیه (۱)، علی بن محمد بن إسماعیل (۴)، القاسم بن إبراهیم (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۴۳۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۳۶

۷ - تاریخچه مجالس روضه خوانی حضرت سید الشهداء علیه السلام ۸ - رسالة مناسک حج بیانیه امام صادق علیه السلام ۹ - کتاب اثبات ولایت ۱۰ - رسالة نور الأنوار فی خلقة الرسول وآله الأطهار ۱۱ - رسالة علم غیب امام علیه السلام ۱۲ - کتاب الأعلام الهادیة فی اعتبار الکتب الأربعة ۱۳ - الهادی إلی الحق ۱۴ - کتاب أصول دین ۱۵ - رسالة فی تفویض أمر الدین إلی الأئمة علیهم السلام وغیر المطبوعات منها:

۱ - مستدرکات علم رجال الحدیث فی تسع مجلدات ۲ - کتاب روضات النضرات فی تحریر الفقه الاستدلالی من الأدلة الشرعیة العبادات الخمسة وأکثر المعاملات: کتاب البیع، والحوالة، والوکالة، و الشرکة، والإجارة، والضمان، والنکاح، والطلاق، والربا، والصرف، و اللقطة، والصید، والذباحة، والمیراث، والوصیة، وأحکام الأرضین وغیرها.

۳ – الحواشی علی کتاب وقایع الشهور للعلامة البیرجندی، والحواشی علی البحار، وتفسیر البرهان فیما فات عنه، وعلی الحدائق والجواهر وتنقیح المقال فی الرجال للعلامة المامقانی.

۴ – کتاب معارف القرآن وبیان مباینتها للعلوم البشریة ۵ – مجموعة نفیسة فی الطب حاویة لمعالجة الأمراض والنسخ المجربة فیها ۶ – معرفة الأشیاء، علی طرز بدیع لم أجد من سبقنی إلیها. وهی مشتملة علی أربعة أقسام: النباتات، الأشجار، الحیوان، والجمادات. ثم إنی فی فهرست القسم الأول بینت وفصلت وأبنت النبات الرطبة اللزجة من الیابسة، وما یکون له شوک، وما یکون له لبن المسمی یتوعات، وما یکون له ورد أبیض، وما یکون له ورد أصفر، وما یکون له ورد أحمر وهکذا کل لون علی حدة، وما ینبت فی

(۴۳۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، کتاب تنقیح المقال فی علم الرجال (۱)، القرآن الکریم (۱)، البیع (۱)، الحج (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۳۷

الجبال، وما ینبت فی الصحاری والقفار، وما ینبت فی الخربة، وما ینبت فی المعمورة فی الأرض الرطبة أو الیابسة، وما ینبت فی الأرض السبخة، وما ینبت فی الأجمة، وما ینبت فی المزارع والبساتین، وما ینبت أطراف الأنهار، وما یکون ورقها مملسة وما یکون خشنة، وما عین منبتها زمانا ومکانا وما لم یعین. کل ذلک لتسهیل معرفة النباتات.

۷ – کتاب مستطرفات المعالی منتجب المقال والأقوال فی علم الرجال ۸ – رسالة فی إثبات علم الغیب للإمام علیه السلام ۹ – رسالة فی علاج مرض الوسوسة ۱۰ – کتاب فی إثبات الولایة الکلیة للنبی والأئمة علیهم السلام فی الأمور الشرعیة والکائنات الخارجیة ۱۱ – کتاب الاحتجاج بالتاج الجامع الأصول العامة علیهم بذکر أباطیلهم التی رووها فی الأصول والفروع ۱۲ – بحر الغرائب وأشیاء متفرقة فی العلوم الغریبة وغیر ذلک من المتفرقات.

کل ذلک من فضل ربی لیبلونی أأکفر أم أشکر. وله الحمد والشکر کما هو أهله ولا إله غیره. وما توفیقی إلا بالله الکریم ذی الفضل العظیم.

وکان مولدی فی ۱۷ شهر رجب الأصب سنة ۱۳۳۳ ه کما وجدت بخط والدی رضی الله عنه وأرضاه وألحقنا معه بمحمد وآله الطیبین الطاهرین صلوات الله وسلامه علیهم أجمعین.

قیل فی تاریخ الولادة: هو لجامع کتاب المستدرک. جمع الکل: ۱۳۳۳ ه ق.

وقیل: سلام علی علی فی الآخرین. جمع الکل ۱۳۳۳.

۱۰۳۲۵ – علی بن محمد بن إسماعیل المحمدی أبو الحسن:

ثقة فاضل دین، سفیر للإمام؛ کما قاله السید جمال السادة. نقله عنه المامقانی. وروایته فی قب ج ۴ / ۴۳۶.

(۴۳۷)

مفاتیح البحث: کتاب الإحتجاج للطبرسی (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، علی بن محمد بن إسماعیل (۱)، الشکر (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، المرض (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۴۳۸

۱۰۳۲۶ – علی بن محمد بن أشیم:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی عن محمد بن یحی، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن صفوان بن یحی، عن أبی الحسن علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۹۲۵، وجد ج ۶۶ / ۵۳۷.

مکا: عنه: شکوت إلی الرضا علیه السلام قلة استمرائی الطعام، فقال: کل مخ البیض. قال: ففعلت فانتفعت به.

۱۰۳۲۷ – علی بن محمد الأعلم الأزدی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. وروی عنه إبراهیم بن أبی البلاد. غیبة النعمانی ص ۱۴۸.

۱۰۳۲۸ – علی بن محمد بن الأفوه التستری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أحمد بن محمد بن عیاش، عنه، عن أحمد بن محمد البرقی، عن أبیه – الخ. کمبا ج ۲۰ / ۱۲۴، وجد ج ۹۷ / ۸۷.

۱۰۳۲۹ – علی بن محمد الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲ عن محمد بن الحسان، عنه، عن عبد الله بن عبد الکریم – الخ. جد ج ۳۶ / ۲۸۲، وکمبا ج ۹ / ۱۳۹.

۱۰۳۳۰ – علی بن محمد الأودی:

لم یذکروه. روی الشیخ بإسناده، عن محمد بن أبی البلاد، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۷، وجد ج ۵۲ / ۲۱۱.

۱۰۳۳۱ – علی بن محمد الباقر علیه السلام:

لم یذکروه. هو من أعاظم أولاد مولانا الباقر علیه السلام بعد مولانا الصادق علیه السلام. له مزار معروف أطراف کاشان زرته بحمد الله تعالی. وبنته فاطمة

(۴۳۸)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، عبد الله بن عبد الکریم (۱)، أحمد بن محمد بن عیاش (۱)، علی بن محمد بن أشیم (۱)، أحمد بن محمد البرقی (۱)، الأعلم الأزدی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۴)، الطعام (۱)

صفحه ۴۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۳۹

من زوجات الکاظم علیه السلام. وتقدم ذکره فی أبیه.

۱۰۳۳۲ – علی بن محمد البردعی:

لم یذکروه. هو صاحب الزنج. طعن علیه النجاشی؛ کما عنه فی ترجمة محمد بن الحسن بن عبد الله الجعفری.

۱۰۳۳۳ – علی بن محمد البرسی أبو الحسن:

ذکره السید فی الإقبال مترضیا علیه وروی عنه.

۱۰۳۳۴ – علی بن محمد بن بشر:

لم یذکروه. روی أبان بن تغلب، عنه، عن محمد بن الحنفیة – الخ. کمبا ج ۷ / ۷۶، وجد ج ۲۳ / ۳۶۶.

۱۰۳۳۵ – علی بن محمد البصری:

لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن محمد بن عباد روایته. ولعله الذی یأتی مع اسم جده عبد الله.

۱۰۳۳۶ – علی بن محمد بن بنان أبو الطیب:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی بشارة المصطفی ص ۱۰.

۱۰۳۳۷ – علی بن محمد بن بندار القمی:

من مشائخ الکلینی؛ کما قاله جمع من الأصحاب. ویشهد لهم ما فی کمبا ج ۱۴ / ۶۲۸، وج ۹ / ۶۱۵، وج ۱۱ / ۱۱۵، وجد ج ۶۳ / ۲۵۷، وج ۴۷ / ۴۰، وج ۴۲ / ۷۰.

وعن مولی الوحید احتمال کونه علی بن محمد بن أبی القاسم المذکور، لأن أبا القاسم لقبه بندار؛ کما فی کلام النجاشی.

روی أبو المفضل الشیبانی عنه إجازة. الإقبال ص ۱۹۵.

روی الکلینی، عن علی بن محمد بن بندار، عن إبراهیم بن إسحاق الأحمر. الکافی باب السواک من کتاب الطهارة، وفی باب الفیروزج من کتاب الزی والتجمل.

(۴۳۹)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، محمد بن الحسن بن عبد الله الجعفری (۱)، إبراهیم بن إسحاق الأحمر (۱)، علی بن محمد بن أبی القاسم (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، علی بن محمد بن بندار (۲)، علی بن محمد البردعی (۱)، أبان بن تغلب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن بنان (۱)، علی بن محمد (۳)، الزوج، الزواج (۱)، السواک (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۴۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۴۰

وروی الکلینی، عنه، عن أبیه وغیره. الکافی باب السمک، وباب الخل، وباب التفاح، وباب الرمان، وباب الکراث، وباب البصل. کا ج ۳ / ۲۳، و ج ۶ / ۴۷۲ و ۳۲۳ و ۳۲۹ و ۳۵۵ و ۳۵۴ و ۳۶۵ و ۳۷۴ و ۴۸۲ و ۴۱۷، وجد ج ۶۷ / ۱۶۰، وج ۱۱ / ۶۸ و ۶۷، وکتاب الإیمان ص ۴۳، وکمبا ج ۵ / ۱۸.

وفی باب الخضاب من کتاب الزی عنه ومحمد بن الحسن، عن إبراهیم بن إسحاق الأحمر. ومثل ذلک الأخیر فی باب قلة عدد المؤمنین من کتاب الإیمان، و باب النبیذ من کتاب الأشربة. والظاهر أن محمد بن الحسن هو ابن الولید؛ لروایة کامل الزیارات باب ۲ عن ابن الولید ومحمد بن یعقوب، عنه، عن إبراهیم بن إسحاق.

۱۰۳۳۸ – علی بن محمد التستری:

لم یذکروه. روی أبو عبد الله بن عیاش، عنه، عن محمد بن اللیث المکی حدیث الأربعة أیام التی تصام فی السنة؛ کما فی یب ج ۴ فی هذا الباب ص ۳۰۵.

۱۰۳۳۹ – علی بن محمد الجبائی:

لم یذکروه. روی سلامة بن محمد، عنه، عن أحمد بن هلال. یب ج ۶ باب فضل زیارة الحسین علیه السلام ص ۵۱.

۱۰۳۴۰ – علی بن محمد الجنابی: هو علی بن محمد بن أبی القاسم المذکور.

۱۰۳۴۱ – علی بن محمد بن جعفر بن أحمد بن عنبسة مولی الرشید:

روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۲۷ عن محمد بن أحمد البغدادی الوراق، عنه، عن دارم بن قبیصة، عن مولانا الرضا علیه السلام –

الخ. وفيه ص ۳۱ بهذا الإسناد مثله سواء. وبهذا الإسناد رواية أخرى.

ويأتى أيضا بعنوان على بن محمد بن عنبسة.

ولعله متحد مع على بن محمد بن جعفر بن عنبسة المعدود من الضعفاء. له كتاب الكامل وهو راوى كتب دارم وكتابى أبيه محمد بن جعفر.

(۴۴۰)

مفاتيح البحث: زيارة الحسين عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، على بن محمد بن أبى القاسم (۱)، أبو عبد الله بن عياش (۱)، على بن محمد الجبائى (۱)، على بن محمد التسترى (۱)، محمد بن أحمد البغدادى (۱)، إبراهيم بن إسحاق (۱)، محمد بن جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن جعفر بن عنبسة (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إسحاق الأحمر (۱)، أحمد بن هلال (۱)، دارم بن قبيصة (۱)، سلامة بن محمد (۱)، محمد بن يعقوب (۱)، محمد بن الحسن (۲)، على بن محمد (۲)، محمد بن جعفر (۱)

صفحه ۴۴۱

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۴۴۱

۱۰۳۴۲ - على بن محمد بن جعفر الأهوازى:

لم يذكروه. روى أحمد بن محمد بن الخليل، عنه، عن بكر بن أحنف، عن فاطمة، حديث الفواطم، رواية تفيد حسنه فى كتاب الإيمان ص ۱۲۲، وجد ج ۶۸ / ۷۶.

۱۰۳۴۳ - على بن محمد بن جعفر بن رويدة العسكرى الحداد أبو الحسن:

لم يذكروه. هو راوى كتب بكر بن أحمد بن إبراهيم؛ كما قاله جش ص ۷۹.

۱۰۳۴۴ - على بن محمد بن جعفر الصادق عليه السلام:

هو من أجداد إسماعيل بن الحسين المذكور.

۱۰۳۴۵ - على بن محمد بن جعفر بن طاووس رضى الدين:

السيد الأجل الأورع، صاحب الكرامات والمقامات العالية والكمالات السامية، المعروف بالسيد ابن طاووس. توفى فى ۵ ذى القعدة سنة ۶۶۴ ه. ويأتى بعنوان على بن موسى بن جعفر بن أحمد. وروى عنه بهذا العنوان فى كمبا ج ۱۳ / ۱۲۴، وجد ج ۵۲ / ۷۵ عن كتابه ربيع الألباب.

۱۰۳۴۶ - على بن محمد بن جعفر العسكرى أبو الحسن:

لم يذكروه. وقد ذكرنا روايته فى صعصعة بن ناجية.

۱۰۳۴۷ - على بن محمد بن جعفر بن محمد بن محمد بن زيد الشهيد بن على بن الحسين عليه السلام أبو الحسين الحمانى:

لم يذكروه. وهو الشاعر الجليل المعروف بالأفوه من فقهاء العترة و مدرسيهم. وبيان مدحه وجلالته فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۳ / ۵۷ - ۶۸.

توفى سنة ۲۶۰ أو ۲۷۰ أو ۳۰۱. والأصح الأخير.

(۴۴۱)

مفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، شهر ذى القعدة (۱)، السيد إبن طاووس (۱)، إسماعيل بن الحسين (۱)، أحمد بن إبراهيم (۱)، على بن محمد بن جعفر (۶)، محمد بن محمد

بن زید (۱)، محمد بن الخلیل (۱)، موسی بن جعفر (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۴۲

۱۰۳۴۸ - علی بن محمد بن الجمهور أبو الحسن:

لم یذکروه. هو صاحب کتاب الواحدة. کمبا ج ۹ / ۴۳۹ و ۵۶۵، وجد ج ۴۰ / ۵۵، وفی ج ۴۱ / ۲۳۵ عن محمد بن الحسن الصفار، عنه، عن أبیه، عن جعفر بن بشیر - الخ. ویروی عنه فی مدینة المعاجز ص ۱۵۷. وتقدم أخوه الحسن.

۱۰۳۴۹ - علی بن محمد الجوسقی القزوینی: شیخ فاضل ثقة.

۱۰۳۵۰ - علی بن محمد بن جهم:

ناقل کلمات الرضا علیه السلام للمأمون فی عصمة الأنبیاء وتأویل ما یوهم خلافه. ونقله فی کمبا ج ۵ / ۱۹ و ۲۰ - ۲۳، وفرقه فیه ص ۴۴ و ۱۲۹ و ۲۲۴ و ۲۷۵، وج ۶ / ۷۲۴.

قال الصدوق بعد نقله لهذا الحدیث: وهذا الحدیث عجیب من طریق علی بن محمد بن الجهم مع نصبه وبغضه وعداوته لأهل البیت علیهم السلام. و نقله فی ج ۱۲ / ۵۳، وجد ج ۱۱ / ۷۸ و ۸۵ و ۱۶۴، وج ۱۲ / ۶۳، وج ۱۳ / ۳۲ و ۲۱۷، و ج ۲۲ / ۲۱۷، وج ۴۹ / ۱۸۰.

۱۰۳۵۱ - علی بن محمد بن حباب:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن أبی الأدیان، حدیث ولادة مولانا صاحب الزمان علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۳، وجد ج ۵۱ / ۱۶.

۱۰۳۵۲ - علی بن محمد بن حبیبة الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۴۲ عن أحمد بن محمد بن سعید، عنه، عن حسن بن حسین، حدیث المناشدة یوم الشوری.

۱۰۳۵۳ - علی بن محمد بن حبیش الکاتب أبو الحسن:

لم یذکروه. روی المفید عنه؛ کما تقدم فی علی بن محمد بن أبی سعید. وعد من مشائخ المفید؛ کما فی أمالی المفید مج ۸ ص ۴۳، ومج ۱۷ ص ۸۱، ومج ۱۸ ص ۸۷، ومج ۳۱، ومج ۳۹.

(۴۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، علی بن محمد بن الجهم (۱)، علی بن محمد الجوسقی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن حباب (۱)، علی بن محمد (۵)

صفحه ۴۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۴۳

۱۰۳۵۴ - علی بن محمد الحجال:

کتب إلی مولانا أبی الحسن علیه السلام یعنی الهادی علیه السلام؛ کما فی کشف الغمة. ورواه فی کمبا ج ۱۲ / ۱۴۱، وجد ج ۵۰ / ۱۸۰. وکذا العلامة المامقانی واستفاد منه حسنه وکماله.

وروی عن الحسن بن الحسین اللؤلؤی، عن محمد بن سنان، روایات تفید حسنه. وهی فی ختص ص ۲۷۶ و ۲۸۵ و ۲۹۵ و ۳۰۱ و ۳۱۶ و ۳۱۷.

۱۰۳۵۵ – علی بن محمد الحداد:

تقدم فی علی بن محمد بن جعفر بن أحمد. وهو أبو الحسن صاحب کتب الفضل بن شاذان. روی عنه التلعکبری إجازة؛ کما قاله الشیخ.

۱۰۳۵۶ – علی بن محمد الحریری:

لم یذکروه. روی عن أبان بن محمد بن أبان بن تغلب. جش ص ۸.

۱۰۳۵۷ – علی بن محمد بن الحسن الأنباری أخو صندل:

لم یذکروه. روی الکشی بإسناده، عنه، حدیث مولانا موسی الکاظم علیه السلام مع هند بن الحجاج. کمبا ج ۱۱ / ۳۰۵، وجد ج ۴۸ / ۲۴۱.

ویأتی فی محمد بن عبد الباقی روایته الأخری.

۱۰۳۵۸ – علی بن محمد بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی:

لم یذکروه. هو معروف بابن المحمدیة. وأولاده وأحفاده متفرقون فی البلاد فی همدان وقزوین ومراغه.

۱۰۳۵۹ – علی بن محمد بن الحسن القزوینی المعروف بابن المقبرة فیما رأیته (ابن المغیرة – خ ل):

لم یذکروه. روی الحمیری عنه معجزة مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۷، وجد ج ۵۰ / ۲۹۴.

(۴۴۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، علی بن محمد بن الحسن القزوینی (۱)، أبان بن محمد بن أبان (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، علی بن محمد بن الحسن (۱)، علی بن محمد الحداد (۱)، محمد بن جعفر بن أحمد (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، هند بن الحجاج (۱)، ابن المغیرة (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن محمد (۳)، محمد بن عبد (۱)

صفحه ۴۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۴۴

روی الصدوق، عنه، عن عبد الله بن زیدان، حدیث الفضائل؛ کما تقدم فی عبد الله بن زیدان.

وروی الصدوق أیضا، عنه وعلی بن عبد الله الوراق معا، عن سعد بن عبد الله. المعانی ص ۴۲ مکررا، والتوحید باب القضاء والقدر.

وفی المعانی ص ۳۵۵ عنه، عن جعفر بن محمد بن الحسن بن جعفر – الخ.

وفی العلل ج ۱ / ۱۳۸ عنه، عن محمد بن عبد الله بن عامر – الخ، ومثله فی الأمالی ص ۳۴۷، وفی ک باب ۳۰ عنه، عن محمد بن عبد الله الحضرمی.

وهذه الروایات تدل علی حسن عقیدته. وکذا ما رواه عنه فی دلائل الإمامة للطبری ص ۷، وجد ج ۱۸ / ۳۴۳، وج ۳۹ / ۲۱۸ و ۳۳۷، وکمبا ج ۶ / ۳۸۱، و ج ۹ / ۳۹۴ و ۴۲۲.

۱۰۳۶۰ – علی بن محمد بن الحسن الکاتب أبو الحسن:

لم یذکروه. روی المفید، عنه؛ کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۴، وبشا ص ۸۸ و ۱۰۴ و ۱۱۲ و ۲۴۷، وأمالی المفید مج ۱۱ ص ۵۶، ومج ۱۵ ص ۷۳، ومج ۱۶ ص ۷۹، ومج ۱۸ ص ۸۶، ومج ۲۱ ص ۱۰۰، ومج ۳۵ ص ۱۷۳، ومج ۳۶ ص ۱۸۰.

ولعله ابن محمد بن الحسن بن الحسین بن بابویه القمی الشیخ نجم الدین أبو الحسن الفاضل.

۱۰۳۶۱ – علی بن محمد بن الحسن بن کاس القاضی النخعی:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الشـیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۳ عن أبی المفضل، عنه، عن جـده سـلیم بن إبراهیم بن عبیـد المحاربی – الخ. ونقله فی کمبا ج ۱۴ / ۳۶۳، وجد ج ۶۰ / ۲۹۸. وفی موضعین من أمالی الشیخ: علی بن محمد بن الحسین؛ کما سیأتی.

۱۰۳۶۲ – علی بن محمد بن الحسن اللؤلؤی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۶۵ عن فرات بن إبراهیم الکوفی، عنه، عن علی بن نوح الحنائی، عن أبیه، روایة شریفة فی الفضائل. ورواه

(۴۴۴)

مفاتیـح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۴)، مسألة القضاء والقدر (۱)، علی بن عبـد الله الوراق (۱)، محمد بن عبد الله الحضـرمی (۱)، محمد بن الحسن بن الحسـین (۱)، علی بن محمد بن الحسـین (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، علی بن محمـد بن الحسن (۳)، إبراهیم بن عبید (۱)، جعفر بن محمد بن الحسن (۱)، عبد الله بن عامر (۱)، الشیخ الصدوق (۳)

صفحه ۴۴۵

فی الأمالی ص ۲۱۹ عنه مثله.

۱۰۳۶۳ – علی بن محمد بن الحسین بن کأس النخعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۷ عن أبی المفضل، عنه، عن أحمد بن یحی بن زکریا.

وفیه ص ۱۶۶ عنه، عنه، عنه، حدیث المناشدة المعروفة مناشدة أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الشوری مع أصحابه.

۱۰۳۶۴ – علی بن محمد بن الحسین القمی أبو الحسن:

لم یذکروه. هو شیخ جلیل عالم روی کتاب أمالی الصدوق فی سنة ۵۰۷؛ کما فی أول الکتاب.

۱۰۳۶۵ – علی بن محمد بن الحسین بن مالک المعروف بادوکه:

لم یذکروه. اخرج من التوقیع المقدس فاغتم بذلک وسأل إن کان ذلک من ذنب فاستغفر الله منه. غط ص ۲۴۵.

۱۰۳۶۶ – علی بن محمد الحسینی أبو محمد:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله الحافظ، عنه، عن محمد بن موسی الشامی.

بشارة المصطفی ص ۴۶.

۱۰۳۶۷ – علی بن محمد بن حشیش:

لم یذکروه. روی الشیخ، عنه، عن محمد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد بن سعید – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۳۲۲، وجد ج ۶۰ / ۱۵۱.

۱۰۳۶۸ – علی بن محمد الحضینی:

تأتی روایته فی علی بن محمد بن مروان. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین (ج ۴ / ۱۲۰).

روی حمدان القلانسی، عنه، عن علی بن عبد الله بن مروان. کامل الزیارات

(۴۴۵)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، علی بن عبـد الله بن مروان (۱)، علی بن محمد بن الحسـین (۳)، علی بن محمد الحضینی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، حمدان القلانسی (۱)، محمد بن مروان (۱)، محمد الحسینی (۱)، محمد بن موسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۴۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۴۶

باب ۹۹، وکا ج ۴ / ۵۸۳، ویب ج ۶ / ۹۱ فی باب زیارة الکاظم والجواد علیهما السلام.

وله مکاتبة إلی أبی محمد العسکری علیه السلام؛ کما فی الفقیه کتاب الحج باب من أوصی فی الحج بدون الکفایة. الفقیه ج ۲ / ۴۴۵.

۱۰۳۶۹ - علی بن محمد بن حفص بن عبید بن حمید أبو قتادة الأشعری القمی:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه محمد بن خالد البرقی وغیره.

جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۰۷ - ۳۱۱. وفی ک باب ۳۴ عن معاویة بن وهب البجلی، عنه، عن علی بن جعفر، عن أخیه، تفسیر ماء المعین بالإمام.

وفی غط ص ۱۱۰ بإسناده، عن موسی بن قاسم البجلی وأبی قتادة جمیعا، عنه، عن علی بن جعفر.

وابناه أبو الحسن الشاعر وأحمد أعقب. وفی أبی قتادة جملة من روایاته.

۱۰۳۷۰ - علی بن محمد بن حمزة العلوی:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع، عن أبی المفضل، عن عبد الله بن الحسین بن إبراهیم، عنه، عن أبیه وأبی هاشم الجعفری - الخ. کتاب الصلاة ص ۹۱۵، وجد ج ۹۱ / ۱۹۳.

وفی جمال الأسبوع الذی عندی: عنه، عنه، عن محمد بن علی بن حمزة العلوی العباسی؛ کما تقدم فی عبد الله. وهذا الصحیح؛ کما تقدم فی محمد.

۱۰۳۷۱ - علی بن محمد بن حمویه السویداوی:

من مشائخ الکلینی. روی عنه فی الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۱۸ عن محمد بن إبراهیم بن مهزیار.

۱۰۳۷۲ - علی بن محمد بن خالد أبو الحسن:

لم یذکروه. وری المفید عنه فی أمالیه ص ۵ عن محمد بن الحسین السبیعی - الخ، وجد ج ۳۹ / ۲۶۴، وکمبا ج ۹ / ۴۰۵. وهو من مشائخ المفید.

(۴۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن إبراهیم بن مهزیار (۱)، محمد بن حمویه السویداوی (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، محمد بن حمزة العلوی (۱)، محمد بن علی بن حمزة (۱)، علی بن محمد بن حفص (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن خالد (۱)، علی بن جعفر (۲)، الحج (۱)، الزیارة (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۴۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۴۷

۱۰۳۷۳ - علی بن محمد الخلقی: من أهل سمرقند. ثقة فاضل بالاتفاق.

۱۰۳۷۴ - علی بن محمد الدامغانی أبو الحسن:

لم یذکروه. هو قاضی القضاة السید الأوحد الأجل الإمام وابناه القاضیان أبو عبد الله محمد وأبو الحسین أحمد سمعوا جمیعا کتاب

نصر بن مزاحم فی صفین و رووه؛ کما فیه ص ۲۰۹ و ۲۸۰ و ۳۵۰ و ۴۱۹ و ۴۹۴.

۱۰۳۷۵ – علی بن محمد الرازی:

روی محمد بن همام، عنه، عمن رواه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

دلائل الطبری ص ۲۶۱. ولعله علی بن محمد بن إبراهیم المذکور.

۱۰۳۷۶ – علی بن محمد بن الربیع:

لم یذکروه. روی علی بن عیسی، عنه، عن صفوان بن یحی، ما یفید حسنه.

کمبا ج ۱۴ / ۳۳۹، وجد ج ۶۰ / ۲۱۶.

۱۰۳۷۷ – علی بن محمد رفا أبو القاسم: من شیوخ المفید؛ کما فی أول یب ص ۱۲.

۱۰۳۷۸ – علی بن محمد بن ریاح النحوی:

روی التلعکبری، عن علی بن همام، عنه. وکذا محمد بن همام.

أقول: وفی جش ص ۱۴۳ عن أحمد بن عبد الواحد، عن عبید الله بن أحمد الأنباری، عنه من کتابه، عن القاسم بن إسماعیل الأنباری، عن صفوان بن یحی عن صبیح مولی بسام. وفیه ص ۲۰۳ روایة محمد بن عبد الله، عنه، عن إبراهیم بن سلیمان، کتاب عمر بن الربیع. وفیه ص ۲۲۳ عنه، عنه، عنه، کتاب کعیب.

۱۰۳۷۹ – علی بن محمد الزائدی البصری:

لم یذکروه. هو أبو الحسن روی عن الحسن بن أسد؛ کما فی محمد بن نبیک.

۱۰۳۸۰ – علی بن محمد بن الزبیر القرشی الکوفی:

روی أکثر الأصول وکتب ابن فضال. وروی عنه، التلعکبری وأحمد بن

(۴۴۷)

مفاتیح البحث: القاسم بن إسماعیل الأنباری (۱)، علی بن محمد بن الزبیر القرشی (۱)، علی بن محمد بن إبراهیم (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۱)، علی بن محمد الرازی (۱)، عبید الله بن أحمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن عیسی (۱)، محمد بن الربیع (۱)، الحسن بن أسد (۱)، عمر بن الربیع (۱)، محمد بن تمام (۲)، محمد بن ریاح (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، علی بن محمد (۴)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۴۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۴۸

عبدون. ومات سنة ۳۴۸.

وروی أحمد بن محمد الحسن بن الولید، عنه، عن عبد الله بن محمد بن خالد الطیالسی. فلاح السائل ص ۲۵۹. وعد من مشائخ المفید؛ کما فی أول یب. أشار إلیه الخوئی فی ج ۱ / ۲۱.

۱۰۳۸۱ – علی بن محمد بن زیاد التستری:

لم یذکروه. روی ابن عیاش، عنه، عن إدریس بن مسلم کتاب رومی بن زرارة. جش ص ۱۱۹.

۱۰۳۸۲ – علی بن محمد بن زیاد الصیمری:

عدوه من أصحاب الهادی والعسکری علیهما السلام. خدمهما وکاتباه و وقعا إلیه توقیعات کثیرة. وکان رجلا من وجوه الشیعة وثقاتهم ومقدما فی الکتابة والعلم والأدب. وله کتاب الأوصیاء. انتهی کلام السید ابن طاووس.

وبالجملة هو ثقة معتمد بالاتفاق وروى عنه السيد فى كتبه. وهو صهر جعفر بن محمود الوزير على ابنة أم أحمد.

شكا إلى الرضا عليه السلام إبطاء الولد، فقال له: اتخذ خاتما فصه فيروزج - الخ. أمالى الشيخ ج ۱ / ۴۸.

وفى ك باب التوقيعات: وكتب على بن محمد الصيمرى يسأل كفنا. فورد أنه يحتاج إليه سنة ثمانين أو إحدى وثمانين، فمات رحمه الله فى الوقت الذى حده. و بعث إليه الكفن قبل موته بشهر.

وفى إثبات الوصية للمسعودى ص ۲۰۹ قال فى حقه: كان رجلا من وجوه الشيعة وثقاتهم ومقدما فى الكتابة والعلم والأدب والمعرفة. وفيه ص ۲۱۵ ما يفيد حسنه وكماله.

۱۰۳۸۳ - على بن محمد بن سالم:

لم يذكروه. روى ابن قولويه القمى فى كامل الزيارة ص ۸۶ و ۸۷ و ۶۸ عن

(۴۴۸)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب إثبات الوصية للمسعودى (۱)، السيد إبن طاووس (۱)، على بن محمد بن زياد الصيمرى (۱)، عبد الله بن محمد بن خالد (۱)، على بن محمد بن زياد (۱)، على بن محمد الصيمرى (۱)، على بن محمد بن سالم (۱)، الحسن بن الوليد (۱)، ابن قولويه (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الوصية (۱)

صفحه ۴۴۹

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۴۴۹

محمد بن عبد الله بن جعفر الحميرى، عن أبيه، عنه، عن محمد بن خالد، ما يفيد حسنه وكماله. ومثله فيه ص ۸۲ و ۱۱۷ و ۱۰۱ و ۱۲۷ مكررا و ۱۳۰ و ۱۳۴ وغير ذلك، وكمبا ج ۱۰ / ۲۴۵ و ۲۴۶ و ۲۵۰، وج ۱۳ / ۲۲۷، وج ۲۲ / ۱۳، وج ۳ / ۲۹۶ و غيره، وجد ج ۴۵ / ۲۰۶ و ۲۰۸ و ۲۲۴، وج ۵۳ / ۱۰۶، وج ۱۰۰ / ۱۴۵، وج ۸ / ۲۲.

الكافى: الحسين بن محمد ومحمد بن يحى، عن على بن محمد بن سالم، عن موسى بن عبد الله بن موسى - الخ. كتاب القرآن ص ۶۵، وجد ج ۹۲ / ۲۶۰.

۱۰۳۸۴ - على بن محمد السباط البغدادى أبو الحسن القاضى:

لم يذكروه. روى عنه العلامة الكراجكى فى كنزه ص ۲۵۶ عن أحمد بن محمد بن أيوب البغدادى؛ كما تقدم.

۱۰۳۸۵ - على بن محمد السدوسى الفقيه:

لم يذكروه. روى عن الحسين بن علوان؛ كما تقدم فى على بن الحسن بن عبد الرحمن.

۱۰۳۸۶ - على بن محمد بن سعد الأشعرى:

روى الصدوق، عن أبيه، عن سعد، عنه. جد ج ۴۰ / ۲۱۱، وكمبا ج ۹ / ۴۷۴.

وروى عنه محمد بن الحسن بن الوليد؛ كما قاله الشيخ. وعن المحقق الداماد أنه من شيوخ الكلينى.

كا: عن الحسين بن محمد ومحمد بن يحى جميعا، عن على بن محمد بن سعد، عن محمد بن مسلم. جد ج ۷۵ / ۸۳، وكتاب العشرة ص ۱۴۰، وكتاب الإيمان من الكافى ج ۲ باب تذاكر الإخوان مكررا، وباب الكتمان وغيره ص ۱۸۷ و ۲۲۶. و أشار إليه الخوئى ج ۱۲ / ۱۵۵.

۱۰۳۸۷ - على بن محمد بن سعيد:

روى عنه الحسين بن محمد الأشعرى. روضة الكافى ح ۳۱۴ و ۲۹۰ و ۲۸۹، و كتاب الإيمان ج ۲ باب الورع، وباب الهجرة ص ۷۹ و

.۳۴۶

(۴۴۹)

مفاتیح البحث: عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، موسی بن عبد الله بن موسی (۱)، علی بن محمد بن سعد الأشعری (۱)، الحسین بن محمد الأشعری (۱)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، علی بن محمد بن سالم (۱)، علی بن محمد بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علوان (۱)، علی بن محمد بن سعد (۱)، محمد بن أیوب (۱)، الحسین بن محمد (۲)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن خالد (۱)، علی بن محمد (۲)، محمد بن مسلم (۱)، القرآن الکریم (۱)

صفحه ۴۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۵۰

۱۰۳۸۸ - علی بن محمد بن سعید القزوینی:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسن، عنه، کتاب حمدان بن سلیمان النیشابوری.

جش ص ۱۰۰.

وعد من مشائخ محمد بن الحسن الصفار؛ کما فی أول البصائر. روایة الصفار عنه فیه الجزء ۲ باب ۱۰، والجزء ۵ باب ۵.

۱۰۳۸۹ - علی بن محمد بن سلیمان النوفلی:

روی موسی بن جعفر البغدادی، عنه، عن أبی جعفر الثانی علیه السلام. و محمد بن علی بن محبوب، عنه. وله مکاتبة إلی أبی الحسن العسکری علیه السلام.

وقد أکثر الشیخ من الروایة عنه فی کتاب أمالیه. منها: ج ۱ / ۳۳۴، و ج ۲ / ۱۵۸ و ۷۸. وفیه ورخ حدیثه فی سنة ۲۵۰.

وروایته عن أبیه، عن محمد بن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۴۳، وجد ج ۴۰ / ۶۸.

مل: محمد الحمیری، عن أبیه، عنه، عن محمد بن خالد. جد ج ۶ / ۲۸۸، و کمبا ج ۳ / ۱۷۳.

عدة من روایاته المفیدة حسنه وکماله مضافا إلی ما مر. کمبا ج ۱۱ / ۲۹۴ و ۲۹۷ و ۲۹۸ و ۳۰۲، وج ۱۲ / ۱۴۰، وج ۳ / ۱۲۸، وجد ج ۶ / ۱۳۲، وج ۴۸ / ۲۰۷ و ۲۱۷ و ۲۲۱ و ۲۳۱ و ۲۳۴، وج ۵۰ / ۱۷۶، والمعانی ص ۳۵۳، والعیون ج ۱ / ۶۹، و الکافی ج ۴ باب الرمی عن العلیل ص ۴۸۶.

۱۰۳۹۰ - علی بن محمد السمری:

نائب الحجة المنتظر صلوات الله علیه بعد أبی القاسم الحسین بن روح رضوان الله تعالی علیهما یکنی بأبی الحسن. وثاقته وجلالته أشهر من أن یذکر وأظهر من أن یحرر وهو کالشمس فی رابعة النهار. وهو الذی أخبر بموت علی بن الحسین بن بابویه القمی ساعة وفاته فأرخوا ذلک فأتی الخبر بعد سبعة عشر یوما أو ثمانیة عشر

(۴۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، علی بن محمد السمری (۱)، علی بن محمد بن سلیمان النوفلی (۱)، موسی بن جعفر البغدادی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، علی بن محمد بن سعید (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، حمدان بن سلیمان (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن خالد (۱)

صفحه ۴۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۵۱

أنه قبض فی تلک الساعة. ومات أبو الحسن هذا فی شعبان فی النصف منه سنة ۳۲۸ أو ۳۲۹ وبموته وقعت الغیبة التامة والبلیة العامة الغیبة الکبری الثانیة. و خرج إلیه توقیع شریف یخبره بموته إلی ستة أیام فتوفی یوم السادس.

۱۰۳۹۱ - علی بن محمد بن سنان:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل عن المفسر، عنه، عن محمد بن یزید المنقری - الخ. جد ج ۴۲ / ۷۵، وکمبا ج ۹ / ۶۱۶.

وفی المعانی ص ۳۹۹ عن محمد بن القاسم المفسر الجرجانی، عنه، وعن یوسف بن محمد بن زیاد، عن أبویهما، عن الحسن بن علی العسکری صلوات الله علیهما - الخ.

وفی المقتضب ص ۴۵: عن علی بن عبد الله بن مالک، عنه، عن محمد بن زیاد بن عقبة.

۱۰۳۹۲ - علی بن محمد بن سیار أبو الحسن:

من الشیعة الإمامیة؛ کما قاله الطبرسی والصدوق.

روی الصدوق، عن محمد بن القاسم المفسر، عنهما - وکانا من الشیعة الإمامیة -، عن أبویهما، عن الحسن العسکری علیه السلام.

معانی الأخبار باب معنی الله عز وجل، والتوحید باب معنی بسم الله الرحمن الرحیم.

وقال العسکری علیه السلام لوالده ولوالد یوسف بن محمد بن زیاد: خلفا علی ولدیکما لأفیدهما العلم الذی یشرفهما الله تعالی به.

ولذلک قال العلامة المامقانی: إن الأقوی أن الرجل ثقة.

۱۰۳۹۳ - علی بن محمد السیرافی:

لم یذکروه. روی حماد بن سلیمان عنه؛ کما تقدم فی حماد. وهو عن الضحاک بن مزاحم، عن ابن عباس، حدیث فضل شهر رمضان.

أمالی المفید مج ۲۷ ص ۱۳۵.

(۴۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، شیعة أهل البیت علیهم السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، الغیبة الکبری (۱)، یوسف بن محمد بن زیاد (۲)، علی بن محمد بن سیار (۱)، محمد بن القاسم المفسر (۲)، عبد الله بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الضحاک بن مزاحم (۱)، حماد بن سلیمان (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۴۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۵۲

۱۰۳۹۴ - علی بن محمد بن شاکر الواسطی اللیثی:

لم یذکروه. وله کتاب عیون الحکمة والمواعظ نقل منه السید فی نهج البلاغة الخطب وغیرها. کمبا ج ۱۷ / ۸۲. وفیه خسمائة وثمانیة وثمانون حکمة استنسخه المج من أصل قدیم؛ کما فیه ص ۱۱۲. ویقرب منه فی کتاب الکفر ص ۹۴، وجد ج ۷۷ / ۳۰۰ و ۴۲۳، وج ۷۳ / ۱۰۸.

وقال المج فی عد من جمع کلماتهم: وکذا الشیخ علی بن محمد اللیثی الواسطی فی کتاب عیون الحکم والمواعظ وذخیرة المتعظ والواعظ الذی قد سمیناه بکتاب العیون والمحاسن. وهو یشتمل علی کثیر من کلماته وباقی الأئمة صلوات الله علیهم.

وذکر فی أول کتاب غرر الحکم أن کتاب عیون الحکم المذکور مشتمل علی ۱۳۶۲۶ کلمة وذکر أن تمامه مذکور فی ناسخ التواریخ فی آخر مجلد أحوال أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۰۳۹۵ – علی بن محمد بن شجاع النیشابوری:

قال المامقانی: لم أقف فیه إلا علی روایة الشیخ فی باب المقدار الذی تجب فیه الزکاة من الحنطة من الاستبصار عن علی بن مهزیار، عنه أنه سأل أبا الحسن الثالث علیه السلام. لکن الإشکال فی أنه روی فی التهذیب ج ۴ / ۱۶ هذه الروایة عن علی بن مهزیار، عن محمد بن علی بن شجاع النیسابوری. وأحدهما اشتباه جزما و لم یتمیز ما هو الصواب. فتفحص. انتهی کلامه رفع مقامه.

أقول: راجعت الاستبصار ج ۲ / ۱۷ فی هذا الباب فوجدته مثل ما نقل عن التهذیب. وکذلک فی یب ص ۲۲۰ عن محمد بن علی بن شجاع النیسابوری مثله، و السند فیهما متحد. وکذا مثل ما فی یب وجدنا فی الوافی والوسائل. وکلها محمد بن علی بن شجاع. ولا أدری من أین جاء به المامقانی.

نعم؛ فی العیون ج ۱ / ۲۵۴ بإسناده، عن العیاشی، عن جعفر بن أحمد، عن علی بن محمد بن شجاع، عن محمد بن عثمان، حدیث من واقع فی یوم شهر رمضان

(۴۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن علی بن شجاع (۳)، علی بن مهزیار (۲)، محمد بن عثمان (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن شجاع (۲)، علی بن محمد (۲)، القمح، الحنطة (۱)

صفحه ۴۵۳

عشر مرات. قال: علیه عشر کفارات – الخ. وغیر ذلک فی شئ ج ۲ / ۷۵ عنه، عنه قال: روی أصحابنا.

وفی فلاح السائل ص ۲۳۳ وفی الطبعة الثانیة ص ۲۱۳ عن العیاشی، عن جعفر بن محمد، عن العمرکی وعن علی بن محمد بن شجاع، عن القاسم الهروی – الخ.

وروی محمد بن مسعود، عن علی بن محمد بن شجاع، عن محمد بن عیسی. ک باب ۳۰ ح ۱، وباب ۳۳ ح ۴۵ و ۵۴.

وفی رسالة أبی غالب الزراری أن علی بن محمد بن شجاع ابن خال جده محمد بن سلیمان. وأنه مات سنة ۳۳۳ أو ۳۳۶.

۱۰۳۹۶ – علی بن محمد الشعرانی:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۲۳۵ عنه، عن الحسن بن علی بن شعیب حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة فی الفضائل وغیرها. ولعله ابن محمد بن علی بن القاسم الآتی.

۱۰۳۹۷ – علی بن محمد الشمشاطی:

هو رسول جعفر بن إبراهیم الیمانی. روی الصدوق، عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عنه توقیعا له من مولانا الحجة المنتظر علیه السلام. وفیه دلالات علی أنه مورد عنایات الإمام وألطافه. ک باب ۴۵ ح ۱۴.

۱۰۳۹۸ – علی بن محمد بن شنبوز:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۵ عن الحسین محمد بن سعید، عنه، عن علی بن حمدون، روایة النص علی الأئمة علیهم السلام وفضائلهم، وکمبا ج ۹ / ۱۵۴، وجد ج ۳۶ / ۳۴۱.

۱۰۳۹۹ – علی بن محمد بن شیران أبو الحسن الأبلی:

شیخ من أصحابنا. ثقة صدوق بالاتفاق. وله کتاب الأشربة وذکر ما حلل

(۴۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد

للشیخ المفید (۱)، محمد بن علی بن القاسم (۱)، الحسن بن علی بن شعیب (۱)، علی بن محمد بن شیران (۱)، جعفر بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن شجاع (۳)، محمد بن سعید (۱)، محمد بن مسعود (۱)، علی بن محمد (۳)، جعفر بن محمد (۱)، الموت (۱)

صفحه ۴۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۵۴

منها وما حرم. مات سنة ۴۱۰.

۱۰۴۰۰ - علی بن محمد بن شیرة القاسانی أبو الحسن:

کان فقیها مکثرا من الحدیث فاضلا. غمز علیه أحمد بن محمد بن عیسی و ذکر أنه سمع منه مذاهب منکرة. ولیس فی کتبه ما یدل علی ذلک. له کتاب التأدیب وهو کتاب الصلاة وهو موافق کتاب ابن خانبة. روی کتبه سعد. کذا قال النجاشی ملخصا.

۱۰۴۰۱ - علی بن محمد بن صالح بن محمد الهمدانی:

وکیل الحجة المنتظر علیه السلام بعد أبیه.

۱۰۴۰۲ - علی بن محمد الصوفی الشریف أبو الحسن:

لم یذکروه. روی محمد بن محمد أبی الغنائم، عنه، عن الحسین بن أحمد البصری.

جد ج ۳۵ / ۱۱۶. وروایته الأخری فیه ص ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵.

ملاقاته مع إبلیس وما جری بینهما. جد ج ۳۹ / ۱۸۱، وکمبا ج ۹ / ۳۸۶.

۱۰۴۰۳ - علی بن محمد الصیمری: هو ابن محمد بن زیاد الذی مر توثیقه.

۱۰۴۰۴ - علی بن محمد الطیالسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید، عن الحسن بن أیوب، عنه، عن عبد الله بن الجراح. جمال الأسبوع ص ۱۴۸.

۱۰۴۰۵ - علی بن محمد بن عامر النهاوندی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۸ عن الحسن بن علی بن محمد العطار، عن محمد بن علی بن إسماعیل بن الحسین الحسنی (تقدما)، عنه، عن عمرو بن عبدوس المهندس، عن هانی بن المتوکل، عن محمد بن علی بن عیاض بن عبد الله بن أبی رافع، عن أبیه، عن جده، عن أبی أیوب الأنصاری، روایة تفید حسنه. ورواه فی جد ج ۸ / ۱۸۸، وکمبا ج ۳ / ۳۴۵.

(۴۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، أبو أیوب الأنصاری (۱)، علی بن محمد بن شیرة القاسانی (۱)، محمد بن علی بن إسماعیل (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، علی بن محمد الصیمری (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، علی بن محمد بن صالح (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن أیوب (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، محمد الهمدانی (۱)، محمد بن زیاد (۱)، علی بن محمد (۳)، محمد بن علی (۱)، محمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الغنیمة (۱)

صفحه ۴۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۵۵

لکن فی نسخة البحار: عن محمد بن علی، عن عیاض، عن أبیه، عن جده إلی آخره. والباقی مثله.

۱۰۴۰۶ - علی بن محمد بن العباس فسانجس أبو الحسن:

ثقة جليل. له كتب ذكروها فى كتب الرجال.

۱۰۴۰۷ – على بن محمد بن عبد الرحمن:

لم يذكروه. روى الحجال، عنه، عن النوفلى. الكافى ج ۷ كتاب الحدود باب النوادر ص ۲۶۵ ح ۲۹.

۱۰۴۰۸ – على بن محمد بن عبد الرحمن الفارسى التسترى:

لم يذكروه. روى المفيد والشهيد ومؤلف المزار الكبير عنه الأدعية الواردة عن مولانا صاحب الزمان عليه السلام أو الخضر فى مسجد صعصعة. كمبا ج ۱۳ / ۱۲۲، وجد ج ۵۲ / ۶۶، ومستدرك الوسائل ج ۱ / ۲۴۱.

وروى عن المفيد كتاب أماليه؛ كما فى أوله.

۱۰۴۰۹ – على بن محمد بن عبد الله:

روى عنه الكلينى فى الكافى باب مولد النبى صلى الله عليه وآله؛ وباب مولد أمير المؤمنين عليه السلام، عنه، عن السيارى؛ وباب مولد السجاد عليه السلام عن إبراهيم بن إسحاق الأحمر. وفى باب نوادر كتاب الطهارة: على بن محمد بن عبد الله، عن إبراهيم بن إسحاق الأحمر. ومثل الأخيرين فيه فى كتاب العقل باب ۱ ح ۸ عنه، عنه، عن محمد بن سليمان الديلمى؛ وكذا فى باب فرض العلم و وجوب طلبه، وباب الاجمال فى الطلب. كا ج ۱ / ۱۲ و ۳۱ و ۴۴۱ و ۴۵۳ و ۴۶۶، و ج ۳ / ۶۹، وج ۵ / ۸۱.

جده عبد الله يلقب بندار ويكنى بأبى القاسم. فهو متحد مع ابن محمد بن أبى القاسم المذكور.

(۴۵۵)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، إبراهيم بن إسحاق الأحمر (۲)، على بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن سليمان الديلمى (۱)، على بن محمد بن العباس (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، على بن محمد (۲)، محمد بن على (۱)، السجود (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۴۵۶

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۴۵۶

۱۰۴۱۰ – على بن محمد بن عبد الله أبو الحسن القزوينى القاضى:

وجه من وجوه أصحابنا. ثقة بالاتفاق. قدم بغداد سنة ۳۵۶.

۱۰۴۱۱ – على بن محمد بن عبد الله بن أذينة:

ذكر العلامة أنه داخل فى العدة التى تروى عن البرقى؛ كما فى المرآة كتاب العقل. ويؤيده ما فيه باب حق العالم، عنه، عن أحمد بن محمد، عن محمد بن خالد، وباب رواية الكتب والحديث.

والظاهر أن أذينة محرف بنته. لأن هذا ابن بنت البرقى.

۱۰۴۱۲ – على بن محمد بن عبد الله بن بشران المعدل:

لم يذكروه. حدث للشيخ فى سنة ۴۱۱؛ كما فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۸. وجملة من رواياته فيه ص ۸ – ۱۳. وعدوه من مشائخ الشيخ.

۱۰۴۱۳ – على بن محمد بن عبد الله البصرى أبو الحسن المدائنى:

لم يذكروه. توفى سنة ۲۲۵ فى بغداد. وله كتب كثيرة جمة تزيد على مائتى كتاب. منها: كتاب خطب أمير المؤمنين عليه السلام، وكتاب من قتل من الطالبيين وغير ذلك؛ كما فى تتمة المنتهى ص ۲۲۶، والسفينة لغة " مدين."

۱۰۴۱۴ – على بن محمد بن عبد الله الحافظ:

لم یذکروه. تقدم فی علی بن الحسین بن عبید الکوفی.

۱۰۴۱۵ – علی بن محمد بن عبد الله بن الحسین:

لم یذکروه. تقدم نسبه فی حفیده أحمد بن الحسین.

۱۰۴۱۶ – علی بن محمد بن عبد الله الخیاط:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۷۷ عن محمد بن علی الصیرفی، عنه، عن وهب بن حفص الحریری – الخ، حدیث ما جاء فی رشید الهجری.

(۴۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله بن الحسین (۱)، علی بن محمد بن عبد الله (۶)، أبو الحسن المدائنی (۱)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، الحسین بن عبید (۱)، رشید الهجری (۱)، مدینة بغداد (۲)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن خالد (۱)، وهب بن حفص (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۵۷

۱۰۴۱۷ – علی بن محمد بن عبد الله بن علی بن جعفر بن علی الهادی علیه السلام:

النقیب بسر من رأی المعدل. له کتاب الأیام التی فیها فضل من السنة؛ کما قاله النجاشی ص ۱۹۱.

۱۰۴۱۸ – علی بن محمد بن عبد الله الوراق الرازی:

لم یذکروه. عده فی أول کتاب المعانی من مشائخ الصدوق؛ کما نقله عن کمال الدین ص ۱۶۳. وفی ص ۱۷۷: علی بن محمد الوراق رحمه الله. وفی روایة بعده:

علی بن عبد الله الوراق. وفی کفایة الأثر المطبوع مع الخرائج ص ۲۹۰: علی بن عبد الله الوراق الرازی رضی الله عنه. والظاهر اتحاد الکل.

۱۰۴۱۹ – علی بن محمد بن عبدوس الکوفی:

لم یذکروه. هو شیخ الحدیث رحمه الله. وله روایة شریفة کریمة مفصلة. مل ص ۲۵۹.

۱۰۴۲۰ – علی بن محمد بن عبد الوهاب أبو الحسن:

لم یذکروه. روی فی سنة ۳۴۰ روایة کریمة. کمبا ج ۱۰ / ۹۱، وجد ج ۴۳ / ۳۲۹.

۱۰۴۲۱ – علی بن محمد بن عبدة النیسابوری:

لم یذکروه. روی عن علی بن إبراهیم الرازی؛ کما تقدم فی علی.

۱۰۴۲۲ – علی بن محمد بن عبید الله الجبائی:

لم یذکروه. روی النعمانی، عنه، عن أحمد بن هلال، روایة کریمة. جد ج ۳۶ / ۴۱۰، وکمبا ج ۹ / ۱۶۹.

۱۰۴۲۳ – علی بن محمد بن عبید الله بن محمد:

لم یذکروه. تقدم منسوبا إلی جده عبید الله.

(۴۵۷)

مفاتیح البحث: کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن عبد الوهاب (۱)، علی بن إبراهیم الرازی (۱)، علی بن عبد الله الوراق (۱)،

علی بن محمد بن عبد الله (۲)، علی بن محمد الوراق (۱)، علی بن جعفر بن علی (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن هلال (۱)، محمد بن عبدة (۱)، محمد بن عبدوس (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۴۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۵۸

۱۰۴۲۴ - علی بن محمد العدوی الشمشاطی أبو الحسن:

رسول جعفر بن إبراهیم الیمانی. فاضل أهل زمانه وأدیبهم. ثقة جلیل علی الأقوی، وفاقا لجمع. ولا غمز من أحد فیه. له کتب کثیرة عدها العلامة المامقانی. له توقیعان رواهما الصدوق فی الإکمال عن أبیه، عن سعد، عنه.

۱۰۴۲۵ - علی بن محمد العسکری:

لم یذکروه. کتاب دلائل الإمامة للطبری: عن الحسین بن إبراهیم القمی، عنه، عن صعصعة بن ناجیة، عن زید بن موسی، عن أبیه، عن جده جعفر بن محمد علیه السلام - الخ. کتاب الطهارة ص ۱۱۸، وجد ج ۸۱ / ۱۱۲.

۱۰۴۲۶ - علی بن محمد بن عصام:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق. المحدث النوری.

۱۰۴۲۷ - علی بن محمد بن عصمة:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۲۳ عن عمار بن الحسین الأسروشی رضی الله عنه، عنه، عن أحمد بن محمد الطبری - الخ. ومثل ذلک فیه ج ۲ / ۳۶ و ۴۲.

وهذه الروایات تفید حسنه وکماله وکذلک ما سیأتی. ومثل هذا السند فی المعانی ص ۱۱۸، وکتاب الإیمان ص ۱۰۵، وجد ج ۶۸ / ۱۱.

۱۰۴۲۸ - علی بن محمد بن علان:

من العدة الذین بین الکلینی وسهل بن زیاد وهم أربعة شیوخ إجازة نقلوا أحادیث سهل ذکرناهم فی سهل بن زیاد.

۱۰۴۲۹ - علی بن محمد العلوی:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر صلوات الله علیه. وروی محمد بن یحی، عن أحمد بن محمد، عنه. الکافی ج ۴ باب حج آدم علیه السلام ص ۱۹۵.

(۴۵۸)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، النبی آدم علیه السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، الحسین بن إبراهیم القمی (۱)، علی بن محمد العلوی (۱)، أحمد بن محمد الطبری (۱)، جعفر بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، عمار بن الحسین (۱)، سهل بن زیاد (۲)، زید بن موسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عصام (۱)، علی بن محمد (۴)، جعفر بن محمد (۱)، الحج (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۴۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۵۹

۱۰۴۳۰ - علی بن محمد بن علی بن أبی حفص الأعشی:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم، عنه. جد ج ۴۱ / ۳۷، وکمبا ج ۹ / ۵۱۷.

۱۰۴۳۱ – علی بن محمد بن علی التمیمی:

لم یذکروه. روی جعفر بن أحمد القمی فی نوادر الأثر ص ۳۵، عنه.

۱۰۴۳۲ – علی بن محمد بن علی بن جعفر بن أحمد:

المذکور أبوه وجده وابنه زید وحفیده الحسین بن علی بن زید.

۱۰۴۳۳ – علی بن محمد بن علی بن جعفر بن موسی بن مسرور أبو الحسن:

کذا عنونه ابن داود والعلامة فی إیضاحه عن جش، ورجح نسختها علی النسخة الموجودة التی عنونه بإسقاط اسم جده علی.

۱۰۴۳۴ – علی بن محمد بن علی الحاتمی الزوزنی أبو الحسن:

لم یذکروه. هو شیخ جلیل عالم قرئ علیه صحیفة الرضا علیه السلام فی سنة ۴۵۲؛ کما ذکرنا فی أحمد بن محمد بن هارون.

۱۰۴۳۵ – علی بن محمد بن علی بن الحسن بن بکیر البسطامی الهروی:

لم یذکروه. روی عن محمد بن یعقوب بن إسحاق الهروی. کتاب نوادر الأثر ص ۳۴ و ۳۵ مکررا.

۱۰۴۳۶ – علی بن محمد بن علی بن الحسن بن عبد الصمد التمیمی:

لم یذکروه. وصفه علی بن طاووس – کما عن أمان الأخطار – بالشیخ السعید، وترضی علیه. ونقل عن کتابه منیة الداعی الحرز المعروف بحرز الجواد علیه السلام. أقول: ویأتی قریبا منسوبا جده إلی جده.

۱۰۴۳۷ – علی بن محمد بن علی بن الحسین:

ما: ابن الصلت، عن ابن عقدة، عنه، عن جعفر بن محمد بن علی الحسینی،

(۴۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، محمد بن یعقوب بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد بن هارون (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، محمد بن علی الحسینی (۱)، محمد بن علی بن الحسن (۲)، محمد بن علی بن جعفر (۲)، الحسین بن علی (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۳)

صفحه ۴۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۶۰

عن جعفر بن محمد بن عیسی – الخ. جد ج ۱۹ / ۲۷۳، وکمبا ج ۶ / ۴۶۴، ولعل جده الحسین بن علی بن جعفر الصادق علیه السلام. والظاهر أنه ابن مولانا الباقر علیه السلام. وله بنت تسمی فاطمة تزوجها مولانا الکاظم علیه السلام. وابنه أحمد بن علی مدفون فی إصفهان.

۱۰۴۳۸ – علی بن محمد بن علی بن الحسین الحسینی:

لم یذکروه. روی ابن الصلت، عن ابن عقدة، عنه قراءة علیه، عن جعفر بن محمد بن عیسی. أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۴۵.

وبهذا السند، عنه، عن جعفر بن محمد بن عیسی، عن عبید الله بن علی، عن الرضا علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۳۱۹. ومثله فی ج ۱۷ / ۳۵۳ روایة أخری، وکمبا ج ۹ / ۶۱، وج ۶ / ۲۸۱.

۱۰۴۳۹ – علی بن محمد بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

نقل عن صاحب ریاض العلماء أن قبره بحوالی کاشان وعلیه قبة رفیعة وله کرامات ظاهرة. وفی السفینة ما یتعلق به.

وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. کذا عن المفید فی الإرشاد فی فصل أولاد الباقر علیه السلام.

۱۰۴۴۰ – علی بن محمد بن علی الخزاز الرازی القمی أبو القاسم:

کـان فقیهـا فاضـلا ثقـة جلیلا ـ بالاتفاق. وله کتاب الإیضاح فی أصول الـدین علی مـذهب أهل البیت علیهم السـلام، وکتاب الأحکام الدینیـة علی مـذهب الإمامیـة، وکتاب کفایـة الأثر فی النصوص علی الأئمـة الاثنی عشـر صـلوات الله علیهم. وهو من تلامذة الصدوق وأبی المفضل الشیبانی وغیرهما.

روی عن أبیه محمد فی کفایة الأثر باب ۳۶. وروی أبوه، عن سعد بن عبد الله فیه باب ۳۸.

(۴۶۰)

مفاتیـح البحث: الإمام محمـد بن علی الباقر علیه السـلام (۲)، مدرسة أهل البیت علیهم السـلام (۱)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمـد الصادق علیهما السـلام (۲)، الإمام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السـلام (۱)، کتاب الإرشاد للشـیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصـدوق (۱)، کتاب کفایـة الأثر للخزار (۲)، مدینة إصفهان (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۲)، جعفر بن محمد بن عیسی (۲)، عبید الله بن علی (۱)، محمد بن علی الخزاز (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسـین بن علی (۱)، أصول الدین (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۱)، الدفن (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۴۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۶۱

۱۰۴۴۱ - علی بن محمد بن علی بن رستم بن یزدبان الطبری الآملی أبو القاسم الفقیه:

لم یـذکروه. روی عنه ابنه محمـد فی کتابه بشارة المصـطفی؛ کما تقـدم فی ابنه محمد بن أبی القاسم. فراجع إلیه وإلی بشا ص ۴۰ و ۱۰۱ و ۱۱۳ و ۱۱۹ و ۱۲۵.

۱۰۴۴۲ - علی بن محمد بن علی بن سعد الأشعری القمی:

روی المفید، عنه، عن حمدان بن سلیمان النیسابوری. ختص ص ۲۰۰ و ۳۲۷.

وفی أمالی المفید مج ۲۴ ص ۱۲۵ عن محمد بن یحی وأحمد بن إدریس جمیعا، عن علی بن محمد بن علی بن سـعید الأشعری، عن الحسین بن النصر بن المزاحم.

۱۰۴۴۳ - علی بن محمد بن علی بن عبد الصمد التمیمی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی السـید ابن طاووس فی مهج الدعوات ص ۳ وغیره عنه، عن الثقفی، حرز النبی صـلی الله علیه وآله - الخ. وله کتاب غنیـة الداعی. کتاب الدعاء ص ۲۱۷ و ۱۲۵ و ۱۲۷، وجد ج ۹۴ / ۲۰۸ و ۲۱۴، وج ۹۵ / ۱۳۲. وتقـدم قریبا بعنوان علی بن محمد بن علی بن الحسن بن عبد الصمد. وفیه أن کتابه منیة الداعی وهو الأظهر.

۱۰۴۴۴ - علی بن محمد بن علی العلوی:

حسنی من أصحاب الجواد علیه السلام؛ کما قاله الشیخ.

۱۰۴۴۵ - علی بن محمد بن علی بن عمر بن ریاح (رباح) أبو الحسین السواق:

الشـیخ الثقـة. له کتاب الـدلائل؛ کما فی أول مدینة المعاجز. وتقدم فی أخیه أحمد أنه أکثر حدیثا من أخویه وأن جده عمر بن ریاح. وأولاده واقفیون.

۱۰۴۴۶ - علی بن محمد بن علی بن القاسم العلوی الشعرانی:

السید عین السادة أبو الحسن صالح عالم شاهد الإمام صاحب الأمر علیه السلام وروی عنه أحادیث. کذا عن منتجب الدین.

(۴۶۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، علی بن عبد الصمد التمیمی (۱)، علی بن محمد بن علی العلوی (۱)، محمد بن علی بن القاسم (۱)، محمد بن أبی القاسم (۱)، محمد بن علی بن الحسن (۱)، عمر بن ریاح (رباح) (۱)، حمدان بن سلیمان (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، عمر بن ریاح (۱)، علی بن سعید (۱)، علی بن محمد (۵)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۶۲

والظاهر اتحاده مع علی بن محمد بن علی بن القاسم العلوی العباسی الشریف أبی القاسم الذی حدث للحسین بن عبید الله الغضائری فی سنة ۳۳۵؛ کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۶۳ و ۲۶۴ - ۲۶۹.

ووصفه فی جمال الأسبوع ص ۲۶۶ بالعلوی الرازی. وتقدم فی أحمد بن محمد بن علی بن المهلب روایته عنه، عن أبیه.

ما:

الغضائری، عن علی بن محمد العلوی، عن الحسن بن علی بن صالح الصوفی. جد ج ۶ / ۱۷۲، وکمبا ج ۳ / ۱۳۹.

۱۰۴۴۷ - علی بن محمد بن علی بن القاسم بن موسی بن عبد الله بن موسی الکاظم علیه السلام: والد الحسن المذکور. أبوه وأجداده فی محالهم.

۱۰۴۴۸ - علی بن محمد بن علی القلانسی:

لم یذکروه. روی الحسین بن عبید الله الغضائری، عنه، عن حمزة بن القاسم، عن محمد بن سهل کتابا أبیه سهل بن زاذویه. ولعله علی بن محمد القلانسی المعدود من أصحاب الجواد علیه السلام.

وبهذا الإسناد، عنه، عنه، کتاب قاسم بن یزید بن معاویة. جش ص ۲۲۱.

۱۰۴۴۹ - علی بن محمد بن علی المفتی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۳۱۹ عن محمد بن الحسین الرازی، عنه، عن الحسن بن محمد المروزی - الخ.

۱۰۴۵۰ - علی بن محمد بن علی المقری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة عن محمد بن الحسین الأزدی، عنه.

۱۰۴۵۱ - علی بن محمد بن علی بن محمد بن عبید الله بن الحسین بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام الشریف أبو القاسم:

لم یذکروه. وهکذا ذکره فی بشارة المصطفی لشیعة المرتضی ط ۲ فی النجف

(۴۶۲)

مفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة النجف الأشرف (۱)، الحسین بن عبید الله الغضائری (۱)، محمد بن عبید الله بن الحسین (۱)، موسی بن عبد الله بن موسی (۱)، محمد بن علی بن القاسم (۲)، علی بن محمد القلانسی (۱)، علی بن محمد العلوی (۱)، یزید بن معاویة لعنهما الله (۱)، محمد بن علی المقری (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، حمزة بن القاسم (۱)، محمد بن الحسین (۲)، الحسن بن علی (۱)، الحسن بن محمد (۱)، علی بن محمد (۳)، محمد بن سهل (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۴۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۶۳

ص ۴۹، عن محمد بن محمد بن مخلد، عنه، عن جعفر بن الحسین المؤمن روایة النص علی الأئمة الاثنی عشر وفضائلهم.

۱۰۴۵۲ - علی بن محمد بن عمرو العطار:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق؛ کما عده المحدث النوری.

۱۰۴۵۳ - علی بن محمد بن عمر الزهری:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم، عنه. جد ج ۱۲ / ۳۶، وج ۸ / ۱۹۶، وکمبا ج ۵ / ۱۳۱، وج ۳ / ۳۴۷.

وأبوه منسوب إلی جده فیکون علی بن محمد بن علی بن عمر الزهری؛ کما روی فرات عنه فی جد ج ۳۵ / ۲۹۹، وج ۱۶ / ۳۷۴، وج ۷ / ۲۰۶، وج ۸ / ۱۷۵، و کمبا ج ۳ / ۲۵۱ و ۳۴۱، وج ۶ / ۱۸۲، وج ۹ / ۵۹. وهذه الروایات تفید حسنه.

۱۰۴۵۴ - علی بن محمد بن عمر بن علی: والد أحمد المذکور.

۱۰۴۵۵ - علی بن محمد بن عمران الدقاق:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق. التوحید باب التوحید ونفی التشبیه. و تقدم بعنوان علی بن أحمد بن محمد بن عمران.

۱۰۴۵۶ - علی بن محمد العمری:

لم یذکروه. هو أفضل العلماء الأنساب فی زمانه. له کتاب مبسوط فی الأنساب. کذا قاله السید فی الإقبال ص ۶۵۸ ونقل عن کتابه ترجمة داود بن الحسن وأمه المنقول عنها عمل أم داود فی رجب.

۱۰۴۵۷ - علی بن محمد بن عنبسة مولی الرشید:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون، عن محمد بن أحمد بن الحسین الوراق البغدادی، عنه، عن دارم بن قبیصة، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه - الخ.

کمبا ج ۱۴ / ۱۹۴، والخصال بهذا السند روایة أخری ص ۱۹۶، والعیون بهذا السند

(۴۶۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، علی بن أحمد بن محمد بن عمران (۱)، محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، علی بن محمد بن عمران (۱)، علی بن محمد بن عمرو (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن عمر بن علی (۱)، دارم بن قبیصة (۱)، داود بن الحسن (۱)، جعفر بن الحسین (۱)، علی بن محمد (۴)، محمد بن محمد (۱)

صفحه ۴۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۶۴

روایة أخری فیه ص ۲۲۸.

وسائر الروایات بهذا السند ص ۶۲۵ و ۸۲۹، و ۸۳۹ و ۸۶۱، وج ۵ / ۱۰۱، و جد ج ۵۹ / ۳۵ و ۴۴ و ۱۷۸، وج ۶۳ / ۲۴۴، وج ۶۶ / ۷۹ و ۱۲۶ و ۲۳۱، وج ۱۱ / ۳۶۳، وکذا فی الأمالی ص ۱۴۲، والمعانی ص ۶۷.

وأبوه منسوب إلی جده الأعلی کما فی الخصال ج ۲ / ۲۷ عن محمد بن أحمد البغدادی الوراق، عن علی بن محمد بن جعفر بن أحمد بن عنبسة مولی الرشید، عن دارم بن قبیصة، عنه. ومثل ذلک فیه ص ۳۱ مکررا و ۲۹ و ۱۷۲، وکمبا ج ۳ / ۲۰۵، وج ۹ / ۳۵۶، وکتاب العشرة ص ۱۳۰، وجد ج ۷ / ۵۹، ج ۳۹ / ۳۶، و ج ۷۵ / ۴۵.

وفی کل هذه المواضع: عنبسة - بالعین والنون والباء. وفی مواضع من العیون باب ۳۱ و ۳۵: عیینة - بالعین والیائین والنون. والأول

أصح.

۱۰۴۵۸ – علی بن محمد بن عیسی بن عبد الله العلوی العمری: یأتی أبوه وجده.

۱۰۴۵۹ – علی بن محمد الفزاری القاضی:

لم یذکروه. وله کتاب نقل عنه الرضی الموسوی؛ کما روی عنه السید فی المهج. کتاب الصلاة ص ۳۹۸، وجد ج ۸۵ / ۲۶۸.

۱۰۴۶۰ – علی بن محمد بن الفضیل:

لم یذکروه. روی المفید، عن محمد بن أحمد بن داود، عنه، عن محمد بن محمد.

کمبا ج ۲۲ / ۴۷، وجد ج ۱۰۰ / ۲۶۸.

۱۰۴۶۱ – علی بن محمد بن فیروزان القمی أبو الحسن:

کثیر الروایة. مقیم کش. روی محمد بن مسعود وحمدویه، عنه، عن أحمد البرقی ومحمد بن أحمد بن یحی. واسم فیروزان یزید.

۱۰۴۶۲ – علی بن محمد بن فیض بن مختار:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الإقبال ص ۱۰ عن الفتح بن عبد الرحمن

(۴۶۴)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، عیسی بن عبد الله العلوی (۱)، علی بن محمد بن فیروزان (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، محمد بن جعفر بن أحمد (۱)، دارم بن قبیصة (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، محمد بن أحمد (۲)، محمد بن مسعود (۱)، علی بن محمد (۳)، محمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۶۵

القمی، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۲۲ / ۱۳۸، وجد ج ۱۰۱ / ۹۸.

۱۰۴۶۳ – علی بن محمد بن القاسم الکندی:

لم یذکروه. روی عن محمد بن عبید الله بن أبی رافع کتاب أبیه عبید الله. ست ص ۱۳۳.

۱۰۴۶۴ – علی بن محمد بن القاسم المعروف بابن الطبال الیشکری الخزاز أبو القاسم:

لم یذکروه. ولد سنة ۲۳۱ وتوفی سنة ۳۲۹. روی الطبری، عنه، عن محمد بن معروف الهلالی، عن الصادق علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۳۶۶.

۱۰۴۶۵ – علی بن محمد القاشانی:

روی عن بعض أصحابه معجزة للرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۹، وجد ج ۴۹ / ۶۳. وغیر ذلک فی سن ج ۲ / ۵۱۰ و ۵۲۸.

روی محمد بن الحسین بن أبی الخطاب وأحمد البرقی، عنه. التوحید باب الأمر والنهی روی محمد بن أحمد بن یحی الأشعری، عنه، عن سلیمان أبی أیوب. یب ج ۶ باب علة سقوط الجزیة عن النساء ص ۱۵۶.

روی عن الإمام الهادی علیه السلام مکاتبة فی سنة ۲۳۱. وروی عنه محمد بن عیسی بن عبید وعلی بن إبراهیم. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب النوادر ص ۳۱۴.

۱۰۴۶۶ – علی بن محمد القتیبی: هو علی بن محمد بن قتیبة الآتی.

۱۰۴۶۷ – علی بن محمد القرشی أبو الحسن:

من شیوخ المفید؛ کما فی أول یب ج ۱ / ۲۶ و ۲۷، وأمالی المفید ص ۹ و ۱۹، و

(۴۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن عبید الله بن أبی رافع (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، علی بن محمد بن قتیبة (۱)، علی بن محمد القتیبی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، علی بن محمد القرشی (۱)، محمد بن القاسم (۲)، أحمد البرقی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۴۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۶۶

جد ج ۲۲ / ۵۲۶، وکمبا ج ۶ / ۸۰۱. وهو علی بن محمد بن الزبیر المذکور.

۱۰۴۶۸ - علی بن محمد بن قتیبة النیسابوری أبو الحسن القتیبی:

تلمیذ الفضل بن شاذان فاضل؛ کما قاله الشیخ فی رجاله. وبالجملة هو ناقل کتب الفضل ومعتمده ومعتمد الکشی فی رجاله. وعده العلامة وغیره فی المعتمدین.

فظهر ضعف قول من ضعفه، وقصور قول الوجیزة والبلغة أنه ممدوح، و قوة من قال: إنه ثقة، مثل الشیخ الأمین الکاظمی فی المشترکات والفاضل الجزائری؛ کما حکاه المامقانی واستقربه.

۱۰۴۶۹ - علی بن محمد القزوینی: یأتی مع اسم جده مهرویه.

۱۰۴۷۰ - علی بن محمد القلانسی:

من أصحاب الجواد علیه السلام. روی النجاشی ص ۱۰۱ عن الحسین بن عبید الله (یعنی الغضائری)، عنه، عن حمزة بن القاسم أبی یعلی الثقة الحلیل، جمیع کتبه. وفیه ص ۲۴۵ عنه، عنه، عن حمزة بن القاسم، کتاب عمه محمد بن علی بن حمزة.

۱۰۴۷۱ - علی بن محمد بن قولویه:

لم یذکروه. روی عنه أخوه جعفر فی کامل الزیارة ص ۲۹ و ۴۸ عن أحمد بن إدریس بن أحمد - الخ. وکذا فیه ص ۳۳ عنه، عن سعد بن عبد الله، وکمبا ج ۲۲ / ۱۲۲ و ۱۲۵، وجد ج ۱۰۱ / ۶۶ و ۸۰.

۱۰۴۷۲ - علی بن محمد الکاتب: هو ابن محمد بن الحسن المذکور.

۱۰۴۷۳ - علی بن محمد بن کثیر بن حمویه العسکری الصوفی أبو القاسم:

لم یذکروه. روی محمد بن وهبان، عنه، عن محمد بن أحمد الزعفرانی، عن القاسم بن محمد، کتاب سلیمان بن داود. جش ص ۱۳۲.

(۴۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، علی بن محمد بن قولویه (۱)، علی بن محمد بن قتیبة (۱)، علی بن محمد بن الزبیر (۱)، علی بن محمد القلانسی (۱)، سلیمان بن داود (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، حمزة بن القاسم (۲)، القاسم بن محمد (۱)، محمد الکاتب (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۲)

صفحه ۴۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۶۷

۱۰۴۷۴ – علی بن محمد الکرخی أبو الحسن:

کان فقیها متکلما من وجوه أصحابنا. قاله النجاشی والعلامة وغیرهما. و له کتاب الإمامة.

۱۰۴۷۵ – علی بن محمد الکسائی: یأتی مع ذکر جده یعقوب.

۱۰۴۷۶ – علی بن محمد الکلینی:

لم یذکروه. روی سعد بن عبد الله الأشعری، عنه، عن إسحاق بن محمد النخعی. غط ص ۱۳۰. روی الکلینی، عنه، عن صالح بن أبی حماد. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب الخضخضة – الخ ص ۵۴۱.

۱۰۴۷۷ – علی بن محمد بن لؤلؤ البزاز أبو الحسن:

لم یذکروه. شف: محمد بن جریر الطبری، عن الحسین بن عبد الله البزاز، عنه، عن أحمد بن عبد الله بن زیاد، عن عیسی بن إسحاق، عن إبراهیم بن هراسة، حدیث الباقر علیه السلام فی تسمیة علی بأمیر المؤمنین علیه السلام فی عالم الذر. وهو یدل علی حسنه. فراجع کمبا ج ۹ / ۲۵۰، وجد ج ۳۷ / ۳۰۶.

۱۰۴۷۸ – علی بن محمد اللیثی:

هو ابن محمد بن شاکر الواسطی اللیثی المتقدم.

۱۰۴۷۹ – علی بن محمد بن مالک:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن أحمد بن عبد الجبار – الخ. جد ج ۴۲ / ۶۶، و کمبا ج ۹ / ۶۱۴.

۱۰۴۸۰ – علی بن محمد المالکی:

لم یذکروه. هو الشیخ نور الدین. له کتاب الفصول المهمة فی معرفة الأئمة علیهم السلام. إثبات الهداة ج ۴ / ۱۰۳، وج ۵ / ۳۶ و ۱۴۰ و ۳۰۴ و ۳۲۰ و ۳۳۰ و ۴۵۸

(۴۶۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الفصول المهمة لإبن صباغ المالکی (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، إبراهیم بن هراسة (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، علی بن محمد الکلینی (۱)، صالح بن أبی حماد (۱)، عبد الله بن زیاد (۱)، علی بن محمد الکرخی (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، محمد بن مالک (۱)، علی بن محمد (۴)، عالم الذر (۱)

صفحه ۴۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۶۸

و ۴۹۱ و ۵۵۴. وغیره کثیر.

۱۰۴۸۱ – علی بن محمد المؤمن الزعفرانی الکوفی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ص ۹۴ عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عن عبد الله بن محمد باطویه، عنه، عن مسلم بن خالد الزنجی، عن الصادق علیه السلام.

۱۰۴۸۲ – علی بن محمد بن متولة القلانس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۹۴ عن أبی الحسن (یعنی علی بن محمد بن الزبیر)، عنه، عن حمزة بن القاسم، عن سعد بن عبد الله – الخ.

۱۰۴۸۳ – علی بن محمد بن متیل:

لم یـذکروه. روی الصدوق عنه. غط ص ۲۰۹. وفیه ص ۲۴۱ روی الصـدوق، عنه، عن عمه جعفر بن أحمد بن متیل قال: لما حضـرت أبا جعفر محمد بن عثمان الوفاة کنت جالسا عند رأسه أسأله وأحدثه وأبو القاسم بن روح عند رجلیه.

فالتفت إلی ثم قال: أمرت أن أوصـی إلی أبی القاسم الحسـین بن روح. قال: فقمت من عنـد رأسه وأخـذت بید أبی القاسم وأجلسـته مکانی وتحولت إلی عند رجلیه.

۱۰۴۸۴ – علی بن محمد بن محمد بن إبراهیم: هو علان المذکور.

۱۰۴۸۵ – علی بن محمد بن محمد أبو الحسن:

لم یذکروه. روی عنه ابنه محمد کتاب الجعفریات؛ کما فی أوله.

۱۰۴۸۶ – علی بن محمد بن محمد بن أبی القاسم:

لم یـذکروه. روی الحسن بن حمزة العلوی، عنه، عن أبیه، عن هارون بن مسـلم. المسـتدرک ج ۱ / ۵۳۴. لکن فیه ص ۵۳۶. علی بن محمد بن أبی القاسم، عن أبیه، عنه. ومثل الأخیر ص ۵۹۱ مکررا.

(۴۶۸)

مفاتیح البحث: الحسین بن روح النوبختی (۱)، علی بن محمد بن أبی القاسم (۱)، محمد بن محمد بن إبراهیم (۱)، علی بن محمد بن الزبیر (۱)، جعفر بن أحمـد بن متیـل (۱)، محمـد بن أبی القـاسم (۱)، عبـد الله بن حـبیب (۱)، علی بن محمـد بن محمـد (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، عبد الله بن محمد (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، حمزة بن القاسم (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، محمد بن عثمان (۱)، علی بن محمد (۴)، الصدق (۱)

صفحه ۴۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۶۹

۱۰۴۸۷ – علی بن محمد بن محمد بن عقبة بن الولید بن همام الشیبانی أبو الحسن:

یقرأ علیه فی سـنة ۳۴۰ ه. روی کتـاب نصـر بن مزاحم فی صـفین. وبـاقی نسـبه فیه ص ۲ و ۷۱ و ۱۳۱ و ۲۸۵ وغیره. وقـد روی هذا الکتاب عن سلیمان بن الربیع، عن نصر بن مزاحم.

وبالجملة سمع من علی بن محمد هذا التلعکبری وله منه إجازة؛ کما فی رجال الشیخ فی باب من لم یرو عنهم.

۱۰۴۸۸ – علی بن محمد بن محمد العلوی:

لم یـذکروه. روی الشـیخ، عن الحسـین بن عبیـد الله یعنی الغضائری، عنه، عن محمـد بن موسـی، عن علی بن محمد بن أبی القاسم – الخ. کمبا ج ۱۷ / ۹۷، وجد ج ۷۷ / ۳۷۱.

۱۰۴۸۹ – علی بن محمد بن محمد بن الفرات:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۵ عن أبی المفضل، عن محمد بن عبد الله بن راشد، عنه، روایة شریفة.

۱۰۴۹۰ – علی بن محمد بن مخلد الجعفی الدهان أبو الطیب:

لم یـذکروه. وله کتـاب. وقع فی طریق الشـیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۲ عن محمـد بن عبـد الله، عنه، عن محمـد بن سالم بن عبد الرحمن الأزدی.

وفیه ص ۳۲۹ عنه، عنه، عن أحمد بن میثم بن أبی نعیم – الخ.

وفیه ج ۲ / ۷۵ عن أبی المفضل، عنه. وکذا فیه ص ۹۰.

وسائر روایاته فی کمبا ج ۱۱ / ۱۰۹، وج ۱۴ / ۴۷۷، وج ۹ / ۴۰ و ۷۶ و ۲۱۶ و ۳۲۰ و ۶۷۹، وجد ج ۳۵ / ۲۱۷ و ۴۰۰، وج ۳۸ / ۲۴۹،

وج ۴۲ / ۳۱۰، وج ۳۷ / ۱۷۳، و ج ۴۷ / ۱۵، وج ۶۱ / ۳۰۵.

روی فرات بن إبراهیم عنه. وروی التلعکبری عنه؛ کما فی کفایة الأثر باب

(۴۶۹)

مفاتیح البحث: الحافظ أبو نعیم (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، نهر الفرات (۱)، علی بن محمد بن أبی القاسم (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن راشد (۱)، علی بن محمد بن محمد (۳)، أحمد بن میثم (۱)، محمد بن موسی (۱)، محمد بن سالم (۱)، نصر بن مزاحم (۲)، علی بن محمد (۲)

صفحه ۴۷۰

۳۳. وغیره فی غیره.

۱۰۴۹۱ - علی بن محمد المدائنی أبو الحسن:

عامی المذهب. له کتب کثیرة حسنة فی السیر. وله کتاب مقتل الحسین علیه السلام. وکتاب الخونة لأمیر المؤمنین علیه السلام. ومن روایاته خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی أول إمارته؛ کما فی شرح النهج للخوئی ج ۳ / ۳۱۴. وله کتب. منها کتاب الخطب. وتوفی سنة ۲۲۴. بعض روایاته فی إحقاق الحق ج ۸ / ۵۶۰.

۱۰۴۹۲ - علی بن محمد بن مروان السدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۷ عن محمد بن الحسین بن حفص الخثعمی، عنه، عن أحمد بن مفضل. ومثله فی کمبا ج ۹ / ۳۳۶، وجد ج ۳۸ / ۳۱۷.

وروی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۶۱ عن محمد بن یحی العطار، عن حمدان بن سلیمان النیسابوری، عن علی بن محمد بن الحضینی، عنه، عن إبراهیم بن عقبة قال:

کتبت إلی أبی الحسن الثالث علیه السلام - الخ. ورواه فی کمبا ج ۲۲ / ۲۱۵، وجد ج ۱۰۲ / ۲. وکذا فی مل ص ۳۰۰.

۱۰۴۹۳ - علی بن محمد بن مسعدة بن صدقة أبو الحسن:

لم یذکروه. روی المفید، عن ابن قولویه، عن محمد بن همام، عنه، عن جده مسعدة بن صدقة قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: والله لا یهلک هالک علی حب علی إلا رآه فی أحب المواطن إلیه. کتاب الإیمان ص ۱۲۸، وکمبا ج ۹ / ۴۰۹، وجد ج ۳۹ / ۲۸۰ مع زیادة، وج ۶۸ / ۱۰۰. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۶۶، وبشا ص ۹۳.

وروی محمد بن علی بن معمر، عنه، عن سعدان بن مسلم. التهذیب ج ۶ باب زیارة الأربعین ص ۱۱۳.

(۴۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب مقتل الحسین علیه السلام للخوارزمی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن محمد المدائنی (۱)، محمد بن مروان السدی (۱)، علی بن محمد بن مسعدة (۱)، إبراهیم بن عقبة (۱)، محمد بن علی بن معمر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن تمام (۱)، مسعدة بن صدقة (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، علی بن محمد (۱)، الهلاک (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۴۷۱

وروی محمد بن علی بن معمر، عن علی بن محمد بن مسعدة والحسن بن علی بن فضال، عن سعدان بن مسلم. مصباح الشیخ ص ۷۳۰.

۱۰۴۹۴ – علی بن محمد بن مسلم:

لم یذکروه. روی ابن قولویه القمی، عن محمد الحمیری، عن أبیه، عنه، عن محمد بن خالد – الخ. کمبا ج ۲۲ / ۱۴۳، وجد ج ۱۰۱ / ۱۲۰. هذا ولکن فی المصدر:

سالم، بدل مسلم. وجد ج ۱۰۱ / ۱۲۰.

۱۰۴۹۵ – علی بن محمد المعروف بابن وهبة العبدسی:

لم یذکروه. روی علی بن الریان، عنه، مرفوعا، عن الصادق علیه السلام.

الکافی ج ۶ کتاب الزی باب الجزع الیمانی والبلور ص ۴۷۲.

العبدسی: قریة من قری واسط.

۱۰۴۹۶ – علی بن محمد بن المغیرة:

لم یذکروه. روی الحسن بن جعفر القرشی، عنه، عن الحسن بن سنان – الخ.

جد ج ۴۱ / ۲۳۸، وکمبا ج ۹ / ۵۶۶.

۱۰۴۹۷ – علی بن محمد المنقری:

من أصحاب الهادی علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه محمد بن علی بن محبوب.

۱۰۴۹۸ – علی بن محمد بن المنکدر:

لم یذکروه. روی أبان بن تغلب، عنه، عن أم سلمة زوجة النبی صلی الله علیه وآله. جد ج ۳۸ / ۳۱۰، وکمبا ج ۹ / ۳۳۵.

۱۰۴۹۹ – علی بن محمد بن موسی الدقاق:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۳۳۳ عنه، عن أحمد بن زکریا القطان – الخ. وعن العلل ص ۱۹۴: علی بن محمد الدقاق. (۴۷۱)

مفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن محمد المعروف بابن وهبة (۱)، علی بن محمد بن موسی (۱)، علی بن محمد بن مسعدة (۱)، علی بن محمد المنقری (۱)، محمد بن علی بن معمر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الریان (۱)، أحمد بن زکریا (۱)، أبان بن تغلب (۱)، ابن قولویه (۱)، علی بن فضال (۱)، محمد بن المنکدر (۱)، علی بن محبوب (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، محمد بن خالد (۱)، علی بن محمد (۳)

صفحه ۴۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۷۲

۱۰۵۰۰ – علی بن محمد بن موسی بن فرات:

لم یذکروه. هو وزیر المقتدر فی سنة ۲۹۶. کمبا ج ۲۲ / ۲۱۶، وجد ج ۱۰۲ / ۶.

۱۰۵۰۱ – علی بن محمد بن مهرویه القزوینی الصنعانی أبو الحسن:

روی الشیخ، عن أبی المفضل، عنه وجعفر بن إدریس القزوینی، عن داود بن سلیمان الغازی القزوینی، عن مولانا الرضا علیه السلام. کتاب الإیمان ص ۲۳۲، و جد ج ۶۹ / ۶۸. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۶۲ مثله. وکذا فیه ص ۱۸۳.

وروی الصدوق، عن الحسین بن محمد الأشنانی، عن علی بن محمد بن مهرویه، عن داود بن سلیمان، عن الرضا علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۱۴ / ۱۹۳ و ۸۱۹، وکتاب الصلاة ص ۷۵۷، وجد ج ۵۹ / ۲۷، وج ۶۶ / ۳۶، و ج ۸۹ / ۳۴۸.

وروی الصدوق، عن أحمد بن أبی جعفر البیهقی، عن علی بن جعفر المدنی، عنه، عن داود بن سلیمان، عن الرضا علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله. کتاب الإیمان ص ۱۲۸، وکمبا ج ۳ / ۳۰۱، وجد ج ۶۸ / ۹۸، وج ۸ / ۴۰.

وروی الصدوق، عن أحمد بن محمد بن الصقر وعلی بن محمد بن مهرویه معا، عن عبد الرحمن بن أبی حاتم - الخ. کتاب الدعاء ص ۲۴۲، وجد ج ۹۵ / ۲۱۴.

نص: علی بن محمد بن متولة، عن علی بن محمد بن مهرویه القزوینی، عن حامد بن أبی حامد. کمبا ج ۹ / ۱۴۶، وجد ج ۳۶ / ۳۱۲.

کنز: عن محمد بن علی بن محمد بن الصخر، عن عمر بن محمد بن سیف، عنه، عن داود بن سلیمان، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۴، وجد ج ۵ / ۷.

وقد ینسب إلی جده فیقال: علی بن مهرویه القزوینی؛ کما فی العیون ج ۱ / ۱۲۷: عن الحسین بن محمد الأشنانی الرازی، عن علی بن مهرویه القزوینی، عن داود بن سلیمان، عن الرضا علیه السلام - الخ، وکتاب الدعاء ص ۲، وجد ج ۹۳ / ۱۵۳.

وسائر روایاته منسوبا إلی جده فی کمبا ج ۱۴ / ۵۱۰، وج ۴ / ۱۷۸، وجد

(۴۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۵)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن أبی جعفر البیهقی (۱)، الحسین بن محمد الأشنانی (۲)، علی بن محمد بن مهرویه (۳)، محمد بن موسی بن فرات (۱)، أحمد بن محمد بن الصقر (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، علی بن مهرویه (۲)، داود بن سلیمان (۴)، علی بن جعفر (۱)، علی بن محمد (۳)، محمد بن سیف (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۷۳

ج ۶۲ / ۹۶، وج ۱۰ / ۳۶۷. وتقدم فی داود بن سلیمان جملة وافرة من الإشارة إلی موارد روایاته.

وقد یقال: أبو الحسن بن مهرویه القزوینی؛ کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۴۹: عن المفید، عن عمر بن محمد بن علی الصیرفی الزیات قال: حدثنا أبو الحسن بن مهرویه القزوینی، عن داود بن سلیمان الغازی، عن الرضا علیه السلام - الخ. ومثل ذلک السند فیه ص ۵۵ مکررا و ۷۶ و ۸۲ و ۱۲۵ و ۱۵۸ و ۱۶۵ وغیر ذلک.

روی المفید فی أمالیه مج ۱۲ عن عمر بن محمد الصیرفی، عنه فی سنة ۳۰۲ قال:

حدثنا الرضا، عن آبائه صلوات الله علیهم. وفی مج ۱۳ عنه، عنه، عن داود بن سلیمان، عن الرضا علیه السلام.

ومما ذکرنا ظهر الإسقاط فی سند ما فی التوحید باب القضاء والقدر ح ۲۳ فإنه روی عن علی بن مهرویه القزوینی قال: حدثنا علی بن موسی الرضا علیه السلام.

۱۰۵۰۲ - علی بن محمد بن مهزیار:

هکذا فی الوسائل ج ۳ أبواب لباس المصلی ص ۲۷۳ عن الشیخ، عنه. و رواه غیره ونسبه إلی علی بن مهزیار.

۱۰۵۰۳ - علی بن محمد بن میثم أبو الحسن:

لم یذکروه. روی العیاشی ج ۱ / ۱۹۴، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال:

أبشروا بأعظم المنن علیکم - الخ. کمبا ج ۷ / ۱۰۲، وجد ج ۲۴ / ۵۴.

۱۰۵۰۴ - علی بن محمد بن میمون الخراسانی:

لم يذكروه. روى عن على بن حمزة، عن عاصم الحناط، عن أبى حمزة الثمالى، عن مولانا الباقر عليه السلام. مدينة المعاجز ص ۱۹۴. ورواياته الأخرى فيه ص ۱۹۵ مكررا.

(۴۷۳)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، محمد بن على الصيرفى (۱)، على بن مهرويه (۱)، داود بن سليمان (۲)، على بن مهزيار (۱)، عاصم الحناط (۱)، محمد بن ميمون (۱)، على بن محمد (۲)، عمر بن محمد (۱)، اللبس (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۷۴

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۵ - الصفحة ۴۷۴

۱۰۵۰۵ - على بن محمد النوفلى:

روى أحمد بن محمد بن إسحاق الخراسانى، عنه. كمبا ج ۱۲ / ۲۵، وجد ج ۴۹ / ۸۴.

روايته عن أبى الحسن الهادى عليه السلام. كمبا ج ۱۲ / ۱۴۰، وج ۵ / ۳۵۹. و هى تفيد حسنه. فراجع إليه وإلى جد ج ۱۴ / ۱۱۳، وج ۵۰ / ۱۷۶، والكافى ج ۲ / ۶۱۵، وج ۴ / ۱۷۰.

جملة من رواياته عن الإمام الهادى عليه السلام فى دلائل الطبرى ص ۲۱۸ و ۲۱۹.

والظاهر أنه ابن محمد بن سليمان المذكور.

وعده الشيخ والبرقى من أصحاب الهادى عليه السلام.

وذكره الصدوق فى مشيخة يه فى المعتمدين (ج ۴ / ۹۱). روى كتابه أحمد بن محمد بن خالد، عن أبيه.

۱۰۵۰۶ - على بن محمد بن نهير الحصينى:

روى الحسن بن محمد النهاوندى، عنه، عن أبى على الشهريارى. دلائل الطبرى ص ۲۴۸.

۱۰۵۰۷ - على بن محمد الواقدى: لم يذكروه. روى عن الحسن بن عرفة العبدى.

۱۰۵۰۸ - على بن محمد الوراق:

عن الوحيد: هو على بن محمد بن عبد الله الوراق. ومر بعنوان على بن عبد الله الوراق. وهو من مشائخ الصدوق؛ كما تقدم.

۱۰۵۰۹ - على بن محمد بن هباب أبو الحسن:

لم يذكروه. روى الصدوق عنه حديث أبى الأديان المشهور. كمبا ج ۱۲ / ۱۷۷، وجد ج ۵۰ / ۳۳۲.

۱۰۵۱۰ - على بن محمد بن هارون بن الحسن بن محبوب:

لم يذكروه. هو من أصحاب مولانا الجواد صلوات الله عليه. المناقب ج ۴ باب

(۴۷۴)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۳)، يوم عرفة (۱)، محمد بن إسحاق الخراسانى (۱)، الحسن بن محمد النهاوندى (۱)، هارون بن الحسن بن محبوب (۱)، على بن محمد بن عبد الله (۱)، على بن محمد النوفلى (۱)، على بن محمد الوراق (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، محمد بن سليمان (۱)، محمد بن خالد (۱)، على بن محمد (۴)

صفحه ۴۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۷۵

إمامة أبی جعفر الثانی فی فصل المقدمات.

۱۰۵۱۱ - علی بن محمد الهرمزداری (الهرمزانی أو الهرمزی؛ کما فی الکافی):

لم یذکروه. روی القاسم بن محمد الرازی، عنه، عن مولانا علی بن الحسین السجاد علیه السلام. بشا ص ۲۵۸.

وفی الکافی ج ۱ باب مولد فاطمة علیها السلام ص ۴۵۸ عن القاسم بن محمد الرازی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث وفاة فاطمة الزهراء علیها السلام. هکذا فی نسخة المرآة. وفی نسختین أخریین من الکافی والوافی عن أبی عبد الله الحسین بن علی علیه السلام.

۱۰۵۱۲ - علی بن محمد بن هلال:

لم یذکروه. الطب ص ۱۰۸: عنه، عن علی بن مهران، عن حماد، عن حریز، عن أبی عبد الله علیه السلام، وکتاب الدعاء ص ۲۰۴، وجد ج ۹۵ / ۸۲.

۱۰۵۱۳ - علی بن محمد بن همام أبو محمد:

لم یذکروه. روی هارون بن موسی التلعکبری، عنه قال: کتب أبی إلی أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام - إلی آخر ما تقدم فی محمد أبی علی بن أبی بکر همام.

۱۰۵۱۴ - علی بن محمد بن یحی الخزاز الکوفی:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن محبوب، عنه، عن الحسن بن علی بن فضال والحسن بن علی الوشاء. التهذیب ج ۸ باب العتق ص ۲۴۸ مکررا، وج ۷ باب ابتیاع الحیوان ص ۷۵، وج ۱۰ باب حدود الزنا ص ۴۹، والاستبصار ج ۴ / ۲۰ ح ۶۳ - ۶۵.

۱۰۵۱۵ - علی بن محمد بن یزید القمی:

لم یذکروه. روی کش فی رجاله ص ۱۸۹ عن محمد بن مسعود، عنه، عن

(۴۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، القاسم بن محمد الرازی (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، علی بن محمد بن یزید (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، هارون بن موسی (۱)، علی بن الحسین (۱)، علی بن مهران (۱)، القاسم بن محمد (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن مسعود (۱)، علی بن محمد (۳)، الزنا (۱)، العتق (۱)، الهلال (۱)، الوفاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۷۶

أحمد بن محمد بن عیسی - الخ، وکتاب الکفر ص ۳۱، وجد ج ۷۲ / ۲۱۴.

وروی الکشی، عن آدم بن محمد القلانسی البلخی، عنه، عن أحمد بن محمد بن عیسی القمی ثلاث روایات؛ کما فیه ط جدید روایة ۹۵۱ و ۹۵۳ و ۹۵۴ فی ترجمة یونس بن عبد الرحمن.

ولقب یزید فیروزان؛ کما قاله الخوئی ج ۱۲ / ۱۷۲ و ۱۸۰.

۱۰۵۱۶ - علی بن محمد بن یسار:

روی محمد بن یسار:

روی محمد بن القاسم الأسترابادی، عنه، عن أبیه. یه ج ۲ باب التلبیة من کتاب الحج ص ۳۲۷. وکلمة یسار محرفة سیار.

۱۰۵۱۷ – علی بن محمد بن یعقوب بن إسحاق بن عمار الصیرفی الکسائی العجلی الکوفی:

روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۲۵. وله منه إجازة. مات سنة ۳۳۲.

وهو من رواة کتب إبراهیم بن محمد الثقفی.

روی الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۰۹ و ۲۱۰ عن علی بن حاتم، عنه وعن أحمد بن محمد العاصمی – الخ.

وفی مل باب ۸۱ ص ۲۴۷ عنه، عن ابن فضال. وختص ص ۵۱ عن التلعکبری، عنه، عنه.

۱۰۵۱۸ – علی بن محمد بن یوسف أبو الحسن القاضی:

روی للنجاشی بسر من رأی – کما فی جش ص ۲۵۲ – نسخة محمد بن إبراهیم الإمام بن محمد عن مولانا الصادق علیه السلام. فهو ثقة لکونه من مشائخ النجاشی.

۱۰۵۱۹ – علی بن محمد بن یوسف أبو الحسین البزاز:

لم یذکروه. روی السید، عنه، عن جعفر بن محمد بن مسرور. جمال الأسبوع ص ۱۵۰.

(۴۷۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن القاسم الاسترآبادی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إسحاق بن عمار الصیرفی (۱)، آدم بن محمد القلانسی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، علی بن محمد بن یسار (۱)، علی بن محمد بن یعقوب (۱)، علی بن محمد بن یوسف (۲)، محمد بن عیسی القمی (۱)، جعفر بن محمد بن مسرور (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین البزاز (۱)، علی بن حاتم (۱)، محمد بن یسار (۱)، الحج (۱)، الموت (۱)

صفحه ۴۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۷۷

۱۰۵۲۰ – علی بن محمد بن یوسف الحرانی:

لم یذکروه. هو الشیخ أبو الحسن. له کتاب نسخته فی سنة ۴۰۰ نسخة من کتاب الشیخ أبی الحسن علی بن حمزة بن أحمد الکاتب بخطه فی جمادی الأولی سنة ۳۹۳ عن الحسین بن محمد بن عامر – الخ. کتاب الدعاء ص ۸۵، وجد ج ۹۴ / ۸۳. و تقدم فی علی بن حمزة.

۱۰۵۲۱ – علی بن محمد بن یوسف بن مهجور أبو الحسن الفارسی:

المعروف بابن خالویه. شیخ من أصحابنا. ثقة بالاتفاق. سمع الحدیث فأکثر.

له کتاب عمل رجب وکتاب عمل شعبان وکتاب عمل شهر رمضان.

۱۰۵۲۲ – علی بن محمد بن یونس العاملی البیاضی: یأتی منسوبا إلی جده.

۱۰۵۲۳ – علی بن مخلد الأیادی أبو الحسن:

لم یذکروه. تقدم فی علی بن جعفر الهمانی. وفی فلاح السائل ص ۲۲۱ عن الحسین بن علی بن سفیان البزوفری، عنه، عن همام بن نهیک، عن أحمد بن هلیل.

۱۰۵۲۴ – علی بن مدرک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۹۱ عن شعبة، عنه، عن إبراهیم النخعی.

المناقب: لما مضی الرضا علیه السلام، جاء محمد بن جمهور العمی و علی بن مدرک وعلی بن مهزیار فوردوا علی مولانا الجواد علیه

السلام – الخ.

۱۰۵۲۵ – علی بن المرتضی: والد إبراهیم المذکور.

۱۰۵۲۶ – علی بن مرداس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، عن معلی بن محمد، عنه، عن سعدان بن مسلم – الخ. جد ج ۴۰ / ۳۱۴، وکمبا ج ۹ / ۴۹۸.

(۴۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، شهر جمادی الأولی (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، علی بن محمد بن یوسف بن مهجور (۱)، الحسین بن علی بن سفیان (۱)، الحسین بن محمد بن عامر (۱)، علی بن جعفر الهمانی (۱)، علی بن محمد بن یوسف (۱)، إبراهیم النخعی (۱)، والد إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، حمزة بن أحمد (۱)، علی بن مرداس (۱)، محمد بن جمهور (۱)، محمد بن یونس (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، معلی بن محمد (۱)

صفحه ۴۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۷۸

وفی الکافی ج ۱ باب أن الأئمة نور الله عز وجل ص ۱۹۴ و ۳۳۳ عن الحسین بن محمد، عن معلی بن محمد، عنه، عن صفوان بن یحی، ما یفید حسنه و کماله.

وفیه باب نادر فی حال الغیبة: الحسین بن محمد الأشعری، عن معلی بن محمد، عنه، عن صفوان بن یحی والحسن بن محبوب، عن هشام بن سالم، عن عمار الساباطی. ومثل ذلک فی ج ۴ کتاب الزکاة باب فضل صدقة السر ص ۸.

۱۰۵۲۷ – علی بن مرزبان:

لم یذکروه. روی عن محمد بن الحسین الکرمانی خادم أنس حدیث الفضائل؛ کما فی کتاب الأربعین.

۱۰۵۲۸ – علی بن مرزوق:

لم یذکروه. روی العیاشی ج ۱ / ۱۴۱ عن أبی طاهر العلوی، عن علی بن محمد العلوی، عنه، عن إبراهیم بن محمد – الخ، وجد ج ۱۴ / ۳۷۴، وکمبا ج ۵ / ۴۲۱.

۱۰۵۲۹ – علی بن مرید السامری:

لم یذکروه. کتاب زید النرسی: عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۲۳ / ۴۸، وجد ج ۱۰۳ / ۲۰۸. لکن فی کتاب زید: علی بن مزید (زید – خ ل) صاحب السابری.

وروی فی کا ج ۲ / ۱۸۵، ویه ج ۴ / ۲۰۷، ویب ج ۹ / ۲۲۸ عن زید النرسی، عن علی بن مزید صاحب السابری، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۱۰۵۳۰ – علی بن المساور:

لم یذکروه. روی یحی بن یعلی الأسلمی وعلی بن القاسم الکندی ویحی بن المساور، عن علی بن المساور، عن علی بن الحزور، عن الأصبغ بن نباتة، حدیث الفضائل. دلائل الطبری ص ۲۵۶.

(۴۷۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن محمد الأشعری (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، إبراهیم بن

محمد (۱)، علی بن القاسم (۱)، هشام بن سالم (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، علی بن مزید (۲)، زید النرسی (۲)، معلی بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الزکاة (۱)، الطهارة (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۴۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۷۹

۱۰۵۳۱ - علی بن المستورد النخعی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد، عنه، عمن رواه، عن أبی عبد الله علیه السلام، ما یفید حسنه. روضة الکافی ح ۵۲۱.

۱۰۵۳۲ - علی بن مسعدة أبو الحسن:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عن محمد بن علی بن معمر، عنه والحسن بن علی بن فضال، عن سعدان بن مسلم. الإقبال ص ۵۸۹.

۱۰۵۳۳ - علی بن مسکان:

لم یذکروه. روی الصدوق فی ثواب الأعمال بإسناده، عن ابن البطائنی، عنه، عن سلیمان بن خالد، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. کتاب القرآن ص ۷۹، و جد ج ۹۲ / ۳۲۶.

۱۰۵۳۴ - علی بن مسکین:

لم یذکروه. الطب: عن عبد الله بن یحی البزاز، عنه، عن عبد الله بن الفضل النوفلی، عن أبیه، عن الحسین بن علی علیهما السلام. کتاب الدعاء ص ۲۴۴، وجد ج ۹۵ / ۲۲۰.

۱۰۵۳۵ - علی بن مسهر القرشی:

لم یذکروه. ویأتی فی محمد بن یحی البجلی روایته عن هذا. وروایة عمر بن سهل عنه؛ کما فی مل ص ۸۹.

۱۰۵۳۶ - علی بن المسیب الهمدانی:

من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق.

وروی محمد بن عیسی، عنه، عن العبد الصالح صلوات الله علیه. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب السلجم ص ۳۷۲.

(۴۷۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الفضل (۱)، محمد بن علی بن معمر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، المستورد النخعی (۱)، سلیمان بن خالد (۱)، علی بن المسیب (۱)، علی بن فضال (۱)، محمد بن عیسی (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)، الطعام (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۸۰

۱۰۵۳۷ - علی بن مطر:

لم یذکروه. تقدم فی علی بن عطر. وذکر الصدوق علی بن مطر فی المشیخة فی المعتمدین (ج ۴ / ۱۲۷). وروی کتابه محمد بن سنان، عنه.

روی عنه صفوان بن یحی وأحمد بن محمد ومحمد بن موسی بن الفرات؛ کما فی کا ویب ویه وصا، أشار إلی مواضعها الخوئی ج ۱۲ / ۱۹۷. وله روایة أخری فی کتاب الصلاة ص ۷۵۷، وجد ج ۸۹ / ۳۴۶.

۱۰۵۳۸ – علی بن مظاهر:

لم یذکروه. هو الشیخ الفقیه الفاضل نقل عنه فی کتاب المختصر. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۲۱.

ولعله الواسطی الذی روی عنه فی إثبات الهداة ج ۳ / ۶۷۵.

۱۰۵۳۹ – علی بن مظاهر الأسدی:

لم یذکروه. هو من شهداء الطف؛ کما ذکره فی الناسخ.

ولعله أخو حبیب.

۱۰۵۴۰ – علی بن مظهر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی الإختصاص ص ۲۶۴ عن محمد بن أورمة، عنه، عن الحسن المیثمی، وجد ج ۱۱ / ۶۰ – وفیه: علی بن المطهر بالطاء المهملة و کمبا ج ۵ / ۱۶.

۱۰۵۴۱ – علی بن معاذ: روی عن صفوان؛ کما فی غط ص ۴۵.

۱۰۵۴۲ – علی بن معبد البغدادی:

من أصحاب مولانا الهادی علیه السلام؛ کما قاله الشیخ. وله کتاب رواه إبراهیم بن هاشم وغیره.

جملة من روایاته الدالة علی حسن عقیدته وکماله. کمبا ج ۷ / ۵۸، وج ۹ / ۱۳۱ و ۱۳۳ مکررا و ۲۸۱ و ۴۲۷، وج ۱۱ / ۶۷، وج ۱۲ / ۱۵۰، وجد ج ۲۳ / ۲۷۹، و

(۴۸۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عاشوراء (۱)، نهر الفرات (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن المیثمی (۱)، محمد بن أورمة (۱)، محمد بن موسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن معبد (۱)، علی بن مطر (۲)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۸۱

ج ۳۶ / ۲۴۴ و ۲۵۴، وج ۳۸ / ۹۲، وج ۴۰ / ۴، وج ۴۶ / ۲۳۷، وج ۵۰ / ۲۱۶، وک باب ۲۴ ح ۶ و ۷، والکافی ج ۲ / ۶۱۵.

وفی کل هذه الموارد: علی بن معبد. وکذا فی عشرة مواضع من التوحید.

فیکون ما فی قب ص ۴۰۲: علی بن معد بن محمد البغدادی من رجال الهادی علیه السلام اشتباه إلا أن یحمل علی التعدد.

روایته عن هشام بن الحکم. کش ط جد رقم ۴۹۱.

۱۰۵۴۳ – علی بن المعلی البغدادی:

قال المامقانی: لم أقف فیه إلا علی روایة أبی إسحاق إبراهیم بن محمد بن سعید الثقفی، عنه، عن إبراهیم بن أبی سمال.

أقول: وفی المعانی ص ۲۳۵ بإسناده، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عن أبی الحسین علی بن معلی الأسدی قال: أنبئت عن الصادق جعفر بن محمد علیه السلام – الخ. ومثل ذلک فی الأمالی ص ۲۲.

وفی المحاسن ج ۲ / ۴۲۹ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن إبراهیم بن محمد بن حمران.

الکافی: محمد بن یحی، عن سعد بن عبد الله، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن أخیه محمد، عن درست بن أبی منصور – الخ. جد ج ۱۵ / ۳۴۰، وج ۳۵ / ۱۳۶، و کمبا ج ۶ / ۸۰، وج ۹ / ۲۸.

ع: عن الثقفی، عنه، عن إبراهیم بن الخطاب رفعه إلی أبی عبد الله علیه السلام قال: إذا أفلتت من أحدکم کلمة جفاء – الخ. جد ج ۷۱

/ ۳۱۱، وکتاب الأخلاق ص ۱۹۲.

وسائر روایات إبراهیم بن محمد، عنه، عن إسحاق بن زیاد (یزداد - خ ل) فی مل ص ۱۶۹، وتقدم فی إبراهیم بن محمد بن حمران، وسن ج ۲ / ۶۲۳.

۱۰۵۴۴ - علی بن معمر الکوفی:

له کتاب رواه حمید بن زیاد، عن أحمد بن میثم.

(۴۸۱)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن محمد بن حمران (۱)، إبراهیم بن محمد بن سعید (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۳)، إسحاق بن زیاد (یزداد) (۱)، إبراهیم بن الخطاب (۱)، درست بن أبی منصور (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، هشام بن الحکم (۱)، علی بن المعلی (۱)، حمید بن زیاد (۱)، أحمد بن میثم (۱)، محمد بن حمران (۱)، علی بن معبد (۱)، علی بن معمر (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۴۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۸۲

روی علی بن أسباط، عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام، روایة کریمة. جد ج ۱۵ / ۳، وکمبا ج ۶ / ۳، وفس سورة النجم ص ۶۵۶.

وروی علی بن أبی حمزة، عنه، عن أسد، عن جابر، عن الباقر علیه السلام. دلائل الطبری ص ۶۸. وشی ج ۲ / ۱۸۰ عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام.

۱۰۵۴۵ - علی بن المغیرة:

قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن شرک الشیطان - الخ. مشکاة الطبرسی ص ۲۶۰.

وفی فس سورة الحج، عن محمد بن القاسم، عن علی بن المغیرة، عن أبی عبد الله علیه السلام، تفسیر " أرذل العمر " بمائة سنة. وکذا فی روضة الکافی ح ۸۳ و ۱۰۱.

سن ج ۲ / ۳۷۴ عنه قال: قال لی أبو عبد الله علیه السلام: إذا سافرت ودخلت المدینة - الخ.

روی سیف بن عمیرة، عنه. کتاب الزهد ص ۵۸. وروی الحسین بن سعید فیه ص ۷۲ عنه، عن ابن مسکان.

أحمد بن محمد بن أبی نصر، عن حماد بن عثمان، عن علی بن المغیرة. الکافی ج ۸ / ۱۳۱.

فضالة بن أیوب، عن حماد بن عثمان، عنه. الکافی ج ۳ / ۲۷، ویب ج ۱ / ۷۵، وصا ج ۱ / ۶۹.

۱۰۵۴۶ - علی بن المغیرة الزبیدی الأزرق:

من أصحاب الصادق علیه السلام. تقدم فی علی بن أبی المغیرة ما یتعلق به.

وروی إبراهیم بن أبی البلاد، عنه، عن مولانا الباقر علیه السلام. ختص ص ۲۷۶.

(۴۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، علی بن أبی المغیرة (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، علی بن المغیرة (۴)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، علی بن أسباط (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، محمد بن القاسم (۱)، حماد بن عثمان (۲)، سورة النجم (۱)، سورة الحج (۱)، الصدق (۱)، الزهد (۱)

صفحه ۴۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۸۳

۱۰۵۴۷ - علی بن المفضل البغدادی:

لم یذکروه. هو أحد مشائخ الصدوق. روی العیون عنه فی باب النصوص علی الرضا صلوات الله علیه.

۱۰۵۴۸ - علی بن المنذر الزبال:

لم یذکروه. روی سلمة بن الخطاب، عنه، عن محمد بن الفضیل، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب فضل شراء الحنطة و الطعام ص ۱۶۷. ورواه فی یب ج ۷ باب التلقی والحکرة ص ۱۶۲ مثله.

۱۰۵۴۹ - علی بن المنذر الطریقی أو الطریفی:

لم یذکروه. روی المفید فی الإرشاد ص ۷ عنه، عن أبی الفضل العبدی، عن فطر، عن أبی الطفیل عامر بن واثلة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. مات سنة ۲۵۶.

۱۰۵۵۰ - علی بن المنذر الکوفی الطریفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن علی بن العباس، عنه، عن عبد الله بن سالم. أمالی الشیخ ج ۲ / ۴۱، وأمالی الصدوق ص ۲۳۱.

وفی المعانی ص ۳۲۴ بإسناده، عن بدر بن الهیثم، عنه، عن محمد بن الفضیل - الخ. وکتاب الدعاء ص ۳۳، وکمبا ج ۳ / ۹۷، وج ۱۶ / ۸۲، وجد ج ۶ / ۲۱، وج ۹۳ / ۲۷۸. وسائر روایاته فی ج ۷۶ / ۲۹۴.

۱۰۵۵۱ - علی بن منصور:

روی المثنی، عنه، عن أبی حمزة الثمالی، عن مولانا السجاد علیه السلام.

دلائل الطبری ص ۸۸.

وروی عنه علی بن أسباط والحسین بن سعید ویونس بن عبد الرحمن و علی بن عبد الله؛ کما فی مواضع من الکافی أشار إلیها الخوئی ج ۱۲ / ۲۰۴.

۱۰۵۵۲ - علی بن منصور أبو الحسن الکوفی:

الشیخ المتکلم من أصحاب هشام. له کتب. منها: کتاب التدبیر فی التوحید

(۴۸۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، علی بن المنذر الزبال (۱)، عبد الله بن سالم (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عامر بن واثلة (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، الحسین بن سعید (۱)، علی بن العباس (۱)، علی بن أسباط (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، علی بن منصور (۲)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، القمح، الحنطة (۱)

صفحه ۴۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۸۴

والإمامة، جمع کلام هشام.

ما: عن محمد بن عبد الله الجندی، عنه، عن الحسن بن عنبسة، ما یفید حسنه وکماله. جد ج ۴۰ / ۶۹، وکمبا ج ۹ / ۴۴۳.

والظاهر أنه علی بن منصور الترجمانی؛ کما ذکره فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۷۰.

روی الحسین بن سعید، عنه، عن هشام بن الحکم. وکذا یونس بن یعقوب، عنه، عنه. التوحید باب إثبات حدوث العالم.

۱۰۵۵۳ – علی بن موسی بن أحمد بن إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن موسی بن جعفر الکاظم صلوات الله علیهما:

لم یذکروه. وصفه الصدوق فی الإکمال ج ۲ / ۲۶۵ وط جدید آخر ص ۵۷۶ بالشریف أبی الحسن. وروی عنه، عن الحسن بن زکام حدیث فی القائم سنن الأنبیاء وشرحه، وکمبا ج ۱۳ / ۵۶ و ۵۷، وجد ج ۵۱ / ۲۱۷ و ۲۱۸.

وروی الصدوق عنه فی الإکمال ج ۲ / ۱۴۰ وط جدید ص ۴۶۵ قال: وجدت فی کتاب أبی رضی الله عنه، عن محمد بن أحمد الطوال، عن أبیه – الخ، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۵، وجد ج ۵۲ / ۴۲.

وفی الإکمال ط جدید باب ۳۱ ما أخبر به زین العابدین علی بن الحسین من وقوع الغیبة ص ۳۲۱ عنه – ذکره مثل ما ذکرنا – عن محمد بن همام – الخ.

۱۰۵۵۴ – علی بن موسی بن إسماعیل بن موسی بن جعفر علیه السلام:

لم یذکروه. حبس فی أیام المعتز؛ کما فی تتمة المنتهی ص ۲۵۳ و ۲۵۸.

۱۰۵۵۵ – علی بن موسی بن بابویه القمی:

لم یذکروه. هو وفد أهل الری إلی نیسابور. جملة مما یتعلق به فی کمبا ج ۱۲ / ۹۸، وجد ج ۴۹ / ۳۳۷. ولعل والده الحسین ویکون منسوبا إلی جده وهو الصدوق الأول ووالد الصدوق.

(۴۸۴)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن محمد بن عبد الله (۱)، علی بن موسی بن أحمد (۱)، موسی بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، هشام بن الحکم (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحسن بن عنبسة (۱)، محمد بن تمام (۱)، علی بن منصور (۱)، محمد بن أحمد (۱)

صفحه ۴۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۸۵

۱۰۵۵۶ – علی بن موسی البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن إسحاق بن إبراهیم، عنه، عن سلیمان بن عیسی – الخ. جد ج ۵ / ۱۱۷، وکمبا ج ۳ / ۳۴.

۱۰۵۵۷ – علی بن موسی الجراح بن کنانة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه، عن محمد بن أحمد الجعابی الحافظ، عنه، عن الحسن بن علی الهاشمی. مدینة المعاجز ص ۱۵۰.

۱۰۵۵۸ – علی بن موسی بن جعفر بن أبی جعفر الکمندانی:

کمندان اسم لبلدة قم الطیبة فی أیام الفرس. فلما فتحها المسلمون اختصروا فسموها قما. وعن النجاشی أنها قریة من قری قم. وعن التفرشی أنها الیوم مشهورة بالیاء بدل النون.

قال المامقانی: هو من العدة التی روی عنهم محمد بن یعقوب، عن أحمد بن محمد بن عیسی. وروی الصدوق، عن أبیه، عنه. وکونه شیخ الإجازة یغنی عن التوثیق. وروی عنه أحمد بن أبی زاهر أیضا. انتهی. ولذلک عد من مشائخ الکلینی.

روی الصدوق فی العلل ج ۱ / ۲۶۸ عن أبیه، عن علی بن موسی بن جعفر بن أبی جعفر الکمیدانی، عن أحمد بن محمد بن عیسی - الخ. ومثله فی المعانی ص ۱۳۷، و العیون ج ۱ / ۲۵۸ و ۲۷۳، وج ۲ / ۱۳، والخصال ج ۱ / ۷ مکررا و ۷۶. وغیر ذلک کثیر.

۱۰۵۵۹ - علی بن موسی بن جعفر بن أحمد بن محمد بن أحمد بن محمد الطاووسی العلوی الحسنی رضی الدین:

هکذا عنونه العلامة المامقانی. من أجلاء هذه الطائفة وثقاتها. جلیل القدر عظیم المنزلة. حاله فی العبادة والزهد والکمال أجل من أن یذکر. توفی فی ۵ ذی قعدة سنة ۶۶۴. وکانت ولادته ۱۵ محرم سنة ۵۸۹ ه. وکانت أمه بنت الشیخ الجلیل ورام بن أبی فراس الحلی. وجده جعفر هذا کان صهر شیخ الطائفة الطوسی.

(۴۸۵)

مفاتیح البحث: کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، علی بن موسی بن جعفر بن أبی جعفر (۱)، الحسن بن علی الهاشمی (۱)، أحمد بن أبی زاهر (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، ورام بن أبی فراس (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، سلیمان بن عیسی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، موسی بن جعفر (۲)، محمد بن أحمد (۱)، الزهد (۱)

صفحه ۴۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۸۶

وفی مواضع عدیدة فی کتاب فلاح السائل: علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن محمد الطاووس. والظاهر أن فیه سقطا. ینتهی نسبه إلی داود بن الحسن المثنی.

۱۰۵۶۰ - علی بن موسی بن الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن سلیمان بن بلال، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام - الخ. جد ج ۲۱ / ۲۸، وکمبا ج ۶ / ۵۷۸.

۱۰۵۶۱ - علی بن موسی الخزاز أبو الحسن:

لم یذکروه. وله کتاب روی عنه الجعابی. أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۶۱.

۱۰۵۶۲ - علی بن موسی بن سعدان المعدل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۳ عن أبی المفضل، عنه، عن أحمد بن میثم - الخ.

۱۰۵۶۳ - علی بن موسی الغطفانی:

لم یذکروه. نص: علی بن الحسن بن محمد، عن عتبة بن عبد الله الحمصی، عنه، عن أحمد بن یوسف الحمصی - الخ. جد ج ۳۶ / ۳۳۸، وکمبا ج ۹ / ۱۵۳، وکفایة الأثر باب ۲۴.

۱۰۵۶۴ علی بن موسی القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن علی بن أحمد العسکری، عن عبد الله بن داود بن قبیصة، عنه، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام. کتاب الإیمان ص ۱۵۶، وجد ج ۶۸ / ۱۹۹. لکن فی المصدر: موسی بن علی القرشی؛ کما تقدم فی علی بن أحمد.

۱۰۵۶۵ - علی بن مهدی بن صدقة الرقی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. وله کتاب روی عنه ابنه أحمد؛ کما

(۴۸۶)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق

علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن الحسن بن محمـد (۱)، عتبـة بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان بن بلال (۱)، داود بن الحسن (۱)، موسی بن الحسن (۱)، موسی بن سعدان (۱)، أحمد بن یوسف (۱)، علی بن مهدی (۱)، موسی بن علی (۱)، أحمد بن میثم (۱)، علی بن أحمد (۲)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن محمد (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۴۸۷

تقدم فی أحمد.

۱۰۵۶۶ - علی بن مهران بن الولید العسکری:

لم یذکروه. الطب ص ۱۲۲: عنه، عن محمد بن سالم، عن الأرقط ابن أخت أبی عبد الله الصادق علیه السـلام - الخ. کتاب الدعاء ص ۱۸۶، وجد ج ۹۵ / ۱۰. و روایته الأخری تقدمت فی علی بن محمد بن هلال.

روی الصدوق، عن أبیه، عن محمد العطار (یعنی ابن یحی)، عن الحسـین بن إسحاق التاجر، عن علی بن مهران، عن الحسن بن سعید، ما یفید حسنه. کمبا ج ۹ / ۲۶۳، وجد ج ۳۸ / ۱۶.

روی سهل بن زیاد، عنه، عن محمد بن الفضیل. الکافی ج ۳ کتاب الجنائز باب غسل الأطفال - الخ ص ۲۰۸.

۱۰۵۶۷ - علی بن مهرویه القزوینی:

له کتاب رواه أبو نعیم. وهو ابن محمد بن مهرویه المذکور. جد ج ۱۰ / ۳۶۷، وکمبا ج ۴ / ۱۷۸.

۱۰۵۶۸ - علی بن مهزیار الأهوازی:

عدوه من أصـحاب الرضا والجواد والهادی صـلوات الله علیهم. جلیل القدر واسع الروایة، ثقة بالاتفاق. وکان أبوه نصـرانیا فأسـلم. وقد قیل: إن علیا أیضا أسـلم وهو صغیر. ومن الله علیه بمعرفة هذا الأمر وتفقه واختص بأبی جعفر الثانی علیه السلام وتوکل له وعظم محله منه. وکذلک أبو الحسن الثالث علیه السلام.

وله ثلاث وثلاثون کتابا رواها جماعة. منهم: أخوه إبراهیم، وحفیده محمد بن الحسن بن علی.

وروی الکشـی فی حقه روایات ذکرها العلامـة المامقانی مع غیرها. فراجع إلیها وإلی کتاب الإیمان ص ۲۹۲، وجد ج ۶۹ / ۲۸۳. وفیه دلالات علی حسنه و کماله وأنه تشرف بلقاء الهادی علیه السلام فی سنة ۲۲۶.

(۴۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، الحافظ أبو نعیم (۱)، محمد بن الحسن بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهرویه (۱)، علی بن مهزیار (۱)، علی بن مهران (۲)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن الفضـیل (۱)، الحسن بن سـعید (۱)، محمـد بن سالم (۱)، محمد العطار (۱)، علی بن محمـد (۱)، الغسل (۱)، الهلال (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۸۹

فی یب ج ۴ باب الزیادات من الأنفال ص ۱۴۳ ح ۴۰۰.

ویظهر من أمالی المفیـد مـج ۲۳ ص ۱۰۶ - ۱۲۲ أن کتب علی بن مهزیـار وصـل إلی المفیـد واسـتخرج منهـا کل ما ذکره فی هـذا المجلس. ویـذکر فی کل حـدیث طریقه إلیه وهو: أحمـد بن محمد بن الحسن بن الولید، عن أبیه، عن محمد بن الحسن الصـفار، عن

العباس بن معروف، عنه.

وإخوته إبراهيم وداود وإسماعيل ذكرناهم. وكذا ابنه الحسن وحفيده محمد بن الحسن وسلمة بن محمد بن الحسن بن على بن مهزيار مذكورون فى محالهم.

وابنه الآخر محمد بن على بن مهزيار ثقة؛ كما قاله العلامة والمج. وهو من السفراء ومن أصحاب الهادى عليه السلام ويأتى.

وجملة من فضائله ومدائحه فى السفينة.

۱۰۵۶۹ – على بن المهبلى:

من أصحاب الصادق عليه السلام؛ كما فى المحاسن ج ۲ / ۴۲۲. ولعله هو على بن بلال المهلبى المتقدم.

۱۰۵۷۰ – على بن ميثم:

من أجلاء متكلمى الإمامية فى زمن الرضا عليه السلام. جملة من مناظراته الشريفة الدالة على كماله وجلالته فى كمبا ج ۴ / ۱۷۹، وجد ج ۱۰ / ۳۷۰.

بياناته فى علة عدم قتال أمير المؤمنين عليه السلام مع مخالفيه. كمبا ج ۸ / ۱۵۰ و ۱۵۱.

روى الصدوق فى العيون باب ۲ بإسناده، عن عون بن محمد الكندى قال:

سمعت أبا الحسن على بن ميثم – يقول (يعنى عون): وما رأيت أحدا قط أعرف بأمور الأئمة وأخبارهم ومناكحهم منه – قال: اشترت حميدة المصفاة – الخ، و كمبا ج ۱۲ / ۳، وجد ج ۴۹ / ۴.

والظاهر أنه منسوب إلى جده ويكون على بن إسماعيل بن شعيب بن ميثم.

المذكور.

(۴۸۹)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن بن الوليد (۱)، محمد بن الحسن بن على بن مهزيار (۱)، على بن إسماعيل بن شعيب (۱)، محمد بن على بن مهزيار (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، على بن مهزيار (۱)، العباس بن معروف (۱)، على بن بلال (۱)، على بن ميثم (۲)، محمد بن الحسن (۱)، القتل (۱)، السفينة (۱)

صفحه ۴۹۰

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۵ – الصفحة ۴۹۰

۱۰۵۷۱ – على بن ميثم التمار:

لم يذكروه. روى عن أبيه، عن مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. وعنه عون بن محمد الكندى. كمبا ج ۹ / ۴۷۲، جد ج ۴۰ / ۱۹۹.

وروى عنه عمر بن على بن عمر بن يزيد؛ كما يأتى فى عمر.

۱۰۵۷۲ – على بن ميسر:

عده الشيخ والبرقى فى أصحاب الجواد عليه السلام. وله مكاتبة إلى الجواد عليه السلام. الفقيه ج ۲ باب وجوه الحاج ص ۳۱۵.

قال الخوئى: الظاهر اتحادهما. ولا بعد فى روايته عن الصادق والجواد عليهما السلام. لأنه من وفاة الصادق عليه السلام إلى ولادة الجواد عليه السلام سبعة و أربعون سنة فإذا انضم إليه ما يليق به الرواية يكون فى حدود سبعين.

۱۰۵۷۳ – على بن ميسرة:

روی الحسن الوشاء، عنه، عن الصادق علیه السلام. المعانی ص ۱۴۱. ولعله علی بن میسرة بن عبد الله المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام. وبالجملة له روایات عن الصادق علیه السلام أشار إلی مواضعها الخوئی ج ۱۲ / ۲۲۴.

وفی کمبا ج ۲۲ / ۲۱۵ عن الشیخ فی یب بإسناده، عن سلمة بن الخطاب، عن علی بن میسر، عن ابن سنان قال: قلت للرضا علیه السلام - الخ، وجد ج ۱۰۲ / ۲.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین (ج ۴ / ۱۰۰). ونقل کتابه الحسن بن علی الوشاء.

۱۰۵۷۴ - علی بن میمون الصائغ أبو الأکراد:

من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. وله کتاب یرویه جماعة.

روی عن الصادق علیه السلام ما یفید حسنه وکماله. کامل الزیارة ص ۲۹۵.

(۴۹۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، علی بن میسرة بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو الأکراد (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، علی بن میمون (۱)، علی بن میسر (۲)، عمر بن یزید (۱)، عمر بن علی (۱)، الصدق (۱)، الحج (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۴۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۹۱

وروی العیاشی، عنه، عن ابن أبی یعفور قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: ثلاثة لا ینظر الله إلیهم یوم القیامة ولا یزکیهم ولهم عذاب ألیم: من ادعی إمامة من الله لیست له؛ ومن جحد إماما من الله؛ ومن قال: إن لفلان وفلان فی الاسلام نصیبا. کمبا ج ۸ / ۲۱۷.

وروی کش عنه أنه قال: دخلت علیه - یعنی أبا عبد الله علیه السلام - فقلت: إنی أدین الله بولایتک وبولایة أجدادک. فادع الله أن یثبتنی. فقال: رحمک الله رحمک الله.

۱۰۵۷۵ - علی بن نارمش:

لم یذکروه. کان من أنصب الناس وأشدهم علی آل أبی طالب، فحسن حاله ببرکة الإمام أبی محمد العسکری علیه السلام حین حبس الإمام عنده. فما أقام عنده إلا یوما حتی وضع خدیه للإمام وکان لا یرفع بصره إلیه إجلالا وإعظاما و صار أحسن الناس بصیرة وأحسنهم فیه قولا. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب مولد أبی محمد علیه السلام ص ۵۰۸. وفی البحار جد ج ۵۰ / ۳۰۷ عن عم، شا: علی بن أوتاش. وفی هامشه: أوتامش - خ ل، وکمبا ج ۱۲ / ۱۷۱.

۱۰۵۷۶ - علی بن نصر:

من أصحاب الجواد صلوات الله علیه؛ کما قاله الشیخ فی رجاله. وکذا البرقی مع وصفه بالناب.

۱۰۵۷۷ - علی بن نصر السبندینحی:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه. الإقبال ص ۲۱۲.

۱۰۵۷۸ - علی بن النعمان الأعلم النخعی أبو الحسن:

من أصحاب الرضا علیه السلام. ثقة وجه ثبت بالاتفاق. وله کتاب النوادر. صحیح الحدیث، کثیر الفوائد.

أخوه داود - وهو أعلی منه - وابنه الحسن بن علی، وابنه الآخر أحمد

(۴۹۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، ابن أبی یعفور (۱)، علی بن النعمان (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن نصر (۲)

صفحه ۴۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۹۲

تقدموا. وقد روی علی هذا الصحیفة الکاملة السجادیة؛ کما فی أوله.

۱۰۵۷۹ - علی بن النعمان الجعفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام؛ کما قاله الشیخ.

۱۰۵۸۰ علی بن النعمان الرازی:

إمام الجماعة. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه سعد، عن أیوب بن نوح. یب ج ۲ باب أحکام السهو فی الصلاة ص ۱۸۱. ورواه فی صا ج ۲ / ۹۰ عنه مثله. وکذا فی یه ج ۲ / ۲۶۳ عنه مثله. وأشار إلیه الخوئی مفصلا ج ۱۲ / ۲۳۰.

۱۰۵۸۱ - علی بن نعیم الصحاف:

ثقة. قاله العلامة فی صه. وکذا عن رجال ابن داود. وقولهما حجة. وهو و أخواه الحسین ومحمد من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. وکذا أخوه عبد الرحمن.

۱۰۵۸۲ - علی بن نوح الحنائی:

لم یذکروه. روی علی بن محمد بن الحسن اللؤلؤی، عنه، عن أبیه؛ کما تقدم.

۱۰۵۸۳ - علی بن نوح الحناط أو الخیاط:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۲۹۲ عن جعفر بن أحمد بن یوسف، عنه، عن عمرو بن الیسع، عن عبد الله بن سنان - الخ، وکتاب الکفر ص ۱۴۲، وکتاب الطهارة ص ۱۹۸، وجد ج ۷۳ / ۲۹۸، وج ۸۲ / ۴۹.

۱۰۵۸۴ - علی (بن) النهدی:

روی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ باب زیارة الإخوان ص ۱۷۶.

(۴۹۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب رجال ابن داود (۱)، علی بن النعمان الرازی (۱)، علی بن محمد بن الحسن (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، علی بن النهدی (۱)، علی بن النعمان (۱)، أیوب بن نوح (۱)، عمرو بن الیسع (۱)، علی بن نعیم (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، السهو (۱)، الجماعة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۴۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۹۳

۱۰۵۸۵ - علی بن واحد النهدی:

لم یذکروه. له کتاب عمل شهر رمضان نقل منه السید. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۵۸۵ مکررا.

۱۰۵۸۶ - علی الواسطی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه سعدان بن مسلم. التهذیب ج ۹ باب الذبائح ص ۱۲۳.

۱۰۵۸۷ – علی بن وصیف الناشی الصغیر أبو الحسن الفقیه:

من متکلمی الإمامیة. له کتاب فی الإمامة. من کبار الشیعة؛ کما فی مدینة المعاجز. وهذا منسوب إلی جده وأبوه عبد الله. ولد سنة ۲۷۱ ومات ۳۶۵.

وله قضایا ظریفة ملیحة تدل علی حسنه وکماله وظرافته ذکرها فی القاموس.

۱۰۵۸۸ – علی بن وهبان:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. وله کتاب رواه أحمد بن أبی عبد الله البرقی، عن أبیه، عنه، عن عمه هارون بن عیسی. وعن کش أنه واقفی.

۱۰۵۸۹ – علی بن هاشم:

روی عباد بن یعقوب، عنه، عن صباح المزنی – الخ. کمبا ج ۹ / ۲۹۴.

روی عباد، عنه، عن محمد بن عبد الله بن أبی رافع. ص ۳۱۱، وجد ج ۳۸ / ۱۴۴، و ۲۱۳، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۹۷.

وتقدم فی سفیان بن بشر روایته الأخری عن محمد بن عبید الله بن أبی رافع.

۱۰۵۹۰ – علی بن هاشم بن البرید أبو الحسن الکوفی الخزاز العائذی:

الخصال ج ۲ / ۵۵: عن سلیمان بن داود المنقری، عنه، عن أبیه، عن مولانا السجاد علیه السلام، تفسیر الزهد وأجزائها.

(۴۹۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن عبید الله بن أبی رافع (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، سلیمان بن داود المنقری (۱)، علی بن هاشم بن البرید (۱)، هارون بن عیسی (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، علی بن وهبان (۱)، علی الواسطی (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، علی بن هاشم (۱)، علی بن وصیف (۱)، صباح المزنی (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، الزهد (۱)

صفحه ۴۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۹۴

وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص بإسناده، عن یحی بن الحسن بن فرات، عنه، عن محمد بن مسلم – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۴۷۷، وتمامه ج ۱۱ / ۱۰۹، وجد ج ۴۷ / ۱۵، وج ۶۱ / ۳۰۵.

روایة عبد السلام بن صالح، عنه، عن محمد بن عبد الله بن عبید الله بن أبی رافع. جد ج ۳۸ / ۲۲۷، وکمبا ج ۹ / ۳۱۴.

روایة عبد العزیز بن الخطاب، عنه، عنه. جد ج ۳۹ / ۲۸۱، وبشا ص ۱۵۷.

روایة عبد الرحمن بن صالح، عنه، عن جابر الجعفی. ج ۳۹ / ۲۹۳، وکمبا ج ۹ / ۴۱۲.

روایة عمرو بن حماد، عنه، عن أبیه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۰ مکررا. وکذا روی عنه عباد بن یعقوب الأسدی؛ کما فیه ج ۲ / ۹۷.

وروی عبد الله بن نجیح، عنه؛ کما تقدم فی عبد الله.

روی إسماعیل بن أبان، عنه، عن أبیه، عن عبد الرحمن بن قیس الرحبی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. بشا ص ۵۰ و ۱۰۳.

روایته عن إبراهیم بن حیان، عن مولانا أبی جعفر علیه السلام فی بشا ص ۲۳۶. وعن أبیه، فیه ص ۲۶۷.

روایة الحسن بن الحسین العرنی، عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السلام.

الکافی ج ۱ باب من عرف إمامه لم یضره - الخ ص ۳۷۲.

روی الحسن بن شعیب، عن علی بن هاشم، عن المفضل بن عمر. دلائل الطبری ص ۱۲۵.

۱۰۵۹۱ - علی بن هارون الحمیری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۵۳ عن أحمد بن محمد الوراق، عنه، عن علی بن محمد بن سلیمان النوفلی - الخ، وجد ج ۱۴ / ۸۵، وکمبا ج ۵ / ۳۵۲.

(۴۹۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن محمد بن سلیمان النوفلی (۱)، عبد الله بن عبید الله (۱)، الحسن بن الحسین العرنی (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، عبد السلام بن صالح (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن هارون (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، علی بن هاشم (۱)، الحسن بن شعیب (۱)، جابر الجعفی (۱)، عمرو بن حماد (۱)، المفضل بن عمر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عبد العزیز (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الضرر (۱)

صفحه ۴۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۹۵

سن: أبی، عن أحمد بن النضر، عن علی بن هارون، عن الأصبغ بن نباتة.

جد ج ۴۰ / ۳۱۸، وکمبا ج ۹ / ۴۹۹، وسن ج ۱ / ۲۹۱.

۱۰۵۹۲ - علی بن هارون بن عبد العزیز: ذکره النجاشی فی ترجمة أبیه هارون.

۱۰۵۹۳ - علی بن هارون بن یحی المنجم أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الراوندی، عن أبی محمد الصالح، عنه، ما یفید حسنه. جد ج ۴۲ / ۱، وکمبا ج ۹ / ۵۹۶، والمقتضب ص ۴۷.

۱۰۵۹۴ - علی بن هامان:

لم یذکروه. الطب: عنه، عن سراج مولی الرضا علیه السلام. کتاب الدعاء ص ۲۱۸، وجد ج ۹۵ / ۱۳۸.

وقال له المأمون: یا علی بن هامان، ما تقول فی علی بن موسی الرضا علیه السلام وأهل هذا البیت؟ فقال: یا أمیر المؤمنین، ما أقول فی طینة عجنت بماء الحیوان، وغرس بماء الوحی والرسالة؟! هل ینفح منها إلا رائحة التقی وعنبر الهدی؟! فحشا فاه لؤلؤا. فراجع بشا ص ۸۰.

ووقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۲۸.

۱۰۵۹۵ - علی بن هبار:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. روی حفیده صنیعی بن عبد الرحمن بن محمد بن علی بن هبار، عن أبیه، عن جده علی بن هبار. کمبا ج ۱۶ / ۱۴۹، وجد ج ۷۹ / ۲۶۱. وتقدم فی صنیعی. وذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۳ / ۳۱۹ لغة " دفف."

۱۰۵۹۶ - علی بن هبة الله أبو الحسن الموصلی:

روی التلعکبری، عنه، عن الصدوق. مدینة المعاجز ص ۱۴۷. مسند فاطمة روی عنه، عن الصدوق؛ کما فیه ص ۱۶۰.

(۴۹۵)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید

(۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، هارون بن عبد العزیز (۱)، أبو الحسن الموصلی (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن هارون (۲)، أحمد بن النضر (۱)، محمد بن علی (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۹۶

وروی الطبری فی کتاب الإمامة، عنه، عن الصدوق؛ کما فیه ص ۲۹۸ و ۳۳۲ و ۳۷۶ و ۴۳۰ و ۴۳۱ و ۴۳۳ و ۴۷۵.

ونسبه فی دلائل الطبری ص ۱۹۵: علی بن هبة الله بن عثمان بن أحمد بن إبراهیم بن الرائقة الموصلی.

۱۰۵۹۷ - علی بن هبة الله الوراق:

من مشائخ الصدوق. العیون باب ۳۶ ذکر ثواب زیارة الإمام علی بن موسی الرضا علیه السلام.

۱۰۵۹۸ - علی بن هبیرة:

لم یذکروه. هو مولی رفید الذی عاذ بمولانا الصادق علیه السلام. وأعاذه الصادق علیه السلام وأرسله إلیه؛ کما تقدم فی رفید.

۱۰۵۹۹ - علی بن هلال:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، روایة شریفة مفصلة فی الفضائل وغیرها. کمبا ج ۱۳ / ۱۹، وجد ج ۵۱ / ۷۸.

۱۰۶۰۰ - علی بن هلال الصیقل:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن محمد بن أورمة، عنه، عن شریک بن عبد الله، عن جابر بن یزید الجعفی - الخ. کمبا ج ۵ / ۴۳۷، وجد ج ۱۴ / ۴۴۰. ولعله الذی عد من أصحاب الرضا علیه السلام من دون وصف.

۱۰۶۰۱ - علی بن هلال المهلبی: لم یذکروه. له کتاب الغدیر؛ کما عن السروی.

۱۰۶۰۲ - علی بن همام:

لم یذکروه. روی جش ص ۶ عن ابن الجندی، عنه، عن الحمیری، حدیث الأصبغ فی عهد أمیر المؤمنین علیه السلام إلی الأشتر.

(۴۹۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن هبة الله الوراق (۱)، علی بن هبة الله بن عثمان (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن أورمة (۱)، علی بن هلال (۳)، ابن الجندی (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۴۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۵ - الصفحة ۴۹۷

۱۰۶۰۳ - علی بن الهیثم: لم یذکروه. نصر الزیدیة عند المأمون؛ کما عن الطبری.

۱۰۶۰۴ - علی بن یحی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن أیوب بن أعین. الکافی ج ۴ کتاب الزکاة باب معرفة الجود ص ۴۰، وج ۲ کتاب الإیمان باب الحب فی الله ص ۱۲۵.

۱۰۶۰۵ - علی بن یحی أبو الحسین:

من أصحاب الرضا علیه السلام؛ کما عده الشیخ. والبرقی عده من أصحاب الکاظم علیه السلام. وعده الشیخ بهذا العنوان فی أصحاب الجواد علیه السلام و قال: یروی عنه کتاب ثواب إنا أنزلناه.

۱۰۶۰۶ – علی بن یحی بن أبی منصور: لم یذکروه. روی عنه ابنه یحی؛ کما یأتی.

۱۰۶۰۷ – علی بن یحی بن جعفر السلمی الحذاء أبو الحسن:

لم یذکروه. روی النجاشی ص ۲۴۵ عن أحمد بن علی بن نوح، عنه، جمیع کتب محمد بن زکریا بن دینار.

۱۰۶۰۸ – علی بن یحی بن الحسین (أو الحسن) مولی علی بن الحسین علیه السلام:

من أصحاب الرضا علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وهو خال الحسین بن سعید.

وروی القمی فی تفسیره ج ۱ / ۲۸ عن أبیه، عن عبد الله بن الصلت، عن علی بن یحی، عن أبی بصیر، حدیث تفسیر البسملة.

۱۰۶۰۹ – علی بن یحی الحناط أو الخیاط الحلی:

لم یذکروه. هو من شیوخ الإجازة. کتاب الصلاة ص ۹۲۷، وجد ج ۹۱ / ۲۳۸، وجمال الأسبوع ص ۲۳.

روی عنه السید فی الإقبال ص ۳۰۸ مترحما علیه إجازة وتاریخها ربیع

(۴۹۷)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، محمد بن زکریا بن دینار (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، أیوب بن أعین (۱)، الحسین بن سعید (۱)، علی بن الحسین (۱)، أحمد بن علی (۱)، الجود (۱)، الزکاة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۴۹۸

الأول سنة ۶۰۹. ونقل ذلک غیره. وکذا فی فلاح السائل ص ۱۸۰ مثله.

۱۰۶۱۰ – علی بن یحی بن الزراری:

لم یذکروه. یستفاد من روایة الشیخ أنه أمین أموال مولانا صاحب الزمان علیه السلام وأدی الأمانة برد الأموال إلی من أمره. فراجع للتفصیل کمبا ج ۱۳ / ۱۰۷ و ۱۰۸، وجد ج ۵۲ / ۱۴ و ۱۵، وغط ص ۱۷۴.

۱۰۶۱۱ – علی بن یحی بن محمد بن عیسی بن أحمد الشریف الفقیه الدین ابن عیسی بن عبد الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. وهو الشریف النقیب أبو الحسن. روی عنه محمد بن وهبان، عن علان الکلابی، عن محمد بن علی بن محمد التقی الجواد علیه السلام؛ کما فی السفینة ج ۲ / ۲۴۲.

۱۰۶۱۲ – علی بن یحی الیربوعی:

روی إبراهیم بن علی، عنه، عن أبان بن تغلب. الکافی ج ۵ باب نوادر کتاب النکاح ص ۵۶۸.

۱۰۶۱۳ – علی بن یحی بن یزید الکلینی:

لم یذکروه. روی عن أحمد بن سعید کتاب إسحاق بن بشیر. جش ص ۵۲.

۱۰۶۱۴ – علی بن یزداد القمی: روی فرات عنه. جد ج ۲۴ / ۱۱۸، وکمبا ج ۷ / ۱۱۵.

۱۰۶۱۵ – علی بن یزید:

لم یذکروه. روی کتاب زید النرسی عنه قال: حضرت أبا عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۹۱۲، وجد ج ۶۶ / ۴۸۸.

۱۰۶۱۶ – علی بن یزید أبو نمیر:

لم یذکروه. وکان مع مولانا السجاد علیه السلام عند انصرافهم من الشام

(۴۹۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر بن علی (۱)، إبراهیم بن علی (۱)، إسحاق بن بشیر (۱)، أبان بن تغلب (۱)، عیسی بن أحمد (۱)، علی بن یزید (۲)، أحمد بن سعید (۱)، زید النرسی (۱)، علی بن محمد (۱)، الشام (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)

صفحه ۴۹۹

إلی المدینة. وکان یخدمهم ویحسن قضاء حوائجهم. فلما نزلوا المدینة بعثوا إلیه بشئ من حلیهم فلم یأخذ وقال: فعلت هذا لله. فأخذ السجاد حجرا أسود وطبعه بخاتمه وأعطاه. فکان یضئ له بمنزلة السراج فی الظلماء، ویضعه علی الأقفال فینفتح، ویأخذه ویقف بین یدی السلاطین فلا یری سوءا. مدینة المعاجز ص ۲۹۵، ودلائل الطبری ص ۸۵.

۱۰۶۱۷ – علی بن یزید الباهلی:

لم یذکروه. روی فرات عن علی بن الحسین بن زید، عنه، عن محمد بن الحجاف السلمی، عن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۲۸۷، و جد ج ۷ / ۳۳۴.

وبهذا الإسناد عنه مثله فی جد ج ۳۶ / ۷۴ وفیه: الحجال، بدل الحجاف، و الباقی مثله، وکمبا ج ۹ / ۹۶.

۱۰۶۱۸ – علی بن یزید الصیدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۵۶ عن أحمد بن إسحاق بن بهلول، عنه، عن أبی شیبة الجوهری، عن أنس بن مالک، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. ومثله فی أمالیه ص ۵۵.

۱۰۶۱۹ – علی بن یعقوب:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام؛ کما تقدم فی عبد الله بن یزید.

وروی أحمد بن إبراهیم بن أبی رافع، عنه، عن علی بن الحسن بن فضال، کتاب مقاتل بن مقاتل. جش ص ۳۰۰.

۱۰۶۲۰ – علی بن یعقوب بن عون بن العباس بن ربیعة بن الحارث بن عبد المطلب:

لم یذکروه. هو من مشائخ بنی هاشم وأکبرهم سنا. ما یفید ذمه لأنه سعی بمحمد بن سلیمان النوفلی. کمبا ج ۱۱ / ۲۹۹، وجد ج ۴۸ / ۲۲۱.

(۴۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن إبراهیم بن أبی رافع (۱)، محمد بن سلیمان النوفلی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مقاتل بن مقاتل (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، الحسین بن زید (۱)، عباس بن ربیعة (۱)، بنو هاشم (۱)، علی بن یزید (۲)، علی بن یعقوب (۲)، أنس بن مالک (۱)

صفحه ۵۰۰

۱۰۶۲۱ – علی بن یعقوب الکنانی أو الکسائی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی الفهرست، عن هارون بن موسی (یعنی التلعکبری)، عنه، عن علی بن الحسن بن فضال، کتاب العلل لإسماعیل بن مهران.

وروی أحمد بن إبراهیم الصیمری، عنه، کتاب الحسن بن علی الحضرمی. و لعله علی بن محمد بن یعقوب الکسائی المذکور.

۱۰۶۲۲ – علی بن یعقوب الهاشمی:

وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب حدوث العالم ص ۲۱۵ عن سهل بن زیاد، عن محمد بن الحسین، عنه، عن مروان بن مسلم – الخ.

وروی أحمد بن هلال، عنه، کتاب مروان بن مسلم الثقة. جش ص ۲۹۷.

وروی النعمانی، عن ابن عقدة، عن علی بن الحسن التیملی، عن محمد وأحمد ابنی الحسن، عنه، عن هارون بن مسلم – الخ. حلیة الأبرار ج ۲ / ۶۱۵.

وروی الحجال، عنه، عن هارون بن مسلم. الکافی ج ۲ کتاب العشرة ص ۶۴۲.

۱۰۶۲۳ – علی بن یعلی:

لم یذکروه. روی عن ابن أبی حمزة، عن سیف بن عمیرة. دلائل الطبری ص ۱۶۰.

۱۰۶۲۴ – علی بن یقطین بن موسی الأهوازی:

لم یذکروه. رأی معجزة مولانا الهادی علیه السلام وزال الشک عنه. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۳، وکتاب الصلاة ص ۸۰۶، وکتاب الطهارة ص ۲۸، وجد ج ۵۰ / ۱۸۷، وج ۸۰ / ۱۱۸، وج ۹۰ / ۱۴۲.

وهذا غیر اللاحق. أو یقال: هذا مصحف علی بن مهزیار، حیث رأی نظیر هذه المعجزة؛ کما ورد فی کتاب الطهارة ص ۲۸، وکمبا ج ۱۲ / ۱۳۹، وجد ج ۵۰ / ۱۷۳، وج ۸۰ / ۱۱۷.

(۵۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب العلل لأحمد بن حنبل (۱)، أحمد بن إبراهیم الصیمری (۱)، علی بن یعقوب الهاشمی (۱)، علی بن الحسن التیملی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، الحسن بن علی الحضرمی (۱)، علی بن محمد بن یعقوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن موسی (۱)، علی بن مهزیار (۱)، ابن أبی حمزة (۱)، أحمد بن هلال (۱)، هارون بن مسلم (۲)، سیف بن عمیرة (۱)، علی بن یقطین (۱)، علی بن یعقوب (۱)، محمد بن الحسین (۱)، مروان بن مسلم (۲)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۲)

صفحه ۵۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۵۰۱

۱۰۶۲۵ – علی بن یقطین بن موسی البغدادی:

ثقة جلیل القدر بالاتفاق. روی عن أبی عبد الله علیه السلام حدیثا واحدا.

والظاهر أنه ما عن الشیخ فی الصحیح، عن علی بن یقطین قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام – الخ. وذکر حدیث إحرام الحج یوم الترویة.

وفی آخر باب صلاة الکسوف من التهذیب ج ۳ / ۲۹۴ بإسناده، عن علی بن أبی حمزة، عن ابن یقطین قال: قال أبو عبد الله علیه السلام – الخ.

وروی فی التهذیب ج ۵ / ۱۷۵ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن الحسن بن علی بن یقطین، عن الحسین أخیه، عن علی بن یقطین قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام – الخ.

وفیه ج ۱ باب حکم الحیض ص ۱۶۶ بإسناده، عن عبد الله بن بکیر، عن بعض أصحابنا، عن علی بن یقطین، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وعد الشیخ فی ست من کتبه کتاب ما سئل عنه الصادق علیه السلام، و کتاب مناظرة الشاک بحضرته.

وروی کش عنه قال: رأیت أبا عبد الله علیه السلام فی الروضة وعلیه جبة خز سفرجلیة.

فلا وجه لحصر القاموس حدیثه عن الصادق علیه السلام بالأخیر فقط.

وأکثر الروایة عن مولانا الکاظم علیه السلام. مات فی سنة ۱۸۲ وله ۵۷ عام وأبو الحسن علیه السلام فی السجن. وکانت ولادته سنة ۱۲۴.

وکان یقطین من وجوه الدعاة لم یزل بخدمة أبی العباس السفاح والمنصور.

ومع ذلک کان یتشیع ویقول بالإمامة. ومات یقطین سنة ۱۸۵.

روی کش فی حقه روایات کثیرة فی مدحه وجلالته. وأن موسی علیه السلام ضمن له الجنة وأن لا تمسه النار أبدا. وقال الرضا علیه السلام: إنه مات و الإمام عنه راض. وقال یونس: إنهم أحصوا لعلی بن یقطین سنة فی الموقف مائة و خمسین ملبیا. إلی غیر ذلک.

وقضیته مع إبراهیم الجمال أشرنا إلیه فی إبراهیم.

ومن الروایات المادحة المشار إلیها، ما فی کتاب العشرة ص ۲۱۲ و ۲۱۸ و

(۵۰۱)

مفاتیح البحث: صلاة الکسوف (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن یقطین (۶)، الحج (۱)، الموت (۲)، الحیض، الإستحاضة (۱)

صفحه ۵۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۵۰۲

۲۲۰، وجد ج ۷۵ / ۳۴۹ و ۳۵۰ و ۳۷۰ و ۳۷۹.

وإخوته یعقوب وخزیمة وعبید. ولعلی أولاد: الحسن والحسین ثقتان، و ثالثهم أحمد وقع فی طریق الکشی ص ۱۰۲، ورابعهم العباس تقدموا.

طب الأئمة ص ۸۷: عن علی بن الحسن الخیاط، عن علی بن یقطین قال:

کتبت إلی أبی الحسن الرضا علیه السلام: أنی أجد بردا شدیدا – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۵۲۰، وجد ج ۶۲ / ۱۴۳، ومستدرک الوسائل ج ۱ / ۶۳.

ولا تنافی هذه الروایة مع ما قلنا من سنة موته. لأنه من الممکن أن تکون الکتابة فی زمن موسی الکاظم علیه السلام حیث ما لم یظفر علی التوفیق بتشرفه إلی موسی الکاظم علیه السلام أو الکتابة إلیه.

وقد ذکره المحدث القمی فی السفینة ومدحه کثیرا.

۱۰۶۲۶ – علی بن یوسف بن جعفر الکلینی السید أبو القاسم: فقیه صالح.

۱۰۶۲۷ – علی بن یوسف:

لم یذکروه. له کتاب نهج الإیمان روی منه فی کنز. جد ج ۳۶ / ۱۲۳، وکمبا ج ۹ / ۱۰۶.

روی سعد، عن ابن عیسی، عن علی بن یوسف، عن محمد بن عبیدة، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۷ / ۲۰۸، وجد ج ۷۸ / ۳۴۵ ولکن فیه: علی بن سیف.

۱۰۶۲۸ – علی بن یونس بن بهمن:

من أصحاب الرضا علیه السلام. روی أحمد ومحمد ابنا الحسن، عنه، عن مروان بن مسلم.

روی کش عن حمدویه، عن محمد بن عیسی، عن جعفر بن عیسی، عنه، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۲ / ۲۰۵، وجد ج ۴ / ۳۲۲.

(۵۰۲)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، علی بن یونس بن بهمن (۱)، علی بن یوسف بن جعفر (۱)، علی بن یقطین (۱)، علی بن یوسف (۲)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن عبیدة (۱)، مروان بن مسلم (۱)، جعفر بن عیسی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۵۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۵ – الصفحة ۵۰۳

۱۰۶۲۹ – علی بن یونس العاملی الشیخ الفاضل الرضی زین الدین النباطی البیاضی:

له رسالة الباب المفتوح إلی ما قیل فی النفس والروح. وهی مذکورة بتمامها فی جد ج ۶۱ / ۹۱، وکمبا ج ۱۴ / ۴۱۲. وهو مؤلف کتاب الصراط المستقیم.

وهو عالم محقق فقیه ورع ثقة نبیه. ولد سنة ۷۹۱ وتوفی سنة ۸۷۷. وهو منسوب إلی جده وأبوه محمد.

۱۰۶۳۰ – علی بن یونس الخزاز:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عنه، عن أحمد البزنطی.

مدینة المعاجز ص ۵۲۷، ودلائل الطبری ص ۲۱۳.

وفیه ص ۲۵۲ عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن إسماعیل بن عمر بن أبان، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام، حدیث وصف قیام القائم علیه السلام.

۱۰۶۳۱ – علی بن یونس اللؤلؤی:

لم یذکروه. روی عن جده هشام بن یونس وعنه، عن محمد بن علی بن معمر.

جد ج ۳۹ / ۲۷۳، وکمبا ج ۹ / ۴۰۷.

* * * فی أن اسم علی محبوب عند الأئمة. فإنه قال الحسین صلوات الله علیه: لو ولد لی مائة لأحببت أن لا أسمی أحدا منهم إلا علیا.

کمبا ج ۱۰ / ۱۴۸، وجد ج ۴۴ / ۲۱۱. تم کتاب المستدرکات علم الرجال ج ۵، بعون الله تعالی.

(۵۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الصراط المستقیم لعلی بن یونس العاملی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۲)، محمد بن علی بن معمر (۱)، إسماعیل بن عمر (۱)، هشام بن یونس (۱)

المجلد–۶

تتمة العين

۱۰۶۳۲ – عليم الأزدى:

لم يـذكروه. وقع فى طريق الثقـة الجليـل الخزاز فى كتـابه النصوص على الأئمـة عليهم السـلام وفضـائلهم باب ۵ عن عبـد الرحمن بن مسـعود العبدى، عنه، عن سـلمان الفارسـى الحديث النبوى صـلى الله عليه وآله: الأئمة بعدى اثنا عشر وهم عترتى من لحمى ودمى. ما بال أقوام يؤذوننى فيهم؟! لا أنا لهم الله شفاعتى. فراجع لتمام الخبر. جد ج ۳۶ / ۳۰۳، وكما ج ۹ / ۱۴۴. ولعله العلم الأزدى المذكور.

۱۰۶۳۳ – عماد بن رزين:

لم يذكروه. روى الصفار فى البصائر عن محمد بن يعلى الأسلمى، عنه، كما يأتى فى محمد.

۱۰۶۳۴ – عمار بن أبان:

روى عن عبد الله بن بكير، عن زرارة، كما عن الإرشاد ص ۲۴۰. وروى عنه الحسن بن محمد بن يحيى. حلية الأبرار ج ۲ / ۴۷ عنه.

۱۰۶۳۵ – عمار بن أبى الأحوص:

من أصـحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. روى الحسن بن محبوب، عنه، عن الصادق عليه السلام. الكافى باب درجات الإيمان. وكذا عن كتاب عتق يب وزيادات ميراثه.

شى ج ۱ / ۱۸۲: عنه، عن أبى عبد الله عليه السـلام، حديث كيفية بدء الخلق. و فيه ص ۳۴۸ عنه قال: سألت أبا جعفر عليه السلام، عن السائبة – الخ.

وهذا غير عمار بن الأحوص الكلبى المعدود من أصحاب معاوية يوم صفين.

(۳)

صفحهمفاتيـح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمـد الصادق عليهما السـلام (۲)، عمار بن أبى الأحوص (۱)، الحسن بن محمـد بن يحيى (۱)، سـلمان المحمدى (الفارسـى) رضوان الله عليه (۱)، عبـد الله بن بكير (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، البول (۱)

۱۰۶۳۶ – عمار بن أبى سلامة الدالانى الهمدانى:

عد مجهولا. وهو شهيد الطف. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۴.

ومتشرف بسلام الناحية المقدسة. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۳، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

وفى كل هذه المواضع: عمار – بدون التاء. وهكذا ذكره الشيخ فى رجاله فى باب أصحاب الحسين عليه السلام. وكذا المامقانى ذكره بدون التاء. ثم فى باب عمارة، ذكره أيضا بهذا العنوان مع التاء، كما سيأتى.

۱۰۶۳۷ – عمار بن أبى شيبة:

لم يـذكروه. روى إبراهيم بن محمـد الثقفى، عنه، عن عمر بن ميمون، عن الصادق عليه السـلام. بشا ص ۱۰۴. ۱۰۶۳۸ – عمار بن أبى مطروف:

لم يذكروه. روى الكراجكى، عن الفضل بن شاذان باسـناده، عنه، عن أبى عبد الله عليه السـلام تفسير المتوسمين بالأئمة عليهم السلام وأنهم يعرفون كلا بسيما هم لا غير هم. كمبا ج ۷ / ۱۱۷، وجد ج ۲۴ / ۱۲۷.

ورواه فى ينابيع المعاجز ص ۹۰ عنه مثله.

۱۰۶۳۹ – عمار بن أبى معاوية:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الشـیخ فی أمـالیه، عن علی بن هاشم، عن أبیه، عنه وبکر بن عبـد الله الطویل، عن أبی عثمان البجلی مؤذن بنی أقصی أربعین سنة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام - الخ. وفی بشا ص ۲۶۷ مثله.

وسائر روایاته فی أمالی الصدوق ص ۲۸۳. وهو عمار بن خباب الآتی.

۱۰۶۴۰ - عمار بن أبی الیقظان:

روی عبد السلام، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. التوحید باب معنی

(۴)

صفحهمفاتیح البحث: اصـحاب الحسین (ع) (۱)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طـالب علیهما السـلام (۱)، الإمـام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الإمام الحسـین بن علی سـید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب أمالی الصـدوق (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عمار بن أبی معاویة (۱)، عمار بن أبی الیقظان (۱)، عمار بن أبی سلامة (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، بکر بن عبد الله (۱)، علی بن هاشم (۱)، عمار بن خباب (۱)

الحجزة. قیل: الصحیح عمار أبی الیقظان. وله کتاب یرویه عبیس بن هشام الناشری.

۱۰۶۴۱ - عمار بن إسحاق الأسروشی:

روی عنه الصـدوق مترضـیا. کذا قاله المامقانی. وهو عمار بن الحسـین الآتی ونسـخة المحدث النوری فی ذکر مشائخ الصدوق: عمار بن إسحاق الأشتر.

۱۰۶۴۲ - عمار بن حریز العبدی أبو هارون:

لم یذکروه. یأتی فی الکنی أنه من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۰۶۴۳ - عمار بن حسان بن شریح الطائی:

شهید الطف. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۴. ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۲، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۱۰۶۴۴ - عمار بن الحسین بن إسحاق الأشروسی أبو محمد:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کمال الدین باب ۴۵ عنه مترضـیا علیه، عن أحمد بن الخضر بن أبی صالح الجحدری أنه خرج إلیه من صاحب الزمان علیه السلام - الخ، وکمبا ج ۱۳ / ۹۲. غط: جماعة، عن الصدوق عنه مثله. ص ۲۴۹، وکتاب الدعاء ص ۱۲۰، وجد ج ۵۱ / ۳۴۰ و ج ۵۳ / ۱۹۶، و ج ۹۴ / ۱۹۰ وروی الصدوق فی ک باب ۴۳ عنه مترضیا علیه، عنه وروی الصدوق فی المعانی ص ۱۱۸ عنه مترضـیا علیه، عن علی بن محمـد بن عصـمة عن أحمد بن محمد الطبری وبهذا السـند فی الخصال ج ۱ / ۲۳، و ج ۲ / ۳۶ و ۴۲، وجد ج ۳۶ / ۵، و ج ۶۸ / ۱۱، وکمبا ج ۹ / ۸۴، وکتاب الإیمان ص ۱۰۵.

واسم جده إسحاق کما تری فی هذه المواضع. وتقدم فی علی بن محمد بن عصمة روایاته الأخری.

فما فی أول المعانی فی ذکر مشائخ الصدوق من جعل اسم جده یحیی لا وجه

(۵)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الإمام الحسـین بن علی سـید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أحمـد بن محمد الطبری (۱)، الحسـین بن إسحاق (۱)، الشیخ الصدوق (۷)، عمار بن إسـحاق (۲)، عمار بن الحسـین (۱)، عبیس بن هشام (۱)، أحمد بن الخضر (۱)، عمار بن حسان (۱)، علی بن محمد (۲)

له وقد ینسب إلی جده فیقال: عمار بن إسحاق کما تقدم.

۱۰۶۴۵ - عمار بن حکیم:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الکـافی باب الظلم عن ابن أبی نجران (یعنی عبـد الرحمن، ثقـة)، عنه، عن عبـد الأعلی مولی آل سام، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ، وکتاب العشرة ص ۲۰۶، وجد ج ۷۵ / ۳۲۵.

۱۰۶۴۶ – عمار بن حماد الأنصاری:

لم یـذکروه. روی السـید ابن طاووس، عن محمد الباهلی، عن إبراهیم بن إسـحاق النهاوندی، عنه، عن عمرو بن شـمر، عن مبارک بن فضالة. جد ج ۱۸ / ۲۱۵، وکمبا ج ۶ / ۳۵۰.

۱۰۶۴۷ – عمار بن حیان الصیرفی:

روی ابن مسکان، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی کتاب الزهد، و کذا فی الکافی ج ۲ / ۱۶۱. وتقدم فی ابنه إسماعیل.

۱۰۶۴۸ – عمار بن خالد الواسطی التمار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۲ عن جبیر بن محمد الدقاق، عنه، عن إسحاق بن یوسف الأزرق، عن الأعمش – الخ ۱۰۶۴۹ – عمار بن خباب أبو معاویة البجلی الدهنی الکوفی:

من أصـحاب الصادق علیه السـلام. وقال النجاشـی فی ترجمـة ابنه معاویـة الثقة الجلیل المعروف: وکان أبوه عمار ثقة فی العامة وجها یکنی أبا معاویة وأبا القاسم وأبا حکیم. وکان له من الولد القاسم وحکیم ومحمد ومعاویة – الخ. ومثله کلام العلامة فی صه إلی قوله: أبا معاویة. وغرضهما من التقیید بکونه ثقة فی العامة أن العامة یثقون به ویعظمونه – کما قاله المجلسی الأول و غیره – لا أنه من العامة کما توهمه بعض فجعله موثقا.

(۶)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۲)، السـید إبن طاووس (۱)، العلامة المجلسی (۱)، عبد الأعلی مولی آل سام (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، ابن أبی نجران (۱)، عمار بن إسحاق (۱)، عمار بن حیان (۱)، عمار بن خباب (۱)، عمار بن حکیم (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الظلم (۱)، الزهد (۱)

ویـدل علی کونه إمامیا ثقـة جلیلا ما فی کتاب الإیمان ص ۱۴۴، وجد ج ۶۸ / ۱۵۶. ذکرناه فی مسـتدرک السفینة ج ۴ / ۱۶۸ لغة" رفض "وروایته عن الباقر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۸، وجد ج ۵۲ / ۲۱۶، و الأمالی ص ۲۸۳.

۱۰۶۵۰ – عمار الدهنی:

هو ابن خباب المذکور الذی أثبتنا کونه من ثقات أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام.

وله روایـة عن مولانـا السـجاد علیه السـلام. الکافی ج ۲ باب الشـکر ص ۹۹ بإسـناده، عن سـفیان بن عیینـة، عنه قال: سـمعت علی بن الحسین علیه السلام – الخ. ویأتی خبره الآخر فی یحی بن یعلی.

۱۰۶۵۱ – عمار بن ربیعة:

لم یذکروه. هو من أصـحاب أمیر المؤمنین علیه السـلام یوم صـفین. روی نصر فی کتاب صفین ص ۴۷۳ عن عمرو بن شـمر، عن أبی ضرار، عنه، قضایا صفین. فراجع إلیه وإلی ص ۴۷۶.

۱۰۶۵۲ – عمار بن رجاء الأسترآبادی أبو یاسر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشـیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۳ عن أبی المفضل، عن إسـحاق بن إبراهیم بن یعقوب الحریری الطبری، عنه، عن عبد السلام أبی الصلت الهروی، عن الرضا علیه السلام – الخ، وکتاب الإیمان ص ۲۳۲، وجد ج ۶۹ / ۶۸.

وتقدم فی عبد الملک بن أحمد روایة الأخری ۱۰۶۵۳ – عمار بن زریق الضبیی الکوفی:

وقع فی طریق الشـیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۷ عن علی بن جعفر الأحمر، عن یحی بن یعلی الأسـلمی، عنه، عن أبی إسـحاق، عن زیاد بن مطرف، عن زید بن أرقم قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: من أحب أن یحی حیاتی، ویموت موتی، ویدخل

(۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، علی بن الحسین (۱)، عمار الدهنی (۱)، زید بن أرقم (۱)، علی بن جعفر (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الشکر (۱)، الرفض (۱)، السفینة (۱)

الجنة التی وعدنی ربی، فلیتول علیا بعدی. فإنه لن یخرجکم من هدی ولن یدخلکم فی ردی. ونقله فی جد ج ۳۸ / ۱۲۰، و ج ۳۹ / ۲۸۵، وکمبا ج ۹ / ۲۸۸ و ۴۱۰.

وبسند آخر عن یحی بن یعلی، عنه، نحوه.

وفی بشا ص ۵۳ بسند آخر، عن إبراهیم بن عیسی التنوخی، عن یحی بن یعلی، عنه عن أبی إسحاق، عن زید بن مطرف قال: قال رسول الله صلی الله علیه و آله - وساقه إلی آخره وفی بشا ص ۱۵۹ عن یحی الحمانی، عن یحی بن یعلی، عنه، عن، إسحاق بن زیاد، عن مطرف، عن زید بن أرقم - الخ.

وعده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۰۶۵۴ - عمار بن زید المدنی:

لم یذکروه. روی الطبری فی دلائله والسید فی کتاب النجوم عن عبد الله بن محمد البلوی، عنه، عن إبراهیم بن سعید ومحمد بن مسعر - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۱۵۷، و جد ج ۵۸ / ۲۷۳.

وفی مدینة المعاجز ص ۳۳۳ عن الطبری، عن الحسن بن معاذ الرضوی، عن لوط بن یحیی، عن عمار بن زید الواقدی، حدیث مسافرة مولانا الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

۱۰۶۵۵ - عمار السجستانی:

هو ابن عاصم الآتی. ذکره البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۰۶۵۶ - عمار بن سعر:

لم یذکروه. هو خلیفة معاویة علی دمشق حین خرج إلی صفین.

۱۰۶۵۷ - عمار بن سعید الجعفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۰ عن علی بن محمد بن مخلد، عنه، عن محمد بن عثمان بن أبی بهلول - الخ. لکن فیه ص ۷۵ عنه، عن حماد بن سعید

(۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، إبراهیم بن عیسی (۱)، عمار السجستانی (۱)، لوط بن یحیی (۱)، زید بن أرقم (۱)، محمد بن عثمان (۱)، علی بن محمد (۱)، دمشق (۱)

الجعفی، عنه - الخ.

۱۰۶۵۸ - عمار بن سلیمان:

لم یذکروه. یروی عنه سعد بن عبد الله القمی ما یفید حسن عقیدته. کمبا ج ۹ / ۵۶۳، وجد ج ۴۱ / ۲۲۸.

۱۰۶۵۹ - عمار بن سوید الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی العیاشی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام ما یفید حسنه. کمبا ج ۹ / ۶۸. وأبسط من ذلک فیه

ص ۱۰۱، وجد ج ۳۵ / ۳۵۳، و ج ۳۶ / ۱۰۰، وشی ج ۲ / ۱۴۱.

وابن مسکان، عنه. روضة الکافی ج ۵۷۲ ص ۳۷۸.

۱۰۶۶۰ – عمار بن الصباح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۸۹ عن أحمد بن عبد الرحمن الذهلی، عنه، عن عبد الغفار أبی الصاح الواسطی، عن عبد العزیز بن سعید الأنصاری، عن أبیه، عن جده، عن أم سلمة – الخ.

۱۰۶۶۱ – عمار بن عاصم السجستانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی ابن أبی البلاد، عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۵۹۳. وفیه ص ۷۸۶ روایة أخری بهذا الإسناد، عن الصادق علیه السلام، وجد ج ۶۳ / ۱۰۸، و ج ۶۵ / ۲۲۸.

وروی محمد بن المثنی الحضرمی فی کتابه، عنه، عن الصادق علیه السلام روایة شریفة. وسائر روایاته فی کمبا ج ۱۱ / ۱۲۵، وجد ج ۴۷ / ۷۳.

۱۰۶۶۲ – عمار بن عاصم الضبی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی جعفر بن محمد بن شریح فی کتابه عنه.

(۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن المثنی الحضرمی (۱)، ابن أبی البلاد (۱)، جعفر بن محمد بن شریح (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، عمار بن سوید (۱)، عمار بن عاصم (۲)، عبد العزیز (۱)

۱۰۶۶۳ – عمار بن عبد الحمید أبو العاصم السجستانی:

روی عبد الله بن مسکان، عنه، أبی عبد الله علیه السلام، کما عن الشیخ فی باب زیادات الحج. وروی محمد بن المثنی فی کتابه، عنه، عن الصادق علیه السلام روایة شریفة. وکا ج ۵ / ۳۹۸ ج ۴، ویب ج ۷ / ۳۹۱ و ۴۵۱.

ولا یخفی أن هذا هو عمار بن عبد الحمید.

۱۰۶۶۴ – عمار بن عبد القیس:

لم یذکروه. من القراء الذین سعوا فی الإصلاح بین أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وبین معاویة. کمبا ج ۸ / ۴۸۵، وجد ج ۳۲ / ۴۴۹.

۱۰۶۶۵ – عمار بن عمیر التمیمی:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن الأعمش، عنه – الخ. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۱، وجد ج ۴۵ / ۳۰۸.

وفی زیادات حج التهذیب ج ۵ / ۴۰۴ عن ابن مسکان، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه.

۱۰۶۶۶ – عمار بن عیسی الکلابی:

لم یذکروه. طب الأئمة: عن محمد بن عامر، عن محمد بن علیم الثقفی، عنه، عن عبد الله بن سنان، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. کتاب الصلاة ص ۹۶۵، و کتاب الدعاء ص ۲۰۸، وجد ج ۱۱ / ۳۷۷، و ج ۹۵ / ۹۹.

۱۰۶۶۷ – عمار بن المبارک:

روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. وله روایات رواها عنه فضل بن شاذان وزیاد القندی وأحمد بن محمد بن عیسی ومحمد بن الحسین فی کا ویب وصا أشار إلیها الخوئی ج ۱۲ / ۲۷۷.

(۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عمار بن عبد الحمید (۲)، عبد الله بن مسکان (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ

الصدوق (۱)، عمار بن المبارک (۱)، زیاد القندی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن المثنی (۱)، عمار بن عمیر (۱)، الحج (۲)، الصدق (۱)، الصّلاة (۳)

۱۰۶۶۸ – عمار بن محمد الثوری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل فی کتابه النصوص عن عیسی بن أحمد، عنه، عن سفیان، عن داود بن أبی عوف، عن الحسن المجتبی، النص علی الأئمة علیهم السلام وفضائلهم. جد ج ۳۶ / ۳۴۰، وکمبا ج ۹ / ۱۵۴، وکفایة الأثر باب ۲۴.

۱۰۶۶۹ – عمار بن مروان:

له روایات عن الباقر والصادق والکاظم علیهم السلام ورواها عنه الأجلاء الثقات. أشار إلی مواضعها الخوئی ج ۱۲ / ۲۷۸.

۱۰۶۷۰ – عمار بن مروان:

روی عن أبی الحسن موسی علیه السلام قال: سمعته یقول: لن تکونوا مؤمنین حتی تکونوا مؤتمنین، وحتی تعدوا البلاء نعمة والرخاء مصیبة – الخ. مشکاة الطبرسی باب الصبر.

۱۰۶۷۱ – عمار بن مروان القندی:

روی عبد الله بن محمد النهیکی، عنه، عن عبد الله بن سنان. الکافی ج ۲ باب الإصرار علی الذنب ص ۲۸۸.

۱۰۶۷۲ – عمار بن مروان الکلبی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی محمد بن سنان، عنه قال: أوصانی أبو عبد الله علیه السلام. المحاسن ج ۲ / ۳۵۸، والفقیه ج ۲ باب ما یجب علی مسافر الحج – الخ ص ۲۷۴.

۱۰۶۷۳ – عمار بن مروان الیشکری الخزاز الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. هو وأخوه عمرو ثقتان بالاتفاق. له کتاب رواه محمد بن سنان وغیره. جملة من روایاته فی ختص ص ۲۷۸ و ۳۱۷ و ۳۳۲.

(۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، عبد الله بن محمد النهیکی (۱)، عمار بن مروان القندی (۱)، عمار بن مروان الکلبی (۱)، داود بن أبی عوف (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، أبو عبد الله (۱)، عمار بن مروان (۳)، عیسی بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۲)، الصدق (۱)، الصبر (۱)

ذکره الصدوق فی مشیخة یه فی المعتمدین. روی کتابه أبو أیوب الخزاز.

۱۰۶۷۴ – عمار بن مسروق:

لم یذکروه. روی خص، عن سعد، عن ابن الخطاب، عن محمد بن سنان، عنه، عن المنخل بن جمیل، عن جابر بن یزید، عن الباقر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۲۱۰، وجد ج ۵۳ / ۴۲.

۱۰۶۷۵ – عمار بن مطر: تقدم فی سهل بن محمد روایته. ۱۰۶۷۶ – عمار بن موسی الساباطی أبو الیقظان:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة فی الروایة، کما قاله النجاشی والعلامة وغیرهما. وبعضهم جعله موثقا لکونه فطحیا. وله کتاب کبیر جید معتمد عند الکل. والأصحاب عملوا برواباته.

وتقدم فی عبد الله بن بکیر أنه من الفقهاء العلماء.

وروی الکشی فی حقه روایات مادحة: منها: سأل الصادق علیه السلام أن یعلمه الاسم الأعظم. فقال له: إنک لن تقوی علی ذلک. فلما ألح أراه الإمام عدم قوته لذلک. کمبا ج ۷ / ۳۶۴، وجد ج ۲۷ / ۲۷.

هو وأخواه قيس وصباح رووا عن أبى عبد الله وأبى الحسن صلوات الله و سلامه عليهما. وكانوا ثقات فى الرواية. له كتاب يرويه جماعة. كذا قاله النجاشى.

وقال كش: عمار بن موسى الساباطى من أصحاب الرضا صلوات الله عليه.

وعده المفيد من فقهاء أصحاب أبى جعفر وأبى عبد الله صلوات الله عليهما، و الأعلام الرؤساء المأخوذ منهم الحلال والحرام والفتيا والأحكام الذين لا طعن عليهم ولا طريق إلى ذم واحد منهم وهم أصحاب الأصول المدونة والمصنفات المشهورة.

وجمع فى القاموس موارد رواياته الغريبة التى لم يعمل بها أكثر الأصحاب أو كلهم كما قيل وأبلغها إلى ثلاثين ونيف.

(۱۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، عمار بن موسى الساباطى (۲)، أبو أيوب الخزاز (۱)، عبد الله بن بكير (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو اليقظان (۱)، جابر بن يزيد (۱)، المنخل بن جميل (۱)، محمد بن سنان (۱)، سهل بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)

أقول: وكم لها من نظير. ولعله لذلك قالوا فى حقه: إنه صاحب الغرائب.

والحق أنه موثق فيما ينقله عن الإمام عليه السلام، وإن كان فاسد المذهب فى قوله بعبد الله الأفطح.

۱۰۶۷۷ - عمار بن ميثم:

لم يذكروه. روى العياشى ج ۱ / ۳۵۹، عنه، عن أبى عبد الله وكمبا ج ۴ / ۵۷، و جد ج ۹ / ۲۰۲.

۱۰۶۷۸ - عمار النوفلى:

روى عن أبيه قال: سمعت أبا لحسن عليه السلام يقول: المشط يذهب بالوباء. شى ج ۲ / ۱۳.

وروى محمد بن إسحاق، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. الطب ص ۶۶، و الكافى ج ۶ باب التمشط من كتاب الزى ص ۴۸۸.

۱۰۶۷۹ - عمار بن الوليد: لم يذكروه. تقدم فى عقبة بن أبى معيط ذمه.

۱۰۶۸۰ - عمار بن هارون:

لم يذكروه. روى الشيخ بإسناده، عن عمرو بن ميمون، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام قال: إن محمد صلى الله عليه وآله كان أمين الله فى أرضه. فلما قبضه كنا أهل البيت ورثته. فنحن أمناء الله فى أرضه. وعندنا علم المنايا والبلايا وأنساب العرب وفصل الخطاب - إلى آخر الخبر الشريف الذى يدل على كماله و سلامته. كمبا ج ۷ / ۳۳۴، وجد ج ۲۶ / ۲۴۹.

۱۰۶۸۱ - عمار بن ياسر أبو اليقظان:

لم يذكروه. روى الثقة الأجل الطبرى فى بشارة المصفى عن والده وعمار بن ياسر وولده سعد بن عمار جميعا، عن إبراهيم بن نصر الجرجانى، عن محمد بن حمزة الحسينى المرعشى، عن الحسين بن بابويه، عن أخيه الصدوق - الخ جد ج ۳۸ / ۱۳۹.

(۱۳)

صفحهمفاتيح البحث: الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إبراهيم بن نصر (۱)، أبو اليقظان (۱)، عمار بن ياسر (۱)، عمار النوفلى (۱)، عمرو بن ميمون (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن حمزة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وبهذا الإسناد، عن محمد بن حمزة الحسينى، رواية أخرى، ج ۳۹ / ۲۰۷، و كمبا ج ۹ / ۲۹۳ و ۳۹۲. وبهذا الإسناد فى بشا ص ۱۰۱ و ۱۱۹ و ۱۲۵.

۱۰۶۸۲ - عمار بن ياسر أبو اليقظان العبسى أو العنسى:

هو من أجلاء أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله وأمير المؤمنين عليه السلام. قتل معه شهيدا يوم صفين. وعظم شأنه وجلالة قدره وقوة إيمانه كالشمس فى رابعة النهار.

وروى كش فى مدحه وجلالته أزيد من خمسة عشر خبرا. فراجع إلى الكتب المفصلة وإلى كمبا ج ۶ / ۷۴۸ - ۷۵۳، وجد ج ۲۲ / ۳۱۹ - ۳۴۳ وهو من المعذبين فى الله وصلى القبلتين ومن المهاجرين إلى حبشة.

مقاتلته يوم صفين سنة ۳۷ وهو يقول: نحن ضربناكم على تنزيله ضربا يزيل الهام عن مقيله ويذهل الخليل عن خليله أو يرجع الحق إلى سبيله فلم يزل يقاتل حتى قتل رحمه الله فى ۹ صفر وله تسعون سنة. وصلى عليه أمير المؤمنين عليه السلام ودفنه. كمبا ۸ / ۵۱۳. ونحوه مع زيادة. ص ۵۲۵، وجد ج ۳۲ / ۵۸۲ و ۵۸۴. وفى رواية أنه قال: ادفنونى بثيابى فإنى مخاصم.

مدح أمير المؤمنين عليه السلام له حين سئل عنه قال: ذلك امرؤ خالط الله الإيمان بلحمه ودمه وشعره وبشره، حيث زال زال معه. ولا ينبغى للنار أن تأكل منه شيئا. كمبا ج ۸ / ۷۳۳، وجد ج ۳۴ / ۳۱۸.

وابنه محمد بن عمار يروى عن أبيه. وحفيده أبو عبيدة بن محمد يروى عن أبيه، عن جده عمار، عن رسول الله صلى الله عليه وآله روايات مفصلات فى جوامع الفضائل والمناقب تكشف عن عقيدته وكماله. كمبا ج ۹ / ۱۵۰ و ۲۶۷ و ۲۹۳، و ج ۱۰ / ۶۰، و ج ۸ / ۵۲۴، وجد ج ۳۶ / ۳۲۶، و ج ۳۸ / ۳۱ و ۱۳۹، و ج ۴۳ / ۲۰۹، و ج ۳۳ / ۱۸. وابنه محمد بن أبى عبيدة تقدم.

وروى الثقة الجليل فى كتابه النصوص روايات عنه وعقد لها بابا فقال:

(۱۴)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، محمد بن حمزة الحسينى (۱)، أبو اليقظان (۱)، عمار بن ياسر (۱)، محمد بن عمار (۱)، القتل (۳)، الصّلاة (۲)

باب ۱۷ ما جاء عن عمار بن ياسر رضى الله عنه عن النبى فى النصوص على الأئمة الاثنى عشر عليهم السلام.

خبر انقلاب الحجر فى يده ذهبا وإلانته له حتى فصل مقدار دينه وأداه إلى الدائن. كمبا ج ۹ / ۵۱۲ و ۵۷۴، و ج ۶ / ۷۵۱ وكتاب الدعاء ص ۶۷، وجد ج ۴۱ / ۲۰.

ويقرب منه فيه ص ۲۶۹، و ج ۲۲ / ۳۳۳، و ج ۹۴ / ۱۶ - ۱۹.

ما يفيد مدحه. كمبا ج ۴ / ۱۲۰، و ج ۶ / ۲۸۸، وكتاب الإيمان ص ۴۴، وجد ج ۱۰ / ۱۲۳، و ج ۱۷ / ۳۸۳، و ج ۶۷ / ۱۶۴.

ركوب عمار مع أمير المؤمنين عليه السلام على سحابة وسيرهما إلى الجزيرة السابعة من الصين وما رأى منه فى ذلك. كمبا ج ۱۴ / ۸۵، وجد ج ۵۷ / ۳۴۴.

وهو من الذين أنكروا على أبى بكر جلوسه للخلافة واحتجوا عليه. وهو من الذين لم يغيروا ولم يبدلوا بعد نبيهم.

خطبة مولانا أمير المؤمنين صلوات الله وسلامه عليه فى وصف عمار و مدحه بعد شهادته بصفين مذكورة فى نهج السعادة مستدرك نهج البلاغة ج ۲ / ۲۳۸.

أخبار عمار فى الملاحم. كمبا ج ۱۳ / ۱۵۶ و ۱۵۷، وجد ج ۵۲ / ۲۰۷ و ۲۱۲.

إخبار النبى صلى الله عليه وآله بأنه تقتله الفئة الباغية. جد ج ۱۸ / ۱۱۹ و ۱۲۳، وكمبا ج ۹ / ۳۲۶، وفى صحيح البخارى باب التعاون فى بناء المساجد.

جملة من أخباره وأحواله فى كتاب الغدير ج ۱ / ۵۶ و ۲۰۲، و ج ۹ / ۱۵ - ۳۰ و ۱۱۰، و ج ۱۰ / ۶۰ و ۱۶۳ و ۳۱۲، وكتاب إحقاق الحق ج ۸ / ۴۲۲ - ۴۶۸.

وفى إحقاق الحق ج ۸ / ۴۴۲ بسنده، عن عمرو بن ميمون قال: أحرق المشركون عمار بن ياسر بالنار. قال: فكان رسول الله صلى الله

علیه وآله یمر به و یمر بیده علی رأسه فیقول: یا نار کونی بردا وسلاما علی عمار کما کنت علی إبراهیم. تقتلک الفئة الباغیة.

باب فضائل سلمان وأبی ذر ومقداد وعمار. کمبا ج ۶ / ۷۴۷، وجد ج ۲۲ / ۳۱۵.

(۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب نهج السعادة للشیخ المحمودی (۱)، کتاب صحیح البخاری (۱)، کتاب نهج البلاغة (۱)، عمار بن یاسر (۲)، عمرو بن میمون (۱)، القتل (۱)، السجود (۱)، الشهادة (۱)

جملة من مدائحه وفضائله فی السفینة. وکمبا ج ۸ / ۶۹۵، وجد ج ۳۴ / ۱۲۷.

۱۰۶۸۳ - عمار بن یزید:

من أصحاب الرضا علیه السلام. یروی عنه الحسن والحسین ابنا سعید، کما قاله الشیخ فی رجاله.

روی المفید والشیخ باسنادهما، عن ابن مسکان، عن عمار بن یزید، عن أبی عبد الله علیه السلام خبر الفضائل. جد ج ۴۰ / ۷۲، وکمبا ج ۹ / ۴۴۳.

وفی بشا ص ۲۳۷ عن عبد الله بن المغیرة، عن ابن مسکان، عنه عن أبی عبد الله الصادق علیه السلام ۱۰۶۸۴ - عمار بن یقظان الأسدی:

لم یذکروه. روی المناقب عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام فی قوله تعالی:

"إلیه یصعد الکلم الطیب والعمل الصالح یرفعه: " قال: ولایتنا أهل البیت - و أهوی بیده إلی صدره - فمن لم یتولنا، لم یرفع الله له عملا. کمبا ۷ / ۱۲۸، وجد ج ۲۴ / ۱۸۲.

۱۰۶۸۵ - عمار بن یونس: لم یذکروه. عد من مشائخ الصفار کما فی أول البصائر.

۱۰۶۸۶ - عمارة:

روی عنه ابنه الحسن، عن مسمع أبی سیار. التهذیب ج ۷ باب الودیعة ص ۱۸۰.

۱۰۶۸۷ - عمارة بن أبی حبة:

لم یذکروه. روی محمد بن مروان، عنه، عن زید القمی. دلائل الطبری ص ۲۵۵.

۱۰۶۸۸ - عمارة بن أبی سلامة الهمدانی الدالانی:

هکذا عنونه المامقانی أیضا فی باب عمارة وقال ما ملخصه: إنه من خواص

(۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عمارة بن أبی سلامة (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، عمار بن یزید (۲)، محمد بن مروان (۱)، السفینة (۱)

أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ومن المجاهدین بین یدیه فی حروبه الثلاثة. و حضر الطف وتشرف بالشهادة. وزاد شرفا سلام الناحیة المقدسة. انتهی.

أقول: الصحیح فی اسمه عمار - بدون التاء - کما تقدم وکما فی الإقبال ص ۵۷۷.

۱۰۶۸۹ - عمارة بن جوین أبو هارون العبدی:

لم یذکروه. روی داود بن کثیر الرقی، عنه، عن مولانا الصادق علیه السلام فضل یوم الغدیر والصلاة والدعاء فیه. الإقبال ص ۴۷۲. وفیه ما یفید حسنه و کماله.

وروایة قیس بن الربیع الأسدی، عنه، عن أبی سعید الخدری فی بشا ص ۲۱۱.

وروی إبراهیم بن یحیی، عنه، عن أبی الطفیل عامر بن واثلة. ک باب ۲۶ ج ۳ ص ۲۹۴.

۱۰۶۹۰ – عمارة بن حزم:

عد مجهولا، لکن هو الذی قال کالمستهزئ: یخبرنا محمد صلی الله علیه و آله بخبر السماء ولا یدری أین ناقته. کمبا ج ۶ / ۹ ۶۲، وجد ج ۲۱ / ۲۳۴.

۱۰۶۹۱ – عمارة الخزرجی الأنصاری:

لم یذکروه. هو من رواة حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۶.

والشیخ عد عمارة الأنصاری من أصحاب السجاد علیه السلام.

۱۰۶۹۲ – عمارة بن خزیمة بن ثابت:

هو من أصحاب رسول الله علیه وآله. روی عبد الله بن أحمد الذهلی، عنه، عن عمه. الفقیه ج ۲ باب ما یقبل من الدعاوی بغیر بینة ص ۱۰۸.

۱۰۶۹۳ – عمارة بن ربیعة الجرمی:

ناقل قضایا صفین. کتاب صفین ص ۵۱۱. وعده الشیخ من أصحاب

(۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، إبراهیم بن یحیی (۱)، أبو هارون العبدی (۱)، عمارة الأنصاری (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، عمارة بن خزیمة (۱)، عمارة بن ربیعة (۱)، عامر بن واثلة (۱)، قیس بن الربیع (۱)، داود بن کثیر (۱)، حدیث الغدیر (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۰۶۹۴ – عمارة بن زید أبو زید الحیوانی الهمدانی:

عن ابن الغضائری أنه حلیف الأنصار ولا یعرف إلا من جهة عبد الله بن محمد البلوی المصری، وقد سئل عبد الله عنه فقیل له: من عمارة هذا الذی تروی عنه؟ فقال: رجل نزل من السماء فحدثنی ثم عرج. ولذلک استضعفوه.

وروی الطبری، عن عبد الله بن محمد البلوی الأنصاری، عنه قال: سمعت إبراهیم بن سعد یقول: سمعت محمد بن إسحاق یقول: کان الحسن والحسین علیهما السلام طفلان، فرأیت الحسن وقد صاح بنخلة فأجابته بالتلبیة، وسعت إلیه کما یسعی الولد إلی والده. مدینة المعاجز ص ۲۰۴.

وفی ص ۲۳۹ عنه، عنه، عن إبراهیم بن سعید، حدیث إخبار الحسین علیه السلام بشهادته وبمن یحمل رأسه الشریف.

وسائر روایاته فیه ص ۲۹۴ و ۲۹۵ و ۳۵۸ مکررا. وهذه الروایات کانت سببا لاستضعافه. وکذلک مثله سندا وسببا کما فیه ص ۴۲۹.

وروایاته عن مولانا الرضا علیه السلام فیه ص ۴۷۶ مکررا و ۵۲۴ مکررا و ۵۲۵ مکررا و ۵۴۳ مکررا، واثبات الهداة ج ۶ / ۱۴۸ و ۱۹۹ و ۲۰۰ و ۲۶۳ و ۲۶۴، و دلائل الإمامیة للطبری ص ۶۳ و ۶۴ و ۶۷ و ۷۴ و ۸۴ و ۸۶ و ۱۱۳ مکررا و ۱۵۸ و ۱۸۶ و ۲۰۹ و ۲۱۰ و ۲۱۸.

وبعض روایاته فی التوحید ص ۴.

۱۰۶۹۵ – عمارة بن زید الأنصاری المدنی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۳۹ عن عبد الله بن محمد المدنی، عنه، عن عبد الله بن العلاء قال: قلت لزید بن علی: ما تقول فی الشیخین؟ قال: ألعنهما. قلت: فأنت صاحب الأمر؟ قال: لا ولکنی من العترة.

قلت: فإلی من تأمرنا؟ قال: علیک بصاحب الشعر. وأشار إلی الصادق جعفر بن محمد علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۵۷. وهذه الحدیث فی آخر کتابه النصوص، وجد ج ۴۶ / ۲۰۱.

(۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عبد الله بن محمد البلوی (۱)، عبد الله بن العلاء (۱)، إبراهیم بن سعد (۱)، ابن الغضائری (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، عمارة بن زید (۲)، محمد بن إسحاق (۱)، زید بن علی (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)

وروی الصدوق، عنه، عنه، عنه، حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی جوامع التوحید. کمبا ج ۲ / ۱۹۸. وبعضها فی ج ۱۴ / ۱۹، وجد ج ۴ / ۲۹۴، و ج ۵۷ / ۸۰، والتوحید باب ۲ ج ۳۴.

دلائل الطبری: عن عبد الله بن محمد قال: قال عمارة بن زید: رأیت محمد بن علی علیه السلام وبین یدیه قصعة صینی، فقال: یا عمارة، أتری من هذا عجبا؟

فقلت: نعم. فوضع یده علیه فذاب حتی صار ماءا. ثم جمعه فجعله فی قدح. ثم ردها ومسحها بیده، فإذا هی قصعة کما کانت، فقال: مثل هذا فلیکن القدرة.

کمبا ج ۱۲ / ۱۱۳، وجد ج ۵۰ / ۵۹.

۱۰۶۹۶ - عمارة بن زید الواقدی:

لم یذکروه. روی الطبری الإمامی فی کتاب دلائل الإمامة عن حسن بن معاذ الرضوی، عن لوط بن یحیی الأزدی، عنه، حدیث وصف مسافرة مولانا الباقر و الصادق صلوات الله علیهما إلی الشام وما ظهر فیها من المعجزات. وهذا حدیث شریف مفصل. فراجع کتاب الکفر ص ۲۴، وکمبا ۱۱ / ۸۷، وجد ج ۷۲ / ۱۸۱، و ج ۴۶ / ۳۰۶. ودلائل الطبری ص ۱۰۴ عنه مثله.

۱۰۶۹۷ - عمارة بن سعید:

لم یذکروه. سمع من أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الرحبة استشهاده بحدیث الولایة. بشا ص ۱۲۸.

روایته معجزة عظیمة عن مولانا الصادق علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۳۵۸، واثبات الهداة ج ۵ / ۴۵۴.

ولا منافاة بین سماعه یوم الرحبة وروایته المعجزة. لأنه من وفاة أمیر المؤمنین علیه السلام إلی وفاة مولانا الباقر علیه السلام أربع وسبعون سنة.

۱۰۶۹۸ - عمارة بن سوید المجوجی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی القمی فی تفسیره ص ۲۹۸

(۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی الأزدی (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، عمارة بن سوید (۱)، عمارة بن زید (۲)، الشام (۱)، الوفاة (۲)

بإسناده، عن یحیی الحلبی، عن ابن مسکان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ، وجد ج ۳۶ / ۸۰، وکمبا ج ۹ / ۹۷.

۱۰۶۹۹ - عمارة بن صخلب الأزدی:

فارس شجاع من الشیعة. بایع المسلم وکان یأخذ البیعة له. فلما استشهد مسلم، قتله ابن زیاد.

۱۰۷۰۰ - عمارة بن عبد الله السلولی:

لم یذکروه. هو حامل کتاب أهل الکوفة إلی مولانا الحسین علیه السلام.

کمبا ج ۱۰ / ۱۷۵. ورجع مع مسلم إلی الکوفة. ص ۱۷۶، وجد ج ۴۴ / ۳۳۳ و ۳۳۵.

۱۰۷۰۱ – عمارة بن عرفة:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن سلیمان بن بلال، عنه، عن عبد الله بن علی بن الحسین، عن أبیه، عن جده علیهم السلام. کتاب الکفر ص ۱۴۴، وجد ج ۷۳ / ۳۰۶، ورواه فی المعانی ص ۲۴۶ عنه مثله، إلا أنه فیه: عمارة بن غزیة.

۱۰۷۰۲ – عمارة بن عقبة بن أبی معیط:

عد من مجاهیل الصحابة. وهو أخو الولید الملعون. وهو مع أخیه خبیثان ملعونان. کمبا ج ۸ / ۶۷۴، و ج ۱۰ / ۱۷۶ و ۱۸۱، وجد ج ۴۴ / ۳۳۶ و ۳۵۵، و ج ۳۴ / ۲۹.

۱۰۷۰۳ – عمارة بن علی بن زیدان:

لم یذکروه. هو من فقهاء الشیعة الإمامیة ومدرسیهم ومؤلفیهم.

أشعاره الشریفة فی الولایة وذکر مدحه وجلالته فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۴۰۸ – ۴۱۸. ولد سنة ۵۱۳. وقتل فی ۵۶۹.

۱۰۷۰۴ – عمارة بن مروان:

لم یذکروه. روی محمد بن زیاد، عنه، عن زید الشحام. التهذیب ج ۴ باب

(۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: شیعة أهل البیت علیهم السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، مدینة الکوفة (۲)، یوم عرفة (۱)، عبد الله بن علی بن الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمارة بن مروان (۱)، سلیمان بن بلال (۱)، یحیی الحلبی (۱)، محمد بن زیاد (۱)، زید الشحام (۱)، القتل (۲)

أفضل فطرة ص ۸۵.

۱۰۷۰۵ – عمارة بن مهاجر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی مشیخة یه فی طریقه إلی أسماء بنت عمیس، عن محمد بن موسی، عنه، عن أم جعفر وأم محمد ابنتی محمد بن جعفر.

۱۰۷۰۶ – عمارة بن الولید:

لم یذکروه. هو فتی قریش، له جمال وجود وشهامة. أراد کفار قریش أن یدفعوه إلی أبی طالب لیکون له نصره ومیراثه، ویدفعوا إلیه مالا حتی یدفع إلیهم ابن أخیه محمد صلی الله علیه وآله، فقال: هذا والله ما لا یکون أبدا. کمبا ج ۹ / ۱۹، و ج ۶ / ۳۴۳، وجد ج ۱۸ / ۱۸۵، و ج ۳۵ / ۸۹. وفی السفینة ما یتعلق به.

۱۰۷۰۷ – عمارة الهمدانی:

من أصحاب مولانا الصادق علیه السلام. روی عنه ما یفید حسن عقیدته و کماله. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۶، وجد ۵۲ / ۲۹۳، والنعمانی ص ۱۳۸.

۱۰۷۰۸ – عمرو بن أبان: هو عمر بن أبان الکلبی الآتی.

۱۰۷۰۹ – عمرو بن إبراهیم الأزدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه البرقی و غیره. وروی البرقی، عن أبیه، عنه قال: سمعت أبا الحسن علیه السلام. المحاسن ج ۲ / ۴۳۹.

۱۰۷۱۰ – عمرو بن إبراهیم أخو العباسی:

لم یذکروه. روی علی أسباط فی کتابه عنه قال: سألت أبا الحسن علیه السلام عن قوله تعالی " سنتدرجهم – " الخ.

۱۰۷۱۱ – عمرو بن إبراهیم الأوسی:

لم یذکروه. وله کتاب نقل منه فی مدینة المعاجز ص ۱۸۹.

(۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عمرو بن إبراهیم الأزدی (۱)، إبراهیم الأوسی (۱)، عمرو بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمارة بن مهاجر (۱)، عمرو بن أبان (۱)، عمر بن أبان (۱)، محمد بن موسی (۱)، محمد بن جعفر (۱)، السفینة (۱)، الفطرة (۱)

۱۰۷۱۲ – عمرو بن إبراهیم الراشدی:

لم یذکروه. روی علی إبراهیم القمی فی تفسیره، عن أبیه، عنه وصالح بن سعید ویحیی بن أبی عمران وإسماعیل بن مرار وعبد الله بن الصلت، عن علی بن یحیی، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام، تفسیر بسم الله الرحمن الرحیم.

کتاب القرآن ص ۵۷، وجد ج ۹۲ / ۲۲۹. وفی المصدر: عمر بن إبراهیم الراشدی.

۱۰۷۱۳ – عمرو (عمر) ابن أبی بکر (أبی بکران):

لم یذکروه. روی فضالة بن أیوب، عن أحمد بن سلیمان، عنه، عن رجل، عن حذیفة بن أسید. ینابیع المعاجز باب ۱۶ ص ۱۳۴. ورواه الصفار فی البصائر الجزء ۴ باب ۳.

۱۰۷۱۴ – عمرو بن أبی إسحاق السبیعی:

لم یذکروه. روی عن الحارث الهمدانی، کما تقدم فی عبید الله بن یسار.

۱۰۷۱۵ – عمرو بن أبی حسان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عنه ونصر بن القاسم، عن إسحاق بن أبی إسرائیل – الخ. کمبا ج ۶ / ۲۸۱، وجد ج ۱۷ / ۳۵۳.

۱۰۷۱۶ – عمرو بن أبی سلمة:

کذا وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۴۳ عن محمد بن عبد الرحمن البرقی، عنه، عن أبی عمرو الصنعانی – الخ. وکذا فی التوحید ص ۲۸۸ عنه، عنه.

وحیث إن النسخ مختلفة فی بعضها مع الواو وفی بعضها بدون الواو، فتما الکلام فی باب عمر.

۱۰۷۱۷ – عمرو بن أبی شبیل:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۴۹۶ عن جعفر بن بشیر، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن الجبن – الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۸۳۴، وجد ج ۶۶ / ۱۰۵.

(۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: أبو بصیر (۱)، عمر بن إبراهیم الراشدی (۱)، یحیی بن أبی عمران (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، عمرو بن أبی سلمة (۱)، عمرو بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن مرار (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، حذیفة بن أسید (۱)، أحمد بن سلیمان (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، محمد بن عبد (۱)، القرآن الکریم (۱)، الجبن (۱)

وفی المحاسن: عمرو بن أبی سبیل، کذا فی نسختین.

۱۰۷۱۸ – عمرو بن أبی عاصم:

لم یذکروه. روی علی بن الحکم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء باب من لا تستجاب دعوته ص ۵۱۱.

۱۰۷۱۹ – عمرو بن أبی عمرو الهذلی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. دفع إلیه رایة الهذیل یوم صفین، کما قاله الشیخ فی ترجمة أبی الجوشاء.

۱۰۷۲۰ – عمرو بن أبی القاسم:

لم یذکروه. سمع أبا عبد الله صلوات الله علیه وروی عنه. شی ج ۲ / ۱۲۲. و مثله فی تفسیر البرهان.

۱۰۷۲۱ – عمرو بن أبی المقدام:

واسم أبی المقدام ثابت بن هرمز الحداد المذکور الذموم. وبالجملة عمرو هذا من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی کش أنه قیل للصادق علیه السلام: ما أکثر الحاج! فقال: ما أقل الحاج! فمر عمرو بن أبی المقدام فقال: هذا من الحاج.

والمحدث النوری والمامقانی اختارا وثاقته محتجین بأمور ذکراها. منها:

روایة الأجلاء ذکراهم سبعة عشر. ونقلا توثیقه عن ابن الغضائری.

وذکره العلامة فی المعتمدین. وکذا الصدوق فی مشیخة یه.

وعده النجاشی من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم قال: وله کتاب لطیف.

روایته عن الصادق علیه السلام. کاج ۲ / ۱۳۸.

روایته عن مولانا السجاد علیه السلام فی کمبا ج ۱۳ / ۱۳۶، وجد ج ۵۲ / ۱۲۵، وک باب ۳۱ ج ۷.

روایته عن الباقر علیه السلام فی أمالی المفید مج ص ۱۱۵. روی الحسن بن

(۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۲)، عمرو بن أبی عاصم (۱)، عمرو بن أبی عمرو (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن الغضائری (۱)، ثابت بن هرمز (۱)، علی بن الحکم (۱)، الصّلاة (۱)، الحج (۳)

محبوب، عنه، عنه.

عدة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله وجلالته. کمبا ج ۶ / ۶ و ۴۶۷، و ج ۷ / ۷۱ و ۷۴ و ۱۸۳، و ج ۸ / ۴۴ و ۵۰، و ج ۹ / ۲۸۸ و ۳۰۰ و ۴۲۳، وجد ج ۱۵ / ۲۳، و ج ۱۹ / ۲۸۷، و ج ۲۳ / ۳۴۲ و ۳۵۹، و ج ۲۵ / ۱۵ و ج ۲۸ / ۲۲۷ و ۲۵۳، و ج ۳۸ / ۱۲۱ و ۱۶۷ و ج ۳۹ / ۳۴۱، وک ج ۱ باب ۳۱.

روی الحسن بن محبوب، عنه، عن إسحاق بن غالب، خطبة النبی صلی الله علیه وآله فی جوامع التوحید. التوحید باب التوحید ح ۴، وباب النهی عن الکلام.

ختص ص ۱۶۴ روایته المفصلة فی سؤال رأس الیهود عن أمیر المؤمنین علیه السلام فی موارد امتحاناته. وص ۱۸۵ روایته عن أبیه، عن جده، حدیث سقیفة بنی ساعدة وکیفیة غصب الخلافة وما جری فی ذلک. وص ۲۵۵ روایته عن جابر حدیث علامات الفرج. ابناه محمد وجعفر تقدما.

۱۰۷۲۲ – عمرو بن أبی نصر:

لم یذکروه. روی عبد الله بن سنان، عنه قال: سمعت أبا عبد الله صلوات الله علیه. یب ج ۲ باب أوقات الصلاة ص ۲۷، وکذا الاستبصار عنه مثله.

۱۰۷۲۳ – عمرو بن أبی نصر:

اسم أبی نصر زید وقیل زیاد. ثقة. روی أبی عبد الله علیه السلام. وله کتاب رواه عنه ابن جبلة وغیره. ولا خلاف فی وثاقته.

۱۰۷۲۴ – عمرو بن أحمد بن محمد بن عمرو:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عنه، عن الحسن بن محمد المعروف بابن الرفا.

جد ج ۴۲ / ۳۰۷، وکمبا ج ۹ / ۶۷۸.

۱۰۷۲۵ – عمرو بن أحیحة:

لم یذکروه. أشعاره یوم الجمل فی خطبة الحسن المجتبی مخاطبا له. ومنها یظهر

(۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: عبد الله بن سنان (۱)، عمرو بن أبی نصر (۲)، إسحاق بن غالب (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الحسن بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، السقیفة (۱)، الفرج (۱)، الیهود، الیهودی (۱)، الصّلاة (۲)، النهی (۱)، الغصب (۱) حسنه وکماله. جد ج ۳۸ / ۲۳، وکمبا ج ۹ / ۲۶۵.

ولعله عمرو بن أحیحة الحلاج الأنصاری أخو عبد المطلب لأمه المعدود فی مجاهیل الصحابة.

۱۰۷۲۶ – استسقی النبی صلی الله علیه وآله فأتاه بآنیة فیه ماء وفیه شعره فرفعها، فقال: اللهم جمله جمله. قال الراوی: فرأیته بعد ثلاث وتسعین سنة ما فی رأسه ولحیته شعره بیضاء. جد ج ۱۸ / ۱۱، وکمبا ج ۶ / ۳۰۰. ونقل أنه عاش مائة و عشرین سنة.

۱۰۷۲۷ – عمرو الأزرق:

روی محمد بن سنان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۷ باب میراث ذوی الأرحام ص ۱۳۵، ویب ج ۹ باب میراث الموالی ص ۳۲۹.

۱۰۷۲۸ – عمرو بن إسحاق:

لم یذکروه. جاء عائدا إلی الحسن بن علی المجتبی علیه السلام. وفیه ما یفید حسنه. کمبا ج ۱۰ / ۱۳۲، وجد ج ۴۴ / ۱۳۸.

روی البرقی فی سن ج ۲ / ۵۱۵ عن السیاری، عن عمرو بن إسحاق، عن محمد بن صالح – الخ، وکمبا ۱۴ / ۵۲۰ و ۸۶۳، وجد ج ۶۲ / ۱۴۴، و ج ۶۶ / ۲۴۱.

روی عمر بن إسحاق، عن محمد بن صالح بن عبد الله بن زیاد. الطب ص ۸۶.

۱۰۷۲۹ – عمرو بن الأشعث:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی جمیل، عنه، عن أبی عبد الله. کمبا ج ۳ / ۱۶۵، وجد ج ۶ / ۲۶۲.

وروی عبد الله بن بکیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث الإمامة معهودة من رسول الله صلی الله علیه وآله. ک ط جد باب ۲۲ ص ۲۲۲. وفی غیبة النعمانی ص ۲۳، وفیه: عمر بن الأشعث.

(۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن زیاد (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، عمرو بن الأشعث (۱)، عمرو الأزرق (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن صالح (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، الإستسقاء (۱)، الطب، الطبابة (۱)

روی ابن فضال، عن عبد الله بن بکیر، عن عمرو بن الأشعث، البصائر ص ۴۷۲.

وروی ابن فضال وعلی بن أسباط، عنه، عنه، کما عن کتاب الإمامة و التبصرة.

وروی علی بن أسباط، عن عبد الله بن بکیر، عنه، عن الصادق علیه السلام.

ک ط جد ص ۲۲۲، والبصائر الجزء ۱۰ باب ۱ ص ۴۷۱.

وروی عنه حماد بن عثمان ومنهال أیضا.

۱۰۷۳۰ – عمرو الأفرق: من أصحاب الصادق علیه السلام. هو ابن خالد الآتی.

۱۰۷۳۱ – عمرو بن إلیاس بن عمرو بن إلیاس البجلی:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه الطاطری.

وأخواه یعقوب ورقیم.

۱۰۷۳۲ – عمرو بن أمیة الضمری:

بعثه رسول الله علیه وآله إلی النجاشی فی شأن جعفر بن أبی طالب وأصحابه وکتب معه کتابا: بسم الله الرحمن الرحیم. من محمد رسول الله إلی النجاشی – الخ. جد ج ۱۸ / ۴۱۸، وکمبا ج ۶ / ۴۰۱.

وهو من المجاهدین فی بئر معونة نجا منهم هذا وأخذوه أسیرا، فلما أخبرهم أنه من مضمر، أطلقوه وجزوا ناصیته وأعتقوه. فجاء إلی رسول الله واخبره – الخبر. جد ج ۲۰ / ۱۴۸ و ۱۵۵، وکمبا ۶ / ۵۱۷ و ۵۱۹.

۱۰۷۳۳ – عمرو بن الأهتم:

لم یذکروه. هو صحابی خطیب بلیغ شریف فی قومه من المجهزین علی عثمان.

کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۸۶.

۱۰۷۳۴ – عمرو الأهوازی:

أراه أبو محمد العسکری ابنه القائم صلوات الله علیهما وقال: هذا صاحبکم

(۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، عمرو بن إلیاس البجلی (۱)، عمرو الأهوازی (۱)، عبد الله بن بکیر (۲)، عمرو بن أمیة (۱)، عمرو بن الأشعث (۱)، علی بن أسباط (۲)، حماد بن عثمان (۱)، عمرو الأفرق (۱)

من بعدی. غط ص ۱۵۰، والکافی ج ۱ باب النص علی صاحب الدار علیه السلام و باب من رآه ص ۳۲۸ و ۳۲۲.

۱۰۷۳۵ – عمرو الأوزعی:

لم یذکروه. روی الحسین بن نضر الفهری، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر خطبة جوامع التوحید. ید ص ۳۵. ورواه فی روضة الکافی. وکذا روی فیه ح ۵ عن عبد الله بن أیوب الأشعری، عنه، عن عمرو بن شمر، خطبة الطالوتیة.

۱۰۷۳۶ – عمرو بن أوس: لم یذکروه. هو مذموم خبیث. کتاب صفین ص ۵۱۸.

۱۰۷۳۷ – عمرو بن أیوب الموصلی:

لم یذکروه. روی أیوب بن محمد الرقی (البرقی)، عنه، عن إسرائیل بن یونس.

یب ج ۱ / ۳۳۳.

۱۰۷۳۸ – عمرو بن بدیل الخزاعی:

لم یذکروه. هو من المجهزین علی عثمان فی قتله. وهو صحابی عادل مترجم فی معاجم الصحابة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۸۶.

۱۰۷۳۹ – عمرو بن البراء البارقی الکوفی:

عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه عبد الکریم بن عمرو. الکافی ج ۶ باب من طلق ثلاثا ص ۷۱، ویب ج ۸ / ۵۳، وصا ج ۳ / ۲۸۶.

وروی عنه علی بن الحکم. الکافی ج ۷ کتاب الأیمان باب ما یلزم من الأیمان والنذور ص ۴۴۰.

۱۰۷۴۰ – لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر عن إبراهیم بن هاشم، عن عمرو بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیثا

شریفا فی مجئ الهام إلی رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۳۵ / ۵۴، وکمبا ج ۹ / ۱۲.

(۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أیوب بن محمد الرقی (البرقی) (۱)، عمرو بن أیوب الموصلی (۱)، الحسین بن نضر الفهری (۱)، عبد الله بن أیوب (۱)، إسرائیل بن یونس (۱)، علی بن الحکم (۱)، عبد الکریم (۱)، عمرو بن شمر (۲)، القتل (۱)، النذر (۱)

۱۰۷۴۱ - عمرو بن بکار العبسی:

لم یذکروه. روی عن محمد بن السائب، وعنه علی بن حکیم، خبر سیف بن ذی یزن. ک باب ۱۳.

۱۰۷۴۲ - عمرو بن بکر التمیمی:

لم یذکروه. وهو من الخوارج. کمبا ج ۹ / ۶۵۶، وجد ج ۴۲ / ۲۲۸.

۱۰۷۴۳ - عمرو بن ثابت:

من أصحاب الباقر علیه السلام. وهو عمرو بن أبی المقدام المذکور. روایته عن أبیه، عن جده، عن حذیفة، قصة محاربة أمیر المؤمنین علیه السلام مع عمرو بن عبد ود. جد ج ۲۰ / ۲۰۳، وکمبا ج ۶ / ۵۲۹.

روایته عن الصادق علیه السلام حدیث ارتداد الناس بعد رسول الله صلی الله علیه وآله إلا ثلاثا. ختص ص ۶. وفیه ص ۲۵۷ حدیث الرجعة والظهور. و ص ۳۳۴ تفسیر قوله " من یتخذ من دون الله أندادا " بأولیاء فلان وفلان وفلان.

وروی أحمد بن النضر وغیره عنه خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی جوامع التوحید. التوحید باب ۲.

۱۰۷۴۴ - عمرو بن ثابت الأنصاری:

من شهداء أحد. قال رجل من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله: یا رسول الله، إن عمرو بن ثابت قد أسلم وقتل فهو شهید؟ قال: ای والله شهید. ما رجل لم یصل لله رکعة دخل الجنة غیره. کمبا ج ۶ / ۴۹۶، وجد ج ۲۰ / ۵۶.

۱۰۷۴۵ - عمرو بن ثابتة:

لم یذکروه. هو الذی روی عن أبی أیوب الأنصاری حدیث ستة أیام من شوال. ملعون خبیث یأمر الناس بلعن أمیر المؤمنین علیه السلام. المستدرک ج ۱ / ۵۹۹ عن کتاب الغارات.

(۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أبو أیوب الأنصاری (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، عمرو بن ثابت (۳)، أحمد بن النضر (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۳)، القتل (۱)

۱۰۷۴۶ - عمرو بن جامع بن عمرو بن حرب الکندی:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبید الله بن جعفر بن المعلی، عنه، عن عبد الله بن المبارک. غیبة النعمانی ص ۳۲. وکذا فی حلیة الأبرار ۱ / ۵۳۵. لکن ذکر فی الموضعین عمر، وکذا عبد الله مکبرا.

۱۰۷۴۷ - عمرو بن جبیر العرزمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الحسن بن علی بن أبی حمزة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

روی عباد بن یعقوب، عنه، عن الصادق علیه السلام، تفسیر الرحمة فی قوله تعالی " یدخل من یشاء فی رحمته " بالولایة. کمبا ج ۷ / ۱۰۵، وجد ج ۲۴ / ۶۶.

وروی الصدوق، عن إبراهیم بن الحکم، عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر الباقر علیه السلام حدیثا جامعا فی مقام الولایة. وهو یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۹ / ۲۸۴، وجد ج ۳۸ / ۱۰۱.

۱۰۷۴۸ – عمرو بن جرموز:

لم یذکروه. هو قاتل زبیر بن صفیة یوم الجمل. قال له أمیر المؤمنین علیه السلام: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: بشر قاتل ابن صفیة بالنار.

۱۰۷۴۹ – عمرو بن الجموح السلمی:

شهد العقبة وبدرا. واستشهد یوم أحد ودفن هو وعبد الله بن عمرو والد جابر بن عبد الله فی قبر واحد ج ۲۰ / ۵۸ و ۱۳۰ و ۱۳۱، و ج ۱۹ / ۱۷۴، وکمبا ج ۶ / ۴۴۱ و ۴۹۶ و ۵۱۳. جملة من أحواله فی السفینة. وابنه خلاد کما تقدم.

۱۰۷۵۰ – عمرو بن جمیع:

روی السید فی الإقبال ص ۸۲ عن علی بن فضال فی کتاب الصیام بإسناده، عنه عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. وعلی بن فضال هو (۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، إبراهیم بن الحکم (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، عبد الله بن عمرو (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، أحمد بن عبید (۱)، علی بن فضال (۲)، عمرو بن جبیر (۱)، عمرو بن جمیع (۱)، القبر (۱)، الحرب (۱)، القتل (۲)، السفینة (۱)

ابن الحسن بن فضال.

شی ج ۱ / ۱۲۰ عنه رفعه إلی أمیر المؤمنین علیه السلام.

وفی ک باب ۲۲ عن الحسن بن الحسین العرنی، عنه، عن عمرو بن أبی المقدام روی البرقی فی سن باب الأربعة، عن یونس بن عبد الرحمن، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. وکذا فی باب السبعة عنه، عنه رفعة إلی سلمان. وکذا فی باب الإطعام. وکذا فی باب کیف الأکل وباب لعق الأصابع وباب بعدها.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه معاذ الجوهری.

وروی الحسن بن الحسین العرنی، عنه قال: سألت أبا جعفر علیه السلام عن الصلاة – الخ. الکافی ج ۳ باب بناء المساجد – الخ ص ۳۶۹.

وعده الشیخ فی أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما ۱۰۷۵۱ – عمرو بن جمیع أبو عثمان الأزدی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. قاضی الری. ضعیف بتری. له نسخة یرویها یونس بن عبد الرحمن وسهل بن عامر.

۱۰۷۵۲ – عمرو بن جمیع العبدی:

روی أبو إسحاق الخراسانی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما عن الکافی باب المؤمن وعلاماته.

۱۰۷۵۳ – عمرو بن جنادة:

من أصحاب رسول الله علیه وآله. ووفق للشهادة یوم الطف.

کمبا ج ۱۰ / ۱۹۸، وجد ج ۴۵ / ۲۸. والظاهر أنه ابن جنادة بن الحارث الأنصاری الشهید یوم الطف، کما فیه ص ۲۸. وتقدم فی جنادة بن الحارث الأنصاری.

ولعله عمرو بن جنادة بن أبی بن کعب الأنصاری الخزرجی المکی المعدود من الشهداء.

(۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۲)، أبو إسحاق الخراسانی (۱)، الحسن بن الحسین العرنی (۲)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، جنادة بن الحارث (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عمرو بن جنادة (۲)، الحسن بن فضال (۱)، أبی بن کعب (۱)، عمرو بن جمیع (۲)، الأکل (۱)، السجود (۱)، الشهادة (۲)

۱۰۷۵۴ - عمرو بن جنادة:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. وهذا مغایر لسابقه.

۱۰۷۵۵ - عمرو بن جندب الحضرمی: من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وشهد فی الجمل وصفین معه. و وفق للشهادة یوم الطف. وتشرف بسلام الناحیة المقدسة. جد ج ۴۵ / ۷۳، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴.

وهذا غیر عمرو بن الحضرمی الذی ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۳۰۸ لغة " حضرم."

۱۰۷۵۶ - عمرو الجندعی:

من شهداء الطف. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷. وهو ابن عبد الله الجندعی المتشرف بسلام الناحیة المقدسة. جد ج ۴۵ / ۶۴ و ۷۳، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳، والإقبال ص ۵۷۷.

۱۰۷۵۷ - عمرو بن حبشی:

لم یذکروه. روی عن مولانا الحسن المجتبی علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۷۶، و کمبا ج ۹ / ۵۲۵.

۱۰۷۵۸ - عمرو بن الحجاج:

من رؤساء جند بنی أمیة. کان علی میمنة جند عمر بن سعد. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۳. وجملة من أحواله فیه ص ۱۹۶ و ۱۹۵، وجد ج ۴۵ / ۴ و ۱۳ و ۱۹. ۱۰۷۵۹ - عمر وبن الحجاج الزبیدی:

عد من مجاهیل الصحابة. هو ممن کتب إلی مولانا الحسین علیه السلام من أهل الکوفة. کمبا ۱۰ / ۱۷۶، وجد ج ۴۴ / ۳۳۴. ولکن فیه عمر بدل عمرو.

أرسله ابن زیاد مع محمد بن الأشعث وأسماء بن خارجة للإتیان بهانی بن عروة إلیه. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۸، وجد ج ۴۴ / ۳۴۴. لکن لم یعلم أنه أراد به سوءا. فلما

(۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، هانی بن عروة (۱)، بنو أمیة (۱)، عمرو بن جنادة (۱)، محمد بن الأشعث (۱)، عمرو الجندعی (۱)، الشهادة (۲)، السفینة (۱)

رأی ذلک جاء ناصرا ودافعا عنه. ص ۳۴۷. وکان فی کربلاء من قبل عمر بن سعد موکلا علی شریعة فرات. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۴ و ۱۹۰، وجد ج ۴۴ / ۳۸۸، و ج ۴۵ / ۵۱.

۱۰۷۶۰ - عمر وبن الحریث:

من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما وآلهما. عدو الله، ملعون خبیث. مات سنة ۸۵. جملة من ذمومه فی السفینة.

۱۰۷۶۱ - عمر بن الحریث أبو أحمد الصیرفی الأسدی:

ثقة بالاتفاق. من أصحاب الصادق علیه السلام. ولا غمز فیه.

بعض روایاته الدالة علی ذلک فی کمبا ج ۷ / ۱۲۰، وجد ج ۲۴ / ۱۴۲.

وعرض دينه على الصادق عليه السلام. كتاب الإيمان ص ۲۱۴، وجد ج ۶۹ / ۵. وله كتاب رواه عنه صفوان وغيره.

۱۰۷۶۲ – عمر بن الحريث الأنصارى:

روى عبد الرحمن المسعودى، عنه، عن الحسين بن سلمة البنانى، عن أبى خالد الكابلى. جا ص ۱۹.

۱۰۷۶۳ – عمرو بن حريث المخزومى: مذموم. جد ج ۴۴ / ۳۵۴، وكمبا ج ۱۰ / ۱۸۱.

۱۰۷۶۴ – عمر بن حسان الأزدى:

ثقة، كما نقلة المامقانى عن رجال الشيخ. وكذا نقله ابن داود عنه.

۱۰۷۶۵ – عمر بن الحسن عليه السلام:

لم يذكروه. دعاه يزيد ليصارع مع خالد ابنه، فقال: أعطه سكينا وأعطنى سكينا، ثم أقاتله. قال يزيد:

شنشنة أعرفها من أخزم هل تلد الحية إلا الحية كمبا ج ۱۰ / ۲۲۸، وجد ج ۴۵ / ۱۴۳. وكان له أحد عشر سنة.

(۳۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، أبو أحمد الصيرفى (۱)، الحسين بن سلمة (۱)، عمرو بن حريث (۱)، عمر بن حسان (۱)، الموت (۱)، السفينة (۱)

ونسب ذلك إلى مولانا السجاد على بن الحسين صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۰ / ۲۳۳ و ۲۳۷. وجد ج ۴۵ / ۱۶۲ و ۱۷۵. وإلى عمر بن الحسين صلوات الله عليه كما عن أبى حنيفة الدينورى وأعثم الكوفى.

۱۰۷۶۶ – عمرو بن الحسن:

لم يذكروه. روى على بن نوح الحناط، عنه، عن عبد الله بن سنان – الخ.

كتاب الكفر ص ۱۴۲. لكن فى لعلل: عمرو بن اليسع. وكذا فى كتاب الطهارة ص ۱۹۸، وجد ج ۸۲ / ۴۹، و ج ۷۳ / ۲۹۸.

۱۰۷۶۷ – عمرو بن الحسن الأشنانى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى يب ج ۶ باب فضل الغسل للزيارة ص ۵۳ عن محمد بن أحمد بن داود (ثقة)، عن زياد بن حريث، عنه، عن أحمد بن موسى بن إسحاق – الخ. ولكن فى الطبع القديم ج ۲ / ۱۸ زيان بن حريد.

ونقله كمبا ج ۲۲ / ۱۵۰، وجد ج ۱۰۱ / ۱۴۷ عن محمد بن أحمد بن داود، عن ابن حريث، عن عمرو بن الحسن الأشنانى – الخ.

وفى الوسايل ج ۱۰ / ۳۷۸ عنه، عن ابن حريث، عن عمرو بن الحسن الأشنانى.

۱۰۷۶۸ – عمرو بن حصين السكسكى:

لم يذكروه. هو من أتباع معاوية يوم صفين. نادى عليا عليه السلام إلى المبارزة. فلما حمل على أمير المؤمنين عليه السلام بادره سعيد بن قيس وفلق صلبه.

۱۰۷۶۹ – عمرو بن الحضرمى: مذكور فى السفينة فى لغة " حضرم."

۱۰۷۷۰ – عمرو بن حفص:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى أماليه ص ۳۳۸ عن أحمد بن صالح بن سعيد، عنه، عن إسحاق بن نجيح. ورواه فى العلل ج ۲ / ۲۰۱، وكمبا ج ۲۳ / ۶۵، و جد ج ۱۰۳ / ۲۸۰. وتقدم فى عبد الله بن محمد أسد بعض رواياته.

(۳۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، عمرو بن الحسن الأشنانى (۳)، محمد بن أحمد بن داود (۲)،

عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، إسحاق بن نجیح (۱)، عمرو بن الیسع (۱)، سعید بن قیس (۱)، عمرو بن حفص (۱)، الغسل (۱)، السفینة (۱)

۱۰۷۷۱ - عمرو بن الحماد الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ۲ / ۱۲۰ عن محمد بن عمارة الأسدی، عنه، عن عمرو بن حماد بن طلحة القتاد، عن علی بن هاشم بن البرید - الخ وفی کفایة الأثر باب ۲۶ باسناده، عن أحمد بن عبد الرحمن المخزومی، عن عمر بن حماد، عن علی بن هاشم بن البرید.

۱۰۷۷۲ - عمرو بن حماد بن طلحة قتاد:

لم یذکروه. تقدمت روایته فی اسم قبله ونزیدک علیه ما رواه عبد الله بن عبد الکریم، عنه، عن أسبط بن نضر، ما یفید حسنه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۶.

وروی ابن عقدة وجمع غیره، عن أحمد بن یحیی بن زکریا الأزدی، عنه، عن إسحاق بن إبراهیم الأزدی، عن معروف بن خربوذ وزیاد بن المنذر وسعید بن محمد الأسلمی، عن أبی الطفیل، حدیث المناشدة المفصلة یوم الشوری، کما فیه ص ۱۶۶.

کتاب الغارات، عنه، عن محمد بن الفضل بن غزوان.

۱۰۷۷۳ - عمرو بن الحمق الخزاعی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله ومن السابقین الذین رجعوا إلی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، کما نقله الکشی وعده من خواص أصحاب مولانا أمیر المؤمنین والحسن المجتبی علیهما السلام. وعده مولانا الکاظم علیه السلام من حواری أمیر المؤمنین، کما تقدم فی مقدمة الکتاب فی روایة المتحورة.

وروی الکشی فی حقه روایات مادحة. منها: مکاتبة مولانا الحسین صلوات الله علیه إلی معاویة: أو لست قاتل عمرو بن الحمق صاحب رسول الله، العبد الصالح الذی أبلته العبادة، فنحل جسمه وصفرت لونه - الخ.

ونقل المامقانی فیه أخبارا أخر دالة علی غایة جلالته وکماله. ومنها:

قول أمیر المؤمنین علیه السلام: لیت فی شیعتی مائة مثلک. وعلمه اسم الله

(۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إسحاق بن إبراهیم الأزدی (۱)، أحمد بن یحیی بن زکریا (۱)، علی بن هاشم بن البرید (۱)، زیاد بن المنذر (۱)، الفضل بن غزوان (۱)، علی بن هاشم (۱)، محمد بن عمارة (۱)، عمرو بن الحمق (۲)، حماد بن طلحة (۲)، معروف بن خربوذ (۱)، سعید بن محمد (۱)، عبد الکریم (۱)، القتل (۱)

الأعظم. وکفانا ذلک.

یج: روی أن عمرو بن الحمق الخزاعی سقی رسول الله صلی الله علیه وآله، فقال " اللهم أمتعه بشبابه " فمرت له ثمانون سنة لم یر له شعرة بیضاء. جد ج ۱۸ / ۱۲. ورواه فی المناقب أیضا کما فیه ص ۱۷، وکمبا ج ۶ / ۳۰۰. وکذا فی کتاب الغدیر.

إخبار مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام إیاه بما یجری علیه من القتل. جد ج ۴۱ / ۳۴۲، وکمبا ج ۹ / ۵۹۳.

وعد من الصحابة الذین رووا حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۷. و قال: توفی سنة ۵۰. وشرح أحواله ومدائحه من العامة والخاصة من دون غمز أحد فیه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۴۵، و ج ۱۱ / ۴۱، والسفینة ج ۲ / ۲۶۰.

وکان علی الکمین من جند أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الجمل. کمبا ج ۸ / ۴۲۹، وجد ج ۳۲ / ۱۷۲.

قصة بدء إسلامه. كمبا ج ۱۰ / ۱۳۱، و ج ۲۲ / ۱۸۲، وجد ج ۴۴ / ۱۳۰، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

وابنه معاذ من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، والآخر منصور يأتى فى محله.

وكان عمرو بن حمق من قتله عثمان، وكان هو وحجر بن عدى يظهر ان البراءة من أهل الشام. وجعله أمير المؤمنين عليه السلام أميرا على خزاعة يوم صفين. وله أشعار يوم صفين، وله حملات يوم صفين. وله كلمات شريفة مع مولانا أمير المؤمنين عليه السلام، تدل على قوة إيمانه وكماله. وهو من شهود أمير المؤمنين عليه السلام على التحكيم. فراجع لذلك كله إلى كتاب صفين.

۱۰۷۷۴ - عمرو بن حمية الكلبى: لم يذكروه. كان مع معاوية يوم صفين.

۱۰۷۷۵ - عمرو بن خالد:

روى الصدوق بإسناده، عن الحسين بن علوان، عنه، عن سعد بن طريف،

(۳۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۶)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، حجر بن عدى الكندى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن علوان (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، عمرو بن خالد (۱)، حديث الغدير (۱)، الشام (۱)، القتل (۲)

عن ابن نباته، عن ابن عباس قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله يقول: أنا وعلى والحسن والحسين وتسعة من ولد الحسين مطهرون معصومون. كمبا ج ۹ / ۱۴۰، وجد ۳۶ / ۲۸۶، وك باب ۲۴ ح ۲۸.

وروى الصدوق بإسناده، عنه قال: قال زيد بن على بن الحسين عليه السلام: فى كل زمان رجل منا أهل البيت يحتج الله به على خلقه. وحجة زماننا ابن أخى جعفر بن محمد. لا يضل من تبعه. ولا يهتدى من خالفه. كمبا ج ۱۱ / ۴۸.

روايته الأخرى فى شهادة زيد ومدحه. ص ۴۸، وجد ج ۴۶ / ۱۷۳ و ۱۷۵.

فى أنه من رؤساء الزيدية، كما رواه الكشى فى كمبا ۱۱ / ۵۴، وجد ج ۴۶ / ۱۹۴.

والظاهر أنه متحد مع عمرو بن خالد أبو خالد الواسطى المعدود من أصحاب الباقر عليه السلام.

وقالوا: إنه بترى. وله كتاب رواه نصر بن مزاحم عن زيد بن على.

أقول: والبترية فرقة من الزيدية، كما ذكرناهم فى مستدرك سفينة البحار ج ۱ / ۲۳۸ لغة " بتر."

ونقل الكشى عن ابن فضال أنه ثقة. وقال المجلسى: هو موثق. وقيل:

ضعيف. وعن ابن النديم أنه من فقهاء الشيعة.

فيمكن أن يقال: إنه إمامى اثنا عشرى بحكم نقله هذين الخبرين، ثقة بشهادة ابن فضال، كما اختاره المامقانى. والقدر المسلم كونه موثقا.

۱۰۷۷۶ - عمرو بن خالد الأزدى:

لم يذكروه. وابنه خالد بن عمرو لم يذكروه أيضا. وهما من شهداء الطف.

كمبا ج ۱۰ / ۱۹۶، وجد ج ۴۵ / ۱۸.

۱۰۷۷۷ - عمرو بن خالد الأسدى الأعشى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وله كتاب رواه الحسن بن الحكم الجندى.

(۳۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، يوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب مستدرك سفينة البحار (۱)، العلامة

المجلسی (۱)، عمرو بن خالد أبو خالد (۱)، عمرو بن خالد الأزدی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحسن بن الحکم (۱)، عمرو بن خالد (۱)، ابن الندیم (۱)، زید بن علی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الشهادة (۲)، الحج (۱)، الضلال (۱)

۱۰۷۷۸ – عمرو بن خالد الأفرق الحناط الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه صفوان و محمد بن سنان.

۱۰۷۷۹ – عمرو بن خالد بن حکیم بن حزام الأسدی الصیداوی:

من شهداء الطف. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۷، وجد ج ۴۵ / ۲۳. تشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۲، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

وعن أبی مخنف قال: إنه کان شریفا فی الکوفة، مخلصا لأهل البیت. قام مع مسلم بن عقیل. فلما خانه أهل الکوفة وخذلوه اختفی من الأعداء. فلما سمع بقتل قیس بن مصهر رسول الحسین وأخبر أن الحسین علیه السلام بالحاجز، خرج إلیه ومعه مولاه سعد – الخ. فلحقوا بالحسین علیه السلام واستشهدوا رضوان الله علیهم أجمعین. وتشرفا بسلام الناحیة المقدسة.

۱۰۷۸۰ – عمرو بن خالد بن طلحة القناد:

لم یذکروه. روی ابن فضال، عن محمد الکاتب، عنه، عن أسباط بن نصر.

یب ج ۹ باب میراث الغرقی ص ۳۶۱.

۱۰۷۸۱ – عمرو بن خصیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۹۵ عن أبی داود السبیعی، عنه وأخیه بریدة، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث تسمیة مولانا علی بأمیر المؤمنین علیه السلام. ونقله فی کمبا ج ۹ / ۲۴۶، وجد ج ۳۷ / ۲۹۱. وتقدم فی أبیه اسم أبیهما الخصیب – بالمعجمتان.

۱۰۷۸۲ – عمرو بن خلاد:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبان، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۱۶ / ۳۲، وجد ج ۷۶ / ۱۵۹.

(۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة الکوفة (۲)، عمرو بن خالد بن طلحة (۱)، حکیم بن حزام (۱)، عمرو بن خالد (۲)، عمرو بن خلاد (۱)، محمد الکاتب (۱)، محمد بن سنان (۱)، الشهادة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

۱۰۷۸۳ – عمرو بن خلف:

هو وسعید مولاه من شهداء الطف، کما ذکر هما السید فی الزیارة الرجبیة المذکورة فی کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰، وکذا فی الإقبال.

۱۰۷۸۴ – عمرو بن دینار المکی:

هو وعبید الله بن عبید بن عمیر قالا: ما لقینا أبا جعفر محمد بن علی علیهما السلام إلا وحمل إلینا النفقة والصلة والکسوة، ویقول: هذا معدة لکم قبل أن تلقونی. روی ذلک المفید فی الإرشاد وابن شهرآشوب فی المناقب. کمبا ج ۱۱ / ۸۲، وجد ج ۴۶ / ۲۸۸.

والظاهر أنه عمرو بن دینار المکی الذی عده الشیخ فی رجاله المطبوع فی النجف من أصحاب الباقر علیه السلام وقال: إنه أحد أئمة

التابعين. وكان فاضلا عالما ثقة. انتهى.

وعد أيضا من أصحاب الصادق عليه السلام. وفى توثيق الشيخ غنى و كفاية. وتبعه جمع ممن تأخر عنه. قيل: مات سنة ۱۲۵.

۱۰۷۸۵ - عمرو ذى فر (مر - خ ل):

لم يذكروه. هو وثعلبة الجمالى رويا عن أمير المؤمنين عليه السلام عوذة الحمى، كما عن الطب. كتاب الدعاء ص ۱۸۹، وجد ج ۹۵ / ۲۰ ولكن فيه عمرو ذى قر.

۱۰۷۸۶ - عمرو بن ذى مر:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن أبى إسحاق، عنه وسعيد بن وهب وعن زيد بن نقيع قالوا: سمعنا عليا عليه السلام يقول فى الرحبة: أنشد الله من سمع النبى صلى الله عليه وآله يقول يوم غدير خم ما قال إلا قام. فقام ثلاثة عشر فشهدوا - الحديث. جد ج ۳۷ / ۱۲۴، وكمبا ج ۹ / ۲۰۲.

(۳۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، يوم عاشوراء (۱)، مدينة النجف الأشرف (۱)، عمرو بن دينار المكى (۲)، ابن شهرآشوب (۱)، سعيد بن وهب (۱)، محمد بن على (۱)، عمرو بن خلف (۱)، غدير خم (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، الغنى (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۰۷۸۷ - عمرو بن رياح:

روى أبو بصير، عنه، عن أبى جعفر صلوات الله عليه. الكافى ج ۶ كتاب الطلاق ص ۵۷. وفى الطبعة القديمة: عمر بن رياح، وسيأتى

۱۰۷۸۸ - عمرو بن زياد:

روى ابن فضال، عن أخيه أحمد، عن العلاء بن يحيى أخى مغلس، عنه، عن عطية الأبزارى. يب ج ۶ باب الزيادات من الزيارات ص ۱۰۶. قال المامقانى: عمرو بن زياد أو زيد، هو ابن أبى نصر المتقدم، كما نبه على ذلك الوحيد. انتهى.

وروى أحمد بن محمد بن عبد الله، عنه، عن مدرك بن عبد الرحمن. يه ج ۴ باب النوادر آخر الأبواب ص ۳۹۸.

۱۰۷۸۹ - عمرو بن سائر:

لم يذكروه. روى على بن أسباط فى نوادره، عنه، عن جابر، عن أبى عبد الله عليه السلام. ورواه فى المستدرك عنه مثله.

۱۰۷۹۰ - عمرو بن سعد بن نفيل:

ملعون خبيث. كمبا ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۱.

۱۰۷۹۱ - عمرو بن سعدى القرظى:

لم يذكروه. جملة من أحواله فى جد ۲۰ / ۲۷۶، وكمبا ج ۶ / ۵۴۴.

۱۰۷۹۲ - عمرو بن سعيد:

روى عن أمير المؤمنين عليه السلام أحاديث رواها عنه حفيده خضر بن عبد الرحمن، كما تقدم فى خضر مواضع الأحاديث.

۱۰۷۹۳ - عمرو بن سعيد بن برد بن أيوب الفرارى:

لم يذكروه. روى جش ص ۳۱۱ عن أحمد بن على بن نوح، عن الحسن بن

(۳۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، أبو بصير (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، العلاء بن يحيى (۱)، عطية الابزارى (۱)، على بن أسباط (۱)، ابن أبى نصر (۱)، عمرو بن رياح

(۱)، عمرو بن زیاد (۲)، أحمد بن علی (۱)، عمر بن ریاح (۱)، عمرو بن سعید (۲)، عمرو بن سعد (۱)

عثمان بن علی ومحمد بن أحمد بن محمد بن إدریس معا، عنه، عن أبی سعید، عن محمد بن سلیمان، کتاب یحیی بن الحجاج.

۱۰۷۹۴ – عمرو بن سعید بن بلال:

لم یذکروه. روی مشکاة الأنوار عنه قال: دخلت علی أبی جعفر علیه السلام ونحن جماعة، فقال: کونوا النمرقة الوسطی، یرجع إلیکم الغالی ویلحق بکم التالی. واعملوا یا شیعة آل محمد! ما بیننا وبین الله قرابة – الخ. وفیها دلالة علی کونه من الشیعة. فراجع کتاب الإیمان ص ۱۵۰، وجد ج ۶۸ / ۱۷۸.

۱۰۷۹۵ – عمرو بن سعید الثقفی:

روی إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن یحیی بن الحسن بن فرات. ختص ص ۳۲۴.

۱۰۷۹۶ – عمرو بن سعید بن خیثم:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن سلمة، عنه، عن أخیه معمر، عن محمد بن علی صلوات الله علیهما قال: نحن العرب. وشیعتنا منا وسائر الناس همج – الخبر. کتاب الإیمان ص ۴۷، وجد ج ۶۷ / ۱۷۶.

۱۰۷۹۷ – عمرو بن سعید الراشدی:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره، عن أبیه، عنه، عن ابن مسکان، عن أبی عبد الله علیه السلام، ما یفید حسنه. کمبا ج ۶ / ۲۱۳، و ج ۹ / ۱۰۰، وجد ج ۳۶ / ۹۴، و ج ۱۷ / ۸۲.

۱۰۷۹۸ – عمرو بن سعید الزهری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه داود بن سلیمان الجرجانی، کما تقدم فی داود.

(۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عمرو بن سعید الراشدی (۱)، أحمد بن محمد بن إدریس (۱)، یحیی بن الحجاج (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، داود بن سلیمان (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، عثمان بن علی (۱)، سعید بن خیثم (۱)، عمرو بن سعید (۳)

۱۰۷۹۹ – عمرو بن سعید السجستانی:

لم یذکروه. روی المفید، عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن محمد بن یزید القریانی. أمالی الشیخ ج ۱ / ۸۳.

۱۰۸۰۰ – عمرو بن سعید بن العاص:

کان أمیر المدینة من قبل یزید. فلما قتل الحسین علیه السلام کتب عبید الله بن زیاد إلیه یبشره اللعین بذلک. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۲. وقیل: إنه دفن رأس الحسین علیه السلام فی المدینة عند أمة فاطمة. ص ۲۲۸، وجد ج ۴۵ / ۱۲۱ و ۱۴۵.

ولما خرج الحسین علیه السلام من مکة، أرسل مع یحیی بن سعید جماعة لیردوا الحسین علیه السلام فأبی علیهم وتضاربوا بالسیاط ومضی لوجهه. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۵ و ۱۸۴، وجد ج ۴۴ / ۳۶۵ و ۳۶۸.

ولعل من أحفاده الخضر بن عبد الرحمن المذکور. وذمه فی السفینة. وتقدم فی أخویه أبان وخالد ما یتعلق به.

۱۰۸۰۱ – عمرو بن سعید المؤدب:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی المهج، عن محمد بن عبد الرحمن القرشی، عنه، عن الفضل بن العباس. جد ج ۹۴ / ۲۱۴، وکتاب الدعاء ص ۱۲۷.

۱۰۸۰۲ – عمرو بن سعید المدائنی الزیات:

اختلف الأصحاب فيه على أقوال:

الأول: إنه ثقة. اختاره النجاشـی فقال بعد عنوانه: ثقة. روی عن الرضا علیه السلام. وله کتاب یرویه جماعة. منهم موسی بن جعفر، عنه. وتبعه فی ذلک جماعة: منهم العلامة فی الخلاصة حیث نقل توثیق النجاشـی، ثم روایة الکشـی عن نصر بن صباح أنه فطحی، ثم قال: ولا أعتمد علی قول نصر.

ونقل المامقانی عن الفاضل الجزایری فی الحاوی عده فی فصل الثقات.

وعن المحقق البحرانی أنه ثقة ولم یثبت کونه فطحیا. وعن المحقق الأردبیلی:

(۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسـین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، عمرو بن سـعید المدائنی (۱)، عمرو بن سـعید بن العاص (۱)، عبیـد الله بن زیاد لعنه الله (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، الفضل بن العباس (۱)، یحیی بن سعید (۱)، محمد بن یزید (۱)، عمرو بن سعید (۲)، موسی بن جعفر (۱)، نصر بن صباح (۱)، محمد بن عبد (۱)، القتل (۱)، الدفن (۱)، السفینة (۱)

قیل: إنه فطحی إلا الأرجح أنه ثقة ولیس بفطحی.

والقول الثانی: إنه موثق، جمعا بین توثیق النجاشـی ومن تبعه وبین قول نصـر. واختار هذا جمع. منهم المج فی الوجیزة وغیره فی غیره. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین روی کتابه أحمد بن الحسن بن علی بن فضال.

والثالث: إنه ضـعیف. وهو ظاهر ابن داود حیث عده فی باب الضـعفاء. و هذا کما تری رد لقول النجاشی العدل الأمین الضباط. فالحق هو القول الأول.

وفی بعض الأسانید إبدال المدائنی بالساباطی وهما واحد.

وأما روایته عن مولانا أبی الحسن العسکری علیه السلام، فی کمبا ج ۱۲ / ۱۵۱، وجد ج ۵۰ / ۲۲۰.

وأما روایة عمرو بن سعید هذا عن الصادق علیه السلام فی نسختین من البصائر الجزء ۷ باب ۲ ص ۳۵۱.

وروی أحمـد بن الحسن بن علی بن فضال، عنه، عن مصـدق بن صدقـة. ختص ص ۲۸۵، وجد ج ۶۶ / ۳۰۷، وکمبا ج ۱۴ / ۸۷۰ عن التهذیب عنه.

وابنه محمد بن عمرو یأتی أنه ثقة عین من أصحاب الرضا علیه السلام. و ذکرنا روایته عن الصادق علیه السلام.

۱۰۸۰۳ - عمرو بن سعید بن هلال الثقفی:

من أصـحاب الباقر والصادق علیهما السـلام. وقد روی أبو کهمش، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السـلام: أوصـنی، فقال: أوصـیک بتقوی الله والورع و الاجتهاد - إلی آخر ما نقله فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۹۴، والمشکاة ص ۶۶، وأمالی المفید مج ۲۳ ص ۱۱۴.

وله روایة فی فضل الشیعة ومدحه. ومدحهم فی مشکاة الطبرسی باب صفات الشیعة.

وروی زید الشحام عنه، فی کتاب الزهد، وروضة الکافی ح ۱۸۹.

(۴۲)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمـام الحسن بن علی العسـکری علیهما السـلام (۱)، أصـحاب الإمام الرضا علیه السـلام (۱)، الإمـام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، أحمد بن الحسن بن علی بن فضال (۲)، عمرو بن سعید بن هلال الثقفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زید الشحام (۱)، عمرو بن سعید (۱)، مصدق بن صدقة (۱)، محمد بن عمرو (۱)، الزهد (۱)

۱۰۸۰۴ - عمرو بن سفیان السلمی:

لم یذکروه. من أتباع معاویة کمبا ج ۸ / ۴۷۰، وجد ج ۳۲ / ۳۷۶، وکتاب الغدیر ج ۱ / ۲۹۴. وکان من ثقات معاویة وخاصته مذموما

خبیثا، کما فیه ج ۱۰ / ۲۹۴.

۱۰۸۰۵ – عمرو بن سلیمان:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۳۴۷ بإسناده، عن محمد بن أیوب الکلابی، عنه، عن زید بن ثابت، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، روایة کریمة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام.

ورواه فی العلل ج ۱ / ۱۳۸ عنه، عنه، عن عبد الله بن عمران، عن علی بن زید، عن سعید بن المسیب، عن زید بن ثابت – الخ.

ومثل الأخیر فی بشا ص ۱۵۸. ولکنه فیه: عمر بن سلیمان، وسیأتی.

۱۰۸۰۶ – عمرو (عامر) ابن المسط:

لم یذکروه. روی عن مولانا السجاد علیه السلام. وروی عنه صفوان بن مهران. الفقیه ج ۳ باب الحبس بتوجه الأحکام ص ۲۹.

۱۰۸۰۷ – عمرو بن سهل بن زنجلة الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۲۸ عن محمد بن علی الصائغ، عنه، عن الولید بن مسلم – الخ.

ثو: بسنده، عن محمد بن عمرو بن سعید، عن عمرو بن سهل، عن هارون بن خارجة، عن جابر الجعفی – الخ. کتاب الدعاء ص ۳۴، وجد ج ۹۳ / ۲۸۰.

کتاب الحسین بن سعید، عن حنان، عن عبد الرحمن بن سلیمان، عنه، عن رواة قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: إن صلة الرحم مثراة فی المال، ومحبة فی الأهل، ومنسأة فی الأجل.

(۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سعید بن المسیب (۱)، صلة الرحم (۱)، محمد بن عمرو بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن سعید (۱)، الولید بن مسلم (۱)، زید بن ثابت (۲)، محمد بن أیوب (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن علی (۱)

۱۰۸۰۸ – عمرو بن سیف الأزدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة روایاته عن الصادق علیه السلام فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۹۵، وأمالی المفید مج ۲۲ ص ۱۰۲.

۱۰۸۰۹ – عمرو بن شاس الأسلمی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وکان مع علی علیه السلام إلی الیمن. وله قصة فی ذلک. جد ج ۳۹ / ۳۳۳، وکمبا ۹ / ۴۲۲.

۱۰۸۱۰ – عمرو الشامی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن المغیرة، عنه، عن الصادق علیه السلام. کا ج ۴ / ۶۵، ویب ج ۴ باب فضل شهر رمضان ص ۱۹۲.

۱۰۸۱۱ – عمرو بن شداد الأزدی أبو الحسن (أبو الحسین):

روی ثعلبة، عنه، عن عمار بن موسی. الفقیه ج ۴ کتاب الوصایا باب فی أن الإنسان أحق بماله ما دام فیه شئ من الروح ص ۲۰۲.

ورواه فی صا ج ۴ / ۱۲۱ عنه مثله.

۱۰۸۱۲ – عمرو بن شعیب:

مذموم ملعون. کمبا ج ۹ / ۴۱۹، وجد ج ۳۹ / ۳۲۳. وذلک لما منع عمر بن عبد العزیز من لعن أمیر المؤمنین علیه السلام قال: ویل للأمة! رفعت الجمعة، و ترکت اللعنة، وذهبت السنة.

ولعله الذی روی عن أبیه، عن جده، عن رسول الله صلی الله علیه وآله تفسیر السبیل فی آیة الحج بالزاد والراحلة، کما عن تفسیر أبی

الفتوح الرازی.

۱۰۸۱۳ - عمرو بن شمر بن یزید أبو عبد الله الجعفی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. وهو کثیرا ما یروی عن جابر بن یزید الجعفی. استضعفوه کما استضعفوا أستاده جابر. ونسبوا إلیه أنه زاد فی أحادیث کتاب جابر.

(۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، أبو عبد الله الجعفی (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، جابر بن یزید (۱)، عمار بن موسی (۱)، عمرو الشامی (۱)، عمرو بن شداد (۱)، شمر (بن یزید) (۱)، عمرو بن سیف (۱)، عبد العزیز (۱)، الحج (۱)، المنع (۱)

وللوحید إشکال علی ذلک فنقل عن جده العلامة المجلسی الأول أنه قال:

اعلم أن علی بن إبراهیم روی أخبارا کثیرة فی تفسیره عن عمرو بن شمر، عن جابر.

وکذا باقی الأصحاب. والصدوق فی الفقیه روی عنه کثیرا مع أنه قال فی أوله، إنی أعتقد أنه حجة فیما بینی وبین ربی. ولم أطلع علی روایة تدل علی ضعفه وذمه بخلاف باقی أصحاب جابر. انتهی. وأشار إلیه الخوئی فی ج ۱۳ / ۱۱۸.

وعن الوحید أنه قال بعد نقله: إنه یدل علی عدم غلوه صریح روایاته. وهی کثیرة لا یخفی علی المتتبع - الخ.

وظاهر أنه وجه استضعافه أخباره التی توهم أنها فیها الغلو. ظاهر أن بعض ما تعده القدماء غلوا یعد الآن من ضروریات مذهب الشیعة. واعتراف بذلک العلامة المامقانی کثیرا وهو واضح.

وها أنا أقفو أثرهما وأتلو علیک عدة من روایاته الموهمة ذلک التی صارت منشأ لاستضعافه وهی أکثر من أن تحصی:

منها: روایة الصدوق بإسناده، عن نائل بن نجیح، عنه، عن جابر، عن الباقر علیه السلام تفسیر قوله تعالی ": کشجرة طیبة أصلها ثابت وفرعها فی السماء - " الآیة: الشجرة رسول الله. وفرعها علی. وغصن الشجرة فاطمة. وثمرها أولادها. وورقها شیعتهم. ثم قال: إن المؤمن من شیعتنا لیموت فیسقط من الشجرة ورقة. وإن المولود من شیعتنا لیولد فتورق الشجرة ورقة. کمبا ج ۶ / ۱۷۹، و ج ۷ / ۱۱۹، جد ج ۱۶ / ۳۶۳، و ج ۲۴ / ۱۳۸.

فی روضة الکافی بإسناده، عن علی بن حماد، عنه، عن جابر، عن الباقر علیه السلام، فی حدیث طویل فی قول الله عز وجل ": والنجم إذا هوی " قال:

أقسم بقبر محمد صلی الله علیه وآله إذا قبض " ما ضل صاحبکم " بتفضیله أهل بیته " وما غوی * وما ینطق عن الهوی " یقول: ما یتکلم بفضل أهل بیته بهواه، وهو قول الله تعالی ": ان هو إلا وحی یوحی - " الخبر. وهو خبر شریف مفصل فی تفسیر آیات النور. کمبا ج ۷ / ۶۶. وتمامه فیه ص ۱۷۰، وجد ج ۲۳ / ۳۲۱، و ج ۲۴ / ۳۶۷.

(۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: قبر النبی (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، العلامة المجلسی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن حماد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)

کنز: عنه، عن جابر، عن الباقر علیه السلام تفسیر ": وکذلک حقت کلمت ربک علی الذین کفروا انهم أصحاب النار " یعنی بنی أمیة، ثم قال:

"الذین یحملون العرش " یعنی الرسول والأوصیاء من بعده یحملون علم الله، ثم قال ": ومن حوله " یعنی الملائکة ": یسبحون بحمد

ربهم ویستغفرون للذین امنوا " وهم شیعة آل محمد " فاغفر للذین تابوا " من ولایة هؤلاء وبنی أمیة ": و اتبعوا سبیلک " وهو أمیر المؤمنین علیه السلام " وقیهم السیئات " والسیئات بنو أمیة وغیرهم وشیعتهم - إلی أن قال ": - ذلکم بأنه إذا دعی الله " بولایة علی " وحده کفرتم وان یشرک به " یعنی بعلتی " تؤمنوا " أی إذا ذکر إمام غیره تؤمنوا به - الخبر. کمبا ج ۷ / ۷۵، وجد ج ۲۳ / ۳۶۳.

روایته تفسیر سورة " لم یکن الذین کفروا " بالمخالفین، وآیات المدح بالشیعة وأئمتهم. ج ۲۳ / ۳۶۹.

وروایته تفسیر سورة ": واللیل إذا یغشی " مهمة فی کمبا ج ۷ / ۱۷۸، وجد ج ۲۳ / ۳۹۸.

کنز: روایته عن جابر، عن أبی عبد الله علیه السلام، تفسیر قوله تعالی ": و الفجر " هو القائم " واللیالی العشر " الأئمة علیهم السلام من الحسن إلی الحسن " والشفع " أمیر المؤمنین وفاطمة علیهما السلام " والوتر " هو الله وحده لا شریک له " واللیل إذا یسر " هی دولة حبتر فهی تسری إلی قیام القائم علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۱۰۷، وجد ج ۲۴ / ۷۸.

وروی الطبرسی، عنه، عن جابر، حدیث المناشدة المعروفة یوم الشوری.

کمبا ج ۸ / ۳۴۶.

فی ص ۱۵۴: عن عبد الله بن حماد، عنه قال: کنت عند أبی عبد الله علیه السلام فی بیته والبیت غاص بأهله، فأقبل یسألونه، فلا یسأل عن شئ إلا- أجاب فیه، فبکیت من ناحیة البیت، فقال: ما یبکیک یا عمرو؟ قلت: جعلت فداک وکیف لا أبکی وهل فی هذه الأمة مثلک والباب مغلق علیک والستر لمرخی علیک؟!

(۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، بنو أمیة (۲)

فقال: لا- تبک یا عمرو، نأکل أکثر الطیب، ونلبس اللین ولو کان الذی تقول لم یکن إلا- الجشب ولبس الخشن، مثل علی بن أبی طالب علیه السلام - الخبر، وکمبا ج ۱۳ / ۱۹۳. إلی غیر ذلک من روایاته المذکورة فی ج ۳ / ۳۹۵، و ج ۵ / ۳۶۷، و ج ۷ / ۱۱۷، و ج ۹ / ۲۸۷ مکررا و ۱۱۲، وجد ج ۸ / ۳۵۸، و ج ۱۴ / ۱۴۴، و ج ۲۴ / ۱۲۶، و ج ۳۶ / ۱۵۳، و ج ۳۸ / ۱۱۴، و ج ۵۲ / ۳۶۰. وعدة من روایاته فی ختص.

ومن جمیع هذه الروایات یظهر حسنه وکماله، وأنه شیعی عارف بمقام الإمامة. ولم أظفر علی روایة منه مجعولة تخالف المحکمات حتی تکون مصداقا لما اتهموه بأنه زاد فی أحادیث جابر. ومن اتهمه بذلک زعم فیما رأی من روایاته غلوا ولم یقدر أن ینسبه إلی جابر فنسبه إلیه یزعمه کونه غلوا. فتأمل جیدا.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وروی کتابه أحمد بن نصر الخزار.

وابنه محمد بن عمرو روی عن جابر روایة شریفة مفصلة فی جوامع مناقب الأئمة صلوات الله علیهم یزعمها جمع من مستضعفی المتقدمین غلوا. فراجع إلی کمبا ج ۷ / ۱۸۰، وجد ج ۲۵ / ۴.

وروایة عمرو بن شمر، عن أبیه قال: رأیت أبا جعفر علیه السلام وعلیه برد - الخ. الفقیه ج ۲ کتاب الحج باب ما یجوز الإحرام فیه ومالا یجوز ص ۳۳۵.

وعمرو بن شمر وقع فی طریق روایات القمی فی تفسیره. ونص فی أوله بأنه یذکر فیه ما انتهی إلیه من المشایخ والثقات فهو ثقة لذلک.

۱۰۸۱۴ - عمرو بن شمر الیمانی:

روی یحیی بن سلیم الطائفی، عنه یرفع الحدیث إلی أمیر المؤمنین علیه السلام.

الکافی ج ۲ باب الصبر من کتاب الإیمان ص ۹۱.

۱۰۸۱۵ – عمرو بن شیبة:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر علیه السلام. روی علی بن إبراهیم القمی

(۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، یحیی بن سلیم الطائفی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عمرو (۱)، عمرو بن شمر (۳)، الحج (۱)، الأکل (۱)، الصّلاة (۱)، الصبر (۱)، الجواز (۲)

فی تفسیره، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر، عن منصور بن یونس، عنه قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام: جعلنی الله فداک، إذا کان یوم القیامة أین یکون رسول الله صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین وشیعته؟ فقال أبو جعفر علیه السلام:

رسول الله وعلی وشیعته علی کثبان من المسک الأذفر علی منابر من نور، یحزن الناس ولا یحزنون، ویفزع الناس ولا یفزعون. ثم تلا هذه الآیة ": من جاء بالحسنة فله خیر منها وهم من فزع یومئذ آمنون " فالحسنة والله ولایة علی علیه السلام. ثم قال ": لا یحزنهم الفزع الأکبر – " الآیة. کمبا ج ۳ / ۲۴۳، وتمامه ص ۲۲۳، وکتاب الإیمان ص ۱۰۵، وجد ج ۷ / ۱۷۵، وتمامه فیه ص ۱۱۷، و ج ۶۸ / ۱۲.

۱۰۸۱۶ – عمرو صاحب الکرابیس:

لم یذکروه. روی أبو أحمد عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۸ باب المکاتب ص ۲۷۰. ورواه فی الفقیه ج ۳ / ۱۳۲، إلا أنه فیه: عمر صاحب الکرابیس.

وهو المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۰۸۱۷ – عمرو بن صالح:

لم یذکروه. روی سوید، عنه، عن زکریا. ک باب ۲۲ فی نسختین.

۱۰۸۱۸ – عمرو بن صبیح.

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه المواعظ. کمبا ج ۱۷ / ۱۰۷، وجد ج ۷۷ / ۴۰۴.

لکن فی المصدر – أعنی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۸ –: عن بشر بن زاذان، عن عمر بن صبیح، عن جعفر بن محمد، عن آبائه صلوات الله علیهم – وساقه إلی آخره. وکذلک فی کتاب الدعاء ص ۳۶، وجد ج ۹۳ / ۲۹۱.

۱۰۸۱۹ – عمرو بن صبیح الصیداوی:

خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹ و ۲۰۶ و ۲۰۸. وقتله المختار. ص ۲۹۰، وجد

(۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، عمرو صاحب الکرابیس (۱)، عمر صاحب الکرابیس (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، منصور بن یونس (۱)، بشر بن زاذان (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)، الفزع (۲)

ج ۴۵ / ۳۲ و ۵۹ و ۶۸ و ۳۷۶.

۱۰۸۲۰ – عمرو بن صدقة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکافی عن الحسن بن صدقة، عنه، عن عمار بن موسی، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۵۵۲، وجد ج ۴۱ / ۱۸۲.

۱۰۸۲۱ – عمرو بن صهبان:

لم یذکروه. روی المفید فی الإختصاص ص ۲۹۹ عن السندی بن محمد البزاز، عن أبان بن عثمان، عنه، عن عبد الله بن المفضل الهاشمی، عن جابر بن عبد الله، عن رسول الله صلی الله علیه وآله – الخ.

ختص، یر: عن السندی بن محمد البزاز، عنه، عنه – الخ. کمبا ج ۶ / ۲۹۳، و ج ۱۴ / ۶۸۸، وجد ج ۱۷ / ۴۰۱، و ج ۶۴ / ۱۳۶.

۱۰۸۲۲ – عمرو بن ضبیعة الضبیعی:

شهید الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۲، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۱۰۸۲۳ – عمرو بن طلحة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۷۸ عن الحسین بن یحیی بن الحسین، عنه، عن أسبط بن نصر – الخ، وکمبا ج ۳ / ۳۹۵، وجد ج ۸ / ۳۵۸. و مثل ذلک فی التوحید ص ۱۱.

وروی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۴۶ بإسناده، عن الحسن بن نصر الخزاز، عنه، عنه، روایة کریمة فی مسائل یهودیین عن أبی بکر وعجزه ومراجعتهم إلی مولی الموالی أمیر المؤمنین علیه السلام، وجد ج ۱۰ / ۱، وکمبا ج ۴ / ۹۲.

ولعله متحد مع عمرو بن طلحة أبی الصخر العجلی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

(۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، السندی بن محمد البزاز (۲)، عبد الله بن المفضل (۱)، الحسین بن یحیی (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبان بن عثمان (۱)، عمرو بن ضبیعة (۱)، الحسن بن صدقة (۱)، عمرو بن طلحة (۲)، الحسن بن نصر (۱)، التصدّق (۱)

۱۰۸۲۴ – عمرو بن العاص بن وائل القرشی:

ولاه النبی صلی الله علیه وآله جیش ذات السلاسل. وأمه النابغة بنت خزیمة. ونزل مصر. وهو الذی افتتحها فی خلافة عمرو کان والیا علیها. وهو أخو هشام. ومات سنة ۴۳ وله سبعون سنة.

وروی القمی أنه مر رسول الله بعمرو بن العاص والولید بن عقبة وهما فی حائط یشربان ویغنیان بهذا البیت فی حمزة بن عبد المطلب لما قتل، فقال النبی صلی الله علیه وآله: اللهم العنهما وأرکسهما فی الفتنة رکسا، ودعهما إلی النار دعا. جد ج ۲۰ / ۷۶، وکمبا ج ۶ / ۵۰۱.

کلماته الخبیثة مع مولانا الحسن المجتبی علیه السلام فی محضر معاویة. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۷. وفی غیره ص ۱۲۴، وجد ج ۴۴ / ۷۰ و ۱۰۲ وذکرنا نسبه فی کتابنا مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۳۴ لغة " نسب."

کلمات عقیل فی ذمه عند معاویة. جد ج ۴۲ / ۱۱۲ – ۱۱۴. کلمات أروی فی ذمه.

ص ۱۱۹، وکمبا ج ۹ / ۶۲۶ و ۶۲۸.

وتفصیل الکلام فیه کتاب الغدیر ج ۲ / ۱۱۴ – ۱۷۶ و ۲۰۱، و ج ۹ / ۱۳۵، و السفینة ج ۲ / ۲۶۰ – ۲۶۴. وتقدم أبوه.

۱۰۸۲۵ – عمرو بن عاصم:

روی محمد بن أبی جعفر، عنه، عن منهال القصاب، عن الصادق علیه السلام. المحاسن ج ۱ / ۱۶۴.

وروی محمد بن أبی عمیر، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۴ باب الطواف ص ۴۰۷. وفی نسخة الطبعة الحدیثة: عمر بن عاصم.

۱۰۸۲۶ – عمرو بن عبد الجبار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۶ عن عبد الملک بن الولید، عنه، عن عبد الله بن زیاد، عن زید بن علی بن

الحسين عليه السلام - الخ، و كمبا ج ۳ / ۲۷، وجد ج ۵ / ۸۸. ويأتى فى عمر بن عبد الجبار روايته الأخرى.

(۵۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، حمزة بن عبد المطلب سيد الشهداء عليه السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن زياد (۱)، محمد بن أبى عمير (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الوليد بن عقبة (۱)، محمد بن أبى جعفر (۱)، عمرو بن العاص (۲)، عمرو بن عاصم (۱)، عمر بن عاصم (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، السفينة (۱)

ولعلهما متحدان.

۱۰۸۲۷ - عمرو بن عبد الغفار:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد، عن محمد بن عبد الحميد، عنه، عن إبراهيم بن حيان. جد ج ۳۸ / ۲۱۱، وكمبا ج ۹ / ۳۱۱.

كنز: بإسناده، عن يحيى بن أبى طالب، عنه، عن الأعمش، رواية فى الفضائل. جد ج ۳۹ / ۳۱۰، وكمبا ج ۹ / ۴۱۶. وفى كنز الكراجكى ص ۶۲، وفى كفاية الأثر باب ۲۰ عن أحمد بن عيسى بن زيد، عنه، عن أبى نضرة ووقع فى طريق كش عن محمد بن على بن خالد العطار، عنه، عن أبى بكر بن عياش حديث ۱۲۳. قيل: مات سنة ۲۰۲.

۱۰۸۲۸ - عمرو بن عبد الله الأنصارى أبو ثمامة:

من وجوه أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام وشهد حروبه كلها. وبعده صحب الحسن عليه السلام، وبعده الحسين عليه السلام. وله قضايا كريمة مع الحسين صلوات الله عليه فى ليلة عاشوراء ويوم عاشورا وحين الصلاة. ودعا له الحسين عليه السلام بقوله: ذكرت الصلاة. جعلك الله مع المصلين الذاكرين. و تشرف بالشهادة وبسلام الناحية المقدسة. كمبا ج ۱۰ / ۱۹۷ و ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۲۱ و ۷۳، ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۱۰۸۲۹ - عمرو بن عبد الله الأودى:

لم يذكروه. روى محمد بن الحسين بن حفص، عنه، عن وكيع، كتاب خالد بن أبى كريمه، عن أبى جعفر عليه السلام. جش ص ۱۰۹.

۱۰۸۳۰ - عمرو بن عبد الله الثقفى:

من أصحاب الباقر عليه السلام. وروى إسماعيل بن أبان، عنه. بعض رواياته فى كمبا ج ۴ / ۱۲۵، وجد ج ۱۰ ۱۴۹.

(۵۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۳)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، زيارة عاشوراء (۱)، عمرو بن عبد الله الثقفى (۱)، خالد بن أبى كريمة (۱)، محمد بن الحسين بن حفص (۱)، إسماعيل بن أبان (۱)، محمد بن على بن خالد (۱)، عمرو بن عبد الله (۲)، محمد بن عبد الحميد (۱)، أحمد بن عيسى (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۲)

۱۰۸۳۱ - عمرو بن عبد الله الجندعى:

شهيد الطف ومتشرف بالسلام كما تقدم بدون اسم أبيه.

۱۰۸۳۲ - عمرو بن عبد الله الجمحى:

لم يذكروه. مذموم. نقض عهد الرسول صلى الله عليه وآله فأمر بقتله.

كمبا ج ۶ / ۴۷۹، وجد ج ۱۹ / ۳۴۵.

۱۰۸۳۳ – عمرو بن عبد الله بن طلحة النهدی: لم یذکروه. روی السید بإسناده، عنه، عن أبیه قال: دخلت علی أبی عبد الله علیه السلام، فمضی معه إلی زیارة أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۲۲ / ۴۱. وروی أیضا عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام ما یفید حسنه. ص ۴۴، وجد ج ۱۰۰ / ۲۴۹. و ۲۶۰. ورواه فی یب ۶ / ۲۱ ح ۴۷ وأبدل عمرو بعمر کما سیأتی.

۱۰۸۳۴ – عمرو بن عبد الله بن عنبسة:

لم یذکروه. روی محمد بن عمرو الأسلمی، عنه، عن محمد بن عبد الله بن عمرو، عن أبیه، عن ابن عباس. مل ص ۶۱.

وفیه ص ۶۲: محمد بن عمیرة الأسلمی، عنه، عنه.

۱۰۸۳۵ – عمرو بن عبد الله بن علی السبیعی أبو إسحاق الهمدانی:

وقد ذکرناه فی أبی إسحاق. قیل: مات سنة ۱۳۲. روی المفید فی الإختصاص ص ۸۳ أنه صلی أربعین صلاة الغداة بوضوء العتمة. وکان یختم القرآن فی کل لیلة. ولم یکن فی زمانه أعبد منه ولا أوثق فی الحدیث عند الخاص والعام. و کان من ثقات مولانا علی بن الحسین علیه السلام. وولد فی اللیلة التی قتل فیها أمیر المؤمنین علیه السلام. وقبض وله تسعون سنة. ونقله فی کمبا ج ۱۱ / ۳۳، و جد ج ۴۶ / ۱۱۷.

وهذه النسخة کما تری: عمرو – بالواو – لا عمر. ومثل ذلک فی مجمع البحرین لغة " عمر " ذکره مع الواو ونقل حدیث المفید.

(۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن طلحة النهدی (۱)، عمرو بن عبد الله الجندعی (۱)، أبو إسحاق الهمدانی (۱)، عمرو بن عبد الله بن علی (۱)، محمد بن عمرو الأسلمی (۱)، عمرو بن عبد الله (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، القرآن الکریم (۱)، القتل (۲)، الموت (۱)، الزیارة (۱)، الصّلاة (۱)، الوضوء (۱)

وأبو إسحاق هذا ابن أخت یزید بن حصین من أصحاب الحسین علیه السلام. و کان له ولد اسمه یونس کان محدثا زاهدا. ولیونس ولد اسمه إسرائیل کان عابدا زاهدا. توفی ۱۶۴. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۰۸۳۶ – عمرو بن عبد الله بن هند الجملی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۹ عن حسین بن شداد الجعفی، عن أبیه شداد بن رشید، عنه، عن مولانا الباقر علیه السلام – الخ، وجد ج ۱۶ / ۲۸۷، وکمبا ج ۶ / ۱۶۳.

بشا: بإسناده، عنه، عن أبیه، عنه، عن الصادق علیه السلام – الخ. کتاب الأخلاق ص ۱۶۶، وجد ج ۷۱ / ۱۸۵. وذکره فی المصدر ص ۶۶: عمر بن عبد الله بن هند الجملی، عن أبی عبد الله الصادق علیه السلام.

۱۰۸۳۷ – عمرو بن عبد ود:

کافر فارس شجاع. قضایاه فی غزوة الخندق ومبارزته مع مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وما جری بینهما وقتله بید الإمام فی جد ج ۲۰ / ۲۰۳ – ۲۰۶ و ۲۱۵ و ۲۲۵ و ۲۴۴ و ۲۵۳ – ۲۵۷، وکمبا ج ۶ / ۵۲۹ و ۵۴۰.

۱۰۸۳۸ – عمرو بن عبدوس المهندس:

لم یذکروه. تقدم فی علی بن محمد بن عامر روایته.

۱۰۸۳۹ – عمرو بن عبید:

شیخ المعتزلة وتلمیذ الحسن البصری وصدیق المنصور. مات فی سنة ۱۴۴.

مناظرة هشام بن الحکم معه فی الإمامة معروفة. فراجع تتمة المنتهی ص ۱۱۵، وکمبا ج ۷ / ۳، و ج ۱۴ / ۴۵۹، وجد ج ۲۳ / ۶، و ج

۶۱ / ۲۴۸.

ورد عمرو بن عبید البصری علی محمد بن علی الباقر علیه السلام لامتحانه بالسؤال عنه، فسأل عن تفسیر قوله ": أولم یر الذین کفروا ان السماوات والأرض کانتا رتقا - " الآیة. وقوله ": ومن یحلل علیه غضبی - " الآیة. کمبا ج ۱۱ / ۱۰۱، و

(۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، مدرسة المعتزلة (۱)، عمرو بن عبید البصری (۱)، عمرو بن عبد الله (۱)، عمر بن عبد الله (۱)، هشام بن الحکم (۱)، الحسن البصری (۱)، علی بن محمد (۱)، الموت (۱)، القتل (۱)

ج ۲ / ۱۲۴، وجد ج ۴ / ۶۷، و ج ۴۶ / ۳۵۴.

وروده علی الصادق علیه السلام وسؤاله عن الکبائر، فخرج وله صراخ من بکائه وهو یقول: هلک والله من قال برأیه ونازعکم فی الفضل والعلم. کمبا ۱۱ / ۱۱۰، وجد ج ۴۷ / ۱۹.

احتجاج الصادق علیه السلام علیه فی الجهاد وأقسامه، وفیه ذمومه. کمبا ج ۲۱ / ۹۶، وجد ج ۱۰۰ / ۱۸. جملة من أحواله فی السفینة ج ۲ / ۲۶۵.

۱۰۸۴۰ - عمرو بن عبید الحارثی الهمدانی:

من أصحاب مالک أشتر المدافعین عنه المطیعین له. کتاب الغدیر ج ۹ / ۱۹۹.

۱۰۸۴۱ - عمرو بن عثمان:

روی إبراهیم بن عقبة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۱۰ باب حد السحق ص ۵۸.

۱۰۸۴۲ - عمرو بن عثمان التیمی القاضی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۲۵۷ عن صباح بن خاقان، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۰۸۴۳ - عمرو بن عثمان الثقفی الخزاز، وقیل الأزدی أبو علی:

کوفی. ثقة بالاتفاق. روی عن أبیه، عن سعید بن یسار. وله کتاب.

روی القمی، عن أبیه إبراهیم بن هاشم، عنه، عن الحسین بن خالد، عن الکاظم علیه السلام. ختص ص ۱۰۲.

وروی إبراهیم بن هاشم ومحمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عنه، عن إبراهیم بن أیوب. ختص ص ۳۰۲.

وروی محمد بن جعفر الرزاز، عن خاله علی بن محمد، عنه، عن النوفلی، عن السکونی. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۵۰۷ وابنه محمد یأتی.

(۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، إبراهیم بن أیوب (۱)، عمرو بن عثمان الثقفی (۱)، إبراهیم بن عقبة (۱)، محمد بن جعفر الرزاز (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن خالد (۱)، سعید بن یسار (۱)، عمرو بن عثمان (۲)، علی بن محمد (۱)، الهلاک (۱)، السفینة (۱)

۱۰۸۴۴ - عمرو بن عثمان الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۳۱۹ عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عنه قال: سمعت أبا الحسن الأول علیه السلام - الخ، وجد ج ۱۰۲ / ۲۹۵ عنه مثله. وفیهما أیضا: عن محمد بن عبد الله بن مهران، عنه قال: سمعت الرضا

علیه السلام – الخ. ورواهما فی کمبا ج ۲۲ / ۳۰۱.

مکا: عن عمرو بن عثمان، عمن حدثه، عن الرضا علیه السلام.

۱۰۸۴۵ – عمرو بن عثمان بن عفان:

خبیث ملعون. فراجع إلی ما جری بینه وبین مولانا الحسن المجتبی علیه السلام فی جد ج ۴۴ / ۷۱، وکمبا ج ۱۰ / ۱۱۶. وتزوج بنت الأشعث بن قیس.

روایته عن أبیه، عن رسول الله صلی الله وآله النص علی الأئمة الاثنی عشر وفضل التمسک بهم فی کفایة الأثر باب ۱۱.

۱۰۸۴۶ – عمرو بن عثمان بن کثیر بن دینار الحمصی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۵۶ عن صالح بن محمد البغدادی، عنه، عن إسماعیل بن عیاش – الخبر.

۱۰۸۴۷ – عمرو بن عثمان الکندی:

روی البرقی فی سن ج ۱ / ۵۶ عنه، عن محمد بن زیاد، ثواب مسجد الکوفة ۱۰۸۴۸ – عمرو بن عطیة العوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن سعید بن محمد، عنه، عن أبی سعید الخدری، حدیث فضل صیام شهر رمضان.

۱۰۸۴۹ – عمرو بن عکرمة:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه معاویة بن عمار. الکافی ج ۲ کتاب العشرة باب حق الجوار ص ۶۶۶.

(۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، الخلیفة عثمان بن عفان (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، عمرو بن عثمان الرازی (۱)، إسماعیل بن عیاش (۱)، معاویة بن عمار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، عطیة العوفی (۱)، ابن قولویه (۱)، عمرو بن عثمان (۳)، محمد بن زیاد (۱)، عمرو بن عکرمة (۱)، صالح بن محمد (۱)، سعید بن محمد (۱)

۱۰۸۵۰ – عمرو بن عکرمة:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ما یفید ذمه فی کتاب العشرة ص ۴۳، و جد ج ۷۴ / ۱۵۲.

۱۰۸۵۱ – عمرو بن عمیر الصوفی:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۵۳۳ عن أحمد بن عبد الرحیم، عنه قال:

هبط جبرئیل علی رسول الله صلی الله علیه وآله وبین یدیه طبق من رطب – الخ.

کمبا ج ۱۴ / ۸۴۱، وجد ج ۶۶ / ۱۳۴.

۱۰۸۵۲ – عمرو بن عمیس بن مسعود الذهلی:

هو ابن أخی عبد الله بن مسعود. قتله الضحاک من قبل معاویة فی طریق الحاج. وقتل معه أناسا من أصحابه. فصعد أمیر المؤمنین علیه السلام المنبر وقال:

یا أهل الکوفة! اخرجوا إلی الصالح عمرو بن عمیس وإلی جیوش لکم – الخ. کمبا ج ۸ / ۶۷۴. وقریب منه فیه ص ۷۰۰. وفیه: اخرجوا إلی العبد الصالح – الخ، وجد ج ۳۴ / ۳۰ و ۱۵۰. ومثل الأخیر فی إرشاد المفید.

۱۰۸۵۳ – عمرو بن عنبسة السلمی:

عد مجهولا. وقد أسلم بعد أبی ذر وکان سادسا. کمبا ج ۹ / ۳۱۵، وجد ج ۳۸ / ۲۲۸.

۱۰۸۵۴ – عمرو بن عیسی:

لم یذکروه. روی البرقی عن محمد بن علی الهمدانی، عنه، عن فرات بن أحنف. المحاسن ج ۲ / ۵۱۰، والکافی ج ۶ کتاب الأطعمة

باب الکراث ص ۳۶۵.

۱۰۸۵۵ – عمرو بن غزوان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۹۰ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عن قتیبة بن سعید، عنه، عن أبی مسلم، عن أم سلمة زوجة النبی صلی الله

(۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن علی الهمدانی (۱)، أحمد بن عبد الرحیم (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، قتیبة بن سعید (۱)، عمرو بن عیسی (۱)، عمرو بن عکرمة (۱)، عمرو بن عنبسة (۱)، عمرو بن عمیر (۱)، القتل (۲)

علیه وآله، مدح الولایة وذم جاهدها، وجد ج ۳۸ / ۱۰۱، و ج ۴۲ / ۱۴۲، وکمبا ج ۹ / ۲۸۴ و ۶۳۴.

۱۰۸۵۶ – عمرو بن غزیة الأنصاری أبو حبة:

لم یذکروه. من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. وهو الذی عقر الجمل یوم الجمل. وقتل بصفین کما فی کتاب صفین.

۱۰۸۵۷ – عمرو بن فرخ الرخجی:

لم یذکروه. هو من ندماء المتوکل المشهورین ببغض أمیر المؤمنین علیه السلام کما عن الجزری.

۱۰۸۵۸ – عمر وبن قرظة الأنصاری:

کلماته یوم عاشوراء مع الحسین علیه السلام وشدة إخلاصه وشهادته.

کمبا ج ۱۰ / ۱۹۷. تشرف بسلام الناحیة المقدسة. ص ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۲۲ و ۴۵، و ج ۱۰۱ / ۲۷۲. أبوه قرظة بن کعب یأتی.

وأخوه علی بن قرظة خبیث ملعون. کان مع ابن سعد فی جند بنی أمیة.

۱۰۸۵۹ – عمرو بن قیس:

هو الذی لم یصل لله رکعة ودخل الجنة واستشهد بأحد. کمبا ج ۶ / ۴۹۶، و جد ج ۲۰ / ۵۶. وذکره فی تفسیر القمی ص ۱۰۷.

۱۰۸۶۰ – عمرو بن قیس المشرقی:

عده قب من أصحاب الحسن المجتبی علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۲۶، وجد ج ۴۴ / ۱۱۰. وهو الذی اعتذر إلی الحسین صلوات الله وسلامه علیه ببضائع کانت عنده فلم ینصره. کمبا ج ۷ / ۴۰۲، و ج ۱۰ / ۲۱۲، وجد ج ۲۷ / ۲۰۴، و ج ۴۵ / ۸۴.

وعده الشیخ والبرقی من أصحاب الحسن والحسین صلوات الله علیهما.

(۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عمرو بن قیس (۲)، بنو أمیة (۱)، قرظة بن کعب (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

۱۰۸۶۱ – عمرو بن قیس الملائی أبو عبد الله:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۲۶۵ عن سیف بن هارون البرحمی، عنه، عن أمیة یزید القرشی، عن رسول الله صلی الله علیه وآله – الخ.

وروی العیاشی فی تفسیره، عن عمرو بن قیس، عن أبی جعفر علیه السلام حدیث فضل القران.

وروی الطبری فی دلائله ص ۲۳۵ عن أبی المفضل، عنه، عن الحکم بن عیینة.

۱۰۸۶۲ - عمرو الکردی: عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۰۸۶۳ - عمرو بن کیسان:

لم یذکروه. روی أحمد بن إسماعیل، عنه، عن أبی عبد الله الجعفی، عن أبی جعفر علیه السلام. روضة الکافی ح ۵۷۶.

۱۰۸۶۴ - عمرو بن لحی:

من المعمرین فی زمن الجاهلیة. کمبا ج ۱۳ / ۷۷، وجد ج ۵۱ / ۲۹۱.

۱۰۸۶۵ - عمرو بن المتطبب:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ۲ / ۴۳۳ عن محمد بن عبد الله، عنه، عن أبی یحیی الصنعانی، عن أبی عبد الله علیه السلام. وکذا الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب التسمیة والتحمید ص ۲۹۴.

۱۰۸۶۶ - عمرو بن محصن: یکنی أبا أحیحة. ثقة عندی، وفاقا للعلامة المامقانی، لأنه من أعلام أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، وجهز أمیر المؤمنین علیه السلام بمائة ألف درهم فی مسیره إلی الجمل، کما قاله المفید فی کتابه الاختصاص. کمبا ج ۸ / ۷۲۵، وجد ج ۳۴ / ۲۷۳.

(۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عمرو بن قیس (۲)، أحمد بن إسماعیل (۱)، یحیی الصنعانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحکم بن عیینة (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، سیف بن هارون (۱)، عمرو بن کیسان (۱)، عمرو الکردی (۱)، عمرو بن محصن (۱)، القرآن الکریم (۱)، الجهل (۱)

۱۰۸۷۱ - عمرو بن محمد الصیرفی:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن محمد بن همام. جد ج ۶ / ۱۵۲، وکمبا ج ۳ / ۱۳۳.

وروی المفید، عن عمرو بن محمد المعروف بابن الزیات، عن محمد بن همام الإسکان - الخ. کمبا ج ۱۷ / ۱۴۳، وجد ج ۷۸ / ۹۸. والظاهر اتحادهما.

۱۰۸۷۲ - عمرو بن محمد العلوی:

لم یذکروه. روی الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی، عنه وسعید بن محمد الثقفی، عن محمد بن علی بن الحسین، الحدیث الباقری علیه السلام: لن یغفر الله إلا لنا ولشیعتنا. إن شیعتنا هم الفائزون یوم القیامة. کتاب الإیمان ص ۱۳۶، وجد ج ۶۸ / ۱۲۹.

۱۰۸۷۳ - عمرو بن المختار:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه، عن علی بن زکریا العدوی، عنه، عن إسحاق بن بشر. مل باب ۲۲ ص ۷۰.

۱۰۸۷۴ - عمرو بن مدرک الطائی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه علی بن یحیی. سن ج ۱ / ۲۶۴. و فیه ص ۱۶۵ بسند أخر عن جمیل بن دراج، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. لکن فیه: عمر بن مدرک أبو علی الطائی یأتی فی محله.

۱۰۸۷۵ - عمرو بن مرحوم العبدی:

عد مجهولا ومن أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. جملة من کلمات أمیر المؤمنین علیه السلام حین یستنفر الناس إلی حرب صفین،

فقـام عمرو بن مرحوم العبـدی فقـال: وفق الله أمیر المؤمنین علیه السـلام، وجمع له أمر المسـلمین، و لعن المخلین القاسـطین الـذین لا یقرؤون القرآن. نحن والله علیهم حنقون، ولهم فی

(۶۰)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، یوم القیامة (۱)، محمـد بن علی بن الحسـین (۱)، عمرو بن المختـار (۱)، علی بـن یحیی (۱)، ابن قولـویه (۱)، جمیـل بن دراج (۱)، محمـد بن تمام (۲)، عمرو بن مرحـوم (۱)، عمرو بن محمـد (۳)، عمرو بن مـدرک (۱)، عمر بن مـدرک (۱)، القرآن الکریـم (۱)، الحرب (۱)

الله مفارقون. فمتی أردتنا صـحبک خیلنا ورجلنا إن شاء الله فأجاب الناس إلی المسـیر ونشطوا وخفوا - الخ. کمبا ج ۸ / ۴۷۷، وجد ج ۳۲ / ۴۰۷.

ذکره الشیخ فی رجاله وکذا العلامة المامقانی بالحاء المهملة، وفی کتاب صفین بالجیم.

۱۰۸۷۶ - عمرو بن مر الهمدانی:

لم یذکروه. هو من أصـحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما ذکره البرقی ۱۰۸۷۷ - عمرو بن مرة لم یـذکروه. روی الحجال، عنه، عن عبد الله بن سلمة. مل باب ۱۴ ص ۵۱.

۱۰۸۷۸ - عمرو بن مرة الجهنی:

لم یذکروه. هو من رواة حدیث الغدیر عن رسول الله صلی الله علیه وآله.

کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۸.

بـدء إسـلامه وکیفیته واسـتدعاؤه من الرسول صـلی الله علیه وآله أن یبعثه إلی قومه ویـدعوهم إلی الإسـلام والإیمـان. فجـاء إلی قومه ودعاهم فأجابوه إلا واحد. جد ج ۱۸ / ۱۰۳، وکمبا ج ۶ / ۳۲۲. ورواه فی کنز الکراجکی ص ۹۳.

استیذانه من النبی صلی الله علیه وآله فی الغناء ومنعه إیاه عن ذلک.

کتاب الأخلاق ص ۶۰، وجد ج ۷۰ / ۱۴۶.

روایة حمزة الزیات، عنه، عن ابن عباس فی العیاشی ج ۲ / ۲۳۰.

۱۰۸۷۹ - عمرو بن مرزوق:

عـده الشـیخ والبرقی من أصـحاب الصـادق علیه السـلام. روی عمرو بن عثمان، عنه قال: سألت أبا لحسن علیه السـلام عن الصـلاة فی الحرمین - الخ. کامل الزیارات باب ۸۲ ح ۷.

۱۰۸۸۰ - عمرو بن مروان:

روی أبو داود المسترق عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲

(۶۱)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمـد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۳)، عبـد الله بن عباس (۱)، أبو داود المسترق (۱)، عبد الله بن سلمة (۱)، حمزة الزیات (۱)، عمرو بن مروان (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، حدیث الغدیر (۱)، عمرو بن مرزوق (۱)، عمرو بن مرة (۲)، عمرو بن مر (۱)، الصّلاة (۱)

کتاب الإیمان باب ما رفع عن الأمة ص ۴۶۲.

وروی یونس بن یعقوب، عنه، عن أبی عبد الله علیه السـلام والکافی ج ۶ کتاب الأشربة ص ۴۱۰. ۱۰۸۸۱ - عمرو بن مروان الیشکری

الکوفی الخزاز:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وأخوه عمار تقدم.

روی یوسف بن یعقوب، عنه، عن الصادق علیه السلام. یـد ص ۲۰۵. وفی نسخة مصححة: روی یونس بن یعقوب، عنه، عن الصادق علیه السلام.

۱۰۸۸۲ - عمرو بن مساور:

لم ذکروه. وقع فی طریق النعمانی ص ۷۷ عن عبد الرحمن بن أبی نجران، عنه، عن المفضل بن عمر - الخ. وکذا فی غط ص ۲۱۹ عن ابن أبی نجران، عنه، عنه. و کذا فی دلائل الطبری ص ۲۹۱.

۱۰۸۸۳ - عمرو بن مسعدة:

لم یذکروه. هو وزیر المعتصم العباسی فأصابه مکروه خاف علی نفسه. قال:

فکتب إلی سیدی أبی الحسن العسکری علیه السلام أشکو إلیه ما نزل بی، فکتب إلی: لا روع علیک ولا بأس، فادع بهذه الکلمات یخلصک الله - الخ. وهی دعاء:

یامن تحل بأسمائه عقد المکاره - إلی آخر الدعاء. کتاب الدعاء ص ۲۴۷، وجد ج ۹۵ / ۲۲۹. رواه مهج الدعوات ص ۲۷۱.

ویستفاد من أول الحدیث أن الکاتب عمرو بن مسعدة کما رأیت. ومن ذیله یستفاد أن الکاتب المصاب الیسع بن حمزة القمی الراوی عنه والمصیب عمرو بن مسعدة الوزیر، إلا أن یقال بتعدد القضیتین.

بعث الأمون عمرو بن مسعدة إلی علی بن موسی الرضا علیه السلام بکلمات. کمبا ج ۱۲ / ۵۱، وجد ج ۴۹ / ۱۷۲.

(۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عمرو بن مروان الیشکری (۱)، ابن أبی نجران (۱)، یوسف بن یعقوب (۱)، یونس بن یعقوب (۲)، الیسع بن حمزة (۱)، المفضل بن عمر (۱)، الخوف (۱)

۱۰۸۸۴ - عمرو بن مسلم:

روی محمد بن سنان، عنه، عن الثمالی. الکافی ج ۲ کتاب النکاح باب فی قلة الصلاح فی النساء ص ۵۱۵.

۱۰۸۸۵ - عمرو بن مسلم التمیمی أبو نجران:

والد عبد الرحمن. من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۰۸۸۶ - عمرو بن مشیعة:

لم یذکروه. هو شهید الطف فی الحملة الأولی، کما قاله ابن شهر أشوب.

کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۴.

۱۰۸۸۷ - عمرو بن مصعب:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. وله روایات فی الکافی ذکرها العلامة المامقانی استفاد منها کونه من خیار الشیعة.

لکن فی الخصال ج ۱ / ۴۳ بإسناده، عن عبد الرحمن بن حماد، عن أبی عمران عمر بن مصعب العرزمی، عن أبی حمزة الثمالی، عن أبی جعفر علیه السلام - الخ وفی ط جد ص ۸۶ عمرو بن مصعب.

وروی ابن بکیر وجمیل، عنه، عن الصادق علیه السلام.

۱۰۸۸۸ - عمرو بن مطاع:

لم یذکروه. هو من شهداء الطف. المناقب، فصل مقتل الحسین علیه السلام.

۱۰۸۸۹ – عمرو بن معاذ:

لم یذکروه. قطعت رجله فنقل فی رجله رسول الله صلی علیه وآله فبرأ.

جد ج ۱۸ / ۱۰، وکمبا ج ۶ / ۳۰۰.

ولعله ابن معاذ بن النعمان أخو سعد الذی شهد بدرا وقتل یوم أحد شهیدا.

(۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب مقتل الحسین علیه السلام للخوارزمی (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، یوم عاشوراء (۱)، ابن شهر آشوب (۱)، عمرو بن مشیعة (۱)، عمرو بن مطاع (۱)، محمد بن سنان (۱)، عمرو بن مسلم (۲)، عمرو بن مصعب (۲)، الشهادة (۲)، القتل (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

۱۰۸۹۰ – عمرو بن معدی کرب:

لم یذکروه. آمن بالنی صلی الله علیه وآله، ثم ارتد، ثم عاد إلی الإسلام مضطرا. جد ج ۲۱ / ۳۵۶، وکمبا ج ۶ / ۶۵۷.

۱۰۸۹۱ – عمرو بن مغلس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۳۳۷ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن القاسم بن یحیی، عن جده الحسن بن راشد، عنه، عن خلف، عن عطیة العوفی، عن أبی سعید الخدری، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث أن المراد بمن عنده علم الکتاب فی الآیة علی بن أبی طالب علیه السلام، وکمبا ج ۹ / ۸۲، وجد ج ۳۵ / ۴۲۹.

۱۰۸۹۲ – عمرو بن المنتشر:

لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وناقل معجزته.

کمبا ج ۶ / ۲۹۰، وجد ج ۱۷ / ۳۹۱.

۱۰۸۹۳ – عمرو بن منصور:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۷۴ عن یعقوب بن إسحاق المروزی، عنه، عن إسماعیل بن أبان، حدیث تفسیر الخبر النبوی ": أنت منی بمنزلة هارون من موسی " باستخلافه إیاه فی حیاته وبعد وفاته وفرض طاعته وأن من لم یشهد بذلک فهو من الظالمین، وجد ج ۳۷ / ۲۷۳.

وروایته الأخری فی جوامع الفضائل. ج ۳۸ / ۹۰، وکمبا ج ۹ / ۲۴۲ و ۲۸۱.

وسائر روایاته الشریفة فی الفضائل فی العلل ج ۱ / ۱۳۶، وأمالی الصدوق ص ۶.

۱۰۸۹۴ – عمرو بن منهال القماط: لم یذکروه. تقدم فی حدید الساباطی خبره.

(۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، القاسم بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یعقوب بن إسحاق (۱)، الحسن بن راشد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الظلم (۱)، الشهادة (۱)

۱۰۸۹۵ – عمرو بن منهال بن مقلاص القیسی:

ثقة بالاتفاق. من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. وله ولدان أحمد والحسن من أهل الحدیث. وله کتاب.

۱۰۸۹۶ – عمرو بن موسی:

لم یذکروه. تقدم فی إسماعیل بن عمرو البجلی روایته عن زید الشهید. ولعله عمر بن موسی الجهنی الآتی.

۱۰۸۹۷ – عمرو بن میمون الأودی:

ذکر عنده علی بن أبی طالب علیه السلام فقال: إن قوما ینالون منه. أولئک هم وقود النار. ثم ذکر أحادیث شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام سمعها من أصحاب محمد رسول الله صلی الله علیه وآله، منهم حذیفة بن الیمان. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۷۰، وکمبا ج ۹ / ۴۴۳، وجد ج ۴۰ / ۶۹.

وله کتاب حدیث یرویه عن جابر، عن الباقر علیه السلام.

روایات عمرو بن میمون عن مولانا الصادق علیه السلام فی جوامع الفضائل المفیدة حسنه وکماله. کمبا ج ۹ / ۲۹۲ و ۲۹۷، و ج ۳ / ۳۴۴، وجد ج ۸ / ۱۸۵، و ج ۳۸ / ۱۵۵ و ۲۱۵، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۹۶، وأمالی المفید مج ۲۲ ص ۱۰۳.

۱۰۸۹۸ – عمرو بن میمون أبی المقدام:

له کتاب حدیث الشوری یرویه عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام. و الظاهر اتحاد الثلاثة.

۱۰۸۹۹ – عمرو بن نافع:

لم یذکروه. هو کاتب ابن زیاد. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۲، وجد ج ۴۴ / ۳۵۹.

۱۰۹۰۰ – عمرو النبطی:

روی کش عن یحیی بن عبد الحمید الحمانی، عن شریک أنه بزعمه عد جمعا من

(۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، عمرو بن میمون (۳)، عمر بن موسی (۱)، عمرو النبطی (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

أصحاب الصادق علیه السلام وذمهم، فقال: هؤلاء مثل المفضل بن عمر، وبنان، وعمرو النبطی وغیرهم – الخ.

۱۰۹۰۱ – عمرو بن نضلة:

لم یذکروه. هو من شهداء بدر، کما قاله مولانا الباقر علیه السلام فی روایة إعلام الوری، کما فی البحار غزوة بدر.

۱۰۹۰۲ – عمرو – أو عمر – ابن نعجة السکونی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وروی عنه، کما فی مکا فی آداب اللباس.

۱۰۹۰۳ – عمرو بن النعمان الجعفی:

عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام. روی أحمد بن النضر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان والکفر باب البذاء ص ۳۲۴.

۱۰۹۰۴ – عمرو بن نهیک النخعی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. هو یباع الهروی. روی علی بن النعمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الرضا بالقضاء ص ۶۱.

وروی معاویة بن وهب عنه. یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۱۰۶.

۱۰۹۰۵ – عمرو بن الولید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۴۳ عن عامر بن ریاح، عنه، عن سعد الإسکاف.

۱۰۹۰۶ – عمرو بن وهب:

عـد مجهولا. لکن هو من الثلاثة الذین تخلفوا عن رسول الله صـلی الله علیه و آله فی غزوة تبوک فتابوا ولحقوا فنزلت الآیة فیهم. کمبا ج ۶ / ۷۴۹ و ۷۷۷، وجد

(۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، معرکة تبوک (۱)، معرکة بدر (۱)، معاویة بن وهب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن النعمان (۱)، عمرو بن النعمان (۱)، أحمد بن النضر (۱)، عمرو بن نهیک (۱)، سعد الإسکاف (۱)، المفضل بن عمر (۱)، عمرو النبطی (۱)، الشهادة (۱)، اللبس (۱)، الصّلاة (۱)

ج ۲۲ / ۳۲۳ و ۴۳۱.

ولعله عمرو بن وهب الجعفی الـذی هم بقتـل النبی صـلی الله علیه وآله، فلمـا أخبره بـالغیب وبمـا جری بینه وبین صـفوان بن أمیـة من ضمانه له، آمن به. کنز الکراجکی ص ۷۵.

۱۰۹۰۷ - عمرو بن هارون الثقفی:

روی عون بن جریر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الصید باب الجراد ص ۲۲۲، وسن کما یأتی فی عون. ورواه فی یب ج ۹ / ۶۲ وفیه:

عمر، ویأتی.

روی الصدوق فی الأمالی ص ۳۳۳ بإسناده، عن حامد بن محمد، عنه، عن الصادق علیه السلام، روایة شریفة مفصلة فی الفضائل غیره.

۱۰۹۰۸ - عمرو بن هاشم أبو مالک الجنبی:

لم یذکروه. وقع طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۰۶ عن هشام بن یونس النهشلی، عنه، عن معروف بن خربوذ - الخ.

وروی ابن قولویه القمی فی الکامل عن بکر بن صالح، عنه روایة کیفیة زیارة أئمة البقیع. کمبا ج ۲۲ / ۲۹، وجد ج ۱۰۰ / ۲۰۳.

وروی عباد بن یعقوب، عنه، عن عبد الملک، روایة الثقلین. ک ج ۱ باب ۲۲ ص ۲۳۸.

۱۰۹۰۹ - عمرو بن هاشم الطائی:

وقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۱۲۰ عن سفیان الجریری، عنه، عن إسحاق بن عبد الله بن علی.

والظاهر أنه عمرو بن هشام الطائی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام. وله روایة فی کامل الزیارات ص ۲۲.

۱۰۹۱۰ - عمرو بن هداب: لم یذکروه. هو ناصبی. کمبا ۱۲ / ۲۱، وجد ج ۴۹ / ۷۳.

(۶۷)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمـد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمـد بن قولویه (۱)، مقبرة بقیع الغرقد (۱)، إسحاق بن عبد الله بن علی (۱)، عمرو بن هشام الطائی (۱)، صفوان بن أمیة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سفیان الجریری (۱)، عمرو بن هارون (۱)، هشام بن یونس (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، ابن قولویه (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، عون بن جریر (۱)، بکر بن صالح (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)

۱۰۹۱۱ - عمرو بن هلال أبو مریم:

لم یـذکروه. هـو من أصـحاب البـاقر علیه السم. روی زیـد الشـحام، عنه، عن أبی جعفر علیه السـلام. الکـافی ج ۲ کتـاب الإیمان باب القناعة ص ۱۳۷.

۱۰۹۱۲ - عمرو بن یثربی الضبی:

لم یذکروه. هو ملعون خبیث قتل یوم صفین بأمر أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۰۹۱۳ – عمرو بن یحیی الفحام:

لم یذکروه. روی الشیخ عن ابن أخیه أبی محمد الفحام، عنه، عن إسحاق بن عبدوس. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۹۵ و ۲۹۶.

وفی ص ۲۹۷ عنه، عن أحمد بن عبد الله بن علی، حدیث اللوح المعروف، عن الصادق علیه السلام، عن جابر الأنصاری.

وفی ص ۳۰۴ عنه، عنه، عن کافور الخادم، عن الهادی علیه السلام.

وفیه ص ۳۰۵ عنه، عنه، عن إبراهیم بن عبد الله الکنجی، ما یفید حسنه.

۱۰۹۱۴ – عمرو بن یزید الصیقل:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی ثعلبة، عنه، عن الصادق علیه السلام. الطب ص ۱۸.

وروی إسماعیل بن یزید، عنه، عن الصادق علیه السلام. ص ۳۲.

۱۰۹۱۵ – عمرو بن یزید الهمدانی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وفی الکافی ج ۳ باب ما ینطق به موضع القبر ص ۲۴۲ بإسناده، عن عبد الرحمن بن حماد، عن عمرو بن یزید قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: إنی سمعتک وأنت تقول: کل شیعتنا فی الجنة علی ما کان فیهم. قال: صدقتک. کلهم والله فی الجنة. قال: قلت: جعلت فداک، إن الذنوب کثیرة کبارا! فقال: أما فی القیامة فکلکم فی الجنة بشفاعة النبی المطاع أو (۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن عبد الله بن علی (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، عمرو بن یحیی (۱)، کافور الخادم (۱)، عمرو بن هلال (۱)، عمرو بن یزید (۳)، زید الشحام (۱)، حدیث اللوح (۱)، القتل (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، القناعة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وصی النبی، ولکنی والله أتخوف علیکم فی البرزخ – الخبر، وکمبا ج ۳ / ۱۶۷، و جد ج ۶ / ۲۶۶. وهذه الروایة تفید حسنه وکماله.

۱۰۹۱۶ – عمرو بن الیسع:

کوفی. له کتاب رواه حمید، عن أحمد بن زید الخزاعی، عنه.

أقول: روی علی بن نوح الخیاط، عنه، عن عبد الله بن سنان، عن الصادق علیه السلام. العلل ج ۱ / ۲۹۲. ورواه الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۴۱ بالإسناد، عن علی بن بزیع الخیاط، عنه، عنه – الخ.

وروی السید، عن علی بن بدرج الجاحظ، عنه، عن سعد الإسکاف – الخ.

جد ج ۴۲ / ۲۱۳، وکمبا ج ۹ / ۶۵۲.

۱۰۹۱۷ – عمر بن أبان الرفاعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۹۲ عن ثعلبة، عنه، عن الصباح بن سیابة، عن الصادق علیه السلام. ورواه فی کتاب الإیمان ص ۱۰۹، و جد ج ۶۸ / ۲۶.

۱۰۹۱۸ – عمر بن أبان الکلبی أبو حفص الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب. بعض روایاته فی کمبا ج ۳ / ۳۹۶، و ج ۷ / ۳۹۷، وجد ج ۸ / ۳۶۰ و ۳۶۱، و ج ۲۷ / ۱۸۴.

روی فضالة بن أیوب، عنه، عن جابر بن یزید. سن ج ۱ / ۱۳۳.

وروی عنه فضالة، عن الباقر والصادق علیهما السلام. سن ج ۲ / ۵۴۱.

وروی فضالة، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب أن الأئمة علیهم السلام ورثة العلم ص ۲۲۲ و ۴۵۴.

وذکر النجاشی فی ترجمة ابنه إسماعیل أنه روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما. فأدرک ثلاثة من الأئمة صلوات الله علیهم.

۱۰۹۱۹ – عمر بن أبجر: ذکره البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

(۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، أحمد بن زید الخزاعی (۱)، الصباح بن سیابة (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جابر بن یزید (۱)، عمرو بن الیسع (۱)، سعد الإسکاف (۱)، عمر بن أبان (۲)، عمر بن أبجر (۱)، الصّلاة (۱)

۱۰۹۲۰ – عمر بن إبراهیم:

لم یذکروه. شکا إلی الرضا علیه السلام مرة یجدها یأخذه منها شبه الجنون و الصداع، فعالجه باللبلاب یضعه علی رأسه وشکا أیضا عن الصداع فأمره بالاختصاب بالحناء. کتاب الدعاء ص ۱۹۹، وجد ج ۹۵ / ۵۹. ورأیت فی المکارم فی نسختین: عمرو بن إبراهیم، وفی نسخة خطیة: عمر إبراهیم.

وروی الصدوق، عنه مرسلا، عن أبی الحسن علیه السلام. الفقیه ج ۳ باب الدعاء عند شراء الحیوان ص ۲۰۱.

۱۰۹۲۱ – عمر بن إبراهیم:

روی الصدوق، عن أبیه، عن سعد، عن الیقطینی (یعنی محمد بن عیسی بن عبید)، عنه، عن خلف بن حماد، عمن ذکره، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ.

کمبا ج ۲۰ / ۴۷ و ۸۰، وجد ج ۹۶ / ۱۷۹ و ۳۱۶.

۱۰۹۲۲ – عمر بن إبراهیم الأوسی:

لم یذکروه. هو فاضل. له کتاب نقل منه العلامة السید هاشم البحرانی صاحب التفسیر فی کتابه حلیلة الأبرار فی أحوال محمد وآله الأطهار صلوات الله علیهم ج ۱ / ۸۰ و ۱۲۸، و ج ۲ / ۶۲۰ و ۶۹۲.

۱۰۹۲۳ – عمر بن إبراهیم بن حمزة الحسینی أبو البرکات الکنانی المقری الکوفی:

لم یذکروه. روی الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی، عنه، عن سعید بن محمد الثقفی، عن محمد بن علی العلوی، ما یفید حسنه. جد ج ۷ / ۱۷۵، وکمبا ج ۳ / ۲۴۲.

بشا: عنه وسعید بن محمد الثقفی معا، عن محمد بن علی بن الحسن العلوی – الخ، روایة أخری تفید حسنه. کتاب الإیمان ص ۱۳۵، وجد ج ۶۸ / ۱۲۷.

بشا: عن عمر بن إبراهیم العلوی وسعید بن محمد الثقفی معا ما یفید حسنه.

(۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبراهیم الأوسی (۱)، محمد بن علی بن الحسن (۱)، عمرو بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عمر بن إبراهیم (۴)، محمد بن عیسی (۱)، خلف بن حماد (۱)، سعید بن محمد (۲)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

ص ۱۳۶، وجد ۶۸ / ۱۲۸. وسائر روایاته فی بشارة المصطفی ص ۱۷ و ۴۳ و ۴۷ و ۵۰. وورخ حدیثه فی سنة ۵۱۰. والظاهر اتحاده مع عمر بن إبراهیم بن محمد الآتی.

۱۰۹۲۴ – عمر بن إبراهیم الزهری أبو الطیب:

لم یذکروه. روی عن إسماعیل بن محمد بن إسماعیل، کما تقدم فیه.

۱۰۹۲۵ – عمر بن إبراهیم الکیلانی أبو حفص:

لم یذکروه. روی عن حمدون بن عیسی، وعنه الحسین بن محمد بن أحمد. بشا ص ۱۲۷.

۱۰۹۲۶ – عمر بن إبراهیم بن محمد بن محمد بن أحمد بن علی بن الحسین بن علی بن حمزة بن یحیی بن الحسین بن زید بن علی بن الحسین صلوات الله علیهما:

لم یذکروه. هو الشریف الإمام أبو البرکات یقرأ علیه فی الکوفة فی مسجد أبی إسحاق السبیعی فی ذی القعدة سنة ۵۰۱. جد ج ۷۶ / ۲۹۳، وکمبا ج ۱۶ / ۸۲، و مستدرک الوسائل ج ۲ / ۲۷.

روی عنه الطبری فی بشارة المصطفی ص ۳۹. وورخ حدیثه فی ذی الحجة سنة ۵۱۲ واختصر فی النسب فقال: أخبرنا الشریف الإمام أبو البرکات عمر بن إبراهیم بن محمد بن محمد بن حمزة الحسینی الزیدی. وقد یختصره أیضا فیقول:

عمر بن إبراهیم بن محمد بن حمزة الحسینی. یؤرخ حدیثه بالتاریخ المذکور، کما فی بشا ص ۶۱.

۱۰۹۲۷ – عمر بن إبراهیم الهاشمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب مولد أمیر المؤمنین علیه السلام ص ۴۵۴ عن البرقی، عن أحمد زید النیشابوری، عنه، عن عبد الملک بن عمر، عن أسید بن صفوان، حدیث مجئ الخضر إلی دار أمیر المؤمنین علیه السلام بعد وفاته وکلماته مخاطبا لأمیر المؤمنین علیه السلام مع ذکر الفضائل، وکمبا ج ۲۲ / ۷۵، و ج ۹ / ۶۷۸.

(۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، شهر ذی القعدة (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إسماعیل بن محمد بن إسماعیل (۱)، عمر بن إبراهیم الهاشمی (۱)، یحیی بن الحسین بن زید (۱)، إبراهیم بن محمد بن حمزة (۱)، علی بن الحسین بن علی (۱)، الحسین بن محمد بن أحمد (۱)، محمد بن حمزة الحسینی (۱)، محمد بن (محمد بن) أحمد (۱)، إبراهیم بن محمد (۲)، عمر بن إبراهیم (۳)، إسحاق السبیعی (۱)، أسید بن صفوان (۱)

ورواه الصدوق الإکمال فی باب ۳۸ ص ۶۷۷ عن محمد البرقی، عن أحمد بن زید، عنه، وجد ج ۴۲ / ۳۰۳ و ۳۰۵، و ج ۱۰۰ / ۳۵۴. النیسابوری، عنه مثله.

۱۰۹۲۸ – عمر أبو حفص الرمانی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه عنه جماعة منهم عبیس بن هشام.

۱۰۹۲۹ – عمر بن أبی بکار:

عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام. وقد روی ثعلبة بن میمون، عنه، عن أبی بکر الحضرمی. الکافی ج ۵ کتاب النکاح ص ۳۴۴.

۱۰۹۳۰ – عمر بن أبی حسنة الجمال:

شکا إلی مولانا أبی الحسن صلوات الله علیه قلة الولد، فقال: استغفر الله، و کل البیض بالبصل. رواه البرقی فی سن ۲ / ۴۸۱ عن أبیه، عن أحمد بن النضر، عنه. وکذا الکافی ج ۶ باب بیض الدجاج ص ۳۲۴.

۱۰۹۳۱ – عمر بن أبی حفص:

لم یذکروه. روی إسماعیل بن مرار، عن یونس، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام – الخ. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب أداء الأمانة ص ۱۳۳. ولعله عمر بن أبی حفص الکلبی.

۱۰۹۳۲ – عمر بن أبی زیاد الأبزاری الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. من فقهاء الشیعة. ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه جماعة، منهم أبو غالب وجعفر بن بشیر.

(۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عمر بن أبی زیاد (۱)، أبو حفص الرمانی (۱)، إسماعیل بن مرار (۱)، عمر بن أبی بکار (۱)، عمر بن أبی حسنة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمر بن أبی حفص (۲)، ثعلبة بن میمون (۱)، عبیس بن هشام (۱)، أحمد بن النضر (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، محمد البرقی (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)

۱۰۹۳۳ – عمر بن أبی سعید:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۴۵۸ عن ابن أبی عمیر، عن حماد بن عثمان، عنه قال: أخبرنی أبی أنه رأی أبا عبد الله علیه السلام متربعا. قال: ورأیت أبا عبد الله علیه السلام وهو یأکل وهو متکئ – الخبر، وکمبا ج ۱۴ / ۸۸۹، وجد ج ۶۶ / ۳۸۷.

۱۰۹۳۴ – عمر بن أبی سلمة المخزومی:

ابن أم سلمة. ربیب رسول الله صلی الله علیه وآله من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین علیه السلام ولاه البحرین. وقالوا: واستشهد بصفین. وقال العامة: ولد فی السنة الثانیة من الهجرة بأرض الحبشة وشهد مع علی علیه السلام الجمل. واستعمله علی البحرین وعلی فارس. وتوفی بالمدینة أیام عبد الملک بن مروان سنة ۸۳.

والتنافی بین ما قالوا فی شهادته بصفین وبین القول بوفاته سنة ۸۳ واضح لم یتعرض له المامقانی ونقل القولین، والترجیح للثانی. وذکره فی السفینة وذکر مدائحه.

وفی صدر کتاب سلیم ما یظهر أنه کان عند مولانا السجاد علیه السلام حین عرض علیه کتاب سلیم فی ثلاثة أیام. وهذا أیضا مما یرجح القول الثانی. فما نقل عن أبی علی فی رجاله من قتله فی صفین سهو.

روایة مولانا الباقر علیه السلام، عنه، عن أمه أم سلمة. أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۲۳.

استشهاد عبد الله بن جعفر الطیار فی مجلس معاویة عن جماعة منهم الحسن والحسین صلوات الله علیهما وعمر بن أبی سلمة، فشهدوا له عند معاویة بما سمعوا من رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: إنی أولی بالمؤمنین من أنفسهم. ثم أخی علی أولی بالمؤمنین من أنفسهم. فإذا استشهد، فابنی الحسن أولی بالمؤمنین من أنفسهم. ثم ابنی الحسین أولی بالمؤمنین من أنفسهم. فإذا استشهد، فابنه علی أولی

(۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۳)، الأکل (۱)، السهو (۱)، السفینة (۱)

بالمؤمنین – الخ. کمال الدین باب ۲۴ ص ۳۸۵، والخصال ج ۲ / ۷۸، وجد ج ۴۴ / ۹۷، وکمبا ج ۱۰ / ۱۲۳، والکافی ج ۱ باب ما جاء فی الأئمة الاثنی عشر ص ۵۲۹.

وروی الصدوق فی الأمالی ص ۳۴۷ بإسناده، عن عیسی بن عبد الله الهاشمی، عن أبیه، عن جده، عنه، عن أمه أم سلمة قالت: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: علی بن أبی طالب والأئمة من ولده سادة أهل الأرض وقادة للغر المحجلین یوم القیامة.

وسائر رواياته فی جوامع الفضائل. جد ج ۳۸ / ۱۳۲، وکمبا ج ۹ / ۲۹۱، و کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵۶، وغیبة النعمانی ص ۵۱.

وهو الذی بعثته أمه أم سلمة إلی أمیر المؤمنین علیه السلام لنصرته. فشهد معه مشاهده. وکان علی علیه السلام یعجب من شعره ویستحسنه. کمبا ج ۸ / ۴۲۹، وجد ج ۳۲ / ۱۶۸.

وبالجملة کان له فضل وفقه وعبادة. وکتبت أمه أم سلمة إلی أمیر المؤمنین علیه السلام: إنی باعثة معک سمعی وبصری عمر بن أبی سلمة ربیب رسول الله صلی الله علیه وآله. وهو ابن أخیک، فاغذه بالعلم ورشحه بالمروة واحفظ منه ما تحفظ من ابنی الحسن والحسین علیهما السلام. فمضی ولحق بأمیر المؤمنین علیه السلام.

نهج: من کتاب له علیه السلام إلی عمر بن أبی سلمة المخزومی وکان عامله علی البحرین، فعزله واستعمل النعمان بن عجلان الزرقی: أما بعد، فإنی قد ولیت النعمان بن عجلان علی البحرین ونزعت یدک من غیر ذم لک ولا تثریب علیک.

فلقد أحسنت الولایة وأدیت الأمانة. فاقبل غیر ظنین ولا ملوم ولا متهم ولا مأثوم. فقد أردت المسیر إلی ظلمة أهل الشام وأحببت أن تشهده معی. فإنک ممن أستظهر به علی جهاد العدو وإقامة عمود الدین. کمبا ج ۸ ص ۶۳۹، وجد ج ۳۳ / ۵۱۵.

(۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۳)، یوم القیامة (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، النعمان بن عجلان (۲)، الشام (۱)، الظلم (۱)، الشهادة (۱)، الإقامة (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)

۱۰۹۳۵ - عمر بن أبی سلیم العیسی:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا الصادق علیه السلام. وروی عنه حدیث معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام، کما تقدم فی علی بن فروخ.

۱۰۹۳۶ - عمر بن أبی سلیمان الصائغ الفزاری الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ.

۱۰۹۳۷ - عمر بن أبی شعبة:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر، عن علی بن أبی حمزة، عنه قال: لما حضر رسول الله صلی الله علیه وآله الموت، دخل علیه علی، فأدخل رأسه معه، ثم قال: یا علی، إذا أنا مت فاغسلنی وکفنی، ثم أقعدنی وسائلنی واکتب. کمبا ج ۹ / ۴۷۴، وجد ج ۴۰ / ۲۱۳.

وبسند آخر عنه، عنه، عن آبان بن تغلب مثله ص ۲۱۴.

وروی صفوان، عن ابن بکیر، عن عمر بن أبی شعبة، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۳ / ۳۸.

وهذا عمر بن أبی شعبة الحلبی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام المستفاد حسنه وکماله مما رواه العلامة المامقانی فراجع إلیه.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه.

وابنه أحمد تقدم فیه قول الرضا علیه السلام: لقد سرنی الله بک وبآبائک.

۱۰۹۳۸ - عمر بن أبی شیبة:

روی القمی فی تفسیره سورة الأنبیاء ص ۴۳۴ عن أبیه، عن محمد بن أبی عمیر، عن منصور بن یونس، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام، ما یفید حسن عقیدته وکماله.

۱۰۹۳۹ - عمر بن أبی کعب:

من أصحاب الحسين عليه السلام. قتل معه يوم الطف. ووقع التسليم عليه

(۷۵)

صفحهمفاتيح البحث: اصحاب الحسين (ع) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، يوم عاشوراء (۱)، على بن أبى حمزة البطائنى (۱)، عمر بن أبى سليمان (۱)، عمر بن أبى شيبة (۱)، سورة الأنبياء (۱)، عمر بن أبى شعبة (۳)، الشيخ الصدوق (۱)، عمر بن أبى كعب (۱)، أبان بن تغلب (۱)، منصور بن يونس (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)

فى الزيارة الرجبية. وسيأتى فى عمر بن كعب.

۱۰۹۴۰ - عمر بن أبى مسلم:

من أصحاب العسكرى عليه السلام. مورد عنايات مولانا أبى محمد العسكرى عليه السلام. كمبا ج ۱۲ / ۱۶۳، و ۱۶۷، وجد ج ۵۰ / ۲۷۳ و ۲۸۹، و الكافى ج ۱ باب مولد أبى محمد العسكرى عليه السلام ص ۵۱۱.

وفى موضع عمرو - بالواو - كما فى كمبا ج ۱۲ / ۱۶۵. والصحيح الأول. و جد ج ۵۰ / ۲۸۲. بعض رواياته أيضا فى ص ۲۸۹.

۱۰۹۴۱ - عمر بن أبى معمر:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۱۲ عن محمد بن تسنيم الخضرمى، عنه، عن على بن جعفر، عن أخيه موسى عليه السلام - الخ.

۱۰۹۴۲ - عمر بن أبى المقدام: هو عمرو المذكور.

۱۰۹۴۳ - عمر بن أبى موسى عيسى بن أحمد بن عيسى المنصورى:

لم يذكروه. روى محمد بن أحمد بن عبيد الله المنصورى، عنه، عن مولانا الإمام الهادى عليه السلام. بشا ص ۱۳۱ و ۱۳۲. ۱۰۹۴۴ - عمر بن أبى ميثم:

لم يذكروه. روى العياشى ج ۱ / ۳۸۸ عنه قال: سمعت الحسين بن على صلوات الله عليهما يقول: ما أحد ملة إبراهيم إلا نحن وشيعتنا. وسائر الناس منها براء، وكتاب الإيمان ص ۱۲۵، وجد ج ۶۸ / ۸۵.

۱۰۹۴۵ - عمر بن أبى نصر:

روى البرقى فى سن ج ۱ / ۲۱۸ عن الوشاء، عن عاصم بن حميد، عنه، عن رجل، عن الحسين عليه السلام تفسير قوله تعالى ": واما بنعمة ربك فحدث."

وعن كتاب عاصم بن حميد، عنه، عن الصادق عليه السلام. وعده الشيخ

(۷۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۳)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، محمد بن أحمد بن عبيد الله (۱)، عمر بن أبى المقدام (۱)، عمر بن أبى مسلم (۱)، عمر بن أبى نصر (۱)، الحسين بن على (۱)، أحمد بن عيسى (۱)، عاصم بن حميد (۲)، محمد بن تسنيم (۱)، على بن جعفر (۱)

من أصحاب الصادق عليه السلام.

۱۰۹۴۶ - عمر بن الأحدوث الحضرمى:

شهيد الطف ومتشرف بسلام الناحية المقدسة. كمبا ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۱۰۹۴۷ – عمر بن أحمد بن حمدان القشری:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۷ عن الحسن بن عبد الله بن سعید، عنه، عن المغیرة بن محمد بن المهلب، حدیث فضل محبة أهل البیت، وکمبا ج ۷ / ۳۹۱ عن الخصال مثله، وجد ج ۲۷ / ۱۵۸، وفی بشارة المصطفی ص ۱۷ عنه مثله.

۱۰۹۴۸ – عمر بن کیسبة:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد، عنه، عن علی بن الحسن الطاطری، کتاب عبد الله بن عبد الرحمن بن عتیبة.

۱۰۹۴۹ – عمر بن أحمد هارون:

لم یذکروه. روی أبو القاسم الصفار، عنه، عن أبیه، عن ابن عقدة – الخ. کمبا ۷ / ۶۳، وجد ج ۲۳ / ۳۰۴.

۱۰۹۵۰ – عمر بن أذینة:

شیخ جلیل ثقة بالاتفاق. وهو من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. واسمه عمر بن محمد بن عبد الرحمن بن أذینة، کما عنونه النجاشی والعلامة و صرح به المجلسی. وقیل: اسمه محمد بن عمر بن أذینة غلب علیه اسم أبیه. وله کتاب الفرائض وغیره.

احتجاجة علی ابن أبی لیلی فی اختلاف القضاة. کمبا ج ۲۴ / ۸، وجد ج ۱۰۴ / ۲۷۰. وروی عن الصادق علیه السلام وصف بدء الأذان والصلاة فی المعراج.

(۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، العلامة المجلسی (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعید (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، محمد بن عمر بن أذینة (۱)، ابن أبی لیلی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمر بن الأحدوث (۱)، عمر بن أذینة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عمر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)، الغلّ (۱)، الأذان (۱)

الکافی ج ۳ باب نوادر کتاب الصلاة ص ۴۸۲.

۱۰۹۵۱ – عمر بن أراکة الثقفی:

لم یذکروه. هو خلیفة عبید الله بن عباس علی صنعاء. کمبا ج ۸ / ۶۷۱، وجد ج ۳۴ / ۱۳. ومنع بسر بن أرطاة من دخول صنعاء وقاتله فقتله بسر.

۱۰۹۵۲ – عمر بن إسحاق بن أبی حماد بن حفص القاضی بحلب:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۵.

۱۰۹۵۳ – عمر بن أسلم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والمفید عن ابن عقدة، عنه، عن سعید بن یوسف البصری – الخ. کتاب الإیمان ص ۱۰۸، وجد ج ۶۸ / ۲۳، وبشا ص ۱۰۲، و أمالی المفید مج ۲۱ ما یفید حسنه وکماله.

۱۰۹۵۴ – عمر بن أسلم البجلی:

لم یذکروه روی الشیخ فی غیبته، عن الفضل بن شاذان، عنه، عن محمد بن سنان. کمبا ج ۱۳ / ۱۳۱، وجد ج ۵۲ / ۱۰۴.

۱۰۹۵۵ – عمر بن إسماعیل:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بالجعفی الکوفی، قال: وله کتاب رواه عنه أحمد بن أبی عبد الله (یعنی البرقی).

۱۰۹۵۶ – عمر بن إسماعیل بن مجالد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۳۷ عن یعقوب بن یوسف بن حازم، عنه، عن حفص بن غیاث – الخ.

۱۰۹۵۷ – عمر بن إسماعیل المدائنی أبو علی:

لم یذکروه. روی یحیی بن بستان، عنه، عن أبی إسحاق، عن عاصم بن ضمرة و

(۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، إسماعیل المدائنی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، عمر بن إسماعیل (۲)، حفص بن غیاث (۱)، الصّلاة (۱)

الحارث، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، ما تقدم فی عباد بن یعقوب.

۱۰۹۵۸ – عمر بن أم سلمة: هو ابن أبی سلمة المذکور.

۱۰۹۵۹ – عمر بن البراء:

لم یذکروه. روی ابن مسکان، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام – الخ.

یب ج ۵ باب الزیادات فی فقه الحج ص ۴۷۱. ورواه فی یه ج ۲ باب السهو فی رکعتی الطواف ص ۴۰۸ عنه مثله.

ولعله الکوفی المولی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۰۹۶۰ – عمر بن بزیع:

لم یذکروه. هو مذموم. کمبا ج ۱۱ / ۲۴۸، وجد ج ۴۸ / ۶۰، ورواه فی دلائل الطبری ص ۱۵۸.

۱۰۹۶۱ – عمر بن بشر البزاز:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۶۵ عن عباد بن یعقوب، عنه، عن أبی جعفر الباقر علیه السلام – الخ، وکمبا ج ۳ / ۲۷، وجد ج ۵ / ۸۹.

۱۰۹۶۲ – عمر بن بکر بن أم بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی دلائل الإمامة ص ۱۲۷ عن حماد، عن أبیه، عنه، عن شیخ من أصحابنا، عن الصادق علیه السلام معجزة له.

۱۰۹۶۳ – عمر بن بیاض: لم یذکروه. تقدم فی علی بن السخت روایته.

۱۰۹۶۴ – عمر بن توبة:

روی علی بن عمر الصیقل، عنه، عن أبیه، عن جده العرنی، عن الحارث بن عبد الله الهمدانی، استنطاق أمیر المؤمنین علیه السلام الحیتین اللتین کانتا فی یدی یهودی فتکلمتا وأسلم الیهودی. مدینة المعاجز ص ۴۰.

(۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی سلمة (۱)، عباد بن یعقوب (۲)، علی بن السخت (۱)، عمر بن البراء (۱)، عمر بن توبة (۱)، عمر بن بیاض (۱)، الحج (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، السهو (۱)

وروی عبد الله بن بکر، عنه، عن سلیمان بن خالد قضیة الظبی مع الإمام الصادق علیه السلام. ختص ص ۲۹۸.

وعمر بن توبة من أصحاب الصادق علیه السلام وکنیته أبو یحیی الصنعانی.

وکان عند الرضا علیه السلام وروی نصه علی الجواد علیه السلام. الکافی ج ۱ باب النص علی الجواد علیه السلام ص ۳۲۱.

وله روایات شریفة أشار إلیها المامقانی. وهی صارت منشأ لتضعیفه.

۱۰۹۶۵ – عمر بن ثابت:

خبیث ملعون، کما فی السفینة، وکمبا ج ۸ / ۷۳۵، وجد ج ۳۴ / ۳۲۵.

۱۰۹۶۶ – عمر بن ثویة:

لم یذکروه. روی محمد بن خلف، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام.

الطب ۸۷.

۱۰۹۶۷ – عمر بن جابر الحضرمی أبو زرعة المصری:

لم یذکروه. هو من الأجلة المذمومین عند العامة لتشیعهم.

۱۰۹۶۸ – عمر بن جبلة الأحمسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ باب الحب فی الله ص ۱۲۶ عن محمد بن علی، عنه، عن أبی الجارود – الخ، وجد ج ۷ / ۱۹۵، وکمبا ج ۳ / ۲۴۸.

وهذه النسخ کلها کما تری عمر بدون الواو.

۱۰۹۶۹ – عمر بن جبیر:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه بإسناده، عن عباد بن یعقوب، عنه، عن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام، تفسیر الرحمة فی قوله تعالی " یدخل من یشاء فی رحمته " بولایة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام – الخ. جد ج ۳۵ / ۴۲۵، و کمبا ج ۹ / ۸۱.

(۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، أبو یحیی الصنعانی (۱)، سلیمان بن خالد (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، عمر بن توبة (۱)، عمر بن ثابت (۱)، عمر بن جبلة (۱)، عمر بن جبیر (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن خلف (۱)، السفینة (۱)

وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بالکوفی. وکذا البرقی. ووصفه البرقی بالعرزمی.

۱۰۹۷۰ – عمر الجرجانی:

لم یذکروه. روی محمد بن الحصین، عنه، عن محمد بن العلاء. الکافی ج ۳ باب التزین یوم الجمعة ص ۴۱۷. ورواه فی یب ج ۳ / ۱۰ عنه مثله.

۱۰۹۷۱ – عمر بن جمیع:

لم یذکروه. شی ج ۱ / ۲۵: عنه رفعه إلی أمیر المؤمنین علیه السلام. ولعله عمرو بن جمیع المذکور.

۱۰۹۷۲ – عمر بن الحارث:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۲۴ عن محمد بن سلیمان الدیلمی، عن أبیه، عنه، عن عمران بن میثم، عن أبی سخیلة، عن أبی ذر، حدیث الفضائل، وجد ج ۴۰ / ۵، وکمبا ج ۹ / ۴۲۷.

۱۰۹۷۳ – عمر بن حبیب:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی شریک، عنه، عن عبید الله بن حر.

جش ص ۷. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بالمکی.

۱۰۹۷۴ – عمر بن الحسن العرزمی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام وروی عنه. مل ص ۱۷۱، و مصباح الشیخ ص ۶۵۹.

۱۰۹۷۵ – عمر بن الحسن بن علی بن الحسن المثلث:

لم یذکروه. هو ممن خرج مع الحسین بن علی علیه السلام بفخ. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۱، وجد ج ۴۸ / ۱۶۳.

(۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن العلاء (۱)، محمد بن الحصین (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، عمران بن میثم (۱)، عمر الجرجانی (۱)، عمرو بن جمیع (۱)، عمر بن الحسن (۱)، عمر بن حبیب (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

۱۰۹۷۶ – عمر بن الحسن القاضی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ۲ / ۳۱۷ عن أحمد بن محمد بن أیوب، عنه، عن عبد الله بن محمد، حدیث میلاد أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۰۹۷۷ – عمر بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. هو من شهداء الطف. وقیل: صار أسیرا بعد ما أصابه جراحات کثیرة. کمبا ج ۱۰ / ۲۱۸، وجد ج ۴۵ / ۱۰۸. وتقدم عند ذکر أبیه.

۱۰۹۷۸ – عمر بن الحسین بن عبد الله بن محمد:

لم یذکروه. روی الکراجکی، عن عبد الحمید بن عبد الله، عنه، عن الصدوق – الخ. جد ج ۳۵ / ۱۱۰، وکمبا ج ۹ / ۲۳.

۱۰۹۷۹ – عمر بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

تقدم عند ذکر أبیه. وفی ترجمة عمرو بن الحسن ذکر منه.

۱۰۹۸۰ – عمر بن الحسین بن علی بن أبی طالب أبو شجاع:

لم یذکروه. هو السید الجلیل. روی عن أبیه قال: حدثنی أبی علی بن أبی طالب فی سنة ۴۶۶ قال: حدثنی أبی أبو طالب الحسن بن عبید الله سنة ۴۳۴، عن أبیه عبید الله بن محمد، عن أبیه محمد بن عبید الله بن علی بن الحسن بن الحسین بن جعفر بن عبید الله بن الحسین الأصغر بن الإمام السجاد، عن آبائه، عن أمیر المؤمنین، عن النبی صلوات الله علیهم قال: لیس الخبر کالمعاینة. رجال الخاقانی ص ۱۱۲.

۱۰۹۸۱ – عمر بن الحسین بن علی بن رستم:

لم یذکروه. روی الثقة الأجل فی کتابه النصوص عن أبی المفضل الشیبانی، عن محمد بن زهیر، عنه، عن إبراهیم بن یسار، حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۳۹، وجد ج ۳۶ / ۲۸۲. وهذا فیه باب ۲.

(۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب رجال الخاقانی للشیخ علی الخاقانی (۱)، محمد بن عبید الله بن علی (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، علی بن أبی طالب (۲)، عبید الله بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، الحسین بن علی (۱)، عمر بن الحسین (۲)، محمد بن زهیر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عمر بن الحسن (۱)، عبد الحمید (۱)، الشهادة (۱)

۱۰۹۸۲ – عمر بن الحسین بن علی بن مالک القاضی الشیبانی المعروف بابن الأشنانی أبو الحسین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۷ عن محمد بن عبد الله، عنه، عن المنذر بن محمد القابوسی – الخ.

وفيه ص ۳۹۱ عن محمد بن محمد بن مخلد قال: حدثنا أبو الحسين عمر بن الحسن بن على بن مالك الشيبانى القاضى المعروف بابن الأشنانى فى منزله سنة ۳۳۹ روايات متعددة فيه إلى ص ۳۹۳ مكررا.

۱۰۹۸۳ - عمر بن حفص بن غياث:

لم يذكروه. روى عن أبى الحسن موسى عليه السلام. وروى كتاب أبيه و روى عنه محمد بن الوليد. ذكره النجاشى فى ترجمة أبيه.

۱۰۹۸۴ - عمر بن حفص الرمانى: تقدم فى عمر أبو حفص الرمانى.

۱۰۹۸۵ - عمر الحلبى:

روى عن أبى عبد الله عليه السلام. وروى عنه ابنه أحمد روايات فى كا ويب ويه أشار إليها الخوئى ج ۱۳ / ۷۲.

۱۰۹۸۶ - عمر بن حماد: لم يذكروه. تقدم فى عمرو بن حماد ما يتعلق به.

۱۰۹۸۷ - عمر بن حمام الجوينى:

لم يذكروه. ما يفيد كماله فى جد ج ۱۹ / ۳۳۹، وكمبا ج ۶ / ۴۷۸. وفيه أنه فى غزوة بدر الكبرى لما قال رسول الله صلى الله عليه وآله: والذى نفسى بيده لا يقاتلهم اليوم فى حملة فيقتل صابرا محتسبا مقبلا غير مدبر إلا أدخله الله الجنة.

فقال عمر بن حمام الجوينى وفى يده تمرات يأكلهن: بخ بخ، أفما بينى وبين أن أدخل الجنة إلا أن يقتلنى هؤلاء؟! ثم قذف التمرات من يده وأخذ سيفه فقاتل القوم حتى قتل.

(۸۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، معركة بدر (۱)، أبو حفص الرمانى (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسين بن على (۱)، محمد بن الوليد (۱)، الحسن بن على (۱)، حفص بن غياث (۱)، عمرو بن حماد (۱)، المنذر بن محمد (۱)، عمر الحلبى (۱)، محمد بن محمد (۱)، عمر بن حفص (۱)، الجوينى (۲)، القتل (۱)

۱۰۹۸۸ - عمر بن حمدان أبو سهل:

لم يذكروه. روى محمد بن عمر الجعابى، عنه فى المحرم سنة ۳۰۷، عن سليمان بن إسحاق بن داود المهلبى فى سنة ۲۶۷، عن عمه عبد ربه، كتاب أبى حمزة الثمالى فى التفسير. جش ص ۸۳.

۱۰۹۸۹ - عمر بن حمزة الشريف:

لم يذكروه. سئل مولانا صاحب الأمر عليه السلام: ما تقول فى الشريف عمر بن حمزة؟ هل هو على الحق؟ فقال: لا، وربما اهتدى إلا أنه لا يموت حتى يرانى - إلى آخره. كمبا ج ۱۳ / ۱۱۹، وجد ج ۵۲ / ۵۵.

۱۰۹۹۰ - عمر بن حمزة العلوى:

لم يذكروه. وله كتاب فضائل الكوفة. ونقل منه فى المناقب. جد ج ۴۱ / ۲۴۱، وكمبا ج ۹ / ۵۶۷.

والظاهر أنه منسوب إلى جده وأبوه محمد هكذا إذا وقع فى أول إسناد الطبرى فى بشا كما فيه ص ۶۹.

۱۰۹۹۱ - عمر بن حنظلة أبو صخر العجلى البكرى:

من أصحاب الباقر والصادق عليه السلام. وعن الشهيد أنه قال: الأقوى عندى أنه ثقة، لقول الصادق عليه السلام فى حديث الوقت: إذا لا يكذب علينا. و مثله غيره.

وأيد العلامة المامقانى قولهما فى وثاقته بأمور ستة، ثم قال: فتلخص من ذلك كله أن الأقوى وثاقة الرجل.

ذكره الصدوق فى مشيخة الفقيه فى المعتمدين. روى كتابه داود بن الحصين.

ير: بإسناده، عنه قال: قلت لأبى جعفر عليه السلام: إنى أظن أن لى عندك منزلة. قال: أجل. قلت: فان لى إليك حاجة. قال وما هى؟

قلت: تعلمنی

(۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن داود (۱)، عمر بن حنظلة (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)

الاسم الأعظم. قال: وتطیقه؟ قلت: نعم - الخ. فأراه عدم طاقته فانصرف. کمبا ج ۷ / ۳۶۴، و ج ۱۱ / ۶۶ و ۷۵ وجد ج ۴۶ / ۲۳۵. ونحوه ص ۲۶۳، و ج ۲۷ / ۲۷.

أعلام الدین: من کتاب الحسین بن سعید قال أبو عبد الله علیه السلام لعمر بن حنظلة: یا باصخر، إن الله یعطی الدنیا لمن یحب ویبغض، ولا یعطی هذا الأمر إلا أهل صفوته. أنتم والله علی دینی ودین آبائی.

وقال: لتشفعن والله لتشفعن، ثلاث مرات - الخ. کمبا ج ۷ / ۳۸۳، وکتاب الإیمان ص ۱۵۶، وجد ج ۶۸ / ۲۰۱، و ج ۲۷ / ۱۲۲.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله. کمبا ج ۷ / ۳۹۷، وجد ج ۲۷ / ۱۸۵.

روی الروضة عنه قال: قال الصادق علیه السلام: یا عمر، لا تحملوا علی شیعتنا وارفقوا بهم. فإن الناس لا یحملون ما تحملون.

وأخوه علی تقدم. وابنه محمد یأتی.

ومقبولة عمر بن حنظلة فی المنع عن المراجعة إلی قضاة الجور وجعل الحکومة الشرعیة للفقهاء، معروفة مشهورة متلقاة بالقبول، محتج بها فی باب التعارض والحکومة الشرعیة مذکورة فی کمبا ج ۱ / ۱۳۸، و ج ۲۴ / ۵، وجد ج ۲ / ۲۲۰، و ج ۱۰۴ / ۲۶۱.

والأصحاب قبلوا روایاته. ومستند خیار الرؤیة منحصر بروایته.

۱۰۹۹۲ - عمر بن خارجة:

لم یذکروه. روی أبو القاسم الکوفی فی کتاب الأخلاق عنه. المستدرک ج ۱ / ۴۴۳.

۱۰۹۹۳ - عمر بن خالد بن أسد الجهنی:

لم یذکروه. هو ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۳. قتله المختار.

ج ۱۰ / ۲۷۹ و ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۶۸ و ۳۳۷ و ۳۷۶، و ج ۱۰۱ / ۲۷۱.

(۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو القاسم الکوفی (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، عمر بن حنظلة (۱)، عمر بن خالد (۱)، القتل (۱)، البغض (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

۱۰۹۹۴ - عمر بن خالد الأفرق الحناط: هو عمرو المذکور.

۱۰۹۹۵ - عمر بن خالد بن غلاب:

لم یذکروه. ورد علی أمیر المؤمنین علیه السلام بعد وقعة الجمل، فقال أمیر المؤمنین علیه السلام: أشهد أنی رأیت أباه بین یدی رسول الله وذکر الفتن، فقال لرسول الله صلی الله علیه وآله: ادع الله أن یکفینی الفتن. فقال: اللهم اکفه الفتن ما ظهر منها وما بطن إحقاق الحق ج ۸ / ۵۵۶.

۱۰۹۹۶ - عمر بن خالد الواسطی: هو عمرو المذکور.

۱۰۹۹۷ - عمر بن الخطاب خلیفة العامة:

ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۷ / ۴۲۰ لغة " عمر. " وفصل فی القاموس أحواله من طرق العامة من أخبارهم وتواریخهم عشرین صفحة.

۱۰۹۹۸ - عمر بن الخطاب السجستانی:

لم يذكروه. روى محمد بن أحمد بن المهدى، عنه، عن إسماعيل بن العباس الحمصى، عن محمد بن زياد، عن أبى هريرة، عن رسول الله صلى الله عليه وآله حديث خلقة الخمسة الطيبة من طينة واحدة، وخلقة شيعتهم ومحبيهم من فاضلها. بشارة المصطفى ص ۲۰ وتقدم فى إسماعيل.

۱۰۹۹۹ – عمر بن خلاد:

لم يذكروه. روى النعمانى، عن على بن الحسين، عن محمد بن يحيى، عن محمد بن الحسن الرازى، عن محمد بن على، عنه قال: ذكر القائم عليه السلام عند الرضا عليه السلام، قال: أنتم أرخى بالا منكم يومئذ – الخبر. كمبا ج ۱۳ / ۱۹۲، و جد ج ۵۲ / ۳۵۸.

وروى البرقى، عن أبيه، عن الحسن بن مخلد، عن أبان، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام. كتاب الصلاة ص ۱۱۳، وجد ج ۸۳ / ۲۹۱، وسن ج ۲ / ۶۱۵.

(۸۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، الخليفة عمر بن الخطاب (۲)، أبو هريرة العجلى (۱)، محمد بن الحسن الرازى (۱)، على بن الحسين (۱)، محمد بن يحيى (۱)، محمد بن زياد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عمر بن خالد (۳)، محمد بن على (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، السفينة (۱)

۱۱۰۰۰ – عمر بن خليفة: روى النضر بن شعيب عنه، كما تقدم فى نضر.

۱۱۰۰۱ – عمر بن داود:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. وروى عنه فى قب، كما فى المستدرك ج ۲ / ۵۹۹ مكررا.

۱۱۰۰۲ – عمر بن دينار الهمدانى: لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. وقد قتل شهيدا فى واقعة الأنبار. قتله أصحاب معاوية مع أمير الأنبار. ثم أحياه أمير المؤمنين عليه السلام، فقال له: اذهب إلى أهلك وأولادك وحدثهم بما رأيت وقل لهم: إن على بن أبى طالب أحيانى بأمر الله تعالى وردنى إليكم بإذن الله. هكذا فى مدينة المعاجز معجزة ۶۱ ص ۳۷.

۱۱۰۰۳ – عمر بن الربيع أبو أحمد البصرى (النصرى):

من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالاتفاق. وهو من مشائخ الشيعة. و له كتاب رواه عنه الحسن بن الحسين.

۱۱۰۰۴ – عمر بن ربيعة أبو ربيعة الأيادى:

لم يذكروه. روى عنه الصدوق، كما عن باب الأربعة من الخصال.

۱۱۰۰۵ – عمر بن رشيد:

لم يذكروه. روى القمى فى تفسيره سورة الجاثية بإسناده، عن عبد العظيم الحسنى، عنه، عن داود بن كثير، عن أبى عبد الله عليه السلام، ما يفيد حسن عقيدته. جد ج ۲ / ۱۵، و ج ۹ / ۲۳۷، وكمبا ج ۱ / ۷۴، و ج ۴ / ۶۵.

۱۱۰۰۶ – عمر الرمانى: هو عمر أبو حفص المذكور.

(۸۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، على بن أبى طالب (۱)، أبو أحمد البصرى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، سورة الجاثية (۱)، الحسن بن الحسين (۱)، داود بن كثير (۱)، النضر بن شعيب (۱)، عمر بن الربيع (۱)، عمر بن دينار (۱)، عمر الرمانى (۱)، عمر بن خليفة (۱)، عمر أبو حفص (۱)، عمر بن رشيد (۱)، القتل (۲)

۱۱۰۰۷ – عمر بن روق الخطابى:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن إسماعیل الفارسی، عنه، عن الحجاج بن منهال، حدیث میلاد أمیر المؤمنین علیه السلام. وفیه المناقب الکریمة. جد ج ۳۵ / ۱۶ و ۹۹، وکمبا ۹ / ۵ و ۲۱.

۱۱۰۰۸ – عمر بن ریاح:

لم یذکروه. هو مذموم ضل عن الإمام أبی جعفر علیه السلام. کتاب الکفر ص ۲۳، وجد ج ۷۲ / ۱۷۸.

۱۱۰۰۹ – عمر بن ریاح القلاء:

روی عن الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. وقف وکل ولده واقفة.

قاله النجاشی فی ترجمة حفیده أحمد بن محمد بن علی بن عمر المذکور. وعده الشیخ والبرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

وروی عن الباقر علیه السلام، کما تقدم فی عمرو بن ریاح.

وروی صفوان، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. یب ج ۵ / ۴۲۶ و ۴۷۴. و رواه فی صا ج ۲ / ۳۳۰ مثله.

فهو روی عن الباقر والصادق والکاظم علیهم السلام.

۱۱۰۱۰ – عمر بن زاهر الهمدانی:

روی عن الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ ما یدل علی حسنه وکماله فی الکافی ج ۱ باب نادر قبل باب فیه نکت فی الولایة ص ۴۱۱.

۱۱۰۱۱ – عمرو بن زرارة النخعی: من ثقات أمیر المؤمنین علیه السلام، کما تقدم فی المقدمة فی الفصل السادس.

وعن تفسیر العیاشی، عنه، سؤاله عن الصادق علیه السلام عن الکبائر.

۱۱۰۱۲ – عمر بن زیاد الیونانی:

لم یذکروه. روت سمانة بنت حمدان، عن أبیه، عنه، عن عبد العزیز بن

(۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أحمد بن محمد بن علی بن عمر (۱)، أحمد بن محمد بن إسماعیل (۱)، عمرو بن ریاح (۱)، عمر بن ریاح (۲)، عمر بن زاهر (۱)، عمر بن زیاد (۱)، عبد العزیز (۱)، الصدق (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

محمد بن الدارودی، عن زید بن أسلم، عن أبیه الحدیث النبوی: أنا وفاطمة وعلی والحسن والحسین علیهم السلام فی حظیرة القدس فی قبة بیضاء، وهی قبة المجد. و شیعتنا عن یمین الرحمن تعالی. بشارة المصطفی ص ۴۸.

۱۱۰۱۳ – عمر بن سائب:

لم یذکروه. جعله المختار علی الری وهمدان. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۹، وجد ج ۴۵ / ۳۷۰.

۱۱۰۱۴ – عمر بن سالم البزاز صاحب السابری الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه عنه جماعة منهم ابن نهیک ومحمد بن زیاد. وأخوه حفص ثقة، کما تقدم.

۱۱۰۱۵ – عمر بن سجنة الکندی:

لم یذکروه. هو من أخبث الناس، کما قاله مولانا الباقر والصادق علیهما السلام. کمبا ج ۱۱ / ۷۵. وذکر هذه الروایة فیه ص ۱۳۸ ونسبه إلی عمر بن شجرة الکندی وأحدهما اشتباه، وجد ج ۴۶ / ۲۶۳، و ج ۴۷ / ۱۱۸.

۱۱۰۱۶ – عمر بن سعد:

قاتل الحسین علیه السلام. عن حذیفة قال: سمعت الحسین بن علی علیه السلام یقول: والله لیجتمعن علی قتلی طغاة بنی أمیة، ویقدمهم عمر بن سعد. و ذلک فی حیاة النبی، فقلت له: أنبأک بهذا رسول الله صلی الله علیه وآله؟ فقال:

لا. فقال: فأتیت النبی فأخبرته، فقال: علمی علمه وعلمه علمی لأننا نعلم بالکائن قبل کینونته. کمبا ج ۱۰ / ۱۴۳، وجد ج ۴۴ / ۱۸۶.

وهو الذی کتب إلی یزید قصة مسلم وبیعة الناس له. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶، و جد ج ۴۴ / ۳۳۶.

مسخه بعد موته. کمبا ج ۱۴ / ۴۱۸، وجد ج ۶۱ / ۱۱۱.

نی: بإسناده، عن الخضر بن عبد الرحمن، عن أبیه، عن جده عمر بن سعد

(۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۳)، بنو أمیة (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن زیاد (۱)، زید بن أسلم (۱)، عمر بن سالم (۱)، عمر بن شجرة (۱)، الموت (۱)

قال: قال أمیر المؤمنین علیه السلام: لا یقوم القائم علیه السلام - الخ. ثم ذکر الملاحم. ثم قال المج: بیان: إنما أوردت هذا الخبر مع کون سنده منتهیا إلی شر خلق الله عمر بن سعد لاشتماله علی الإخبار بالقائم علیه السلام - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۲ و ۱۶۱، وجد ج ۵۲ / ۲۲۶ و ۲۲۷.

أقول: هذا اشتباه عجیب منه. فإنه عمرو بن سعید لا عمر بن سعد، لما روی النعمانی بهذا الإسناد، عن الخضر بن عبد الرحمن، عن أبیه، عن جده عمرو بن سعید، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، روایة أخری کما فی کمبا ج ۱ / ۸۹. ومثله بهذا السند واللفظ مع تمام الحدیث فی ج ۸ / ۱۶، وجد ج ۲ / ۷۸، و ج ۲۸ / ۷۰.

ووقع هذا الاشتباه من المحدث القمی فی السفینة فی ترجمة عمر.

ولم یبق لعمر بن سعد ولد، بل قطع الله رحمه بدعاء مولانا الحسین علیه السلام یوم عاشوراء. وسائر ذمومه فی السفینة.

۱۱۰۱۷ - عمر بن سعد بن أبی الصید الأسدی:

لم یذکروه. وله کتاب جمع فیه جملة من کتب أمیر المؤمنین علیه السلام و غیرها.

نقل منه نصر بن مزاحم فی کتابه، کما فی کتاب العشرة ص ۲۱۴ مکررا، و کمبا ج ۸ / ۵۰۶ و ۵۰۷، و ج ۲۱ / ۱۰۱ مکررا و ۱۰۲، وکتاب الطهارة ص ۱۳۷ و ۲۳۵ و ۲۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۵۰ و ۵۵۳، و ج ۷۵ / ۳۵۷، و ج ۸۱ / ۱۸۹، و ج ۸۲ / ۸۹ و ۱۷۹، و ج ۱۰۰ / ۳۵ و ۳۸ و ۳۹.

وسائر روایات نصر بن مزاحم عنه فی کمبا ج ۱ / ۶۰، وجد ج ۱ / ۱۸۹، و کامل الزیارة ص ۹۲ و ۹۳ و ۷۱، وأمالی الصدوق ص ۸۰ و ۸۵.

وروایات سلمة بن الخطاب عنه فی الکامل ص ۹۴ و ۹۵.

وفی کتاب نصر بن مزاحم، عنه، عن الأجلح بن عبد الله الکندی. ص ۴۶۲.

وفیه ص ۱۴۷ عنه، عن مسلم الملائی - الخ. وفیه ص ۵۰۹ عنه، عن أبی إسحاق الشیبانی - الخ. وفیه ص ۵۲۰ عنه، عن إسحاق بن یزید، عن الشعبی.

(۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، یوم عاشوراء (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الأجلح بن عبد الله (۱)، إسحاق بن یزید (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، عمرو بن سعید (۲)، نصر بن مزاحم (۳)، الصید (۱)، السفینة (۲)، الطهارة (۱)

وفيه ص ۹۲ عنه، عن إسماعيل بن يزيد والحارث بن حصيرة، عن عبد الرحمن بن عبيد بن أبى الكنود، قصة مسير أمير المؤمنين عليه السلام إلى صفين.

وفيه ص ۳ عنه، عن الحارث بن حصيرة. غيره فى غيره.

وهذا غير عمر بن سعد الملعون الذى حارب الحسين عليه السلام كما هو واضح وصرح به فى كمبا ج ۱۴ / ۱۵۵، وجد ج ۵۸ / ۲۶۶ و ۲۶۵.

۱۱۰۱۸ – عمر بن سعد الجرجانى: لم يذكروه. تقدم فى عتيق بن أحمد روايته.

۱۱۰۱۹ – عمر بن سعد الرقى:

لم يذكروه. روى ابن شهرآشوب فى المناقب عن يحيى بن سعد، عنه، عن مولانا الصادق صلوات الله عليه، حديث حكومة أمير المؤمنين عليه السلام فى الميراث. كمبا ج ۲۴ / ۲۱، وجد ج ۱۰۴ / ۳۱۹.

۱۱۰۲۰ – عمر بن سعد بن عروة بن نفيل الأزدى:

خبيث ملعون كما فى كمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، وجد ج ۴۵ / ۶۸، والإقبال.

۱۱۰۲۱ – عمر بن سعيد:

لم يذكروه. روى العياشى، عنه قال: سألت أبا الحسن عليه السلام عن قوله:

"أطيعوا الله وأطيعوا الرسول وأولى الأمر منكم، " قال: قال: على بن أبى طالب والأوصياء من بعده. كمبا ج ۷ / ۶۱، وجد ج ۲۳ / ۲۹۳.

۱۱۰۲۲ – عمر بن سعيد بن خيثم:

لم يذكروه. روى الصدوق فى المعانى ص ۴۰۴ عن أبيه، عن سعد، عن سلمة بن الخطاب، عنه، عن أخيه معمر، عن محمد بن على صلوات الله عليهما قال: نحن العرب وشيعتنا منا – الخبر.

۱۱۰۲۳ – عمر بن سعيد الزهرى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عنه داود بن سليمان

(۹۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۴)، على بن أبى طالب (۱)، الحارث بن حصيرة (۲)، الشيخ الصدوق (۱)، داود بن سليمان (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، سعيد بن خيثم (۱)، عمر بن سعيد (۲)

الجرجانى. فلاح السائل ص ۲۴۶، والطبعة الثانية ص ۲۲۴. فراجع إليه إلى داود.

۱۱۰۲۴ – عمر بن سعيد المدائنى:

لم يذكروه. كان فطحيا. كمبا ج ۱۲ / ۱۵۱، وجد ج ۵۰ / ۲۲۰. وهو عمرو بن سعيد المذكور.

۱۱۰۲۵ – عمر بن سعيد بن يسار:

لم يذكروه. روى محمد بن عيسى بن عبد الكريم، عنه كما تقدم فى محمد.

۱۱۰۲۶ – عمر بن سفيان:

لم يذكروه. روى الصدوق، عن أبيه، عن محمد بن يحيى العطار، عن سهل بن زياد، عنه، رفع الحديث إلى أبى عبد الله عليه السلام. كمبا ج ۳ / ۳۸۰، و ج ۱۴ / ۱۹۱.

وفيه دلالات على حسنه. وجد ج ۸ / ۳۰۷، و ج ۵۹ / ۱۹.

۱۱۰۲۷ – عمر بن سلمة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى ج ۶ باب الباقلا ص ۳۴۴ عن محمد بن الحسن، عنه، عن محمد بن عبد الله، عن أبى عبد الله. ومثل ذلك فى المحاسن ج ۲ / ۵۰۶، وجد ج ۶۶ / ۲۶۶. وفى كمبا ج ۱۴ / ۸۶۸: عمرو بن سلمة.

۱۱۰۲۸ – عمر بن سلمة الأزجى:

لم يذكروه. هو حامل كتاب أمير المؤمنين عليه السلام إلى الكوفة. كمبا ج ۸ / ۴۴۷، وجد ج ۳۲ / ۲۵۲.

وروى أبو هارون العبدى، عن عمر بن سلمة، حديث مجئ اليهودى و سؤاله عن عمر وإرجاعه إياه إلى الصراط المستقيم أمير المؤمنين عليه السلام. و مسائله المفصلة فى النص على الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم وفضائلهم.

جد ج ۳۶ / ۲۲۰، وكمبا ح ۹ / ۲۲۶.

(۹۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، كتاب الصراط المستقيم لعلى بن يونس العاملى (۱)، مدينة الكوفة (۱)، محمد بن يحيى العطار (۱)، أبو هارون العبدى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، سعيد بن يسار (۱)، محمد بن عيسى (۱)، عمرو بن سلمة (۱)، محمد بن الحسن (۱)، عمر بن سعيد (۱)، عمر بن سلمة (۳)، عبد الكريم (۱)، الصّلاة (۱)

۱۱۰۲۹ – عمر بن سليمان:

لم يذكروه. روى محمد بن أيوب الكلابى، عنه. بشا ص ۱۵۸. وتقدم فى عمرو.

۱۱۰۳۰ – عمر بن سليمان الجعفى:

لم يذكروه. روى الصفار بإسناده، عن على بن أبى حمزة، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام، ما يفيد حسنه. جد ج ۴۰ / ۲۱۴، وكمبا ج ۹ / ۴۷۵.

وروى العياشى، عنه، عن رجل، عن الرضا عليه السلام – الخ. كمبا ج ۲۳ / ۳۷، وجد ج ۱۰۳ / ۱۵۲.

۱۱۰۳۱ – عمر بن سهل بن الأسدى:

لم يذكروه. روى عن سهيل بن غزوان، عن الصادق عليه السلام حديث عفراء الجنية. جد ج ۸ / ۱۳۲، وجد ج ۱۸ / ۸۳، وكمبا ج ۳ / ۳۲۹، و ج ۶ / ۳۱۷.

۱۱۰۳۲ – عمر بن سهل بن إسماعيل الدينورى:

لم يذكروه. روى الصدوق فى أماليه ص ۲۸۰ عن أحمد بن زياد بن جعفر الهمدانى رضى الله عنه، عنه، عن زيد بن إسماعيل الصائغ، عن معاوية بن هشام، عن سفيان، عن عبد الملك بن عمير، عن خالد بن ربعى، عن أمير المؤمنين عليه السلام حديثا شريفا مفصلا فى الفضائل، وجد ج ۴۱ / ۴۴، وكمبا ج ۹ / ۵۱۸.

۱۱۰۳۳ – عمر بن سهل الجعفى: من أصحاب الصادق عليه السلام. ذكرناه البرقى.

۱۱۰۳۴ – عمر بن شجرة الكندى:

من أخبث الناس، كما قاله مولانا الصادق عليه السلام. كمبا ۱۱ / ۱۳۸، و ج ۷ / ۳۰۶. وذكر هذه الرواية فيه ص ۷۵ ونسبه إلى بن سجنة الكندى و أحدهما سهو. وجد ج ۲۶ / ۱۲۸، و ج ۴۷ / ۱۱۸، و ج ۴۶ / ۲۶۳، والبصائر الجزء ۶ باب ۹.

(۹۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، على بن أبى

حمزة البطائنی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زید بن إسماعیل (۱)، عبد الملک بن عمیر (۱)، أحمد بن زیاد (۱)، محمد بن أیوب (۱)، عمر بن شجرة (۱)، عمر بن سهل (۳)، السهو (۱)

۱۱۰۳۵ - عمر الشامی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وقع فی طریق الصدوق فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۸۷ عن عبد الله بن المغیرة، عنه، عن الصادق علیه السلام.

۱۱۰۳۶ - عمر بن شرحبیل أبو میسرة:

تابعی فاضل من أصحاب عبد الله بن مسعود. ذکره الشهید فی الدرایة.

۱۱۰۳۷ - عمر بن شعیب:

لم یذکروه. روی ابن فهد عدة الداعی فی آخره، عنه، عن أبیه، عن جده، عن النبی صلی الله علیه وآله، فضل دعاء: یا من أظهر الجمیل وستر القبیح - الخ. کتاب الدعاء ص ۲۳۷، وجد ج ۹۵ / ۱۹۸.

غوالی اللآتی: عنه، عن أبیه، عن جده. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۹۱.

۱۱۰۳۸ - عمر بن شهاب:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء باب القول عند الإصباح والإمساء ص ۵۲۳.

۱۱۰۳۹ - عمر الصابری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه ما یفید حسن عقیدته، کما فی کتاب التمحیص.

۱۱۰۴۰ - عمر بن صالح:

لم یذکروه. روی العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۲۷۵ عنه أن المراد بقوله تعالی ": إذا یبیتون ما لا یرضی من القول " الأول والثانی وأبو عبیدة الجراح.

۱۱۰۴۱ - عمر صاحب الکرابیس:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه الصدوق مرسلا. الفقیه ج ۳.

(۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، أبو عبیدة الجراح (۱)، عمر صاحب الکرابیس (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، عمر بن شهاب (۱)، عمر بن شرحبیل (۱)، الشهادة (۱) باب المکاتبة ص ۱۳۲، ویب ج ۸ / باب المکاتب ص ۲۷۰.

۱۱۰۴۲ - عمر بن صبیح: لم یذکروه. تقدم فی عمرو بن صبیح.

۱۱۰۴۳ - عمر بن صبیح الهروی أبو نعیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۱ عن محمد بن یعلی، عنه، عن مقاتل بن حیان، حدیث فضل طلب العلم.

۱۱۰۴۴ - عمر بن طرخان:

روی عنه حمید کتاب أبی یحیی المکفوف، کما قاله الشیخ فی رجاله فی باب من لم یرو عنهم. ومثله فی ست وفی جش ص ۳۱۶ فی ترجمة أبی یحیی.

أقول: وروی الشیخ والنعمانی عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن محمد بن إسماعیل، عن علی بن عمر بن علی بن الحسین، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۵، وجد ج ۵۲ / ۲۸۷. ومثل ذلک فی دلائل الطبری ص ۲۵۸.

۱۱۰۴۵ – عمر بن طلحة: لم یذکروه. تقدم فی عبد الرحیم بن علی روایته.

۱۱۰۴۶ – عمر الطیالسی:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. شی ج ۱ / ۳۷۳. وذکره البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۰۴۷ – عمر بن عبد الجبار بن عمر الیمامی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۰ عن أبی المفضل، عن علی بن أحمد بن شبابة الفارسی المارودی، عنه، عن أبیه، عن علی بن جعفر بن محمد علیه السلام، عن أبیه، عن جده، عن جابر الأنصاری، حدیث فضل رمضان، و کمبا ج ۲۰ / ۹۵ – وفیه: سیابة بدل شبابة – وجد ج ۹۶ / ۳۶۷.

روی الشیخ والمفید، عن أبی نصر محمد بن الحسین، عن علی بن أحمد بن

(۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، علی بن عمر بن علی (۱)، علی بن جعفر بن محمد (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، مقاتل بن حیان (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، عمر الطیالسی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن تمام (۱)، علی بن أحمد (۲)، عمر بن طرخان (۱)، جعفر بن محمد (۱)

سیابة، عنه، عن أبیه، عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی علیه السلام، حدیث ذم الحسد. کتاب الکفر ص ۱۳۱، وجد ج ۷۳ / ۲۵۳.

ورواه فی أمالی الشیخ ۱ / ۱۱۷ عنه مثله، وفیه: شبابة.

کنز: محمد بن العباس، عن محمد بن سهل العطار، عن عمر بن عبد الجبار، عن أبیه، عن جده علی بن جعفر، عن أخیه موسی علیه السلام، فضل حب أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۳۹۱، وجد ج ۲۷ / ۱۵۹.

أقول: الظاهر أن النسخة مغلوطة والصحیح: عن عمر بن عبد الجبار، عن أبیه، عن علی بن جعفر – الخ.

وفی کتاب المسلسلات ص ۱۰۶ عن عبد العزیز یحیی الجلودی (ثقة)، عن محمد بن سهل، عن عمرو بن عبد الجبار، عن أبیه قال: رأیت خاتم علی بن جعفر فی یمینه – الخ.

۱۱۰۴۸ – عمر بن عبد الرحمن أبو جعفر الأیادی:

روی الحسن بن عرفة عنه. دلائل الإمامة للطبری ص ۷.

۱۱۰۴۹ – عمر بن عبد السلام:

لم یذکروه. روی فی بشا ص ۲۰۰ عن درست، عن عجلان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۱۱۰۵۰ – عمر بن عبد العزیز بن أبی بشار أبو حفص:

هو المعروف بزحل. یروی المناکیر ولیس بغال، کما نقله الکشی عن الفضل بن شاذان. وله کتاب. وهو من أصحاب أبی الحسن موسی علیه السلام. و قال النجاشی: إنه مخلط.

والتخلیط وروایة المناکیر فی کلمات القدماء، بل بعض المتأخرین، لا یعتنی به. لأن أقل مراتب الفضائل کان یعد عندهم غلوا، نقل روایته تخلیطا. وکفی للرجل فخرا أنهم نفوا عنه الغلو فلا وجه لتضعیف من ضعفه.

(۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، یوم عرفة (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، محمد بن العباس (۱)، علی بن جعفر (۴)، محمد بن سهل (۲)، عبد العزیز (۱)

وها أنا أنقل لک جملة روایاته التی صارت منشا للقول بالتخلیط وروایة المناکیر:

منها: روایته أن الأئمة علیهم السلام یحیون الموتی، ویبرئون الأکمه و الأبرص، ویمشون علی الماء، وما أعطی الله نبیا شیئا قط إلا وقد أعطاه محمدا صلی الله علیه وآله، وأعطاه ما لم یکن عندهم، وأن کل ما کان عند رسول الله صلی الله علیه وآله، فقد أعطاه أمیر المؤمنین علیه السلام والأئمة بعده إلی یوم القیامة مع الزیادة التی تحدث فی کل سنة وفی کل شهر وفی کل ساعة. کمبا ج ۷ / ۳۶۴، وجد ج ۲۷ / ۲۹.

روایته الحدیث الصادقی علیه السلام: لنا خزائن الأرض ومفاتیحها. ثم أشار إلی الأرض فأراهم سبائک الذهب والفضة - الخ. کمبا ج ۱۱ / ۱۲۸. وغیر ذلک من روایاته. ص ۱۲۵ و ۱۲۶ و ۱۳۸، و ج ۱۳ / ۱۲، وجد ج ۴۷ / ۷۸ و ۷۶ و ۷۹ و ۱۲۱، و ج ۵۱ / ۵۲.

روایته عن حماد بن عثمان حدیث مصحف فاطمة علیها السلام، کما فی الکافی باب فیه ذکر الصحیفة والجفر.

روایته تفسیر المعیشة الضنک للنصاب، وأنهم فی الرجعة یأکلون العذرة.

روی عن الصادق علیه السلام قال: إذا أصبحت وأمسیت لا تری إماما تأتم به فأحبب من کنت تحب - الخ. کمبا ۱۳. ۱۴۱، وجد ج ۵۲ / ۱۴۸.

روایات أحمد بن محمد بن عیسی عنه. ختص ص ۲۶۹ و ۳۰۳ و ۳۱۴. ویروی أحمد کتابه، کما قاله النجاشی.

روی أحمد بن أبی عبد الله، عن أبیه، عنه. وکذا روی عنه إبراهیم بن هاشم.

۱۱۰۵۱ - عمر بن عبد العزیز بن مروان بن الحکم:

من خلفاء بنی أمیة. أمة أم عاصم بنت عاصم بن عمر بن الخطاب. مات فی رجب لخمس لیال بقین منه سنة ۱۰۱ وله ۳۹ أو ۴۱ عام. وکانت خلافته سنتین و خمسة أشهر. ورفع السب عن أمیر المؤمنین علیه السلام بعد ابتداع معاویة.

(۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، مروان بن الحکم (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، بنو أمیة (۱)، حماد بن عثمان (۱)، الموت (۲)، السب (۱)، العذرة (۱)

رد غلة فدک إلی ولد فاطمة علیها السلام. کمبا ج ۱۱ / ۹۷، و ۹۲ و ۹۴ و ج ۸ / ۱۰۷ و ۱۰۸، وجد ج ۴۶ / ۳۲۰ و ۳۲۶ و ۳۳۴ و ۳۳۵ و ۳۳۶.

أظهر مکتوب أمیر المؤمنین علیه السلام إلی محمد بن أبی بکر حین ولاه مصر وکان أخفاه معاویة فی الخزینة الأمویة.

روی الصفار أنه لما رآه مولانا السجاد علیه السلام قال: لن یموت هذا المترف حتی یلی الناس وقال عبد الله بن عطا: قلت: هذا الفاسق؟! قال: نعم، فلا یلبث فیهم إلا یسیرا حتی یموت، فإذا هو مات، لعنه أهل السماء واستغفر له أهل الأرض. کمبا ج ۱۱ / ۸ و ۹۴. وما یقرب منه. ص ۷۱، وجد ج ۴۶ / ۲۳ و ۲۵۱ و ۳۲۷.

احتجاجة بحدیث الولایة حین إعطائه أهل الولایة. کتاب الغدیر ج ۱ / ۲۰۹.

کتب إلی عماله أن لا یقیدوا مسجونا یمنع من الصلاة.

جملة من قضایاه فی تتمة المنتهی ص ۶۹ و ۷۹.

احتجاج رجل من أهل العلم علیه فی بطلان خلافته. کمبا ج ۱۱ / ۹۷، وجد ج ۴۶ / ۳۳۶.

۱۱۰۵۲ - عمر بن عبد الغفار:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن حسین الأشقر، عنه، عن إسحاق بن الفضل الهاشمی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب الدعاء ص ۲۸۵، وجد ج ۹۵ / ۳۵۵، وأمالی المفید مج ۲۰ ص ۹۸.

۱۱۰۵۳ – عمر بن عبد الله الثقفی:

روی الکلینی فی روضة الکافی بإسناده، عن إسماعیل بن أبان، عنه، حدیث نصرانی الشام مع مولانا الباقر علیه السلام، وکمبا ج ۱۴ / ۱۸۷، و ج ۴ / ۱۲۵، وجد ج ۵۹ / ۴، و ج ۱۰ / ۱۴۹، وتفسیر القمی سورة آل عمران. ولعله الآتی مع اسم جده یعلی.

(۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الدولة الأمویة (۱)، عمر بن عبد الله الثقفی (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، حدیث الولایة (۱)، الفضل الهاشمی (۱)، سورة آل عمران (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، الشام (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الموت (۳)، المنع (۱)، الصّلاة (۱)

۱۱۰۵۴ – عمر بن عبد الله الصائدی:

لم یذکروه. هو عمرو بن عبد الله الأنصاری المذکور.

۱۱۰۵۵ – عمر بن عبد الله بن زید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۷۳ عن سهل بن عمار النیسابوری، عنه، عن سفیان بن سعید – الخ.

۱۱۰۵۶ – عمر بن عبد الله بن طلحة النهدی:

لم یذکروه. روی أبو السخیف الأرجنی، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. یب ج ۶ / ۳۵.

۱۱۰۵۷ – عمر بن عبد الله بن عمران:

لم یذکروه. روی المفید فی الإرشاد ص ۱۸ عن محمد بن المظفر البزاز، عنه، عن أحمد بن بشیر، روایة شریفة فی الفضائل، وجد ج ۴۰ / ۱۷، وکمبا ۹ / ۴۳۰.

۱۱۰۵۸ – عمر بن عبد الله بن علی أبو إسحاق الهمدانی السبیعی:

هو عمرو المذکور.

۱۱۰۵۹ – عمر بن عبد الله بن عمر التمیمی:

لم یذکروه. الطب ص ۴۹: عنه، عن حماد بن عیسی – الخ، وکتاب الدعاء ص ۱۸۵، وجد ج ۹۵ / ۵.

۱۱۰۶۰ – عمر بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. تزوج فاطمة بنت الحسن بن جعفر کما تقدم.

۱۱۰۶۱ – عمر بن عبد الله المقری أبو هاشم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کفایة الأثر فی النصوص علی الأئمة علیهم وفضائلهم فی باب ۳ عن محمد بن محمد الصفوانی، عنه، عن

(۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الله بن طلحة النهدی (۱)، أبو إسحاق الهمدانی (۱)، أبو السخیف الأرجنی (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، عبد الله بن زید (۱)، عبد الله بن علی (۱)، عمرو بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، عمر بن عبد الله (۳)، سفیان بن سعید (۱)، حماد بن عیسی (۱)، أحمد بن بشیر (۱)، محمد بن المظفر (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، محمد بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الطب، الطبابة (۱)

عبد الله بن حکیم الهذلی – الخ.

۱۱۰۶۲ – عمر بن عبد الله مولی عقبة:

لم یذکروه. روی عن رسول الله صلی الله علیه وآله، کما تقدم فی سلیمان الفزاری.

۱۱۰۶۳ – عمر بن عبد الله بن هند الجملی: لم یذکروه. تقدم فی عمرو.

۱۱۰۶۴ – عمر بن عبد الله بن یعلی بن مرة الثقفی:

له نسخة یرویها عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. رواها محمد بن خلف، عن أبیه، عنه، کما قاله النجاشی.

وروی المفید فی أمالیه مج ۱۳ باسناده، عن محمد بن سعد الأنصاری، عنه، عن أبیه، عن جده یعلی قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول لعلی بن أبی طالب علیه السلام: یا علی، أنت ولی الناس بعدی. فمن أطاعک فقد أطاعنی و من عصاک فقد عصانی.

جملة من روایاته. جد ج ۳۸ / ۱۳۵ وکمبا ج ۹ / ۲۹۲، وبشا ص ۲۷۴، و کتاب صفین ۱۳۵.

۱۱۰۶۵ – عمر بن عبد الملک الحضرمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۱۳۵ عن علی بن الحکم، عنه، عن أبی بکر الحضرمی. لکن رواه فی العلل ج ۱ / ۲۸۵ عن علی بن الحکم، عن عثمان بن عبد الملک، عنه – الخ.

۱۱۰۶۶ – عمر بن عبد الواحد:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن موسی بن عبد الرحمن المسروقی، عنه، عن إسماعیل بن راشد، حدیث ورود أساری آل محمد علیهم السلام فی الکوفة و خطبة زینب الکبری. أمالی الشیخ ج ۱ / ۹۰، وأمالی المفید مج ۳۸.

(۱۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة الکوفة (۱)، عمر بن عبد الله بن یعلی (۱)، عبد الله بن حکیم (۱)، عثمان بن عبد الملک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمر بن عبد الله (۲)، علی بن الحکم (۲)، محمد بن خلف (۱)، محمد بن سعد (۱)

۱۱۰۶۷ – عمر بن عثمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن ابن هاشم (یعنی إبراهیم)، عنه، عن بعض أصحابه، عن الحسین بن خالد، عن أبی الحسن علیه السلام، أحکام دیة الجنین. کمبا ج ۲۴ / ۵۱، وجد ج ۱۰۴ / ۴۲۵.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن محمد بن عذافر، کتاب عمر بن محمد بن یزید، کما فی رجال النجاشی ص ۲۰۱.

وروی القمی فی تفسیره سورة الفجر، عن أبیه، عنه، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام، تفسیر قوله " وجئ یومئذ بجهنم – " الخ.

ورواه فی جد ج ۸ / ۶۵ عنه، عن أبیه، عن عمرو بن عثمان بالواو – الخ، وکمبا ج ۳ / ۳۰۸.

وفی تفسیر القمی سورة إبراهیم، عن أبیه، عن علی بن مهزیار، عن عمر بن عثمان، عن المفضل بن صالح – الخ.

وکشف الغمة: عنه، عن أسامة بن زید، کما فی حلیة الأبرار ج ۲ / ۴۰.

۱۱۰۶۸ – عمر بن عثمان البزاز:

لم یذکروه. فی الطب ص ۸۹ عن کلابی البصری، عنه، عن النضر بن سوید.

۱۱۰۶۹ – عمر بن عجلان: من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله البرقی.

۱۱۰۷۰ – عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

من أصحاب أمیر المؤمنین والحسن والحسین صلوات الله علیهم. وهذا عمر الأطرف، کما یقال لعمر بن علی بن الحسین علیه السلام: عمر الأشرف.

عمر، ورقیة، کانا توأمین أمهما الصهباء، ویقال: أم حبیب التغلبیة. کمبا ج ۹ / ۶۱۶ و ۶۲۰، وجد ج ۴۲ / ۷۴ و ۸۹.

یمکن أن یقال: إن له مصداقین: أحدهما عمر الأکبر، والثانی عمر الأصغر، کما یستفاد مما یأتی.

(۱۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سورة ابراهیم (۱)، علی بن مهزیار (۱)، أسامة بن زید (۱)، الحسین بن خالد (۱)، المفضل بن صالح (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن عذافر (۱)، عمر بن عثمان (۲)، عمر بن عجلان (۱)، سورة الفجر (۱)، الطب، الطبابة (۱)

ومن کتاب تذکرة الخواص: النسل من ولد مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام لخمسة: الحسن والحسین ومحمد بن الحنفیة وعمر الأکبر والعباس. وأما عمر الأکبر فعاش خمسا وثمانین سنة حتی حاز نصف میراث أمیر المؤمنین علیه السلام.

وروی الحدیث. وکان فاضلا. وتزوج أسماء بنت عقیل بن أبی طالب، فأولدها محمدا وأم موسی وأم حبیب - الخ. کمبا ج ۹ / ۶۱۶، وجد ج ۴۲ / ۷۵.

أقول: یستفاد من تصریحه بعمر الأکبر وأنه عاش خمسا وثمانین: أنه لم یکن من شهداء الطف، وأن له علیه السلام عمر الأصغر وهو من الشهداء. فله ابنان یسمیان بعمر الأصغر والأکبر. فالأصغر وأمه الصهباء کان من شهداء الطف. و الأکبر بقی إلی خمس وثمانین سنة. فیکون له عمران، کما أن له محمدین: أحدهما من شهداء الطف، والثانی محمد بن الحنفیة - بل له ثلاثة أولاد تسمی بمحمد - وکما أن له عباسین وعثمانین وجعفرین. وکما أن لمولانا الحسین صلوات الله علیه ثلاثة یسمون بعلی، ولمولانا علی بن الحسین علیه السلام الحسین والحسین الأصغر. و کذلک غیرهم.

فأما عمر الأصغر فمن شهداء الطف. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۰ و ۲۰۱ و ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۳۷ و ۳۹ و ۶۲ و ۶۳.

وأما عمر الأکبر فبقی إلی خمس وثمانین سنة. وتظلم إلی عبد الملک بن مروان من ابن أخیه. کمبا ج ۹ / ۶۲۰، و ج ۱۱ / ۳۵، وجد ج ۴۲ / ۹۱ و ۹۳، و ج ۴۶ / ۱۲۱.

کلماته مع سعید بن المسیب فی مسجد الرسول صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۱۱ / ۴۱، وجد ج ۴۶ / ۱۴۳.

وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۰ بإسناده، عن أبی زرعة الحضرمی، عن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام، عن أبیه قال: قال لی النبی صلی الله علیه وآله: یا علی، بنا یختم الله الدین کما بنا فتحه - الخبر. جملة مما یتعلق به فی السفینة.

وأولاده محمد وأحمد وعلی وحفیده محمد بن علی ذکرناهم فی محالهم.

(۱۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، یوم عاشوراء (۴)، کتاب تذکرة خواص الأمة للسبط إبن الجوزی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۲)، سعید بن المسیب (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن علی (۱)، الشهادة (۴)، السجود (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، السفینة (۱)

۱۱۰۷۱ - عمر بن علی بن الحسن العتکی الخطیب:

لم یذکروه. روی الکراجکی، عن أسد بن إبراهیم السلمی، عنه، عن محمد بن إبراهیم البغدادی - الخ، روایة فی ذم بغض أمیر

المؤمنين عليه السلام.

وبهذا الإسناد، عنه، عن أحمد بن جعفر الجوهرى. جد ج ۳۹ / ۳۰۹ و ۳۱۰. و بهذا الإسناد، عنه، عن محمد بن صفوة. ج ۲۰ / ۲۱۵، وكمبا ج ۹ / ۴۱۶، و ج ۶ / ۵۳۲.

إلى غير ذلك.

وروى الكراجكى فى كنزه ص ۱۶۲ عن أسد بن إبراهيم، عنه، عن أحمد بن محمد بن صفوة. وغيره فيه ص ۲۸۰.

۱۱۰۷۲ - عمر بن على بن الحسين صلوات الله عليه:

لقبه الأشرف. من أجداد السيد المرتضى علم الهدى من طرف الأم. قال فى أول الناصريات بعد ذكره: كان فخم السيادة جليل القدر والمنزلة فى الدولتين معا الأموية والعباسية. وكان ذا علم. وقد روى عنه الحديث.

وروى أبو الجارود زياد بن المنذر قال: قيل لأبى جعفر الباقر عليه السلام: أى إخوتك أحب إليك وأفضل؟ فقال: أما عبد الله فيدى الذى أبطش بها. وكان عبد الله لأبيه وأمه. وأما عمر فبصرى الذى أبصر به. وأما زيد فلسانى الذى أنطق به. وأما الحسين فحليم يمشى على الأرض هونا وإذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما.

وقال المفيد فى الارشاد: كان عمر بن على بن الحسين عليه السلام فاضلا جليلا وولى صدقات رسول الله صلى الله عليه وآله وصدقات أمير المؤمنين عليه السلام. وكان ورعا سخيا.

وقد روى داود بن القاسم، عن الحسين بن زيد قال: رأيت عمر بن على بن الحسين عليه السلام يشترط على من ابتاع صدقات على أن يثلم فى الحائط كذا و كذا ثلمة، ولا يمنع من دخله يأكل منه. انتهى. وعد من أصحاب الصادق عليه السلام. ومات وله خمس وستون سنة. وقيل: سبعون سنة.

(۱۰۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، الدولة الأموية (۱)، أسد بن إبراهيم (۲)، محمد بن إبراهيم (۱)، داود بن القاسم (۱)، زياد بن المنذر (۱)، أبو الجارود (۱)، الحسين بن زيد (۱)، جعفر الجوهرى (۱)، على بن الحسن (۱)، عمر بن على (۱)، الصدق (۱)، المنع (۱)، الأكل (۱)

جملة من رواياته فى أمالى الصدوق ص ۸۲ و ۸۳.

وشى ج ۲ / ۱۶ روى عمر بن على، عن على بن الحسين عليه السلام - الخ، و كتاب الصلاة ص ۱۰۰، وكمبا ج ۷ / ۳۳۷، و ج ۹ / ۴۴۳، وجد ج ۲۶ / ۲۶۲، و ج ۴۰ / ۶۸، و ج ۸۳ / ۲۳۱، وسن ج ۲ / ۴۲۰.

وجملة من أحواله فى المنتهى ج ۲ / ۳۱. وأولاده على ومحمد وخديجة و الحسن. وحفيده عمر بن على ذكرناهم فى محالهم.

۱۱۰۷۳ - عمر بن على بن جعفر بن محمد:

لم يذكروه. روى فى كتاب الجعفريات ص ۲۱۳ عن موسى بن إسماعيل بن محمد بن إسحاق بن جعفر بن محمد عليه السلام، عن أبيه، عن جده، عنه، عن الحسين بن زيد بن على بن الحسين، رواية شريفة.

۱۱۰۷۴ - عمر بن على بن عبد الله بن على:

لم يذكروه. هو من أصحاب الباقر صلوات الله عليه. جاء معه إلى حمران حين رجع من زيارة الحسين عليه السلام فذكر له فضل الزيارة كما رواه المفيد. كمبا ج ۲۲ / ۱۱۲، وجد ج ۱۰۱ / ۲۰.

وروى المفيد بإسناده، عن محمد بن عبيد الله، عن عمر بن على، عن أبى جعفر عليه السلام، رواية الفضائل. جد ج ۳۶ / ۵۵، وكمبا ج

۹ / ۹۵.

۱۱۰۷۵ – عمر بن علی العبدی:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشـر وفضائلهم باب ۳۴ عن عبد الله بن جعفر الحمیری، عنه، عن داود بن کثیر الرقی – الخ، وکمبا ج ۹ / ۱۶۷، و ج ۱۴ / ۸۱۷، وجد ج ۳۶ / ۴۰۳، و ج ۶۶ / ۲۶.

۱۱۰۷۶ – عمر بن علی بن عمر بن علی بن الحسین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۵۸ عن محمد بن جعفر بن

(۱۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، علی بن عبد الله بن علی (۱)، موسی بن إسماعیل (۱)، علی بن عمر بن علی (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، علی بن جعفر بن محمد (۱)، الحسین بن زید (۱)، علی بن الحسین (۱)، داود بن کثیر (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، عمر بن علی (۴)، محمد بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

محمد علیه السـلام، عن معتب مولاهم، عنه، عن محمد بن أبی عبید الله بن محمد بن عمار، روایة شـریفة، وکمبا ج ۹ / ۴۴۳، وجد ج ۴۰ / ۶۸. وابنه محمد وحفیده أحمد بن علی بن محمد وأبوه مذکورون فی محالهم.

۱۱۰۷۷ – عمر بن علی بن عمر یزید:

وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۴۹ عن محمد بن أحمد (یعنی ابن یحیی)، عنه، عن الحسین قارن رفعه إلی أبی عبد الله علیه السلام، حدیث تفسیر آمین، و کتاب الدعاء ص ۶۲، وجد ج ۹۳ / ۳۹۳ مثله.

وفی أمالی الصـدوق ص ۲۴۰ بإسـناده، عن محمـد بن أحمـد، عنه، عن عمه محمـد بن عمر، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السـلام – الخ، حدیث فضل صلة أهل البیت، وکمبا ج ۲۰ / ۵۶، وجد ج ۹۶ / ۲۱۵. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۵۴ عنه مثله.

وروی کش عن علی بن محمـد، عن محمـد بن أحمد، عنه، عن إبراهیم بن محمد الهمدانی وکیل الإمام. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۶، وجد ج ۵۰ / ۱۰۸.

والراوی عنه فی کل هذه المواضع محمد بن أحمد. فلا وجه لاستظهار العلامة المامقانی أنه أحمد بن محمد بن یحیی.

وروی سهل بن زیاد، عن عمر بن علی، عن عمه محمد بن عمر، عن ابن أذینة روضة الکافی ح ۵۸۷.

وقال النجاشی بعد عنوان عمر بن علی بن عمر: إنه قال ابن بطة: أخبرنا بکتابه محمد بن علی بن محبوب. انتهی.

والشیخ فی ست روی عن أحمد بن محمد بن یحیی، عن أبیه، عن محمد بن علی بن محبوب، کتاب عمر بن علی بن عمر.

وروی محمد بن الحسن الصفار، عنه، عن علی بن النعمان روایات. مدینة المعاجز ص ۷۱ و ۸۵. وله روایة فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۵۴.

وفی ختص ص ۲۷۰ عنه، عن علی بن میثم التمار، حدیث انقلاب الحصی بالجواهر بإرادة أمیر المؤمنین علیه السلام.

(۱۰۵)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طـالب علیهما السـلام (۱)، میثـم بن یحیی التمـار النهروانی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، أحمد بن محمد بن یحیی (۲)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، أحمد بن علی بن محمد (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، عبیـد الله بن محمد (۱)، إبراهیم بن محمـد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن النعمـان (۱)، سـهل بن زیاد (۱)، علی بن محبوب (۱)، محمد بن أحمد (۴)، علی بن محمد (۱)، عمر بن علی (۴)، محمد بن عمر (۲)

۱۱۰۷۸ – عمر بن علی بن یزید:

منسوب إلی جده وهو ابن علی بن عمر بن یزید المذکور.

۱۱۰۷۹ – عمر بن عمران:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل عن الجوهری (یعنی محمد بن زکریا)، عنه، عن عبید الله بن موسی، روایة شریفة فی الفضائل. جد ج ۸ / ۱۸۸، و کمبا ج ۳ / ۳۴۵.

۱۱۰۸۰ – عمر بن عمیرة:

لم یذکروه. روی شعبة بن الحجاج، عنه، عن إبراهیم بن مسروق، عن عبد الله بن مسعود، روایة الفضائل. دلائل الإمامة للطبری ص ۵۰. وتقدم فی إبراهیم.

۱۱۰۸۱ – عمر بن عیسی بن عثمان:

لم یذکروه. یروی عن أبیه، عن خالد بن عامر بن العباس – الخ. وعنه ابن عقدة. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۰، وجد ج ۵۲ / ۳۴۷، وأمالی المفید ص ۱۸.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی ومحمد بن الحسین بن أبی الخطاب معا، عن عمر بن عیسی، عن سماعة بن مهران. کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۶۰. ولعله عمر أخو عذافر.

۱۱۰۸۲ – عمر بن الفرات:

من أصحاب الرضا علیه السلام وبوابه وبواب مولانا الجواد علیه السلام کما ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۳۹۲ لغة " بوب " و ذکره العلامة المامقانی. و قیل: إنه غال ولا أعتمد علیه.

ووجه هذه النسبة روایته عن محمد بن المفضل، عن المفضل بن عمر حدیثه المفصل فیما یکون عند ظهور الإمام علیه السلام وجملة مفصلة فی قضایا الرجعة.

کمبا ج ۱۳ / ۲۰۰، وجد ج ۵۳ / ۱.

(۱۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، نهر الفرات (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سماعة بن مهران (۱)، شعبة بن الحجاج (۱)، عمر أخو عذافر (۱)، عیسی بن عثمان (۱)، علی بن یزید (۱)، خالد بن عامر (۱)، عمر بن عیسی (۱)، عمر بن یزید (۱)، محمد بن المفضل (۱)، المفضل بن عمر (۱)، السفینة (۱)

۱۱۰۸۳ – عمر بن الفرج الرخجی:

لم یذکروه. هو منحرف عن آل محمد علیهم السلام، کما یأتی فی ابن أخیه محمد بن جعفر بن فرج.

وقال لأبی جعفر الثانی الجواد علیه السلام: إن شیعتک تدعی أنک تعلم کل ماء فی دجلة و وزنه! وکانا علی شاطئ دجلة. فقال مولانا الجواد علیه السلام له:

بقدر الله تعالی أن یفوض علم ذلک إلی بعوضة من خلقة أم لا؟ فقال: نعم یقدر.

فقال: أنا أکرم علی الله تعالی من بعوضة ومن أکثر خلقه. کمبا ۱۲ / ۱۲۴.

وکلماته مع مولانا الهادی علیه السلام. ص ۱۴۳.

ودعا علیه مولانا الجواد علیه السلام. ص ۱۱۴، وجد ج ۵۰ / ۶۲ و ۱۰۰ و ۱۹۰.

۱۱۰۸۴ – عمر بن الفضل الطبری أبو حفص:

لم يذكروه. روى التلعكبرى، عنه، عن محمد بن الحسن الفرغانى، كما فى كتاب نصوص الخزاز. فراجع كمبا ج ۱۱ / ۵۸، وجد ج ۴۶ / ۲۰۱، وكفاية الأثر باب ۳۹.

وروى عنه أبو غالب الزرارى جزءا فيه خطب أمير المؤمنين عليه السلام برواية الواقدى، كما فى رسالته ص ۸۵.

۱۱۰۸۵ – عمر بن القائم بن اليمان:

لم يذكروه. روى على بن الحسين بن أبى بردة، عنه، عن أبى إسحاق السبيعى.

بشا ص ۱۶۶.

۱۱۰۸۶ – عمر بن القاسم:

لم يذكروه. روى محمد بن عمار، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر الجعفى، عن الباقر عليه السلام، خبر إيفاء أمير المؤمنين عليه السلام دين رسول الله صلى الله عليه وآله وعداته وإيجاده تحت بساطه وإخراج ثمانين ناقة من الصخرة. مدينة المعاجز ص ۱۹۵.

(۱۰۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۳)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، أبو غالب الزرارى (۱)، إسحاق السبيعى (۱)، على بن الحسين (۱)، جابر الجعفى (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن عمار (۱)، عمرو بن شمر (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الفرج (۱)، الكرم، الكرامة (۱)

۱۱۰۸۷ – عمر بن قرظة الأنصارى:

شهيد الطف ومتشرف بالسلام. الإقبال ص ۵۷۶. وتقدم بعنوان عمرو بن قرظة.

۱۱۰۸۸ – عمر بن قرة:

لم يذكروه. صحابى. وهو الذى كان يضرب الدف فاستأذن من رسول الله صلى الله عليه وآله فى الغناء، فمنعه وذمه. كمبا ۳ / ۴۲، وجد ج ۵ / ۱۵۰. وذكرنا روايته فى كتابنا مستدرك السفينة ج ۳ / ۳۲۰ لغة " دفف."

۱۱۰۸۹ – عمر بن قيس الماصر:

من أصحاب الباقر عليه السلام بترى، كما قاله العلامة فى صه.

كلماته فى علة قعود أمير المؤمنين عليه السلام عن الخلافة وأن عليا فى هذه الأمة كان فريضة من فرائض الله أداها نبى الله إلى قوله: مثل الصلاة والزكاة و الصوم والحج. وليس على الفرائض أن تدعوهم إلى شئ. إنما عليهم أن يجيبوا الفرائض ويخرجوا عليا ويضعوه فى الموضع الذى وضعه رسول الله فيه.

فاستحسنه مولانا جعفر الصادق عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۱۵۰.

۱۱۰۹۰ – عمر بن قيس المكى:

روى الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۱۷۴ عن محمد بن سليمان الإصفهانى، عنه، عن عكرمة، ما يفيد حسن عقيدتهما. وعده الشيخ من أصحاب الصادق عليه السلام.

۱۱۰۹۱ – عمر الكردى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام. روى عنه المفضل كما قاله المفيد فى ختص ص ۱۹۶.

۱۱۰۹۲ – عمر بن كعب الأنصارى:

لم يذكروه. هو من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحية المقدسة. كمبا

(۱۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عاشوراء (۱)، محمد بن سلیمان الأصفهانی (۱)، عمر بن قیس الماصر (۱)، عمرو بن قرظة (۱)، عمر بن قیس (۱)، الضرب (۱)، الشهادة (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

ج ۱۰ / ۲۰۸. ومثله فی الإقبال ص ۵۷۶. وفی موضع آخر: السلام علی عمران بن کعب الأنصاری. کمبا ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۷۰، و ج ۱۰۱ / ۲۷۲.

والظاهر اتحاده مع عمر بن أبی کعب الذی عده السید فی زمرة الشهداء فی الزیارة الرجبیة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰، والإقبال ص ۷۱۴.

۱۱۰۹۳ – عمر الکلبی:

لم یذکروه. روی أحمد بن هلال، عنه، عن أبی الصامت، عن أبی عبد الله علیه السلام. تفسیر القمی سورة الفرقان.

۱۱۰۹۴ – عمر بن کناد:

لم یذکروه. عده السید فی الزیارة من الشهداء. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰. وفی الإقبال ص ۷۱۴: عمیر بن کناد.

۱۱۰۹۵ – عمر بن المتوکل بن هارون: لعله المنسوب إلی جده الآتی.

۱۱۰۹۶ – عمر بن محمد الأزدی: لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن وهب روایته.

۱۱۰۹۷ – عمر بن محمد بن البراء أبو بکر الجعابی:

هو عمر بن محمد بن سلیم الآتی.

۱۱۰۹۸ – عمر بن محمد بن جبیر بن مطعم:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده، رسول الله علیه وآله. و روی عنه ابن شهاب.

۱۱۰۹۹ – عمر بن محمد بن الحارث:

لم یذکروه. روی المفید، عن الجعابی، عن الحسین بن محمد الکندی، عنه، عن أبیه، عن أبی الصباح المزنی، ما یفید حسن عقیدته. کتاب العشرة ص ۲۲۸، وجد ج ۷۵ / ۴۱۰، وأمالی المفید مج ۱۵ ص ۷۶.

(۱۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، المتوکل بن هارون (۱)، أبو بکر الجعابی (۱)، عمر بن أبی کعب (۱)، أحمد بن هلال (۱)، سورة الفرقان (۱)، محمد بن الحارث (۱)، الحسین بن محمد (۱)، صباح المزنی (۱)، جبیر بن مطعم (۱)، عمر بن کناد (۱)، محمد بن سلیم (۱)، عمر الکلبی (۱)، عمر بن محمد (۳)، الشهادة (۲)

۱۱۱۰۰ – عمر بن محمد بن الحسن: لم یذکروه. تقدم فی ابنه أحمد روایته عن أبیه.

۱۱۱۰۱ – عمر بن محمد بن حمزة العلوی الشریف أبو البرکات:

لم یذکروه. روی الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی عنه وسعید بن محمد الثقفی، عن محمد بن عبد الرحمن العلوی – الخ. کتاب الإیمان ص ۱۳۷، وجد ج ۶۸ / ۱۳۲. والظاهر اتحاده مع عمر بن إبراهیم بن محمد المذکور.

وفی بشا ص ۶۷ عنهما معا فی سنة ۵۱۶ عن محمد بن علی بن الحسین بن عبد الرحمن العلوی، عن محمد بن عبد الله الجعفی. وفیه ص ۸۷ عنهما معا، عن الشریف محمد بن عبد الرحمن العلوی العلامة.

والأظهر سقوط اسم جده فیکون ابن محمد بن محمد بن حمزة العلوی الشیخ أبو البرکات، کما روی الطبری فیه ص ۶۳ عنهما – الخ.

۱۱۱۰۲ – عمر بن محمد بن الخضر:

لم يذكروه. وله كتاب وسيلة المتعبدين. روى عنه الحسن بن محمد المهلبى.

إثبات الهداة ج ۴ / ۱۴۲. وعنه غيره كما فيه ص ۱۸۲.

۱۱۱۰۳ - عمر بن محمد الخلال أبو القاسم:

لم يذكروه. روى النجاشى ص ۳۱۳ عن عبد السلام بن الحسين البصرى، عنه، عن إبراهيم بن عرفة، كتب يعقوب بن إسحاق السكيت.

۱۱۱۰۴ - عمر بن محمد الزيات أبو حفص:

لم يذكروه. روى المفيد والشيخ، عنه، عن عبد الله بن جعفر - الخ. كتاب الكفر ص ۱۶۱، وكتاب العشرة ص ۲۳، وجد ج ۷۳ / ۳۷۳، و ج ۷۴ / ۷۴.

وروى المفيد والشيخ، عنه، عن على بن مهرويه، عن داود بن سليمان، عن الرضا عليه السلام. كتاب العشرة ص ۷۷، وجد ج ۷۴ / ۲۷۶.

وبهذا الإسناد رواية أخرى. كمبا ج ۱۷ / ۵، وجد ج ۷۷ / ۱۹، وأمالى

(۱۱۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، يوم عرفة (۱)، يعقوب بن إسحاق السكيت (۱)، محمد بن عبد الله الجعفى (۱)، عبد السلام بن الحسين (۱)، محمد بن على بن الحسين (۱)، محمد بن حمزة العلوى (۲)، عمر بن محمد بن الحسن (۱)، إبراهيم بن محمد (۱)، على بن مهرويه (۱)، داود بن سليمان (۱)، الحسن بن محمد (۱)، سعيد بن محمد (۱)، عمر بن محمد (۳)، محمد بن عبد (۲)

المفيد مج ۱۵ ص ۷۲.

ورويا عنه، عن الحسين بن يحيى بن عياذش - الخ. كتاب الصلاة ص ۶، وجد ج ۸۲ / ۲۰۸. وعنه، عن على بن العباس. ج ۴۲ / ۱۴۶، وكمبا ج ۹ / ۶۳۵.

۱۱۱۰۵ - عمر بن محمد سليم (سالم - مسلم) البراء:

يكنى أبا بكر. المعروف بابن الجعابى. خرج إلى سيف الدولة فقربه و اختص به. وكان حافظا عارفا بالرجال من العامة والخاصة. نقله العلامة فى صه عن الشيخ الطوسى، ثم قال: وهو لا يوجب التعديل لكنه من المرجحات.

ذكره الشيخ فى ست (۵۰۶) وقال: إنه ثقة. وله كتب. ونقل عنه المفيد و ابن عبدون.

۱۱۱۰۶ - عمر بن محمد بن سيف:

لم يذكروه. روى محمد بن على بن صخر، عنه، عن محمد بن محمد بن سليمان.

جد ج ۳۵ / ۱۲۰، وكمبا ج ۹ / ۲۵. والأظهر أن اسم جده يوسف لا سيف.

۱۱۱۰۷ - عمر بن محمد بن عبد الرحمن بن أذينة:

ثقة جليل وتقدم بعنوان عمر بن أذينة. جملة من أحواله فى تتمة المنتهى ص ۱۵۶. ومات فى أيام المهدى العباسى.

۱۱۱۰۸ - عمر بن محمد بن على بن شافع:

لم يذكروه. روى عن عبد الله بن الحسن بن الحسن حديث وصية فاطمة الزهراء عليها السلام. دلائل الطبرى ص ۴۲.

۱۱۱۰۹ - عمر بن محمد بن على الصيرفى المعروف بابن الزيات أبو حفص:

لم يذكروه. روى المفيد والشيخ - كما فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۶ - عنه، عن محمد بن همام الإسكافى - الخ.

ومثله فى ص ۱۳ عنه، عن عبيد الله بن جعفر بن محمد بن أعين - الخ.

(۱۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن همام الإسکافی (۱)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، الحسین بن یحیی (۱)، علی بن العباس (۱)، ابن الجعابی (۱)، عمر بن أذینة (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن أعین (۱)، محمد بن سیف (۱)، محمد بن علی (۲)، عمر بن محمد (۲)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

وفی ص ۴۹ عنه، عن أبی الحسن بن مهرویه القزوینی، عن داود بن سلیمان، عن الرضا علیه السلام - الخ. وکذا فیه ص ۲۸ عنه، عن محمد بن همام.

وسائر روایاته بهذه الأسانید. کمبا ج ۹ / ۴۴۳، و ۶۴۹، و ج ۶ / ۲۹۲، وجد ج ۴۰ / ۷۲، و ج ۴۲ / ۲۰۲، و ج ۱۷ / ۳۹۷.

وقد یخفف فیقال: عمر بن محمد الصیرفی، عن محمد بن إدریس. جد ج ۳۷ / ۴۸، کمبا ج ۹ / ۱۸۳.

وروی المفید فی الإرشاد وغیره، عنه، عن محمد بن أبی الثلج - الخ. جد ج ۳۸ / ۲۲۶ مکررا، و ج ۱۷ / ۳۹۷، وکمبا ج ۹ / ۳۱۴.

ومن روایاته یظهر حسنه وکماله. وعد من شیوخ المفید کما یظهر من أمالیه مج ۱۶ ص ۸۰، ومن إرشاده. والثلاث متحد.

وتقدم فی علی بن محمد بن مهرویه بعض روایاته الأخری.

۱۱۱۱۰ - عمر بن محمد بن عمر الأشرف بن الإمام السجاد علیه السلام:

یأتی أبوه. وروی علی بن إبراهیم بن المعلی، عنه، کتاب ابن أبی رافع، کما تقدم فی علی بن إبراهیم. وبسند آخر عنه، عن علی بن عبید الله بن محمد بن عمر کتابه کما فی جش ص ۵.

۱۱۱۱۱ - عمر بن محمد بن عمر الأطرف بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

أعقب من ابنیه إسماعیل وإبراهیم.

۱۱۱۱۲ - عمر بن محمد بن محمد بن حمزة العلوی الشیخ أبو البرکات:

لم یذکروه. روی عنه الطبری بهذا العنوان. بشا ص ۶۳. والظاهر اتحاده مع عمر بن محمد بن حمزة المذکور، واتحادهما مع عمر إبراهیم بن محمد المزبور.

۱۱۱۱۳ - عمر بن محمد الوراق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۷ عن محمد بن الحسین المقری، عنه، عن علی بن العباس البجلی، حدیث تفسیر قوله

(۱۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، علی بن عبید الله بن محمد (۱)، علی بن محمد بن مهرویه (۱)، محمد بن حمزة العلوی (۱)، علی بن إبراهیم (۲)، إبراهیم بن محمد (۱)، داود بن سلیمان (۱)، علی بن العباس (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن إدریس (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد الوراق (۱)، محمد بن حمزة (۱)، عمر بن محمد (۴)

تعالی " والسابقون السابقون - " الآیة بعلی أمیر المؤمنین علیه السلام وشیعته. و مثله فیه ص ۸۹. وکذا فی أمالی المفید مج ۳۵.

۱۱۱۱۴ - عمر بن محمد بن یزید أبو الأسود بیاع السابری مولی ثقیف:

کوفی ثقة جلیل بالاتفاق من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما.

له کتاب فی مناسک الحج وفرائضه ومسنونه، سمعه کله من الصادق علیه السلام.

وأثنی علیه الصادق علیه السلام شفاها.

وقد ینسب إلی جده فیقال: عمر یزید.

۱۱۱۱۵ – عمر بن محمد یوسف:

لـم یـذکروه. روی الکراجکی فی کنزه ص ۵۰، عن محمـد بن علی بن محمـد بن صـخر الأزدی، عنه، عن علی بن محمـد بن مهرویه القزوینی، عن داود بن سلیمان، عن الرضا علیه السلام – الخ.

۱۱۱۱۶ – عمر بن المختار:

روی المفید، عن الحسن بن زکریا البصری العدوی، عنه، عن أبی محمد البرسی، روایة شریفة فی الفضائل. وربما یزعم بعض الضعفاء أنه غلو فنسبه إلی الغلو. جد ج ۳۹ / ۱۹۷، وکمبا ج ۹ / ۳۹۰، وبشارة المصطفی ص ۲۲ و ۱۲۲، ومل ص ۷۰ عنه، عنه، عن إسحاق بن بشر.

۱۱۱۱۷ – عمر بن مدرک أبو علی الطائی:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عبید الله بن محمد بن الأیادی، عنه، عن یحیی بن زیاد الملکی. بشا ص ۷۴.

وروی جمیل بن دراج، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. المحاسن ج ۱ / ۱۶۵.

۱۱۱۱۸ – عمر بن مرحوم العبدی:

لم یذکروه. قام إلی ابن عباس فی البصرة لما یحض الناس علی اللحوق

(۱۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن محمد بن مهرویه (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، داود بن سلیمان (۱)، عمر بن المختار (۱)، مدینة البصرة (۱)، أبو الأسود (۱)، جمیل بن دراج (۱)، محمد بن یزید (۱)، علی بن محمد (۱)، عمر بن محمد (۱)، عمر بن مدرک (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)

بـأمیر المؤمنین علیه السـلام قـال: وفق الله أمیر المؤمنین، وجمع له أمر المسـلمین، و لعن المحلین القاسـطین الـذین لا یقرؤون بالقرآن. نحن والله علیهم حنقوق، ولهم فی الله مفارقون. ومتی أردتنا صحبک خیلنا ورجلنا. کذا عن نصر بن مزاحم.

۱۱۱۱۹ – عمر بن مرداس:

عـده المفیـد فی رسالته العددیة من الفقهاء الأعلام ومن الرؤساء المأخوذ منهم الحلال والحرام الذین لا یطعن علیهم ولا طریق إلی ذم واحد منهم.

۱۱۱۲۰ – عمر بن مریم:

لم یذکروه ۰. هو من أصـحاب الصادق علیه السلام. روی العیاشی ج ۲ / ۲۰۸ سورة الرعد عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السـلام عن قول الله عز وجل ": الذین یصلون – " الآیة، وکمبا ج ۷ / ۵۵، وکتاب العشرة ص ۲۸، وجد ج ۲۳ / ۲۶۸، و ج ۷۴ / ۹۸.

۱۱۱۲۱ – عمر بن مزید:

من أصـحاب الصادق علیه السـلام. روی السید فی فلاح السائل ص ۳۷ بإسـناده، عن الحسن بن محبوب، عنه قال: سـمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول – الخ. والظاهر أنه الجعفی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۱۲۲ – عمر بن المستنیر أبو حفص الجعفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما ذکره البرقی.

۱۱۱۲۳ – عمر بن مسلم:

من أصحاب الصادق علیه السلام. أقبل علی العبادة وترک التجارة، فقال الصادق علیه السلام: ویحه! أما علم أن تارک الطلب لا یستجاب له؟! - الخ. کمبا ج ۲۶ / ۷۰۲، وجد ج ۲۲ / ۱۳۱.

روی البرقی، عن معاذ بن مسلم أنه أدخل أخاه عمر علی أبی عبد الله علیه

(۱۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۶)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عمر بن المستنیر (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، عمر بن مرداس (۱)، معاذ بن مسلم (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، سورة الرعد (۱)، عمر بن مسلم (۱)، القرآن الکریم (۱)

السلام فسأله عن الدین الذی لا یقبل الله من العباد غیره، فشرح له ذلک. کتاب الإیمان ص ۲۱۴، وجد ج ۶۹ / ۴.

وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بالصائغ الکوفی.

وعد الشیخ ثلاثة أسماء عمر بن مسلم من أصحاب الصادق علیه السلام. هذا أحدهم. ثانیهم وصفه بالقشیری الکوفی. ثالثهم بالهراء الکوفی أخو معاذ.

۱۱۱۲۴ - عمر بن مصعب أبو عمران:

وقع فی طریق البرقی فی سن باب الثلاثة، عن عبد الرحمن بن حماد، عنه، عن أبی حمزة الثمالی، عن الصادق علیه السلام.

۱۱۱۲۵ - عمر بن مطاع الجعفی:

لم یذکروه. هو شهید الطف. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۸، وجد ج ۴۵ / ۲۴.

وذکره فی الناسخ مع الواو. وفی مقتل أبی مخنف: عمیر. وعده ممن ذکرهم الحسین علیه السلام حین الاستنصار.

۱۱۱۲۶ - عمر بن معمر:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام لعن القدریة والحروریة و المرجئة. شی ج ۱ / ۲۰۸.

وعده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بالکوفی.

ولعله عمر بن معمر بن عطاء بن وشیکة الذی سمع عن أبی جعفر علیه السلام وروی عنه محمد بن سماعة کما فی الکافی ج ۶ فی باب ۳ من کتاب الطلاق ص ۵۷.

۱۱۱۲۷ - عمر بن مفضل:

لم یذکروه. قال: قال لی أبو عبد الله علیه السلام: تطلیل الغیبة عن أهلک؟

قلت: نعم، قال: أین؟ قلت: الأهواز وفارس - الخ. مشکاة الطبرسی ص ۱۰۸.

(۱۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، معمر بن عطاء بن وشیکة (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن سماعة (۱)، عمر بن مسلم (۱)، عمر بن معمر (۱)، القتل (۱)

۱۱۱۲۸ - عمر بن المفضل الوراق الطبری:

لم یذکروه. وقع طریق السید فی جمال الأسبوع ص ۲۶۶ عن محمد بن وهبان الدبیلی، عنه، عن إسحاق بن محمد بن مروان، کما تقدم فی إسحاق.

۱۱۱۲۹ - عمر بن منصور:

لم یذکروه. روی عن إسماعیل بن أبان. کمبا ج ۱۴ / ۶۲۳، وجد ج ۶۳ / ۲۳۶.

وهو عمرو بن منصور المذکور.

۱۱۱۳۰ – عمر بن موسی البربری:

لم یذکروه. روی جعفر بن عون، عنه، عن أبیه، عن عطیة العوفی، حدیث ذم بغض أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۱۶، وجد ج ۳۹ / ۳۱۰، وکنز الکراجی ص ۲۲۵.

۱۱۱۳۱ – عمر بن موسی الجهنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۳ عن الحسن بن الحسین العرنی، عن یحیی بن یعلی، عنه، عن زید بن علی بن الحسین علیه السلام. ومثله فی کفایة الأثر باب ۳۹.

وسائر روایاته الشریفة. کمبا ج ۹ / ۱۵۹، وجد ج ۳۶ / ۳۶۰.

والشیخ فی ست ذکره مع وصف الوجیهی وقال: زیدی له کتاب قراءة زید بن علی بن الحسین علیه السلام. وتقدم فی یحیی بن یعلی بعض روایاته.

ودلائل الطبری ص ۵۵ عن إسماعیل بن عمر البجلی، عنه، عن زید بن علی و تقدم فی إسماعیل بن عمر.

۱۱۱۳۲ – عمر بن موسی بن عیسی بن أحمد:

لم یذکروه. روی المنصوری محمد بن أحمد، عن عم أبیه، عنه، عن مولانا علی الهادی صلوات الله علیه. بشا ص ۱۸۴.

(۱۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، إسحاق بن محمد بن مروان (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، إسماعیل بن عمر (۲)، موسی بن عیسی (۱)، عطیة العوفی (۱)، زید بن علی (۱)، عمر بن موسی (۲)، محمد بن أحمد (۱)

۱۱۱۳۳ – عمر بن میمون:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام، کما تقدم فی عمار بن أبی شیبة. والصحیح عمرو بن میمون.

۱۱۱۳۴ – عمر بن نافع: لم ذکروه. هو مذموم. کمبا ۱۰ / ۱۸۰، وجد ج ۴۴ / ۳۵۱.

۱۱۱۳۵ – عمر بن نعجة: لم یذکروه. تقدم فی عمرو.

۱۱۱۳۶ – عمر بن واقد:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن سلیمان بن جعفر البصری، عنه حدیث ما جری بین هارون وبین موسی الکاظم علیه السلام. کمبا ۱۱ / ۲۹۹.

وروایته الأخری فی ذلک. ص ۳۰۰، وجد ج ۴۸ / ۲۲۳ و ۲۲۵، وکمال الدین ج ۱ / ۳۷.

۱۱۱۳۷ – عمر بن الولید:

لم یذکروه. روی جعفر بن بشیر، عنه، عن أبی بصیر. یب ج ۱ باب تطهیر البدن والثیاب ص ۴۲۴.

۱۱۱۳۸ – عمر بن هارون:

روی الصدوق بإسناده، عن حامد بن محمد، عنه، عن الصادق علیه السلام ما یفید حسنه. کمبا ج ۱۰ / ۳۰، وجد ج ۴۳ / ۱۰۱.

ولعله البلخی أبو حفص الذی عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۱۳۹ – عمر بن هارون التستری:

لم یذکروه. روی محمد بن عمیر، عنه، عن الهیثم بن أحمد المصری. بشا ص ۱۴۵.

۱۱۱۴۰ – عمر بن هارون الثقفی:

روی عون بن جریر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۹ / ۶۲، ورواه

(۱۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، عمر بن هارون الثقفی (۱)، سلیمان بن جعفر البصری (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عمر بن الولید (۱)، عمر بن هارون (۲)، عمرو بن میمون (۱)، عون بن جریر (۱)، جعفر بن بشیر (۱)

فی الکافی ج ۶ / ۲۲۲ وفیه: عمرو بن هارون. لعله عمر بن المتوکل بن هارون المذکور.

۱۱۱۴۱ - عمر بن هاشم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن هشام النهشلی، عنه، عن معروف بن خربوذ - الخ. جد ج ۷ / ۲۶۱، وکمبا ج ۳ / ۲۶۶.

۱۱۱۴۲ - عمر بن هبیرة:

لم یذکروه. روی عن رسول الله صلی الله علیه وآله. کامل الزیارات باب ۲۲ ص ۷۰.

۱۱۱۴۳ - عمر بن هشام:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۲۰۱ عنه، عن مسلم - الخ. وروی بکر بن صالح، عنه. کامل الزیارات باب ۵ ص ۲۲.

ولعله عمرو بن هشام الطائی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۱۴۴ - عمر بن هیثم:

لم یذکروه. کان علی یمین المختار ونقل بعض قضایاه. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۷۷.

۱۱۱۴۵ - عمر بن یحیی:

روی النعمانی بإسناده، عن ابن فضال، عن ثعلبة، عنه، عن داود الدجاجی، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۲، وجد ج ۵۲ / ۲۲۹.

وعده العلامة فی القسم الثانی من أصحاب الباقر علیه السلام، کما فی رجال المامقانی.

۱۱۱۴۶ - عمر بن یحیی بن بسام:

لم یذکروه. روی فی بشا ص ۱۴۰ بإسناده، عن عبد الحمید بن عواض الطائی.

(۱۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۲)، عمرو بن هشام الطائی (۱)، المتوکل بن هارون (۱)، عبد الحمید بن عواض (۱)، عمرو بن هارون (۱)، عمر بن هبیرة (۱)، عمر بن یحیی (۲)

(ثقة)، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: إن أحق الناس بالورع آل محمد وشیعتهم کی تقتدی الرعیة بهم.

۱۱۱۴۷ - عمر بن یحیی بن الحسین بن زید الشهید:

لم یذکروه. وأولاده أحمد ومحمد وأبوه وأجداده مذکورون فی محالهم.

۱۱۱۴۸ - عمر بن یحیی الفحام:

لم یذکروه. روی عنه ابن أخیه الحسن بن محمد بن یحیی الفحام، کما فی أمالی الشیخ فی روایات تفید حسنه وکماله. کتاب الإیمان ص ۱۰۸، وجد ج ۶۸ / ۲۴، وبشا ص ۱۴۰ وغیره. وهو یروی عن عبد الله بن أحمد بن عامر. وهو عمرو بن یحیی المذکور.

۱۱۱۴۹ - عمر بن یزید البصری:

لم یذکروه. روی یونس بن یعقوب، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۵ باب الزیادات فی فقه الحج ص ۴۴۳.

۱۱۱۵۰ – عمر بن یزید بیاع السابری:

تقدم بعنوان عمر بن محمد بن یزید. وقال له الصادق علیه السلام: أنتم و الله من آل محمد فقال: من أنفسهم جعلت فداک؟ قال: نعم، والله من أنفسهم – ثلاثا. فاستدل علیه بقوله تعالی " ان أولی الناس بإبراهیم – " الآیة. کتاب الإیمان ص ۱۲۴ و ۱۰۷، وجد ج ۶۸ / ۲۰ و ۸۴.

وبالجملة هو من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما.

۱۱۱۵۱ – عمر بن یوسف بن سلیمان بن ریان أبو حفص:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۱ / ۵۴ عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی، عنه، عن القاسم بن إبراهیم الرقی.

۱۱۱۵۲ – عمر بن یونس الیمامی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۶۰ عن أحمد بن محمد

(۱۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عمر بن یزید بیاع السابری (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، یحیی بن الحسین بن زید (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، القاسم بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمرو بن یحیی (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، عمر بن یحیی (۱)، محمد بن یزید (۱)، عمر بن یزید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الشهادة (۱)

الواسطی ومحمد بن صالح ومحمد بن الصلت، عنه، حدیث وفاة مولانا المجتبی علیه السلام ووصیته.

وکذا فی بشا ص ۲۷۱ عن أحمد بن محمد الواسطی، عن محمد بن صالح و محمد بن الصلت، عنه – الحدیث.

العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۱۴۶ عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام – الخ.

۱۱۱۵۳ – عمران بن أبان:

لم یذکروه. وقع فی طریق العلامة فی الخلاصة فی القسم الأول فی ترجمة نجم بن أعین قال: روی العقیقی، عن أبیه، عن عمران بن أبان، عن عبد الله بن بکیر، عن أبی عبد الله علیه السلام أنه یجاهد فی الرجعة. انتهی.

۱۱۱۵۴ – عمران أبو رقیبة: من أصحاب الصادق علیه السلام. ذکره البرقی.

۱۱۱۵۵ – عمران بن أبی عطاء:

روی سلیمان بن عمرو، عنه، عن عطا، عن ابن عباس. التوحید باب ۱ ح ۱۴.

۱۱۱۵۶ – عمران بن إسحاق الزعفرانی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ. وروی محمد بن عیسی بن عبید، عن محمد بن شعیب، عنه، عن محمد بن مروان، عن الصادق علیه السلام وصف خلقتهم الشریفة من طینة مخزونة تحت العرش، وأنهم خلق وبشر نورانیون، وخلقه شیعتهم وأرواحهم أسفل من ذلک. وهذه الروایة تفید حسن عقیدته وکماله. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب خلق أبدان الأئمة وأرواحهم و قلوبهم صلوات الله علیهم ص ۳۸۹.

وروی کش ط جد ج ۲۴۱ بإسناده، عن یونس، عن إبراهیم المؤمن، عن عمران الزعفرانی قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام – الخ.

۱۱۱۵۷ – عمران بن إسماعیل:

نقل النجاشی، عن ابن بطة، عن البرقی، عنه بکتابه. ویلوح منه أن أحمد بن

(۱۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عبد الله بن عباس (۱)، عمران أبو رقیبة (۱)، إبراهیم المؤمن (۱)، عمران بن إسماعیل (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، عمران الزعفرانی (۱)، عمران بن إسحاق (۱)، سلیمان بن عمرو (۱)، محمد الواسطی (۱)، محمد بن الصلت (۲)، محمد بن مروان (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن صالح (۲)، محمد بن شعیب (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

محمد هو ابن محمد بن خالد البرقی:

۱۱۱۵۸ - عمران بن إسماعیل بن عمران القمی:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد، عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن الثالث علیه السلام: إن لی ولدا رجالا ونساءا. أفیجوز (لی) أن أعطیهم من الزکاة شیئا؟ فکتب: إن ذلک جائز لکم. ورواه فی یب ج ۴ / ۵۶، وفی صا ج ۲ / ۳۴ عنه مثله. ویستفاد منه حسن عقیدته وأنه من الشیعة.

۱۱۱۵۹ - عمران بن البختری:

روی البرقی فی سن ج ۲ / ۶۲۳ عن یعقوب بن یزید، عن أبی خالد الکوفی، عنه، عن الصادق علیه السلام. وعده الشیخ والبرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۱۶۰ - عمران بن بریدة الأسلمی:

لم یذکروه. روی الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی أمره أبا بکر وعمر بأن یدخلا علی علی بن أبی طالب فیسلما علیه بإمارة المؤمنین. کمبا ج ۹ / ۲۵۷، و جد ج ۳۷ / ۳۳۵ و ۳۳۶.

۱۱۱۶۱ - عمران بن الحجاج:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۲۹۱ عن الحسین بن الولید، عنه، عن عبد الرحمن، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. ورواه فی جد ج ۶ / ۱۵۸، و کمبا ج ۳ / ۱۳۵.

والمراد بعبد الرحمن هو ابن أبی نجران بقرینة ما رواه النعمانی ص ۷۵ بإسناده، عن أحمد بن الحسن، عنه، عن ابن أبی نجران، عن ابن أبی عمیر - الخ، ما یفید حسنه.

کمبا ج ۱۳ / ۳۴، وجد ج ۵۱ / ۱۳۷.

۱۱۱۶۲ - عمران بن حذیفة بن الیمان:

قتله مصعب بعد قتل المختار، کما عن الجزری.

(۱۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عمران بن إسماعیل بن عمران (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، الحسین بن الولید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی نجران (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الزکاة (۱)، القتل (۱)

۱۱۱۶۳ - عمران بن حصین الخزاعی:

من حسان أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین علیه السلام. ومن السابقین الذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین علیه السلام. مات سنة ۵۲.

نهیه طلحة والزبیر عن نقض بیعتهما وعن مخالفتهما علیا علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۱۸۷ و ۴۲۲. ذکر الاختلاف فیه ص ۷۲۸، وجد ج ۳۲ / ۱۴۰، و ج ۳۴ / ۲۸۹.

جملة من روایاته المصرحة بخلافة أمیر المؤمنین وأحد عشر من ولده صلوات الله علیهم وفضائلهم. کمبا ج ۹ / ۱۵۱ و ۲۵۰ و ۲۵۷ و

۲۹۵ و ۴۰۵ و ۵۱۰، وجد ج ۳۶ / ۳۳۰، و ج ۳۷ / ۳۰۸ و ۳۳۶، و ج ۳۸ / ۱۴۹، و ج ۳۹ / ۲۶۶، و ج ۴۱ / ۱۳.

وقد عقد الثقة الجليل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وفضائلهم بابا لروایاته فی ذلک. فراجع إلیه باب ۱۹.

وهو من رواة حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۷.

جملة من سائر روایاته فی التوحید باب معنی قل هو الله أحد ح ۱۱.

إذهاب النبی صلی الله علیه وآله إیاه إلی عیادة فاطمة الزهراء صلوات الله علیها. کمبا ج ۹ / ۱۸۸. وغیرها ج ۱۰ / ۱۰ و ۱۲، وجد ج ۳۷ / ۶۸، و ج ۴۳ / ۲۷ و ۳۷.

وعن ابن شهرآشوب فی قب بإسناده أن عمران بن الحصین وأبا بریدة قالا لأبی بکر: قد کنت أنت یؤمئذ (یعنی الغدیر) فیمن سلم علی علی بإمرة المؤمنین.

فهل تذکر ذلک الیوم أم نسیته؟ قال: بل أذکره. فقال بریدة: فهل ینبغی لأحد أن یتأمر علی أمیر المؤمنین علیه السلام؟ فقال عمر: إن النبوة والإمامة لا تجتمع فی بیت واحد. فقال له بریدة " أم یحسدون الناس علی ما آتیهم الله من فضله - " الآیة. فقد جمع الله لهم النبوة والملک. فغضب عمر - الخ.

۱۱۱۶۴ - عمران بن حطان الخارجی:

لم یذکروه. هو مذموم ملعون. لأنه أثنی فی أشعاره علی ابن ملجم. أعیان الشیعة باب سیرة الصادق علیه السلام ص ۵۱.

(۱۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، ابن ملجم المرادی لعنه الله (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، عمران بن حصین (۱)، حدیث الغدیر (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

۱۱۱۶۵ - عمران الحلبی: هو عمران بن علی الآتی.

۱۱۱۶۶ - عمران بن حمران الأذرعی:

عده النجاشی من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عن أبی الحسن علیه السلام. یب ج ۵ باب الزیادات فی فقه الحج ص ۴۳۰، وصا ج ۱ باب النوم ص ۸۰.

وروی أبو شعیب، عنه، عن عبد صالح علیه السلام. یب ج ۱ باب الأحداث الموجبة للطهارة ص ۷، وصا ج ۲ باب إتمام الصلاة فی الحرمین ص ۳۳۴.

۱۱۱۶۷ - عمران بن خاقان:

لم یذکروه. وفد إلی المنصور وأسلم علی یدیه وکان قد حج الیهود (أی:

غلبهم فی الخصومة) ببیانه وعلمه بما فی التوراة من علامات رسول الله صلی الله علیه وآله وخلفائه بعده. لکن کان یکتم التنصیص علی الأئمة الاثنی عشر عن الشیعة وأخبر حاجب بن سلیمان بذلک وأخذ علیه العهد بالکتمان. کمبا ج ۹ / ۱۲۷، وجد ج ۳۶ / ۲۲۵، والمقتضب ص ۳۹.

۱۱۱۶۸ - عمران بن خالد:

لم یذکروه. روی الحسین بن علوان، عنه، عن سعد بن طریف. بشا ص ۱۵۱. و لعله أخو عمرو بن خالد المذکور.

۱۱۱۶۹ - عمران بن داود:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص بإسناده، عن سفیان بن عیینة، عنه، عن محمد بن الحنفیة، عن أمیر المؤمنین

علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله. جد ج ۳۶ / ۳۳۷، وکمبا ج ۹ / ۱۵۳.

۱۱۱۷۰ – عمران الزعفرانی:

له روایات عن الصادق علیه السلام فی کا ویب وصا أشار إلیها الخوئی ج ۱۳ / ۱۶۹. وهو ابن إسحاق المذکور.

(۱۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، الحسین بن علوان (۱)، عمران الزعفرانی (۱)، عمران بن حمران (۱)، عمران الحلبی (۱)، عمران بن علی (۱)، عمرو بن خالد (۱)، الحج (۲)، الیهود، الیهودی (۱)، الصّلاة (۱)، النوم (۱)

۱۱۱۷۱ – عمران بن سعید الراشدی:

لم یذکروه. هو ثقة لروایة القمی فی تفسیره سورة یونس ص ۲۹۲ عن أبیه، عنه، عن ابن مسکان، عن أبی عبد الله علیه السلام، روایة الفضائل.

۱۱۱۷۲ – عمران بن سلیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل والأمالی مکررا عن عبد الله بن معن الأودی، عنه، روایات، کما تقدم فی عبد الله بن معن وعبد الله بن محمد بن عمرو الأطروش، وفی کمبا ج ۱۷ / ۱۵۶، وجد ج ۷۸ / ۱۴۶.

وفی الخصال ج ۱ / ۱۲۹ عن عبد الله بن معن الأزدی، عن عمران سلیمان، عن طاووس الیمانی، عن السجاد علیه السلام، حدیث علامات المؤمن خمس.

۱۱۱۷۳ – عمران بن سلیمان أبو محمد الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. تقدم فی عمران بن سلیم.

۱۱۱۷۴ – عمران بن شاهین:

لم یذکروه. له حکایة شریفة تدل مدحه وکماله. جد ج ۴۲ / ۳۱۹ و ۳۲۰، و کمبا ج ۹ / ۶۸۱. وهو بانی الرواقین فی المشهدین الغری والحائر. وذکر قصته فی السفینة.

۱۱۱۷۵ – عمران الصابی:

لم یذکروه. هو واحد المتکلمین. قام إلی الرضا علیه السلام وسأله عن التوحید مسائل عظیمة مهمة تدل علی قوة علمه وکماله.

أسلم علی یدی الرضا علیه السلام ورحب به وخلعه بکسوة ووصله بعشرة آلاف. ولزم الرضا علیه السلام یجتمع إلیه المتکلمون من أصحاب المقالات فیبطل أمرهم. وولاه الرضا علیه السلام صدقات بلخ. فراجع حدیث مناظرة مولانا الرضا علیه السلام مع أهل الأدیان. کمبا ج ۴ / ۱۶۳ – ۱۶۵.

(۱۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۵)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عمران بن سعید الراشدی (۱)، أبو محمد الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، عمران بن سلیمان (۱)، سورة یونس (۱)، الشهادة (۱)، الباطل، الإبطال (۱)

کلماته مع سلیمان المروزی فی البداء. ص ۱۶۸، و ج ۱۴ / ۱۱، و ج ۱۲ / ۵۲، وجد ج ۱۰ / ۳۱۰ – ۳۱۸ و ۳۲۹، و ج ۴۹ / ۱۷۶، و ج ۵۷ / ۴۷.

۱۱۱۷۶ – عمران بن طاووس بن محسن بن طاووس مولی جعفر بن محمد:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله بن المطلب (یعنی أبا المفضل الشیبانی)، عنه کتاب إدریس بن زیاد. جش ص ۷۵.

۱۱۱۷۷ – عمران بن ظبیان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ۲ / ۹۷ عن عبد المؤمن بن القاسم الأنصاری، عنه، عن عباد بن عبد الله الأسدی – الخ.

وروی الشیخ، عن الفضل، عن عبد الرحمن بن أبی هاشم، عن عمرو بن أبی المقدام، عنه، عن حکیم بن سعد، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ۱۳ / ۱۸۶، وجد ج ۵۲ / ۳۳۳، وغط ص ۲۹۹.

۱۱۱۷۸ – عمران بن عبد الرحیم الباهلی:

لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن محمد بن أحمد روایته.

۱۱۱۷۹ – عمران بن عبد الرحیم الزعفرانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روایة أحمد بن محمد بن عاصم، عنه، عن عبد السلام بن صالح، الفضائل. کمبا ج ۹ / ۳۱۱ و ۳۱۴، وجد ج ۳۸ / ۲۱۳ و ۲۲۷.

وروی محمد بن سنان، عن عمران الزعفرانی، عن محمد بن مروان، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۲ باب من بلغه ثواب – الخ ص ۸۷.

وفی الکافی ج ۴ باب ذیل باب الأهلة ص ۸۰ عن إبراهیم بن محمد المدنی و إبراهیم الأحول، عن عمران الزعفرانی قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام – الخ. و نقل عنه روایتین.

وروایته عن مفضل بن عمر، عن الصادق علیه السلام فی دلائل الطبری ص ۲۴۷.

(۱۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن عبد الله بن المطلب (۱)، إبراهیم بن محمد المدنی (۱)، عبد المؤمن بن القاسم (۱)، إبراهیم الأحول (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد بن عاصم (۱)، عبد السلام بن صالح (۱)، عمران بن عبد الرحیم (۲)، إدریس بن زیاد (۱)، سلیمان المروزی (۱)، عمران الزعفرانی (۲)، محمد بن مروان (۱)، محمد بن سنان (۱)، جعفر بن محمد (۱)

۱۱۱۸۰ – عمران بن عبد الکریم: یأتی فی ابنه محمد.

۱۱۱۸۱ – عمران بن عبد الله أبو موسی المرقانی:

لم یذکروه. روی الحسن بن جعفر بن إسماعیل عنه، کما تقدم.

۱۱۱۸۲ – عمران بن عبد الله الخزاعی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۴۶، وجد ج ۴۴ / ۱۹۹. وکذا الشیخ عده من أصحاب الحسین علیه السلام.

۱۱۱۸۳ – عمران بن عبد الله بن سعد القمی الأشعری:

من خیار أصحاب الصادق علیه السلام. وفی روایتین للمفید فی ختص ص ۶۸ و ۶۹ أنه دخل علی مولانا الصادق علیه السلام فقربه وأدناه وبره وبشه، فقال: کیف أنت؟ وکیف ولدک؟ وکیف أهلک؟ وکیف بنو عمک؟ وکیف أهل بیتک؟ فلما خرج قیل لأبی عبد الله علیه السلام: من هذا الذی بررته هذا البر؟ فقال: نجیب قوم نجباء ما أرادهم جبار إلا قصمه الله. انتهی مخلصا وملفقا.

کمبا ج ۱۱ / ۲۰۵، وجد ج ۴۷ / ۳۳۵ و ۳۳۶.

ورواهما الکشی أیضا، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۳۳۸، وجد ج ۶۰ / ۲۱۱.

وحفیده عمران بن محمد عمران یأتی. وأخواه یعقوب وعیسی. وابنه مرزبان یأتی. واسمه فی صحیفة أسماء الشیعة. ومن أحفاده

محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران.

۱۱۱۸۴ – عمران بن عطیة أبو عبادة الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی محمد بن سنان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۵ / ۳۲، وجد ج ۱۱ / ۱۱۹.

وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

(۱۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عمران بن عبد الله الخزاعی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، عبد الله أبو موسی (۱)، جعفر بن إسماعیل (۱)، عمران بن عطیة (۱)، عمران بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، عبد الکریم (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

۱۱۱۸۵ – عمران بن علی بن أبی شعبة الحلبی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وأخوه عبید الله وکنیته أبو الفضل وأبو الیقظان وأبو یحیی.

۱۱۱۸۶ – عمران بن قرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۱ باب ۲۴ ص ۴۰۱ عن إسماعیل بن همام، عنه، عن أبی محمد المدائنی، عن عمر بن أذینة – الخ، فی روایة شریفة فی النصوص والفضائل. فراجع إلیه وإلی جد ج ۳۶ / ۲۵۶، و ج ۹۲ / ۹۸، و کمبا ج ۹ / ۱۳۴، وکتاب القرآن ص ۲۶.

۱۱۱۸۷ – عمران القمی: هو ابن محمد بن عمران الآتی.

۱۱۱۸۸ – عمران بن کعب الأنصاری:

شهید الطف ومتشرف بالسلام. کمبا ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۲. وفی نسخة: عمر بن کعب، کما تقدم.

۱۱۱۸۹ – عمران بن کعب بن الحارث الأشجعی:

عد مجهولا. وهو شهید الطف، کما عده فی المناقب من الشهداء فی الحملة الأولی. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۴. والظاهر اتحاده مع سابقه.

۱۱۱۹۰ – عمران بن محسن بن إدریس بن زیاد:

روی الشیخ فی مجالسه عن جماعة، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، کما قاله المامقانی ولم یزد علیه شیئا.

أقول: وذلک اشتباه منه. فقد روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۰۳ عن جماعة، عن أبی المفضل، عن عمران بن محسن بن محمد بن عمران بن طاووس الخطیب مولی الصادق علیه السلام، عن إدریس بن زیاد الحناط، روایة شریفة. ونقله مثل ما نقلنا فی کمبا ج ۹ / ۱۲۵، وکتاب الصلاة ص ۴۷۷، وجد ج ۳۶ / ۲۱۵، و ج ۸۶ / ۲۰۴.

(۱۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، إسماعیل بن همام (۱)، علی بن أبی شعبة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إدریس بن زیاد (۲)، أبو الیقظان (۱)، عمر بن أذینة (۱)، عمران القمی (۱)، محمد بن عمران (۲)، عمران بن کعب (۲)، القرآن الکریم (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

۱۱۱۹۱ – عمران بن محمد بن سعید بن المسیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتاب النصوص علی الأئمة الاثنی عشر وفضائلهم فی روایتین عن حماد بن أبی حازم، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أبی سعید الخدری – الخ، فی النص والفضائل. کمبا ج ۹ / ۱۴۱ مکررا، وجد ج ۳۶ / ۲۹۲ و ۲۹۳، وکفایة الأثر باب ۳.

وأما ما فی الخصال ج ۱ / ۷۱ بإسناده، عن إبراهیم بن حماد، عن أبی حازم المدینی، عن عمران بن عمر بن سعید بن المسیب، عن أبیه، عن جده، عن أبی سعید الخدری قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: إن لله حرمات ثلاث - الخبر، و نقله فی کمبا ج ۷ / ۱۲۸، وجد ج ۲۴ / ۱۸۵، فهو سهو مع احتمال بعید فی التعدد فتفحص.

۱۱۱۹۲ - عمران بن محمد بن عمران بن عبد الله بن سعد الأشعری القمی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه جماعة، منهم أحمد بن أبی عبد الله البرقی. وروی محمد بن عیسی، عنه، عن مولانا الجواد علیه السلام.

وکذا روی داود بن محمد النهدی، عنه، علم الجواد علیه السلام بالغائب.

مدینة المعاجز، وإثبات الهداة، وکمبا ج ۱۲ / ۱۰۹، وجد ج ۵۰ / ۴۳.

ومن أحفاد عمران بن عبد الله أبو جعفر محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران صاحب کتاب نوادر الحکمة وسیأتی.

۱۱۱۹۳ - عمران بن مروان:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن عثمان بن عیسی، عنه، وأحمد بن سلیمان، عن سماعة، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۵ / ۳۱۶، وجد ج ۱۳ / ۳۹۱. ورأیته فی المصدر مج ۵ ص ۲۴.

(۱۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، سعید بن المسیب (۲)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، داود بن محمد النهدی (۱)، عمران بن محمد بن عمران (۱)، إبراهیم بن حماد (۱)، أحمد بن سلیمان (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، عمران بن محمد (۱)، الجود (۱)، السهو (۱)

۱۱۱۹۴ - عمران بن مسکان أبو محمد الکوفی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه عنه حمید بن زیاد.

۱۱۱۹۵ - عمران بن مسلم:

لم یذکروه. روی عن سوید بن غفلة. وعنه عبد الرحمن بن معزا.

۱۱۱۹۶ - عمران بن معافا:

لم یذکروه. روی أبو علی بن همام، عن جعفر بن محمد الفزاری، عنه، عن صفوان بن یحیی، حدیث إیمان أبی طالب وفضائله. کمبا ج ۹ / ۲۵، وجد ج ۳۵ / ۱۱۶.

۱۱۱۹۷ - عمران بن معقل:

لم یذکروه. روی الثقة الأجل الطبری فی بشارة ص ۶ بإسناده، عن ابن عقدة، عن محمد بن الفضل بن إبراهیم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، ما یفید حسنه، وکمبا ج ۲۰ / ۵۶، وجد ج ۹۶ / ۲۱۶.

۱۱۱۹۸ - عمران بن المفلس أبو حامد:

لم یذکروه. هو من مشایخ الشیعة عن القاسم بن العلاء الهمدانی. وکان ممن یتولی غسل القاسم لما توفی. کمبا ج ۱۳ / ۸۳، وجد ج ۵۱ / ۳۱۴، وغط ص ۲۰۳.

۱۱۱۹۹ - عمران بن موسی:

روی الصدوق، عن أبیه، عن أحمد بن إدریس، عنه، عن ابن یزید، عن البزنطی. کمبا ج ۲۰ / ۵۶، وجد ج ۹۶ / ۲۱۵.

وروی أبو علی بن همام، عن أحمد بن إدریس، عنه، عن موسی بن جعفر البغدادی، کتاب عمرو بن سعید المدائنی، کما فی جش ص ۲۰۵.

وروی أحمد بن جعفر، عن أحمد بن إدریس، عنه، عنه، کتاب محمد بن مصبح بن الصباح، کما فیه ص ۲۶۰ وکتاب موسی بن جعفر، کما فیه ص ۲۹۰.

(۱۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: إیمان أبی طالب علیه السلام (۱)، القاسم بن العلاء الهمدانی (۱)، عمرو بن سعید المدائنی (۱)، جعفر بن محمد الفزاری (۱)، أبو محمد الکوفی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن إدریس (۳)، حمید بن زیاد (۱)، عمران بن موسی (۱)، عمران بن مسکان (۱)، سوید بن غفلة (۱)، موسی بن جعفر (۲)، محمد بن الفضل (۱)، أحمد بن جعفر (۱)، الغسل (۱)

وفی ست: روی الصدوق، عن أبیه ومحمد بن الحسن، عن أحمد بن إدریس، عنه، عن موسی بن جعفر، کتاب محمد بن مصبح.

وروی محمد بن أحمد، عنه، عن الحسن بن العباس بن جریش. التوحید باب أنه تعالی لیس بجسم ح ۱۱.

۱۱۲۰۰ - عمران بن موسی بن إبراهیم أبو حامد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۱۲۵ عن محمد بن یعقوب الکلینی، عن علی بن محمد المعروف بعلان، عنه، عن الحسین بن القاسم الرقام، عن القاسم بن مسلم، عن أخیه عبد العزیز، عن الرضا علیه السلام - الخ. ورواه فی المعانی ص ۱۴ عنه مثله سواء، وکذا فی التوحید.

وفی العیون ج ۱ / ۲۱۶ عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی، عن القاسم بن محمد بن علی الهارونی، عنه، عن الحسن بن القاسم الرقام، عنه، عن أخیه، عن الرضا علیه السلام، الحدیث المفصل فی وصف الإمامة والإمام ورتبته.

ورواه فی المعانی ص ۹۶ عنه مثله سواء. وفی ک باب ۵۸ عنه مثله.

۱۱۲۰۱ - عمران بن موسی بن جعفر:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر، عنه، عن علی بن معبد، عن عبید الله بن عبد الله الواسطی، عن درست بن أبی منصور، الحدیث الباقری علیه السلام فی تشریح طبقات الخلق والأرواح التی فیهم. وهو حدیث شریف مفصل. کتاب الإیمان ص ۲۶۸. ورواه فی جد ج ۶۹ / ۱۹۱ مثله.

وهو فی البصائر الجزء ۹ باب ۱۴ عن عمران بن موسی بن جعفر، عن علی بن معبد - الخ.

وفی الجزء ۸ باب ۱ حدیث ۱۷: حدثنا أبو محمد، عن عمران بن موسی بن جعفر، عن علی بن أسباط - الخ. ومثل الأخیر فیه فی الجزء ۱۰ باب النوادر ص ۵۱۲ ح ۲۵.

(۱۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، موسی بن إبراهیم (۱)، درست بن أبی منصور (۱)، الحسین بن القاسم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن العباس (۱)، الحسن بن القاسم (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، علی بن أسباط (۱)، عمران بن موسی (۳)، القاسم بن مسلم (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)، علی بن معبد (۱)، محمد بن علی (۱)، عبد العزیز (۱)، محمد بن مصبح (۱)

۱۱۲۰۲ - عمران بن موسی الزیتونی القمی الأشعری:

ثقة بالاتفاق. له کتاب نوادر کبیر. رواه أحمد بن محمد بن یحیی، عن أبیه، عنه. وهو راوی کتب الحسن بن موسی الخشاب، وکتاب علی بن الریان بن الصلت، وکتاب موسی بن زنجویه، وکتاب المفضل بن عمر.

والظاهر اتحاد عمران بن موسى الأشعرى مع هذا الرجل وعمران بن موسى بن الحسن بن عامر بن عبد الله بن سعد الأشعرى القمى.

۱۱۲۰۳ - عمران بن ميثم بن يحيى الأسدى الكوفى التمار:

ثقة بالاتفاق. من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله عليهم. و روى عن أبيه. جد ج ۳۹ / ۳۰۱، وكمبا ج ۹ / ۴۱۴.

سماعه عن الحسين بن على صلوات الله عليهما وروايته عنه فى جد ج ۶۸ / ۸۵، وكتاب الإيمان ص ۱۲۵.

۱۱۲۰۴ - عمران الميثمى:

روى صالح الصيرفى، عنه، عن صالح بن ميثم. كامل الزيارات باب ۵۰. و هذا متحد مع سابقه.

۱۱۲۰۵ - عمران بن هيثم:

لم يذكروه. روى القمى فى تفسيره ص ۹۸ عن أبيه، عن صفوان بن يحيى، عن أبى الجارود، عنه، عن مالك بن ضمرة، عن أبى ذر، حديث الرايات الخمس يوم القيامة. كمبا ج ۹ / ۲۵۹، وجد ج ۳۷ / ۳۴۶.

۱۱۲۰۶ - عمران بن يسار اليشكرى:

لم يذكروه. روى المفيد فى ختص ص ۲۴۹ عنه حديث البطيخ وعرض الولاية على الأشياء كلها.

۱۱۲۰۷ - عمران بن يعقوب البارقى الكوفى:

من أصحاب مولانا الصادق عليه السلام. ولعله عمران بن يعقوب بن عبد الله

(۱۳۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، عمران بن موسى الزيتونى (۱)، عمران بن موسى الأشعرى (۱)، عمران بن ميثم بن يحيى (۱)، موسى بن الحسن بن عامر (۱)، أحمد بن محمد بن يحيى (۱)، يعقوب بن عبد الله (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، على بن الريان (۱)، عمران الميثمى (۱)، عمران بن هيثم (۱)، عمران بن يعقوب (۱)، الحسن بن موسى (۱)، صالح الصيرفى (۱)، صالح بن ميثم (۱)، مالك بن ضمرة (۱)، المفضل بن عمر (۱)، الخمس (۱)

الذى وقع فى طريق الثقة الأجل الخزاز فى كتابه النصوص على الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم وفضائلهم باب ۳۱ عن جعدة بن الزبير، عنه، عن أبيه، عن يحيى بن جعدة بن هبيرة، عن الحسين صلوات الله عليه. كمبا ج ۹ / ۱۶۲، وجد ج ۳۶ / ۳۸۴.

۱۱۲۰۸ - العمر كى بن على بن محمد البوفكى أبو محمد:

من أصحاب مولانا العسكرى عليه السلام. شيخ من أصحابنا. ثقة بالاتفاق.

وله كتاب الملاحم وكتاب النوادر.

روى عنه محمد بن أحمد العلوى، ومحمد بن يحيى، ومحمد بن أحمد بن يحيى، و محمد بن على بن محبوب. والبوفك قرية من قرى نيشابور.

۱۱۲۰۹ - عمير بن بريد:

لم يذكروه. من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عنه ابن مسكان. أمالى المفيد مج ۳۳.

۱۱۲۱۰ - عمير بن بريدة:

لم يذكروه. هو من أصحاب الرضا صلوات الله عليه. وقع فى طريق الصدوق عن على بن إبراهيم، عن أبيه، عنه، عن الرضا عليه السلام، حديث معجزة الرضا عليه السلام. كمبا ج ۱۲ / ۶۶، وجد ج ۴۹ / ۲۱۹.

۱۱۲۱۱ - عمير بن حباب:

لم يذكروه. هو من أشراف بنى سليم. كان فى جند ابن زياد. فأرسل إليه إبراهيم الأشتر ودعاه إلى نفسه. فجاء مع ألف ولحق به. كمبا

ج ۱۰ / ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۸۰.

۱۱۲۱۲ – عمیر بن زرارة النخعی:

لم یذکروه. عده مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام من ثقاته العشرة. کمبا

(۱۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن أحمد العلوی (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعدة بن هبیرة (۱)، عمیر بن زرارة (۱)، محمد بن یحیی (۱)، علی بن محمد (۱)

ج / ۱۸۴. لکن فی نسخة المامقانی: عمر بن زرارة النخعی. وهکذا فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ ص ۱۴۶.

۱۱۲۱۳ – عمیر بن سعد الأنصاری:

لم یذکروه. هو عامل عمر بن الخطاب علی حمص. وقصته فی ذلک ذکرها أبو نعیم فی حلیة الأولیاء ص ۲۴۷.

۱۱۲۱۴ – عمیر بن عبد عمرو ذو الیدین:

هو ذو الشمالین الراوی خبر نوم النبی صلی الله علیه وآله عن صلاة الصبح.

الفقیه ج ۱ باب أحکام السهو فی الصلاة ص ۳۵۸، وکا ج ۳ / ۳۵۵.

۱۱۲۱۵ – عمیر بن عبد الله المذحجی:

لم یذکروه. هو شهید الطف. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۶، وجد ج ۴۵ / ۱۸.

۱۱۲۱۶ – عمیر بن عبید المحاربی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. قتل فی حرب صفین، کما عن المناقب.

۱۱۲۱۷ – عمیر بن عثمان:

لم یذکروه. هو عم طلحة بن عبید الله. ملعونان کما تقدم فی طلحة.

۱۱۲۱۸ – عمیر بن عدی:

لم یذکروه. هو المسلم الذی قتل العصماء الفاسقة التی تقول شعرا وتحرض الناس علی قتال النبی، فأتی رسول الله صلی الله علیه وآله فأخبره بقتله. فضرب رسول الله علی کتفیه وقال: هذا رجل نصر الله ورسوله بالغیب. أما إنه لا یتلطخ فیها عنزان. کمبا ج ۶ / ۵۰۶، وجد ج ۲۰ / ۱۰۰.

(۱۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب حلیة الأولیاء لأبی نعیم (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، طلحة بن عبید الله (۱)، عمیر بن عبد الله (۱)، عمیر بن عبد عمرو (۱)، ذو الشمالین (۱)، عمیر بن عبید (۱)، عمیر بن سعد (۱)، القتل (۴)، الحرب (۱)، الصّلاة (۲)، السهو (۱)

۱۱۲۱۹ – عمیر بن عرفجه:

لم یذکروه. روی عن النعمان الأزدی، عن سلمان، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. بشا ص ۱۵۴.

۱۱۲۲۰ – عمیر بن عطارد:

لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين وسيد مضر بالكوفة وقاتل قتالا شديدا. كمبا ج ۸ / ۴۹۳، وجد ج ۳۲ / ۴۸۴.

أمره أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين على تميم الكوفة. كتاب صفين ص ۲۰۵. هو ابن عطارد بن حاجب بن زرارة التميمى، كما فيه ص ۳۰۹. وفيه حملاته وقضاياه وأشعاره إلى ص ۳۱۱.

۱۱۲۲۱ - عمير بن عمران الهمدانى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. جملة من رواياته فى أمالى الصدوق ص ۳۵۵.

۱۱۲۲۲ - عمير بن كناد: لم يذكروه. وقد تقدم فى عمر بن كناد.

۱۱۲۲۳ - عمير بن مأمون العطاردى:

لم يذكروه. هو رضيع الحسن المجتبى عليه السلام. روى عن الحسن والحسين صلوات الله عليهما.

روى الصدوق فى الخصال بإسناده، عن سعد بن طريف، عنه، عن الحسن المجتبى وعن مولانا الحسين عليهما السلام وكتاب الصلاة ص ۱۳۸ مكررا و ۴۱۲، و جد ج ۸۴ / ۲، و ج ۸۵ / ۳۲۰. وفى أمالى الصدوق ص ۳۴۳، والخصال ج ۲ / ۴۰.

جملة من رواياته فى مكا فى الباب الثانى، وسن ج ۱ / ۴۸.

۱۱۲۲۴ - عمير بن المتوكل بن هارون البجلى الثقفى البلخى:

من رواة الصحيفة الكاملة السجادية، كما فى أولها. وذكره فى كمبا

(۱۳۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، مدينة الكوفة (۲)، المتوكل بن هارون (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عمير بن عطارد (۱)، عمير بن عمران (۱)، عمر بن كناد (۱)، الصّلاة (۱)

ج ۱۱ / ۵۷، وجد ج ۴۶ / ۱۹۹، وكفاية الأثر باب ۳۹ وغيره.

وقد روى عن أبيه، عن الصادق، عن أبيه، عن جده صلوات الله عليهم دعوات الصحيفة.

۱۱۲۲۵ - عمير بن مرداس الدولقى:

لم يذكروه. روى الصدوق بإسناده، عن الحسن بن إبراهيم العباسى، عنه، عن جعفر بن بشير المكى - الخ. جد ج ۳۹ / ۱۶۲، و ج ۶۳ / ۲۳۷، وكمبا ج ۱۴ / ۶۲۴، و ج ۹ / ۳۸۱.

۱۱۲۲۶ - عمير بن وائل الثقفى:

لم يذكروه. بدء إسلامه وادعاؤه على رسول الله صلى الله عليه وآله و حكومة مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۴۷۶، وجد ج ۴۰ / ۲۱۹.

۱۱۲۲۷ - عمير بن وهب الجمحى:

لم يذكروه. هم بقتل النبى. فلما أخبره بالغيب، أسلم وأمر رسول الله صلى الله عليه وآله بتفقيهه وتعليمه. كمبا ج ۶ / ۲۶۷ و ۴۷۴، و ۳۳۱، جد ج ۱۷ / ۲۹۶، و ج ۱۸ / ۱۴۰، و ج ۱۹ / ۳۲۶.

۱۱۲۲۸ - عمير بن هانى العبسى:

لم يذكروه. روى الزبير بن عطا، عنه، عن جنادة، عن مولانا الحسن المجتبى صلوات الله عليه. كفاية الأثر باب ۳۰.

۱۱۲۲۹ - عمير بن يحيى:

لم يذكروه. هو عم الفحام الحسن بن محمد بن يحيى المذكور. وهو عمر بن يحيى المذكور.

۱۱۲۳۰ – عميرة:

لم يذكروه. روى حسان الجمال، عنه، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه.

(۱۳۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۲)، الحسن بن محمد بن يحيى (۱)، الحسن بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، حسان الجمال (۱)، جعفر بن بشير (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۲)

الكافى ج ۲ كتاب الإيمان باب الشرك ص ۳۹۸.

۱۱۲۳۱ – عميرة: لم يذكروه. هو كاتب كتاب التحكيم يوم صفين.

۱۱۲۳۲ – عميرة بن بشر:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين. أخذ الراية بعد قتل كرب بن يزيد وقتل شهيدا.

۱۱۲۳۳ – عميرة بن سعد:

لم يذكروه. سمع من أمير المؤمنين عليه السلام استشهاد من شهد بحديث الولاية. أمالى الشيخ ۱ / ۲۷۸ و ۳۷۸، وجد ج ۳۷ / ۱۲۵، وكمبا ج ۹ / ۲۰۲.

۱۱۲۳۴ – عميرة بن وهب:

لم يذكروه. هو من الثلاثة الذين خلفوا وتاب الله عليهم. فس ص ۲۷۳.

۱۱۲۳۵ – عنبسة بن الأزهر:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص باب ۳۱ عن أبى حفص الأعشى، عنه، عن يحيى بن عقيل، عن يحيى بن النعمان، عن الحسين صلوات الله عليه – الخ، وكمبا ج ۹ / ۱۶۳، وجد ج ۳۶ / ۳۸۴.

۱۱۲۳۶ – عنبسة بن بجاد العابد الكاتب:

كان قاضيا. ثقة بالاتفاق. وكان خيرا فاضلا من أصحاب أبى جعفر و أبى عبد الله عليهما السلام. وله كتاب رواه عبد الرحمن بن أبى هاشم وصفوان.

سن ج ۱ / ۱۷۱: عنه، عن أبى جعفر عليه السلام فى قول الله ": كل نفس بما كسبت رهينة * الا أصحاب اليمين " قال: هم شيعتنا أهل البيت.

۱۱۲۳۷ – عنبسة الخثعمى:

كان من الأخيار، كما فى كمبا ج ۱۷ / ۱۷۳، وجد ج ۷۸ / ۲۰۵. وسمع عن

(۱۳۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عنبسة بن الأزهر (۱)، يحيى بن عقيل (۱)، عنبسة بن بجاد (۱)، عميرة بن بشر (۱)، كرب بن يزيد (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۱)

الصادق عليه السلام.

۱۱۲۳۸ – عنبسة بن سعيد:

روى النضر بن سويد، عنه مرفوعا، عن النبى صلى الله عليه وآله. الكافى ج ۶ كتاب الزى باب التمشط ص ۴۸۹.

۱۱۲۳۹ – عنبسة بن سعید البصری أخو أبی الربیع السمان:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۲۴۰ – عنبسة بن عبد الرحمن القرشی:

وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۲۱ ص ۱۰۲ عن داود بن المخیر، عنه، عن خالد بن یزید الیمانی، عن أنس قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: کفارة الاغتیاب أن تستغفر لمن اغتبته. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۲۴۱ – عنبسة بن مصعب:

من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. نسب إلیه روایة استدل بها الناووسیة علی مذهبهم الباطل. کمبا ج ۹ / ۱۷۳، وجد ج ۳۷ / ۹.

وروایته عن أبی جعفر علیه السلام فی الکافی ج ۲ باب البر بالوالدین ص ۱۶۲.

ولما سمع حدیث جابر الجعفی، عن الباقر علیه السلام أنه سئل عن القائم، فضرب بیده علی أبی عبد الله علیه السلام، ثم قال: هذا والله قائم آل محمد، ورد علی أبی عبد الله علیه السلام فأخبره بذلک، فقال: صدق جابر علی أبی. ثم قال:

ترون أن لیس کل إمام هو القائم بعد الإمام الذی کان قبله؟! کمبا ج ۱۱ / ۱۰۹، و جد ج ۴۷ / ۱۵.

أقول: ولعله لذلک توهم وتوقف علی مولانا الصادق علیه السلام وصار من الناووسیة. ویبعده ذیل الروایة حیث بین له معنی القائم.

وروی کش بسنده المعتبر عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول:

(۱۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الإحسان والبرَ الی الوالدین (۱)، خالد بن یزید (۱)، عنبسة بن سعید (۲)، جابر الجعفی (۱)، نضر بن سوید (۱)، عنبسة بن مصعب (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، التصدیق (۱)

أشکو إلی الله وحدتی وتقلقلی من أهل المدینة حتی تقدموا وأراکم وأسربکم.

فلیت هذه الطاغیة أذن لی فاتخذت قصرا فسکنته وأسکنتکم معی وأضمن له أن لا یجئ له من ناحیتنا مکروه أبدا، وکمبا ج ۱۱ / ۱۵۹، وجد ج ۴۷ / ۱۸۵. ورواه فی روضة الکافی ح ۲۶۱ مثله.

أقول: یظهر منها أنه من الشیعة الذین یسر الإمام برؤیته ویسکنهم معه لو أمکنه. فالأظهر أنه موثق لما تقدم ولما ذکره المحدث النوری فی تأییده. فراجع إلیها وإلی کتاب العشرة ص ۲۳۹، وجد ج ۷۵ / ۴۴۹.

۱۱۲۴۲ – عنبسة الوراق:

روی سابق السندی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۵ باب بیع المصاحف ص ۱۲۲.

۱۱۲۴۳ – عنبسة بن هشام:

لم یذکروه. روی البرقی، عن ابن فضال، عنه، عن عبد الکریم بن عمرو.

مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۷۸.

۱۱۲۴۴ – عنترة:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام. وروی عنه ابنه هارون.

روضة الکافی ح ۴۵۰.

۱۱۲۴۵ – عنترة القصبانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الکاظم علیه السلام وروی عنه. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۳، وجد ج ۴۸ / ۱۶۹ وفیه: عنیزة القصبانی.

۱۱۲۴۶ – عنوان البصری:

ما جری بینه وبین مولانا الصادق علیه السلام. جد ج ۱ / ۲۲۴، وکمبا ج ۱ / ۶۹.

(۱۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، عنبسة الوراق (۱)، سابق السندی (۱)، الأذان (۱)

۱۱۲۴۷ – العوام بن حوشب بن یزید بن رویم الشیبانی:

روی عن أبیه، عن جده حدیثا فی الخوارج. کمبا ۸ / ۶۰۲، وجد ج ۳۳ / ۳۵۳.

وروی عن الصادق علیه السلام. وله کتاب رواه أخوه طلاب عنه به. جد ج ۴۱ / ۳۴۰، وکمبا ج ۹ / ۵۹۲. وأخوه طلاب ثقة بالاتفاق.

۱۱۲۴۸ – العوام بن زبیر:

روی فی الکافی ج ۲ باب الحیاء ص ۱۰۶ بإسناده، عن مصعب بن یزید، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: من رق وجهه، رق علمه.

وفی الخصال ج ۲ / ۴۷ بسند آخر صحیح عنه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام وصف خروج القائم علیه السلام، ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۱۸۰، وجد ج ۵۲ / ۳۰۹.

۱۱۲۴۹ – عوانة بن الحسین البزاز أبو الحسین:

روی عنه حمید بن زیاد کتاب نوادر إبراهیم بن عبد الحمید، کما فی فهرست الشیخ.

ووقع فی طریق النجاشی ص ۱۱۴ عن حمید بن زیاد، عنه مع جماعة أخری، عن علی بن الحسن الطاطری، کتاب داود بن أبی یزید الکوفی العطار.

وفیه ص ۱۱۶ عنه، عنه، عن علی بن خالد العاقولی، کتاب داود بن زربی. و مات سنة ۲۶۴.

۱۱۲۵۰ – عوانة بن الحکم:

لم یذکروه. روی ابن عقدة قال: أخبرنی الحارث بن أبی أسامة قراءة، عن المدائنی، عنه، عن عبد الله بن العباس بن سهل الساعدی وأبی بکر الخراسانی مولی بنی هاشم، عن الحارث بن حصیرة، خطبة الإمام المجتبی علیه السلام، کما فی التوحید باب القضاء والقدر. والمراد بالمدائنی علی بن محمد، کما تقدم فی الحارث.

(۱۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، علی بن خالد العاقولی (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، داود بن أبی یزید (۱)، عوانة بن الحسین (۱)، الحارث بن حصیرة (۱)، بنو هاشم (۱)، حمید بن زیاد (۲)، داود بن زربی (۱)، علی بن محمد (۱)، الخوارج (۱)

وروایة منهال عن عوانة تأتی فی منهال.

۱۱۲۵۱ – عوسجة بن شداد:

لم یذکروه. کتب أمیر المؤمنین علیه السلام إلیه کتابا فی سنة ۳۹، کما فی المستدرک ج ۲ / ۵۹۹ عن کتاب الغارات.

۱۱۲۵۲ – عوف:

روی عنه ابنه عبد الرحمن، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. التهذیب ج ۴ باب فرض الصیام ص ۱۵۲.

۱۱۲۵۳ – عوف بن أبی جمیلة: لم یذکروه. تقدم فی عبد الله بن محمد بن زیاد روایته.

۱۱۲۵۴ – عوف بن بشر:

من عبد القیس. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. عد مجهولا. لکن یفید حسنه وکماله أنه شهد مع عمار بن یاسر صفین وکان فارسا شجاعا. کمبا ج ۸ / ۵۲۷، وجد ج ۳۳ / ۲۹.

جملة من قضایاه یوم صفین. کتاب صفین ص ۳۳۶ و ۳۳۷.

۱۱۲۵۵ – عوف بن جویة: لم یذکروه. تقدم فی أخیه عتبة أنه من شهداء صفین.

۱۱۲۵۶ – عوف بن الحارث:

صحابی بدری من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. کذا قالوا فی حقه. لکن نقل شهادته یوم بدر وکیفیته فی جد ج ۱۹ / ۳۳۹.

وهو الذی قال للنبی صلی الله علیه وآله یوم بدر: یا رسول الله ما یضحک الرب؟ أی: ما یعجبه من عبده؟ قال: غمسه یده فی العدو حاسرا. فنزع عوف درعه وقذفها، ثم أخذ سیفه فقاتل القوم حتی قتل. کمبا ج ۶ / ۴۷۸.

۱۱۲۵۷ – عوف بن الحارث بن المطلب القرشی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. ولعله غیر سابقه. و

(۱۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، عمار بن یاسر (۱)، عوف بن الحارث (۲)، القتل (۲)، الشهادة (۳)، الصیام، الصوم (۱)

السابق صحابی من شهداء بدر، وهذا من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

۱۱۲۵۸ – عوف السلمی:

لم یذکروه. خروجه بأرض الجزیرة فی آخر الزمان من علامات الظهور، کما فی کلمات مولانا السجاد علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۸، وجد ج ۵۲ / ۲۱۳.

۱۱۲۵۹ – عوف بن عبد الرحیم:

لم یذکروه. هو شریک المعلی بن خنیس. کوفی ذکره البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۲۶۰ – عوف بن عبد الله الأزدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ والبرقی فیهم.

روی الصدوق بإسناده، عن سعید بن جناح، عنه، عن عمه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث الاستطاعة. جد ج ۵ / ۳۴، وکمبا ج ۳ / ۱۱، و التوحید باب الاستطاعة ح ۱۲.

وروی المفید فی الإختصاص عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن سعید بن جناح، عنه، عن بعض أصحابنا، عن أبی عبد الله علیه السلام، وصف قبض روح المؤمن. جد ج ۸ / ۲۰۷.

عدة من روایاته عن جابر بن یزید الجعفی فی وصف الجنة فی ج ۸ / ۲۱۷ – ۲۲۰، وکمبا ج ۳ / ۳۵۰ و ۳۵۳.

۱۱۲۶۱ – عوف بن مالک المازنی:

لم یذکروه. روی الزهری، عنه، عن ابن عباس، حدیث أبی ذر فی الفضائل.

کنز الکراجکی ص ۲۸۲.

وروی محمد بن کعب، عنه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. جا مج ۷.

(۱۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عوف بن عبد الله الأزدی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عوف بن عبد الرحیم (۱)، علامات الظهور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، المعلی بن خنیس (۱)، جابر بن یزید (۱)، سعید بن جناح (۱)، آخر الزمان (۱)، محمد بن کعب (۱)، الشهادة (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

۱۱۲۶۲ - عوف بن مجزأة الکوفی المرادی:

لم یذکروه. هو أبو أحمر فارس أهل الشام من جند معاویة. قتل نفرا من أهل العراق. قتله العکبر بن جدیر الأسدی. کتاب صفین لنصر بن مزاحم ص ۴۵۰.

۱۱۲۶۳ - عون بن أبی جحیفة:

لم یذکروه. روی أبو نعیم بإسناده، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام فی تفسیر قوله تعالی ": وانی لغفار لمن تاب وآمن وعمل صالحا ثم اهتدی " قال: (اهتدی) إلی ولایتنا. جد ج ۳۶ / ۱۶۶، وکمبا ۹ / ۱۱۵.

وروایته قصة سلیمان بن صرد مع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۱۹.

۱۱۲۶۴ - عون بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

من شهداء الطف مع أخیه الحسین صلوات الله وسلامه علیهما.

۱۱۲۶۵ - عون بن جریر:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۴۸۰ عن أبیه، عنه، عن عمرو بن هارون الثقفی، عن أبی عبد الله علیه السلام، حکم الجراد والحیتان وأنه ذکی کله. وله کتاب رواه أحمد البرقی، عن أبیه، عنه.

۱۱۲۶۶ - عون بن جعفر بن أبی طالب:

أمه أسماء بنت عمیس ولدته بأرض الحبشة. فلما استشهد جعفر بموته، جمع رسول الله صلی الله علیه وآله أولاده وقال: أما محمد فشبیه عمنا أبی طالب. وأما عون فشبیه خلقی وخلقی. وانضم عون إلی عمه أمیر المؤمنین علیه السلام.

فلما بلغ زوجه أمیر المؤمنین علیه السلام بزینب الصغری المکناة بأم کلثوم.

ولازم أمیر المؤمنین وبعده الحسن والحسین صلوات الله علیهم ولم یفارقه هو و زوجته حتی وردا کربلاء، فاستأذن الحسین علیه السلام فی القتال. فقتل جمعا من الأعداء ثم استشهد سلام الله علیه. وکان له یوم قتل ست أو سبع وخمسون

(۱۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، دولة العراق (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، أسماء بنت عمیس (۱)، عمرو بن هارون (۱)، أحمد البرقی (۱)، عون بن جریر (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الشام (۱)، القتل (۵)، الشهادة (۳)

سنة. انتهی کلام المامقانی ملخصا. وأخوه محمد الأصغر من شهداء الطف.

۱۱۲۶۷ - عون بن سالم الکوفی:

ثقة بالاتفاق، قلیل الحدیث. له کتاب صغیر رواه حمید، عن إبراهیم، عنه.

۱۱۲۶۸ – عون بن سعد مولی الجعفری:

روی عمار بن المبارک، عنه، عن معاویة بن عمار. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء باب الدعاء لعلل والأمراض ص ۵۶۸.

۱۱۲۶۹ – عون بن عبد الله:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عبد الله بن سنان، عنه، عن الصادق علیه السلام، دعاء دفع الثالول. الطب ص ۶۰.

وروی عبد الله بن سنان، عن عون مضمرة. الکافی ج ۲ کتاب الدعاء باب الدعاء للعلل والأمراض ص ۵۶۶.

۱۱۲۷۰ – عون بن عبد الله بن أبی رافع:

روی عن جده. رجال النجاشی ص ۴. ولکن فی فهرست الشیخ باب عبید الله ص ۱۳۳: عن محمد بن عبید الله بن أبی رافع، عن عون بن عبید الله، عن أبیه – الخ.

ما: المفید بإسناده، عن عون بن عبید الله، کما یأتی قریبا. وتقدم فی عبد الرحمن بن الأسود الراوی عنه.

۱۱۲۷۱ – عون بن عبد الله بن جعفر الطیار:

من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة.

قیل: وهذا عون الأکبر وأمه زینب العقیلة. وعون الأصغر مقتول یوم الحرة وأمه جمانة بنت المسیب بن نجیة الفزاری.

(۱۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۲)، کتاب رجال النجاشی (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن عبید الله بن أبی رافع (۱)، عون بن عبید الله (۲)، عبد الله بن سنان (۲)، معاویة بن عمار (۱)، عون بن عبد الله (۲)، عمار بن المبارک (۱)، عون بن سالم (۱)، محمد الأصغر (۱)، عون بن سعد (۱)، الشهادة (۲)، الطب، الطبابة (۱)

۱۱۲۷۲ – عون بن عبد الله بن عتبة:

لم یذکروه. روی نصر فی کتاب صفین ص ۵ عن الفیض بن محمد، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۱۲۷۳ – عون بن عبد الله بن مسعود:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۳۰۰ عن ابن محبوب، عن عبد الله بن سنان، عن محمد بن المنکدر، عنه، عن أبیه. ومثله فی التوحید ص ۲۸۸، وجد ج ۸۱ / ۲۰۶، وکتاب الطهارة ص ۱۴۱.

۱۱۲۷۴ – عون بن عبید الله:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده أبی رافع. جد ج ۳۵ / ۱۸۴ و ۲۰۱، وکمبا ج ۹ / ۳۴ و ۳۷. وروی عن أبیه کتابه، کما فی ست ص ۱۳۳.

وتقدم فی أخیه علی وأبیه ما یتعلق به.

۱۱۲۷۵ – عون بن عقیل بن أبی طالب:

لم یذکروه. هو من الشهداء، کما تقدم فی أبیه.

۱۱۲۷۶ – عون القلانسی:

لم یذکروه. روی محمد بن سنان، عنه، عن ابن أبی یعفور. الکافی ج ۲ باب ذی اللسانین ص ۳۴۳.

۱۱۲۷۷ – عون بن مالک الأشجعی:

لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله علیه وآله. جملة من قضایاه تفید حسنه. کتاب الدعاء ص ۳۲، وجد ج ۹۳ / ۲۷۴.

۱۱۲۷۸ – عون بن محمد بن الحنفیة:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده، عن النبی صلی الله علیه وآله فوائد الإثمد.

(۱۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن عتبة (۱)، عون بن عبید الله (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، ابن أبی یعفور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن المنکدر (۱)، محمد بن سنان (۱)، الشهادة (۱)، الطهارة (۱)

۱۱۲۷۹ – عون بن محمد بن علی بن أبی طالب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن موسی بن أبی عبد الله، عنه، عن أمه أم جعفر، عن جدتها أسماء بنت عمیس – الخ. جد ج ۴۱ / ۱۶۷، وکمبا ج ۹ / ۵۴۸.

۱۱۲۸۰ – عون بن محمد بن القاسم:

لم یذکروه. الطب ص ۵۰: عنه، عن حماد بن عیسی – الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۵۱۰، وجد ج ۶۲ / ۹۶.

۱۱۲۸۱ – عون بن محمد الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن یحیی الصولی، عنه، عن علی بن میثم، عن أبیه میثم، عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۰ / ۱۹۹، و کمبا ج ۹ / ۴۷۲.

وروی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۸۸ عن محمد بن یحیی الصولی، عنه، عن سهل بن القاسم النوشنجانی، عن الرضا علیه السلام.

وفیه ص ۱۲۸ عن الحسین بن أحمد البیهقی، عن محمد بن یحیی الصولی، عنه، عن محمد بن أبی عباد، روایات کثیرة فیه ص ۱۲۸ مکررا و ۱۶۴ و ۱۷۸ و ۲۲۵ و ۲۴۰، وفی کمبا ج ۱۱ / ۴، و ج ۱۲ / ۵۰، و ج ۱۶ / ۱۴۵ و ۱۴۸ و ۱۵۳، وجد ج ۴۶ / ۸، و ج ۴۹ / ۱۷۱، و ج ۷۹ / ۲۲۱ و ۲۴۴ و ۳۰۰. إلی غیر ذلک.

۱۱۲۸۲ – عون بن معین بیاع القلانس:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته فی المعانی ص ۱۸۵. وفی الکافی ج ۲ باب ذی اللسانین ص ۳۴۳ روایة محمد بن سنان عنه.

۱۱۲۸۳ – عویم بن ساعدة:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. أجار أسعد بن زرارة. جملة من

(۱۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن أحمد البیهقی (۱)، محمد بن یحیی الصولی (۳)، علی بن أبی طالب (۱)، محمد بن أبی عباد (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أسماء بنت عمیس (۱)، أسعد بن زرارة (۱)، حماد بن عیسی (۱)، محمد بن القاسم (۱)، علی بن میثم (۱)، محمد بن موسی (۱)، عون بن معین (۱)، محمد بن سنان (۱)، الطب، الطبابة (۱)

أحواله فی جد ج ۱۹ / ۱۰۶، وکمبا ۶ / ۴۲۷. ولعله مصحف عویمر بن ساعدة العجلانی الأنصاری الذی رمی زوجته بالزنا فنزلت آیة اللعان کما فی کمبا ج ۶ / ۶۸۷، و ج ۲۳ / ۱۳۳، وجد ج ۲۲ / ۶۸، و ج ۱۰۴ / ۱۷۴.

۱۱۲۸۴ – عویمر أبو الدرداء:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله، كما قاله الشيخ. وذكرناه فى مستدرك السفينة ج ۳ / ۲۵۷ لغة " درد."

۱۱۲۸۵ – عياش بن أبى ربيعة:

لم يذكروه. دعا له النبى صلى الله عليه وآله بالنجاة من الكفار. كمبا ج ۶ / ۴۷۶، وجد ج ۱۹ / ۳۳۳.

هو أخو أبى جهل لأمة. أسلم وقتل بعد إسلامه رجلا مسلما وهو لا يعلم بإسلامه. فنزل فيه قوله تعالى " وما كان لمؤمن ان يقتل مؤمنا الا خطا – " الآية.

كمبا ج ۶ / ۶۷۵، وجد ج ۲۲ / ۲۰.

جملة من قضاياه وإسلامه ومهاجرته وحسن إسلامه. كمبا ج ۶ / ۶۸۲، و جد ج ۲۲ / ۴۸.

۱۱۲۸۶ – عياش بن ربيعة العبسى:

لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. يستفاد حسنه من كتاب صفين ص ۹۶.

۱۱۲۸۷ – عياش بن زيد بن الحسن بن على الكحال أبو زيد مولى زيد بن على:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ص ۱۲۵ عن محمد بن عاصم الطريفى، عنه، عن يزيد بن الحسن، عن موسى بن جعفر صلوات الله عليهما، حديث الناس على أربعة أصناف، وكتاب الأخلاق ص ۲۶، وكمبا ج ۱ / ۸۳، وجد ج ۲ / ۴۹، و ج ۷۰ / ۱۰.

وفى المعانى ص ۲۳۱ بإسناده، عن محمد بن عاصم الطريفى، عن أبى زيد

(۱۴۶)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عويمر أبو الدرداء (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، يزيد بن الحسن (۱)، الحسن بن على (۱)، زيد بن على (۱)، محمد بن عاصم (۲)، الزوجة (۱)، الجهل (۱)، القتل (۲)، الزنا (۱)، السفينة (۱)

عياش بن يزيد بن الحسن بن على الكحال مولى زيد بن على، عن أبيه يزيد بن الحسن، عن موسى بن جعفر عليه السلام، حديث آخر. ومثل هذا السند فيه ص ۱۱۵ فى حديث معنى الصلاة على النبى صلى الله عليه وآله. ونقله مثله فى كتاب الدعاء ص ۷۸، وجد ج ۹۴ / ۵۴، والخصال ج ۲ / ۴۹ حديث خلقة العقل، و المعانى ص ۴۴، والتوحيد فى تفسير الأذان والإقامة وغيره.

وروى الصدوق، عنه، عن أبيه، عن موسى بن جعفر عليه السلام، حديث علة عدم الإجابة. كتاب الدعاء ص ۵۶، وكتاب الصلاة ص ۱۶۷، وجد ج ۸۴ / ۱۳۱، و ج ۹۳ / ۳۶۸، وكذا فى التوحيد فى تفسير حروف المعجم.

وفى كل هذه المواضع: عياش – بالعين المهملة والياء المشددة والشين المعجمة – والاختلاف فى اسم أبيه زيد أو يزيد. وفى المعانى ص ۳۸ بإسناده، عن محمد بن عاصم الطريفى، عن أبى زيد عباس بن يزيد الحسن الجمال مولى زيد بن على، عن أبيه، عن موسى بن جعفر عليه السلام، حديث تفسير الأذان والإقامة. و كذا فيه ص ۱۳۲ حديث معنى عصمة الإمام وص ۳۱۲ و ۳۱۳.

۱۱۲۸۸ – عياش بن شريك بن حارثة أبو سليم:

لم يذكروه. هو صاحب راية أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين.

۱۱۲۸۹ – عياش بن الضحاك:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق، عن خلف بن محمد بن أحمد، عن أبيه، عنه، عن مكى بن إبراهيم، حديث تفسير الأذان. فلاح السائل ص ۱۴۹.

۱۱۲۹۰ – عياشى بن الهليل:

لم يذكروه. روى عن أبى الحسن الرضا عليه السلام. كمبا ج ۱۶ / ۵۱، وجد ج ۷۶ / ۲۱۱ وفيه: عباس بن الهليل.

۱۱۲۹۱ – العیاشی: هو الثقة الجلیل صاحب التفسیر المشهور محمد بن المسعود.

(۱۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الصلاة علی النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، الأذان والإقامة (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، یزید بن الحسن (۱)، عباس بن یزید (۱)، زید بن علی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن عاصم (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الصّلاة (۱)، الأذان (۱)

۱۱۲۹۲ – عیاض بن أبی المهاجر: عده الشیخ من أصحاب الحسین علیه السلام.

۱۱۲۹۳ – عیاض بن حماد المجاشعی:

لم یذکروه. أتی الرسول صلی الله علیه وآله بهدیة فلم یقبلها، فقال: لو أسلمت لقبلت هدیتک. ثم أسلم وحسن إسلامه فأهدی هدیة فقبلها منه. رواه الکلینی فی الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب الهدیة ص ۱۴۲. وذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۷ / ۵۱۵ لغة " عیض."

۱۱۲۹۴ – عیاض بن عیاض:

لم یذکروه. هو من خیار أهل القبلة. أمالی الشیخ ج ۲ / ۹۳. وتقدم فی علی بن عذار روایته الأخری.

روایته عن أبیه، عن سلمان، حدیث الحجزة والفضائل. بشا ص ۲۶۴، و أمالی المفید مج ۴۲.

۱۱۲۹۵ – عیاض اللیثی:

لم یذکروه. روی البرقی بإسناده، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۶۱۶ و ۷۸۳، وجد ج ۶۳ / ۲۰۶، و ج ۶۵ / ۲۱۳.

۱۱۲۹۶ – عیاض الیمانی:

لم یذکروه. وکان ناسکا نهی شرحبیل عن المسیر إلی معاویة. کمبا ج ۸ / ۴۷۰، وجد ج ۳۲ / ۳۷۶. وفی کتاب صفین: عیاض الثمالی.

۱۱۲۹۷ – عیثم بن أسلم:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام فضله وفضل الشیعة وذم المخالف. أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۳۳.

وروی فرات، عن سعدان بن مسلم، عنه، عن معاویة بن عمار، عن أبی عبد الله علیه السلام نحوه. کمبا ج ۳ / ۲۵۰، وجد ج ۷ / ۲۰۵.

(۱۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، عیاض بن أبی المهاجر (۱)، معاویة بن عمار (۱)، عیاض بن عیاض (۱)، عیاض بن حماد (۱)، عیثم بن أسلم (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

وروی المفید والصفار، عن عباد بن سلیمان، عن محمد بن سلیمان، عن أبیه، عنه، عن معاویة الدهنی، ما یفید حسنه وکماله وإیمانه. کمبا ج ۸ / ۸۱، و ج ۹ / ۵۶۳، وجد ج ۴۱ / ۲۲۸.

وروی الکلینی فی الکافی بإسناده، عن محمد بن سلیمان، عنه، عن معاویة بن عمار، ما یفید حسنه. کمبا ج ۵ / ۳۶۵، وجد ج ۱۴ / ۱۳۲.

۱۱۲۹۸ – عیثم بن أشیم:

روی محمد بن سلیمان، عنه، عن معاویة بن عمار. روضة الکافی ح ۱۰. ولا یبعد الاتحاد مع سابقه ووقوع التحریف فیه.

۱۱۲۹۹ – عیثم بن سلیمان:

لم یذکروه. روی عن معاویة بن عمار وعنه عبد الملک بن بشیر، کما تقدم فی عبد الملک.

۱۱۳۰۰ – عیثم النحاس: عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۳۰۱ – عیثمة (عثیمة):

روی بکر بن محمد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب النوادر ص ۴۲۸، ویب ج ۹ باب الذبائح والأطعمة ص ۱۲۳.

۱۱۳۰۲ – عیسی:

روی عن أبی الحسن علیه السلام. وروی عنه ابناه إبراهیم ومحمد. یب باب الطواف، وکا کتاب الأطعمة باب بیض الدجاج وغیر ذلک. أشار إلی روایاته الخوئی ج ۱۳ / ۱۹۲.

۱۱۳۰۳ – عیسی:

روی ابنه سلیمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، ما یفید حسنه. کامل الزیارات باب ۹۶ ح ۴. ولعله والد هارون أیضا الراوی عن الصادق علیه السلام

(۱۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، معاویة بن عمار (۳)، عبد الملک بن بشیر (۱)، عباد بن سلیمان (۱)، عیثم بن سلیمان (۱)، عیثم بن أشیم (۱)، محمد بن سلیمان (۳)، عیثم النحاس (۱)، بکر بن محمد (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الطعام (۲)

الذی ذکره النجاشی فی ترجمة ابنه هارون.

۱۱۳۰۴ – عیسی بن أبان بن صدقة أبو موسی الفقیه القاضی:

لم یذکروه. هو صاحب کتاب إثبات القیاس وکتاب اجتهاد الرأی وغیر ذلک توفی سنة ۲۲۰، کما عن ابن الندیم. ولإسماعیل بن علی النوبختی کتاب النقض علیه فی الاجتهاد. والظاهر اتحاده مع عیسی بن أبان الذی قال لهارون الرشید حین خضع لموسی الکاظم علیه السلام: لم تخضع له؟ قال: رأیت من ورائه أفعیا تضرب بأنیابها وتقول: أجبه بالطاعة وإلا بلعتک. ففزعت منها فأجبته کما فی حلیة الأبرار.

۱۱۳۰۵ – عیسی بن إبراهیم:

جملة من روایاته فی النصوص والفضائل فی کفایة الأثر باب ۷. ولعله العبدی أبو إسحاق الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۳۰۶ – عیسی أبو بکر بن عبد الله بن سعد الأشعری القمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وأخواه موسی وشعیب رویا عنهما یعنی الباقر والصادق علیهما السلام. وهو عیسی بن عبد الله الآتی.

۱۱۳۰۷ – عیسی بن أبی حمزة:

لم یذکروه. روی العیاشی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۲۰، وجد ج ۵۷ / ۸۶.

سن ج ۲ / ۳۷۸: بسنده عن عمرو بن سعید، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ.

۱۱۳۰۸ – عیسی بن أبی شیبة القاضی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد الواسطی، عنه، عن نوح بن دراج، عن قدامة بن زائدة، عن أبیه، عن مولانا السجاد علیه السلام، روایة شریفة. مل ص ۲۶۰.

(۱۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أبو بکر بن عبد الله بن سعد الأشعری (۱)، عیسی

بن إبراهيم (۱)، عيسى بن عبد الله (۱)، إسماعيل بن على (۱)، محمد الواسطى (۱)، ابن النديم (۱)، عمرو بن سعيد (۱)، نوح بن دراج (۱)، التصدّق (۱)

۱۱۳۰۹ – عيسى بن أبى منصور شلقان:

واسم أبى منصور صبيح. هو من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. ثقة بالاتفاق. وهو من الخيار ومن أهل الجنة، كما قال الصادق عليه السلام. كتاب العشرة ص ۱۶۸، وكمبا ج ۱۱ / ۲۰۵، وجد ج ۷۵ / ۱۸۵، و ج ۴۷ / ۳۳۷.

وروى هشام بن الحكم، عنه، عن جابر الجعفى. التوحيد باب العلم ح ۱۳. و ذكرناه فى مستدرك السفينة ج ۶ / ۳۶ لغة " شلق."

۱۱۳۱۰ – عيسى بن أبى الورد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ والمفيد، عن ابن عقدة، عن محمد بن هارون بن عبد الرحمن الحجازى، عن أبيه، عنه، عن أحمد بن عبد العزيز، عن الصادق عليه السلام. أمالى الشيخ ج ۱ / ۶۰، وأمالى المفيد ص ۱۷ و ۱۶۶.

وتقدم فى محمد بن هارون وأحمد عدة من رواياته. ونزيدك عليها ما فى كمبا ج ۵ / ۳۰۹، و ج ۱۴ / ۵۳۴ و ۸۵۸، وجد ج ۱۳ / ۳۵۹ وفيه: روى الكلينى فى الكافى بإسناده، عن سليمان بن عباد، عنه، عن محمد بن قيس، عن أبى جعفر عليه السلام.

وروى البرقى، عن ابن فضال، عنه، عنه – الخ، و ج ۶۲ / ۲۱۱، و ج ۶۶ / ۲۱۶.

۱۱۳۱۱ – عيسى بن أحمد العسقلانى:

لم يذكروه. روى مجاهد بن أعين بن داود عنه. التوحيد باب الأمر والنهى.

۱۱۳۱۲ – عيسى بن أحمد بن عيسى بن عبد الله: جد على بن يحيى المذكور.

۱۱۳۱۳ – عيسى بن أحمد بن عيسى بن المنصور أبو موسى:

هو عم المنصورى من أصحاب الهادى وأبى محمد العسكرى صلوات الله عليهما. روى الشيخ، عن الحسن بن محمد بن يحيى الفحام، عن محمد بن أحمد بن عبيد الله بن أحمد الهاشمى المنصورى، عنه، عن أبى الحسن العسكرى عليه السلام.

(۱۵۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، أحمد بن عيسى بن عبد الله (۱)، الحسن بن محمد بن يحيى (۱)، عيسى بن أبى الورد (۱)، عيسى بن أبى منصور (۱)، عبيد الله بن أحمد (۱)، أحمد بن عبد العزيز (۱)، سليمان بن عباد (۱)، على بن يحيى (۱)، هشام بن الحكم (۱)، أحمد بن عيسى (۱)، عيسى بن أحمد (۱)، محمد بن هارون (۱)، جابر الجعفى (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن قيس (۱)، النهى (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)، السفينة (۱)

جد ج ۱۵ / ۱۲، وكمبا ج ۶ / ۴.

ومحمد بن أحمد ابن أخى عيسى المذكور. وكان عيسى بن أحمد خدنا للإمام على الهادى عليه السلام. بشا ص ۱۳۱ و ۱۳۲.

ويأتى فى محمد بن أحمد رواياته عنهما صلوات الله عليهما.

۱۱۳۱۴ – عيسى بن أحمد القمى:

لم يذكروه. هو ابن عم أحمد بن إسحاق. مورد عنايات الإمام الهادى عليه السلام. كان بياضا فى ذراعه وشئ تكتل مثل الجوز فمسح الإمام عليه السلام عليه فبرأ. مدينة المعاجز ص ۵۴۵.

۱۱۳۱۵ – عيسى بن الأزهر أبو القاسم:

لم يذكروه. روى الطبرى فى بشا ص ۱۸۷ عنه، عن مسنة بن عبد ربه، عن أبيه، عن مولانا الرضا عليه السلام.

۱۱۳۱۶ – عيسى بن إسحاق القرشى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۱۵۵ عن المفيد، عن محمد بن أحمد بن عبيد الله المنصورى، عن سليمان بن سهل، عنه، عن حمدان بن على، عن عاصم بن حميد - الخ. وتقدم فى على بن محمد بن لؤلؤ روايته الأخرى.

۱۱۳۱۷ - عيسى بن أسلم:

لم يذكروه. روى الصفار، عن الحسن بن معاوية، عن محمد بن سليمان، عن أبيه، عنه، عن معاوية بن عمار - الخ. كتاب الإيمان ص ۲۱، وجد ج ۶۷ / ۷۴.

۱۱۳۱۸ - عيسى بن إسماعيل الجعفرى:

لم يذكروه. أخذ فى أيام المعتز وحبس فى الكوفة إلى أن مات. تتمة المنتهى ص ۲۵۳.

(۱۵۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، مدينة الكوفة (۱)، الحسن بن معاوية (۱)، معاوية بن عمار (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، عيسى بن أحمد (۲)، محمد بن سليمان (۱)، أحمد بن عبيد (۱)، عاصم بن حميد (۱)، محمد بن أحمد (۲)، على بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

۱۱۳۱۹ - عيسى بن أعين الجريرى الأسدى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالاتفاق. وله كتاب رواه جماعة، منهم: الحسن بن محمد بن سماعة، وعبد الله بن جبلة، وصفوان، وابن أبى عمير، و عبد الله بن المغيرة.

روايات صفوان بن يحيى عنه فى كمال الدين ج ۲ / ۳۶۴ مكررا و ۳۶۶.

دعاء عيسى بن أعين فى الموقف لإخوانه. جد ج ۹۳ / ۳۹۱، وكتاب الدعاء ص ۶۲.

۱۱۳۲۰ - عيسى بن أعين الشيبانى:

أخو زرارة. من أصحاب الباقر عليه السلام. روى صفوان بن يحيى، عنه، عن المعلى بن خنيس. ك باب ۵۷ باب العلامات ح ۵ و ۱۵.

ورواية الكلينى فى كا ج ۴ / ۴۶۵ عن ابن أبى عمير، عن عيسى بن أعين فى عائه لإخوانه فى الموقف، لا يعلم أنه الجريرى الثقة أو الشيبانى. فلا وجه للاستدلال به على جلالة الشيبانى هذا.

۱۱۳۲۱ - عيسى بن أيوب:

منسوب إلى جده وأبوه محمد وسيأتى وروى أبو على الأشعرى، عنه، عن على بن مهزيار. الكافى ج ۲ باب الاعتراف بالتقصير، وباب استواء العمل، و باب الشكر، وباب الذنوب ص ۷۳ و ۸۲ و ۹۶ و ۲۷۳، و ج ۷ كتاب الشهادات باب أول صك كتب فى الأرض ص ۳۷۹.

ويروى كتاب على بن مهزيار إجازة لأحمد بن إدريس.

۱۱۳۲۲ - عيسى بن أيوب الهمدانى:

لم يذكروه. روى عن أبان بن أبى عياش، عن سليم بن قيس. إثبات الهداة ج ۳ / ۶۷۶.

(۱۵۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عيسى بن أعين الشيبانى (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، عبد الله بن المغيرة (۱)، أبو على الأشعرى (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، صفوان بن يحيى (۲)، عيسى بن أيوب (۲)، على بن مهزيار (۲)، ابن أبى عمير (۲)، عيسى بن أعين (۳)، أحمد بن إدريس (۱)، المعلى بن خنيس (۱)، سليم بن قيس (۱)، الشكر (۱)

۱۱۳۲۳ – عیسی بن بشیر:

وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه عن درست، عنه، عن الثمالی، عن أبی جعفر علیه السلام. کتاب العشرة ص ۲۰۲، وجد ج ۷۵ / ۳۰۸، والکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الصبر، وباب الظلم ص ۹۱ و ۳۳۱، ویب ج ۳ باب الدعاء بین الرکعات ص ۷۲.

۱۱۳۲۴ – عیسی بن بشیر الواسطی:

لم یذکروه. الطب ص ۵۵: بإسناده، عن إسحاق بن حسان، عنه، عن ابن مسکان وزرارة – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۵۱۵ و ۵۴۵، وجد ج ۶۲ / ۱۱۸ و ۲۶۲.

۱۱۳۲۵ – عیسی بن بکر بن عبد الله بن سعد:

قد یقال له: عیسی أبو بکر بن عبد الله بن سعد. وقلنا: إنه عیسی بن عبد الله الآتی.

۱۱۳۲۶ – عیسی بن جعفر بن أبی جعفر:

واسم أبی جعفر منصور. کان أمیر البصرة من قبل هارون. فلما جئ بمولانا الکاظم علیه السلام إلیه، حبسه وأقفل علیه. کمبا ج ۱۱ / ۲۹۸ و ۳۰۲. وسائر ذمومه. ج ۱۲ / ۳۲، وجد ج ۴۸ / ۲۲۱ و ۲۳۳، و ج ۴۹ / ۱۱۳.

۱۱۳۲۷ – عیسی بن جعفر بن عاصم العاصمی:

من الممدوحین من السفراء. دعا له الإمام، أعنی أبا الحسن الثالث علیه السلام. وضرب بالسیاط علی الجسر ثلاثمائة سوط ورمی به فی الدجلة. غط ص ۲۲۷. وهو ابن جعفر بن محمد بن عاصم. نسب أبوه إلی جده.

۱۱۳۲۸ – عیسی بن جعفر بن علی الهادی:

علی جده هو الإمام الهادی علیه السلام. المعروف بابن الرضا. سمع منه التلعکبری سنة ۳۲۵ وله منه إجازة، کما قاله الشیخ فی رجاله (۲۳).

(۱۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عیسی بن جعفر بن عاصم (۱)، عیسی بن جعفر بن علی (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن أبی جعفر (۱)، بکر بن عبد الله (۲)، إسحاق بن حسان (۱)، مدینة البصرة (۱)، عیسی بن بشیر (۲)، محمد بن عاصم (۱)، الظلم (۱)، الصبر (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۱۳۲۹ – عیسی بن جعفر بن عیسی:

روی علی بن مهزیار سؤاله أبا جعفر الثانی علیه السلام وجوابه. الکافی ج ۵ باب صفة لبن الفحل ص ۴۴۱، ویب ج ۷ باب یحرم من النکاح من الرضاع ص ۳۲۰. والروایة معمول بها بین الأصحاب.

۱۱۳۳۰ – عیسی بن جعفر بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه لاسلام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۰ عن أحمد بن محمد بن زیاد القطان، عن أبی الطیب أحمد بن محمد بن عبد الله، عنه، عن آبائه، عن عمر بن علی، عن أبیه أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث معنی التوحید.

وفیه ص ۶۴ بهذا السند عنه فی معنی تسمیة البتول وألقاب الأئمة صلوات الله علیهم أجمعین. ومثل ذلک فی العلل ج ۱ باب ۱۴۴ ص ۱۷۳.

وفی العلل ج ۲ / ۱۸۳ و ۱۸۴ روایات متعددة. وکذا فیه ص ۲۶۰ مکررا. و کذا ص ۲۶۱ و ۲۶۲. وکمبا ج ۲ / ۱۹۰، و ج ۱۴ / ۳۳۵ و ۵۲۴ و ۷۴۷ و ۸۳۶ و ۸۵۳، وکتاب الدعاء ص ۱۰، وجد ج ۴ / ۲۶۴، و ج ۶۰ / ۲۰۰، و ج ۶۲ / ۱۶۱، و ۶۵ / ۶۳، و ج ۶۶ / ۱۱۲ و ۱۹۰، و ج ۹۳ / ۱۸۹. وتقدم فی الأحمدین ما یتعلق به و جملة من روایاته الأخری.

ولعله عیسی بن جعفر العلوی الذی روی عنه البرقی فی سن ج ۱ / ۴۲. وابنه أحمد تقدم.

۱۱۳۳۱ – عیسی الجلودی:

من أصحاب أبی جعفر علیه السلام. ذکره النجاشی فی ترجمة حفیده عبد العزیز بن یحیی المذکور. والروایة الذامة لیس فیها اسم وإنما ذکر الجلودی.

فلعله غیره.

(۱۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، عیسی بن جعفر بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، عیسی الجلودی (۱)، عمر بن علی (۱)

۱۱۳۳۲ – عیسی الحریری:

عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام. ولا یبعد أن یکون عیسی بن أعین الجریری المذکور.

۱۱۳۳۳ – عیسی بن حسان:

یب: عنه قال: کنت عند الصادق علیه السلام إذ أقبلت خنفساء فقال:

نحها، فإنها قشة من قشاش النار. کمبا ج ۱۴ / ۷۲۸، وجد ج ۶۴ / ۳۱۲. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

وله روایات عن الصادق علیه السلام. وروی عنه أبو مخلد السراج. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الکذب ص ۳۴۲.

وروی عنه شعیب. یب ج ۹ باب الذبائح ص ۸۲.

۱۱۳۳۴ – عیسی بن الحسن:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام معجزة جده الإمام المجتبی علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۹۰، وجد ج ۴۳ / ۳۲۷.

۱۱۳۳۵ – عیسی بن الحسن القمی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الإمام الهادی علیه السلام. روی معجزته. إثبات الهداة ج ۶ / ۲۶۵، ودلائل الطبری ص ۲۲۲.

۱۱۳۳۶ – عیسی بن حماد بن عیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ باب ۴۴ ص ۱۷۹ عن محمد بن یحیی الصولی، عن جبلة بن محمد الکوفی، عنه، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام – الخبر، وکتاب العشرة ص ۸۰، وجد ج ۷۴ / ۲۸۶. وتقدمت روایته الأخری فی جبلة بن محمد.

(۱۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن یحیی الصولی (۱)، أبو مخلد السراج (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عیسی الحریری (۱)، عیسی بن الحسن (۲)، حماد بن عیسی (۱)، عیسی بن حسان (۱)، الکذب، التکذیب (۱)

۱۱۳۳۷ – عیسی بن حمزة الثقفی المدائنی:

روی عمرو بن سعید المدائنی، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام – الخ.

ختص ص ۱۲، والبصائر الجزء ۷ باب ۳ مثله.

وروی العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۳۱ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وعده النجاشی من أصحاب الصادق علیه السلام. والشیخ من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. وله کتاب یرویه جماعة، منهم عمرو بن سعید.

۱۱۳۳۸ – عیسی بن حمید:

جملة من رواياته فى أمالى المفيد مج ۱۴ ص ۷۲. ولعله الشاكرى الكوفى المعدود من أصحاب الصادق عليه السلام.

۱۱۳۳۹ - عيسى بن حميد بن قيس الطائى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۲۰۲ عن إسماعيل بن على بن عبد الرحمن البربرى الخزاعى، عن أبيه، عنه، عن أبيه، عن على بن الحسين بن على بن الحسين، عن أبيه، عن أبى جعفر الباقر عليه السلام، فضل مسجد براثا و غيره. ونقله الشيخ عن المفيد أيضا. كمبا ج ۲۲ / ۲۲۲، و ج ۵ / ۳۸۳، وجد ج ۱۴ / ۲۱۰، و ج ۱۰۲ / ۲۷.

۱۱۳۴۰ - عيسى الخادم: لم يذكروه. وكان خادم أبى محمد العسكرى عليه السلام وروى عنه. كمبا ج ۱۲ / ۱۶۵، وجد ج ۵۰ / ۲۸۳.

۱۱۳۴۱ - عيسى الخشاب:

لم يذكروه. قال: قلت للحسين بن على عليه السلام: أنت صاحب هذا الأمر؟ - الخ. ك باب ۳۰، ونقله يج ح ۳۳، وجد ج ۵۱ / ۱۳۳، وكمبا ج ۱۳ / ۳۳.

(۱۵۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عمرو بن سعيد المدائنى (۱)، إسماعيل بن على (۱)، على بن الحسين (۲)، عيسى بن حمزة (۱)، عيسى بن حميد (۲)، عمرو بن سعيد (۱)، السجود (۱)

۱۱۳۴۲ - عيسى بن دأب:

لم يذكروه. روى خبر وفاة الصادق عليه السلام تشيع جنازة وإنشاد أبى هريرة الأشعار فى ذلك المقتضب ص ۵۲.

۱۱۳۴۳ - عيسى بن داود النجار الكوفى:

من أصحابنا. قليل الرواية. روى عن أبى الحسن موسى عليه السلام. له كتاب التفسير رواه أحمد بن محمد بن سعيد، عن محمد بن سالم بن عبد الرحمن، عنه بكتابه كما قاله النجاشى فى رجاله.

جملة من رواياته الدالة على حسنه وكماله:

كنز: محمد بن العباس، عن محمد بن همام، عن محمد بن إسماعيل العلوى، عنه، عن مولانا موسى الكاظم عليه السلام روايات. كمبا ج ۷ / ۶۳ و ۶۹ و ۷۵ و ۷۹ و ۱۲۱ مكررا و ۱۲۴ و ۱۲۹ و ۱۳۵ و ۱۴۳ و ۱۶۹ و ۱۷۲، و ج ۹ / ۲۵۳، وجد ج ۲۳ / ۳۰۳ و ۳۳۰ و ۳۶۰ و ۳۸۱، و ج ۲۴ / ۱۴۹ و ۱۶۵ و ۱۸۶ و ۲۱۹ و ۲۵۷ و ۱۳۶۱ و ۳۷۴، و ج ۳۷ / ۳۱۹.

۱۱۳۴۴ - عيسى بن راشد الكوفى:

يعرف بابن كازر. من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالاتفاق. وله كتاب يرويه جماعة، منهم: أحمد بن الفضل الخزاعى، عن محمد بن زياد، عنه بكتابه.

روى على بن شجرة، عن عيسى بن راشد، عن أبى عبد الله عليه السلام. جد ج ۶ / ۳۴، وكمبا ج ۳ / ۱۰۱.

وروى ظريف بن ناصح، عنه، عن الباقر عليه السلام، تفسير آية النور.

التوحيد باب تفسير آية النور ح ۴.

۱۱۳۴۵ - عيسى بن روضة:

التابعى الإمامى. صاحب المنصور. كان متكلما جيد الكلام. وله كتاب فى الإمامة. كما ذكره النجاشى وغيره.

(۱۵۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن

جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب رجال النجاشی (۱)، أبو هریرة العجلی (۱)، محمد بن إسماعیل العلوی (۱)، أحمد بن الفضل الخزاعی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، عیسی بن داود (۱)، عیسی بن روضة (۱)، عیسی بن راشد (۲)، محمد بن العباس (۱)، ظریف بن ناصح (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن زیاد (۱)، علی بن شجرة (۱)، محمد بن سالم (۱)، الوفاة (۱)

۱۱۳۴۶ - عیسی بن زید بن علی بن الحسین علیه السلام:

من ثقات محمد بن عبد الله بن الحسن وکان علی شرطته. کمبا ج ۱۱ / ۱۸۹. و ذمه فیه حیث أساء الأدب فی حق الصادق علیه السلام. ص ۱۹۰، و ج ۷ / ۱۵۵، و جد ج ۴۷ / ۲۸۳ - ۲۸۷، و ج ۲۴ / ۳۰۸، والکافی ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۶۲.

وابنه محمد وحفیداه جعفر بن محمد ومنصور بن محمد، وبنته زینب، و الحسین بن عیسی وحفیده الحسین بن محمد بن الحسین بن عیسی مذکورون فی محالهم.

جملة من أحواله فی تتمة المنتهی ص ۱۵۶. وفیه أن أبا الفرج مدح عیسی بن زید مدحا بلیغا وقال: إنه رجل جلیل القدر له علم وورع وتقوی وزهد. انتهی.

وفیه تأمل ظاهر مما ذکرنا.

۱۱۳۴۷ - عیسی بن زید یردان اللیثی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۳۲ عن محمد بن جعفر بن محمد، عنه، عن صنعی بن عبد الرحمن - الخ.

۱۱۳۴۸ - عیسی بن السری الکرخی البغدادی أبو الیسع:

ثقة بالاتفاق. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله فی کمبا ج ۷ / ۱۹ و ۶۲، وجد ج ۲۳ / ۸۵ و ۳۰۰.

۱۱۳۴۹ - عیسی بن سقفی:

لم یذکروه. کان ساحرا یأتیه الناس فیأخذ علی ذلک الأجر. فحج فلقی مولانا الصادق علیه السلام وتاب إلی الله وقال له: جعلت فداک، فهل لی فی شئ منه مخرج؟ قال: فقال أبو عبد الله علیه السلام: نعم، حل ولا تعقد. رواه الحمیری فی قرب الإسناد عن النهدی، عن أبیه، عنه. کمبا ج ۱۶ / ۱۴۴، وجد ج ۷۹ / ۲۱۰.

(۱۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، الحسین بن عیسی (۲)، عیسی بن السری (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن محمد (۱)، عیسی بن زید (۲)، منصور بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الفرج (۱)، الحج (۱)، الفدیة، الفداء (۱)

۱۱۳۵۰ - عیسی بن سلیمان:

وقع فی طریق النعمانی، عن ابن محبوب، عنه، عن المفضل، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۲، وجد ج ۵۲ / ۳۵۸.

وروی یونس، عنه، عن محمد بن زیاد. کامل الزیارات باب ۹۲ فی أن طین قبر الحسین علیه السلام شفاء.

وروی الحسن بن علی بن یقطین، عنه، عن أبی إبراهیم علیه السلام، کما نقله کش فی ترجمة المفضل بن عمر.

وروی المفید والصفار بإسنادهما، عن عیسی بن سلیمان، عن أبی عبد الله علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۲۹۳، وکمبا ج ۹ / ۵۸۰، وختص ص ۳۰۴.

وفی الطب ص ۸۴ عن عمر بن عبد العزیز، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وروی عمر بن عبد العزیز، عنه، عن بکار بن کردم. کا ج ۵ / ۴۶۶، ویب ج ۷ / ۲۶۷.

۱۱۳۵۱ – عیسی بن سلیمان البغدادی أبو القاسم:

لم یذکروه. روی حمزة بن محمد الکنانی، عنه، عن موسی بن جعفر صلوات الله علیهما – الخ مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۱۸.

۱۱۳۵۲ – عیسی بن سلیمان بن عبد الملک القرشی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ص ۷ عن محمد بن أحمد علی بن أسد الأسدی، عنه.

۱۱۳۵۳ – عیسی بن سلیمان النخاس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب صلة الإمام ص ۵۳۷ عن الوشاء، عنه، عن المفضل بن عمر، ما یفید حسن عقیدته.

۱۱۳۵۴ – عیسی بن سلیمان الوراق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۴ عن أبی منصور السکری،

(۱۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: قبر الحسین (ع) (۱)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمر بن عبد العزیز (۲)، عیسی بن سلیمان (۶)، محمد بن زیاد (۱)، موسی بن جعفر (۱)، المفضل بن عمر (۲)، بکار بن کردم (۱)، محمد بن أحمد (۱)، حمزة بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الطب، الطبابة (۱)

عن جده (علی بن عمر)، عنه، عن محمد بن حمید – الخ، حدیث ثواب النظر إلی الأبوین بالرحمة.

۱۱۳۵۵ – عیسی بن سوادة:

روی زکریا بن محمد، عنه، عن ابن المنکدر، عن أبی جعفر علیه السلام. سن ج ۱ / ۷۰. ولعله ابن سوادة بن أبی الجعد النخعی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۳۵۶ – عیسی بن شلقان: هو عیسی بن أبی منصور المذکور.

۱۱۳۵۷ – عیسی بن شیخ:

لم یذکروه. روی فی الخرائج باب معجزات صاحب الزمان علیه السلام عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه قال: دخل الحسن العسکری علیه السلام علینا الحبس وکنت به عارفا، فقال لی: لک خمس وستون سنة وشهر و یومان – الخ. وفیه ما یفید أنه مورد عنایة ولطفه، ودعا له بالولد. فراجع إلیه.

وفی نسخة الکمبانی وطبع تبریز: شح. کمبا ج ۱۳ / ۴۰. والأظهر أنه مصحف شیخ. وفی جد ج ۵۱ / ۱۶۲ عنه، عنه، عن أبیه، عن عیسی بن صبیح – الخ.

فتفحص. وذکر فی کمبا ج ۱۲ / ۱۶۳ نقلا من الخرائج هذه الروایة وفیه: عیسی بن صبیح – الخ. وهو الأرجح. ومثل ما فی الخرائج فی مدینة المعاجز ص ۵۷۶، و جد ج ۵۰ / ۲۷۵.

۱۱۳۵۸ – عیسی بن صبیح: تقدم فی عیسی بن أبی منصور وعیسی بن شیخ.

۱۱۳۵۹ – عیسی بن صبیح العرزمی:

عربی صلیب من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه الحسن بن محبوب.

(۱۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، علی بن

إبراهيم بن هاشم (۱)، عيسى بن أبى منصور (۲)، عيسى بن سوادة (۱)، عيسى بن شلقان (۱)، عيسى بن صبيح (۳)، الحسن بن محبوب (۱)، زكريا بن محمد (۱)، محمد بن حميد (۱)

۱۱۳۶۰ – عيسى بن الصلت الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، كما قاله الشيخ والبرقى. جملة من رواياته فى جد ج ۳۹ / ۱۱۹، وكمبا ج ۹ / ۳۷۲.

۱۱۳۶۱ – عيسى بن الضحاك:

روى عثمان بن عيسى، عنه قال: قال أبو جعفر عليه السلام: عجبا للمختال الفخور – الخ. الكافى ج ۲ باب الفخر والكبر ص ۳۲۹.

۱۱۳۶۲ – عيسى الضرير:

هو ابن المستفاد الآتى. وروى ابن أبى عمير، عن حسين بن أحمد المنقرى، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. الكافى ج ۷ كتاب الديات باب ۳ ص ۲۷۶. و رواه فيه ج ۷ / ۲۹۵ بهذا الإسناد مثله إلا أنه عيسى الضعيف. وهذا يؤكد ما ذكرنا من أنه ابن المستفاد.

۱۱۳۶۳ – عيسى بن طلحة بن عبيد الله:

لم يذكروه. جملة مما يتعلق به فى كمبا ج ۱۱ / ۳۴، وجد ج ۴۶ / ۱۱۸.

۱۱۳۶۴ – عيسى بن عباس:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق، عن ابن أورمة (يعنى محمدا)، عنه، عن محمد بن عبد الكريم التفليسى، عن عبد المؤمن بن محمد – الخ. جد ج ۱۴ / ۳۲۳، و ج ۱۵ / ۲۰۶، وكمبا ج ۵ / ۴۰۹، و ج ۶ / ۴۸. ويأتى فى محمد بن عبد الكريم.

۱۱۳۶۵ – عيسى بن عبد الحميد:

لم يذكروه. روى الكراجكى فى كتاب التفضيل، عن أبى بكر بن محمد، عن عيسى بن مهران، عنه، عن قيس بن الربيع، عن الأعمش، الحديث النبوى العلوى عليه السلام: أنا سيد الأولين والآخرين. وأنت يا على سيد الخلائق بعدى. أولنا كآخرنا. كمبا ج ۱۴ / ۳۶۴، وجد ج ۶۰ / ۳۰۲.

(۱۶۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، طلحة بن عبيد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عيسى بن الضحاك (۱)، محمد بن عبد الكريم (۲)، ابن أبى عمير (۱)، عيسى بن الصلت (۱)، عيسى بن مهران (۱)، عثمان بن عيسى (۱)، قيس بن الربيع (۱)، عيسى الضرير (۱)، عيسى الضعيف (۱)، عبد الحميد (۱)، عبد المؤمن (۱)، بكر بن محمد (۱)، الدية (۱)

ورأيته فى كتاب التفضيل ص ۱۸ عنه مثله.

۱۱۳۶۶ – عيسى بن عبد الرحمن:

روى على بن السندى القمى، عنه، عن أبيه. الكافى ج ۱ كتاب الحجة باب مولد موسى الكاظم عليه السلام ص ۴۷۶. ورواها فى ج ۶ كتاب الأطعمة باب العنب ص ۳۵۱.

۱۱۳۶۷ – عيسى بن عبد الرحمن بن أبى ليلى:

لم يذكروه. روى فرات، عن عبيد بن غنام معنعنا، عنه، عن أبيه، عن النبى صلى الله عليه وآله – الخ. جد ج ۳۸ / ۲۱۲، وكمبا ج ۹ / ۳۱۱.

۱۱۳۶۸ – عيسى بن عبد الرحمن السلمى البجلى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، كما قاله الشيخ.

۱۱۳۶۹ – عيسى بن عبد الرحمن الكوفى الخزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۴۷ عن المفید، عن علی بن خالد المراغی، عن محمد بن صالح السبیعی، عن صالح بن أحمد بن أبی مقاتل البزاز، عنه، عن الحسن بن الحسین العرنی - الخ، وکمبا ج ۳ / ۱۴۱، وجد ج ۶ / ۱۸۱، وبشا ص ۷۳.

وروی محمد بن جریر الطبری، عنه، عن الحسن بن الحسین العرنی. دلائل الطبری ص ۲۵۶.

۱۱۳۷۰ - عیسی بن عبد الله:

روی أبو الفرج الإصفهانی بإسناده، عنه، عن أمه أم حسین بنت عبد الله بن محمد بن علی بن الحسین، عن عمها جعفر بن محمد علیه السلام - الخ. کمبا ج ۱۱ / ۱۵۰، وجد ج ۴۷ / ۱۶۰.

(۱۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، أبو الفرج الإصبهانی (الإصفهانی) (۱)، الحسن بن الحسین العرنی (۲)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، علی بن السندی (۱)، محمد بن صالح (۱)، القتل (۱)، الطعام (۱)

۱۱۳۷۱ - عیسی بن عبد الله بن جعفر بن محمد بن علی علیهم السلام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۱۳۹ عن الحسین بن یزید النوفلی، عنه، عن أبیه، عن جده - الخبر. ورواه فی کمبا ج ۲۰ / ۵۱ عنه مثله، وجد ج ۹۶ / ۱۹۹.

۱۱۳۷۲ - عیسی بن عبد الله بن سعد بن مالک الأشعری القمی:

روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما. وله مسائل للرضا علیه السلام. قاله النجاشی. وروی کش فی حقه روایتین بطریقین تدلان علی مدحه و جلالته. وفیهما قول الصادق علیه السلام له: إنک منا أهل البیت. وفی ثانیهما أنه قبل الصادق علیه السلام ما بین عینیه.

قال العلامة بعد نقلهما: وهذا الطریق واضح. وفی آخر الروایة الأولی قال الصادق علیه السلام للراوی: یا یونس بن یعقوب، عیسی بن عبد الله منا حی وهو منا میت. ونحوه فی روایة المفید.

وبالجملة أجاد المامقانی حیث قال بعد الخبرین:

"فیهما دلالة علی ما فوق العدالة والوثاقة " وفاقا لجمیع ذکرهم.

ویدل علی ذلک أیضا ما فی کتاب الصلاة ص ۸۳، وکتاب الأخلاق ص ۹۸، وکمبا ج ۱۱ / ۲۰۹ مکررا، وجد ج ۴۷ / ۳۴۹، و ج ۷۰ / ۳۰۰، و ج ۸۳ / ۱۵۵.

وإخوانه عمران وموسی وشعیب وأبوه مذکورون فی محالهم.

وهو جد أحمد بن محمد بن عیسی. وابنه محمد بن عیسی شیخ القمیین ثقة. و ابناه بنان وأحمد تقدما.

کا: عن علی بن زیاد، عن أبیه قال: کنت عند أبی عبد الله صلوات الله علیه فدخل عیسی بن عبد الله القمی فرحب به وقرب مجلسه. ثم قال: یا عیسی بن عبد الله، لیس منا ولا کرامة من کان فی مصر فیه مائة ألف أو یزیدون وکان فی ذلک المصر أحد أورع منه. کتاب الأخلاق ص ۹۸، وجد ج ۷۰ / ۳۰۰.

(۱۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عیسی بن عبد الله القمی (۱)، عبد الله بن سعد بن مالک (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن یزید (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، علی بن زیاد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الصّلاة (۲)

۱۱۳۷۳ – عیسی بن عبد الله بن عبد المحمد بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه بإسناده، عن عباد بن یعقوب، عن عبد الله بن زیدان، عن الحسن بن محمد بن أبی عاصم، عنه، عن أبیه، عن جعفر بن محمد علیه السلام، ما یفید حسن عقیدته. کمبا ج ۷ / ۱۴۳، وجد ج ۲۴ / ۲۵۸. و فیه: عیسی بن عبد الله بن محمد بن عمر – الخ، وکا ج ۷ / ۴۶۳، و ج ۶ / ۳۸۰، و ج ۱ / ۳۰۹. ۱۱۳۷۴ – عیسی بن عبد الله بن علی بن عمر بن الإمام السجاد علیه السلام:

هو عیسی بن عبد الله الهاشمی الآتی، علی ما ذکره الصدوق فی المشیخة.

۱۱۳۷۵ – عیسی بن عبد الله بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

روی عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث الفضائل.

کمبا ج ۹ / ۳۴۰، وجد ج ۳۸ / ۳۳۲.

وروی ابن أبی نجران،، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب ثبات الإمامة فی الأعقاب ص ۲۸۶. ورواها فی باب الإشارة والنص علی أبی الحسن موسی علیه السلام ج ۱ / ۳۰۹ وفیه: عیسی بن عبد الله بن محمد بن عمر – الخ، کما سبق.

۱۱۳۷۶ – عیسی بن عبد الله بن مالک:

لم یذکروه. روی عن عمر بن الخطاب، عن النبی صلی الله علیه وآله، حدیث الحوض والثقلین. کفایة الأثر باب ۱۰. ۱۱۳۷۷ – عیسی بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

من أصحاب الصادق علیه السلام. إمامی حسن العقیدة. وله کتاب یرویه جماعة.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله: منها: ما رواه الصدوق بإسناده،

(۱۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، حدیث الحوض (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، عیسی بن عبد الله الهاشمی (۱)، عیسی بن عبد الله بن علی (۱)، عیسی بن عبد الله بن محمد (۳)، عیسی بن عبد الله بن عمر (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، عیسی بن عبد الله (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی نجران (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن عمر (۱)

عن عبد الرحمن بن أبی نجران، عنه، عن خاله جعفر بن محمد الصادق علیه السلام قال: قلت له: إن کان کون ولا أرانی الله یومک، فبمن أئتم؟ فأوما إلی موسی علیه السلام – الخ. کمبا ج ۷ / ۴۲۲، و ج ۱۱ / ۲۳۵، و ج ۱۳ / ۱۴۱، وجد ج ۲۷ / ۲۹۷، و ج ۴۸ / ۱۶، و ج ۵۲ / ۱۴۸. ورواه فی کمال الدین ج ۲ / ۱۹.

ومنها: روایة محمد بن ضریس، عنه، عن آبائه. کمبا ج ۹ / ۴۳۲، وجد ج ۴۰ / ۲۵.

ومنها: روایة محمد بن علی الهاشمی، عنه، عن أبیه، جده، حدیث وصیة فاطمة الزهراء علیها السلام. کمبا ج ۱۰ / ۴۵، وجد ج ۴۳ / ۱۵۹.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن أبیه، عن جده. مل ص ۴۷.

روایته خروج محمد بن عبد الله بن الحسن. کمبا ج ۱۱ / ۵۲ و ۱۸۷، وجد ج ۴۶ / ۱۸۷، و ج ۴۷ / ۲۷۷. ابنه أحمد وأخوه أحمد تقدما. وکذا أبوه وحفیده علی بن محمد بن عیسی.

وفی غیبة النعمانی ۷۹ عن محمد بن علی الکوفی، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

وروی الکلینی بإسناده، عنه، عن أبیه، عن جده. الکافی ج ۷ باب النوادر من کتاب الأیمان والنذور ص ۴۶۳.

۱۱۳۷۸ – عیسی بن عبد الله الطیالسی العسکری:

لم یذکروه. روی محمد بن هارون الهاشمی، عنه، عن محمد بن سعید الاصفهانی. جش ص ۷.

۱۱۳۷۹ – عیسی بن عبد الله العلوی:

روی الصدوق بإسناده، عن الحسین بن یزید، عن الیعقوبی، عنه، عن أبیه، عن أبی جعفر الباقر علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله کمبا ج ۹ / ۲۸۳، وجد ج ۳۸ / ۹۷.

وروی أیضا بإسناده، عن الحسن بن الحسین بن عاصم، عنه، عن أبیه، عن

(۱۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، عیسی بن عبد الله العلوی (۱)، محمد بن علی الهاشمی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن علی الکوفی (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن یزید (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن سعید (۱)، النذر (۱)

جده، عن علی علیه السلام، حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ / ۴۲۸، وجد ج ۴۰ / ۷.

وروی الشیخ بإسناده، عن عباد بن یعقوب، عنه، عن أبیه، عن جده.

کمبا ج ۱۰ / ۳۱، وجد ج ۴۳ / ۱۰۵.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۳ بإسناده، عن محمد بن یحیی بن ضریس القندی، عنه، عن أبیه، عن خاله جعفر بن محمد علیه السلام – الخ. ونقله مثله فی کتاب الأخلاق ص ۱۶۸، وجد ج ۷۱ / ۱۸۸.

العیاشی ج ۱ / ۳۱۱: عنه، عن أبیه، عن آبائه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

روی البرقی، عن محمد بن علی، عنه، عن أبیه، عن جده.

۱۱۳۸۰ – عیسی بن عبد الله العمری:

روی الصدوق بإسناده، عن عباد بن صهیب، عنه، عن أبیه، عن جده، عن علی علیه السلام، حدیث: خلقت الأرض لسبعة – الخ. کمبا ج ۱۰ / ۶۰، وجد ج ۴۳ / ۲۱۰.

۱۱۳۸۱ – عیسی بن عبد الله القرشی:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه أحمد بن عبد الله العقیلی.

الکافی ج ۱ کتاب العلم باب البدع والرأی ص ۵۸.

۱۱۳۸۲ – عیسی بن عبد الله القمی: هو ابن عبد الله بن سعد المذکور.

۱۱۳۸۳ – عیسی بن عبد الله الهاشمی:

روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۱ بإسناده، عن أحمد بن هلال، عنه، عن أبیه، عن آبائه – الخ. ومثله فیه ۱ / ۱۳۶.

وذکره الصدوق فی مشیخة یه فی المعتمدین وقال: إنه عیسی بن عبد الله بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیه السلام.

وروی الراوندی فی الخرائج، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین

(۱۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)،

کتاب أمالی الصدوق (۱)، عیسی بن عبد الله الهاشمی (۱)، عیسی بن عبد الله العمری (۱)، عیسی بن عبد الله القرشی (۱)، عیسی بن عبد الله القمی (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أحمد بن هلال (۱)، علی بن الحسین (۱)، عباد بن صهیب (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن علی (۱)، الإبداع، البدعة (۱)

علیه السلام. جد ج ۲۰ / ۳۵۶، وکمبا ج ۶ / ۵۶۳، وجملة من روایاته فی یب ج ۱ / ۲۵ و ۳۷۷، و ج ۲ / ۲۸۳، و ۳ / ۳۰۹، و ج ۷ / ۳۹۴.

وفی الخصال ج ۱ / ۴۵ بإسناده، عن عبد الله بن الفضل النوفلی، عنه، عن خاله محمد بن سلیمان - الخ. ونقل هذا فی سن ج ۲ / ۳۸۷ هکذا: عنه، عنه، عن خالد بن محمد بن سلیمان، کما تقدم فی خالد.

سن: عن النوفلی، عنه، عن إبراهیم بن علی الرافعی، عن أبی عبد الله علیه السلام، فضل الکمأة.

وعده الشیخ والبرقی من أصحاب الصادق علیه السلام. وله کتاب رواه أحمد بن هلال وغیره وجد ج ۶۶ / ۲۳۲، وکمبا ج ۱۴ / ۸۶۱.

۱۱۳۸۴ - عیسی بن عبد الملک:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام النص علی ابنه الکاظم وبعده علی الرضا علیهما السلام. إثبات الوصیة للمسعودی ص ۱۶۰.

۱۱۳۸۵ - عیسی بن عبید (الیقطینی):

لم یذکروه. عد من مشائخ الصفار، کما فی أول البصائر.

۱۱۳۸۶ - عیسی بن العراد الکبیر أبو الحسن:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه. کفایة الأثر باب ۲۱.

۱۱۳۸۷ - عیسی بن عطیة:

روی عبد الله بن الحکم، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. کا ج ۷ / ۴۶۰، و یب ج ۸ / ۲۹۳.

۱۱۳۸۸ - عیسی بن علی بن جعفر الصادق علیه السلام:

جد عیسی بن محمد العریضی الآتی.

(۱۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، إبراهیم بن علی (۱)، عبد الله بن الحکم (۱)، عبد الله بن الفضل (۱)، عیسی بن عطیة (۱)، أحمد بن هلال (۱)، عیسی بن علی (۱)، محمد بن سلیمان (۲)، عیسی بن محمد (۱)

۱۱۳۸۹ - عیسی بن علی بن الحسین الأصغر بن الإمام علی السجاد علیه السلام:

ذکره فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۳. وأعقب. وهو المعروف بغضارة. وتقدم أبوه.

۱۱۳۹۰ - عیسی بن علی بن عبد الله بن العباس أبو العباس:

عم المنصور. لما أراد المنصور تخریب المدینة، التفت إلی عمه هذا وأخبره بما أراد. فأشار إلیه بالاستشارة من مولانا الصادق علیه السلام. فبعثه إلیه وأعلمه فمنعه. روضة الکافی ح ۴۸۰.

۱۱۳۹۱ - عیسی بن عمر:

روی سیف بن عمیرة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۱ باب الأحداث الموجبة للطهارة ص ۳۴۷، وصا ج ۱ باب مصافحة الکافر ۸۹.

۱۱۳۹۲ - عیسی بن عمران الحلبی:

لم يذكروه. روى النضر بن سويد، عنه، عن عبد الله بن مسكان. ختص ص ۳۱۰.

۱۱۳۹۳ - عيسى بن فاشى: لم يذكروه. بعض رواياته فى بشا ص ۲۶۴.

۱۱۳۹۴ - عيسى الفراء:

لم يذكروه. روى عن أبى عبد الله عليه السلام. وروى عنه ابن بكير و ابن فضال وجعفر بن بشير وابن أبى عمير وأحمد البزنطى فى كا ويب ويه، أشار إلى مواضعها الخوئى ج ۱۳ / ۲۳۲.

۱۱۳۹۵ - عيسى بن القاسم:

لم يذكروه. وقع طريق الصدوق فى المعانى، عن أحمد بن محمد، عنه، عن ابن أبى عمير - الخ. كمبا ج ۲۱ / ۵۸، وجد ج ۹۹ / ۲۵۲.

(۱۶۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، على بن الحسين الأصغر (۱)، عبد الله بن مسكان (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عيسى بن القاسم (۱)، ابن أبى عمير (۲)، سيف بن عميرة (۱)، عيسى الفراء (۱)، عيسى بن على (۱)، عمران الحلبى (۱)، عيسى بن عمر (۱)، نضر بن سويد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، جعفر بن بشير (۱)

لكن فى المصدر ص ۲۹۹: عنه، عن موسى بن القاسم، عن ابن أبى عمير - الخ.

۱۱۳۹۶ - عيسى القطان المدائنى:

لم يذكروه. روى عنه ابنه محمد، عن مسعدة بن اليسع. الكافى ج ۲ كتاب العشرة باب ۱۴ نادر ص ۶۵۲.

۱۱۳۹۷ - عيسى القمى:

روى أبان بن عثمان، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. والظاهر أنه عيسى بن عبد الله بن سعد المذكور.

۱۱۳۹۸ - عيسى بن ماهان أبو جعفر الرازى:

عده الشيخ من أصحاب الصادق عليه السلام. ولعله متحد مع لاحقه.

۱۱۳۹۹ - عيسى بن ماهان بن سعدان:

لم يذكروه. روى الطبرى فى كتاب الإمامة، عنه، عن كيسان بن جرير، عن محمد بن يعلى أنه لقى الحسين عليه السلام وروى إخباره بالغيب. مدينة المعاجز ص ۲۳۹.

وفى دلائل الطبرى ص ۷۵: عن عيسى بن ماهان بن معدان، عن أبى جابر كيسان بن جرير - الخ.

۱۱۴۰۰ - عيسى بن محمد:

لم يذكروه. روى الصدوق فى الخصال عن أبيه، عن سعد، عن إبراهيم بن مهزيار، عن أخيه على، عنه، عن بعض أصحابنا، عن عبد الله بن محمد - الخ. جد ج ۱۳ / ۱۲۸، وكمبا ج ۵ / ۲۵۲.

۱۱۴۰۱ - عيسى بن محمد بن إسماعيل: لم يذكروه. وتقدم ذكره فى أخيه أحمد.

(۱۷۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، عيسى القطان المدائنى (۱)، عيسى بن ماهان (۳)، الشيخ الصدوق (۱)، موسى بن القاسم (۱)، ابن أبى عمير (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن إسماعيل (۱)، أبان بن عثمان (۱)، مسعدة بن اليسع (۱)، عيسى القمى (۱)، عيسى بن محمد (۱)

۱۱۴۰۲ - عيسى بن محمد بن أيوب الأشعرى أبو محمد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى، عن محمد بن يحيى وأحمد بن إدريس، عنه، عن على بن مهزيار، حديث حج إبراهيم

وإسماعيل. جد ج ۱۲ / ۹۷، وكمبا ج ۵ / ۱۳۹.

رأيته فى المصدر وفيه: عيسى بن محمد بن أبى أيوب. كا ج ۴ / ۲۰۲.

العلل والخصال: عن محمد بن الحسن بن الوليد، عن محمد بن يحيى العطار، عن محمد بن أحمد الأشعرى، عنه، عن على بن مهزيار - الخ. كمبا ۱۴ / ۱۲۷، و جد ج ۵۸ / ۱۵۵.

ووقع فى طريق الشيخ فى ست، عن ابن بطة، عنه، كتاب على بن حديد المدائنى.

۱۱۴۰۳ - عيسى بن محمد الجوهرى:

لم يذكروه. هو من أصحاب أبى محمد العسكرى عليه السلام. روى معجزاته.

إثبات الهداة ج ۶ / ۳۴۴.

۱۱۴۰۴ - عيسى بن محمد العلوى:

لم يذكروه. روى الصدوق فى أماليه عن أحمد بن محمد الصائغ، عنه، عن أبى عوانة، ما يفيد حسنه وكماله. جد ج ۳۸ / ۹۷، وكمبا ج ۹ / ۲۸۳، وأمالى الصدوق ص ۱۱۸.

وفى المعانى ص ۹۵ عنه، عنه، عن أحمد بن سلام الكوفى، حديث تفسير قوله تعالى " وكل شئ أحصيناه فى امام مبين " بأمير المؤمنين عليه السلام. ورواه فى الأمالى ص ۱۰۲ عنه، عنه مثله. وكمبا ج ۹ / ۸۱، وجد ج ۳۵ / ۴۲۷.

وروى الصدوق فى أماليه عن الحسين بن على بن شعيب، عنه، عن الحسين بن الحسن الحبرى، ما يفيد حسنه. كتاب الإيمان ص ۱۰۵، وجد ج ۶۸ / ۹. و تقدم فى الحسن بن على بن شعيب روايته الأخرى.

(۱۷۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، عيسى بن محمد بن أبى أيوب (۱)، محمد بن الحسن بن الوليد (۱)، الحسين بن على بن شعيب (۱)، محمد بن يحيى العطار (۱)، محمد بن أحمد الأشعرى (۱)، الحسن بن على بن شعيب (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، على بن مهزيار (۲)، الحسين بن الحسن (۱)، محمد بن أيوب (۱)، محمد بن يحيى (۱)، أحمد بن سلام (۱)، عيسى بن محمد (۲)، على بن حديد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الحج (۱)

۱۱۴۰۵ - عيسى بن محمد بن على بن جعفر الصادق عليه السلام:

لم يذكروه. روى عنه ابنه الحسن، كما تقدم.

۱۱۴۰۶ - عيسى بن محمد بن عيسى بن عبد الله المحمدى أبو الحسن، لم يذكروه. هو من ولد محمد بن الحنفية. وقد روى الصدوق فى الخصال ج ۲ / ۶۴ عن أبيه، عن محمد بن يحيى العطار، عن محمد بن أحمد بن يحيى بن عمران الأشعرى، عن أبى عبد الله الرازى، عنه، عن محمد بن جابر، رواية شريفة مفصلة، و كمبا ج ۴ / ۹۳، وجد ج ۱۰ / ۷.

۱۱۴۰۷ - عيسى بن محمد بن عيسى العريضى:

لم يذكروه. جد إبراهيم المذكور. وابنه محمد يأتى.

۱۱۴۰۸ - عيسى بن محمد بن مغيث القرطى:

لم يذكروه. هو مورد عناية الكاظم عليه السلام ودعا له. كمبا ج ۱۱ / ۲۳۸، وجد ج ۴۸ / ۲۹.

۱۱۴۰۹ - عيسى بن محمد مهران:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق، عن أبى نصر، عنه، عن يحيى بن الحسن بن فرات، حديث تفسير الأذان. فلاح السائل ص ۱۵۰.

۱۱۴۱۰ - عيسى بن محمد القرشى:

لم یذکروه. روی أبو بلال بن محمد الأشعری، عنه، عن سعید بن جمال، روایة الفضائل. جد ج ۳۸ / ۲۱۰، وکمبا ج ۹ / ۲۱۱.

۱۱۴۱۱ – عیسی بن محمد الکاتب:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبید الله الثقفی، عنه. المعانی ص ۲۳۴.

(۱۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، محمد بن عیسی بن عبد الله (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، عیسی بن محمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یحیی بن الحسن (۱)، أحمد بن عبید (۱)، محمد الأشعری (۱)، عیسی بن محمد (۵)، محمد بن جابر (۱)، الأذان (۱)

۱۱۴۱۲ – عیسی المدائنی:

لم یذکروه. روی الراوندی والحمیری عنه معجزة مولانا موسی الکاظم علیه السلام. ویظهر منه أنه مورد لطفه وعنایته. کمبا ج ۱۱ / ۲۴۸، وجد ج ۴۸ / ۶۰.

۱۱۴۱۳ – عیسی بن المستفاد أبو موسی البجلی الضریر الضعیف:

له کتاب الوصیة. رواه عبید الله بن عبد الله الدهقان، عنه. وکذا عبید الله بن الفضل وغیرهما. روی عن موسی الکاظم وأبی جعفر الثانی صلوات الله علیهما.

جملة من کتابه فی کمبا ج ۶ / ۷۸۸، وکتاب الإیمان ص ۲۱۱ – ۲۱۳، وجد ج ۶۸ / ۳۹۲، و ج ۲۲ / ۴۷۶، والکافی ج ۱ باب أن الأئمة لم یفعلوا شیئا ولا یفعلون إلا بعهد من الله عز وجل – الخ ص ۲۸۱.

ونقل من کتابه السید فی الطرف وقال: إنه من أصحاب الکاظم علیه السلام، کما فی البحار وغیره.

۱۱۴۱۴ – عیسی بن المعتمر:

لم یذکروه. روی عن أبی ذر حدیث الثقلین. ک باب ۲۲ کما فی نسخة.

۱۱۴۱۵ – عیسی بن منصور:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. ما یفید حسنه فی کمبا ج ۲۳ / ۶۹، وجد ج ۱۰۳ / ۲۹۴.

۱۱۴۱۶ – عیسی بن موسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه عن منیع بن الحجاج، عنه، عن جعفر الأحمر، عن مولانا الباقر علیه السلام، وصف حشر فاطمة الزهراء علیها السلام وشفاعتها وفضائلها. جد ج ۴۳ / ۲۱۹، وکمبا ج ۱۰ / ۶۲. ورواه فی بشارة المصطفی ص ۱۸ عنه مثله.

ولعله متحد مع عیسی بن موسی الذی کان علی مقدمة جند محمد بن عبد الله بن حسن. الکافی ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۶۴.

(۱۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، حدیث الثقلین (۱)، عبید الله بن عبد الله الدهقان (۱)، عیسی بن المستفاد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، منیع بن الحجاج (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

۱۱۴۱۷ – عیسی بن موسی بن أبی محمد بن المتوکل أبو الفضل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه عن أبی الفتح هلال بن محمد بن جعفر الحفار، عنه، روایات. أمالی الشیخ ۱ / ۳۵۹ و ۳۶۰ مکررا.

ما: عن الحفار، عن عیسی بن موسی الهاشمی، روایته الأولی. جد ج ۳۸ / ۱۹۵، وکمبا ج ۹ / ۳۰۷.

۱۱۴۱۸ – عیسی بن موسی العمانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا علیه السلام وروی عنه. مدینة المعاجز ص ۵۱۲.

۱۱۴۱۹ – عیسی بن موسی النجار أبو أحمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۴۷ عن إسحاق بن حمزة، عنه، عن محمد بن زیاد السکری، الحدیث النبوی فی تفسیر أبجد.

وفی الخصال ص ۵۹ بإسناده، عن إسحاق بن حمزة البخاری وعمه، عنه، عن أبی حمزة بن رقیة – وهو ابن مصقلة الشیبانی – حدیث عشر آیات بین یدی الساعة. ونقله فی کمبا ج ۳ / ۱۷۷، وجد ج ۶ / ۳۰۳ وفیه: عیسی بن موسی غنجار، عن أبی حمزة بن رقبة.

۱۱۴۲۰ – عیسی بن موسی الهاشمی:

لم یذکروه. روی الشیخ دخوله علی أبی نواس الشاعر وکلماته معه. کمبا.

ج ۳ / ۳۰۱، وجد ج ۸ / ۴۰.

وروی الخزاز فی کتابه النصوص، عن التلعکبری، عنه، عن أبیه عن آبائه، عن الحسین علیه السلام، حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وأسمائهم وفضائلهم. جد ج ۳۶ / ۳۳۶، وکمبا ج ۹ / ۱۵۳، وکفایة الأثر باب ۲۳.

(۱۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن زیاد (۱)، الهلال (۱)

۱۱۴۲۱ – عیسی بن مهدی الجوهری:

لم یذکروه. جملة مما یفید حسنه وجلالته فی کمبا ج ۱۳ / ۱۲۲، وجد ج ۵۲ / ۶۸.

وسائر روایاته الدالة علی ذلک فی کتاب الطهارة ص ۱۸۵، وجد ج ۸۱ / ۳۹۵، ومستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۱۳ و ۳۱۷ و ۳۵۴.

وتقدم فی الحسین بن حمدان روایته عن أبی محمد العسکری علیه السلام.

۱۱۴۲۲ – عیسی بن مهران أبو نصر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن سعد بن عبد الله القمی، عن العباس بن سعد الأزرق، عنه، عن الحسن بن عبد الوهاب، عن محمد بن هارون، عن أبی جعفر علیه السلام، حدیث تفسیر " حی علی خیر العمل " ببر فاطمة الزهراء و أولادها. فلاح السائل ص ۱۵۰. وهو منسوب إلی جده وأبوه محمد کما تقدم.

۱۱۴۲۳ – عیسی بن مهران المستعطف أبو موسی:

له عدة کتب ذکرها المامقانی وغیره. بعض روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۵۶، وکذا فی أمالی المفید مج ۵ ص ۲۳، ومج ۷ ص ۳۹.

۱۱۴۲۴ – عیسی بن نضر أبو عقیل:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۲۴ عن علی بن محمد، عنه قال: کتب علی بن زیاد الصیمری – الخ. ومثله فی غط ص ۱۸۳.

۱۱۴۲۵ – عیسی بن الولید الهمدانی الکوفی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه أحمد بن الفضل وغیره عنه.

۱۱۴۲۶ – عیسی الهرهری:

لم یذکروه. روی الراوندی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. کمبا

(۱۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عیسی بن مهران المستعطف (۱)، علی بن زیاد الصیمری (۱)، عیسی بن الولید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، عیسی بن مهران (۱)، الحسین بن حمدان (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن هارون (۱)، أحمد بن الفضل (۱)، علی بن محمد (۱)، الطهارة (۱)

ج ۹ / ۵۵۴، وجد ج ۴۱ / ۱۹۴. ولعله عیسی النهریری الذی روی محمد بن سنان، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی الکافی ج ۲ / ۲۳۷.

۱۱۴۲۷ - عیسی بن هشام:

روی الصفار، عن الحسن بن علی بن عبد الله، عنه، عن عبد الکریم یعنی ابن عمرو، عن سماعة، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۴۲۷، وجد ج ۶۱ / ۱۳۸.

السرائر من کتاب أبان بن تغلب، عن القاسم بن إسماعیل، عنه، عن أبان بن عثمان - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۷۰۷، وجد ج ۶۴ / ۲۲۶.

وقال النجاشی: له کتاب یرویه محمد بن الحسین عنه. انتهی.

ختص ص ۲۶۱: محمد بن الحسین، عنه، حدیث فضل العدل.

۱۱۴۲۸ - عیسی بن یحیی بن الحسن بن زید بن علی بن الحسین علیه السلام:

لم یذکروه. روی عنه ابنه یحیی، عن جده الحسن بن زید، کما تقدم فی جده.

۱۱۴۲۹ - عیسی بن یزید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن محمد بن جعفر بن محمد، عنه، عن صنیعی بن عبد الرحمن. کمبا ج ۱۶ / ۱۴۹، وجد ج ۷۹ / ۲۶۰. والصحیح: عیسی بن زید، کما تقدم.

۱۱۴۳۰ - عیسی بن یزید بن بکر بن دأب:

لم یذکروه. هو ابن دأب المذکور فی مستدرک السفینة ج ۳ / ۲۳۹ لغة " دأب."

وأخوه یحیی بن یزید.

۱۱۴۳۱ - عیسی بن یونس:

روی علی بن الحسن، عنه، عن ثور یعنی ابن یزید، عن خالد بن سعدان.

کفایة الأثر باب ۱۵.

(۱۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، الحسن بن علی بن عبد الله (۱)، عیسی النهریری (۱)، یحیی بن یزید (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، عیسی بن هشام (۱)، عیسی بن یونس (۱)، أبان بن تغلب (۱)، خالد بن سعدان (۱)، محمد بن الحسین (۲)، الحسن بن زید (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن سنان (۱)، عبد الکریم (۱)، السفینة (۱)

ووقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین باب ۲۲ عن إسحاق بن إبراهیم، عنه، عن زکریا بن أبی زائدة، عن عطیة العوفی حدیث الثقلین.

وذکره الشیخ فی أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما.

وذکره الصدوق فی مشیخة یه فی المعتمدین. روی کتابه حماد بن عثمان.

۱۱۴۳۲ – عیسی بن یونس بن أبی إسحاق الهمدانی:

قال: أربعون حدیثا حدثنا بها الأعمش فیها ضرب الرقاب لم یشرکنی فیها أحد غیر محمد بن إسحاق المدینی. وربما قال الأعمش: یا محمد، فیقول: لبیک، فیقول: من معک؟ فیقول: عیسی بن یونس، فیقول: أدخلا وأجیفا الباب. وکان یسأله عن حدیث الفتن – الخ. کذا عن الخطیب. ولعله السابق.

۱۱۴۳۳ – عیص بن أبی مهینة:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن داود الحمار، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، علة نظر الرجل إلی سفلیه عند التخلی. کتاب الطهارة ص ۳۹، و جد ج ۸۰ / ۱۶۴.

۱۱۴۳۴ – عیص بن القاسم بن ثابت بن عبید بن مهران البجلی:

من أصحاب الصادق والکاظم سلام الله علیهما. ثقة عین بالاتفاق. وأخوه الربیع. وهما ابنا أخت سلیمان بن خالد الأقطع.

جملة مما یفید حسنه وکماله فی کمبا ج ۱۱ / ۱۵۹، وجد ج ۴۷ / ۱۸۵. وله کتاب رواه عنه صفوان بن یحیی وابن أبی عمیر وغیر هما.

۱۱۴۳۵ – عیص بن محمد:

روی الحسن بن علی بن النعمان، عنه، عن الحسن بن قرة. یب ج ۸ باب الأیمان ص ۳۰۱.

۱۱۴۳۶ – عیون بن قسوط:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. روی العیاشی، عنه، عن

(۱۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، حدیث الثقلین (۱)، الحسن بن علی بن النعمان (۱)، یونس بن أبی إسحاق (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، ابن أبی عمیر (۱)، سلیمان بن خالد (۱)، عیسی بن یونس (۱)، عیص بن القاسم (۱)، عطیة العوفی (۱)، داود الحمار (۱)، حماد بن عثمان (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن قرة (۱)، عیص بن محمد (۱)، الصدق (۲)، الضرب (۱)، الطهارة (۱)

أبی عبد الله علیه السلام، تفسیر قوله تعالی ": المنخنقة والموقوذة – " الآیة، کمبا ج ۱۴ / ۸۰۹، وجد ج ۶۵ / ۳۲۴. وفی نسختین: عیوق بن قسوط. وفی المستدرک:

عنون بن قسوط.

۱۱۴۳۷ – عیون بن قرط: من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۷۴۳).

۱۱۴۳۸ – عیینة بیاع القصب:

هو ابن میمون البجلی القصبانی. من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة مما یتعلق به فی کمبا ج ۱۱ / ۳۰۹، وجد ج ۴۸ / ۲۵۵.

۱۱۴۳۹ – عیینة بن الحصن الفزاری:

لم یذکروه. هو المنافق الملعون الذی سماه رسول الله صلی الله علیه وآله الأحمق المطاع فی قومه. وهو المروی عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۶ / ۴۳۵ و ۶۸۶ و ۷۲۹ و ۲۴۴، وجد ج ۱۷ / ۲۰۴،، ج ۱۹ / ۱۴۷، و ج ۲۲ / ۶۴ و ۲۳۸.

وفی السفینة ما یفید ذمه. وفی نسخة: عتیبة بن حصن.

۱۱۴۴۰ – عیینة بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. روی شداد بن سعید، عنه، عن رافع بن سجنان. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۵.

۱۱۴۴۱ – عیینة بن محمد الحضرمی:

أخو أبی بکر. کوفی. ذکره البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۴۴۲ – عیینة بن مصعب:

لم یذکروه. روی الطبری فی کتاب الإمامة عن حمید بن المثنی (ثقة)، عنه، عن مولانا أبی عبد الله الصادق علیه السلام. مدینة المعاجز ۲۰۶، ودلائل الطبری ص ۶۷ مثله.

(۱۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، حمید بن المثنی (۱)، عیینة بن محمد (۱)، النفاق (۱)، السفینة (۱)

۱۱۴۴۳ – عیینة بن میمون البجلی القصبانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، روی عنه محمد بن أبی عمیر، والمثنی الحناط وعبد الله بن المغیرة، وأحمد بن محمد.

(۱۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، عیینة بن میمون (۱)، أحمد بن محمد (۱)

باب الغین

باب الغین ۱۱۴۴۴ – غازی بن أحمد بن أبی منصور السامانی الأمیر الفاضل:

هو زاهد ورع فقیه. له تصانیف، منها: کتاب النور، وکتاب المفاتیح، و کتاب النیات. قرأ علی شیخنا أبی جعفر ومات بالکوفة.

۱۱۴۴۵ – غازی بن محمد الطرائفی أبو الفتح:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عنه. کتاب الصلاة ص ۸۰۶ مکررا، وجد ج ۹۰ / ۱۴۲. وهو عن علی بن الحسن بن صالح، کما تقدم.

روایته الأخری عن علی بن عبد الله المیمونی، عن محمد بن علی بن معمر معجزة مولانا علی الهادی علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۳، وجد ج ۵۰ / ۱۷۸.

۱۱۴۴۶ – غالب أبو الهذیل الشاعر الکوفی:

عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الباقر علیه السلام. وقال فی باب أصحاب الصادق علیه السلام: غالب بن الهذیل أبو الهذیل الشاعر الأسدی الکوفی. ویأتی فی موضعه.

روی العیاشی ج ۱ / ۳۰۱: عنه، عن الباقر علیه السلام ما یفید حسنه، و کتاب الطهارة ص ۶۸، وجد ج ۸۰ / ۲۸۵.

روی عنه حماد بن عثمان ومحمد بن النعمان. یب باب صفة الوضوء ص ۶۳

(۱۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، غالب أبو الهذیل (۱)، علی بن عبد الله (۱)، محمد بن علی بن معمر (۱)، غالب بن الهذیل (۱)، أبو الهذیل (۱)، غازی بن أحمد (۱)، محمد بن النعمان (۱)، الحسن بن صالح (۱)، حماد بن عثمان (۱)، الصّلاة (۱)، الوضوء (۱)، الطهارة (۱)

ح ۱۷۷، و ۷۰ ح ۱۸۸، وصا ج ۱ / ۶۴.

وروى الحسن بن محبوب، عن عبد الله بن غالب الأسدى، عن أبيه، عن سعيد بن المسيب. الكافى ج ۴ كتاب الزكاة باب كراهية رد السائل ص ۱۵.

۱۱۴۴۷ - غالب الباهلى:

لم يذكروه. مذموم خبيث. كمبا ج ۱۰ / ۲۷۸. وهو من جند ابن زياد. قتله جند إبراهيم الأشتر جند المختار. ص ۲۹۲، وجد ج ۴۵ / ۳۳۵ و ۳۸۲.

۱۱۴۴۸ - غالب الجهنى:

من أصحاب الباقر عليه السلام. وروى الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۳۵۳ بإسناده، عن محمد بن الفضيل بن غزوان، عنه، عن الباقر عليه السلام، ما يفيد حسنه. و كذا فيه ص ۳۶۴. ونقله فى كمبا ج ۷ / ۱۲۸، و ج ۹ / ۲۴۶ و ۴۲۹، وجد ج ۴۰ / ۱۳، و ج ۳۷ / ۲۹۱ و ۲۹۲، و ج ۲۴ / ۱۸۱.

وسائر رواياته المفيدة حسنه وكماله. كمبا ج ۹ / ۱۶۴، وجد ج ۳۶ / ۳۹۰.

۱۱۴۴۹ - غالب بن الحارث الضبى:

لم يذكروه. روى الصدوق، عن على بن الفضل البغدادى، عن أبى الحسن على بن إبراهيم، عنه ومحمد بن عثمان بن أبى شيبة، عن يحيى بن سالم - الخ. كمبا ج ۳ / ۳۲۹، وجد ج ۸ / ۱۳۱.

۱۱۴۵۰ - غالب بن صعصعة أبو الفرزدق:

لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام وروى عنه. كتاب العشرة ص ۱۱۸، وجد ج ۷۴ / ۴۱۸.

۱۱۴۵۱ - غالب بن عبد الله أبو عاصم الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، كما عده الشيخ. وروى على بن أسباط، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام، الكافى ج ۲ كتاب الدعاء باب القول عند

(۱۸۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، سعيد بن المسيب (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، محمد بن الفضيل بن غزوان (۱)، عثمان بن أبى شيبة (۱)، على بن إبراهيم (۱)، عبد الله بن غالب (۱)، غالب بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، يحيى بن سالم (۱)، على بن أسباط (۱)، غالب الجهنى (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، على بن الفضل (۱)، الزكاة (۱)

الإصباح والإمساء ص ۵۲۲.

۱۱۴۵۲ - غالب بن عثمان المنقرى:

مولى كوفى سمال - بمعنى كحال. وقيل إنه مولى آل أعين. روى عن أبى عبد الله عليه السلام. ثقة. له كتاب يرويه عنه جماعة. قال كله النجاشى.

ومثله العلامة فى الخلاصة وزاد قوله: وكان واقفيا. انتهى. والباقى تبعوه وعدوه موثقا وهو ثقة أو موثق بلا خلاف.

ومنشأ كلام العلامة توهمه اتحاده مع غالب بن عثمان الذى عده الشيخ فى أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما وقال: إنه واقفى. ولا وجه لذلك.

۱۱۴۵۳ - غالب بن عثمان الهمدانى الشاعر:

كان زيديا وروى عن أبى عبد الله عليه السلام. وله أحاديث مجموعة. و مات سنة ۱۶۶ وله ۷۸ سنة. يكنى أبا سلمة.

۱۱۴۵۴ - غالب بن عيسى:

لم یذکروه. روی البر فی فی سن ج ۲ / ۵۷۶ عن ابن فضال، عنه، عن روح بن عبد الرحیم، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۹۰۸، وجد ج ۶۶ / ۴۶۷.

۱۱۴۵۵ – غالب بن محمد النحوی:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن عبد الله الحجال، عنه، عمن ذکره، عن أبی عبد الله علیه السلام، تفسیر المرصاد. کمبا ج ۳ / ۳۰۸، وکتاب العشرة ص ۲۰۳، وجد ج ۸ / ۶۶، و ج ۷۵ / ۳۱۲، والمافی ج ۲ باب الظلم ص ۳۳۱.

وروی الصفار بإسناده، عن الحجال، عن غالب النحوی،، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. جد ج ۲ / ۳۰۲، وکمبا ج ۱ / ۱۶۳. والظاهر اتحادهما.

۱۱۴۵۶ – غالب بن مرة:

لم یذکروه. روی هو ومحمد بن غالب – کما فی دلائل الطبری ص ۱۵۷ – قالا:

(۱۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، غالب بن عثمان الهمدانی (۱)، غالب بن عثمان المنقری (۱)، عبد الله الحجال (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، غالب بن عثمان (۱)، غالب بن محمد (۱)، محمد بن غالب (۱)، الصدق (۱)، الظلم (۱)

کنا فی حبس الرشید فأدخل موسی بن جعفر صلوات الله علیهما، فأنبع الله له عینا ما أنبت له شجرة، فکان منها یأکل ویشرب ونهنیه. فکان إذا دخل بعض أصحاب الرشید غابت حتی لا تری.

۱۱۴۵۷ – غانم بن أبی غانم:

لم یذکروه. الحصاة التی کانت معه ختم علیها علی والحسنان علیهم السلام.

کمبا ج ۱۱ / ۱۲،. وجد ج ۴۶ / ۳۵. ومن أحفاده مهجع بن الصلت.

۱۱۴۵۸ – غانم بن الحسن السعدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن عبد الملک بن محمد، عنه، عن مسلم بن خالد المکی، عن الإمام الصادق علیه السلام – الخ. جد ج ۸ / ۳۵، وکمبا ج ۳ / ۲۹۹.

وروی الصدوق، عن الطالقانی، عن أحمد بن إسحاق المادرائی، عن عبد الملک بن محمد، عنه، عنه، روایة شریفة. جد ج ۱۶ / ۱۳۴، ج ۱۸ / ۲۶۳، وکمبا ج ۶ / ۱۳۰ و ۳۶۲، وکذا فی العلل ج ۱ / ۱۲۰.

۱۱۴۵۹ – غانم بن سعید الهندی أبو سعید:

لم یذکروه. له روایة شریفة مفصلة فی باب من رأی الحجة المنتظر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۱، وجد ج ۵۲ / ۲۷. وکذا فی الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۱۵ عن محمد بن محمد العامری (العلوی – خ ل)، عنه، روایة أخری مفصلة.

وفی ک باب ۴۳ عن علان الکلینی، عن جماعة، عن محمد بن محمد الأشعری، عنه، روایة شریفة. راجع باب ۴۷ و ۴۹.

وک باب ۴۵ روی علی بن قیس، عنه، وجماعة، عن محمد بن محمد الأشعری، عنه.

(۱۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن محمد العامری (۱)، مسلم بن خالد المکی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن إسحاق (۱)، عبد الملک بن محمد (۲)، علی بن قیس (۱)، محمد بن محمد (۲)، الأکل (۱)، الجماعة (۱)

۱۱۴۶۰ – غانم بن مغفل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن علی بن النعمانی، عنه، عن الثمالی، عن أبی جعفر علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۲۰۶، وکمبا ج ۹

/ ۳۹۲. وکذا فی طریق المفید کما فی أمالیه ص ۵.

۱۱۴۶۱ – غرة بن دینار الرقی:

لم یذکروه. روی یونس بن یعقوب، عنه، عن أبی إسحاق السبیعی. الکافی ج ۲ باب العفو ص ۱۰۷.

۱۱۴۶۲ – غرة غلام الحر: عد من الشهداء.

۱۱۴۶۳ – غریب بن شرحبیل الهمدانی:

لم یذکروه. هو ممن تخلف عن أمیر المؤمنین علیه السلام فی غزوة الجمل. و لعله کان له عذر أو علة مرض. کتاب صفین ص ۸.

غزال بن شمول:

لم یذکروه. هو من الیهود فی حصن بنی قریظة. کلماته مع رسول الله صلی الله علیه وآله فی جد ج ۲۰ / ۲۳۴، وکمبا ج ۶ / ۵۳۶.

۱۱۴۶۵ – غزال بن مالک الغفاری:

لم یذکروه. روی عمر بن عبد العزیز، عنه، عن أم سلمة، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث الفضائل. جد ج ۳۹ / ۱۰۰، وکمبا ج ۹ / ۳۶۸.

۱۱۴۶۶ – غزوان:

لم یذکروه. هو من موالی أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۱۸۰، وکمبا ج ۹ / ۶۴۳.

(۱۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، غرة بن دینار الرقی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، الیهود، الیهودی (۱)، المرض (۱)، الشهادة (۱)

۱۱۴۶۷ – غزوان الضبی:

لم یذکروه. وروی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۵۸ بإسناده، عن محمد بن الفضیل، عنه، عن عبد الرحمن بن إسحاق، عن النعمان بن سعد، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، فضل زیارة الرضا علیه السلام، وکمبا ج ۱۲ / ۸۵، و ج ۲۲ / ۲۲۴، وجد ج ۴۹ / ۲۸۶، و ج ۱۰۲ / ۳۴، والأمالی ص ۷۳.

وفی الأمالی بهذا الإسناد عنه علیه السلام، جوامع مناقبه. کمبا ج ۹ / ۴۲۲، وجد ج ۳۹ / ۳۳۵.

۱۱۴۶۸ – غسان:

لم یذکروه: هو من عسکر معاویة یوم صفین. خرج ذاما وشاتما مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، فنصحه هاشم المرقال، فتاب إلی الله تعالی من ذلک.

کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۲۱، و ج ۱۰ / ۲۹۰.

۱۱۴۶۹ – غسان البصری:

روی موسی بن عمر، عنه، عن معاویة بن وهب، عن الصادق علیه السلام حدیثا فی فضل الزیارة یفید حسن عقیدته. الکافی ج ۴ / ۵۸۲.

وروی ابن مسکان، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب فضل زیارة أبی عبد الله الحسین علیه السلام ص ۵۸۲، ویب ج ۶ / ۴۷.

۱۱۴۷۰ – غسان بن عبد الملک بن أعین:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. و دفن فی مصر. وتقدم أبوه.

۱۱۴۷۱ – غضاض بن الصلت الثوری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۷۹ عن الحسین بن نصر، عن أبیه، عنه، عن الربیع بن المنذر – الخ.

(۱۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الملک بن أعین (۱)، معاویة بن وهب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الربیع بن المنذر (۱)، النعمان بن سعد (۱)، الحسین بن نصر (۱)، غسان البصری (۱)، موسی بن عمر (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، الزیارة (۱)، الدفن (۱)

۱۱۴۷۲ – غلال بن أحمد:

لم یذکروه. روی الراوندی فی یج عنه معجزة مولانا صاحب الزمان علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۷۸، و جد ج ۵۱ / ۲۹۵.

۱۱۴۷۳ – غنام بن القاسم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون بإسناده، عن محمد بن الأصبغ، عن أبیه، عنه، عن منصور بن یونس، عن موسی بن جعفر علیه السلام النص علی ابنه علی الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۵، و جد ج ۴۹ / ۱۴، وإثبات المسعودی ص ۱۷۰.

۱۱۴۷۴ – غوث بن المبارک الخثعمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۲ عن محمد بن سالم بن عبد الرحمن الأزدی، عنه، عن عمرو بن ثابت – الخ.

۱۱۴۷۵ – غورث بن الحارث المحاربی:

لم یذکروه. هو خبیث قصد قتل رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۲۰ / ۱۷۵ و ۱۷۹، وکمبا ج ۶ / ۵۲۳.

۱۱۴۷۶ – غیاث بن إبراهیم التمیمی الأسیدی:

من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. ثقة، کما قاله النجاشی والعلامة وغیرهما. وقال جمع: إنه موثق، نظرا إلی ما قیل: إنه بتری. و یأتی الکلام فیه. وله کتاب مبوب فی الحلال والحرام یرویه جماعة.

والعلامة المامقانی أطال الکلام فی إثبات کونه اثنی عشریا، واشتباه من قال: إنه بتری. ونقل روایتین عنه فی التنصیص بالأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم، ثم قال: فتلخص من ذلک کله أن الأقوی کونه إمامیا اثنا عشریا عدلا ضابطا – الخ.

وکذا العلامة النوری أطال الکلام فی إثبات وثاقته وصحته عقیدته. و

(۱۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، غیاث بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، محمد بن الأصبغ (۱)، منصور بن یونس (۱)، محمد بن سالم (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

یروی عنه الأجلاء وفیهم أصحاب الإجماع.

جملة من روایات محمد بن یحیی الخزاز، عنه، عن الصادق علیه السلام فی العلل ج ۲ / ۱۸۴ و ۲۳۱. وغیر ذلک فی العیون ج ۱ / ۵۲.

وروی إبراهیم بن هاشم، عنه، عن الصادق علیه السلام. التوحید باب القضاء والقدر ح ۳۳.

وروی الصدوق بإسناده، عن ابن أبی عمیر، عنه، عن الصادق علیه السلام، النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کمبا ج ۷ / ۳۰، و ج ۹ / ۱۳۱ و ۱۶۲، وجد ج ۲۳ / ۱۴۷، و ج ۳۶ / ۲۴۲ و ۳۷۳، وک باب ۲۲.

وذکره الصدوق فی مشیخة یه فی المتعمدین. روی کتابه محمد بن یحیی الخزاز.

۱۱۴۷۷ – غیاث بن إبراهیم الدارمی:

روی محمد بن یحیی الخزاز، عنه، عن جعفر بن محمد. یب ج ۸ / ۲۲۸، وصا ج ۴ / ۶، والفقیه ج ۳ باب الإباق ص ۱۴۶.

والظاهر اتحاد هذا مع سابقه بقرینة اتحاد الراوی والمروی عنه. وکذا مع الآتی.

۱۱۴۷۸ – غیاث بن إبراهیم الرزامی:

روی عبد الله بن المغیرة، عنه، عن جعفر بن محمد علیه السلام.

۱۱۴۷۹ – غیاث بن أسد:

لم یذکروه. روی الصدوق باسناده، عن محمد بن خلیلان، عن أبیه، عن جده، عنه سمع عثمان بن سعید العمری وروی میلاد المهدی علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۳ مکررا، وجد ج ۵۱ / ۱۵ و ۱۶.

۱۱۴۸۰ – غیاث بن أسید:

لم یذکروه جملة من روایات الصدوق عنه فی کمبا ج ۵ / ۲۱۷، وجد ج ۱۳ / ۷.

(۱۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، عثمان بن سعید العمری السمان (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، غیاث بن إبراهیم الدارمی (۱)، غیاث بن إبراهیم الرزامی (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، محمد بن یحیی الخزاز (۲)، الشیخ الصدوق (۴)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن یحیی (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

ونقله حدیث میلاد الحجة المنتظر علیه السلام و. ک باب ۴۲ ح ۱۲ و ۱۳ و ۱۴.

۱۱۴۸۱ – غیاث الدیلمی أبو العباس:

لم یذکروه. وقع فی طریق التلعکبری، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن الحسن بن مسکان. مدینة المعاجز ص ۱۴۷، ودلائل الإمامة للطبری ص ۱۸.

۱۱۴۸۲ – غیاث بن کلوب بن قیهس (قیس فی موضع آخر) البجلی:

له کتاب رواه الحسن بن موسی الخشاب. قال العلامة المج فی الوجیزة بعد عنوانه: ضعیف. وقیل: موثق لقول الشیخ فی العدة: إن الطائفة عملت بأخباره.

انتهی. ختص ص ۶۴ روی الحسن موسی الخشاب، عنه.

۱۱۴۸۳ – غیاث بن المجیب:

لم یذکروه. روی عبد الملک بن هارون بن عنترة، عنه، عن الحسن البصری، کما فی ید باب المشیة.

۱۱۴۸۴ – غیاث بن مصعب بن عبدة أبو العباس الخجندی الریاشی:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۵۳. وروایته الأخری عنه فی جد ج ۴۱ / ۱۶۳، وکمبا ج ۹ / ۵۴۷.

۱۱۴۸۵ – غیاث الهمدانی:

لم یذکروه. روی کش ص ۵ عن أبی الحسن الغزالی (العرنی – خ ل)، عنه، عن بشر بن عمرو الهمدانی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۱۴۸۶ – الغیرار:

لم یذکروه. هو جاسوس معاویة یرفع أخبار أمیر المؤمنین علیه السلام إلی معاویة، فدعا علیه فعمی. کمبا ج ۸ / ۷۳۳، و ج ۹ / ۵۵۶، وجد ج ۴۱ / ۱۹۸، و ج ۳۴ / ۳۱۴. ولکن فیه العیزار.

(۱۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عبد الملک بن هارون بن عنترة (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، الحسن بن موسی (۱)، غیاث بن کلوب (۱)، الحسن البصری (۱)

۱۱۴۸۷ - غیلان بن جامع المحاربی أبو عبد الله الکوفی:

قاضی ابن هبیرة، فوعظه مولانا الصادق علیه السلام فاتعظ وندم فاستعفی فعفی. ویظهر منه أنه من صلحاء العامة کما فی السفینة لغة" غول."

فضالة، عن أبان بن عثمان، عن غیلان یرفعه إلی أبی جعفر علیه السلام، کما فی کتاب الزهد.

۱۱۴۸۸ - غیلان بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. عده السید فی زمرة الشهداء بالطف. کما ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰. وکذا فی الإقبال ص ۷۱۴.

۱۱۴۸۹ - غیلان الکلابی:

روی عن نسیم خادمة أبی محمد العسکری علیه السلام. وروی عنه الحسین بن حمدان فی هدایته، کما فی المستدرک ج ۲ / ۷۲ قال: ورواه المسعودی فی إثبات الوصیة عن غیلان. وفی ص ۷۳.

(۱۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، عبد الله الکوفی (۱)، الحسین بن حمدان (۱)، أبان بن عثمان (۱)، غیلان بن جامع (۱)، الزهد (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

باب الفاء

باب الفاء ۱۱۴۹۰ - فارس بن حاتم القزوینی:

من الکذابین المشهورین، کما قاله الفضل بن شاذان. کمبا ج ۷ / ۲۵۷، وجد ج ۲۵ / ۳۱۷.

وروی کش روایات فی ذمه، منها قول مولانا الهادی علیه السلام: کذبوه و هتکوه. أبعده الله وأخزاه. فهو کاذب فی جمیع ما یدعی و یصف - الخ. ومنها لعنه إیاه وأمره بقتله وضمانه لمن قتله الجنة.

وبالجملة ذمه وخباثته ولعنه متفق علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۷ و ۱۵۲، وجد ج ۵۰ / ۲۰۵ و ۲۲۱. وأخوه أحمد تقدم.

۱۱۴۹۱ - فارس بن سلیمان أبو شجاع الأرجانی:

شیخ من أصحابنا کثیر الأدب والحدیث. صحب یحیی بن زکریا الترماشی و محمد بن بحر وأخذ عنهما. وله تصانیف.

۱۱۴۹۲ - فارس بن موسی العرضی أبو الشجاع:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه ص ۵۹ عن محمد بن علی بن صخر، عنه، عن أحمد بن محمد - الخ.

۱۱۴۹۳ - فاروق الخطابی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد إسماعیل الفارسی، عنه، عن حجاج بن

(۱۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، یحیی بن زکریا (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، فارس بن سلیمان (۱)، فارس بن حاتم (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن علی (۱)، محمد بن بحر (۱)، القتل (۲)

منهال، حدیث میلاد أمیر المؤمنین علیه السلام. وفیه المناقب الکریمة. کمبا ج ۹ / ۲۸۹، وجد ج ۳۸ / ۱۲۵.

۱۱۴۹۴ – الفتح بن خاقان:

لم یذکروه. هو من ملازمی المعتز والمتوکل. مذموم لما فی کمبا ج ۱۲ / ۱۴۵ و ۱۴۶ و ۱۲۹، وجد ج ۵۰ / ۱۹۲ و ۱۹۶ و ۱۲۵ و ۱۲۷.

۱۱۴۹۵ – الفتح بن عبد الرحمن القمی أبو بصیر:

لم یذکروه. روی السید فی الإقبال ص ۱۰ عن شعیب بن محمد بن مقاتل البلخی، عن أبیه، عن علی بن محمد بن فیض بن مختار، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام – الخ، وکمبا ۲۲ / ۱۳۸، وجد ج ۱۰۱ / ۹۸.

۱۱۴۹۶ – الفتح بن عبد الله مولی بنی هاشم:

روی صالح بن حمزة، عنه، عن أبی إبراهیم صلوات الله علیه. الکافی ج ۱ باب جوامع التوحید ص ۱۴۰.

۱۱۴۹۷ – الفتح بن قرة السمرقندی أبو نصر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۳۸ عن أحمد بن الذهیل، عنه، عن محمد بن خلف المروزی – الخ، وجد ج ۳۹ / ۳۰۱، وکمبا ج ۹ / ۴۱۴.

۱۱۴۹۸ – فتح القلانسی:

لم یذکروه. له خدمة لمولانا أبی الحسین الهادی علیه السلام. وله قصة تفید ذمه. لکن أظهر التوبة وترک المنکر. مدینة المعاجز ص ۵۴۴.

۱۱۴۹۹ – فتح الموصلی:

لم یذکروه. من أصحاب السجاد علیه السلام. روی هو وإبراهیم بن أدهم وصف مسافرة مولانا السجاد علیه السلام إلی بیت الله الحرام. کمبا ج ۱۱ / ۱۳، و جد ج ۴۶ / ۳۸.

(۱۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو بصیر (۱)، فتح بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو هاشم (۱)، صالح بن حمزة (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن خلف (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

۱۱۵۰۰ – الفتح مولی الزراری (الرازی):

روی علی بن محمد، عنه، عن أبی علی بن مطهر. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب فی تسمیة من رآه علیه السلام ص ۳۳۱.

۱۱۵۰۱ – الفتح بن یزید الجرجانی أبو عبد الله:

من أصحاب الرضا والهادی صلوات الله علیهما. إمامی حسن العقیدة. وقال له الإمام ": رحمک الله " مکررا.

روی الصدوق بإسناده، عن جعفر بن محمد الأشعری، عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن الرضا علیه السلام أسأله عن شئ من التوحید، فکتب إلی بخطه – قال جعفر: وإن فتحا أخرج إلی الکتاب فقرأته بخط أبی الحسن علیه السلام – بسم الله الرحمن الرحیم. الحمد لله الملهم عباده الحمد وفاطرهم – إلی آخر الخطبة الشریفة فی مهمات جوامع التوحید التی لا تلقی إلا إلی المؤمن الکامل.

کمبا ج ۲ / ۱۹۵، وجد ج ۴ / ۲۸۴.

وشی عنه قال: کتبت إلی الرضا علیه السلام – الخ.

وروی الصدوق بإسناده، عن إبراهیم بن محمد العلوی، عنه قال: لقیته علیه السلام علی الطریق عند منصرفی عن مکة إلی خراسان وهو سائر إلی العراق، فسمعته یقول: من اتقی الله یتقی – الخبر. وذکر حدیثا شریفا ومسائل مفصلة فی جوامع التوحید. کمبا ج ۲ / ۱۹۷،

وجد ج ۴ / ۲۹۰. وفیه ص ۲۹۱ قوله له:

ثبتک الله. والأخری المفصلة له. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۰، و ج ۱۷ / ۲۱۴، وجد ج ۵۰ / ۱۷۷، و ج ۷۸ / ۳۶۶.

وعده الشیخ وابن شهرآشوب من أصحاب الهادی علیه السلام. ولا تنافی لأنه من وفاة مولانا الرضا علیه السلام إلی وفاة مولانا الجواد علیه السلام عشرون سنة أو أقل.

وفی البحار باب مواعظ أبی الحسن الثالث علیه السلام، مصاحبته لمولانا أبی الحسن علیه السلام وفیها مسائله المفصلة. والظاهر أن المراد أبو الحسن الثالث

(۱۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، دولة العراق (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، فتح مولی الزراری (۱)، جعفر بن محمد الأشعری (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الفتح بن یزید (۱)، أبو عبد الله (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، علی بن مطهر (۱)، علی بن محمد (۱)، خراسان (۱)، الوفاة (۲)

بقرینة المقام. وفی هذه الروایة دلالات علی حسنه وکماله، منها قوله له: أماتک الله مماتهم، وأحیاک حیاتهم - الخ. یعنی الأئمة علیه السلام. وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۸ / ۱۱۱ لغة " فتح " بعض روایاته وبعض ما یفید مدحه وکماله.

وقال العلامة فی صه فی القسم الثانی: الفتح - بالتاء المنقطة فوقها نقطتین - ابن یزید - بالزاء - الجرجانی صاحب المسائل لأبی الحسن علیه السلام. واختلفوا أنه هو الرضا أو الثالث صلوات الله علیهما. والرجل مجهول. والإسناد إلیه مدخول. انتهی. أقول: وقد عرفت عدم تمامیة هذا الکلام منه.

۱۱۵۰۲ - فجأة السلمی:

لم یذکروه. خبیث ملعون أحرقه أبو بکر. کمبا ج ۸ / ۲۷۱.

۱۱۵۰۳ - الفجیع العقیلی:

لم یذکروه. روی المفید، عن أبی بکر بن عیاش، عنه، عن مولانا الحسن المجتبی صلوات الله علیه وصیة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۴۹، و ج ۱۷ / ۱۴۳، و جد ج ۴۲ / ۲۰۲، و ج ۷۸ / ۹۸.

۱۱۵۰۴ - فخار بن عبد الحمید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشهید، عن محمد بن الجهم، عنه، عن فضل الله الراوندی. جد ج ۹۷ / ۳۸۱، وکمبا ج ۲۰ / ۲۲۲.

۱۱۵۰۵ - فخار بن معد بن فخار شمس الدین أبو علی الموسوی الحائری:

لم یذکروه. کان عالما فاضلا أدیبا محدثا یروی ابنه السید عبد الحمید و المحقق الحلی. وله کتب، منها: کتاب إسلام أبی طالب والرد علی منکریه. توفی ۱۷ رمضان سنة ۶۳۰. وهو من مشائخ السید ابن طاووس إجازة فی صفر سنة ۶۱۶.

ونقل من خط الشهید قال: روی السید الفقیه الأدیب النسابة شمس الدین أبو علی فخار بن معد جزءا فیه أحادیث مسندة عن علی بن موسی الرضا علیه السلام - الخ. کمبا ج ۴ / ۱۷۸، وجد ج ۱۰ / ۳۶۶.

ونقل العلامة المج فی البحار عن کتابه فی إیمان أبی طالب ووصفه بالسید

(۱۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إیمان أبی طالب علیه السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، یوم عرفة (۱)، فخار بن معد (۲)، المحقق الحلی (۱)، عبد الحمید (۲)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۲)، الجهل (۱)، الوصیة (۱)

الفاضل السعید وأنه من أعاظم محدثینا وداخل فی أکثر طرقنا - الخ. جد ج ۳۵ / ۹۸ و ۱۰۸، وکمبا ج ۹ / ۲۱.

۱۱۵۰۶ - فخر الدین النجفی:

شیخ من الفضلاء والزهاد. وله کتاب. بعض روایاته فی حلیة الأبرار ج ۱ / ۵۸۲ و ۵۴۷، و ج ۲ / ۲۶. وفیه إجازته للسید هاشم مؤلف کتاب الحلیة.

۱۱۵۰۷ - الفراء النحوی: یأتی بعنوان معاذ بن مسلم.

۱۱۵۰۸ - فرات بن إبراهیم بن فرات الکوفی:

من مشائخ شیخنا الصدوق. وقد أکثر فی کتبه من الروایة عنه بواسطة الحسن بن محمد سعید. العیون ج ۲ / ۴۹، والمعانی ۳۶، وک باب ۲۳ ح ۴ و غیرها.

وله تفسیر شریف بلسان الأخبار فی شأن الأئمة الأطهار علیهم السلام. و عندی منه نسخة. حسن الضبط فی نقلها مما یعطی الوثوق لمؤلفه وحسن الظن به کما قاله المج وغیره. واعتمد علیه أرکان المحدثین.

وروی عنه فی شواهد التنزیل مع ذکره أسانیده مفصلا وبیان أفراد المعنعن وأشخاصه.

وقد أکثر فرات فی تفسیره من الروایة عن الحسین بن سعید الأهوازی الذی کان من أصحاب الرضا والجواد والهادی صلوات الله علیهم. وأکثر من الروایة عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری وغیرهما.

۱۱۵۰۹ - فرات بن أحنف العبدی الهلالی أبو محمد:

عد من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم. وعده قب من أصحاب السجاد علیه السلام قال: وبقی إلی أیام أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۳۸، وجد ج ۴۶ / ۱۳۳.

روایاته عن أبی عبد الله علیه السلام فی سن ج ۱ / ۱۰۰ و ۱۰۱، و ج ۲ / ۵۱۰ و ۵۴۸.

(۱۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الأئمة الأثنا عشر علیهم السلام (۱)، کتاب شواهد التنزیل للحاکم الحسکانی الحنفی (۱)، الحسین بن سعید الأهوازی (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن محمد (۱)، معاذ بن مسلم (۱)

روایاته عن مولانا الباقر علیه السلام فی العلل ج ۱ / ۷۹، والکافی ج ۳ باب قراءة الصلاة ص ۳۱۳.

روایاته عن مولانا السجاد علیه السلام فی سن ج ۱ / ۹۷ و ۹۸.

ورواياته عن الصادق علیه السلام فی فضل الشیعة فی المعانی ص ۱۴۴، و کمبا ج ۱۱ / ۲۲۰، و ج ۱۶ / ۱۳۷، و ج ۳ / ۲۴۹، و ج ۹ / ۲۱۵، وجد ج ۷ / ۲۰۱، و ج ۳۷ / ۱۶۹، و ج ۴۷ / ۳۸۱، و ج ۷۹ / ۱۵۳. وله کتاب التفسیر. وأشار إلیه الخوئی فراجع ج ۱۳ / ۲۷۶.

غط: بإسناده، عن أبی هاشم، عن فرات بن أحنف قال: قال أمیر المؤمنین علیه السلام وذکر القائم فقال: لیغیبن - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۳۱، وجد ج ۵۲ / ۱۰۱.

۱۱۵۱۰ - فرات القزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن الأعمش، عنه، عن أبی الطفیل عامر بن واثلة - الخ. جد ج ۶ / ۳۰۴، وکمبا ج ۳ / ۱۷۸.

۱۱۵۱۱ - فرامز بن علی البقرانی الجرجانی:

لم یذکروه. هو الأمیر الأجل العالم الزاهد جمال الدین زین الإسلام والمسلمین شرف الحاج والحرمین. کان فی مکة سنة ۵۵۸.

مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۹۸.

۱۱۵۱۲ – الفرج بن أبی شیبة:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه عن الحسن بن أبی الحسن الدیلمی بإسناده، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول – وقد تلا هذه الآیة ": و إذ أخذ الله میثاق النبیین " إلی قوله ": لتؤمنن به –: " یعنی رسول الله " ولتنصرنه " یعنی وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام. ولم یبعث الله نبیا ولا رسولا إلا وأخذ علیه المیثاق لمحمد صلی الله علیه وآله بالنبوة ولعلی بالإمامة. کمبا ج ۷ / ۱۶۶ و ۳۴۴، وجد ج ۲۴ / ۳۵۲، و ج ۲۶ / ۲۹۷.

۱۱۵۱۳ – الفرج السندی: له کتاب رواه عنه أحمد بن ریاح.

(۱۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الحسن بن أبی الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عامر بن واثلة (۱)، أحمد بن ریاح (۱)، جمال الدین (۱)، الفرج (۲)، البعث، الإنبعاث (۱)، الصّلاة (۱)، الحج (۱)، الوصیة (۱)

۱۱۵۱۴ – الفرج بن فروة أبو روح:

عن خط السید ابن طاووس، عنه، عن مسعدة بن صدقة، عن مولانا جعفر الصادق علیه السلام، خطبة أمیر المؤمنین المسماة بالمخزون. وهی خطبة کریمة مفصلة فی جوامع العلم ومکنون الأسرار. کمبا ج ۱۳ / ۲۱۹، وجد ج ۵۳ / ۷۷.

وروی الصدوق فی التوحید باسناده، عن إسماعیل بن مهران، عن إسماعیل بن إسحاق الجهنی، عنه، عن مسعدة بن صدقة، عنه، خطبة أخری له فی جوامع التوحید. کمبا ج ۱۴ / ۲۷، و ج ۲ / ۱۹۳، وکتاب القرآن ص ۲۹، وجد ج ۴ / ۲۷۴، و ج ۵۷ / ۱۱۴، و ج ۹۲ / ۱۰۹.

و النسخ کلها کما تری: فروة – بالفاء والراء والواو. لکن فی الکافی ج ۵ باب فضل الجهاد ص ۴ مسندا عن إسماعیل بن إسحاق، عن أبی روح فرج بن قرة، عن مسعدة بن صدقة، روایة أخری. ومثل الأخیر فی روضة الکافی ح ۲۲ عنه، عنه.

سائر روایاته فی بشا ص ۱۴۸.

۱۱۵۱۵ – فرج بن فضالة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۹۱ عن سلیمان بن داود، عنه، عن یحیی بن سعید، عن محمد بن الحنفیة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام – الخ. و رواه بسند آخر عن قتیبة بن سعید، عنه، عن یحیی بن سعید – الخ.

وروی الشیخ مسندا، عن الربیع بن تغلب، عنه. وبسند آخر عن علی بن عمرو بن خالد، عن أبیه، عنه، عن یحیی بن سعید الأنصاری – الخبر. کمبا ج ۳ / ۱۷۹ و ۱۷۸، وجد ج ۶ / ۳۱۰ و ۳۰۴ و ۳۰۵، وأمالی الشیخ ۲ / ۱۲۹.

۱۱۵۱۶ – فرج الله بن محمد بن درویش الحویزی:

فاضل محقق شاعر أدیب. له مؤلفات کثیرة. معاصر صاحب مل.

۱۱۵۱۷ – فرزدق الشاعر:

من أصحاب أمیر المؤمنین والحسین والسجاد علیهم السلام. یکنی أبا فراس.

(۱۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۲)، إسماعیل بن مهران (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان بن داود (۱)، فرج الله بن محمد (۱)، قتیبة بن سعید

(۱)، یحیی بن سعید (۳)، مسعدة بن صدقة (۳)، عمرو بن خالد (۱)، فرج بن قرة (۱)، القرآن الکریم (۱)، الفرج (۱)

وهو مادح مولانا السجاد علیه السلام بقصیدة جلیلة کریمة مشهورة فی وجه هشام. تکشف قصیدته عن حسن عقیدته وکماله. کمبا ج ۱۱ / ۳۸ و ۴۱ و ۳۶، و جد ج ۴۶ / ۱۲۵ و ۱۳۰ و ۱۴۱، وتتمة المنتهی ص ۳۱۱. واسمه همام بن غالب.

۱۱۵۱۸ – فرقد:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه ابنه داود. التهذیب ج ۴ باب العاجز عن الصیام ص ۲۳۹.

۱۱۵۱۹ – فرقد الحجام الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. سأله عن عمله وأنه یقال: إنه مکروه، فقال: کل من کسبک یا بن أخ – الخ. رواه فی کا ج ۵ / ۱۱۵، وصا ج ۳ / ۵۸، ویب ج ۶ / ۳۵۴.

۱۱۵۲۰ – فروخ بن زاذان:

لم یذکروه. روی البرقی سن ج ۲ / ۶۲۷ بإسناده، عن الولید بن أبان الرازی، عنه کتب إلی أبی جعفر الثانی علیه السلام یسأله عن الصید – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۸۰۰، وجد ج ۶۵ / ۲۸۶.

۱۱۵۲۱ – فروة الآجری:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن کثیر بن کاثرة، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام ثواب قراءة هود. کتاب القرآن ص ۷۰، وجد ج ۹۲ / ۲۷۸.

۱۱۵۲۲ – فروة ثعلبة السلولی:

لم یذکروه. هو من المعمرین. عاش مائة وثلاثین سنة فی الجاهلیة، ثم أدرک الإسلام فأسلم. کمبا ج ۱۳ / ۶۷، وجد ج ۵۱ / ۲۵۲.

۱۱۵۲۳ – فروة بن عمرو الأنصاری:

لم یذکروه. کان یقود مع رسول الله صلی الله علیه وآله فرسین، ویصرم

(۱۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الولید بن أبان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، فرقد الحجام (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الجهل (۱)، الصید (۱)

ألف وسق من تمر فیتصدق به علی المساکین. فلما بایع الناس أبا بکر قال: یا معشر قریش، أخبرونی هل فیکم رجل تحل الخلافة وفیه ما فی علی علیه السلام؟

فقال قیس بن مخرمة الزهری: لیس فینا من فیه ما فی علی. فقال له: صدقت فهل فی علی ما لیس فی أحد منکم؟ قال: نعم. قال: فما یصدکم عنه؟ قال: إجماع الناس علی أبی بکر.

قال: أما والله لئن أصبتم سنتکم، لقد أخطأتم سنة نبیکم. لو جعلتموها فی أهل بیت نبیکم لأکلتم من فوقکم ومن تحت أرجلکم – الخ. کما فی مکتوب الأمیر علیه السلام إلی شیعته فی معادن الحکمة ص ۳۹. ونقله فی کمبا ج ۸ / ۱۸۵.

۱۱۵۲۴ – فروة بن مجاشع:

لم یذکروه. روی المفید بإسناده، عن فضل بن الزبیر، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قصة ما جری بین عائشة وعثمان. کمبا ج ۸ / ۳۷۳، وأمالی المفید ص ۶۷.

وروی الکلینی بإسناده، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام، قال:

ذاکرته شیئا من أمرهما، فقال: ضربوکم علی دم عثمان ثمانین سنة وهم یعلمون أنه کان ظالما. فکیف یا فروة إذا ذکرتم صنمیهم؟!

کمبا ج ۸ / ۲۲۶، وروضة الکافی ح ۲۱۵. وظهر مما ذکرنا حسن عقیدته وکماله.

۱۱۵۲۵ – فروة بن نوفل الأشجعی:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی مجمع البیان، عنه، عن أبیه، عن النبی صلی الله علیه وآله. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۹۸. خرج معه خمسمائة نفر لنصرة أمیر المؤمنین علیه السلام فی صفین، کما فی کتاب صفین.

وسها الشیخ فی رجاله فقال فی باب النون: من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام نوفل بن فروة الأشجعی. خارجی ملعون. انتهی.

۱۱۵۲۶ – فزارة:

لم یذکروه. روی عبد الله بن جبلة، عنه، عن أنس أو الهیثم بن البراء. الکافی

(۱۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مجمع البیان للطبرسی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الهیثم بن البراء (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، نوفل بن فروة (۱)

ج ۵ کتاب الجهاد باب الرجل یدفع عن نفسه ص ۵۱، و ج ۷ باب قتل اللص ص ۲۹۷، ویب ج ۶ باب قتال المحارب واللص ص ۱۵۸، و ج ۱۰ / ۲۱۰.

۱۱۵۲۷ – فضال أبو سنان:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی، عن محمد بن سنان، عنه، عن أبی حمزة الثمالی، روایة شریفة تفید حسنه وکماله. کمبا ج ۷ / ۱۴۰، وجد ج ۲۴ / ۲۴۱.

۱۱۵۲۸ – فضال بن الحسن بن فضال الکوفی:

له احتجاج لطیف مع أبی حنیفة فی أن علی بن أبی طالب علیه السلام خیر الناس بعد رسول الله علیه وآله، یفید حسن عقیدته وکماله وأنه من فضلاء الشیعة. کمبا ج ۱۱ / ۲۲۶، و ج ۴ / ۱۴۵، و ج ۸ / ۳۱۱، و ج ۱۰ / ۱۳۶، وجد ج ۱۰ / ۲۳۱، و ج ۴۷ / ۴۰۰، و ج ۴۴ / ۱۵۵. ولعله أخو علی بن الحسن بن فضال.

۱۱۵۲۹ – فضال بن موسی النهدی:

لم یذکروه. روی الزبیر بن عقبة، عنه، عن العلاء بن سیابة. التهذیب ج ۶ باب من الزیادات من زیارات ص ۱۱۰.

۱۱۵۳۰ – فضالة بن أبی فضالة الأنصاری: لم یذکروه. یأتی فی أبیه.

۱۱۵۳۱ – فضالة بن إسماعیل:

لم یذکروه. الطب ص ۶۶: عن محمد بن السراج، عنه، عن أبی عبد الله الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۵۳۳، وجد ج ۶۲ / ۲۰۵. ومثله فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۵۹ مکررا.

۱۱۵۳۲ – فضالة بن أیوب الأزدی:

من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وکان مستقیما فی دینه. له کتاب الصلاة. وهو من أصحاب الإجماع فقیه من فقهائنا سکن الأهواز.

(۱۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، فضال بن موسی النهدی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، العلاء بن سیابة (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، الزبیر بن عقبة (۱)، الحسن بن فضال (۱)، محمد بن سنان (۱)، القتل (۲)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

جملة من رواياته فى ختص، والمحاسن ج ۲ / ۵۰۵، وفى التوحيد باب ۲۴ معنى العين والأذن بإسناده الصحيح رواية عظيمة مهمة فى شؤون الولاية.

۱۱۵۳۳ – فضالة بن نزار:

لم يذكروه. روى الحسين بن سعيد فى كتابه الزهد باب الصمت، عنه، عن الحسين بن عبد الله، عن جعفر الصادق عليه السلام. وعنه عن عبد الله بن كثير، عن أبى بصير.

۱۱۵۳۴ – الفضل أبو العباس:

روى أحمد البزنطى، عن داود بن الحصين، عنه قال: قلت لأبى جعفر عليه السلام. الكافى ج ۶ كتاب الزى باب الفرش ص ۴۷۶.

۱۱۵۳۵ – الفضل بن أبى سهل بن نوبخت:

من العلماء بالنجوم من الشيعة. وصل إلى السيد ابن طاووس بعض كتبه.

۱۱۵۳۶ – الفضل بن أبى قرة التميمى السمندى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وله كتاب رواه شريف بن سابق وغيره.

وتقدم فى شريف عدة من رواياته. وذكره الصدوق فى مشيخة الفقيه فى المعتمدين.

وروى العياشى، عنه، عن الصادق عليه السلام، ما يفيد حسن عقيدته. جد ج ۱۳ / ۱۴۰، و ج ۵۲ / ۱۳۱، وكمبا ج ۵ / ۲۵۵، و ج ۱۳ / ۱۳۸.

وروى القمى فى تفسيره آخر سورة التغابن، عن أبيه، عنه، عن الصادق عليه السلام.

وروى ورام فى كتابه تنبيه الخواطر، عنه، عن الصادق عليه السلام، كما نقله العلامة المامقانى.

۱۱۵۳۷ – الفضل بن أحمد بن إسرائيل الكاتب أبو العباس:

لم يذكروه. روى الراوندى وغيره، عن سهل بن زياد، عنه، معجزة مولانا

(۲۰۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۴)، السيد إبن طاووس (۱)، أبو بصير (۱)، الحسين بن عبد الله (۱)، الفضل أبو العباس (۱)، الفضل بن أبى قرة (۱)، عبد الله بن كثير (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، داود بن الحصين (۱)، سورة التغابن (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، سهل بن زياد (۱)، شريف بن سابق (۱)، الزهد (۱)، الصمت (۱)

أبى الحسن الهادى عليه السلام. كمبا ج ۱۲ / ۱۴۵، وجد ج ۵۰ / ۱۹۶، ومدينة المعاجز ص ۵۵۱، وحلية الأبرار.

۱۱۵۳۸ – الفضل بن أدهم:

لم يذكروه. روى نصر فى كتاب صفين ص ۲۳۸ عن عمرو بن شمرو، عن جابر، عنه، عن أبيه، خطبة مالك الأشتر يوم صفين.

۱۱۵۳۹ – فضل الأسدى:

لم يذكروه. روى البرقى فى المحاسن ج ۱ / ۱۹۸ عن ابن فضيل، عنه وعلى بن عقبة معا، عن عبد الأعلى مولى بنى سام.

۱۱۵۴۰ – الفضل بن إسماعيل الكندى:

رجل من أصحابنا. ثقة بالاتفاق. قليل الحديث. وله كتاب رواه محمد بن على بن أيوب ومحمد بن إسماعيل البرمكى ومحمد بن على بن محبوب.

وفى أمالى الصدوق ص ۳۲۵ عن محمد بن إسماعيل البرمكى، عن عبد الله بن أحمد بن داهر، عن الفضل بن إسماعيل الكوفى، عن على بن سالم، عن أبيه، عن الصادق عليه السلام – الخ.

۱۱۵۴۱ – الفضل بن إسماعيل الهاشمى:

روی محمد بن أسلم، عنه، عن أبیه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام أو أبا الحسن علیه السلام - الخ. سن ج ۲ / ۳۰۶.

وفی روضة الکافی ح ۴۲: علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن محمد بن سلیمان، عنه، عن أبیه قال: شکوت إلی أبی عبد الله علیه السلام - الخ. وفیه أنه حجة علی قومه یوم القیامة.

وروی عن أبیه إسماعیل بن الفضل الهاشمی. وروی عنه عبد الرحمن بن محمد. کما ذکره الصدوق فی طریق إلی إسماعیل الفضل.

(۲۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، الفضل بن إسماعیل الهاشمی (۱)، الفضل بن إسماعیل الکندی (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۲)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن الفضل (۱)، الفضل بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مالک الأشتر (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، علی بن سالم (۱)، محمد بن أسلم (۱)، الحج (۱)

۱۱۵۴۲ - الفضل الأعور:

لم یذکروه. روی منصور، عنه، عن أبی عبیدة الحذاء. وهو ابن عثمان الآتی.

۱۱۵۴۳ - الفضل بن جراح الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید، عن أحمد بن شجاع المؤدب، عنه، عن أبیه، عن خادم الصادق علیه السلام. کتاب الصلاة ص ۴۳۹، وجد ج ۸۶ / ۷۳. وتقدم فی أحمد ما یتعلق به.

۱۱۵۴۴ - الفضل بن جریح:

لم یذکروه. روی أبو مخنف، عنه، عن الأسود الکندی، روایة شریفة مفصلة فی تاریخ أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۳۳۸، وکمبا ج ۹ / ۶۸۶.

۱۱۵۴۵ - الفضل بن جعفر بن أبی نوح أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۲ عن أبی المفضل الشیبانی، عن الحسین بن هدیة، عنه، عن الحسن بن مهاجر - الخ، وجد ج ۳۶ / ۳۳۳، وکمبا ج ۹ / ۱۵۲.

۱۱۵۴۶ - الفضل بن جعفر بن محمد التمیمی أبو القاسم:

لم یذکروه. روی فی کتاب المسلسلات ص ۱۰۸ و ۱۰۹ عن علی بن أحمد بن سعید الصفار، عنه، عن محمد بن أحمد العسقلانی - الخ.

۱۱۵۴۷ - الفضل بن الحارث:

من أصحاب العسکری علیه السلام. روی المامقانی عنه روایة استفاد منها کونه إمامیا حسن العقیدة. وکذا یستفاد مما فی مدینة المعاجز ص ۵۷۹.

۱۱۵۴۸ - الفضل بن حباب الجمحی أبو خلیفة البصری:

لم یذکروه. روی المفید، عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن عبد الواحد بن سلیمان، عن أبیه، روایة فی فضل الحیاء والعفة. أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۷.

(۲۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، جعفر

بن محمد التميمى (۱)، محمد بن عمر الجعابى (۱)، الفضل بن الحارث (۱)، الفضل الأعور (۱)، على بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)

وروى المفيد فى أماليه مج ۱۰ عنه، عنه، عن مسلم بن عبد الله البصيرى.

وقد روى الشيخ بإسناده، عن محمد بن القاسم، عنه، عن مسلم بن إبراهيم حديث نزول الجام من الجنة للخمسة الطيبة الطاهرة. جد ج ۳۷ / ۱۰۰، وكمبا ج ۹ / ۱۹۶.

وروى الطبرى فى بشا ص ۱۶۷ بإسناده، عن على بن المدنى، عنه، عن مسدد - الخ. وروى عن خاله محمد بن سلام.

۱۱۵۴۹ - الفضل الحدثى:

لم يذكروه. هو من المعتزلة يطعن فى النبى صلى الله عليه وآله لنكاحه، و يقول: كان أبو ذر أزهد منه.

۱۱۵۵۰ - الفضل بن الحسن بن عبيد الله بن العباس بن أمير المؤمنين عليه السلام:

مدحه فى كتاب الغدير ۳ / ۳. وأخوه العباس كريم الناس شاعر أهل البيت. وحفيد أخيه محمد بن على بن عبد الله بن العباس، مدائحه فيه ص ۱ وقد تقدم. وابنه جعفر وأبوه وأجداده وأخوه إبراهيم مذكورون فى محالهم.

وكان الفضل بن الحسن هذا متكلما فصيحا دينا وشجاعا معروفا بابن الهاشمية. وله ثلاثة أبناء: جعفر والعباس الأكبر ومحمد. وكلهم من الفضلاء والأدباء مذكورون فى محالهم. والفضل بن محمد يأتى.

۱۱۵۵۱ - الفضل بن الحسن بن الفضل أمين الدين أبو على الطبرسى:

ثقة فاضل دين عين من أجلاء هذه الطائفة. له تصانيف حسنة، منها: كتاب مجمع البيان فى تفسير القرآن وكتاب تفسير الوسيط والوجيز. وانتقاله من المشهد إلى سبزوار فى سنة ۵۲۳. وانتقل إلى الجنان ليلة النحر سنة ۵۴۸ فى سبزوار. حمل جنازته إلى المشهد المقدس الرضوى. وقبره الشريف مزار معروف.

ومن رواياته صحيفة الرضا صلوات الله عليه.

(۲۰۳)

صفحهمفاتيح البحث: أبو الفضل العباس بن على أمير المؤمنين عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب مجمع البيان للطبرسى (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، كتاب تفسير القرآن لعبد الرزاق الصنعانى (۱)، مدرسة المعتزلة (۱)، الحسن بن الفضل (۱)، الفضل بن الحسن (۲)، محمد بن القاسم (۱)، الفضل بن محمد (۱)، محمد بن سلام (۱)، محمد بن على (۱)، الكرم، الكرامة (۱)، الشهادة (۱)

۱۱۵۵۲ - الفضل بن خالد البرقى أبو القاسم:

هو أخو محمد البرقى والحسن. وتقدم حفيده على بن العلاء.

۱۱۵۵۳ - الفضل الخزاز المدائنى:

لم يذكروه. هو مولى خديجة بنت محمد أبى جعفر عليه السلام. روى فى الكافى ج ۱ باب مولد الصاحب عليه السلام ص ۵۱۸ عن على بن محمد، عنه، نقل وصول الوظائف المقررة من العسكرى عليه السلام على الطالبيين. فوردت الوظائف على من ثبت منهم على القول بالولد (يعنى الحجة عليه السلام) وقطع عن الباقين.

۱۱۵۵۴ - الفضل بن دكين بن حماد بن زهير أبو نعيم حافظ:

رجل مشهور من علماء الحديث، كما قاله الشهيد الثانى فيما حكى عنه. واسم دكين عمرو. ويشهد لقوله ": وإنه كان يتشيع وكان يكتم ذلك " ما فى جد ج ۳۹ / ۲۷۹، وكمبا ج ۹ / ۴۰۹.

جملة من رواياته الدالة على كونه إماميا حسن العقيدة فى أمالى ج ۱ / ۷۰ بإسناده، عن محمد بن تسنيم الوراق، عنه، عن مقاتل بن

سليمان، حديث تفسير قوله تعالى ": والسابقون السابقون " بعلى عليه السلام وشيعته وهم السابقون إلى الجنة المقربون من الله – الخ.

وفيه ج ۲ / ۹۰ عن إسحاق بن يسار، عنه، الحديث العلوى عليه السلام: أنه عهد إلى النبى الأمى أن الأمة ستغدر بك بعدى.

ومنها: فى أمالى الصدوق ص ۱۳۱ بإسناده، عن أحمد بن هلال، عنه، عن معمر بن راشد، عن مولانا الصادق عليه السلام، حديث مجئ اليهودى وسؤاله عن النبى صلى الله عليه وآله: أنت أفضل أم موسى بن عمران؟

وقوله: إن آدم لما أصاب الخطيئة، كانت توبته أن قال اللهم إنى أسألك بحق محمد وآل محمد لما غفرت لى. فغفرها الله له. وكذلك نوح وإبراهيم وموسى – الخ.

(۲۰۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، الحافظ أبو نعيم (۱)، مقابل بن سليمان (۱)، إسحاق بن يسار (۱)، على بن العلاء (۱)، أحمد بن هلال (۱)، موسى بن عمران (۱)، الفضل بن خالد (۱)، الفضل الخزاز (۱)، الفضل بن دكين (۱)، محمد بن تسنيم (۱)، معمر بن راشد (۱)، على بن محمد (۱)، محمد البرقى (۱)، الشهادة (۱)

ومنها: رواية إبراهيم الثقفى، عنه وعثمان بن أبى شيبة الحديث العلوى عليه السلام: ما زلت مظلوما منذ قبض الله نبيه إلى يومى هذا جد ج ۴۱ / ۵۱، وكمبا ج ۹ / ۵۱۹.

وروى المفيد عنه حديث أحوال أمير المؤمنين عليه السلام فى شهر رمضان الذى أصيب فيه وإخباره عن شهادته. جد ج ۴۲ / ۲۲۴، وكمبا ج ۹ / ۶۵۵.

وفى السفينة ما يدل على مدحه وكماله وشهرته فى علم الحديث. ويعرف هو بالحافظ أبى نعيم وليس هو بالحافظ أبى نعيم الإصفهانى صاحب كتاب حلية الأولياء فان اسمه أحمد بن عبد الله بن أحمد. وبالجملة كان فضل بن دكين هذا معتمدا موثوقا به بين العامة والخاصة وروى عنه كلتا الطائفتين. ولد سنة ۱۳۰ وتوفى شعبان سنة ۲۱۰.

۱۱۵۵۵ – الفضل بن الربيع:

روى عن أبيه الربيع بن يونس حاجب المنصور. وكان قبل الدولة كالمنقطع إلى جعفر بن محمد عليه السلام. سأله فى عهد مروان الحمار فذكر حديثا شريفا فى الولاية والفضائل. جد ج ۳۶ / ۲۱۵، وكمبا ج ۹ / ۱۲۵.

ولعله لذلك يحب أهل البيت، كما يظهر من قضاياه مع المنصور وإحضاره مولانا الصادق عليه السلام. ولكن اختار الدنيا على الآخرة. وابنه الفضل صاحب الرشيد روى عن مولانا الصادق والكاظم صلوات الله عليهما.

۱۱۵۵۶ – الفضل بن الزبير الرسان:

عد من أصحاب الصادق عليه السلام. والأصح أنه الفضيل مصغرا كما سيأتى.

۱۱۵۵۷ – الفضل بن زكريا:

لم يذكروه. وقع فى طريق ابن قولويه القمى، عن ابن فضال، عن إبراهيم بن محمد، عنه، عن نجم بن حطيم، عن أبى جعفر عليه السلام. كمبا ج ۲۲ / ۸۹، وجد

(۲۰۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعيم (۲)، شهر رمضان المبارك (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أحمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، عثمان بن أبى شيبة (۱)، الفضل بن الربيع (۱)، الفضل بن

الزبیر (۱)، ابن قولویه (۱)، نجم بن حطیم (۱)، الصدق (۱)، الظلم (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

ج ۱۰۰ / ۳۹۹، ومل ص ۲۸، ویب ج ۶ باب فضل الکوفة ص ۳۲.

۱۱۵۵۸ – الفضل بن سکن:

روی الصدوق فی التوحید فی الصحیح، عن محمد بن حمران، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کما فی جد ج ۳ / ۲۷۰، وکمبا ج ۲ / ۸۵. ورواه الکلینی فی الکافی ج ۱ باب أنه لا یعرف إلا به ص ۸۵ عنه، عنه، عنه علیه السلام.

۱۱۵۵۹ – الفضل بن سلیمان الکاتب البغدادی:

کان یکتب للمنصور والمهدی العباسی علی دیوان الخراج. روی عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما. صنف کتاب یوم ولیلة. رواه محمد بن موسی المدائنی وعلی بن محمد بن سلیمان.

۱۱۵۶۰ – الفضل بن سلیمان الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۶۷ عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة)، عنه، عن الحسین بن خالد، عن مولانا الرضا علیه السلام، حدیث فی التوحید. وفیه ما یفید حسن عقیدته.

ورواه فی العیون ج ۱ / ۱۱۹ عنه مثله. ورواه فی البحار عن العیون والتوحید والأمالی مثله، کما ج ۲ / ۱۲۲، وجد ج ۴ / ۶۲.

۱۱۵۶۱ – الفضل بن سلیمان النهدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۱۶ عن عبد الصمد بن محمد الهاشمی، عنه، روایة مفصلة. فراجع إلیها.

۱۱۵۶۲ – الفضل بن سنان:

قال: قال أبو عبد الله علیه السلام لإسحاق: تدخل إخوتک إلی منزلک فیأکلون من طعامک؟ – إلی آخر ما فی مشکاة الطبرسی ص ۱۰۲ وسائر روایاته فیه ص ۱۰۵.

(۲۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، علی بن محمد بن سلیمان (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان الکاتب (۱)، أبو عبد الله (۱)، الفضل بن سلیمان (۲)، محمد بن إسماعیل (۱)، الحسین بن خالد (۱)، عبد الصمد بن محمد (۱)، الفضل بن سنان (۱)، محمد بن حمران (۱)

۱۱۵۶۳ – الفضل بن سنان النیسابوری:

من أصحاب الرضا علیه السلام. وکیل بالاتفاق فهو ثقة.

۱۱۵۶۴ – الفضل بن سنان الهاشمی:

لم یذکروه. روی علی بن جعفر، عنه وعلی بن أحمد بن حماد معا، حدیث ما کتبه الرضا علیه السلام للمأمون من محض الإسلام. جد ج ۱۰ / ۳۶۶، وکمبا ج ۴ / ۱۷۸. وتقدم فی علی بن أحمد.

۱۱۵۶۵ – الفضل بن سهل ذو الریاستین:

هو وزیر المأمون. خبیث. جملة من أحواله فی کمبا ج ۱۲ / ۴۰ و ۴۱ و ۴۸ و ۵۰ و ۸۹، وجد ج ۴۹ / ۱۶۳ – ۱۷۱ و ۱۳۹ – ۱۴۲ و ۳۰۴.

جملة مما یتعلق بعلمه بالنجوم. کمبا ج ۱۴ / ۱۶۴، وجد ج ۵۸ / ۳۰۱.

۱۱۵۶۶ – الفضل بن شاذان بن الخلیل النیسابوری أبو محمد الأزدی:

من أصحاب الرضا والجواد والهادی والعسکری صلوات الله علیهم. له روایة مفصلة فی العلل سمعها عن الرضا علیه السلام متفرقا وجمعها. رواها الصدوق فی العلل والعیون.

وروی کش فی حقة روایات مادحة، منها: ترحم أبی محمد العسکری علیه السلام علیه ثلاثا. ومنها: قوله: أنا خلف لمن مضی. أدرکت محمد بن أبی عمیر و صفوان بن یحیی وغیر هما، وحملت عنهم منذ خمسین سنة.

ونظر إلی کتابه أبو محمد علیه السلام وترحم علیه. انتهی.

وکان أبوه من أصحاب یونس.

وقال النجاشی: إنه کان ثقة. أحد أصحابنا الفقهاء والمتکلمین. وله جلالة فی هذه الطائفة.

وقال العلامة: إنه کان ثقة جلیلا فقیها متکلما له عظم شأن فی هذه الطائفة. وأجاب عما یوهم ذمه وقال: وهذا الشیخ أجل من أن یغمز علیه فإنه

(۲۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، محمد بن أبی عمیر (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ذو الریاستین (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، الفضل بن سنان (۲)، أحمد بن حماد (۱)، الفضل بن سهل (۱)، علی بن أحمد (۱)، علی بن جعفر (۱)

رئیس طائفتنا. رضی الله عنه. انتهی. وصنف مائة وثمانین کتابا. وعن المجلسی الأول أن ذمه لشهرته کزرارة. وعده الکشی وأباه من العدول والثقات من أهل العلم. مات سنة ۲۶۰ کما فی تتمة المنتهی وغیره.

إثباته إمامة أمیر المؤمنین علیه السلام بالکتاب والسنة والإجماع. جد ج ۱۰ / ۳۷۴، وکمبا ج ۴ / ۱۸۰.

وفی السفینة جملات مفیدة فی حقه فراجع. وله کتاب الإیضاح وهی نسخة شریفة تفید علمه وکماله وفصل الکلام فی ترجمته فی أوله. وابنه العباس تقدم.

أصل کتاب الفضل وصل إلی السید علی بن عبد الحمید فروی فی کتاب الغیبة عنه، کما فی جد ج ۱۰۰ / ۲۳۴، وکمبا ج ۲۲ / ۳۷.

وکان کتاب الفضل بن شاذان الذی نقض به علی ابن کرام عند الشیخ الطوسی، کما فی کمبا ۹ / ۵۹۷، وجد ج ۴۲ / ۴.

۱۱۵۶۷ - الفضل بن شاذان الرازی:

ترون عنه العامة، کما ذکره الشیخ فی ترجمة فضل بن شاذان النیسابوری. و هما متغایران.

۱۱۵۶۸ - الفضل بن الصالح:

لم یذکروه. ذکره القمی فی السفینة ومدحه. دعاء الصادق علیه السلام له بأن یجعله معهم فی الدنیا والآخرة. کمبا ۷ / ۲۳۴.

أقول: هو المفضل بن صالح الآتی، کما فی جد ج ۲۵ / ۲۱۹. ومثل ذلک فی فی تفسیر العیاشی.

۱۱۱۵۶۹ - الفضل بن الصقر العبدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۶۴ عن بکر بن عبد الله بن حبیب، عنه، فی حدیث فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم.

(۲۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، العلامة المجلسی (۱)، الفضل بن شاذان الرازی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، بکر بن عبد الله (۱)، المفضل بن صالح (۱)، عبد الحمید (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۲)

وسائر روایاته الدالة علی حسنه وکماله فی أمالی الصدوق ص ۱۱۱ و ۱۱۲، و ک باب ۲۱ ح ۲۲ فی الفضائل العظیمة، وباب ۲۴ ح ۲۹، وجد ج ۳۸ / ۹۶، و ج ۳۶ / ۲۴۳، وکمبا ۹ / ۲۸۲ و ۱۳۱.

۱۱۵۷۰ - الفضل بن عامر أبو العباس:

لم يذكروه. روى محمد بن يحيى، عن موسى بن الحسن، عنه، عن موسى بن القاسم. الكافى ج ۳ كتاب الجنائز ص ۱۱۸.

۱۱۵۷۱ – الفضل بن عامر الأشعرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق، عن سعد بن عبد الله، عنه وأحمد بن محمد بن عيسى، عن سليمان بن مقبل – الخ. كمبا ج ۱۴ / ۳۳۷ و ۶۲۴، و ج ۶ / ۳۹۸، و جد ج ۱۸ / ۴۰۷، و ج ۶۰ / ۲۰۷، و ج ۶۳ / ۲۳۸.

وروى الصدوق عن ابن المتوكل، عن الحميرى (يعنى عبد الله بن جعفر)، عنه، عن موسى بن القاسم – الخ. كتاب العشرة ص ۲۰۰، وجد ج ۷۵ / ۳۰۰.

وعد من مشائخ الصفار، كما فى أول البصائر، وكما فى التوحيد باب الأطفال، وباب النهى عن الكلام، عن ابن الوليد، عن محمد بن الحسن الصفار، عنه، عن موسى بن القاسم البجلى – الخ.

وفى آخر يه فى مشائخ الصدوق روى الصدوق كتب موسى بن القاسم، عن أبيه ومحمد بن الحسن، عن سعد بن عبد الله، عن الفضل بن عامر وأحمد بن محمد بن عيسى، عن موسى بن القاسم البجلى.

۱۱۵۷۲ – الفضل بن العباس:

لم يذكروه. روى العياشى، عنه، عن الصادق عليه السلام تفسير ": وعلم آدم الأسماء كلها. " جد ج ۱۱ / ۱۴۷، وكمبا ج ۵ / ۳۹.

وروى درست بن أبى منصور فى كتابه، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام.

۱۱۵۷۳ – الفضل بن العباس بن ربيعة بن الحارث: قتيل الحرة. وتقدم جده.

(۲۰۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، الفضل بن عامر أبو العباس (۱)، موسى بن القاسم البجلى (۲)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، درست بن أبى منصور (۱)، الشيخ الصدوق (۴)، موسى بن القاسم (۲)، الفضل بن العباس (۲)، سعد بن عبد الله (۲)، موسى بن الحسن (۱)، محمد بن يحيى (۱)، الفضل بن عامر (۱)، سليمان بن مقبل (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، النهى (۱)، الجنازة (۱)

۱۱۵۷۴ – الفضل بن عباس بن عبد المطلب:

كان حسن العشر أبيض وسيما. رديف رسول الله صلى الله عليه وآله على مركبه فى بعض الأيام، ومواعظه له فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۷۸، وكمبا ج ۱۷ / ۴۰، و ج ۶ / ۶۶۸، وجد ج ۷۷ / ۱۳۶، ج ۲۱ / ۴۰۶.

أعان أمير المؤمنين عليه السلام على غسل رسول الله صلى الله عليه وآله و صب الماء عليه بعد أن شد عينيه بالعصابة لئلا ينظر إليه. وهو ممن نزل فى قبره.

كان من أجمل الناس، مواليا لعلى عليه السلام فى سره وعلانيته، مطيعا له.

ولما خرج رسول الله صلى الله عليه وآله إلى المسجد فى مرض وفاته اعتمد عليه وعلى أمير المؤمنين عليه السلام. مات سنة ۱۳ أو ۱۵ أو ۱۸. أشعاره فى جواب عمرو بن العاص فى كتاب صفين ص ۴۱۳ و ۴۱۶.

وروى عنه أخوه عبد الله.

۱۱۵۷۵ – الفضل بن العباس الكندى أبو العباس الهمدانى:

لم يذكروه. روى الصدوق عنه فيما أجازه له بهمدان سنة ۳۵۴ عن محمد بن سهل العطار البغدادى من كتابه فى سنة ۳۰۵، عن عبد الله بن محمد البلوى، عن عمارة بن زيد، عن عبيد الله بن العلاء، عن صالح بن سبيع، عن عمرو بن محمد بن صعصعة، خطبة أمير المؤمنين عليه السلام فى جوامع التوحيد. كمبا ج ۲ / ۱۹۸، و ج ۱۴ / ۱۹، وجد ج ۴ / ۲۹۳، و ج ۵۷ / ۸۰.

والظاهر أنه متحد مع الفضل بن الفضل بن العباس الآتی.

۱۱۵۷۶ – الفضل بن عبد الجبار المروزی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۵۰ عن محمد بن علی بن إسماعیل المروزی، عنه، عن علی بن الحسن – الخ.

وفی کمبا ج ۹ / ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۵.

وفی کفایة الأثر باب ۶ عنه، عنه، عن علی بن الحسن یعنی ابن شقیق، عن الحسین بن واقد.

(۲۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الله بن محمد البلوی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الفضل بن العباس (۲)، عمرو بن العاص (۱)، عمارة بن زید (۱)، علی بن الحسن (۲)، عمرو بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الموت (۱)، القبر (۱)، الغسل (۱)، السجود (۱)، المرض (۱)

۱۱۵۷۷ – الفضل بن عبد ربه:

لم یذکروه. روی البرقی، عنه، عن حماد بن عیسی. یب ج ۷ / ۲۵۶، وصا ج ۳ / ۱۴۴. هکذا فی صا، لکن فی یب: فضیل.

۱۱۵۷۸ – الفضل بن عبد الرحمن البغدادی:

المتکلم البارع، صاحب کتاب الإمامة. وهو کتاب کبیر جید کان عند الحسین بن عبید الله الغضائری، کما ذکره النجاشی.

۱۱۵۷۹ – الفضل بن عبد الله بن العباس بن معمر الأزدی الطالقانی أبو نعیم:

لم یذکروه. ساکن سواد البصرة. وهو الذی حدث لمحمد بن یوسف الرازی المقری فی سنة ۲۵۵، عن محمد بن موسی بن أبی مریم صاحب اللؤلؤ، عن أبان بن تغلب. جش ص ۸، و فهرست الشیخ.

۱۱۵۸۰ – الفضل بن عبد الله الهاشمی النوفلی:

لم یذکروه. روی عنه ابنه عبد الله. ویأتی بعنوان الفضل النوفلی.

۱۱۵۸۱ – الفضل بن عبد الله الهروی:

لم یذکروه. من رواة کتاب الخصال، کما فی آخره.

۱۱۵۸۲ – الفضل بن عبد الملک أبو العباس البقباق:

ثقة عین بالاتفاق. من أصحاب الصادق والباقر علیهما السلام.

وله کتاب یرویه الحسین بن داود بن الحصین، عن أبیه، عنه به.

وله کتاب معتمد یرویه جعفر بن بشیر، عن حماد بن عثمان، کما فی مشیخة الفقیه.

وهو من صواحب الأصول التی اعتمد علیها الصدوق وحکم بصحتها و استخراج أحادیث کتابه الفقیه منها.

وعده المفید من الفقهاء الأعلام المأخوذ عنهم الحلال والحرام والفتیا و الأحکام.

(۲۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب الخصال للشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، الحسین بن عبید الله الغضائری (۱)، الفضل بن عبد الملک أبو العباس (۱)، الفضل بن عبد الله الهاشمی (۱)، محمد بن موسی بن أبی مریم (۱)، محمد بن یوسف الرازی (۱)، الفضل بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن داود (۱)، الفضل بن عبد ربه (۱)، مدینة البصرة (۱)، الفضل النوفلی (۱)، حماد بن عیسی (۱)، حماد بن عثمان (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الصدق (۱)

۱۱۵۸۳ – الفضل بن عبد الملک النوفلی:

لم يذكروه. أتى مولانا الصادق عليه السلام ومعه مولى له يقال له شبيب، معتزلى المذهب. سن ج ۱ / ۲۶۷.

۱۱۵۸۴ – الفضل بن عبد الوهاب:

لم يذكروه. روى فى مشا ص ۲۷۷ بإسناده، عنه، عن شريك بن سلمة بن كهيل.

وروى أحمد بن محمد، عنه، عن إسحاق بن عبيد الله. الكافى ج ۲ كتاب الدعاء باب من قال لا إله إلا الله ص ۵۱۷.

۱۱۵۸۵ – الفضل بن عتبة بن أبى لهب:

لم يذكروه. له أشعار فى مدح أمير المؤمنين عليه السلام تدل على حسنه و كماله. كمبا ج ۹ / ۳۲۶، وجد ج ۳۸ / ۲۷۵.

۱۱۵۸۶ – الفضل بن عثمان المرادى الصائغ الأنبارى أبو محمد الأعور:

ثقة ثقة بالاتفاق. روى عن أبى عبد الله عليه السلام. وهو ابن أخت على بن ميمون المعروف بأبى الأكراد. وله كتاب رواه جماعة.

وعده الشيخ فى أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. وفى موضعين من نسخ الشيخ: الفضيل – مصغرا.

وعده المفيد من الفقهاء الأعلام المأخوذ منهم الحلال والحرام ۱۱۵۸۷ – الفضل بن على الكوفى:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد فى فلاح السائل ص ۱۷۷ عن أحمد بن شجاع المؤدب، عن الفضل بن الجراح الكوفى، عنه، عن أبيه، خادم مولانا الصادق، عن الصادق عليه السلام – الخ.

(۲۱۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، إسحاق بن عبيد الله (۱)، الفضل بن عبد الوهاب (۱)، الفضل بن عبد الملك (۱)، الفضل بن عثمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الشراكة، المشاركة (۱)

۱۱۵۸۸ – الفضل بن عمرو:

لم يذكروه. روى موسى بن القاسم، عنه، عن محمد بن إسماعيل بن رجاء. يب ج ۵ / ۱۲، وصا ج ۲ / ۱۴۲. وهو ابن دكين المذكور.

۱۱۵۸۹ – الفضل بن غانم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ كما فى آخر يب ط قديم إلى كتب موسى بن القاسم. وروى عنه محمد بن الحسن الصفار. وأظنه أنه مصحف الفضل بن عامر كما فى ست ص ۱۹۰، وآخر الاستبصار، وتقدم.

۱۱۵۹۰ – الفضل بن غياث:

لم يذكروه. سأل أبا العباس البقباق – وكان جارا له – أن يدخله على أبى عبد الله الصادق عليه السلام. فأدخله وسأله عن مسائله. وكان يأنس بالأصحاب ويحب مجالستهم. المستدرك ج ۲ / ۵۹۸ عن المفيد.

۱۱۵۹۱ – الفضل بن الفضل الأشعرى:

لم يذكروه. روى الشيخ، عن أبى المفضل، عن عبد الرزاق بن سليمان، عنه، عن الرضا عليه السلام – الخ. كمبا ج ۱۷ / ۲۱، وجد ج ۷۷ / ۶۹.

۱۱۵۹۲ – الفضل بن الفضل بن العباس الكندى الهمدانى أبو العباس:

لم يذكروه. روى الصدوق فى الخصال ج ۱ / ۱۴۱ عنه فى سنة ۳۵۴، عن محمد بن الضحاك، حديث أعطى النبى صلى الله عليه وآله فى على خمسا، وكمبا ج ۹ / ۴۲۸، وجد ج ۴۰ / ۹.

وفى الخصال ص ۱۵۵ عنه، عن أحمد بن سعيد الدمشقى، حديث ذم الزنا.

وفى التوحيد ص ۳۹ عنه فى سنة ۳۵۴، عن محمد بن سهل العطار – الخ.

۱۱۵۹۳ – الفضل بن القاسم العقيلى:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۴ عن جعفر بن محمد بن

(۲۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن إسماعیل بن رجاء (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن القاسم (۱)، الفضل بن العباس (۱)، الفضل بن الفضل (۱)، الفضل بن عامر (۱)، الفضل بن غانم (۱)، أحمد بن سعید (۱)، الفضل بن عمرو (۱)، محمد بن سهل (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الزنا (۱)

جعفر العلوی الحسینی، عنه فی سنة ۲۳۵، عن أبیه، عن جده عبد الله بن محمد بن عقیل بن أبی طالب قال: سمعت علی بن الحسین السجاد علیهما السلام یقول - الخ. و رواه المفید فی أمالیه مج ۵ ص ۲۱. ونقله فی کتاب الطهارة ص ۱۳۶، وجد ج ۸۱ / ۱۸۶، وفی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۷۹ عنهما مثله سواء.

۱۱۵۹۴ - الفضل الکاتب:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه عبد الرحمن بن أبی هاشم. روضة الکافی ح ۴۱۲. والظاهر أنه ابن یونس الآتی.

۱۱۵۹۵ - الفضل بن کثیر البغدادی:

من أصحاب الهادی علیه السلام کما فی رجال الشیخ. ونقل العلامة المامقانی عن الشیخ فی رجاله عده من أصحاب الصادق علیه السلام اشتباه.

وروی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۵۲ عن محمد بن أحمد المدائنی، عن الفضل بن کثیر، عن مولانا الرضا علیه السلام - الخ. وکذا فی الأمالی ص ۲۶۵.

۱۱۵۹۶ - الفضل بن کثیر المدائنی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن محمد بن عیسی، عنه، عن سعید بن سعید البلخی، عن أبی الحسن علیه السلام، حدیث لعنة المخالفین عند کل صلاة بجودهم حق الأئمة وتکذیبهم لهم. کتاب الکفر ص ۱۳، وجد ج ۷۲ / ۱۳۲.

۱۱۵۹۷ - الفضل بن مالک النخعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه فی کامل الزیارة ص ۱۳ عن علی بن سیف، عنه، عن إبراهیم بن أبی یحیی المدنی، عن صفوان بن سلیم، عن أبیه، عن النبی صلی الله علیه وآله.

۱۱۵۹۸ - الفضل بن المبارک البصری:

روی الصدوق، عن محمد بن عیسی العبیدی، عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

(۲۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، إبراهیم بن أبی یحیی (۱)، الفضل بن المبارک البصری (۱)، محمد بن عیسی العبیدی (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، عبد الله بن محمد (۱)، الفضل الکاتب (۱)، صفوان بن سلیم (۱)، ابن قولویه (۱)، الفضل بن مالک (۱)، الفضل بن کثیر (۲)، سعید بن سعید (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الطهارة (۱)

وروی البرقی، عن الفضل بن المبارک، عن الفضل بن یونس، عن أبی الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۸۸۱ و ۸۸۳، وجد ج ۶۶ / ۳۵۷ و ۳۶۱، وسن ج ۲ / ۴۲۵ و ۴۳۰ و ۶۴۲.

وروی محمد بن عیسی العبیدی، عنه أنه کتب إلی أبی الحسن علی بن محمد علیه السلام. الفقیه ج ۳ باب نوادر العتق ص ۱۵۴.

۱۱۵۹۹ – الفضل بن محمد:

روی علی بن محمد، عنه، عن یحیی بن أبی زکریا، عن أبان. الکافی ج ۳ باب الجمع بین الصلاتین ص ۲۸۷. ورواه فی یب ج ۲ / ۲۶۳ عن الکلینی.

۱۱۶۰۰ – الفضل بن محمد بن أبی طاهر الکاتب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۸ عن محمد بن عبد الله، عنه، عن محمد بن موسی السریعی الکاتب، روایة کریمة. فراجع إلیها.

۱۱۶۰۱ – الفضل بن محمد بن إسحاق المذکر النیسابوری أبو سعید:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق مکررا، کما فی کتاب المسلسلات ص ۱۱۳.

۱۱۶۰۲ – الفضل بن محمد الأشعری:

تقدم فی أخیه إبراهیم. وعده البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

وروی محمد بن سنان عنهما، عن عبید بن زرارة. التوحید باب ما جاء فی الرؤیة ح ۱۵.

وروایته عن عبد الله بن بکیر. یب ج ۸ / ۷۲.

وله کتاب نقل منه الشهید فی مجموعته عن مسمع، عن أبی عبد الله علیه السلام. المستدرک ج ۲ / ۳۱۲. وله ولأخیه کتاب مشترک بینهما رواه الحسن بن علی بن فضال، کما قاله الشیخ فی ست.

۱۱۶۰۳ – الفضل بن محمد الأموی:

لم یذکروه. روی علی بن الحسن بن فضال، عنه، عن ربعی بن عبد الله. یب

(۲۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الجمع بین الصلاتین (۱)، یحیی بن أبی زکریا (۱)، الفضل بن محمد الأموی (۱)، الفضل بن محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن عیسی العبیدی (۱)، محمد بن موسی السریعی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، محمد بن أبی طاهر (۱)، ربعی بن عبد الله (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن المبارک (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، عبید بن زرارة (۱)، الفضل بن یونس (۱)، محمد الأشعری (۱)، علی بن فضال (۱)، الفضل بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن محمد (۲)، الشهادة (۱)، العتق (۱)

ج ۲ باب فرض الصیام ص ۱۵۲.

۱۱۶۰۴ – الفضل بن محمد الجعفی:

لم یذکروه. تفسیر البرهان ص ۱۵۶ عن شی، عنه، عن الصادق علیه السلام.

لکن فی شی ج ۱ / ۱۴۷ عن المفضل بن محمد الجعفی، عنه علیه السلام هذه الروایة.

۱۱۶۰۵ – الفضل بن محمد بن عبد الحمید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۶.

۱۱۶۰۶ – الفضل بن محمد بن الفضل بن الحسن بن عبید الله بن العباس أبو العباس:

خطیب شاعر له مدائح ومراثی لجده أبی الفضل العباس علیه السلام. وله أولاد وأعقاب.

۱۱۶۰۷ – الفضل بن محمد بن المسیب الشعرانی أبو محمد:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن هارون بن عمرو بن عبد العزیز بن محمد أبی موسی المجاشعی، عن محمد بن جعفر

بن محمد علیه السلام، عن أبیه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۳۱ – ۱۳۷.

عدة من روایاته. کتاب الإیمان ص ۲۰۸، وکمبا ج ۱۶ / ۱۴۹، وجد ج ۶۸ / ۳۷۹ و ج ۷۹ / ۲۶۰. وفی نسخة النجاشی: الفضیل – مصغرا – کما یأتی.

۱۱۶۰۸ – الفضل بن المختار:

روی عنه ابنه محمد، کما تقدم. وعده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بالبصری.

۱۱۶۰۹ – الفضل بن المفضل بن قیس بن رمانة الأشعری:

لم یذکروه. حدث لعبد الرزاق بن سلیمان فی سنة ۲۵۴ ومات فیها. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۴. وروی عن حماد بن عیسی. ونقله مثله فی کتاب الأخلاق

(۲۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، المفضل بن قیس بن رمانة (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، الفضل بن المختار (۱)، عبد العزیز بن محمد (۱)، محمد بن عبد الحمید (۱)، حماد بن عیسی (۱)، الفضل بن الحسن (۱)، المفضل بن محمد (۱)، الفضل بن محمد (۳)، الصدق (۱)، الصیام، الصوم (۱)

ص ۱۸۷، وجد ج ۷۱ / ۲۹۰.

۱۱۶۱۰ – الفضل بن موسی الکاتب:

لم یذکروه. روی العیاشی ج ۲ / ۲۳۲ عنه، عن أبی الحسن موسی الکاظم، وجد ج ۱۲ / ۱۱۴، وکمبا ج ۵ / ۱۴۳.

۱۱۶۱۱ – الفضل بن موسی النسائی المروزی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۱۸ عن علی بن خشرم المروزی، عنه، روایة شریفة.

۱۱۶۱۲ – الفضل مولی محمد بن راشد:

وقد یقال: غلام محمد بن راشد. من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه إسحاق بن عمار وأبو المغراء. یب وصا. یونس بن یعقوب، کما عن کش.

۱۱۶۱۳ – الفضل بن میمون الأزدی:

من أصحاب الجواد علیه السلام. الطب ص ۸۹: عن إبراهیم بن محمد بن إبراهیم، عنه، عن أبی جعفر الجواد علیه السلام، معالجته من الشوصة، وکمبا ج ۱۴ / ۵۴۱، وجد ج ۶۲ / ۲۴۶.

۱۱۶۱۴ – الفضل بن میمون البجلی:

روی العلاء بن سعید الکندی، عن طلحة بن عیسی، عنه، عن القاسم بن الولید الهمدانی، عن حبة العرنی ومیثم. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۳۵.

۱۱۶۱۵ – الفضل النوفلی الهاشمی:

روی عن الباقر والصادق صلوات الله علیهما. وروی عنه ابنه عبد الله.

الکافی ج ۶ کتاب الزی باب قص الأظفار ص ۴۹۱، وباب الکحل ص ۴۹۴، و کتاب الزکاة ج ۴ باب الصدقة علی من لا تعرفه ص ۱۴، وغیر ذلک.

(۲۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب

مستدرک الوسائل (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، الفضل النوفلی (۱)، سعید الکندی (۱)، الفضل مولی (۱)، محمد بن راشد (۲)، الزکاة (۱)، التصدّق (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۱۶۱۶ – الفضل بن هاشم الهروی:

لم یذکروه. روی الکشی عن خط أبی عبد الله الشاذانی فی کتابه، عنه. کمبا ج ۲۱ / ۲۶، وجد ج ۹۹ / ۱۱۷.

۱۱۶۱۷ – الفضل بن یحیی:

روی البرقی فی سن ج ۱ / ۲۳۹ عن أبیه، عن ابن أبی عمیر، عن حفص أخی مرازم، عنه قال: سأل أبی أبا الحسن موسی الکاظم علیه السلام – الخ. جد ج ۳ / ۲۶۵، وکمبا ج ۲ / ۸۳.

وروی علی بن الحرب (الحارث)، عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کامل الزیارات باب فضل کربلاء ص ۲۶۹.

وفی بشا ص ۱۹۳ عن أحمد بن العباس، عن أبیه، عنه، عن مولانا أبی جعفر محمد بن علی علیه السلام – الخبر. یعنی الجواد علیه السلام.

وروی سبط الطبرسی فی المشکاة عن سن عن فضل بن یحیی قال: سألت أبا الحسن علیه السلام عن شئ من الصفة، فقال: لا تجاوز ما فی القرآن – الخ.

۱۱۶۱۸ – الفضل بن یحیی بن علی الطیبی الإمامی الکوفی:

لم یذکروه. روی عن الشیخین الفاضلین الشیخ شمس الدین بن نجیح و عبد الله بن حوام الحلی رسالة قصة الجزیرة الخضراء. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۳، وجد ج ۵۲ / ۱۵۹.

۱۱۶۱۹ – الفضل بن یزید:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال: من تعرض لسلطان جابر فأصابته منه بلیة، لم یوجر علیها ولم یرزق الصبر علیها. مشکاة الطبرسی ص ۳۱۷.

۱۱۶۲۰ – الفضل بن یزید الأشعری:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۲ / ۳۵۴ بإسناده، عن محمد بن سنان،

(۲۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، الفضل بن یزید الأشعری (۱)، الفضل بن یحیی بن علی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الفضل بن یحیی (۱)، أحمد بن العباس (۱)، الفضل بن یزید (۱)، علی بن الحرب (۱)، محمد بن سنان (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)، الصبر (۱)

عن إبراهیم والفضل ابنی یزید الأشعریین، عن عبد الله بن بکیر – الخ، وکتاب العشرة ص ۱۷۶، وجد ج ۷۵ / ۲۱۵ و ۲۱۷.

وفی أمالی المفید مج ۳ ص ۱۴ عن محمد بن سنان، عن إبراهیم والفضل الأشعریین، عن عبد الله بن بکیر – الخ. ورواه فی الکافی ج ۲ / ۳۵۴ هذه الروایة بسند آخر عن محمد بن سنان، عنهما، عنه، مع ذکر اسم أبیهما یزید.

۱۱۶۲۱ – الفضل بن یزید الیمنی:

لم یذکروه. عده الصدوق ممن وقف علی معجزات صاحب الزمان علیه السلام ورآه. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۲، وجد ج ۵۲ / ۳۱، وک باب ۴۳.

۱۱۶۲۲ – الفضل بن یعقوب:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال، عن القطان، عن عبد الرحمن بن أبی حاتم، عنه، عن الهیثم بن کمیل، حدیث نص الرسول علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام. جد ج ۳۶ / ۲۳۵، وکمبا ج ۹ / ۱۲۹.

۱۱۶۲۳ - الفضل بن یوسف:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم، عنه، عن إبراهیم بن الحکم بن ظهیر. جد ج ۳۶ / ۲۳، وکمبا ج ۹ / ۸۷.

وروی الصدوق بإسناده، عن علی بن النعمان، عنه، عن عبد الله بن سنان، عن أبی عبد الله علیه السلام. کتاب الصلاة ص ۵۲۲، وکتاب الدعاء ص ۶۰، وجد ج ۸۷ / ۳، و ج ۹۳ / ۳۸۴.

وروی الشیخ فی یب ج ۱ باب صفة الوضوء ص ۵۹ عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن عکاشة.

۱۱۶۲۴ - الفضل بن یونس بن موسی الکاتب البغدادی:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. ثقة، کما قاله النجاشی. وموثق، کما قاله جمع للجمع بین قول النجاشی: إنه ثقة، وقول الشیخ: إنه واقفی. فلاوجه

(۲۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن الحکم (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، عبد الله بن بکیر (۲)، الشیخ الصدوق (۳)، علی بن النعمان (۱)، الفضل بن یزید (۱)، الفضل بن یوسف (۱)، الفضل بن یونس (۱)، محمد بن عکاشة (۱)، محمد بن سنان (۲)، الصّلاة (۱)، الوضوء (۱)

لتضعیف بعض إیاه.

وبالجملة له کتاب رواه الحسن بن محبوب. وما یفید حسنه وکماله فی کمبا ج ۱۱ / ۲۶۴، و ج ۱۲ / ۱۶، وجد ج ۴۸ / ۱۰۹، و ج ۴۹ / ۵۴، ومکا فی فصل آداب الأکل، والمحاسن ج ۲ / ۴۲۵ و ۴۳۰ و ۴۳۱ و ۴۵۰.

۱۱۶۲۵ - فضل الله الراوندی:

هو فضل الله بن علی بن عبید الله بن محمد بن عبد الله بن محمد بن محمد ابن عبید الله بن الحسین بن علی بن محمد بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی بن الحسن المجتبی علیه السلام، ضیاء الدین أبو الفضل وأبو الرضا، علامة زمانه، وأستاذ عصره، وفرید دهره. له تصانیف، منها: ضوء الشهاب فی شرح الشهاب. وله کتاب سنة الأربعین فی سنة الأربعین، کما فی جد ج ۴۰ / ۲۲، وکمبا ج ۹ / ۴۳۱. وله کتاب النوادر، وکتاب أدعیة السر، وشرح الرسالة الذهبیة. وهو من أساتید ابن شهرآشوب المتوفی ۵۸۸.

وذکره فی مستدرک الوسائل ج ۳ / ۳۲۴ ومدحه مع اختلاف فی نسبه مع ما ذکرنا.

روی عن جعفر بن محمد بن أحمد بن العباس الدوریستی حدیث المعلی فی النیروز. کمبا ج ۱۴ / ۲۰۶، وجد ج ۵۹ / ۹۱، ومستدرک الوسائل ج ۱ / ۴۷۱.

۱۱۶۲۶ - فضیل بن أبی قرة:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه شریف بن سابق. الکافی ج ۵ باب فضل التجارة ص ۱۴۹. وهو الفضل بن أبی قرة المذکور.

۱۱۶۲۷ - الفضیل البرجمی:

لم یذکروه. روی أبان بن عثمان، عنه، عن قتادة. روضة الکافی ح ۹۱.

۱۱۶۲۸ - فضیل بن جعد:

لم یذکروه. روی عن أبی إسحاق الهمدانی کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام إلی

(۲۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۲)، الحسین بن علی بن محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد بن أحمد بن العباس (۱)، علی بن عبید الله بن محمد (۱)، الفضل بن أبی قرة (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الفضیل البرجمی (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، شریف بن سابق (۱)، جعفر بن الحسن (۱)

أهل مصر، کما تقدم فی علی بن محمد بن أبی سعید. وهو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وقد بین علة تقاعد الناس عنه. کمبا ج ۸ / ۱۵۹، وإحقاق الحق ج ۸ / ۵۶۰.

۱۱۶۲۹ - فضیل بن خثعم:

روی علی بن الحکم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما نقله المامقانی عن الکافی باب قسمة الغنیمة. لکن یأتی أنه خیثم.

۱۱۶۳۰ - فضیل بن خدیج (جریح - خ ل):

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن نصر بن مزاحم، عن عمر بن سعد، عنه عن کمیل بن زیاد، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث: إن هذه القلوب أوعیة فخیرها أوعاها. جد ج ۱ / ۱۸۹، وکمبا ج ۱ / ۶۰، وک باب ۲۶ ح ۲.

وذکر فی کتاب صفین عده روایات له فی قضایا صفین. ویظهر منها أنه حضره و ۱۱۶۳۱ - الفضیل بن خیثم:

روی علی بن الحکم، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۵ کتاب الجهاد باب بعد باب قسمة الغنیمة ص ۴۵.

۱۱۶۳۲ - الفضیل بن الزبیر الرسان الأسدی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. وأخوه عبد الله تقدم. وعن کتاب مقاتل أبی الفرج أنه وأخاه من أصحاب زید. أنصاره.

وروی أبان بن عثمان، عنه، عن فروة، عن أبی جعفر علیه السلام. وبالجملة عد مجهولا.

وروی عن فروة بن مجاشع، عن محمد بن علی علیه السلام.

وروده علی الصادق علیه السلام بعد شهادة زید وإنشاده أشعار السید الحمیری فی الرثاء وإبکاؤه إیاه وأهل بیته. وفیها دلالات علی حسنة. کمبا

(۲۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، الفضیل بن الزبیر (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الفضیل بن خیثم (۱)، کمیل بن زیاد (۱)، علی بن الحکم (۲)، نصر بن مزاحم (۱)، علی بن محمد (۱)، الفرج (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

ج ۱۱ / ۲۰۲. وجد ج ۴۷ / ۳۲۵.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله، منها: روایة محمد بن سنان، عنه، عن أبی حمزة الثمالی - الخ. کمبا ج ۹ / ۱۶۵، وجد ج ۳۶ / ۳۹۳.

وروایة عاصم بن حمید، عنه، عن الباقر علیه السلام، روایة مهمة فی المعارف. کمبا ج ۹ / ۵۷۱. وغیره فیه ص ۵۷۴، وجد ج ۴۱ / ۲۵۹ و ۲۷۱.

کلماته مع زید وقوله علیه السلام: اشهد علی الذی خلقه (یعنی قلبه) أنه وضع فی قلبی بغضهما - الخ. یعنی الأول والثانی. کمبا ج ۸ / ۲۴۹ مکررا.

وروی إسماعیل بن أبان، عنه. بشا ص ۸۴.

۱۱۶۳۳ - الفضیل بن سعدان:

من أصحاب الباقر علیه السلام، کما عده الشیخ. روی علی بن الحکم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الفقیه ج ۴ باب تحریم الدماء والأموال ص ۹۸.

۱۱۶۳۴ - فضیل بن سکرة الأسدی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. روی عنهما ما یفید حسنه و کماله، کما قاله العلامة المامقانی فراجع إلیه وإلی جد ج ۴ / ۸۷.

وروایة البزنطی عنه. ج ۴۰ / ۲۱۴، وکمبا ج ۲ / ۱۳۰، و ج ۹ / ۴۷۵.

وروی عبد الصمد بن بشیر، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. التوحید باب صفات الذات ح ۱۱.

۱۱۶۳۵ - الفضیل الصائغ:

روی الکلینی، عن علی بن حدید، عن منصور، عن روح، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وروی عبد الله بن جبلة، عنه، عن محمد بن مسلم، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۳۷، وجد ج ۵۱ / ۱۴۸.

(۲۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الفضیل الصائغ (۱)، عبد الصمد بن بشیر (۱)، الفضیل بن سعدان (۱)، عاصم بن حمید (۱)، علی بن الحکم (۱)، علی بن حدید (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن مسلم (۱)

۱۱۶۳۶ - الفضیل بن عبد الوهاب:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن هلال، عنه، عن إسحاق بن عبد الله - الخ. کتاب الدعاء ص ۱۳، وجد ج ۹۳ / ۲۰۱.

کا: العدة، عنه، عن إسحاق بن عبید الله. جد ج ۸ / ۱۸۳، وکمبا ج ۳ / ۳۴۳.

وروی عبد الله بن أبی سعید الوراق، عنه. المعانی ص ۳۰۸.

وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۳۰ عنه رفعه.

۱۱۶۳۷ - الفضیل بن عثمان الصیرفی الأعور:

هو الفضل بن عثمان المذکور. وروی هذا قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام. سن ج ۲ / ۴۲۶.

وروی صفوان بن یحیی، عنه، عن ابن أبی یعفور. التوحید باب معنی الأول والآخر.

وروی علی بن النعمان وصفوان بن یحیی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

التوحید باب النهی عن الکلام.

۱۱۶۳۸ - الفضیل بن عیاض بن مسعود التمیمی الزاهد الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة عامی، کما قاله النجاشی وجمع غیره.

وقال جمع: إنه موثق لکونه عامیا. والشیخ لم یغمز فی مذهبه فاستظهر منه کونه إمامیا. واستدل المولی الوحید ببعض روایاته کونه شیعیا. فراجع إلی کتاب المامقانی، وشی ج ۱ / ۳۶۰.

ونزیدک علیه ما فی کمبا ج ۹ / ۲۹۵، و ج ۸ / ۴۵۴. وجملة من روایاته عن الصادق علیه السلام فی ج ۱۷ / ۱۸۷، وجد ج ۳۸ / ۱۴۷، و ج ۳۲ / ۲۹۲، و ج ۷۸ / ۲۵۵. وفی السفینة ما یتعلق به وما یفید ذمه. مات سنة ۱۸۷.

۱۱۶۳۹ - الفضیل بن غزوان:

روی عمر بن ثابت، عنه، عن الشعبی. بشا ص ۹۸.

(۲۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الفضیل بن عثمان الصیرفی (۱)، الفضیل بن عبد الوهاب (۱)، إسحاق بن عبید الله (۱)، اسحاق بن عبد الله (۱)، ابن أبی یعفور (۱)، صفوان بن یحیی (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضیل بن عیاض (۱)، الفضیل بن غزوان (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن النعمان (۱)، أحمد بن هلال (۱)، الفضل بن عثمان (۱)، عمر بن ثابت (۱)، الموت (۱)، النهی (۱)، السفینة (۱)

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب لقطة الحرم ص ۲۳۹. ورواه فی یب ج ۶ باب اللقطة ص ۳۹۴ عن محمد بن خالد، عنه، عنه.

۱۱۶۴۰ - الفضیل بن غیاث:

روی سلیمان بن داود، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: ما معنی هذه اللفظة " الحج الأکبر؟ - " الخ. سن ج ۲ / ۳۲۸.

وعده الشیخ من أصحاب الباقر علیه السلام.

۱۱۶۴۱ - فضیل بن فضالة التغلبی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما ذکره الشیخ والبرقی. وروی بکر بن محمد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کامل الزیارات آخر باب ۳۲. وفی المصدر نقل عن نسخة: فضیل وفضالة.

۱۱۶۴۲ - الفضیل بن محمد بن المسیب الشعرانی أبو محمد:

هکذا وقع فی طریق النجاشی ص ۳۰۸ عن أبی المفضل، عنه بجرجان، کتاب هارون بن عمر بن عبد العزیز. والصحیح: الفضل - مکبرا - کما تقدم.

۱۱۶۴۳ - الفضیل بن محمد مولی محمد بن راشد البجلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه، کما فی غیبة النعمانی ص ۱۳۹.

وقول البرقی: الفضیل بن محمد بن راشد له کتاب ثقة عن صه أنه سهو.

۱۱۶۴۴ - الفضیل بن مرزوق العنزی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عدة من روایاته فی کمبا ج ۹ / ۳۱۱، وجد ج ۳۸ / ۲۱۲.

وروی الصدوق فی المعانی ص ۹۰ بإسناده، عن عبد الله بن داود، عنه، عن عطیة العوفی، حدیث الثقلین، وأن العترة أهل بیته. وکذا فی ک باب ۲۲.

(۲۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، حدیث الثقلین (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، هارون بن عمر بن عبد العزیز (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضیل بن غیاث (۱)، سلیمان بن داود (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عطیة العوفی (۱)، فضیل بن فضالة (۱)، الفضیل بن محمد (۳)، محمد بن راشد (۱)، الحج (۱)، السهو (۱)

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۱۳ عن محمد بن سعید، عنه، روایة شریفة.

مات سنة ۱۵۸.

۱۱۶۴۵ - الفضیل مولی أبی عبد الله:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه داود بن النعمان. الفقیه ج ۴ باب نوادر الوصایا ص ۲۳۶.

۱۱۴۶ - الفضیل الهمدانی:

لم يذكروه. روى عنه ابنه عبد الله، عن أبيه، عن أمير المؤمنين عليه السلام.

تفسير القمى سورة الدخان.

۱۱۶۴۷ - الفضيل بن يسار النهدى البصرى أبو مسور:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. ثقة عين جليل القدر عظيم المنزلة بالاتفاق. وهو من أصحاب الإجماع. وروى الكشى روايات فى مدحه و جلالته. شى ج ۱ / ۳۵۱ عنه، عن أبى الحسن عليه السلام - الخ.

سن: عن الفضيل قال: قلت لأبى الحسن. عليه السلام. ج ۱ / ۱۵۰.

الفضيل، عن أبى الحسن موسى عليه السلام. السرائر ص ۴۸۱.

الفضيل بن يسار قال: سألت الرضا عليه السلام، كما عن شى ج ۱ / ۶، و تحف العقول ص ۴۴۵.

ويدل على مدحه وجلالته ما فى كتاب الإيمان ص ۲۸۹، وجد ج ۶۹ / ۲۷۲.

وروى حماد بن عيسى، عن ربعى، عنه قال: كان على بن الحسين عليه السلام يأمر الصبيان - الخ. يب ج ۲ باب الصبيان متى يؤمرون بالصلاة ص ۳۸۰.

وأبنائه العلاء والقاسم ثقتان بالاتفاق. وابنه القاسم بن علاء من أصحاب الصادق عليه السلام. ومحمد بن القاسم بن العلاء ثقة بالاتفاق. وابنه محمد بن القاسم بن الفضيل ثقة بالاتفاق.

(۲۲۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۲)، كتاب السرائر لابن إدريس الحلى (۱)، الفضيل مولى أبى عبد الله (۱)، الفضيل الهمدانى (۱)، القاسم بن العلاء (۱)، القاسم بن الفضيل (۱)، داود بن النعمان (۱)، الفضيل بن يسار (۲)، على بن الحسين (۱)، حماد بن عيسى (۱)، سورة الدخان (۱)، محمد بن سعيد (۱)

۱۱۶۴۸ - الفضيل بن يوسف بن صبرة العصبانى:

لم يذكروه. روى أحمد بن عثمان بن حكيم، عنه. كتاب نوادر الأثر ص ۴۳. و روى ابن عقدة، عنه، كما فيه ص ۴۴.

۱۱۶۴۹ - فطر بن خليفة الحناط الكوفى أبو بكر المخزومى:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. روى على بن سليمان النوفلى، عنه، عن الصادق عليه السلام. أمالى الصدوق ص ۲۷۸.

عدة من رواياته الدالة على حسنه وكماله وأنه مورد ألطاف الصادق عليه السلام ومن الذين ترحم عليهم. كمبا ج ۱۳ / ۱۹۰، و ج ۱۱ / ۱۳۴، و ج ۹ / ۱۳۰، و ۲۰۲، و ج ۱۴ / ۶۱۵، وجد ج ۳۶ / ۲۳۸، و ج ۳۷ / ۱۲۴، و ج ۴۷ / ۱۰۸، و ج ۵۲ / ۳۴۷، و ج ۶۳ / ۱۹۷.

وعن أبى الفرج أنه حضر الجمل مع أمير المؤمنين عليه السلام. وقد وثقه العامة. وروى عن أبى الطفيل، كما تقدم فى على بن المنذر.

روى نصر بن مزاحم، عن فطر بن خليفة، عن منذر الثورى، عن عمار بن ياسر. مات فطر سنة ۱۵۳.

۱۱۶۵۰ - فطر بن عبد الملك:

لم يذكروه. روى حماد بن عثمان، عنه، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. يب ج ۴ باب علامة شهر رمضان ص ۱۶۶.

وعده المفيد من الفقهاء الأعلام المأخوذ منهم الحلال والحرام والفتيا و الأحكام.

۱۱۶۵۱ - فقير بن عبد الله بن مجاهد:

لم يذكروه. روى الأعمش عنه. مدينة المعاجز ص ۲۰۵.

۱۱۶۵۲ - فلان بن حميد:

روی ابن میاح، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب العقیقة

(۲۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، علی بن سلیمان (۱)، فطر بن عبد الملک (۱)، حماد بن عثمان (۱)، فلان بن حمید (۱)، فطر بن خلیفة (۲)، منذر الثوری (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الفرج (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

باب الأسماء والکنی ص ۱۸.

۱۱۶۵۳ - فلان المصری:

روی أحمد البزنطی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ۶ کتاب الأطعمة باب الزبیب ص ۳۵۲.

۱۱۶۵۴ - فلیت:

أعرابی رطب العینین. قال له رسول الله صلی الله علیه وآله: علیک بالإثمد فإنه سرجین العین. الطب ص ۸۳.

۱۱۶۵۵ - فلیح بن أبی بکر الشیبانی:

عده البرقی فی أصحاب السجاد والباقر والصادق علیهم السلام. والشیخ فی أصحاب الباقر علیه السلام مرة وتارة فی أصحاب السجاد علیه السلام قائلا:

فلیح بن بکیر الشیبانی. والصحیح هو الأول.

روی حنان بن سدیر، عنه، عن السجاد والباقر علیهما السلام. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب الإشارة والنص علی علی بن الحسین علیه السلام ص ۳۰۴.

وروی حنان، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۷ کتاب الأیمان و النذور باب الیمن الکاذبة ص ۴۳۶.

۱۱۶۵۶ - فلیس بن عفریس:

موصوف فی العرب بالحسن والکمال والجواد والسخاء. عارف بمقام أمیر المؤمنین علیه السلام وراجع إلیه فی معضلة وقع فیها. کمبا ج ۹ / ۴۹۰، وجد ج ۴۰ / ۲۷۸.

۱۱۶۵۷ - فهد بن إبراهیم:

لم یذکروه. روی النجاشی، عن أحمد بن علی بن نوح، عنه، عن محمد بن الحسن - الخ. کمبا ۱۴ / ۸۰۹، وجد ج ۶۵ / ۳۲۵.

(۲۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، فلیح بن أبی بکر (۱)، حنان بن سدیر (۱)، أحمد بن علی (۱)، فلان المصری (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وفی جش ص ۱۱۹: عن أحمد بن علی بن نوح، عنه، عنه - الخ.

۱۱۶۵۸ - الفیاض بن الخلیل الأزدی:

لم یذکروه. هو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الخوارج.

کمبا ج ۸ / ۶۱۲، و ج ۹ / ۵۸۳ وجد ج ۳۳ / ۳۹۱، و ج ۴۱ / ۳۰۷.

۱۱۶۵۹ - الفیاض بن محمد بن عمر الطوسی:

لم یذکروه. هو المحدث بطوس سنة ۲۵۹ وقد بلغ التسعین سنة.

وروی السید ابن طاووس فی مصباح الزائر والإقبال عنه أنه شهد أبا الحسن علی بن موسی الرضا علیه السلام یوم الغدیر، ثم ذکر عنه روایة مفصلة وخطبة الأمیر یوم الغدیر و الجمعة. کمبا ج ۲۰ / ۱۳۱ و ۳۲۱، وجد ج ۹۷ / ۱۱۲، و ج ۹۸ / ۳۲۲، والإقبال ص ۴۶۱، ومصباح الشیخ ص ۶۹۶.

وروی عنه سعید بن هارون.

۱۱۶۶۰ – فیروز الدیلمی:

أرسله کسری لأن یأتی برسول الله فلما جاء إلی رسول الله وقال ما قال، قال النبی صلی الله علیه وآله: إن ربی خبرنی أن ربک قتل بالبارحة. فجاء الخبر کذلک، فأسلم ومن کان معه. ثم أرسله رسول الله صلی الله علیه وآله لقتل من ادعی النبوة بالیمن فقتله. جد ج ۲۰ / ۳۷۷ و ۳۸۲، وکمبا ج ۶ / ۵۶۷.

۱۱۶۶۱ – الفیض بن أبی شیبة:

لم یذکروه. خص: سعد، عن ابن عیسی، عن محمد بن سنان، عن ابن مسکان، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام – الخ. وذکر تفسیر قوله تعالی " وإذ أخذ الله میثاق النبیین – " الآیة، قال: لیؤمنن برسول الله صلی الله علیه وآله ولینصرن علیا أمیر المؤمنین علیه السلام. یبعث الله الأنبیاء والمرسلین ویردهم إلی الدنیا حتی یقاتلوا بین یدی علی بن أبی طالب أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۲۱۰، وجد ج ۵۳ / ۴۱. وشی ج ۱ / ۱۸۱ عنه قال: سمعت أبا عبد الله

(۲۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب مصباح الزائر للسید إبن طاووس (۱)، السید إبن طاووس (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن عمر (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۲)، البعث، الإنبعاث (۱)

علیه السلام – وساقه نحوه.

وروی العیاشی ج ۲ / ۶۲، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث شدة حال مانع الخمس یوم القیامة وقوله: إن شیعتنا من ذلک فی حل.

کمبا ج ۲۰ / ۴۸ و ۵۰، وجد ج ۹۶ / ۱۸۸ و ۱۹۳.

۱۱۶۶۲ – الفیض بن أبی صالح:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون. کمبا ج ۱۱ / ۲۹۹، وجد ج ۴۸ / ۲۲۱.

۱۱۶۶۳ – فیض بن أبی مهنة: ذکره البرقی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۶۶۴ – الفیض بن الفضل:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۴۵۶ عن ابن عقدة، عن یعقوب بن یونس بن زیاد الضریر، عنه، عن أبی مریم عبد الغفار بن القاسم، عن عبد الله بن عطا، عن أبی جعفر علیه السلام دعاء العشرات المعروف، وکتاب الصلاة ص ۷۸۶، وجد ج ۹۰ / ۷۴.

۱۱۶۶۵ – الفیض بن مالک المدائنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ص ۲۲۰ عن محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن زروان المدائنی، عن الرضا علیه السلام، وکمبا ج ۱۲ / ۱۲، وجد ج ۴۹ / ۴۰.

۱۱۶۶۶ – الفیض بن المبارک الأسدی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۵۳ عنه، عن عبد العزیز – الخ.

۱۱۶۶۷ – الفیض بن محمد: لم یذکروه. روی نصر عنه، کما تقدم فی عون بن عبد الله.

۱۱۶۶۸ – الفیض بن المختار الجعفی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. ثقة عین

(۲۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، عبد الغفار بن القاسم (۱)، فیض بن أبی مهنة (۱)، الفیض بن المختار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عون بن عبد الله (۱)، یعقوب بن یونس (۱)، محمد بن عیسی (۱)، عبد العزیز (۱)، الخمس (۱)، الطب، الطبابة (۱)

بالاتفاق. وله کتاب یرویه ابنه جعفر وقد روی الکشی روایات فی مدحه فراجع إلیها وإلی کمبا ج ۱ / ۱۴۶، و ج ۱۱ / ۱۲۷ و ۱۸۲ و ۲۳۴، وتفصیله ص ۲۳۸ و ۲۰۸ و ۲۱۰ و ۲۳۵ مکررا، و ج ۱۳ / ۱۳۷، وجد ج ۲ / ۲۴۶، و ج ۴۷ / ۸۳ و ۲۵۹ و ۳۴۳ و ۳۵۱، و ج ۴۸ / ۱۴ و ۲۶، و ج ۵۲ / ۱۲۶. وتقدم فی أنس ما یتعلق به.

وعده المفید من شیوخ أصحاب أبی عبد الله علیه السلام وخاصته وبطانته و ثقاته الفقهاء الصالحین. وابنه محمد وحفیده علی بن محمد تقدما.

۱۱۶۶۹ – فیض بن معطر العجلی الأنماطی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ والبرقی. روی معجزة مولانا الباقر علیه السلام وأنه دخل علیه فأخبره بما أراد أن یسأله. کمبا ج ۱۱ / ۷۶، وکتاب الصلاة ص ۱۵۷، وجد ج ۴۶ / ۲۶۹، و ج ۸۴ / ۹۰، وکتاب إثبات الهداة.

۱۱۶۷۰ – فیض بن المفضل الحلبی:

لم یذکروه. روی فی کتاب النصوص عن علی بن محمد، عن محمد بن أحمد الصفوانی، عنه، عن مسعر بن کدام، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: الأئمة اثنا عشر تسعة من صلب الحسین. والمهدی منهم صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۴۱، وجد ج ۳۶ / ۲۹۳، وکفایة الأثر باب ۳.

۱۱۶۷۱ – فیهس:

له أخبار رواها جماعة من أجلاء الثقات عن محمد بن حسان الرازی، کما قاله الشیخ فی ست.

(۲۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، محمد بن حسان الرازی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، مسعر بن کدام (۱)، علی بن محمد (۲)، الصّلاة (۲)، الصّلب (۱)

باب القاف

باب القاف ۱۱۶۷۲ – قائد بن بکیر العبسی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین حملاته یوم صفین وشهادته. کتاب صفین ص ۹۶ و ۲۶۰.

۱۱۶۷۳ – قائد الحناط:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق وابن قولویه فی روایات فضل زیارة الحسین علیه السلام رواها عن مولانا الکاظم علیه السلام. کمبا ج ۲۲ / ۱۱۲ مکررا، وجد ج ۱۰۱ / ۲۱، ومل ص ۱۳۸ و ۱۳۹ مکررا و ۱۴۰ و ۲۵۰.

۱۱۶۷۴ – قائد بن طلحة:

من أصحاب الصادق علیه السلام. تأتی روایته فی مالک مسمع.

۱۱۶۷۵ – قابوس:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن علی علیه السلام. وروی عنه سماک بن حرب. یب ج ۹ باب میراث الغرقی ص ۳۶۱.

۱۱۶۷۶ – قابوس بن أبی ظبیان الجبنی الکوفی:

لم یذکروه. هو من الأجلة المجروحین عند العامة بتشیعهم.

(۲۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن قولویه (۱)، الشهادة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

۱۱۶۷۷ – قادم بن إسماعیل:

لم یذکروه. ذکر الکراجکی له قصة. کمبا ج ۵ / ۱۴۵، وجد ج ۱۲ / ۱۲۱.

۱۱۶۷۸ – قارب بن عبد الله مولی الحسین علیه السلام:

أسلم یوم الهجرة، وکان دلیلا للنبی صلی الله علیه وآله إلی المدینة. و خرج مع أمه مع الحسین صلوات الله علیه إلی مکة ثم إلی کربلاء. واستشهد یوم عاشوراء، وتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۶۹، و ج ۱۰۱ / ۲۷۱.

۱۱۶۷۹ – قاسط بن عبد الله بن زهیر بن الحارث التغلبی:

هو مع أخویه کردوس ومقسط من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ومن المجاهدین بین یدیه فی حروبه الثلاثة. وبعده صحبوا الحسن علیه السلام. وبعد مضیه إلی الحجاز، بقوا فی الکوفة. ولما ورد الحسین علیه السلام کربلاء، لحقوا به لیلة عاشوراء وجاهدوا فی یوم عاشوراء بین یدیه حتی استشهدوا.

والأولان منهم تشرفا بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۱، و ۱۰۱ / ۲۷۳.

وفی الزیارة الواردة فی النصف من شعبان المذکورة فی الإقبال: السلام علی قاسط وکرش ابنی زهیر.

۱۱۶۸۰ – القاسم بن إبراهیم:

روی أحمد بن أبی عبد الله، عن أبیه، عنه، عن أبان بن تغلب. الکافی کتاب الحج باب دخول الحرم، ویب باب دخول مکة.

۱۱۶۸۱ – القاسم بن إبراهیم بن إسماعیل طبا طبا المعروف بالقاسم البرسی:

له کتاب یرویه عن أبیه وغیره، عن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام. رواه أحمد بن المفلس المذکور. قال النجاشی: ورواه هو عن موسی بن جعفر علیه السلام.

(۲۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۳)، النصف من شعبان (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۲)، مدینة مکة المکرمة (۲)، مدینة الکوفة (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، القاسم بن إبراهیم (۱)، قاسط بن عبد الله (۱)، أبان بن تغلب (۱)، موسی بن جعفر (۱)

أقول: وروى أحمد بن أبى عبد الله، عن أبيه، عنه، عن أبان بن تغلب، كما عن كا ويب باب دخول الحرم.

۱۱۶۸۲ – القاسم بن إبراهيم الرقى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۱ / ۵۴ عن عمر بن يوسف بن سليمان، عنه، عن محمد بن أحمد بن مهدى الرقى – الخ.

۱۱۶۸۳ – القاسم بن إبراهيم القنطرى أبو بكر:

لم يذكروه. روى عن إبراهيم بن خالد، كما تقدم فى إبراهيم.

۱۱۶۸۴ – القاسم بن إبراهيم الكلابى:

لم يذكروه. روى الأعمش، عنه، عن زيد بن أرقم، معجزة الحسن المجتبى عليه السلام. مدينة المعاجز ص ۲۰۵، وإثبات الهداة.

۱۱۶۸۵ – قاسم بن أبى أمامة:

لم يذكروه. روى عن النبى صلى الله عليه وآله. أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۵۳.

۱۱۶۸۶ – القاسم بن أبى سعيد الخدرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى أمالى ص ۲۴۰ عن محمد بن عذافر، عن أبى حمزة، عن على بن الحزور، عنه، حديث مجئ فاطمة الزهراء عليها السلام إلى رسول الله صلى الله عليه وآله وذكره لها فضائل أمير المؤمنين عليه السلام، و جد ج ۴۰ / ۶، وكمبا ج ۹ / ۴۲۸.

وكذا رواه الطبرى فى دلائل الإمامة ص ۴ بسند آخر عن يحيى بن مساور، عن على بن خرور، عنه، مع زيادة فى أوله.

۱۱۶۸۷ – القاسم بن أبى القاسم الصيقل:

لم يذكروه. روى محمد بن الحسن الصفار، عنه مضمرة مكاتبة. يب ج ۴ باب حكم المسافر والمريض فى الصيام ص ۲۳۴. ورواها فى الاستبصار ج ۲ باب صوم

(۲۳۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، أبو سعيد الخدرى (۱)، القاسم بن أبى القاسم (۱)، أحمد بن أبى عبد الله (۱)، القاسم بن إبراهيم (۳)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، إبراهيم بن خالد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، أبان بن تغلب (۱)، زيد بن أرقم (۱)، محمد بن عذافر (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصيام، الصوم (۲)، المرض (۱)

النذر ص ۱۰۱ عنه مثله.

۱۱۶۸۸ – القاسم بن أحمد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۳۳۷ عن محمد بن عمرو، عن عبد الكريم، عنه، عن أبى الصلت عبد السلام الهروى، عن أبى العباس بن أحمد قال:

وحدثنا القاسم بن الحسن العلوى الحسنى، عن أبى الصلت، حديث بيعة الناس لأمير المؤمنين عليه السلام بعد الثالث. وهو مفصل فراجع إليه.

۱۱۶۸۹ – القاسم بن أحمد بن جعفر:

لم يذكروه. روى الطب ص ۶۸ عنه، عن القاسم بن محمد – الخ. كمبا ج ۱۴ / ۵۳۷، وجد ج ۶۲ / ۲۲۷.

۱۱۶۹۰ – القاسم بن أحمد بن معمر الأسدى الكوفى:

لم يذكروه. كان له علم بالسيرة وأيام الناس. ووقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۳۳۷ عن حفيده على بن عبد المنعم بن هارون بن القاسم، عن جده القاسم (هذا) رواية. فراجع.

۱۱۶۹۱ – القاسم بن إسحاق بن إبراهيم:

لم يذكروه. روى أحمد بن أبى عبد الله، عنه، عن موسى بن زنجويه التفليسى.

الكافى ج ۵ كتاب المعيشة باب الصناعات ص ۱۱۵.

ورواه فى يب ج ۶ باب المكاسب ص ۳۶۳ عنه، عن القاسم بن إسحاق بن إبراهيم بن موسى بن زنجويه – الخ. وكذا رواه فى صا ج ۳ / ۶۴ عن أحمد بن محمد بن أبى عبد الله، عنه.

والأرجح ما فى الكافى، لموافقتها لما عن الوافى والوسائل ج ۱۲ / ۱۰۰.

۱۱۶۹۲ – القاسم بن إسحاق بن عبد الله بن جعفر بن أبى طالب المدنى الهاشمى:

من أصحاب الصادق عليه السلام وهو والد داود أبى هاشم الجعفرى المذكور.

(۲۳۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، جعفر بن أبى طالب عليهما السلام (۱)، القاسم بن إسحاق بن إبراهيم (۱)، القاسم بن إسحاق بن عبد الله (۱)، موسى بن زنجويه التفليسى (۱)، أحمد بن أبى عبد الله (۱)، إبراهيم بن موسى (۱)، القاسم بن إسحاق (۱)، على بن عبد المنعم (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، العباس بن أحمد (۱)، القاسم بن محمد (۱)، أحمد بن جعفر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، أحمد بن معمر (۱)، محمد بن عمرو (۱)، عبد الكريم (۱)، الطب، الطبابة (۱)، الإنذار (۱)

قال النجاشى والعلامة فى ترجمة ابنه داود: روى أبوه، عن أبى عبد الله عليه السلام. انتهى. والقاسم هذا مع مولانا الصادق عليه السلام ابنا خالة، كما تقدم فى أبيه إسحاق.

وفى كتاب زيد الزراد ص ۳ عن عبد الله بن إبراهيم بن أبى عمرو، عن القاسم هذا، عن أبيه، عن جده، عن رسول الله صلى الله عليه وآله – الخ.

۱۱۶۹۳ – القاسم بن إسماعيل:

روى أبان بن تغلب فى كتابه، عنه، عن عبيس بن هاشم – الخ، كما فى آخر السرائر، وكمبا ج ۱۴ / ۷۰۷، وجد ج ۶۴ / ۲۲۶.

۱۱۶۹۴ – القاسم بن إسماعيل أبو ذكوان:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العيون ج ۲ / ۸۷ عن محمد بن يحيى الصولى، عنه، عن إبراهيم بن العباس، عن أبى الحسن الرضا عليه السلام، حديث وصف القرآن.

وفيه ص ۱۲۹ عنه قال: حدثنا أبو ذكوان القاسم بن إسماعيل بسيراف سنة ۲۸۵، عن إبراهيم بن العباس الصولى سنة ۲۲۷، عنه، حديث تفسير النعيم فى الآية الدال على حسنه وكماله المذكور فى كتابنا مستدرك السفينة ج ۱۰ / ۱۰۲ لغة " نعم."

وفيه ص ۱۳۰ بهذا الإسناد عنه حديث ذم الدنيا. وص ۱۳۱ بهذا الإسناد حديث آخر. وأحاديث آخر فيه ص ۱۷۸ و ۱۸۰ و ۲۳۷ و ۲۴۵، وكتاب التوحيد ص ۲۹۳. ويستفاد من رواياته حسن عقيدته.

۱۱۶۹۵ – القاسم بن إسماعيل الأنبارى أبو المنذر القرشى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۹۶ عن أحمد بن عيسى بن محمد، عنه، عن إبراهيم بن عبد الحميد، حديث معنى إخلاص كلمة التوحيد، وأنه العمل وحب أهل البيت.

وفيه ص ۲۱۱ عن أبى المفضل، عن حميد بن زياد، عنه، عن عبد الله بن جبلة.

(۲۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، القاسم بن إسماعیل الأنباری (۱)، إبراهیم بن أبی عمرو (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن تغلب (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن یحیی (۱)، زید الزراد (۱)، أبو المنذر (۱)، القرآن الکریم (۱)، السفینة (۱)

وروی الکلینی فی الکافی، عن محمد بن یحیی والحسین بن محمد، عن جعفر بن محمد، عنه، عن الحسین بن علی - الخ. کمبا ج ۳ / ۶۱، وجد ج ۵ / ۲۱۹.

وکذا فی الکافی ج ۱ باب الغیبة ص ۳۳۹ عن الحسین بن محمد، عن جعفر بن محمد، عنه، عن یحیی بن المثنی - الخ.

وروی حمید بن زیاد، عنه، عن عبیس بن هشام، کتاب أبان بن عمر الأسدی کما فی جش ص ۱۱، وکتاب الحسین بن أحمد المنقری کما فیه ص ۳۹، و کتاب صبیح مولی بسام کما فیه ص ۱۴۳، وکتاب عمر الزیالی کما فیه ص ۲۰۳، و کتاب عامر بن جداعة کما فیه ص ۲۰۸، وکتاب عیسی بن السری، وکتاب عتیبة بن میمون، وکتاب فرج السندی، وکتاب ناصح البقال. انتهی.

وروی محمد بن همام، عن حمید بن زیاد، عنه، عن جعفر بن بشیر، کتاب إبراهیم بن نصر، کما ذکره الشیخ فی الفهرست.

۱۱۶۹۶ - القاسم بن إسماعیل القرشی أبو محمد المنذر:

روی عنه حمید بن زیاد أصولا کثیرة کما ذکره الشیخ فی باب من لم یرو عنهم.

وکان ممطورا، کما قاله علی بن ریاح. وروی عن محمد بن أبی حمزة وحنان أحادیث کثیرة. کمبا ج ۱۱ / ۳۱۰، وجد ج ۴۸ / ۲۵۷.

وفی المجمع: الممطورة:

الوافقة. وعلی بن ریاح هو علی بن محمد بن ریاح، کما فی جش ص ۱۲۳ وغیره.

وروی القمی فی تفسیره سورة ص، عن محمد بن أحمد بن ثابت، عن القاسم بن إسماعیل الهاشمی، عن محمد بن سیار، وجد ج ۱۱ / ۱۵۳، وکمبا ج ۵ / ۴۱.

۱۱۶۹۷ - القاسم بن أصبغ بن محمد بن یوسف البیانی القرطبی الأندلسی الأخباری اللغوی:

لم یذکروه. توفی سنة ۳۴۰ وله ثلاث وتسعون سنة. وقیل: إنه أول من کتب فی أحکام القرآن.

(۲۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أحکام القرآن للجصاص (۱)، القاسم بن إسماعیل الهاشمی (۱)، القاسم بن إسماعیل القرشی (۱)، الحسین بن أحمد المنقری (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، یحیی بن المثنی (۱)، عتیبة بن میمون (۱)، إبراهیم بن نصر (۱)، عیسی بن السری (۱)، الحسین بن علی (۱)، حمید بن زیاد (۳)، عبیس بن هشام (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسین بن محمد (۲)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن ریاح (۱)، محمد بن سیار (۱)، ناصح البقال (۱)، محمد بن یوسف (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، جعفر بن محمد (۱)، سورة ص (۱)

۱۱۶۹۸ - القاسم بن أصبغ بن نباته:

لم یذکروه. روی هارون بن سعد، عنه. جد ج ۴۵ / ۳۰۶. وروی الصدوق بإسناده، عن عمر بن سعد، عنه. ص ۳۰۸ وروایته الأخری. ص ۳۱۱، وکمبا ج ۱۰ / ۲۷۰، و ۲۷۲. وله روایات فی مدینة المعاجز. وتقدم أبوه.

۱۱۶۹۹ - القاسم بن أیوب بن نوح:

لم یذکروه. هو والد أحمد المذکور هو وحفیده جعفر بن أحمد.

۱۱۷۰۰ - القاسم بن أیوب العلوی:

لم يذكروه. روى الصدوق فى العيون والتوحيد بإسناده، عن أحمد بن عبد الله العلوى، عنه، حديث خطبة الرضا عليه السلام. كمبا ج ۲ / ۱۶۹، و ج ۱۲ / ۳۷، و ج ۱۴ / ۱۰، وجد ج ۴ / ۲۲۸، و ج ۴۹ / ۱۲۸، و ج ۵۷ / ۴۳.

۱۱۷۰۱ – القاسم البرسى: هو القاسم بن إبراهيم المذكور.

۱۱۷۰۲ – القاسم بن بريد بن معاوية العجلى:

روى عن أبى عبد الله والكاظم صلوات الله عليهما. ثقة بالاتفاق. له كتاب يرويه فضالة بن أيوب. وروى عنه محمد بن سنان والوشاء وغيرهما.

۱۱۷۰۳ – القاسم بن بندار أبو أحمد المعروف بأبى صالح الحذاء:

لم يذكروه. روى الصدوق فى المعانى ص ۷۹ عن محمد بن إبراهيم بن إسحاق الطالقانى، عنه، عن إبراهيم بن نصر بن عبد العزيز، الرواية المفصلة عن هند بن أبى هالة فى وصف النبى صلى الله عليه وآله وشمائله. كمبا ج ۶ / ۱۳۳، وجد ج ۱۶ / ۱۵۴.

وفى العلل ج ۱ / ۱۳۳ عنه، عنه، عن محمد بن إدريس الحنظلى، حديث آخر.

۱۱۷۰۴ – القاسم بن بهرام: الطب ص ۱۲۱: عنه، عن محمد بن عيسى.

(۲۳۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، محمد بن إبراهيم بن إسحاق (۱)، القاسم بن إبراهيم (۱)، عبد الله العلوى (۱)، القاسم بن بهرام (۱)، بريد بن معاوية (۱)، فضالة بن أيوب (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، إبراهيم بن نصر (۱)، أيوب بن نوح (۱)، هارون بن سعد (۱)، محمد بن إدريس (۱)، صالح الحذاء (۱)، محمد بن عيسى (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، عبد العزيز (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۱۷۰۵ – القاسم بن بهرام أبو همدان:

قاضى هيت. عده الشيخ فى أصحاب الصادق عليه السلام.

۱۱۷۰۶ – القاسم بن جعفر بن أحمد بن عمران أبو الحسين الشيبانى المعروف بابن الشامى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۳۵۵ قراءة عن ابن عقدة، عنه، عن عباد وهو ابن أحمد القزوينى، عن عمه، عن أبيه، عن جابر. وغير ذلك من رواياته بهذا الإسناد فيه ص ۳۵۶ – ۳۵۹، وكمبا ج ۳ / ۱۵۵، و ۱۸۰، و ج ۱۷ / ۱۰۷، و جد ج ۶ / ۲۲۶ و ۳۱۱، و ج ۷۷ / ۴۰۳.

وسائر رواياته بغير هذا الإسناد فى ج ۳۹ / ۲۸۳، وكمبا ج ۹ / ۴۰۹، وبشا ص ۱۴۸.

۱۱۷۰۷ – القاسم بن جعفر بن عبد الله بن جعفر الطيار:

لم يذكروه. تقدم فى أخيه إسماعيل أن قبرهما مزار.

۱۱۷۰۸ – القاسم بن جعفر بن عبد الله بن جعفر بن محمد بن على بن أبى طالب أبو محمد عم جعفر العلوى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۳۲۰ عن ابن عقدة، عن جعفر أبى عبد الله العلوى، عنه، عن عبد الله بن محمد بن عبد الله بن على بن الحسين – الخ حديث الشورى.

۱۱۷۰۹ – القاسم بن جعفر بن محمد بن زيد الشهيد: وأخواه محمد وأحمد تقدما.

۱۱۷۱۰ – القاسم بن جعفر بن محمد بن عبد الله بن عمر بن على بن أبى طالب عليه السلام أبو محمد:

لم يذكروه. روى سليمان بن على الكاتب، عنه، عن أبيه، عن جده محمد بن عمر، عن أبيه عمر بن على، عن أبيه على بن أبى طالب عليه السلام قال: قال

(۲۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۲)، محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین (۱)، جعفر بن محمد بن عبد الله (۱)، علی بن أبی طالب (۲)، الحسین الشیبانی (۱)، عبد الله العلوی (۱)، القاسم بن بهرام (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن زید (۱)، عمر بن علی (۱)، الشهادة (۱)

رسول الله صلی الله علیه وآله: شفاعتی لأمتی من أحب أهل بیتی وهم شیعتی.

والظاهر أن عبد الله منسوب إلی جده فیکون عبد الله بن محمد بن عمر المذکور. ویؤیده ذیله وما فی مناقب الخوارزمی ص ۳۴ بإسناده، عن القاسم بن جعفر بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب، عن الإمام الباقر، عن آبائه علیهم السلام، الحدیث النبوی: من أحب أن یحیی حیاتی ویموت میتتی و یدخل الجنة التی وعدنی ربی، فلیتول علی بن أبی طالب وذریته وأهل بیته الطاهرین أئمة الهدی ومصابیح الدجی من بعدی، فإنهم لن یخرجوکم من باب الهدی إلی باب الضلالة.

۱۱۷۱۱ - القاسم بن جعفر بن یحیی المصری أبو محمد:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن سهل بن أحمد الدیباجی، عنه، عن یعقوب بن علی، عن أبیه، عن حجاج بن عبد الله، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۱۰ / ۴۵۳، وکمبا ج ۴ / ۲۰۱.

۱۱۷۱۲ - القاسم الجعفری:

لم یذکروه. روی عن النبی صلی الله علیه وآله. وروی عنه عبد الله ابنه.

الکافی ج ۳ کتاب الزکاة باب نادر ص ۵۶۹.

۱۱۷۱۳ - القاسم بن جمیل:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن علی بن حاتم، عنه، عن عبد الله النهیکی حدیث علة حرمة الربا. کمبا ج ۲۳ / ۳۰، وجد ج ۱۰۳ / ۱۲۰.

۱۱۷۱۴ - القاسم بن جندب الأزدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۷ عن الحارث بن حصیرة، عنه، عن أنس بن مالک، حدیث الفضائل، وجد ۳۸ / ۳۰. وروایته الأخری فیه ص ۳۲۸، وکمبا ج ۹ / ۲۶۶ و ۳۳۹. والأخری عن أبی الصلاح الحلبی فی کتاب تقریب المعارف، عنه، عن

(۲۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب تقریب المعارف لأبو الصلاح الحلبی (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر بن علی (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الحارث بن حصیرة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، القاسم الجعفری (۱)، جعفر بن یحیی (۱)، علی بن حاتم (۱)، أنس بن مالک (۱)، سهل بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الخوارزمی (۱)، الصدق (۱)، الزکاة (۱)، الربا (۱)

أنس. إثبات الهداة ج ۳ / ۶۷۲.

۱۱۷۱۵ - القاسم الجوهری:

لم یذکروه. روی عن حریز بن عبد الله. وروی عنه ابنه محمد. الفقیه ج ۴ باب میراث المولود وله رأسان ص ۳۲۹.

۱۱۷۱۶ - القاسم بن الحارث الکاهلی:

من شهداء الطف، کما ذکره السید فی جملتهم فی الزیارة الرجبیة و الشعبانیة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰. وکذا فی الإقبال.

۱۱۷۱۷ – القاسم حازم:

لم یذکروه. صلی علی محمد بن الحسن بن حازم، کما قاله الشیخ فی رجاله.

أقول: ولعله منسوب إلی جده وأبوه الحسن کما یأتی.

۱۱۷۱۸ – القاسم بن حبیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکافی، عن الحسین بن سعید، عنه، عن إسحاق بن عمار، عن أبی عبد الله علیه السلام. کتاب الإیمان ص ۲۷۷، وجد ج ۶۹ / ۲۲۰، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۳، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۱۱۷۲۰ – القاسم بن حسان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم، عن الرکین بن الربیع، عنه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری وزید بن ثابت، روایات فی ذلک. جد ج ۳۶ / ۳۰۷ و ۳۱۸ و ۳۱۹، و کمبا ج ۹ / ۱۴۵ و ۱۴۸، والنصوص باب ۷ و ۱۲، وکذا ک باب ۲۲.

(۲۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: یوم عاشوراء (۱)، محمد بن الحسن بن حازم (۱)، القاسم بن الحارث (۱)، القاسم الجوهری (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، حریز بن عبد الله (۱)، القاسم بن حبیب (۱)، الحسین بن سعید (۱)، رکین بن الربیع (۱)، زید بن ثابت (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

۱۱۷۲۱ – القاسم بن الحسن بن حازم القرشی:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم فی تفسیره عنه، ما یفید حسن عقیدته.

کمبا ج ۳ / ۲۵۱، وجد ج ۷ / ۲۰۶.

۱۱۷۲۲ – القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام أبو محمد:

لم یذکروه. هو أکبر أولاد الحسن. وهو ورع تقی أمه أم سلمة بنت الحسین الأثرم. وهذا مع ذکر إخوته وأولاده فی منتهی الآمال ص ۱۷۸، وکمبا ج ۱۱ / ۱۹۳، وجد ج ۴۷ / ۲۹۴.

وفیه أنه کان زاهدا عابدا إلا أنه کان مظاهرا لبنی العباس علی بنی عمه الحسن المثنی. وبنته خدیجة زوجة عبد العظیم الحسنی کما تقدم فیه. وابنه عبد الرحمن من أجداد هبة الله الآتی.

وروی الرازی فی تفسیره، عن أبی جعفر المدائنی، عنه، عن أبیه، عن جده.

المستدرک ج ۲ / ۴۹.

۱۱۷۲۳ – القاسم بن الحسن العلوی:

لم یذکروه. روی عن أبی الصلت الهروی، کما تقدم فی القاسم بن أحمد.

۱۱۷۲۴ – القاسم بن الحسن بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

قتل مع عمه الحسین صلوات الله علیه یوم عاشورا. ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. وله قضایا شریفة مع عمه تدل علی کماله وعظم شأنه وجلالته و شجاعته. فراجع کتب المقاتل، منها کمبا ج ۱۰ / ۲۰۰، وجد ج ۴۵ / ۳۴.

۱۱۷۲۵ – القاسم بن الحسن بن علی بن یقطین:

نسب إلی الضعف والغلو والارتفاع.

روی البرقی، عنه، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه قال: حطب الرمان ینفی الهوام. کمبا ج ۱۴ / ۸۴۷، وجد ج ۶۶ / ۱۶۳.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن أبی نجران، حدیث الاهتمام بأمر

(۲۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، زیارة عاشوراء (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، بنو عباس (۱)، القاسم بن الحسن بن علی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، القاسم بن الحسن (۴)، الزوج، الزواج (۱)

الولایة. الخصال ج ۱ / ۱۳۳.

۱۱۷۲۶ – القاسم بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام: عد من شهداء الطف.

۱۱۷۲۷ – القاسم بن الحسین بن زید الشهید:

لم یذکروه. ذکره فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۰. وابنه علی تقدم.

۱۱۷۲۸ – القاسم بن الحسین النیشابوری:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسن بن الولید بإسناده، عنه قال: رأیت أبا جعفر علیه السلام عندما وقف بالموقف – الخ. الإقبال ص ۳۳۹.

۱۱۷۲۹ – القاسم بن الحکم العرنی:

لم یذکروه. روی أحمد بن حلیس، عنه – کما تقدم فی أحمد – عن هشام بن الولید.

۱۱۷۳۰ – القاسم حماد:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره عنه، عن یحیی – الخ. جد ج ۳۵ / ۳۴۷ و ۴۱۴، وکمبا ج ۹ / ۶۷ و ۷۸.

۱۱۷۳۱ – القاسم بن حنظلة الجهنی:

لم یذکروه. هو من أمراء جند أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۰۶.

۱۱۷۳۲ – القاسم بن حمزة بن موسی العلوی:

لم یذکروه. والد محمد الآتی. وتقدم فی أحمد الدهان روایة أخری له.

۱۱۷۳۳ – القاسم الخزاز:

روی إبراهیم بن هاشم، عنه، عن عبد الرحمن بن کثیر. الکافی ج ۳ کتاب الطهارة باب النوادر ص ۷۰، ویب ج ۱ باب صفة الوضوء ص ۵۳.

(۲۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، القاسم بن الحسین (۳)، القاسم الخزاز (۱)، القاسم بن حمزة (۱)، الشهادة (۲)، الوضوء (۱)

۱۱۷۳۴ – القاسم بن خلیفة:

کوفی ثقة بالاتفاق، قلیل الحدیث. روی عنه یحیی بن زکریا اللؤلؤی.

وروی هشام بن یونس، عنه، عن یحیی بن زید الشهید. کفایة الأثر باب ۳۹.

۱۱۷۳۵ – القاسم بن الربیع الصحاف:

روی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۸۸ بإسناده، عن علی بن العباس، عنه، عن محمد بن سنان، حدیثه المفصل فی العلل عن الرضا علیه السلام.

وهو ابن بنت زيد الشحام. وله كتاب رواه أحمد بن على بن إبراهيم، عن أبيه، عنه به.

وروى الصفار فى الجزء ١٠ باب ٢١ عن على بن إبراهيم، عنه مع وصفه بالوراق - ولا تنافى بينهما - عن محمد بن سنان، عن صباح المدائنى، حديث مكاتبة الصادق عليه السلام المفصلة إلى المفضل فى تأويل الصلاة والزكاة والحج و الصيام وسائر الطاعات فى باطن القرآن بهم، والفواحش والمعاصى بأعدائهم.

وغرائب أخرى. كمبا ج ٧ / ١٥٠، وجد ج ٢٤ / ٢٨۶.

وهذه الرواية صارت سببا لرميه بالغلو واتهامه بالعلو.

وروايته الأخرى فى تفسير قوله تعالى ": وأشرقت الأرض بنور ربها " قال:

رب الأرض يعنى إمام الأرض - الخ. فراجع فس سورة الزمر ص ۵٨١.

روى جعفر بن محمد بن مالك، عنه، عن محمد بن سنان، كما فيه سورة النور.

وروى محمد بن أبى عبد الله الأسدى، عنه. كامل الزيارات باب ٨٢ ح ٧. و روى عنه سهل بن زياد.

١١٧٣۶ - القاسم بن زكريا بن دينار:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ١ / ۵٧ عن محمد بن عبد الله الحضرمى، عنه، عن إسحاق بن منصور، حديث الفضائل، وكمبا ج ٩ / ٢٨۶، وجد ج ١٨ / ٣۴٣.

(٢۴٣)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (١)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (١)، كتاب كفاية الأثر للخزار (١)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (١)، محمد بن أبى عبد الله الأسدى (١)، يحيى بن زكريا اللؤلؤى (١)، أحمد بن على بن إبراهيم (١)، على بن إبراهيم (١)، القاسم بن الربيع (١)، جعفر بن محمد بن مالك (١)، القاسم بن خليفة (١)، الشيخ الصدوق (٢)، صباح المدائنى (١)، محمد بن عبد الله (١)، هشام بن يونس (١)، إسحاق بن منصور (١)، على بن العباس (١)، يحيى بن زيد (١)، سهل بن زياد (١)، سورة النور (١)، زيد الشحام (١)، محمد بن سنان (٣)، سورة الزمر (١)، القرآن الكريم (١)، الحج (١)، الشهادة (١)، الصّلاة (١)

١١٧٣٧ - القاسم الزيات:

لم يذكروه. روى البرقى فى سن ج ٢ / ٣٢۵ عن أبيه، عن محمد بن مهران، عنه، عن عبد الله بن حبيب بن جندب قال: قلت لأبى عبد الله عليه السلام - الخبر. ويفيد حسن عقيدته وكماله وأنه مورد لطف الإمام.

وروى أحمد بن محمد، عنه، عن أبان بن عثمان. الكافى ج ۶ كتاب الأطعمة باب العنب ص ٣۵٠. وهو ابن محمد الزيات الآتى.

١١٧٣٨ - القاسم بن سالم:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وروى جماعة، عن حماد بن عثمان، عنه قال: سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول: إذا دخلت باب البقيع - الخ. الكافى ج ۴ / ۵۵۵.

وروى إسحاق بن عمار، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. يب ج ٢ باب المواقيت ص ٢۵٨.

١١٧٣٩ - القاسم بن سالم أبو خالد بياع السابرى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، كما قاله الشيخ فى رجاله.

١١٧۴٠ - القاسم بن سالم الأسدى: من أصحاب الصادق عليه السلام، كما قاله البرقى.

١١٧۴١ - القاسم بن سلام أبو عبيد البصرى:

من المشاهير فى الحديث والعلم والأدب والغريب والفقه وصحة الرواية، كما نقل عن العلامة الطباطبائى.

أقول: وله كتاب غريب القرآن وغريب الحديث. جملة منه فى المعانى ص ۲۷۶ و ۲۷۷ و ۳۰۲ مات سنة ۲۲۲ أو ۲۲۳ أو ۲۲۴.

۱۱۷۴۲ - القاسم بن سليمان:

وقع فى طريق الصدوق، عن البرمكى، عن عبد الله بن أحمد، عنه، عن

(۲۴۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، مفردات غريب القرآن للراغب الإصفهانى (۱)، مقبرة بقيع الغرقد (۱)، القاسم بن سالم أبو خالد (۱)، القاسم الزيات (۱)، القاسم بن سليمان (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، عبد الله بن حبيب (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، القاسم بن سالم (۲)، أبان بن عثمان (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، حماد بن عثمان (۱)، محمد بن مهران (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الموت (۱)

ثابت بن أبى صفية، رواية شريفة مفصلة الفضائل المهمة. كمبا ج ۹ / ۳۶۶ و ۴۳۹، وجد ج ۳۹ / ۹۳، و ج ۴۰ / ۵۳، وبشا ص ۵۵.

وله كتاب رواه النضر بن سويد، عنه، كما قاله النجاشى والشيخ.

شى ج ۲ / ۲۹۸: عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام - الخ.

سن ج ۱ / ۲۱۲: عن أبيه، عن النضر بن سويد، عنه قال: قال أبو عبد الله عليه السلام. وكذا فيه ج ۲ / ۴۳۴ و ۵۱۱.

وفى كتاب الزهد عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام.

والشيخ عده فى أصحاب الصادق عليه السلام.

۱۱۷۴۳ - القاسم بن سليمان:

روى جعفر بن الزبير، عنه، عن سلمان الفارسى، حديث النص على الأئمة و أسمائهم وفضائلهم عليهم السلام. كفاية الأثر باب ۵.

وروى القمى فى تفسيره ص ۳۱ عن أبيه، عن النضر بن سويد، عنه، عن المعلى بن خنيس، تأويل البعوضة فى الآية بأمير المؤمنين عليه السلام و " ما فوقها " برسول الله صلى الله عليه وآله.

۱۱۷۴۴ - القاسم بن سليمان البزاز:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۵۴ عن أحمد بن مازن، عنه، عن بكر بن هشام، عن إسماعيل بن مهران - الخ.

۱۱۷۴۵ - القاسم بن سويد الجعفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى البرقى، عن أبيه، عن النضر، عنه، عن جراح المدائنى، عن أبى عبد الله عليه السلام. كمبا ج ۱۴ / ۹۰۷، وجد ج ۶۶ / ۴۶۵.

۱۱۷۴۶ - القاسم شريك المفضل:

رجل صدق. روى على بن النعمان، عنه، عن الصادق عليه السلام. روضة

(۲۴۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، ثابت بن أبى صفية (۱)، سلمان المحمدى (الفارسى) رضوان الله عليه (۱)، إسماعيل بن مهران (۱)، القاسم بن سليمان (۲)، القاسم بن سويد (۱)، جراح المدائنى (۱)، أبو عبد الله (۱)، على بن النعمان (۱)، المعلى بن خنيس (۱)، نضر بن سويد (۳)، التصديق (۱)، الزهد (۱)، الشراكة، المشاركة (۱)

الكافى ح ۵۶۲.

وهو القاسم بن عبد الرحمن الصيرفى شريك المفضل بن عمر، كوفى. كذا قاله الشيخ فى رجاله وعده فى أصحاب الصادق عليه السلام.

۱۱۷۴۷ – القاسم الصیرفی:

لم یذکروه. روی ابن مسکان، عنه، کما عن کش ص ۱۹۴.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن حفص بن القاسم. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب الدعاء فی الطریق ص ۲۸۷.

۱۱۷۴۸ – القاسم الصیقل:

من أصحاب الإمام الهادی علیه السلام.

روی محمد بن عبد الله الواسطی، عنه قال: کتبت إلی الرضا علیه السلام.

الکافی ج ۳ کتاب الصلاة باب فی الرجل یصلی فی الثوب وهو غیر طاهر ص ۴۰۷. ویب ج ۲ باب ما یجوز الصلاة فیه من اللباس والمکان ص ۳۵۸.

وروی علی بن الریان، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب الظلال للمحرم ص ۳۵۰.

وروی محمد بن عیسی، عنه مکاتبة مضمرة. یب ج ۷ باب الزیادات فی فقه النکاح ص ۴۵۷.

۱۱۷۴۹ – القاسم بن الضحاک بن مفضل بن المختار بن فلفل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۱۳ عن أحمد بن موسی الأسدی، عنه، روایة شریفة.

وعن فرحة الغری نقل عنه روایة عن حماد بن عیسی. لکن اسم جده المفضل ساقط فیها.

۱۱۷۵۰ – القاسم بن عباد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ک باب ۲۲ فی نسختین، عن محمد بن

(۲۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن عبد الله الواسطی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، القاسم الصیرفی (۱)، علی بن الریان (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، القاسم بن عباد (۱)، القاسم الصیقل (۱)، حماد بن عیسی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، المفضل بن عمر (۱)، اللبس (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الصّلاة (۲)، الجواز (۱)

عمر الحافظ، عنه، عن سوید – الخ.

۱۱۷۵۱ – القاسم بن عباس:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن أحمد بن یحیی الکوفی، حدیث مکالمة أمیر المؤمنین علیه السلام مع الشمس. الأمالی ص ۳۵۱، وجد ج ۴۱ / ۱۷۷، وکمبا ج ۹ / ۵۵۰.

۱۱۷۵۲ – القاسم بن عبد الرحمن:

کان زیدیا فعدل إلی القول بالإمامة لما شاهد معجزتین من الإمام الجواد علیه السلام، کما عن کشف الغمة فی ذکر الإمام التاسع باب ذکر وفاته.

۱۱۷۵۳ – القاسم بن عبد الرحمن الأنصاری:

روی فی الکافی ج ۳ باب فرض الزکاة مسندا، عن عبد الرحمن بن الحجاج، عنه قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام یقول: إن رجلا جاء إلی أبی علی بن الحسین علیه السلام – الخ.

وفی الخصال ج ۲ / ۴۴ بسنده، عن هارون بن مسلم، عنه، عن محمد بن علی، عن أبیه، عن الحسین علیه السلام – الخ.

۱۱۷۵۴ – القاسم بن عبد الرحمن الصیرفی: تقدم فی القاسم شریک المفضل.

۱۱۷۵۵ – القاسم بن عبد الرحمن الهاشمی:

روی البرقی فی سن ج ۲ / ۵۲۶ عن السیاری، عنه، عمن أخبره، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وروی علی بن سلیمان بن رشید، عنه، عن محمد بن مخلد الأهوازی. الکافی ج ۶ کتاب الدواجن باب الدیک ص ۵۵۰.

وروی أحمد بن محمد البصیری، عنه، عن هارون بن خارجة. الکافی باب صلاة الاستخارة ص ۴۷۰.

(۲۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، صلاة الإستخارة (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، علی بن سلیمان بن رشید (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، هارون بن خارجة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن الحسین (۱)، هارون بن مسلم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن مخلد (۱)، الزکاة (۱)، الشهادة (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

۱۱۷۵۶ - قاسم بن عبد الله بن الحسن بن عبید الله بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. له شأن ومنزلة رفیعة. وهو من أصحاب الرأی واللسان. وکان من أصحاب أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام.

۱۱۷۵۷ - القاسم بن عبد الله بن الحسین بن علی بن الحسین الإمام السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. کان من أهل الفضل والخیر. وما رئی الطالبیون انقادوا لأحد مثل انقیاد هم له. کذا عن الخطیب نقلا عن یحیی بن الحسن العلوی.

۱۱۷۵۸ - القاسم بن عبد الله بن علی بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام: لم یذکروه. هو أخو عبد العظیم المذکور.

۱۱۷۵۹ - القاسم بن عبد الله بن عمر بن حفض بن عاصم بن عمر بن الخطاب القرشی المدنی: من أصحاب الصادق علیه السلام. کذا قاله الشیخ.

۱۱۷۶۰ - القاسم بن عبد الله بن محمد بن عقیل:

لم یذکروه. تقدم فی ابنه الفضل روایته. وروی الصدوق فی الخصال بسنده، ج ۲ / ۳۶، عن همام بن یحیی، عنه، عن جابر الأنصاری، روایة فضل الشیعة ومحبی أمیر المؤمنین علیه السلام.

هذا، ولکن رواه فیه ص ۴۲ بهذا الإسناد، عن همام بن یحیی، عن القاسم بن عبد الله، عن عبد الله بن محمد بن عقیل، عن جابر بن عبد الله الأنصاری - الخ. ومثل الأخیر فی جد ج ۶۸ / ۱۱، وکتاب الإیمان ص ۱۰۵. وتقدم أبوه.

۱۱۷۶۱ - القاسم بن عبد الله بن المغیرة الجوهری أبو محمد:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۲۶۶ بإسناده، عنه، عن مالک بن إسماعیل النهدی - الخ.

(۲۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، عبد الله بن علی بن الحسن بن زید (۱)، القاسم بن عبد الله بن عمر (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۱)، یحیی بن الحسن العلوی (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۲)، عبد الله بن المغیرة (۱)، القاسم بن عبد الله (۱)، عبید الله بن الحسن (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)

۱۱۷۶۲ - القاسم بن عبید أبو کهمس:

عنونه المامقانی کذلک ثم قال: عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الصادق علیه السلام. وحاله کسوابقه. ویظهر من کتاب الدعاء من الکافی أنه یروی عنه حجاج الخشاب. انتهی.

أقول: لم أجده فی رجال الشیخ ولم یذکره القهبائی فی مجمع الرجال.

وفی جامع الرواة للأردبیلی لم ینسب إلی رجال الشیخ شیئا وقال بعد عنوانه مثل ما قلنا: روی عنه الحجاج الخشاب. کذا یظهر من کتاب الدعاء من الکافی. انتهی.

أقول: فی الکافی ج ۲ کتاب القرآن بعد کتاب الدعاء باب من حفظ القرآن ثم نسیه ص ۶۰۸ عن الحجاج الخشاب، عن أبی کهمس الهیثم بن عبید.

۱۱۷۶۳ - القاسم بن عبید الله بن طاهر بن یحیی:

لم یذکروه. تقدم أبوه وجده، ونسبه فیه.

۱۱۷۶۴ - القاسم بن عروة أبو محمد مولی أبی أیوب الخوزی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. کان وزیر أبی جعفر المنصور. والکلمات خالیة عن مدحه وتوثیقه. وضعفه بعض وحسنه بعض.

جملة من روایاته المفیدة حسنه فی کمبا ج ۹ / ۱۰۶، وجد ج ۳۶ / ۱۲۴.

ویروی عنه الأجلاء روایات وقت المغرب ذهاب الحمرة المشرقیة. وهذا یدل علی کونه إمامیا.

ذکره الصدوق فی مشیخة یه فی المعتمدین. وروی کتابه هارون بن مسلم بن سعدان.

وروی العیاشی فی تفسیره ۲ / ۲۵۰ عنه، عن أبی جعفر علیه السلام.

وله کتاب رواه عبید الله بن أحمد بن نهیک، والعباس بن معروف، و الحسین بن سعید، وغیرهم.

(۲۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، القاسم بن عروة (۱)، العباس بن معروف (۱)، الحسین بن سعید (۱)، هارون بن مسلم (۱)، حجاج الخشاب (۳)، قاسم بن عبید (۲)، القرآن الکریم (۲)، الطهارة (۱)

۱۱۷۶۵ - القاسم بن العلاء:

من أهل آذربایجان. من أصحاب الهادی والعسکری والحجة المنتظر صلوات الله علیهم. ثقة جلیل من أجلاء وکلاء الناحیة المقدسة. توفی وله مائة و سبع عشر سنة. وعد من مشائخ الکلینی.

روی الشیخ فی کتاب الغیبة روایة صحیحة کریمة تدل علی مدحه وجلالته و أنه أخبره بموته وسلامة دینه مولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه. فراجع إلی کتابنا " مقام قرآن وعترت در اسلام " ص ۱۳۶ وکتاب العلامة المامقانی وغیره، وجد ج ۵۱ / ۳۱۳، وکمبا ج ۱۳ / ۸۳. وفیه أنه کان عنده قمیص خلعه علیه مولانا الرضا أبو الحسن علیه السلام. ومثل ذلک فی کتاب الغیبة ص ۲۰۲. فیظهر منه درکه لمولانا الرضا علیه السلام.

۱۱۷۶۶ - القاسم بن العلاء الهمدانی:

روی عنه الصفوانی. وحکم بعض باتحاده مع سابقه. فإن ثبت الاتحاد فهو، وإلا کان مجهولا. ویظهر من کلام الشیخ فی المصباح أنه وکیل أبی محمد العسکری صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۰ / ۱۴۶، وجد ج ۴۴ / ۲۰۱، والإقبال ص ۶۸۹.

توقیع الإمام إلی القاسم بن العلاء کمبا ج ۱۲ / ۱۷۴، وجد ج ۵۰ / ۳۱۸.

وروی الصدوق فی ک باب ۵۸ ح ۳۱ عن محمد بن یعقوب، عن أبی محمد القاسم بن العلاء، عن القاسم بن مسلم، عن أخیه عبد العزیز بن مسلم، عن الرضا علیه السلام، الحدیث المفصل فی وصف الإمام.

أقول: فی الکافی ج ۱ باب نادر جامع فی فضل الإمام وصفاته ص ۱۹۸:

أبو محمد القاسم بن العلاء رحمه الله رفعه عن عبد العزیز بن مسلم - الحدیث.

وفیه باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۱۹: القاسم بن العلاء قال: ولد لی عدة بنین، فکنت أکتب وأسأل الدعاء، فلا یکتب إلی لهم بشیء. فماتوا کلهم. فلما ولد لی الحسن ابنی، کتبت أسأل الدعاء فأجبت: یبقی والحمد لله. و تقدم ابنه. ویظهر منه اتحاد هذا مع سابقه.

(۲۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۲)، القاسم بن العلاء الهمدانی (۱)، آذربیجان (۱)، القاسم بن العلاء (۵)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد العزیز بن مسلم (۲)، القاسم بن مسلم (۱)، محمد بن یعقوب (۱)

۱۱۷۶۷ - القاسم بن العلاء بن الفضیل بن یسار النهدی:

الظاهر اتحاده مع القاسم بن الفضیل الثقة الآتی.

۱۱۷۶۸ - القاسم بن علی:

لم یذکروه. روی الحسین بن سعید فی کتابه الزهد ص ۴۳ عنه، عن أبی بصیر.

۱۱۷۶۹ - القاسم بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

لم یذکروه. هو من الشهداء بین یدی أخیه الحسین علیه السلام، کما عن المناقب وغیره.

۱۱۷۷۰ - القاسم بن علی العلوی:

لم یذکروه. روی فی کتاب الإمامة والتبصرة عنه، عن محمد بن أبی عبد الله، عن سهل بن زیاد، عن النوفلی، عن السکونی، عن مولانا الصادق عن آبائه صلوات الله علیهم - الخ. کتاب الأخلاق ص ۲۰ و ۲۷ و ۴۲. وغیره. وجد ج ۶۹ / ۴۰۰، و ج ۷۰ / ۱۲ و ۷۵.

۱۱۷۷۱ - القاسم بن عوف الشیبانی أبو عامر:

من التابعین. کان یختلف بین مولانا علی بن الحسین صلوات الله علیه و محمد بن الحنفیة، کما قاله الشیخ فی رجاله.

روی الشیخ فی أمالیه ۲ / ۲۱۹ بإسناده، عن أبی حمزة الثمالی، عنه، عن أبی الطفیل عامر بن واثلة، ما یفید حسنه وکماله ومعرفته بالفضائل، وکمبا ج ۹ / ۴۴۲، وجد ج ۴۰ / ۶۶.

روایته عن مولانا السجاد علیه السلام فی کمبا ج ۱۱ / ۱۳، وجد ج ۴۶ / ۳۹.

۱۱۷۷۲ - القاسم بن عیسی أبو دلف العجلی:

لم یذکروه. هو من أمراء الأمون والمعتصم. شاعر شجاع قوی سخی متصلب فی التشیع. وابنه دلف خبیث ناصب. وله قضایا وأشعار. فراجع تتمة المنتهی

(۲۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، القاسم بن العلاء بن الفضیل (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، القاسم بن الفضیل (۱)، عامر بن واثلة (۱)، الحسین بن سعید (۱)، القاسم بن علی (۲)، القاسم بن عوف (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الصدق (۱)، الزهد (۱)، الشهادة (۱)

ص ۲۲۶. مات سنة ۲۲۶.

۱۱۷۷۳ - القاسم بن الفضل بن عمرة القیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه عن محمد بن الحارث بن بشیر الدهنی، عنه، عن عباد المنقری، عن أبی عبد الله الصادق

علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۶۵۸، و ج ۶ / ۲۹۲، وجد ج ۱۷ / ۳۹۷ و ج ۶۴ / ۲۶.

جملة من روایات القاسم بن الفضل، عن یوسف بن مازن فی کمبا ج ۱۰ / ۱۰۱، و جد ج ۴۴ / ۲.

۱۱۷۷۴ – القاسم بن الفضیل مولی بنی سعد:

کوفی من أصحاب الصادق علیه السلام. کما عده الشیخ فی رجاله (۴).

۱۱۷۷۵ – القاسم بن الفضیل بن یسار النهندی البصری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه محمد بن أبی عمیر.

وروی أحمد بن محمد، عن أبی طالب عبد الله بن الصلت، عن القاسم بن الفضیل قال: قلت للرضا علیه السلام. الاستبصار ج ۱ باب السجود علی القطن ص ۳۳۳.

ورواه فی یب ج ۲ فی باب کیفیة الصلاة ص ۳۰۶ عن أحمد بن محمد عن أبی طالب بن الصلت، عنه – الخ.

۱۱۷۷۶ – القاسم بن مالک أبو دلف الخزاعی:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه. کفایة الأثر باب ۶.

۱۱۷۷۷ – القاسم بن محسن:

لم یذکروه. هو مورد عنایة أبی جعفر الجواد علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۱۰، و جد ج ۵۰ / ۴۷.

(۲۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، القاسم بن الفضیل مولی بنی سعد (۱)، القاسم بن الفضیل بن یسار (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، محمد بن الحارث (۱)، أحمد بن محمد (۲)، السجود (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

۱۱۷۷۸ – القاسم بن محمد بن أبان:

لم یذکروه. روی الحسین بن سعید، عنه، عن زکار بن فرقد. یب ج ۱ باب المیاه ص ۴۱۶.

۱۱۷۷۹ – القاسم بن محمد بن أبی بکر:

فقیه أهل الحجاز وفاضلها. من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم.

وفی البحار عن الشهید فی منیة المرید قال: روی عن القاسم بن محمد بن أبی بکر أحد فقهاء المدینة المتفق علی علمه وفقهه بین المسلمین أنه سئل عن شئ، فقال: لا أحسنه – إلی أن قال: – والله لأن یقطع لسانی أحب إلی أن أتکلم بما لا علم لی به. وتمام الخبر فی جد ج ۲ / ۱۲۳، وکمبا ج ۱ / ۱۰۲.

وروی الحمیری عن مولانا الصادق صلوات الله علیه قال: رأیت أبی و جدی القاسم بن محمد یجمعان مع الأئمة المغرب والعشاء فی اللیلة المطیرة.

وذکر القاسم مع سعید بن المسیب عند مولانا الرضا علیه السلام، فقال:

کانا علی هذا الأمر. رواه الحمیری فی قرب الإسناد بسند صحیح. کمبا ج ۱۱ / ۳۳ و ۱۰۵، وجد ج ۴۶ / ۱۱۷ و ۳۶۵.

الکافی: بسنده، عن إسحاق بن جریر قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: کان سعید بن المسیب، والقاسم بن محمد بن أبی بکر، وأبو خالد الکابلی من ثقات علی بن الحسین علیه السلام. ثم قال: وکانت أمی ممن آمنت واتقت. والله یحب المحسنین. کمبا ج ۱۱ / ۱۰۷، وجد ج ۴۷ / ۷.

وکان القاسم مع مولانا السجاد صلوات الله علیه وسالم بن عبد الله بن عمر بنو خالات لأنه کانت لیزد جرد ثلاث بنات سبین فی زمن

عمر بن الخطاب فحصلت واحدة لعبد الله بن عمر فأولدها سالما، والأخرى لمحمد بن أبی بکر فأولدها قاسما، والأخرى لمولانا الحسین صلوات الله علیه فأولدها علیا زین العابدین علیه السلام. وتزوج القاسم أسماء بنت عبد الرحمن بن أبی بکر. و

(۲۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب منیة المرید للشهید الثانی (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، سعید بن المسیب (۲)، القاسم بن محمد بن أبی بکر (۲)، القاسم بن محمد بن أبان (۱)، أبو خالد الکابلی (۱)، سالم بن عبد الله (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، إسحاق بن جریر (۱)، الحسین بن سعید (۱)، القاسم بن محمد (۲)، زکار بن فرقد (۱)، الشهادة (۱)

ابن القاسم عبد الرحمن وقد تقدم.

ومن بناته أم فروة تزوجها مولانا الباقر صلوات الله علیه، فولد له منها مولانا أبو عبد الله الصادق علیه السلام، وعبد الله. وأمها أسماء بنت عبد الرحمن.

کمبا ج ۹ / ۶۳۹، وجد ج ۴۲ / ۱۶۲.

وبنته الثانیة أم حکیم تزوجها إسحاق العریضی ابن عبد الله بن جعفر فولد له منها القاسم والد داود أبی هاشم الجعفری المذکوران. فمولانا الصادق علیه السلام و عبد الله مع داود بنو خالة.

مات القاسم سنة ۱۰۱ أو ۱۰۸ وله بضع وسبعون سنة. وولادة مولانا الصادق سنة ۸۰ أو ۸۳.

۱۱۷۸۰ – القاسم بن محمد بن أحمد بن عبدویه السراج الزاهد الهمدانی أبو أحمد:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی سنة ۳۵۴ عن الحسن بن علی بن نصر بن منصور الطوسی وغیره. الخصال ج ۱ / ۵۲ و ۸۰، و ج ۲ / ۳، والعلل ج ۱ / ۷۶، و المعانی ص ۲۷۵، وک باب ۲۶ حدیث إن هذه القلوب أوعیة – الخ. وکمبا ج ۱۴ / ۳۸۵، و ج ۱۷ / ۱۶۹، وکتاب الإیمان ص ۵۰، وجد ج ۶۰ / ۳۸۱، و ج ۶۷ / ۱۸۵، و ج ۷۸ / ۱۹۲.

والتوحید باب الفطرة علی التوحید، عنه، عن جعفر بن محمد بن إبراهیم.

۱۱۷۸۱ – القاسم بن محمد الأرقط بن عبد الله الباهر:

لم یذکروه. هو الذی قتله اللعین الهادی العباسی أخو الرشید. وذکر کیفیة قتله فی منتخب التواریخ ص ۳۰۳. وابنه محمد وأبوه یأتیان.

۱۱۷۸۲ – القاسم بن محمد بن إسماعیل بن القاسم بن إبراهیم طباطبا:

لم یذکروه. تقدم ذکره فی أخیه أحمد وکذا جد أبیه.

(۲۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، جعفر بن محمد بن إبراهیم (۱)، القاسم بن محمد بن أحمد (۱)، القاسم بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، القاسم بن محمد (۱)، الحسن بن علی (۱)، القتل (۱)، الفطرة (۱)

۱۱۷۸۳ – القاسم بن محمد الإصفهانی:

روی سعد بن عبد الله، عنه، عن سلیمان بن داود المنقری. التوحید باب ما جاء الرؤیة ح ۱۸. ۲۳، وباب معنی قوله تعالی ": وسع کرسیة السماوات، " و باب القضاء والقدر. لعله القاسم بن محمد کاسولا الآتی.

۱۱۷۸۴ – القاسم بن محمد بن أیوب بن شمعون (شمون):

تقدم فی ابنه الحسین أنه من وجوه الشیعة.

۱۱۷۸۵ – القاسم بن محمد البرمکی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۵۵ عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن أبی الصلت الهروی، عن الرضا علیه السلام، الحدیث المفضل فی عصمة الأنبیاء تأویل الآیات فی ذلک، ونقله فی العیون مثله، وفی کمبا ج ۵ / ۱۹ و ۳۳۸، و ج ۱۲ / ۵۳، وجد ج ۱۱ / ۷۲، و ج ۱۴ / ۲۳، و ج ۴۹ / ۱۷۹.

۱۱۷۸۶ – القاسم بن محمد بن جعفر بن أبی طالب:

کان ملازما لابن عمه الحسین علیه السلام ولم یفارقه أبدا. وقد زوجه بنت عمه عبد الله بن جعفر وأمها زینب بنت أمیر المؤمنین علیه السلام. وکان مع زوجته مع الحسین صلوات الله علیه فی کربلاء. وخرج بعد عون بن جعفر وقاتل قتالا شدیدا واستشهد. کذا فی رجال المامقانی.

أقول: اسمها أم کلثوم بنت زینب الکبری زوجها الحسین علیه السلام به.

۱۱۷۸۷ – القاسم بن محمد بن جعفر بن محمد:

لم یذکروه. تزوج أم سلمة بنت مولانا الکاظم صلوات الله علیه.

۱۱۷۸۸ – القاسم بن محمد جعفر العلوی أبو محمد:

لم یذکروه. کنز الکراجکی ص ۱۴۰: عن الحسین بن محمد بن علی الصیرفی، عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن أبیه، عن آبائه، عن علی علیه السلام،

(۲۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: السیدة زینب بنت أمیر المؤمنین علی علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، القاسم بن محمد بن جعفر بن ابی طالب (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، القاسم بن محمد الأصفهانی (۱)، القاسم بن محمد بن أیوب (۱)، سلیمان بن داود المنقری (۱)، القاسم بن محمد کاسولا (۱)، الحسین بن محمد بن علی (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، القاسم بن محمد (۳)، عون بن جعفر (۱)، الزوج، الزواج (۲)

حدیث للمسلم علی أخیه ثلاثون حقا – الخ. کتاب العشرة ص ۶۵، وجد ج ۷۴ / ۲۳۶، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۳۲۰.

کتاب الغرر للسید الجلیل حیدر الحسینی الآملی نقلا من کتاب منقبة المطهرین للحافظ أبی نعیم، عن محمد بن عمر بن أسلم، عنه، عن أبیه، عن آبائه، عن عمر بن علی بن أبی طالب، عن أبیه أمیر المؤمنین علیه السلام، تفسیر قوله تعالی ": و تعیها اذن واعیة " بعلی أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۳۳۰، وکمبا ج ۹ / ۶۴.

وهو ابن محمد بن جعفر بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام، کما فی أعیان الشیعة فی أحوال مولانا الصادق علیه السلام ص ۴۸ عن کتاب حلیة الأولیاء، عن محمد بن عمر بن سالم، عنه. ومثله فیه ص ۴۹.

۱۱۷۸۹ – القاسم بن محمد الجعفی:

لم یذکروه. روی کتاب عبد الرحمن بن أبی هاشم، کما فی ست ص ۱۳۵.

۱۱۷۹۰ – القاسم بن محمد الجوهری:

وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۲۵۴ عن الحسین بن سعید، عنه، عن علی بن أبی حمزة، عن أبی بصیر. وفیه ص ۲۷۶، عنه، عنه، عن أبان بن عثمان. وفیه ص ۲۷۷ عن محمد بن خالد البرقی، عنه، عن الحسین بن أبی العلاء. وفی ص ۲۸۴ مثل ما فی ص ۲۵۴.

وروی البرقی فی سن ج ۲ / ۳۹۹ عن أبیه، عنه، عن الحارث بن حریز، عن منذر الصیرفی، عن أبی خالد الکابلی. وفیه ص ۵۴۴ عن أبیه، عنه.

وهو من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. وله کتاب.

وهو من رواة حدیث أنواع الصوم الأربعین. الکافی ج ۴ / ۱۵۶.

۱۱۷۹۱ - القاسم بن محمد بن حاتم:

لم یذکروه. روی السید ابن طاووس فی فلاح السائل عن التلعکبری، عن أحمد بن محمد بن سعید، عنه وجعفر بن عبد الله المحمدی قالا: قال لنا محمد بن

(۲۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب حلیة الأولیاء لأبی نعیم (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، کتاب أعیان الشیعة للأمین (۱)، السید إبن طاووس (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر بن علی (۱)، الحسین بن أبی العلاء (۱)، القاسم بن محمد الجوهری (۱)، جعفر بن عبد الله المحمدی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، محمد بن عمر بن سالم (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الحارث بن حریز (۱)، الحسین بن سعید (۱)، القاسم بن محمد (۲)، محمد بن عمر (۱)، الصدق (۱)، الصیام، الصوم (۱)

أبی عمیر: کل ما رویته قبل دفن کتبی وبعدها فقد أخبرته لکما. قال ابن أبی عمیر:

حدثنی هشام بن سالم، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. کتاب الصلاة ص ۵۴۶، و جد ج ۸۷ / ۱۰۶.

ورواه فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۷۹ عنه مثله إلا أنه أبدل " المحمدی " بالحمیری، و " خبرته لکما " بقوله: أجزته لکلما - الخ.

۱۱۷۹۲ - القاسم بن محمد بن الحسین بن حازم الجعفی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن سعید (یعنی ابن عقدة)، عنه، عن عبد الله بن جبلة الکنانی وعن سلام بن أبی عمرة الخراسانی (ثقة)، عن معروف بن خربوذ، عن أبی جعفر علیه السلام - الخ. کما فی أول کتاب سلام، وجش ص ۱۳۵.

وروی الشیخ فی یب باب وجوب الحج، عن ابن عقدة، عنه مع وصفه بالجعفی، عن عبد الله بن جبلة.

وله کتاب یروی عنه فی غیبة النعمانی کثیرا. منها فی البحار روی النعمانی، عن ابن عقدة، عنه، عن عبیس بن هشام - الخ. کمبا ج ۱۱ / ۲۳۶، و ج ۱۳ / ۱۰ و ۳۷ و فیه: عباس بن هشام الناشری، و ۱۳۴ و ۱۳۸ مکررا و ۱۷۶.

وروایة النعمانی، عنه بلا واسطة ابن عقدة فیه ص ۱۴۲ و ۱۴۳، و ج ۲۱ / ۲۶، و ج ۱ / ۸۹، وکتاب الإیمان ص ۱۴۶، وجد ج ۲ / ۷۷، و ج ۴۸ / ۲۲، و ج ۵۱ / ۴۲ و ۱۴۸، و ج ۵۲ / ۱۱۴ و ۱۳۲ و ۱۵۵ و ۱۵۷ و ۲۹۲، و ج ۶۸ / ۱۶۴، و ج ۹۹ / ۱۱۷.

وروی عنه ابن عقدة کتاب إسماعیل بن زید الطحان.

وروی حمید بن زیاد، عنه کتاب جعفر بن المثنی الثقة الجلیل کما فی جش ص ۸۷، وکتاب علی بن عمران کما فیه ص ۱۹۴، وکتاب عیسی بن أعین، و کتاب محمد بن مسعود الطائی.

وروی محمد بن أحمد بن ثابت، عنه، کتاب عبید بن الحسن کما فی جش ص ۱۶۲، وکتاب عبد الرحمن بن محمد البجلی کما فیه ۱۶۴، وکتاب عبد الکریم بن عمرو الخثعمی، و کتاب کلیب بن معاویة.

(۲۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، القاسم بن محمد بن الحسین (۱)،

محمد بن مسعود الطائی (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، سلام بن أبی عمرة (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، کلیب بن معاویة (۱)، إسماعیل بن زید (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عیسی بن أعین (۱)، هشام بن سالم (۱)، حمید بن زیاد (۱)، عبیس بن هشام (۱)، جعفر بن المثنی (۱)، عبید بن الحسن (۱)، علی بن عمران (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، عبد الکریم (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، الدفن (۱)، الوجوب (۱)

ووقع فی طریق الشیخ، عن ابن عقدة، عنه، عن عبد الله بن جبلة، کتاب سلام بن عمرو، کما فی ست.

۱۱۷۹۳ - القاسم بن محمد بن حماد الدلال:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن علی بن خالد المراغی، عن الحسین بن علی بن عمر الکوفی، عنه، عن عبید بن یعیش - الخ. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۲۶.

وفی أمالی المفید مج ۲۵: عن علی بن خالد المراغی، عنه، عن عبید بن یعیش، وجد ج ۲ / ۶۸، وکمبا ج ۱ / ۸۶.

وعن علی بن خالد المراغی، عن القاسم بن محمد الدلال، عن سبرة بن زیاد.

أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۱۲ و ۹.

وعنه، عنه، عن إسماعیل بن محمد المزنی - الخ. جد ج ۴۰ / ۱۳۱، وکمبا ج ۹ / ۴۵۷.

وروی الصدوق، عن ابن عقدة، عنه، عن غیاث بن إبراهیم. جد ج ۳۶ / ۲۴۲ و ۳۸۳، وکمبا ج ۹ / ۱۳۱ و ۱۶۲، والعیون ج ۱ / ۵۲، والخصال ج ۲ / ۷۷، وک باب ۲۴ ح ۱۴.

وفی کفایة الأثر باب ۳۰: عن أحمد بن محمد الهمدانی، عنه، عن غیاث بن إبراهیم.

وفی بشا ص ۱۲۴: عن علی بن خالد المراغی، عنه، عن عثمان بن سعید.

۱۱۷۹۴ - القاسم بن محمد الحنفیة: لم یذکروه. هو جد الحسن بن أحمد المذکور.

۱۱۷۹۵ - القاسم بن محمد الرازی:

لم یذکروه. روی المفید والشیخ، عن الصدوق، عن أبیه، عن أحمد بن إدریس، عن محمد بن عبد الجبار، عنه، عن علی بن محمد، عن الإمام السجاد، عن أبیه الحسین علیهما السلام، جملة من أحوال فاطمة الزهراء علیها السلام ووفاتها.

کمبا ج ۱۰ / ۶۰، وجد ج ۴۳ / ۲۱۱.

(۲۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، القاسم بن محمد الرازی (۱)، أحمد بن محمد الهمدانی (۱)، غیاث بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إسماعیل بن محمد (۱)، القاسم بن محمد (۳)، الحسن بن أحمد (۱)، عثمان بن سعید (۱)، سلام بن عمرو (۱)، علی بن خالد (۴)، علی بن محمد (۱)

ورواه المفید فی أمالیه مج ۳۳ عنه، عن علی بن الهرمزان، عن مولانا السجاد علیه السلام - الخ.

وفی بشا ص ۲۵۸ بإسناده، عن أحمد بن إدریس، عن محمد بن عبد الغفار، عنه، عن علی بن محمد الهرمزداری، عن الإمام السجاد علیه السلام.

۱۱۷۹۶ - القاسم بن محمد الزیات:

روی أبو سعید الآدمی سهل بن زیاد، عنه، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام. یب ج ۸ / ۱۳، وصا ج ۳ / ۲۶۰، وکا ج ۶ باب الظهار ص ۱۵۸. لکن فی کا قال: قلت لأبی الحسن علیه السلام: إنی ظاهرت من امرأتی - الخ.

وروى إبراهيم بن هاشم، عنه. الكافى ج ١ باب عرض أعمال ص ٢١٩.

١١٧٩٧ - القاسم بن محمد بن سليمان:

لم يذكروه. روى على بن النعمان، عنه، عن عمه جعفر بن سليمان، عن الكاظم عليه السلام. الكافى ج ٣ باب مسح الرأس والقدمين ص ٣١. ورواه فى يب ج ١ باب صفة الوضوء ص ٦٥ مثله.

١١٧٩٨ - القاسم بن محمد بن سليمان بن داود المنقرى:

لم يذكروه. روى الكلينى فى الكافى، عن على بن إبراهيم، عن أبيه، عنه، عن حفص بن غياث، عن أبى عبد الله عليه السلام - الخ. كتاب الكفر ص ١٢٢، وجد ج ٧٣ / ٢٢٦. وتقدم أبوه وجده.

وبهذا الإسناد رواية أخرى فى كمبا ج ١٧ / ١٧٩، وجد ج ٧٨ / ٢٢٤.

١١٧٩٩ - القاسم بن محمد بن العباس بن موسى بن جعفر العلوى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العيون ج ٢ / ٧٠ عن على بن محمد بن عيينة، عنه ودارم بن قبيصة، عن مولانا الرضا عليه السلام. وبهذا الإسناد فيه روايتان أخريان.

(٢٥٩)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (٢)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (١)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (١)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (١)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (١)، القاسم بن محمد الزيات (١)، القاسم بن محمد بن سليمان (٢)، أبو سعيد الآدمى (١)، على بن إبراهيم (١)، الشيخ الصدوق (١)، العباس بن موسى (١)، على بن النعمان (١)، أحمد بن إدريس (١)، دارم بن قبيصة (١)، القاسم بن محمد (١)، سهل بن زياد (١)، جعفر بن سليمان (١)، حفص بن غياث (١)، على بن محمد (٢)، محمد بن عبد (١)، الوضوء (١)

١١٨٠٠ - القاسم بن محمد العباسى:

لم يذكروه. روى سعد بن عبد الله، عنه، كما فى غط ص ١٤٧.

١١٨٠١ - القاسم بن محمد بن على:

روى على بن مهزيار، عنه قال: سألت أبا عبد الله عليه السلام - الخ. أمالى المفيد مج ٢٣ ص ١١٥.

١١٨٠٢ - القاسم بن محمد بن على بن إبراهيم بن محمد الهمدانى:

من وكلاء الناحية المقدسة. جليل القدر. تقدم أبوه وأجداده.

وروى ابن قولويه القمى فى كامل الزيارة ص ١١٣ عنه، عن أبيه، عن جده، عن عبد الله بن حماد الأنصارى. وبهذا الإسناد روايات أخر فيه ص ١١٤ و ١١٥ و ١٣٩، وكمبا ج ٢٢ / ١٢١ مكررا، وجد ج ١٠١ / ٦٣.

وروى المفيد، عن القاسم بن محمد الهمدانى. ختص ص ١٠٨، وجد ج ٣٩ / ١٩١، وكمبا ج ٩ / ٣٨٨.

وقال النجاشى فى ترجمة إبراهيم بن إسحاق: حدثنا على بن حاتم قال: اطلق لى أبو أحمد القاسم بن محمد الهمدانى، عن إبراهيم بن إسحاق وسمع منه سنة ٢٦٩.

١١٨٠٣ - القاسم بن محمد بن على بن إبراهيم النهاوندى:

لم يذكروه. روى الصدوق، عن أبيه، عنه، عن صالح بن راهويه. العلل ج ٢ / ٢٦٥، والعيون ج ١ / ٢٨٩، وكمبا ج ٢٣ / ٨٦، وجد ج ١٠٣ / ٣٧١.

١١٨٠٤ - القاسم بن محمد بن على الهارونى المروزى أو الهروى أبو أحمد:

لم يذكروه. روى الصدوق فى العيون ج ١ / ٢١٦ عن الطالقانى، عنه، عن عمران بن موسى بن إبراهيم، عن الحسن بن القاسم الرقام،

عن القاسم بن مسلم، عن أخيه عبد العزيز بن مسلم، عن الرضا عليه السلام، حديثا شريفا مفصلا فى وصف الإمامة والإمام وفضل الإمام ورتبته. ورواه فى المعانى ص ۹۶ عنه مثله سواء، و كمبا ج ۷ / ۲۱۱، وجد ج ۲۵ / ۱۲۰.

(۲۶۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، محمد بن على بن إبراهيم بن محمد (۱)، عبد الله بن حماد الأنصارى (۱)، محمد بن على بن إبراهيم (۱)، القاسم بن محمد بن على (۲)، إبراهيم بن إسحاق (۲)، موسى بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، عبد العزيز بن مسلم (۱)، على بن مهزيار (۱)، الحسن بن القاسم (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد الهمدانى (۲)، ابن قولويه (۱)، القاسم بن محمد (۱)، القاسم بن مسلم (۱)، على بن حاتم (۱)

وفى العيون ج ۱ / ۲۲۲ بسند آخر صحيح عن محمد بن يعقوب الكلينى، عن القاسم بن العلاء، عن القاسم بن مسلم، عن أخيه مثله، وفى ك باب ۵۸ عنه مثله.

۱۱۸۰۵ - القاسم بن محمد بن العويد: لم يذكروه. هو والد أحمد المذكور فيه نسبه.

۱۱۸۰۶ - القاسم بن محمد بن القاسم بن الحسن بن زيد:

لم يذكروه. تقدم ذكره فى أبيه وابنه عبد الرحمن القسرى وحفيده الحسين بن عبد الرحمن. ومن أحفاده الحسن بن على بن الحسين المذكور.

۱۱۸۰۷ - القاسم بن محمد كاسولا (الاصفهانى):

روى على بن محمد القاسانى، عنه، عن سليمان بن داود الشاذكونى. يب ج ۴ باب علامة أول شهر رمضان وآخره ص ۱۶۴ و ۱۸۳، وصا ج ۲ صيام يوم الشك ص ۸۰.

وعن ابن الغض أنه ضعيف فى حديثه، غال فى مذهبه - الخ. وقال النجاشى: لم يكن بالمرضى. وله كتاب نوادر. ولم يقدحه الشيخ فى رجاله.

۱۱۸۰۸ - القاسم بن محيمة - بالحاء المهملة بعدها ياء -:

لم يذكروه. قال: ما وفى معاوية للحسن بن على صلوات الله عليه بشئ عاهده عليه. وإنى قرأت كتاب الحسن عليه السلام إلى معاوية يعدد عليه ذنوبه إليه إلى شيعة على عليه السلام. جد ج ۴۴ / ۳، وكمبا ج ۱۰ / ۱۰۱.

۱۱۸۰۹ - القاسم بن مسلم:

من أصحاب الصادق عليه السلام. قال الشيخ فى رجاله: القاسم بن مسلم مولى أمير المؤمنين عليه السلام. كان مسلم من عتقائه وكان يكتب بين يديه.

وهو ممدوح، كما قاله العلامة المج فى الوجيزة.

وتقدم فى القاسم بن محمد بن على رواية القاسم بن مسلم، عن أخيه، عن الرضا عليه السلام، رواية وصف الإمام والإمامة. ولو لم يكن له إلا هذه الرواية

(۲۶۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، الحسن بن على بن الحسين (۱)، القاسم بن محمد كاسولا (۱)، على بن محمد القاسانى (۱)، القاسم بن محمد بن على (۱)، القاسم بن العلاء (۱)، سليمان بن داود (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، القاسم بن محمد (۲)، القاسم بن مسلم (۴)، محمد بن يعقوب (۱)

لكفى فى إفادة حسنه وكماله. وسائر رواياته عن الرضا عليه السلام فى العيون ج ۱ / ۱۲۵، وكمبا ج ۲ / ۱۲۳، وجد ج ۴ / ۶۴،

والتوحید ص ۱۰۳.

۱۱۸۱۰ – القاسم بن معاویة:

لم یذکروه. روی الطبرسی عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام – الخ، و ذکر کتابة لا إله إلا الله محمد رسول الله علی أمیر المؤمنین علی العرش والکرسی و اللوح وجباه إسرافیل وجبرئیل والسماوات والأرضین والجبال والشمس و القمر. کمبا ج ۷ / ۳۵۸، وجد ج ۲۷ / ۱.

ویحتمل قویا أن یکون أبوه معاویة بن عمار الدهنی. لأن النجاشی عد أولاده القاسم وحکیم ومحمد.

۱۱۸۱۱ – القاسم بن منصور الضبی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

۱۱۸۱۲ – القاسم بن منصور الهمدانی:

لم یذکروه. روی أحمد بن الحسین الهاشمی، عنه، عن عبد الله بن محمد التمیمی حدیث تکلم رأس مولانا الحسین علیه السلام وقراءته سورة الکهف. مدینة المعاجز ص ۲۴۰.

۱۱۸۱۳ – القاسم بن موسی:

لم یذکروه. هو من أهل الری. عده الصدوق ممن وقف علی معجزة صاحب الزمان علیه السلام ورآه. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۲، وجد ج ۵۲ / ۳۱، وک باب ۴۳.

ولعله القاسم بن موسی بن عبد الله المقری الذی روی أبو ثلج، عنه، عن یحیی بن عبد الحمید، حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم.

کفایة الأثر باب ۲۲.

۱۱۸۱۴ – القاسم بن موسی بن جعفر بن محمد الصادق علیهم السلام:

لم یذکروه. سید جلیل القدر کان یحبه أبوه ویرأف به، کما یظهر من الروایة

(۲۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، معاویة بن عمار الدهنی (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، موسی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، القاسم بن موسی (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، سورة الکهف (۱)، الصّلاة (۱)

التی رواها المامقانی.

جملة مما یتعلق به فی کمبا ج ۱۱ / ۳۱۷، و ج ۱۲ / ۱۰۴، وجد ج ۴۸ / ۲۸۸، و ج ۵۰ / ۲۶. وهی ما فی الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی أبی الحسن الرضا علیه السلام ص ۳۱۴ عن یزید بن سلیط، عن الکاظم علیه السلام فی حدیث شریف بعد بیان النص علی الرضا علیه السلام: ولو کان الأمر إلی، لجعلته فی القاسم ابنی، لحبی إیاه ورأفتی علیه. ولکن ذلک إلی الله عز وجل یجعله حیث یشاء – الخبر.

۱۱۸۱۵ – القاسم بن موسی بن عبد الله بن موسی الکاظم علیه السلام:

لم یذکروه. هو جد محمد بن علی المذکور فی محله.

۱۱۸۱۶ – القاسم مولی أبی أیوب:

لم یذکروه. روی أحمد البزنطی، عنه، عن عبید بن زرارة. التهذیب ج ۲ باب أوقات الصلاة ص ۲۷، والاستبصار ج ۱ باب وقت

المغرب ص ۲۶۲.

۱۱۸۱۷ – القاسم بن الولید:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وله عنه روایات فی الکتب الأربعة رواها عنه إبراهیم بن مهزیار وربعی بن عبد الله وعبد الله بن المغیرة. وذکره الخوئی فی ج ۱۴ / ۶۴.

۱۱۸۱۸ – القاسم بن الولید القرشی العماری الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وله کتاب. روایة القاسم بن الولید عن الصادق علیه السلام فی المکارم باب ۴، کتاب الغایات.

۱۱۸۱۹ – القاسم بن الولید الهمدانی النهدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی، عن أبی الجارود، عنه، عن الحارث الأعور الهمدانی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۳۹، وجد ج ۵۲ / ۱۳۷، و غیبة النعمانی ص ۱۲۰.

(۲۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، القاسم مولی أبی أیوب (۱)، القاسم بن الولید القرشی (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، القاسم بن الولید (۳)، موسی بن عبد الله (۱)، ربعی بن عبد الله (۱)، الحارث الأعور (۱)، عبید بن زرارة (۱)، یزید بن سلیط (۱)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

وروی الصدوق فی أمالیه مسندا عن أبی الجارود، عنه، عن شیخ من ثمالة حدیث الفضائل الکریمة. کمبا ج ۹ / ۲۸۵، وجد ج ۳۸ / ۱۰۸.

وسائر روایاته فی ذلک. ج ۴۱ / ۲۴۸، وکمبا ج ۹ / ۵۶۸، ومدینة المعاجز ص ۱۹۵ مکررا.

وروی محمد بن الحسن، عن القاسم النهدی، عن إسماعیل بن مهران. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب مولد الحسن المجتبی علیه السلام ص ۴۶۲.

۱۱۸۲۰ – القاسم بن وهیب:

لم یذکروه. روی محمد بن همام، عنه، عن إسماعیل بن أبان. دلائل الطبری ص ۲۶۱.

۱۱۸۲۱ – القاسم بن هارون:

وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۲ عن خلف بن درست، عنه، عن سهل بن سفیان، عن همام، حدیث الفضائل، وجد ج ۴۰ / ۳۳، وکمبا ج ۹ / ۴۳۴.

۱۱۸۲۲ – القاسم الهروی:

لم یذکروه. روی توقیع أبی محمد العسکری علیه السلام وفیها من معجزاته.

کمبا ج ۱۲ / ۱۶۸، وجد ج ۵۰ / ۲۹۶، ومدینة المعاجز ص ۵۷۶.

۱۱۸۲۳ – القاسم بن هشام اللؤلؤی الکوفی:

فاضل خیر یروی عن الحسن بن محبوب، کما نقله الکشی عن محمد بن مسعود. جملة من روایاته فی کمبا ج ۹ / ۱۶۶، وجد ج ۳۶ / ۴۰۱، وک باب ۵۵ ح ۷، و نی ص ۴۳.

۱۱۸۲۴ – القاسم بن یحیی بن الحسن بن راشد:

روی البرقی، عنه، عن جده الحسن، عن أبی الحسن موسی بن جعفر علیه

(۲۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۲)، إسماعیل بن أبان (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، القاسم بن یحیی (۱)، القاسم بن هشام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، القاسم النهدی (۱)، الحسن بن راشد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن تمام (۱)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

السلام - الخبر. جد ج ۳ / ۳۳۶، وکمبا ج ۲ / ۱۰۴.

أقول: جده الحسن بن راشد. والقاسم هذا من أصحاب الرضا علیه السلام.

وله کتاب آداب أمیر المؤمنین علیه السلام.

وروی الصدوق فی الخصال، عن أبیه، عن سعد بن عبد الله القمی، عن محمد بن عیسی بن عبید الیقطینی، عن القاسم بن یحیی، عن جده الحسن بن راشد، عن أبی بصیر ومحمد بن مسلم، حدیث الأربعمائة الذی علمه أمیر المؤمنین علیه السلام أصحابه فی مجلس واحد.

ولعله المراد بقول الشیخ: له کتاب فیه آداب أمیر المؤمنین علیه السلام. و طریق الشیخ إلی أحمد بن محمد بن عیسی. وطریق النجاشی إلی محمد بن عیسی بن عبید.

وروی محمد بن خالد البرقی، عنه، عن جده الحسن بن راشد. کامل الزیارات باب ۱ ح ۱.

۱۱۸۲۵ - القاسم بن یزید:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر بسنده عن فضالة، عنه، عن محمد بن مسلم، روایة شریفة فی علم الإمام. جد ج ۲ / ۱۶۹، وکمبا ج ۱ / ۱۱۴.

۱۱۸۲۶ - القاسم الیقطینی:

روی کش لعنه ولعن أستاده علی بن حسکة، عن مولانا الإمام الهادی صلوات الله علیه.

۱۱۸۲۷ - القاسم بن یوسف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن سعد، عن الیقطینی (یعنی محمد بن عیسی بن عبید)، عنه، عن حنان بن سدیر، عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السلام.

کتاب العشرة ص ۵۲، وجد ج ۷۴ / ۱۹۱.

(۲۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، علم المعصوم (۱)، أبو بصیر (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، القاسم الیقطینی (۱)، القاسم بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، القاسم بن یزید (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن راشد (۳)، حنان بن سدیر (۱)، محمد بن عیسی (۱)، علی بن حسکة (۱)، محمد بن مسلم (۱)

۱۱۸۲۸ - القاضی یزید الهمدانی:

کان زیدیا صالحا متعبدا. توفی رجب سنة ۶۶۳ ودفن بالسهلة. له قصة مذکورة فی کمبا ج ۹ / ۶۸۴، وجد ج ۴۲ / ۳۲۸. وفیه اختلاف فی اسم أبیه ابن بدا، أو ابن بدر الهمدانی.

۱۱۸۲۹ - قباح بن جلهمة الحمیری: لم یذکروه. هو من أصحاب معاویة یوم صفین.

۱۱۸۳۰ - قبیصة:

وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۱۷۳ عن محمد بن سعید البجلی، عنه، عن جابر الجعفی، عن جعفر الصادق علیه

السلام، فضل زیارة الحسین علیه السلام یوم عاشوراء. وکذا فیه باب ۷۱ ح ۱.

وروی عبد خیر، عن قبیصة، عن جابر الأسدی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام خطبته فی وصف الإیمان. أمالی المفید مج ۳۳. وتقدم ابنه الحسین.

وروی عن جابر بن یزید الجعفی قال: سمعت - الخ. الأمالی ص ۷۳، وجد ج ۱۰۲ / ۳۴، وکمبا ج ۲۲ / ۲۲۴.

۱۱۸۳۱ - قبیصة بن إیاس:

لم یذکروه. هو من أصحاب الحسن المجتبی صلوات الله علیه وروی عنه معجزة عظیمة کریمة. مدینة المعاجز ص ۲۰۵، ودلائل الإمامة للطبری ص ۶۵.

۱۱۸۳۲ - قبیصة بن جابر الأسدی:

لم یذکروه. هو وجه قبیلة بنی أسد ومن خواص أصحاب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. قاتل مع قبیلته یوم صفین أعداء أمیر المؤمنین علیه السلام قتالا شدیدا من الغدو إلی اللیل. کمبا ج ۸ / ۴۹۳، وجد ج ۳۲ / ۴۸۴.

وکان مع عمار بن یاسر وعمرو بن الحمق وعامر بن واثلة أمیرا علی الکمین. کمبا ج ۸ / ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۷۳.

وقال: ما رأیت أزهد فی الدنیا من علی بن أبی طالب صلوات الله علیه.

(۲۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عامر بن واثلة (۱)، عمار بن یاسر (۱)، قبیصة بن جابر (۱)، جابر بن یزید (۱)، ابن قولویه (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، جابر الجعفی (۱)، بنو أسد (۱)، محمد بن سعید (۱)، القتل (۱)

کمبا ج ۹ / ۵۰۲، وجد ج ۴۰ / ۳۳۳ ۱۱۸۳۳ - قبیصة بن جابر بن یزید الجعفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۵۸ عن إبراهیم بن أبی حجر الأسلمی، عنه قال: سمعت وصی الأوصیاء ووارث علم الأنبیاء أبا جعفر محمد بن علی بن الحسین علیهم السلام - الخ، حدیث فضل زیارة مولانا الرضا صلوات الله علیه.

ورواه فی الأمالی ص ۷۳ عنه، عن قبیصة، عن جابر بن یزید الجعفی قال:

سمعت - الخ. ونسخة البحار مثل الأمالی. جد ج ۱۰۲ / ۳۴، وکمبا ج ۲۲ / ۲۲۴.

۱۱۸۳۴ - قبیصة بن ذویب:

لم یذکروه. روی الزهری، عنه، عن أبی بکر، عن رسول الله صلی الله علیه و آله. یب ج ۹ باب میراث من علاء من الآباء ص ۳۱۴.

۱۱۸۳۵ - قبیصة بن شداد الهلالی:

من أمراء جند أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین علی قیس البصرة. وعده الشیخ من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ولم یزد علیه شیئا.

۱۱۸۳۶ - قبیصة بن ضبیعة بن حرملة الأسدی:

لم یذکروه. هو من أصحاب حجر بن عدی الذی أرسلهم زیاد إلی معاویة. و قتل فیمن قتل حیث لم یتبرأ من مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۱۹ و ۱۲۰. وجملة مما یتعلق به فیه ج ۱۱ / ۴۶.

۱۱۸۳۷ - قبیصة بن عقبة أبو عامر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه، عن عبد الله بن عبد الکریم، عنه، عن سفیان بن یحیی، عن جابر بن عبد الله الأنصاری

- الخ. جد ج ۴۱ / ۱۸۱، و کمبا ج ۹ / ۵۵۱. وهو من فرسان أصحاب الحدیث، کما قاله فضل بن شاذان.

(۲۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن عبد الکریم (۱)، حجر بن عدی الکندی (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، قبیصة بن ذؤیب (۱)، مدینة البصرة (۱)، قبیصة بن جابر (۱)، قبیصة بن شداد (۱)، جابر بن یزید (۱)، القتل (۱)، الزیارة (۱)، الوصیة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

۱۱۸۳۸ - قبیصة بن مخارق الهلالی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. ورد علی رسول الله فسلم علیه و رحب به وقال: یا رسول الله، کبرت سنی وضعفت قوتی. فعلمنی کلمات ینفعنی الله به وأوجز. فأمره بالإعادة حتی أعاد ثلاث مرات، فقال: ما بقی حولک حجر ولا شجر ولا مدر إلا بکی رحمة لک یا قبیصة، احفظ عنی:

أما لدنیاک فقل ثلاث مرات إذا صلیت الغداة: سبحان الله وبحمده، سبحان الله العظیم وبحمده، لا حول ولا قوة إلا بالله. فإنک إذا قلتهن أمنت من عمی وجذام وبرص وفالج. وأما لآخرتک فقل: اللهم اهدنی من عندک، و أفض علی من فضلک، وانشر علی من رحمتک، وأنزل علی من برکاتک - الخ.

کتاب الصلاة ص ۴۲۳، وجد ج ۸۶ / ۲۱.

جملة من روایاته فی المستدرک ج ۱ / ۵۴۲، و ج ۳ / ۲۸۹.

۱۱۸۳۹ - قبیصة النمیری:

لم یذکروه. هو ملعون یشتم أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۵۱۳، وجد ج ۳۲ / ۵۸۲.

۱۱۸۴۰ - قبیصة بن وائل:

لم یذکروه. روی الأعمش عنه قال: کنت مع الصادق علیه السلام فارتفع حتی غاب، ثم رجع ومعه طبق من رطب. فرجع وقال: کانت رجلی الیمنی علی کتف جبرئیل، والیسری علی کتف میکائیل حتی لحقت بالنبی وعلی وفاطمة والحسن والحسین وعلی وأبی علیهم السلام فحیونی. مدینة المعاجز ص ۳۵۸. و کذا فی إثبات الهداة ج ۵ / ۴۵۴، ودلائل الطبری ص ۱۱۳.

۱۱۸۴۱ - قبیصة بن یزید الجعفی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. حسن الحال والعقیدة.

روی فرات بن إبراهیم، عنه قال: دخلت علی الصادق جعفر بن محمد علیه السلام و

(۲۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، قبیصة بن مخارق (۱)، الصّلاة (۱)

عنده الدوس بن أبی الدوس وابن ظبیان والقاسم الصیرفی فسلمت وجلست و قلت: یا بن رسول الله قد أتیتک مستفیدا. قال: سل وأوجز. قلت: أین کنتم قبل أن یخلق الله سماءا مبنیة وأرضا مدحیة أو ظلمة أو نورا؟

قال: یا قبیصة، لم سألتنا عن هذا الحدیث فی مثل هذا الوقت؟! أما عملت أن حبنا قد اکتتم وبغضنا قد فشا، وأن لنا أعداءا من الجن یخرجون حدیثنا إلی أعدائنا من الإنس، وأن الحیطان لها آذان کآذان الناس؟! قال: قلت: قد سئلت عن ذلک.

قال: یا قبیصة، کنا أشباح نور حول العرش نسبح الله قبل أن یخلق آدم بخمسة عشر ألف عام. فلما خلق الله آدم فرغنا فی صلبه، فلم

یزل ینقلنا من صلب طاهر إلی رحم مطهر حتی بعث الله محمدا صلی الله علیه وآله.

فنحن عروة الله الوثقی، من استمسک بنا نجا، ومن تخلف عنا هوی، لا ندخله فی باب ضلالة، ولا نخرجه من باب هدی، ونحن رعاة شمس، ونحن عترة رسول الله، ونحن القبة التی طالت أطنابها، واتسع فناؤها، من ضوی إلینا نجا إلی الجنة، ومن تخلف عنا هوی إلی النار. قلت: لوجه ربی الحمد. بیان: ضوی:

انضم ولجأ. کمبا ج ۷ / ۱۷۹. وبعضه ج ۶ / ۳، و ج ۱۴ / ۴۱ و ۵۸۴ وجد ج ۲۵ / ۲، و ج ۱۵ / ۶، و ج ۵۷ / ۱۶۸، و ج ۶۳ / ۶۹.

ورواه فی کمبا ج ۳ / ۲۵۰ مع زیادة قوله: أسألک عن قول الله تعالی ": ان إلینا إیابهم ثم إن علینا حسابهم. " قال: التنزیل؟ قلت: إنما أسألک عن التفسیر.

قال: نعم یا قبیصة، إذا کان یوم القیامة جعل الله حساب شیعتنا علینا. فما کان بینهم وبین الله استوهبه محمد من الله، وما کان فیما بینهم وبین الناس من المظالم أداه محمد عنهم، وما کان فیما بیننا وبینهم وهبناه لهم حتی یدخلوا الجنة بغیر حساب. وذکره هذه الزیادة فقط فیه ج ۳ / ۲۷۰، و ج ۷ / ۱۴۷، وجد ج ۷ / ۲۳۰ و ۲۷۴، و ج ۲۴ / ۲۷۲.

۱۱۸۴۲ – قتادة:

لم یذکروه. روی سعد بن أبی عروة، عنه، عن الحسن البصری. الکافی ج ۵

(۲۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: یوم القیامة (۱)، سعد بن أبی عروة (۱)، القاسم الصیرفی (۱)، الحسن البصری (۱)، الظلم (۱)، الضلال (۱)

کتب النکاح ص ۴۲۱ فیه ذکر أزواج النبی صلی الله علیه وآله.

وروی أبان بن عثمان، عن فضیل البرجمی، عنه، خبر قصة أکرم وقعة کانت فی العرب، کما فی روضة الکافی ح ۹۱.

۱۱۸۴۳ – قتادة بن دعامة البصری:

فقیه من فقهاء العامة فی البصرة. ما جری بینه وبین مولانا الباقر علیه السلام فی کمبا ج ۷ / ۶۸ وتمامه فی ج ۱۱ / ۱۰۲. و ج ۴ / ۱۲۶، وجد ج ۱۰ / ۱۵۴ و ج ۲۳ / ۳۲۹، و ج ۴۶ / ۳۵۷.

قول أبی حنیفة: سلوه عن نملة سلیمان أکانت ذکرا أم أنثی فی جد ج ۱۴ / ۹۵، و کمبا ج ۵ / ۳۵۵. وفی کتابنا مستدرک السفینة ج ۲ / ۳۸۳ لغة " حمد " فی أحوال محمد بن علی الباقر علیه السلام، وکذا فی ص ۳۱ " جبن " وفی السفینة أحواله.

۱۱۸۴۴ – قتادة بن ربعی الأنصاری، أو أبو قتادة بن ربعی:

هو حارث بن ربعی المذکور فی الحارث والسفینة لغة " قتد."

۱۱۸۴۵ – قتادة بن النعمان:

هو الذی أعطاه رسول الله صلی الله علیه وآله عرجونا وقال: خذ هذا فإنه سیضئ لک أمامک عشرا. کمبا ج ۶ / ۱۹۰ و ۲۸۶ و ۲۸۸، و ج ۱۴ / ۷۹۰، وجد ج ۱۶ / ۴۰۹، و ج ۱۷ / ۳۷۶ و ۳۸۰، و ج ۶۵ / ۲۴۴.

وهو الذی أصیبت عینه یوم أحد فوقعت علی وجنته فردها رسول الله صلی الله علیه وآله إلی موضعها فکانت أحسن عینیه. کمبا ج ۶ / ۲۹۹ و ۴۸۹ و ۵۰۱ و ۵۰۶ وجد ج ۱۸ / ۹، و ج ۲۰ / ۲۶ و ۷۸ و ۱۰۱.

وهو مع زید بن حارثة وعبد الله بن رواحة وقیس بن عاصم مع ألفین بعثهم رسول الله صلی الله علیه وآله إلی جیش من الکفار ورئیسهم زید. وکان هذا الأربع فی أربع جوانب عسکر هم یصلون ویقرؤون القرآن فی جوف اللیل، فخرج

(۲۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن رواحة (۱)، قتادة بن النعمان (۱)، أبان بن عثمان (۱)، مدینة البصرة (۱)، زید بن حارثة

(۱)، القرآن الکریم (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، السفینة (۱)

من أفواههم أنوارا أضاء العسکر کوسط النهار. کمبا ج ۶ / ۶۹۰، و ج ۲۰ / ۱۱۵، وجد ج ۹۷ / ۵۸، و ج ۲۲ / ۸۱. قضایاه مع بنی أبیرق. جد ج ۱۷ / ۷۸، وکمبا ج ۶ / ۲۱۲.

وقیل: إنه أخو أبی سعید الخدری لأمة. وبالجملة مات سنة ۲۳ وهو ابن خمس وستین سنة. وفی السفینة جملة تتعلق بأحواله.

۱۱۸۴۶ – قتیبة:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وله روایات فی کا ویب وصا أشار إلیها الخوئی ج ۱۴ / ۷۷ رواها عن ابن مسکان وعبد الله بن المغیرة ویونس. ولعله متحد مع قتیبة بن محمد الآتی.

۱۱۸۴۷ – قتیبة بن سعید أبو رجاء البغلاتی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۱۷ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن حماد بن زید، عن عبد الرحمن السراج، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وحشره یوم القیامة.

وفیه ص ۳۹۰ بهذا الإسناد الحدیث النبوی: من فضل أحدا من أصحابی علی علی فقد کفر.

وفی أمالی الشیخ ص ۳۱۳ بسنده، عن محمد بن إسحاق السراج، عنه، عن حاتم، روایة الفضائل.

وسائر روایاته فی جد ج ۶ / ۳۰۵، و ۷ / ۲۳۲، و ج ۲۱ / ۱۰، و ج ۳۸ / ۱۰۱، و ج ۳۹ / ۲۷۸، و ج ۴۲ / ۱۴۲، وکمبا ج ۳ / ۱۷۸ و ۲۵۸، و ج ۶ / ۵۷۴، و ج ۹ / ۲۸۴ و ۴۰۸ و ۶۳۴، وبشارة المصطفی ص ۳۷ و ۵۶ و ۲۷۳.

ومن هذه الروایات یستفاد حسن عقیدته وکماله.

وروی زید بن أبی زید الهروی، عنه مرفوعا. کامل الزیارات باب ۲.

۱۱۸۴۸ – قتیبة بن محمد الأعشی المؤدب أبو محمد المقری مولی الأزد:

من أصحاب أبی عبد الله علیه السلام. ثقة عین بالاتفاق. بعض روایاته فی

(۲۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، یوم القیامة (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، زید بن أبی زید (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، قتیبة بن سعید (۱)، قتیبة بن محمد (۲)، محمد بن إسحاق (۱)، حماد بن زید (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

کمبا ج ۱۳ / ۱۵۶، وجد ج ۵۲ / ۲۰۶.

ووقع فی طریق النعمانی ص ۱۵۹ عن محمد بن سنان، عنه، عن أبان بن تغلب وغیره.

ین: صفوان، عن قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: عادیتم فینا الأبناء والأزواج، وثوابکم علی الله. إن أحوج ما تکونون فیه إلی حبنا إذا بلغت النفس هذه وأومأ بیده إلی حلقه. جد ج ۶ / ۱۹۱، وکمبا ج ۳ / ۱۴۴.

۱۱۸۴۹ – قتیبة بن مهران:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی عن محمد بن عیسی أو غیره، عنه، عن حماد بن زکریا، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. کمبا ج ۵ / ۳۱۸، و جد ج ۱۳ / ۳۹۷.

وروی البرقی، عن محمد بن عیسی الیقطینی أو غیره، عنه، عن حماد بن زکریا النخعی، عن أبی عبد الله علیه السلام، روایة أخری. کمبا ج ۱۴ / ۸۵۸.

وبهذا الإسناد عنه روایة أخری. ص ۸۶۲، وجد ج ۶۶ / ۲۱۴ و ۲۴۰.

سن ج ۲ / ۵۱۴ عنه بهذا الإسناد. وكذا فيه ص ۵۱۵ و ۵۱۷ مكررا.

۱۱۸۵۰ – قثم:

من أسماء رسول الله صلى الله عليه وآله بمعنى الإعطاء، أو بمعنى الجمع يعنى جامع كل الخير. كمبا ج ۶ / ۱۲۳ و ۱۲۶، وجد ج ۱۶ / ۱۱۸ و ۱۰۳.

وفى حديثه صلى الله عليه وآله قال ": أتانى ملك فقال لى: أنت قثم " أى.

مجتمع، والقثوم: الجامع للخير. كمبا ج ۶ / ۱۲۹، وجد ج ۱۶ / ۱۳۰.

وبهذا سمى مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۶ / ۴۹۵، وجد ج ۲۰ / ۵۲.

والقثم كزفر: الكثير العطاء، والجموع للخير. جد ج ۲۰ / ۶۷.

(۲۷۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، محمد بن عيسى اليقطينى (۱)، قتيبة بن مهران (۱)، حماد بن زكريا (۱)، أبان بن تغلب (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن سنان (۱)

۱۱۸۵۱ – قثم أبو قتادة الحرانى:

روى الحسن بن يحيى، عنه، عن عبد الله يونس، عن أبى عبد الله عليه السلام حديث وصف أمير المؤمنين عليه السلام لهمام صفات المؤمن. الكافى ج ۲ باب المؤمن وعلاماته ص ۲۲۶.

۱۱۸۵۲ – قثم بن عباس بن عبد المطلب:

أمير مكة من قبل مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۴۱۷ و ۶۸۱، و جد ج ۳۲ / ۱۱۹، و ج ۳۴ / ۶۱.

جملة من قضاياه فى مكة فى سنة ۳۹ فيه ص ۶۸۱. وفيه كتاب أمير المؤمنين عليه السلام إليه.

وفى السفينة ما يدل على مدحه. وفى كتابنا مستدرك السفينة ج ۵ / ۳۴۱ لغة " شبه " شباهته بالرسول صلى الله عليه وآله.

نهج: ومن كتاب له إلى قثم بن العباس وهو عامله على مكة: أما بعد: فأقم للناس الحج، وذكرهم بأيام الله، واجلس لهم العصرين، فأفت المستفتى، وعلم الجاهل، وذاكر العالم – الخ. وفيه دلالات على علمه وجلاله وكماله وأمانته و عدالته ووثاقته حيث أذن له فى الإفتاء والتعليم. وقيل: إن قبره بسمرقند. وإنه ممن نزل قبر رسول الله صلى الله عليه وآله. وتقدم فى الحارث ما يتعلق به.

۱۱۸۵۳ – قثم بن عبد الرحمن الثقفى:

لم يذكروه. كان مؤذنا بالطائف. فلما أذن مرة كان ابن عباس مع جمع حاضرا، ففسر ابن عباس الأذان.

۱۱۸۵۴ – قثم بن قتادة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى التوحيد ص ۲۲۷ عن الحسين بن يحيى الكوفى، عنه، عن عبد الله بن يونس، عن أبى عبد الله عليه السلام، حديث ذعلب مع أمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۴ / ۵۲. وتمامه فيه ص ۳۰۴، وكمبا ج ۲ / ۱۲۰ و ۲۰۰.

(۲۷۳)

صفحهمفاتيح البحث: قبر النبى (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، مدينة مكة المكرمة (۳)، قثم أبو قتادة الحرانى (۱)، عبد الله بن يونس (۱)، الحسين بن يحيى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسن بن يحيى (۱)، قثم بن العباس (۱)، الحج (۱)، القبر (۱)، الأذان (۳)، السفينة (۲)

وفى العلل ج ۲ / ۵۸ بسنده، عن صباح الحذاء، عن قثم، عن أبى عبد الله عليه السلام علة مقدار زكاة الدرهم من كل ألف خمسة وعشرين درهما. ومثل ذلك فى سن ج ۲ / ۳۲۷، والكافى ج ۳ / ۵۰۸.

- ۱۱۸۵۵ قثم بن کعب:

روی عبد الله بن جبلة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۴ / ۵۳۲، و یب ج ۵ کتاب الحج باب وداع البیت ص ۲۸۲. لعله الجعفری الکوفی الذی عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۸۵۶ - قدامة:

روی علی بن جعفر، عن عبد الملک بن قدامة، عن أبیه، عن مولانا علی بن الحسین علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب العشرة باب النوادر ص ۶۷۱.

۱۱۸۵۷ - قدامة الأودی:

لم یذکروه. روی أبو حمزة الیشکری، عنه، عن إسماعیل بن عبد الله الصلعی روایة تفید حسن عقیدته. جد ج ۴۲ / ۲۵۲، وکمبا ج ۹ / ۶۶۲.

۱۱۸۵۸ - قدامة بیاع الخمیس:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. عده البرقی فیهم.

۱۱۸۵۹ - قدامة بن أبی یزید (أبی یزید) لحمار (الجمال):

لم یذکروه. روی عن بعض أصحابنا، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

الکافی ج ۳ کتاب الطهرة باب البئر تکون إلی جنب البالوعة ص ۸، والتهذیب ح ۱ باب المیاه ص ۴۱۰، والاستبصار ج ۱ باب مقدار ما یکون بین البئر والبالوعة ص ۴۵.

۱۱۸۶۰ - قدامة بن رافع:

لم یذکروه. روی الطبری فی کتاب الإمامة بإسناده، عن الأعمش، عنه،

(۲۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، قدامة بن أبی یزید (۱)، إسماعیل بن عبد الله (۱)، قدامة بیاع الخمیس (۱)، عبد الملک بن قدامة (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، صباح الحذاء (۱)، علی بن جعفر (۱)، قثم بن کعب (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)، الزکاة (۱)، الجنابة (۱)

عن أبی الأحوص مولی أم سلمة، حدیث إخراج المجتبی علیه السلام بعرفات الماء، یضرب بقضیبه إلی الصخرة فینبع لهم الماء، ویستخرج لهم منها الطعام. مدینة المعاجر ص ۲۰۶، ودلائل الطبری ص ۶۷.

۱۱۸۶۱ - قدامة بن زایدة:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن مولانا السجاد علیه السلام، جملة من مصائب الطف. کمبا ج ۸ / ۱۳، و ج ۱۰ / ۲۳۸، وجد ج ۲۸ / ۵۶، و ج ۴۵ / ۱۷۹، ومل ص ۲۶۰.

وروی ابن بکیر، عنه قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام. الکافی ج ۳ / ۱۹۹، وصا ج ۱ / ۴۷۴، ویب ج ۳ / ۳۱۶.

ولعله الثقفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۱۸۶۲ - قدامة بن عاصم:

لم یذکروه. روی الأعمش عنه وصف مولانا السجاد علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۲۹۴، ودلائل الطبری ص ۸۴.

۱۱۸۶۳ - قدامة بن عبد الله البجلی: لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم، عنه. جد ج ۳۶ / ۳۶، وکمبا ج ۹ / ۹۰.

۱۱۸۶۴ - قدامة بن عجلان الأزدی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب الطهارة ص ۲۳۵، و جد ج ۸۲ / ۱۷۹، وکتاب صفین ص ۵۳۰.

۱۱۸۶۵ – قدامة بن مالک (ملک):

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه یونس بن عبد الله (عبد الرحمن). کامل الزیارة باب ۵۷.

ورواه فی یب ج ۶ باب فضل زیارة الحسین علیه السلام ص ۴۴ عن یونس بن عبد الرحمن، عن قدامة بن مالک، عن أبی عبد الله علیه السلام.

(۲۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، یونس بن عبد الله (۱)، قدامة بن زائدة (۱)، قدامة بن مالک (ملک) (۱)، قدامة بن عاصم (۱)، الطعام (۱)، الطهارة (۱)

۱۱۸۶۶ – قدامة بن مالک الجثمی:

لم یذکروه. هو مع سعد بن منقذ والأسود الکندی وسعر بن أبی سعر النحفی وعبد الرحمن بن شریح بایعوا المختار لطلب الثار، ثم ارتابوا فخرجوا إلی محمد بن الحنفیة لأن یستجیزوا منه. فلما دخلوا علیه قال لهم: قوموا بنا إلی إمامی وإمامکم علی بن الحسین علیه السلام. فلما دخل ودخلوا وأخبروه بذلک، قال: یا عم لو أن عبدا زنجیا تعصب لنا أهل البیت، لوجب علی الناس موازرته. وقد ولیتک هذا الأمر، فاصنع ما شئت. فخرجوا وهم یقولون: أذن لنا زین العابدین و محمد بن الحنفیة. فرجعوا وصاروا إلی المختار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۷، وجد ج ۴۵ / ۲۶۴.

۱۱۸۶۷ – قدامة بن محرز الأشجعی:

لم یذکروه. روی أبو أیوب، عنه، عن مخزمة بن بکیر. ید ص ۶.

۱۱۸۶۸ – قدامة بن مسروق العبدی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

۱۱۸۶۹ – قدامة بن مظعون الأزدی:

من السابقین إلی الإسلام. هاجر إلی الحبشة ثم شهد بدرا. أحدا وسائر المشاهد مع رسول الله صلی الله علیه وآله. توفی سنة ۳۶ وهو ابن ثمان وستین سنة.

جملة من أحواله فی صدر الإسلام. جد ج ۱۹ / ۲۰۹، وکمبا ج ۶ / ۴۴۹.

وکان عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی کسکر. کمبا ج ۸ / ۴۶۶، وجد ج ۳۲ / ۳۵۷. فی القاموس: کسکر – کجعفر –: کورة قصبتها واسط. وکان خراجها اثنی عشر ألف ألف مثقال کإصبهان. انتهی.

شربه الخمر فی زمن إمارة عمر بن الخطاب وإجراء أمیر المؤمنین علیه السلام الحد علیه. کمبا ج ۹ / ۴۸۳ و ۴۵۴ و ۴۹۴ و ۴۹۸، و ج ۱۶ / ۱۳۵ و ۱۳۷ و ۱۳۸، و جد ج ۴۰ / ۱۱۵ و ۲۴۹ و ۲۹۷ و ۳۱۲، و ج ۷۹ / ۱۴۶ و ۱۵۶ و ۱۵۹.

(۲۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، قدامة بن مظعون (۱)، الشهادة (۱)، الأذان (۱)

۱۱۸۷۰ – قرابة بن سلام الحلاسی أبو نصر:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۴۹۹ عن محمد بن عیسی، عنه، عن أحمد البزنطی – الخ.

۱۱۸۷۱ – قراد بن مالک:

لم یذکروه. خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۹، وجد ج ۴۵ / ۳۳۷.

۱۱۸۷۲ – قرطة بن عبد الله:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی إمطار السماء دما لقتل مولانا الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۴۸، وجد ج ۴۵ / ۲۱۵.

۱۱۸۷۳ – قرظة بن کعب:

من خیار أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما. فراجع إلی سفینة البحار وإلی رجال العلامة المامقانی. بعثه أمیر المؤمنین علیه السلام علی البفهبا ذات ثلاث کور ببغداد منسوبة إلی قباذ بن فیروز والد أنوشیروان.

وعده الشیخ من أصحاب أمیر المؤمنین والحسین علیهما السلام ودفع إلیه أمیر المؤمنین علیه السلام رایة الأنصار حین خرج من الکوفة إلی صفین. وابنه عمرو بن قرظة من شهداء الطف، کما تقدم.

۱۱۸۷۴ – القرة بن أبی قرة الغفاری:

لم یذکروه. هو من شهداء الطف، کما عن المناقب. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۸، وجد ج ۴۵ / ۲۴.

۱۱۸۷۵ – القرة بن خالد: لم یذکروه. تقدم فی رحمة بن مصعب.

۱۱۸۷۶ – القرة بن العلاء:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۵۶ عن

(۲۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۲)، مدینة الکوفة (۱)، قرة بن أبی قرة (۱)، محمد بن عیسی (۱)، عمرو بن قرظة (۱)، قرظة بن کعب (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۲)، البعث، الإنبعاث (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

الحسن بن محمد بن نصر، عنه، عن عثمان بن عبد الله بن عمرو، عن محمد بن جعفر، عن أبیه، عن جده، فضل حب أمیر المؤمنین علیه السلام ومن یحبه، وذم من یبغضه، وجد ج ۳۹ / ۲۸۴، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰.

۱۱۸۷۷ – قرة بن قیس الحنظلی:

رسول ابن سعد إلی مولانا الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۹. وکلماته مع الحر یوم عاشوراء فیه ص ۱۹۴، وجد ج ۴۴ / ۳۸، و ج ۴۵ / ۱۰.

۱۱۸۷۸ – قریش بن مهنا العلوی الفقیه المدنی:

لم یذکروه. له کتاب فضل العقیق بإسناده عن أبی عبد الله علیه السلام.

کتاب الدعاء ص ۴۴، وجد ج ۹۳ / ۳۲۱.

ونقل من هذا الکتاب أیضا السید فی فلاح السائل، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۱۶، والسید فی أمان الأخطار عنه، کما فی المستدرک ج ۲ / ۴۲.

وهو منسوب إلی جده وأبوه السبیع أو الیسع. روی عن أحمد بن علی بن معمر، کما فی جد ج ۴۱ / ۱۶۱، وکمبا ج ۹ / ۵۴۶.

روی السید فی الإقبال ص ۶۶۸ عن کتاب المرشد لابن بابویه قال: وعلیها خط الفقیه قریش بن مهنا العلوی – الخ.

۱۱۸۷۹ – قزمان:

هو الفاجر الذی قتل نفسه وقال النبی صلی الله علیه وآله: إنه من أهل النار. کمبا ج ۶ / ۵۰۶، وجد ج ۲۰ / ۹۸.

۱۱۸۸۰ – قس بن ساعدة الأیادی:

لم یذکروه. روی الکراجکی حدیث إخبار رجل لرسول الله صلی الله علیه وآله أحوال قس وعبادته لله تعالی ومعرفته وإخباره وبشارته بمقدم الرسول صلی الله علیه وآله وقوله: لو أدرکت أیامه، لصفقت بکفی علی کفه و لسعیت معه حیث یسعی. فقال رسول الله صلی الله علیه وآله: رحم الله أخی قسا

(۲۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، یوم عاشوراء (۱)، عثمان بن عبد الله (۱)، أحمد بن علی (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، القتل (۱)

یحشر یوم القیامة أمة وحدة. کمبا ج ۶ / ۵۴، وجد ج ۱۵ / ۲۳۵.

وهذه الروایة مفصلة فی أمالی المفید مج ۴۰.

جملة من قضایاه وأحواله وبشاراته بالنبی وآله فی کمبا ج ۶ / ۴۳ و ۵۳ و ۵۶، و ج ۹ / ۲۶۹، و ۷ / ۳۴۵، وجد ج ۱۵ / ۱۸۴ – ۱۸۶ و ۲۲۷ و ۲۳۴ و ۲۴۳ – ۲۴۷، و ج ۲۶ / ۳۰۰، و ج ۳۸ / ۴۳.

فی أنه عاش ستمائة سنة. کمبا ج ۱۳ / ۶۷، وجد ج ۵۱ / ۲۵۲.

مواعظه ونصائحه. کمبا ج ۱۷ / ۲۴۶، وجد ج ۷۸ / ۴۵۰.

کان ظهوره فی سنة ۶۱۳۰ بعد الهبوط. الناسخ ج ۲ / ۳۸۵. وکان قبل ولادة النبی صلی الله علیه وآله بثلاث وثلاثین سنة.

جملة من أحواله فی السفینة فی لغة " قسس."

أشعاره فی إخباره عن صفین والجمل والطف. جد ج ۴۴ / ۲۴۰، وکمبا ج ۱۰ / ۱۵۵.

وهو قس بن ساعدة بن حذاقة بن زهر بن أیاد بن نزار. ک باب ۱۰.

۱۱۸۸۱ – القسری بن أحمد بن القسری:

لم یذکروه. روی الطب ص ۵۰ عنه، عن محمد بن یحیی، عن محمد بن سنان.

۱۱۸۸۲ – قصبة بن ذویب:

لم یذکروه. روی عنه ابنه عبد الرحمن، کما تقدم. وعنه أحمد بن عثمان بن حکیم کما ذکر فی أحمد.

۱۱۸۸۳ – قصی بن کلاب جد النبی صلی الله علیه وآله:

ولد له أربعة نفر وبنتان: عبد مناف، وعبد الدار، وعبد العزی، و عبد قصی، وبنتاه: تخمر وبرة. وأمهم حبی بنت حلیل بن حبشیة.

۱۱۸۸۴ – قطبة بن میمون:

لم یذکروه. روی الحجال، عنه، عن عبد الأعلی، عن أبی عبد الله علیه السلام.

(۲۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن سنان (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۹۶.

۱۱۸۸۵ – قطر بن أبی قطر:

لم یذکروه. روی الطبری الجلیل، عنه، عن عبد الله بن سعید، معجزة الجواد علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۵۲۵، ودلائل الإمامة للطبری ص ۲۱۱.

۱۱۸۸۶ – قطن بن بشیر:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۴۳ عن أحمد بن القاسم، عنه، الحدیث النبوی صـلی الله علیه وآله: أعطیت فی علی علیه السلام تسع خصال.

۱۱۸۸۷ – قعدد:

یعنی قریب الآباء إلی الجـد الأکبر. لقب به عبد الصـمد بن علی بن عبد الله بن عباس. فکان یقال له: قعدد بنی هاشم. کمبا ج ۱۲ / ۳، وجد ج ۴۹ / ۵. وبیانه. ص ۶.

۱۱۸۸۸ – القعقاع بن الأبرد الطهوی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب نصر بن مزاحم ص ۳۶۳.

۱۱۸۸۹ – القعقاع بن أبرهة الکلاعی: لم یذکروه. من أمراء جند معاویة.

۱۱۸۹۰ – القعقاع بن سور: لم یذکروه. هو ملعون. لحوقه بمعاویة فی کمبا ج ۸ / ۷۳۴، وجد ج ۳۴ / ۳۲۳.

ولکن فیه القعقاع بن شور.

۱۱۸۹۱ – القعقاع بن شور الذهلی:

لم یذکروه. هو من أتباع ابن زیاد. کان یخذل الناس عن نصر مسلم بن عقیل.

کمبا ج ۱۰ / ۱۷۹ و ۱۸۰، وجد ج ۴۴ / ۳۴۹.

(۲۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الله بن سعید (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، بنو هاشم (۱)

۱۱۸۹۲ – قعقاع بن عمرو:

لم یذکروه. من أصـحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. شهد معه غزوة الجمل مع تسعة آلاف من أهل الکوفة. کمبا ج ۸ / ۴۱۷، وجد ج ۳۲ / ۱۲۰. ورحب بهم أمیر المؤمنین علیه السلام.

عـده الشـیخ فی رجـاله فی بـاب أصـحاب أمیر المؤمنین علیه السـلام تـارة مکتفیا باسـمه فقط وتارة القعقاع بن عمیر التمیمی. والظاهر اتحادهما.

وذکر الجزری فی محکی أسـد الغابة وابن عبد البر فی الاستیعاب اسم أبیه عمروا لا عمیرا. ونقل المامقانی وغیره عن أسد الغابة مدحه وشجاعته.

۱۱۸۹۳ – قعنب بن أعین:

هو أخو حمران. مرجئ مخالف علی غیر طریقة أخیه زرارة. وهو مع أخیه مالک لیسا فی شئ من هذا الأمر.

۱۱۸۹۴ – قعنب بن عمرو النمیری:

لم یذکروه. هو من شـهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۲، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۱۱۸۹۵ – قلقة:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر الجزء ۱۰ باب ۱۴ بإسناده، عن محمد بن سلیمان، عن یقطین الجوالیقی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام، ما یفید حسن عقیدته وکماله، وکمبا ج ۱۴ / ۳۱۳، و ج ۷ / ۳۶۸ ۸ / ۲۱۴، وجد ج ۶۰ / ۱۲۰، و ج ۲۷ / ۴۷. ونقل ذلک فیهما عن سعد بن عبد الله فی منتخب البصائر.

وفی کل النسخ: قلقة - بالقافین. والقلقل - کهدهد -: الخفیف و السریع.

۱۱۸۹۶ - قنبر:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ومولاه. مشکور ثقة عدل.

(۲۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۲)، مدینة الکوفة (۱)، القعقاع بن عمیر (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، قعنب بن أعین (۱)، قعنب بن عمرو (۱)، الشهادة (۲)

عدله علی فی قبول شهادته عند شریح، کما فی الروایة الصحیحة المرویة فی یب کتاب القضاء فی رجال المامقانی، وکمبا ج ۹ / ۴۹۶، وجد ج ۴۰ / ۳۰۲.

وکان محبا مخلصا له علیه السلام. وعد من أرکان التابعین.

روی فرات عن الصادق علیه السلام کلمات أمیر المؤمنین علیه السلام لقنبر:

یا قنبر، أبشر وبشر واستبشر. والله لقد قبض رسول الله وهو ساخط علی جمیع أمته إلا الشیعة - الخ. ثم ذکر حدیثا مفصلا فی فضل الشیعة. کمبا ج ۱۷ / ۳۸۱، و جد ج ۲۷ / ۱۰۹.

جملة من الروایات الدالة علی مدحه وجلالته وشدة إخلاصه ومحبته لمولاه أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۲۲۷، و ج ۹ / ۴۹۶ و ۵۰۸ و ۵۲۱، وکتاب الإیمان ص ۵۳، وکتاب الأخلاق ص ۶۹ و ۲۱۸.

جملة من أحواله وقضایاه فی کمبا ج ۹ / ۶۳۲، و ج ۷ / ۳۳۲، و ج ۳ / ۳۱، و جد ج ۵ / ۱۰۴، و ج ۲۶ / ۲۳۷، و ج ۴۰ / ۳۰۳، و ج ۴۱ / ۱ و ۵۷، و ج ۴۲ / ۱۲۱ و ۱۳۳، و ج ۶۷ / ۱۹۹، و ج ۷۰ / ۱۸۲، و ج ۷۱ / ۴۲۴.

روی الکشی روایات فی مدحه وجلالته، منها: ما جری بینه وبین الحجاج وکلماته الشریفة الفصیحة البلیغة فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام.

وقتل الحجاج قنبرا رحمه الله تعالی. وحفیده قنبر بن أحمد بن قنبر روی عن أبیه، عن جده، کما تقدم فی أحمد. وفی ترجمة سلمان ما یتعلق به.

۱۱۸۹۷ - قنبر بن علی بن شاذان أبو نصر:

روی الصدوق، عن شیخه حمزة بن محمد العلوی، عنه، عن أبیه، عن الفضل بن شاذان، عن الرضا علیه السلام، حدیث مکاتبته إلی المأمون فی شرائع الدین. کمبا ج ۴ / ۱۷۶، وجد ج ۱۰ / ۳۵۹.

وروی الصدوق، عن حمزة بن محمد العلوی، عنه، عن أبیه، کتب الفضل بن شاذان النیسابوری. ست ص ۱۵۱.

(۲۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، حمزة بن محمد العلوی (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، الفضل بن شاذان (۲)، علی بن شاذان (۱)، الشهادة (۱)

۱۱۸۹۸ - قنبر بن محمد الأعشی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل محمد بن العباس، عن ابن عقدة، عن الحسن بن علی بن بزیع، عن إسماعیل بن بشار الهاشمی، عنه، عن هاشم بن البرید، نزول آیة التطهیر فی حق أهل البیت. إثبات الهداة ج ۳ / ۸۵.

۱۱۸۹۹ - القوام (العوام):

لم يذكروه. هو مولى قريش. روى إسحاق بن بشر، عنه، عن عمر بن هبيرة.

كامل الزيارات باب ۲۲ ص ۷۰.

۱۱۹۰۰ – قيد بن زياد:

لم يذكروه. روى ابنه أبو زياد، عنه، عن جده بن زياد بن أبى هند. ختص ص ۱۲۳.

۱۱۹۰۱ – قيس أبو إسماعيل:

عده الشيخ من أصحاب الصادق عليه السلام. وروى ابن أبى عمير، عن إبراهيم بن عبد الحميد، عنه وذكر أنه لا بأس به من أصحابنا.

الكافى ج ۲ باب الصمت وحفظ اللسان ص ۱۱۵.

۱۱۹۰۲ – قيس بن أبى حازم:

لم يذكروه. هو من المنحرفين عن على أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۷۲۹، وجد ج ۳۴ / ۲۹۵.

كلماته مع عائشة فى قتل عثمان. كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۸۲، ومعادن الحكمة ج ۱ / ۱۸۲.

رواية الأعمش، عن الحكم بن عتيبة، عنه، عن أم سلمة أنها سألت رسول الله صلى الله عليه وآله عن قوله تعالى ": فأولئك مع الذين أنعم الله عليهم – " الآية. قال ": الذين أنعم الله عليهم من النبيين " أنا " والصديقين " على بن أبى طالب " والشهداء " الحسن والحسين " والصالحين " حمزة " وحسن

(۲۸۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، السيدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلى الله عليه وآله (۱)، إبراهيم بن عبد الحميد (۱)، قيس أبو إسماعيل (۱)، على بن أبى طالب (۱)، القوام (العوام) (۱)، ابن أبى عمير (۱)، عمر بن هبيرة (۱)، محمد بن العباس (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

أولئك رفيقا " الأئمة الاثنا عشر بعدى. جد ج ۳۶ / ۳۴۷، وكمبا ج ۹ / ۱۵۵.

۱۱۹۰۳ – قيس بن أبى حصين: هو قيس بن الربيع.

۱۱۹۰۴ – قيس بن أبى غريرة الغفارى:

لم يذكروه. صحابى روى عن رسول الله صلى الله عليه وآله. المستدرك ج ۲ / ۴۶۳.

۱۱۹۰۵ – قيس بن أبى مسلم الأشعرى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وأمه رمانة الأشعرى. يأتى بعنوان قيس بن رمانة.

۱۱۹۰۶ – قيس أخو عمار الساباطى:

من أصحاب الصادق والكاظم عليه السلام. ثقة بلا خلاف، كما تقدم فى أخيه صباح.

۱۱۹۰۷ – قيس بن الأشعث:

لم يذكروه. هو ملعون أخذ قطيفة الحسين عليه السلام. كمبا ۱۰ / ۲۰۶، و جد ج ۴۵ / ۵۸ و ۶۰.

وجاءت كندة بثلاثة عشر رأسا وصاحبهم قيس بن الأشعث ج ۴۵ / ۶۲.

وهو الذى كان كتب إلى مولانا الحسين عليه السلام يدعوه، ثم صار فى جند بنى أمية. كمبا ج ۱۰ / ۱۹۳، وجد ج ۴۵ / ۷.

ولعله متحد مع قيس بن الأشعث بن سوار التى عده ابن شهرآشوب من أصحاب الحسن المجتبى عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۱۲۶، وجد ج ۴۴ / ۱۱۰.

۱۱۹۰۸ – قيس الباهلى:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. وروی عنه مسعدة بن الیسع. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب دهن الحل ص ۵۲۴.

(۲۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، قیس أخو عمار الساباطی (۱)، قیس بن أبی مسلم (۱)، بنو أمیة (۱)، قیس الباهلی (۱)، قیس بن الأشعث (۳)، قیس بن الربیع (۱)، قیس بن رمانة (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

۱۱۹۰۹ - قیس بن ثابت بن شماس الأنصاری:

لم یذکروه. هو أحد الرکبان الشهود لأمیر المؤمنین علیه السلام بحدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۸ و ۱۸۹ و ۱۹۱.

۱۱۹۱۰ - قیس بن الحارث الأنصاری:

لم یذکروه. من شهداء أحد. قاتل قتالا شدیدا حتی أصیب به أربع عشرة جرحا من النسان واثنان من السیف حتی استشهد، کما ذکره فی الناسخ.

۱۱۹۱۱ - قیس بن حفص الدورقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین عن الحسین بن معاذ، عنه، عن یونس بن أرقم، الحدیث المفصل فی خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام وسؤال صعصعة عنه عن الدجال - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۳، وجد ج ۵۲ / ۱۹۲.

وعن محمد بن زکریا، عنه، عن الحسین الأشقر. مدینة المعاجز ص ۱۲۱.

وفی أمالی المفید مج ۲۰ ص ۹۸ عن محمد بن زکریا الغلابی، عنه، عن الحسین الأشقر.

۱۱۹۱۲ - قیس بن حنان:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الإقبال ص ۴۵۴ عن أبی مریم، عنه، عن عطیة السعدی، عن حذیفة الیمان، حدیث الغدیر المفصل.

۱۱۹۱۳ - قیس بن خالد:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی الأعمش عنه معجزة مولانا الصادق علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۳۵۸، وإثبات الهداة ج ۵ / ۴۵۳، و دلائل الطبری ص ۱۱۲.

۱۱۹۱۴ - قیس بن الربیع: عد من مجاهیل الصحابة.

(۲۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۲)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن معاذ (۱)، قیس بن الربیع (۱)، حدیث الغدیر (۱)، الشهادة (۳)، القتل (۱)

۱۱۹۱۵ - قیس بن الربیع:

لم یذکروه. هو صاحب المنصور. روی عن أبیه معجزة مولانا الصادق علیه السلام. جد ج ۴۷ / ۲۰۵، وکمبا ج ۱۱ / ۱۶۵.

۱۱۹۱۶ - قیس بن الربیع الأسدی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. بتری. له محبة. کان یمسح علی خفیه فی الوضوء. فلما نقل له أبو إسحاق نهی الباقر علیه السلام عنه، ترکه وما مسح بعده. کمبا ج ۱۱ / ۸۲، وجد ج ۴۶ / ۲۸۶.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۵۴ بسنده، عن الحسین بن الحسن الأشقر، عنه، عن الأعمش، روایة أحوال مرض رسول الله صلی الله

علیه وآله وبیانه الفضائل لبنته فاطمة الزهراء علیها السلام.

وفیه ص ۲۳۲ بسنده، عن یحیی بن عبد الحمید الجمانی، عنه، عن سعد بن طریف، حدیث وصف الحوض وأنه یذود عنه وصیه غیر شیعته. ونقله فی بشا ص ۱۱۲.

وفیه ص ۳۶۳ عن الحسین بن الحسن، عنه الحدیث النبوی صلی الله علیه و آله: علی منی بمنزله رأسی من بدنی. ورواه فی کمبا ج ۹ / ۳۳۷، وجد ج ۳۸ / ۳۱۹.

وفیه ج ۲ / ۲۵۲ روایته الأخری. وفی أمالی الصدوق ص ۱۹۵ روایته عن سعد حدیثا مهما فی الفضائل الکریمة.

وسائر روایاته فی ذلک کمبا ج ۹ / ۳۴۷ و ۵۳۹، و ج ۶ / ۴۱۵، وجد ج ۳۹ / ۳، و ج ۴۱ / ۱۳۲، و ج ۱۹ / ۵۴. ونقل نصر فی کتاب صفین عنه فی مواضع.

روی الطبری فی کتاب دلائله ص ۹۵ عن الأعمش، عنه أنه کان ضیفا لمحمد بن علی علیه السلام. ثم نقل معجزة الباقر علیه السلام وأنه أطعمه من لبنته أطعمة لذیذة.

روایته عن سعد بن طریف وصف حشر فاطمة الزهراء علیها السلام فی دلائل الإمامة للطبری ص ۵۰. وسائر روایاته فی أمالی المفید مج ۶ مکررا.

(۲۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، الحسین بن الحسن (۲)، قیس بن الربیع (۲)، الصدق (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، النهی (۱)، المرض (۱)، الوضوء (۱)

۱۱۹۱۷ - قیس بن ربیعة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن أبان بن عثمان، عنه، عن عمار بن زیاد، عن عبد الله بن حجر، عن أمیر المؤمنین علیه السلام - الخ. کتاب الصلاة ص ۴۵۶، وجد ج ۸۶ / ۱۳۵.

۱۱۹۱۸ - قیس بن رمانة الأشعری:

عده قب من أصحاب مولانا السجاد علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۳۸، وجد ج ۴۶ / ۱۳۳.

روایته عن مولانا الصادق علیه السلام. کتاب الطهارة ص ۵۲، وجد ج ۸۰ / ۲۲۱. وأبوه أبو مسلم.

وعده الشیخ فی رجاله من أصحاب الباقر علیه السلام.

وروی الکشی فیه شکایته إلی الباقر علیه السلام من الدین وخفة المال فأمره بأن یأتی قبر النبی صلی الله علیه وآله ویشکو إلیه ثم یرجع. ففعل، فقال له: ارفع المصلی وخذ الذی تحته. فرفعه فإذا تحته دنانیر، فقال: ما شکوت إلیک لتعطینی شیئا. فقال: خذها ولا تخبر أحدا بحاجتک فیستخف بک. فأخذها فإذا هی ثلاثمائة دینار. قال المامقانی: دل علی أنه من خلص الشیعة وخیارهم.

وابنه إبراهیم تقدم. والآخر المفضل سیأتی وإنه من الخیار.

وهو قیس بن أبی مسلم الأشعری الکوفی وأمه رمانة الأشعری. یکنی أبا المفضل. کذا عده الشیخ فی أصحاب مولانا الصادق علیه السلام.

۱۱۹۱۹ - قیس بن السائب:

لم یذکروه. هو الذی آجرته أم هانی أخت أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الفتح مع الحارث بن هشام، کما تقدم فی الحارث.

وعن مجاهد أنه نزل فیه قوله تعالی ": وعلی الذین یطیقونه فدیة طعام مسکین " فأفطر وأطعم عن کل یوم مسکینا.

(۲۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: قبر النبی (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، قیس بن أبی مسلم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۱)، قیس بن رمانة (۱)، الطهارة (۱)

۱۱۹۲۰ - قیس بن سعد بن عبادة:

من خیار أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین والحسن صلوات الله علیهم.

مشکور. ومن السابقین الذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین علیه السلام ولم یبایعوا أبا بکر.

مات سنة ۶۰ ولم یکن له لحیة ولا شعرة. وکان جمیلا مع ذلک وکان سیاف النبی صلی الله علیه وآله. وکان طوله ثمانیة عشر شبرا فی عرض خمسة أشبار.

کلماته مع أمیر المؤمنین علیه السلام الدالة علی حسنه وکماله ومعرفته. کمبا ج ۸ / ۴۰۶ و ۴۰۷، وجد ج ۳۲ / ۶۹ - ۷۴.

وهو من عظام رجال أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۹ - ۵۰۱، وجد ج ۳۲ / ۵۱۲ - ۵۱۹.

استعمله أمیر المؤمنین علیه السلام علی مصر وما جری بینه وبین معاویة من المکاتبة وفیه مدائحه. کمبا ج ۸ / ۶۴۳ و ۶۴۴، وجد ج ۳۳ / ۵۳۴ و ۵۳۷.

عقد أمیر المؤمنین علیه السلام له عشرة آلاف. کمبا ج ۸ / ۶۹۶ و ۶۱۲، و جد ج ۳۳ / ۳۹۴، و ج ۳۴ / ۱۲۷.

أشعاره المادحة الممدوحة یوم الغدیر. کمبا ج ۹ / ۲۱۰. وشهادته بالولایة یوم الرحبة فیه ص ۵۵۹، وجد ج ۴۱ / ۲۱۳، و ج ۳۷ / ۱۵۰، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۸.

صار أمیرا من قبل مولانا الحسن المجتبی علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۱ و ۱۱۲، وفیه وفاؤه ومدائحه. وجملة مما یتعلق به فیه ص ۱۱۴، و ج ۱۴ / ۱۴۶، وجد ج ۴۴ / ۴۷ - ۵۴، و ۶۰، و ج ۵۸ / ۲۲۹.

روایاته عن أمیر المؤمنین علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۱ / ۸۳، و ج ۲ / ۳۲۶، و جد ج ۳۹ / ۲۳۴، وکمبا ج ۹ / ۳۹۸.

جملة من أشعاره الراجعة إلی الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۶۷.

مدحه وشرافته وکلمات العامة فی فضله وجلالته. ج ۲ / ۶۹.

(۲۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۶)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سعد بن عبادة (۱)، الشهادة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

شرح إمارته فی زمن الرسول صلی الله علیه وآله وبعده. ص ۶۹ - ۷۲.

بیان شجاعته ودهائه. ص ۷۲ - ۷۴. فروسیته. ص ۷۴ - ۸۴.

شرح جوده وسخائه وأن زوجته أخت أبی بکر. ص ۸۵ - ۸۸.

حدیث خطابته وص ۸۸. شرح زهده. ص ۸۹. فضله وکماله. ص ۹۲.

وبالجملة هو من عمد الدین وأرکان المذاهب. ص ۹۵.

مشائخه والرواة عنه. ص ۹۶. وما جری بینه وبین معاویة قبل وقعة صفین ص ۹۸. وفیه مکاتبات بینهما.

القضایا المربوطة بالصلح بینهما. ص ۱۰۳. وقضایا هما فی المدینة ص ۱۰۵.

خلقته وشمائله. ص ۱۰۸. وفاته وبیته. ص ۱۱۰.

احتجاجه على معاوية بحديث الغدير. ج ۱ / ۲۰۷.

خطبته حين أراد أخذ البيعة لأمير المؤمنين عليه السلام. ج ۹ / ۱۲۶.

وفى سفينة البحار جملة من الأخبار المادحة له وأحواله فراجع.

ومن أحفاده عفيف الدين عبد الله بن محمد بن أحمد بن خلف المطرى، شيخ إجازة محمد بن مكى الشهيد الأول. وأخوه سعيد تقدم.

۱۱۹۲۱ - قيس بن سمعان:

لم يذكروه. هو راوى خطبة الغدير المفصلة النبوية. وذلك دليل حسن عقيدته. كما ج ۹ / ۲۲۴، وجد ج ۳۷ / ۲۰۱.

روى سيف بن عميرة وصالح بن عقبة، عنه، عن علقمة بن محمد الحضرمى، عن الباقر عليه السلام، هذه الخطبة الشريفة. وتقدم حفيده صالح بن عقبة بن قيس.

رواية البرقى عن صالح بن عقبة، عنه فى جد ج ۳ / ۲۷۱، وكما ج ۲ / ۸۵.

۱۱۹۲۲ - قيس بن عاصم التميمى المنقرى:

لم يذكروه. تقدم فى قتادة بن النعمان أنه من الأربعة الذين كانوا فى عسكر المؤمنين يقرؤون ويصلون ويخرج من أفواههم أنوار مضيئة.

(۲۸۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، صلح (يوم) الحديبية (۱)، قتادة بن النعمان (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، سيف بن عميرة (۱)، صالح بن عقبة (۳)، قيس بن سمعان (۱)، حديث الغدير (۱)، علقمة بن محمد (۱)، محمد بن مكى (۱)، الزوجة (۱)، الشهادة (۱)، السفينة (۱)

تقدم فى أحنف بن قيس أنه حكيم عصره وحليم دهره.

وروده على رسول الله صلى الله عليه وآله. سؤاله موعظة منه. وأشعاره فى ذلك. كتاب الأخلاق ص ۱۶۳، وكما ج ۱۷ / ۵۰ و ۳۳، و ج ۳ / ۲۵۷، وجد ج ۷۱ / ۱۷۰، و ج ۷۷ / ۱۱۰ و ۱۷۵، و ج ۷ / ۲۲۸. وابنه طلبة تقدم.

وفى السفينة ما يفيد مدحه وجلالته.

۱۱۹۲۳ - قيس بن عباد:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام مشكور. جملة من رواياته فى جد ج ۳۶ / ۱۲۸، وكما ج ۹ / ۱۰۷.

كان قيس يصلى فأقبل إليه أسود صار فى موضع السجود، فلما نحى جبينه عن موضعه تطوق الأسود فى عنقه، ثم انساب فى قميصه (فلم ينفل عن صلاته). كذا نقله كش بسند صحيح عن الرضا عليه السلام.

ثم قال كش: كان فى أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام أربعة يسمون قيسا أو أكثر. أولهم: قيس بن سعد بن عبادة وهو أميرهم وأفضلهم. وثانيهم: قيس بن عباد البكرى وهو خليق أيضا بهذا إن كان. وقيس بن قرة بن حبيب غير خليق به لأنه هرب إلى معاوية. وقيس بن مهران أيضا خليق به. ولا أدرى أيهم أراد الرضا عليه السلام. انتهى ملخصا.

۱۱۹۲۴ - قيس بن عبادة الأزدى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، كما عده الشيخ.

۱۱۹۲۵ - قيس بن عبادة الأنصارى:

من خيار أصحاب الحسن المجتبى عليه السلام، كما تقدم فى زياد بن حصفة. و يحتمل قويا أن يكون منسوبا إلى جده وأبوه سعد

فیتحد مع السابق.

۱۱۹۲۶ – قیس بن عبد العزیز:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی محمد بن عیسی، عن

(۲۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، قیس بن عبد العزیز (۱)، قیس بن عبادة (۲)، قیس بن مهران (۱)، سعد بن عبادة (۱)، قیس بن عباد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، قیس بن قرة (۱)، السجود (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

أبیه، عنه. الکافی ج ۶ باب بیض الدجاج ص ۳۲۵.

۱۱۹۲۷ – قیس بن عبد الله بن عجلان:

لم یذکروه. روی الکافی والکشی روایة فی حقه تفید حسنه وکماله. کمبا ج ۱۱ / ۶۲، و ج ۱۴ / ۴۳۴، وجد ج ۴۶ / ۲۱۹، و ج ۶۱ / ۱۶۵. وهکذا فی روایة الکافی.

لکن فی روایة الکش بدل قیس هذا: میسر بن عبد العزیز وعبد الله بن عجلان.

۱۱۹۲۸ – قیس بن عبد الله عم الشعبی:

لم یذکروه. روی عن عبد الله بن مسعود. العیون ج ۱ / ۴۸.

۱۱۹۲۹ – قیس بن عبد الله الهمدانی:

لم یذکروه. ذکره السید فی زمرة شهداء الطف فی الزیارة الرجبیة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰. ومثله فی الإقبال.

۱۱۹۳۰ – قیس بن عرفة البجلی:

لم یذکروه. کتب إلیه رسول الله صلی الله علیه وآله یأمره بالقدوم إلیه، فقدم وأسلم لما أخبره بالغیب. کمبا ج ۶ / ۳۲۶ و ۶۸۹، وجد ج ۱۸ / ۱۱۶، و ج ۲۲ / ۷۶.

۱۱۹۳۱ – قیس بن عطاء بن ریاح:

لم یذکروه. روی عن ابن عباس ما یفید حسنه. جد ج ۴۰ / ۴۲، وکمبا ج ۹ / ۴۳۶.

۱۱۹۳۲ – قیس بن عمار بن حیان:

تقدم فی ترجمة أخیه إسحاق أنهم من بیت کبیر من الشیعة.

۱۱۹۳۳ – قیس بن عمار الدهنی:

لم یذکروه. روی حسین الأشقر، عنه، عن سالم بن أبی الجعد. بشا ص ۲۲۳.

(۲۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، یوم عرفة (۱)، قیس بن عبد الله الهمدانی (۱)، سالم بن أبی الجعد (۱)، عبد الله بن عجلان (۲)، میسر بن عبد العزیز (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، قیس بن عبد الله (۱)، عطاء بن ریاح (۱)، عمار بن حیان (۱)، عمار الدهنی (۱)، الشهادة (۱)

۱۱۹۳۴ – قیس عیلان:

لم یذکروه. هو عامل الجزیرة من قبل عبد الله بن الزبیر. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۹، و جد ج ۴۵ / ۳۷۱.

۱۱۱۹۳۵ – قیس بن فهد الأنصاری:

لم یـذکروه. کان یعذب فی قبره. فسـمع صوته رسول الله فأمر بوضع جریدتین علی قبره لتخفیف عذابه. کتاب الطهارة ص ۱۶۹، وجد ج ۸۱ / ۳۳۸.

۱۱۹۳۶ – قیس بن فهدان الکنانی:

لم یـذکروه. روی فضل بن خدیج أنه یحرض أصـحابه علی قتال أهل الشام و خطبته لهم فی ذلک. کتاب صـفین ص ۲۸۵. وحملاته. ص ۲۷۶.

۱۱۹۳۷ – قیس بن قرة بن حبیب:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. هرب إلی معاویة.

۱۱۹۳۸ – قیس الماصر:

تعلم الکلام من مولانا علی بن الحسـین صـلوات الله علیه. وکان أحسن کلاما من هشام بن سالم وحمران والأحوال، کما عن التعلیقـة. والروایة التی تدل علی ذلک فی کمبا ج ۱۱ / ۲۹۳، و ج ۷ / ۴، وجد ج ۴۸ / ۲۰۳، و ج ۲۳ / ۱۰.

وفیها قال له الصادق علیه السلام: أنت والأحول قفازان حاذقان.

۱۱۹۳۹ – قیس بن محمد التمیمی:

لم یذکروه. روی الحسـین بن الحسن، عنه، عن یونس بن أرقم الکندی، عن سعید بن زیاد بن المنذر الهمدانی. إیضاح القاضی نعمان ص ۸۴.

۱۱۹۴۰ – قیس بن مسلم الجدلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن سفیان الثوری، عنه، عن طارق بن

(۲۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسـین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمـد الصادق علیهما السـلام (۱)، عبـد الله بن الزبیر (۱)، الحسـین بن الحسن (۱)، زیاد بن المنـذر (۱)، سفیان الثوری (۱)، هشام بن سالم (۱)، محمد التمیمی (۱)، قیس بن فهد (۱)، قیس بن قرة (۱)، قیس بن مسلم (۱)، الشام (۱)، القبر (۲)، القتل (۱)، الطهارة (۱)

شهاب، عن حذیفـة، عن النبی صـلی الله علیه وآله، وصف خروج مولانا صاحب الزمان علیه السـلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۹، وجد ج ۵۲ / ۳۰۴.

وروی الأجلح، عنه وأبی کلثوم معا، عن ربعی بن حراس، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث خاصف النعل.

۱۱۹۴۱ – قیس بن مسهر الصیداوی:

حامل کتاب أهل الکوفة إلی مولانا الحسین صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۵، وجد ج ۴۴ / ۳۳۳.

رجع مع مسلم بن عقیل إلی الکوفة. ج ۴۴ ص ۳۳۵. وحمل کتاب مسلم من بین الطریق إلی الحسین علیه السلام. ص ۳۳۵.

ویقال: إنه حامل کتاب الحسین علیه السلام إلی أهل الکوفة. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۵ و ۱۸۹، وجد ج ۴۴ / ۳۶۹ و ۳۸۲.

وهو من الشهداء وتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۷۱، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۱۱۹۴۲ – قیس بن مکشوح بن هلال أبو شداد:

صاحب رایة بجبلة فی صفین. من خیار أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. نسبه وکلماته وشجاعته وأشعاره فی مدح الإمام وشهادته فی نصرته.

کتاب صفین ص ۲۵۸ و ۲۵۹.

۱۱۹۴۳ – قیس بن منبه: لم یذکروه. عد من شهداء الطف.

۱۱۹۴۴ – قیس بن موسی الساباطی: تقدم بعنوان قیس أخو عمار.

۱۱۹۴۵ – قیس مولی علی بن أبی طالب علیه السلام:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن محمد بن سهل مولی سلیمان بن علی بن عبد الله بن العباس، عن أبیه، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث مکالمة

(۲۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، قیس بن مسهر الصیداوی سفیر الحسین (ع) (۱)، مدینة الکوفة (۳)، قیس بن موسی (۱)، محمد بن سهل (۱)، الشهادة (۳)، الإختیار، الخیار (۱)، الهلال (۱)

شمعون الصفا مع أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۱۵۹، وجد ج ۶ / ۲۳۸.

۱۱۹۴۶ – قیس بن ورقاء المعروف بسفینة:

لم یذکروه. هو باب الحسن المجتبی علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۲۶، وجد ج ۴۴ / ۱۱۲.

۱۱۹۴۷ – قیس الهلالی:

لم یذکروه. روی فضالة، عنه، عن عجلان. کتاب الزهد ص ۱۹.

۱۱۹۴۸ – قیس بن یعقوب:

لم یذکروه. هو وإخوته یونس ویوسف وإسماعیل بنو یعقوب بن قیس البجلی الدهنی الکوفی من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ.

۱۱۹۴۹ – قیصر بن أبی شیبة:

لم یذکروه وقع فی طریق سعد بن عبد الله القمی فی بصائره عن عبد الله بن مسکان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام یقول وتلا هذه الآیة ": وإذ اخذ الله میثاق النبیین – " الآیة قال: لیؤمنن برسول الله صلی الله علیه وآله ولینصرن علیا أمیر المؤمنین علیه السلام. قال: نعم. والله من لدن آدم وهلم جرا. فلم یبعث الله نبیا ولا رسولا إلا رد جمیعهم إلی الدنیا حتی یقاتلوا بین یدی علی بن أبی طالب علیه السلام. رواه فی تفسیر البرهان ص ۱۸۲، ومدینة المعاجز.

(۲۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، قیس بن ورقاء (۱)، قیس بن یعقوب (۱)، یعقوب بن قیس (۱)، الزهد (۱)

باب الکاف

باب الکاف ۱۱۹۵۰ – کادح:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الخضر بن أبی فاطمة، عن وهب بن نافع، عنه. جد ج ۱۶ / ۸۷، و ج ۲۳ / ۱۶۹، وکمبا ج ۶ / ۱۱۹، و ج ۷ / ۳۵.

۱۱۹۵۱ – کادح بن جعفر البجلی العائد أبو جعفر:

لم یذکروه. کان من الأبدال، کما تقدم فی الحسن بن الحسین العرنی. وروی عن عبد الله بن لهیعة. کنز الکراجکی ص ۲۸۱، وبشا ص ۱۵۵.

وکذا روی الصدوق وغیره، عنه، بإسنادهما إلی جابر بن عبد الله الأنصاری، عن النبی صلی الله علیه وآله، روایة شریفة عظیمة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۱۸، وکمبا ج ۹ / ۳۵۱.

۱۱۹۵۲ – کادح بن رحمة الزاهدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید ابن طاووس، عن سلیمان بن الربیع النهدی، عنه، عن صباح بن یحیی المزنی، حدیث وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة إلی ابنه الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۷ / ۵۷، وجد ج ۷۷ / ۱۹۶.

۱۱۹۵۳ – کافور بن إبراهیم المدنی:

هکذا نقل المامقانی عن بعض. وهو غلط والصحیح: کامل، وسیأتی.

(۲۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، السید إبن طاووس (۱)، الحسن بن الحسین العرنی (۱)، کافور بن إبراهیم (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صباح بن یحیی (۱)، کادح بن رحمة (۱)، الوصیة (۱)

۱۱۹۵۴ – کافور الخادم:

کان خادم مولانا علی الهادی علیه السلام. ثقة، کما قاله الشیخ فی رجاله، والعلامة المج فی الوجیزة، وابن داود.

ویثبت توثیقه روایة الشیخ الطوسی فی أمالیه ج ۱ / ۳۰۴. فراجع إلیه وإلی کتاب الطهارة ص ۸۰، وجد ج ۸۰ / ۳۳۵.

وکان خادم مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام أیضا. جاء إلی سعد بن عبد الله القمی بعد موت أحمد بن إسحاق القمی بحلوان علی ثلاثة فراسخ من سامراء وهو یقول: أحسن الله بالخیر عزاکم، وجبر بالمحبوب رزیتکم. قد فرغنا من غسل صاحبکم وتکفینه فقوموا لدفنه. فإنه من أکرمکم محلا عند سیدکم. قال سعد:

ثم غاب عن أعیننا – إلی آخر ما تقدم فی أحمد. ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۱۲۸، وجد ج ۵۲ / ۸۷.

أقول: یظهر منه علو مقامه وعظم شأنه، وأنه خادمه ومجری أوامره فی السر والعلانیة، جاء من سامراء إلی حلوان سرا بإعجاز مولاه، وجهز جهاز أحمد ثم عزاهم وأخبرهم بموته وغاب عن الأعین.

وهو الذی نقل نزول السطل علی مولانا الهادی علیه السلام لیتطهر به.

کمبا ج ۱۲ / ۱۲۹، وجد ج ۵۰ / ۱۲۶.

۱۱۹۵۵ – کامل بن إبراهیم المدنی:

من أصحاب أبی محمد العسکری صلوات الله علیه. وتشرف بلقاء المنتظر صلوات الله علیه. وهو من خیار الشیعة کتاب الأخلاق ص ۵۲، وکتاب الکفر ص ۲۰، وکمبا ج ۱۲ / ۱۵۸، وتمامه فی ج ۱۳ / ۱۱۷، و ج ۷ / ۲۶۱، وجد ج ۵۲ / ۵۰، و ج ۵۰ / ۲۵۳، و ج ۷۰ / ۱۱۷، و ج ۷۲ / ۱۶۳، و ج ۲۵ / ۳۳۶. وفی کل هذه الموارد: کامل، لا کافور.

۱۱۹۵۶ – کامل بن أفلح:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الجبار عنه کتاب عمر بن بویه، کما فی جش ص ۲۰۲.

(۲۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، مدینة سامراء المقدسة (۲)، أحمد بن إسحاق القمی (۱)، کامل بن إبراهیم (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، کافور الخادم (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، التکفین (۱)، الطهارة (۱)

۱۱۹۵۷ - کامل التمار:

روی عن أبی جعفر علیه السلام. وروی عنه بشیر الدهان والمثنی الحناط.

الکافی ج ۱ / ۳۹۱، و ج ۲ / ۲۴۲. وهو متحد مع الآتی.

۱۱۹۵۸ - کامل بن العلاء التمار الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. عد مجهولا. لکن یستفاد حسنه وکمال معرفته مما رواه الصفار فی یر عن کامل التمار قال: کنت عند أبی عبد الله علیه السلام ذات یوم، فقال لی: یا کامل اجعل لنا ربا نؤوب إلیه و قولوا فینا ما شئتم. قال: قلت: نجعل لکم ربا تؤوبون إلیه ونقول فیکم ما شئنا؟!

قال: فاستوی جالسا ثم قال: وعسی أن نقول: ما خرج إلیکم من علمنا إلا ألفا غیر معطوفة. کمبا ج ۷ / ۲۴۹، وجد ج ۲۵ / ۲۸۳.

جملة من روایاته عنهما الدالة علی حسنه وکماله فی کمبا ج ۹ / ۲۸۳ و ۴۳۸، و ج ۱ / ۱۳۲، وجد ج ۳۸ / ۱۰۰، و ج ۴۰ / ۵۲، و ج ۲ / ۱۹۹ و ۲۰۰ مکررا.

وعبد الله بن مسکان، عنه. سن ص ۲۷۲، وأواخر البصائر ص ۱۵۱ و ۱۵۲.

ووثقه العامة أیضا. وقالوا: توفی حدود سنة ۱۶۰. کتاب الغدیر ج ۱ / ۷۶.

۱۱۹۵۹ - کامل بن محمد بن إبراهیم الجعفی:

لم یذکروه. روی البرقی باب الألبان من المحاسن ج ۲ / ۴۹۳ عن أبی همام، عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: اللبن الحلیب لمن تغیر علیه ماء الظهر، وکمبا ج ۲۳ / ۱۱۰، وجد ج ۱۰۴ / ۸۰.

ورواه فی کمبا ج ۱۴ / ۸۳۴ عنه، عن أبیه مثله، وجد ج ۶۶ / ۱۰۲.

وروی البرقی فی المحاسن باب البیض، عن نوح بن شعیب، عن کامل، عن محمد بن إبراهیم الجعفی، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: من عدم الولد، فلیأکل البیض ولیکثر منه. ونقل ذلک کمبا ج ۱۴ / ۸۲۲، وجد ج ۶۶ / ۴۶، و ج ۱۰۴ / ۸۰.

وفی طب النبی ص ۵۰: عبد الله بن بسطام، عن کامل، عن محمد بن إبراهیم

(۲۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن إبراهیم الجعفی (۲)، عبد الله بن بسطام (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، کامل بن العلاء (۱)، المثنی الحناط (۱)، کامل التمار (۲)، بشیر الدهان (۱)، نوح بن شعیب (۱)، اللبن، اللبون (۱)

الجعفی، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث معالجة حمی الربع بأکل السکر مع الماء فی الریق، وکمبا ج ۱۴ / ۵۱۱، وجد ج ۶۲ / ۱۰۰.

الکافی:

بإسناده، عن علی بن الحکم، عن کامل بن محمد، عن محمد بن إبراهیم الجعفی، عن أبیه - وساقه الخ. ج ۶۲ / ۱۰۳، وروضة الکافی ح ۳۸۴.

۱۱۹۶۰ - کثیر:

روی عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. وروی فضالة، عن أبان، عن الحسن بن کثیر، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

الکافی ج ۷ کتاب الدیات ص ۳۲۳. ورواه فی یب ج ۱۰ / ۲۶۶ عنه مثله.

وبهذا الإسناد، عن الحسین بن کثیر، عن أبیه، عنه علیه السلام یب ج ۶ باب اللقطة ص ۳۸۹، وصا ج ۳ / ۶۸. وکذا فی یب ج ۱۰ باب حدود الزنا ص ۴۷ عنه، عن أبیه، عنه علیه السلام، روایة أخری.

ولعله کثیر بن نمر الحضرمی المعدود من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۱۹۶۱ - کثیر بن سلمة:

لم یذکروه. روی الأعمش، عنه، عن رسول الله علیه وآله وعن مولانا الحسن علیه السلام حدیثا شریفا.

وفی دلائل الإمامة للطبری ص ۶۴ عن الأعمش، عنه أنه رأی معجزة الحسن المجتبی علیه السلام وإخراجه العسل من الصخرة فی حیاة رسول الله صلی الله علیه وآله.

۱۱۹۶۲ - کثیر بن شاذان:

لم یذکروه. من أصحاب الحسین علیه السلام وروی معجزته. إثبات الهداة ج ۵ / ۲۰۶، ودلائل الطبری ص ۷۵. روی عنه زفر بن یحیی.

۱۱۹۶۳ - کثیر بن شهاب الحارثی:

عد من مجاهیل الصحابة. روی عبد العظیم بن عبد الله الحسنی، عن الحسن بن

(۲۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، حیاة النبی (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، إبراهیم الجعفی (۱)، الحسین بن کثیر (۱)، کثیر بن شهاب (۱)، الحسن بن کثیر (۱)، علی بن الحکم (۱)، کامل بن محمد (۱)، الزنا (۱)

الحکم النخعی، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. حدیث شهادة الحسین صلوات الله علیه وبکاء السماء والأرض علیه. کامل الزیارة ص ۹۲ مکررا، وکمبا ج ۱۰ / ۲۴۷، وجد ج ۴۵ / ۲۱۲.

وکان کثیر بن شهاب من حواشی ابن زیاد. وکان یخذل الناس عن نصرة مسلم بن عقیل بأمر ابن زیاد. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۹ و ۱۸۰، وجد ج ۴۴ / ۳۴۹.

۱۱۹۶۴ - کثیر بن الصلت الکندی:

روی المفید والکراجکی والمناقب عن أبی مخنف، عنه، قصة نزول النقمة علی زیاد بن مرجانة حین أراد یعرض علی أهل الکوفة البراءة من أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۱۷ و ۴۱۸، وجد ج ۳۹ / ۳۱۴ و ۳۲۱.

۱۱۹۶۵ - کثیر بن طارق أبو طارق القنبری:

هو من ولد قنبر مولی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. وله کتاب رواه محمد بن زکریا المالکی (الصحیح هو المکی.) وبالجملة عدوه مجهولا.

أقول: روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۵۶ عن المفید بإسناده، عن محمد بن زکریا، عنه قال: سألت زید بن علی بن الحسین صلوات الله علیه عن قول الله عز و جل ": لا تدعوا الیوم ثبورا واحدا - " الآیة فقال: زید: یا کثیر إنک رجل صالح ولست بمتهم. وإنی خائف علیک أن تهلک. إذا کان یوم القیامة أمر الله عز و جل الناس باتباع کل إمام جائر إلی النار فیدعون بالویل والثبور - إلی أن قال زید: حدثنی أبی، عن أبیه الحسین علیه السلام قال: قال رسول الله لعلی بن أبی طالب: أنت یا علی وأصحابک فی الجنة. أنت یا علی وأصحابک فی الجنة، و کمبا ج ۷ / ۱۴۷ و ۲۱، و ج ۳ / ۲۴۳، و ج ۹ / ۴۳۳، وکتاب الإیمان ص ۱۰۸، وجد ج ۷ / ۱۷۸، و ج ۴۰ /

۲۷، و ج ۲۴ / ۲۷۰، و ج ۲۳ / ۱۰۱، و ج ۶۸ / ۲۲، وبشا ص ۷۸.

وله روایة نقش خاتم النبی صلی الله علیه وآله.

روایات محمد بن زکریا المکی، عن کثیر بن طارق، عن زید فی الفضائل و

(۲۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، کثیر بن شهاب (۱)، کثیر بن طارق (۲)، الخوف (۱)، الشهادة (۱)

غیرها فی کمبا ج ۸ / ۱۹۲، و ج ۹ / ۴۳۵، و ج ۱۷ / ۱۲۶، و ج ۲ / ۲۰۴، و ۶ / ۱۲۰، و ج ۱ / ۸۵، وجد ج ۴ / ۳۱۹، و ج ۱۶ / ۹۱، و ج ۴۰ / ۳۷، و ج ۲ / ۵۶، و ج ۷۸ / ۳۴.

ورواياته عنه، عن معروف بن خربوذ فی الفضائل المهمة. کمبا ج ۹ / ۳۳۸، وجد ج ۳۸ / ۳۲۴.

۱۱۹۶۶ - کثیر بن عباس بن عبد المطلب:

عد مجهولا. وقد تزوج أم کلثوم الصغری بنت أمیر المؤمنین علیه السلام.

کمبا ج ۹ / ۶۲۱، وجد ج ۴۲ / ۹۲.

۱۱۹۶۷ - کثیر بن عبد الله الشعبی:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۹، وجد ج ۴۴ / ۳۸۴. وهو قاتل زهیر. ص ۱۹۸، وجد ج ۴۵ / ۲۵.

۱۱۹۶۸ - کثیر بن عبد الله بن عمرو بن عوف المزنی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده، قصة الخندق. جد ج ۲۰ / ۱۹۸، وکمبا ج ۶ / ۵۲۸.

۱۱۹۶۹ - کثیر بن عمرو الحنفی:

لم یذکروه. جاء من المدائن مع جماعة ولحق بسلیمان بن صرد لطب الثار مع جند المختار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۶، وجد ج ۴۵ / ۳۶۲.

۱۱۹۷۰ - کثیر بن عیاش القطان أبو سهل:

کان ضعیفا خرج أیام أبی السرایا معه فأصابته جراحة. کذا قالوا فی ترجمته.

أقول: روی الکراجکی بإسناده، عن جعفر بن عبد الله المحمدی (یعنی المذاری الثقة الجلیل)، عنه، عن أبی الجارود، عن أبی جعفر علیه السلام، روایات تفید حسن عقیدته. کمبا ج ۷ / ۸۶ و ۱۱۸ و ۱۲۴، وجد ج ۲۴ / ۲۵ و ۱۳۵ و ۱۶۵، و

(۳۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: تزویج أم کلثوم من عمر (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، جعفر بن عبد الله المحمدی (۱)، کثیر بن عبد الله (۲)، کثیر بن عیاش (۱)، معروف بن خربوذ (۱)

المعانی ص ۴۵.

وروی أحمد بن محمد الهمدانی مولی بنی هاشم، عن جعفر بن عبد الله بن جعفر بن عبد الله بن جعفر علیه السلام، عنه، عن أبی الجارود - الخ. التوحید باب تفسیر حروف الجمل.

۱۱۹۷۱ - کثیر بن قاروند أبو إسماعیل النواء الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. یأتی فی کثیر النواء.

۱۱۹۷۲ - کثیر القمی الوزیر:

لم يذكروه. أجاز للسيد ابن طاووس فى أيام وزارته بالرواية عنه.

۱۱۹۷۳ - كثير بن كاثرة:

لم يذكروه. روى الصدوق بإسناده، عن صندل، عنه، عن فروة الآجرى، عن أبى جعفر عليه السلام، فضل سورة هود. كتاب القرآن ص ۷۰، وجد ج ۹۲ / ۲۷۸.

۱۱۹۷۴ - كثير بن كلثم أو كلثمة أو كلثوم أو كليم:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. ثقة بالاتفاق.

۱۱۹۷۵ - كثير بن محمد الحرامى أبو أنس:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۰۳ عن محمد بن على بن شاذان الأزدى، عنه، عن حسن بن الحسين العرنى، حديث فضل تعلم العلم.

۱۱۹۷۶ - كثير النواء:

يعنى بايع النوى. من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. بترى عامى المذهب. روى عن أبى جعفر عليه السلام قال: سألته عن أبى بكر وعمر، فقال: هما أول من انتزى على حقنا، وحملا الناس على أعناقنا وأكتافنا، وأدخلا الذل بيوتنا.

(۳۰۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، السيد إبن طاووس (۱)، أحمد بن محمد الهمدانى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، أبو إسماعيل (۱)، بنو هاشم (۱)، سورة هود (۱)، كثير بن كلثم (۱)، محمد بن على (۱)، القرآن الكريم (۱)

وعنه، عنه قال: والله وجد عليهما أعوانا جاهدهما. يعنى أبا بكر وعمر ونحوه غيره، وفى آخره: فلا غفر الله لهما. ولا غفر لك معهما يا كثير. فراجع لهذه الروايات وسائر ذموه إلى كمبا ج ۸ / ۲۴۸، و ج ۹ / ۱۷۹، و ج ۱۱ / ۵۰ و ۷۱ و ۷۲ و ۲۰۸، وكتاب الكفر ص ۲۳ و ۲۴، و ج ۳۷ / ۳۱، و ج ۴۶ / ۱۸۱ و ۲۵۰ و ۲۵۳، و ج ۴۷ / ۳۴۶، و ج ۷۲ / ۱۷۸ و ۱۸۱.

وتبرأ الإمام منه فى الدنيا والآخرة، كما فى روايتى الكشى.

روايته فى النص على الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم. كمبا ج ۹ / ۱۴۱، وجد ج ۳۶ / ۲۹۲. وروى عنه أبان بن عثمان.

وفى السفينة ذمه فراجع. وأبوه قاروند.

۱۱۹۷۷ - كثير بن يحيى أبو مالك:

لم يذكروه. روى المفيد فى الإرشاد ص ۱۷ عن محمد بن المظفر البزاز، عنه، عن محمد بن أبى السرى، رواية شريفة عظيمة فى كثرة علم أمير المؤمنين عليه السلام، وجد ج ۴۰ / ۱۴۴، وكمبا ج ۹ / ۴۶۰.

۱۱۹۷۸ - كثير بن يونس:

لم يذكروه. روى محمد بن أحمد النهدى، عنه، عن عبد الرحمن بن سيابة.

الكافى ج ۵ كتاب المعيشة باب أداء الأمانة ص ۱۳۴.

۱۱۹۷۹ - كثير عزة:

لم يذكروه. هو كيسانى. مات على ذلك. راجع إلى السفينة.

۱۱۹۸۰ - كدام بن حيان العنزى:

لم يذكروه. من أصحاب حجر بن عدى. حملهم زياد إلى معاوية وعرض عليه البراءة من أمير المؤمنين عليه السلام فلم يقبل فقتل فيمن قتل. وهذا دليل على قوة إيمانه وكماله ووثاقته. كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۱۱۹ و ۱۲۰.

(۳۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن أحمد النهدی (۱)، محمد بن أبی السری (۱)، حجر بن عدی الکندی (۱)، أبان بن عثمان (۱)، کثیر بن یونس (۱)، محمد بن المظفر (۱)، القتل (۲)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)، السفینة (۲)

۱۱۹۸۱ - کرام: لقب عبد الکریم بن عمرو الثقة الواقفی المذکور.

۱۱۹۸۲ - کرامة بن أحمد بن کرامة البزاز أبو علی:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبدون، عنه، جمیع کتب أبی الفضل الصابونی محمد بن أحمد بن إبراهیم الجعفی. ست ص ۲۲۴ رقم ۸۹۸.

۱۱۹۸۳ - کرامة الجشمی أبو سعید:

لم یذکروه. له کتاب جلاء الأبصار فی متون الأخبار، ورسالة إبلیس إلی المجبرة. ذکره ابن شهرآشوب.

۱۱۹۸۴ - کرب بن زید:

لم یذکروه. هو وأخواه عبد وسفیان أخذوا الرایة یوم صفین واحد بعد واحد واستشهدوا. کتاب صفین.

۱۱۹۸۵ - کرب الصیرفی:

روی مثنی بن عبد السلام، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کا ج ۴ / ۲۳۳، والفقیه ج ۲ / ۲۶۰، ویب ج ۵ / ۳۴۸.

۱۱۹۸۶ - کردوس التغلبی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ومن شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة، کما تقدم فی أخیه قاسط.

وروی کردوس کتاب عقبة بن مسعود إلی سلیمان بن صرد یأمره بالصبر مع أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب صفین.

۱۱۹۸۷ - کردوس بن هانئ البکری:

لم یذکروه. من رؤساء القبایل الجبهة العظمی. أنشد کلمات فی الترغیب و التحریض علی إطاعة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام والتشدید علی قتال أهل الشام. وهی تدل علی حسنه وکماله. کتاب صفین ص ۴۸۴ و ۵۴۷ و ۵۴۸ و

(۳۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، یوم عاشوراء (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم (۱)، مثنی بن عبد السلام (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، کرامة بن أحمد (۱)، کرامة الجشمی (۱)، کردوس التغلبی (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، کرب الصیرفی (۱)، الشام (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

۱۱۹۸۸ - کردویة الهمدانی:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة المستخرجة منها أحادیث کتابه الفقیه. روی أصله عن أبیه، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه.

روایته عن أبی الحسن علیه السلام. تفسیر العیاشی ج ۱ / ۲۶۳.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن موسی الکاظم علیه السلام، روایات فی الکتب الأربعة أشار إلیها الخوئی ج ۱۴ / ۱۱۸.

۱۱۹۸۹ - کردین:

لقب مسمع بن عبد الملک یکنی بأبی سیار. من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ثقة جلیل. یأتی تمام الکلام فیه فی محل اسمه.

۱۱۹۹۰ - کرز بن جابر الفهری:

لم یذکروه. إغارته سرح المدینة وخروج رسول الله صلی الله علیه آله فی طلبه. جد ج ۱۹ / ۱۸۸، وکمبا ج ۶ / ۴۴۴.

هذا کان قبل إسلامه. وأما بعد إسلامه فقد استعمله رسول الله علی عشرین فارسا بعثهم فی أثر الثمانیة العرنیین الذین سرقوا أموال المسلمین. فأحاطوا بهم و أخذوا وأسروهم وجاؤوا بهم إلی رسول الله صلی الله علیه وآله. فأمر بقطع أیدیهم وأرجلهم. جد ج ۲۰ / ۳۰۴، وکمبا ج ۶ / ۵۵۰.

۱۱۹۹۱ - کرز بن عیطة الظبی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. قتل بصفین.

۱۱۹۹۲ - کرز بن نبهان:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین. ذکره أمیر المؤمنین علیه السلام فی عداد کبار أصحابه فی أشعاره یوم صفین. کتاب ص ۲۹۰.

(۳۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، مسمع بن عبد الملک (۱)، القتل (۱)

۱۱۹۹۳ - کرش بن التغلبی:

لم یذکروه. هو من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة و الرجبیة کما قاله الخوئی.

۱۱۹۹۴ - کریب بن شریح: لم یذکروه. هو وأخوه شرحبیل من شهداء صفین.

۱۱۹۹۵ - کریب الصیرفی:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. ذکره البرقی. والظاهر اتحاده مع کرب الصیرفی المذکور.

۱۱۹۹۶ - کریب بن وضاح - أو الصباح - الحمیری:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون من أتباع معاویة. قتله أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۳ و ۴۹۶ و ۵۱۲ و ۵۱۶، وجد ج ۳۲ / ۴۸۷ و ۵۰۰ و ۵۸۰ و ۵۹۶. وفی نسخة: کریز بن الصباح الحمیری.

جملة من روایات کریب عن النبی صلی الله علیه وآله فی کتاب الأعمال المانعة من الجنة ص ۶۰.

۱۱۹۹۷ - کریز بن صالح الهجری:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۳۲ بإسناده، عن عبید الله بن موسی العبسی، عن مهلهل العبدی، عنه، عن أبی ذر الغفاری، حدیث الفضائل وأسماء الشهداء بحدیث الولایة، وکمبا ج ۶ / ۷۴۸، وجد ج ۲۲ / ۳۱۸.

۱۱۹۹۸ - کریز بن الصباح الحمیری: لم یذکروه. تقدم فی کریب بن وضاح.

۱۱۹۹۹ - کریم بن عفیف الخثعمی:

لم یذکروه. من خیار أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ومن أصحاب حجر بن عدی. قوی الإیمان. فإنه لما قتل حجر بن عدی وخمسة من أصحابه، أظهر ولایته

(۳۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، أبوذر الغفاری (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، حجر بن عدی الکندی (۱)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، کریب الصیرفی (۱)، کریب بن شریح (۱)، کرب الصیرفی (۱)، الشهادة

(۲)، القتل (۲)، الکرم، الکرامة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

فبعث به إلی معاویة.

فلما دخل علیه قال لمعاویة: الله الله یا معاویة! إنک منقول من هذه الدار الزائلة إلی الدار الآخرة الدائمة، ومسؤول عم أردت بقتلنا وفیم سفکت دمائنا.

فقال: ما تقول فی علی؟ قال: أقول فیه قولک. أتتبرأ من دین علی الذی کان یدین الله به؟! وقام شمر بن عبد الله الخثعمی، فاستوهبه، فقال: هو لک غیر أنی حابسه شهرا. فحسبه ثم أطلقه علی أن لا یدخل الکوفة ما دام له سلطان. فنزل الموصل و مات بها قبل موت معاویة بشهر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۲۰ و ۱۲۱.

۱۲۰۰۰ - کعب الأحبار:

کان منحرفا عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۷۲۸، وجد ج ۳۴ / ۲۸۹ سأل رجل عن عمر: أین کان الله قبل أن یخلق عرشه؟ ومم خلق الماء الذی جعل علیه عرشه؟ فراجع عمر إلی کعب، فقال کعب: إن الله تعالی کان قدیما قبل خلق العرش، وکان علی صخرة بیت المقدس فی الهواء. فلما أراد أن یخلق عرشه تفل تفلة کانت منها البحار الغامرة. فهناک خلق عرشه من بعض الصخرة التی کانت تحته، وأخر ما بقی منها لمسجد قدسه. وکان مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام حاضرا، فغضب علیه ورد قوله وبین قول الحق. کمبا ج ۸ / ۲۰۱، و ج ۹ / ۴۷۱، وجد ج ۴۰ / ۱۹۴.

وتقدم فی عاصم بن عمر تکذیب الباقر علیه السلام قول کعب.

اعترافه بإمامة أمیر المؤمنین وأحد عشر من ولده صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۲۷، و ج ۱۳ / ۱۵، وجد ج ۳۶ / ۲۲۳، و ج ۵۱ / ۶۶.

بیانه عدد الأنبیاء الذین لعنوا قاتل الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۶۸، و جد ج ۴۴ / ۳۰۱.

بیانه مقتل الحسین صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۳، وجد ج ۴۵ / ۳۱۵.

سائر کلماته. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۸ و ۱۶۱، و ج ۱۴ / ۳ و ۲۱، وکتاب الإیمان

(۳۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، مدینة الکوفة (۱)، کعب الأحبار (۱)، عاصم بن عمر (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۲)

ص ۱۳۶، وجد ج ۵۷ / ۱۰ و ۹۰ - ۹۴، و ج ۵۲ / ۲۱۳ و ۲۲۵، و ج ۶۸ / ۱۲۸.

وفی السفینة جملة من أحواله.

۱۲۰۰۱ - کعب بن أسد (أسید - خ ل):

لم یذکروه. هو خبیث یهودی عاهد رسول الله علی قومه، فخالف ونقض العهد وخرج مع سائر الکفار لقتال رسول الله صلی الله علیه وآله. فغلبوا هنالک وأخذوا صاغرین. فقتله أمیر المؤمنین علیه السلام بأمر رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۱۵ / ۲۰۶، و ج ۲۰ / ۲۰۰ و ۲۱۱ و ۲۲۱ و ۲۳۳ و ۲۳۶ و ۲۴۷ و ۲۶۳، وکمبا ج ۶ / ۴۸. وذمومه. ص ۵۲۹ و ۵۳۱ و ۵۳۳ و ۵۳۶ و ۵۳۸ و ۵۴۲.

۱۲۰۰۲ - کعب الأشرف:

هو الیهودی الذی آمن حماره واشتراه ثابت بن قیس ولم یؤمن هو وبقی علی کفره. کمبا ج ۶ / ۲۶۹.

أشعار أمیر المؤمنین علیه السلام فی قتله. ج ۸ / ۷۵۴. وذمه فی ج ۴ / ۲۲، و ج ۶ / ۲۶۹، و ۵۱۹، وجد ج ۹ / ۶۴، و ج ۱۷ / ۳۰۲، و ج ۲۰ / ۱۵۸.

وفی السفینة جملة من أحواله.

۱۲۰۰۳ – کعب بن جعیل التغلبی:

لم یذکروه. هو شاعر معاویة. کمبا ج ۸ / ۵۱۳، وجد ج ۳۲ / ۵۸۳.

۱۲۰۰۴ – کعب بن الحارث: لم یذکروه. روی البرسی فی مشارق الأنوار عنه روایة مفصلة. کمبا ج ۱۳ / ۴۰، وجد ج ۵۱ / ۱۶۲.

۱۲۰۰۵ – کعب بن زهیر:

لم یذکروه. له أشعار فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۳۲۶، و جد ج ۳۸ / ۲۷۴.

(۳۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، ثابت بن قیس (۱)، القتل (۲)، السفینة (۲)

۱۲۰۰۶ – کعب بن سورة:

لم یذکروه. هو القاضی فی البصرة. مذموم خبیث من أعداء أمیر المؤمنین علیه السلام. قتله الأشتر یوم الجمل. کمبا ج ۸ / ۴۳۵، و ج ۳ / ۱۶۳، وجد ج ۶ / ۲۵۵، و ج ۳۲ / ۲۰۳.

قال أمیر المؤمنین علیه السلام فی حقه لما مر به قتیلا: هذا الذی خرج علینا وفی عنقه المصحف. ویزعم أنه ناصر أمه، یدعو الناس ما فیه وهو لا یعلم ما فیه. ثم استفتح وخاب کل جبار عنید. أما إنه دعا الله أن یقتلنی فقتله الله.

وفی السفینة ما یتعلق به.

۱۲۰۰۷ – کعب بن عبد الله:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام کان معه فی الجمل وصفین وغیرهما کما قاله الشیخ وصه.

۱۲۰۰۸ – کعب بن عبدة النهدی:

لم یذکروه. هو من خیار الصالحین کتبوا نصیحة لعثمان وتکلم معه ونصحه.

فغضب علیه عثمان وأمر أن یضرب عشرین سوطا ویحول دیوانه إلی الری، ففعل به ذلک. ثم ندم عثمان فکتب فی إشخاصه إلیه، ففعل. فلما ورد علیه قال له: قد کانت منی طیرة. ثم نزع ثیابه وألقی إلیه سوطا وقال: اقتص منی. فقال: قد عفوت – الخ. کتاب الغدیر ج ۹ / ۴۷ – ۵۰.

۱۲۰۰۹ – کعب بن عجرة الأنصاری:

من أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما. من الشهود بحدیث الولایة والغدیر. کتاب الغدیر ج ۱ / ۵۹. وحاله فی جد ج ۳۲ / ۸. بیانه فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام فی جد ج ۴۰ / ۶۹، وکمبا ج ۹ / ۴۴۳، و ج ۸ / ۳۹۱.

نزول قوله تعالی فی حقه ": فمن کان منکم مریضا أو به أذی من رأسه " و ذلک حین یؤذیه القمل فی إحرامه. کمبا ج ۶ / ۶۶۷، وجد ج ۲۱ / ۴۰۲.

(۳۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، کعب بن عبد الله (۱)، مدینة البصرة (۱)، الضرب (۱)، القتل (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، السفینة (۱)، الشهادة (۱)

۱۲۰۱۰ – کعب بن عمرو بن عباد الأنصاری أبو الیسر:

لم یذکروه. هو من شهود أمیر المؤمنین علیه السلام علی کتاب التحکیم. شهد بدرا مع رسول الله والمشاهد. وهو الذی أسر العباس. ومات بالمدینة سنة ۵۵.

قال الشیخ فی الکنی ما ملخصه: لما نزل قوله تعالی تعالی ": ذروا ما بقی من الربا " قال: ذرنا. ولما نزل ": فلکم رؤس أموالکم " قال:

قد رضينا. ولما نزل قوله ": وان كان ذو عشرة فنظرة " قال: قد أنظرنا. ولما نزل ": وان تصدقوا خير لكم " قال: تصدقنا.

۱۲۰۱۱ - كعب بن عياض:

لم يذكروه جملة من أحواله ورواياته. كمبا ج ۷ / ۶۶، وجد ج ۲۳ / ۳۱۹.

۱۲۰۱۲ - كعب بن قعين اليمانى:

مدائحه. كمبا ج ۸ / ۶۱۶ و ۶۷۶، وجد ج ۳۳ / ۴۱۱، و ج ۳۴ / ۳۹.

وأخوه عبد الله تقدم.

۱۲۰۱۳ - كعب بن لؤى بن غالب:

جد النبى صلى الله عليه وآله. جملة من أحواله. كمبا ج ۶ / ۵۱، وجد ج ۱۵ / ۲۲۱، ومنتهى الآمال ص ۵. توفى سنة ۵۶۴۴، كما فى الناسخ ص ۶۶.

۱۲۰۱۴ - كعب بن مالك الشاعر:

لم يذكروه. كان شهدا أحدا. كمبا ج ۶ / ۴۸۹، وجد ج ۲۰ / ۲۷.

رثى جعفر بن أبى طالب والمستشهدين معه. كمبا ج ۶ / ۵۸۴، وجد ج ۲۱ / ۵۱.

كان هو ومرارة الربيع وهلال بن الواقفى تخلفوا عن رسول الله فى غزوة تبوك، فتابوا أحسن توبة، وتاب الله عليهم ونزل فيهم ": لقد تاب الله بالنبى على المهاجرين والأنصار - " الآية. كمبا ج ۶ / ۶۲۶، وجد ج ۲۱ / ۲۱۹.

سائر رواياته فى مكا فى فصل علامة رضاه وغضبه.

(۳۰۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، جعفر بن أبى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، المهاجرون والأنصار (۱)، معركة تبوك (۱)، كتاب منتهى الأمال للمحدث القمى (۱)، كعب بن مالك (۱)، كعب بن عمرو (۱)

صار عثمانيا تخلف عن بيعة أمير المؤمنين عليه السلام بعد عثمان، على ما نقله ابن أبى الحديد. كمبا ج ۸ / ۳۹۱. وما يتعلق به. ص ۴۰۶، وجد ج ۳۲ / ۸ و ۷۰ و ۷۱، وأمالى الشيخ ج ۲ / ۳۲۷.

۱۲۰۱۵ - كعب بن مرة السلمى:

لم يذكروه. من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. خبيث نقل عن رسول الله صلى الله عليه وآله فضل عثمان وهيج الناس على الطب بدم عثمان.

۱۲۰۱۶ - كعبر:

لم يذكروه. من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام شهد معه صفين، كما عن المناقب فى فصل حرب صفين.

۱۲۰۱۷ - كعيب بن عبد الله:

مولى بنى طرفة. كوفى ثقة بالاتفاق من أصحاب الصادق عليه السلام. وله كتاب يرويه العباس بن عامر وغيره.

۱۲۰۱۸ - كلثم بن عمران:

لم يذكروه. من أصحاب الرضا عليه السلام. روى عنه عبد الرحمن بن محمد.

مدينة المعاجز ص ۵۳۶، وحلية الأبرار ج ۲ / ۳۸۹، وإثبات الوصية للمسعودى ص ۱۸۱.

۱۲۰۱۹ - كلثوم بن عبد المؤمن الحرانى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عنه على بن منصور. الكافى ج ۴ باب حج إبراهيم وإسماعيل ص ۲۰۲، والعلل ج ۲ / ۲۷۳،

وجد ج ۱۲ / ۹۳، وکمبا ج ۵ / ۱۳۸.

وهذا غیر کلثوم بن هرم الأوسی الصحابی الذی کان یسکن قبا وأسلم قبل وصول النبی صلی الله علیه وآله المدینة، ونزل علیه فی قبا وتوفی قبل بدر.

(۳۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کلثوم بن عبد المؤمن (۱)، کعیب بن عبد الله (۱)، العباس بن عامر (۱)، علی بن منصور (۱)، الشهادة (۱)، الحج (۱)، الحرب (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۲۰۲۰ - کلثوم بن هرم:

لم یذکروه. وقع فی طریق القمی فی تفسیره ص ۲۵ عنه، عن عبد الله بن سنان وعبد الله بن مسکان، حدیث تفسیر البسملة، وکتاب القرآن ص ۵۷، وجد ج ۹۲ / ۲۲۹.

۱۲۰۲۱ - کلدة بن أسد:

لم یذکروه. أراد رمی رسول الله صلی الله علیه وآله بمزراق (رمح قصیر) فعاد المزراق إلیه فوقع فی صدره، فعاد فزعا وانهزم. جد ج ۱۸ / ۶۵، وکمبا ج ۶ / ۳۱۳.

۱۲۰۲۲ - کلیب الجرمی ابن شهاب:

أرسله أهل البصرة إلی أمیر المؤمنین علیه السلام بعد یوم الجمل لیزیل الشبهة عنهم فی أمره. فذکره له علم أنه علی الحق، فبایع وقال کلیب: فوالله ما استطعت أن أمتنع عند قیام الحجة علی فبایعته. کمبا ج ۹ / ۴۶۳، و ج ۸ / ۴۰۹، و جد ج ۴۰ / ۱۶۱، و ج ۳۲ / ۸۳. ولعله متحد مع الآتی.

۱۲۰۲۳ - کلیب شهاب الجرمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عد مجهولا. کذا قال العلامة المامقانی و نسبه إلی رجال الشیخ. لکن لم أجده فی رجاله فی باب أصحاب الصادق علیه السلام ووجدته فی باب أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

وعن البرقی عده أبا صادق الجرمی من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام من الیمن، وأبا صادق کلیبا من أصحاب الحسن المجتبی والإمام السجاد علیهما السلام، و أبا صادق من أصحاب الحسین علیه السلام.

۱۲۰۲۴ - کلیب الصیداوی الأسدی:

هو کلیب بن معاویة بن جبلة البجلی. من أصحاب الباقر والصادق صلوات

(۳۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، کلیب بن معاویة (۱)، مدینة البصرة (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

الله علیهما. وله کتاب رواه ابن أبی عمیر وعبد الرحمن بن أبی هاشم. وترحم علیه الصادق علیه السلام. وروی الکشی فی حقه روایات مادحة له.

روی العیاشی عنه الصریحة فی أن الذین فارقوا أمیر المؤمنین علیه السلام فارقوا دینهم کما فی الآیة الشریفة. کمبا ج ۸ / ۳۸۹.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وروی کتابه فضالة بن أیوب.

خاطبه الصادق علیه السلام - کما فی روایة المفید -: إنکم لعلی دین الله و ملائکته. فأعینونا علی ذلک بورع واجتهاد - الخ. کتاب الأخلاق ص ۱۶۴، وجد ج ۷۱ / ۱۷۵، وأمالی المفید مج ۳۲ ص ۱۵۸.

روی البرقی، عن القاسم بن محمد وفضالة، عنه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: ما أنتم والناس؟! إن الله إذا أراد بعبد خیرا نکت فی قلبه نکتة بیضاء - الخ. کمبا ج ۳ / ۵۷، وجد ج ۵ / ۲۰۴. وهو کلیب التسلیم. وابنه محمد یأتی.

وفی الکافی ج ۶ کتاب العقیقة باب بر الأولاد ص ۵۰ بسنده، عن علی بن الحکم، عنه قال: قال لی أبو الحسن علیه السلام - الخ.

وروی جعفر بن بشیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کامل الزیارات باب ۲۸ ج ۱۰.

وروی عبد الرحمن بن أبی هاشم، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی آخر کتاب التوحید.

۱۲۰۲۵ - کلیم بن عمران:

لم یذکروه. من أصحاب الرضا علیه السلام. وروی عنه ما یفید حسن عقیدته. کمبا ج ۱۲ / ۱۰۲، وجد ج ۵۰ / ۱۵. وهو متحد مع کلثم بن عمران المتقدم.

۱۲۰۲۶ - کلیمة صاحب الکلل:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۱ / ۴۴ عن أبی یوسف، عن ابن أبی عمیر، عن

(۳۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، أبو عبد الله (۱)، القاسم بن محمد (۱)، جعفر بن بشیر (۱)

الأنماطی، عنه، عن الصادق علیه السلام - الخ. وکتاب الصلاة ص ۴۹۰، وجد ج ۸۶ / ۲۵۸.

۱۲۰۲۷ - کمیت بن زید الأسدی أبو المستهل:

مادح أهل البیت علیهم السلام، معتقدا ولایتهم ومتبرئا من أعدائهم طلبا لمرضاة الله. مشکور ممدوح. روی الکشی فیه روایات تدل علی مدحه وکماله.

أشعاره الراجعة إلی الغدیر. کمبا ج ۹ / ۲۱۰ و ۲۱۲ و ۶۰۰، وجد ج ۳۷ / ۱۵۰ و ۱۵۸، و ج ۴۲ / ۱۶.

أشعره الدالة علی کمال إخلاصه ومعرفته. کمبا ج ۱۱ / ۹۷ و ۲۰۱ و ۲۰۲، و جد ج ۴۶ / ۳۳۸. مدحه والدعاء له. ص ۳۳۳، وجد ج ۴۷ / ۳۱۹ - ۳۲۵.

وبالجملة عدوه من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام.

أقول: وهو من أصحاب مولانا الکاظم علیه السلام، کما فی جد ج ۴۷ / ۳۲۳.

أشعاره عند الباقر والصادق علیهما السلام فی المصیبة حتی بکیا وعندها قال الباقر علیه السلام: اللهم اغفر للکمیت ما تقدم من ذنبه وما تأخر. جد ج ۳۶ / ۳۹۰، وکمبا ج ۹ / ۱۶۴.

ولد سنة ۶۰ وتوفی سنة ۱۲۶، کما فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۱۸۰. وفی ذلک إشکال واضح. لأنه بناءا علی ذلک، لم یدرک الکاظم علیه السلام ومات قبل ولادته بسنتین، وهذا مناف لما رواه الکشی ص ۱۳۵ مسندا عن درست بن أبی منصور قال: کنت عند أبی الحسن موسی علیه السلام وعنده الکمیت بن زید، فقال للکمیت: أنت الذی تقول:

فالآن صرت إلی أمیة والأمور إلی مصائر قال: قد قلت ذلک، فوالله ما رجعت عن إیمانی وإنی لکم لموال ولعدوکم لقال. ولکنی قلته علی التقیة – الخ. ونقله فی جد ج ۴۷ / ۳۲۳.

وتفصیل تقیة فی ذلک. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۲۰۸.

(۳۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، الکمیت بن زید الاسدی (۱)، الکمیت بن زید (۱)، أبو المستهل (۱)، الصّلاة (۱)، التقیة (۱)

جملة من أشعاره فی کتاب الغدیر ج ۲ / ۱۸۰ – ۱۹۵. ترجمته. ۱۹۵ – ۲۰۰.

دعاء الأئمة له. ص ۲۰۱ – ۲۰۴.

ما جری بینه وبین هشام بن عبد الملک. ص ۲۰۴ – ۲۱۰.

ما جری بینه وبین یزید بن عبد الملک. ص ۲۱۰. وولادته وشهادته. ص ۲۱۱.

أخوه الورد یأتی. وابنه المستهل من الشعراء المعروفین. وحبیش روی عن أبیه. وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۹ / ۱۸۰ لغة " کمت ".

۱۲۰۲۸ – کمیل بن زیاد النخعی:

من أعاظم خواص من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین والحسن المجتبی صلوات الله علیهما. وهذا هو المنسوب إلیه الدعاء المشهور. قتله الحجاج وکان أمیر المؤمنین علیه السلام أخبره بذلک. وبالجملة هو متفق العدالة والجلالة بین الفریقین.

عده أمیر المؤمنین علیه السلام من ثقاته العشرة، کما فی الروایة التی رواها السید عن الکلینی فی کتاب الرسائل. کمبا ج ۸ / ۱۸۴.

وفی ضمن روایة إرشاد القلوب للدیلمی: ومعه (یعنی مع أمیر المؤمنین علیه السلام) کمیل بن زیاد وکان من خیار شیعته ومحبیه – الخ. کمبا ج ۸ / ۶۱۴، و جد ج ۳۳ / ۳۹۹.

وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام له، وهی مفصلة تدل علی قوة إیمانه و معرفته. کمبا ج ۱۷ / ۷۴ و ۱۰۹، وجد ج ۷۷ / ۴۱۲، ۲۶۶.

وصیته الأخری له حین أخرجه إلی الجبان وأصحره، فقال: إن هذه القلوب أوعیة فخیرها أوعاها – الخ. کمبا ج ۱۷ / ۱۳۶، و ج ۷ / ۱۰، و ج ۱ / ۵۹، وجد ج ۱ / ۱۸۷، و ج ۲۳ / ۴۵ و ج ۷۸ / ۷۵.

توثیق العامة له وأنه قتله الحجاج سنة ۴۲ فی کتاب الغدیر ج ۹ / ۴۶ و ۳۶۷.

ویقال: إنه أدرک من الحیاة النبویة ثمانی عشرة سنة. ص ۳۶۷. وتاریخ قتله اشتباه والصحیح سنة ۸۳ ه وله تسعون سنة.

خبر شهادته فی جد ج ۴۲ / ۱۴۸. کلمات ابن أبی الحدید فی وصفه ونسبه

(۳۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، کتاب ارشاد القلوب (۱)، هشام بن عبد الملک (۱)، یزید بن عبد الملک (۱)، کمیل بن زیاد (۲)، القتل (۳)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، السفینة (۱)

ص ۱۶۳. وسائر روایاته فی ج ۷۴ / ۳۱۴، وکتاب العشرة ص ۸۸، وکمبا ج ۹ / ۶۳۶.

سؤاله عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام عن الحقیقة فی الروضات ص ۲۵۷.

۱۲۰۲۹ – کمیل بن سعید:

لم یذکروه. روی عن أبیه. جد ج ۱۵ / ۱۵۶، وکمبا ج ۶ / ۳۷.

۱۲۰۳۰ – کنانة بن بشر:

لم یذکروه. هو الذی مدحه مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، فقال فی کتابه لمحمد بن أبی بکر: واندب إلی القوم کنانة بن بشر، المعروف بالنصیحة والتجربة و البأس. أنا نادب إلیک الناس – الخ. کمبا ج ۸ / ۶۴۹، وجد ج ۳۳ / ۵۵۹.

وکان علی مقدمة محمد بن أبی بکر وقاتل مع عمرو بن العاص ثم استشهد.

کمبا ج ۸ / ۶۵۰، وجد ج ۳۳ / ۵۶۰.

خطابه وعتابه علی عثمان یوم محاصرته. أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۲۵.

عن الطبری أنه کانت فی یده مشاقص فوجأ بها فی أصل أذن عثمان فمضت حتی دخلت فی حلقه ثم علاه بالسیف فقتله.

۱۲۰۳۱ – کنانة بن الربیع:

لم یذکروه. هو أخو أبی العاص زوج زینب بنت رسول الله صلی الله علیه و آله. جد ج ۱۹ / ۳۵۰ و ۳۵۱، وکمبا ج ۶ / ۴۸۰.

۱۲۰۳۲ – کنانة بن عتیق:

صحابی تشرف بشرف الشهادة یوم الطف. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷. وتشرف بسلام الناحیة المقدسة. ص ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۶۴ و ۷۱، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

(۳۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کنانة بن عتیق (۱)، محمد بن أبی بکر (۲)، عمرو بن العاص (۱)، الشهادة (۲)، الزوج، الزواج (۱)، الأذان (۱)

۱۲۰۳۳ – کنکر:

من أصحاب السجاد والباقر و الصادق علیهم السلام. هو أبو خالد الکابلی.

اسمه وردان یأتی فی محل اسمه.

۱۲۰۳۴ – کودوس بن هانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وفی یوم الحکمین لما غدر عمرو بن عاص قام مغضبا وأنشد أشعارا فی الرضا بخلافة علی علیه السلام وإنکار خلافة معاویة وحکم الحکمین. وتکلم جماعة أخری بمثل ذلک، کما رواه نصر بن مزاحم. کمبا ج ۸ / ۵۹۱، وجد ج ۳۳ / ۳۰۲. ولکن فیه: کردوس.

۱۲۰۳۵ – کوکب الدم أبو یحیی زکریا الموصلی:

یروی عن الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم.

روی الکشی، عن حمدویه، عن العبیدی، عن یونس أنه کان شیخا من الأخیار. وقال العبیدی: أخبرنی الحسن بن علی بن یقطین أنه کان یعرفه أیام أبیه و له فضل ودین. انتهی.

یروی ابن محبوب، عنه، عن الصادق علیه السلام، فضل الشیعة وأنهم حواریهم. کمبا ج ۵ / ۳۹۸. وغیر ذلک فی ج ۹ / ۲۵۱، وجد ج ۱۴ / ۲۷۴، و ج ۳۷ / ۳۱۰.

۱۲۰۳۶ – کولان:

لم یذکروه. هو من أهل الأدب والکتابة وحسن الشعر والخطابة. وله قصائد فی مدح أهل البیت علیهم السلام.

فلما شرع فی الخمسین لم یقدر، فضاق صدره. فلما نام رأی النبی صلی الله علیه وآله فی المنام وشکا إلیه، فأحاله إلی أمیر المؤمنین علیه السلام فأکمله له.

فراجع إلى القاموس.

(۳۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبو یحیی زکریا الموصلی (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، أبو خالد الکابلی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الصدق (۱)، النوم (۱)

۱۲۰۳۷ - کهمش - بالشین المعجمة أو بالسین المهملة -:

جملة من روایاته عن أمیر المؤمنین علیه السلام الدالة علی حسن عقیدته فی کمبا ج ۹ / ۴۰۷، وجد ج ۳۹ / ۲۷۴.

۱۲۰۳۸ - کیسان أبو عمارة:

لم یذکروه. کان مع أبی عبد الله الجدلی علی شرطة المختار لطلب الثار. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۸.

بعثه المختار مع معاذ بن هانی لأخذ خولی. ۲۷۹. وذکر منه فیه ص ۲۸۱ و ۲۸۹. وقتله عمر بن سعد. ص ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۳۴ و ۳۳۷ و ۳۴۵ و ۳۷۰ و ۳۷۸.

۱۲۰۳۹ - کیسان بن جریر أبو رجا أو أبو جابر:

لم یذکروه. روی عیسی ماهان عنه، کما تقدم فی عیسی.

۱۲۰۴۰ - کیسان السختیانی:

لم یذکروه. صاحب الصوفیة. من وجوه التابعین. کمبا ج ۱۱ / ۸۴، وجد ج ۴۶ / ۲۹۵.

۱۲۰۴۱ - کیسان بن کلیب أبو صادق:

من أصحاب أمیر المؤمنین والحسن والحسین والسجاد والباقر صلوات الله علیهم. کذا فی رجال العلامة المامقانی ناقلا عن الشیخ. وبعد رأیته مثله فی رجال الشیخ، إلا أنه فی باب أصحاب الباقر علیه السلام ذکره، ثم قال: وهو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام أیضا ولم یذکره فی باب أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

وعده قب من أصحاب الحسن المجتبی علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۲۶، وجد ج ۴۴ / ۱۱۰.

(۳۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، کیسان بن کلیب (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)

۱۲۰۴۲ - کیسان مولی أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. قتل شهیدا یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۸۹، وجد ج ۳۲ / ۴۶۹.

قتله أحمر مولی عثمان واقتص منه مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فقتله.

کمبا ج ۸ / ۵۱۲ و ۵۱۷، وجد ج ۳۲ / ۵۷۴ و ۵۹۹.

۱۲۰۴۳ - کیسوم بن سلمة الجهنی:

لم یذکروه. هو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم النهروان.

کمبا ج ۸ / ۶۱۲، و ج ۹ / ۵۸۳، وجد ج ۴۱ / ۳۰۷، و ج ۳۳ / ۳۹۱، ولکن فیه:

کیسوم بن سلمة الجمحی.

(۳۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

باب اللام

باب اللام ۱۲۰۴۴ – لؤلؤ بن عبد الله أبو محمد القیصری:

روی عن النبی صلی الله علیه وآله: لمبارزة علی یوم الخندق أفضل من عمل أمتی إلی یوم القیامة. قال الخطیب بعد ذلک: لم أسمع أحدا من شیوخنا یذکر لؤلؤ إلا بالجمیل. کذا فی القاموس.

۱۲۰۴۵ – لاحق بن علاقة:

لم یذکروه. لکن هو صحابی ممدوح جلیل. کمبا ج ۹ / ۱۰۴، وجد ج ۳۶ / ۱۱۳.

۱۲۰۴۶ – لبید بن ربیعة العامری:

الشاعر المعروف. ترک الشعر منذ أسلم وقال: ما کنت لأقول شعرا وقد علمی الله البقرة وآل عمران. والظاهر أن مراده ترک إعمال القصائد. ومن أشعاره: ألا کل شئ ما خلا الله باطل – الخ. مات وله مائة وعشرون سنة أو أکثر.

۱۲۰۴۷ – لبید بن سهل الأنصاری:

عدوه صحابیا مجهولا. لکن هو مؤمن حسن الحال. کمبا ج ۶ / ۶۸۸، وجد ج ۲۲ / ۷۴.

۱۲۰۴۸ – لبید بن سهل الظفری:

لم یذکروه. من أصحاب الرسول صلی الله علیه وآله. مؤمن ذو صلاح کما

(۳۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، لاحق بن علاقة (۱)، الموت (۱)

فی روایة العامة والخاصة فی شأن نزول قوله تعالی ": ولا تکن للخائنین خصیما."

۱۲۰۴۹ – لبید بن عطارد التمیمی:

أسلم سنة تسع. عدوه مجهولا. لکن یستفاد ذمه من أنه أمر أمیر المؤمنین علیه السلام بإحضاره، فلما أخذوه لیجیؤوا به إلی أمیر المؤمنین علیه السلام، جاء نعیم بن دجاجة فخلصه من أیدیهم، فقال: علی بنعیم. فلما جاؤوا به أمر بضربه لذلک. کمبا ج ۸ / ۷۳۳، و ج ۹ / ۵۱۹ و ۶۴۵، وجد ج ۴۱ / ۴۸، و ج ۴۲ / ۱۸۶، و ج ۳۴ / ۳۱۵.

۱۲۰۵۰ – لقیط بن إیاس ولقیط بن یاسر الجهنی:

ملعونان خبیثان. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹ و ۲۰۰ و ۲۰۸، وجد ج ۴۵ / ۳۲ و ۳۳ و ۶۹.

۱۲۰۵۱ – لقیط بن الربیع أبو العاص: هو المشهور بالکنیة وذکرناه فی الکنی.

۱۲۰۵۲ – لهیعة:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی الفضائل تفید حسن عقیدته. کمبا ج ۹ / ۳۵۱، وجد ج ۳۹ / ۱۸.

۱۲۰۵۳ – لوط بن یحیی أبو مخنف الأزدی:

من أصحاب أمیر المؤمنین والحسن والحسین والسجاد والباقر والصادق صوات الله علیهم. شیخ أصحاب الأخیار ووجههم مسکون إلی روایته وصنف کتبا. وذکرناه مفصلا فی مستدرک السفینة ج ۳ / ۲۰۹ لغة " خنف. " مات سنة ۱۵۷.

روایاته عن أمیر المؤمنین علیه السلام فی جد ج ۴۱ / ۱۲۲، و ج ۴۴ / ۱۱۰، و ج ۴۵ / ۵۱، وکمبا ج ۹ / ۵۳۶، و ج ۱۰ / ۱۲۶ و ۲۰۴.

۱۲۰۵۴ – لویز المصیصی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن محمد المروزی، عنه، عن سفیان بن عیینة، روایة

(۳۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، أبو مخنف الأزدی (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، لوط بن یحیی (۱)، السفینة (۱)

شریفة فی فضل الشیعة بشا ص ۱۵۹.

۱۲۰۵۵ - لیث بن إبراهیم:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن سعید، عنه قال: صحبت جعفر بن محمد علیه السلام حتی أتی الغری فی لیلة من الکوفة، ثم رأیته مشی علی الماء ورجع إلی المدینة ولم ینقص من اللیل شیئا. مدینة المعاجز ص ۳۵۸، وإثبات الهداة ج ۵ / ۴۵۴.

۱۲۰۵۶ - لیث بن أبی سلیم:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. عد مجهولا. لکن یستفاد حسنه وکماله من روایاته فی الفضائل والنصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وأسمائهم. کمال الدین ج ۱ باب ۲۴ فی النصوص علی ذلک ص ۳۹۸ عن حریز، عنه، عن مجاهد - الخ، وکمبا ج ۱۰ / ۷۰، وجد ج ۴۳ / ۲۴۸.

روی صباح، عنه، عن مجاهد. تفسیر القمی سورة المجادلة. وسائر روایاته فی أمالیه الشیخ ج ۱ / ۳۲۳، وبشا ص ۷۵، ومدینة المعاجز ص ۲۳۶، وکمبا ج ۹ / ۱۸۰، وجد ج ۳۷ / ۳۵.

وروایة فضل الأعور، عنه فی مل ص ۳۱.

وروایة قیس بن الربیع، عنه، عن عبد الرحمن بن أبی لیلی، عن الحسین علیه السلام فضل مودتهم ومعرفتهم. جا مج ۶ مکررا.

وروایة معمر بن سلیمان، عنه، عن عطاء بن أبی ریاح، حدیث الفضائل.

۱۲۰۵۷ - لیث بن أبی سلیمان:

لم یذکروه. روی أبو یوسف، عنه، عن أبی عمر والعبدی، عن علی بن أبی طالب علیه السلام. یب ج ۹ باب إبطال العول والعصبة ص ۲۴۹.

ورواه فی الفقیه باب إبطال العول ص ۲۵۷. وفیه عن أبی یوسف، عن لیث بن أبی سلیم، عن أبی عمرو العبدی، عن ابن سلیمان، عن علی بن أبی طالب علیه السلام.

(۳۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عطاء بن أبی ریاح (۱)، لیث بن أبی سلیمان (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، لیث بن أبی سلیم (۲)، سورة المجادلة (۱)، قیس بن الربیع (۱)، جعفر بن محمد (۱)

۱۲۰۵۸ - لیث بن البختری أبو بصیر المرادی:

من أصحاب الباقر والصادق والکاظم علیهم السلام، ومن حواری الباقر والصادق علیهما السلام، ومن أصحاب الإجماع.

وروی الکشی بسنده، عن الصادق علیه السلام قال: إن أصحاب أبی کانوا زینا أحیاءا وأمواتا. أعنی زرارة، ومحمد بن مسلم. ومنهم لیث المرادی وبرید العجلی. هؤلاء القوامون بالقسط. هؤلاء القوامون بالصدق. هؤلاء السابقون أولئک المقربون. وبسند آخر مثله، کما تقدم فی برید وزرارة.

وعده الإمام الصادق علیه السلام من أوتاد الأرض وأعلام الدین.

وفی الصحیح عن جمیل بن دراج قال: قال سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول:

بشر المخبتین بالجنة، برید بن معاویة العجلی وأبا بصیر لیث بن البختری المرادی و محمد بن مسلم وزرارة، أربعة نجباء أمناء الله علی

حلاله وحرامه. لولا هؤلاء انقطعت آثار النبوة واندرست.

والروایات فی مدحه وجلالته وعظم شأنه کثیرة ذکر کلها المامقانی. ولا خلاف فی وثاقته وجلالته.

وأما الروایات الواردة فی ذمه، فهی کالذامة نظراءه زرارة وغیره، وردت لحفظ دمهم من الأعداء، کما فعل خضر بسفینة المساکین خرقها وعابها لکی تسلم من الملک الغصوب.

۱۲۰۵۹ - لیث الخزاعی:

لم یذکروه. روی عن سعید بن المسیب معجزة مولانا السجاد علیه السلام.

کمبا ج ۱۱ / ۳۸، وجد ج ۴۶ / ۱۳۱.

۱۲۰۶۰ - لیث بن داود القبسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۶۹ عن أحمد بن علی الابار، عنه، عن مبارک بن فضالة، روایة الفضائل، وجد

(۳۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو بصیر (۲)، سعید بن المسیب (۱)، برید بن معاویة (۱)، لیث بن البختری (۲)، جمیل بن دراج (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن مسلم (۲)، الخرق (۱) ج ۳۹ / ۲۷۸، وکمبا ج ۹ / ۴۰۸.

۱۲۰۶۱ - لیث بن سعد:

رأی من الصادق علیه السلام فی سنة ۱۱۳ معجزة کریمة سلة عنب نزلت من السماء، فلما أراد مولانا الصادق علیه السلام أن یأکل منها قال لیث: أنا شریکک فیه؟ فقال: لم؟ فقال: لأنک تدعو وأنا أؤمن، فقال: تقدم وکل. قال: فأکلت شیئا لم آکل مثله قط، وإذا عنب لا عجم له. فأکلت حتی شعبت، والسلة لم تنقص.

وقال اللیث فی آخره: فطلبت بعده الصادق علیه السلام لأسمع منه فلم أجده. فیا لهذه الکرامة ما أسناها، ویا لهذه المنقبة ما أعظم صورتها ومعناها.

ثم قال علی بن عیسی: - حدیث اللیث مشهور، وقد ذکره جماعة من رواة، ونقله الحدیث - إلی أن قال: - وکلهم یرویه عن اللیث، وکان ثقة معتبرا. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۵، وجد ج ۴۷ / ۱۴۱ و ۱۴۲، ومدینة المعاجز ص ۳۹۶، وإثبات الهداة ج ۵ / ۴۵۷، ودلائل الإمامة للطبری ص ۱۳۱.

وفی الخصال ج ۱ / ۸۱ بإسناده، عن عبد الله بن صالح، عنه، عن علوان بن داود، حدیث کلمات أبی بکر عند موته.

ووقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۳۵، والشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۶۷ عن علی بن الحکم، عنه، عن أبی سعید الخدری قال: قال رسول الله صلی الله علیه و آله: أحبوا علیا فإن لحمه من لحمی، ودمه من دمی لعن الله أقواما من أمتی ضیعوا فیه عهدی، ونسوا فیه وصیتی. مالهم عند الله من خلاق. ونقله عنهما فی جد ج ۳۹ / ۲۶۵، وکمبا ج ۹ / ۴۰۵، وبشا ص ۹۰ مثله.

وروی السید ابن طاووس، عنه، عن الصادق علیه السلام. المستدرک ج ۱ / ۳۷۰.

۱۲۰۶۲ - لیث بن سلیم:

لم یذکروه. روی نصر فی کتاب صفین ص ۱۱۶ عن عمر بن سعد، عنه، عن

(۳۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)،

کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، عبد الله بن صالح (۱)، علی بن عیسی (۱)، علی بن الحکم (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الموت (۱)، الأکل (۱)

أمیر المؤمنین علیه السلام.

روایته عن أبی جعفر علیه السلام. شی ج ۲ / ۳۳۵.

۱۲۰۶۳ – لیث بن محمد بن نصر بن اللیث البلخی العنبری أبو نصر:

لم یذکروه. وله کتاب. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۰ عن أبی المفضل، عنه، عن أحمد بن عبد الصمد مزاحم الهروی، عن خاله عبد اسلام بن صالح أبی الصلت الهروی، الحدیث العلوی علیه السلام فی حقیقة حجر الأسود وقضایاه.

وفیه ص ۲۰۱ بهذا الإسناد، عن أبی الصلت الهروی، عن الرضا علیه السلام حدیث سلسلة الذهب. ونقله مثله فی کمبا ج ۱۲ / ۳۴، و ج ۲ / ۶، وجد ج ۳ / ۱۴، و ج ۴۹ / ۱۲۰. وتقدم فی أحمد بن عبد الصمد. وفی کل هذه المواضع الخمسة: لیث بن محمد، کما تری. وفی أمالیه الشیخ ج ۲ / ۱۳۰. بهذا الإسناد روایة أخری، إلا أنه فیه: بشر، بدل لیث وهو اشتباه.

۱۲۰۶۴ – لیث بن محمد بن موسی الشیبانی:

لم یذکروه. روی عن إبراهیم بن کثیر، عن الحسن المجتبی علیه السلام معجزة له مدینة المعاجز ص ۲۰۵، ودلائل الطبری ص ۶۶.

(۳۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، حدیث سلسلة الذهب (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن عبد الصمد (۲)، محمد بن موسی (۱)، الحجر الأسود (۱)، محمد بن نصر (۱)

باب المیم

باب میم ۱۲۰۶۵ – ما بنداذ کان من الشیعة. أخذ التشیع عن أبیه، عن جده سهیل. وتقدم فی ابنه أحمد ما یتلق به.

۱۲۰۶۶ – مارد بن أبی السبیک:

لم یذکروه. روی عن أبی هارون العبدی. بشا ص ۱۵۴.

۱۲۰۶۷ – ماریا بن أوس:

هو العابد الذی یمشی علی الماء ولقی إبراهیم الخلیل علیه السلام. جد ج ۱۲ / ۹، وکمبا ج ۵ / ۱۱۲.

۱۲۰۶۸ – ماعز بن مالک الأسلمی:

لم یذکروه. هو صحابی أقر بالزنا عند النبی فأمر برجمه، فهرب من الحفیرة.

فقتلوه ووبخهم النبی صلی الله علیه وآله. وداه من بیت المال. الکافی ج ۷ / ۱۸۵.

۱۲۰۶۹ – ما کردویه: لم یذکروه. هو أحمد بن محمد الزعفرانی المذکور.

۱۲۰۷۰ – مالک بن إبراهیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه ص ۳۰ بإسناده، عن

(۳۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: النبی إبراهیم (ع) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد الزعفرانی (۱)، الزنا (۱) أبی المفضل الشیبانی، عن محمد بن علی بن أحمد بن عامر، عن الحسن بن علی بن بزیع، عنه، عن عاصم بن حمید، عن أبی حمزة الثمالی، حدیث همام عن أمیر المؤمنین علیه السلام فی وصف المتقین المفصل المعروف، وکتاب الإیمان ص ۱۵۴، وجد ج ۶۸ /

.۱۹۲

والظاهر اتحاده مع مالك بن إبراهيم النخعى التى وقع فى طريق السيد فى الإقبال فى أعمال أول ذى الحجة، عن أحمد بن يحيى بن زكريا، عنه، عن حسين بن زيد، عن الصادق عليه السلام، حديث إرسال سورة براءة إلى مكة، وكمبا ج ۹ / ۵۵، وجد ج ۳۵ / ۲۷۸.

۱۲۰۷۱ – مالك بن إبراهيم بن طهمان:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى يد ص ۱۰ عن حمران، عنه، عن حصين.

۱۲۰۷۲ – مالك الأحمسى: هو ابن عطية الآتى.

۱۲۰۷۳ – مالك بن أدهم السلمانى:

لم يذكروه. قتله الأشتر يوم صفين فهو خبيث ملعون.

۱۲۰۷۴ – مالك بن إسماعيل بن درهم:

لم يذكروه. عد من الأجلة التابعين المجروحين عند العامة لتشيعهم.

۱۲۰۷۵ – مالك بن إسماعيل بن درهم النهدى أبو غسان الحافظ:

لم يذكروه. هو حجة عابد قانت لله. توفى سنة ۲۱۹، كما عن مختصر الذهبى عن البخارى.

أقول: وقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۸۰ عن إبراهيم بن نصر بن عبد العزيز، عنه، عن جميع بن عمير، حديث هند بن أبى هالة فى وصف النبى صلى الله عليه وآله، وكمبا ج ۶ / ۱۳۳، وجد ج ۱۶ / ۱۵۴.

الكافى: بسنده عن محمد بن الوليد شباب الصيرفى، عنه، عن عبد السلام بن

(۳۲۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، شهر ذى الحجة (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، محمد بن الوليد شباب الصيرفى (۱)، أحمد بن يحيى بن زكريا (۱)، إبراهيم النخعى (۱)، مالك بن إسماعيل (۲)، الشيخ الصدوق (۲)، إبراهيم بن نصر (۱)، مالك الأحمسى (۱)، الحسن بن على (۱)، عاصم بن حميد (۱)، جميع بن عمير (۱)، على بن أحمد (۱)، عبد العزيز (۱)، القتل (۱)، الحج (۱)

حارث – الخ. جد ج ۱۶ / ۳۶۸، و ج ۱۷ / ۳۴۶، وكمبا ج ۶ / ۱۸۰ و ۲۸۰.

رواية الصدوق بسنده عنه. جد ج ۳۵ / ۲۸۴، وكمبا ج ۹ / ۵۴.

وفى بشا ص ۶۱ بإسناده، عن العباس بن محمد الدورى، عنه، عن أسباط بن نصر الهمدانى – الخ. وفيه ص ۲۶۶ عن القاسم بن عبد الله بن المغيرة، عنه، عن المطلب بن زياد – الخ.

۱۲۰۷۶ – مالك الأشتر:

يأتى مع اسم أبيه الحارث. وقد ذكرناه فى كتابنا مستدرك السفينة ج ۵ / ۳۴۸ لغة " شتر."

۱۲۰۷۷ – مالك بن أشيم:

لم يذكروه. روى الحميرى فى قرب الإسناد ص ۱۲۳ عن على بن سليمان بن رشيد، عنه، عن إسماعيل بن بزيع، عن أبى الحسن الأول صلوات الله عليه – الخ. و رواه فى كتاب الطهارة ص ۱۱، وجد ج ۸۱ / ۸۹ عنه مثله، والكافى ج ۶ كتاب الزى باب الخضاب بالحناء ص ۴۸۴.

وله روايات فى كا ج ۱ / ۳۲۰، و ج ۵ / ۳۳۵، ويب ج ۷ / ۴۰۳ رواها عنه جعفر بن يحيى وأحمد بن محمد بن عيسى وبكر بن صالح.

۱۲۰۷۸ – مالك بن أعين:

هو أخو قعنب يذهبان مذهب العامة وليسا فى شئ من هذا الأمر. وابنه عثمان بن مالك تقدم.

۱۲۰۷۹ – مالک بن أعین الجهنی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ولیس من إخوة زرارة.

وقع الخلاف فی الرجل علی أقوال:

أحدها: تصحیح حدیثه. وهو الأقوی، وفاقا لما عن العلامة والشهید و غیرهما.

(۳۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مالک بن أعین الجهنی (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، إسماعیل بن بزیع (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن سلیمان (۱)، مالک بن أشیم (۱)، مالک بن أعین (۱)، مالک الأشتر (۱)، العباس بن محمد (۱)، جعفر بن یحیی (۱)، مطلب بن زیاد (۱)، بکر بن صالح (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)، الطهارة (۱)

ویدل علیه الروایات التی نقلها المامقانی عن الکافی وغیره. ومحصوله أن الباقر علیه السلام قال له: یا مالک أنتم شیعتنا. وأن الصادق علیه السلام قال: یا مالک، أما ترضون أن تقیموا الصلاة وتؤتوا الزکاة، وتکفوا وتدخلوا الجنة؟! و إن المیت منکم علی هذا الأمر لشهید. وقوله الآخر: یا مالک أنتم والله من شیعتنا حقا.

ویدل علیه أیضا روایة الأجلاء عنه وفیهم أصحاب الإجماع، ووقوعه فی طریق ابن قولویه فی الکامل.

فبناءا علی ما عرفت یظهر لک قصور ثانی الأقوال من أنه ممدوح، کما قاله المج فی الوجیزة. بل ینبغی أن یقال فوق ذلک وأنه ثقة.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه الحسن بن محبوب، عن عمرو بن أبی المقدام.

فمما تقدم ظهر ضعف ثالث الأقوال من أنه ضعیف کما عن الجزائری.

وبالجملة مات فی حیات أبی عبد الله صلوات الله علیه.

ویدل علی القول الأول أیضا ما رواه البرقی فی الصحیح، عن ابن مسکان، عنه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: إنه لیس من قوم ائتموا بإمامهم فی الدنیا إلا جاء یوم القیامة یلعنهم ویلعنونه، إلا أنتم ومن علی مثل حالکم. ونحوه روایته الأخری. فراجع کمبا ج ۳ / ۲۹۲، وجد ج ۸ / ۱۱ وما فی روضة الکافی ح ۱۲۲، و کتاب الإیمان ص ۱۲۰، وکتاب العشرة ص ۶۲، وجد ج ۶۸ / ۶۸، و ج ۷۴ / ۲۲۶، و وروی حنان بن سدیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وسائر روایاته الدالة علی حسن حاله ومعرفته فی کمبا ج ۷ / ۳۹ و ۱۳۰ و ۱۳۱ و ۲۵۰، و ج ۱۱ / ۷۷ و ۱۴۶ و ۱۴۷، وکتاب العشرة ص ۲۵۰ و ۲۵۵، وجد ج ۲۳ / ۱۹۰، و ج ۲۴ / ۱۹۴ و ۱۹۹، و ج ۲۵ / ۲۸۹، و ج ۴۶ / ۲۷۰، و ج ۴۷ / ۱۴۴ و ۱۴۸، و ج ۷۶ / ۲۸ و ۴۱، وک باب ۲۶ ح ۱، وکامل الزیارات باب ۲۷ ح ۱۵.

وروی یونس بن عبد الرحمن، عنه، عن الصادق علیه السلام. التوحید باب البداء ح ۷.

(۳۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم القیامة (۱)، کتاب کامل الزیارات (۱)، یوم عرفة (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، ابن قولویه (۱)، حنان بن سدیر (۱)، الزکاة (۱)، الموت (۲)، الصّلاة (۲)

۱۲۰۸۰ – مالک بن أنس:

هو أحد الأئمة الأربعة للعامة. حدث عن الصادق علیه السلام کثیرا، وهو کثیر الانقطاع إلیه، ولم یکن مثل أبی حنیفة. توفی سنة ۱۷۹ وهو ابن ۸۵ سنة و دفن بالبقیع. وهو صاحب الموطأ.

جملة مما نسب إلیه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۴۲.

۱۲۰۸۱ – مالک بن أنس الکاهلی:

لم یذکروه. هو من شهداء الطف، کما بین مولانا الصادق علیه السلام.

مبارزته وشهادته یوم عاشوراء فی الروایة المفصلة فی المقتل المنقولة فی أمالی الصدوق المجلس الثلاثین، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۲، وجد ج ۴۴ / ۳۲۰.

وقال فی المناقب ج ۴ / ۱۰۲: ثم برز مالک بن أنس الکاهلی وقال:

آل علی شیعة الرحمن وآل حرب شیعة الشیطان فقتل أربعة عشر رجلا. ونقل فی البحار عنه مع زیادة فی الأشعار ووصفه بالمالکی یدل الکاهلی ولم یذکر عدد قتلاه. وقال: ثم حمل فقاتل حتی قتل. وقال ابن نما: اسمه أنس بن حارث الکاهلی. انتهی. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۸، وجد ج ۴۵ / ۲۵.

۱۲۰۸۲ – مالک بن أوس بن الحدثان أبو سعید المدنی:

ولم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳۳۷ بإسناده عن أبی الصلت الهروی، عن علی بن عبد الله بن النعجة، عن أبی سهیل بن مالک، عنه، الحدیث المفصل فی بیعة الناس مع أمیر المؤمنین علیه السلام بعد عثمان.

ونقل عن إیضاح فضل بن شاذان حدیث وفیه أنه شهد مع عائشة و حفصة بالحدیث المجعول: إنا معاشر الأنبیاء لا نورث.

ولعله متحد مع مالک بن أوس المالکی الذی عده من شهداء الطف فی الناسخ نقلا عن أعصم الکوفی.

(۳۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مقبرة بقیع الغرقد (۱)، مالک بن أنس الکاهلی (۲)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مالک بن أنس (۱)، القتل (۳)، الشهادة (۴)، الحرب (۱)

۱۲۰۸۳ – مالک بن بسر الکندی:

خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۴ و ۲۶۹. قتله المختار. ص ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۵۳ و ۳۰۲ و ۳۷۴.

۱۲۰۸۴ – مالک بن التیهان أبو الهیثم الأنصاری الأوسی:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. شهد بدرا وأحدا وسائر المشاهد مع رسول الله صلی الله علیه وآله. وهو من السابقین الذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین علیه السلام وکان معه إلی أن استشهد بین یدیه فی صفین.

نهج: قال أمیر المؤمنین علیه السلام: أین إخوانی الذین رکبوا الطریق ومضوا علی الحق؟! أین عمار؟! وأین ابن التیهان؟! أین ذو الشهادتین؟! وأین نظراؤهم من إخوانهم الذین تعاقدوا علی المنیة؟! – إلی أن قال: – أوه علی إخوانی الذین تلوا القرآن فأحکموه!. کمبا ج ۸ / ۶۹۵، وجد ج ۳۴ / ۱۲۷.

وعده الإمام الصادق فی حدیث شرائع الدین، ومولانا الرضا علیه السلام فی مکاتبته إلی المأمون، من المؤمنین الذین لم یغیروا ولم یبدلوا بعد نبیهم الذین تجب ولایتهم. فراجع کتابنا مستدرک السفینة ج ۱ / ۱۶۶ لغة " أمن."

وهو من الاثنی عشر الذین أنکروا علی أبی بکر بیعته، کما فی الخصال و غیره.

وهو ممن یشهد لعلی أمیر المؤمنین علیه السلام بالولاء والإخاء والوصیة.

واستشهد مع أمیر المؤمنین علیه السلام بصفین سنة ۳۷. ویأتی تتمة الکلام فیه فی باب کنیته.

۱۲۰۸۵ – مالک بن جعونة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۳ عن عیاض بن عیاض – و کان من خیار أهل القبلة – عنه، عن أم سلمة، الحدیث النبوی صلی الله علیه و آله: الحق بعدی مع علی، یدور معه حیث دار.

(۳۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، مالک بن التیهان (۱)، ذو الشهادتین (۱)، عیاض بن عیاض (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۳)، القتل (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، السفینة (۱)

أبی بکر ولفقتما معکما أعرابیا یتطهر ببوله مالک بن الحویرث بن الحدثان، فشهدتم أن النبی صلی الله علیه وآله قال: إنا معاشر الأنبیاء لا نورث - الخ.

وابنه الحسین تقدم.

۱۲۰۹۰ - مالک بن خالد الأسدی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عد مجهولا. روی الکراجکی عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عن یحیی بن صالح، عنه، عن الحسن بن إبراهیم، روایة الفضائل. جد ج ۳۵ / ۴۱۱، وکمبا ج ۹ / ۷۷.

روی الثقفی، عن یحیی بن صالح الجریری، عنه، کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام إلی محمد بن أبی بکر وأهل مصر. والکتاب طویل مشهور.

وفی فلاح السائل ص ۶۶ عن زکریا بن یحیی الساجی، عنه، عن الحسن بن إبراهیم بن عبد الله، حدیث کیفیة الوصیة.

۱۲۰۹۱ - مالک بن داود:

لم یذکروه. هو شهید الطف، کما فی الناسخ. وفی فرسان الهیجان: مالک بن دودان من الشهداء. وذکر رجزه ومقاتلته وشهادته. ومثل الأخیر عن المناقب.

۱۲۰۹۲ - مالک بن دحیة:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی فی النهج عنه حدیث علة اختلاف الناس. جد ج ۵ / ۲۵۴، وکمبا ج ۳ / ۷۰.

۱۲۰۹۳ - مالک بن دخشم الخزاعی:

لم یذکروه. من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. له قضایا فی غزوة أحد. جد ج ۲۰ / ۱۳۶، وکمبا ج ۶ / ۵۱۴. وعن ابن عباس أنه کان إذا تکلم رسول الله صلی الله علیه وآله، لوی بلسانه وعابه. جد ج ۹ / ۷۴، وکمبا ج ۴ / ۲۵.

بعثه رسول الله صلی الله علیه وآله مع عامر بن عدی لهدم مسجد الضرار و إحراقه. فس ص ۲۸۱.

(۳۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، الحسن بن إبراهیم (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، مالک بن خالد (۱)، الشهادة (۲)، السجود (۱)، الوصیة (۱)

۱۲۰۹۴ - مالک بن دودان:

هو ابن داود المذکور.

۱۲۰۹۵ - مالک بن دینار:

لم یذکروه. هو من عباد البصرة. مذموم. کمبا ج ۱۱ / ۱۶، وجد ج ۴۶ / ۵۰.

۱۲۰۹۶ - مالک بن ربیعة الأنصاری أبو أسید:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين ومن شهود كتابه فى التحكيم. كتاب صفين لنصر بن مزاحم ص ۵۰۶.

وعده الشيخ من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. وشهد بدرا و أحدا والمشاهد كلها مع رسول الله صلى الله عليه وآله. مات سنة ۶۰ أو ۶۵ وله - كما قيل - ۷۵ عاما. وابناه حمزة وزبير.

۱۲۰۹۷ - مالك بن سريع:

شهيد الطف ومتشرف بالسلام من الناحية المقدسة. هو منسوب إلى جده وأبوه عبد، كما وجدته فى زيارة الناحية المقدسة. كمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۷۳، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۱۲۰۹۸ - مالك بن حصين السلولى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العيون ج ۱ / ۴۶ عن جعفر بن محمد بن مالك الفزارى، عنه، عن درست، حديث جابر حديث اللوح المشهور فى النص على الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم. وكذا فى ك باب ۲۸.

وروى محمد بن سنان، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. الكافى ج ۴ باب من سأل من غير حاجة ص ۱۹.

(۳۳۳)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، مالك بن حصين السلولى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، مدينة البصرة (۱)، مالك بن دودان (۱)، مالك بن سريع (۱)، محمد بن سنان (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، حديث اللوح (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الزيارة (۱)

۱۲۰۹۹ - مالك بن سليمان:

لم يذكروه. روى محمد بن مسعود، عنه، عن عمر بن سعد المقرى، عن شريك حديث النص والفضائل. كفاية الأثر باب ۱۲. وعد من رواة الخصال.

وروى أحمد بن هاشم، عنه، عن أبيه، عن عمرو بن شمر، رواية كريمة مفصلة. بشا ص ۱۹۶.

۱۲۱۰۰ - مالك بن سنان الخزرجى الخدرى:

هو والد أبى سعيد الخدرى المذكور. كان من أصحاب الرسول عفيفا فى الغابة طوى ثلاثا ولم يسأل أحدا، ومدح النبى عفته. وبلع دما خرج من وجه النبى بشجاج أصابه من أعدائه.

قتل مالك هذا يوم أحد شهيدا. كذا فى رجال المامقانى.

ويفيد حسنه أيضا قضاياه فى غزوة أحد كما فى الناسخ ص ۱۵۸.

۱۲۱۰۱ - مالك بن الصيف:

يهودى خبيث. جد ج ۱۷ / ۳۰۲، وكمبا ج ۶ / ۲۶۹.

۱۲۱۰۲ - مالك بن ضمرة الرواسى:

كان من خواص أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام، وممن استبطن من جهته علما كثيرا. وكان قد صحب أبا ذر وأخذ من علمه. جد ج ۴۱ / ۳۴۷. وفيه إخباراته عن الآتى وما يجرى بعده فراجع إليه وإلى كمبا ج ۹ / ۵۹۴، و ج ۸ / ۷۳۱، وجد ج ۳۴ / ۳۰۴.

ويشهد على حسن عقيدته وكماله، نقله عن أبى ذر حديث الرايات الخمس يوم القيامة. كمبا ج ۹ / ۲۵۸ و ۲۵۹. وفى معناه ص ۲۵۳ و ۲۵۵، وجد ج ۳۷ / ۳۴۱ و ۳۴۴ و ۳۴۶.

وسائر رواياته الدالة على حسن عقيدته وكماله. كمبا ج ۹ / ۴۰۵ و ۴۱۹، و ج ۱ / ۸۹، وجد ج ۲ / ۷۹، و ج ۳۹ / ۲۶۴ و ۳۲۳.

روى محمد بن عجلان، عنه، عن أمير المؤمنين عليه السلام. كامل

(۳۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، یوم القیامة (۱)، معرکة أحد (۱)، مالک بن ضمرة (۱)، محمد بن عجلان (۱)، محمد بن مسعود (۱)، عمرو بن شمر (۱)

الزیارات باب ۸ ح ۱۷.

روایاته عن أبی ذر الدالة علی حسنه وکماله. جد ج ۳۷ / ۳۱۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۳. وفی السفینة ما یتعلق به.

۱۲۱۰۳ - مالک بن عامر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی، عن عبد العظیم الحسنی، عنه، عن المفضل بن زائده، روایة شریفة. کمبا ج ۱ / ۹۷، وجد ج ۲ / ۱۰۵. ونقله فی غیبة النعمانی ص ۶۶، والکافی ج ۱ باب من مات ولیس له إمام من أئمة الهدی ص ۳۷۷.

۱۲۱۰۴ - مالک بن عبادة الغافقی:

صحابی مجهول، حلیف حمزة بن عبد المطلب. له أشعار فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۳۲۶، وجد ج ۳۸ / ۲۷۵.

أشعار فی هزیمة الناس یوم حنین إلا ثمانیة تاسعهم أمیر المؤمنین علیه السلام. إرشاد المفید ص ۷۲.

۱۲۱۰۵ - مالک بن عبادة الهمدانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ.

۱۲۱۰۶ - مالک بن عبد الله:

لم یذکروه. کنز: روی الحسن بن أبی الحسن الدیلمی بإسناده عن رجاله، عنه قال قلت لمولای الرضا علیه السلام: قوله تعالی": والزمهم کلمة التقوی؟"

قال: هی ولایة أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۱۲۷. وأبسط من ذلک فی ج ۹ / ۹۵، وجد ج ۳۶ / ۵۵، و ج ۲۴ / ۱۸۰.

۱۲۱۰۷ - مالک بن عبد الله بن أسلم:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة الفاطر ص ۵۴۴ عن أحمد بن إدریس

(۳۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، حمزة بن عبد المطلب سید الشهداء علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مالک بن عبد الله بن أسلم (۱)، الحسن بن أبی الحسن (۱)، المفضل بن زائدة (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، مالک بن عبادة (۲)، مالک بن عامر (۱)، مالک بن عبد (۱)، الموت (۱)، الجهل (۱)، السفینة (۱)

عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبیه، حدیث تحلیل المتعة وأنها مصداق قوله تعالی:

"ما یفتح الله للناس من رحمة فلا ممسک لها. " کمبا ج ۲۳ / ۶۹، وجد ج ۱۰۳ / ۲۹۸.

۱۲۱۰۸ - مالک بن عبد الله بن الحائری:

لم یذکروه. ذکره السید فی جملة الشهداء. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰.

وهو متحد مع لاحقه.

۱۲۱۰۹ - مالک بن عبد الله بن سریع: تقدم منسوبا إلی جده.

۱۲۱۱۰ - مالک بن عبید بن سریع: هو ابن عبد الله بن سریع.

۱۲۱۱۱ - مالک بن عبید الله بن یوسف:

لم يذكروه ووقع فى طريق المفيد فى أماليه مج ۱۸ ص ۸۵ عن محمد بن موسى الحضرمى، عنه، عن على بن معبد.

۱۲۱۱۲ - مالك بن عطية الأحمسى البجلى الكوفى أبو الحسين:

من أصحاب السجاد والباقر صلوات الله عليهم. ثقة بالاتفاق. و له كتاب رواه جماعة. وابنه محمد مجهول.

۱۲۱۱۳ - مالك بن عوف الأشجعى:

لم يذكروه. هو من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. وبعض رواياته فى المستدرك ج ۱ / ۵۴۱.

۱۲۱۱۴ - مالك بن قدامة الأرحبى (الأزدى):

لم يذكروه. روى جابر الجعفى، عن الشعبى، عنه. كتاب صفين ص ۲۳۶.

۱۲۱۱۵ - مالك بن كعب الأرحبى:

أمره مولانا أمير المؤمنين عليه السلام على جند بعثهم لنصرة محمد بن

(۳۳۶)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، مالك بن عطية (۱)، جابر الجعفى (۱)، محمد بن موسى (۱)، أحمد بن محمد (۱)، مالك بن عبد (۲)، على بن معبد (۱)، الجهل (۱)، الشهادة (۱)

أبى بكر. كمبا ج ۸ / ۶۵۱، وجد ج ۳۳ / ۵۶۴.

وكان عامل أمير المؤمنين عليه السلام بعين التمر وسرح معه ألف رجل.

كمبا ج ۸ / ۶۷۵ و ۶۷۹، وجد ج ۳۴ / ۳۱ و ۵۲. وفى ذلك دلالة بينة على عدالته و كماله.

تسير عثمان إياه إلى الشام وما جرى بينه وبين معاوية. كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۳۳.

۱۲۱۱۶ - مالك بن ماعز بن مالك:

لم يذكروه. أقر عند رسول الله عليه وآله بالزنا فأمر برجمه. فهرب من الحفيرة. فرماه الزبير وقتله الناس. فأخبر النبى بذلك، فقال: هلا تركتموه يذهب إذا هرب؟! فإنه هو الذى أقر على نفسه. وداه الرسول من مال المسلمين.

كمبا ج ۱۶ / ۱۲۰، وجد ۷۹ / ۴۴. ولعله متحد مع ماعز بن مالك الأسلمى المتقدم.

۱۲۱۱۷ - مالك بن مسمع بن مالك:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى أماليه ص ۲۹۴ عن على بن أسباط، عنه، عن سماعة بن مهران، عن أبى عبد الله عليه السلام - الخ.

۱۲۱۱۸ - مالك بن مسمع المسمعى:

لم يذكروه. روى ابنا بسطام فى كتاب الطب ص ۶۲ عن النضر بن سويد، عن الحسين بن عبد الله الأرجانى، عنه، عن قائد بن طلحة، عن الصادق عليه السلام حديث المنع من الاستشفاء بالحرام، وكمبا ج ۱۴ / ۵۰۸، وجد ج ۶۲ / ۸۷. وكذا فى الكافى ج ۶ باب من اضطر إلى الخمر ص ۴۱۴ بسند صحيح عن النضر بن سويد - الخ.

۱۲۱۱۹ - مالك بن معول:

لم يذكروه. كان من حراس خشبة زيد الشهيد حين صلب بأمر هشام بن عبد الملك. كمبا ج ۱۰ / ۱۰۱، وجد ج ۴۴ / ۷.

(۳۳۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الحسين بن عبد الله الأرجانى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، سماعة بن مهران (۱)، على بن أسباط (۱)، نضر بن سويد (۲)، الشام (۱)،

الشهادة (۱)، القتل (۱)، الزنا (۱)، الصّلب (۱)، التمر (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۲۱۲۰ – مالک بن المغیرة:

لم یذکروه. روی السکونی، عنه، عن حماد بن سلمة. تفسیر القمی سورة البقرة تفسیر قوله تعالی ": وان کان ذو عشرة فنظرة."

۱۲۱۲۱ – مالک بن نویرة التمیمی الیربوعی:

من خیار أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وقد استعمله علی صدقات بنی تمیم. واختص بعلی علیه السلام.

ونهایة إخلاصه له علیه السلام مشهور، حتی أنه ما بایع أبا بکر وأنکر علیه أشد الإنکار وعاتبه بقوله: اربع علی ظلعک، والزم قعر بیتک، واستغفر لذنبک، ورد الحق إلی أهله. أما تستحیی أن تقوم فی مقام أقام الله رسوله فیه غیرک وما ترک یوم الغدیر لأحد حجة ولا معذرة؟! إلی غیر ذلک.

فأمر أبو بکر خالد بن الولید بقتله: فقتله وأسر نساء وتزوج بزوجته لیلته.

وقال الرسول صلی الله علیه وآله فی حقه: من أراد أن ینظر إلی رجل من أهل الجنة، فلینظر إلی هذا الرجل.

قصته وأحواله وجلالته فی کمبا ج ۸ / ۲۴۰ و ۲۶۴.

قصة مالک وما جری علیه من أبی بکر وخالد. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۷ / ۱۵۸، وکتاب السفینة.

۱۲۱۲۲ – مالک بن الوضاح:

لم یذکروه. هو من الخوارج وهو ابن عم ذی الثدیة. قتلهما أمیر المؤمنین علیه السلام یوم النهروان. کمبا ج ۸ / ۶۱۲ و ۶۱۳، وجد ج ۳۳ / ۳۹۱.

۱۲۱۲۳ – مالک بن هبیرة الکندی:

لم یذکروه. هو من أهل الشام بایع معاویة. کلماته فی ذلک. کتاب صفین ص ۸۰. ما یدل علی ذمه وخباثته. ص ۱۳۹.

(۳۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مالک بن المغیرة (۱)، خالد بن الولید (۱)، حماد بن سلمة (۱)، الشام (۱)، الخوارج (۱)، الحج (۱)، القتل (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، السفینة (۱)

۱۲۱۲۴ – مالک الهمدانی:

عده البرقی فی أصحاب الباقر علیه السلام. ولعله ابن عبادة الهمدانی المذکور.

۱۲۱۲۵ – مالک بن هیثم البدائی الکندی:

لم یذکروه. هو ملعون خبیث قتله المختار. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۹ و ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۳۳۷ و ۳۷۶.

۱۲۱۲۶ – مالک بن یربوع التمیمی:

لم یذکروه. هو خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۸، وجد ج ۴۴ / ۳۴۳.

۱۲۱۲۷ – مالک بن یسار الحضرمی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. قتل بصفین. کتاب صفین ص ۲۷۰.

۱۲۱۲۸ – مؤمل بن إسماعیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۵۰ عن عبید الله بن عمر القواریری، عنه، عن سفیان الثوری، وجد ج ۷ / ۱۳۰، وکمبا ج ۳ / ۲۲۸.

۱۲۱۲۹ – مؤمل بن زیاد العقیلی الکوفی:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۲۱۳۰ – مؤمل بن عبید الله المرادی:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. قتل شهیدا یوم صفین.

کشف: خرج من عسکر معاویة المخراق بن عبد الرحمن وطلب البراز. فخرج إلیه من عسکر علی المؤمل بن عبید الله المرادی. فقتله الشامی. فنزل فجز رأسه و حک وجهه الأرض وکبه علی وجهه. فخرج إلیه فتی من الأزد اسمه مسلم بن

(۳۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبید الله بن عمر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مالک الهمدانی (۱)، سفیان الثوری (۱)، مؤمل بن زیاد (۱)، القتل (۳)

عبد ربه، فقتله الشامی وفعل به کما فعل.

فلما رأی علی علیه السلام ذلک تنکر والشامی واقف یطلب البراز.

فخرج إلیه وهو لا یعرفه. فطلبه فبدره علی بضربة علی عاتقة فرمی بشقة. فنزل فاجتز رأسه وقلب وجهه إلی السماء ورکب ونادی: هل من مبارز؟ إلی أن قتل سبعة – الخ. کمبا ج ۸ / ۵۱۶، وجد ج ۳۲ / ۵۹۶.

۱۲۱۳۱ – مؤمن الطاق: هو محمد بن علی بن النعمان الآتی.

۱۲۱۳۲ – مأمون:

لقب عبد الله بن هارون الرشید. جلس فی الخلافة سنة ۱۹۸، وبویع له فی المحرم. وغصب الخلافة عشرین سنة. وفی أواخر عمره ذهب من خراسان إلی بغداد ولحق بالنار فی طرسوس فی رجب سنة ۲۲۰. (طرسوس: بلدة بالشام علی البحر.) وفی وصف المأمون قال تعالی فی خبر لوح جابر فی النص علی الأئمة الاثنی عشر: یقتله (یعنی الإمام الثامن علیه السلام) عفریت مستکبر. وفی روایة أخری: عفریت کافر – الخ.

قال لمولانا الرضا علیه السلام: فکرت فی أمرنا وأمرکم ونسبنا ونسبکم فوجدت الفضیلة فیه واحدة. ورأیت اختلاف شیعتنا فی ذلک محمولا علی الهوی والعصبیة. جد ج ۱۰ / ۳۴۹.

قال لسلیمان المروزی: إنما وجهت إلیک لمعرفتی بقوتک. ولیس مرادی إلا أن تقطعه (یعنی الرضا علیه السلام) عن حجة واحدة فقال سلیمان: حسبک – الخ.

ص ۳۲۹.

مسائله عن الرضا عن آیات أشکلت علیه. ص ۳۴۲، وکمبا ج ۴ / ۱۷۲ و ۱۷۴.

مسائله عن الرضا صلوات الله علیه عما یوهم عدم عصمة الأنبیاء، فأجابه وفسر الآیات فی ذلک. جد ج ۱۱ / ۷۸ و ۱۶۴، وکمبا ج ۵ / ۲۱ و ۴۴.

(۳۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، محمد بن علی بن النعمان (۱)، عبد الله بن هارون (۱)، سلیمان المروزی (۱)، مدینة بغداد (۱)، مؤمن الطاق (۱)، خراسان (۱)، الشام (۱)، الحج (۱)، القتل (۱)

کلماته معه فی آیة المباهلة. جد ج ۱۰ / ۳۵۰، و ج ۳۵ / ۲۵۷، وکمبا ج ۹ / ۴۹، و ج ۴ / ۱۷۴.

إرجاعه مولانا الرضا علیه السلام من صلاة العید. کمبا ج ۱۲ / ۳۹، و کتاب الصلاة ص ۸۶۰، وجد ج ۹۰ / ۳۶۰، و ج ۴۹ / ۱۳۴.

احتجاجه على الفقهاء فى إثبات فضائل على صلوات الله عليه وخلافته، و رده الأخبار الموضوعة فى فضائل الثلاثة. إحقاق الحق ج ۳ / ۱۸۴. فراجع إليه فإنه لطيف جرى الحجة على لسانه لإتمام الحجة، وكتاب الغدير ط ج ۱ / ۲۱۰.

تفصيله فى كتاب الكفر ص ۱۵، وكمبا ج ۱۲ / ۵۶ و ۵۷، وجد ج ۷۲ / ۱۳۹، و ج ۴۹ / ۱۸۹.

أمره ثلاثين من غلمانه أن يأخذوا سيوفهم ويدخلوا على الرضا عليه السلام ويقتلوه حيث وجدوه. ج ۴۹ / ۱۸۶.

ما جرى منه فى حال سكره على مولانا الجواد عليه السلام من ضربه بالسيف وقطعه وحفظ الله إياه ببركة حرز الجواد المشهور. كتاب الدعاء ص ۱۶۸، وجد ج ۹۴ / ۳۵۵. وفى السفينة ومستدركه ج ۱ / ۱۸۸ جملة من أحواله.

۱۲۱۳۳ - مأمون الرقى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. روى خبر الخراسانى و إباءه عن الدخول فى التنور وورد هارون المكى وقبوله ودخوله فى التنور وعدم إحراق النار إياه. كمبا ج ۱۱ / ۱۳۹، وجد ج ۴۷ / ۱۲۳.

۱۲۱۳۴ - المؤيد بن المؤيد:

من متكلمى العامة فى زمن هارون. كمبا ج ۱۱ / ۲۸۹، وجد ج ۴۸ / ۱۹۰.

۱۲۱۳۵ - المؤيد فى الدين هبة الله بن موسى بن داود الشيرازى:

هو عالم جليل من شعراء أهل البيت. أشعاره وترجمته فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۴ / ۳۰۴ - ۳۱۲. توفى سنة ۴۷۰.

(۳۴۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، آية المباهلة (۱)، هارون المكى (۱)، الجود (۱)، الصّلاة (۲)، السفينة (۱)

۱۲۱۳۶ - مبارك البصرى:

لم يذكروه. روى عن أبى عبد الله عليه السلام. وروى عنه ابنه الفضل.

الفقيه ج ۳ / ۱۵۴ باب نوادر العتق، ويب ج ۸ باب العتق ص ۲۳۶.

۱۲۱۳۷ - مبارك بن حماد:

لم يذكروه. روى عن زرعة، عن سماعة، عن الصادق عليه السلام، فضل الحقنة. كمبا ج ۱۴ / ۵۱۵، وجد ج ۶۲ / ۱۱۷. وفى طب ص ۵۴ روى عنه، عنه.

۱۲۱۳۸ - مبارك بن خادم أبى محمد العسكرى صلوات الله عليه:

لم يذكروه. هو مورد اعتماده. لأنه أمر أبو محمد العسكرى جعفر بن الشريف الجرجانى بدفع الأموال التى حمل إليه. كمبا ج ۱۲ / ۱۶۱، وجد ج ۵۰ / ۲۶۲.

۱۲۱۳۹ - مبارك الخباز:

لم يذكروه. روى الحسن بن على الخزاز، عن خاله يعقوب بن إلياس، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. يب ج ۶ باب فضل الكوفة ص ۳۴.

ووقع فى طريق السيد، عن يعقوب بن إلياس، عنه، عن الصادق عليه السلام. كمبا ج ۲۲ / ۴۰، وجد ج ۱۰۰ / ۲۴۷.

۱۲۱۴۰ - مبارك بن سرور الواعظ أبو الخير:

لم يذكروه. قرأ عليه السيد الرضى وروى عنه فى المناقب الفاخرة. مدينة المعاجز ص ۱۳۵ و ۴۰۳.

۱۲۱۴۱ - مبارك بن عبد الجبار بن أحمد بن القاسم بن أحمد الصيرفى أبو الحسين:

لم يذكروه. هو المعروف بابن الطيورى. ويعرف بابن الحمامى أيضا. وهو من رواة تمام كتاب صفين لنصر بن مزاحم. ولد سنة ۴۱۱ ومات سنة ۵۰۰.

جملة من رواياته. كتاب الصلاة ص ۱۷۳، وكمبا ج ۹ / ۵۴۶، وجد

(۳۴۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، مدينة الكوفة (۱)، الحسن بن على الخزاز (۱)، عبد الجبار بن أحمد (۱)، يعقوب بن الياس (۲)، مبارك الخباز (۱)، مبارك البصرى (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، العتق (۲)

ج ۴۱ / ۱۶۱، و ج ۸۴ / ۱۵۲. وتقدم فى عبد الوهاب بن المبارك ما يتعلق به.

۱۲۱۴۲ - مبارك بن عجلان:

لم يذكروه. روى عن زيد الشحام. كمبا ج ۱۴ / ۸۶۱، وجد ج ۶۶ / ۲۲۸. وفى المستدرك ج ۳ / ۱۲۰ مثله. وكذا فى الطب ص ۱۳۸.

۱۲۱۴۳ - مبارك العطار:

لم يذكروه. وقع فى طريق ابن قولويه القمى فى كامل الزيارات ص ۸۴ عن ابن فضال، عن ثعلبة، عنه، عن محمد بن قيس، وكمبا ج ۱۰ / ۲۴۹، وجد ج ۴۵ / ۲۲۲.

۱۲۱۴۴ - مبارك العقر قوفى الأسدى:

عده الصدوق فى مشيخة الفقيه فى المعتمدين. روى عن الكاظم عليه السلام. وروى عنه محمد بن سنان وإسماعيل بن مرار.

۱۲۱۴۵ - مبارك غلام شعيب:

لم يذكروه. روى عثمان بن عيسى، عنه، عن الكاظم عليه السلام. الكافى ج ۲ باب فضل فقراء المسلمين ص ۲۶۵.

۱۲۱۴۶ - مبارك غلام العقر قوفى:

لم يذكروه. روى عن الصادق عليه السلام. وروى أحمد بن أبى عبد الله، عن بعض أصحابنا، عنه. الكافى ج ۶ كتاب الزى باب الخف ص ۴۶۶.

۱۲۱۴۷ - مبارك بن فضالة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى كمال الدين باب ۲۳ عن محمد بن آدم الشيبانى، عن أبيه، عنه، رواية شريفة فى فضائل أمير المؤمنين والأئمة من ولده صلوات الله عليهم، وكمبا ج ۱۳ / ۱۶. وتمامه فيه ص ۱۷۳، وجد ج ۵۱ / ۶۸، و ج ۵۲ / ۲۷۶.

والخصال مسندا عنه، عن الأصبغ بن نباته، عن أمير المؤمنين عليه السلام

(۳۴۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، أحمد بن أبى عبد الله (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، إسماعيل بن مرار (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، مبارك غلام شعيب (۱)، عثمان بن عيسى (۱)، ابن قولويه (۱)، مبارك العطار (۱)، زيد الشحام (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن قيس (۱)، الطب، الطبابة (۱)

حديث الأربعة التى يستغنى بها عن الطب. كمبا ج ۱۴ / ۸۹۵، و ج ۱۶ / ۴۲، و ج ۵ / ۲۲۵، و ج ۹ / ۱۳۷، وكتاب الطهارة ص ۴۵. وغير ذلك فى جد ج ۱۳ / ۳۶، و ج ۳۶ / ۲۷۲ مكررا، و ج ۶۶ / ۴۱۵، و ج ۷۶ / ۱۸۷، و ج ۸۰ / ۱۹۰.

وروايته عن على بن زيد فى بشا ص ۲۴۴.

۱۲۱۴۸ - مبارك مولى الرضا صلوات الله عليه:

لم یذکروه. اسمه الحارث بن الدلهاث. روی عن الرضا علیه السلام. کتاب الإیمان ص ۷۴، وجد ج ۶۷ / ۲۸۰. ورواه فی المعانی ص ۱۸۴ عن سهل بن زیاد، عن مبارک مولی الرضا علیه السلام، عنه.

۱۲۱۴۹ – مبارک مولی شعیب العقرقوفی:

بعثه شعیب إلی أبی الحسن علیه السلام مع أمانة وأدی الأمانة ونقل معجزة الإمام. کمبا ج ۱۱ / ۲۵۴، وجد ج ۴۸ / ۷۶.

ذکره الصدوق فی یه فی المعتمدین. وروی کتابه محمد بن سنان.

۱۲۱۵۰ – مبرقع الخولانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. فاز بالشهادة فی صفین.

کمبا ج ۸ / ۵۱۳، وجد ج ۳۲ / ۵۸۰.

۱۲۱۵۱ – مبرک الترکی:

لم یذکروه. هو مورد مدح وتحسین. وکان فی زمان الکاظم علیه السلام.

کمبا ج ۱۱ / ۲۸۱، وجد ج ۴۸ / ۱۶۴.

۱۲۱۵۲ – مبشر بن عبد العزیز:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. کمبا ج ۲۲ / ۲۶، وجد ج ۱۰۰ / ۱۸۹. وفی مصباح الشیخ عنه مثله.

(۳۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، شعیب العقرقوفی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، علی بن زید (۱)، محمد بن سنان (۱)، عبد العزیز (۱)، الشهادة (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)، الطب، الطبابة (۱)، الطهارة (۱)

۱۲۱۵۳ – مبشر بن عبد المنذر:

لم یذکروه. هو أحد شهداء بدر رآه عبد الله بن عمرو بن حزام قبل یوم أحد بأیام، فقال لعبد الله: إنک قادم علینا فی أیام. فقال له: أین أنت؟ فقال: فی الجنة.

فذکر ذلک للرسول الله علیه وآله. فقال: هذه الشهادة یا با جابر. فقتل عبد الله شهیدا فی غزوة أحد. کمبا ج ۶ / ۵۱۳، وجد ج ۲۰ / ۱۳۱.

۱۲۱۵۴ – المتوکل العباسی:

هو المتکبر الجبار المسمی باسم جعفر الضال المتأکل، کما فی کلام الصادق علیه السلام المذکور فی کمبا ج ۱۳ / ۲۰۱، وجد ج ۵۳ / ۶.

قام بغصب الخلافة بعد أخیه الواثق سنة ۲۳۲. وفی السنة التی بعده جعل ابنه المنتصر والیا علی الحرمین والیمن والطائف. وفی سنة ۲۳۷ جری منه ما جری علی قبر الحسین علیه السلام. وفی سنة ۲۴۷ سقط فی شوال. ثم قام بعده ابنه المنتصر.

ما جری بین المتوکل وبین مولانا الهادی صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۹ – ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۱۲۴ – ۲۲۰، وتتمة المنتهی ص ۲۳۲.

۱۲۱۵۵ – المتوکل بن هارون الثقفی البلخی:

روی عن یحیی بن زید الشهید أدعیة جده مولانا السجاد صلوات الله علیه.

وعنه ابنه عمیر، کما فی أول الصحیفة السجادیة المشهورة، وتقدم، وکمبا ج ۱۱ / ۵۷، وجد ج ۴۶ / ۱۹۹.

وعن کفایة النصوص بإسناده، عن محمد بن مطهر، عن أبیه، عن عمیر بن المتوکل بن هارون البجلی، عن أبیه هارون بن المتوکل قال: لقیت یحیی بن زید - إلی أن قال: - ثم أخرج لی صحیفة کاملة أدعیة علی بن الحسین صلوات الله علیهما - الخ. أقول: إطلاق الأب علی الجد متعارف.

۱۲۱۵۶ - متویه بن السندی: لم یذکروه. تقدم فی ابنه الحسن.

(۳۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: قبر الحسین (ع) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الصحیفة السجادیة (۱)، معرکة أحد (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، عبد الله بن عمرو بن حزام (۱)، المتوکل بن هارون (۲)، متویة بن السندی (۱)، یحیی بن زید (۲)، علی بن الحسین (۱)، الضلال (۱)، الشهادة (۳)، الصّلاة (۱)

۱۲۱۵۷ - المثنی الحضرمی:

له کتاب رواه ابن أبی عمیر. وروی عنه ابنه محمد، عن عثمان بن یزید. ولعله ابن القاسم الآتی.

۱۲۱۵۸ - المثنی الحناط:

له روایات عن مولانا الکاظم صلوات الله علیه. کامل الزیارات ص ۱۳۹ و ۱۴۰ مکررا.

وروی الحسن بن علی بن فضال، عنه، عن الحسن بن زیاد الصیقل، عن الصادق علیه السلام. ولعله ابن راشد الآتی. وروی الحسن بن علی الخزاز، عنه. التوحید باب القدرة ح ۱۵.

۱۲۱۵۹ - المثنی بن راشد الحناط:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ. وله کتاب رواه الحسن بن محمد بن سماعة. وروی عنه ابن أبی عمیر.

وروی الحسن بن علی الوشاء، عنه، عن أبی بصیر. محاسن البرقی ج ۱ / ۶۴.

۱۲۱۶۰ - المثنی بن زیاد:

لم یذکروه. روی علی بن الحکم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. المحاسن ج ۲ / ۵۰۸.

۱۲۱۶۱ - المثنی بن سعید: لم یذکروه. تقدم فی الأشعث بن مرة.

۱۲۱۶۲ - المثنی بن صالح:

لم یذکروه. هو من بنی قیس بن ثعلبة. روی نصر مزاحم فی کتاب صفین ص ۲۸۸ عن أبی عبد الرحمن، عنه، عن یحیی بن مطرف، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

(۳۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، أبو بصیر (۱)، الحسن بن زیاد الصیقل (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، الحسن بن علی الخزاز (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، المثنی الحضرمی (۱)، المثنی الحناط (۱)، عثمان بن یزید (۱)، علی بن الحکم (۱)، مثنی بن راشد (۱)

۱۲۱۶۳ - المثنی بن عبد السلام الحناط الکوفی:

لا بأس به، کما نقله کش عن محمد بن مسعود، عن علی بن الحسن. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. روی کتابه القاسم بن إسماعیل.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المتمدین. وروی کتابه عن عبد الله بن المغیرة.

وروی العیاشی ج ۱ / ۷۷ عنه، عن الصادق علیه السلام.

وابنه جعفر ثقة كما تقدم.

۱۲۱۶۴ - المثنى بن القاسم الحضرمى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وله كتاب رواه عنه ابن أبى عمير.

جملة من رواياته الشريفة فى جد ج ۴۰ / ۱۵، وكمبا ج ۹ / ۴۳۰.

۱۲۱۶۵ - المثنى بن مخرمة العبدى:

لم يذكروه. كتب سليمان بن صرد شيخ الشيعة صاحب رسول الله صلى الله عليه وآله إليه كتابا لطب ثار الحسين صلوات الله عليه، وبعثه مع ظبيان بن عمارة التميمى من بنى سعد.

فكتب المثنى الجواب: أما بعد: فقد قرأت كتابك وأقرأته إخوانك، فحمدوا رأيك واستجابوا لك. فنحن موافون إن شاء الله تعالى للأجل الذى ضربت. والسلام عليك - الخ. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۴، وجد ج ۴۵ / ۳۵۶.

مجيئهم من البصرة ولحوقهم بسليمان. ج ۴۵ / ۳۶۲.

۱۲۱۶۶ - المثنى بن الوليد الحناط:

لا بأس به، ما عن محمد بن مسعود، عن على بن الحسن. نقله كش.

وهو من أصحاب الصادق عليه السلام. وله كتاب يرويه جماعة ذكرهم المامقانى أزيد من عشرة من الأجلاء.

وروى على بن الحكم، عنه. سن ج ۲ / ۵۰۹ و ۵۱۸.

(۳۴۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۴)، سليمان بن صرد الخزاعى (۱)، المثنى بن القاسم الحضرمى (۱)، عبد الله بن المغيرة (۱)، مثنى بن عبد السلام (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن أبى عمير (۱)، مثنى بن الوليد (۱)، مدينة البصرة (۱)، على بن الحسن (۲)، على بن الحكم (۱)، محمد بن مسعود (۲)

۱۲۱۶۷ - المثنى اليمانى:

لم يذكروه. روى عن رسول الله صلى الله عليه وآله فضل الخضاب، كما فى المكارم.

۱۲۱۶۸ - مجاشع:

روى منيع بن الحجاج البصرى، عنه، عن المعلى، رواية الفضائل. ختص ص ۲۶۹، والكافى ج ۱ كتاب الحجة باب ما عند الأئمة من آيات الأنبياء ص ۲۳۱.

۱۲۱۶۹ - مجاشع بن عمر:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۳۸۷ عن دعبل الخزاعى، عنه، عن ميسرة بن عبيد الله، رواية شريفة فى الفضائل.

وله رواية فى ك الباب الآخر ح ۲۷ حديث وصف عصا موسى وأنه عند الأئمة صلوات الله عليهم.

۱۲۱۷۰ - مجاشع بن مسعود:

صحابى قتل يوم الجمل مع عائشة قبل القتال الأكبر. فهو من أضعف الضعفاء.

۱۲۱۷۱ - المجاشعى: له روايات مولانا الرضا عليه السلام. بشا ص ۲۱۶ و ۲۱۸.

۱۲۱۷۲ - مجالد بن عمر:

لم يذكروه. روى عن النبى صلى الله عليه وآله لعن عمرو بن العاص.

جملة من روايات مجالد فى ختص ص ۷۹.

۱۲۱۷۳ - مجاهد:

من مشاهیر العامة. اسم أبیه جبیر. وهو الذی قال: نزلت فی علی علیه السلام سبعون آیة ما شرکه فی فضلها أحد.

(۳۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، منیع بن الحجاج البصری (۱)، الشاعر دعبل الخزاعی (۱)، عمرو بن العاص (۱)، مجاشع بن مسعود (۱)، القتل (۲)، الصّلاة (۱)

وله روایات فی الفضائل ذکرناها فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۱۳۸ لغة " جهد، " وجد ج ۳۶ / ۹۲ و ۱۱۷، وکمبا ج ۹ / ۱۰۰ و ۱۰۵.

۱۲۱۷۴ - مجاهد بن أعین بن داود أبو محمد:

لم یذکروه. روی محمد بن محمد بن غالب الشافعی، عنه، عن عیسی بن أحمد العسقلانی. التوحید باب الأمر والنهی ح ۸.

۱۲۱۷۵ - مجروح بن زید الذهلی:

لم یذکروه. هو صحابی روی عن النبی صلی الله علیه وآله فضل أمیر المؤمنین علیه السلام ووجوب التسلیم له. کمبا ج ۷ / ۱۴۴، وجد ج ۲۴ / ۲۶۱.

۱۲۱۷۶ - مجروح الشیرازی:

لم یذکروه. أرسل مالا إلی الناحیة المقدسة بتوسط مرداس بن علی، کما یأتی فی مرداس.

۱۲۱۷۷ - مجزأة بن ثور السدوسی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وصفه العامة بأن له أثرا عظیما فی قتال فارس. قتل یوم فتح تستر مائة من الفرس فقتله الهرمزان.

أقول: هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. له أشعار فی ذم معاویة. کتاب صفین ص ۳۰۵.

۱۲۱۷۸ - مجفن بن أبی مجفن الضبی:

ملعون خبیث. کمبا ج ۸ / ۵۷۸، وجد ج ۳۳ / ۲۵۳، ولکن فیه: محفن بن أبی محفن.

۱۲۱۷۹ - مجمع بن جاریة الأوسی:

صحابی. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۷۱.

(۳۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عیسی بن أحمد (۱)، محمد بن غالب (۱)، النهی (۱)، القتل (۲)، السفینة (۱)

۱۲۱۸۰ - مجمع بن زیاد بن عمرو الجهنی:

شهد بدرا وأحدا، ثم فاز بالشهادة فی یوم عاشوراء.

۱۲۱۸۱ - مجمع بن عبد الله المذحجی العائذی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. ومن شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، و ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۶۴ و ۷۲، و ج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۱۲۱۸۲ - محجل بن محمد بن أحمد بن الحصیب:

لم یذکروه. هو مع جماعة من الشیعة ذهبوا إلی سامراء لتهنیة مولانا الحسن العسکری بمولود الحجة المنتظر صلوات الله علیهما. مدینة المعاجز ص ۵۸۴.

۱۲۱۸۳ - محدوج بن زید - أو یزید - الهذلی:

عد من مجاهيل الصحابة. وله روايات فى فضائل أمير المؤمنين صلوات الله عليه. كمبا ج ۵ / ۱۱۱، و ج ۹ / ۲۸۸، وجد ج ۱۲ / ۳، ج ۳۸ / ۱۱۹، والظاهر اتحاده مع مجروح بن زيد المتقدم.

۱۲۱۸۴ - محرز:

روى خلف بن حماد، عنه، عن أبى بصير. الكافى ج ۵ كتاب المعيشة باب قضاء الدين ص ۹۷، و ج ۶ كتاب الأشربة باب شارب الخمر ص ۳۹۹، ويب ج ۹ / ۱۰۵.

۱۲۱۸۵ - محرز بن حريث بن مسعود الكلبى:

من أفاضل أهل الشام. بعثة يزيد بمقتل الحسين عليه السلام إلى المدينة. جد ج ۴۵ / ۱۲۳، وفى كمبا ج ۱۰ / ۲۲۲: محرزب بن حريث - الخ.

۱۲۱۸۶ - محرز بن حويش:

لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين. وله نصيحة

(۳۵۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، شرب الخمر (۱)، يوم عاشوراء (۲)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، مدينة سامراء المقدسة (۱)، أبو بصير (۱)، مجمع بن عبد الله (۱)، زياد بن عمرو (۱)، محمد بن أحمد (۱)، خلف بن حماد (۱)، الشام (۱)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

لأمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۵۰۵، وجد ج ۳۲ / ۵۴۵.

وفى كتاب صفين ص ۵۱۹ ذكره هكذا: محرز بن جريش بن ضليع من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين.

ويدعى مخضخضا. وذلك أنه أخذ عنزة بصفين وأخذ معه إداوة من ماء فإذا وجد جريحا من أصحاب على عليه السلام سقاه الماء وإن كان من أصحاب معاوية خضخضه بالعنزة حتى يقتله.

۱۲۱۸۷ - محرز بن سعيد النحوى:

لم يذكروه. هو الذى روى عنه العلامة المجلسى الخير المروى عن المفضل فى التوحيد المشتهر بالإهليلجة. كمبا ج ۲ / ۴۷، وجد ج ۳ / ۱۵۲.

۱۲۱۸۸ - محرز بن سليمان الأزرق:

لم يذكروه. ابن محبوب، عنه، عن أبى الجاورد. كتاب الدعاء ص ۲۰۲، و جد ج ۹۵ / ۷۳، وكذا فى الطب ص ۳۷.

۱۲۱۸۹ - محرز بن شهاب التميمى:

لم يذكروه. هو من أصحاب حجر بن عدى العظماء الصلحاء الأخيار الذين قتلهم معاوية بشهادة جمع من الأشقياء اللعناء. وما يفيد مدحهم وجلالتهم.

كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۱۱۹ و ۱۲۰.

۱۲۱۹۰ - محرز بن عبد الرحمن العجلى:

لم يذكروه. روى بكر بن وائل عنه. كتاب صفين ص ۲۹۲.

۱۲۱۹۱ - محرز بن منصور:

لم يذكروه. روى محمد بن جرير الطبرى، عنه، عن أبى مخنف. مدينة المعاجز ص ۲۳۹، ودلائل الطبرى ص ۷۴.

(۳۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، محمد بن جریر الطبری (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، حجر بن عدی الکندی (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۲۱۹۲ - محرز بن هشام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن مطلب بن زیاد (ثقة)، حدیث مناقب أصحاب الکساء. کمبا ج ۹ / ۱۸۰، وجد ج ۳۷ / ۳۵.

۱۲۱۹۳ - محسن بن أحمد البجلی أبو محمد:

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه، کما قاله الشیخ. والبرقی عده من دون وصف من أصحاب الکاظم علیه السلام. وله کتاب رواه أحمد البرقی.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی عنه أصل أبان بن عثمان الأحمر. ست ص ۴۳.

روی البرقی، عن أبیه، عن محسن بن أحمد وعلی بن الحکم، عن أبان بن عثمان الأحمر. المحاسن ج ۲ / ۶۰۹ مکررا و ۶۱۶ و ۶۱۷ و ۶۲۴.

والآخر فی الطب ص ۱۱۹ کما تقدم فی أحمد بن عمر بن مسلم.

کا: علی، عن أبیه، عنه، عن محمد بن حماد، عن یونس بن یعقوب، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۶ / ۲۶۹، وکمبا ج ۳ / ۱۶۷.

ثو: عن البرقی، عنه، عن أبان الأحمر. کتاب الدعاء ص ۷۸، وکمبا ج ۲۱ / ۸۷، وجد ج ۹۵ / ۵۷، و ج ۹۹ / ۳۶۹.

وروی عن عبد الله بن بکیر، غن حمران، یب ۹ / ۴۹.

وروی السید فی فلاح السائل بإسناده، عن أبی داود المسترق، عنه، عن یعقوب بن شعیب، عن أبی عبد الله علیه السلام.

الکافی: علی بن محمد، عن سهل بن زیاد، عنه، عمن ذکره، عن الصادق علیه السلام. قال: قلت: أصلی فی القلنسوة السوداء - الخ. ج ۳ باب اللباس الذی تکره الصلاة فیه. ص ۴۰۳.

۱۲۱۹۴ - محسن بن أحمد بن معاذ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه وأحمد بن محمد الکوفی، عن علی بن عمرو بن أعین جمیعا، عن أبان بن عثمان. کمبا

(۳۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أهل الکساء (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محسن بن أحمد بن معاذ (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۳)، یونس بن یعقوب (۱)، أبان الأحمر (۱)، سهل بن زیاد (۱)، یعقوب بن شعیب (۱)، علی بن الحکم (۱)، مطلب بن زیاد (۱)، أحمد البرقی (۱)، علی بن عمرو (۱)، محسن بن أحمد (۲)، محمد بن حماد (۱)، أحمد بن عمر (۱)، علی بن محمد (۱)، اللبس (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

ج ۵ / ۴۳۹، وجد ج ۱۴ / ۴۴۸. لعله متحد مع سابقه.

۱۲۱۹۵ - محسن بن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه:

أمه فاطمة الزهراء علیها السلام. أسقطته بما وقع علیها من أعدائها.

فس: عن أبی بصیر، عن عبد الله صلوات الله علیه قال: إذا کان یوم القیامة دعی محمد، فیکسی حلة وردیة، ثم یقام عن یمین العرش - إلی أن قال: - ثم ینادی مناد بطنان العرش من قبل رب العزة والأفق الأعلی: نعم الأب أبوک یا محمد وهو إبراهیم. ونعم الأخ أخوک وهو علی بن أبی طالب. ونعم السبطان سبطاک وهما الحسن والحسین ونعم الجنین جنینک وهو محسن - الخبر. جد ج ۷ / ۳۲۸،

وکمبا ج ۳ / ۲۸۵.

وفی خبر المفضل المفصل فیما یکون عند ظهور الحجة المنتظر علیه السلام:

ثم یقوم الحسین مخضبا بدمه هو وجمیع من قتل معه - إلی أن قال: - ویأتی محسن تحمله خدیجة بنت خویلد، وفاطمة بیت أسد أم أمیر المؤمنین علیه السلام. وذکر بعد ذلک أن الموؤودة فی قوله تعالی ": وإذا الموؤودة سئلت * بای ذنب قتلت " محسن - الخبر. جد ج ۵۳ / ۲۳، وکمبا ج ۱۳ / ۲۰۶.

۱۲۱۹۶ - محسن بن جعفر بن الإمام الهادی علیه السلام أبو الرضا:

لم یذکروه. خرج فی أعمال دمشق فقتلوه وصلبوا رأسه. هذا کان فی سنة ۳۰۰.

۱۲۱۹۷ - محسن بن الحسین صلوات الله علیه:

مزاره فی قرب حلب بموضع یقال له: جبل جوشن ویسمی مشهد السقط.

۱۲۱۹۸ - محسن بن عبد الحکم أبو أحمد السجری:

لم یذکروه. وله کتاب روی عنه أحمد بن علی بن نوح، کما فی الإقبال. وتقدم فی جعفر بن محمد بن الحسن.

(۳۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، أم المؤمنین خدیجة بنت خویلد علیها السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، جعفر بن محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن علی (۱)، دمشق (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

۱۲۱۹۹ - محسن المثنی روی هو عمن ذکره، عن الصادق علیه السلام. شی ج ۱ / ۱۳۷. لعله محسن المیثمی الذی روی عنه أبو داود المنشد وأبو داود المسترق، کما فی یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۷۳، والکافی ج ۲ باب الطاعة والتقوی ص ۷۶.

۱۲۲۰۰ - محسن الوشاء:

لم یذکروه. وقال: شکوت إلی أبی عبد الله علیه السلام وجع الکبد، فدعا بالفاصد ففصدنی من قدمی. کمبا ج ۱۴ / ۵۱۷، وجد ج ۶۲ / ۱۲۷. ورواه فی المکارم عنه مثله، کما فی نسخ متعددة.

۱۲۲۰۱ - محفوظ الإسکاف:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی محمد بن سنان عنه. کا ج ۳ / ۱۹۵، و ج ۵ / ۶۱، ویب ج ۱ / ۳۱۷.

۱۲۲۰۲ - محفوظ بن بحر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۱ عنه، عن الهیثم بن جمیل، و جد ج ۱۹ / ۵۴، وکمبا ج ۶ / ۴۱۵.

۱۲۲۰۳ - محفوظ بن خالد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الأعمال عن محمد بن أحمد بن یحیی الأشعری (ثقة)، عن أحمد بن محمد، عنه، عن محمد بن زید، عن الرضا علیه السلام. کتاب العشرة ص ۷۷، وجد ج ۷۴ / ۲۷۶.

۱۲۲۰۴ - محفوظ بن عبد الله الحضرمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته فی أمالی المفید ص ۴۹.

۱۲۲۰۵ - محفوظ بن المنذر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۷۱، وکذا الشیخ فی

(۳۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، أبو داود المسترق (۱)، أبو داود المنشد (۱)، محفوظ بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محفوظ الإسکاف (۱)، هیثم بن جمیل (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن زید (۱)، الصّلاة (۱)

أمالیه ج ۱ / ۸۹.

۱۲۲۰۶ – محفوظ بن نصر الهمدانی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه عنه إبراهیم بن سلیمان.

۱۲۲۰۷ – محفوظ بن وشاح بن محمد الحلی شمس الدین:

لم یذکروه. هو من أجلاء العلماء والفقهاء ذکره فی الروضات، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ / ۴۳۸ – ۴۴۳.

۱۲۲۰۸ – المحل بن خلیفة الطائی الکوفی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. کلماته مع مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام إظهارا للإخلاص والتسلیم، فرحب به علی علیه السلام وقال خیرا و أجلسه إلی جنبه. کمبا ج ۸ / ۴۰۹، وجد ج ۳۲ / ۸۶.

وعن ابن حجر فی تقریبه أنه عده ثقة من الرابعة. وذکرنا فی المستطرفات ما یدل علی حسنه وکماله.

۱۲۲۰۹ – المحلم بن حثامة اللیثی:

من الصحابة. لما مات لم تقبله الأرض، لسفکه الدم الحرام. کمبا ج ۶ / ۴۳۶، وجد ج ۱۹ / ۱۴۸.

۱۲۲۱۰ – محمد بن آدم بن أبی إیاس (أو إیاس بدون کلمة الأب) النسائی (الشیبانی – خ ل):

لم یذکروه. روی عن أبیه، کما تقدمت. عدة من روایاته فی أبیه و نزیدک علیه ما فی کمبا ج ۵ / ۲۲۵، وجد ج ۱۳ / ۳۶.

وروی فی العلل ج ۱ / ۷۶ عنه، عن أبیه. وکذا فی التوحید ص ۲۴۲، وفی ک فی حدیث غیبة موسی بسنده، عن سهل بن زیاد الآدمی، عنه، عن أبیه، عن المبارک بن فضالة – الخ. ومثله فیه باب ۲۳ فی روایة کریمة عظیمة فی الفضائل.

(۳۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، المحل بن خلیفة (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محفوظ بن وشاح (۱)، محفوظ بن نصر (۱)، الموت (۱)

۱۲۲۱۱ – محمد بن آدم المدائنی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. إمامی حسن. ویشهد علیه ما فی کمبا ج ۱۲ / ۱۲، وجد ج ۴۹ / ۴۰ حیث إنه ورد علی الرضا علیه السلام وأراد أن یسأله فوضع الإمام یده علی صدره فأخبره بما أراد قبل أن یسأل.

ورواه فی العیون ج ۲ / ۲۲۰. ولقبه بزروان (وردان – خ ل) (زرقان).

وروی محمد بن أحمد بن یحیی، عنه، عن أبیه. الفقیه ج ۴ باب النوادر وهو آخر الکتاب. وعده الشیخ فی رجاله (۸۲) من أصحاب الرضا علیه السلام و قال: یعرف بزرقان المدائنی.

۱۲۲۱۲ – محمد بن أبادیه:

لم یذکروه. روی الحسن بن راشد، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام، کما عن کش فی ترجمة یونس بن عبد الرحمن.

۱۲۲۱۳ – محمد بن أبان: تقدم فی عباس بن فضل روایته.

۱۲۲۱۴ – محمد بن أبان بن تغلب:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عن أبیه، وعنه ابنه أبان. ذکره جش فی ترجمة جده. ونقل أنه مع أبیه أبان وردا علی الصادق علیه السلام. وقد تقدم ابنه وجده.

وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بأبی سعید البکری الجریری الکوفی مولی بنی قیس بن ثعلبة.

۱۲۲۱۵ – محمد بن أبان بن لاحق النخعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید المرتضی وقال فی حقه: رفع الله درجته. إنه سمع مولانا الحسن الأخیر الزکی علیه السلام عن أبیه، عن جده علی بن موسی الرضا علیه السلام. وذکره معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی مدینة المعاجز ص ۷۱.

(۳۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن آدم المدائنی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن أبان بن تغلب (۱)، محمد بن أبادیه (۱)، الحسن بن راشد (۱)، محمد بن أبان (۲)

۱۲۲۱۶ – محمد بن أبان الکلبی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن القاسم، عنه، عن أبان بن تغلب، خبر الیمانی مع الصادق علیه السلام. دلائل الطبری ص ۱۳۵.

۱۲۲۱۷ – محمد بن إبراهیم:

یب ج ۲ باب لباس المصلی فی أبواب الزیادات ص ۳۶۴ عن الحسین بن سعید قال: قرأت کتاب محمد بن إبراهیم إلی أبی الحسن الرضا علیه السلام یسأله عن الصلاة فی ثوب حشوه قز. فکتب إلیه: قرأته. لا بأس بالصلاة فیه. ولعله متحد مع محمد بن إبراهیم بن هاشم الذی تقدم ابنه أحمد.

وله روایات فی کا ویب أشار إلیها الخوئی رواها عنه إبراهیم بن هاشم و عمرو بن عثمان وإبراهیم بن عبد الحمید وسهل بن زیاد. فراجع إلیه ج ۱۴ / ۲۲۹.

۱۲۲۱۸ – محمد بن إبراهیم بن أبان: المعروف بعلان الکلینی. یأتی بدون اسم جده.

۱۲۲۱۹ – محمد بن إبراهیم بن إبراهیم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. تزوج سلمة بنت عبد العظیم الحسنی المدفون بالری. وله منها الحسن وعبد الله وأحمد. وتقدم الحسن وأحمد وأبوه وأجداده.

۱۲۲۲۰ – محمد بن إبراهیم بن أبی البلاد:

ثقة بلا خلاف. وکذا أخوه یحیی وأبوه کما تقدم. لکن یحیی أکثر حدیثا من محمد. وبالجملة کلهم ثقات بالاتفاق. وله کتاب رواه محمد بن علی بن محبوب. روی عن أبیه، عن جده، عن الأصبغ نباتة. نی ص ۱۴۸.

۱۲۲۲۱ – محمد بن إبراهیم بن أبی السلاسل الأنباری الکاتب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۳۵ عن محمد بن عبد الله الشیبانی، عنه.

(۳۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، إبراهیم بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، محمد بن إبراهیم (۵)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أبان بن تغلب (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن أبان (۱)، الحسن بن زید (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، محمد بن علی (۱)، اللبس (۱)، الزوج، الزواج (۱)

۱۲۲۲۲ – محمد بن إبراهیم بن أبی الکرام: تقدم فی أبیه.

۱۲۲۲۳ – محمد بن إبراهیم بن أبی لیلی:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الکلینی والشـیخ فی کا ویب عن عبـد الرحمن بن أحمـد الفارسـی، عنه، عن الهیثم بن جمیل. جد ج ۴۰ / ۳۰۴، وکمبا ج ۹ / ۴۹۶.

۱۲۲۲۴ – محمد بن إبراهیم بن أحمد بن یونس اللیثی المعاذی الرازی:

لم یـذکروه. هو من مشائـخ الصدوق. روی عنه فی المعانی ص ۱۱۱. وهو عن أحمد بن محمد بن سـعید الکوفی، حدیث تفسـیر قوله تعالی ": وبئر معطلة " بالإمام الصامت " وقصر مشید " بالإمام الناطق، وکمبا ج ۷ / ۱۱، وجد ج ۲۴ / ۱۰۱.

وروی عنه فی الخصال باب الثلاثة ص ۷۷ روایة أخری، وکمبا ج ۶ / ۵۳۷، وجد ج ۲۰ / ۲۴۱.

وروی عنه فی الإکمال باب اتصال الوصیة ص ۲۳۴ ح ۴۵ من طبع جدید حدیث الثقلین والولایة.

جملة من روایاته. جد ج ۳۸ / ۳۵۴، و ج ۲۰ / ۲۴۱، وکمبا ج ۹ / ۳۴۵، و ج ۶ / ۵۳۷.

وفی المعانی ص ۱۳، والأمالی ص ۱۵، والتوحید فی مواضع متعددة فی روایات تفسیر الآیات المتشابهات فی التوحید، وبشا ص ۱۶۵، وکتاب فضائل الأشهر الثلاثة عنه. وتقدم فی أحمد بن مدرک بعض روایاته.

۱۲۲۲۵ – محمد بن إبراهیم بن أسباط أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی باب معنی التوحید عن أحمد بن محمد بن عیسـی بن أحمد العلوی (تقدم)، عنه، عن أحمد بن محمد بن زیاد القطان (تقدم) – الخ، وکمبا ج ۲ / ۱۹۰، وکذلک بهذا السند فی دلائل الإمامة للطبری ص ۵۴.

العلل بهذا السند روایة علة حمل بعض الأشجار. کمبا ج ۱۴ / ۸۳۶. وروایة

(۳۵۸)

صفحهمفاتیـح البحث: حدیث الثقلین (۱)، کتاب أمالی الصـدوق (۱)، کتاب دلائل الامامـة لمحمـد بن جریر الطبری (الشـیعی) (۱)، محمد بن إبراهیم بن أبی لیلی (۱)، إبراهیم بن أبی الکرام (۱)، محمد بن إبراهیم بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، عیسی بن أحمد (۱)، هیثم بن جمیل (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الوصیة (۱)

خلقة الذر. ج ۱۴ / ۳۳۵. وروایة خلقة الکلب. ج ۱۴ / ۷۴۷. وغیرها فیه ۸۷۶، و کتاب الأخلاق ص ۱۴۴، وجد ج ۴ / ۲۶۴، و ج ۶۰ / ۲۰۰، و ج ۶۵ / ۶۳، و ج ۶۶ / ۱۱۲ و ۳۳۴، و ج ۷۱ / ۸۶.

وقد ینسب إلی جده فیقال: محمد بن أسباط، کما فی روایة الصدوق بهذا السند روایة أخری. کمبا ج ۱۴ / ۵۲۴ و ۸۵۳، وجد ج ۶۲ / ۱۶۱، و ج ۶۶ / ۱۹۰، و العیون ج ۲ / ۴۹. إلی غیر ذلک.

۱۲۲۲۶ – محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی أبو العباس المکتب:

قد أکثر الصدوق من الروایة عنه فی کتبه مترضیا ومترحما علیه. ومنه یظهر حسن حاله بل جلالة شأنه.

وعن المجلسـی الأـول الجزم بأنه من مشائـخ الصـدوق وهو فی محله. وقـد یظهر من بعض الروایات روایته عن الحسـین بن روح نائب الحجة علیه السلام.

کمبا ج ۱۰ / ۱۶۲، وجد ج ۴۴ / ۲۷۳.

ومن روایاته روایة وصف الإمامة المفصلة المنقولة عن الرضا علیه السلام.

المعانی ص ۹۶. وله نسخة أخرجها الصدوق عنه، عن علی بن فضال، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. وروی حدیث اللوح عن الجابر.

وروی فی ک باب ۴۵ ح ۳۷ عنه مترضـیا علیه قال: کنت عند الشیخ أبی القاسم الحسین بن روح – الخ. ومثل ذلک فی غط ص ۲۱۰ و ۲۱۲.

ویروی من کتابه الطبرسی فی مکارم الأخلاق الفصل الأول من الباب الأول.

۱۲۲۲۷ – محمد بن إبراهیم بن إسحاق الفارسی الغرائمی أبو الحسین:

لم یذکروه. روی الصدوق فی التوحید باب أنه تعالی لا یعرف إلا به عنه الحدیث الشریف المفصل فی قدوم الجاثلیق المدینة وتشرفه بلقاء أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۲ / ۸۵. وغیره فی ج ۱۴ / ۹۳، و ج ۳ / ۴، وجد ج ۳ / ۲۷۲، و ج ۵ / ۱۲، و ج ۵۸ / ۹.

(۳۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الحسین بن روح النوبختی (۲)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق الفارسی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، الشیخ الصدوق (۵)، علی بن فضال (۱)، حدیث اللوح (۱)

وروی فی التوحید باب حدیث شبخت الیهودی عنه.

وروی فی التوحید عنه فی مواضع کثیرة منها فی باب القضاء والقدر مکررا، والعیون باب ۱۱ ح ۳۸.

۱۲۲۲۸ – بن محمد بن إبراهیم بن إسحاق المؤدب:

روی عنه الصدوق مترضیا علیه. العیون ج ۱ / ۱۴۳.

والظاهر اتحاده مع سابقه وکونه من مشائخه.

۱۲۲۲۹ – محمد بن إبراهیم بن إسماعیل المعروف بابن طباطبا:

خرج بالکوفة لعشر خلون من جمادی الآخرة فی قریب من مائتین من الهجرة. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۰، وجد ج ۵۲ / ۱۸۳.

قال العلامة المامقانی: به قامت حروب أبی السرایا بالکوفة إلی أن مات. و هو فی الحرب حتف أنفه. وکفی بذلک قادحا فی عدالته – الخ.

أقول: وهو من أجداد السید بحر العلوم المشهور، کما یأتی فی حفیده محمد بن أحمد بن محمد. وتقدم فی أبیه ذکره مع إخوانه.

وفی دائرة المعارف فی ترجمة أبیه وأولاده: ومنهم محمد بن إبراهیم طباطبا أبو عبد الله أحد الأئمة الزیدیة الذی خرج بالکوفة داعیا إلی الرضا علیه السلام من آل محمد. وخرج معه أبو السرایا الشیبانی فی أیام المأمون فغلب علی الکوفة ودعا بالآفاق ولقب بأمیر المؤمنین وعظم أمره، ثم مات فجأة فی سنة ۱۹۹.

۱۲۲۳۰ – محمد بن إبراهیم الأصبحی: لم یذکروه. هو ابن نوح الآتی.

۱۲۲۳۱ – محمد بن إبراهیم الإمام بن محمد بن علی بن عبد الله بن العباس بن عبد المطلب:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وله نسخة کبیرة عنه علیه السلام. و أصیب سنة ۱۴۰ وله سبع وخمسون سنة. وتقدم فی أبیه مزید بیان فی حقه. بعض روایاته فی بشا ص ۱۹۷ مکررا.

(۳۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، شهر جمادی الثانیة (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، مدینة الکوفة (۴)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، محمد بن إبراهیم الامام (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، إبراهیم طباطبا (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن علی (۱)، الموت (۲)، الحرب (۱)

وکان محمد هذا والی مکة. وهو زوج فاطمة بنت الصادق علیه السلام و له منها بنت. الوسائل ج ۱۴ / ۱۷۰.

۱۲۲۳۲ – محمد بن إبراهیم الجرجانی أبو بکر:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۸۶، و المعانی ص ۳۰۶ عنه بواسطة أحمد بن محمد بن عبد الرحمن المذکور، حدیث خلقة نور محمد صلی الله علیه وآله مع الحجب. ونقله عنه وعن المعانی فی کمبا ج ۱۴ / ۱۰۱، و ج ۶ / ۳، وجد ج ۱۵ / ۴، و ج ۵۸ /

.۴۰

۱۲۲۳۳ – محمد بن إبراهیم بن جعفر أبو عبد الله الکاتب النعمانی المعروف بابن أبی زینب:

شیخ من أصحابنا، عظیم القدر شریف المنزلة صحیح العقیدة کثیر الحدیث.

قاله جش و العلامة. ولا خلاف ولا غمز فیه. مات بالشام.

وله کتب، منها: کتاب الغیبة وکتاب التفسیر وغیرهما. وهو من مشاهیر تلامیذ الشیخ الکلینی. وهو من مشائخ النجاشی کما فی رجاله ص ۵۱ فی ترجمة الحسین بن علی بن الحسین المغربی، وفی ص ۲۷۱ فی ترجمة هذا المترجم.

۱۲۲۳۴ – محمد بن إبراهیم الجعفری:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی باب مولد النبی صلی الله علیه وآله عن أحمد بن إدریس، عن الحسین بن عبد الله الصغیر، عنه، عن أحمد بن علی بن محمد بن عبد الله بن عمر بن علی بن أبی طالب، عن الصادق علیهما السلام قال: إن الله کان إذ لا کان – إلی آخر ما ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۱۱ لغة " أبی. " وتقدم فی أحمد بن علی مواضع الروایة.

وفی کا ج ۱ / ۴۴۶ ح ۲۱ بهذا السند بعینه روایة أخری.

روایته عن حکیمة بنت الرضا علیه السلام معجزة الجواد علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۱۶، وجد ج ۵۰ / ۶۹. ولعل أباه إبراهیم بن أبی الکرام الجعفری المذکور.

(۳۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، إبراهیم بن أبی الکرام (۱)، الحسین بن عبد الله الصغیر (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۱)، محمد بن إبراهیم الجعفری (۱)، محمد بن إبراهیم بن جعفر (۱)، أحمد بن علی بن محمد (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، أحمد بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الشام (۱)، الموت (۱)، الزوج، الزواج (۱)، السفینة (۱)

۱۲۲۳۵ – محمد بن إبراهیم الجعفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکافی، عن علی بن الحکم، عن کامل بن محمد، عنه، عن أبیه قال: دخلت علی أبی عبد الله علیه السلام – الخبر.

الطب: عن عبد الله بن بسطام، عن کامل، عنه – الخ. وذکرهما فی کمبا ج ۱۴ / ۵۱۱، وجد ج ۶۲ / ۱۰۳. ورواه فی المستدرک عنه مثله.

الطب ص ۱۰۱: عن محمد بن عیسی، عن کامل، عنه قال: شکا رجل إلی أبی الحسن علی بن موسی الرضا علیه السلام مغصا (وجع فی البطن) کاد یقتله و سأله أن یدعو الله عز وجل له – إلی أن قال: – فتبسم علیه السلام قال: ویحک! إن دعاءنا من الله بمکان – الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۵۲۷، وجد ج ۶۲ / ۱۷۶.

وروی البرقی فی سن باب البیض عن نوح بن شعیب، عن کامل، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: من عدم الولد، فلیأکل البیض ولیکثر منه. وفی کمبا ج ۱۴ / ۸۲۲، و ج ۲۳ / ۱۱۰، وجد ج ۶۶ / ۴۶، و ج ۱۰۴ / ۸۰.

یستفاد مما ذکر أنه من أصحاب الصادق والرضا صلوات الله علیهما. وابنه کامل تقدم وإنه یروی عن أبیه.

۱۲۲۳۶ – محمد بن إبراهیم بن الحارث التمیمی أو التمیمی:

لم یذکروه. روی عن الحسین علیه السلام حدیث بیان صیاح الحیوانات.

کمبا ج ۱۴ / ۶۵۸، وجد ج ۶۴ / ۲۷.

وروی الصدوق بإسناده، عن محمد بن إسحاق، عنه، عن سلمة بن أبی الطفیل. جد ج ۳۹ / ۴۱، وکمبا ج ۹ / ۳۵۷.

۱۲۲۳۷ – محمد بن إبراهیم بن الحسن بن عبید الله بن أبی الفضل العباس علیه السلام: لم یذکروه. تقدم أبوه وجده.

۱۲۲۳۸ – محمد بن إبراهیم بن حسنویه:

لم یذکروه. بشا ص ۱۵۴: بسنده عن أحمد بن أبی جعفر البیهقی، عنه، عن

(۳۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، أحمد بن أبی جعفر البیهقی (۱)، محمد بن إبراهیم الجعفی (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، عبد الله بن بسطام (۱)، محمد بن إبراهیم (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن عیسی (۱)، نوح بن شعیب (۱)، کامل بن محمد (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)

عبد الله بن علی، حدیث فضل أمیر المؤمنین علیه السلام وشیعته، وکتاب الإیمان ص ۱۳۸، وجد ج ۶۸ / ۱۳۶.

۱۲۲۳۹ – محمد بن إبراهیم بن خارج الأصم أبو أحمد:

لم یذکروه. روی الصدوق عن محمد بن عمرو بن علی البصری، عنه، عن محمد بن عبد الله بن الجنید – الخ. کمبا ج ۵ / ۱۱۱، وکتاب العشرة ص ۱۰۹، وجد ج ۱۲ / ۴، و ج ۷۴ / ۳۸۳، ورواه فی العلل ج ۱ باب ۳۲ عنه مثله.

۱۲۲۴۰ – محمد بن إبراهیم الرازی:

لم یذکروه. فر: جعفر بن محمد بن بشرویه القطان، عنه، عن ابن مسکان.

کمبا ج ۶ / ۲۱۵، وجد ج ۱۷ / ۹۰.

۱۲۲۴۱ – محمد بن إبراهیم بن زکریا القطفانی:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره ص ۸۲ عنه حدیثا شریفا فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام، وجد ج ۳۶ / ۷۲. وتمامه فی ج ۳۸ / ۳۴۵، وکمبا ج ۹ / ۹۶ و ۳۴۳.

وروی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۹۳ عن الحسن بن محمد بن سعید الهاشمی، عنه، عن علی بن الحسن بن عبد الرحمن.

۱۲۲۴۲ – محمد بن إبراهیم بن زیاد الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۸ روایة حد شارب الخمر و أنه الجلد فی الأولی والثانیة والقتل فی الثالثة.

۱۲۲۴۳ – محمد بن إبراهیم السراج:

لم یذکروه. روی عن فضالة، عن أبان بن عثمان. الطب ص ۵۴.

وروی عن ابن محبوب. کتاب الطب ص ۲۰. وروایته عن فضالة والقاسم جمیعا، عن أبان بن عثمان فیه ص ۳۹.

(۳۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، شرب الخمر (۱)، الحسن بن محمد بن سعید (۱)، محمد بن عمرو بن علی (۱)، عبد الله بن علی (۱)، محمد بن إبراهیم (۵)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، أبان بن عثمان (۲)، علی بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۲)

۱۲۲۴۴ – محمد بن إبراهیم السروی:

الشاعر المعروف المذکور فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۱۱۸ – ۱۲۳.

۱۲۲۴۵ – محمد بن إبراهیم بن صدقة أبو عبد الله:

لم يذكروه. حدث سنة ۳۶۲ كما فى المهج للسيد ابن طاووس ص ۲۶۵ عن الشريف أبى الحسن محمد بن محمد بن المحسن بن يحيى بن الرضا أدام الله تأييده سنة ۴۰۴، يشهد مقابر قريش (لعله الكاظمين)، عن أبيه رضى الله عنه، عن سلامة بن محمد الأزدى – الخ، حديث دعاء الإمام الهادى عليه السلام على المتوكل. كتاب الدعاء ص ۲۴۸، وجد ج ۹۵ / ۲۳۴.

۱۲۲۴۶ – محمد بن إبراهيم الصورى: روى عبد الرحمن بن إسماعيل، عنه، كما تقدم.

۱۲۲۴۷ – محمد بن إبراهيم الصيرفى:

لم يذكروه. روى العباس بن عامر، عنه، عن المفضل بن قيس بن رمانة.

الكافى ج ۴ كتاب الزكاة باب كراهية المسألة ص ۲۱.

۱۲۲۴۸ – محمد بن إبراهيم العباسى: لم يذكروه. هو ابن إبراهيم الإمام المذكور.

۱۲۲۴۹ – محمد بن إبراهيم بن عبد الحميد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ، عن إسماعيل بن محمد الصفار، عنه، عن على بن بحر – الخ. كمبا ج ۶ / ۷۸۲، و ج ۱۶ / ۱۴۸، وجد ج ۲۲ / ۴۵۲، و ج ۷۹ / ۲۴۴.

۱۲۲۵۰ – محمد بن إبراهيم بن عبد الله:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد فى أماليه مج ۷ ص ۴۰ عن الحسن بن حمدون، عنه، عن سدير الصيرفى، عن الصادق عليه السلام.

۱۲۲۵۱ – محمد بن إبراهيم بن عبد الله القمى القطان أبو جعفر:

لم يذكروه. هو المعروف بابن الخزاز. روى الحسن بن محمد النهاوندى، عنه،

(۳۶۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، مدينة الكاظمين (۱)، السيد إبن طاووس (۱)، محمد بن إبراهيم العباسى (۱)، محمد بن إبراهيم الصيرفى (۱)، الحسن بن محمد النهاوندى (۱)، إبراهيم بن عبد الحميد (۱)، إبراهيم بن عبد الله (۲)، المفضل بن قيس بن رمانة (۱)، محمد بن محمد بن المحسن (۱)، محمد بن إبراهيم (۳)، أبو عبد الله (۱)، إسماعيل بن محمد (۱)، العباس بن عامر (۱)، الزكاة (۱)، الشهادة (۱)، القبر (۱)، التصدّق (۱)

عن محمد بن زياد، حديثا فى وصف أصحاب المهدى عليه السلام وأسمائهم. دلائل الطبرى ص ۳۰۷.

۱۲۲۵۲ – محمد بن إبراهيم بن عبد الله المدائنى أبو جعفر:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد فى المهج، عنه، عن الصدوق، حديث حكيمة بنت الجواد فى حرز الجواد عليه السلام، وكتاب الدعاء ص ۱۶۸، وجد ج ۹۴ / ۳۵۴.

۱۲۲۵۳ – محمد بن إبراهيم بن عبد الله بن يعقوب الأنطاكى أبو بكر:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۳۳.

۱۲۲۵۴ – محمد بن إبراهيم العلوى الموسوى:

لم يذكروه. طب الأئمة: عنه، عن إبراهيم بن محمد (يعنى أباه) عن أبى الحسن العسكرى قال: سمعت الرضا صلوات الله عليه – الخبر. كمبا ج ۱۴ / ۵۰۲، وجد ج ۶۲ / ۶۴.

والطب ص ۶۸: عنه، عن فضالة. وتقدم أبوه وابنه جعفر ونسبه.

۱۲۲۵۵ – محمد بن إبراهيم العلاف الهمدانى أبو بكر:

لم يذكروه. روى المفيد فى ختص ص ۱۱۲ عنه حديث المباهلة.

۱۲۲۵۶ – محمد بن إبراهیم العمری:

لم یذکروه. روی سعد بن عبد الله عنه. غیبة الشیخ الطوسی ص ۱۴۷.

۱۲۲۵۷ – محمد بن إبراهیم الغزالی:

لم یذکروه. روی إسحاق بن محمد الصیرفی، عنه، عن عمران الزعفرانی، عن المفضل بن عمر. دلائل الطبری ص ۲۴۷.

(۳۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام المهدی عجل الله فرجه (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۲)، إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن إبراهیم (۴)، الشیخ الصدوق (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، عمران الزعفرانی (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن زیاد (۱)، المفضل بن عمر (۱)، الجود (۱)

۱۲۲۵۸ – محمد بن إبراهیم الفزاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن عبد الرحمن بن محمد الحسینی، عنه، عن عبد الله بن بحر الأهوازی. کمبا ج ۹ / ۴۰۱، وجد ج ۳۹ / ۲۴۶، ورواه فی العیون ج ۲ / ۱۳۶، والمعانی ص ۳۷۱.

وفی الأمالی ص ۱۴۲ عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عنه، عن عبد الله بن یحیی الأهوازی – الخ. هو ابن إبراهیم بن محمد الآتی.

۱۲۲۵۹ – محمد بن إبراهیم بن الفضل الدیلمی أبو جعفر:

لم یذکروه. هو من رواة حدیث أبی ذر فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۸ / ۲۱۳، وکمبا ج ۹ / ۳۱۱.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۹۲ عن أبی المفضل، عنه، عن عبد الحمید بن صبیح أبی یحیی العبدی، عن حماد بن زید. ویمکن أن یقال: إن الفضل مصحف المفضل الآتی.

۱۲۲۶۰ – محمد بن إبراهیم القطان:

لم یذکروه. روی علی بن الحسین بن سعدک الهمدانی، عنه، عن کثیر بن عیاش.

۱۲۲۶۱ – محمد بن إبراهیم القمی أبو بشر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۸۶ فی روایة شریفة خلقة الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما.

۱۲۲۶۲ – محمد بن إبراهیم بن کثیر الصوفی أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۸۹ مکررا عن إسماعیل بن علی الدعبلی، عنه، وکمبا ج ۳ / ۳۰۱، وجد ج ۸ / ۴۰.

۱۲۲۶۳ – محمد بن إبراهیم الکوفی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال بسند صحیح عن محمد بن إسماعیل،

(۳۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن إبراهیم الکوفی (۱)، محمد بن إبراهیم القطان (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، إبراهیم بن الفضل (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن إبراهیم (۳)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، عبد الله بن بحر (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، علی بن الحسین (۱)، کثیر بن عیاش (۱)، حماد بن زید (۱)، محمد الحسینی (۱)، عبد الحمید (۱)

عنه، عن محمد بن عبد الله المظهری، عن حکیمة، میلاد القائم علیه السلام، و کمبا ج ۱۳ / ۲، وجد ج ۵۱ / ۱۱.

وفی الإکمال ج ۲ / ۱۰۶ عن عبد الله بن جعفر الحمیری، عنه، عن أبی محمد علیه السلام.

وروی عبد الرحمن بن محمد، عنه، عن الحسین بن زید، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب الهدیة ح ۱۳.

۱۲۲۶۴ – محمد بن إبراهیم بن مالک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن محمد بن علی بن الفضل (ثقة)، عن أبیه، عنه، عن إبراهیم بن بنان الخثعمی، حدیث أحوال المهدی علیه السلام عند ظهوره. کمبا ج ۱۳ / ۱۸۶، وجد ج ۵۲ / ۳۳۰. وتقدم فی إبراهیم بن بنان.

۱۲۲۶۵ – محمد بن إبراهیم المجاب بن محمد العابد بن الإمام الکاظم علیه السلام:

تقدم فی أبیه ذکر منه.

۱۲۲۶۶ – محمد بن إبراهیم بن محسن الطار آبادی:

لم یذکروه. قال المج بعد نقل الخبر المفصل المنقول عن المفضل فیما یکون عند ظهوره: روی الشیخ حسن بن سلیمان فی کتاب منتخب البصائر هذا الخبر هکذا:

حدثنی الأخ الرشید محمد بن إبراهیم بن محسن الطار آبادی أنه وجد بخط أبیه الرجل الصالح – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۲۰۹، وجد ج ۵۳ / ۳۵.

۱۲۲۶۷ – محمد بن إبراهیم بن محمد بن الحنفیة:

تقدم أبوه. وکذا فی أخیه عبد الله ما یتعلق به.

۱۲۲۶۸ – محمد بن إبراهیم بن محمد بن خلف الجمازی الشیخ أبو نعیم:

لم یذکروه. روی عن أحمد بن المظفر العطار أحادیث کتاب الجعفریات، کما فی أوله ص ۲. وروی عنه محمد بن علی بن محمد. ومثله فی ص ۱۱.

(۳۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، محمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن علی بن الفضل (۱)، محمد بن إبراهیم (۵)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن زید (۱)، علی بن محمد (۱)

۱۲۲۶۹ – محمد بن إبراهیم بن محمد العلوی:

صلی علی جعفر بن مازن الکاهلی الطحان، کما قاله النجاشی فی ترجمة جعفر. وقال: مات جعفر فی الربیع الآخر سنة ۲۶۴. انتهی ملخصا.

ومن هذا استفاد المولی الوحید معروفیته بل نباهة شأنه علی ما حکی عنه.

قال: ولعله والد جعفر الحائری الجلیل الذی هو شیخ الإجازة (تقدم).

واستصوب العلامة المامقانی استفادته وقال: إنی أعتبر الرجل من الحسان.

أقول: وهو فی محله. والظاهر اتحاده مع محمد بن إبراهیم العلوی المذکور.

۱۲۲۷۰ – محمد بن إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن العباس:

تقدم بعنوان محمد بن إبراهیم الإمام.

۱۲۲۷۱ – محمد بن إبراهیم بن محمد الفزاری: تقدم بإسقاط اسم جده.

۱۲۲۷۲ – محمد بن إبراهیم بن محمد بن مالک الفزاری:

لم یذکروه. روی الطبری فی الدلائل ص ۴۸ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن عبد الله بن بحر الجندی، عن أحمد – الخ. وتقدم فی عبد الله بن بحر الأهوازی روایته الأخری.

۱۲۲۷۳ – محمد بن إبراهیم بن محمد الموصلی:

روی محمد بن جعفر، عنه، عن أبیه، عن خالد، عن جابر بن یزید الجعفی.

المستدرک ج ۲ / ۶۳. والظاهر أنه محمد بن إبراهیم الموصلی المعدود من أصحاب.

الکاظم علیه السلام.

۱۲۲۷۴ – محمد بن إبراهیم بن محمد الهمدانی:

هو منسوب إلی جده وأبوه جعفر. وسیأتی فی محلة أنه من وکلاء الناحیة المقدسة من الحسان المعتمدة. وأبوه إبراهیم تقدم.

(۳۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، إبراهیم بن محمد الهمدانی (۱)، محمد بن إبراهیم الامام (۱)، محمد بن إبراهیم الموصلی (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی (۱)، محمد بن إبراهیم بن محمد (۴)، محمد بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن بحر (۲)، جابر بن یزید (۱)، جعفر بن مازن (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الموت (۱)

۱۲۲۷۵ – محمد بن إبراهیم بن مسلم الطرسوسی أبو أمیة:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۲ عن محمد بن إبراهیم بن قروزی، عنه، عن الحسن بن عطیة.

۱۲۲۷۶ – محمد بن إبراهیم المصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن أبی عمیر، عن محمد بن عمارة، عنه، عن هارون بن یحیی الناشب، حدیث خطبة فاطمة الزهراء علیه السلام.

کمبا ج ۳ / ۱۲۳. وتمامه فی ج ۸ / ۱۰۹، وجد ج ۶ / ۱۰۸، وذکره فی العلل ج ۱ / ۲۳۷.

۱۲۲۷۷ – محمد بن إبراهیم المعروف بابن أبی رمثة أبو الهیثم:

لم یذکروه. هو من أهل کفر ثوثا بنصیبین. وقع فی طریق السید الإقبال ص ۱۴ عن جده أبی جعفر الطوسی باسناده، عن أبی أحمد أیده الله، عنه، عن أبیه قال: دخلت علی الحسن العسکری علیه السلام فی أول یوم من شهر رمضان.

۱۲۲۷۸ – محمد بن إبراهیم المعروف بابن الکردی:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام، عن علی بن محمد، عنه، عن محمد بن علی بن إبراهیم بن موسی الکاظم علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله.

۱۲۲۷۹ – محمد بن إبراهیم المعروف بعلان الکلینی:

إنه خیر، کما قاله الشیخ. وقال العلامة فی صه: هو خیر فاضل. انتهی. و لعله لذلک عده المج وغیره ممدوحا. وتقدم فی علان. وهو خال محمد بن یعقوب الکلینی صاحب الکافی وأخو أحمد بن إبراهیم المعروف بعلان الکلینی.

۱۲۲۸۰ – محمد بن إبراهیم بن المفضل الدئلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن عبد الحمید بن صبیح – الخ. کمبا ج ۱ / ۵۵، وجد ج ۱ / ۱۷۰.

(۳۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن إبراهیم المعروف بابن الکردی (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم بن موسی (۱)، أحمد بن إبراهیم المعروف بعلان (۱)، محمد بن إبراهیم المعروف بعلان (۱)، إبراهیم بن المفضل (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، إبراهیم بن مسلم (۱)، محمد بن إبراهیم (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن عطیة (۱)، محمد بن عمارة (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، علی بن محمد (۱)، عبد الحمید (۱)

۱۲۲۸۱ – محمد بن إبراهیم المکتب:

هو محمد بن إسحاق الطالقانی المذکور.

۱۲۲۸۲ – محمد بن إبراهیم بن المنذر المکی:

لم یذکروه. نص: عن التلعکبری، عن الحسن بن علی بن زکریا، عنه، عن الحسین بن سعید بن الهیثم، حدیثا شریفا فی النص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وفضائلهم. کمبا ج ۹ / ۱۴۰، وجد ج ۳۶ / ۲۸۵، وکفایة الأثر باب ۱ ح ۳.

۱۲۲۸۳ – محمد بن إبراهیم بن موسی بن إبراهیم بن موسی الکاظم علیه السلام:

ابنه موسی یأتی. وتقدم فی حفیده الحسین بن موسی أنه والد السید المرتضی و الرضی.

۱۲۲۸۴ – محمد بن إبراهیم الموصلی: عده الشیخ من أصحاب الکاظم علیه السلام.

۱۲۲۸۵ – محمد بن إبراهیم بن مهزیار:

من أصحاب العسکری علیه السلام وأمنائه، وسفراء المهدی علیه السلام بعد أبیه إبراهیم، کما تقدم عنه ذکر أبیه. والدلیل علی ذلک کله ما فی کمبا ج ۱۳ / ۸۲ و ۸۷ و ۹۹ و ۱۰۰ و ۲۴۶، وجد ج ۵۱ / ۳۱۰ و ۳۲۶ و ۳۶۴ و ۳۶۵، و ج ۵۳ / ۱۸۵، والکافی ج ۱ باب مولد الصاحب وغیره ص ۵۱۸.

۱۲۲۸۶ – محمد بن إبراهیم بن نبال:

لم یذکروه. روی السید ابن طاووس، عن محمد بن علی بن عبد الصمد، عن أبیه، عن الصدوق. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۵، وجد ج ۴۷ / ۲۰۳.

۱۲۲۸۷ – محمد بن إبراهیم النعمانی: هو محمد بن إبراهیم بن جعفر المذکور.

۱۲۲۸۸ – محمد بن إبراهیم بن نوح الأصبحی:

لم یذکروه. روی السید بسنده، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عن أحمد بن

(۳۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن إبراهیم بن مهزیار (۱)، محمد بن إبراهیم الموصلی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، محمد بن إبراهیم بن جعفر (۱)، الحسن بن علی بن زکریا (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۱)، إبراهیم بن موسی (۱)، محمد بن إبراهیم (۵)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن موسی (۱)، الحسین بن سعید (۱)، محمد بن إسحاق (۱)

محمد بن عمر بن یونس الیمانی قال: حدثنی محمد بن إبراهیم بن نوح الأصبحی و أبو الخصیب سلیمان بن عمرو بن نوح الأصبحی، عن الإمام الباقر علیه السلام حدیث أدعیة السر. کتاب الصلاة ص ۹۳۶. وتمامه فی کتاب الدعاء ص ۲۷۶، و جد ج ۹۱ / ۲۶۷، و ج ۹۵ / ۳۲۵.

۱۲۲۸۹ – محمد بن إبراهیم النوفلی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال باب الثلاثة ص ۶۴ بطریقه الصحیح عن محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران الأشعری (ثقة)، عن محمد بن عیسی، عنه، عن الحسین بن المختار – الخ، وکمبا ج ۱۶ / ۱۲۶، وکتاب الکفر ص ۳۳ و ۱۰۱، وجد ج ۷۹ / ۷۷، و ج ۷۲ / ۲۲۱، و ج ۷۳ / ۱۴۰.

وبسنده الآخر عن یعقوب بن یزید (ثقة)، عنه. جد ج ۴۱ / ۱۰۵، وکمبا ج ۹ / ۵۳۲.

وفی الکافی ج ۳ باب وقت الصلاة فی یوم الغیم ص ۲۸۵ عن علی بن محمد، عن سهل بن زیاد، عنه، عن الحسین بن المختار.

وله روایات أخر فی کا ویب رواها عنه صالح بن أبی حماد ویعقوب بن یزید.

۱۲۲۹۰ – محمد بن إبراهيم الوراق السمرقندی:

وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال ج ۲ / ۱۵۷ عن العیاشی، عنه، عن حمران بن أحمد القلانسی، عن أیوب بن نوح – الخ.

وعد من مشائخ الکشی لروایته عنه فی رجاله، منها فی ترجمة زرارة.

۱۲۲۹۱ – محمد بن إبراهيم الهاشمی:

روی علی بن محمد الخصیبی، عنه، عن عبد الرحمن بن یحیی، عن الرضا علیه السلام. إثبات المسعودی ص ۱۸۰.

۱۲۲۹۲ – محمد بن أبی إسحاق (محمد بن إسحاق – خ ل) ابن أحمد اللیثی:

هو من مشائخ الصدوق. روی عنه أمالیه مج ۸۰ ح ۱.

(۳۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، مواقیت الصلاة (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، محمد بن إبراهیم النوفلی (۱)، محمد بن إبراهیم الوراق (۱)، إبراهیم الهاشمی (۱)، محمد بن أبی إسحاق (۱)، الحسین بن المختار (۲)، صالح بن أبی حماد (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، یعقوب بن یزید (۲)، أحمد القلانسی (۱)، أیوب بن نوح (۱)، سلیمان بن عمرو (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن عیسی (۱)، علی بن محمد (۲)، محمد بن عمر (۱)، الصّلاة (۱)

۱۲۲۹۳ – محمد بن أبی إسحاق الخفاف:

لم یذکروه. روی الصدوق فی التوحید باب القدرة، عن محمد بن موسی بن المتوکل، عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عنه، روایة شریفة. ورواه فی البحار عنه مثله.

۱۲۲۹۴ – محمد بن أبی إسحاق القمی:

متکلم جلیل. له مصنفات. من علماء عصر مولانا الرضا علیه السلام. و یروی عنه البرقی، کما عن ابن بطة.

۱۲۲۹۵ – محمد بن أبی إسماعیل العلوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشارة المصطفی عن محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن محمد بن عبد الله الأنصاری، عن محمد بن الحسین النهاوندی، عن صدقة بن موسی، عن موسی بن جعفر علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۰۱، وجد ج ۳۹ / ۲۴۹.

۱۲۲۹۶ – محمد بن أبی الأصبغ:

لم یذکروه. روی سهل بن زیاد، عنه، عن بندار بن عاصم. الکافی ج ۴ کتاب الزکاة باب من أعطی بعد المسألة ص ۲۴.

۱۲۲۹۷ – محمد بن أبی أیوب النهروی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۶ عن أبیه قال: حدثنا أبو الحسن محمد بن أحمد بن علی بن أسد الأسدی، قال: حدثنی محمد بن أبی أیوب النهروی – الخ. وذکر حدیث ذم کثرة النوم فإنه یوجب الفقر یوم القیامة. ونقله المجلسی عن الأمالی والخصال. کمبا ج ۱۶ / ۳۹، وجد ج ۷۶ / ۱۷۹.

وروایته الأخری فی الخصال ج ۱ / ۷۷، والأمالی ص ۲۳۲.

۱۲۲۹۸ – محمد بن أبی البرکات:

لم یذکروه. روی السید فی فرحة الغری، عن یحیی بن سعید، عنه، عن إبراهیم

(۳۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی

الصدوق (۲)، یوم القیامة (۱)، العلامة المجلسی (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، محمد بن عبد الله الأنصاری (۱)، محمد بن أبی الأصبغ (۱)، محمد بن أبی إسحاق (۲)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یحیی بن سعید (۱)، سهل بن زیاد (۱)، بندار بن عاصم (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن موسی (۱)، التصدّق (۱)، النوم (۱)

الصنعانی – الخ. کمبا ج ۱ / ۱۰۸، و ج ۲۲ / ۴۴ مکررا، وجد ج ۲ / ۱۴۷، و ج ۱۰۰ / ۲۶۰.

۱۲۲۹۹ – محمد بن أبی بشر:

لم یذکروه. روی الصدوق فی عقاب الأعمال، عن علی بن أحمد، عن محمد بن جعفر (یعنی الأسدی الثقة)، عنه، عن محمد بن عیسی الدامغانی، عن محمد بن خالد البرقی، حدیث ذم القدریة، وکمبا ج ۳ / ۳۴، و ج ۹ / ۵۴۷، وجد ج ۵ / ۱۱۸. وغیر ذلک فی ج ۴۱ / ۱۶۴، وفی العلل ج ۱ / ۱۶۶ و ۲۲۳ و ۲۲۴.

نص: الحسین بن محمد بن سعید، عن محمد بن أبی عبد الله الأسدی، عنه، عن الحسین بن أبی الهیثم، روایة النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۵۱، وجد ج ۳۶ / ۳۲۹.

وروی محمد بن أبی عبد الله، عنه، عن الحسین بن الهیثم، کما فی مشیخة الفقیه فی طریقه إلی حفص بن غیاث.

۱۲۳۰۰ – محمد بن أبی بصیر:

لم یذکروه. الطب: عنه أبیه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۸۵۷، وجد ج ۶۶ / ۲۰۹. ورواه فی مستدرک ج ۳ / ۱۱۹ عنه مثله. والطب ص ۶۸ عن فضالة، عنه، عن أبیه، عن الباقر علیه السلام.

۱۲۳۰۱ – محمد بن أبی بکر:

روی الصفار، عن یعقوب بن یزید، عنه، عن عبد الله بن بکیر وحفص بن سوقة، عن زرارة. یب ج ۸ / ۳۰۰.

۱۲۳۰۲ – محمد بن أبی بکر بن أبی عیسی المدینی الحافظ لم یذکروه. وله کتاب دستور المذکرین ومنشور المتعبدین. نقل منه السید فی الإقبال مکررا کثیرا.

۱۲۳۰۳ – محمد بن أبی بکر بن أبی قحافة:

ولد بالبیداء أو فی ذی الحلیفة فی حجة الوداع. هو من حواری

(۳۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، محمد بن أبی عبد الله الأسدی (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، الحسین بن محمد بن سعید (۱)، الحسین بن الهیثم (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن أبی بشر (۱)، محمد بن أبی بکر (۳)، یعقوب بن یزید (۱)، حجة الوداع (۱)، حفص بن غیاث (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن خالد (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

أمیر المؤمنین علیه السلام – کما ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۴۴۶ لغة " حور – " و من خواصه، من الأصفیاء ومن السابقین المقربین. جلیل القدر، عظیم المنزلة. و هو أنجب النجباء من أهل بیت سوء أتته النجابة من قبل أمه أسماء بنت عمیس کما قاله الإمام. وبایع أمیر المؤمنین علیه السلام علی البراءة من أبیه ومن الثانی. و قتل بمصر سنة ثمان ثلاثین من الهجرة فی خلافه أمیر المؤمنین علیه السلام وکان عاملا علیه من قبله.

وروی کش فی ص ۴۲ و ۴۳ و ۴۷ روایات متعددة تدل علی مدحه و جلالته.

منها: قول الصادق علیه السلام: کان عمار بن یاسر ومحمد بن أبی بکر لا یرضیان أن یعصی الله عز وجل. وعدة أخری بمفاد ما تقدم.

ومنها: الرضوی علیه السلام: کان أمیر المؤمنین علیه السلام یقول: إن المحامدة تأبی أن یعصی الله عز وجل. قلت: ومن المحامدة؟ قال: محمد بن جعفر و محمد بن أبی بکر ومحمد بن أبی حذیفة ومحمد بن أمیر المؤمنین علیه السلام – الخبر.

وکان هو وعدی بن حاتم علی القلب من جند أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الجمل. کمبا ج ۸ / ۴۲۹، وجد ج ۳۲ / ۱۷۲.

کتابه إلی معاویة احتجاجا علیه. کمبا ج ۸ / ۶۵۴، وجد ج ۳۳ / ۵۷۵، و کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۱۵۸ و ۱۵۹.

کان عمره عند وفاة أبی بکر أقل من سنتین وستة أشهر بقلیل. فلما مات أبو بکر عن أسماء بنت عمیس، خلف علیها أمیر المؤمنین علیه السلام وکان محمد ربیبه، فنشأ فی حجره من صباه.

کلمات ابن أبی الحدید فی مدحه وأحواله وأولاده. کمبا ج ۹ / ۶۳۹، وجد ج ۴۲ / ۱۶۲.

ویقال: إنه کان أشد الناس علی عثمان المحمدون: محمد بن أبی بکر، محمد بن أبی حذیفة، محمد بن عمر وبن جزم. الغدیر ط ۲ ج ۱۲۹.

قضایاه وما جری بین عمر وبن العاص ومعاویة وبین محمد بن أبی بکر و

(۳۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۷)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، محمد بن أبی حذیفة (۱)، أسماء بنت عمیس (۲)، محمد بن أبی بکر (۴)، عمار بن یاسر (۱)، عدی بن حاتم (۱)، محمد بن جعفر (۱)، محمد بن عمر (۱)، الوفاة (۱)، السفینة (۱)

کیفیة مقتله وحزن أمیر المؤمنین علیه السلام وترحمه علیه الغدیر ج ۱۱ / ۶۴ - ۷۰.

باب الفتن الحادثة بمصر وشهادة محمد بن أبی بکر ومالک الأشتر وبعض فضائلهما وأحوالهما وعهود أمیر المؤمنین علیه السلام إلیهما. کما ج ۸ / ۶۴۳.

صورة العهد إلیه. ص ۶۴۵ و ۶۵۶، وجد ج ۳۳ / ۵۳۳ و ۵۴۱ و ۵۸۶. رواه المفید فی أمالیه مج ۳۱. وفی آخره: أحسنوا أهل مصر موازرة محمد أمیرکم، واثبتوا علی طاعته تردوا حوض نبیکم - الخ.

نهج: ومن کتاب له إلی عبد الله بن العباس بعد مقتل محمد بن أبی بکر بمصر:

أما بعد: فإن مصر قد افتتحت ومحمد بن أبی بکر قد استشهد. فعند الله نحتسبه ولدا ناصحا، وعاملا کادحا، وسیفا قاطعا، ورکنا رافعا.

وکنت حثثت الناس علی لحاقه وأمرتهم بغیاثه قبل الوقعة - الخ. کمبا ج ۸ / ۶۵۸، وجد ج ۳۳ / ۵۹۴.

بیان: الکدح: العمل والسعی. قاله الجوهری. ص ۶۵۹.

ما یتعلق بوقت ولادته ونفاس أمه عندها. کتاب الطهارة ص ۱۱۷، وجد ج ۸۱ / ۱۱۰.

رؤیا أمه أسماء وتعبیر النبی صلی الله علیه وآله لها بأنه یولد لها منه ولد تسمیة محمدا یکون غیظا علی الکافرین والمنافقین. کمبا ج ۸ / ۶۵۰، وجد ج ۳۳ / ۵۶۳.

ومن أولاده جابر وقد تقدم أنه من أصحاب السجاد علیه السلام، و القاسم بن محمد بن أبی بکر کان علی هذا الأمر. کمبا ج ۱۱ / ۱۰۵، وجد ج ۴۶ / ۳۶۶.

والقاسم مع السجاد علیه السلام ابنا خالة، کما ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۴ / ۲۷۳ لغة " زجر."

وأم فروة بنت القاسم تزوجها الباقر علیه السلام فولد له منها أبو عبد الله الصادق علیه السلام وعبد الله. ج ۴۶ / ۳۶۵.

وأم حکیم بنت القاسم تزوجها إسحاق العریضی ابن عبد الله بن جعفر، فولد له منها القاسم والد دواد أبی هاشم الجعفری المتقدم.

وتقدم فی سلمان أنه عده الرضا علیه السلام من الذین لم یخالفوا شیئا من

(۳۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد

الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، القاسم بن محمد بن أبی بکر (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن أبی بکر (۳)، مالک الأشتر (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۲)، الطهارة (۱)

أوامر أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۲۳۰۴ - محمد بن أبی بکر المقری: کما فی نعیم بن سلیمان.

۱۲۳۰۵ - محمد بن أبی بکر الواسطی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۱۸۸ عن محمد بن أحمد بن علی الأسدی، عنه، عن عبد الله بن یوسف الجارودی - الخ.

ووقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۳ عن عبد الله بن محمد، عنه، عن أحمد بن محمد بن یزید.

۱۲۳۰۶ - محمد بن أبی بکر همام بن سهیل أبو علی الکاتب الإسکافی:

شیخ أصحابنا ومتقدمهم. له منزلة عظیمة. ثقة جلیل القدر، کثیر الحدیث.

ولا خلاف فی وثاقته وجلالته. روی التلعکبری عنه وسمع منه فی سنة ۳۲۳. و کان مولده فی ۷ ذی القعدة سنة ۲۵۸. ومات سنة ۳۳۲ أو ۳۳۶ فی ج ۲. وروی عن خاله أحمد بن مابنذاذ.

روی الشیخ، عن جماعة، عن أبی محمد هارون بن موسی قال: أخبرنی أبو علی محمد بن همام رضی الله عنه وأرضاه أن أبا جعفر محمد بن عثمان العمری قدس الله روحه جمعنا قبل موته - وکنا وجوه الشیعة وشیوخها - فقال لنا: إن حدث علی حدث الموت، فالأمر إلی أبی القاسم الحسین بن روح النوبختی، فقد أمرت أن أجعله موضعی بعدی. فارجعوا إلیه وعولوا فی أموورکم علیه - الخ.

کمبا ج ۱۳ / ۹۶، و جد ج ۵۱ / ۳۵۵.

قال النجاشی ص ۲۶۸ بعد ترجمته: قال أبو محمد هارون بن موسی: قال أبو محمد علی بن محمد بن همام، قال: کتب أبی إلی أبی محمد الحسن بن علی العسکری علیه السلام یعرفه أنه ما صح له حمل بولد - الخ. قال هارون بن موسی:

أرانی أبو علی بن همام الرقعة والخط - الخ. ثم ذکر فی آخره التاریخین.

وهکذا نقل العلامة المامقانی کلام النجاشی. وظاهره صدور المکاتبة إلی الإمام من محمد بن همام. والناقل لهارون ابنه علی. وفیه التنافی مع نقلهم تاریخ الولادة.

(۳۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، محمد بن أبی بکر همام (۱)، أحمد بن محمد بن یزید (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن موسی (۳)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن أبی بکر (۲)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن تمام (۳)، الموت (۲)

والصحیح - کما قاله العلامة الحلی فی الخلاصة - هکذا: قال أبو محمد هارون بن موسی، قال أبو علی محمد بن همام: کتب أبی إلی أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام - الخ.

۱۲۳۰۷ - محمد بن أبی بکر یحیی بن زکریا الدیورزنی:

لم یذکروه. روی محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن أحمد بن یعقوب بن عبد الجبار. بشا ص ۱۴۵.

۱۲۳۰۸ - محمد بن أبی البلاد:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب غیبته، عن الفضل (یعنی ابن شاذان)، عن علی بن أسباط، عنه، عن علی بن محمد الأودی - الخ.

وشا: محمد بن أبی البلاد مثله. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۷، وجد ج ۵۲ / ۲۱۱.

أقول: ولعله متحد مع محمد بن إبراهيم بن أبى البلاد المذكور.

۱۲۳۰۹ - محمد بن أبى بهلول:

لم يذكروه. وقع فى طريق كتاب الدلائل للطبرى، عن أحمد بن محمد بن سعيد، عن إبراهيم بن أحمد بن جبرويه، عنه، عن صالح بن أبى الأسود، عن جابر بن يزيد، إطاعة الجن للإمام وولايتهم له. كمبا ج ۱۴ / ۵۸۹، وجد ۶۳ / ۸۹، ودلائل الطبرى ص ۹۳.

۱۲۳۱۰ - محمد بن أبى الثلج:

له كتاب نقل منه العلامة، كما تقدم فى جبير الجعفى، وكمبا ج ۹ / ۲۰۶. و الظاهر أنه محمد بن أحمد بن محمد بن عبد الله الثقة الجليل الآتى. و ۷ / ۳۴۲، وجد ج ۲۶ / ۲۸۵، و ج ۳۷ / ۱۳۷.

۱۲۳۱۱ - محمد بن أبى جرير القمى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الرضا عليه السلام. تقدم حديثه فى الراوى عنه

(۳۷۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، محمد بن إبراهيم بن أبى البلاد (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، صالح بن أبى الأسود (۱)، إبراهيم بن أحمد (۱)، محمد بن أبى جرير (۱)، يحيى بن زكريا (۱)، هارون بن موسى (۱)، محمد بن أبى بكر (۱)، على بن أسباط (۱)، أحمد بن يعقوب (۱)، العلامة الحلى (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن تمام (۱)، أحمد بن محمد (۱)، على بن محمد (۱)

أحمد بن على بن عبيد.

۱۲۳۱۲ - محمد بن أبى حازم:

لم يذكروه. يج: روى عن محمد بن أبى حازم قال: كنت عند أبى جعفر عليه السلام فمر بنا زيد بن على - الخبر. ثم ذكر إخباره بشهادة زيد. كمبا ج ۱۱ / ۷۱، و جد ۴۶ / ۲۵۱.

۱۲۳۱۳ - محمد بن أبى حبيش (أبى خنيس): روى عن ابن بكير، كما عن كش.

۱۲۳۱۴ - محمد بن أبى حذيفة بن عتبة بن ربيعة:

هو ابن خال معاوية. ذكرنا فى مستدرك السفينة ج ۳ / ۱۹۹ لغة " خمس " مدحه. وتقدم قريبا أنه من المحامدة الذين يأبون أن يعصى الله عز وجل، وأنه من أشد الناس على عثمان. وكان مشكورا من خواص أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام وعامله على مصر. ولما أخذه معاوية، أمره بالبراءة من أمير المؤمنين وسبه فلم يفعل وقابله بالغطايم ولم تأخذه فى الله لومة لائم، فرده إلى السجن ومات فيه.

تهييجه الناس على عثمان وقضاياه. الغدير ط ۲ ج ۹ / ۱۴۳ - ۱۴۵.

۱۲۳۱۵ - محمد بن أبى الحسن:

روى محمد بن عيسى، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. الطب ص ۸۴.

۱۲۳۱۶ - محمد بن أبى الحسن الصائغ:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد فى فلاح السائل ص ۲۸۴ - والطبعة الثانية ص ۲۵۷ - عن جعفر بن محمد بن مالك، عنه، عن الحسن بن على الصيرفى.

۱۲۳۱۷ - محمد بن أبى الحسن بن عبد الصمد بن محمد التميمى أبو جعفر:

لم يذكروه. روى الطبرى، عنه، عن أبيه، عن جده. بشا ص ۵۲ و ۱۶۶. و ورخ حديثه سنة ۵۲۴.

ومثل ذلك فيه ص ۱۶۵ مع التاريخ إلا أنه محمد بن أبى الحسين واسم

(۳۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: محمد بن أبی الحسن بن عبد الصمد (۱)، الحسن بن علی الصیرفی (۱)، محمد بن أبی حذیفة (۱)، محمد بن أبی الحسن (۲)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، محمد بن أبی حبیش (۱)، محمد التمیمی (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، زید بن علی (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

أبی الحسین علی وتقدم.

۱۲۳۱۸ - محمد بن أبی حسنة الجمال:

لم یذکروه. سن: أحمد بن النضر (ثقة)، عنه قال: شکوت إلی أبی الحسن علیه السلام قلة الولد، فقال: استغفر الله وکل البیض بالبصل. کمبا ج ۲۳ / ۱۱۰، وجد ج ۱۰۴ / ۸۰.

سن: أحمد بن النضر، عن محمد بن عمر بن أبی حسنة الجمال قال: شکوت و ساقه مثله. کمبا ج ۱۴ / ۸۲۲، وجد ج ۶۶ / ۴۶.

۱۲۳۱۹ - محمد بن (أبی - خ ل) الحسین القریظی:

لم یذکروه. وقع طریق الصدوق فی التوحید باب الاستطاعة، عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عنه، عن سهل بن أبی محمد المصیصی، عن أبی عبد الله علیه السلام ۱۲۳۲۰ - محمد بن أبی الحکم بن المختار بن أبی عبیدة الثقفی:

هکذا عنونه العلامة المامقانی، ونقل عن الشیخ عده من أصحاب الصادق علیه السلام.

وفی الفقیه ج ۲ باب تحریم صید الحرم ص ۲۶۳ عن المثنی، عن محمد بن أبی الحکم قال: قلت لغلام لنا - الخبر.

ورواه فی الکافی ج ۴ باب صید الحرم ص ۲۳۳ عن أحمد بن محمد بن أبی نصر، عن مثنی بن عبد السلام، عن محمد بن أبی الحکم قال: قلت - الخ. والحکم بن المختار قد تقدم.

۱۲۳۲۱ - محمد بن أبی حمزة:

روی عن أبی الحسن الأول علیه السلام. الفقیه ج ۱ باب القبلة ص ۲۷۷. و لعله متحد مع محمد بن أبی حمزة الثمالی الآتی.

(۳۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: المختار بن أبی عبیدة الثقفی (۱)، الحسین بن أبی الخطاب (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، مثنی بن عبد السلام (۱)، محمد بن أبی الحکم (۲)، الحکم بن المختار (۱)، عمر بن أبی حسنة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن النضر (۲)، الصید (۲)

۱۲۳۲۲ - محمد بن أبی حمزة التیملی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ فی رجاله (۴۱۷).

۱۲۳۲۳ - محمد بن أبی حمزة الثمالی:

عده الشیخ من أصحاب الباقر والصادق علیهما. ثقة فاضل. وله کتاب. ولا خلاف فی وثاقته. وتقدم فی أخیه الحسین مدح الإخوة مع أبیهم. و اسم أبیه ثابت بن دینار وقد تقدم.

۱۲۳۲۴ - محمد بن أبی حمید:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ باب الغداء والعشاء ص ۴۲۱ عن ابن القداح - یعنی عبد الله بن میمون الثقة - عنه، عن محمد بن المنکدر، وکما ج ۱۴ / ۸۷۸، وجد ج ۶۶ / ۳۴۳.

۱۲۳۲۵ - محمد بن أبی خالد:

روی عن ابن أبی عمیر، وعن محمد بن یحیی، وعن محمد بن عیسی. وروی عنه الشیخ فی تهذیب ج ۷ باب السنة فی عقود النکاح ص ۴۱۰ و ۴۱۱.

۱۲۳۲۶ – محمد بن أبی خنیس: روی عن ابن بکیر. کش ص ۳۴۹ رقم ۱۰۶۷.

۱۲۳۲۷ – محمد بن أبی خیثمة:

لم یذکروه. وله روایات شریفة فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۴۳۱، وجد ج ۴۰ / ۲۱.

۱۲۳۲۸ – محمد بن أبی دارم الیمامی أبو بکر:

لم یذکروه. أحد مشائخ الحشویة. کمبا ج ۱۳ / ۸۵، وجد ج ۵۱ / ۳۱۹.

۱۲۳۲۹ – محمد بن أبی ذر:

لم یذکروه. روی عنه الحسن بن محمد بن عبد الواحد. نوادر الأثر ص ۳۶.

(۳۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن أبی حمزة التیملی (۱)، عبد الله بن میمون (۱)، محمد بن عبد الواحد (۱)، محمد بن أبی خالد (۱)، محمد بن أبی خنیس (۱)، ثابت بن دینار (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن یحیی (۱)، ابن القداح (۱)، محمد بن المنکدر (۱)، محمد بن عیسی (۱)

۱۲۳۳۰ – محمد بن أبی رافع:

لم یذکروه. نص باب ۲۶: عن علی بن هاشم، عنه، عن سلمة بن شیب، عن عبد الله بن مسلم حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر وفضائلهم، وکمبا ج ۹ / ۱۵۵، وجد ج ۳۶ / ۳۴۷.

۱۲۳۳۱ – محمد بن أبی الرواد الرواسی:

لم یذکروه. تشرف بلقاء الحجة المنتظر صلوات الله علیه فی مسجد صعصعة.

وروی عنه دعاء رجب، کما نقل عنه السید فی الإقبال ص ۶۴۵.

۱۲۳۳۲ – محمد بن أبی الزعفران:

لم یذکروه. روی الحمیری، عن الحسن بن علی بن إبراهیم بن مهزیار، عنه، عن أم أبی محمد علیه السلام، معجزة الإمام. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۲، وجد ج ۵۰ / ۳۱۳، و إثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۱۳ و ۲۲۴.

وروی الثقة الجلیل الصفار فی البصائر الجزء العاشر باب ۹ ص ۱۴۱ قال:

حدثنا الحسن بن علی الزیتونی، عن إبراهیم بن مهزیار وسهل بن هرمزان، عن محمد بن أبی الزعفران، عن أم أبی محمد علیه السلام – الخبر. وجد ج ۵۰ / ۳۳۰.

۱۲۳۳۳ – محمد ین أبی زیاد الأعجمی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ.

۱۲۳۳۴ – محمد بن أبی زیاد الجدی:

لم یذکروه. هو صاحب الصلاة بجدة. روی الصدوق فی العیون بسنده عن محمد بن زیاد القلزمی، عنه، عن محمد بن یحیی بن عمر بن علی بن أبی طالب، قال:

سمعت أبا الحسن الرضا علیه السلام یتکلم بهذا الکلام عند المأمون فی التوحید.

قال ابن أبی زیاد: ورواه لی وأملی أیضا أحمد بن عبد الله العلوی مولی لهم وخالا لبعضهم، عن القاسم بن أیوب العلوی – الخ. ونقله فی التوحید عنه مثله، وفی

(۳۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد

الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، الحسن بن علی بن إبراهیم (۱)، الحسن بن علی الزیتونی (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، محمد بن أبی زیاد (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، عبد الله العلوی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن هاشم (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن زیاد (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)

کمبا ج ۲ / ۱۶۹، و ج ۱۲ / ۳۷، و ج ۱۴ / ۱۰، وجد ج ۴ / ۲۲۸ - وفیه: محمد بن أبی زیاد القلزمی والباقی مثله - و ج ۴۹ / ۱۲۸، و ج ۵۷ / ۴۳.

۱۲۳۳۵ - محمد بن أبی زید:

یروی عنه ابنه یحیی، کما یأتی فی محمد بن محمد أبی الغنائم. ولعله متحد مع محمد بن أبی زید الکوفی الآتی.

۱۲۳۳۶ - محمد بن أبی زید الرازی:

روی عمن ذکره، عن الرضا علیه السلام. شی ج ۲ / ۴۲. وتقدم فی ابنه جعفر روایته الأخری. وأصله من قم. وهو من أصحاب الجواد علیه السلام، کما قاله الشیخ والبرقی.

۱۲۳۳۷ - محمد بن أبی زید الکوفی:

عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۲۳۳۸ - محمد بن أبی زینب:

هو أبو الخطاب الملعون المذموم فی الروایات. واسم أبیه مقلاص.

۱۲۳۳۹ - محمد بن أبی سبرة بن أبی زهیر القرشی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. له أشعار تفید حسنه. کتاب صفین ص ۳۸۳.

۱۲۳۴۰ - محمد بن أبی السری أبو جعفر التمیمی:

لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن عبد الله بن یونس عدة من روایات محمد بن العباسی، عنه.

وسائر روایاته. جد ج ۴۰ / ۱۴۴، و ج ۴۲ / ۲۲۲، وکمبا ج ۹ / ۴۶۰ و ۶۵۴: و مدینة المعاجز ص ۱۰۳.

ووقع طریق الشیخ فی ست ص ۱۵۵ عن محمد بن موسی بن حماد، عنه،

(۳۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن أبی زید الکوفی (۲)، محمد بن أبی السری (۱)، محمد بن أبی زیاد (۱)، عبد الله بن یونس (۱)، محمد بن أبی زینب (۱)، محمد بن أبی زید (۲)، موسی بن حماد (۱)، زهیر القرشی (۱)، محمد بن محمد (۱)، الغنیمة (۱)

عن هشام بن الکلبی، کتب لوط بن یحیی.

۱۲۳۴۱ - محمد بن أبی سعید بن عبد الکریم الوزان:

لم یذکروه. هو المولی السعید إمام الدنیا عماد الدین. حدث فی محرم سنة ۵۹۶ حدیث سلسلة الذهب. کمبا ج ۱۲ / ۳۶، وجد ج ۴۹ / ۱۲۶.

۱۲۳۴۲ - محمد بن أبی سعید بن عقیل بن أبی طالب:

شهید الطف. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۰، وجد ج ۴۵ / ۳۳. وذکره السید فی زیارته للشهداء. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۴، وجد ج ۱۰۱ / ۳۳۹. ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة، کما فی الإقبال والبحار وکذا فی زیارة لیلة النصف من شعبان.

۱۲۳۴۳ - محمد بن أبی سفیان:

من أتباع أخيه معاوية. له قضايا فى صفين، فراجع كتاب صفين. وعد من مجاهيل الصحابة.

۱۲۳۴۴ - محمد بن أبى سهل بن نوبخت:

هو وأخوه هارون لهما مكاتبتان إلى مولانا الصادق عليه السلام يسألانه عن علم النجوم وحليته، فأجابهما بالحلية، كما عن ابن طاووس فى فرج المهموم.

۱۲۳۴۵ - محمد بن أبى صالح:

لم يذكروه. روى الصدوق بإسناده، عن ابن أورمة - يعنى محمد بن أورمة - عنه، عن الحسن بن محمد بن أبى طلحة قال: قلت للرضا عليه السلام - الخبر.

كمبا ج ۵ / ۳۸۱، وجد ج ۱۴ / ۲۰۳.

۱۲۳۴۶ - محمد بن أبى الصباح:

روى أحمد البزنطى، عن حماد بن عثمان، عنه، عن أبى الحسن عليه السلام.

التهذيب ج ۹ / ۱۳۸، و ج ۸ / ۲۷۸. وابنه جعفر روى عنه كما تقدم.

ونقل المامقانى عنه رواية تفيد حسنه وكماله.

(۳۸۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، حديث سلسلة الذهب (۱)، النصف من شعبان (۱)، الحسن بن محمد بن أبى طلحة (۱)، محمد بن أبى الصباح (۱)، عقيل بن أبى طالب عليه السلام (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، لوط بن يحيى (۱)، محمد بن أورمة (۱)، حماد بن عثمان (۱)، عبد الكريم (۱)، الزيارة (۱)

۱۲۳۴۷ - محمد بن أبى الصهبان: هو محمد بن عبد الجبار الثقة الآتى.

۱۲۳۴۸ - محمد بن أبى الصهبان الباهلى:

روى محمد بن معقل العجلى، عنه، عن الحسين بن على بن فضال. بشا ص ۱۳۷. وفيه ص ۱۴۱ عنه، عن أحمد البزنطى - الخ.

۱۲۳۴۹ - محمد بن أبى طالب الموسوى:

لم يذكروه. وله كتاب المناقب. مستدرك الوسائل ج ۱ / ۲۲۹.

۱۲۳۵۰ - محمد بن أبى طلحة:

من أصحاب الصادق عليه السلام. تأتى روايته فى يحيى بن المثنى. هو بياع السابرى: خال سهل بن شهاب بن عبد ربه.

۱۲۳۵۱ - محمد بن أبى الطيب:

لم يذكروه. روى الطبرى الجليل، عن أحمد بن الحسن، عنه، عن عبد الوهاب بن منصور. مدينة المعاجز ۵۲۰، ودلائل الطبرى ص ۲۱۳، وينابيع المعاجز.

۱۲۳۵۲ - محمد بن أبى عاتكة الدمشقى:

لم يذكروه. روى المفيد فى ختص ص ۱۳۶ عنه، عن الوليد بن سلمة، حديث أنواع المسوخ وسبب مسخها. ولعله متحد مع محمد بن أبى بكر الواسطى المتقدم.

۱۲۳۵۳ - محمد بن أبى عباد أبو الحسين:

من أصحاب الرضا عليه السلام. وكان يكتب للإمام.

العيون ج ۲ / ۱۶۴: عن عون بن محمد بن الكندى، عنه، قال: لما كان من أمر الفضل بن سهل ما كان وقتل، دخل المأمون إلى الرضا

علیه السلام یبکی و قال

(۳۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن أبی الصهبان (۲)، عبد الوهاب بن منصور (۱)، محمد بن أبی عباد (۱)، یحیی بن المثنی (۱)، محمد بن أبی طلحة (۱)، شهاب بن عبد ربه (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، الحسین بن علی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الفضل بن سهل (۱)، محمد بن معقل (۱)، القتل (۱)

له: هذا وقت حاجتی إلیک یا أبا الحسن، فتنظر فی الأمر وتعیننی. قال له: علیک التدبیر یا أمیر المؤمنین وعلینا الدعاء فلما خرج المأمون قلت للرضا علیه السلام: لم أخرت - أعزک الله - ما قال لک أمیر المؤمنین وأبیته؟ فقال: ویحک یا با حسن! لست من هذا الأمر فی شئ.

قال: فرآنی قد اغتممت، فقال: ومالک فی هذا؟! لو آل الأمر إلی ما تقول وأنت منی کما أنت، ما کانت نفقتک إلا فی کمک وکنت کواحد من الناس، وکمبا ج ۱۲ / ۵۰، وجد ج ۴۹ / ۱۷۱.

وروایته الأخری عنه. العیون ج ۲ / ۲۲۵ و ۲۴۰.

جملة من روایاته الکاشفة عن أحواله. کمبا ج ۱۲ / ۸۰ و ۸۴ و ۱۰۳، وجد ج ۴۹ / ۲۷۱ و ۲۸۵، و ج ۵۰ / ۱۸.

ونقل العلامة المامقانی فی أول عنوانه له روایة من العیون عنه، استفاد منها ذمه. لکن نقله فی البحار عن محمد بن أبی عمار، فتسقط الروایة عن مقام الاستدلال له. فراجع کمبا ج ۱۶ / ۱۴۸، وجد ج ۷۹ / ۲۴۴.

وتفحصت فی العیون فرأیته فیه ج ۲ / ۱۲۸ مثل نقل المامقانی. فالظاهر أن نسخة البحار مغلوطة. ولعله منسوب إلی جده. وأبوه یحیی.

۱۲۳۵۴ - محمد بن أبی العباس:

تناظر جمع فی التشیع عند الأمون فنصر محمد بن العباس الإمامیة ونصر علی بن هیثم الزیدیة.

۱۲۳۵۵ - محمد بن أبی عبد الله:

له کتاب الأمالی. روی عنه السید ابن طاووس، عن عیسی بن جعفر. کمبا ج ۱۱ / ۲۳، وجد ج ۴۶ / ۷۷.

۱۲۳۵۶ - محمد بن أبی عبد الله الأنصاری:

لم یذکروه. روی عن محمد بن عبد الله ماجیلویه. جمال الأسبوع ص ۱۴۲.

(۳۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن العباس (۱)

۱۲۳۵۷ - محمد بن أبی عبد الله الرازی الجامورانی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی سعد بن عبد الله، عنه، عن الحسین بن سیف بن عمیرة. کامل الزیارة ص ۳۰.

۱۲۳۵۸ - محمد بن أبی عبد الله الشافعی أبو محمد:

من مشائخ الصدوق. روی عنه فی الخصال ج ۲ / ۴ حدیث وصیة الرسول صلی الله علیه وآله أبا ذر بسبع.

۱۲۳۵۹ - محمد بن أبی عبد الله الکوفی:

له روایة شریفة مهمة ذکرته عند ترجمة الحسن بن علی بن أبی حمزة الثمالی.

ووقع فی طریق الصدوق إلی عدة من أصوله التی استخرج منها أحادیث کتابه، وأشار الخوئی فی ج ۱۴ / ۲۸۳ إلی مواضع روایته.

ولعله متحد مع ابن أبی عبد الله الکوفی الأسدی أبی الحسین الذی روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۱۳ عن جماعة من مشائخه، عنه، عن موسی بن عمران النخعی - الخ. ومثل ذلک فی بشا ص ۳۴.

وفی کفایة الأثر باب ۱۳ روایته عن محمد بن إسماعیل البرمکی. وسائر روایاته فیه باب ۱۸. وهی تفید حسنه وکماله، وفی ک باب ۲۴ ح ۲. ویأتی فی محمد بن عبد الله ما یتعلق به.

وعد من مشائخ الکلینی. وهو محمد بن جعفر بن محمد بن عون الآتی.

۱۲۳۶۰ - محمد بن أبی عبید بن سواد الوراق:

لم یذکروه. روی عنه یحیی بن محمد بن صاعد، عن الثعلبی - الخ. کفایة الأثر باب ۲.

۱۲۳۶۱ - محمد بن أبی عبیدة (أبی عبد الله - کذا فی الأمالی) ابن محمد بن عمار بن یاسر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۵۸ عن عمر بن علی بن

(۳۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۲)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، محمد بن أبی عبد الله الشافعی (۱)، محمد بن أبی عبد الله الرازی (۱)، محمد بن أبی عبد الله الکوفی (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، محمد بن جعفر بن محمد بن عون (۱)، عبد الله الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن سیف (۱)، موسی بن عمران (۱)، یحیی بن محمد (۱)، محمد بن عمار (۱)، عمر بن علی (۱)، الثعلبی (۱)، الوصیة (۱)

عمر بن علی بن الحسین، عنه، عن أبیه، عن جده محمد بن عمار بن یاسر، عن أبی ذر، فی حدیث شریف فی فضل مولانا أمیر المؤمنین، علیه السلام وکمبا ج ۹ / ۴۴۳، وجد ج ۴۰ / ۶۸.

۱۲۳۶۲ - محمد بن أبی عقیلة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۲۶ عن أیوب بن نوح (ثقة)، عنه، عن الحسین بن زید بن علی الشهید.

۱۲۳۶۳ - محمد بن العلاء:

لم یذکروه. تأتی روایته فی عبد الوهاب بن منصور.

۱۲۳۶۴ - محمد بن أبی عمارة الکوفی:

روی حسین الأشقر، عنه، عن الصادق علیه السلام. بشا ص ۱۰۵، وأمالی المفید مج ۲۲ ص ۱۰۴.

وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. وروایته عن الصادق علیه السلام فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۹۷.

۱۲۳۶۵ - محمد بن أبی عمر النهدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۸۲ عن أحمد بن علی الأصبهانی، عنه، عن أبیه، عن محمد بن مروان - الخ.

۱۲۳۶۶ - محمد بن أبی عمران موسی بن علی بن عبد ربه (عبدویه أو عبدونه) أبو الفرج القزوینی الکاتب:

ثقة صحیح الروایة واضح الطریقة. له کتب. قاله جش وغیره. ولا خلاف فیه. قال جش بعد ذکر کتبه: رأیت هذا الشیخ ولم یتفق لی سماع شئ منه.

أقول: وروی أحمد بن عبدون عنه جمیع کتب إبراهیم بن سلیمان النهمی کما فی الفهرست.

(۳۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، عبد الوهاب بن منصور (۱)، محمد بن عمار بن یاسر (۱)، محمد بن أبی عمارة (۱)، محمد بن أبی عمران (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن أبی عمر (۱)، أیوب بن نوح (۱)، الحسین بن زید (۱)، علی بن

الحسین (۱)، محمد بن العلاء (۱)، موسی بن علی (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، محمد بن مروان (۱)، أحمد بن علی (۱)، الفرج (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)

۱۲۳۶۷ - محمد بن أبی عمیر:

واسم أبیه زیاد بن عیسی الأزدی. یکنی بأبی أحمد. من أصحاب الصادق و الکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم. هو الذی أجمع الأصحاب القدماء و المتأخرون والفقهاء والمحدثون علی تصحیح ما یصح عنه وعد مراسیله مسانید.

ثقة جلیل القدر عظیم الشأن فینا وعند المخالفین. وقد صنف أربعة و تسعین کتابا. منها: کتاب الاحتجاج فی الإمامة. مات سنة ۲۱۷.

وقال الشیخ فی ست فی حقه: إنه کان من أوثق الناس عند الخاصة و العامة وأنسکهم نسکا، وأعبدهم وأورعهم - الخ.

ومقتضی روایات کش أنه أفقه من یونس وأصلح وأفضل وأسن.

ما یفید مدحه وجلالته. کمبا ج ۱۲ / ۸۲، و ج ۲۳ / ۳۸، وجد ۴۹ / ۲۷۸، و ۲۷۳، و ج ۱۰۳ / ۱۵۵.

قال السید فی جمال الأسبوع ص ۴۱۹: ومن ذلک روایة أخری من أصل الشیخ المتفق علی علمه وورعه وصلاحه، محمد بن أبی عمیر رضوان الله علیه - الخ. ونحوه کلامه الآخر الآتی فی محمد بن خالد. ویظهر منه أن کتابه کان عند السید یأخذ الحدیث منه.

روی عن خمسة عشر رجلا من أصحاب الصادق علیه السلام توفوا فی حیاة الصادق علیه السلام، وعن تسعة من أصحاب السجاد والباقر علیهما السلام، و عن أحد وخمسین من أصحاب الباقر علیه السلام، وعن ۲۶۴ من أصحاب الصادق علیه السلام. کذا فی مشائخ الثقات للفاضل المعاصر عرفانیان.

وذکر الفاضل المذکور روایاته عن مولانا الکاظم علیه السلام أکثر من عشرة موارد. ومن ذلک تعرف السهو فی کلام ست حیث قال: لم یرو محمد بن أبی عمیر عن موسی الکاظم علیه السلام. وذکر سبعة روایات عنه، عن مولانا الصادق علیه السلام.

أقول: جملة من روایاته عن الصادق علیه السلام: منها فی الاستبصار ج ۱ باب الکلام فی حال الإقامة ص ۳۰۱ بسند صحیح عن ابن مسکان، عن ابن أبی عمیر

(۳۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب مشایخ الثقات لغلام رضا عرفانیان (۱)، کتاب الإحتجاج للطبرسی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، زیاد بن عیسی (۱)، محمد بن خالد (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، السهو (۱)

قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن الرجل یتکلم فی الإقامة - إلی آخر ما ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۵۹ لغة "اذن،" ورواه فی الوسائل ج ۴ / ۶۲۹، و التهذیب ج ۲ / ۵۵ عنه مثله کما تقدم.

ومنها: فی الوسائل ج ۲ من أبواب النجاسات ص ۱۰۴۴ عن الشیخ بإسناده، عن محمد بن أبی عمیر قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: أصلی علی الشاذکونة - الخ. هذا فی یب ۱ / ۲۷۴.

ومنها: فی الکافی ج ۳ باب صلاة النوافل ص ۴۴۳ بسنده عن ابن مسکان، عن محمد بن أبی عمیر قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام - الخ.

ومنها: فی الکافی ج ۳ باب وقت صلاة الجمعة ص ۴۲۰ مسندا عن القاسم بن عروة، عن محمد بن أبی عمیر قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن الصلاة یوم الجمعة - الخبر.

روی الحدیث الأخیر العلامة المامقانی عن الکلینی والشیخ عنه مثله. ثم رد ما توهم من الاستبعاد فی روایته عن الصادق علیه السلام بلا واسطة وقال: لا ینبغی التأمل فیه وفی أنه أدرک أربعة من الأئمة. وبهذا الروایة فقط أثبت ذلک، و نقل عن ابن داود أنه نسب إلی

رجال الشيخ عده من أصحاب الصادق والرضا عليهما السلام.

أقول: ولا بعد فى رواياته عن الإمام الصادق عليه السلام ومن بعده إلى الإمام الجواد عليه السلام. لأن من زمان صلاحيته للرواية عن الصادق عليه السلام إلى سنة وفاته ۲۱۷ - لو صح - يكون ما دون خمسة وثمانين سنة. وهذا متعارف. وفصل ما بين الوفاتين يكون بتسع وستين سنة. ولمثل هذا المقدار من الفاصلة نظائر:

منها: رواية عبد الله بن جبلة، عن أبى عبد الله عليه السلام. فإنه مات سنة ۲۱۹ على ما قاله النجاشى ص ۱۵۰ فتكون الفاصلة بين موته ووفاة الإمام الصادق عليه السلام بواحد وسبعين سنة.

ومنها: رواية محمد بن الحسين بن أبى الخطاب، عن جعفر بن بشير، عنه عليه

(۳۸۹)

صفحهمفاتيح البحث: مواقيت الصلاة (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، محمد بن الحسين بن أبى الخطاب (۱)، محمد بن أبى عمير (۳)، عبد الله بن جبلة (۱)، جعفر بن بشير (۱)، الصدق (۳)، الموت (۲)، النجاسة (۱)، الصّلاة (۲)، السفينة (۱)

السلام. مع أن الفاصلة بين كل من الراوى والمروى عنه فى الثلاثة ستون سنة.

وكذا الفاصلة بين حماد بن عيسى الواقع سنة ۲۰۸ أو ۲۰۹ وبين وفاة الإمام الصادق عليه السلام ستون سنة.

ومنها: رواية الحسن بن محمد بن سماعة، عن مولانا الكاظم عليه السلام.

فإنه توفى سنة ۱۸۳ وابن سماعة مات سنة ۲۶۳ والفصل بينهما ثمانون سنة.

ومنها غير ذلك كفانا ما ذكرنا لرفع الاستبعاد.

ويؤيد ذلك رواياته عمن توفى فى زمن مولانا الصادق عليه السلام. مثل روايته عن أبان بن تغلب المتوفى ۱۴۱، وعن بكير بن أعين المتوفى فى زمن الصادق عليه السلام، وعن جابر وسليمان بن خالد وأبى عبيدة الحذاء وغيرهم المتوفين فى زمن مولانا الصادق عليه السلام وقد عدهم خمسة عشر رجلا فى كتاب مشائخ الثقات كما مر.

مضافا إلى ما سمعت أن محمد بن أبى عمير أسن من يونس بن عبد الرحمن، كما نقله كش عن نصر بن الصباح. وولادة يونس كانت فى أيام هشام بن عبد الملك و رأى جعفر بن محمد عليه السلام بين الصفا والمروة - كما قاله النجاشى - بل قيل:

لقى مولانا الباقر عليه السلام بين الصفا والمروة. وقال يونس: رأيت الصادق عليه السلام فى الروضة النبوية بين القبر والمنبر يصلى ولم يكن لى أن أسأل عنه شيئا.

وأما روايته عن موسى بن جعفر عليه السلام:

التوحيد باب السعادة والشقاوة بإسناده، عن الفضل بن شاذان، عن محمد بن أبى عمير قال: سألت أبا الحسن موسى بن جعفر عليه السلام عن معنى قول رسول الله صلى الله عليه وآله: الشقى - الخ.

وفيه باب الأمر والنهى عن على بن إبراهيم، عن أبيه، عن محمد بن أبى عمير قال: سمعت موسى بن جعفر عليه السلام يقول: لا يخلد الله فى النار إلا أهل الكفر والجحود - الخ.

والعلل ج ۱ باب ۵۶ بإسناده، عن الفضل بن شاذان، عن محمد بن أبى عمير قال: قلت لموسى بن جعفر عليه السلام: أخبرنى عن قول الله تعالى لموسى وهارون:

(۳۹۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۴)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۵)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الثقات لابن حبان (۱)، الحسن بن

محمد بن سماعة (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، هشام بن عبد الملک (۱)، محمد بن أبی عمیر (۴)، الفضل بن شاذان (۲)، سلیمان بن خالد (۱)، أبان بن تغلب (۱)، بکیر بن أعین (۱)، حماد بن عیسی (۱)، النهی (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، القبر (۱)

"اذهبا إلی فرعون - " الخ.

وفیه باب ۱۲۷ عنه، عنه قال: قلت لأبی الحسن موسی علیه السلام: أخبرنی عن تختم أمیر المؤمنین علیه السلام بیمینه - الخ.

وفیه ج ۲ باب ۸۹ عنه، عنه سأل أبا الحسن علیه السلام عن " حی علی خیر العمل - " الخ.

وحدث محمد بن أبی عمیر لأحمد بن هلال سنة ۲۰۴ عن سعید بن غزوان. غیبة النعمانی ص ۳۱.

وروی القمی فی تفسیر سورة الدهر قال: أخبرنا أحمد بن إدریس قال: حدثنا أحمد بن محمد، عن ابن أبی عمیر قال: سألت أبا جعفر علیه السلام عن قول الله ": انا هدیناه السبیل - " الخ. ومثل ذلک فی تفسیر البرهان. ولعل أبا جعفر هو مولانا الجواد علیه السلام.

وقد یروی الکلینی عن کتاب ابن أبی عمیر بدون واسطة کثیرا فی کتابه:

منها: ج ۳ باب نوادر کتاب الجنائز ص ۲۵۵ مکررا و ۲۲۰، و ج ۷ کتاب الشهادات ص ۳۸۰ - ۳۹۸، و ج ۲ کتاب الإیمان والکفر باب التواضع ص ۱۲۲ و ۱۲۳.

روایته عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. کتاب الصلاة ص ۱۷۳، وجد ج ۸۴ / ۱۵۲، وفلاح السائل ص ۱۵۲.

وذکر فی السفینة لغة " سجد " سجداته الطویلة وعبادته.

۱۲۳۶۸ - محمد بن أبی عمیر بیاع السابری:

له أختان: سعیدة ومنه، حدثتا عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۵ باب مصافحة النساء من أبواب النکاح ص ۵۲۶. وروی عنهما الحکم بن مسکین.

وفیه باب نکاح القابلة ص ۴۴۸ بإسناده، عن علی بن الحسن، عن محمد بن زیاد بن عیسی بیاع السابری، عن أبان بن عثمان.

وفی روضة الکافی ح ۵۰۹ بإسناده إلی علی بن الحسن الطاطری، عن

(۳۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، سورة الإنسان (الدهر) (۱)، محمد بن أبی عمیر (۲)، ابن أبی عمیر (۲)، زیاد بن عیسی (۱)، أبان بن عثمان (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، أحمد بن هلال (۱)، سعید بن غزوان (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، علی بن الحسن (۱)، سعیدة ومنة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، التواضع (۱)، السفینة (۱)، الجنازة (۱)

محمد بن زیاد بیاع السابری، عن أبان. فیکون هذا متحدا مع سابقه.

وبهذا الإسناد روایات إلی ح ۵۱۷. وکذا ح ۵۶۶ مثله.

۱۲۳۶۹ - محمد بن أبی عمیر العبدی:

لم یذکروه. وهو روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱ / ۷۶، وجد ج ۲ / ۲۳، وأمالی المفید مج ۷ ص ۴۱.

۱۲۳۷۰ - محمد بن أبی العنبر:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۱۳۱ عن الجعابی، عن محمد بن علی بن إبراهیم، عنه، عن علی بن الحسین بن واقد، عن أبیه - الخ. ومثله فی أمالیه الشیخ ج ۱ / ۱۸.

۱۲۳۷۱ - محمد بن أبی عوف: هو محمد بن أحمد بن أبی عوف الآتی.

۱۲۳۷۲ – محمد بن أبی غالب:

لم یذکروه. روی السید، عن أبیه، عنه، عن محمد بن معد الموسوی. کمبا ج ۹ / ۶۵۴، وجد ج ۴۲ / ۲۲۱.

وروی أحمد بن محمد، عنه، عن علی بن الحسن الطاطری. یب ج ۴ / ۱۶۲.

۱۲۳۷۳ – محمد بن أبی الفتح بن البیضاوی أبو عبد الله:

لم یذکروه. هو ممن سمع جمیع کتاب صفین لنصر بن مزاحم سنة ۴۹۴ کما فی خمسة مواضع منه.

۱۲۳۷۴ – محمد بن أبی الفضل السلیطی أبو الطیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۸۶. روی عنه محمد بن أحمد بن إسماعیل السلیطی.

(۳۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن زیاد بیاع السابری (۱)، محمد بن أحمد بن أبی عوف (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، محمد بن أبی غالب (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، أحمد بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن أبی عوف (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، أحمد بن محمد (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن معد (۱)

۱۲۳۷۵ – محمد بن أبی الفوارس الحافظ الدیباجی:

لم یذکروه. وله کتاب الأربعین. نقل شف منه عن محمد بن أبی مسلم الرازی حدیث فضائل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۲۵۰، وجد ج ۳۷ / ۳۰۸.

۱۲۳۷۶ – محمد بن أبی القاسم ابن أخت خالد بن محمد بن القطوانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ الأجل النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۴۴ عن محمد بن أبی قیس، عن جعفر الرمانی، عنه، عن عبد الوهاب الثقفی، عن أبی عبد الله الصادق علیه السلام، روایة کریمة ۱۲۳۷۷ – محمد بن أبی القاسم الأسترآبادی:

روی عنه الصدوق مترضیا علیه. الأمالی مج ۲۳ ص ۶۷. وقیل باتحاده مع محمد بن القاسم الآتی. بل عن غض: محمد بن القاسم الأسترآبادی المفسر. وقیل:

محمد بن أبی القاسم – الخ.

۱۲۳۷۸ – محمد بن أبی القاسم عبید الله بن عمران الجنابی البرقی أبو عبد الله:

الملقب ماجیلویه. وأبو القاسم یلقب ببندار. سید من أصحابنا القمیین. ثقة عالم فقیه، عارف بالأدب والشعر والغریب. وهو صهر أحمد بن أبی عبد الله البرقی علی ابنته. وابنه علی بن محمد منها. وکان أخذ عنه العلم والأدب. ذکر کله النجاشی وغیره. ولا خلاف فی وثاقة.

وابنه علی ثقة. تقدم وحفیداه محمد وأحمد ابنا علی ذکرا فی محلهما. وکذا یأتی أن محمد ا ثقة علی الأقوی.

۱۲۳۷۹ – محمد بن أبی القاسم علی بن محمد بن علی بن رستم بن یزدبان الطبری الآملی:

هو العالم الجلیل، والثقة الفقیه النبیل، کثیر الروایة، حسن الدرایة، من علمائنا الأعلام فی القرن السادس. وله کتاب بشارة المصطفی لشیعة المرتضی

(۳۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، محمد بن أبی القاسم الأسترآبادی (۱)، محمد بن أبی القاسم عبید الله (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، محمد بن القاسم الاسترآبادی (۱)، محمد بن أبی القاسم (۳)، الشیخ الصدوق

(۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن القاسم (۱)، خالد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۲)

المرموز فی البحار وغیره بکلمه " بشا. " یروی عن أبیه کثیرا. منه فیه ص ۴۰ و ۱۰۱ و ۱۱۳ و ۱۱۹.

۱۲۳۸۰ – محمد بن أبی القاسم علی بن هبة الله بن عساکر الحافظ:

جملة من روایاته. جد ج ۷۶ / ۲۹۳، وکمبا ج ۱۶ / ۸۲. ومثله فی مستدرک الوسائل ج ۲ / ۲۷.

۱۲۳۸۱ – محمد بن أبی القاسم بن عمر بن أبی القاسم:

لم یذکروه. هو الشیخ العدل رشید الدین أبو عبد الله کان یقرأ الحدیث ویقرأ علیه. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۵، وجد ج ۴۷ / ۱۴۲.

۱۲۳۸۲ – محمد بن أبی القاسم بن محمد بن الفضل التمیمی الهروی أبو جعفر:

روی عنه الصدوق مترحما علیه. العیون ج ۲ / ۲۸۰.

۱۲۳۸۳ – محمد بن أبی قرة أبو الفرج:

له کتاب الدعاء. روی عنه السید ابن طاووس کثیرا مترضیا ومترحما علیه وهو محمد بن علی بن یعقوب الآتی.

۱۲۳۸۴ – محمد بن أبی قیس: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن أبی القاسم.

۱۲۳۸۵ محمد بن أبی کثیر الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ما یدل حسن عقیدته وسلامته.

کمبا ج ۸ / ۲۲۱، و ج ۱۱ / ۱۳۹، وجد ج ۴۷ / ۱۲۴، وإثبات الهداة ج ۵ / ۴۶۳.

۱۲۳۸۶ – محمد بن أبی الکرام:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن باب الأیام التی یکره فیها السفر بسنده عن جمیل بن صالح (ثقة)، عنه قال: تهیأت للخروج إلی العراق فأتیت أبا عبد الله علیه السلام لأسلم علیه وأودعه – الخبر، ویستفاد منه أنه مورد عنایته ولطفه، وکمبا

(۳۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، دولة العراق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن أبی القاسم بن محمد بن الفضل (۱)، إبن عساکر (۱)، محمد بن أبی القاسم (۳)، محمد بن أبی الکرام (۱)، محمد بن علی بن یعقوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، جمیل بن صالح (۱)، الفرج (۱)، الکراهیة، المکروه (۱)

ج ۱۴ / ۱۹۵، و ج ۱۶ / ۵۶، وجد ج ۵۹ / ۳۹، و ج ۷۶ / ۲۲۵.

وعده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام. وحفیده محمد بن عبد الله بن محمد یأتی. ولعله الجعفری المتقدم ابنه إبراهیم. فراجع إلیه.

۱۲۳۸۷ – محمد بن أبی لیلی:

لم یذکروه. روی عن رسول الله صلی الله علیه وآله. وروی عنه عبید الله بن موسی الخصال ج ۱ / ۸۶.

۱۲۳۸۸ – محمد بن أبی المثنی:

روی البرقی فی سن ج ۱ / ۴۶ عنه، عن محمد بن حسان السلمی، عن محمد بن جعفر الصادق، عن أبیه صلوات الله علیهما.

۱۲۳۸۹ – محمد بن أبی محمود:

لم یذکروه. روی أحمد بن الخلیل، عنه، عن یحیی بن أبی معروف، عن محمد بن سهل البغدادی، عن موسی بن القاسم، عن علی بن جعفر، عن أبی الحسن علیه السلام، تفسیر آیة النور بهم. کمبا ج ۹ / ۱۵۹، وجد ج ۳۶ / ۳۶۳.

۱۲۳۹۰ – محمد بن أبی مسلم الرازی: لم یذکروه. روی عنه محمد بن أبی الفوارس.

۱۲۳۹۱ – محمد بن أبی الموج بن الحسین الرازی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۱۶۴ عن محمد بن یحیی الصولی، عنه، عن أبیه، عمن سمع الرضا علیه السلام - الخ، وکمبا ج ۱۲ / ۴۵۱، وجد ج ۴۹ / ۱۴۲.

۱۲۳۹۲ - محمد بن أبی نصر (أو نصیر):

الطب: عن محمد بن إبراهیم العلوی، عن فضالة، عنه، عن أبیه قال شکا عمرو الأفرق إلی الباقر علیه السلام تقطیر البول - الخبر. کمبا ج ۱۴ / ۵۲۹ وجد ج ۶۲ / ۱۸۸.

(۳۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن یحیی الصولی (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن القاسم (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن أبی نصر (۱)، أحمد بن الخلیل (۱)، عمرو الأفرق (۱)، محمد بن حسان (۱)، علی بن جعفر (۱)، الصدق (۱)، البول (۱)، الصّلاة (۱)

الطب: عن إبراهیم الحزام الحریری، عنه، عن ثعلبة. کمبا ج ۱۶ / ۴۴، وجد ج ۷۶ / ۱۹۴.

وفی المستدرک ج ۱ / ۲۰ عن ابن طاووس، عن الأربعین للحافظ أبی بکر محمد بن أبی نصر، عن ابن عباس.

والطب ص ۱۸: عن حریز بن أیوب الجرجانی، عنه، عن ثعلبة. وفی ص ۶۴ عن إبراهیم بن حزام الحریری، عنه، عن ثعلبة. وفی ص ۶۶ عن حریز بن أیوب، عنه، عن محمد بن إسحاق. وفیه ص ۱۳۸ عن محمد بن أبی نصر، عن أبیه، عن الصادق علیه السلا م.

۱۲۳۹۳ - محمد بن أبی نصر:

عده البرقی من أصحاب الجواد علیه السلام. روی الشیخ فی المصباح ص ۶۸۰ عن محمد بن أبی نصر قال: کنا عند الرضا علیه السلام - الخ، وذکر حدیث فضل یوم الغدیر.

۱۲۳۹۴ - محمد بن أبی نصر بن سعید: عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۲۳۹۵ - محمد بن أبی هارون:

لم یذکروه. شف: الحسن بن محمد بن الفرزدق، عنه، حدیث احتجاج أبی بن کعب مع المهاجرین والأنصار فی إثبات خلافة أمیر المؤمنین علیه السلام و فضائله. کمبا ج ۹ / ۲۸۹، و ج ۸ / ۹۰، وجد ج ۳۸ / ۱۲۳.

۱۲۳۹۶ - محمد بن أبی الهزهاز:

روی عنه صفوان بن یحیی. الأمالی ص ۱۰۹، والتوحید باب أن الله تعالی لا یفعل بعباده إلا الأصلح ص ۸.

وروی صفوان بن یحیی، عنه، عن علی بن السری. التهذیب ج ۶ / ۳۲۸، و الکافی ج ۵ کتاب المشیة باب الرزق من حیث لا یحتسب ص ۸۴.

(۳۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، المهاجرون والأنصار (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، محمد بن أبی الهزهاز (۱)، محمد بن أبی نصر بن سعید (۱)، صفوان بن یحیی (۲)، محمد بن أبی نصر (۴)، علی بن السری (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الرزق (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۲۳۹۷ - محمد بن أبی الهیثم:

لم یذکروه. روی الصدوق عن محمد بن العباس بن بسام، عنه، عن أحمد بن أبی الخطاب، حدیث نزول الکوکب فی دار أمیر

المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۵۲، وجد ج ۳۵ / ۲۷۳.

۱۲۳۹۸ – محمد بن أبی یعفور:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۴۵، وکمبا ج ۹ / ۵۳۲، و جد ج ۴۱ / ۱۰۳.

۱۲۳۹۹ – محمد بن أبی یعقوب البلخی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون باب ۴۷ فی دلالات الرضا علیه السلام عن محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن موسی بن هارون – الخ، وکمبا ج ۱۲ / ۱۰، و جد ج ۴۹ / ۳۴.

وروی فی العلل باب ۱۵۶ بسنده، عنه، عنه قال: سألت أبا الحسن الرضا علیه السلام – الخ. ومثله فی العیون ج ۲ / ۸۲ و ۲۱۰.

وفی غیبة النعمانی ص ۹۴ عنه، عن محمد بن أبی یعقوب البلخی قال: سمعت أبا الحسن الرضا علیه السلام.

وفی إثبات الوصیة، عنه، عنه علیه السلام فیه ص ۱۷۳ و ۱۷۴.

وروی محمد بن عیسی، عنه، عن موسی بن مهران، عن الرضا علیه السلام.

دلائل الطبری ص ۱۹۳.

۱۲۴۰۰ – محمد بن أبی یعقوب الدینوری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق. جد ج ۴۱ / ۳۴، وکمبا ج ۹ / ۵۱۶.

وتقدم فی أحمد بن أبی المقدام عدة من روایاته، وکذا فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۱۴.

۱۲۴۰۱ – محمد بن أبی یعلی:

لم یذکروه. له روایة شریفة فی الفضائل. جد ج ۳۹ / ۹۶، وکمبا ج ۹ / ۳۶۷.

(۳۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، موسی بن مهران (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن عیسی (۱)

۱۲۴۰۲ – محمد بن أبی یونس تسنیم بن الحسن بن یونس أبو طاهر الوراق الحضرمی الکوفی:

ثقة عین صحیح الحدیث روی عنه العامة والخاصة. وقد کاتب أبا الحسن العسکری علیه السلام. له کتب. قال کله جش وغیره. ولا خلاف فیه. وقد یقال: محمد بن تسنیم فتذکر.

۱۲۴۰۳ – محمد بن الأثرم:

لم یذکروه. کان علی شرطة محمد بن سلیمان بن داود بن الحسن المثنی بن الحسن المجتبی علیه السلام بالمدینة أیام أبی السرایا. روی عنه عبد الصمد بن عبد الله معجزة للرضا علیه السلام.

۱۲۴۰۴ – محمد بن أحمد:

ابن أخی محمد بن عثمان. یأتی بعنوان محمد بن أحمد بن عثمان.

۱۲۴۰۵ – محمد بن أحمد الآدمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق بسند صحیح عن حمدان بن سلیمان (ثقة)، عن علی بن الحسن بن علی بن فضال ومحمد بن أحمد الآدمی، عن أحمد بن محمد بن مسلمة. وقد تقدمت موارد الروایة فی أحمد بن محمد بن مسلمة.

۱۲۴۰۶ – محمد بن أحمد بن إبراهیم: من أصحاب الهادی علیه السلام، کما قاله الشیخ.

۱۲۴۰۷ – محمد بن أحمد بن إبراهیم:

من مشائخ ابن قولویه القمی فی کامل الزیارات باب ۱۴. روی عنه، عن الحسین بن علی الزیدی. وهو ابن أحمد بن إبراهیم بن سلیمان.

۱۲۴۰۸ - محمد بن أحمد بن إبراهیم بن أحمد المعاذی:

لم یذکروه. عد مشائخ الصدوق. روایاته عنه فی الأمالی مج ۵۱ ص ۱۸۸،

(۳۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، علی بن الحسن بن علی بن فضال (۱)، أحمد بن إبراهیم بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم (۲)، الحسین بن علی الزیدی (۱)، أبو طاهر الوراق (۱)، عبد الصمد بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، محمد بن أحمد بن عثمان (۱)، أحمد بن محمد بن مسلمة (۱)، محمد بن أبی یونس (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان بن داود (۱)، حمدان بن سلیمان (۱)، الحسن بن یونس (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن تسنیم (۱)، محمد بن عثمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۳)

والخصال أبواب العشرة ص ۶۰. وعن العیون مکررا منها فی ج ۱ / ۱۲۵، وجد ج ۶ / ۳۰۴، و ج ۲۰ / ۲۴۱، وکمبا ج ۳ / ۱۷۸، و ج ۶ / ۵۳۷.

ولعله متحد مع محمد بن أحمد بن إبراهیم اللیثی الذی روی عنه فی الأمالی مج ۶۱ مکررا. وروی عنه أیضا فی جد ج ۴۰ / ۲۰۰، وکمبا ج ۹ / ۴۷۲، والعیون ج ۲ / ۲۵۵، وأمالی الشیخ ۲ / ۴۳ و ۴۵.

۱۲۴۰۹ - محمد بن أحمد بن إبراهیم الأزرق:

هو والد أحمد المذکور. تقدم نسبه فی جده.

۱۲۴۱۰ - محمد بن أحمد بن إبراهیم بن تمیم السرخسی أبو نصر:

لم یذکروه. حدث الصدوق بسرخس وروی عنه. التوحید باب القضاء ص ۲۷۲. وهو عن محمد بن إدریس الشامی. وقد ینسب أحمد إلی جده تمیم.

۱۲۴۱۱ - محمد بن أحمد بن إبراهیم بن سلیمان أبو الفضل الجعفی الکوفی:

المعروف بالصابونی، المشهور علی ألسنة الفقهاء بصاحب الفاخر تارة و بالجعفی أخری. من قدماء فقهائنا وأعلام علمائنا. وعن العلامة الطباطبائی أنه من کبار الطبقة السابعة ممن أدرک الغیبتین الصغری والکبری. عالم فاضل فقیه، عالم بالسیر والأخبار والنجوم. انتهی. وله کتب کثیرة تزید عن ستین ذکرها العلامة المامقانی.

۱۲۴۱۲ - محمد بن أحمد بن إبراهیم طبا طبا بن إسماعیل:

عالم جلیل من شیوخ الأدب، من شعراء حدیث الغدیر. وقد توفی سنة ۳۲۲. أشعاره وکتبه وترجمته فی الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۳۴۰. وتقدم أبوه وجده.

۱۲۴۱۳ - محمد بن أحمد بن إبراهیم الکاتب أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی محمد بن الفضیل عنه. أمالی المفید مج ۲۱ ص ۶۲، ومج ۱۳ ص ۶۸.

(۳۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۳)، محمد بن أحمد بن إبراهیم بن تمیم (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم اللیثی (۱)، الغیبة الصغری (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم (۴)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، محمد بن إدریس (۱)، حدیث الغدیر (۱)

۱۲۴۱۴ – محمد بن أحمد بن إبراهیم الفلفلی أبو سهل:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۵۲ عن الشیخ الفقیه أبی محمد، عنه، عن الحسین بن الحسن – الخ.

۱۲۴۱۵ – محمد بن أحمد بن إبراهیم بن محمد بن القاسم العلوی الحسنی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی کتاب یحیی بن سالم الفراء – کما فی جش ص ۳۱۰ – عن أحمد بن محمد بن القاسم الهروی، عن محمد بن الحسین الخثعمی.

۱۲۴۱۶ – محمد بن أحمد بن إبراهیم بن هاشم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۸۱ عن أبیه، عن محمد بن یحیی، عنه، عن أحمد بن عبد الله العقیلی القرشی، حدیث ذم القیاس وغیره، وکمبا ج ۱ / ۱۵۹، و ج ۱۴ / ۴۸۰، وجد ج ۲ / ۲۹۱، و ج ۶۱ / ۳۱۵.

روی الصدوق فی ثواب الأعمال ص ۷۷ عن الحسن بن أحمد، عن أبیه، عنه، عن موسی بن أبی الحسن، عن الرضا علیه السلام.

یظهر من البحار أن الحسن بن أحمد هو ابن إدریس. کمبا ج ۲۰ / ۳۳، وجد ج ۹۶ / ۱۲۳.

۱۲۴۱۷ – محمد بن أحمد بن أبی شیخ الرابعی:

لم یذکروه. روی یحیی بن سعید العطار عنه، کما یأتی فی یحیی.

۱۲۴۱۸ – محمد بن أحمد بن أبی الثلج الکاتب:

جزم غیر واحد من علماء الرجال باتحاده مع محمد بن أحمد بن محمد بن عبد الله بن أبی الثلج الآتی. وبنته خدیجة روت خطبة فاطمة الزهراء علیها السلام.

۱۲۴۱۹ – محمد بن أحمد بن أبی حازم التیملی قاضی القصر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۵ عن أبی المفضل، عنه،

(۴۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم (۲)، یحیی بن سعید العطار (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، یحیی بن سالم (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن أحمد (۲)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن أحمد (۲)

عن یحیی بن الفضل.

۱۲۴۲۰ – محمد بن أحمد بن أبی خیثمة: تأتی روایته فی محمد بن عمر بن المفضل.

۱۲۴۲۱ – محمد بن أحمد بن أبی سهل الخزانی أبو الحسین:

لم یذکروه. روی فی جش ص ۲۹۱ عن الحسین بن عبید الله، عن إسماعیل بن یحیی بن أحمد، عنه، عن محمد بن خلف بن عبد السلام، کتاب موسی بن إبراهیم المروزی.

۱۲۴۲۲ – محمد بن أحمد بن أبی عبد الله بن قضاعة المشهور بالصفوانی:

یأتی بعنوان محمد بن أحمد بن عبد الله.

۱۲۴۲۳ – محمد بن أحمد بن أبی عوف التماری (السماری – خ ل):

من أهل بخارا. لا بأس به. روی عنه کش علی وجه الاعتماد علیه فی ص ۲۰.

۱۲۴۲۴ – محمد بن أحمد بن أبی الفوارس الحافظ أبو الفتح:

لم يذكروه. روى الشيخ فى أماليه ص ۳۱۳ عنه، عن أحمد بن محمد الصائغ، و كمبا ج ۶ / ۵۷۴، وجد ج ۲۱ / ۱۰. وتوفى بعد سنة ۴۱۱ ه.

وروى الشيخ فيه ص ۳۱۲ عنه فى سنة ۴۱۱، عن أحمد بن جعفر. وعدوه من مشائخ الشيخ. وله كتاب الأربعين، كما فى أول المقتضب ص ۱۲، وروى عنه حديثا شريفا.

۱۲۴۲۵ - محمد بن أحمد بن أبى قتادة على بن محمد بن حفص بن عبيد بن حميد مولى السائب بن مالك الأشعرى أبو جعفر:

ثقة من القميين. صدوق عين. ولا خلاف فيه. وله كتاب. وقتل حميد يوم المختار مع المختار.

روى عنه محمد بن يحيى وعلى بن الحسين بن بابويه، كما فى جامع الرواة و غيره. ونزيدك عليه رواية سعد بن عبد الله وغيره، كما فى الإكمال للصدوق باب

(۴۰۱)

صفحهمفاتيح البحث: كتاب جامع الرواة لمحمد على الأردبيلى (۱)، محمد بن أحمد بن أبى قتادة على (۱)، على بن الحسين بن بابويه (۱)، محمد بن أحمد بن أبى عوف (۱)، أحمد بن أبى عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، الحسين بن عبيد الله (۱)، موسى بن إبراهيم (۱)، السائب بن مالك (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، يحيى بن الفضل (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، يحيى بن أحمد (۱)، محمد بن يحيى (۱)، أحمد بن جعفر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۳)، محمد بن حفص (۱)، محمد بن خلف (۱)، محمد بن عمر (۱)، القتل (۱)

۳۴، وكمبا ج ۱۳ / ۳۶، و ج ۹ / ۱۶۶، وجد ج ۳۶ / ۳۹۸، و ج ۵۱ / ۱۴۳.

۱۲۴۲۶ - محمد بن أحمد بن أبى محمود:

لم يذكروه. روى الكلينى فى الكافى ج ۶ باب المرى من كتاب الأطعمة ص ۳۳۰ عن محمد بن يحيى، عن موسى بن الحسن، عنه، عن أبيه رفعه، عن أبى عبد الله عليه السلام - الخبر، وكمبا ج ۵ / ۱۸۳، و ج ۱۴ / ۸۶۹.

وروى فى المحاسن ج ۲ باب الوضوء قبل الطعام ص ۴۲۴ عنه، عن أبيه، حديثا آخر، و ج ۱۴ / ۸۸۱، وجد ج ۱۲ / ۲۶۸، و ج ۶۶ / ۳۰۶ و ۳۵۵. وروى عنه فى سن ج ۲ / ۵۹۴ حديثا فى فائدة الملح.

۱۲۴۲۷ - محمد بن أحمد بن أبى مسيح أبو الحسن الرافعى الصوفى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۱۹ عن أبى المفضل، عنه رواية كريمة، وجد ج ۴۰ / ۳۲، وكمبا ج ۹ / ۴۳۴.

۱۲۴۲۸ - محمد بن أحمد بن أبى معشر السلمى الحرانى أبو طالب:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۶۹ عن أبى المفضل، عنه، عن أحمد بن أسود.

۱۲۴۲۹ - محمد بن أحمد الأزدى:

لم يذكروه. روى أحمد بن محمد، عنه مرفوعا، عن أبى عبد الله عليه السلام.

الكافى ج ۶ باب السكر من كتاب الأطعمة ص ۳۳۳.

۱۲۴۳۰ - محمد بن أحمد بن أزهر أبو منصور:

لم يذكروه. روى الصدوق فى الإكمال باب ۱۴ عن محمد بن على بن محمد بن حاتم، عنه، عن محمد بن إسحاق البصرى.

۱۲۴۳۱ - محمد بن أحمد بن إسحاق بن البهلول: يأتى منسوبا أبوه إلى جده.

(۴۰۲)

صفحهمفاتيح البحث: محمد بن أحمد بن أبى محمود (۱)، محمد بن أحمد بن إسحاق (۱)، محمد بن أحمد الأزدى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، موسى بن الحسن (۱)، محمد بن يحيى (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۳)، على بن

محمد (۱)، الطعام (۲)، الوضوء (۱)

۱۲۴۳۲ – محمد بن أحمد بن إسحاق بن البهلول أبو طالب:

لم یذکروه. روی النجاشی ص ۶۸ عن الحسین بن عبید الله الغضائری، عن أحمد بن إبراهیم بن أبی رافع، عنه، کتاب أحمد بن الحسن الأسفرائنی. ومثله فی فهرست الشیخ فی باب أحمد.

۱۲۴۳۳ – محمد بن أحمد بن إسحاق الحریری أبو بکر:

روی أحمد بن عبدون، عن أبی بکر الدوری، عنه، کتب عبد الله بن محمد بن أبی الدنیا. ست ص ۱۳۰.

۱۲۴۳۴ – محمد بن أحمد إسحاق النیسابوری أبو واسع: لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۱۳۲ عنه، عن جدته خدیجة بنت حمدان – الخ.

۱۲۴۳۵ – محمد بن أحمد بن أسد الأسدی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق. المعانی ص ۱۷۷ و ۱۷۸.

۱۲۴۳۶ – محمد بن أحمد الأسدی البردعی:

من مشائخ الصدوق. یأتی مع اسم جده علی بن أسد.

۱۲۴۳۷ – محمد بن أحمد بن إسماعیل الآدمی أبو بکر:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۱۴۶ عن أبی المفضل محمد بن عبد الله، عنه، عن عبد الرزاق بن همام.

۱۲۴۳۸ – محمد بن أحمد بن إسماعیل السلیطی النیسابوری أبو الفضل:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق مکررا فی آخر کتاب العیون مترضیا علیه. و هو روی عن محمد بن أحمد السنانی النیسابوری وغیره، وکمبا ج ۱۲ / ۹۷ مکررا و ۹۸، وجد ج ۴۹ / ۳۳۱ و ۳۳۳ و ۳۳۴.

(۴۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: أحمد بن إبراهیم بن أبی رافع (۱)، الحسین بن عبید الله الغضائری (۱)، محمد بن أحمد بن إسماعیل السلیطی (۱)، محمد بن أحمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن أحمد بن إسحاق (۲)، محمد بن أحمد السنانی (۱)، محمد بن أحمد الأسدی (۱)، عبد الرزاق بن همام (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، عبد الله بن محمد (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، محمد بن أحمد (۲)، الوسعة (۱)

۱۲۴۳۹ – محمد بن أحمد بن إسماعیل العلوی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی، عنه، عن علی بن الحسین بن علی بن عمر بن الإمام السجاد علیه السلام، حدیث المسوخ وأقسامها.

کمبا ج ۱۴ / ۷۸۴، وکتاب الطهارة ص ۱۶، وجد ج ۶۵ / ۲۲۰، و ج ۸۰ / ۶۶. ورواه فی العلل ج ۲ باب ۲۳۹ ص ۱۷۲.

قال النجاشی فی ترجمة العمرکی ص ۲۱۵ فی طریقه إلی کتابه: أخبرنا...

حدثنا أحمد بن إدریس قال: حدثنا محمد بن أحمد بن إسماعیل العلوی، عن العمرکی – الخ.

ویمکن أن قال: إن جده محمد، فنسب أبوه إلی جده لما فی ختص ص ۵۴ عن محمد بن الحسن بن أحمد، عن أحمد بن إدریس، عن محمد بن أحمد بن محمد بن إسماعیل العلوی قال: حدثنی محمد بن الزبرقان الدامغانی الشیخ، عن الکاظم علیه السلام، قصة ما جری بینه وبین هارون الرشید، وکمبا ج ۱۱ / ۲۶۸، و ج ۶ / ۴۷۱، وجد ج ۱۹ / ۳۱۲، و ج ۴۸ / ۱۲۱.

۱۲۴۴۰ – محمد بن أحمد بن إسماعیل الهاشمی:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن محبوب، عنه، عن عبد الله بن الحسن. یب ج ۱ باب الأغسال ص ۳۶۷. ۱۲۴۴۱ – محمد بن أحمد

بن إسماعيل بن بزيع:

ثقة صحيح. هكذا عن ابن داود. والصحيح محمد بن إسماعيل بن بزيع الآتى.

۱۲۴۴۲ - محمد بن أحمد الأشعرى:

روى عنه الصدوق. وهو ابن أحمد بن يحيى الآتى.

۱۲۴۴۳ - محمد بن أحمد الأقرع:

لم يذكروه. قال: كتبت إلى أبى محمد - يعنى العسكرى عليه السلام - أسأله عن الإمام هل يحتلم. وقلت فى نفسى بعد ما فصل الكتاب: الاحتلام شيطنة وقد

(۴۰۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن أحمد بن إسماعيل الهاشمى (۱)، محمد بن أحمد بن إسماعيل العلوى (۲)، محمد بن أبى عبد الله الكوفى (۱)، محمد بن أحمد بن إسماعيل (۱)، محمد بن إسماعيل بن بزيع (۱)، محمد بن أحمد الأشعرى (۱)، محمد بن الحسن بن أحمد (۱)، محمد بن على بن محبوب (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، أحمد بن يحيى (۱)، هارون الرشيد (۱)، أحمد بن إدريس (۲)، الحسين بن على (۱)، محمد بن الزبرقان (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الغسل (۱)، الإحتلام (۱)، الطهارة (۱)

أعاذ الله أولياءه من ذلك. فرد الجواب: الأئمة حالهم فى المنام، حالهم فى اليقظة، لا بغير النوم منهم شيئا. قد أعاذ الله أولياءه من لمة الشيطان، كما حدثتك نفسك.

نقله يج وكشف. كمبا ج ۱۲ / ۱۶۷، وجد ج ۵۰ / ۲۹۰.

۱۲۴۴۴ - محمد بن أحمد الأنصارى أبو نعيم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن الحسن بن وجناء النصيبى وغيره، عنه حديث تشرفه فى مكة عند المستجار بلقاء الحجة المنتظر صلوات الله عليه فى سنة ۲۹۳. كمبا ج ۱۳ / ۱۰۵ و ۱۰۶ و ۱۱۸، وكتاب الصلاة ص ۴۲۵، وكتاب الدعاء ص ۲۲۳، وجد ج ۵۲ / ۶ و ۹ و ۵۰، و ج ۸۶ / ۲۷، و ج ۹۵ / ۱۵۷.

غط: عن محمد بن جعفر بن عبد الله، عنه، قال: وجه قوم من المفوضة و المقصرة كامل بن إبراهيم إلى أبى محمد عليه السلام - الخبر. كمبا ج ۱۲ / ۱۵۸، و كتاب الكفر ص ۲۰، وكتاب الأخلاق ص ۵۲. وتمامه فى ج ۱۳ / ۱۱۷، وجد ج ۵۲ / ۵۰، و ج ۵۰ / ۲۵۳، و ج ۷۰ / ۱۱۷، و ج ۷۲ / ۱۶۳.

۱۲۴۴۵ - محمد بن أحمد البزاز الفلسطينى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۲۴۱ عن المفيد، عن على بن خالد المراغى، عنه، عن أحمد بن الصلت.

۱۲۴۴۶ - محمد بن أحمد بن بطة:

لم يذكروه. بشا: بسنده عن سعيد بن أبى سعيد، عنه، عن الوليد بن أبان.

كمبا ج ۳ / ۲۶۸، وجد ج ۷ / ۲۶۷، وبشا ص ۱۵۹.

۱۲۴۴۷ - محمد بن أحمد البغدادى الوراق:

من مشائخ الصدوق. الخصال باب السبعة. ويأتى مع اسم جده الحسين بن يوسف.

۱۲۴۴۸ - محمد بن أحمد بن بهلول أبو طالب:

لم يذكروه. روى المفيد فى أماليه ص ۱۱۲ عن على بن خالد المراغى، عنه، عن

(۴۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، محمد بن أحمد البغدادی (۱)، کامل بن إبراهیم (۱)، الولید بن أبان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، علی بن خالد (۱)، محمد بن أحمد (۴)، الصّلاة (۱)، النوم (۱)

أحمد بن الحسن الضریر، روایة شریفة تفید حسنه. والظاهر أن اسم جده إسحاق، لما وقع فی طریق الشیخ فی الفهرست ص ۵۲ عن أحمد بن إبراهیم بن أبی رافع، عن أبی طالب محمد بن أحمد بن إسحاق بن البهلول، عن أحمد بن الحسن، کتاب تفسیره.

۱۲۴۴۹ - محمد بن أحمد بن البهلول القاضی الأنباری التنوخی أبو فاطمة:

لم یذکروه. روی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۸ عن إبراهیم بن أحمد بن محمد، عنه، عن إبراهیم بن عبد السلام.

۱۲۴۵۰ - محمد بن أحمد بن تمیم السرخسی أبو نصر:

لم یذکروه. هو الفقیه بسرخس. روی عنه الصدوق فی کتاب التوحید ص ۶ فی موضعین، وکتاب الدعاء ص ۱۲، وکمبا ج ۲ / ۴، وجد ج ۳ / ۷، و ج ۹۳ / ۱۹۶.

وروی عنه الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۹۲، و المعانی ص ۱۳۹ و ۲۲۹ و ۲۶۵.

والظاهر أن اسم جده إبراهیم سقط، کما تقدم فی محله، وکما فی التوحید ط جدید باب ۱ ح ۱۵ و ۲۴، وباب القضاء والقدر. فتمیم جد أبیه. وفی باب الأمر و النهی أسقط اسم إبراهیم. وفی کل هذه المواضع روی عن محمد بن إدریس الشامی.

۱۲۴۵۱ - محمد بن أحمد بن ثابت بن کنانة القیسی أبو عبد الله:

لم یذکروه. قال علی بن إبراهیم فی تفسیره سورة ص: حدثنا محمد بن أحمد بن ثابت قال: حدثنا القاسم بن إسماعیل الهاشمی - الخ، وکمبا ج ۲ / ۱۰۵، و ج ۵ / ۴۱، و جد ج ۴ / ۱، و ج ۱۱ / ۱۵۳.

وروی فی سورة الواقعة، عنه، عن الحسن بن محمد بن سماعة وأحمد بن الحسن القزاز جمیعا - الخبر. وجد ج ۹ / ۲۴۱، و ج ۵۸ / ۳۱۳، و ج ۹۲ / ۸۱، و ج ۱۰۳ / ۲۹، و کمبا ج ۴ / ۶۶، و ج ۱۴ / ۱۶۸، و ج ۲۳ / ۱۱، وکتاب القرآن ص ۲۲.

وروی فی سورة المنافقین، عنه، عن أحمد بن میثم. جد ج ۲۰ / ۲۸۸، وکمبا ج ۶ / ۵۴۷.

بشا: عن الصدوق، عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن محمد بن

(۴۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: مسألة القضاء والقدر (۱)، أحمد بن إبراهیم بن أبی رافع (۱)، القاسم بن إسماعیل الهاشمی (۱)، إبراهیم بن أحمد بن محمد (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، محمد بن أحمد بن إسحاق (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، سورة الواقعة (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن الحسن (۳)، محمد بن إدریس (۱)، أحمد بن میثم (۱)، محمد بن أحمد (۳)، سورة ص (۱)، القرآن الکریم (۱)، النفاق (۱)

العباس - الخ. کتاب الإیمان ص ۱۳۴، وجد ج ۶۸ / ۱۲۳.

ع: علی بن حاتم، عنه، عن عبید، عن ابن أبی عمیر - الخ. کمبا ج ۲۳ / ۳۰، و جد ج ۱۰۳ / ۱۱۹.

کنز: محمد بن العباس، عنه، عن القاسم بن إسماعیل. جد ج ۳۶ / ۶۰، وکمبا ج ۹ / ۹۶.

نص: عن القاضی محمد بن عمر، عنه، عن محمد بن إسحاق. جد ج ۳۶ / ۳۲۹، وکمبا ج ۹ / ۱۵۱.

روی الصدوق فی الأمالی ص ۴۰ عن محمد بن عمر الحافظ البغدادی، عنه، عن محمد بن الحسن بن العباس أبو جعفر الخزاعی، عن حسن بن الحسین العرنی - الخبر، وجد ج ۳۸ / ۹۴، وکمبا ج ۹ / ۲۸۲. وهی روایة شریفة مفصلة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. ووقع فی طریق النجاشی إلی کتاب إبراهیم بن نعیم أبی الصباح الکنانی، و إلی کتاب الحسن بن علی بن أبی حمزة البطائنی، وکتاب

الحسن بن علی بن یقطین، و کتاب الحسن بن قدامة، وکتاب الحارث بن المغیرة، وکتاب شعیب الحداد، وکتاب عبید بن الحسن وکتاب عبد الرحمن بن محمد البجلی، وکتاب عبد الکریم بن عمرو الخثعمی، وکتب علی بن الحسن الطاطری، وکتاب عمر بن أبان. وغیره ذلک کثیر.

ووقع فی طریق الشیخ فی ست عن التلعکبری، عن ابن همام، عنه و العاصمی جمیعا، عن محمد بن إسحاق الطحان، کتاب سلیمان بن صالح الجصاص.

وعنه، عن ابن همام، عنه، عن محمد بن بکر بن جناح، کتاب سلمة بن محمد.

۱۲۴۵۲ - محمد بن أحمد الثقفی أبو الطیب:

من مشائخ المفید، کما فی أول التهذیب ج ۱ / ۱۳ ط جدید فی مقدمة الکتاب.

(۴۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، سلیمان بن صالح الجصاص (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، محمد بن بکر بن جناح (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسن بن العباس (۱)، الحسن بن قدامة (۱)، علی بن حاتم (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن إسحاق (۲)، عبید بن الحسن (۱)، عمر بن أبان (۱)، شعیب الحداد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عبد الکریم (۱)، محمد بن عمر (۱)

۱۲۴۵۳ - محمد بن أحمد بن جبران الأنباری أبو الحسن:

لم یذکروه. هو من مشائخ الطبری فی کتابه دلائل الإمامة. وروی عنه کما فیه ص ۵۰.

۱۲۴۵۴ - محمد بن أحمد بن جعفر بن محمد بن زید الشهید:

هو والد الحسن المذکور. وأبوه وجده وابنه حمزة مذکورون فی محالهم.

روی ابنه حمزة، عنه، عن یاسر الخادم، عن الرضا علیه السلام. العیون باب ۲۹.

۱۲۴۵۵ - محمد بن أحمد بن جعفر القمی العطار أو القطان أبو جعفر:

لیس له ثالث فی الأرض فی التقرب من الأصل. نقله کش عن أحمد بن إبراهیم أبی حامد المراغی. انتهی. وبالجملة هو ثقة ووکیل العسکری علیه السلام، کما قاله المجلسی والشیخ.

قب ص ۴۲۳: ومن وکلائه (یعنی أبا محمد العسکری علیه السلام): محمد بن أحمد بن جعفر وجعفر بن سهیل الصیقل وقد أدرکا أباه وابنه، وکمبا ج ۱۲ / ۱۷۲، وجد ج ۵۰ / ۳۱۰. فهو من أصحابهما کما قاله الشیخ.

ما یدل علی جلالته ووکالته فی کمبا ج ۱۳ / ۸۰، وجد ج ۵۱ / ۳۰۲، ودلائل الطبری ص ۲۸۴، وکذا ما تقدم فی أحمد بن محمد الدینوری.

۱۲۴۵۶ - محمد بن أحمد بن الحارث الخطیب بساوه:

هو ابن أحمد بن محمد بن الحارث الآتی.

۱۲۴۵۷ - محمد بن أحمد بن حبیب البخاری:

لم یذکروه. تقدم فی إسحاق بن إبراهیم بن منصور روایته.

۱۲۴۵۸ - محمد بن أحمد بن حسان:

لم یذکروه. وقع طریق علی بن إبراهیم القمی، عن فرات بن إبراهیم، عنه،

(۴۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أحمد بن محمد الدینوری (۱)، محمد بن أحمد بن الحارث (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، محمد بن أحمد بن حسان (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، أحمد بن جعفر بن محمد (۱)، محمد بن أحمد بن جعفر (۱)، محمد بن الحارث (۱)، أحمد بن حبیب (۱)، جعفر بن سهیل (۱)، أحمد بن جعفر (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الشهادة (۱)

عن محمد بن مروان فی روایة شریفة. کمبا ج ۹ / ۳۹۰، وجد ج ۳۹ / ۱۹۹.

۱۲۴۵۹ – محمد بن أحمد بن الحسن:

نص: بسنده عن إسماعیل بن محمد بن شیبة، عنه، عن یحیی بن خلف. کمبا ج ۹ / ۱۵۱، وجد ج ۳۶ / ۳۲۸.

جا: عن محمد بن زید العطار – وکان من کبار أصحاب الأعمش – عنه، عن منذر بن جیفر. کتاب الإیمان ص ۲۶۸، وجد ج ۶۹ / ۱۹۳.

۱۲۴۶۰ – محمد بن أحمد بن الحسن الجعفری:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید، عن محمد بن أحمد بن عیسی، عنه، عن کتاب أبیه. کمبا ج ۲۲ / ۴۱، و ج ۹ / ۶۵۳، وجد ج ۴۲ / ۲۱۴، و ج ۱۰۰ / ۲۵۰.

وقد ینسب إلی جده، کما فی ج ۴۲ / ۲۱۴.

۱۲۴۶۱ – محمد بن أحمد بن الحسن بن الحسن اللؤلؤی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۶۰ عن أحمد بن إدریس، عنه، عن الحسن بن علی بن یوسف.

۱۲۴۶۲ – محمد بن أحمد بن الحسن بن شاذان:

هو ابن أحمد بن علی بن الحسن الآتی. وتقدم أبوه. جده.

۱۲۴۶۳ – محمد بن أحمد بن الحسن بن الحکم القطوانی العطار:

لم یذکروه. نی: عن ابن عقدة، عن جماعة هو منهم، عن الحسن بن محبوب.

کمبا ج ۱۳ / ۱۴۳ و ۱۶۴، وجد ج ۵۲ / ۱۵۶ و ۲۳۷.

وقد ینسب إلی جده. کمبا ج ۱۳ / ۱۰، وجد ج ۵۱ / ۴۱.

ما: عن ابن عقدة، عنه، عن مخلد بن شداد – الخ. کمبا ج ۹ / ۳۱۱، وجد ج ۳۸ / ۲۱۰.

وسائر روایاته الشریفة. کمبا ج ۹ / ۲۶۱، وکتاب الإیمان ص ۱۳۷، وجد

(۴۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الحسن بن علی بن یوسف (۱)، أحمد بن علی بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۵)، محمد بن زید العطار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، الحسن اللؤلؤی (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، یحیی بن خلف (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن مروان (۱)، مخلد بن شداد (۱)، منذر بن جیفر (۱)

ج ۳۸ / ۵، و ج ۶۸ / ۱۳۳.

وتأتی عدة أخری منها فی سعدان بن إسحاق.

روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۵۴ عن أبی العباس – یعنی ابن عقدة –، عنه. و مثله ص ۲۵۶ و ۲۵۷ و ۲۶۴ و ۲۶۵.

وعن ابن عقدة، عنه، عن إبراهیم بن هراسة. نوادر الأثر ص ۳۹ و ۴۱. ومن روایات ابن عقدة عنه فی بشا ص ۱۲۲.

وفی کتاب عبد الله بن یحیی الکاهلی، عن ابن عقدة، عنه، عن أحمد البزنطی.

روی ابن عقدة، عنه، عن عباد بن ثابت، عن عمرو بن شمر، کتاب جابر.

جش ص ۹۴.

وروی عنه، عن أحمد بن أبی بشیر السراج، کتاب معاویة بن میسرة. جش ص ۲۹۲.

۱۲۴۶۴ – محمد بن أحمد بن الحسن المیثمی:

لم یذکروه. روی علی بن محمد بن ریاح، عنه، عن عمه علی بن الحسن، عن حمزة بن محمد، کتاب عیسی بن حمزة المدائنی. جش ص ۲۰۹. وعنه وعن أخیه الحسین، عن أبیهما، کتاب کعیب. ص ۲۲۳.

۱۲۴۶۵ – محمد بن أحمد بن الحسین الزعفرانی العسکری أبو عبد الرحمن:

عن الشیخ أنه روی عنه التلعکبری سنة ۳۲۵ وله منه إجازة. انتهی.

أقول: وروی ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۳۱ عنه، عن الحسن بن علی بن مهزیار. وکذا فی ص ۷۷ و ۱۰۶ و ۱۳۰ و ۱۳۱ و ۱۸۸ و ۲۲۲ و ۲۴۹ و ۲۵۳ و ۲۵۶ و ۲۵۸ و ۲۸۳ وغیر ذلک ۱۲۴۶۶ – محمد بن أحمد بن الحسین بن علی بن زیاد:

لم یذکروه. نقل من خطه الشهید. وهو روی عن الشیخ الطوسی. کتاب الصلاة ص ۹۲۹، وجد ج ۹۱ / ۲۴۵. ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۴۵۲ مثله وص ۳۰۰.

(۴۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: محمد بن أحمد بن الحسین الزعفرانی (۱)، عبد الله بن یحیی الکاهلی (۱)، أحمد بن الحسن المیثمی (۱)، أحمد بن الحسین بن علی (۱)، إبراهیم بن هراسة (۱)، معاویة بن میسرة (۱)، علی بن مهزیار (۱)، ابن قولویه (۱)، عیسی بن حمزة (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن ریاح (۱)، حمزة بن محمد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الشهادة (۱)

۱۲۴۶۷ – محمد بن أحمد بن الحسین القطوانی:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عنه، کتاب الحسین بن أبی العلاء. جش ص ۳۹.

۱۲۴۶۸ – محمد بن أحمد بن الحسین النیسابوری:

الشیخ العالم أبو سعید. ثقة عین حافظ. وله تصانیف. ولا خلاف ولا غمز فیه. ومن کتبه کتاب الأربعین. جد ج ۳۸ / ۲۲۷، وکمبا ج ۹ / ۳۱۵. وحفیده أبو الفتوح الرازی صاحب التفسیر المعروف الحسین بن علی بن محمد.

۱۲۴۶۹ – محمد بن أحمد بن الحسین بن یوسف بن زریق البغدادی الوراق أبو بکر:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی العیون باب ۳۱، و ۳۵ مکررا. وهو روی عن علی بن محمد بن عیینة. ونقل عدة منها فی البحار وأبدل عیینة بعنبسة فی موارد. کمبا ج ۱۴ / ۲۲۸ و ۶۲۵ و ۸۳۹ و ۸۶۱، وجد ج ۵۹ / ۱۷۸، و ج ۶۳ / ۲۴۴، و ج ۶۶ / ۱۲۶ و ۲۳۱، وکذا فی الأمالی ص ۱۴۲، والمعانی ص ۶۷، وکتاب المسلسلات ص ۱۱۱ روایته عن محمد بن عنبسة. کتاب العشرة ص ۲۳۹، وجد ج ۷۵ / ۴۵۱.

عدة من روایاته فی العیون ج ۲ / ۱۳۱. وتقدمت فی أحمد بن الفضل الأهوازی، روایته عن أحمد بن الفضل الأهوازی حدیث تصور ملک فی بطنان العرش بصورة أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۶ / ۳۸۴. وغیره فی ج ۱۳ / ۸، و ج ۹ / ۳۷۰ و ۵۳۲، وجد ج ۳۹ / ۱۰۹، و ج ۴۱ / ۱۰۵ و ۱۰۶، و ج ۱۸ / ۳۵۳، و ج ۵۱ / ۳۴.

روایته عن محمد بن حمدون السمسار. کمبا ج ۱۴ / ۱۹۶، وجد ج ۵۹ / ۴۶. و غیر ذلک مما یأتی فی عنوان محمد بن أحمد الوراق.

۱۲۴۷۰ – محمد بن أحمد بن الحکم:

لم یذکروه. کنز: محمد بن العباس، عنه، عن محمد بن یونس، عن حماد بن عیسی. کمبا ج ۶ / ۱۳۱، وجد ج ۱۶ / ۱۴۳.

(۴۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الفتوح لأحمد بن

أعثم الكوفى (۱)، محمد بن أحمد بن الحسين النيسابورى (۱)، محمد بن أحمد بن الحسين بن يوسف (۱)، الحسين بن أبى العلاء (۱)، محمد بن أحمد بن الحسين (۱)، الحسين بن على بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن العباس (۱)، أحمد بن الفضل (۲)، محمد بن يونس (۱)، محمد بن أحمد (۲)، على بن محمد (۱)

۱۲۴۷۱ - محمد بن أحمد الحكيمى أبو عبد الله:

لم يذكروه. روى المفيد فى أماليه مج ۲۹. عن أبى محمد عبد الله بن أبى شيخ إجازة، عنه، عن عبد الرحمن بن عبد الله أبى سعيد البصرى - الخ، وكمبا ج ۳ / ۱۹۸، وجد ج ۷ / ۳۳، وأماليه الشيخ ۱ / ۱۸.

وفيه مج ۱۷ عن محمد بن عمران المرزبانى، عنه، عن محمد بن إسحاق الصاغانى. ومثله فيه مج ۲۱ مكررا، وأماليه الشيخ ج ۱ / ۱۹۳ و ۱۹۵ عنه، عنه، عن إسماعيل بن إسحاق القاضى.

وفيه ج ۲ / ۲۶۰ عن التلعكبرى، عنه، عن أبى سهل سفيان بن زياد. وغير ذلك.

۱۲۴۷۲ - محمد بن أحمد بن حماد أبو على المروزى المحمودى:

من أصحاب الجواد والهادى والعسكرى عليهم السلام. ثقة جليل، كما يستفاد مما تقدم فى أبيه.

وهو الذى حج نيفا وعشرين سنة ليوفق للقاء وجه الله الحجة المنتظر عليه السلام. فوق لذلك مرات وصار موردا لألطافه. مدينة المعاجز ص ۶۰۷.

۱۲۴۷۳ - محمد بن أحمد حمدان القلانسى:

لم يذكروه. وقع فى طريق ابن قولويه القمى فى كامل الزيارة ص ۱۳۵ عن سعد بن عبد الله، عنه، عن محمد بن الحسين المحاربى - الخ.

وفى غيبة النعمانى ص ۹۲ عن عبد الله بن موسى العلوى العباسى، عنه، عن أيوب بن نوح - الخ. ومثله فيه ص ۹۶. وفيه ص ۸۷ ورخ حديثه فى سنة ۲۶۷.

۱۲۴۷۴ - محمد بن أحمد بن حمدان أو حمران بن المغيرة القشيرى أبو حزن:

لم يذكروه. روى الصدوق عن الحسن بن عبد الله بن سعيد، عنه، عن أحمد بن عيسى الكلابى - إلى آخر ما تقدم فى أحمد.

وروى السيد فى جمال الأسبوع ص ۳۰۰ عن محمد بن وهبان، عنه، عن

(۴۱۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعيد (۱)، محمد بن الحسين المحاربى (۱)، محمد بن عمران المرزبانى (۱)، محمد بن أحمد بن حمدان (۱)، إسماعيل بن إسحاق (۱)، محمد بن أحمد بن حماد (۱)، عبد الله بن موسى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، حمدان القلانسى (۱)، أيوب بن نوح (۱)، ابن قولويه (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن أحمد (۲)، الحزن (۱)، الحج (۱)، الجود (۱)

محمد بن زكريا الغلابى، عن محمد بن جعفر بن عمارة، عن أبيه، عن الصادق عليه السلام. وفى المعانى ص ۹۰ عنه، عنه، عن المغيرة بن محمد - الخ. ومثل ذلك فى الإكمال، وأمالى الشيخ ج ۲ / ۴۴.

۱۲۴۷۵ - محمد بن أحمد بن حمدون الواسطى أبو نصر:

لم يذكروه. روى السيد، بإسناده، عنه، عن أحمد بن أحمد بن على بن سعيد الكوفى، عن الكلينى. كتاب الصلاة ص ۹۲۵، وجد ج ۹۱ / ۲۳۰.

۱۲۴۷۶ - محمد بن أحمد بن خاقان النهدى القلانسى:

هو المعروف بحمدان أو حمران المتقدم. وروى ابن همام عن محمد بن خاقان النهدى، عن أبى سمينة محمد بن على، كتاب عباد العصفرى. ست ص ۱۴۶.

قال الكشى: سألت محمد بن مسعود، عن جماعة فقال: وأما محمد بن أحمد النهدى وهو حمدان القلانسى كوفى فقيه ثقة خير.

وعنه أيضا أنه قال: حمدان بن أحمد من الخصيص - يعنى خاصة الخاصة.

وعن الوحيد أنه من فقهاء الشيعة. فلا وجه لتوقف العلامة لقول جش و الغض.

ووقع فى طريق المفيد عن ابن عقدة، عنه، عن سليم الخادم. أمالى المفيد مج ۶ ص ۳۲.

۱۲۴۷۷ - محمد بن أحمد الخراسانى:

روى شى ۱ / ۳۰۱ عنه. وروى على بن محمد، عنه، عن أبيه. الكافى ج ۳ كتاب الجنائز ص ۱۹۱.

۱۲۴۷۸ - محمد بن أحمد الخشاب أبو عمارة:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الأمالى مج ۷۴ ص ۲۹۴ عن عطية بن إسماعيل بن إبراهيم الأنصارى، عنه، عن العباس بن زيد النجرانى وإسحاق بن إبراهيم الوراق.

(۴۱۳)

صفحهمفاتيح البحث: كتاب أمالى الصدوق (۳)، محمد بن أحمد الخراسانى (۱)، إسماعيل بن إبراهيم (۱)، محمد بن زكريا الغلابى (۱)، محمد بن أحمد بن خاقان (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، حمدان القلانسى (۱)، جعفر بن عمارة (۱)، عباد العصفرى (۱)، أحمد بن على (۱)، عباس بن زيد (۱)، محمد بن أحمد (۳)، محمد بن مسعود (۱)، على بن محمد (۱)، محمد بن على (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الجنازة (۱)

۱۲۴۷۹ - محمد بن أحمد بن الخضيب:

لم يذكروه. هو الذى خرج مع جماعة إلى سر من رأى فى سنة ۲۵۹ لزيارة مولانا أبى محمد العسكرى عليه السلام والتشرف بلقائه وتهنيته بولادة مولانا المهدى عليه السلام. ويظهر منه حسنه. كتاب الطهارة ص ۱۸۵، وجد ج ۸۱ / ۳۹۵.

۱۲۴۸۰ - محمد بن أحمد بن الخطيب بساوة:

روى عنه ابن بطة. وهو ابن أحمد بن محمد بن الحارث الآتى.

۱۲۴۸۱ - محمد بن أحمد بن خلف:

لم يذكروه. هو الذى نقل عن محمد بن عبيد الله القمى تشرفه بلقاء الحجة المنتظر عليه السلام فى سنة ۲۹۳. كمبا ج ۱۳ / ۱۰۴، وجد ج ۵۲ / ۳، وغيبة الطوسى ص ۱۶۳.

۱۲۴۸۲ - محمد بن أحمد بن داود بن عقبة:

لم يذكروه. روى السيد عنه فضل زيارة الحسين عليه السلام. كمبا ج ۲۲ / ۱۱۱، وجد ج ۱۰۱ / ۱۶.

۱۲۴۸۳ - محمد بن أحمد بن داود بن على أبو الحسن القمى:

شيخ هذه الطائفة وعالمها، وشيخ القميين فى وقته وفقيههم. حكى أبو عبد الله الحسين بن عبيد الله أنه لم ير أحدا أحفظ منه، ولا أفقه ولا أعرف بالحديث. وورد بغداد وأقام بها حدث.

وصنف كتبا، منها: كتاب الممدوحين والمذمومين. مات سنة ۳۶۸ ودفن بمقابر قريش. قاله كله جش ص ۲۷۲ وغيره. وفى صه: مات سنة ۳۶۸. ومثل صه فى جامع الرواة عن جش وصه.

ولا خلاف فى ذلك بل متفق على جلالته وعلمه وعدالته. وله كتاب

(۴۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، محمد بن أحمد بن الخطیب (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۲)، عبید الله القمی (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن الخضیب (۱)، محمد بن الحارث (۱)، مدینة بغداد (۱)، الحسن القمی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الموت (۲)، الإقامة (۱)، الطهارة (۱)

کامل الزیارات. روی عنه السید فی الإقبال. وروی عنه المفید والحسین بن عبید الله وأحمد بن عبدون والشیخ وغیر هم وأمه أخت سلامة بن محمد الأرزنی. ولم یذکر فی آخر الفقیه فی أسماء صواحب الأصول التی أخذ الصدوق الحدیث منها.

۱۲۴۸۴ - محمد بن أحمد الداودی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی فی ک باب التوقیعات ح ۴۸ عن محمد بن المفظر بن نفیس، عنه عن أبیه قال: کنت عند أبی القاسم الحسین بن روح - الخ.

۱۲۴۸۵ - محمد بن أحمد الدقاق البغدادی أبو العباس:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال أبواب السبعة فصل ما جاء فی یوم الأربعاء بسنده الصحیح، عن محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران الأشعری (ثقة)، عن السیاری، عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن الثانی علیه السلام - الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۱۹۶ و ۵۱۴، وجد ج ۵۹ / ۴۳، و ج ۶۲ / ۱۱۴.

وروی محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن أحمد بن محمد بن سعید. بشا ص ۱۵۲.

وروی سهل بن زیاد، عنه، عن محمد بن إسماعیل. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب الادهان ص ۵۲۰.

۱۲۴۸۶ - محمد بن أحمد الرزی الفقیه أبو جعفر:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عباد الرازی، عنه. بشا ص ۱۵۸ و ۱۵۷.

۱۲۴۸۷ - محمد بن أحمد بن الربیع الأقرع:

لم یذکروه. روی سهل بن زیاد الآدمی عنه، عن جعفر بن بکیر، کما تقدم فی جعفر.

۱۲۴۸۸ - محمد بن أحمد بن رکوبة البرذعی:

لم یذکروه. هو نزیل الشابرزان. وهو من رواة کتاب عبدان بن محمد. جش ص ۲۱۵.

(۴۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، محمد بن أحمد بن الربیع (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، محمد بن أحمد الدقاق (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن إسماعیل (۱)، سهل بن زیاد (۲)، محمد بن القاسم (۱)، سلامة بن محمد (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، عبدان بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۳)، جعفر بن بکیر (۱)، التدهین، الدهن (۱)

۱۲۴۸۹ - محمد بن أحمد بن رمحة:

لم یذکروه. روی سعید بن أبی سعید، عنه، عن أحمد بن محمد بن أحمد. بشا ص ۱۵۲.

۱۲۴۹۰ - محمد بن أحمد الزاهد السمرقندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عنه حدیث أساس الدین التوحید و العدل. کمبا ج ۲ / ۱۹۰، و ج ۳ / ۶، وجد ج ۴ / ۲۶۴، و ج ۵ / ۱۷.

۱۲۴۹۱ - محمد بن أحمد الزعفرانی: هو ابن أحمد بن الحسین المذکور.

۱۲۴۹۲ - محمد بن أحمد بن زکریا الکوفی أبو علی المعروف بابن دنس (دبس):

لم یذکروه. روی الشیخ عن الحسین بن إبراهیم القزوینی، عن محمد بن وهبان (ثقة)، عنه، عن الحسن بن علی بن فضال، روایات متعددة. کمبا ج ۹ / ۵۰۳، و ج ۳ / ۱۰۲ و ۱۳۱ و ۲۴۵، و ج ۱۷ / ۱۹۷، وکتاب العشرة ص ۸۹، وکتاب الدعاء ص ۲، وجد ج ۶ / ۳۷ و ۱۴۵، و ج ۷ / ۱۸۲، و ج ۴۰ / ۳۳۹، و ج ۷۸ / ۲۹۵، و ج ۹۳ / ۱۵۵، و ج ۷۴ / ۳۱۸ وغیر ذلک.

وروی المفید، عنه، عن أبیه، عن ابن فضال. جد ج ۴۲ / ۲۲۰، وکمبا ج ۹ / ۶۵۴.

وروی جش ص ۳۷ عن أبی الحسن بن داود، عنه، عن أبیه، عن الحسن بن علی بن فضال، کتاب الحسن بن جهم.

۱۲۴۹۳ - محمد بن أحمد الزکوزکی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی أبو الحسین محمد بن الفضل بن تمام، عنه، ما یفید مدحه وأنه من أصحاب الحسین بن روح نائب الحجة علیه السلام. کمبا ۱۳ / ۹۷، وجد ج ۵۱ / ۳۵۸. وهو فی کتاب الغیبة للشیخ، کما سیأتی فی محمد بن الفضل.

(۴۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، الحسین بن إبراهیم القزوینی (۱)، أحمد بن زکریا الکوفی (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، الحسن بن داود (۱)، علی بن فضال (۱)، محمد بن الفضل (۲)، محمد بن أحمد (۴)

۱۲۴۹۴ - محمد بن أحمد بن زیاد:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله بن جعفر - یعنی الحمیری - عن أبیه، عنه مسائل محمد بن علی بن عیسی القمی عن أبی محمد العسکری علیه السلام. جش ص ۲۶۲.

۱۲۴۹۵ - محمد بن أحمد بن سعید أبو جعفر الکوفی البزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۹۳، والعلل ج ۱ / ۱۵۱، و جد ج ۴۲ / ۶۸، وکمبا ج ۹ / ۶۱۴.

وروی السید فی فلاح السائل ص ۲۴۷ عنه مترحما علیه، عن محمد بن یعقوب. وتأتی روایته الأخری فی محمد بن عبد الله الجعفی.

۱۲۴۹۶ - محمد بن أحمد بن سلام الأسدی أبو زید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۰۶ عن أبی المفضل، عنه حدیث مناقب أصحاب الکساء، وکمبا ج ۹ / ۱۹۰، وجد ج ۳۷ / ۷۷.

۱۲۴۹۷ - محمد بن أحمد بن سلیم الصابونی بمصر:

لم یذکروه. روی المفید، عن ابن قولویه، عنه، عن موسی بن الحسین بن موسی کتاب جعفر بن یحیی الرازی. جش ص ۹۱.

۱۲۴۹۸ - محمد بن أحمد بن سلیمان أبو الفضل:

لم یذکروه. روی عنه ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۱۴، وهو عن موسی بن محمد بن موسی، حدیث فضل زیارة الرسول صلی الله علیه وآله، و کمبا ج ۲۲ / ۱۳، وجد ج ۱۰۰ / ۱۴۳.

مصباح الأنوار: عن جعفر بن محمد بن قولویه، عنه هو وعبید الله بن الفضیل الطائی، عن محمد بن إسماعیل بن أحمد بن إسماعیل بن محمد بن إسماعیل بن جعفر الصادق علیه السلام حدیث وصیة الرسول صلی الله علیه وآله فی أمر غسله.

(۴۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، زیارة النبی (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، أهل الکساء (۱)، إسماعیل بن محمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن علی بن عیسی القمی (۱)، محمد بن إسماعیل بن أحمد (۱)، محمد بن عبد الله الجعفی (۱)، محمد بن أحمد بن سلیمان (۱)، موسی بن محمد بن موسی (۱)، أبو جعفر الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)،

الحسین بن موسی (۱)، محمد بن قولویه (۱)، أحمد بن زیاد (۱)، ابن قولویه (۲)، جعفر بن یحیی (۱)، أحمد بن سلام (۱)، أحمد بن سعید (۱)، أحمد بن سلیم (۱)، الغسل (۱)، الوصیة (۱)

کتاب الطهارة ص ۱۶۲، وجد ج ۸۱ / ۳۰۴ ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۱۰۳ عنه مثله.

نص باب ۳۲: عن محمد بن الحسین، عن علی بن إسحاق إجازة أرسلها إلی محمد بن أحمد بن سلیمان الکوفی سنة ۳۱۳ عن عبد الله بن عمر البلوی - الخ. کمبا ج ۹ / ۱۶۴ و ۴۷۲، وجد ج ۳۶ / ۳۸۹. وسائر روایاته فی ج ۴۰ / ۲۰۱.

۱۲۴۹۹ - محمد بن أحمد سلیمان الباغندی أبو ذر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۷ عن أبی المفضل، عنه، عن أحمد بن عبد الله بن یزید.

وقد ینسب إلی جده کما فیه ص ۹۷ عنه، عنه، عن عبد السلام بن عبد الحمید إمام حران، عن موسی بن أعین.

۱۲۵۰۰ - محمد بن أحمد السنانی المکتب أبو عیسی الزاهری:

روی عنه الصدوق وغیره. وهو یروی عن أبیه، عن جده محمد بن سنان. و سیأتی بعنوان محمد بن أحمد بن محمد بن سنان.

حسن نیته وزیارته قبر الرضا علیه السلام وتوسله ونجاته فی کمبا ج ۱۲ /، و ۹۷، وجد ج ۴۹ / ۳۳۱.

وقد یعبر عنه بمحمد بن أحمد سنان. ذکره السید فی جمال الأسبوع ص ۲۲۹ مترحما علیه. وکذا فی ص ۲۳۸ و ۲۶۶ قال: حدثنی أبی، عن أبیه محمد بن سنان، عن المفضل.

وقال فی ص ۱۰۶: روی أحمد بن محمد بن الحسین قال: حدثنا محمد بن أحمد بن سنان بن عیسی المکتب فی کتابه إلی وإجازته لی قال: حدثنی أبی، عن محمد بن سنان، عن المفضل، حدیث صلاة یوم الخمیس، وکتاب الصلاة ص ۸۴۹ مثله، و جد ج ۹۰ / ۳۱۴.

عنه، عن أبیه، عن جده محمد بن سنان، عن عبد الله بن سنان. کتاب الدعاء ص ۸۰، وجد ج ۹۴ / ۶۶.

(۴۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن سنان (۱)، أحمد بن محمد بن الحسین (۱)، محمد بن أحمد بن سلیمان (۱)، محمد بن أحمد السنانی (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، علی بن إسحاق (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن أحمد (۳)، محمد بن سنان (۲)، عبد الحمید (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۲)، الطهارة (۱)

۱۲۵۰۱ - محمد بن أحمد شاذان:

لم یذکروه. له کتاب المناقب. جد ج ۲۵ / ۲۶۴، وکمبا ج ۷ / ۲۴۵. وهو ابن أحمد بن علی بن الحسن بن شاذان الآتی.

۱۲۵۰۲ - محمد بن أحمد بن شجاع: هو محمد بن الحسن بن أحمد بن شجاع الآتی.

۱۲۵۰۳ - محمد بن أحمد بن شهریار:

الخازن بمشهد الغری فی سنة ۵۱۶. فقیه صالح، شیخ سعید. وکان صهر الشیخ الطوسی علی إحدی بناته. وهو الشیخ الأمین. قرأ علیه الطبری سنة ۵۱۲ کما فی بشارة المصطفی ص ۲ و ۶ و ۱۰ وغیره. قال محمد: قرأت علی حمزة بن محمد بن یعقوب فی شوال سنة ۴۶۴.

روایاته فی فضل أمیر المؤمنین علیه السلام وشیعته. جد ج ۷ / ۲۴۰، و ج ۳۹ / ۲۷۹ و ۲۸۰، و ج ۴۱ / ۲۲۰، و ج ۶۷ / ۱۲۶، و ج ۶۸ / ۱۲۷، وکتاب الإیمان ص ۳۵ و ۱۳۵، وکمبا ج ۳ / ۲۶۰، و ج ۹ / ۴۰۸ و ۵۶۱.

روی الطبری فی بشارة المصطفی، عنه، کما فی مستدرک ج ۱ / ۵.

روایته عن أبیه فی کمبا ج ۹ / ۲۳، وجد ج ۳۵ / ۱۰۹.

وهو من رواة الصحیفة الکاملة السجادیة.

ویظهر من بشارة المصطفی ص ۱۵ سقوط اسم جده محمد. وشهریار جد أبیه. وابنه حمزة تقدم.

۱۲۵۰۴ – محمد بن أحمد الشیبانی المکتب:

روی عنه الصدوق مترضیا علیه. کمبا ج ۹ / ۴۳۹، وجد ج ۴۰ / ۵۳، والمعانی ص ۱۳۹ و ۱۳۱، وکمال الدین باب ۱۴، و ۲۱ و ۲۶ و ۴۵ و ۴۶، وبشا ص ۵۵ و ۱۷۰، ویدباب ۱. واحتمل اتحاده مع ابن أحمد السنانی المذکور.

۱۲۵۰۵ – محمد بن أحمد بن صالح التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال وغیره عن أحمد بن خالد

(۴۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، شهر شوال المکرم (۱)، محمد بن أحمد بن صالح التمیمی (۱)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، محمد بن أحمد الشیبانی (۱)، أحمد بن علی بن الحسن (۱)، محمد بن الحسن بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن خالد (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن أحمد (۲)، حمزة بن محمد (۱)

الخالدی، عنه، عن أبیه، حدیث ما یحرم من الشاة. کمبا ج ۱۴ / ۸۱۹، وجد ج ۶۶ / ۳۳.

وعن أحمد بن خالد، عنه، عن أنس بن محمد، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام، حدیث عدم ذبح المرأة إلا عند الضرورة. کمبا ج ۱۴ / ۸۰۶، وجد ج ۶۵ / ۳۱۱.

وبهذا السند، عنه، عن أبیه، حدیث وصیة الرسول صلی الله علیه وآله لأمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۷ / ۱۳، وجد ج ۷۷ / ۴۵.

ک: بهذا السند عنه حدیث فضل مؤمنی آخر الزمان. کمبا ج ۱۳ / ۱۳۶، و جد ج ۵۲ / ۱۲۵. وتقدم أبوه. وفی أحمد بن خالد بعض روایاته الأخری.

۱۲۵۰۶ – محمد بن أحمد الصفوانی: ثقة جلیل یأتی قریبا مع اسم جده عبد الله.

۱۲۵۰۷ – محمد بن أحمد بن صفوة المصیصی:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۷ عن أسد بن إبراهیم السلمی، عنه، عن الحسن بن علی العلوی، حدیث المؤاخاة. وبهذا الإسناد فی کنز الکراجکی ص ۲۸۱.

۱۲۵۰۸ – محمد بن أحمد بن الصلت:

لم یذکروه. الظاهر اتحاده مع محمد بن أحمد بن علی بن الصلت الآتی.

۱۲۵۰۹ – محمد بن أحمد الصیرفی:

لم یذکروه. کان من أصحاب الحدیث. روی عنه الصدوق فی الأمالی مج ۱۸ ص ۴۷. وهو عن محمد بن العباس بن بسام.

۱۲۵۱۰ – محمد بن أحمد بن طاهر الموسوی أبو عبد الله:

هو الشریف الفاضل، کما عن المفید.

(۴۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، حدیث المؤاخاة (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن أحمد الصفوانی (۱)، الحسن بن علی العلوی (۱)، محمد بن أحمد بن الصلت (۱)، محمد بن أحمد الصیرفی (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، أسد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن العباس (۱)، أحمد بن خالد (۲)، آخر الزمان (۱)، محمد بن أحمد (۲)، أنس بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الطهارة (۱)، الوصیة (۱)

۱۲۵۱۱ – محمد بن أحمد الطوال:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال باب ۴۷ عن أبی الحسن علی بن موسی بن أحمد بن إبراهیم العلوی الموسوی (تقدم جده ویأتی هو) قال: وجدت فی کتاب أبی رضی الله عنه قال: حدثنا محمد بن أحمد الطوال، عن أبیه، عن الحسن بن علی الطبری – الخ، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۵، وجد ج ۵۲ / ۴۲.

۱۲۵۱۲ – محمد بن أحمد بن ظبیان:

لم یذکروه. فر: عنه حدیث نزول قوله تعالی ": سئل سائل بعذاب واقع – " الآیات، فی حق منکر الولایة. کمبا ج ۹ / ۲۱۶، وجد ج ۳۷ / ۱۷۵.

۱۲۵۱۳ – محمد بن أحمد بن عامر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام باب ۱۲ عن محمد بن فیض بن فیاض العجلی، عنه، عن أبیه. کبا ج ۹ / ۱۴۸، وجد ج ۳۶ / ۳۱۸.

۱۲۵۱۴ – محمد بن أحمد بن العباس بن الفاخر الدوریستی:

لم یذکروه. روی عن الصدوق، کما عن الخرائج وأمل الآمل. وروی عنه ولده جعفر بن محمد. وهو من ولد حذیفة بن الیمانی العبسی الصحابی.

۱۲۵۱۵ – محمد بن أحمد بن العباس بن نوح:

روایة حفیده ابن نوح عنه. کمبا ج ۱۳ / ۸۶، وجد ج ۵۱ / ۳۲۴.

وروی عنه الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۰۰ مترضیا علیه.

۱۲۵۱۶ – محمد بن أحمد بن عبد العزیز العکبری:

لم یذکروه. حدث فی داره ببغداد سنة ۴۶۷ لابن الشیخ الطوسی ولمحمد بن أحمد بن شهریار عن أبی المفضل الشیبانی. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۳۷.

(۴۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن أحمد بن العباس بن نوح (۱)، محمد بن أحمد بن العباس (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، أحمد بن عبد العزیز (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الشیخ الطوسی (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن أحمد (۴)، جعفر بن محمد (۱)

۱۲۵۱۷ – محمد بن أحمد بن عبد الله أبو عبد الله البصری الملقب بالمفجع:

جلیل من وجوه أهل اللغة والأدب والحدیث. وکان صحیح المذهب حسن الاعتقاد. وله شعر کثیر فی أهل البیت – إلی آخر ما ذکره النجاشی. وله کتب. توفی سنة ۳۲۷.

جملة من أشعاره وأحواله فی الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۳۵۳ – ۳۶۶.

۱۲۵۱۸ – محمد بن أحمد بن عبد الله بن أحمد:

لم یذکروه. روی أحمد بن إدریس، عنه، عن حریز بن صالح. مشیخة الفقیه فی طریقه إلی داود الرقی.

۱۲۵۱۹ – محمد بن أحمد بن عبد الله بن إسماعیل:

هو محمد بن أحمد بن محمد بن عبد الله بن إسماعیل الآتی.

۱۲۵۲۰ – محمد بن أحمد بن عبد الله الجوالیقی أبو الحسن:

لم یذکروه. وهو من أهل الحدیث. جد ج ۴۲ / ۳۱۴، و ج ۶۸ / ۱۱۶، وکمبا ج ۹ / ۶۸۰، وکتاب الإیمان ص ۱۳۲.

۱۲۵۲۱ – محمد بن أحمد بن عبد الله الخالنجی:

لم یذکروه. روی محمد بن همام، عنه، عن أبی هاشم الجعفری، عن مولانا الجواد علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۱۶۲.

۱۲۵۲۲ – محمد بن أحمد بن عبد الله بن زیاد العرزمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق. یروی عن علی بن حاتم المنقری. وعنه أحمد بن عیسی بن أبی مریم العجلی. وتقدمت مواضع روایاته فی أحمد بن عیسی.

۱۲۵۲۳ – محمد بن أحمد بن عبد الله بن صفوة الهمدانی:

لم یذکروه. وله کتاب روی عن محمد بن العباس بن داود العاصمی. وعنه

(۴۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله أبو عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله بن إسماعیل (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۴)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، أحمد بن عیسی (۲)، علی بن حاتم (۱)، محمد بن العباس (۱)، داود الرقی (۱)، محمد بن تمام (۱)

الحسین بن علی بن هند. کما تقدم فی الحسین. وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۸، ومستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۰۳.

۱۲۵۲۴ – محمد بن أحمد بن عبد الله الضریر:

لم یذکروه. وله روایات شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۳۳، وجد ج ۴۰ / ۳۱.

۱۲۵۲۵ – محمد بن أحمد بن عبد الله بن عبد الصمد العباسی أبو العبر:

کان حافظا أدیبا. سمعه قوم من الشیعة ینتقص علیا، فرموا به من فوق سطح کان بائتا علیه.

۱۲۵۲۶ – محمد بن أحمد بن عبد الله بن قضاعة بن صفوان بن مهران الجمال المعروف بالصفوانی أبو عبد الله:

شیخ الطائفة، ثقة فقیه فاضل، کثیر العلم، جید اللسان. له کتب تزید من عشرة. روی عنه التلعکبری والمفید وغیرها.

وعن ابن الندیم أنه قال: لقیته فی سنة ۳۴۶ – الخ.

وکان تلمیذا خاصا للکلینی یکتب کتابه الکافی. ولقیه النجاشی سنة ۳۵۲. وعد من مشائخ الصدوق.

۱۲۵۲۷ – محمد بن أحمد بن عبد الله بن مهران بن خانبة الکرخی أبو جعفر:

عنونه النجاشی ص ۲۴۴ کذلک ثم قال: لوالده أحمد بن عبد الله مکاتبة إلی الرضا علیه السلام. وهم بیت من أصحابنا کبیر. روی الحمیری، عن محمد بن إسحاق بن خانبة، عن عمه محمد بن عبد الله بن خانبة، عن إبراهیم بن زیاد الکرخی، عن أبی عبد الله علیه السلام. وکان محمد ثقة سلیما له کتب، منها: کتاب التأدیب، کتاب یوم ولیلة.

أخبرنا أبو العباس بن نوح قال: حدثنا الصفوانی قال: حدثنا الحسن بن محمد بن الوجناء أبو محمد النصیبی قال: کتبنا إلی أبی محمد علیه السلام نسأله أن یکتب أو یخرج إلینا کتابا نعمل به. فأخرج إلینا کتاب عمل. قال الصفوانی:

(۴۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله بن قضاعة (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله بن مهران (۱)، إبراهیم بن زیاد الکرخی (۱)، محمد بن عبد الله بن خانبة (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۲)، أبو العباس بن نوح (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صفوان بن مهران (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن علی (۱)، ابن الندیم (۱)

نسخته فقابل بها کتاب ابن خانبة زیادة حروف أو نقصان حروف بسیرة. وله کتاب الزکاة و کتاب الحج وکتاب الجوهر. انتهی. ومثله

غیره.

ولا خلاف فی وثاقته. وتقدم فی أبیه بعض ما یتعلق به.

۱۲۵۲۸ – محمد بن أحمد بن عبید الله بن أحمد بن عیسی بن المنصور الدوانیقی العباسی الهاشمی أبو الحسن:

روی عنه التلعکبری. وهو یروی عن عمه أبی موسی عیسی بن أحمد بن عیسی بن المنصور، عن أبی صاحب العسکر علیه السلام معجزات ودلائل له.

واحتمل کون الرجل وعمه من العامة. قال العلامة المامقانی: وفی روایاته ما یمنع کونه عامیا. وإکثار الشیخ المفید الروایة عنه وکونه مجازا منه، بل کونه من مشائخه، فإنه یغنینا عن التماس التوثیق والمدح، ویدرج الرجل فی الحسان إن لم یدرجه فی الثقات. انتهی.

أقول: وأنا أشیر إلی بعض روایاته: منها: نص: علی بن الحسن بن محمد، عن هارون بن موسی – یعنی التلعکبری –، عنه، عن عیسی بن أحمد، حدیث الحسن المجتبی علیه السلام قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول لعلی: أنت وارث علمی، ومعدن حکمی، والإمام بعدی. فإذا استشهدت فابنک الحسن فإذا استشهد الحسن فابنک الحسین. فإذا استشهد الحسین فابنه علی یتلوه تسعة من صلب الحسین أئمة أطهار. فقلت: یا رسول الله، فما أسماؤهم؟ قال علی ومحمد وجعفر وموسی وعلی والحسن والمهدی من صلب الحسین صلوات الله علیهم. یملأ الله تعالی به الأرض – الخبر. کمبا ج ۹ / ۱۵۴، وجد ج ۳۶ / ۳۴۰.

ومنها: روایته قصة الکتاب الذی وجد علی صخور الکعبة المنورة وفیه البشارة بالنبی والأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وأسماؤهم وفضائلهم وذم مانعی حقوقهم وأعدائهم. کمبا ج ۹ / ۱۲۵، وجد ج ۳۶ / ۲۱۷. وغیر ذلک مما یبعد نقله ممن لا یکون من الأمامیة.

(۴۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، محمد بن أحمد بن عبید الله (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، علی بن الحسن بن محمد (۱)، هارون بن موسی (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، عیسی بن أحمد (۲)، الحج (۱)، الزکاة (۱)، المنع (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۲)، الصّلب (۲)

ج ۱۲ / ۱۲۸.

عدة من روایاته عن الإمام الهادی علیه السلام فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۸۰ – ۲۹۵ و ۲۹۸ – ۳۰۴.

ومن هذه الروایات یستفاد حسنه وکماله وأنه مورد ألطاف الإمام و موضع أسراره.

۱۲۵۲۹ – محمد بن أحمد بن عبید الله (عبد الله) العمری:

روی جعفر بن نجیح الکندی، عنه، عن أبیه، کما تقدم فی جعفر.

۱۲۵۳۰ – محمد بن أحمد بن عبد الوهاب أبو بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ. کمبا ج ۳ / ۷۸، وجد ج ۵ / ۲۸۱.

وهو منسوب إلی جده والأصل محمد بن أحمد بن علی بن عبد الوهاب الأسفرانی، کما فی جد ج ۱۹ / ۲۷۲، وکمبا ج ۶ / ۴۶۴.

وأملی الحدیث فی المسجد الحرام سنة ۳۷۸. أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۱۶.

۱۲۵۳۱ – محمد بن أحمد بن عثمان أبو بکر المعروف بالبغدادی:

هو ابن أخی أبی جعفر العمری رضی الله عنه. قال عمه أبو جعفر حین أبصر به أصحابه: هذا لیس من أصحابکم. غط ص ۲۷۱. وفیه ذموه الأخری.

۱۲۵۳۲ – محمد بن أحمد بن عثمان بن دلیل:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره عنه، کما فی جد ج ۳۹ / ۲۹۱. وغیره فی غیره ج ۴۰ / ۲۰۶، وکمبا ج ۹ / ۴۱۱ و ۴۷۳.

۱۲۵۳۳ – محمد بن أحمد العلوی العریضی أبو جعفر:

روی الصدوق فی الإکمال، عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن أبی هاشم الجعفری - الخ. ورواه الشیخ والنعمانی وغیرهما. کمبا ج ۱۳ / ۸، وجد ج ۵۱ / ۳۱.

روی المفید فی ختص ص ۲۰۷ عنه، عن أحمد بن علی بن إبراهیم بن هاشم. و

(۴۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، أحمد بن علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، محمد بن أحمد بن عبید الله (۱)، محمد بن أحمد العلوی (۱)، محمد بن أحمد بن عثمان (۲)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، عبد الله العمری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن أحمد (۱)، مسجد الحرام (۱)، جعفر بن نجیح (۱)

فی ص ۲۱۳ عنه، عن أحمد بن زیاد، حدیث سجدات الشمس، وکمبا ج ۱۴ / ۱۲۹. و سابقه فی ج ۹ / ۱۵۸، وجد ج ۳۶ / ۳۵۹، و ج ۵۸ / ۱۶۴.

ویحتمل أن یکون متحدا مع محمد بن أحمد بن إبراهیم طباطبا، أو محمد بن أحمد بن إسماعیل العلوی الذی یروی عنه أحمد بن إدریس، کما توهم ذلک غیر واحد وقد تقدم کلهم، أو محمد بن أحمد بن محمد بن إسماعیل العلوی الآتی.

۱۲۵۳۴ - محمد بن أحمد بن علی بن إبراهیم:

عده البرقی فی أصحاب الهادی علیه السلام.

۱۲۵۳۵ - محمد بن أحمد بن علی بن أسد الأسدی أبو الحسن المعروف بابن جرادة البردعی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ص ۱۶ عن أبیه، عنه، عن محمد بن أبی أیوب النهروی، حدیث ذم کثرة النوم.

وعنه، عن أبیه وعلی بن العباس البجلی، حدیث أن حملة القرآن عرفاء أهل الجنة. وذکرهما فی کمبا ج ۱۶ / ۳۹، وکتاب القرآن ص ۴۶، وجد ج ۷۶ / ۱۷۹، و ج ۹۲ / ۱۷۷.

روی الصدوق فی الخصال ص ۱۲۰ قال: حدثنا محمد بن أحمد بن علی الأسدی قال: حدثتنا رقیة بنت إسحاق بن موسی بن جعفر علیه السلام، حدیث لا یزول قدم عبد یوم القیامة حتی یسأل عن أربعة، وکمبا ج ۳ / ۲۶۶، وجد ج ۷ / ۲۵۸. ومثله فی کتاب فضائل الشیعة، وفی الخصال ج ۱ / ۳۷ و ۴۰.

وروی فی الخصال ص ۱۷۳ عنه أنه حدثه بالری فی رجب سنة ۳۴۷. ومثله فی الأمالی ص ۱۴۰ و ۱۳۷ وغیره، والمعانی ص ۳۲۲ و ۳۲۳، والخصال ص ۴۰ وغیر ذلک کثیر، وکذا فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۴۲.

۱۲۵۳۶ - محمد بن أحمد بن علی البزاز:

لم یذکروه. روی السید ابن طاووس فی آخر فلاح السائل، عنه، عن

(۴۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، یوم القیامة (۱)، السید إبن طاووس (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، محمد بن أحمد بن علی بن إبراهیم (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن إسماعیل العلوی (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۳)، أحمد بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن إدریس (۱)، علی بن العباس (۱)، أحمد بن زیاد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، القرآن الکریم (۲)، النوم (۱)

ابن عقدة. ونقله فی کمبا ج ۱۶ / ۵۴ وجد ج ۷۶ / ۲۱۸.

وهو متحد مع محمد بن أحمد بن علی بن سعید الکوفی البزاز الذی روی السید عنه مترحما علیه عن الکلینی. کتاب الصلاة ص ۵۴۵، وجد ج ۸۷ / ۱۰۰.

ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۴۶۰ عنه مثله. وتقدم فی أخیه أحمد بعض روایاته.

۱۲۵۳۷ – محمد بن أحمد بن علی الجعفری:

لم یذکروه. حه: عن المفید، عن محمد بن أحمد بن داود، عن محمد بن جعفر، عنه، عن محمد بن محمد بن الفضل بن بنت داود الرقی قال: قال الصادق علیه السلام: أربع بقاع – الخ. جد ج ۱۰۰ / ۲۳۱، و ج ۱۰۱ / ۱۰۶ و، ج ۱۰۲ / ۴۰، وکمبا ج ۲۲ / ۳۶ و ۱۳۹ و ۲۲۵.

۱۲۵۳۸ – محمد بن أحمد بن علی بن الحسن بن شاذان القمی أبو الحسن:

تقدم فی أبیه ترحم النجاشی علیه. وعن خط المج أنه یروی عنه أبو الفتح الکراجکی ویثنی علیه. له مائة حدیث فی المناقب وغیره. وقال فی مواضع:

حدثنی الشیخ الفقیه. انتهی کلام العلامة المامقانی ملخصا، فأدرجه بذلک فی الحسان.

أقول نشیر إلی جملة من روایاته المنقولة عن ذلک الرجل منسوبا إلی جده هکذا: محمد بن أحمد بن الحسن بن شاذان. وبالجملة له کتاب إیضاح دفائن النواصب. وهو ابن أخت جعفر بن محمد بن قولویه.

شف: محمد بن أحمد بن الحسن بن شاذان – من المائة الحدیث التی جمعها – عن محمد بن الحسین بن أحمد بن محمد بن جعفر، حدیث شریف فی فضائل أمیر المؤمنین و الأئمة علیهم السلام ووجوب الاقتداء بهم وبیان عددهم. کمبا ج ۹ / ۱۳۵، وجد ج ۳۶ / ۲۶۳.

شف: من کتاب الاستبصار لمحمد بن علی الکراجکی عن محمد بن أحمد علی بن شاذان، عنه مثله ص ۲۶۴. وغیر ذلک فی جد ج ۲۷ / ۱۹۹، وکمبا ج ۷ / ۴۰۱.

وروی عنه الکراجکی فی کتاب التفصیل ص ۱۴. وأنه اجتمعا فی مکة

(۴۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: مدینة مکة المکرمة (۱)، أحمد بن علی بن سعید الکوفی (۱)، محمد بن أحمد بن علی بن الحسن (۱)، الحسین بن أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، محمد بن علی الکراجکی (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۲)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، محمد بن قولویه (۱)، علی بن شاذان (۱)، داود الرقی (۱)، محمد بن الفضل (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

سنة ۴۱۲ فی مسجد الحرام. وهو یذکره مترضیا علیه فی کنز الکراجکی روی عنه کثیرا مترحما علیه ومترضیا. وورخ حدیثه فی سنة ۴۱۲. منها فی ص ۶۲ و ۶۳ مکررا و ۸۰ و ۱۸۵ و ۲۰۹ و ۲۸۲، وجد ج ۳۶ / ۲۶۳ و ۲۶۴، و ج ۳۹ / ۳۱۰، و ج ۴۰ / ۷۰، وکمبا ج ۹ / ۱۳۵ و ۴۱۶ و ۴۴۳.

وروی عنه السید کما فی جمال الأسبوع ص ۱۴۲. وتأتی روایته فی الفضائل فی یحیی بن عبد الحمید.

شف: عنه، عن محمد بن عبد الله بن عبید الله، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: والذی بعثنی بالحق بشیرا، ما استقر الکرسی والعرش ولا دار الفلک.

لا قامت السماوات والأرض إلا بأن کتب علیها " لا إله إلا الله محمد رسول الله علی أمیر المؤمنین. " وإن الله تعالی لما عرج بی إلی السماء – إلی أن قال: – فانصب أخاک علیا علما لعبادی یهدیهم إلی دینی. یا محمد إنی قد جعلت علیا أمیر المؤمنین. فمن تأمر علیه لعنته ومن خالفه عذبته ومن أطاعة قربته. یا محمد إنی قد جعلت علیا إمام المسلمین. فمن تقدم علیه أخزیته ومن عصاه أسجنته – الخبر. کمبا ج ۹ / ۲۸۸، وجد ج ۳۸ / ۱۲۱.

شف: عن التلعکبری، عنه، عن نوح بن أحمد بن الحسن، حدیث شریف عن الصادق، عن آبائه صلوات الله علیهم فی فضائل أمیر

المؤمنين عليه السلام وعدم قبول الأعمال إلا بالولاية. كما ج ۹ / ۲۹۲، وجد ج ۳۸ / ۱۳۴.

كنز: عن محمد بن أحمد شاذان، عن على بن أحمد بن متويه، حديث شريف فى فضائل أمير المؤمنين عليه السلام.

وعنه، خال أمه جعفر بن محمد بن قولويه. وعن غيرهما أحاديث شريفة مهمة لا ينقلها إلا الشيعة. كما ۹ / ۲۹۶، وجد ج ۳۸ / ۱۵۱ و ۱۵۲.

مجالس الشيخ: عنه، عن أبيه مسندا، عن الرضا عليه السلام، حديث مدح القنبرة وأنها كثيرة التسبيح لله وتسبيحها: لعن الله مبغضى آل محمد. كما ج ۱۴ / ۷۲۶، وجد ج ۶۴ / ۳۰۳.

ما: عنه، عن أبيه، حديث فضل التوحيد. كما ج ۲ / ۴، وجد ج ۳ / ۸.

(۴۲۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، عبد الله بن عبيد الله (۱)، يحيى بن عبد الحميد (۱)، محمد بن قولويه (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، على بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، مسجد الحرام (۱)، الصّلاة (۱)

ما: عنه حديث فضل زيارة القبور. كما ج ۳ / ۱۶۳، وجد ج ۶ / ۲۵۶.

كنز: عنه، عن أبيه، عن ابن الوليد. كما ج ۱۶ / ۱۰۴، وكتاب العشرة ص ۲۲۱، وجد ج ۷۶ / ۳۵۴، و ج ۷۵ / ۳۸۱.

كنز: عنه محمد بن سعيد الدهقان. كتاب العشرة ص ۲۴۷، وجد ج ۷۶ / ۱۴.

وسائر رواياته فى المناقب. كما ج ۱۴ / ۳۶۳ و ۳۶۴ مكررا، و ج ۹ / ۱۳۱، و جد ج ۳۶ / ۲۴۲، و ج ۶۰ / ۳۰۲.

۱۲۵۳۹ - محمد بن أحمد بن على بن خيران الأنبارى أبو الحسن:

لم يذكروه. هو من مشائخ الطبرى، كما روى عنه فى كتابه دلائل الإمامة ص ۲۳۸ عن على بن أحمد العقيقى، عن أبيه، عن أبى هاشم الجعفرى.

۱۲۵۴۰ - محمد بن أحمد على بن سعيد الكوفى:

تقدم فى أخيه أحمد رواية السيد عنهما. وهو متحد مع البزاز المذكور قريبا.

۱۲۵۴۱ - محمد بن أحمد بن على بن الصلت القمى:

قال الصدوق فى كتاب إكمال الدين: ورد علينا من بخارا شيخ من أهل الفضل والعلم والنباهة ببلد قم طال ما تمنيت لقاءه واشتقت إلى مشاهدته لتدينه وسديد راية واستقامة طريقته. وهو الشيخ نجم الدين أبو سعيد محمد بن الحسن بن على بن محمد بن أحمد بن على بن الصلت القمى أدام الله توفيقه. وكان أبى رضى الله عنه يروى عن جده محمد بن أحمد بن على بن الصلت روح الله روحه ويصف علمه وعمله وزهده وفضله وعبادته - الخ.

جملة من رواية: ل: أبى، عنه، عن البرقى، عن أبيه. كتاب الكفر ص ۱۳۳، وكما ج ۵ / ۷۰، وجد ج ۱۱ / ۲۵۷، و ج ۷۳ / ۲۶۳.

كا: محمد بن أحمد بن الصلت، عن عبد الله بن الصلت. كتاب العشرة ص ۲۱۴، وجد ج ۷۵ / ۳۵۳.

(۴۳۰)

صفحهمفاتيح البحث: زيارة القبور (۱)، محمد بن أحمد بن الصلت (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، على بن محمد بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد بن على (۳)، الشيخ الصدوق (۱)، على بن الصلت (۱)، على بن أحمد (۱)، على بن سعيد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سعيد (۱)

أقول: روى الصدوق فى الأمالى ص ۴۶ عن أبيه قال: حدثنا محمد بن أحمد بن على بن الصلت، عن عمه عبد الله بن الصلت، عن يونس بن عبد الرحمن - الخ. و مثل هذا السند فى المعانى ص ۳۲ و ۲۹۷.

وفی التوحید باب نفی المکان، عن علی بن الحسین بن الصلت رضی الله عنه، عنه – الخ.

وفی الکافی ج ۱ باب مولد علی بن الحسین علیه السلام ص ۴۶۸ عن محمد بن أحمد، عن عمه عبد الله بن الصلت، عن الحسن بن علی ابن بنت إلیاس – الخ.

وفیه فی الروضة ح ۵۲۳ عن محمد بن أحمد القمی، عن عمه عبد الله بن الصلت، عن یونس بن عبد الرحمن.

۱۲۵۴۲ – محمد بن أحمد بن علی بن عبد الوهاب الأسفراینی:

تقدم بعنوان محمد بن أحمد بن عبد الوهاب.

۱۲۵۴۳ – محمد بن أحمد بن علی العلقمی أبو طالب:

لم یذکروه. هو مؤید الدین الوزیر السعید العالم. وله کتاب نقل عنه علی بن محمد المالکی فی کتابه الفصول المهمة، عن یحیی بن محمد بن خالد معجزة مولانا الباقر علیه السلام. إثبات الهداة ج ۵ / ۳۲۰. مات فی سنة ۶۵۶. کان إمامی المذهب صحیح الاعتقاد رفیع الهمة محبا للعلماء والزهاد کثیر المیار. ولأجله صنف ابن أبی الحدید شرح النهج والسبع العلویات وغیرها. استوزره المستعصم بالله آخر الخلفاء العباسین، ثم استوزره هلاکو خان مزیل الدولة العباسیة.

۱۲۵۴۴ – محمد بن أحمد بن علی الکسائی:

لم یذکروه. روی عنه فرات فی تفسیره حدیثا شریفا فی فضل الشیعة. کتاب الإیمان ص ۱۱۷، وجد ج ۶۸ / ۵۶.

۱۲۵۴۵ – محمد بن أحمد بن علی الکوفی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ص ۱۴۳ عن محمد بن موسی بن المتوکل

(۴۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب الفصول المهمة لإبن صباغ المالکی (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الدولة العباسیة (العباسیون) (۱)، الحسن بن علی ابن بنت إلیاس (۱)، علی بن الحسین بن الصلت (۱)، محمد بن موسی بن المتوکل (۱)، أحمد بن علی الکوفی (۱)، عبد الله بن الصلت (۲)، محمد بن أحمد بن علی (۳)، محمد بن أحمد القمی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن الصلت (۱)، یحیی بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۲)، الموت (۱)

رضی الله عنه قال: حدثنا بن محمد بن یحیی العطار، عنه ومحمد بن الحسین، عن محمد بن حماد الحارثی، عن الصادق علیه السلام، حدیث خمسة لا یستجاب لهم، وجد ج ۵ / ۱۰۵، و ج ۹۳ / ۳۵۶، وکمبا ج ۳ / ۳۱، وکتاب الدعا ء ص ۵۳.

۱۲۵۴۶ – محمد بن أحمد بن علی بن محمد بن حفص:

هو ابن أحمد بن أبی قتادة المذکور.

۱۲۵۴۷ – محمد بن أحمد بن علی النظیری أبو الفتح الحافظ:

لم یذکروه. له کتاب الخصائص. نقل منه السید فی المهج ص ۲۱۴. وقال:

قد أثنی علیه محمد بن النجار فی تذییله علی تاریخ الخطیب مقدار قائمة فقال من جملة وصفه له: أبو الفتح محمد بن علی الاصفهانی النظیری – نظیر بلیدة بناحیة أصفهان – نادرة الفلک باقعة الدهر فاق أهل زمانه فی بعض فضائله.

وقد نقل روایته فی کمبا ج ۱۱ / ۱۶۵ وأبدل النظیری بالطبری وهو اشتباه. و یمکن أن یکون بالنونین بینهما طاء وفی آخره الزاء أعنی النطنزی من أطراف کاشان وأصفهان، وجد ج ۴۷ / ۲۰۴.

۱۲۵۴۸ – محمد بن أحمد بن علی الهمدانی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن الحسن بن محمد بن سعید الهاشمی، عن فرات بن إبراهیم الکوفی، عنه، عن العباس بن عبد الله

البخاری، روایات شریفهٔ عظیمهٔ. کمبا ج ۱۴ / ۱۴، و ج ۵ / ۳۷، و ج ۶ / ۳۸۱، وکتاب الصلاهٔ ص ۱۶۱، وجد.

ج ۱۱ / ۱۳۹، و ج ۱۸ / ۳۴۵، و ج ۵۷ / ۵۸، و ج ۸۴ / ۱۰۷، والعیون ج ۱ / ۲۶۲، والعلل ج ۱ / ۵، والأمالی ص ۳۳۷، وکمال الدین باب ۲۳ ح ۴. وغیر ذلک.

وبهذا الإسناد، عنه، عن الحسن بن علی الشامی. جد ج ۶ / ۲۲۹، وکمبا ج ۳ / ۱۵۶.

۱۲۵۴۹ – محمد بن أحمد بن علی بن یعقوب بن إسحاق بن عمار أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی ابن قولویه القمی فی کامل الزیارهٔ ص ۳۵ باب الدلالهٔ علی

(۴۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینهٔ إصفهان (۲)، محمد بن أحمد بن علی بن محمد (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، العباس بن عبد الله (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، الحسن بن محمد بن سعید (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، یعقوب بن إسحاق (۱)، أبو عبد الله (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن علی (۱)، الصّلاهٔ (۱)

قبر أمیر المؤمنین علیه السلام، عنه، عن علی بن الحسن بن علی بن فضال، عن أبیه، وکمبا ج ۲۲ / ۳۹، وجد ج ۱۰۰ / ۲۴۲.

وروی فیه ص ۲۸۵ باب أن الطین کله حرام إلا طین قبر الحسین علیه السلام، عن محمد بن أحمد بن یعقوب، عن علی بن الحسن بن علی بن فضال.

وفی باب زیارهٔ الحسین علیه السلام فی النصف من شعبان ص ۱۸۱ قال:

حدثنی أبو عبد الله محمد بن أحمد بن یعقوب بن إسحاق بن عمار، عن علی بن الحسن بن علی بن فضال – الخ. ونقل الأول فی کمبا ج ۲۲ / ۱۴۵، و ج ۱۴ / ۳۲۳، والثانی فی ج ۲۲ / ۱۳۷، وجد ج ۱۰۱ / ۹۵ و ۱۳۰، و ج ۶۰ / ۱۵۴.

وسائر روایاته فیه ص ۱۸۸ عنه، عنه. ومثله فی ص ۲۸۵ و ۱۸۱.

۱۲۵۵۰ – محمد بن أحمد بن عمرو:

لم یذکروه. روی الصدوق عن عبد الله بن حامد، عنه، عن تمیم بن بهلول حدیث عشر آیات الساعهٔ. کمبا ج ۳ / ۱۷۷، وجد ج ۶ / ۳۰۳.

۱۲۵۵۱ – محمد بن أحمد بن عمرو بن حسین القطیعی:

لم یذکروه. وله کتاب درهٔ الإکلیل. نقل منه السید فی کتاب النجوم. کمبا ج ۶ / ۵۳، وجد ج ۱۵ / ۲۲۹.

۱۲۵۵۲ – محمد بن أحمد بن عمر بن کیسبهٔ:

لم یذکروه. روی ابن عقدهٔ، عنه، عن محمد بن بکر بن جناح. جش ص ۲۵۶.

وتقدم أبوه.

۱۲۵۵۳ – محمد بن أحمد بن عیاش أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی السید فی کتاب الإقبال ص ۵۷۳ عن جده أبی جعفر الطوسی، عنه، عن الشیخ الصالح أبی منصور بن عبد المنعم، الزیارهٔ الخارجهٔ عن الناحیهٔ المقدسهٔ المشتملهٔ علی أسماء الشهداء، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۲، و جد ج ۴۵ / ۶۴، و ج ۱۰۱ / ۲۶۹.

(۴۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: زیارهٔ الحسین علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، النصف من شعبان (۱)، أبو عبد الله محمد بن أحمد بن یعقوب (۱)، علی بن الحسن بن علی بن فضال (۲)، أحمد بن عمر بن کیسبهٔ (۱)، محمد بن

أحمد بن يعقوب (۱)، عبد الله بن حامد (۱)، محمد بن بكر بن جناح (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، تميم بن بهلول (۱)، على بن الحسن (۱)، على بن فضال (۱)، محمد بن أحمد (۳)، القبر (۲)، الشهادة (۱)

۱۲۵۵۴ – محمد بن أحمد بن عياض بن أبى شيبة:

لم يذكروه. روى على بن محمد بن أحمد المصرى، عنه، عن جده. مدينة المعاجز ص ۳۹۶.

وفى دلائل الإمامة للطبرى ص ۱۳۱ وذكره محمد بن أبى أحمد بن عياض روى أبو الفرج المعافى، عن على بن محمد بن أحمد المصرى، عنه، عن جده عياض بن أبى شيبة.

۱۲۵۵۵ – محمد بن أحمد بن عيسى:

وقع فى طريق السيد، عن على بن عبد الله الأنبارى، عنه، عن محمد بن أحمد بن الحسن الجعفرى، كما تقدم قريبا.

۱۲۵۵۶ – محمد بن أحمد بن عيسى ابن أخى الحسن بن يحيى:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد، عن على بن عبد الله الأنبارى، عنه، عن محمد بن الحسن الجعفرى – الخ. جد ج ۴۲ / ۲۱۴، وكمبا ج ۹ / ۶۵۳. والظاهر اتحادهما كما لا يخفى.

۱۲۵۵۷ – محمد بن أحمد بن عيسى بن منصور الهاشمى:

هو محمد بن أحمد بن عبيد الله المذكور.

۱۲۵۵۸ – محمد بن أحمد بن عيسى بن ورطا الكوفى:

لم يذكروه. روى ابن عقدة، عنه، عن أحمد بن منيع رواية كريمة مهمة فى الفضائل وغيره. كفاية الأثر باب ۱۶.

۱۲۵۵۹ – محمد بن أحمد الفامى أبو الحسن:

روى السيد فى جمال الأسبوع ص ۱۳۶ عنه، عن أحمد بن الحسن. وهو ابن أحمد بن على بن الحسن المذكور.

(۴۳۴)

صفحهمفاتيح البحث: كتاب دلائل الامامة لمحمد بن جرير الطبرى (الشيعى) (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، محمد بن أحمد بن عبيد الله (۱)، أحمد بن على بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد بن عيسى (۴)، على بن محمد بن أحمد (۲)، على بن عبد الله (۲)، الحسن بن يحيى (۱)، أحمد بن الحسن (۲)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۲)، الفرج (۱)

۱۲۵۶۰ – محمد بن أحمد القاشانى أبو عبد الله:

له روايات فى الإمامة ووصف المهدى عليه السلام. دلائل الطبرى ص ۲۵۰ و ۲۵۱.

۱۲۵۶۱ – محمد بن أحمد بن قضاعة: هو ابن أحمد بن عبد الله المذكور.

۱۲۵۶۲ – محمد بن أحمد القطوانى: هو ابن أحمد بن الحسن المذكور.

۱۲۵۶۳ – محمد بن أحمد القلانسى:

روى ابن عقدة عنه كتاب النوادر لأبان بن محمد البجلى. جش ص ۱۱. و الظاهر أنه ابن أحمد بن حمدان المذكور. جملة من رواياته فى غيبة النعمانى ص ۲۴.

۱۲۵۶۴ – محمد بن أحمد القمى:

روى الكلينى، عنه، عن عمه عبد الله بن الصلت. الروضة حديث ۵۲۳. و هو ابن أحمد بن على بن الصلت المذكور.

۱۲۵۶۵ – محمد بن أحمد بن قيس بن غيلان:

مولى كوفى. وله كتاب. وهو من أصحاب الرضا صلوات الله عليه. ثقة بالاتفاق.

۱۲۵۶۶ – محمد بن أحمد الكلابى:

روی ابن عقدة، عنه، عن علی بن إسحاق بن عمار، کتاب فضل بن أبی قرة التمیمی وکتاب محمد بن مروان الحناط.

۱۲۵۶۷ - محمد بن أحمد الکوکبی:

روی عن العمر کی. یب ج ۷ باب الشرکة ص ۱۹۱، و ج ۸ باب النذور ص ۳۰۹.

(۴۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، محمد بن أحمد القلانسی (۱)، أبان بن محمد البجلی (۱)، محمد بن مروان الحناط (۱)، محمد بن أحمد الکوکبی (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، محمد بن أحمد بن قیس (۱)، محمد بن أحمد القمی (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، علی بن الصلت (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۴)

۱۲۵۶۸ - محمد بن أحمد بن المؤمل أبو عبد الله الصیرفی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال أبواب العشرة عن علی بن محمد بن الحسن المعروف بابن مقبرة، عنه، عن محمد بن علی بن خلف، روایة شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۲۲، وجد ج ۳۹ / ۳۳۷.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۶۸ عن أبی المفضل، عنه، عنه.

۱۲۵۶۹ - محمد بن أحمد بن مجاهد أبو الفضل: لم یذکروه. تقدم فی العلاء بن محمد.

۱۲۵۷۰ - محمد بن أحمد بن محمد بن إبراهیم طباطبا بن إسماعیل الدیباج:

تقدم جده وأبوه وجد أبیه. وهو من أجداد السید العلامة السید مهدی بحر العلوم. خاتمة مستدرک الوسائل ص ۳۸۳.

۱۲۵۷۱ - محمد بن أحمد بن محمد بن إدریس البغدادی الخازن أبو بکر:

لم یذکروه. روی النجاشی ص ۳۱۱ عن أحمد بن علی، عنه، عن عمرو بن سعید کتاب یحیی بن الحجاج.

۱۲۵۷۲ - محمد بن أحمد بن محمد بن إسحاق النیسابوری أبو واسع:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی العیون باب ۳۵ طبع سنة ۱۲۷۵، وکمبا ج ۱۲ / ۳۴، وجد ج ۳۹ / ۱۲۱.

لکن فی العیون المطبوع ۱۳۷۹ ذکره منسوبا إلی جده هکذا: محمد بن أحمد بن إسحاق.

بشا: محمد بن عبد الوهاب الرازی، عن محمد بن أحمد النیسابوری، عن أحمد بن محمد بن عمر الفقیه - الخبر. جد ج ۳۹ / ۲۴۹، وکمبا ج ۹ / ۴۰۱.

۱۲۵۷۳ - محمد بن أحمد بن محمد بن إسماعیل العلوی:

لم یذکروه. روی عنه أحمد بن إدریس کما تقدم فی محمد بن أحمد بن إسماعیل المذکور المحتمل اتحادهما.

(۴۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن عبد الوهاب (۱)، محمد بن إسماعیل العلوی (۱)، محمد بن أحمد بن إسماعیل (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد بن إدریس (۱)، إبراهیم طباطبا (۱)، یحیی بن الحجاج (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، أحمد بن علی (۱)، عمرو بن سعید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۴)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الوسعة (۱)

وروی الصفار فی البصائر الجزء ۲ باب ۱ عن محمد بن أحمد بن محمد بن إسماعیل العلوی، عن الحسن بن عمرو العمرکی، عن علی بن جعفر. وتقدم نسبه فی حفیده الحسین بن الحسن بن علی بن محمد.

۱۲۵۷۴ - محمد بن أحمد بن محمد بن بشیر بن البطال بن بشیر الرحال:

لم یذکروه. وسمی الرحال لأنه رحل خمسین رحلة من حج آل غزوة. و روی کتاب أحمد بن علویة، کما فی جش ص ۶۴.

۱۲۵۷۵ – محمد بن أحمد بن محمد بن الحارث:

الخطیب بساوة أبو الحسن المعروف بالحارثی. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه ابن بطة وعلی بن حاتم. وله کتاب الإمامة.

۱۲۵۷۶ – محمد بن أحمد بن محمد بن الحسن الخطیب الدینوری أبو بکر:

لم یذکروه وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۴۹ عن محمد بن أحمد بن الحسین النیشابوری، عنه، عن علی بن أحمد بن محمد البزاز، عن أحمد بن عبد الله بن مروز الهاشمی.

۱۲۵۷۷ – محمد بن أحمد بن محمد بن الحسین بن إسحاق بن جعفر الصادق علیه السلام أبو إبراهیم:

شریف فقیه قد أکثر الشیخ المفید من الروایة عنه، کما عن أمالی ابن الشیخ فیکون من الحسان المعتمدة. منها فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۲۹. تقدم أبوه وجد أبیه.

۱۲۵۷۸ – محمد بن أحمد بن محمد بن الحسین بن الحسن بن دول القمی:

تقدم فی أبیه أن له کتاب الاعتقاد إلی ابنه محمد بن أحمد.

۱۲۵۷۹ – محمد بن أحمد بن محمد بن الحسین بن مهرویه الکرمندی:

لم یذکروه. وهو الشیخ الصالح راوی أدعیة السر. وروی عنه السید الجلیل فضل الله الراوندی مترضیا علیه. المستدرک ج ۱ / ۲۵۵ و ۴۴۹. وتقدم ابنه أحمد.

(۴۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن أحمد بن محمد بن الحسین بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن الحارث (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن الحسین (۲)، محمد بن أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، أحمد بن محمد البزاز (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۲)، أبو إبراهیم (۱)، علی بن حاتم (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، الحسن بن عمرو (۱)، بشیر الرحال (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن جعفر (۱)، الصدق (۱)، الحج (۱)

۱۲۵۸۰ – محمد بن أحمد بن محمد رزقویه البغدادی:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی بشا ص ۱۰۰.

۱۲۵۸۱ – محمد بن أحمد بن محمد بن زرارة (ز ئارة – خ ل) ابن عبد الله بن الحسن بن الحسین بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

لم یذکروه. وهو شریف الدین أبو محمد الصدوق، کما ذکره الصدوق فی الإکمال ج ۱ / ۳۵۰ وروی عنه. وهو یروی عن علی بن محمد بن قتیبة.

وذکره المامقانی، لکن أبدل زرارة بزیادة والحسین الأول بالحسن وعن نسخة زئارة.

ویروی عنه الصدوق فی التوحید باب السعادة مع الاختصار فراجع إلیه.

۱۲۵۸۲ – محمد بن أحمد بن محمد بن زیاد:

روی فی السرائر نقلا من کتاب مسائل الرجال، عنه وموسی بن محمد بن علی بن عیسی عن محمد بن علی بن عیسی، عن طاهر قال: کتبت إلی الشیخ موسی الکاظم علیه السلام. ونقل بعضه فی کمبا ج ۲۳ / ۲۹ و ۳۱، وجد ج ۱۰۳ / ۱۱۳ و ۱۲۰.

۱۲۵۸۳ – محمد بن أحمد بن محمد بن سعید بن عقدة السبیعی الهمدانی أبو نعیم:

کان جلیل القدر عظیم الحفظ. روی عنه التلعکبری وسمع منه فی حیاة أبیه وقد تقدم.

۱۲۵۸۴ – محمد بن أحمد بن محمد بن سنان الزاهری أبو عیسی:

نزیل الری. روی عن أبیه، عن جده. وعنه ابن نوح وأبو المفضل. وهو المشتهر بمحمد بن أحمد السنانی المذکور هو وأبوه. وقد أکثر الصدوق من الروایة عنه مترحما ومترضیا علیه. وعد من تلامذة الکلینی.

ومن موارده فی الخصال ص ۸۸ و ۹۰، والأمالی ص ۱۰ و ۱۴ و ۱۱۲، والمعانی ۳۶۸، والعیون ص ۱۱۷ و ۱۲۳ و ۱۳۸ و ۲۸۸.

(۴۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن سنان (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن سعید (۱)، الحسین بن علی بن الحسین (۱)، علی بن محمد بن قتیبة (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، محمد بن أحمد السنانی (۱)، محمد بن علی بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۲)، الشیخ الصدوق (۴)، علی بن عیسی (۱)، موسی بن محمد (۱)، الطهارة (۱)

ووقع فی طریق السید فی جمال الأسبوع ص ۲۶۶ و ۲۳۸ و ۲۲۹. وما یظهر منه أنه شیخ إجازة. ص ۱۰۶. وتقدم أبوه.

۱۲۵۸۵ - محمد بن أحمد بن محمد بن شهریار الخازن أبو عبد الله:

من مشائخ الطبری. بشارة المصطفی ص ۱۵. وهذا ابن أحمد بن شهریار المذکور.

۱۲۵۸۶ - محمد بن أحمد بن محمد الصیرفی المعروف بابن الدلال:

لم یذکروه. هومن مشایخ أهل قم. ذکره الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۰۱.

روی عنه الحسین بن محمد بن سورة القمی مکاتبة والد الصدوق إلی الحسین بن روح یسأل الإمام علیه السلام أن یدعو الله أن یرزقه أولادا فقهاء. فجاء الجواب والبشارة بذلک. فولد له الصدوق وغیره. کمبا ج ۱۳ / ۸۶، وجد ج ۵۱ / ۳۲۴.

۱۲۵۸۷ - محمد بن أحمد بن محمد بن عامر بن علاء بن المعدل أبو الفرج:

لم یذکروه. یقرأ علیه سنة ۴۶۴. وروی الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۰۸ عن محمد بن أحمد بن شهریار، عنه، عن محمد بن جعفر بن محمد التمیمی، روایة تفید حسنه، کما فی المستدرک ج ۱ / ۵.

۱۲۵۸۸ - محمد بن أحمد بن محمد بن عبد الرحمن البغدادی الکاتب أبو الصباح:

لم یذکروه. روی عنه السید فی المهج ص ۴۶ حدیث القنوتات الطویلة، و کتاب الصلاة ص ۳۸۰، وجد ج ۸۵ / ۲۱۱.

۱۲۵۸۹ - محمد بن أحمد بن محمد بن عبد الله بن إسماعیل الکاتب أبو بکر المعروف بابن أبی الثلج:

ثقة عین کثیر الحدیث. له کتب. ولا غمز فیه. سمع منه التلعکبری سنة ۳۲۲ وما بعدها إلی ۳۲۵. وفیها مات وله منه إجازة.

(۴۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، محمد بن أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، جعفر بن محمد التمیمی (۱)، إسماعیل الکاتب (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۴)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، أبو الصباح (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الفرج (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

۱۲۵۹۰ - محمد بن أحمد بن محمد بن علان المعروف بابن الخازن المعدل أبو الفرج:

لم یذکروه. روی عمر بن إبراهیم بن محمد العلوی، عنه، عن محمد بن عبد الله بن الحسین الجعفی. مستدرک الوسائل ج ۲ / ۲۷.

وقد ینسب أبوه إلی جده، کما فی جد ج ۷۶ / ۲۹۴، وکمبا ج ۱۶ / ۸۲.

۱۲۵۹۱ - محمد بن أحمد بن محمد العلوی العریضی أبو جعفر:

روی سعد بن عبد الله، عنه، عن أبی هاشم الجعفری. مدینة المعاجز ص ۵۵۵. و هو مذکور فی محمد بن أحمد العلوی المذکور.

۱۲۵۹۲ – محمد بن أحمد بن محمد بن عیسی:

لم یذکروه روی الشیخ عن الحسین بن عبید الله، عن أحمد بن محمد بن یحیی، عن أبیه، عنه، عن الحسین بن سعید – الخ. کمبا ج ۲۰ / ۱۰۰ مکررا، وجد ج ۹۷ / ۲.

۱۲۵۹۳ – محمد بن أحمد بن محمد بن عیسی المکی:

لم یذکروه. روی المفید، عن محمد بن عمران المرزبانی، عنه. جد ج ۳۹ / ۳۱۲، وکمبا ج ۹ / ۴۱۶، وأمالی الشیخ ۱ / ۸۳.

۱۲۵۹۴ – محمد بن أحمد بن محمد بن فارس بن سهل البغدادی:

هو ابن أحمد أبی الفوارس المذکور.

۱۲۵۹۵ – محمد بن أحمد بن محمد المکتب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۶۳ عن علی بن محمد بن علی العلوی، عنه، روایة شریفة.

۱۲۵۹۶ – محمد بن أحمد بن محمد الوزیر الشیخ بهاء الدین:

عدل ثقة صالح. کذا عن منتجب الدین. والظاهر اتحاده مع من نقل منه

(۴۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۲)، أحمد بن محمد العلوی (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، محمد بن أحمد العلوی (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۴)، إبراهیم بن محمد (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، علی بن محمد (۱)، الفرج (۱)

کشف حیث قال: ونقلت من کتاب جمعه الوزیر السعید مؤید الدین أبو طالب محمد بن أحمد بن محمد العلقمی رحمه الله تعالی – الخ. کمبا ج ۱۱ / ۷۷، وجد ج ۴۶ / ۲۷۰.

۱۲۵۹۷ – محمد بن أحمد بن محمد بن هلال الشطری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۰۳ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن یحیی بن ضریس، عن عیسی بن عبد الله العلوی. کتاب الأخلاق ص ۱۶۷، وجد ج ۷۱ / ۱۸۸.

وسائر روایاته بهذا السند فی کمبا ج ۹ / ۴۳۲، وجد ج ۴۰ / ۲۴. وحدث لأبی المفضل سنة ۳۰۸.

۱۲۵۹۸ – محمد بن أحمد بن محمد بن یحیی العطار المعاذی النیسابوری أبو علی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الباب الآخر من العیون عنه خمس روایات، و کمبا ج ۱۲ / ۹۶ و ۹۷، وجد ج ۴۹ / ۳۲۹ – ۳۳۱.

۱۲۵۹۹ – محمد بن أحمد المحمودی:

روی علی بن محمد، عنه، عن أبیه. کا ج ۷ / ۲۶۲، ویب ج ۱۰ / ۴۴، وصا ج ۴ کتاب الحدود ص ۲۱۶. وتقدم مع اسم جده حماد.

۱۲۶۰۰ – محمد بن أحمد بن مخزوم مولی بنی هاشم أبو الحسین:

روی التلعکبری، عنه، عن الحسین بن أحمد بن عبد الغفار. بشا ص ۹.

وفی دلائل الطبری ص ۸۱: محمد بن أحمد بن محمد بن مخزوم المسفری مولی بنی هاشم، عن التلعکبری، عنه، عن عبید بن کثیر بن عبد الواحد – الخ.

وروایة التلعکبری، عنه، فی سنة ۳۳۰ وما بعده، کما ذکره الشیخ.

وروی التلعکبری، عنه، عن الحسن بن علی العدوی. مصباح الشیخ ص ۷۰۸.

(۴۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: أحمد بن محمد بن یحیی العطار (۱)، عیسی بن عبد الله العلوی (۱)، الحسن بن علی العدوی (۱)، أحمد بن محمد بن هلال (۱)، محمد بن أحمد المحمودی (۱)، محمد بن أحمد بن مخزوم (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، بنو هاشم (۲)، محمد بن یحیی (۱)، عبید بن کثیر (۱)، علی بن محمد (۱)

۱۲۶۰۱ - محمد بن أحمد بن مخلد:

لم یذکروه. روی عن أبی المفضل الشیبانی. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۱۳.

وفی بشا ص ۱۴۱ عن محمد بن الحسین بن عتبة، عن محمد بن أحمد بن محمد بن مخلد المداری، عن أبی المفضل الشیبانی.

۱۲۶۰۲ - محمد بن أحمد بن مزید النحوی البوشنجی:

صاحب کتاب أخبار عقاء المجانین، کما عن ابن الندیم.

۱۲۶۰۳ - محمد بن أحمد بن مصعب بن القاسم السلمی أبو مصعب:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۷۹ عن الحسن بن علی بن محمد العطار، عنه، عن أحمد بن محمد بن إسحاق بن هارون. ومثله فی ج ۲ / ۳۰.

۱۲۶۰۴ - محمد بن أحمد بن مصقلة القمی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی النجاشی ص ۲۳۹ عن أحمد بن محمد بن عبید الله، عنه، عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن محمد بن عیسی، کتاب أبیه فی الخطب، وکتاب مرازم بن حکیم، کما فیه ص ۳۰۰.

۱۲۶۰۵ - محمد بن أحمد بن مطهر:

من أصحاب الهادی والعسکری علیهما السلام. روی عبد الله بن جعفر و علی بن محمد عنه. کا ج ۴ / ۱۵۵، و ج ۵ / ۵۶۳، وصا ج ۱ / ۴۶۳، ویب ج ۳ / ۶۸، و ج ۷ / ۴۸۶.

۱۲۶۰۶ - محمد بن أحمد المعاذی: تقدم مع اسم جده محمد بن یحیی.

۱۲۶۰۷ - محمد بن أحمد المفجع: تقدم مع اسم جده عبد الله.

۱۲۶۰۸ - محمد بن أحمد المنصوری: هو ابن أحمد بن عبید الله المذکور.

(۴۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن أحمد المعاذی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، محمد بن أحمد بن مطهر (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، محمد بن أحمد المفجع (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، مرازم بن حکیم (۱)، أحمد بن عبید (۱)، ابن الندیم (۱)، أحمد بن مخلد (۱)، محمد بن أحمد (۴)، علی بن محمد (۱)

۱۲۶۰۹ - محمد بن أحمد المکتب:

من مشائخ الصدوق ذکره فی الخصال أبواب الألف. وهو السنانی المذکور.

۱۲۶۱۰ - محمد بن أحمد بن موسی المبرقع أبو علی:

لم یذکروه. تقدم فی ترجمة ابنه أحمد أنه فاضل. وقد یقال له: محمد الأعرج.

توفی محمد هذا فی قم فی ۳ / ع ۱ / ۳۱۵ ه ودفن عند قبر جده وعمه موسی ومحمد بن موسی. وکان سیدا فاضلا متقیا صبیحا فصیحا.

۱۲۶۱۱ - محمد بن أحمد بن المهدی الرقی:

لم یـذکروه. روایته فی أن الخمسة الطیبة علیهم السـلام خلقوا من طینة واحدة وخلقت شـیعتهم ومحبیهم من فضل طینتهم. کمبا ج ۳ / ۲۶۰، وکتاب الإیمان ص ۳۵، وجد ج ۷ / ۲۴۰، و ج ۶۷ / ۱۲۶، وبشارة المصطفی ص ۲۰.

وروی فی العلل ج ۱ / ۵۴ عن القاسم بن إبراهیم الرقی، عنه، عن عبد الرزاق.

۱۲۶۱۲ – محمد بن أحمد بن مهران: عده البرقی من أصحاب الهادی علیه السلام.

۱۲۶۱۳ – محمد بن أحمد بن نصر التمیمی أبو عبد الله التمار:

لم یذکروه. روی الشـیخ فی کتاب الغیبة ص ۴۷ عن ابن عقـدة، عنه، عن حرب بن الحسن الطحـان، عن یحیی بن الحسن العلوی، عن یحیی بن مساور، عن علی بن یقطین – الخ.

وروی فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۴ عن ابن عقدة، عنه، عن أبیه – الخ.

۱۲۶۱۴ – محمد بن أحمد النطنزی:

عامی، کما عن صه. وهو ابن أحمد بن علی النظیری المذکور.

۱۲۶۱۵ – محمد بن أحمد بن نعیم:

قد یقال له: محمد بن أحمد بن شاذان المتحد مع محمد بن شاذان بن نعیم الآتی.

(۴۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغیبة للشـیخ محمد رضا الجعفری (۱)، یحیی بن الحسن العلـوی (۱)، محمـد بن أحمد بن شاذان (۱)، القاسم بن إبراهیم (۱)، محمد بن أحمد بن مهران (۱)، محمد بن شاذان بن نعیم (۱)، محمد بن أحمد النطنزی (۱)، محمد بن أحمد بن نعیم (۱)، محمد بن أحمد المکتب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبـد الله (۱)، أحمد بن موسـی (۱)، علی بـن یقطین (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن أحمد (۲)، القبر (۱)

والشیخ عد محمد بن أحمد بن نعیم من أصحاب العسکری علیه السلام مع وصفه بأبی عبد الله الشاذانی النیشابوری انتهی.

وقیل: أحمد بن نعیم هذا ابن أخی الفضل بن شاذان ومحمد ابنه من الرواة. و نقل هذا من رجال کش، وفی المسـتطرفات ما یدل علی ذلک.

۱۲۶۱۶ – محمد بن أحمد الهندی: هو ابن أحمد بن خاقان المذکور.

۱۲۶۱۷ – محمد بن أحمد النیشابوری: هو ابن أحمد بن الحسین المذکور.

۱۲۶۱۸ – محمد بن أحمد الواسطی:

لم یذکروه. کنز: محمد بن العباس، عنه، عن زکریا بن یحیی. کمبا ج ۹ / ۹۵، و جد ج ۳۶ / ۵۵.

ولعله متحد مع محمد بن أحمد بن حمدون الواسطی المذکور.

۱۲۶۱۹ – محمد بن أحمد الوراق البغدادی:

لم یـذکروه. روی الصـدوق فی الخصال ج ۲ / ۲۷ عنه، عن علی بن محمـد بن جعفر بن أحمـد بن عنبسـة مولی الرشـید – الخ. وبهذا الإسناد ص ۲۹ و ۳۱ مکررا و ۱۷۲، وکمبا ج ۳ / ۲۰۵، وجد ج ۷ / ۵۹.

والظاهر أنه متحد مع محمد بن أحمد بن الحسین بن یوسف المذکور.

۱۲۶۲۰ – محمد بن أحمد بن الولید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۲ فی حدیث فضل محبة أهل البیت، وکتاب الإیمان ص ۱۳۲، وجد ج ۶۸ / ۱۱۶.

وروی الصدوق فی أمالیه مج ۲۱ عنه مترضیا علیه. والظاهر أنه محمد بن الحسن بن أحمد بن الولید الآتی.

۱۲۶۲۱ – محمد بن أحمد بن هارون الخزاز:

لم یذکروه. روی یحیی بن زکریا اللؤلؤی، عنه، عن محمد بن علی الصیرفی،

(۴۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن أحمد بن الحسین بن یوسف (۱)، یحیی بن زکریا اللؤلؤی (۱)، محمد بن أحمد بن الولید (۱)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، محمد بن أحمد بن نعیم (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن الولید (۱)، أحمد بن هارون (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن العباس (۱)، أحمد بن نعیم (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد (۵)، علی بن محمد (۱)

کما فی کتاب محمد المثنی الحضرمی.

۱۲۶۲۲ – محمد بن أحمد الهاشمی:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن محبوب، عنه، عن العمرکی. یب ج ۳ باب فضل المساجد ص ۲۴۹. وهو محمد بن أحمد العلوی المذکور.

۱۲۶۲۳ – محمد بن أحمد بن هشام:

وقع فی طریق الشیخ فی ست، عن الصدوق، عن أبیه، عنه، عن محمد بن السندی، کتاب علی بن الحکم الکوفی.

۱۲۶۲۴ – محمد بن أحمد بن هلال:

لم یذکروه. وله روایات شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۳۲، وجد ج ۴۰ / ۲۴.

وفی ثواب الأعمال عن أبیه، عن أحمد بن إدریس، عنه، عن محمد بن عیسی الأرمنی – الخ.

۱۲۶۲۵ – محمد بن أحمد بن یحیی:

روی الحمیری، عنه، عن محمد بن عثمان الکوفی، عن الجواد علیه السلام النص علی الإمام الهادی علیه السلام. إثبات المسعودی ص ۱۹۱.

۱۲۶۲۶ – محمد بن أحمد بن یحیی بن صفوان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عنه، عن محفوظ بن بحر.

جد ج ۱۹ / ۵۴، وکمبا ج ۶ / ۴۱۵.

۱۲۶۲۷ – محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران بن عبد الله بن سعد بن مالک الأشعری القمی أبو جعفر:

کان ثقة فی الحدیث بالاتفاق، جلیل القدر، کثیر الروایة. ولا غمز فیه. بل الغمز فیمن یروی هو عنه. وله کتب تبلغ عشرین أو أزید، منها: نوادر الحکمة و کتاب الإمامة، کما فی مدینة المعاجز. روی عنه التلعکبری إجازة وسعد ومحمد بن

(۴۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، عبد الله بن سعد بن مالک (۱)، محمد بن أحمد الهاشمی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۲)، محمد بن أحمد بن هشام (۱)، محمد بن عثمان الکوفی (۱)، محمد بن أحمد العلوی (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، المثنی الحضرمی (۱)، أحمد بن هلال (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن عیسی (۱)، السجود (۱)

یحیی وغیرهم.

وکتاب نوادر الحکمة وصل إلی السید فی کتاب النجوم. کمبا ج ۱۴ / ۱۴۹، و جد ج ۵۸ / ۲۴۵ وغیره.

ووصل إلی الطبرسی. نقل منه فی مکارم الأخلاق کثیرا.

روی سعد بن عبد الله، عن محمد بن أحمد بن یحیی قال: کتب بعض أصحابنا إلی أبی الحسن علیه السلام. یب ج ۲ / ۲۴۹.

۱۲۶۲۸ - محمد بن أحمد بن یحیی الفارسی أبو بکر:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۵۹ بإسناده، عنه، عن محمد بن عبد الله بن یزداد، روایة الولایة وفضلها.

۱۲۶۲۹ - محمد بن أحمد بن یحیی المعاذی:

روی الشیخ، عنه، عن الطیالسی. یب ج ۲ / ۱۸۳. والظاهر أنه أخذه من کتابه فیتحد مع المذکور.

۱۲۶۳۰ - محمد بن أحمد بن یعقوب:

هو محمد بن أحمد بن علی بن یعقوب المذکور. وهذا لعله غیر محمد بن أحمد بن یعقوب الجورجانی قاضی هراة الواقع فی طریق الصدوق کما فی العلل ج ۲ / ۱۵۳.

۱۲۶۳۱ - محمد بن أحمد بن یعقوب بن شیبة أبو بکر:

لم یذکروه. هو راوی کتب جده یعقوب، کما فی ترجمة جده فی ست وجش.

۱۲۶۳۲ - محمد الأحمسی أبو جعفر:

روی موسی بن القاسم، عنه، عن یونس بن عبد الرحمن البجلی، عن أبی الحسن علیه السلام. التهذیب ج ۵ باب الطواف ص ۱۲۴، والاستبصار ج ۲ باب المریض یطاف به ص ۲۲۶.

(۴۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی المعاذی (۱)، محمد الأحمسی أبو جعفر (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۲)، محمد بن أحمد بن یعقوب (۲)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن القاسم (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)

۱۲۶۳۳ - محمد أخو عرام (ابن أخی عرام):

روی أحمد البزنطی، عنه، عن محمد بن مسلم وعبد الله بن سنان. الکافی ج ۲ باب الطاعة والتقوی ص ۷۳، وباب الدعاء للعلل والأمراض ص ۵۶۶.

۱۲۶۳۴ - محمد بن إدریس الرازی الخنظلی الکسائی أبو حاتم:

له کتاب رواه عنه عبد الله بن جعفر الحمیری. عدة من روایاته. جد ج ۱۰ / ۳۶۷، و ج ۳۸ / ۱۳۹، وکمبا ج ۴ / ۱۷۸، و ج ۹ / ۲۹۳. وفی العلل ج ۱ / ۱۳۳ عنه روایة شریفة، وکذا فی الإکمال باب ۲۷.

وفی جش ص ۱۵۵ عن جعفر بن محمد بن عبید الله، عنه، کتاب عبد الله بن أبی أویس. وفیه ص ۲۵۹ عن جعفر بن محمد بن إبراهیم، عنه، عن أحمد بن الولید کتاب محمد بن جعفر دیباجة. وروی جعفر بن محمد بن عبید الله، عنه، کتاب وهیب بن خالد، وکتاب یحیی بن سعد.

۱۲۶۳۵ - محمد بن إدریس الشامی أبو لبید:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۱۳۹ و ۳۰۵ عن محمد بن أحمد بن تمیم، عنه، عن هاشم بن عبد العزیز المخزومی - الخ. وفیه ص ۲۳۰ بهذا الإسناد، عنه، عن محمد بن مهاجر البغدادی - الخبر. و فیه ص ۲۶۵ بهذا الإسناد، عنه، عن إسحاق بن إسرائیل. وفیه ص ۳۲۳ مثله.

وفی التوحید عنه، عنه، عن هارون بن عبد الله الجمال. وغیر ذلک.

۱۲۶۳۶ – محمد بن إدریس صاحب الکرابیس:

روی عن جحدر بن المغیرة کتابه. جش ص ۹۵.

۱۲۶۳۷ – محمد الأرقط بن عبد الله الباهر بن السجاد علیه السلام:

تزوج بأم سلمة بنت الباقر علیه السلام – کما تقدم فی ترجمة الإمام الباقر علیه السلام – فولد له منها إسماعیل. والعقب منه منحصر فی إسماعیل. الصادق علیه السلام خاله.

(۴۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، جعفر بن محمد بن عبید الله (۲)، جعفر بن محمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن إدریس صاحب (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الولید (۱)، جحدر بن المغیرة (۱)، وهیب بن خالد (۱)، محمد بن إدریس (۲)، محمد بن مهاجر (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عبد العزیز (۱)، محمد بن جعفر (۱)، محمد بن مسلم (۱)

ولإسماعیل ابنان محمد والحسین تقدما. ولمحمد الأرقط ابن آخر یسمی بالقاسم.

حلف الکاظم علیه السلام أن لا یکلم محمدا هذا. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۰، وجد ج ۴۸ / ۱۵۹ مکررا. والظاهر اتحاده مع محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین الآتی.

۱۲۶۳۸ – محمد بن الأزهر:

لم یذکروه. ضعفه الذهبی فیما حکی عنه. ولإسماعیل بن علی النوبختی کتاب فی الرد علیه فی الإمامة.

۱۲۶۳۹ – محمد بن أرومة القمی:

روی الحسین بن الحسن بن أبان، عنه، عن علی بن مظهر. ختص ص ۲۶۴. و هو محمد بن أورمة الآتی.

۱۲۶۴۰ – محمد بن أسامة:

لما حضره الموت دخلت علیه بنو هاشم، فقال لهم: قد عرفتم قرابتی ومنزلتی منکم وعلی دین فأحب تضمنوه عنی. فقال مولانا السجاد علیه السلام: علی ثلث دینک. ثم سکت وسکتوا، فقال: علی دینک کله – الخ. رواه الکلینی فی الکافی عن الصادق علیه السلام، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۴۰، وجد ج ۴۶ / ۱۳۷.

۱۲۶۴۱ – محمد بن أسامة أبو عمران البکری الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۴۱).

۱۲۶۴۲ – محمد بن أسباط: منسوب إلی جده. وأبو إبراهیم تقدم.

۱۲۶۴۳ – محمد بن إسحاق:

روی الحسن بن محبوب، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام، تفسیر الغرف.

فس ص ۵۷۵. ولعله متحد مع محمد بن إسحاق المدنی لاتحاد الراوی والمروی عنه.

(۴۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین (۱)، الحسین بن الحسن بن أبان (۱)، محمد بن إسحاق المدنی (۱)، أبو إبراهیم (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، محمد بن أسامة

(۲)، بنو هاشم (۱)، محمد بن أرومة (۱)، محمد بن أورمة (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الموت (۱)، السکوت (۱)

۱۲۶۴۴ – محمد بن إسحاق بن أبان:

روی حدیثا فیه دلالة لأبی الحسن الثالث علیه السلام. جش ص ۲۳۷. و قول النجاشی بعد ذلک ": إسحاق مشکوک فی روایته " غیر واضح مراده.

۱۲۶۴۵ – محمد بن إسحاق بن إبراهیم بن مهران السراج:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۸، وجد ج ۳۵ / ۳۳. ورواه فی المعانی ص ۵۶ والعلل ج ۱ / ۱۲۸ مثله.

روایته قصة أصحاب الرقیم فی الخصال ص ۸۶. وأخواه إبراهیم وإسماعیل تقدما. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۱۳.

۱۲۶۴۶ – محمد بن إسحاق بن أحمد اللیثی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۲۴ عنه، عن محمد بن الحسین الأزدی، حدیث فضائل صیام أیام رجب.

۱۲۶۴۷ – محمد بن إسحاق أخو یزید شعر:

کان مستویا فی طریق الحق. سأل الرضا علیه السلام أن یدعو لأخیه یزید شعر، فدعا له فهدی إلی الحق. کمبا ج ۱۱ / ۳۱۴، وجد ج ۴۸ / ۲۷۳. وأخوه یزید یأتی.

۱۲۶۴۸ – محمد بن إسحاق الأشعری:

روی الکلینی فی الروضة ح ۸۸ عن الحسین بن محمد الأشعری، عنه، عن بکر بن محمد الأزدی، عن الصادق علیه السلام.

۱۲۶۴۹ – محمد بن إسحاق الثعلبی الموصلی أبو نوفل:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه أنه قال: نحن خیرة الله من خلقة وشیعتنا خیرة الله من أمة نبیه. وروی عنه داود بن رشید. أمالی الشیخ ۱ / ۷۶. وتقدم فی داود مواضع الروایة.

(۴۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، شهر رجب المرجب (۱)، محمد بن إسحاق بن أبان (۱)، الحسین بن محمد الأشعری (۱)، محمد بن إسحاق الأشعری (۱)، محمد بن إسحاق بن أحمد (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن إسحاق (۲)، محمد بن الحسین (۱)، بکر بن محمد (۱)، الثعلبی (۱)

۱۲۶۵۰ – محمد بن إسحاق بن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام:

لم یذکروه. وروی عباد بن یعقوب، عنه، عن أبیه، عن جده. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۶، وجد ج ۴۷ / ۲۰۶.

وروی عنه ابنه إسماعیل، عن جده إسحاق. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۸. وابنه إسماعیل وأبوه وأخوه الحسین تقدموا. وحفیده موسی بن إسماعیل یأتی.

۱۲۶۵۱ – محمد بن إسحاق بن الحسین بن عمرو:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ باب النیة ص ۸۵، وفی حاشیة المرآة ج ۲ / ۱۰۵ عن علی بن أسباط، عنه، عن حسن بن أبان. ونقله فی کتاب الأخلاق ص ۷۴، وجد ج ۷۰ / ۱۹۹.

ورواه فی الوسائل ج ۱ / ۳۵ عن الکلینی مثله ثم قال: ورواه البرقی عن علی بن أسباط مثله. انتهی.

فما فی بعض النسخ: محمد بن إسحاق بن الحسین، عمرو، سهو.

۱۲۶۵۲ – محمد بن إسحاق بن خانبه:

لم یذکروه. روی الحمیری عنه، کما تقدم فی محمد بن أحمد بن عبد الله.

۱۲۶۵۳ – محمد بن إسحاق الخراسانی:

عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۲۶۵۴ – محمد بن إسحاق الخفاف:

لم یذکروه. روی علی بن إبراهیم (عن أبیه)، عنه، عن الصادق علیه السلام.

الکافی ج ۱ کتاب التوحید باب حدوث العالم ص ۷۹.

۱۲۶۵۵ – محمد بن إسحاق بن خزیمة النیسابوری أبو بکر:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی الخصال ص ۹۳ بوساطة الخلیل بن أحمد، حدیث لا یؤمن عبد حتی یؤمن بأربعة، وکمبا ج ۳ / ۲۶، وجد ج ۵ / ۸۷.

(۴۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن إسحاق الخراسانی (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، محمد بن إسحاق بن الحسین (۲)، محمد بن إسحاق الخفاف (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، موسی بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الخلیل بن أحمد (۱)، علی بن أسباط (۲)، عباد بن یعقوب (۱)، محمد بن إسحاق (۳)، السهو (۱)

وفی العلل ج ۲ / ۵۲ عن أبیه، عنه، عن حریس بن محمد بن حریش.

۱۲۶۵۶ – محمد بن إسحاق السراج:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أحمد بن محمد الصائغ، عنه، عن قتیبة بن سعد. جد ج ۲۱ / ۱۰، وکمبا ج ۶ / ۵۷۴.

۱۲۶۵۷ – محمد بن إسحاق بن سعید السعدی أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال، عن محمد بن العباس الهروی، عنه، عن محمد بن إدریس الحنظلی الرازی، حدیث إن هذه القلوب أوعیة. ورواه فی جد ج ۲۳ / ۴۵، وکمبا ج ۷ / ۱۰.

۱۲۶۵۸ – محمد بن إسحاق الصاعدی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن یسر، عنه وعن الثابت بن ثابت، عن جمهور بن الحکم، رؤیته معجزة مولانا السجاد علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۲۹۵.

وفی دلائل الطبری ص ۸۶ عن عبد الله بن منیر، عنه مثله.

۱۲۶۵۹ – محمد بن إسحاق الصاغانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱۷ عن محمد بن أحمد الحکیمی، عنه، عن سلیمان بن أیوب.

۱۲۶۶۰ – محمد بن إسحاق الطحان:

لم یذکروه. روی محمد بن ثابت والعاصمی معا، عنه، عن عبد الله بن القاسم، کتاب سلیمان بن صالح الجصاص، کما فی ست.

۱۲۶۶۱ – محمد بن إسحاق بن عباد بن حاتم التمار:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی الفضائل فی دلائل الطبری ص ۳.

(۴۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة

المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، سلیمان بن صالح الجصاص (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن إسحاق (۶)، محمد بن إدریس (۱)، محمد بن ثابت (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)

۱۲۶۶۲ - محمد بن إسحاق بن العباس بن إسحاق بن موسی الکاظم علیه السلام:

لم یذکروه. تقدم فی أبیه.

۱۲۶۶۳ - محمد بن إسحاق بن عمار بن حیان التغلبی الصیرفی:

عنونه النجاشی فی ص ۲۵۶ کذلک، ثم قال: ثقة عین روی عن أبی الحسن موسی علیه السلام. له کتاب کثیر الرواة - الخ.

وقال الشیخ المفید فی الإرشاد: وممن روی النص علی الرضا علیه السلام بالإمامة من أبیه والإشارة إلیه منه بذلک من خاصته وثقاته وأهل الورع والعلم والفقه من شیعته داود بن کثیر الرقی ومحمد بن إسحاق بن عمار وعلی بن یقطین - الخ، وکمبا ج ۱۲ / ۸۱، وجد ج ۴۹ / ۲۷۵.

وعده الشیخ من أصحاب الکاظم والرضا علیهما السلام.

ویؤید ذلک ما تقدم فی بیان أحوال محمد رسول الله صلی الله علیه وآله فی فضل التسمیة باسم محمد من قول الصادق علیه السلام لإسحاق هذا - حین أخبره أنه ولد له ولد سماه محمدا -: جعله الله قرة عین لک فی حیاتک، وخلف صدق بعدک.

ومما ذکرنا ظهر قوة القول بکونه ثقة وفاقا للعلامة المامقانی ومن عرفت وغیرهم، خلافا لما نقل من ابن بابویه من أنه واقفی فجعله عدة موثقا.

قال العلامة المامقانی: والحق أن وقفه مما لم ینص علیه أحد حتی ابن بابویه، ثم نقل عن ابن بابویه روایة موهمة لذلک وهی روایة حازم من أنه دخل علی الرضا علیه السلام جماعة من الواقفة فیهم محمد بن أبی حمزة البطائنی ومحمد بن إسحاق بن عمار والحسین بن مهران - الخ. ونقله مع اختلاف فی کمبا ج ۱۲ / ۳۲، و جد ج ۴۹ / ۱۱۴.

والجواب ضعف السند أولا، وقصور الدلالة ثانیا. لأن کونه فیهم لا یستلزم أن یکون منهم، کما هو واضح. وثالثا إمکان کون من فی هذا الخبر غیر المبحوث عنه ویکون ابن إسحاق بن عمار الساباطی.

(۴۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عرفة (۱)، إسحاق بن عمار الساباطی (۱)، إسحاق بن عمار بن حیان (۱)، محمد بن إسحاق بن عمار (۱)، الحسین بن مهران (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، داود بن کثیر (۱)، محمد بن إسحاق (۱)

۱۲۶۶۴ - محمد بن إسحاق بن عمرو بن شعیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عنه، عن أبیه، جده، عن النبی صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۲۱ / ۱۰۰، وجد ج ۱۰۰ / ۳۲.

۱۲۶۶۵ - محمد بن إسحاق بن فروخ المزنی الفقیه:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۸ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن عثمان بن کرامة - الخ، وکمبا ج ۹ / ۴۳۳، وجد ج ۴۰ / ۳۰.

۱۲۶۶۶ - محمد بن إسحاق بن فیض:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی محمد بن عیسی عنه.

کمبا ج ۱۴ / ۵۲۷، وجد ج ۶۲ / ۱۷۵، والطب ص ۹۹. وذکرنا الروایة فی مستدرک السفینة ج ۵ / ۳۷۱ لغة " شحم."

۱۲۶۶۷ - محمد بن إسحاق القمی:

من أصحاب الجواد علیه السلام. وعن الصدوق أن من وکلاء الصاحب أرواحنا فداه الذین رأوه ووقفوا علی معجزته من أهل قم محمد بن إسحاق. وعلیه یکون الرجل من الثقات.

۱۲۶۶۸ - محمد بن إسحاق الکاهلی:

لم یذکروه. روی محمد بن علی، عنه، عن مهزم الأسدی. الکافی ج ۲ کتاب الأیمان والکفر باب المؤمن وعلاماته ص ۲۳۸.

۱۲۶۶۹ - محمد بن إسحاق الکوفی:

روی محمد بن یحیی العطار، عنه، عن عمه أحمد بن عبد الله بن حارثة الکرخی معجزة الرضا علیه السلام. العیون باب دلالات الرضا علیه السلام، وکمبا ج ۱۲ / ۱۳، وجد ج ۴۹ / ۴۳.

(۴۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، محمد بن إسحاق الکاهلی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، محمد بن إسحاق القمی (۱)، عبد الله بن حارثة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مهزم الأسدی (۱)، محمد بن إسحاق (۵)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن علی (۱)

۱۲۶۶۷۰ - محمد بن إسحاق المدائنی:

روی شعیب الحداد، عنه، عن الإمام السجاد علی بن الحسین علیه السلام.

التهذیب ج ۹ باب میراث ابن الملاعنة ص ۳۴۴.

۱۲۶۷۱ - محمد بن إسحاق المدنی:

روی ابن محبوب، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام، حدیث الوفد یوم القیامة. روضة الکافی ح ۶۹. ولعله ابن إسحاق بن یسار الآتی.

۱۲۶۷۲ - محمد بن إسحاق المسیبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۴۰ عن محمد بن حمید، عنه، عن محمد بن فلیح، عن موسی بن عقبة.

۱۲۶۷۳ - محمد بن إسحاق المقری:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۱۲۰ عنه، عن علی بن العباس المقانعی. ومثله فی ۱۲۱ مکررا. وفیه ص ۱۲۲ عن التلعکبری، عن أحمد بن علی الرازی، عنه، عنه. ومثله فی ص ۲۸۸.

وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۶۶ عن علی بن أحمد الحلوانی، عنه، عن علی بن حماد.

۱۲۶۷۴ - محمد بن إسحاق بن موسی بن جعفر علیهما السلام:

لم یذکروه. إعلام الوری: عن أبی الصلت الهروی، عنه، عن الکاظم علیه السلام، حدیث فی فضائل علی بن موسی الرضا صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۲۹، وجد ج ۴۹ / ۱۰۰.

۱۲۶۷۵ - محمد بن إسحاق بن الولید:

لم یذکروه. الطب ص ۱۱۰: عنه، عن ابن عمه أحمد بن إبراهیم بن الولید، عن ابن أسباط، حدیث. قراءة الآیة الشریفة ": لو أنزلنا هذا القرآن " لدفع الورم فی

(۴۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، محمد بن إسحاق المدائنی (۱)، محمد بن إسحاق

المدنی (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، إسحاق بن یسار (۱)، علی بن العباس (۱)، محمد بن إسحاق (۴)، موسی بن عقبة (۱)، أحمد بن علی (۱)، شعیب الحداد (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن حمید (۱)، القرآن الکریم (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، اللعن (۱)، الطب، الطبابة (۱)

الجسد کتاب الدعاء ص ۲۰۸، وجد ج ۹۵ / ۱۰۰. وتقدم ابن عمه.

۱۲۶۷۶ - محمد بن إسحاق بن یسار المدنی:

صاحب السیرة والمغازی. جملة من روایاته وجد ج ۱۹ / ۵ و ۲۰۵، و ج ۲۰ / ۱۴۷ و ۲۴۵، و ج ۱۵ / ۲۰۴ و ۲۰۵، وکمبا ج ۶ / ۴۷ و ۴۰۳ و ۵۱۷ و ۵۳۸.

ألف کتاب المغازی للمنصور. وکان بینه وبین مالک بن أنس منافرة. و قال مالک: وما ابن إسحاق؟! إنما هو دجال من الدجاجلة نحن أخرجناه المدینة.

قیل: لهذه الجهة لم یرو البخاری فی صحیحه عنه ولا مسلم إلا حدیثا واحدا فی الرجم. مات سنة ۱۵۱ وله ۶۶ عام.

روی عن الباقر علیه السلام کما فی سیرة ابن هشام وکذا عن الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ.

۱۲۶۷۷ - محمد بن إسرائیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۲۸ عن وکیع، عنه، عن أبی صالح، عن أبی ذر، عن رسول الله علیه وآله، روایة شریفة فی خلقة النبی وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما وآلهما. وفیه ص ۱۵۷ بهذا الإسناد عنه روایة أخری.

وعده الشیخ فی رجاله (۳۲) من أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بمولی بنی هلال الکوفی.

۱۲۶۷۸ - محمد بن اسکاب: تقدم فی أحمد بن جعفر بن محمد.

۱۲۶۷۹ - محمد بن أسلم الطوسی الجبلی:

امام حافظ للأحادیث النبویة. روی عن الرضا علیه السلام حدیث سلسلة الذهب کما نقله کشف الغمة عن کتاب تاریخ نیسابور. کمبا ج ۱۲ / ۳۶، وجد ج ۴۹ / ۱۲۶.

وذکره الصدوق فی مشیخة یه فی المعتمدین.

(۴۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، محمد بن إسحاق بن یسار (۱)، محمد بن أسلم الطوسی (۱)، أحمد بن جعفر بن محمد (۱)، محمد بن إسرائیل (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، مالک بن أنس (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الرجم (۱)، الهلال (۱)

وسائر روایاته. جد ج ۳۹ / ۱۵۶ و ۲۷۸، و ج ۴۰ / ۱۳۹، وکمبا ج ۹ / ۳۸۰ و ۴۰۸ و ۴۵۹، وفی جمال الأسبوع ص ۵۳۲ عن محمد بن سعید العمری، عنه، عن محمد بن سنان - الخ، وفی العیون ج ۲ / ۲۵۸، والمعانی ص ۳۹۴، والعلل ج ۱ / ۲۳۶، و ج ۲ / ۵۵ و ۱۱۸، وتفسیر القمی سورة الرحمن.

وروی محمد بن الحسین بن أبی الخطاب عنه. التوحید ص ۱۰۳. والحسین بن سیف بن عمیرة، عنه، عن محمد بن سلیمان. کامل الزیارات ص ۳۰۵.

۱۲۶۸۰ - محمد بن إسماعیل بن أبان بن مهران:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۰۸ عن أحمد بن محمد الوراق، عنه، عن عبد الله بن أبی سعید الوراق - الخ.

۱۲۶۸۱ - محمد بن إسماعیل بن إبراهیم بن موسی بن جعفر علیه السلام أبو علی:

روی فی الکافی ج ۱ باب مولد أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام ص ۵۰۶ و ۵۱۲ عن علی بن محمد، عنه قال: کتب أبو محمد إلی أبی القاسم إسحاق بن جعفر الزبیری قبل موت المعتز بنحو عشرین یوما. - الخبر.

وفیه عن علی بن محمد، عنه، عن علی بن عبد الغفار. ونقل الأول فی کمبا ج ۱۲ / ۱۶۴، والثانی فی ص ۱۷۱، وجد ج ۵۰ / ۲۷۷ و ۳۰۸.

روی المفید، عن ابن عقدة، عنه، عن عم أبیه الحسین بن موسی علیه السلام، عن أبیه. کتاب الأخلاق ص ۱۸، وجد ج ۷۰ / ۳۸۲.

وبهذا الإسناد، عنه، عنه، روایة أخری فی کمبا ج ۱۷ / ۱۰۶. وغیرها فی ص ۳۶، و ج ۹ / ۴۵۵، وکتاب الأخلاق ص ۱۵۶، وکتاب الکفر ص ۹۱، وکتاب العشرة ص ۲۷، وجد ج ۴۰ / ۱۲۱، و ج ۷۱ / ۱۳۹، و ج ۷۳ / ۹۴، و ج ۷۴ / ۹۲، و ج ۷۷ / ۱۲۱ و ۴۰۲.

وعن ابن عقدة، عنه، عن عم أبیه عبد الله بن موسی. أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۴۵.

ما: جماعة، عن أبی المفضل، عن أحمد بن محمد بن إسحاق العلوی العریضی،

(۴۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، محمد بن إسماعیل بن إبراهیم (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، سورة الرحمن (الرحمان) (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، علی بن عبد الغفار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن سعید (۱)، علی بن محمد (۲)

عنه، عن عمیه علی والحسین ابنی موسی الکاظم صلوات الله علیه - الخبر. کمبا ج ۳ / ۹۰، وجد ج ۵ / ۳۲۸.

وعن أبی المفضل، عن أحمد بن محمد بن الحسین العلوی، عنه - الخ. کمبا ج ۳ / ۸۴، وجد ج ۵ / ۳۰۵، غیر ذلک مما فی کتاب دلائل الإمامة للطبری ص ۳.

ومن أحفاده حمزة بن علی بن الحسین بن أحمد بن محمد المذکور. ولعله متحد مع محمد بن إسماعیل بن موسی الآتی.

۱۲۶۸۲ - محمد بن إسماعیل أبو الحسن النیشابوری البندقی أو بندفر:

شیخ إجازة الکلینی فیما یرویه عن المفضل بن شاذان. وأکثر الکلینی فی الکافی عنه. حتی أنه روی عنه أزید من خمسمائة حدیث. وهذا یدل علی جلالته و عظم قدره ووثاقته. وأشار إلیه الخوئی فی ۱۵ / ۱۰۰.

۱۲۶۸۳ - محمد بن إسماعیل بن أبی زینب:

لم یذکروه. الطب ص ۵۰: عن یونس بن ظبیان، عنه قال: سمعت الباقر علیه السلام یقول: إخراج الحمی فی ثلاثة أشیاء: فی القئ وفی العرق وفی إسهال البطن، وکمبا ج ۱۴ / ۵۱۰، وجد ج ۶۲ / ۹۹.

الطب ص ۶۵: عن إبراهیم بن أبی یحیی، عنه، حدیث آخر، وکتاب الدعاء ص ۲۱۱، وجد ج ۹۵ / ۱۱۰.

وروی فی کتاب الطب ص ۵۲ باسناده، عن محمد بن سنان، عن المفضل بن عمر، عنه، عن جابب بن یزید الجعفی، عن الباقر علیه السلام، حدیث فضل طین قبر الحسین علیه السلام. ونحوه فیه ص ۱۳۵.

۱۲۶۸۴ - محمد بن إسماعیل بن أبی طالب:

لم یذکروه. الطب: مسندا عن المفضل بن عمر، عنه، عن جابر الجعفی. کمبا ج ۱۴ / ۵۴۶، و ج ۲۳ / ۶۸، وجد ج ۶۲ / ۲۶۴، و ج ۱۰۳ / ۲۹۱.

(۴۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام

موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، إبراهیم بن أبی یحیی (۱)، محمد بن إسماعیل بن موسی (۱)، محمد بن الحسین العلوی (۱)، الحسین بن أحمد بن محمد (۱)، محمد بن إسماعیل (۳)، یونس بن ظبیان (۱)، جابر الجعفی (۱)، حمزة بن علی (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن سنان (۱)، الطب، الطبابة (۳)

۱۲۶۸۵ – محمد بن إسماعیل بن أحمد بن إسماعیل بن محمد بن إسماعیل بن جعفر الصادق علیه السلام أبو جعفر:

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن أحمد سلیمان. وهو من رواة کتاب عیسی بن المستفاد فی الوصیة، کما فی جش ص ۲۱۱.

۱۲۶۸۶ – محمد بن إسماعیل بن أحمد بن بشیر البرمکی الرازی المعروف بصاحب الصومعة أبو عبد الله:

سکن قم. کان ثقة مستقیما. قاله النجاشی فی رجاله ص ۲۴۱ وتبعه غیره. و لا وثوق بتضعیف ابن الغضائری مع ما سمعت. وله کتب. منها کتاب التوحید.

وأکثر الصدوق من الروایة عنه فی التوحید فی ۲۹ موضعا.

۱۲۶۸۷ – محمد بن إسماعیل الأحمسی: لم یذکروه. وله روایة شریفة کریمة مفصلة فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۴۳۹، و جد ج ۴۰ / ۵۵. ورواياته الأخری فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۱۴، وأمالی المفید مج ۴۰.

۱۲۶۸۸ – محمد بن إسماعیل بن إسحاق بن راشد الأزدی:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عنه، عن الحسین بن محمد بن علی الأزدی، کتاب عمران بن میثم. جش ص ۲۰۷.

۱۲۶۸۹ – محمد بن إسماعیل البخاری:

جملة من روایاته فی بشا ص ۱۵۶. ولعله البخاری المشهور من علماء العامة. و ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۶ / ۱۸۷ لغة " صحح " ما یتعلق بصحیح البخاری.

۱۲۶۹۰ – محمد بن إسماعیل البزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن ابن عقدة، عن جعفر بن محمد بن هشام، عنه، عن إلیاس بن عامر، عن أبان بن عثمان – الخ کمبا ج ۳ / ۹۳، وجد ج ۶ / ۵. و

(۴۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب صحیح البخاری (۱)، محمد بن إسماعیل بن أحمد بن بشیر (۱)، إسماعیل بن محمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن إسماعیل بن أحمد (۱)، الحسین بن محمد بن علی (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن الغضائری (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل (۳)، أبان بن عثمان (۱)، صاحب الصومعة (۱)، عمران بن میثم (۱)، محمد بن هشام (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الوصیة (۱)، السفینة (۱)

مثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۸۲.

۱۲۶۹۱ – محمد بن إسماعیل بن بزیع أبو جعفر مولی المنصور:

من أصحاب الکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم. ثقة ثقة عین جلیل بالاتفاق. وکان من الوزراء. وروی العلامة المامقانی روایات تدل علی مدحه فارجع إلیه وإلی کتاب العشرة ص ۲۲۱ و ۲۲۲، وجد ج ۷۴ / ۳۸۱ و ۳۸۴.

وروی عن أبیه، عن ابن مسکان. کامل الزیارة ص ۲۱. ویروی عن عمه حمزة بزیع. الکافی ج ۱ / ۱۴۴ و ۲۶۴.

۱۲۶۹۲ – محمد بن إسماعیل بن یزیع العدوی:

روی سعد بن عبد الله، عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عنه، عن عبد الله بن عون الشامی. التهذیب ج ۲ / ۱۷۳.

۱۲۶۹۳ – محمد بن إسماعیل البصری الملقب بالفهد:

لم یـذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۲۷۵ عن سـعد بن عبد الله، عن محمد بن عیسی، عنه، وفی ص ۲۸۴ عنه، عن محمد بن عیسی بن عبید، عنه – الخ. وکذا فیه ص ۲۷۱.

۱۲۶۹۴ – محمد بن إسماعیل بن بلال بن میمون:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین باب ۴۷ فیمن شاهد الحجة صلوات الله علیه، عن محمد بن جعفر الفارسی الملقب بابن جرموز، عنه، عن الأزهری مسرور بن العاص، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۱ مثله، وجد ج ۵۲ / ۲۷.

۱۲۶۹۵ – محمد بن إسماعیل بن جعفر بن إبراهیم: تقدم فی أبیه.

۱۲۶۹۶ – محمد بن إسماعیل بن جعفر العلوی:

عده الشیخ فی رجاله (۳۰) من أصحاب الباقر علیه السلام.

(۴۵۹)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمـام محمـد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمـام المهـدی المنتظر علیه السـلام (۱)، الإمـام محمـد بن علی الجواد علیهما السـلام (۱)، کتاب أمالی الصـدوق (۱)، محمد بن إسـماعیل بن جعفر العلوی (۱)، محمد بن الحسـین بن أبی الخطاب (۱)، عبـد الله بن عون الشامی (۱)، محمد بن إسـماعیل بن بزیع (۱)، محمد بن إسـماعیل البصری (۱)، محمد بن إسـماعیل بن جعفر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، محمد بن إسماعیل (۲)، ابن قولویه (۱)، محمد بن عیسی (۲)، محمد بن جعفر (۱)

۱۲۶۹۷ – محمد بن إسماعیل بن جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیه:

کان سـیئ العاقبـة – نعوذ بالله منه. سـعی فی قتل الکاظم علیه السـلام عنـد هارون الرشـید. روایته سـعایة محمـد بن جعفر عمه فی قتل الکاظم علیه السلام فی العیون ج ۱ / ۷۳، وکمبا ج ۱۱ / ۲۹۵ و ۳۰۴.

قال العلامة المج: فی بعض الروایات: محمد بن إسماعیل، وفی بعضها:

علی بن إسماعیل. ویمکن أن یکون فعل کل منهما ما نسب إلیه. ص ۳۰۵، وجد ج ۴۸ / ۲۱۰ و ۲۳۹ و ۲۴۰.

وابنه جعفر وحفیده الحسین بن الحسن بن جعفر وابنه الآخر إسماعیل تقدموا.

۱۲۶۹۸ – محمد بن إسماعیل بن حاتم التمیمی:

لم یذکروه. الطب ص ۶۱: عبـد الله بن بسـطام، عنه، عن عمرو بن خالد. کمبا ج ۱۴ / ۵۴۵. الطب: عنه، عن عمرو بن أبی خالـد. ص ۹۱۸، وجد ج ۶۲ / ۲۶۳، و ج ۶۶ / ۵۰۹.

۱۲۶۹۹ – محمد بن إسماعیل الحاسب:

لم یذکروه. روی المفید، عن محمد بن الحسـین البصـیر، عنه، عن سلیمان بن أحمد الواسطی – الخبر. کمبا ج ۹ / ۲۸۶، وجد ج ۳۸ / ۱۱۰، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۵۷.

۱۲۷۰۰ – محمد بن إسماعیل بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. وأمه من سادات الحسینیة. وأولاده أربعة: أحمد سافر إلی بخارا و قتل هنا، والثانی علی ولم یعقب، والثالث إسماعیل وأمه خدیجة بنت عبد الله بن إسحاق بن قاسم بن إسحاق بن عبد الله بن جعفر الطیار، یلقب بأبیض البطن، وهو أیضا لم یعقب، والرابع زید. لزید ابنان: الأمیر حسن یلقب بالداعی الکبیر، و الثانی محمد لقب بالداعی بعد أخیه. ذکر ذلک کله فی المنتهی ص ۱۸۰.

روایته فی النص علی أمیر المؤمنین وأولاده المعصومین علیهم السلام و

(۴۶۰)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام جعفر بن محمـد الصادق علیهما السـلام (۱)، الإمـام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السـلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد

بن إسماعيل بن الحسن (۱)، إسماعيل بن حاتم (۱)، عبد الله بن بسطام (۱)، على بن إسماعيل (۱)، الحسين بن الحسن (۱)، محمد بن إسماعيل (۳)، سليمان بن أحمد (۱)، هارون الرشيد (۱)، محمد بن الحسين (۱)، عمرو بن خالد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، القتل (۲)، الطب، الطبابة (۲)

فضائلهم. كمبا ج ۹ / ۱۵۵ و ۱۶۳، وجد ج ۳۶ / ۳۴۵ و ۳۸۸.

رواية محمد بن إسماعيل الحسنى عن أبى محمد الحسن العسكرى عليه السلام.

مدينة المعاجز ص ۴۷۰ و ۴۹۰ و ۵۱۶ و ۵۶۸ و ۵۹۰.

وروى الحسين بن أحمد الخصيبى، عنه وعلى بن عبد الله الحسنيين، عن أبى محمد الحسن العسكرى عليه السلام. غط ص ۲۳۰.

وفى دلائل الإمامة للطبرى ص ۶۰ عنه، عن الحسن العسكرى عليه السلام حديث مواليد الأئمة وأعمارهم. وكذا فيه ص ۲۰۱.

وروى عنهما، عن محمد بن نصير، حديث المفضل المفصل فى وصف ظهور الحجة المنتظر عليه السلام. حلية الأبرار ج ۲ / ۶۵۲.

۱۲۷۰۱ - محمد بن إسماعيل بن الحكم:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۱۲۶ عن معاوية بن سفيان المزنى، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام، وكمبا ج ۲۴ / ۹، وجد ج ۱۰۴ / ۲۷۶.

ورواه فى الوسائل ج ۱۸ أبواب آداب القاضى ص ۱۶۴ بعد نقل الرواية من الكافى، عن الشيخ الطوسى فى الأمالى مثله.

۱۲۷۰۲ - محمد بن إسماعيل بن حيان الوراق أبو عيسى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۲۹۱ عن محمد بن وهبان، عنه، عن محمد بن الحسين بن حفص، حديث فضل الركوع والسجود. كتاب الصلاة ص ۳۵۵، وجد ج ۸۵ / ۱۰۴.

وبهذا الإسناد، عنه، عنه، حديث الصدقة. كتاب الدعاء ص ۵۳، وكمبا ج ۲۰ / ۴۵، وجد ج ۹۳ / ۳۵۹، و ج ۹۶ / ۱۷۱.

وغير ذلك. كمبا ج ۲۳ / ۲۵، و ج ۱۳ / ۱۶۷، وجد ج ۲ / ۲۵۰، و ج ۱۰۳ / ۹۲. و محمد بن وهبان ثقة بالاتفاق.

۱۲۷۰۳ - محمد بن إسماعيل الدارى (الدارمى):

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۱ / ۱۲۳ عن محمد بن عيسى،

(۴۶۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۳)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب دلائل الامامة لمحمد بن جرير الطبرى (الشيعى) (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، محمد بن الحسين بن حفص (۱)، إسماعيل بن الحكم (۱)، على بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعيل (۳)، الحسين بن أحمد (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن نصير (۱)، الركوع، الركعة (۱)، السجود (۱)، التصدّق (۱)

عنه، عن محمد بن سعيد الازخرى. وفيه ص ۱۷۲ عن جعفر بن سهل الصيقل، عنه رواية شريفة.

۱۲۷۰۴ - محمد بن إسماعيل الرازى:

روى الكلينى فى باب نوادر صوم الكافى ج ۴ / ۱۶۹ عن السيارى، عنه، عن مولانا الجواد عليه السلام.

وروى الكشى، عن حمدويه وإبراهيم ابنى نصير، عنه، عن على بن حبيب المدائنى، عن على بن سويد، مكاتبة مولانا الكاظم عليه السلام، كما فيه حديث ۴ و ۵۶۴ عنهما، عنه، عن أحمد بن سليمان، عن داود الرقى.

وروى القمى فى تفسيره ص ۶۰۵ عن المحمودى ومحمد بن عيسى بن عبيد، عن محمد بن إسماعيل الرازى، عن محمد بن سعيد - الخ. وكذا شى ج ۱ / ۲۷۶.

وروی سهل بن زیاد، عنه، عن سلیمان بن جعفر الجعفری. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب التمر ص ۳۴۵.

۱۲۷۰۵ - محمد بن إسماعیل الراشدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۵۵ عن أبی العباس (یعنی ابن عقدة)، عنه، عن علی بن ثابت العطار.

۱۲۷۰۶ - محمد بن إسماعیل الرقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ الأجل النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۴۵.

۱۲۷۰۷ - محمد بن إسماعیل السراج:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۵۰ عن علی بن مهزیار، عنه، عن بشر بن جعفر.

۱۲۷۰۸ - محمد بن إسماعیل السلمی:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد، عنه، عن عبد الله بن حماد. التهذیب ج ۶

(۴۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، محمد بن إسماعیل الرازی (۲)، محمد بن إسماعیل السراج (۱)، محمد بن إسماعیل السلمی (۱)، سلیمان بن جعفر الجعفری (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، محمد بن إسماعیل (۲)، أحمد بن سلیمان (۱)، سهل بن زیاد (۱)، علی بن ثابت (۱)، داود الرقی (۱)، علی بن سوید (۱)، محمد بن سعید (۲)، جعفر بن محمد (۱)، بشر بن جعفر (۱)، الصیام، الصوم (۱)، التمر (۱)

باب زیارته (الحسین علیه السلام) ص ۴۵.

۱۲۷۰۹ - محمد بن إسماعیل بن سماک:

روی العیاشی فی کتابه عن عبد الله بن محمد، عنه، عن ابن أبی عمیر. الفقیه ج ۱ کتاب الصلاة باب ۷۵ ص ۵۶۴.

۱۲۷۱۰ - محمد بن إسماعیل بن صالح الصمیری:

لم یذکروه. وله قصیدة یرثی بها مولانا أبا الحسن الثالث علیه السلام. و یعزی ابنه أبا محمد علیه السلام. نقلها ابن عیاش فی کتاب المقتضب ص ۵۲، و کمبا ج ۱۲ / ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۲۱۴.

ووجه مع ابن عمه علی بن محمد بن زیاد الصمیری أموالا إلی مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام. إثبات المسعودی ص ۲۱۵. وفیه قبول الإمام.

۱۲۷۱۱ - محمد بن إسماعیل الصواری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۵۴ عن محمد بن جریر الطبری، عنه، عن عبد السلام بن صالح الهروی، روایة شریفة.

۱۲۷۱۲ - محمد بن إسماعیل بن عباس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن محمد بن الهیثم القاضی، عنه، عن أبیه.

کمبا ج ۳ / ۹۴، وجد ج ۶ / ۵.

۱۲۷۱۳ - محمد بن إسماعیل بن عبد الرحمن الجعفی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عد مجهولا. وفی ختص ص ۸۶ عن النعمان بن عمرو الجعفی، عنه قال: دخلت أنا وعمی الحصین بن عبد الرحمن علی أبی عبد الله علیه السلام - إلی آخر ما تقدم فی حصین. وتقدم أبوه.

۱۲۷۱۴ - محمد بن إسماعیل العلوی:

روی عن علی بن أحمد بن مهدی. بشا ص ۱۶۳.

(۴۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد السلام بن صالح الهروی (۱)، محمد بن إسماعیل العلوی (۱)، محمد بن إسماعیل بن سماک (۱)، النعمان بن عمرو الجعفی (۱)، إسماعیل بن عبد الرحمن (۱)، علی بن محمد بن زیاد (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن إسماعیل (۳)، محمد بن الهیثم (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن جریر (۱)، الصّلاة (۱)

۱۲۷۱۵ - محمد بن إسماعیل بن علیة القاضی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عن محمد بن جعفر بن هشام، عنه، عن وهب بن حریز، عن أبیه، عن الفضیل بن یسار، عن أبی جعفر علیه السلام قال: من أعطی الدعاء لم یحرم الإجابة. ومن أعطی الشکر لم یمنع الزیادة - الخبر. کتاب الأخلاق ص ۱۳۵، وجد ج ۷۱ / ۴۸. وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۲.

۱۲۷۱۶ - محمد بن إسماعیل بن عیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید الاختصاص ص ۱۳ عن سعد بن عبد الله، عنه، عن ابن أبی نجران - الخ.

وفی ص ۲۹۳ عن أحمد بن محمد بن عیسی ومحمد بن إسماعیل بن عیسی، عن علی بن الحکم - الخ. ومثله فی ۳۱۵ روایة أخری.

ونقل هذه الروایات فی کمبا ج ۶ / ۷۵۴، و ج ۷ / ۴۱۶، وجد ج ۲۲ / ۳۴۶، و ج ۲۷ / ۲۶۹.

الفتح للسید ابن طاووس نقلا من کتاب الدعاء لسعد بن عبد الله، عنه، عن علی بن الحکم، حدیث فضل الاستخارة. کتاب الصلاة ص ۹۳۲، و جد ج ۹۱ / ۲۵۷.

۱۲۷۱۷ - محمد بن إسماعیل بن فدیک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن علی بن سلمة، عنه، عن محمد بن موسی بن أبی عبد الله. جد ج ۴۱ / ۱۶۷، وکمبا ج ۹ / ۵۴۸.

۱۲۷۱۸ - محمد بن إسماعیل الفزاری:

لم یذکروه. وقع فی کتاب الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۸ عن هارون بن موسی، عنه، عن عبد الله بن الصالح کاتب اللیث، حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم، وکمبا ج ۹ / ۱۵۶، وجد ج ۳۶ / ۳۵۱.

(۴۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، إسماعیل بن عیسی (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی نجران (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، هارون بن موسی (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، محمد بن إسماعیل (۳)، علی بن الحکم (۲)، علی بن سلمة (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الشکر (۱)، الصّلاة (۲)، الإستخارة (۱)

۱۲۷۱۹ - محمد بن إسماعیل بن الفضل الهاشمی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الکاظم علیه السلام. روی الصدوق فی العیون باب ۴ مسندا عن الحسن بن موسی الخشاب، عن محمد بن الأصبغ، عن أحمد بن الحسن المیثمی - وکان واقفیا -، عنه قال: دخلت علی أبی الحسن موسی علیه السلام وقد اشتکی شکایة شدیدة.

فقلت له: إن کان ما اسأل الله أن لا یریناه فإلی من؟ قال: إلی علی ابنی، و کتابه کتابی، وهو وصیی و خلیفتی من بعدی، وکمبا ج ۱۲ / ۵، وجد ج ۴۹ / ۱۳، وإثبات المسعودی ص ۱۷۰.

ووقع فی طریق المفید، عن جعفر بن محمد بن مروان، عنه، عن عبد المؤمن، عن الباقر علیه السلام - الخ. کتاب الکفر ص ۱۶۱، وجد

ج ۷۳ / ۳۷۴، وأمالی المفید مج ۷ ص ۴۱، ومج ۲۰ ص ۹۸. وتقدم فی أبیه نسبه.

۱۲۷۲۰ – محمد بن إسماعیل الفهفکی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی الحسن الهادی علیه السلام. روی معجزته.

إثبات الهداة ج ۶ / ۲۶۵.

وفی دلائل الإمامة ص ۲۲۱ عن محمد بن إسماعیل بن أحمد الفهفکی الکاتب بسر من رأی فی سنة ۳۳۸، روی خبر یزداد النصرانی تلمیذ بختیشوع.

۱۲۷۲۱ – محمد بن إسماعیل بن القاسم:

لم یذکروه. الطب ص ۱۳۲: عنه، عن أحمد بن محرز، عن عمرو بن أبی المقدام، عن جابر الجعفی – الخ. کمبا ج ۲۳ / ۶۸، وجد ج ۱۰۳ / ۲۹۲. ولعله والد أحمد المذکور.

۱۲۷۲۲ – محمد بن إسماعیل القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن ابن مهزیار، عن الحسن بن سعید، عنه حدیث نزول جبرئیل علی رسول الله صلی الله علیه وآله ومعه کتاب خبر

(۴۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل بن الفضل (۱)، محمد بن إسماعیل بن أحمد (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، جعفر بن محمد بن مروان (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن إسماعیل (۳)، الحسن المیثمی (۱)، الحسن بن موسی (۱)، محمد بن الأصبغ (۱)، ابن مهزیار (۱)، الحسن بن سعید (۱)، جابر الجعفی (۱)، عبد المؤمن (۱)، النصاری، النصرانی (۱)، الطب، الطبابة (۱)

الملوک فی الأرض. کمبا ج ۵ / ۳۹۲ و ۴۲۰ و ۴۵۴، وجد ج ۱۴ / ۲۴۹ و ۳۷۲ و ۵۱۵.

۱۲۷۲۳ – محمد بن إسماعیل القمی:

روی محمد بن یحیی، عنه، عن علی بن الحکم. الکافی ج ۳ کتاب الصلاة باب تقدیم النوافل ص ۴۵۲ وللکلینی روایات آخر بهذا الإسناد من دون تقیید بالقمی. ج ۱ / ۲۸۴، و ج ۲ / ۶، و ج ۳ / ۱۱ و ۱۹۵ و ۴۹۳.

۱۲۷۲۴ – محمد بن إسماعیل بن محمد الأرقط:

ومحمد الأرقط هو ابن عبد الله بن الإمام السجاد علیه السلام.

۱۲۷۲۵ – محمد بن إسماعیل بن محمد بن إسماعیل بن هلال المخزومی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد العاصمی، عنه، عن أبیه، کتب إسماعیل، کما ذکره جش ص ۲۲، والشیخ فی الفهرست عند ذکر أبیه.

۱۲۷۲۶ – محمد بن إسماعیل بن محمد بن خالد البرقی:

روی فی الطب ص ۷۳ عن عبد الله بن موسی الطبری، عنه، عن محمد بن سنان.

۱۲۷۲۷ – محمد بن إسماعیل بن محمد خان بن هاشم بن حاتم النمازی السعد آبادی الشاهرودی:

هو والدی. کان ثقة عالما زاهدا متقیا مروجا للأحکام الشرعیة ومبلغا للشریعة الأحمدیة، آمرا بالمعروف وناهیا عن المنکر، باذلا قوته وقدرته فی ذلک أزید من سبعین سنة.

وکان مجتهدا فی الأحکام الشرعیة مجازا فی ذلک عن غیر واحد من العلماء الکرام والفقهاء العظام ومراجع الخواص والعوام فی

الأحكام، منهم: السيد السند والحبر المعتمد الأعلم فى زمانه السيد أبو الحسن الإصفهانى، والسيد الجليل والعالم العامل النبيل السيد محمد الفيروزآبادى.

(۴۶۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الأحكام الشرعية (۲)، إسماعيل بن محمد بن إسماعيل (۱)، محمد بن إسماعيل القمى (۱)، محمد بن إسماعيل بن محمد (۳)، أحمد بن محمد العاصمى (۱)، عبد الله بن موسى (۱)، محمد بن يحيى (۱)، على بن الحكم (۱)، الهلال (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وبالجملة كان والدى صارفا أوقاته فى الليل والنهار بالتدريس والتعليم للخواص والعوام، فلم يبرز من قلمه إلا الحواشى على البحار ونهج البلاغة و غيرهما.

وخرج إلى زيارة بيت الله والأعتاب المقدسة مرات عديدة بعضها كان ماشيا، ومن الشاهرود إلى خراسان لزيارة الإمام الثامن عليه السلام أزيد من أربعين مرة ماشيا كل سنة مرة واحدة.

وقال لى: إنى كنت فى ليلة بين النوم واليقظة فسمعت أذكار الأشجار الأحجار.

وقال: رأيت فى ليلة أن صاحب الزمان صلوات الله عليه قد ظهر وله خيمة بين الأرض والسماء تسير طرف القبلة، وكنت مع جماعة نذهب إلى نصرته.

وقال: كنت مع جماعة فى مسافرة بيت الله الحرام. فلما سرنا إلى المدينة و قربنا منه، جاءنا الفساق والسراق فمنعونا من زيارة النبى والأئمة صلوات الله عليهم. فاشتد بنا الحزن وبكينا وزرنا من بعيد وانصرفنا.

فرأى بعض الثقات - وهو محمد حسن البسطامى - فى المنام أن رسول الله صلى الله وآله وأمير المؤمنين عليه السلام جاءا إلى الشاهرود لتشرفى بزيارتهما. وكان تاريخ الرؤيا بعد وقوع المنع بقليل.

ويستظهر من ذلك قبولهما صلوات الله عليهما زيارته.

وقال: لهذا البسطامى أخ يسمى بمحمد حسين العصار كان يسمع فى الليالى أذكار الأشجار والأحجار وإذا أصبح لم يسمع.

أقول: وقد ذكرت جملة من أحواله فى كتاب " تاريخ فلسفة وتصوف " ص ۱۱۵.

توفى وقت السحر فى ليلة ۲۰ شهر رمضان ۱۳۸۴ ه وقلت فى تاريخ فوته:

"رفت بجاى بقاء حجت اسلام ما. " وقلت أيضا: هو داخل فى الرحمة (۱۳۸۴).

ولقد رأيت فى ورقة مختومة ممضاة بإمضاء عدة من الأعاظم أن تزوجه بأمى رحمة الله عليهما - وهو أول تزوجه - كان فى ۸ جمادى الأولى سنة ۱۳۱۲ ه.

(۴۶۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، شهر جمادى الأولى (۱)، كتاب الثقات لابن حبان (۱)، كتاب نهج البلاغة (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، خراسان (۱)، الحزن (۱)، الصّلاة (۲)، الزيارة (۲)، النوم (۱)

وأظن أنه كان يقول تزوج وهو ابن سبعة عشر عاما تقريبا ولم يكمل له ثمانى عشرة سنة. وهكذا نقل لى الثقات، فيكون عمره حين الوفاة تسعين سنة تقريبا.

۱۲۷۲۸ - محمد بن إسماعيل بن موسى بن جعفر عليه السلام أبو على:

روى فى الكافى ج ۱ باب تسمية من رآه - يعنى الصاحب عليه السلام - ص ۳۳۰ عن على بن محمد، عنه. وكان أسن شيخ من ولد رسول الله صلى الله عليه وآله بالعراق، فقال: رأيته بين المسجدين وهو غلام. ونقله غط وشا، كما فى كمبا ج ۱۳ / ۱۰۷، وجد ج ۵۲ /

.۱۳

وفی کا ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۴۶، عن علی بن محمد، عنه، روایة شریفة أخری. وقد أکثر الراوندی فی نوادره من الروایة عنه، کما ذکره العلامة المامقانی.

وروی الصدوق فی العلل باب ۱۶۷ عن الکلینی، عنه، عنه، عن آبائه علة تسمیة السجاد علیه السلام بذی الثفنات. وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۴۶۳ لغة " ثفن."

وکذا فی کمال الدین باب ۴۹ عنه، عن آبائه علیهم السلام، حدیث حبابة الوالبیة.

مات محمد فی حدود ۲۹۸ قبل وفاة علی بن أحمد العقیقی بعشرة أیام، کما فی کمبا ج ۱۳ / ۹۱، وجد ج ۵۱ / ۳۳۷ و ۳۳۹.

۱۲۷۲۹ - محمد بن إسماعیل بن میمون الزعفرانی أبو عبد الله:

ثقة عین. روی عنه الثقات وروی عنهم. ولقی أصحاب أبی عبد الله علیه السلام. وبالجملة له کتاب ولا خلاف فی وثاقته.

۱۲۷۳۰ - محمد بن إسماعیل النحوی:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عنه، عن الحسین بن عبد الله السکری، کما تقدم فی الحسین.

(۴۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، دولة العراق (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۲)، محمد بن إسماعیل بن میمون (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل (۲)، علی بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۲)، الزوج، الزواج (۱)، السجود (۱)، الوفاة (۱)، السفینة (۱)

۱۲۷۳۱ - محمد بن إسماعیل بن نوح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال ص ۱۱۲ عن حمدان بن سلیمان، عنه، عن حیان السراج - الخ. ولابد من تحقق صحة النسخة.

۱۲۷۳۲ - محمد بن إسماعیل النیسابوری أبو الحسن:

الملقب بندفر. الراوی عن الفضل بن شاذان کثیرا. شیخ جلیل القدر فاضل تلمیذ الفضل الخصیص به. ثقة عادل ضابط. ویعد من مشائخ الکلینی.

۱۲۷۳۳ - محمد بن إسماعیل بن الولید بن مروان:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۳۳ عن أحمد بن الحسن بن الخلیل، عنه، عن النعمان بن یعلی، عن جابر، عن الباقر علیه السلام - الخ، وکمبا ج ۲۳ / ۶۸، وجد ج ۱۰۳ / ۲۹۳.

۱۲۷۳۴ - محمد بن إسماعیل الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۳ عنه، عن أبی إسحاق (یعنی السبیعی)، عن عاصم بن حمزة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام - الخ.

وروی الطبری فی بشا ص ۹۰ عن أحمد بن صبیح، عنه، عن الحسین بن مصعب، عن مولانا الصادق علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله.

وروی أحمد بن صبیح الثقة، عنه، عن الحسین بن مصعب. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۵۶. وفی عبد الواحد بن الصواف روایته عن الکاظم علیه السلام. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۲۷۳۵ - محمد بن إسماعیل بن یحیی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال ج ۲ / ۱۳ عن أحمد بن محمد عیسی، عنه، عن علی بن الحکم.

(۴۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل الهمدانی (۱)، إسماعیل بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الفضل بن شاذان (۱)، حمدان بن سلیمان (۱)، محمد بن إسماعیل (۳)، حیان السراج (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الحسین بن مصعب (۱)، أحمد بن صبیح (۲)، علی بن الحکم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۲۷۳۶ - محمد بن إسماعیل بن یوسف السلمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۹۱ عن محمد بن جعفر القاری، عنه، عن سعید بن أبی مریم - الخ.

۱۲۷۳۷ - محمد بن الأسود الوراق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل باب ۱۰۶، والمعانی ص ۵۱، و الخصال ج ۲ / ۴۷ عن أحمد بن السخت، عنه، عن أیوب بن سلیمان، عن حفص بن البختری - الخ، روایة شریفة فی فضائل رسول الله صلی الله علیه وآله.

وروایته عن محمد بن مروان فی بشا ص ۲۶۶.

۱۲۷۳۸ - محمد بن الأسود العطار: الطب ص ۱۲۰: عنه، عن محمد بن عیسی.

۱۲۷۳۹ - محمد بن الأشرس:

له روایتان فی التوحید بسند واحد باب المشیة وباب القضاء والقدر. و لعله الجعفی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۲۷۴۰ - محمد بن الأشعث:

هو الذی أمره المنصور الدوانیقی بإرسال جاسوس إلی المدینة فأرسله. فلما رجع أخبره بقضایا ومعجزة الصادق علیه السلام فاهتدی إلی الحق هو وابنه جعفر المذکور. کمبا ج ۱۱ / ۱۲۵، وجد ج ۴۷ / ۷۴.

قال السید فی جمال الأسبوع ص ۴۷۱: ورویت هذه الصلاة بإسنادی إلی أبی العباس أحمد بن عقدة من کتابه الذی صنفه فی مشائخ الشیعة، فقال: أنبأنا محمد بن عبد الله بن مهران قال: حدثنی أبی، عن أبیه أن أبا عبد الله جعفر بن محمد علیه السلام دفع إلی محمد بن الأشعث کتابا فیه دعاء والصلاة علی النبی صلی الله علیه وآله. دفعه جعفر بن محمد بن الأشعث إلی ابنه مهران - الخبر، وکتاب الدعاء ص ۷۵، وجد ج ۹۴ / ۴۳. وهو من ولد اهبان بن أوس مکلم الذئب.

(۴۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الصلاة علی النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، محمد بن عبد الله بن مهران (۱)، جعفر بن محمد بن الأشعث (۱)، أهبان بن أوس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن الأشعث (۲)، محمد بن مروان (۱)، محمد بن عیسی (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۲۷۴۱ - محمد بن الأشعث:

وقع فی طریق النجاشی إلی کتاب موسی بن إسماعیل. وهو محمد بن محمد بن الأشعث.

۱۲۷۴۲ - محمد بن الأشعث بن قیس الکندی:

خبیث ملعون لحق بالنار یوم عاشوراء بدعاء الحسین صلوات الله علیه.

کمبا ج ۱۰ / ۲۶۹.

قیل: هرب من المختار فهدم داره. ص ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۳۰۲ و ۳۷۶.

محاربته مع مسلم. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۸، وجد ج ۴۴ / ۳۴۴ و ۳۴۷ و ۳۴۹.

وأبوه وابنه عبد الرحمن ملعونان.

۱۲۷۴۳ – محمد بن أشناس البزاز:

لم یذکروه. عن الشیخ الطوسی، عن محمد بن إسماعیل، عنه، عن محمد بن أحمد بن یحیی القمی، حدیث زیارة مولانا صاحب الزمان صلوات الله علیه و التوسل الخارجة من الناحیة المقدسة. کمبا ج ۲۲ / ۲۵۹، و ج ۱۳ / ۲۴۳، وجد ج ۵۳ / ۱۷۴، و ج ۱۰۲ / ۹۶.

۱۲۷۴۴ – محمد بن أشیم:

روی محمد بن الحسین، عنه، عن الحسین بن خالد. یب ج ۱۰ باب دیة عین الأعور ص ۲۷۳. ورواه فی الاستبصار ج ۴ باب دیة من قطع رأس المیت ص ۲۹۸.

۱۲۷۴۵ – محمد بن الأصبغ الهمدانی:

کوفی ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه أحمد بن محمد بن خالد، کما قاله النجاشی.

أقول: روی الصدوق فی العیون باب ۴ مسندا عن الحسن بن موسی الخشاب، عنه، عن أحمد بن الحسن المیثمی، حدیث النص علی الرضا علیه السلام. وتقدم قریبا فی محمد بن إسماعیل.

(۴۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، أحمد بن الحسن المیثمی (۱)، أشعث بن قیس الکندی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، موسی بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن إسماعیل (۲)، الحسین بن خالد (۱)، الحسن بن موسی (۱)، محمد بن الأشعث (۱)، محمد بن الأصبغ (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن أشیم (۱)، محمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الزیارة (۱)، الدیة (۲)

۱۲۷۴۶ – محمد الإصبهانی:

لم یذکروه روی سلام بن بشیر الرمانی وعلی بن إبراهیم التمیمی، عنه، عن معروف بن خربوذ. ولعله ابن سلیمان الآتی.

۱۲۷۴۷ – محمد الأصم:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه عبد الرحمن بن خالد. الکافی ج ۵ کتاب النکاح باب کراهة العزبة ص ۳۲۹، ویب ح ۷ باب السنة فی النکاح ص ۲۳۹ وفیه الأصم فقط.

۱۲۷۴۸ – محمد الأعرج: هو محمد بن أحمد بن موسی المذکور.

۱۲۷۴۹ – محمد بن أعین الکاتب الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۱۲.

۱۲۷۵۰ – محمد بن أعین الهمدانی الصائغ: یأتی فی محمد بن عبد الله بن صالح.

۱۲۷۵۱ – محمد بن أکثم:

من جملة أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام أخبر عن قتله. کمبا ج ۹ / ۵۸۶، و جد ج ۴۱ / ۳۱۶.

کش: فی حدیث إخبار أمیر المؤمنین علیه السلام میثما عن شهادته: و لتقطعن النخلة التی فی الکناسة، فتشق أربع قطع. فتصلب أنت علی ربعها. و حجر بن عدی علی ربعها. ومحمد بن أکثم علی ربعها. وخالد بن مسعود علی ربعها – الخبر، وکمبا ج ۹ / ۶۳۱، وجد ج ۴۲ / ۱۳۱.

۱۲۷۵۲ – محمد بن أكمل بن تيم السرخسى: لم يذكروه. هو من مشائخ الصدوق.

۱۲۷۵۳ – محمد أميدوار:

لم يذكروه. روى الصدوق فى المعانى ص ۳۱۳ عن الحسن بن حمزة العلوى،

(۴۷۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، محمد بن أعين الكاتب (۱)، حجر بن عدى الكندى (۱)، على بن إبراهيم (۱)، عبد الله بن صالح (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، محمد الأصبهانى (۱)، أحمد بن موسى (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، خالد بن مسعود (۱)، محمد بن أعين (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، محمد بن أكثم (۲)، محمد بن أكمل (۱)، محمد الأصم (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

عنه، عن محمد بن الحسن الصفار – الخ.

۱۲۷۵۴ – محمد بن أمير المؤمنين عليه السلام:

مصاديقه ثلاثة: أحدهم ابن الحنفية ويأتى فى محله.

وثانيهم محمد الأصغر شهيد الطف أمه أم ولد ومتشرف بسلام الناحية. و يظهر من بعض أن كنيته أبو بكر وقد تقدم.

وثالثهم محمد الأوسط أمه أمامة بنت أبى العاص وهو أيضا من شهداء الطف.

۱۲۷۵۵ – محمد بن أمية بن القاسم الحضرمى:

لم يذكروه. روى أحمد بن زيد بن جعفر الأزدى البزاز، عنه، كتاب جعفر بن محمد بن شريح، كما فى فهرست الشيخ.

۱۲۷۵۶ – محمد بن أنس المرادى الخزاعى: عد من شهداء الطف.

۱۲۷۵۷ – محمد الأنصارى أبو عبد الله:

كان خيرا، كما نقله سن عن اليقطينى محمد بن عيسى، عنه – قال: وكان خيرا –، عن عبد الله بن سنان، عن الصادق عليه السلام، فضل اللحم. كمبا ج ۱۴ / ۸۲۵، وجد ج ۶۶ / ۶.

ومثله نقل العلامة المامقانى عن التكملة عن خط المجلسى عن المحاسن. و توهم أنه محمد بن أنس بن فضالة الأنصارى، حيث نقل ذلك فى ترجمته ونقل عن الشيخ أنه من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. انتهى.

أقول: لكن راجعت كتاب المحاسن فى باب اللحم وفيه هكذا: عن محمد بن عيسى اليقطينى، عن أبى محمد الأنصارى – قال: وكان خيرا –، عن عبد الله بن سنان – الخ. وفى كونه من الصحابة تأمل وإشكال، فالأظهر تغايرهما. ولعله متحد مع محمد بن الحارث الأنصارى الآتى.

(۴۷۳)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، يوم عاشوراء (۲)، العلامة المجلسى (۱)، محمد بن أمية بن القاسم الحضرمى (۱)، أمامة بنت أبى العاص زوجة أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، أحمد بن زيد بن جعفر (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن الحارث (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد الأصغر (۱)، محمد بن أنس (۲)، محمد بن شريح (۱)، الشهادة (۱)

۱۲۷۵۸ – محمد بن أورمة القمى:

حمل بضاعات وأشياء إلى المدينة للإمام – والظاهر أنه الجواد صلوات الله عليه – فوجه كله إليه و كتب فيه كتابا فخرج فى التوقيع: قد وصل ما بعثت من قبل فلان وفلان من قبل المرأتين. تقبل الله منك ورضى الله عنك وجعلك منا فى الدنيا والآخرة – الخبر. وفيه نسبة

علم الغیب إلی الإمام. تفصیل ذلک فی کمبا ج ۱۲ / ۱۱۱، وجد ج ۵۰ / ۴۸.

وعده الشیخ فی أصحاب الرضا علیه السلام (۷۵).

سائر روایاته التی لعلها صارت سببا لنسبته إلی الغلو. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۵ و ۱۱۰، و ج ۱۴ / ۱۹، وجد ج ۵۰ / ۵۲ و ۴۸ و ۱۹۵، و ج ۵۷ / ۸۱.

وراجع لتفصیل أحواله إلی کتاب العلامة المامقانی والعلامة الخوئی ج ۱۵ / ۱۲۸.

ونقل عن ابن الغض رد اتهامه بالغلو وأن حدیثه نقی لافساد فیه. قال: و رأیت کتابا من أبی الحسن الهادی علیه السلام إلی القمیین فی براءته مما قذف به و منزلته.

وقال النجاشی: کتبه صحاح إلا ما ینسب إلیه من ترجمة تفسیر الباطن. فهو ثقة لما ذکر ولوقوعه فی طریق ابن قولویه.

۱۲۷۵۹ - محمد بن أوس:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام خطبته المفصلة. کمبا ج ۱۴ / ۱۹، وجد ج ۵۷ / ۸۰.

۱۲۷۶۰ - محمد بن أومیذوار الطبری:

لم یذکروه. وله المعرفة برجال الحدیث. روی عنه الحسن بن حمزة بن علی العلوی الطبری، کما فی تکملة رسالة أبی غالب الزراری. والظاهر اتحاده مع محمد أمیدوار المذکور.

(۴۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن أورمة (۱)، ابن قولویه (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)

۱۲۷۶۱ - محمد بن أیمن:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن أبی حازم مولی ابن عباس. کمبا ج ۹ / ۴۳۰، وجد ج ۴۰ / ۱۷.

۱۲۷۶۲ - محمد بن أیوب الکلابی:

لم یذکروه. وله روایات شریفة. جد ج ۳۹ / ۲۸۵، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰، وعلل الصدوق ج ۱ / ۱۳۸، والأمالی ص ۳۴۷، وبشا ص ۱۵۸.

۱۲۷۶۳ - محمد بن أیوب بن نوح الدهقان:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کمال الدین باب ۴۷ عن ماجیلویه، عن محمد بن یحیی العطار قال: حدثنی جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، قال: حدثنی معاویة بن حکیم ومحمد بن أیوب بن نوح ومحمد بن عثمان العمری قالوا: عرض علینا أبو محمد الحسن بن علی علیه السلام ابنه ونحن فی منزله وکنا أربعین رجلا، فقال: هذا إمامکم من بعدی وخلیفتی علیکم. أطیعوه - الخبر، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۰، مثله إلا أنه أبدل معاویة بابنه محمد بن معاویة بن حکیم، وجد ج ۵۲ / ۲۶.

روضة الکافی ح ۴۶۰: حمید بن زیاد، عن محمد بن أیوب، عن محمد بن زیاد - الخبر، وکمبا ج ۶ / ۶۹، وجد ج ۱۵ / ۲۹۵.

روی الشیخ فی یب ج ۲ / ۲۶ عن محمد بن أحمد بن داود، عن الحسن بن محمد، عن حمید بن زیاد، عنه، عن علی بن أسباط - الخبر، وکمبا ج ۲۲ / ۱۴۲، وجد ج ۱۰۱ / ۱۱۶.

وفی جش ص ۱۷۷ عن محمد بن أحمد بن داود، عن الحسین بن محمد بن علان، عن حمید بن زیاد، عن محمد بن أیوب الدهقان، کتاب علی بن أسباط.

وروی الصدوق، عن أحمد بن محمد الصائغ، عن محمد بن أیوب، عن صالح بن أسباط - الخبر. جد ج ۱۵ / ۱۴۴، و ج ۳۵ / ۸۱، وکمبا ج ۶ / ۳۴، و ج ۹ / ۱۷.

وفی کامل الزیارة باب ۵۲ مسندا عن محمد بن إسماعیل، عنه، عن الحارث بن المغیرة النصری - الخ.

(۴۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، محمد بن أیوب بن نوح (۲)، محمد بن أحمد بن داود (۲)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن معاویة (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، علی بن أسباط (۲)، حمید بن زیاد (۳)، محمد بن أیوب (۴)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن زیاد (۱)، الحسن بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)

شف: عن أحمد بن محمد بن سعید الهمدانی، عن محمد بن جعفر بن محمد بن نوح بن دراج، عن أبیه، عن محمد بن أیوب بن دراج، عن نوح بن أبی النعمان، خبر أبی ذر فی الرایات یوم القیامة. جد ج ۳۷ / ۳۴۴، وکمبا ج ۹ / ۲۵۹.

والظاهر فی الأخیر نسبة أبیه إلی جده فیکون محمد بن أیوب بن نوح بن دراج. بل یحتمل قویا اتحاد الکل.

وبالجملة یستفاد من الروایة الأولی حسنه وجلالته وأنه من أصحاب العسکری علیه السلام وتشرف بزیارة الحجة المنتظر صلوات الله علیه. وتقدم ابنه إسحاق بن محمد، وأبوه.

کتب أبوه إلی أبی الحسن علیه السلام أن لی حملا فادع الله أن یرزقنی ابنا.

فکتب إلیه: إذا ولد فسمه محمدا. قال: فولد ابن فسمیته محمدا. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۰، و جد ج ۵۰ / ۱۷۷ مکررا.

الکافی: عن حمید بن زیاد، عن الحسن بن محمد، عن محمد بن أیوب، وعلی، عن أبیه، جمیعا عن البزنطی. جد ج ۲۰ / ۱۷۹، وکمبا ج ۶ / ۵۲۴.

وفی روضة الکافی ح ۹۶ عن حمید بن زیاد، عن الحسن بن محمد بن سماعة، عنه.

۱۲۷۶۴ - محمد بن أیوب بن یحیی بن ضریس:

لم یذکروه. روی موسی بن أبی موسی الکوفی، عنه والحسن بن علی بن زیاد کتاب یحیی بن عبد الحمید. ست ص ۲۰۶. وکذا کتاب ابن أبی أویس. ست ص ۲۲۶.

۱۲۷۶۵ - محمد بن بجیل بن عقیل الکوفی:

أخو علی بن بجیل. ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه وروی کتابه الحسن بن محبوب، عن علی بن الحسن بن رباط، عنه. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۲۷۶۶ - محمد بن بحر أخو مفلس:

من أصحاب الرضا علیه السلام، کما عده الشیخ والبرقی.

(۴۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، موسی بن أبی موسی الکوفی (۱)، الحسن بن علی بن زیاد (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، علی بن الحسن بن رباط (۱)، محمد بن أیوب بن نوح (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، ابن أبی أویس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، حمید بن زیاد (۲)، محمد بن أیوب (۳)، إسحاق بن محمد (۱)، علی بن بجیل (۱)، نوح بن دراج (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن بجیل (۱)، محمد بن بحر (۱)

۱۲۷۶۷ - محمد بن بحر بن سهل الشیبانی أبو الحسین:

کان من المتکلمین، وکان عالما بالأخبار فقیها، إلا إنه متهم بالغلو. وله کتب ومصنفات یقرب من خمسائة. ولاتهامه بذلک رمی بالضعف.

وقول بعض: إنه من علماء العامة، غلط محض، كما هو واضح مما سيأتى من الأخبار التى تدل على حسنه وكماله ومنشأ التهمة.

ومن تصانيفه كتاب الفروق بين الأباطيل والحقوق فى معنى موادعة الحسن المجتبى. صلوات الله عليه مع معاوية. ونقله الصدوق ثم ذكره المج فى كمبا ج ۱۰ / ۱۰۱، وجد ج ۴۴ / ۲.

قال المج: باب آخر نورد ما ذكره محمد بن بحر الشيبانى المعروف بالدهنى - الرهنى، نسخة العلامة المامقانى - فى كتابه من قول مفضلى الأنبياء والرسل والأئمة والحجج على الملائكة صلوات الله عليهم على ما أورده الصدوق فى كتاب علل الشرائع ناقلا عنه - الخ. كمبا ج ۱۴ / ۳۶۵، وجد ج ۶۰ / ۳۰۸.

وروى الصدوق بسنده، عنه، عن أحمد بن مسرور، عن سعد بن عبد الله القمى حديثه المفصل فى تشرفه بلقاء العسكرى عليه السلام وسؤالاته المفصلة عن مولانا ولى العصر صلوات الله عليه. وفيها دلالات بينات على حسنه وكماله و صحة عقيدته. بل يظهر ذلك من جميع ما تقدم. فراجع لتمام الحديث إلى كمبا ج ۱۳ / ۱۲۵، و ج ۹ / ۲۸۰. وبعضه فى جد ج ۳۸ / ۸۸، و ج ۵۲ / ۷۸.

وروى أبو المفضل الشيبانى، عنه قال: قال بشر بن سليمان النخاس - ثم ذكر حديثه المفصل فى ائتمان العسكرى عليه السلام إياه لشراء أم القائم صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۳ / ۳، وجد ج ۵۱ / ۶.

وروى أحمد بن طاهر القمى، عنه، عن على بن الحارث، رواية كريمة مفصلة. ك باب ۳۳ ج ۲ ج ۵۰.

وروى أحمد بن طاهر القمى عنه قال: وردت كربلاء سنة ست وثمانين و مائتين قال: وزرت - الخ. ك باب ۴۱ ح ۱.

(۴۷۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۲)، كتاب علل الشرايع للصدوق (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، أبو المفضل الشيبانى (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، سعد بن عبد الله (۱)، على بن الحارث (۱)، بشر بن سليمان (۱)، أحمد بن مسرور (۱)، محمد بن بحر (۲)، الطهارة (۲)، الصّلاة (۴)، العصر (بعد الظهر) (۱)

۱۲۷۶۸ - محمد بن البخترى العطار:

لم يذكروه. وقع فى طريق البرقى فى المحاسن ج ۲ / ۴۵۰ عن أبى أيوب المكى، عنه، عن عمر بن يزيد، عن الصادق عليه السلام قال: ثلاث يؤكلن ويهزلن:

الطلع، والكسب، والجوز. كمبا ج ۱۴ / ۸۴۴، وجد ج ۶۶ / ۱۴۷.

وروى العياشى، عن عبد الله بن محمد، عنه، عن أبى داود المسترق، فلاح السائل ص ۱۹۸.

۱۲۷۶۹ - محمد بن بدران بن عمران أبو جعفر الرازى:

سكن الكوفة وجاور بقية عمره. يسكن إلى روايته، وهو عين. كذا قاله العلامة فى صه القسم الأول فى فصل محمد.

والنجاشى عنونه محمد بن بكران بن عمران وساقه إلى آخره مع زيادة: له كتاب الكوفة، وكتاب موضع قبر أمير المؤمنين عليه السلام، وكتاب شرف التربة.

والظاهر اتحادهما والعلامة أخذه من النجاشى والنسخة مختلفة. مات سنة ۴۰۲.

۱۲۷۷۰ - محمد بن بديل بن ورقاء الخزاعى:

لم يذكروه. تقدم فى أبيه وأخويه رسل رسول الله صلى الله عليه وآله إلى أهل اليمن. وقتلوا مع أمير المؤمنين عليه السلام فى صفين. فهم من الحسان.

۱۲۷۷۱ - محمد البرقى: هو محمد بن خالد البرقى الآتى.

۱۲۷۷۲ - محمد بن بريد البانى:

لم يذكروه. روى المفيد مسندا، عن منذر بن جعفر، عنه قال: كنت عند جعفر بن محمد صلوات الله عليهما - الخبر. كتاب الإيمان ص

۲۶۸، وجد ج ۶۹ / ۱۹۳.

۱۲۷۷۳ – محمد بن برید المقری:

لم یذکروه. روی عنه محمد بن محمد بن الأشعث. کتاب الجعفریات ص ۱۴۷.

(۴۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۲)، محمد بن بکران بن عمران (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، عمر بن یزید (۱)، محمد بن بدران (۱)، محمد بن بدیل (۱)، محمد البرقی (۱)، القبر (۱)، الموت (۱)، القتل (۱)

۱۲۷۷۴ – محمد بن بریک الرهاوی أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی المهج. کتاب الدعاء ص ۲۴۸، وجد ج ۹۵ / ۲۳۴. وهو فی المهج ص ۲۶۵ مثله إلا أنه فیه: تریک، بدل بریک.

۱۲۷۷۵ – محمد البزاز:

روی موسی بن القاسم، عنه، عن زکریا المؤمن. التهذیب ج ۵ باب الکفارة عن خطأ المحرم ص ۳۳۳.

۱۲۷۷۶ – محمد بن بشار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتاب النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم، عن یعقوب بن إسحاق، عنه، عن محمد بن جعفر حدیث النص علی الأئمة علیهم السلام وأسمائهم وفضائلهم. کمبا ج ۹ / ۱۴۶، و جد ج ۳۶ / ۳۱۰. وله روایة أخری فی کتابه النصوص باب ۸، وکذا باب ۲۷.

وروی محمد بن إدریس الحنظلی، عنه، کتاب یحیی بن سعید القطان. جش ص ۳۱۰.

۱۲۷۷۷ – محمد بن بشر:

وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب أسماء الله، عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی، عنه، عن أبی هاشم الجعفری، عن الإمام الجواد علیه السلام – الخ.

۱۲۷۷۸ – محمد بن بشر الأحول:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۱۶۴ عن عبیس بن هشام (ثقة)، عنه، عن عبد الله بن جبلة (موثق) – الخ.

۱۲۷۷۹ – محمد بن بشر الأسلمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی صفوان بن یحیی، عن عبد المؤمن بن ربیع، عنه، عن الصادق علیه السلام. وهو ابن بشر بن بشیر بن معبد. مات سنة

(۴۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، یحیی بن سعید القطان (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن القاسم (۱)، یعقوب بن إسحاق (۱)، زکریا المؤمن (۱)، محمد بن إدریس (۱)، بشیر بن معبد (۱)، محمد البزاز (۱)، عبد المؤمن (۱)، محمد بن جعفر (۱)، محمد بن بشر (۳)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

۱۶۳ وهو ابن ۶۷ عام.

۱۲۷۸۰ – محمد بن بشر الحضرمی:

لم يذكروه. هو من أصحاب الحسين عليه السلام ممن بقى معه. كلماته ليلة عاشوراء. كمبا ج ۱۰ / ۱۹۲، وجد ج ۴۴ / ۳۹۴.

وذكره فى فرسان الهيجاء بعنوان محمد بن بشير الحضرمى ناقلا ذلك عن السيد ابن طاووس والمحدث القمى فى نفس المهموم.

۱۲۷۸۱ - محمد بن بشر الحمدونى السوسنجردى أبو الحسين:

متكلم جيد الكلام صحيح الاعتقاد. وحج على قدميه خمسين حجة. وله كتب أقول: فهو ثقة، وفاقا لجماعة. وإن شئت التفصيل فارجع إلى كتاب العلامة المامقانى. وله كتاب المقنع فى الإمامة، وكتاب المنقد فى الإمامة. كان حسن العبادة.

۱۲۷۸۲ - محمد بن بشر بن هانى بن عبد الرحمن:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق، كما فى الخصال ص ۷۷ عن عبد الله بن سليمان وعبد الله بن محمد الوهبى وأحمد بن عمير ومحمد بن أبى أيوب جميعا، عنه عن أبيه.

۱۲۷۸۳ - محمد بن بشر الهمدانى:

وقع فى طريق الصدوق فى التوحيد باب معنى الحجزة، عن أبى الجارود، عنه، عن محمد بن الحنفية، عن أمير المؤمنين عليه السلام. وفى غط ص ۲۷۷ عن أبى الجارود، عنه، عنه.

وكان فى الكوفة فى جمع قرأ عليهم مسلم كتاب الحسين عليه السلام ولم يقل شيئا، كما عن الطبرى ملخصا.

۱۲۷۸۴ - محمد بن بشر الوشاء:

له انقطاع إلى الصادق عليه السلام وشفع له عند شهاب أن يجعله فى حل

(۴۸۰)

صفحهمفاتيح البحث: اصحاب الحسين (ع) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، السيد إبن طاووس (۱)، مدينة الكوفة (۱)، محمد بن بشر الحمدونى (۱)، محمد بن بشر الوشاء (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن بشير (۱)، محمد بن بشر (۳)، الحج (۲)

مما له عليه وهو ألف دينار. الكافى ج ۴ باب تحليل الميت من كتاب الزكاة ص ۳۶.

۱۲۷۸۵ - محمد بن بشير:

روى منصور، عنه، عن على بن الحسين صلوات الله عليه. الكافى ج ۲ كتاب فضل القرآن باب ثواب قراءة القرآن ص ۶۱۲.

۱۲۷۸۶ - محمد بن بشير:

مذموم ملعون يكذب على الكاظم صلوات الله عليه. وروى كش روايات فى ذمه ولعنه وكفره والبراءة منه.

۱۲۷۸۷ - محمد بن بشير أخو على:

ثقتان بلا خلاف، راويان للحديث. كوفى. مات بقم. له كتاب نوادر روى عنه أحمد بن محمد البرقى.

۱۲۷۸۸ - محمد بن بشير الأزدى:

لم يذكروه. روى السيد فى فلاح السائل ص ۱۹۹ عنه، عن أحمد بن عمر بن موسى الكاتب حديث دعاء الكاظم عليه السلام بعد صلاة العصر، وكتاب الصلاة ص ۴۴۰، وجد ج ۸۶ / ۸۰.

۱۲۷۸۹ - محمد بن بشير الدهان:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ، عن على بن بلال (ثقة)، عنه، عن محمد بن سماعة. كمبا ج ۲ / ۴، و ۸۹، وجد ج ۳ / ۸ و ۲۸۷. وتقدم أبوه.

وروى الصفار، عن محمد بن الحسين بن أبى الخطاب (ثقة)، عنه، عن عبد الملك بن عتبة. جمال الأسبوع ص ۲۴۲.

۱۲۷۹۰ – محمد بن بشیر الهمدانی:

وقع فی طریق المفید، عن عبد الله بن عاصم، عنه، کتاب أمیر المؤمنین علیه

(۴۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، محمد بن بشیر الهمدانی (۱)، أحمد بن محمد البرقی (۱)، عبد الله بن عاصم (۱)، عبد الملک بن عتبة (۱)، بشیر الدهان (۱)، علی بن بلال (۱)، أحمد بن عمر (۱)، محمد بن بشیر (۴)، القرآن الکریم (۲)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)، العصر (بعد الظهر) (۱)

السلام. مستدرک الوسائل ج ۲ / ۲۵۱.

وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی أبو الجارود، عنه عن محمد بن الحنفیة. التوحید ص ۱۰۸، وغط ص ۲۷۷.

۱۲۷۹۱ – محمد البصری:

روی عبد الله بن عبد الرحمن الأصم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کامل الزیارات باب ۴۴ ح ۱.

۱۲۷۹۲ – محمد بن بکار الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید ابن طاووس، عن عیسی بن مهران، عنه، عن یوسف السراج، فی حدیث شریف فی وصف شجرة طوبی، وتنعم الشیعة و محبی آل محمد صلوات الله علیهم تحت ظلها. کتاب الإیمان ص ۱۲۱، وجد ج ۶۸ / ۷۱.

وروی المفید، عن محمد بن أحمد بن داود، عنه من دون وصف الهمدانی، عن الحسن بن محمد الفزاری. جد ج ۴۲ / ۲۱۸، وکمبا ج ۹ / ۶۵۳.

ورواه الشیخ فی التهذیب ج ۶ باب فضل الکوفة ص ۳۳ عن محمد بن أحمد بن داود، عن محمد بن بکار النقاش القمی، عن الحسین بن محمد الفزازی.

۱۲۷۹۳ – محمد بن بکر الأزدی:

روی عن الصادق علیه السلام فضائل سورة القدر. وروی عنه محمد بن عبد الله بن زید. کتاب القرآن ص ۸۰، وجد ج ۹۲ / ۳۲۸، والطب ص ۱۲۳.

۱۲۷۹۴ – محمد بن بکر بیاع القطن:

لم یذکروه. روی إدریس بن مسلم، عنه، عن رومی بن زرارة بکتابه. جش ص ۱۱۹.

۱۲۷۹۵ – محمد بن بکر بن جناح أبو عبد الله:

کوفی ثقة. قاله جش والعلامة وغیرهما. وله کتاب مات سنة ۲۶۳ و

(۴۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب شجرة طوبی للشیخ محمد مهدی الحائری (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، محمد بن بکر الأزدی (۱)، محمد بن بکر بن جناح (۱)، عبد الله بن زید (۱)، عیسی بن مهران (۱)، أبو عبد الله (۱)، رومی بن زرارة (۱)، أبو الجارود (۱)، أحمد بن داود (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن بکار (۲)، سورة القدر (۱)، محمد البصری (۱)، محمد بن بکر (۱)، القرآن الکریم (۱)، الموت (۱)

صلی علیه الحسن بن سماعة.

وعده الشیخ فی أصحاب الکاظم علیه السلام وزاد أنه واقفی. والعلامة ضبطه محمد بن بکران بن جناح. والحق الأول. وأبوه وأخوه أحمد تقدما.

۱۲۷۹۶ – محمد بن بکر الطحان:

لم یذکروه. روی أحمد بن الحسن، عنه، عن أبیه. فلاح السائل ص ۲۸۶.

۱۲۷۹۷ – محمد بن بکران النقاش:

روی عنه الصدوق مترضیا علیه. الأمالی ص ۱۹۶ و ۲۰۲ و ۲۳۳، والمعانی ص ۴۳ و ۳۲۱، وغیره من کتبه وتاریخ حدیثه سنة ۳۵۴.

وقال الشیخ: محمد بن بکران بن حمدان المعروف بالنقاش من أهل قم.

روی عنه التلعکبری، وسمع منه سنة ۳۴۵، وله منه إجازة. انتهی.

وقال النجاشی: محمد بن بکران بن عمران أبو جعفر الرازی سکن الکوفة – إلی آخر ما تقدم فی محمد بن بدران. والظاهر أنه غیره وهو یروی عن أحمد بن محمد الهمدانی. وکذا فی أمالی الشیخ عنه. وکذا النجاشی عنه، عن ابن سعید.

۱۲۷۹۸ – محمد بن بکیر الکلابی الکوفی:

لم یذکروه. سمع من زید بن علی بن الحسین الشهید أحادیث متفرقة وروی عنه. کمبا ج ۱۱ / ۵۸، وجد ج ۴۶ / ۲۰۱.

روایته عن عمرو بن ثابت، عن جابر. الخصال ج ۲ / ۱۳.

۱۲۷۹۹ – محمد بن بکیر بن المصفی:

لم یذکروه. روی عن فضالة بن أیوب. الطب ص ۶۰. وفیه ص ۱۱۰ عن محمد بن بکیر، عن صفوان بن یحیی – الخ.

۱۲۸۰۰ – محمد بن بلال: من أصحاب العسکری علیه السلام. ثقة بالاتفاق.

(۴۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة الکوفة (۱)، أحمد بن محمد الهمدانی (۱)، محمد بن بکران بن حمدان (۱)، محمد بن بکران بن عمران (۱)، محمد بن بکران بن جناح (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن سماعة (۱)، علی بن الحسین (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن بدران (۱)، محمد بن بکران (۱)، محمد بن بلال (۱)، محمد بن بکر (۱)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۲۸۰۱ – محمد بن بلبل:

لم یذکروه. روی معجزة أبی محمد العسکری علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۵۷۹.

۱۲۸۰۲ – محمد بن البلخی: یأتی مع اسم أبیه الحسن.

۱۲۸۰۳ – محمد بن بنان:

لم یذکروه. روی محمد بن سعید بن غزوان، عنه، عن أبی مریم، عن أبی جعفر ما یفید حسنه وکماله. روضة الکافی ح ۲۷۹.

وعده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۲۸۰۴ – محمد بن بندار بن عاصم الذهلی أبو جعفر القمی:

ثقة عین بالاتفاق. وله کتاب المثالب.

۱۲۸۰۵ – محمد بن بندار الملقب بماجیلویه: تقدم بعنوان محمد بن أبی القاسم.

۱۲۸۰۶ – محمد بن بواب الهباری:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۴۲ عن الجعابی، عن عبد الله بن برید البجلی، عنه، عن محمد بن علی بن جعفر، عن أبیه، عن

أخيه موسى الكاظم عليه السلام - الخ. كتاب الطهارة ص ۲۲۱، وجد ج ۸۲ / ۱۲۹. ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۱۳۶ عنه مثله.

۱۲۸۰۷ - محمد بن بهار بن عمار التيمی:

لم يذكروه. وقع فی طريق الشيخ فی أماليه ج ۱ / ۲۹۵ عن الفحام، عن عمه، عن إسحاق بن عبدوس، عنه، عن عيسى بن مهران - الخ. وبهذا الإسناد فی ص ۲۹۲ عنه، عنه، عن زكريا بن يحيى. ومثل الأخير فی بشا ص ۱۴۳، وكمبا ج ۹ / ۳۸۹، وجد ج ۳۹ / ۱۹۴.

(۴۸۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانی (۱)، محمد بن بندار الملقب بماجيلويه (۱)، محمد بن سعيد بن غزوان (۱)، محمد بن أبی القاسم (۱)، محمد بن بندار بن عاصم (۱)، زكريا بن يحيى (۱)، محمد بن على بن جعفر (۱)، عيسى بن مهران (۱)، محمد بن بنان (۱)، الطهارة (۱)

۱۲۸۰۸ - محمد بن بهروز:

لم يذكروه. روى العياشی ج ۲ / ۹۸ عنه، عن الصادق عليه السلام، وكمبا ج ۵ / ۱۹۶، وجد ج ۱۲ / ۳۱۹.

۱۲۸۰۹ - محمد بن بهلول:

روى الشيخ الفقيه الأقدم جعفر بن أحمد بن على القمی فی نوادر الأثر ص ۳۶ عنه، عن محمد بن القاسم بن زكريا.

ولعله محمد بن البهلول الكوفی الذی له كتاب رواه عنه يحيى بن زكريا اللؤلؤی كما قاله النجاشی وابن داود.

وفی بشا ص ۷۹ عن محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد، عن أبيه، عن على بن المغيرة ومحمد بن يحيى الخثعمی معا، عن محمد بن بهلول العبدی، عن أبی عبد الله الصادق عليه السلام، ما يفيد حسنه.

وفی كتاب الأربعين عن محمد بن بهلول العبدی، عن الصادق عليه السلام.

وهذا محمد بن بهلول بن مسلم العبدی الذی عده البرقی من أصحاب الصادق عليه السلام.

۱۲۸۱۰ - محمد بن البيض بن الفياض:

لم يذكروه. روى السيد ابن طاووس عن تفسير محمد بن العباس، عن الحسين بن محمد بن سعيد، عنه، عن إبراهيم بن عبد الله بن همام، حديث المعراج كمبا ج ۶ / ۳۷۴، وجد ج ۱۸ / ۳۱۷. ورواه فی المستدرک عنه مثله.

۱۲۸۱۱ - محمد بن تسنيم: هو محمد بن أبی يونس الثقة المذكور.

۱۲۸۱۲ - محمد بن تسنيم الكاتب:

روى على بن الحسن التيمی، عنه، عن عبد الرحمن بن عمرو، عن محمد بن سنان. الكافی ج ۷ كتاب المواريث باب ميراث ذوی الأرحام مع الموالی ص ۱۳۵.

(۴۸۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، السيد إبن طاووس (۱)، محمد بن القاسم بن زكريا (۱)، إبراهيم بن عبد الله (۱)، على بن الحسن التيمی (۱)، محمد بن تسنيم الكاتب (۱)، محمد بن يحيى الخثعمی (۱)، الحسين بن محمد بن سعيد (۱)، أحمد بن على القمی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، محمد بن بهلول بن مسلم (۱)، محمد بن أبی يونس (۱)، يحيى بن زكريا (۱)، على بن المغيرة (۱)، محمد بن البهلول (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن تسنيم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۲)

۱۲۸۱۳ - محمد بن تمام بن سابق:

روى عن الصادق عليه السلام ما يفيد حسنه وكماله. غيبة النعمانی ص ۵۵.

ووقع فی طریق المفید ص ۶۲ عن محمد بن أبان، عنه، روایة شریفة.

۱۲۸۱۴ – محمد بن تمیم الواسطی: تقدم فی علی بن عاذل.

۱۲۸۱۵ – محمد بن تمیم: روی عن عبد الرحمن بن مهدی، کما تقدم.

۱۲۸۱۶ – محمد بن ثابت بن أبی صفیة: هو محمد بن أبی حمزة الثمالی المذکور.

۱۲۸۱۷ – محمد بن ثابت بن شریح: ذکره النجاشی فی ترجمة أبیه.

۱۲۸۱۸ – محمد بن ثابت:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. له نسخة یرویها أحمد بن محمد بن سعد، کما قاله جش والشیخ.

ولعله محمد بن ثابت بن أبی سعد المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

قال محمد بن ثابت: قال رسول الله صلی الله علیه وآله لعلی علیه السلام:

إن تبارک وتعالی خلقنی وإیاک من نوره الأعظم، ثم رش من نورنا علی جمیع الأنوار من بعد خلقه لها، فمن أصابه من ذلک النور اهتدی إلینا، ومن أخطاء ذلک النور ضل عنا. ثم قرأ ": ومن لم یجعل الله له نورا فماله من نور " یهتدی إلی نورنا.

کتاب الإیمان ص ۱۱۴، وجد ج ۶۸ / ۴۴.

وقال: کنت جالسا فی مجلس سیدنا علی بن الحسین زین العابدین علیه السلام – الخ. مدینة المعاجز ص ۹۷ و ۲۰۱، وإثبات الهداة ج ۵ / ۲۸۵، ودلائل الطبری ص ۹۲.

۱۲۸۱۹ – محمد بن ثابت بن عبد الله بن محمد بن ثابت الصیرفی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبد الواحد، عنه، عن علی بن محمد بن محمد بن عقبة،

(۴۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن ثابت بن أبی صفیة (۱)، محمد بن ثابت بن شریح (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۱)، ثابت بن عبد الله (۱)، علی بن محمد بن محمد (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن أبان (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن ثابت (۴)، محمد بن تمیم (۲)، أحمد بن محمد (۱)

کتاب صفین لنصر بن مزاحم، کما فیه ص ۱ و ۷۱ و ۱۳۱ وغیره مما تقدم فی أحمد.

۱۲۸۲۰ – محمد بن ثابت بن قیس بن الشماس:

من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما وقتل یوم الحرة أیام یزید بن معاویة.

۱۲۸۲۱ – محمد یلقب ثوابا:

کوفی ثقة قلیل الحدیث. له کتاب رواه إبراهیم بن سلیمان. ولا خلاف فی وثاقته.

۱۲۸۲۲ – محمد بن ثواب:

لم یذکروه. روی الصدوق عن محمد بن عمر الحافظ، عن عبد الله بن یزید، عنه، عن إسحاق بن منصور، روایة شریفة مفصلة فی الفضائل. کمبا ج ۱۹ / ۳۵۱، و کتاب الإیمان ص ۱۳۸، وجد ج ۳۹ / ۱۹، وجد ج ۶۸ / ۱۳۷.

وفی الأمالی ص ۵۹ عن محمد بن عمر الحافظ، عنه، عنه – الخ، وبشا ص ۱۵۵.

۱۲۸۲۳ – محمد بن ثور:

لم یذکروه. روی الصدوق بسنده، عن إبراهیم بن موسی الفراء، عنه. کمبا ج ۳ / ۳۴۱، و ج ۴ / ۷۹، وجد ج ۸ / ۱۷۳، و ج ۹ / ۲۹۳،

والعلل ج ۱ / ۹۰.

۱۲۸۲۴ – محمد بن ثویر بن أبی عثمان:

لم یذکروه. روی سیف بن عمیرة، عنه، عن حنظلة الکاتب، کتاب النبی صلی الله علیه وآله، کما فی ست.

۱۲۸۲۵ – محمد بن جابر:

والد أحمد المتقدم. روایته عن ابن مسعود. جد ج ۳۷ / ۳۴۵، وکمبا ج ۹ / ۲۵۹.

(۴۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، محمد بن ثابت بن قیس (۱)، إبراهیم بن موسی (۱)، یزید بن معاویة لعنهما الله (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد یلقب ثوابا (۱)، إسحاق بن منصور (۱)، حنظلة الکاتب (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، محمد بن جابر (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، القتل (۱)

روایة یحیی بن هاشم عنه، عن صدقة بن سعید. الخصال ج ۱ / ۲۳. وفیه ج ۲ / ۶۴ عن عیسی بن محمد بن عیسی بن عبد الله المحمدی، عنه، عن عطا – الخ.

ولعله محمد بن جابر بن عباذ العامری الواقع فی طریق الصدوق إلی إسماعیل بن مهران الذی روی عنه أحمد بن محمد الخزاعی، عن زینب، عن أمها فاطمة الزهراء علیها السلام.

۱۲۸۲۶ – محمد بن الجارود العبدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین باب ۲۴ عن البرقی، عن محمد بن داود، عنه، عن الأصبغ بن نباته، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث شریف مفصل فی فضائله وفضائل أولاده المعصومین صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۳۳، وجد ج ۳۶ / ۲۵۳.

والظاهر أنه غیر محمد بن الجارود المعدود من مشائخ الصفار – کما فی أول بصائره – لاختلاف الطبقة.

۱۲۸۲۷ – محمد بن جبرئیل الأهوازی:

وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین باب التوقیعات، عن سعد بن عبد الله، عن علی بن محمد الرازی المعروف بعلان الکلینی، عنه، عن إبراهیم ومحمد ابنی الفرج، عن محمد بن إبراهیم بن مهزیار – الخ، وکمبا ج ۱۳ / ۲۴۶، وجد ج ۵۳ / ۱۸۵.

ومثل هذا السند فی روایة أخری. کمبا ج ۱۳ / ۸۷، وجد ج ۵۱ / ۳۲۶.

وعنونه النجاشی کذلک ثم قال: له کتاب أخبرنا محمد بن علی بن شاذان قال: حدثنا أحمد بن محمد بن یحیی، عن أبیه، عن محمد بن جبرئیل بکتابه. انتهی.

۱۲۸۲۸ – محمد بن جبلة الأحمسی:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۱ / ۲۶۴ عن محمد بن علی، عنه، عن أبی الجارود، عن أبی جعفر علیه السلام.

(۴۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن إبراهیم بن مهزیار (۱)، محمد بن عیسی بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد الخزاعی (۱)، محمد بن علی بن شاذان (۱)، علی بن محمد الرازی (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، یحیی بن هاشم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن جبرئیل (۲)، محمد بن داود (۱)، محمد بن جابر (۱)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، التصدّق (۱)

۱۲۸۲۹ – محمد بن جبلة الکوفی:

لم یذکروه. تقدم فی ابنه جبلة روایته. وفی مدینة المعاجز ص ۱۹۶ عن محمد بن جبلة التمار، عن محمد بن موسی الأزدی، حدیث عمرو بن الحمق الخزاعی.

۱۲۸۳۰ – محمد بن جبیر بن مطعم بن عدی بن نوفل بن عبد مناف:

عده قب من أصحاب السجاد علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۳۸، وجد ج ۴۶ / ۱۳۳.

أقول: ونقل الکشی فی ص ۷۶ عن الفضل بن شاذان أنه قال: لم یکن فی زمن علی بن الحسین صلوات الله علیه فی أول أمره إلا خمسة أنفس: سعید بن جبیر، سعید بن المسیب، محمد بن جبیر بن مطعم، یحیی بن أم الطویل، أبو خالد الکابلی و اسمه وردان ولقبه کنکر – الخ.

۱۲۸۳۱ – محمد بن جحرش:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۱ باب أن الجن یأتیهم ص ۳۹۵ مسندا عن سهل بن زیاد، عمن ذکره، عنه، عن حکیمة بنت موسی الکاظم علیه السلام – الخ، وکمبا ج ۱۲ / ۲۰، و ج ۱۴ / ۵۸۴، وجد ج ۴۹ / ۶۹، و ج ۶۳ / ۶۷.

۱۲۸۳۲ – محمد بن جریر بن رستم الطبری أبو جعفر:

له کتاب دلائل الإمامة. جملة من روایاته الشریفة فی الفصائل. جد ج ۳۵ / ۲۸۵، و ج ۳۹ / ۱۲۸، و ج ۴۰ / ۳۹ و ۱۱۷، وکمبا ج ۹ / ۵۴ و ۳۷۴ و ۴۳۵.

وبالجملة هو جلیل من أصحابنا، کثیر العلم، حسن الکلام، ثقة بالاتفاق فی المائة الرابعة. وروی عن أبی المفضل الشیبانی فی سنة ۳۸۵، کما فی الدلائل ص ۲۶۲.

۱۲۸۳۳ – محمد بن جریر الطبری أبو جعفر:

من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام. راوی معجزاته. کمبا

(۴۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، سعید بن المسیب (۱)، سعید بن جبیر (۱)، یحیی بن أم الطویل (۱)، أبو خالد الکابلی (۱)، محمد بن جریر بن رستم (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سهل بن زیاد (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، محمد بن موسی (۱)، جبیر بن مطعم (۲)، محمد بن جحرش (۱)

ج ۶ / ۳۴۵ مکررا و ۳۴۶ و ۵۶۷، وجد ج ۱۸ / ۱۹۱ و ۲۸۴. وفیها کلماته مع الحسن العسکری علیه السلام ورؤیته إیاه، ودلائل الطبری ص ۲۲۴ و ۲۲۵. وله کتب.

مات سنة ۳۱۰ وله ۸۷ سنة.

۱۲۸۳۴ – محمد بن جزک الجمال: من أصحاب الهادی علیه السلام. ثقة بالاتفاق.

۱۲۸۳۵ – محمد بن جعفر:

هو الذی یروی عنه القمی فی تفسیره بلا واسطة کثیرا. هو القرشی الرزاز الآتی. وجملة من روایاته فیه آخر سورة الصافات ص ۵۶۰ و ۵۶۵.

۱۲۸۳۶ – محمد بن جعفر الآدمی:

لم یذکروه. روی فی مقتضب الأثر فی النص علی الأئمة الاثنی عشر، عن محمد بن جعفر الآدمی – وأثنی علیه ابن غالب الحافظ – عن أحمد بن عبید بن ناصح، عن الحسین بن علوان، عن همام حدیثا شریفا مفصلا. تقدم بعضه فی الحسین بن علوان. وتمامه فی

کمبا ج ۱۳ / ۳۷، وجد ج ۵۱ / ۱۴۹، والمقتضب ص ۴۱.

۱۲۸۳۷ – محمد بن جعفر بن أبی شاکر:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۱۱۲ عنه روایة شریفة.

۱۲۸۳۸ – محمد بن جعفر بن أبی طالب:

تقدم فی محمد بن أبی بکر ما یفید مدحه وجلالته ووثاقته. وبالجملة هو من أصحاب الرسول صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

وعد أیضا من شهداء الطف. وقیل: هو من شهداء صفین. وابنه القاسم یأتی أنه من شهداء الطف.

۱۲۸۳۹ – محمد بن جعفر بن أحمد بن بطة المؤدب أبو جعفر القمی:

هکذا عنونه النجاشی فی فهرسته وفی موضعه ص ۲۶۳. ومثله العلامة فی الخلاصة وفی جامع الرواة، لکن فی نسخة العلامة المامقانی سقط.

(۴۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عاشوراء (۲)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، محمد بن جعفر بن أحمد (۱)، سورة الصافات (۱)، الحسین بن علوان (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، أحمد بن عبید (۱)، محمد بن جعفر (۴)، محمد بن جزک (۱)، الشهادة (۳)

وبالجملة قالوا بعد عنوانه: کان کبیر المنزلة بقم، کثیر الأدب والفضل و العلم، یتساهل فی الحدیث ویعلق الأسانید بالإجازات.

وفی فهرست وما رواه غلط کثیر. وقال ابن الولید: کان محمد بن جعفر بن بطة ضعیفا مختلطا فیما یسنده. وله کتب عده جش خمسة عشر.

۱۲۸۴۰ – محمد بن جعفر بن أحمد البغدادی أبو بکر:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۵۰ عن محمد بن علی بن شاه، عنه، عن أبیه، حدیثا شریفا فی الفضائل. وکذا فی العلل ج ۱ / ۱۲۱، والخصال ج ۲ / ۴۷.

وفی التوحید ص ۳۱ عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی، عنه، عن سهل بن زیاد، عن أبی الحسن الهادی علیه السلام.

۱۲۸۴۱ – محمد بن جعفر بن أحمد بن محمد بن زرقان:

لم یذکروه. روی جش عن أحمد بن محمد بن موسی، عنه، عن أبیه، عن جده نسخة محمد بن زرقان، عن الکاظم علیه السلام. جش ۲۶۲.

۱۲۸۴۲ – محمد بن جعفر الأحمر:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ص ۵۴ بإسناده، عن أبی نصر البغدادی، عنه، عن إسماعیل بن العباس – الخ.

وقد روی الحسن بن محمد القمی فی تاریخ قم عن یوسف بن الحارث، عنه، عنه.

۱۲۸۴۳ – محمد بن جعفر الأدیب:

ثقة لأنه من مشائخ النجاشی ذکره فی ترجمة الحسین بن أبی العلاء. ولعله النحوی الآتی.

۱۲۸۴۴ – محمد بن جعفر الأسدی أبو الحسین الرازی الکوفی:

أحد الأبواب من السفراء الممدوحین الذین ترد علیهم التوقیعات من

(۴۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن جعفر الأسدی أبو الحسین (۱)، محمد بن أبی عبد الله الکوفی (۱)، الحسین بن أبی العلاء (۱)، أحمد بن محمد بن موسی (۱)، الحسن بن محمد القمی (۱)، محمد بن جعفر الأدیب (۱)، محمد بن جعفر بن أحمد (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، یوسف بن الحارث (۱)، محمد بن زرقان (۲)، محمد بن علی (۱)، محمد بن جعفر (۲)

صاحب الزمان صلوات الله علیه. له کتب رواها عنه التلعکبری والصدوق و غیرهما وفی جد ج ۵۳ / ۱۸۲، و ج ۱۰۴ / ۱۰۷، وکمبا ج ۱۳ / ۲۴۵، و ج ۲۳ / ۱۱۷، و الوسائل ج ۱۵ / ۱۶۷.

قال فی جامع الرواة: الظاهر أنه ابن جعفر بن محمد بن عون الأسدی الآتی. و عد من أشیاخ الکلینی أیضا. وعده الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین.

وفی التوقیع الشریف الذی ذکره الشیخ فی غط ص ۲۷۲ فی حق هذا الرجل قال علیه السلام: محمد بن جعفر العربی فلیدفع إلیه فإنه من ثقاتنا. توفی فی ربیع الآخر سنة ۳۱۲.

۱۲۸۴۵ - محمد بن جعفر بن إسماعیل العبدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۷۰ ص ۱۷۲ عن محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد الکوفی، عنه، عن محمد بن عبد الله بن مهران، عن محمد بن سنان، حدیث فضل زیارة الحسین علیه السلام یوم عرفة، و کمبا ج ۲۲ / ۱۲۶، وجد ج ۱۰۱ / ۸۸. وفی المستدرک عنه مثله سواء.

ورواه الشیخ فی التهذیب ج ۶ کتاب المزار ص ۴۹ مسندا عن أحمد بن محمد الکوفی، عنه، عن محمد بن سنان.

۱۲۸۴۶ - محمد بن جعفر البرسی:

الطب ص ۲۰: عنه، عن محمد بن یحیی الأرمنی. ومثل ذلک فیه ص ۲۹ مکررا و ۳۰ و ۳۹ و ۵۲ و ۶۰ و ۶۹ و ۷۹ و ۱۰۵ و ۱۱۳ و ۱۳۲ و ۱۳۵ و ۱۳۷ و ۱۳۸. ویأتی مع اسم جده علی.

۱۲۸۴۷ - محمد بن جعفر البزاز:

لم یذکروه. روی عن علی بن الحسن بن فضال. وعنه عبد الواحد بن عبد الله الموصلی الثقة، کما وقع فی طریق السید ابن طاووس فی المستدرک ج ۱ / ۲۱۴.

وهو من رواة الحدیث ومشائخ الشیعة، کما فی رسالة أبی غالب الزراری. و

(۴۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، کتاب المزار للشهید الأول (۱)، السید إبن طاووس (۱)، یوم عرفة (۱)، شهر ربیع الثانی (۱)، عبد الواحد بن عبد الله (۱)، محمد بن جعفر بن إسماعیل (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، أحمد بن محمد الکوفی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن محمد بن عون (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۲)، محمد بن جعفر (۳)، الصدق (۱)

ذکر مولده سنة ۲۳۳. مات سنة ۳۱۶.

۱۲۸۴۸ - محمد بن جعفر بن بطة: تقدم مع اسم جده أحمد.

۱۲۸۴۹ - محمد بن جعفر البغدادی: تقدم مع اسم جده أحمد.

۱۲۸۵۰ محمد بن جعفر البندار الفقیه الفرغانی أبو أحمد:

لم یذکروه. تقدم فی جعفر بن محمد بن نوح جملة من روایاته. ویأتی بعنوان محمد بن جعفر بن محمد. وسائر روایات الصدوق عنه. جد ج ۷ / ۱۳۰، کمبا ج ۳ / ۲۲۸، والخصال ج ۱ / ۸۳ مکررا وص ۸۴. غیر ذلک کثیر.

۱۲۸۵۱ – محمد بن جعفر التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۱۷۸ عن أبی علی الأنصاری، عنه، عن الصادق علیه السلام، قصة إبراهیم الخلیل مع العابد و مرورهما علی وجه الماء، وکمبا ج ۵ / ۱۳۳، وجد ج ۱۲ / ۷۶. وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۳۰۲ لغة " برهم" مواضع الروایة.

والظاهر عدم اتحاده مع ابن جعفر بن محمد التمیمی الآتی قریبا، لاختلاف المرتبة.

وروی المفید، عنه، عن هشام بن یونس النهشلی. جد ج ۳۹ / ۲۶۵. وعن غیره ج ۴۰ / ۱۴۳. وعن محمد بن علی بن شاذان. ج ۴۲ / ۲۲۲، وکمبا ج ۹ / ۴۰۵، و ۴۶۰ و ۶۵۴.

۱۲۸۵۲ – محمد بن جعفر الجرجانی المقری أبو عمرو:

لم یذکروه. روی الصدوق فی معانی الأخبار ص ۲۳۱ عن أحمد بن محمد بن عبد الرحمن المقری، عنه، عن محمد بن الحسن الموصلی ببغداد – الخ، وکمبا ج ۳ / ۲۷۱، وکتاب القرآن ص ۹۳، وجد ج ۷ / ۲۷۹، و ج ۹۲ / ۳۸۰.

وبهذا السند فی المعانی ص ۳۸ عنه، عنه الحدیث المفصل العلوی علیه

(۴۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن علی بن شاذان (۱)، جعفر بن محمد التمیمی (۱)، محمد بن جعفر التمیمی (۱)، محمد بن جعفر البندار (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، جعفر بن محمد بن نوح (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، هشام بن یونس (۱)، محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۳)، القرآن الکریم (۱)، الموت (۱)

السلام فی تفسیر الأذان والإقامة.

وبهذا السند فی المعانی ص ۴۴ روایة أخری. کذا فیه ص ۱۳۲ و ۳۱۲ مکررا، وکذا فی التوحید باب ۳۴ و ۴۱.

وروی فی الخصال ص ۱۲۵ بهذا السند عنه روایة أخری عن الکاظم علیه السلام فی أن الناس علی أربعة، وکتاب الأخلاق ص ۲۶، وکمبا ج ۱ / ۸۳، وجد ج ۲ / ۴۹، و ج ۷۰ / ۱۰.

وبهذا السند عنه روایة الکاظم علیه السلام حدیث تفسیر حروف الهجاء المذکورة فی جد ج ۲ / ۳۱۹، وکمبا ج ۱ / ۱۶۸.

۱۲۸۵۳ – محمد بن جعفر الحائری:

لم یذکروه. هو الشیخ الفقیه. له کتاب ما اتفق من الأخبار فی فضل الأئمة الأخبار. روی عنه کتاب إثبات الهداة ج ۳ / ۵۹۳.

۱۲۸۵۴ – محمد بن جعفر الحافظ أبو نعیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی روایة شریفة. کمبا ج ۹ / ۵۹۷، وجد ج ۴۲ / ۶.

۱۲۸۵۵ – محمد بن جعفر بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی:

ابنه إبراهیم وأجداده تقدموا. وحفیده محمد بن جعفر بن محمد یأتی.

۱۲۸۵۶ – محمد بن جعفر بن الحسن بن عمر الأشرف:

والد أحمد المذکور فیه ما یتعلق بهما.

۱۲۸۵۷ – محمد بن جعفر بن الحسن البغدادی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن عبد الله بن محمد بن عبد العزیز. المعانی ص ۹۰. وفی الإکمال ج ۱ / ۳۴۵ جعل اسم جده

الحسین – مصغرا – کما فی نسختین.

(۴۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الأذان والإقامة (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، محمد بن جعفر الحائری (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد العزیز (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، جعفر بن الحسن (۲)، محمد بن جعفر (۲)

۱۲۸۵۸ – محمد بن جعفر بن الحسین بن جعفر بن الحسین بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. هو خلیفة حسین الحرون فی الکوفة. خرج بعده فغروه وأخذوه وحبسوه حتی مات.

۱۲۸۵۹ – محمد بن جعفر بن الحسین المخزومی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۲ باب ۲۹۰ عن علی بن حاتم، عنه، عن محمد بن عیسی بن زیاد، عن الحسن بن علی بن فضال – الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۸۹۲، وجد ج ۶۶ / ۴۰۱.

۱۲۸۶۰ – محمد بن جعفر الحمیری القمی أبو العباس:

وافد الشیعة من قم وغیره إلی المدینة لطلب أمر المهدی علیه السلام، کما فی ط جدید ک باب ۴۳ ح ۲۶.

۱۲۸۶۱ – محمد بن جعفر الدهان:

لم یذکروه. تشرف بلقاء الحجة المنتظر علیه السلام فی مسجد صعصعة و روی عنه دعاء رجب، کما فی إقبال السید. فهو من الحسان بل الثقات.

۱۲۸۶۲ – محمد بن جعفر بن رباح الأشجعری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه عن أبی المفضل، عنه، عن عباد بن یعقوب الأسدی – الخبر. کمبا ج ۵ / ۱۸۳، وجد ج ۱۲ / ۲۶۸.

ویظهر من أمالی الشیخ أن جده محمد ورباحا جد أبیه. ویأتی.

وروی الطبری فی دلائله ص ۲۳۵ عنه، عنه.

۱۲۸۶۳ – محمد بن جعفر الرزاز القرشی الکوفی أبو العباس:

هو خال والد أبی غالب الزراری. أحد رواة الحدیث ومشائخ الشیعة.

مولده سنة ۲۳۶. ومات سنة ۳۰۱ أو ۳۱۰.

(۴۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، مدینة الکوفة (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، محمد بن عیسی بن زیاد (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، محمد بن جعفر الرزاز (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، علی بن حاتم (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، جعفر بن الحسین (۱)، محمد بن جعفر (۴)، الموت (۱)، السجود (۱)

وکان محله فی الشیعة أنه کان الوافد عنهم إلی المدینة عند وقوع الغیبة سنة ۲۶۰ وأقام بها سنة وعاد ووفد من أمر الصاحب ما احتاج إلیه. وأمه وأم أخته فاطمة بنت محمد بن عیسی العبسی البشری. کذا عن رسالة أبی غالب الزراری.

وعن المحقق البحرانی أنه ثقة وأنه من أجلاء الشیعة ومن مشائخ الکلینی.

أقول: هو من مشائخ ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة وروی عنه فیه ص ۱۴ و ۱۵ و ۳۷ و ۵۱ و ۵۵ و ۶۰ و ۶۶ و ۷۱ وغیر ذلک کثیر.

وبالجملة هو ثقة جليل بشهادته وشهادة غيره. وأخوه الحسن بن جعفر قد روى أيضا ولم يطل عمره.

ما: عن أبى المفضل، عن محمد بن جعفر الرزاز، عن جده محمد بن عيسى العبسى، عن محمد بن الفضل الصيرفى، عن الرضا، عن آبائه، عن أمير المؤمنين صلوات الله عليهم - الخبر. كمبا ج ۱۷ / ۳۷، وكتاب الصلاة ص ۴۴۰، وكتاب الكفر ص ۱۳۳، وجد ج ۷۷ / ۱۲۳، و ج ۷۳ / ۲۶۴، و ج ۸۶ / ۷۸.

وفى بعض الروايات: القيسى، بدل العبسى. كتاب العشرة ص ۱۲۵، وجد ج ۷۵ / ۲۷.

ويروى عن خاله محمد بن الحسين بن أبى الخطاب وأيوب بن نوح بن دراج.

وفى جامع الأحاديث ص ۱۲ عنه، عن خاله على بن محمد، عن عمرو بن عثمان الخزاز. ومثله فى كتاب الإمامة والتبصرة. جد ج ۷۴ / ۳۵۵، وكتاب العشرة ص ۱۰۱ وغيره.

۱۲۸۶۴ - محمد بن جعفر بن رميس الهبيرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۶۶ عن أبى المفضل، عنه، عن أحمد بن يحيى بن زكريا، حديث المناشدة.

۱۲۸۶۵ - محمد بن جعفر بن الزبير:

لم يذكروه. روى المفضل، عن أبى إسحاق، عنه. كتاب الإيضاح لفضل بن شاذان. والمراد عن أبى إسحاق أبو إسحاق السبيعى.

(۴۹۶)

صفحهمفاتيح البحث: محمد بن الحسين بن أبى الخطاب (۱)، أحمد بن يحيى بن زكريا (۱)، أبو إسحاق السبيعى (۱)، محمد بن جعفر الرزاز (۱)، فاطمة بنت محمد (۱)، أيوب بن نوح (۱)، ابن قولويه (۱)، محمد بن عيسى (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، محمد بن الفضل (۱)، على بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۲)، الشهادة (۲)، الإقامة (۱)، الصّلاة (۱)

۱۲۸۶۶ - محمد بن جعفر بن الزبير بن العوام:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى كمال الدين، وفى حاشية ك ط جديد باب ۲۰ ص ۲۰۰ نقل عن ابن سعد أنه كان عالما. وعن الدارقطنى أنه ثقة مدنى.

۱۲۸۶۷ - محمد بن جعفر الزيات:

لم يذكروه. روى أبو المفضل الشيبانى، عنه، عن محمد بن الحسين بن أبى الخطاب معجزات الإمام الصادق عليه السلام. مدينة المعاجز ص ۳۹۵ و ۳۹۸، ودلائل الإمامة للطبرى ص ۱۲۳ و ۱۲۴ و ۱۳۸ مكررا و ۱۴۴.

۱۲۸۶۸ - محمد بن جعفر بن سعد الأسلمى:

من شهود وصية مولانا الكاظم لابنه الرضا صلوات الله عليهما. الكافى ج ۱ / ۳۱۶، وجد ج ۴۸ / ۲۷۷، وكمبا ج ۱۱ / ۳۱۴.

۱۲۸۶۹ - محمد بن جعفر بن سفيان:

لم يذكروه. روى جش ص ۱۶۶ عن الحسين بن عبيد الله، عنه، عن حميد بن زياد كتاب عبد الرحمن بن عمران.

۱۲۸۷۰ - محمد بن جعفر الطيار: هو محمد بن الطيار الآتى.

۱۲۸۷۱ - محمد بن جعفر العاصمى:

لم يذكروه. المكارم: عن كتاب البصائر، عن محمد بن جعفر العاصمى، عن أبيه، عن جده قال: حججت ومعى جماعة من أصحابنا - الخبر. وذكر أنهم دخلوا على الكاظم عليه السلام وأطعمهم بطعام أجداده. كمبا ج ۱۴ / ۸۷۰. وتمامه ص ۸۹۷، و ج ۱۱ / ۲۶۷، وجد ج ۴۸ / ۱۱۷، و ج ۶۶ / ۳۰۹ و ۴۲۱. واسم جده عاصم كما فى آخره. ورأيته فى المكارم.

۱۲۸۷۲ - محمد بن جعفر العباب:

لم يذكروه. روى زيد بن محمد بن جعفر، عنه، عن الحسن بن سليمان.

(۴۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، الزبیر بن العوام (۱)، محمد بن جعفر الطیار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن سلیمان (۱)، محمد بن الطیار (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن الحسین (۱)، زید بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۷)، الوصیة (۱)

۱۲۸۷۳ – محمد بن جعفر بن عبد الله:

لم یذکروه. روی الشیخ بسنده، عن جعفر بن محمد بن مالک الفزازی، عنه، عن محمد بن أحمد الأنصاری. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۸، و ج ۱۳ / ۱۰۶، وکتاب الأخلاق ص ۵۲، وکتاب الکفر ص ۲۰، وکتاب الدعاء ص ۱۲۰، وجد ج ۹۴ / ۱۹۰، و ج ۵۰ / ۲۵۳، و ج ۵۲ / ۹، و ج ۷۰ / ۱۱۷، و ج ۷۲ / ۱۶۳، وغط ص ۱۵۹ و ۱۶۹، ودلائل الطبری ص ۲۹۸، وإثبات الوصیة ص ۲۲۰.

ولعله جد أحمد بن علی بن محمد العقیقی المذکور. بل هو الأظهر لما فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۳. وفی عبد الله بن جعفر بن إبراهیم ما یتعلق بذلک.

۱۲۸۷۴ – محمد بن جعفر العتبی:

من أصحاب الرضا علیه السلام، کما عده الشیخ.

۱۲۸۷۵ – محمد بن جعفر بن عقبة أبو نصر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۵ عن سهل بن زیاد، عنه، عن الحسن بن محمد بن أخت أبی مالک – الخ.

۱۲۸۷۶ – محمد بن جعفر العقبی:

روی یعقوب بن یزید، عنه رفعه خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام. روضة الکافی ح ۲۶.

۱۲۸۷۷ – محمد بن جعفر بن علی البرسی:

لم یذکروه. روی عنه ابنا بسطام فی الطب کثیرا علی وجه ظاهر هما الاعتماد علیه.

منها: الطب: عنه، عن محمد بن یحیی الأرمنی، عن محمد بن سنان. کمبا ج ۱۴ / ۵۲۶.

وبهذا السند روایة أخری. ص ۵۴۵. وغیرها ص ۸۴۵ و ۸۵۰.

(۴۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، أحمد بن علی بن محمد (۱)، محمد بن جعفر العتبی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، محمد بن جعفر بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن جعفر (۲)، الطب، الطبابة (۲)

الطب ص ۱۲۸: عنه، عن محمد بن یحیی البابی وکان بابا للمفضل بن عمر، وکان المفضل بابا لأبی عبد الله الصادق علیه السلام. قال محمد بن یحیی الأرمنی:

حدثنی محمد بن سنان – الخ. وص ۵۴۴، وجد ج ۶۲ / ۱۷۱ و ۲۵۹ و ۲۶۴، و ج ۶۶ / ۱۵۳ و ۱۷۵.

سائر روایاته. جد ج ۱۸ / ۶۹، وکمبا ج ۶ / ۳۱۳. وتقدم بعضه عند ذکر اسمه بدون اسم جده.

۱۲۸۷۸ – محمد بن جعفر بن علی بن جعفر المشهدی الحائری:

الشیخ الجلیل النبیل أبو عبد الله، المعروف بابن المشهدی، مؤلف المزار الکبیر المشهور المعتمد عند الأصحاب ویأتی الکلام فیه فی

محمد بن المشهدی.

۱۲۸۷۹ – محمد بن جعفر بن عمارة:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۳۰۰ بسنده عن محمد بن زکریا الغلابی – وجه جلیل کما یأتی عن قریب – عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام، حدیث الصلاة الکاملة یوم الجمعة، وکتاب الصلاة ص ۷۶۳، وجد ج ۸۹ / ۳۷۱. وتقدم أبوه.

وروی الصدوق فی ک باب ۵۸ ص ۶۶۹ ح ۱۴ عن محمد بن زکریا الجوهری، عنه، عن أبیه، عن سعد بن طریف حدیثا شریفا فی وصف خلقة محمد وآله صلی الله علیه وآله وفضائلهم.

۱۲۸۸۰ – محمد بن جعفر بن عون الأسدی:

هو محمد بن جعفر بن محمد بن عون الأسدی الآتی.

۱۲۸۸۱ – محمد بن جعفر الفارسی الملقب بابن جرموز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال ج ۲ / ۱۱۱ عن عبد الله بن محمد بن جعفر القصبانی، عنه، عن محمد بن إسماعیل بن بلال – الخ.

(۴۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن جعفر بن محمد بن عون (۱)، جعفر بن علی بن جعفر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن المشهدی (۱)، محمد بن یحیی (۲)، جعفر بن عمارة (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن جعفر (۲)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)، الطب، الطبابة (۱)

۱۲۸۸۲ – محمد بن جعفر بن الفضل المقری أبو عبد الله:

لم یذکروه. بشا: مسندا عن عبد الرزاق بن أحمد، عنه، عن أبی رشیق العدل حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۳۱۵، وجد ج ۳۸ / ۲۲۸. وفی بشا ص ۱۰۳ مثله إلا أنه فی آخره: عن ابن رشیق العدل.

۱۲۸۸۳ – محمد بن جعفر بن القاسم:

ابن أخی داود بن القاسم أبی هاشم الجعفری. تزوج فاطمة بنت الرضا علیه السلام.

۱۲۸۸۴ – محمد بن جعفر القرشی الرزاز الکوفی:

روی عن خاله محمد بن الحسین بن أبی الخطاب کثیرا. وروی عنه ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۲۰ ص ۶۶، وکذا باب ۱۹، وباب ۱۸ مکررا، وباب ۲۳ مکررا فی ص ۷۱ – ۷۴، وباب ۲۶، إلی غیر ذلک. وهو أکثر من کثیر. وتوفی سنة ۳۰۱.

والظاهر اتحاده مع محمد بن جعفر الرزاز المذکور. وأبوه جعفر بن محمد القرشی مولی بنی مخزوم.

وروی عنه أبو المفضل، کما تقدم. وهو من مشائخ القمی فی تفسیره یروی عنه بلا واسطة کثیرا. وعد من مشائخ الکلینی.

۱۲۸۸۵ – محمد بن جعفر بن قیس بن مسکان أبو عمر المصیصی الفقیه:

لم یذکروه. له کتاب. حدث لأبی المفضل من أصل کتابه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۸.

۱۲۸۸۶ – محمد بن جعفر بن کثیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۹۱ عن سعید بن أبی مریم، عنه، عن موسی بن عقبة.

(۵۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، محمد بن جعفر الرزاز (۱)، داود بن القاسم (۱)، أبو عبد الله (۱)، ابن قولویه (۱)، جعفر بن القاسم (۱)، موسی بن عقبة (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۴)، الزوج، الزواج (۱)

المجلد-۷

صفحه ۰۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱

مستدرکات علم رجال الحدیث تألیف العلامة الحجة المحقق الشیخ علی النمازی الشاهرودی الجزء السابع السلام علی المهدی...

الذی یملأ الأرض قسطا وعدلا...

(۱)

صفحه ۰۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲

بسم الله الرحمن الرحیم من المؤمنین رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه فمنهم من قضی نحبه ومنهم من ینتظر وما بدلوا تبدیلا * لیجزی الله الصادقین بصدقهم ویعذب المنافقین ان شاء أو یتوب علیهم ان الله کان غفورا رحیما * بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله رب العالمین، والصلاة والسلام علی سیدنا محمد وآله الطاهرین، ولعنة الله علی أعدائهم أجمعین، من الآن إلی قیام یوم الدین.

(۲)

مفاتیح البحث: یوم القیامة (۱)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۰۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳

۱۲۸۹۹ - محمد بن جعفر بن محمد بن زیاد الزعفرانی أبو حصین:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۹۰ عن أحمد بن محمد بن الصقر، عنه.

۱۲۹۰۰ - محمد بن جعفر بن محمد بن زید الشهید:

وقع فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۰. جملة من روایاته فی کتاب المسلسلات ص ۱۰۶. وتقدم فی أبیه ذکر إخوانه وأحفاده.

۱۲۹۰۱ - محمد بن جعفر بن محمد بن عبد الله النحوی:

هو الشیخ أبو بکر المؤدب. له کتاب الموازنة لمن استبشر (استبصر) فی إمامة الاثنی عشر، کما فی أول مدینة المعاجز. وذکره النجاشی هکذا مع وصفه له حسن العلم بالعربیة والمعرفة بالحدیث. مات سنة ۳۶۶.

۱۲۹۰۲ - محمد بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین صلوات الله علیه:

یلقب دیباجة لحسن وجهه. وله نسخة یرویها عن أبیه علیه السلام بعضها فی أمالی الشیخ ج ۳ / ۱۳۱ - ۱۳۷ و ۱۵۸ و ۱۹۰.

سعایته عند هارون الرشید بموسی الکاظم علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۹۵، و جد ج ۴۸ / ۲۱۰، والعیون ج ۱ / ۷۳.

قول الرضا علیه السلام فی حقه: إنی جعلت علی نفسی أن لا یظلنی وإیاه سقف بیت - الخ. کمبا ج ۱۲ / ۶۶، وجد ج ۴۹ / ۲۱۹.

وله نسخة روایة فی شرح الأسماء الحسنی المذکورة فی سور القرآن نقلها عن أبیه علیه السلام. جد ج ۹۳ / ۲۷۳، وکتاب الدعاء ص ۳۲.

(۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام

موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن جعفر بن محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن الصقر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۳)، هارون الرشید (۱)، القرآن الکریم (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴

ونقل العلامة المامقانی روایات أخر فی ذمه. وزوجته خدیجة بنت عبد الله بن الحسین.

مدحه وکماله وجملة من قضایاه مع مأمون وأنه توفی فی خراسان أو بجرجان. کمبا ج ۱۱ / ۱۷۸، وج ۱۲ / ۱۰، وجد ج ۴۹ / ۳۲، وج ۴۷ / ۲۴۶.

جملة من روایاته عن أبیه علیه السلام. کتاب الأخلاق ص ۲۲، وکتاب الدعاء ص ۱۰، وکتاب الکفر ص ۲۳، وکمبا ج ۱ / ۶۶، وج ۳ / ۲۸۶، وج ۵ / ۳۵۱، و ج ۹ / ۸۸ و ۴۳۳، وج ۱۴ / ۹۲۳، وجد ج ۱ / ۲۱۳، وج ۷ / ۳۳۱، وج ۱۴ / ۸۰، و ج ۴۰ / ۶۸، وج ۳۶ / ۳۱، وج ۶۶ / ۵۲۸، وج ۶۹ / ۴۰۴، وج ۷۲ / ۱۷۶، وج ۹۳ / ۱۸۶.

ویروی عنه ابنه عبد الله. العیون باب ۶ ص ۴۵. وجملة من روایاته فی بشا ص ۲۱۶ - ۲۱۸. وابناه أحمد وإسماعیل تقدما.

جملة من أحواله وقضایاه فی تتمة المنتهی ص ۱۹۷.

۱۲۹۰۳ - محمد بن جعفر بن محمد بن عون الأسدی أبو الحسین الکوفی:

ساکن الری. یقال له: محمد بن أبی عبد الله. عنونه النجاشی کذلک ثم قال:

کان ثقة صحیح الحدیث إلا أنه روی عن الضعفاء وکان یقول بالجبر ولتشبیه. و کان أبوه وجها. روی عنه أحمد بن محمد بن عیسی. وله کتاب الجبر والاستطاعة.

انتهی ملخصا.

ومثله العلامة فی القسم الأول من الخلاصة مع زیادة قوله: أنا فی حدیثه من المتوقفین.

مات فی لیلة الخمیس لعشر خلون من جمادی الأولی سنة ۳۱۲.

قال المج فی الوجیزة: إنه ثقة. وکذا غیره. وثقه فی الوسائل بعد نقل کلام النجاشی والعلامة والجواب عما یوهم ذمه.

وروی الصدوق وابن طاووس وکالته وجلالته ورؤیته للمهدی علیه السلام ووقوفه علی معجزاته. انتهی.

وأثبت العلامة المامقانی وثاقته وجلالته بوجوه قویة الدلالة وأحسن.

(۴)

مفاتیح البحث: شهر جمادی الأولی (۱)، محمد بن جعفر بن محمد بن عون (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، خراسان (۱)

صفحه ۰۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵

الجواب عما یوهم ذمه.

فالحق أن الرجل ثقة صحیح الحدیث یعتمد علی ما رواه مسندا بسند معتمد.

وهو من صواحب الأصول التی اعتمد علیها الصدوق وحکم بصحتها واستخرج منها أحادیث کتابه الفقیه.

وعد من مشائخ الکلینی الذین بینه وبین سهل بن زیاد، کما عن صه و غیره.

ویبعد کونه قائلا بالجبر والتشبیه روایات الکلینی فی الکافی ج ۱ عن محمد بن أبی عبد الله فی بطلان التشبیه والجبر. کتاب التوحید باب ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۳۰ و ۳۱.

۱۲۹۰۴ – محمد بن جعفر بن محمد بن فرج الرحجی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۳۴ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه قال: حدثنی أبی، عن عمه عمر بن فرج قال: أنفذنی المتوکل فی تخریب قبر الحسین علیه السلام – إلی أن قال بعد نقل عدم تجاوز البقر علی القبر: – قال لنا محمد بن جعفر: کان عمی عمر بن فرج کثیر الانحراف عن آل محمد. فأنا أبرأ إلی الله منه. وکان جدی أخوه محمد بن الفرج شدید المودة لهم. فأنا أتولاه لذلک و أفرج بولادته، وکمبا ج ۱۰ / ۲۹۷، وجد ج ۴۵ / ۳۹۸.

أقول: وفی هذا دلالة علی حسنه وکماله.

۱۲۹۰۵ – محمد بن جعفر بن محمد بن فضالة أبو بکر:

لم یذکروه. روی الطبری فی دلائله ص ۵۰ عن إبراهیم بن أحمد الطبری، عنه، عن أحمد بن عبید بن ناصح.

۱۲۹۰۶ – محمد بن جعفر بن محمد القصار الرازی أبو جعفر:

لم یذکروه. مع أنه نقل عن الصدوق وشیخ من مشاهیر الشیعة، کما عن تاریخ الری للصدوق.

(۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن جعفر بن محمد (۳)، سهل بن زیاد (۱)، أحمد بن عبید (۱)، محمد بن الفرج (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، القبر (۱)

صفحه ۰۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۶

۱۲۹۰۷ – محمد بن جعفر بن محمد المعروف بالراعی الشیخ أبو الفتح:

له کتاب الخلیلی فی الإمامة، کما فی مدینه المعاجز.

عنونه النجاشی هکذا: محمد بن جعفر بن محمد أبو الفتح الهمدانی الوداعی (الوادعی) المعروف بالمراغی (بالمراعی) کان وجیها فی النحو واللغة ببغداد حسن الحفظ صحیح الروایة فیما نعلمه – الخ.

۱۲۹۰۸ – محمد بن جعفر بن محمد المقری: هو محمد بن جعفر الجرجانی المذکور.

۱۲۹۰۹ – محمد بن جعفر بن محمد بن نصیر:

لم یذکروه. روی الطبرسی عن أبی الحسین بن بشران، عنه، عن محمد بن عبد الله بن سلیم، عن محمد بن العلاء، کما فی إعلام الوری.

۱۲۹۱۰ – محمد بن جعفر بن محمد بن نوح بن دراج:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن سعید الهمدانی، عنه، عن أبیه، الحدیث المفصل فی ورود الرایات الخمس یوم القیامة علی الحوض. کمبا ج ۹ / ۲۵۹، وجد ج ۳۷ / ۳۴۴. تقدم أبوه ویأتی جده وجد أبیه.

۱۲۹۱۱ – محمد بن جعفر بن محمد بن هارون بن فوقة التمیمی الأشنانی أبو الحسن النحوی المعروف بابن النجار:

لم یذکروه. کان یقرأ علیه الحدیث. روی عنه محمد بن أحمد بن محمد بن عامر، عن محمد بن الحسین الأشنانی. بشا ص ۱۰۸.

روی المفید، عنه، عن هشام بن یونس النهشلی. مجالس المفید مج ۸ مکررا.

وإرشاد المفید ص ۱۷ عنه، عن محمد بن القاسم المجاربی البزاز.

۱۲۹۱۲ – محمد بن جعفر بن محمد بن هشام بن مراس أبو العباس المعدل النهری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عنه، عن موسی بن عامر.

(۶)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، یوم القیامة (۱)، محمد بن جعفر بن محمد أبو الفتح (۱)، أبو الحسن النحوی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، عبد الله بن سلیم (۱)، جعفر بن محمد بن نوح (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۵)، هشام بن یونس (۱)، محمد بن العلاء (۱)، محمد بن القاسم (۱)، موسی بن عامر (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الخمس (۱)

صفحه ۰۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۷

کمبا ج ۱۶ / ۸۲ و ۸۳، جد ج ۷۶ / ۲۹۵ و ۲۹۹، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۸.

۱۲۹۱۳ – محمد بن جعفر المخزومی أبو العباس:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۲۰ عن علی بن حاتم القزوینی، عنه، عن محمد بن شمون البصری.

۱۲۹۱۴ – محمد بن جعفر بن مخلد:

لم یذکروه. وله روایات شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۳۱، وجد ج ۴۰ / ۲۲.

۱۲۹۱۵ – محمد بن جعفر بن مداد:

لم یکروه. روی ابن عقدة، عنه، عن معاویة بن میسرة. بشا ص ۱۲۳.

۱۲۹۱۶ – محمد بن جعفر المعروف بابن التبان:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۱۳۷ عن محمد بن علی بن الفضل الکوفی (ثقة)، عنه، عن إبراهیم بن خالد المقری. وفیه ص ۲۳۲ عنه، عنه، عن محمد بن القاسم النهمی – الخ.

۱۲۹۱۷ – محمد بن جعفر المصیصی:

لم یذکروه. روی عن القداح، عن الصادق علیه السلام. الطب ص ۷۹.

۱۲۹۱۸ – محمد بن جعفر بن المظفر أبو عمرو:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال باب ۵۱ فی حدیث الدجال و أحوال الحجة المنتظر صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۳، وجد ج ۵۲ / ۱۹۵.

۱۲۹۱۹ – محمد بن جعفر المکفوف:

لم یذکروه. روی حمید بن زیاد، عن علی بن بزوج الحناط، عنه، عن إسماعیل بن منصور الریالی (الزبالی – خ ل).

(۷)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن علی بن الفضل (۱)، معاویة بن میسرة (۱)، إبراهیم بن خالد (۱)، إسماعیل بن منصور (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، حمید بن زیاد (۱)، علی بن حاتم (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن جعفر (۷)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۸

۱۲۹۲۰ - محمد بن جعفر بن ملاس النمیری المعدل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۱ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن إسماعیل بن علیة. کمبا ج ۸ / ۵۹۶، وجد ج ۳۳ / ۳۲۶.

۱۲۹۲۱ - محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه یلقب مسلمة:

من خیار أصحاب سعد. تقدم ذکره فی ابنه جعفر. وسیأتی بعنوان محمد بن قولویه.

۱۲۹۲۲ - محمد بن جعفر بن مهران:

لم یذکروه. الطب ص ۱۱۲ عنه، عن أحمد بن حماد، عن أبی جعفر الباقر علیه السلام، حدیث وصف بخور مریم. کمبا ج ۱۴ / ۵۲۳، وجد ج ۶۳ / ۱۵۶.

۱۲۹۲۳ - محمد بن جعفر بن النحوی: هو ابن جعفر بن محمد المذکور.

۱۲۹۲۴ - محمد بن جعفر بن نظر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۴۹ عن جعفر بن الحسین المؤمن، عنه، عن أحمد بن محمد بن خالد - الخ.

۱۲۹۲۵ - محمد بن جعفر النوفلی:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عمن ذکره، عنه، عن إبراهیم بن عیسی.

کا ج ۴ / ۴۱۰، ویب ج ۵ / ۱۰۷.

۱۲۹۲۶ - محمد بن جعفر بن هارون بن إسحاق الحسنی:

لم یذکروه. تقدم نسبه فی أبیه. وقبره فی آمل مازندران مزار کما قیل.

۱۲۹۲۷ - محمد بن جعفر الهرمزانی:

لم یذکروه. روی عن أبان بن تغلب روایة کریمة فی وجه تسمیة الزهراء علیها السلام بالزهراء. العلل للصدوق ج ۱ / ۱۷۲.

(۸)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إبراهیم بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، محمد بن جعفر النوفلی (۱)، محمد بن جعفر بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، أبان بن تغلب (۱)، محمد بن یحیی (۱)، جعفر بن الحسین (۱)، أحمد بن حماد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۶)، الإختیار، الخیار (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۹

۱۲۹۲۸ - محمد بن جعفر بن هشام الأصبغی:

لم یذکروه. روی السید فی المهج ص ۲۷۱ عنه قال: أخبرنی الیسع بن حمزة القمی حدیث دعاء مولانا أبی الحسن الهادی علیه السلام وهو دعاء: یا من تحل بأسمائه عقد المکاره - إلی آخر الدعاء، وکمبا ج ۱۲ / ۱۵۲. وتمامه فی کتاب الدعاء ص ۲۴۷، وجد ج ۵۰ /

۲۲۴، وج ۹۵ / ۲۲۹.

۱۲۹۲۹ – محمد بن جعفر بن هشام بن ملابس النمیری المعدل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۷ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن إسماعیل بن علیة، وکتاب الأخلاق ص ۱۳۵، وجد ۷۱ / ۴۸. وظاهر أنه سقط اسم جده محمد کما تقدم.

۱۲۹۳۰ – محمد بن الجعفی:

لم یذکروه. وهو من مشائخ الثقة الجلیل الصفار فی کتاب بصائره فی الجزء الأول باب ۷ قال: حدثنی محمد بن الجعفی، عن جعفر بن بشیر والحسن بن علی بن فضال – الخبر، وکمبا ج ۹ / ۴۵۸، وجد ج ۴۰ / ۱۳۶.

والشیخ عد محمدا الجعفی الکوفی من أصحاب الصادق علیه السلام.

مکا: عنه، عن أبیه قال: کنت کثیرا ما تشتکی عینی. فشکوت ذلک إلی أبی عبد الله علیه السلام. فعلمه دعاءا لدنیاه وآخرته ولوجع عینه.

۱۲۹۳۱ – محمد بن جمهور أبو عبد الله العمی البصری:

عد من أصحاب الرضا علیه السلام ونسب إلی الغلو. وله کتاب الملاحم و کتاب نوادر الحج وکتاب أدب العلم نقله عنه ابنه الحسن المذکور کتبه.

ولنذکر جمله من روایاته حتی یظهر وجه النسبة:

شف: بسنده عن محمد بن الحسن الصفار، عن علی بن محمد بن جمهور، عن أبیه، عن جعفر بن بشیر، عن أبیه، عن الکاظم علیه السلام، حدیث سلام الدراج علی أمیر المؤمنین علیه السلام حین یسعی علی الصفا بمکة وقوله: یا أمیر المؤمنین،

(۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، الیسع بن حمزة (۱)، الحسن بن علی (۱)، جعفر بن هشام (۲)، محمد بن جمهور (۲)، جعفر بن بشیر (۲)، الحج (۱)

صفحه ۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۰

إنی فی هذا المکان مذ کذا وکذا عام أسبح الله وأقدسه وأمجده وأعبده حق عبادته. وقوله فی آخر الحدیث: یا أمیر المؤمنین، إنی کلما جعت دعوت الله لشیعتک ومحبیک، فأشبع. وإذا عطشت دعوت الله علی مبغضیک ومنتقصیک فأروی. کمبا ج ۹ / ۵۶۵، وجد ج ۴۱ / ۱۳۵.

وجد ج ۲۴ / ۱۶۲ عن الکافی: الحسین بن محمد، عن محمد بن جمهور، عن صفوان، عن ابن مسکان، عن الحلبی، عن أبی عبد الله علیه السلام تفسیر قوله تعالی ": وإن جنحوا للسلم فاجنح لها."

وج ۶۶ / ۳۸ عن سن: عن السیاری، عن محمد بن جمهور العمی، وکمبا ج ۱۴ / ۸۲۰، وج ۷ / ۱۲۴، وکا ج ۱ / ۴۱۵.

کمال الدین: ابن الولید، عن الصفار، عن أحمد بن الحسین بن سعید، عن محمد بن جمهور، عن فضالة، حدیث فضل من أدرک القائم صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۳ / ۱۷، وجد ج ۵۱ / ۷۲.

نی: محمد بن همام ومحمد بن الحسن بن محمد بن جمهور معا، عن الحسن بن محمد بن جمهور، عن أبیه، عن سماعة، حدیث أمیر

المؤمنین علیه السلام فی الملاحم.

کمبا ج ۱۳ / ۱۳۹. وبهذا السند حدیث آخر فی ذلک. ص ۱۴۰، وجد ج ۵۲ / ۱۳۷.

نی: الکلینی، عن الحسین بن محمد، عن المعلی، عنه، عن صفوان، حدیث تفسیر قوله تعالی ": یوم ندعو کل أناس بإمامهم " وفضل العارف. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۰، وجد ج ۵۲ / ۱۴۱.

فس: الحسین بن محمد المعلی، عنه، عن ابن محبوب، حدیث تفسیر قوله تعالی ": وأنی لهم التناوش - " الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۱، وجد ج ۵۲ / ۱۸۷.

فس: بسنده عن العمرکی، عنه، حدیث تفسیر قوله تعالی ": عسق. " کمبا ج ۱۳ / ۱۷۳، وج ۱۴ / ۳۱۳، وجد ج ۵۲ / ۲۷۹، وج ۶۰ / ۱۱۹.

ص: بالإسناد عن الصدوق بإسناده، عن حمدان القلانسی، عنه، حدیث أحوال القائم علیه السلام وفضل مسجد السهلة. کمبا ج ۱۳ / ۱۸۲، وجد ج ۵۲ / ۳۱۷.

(۱۰)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أحمد بن الحسین بن سعید (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حمدان القلانسی (۱)، الحسین بن محمد (۳)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن جمهور (۴)، السجود (۱)

صفحه ۰۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۱

کا: الحسین بن محمد، عن المعلی، عنه، عن محمد بن سنان، الحدیث العلوی علیه السلام: أنا قسیم الله بین الجنة والنار، وأنا الفاروق الأکبر، وأنا صاحب العصا والمیسم - الخبر. وکمبا ج ۱۳ / ۲۶۶، وجد ج ۵۳ / ۱۰۱.

ویستفاد مما ذکرنا اتحاده مع محمد بن الحسن بن جمهور، کما یأتی.

ویأتی فی محمد بن هشام أنه کان عارفا بأبی الحسن الرضا علیه السلام، خاصة به، ملازما لخدمته وکان معه حین حمل من المدینة إلی خراسان.

ویروی عنه ابنه الحسن المذکور قال: حدثنی أبی محمد بن جمهور وهو ابن مائة وعشر سنین. کذا فی المستدرک ج ۳ / ۳۳۶، ورجال النجاشی فی ترجمة محمد بن جمهور ص ۲۳۸.

وعده البرقی من أصحاب الکاظم علیه السلام.

۱۲۹۳۲ - محمد بن جمیل بن صالح الأسدی:

ثقة بالاتفاق. له کتاب یرویه جماعة منهم البرقی. وعد ممن لم یرو عنهم. و تقدم أبوه وانه من ثقات أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما.

۱۲۹۳۳ - محمد بن جنید:

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن جعفر بن محمد بن الحسن روایته.

فر: عن عبید بن کثیر، عن محمد بن الجنید، عن یحیی بن معلی، عن إسرائیل، عن جابر الجعفی، روایة شریفة مهمة تدل علی حسنه وکماله. کمبا ج ۶ / ۱۷۹، و ج ۹ / ۱۸۶، وجد ج ۱۶ / ۳۶۱، ج ۳۷ / ۶۲. ویظهر من السید فی الإقبال أن له کتاب مختصر تهذیب الشیعة.

ووقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۶۵ عن فرات بن إبراهیم، عن عبید بن کثیر، عنه، روایة شریفة.

۱۲۹۳۴ - محمد بن جنید بن سالم بن جنید:

لم یذکروه. روی الطبری، عنه، عن أبیه، عن راشد بن مزید أنه شهد الحسین

(۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب رجال النجاشی (۱)، محمد بن الحسن بن جمهور (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن محمد (۱)، جمیل بن صالح (۱)، محمد بن هشام (۱)، جابر الجعفی (۱)، عبید بن کثیر (۲)، محمد بن جمهور (۲)، محمد بن سنان (۱)، خراسان (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۱۲

علیه السلام وصحبه من مکة وفی الطریق استأذنه ورجع. مدینة المعاجز ص ۲۳۹.

۱۲۹۳۵ - محمد الجوانی بن عبید الله الأعرج:

هو محمد بن عبید الله بن الحسین الآتی.

۱۲۹۳۶ - محمد بن الجهم:

لم یذکروه. عو: بإسناده، عن نجم الدین أبی القاسم بن سعید، عنه، عن المعمر السنبسی قال: سمعت مولای أبا محمد الحسن العسکری علیه السلام یقول: أحسن ظنک ولو بحجر - الخبر. کتاب العشرة ص ۱۷۱، وجد ۷۵ / ۱۹۷.

روایته عن إبراهیم بن الحسن الجعفری تقدمت فی إبراهیم.

روایته عن فخار بن عبد الحمید صلوات لیالی شهر رمضان. جد ج ۹۷ / ۳۸۱، وکمبا ج ۲۰ / ۲۲۲.

روایته عن المنخل، عن جابر الجعفی. الطب ص ۶۹. وروایته عن سعد المولی، عن الصادق علیه السلام فیه ص ۱۳۱. وغیره فیه ص ۱۳۵.

۱۲۹۳۷ - محمد بن جیلان أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۵۳ عن الحسن بن علی بن زکریا، عنه، عن أبیه وجده - الخ. ورواه فی الإکمال مثله ج ۲ / ۱۰۶ و ۱۰۷.

۱۲۹۳۸ - محمد بن حاتم القطان:

لم یذکروه. فر: الفزاری، عن أحمد بن الحسین الهاشمی، عنه، عن الثمالی، عن أبی جعفر علیه السلام فی قوله تعالی ": وجعلنا منهم أئمة یهدون بأمرنا " قال:

نزلت فی ولد فاطمة علیهم السلام. کمبا ج ۷ / ۱۲۳، وجد ج ۲۴ / ۱۵۷.

وروی الصدوق بإسناده، عن محمد بن أحمد بن صالح التمیمی (تقدم)، عنه، عن حماد بن عمرو، عن الصادق علیه السلام، حدیث فضل مؤمنی آخر الزمان.

کمبا ج ۱۳ / ۱۳۶، وجد ج ۵۲ / ۱۲۵، وک باب ۲۵ ح ۸.

(۱۲)

مفاتیح البحث: صلاة اللیل (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)،

السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن أحمد بن صالح التمیمی (۱)، محمد بن عبید الله بن الحسین (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، محمد الجوانی (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن حاتم (۱)، آخر الزمان (۱)، جابر الجعفی (۱)، حماد بن عمرو (۱)، عبد الحمید (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۱۳

وحدیث ما یحرم من الشاة. کمبا ج ۱۴ / ۸۱۹، وجد ج ۶۶ / ۳۳.

تأویل الآیات نقلا من کتاب محمد بن العباس بن ماهیار، عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عن أحمد بن الحسین العلوی، عنه، عن هارون بن جهم، عن محمد بن مسلم قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام فی قوله تعالی ": الذین یحملون العرش ومن حوله " قال: یعنی محمدا وعلیا والحسن والحسین ونوحا وإبراهیم و موسی وعیسی. کمبا ج ۱۴ / ۱۰۰ وجد ج ۵۸ / ۳۵.

ووقع فی طریق روایات المفید کمبا ج ۹ / ۳۳۳ وجد ج ۳۸ / ۳۰۶، وجا مج ۸ ص ۴۴، ومج ۳۸.

وفی طریق الصدوق، عن العیاشی، عنه عن إسماعیل بن إبراهیم بن معمر.

کمبا ج ۱۱ / ۲۱، وکتاب الصلاة ص ۳۲، وجد ج ۴۶ / ۶۷، وج ۸۲ / ۳۰۹.

۱۲۹۳۹ - محمد بن الحارث أبو بکر الواسطی:

لم یذکروه. وله کتاب روی عنه محمد بن عمر الحافظ الجعابی. المعانی ص ۶۶.

۱۲۹۴۰ - محمد بن الحارث الأنصاری:

من أصحاب الکاظم علیه السلام ومن شهود وصیته. کمبا ج ۱۱ / ۳۱۴، و جد ج ۴۸ / ۲۷۷. وعن التعلیقة استظهار کونه ابن الحارث النوفلی الآتی.

۱۲۹۴۱ - محمد بن الحارث النوفلی:

لم یذکروه. روی السید فی المهج فصل أدعیة الجواد علیه السلام ص ۲۵۸ عن الصدوق، عن إبراهیم بن محمد بن الحارث النوفلی قال: حدثنا أبی وکان خادما لمحمد بن علی الجواد علیه السلام - الخ. ثم نقل أدعیة الوسائل إلی المسائل. هی المناجاة العشرة المشهورة.

ونقلها فی البحار عنه. وعن بلد الأمین للکفعمی مثله إلا أنه قال: وکان خادما لعلی بن موسی الرضا علیه السلام - الخ. کمبا ج ۱۲ / ۱۱۷، وکتاب الدعاء

(۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن إبراهیم بن معمر (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین العلوی (۱)، محمد بن الحارث (۳)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن مالک (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۱۴

ص ۹۵ و ۹۷، وجد ج ۵۰ / ۷۴، وج ۹۴ / ۱۱۳ و ۱۲۰.

۱۲۹۴۲ – محمد بن الحارث بن بشير الدهنى:

لم يذكروه. روى ابن الشيخ، عن أبى المفضل الشيبانى، عن أحمد بن عبد الله بن عمار الثقفى، عن على بن محمد بن سليمان النوفلى، عنه، عن القاسم بن الفضل بن عمرة القيسى، عن عباد المنقرى، عن الصادق عليه السلام. وتقدم فى أحمد ذكر مواضع الرواية.

۱۲۹۴۳ – محمد بن الحارث القرشى:

جملة من رواياته. كمبا ج ۹ / ۲۶۷ و ۴۳۶، وجد ج ۳۸ / ۳۱، وج ۴۰ / ۴۱، و أمالى الشيخ ج ۲ / ۱۰۰.

۱۲۹۴۴ – محمد بن حامد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العيون ج ۱ / ۲۵۶ عن الحسن بن سهل القمى، عنه، عن أبى هاشم الجعفرى، عن أبى الحسن عليه السلام، حديث كيفية الصلاة على المصلوب، وكتاب الطهارة ص ۱۸۶، وجد ج ۸۲ / ۳. ورواه فى الوسائل ط جديد ج ۲ / ۸۱۲ عنه مثله.

وفى فلاح السائل روى محمد بن حامد، عن الحسن بن أحمد بن المغيرة، كما تقدم فى الحسن.

الطب ص ۴۱: محمد بن حامد، عن خلف بن حماد، عن خالد العبسى، عوذة شريفة عن الرضا عليه السلام لدفع كل ألم. كتاب الدعاء ص ۱۸۶، وجد ج ۹۵ / ۸. ولعله متحد مع ابن حامد بن يحيى القنانى المذكور خبره فى جمال الأسبوع ص ۱۴۷.

۱۲۹۴۵ – محمد بن حبيب:

روى أحمد بن محمد بن خالد، عنه، عن عبد الله بن عبد الرحمن الأصم: الكافى ج ۲ كتاب الإيمان والكفر باب الكبائر ص ۲۷۹.

(۱۴)

مفاتيح البحث: الايمان والكفر (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، على بن محمد بن سليمان النوفلى (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن الحارث (۲)، الحسن بن أحمد (۱)، الحسن بن سهل (۱)، خلف بن حماد (۱)، محمد بن حبيب (۱)، الطهارة (۱)، الصّلب (۱)

صفحه ۰۱۵

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۱۵

۱۲۹۴۶ – محمد بن حبيب:

له كتاب فى الدعاء اختصر منه فى المهج. جد ج ۹۳ / ۳۵۱، وكتاب الدعاء ص ۵۱.

۱۲۹۴۷ – محمد بن حبيب الحارثى:

لم يذكروه. الطب ص ۱۱۸: عن إبراهيم بن عيسى الزعفرانى، عن محمد بن حبيب الحارثى – وكان من أعلم أهل زمانه وأتقاهم – عن ابن سنان، عن المفضل – الخ. كمبا ج ۱۶ / ۴۴ و ۴۵، وجد ج ۷۶ / ۱۹۴.

۱۲۹۴۸ – محمد بن حبيب الضبى:

لم يذكروه. له كتاب فيه أشعار حسنه فى مرثية الرضا عليه السلام. العيون ج ۲ / ۲۵۲.

۱۲۹۴۹ – محمد بن حبيب النيشابورى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الخراز فى كفاية الأثر باب ۲۳ عن محمد بن عبد الله بن جعفر، عنه، عن يزيد بن أبى زياد، عن عبد الرحمن بن أبى ليلى، عن أمير المؤمنين عليه السلام، رواية شريفة فى النص على الأئمة عليهم السلام و فضائلهم، وجد ج ۳۶ /

۳۳۴، وکمبا ج ۹ / ۱۵۲.

۱۲۹۵۰ – محمد بن الحجاج الجعفی أبو الطیب:

لم یذکروه. تقدم روایته فی زید بن محمد بن جعفر.

۱۲۹۵۱ – محمد بن الحجاج المقری الرقی أبو نصر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۲۴۶. وروی أحمد بن محمد بن عیسی فی نوادره عن ابن أبی عمیر، عن محمد بن الحجاج وحفص بن البختری وعلی بن یقطین، عن أبی الحسن علیه السلام. المستدرک ج ۲ / ۵۷۵.

(۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، یزید بن أبی زیاد (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، إبراهیم بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، علی بن یقطین (۱)، محمد بن الحجاج (۳)، محمد بن حبیب (۴)، زید بن محمد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۶

۱۲۹۵۲ – محمد بن حجار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید والمعانی، ونقله فی جد ج ۴۰ / ۱۲۱، وکمبا ج ۹ / ۴۵۵.

۱۲۹۵۳ – محمد بن حجارة: عده البرقی من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۲۹۵۴ – محمد بن حجارة:

لم یذکروه. هو من أصحاب الحسن المجتبی علیه السلام وروی عنه معجزته.

مدینة المعاجز ص ۲۰۵، وإثبات الهداة ج ۵ / ۱۵۷، ودلائل الطبری ص ۶۵، وینابیع المعاجز.

۱۲۹۵۵ – محمد بن حجر:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام. قب: علی بن محمد، عن بعض أصحابنا قال: کتاب محمد بن حجر إلی أبی محمد علیه السلام یشکو عبد العزیز بن دلف ویزید بن عبد الله. فکتب إلیه: أما عبد العزیز فقد کفیته، وأما یزید فإن لک وله مقاما بین یدی الله تعالی. فمات عبد العزیز، وقتل یزید محمد بن حجر. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۶، وجد ج ۵۰ / ۲۸۶. ورواه فی الکافی ج ۱ باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام ص ۵۱۳.

۱۲۹۵۶ – محمد بن حجر بن زائدة الحضرمی الکندی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما ذکره الشیخ فی رجاله (۷۴).

۱۲۹۵۷ – محمد بن حداد الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الحسین بن علی بن حمزة، عنه، عن الصادق علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۱۴. وروی عنه الحکم بن سلیمان. وله کتاب رواه ابن أبی عمیر عنه. وهو صاحب المعلی بن خنیس.

(۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، یزید بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن

أبی عمیر (۱)، الحکم بن سلیمان (۱)، المعلی بن خنیس (۱)، الحسین بن علی (۱)، حجر بن زائدة (۱)، محمد بن حجارة (۲)، عبد العزیز (۳)، محمد بن حجر (۲)، القتل (۱)

صفحه ۰۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۷

۱۲۹۵۸ - محمد بن حذیفة بن منصور:

تقدم فی أبیه أنه وأخاه الحسن ممن رویا الحدیث.

۱۲۹۵۹ - محمد بن حرب الهلالی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وهو صدوق وأمیر المدینة، کما عن خط المج.

روایته الشریفة المهمة الدالة علی حسنه وکماله وأنه أهل للمعارف الکاملة. کمبا ج ۶ / ۴. وتمامه فی ج ۹ / ۲۷۸، وجد ج ۱۵ / ۱۱، وج ۳۸ / ۷۹.

۱۲۹۶۰ - محمد بن حرب الواسطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۱۵۰.

۱۲۹۶۱ - محمد بن حریز:

لم یذکروه. وله روایات شریفة عظیمة. کمبا ج ۹ / ۴۲۹ مکررا، وجد ج ۴۰ / ۱۴.

۱۲۹۶۲ - محمد بن حریش:

لم یذکروه. روی عن أنس بن مالک، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، عنه ابنه حریش. العلل ج ۲ / ۵۲.

۱۲۹۶۳ - محمد بن حسان الرازی:

روی المفید فی ختص ص ۳۲۰ عنه، عن علی بن خالد.

وروی الطبری فی دلائله ص ۱۴ عن الصفار، عنه، عنه، معجزة الجواد علیه السلام.

وعده الشیخ من أصحاب الهادی علیه السلام مع زیادة أبی عبد الله الزینبی (الزبیبی).

وضعفه ابن الغض والنجاشی قال: یعرف وینکر بین بین، یروی عن

(۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن حسان الرازی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حذیفة بن منصور (۱)، أنس بن مالک (۱)، علی بن خالد (۱)، محمد بن حرب (۲)، الجود (۱)

صفحه ۰۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۸

الضعفاء کثیرا. له کتب - الخ.

۱۲۹۶۴ - محمد بن حسان السلمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۹۰ عن أحمد البرقی، عنه، عن محمد بن جعفر الصادق علیه السلام، عن أبیه. وتقدم روایة محمد بن أبی المثنی عنه. ومثل ذلک فی سن ج ۱ / ۸۹ بهذا السند قال: علی باب الهدی. من خالفه کان کافرا. ومن

أنكره دخل النار. وكذا فيه ص ۹۰ و ۱۰۵.

۱۲۹۶۵ – محمد بن حسان بن سهيل:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد عن الجعابى، عن ابن عقدة، عن عبيد بن حمدون، عنه، عن عامر بن الفضل، عن بشر بن سالم ومحمد بن عمران الذهلى، عن الصادق عليه السلام، حديث فضل الصلاة على النبى. كتاب الدعاء ص ۷۷، و جد ج ۹۴ / ۵۳، وأمالى الشيخ ص ۱۴۴.

وروى فى العلل ج ۱ / ۱۲۳ بإسناده عن أبى الخير، عنه، عن محمد بن عيسى. و فيه ج ۲ / ۱۰۹ عن أحمد بن إدريس، عنه، عن الوليد بن أبان.

والكافى ج ۱ باب مولد الجواد عليه السلام ص ۴۹۲ عن أحمد بن إدريس، عن محمد بن حسان، عن على بن خالد – الخ. وعنه، عنه، عن أبى هاشم الجعفرى.

۱۲۹۶۶ – محمد بن حسان القوسى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۲ / ۱۳۹ فى رواية شريفة مفصلة فى الفضائل.

۱۲۹۶۷ – محمد بن حسان الكوفى:

روى شئ ج ۲ / ۱۱۰ عنه، عن محمد بن جعفر، عن أبيه.

۱۲۹۶۸ – محمد بن الحسن الآجرى: يأتى فى محمد بن الحسين الآجرى.

(۱۸)

مفاتيح البحث: الصلاة على النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، الوليد بن أبان (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، أحمد بن إدريس (۲)، محمد بن الحسين (۱)، أحمد البرقى (۱)، على بن خالد (۱)، محمد بن عيسى (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن عمران (۱)، محمد بن حسان (۵)، محمد بن جعفر (۲)

صفحه ۰۱۹

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۱۹

۱۲۹۶۹ – محمد بن الحسن بن أبان:

لم يذكروه. وهو من مشايخ الصدوق، كما فى المستدرك ج ۳ / ۷۱۶.

۱۲۹۷۰ – محمد بن الحسن بن إبراهيم الأوسى: لم يذكروه. روى عنه فرات بن إبراهيم الكوفى كثيرا، حديث وصف شجرة طوبى وأنها فى دار على بن أبى طالب عليه السلام. وهى له ولشيعته. كمبا ج ۳ / ۳۳۵، وجد ج ۸ / ۱۵۴.

جملة من رواياته الشريفة فى تفسير الآيات النازلة فى فضل أمير المؤمنين عليه السلام وشيعته. جد ج ۳۶ / ۱۸ و ۱۳۶ و ۱۴۲ و ۱۴۵، وكمبا ج ۹ / ۸۶ و ۱۰۹ و ۱۱۰ مكررا، والمعانى ص ۳۶.

۱۲۹۷۱ – محمد بن الحسن بن إبراهيم الكرخى الكاتب أبو نصر:

لم يذكروه. هو من مشائخ الصدوق كما روى عنه فى محكى العيون مكررا. و فى العيون ج ۲ / ۱۴۴، والخصال ج ۲ / ۵۸ عن على بن الحسن بن الفرج المؤذن رضى الله عنه، عن محمد بن الحسن الكرخى قال: سمعت الحسن بن على عليه السلام يقول – الخبر. ورواه فى جد ج ۹۶ / ۳۶۵، وكمبا ج ۲۰ / ۹۴ عنه مثله، وفى الإكمال عن محمد بن الحسن بن الوليد وعلى بن الحسن بن الفرج، عنه روايات.

۱۲۹۷۲ – محمد بن الحسن بن أبی الجهم:

لم یذکروه. روی الشیخ فی یب ج ۴ کتاب الصوم باب الدعاء عند الإفطار ص ۲۰۰ عن علی بن الحسن، عنه، عن عبد الله بن میمون القداح – الخبر، وکمبا ج ۹ / ۵۰۳، وجد ج ۴۰ / ۳۳۹.

۱۲۹۷۳ – محمد بن الحسن بن أبی خالد:

من أصحاب سجاد علیه السلام. خرج معه إلی مکة ونقل معجزته. کتاب الاختصاص ص ۲۹۴.

وروی عنه أبو القاسم عبد الرحمن بن حماد الکوفی. ونقله فی کمبا

(۱۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، محمد بن الحسن بن أبی الجهم (۱)، محمد بن الحسن بن أبی خالد (۱)، محمد بن الحسن بن إبراهیم (۲)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، محمد بن الحسن بن أبان (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، محمد بن الحسن الکرخی (۱)، عبد الله بن میمون (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن الحسن (۳)، الفرج (۲)، الصیام، الصوم (۱)، الأذان (۱)

صفحه ۰۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۰

ج ۱۴ / ۶۶۰، وجد ج ۶۴ / ۳۶.

ولعله المعروف بشنبولة وإن کان بعیدا. لأن هذا من أصحاب السجاد علیه السلام وابن شنبولة روی کتاب إدریس بن عبد الله بن سعد المعدود من أصحاب الرضا علیه السلام.

وروی فی البصائر الجزء السابع باب ۱۵ عن أبی القاسم الکوفی، عن محمد بن الحسن بن محمد بن عمران، عن زرعة، عن سماعة، عن أبی بصیر، عن رجل – الخ.

ثم ذکر هذا الحدیث.

ولعله متحد مع محمد بن الحسن بن أبی خالد القمی الأشعری المعدود من أصحاب الرضا والجواد صلوات الله علیهما وأبو خالد کنیة جده محمد بن عمران بن عبد الله القمی الأشعری الآتی هو، وابنه عمران بن محمد بن عمران بن عبد الله الثقة وأخوه الحسن بن محمد بن عمران تقدما. ویحتمل الإسقاط فی سند الروایة الأولی – کما یستفاد من روایة البصائر – فیتحد الثلاثة. وتقدم فی أبیه ما یتعلق بذلک.

۱۲۹۷۴ – محمد بن الحسن بن أبی خالد:

لم یذکروه. روی عباس بن معروف عنه کتاب زکریا بن آدم فی مسائله عن الرضا علیه السلام. جش ص ۱۲۴.

وروی أحمد بن أبی عبد الله – یعنی البرقی – عن محمد بن الحسن بن أبی خالد شنبولة کتاب سعد بن سعد، کما فی فهرست الشیخ.

روایة محمد بن الحسن شنبولة عن الجواد علیه السلام. الکافی ج ۱ / ۵۳.

۱۲۹۷۵ – محمد بن الحسن بن أبی سارة الرواسی الکوفی النیلی النحوی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما ثقة. قاله المج وغیره. ولا غمز فیه. وهو من أعیان أوائل المائة الثانیة.

۱۲۹۷۶ – محمد بن الحسن بن أحمد بن شجاع الفرغانی أبو بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید، عن محمد بن یعقوب بن

(۲۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، محمد بن الحسن بن أبی سارة (۱)، محمد بن الحسن بن أبی خالد (۳)، إدریس بن عبد الله بن سعد (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، الحسن بن محمد بن عمران (۲)، عمران بن محمد بن عمران (۱)، محمد بن الحسن بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زکریا بن آدم (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن عمران (۱)، سعد بن سعد (۱)

صفحه ۰۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۱

محمد بن یوسف بن جعفر (الآتی)، عنه، الحدیث الصادقی علیه السلام فی تفسیر قل هو الله أحد. ونقله فی البحار منسوبا إلی جده أحمد. فراجع إلی کمبا ج ۲ / ۷۰، و کتاب الدعاء ص ۲۱، وجد ج ۳ / ۲۲۱، وج ۹۳ / ۲۳۲.

۱۲۹۷۷ - محمد بن الحسن بن أحمد بن علی بن عمر بن یحیی العلوی الحسینی:

لم یذکروه. هو السید الأجل نجم الدین بهاء الشرف أبو الحسن راوی الصحیفة السجادیة الکاملة المعروفة.

۱۲۹۷۸ - محمد بن الحسن بن أحمد العلوی المحمدی أبو طالب:

لم یذکروه. روی الشیخ الفقیه الجلیل جعفر بن أحمد القمی فی نوادر الأثر ص ۳۶ عنه روایة شریفة، وکذا فی کتاب المسلسلات ص ۱۰۵ عنه. ولعل جده أحمد بن القاسم بن محمد بن المذکور.

۱۲۹۷۹ - محمد بن الحسن بن أحمد بن الولید أبو جعفر:

شیخ القمیین وفقیههم ومتقدمهم ووجههم. ثقة ثقة عین مسکون إلیه جلیل القدر عظیم المنزلة بالاتفاق.

یروی عن الصفار وسعد. روی عنه التلعکبری والصدوق. مات فی ۳۴۳.

ویظهر مما فی العیون ج ۱ / ۱۴۹ سقوط اسم والد أحمد وأن جده أحمد بن الحسین بن الولید.

۱۲۹۸۰ - محمد بن الحسن بن أزهر:

لم یذکروه. روی الثقة المعتمد جعفر بن أحمد بن علی القمی فی کتاب جامع الأحادیث، عن محمد بن عبد الله، عنه، عن محمد بن خلف، روایات متعددة. وکذا فی ص ۲۷ و ۷.

(۲۱)

مفاتیح البحث: کتاب الصحیفة السجادیة الکاملة للإمام زین العابدین (ع) (۱)، محمد بن الحسن بن أحمد (۳)، أحمد بن علی القمی (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، یحیی العلوی (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن یوسف (۱)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن خلف (۱)، الموت (۱)

صفحه ۰۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۲

۱۲۹۸۱ - محمد بن الحسن بن إسحاق بن الحسین بن إسحاق بن موسی الکاظم علیه السلام أبو عبد الله الشریف:

ثقة صحیح الحدیث لما فی کمبا ج ۱۳ / ۶۰. وهذا العنوان نقله المامقانی عن کمال الدین وهو موافق لنسخة جد ج ۵۱ / ۲۲۹.

وهو من رواة حدیث عمل الاستفتاح المعروف بعمل أم داود فی النصف من رجب. کمبا ج ۲۰ / ۱۱۱، وجد ج ۹۷ / ۴۳.

وذکره الصدوق فی أول الفقیه مع اختلاف قلیل فی ذکر أجداد أبیه و مدحه بمدائح کریمة وفضائل مهمة. وذکر أنه کتب الفقیه

لأجله وسؤاله.

فراجع إليه. وقال: إنه معروف بنعمة.

۱۲۹۸۲ – محمد بن الحسن بن إسحاق بن خزيمة النيشابوری:

لم يذكروه. روی عنه محمد بن بحر الشيبانی. جد ج ۴۴ / ۲، وكمبا ج ۱۰ / ۱۰۱، و العلل ج ۱ / ۲۰۱.

۱۲۹۸۳ – محمد بن الحسن بن إسماعيل الإسكاف أبو الحسين:

لم يذكروه. روی السيد فی جمال الأسبوع ص ۱۶۷ قال: حدثنا الشريف أبو جعفر أحمد بن إبراهيم العلوی الموسوی النقيب بالحائر علی ساكنه السلام، عنه حديث عمل ليلة السبت، وكتاب الصلاة ص ۸۵۴، وجد ج ۹۰ / ۳۳۱.

۱۲۹۸۴ – محمد بن الحسن بن الأشتر العلوی:

لم يذكروه. روی معجزة أبی الحسن الهادی عليه السلام. كمبا ج ۱۲ / ۱۳۱، و جد ج ۵۰ / ۱۳۷. ومثله فی مدينة المعاجز.

۱۲۹۸۵ – محمد بن الحسن الأشج:

لم يذكروه. وقع فی طريق الصدوق، عن جعفر الوراق، عنه، عن يحيی بن زيد الشهيد. كمبا ج ۹ / ۵۲۵، وجد ج ۴۱ / ۷۳، والخصال ص ۴۶، والأمالی ص ۶۴.

(۲۲)

مفاتيح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی عليه السلام (۱)، كتاب أمالی الصدوق (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانی (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، محمد بن الحسن بن إسحاق (۲)، أحمد بن إبراهيم (۱)، الحسن بن إسماعيل (۱)، الحسين بن إسحاق (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، يحيی بن زيد (۱)، جعفر الوراق (۱)، محمد بن الحسن (۲)، محمد بن بحر (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۲۳

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۳

۱۲۹۸۶ – محمد بن الحسن الأشعری:

روی عن الرضا والجواد عليهما السلام. وتقدم مع اسم جده أبی خالد.

۱۲۹۸۷ – محمد بن الحسن الإصفهانی:

لم يذكروه. له روايات فی جد ج ۳۹ / ۲۸۲، وكمبا ج ۹ / ۴۰۹، وبشا ص ۱۴۶.

۱۲۹۸۸ – محمد بن الحسن بن أيوب الحافظ:

لم يذكروه. روی محمد بن شاذان القمی، عنه، عن أحمد بن محمد بن جعفر الصولی. كتاب التفضيل للكراجكی ص ۱۲.

۱۲۹۸۹ – محمد بن الحسن البصری:

لم يذكروه. روی سهل بن زياد، عنه، عن حماد بن عيسی. الكافی ج ۷ كتاب الحدود باب ما يوجب الرجم ص ۱۸۴. ولعل جده شمون.

۱۲۹۹۰ – محمد بن الحسن البلخی:

لم يذكروه. وقع فی طريق السيد فی جمال الأسبوع ص ۱۳۸ عن أحمد بن محمد، عنه، عن عبد الله بن مبارك. ومثله فی ص ۱۴۲ و ۱۴۵ و ۱۳۶.

۱۲۹۹۱ – محمد بن الحسن ابن بنت إلياس:

هو ابن الحسن بن علی بن زیاد الوشاء الآتی.

۱۲۹۹۲ – محمد بن الحسن بن بیان:

لم یذکروه. تقدم روایته فی أحمد بن إسحاق بن العباس.

۱۲۹۹۳ – محمد بن الحسن التمیمی البکری الحاجی أبو عبد الله:

جملة من روایاته. جد ج ۲۱ / ۸، وکمبا ج ۶ / ۵۷۳.

روی السید فضل الله الراوندی فی نوادره، عن عبد الواحد بن إسماعیل الرویانی، عنه، عن سهل بن أحمد الدیباجی کثیرا، وکما فی أول الجعفریات ص ۴.

(۲۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الحسن ابن بنت إلیاس (۱)، الحسن بن علی بن زیاد (۱)، محمد بن الحسن الأشعری (۱)، محمد بن الحسن البصری (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۱)، الحسن بن أیوب (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، حماد بن عیسی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، سهل بن أحمد (۱)، محمد بن الحسن (۴)، الرجم (۱)

صفحه ۰۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۴

۱۲۹۹۴ – محمد بن الحسن بن جعفر بن إسماعیل بن صالح الصمیری:

لم یذکروه. روی عن الحسین بن روح رضی الله عنه التوقیع الصادر عن الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۲، وجد ج ۵۱ / ۳۷۶. وتقدم أبوه.

۱۲۹۹۵ – محمد بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی المعروف بسیلق:

لم یذکروه. تقدم فی أبیه ما یتعلق به. وأولاده عائشة ومحمد وعلی.

۱۲۹۹۶ – محمد بن الحسن بن جعفر بن سلیمان الأصبغی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۱۲ عن محمد بن الحسین الطائی، عنه، عن أبیه، عن جده، وکمبا ج ۹ / ۴۳۳، وجد ج ۴۰ / ۲۸.

۱۲۹۹۷ – محمد بن الحسن بن جعفر بن موسی الکاظم علیه السلام:

لم یذکروه. ذکره فی جامع الأنساب ص ۹۹.

۱۲۹۹۸ – محمد بن الحسن بن جمهور العمی البصری:

هو ابن الحسن بن محمد بن جمهور الآتی، لا محمد بن جمهور المذکور. ویمکن أن یقال بأن هذا الذی ذکره الأصحاب، منهم الشیخ وقال: له کتب. منها کتاب الملاحم وکتاب الواحدة وکتاب صاحب الزمان علیه السلام.

وله رسالة الذهبیة عن الرضا علیه السلام، کما فی المستدرک ج ۳ / ۳۳۶، و کذا فی ست ص ۱۷۲.

۱۲۹۹۹ – محمد بن الحسن الجوانی:

یأتی مع اسم جده عبد الله بن الحسن. وهذا من شیوخ المفید، کما فی أمالیه مج ۸.

۱۳۰۰۰ – محمد بن الحسن بن جهم:

لم یذکروه. روی الحدیث وروی عنه علی بن الحسن بن فضال. التهذیب

(۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن الحسن الجوانی (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، محمد بن الحسن بن جمهور (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، جعفر بن إسماعیل (۱)، جعفر بن سلیمان (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن جمهور (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، محمد بن الحسن (۳)

صفحه ۰۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۵

ج ۸ / ۱۲۵، والاستبصار ج ۳ / ۳۲۹.

۱۳۰۰۱ - محمد بن الحسن الجهنی:

لم یذکروه. روی معجزة أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه فی مجلس المتوکل بأمره صورة سبع علی البساط فصارت الصورة سبعا وابتلع المشعبد الهندی. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۹، وجد ج ۵۰ / ۲۱۱.

۱۳۰۰۲ - محمد بن الحسن بن حازم:

کذا عنونه الشیخ، لکن النجاشی عنونه محمد بن الحسین بن حازم، وسیأتی.

۱۳۰۰۳ - محمد بن الحسن بن الحسین بن أحمد الفقیه أبو الحسن:

لم یذکروه. هو شیخ الحدیث. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۴ عن محمد بن الحسین بن عتبة، عنه، عن حمویه بن علی، حدیث الحارث الهمدانی مع أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۳۰۰۴ - محمد بن الحسن بن الحسین بن إسحاق بن موسی الکاظم علیه السلام:

قبره بشیراز.

۱۳۰۰۵ - محمد بن الحسن بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. تقدم أبوه وجده وابنه عبد الله. وکذا حفیده حمزة بن علی بن عبد الله.

۱۳۰۰۶ - محمد بن الحسن بن الحسین بن أیوب القمی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخراز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم باب ۳۰ عنه، عن محمد بن الحسین البزوفری حدیثا فی ذلک، وکمبا ج ۹ / ۱۶۲، وجد ج ۳۶ / ۳۸۳، وکتاب الانصاف ص ۱۶۳.

وهو راوی کتاب زید الزراد، نقل الکتاب عن أصله کما فی آخره. وکذا روی أصل عباد أبی سعید العصفری کما فی آخره. وکذا روی کتاب عاصم بن

(۲۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن الحسین البزوفری (۱)، محمد بن الحسن بن الحسین (۴)، محمد بن الحسین بن حازم (۱)، محمد بن الحسن بن حازم (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، حمزة بن علی (۱)، زید الزراد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۶

حمید الحناط، عن هارون بن موسی التلعکبری، کما فی أوله وآخره. وکذا کتاب محمد بن المثنی الحضرمی، وکتاب نوادر علی بن أسباط، وکتاب درست بن أبی منصور.

۱۳۰۰۷ - محمد بن الحسن بن الحسین بن بابویه القمی:

لم یذکروه. روی عن عمه محمد بن علی بن الحسین الصدوق. جد ج ۳۹ / ۲۸۱، وج ۴۰ / ۵۲، وکمبا ج ۹ / ۴۰۹ و ۴۳۸.

عدة من روایات ابن أخیه الحسن بن الحسین بن الحسن، عنه، عن أبیه، عن عمه الصدوق فی بشا ص ۵۴ و ۵۵ - ۶۰ و ۸۲ و ۱۱۹ و ۱۲۰ و ۱۲۹ و ۱۴۰ و ۱۴۳ مکررا. وابناه إسماعیل وإسحاق من مشاهیر تلامذة الشیخ الطوسی.

۱۳۰۰۸ - محمد بن الحسن بن الحسین الزیات:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن التلعکبری، عن ابن معمر، عنه، عن الحسن بن علی بن فضال. کتاب العشرة ص ۵۰، وجد ۷۴ / ۱۸۰.

۱۳۰۰۹ - محمد بن الحسن بن حفص:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۰۶ عن أبی المفضل، عنه، عن هشام بن یونس النهشلی، الحدیث النبوی: لا یزول قدم عبد یوم القیامة حتی یسأل عن أربع - الخ، وکمبا ج ۳ / ۲۶۶، وج ۲۳ / ۶، وجد ج ۷ / ۲۶۱، وج ۱۰۳ / ۱۱.

وروی الصدوق فی الإکمال، عن محمد بن عمر البغدادی الحافظ، عنه، عن محمد بن عبید.

۱۳۰۱۰ - محمد بن الحسن بن حمدون:

لم یذکروه. له کتاب التذکرة. کمبا ج ۱۷ / ۱۶۰، وجد ۷۸ / ۱۵۹.

۱۳۰۱۱ - لم یذکروه. محمد بن الحسن بن حمزة الجعفری أبو یعلی:

خلیفة الشیخ المفید والجالس مجلسه، متکلم فقیه، قیم بالأمرین جمیعا، کما

(۲۶)

مفاتیح البحث: یوم القیامة (۱)، محمد بن الحسن بن الحسین (۲)، محمد بن المثنی الحضرمی (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، محمد بن الحسن بن حمزة (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، هارون بن موسی (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، هشام بن یونس (۱)، علی بن أسباط (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن الحسن (۲)، محمد بن عبید (۱)، محمد بن عمر (۱)

صفحه ۰۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۷

قاله النجاشی وغیره. ولا غمز فیه. فهو عندی ثقة جلیل. وله کتب کثیرة عدها النجاشی وغیره. توفی ۱۶ رمضان سنة ۴۶۳ ودفن فی داره. کذا فی رجال النجاشی وغیره. وفیه إشکال ظاهر لأن النجاشی توفی سنة ۴۵۰ بثلاثة عشر سنة قبله.

فهو مصحف سنة ۴۴۳. والله یعلم.

وهو من أحفاد جعفر بن أبی طالب کما تقدم فی جعفر. وفی القاموس: یفهم نسبه من عمدة الطالب محمد بن الحسن بن حمزة بن جعفر بن العباس بن إبراهیم بن جعفر بن إبراهیم بن جعفر السید بن إبراهیم الأعرابی بن محمد بن علی الزینبی بن عبد الله بن جعفر الطیار.

۱۳۰۱۲ - محمد بن الحسن بن داود الخزاعی الأنماطی:

لم یذکروه. بشا: محمد بن شهریار الخازن، عنه، عن محمد بن یحیی العلوی، عن ابن عقدة کمبا ج ۲۰ / ۵۶، وجد ج ۹۶ / ۲۱۶.

ورأیته فی المصدر هکذا: أحمد بن محمد بن شهریار الخازن، عنه، عن علی بن محمد بن بنان - الخ. بشا ص ۱۰.

۱۳۰۱۳ - محمد بن الحسن بن درید الأزدی العمانی:

له کتب ومصنفات روی عنه جمیعه أحمد بن محمد الوراق أبو الطیب. کمبا ج ۱۳ / ۶۲ مکررا، وجد ج ۵۱ / ۲۳۶، وکمال الدین باب المعمرین.

وعن التکملة: أنه فاق جمیع شعراء بغداد، وکان فی اللغة نظیر الخلیل بن أحمد. ولد سنة ۲۲۳ وتوفی فی شعبان سنة ۳۲۲. کذا بخط المج. انتهی. وقیل ۳۲۱. ومن شعره:

إن النبی محمدا ووصیه * وابنیه وابنته البتول الطاهرة أهل العبا فإننی بولائهم * أرجو السلامة والنجا فی الآخرة.

کمبا ج ۷ / ۲۳۹، وجد ج ۲۵ / ۲۳۹. ویعرف بابن درید.

(۲۷)

مفاتیح البحث: جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب رجال النجاشی (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، محمد بن الحسن بن حمزة (۱)، محمد بن الحسن بن درید (۱)، جعفر بن إبراهیم (۱)، یحیی العلوی (۱)، الحسن بن داود (۱)، مدینة بغداد (۱)، محمد الوراق (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن بنان (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۰۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۸

۱۳۰۱۴ - محمد بن الحسن الرازی:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی العطار (الثقة الجلیل)، عنه، عن محمد بن علی الکوفی کثیرا. کتاب غیبة النعمانی ص ۴۰ و ۴۱ مکررا و ۴۳ و ۵۷ و ۷۹ و ۱۰۰ و ۱۰۱ و ۱۰۸ و ۱۱۳ و ۱۲۱ و ۱۲۲ و ۱۲۳ و ۱۲۴. وغیر ذلک کثیر.

ویمکن أن یقال باتحاده مع محمد بن الحسین بن الحسن الرازی الآتی.

۱۳۰۱۵ - محمد بن الحسن بن زعلان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق والصفار عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن محمد بن عبید الله القمی، روی معجزة الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۰، وجد ج ۴۹ / ۳۱.

روی الصدوق فی العلل، عن أبیه، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن إسماعیل بن مهران، عنه قال: سألت أبا الحسن علیه السلام عن المسوخ - إلی آخره.

کمبا ج ۱۴ / ۷۸۴، وکتاب الطهارة ص ۱۶، وجد ج ۶۵ / ۲۲۱، وج ۸۰ / ۶۷، والعلل ج ۲ باب ۲۳۹ مثله.

۱۳۰۱۶ - محمد بن الحسن بن زیاد أبو بکر المعروف بالنقاش:

لم یذکروه. وله کتاب شفاء الصدور فی تفسیر القرآن. روی عنه السید فی الإقبال. وکذلک الحسن بن محمد بن یحیی الفحام روی عنه، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۸۶.

۱۳۰۱۷ - محمد بن الحسن بن زیاد العطار:

کوفی ثقة بلا خلاف. روی أبوه عن أبی عبد الله علیه السلام. وهو من فقهاء الشیعة وله کتاب. وتقدم أبوه.

۱۳۰۱۸ - محمد بن الحسن بن زیاد المیثمی الأسدی أبو جعفر:

ثقة عين بالاتفاق. روى عن الرضا عليه السلام.

ولعله متحد مع محمد بن الحسن الميثمى الذى روى فى الكافى ج ١ باب

(٢٨)

مفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (٢)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (١)، كتاب أمالى الصدوق (١)، كتاب تفسير القرآن لعبد الرزاق الصنعانى (١)، محمد بن الحسن بن زياد الميثمى (١)، محمد بن الحسن بن زياد العطار (١)، الحسن بن محمد بن يحيى (١)، محمد بن الحسين بن الحسن (١)، محمد بن يحيى العطار (١)، محمد بن الحسن بن زياد (١)، محمد بن الحسن الرازى (١)، محمد بن الحسن الميثمى (١)، أحمد بن محمد بن عيسى (١)، إسماعيل بن مهران (١)، عبيد الله القمى (١)، على بن إبراهيم (١)، الشيخ الصدوق (٢)، محمد بن الحسن (١)، محمد بن على (١)، الطهارة (١)

صفحه ۰۲۹

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ٧ - الصفحة ٢٩

التفويض إلى رسول الله وإلى الأئمة عليهم السلام ص ٢۶ عن يعقوب بن يزيد، عن الحسن بن زياد، عنه، عن الصادق عليه السلام حديثا فى ذلك، وكمبا ج ۶ / ١٩۴، و جد ج ١٧ / ٧.

١٣٠١٩ - محمد بن الحسن بن زيد الزيات:

لم يذكره. روى الصدوق فى الخصال باب ١۶ عن محمد بن يحيى العطار و أحمد بن إدريس جميعا، عن سهل بن زياد الآدمى، عنه، عن عمرو بن عثمان الخزاز - الخ، وكتاب الإخلاص ص ١۵، وجد ج ۶٩ / ٣٧٩.

١٣٠٢٠ - محمد بن الحسن سجادة:

لم يذكروه. روى عن الوشاء. دلائل الطبرى ص ٢١٨.

١٣٠٢١ - محمد بن الحسن السراج:

لم يذكروه. تقدم فى على بن عمرو بن محمد روايته.

١٣٠٢٢ - محمد بن الحسن السرى:

لم يذكروه. روى منصور بن العباس، عنه، عن عمه على بن السرى. الكافى ج ٢ كتاب فضل القرآن باب النوادر ص ۶٢٨.

١٣٠٢٣ - محمد بن الحسن بن سعيد بن عبد الله:

لم يذكروه. روى السيد فى جمال الأسبوع ص ۵٠۶ عن ابن أبى جيد، عنه و الحميرى والصفار وغيرهم، عن إبراهيم بن هاشم.

١٣٠٢۴ - محمد بن الحسن بن سعيد الهاشمى الكوفى:

لم يذكروه. روى الصدوق فى الخصال أبواب الاثنى عشر، عنه، عن فرات بن إبراهيم، حديث رايات الخمس يوم القيامة وقضايا أبى ذر مع أصحاب التابوت، و كمبا ج ٩ / ٢۵٨. وله رواية شريفة عظيمة مفصلة فى ص ۴٣٠، وجد ج ٣٧ / ٣۴١، و ج ۴٠ / ١٨.

(٢٩)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (١)، يوم القيامة (١)، محمد بن الحسن بن سعيد الهاشمى (١)، محمد بن يحيى العطار (١)، عمرو بن عثمان الخزاز (١)، محمد بن الحسن بن سعيد (١)، محمد بن الحسن السرى (١)، الشيخ الصدوق (٢)، ابن أبى جيد (١)، منصور بن العباس (١)، يعقوب بن يزيد (١)، أحمد بن إدريس (١)، الحسن بن زياد (١)، على بن السرى (١)، سهل بن زياد (١)، الحسن بن زيد (١)، على بن عمرو (١)، محمد بن الحسن (٢)، القرآن الكريم (١)، الخمس (١)

صفحه ۰۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۰

۱۳۰۲۵ - محمد بن الحسن السلولی:

لم یذکروه. وقع فی طریق فی المعانی ص ۱۲۵ عن صالح بن أبی الأسود. وکذا فی الأمالی ص ۲۸۶ عنه، عنه. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۵۹، وبشا ص ۱۵۱.

۱۳۰۲۶ - محمد بن الحسن بن سهل العطار:

لم یذکروه. تقدم خبره فی ابنه أحمد. ورواياته الأخری فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۸۸.

۱۳۰۲۷ - محمد بن الحسن الشحاذ:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ۶۵ عنه، عن سعد بن عبد الله.

۱۳۰۲۸ - محمد بن الحسن بن شمون البصری أبو جعفر:

من أصحاب الجواد والهادی والعسکری صلوات الله علیهم. نسب إلی الغلو والضعف. وعاش مائة وثمان وعشرین سنة، کما قاله هارون بن موسی التلعکبری. کتاب الصلاة ص ۴۱۹، وجد ج ۸۶ / ۸. مات سنة ۲۵۸.

وهو راوی وصایا الرسول صلی الله علیه وآله لأبی ذر الغفاری. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۳۸.

جملة من رواياته التی صارت منشأ لنسبته إلی الغلو فی الکافی ج ۱ باب أن الأئمة نور الله تعالی ص ۱۹۵، وباب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام ص ۵۱۰.

وروده علی الرضا علیه السلام. ج ۲ / ۶۸. وذکره فی جش ص ۲۳۶ و ۲۳۷.

وفی رجال کش ص ۳۰۴ عن الفضل بن شاذان قال: حدثنی أبو جعفر البصری وکان ثقة فاضلا صالحا قال: دخلت مع یونس بن عبد الرحمن علی الرضا علیه السلام فشکا إلیه - الخبر.

۱۳۰۲۹ - محمد بن الحسن بن الصباح:

لم یذکروه. روی عن محمد بن المرادی، عن علی بن یقطین - الخ، کما فی

(۳۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبوذر الغفاری (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۴)، محمد بن الحسن بن الصباح (۱)، محمد بن الحسن الشحاذ (۱)، محمد بن الحسن بن سهل (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، هارون بن موسی (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن یقطین (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الموت (۱)، الجود (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۱

کتاب القضاء الحقوق للصوری.

وروی عن أبیه، عن یونس، کما عن کش فی ترجمة یونس بن عبد الرحمن.

۱۳۰۳۰ - محمد بن الحسن الصفار أبو جعفر الأعرج:

من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام. کان وجها فی أصحابنا القمیین. ثقة عظیم القدر والمنزلة، قلیل السقط فی الروایة.

له کتب مثل کتب الحسین بن سعید وزیادة وکتاب بصائر الدرجات و غیره. وله مسائل کتب بها إلی أبی محمد العسکری صلوات الله علیه. وهو المعروف عمولة. توفی بقم سنة تسعین ومائتین.

واسم جده فرخ بالفاء المفتوحة والراء والخاء المعجمة فی آخره. وعد من أشیاخ الکلینی من الذین بینه وبین سهل بن زیاد. روی عن أخیه سهل، کما فی ست ص ۱۳۴. وله کتاب الدعاء.

۱۳۰۳۱ - محمد بن الحسن الصفار المعروف بابن المعافا:

له روایة شریفة رواها عنه محمد بن زکریا العلانی. جد ج ۴۲ / ۵۰، وکمبا ج ۹ / ۶۰۹.

۱۳۰۳۲ - محمد بن الحسن الصیرفی:

روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن یحیی بن المثنی العطار. دلائل الطبری ص ۲۵۹.

۱۳۰۳۳ - محمد بن الحسن الصیرفی الدورمی المقیم بأرض بلخ:

لم یذکروه. روی الصدوق أنه ائتمن علی أموال الإمام وأدی الأمانة. ولقی الحسین بن روح ووقف علی معجزة صاحب الزمان علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۹۲، وجد ج ۵۱ / ۳۴۰. وروایته فی الإکمال مثله.

۱۳۰۳۴ - محمد بن الحسن الصیرفی الکوفی:

عده الشیخ فی رجاله (۵۸) من أصحاب الصادق علیه السلام. وقال فی

(۳۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، محمد بن الحسن الصیرفی (۳)، محمد بن الحسن الصفار (۲)، یحیی بن المثنی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن سعید (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)

صفحه ۰۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۲

ست (۶۶۱): محمد بن الحسن الصیرفی له کتاب التحریف والتبدیل.

۱۳۰۳۵ - محمد بن الحسن الطائی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون باب ۱۱ والتوحید، عن علی بن أحمد بن محمد بن عمران الدقاق رضی الله عنه، عنه، عن سهل بن زیاد الآدمی، حدیث سؤال شیخ عن أمیر المؤمنین علیه السلام عن القضاء والقدر، وکمبا ج ۳ / ۵، و جد ج ۵ / ۱۲.

وعد من أشیاخ الکلینی. وفی جش ص ۱۸۰ عن محمد بن یعقوب، عنه کتب علی بن العباس کلها.

۱۳۰۳۶ - محمد بن الحسن الطاری:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۳۶۸ عن علی بن أحمد بن موسی الدقاق، عنه، عن محمد بن الحسین الخشاب، وجد ج ۴۰ / ۳۴۵، وکمبا ج ۹ / ۵۰۵.

۱۳۰۳۷ - محمد بن الحسن الطاطری:

روی الکلینی عنه. الکافی ج ۵ کتاب الجهاد ص ۲۳.

۱۳۰۳۸ - محمد بن الحسن الطحال: تقدم فی الضحاک العجلی روایته.

۱۳۰۳۹ - محمد بن الحسن العامری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی روایة کریمة. جد ج ۴۲ / ۲۰۲، وکمبا ج ۹ / ۶۴۹.

۱۳۰۴۰ – محمد بن الحسن بن عباد:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال ج ۲ / ۱۴۹ عنه حدیثا شریفا.

۱۳۰۴۱ – محمد بن الحسن بن العباس أبو جعفر الخزاعی:

لم یذکروه. وتقدم فی محمد بن أحمد بن ثابت.

(۳۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، علی بن أحمد بن موسی (۱)، محمد بن الحسن الطاطری (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، محمد بن الحسن الصیرفی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الحسن بن العباس (۱)، علی بن العباس (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن بن عباد (۱)، محمد بن الحسین (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن الحسن (۴)، محمد بن عمران (۱)

صفحه ۰۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۳

۱۳۰۴۲ – محمد بن الحسن بن عبد الحمید:

لم یذکروه. روی فی الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۲۱ عن علی بن محمد، عنه قال: شککت فی أمر حاجز فجمعت شیئا ثم صرت إلی العسکر فخرج إلی: لیس فینا شک ولا فیمن یقوم مقامنا بأمرنا. رد ما معک إلی حاجز بن یزید.

۱۳۰۴۳ – محمد بن الحسن بن عبد العزیز الأحدب الجند:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب الرد علی الثنویة، عن أحمد بن یعقوب بن مطر، عنه قال: وجدت فی کتاب أبی بخطه عن طلحة بن یزید روایة أبی معمر السعدانی فیمن أتی أمیر المؤمنین علیه السلام مدعیا للتناقض فی القرآن. وهو حدیث شریف مفصل، وتمامه فی کتاب القرآن ص ۱۲۷، وکتاب العشرة ص ۱۱۲، وکمبا ج ۳ / ۱۳۰. وبعضه فی جد ج ۶ / ۱۴۲، وج ۷۴ / ۳۹۶، و ج ۹۳ / ۱۲۷. وغیر ذلک من روایاته فی الخصال ص ۹۱.

۱۳۰۴۴ – محمد بن الحسن بن عبد الله الأطروش:

لم یذکروه. خص: من کتاب الواحدة، عنه، عن جعفر بن محمد البجلی، عن البرقی، عن ابن أبی نجران، عن عاصم بن حمید، عن الباقر علیه السلام، خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام المفصلة فی بدء خلقتهم وأخذ المیثاق لهم وبیان فضائله الکریمة العظیمة. کمبا ج ۱۳ / ۲۱۱، وجد ج ۵۳ / ۴۶.

۱۳۰۴۵ – محمد بن الحسن بن عبد الله بن الحسن بن محمد بن الحسن بن محمد بن عبد الله، مولی الحسین بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیهم السلام أبو عبد الله الجوانی:

هکذا عنونه الأردبیلی فی جامع الرواة ناقلا عن النجاشی، وکذا العلامة المامقانی، إلا أنه قال فی جده الأعلی: عبید الله مولی الحسین – الخ.

وفی نسخة النجاشی التی عندی مثله إلا أنه قال فی جده الأعلی: عبد الله بن

(۳۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، محمد بن الحسن بن عبد الحمید (۱)، الحسین بن علی بن الحسین

(۱)، محمد بن الحسن بن عبد الله (۱)، الحسن بن عبد العزیز (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی نجران (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن یعقوب (۱)، حاجز بن یزید (۱)، طلحة بن یزید (۱)، عاصم بن حمید (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۲)

صفحه ۰۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۴

الحسین بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب.

وبالجملة قالوا: هو ساکن آمل طبرستان. کان فقیها وسمع الحدیث. له کتاب ثواب الأعمال. ویؤید هذه النسخة ما قاله المج فی الوجیزة: محمد بن الحسن بن عبد الله العلوی الجوانی ممدوح. انتهی. وکذا ما تقدم فی جده الأعلی الحسن بن محمد بن عبد الله.

ولعله محمد بن الحسن الجوانی المعدود من شیوخ المفید. فقد روی المفید فی أمالیه مج ۸ ح ۶ عنه - ووصفه بالشریف - عن المظفر بن جعفر العلوی العمری.

۱۳۰۴۶ - محمد بن الحسن بن عبد الله التمیمی (التیمی):

کان زیدیا یکنی بأبی سورة. تقدم فی ابنه أحمد بن أبی سورة.

۱۳۰۴۷ - محمد بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

من العلماء الفضلاء، کما عن الخطیب.

۱۳۰۴۸ - محمد بن الحسن العطار: هو ابن الحسن بن زیاد المذکور.

۱۳۰۴۹ - محمد بن الحسن بن علان (علوان أو زعلان):

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیسی عنه روایات فی الکافی والتهذیب و الاستبصار أشار إلیها الخوئی ج ۱۵ / ۲۵۴.

۱۳۰۵۰ - محمد بن الحسن العلوی الهمدانی أبو عبد الله الشریف:

روی المفید، عنه، عن الحسین بن علی الصائحی. الإقبال ص ۳۲۳.

۱۳۰۵۱ - محمد بن الحسن بن علی بن إبراهیم بن مهزیار أبو جعفر:

لم یذکروه. روی الحسن بن علی الطبری عنه قال: سمعت أبی یقول: سمعت جدی علی بن إبراهیم بن مهزیار یقول: کنت نائما - الخ. وذکره تشرفه بلقاء الحجة المنتظر علیه السلام، کما فی الکمال الدین ط جدید ج ۲ باب ۴۳ ص ۴۶۵. وهکذا نقل عن نسخة مصححة.

(۳۴)

مفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الحسین بن علی بن الحسین بن علی (۱)، الحسن بن علی بن إبراهیم (۱)، الحسن بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن الحسن بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، محمد بن الحسن الجوانی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن الحسن العطار (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسن بن زیاد (۱)، الحسین بن علی (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن الحسن (۳)

صفحه ۰۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۵

۱۳۰۵۲ – محمد بن الحسن بن على أبو عبد الله المحاربى:

هو جليل من أصحابنا، عظيم القدر، خبير بأمور أصحابنا، عالم ببواطن أنسابهم. له كتاب الرجال. كذا قاله النجاشى وغيره. ولا خلاف فيه. روى عنه كتابه ابن عقدة.

۱۳۰۵۳ – محمد بن الحسن بن على أبو المثنى:

كوفى ثقة، عظيم المنزلة بالاتفاق. وله كتب.

۱۳۰۵۴ – محمد بن الحسن بن على بن أبى طالب عليه السلام:

لم يذكروه. روى الصدوق، عن ماجيلويه، عن عمه، عن محمد بن على الكوفى، عن محمد بن عقبة رفعه، عنه، عن أبيه، عن جده – الخ. كتاب العشرة ص ۱۹۵، وجد ج ۷۵ / ۲۸۵ مثله. وابنه عبد الله يأتى. ويحتمل الإسقاط واتحاده مع لا حقه.

۱۳۰۵۵ – محمد بن الحسن بن على بن الحسن بن على بن أبى طالب عليه السلام:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدق فى كتاب المعانى ص ۳۲۱ عن المنذرين محمد، عن أبيه، عنه، عن جده – الخ، وكمبا ج ۱ / ۶۳، وكتاب الدعاء ص ۲، وجد ج ۱ / ۲۰۲، وج ۹۳ / ۱۵۶.

۱۳۰۵۶ – محمد بن الحسن بن على بن الحسين عليه السلام:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل باب ۱۳۷ عن عبد الله بن يحيى، عنه، عن أبيه، عن جده، عن الحسين بن على، عن أبيه على بن أبى طالب عليهم السلام، حديث علة كون أمير المؤمنين عليه السلام أول من يدخل الجنة وأنه حامل لوائه صلى الله عليه وآله فى الدنيا والآخرة، وكمبا ج ۳ / ۲۹۱، وج ۹ / ۳۹۴، وجد ج ۸ / ۶، وج ۳۹ / ۲۱۷.

(۳۵)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، محمد بن الحسن بن على أبو عبد الله (۱)، محمد بن الحسن بن على أبو المثنى (۱)، محمد بن الحسن بن على بن الحسن (۱)، عبد الله بن يحيى (۱)، على بن أبى طالب (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، الحسين بن على (۱)، محمد بن الحسن (۲)، محمد بن على (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۰۳۶

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۳۶

۱۳۰۵۷ – محمد بن الحسن بن على بن زياد الوشاء:

لم يذكروه. هو ابن بنت إلياس الصيرفى. وقع طريق الشيخ، عن أبى المفضل الشيبانى، عن محمد بن محمد بن معقل، عنه، عن أبيه، عن الرضا عليه السلام. كمبا ج ۱ / ۸۲ و ۱۰۴، وكتاب العشرة ص ۱۷۵، وجد ج ۲ / ۴۴ و ۱۳۱، و ج ۷۵ / ۲۱۰. وتقدم أبوه.

۱۳۰۵۸ – محمد بن الحسن بن على بن صباح بن سلام المدائنى:

لم يذكروه. روى أبو غالب الزرارى عن أبى طالب الأنبارى، عنه، عن أبيه و عمه.

۱۳۰۵۹ – محمد بن الحسن بن على بن عبيد الله بن الحسين بن على الإمام السجاد عليه السلام:

لم يذكروه. قتل مع أخيه إبراهيم فى طبرستان فى أيام المعتمد.

۱۳۰۶۰ – محمد بن الحسن بن على بن فضال:

تقدم فى أخيه أحمد ما يستفاد منه إلحاق حديثهما بالصحيح، لقوله عليه السلام فى كتب بنى فضال: خذوا بما رووا. فراجع إليه.

وروى سعد بن عبد الله، عنه، عن الحسن بن جهم، كلام الجن مع الكاظم عليه السلام. مدينة المعاجز ص ۴۵۹.

وروی الصفار فی البصائر الجزء ۲ باب ۱۷ عنه، عن عمر بن سعید - الخ. و ذکرنا فی أبیه إخوانه.

۱۳۰۶۱ - محمد بن الحسن بن علی الکوفی:

روی أبو علی الأشعری، عنه، عن عبیس بن هشام. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب شراء العقارات ص ۹۲. وکذا عن الطبعة القدیمة، والمرآة، و الوسائل أیضا ج ۱۲ / ۴۵.

(۳۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، علی بن عبید الله بن الحسین (۱)، محمد بن الحسن بن علی الکوفی (۱)، محمد بن الحسن بن علی بن فضال (۱)، الحسن بن علی بن زیاد (۱)، أبو غالب الزراری (۱)، أبو علی الأشعری (۱)، محمد بن الحسن بن علی (۱)، ابن بنت الیاس (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، عبیس بن هشام (۱)، محمد بن الحسن (۱)، عمر بن سعید (۱)، محمد بن محمد (۱)، القتل (۱)

صفحه ۰۳۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۷

۱۳۰۶۲ - محمد بن الحسن بن علی بن محمد بن أحمد بن علی بن الصلت القمی:

تقدم فی جد أبیه محمد ما یفید مدحه وجلالته.

وروایة الصدوق عنه مترضیا علیه، عن محمد بن العباس الهروی، عن محمد بن إسحاق بن سعید السعدی - الخ فی إکمال الدین باب ۲۷. وفی نسخة وفی أوله مدحه مدحا عظیما فوق التوثیق.

۱۳۰۶۳ - محمد بن الحسن بن علی بن محمد بن علی بن القاسم الموسوی:

لم یذکروه. وهو المذکور نسبه فی أبیه. وتقدم ابنه الحسن.

۱۳۰۶۴ - محمد بن الحسن بن علی بن مهران:

لم یذکروه. کنز: محمد بن العباس، عنه، عن أبیه، عن جده، عن الحسن بن محبوب، روایة شریفة عظیمة تدل علی حسن عقیدته وکماله. کمبا ج ۳ / ۲۵۷، و جد ج ۷ / ۲۲۷. وتقدم أبوه.

۱۳۰۶۵ - محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار أبو جعفر:

لم یذکروه. هو من مشایخ شیخنا الفقیه المتقدم ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة. قال فیه ص ۱۱: حدثنی محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار، عن أبیه الحسن، عن أبیه علی بن مهزیار، حدیث فضل زیارة الرسول وأمیر المؤمنین والحسن و الحسین صلوات الله علیهم. ومثل هذا السند فی ص ۱۹ و ۱۱ و ۲۴ و ۲۹ و ۳۰ و ۳۱ و ۳۲. وغیر ذلک کثیر.

وروی فی البحار عن کامل الزیارة هذه الروایات. منها ما فی کمبا ج ۱۴ / ۳۲۳، وج ۲۲ / ۱۲ و ۱۶ و ۳۲ و ۳۶، وج ۵ / ۲۵۴، وجد ج ۱۳ / ۱۳۶، و ج ۶۰ / ۱۵۵، وج ۱۰۰ / ۱۴۱ و ۱۵۸ و ۲۱۴ و ۲۲۹. إلی غیر ذلک.

وروی السید، عن أبی المفضل محمد بن عبد الله - یعنی الشیبانی -، عنه، عن أبیه - الخ. کمبا ج ۱۶ / ۵۱، وجد ج ۷۶ / ۲۱۲.

ووقع فی طریق الشیخ فی التهذیب فی حدیث عدم وجوب الغسل لزیارة

(۳۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار (۲)، الحسن بن علی بن محمد بن علی (۱)، محمد بن الحسن بن علی بن محمد (۱)، الحسن بن علی بن مهران (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، علی بن الصلت (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن العباس (۲)، محمد بن إسحاق (۱)، الزیارة (۱)، الغسل (۱)،

الوجوب (۱)

صفحه ۰۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۸

الحسین علیه السلام، کما نقله فی الوسائل ج ۱۰ / ۳۸۰، والوافی، والتهذیب ج ۶ / ۵۳ عن محمد بن أحمد بن داود، عن سلامة بن محمد، عنه، عن أبیه، عن جده.

وفی التهذیب ج ۶ باب فصل الکوفة ص ۳۱ عن ابن قولویه، عنه، عن أبیه، عن جده علی بن مهزیار. ومثله فیه ص ۳۳ و ۳۸.

وقد ینسب إلی جده الأعلی فیقال: محمد بن الحسن بن مهزیار. کمبا ج ۲۲ / ۱۵ و ۱۴۴، وجد ج ۱۰۰ / ۱۵۳، وج ۱۰۱ / ۱۲۶.

وتقدم فی أبیه عدة من روایاته الأخری. وروایاته الأخری فی کمبا ج ۷ / ۱۴۷، وجد ج ۲۴ / ۲۷۶. وابنه سلامة بن محمد تقدم.

وروی محمد بن الحسن، عن أبیه، عن جده علی بن مهزیار، کتب جده کلها کما ذکره النجاشی فی ترجمة جده.

وروی أحمد بن محمد الزراری، عنه، عن أبیه، عن جده، کتاب فضالة بن أیوب، کما فی جش ص ۲۲۰.

وسمع أبو غالب الزراری أحمد بن محمد بن محمد من أبی جعفر محمد بن الحسین بن علی بن مهزیار الأهوازی، کما فی رسالته ص ۴۰. والصحیح: الحسن، مکبرا لا الحسین مصغرا.

وقال فی ص ۸۰: حدثنی بها أبو جعفر محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار، عن أبیه، عن عمه داود بن مهزیار، عن حماد بن عیسی.

وفی ص ۹۱ قال: وکتاب الدعاء لابن مهزیار، حدثنی به أبو جعفر محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار.

۱۳۰۶۶ - محمد بن الحسن بن علی بن یقطین:

فی الکافی ج ۶ باب الکرفس ص ۳۶۶ بسنده عن نوح بن شعیب النیسابوری، عنه، عن نادر الخادم - الخ.

سن: عن نوح بن شعیب مثله. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۳، وجد ج ۶۶ / ۲۴۰. وتقدم أبوه.

(۳۸)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار (۱)، محمد بن الحسن بن علی بن یقطین (۱)، الحسین بن علی بن مهزیار (۱)، الحسن بن علی بن مهزیار (۱)، أحمد بن محمد الزراری (۱)، أبو غالب الزراری (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، أحمد بن محمد بن محمد (۱)، داود بن مهزیار (۱)، علی بن مهزیار (۲)، حماد بن عیسی (۱)، ابن قولویه (۱)، ابن مهزیار (۱)، سلامة بن محمد (۲)، نادر الخادم (۱)، محمد بن الحسن (۲)، نوح بن شعیب (۲)

صفحه ۰۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۹

۱۳۰۶۷ - محمد بن الحسن بن عمار:

أقام عند علی بن جعفر الصادق علیه السلام سنتین یکتب ما سمع من أخیه موسی الکاظم علیه السلام. الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی الجواد علیه السلام ص ۳۲۲، وکمبا ج ۱۱ / ۱۸۴، وج ۱۲ / ۱۰۷، وجد ج ۴۷ / ۲۶۶، ج ۵۰ / ۳۶.

وروی عنه محمد بن خلاد الصیقل، عن الإمام الجواد علیه السلام.

۱۳۰۶۸ - محمد بن الحسن بن عمرو:

لم یذکروه. عد من مشائخ الصدوق. المستدرک ج ۳ / ۷۱۶.

۱۳۰۶۹ – محمد بن الحسن بن عيسى الرواسى:

لم يـذكروه. وقع فى طريق المفيد فى أماليه ص ۱۵۱ عنه، عن سـماعة، عن أبى عبد الله عليه السـلام. ومثله فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۶۰، وأبدل الحسن بالحسين.

۱۳۰۷۰ – محمد بن الحسن الفارسى:

لم يذكروه. روى عبد الرحمن بن محمد الحسنى، عنه، عن محمد بن منصور.

التهذيب ج ۶ / ۴۰.

۱۳۰۷۱ – محمد بن الحسن الفرغانى:

لم يذكروه. روى التلعكبرى، عن عمر بن الفضل، عنه، عن عبد الله بن محمد بن عمرو البلوى. كفاية الأثر باب ۳۹.

۱۳۰۷۲ – محمد بن الحسن بن فروخ الصفار:

هو محمد بن الحسن الصفار المذكور.

۱۳۰۷۳ – محمد بن الحسن بن القاسم الحسنى أبو عبد الله:

لم يذكروه. هو عظيم القدر شبيه الخلقة بأمير المؤمنين عليه السلام. مات سنة ۳۵۹.

(۳۹)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، محمد بن الحسن الفارسى (۱)، محمد بن الحسن بن عمار (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، محمـد بـن الحسن بن فروخ (۱)، محمـد بن خلاد الصـيقل (۱)، الشـيخ الصدوق (۱)، الحسن بن القـاسم (۱)، أبو عبـد الله (۱)، الحسن بن عيسى (۱)، الحسن بن عمرو (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن منصور (۱)، على بن جعفر (۱)، محمد بن عمرو (۱)، الموت (۱)، الجود (۱)

صفحه ۰۴۰

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۴۰

۱۳۰۷۴ – محمد بن الحسن القضبانى:

لم يذكروه. جملة من رواياته الشريفة. جد ج ۴۲ / ۲۵۲، وكمبا ج ۹ / ۶۶۲.

وروى فى حلية الأبرار ج ۱ / ۴۵۳ عن الورام فى كتابه عنه. وذكره القصبانى بالصاد المهملة.

۱۳۰۷۵ – محمد بن الحسن القطوانى:

لم يذكروه. هو يروى عن ابن محبوب، عنه ابن عقدة، كما تقدم فى سعدان.

وهو منسوب إلى جده. وأبوه أحمد كما تقدم. وبعض رواياته فى نوادر الأثر ص ۳۴.

وروى ابن عقدة، عن محمد بن الحسن القطرانى، عن الحسـين بن أيوب الخثعمى، مكاتبة الصادق عليه السلام إلى عبد الله بن الحسن.

كمبا ج ۱۱ / ۱۹۴، وجد ج ۴۷ / ۲۹۹، والإقبال ص ۵۷۹.

۱۳۰۷۶ – محمد بن الحسن القمى:

ممدوح كالثقة الوليد. روى عنه التلعكبرى إجازة.

۱۳۰۷۷ – محمد بن الحسن القمى:

روی علی بن مهزیار، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. وهو ابن الحسن بن أبی خالد القمی المذکور.

۱۳۰۷۸ – محمد بن الحسن الکاتب المروزی:

لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن یوسف الشاشی.

۱۳۰۷۹ – محمد بن الحسن بن کثیر الخزاز:

لم یذکروه. روی الراوندی، عنه، عن أبیه قال: رأیت أبا عبد الله علیه السلام وعلیه قمیص غلیظ خشن تحت ثیابه وفوقه جبة صوف – الخ. کتاب الصلاة ص ۲۰۰، وجد ج ۸۴ / ۲۵۶.

(۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن الحسن القمی (۲)، الحسین بن أیوب (۱)، علی بن مهزیار (۱)، أحمد بن یوسف (۱)، الحسن بن کثیر (۱)، محمد بن الحسن (۴)

صفحه ۰۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۱

۱۳۰۸۰ – محمد بن الحسن الکرخی: هو ابن الحسن بن إبراهیم المذکور.

۱۳۰۸۱ – محمد بن الحسن الکرخی:

روی عمن رأی الحجة المنتظر علیه السلام. ک باب ۴۲ ح ۹، ومثله باب ۴۴.

و روی ابن الولید عنه، کما فیه باب ۴۳، وغط ص ۱۶۱. یأتی فی محمد بن الحسین الکرخی ما یتعلق به.

۱۳۰۸۲ – محمد بن الحسن الکنانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۲ / ۳۸۵ فی الباب الآخر عن الحسین بن سعید، عنه، عن جده، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث الصحیفة السماویة لأمیر المؤمنین وأوراده المعصومین صلوات الله علیهم.

۱۳۰۸۳ – محمد بن الحسن الکوفی:

روی محمد بن أحمد بن داود، عنه، عن محمد بن علی بن معمر. التهذیب ج ۶ ح ۴۸ ص ۲۱.

۱۳۰۸۴ – محمد بن الحسن بن مت الجوهری:

لم یذکروه. روی المفید، عن ابن قولویه، عنه، عن الأشعری یعنی محمد بن أحمد بن یحیی. کمبا ج ۵ / ۸۸، وج ۲۰ / ۱۰۹، وج ۶ / ۳۴۴، وجد ج ۱۱ / ۳۱۸، و ج ۱۸ / ۱۸۹، وج ۹۷ / ۳۵، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۴۳. ولعله متحد مع محمد بن الحسین بن مت الجوهری الآتی.

۱۳۰۸۵ – محمد بن الحسن بن متیل:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق. المستدرک ج ۳ / ۷۱۶.

روی عنه الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۵ باب ۳۳، وکتاب الصلاة ص ۸، و جد ج ۸۲ / ۲۱۳.

(۴۱)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحسن بن متیل (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، محمد بن الحسن الکوفی (۱)، الحسن بن إبراهیم (۱)، محمد بن الحسن الکرخی (۲)، محمد بن علی بن معمر (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أحمد بن یحیی (۱)، الحسین بن سعید (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن الحسن (۲)، الصّلاة (۲)

صفحه ۰۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۲

۱۳۰۸۶ - محمد بن الحسن بن محبوب:

من أصحاب الجواد علیه السلام، کما تقدم فی أبیه. وابنه جعفر تقدم.

روی سهل بن زیاد الآدمی، عنه، عن عبد العزیز العبدی. الإکمال ج ۲ / ۸۲.

۱۳۰۸۷ - محمد بن الحسن بن محمد بن إبراهیم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. أخذه الحارث بن أسد وقیده حتی مات. فقطع رجلیه وأخرج القید من رجلیه.

۱۳۰۸۸ - محمد بن الحسن بن محمد بن أحمد بن علی بن الصلت القمی:

هو أبو سعید نجم الدین، شیخ جلیل من أهل الفضل والعلم والنباهة، متدین سدید الرأی، مستقیم الطریقة. وصفه الصدوق فی أول کمال الدین بذلک و کان مشتاقا إلی لقائه. قال: وکان أبی یروی عن جده محمد بن أحمد بن علی بن الصلت ویصف علمه وعمله وزهده وفضله وعبادته - الخ. وتقدم فی جده.

۱۳۰۸۹ - محمد بن الحسن بن محمد بن جمهور القمی أبو علی:

لم یذکروه. روی النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۹ و ۱۰۳ و ۱۰۴ و ۱۲۰ و ۱۲۵ و ۱۲۸ عنه ومحمد بن همام معا، عن الحسن بن محمد بن جمهور، حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام: أنا أنف الهدی وعیناه - الخ، وکمبا ج ۱ / ۱۵۲، وجد ج ۲ / ۲۶۷. وغیر ذلک.

وتقدم فی جده حدیثان آخران عنه بهذا السند.

وروی فی المستدرک ج ۱ / ۱۵۳ عن السید فی الإقبال بسنده، عن محمد بن وهبان البصری، عنه، عن أبیه عن جده محمد، عن حماد بن عیسی، حدیث الغسل فی شهر رمضان. ورواه فی کتاب الطهارة ص ۹۴، وجد ج ۸۱ / ۲۰.

وروی السید فی فلاح السائل ص ۱۷۰ عن محمد بن وهبان الدبیلی (ثقة)، عنه، عن أبیه، عن جده محمد بن جمهور، عن أحمد بن الحسین السکری، عن عباد بن

(۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن الحسن بن محمد بن أحمد (۱)، الحسن بن محمد بن إبراهیم (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۲)، محمد بن الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، عبد العزیز العبدی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، حماد بن عیسی (۱)، علی بن الصلت (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن بن زید (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن جمهور (۱)، الموت (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۰۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۳

محمد المدائنی، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ، وکتاب الصلاة ص ۴۳۵ مثله، و جد ج ۸۶ / ۶۲.

۱۳۰۹۰ - محمد بن الحسن بن محمد بن عبید الله:

روی حفیده علی بن إبراهیم الهاشمی، عنه، عن سلیمان الجعفری، عن الرضا علیه السلام. الکافی ج ۲ باب الذنوب من کتاب الإیمان والکفر ص ۲۷۵. وتقدم حفیده.

۱۳۰۹۱ – محمد بن الحسن بن محمد العطار:

لم یذکروه. محاسبة النفس للسید بن طاووس نقلا من کتاب التذییل لمحمد بن النجار فی ترجمة محمد بن الحسن بن محمد العطار بإسناده إلی جعفر بن محمد علیه السلام، فضل الصلاة علی النبی وآله بعد العصر من یوم الخمیس إلی غروب الجمعة. کتاب الصلاة ص ۷۶۰، وجد ج ۸۹ / ۳۶۱.

۱۳۰۹۲ – محمد بن الحسن بن محمد بن علی بن أحمد بن داود الأنماطی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی عنه المعمر بن محمد، عن أبیه، عن علی بن العباس العلوی.

۱۳۰۹۳ – محمد بن الحسن بن محمد بن عمران:

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن الحسن بن أبی خالد روایته.

۱۳۰۹۴ – محمد بن الحسن المعروف بالقاضی الوراق:

لم یذکروه. روی السید المرتضی فی عیون المعجزات عنه، عن أحمد بن محمد بن السمط، قضیة شهادة موسی الکاظم علیه السلام ومعجزاته. مدینة المعاجز ص ۴۵۷ و ۴۹۰.

۱۳۰۹۵ – محمد بن الحسن بن معیة العلوی النقیب:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی کمبا ج ۹ / ۲۸، وجد ج ۳۵ / ۱۳۴. وتقدم أبوه.

(۴۳)

مفاتیح البحث: الصلاة علی النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الایمان والکفر (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن الحسن بن محمد بن عبید الله (۱)، علی بن إبراهیم الهاشمی (۱)، محمد بن الحسن بن أبی خالد (۱)، الحسن بن محمد بن عمران (۱)، الحسن بن محمد بن علی (۱)، أبو عبد الله (۱)، سلیمان الجعفری (۱)، علی بن العباس (۱)، أحمد بن داود (۱)، الحسن بن محمد (۲)، محمد بن الحسن (۲)، جعفر بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۲)، العصر (بعد الظهر) (۱)

صفحه ۰۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۴

۱۳۰۹۶ – محمد بن الحسن المقری أبو نصر:

لم یذکروه. روی المفید عنه، کما فی جد ج ۴۱ / ۳۴، وکمبا ج ۹ / ۵۱۶، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۸۸، وأمالی المفید مج ۲۱.

۱۳۰۹۷ – محمد بن الحسن المکفوف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام ص ۵۱۲ فی حدیث الفصد.

۱۳۰۹۸ – محمد بن الحسن الموسوی: هو ابن الحسن بن إسحاق بن الحسین المذکور.

۱۳۰۹۹ – محمد بن الحسن الموصلی أبو بکر:

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن جعفر المقری الجرجانی عدة من أحادیثه. وکذا یأتی فی محمد بن عاصم الطریفی.

۱۳۱۰۰ – محمد بن الحسن المیثمی:

أخو أحمد بن الحسن بن إسماعیل المیثمی المذکور فیه نسبه وروایته. وروی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه الحسن بن زیاد، کما فی الکافی باب التفویض إلی رسول الله وإلی الأئمة علیهم السلام. وله روایات أخر فی الکافی و التهذیب والفقیه أشار إلیها الخوئی ج ۱۵ / ۲۹۷.

وهذا غیر محمد بن الحسن المیثمی المذکور المحتمل اتحاده مع محمد بن الحسن بن زیاد المزبور.

۱۳۱۰۱ – محمد بن الحسن النخعی:

لم یذکروه. روی علان بن حمویه الکلابی، عنه، عن أبی هاشم الجعفری.

إثبات المسعودی ص ۲۰۹.

۱۳۱۰۲ – محمد بن الحسن النهاوندی:

روی علی بن سلیمان، عنه. أمالی المفید مج ۲۵ ص ۱۲۶.

(۴۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، أحمد بن الحسن بن إسماعیل (۱)، محمد بن الحسن المیثمی (۲)، محمد بن الحسن المکفوف (۱)، الحسن بن إسحاق (۱)، الحسن بن زیاد (۲)، علی بن سلیمان (۱)، محمد بن الحسن (۵)، محمد بن عاصم (۱)، محمد بن جعفر (۱)

صفحه ۰۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۵

۱۳۱۰۳ – محمد بن الحسن الواسطی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. فقد روی الشیخ فی التهذیب ص ۱۳۱ مسندا عن علی بن الحکم، عن أبان بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: إن إبراهیم خلیل الرحمن سأل ربه أن یرزقه ابنه تبکیه بعد موته، وکمبا ج ۵ / ۱۴۴، وجد ج ۱۲ / ۱۱۷.

الکافی: مسندا عن علی بن الحکم، عن أبان الأحمر، عنه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: إن إبراهیم شکا إلی الله عز وجل ما یلقی من سوء خلق سارة – الخبر.

جد ج ۱۲ / ۱۱۶.

ولعله غیر محمد بن الحسن الواسطی الذی نقل العلامة المامقانی عن الشیخ أنه من أصحاب الجواد علیه السلام.

وعن الکشی أن محمد بن الحسن کان کریما علی أبی جعفر علیه السلام. و أن أبا الحسن علیه السلام أنفذ نفقته فی مرضه وأکفنه وأقام مأتمه عند موته.

أقول: لا دلیل علی أن محمد بن الحسن هو الواسطی إلا نقل الکشی ذلک بعد عنوان محمد بن الحسن الواسطی. وفیه ما فیه. ولعل المراد بأبی جعفر هو الباقر علیه السلام وبأبی الحسن هو الکاظم علیه السلام، فاشتبه علی الشیخ وتوهم أنه أبو جعفر الثانی علیه السلام.

۱۳۱۰۴ – محمد بن الحسن الوشاء:

لم یذکروه. هو ابن الحسن بن علی بن زیاد الوشاء ابن بنت إلیاس الصیرفی.

وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عن محمد بن معقل، عنه، عن أبیه، عن الرضا صلوات الله علیه – الخبر. کمبا ج ۱ / ۸۲. وبهذا السند روایة أخری.

کتاب العشرة ص ۱۷۵، وجد ج ۲ / ۴۴، وج ۷۵ / ۲۱۰. وتقدم أبوه.

۱۳۱۰۵ – محمد بن الحسن بن الولید القمی:

مر بعنوان محمد بن الحسن بن أحمد بن الولید.

(۴۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام

الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، الحسن بن علی بن زیاد (۱)، محمد بن الحسن الواسطی (۳)، محمد بن الحسن بن أحمد (۱)، ابن بنت الیاس (۱)، أبو عبد الله (۱)، أبان بن عثمان (۱)، أبان الأحمر (۱)، علی بن الحکم (۲)، محمد بن الحسن (۳)، محمد بن معقل (۱)، المرض (۱)، الموت (۲)

صفحه ۰۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۶

۱۳۱۰۶ - محمد بن الحسن بن هارون:

لم یذکروه. روی جعفر بن سماعة، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام ما ینصر الواقفة. غیبة الشیخ ص ۳۵.

۱۳۱۰۷ - محمد بن الحسن (الحسین) ابن هارون الکندی الطحان الکوفی أبو جعفر:

روی عنه التلعکبری، کما قاله الشیخ.

۱۳۱۰۸ - محمد بن الحسن بن هارون بن یزید:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۱۹۱ عن محمد بن أحمد بن علی الأسدی، عنه عن عبد الله بن معاذ.

۱۳۱۰۹ - محمد بن الحسن الهمدانی:

لم یذکروه. روی عنه سعد بن عبد الله القمی. العلل ج ۲ / ۱۲۸، وجد ج ۹۹ / ۳۴، وکمبا ج ۲۱ / ۹.

۱۳۱۱۰ - محمد بن الحسن بن یحیی الحارثی:

روی عن علی بن مهزیار الأهوازی. مدینة المعاجز ص ۶۰۷. لکن فی دلائل الطبری ص ۲۹۶ روی عن علی بن إبراهیم بن مهزیار الأهوازی.

۱۳۱۱۱ - محمد بن الحسن بن یقطین:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۵۱۵ عن نوح بن شعیب النیسابوری، عنه، عن نادر الخادم وهو ابن الحسن بن علی بن یقطین المذکور.

۱۳۱۱۲ - محمد بن الحسین الآجری:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی جمال الأسبوع ص ۱۳۶ عن أحمد بن الحسن، عنه، عن أحمد بن محمد. وفیه ص ۱۳۸ عنه، عنه - الخ، إلا أنه فیه:

محمد بن الحسن الآجری. ومثل الأخیر فیه ص ۱۴۲.

(۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، نوح بن شعیب النیسابوری (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، محمد بن الحسن (الحسین) (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن هارون (۲)، علی بن مهزیار (۱)، الحسن بن یحیی (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن الحسین (۱)، جعفر بن سماعة (۱)، نادر الخادم (۱)، محمد بن الحسن (۳)، أحمد بن محمد (۱)

صفحه ۰۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۷

۱۳۱۱۳ - محمد بن الحسین بن إبراهیم الطوسی:

لم يذكروه. روى حفص بن عمر، عنه، عن على بن عبد العزيز. كتاب التفضيل للكراجكى ص ۲۱.

۱۳۱۱۴ - محمد بن الحسين بن أبى خالد:

روى حمزة بن يعلى، عنه رفعه إلى أبى عبد الله عليه السلام. كتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۹۴.

وروى التهذيبان عن محمد بن على بن محبوب، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام، كما قاله المامقانى.

۱۳۱۱۵ - محمد بن الحسين بن أبى الخطاب أبو جعفر الزيات الهمدانى:

من أصحاب الجواد والهادى والعسكرى صلوات الله عليهم. واسم أبى الخطاب زيد. جليل من أصحابنا، عظيم القدر، كثير الرواية، ثقة عين، حسن التصانيف، مسكون إلى روايته. ولا خلاف فى ذلك كله. مات محمد بن الحسين سنة ۲۶۲. وله كتاب الإمامة وغيره.

ونقل عنه الصدوق فى التوحيد فى أكثر من عشرين موضعا.

۱۳۱۱۶ - محمد بن الحسين بن أحمد:

لم يذكروه. روى البرقى فى كتاب المحاسن باب الإطعام، عنه، عن خالد، عن الصادق عليه السلام - الخبر، وكتاب العشرة ص ۱۰۴، وجد ج ۷۴ / ۳۶۵.

۱۳۱۱۷ - محمد بن الحسين بن أحمد:

لم يذكروه. روى الشيخ فى يب ج ۶ كتاب المزار ص ۱۱۰ عن محمد بن أحمد بن داود القمى، عنه، عن عبد الله بن جعفر الحميرى، حديث زيارة الحسين عليه السلام فى شهر رمضان، وكمبا ج ۲۲ / ۶، وجد ج ۱۰۰ / ۱۱۵.

(۴۷)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، كتاب المزار للشهيد الأول (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، محمد بن الحسين بن أبى الخطاب (۱)، محمد بن الحسين بن أبى خالد (۱)، محمد بن الحسين بن أحمد (۲)، الحسين بن إبراهيم (۱)، محمد بن على بن محبوب (۱)، على بن عبد العزيز (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، حمزة بن يعلى (۱)، محمد بن الحسين (۱)، محمد بن أحمد (۱)، حفص بن عمر (۱)، الموت (۱)، الجود (۱)، الزيارة (۱)

صفحه ۰۴۸

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۴۸

۱۳۱۱۸ - محمد بن الحسين بن أحمد العلوى:

لم يذكروه. كتاب الغارات عنه ومحمد بن على بن الحسين قالا: حدثنا أحمد بن محمد بن زرمة القزوينى - الخبر.

ن، لى: أحمد بن محمد بن زرمة مثله. كمبا ج ۲۰ / ۵۷، وجد ج ۹۶ / ۲۱۹.

۱۳۱۱۹ - محمد بن الحسين بن أحمد بن محمد بن جعفر:

لم يذكروه. شف: محمد بن أحمد بن الحسن بن شاذان، عنه، عن محمد بن الحسين، حديث تقدمت الإشارة إليها فى محمد بن أحمد.

ويحتمل إتحاد الأربعة مع محمد بن الحسين بن أحمد الفقيه الآتى فى محمد بن الحسين بن عتبة.

۱۳۱۲۰ - محمد بن الحسين ابن أخى يونس البغدادى أبو الحسن:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الأمالى مج ۳۹ ص ۱۳۴ عن محمد بن ظهير، عنه، عن محمد بن يعقوب النهشلى، عن الرضا عليه السلام، حديث شريف عظيم فى فضائل مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. ونقله فى البحار من ن ولى.

کمبا ج ۹ / ۲۸۳، وکتاب الإیمان ص ۱۰۴، وجد ج ۳۸ / ۹۸، وج ۶۸ / ۸، والعیون ۲ / ۴۹، وبشارة المصطفی ص ۳۱ عنه مثله.

۱۳۱۲۱ – محمد بن الحسین بن إسحاق بن جعفر الصادق علیه السلام:

لم یذکروه. تقدم فی أبیه روایاته فراجع إلیه وإلی ابنه أحمد المذکور. ونزیدک علیه ما رواه الشیخ، عن أبی المفضل، عن أحمد بن محمد، عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبیه الحسین بن إسحاق، عن أبیه، عن أخیه موسی علیه السلام، روایة شریفة عظیمة. کتاب الطهارة ص ۱۴۴، وجد ج ۸۱ / ۲۱۹.

ما: عن أبی المفضل، عن أحمد بن محمد العلوی، عن جده الحسین، عن أبیه إسحاق بن جعفر – الخ. کتاب الإیمان ص ۲۰، وجد ج ۶۷ / ۶۹.

(۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الحسین بن أحمد بن محمد (۱)، محمد بن الحسین بن أحمد (۲)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، أحمد بن محمد العلوی (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۱)، الحسین بن إسحاق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، أحمد بن محمد (۳)، محمد بن أحمد (۱)

صفحه ۰۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۹

۱۳۱۲۲ – محمد بن الحسین بن إسماعیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۴۴ عن أحمد بن علی، عنه، عن عبد الرحمن بن الحجاج، عن الکاظم علیه السلام.

۱۳۱۲۳ – محمد بن الحسین الأشتر أبو جعفر الحسنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ص ۲۴۵ عن أحمد بن محمد بن سلیمان الزراری، عنه، عن عباد بن یعقوب، حدیث صلاة الغفیلة، وکتاب الصلاة ص ۵۴۴، وجد ج ۸۷ / ۹۶. والمستدرک مثله.

۱۳۱۲۴ – محمد بن الحسین الأشعری:

لم یذکروه. روی علی بن مهزیار، عنه قال: کتب بعض أصحابنا إلی جعفر الثانی علیه السلام. وعن نسخة: محمد بن الحسن الأشعری. وهو الأظهر.

۱۳۱۲۵ – محمد بن الحسین الأشنانی: یأتی مع اسم جده حفص.

۱۳۱۲۶ – محمد بن الحسین الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل النعمانی فی کتابه ص ۱۷ عن الحسن بن الحسین الأنصاری، عنه، عن أبیه، عن جده، عن الإمام السجاد علیه السلام.

۱۳۱۲۷ – محمد بن الحسین البرنانی:

لم یذکروه. روی الکشی ص ۱۱۸ من کتابه فی ترجمة حمران عنه وعثمان بن حامد قالا: حدثنا محمد بن یزداد – الخ.

۱۳۱۲۸ – محمد بن الحسین البزوفری: هو ابن الحسین بن علی بن سفیان الآتی.

۱۳۱۲۹ – محمد بن الحسین البصیر المقری أبو نصر الشهرزوری:

لم یذکروه. روی المفید عنه، کما تقدم فی محمد بن إسماعیل الحاسب. وغیره مما فی أمالی المفید ص ۴۸ و ۴۹ مکررا و ۵۳ مج ۱۰، وأمالی الشیخ الطوسی

(۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، الحسین بن علی بن سفیان (۱)، محمد بن الحسین الأشعری (۱)، محمد بن الحسین البزوفری (۱)، محمد بن الحسن الأشعری (۱)، سلیمان الزراری (۱)، علی بن مهزیار (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، محمد بن الحسین (۶)، محمد بن یزداد (۱)، أحمد بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۵۰

ج ۱ / ۳۸ و ۵۷ و ۶۲ و ۸۲ و ۱۱۷، وبشا ص ۹۲. ویأتی بتقدیم المقری علی البصیر.

۱۳۱۳۰ – محمد بن الحسین التیملی:

لم یذکروه. بشا ص ۴۷: بسنده، عن عبید الله بن محمد الشیبانی، عنه، عن علی بن العباس البجلی، روایة شریفة فی فضل الشیعة، وکتاب الإیمان ص ۱۳۵، و جد ج ۶۸ / ۱۲۷.

۱۳۱۳۱ – محمد بن الحسین بن جعفر الخثعمی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عنه، عن عباد بن یعقوب الرواجنی الأسدی کتاب عبید بن محمد بن قیس، کما فی ست ۱۳۴. ولعل اسم جده جعفر مصحف حفص فیتحد مع الآتی.

۱۳۱۳۲ – محمد بن الحسین بن جمهور:

لم یذکروه. نی: محمد بن همام ومحمد بن الحسین بن جمهور معا، عن الحسین بن محمد بن جمهور، عن أبیه – الخبر. کمبا ج ۱ / ۱۳۴، وجد ج ۲ / ۲۰۸.

وعن ابن الندیم أنه من فقهاء الشیعة ومحدثیهم، ویعد فی خاصة أصحاب الرضا علیه السلام. وله کتب.

۱۳۱۳۳ – محمد بن الحسین الجوهری:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۸ و ۷۰ عن محمد بن عمران المرزبانی، عنه روایات. ویأتی مع اسم جده مت.

۱۳۱۳۴ – محمد بن الحسین الجوانی أبو عبد الله الشریف:

لم یذکروه. روی المفید عنه، کما فی أمالیه ص ۱۸ وفی ص ۴۴ أیضا ولکن فیه: الحسن، بدل الحسین.

۱۳۱۳۵ – محمد بن الحسین بن حازم:

لم یذکروه. روی حمید بن زیاد، عنه کتاب أبی عصام. ومات سنة ۲۶۱،

(۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن الحسین الجوهری (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، محمد بن الحسین بن حازم (۱)، عبید بن محمد بن قیس (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، حمید بن زیاد (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن الحسین (۴)، محمد بن تمام (۱)، ابن الندیم (۱)

صفحه ۰۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۱

کما فی جش ص ۳۱۸.

وقال الشیخ: محمد بن الحسن بن حازم یکنی أبا جعفر. روی عنه حمید أصولا کثیرة. مات سنة ۲۶۱ وصلی علیه قاسم بن الحسن، کما فی باب من لم یرو عنهم (۵۶).

۱۳۱۳۶ - محمد بن الحسین بن الحسن الدیلمی الجوهری أبو نصر:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی المعانی ص ۲۹۲، والخصال ج ۲ / ۱۴.

۱۳۱۳۷ - محمد بن الحسین بن الحسن الرازی:

لم یذکروه. وله کتاب نزهة الکرام وبستان العوام. نقل منه السید فی کتابه النجوم. کمبا ج ۱۱ / ۲۷۶. وبعضه فی ج ۱۴ / ۱۵۱، وجد ج ۵۸ / ۲۵۲، وج ۴۸ / ۱۴۵.

ووقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۳۱۹ فی روایة فضل رجب. وتقدم فی محمد بن الحسن الرازی ما یتعلق به.

عدة من روایات محمد بن یحیی العطار عنه فی کتاب غیبة النعمانی ص ۹۹ و ۹۶.

۱۳۱۳۸ - محمد بن الحسین الحسینی الجرجانی: تقدم فی طاهر بن محمد الجعفری.

۱۳۱۳۹ - محمد بن الحسین الحضرمی:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن ثابت، عنه کتاب الحسن بن قدامة. جش ص ۳۵.

۱۳۱۴۰ - محمد بن الحسین بن حفص بن عمر الخثعمی الأشنانی الکوفی أبو جعفر:

روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۱۵ وفیما بعدها. مات سنة ۳۱۷ وله منه إجازة. انتهی ما قاله الشیخ فی رجاله.

وروی الشیخ، عن أبی المفضل، عنه، عن عباد بن یعقوب - الخ. کمبا ج ۲۰ / ۵۷. وبهذا الإسناد، عنه، عن إسماعیل بن موسی. ج ۹ / ۳۹۹، وجد

(۵۱)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، محمد بن الحسین بن الحسن الدیلمی (۱)، محمد بن الحسین الحسینی (۱)، محمد بن الحسین بن الحسن (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، محمد بن الحسن الرازی (۱)، محمد بن الحسن بن حازم (۱)، محمد بن الحسین بن حفص (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن قدامة (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، محمد بن الحسین (۱)، طاهر بن محمد (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۲

ج ۳۹ / ۲۳۷، وج ۹۶ / ۲۱۹.

وروی عنه، عنه، عن محمد بن عبید. جد ج ۱۹ / ۵۵، وکمبا ج ۶ / ۴۱۶.

وروی الصدوق، عن محمد بن عمر الحافظ، عنه. جد ج ۳۹ / ۳۳۵، وکمبا ج ۹ / ۴۲۲، والإکمال باب ۲۲. ویأتی فی إسماعیل بن إسحاق بعض روایاته.

۱۳۱۴۱ - محمد بن الحسین بن الحکم الکوفی:

لم یـذکروه. روی الثقـة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۵ عن علی بن الحسن بن محمـد، عنه، عن علی بن العبـاس بن الولید البجلی النص علی الأئمة صلوات الله علیهم وفضائلهم. کمبا ج ۹ / ۱۵۵، وجد ج ۳۶ / ۳۴۴ و ۳۴۵.

۱۳۱۴۲ – محمد بن الحسین الحلال أبو نصر:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن الحسن بن الحسـین الأنصاری، روایة شریفة فی فضل إطعام المؤمن وإسقائه وإکسائه. کتاب العشرة ص ۱۰۹. وبهذا الإسـناد عنه، عنه حدیث مدح التواضع. ص ۱۵۰. وتمـامه فی کتاب الأخلاق ص ۱۶، و کمبا ج ۱۷ / ۳۶، وجد ۶۹ / ۳۸۲، وج ۷۴ / ۳۸۳، وج ۷۵ / ۱۲۰، وج ۷۷ / ۱۲۰.

۱۳۱۴۳ – محمد بن الحسین بن حمید الربیع بن اللخمی أبو الطیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۵۴ عن عبد الرحمن بن محمد بن الحسینی، عنه، عن محمد بن زکریا – الخ.

وروی المفید فی أمالیه ص ۵۹ عن علی بن بلال المهلبی، عنه، عن سلیمان بن الربیع النهدی. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۰۰، وج ۲ / ۱۸۸، وبشا ص ۱۰۶.

۱۳۱۴۴ – محمد بن الحسین الخثعمی: هو ابن الحسین بن حفص المذکور.

۱۳۱۴۵ – محمد بن الحسین الخزاز:

هو ابن سفر جلة الآتی أو ابن کثیر. وروی أبان الأحمر، عنه، عن هارون بن خارجة. کامل الزیارات باب ۳۶ ح ۶.

(۵۲)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشـیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصـدوق (۱)، کتـاب کامل الزیارات لجعفر بن محمـد بن قولویه (۱)، الحسن بن الحسـین الأنصـاری (۱)، محمـد بـن الحسـین الخزاز (۱)، إسـماعیل بن إسـحاق (۱)، محمـد بـن عمر الحافـظ (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عباس بن الولیـد (۱)، الحسـین بن الحکم (۱)، أبان الأحمر (۱)، محمد بن الحسـین (۳)، علی بن بلال (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن عبید (۱)، الطعام (۱)، التواضع (۱)

صفحه ۰۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۵۳

۱۳۱۴۶ – محمد بن الحسین الخشاب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۱۱۸ وغیره عن عبید الله بن موسی الحبال الطبری، عنه، عن محمد بن محصن، عن یونس بن ظبیـان – الخبر، و کمبا ج ۵ / ۱۳۳ و ۳۴۰. ومثل هذا السند فی العلل ج ۱ / ۱۲ و ۳۵، والخصال ص ۸۸، والأمالی ص ۲۴ و ۱۱۹ و ۳۰۷ وغیر ذلک. کمبا ج ۳ / ۱۲۷، وج ۵ / ۳۴۱، و ج ۶ / ۵۷۸، وجد ج ۱۲ / ۷۸، وج ۱۴ / ۳۴ و ۳۷، وج ۶ / ۱۲۷، وج ۲۱ / ۲۶.

وروی الصـدوق عن الـدقاق، عن محمـد بن الحسن الطائری، عن محمد بن الحسـین الخشاب، عن محمد بن محسن، عن المفضل بن عمر، عن الصادق علیه السلام، حدیث خطبة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فی ذم الدنیا وکلماته المفصلة. کمبا ج ۱۷ / ۱۰۳، وج ۹ / ۵۰۵، وجد ج ۴۰ / ۳۴۵، وج ۷۷ / ۳۹۲.

۱۳۱۴۷ – محمد بن الحسین بن داود الخراجی:

لم یذکروه. روی السید، عنه، عن أبیه ومحمد بن علی بن الحسن المقری (ثقة). المستدرک ج ۱ / ۱۴، وج ۲ / ۴۵۱.

۱۳۱۴۸ – محمد بن الحسین بن درست السروی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون باب ۶ عن أبیه محمد بن الحسن بن الحمزة العلوی رضـی الله عنه، عنه، عن جعفر بن محمد بن

مالک، حدیث النصوص من الله تعالی علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم مثل حدیث اللوح. ورواه فی الإکمال باب ۲۸ مثله، وکمبا ج ۹ / ۱۲۱، وجد ج ۳۶ / ۲۰۰.

۱۳۱۴۹ - محمد بن الحسین الدینوری أبو الحسین:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن حمزة بن محمد بن أحمد بن جعفر العلوی، عنه، عن یعقوب بن نعیم، حدیث عمل الاستفتاح. کمبا ج ۲۰ / ۱۱۱، وجد ج ۹۷ / ۴۳.

۱۳۱۵۰ - محمد بن الحسین الزاهدی:

لم یذکروه. هکذا النسخة، والظاهر: الزاهری، لأنه من ولد زاهر مولی

(۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن علی بن الحسن المقری (۱)، حمزة بن محمد بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، الحسین بن داود (۱)، یونس بن ظبیان (۱)، یعقوب بن نعیم (۱)، محمد بن الحسین (۴)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن الحسن (۲)، حدیث اللوح (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۴

عمرو بن الحمق. وزاهر هو الشهید بالطف.

روی السید، عن الحسن بن محمد بن جمهور (ثقة)، عن محمد بن الحسین الصائغ، عنه، عن عبد الله مسکان. کمبا ج ۲۰ / ۳۴۲، وجد ج ۹۸ / ۳۸۹، و الإقبال ص ۶۴۳.

۱۳۱۵۱ - محمد بن الحسین بن زید الزیات:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۲۶ عن جعفر بن محمد بن مالک الکوفی الفزاری، عنه، عن محمد بن زیاد الأزدی، عن المفضل، عن الصادق علیه السلام، حدیث معنی الکلمات التی إبراهیم ربه بها فأتمهن - الخ. وهو حدیث شریف مفصل کریم عظیم. ورواه فی الخصال أبواب الخمسة بهذا الإسناد مثله، وکمبا ج ۵ / ۴۸ و ۱۳۰، وجد ج ۱۱ / ۱۷۷، وج ۱۲ / ۶۶.

وروایة جعفر هذا عنه، عن عمرو بن عثمان الخزاز، عن عبد الله بن الفضل الهاشمی، عن الصادق علیه السلام، کتاب دانیال فی اختیارات الأیام وعلامات الکسوف والخسوف. کمبا ج ۱۴ / ۱۷۱، وجد ج ۵۸ / ۳۴۶.

وفی الأمالی للصدوق ص ۲۷۸ عن ماجیلویه، عن محمد بن یحیی العطار، عن جعفر بن محمد بن الکوفی، عنه، عن عبد الله بن الفضل، عن الصادق علیه السلام فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام، وجد ج ۱۸ / ۳۴۰، وج ۳۸ / ۱۰۵، وکمبا ج ۶ / ۳۸۰، وج ۹ / ۲۸۵.

وروی الصدوق، عن الحسن بن أحمد بن إدریس، عن أبیه، عنه، عن الحسن بن موسی الخشاب - الخ. جد ج ۱۵ / ۲۳، وج ۵۱ / ۱۴۴، وکمبا ج ۱۳ / ۳۶، و ج ۶ / ۶.

وعن سهل بن زیاد، عنه، عن محمد بن سنان - الخبر. جد ج ۸ / ۳۵۷، و ج ۲ / ۱۸۷، وج ۷۵ / ۱۷۳، وکتاب العشرة ص ۱۶۴، وکمبا ج ۱ / ۱۲۹، وج ۳ / ۳۹۴.

روایة محمد بن الحسین بن زید، عن أبیه، عن ابن ریاح، حدیث سؤال ابن عمر عن السجاد علیه السلام عن یونس وتوقفه فی أمر الولایة. کمبا

(۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن زیاد الأزدی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، عمرو بن عثمان الخزاز (۱)، عبد الله بن الفضل (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن إدریس (۱)، الحسین بن زید (۲)، محمد بن الکوفی (۱)، الحسن بن موسی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن الحسین (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، محمد بن سنان (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

صفحه ۰۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۵

ج ۱۴ / ۷۸۴، وجد ج ۶۵ / ۲۱۸، ودلائل الطبری ص ۹۲.

روایة أحمد بن إدریس، عن جعفر الفزاری، عنه، عن محمد بن سنان، حدیث: من أحب کافرا فقد أبغض الله - الخ. کتاب الإیمان ص ۲۸۱، وجد ج ۶۹ / ۲۳۷.

علی بن حفص، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام - الخ. جد ج ۳۶ / ۵۴، وکمبا ۹ / ۹۵. ولعل جده زید الشهید. إلی غیر ذلک مما فی العلل ج ۲ / ۴۹، وکمال الدین باب ۳۳ ج ۲ ح ۵۷، وباب ۴۲ ح ۱۵.

ولعله أبو طالب محمد بن الحسین بن زید صاحب کتاب المعضلات الراوی عن أبیه. مدینة المعاجز ص ۹۷ و ۲۰۱ و ۳۰۰.

۱۳۱۵۲ - محمد بن الحسین بن زید بن الحسین الشهید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۱۶۱ عن سلیمان بن جعفر الجعفری، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام، وکتاب الکفر ص ۱۲۵ مثله، وجد ج ۷۳ / ۲۳۳.

۱۳۱۵۳ - محمد بن الحسین السبیعی أبو بکر: لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۵ عن علی بن محمد بن خالد، عنه، عن عباد بن یعقوب، وجد ج ۳۹ / ۲۶۴، وکمبا ج ۹ / ۴۰۵. وهو ابن الحسین بن صالح الآتی.

۱۳۱۵۴ - محمد بن الحسین السرهابی أبو جعفر:

شیخ صاحب ثاقب المناقب، کما فی مدینة المعاجز ص ۸۷. ولعله الشوهانی الفقیه الصالح الثقة المقیم بمشهد الرضا علیه السلام.

۱۳۱۵۵ - محمد بن الحسین بن سعید الصائغ:

روی حمید بن زیاد، عنه، کتاب محمد بن منصور بن یونس، کما فی جش ص ۲۵۸، وست ص ۱۷۹. وروی حمید عنه کتابه أیضا.

(۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۲)، محمد بن الحسین بن سعید الصائغ (۱)، محمد بن منصور بن یونس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن صالح (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، الحسین بن زید (۲)، حمید بن زیاد (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، سلیمان بن جعفر (۱)، محمد بن الحسین (۲)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الشهادة (۲)

صفحه ۰۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۶

وفی فلاح السائل ص ۲۸۶ عن جعفر بن محمد بن مال، عنه، عن أحمد بن الحسن - الخ. وروی الحسن بن محمد بن جمهور عنه،

عن محمد بن الحسين الزاهدى (الزاهرى - ظ).

وروى حبيب الخير، عنه، عن أبيه، عن المعلى بن خنيس حديثه فى النيروز.

۱۳۱۵۶ - محمد بن الحسين بن سفر جلة أبو الحسين الخزاز الكوفى:

ثقة من أصحابنا، عين، واضح الرواية. له كتاب فضائل الشيعة وكتاب فضائل القرآن. روى عنه الحسين بن عبيد الله كتابيه. انتهى ما قاله النجاشى وغيره ملخصا. ولا خلاف ولا غمز فيه.

روى الشيخ فى التهذيب ج ۶ كتاب المزار ص ۴۶ عن محمد بن أحمد بن داود، عنه، عن على بن أحمد بن محمد بن عمران، حديث فضل زيارة الحسين عليه السلام، وكمبا ج ۲۲ / ۱۴۱، وجد ج ۱۰۱ / ۱۱۵.

۱۳۱۵۷ - محمد بن الحسين السلمى:

لم يذكروه. بشا: عن محمد بن على العلوى، عنه، عن على بن العباس، حديث القيامة وفضل الشيعة. كمبا ج ۳ / ۲۴۲، وجد ج ۷ / ۱۷۵.

۱۳۱۵۸ - محمد بن الحسين بن شاذويه:

لم يذكروه. روى الصدوق، عنه، عن محمد بن الحميرى، كمبا ج ۱۳ / ۹۹، وجد ج ۵۱ / ۳۶۳. وتقدم أبوه.

۱۳۱۵۹ - محمد بن الحسين بن صالح العدل السبيعى أبو بكر:

لم يذكروه. روى المفيد، عن المراغى، عنه، عن محمد بن على بن زيد، عن محمد بن تسنيم، عن جعفر بن محمد الخثعمى - الخ. كمبا ج ۹ / ۴۵۴، وجد ج ۴۰ / ۱۱۹، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۲۴۳.

وروى النجاشى ص ۴۹ عن أسد بن إبراهيم ومحمد بن عثمان، عنه، عن المنذر بن محمد، كتب الحسين بن محمد بن على الأزدى. (۵۶)

مفاتيح البحث: زيارة الحسين عليه السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب المزار للشهيد الأول (۱)، على بن أحمد بن محمد بن عمران (۱)، الحسين بن عبيد الله (۱)، محمد بن الحسين بن صالح (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، الحسين بن محمد بن على (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، الحسين بن شاذويه (۱)، أسد بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، المعلى بن خنيس (۱)، على بن العباس (۱)، محمد بن الحسين (۳)، محمد بن تسنيم (۱)، المنذر بن محمد (۱)، على بن زيد (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن على (۱)، جعفر بن محمد (۲)، القرآن الكريم (۱)

صفحه ۰۵۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۵۷

۱۳۱۶۰ - محمد بن الحسين بن صغير:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الصفار فى البصائر باب ۳ عن الحسين بن سعيد، عنه، عمن حدثه، عن ربعى بن عبد الله، عن الصادق عليه السلام قال: أبى الله أن يجزى الأشياء إلا بأسباب - الخ، وكمبا ج ۱ / ۹۳، وجد ج ۲ / ۹۰.

ورواه فى الكافى ج ۱ باب معرفة الإمام عليه السلام ص ۱۸۳.

۱۳۱۶۱ - محمد بن الحسين الصقال:

لم يذكروه. هو الشيخ أبو الحسن. وروى فى قبس المصباح عنه فى سنة ۴۴۲، كما فى جد ج ۹۴ / ۲۳، وكتاب الدعاء ص ۶۸.

۱۳۱۶۲ - محمد بن الحسين الصوفى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۳۷۰ عن محمد بن جعفر الأسدى، عنه، عن يوسف بن عقيل. ومثل ذلك فى

ثواب الأعمال، و التوحید ص ۸.

۱۳۱۶۳ - محمد بن الحسین الطائی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۱۲ عن المفید، عن أحمد بن محمد بن جعفر الصولی، عنه، عن محمد بن الحسن بن جعفر - الخ.

وروی الفید، عن أحمد بن محمد بن جعفر الصولی، عنه، کتاب منصور بن حازم. جش ص ۲۹۴.

۱۳۱۶۴ - محمد بن الحسین بن عامر:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۱۵۴ عن ابن قولویه، عنه. وجده محمد کما یأتی فی محله.

۱۳۱۶۵ - محمد بن الحسین بن عبد العزیز بن مهتدی الأشعری القمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب نفی الجبر والتفویض عن

(۵۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مسألة الجبر والإختیار (الجبر والتفویض) (۱)، معرفة الإمام (۱)، محمد بن الحسین بن عبد العزیز (۱)، محمد بن الحسین الطائی (۱)، محمد بن الحسین بن صغیر (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۱)، ربعی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن سعید (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن الحسین (۳)، یوسف بن عقیل (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، محمد بن جعفر (۲)

صفحه ۰۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۸

محمد بن جعفر بن بطة، عنه. والصفار ومحمد بن علی بن محبوب، عن أحمد بن محمد بن عیسی، روایة شریفة.

وفی ست: روی محمد بن الحسن، عنه: کتاب دعوات محمد بن عیسی الطلحی. والمراد محمد بن الحسن بن الولید فی رجاله. وجده وأخوه الحسن تقدما.

۱۳۱۶۶ - محمد بن الحسین بن عبید الله التمیمی الکنانی:

لم یذکروه. روی عن حبیب بن النعمان، عن جعفر بن محمد، کتاب حبیب.

جش ص ۱۰۳.

۱۳۱۶۷ - محمد بن الحسین بن عتبة أبو طالب شیخ الحدیث:

لم یذکروه. بشا: عن إبراهیم بن الحسین بن إبراهیم الرفاء، عنه، عن محمد بن الحسین بن أحمد الفقیه، عن حمویه بن علی، حدیث الحارث الهمدانی مع أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب الإیمان ص ۱۳۳. وروایته الأخری شریفة عظیمة فی ص ۱۱۳، وجد ج ۶۸ / ۴۳ و ۱۲۰. وکلتاهما دالتان علی حسن عقیدته وسلامته.

وهو من رواة حدیث وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام لکمیل. کمبا ج ۱۷ / ۷۴، وجد ج ۷۷ / ۲۶۶.

وفی هذا المواضع ذکر الاسم محمد بن الحسین بن عتبة مثل ما فی کتاب البشارة ص ۴ و ۱۳ و ۱۴۱. وورخ الطبری فی بشارة المصطفی حدیثه فی سنة ۴۶۳.

۱۳۱۶۸ - محمد بن الحسین بن علی بن أبی طالب أمیر المؤمنین علیه السلام:

قتل بین یدی أبیه علیه السلام فی الطف، کما عن المناقب.

۱۳۱۶۹ - محمد بن الحسین بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

عد من أصحاب الصادق علیه السلام. مدنی نزل الکوفة. مات سنة ۱۸۱ و له ۶۷ عام.

وفی جامع الرواة روایة عبید بن یحیی الثوری العطار، عنه، عن أبیه، عن جده فی مواضع من الکافی. انتهی.

(۵۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبید بن یحیی الثوری العطار (۱)، محمد بن الحسین بن علی بن الحسین (۱)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، إبراهیم بن الحسین (۱)، محمد بن الحسین بن علی (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، حبیب بن النعمان (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، محمد بن الحسین (۲)، محمد بن عیسی (۲)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الموت (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۰۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۹

أقول: وهکذا فی کامل الزیارة ص ۵۸ روایة أخری شریفة عنه، عنه، عن أبیه، عن جده، وکمبا ج ۱۴ / ۸۸۱، وجد ج ۶۶ / ۳۵۵.

وکذا فی تفسیر القمی بإسناده، عن عبید بن یحیی، عنه، عن أبیه، عن جده، وجد ج ۳۹ / ۱۹۹، وکمبا ج ۹ / ۳۹۰.

وکذا فی العلل ج ۱ / ۱۶۶ عنه، عنه - الخ. وفی الأمالی ص ۲۱۸ عن المنذر بن محمد، عن أبیه، عنه، عن أبیه - الخ. وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۶۸ لغة " نصر " روایته الشریفة الأخری. وتقدم أبوه.

۱۳۱۷۰ - محمد بن الحسین بن علی بن زید بن الداعی:

لم یذکروه. هو - کما عن فوائد الرضویة - تاج الدین أبو الفضل، سید فاضل، عظیم المرتبة، رفیع القدر، عالی الهمة، واعظ، حاز مقام نقابة العراق و الری وخراسان وفارس وغیرها ثم حسده وزیره فقتله مع ابنیه.

۱۳۱۷۱ - محمد بن الحسین بن علی بن سفیان البزوفری:

من رواة الحدیث. روی عنه الأجلاء، منهم المفید وأحمد بن عبدون و الحسین بن عبید الله. وروی هو عن أحمد بن إدریس القمی.

۱۳۱۷۲ - محمد بن الحسین بن علی بن سفیان البزوفری أبو جعفر:

لم یذکروه. له کتاب نقل منه محمد بن علی بن أبی قرة دعاء الندبة المعروف. و نقل عنه السید مترضیا علیه، کما فی کمبا ج ۲۲ / ۲۶۲. وغیره کما فیه ص ۲۶۴، و جد ج ۱۰۲ / ۱۰۴ و ۱۱۰.

وروی عنه المفید مترحما علیه، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۶۹. وروی الشیخ الفقیه الجلیل جعفر بن أحمد القمی فی نوادره ص ۴۲ عنه، عن ابن عقدة. وتقدم أبوه.

۱۳۱۷۳ - محمد بن الحسین بن علی بن عمر الأکبر:

تقدم أبوه. ویأتی حفیده محمد بن الحسین بن محمد.

(۵۹)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۲)، دولة العراق (۱)، الحسین بن علی بن سفیان (۲)، أحمد بن إدریس القمی (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، محمد بن الحسین بن علی (۲)، محمد بن الحسین بن محمد (۱)، علی بن أبی قرة (۱)، عبید بن یحیی (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، خراسان (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۰۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۶۰

۱۳۱۷۴ - محمد بن الحسین بن عیسی بن زید الشهید: والد الحسین المذکور.

۱۳۱۷۵ - محمد بن الحسین بن غزال:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن میمون، عن محمد بن علی بن الحسین العلوی عن محمد بن عبد الله بن الحسین الجعفی ومحمد بن الحسین بن غزال، عن علی بن الحسین بن قاسم، عن محمد بن معروف الهلالی، حدیث معجزة الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۰، وجد ج ۴۷ / ۹۳.

وبهذا السند عنه روایة آداب التجارة وغیرها. کمبا ج ۲۳ / ۲۶، وجد ج ۱۰۳ / ۹۹.

۱۳۱۷۶ - محمد بن الحسین الغصبانی:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عن أحمد بن محمد بن عثمان بن سعید، عنه، عن أحمد البزنطی - الخ. کتاب الدلائل للطبری ص ۳۰.

۱۳۱۷۷ - محمد بن الحسین بن الفضل أبو علی:

لم یذکروه. هو روی عن أحمد بن علی بن حاتم حدیث مکاتبة الرضا علیه السلام للمأمون شرائع الدین المفصلة. کمبا ج ۴ / ۱۷۸، وجد ج ۱۰ / ۳۶۶.

۱۳۱۷۸ - محمد بن الحسین القرشی المعدل أبو طاهر:

لم یذکروه. روی محمد بن محمد البرسی، عنه، عن أحمد بن حمران. بشا ص ۷۴.

۱۳۱۷۹ - محمد بن الحسین بن کثیر الخزاز:

لم یذکره العلامة المامقانی. وقد روی فی الکافی ج ۶ باب لبس الصوف ص ۴۵۰ بسند صحیح عن ابن فضال، عنه، عن أبیه قال: رأیت أبا عبد الله علیه السلام وعلیه قمیص غلیظ خشن - الخبر، وکتاب الصلاة ص ۸۷، وجد ج ۸۳ / ۱۷۵.

(۶۰)

مفاتیح البحث: محمد بن الحسین بن کثیر الخزاز (۱)، محمد بن عبد الله بن الحسین (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، محمد بن عثمان بن سعید (۱)، الحسین بن عیسی (۱)، علی بن حاتم (۱)، علی بن میمون (۱)، محمد بن الحسین (۵)، محمد بن معروف (۱)، محمد بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الطهارة (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۶۱

وفی الکافی ج ۲ باب فضل فقراء المسلمین ص ۲۶۴ عن ابن فضال، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: قال لی: أما تدخل السوق؟! أما تری الفاکهة؟! - الخ، وکتاب الأخلاق ص ۲۲۶، وجد ج ۷۲ / ۲۵.

ثو، مل: عن ابن فضال، عنه، عن هارون بن خارجة، عن الصادق علیه السلام، فضل زیارة الحسین علیه السلام. کمبا ج ۲۲ / ۱۱۲ مکررا، وجد ج ۱۰۱ / ۲۳.

وفی مکارم الأخلاق الفصل الخامس من باب اللباس عنه قال: رأیت علی أبی عبد الله علیه السلام جبه صوف بین قمیصین غلیظین - الخبر. کمبا ج ۱۶ / ۱۵۶، و کتاب الصلاة ص ۸۷، وجد ج ۷۹ / ۳۱۴، وج ۸۳ / ۱۷۵.

أقول: ذکره فی جامع الرواة مشیرا إلی الروایة الثانیة فقط. یظهر مما ذکرنا أنه من أصحاب الصادق علیه السلام مثل أبیه. ویروی عن أبیه أیضا. و عنه ابن فضال.

۱۳۱۸۰ - محمد بن الحسین الکرخی:

روی الصدوق عن علی بن الحسن بن الفرج المؤذن، عنه قال: سمعت الحسن بن علی صلوات الله علیه - وذکر حدیث ثواب من صام عشرة أشهر رمضان. الخصال، أبواب العشرة.

۱۳۱۸۱ - محمد بن الحسین بن مت الجوهری:

لم یذکروه. هو من مشائخ ابن قولویه القمی، یروی کثیرا فی کتابه کامل الزیارة، عنه، عن محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران الأشعری القمی الثقة الجلیل المذکور. ومن نوادره فی کتاب کامل الزیارة باب ۸ ص ۲۷ حدیث فضل مسجد الکوفة، وص ۲۹ خبر حد مسجد السهلة، وص ۱۱۸ عنه، عنه، حدیث الدعاء لزوار الحسین علیه السلام، وص ۱۶۵ حدیث فضل الزیارة، إلی غیر ذلک، وکمبا ج ۲۲ / ۸۹ و ۱۰۲ و ۱۰۹ و ۱۱۵ و ۱۴۳، وجد ج ۱۰۰ / ۳۹۸ و ۴۴۰، وج ۱۰۱ / ۱۰ و ۳۶ و ۵۳ و ۱۲۲، وغیره ذلک.

(۶۱)

مفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، مکارم الأخلاق (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن الحسین بن مت الجوهری (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، هارون بن خارجة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن الحسین (۱)، علی بن الحسن (۱)، الفرج (۱)، الصدق (۱)، السجود (۱)، اللبس (۱)، الصّلاة (۱)، الأذان (۱)

صفحه ۰۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۶۲

۱۳۱۸۲ - محمد بن الحسین المحاربی:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن حمدان القلانسی، عنه، عن أحمد بن میثم.

الکامل باب ۴۹ ح ۱۰.

۱۳۱۸۳ - محمد بن الحسین بن محمد بن عامر:

لم یذکروه. روی المفید، عن ابن قولویه القمی، عنه، عن المعلی بن محمد البصری، حدیثا شریفا فی فضل المحبین والشیعة یوم القیامة. کمبا ج ۳ / ۲۱۹، و کتاب الإیمان ص ۱۲۸، وجد ج ۷ / ۱۰۲، وج ۶۸ / ۹۸.

ورواه فی أمالی المفید ص ۱۵۴ عنه، عنه منسوبا أبوه إلی جده. وذکره فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۶۴ من دون الاختصار.

وروی جش ص ۱۳ عن علی بن أحمد، عنه، عن أحمد بن علوبة الإصفهانی کتب إبراهیم بن محمد الثقفی. وتقدم أبوه.

۱۳۱۸۴ - محمد بن الحسین بن محمد بن الحسین بن علی:

تقدم أبوه.

۱۳۱۸۵ - محمد بن الحسین بن محمد بن عبد الرحمن بن القاسم بن الحسن بن زید:

لم یذکروه. مات فی الحبس فی أیام المعتمد العباسی.

۱۳۱۸۶ - محمد بن الحسین بن المرزبان:

لم یذکروه. له کتاب فی الملاحم نقل منه السید فی کتابه الملاحم روایات فی ذلک.

۱۳۱۸۷ - محمد بن الحسین بن مصعب المدائنی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الإمام الهادی صلوات الله علیه. کتب إلیه یسأله عن السجود علی الزجاج. ونقل معجزة الإمام علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۰، و کتاب الصلاة ص ۳۶۵، وجد ج ۵۰ / ۱۷۶، وج ۸۵ / ۱۴۷. ورواه فی الوسائل ج ۳ / ۶۰۴ عنه مثله.

(۶۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، یوم القیامة (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، محمد بن الحسین المحاربی (۱)، الحسین بن محمد بن عامر (۱)، محمد بن الحسین بن علی (۱)، محمد بن أحمد بن حمدان (۱)، محمد بن الحسین بن محمد (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، ابن قولویه (۱)، الحسین بن مصعب (۱)، محمد بن الحسین (۲)، أحمد بن میثم (۱)، علی بن أحمد (۱)، معلی بن محمد (۱)، السجود (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۶۳

وروی الصدوق فی العلل، عن أبیه، عن محمد بن یحیی، عن محمد بن أحمد، عن السیاری أن بعض أهل المدائن کتب إلی أبی الحسن الماضی علیه السلام یسأله عن الصلاة علی الزجاج - وساقه إلی آخره.

وفی الکافی ج ۳ / ۳۳۲ عن محمد بن یحیی، عن محمد بن الحسین أن بعض أصحابنا کتب إلی - وساقه إلی آخره.

۱۳۱۸۸ - محمد بن الحسین بن مطاع المسلمی أبو زید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۹ فی روایة شریفة.

۱۳۱۸۹ - محمد بن الحسین المعروف بسلقان:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه روایة کریمة.

کتاب التفضیل للکراجکی ص ۱۹.

۱۳۱۹۰ - محمد بن الحسین المعروف بابن الصقال:

لم یذکروه. روی الشیخ الطوسی، عنه، عن محمد بن معقل العجلی، عن محمد بن أبی الصهبان الباهلی، عن الحسن بن علی بن فضال - الخ. بشا ص ۱۳۷.

۱۳۱۹۱ - محمد بن الحسین المقری البصیر أبو نصر:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۵۵ عنه، عن عبد الله بن یحیی القطان. و غیر ذلک فیه ص ۱۶ عنه، عن محمد بن أبی الثلج.

روایته الأخری عنه، عن جعفر بن عبد الله العلوی فی جد ج ۴۰ / ۴۱، وکمبا ج ۹ / ۴۳۶.

وفی أمالی المفید ص ۸۲ عنه، عن الحسین بن محمد الأسدی. وفیه ص ۱۱۲ عنه، عن عبد الکریم بن محمد البجلی. وغیره فیه ص ۱۵۲ و ۱۵۹ و ۱۸۳، وغیر ذلک.

وسائر روایات المفید عنه فی بشارة المصطفی ص ۷ و ۸۸. وفی کلیهما عنه، عن عمر بن محمد الوراق، وغیر ذلک.

(۶۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، جعفر بن عبد الله العلوی (۱)، محمد بن أبی الصهبان (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، عبد الله بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن یحیی (۲)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن الحسین (۵)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد الوراق (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عبد الکریم (۱)، محمد بن معقل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۶۴

۱۳۱۹۲ – محمد بن الحسین بن موسی السید الرضی:

من أعاظم علمائنا فی العلم والعمل، المولود فی سنة ۳۵۹ والمتوفی ۴۰۶.

أشعاره وترجمته وبیان جلالته وعظم شأنه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۱۸۰ – ۲۲۱. و تقدم أبوه. ویأتی ذکره أخیه المرتضی.

۱۳۱۹۳ – محمد بن الحسین بن مهزیار:

روی عن أبیه، عن جده، عن ابن أبی عمیر. فلاح السائل ص ۱۹۹.

وأظن أنه سهو والصحیح محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار المذکور.

۱۳۱۹۴ – محمد بن الحسین بن میمون:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبرسی فی المکارم فی حدیث وصیة الرسول لأبی ذر عن رجاء بن یحیی العبرتائی، عنه.

۱۳۱۹۵ – محمد بن الحسین بن النحوی:

لم یذکروه. روی الحسین بن علی بن بابویه. عنه، عن سعد بن عبد الله، روایة شریفة فی فضل المحب وذم الناصب. کتاب الإیمان ص ۱۳۵، وجد ج ۶۸ / ۱۲۶، و بشارة المصطفی ص ۳۸.

۱۳۱۹۶ – محمد بن الحسین بن نصر بن سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن یحیی العطار، عن محمد بن أحمد، عنه، عن خالد بن ماد، عن القندی – الخبر. کمبا ج ۹ / ۴۰۹، وجد ج ۳۹ / ۲۸۱، وبشا ص ۱۲۰.

۱۳۱۹۷ – محمد بن الحسین بن نعیم الصحاف:

هو وهشام بن الحکم رویا عن الکاظم علیه السلام النص علی ابنه الرضا علیه السلام. إثبات المسعودی ص ۱۶۹.

(۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن الحسن بن علی بن مهزیار (۱)، الحسین بن نعیم الصحاف (۱)، محمد بن الحسین بن موسی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، علی بن بابویه (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن میمون (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، رجاء بن یحیی (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، هشام بن الحکم (۱)، محمد بن الحسین (۳)، السهو (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۰۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۶۵

۱۳۱۹۸ – محمد بن الحسین النهاوندی: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن أبی إسماعیل.

۱۳۱۹۹ – محمد بن الحسین الواسطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب النص علی أبی الحسن الثالث علیه السلام ص ۳۲۵ عن محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن أحمد بن خالد مولی أبی جعفر علیه السلام، وکمبا ج ۱۲ / ۱۲۸، وجد ج ۵۰ / ۱۲۱.

۱۳۲۰۰ – محمد بن الحسین بن هارون أبو العباس:

لم یذکروه. روی زید بن جعفر بن محمد بن حاجب، عنه، عن محمد بن علی الحسینی. بشا ص ۷۳.

۱۳۲۰۱ – محمد بن الحسین بن یزید:

لم یذکروه. سمع الرضا علیه السلام بخراسان. وروی عنه علی بن أسباط.

روضة الکافی ح ۴۸۰.

۱۳۲۰۲ – محمد بن الحسین بن یزید الزیات:

لم یذکروه. روی الصدوق فی باب ۳۳ من کتابه کمال الدین، عن أحمد بن إدریس، عنه، عن الحسن بن موسی الخشاب. کذا فی نسختین.

۱۳۲۰۳ – محمد بن الحسین بن یوسف البغدادی:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی العیون عن علی بن محمد بن عنبسة، عن الحسین بن محمد العلوی، عن الرضا علیه السلام حدیث فضل الجزع الیمانی. کتاب الصلاة ص ۸۹، وجد ج ۸۳ / ۱۸۸. ونقله فی الوسائل ج ۳ / ۴۰۷ عنه مثله. وعد من رواة أحادیث الخصال.

۱۳۲۰۴ – محمد بن الحصین:

له مکاتبة إلی العبد الصالح علیه السلام. التهذیب باب القبلة.

وروی ابن فضال والحسین بن سعید عنه روایات فی الکافی والتهذیب و

(۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، محمد بن الحسین بن هارون (۱)، محمد بن الحسین الواسطی (۱)، محمد بن الحسین بن یزید (۲)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن یوسف (۱)، الحسین بن سعید (۱)، علی بن أسباط (۱)، الحسن بن موسی (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن الحصین (۱)، أحمد بن خالد (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۱)، خراسان (۱)

صفحه ۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۶۶

الاستبصار أشار إلیها الخوئی ج ۱۶ / ۳۲.

۱۳۲۰۵ – محمد بن الحصین بن عبد الرحمن الجعفی الکوفی:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۳۲۰۶ – محمد بن الحصین الفهری:

عده الشیخ من أصحاب الهادی علیه السلام، وقال: إنه ملعون. وفیه تأمل.

۱۳۲۰۷ – محمد بن الحصین الکاتب:

الساکن بمرو. جمع عنده مال للناحیة المقدسة، فأرسل إلی الناحیة المقدسة و کتب إلیه مکاتبة فی ذلک، وسأله الدعاء، فجاء الجواب، ووقف علی معجزة الإمام. وفیه دلالات علی حسنه وکماله. کمبا ۱۳ / ۷۷، وجد ج ۵۱ / ۲۹۴.

ولعله محد مع محمد بن الحصین الأهوازی المعدود من أصحاب الهادی علیه السلام.

وروی علی بن مهزیار، عنه، عن محمد بن الفضیل. المعانی ص ۳۸۴.

وروی الحسین بن سعید، عنه، عن خالد بن یزید. تفسیر القمی سورة اللیل.

۱۳۲۰۸ – محمد بن حفص:

روی عن مولی العبد الصالح موسی بن جعفر، عن الرضا علیهما السلام. و روی عنه إبراهیم بن هاشم مکررا. العیون ج ۲ / ۲۱۶، والعلل ج ۱ / ۱۸۸، وغیبة النعمانی ص ۱۳۳، والبصائر الجزء ۴ باب ۱۳ مکررا، وسن ج ۲ / ۳۲۷.

ولعله متحد مع ابن حفص الخثعمی أبی جعفر الذی روی الصدوق فی الخصال ص ۱۱۶ عن عبد الرحمن بن محمد الحسنی، عنه، عن الحسن بن عبد الواحد.

۱۳۲۰۹ – محمد بن حفص التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الروضة ح ۲۵۱ عن محمد بن الحسن،

(۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن الحصین الأهوازی (۱)، محمد بن الحصین بن عبد الرحمن (۱)، محمد بن الحصین الفهری (۱)، الحسن بن عبد الواحد (۱)، محمد بن حفص التمیمی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، الحسین بن سعید (۱)، خالد بن یزید (۱)، محمد بن الحصین (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، سورة اللیل (۱)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن حفص (۱)

صفحه ۰۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۶۷

عنه، عن أبی جعفر الخثعمی.

۱۳۲۱۰ – محمد بن حفص بن خارجة:

لم یذکروه. سمع عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ / ۳۹، وکتاب الإیمان ص ۱۸۳، وجد ج ۶۸ / ۲۹۷. وروی عنه الأشعث بن محمد.

۱۳۲۱۱ – محمد بن حفص بن عمر:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. تفسیر العیاشی ج ۲ / ۲۸۷.

۱۳۲۱۲ – محمد بن حفص بن عمر بن العمری:

کذا عده الشیخ فی أصحاب العسکری علیه السلام (۱۴).

وقال الکشی: حفص بن عمرو کان وکیل أبی محمد علیه السلام (تقدم). و أما أبو جعفر محمد بن حفص بن عمرو فهو ابن العمری وکان وکیل الناحیة و کان الأمر یدور علیه. انتهی.

۱۳۲۱۳ – محمد بن حکام:

لم یذکروه. الطب: عنه، عن محمد بن النضر مؤدب ولد أبی جعفر الجواد علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۵۴۲، وجد ج ۶۲ / ۲۴۹.

۱۳۲۱۴ – محمد بن الحکم أخو هشام:

روی الشیخ فی التهذیب ج ۳ باب فضل شهر رمضان والصلاة فیه ص ۶۰ بإسناده، عن ابن أبی عمیر، عنه، عن عمرو بن یزید، عن الصادق علیه السلام.

ورواه فی ثواب الأعمال بإسناده الصحیح، عن الحسین بن سعید، عن محمد بن أبی عمیر، عنه – الخ، وکمبا ج ۱۶ / ۱۴۶، وج ۲۰ / ۸۶، وجد ج ۹۶ / ۳۴۰، و ج ۷۹ / ۲۳۲.

وفی أمالی المفید مج ۲۰ ص ۸۷ عنه، عن لوط بن یحیی – الخ.

(۶۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن الحکم أخو هشام (۱)، محمد بن حفص بن خارجة (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، محمد بن حفص بن عمرو (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسین بن سعید (۱)، لوط بن یحیی (۱)، عمرو بن یزید (۱)، أشعث بن محمد

(۱)، حفص بن عمرو (۱)، محمد بن حفص (۲)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۶۸

۱۳۲۱۵ - محمد بن حکیم:

عد من أصحاب الکاظم علیه السلام. وروی کش فی حقه روایات تدل علی أن أبا الحسن علیه السلام یأمره أن یجالس أهل المدینة ویکلمهم ویخاصمهم و کان ینقل ذلک عنده فیرضاه. انتهی ملخصا. وبقی بعد الرضا علیه السلام أیام الجواد علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۴، وجد ج ۵۰ / ۹۹.

بعض روایات کش فی حقه. کتاب الکفر ص ۱۶۸. روایته عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۳۰۳، وجد ج ۸ / ۴۷، وج ۷۳ / ۴۰۵، وشی ج ۱ / ۳۸۶ عنه، عن أبی جعفر علیه السلام.

وفی التوحید باب أنه لیس بجسم، عن یونس بن عبد الرحمن، عنه قال:

وصفت لأبی الحسن علیه السلام - الخ.

وفیه باب ۶۴ فی التعریف والبیان، بسنده عن محمد بن أبی عمیر، عنه قال:

قلت للصادق علیه السلام: المعرفة صنع من هی؟ - الخ.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه حماد بن عیسی، عن حریز، عنه.

سن: عن أبیه، عن محمد بن أبی عمیر، عنه قال: قلت لأبی الحسن موسی بن جعفر علیه السلام - وذکر ما یفید حسنه وکماله، کما فیه ج ۱ / ۲۱۲.

وفیه ص ۲۱۳ عن درست بن أبی منصور، عنه قال: قلت لأبی الحسن علیه السلام - الخ.

وفیه ج ۲ / ۴۰۷ عن ابن أبی عمیر، عنه، عن الصادق علیه السلام. روی عنه أحمد البزنطی، کما فی التوحید باب ۶ ح ۶.

ولعله أخو حدید الثقة المتکلم المذکور.

۱۳۲۱۶ - محمد بن حکیم الخثعمی أبو جعفر:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. کما قاله النجاشی و الشیخ والبرقی. وله کتاب یرویه ابنه جعفر بن محمد بن حکیم. (۶۸)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، درست بن أبی منصور (۱)، محمد بن أبی عمیر (۲)، جعفر بن محمد بن حکیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن حکیم (۲)، الصدق (۱)

صفحه ۰۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۶۹

۱۳۲۱۷ - محمد بن حکیم الساباطی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وأخوه حدید تقدم ومرازم یأتی.

۱۳۲۱۸ - محمد بن حلیم التمار:

لم يذكروه. روى على بن الحسين المقرى عنه، كما تقدم فى على.

۱۳۲۱۹ - محمد بن حماد:

له روايات فى التهذيب والكافى رواها عن محمد بن الحسين بن أبى الخطاب و محسن بن أحمد، وهو عن أبيه ويونس بن يعقوب وأحمد أخيه.

۱۳۲۲۰ - محمد بن حماد الأعرج النخار أبو عبد الله:

روى عن الحسين بن إبراهيم فضل الغسل لزيارة أمير المؤمنين عليه السلام.

المستدرك ج ۲ / ۱۹۷.

۱۳۲۲۱ - محمد بن حماد الخزاز:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۲ / ۵۹ عن الحسن بن على بن أبى عثمان، عنه، عن عبد العزيز القراطيسى، عن أبى عبد الله عليه السلام.

وفيه ص ۶۰ عن محمد بن الحسن الصفار، عن الحسين بن معاوية، عن محمد بن حماد أخى يوسف بن حماد الخزاز، عنه، عنه عليه السلام.

وروى محمد بن عثمان، عنه، عن عبد العزيز القراطيسى. الكافى ج ۲ باب درجات الإيمان ص ۴۵.

۱۳۲۲۲ - محمد بن حماد الرازى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ والسيد، كما فى جمال الأسبوع ص ۱۳۴.

۱۳۲۲۳ - محمد بن حماد بن زيد الحارثى أبو عبد الله:

ثقة بالاتفاق. وله كتاب روى أبوه عن أبى عبد الله عليه السلام. لكن روى

(۶۹)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، محمد بن الحسين بن أبى الخطاب (۱)، محمد بن حكيم الساباطى (۱)، عبد العزيز القراطيسى (۲)، الحسين بن إبراهيم (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، محمد بن حماد الخزاز (۱)، محمد بن حماد بن زيد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۲)، يونس بن يعقوب (۱)، على بن الحسين (۱)، يوسف بن حماد (۱)، الحسن بن على (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محسن بن أحمد (۱)، محمد بن حماد (۳)، الغسل (۱)

صفحه ۰۷۰

عن الصادق عليه السلام، كما فى الخصال ص ۱۴۳، وثواب الأعمال ص ۹۰.

۱۳۲۲۴ - محمد بن حماد الشاشى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۱ / ۱۴۳ عن أحمد بن محمد بن موسى النوفلى، عنه، عن الحسين بن راشد.

وأمالى الشيخ ۲ / ۲۵۳ عن غياث بن مصعب، عنه، عن حاتم الأصم.

وروى أحمد بن محمد بن موسى، عنه، عن على بن إسماعيل التميمى، تفسير القمى سورة نوح.

وروى الحسن بن خرزاذ القمى، عنه، عن صالح بن نوح، كما فى الكشى فى ترجمة سلمان.

۱۳۲۲۵ - محمد بن حماد العنبرى أبو الحسن:

روی محمد بن أحمد بن شجاع، عنه، عن إسماعیل بن الجلیل البرقی، عن أبی البختری، حدیث تفسیر سورة التوحید، کما فی التوحید.

۱۳۲۲۶ - محمد بن حماد بن عیسی:

لم یذکروه. روی عن حماد بن عثمان، عن الصادق علیه السلام، کما فی إقبال السید. وروی عن الفضل بن الربیع، کما فی کتاب المسلسلات.

۱۳۲۲۷ - محمد بن حماد الکوفی:

روی محمد بن علی بن محبوب، عنه، عن محمد بن خالد.

۱۳۲۲۸ - محمد بن حماد بن ماهان الدباغ أبو جعفر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کفایة الأثر، عن محمد بن عبد الله بن إبراهیم، عنه، کما یأتی فی محله.

۱۳۲۲۹ - محمد بن حمدان:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته عن

(۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، محمد بن حماد الشاشی (۱)، أحمد بن محمد بن موسی (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن إسماعیل (۱)، الفضل بن الربیع (۱)، الحسین بن راشد (۱)، حماد بن عیسی (۱)، الحسن بن خرزاذ (۱)، حماد بن عثمان (۱)، صالح بن نوح (۱)، محمد بن حمدان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن حماد (۳)، محمد بن خالد (۱)، سورة نوح (۱)

صفحه ۰۷۱

الصادق علیه السلام الدالة علی حسن عقیدته وکماله. کمبا ج ۳ / ۲۹۳، وجد ج ۸ / ۱۴.

وفی تفسیر القمی سورة المؤمن بسنده عن الحکم بن زهیر (ظهیر هو الأظهر)، عنه، عن الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۷ / ۷۴، وجد ج ۲۳ / ۳۵۶.

وفیه فی تفسیر سورة الفرقان، عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن محمد بن سنان، تفسیر الغمام بأمیر المؤمنین علیه السلام.

وروایته الأخری تقدمت فی أحمد بن زکریا.

۱۳۲۳۰ - محمد بن حمدان الصیدلانی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۳۷۶ عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق، عنه، عن محمد بن مسلم الواسطی، عن محمد بن هارون - الخ.

۱۳۲۳۱ - محمد بن حمدان الکوفی:

روی أحمد بن إدریس، عنه، عن الحسن بن محمد بن سماعة. التهذیب ج ۴ باب أفضل الفطرة ص ۸۵.

۱۳۲۳۲ - محمد بن حمدان بن مهران:

لم یذکروه. وله روایات شریفة. جد ج ۳۹ / ۲۸۴، وکمبا ج ۹ / ۴۰۹، وبشا ص ۱۴۹.

ولعله المدائنی الذی یروی عنه جعفر بن محمد بن مالک، کما فی الکامل ص ۲۵۰.

۱۳۲۳۳ – محمد بن حمران بن أعين الشيبانى:

من حسان أصحاب الصادق عليه السلام. وله كتاب. وتقدم فى ابنه إبراهيم عدة من رواياته فراجع. وروى عنه ابن أبى عمير وابن أبى نجران. بل الأول عده من مشائخه، كما فى أمالى الصدوق مج ۲.

كتاب غيبة فضل بن شاذان عن صفوان بن يحيى، عن محمد بن حمران، عن

(۷۱)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، محمد بن إبراهيم بن إسحاق (۱)، حمران بن أعين الشيبانى (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، محمد بن حمدان الكوفى (۱)، جعفر بن محمد بن مالك (۲)، صفوان بن يحيى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن أبى نجران (۱)، ابن أبى عمير (۱)، أحمد بن إدريس (۱)، أحمد بن زكريا (۱)، الحكم بن زهير (۱)، محمد بن هارون (۱)، سورة الفرقان (۱)، محمد بن حمدان (۲)، محمد بن حمران (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن مسلم (۱)

صفحه ۰۷۲

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۷۲

الصادق عليه السلام.

۱۳۲۳۴ – محمد بن حمران المدائنى:

روى عنه عن على بن أسباط. دلائل الطبرى ص ۲۴۱. وروى جعفر بن محمد بن مالك، عنه، عن زياد بن القندى. صا ج ۲ / ۳۳.

ورواه الشيخ فى التهذيب وابن قولويه فى الكامل باب ۸۲ وفيهما: محمد بن حمدان المدائنى.

۱۳۲۳۵ – محمد بن حمران النهدى أبو جعفر البزاز:

ثقة بالاتفاق. روى عن الصادق عليه السلام. وله كتاب. ورواته كثيرة.

۱۳۲۳۶ – محمد بن حمزة:

جد محمد بن على العلوى الحسينى الآتى. ولعله متحد مع محمد بن حمزة العلوى الذى روى عن الجواد صلوات الله عليه.

۱۳۲۳۷ – محمد بن حمزة:

عده الشيخ من أصحاب الجواد عليه السلام. وروى أبو هاشم الجعفرى، عنه، عن أبى الحسن عليه السلام. الكامل باب ۹۰.

وروى أحمد بن محمد، عنه، عن الأصفهانى. الكافى ج ۳ باب أوقات الزكاة ص ۵۲۳.

۱۳۲۳۸ – محمد بن حمزة بن أبيض:

ختص ص ۳۰۷: عن محمد بن عمرو بن سعيد الزيات، عنه، عن على بن عطية، عن الصادق عليه السلام.

۱۳۲۳۹ – محمد بن حمزة الأشعرى:

روى أحمد بن محمد بن عيسى، عنه مرفوعا، عن أبى عبد الله عليه السلام.

الكافى ج ۶ كتاب الزى باب أخذ الشعر من الأنف ص ۴۸۸.

(۷۲)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، محمد بن عمرو بن سعيد الزيات (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، محمد بن حمران النهدى (۱)، محمد بن حمزة الأشعرى (۱)، أبو هاشم الجعفرى (۱)، على بن أسباط (۱)، ابن قولويه (۱)، محمد بن حمران (۱)، أحمد بن محمد

(۱)، محمد بن حمزة (۴)، محمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۰۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۷۳

وروی حماد بن عیسی، عن محمد بن حمزة بن بیض، عن محمد بن مسلم، عن الباقر علیه السلام. التهذیب ج ۲ / ۱۳۳. ورواه الأردبیلی من التهذیبین هکذا. لکن فی الاستبصار ج ۱ / ۲۸۳: مخلد، بدل محمد. والصحیح ما فی التهذیبین.

وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بالکوفی الحنفی (الخثعمی).

۱۳۲۴۰ - محمد بن حمزة الجعفری أبو یعلی:

صهر الشیخ المفید والجالس بعد وفاته مجلسه. وله کتاب جد ج ۴۲ / ۳۱۴، وکمبا ج ۹ / ۶۸۰.

۱۳۲۴۱ - محمد بن حمزة بن الحسین بن سعید المدینی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن محمد بن الحسن بن إسحاق بن الحسین بن إسحاق بن موسی الکاظم علیه السلام، عنه، عن أبیه، حدیث عمل الاستفتاح فی النصف من رجب. کمبا ج ۲۰ / ۱۱۱، وجد ج ۹۷ / ۴۳.

۱۳۲۴۲ - محمد بن حمزة بن الحسین بن محمد بن محمد بن إبراهیم بن محمد بن موسی الکاظم علیه السلام أبو هاشم الشریف الزاهد:

بشا: عن محمد بن أحمد بن شهریار، عن محمد بن محمد بن الحسین، عنه، عن الحسین بن علی بن بابویه - الخ. وهو حدیث شریف فی فضل المحب یوم القیامة وذم الناصب. کتاب الإیمان ص ۱۳۵، وجد ج ۶۸ / ۱۲۶، وبشارة المصطفی ص ۳۸ و ۱۰۱ و ۱۱۹.

۱۳۲۴۳ - محمد بن حمزة السروری:

لم یذکروه. وقد کان مواخیا لأبی هاشم الجعفری. کتب علی یده إلی أبی محمد العسکری علیه السلام. ویظهر منه أنه من أصحاب العسکری علیه السلام ومورد عنایته. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۷، وجد ج ۵۰ / ۲۹۲.

(۷۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، محمد بن إبراهیم بن محمد (۱)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، محمد بن الحسن بن إسحاق (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، محمد بن محمد بن الحسین (۱)، محمد بن حمزة بن بیض (۱)، علی بن بابویه (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن سعید (۱)، حماد بن عیسی (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن حمزة (۴)، محمد بن مسلم (۱)

صفحه ۰۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۷۴

۱۳۲۴۴ - محمد بن حمزة العلوی المرعشی الطبری:

السید الصالح الزاهد. له کتاب بخطه فیه الفضائل. کمبا ج ۹ / ۳۹۲، وجد ج ۳۹ / ۲۰۷، وبشا ص ۱۰۱ و ۱۱۹.

کتب إلی علی بن مهزیار یسأله أن یکتب إلی أبی جعفر علیه السلام أن یعلمه دعاءا للفرج. فکتب علیه السلام إلی علی بن مهزیار بذلک ابتداءا من غیر سؤال. فراجع عده الداعی.

وروی علی بن مهزیار عنه مکاتبة أخری إلی الجواد علیه السلام. الکافی ج ۷ کتاب المواریث ص ۱۲۶.

وروی محمد بن مسلم، عنه، عن عبید الله بن علی، عن أبی الحسن الأول علیه السلام. الکافی ج ۱ باب الورع ص ۷۹. ویحتمل الاتحاد مع لا حقه.

۱۳۲۴۵ - محمد بن حمزة بن القاسم العلوی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. جملة من روایاته. کمبا ج ۱۲ / ۱۴، و ج ۱۴ / ۳۳۹، وجد ج ۴۹ / ۴۷، وج ۶۰ / ۲۱۴، والکافی ج ۱ باب مولد الرضا علیه السلام ص ۴۸۸. وختص ص ۲۷۰ عن محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن إبراهیم بن موسی.

ولعله والد الحسین بن محمد بن حمزة بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام. ویظهر من حمزة بن القاسم المذکور احتمال آخر.

۱۳۲۴۶ - محمد بن حمزة القمی:

من أصحاب الهادی علیه السلام. قاله الشیخ فی أصحاب الهادی علیه السلام (۳۲). والظاهر اتحاده مع محمد بن حمزة بن الیسع القمی الأشعری وهو المکنی بأبی طاهر، لصریح الجمع بین الکنیة والاسم فی روایة الصدوق، عن الصقر، عن أبی الطاهر محمد بن حمزة بن الیسع، عن الحسن بن بکار الصیقل، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام، تعیین یوم المبعث وفضل صومه. فراجع إلی کمبا ج ۲۰ / ۱۰۹ حتی تری الجمع، وجد ج ۹۷ / ۳۷. وکذا فی ثواب الأعمال مثله فی فضل الصیام.

(۷۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، محمد بن حمزة بن القاسم (۲)، محمد بن حمزة بن الیسع (۲)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، إبراهیم بن موسی (۱)، محمد بن حمزة العلوی (۱)، عبید الله بن علی (۱)، محمد بن حمزة القمی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۳)، حمزة بن القاسم (۱)، الحسن بن زید (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الفرج (۱)، الطهارة (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۰۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۷۵

ومما ذکرنا ظهر صحة استظهار الفاضل التفریشی والمیرزا حیث استظهر کون محمد بن حمزة بن الیسع هو أبو طاهر بن حمزة بن الیسع الأشعری القمی الذی عنونه بعد ذلک وقال: إنه ثقة من أصحاب الهادی علیه السلام.

وزاد المولی الوحید فاستظهر اتحاد الثلاثة حیث استظهر أولا أن محمد بن حمزة القمی هو محمد بن حمزة بن الیسع الثقة الجلیل الذی هو من أصحاب الهادی علیه السلام، ثم قال: ومحمد هذا صاحب کتاب یروی عنه محمد بن أحمد بن یحیی.

ثم استظهر الوحید ثانیا کون أبی طاهر الثقة هو هذا الرجل وقال: وفاقا لخالی و غیره.

فما فی الخلاصة فی أبی جریر القمی لا أعرفه، لیس فی محله، کما أن إشکال العلامة المامقانی علی هذا الاستظهار لیس فی موضعه. فثبت اتحاد الثلاثة کما قالوا.

ویروی عنه محمد بن عیسی ومحمد بن أحمد بن یحیی کما قالوا.

ونزیدک علیه ما فی الکافی ج ۶ کتاب الزی التجمل باب أخذ الشعر من الأنف ص ۴۸۸ عن محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن محمد بن حمزة الأشعری رفعه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: أخذ الشعر من الأنف یحسن الوجه. وأخوه أحمد بن تقدم.

۱۳۲۴۷ - محمد بن حمزة بن محمد بن أحمد بن جعفر بن زید الشهید أبو سلیمان:

لم يذكروه. روى الشيخ فى أماليه ج ١ / ٣٥٩ عن هلال بن محمد بن الحفار، عنه، عن على بن محمد البزاز. أبوه وأجداده تقدموا.

١٣٢٤٨ – محمد بن حمزة الهاشمى:

روى محمد بن خالد البرقى، عنه، عن إبراهيم بن موسى معجزة الرضا عليه السلام. دلائل الطبرى ص ١٩٠.

وروى محمد بن على، عنه. الكافى ج ١ باب مولد أبى جعفر الثانى عليه السلام ص ۴۹۵.

(٧۵)

مفاتيح البحث: الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (١)، محمد بن أحمد بن يحيى (٢)، محمد بن حمزة الهاشمى (١)، محمد بن حمزة بن اليسع (٢)، أحمد بن محمد بن عيسى (١)، أبو طاهر بن حمزة (١)، إبراهيم بن موسى (١)، حمزة بن محمد بن أحمد (١)، محمد بن خالد البرقى (١)، أبو عبد الله (١)، محمد بن يحيى (١)، محمد بن عيسى (١)، محمد البزاز (١)، محمد بن حمزة (١)، جعفر بن زيد (١)، محمد بن على (١)، الطهارة (١)، الشهادة (١)، الهلال (١)

صفحه ٠٧۶

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ٧ – الصفحة ٧۶

١٣٢۴٩ – محمد بن حملان الكوفى:

لم يذكروه. روى الصدوق فى العلل باب العلة التى من أجلها صار الركوب فى الحج أفضل من المشى، عن على بن حاتم، عنه. روايتين فى ذلك، وكمبا ج ٢١ / ٢۴، وجد ج ٩٩ / ١٠۴. وغير ذلك فى العلل ج ٢ / ٢٠ و ١٣٢ مكررا.

١٣٢۵٠ – محمد بن حمويه بن إسماعيل:

لم يذكروه. له رواية شريفة فى تمثيل الجنية بصورة أم كلثوم. كمبا ٩ / ۶١٩، و جد ج ۴٢ / ٨٨.

وقد روى عنه محمد بن مسعدة، عن أبى عبد الله الزبيبى.

١٣٢۵١ – محمد بن حمويه بن عبد العزيز الرازى:

لم يذكروه. روى الشيخ فى كتاب الغيبة ص ٢٣۵ عن محمد بن همام، عنه فى سنة ٢٨٠، عن محمد بن إبراهيم بن مهزيار.

وفيه ص ١۵٢ عن محمد بن يحيى العطار، عنه، عن الحسين بن رزق الله، حديث ميلاد الحجة المنتظر عليه السلام.

وروى فى الكافى ج ١ باب مولد الصاحب عليه السلام ص ۵١٨ عن على بن محمد، عن محمد بن حمويه، عن محمد بن إبراهيم بن مهزيار، حديث مرض أبيه إبراهيم ووصيته بما عنده من أموال الإمام وأدائه الأمانة.

١٣٢۵٢ – محمد بن حميد الرازى:

لم يذكروه. تقدم خبره فى إبراهيم بن المختار وفى محمد بن سهل الآتى.

روايته عن جرير، عن الأعمش. جد ج ٣٩ / ١١۴. وغير ذلك كما فى ج ۴١ / ١٠۶، وكمبا ج ٩ / ٣٧١ و ۵٣٢، والعلل ج ١ / ٢٠٠، والخصال ج ٢ / ١٣ و ۴٧، و أمالى الشيخ ج ١ / ١۴٠، وج ٢ / ۶٩ و ١٢۴ و ٢١١.

١٣٢۵٢ – محمد بن الحميرى: هو ابن عبد الله الآتى.

(٧۶)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (١)، كتاب أمالى الصدوق (١)، كتاب الغيبة للشيخ محمد رضا الجعفرى (١)، محمد بن إبراهيم بن مهزيار (٢)، إبراهيم بن المختار (١)، محمد بن يحيى العطار (١)، الشيخ الصدوق (١)، على بن حاتم (١)، محمد بن تمام (١)، محمد بن مسعدة (١)، محمد بن حميد (١)، محمد بن سهل (١)، عبد العزيز (١)، الحج (١)، المرض (١)، الأمانة، الإئتمان (١)

صفحه ۰۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۷۷

۱۳۲۵۴ - محمد بن الحنفیة:

أبوه أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. والحنفیة لقب أمة خولة بنت جعفر بن قیس. وهی من سبی الیمامة الذین سبوا لولایة أمیر المؤمنین علیه السلام وأرادوا بیعها. فتزوجها أمیر المؤمنین علیه السلام.

تقدم فی محمد بن أبی بکر ما یدل علی مدحه وجلالته.

النبوی صلی الله علیه وآله: یا علی سیولد لک ولد قد نحلته اسمی و کنیتی. جد ج ۱۸ / ۱۱۲، وکمبا ج ۶ / ۳۲۵.

ونحوه مع المنع من الجمع بین اسمه وکنیته، وترخیصه لأمیر المؤمنین علیه السلام، وأن المراد هل ابن الحنفیة أو الإمام الثانی عشر صلوات الله علیه. جد ج ۳۸ / ۳۰۴، وکمبا ج ۹ / ۳۳۳.

جملة من أحواله وقضایاه فی کمبا ج ۹ / ۶۱۶ - ۶۲۵، وجد ج ۴۲ / ۷۵ - ۱۰۹، و شرح نهج البلاغة للخوئی ج ۳ / ۱۷۶. وولد فی سنة ۱۶ من الهجرة، کما عن نفائس الفنون.

الکیسانیة هم القائلون بإمامة محمد بن الحنفیة. بیان ما تمسکوا به وبطلانه.

جد ج ۳۷ / ۱ و ۲ - ۹، وکمبا ج ۹ / ۱۷۲.

وروی عبد الله بن عطا، عن أبی جعفر الباقر صلوات الله علیه أنه قال: أنا دفنت عمی محمد بن الحنیفة، ونفضت یدی من تراب قبره. جد ج ۳۷ / ۳.

تفصیل ذلک ووصیته. کمبا ج ۲۳ / ۴۸، وجد ج ۱۰۳ / ۲۰۶.

قال الشیخ المفید: إن محمدا لم یدع قط الإمامة لنفسه، ولا دعا أحدا إلی اعتقاد ذلک فیه. ثم شرع فی الجواب عما توهموه دلیلا علی ذلک. ج ۳۷ / ۵.

مص: قیل لمحمد بن الحنفیة: من أدبک؟ قال: أدبنی ربی فی نفسی، فما استحسنته من أولی الألباب والبصیرة تبعتهم به فاستعملته، وما استقبحت من الجهال اجتنبه وترکته مستنفرا، فأوصلنی ذلک إلی کنور العلم - الخ. جد ج ۲ / ۲۶۵، وکمبا ج ۱ / ۱۵۱.

(۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب شرح نهج البلاغة لابن أبی الحدید (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۳)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، القبر (۱)

صفحه ۰۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۷۸

ل، ضه، ج: بعث معاویة إلی مولانا علی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یسأله عن شئ سأله ابن الأصفر، فلم یکن عنده جواب. فقال أمیر المؤمنین علیه السلام: علی بالحسن والحسین ومحمد. فأحضروا، فقال: یا شامی، هذان ابنا رسول الله صلی الله علیه وآله وهذا ابنی فاسأل أیهم أحببت. فقال: أسأل ذا الوفرة. یعنی الحسن علیه السلام وکان صبیا - الخ. جد ج ۱۰ ص ۱۳۰، وکمبا ج ۴ / ۱۲۱.

علة تخلفه عن مولانا الحسین علیه السلام کونه مریضا. کمبا ج ۹ / ۶۲۵، و جد ج ۴۲ / ۱۰۹ و ۱۱۰.

المناقب لابن شهرآشوب: جعله أمیر المؤمنین علیه السلام فی حرب صفین مع محمد بن أبی بکر وهاشم المرقال علی میسرة العسکر،

وجعل الحسن والحسين و مسلم بن عقيل وعبد الله بن جعفر على الميمنة.

جع: سئل ابن الحنيفة عن الصمد، فقال: قال على عليه السلام: تأويل الصمد لا اسم ولا جسم ولا مثل ولا شبه ولا صورة ولا تمثال – الخبر. جد ج ۳ / ۲۳۰، وكمبا ج ۲ / ۷۲.

فى أن دلدل رسول الله صلى الله عليه وآله بعد رسول الله وأمير المؤمنين و الحسن والحسين صلوات الله عليهم كان بركبها محمد بن الحنفية. جد ج ۱۶ / ۱۲۶، و كمبا ج ۶ / ۱۲۸.

فضائله ومدائحه وإقراره بإمامة السجاد عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۲، و جد ج ۴۵ / ۳۴۷ و ۳۴۸ و ۳۴۹.

ما جرى بينه وبين السجاد عليه السلام ومحاكمتهما إلى الحجر الأسود، و كان ذلك منه تنبيها للغافلين. كمبا ۹ / ۶۱۷، وج ۱۰ / ۲۸۲، وج ۱۱ / ۳۲، وكتاب الدعاء ص ۲۲۴، وجد ج ۴۲ / ۷۷، وج ۹۵ / ۱۶۰ و ۱۶۶، وج ۴۵ / ۳۴۷، وج ۴۶ / ۱۱۱.

وفى وصايا أمير المؤمنين عليه السلام عند وفاته إلى الحسن صلوات الله عليه:

وأوصيك بأخيك محمد خيرا، فإنه شقيقك وابن أبيك وقد تعلم حبى له – الخبر.

كمبا ج ۱۷ / ۱۴۴، وج ۹ / ۶۴۹ و ۶۶۰، وجد ۴۲ / ۲۰۳ و ۲۴۵، وج ۷۸ / ۹۹.

(۷۸)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۴)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۲)، مسلم بن عقيل عليه السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، محمد بن أبى بكر (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، الحجر الأسود (۱)، الحرب (۱)

صفحه ۰۷۹

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۷۹

اخباره بالملاحم. كمبا ج ۱۳ / ۱۵۷ و ۱۶۶ و ۱۷۲، وجد ج ۵۲ / ۲۱۲ و ۲۴۶ و ۲۷۰.

جملة من قضاياه. كمبا ج ۱۱ / ۲۰، وجد ج ۴۶ / ۶۳.

عدة من رواياته، ذكرنا بعضه فى مستدرك السفينة ج ۳ / ۳۸۹ لغة " دين. " و بعض ما يدل على مدحه فى السفينة لغة " حمد " فى ترجمته.

كتاب يزيد إليه يدعوه إلى الشام – ومشورته مع ابنيه جعفر وعبد الله و منعهما إياه عن الذهاب إلى الشام خوفا منهما عليه، وذهابه إلى الشام وما جرى عليه فى ذلك. كمبا ج ۱۰ / ۲۷۶، وجد ج ۴۵ / ۳۲۵. توفى سنة ۸۱ أو بعده. جد ج ۳۸ / ۲۷۹ وقال الصدوق: توفى سنة ۸۴ كما فى ج ۴۲ / ۸۱، وكمبا ج ۹ / ۳۲۷ و ۶۱۷. أولاده: إبراهيم وجعفر الأكبر وجعفر الأصغر والحسن وعبد الله أبو هاشم وعمر وعلى وقاسم، وحفيده جعفر بن عبد الله تقدموا، وحمزة وعبد الرحمن و عون وعبد الله الأصغر ومحمد.

أما عبد الله أبو هاشم هو أكبر أولاده وكان من العلماء الأشراف. سمه سليمان بن عبد الملك وتوفى فى الحميمة بين الشام والمدينة. وقيل: مات برضوى جبل بالمدينة ودفن بالبقيع. وقيل: مات بالطائف. ولمحمد هذا بنتان أم أبيها و رقيه. وبالجملة له أربعة وعشرون ولدا. منهم أربعه عشر ذكرا. والعقب من اثنين على وجعفر.

۱۳۲۵۵ – محمد بن حيدر بن محمد:

لم يذكروه. روى السيد فى جمال الأسبوع ص ۱۴۲ عن محمد بن على بن محمد اليزدابادى، عنه، عن محمد بن أبى عبد الله الأنصارى.

۱۳۲۵۶ – محمد بن خاقان: هو محمد بن أحمد بن خاقان المذکور.

۱۳۲۵۷ – محمد بن خالد بن إبراهیم السعدی:

لم یذکروه. ویأتی فی محمد بن العباس بن بسام روایاته. وبعض روایاته عن

(۷۹)

مفاتیح البحث: مقبرة بقیع الغرقد (۱)، کتاب الأشراف للشیخ المفید (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، محمد بن أحمد بن خاقان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن خالد (۱)، حیدر بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الشام (۴)، الموت (۲)، السفینة (۲)

صفحه ۰۸۰

حماد بن مهران، عنه، عن أبان بن عبد الله، کما تقدم فی أبان.

۱۳۲۵۸ – محمد بن خالد أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن السندی بن الربیع، عنه، عن أبی البختری. التهذیب ج ۴ باب الجزیة ص ۱۱۴، وج ۶ باب قتال أهل البغی ص ۱۴۴.

وروی علی بن إبراهیم بن المعلی، عنه، عن عبد الله بن بکر المرادی. الفقیه ج ۴ باب النوادر آخر الکتاب ص ۳۸۱.

۱۳۲۵۹ – محمد بن خالد الأحمسی البجلی الکوفی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه عنه إبراهیم بن سلیمان بن حیان أبو إسحاق الخزاز.

۱۳۲۶۰ – محمد بن خالد الأشعری:

روی عن ابن بکیر، عن زرارة، وعنه الحسین بن سعید. التهذیب ج ۱ / ۱۶۹ و غیره. وله کتاب نوادر رواه أحمد بن أبی عبد الله البرقی عنه به.

۱۳۲۶۱ – محمد بن خالد الأصم:

روی النعمانی فی غیبته ص ۱۶۵ عن ابن عقدة، عن علی بن الحسین التیملی، عنه، عن عبد الله بن بکیر.

وسائر روایاته عن عبد الله بن بکیر. التهذیب ج ۷ / ۴۸۹، والاستبصار ج ۳ / ۱۹۰. وروی أیضا عن سیف بن عمیرة.

رواها عنه علی بن الحسن بن فضال مضافا إلی ذلک فی یب ج ۷ / ۳۷۱، وصا ج ۳ / ۲۳۱ و ۱۹۰.

۱۳۲۶۲ – محمد بن خالد البرقی أبو عبد الله:

من أصحاب الکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم. ثقة کما قاله العلامة فی صه وکذا الشیخ فی رجاله باب أصحاب الرضا علیه السلام. وحکاه

(۸۰)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، محمد بن خالد أبو عبد الله (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، محمد بن خالد الأحمسی (۱)، محمد بن خالد الأشعری (۱)، أبان بن عبد الله (۱)، محمد بن خالد الأصم (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن بکیر (۲)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، سندی بن الربیع (۱)، علی بن الحسین (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۰۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۸۱

عنه جماعة. وکذا وثقة العلامة المجلسی فی الوجیزة.

فوثاقته بنفسه بشهادة هؤلاء ثابتة بلا معارض. وتضعیف النجاشی لحدیثه عن الضعفاء، لا لنفسه، مع أنه مرجوح بوجوه صحیحة ذکرها العلامة المامقانی و غیره. منها أن المشهور العمل بأخباره. ومنها ترضی الصدوق علیه. ومنها إکثار المشایخ من الروایة عنه. إلی غیر ذلک. والتفصیل إلی الکتب المفصلة.

وتقدم ابنه أحمد وأنه ثقة معتمد. وابنه الآخر عبد الله.

روایات محمد هذا عن الصادق علیه السلام فی الکافی المجلد الرابع من المرآة قبل حدیث قوم صالح بقلیل ص ۳۳۱ ح ۲۰۸ عن علی بن إبراهیم، عن أحمد بن محمد بن خالد، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام فی قوله تعالی ": وکنتم علی شفا حفرة من النار فأنقذکم منها " بمحمد. هکذا والله نزل - الخبر.

ویبعد احتمال الإرسال ما فی کتاب التمحیص عن محمد بن خالد البرقی، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وله روایات عن مولانا الجواد صلوات الله علیه ومکاتبات إلیه رواها عنه أحمد بن محمد بن عیسی ومحمد بن الحسن الصفار. التهذیب ج ۳ باب أحکام الجماعة ص ۲۸، وج ۴ / ۹۵ مثله، والکافی ج ۳ کتاب الزکاة باب الرجل یعطی عن زکاته العوض ص ۵۵۹.

ورواها فی الفقیه ج ۲ / ۳۲ عن محمد بن الحسن الصفار، عنه مثله. وطریق الصدوق فی المشیخة إلی کتابه محمد بن الحسن، عن محمد بن الحسن الصفار، عنه.

۱۳۲۶۳ - محمد بن الخالد التمیمی الخراسانی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی عن علی بن أبان، عن الأصبغ نباتة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳. ویقرب منه روایته الأخری عنه، عنه، کما فی کتاب الإیمان ص ۶۰ وجد ج ۶۷ / ۲۲۷.

وروی محمد بن علی بن محبوب، عنه، عن سیف بن عمیرة. التهذیب ج ۳ باب صلاة العیدین ص ۲۸۵.

(۸۱)

مفاتیح البحث: صلاة العید (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۳)، محمد بن خالد البرقی (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن خالد (۱)، الزکاة (۱)

صفحه ۰۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۸۲

۱۳۲۶۴ - محمد بن خالد بن الحجاج الکرخی:

لم یذکروه. روی العیاشی عنه روایتین تدلان علی حسن عقیدته. کتاب الإیمان ص ۲۶۳، وکتاب القرآن ص ۳۰، وجد ج ۶۹ / ۱۷۲، وج ۹۲ / ۱۱۵.

وروی الأول فی تفسیر البرهان سورة براءة ص ۴۴۰ عنه مثله، والعیاشی ج ۲ / ۱۰۵ عنه روایة تفید حسن عقیدته.

۱۳۲۶۵ – محمد بن خالد الخزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۱۳۱ عن علی بن سلیمان الرازی (ثقة جلیل)، عنه، عن العلاء، عن محمد بن مسلم – الخ.

وروی زرعة، عنه، عن أبی الحسن صلوات الله علیه. التهذیب ج ۵ کتاب الحج باب العمل والقول عند الخروج ص ۴۸.

۱۳۲۶۶ – محمد بن خالد الدمشقی: لم یذکروه. تقدم فی سعید بن محمد روایته.

۱۳۲۶۷ – محمد بن خالد بن رمیح: لم یذکروه. تقدم منسوبا إلی جده.

۱۳۲۶۸ – محمد بن خالد بن سلیمان الجوانی:

لم یذکروه. بشا: بإسناده، عن محمد بن رمیح، عن أحمد بن یعقوب، عنه، عن عبد الرزاق، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: إن لله عمودا من یاقوته حمراء مشبکة بقوائم العرش لا ینالها إلا علی وشیعته. کتاب الإیمان ص ۱۳۸، وجد ج ۶۸ / ۱۳۵، وبشا ص ۱۵۲.

وفی بشا ص ۱۵۷ عن إسماعیل بن بشر البلخی، عن أحمد بن یعقوب، عنه، عنه – الخ.

۱۳۲۶۹ – محمد بن خالد الضبی: لم یذکروه. روی العیاشی ج ۱ / ۱۵۰ عنه.

(۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، محمد بن خالد الخزاز (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، خالد بن الحجاج (۱)، علی بن سلیمان (۱)، أحمد بن یعقوب (۲)، محمد بن خالد (۴)، سعید بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، القرآن الکریم (۱)

صفحه ۰۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۸۳

۱۳۲۷۰ – محمد بن خالد الطاطری:

روی عن هرثمة بن أعین، کما یأتی فی محمد بن مرشد.

۱۳۲۷۱ – محمد بن خالد بن عبد الرحمن بن محمد بن علی البرقی:

تقدم بعنوان محمد بن خالد البرقی.

۱۳۲۷۲ – محمد بن خالد بن عبد الله البجلی القسری الکوفی:

والی المدینة. من أصحاب الصادق علیه السلام. قال السید فی کتاب فتح الأبواب: رأیت فی کتاب أصل الشیخ محمد بن أبی عمیر المجمع علی علمه و صلاحه، عن محمد بن خالد القسری قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن الاستخارة – الخبر. کتاب الصلاة ص ۹۳۹، وجد ج ۹۱ / ۲۷۷.

وسائر روایاته عن الصادق علیه السلام فی العلل ج ۲ / ۶۱.

وروی ابن أبی عمیر، عن عدة من أصحابنا، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۷ باب حد الصبیات فی السرقة ص ۲۳۳.

۱۳۲۷۳ – محمد بن خالد بن عمر الطیالسی التمیمی أبو عبد الله:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. روی عنه علی بن الحسن بن فضال، و سعد بن عبد الله، وحمید بن زیاد، ومحمد بن علی بن محبوب.

أقول: وروی محمد بن موسی الهمدانی، عنه، عن سیف بن عمیرة، الخطبة المفصلة النبویة الغدیریة. کمبا ج ۹ / ۲۲۴، وجد ج ۳۷ / ۲۰۱.

وبعض رواياته فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۱. وروى عنه حميد أصولا كثيرة. وله كتاب نوادر.

وفى مدينة المعاجز ص ۱۵۳ روى عنه وعن محمد بن عيسى بن عبيد رواية كريمة مفصلة فى وصف خلقة النبى وآله المعصومين صلوات الله عليهم وجوامع فضائلهم التى لا تلقى إلا المؤمن الخالص الكامل.

وروى على بن إبراهيم بن هاشم، عنه، عن صفوان بن يحيى. التوحيد

(۸۳)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، على بن إبراهيم بن هاشم (۱)، محمد بن خالد بن عبد الله (۱)، محمد بن خالد بن عبد الرحمن (۱)، محمد بن موسى الهمدانى (۱)، على بن الحسن بن فضال (۱)، محمد بن عيسى بن عبيد (۱)، محمد بن خالد البرقى (۱)، محمد بن خالد القسرى (۱)، محمد بن على بن محبوب (۱)، محمد بن أبى عمير (۱)، محمد بن خالد بن عمر (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، ابن أبى عمير (۱)، هرثمة بن أعين (۱)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، حميد بن زياد (۱)، سيف بن عميرة (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن على (۱)، الصّلاة (۲)، السرقة (۱)

صفحه ۰۸۴

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۸۴

باب صفات الذات.

۱۳۲۷۴ - محمد بن خالد ميمون:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى، عن محمد بن مسلم، عن أحمد بن زكريا، عنه، عن عبد الله بن سنان. كمبا ج ۱۴ / ۶۲۹، وجد ج ۶۳ / ۲۵۸. ورواه فى الكافى ج ۲ كتاب الإيمان باب تذاكر الإخوان ص ۱۸۷ مثله.

۱۳۲۷۵ - محمد بن خالد الهاشمى:

لم يذكروه. روى الصدوق فى الخصال، عن محمد بن الحسن بن الوليد، عنه، عن الحسن بن حماد البصرى - الخ. وتقدم فى الحسن بن حماد الرواية ومواضعها.

۱۳۲۷۶ - محمد بن خداهى:

وقع فى طريق الكلينى والصدوق عن أحمد بن يحيى المعروف بكرد، عنه، عن عبد الله بن أيوب فى خبر حبابة الوالبية. الكافى ج ۱ / ۳۴۶، وكمال الدين.

۱۳۲۷۷ - محمد بن الخزاز الكوفى:

عده الشيخ من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عنه ابن مسكان. ولعله ابن خالد المذكور.

۱۳۲۷۸ - محمد بن الخطاب الواسطى:

لم يذكروه. روى عن يونس بن عبد الرحمن. روضة الكافى ح ۵۴۹. وروى عنه على بن الحسن التيمى.

۱۳۲۷۹ - محمد بن خلاد الصيقل:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى، عن محمد بن أحمد النهدى، عنه، عن محمد بن الحسن بن عمار. الكافى ج ۱ باب النص على الجواد عليه السلام ص ۳۲۲.

(۸۴)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، أحمد بن يحيى

المعروف بکرد (۱)، محمد بن الخطاب الواسطی (۱)، علی بن الحسن التیمی (۱)، محمد بن الحسن بن الولید (۱)، عبد الله بن أیوب (۱)، محمـد بن أحمد النهدی (۱)، محمـد بن الحسن بن عمار (۱)، حبابة الوالبیة (۱)، محمد بن خلاد الصیقل (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن خداهی (۱)، الحسن بن حماد (۲)، محمد بن خالد (۲)، محمد بن مسلم (۱)

صفحه ۰۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۸۵

۱۳۲۸۰ - محمد بن خلف أبو بکر الرازی:

الشیخ المتکلم الجلیل. له کتاب الإمامة، کما قاله جش وصه.

۱۳۲۸۱ - محمد بن خلف الحداد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی الغیبة ص ۲۹۴ عن قرقارة یعقوب بن نعیم (ثقة)، عنه، عن إسـماعیل بن أبان الأزدی - الخ. ومثله فی ص ۲۹۳ عنه، عن الحسن بن صالح بن الأسود.

۱۳۲۸۲ - محمد بن خلف بن صالح التمیمی:

لم یذکروه. روی عن سلیمان الأعمش خبر الفضائل، کما فی کتاب الأربعین.

۱۳۲۸۳ - محمد بن خلف الطوسی:

روی عن هرثمة معجزة الرضا علیه السلام، کما فی محمد بن زید.

۱۳۲۸۴ - محمد بن خلف بن عبد السلام أبو عبد الله المروزی:

تقـدم فی محمـد بن أحمـد بن أبی سـهل. وروی محمد بن أحمد الجرمی، عنه، کتاب موسـی بن إبراهیم المروزی، کما فی ست ص ۱۹۱. وتقدم فی حمزة بن عبد العزیز روایته الأخری.

۱۳۲۸۵ - محمد بن خلف العسقلانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۱۴ عنه، عن محمد بن السری. وفیه ص ۱۱۵ عنه.

۱۳۲۸۶ - محمد بن خلف القزوینی:

من علماء آل محمد علیهم السلام. قد أکثر فی طب الأئمة من الروایة عنه.

۱۳۲۸۷ - محمد بن خلف المروزی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی روایة شریفة عن الفتح بن مرة، عنه،

(۸۵)

مفاتیـح البحث: أهل بیت النبی صـلی الله علیه وآله (۱)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السـلام (۱)، موسـی بن إبراهیم المروزی (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، محمد بن خلف أبو بکر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، سلیمان الأعمش (۱)، یعقوب بن نعیم (۱)، الحسن بن صالح (۱)، محمد بن أحمد (۲)، محمد بن زید (۱)، عبد العزیز (۱)، محمد بن خلف (۷)

صفحه ۰۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۸۶

عن یونس بن إبراهیم. کمبا ج ۹ / ۴۱۴، وجد ج ۳۹ / ۳۰۱، والعلل ج ۱ / ۱۳۸.

غط: قرقارة، عن محمد بن خلف - الخ. جد ج ۵۲ / ۲۱۶، وکمبا ج ۱۳ / ۱۵۸.

۱۳۲۸۸ – محمـد بن خلف المقری: لم یـذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۲۷ مج ۶ مکررا عن علی بن إسماعیل الأطروش، عنه، عن حسن الأشقر فی روایتین شریفتین.

۱۳۲۸۹ – محمد بن خلف بن موهب الطاطری:

روی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۴۵ بسنده، عن محمد بن یحیی، عنه، عن هرثمة بن أعین، عن الرضا صلوات الله علیه حدیثه المفصل فی اخباره بما یجری علیه من المأمون من القتل بالسم وما یقع بعد شهادته. ونقل ذلک فی کمبا ج ۱۲ / ۸۶، وجد ج ۴۹ / ۲۹۳.

والعلامة المامقانی ذکر اسم جده مرهب بالمیم والراء المهملة.

وله روایة أخری نحو ذلک فی العیون ج ۲ / ۲۱۴. وروایة أخری عظیمة کریمة تقدمت الإشارة إلیها فی أحمد بن زید.

کتـاب المقتضب لا ـ بن عیاش ص ۸ بإسـناده، عن الأعمش، عنه، عن ذازان، عن سـلمان، روایـة شـریفة مهمة فی فضائل الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وأسمائهم ومناقبهم العظیمة الکریمة.

ثم بعـد الروایـة قـال ابن عیاش: سألت أبا بکر بن محمـد بن عمر الجعابی عن محمـد بن خلف الطاطری، قال: هو محمـد بن خلف بن موهب الطاطری ثقة مأمون.

وطاطر سیف من أسیاف البحر تنسج فیها ثیاب تسمی " الطاطریة " تنسب إلیها.

فراجع إلیه وإلی کمبا ج ۱۳ / ۲۳۶، وجد ج ۵۳ / ۱۴۴.

۱۳۲۹۰ – محمد بن خلف بن نسطاس:

لم یذکروه. روی یحیی بن زکریا بن شیبان، عنه، عن أبیه نسخة عمر بن عبد الله بن یعلی، کما ذکره جش فی عمر ص ۲۰۴.

(۸۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، یونس بن إبراهیم (۱)، عبـد الله بن یعلی (۱)، محمـد بن عمر الجعابی (۱)، محمد بن خلف بن نسـطاس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هرثمة بن أعین (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن خلف (۵)، الکرم، الکرامة (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۸۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۸۷

۱۳۲۹۱ – محمد بن خلیل بن أسد الثقفی (وقیل: النخعی):

کوفی من أصـحابنا، ثقة بالاتفاق یکنی أبا عبد الله. له کتاب رواه حمید. و لعله متحد مع ابن الخلیل بن راشد النخعی. وله نوادر رواها حمید.

۱۳۲۹۲ – محمد بن خلیل السکاک أبو جعفر البغدادی:

صاحب هشام بن الحکم وتلمیذه أخذ عنه الکلام. وله کتب فی الکلام.

منها کتاب الإمامة. وخالفه فی أشیاء إلا فی أصل الإمامة.

۱۳۲۹۳ – محمد بن خلیلان:

روی عن أبیه، عن جده عتاب، ولادة الحجة علیه السلام. الغیبة للشیخ الطوسی ص ۲۵۶.

۱۳۲۹۴ – محمد بن خلیلان بن علی العباسی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون عن شـیخه محمد بن إبراهیم بن إسـحاق الطالقانی، عن الحسن بن علی بن زکریا، عنه، عن أبیه، عن جده، حدیث مولد الرضا علیه السلام، وکمبا ج ۱۲ / ۸۹، وجد ج ۴۹ / ۳۰۴.

وفی الإکمال بهذا الإسناد، عنه، عن أبیه، عن جده، حدیث میلاد القائم علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۳ مکررا و ۹۸، وجد ج ۵۱ / ۱۵ و ۳۶۰.

وفی الخصال، عنه، عن الحسن بن علی العدوی، عنه، عن أبیه، عن جده - الخبر. جد ج ۴۱ / ۱۳۱، وکمبا ج ۹ / ۵۳۸، وک باب ۴۲ ح ۱۲ - ۱۴.

وفی العیون ج ۱ / ۹۹ بهذا الإسناد، عنه، عن أبیه. ومثله فی الخصال ص ۱۳۸. وفی بشا ص ۲۱۷ عنه، عن أبیه، عن جده، عن عتاب بن أسید، حدیث میلاد الرضا علیه السلام ووفاته وأحواله.

۱۳۲۹۵ - محمد بن دادنه:

لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن عبدوس روایته. ولعله محمد بن داذویه (راذویه)

(۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، الحسن بن علی بن زکریا (۱)، الحسن بن علی العدوی (۱)، أبو جعفر البغدادی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن داذویه (۱)، أبو عبد الله (۱)، هشام بن الحکم (۱)، أحمد بن عبدوس (۱)

صفحه ۰۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۸۸

الذی روی سهل بن زیاد و (عن) یعقوب بن یزید، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب مدمن الخمر ص ۴۰۵، ویب ج ۹ / ۱۰۸.

۱۳۲۹۶ - محمد بن داود:

لم یذکروه. هو الذی روی معجزة الرضا علیه السلام وکان من أصحابه.

روی الصدوق فی العیون باب دلالات الرضا علیه السلام بإسناده، عنه قال: کنت أنا وأخی عند الرضا علیه السلام - الخ، وکمبا ج ۱۲ / ۱۰، وجد ج ۴۹ / ۳۱.

روی الحسین بن سعید، عنه، عن محمد بن عطیة. روضة الکافی ح ۶۷.

أقول: احتمل أنه محمد بن داود بن کثیر ولم أجد شاهدا له.

ک: ابن البرقی، عن أبیه، عن جده، عن أبیه محمد بن خالد، عن محمد بن داود، عن محمد بن الجاورد العبدی، عن ابن نباتة، حدیث شریف فی النص علی الأئمة صلوات الله علیهم وفضائلهم. کمبا ج ۹ / ۱۳۳، وجد ج ۳۶ / ۲۵۳. وهذا فی الإکمال باب ۲۴ مثله.

۱۳۲۹۷ - محمد بن داود الحتمی أبو عبد الله:

لم یذکروه. هو من مشائخ المفید، کما فی أول التهذیب ج ۱ / ۱۳ فی المقدمة. و روی عنه المفید فی أمالیه مج ۲۵ ص ۱۲۷.

۱۳۲۹۸ - محمد بن داود الدینوری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۵۸ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن منذر الشعرانی - الخ. ومثل ذلک فی الأمالی ص ۳۵۱.

۱۳۲۹۹ - محمد بن داود الرفلی: لم یذکروه. روی فی بشا ص ۲۷۴ عنه، عن هوذة.

۱۳۳۰۰ - محمد بن داود بن سلیمان الکاتب أبو الحسن:

روی عنه التلعکبری أحادیث الجعفریات، کما فی أوله ص ۳۱۳. ولعله المذکور فی حمزة بن عبد العزیز.

(۸۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن داود بن سلیمان (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، الحسین بن سعید (۱)، داود بن کثیر (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن داود (۴)، محمد بن عطیة (۱)، ابن البرقی (۱)، محمد بن خالد (۱)، عبد العزیز (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۰۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۸۹

۱۳۳۰۱ - محمد بن داود بن سلیمان النیسابوری أبو بکر:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال، عن عبد الله بن الوهاب القرشی، عنه، عن موسی بن إسحاق الأنصاری، روایة کریمة مفصلة. ورواه فی البحار باب الاضطرار إلی الحجة عنه مثله. جد ج ۲۳ / ۴۵.

وبهذا الإسناد عنه حدیث: إن هذه القلوب أوعیة. ص ۴۵، وکمبا ج ۷ / ۱۰.

۱۳۳۰۲ - محمد بن داود العاملی الجزینی:

هو محمد بن محمد بن محمد بن داود الآتی.

۱۳۳۰۳ - محمد بن داود العبدی:

لم یذکروه. خص: عن الحسین بن علوان، عنه، عن الأصبغ بن نباتة، حدیث فی الرجعة والآیات فیها. کمبا ج ۱۳ / ۲۱۸، وج ۵ / ۴۲۱، وجد ۱۴ / ۳۷۴، و ج ۵۳ / ۷۲.

۱۳۳۰۴ - محمد بن داود بن عقبة:

لم یذکروه. روی السید، عن محمد بن أحمد بن داود القمی فی کتاب الزیارات عنه. المستدرک ج ۲ / ۲۳۴.

۱۳۳۰۵ - محمد بن داود الغنوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ باب الکبائر ص ۲۸۱ عن أحمد بن محمد بن خالد، عن أبیه رفعه، عنه، عن الأصبغ، حدیث شریف مفصل فی درجات الإیمان، وکتاب الإیمان ص ۲۶۴، وجد ج ۶۹ / ۱۷۹.

۱۳۳۰۶ - محمد بن داود القمی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه. نقل معجزته. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۲، وجد ج ۵۰ / ۱۸۵، وإثبات الهداة ج ۶ / ۳۴۴. ویأتی فی محمد بن عبد الله الطلحی.

(۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن داود بن سلیمان (۱)، محمد بن داود العاملی (۱)، أحمد بن داود القمی (۱)، محمد بن داود الغنوی (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، محمد بن محمد بن داود (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علوان (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن داود (۳)

صفحه ۰۹۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۹۰

وله کتاب الزیارات والفضائل نقل منه السید فی الإقبال فضل زیارة عاشوراء وغیرها، وفضل الزیارة لیلة النصف من شعبان. والأظهر

کونه منسوبا إلی جده وأبوه أحمد فیتحد مع السابق. ویأتی فی محمد بن عبد الله الطلحی روایته الأخری.

۱۳۳۰۷ – محمد بن داود بن کثیر:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۳۲۲ عن جده أبی جعفر الطوسی، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام – الخبر، وکتاب الصلاة ص ۷۶۲، وجد ج ۸۹ / ۳۶۹، والوسائل مثله، ومصباح الشیخ عنه، عن أبیه. و تقدم أخوه أحمد.

۱۳۳۰۸ – محمد بن داود بن محمد النهدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳۰۰ عن حمزة بن یعلی، عنه، عن علی بن الحکم – الخ، وکمبا ج ۳ / ۱۶۳، وجد ج ۶ / ۲۵۶.

۱۳۳۰۹ – محمد بن دراج القلاء: یأتی فی محمد بن رباح.

۱۳۳۱۰ – محمد بن درستویه الفارسی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۷ عن عبد الرحمن بن محمد بن حامد، عنه، عن عبد الرحمن بن محمد بن منصور.

۱۳۳۱۱ – محمد بن دریاب الرقاشی:

من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام وروی معجزته. وله إلیه مکاتبة. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۷، وجد ج ۵۰ / ۲۸۹.

۱۳۳۱۲ – محمد بن دلیل بن بشر بن سابق البغدادی الإسکندرانی مولی بنی هاشم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۳۸ و ۳۳۹. وفیه ج ۲ / ۷۴

(۹۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، النصف من شعبان (۱)، داود بن محمد النهدی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، بنو هاشم (۱)، حمزة بن یعلی (۱)، داود بن کثیر (۱)، محمد بن دریاب (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن منصور (۱)

صفحه ۰۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۹۱

عن أبی المفضل، عنه فی سنة ۳۱۰، عن أحمد بن الولید بن برد.

۱۳۳۱۳ – محمد بن دینار العتبی:

لم یذکروه. روی عبد العزیز بن یحیی الثقة، عنه. جد ج ۴۲ / ۳۳۱، وکمبا ج ۹ / ۶۸۴.

وروی أحمد بن محمد بن مسروق، عن محمد بن دینار الضبی، عن عبد الله بن الضحاک. بشارة المصطفی ص ۱۰. والأظهر أنه منسوب إلی جده وأبوه زکریا، لما تقدم فی عبد الله. وسائر روایاته فی بشا ص ۱۵۰.

۱۳۳۱۴ – محمد بن ذران (أو ذازان) القطان أبو العباس:

لم یذکروه. روی فی تفسیر فرات المطبوع فی ص ۱۵۵ عن محمد بن القاسم بن عبید، عنه، عن عبد الله بن محمد القیسی حدیثا شریفا مفضلا فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وذریته ومحبیه ومحبی محبیه – الخ، وکمبا ج ۳ / ۲۸۷، و جد ج ۷ / ۳۳۳. أقول: ذران نسخة تفسیر الفرات. وذازان نسخة البحار.

۱۳۳۱۵ – محمد بن ذریح:

لم یذکروه. قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: إنی أجد فی بطنی وجعا و قراقر، فقال: ما یمنعک من الشونیز، ففیه شفاء من کل داء، کما فی المکارم.

۱۳۳۱۶ – محمد بن ذكوان:

وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۲۵۰ عن حبیب بن أرطاة، عنه، عن عمرو بن خالد – الخبر، ومثله فی الأمالی ص ۱۹۹. وفی الإكمال عن الولید بن هشام، عنه، عن أبیه، عن ابن سیرین – الخ.

وهو یعرف بالسجاد. قالوا: سجد وبكی فی سجوده حتی عمی. كذا قاله السید فی الإقبال.

وروی عنه محمد بن سنان، عن أبی عبد الله علیه السلام دعاء رجب.

(۹۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، كتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، نهر الفرات (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الولید (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن القاسم (۱)، عمرو بن خالد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، السجود (۱)، المنع (۱)

صفحه ۰۹۲

مستدركات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۹۲

۱۳۳۱۷ – محمد بن رازویه: تقدم فی محمد بن دادنه.

۱۳۳۱۸ – محمد بن راشد البرمكی:

لم یذكروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۷۱ عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن عبد الحمید العطار، عنه، عن عمر بن سهل الأسدی، حدیث عفراء الجنیة. جد ج ۲۷ / ۱۳، وج ۱۸ / ۱۳، وج ۸ / ۱۳۲، وج ۶۳ / ۸۰، وج ۷۴ / ۳۵۳، و كمبا ج ۷ / ۳۶۱، وج ۶ / ۳۱۷، وج ۳ / ۳۲۹، وج ۱۴ / ۵۸۷، وكتاب العشرة ص ۱۰۰.

۱۳۳۱۹ – محد بن راشد البصری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ولعله متحد مع محمد بن راشد الذی عده قب بابا للرضا علیه السلام. كمبا ج ۱۲ / ۷۷، وجد ج ۴۹ / ۲۶۲.

وروی علی بن مهزیار، عن محمد بن راشد قال: حدثنی هشام بن إبراهیم أنه شكا إلی أبی الحسن الرضا علیه السلام سقمه وأنه لا یولد له ولد، فأمره أن یرفع صوته بالأذان فی منزله. قال: ففعلت فأذهب الله عنی سقمی وكثر ولدی.

قال محمد بن راشد: وكنت دائم العلة ما انفك منا فی نفسی وجماعة خدمی وعیالی. فلما سمعت ذلك من هشام عملت به، فأذهب الله عنی وعن عیالی العلل. ورواه فی الكافی ج ۳ باب بدء الأذان ص ۳۰۸، وج ۶ باب الدعاء فی طلب الولد ص ۱۰، والتهذیب ج ۲ باب الأذان والإقامة ص ۵۹.

۱۳۳۲۰ – محمد بن راشد الحبال: روی ابن معمر عنه، كما فی جش ص ۲۵۰.

۱۳۳۲۱ – محمد بن رافع:

روی علی بن هاشم، عنه، عن أبی عبیدة بن محمد بن عمار، عن أبیه، عن جده. بشا ص ۱۵۱. ولعله البجلی الكوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام. مات سنة ۱۷۵ وله ۵۷ عاما.

وهو غیر محمد بن رافع الذی عد من عدة أهل العلم فی نیسابور تعلقوا بلجام بغلة الرضا علیه السلام – كما فی كتاب التوحید ص ۲۴، وجد ج ۳ / ۶، وكمبا

(۹۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الأذان والإقامة (۱)، محمد بن عبد الحمید العطار (۱)، هشام بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، محمد بن رازویه (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن هاشم (۱)، محمد بن راشد (۵)، محمد بن رافع (۲)، محمد بن عمار (۱)، عمر بن سهل (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الأذان (۱)، الجماعة (۱)

صفحه ۰۹۳

ج ۲ / ۳ - وسمعوا حدیث سلسلة الذهب.

۱۳۳۲۲ - محمد بن رباح الأشجعی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم باب ۴ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، حدیثا شریفا فی ذلک، و جد ج ۳۶ / ۲۹۳، وکمبا ج ۹ / ۱۴۱.

۱۳۳۲۳ - محمد بن رباح القلاء:

عنونه العلامة المامقانی کذلک، ثم قال: روی عنه صفوان فی الصحیح و غیره عن أبی الحسن علیه السلام. انتهی.

أقول: وروی الصدوق فی الخصال أبواب السبعة فصل ما جاء فی یوم الجمعة بسند صحیح عن زکریا المؤمن، عنه قال: رأیت أبا إبراهیم علیه السلام یحتجم یوم الجمعة - الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۵۱۳ و ۱۹۴، وجد ج ۶۲ / ۱۰۹، وج ۵۹ / ۳۲.

وعن نسخة: محمد بن ریاح، وأخری: عمر بن ریاح القلا، وفی أخری:

محمد بن دراج القلاء.

۱۳۳۲۴ - محمد بن رباط البجلی:

لم یذکروه. تقدم فی أخیه الحسن ذکر إخوته وما یتعلق به.

۱۳۳۲۵ - محمد بن الربیع الأقرع:

عنونه العلامة المامقانی کذلک، ثم قال: روی فی التهذیب ج ۴ / ۱۵۳، و ج ۸ / ۵۱ عن الحسن بن علی بن فضال، عنه، عن هشام بن سالم، عن أبی عبد الله علیه السلام. انتهی.

أقول: وروی النعمانی بسنده، عن العباس بن عامر بن ریاح (ثقة)، عنه، عن هشام بن سالم، عن الصادق علیه السلام، حدیث علامات الظهور. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۷، وجد ج ۵۲ / ۲۵۲.

وفی جش ص ۸۱ روی ابن عقدة، عن محمد بن المفضل بن إبراهیم، عنه

(۹۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، حدیث سلسلة الذهب (۱)، محمد بن المفضل بن إبراهیم (۱)، محمد بن الربیع الأقرع (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، علامات الظهور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن عامر (۱)، هشام بن سالم (۲)، زکریا المؤمن (۱)، محمد بن ریاح (۱)، عمر بن ریاح (۱)

صفحه ۰۹۴

کتاب بشر بن سلیمان البجلی.

وروی الشیخ فی ست، عن علی بن الحسن بن فضال، عنه، عن محمد بن الحسن بن شمون کتاب کردین مسمع بن عبد الملک.

وروی ابن فضال، عنه، عن عبد الله بن بکیر، عن أبی بصیر. البصائر الجزء ۸ باب ۹ ص ۳۹۲، وختص ص ۳۱۲، وأمالی الشیخ ص ۲۶۱.

وروی علی بن الحسن بن فضال، عنه روایات فی التهذیب أشار إلیها الخوئی ج ۱۶ / ۹۰ و ۹۱.

۱۳۳۲۶ - محمد بن الربیع السلمی الکوفی:

أخو منصور بن معتمر لأمه. من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ.

۱۳۳۲۷ - محمد بن الربیع الشیبانی (النسائی کما فی الکافی ج ۱ / ۵۱۱):

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام. روی معجزته.

کمبا ج ۱۲ / ۱۶۷، وجد ج ۵۰ / ۲۹۳. ومثله فی مدینة المعاجز ص ۵۷۹، والکافی باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام.

۱۳۳۲۸ - محمد بن الربیع صاحب المنصور الدوانیقی:

کان أفظ ولده وأغلظهم قلبا. أرسله أبوه بأمر المنصور لإحضار مولانا الصادق علیه السلام، فذهب إلی دار الإمام، ونصب السلم وتسلق علیه الحائط و نزل فی داره. جد ج ۴۷ / ۱۹۵، وکمبا ج ۱۱ / ۱۶۲.

۱۳۳۲۹ - محمد بن الربیع العامری:

لم یذکروه. روی عن حماد بن عیسی، وعنه سلیمان بن أحمد بن یحیی، کما تقدم فی سلیمان.

۱۳۳۳۰ - محمد بن ربیعة بن الحارث بن عبد المطلب بن هاشم:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله.

(۹۴)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو بصیر (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۲)، الربیع صاحب المنصور (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، مسمع بن عبد الملک (۱)، حماد بن عیسی (۱)، محمد بن الربیع (۳)، بشر بن سلیمان (۱)، الحسن بن شمون (۱)، محمد بن ربیعة (۱)

صفحه ۰۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۹۵

۱۳۳۳۱ - محمد بن رجاء الأرجانی:

روی محمد بن عیسی، عنه، عن الطیب علیه السلام. کا ج ۴ / ۲۳۹، ولکن فی الفقیه ج ۳ باب اللقطة والضالة ص ۲۹۳، ویب ج ۶ / ۳۹۵: محمد بن رجاء الخیاط.

۱۳۳۳۲ - محمد بن رجاء الخیاط (الحناط):

من أصحاب الهادی علیه السلام کما قاله الشیخ والبرقی. وروی عن الجواد علیه السلام کما عن الکشی فی الواقفة بهد ذکر علی بن سوید السائی.

۱۳۳۳۳ - محمد بن رزین:

لم یذکروه. هو ممن روی عبد الله بن بسطام فی الطب عنه کثیرا. ولعله محمد بن رزین بن علی الأزدی المعدود من أصحاب الصادق

علیه السلام.

۱۳۳۳۴ – محمد بن رشید:

لم یـذکروه. روی المفید عنه قصة السـید الحمیری حال وفاته. کمبا ج ۳ / ۱۴۲، وجد ج ۶ / ۱۸۱. ونقله أیضا فی أمالی الشـیخ ج ۱ / ۴۸، وبشا ص ۷۶.

۱۳۳۳۵ – محمد رفیع بن مؤمن الجیلی:

من تلامذة المجلسی الأول. له أشعار فی المراثی. جد ج ۴۵ / ۲۶۶، وکمبا ج ۱۰ / ۲۶۰.

۱۳۳۳۶ – محمد بن رمیح: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن خالد روایته.

۱۳۳۳۷ – محمد بن رنجویه:

لم یـذکروه. روی محمد بن حسان، عنه، عن عبد الله بن الحکم الأرمنی. الکافی ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۵۸ ح ۱۷، وکمبا ج ۱۱ / ۲۸۱، وجد ج ۴۸ / ۱۶۰.

(۹۵)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، العلامة المجلسی (۱)، علی بن سویـد السائی (۱)، عبد الله بن الحکم (۱)، عبد الله بن بسطام (۱)، محمد بن رنجویه (۱)، محمد بن عیسی (۱)، رزین بن علی (۱)، محمد بن حسان (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن رجاء (۳)، محمد بن رزین (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۰۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۹۶

۱۳۳۳۸ – محمد بن روضة الجمحی:

لم یذکروه. قتله الأشتر یوم صفین فهو خبیث.

۱۳۳۳۹ – محمد بن ریاب الرقاشی:

روی إسـحاق بن محمد النخعی عنه قال: کتبت إلی أبی محمد العسـکری علیه السلام أسأله عن مشکاة – الخ. فذکر أن المشکاة قلب محمد صلی الله علیه وآله ثم معجزته وأخباره الغیبیة. إثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۱۱.

۱۳۳۴۰ – محمد بن ریاح: تقدم فی محمد بن ریاح القلا.

۱۳۳۴۱ – محمد بن الریان بن الصلت الأشعری القمی:

من أصحاب أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق. وأبوه و أخوه علی ثقتان بلا خلاف.

وروی علی بن محمـد، عن سـهل بن زیاد، عن محمـد بن الریان قال: کتبت إلی أبی جعفر جعفر علیه السـلام – الخ. یعنی الجواد علیه السلام. الکافی ج ۳ کتاب الصلاة باب ۸۵ فی تقدم النوافل وتأخیرها ص ۴۵۵ ح ۱۹.

وروی علی بن محمـد، عن بعض أصـحابنا، عنه قال: احتال المأمون علی أبی جعفر علیه السـلام بکل حیلـة فلم یمکنه فیه شـئ – الـخ. الکافی ج ۱ باب مولد أبی جعفر الثانی علیه السلام ص ۴۹۴.

۱۳۳۴۲ – محمد بن الزبرقان الدامغانی الشیخ:

لم یذکروه. روی عن الکاظم علیه السـلام قصة ما جری بینه وبین الرشید. و هی مفصلة متفرقة أجزاؤها فی البحار. وتمامها فی کمبا ج ۱۱ / ۲۶۸، وجد ج ۴۸ / ۱۲۱. وتقدم فی محمد بن أحمد بن إسماعیل العلوی. وبعضه فی جد ج ۲ / ۲۴۰، و کمبا ج ۱ / ۱۴۴.

(۹۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، محمد بن أحمد بن إسماعیل العلوی (۱)، إسحاق بن محمد النخعی (۱)، الریان بن الصلت (۱)، محمد بن الریان (۱)، محمد بن الزبرقان (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن ریاح (۲)، علی بن محمد (۲)، القتل (۱)

صفحه ۰۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۹۷

۱۳۳۴۳ - محمد بن زرارة بن أعین الشیبانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه علی بن عقبة، کما قاله الشیخ.

۱۳۳۴۴ - محمد بن زریق بن جامع المدنی:

لم یذکروه. روایاته فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۳۱۵ مکررا، وجد ج ۳۸ / ۲۲۷ و ۲۲۸، وبشا ص ۱۰۳، وإحقاق الحق ج ۹ / ۲۶۲.

ولعله متحد مع محمد بن زریق الذی روی عبد الله بن بسطام فی کتابه الطب عنه، عن حماد بن عیسی کما فیه ص ۶۰.

۱۳۳۴۵ - محمد (بن) الزعفرانی:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. کا ج ۵ / ۱۴۸، ویب ج ۷ / ۳.

۱۳۳۴۶ - محمد بن زکریا بن دینار الجوهری مولی بنی غلاب أبو عبد الله:

وجه من وجوه أصحابنا بالبصرة، واسع العلم. له مصنفات کثیرة. جملة من روایاته فی بشا ص ۲۴۴، ودلائل الإمامة للطبری.

۱۳۳۴۷ - محمد بن زکریا بن سارية المکی القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن ابن عقدة، عن محمد بن عیسی بن هارون الضریر، عنه، عن کثیر بن طارق، حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی التوحید. کمبا ج ۲ / ۲۰۴، وج ۱۷ / ۱۲۶، وجد ج ۴ / ۳۱۹، وج ۷۸ / ۳۴.

روی ابن عقدة، عن محمد بن عیسی، کتاب کثیر بن طارق. جش ص ۲۲۴.

وبهذا الإسناد روایات أخر عنه فی کتاب العشرة ص ۴۹، وکمبا ج ۶ / ۱۲۰، وج ۱ / ۸۵، وج ۹ / ۴۳۵، وجد ج ۲ / ۵۵، وج ۱۶ / ۹۱، وج ۴۰ / ۳۷ و ۲۷، و ج ۷۴ / ۱۷۸.

وعن أبی المفضل، عن محمد بن معاذ بن سعید، عنه، عن أبیه، عن کثیر بن

(۹۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن زکریا بن دینار (۱)، محمد بن زرارة بن أعین (۱)، عبد الله بن بسطام (۱)، محمد بن الزعفرانی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، حماد بن عیسی (۱)، کثیر بن طارق (۲)، محمد بن عیسی (۲)، علی بن عقبة (۱)، محمد بن معاذ (۱)، الوسعة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۰۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۹۸

طارق، فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۳۳۸، وجد ج ۳۸ / ۳۲۴، و أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۹۲.

وروى الصدوق بإسناده، عن عبد العزيز بن إسحاق، عن محمد بن عيسى بن هارون، عنه، عن منيف مولى جعفر بن محمد عليه السلام - الخبر. كتاب الصلاة ص ۱۱۴، وجد ج ۸۳ / ۲۹۸.

وفى التوحيد ص ۱۲۳ عنه، عنه، عن سيف مولى جعفر بن محمد عليه السلام - الخبر.

۱۳۳۴۸ - محمد بن زكريا بن عبد الله الجوهرى البصرى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۲۹۶. وعن أبى هاشم بن القاسم، عنه، عن عبد الله بن المثنى، الحديث النبوى صلى الله عليه وآله فى أنه لم يجز على الصراط إلا من كان معه جواز فيه الولاية، وكمبا ج ۳ / ۳۰۹، وجد ج ۸ / ۶۸، وبشا ص ۱۴۴. وبعض رواياته فى كتاب المسلسلات ص ۱۰۶.

۱۳۳۴۹ - محمد بن زكريا العلائى الجواهرى:

لم يذكروه. له رواية شريفة فى الفضائل. جد ج ۴۲ / ۵۰، وكمبا ج ۹ / ۶۰۹.

والظاهر اتحاده مع ابن زكريا بن دينار الغلابى البصرى الجوهرى كما فى جد ج ۳۶ / ۳۰۰، وكمبا ج ۹ / ۱۴۳. وتقدم فى جعفر بن محمد بن عمارة.

وسائر رواياته فى العيون ج ۱ / ۲۵۲، وج ۲ / ۱۴۵، والخصال ج ۲ / ۱۴۱، وإقبال السيد ص ۱۶۲، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۱۵۹، وعلل الصدوق ج ۱ / ۱۳۰ و ۱۳۱.

وفى جش ص ۱۲۸ روايته عن العباس بن بكار كتاب سعيد بن سعد. وفيه ص ۲۲۵ روايته عن عبد الله بن الضحاك المرادى كتب أبى مخنف وغيره مما تقدم فى الحسن بن على السكرى. ومات محمد بن زكريا سنة ۲۹۸.

۱۳۳۵۰ - محمد بن زهير التغلبى الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام، كما عده الشيخ فى رجاله (۱۱۴).

(۹۸)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، عبد العزيز بن إسحاق (۱)، زكريا بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، العباس بن بكار (۱)، محمد بن عمارة (۱)، الحسن بن على (۱)، محمد بن زهير (۱)، محمد بن عيسى (۱)، سعيد بن سعد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۰۹۹

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۹۹

۱۳۳۵۱ - محمد بن زهير بن الفضل أبو يعلى القاضى:

لم يذكروه. روى الثقة الجليل فى كفاية الأثر فى النصوص باب ۲ عن أبى المفضل الشيبانى، عنه، رواية شريفة. ورواه فى البحار عنه مثله. جد ج ۳۹ / ۳۱۴، وكمبا ج ۹ / ۴۱۷.

وفى أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۳۲ عن أبى المفضل، عنه، عن على بن أيمن.

۱۳۳۵۲ - محمد (ابن) الزيات:

روى على بن الحسن بن فضال، عنه، عن محمد بن أبى عمير. التهذيب ج ۹ باب ميراث الخنثى ص ۳۵۴.

۱۳۳۵۳ - محمد بن زياد:

والد يوسف. روى ابنه يوسف، عنه، عن الحسن العسكرى عليه السلام.

الفقيه ج ۲ باب التلبية من كتاب الحج ص ۳۲۷، والتوحيد باب معنى بسم الله - الآية، والمعانى باب معنى الله عز وجل. ويأتى فى

محمد بن القاسم.

۱۳۳۵۴ – محمد بن زیاد الأزدی أبو أحمد: هو محمد بن أبی عمیر المذکور.

۱۳۳۵۵ – محمد بن زیاد البزاز:

روی أبو سمینة، عنه، عن هارون بن خارجة. یب ج ۹ / ۳۹۳.

۱۳۳۵۶ – محمد بن زیاد البصری أبو زیاد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال أبواب الستة عشر، عن محمد بن علی القوسی الکوفی، عنه، عن عبد الله بن عبد الرحمن المدائنی، عن أبی حمزة الثمالی، الحدیث العلوی علیه السلام فی بیان ما یورث الفقر وما یزید فی الرزق، و کمبا ج ۱۶ / ۸۹، وجد ج ۷۶ / ۳۱۴.

۱۳۳۵۷ – محمد بن زیاد الثقفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۴ عن محمد بن هارون

(۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن زیاد الأزدی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، محمد بن زیاد البزاز (۱)، هارون بن خارجة (۱)، محمد بن أبی عمیر (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن زیاد (۳)، محمد بن زهیر (۱)، محمد بن علی (۱)، الحج (۱)، الرزق (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۱۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۰۰

الهاشمی، عنه، عن محمد بن الفضیل بن غزوان.

۱۳۳۵۸ – محمد بن زیاد السجاد:

قال: قال لی أبو عبد الله علیه السلام: من تعرف من أهل الکوفة؟ قلت:

بشیر النبال وشجرة. فقال: کیف صنعهما إلی المؤمن؟ فإن خیر المسلمین من أعانهم ونفع. ثم قال: أی شئ معک من النفقة؟ قلت: مائتا درهم. فقال: أرنیها. فأریته، فزادنیها ثلاثین درهما ودینارین.

وذکره الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام مع وصفه بالغزال الکوفی و قال: روی عنه محمد بن سنان.

۱۳۳۵۹ – محمد بن زیاد السکری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۴۷ عن عیسی بن موسی النجار، عنه، عن الفرات بن سلیمان.

۱۳۳۶۰ – محمد بن زیاد السهمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۳ عن عبد الله بن شبیب، عنه، عن سفیان بن عیینة، الحدیث النبوی العلوی فی فضائل أمیر المؤمنین والأئمة علیهم السلام. کمبا ج ۹ / ۱۵۳، وجد ج ۳۶ / ۳۳۷.

۱۳۳۶۱ – محمد بن زیاد الصیمری:

لم یذکروه. روی الشیخ عن علی بن محمد الکلینی قال: کتب محمد بن زیاد الصیمری یسأل صاحب الزمان صلوات الله علیه کفنا یتیمن بما یکون من عنده، فورد: إنک تحتاج إلیه سند إحدی وثمانین. فمات رحمة الله فی الوقت الذی حده و بعث إلیه بالکفن قبل موته بشهر. کمبا ج ۱۳ / ۸۴، وجد ج ۵۱ / ۳۱۷.

أقول: یعنی إحدی وثمانین بعد مائتین.

۱۳۳۶۲ – محمد بن زیاد بن عقبة الأعرابی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی علی بن محمد بن سنان عنه، کما تقدم فی علی.

(۱۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، نهر الفرات (۱)، محمد بن الفضیل بن غزوان (۱)، محمد بن زیاد الصیمری (۱)، محمد بن زیاد السجاد (۱)، علی بن محمد الکلینی (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۲)، محمد بن زیاد (۴)، بشیر النبال (۱)، محمد بن سنان (۲)، الموت (۱)

صفحه ۱۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۰۱

۱۳۳۶۳ – محمد بن زیاد بی عیسی بیاع السابری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی عن علی بن الحسن الطاطری، عنه، عن أبان بن عثمان. جد ج ۱۹ / ۲۹۸، وکمبا ج ۶ / ۴۹۶، ومواضع من روضة الکافی. وله روایات فی الکتب الأربعة والظاهر أنه محمد بن أبی عمیر.

۱۳۳۶۴ – محمد بن زیاد القلزمی: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن أبی زیاد.

۱۳۳۶۵ – محمد بن زیاد النخعی:

لم یذکروه. روی محمد بن هارون الهاشمی، عنه، عن محمد بن فضیل بن غزوان، عن غالب الجهنی، عن الباقر علیه السلام، حدیثا شریفا فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۲۹، وجد ج ۴۰ / ۱۳.

۱۳۳۶۶ – محمد بن زید بن بزیع:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن ثابت، عنه، عن عباس بن عامر، کتاب عمر بن أبان. جش ص ۲۰۳.

۱۳۳۶۷ – محمد بن زید البغدادی: هو محمد بن زید بن محمد الآتی.

۱۳۳۶۸ – محمد بن زید الجزری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۷۲ عن محمد بن معقل، عنه، عن إبراهیم بن إسحاق النهاوندی روایة شریفة.

۱۳۳۶۹ – محمد بن زید الرازی:

کان خادم الرضا علیه السلام ونقل معجزته. کمبا ج ۱۲ / ۱۶، وجد ج ۴۹ / ۵۵.

ولعله متحد مع محمد بن زید الرزامی الذی عدوه خادم الرضا علیه السلام.

وفی العلل ج ۱ / ۹ عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن محمد بن زید قال: جئت

(۱۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، إبراهیم بن إسحاق النهاوندی (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، علی بن الحسن الطاطری (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، محمد بن زید الرزامی (۱)، محمد بن أبی زیاد (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۱)، محمد بن هارون (۱)، غالب الجهنی (۱)، عمر بن أبان (۱)، محمد بن زیاد (۳)، زید بن محمد (۱)، محمد بن زید (۵)، محمد بن معقل (۱)

صفحه ۱۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۰۲

إلی الرضا علیه السلام أسأله عن التوحید - الخبر. ومثله فی التوحید والکافی ج ۱ کتاب التوحید باب ۱۱ ص ۱۰۵ ح ۳.

ولعله متحد مع ابن زید الطبری الذی کان قائما علی رأس الرضا علیه السلام بخراسان. وروی عنه، کما فی أمالی المفید ص ۱۳۵ مکررا، وکذا فی أمالی الشیخ، وبشا ص ۷۰.

وروی عنه خطبته فی جوامع التوحید وغیره مما تقدم فی أحمد بن المثنی.

۱۳۳۷۰ - محمد بن زید الرطاب:

لم یذکروه. روی علی بن بن محمد بن یعقوب الکسائی، عنه، إبراهیم بن محمد الثقفی کتبه. جش ص ۱۳.

۱۳۳۷۱ - محمد بن زید الشحام:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ما یفید مدحه وجلالته وأنه مورد لطف الإمام وعناياته. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۴، وکتاب الدعاء ص ۲۸۶، وجد ج ۹۵ / ۳۶۰، و ج ۴۷ / ۳۶.

۱۳۳۷۲ محمد بن زید الطبری:

من أصحاب الرضا علیه السلام. روی أحمد بن المثنی، عنه، عن الرضا علیه السلام. الکافی باب الفئ والأنفال. وروی مروک بن عبید، عنه، عن الرضا علیه السلام. الکافی ج ۱ باب فرض طاعة الأئمة ص ۱۸۷ و ۵۴۷.

وروی مروان بن أبی عبید، عنه، عن الرضا علیه السلام، کما یأتی فی * * *.

۱۳۳۷۳ - محمد بن زید بن عبد الله بن الحسن: لم یذکروه. ویأتی فی أبیه.

۱۳۳۷۴ - محمد بن زید العطار:

لم یذکروه. کان من کبار أصحاب الأعمش وکان خال هشام بن مهران.

(۱۰۲)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن زید الشحام (۱)، محمد بن زید العطار (۱)، محمد بن زید الطبری (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، أحمد بن المثنی (۲)، محمد بن یعقوب (۱)، مروک بن عبید (۱)، محمد بن زید (۲)، خراسان (۱)

صفحه ۱۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۰۳

وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۲، وکتاب الإیمان ص ۲۶۸، وجد ج ۶۹ / ۱۹۲.

۱۳۳۷۵ - محمد بن زید بن علی الخفری أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۲۳۳ عن إبراهیم بن أحمد الطبری، عنه، عن محمد بن الحسین بن حفص.

۱۳۳۷۶ - محمد بن زید بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ویظهر مما فی العیون حسنه ووثاقته حیث استشهده الکاظم علیه السلام مع ستة رجلا علی إمامة الرضا علیه السلام ووصایته.

وروی عن أخیه یحیی، عن أبیه، روایة شریفة. کتاب العشرة ص ۵۲، وجد ج ۷۴ / ۱۹۲، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۴.

روایته عن أبیه، عن الباقر علیه السلام تفسیر الحسنة فی الآیة بحبهم. کمبا ج ۳ / ۲۳۶، وجد ج ۷ / ۱۵۳. وابنه محمد بن یأتی وابنه الآخر جعفر تقدم.

والعقب من ولده فی رجل واحد وهو جعفر بن محمد، ومنه فی ثلاثة محمد وأحمد والقاسم.

۱۳۳۷۷ - محمد بن زید القمی أبو علی:

لم یذکروه. روی عن محمد بن منیر، عن محمد بن خلف الطوسی، عن هرثمة بن أعین معجزة مولانا الرضا علیه السلام. دلائل ص ۱۸۴.

۱۳۳۷۸ - محمد بن زید بن محمد بن إسماعیل الداعی إلی الحق:

لم یذکروه. تقدم ذکره ونسبه فی أخیه الحسن، وأنه ملک بعد أخیه الحسن.

وکان له مقام عظیم فی العلم والفضل والسماحة والشجاعة. وإن شئت مزید اطلاع فی حقه فراجع إلی منتهی الآمال عند ذکر أولاد المجتبی علیه السلام فی ج ۱ ص ۱۸۱، وتتمة المنتهی ص ۲۷۵.

(۱۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، محمد بن الحسین بن حفص (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، محمد بن زید بن علی (۲)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن زید (۲)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن خلف (۱)

صفحه ۱۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۰۴

۱۳۳۷۹ - محمد بن زید بن محمد البغدادی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ص ۱۵۷ عن أحمد إبراهیم بن بکر الخوزی، عنه، عن عبد الله بن أحمد بن عامر بن سلیمان، عن أبیه، عن الرضا صلوات الله علیه، حدیث الست الذی من المروة، وکمبا ج ۱۶ / ۷۳، وجد ج ۷۶ / ۲۶۶.

۱۳۳۸۰ - محمد بن زید المدنی:

لم یذکروه. روی جعفر بن مالک عنه قال: کنت مع مولانا الرضا علیه السلام حاضرا لأمر حبابة الوالبیة - الخ. وذکر موتها وتجهیزها وصلاة الإمام مع الشیعة علیها دفنها، قال: وأمرنا سیدنا بزیارتها وتلاوة القرآن عندها و التبرک بالدعاء هناک. مدینة المعاجز ص ۱۹۹ و ۵۱۴.

۱۳۳۸۱ - محمد بن زید بن مروان أبو عبد الله:

لم یذکروه. هو من مشایخ الزیدیة وقع فی طریق الشیخ کتاب الغیبة ص ۱۹۴ عن أبی غالب أحمد بن محمد الزراری، عنه، روایة شریفة فی معجزة ولی العصر صلوات الله علیه، وکمبا ج ۱۳ / ۸۴، وجد ج ۵۱ / ۳۱۸.

۱۳۳۸۲ - محمد بن زید النخعی:

لم یذکروه. روی عن سیف بن عمیرة، عن أبی جعفر علیه السلام، کما تقدم فی الضحاک العجلی.

۱۳۳۸۳ - محمد بن سابق: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن علی بن بنان المقری، عنه، عن زائدة، عن الأعمش، حدیث عشر

آیات الساعة. کمبا ج ۳ / ۱۷۸، وجد ج ۶ / ۳۰۴، وکذا فی الخصال ج ۲ / ۶۰.

۱۳۳۸۴ – محمد بن سابق بن طلحة الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی الإختصاص ص ۲۶۲ عن عبد الله بن محمد

(۱۰۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، أحمد بن محمد الزراری (۱)، حبابة الوالبیة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، جعفر بن مالک (۱)، زید بن محمد (۱)، محمد بن زید (۳)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۰۵

النهیکی (ثقة)، عنه، ما جری بین هارون مع الکاظم صلوات الله علیه، وکتاب الکفر ص ۱۴ وجد ج ۷۲ / ۱۳۶.

ورواه العیاشی ج ۲ / ۲۲۹ عنه، وکمبا ج ۱۱ / ۲۷۴، وجد ج ۴۸ / ۱۳۸.

۱۳۳۸۵ – محمد بن سابور أبو العباس:

لم یذکروه. روی الطبری الجلیل، عن أبی المفضل الشیبانی، عن محمد بن جعفر بن محمد بن المقری، عن الحسن بن محمد بن جیران. مدینة المعاجز ص ۶۰۴.

ورواه فی دلائل الطبری ص ۲۸۲ مثله لکن فی آخره: محمد بن شابور، عن الحسن بن محمد بن حیوان السراج القاسم، عن أحمد بن الدینوری.

۱۳۳۸۶ – محمد بن سالم بن أبی سلمة السجستانی:

وقع فی طریق الکلینی فی روضة الکافی، عن علی بن محمد بن سعید، عنه، عن محمد بن سعید بن غزوان. وکذا فیه ح ۳۴۶ بإسناده، عنه، عن الحسن بن شاذان الواسطی.

۱۳۳۸۷ – محمد بن سالم بیاع القصب:

ما استدل به علی ذمه. کتاب الکفر ص ۲۴، وجد ج ۷۲ / ۱۸۰. وفیه روایة کش أنه زیدی.

۱۳۳۸۸ – محمد بن سالم بن عبد الحمید:

یأتی فی محمد بن الولید قول کش: إنه من الفطحیة من أجلة العلماء والفقهاء والعدول – الخ.

وروی محمد بن سالم، عن الباقر علیه السلام. إثبات الوصیة للمسعودی ص ۱۴۹.

۱۳۳۸۰ – محمد بن سالم بن عبد الرحمن الأزدی الطحان:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عن ابن عقدة، عنه، عن الحسن بن أبی جعفر

(۱۰۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن سالم بن أبی سلمة (۱)، محمد بن سالم بن عبد الحمید (۱)، محمد بن سالم بیاع القصب (۱)، محمد بن سعید بن غزوان (۱)، علی بن محمد بن سعید (۱)، الحسن بن أبی جعفر (۱)، محمد بن الولید (۱)، الحسن بن محمد (۲)، محمد بن سالم (۲)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۱۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۰۶

حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وفضائلهم. جد ج ۳۶ / ۲۹۳، وکمبا ج ۹ / ۱۴۲. ورأیته فی کتاب النصوص باب ۴.

وفی کتاب غیبة النعمانی ص ۵۴ عن ابن عقدة، عنه. وورخ حدیثه فی شوال سنة ۲۸۱ عن عثمان بن سعید الطویل - الخ. ومثله فی ص ۱۵۲ وتاریخه ۲۷۱.

وروی عنه فی کتاب الانصاف ص ۱۵۹.

وروی ابن عقدة عنه کتاب إبراهیم بن مهزم الأسدی کما ذکره جش ص ۱۶، وکتاب الحسین بن أبی العلاء کما فیه ص ۳۹، وکتاب أسباط بن سالم کما فیه ص ۷۷، وکتاب حارث بن عبد الله کما فیه ص ۱۰۱، وکتاب حماد بن أبی طلحة کما فیه ص ۱۰۴، وکتاب داود بن سلیمان، وکتاب عبد الرحمن بن سالم، وکتاب عیسی بن داود النجار، وکتاب موسی بن سلمة. انتهی ما فی جش. وکذا فی فهرست الشیخ روی ابن عقدة، عنه، عن الحسین بن محمد بن علی الأزدی، عن أبیه کتاب إسماعیل بن أبی خالد محمد بن مهاجر الثقة.

۱۳۳۹۰ - محمد بن سالم الکندی:

روی عمرو بن عثمان الخزاز، عنه، عمن حدثه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

سن ج ۱ / ۱۱۷، والکافی ج ۲ کتاب الإیمان والکفر باب مجالسة أهل المعاصی ص ۳۷۶، وکتاب العشرة ص ۵۶، وجد ج ۷۴ / ۲۰۵.

۱۳۳۹۱ - محمد بن سام:

لم یذکروه. روی السید، عن الکلینی فی کتاب تعبیر الرؤیا بإسناده، عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ۱۴ / ۱۴۹، وجد ج ۵۸ / ۲۴۲.

۱۳۳۹۲ - محمد بن السائب:

روی محمد بن مروان، عنه، عن أبی صالح، عن ابن عباس، بشا ص ۲۶۶.

۱۳۳۹۳ - محمد بن سائب بی بشیر (بشر) الکلبی:

عدوه من أصحاب الصادق علیه السلام. ما یستفاد منه أنه دفن مولانا

(۱۰۶)

مفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، إبراهیم بن مهزم الأسدی (۱)، الحسین بن أبی العلاء (۱)، إسماعیل بن أبی خالد (۱)، الحسین بن محمد بن علی (۱)، عمرو بن عثمان الخزاز (۱)، حماد بن أبی طلحة (۱)، محمد بن سالم الکندی (۱)، داود بن سلیمان (۱)، أسباط بن سالم (۱)، عیسی بن داود (۱)، موسی بن سلمة (۱)، عثمان بن سعید (۱)، محمد بن مهاجر (۱)، محمد بن مروان (۱)، الصّلاة (۱)، الدفن (۱)

صفحه ۱۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۰۷

أمیر المؤمنین علیه السلام فی جد ج ۴۲ / ۲۲۲، وکمبا ج ۹ / ۶۵۴.

وروی عنه ابنه هشام الآتی. وهشام هو الکلبی النسابة المعروف.

وروایة نوح بن دراج القاضی عنه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۶.

مات بالکوفة سنة ۱۴۶. وهو صاحب التفسیر الکبیر المعروف.

۱۳۳۹۴ – محمد بن السجاد: هو محمد بن ذکوان المذکور.

۱۳۳۹۵ – محمد بن السراج: روی عن فضالة بن إسماعیل. الطب ص ۶۶.

۱۳۳۹۶ – محمد بن السری بن سهل أبو بکر البزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۱۴ عن محمد بن خلف، عنه، عن محمد بن المنکدر – الخ. وفی الإکمال ج ۱ / ۳۱۲ عن محمد بن بن عمر الحافظ البغدادی، عنه، عن عباس بن الحسین – الخ. وفی ثواب الأعمال، عن محمد بن یحیی، عن محمد بن أحمد، عنه، عن علی بن الحکم. وفی جمال الأسبوع ص ۱۴۷ عن محمد بن حامد، عنه. وفی أمالی المفید ص ۱۴۳ عنه، عن أبیه. ومثله فی أمالی الشیخ ص ۳۱ عنه، عن أبیه.

وفی کنز الکراجکی، عن أحمد بن سلیمان الجوهری، عن أبیه، عنه، عن هشام بن محمد بن السائب.

۱۳۳۹۷ – محمد بن سرو:

إلی أبی الحسن الثالث علیه السلام رواها عنه عبد الله بن جعفر. و عن نسخة: محمد بن سرد، بالدال المهملة. یب ج ۵ / ۱۷۱، وصا ج ۲ / ۲۴۷.

۱۳۳۹۸ – محمد بن سریح:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۳۸ بإسناده، عن فضیل بن عثمان (ثقة)، عنه، عن الصادق علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله. (۱۰۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الکلبی النسابة (۱)، أحمد بن سلیمان (۱)، محمد بن یحیی (۱)، علی بن الحکم (۱)، هشام بن محمد (۱)، محمد بن المنکدر (۱)، نوح بن دراج (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سرو (۱)، محمد بن خلف (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۰۸

۱۳۳۹۹ – محمد بن سعد أبو عبد الله:

کاتب الواقدی وصاحبه. روی عن الواقدی وألف کتبه. وکان ثقة مستورا عالما بأخبار الصحابة وتوفی سنة ۲۳۰، کما عن ابن الندیم. وله کتاب الطبقات. عدة من راواته فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۲۰. واستظهر فی القاموس من کتابه الطبقات نصبه وعداوته.

۱۳۴۰۰ – محمد بن سعد بن أبی وقاص:

لم یذکروه. روی فی کنز عن سالم بن أبی الجعد، عنه، عن أبیه – الخ. وروی ابن أبی الحدید روایة تفید ذمه وخباثته کأبیه.

۱۳۴۰۱ – محمد بن سعد الإسکاف:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه علمه بالغیب وإحیاءه میتا. مدینة المعاجز ص ۳۹۶.

۱۳۴۰۲ – محمد بن سعد (سعید) الأموی:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه جماعة من أصحابنا. یب ج ۸ / ۵۳، وصا ج ۳ / ۲۸۶.

۱۳۴۰۳ – محمد بن سعد الأنصاری:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۶۶ عنه روایة شریفة.

۱۳۴۰۴ – محمد بن سعد الموسوی صفی الدین:

لم یذکروه. هو من مشایخ السید ابن طاووس. إثبات الهداة ج ۵ / ۲۴۹. هو ابن معد الآتی.

۱۳۴۰۵ – محمد بن سعدان بن المبارک أبو جعفر الکوفی النحوی:

لم یذکروه. هو إمام کامل، مؤلف الجامع والمشجر وغیرهما. ثقة عدل. ولد سنة ۱۶۱ وتوفی یوم الأضحی سنة ۲۳۱.

(۱۰۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، سالم بن أبی الجعد (۱)، أبـو جعفر الکوفی (۱)، أبو عبـد الله (۱)، سعد الإسکاف (۱)، ابن الندیم (۱)، محمد بن سعدان (۱)، محمد بن سعد (۵)

صفحه ۱۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۰۹

۱۳۴۰۶ – محمد بن سعید:

بعث دنانیر إلی مولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه، فخرج التوقیع بالوصول باسمه. کمبا ج ۱۳ / ۹۰، وجد ج ۵۱ / ۳۳۲.

ولعله ابن أخی سهل بن زیاد الذی روی عنه عمر بن علی التفلیسی، کما عن کش فی ترجمة شعیب مولی الإمام السجاد علیه السلام.

۱۳۴۰۷ – محمد بن سعید الآذربیجانی:

روی علی بن محمد، عنه، عن موسی بن محمد، عن أخیه علی بن الهادی علیه السلام. الکافی ج ۷ کتاب المواریث ص ۱۵۸.

۱۳۴۰۸ – محمد بن سعید أبو الفضل:

له کتاب الأربعین. روی عنه السید هبة الله فی مجموع الرائق. المستدرک ج ۲ / ۴۳۹ روایات عشرة.

۱۳۴۰۹ – محمد بن سعید بن أبی نصر:

لم یـذکروه. روی محمـد بن عبـد الله بن زرارة، عنه وأحمـد بن محمـد بن أبی نثر، عن أبان بن عثمان الأحمر کتبه، کما فی فهرسـت الشیخ.

۱۳۴۱۰ – محمد بن سعید الأزدی:

لم یذکروه. هو صاحب موسی بن محمد رضا علیه السلام. روی العیاشی عنه. کمبا ۵ / ۱۷۹، وجد ج ۱۲ / ۲۵۱.

وروی فی العلل ج ۱ / ۱۲۳ عنه، عن موسی بن علی الهادی علیه السلام. و شئ ج ۲ / ۱۲۸ عنه. وص ۱۹۷ عنه.

۱۳۴۱۱ – محمد بن سعید الأصفهانی:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی کمبا ج ۶ / ۲۸۵، وجد ج ۱۷ / ۳۶۸. وروایته الأخری عن شریک، عن جابر فی جش ص ۷.

(۱۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمـام علی بن محمـد الهادی علیه السـلام (۱)، محمـد بـن عبـد الله بن زرارة (۱)، محمد بن سـعید الآذربیجانی (۱)، أبان بن عثمان (۱)، سهل بن زیاد (۱)، موسی بن علی (۱)، موسی بن محمد (۲)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سعید (۵)، علی بن محمد (۱)، عمر بن علی (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۱۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۱۰

۱۳۴۱۲ - محمد بن سعید البجلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه فی الکامل ص ۱۷۳ عن محمد بن علی المدائنی، عنه، عن قبیصة، عن جابر.

۱۳۴۱۳ - محمد بن سعید البصری:

لم یذکروه. کان غازیا زمن معاویة بخراسان. ومن راواته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۷۳.

۱۳۴۱۴ - محمد بن سعید بن جعفر العلوی:

لم یذکروه. وتأتی روایته فی علی بن زید.

۱۳۴۱۵ - محمد بن سعید الجمحی (الحجمی - خ ل):

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ باب مجالسة أهل المعاصی ص ۳۷۹ عن محمد بن مسلم، عن داود بن فرقد، عنه، عن هشام بن سالم، عن الصادق علیه السلام، ذم الناصب ومجالستهم، وکتاب العشرة ص ۶۰، وجد ج ۷۴ / ۲۱۹.

۱۳۴۱۶ - محمد بن سعید الخراسانی:

روی محمد بن بندار عنه. دلائل الطبری ص ۲۴۷.

۱۳۴۱۷ - محمد بن سعید الزجاجی:

لم یذکروه. تقدم خبره فی الحسن بن عثمان الصیرفی.

۱۳۴۱۸ - محمد بن سعید بن عزیز السمرقندی:

لم یذکروه. هو الفقیه بأرض بلخ أبو الحسن. من مشایخ الصدق. روی عنه فی المعانی ص ۱۱، وهو عن أبی أحمد الزاهد السمرقندی مرفوعا، عن الصادق علیه السلام. وفی التوحید عنه مثله، وکذا فی بشا ص ۱۵۰.

(۱۱۰)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن سعید بن عزیز (۱)، محمد بن سعید البجلی (۱)، محمد بن سعید الجمحی (۱)، هشام بن سالم (۱)، ابن قولویه (۱)، داود بن فرقد (۱)، علی بن زید (۱)، محمد بن بندار (۱)، محمد بن سعید (۴)، محمد بن علی (۱)، محمد بن مسلم (۱)، خراسان (۱)، الصدق (۲)

صفحه ۱۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۱۱

۱۳۴۱۹ - محمد بن سعید بن عقیل بن أبی طالب:

من شهداء الطف. تقدم بعنوان محمد بن أبی سعید بن عقیل.

۱۳۴۲۰ - محمد بن سعید بن علی الخزاعی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کفایة الأثر، عنه، عن محمد بن محمد الصفوانی - الخبر.

۱۳۴۲۱ - محمد بن سعید بن علی بن سعید الکوفی أبو الفرج:

لم یذکروه. روی فی کتاب المسلسلات ص ۱۰۵ عنه، عن ابن عقدة.

۱۳۴۲۲ - محمد بن سعید بن غزوان الأسدی:

من أصحاب الهادی علیه السلام. کان متکلما. کذا قاله منقب ص ۴۰۲، و کمبا ج ۱۲ / ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۲۱۶. ومثله قول الشیخ. بل هو من أجلة المتکلمین کما تقدم کش عن نصر بن الصباح.

۱۳۴۲۴ – محمد بن سعید بن محمد بن شر حبیل أبو بکر البرحمی:

لم یذکروه. له رایات شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۷۳، وجد ج ۴۰ / ۲۰۷، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۹۰ و ۲۲۳.

۱۳۴۲۵ – محمد بن سعید بن محمد بن الشعیری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام، کما یأتی فی أبیه. جملة من روایاته فی العیون باب ۶ ج ۱ / ۴۰ حدیث اللوح، وکذا فی ک باب ۲۷ ح ۱.

(۱۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن سعید بن غزوان (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن سعید (۱)، حدیث اللوح (۱)، سعید بن محمد (۲)، محمد بن سعید (۳)، محمد بن محمد (۱)، الفرج (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۱۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۱۲

محمد بن سعید بن المسیب:

لم یذکروه. تأتی روایاته فی ابنه عمران.

۱۳۴۲۷ – محمد بن سعید المعروف بالدهقان:

لم یذکروه. کنز: عن محمد بن أحمد بن شاذان، عنه، فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۸ / ۳۲۹، وکمبا ج ۹ / ۳۳۹. وذکره فی کنز ص ۲۰۹ مترجما علیه.

۱۳۴۲۸ – محمد بن سعید النیسابوری أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی عن أبی الصلت الهروی معجزة الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۱۰، وجد ج ۵۰ / ۴۹.

۱۳۴۲۹ – محمد بن سعید الهاشمی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن فرات بن إبراهیم. بشارة المصطفی ص ۲۳.

۱۳۴۳۰ – محمد بن سعید بن یحیی البزوری:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أول کتاب الخصال، عن محمد بن إبراهیم الطالقانی رضی الله عنه، عنه، الحدیث العلوی علیه السلام فی تفسیر الواحد. و رواه فی التوحید مثله، وکمبا ج ۲ / ۶۵، وجد ج ۳ / ۲۰۶.

۱۳۴۳۱ – محمد بن سعید بن یحیی البزوفری:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۴۰۱ عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق، عنه، عن إبراهیم بن الهیثم. ومثله فی التوحید عنه وکذا فی الخصال.

۱۳۴۳۲ – محمد بن سفیان:

روی البرقی فی سن ج ۱ / ۲۳۵ عن أبیه، عنه، عن النعمان الرازی قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام – الخ. ولعله البزوفری.

وروی محمد بن یحیی الصیرفی، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام.

(۱۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الخصال للشیخ الصدوق (۱)، سعید بن المسیب (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، محمد بن یحیی الصیرفی (۱)، محمد بن أحمد بن شاذان (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، النعمان الرازی (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أبو عبد الله (۱)، سعید بن یحیی (۲)، محمد بن سفیان (۱)، محمد بن سعید (۳)

صفحه ۱۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۱۳

یب ج ۳ باب صلاة الاستسقاء ص ۱۵۰.

۱۳۴۳۳ - محمد بن سفیان البزوفری:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۱۰۱ و ۲۱۶ عن جماعة، عنه، عن أحمد بن إدریس، اللوح الناص علی الأئمة الاثنی عشر صلوت الله علیهم المنقول عن جابر، وکمبا ج ۹ / ۱۲۱، وجد ج ۳۶ / ۱۹۷. وغیر ذلک فی کتاب الغیبة بهذا الإسناد فی ص ۱۱۱ و ۱۲۰ و ۱۲۲ و ۱۲۸ و ۲۱۶ و ۲۱۸، وغیر ذلک.

۱۳۴۳۴ - محمد بن سکین بن عمار النخعی الجمال:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب روی أبوه عن الصادق علیه السلام.

وروی محمد بن سکین کتب معاویة بن عمار الدهنی، کما فی جش ص ۲۹۳.

ولمحمد بن سکین روایات عن الصادق علیه السلام، کما عن التهذیب ج ۱ / ۱۸۴. و أشار إلیه الخوئی مفصلا فی ج ۱۶ / ۱۳۱.

۱۳۴۳۵ - محمد بن سکین بن نوح بن دراج:

لم یذکروه. روی الطاطری، عنه. جش ص ۷۵.

۱۳۴۳۶ - محمد بن سلام الجمحی:

لم یذکروه. له روایات شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۴۴، وجد ج ۴۰ / ۷۴، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۱.

۱۳۴۳۷ - محمد بن سلام الکوفی:

روی الحسن بن علی بن عمر بن الإمام السجاد علیه السلام، عنه، عن أحمد بن الواسطی، خبر کیفیة وفاة المجتبی علیه السلام.

۱۳۴۳۸ - محمد بن سلام بن یسار (سیار) الکوفی أبو عبد الله:

له کتب نقل منها القاضی نعمان فی کتابه الإیضاح ص ۲۳ و ۲۰ و ۱۷ و ۱۴ و ۱۵ و ۲۶ و ۳۰ و ۳۴ و ۳۵ و ۳۸ و ۳۹ و ۴۳ و ۵۰ و ۵۴. وغیر ذلک کثیر.

(۱۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، صلاة الإستسقاء (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۲)، معاویة بن عمار الدهنی (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، سلام بن یسار (۱)، محمد بن سفیان (۱)، الحسن بن علی (۱)، سکین بن عمار (۱)، نوح بن دراج (۱)، محمد بن سلام (۲)، محمد بن سکین (۳)، الوفاة (۱)

صفحه ۱۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۱۴

۱۳۴۳۹ – محمد بن سلامة الشامی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۸۲ عن دعبل الخزاعی، عن زرارة، عن الباقر علیه السلام.

۱۳۴۴۰ – محمد بن سلامة القضاعی أبو عبد الله القاضی:

لم یذکروه. له کتاب الشهاب، کما فی المستدرک ج ۱ / ۵۳۰، وج ۳ / ۵۸.

۱۳۴۴۱ – محمد بن سلمان الفارسی:

لم یذکروه. قال: خطبنا أمیر المؤمنین علیه السلام – وذکر الملاحم. إثبات الهداة ج ۷ / ۱۴۸. وتقدم فی أبیه ذکر إخوانه. وحفیده إبراهیم بن سلمان بن محمد تقدم. وکذا الحسن بن علی بن سلمان.

۱۳۴۴۲ – محمد بن سلمة:

من مشائخ القمی فی تفسیره. روی عنه، عن محمد بن جعفر، کما فیه سورة النمل ص ۴۸۰.

وروی البرقی فی سن عنه رفعه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام قال: إنما یجمع الناس الرضا والسخط – الخ.

۱۳۴۴۳ – محمد بن سلمة أخو أیوب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۶۶.

۱۳۴۴۴ – محمد بن سلمة بن أرتبیل أبو جعفر الیشکری:

جلیل عظیم القدر فقیه القاری. وله کتب. وروی کتاب عیسی بن السری، کما فی جش ص ۲۱۰.

۱۳۴۴۵ – محمد بن سلمة الأموی: لم یذکروه. تقدم خبره فی أحمد بن سعید بن یزید.

(۱۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، محمد بن سلمة بن أرتبیل (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، الحسن بن علی بن سلمان (۱)، الشاعر دعبل الخزاعی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عیسی بن السری (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن سعید (۱)، محمد بن سلمة (۳)، محمد بن جعفر (۱)

صفحه ۱۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۱۵

۱۳۴۴۶ – محمد بن سلیمان:

کان یأخذ علم أهل البیت عن الرضا علیهم السلام، کما فی الطب ص ۹۰.

۱۳۴۴۷ – محمد بن سلیمان:

سأل عن مولانا الجواد علیه السلام فضل زیارة الرضا علیه السلام. العیون ج ۲ / ۲۵۸. وروی عنه محمد بن أسلم الجبلی. کامل الزیارات باب ۱۰۱ ح ۷.

۱۳۴۴۸ – محمد بن سلیمان الأصفهانی:

ثقة بالاتفاق. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام. وله کتاب. واسم جده عبد الله.

۱۳۴۴۹ – محمد بن سلیمان الأودی:

لم یذکروه. روی ابن محبوب، عنه، عن أبی الجارود. کتاب لدعاء ص ۱۹۷، و جد ج ۹۵ / ۵۳.

۱۳۴۵۰ – محمد بن سلیمان البزاز:

وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة عن عبد الله بن المغیرة، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر.

۱۳۴۵۱ – محمد بن سلیمان بزیع الخزاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۱۱۸ عن عیسی بن محمد العلوی، عن أبی عوانة، عنه، عن إسماعیل بن أبان، حدیث شریف کریم عظیم فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۹ / ۲۸۳، وجد ج ۳۸ / ۹۷.

وسائر روایاته الشریفة. کمبا ج ۹ / ۱۱۴، وجد ج ۳۶ / ۱۶۴، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۹۰ و ۲۵۴ و ۳۴۱. وبعض روایاته فی أبی عوانة موسی بن یوسف.

۱۳۴۵۲ – محمد بن سلیمان البصری الدیلمی:

من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما کما أن أباه من أصحاب

(۱۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، محمد بن سلیمان الأصفهانی (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، محمد بن سلیمان البزاز (۱)، محمد بن سلیمان البصری (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، محمد بن أسلم الجبلی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن سلیمان (۴)، عیسی بن محمد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الزیارة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۱۶

الصادق علیه السلام وتقدم. ومحمد هذا یروی عن أبیه کثیرا.

ورمی بالغلو. والظاهر أنه لنقله روایات لا تتحملها قدماء الأصحاب فرماه بعضهم بذلک وتبعه من تأخر، کإخوانه محمد بن سنان والمفضل بن سنان والمفضل وجابر الجعفی و غیرهم. فها أنا ذا أتلو علیک جملة من روایاته الشریفة حتی یتبین لک وجه الرمی:

یر: عباد بن سلمان، عن محمد بن سلیمان، عن أبیه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: إن الله تبارک وتعالی انتجبنا لنفسه، فجعلنا صفوته من خلقه وأمناءه علی وحیه، وخزانه فی أرضه وموضع سره وعیبة علمه، ثم أعطانا الشفاعة فنحن أذنه السامعة وعینه الناظرة ولسانه الناطق بإذنه وأمناؤه علی ما نزل من عذر و نذر وحجة. کمبا ج ۷ / ۳۳۴، وجد ج ۲۶ / ۲۴۷.

یر: عباد بن سلیمان، عنه، عن سدیر، حدیث شریف فی أنهم صلوات الله علیهم أعلم من الأنبیاء، وأن علم غیرهم بالنسبة إلی علمهم کقدر قطرة الثلج فی البحر الأخضر. کمبا ج ۷ / ۳۲۲، وجد ج ۲۶ / ۱۹۷.

کا: عن محمد بن خالد، عنه، عن أبیه، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه فی قول الله تعالی ": سئل بعذاب واقع للکافرین " بولایة علی " لیس له دافع. " ثم قال: هکذا والله نزل بها جبرئیل علی محمد صلی الله علیه وآله.

کمبا ج ۷ / ۷۸، وجد ج ۲۳ / ۳۷۸.

کا: عن سهل، عنه، عن أبیه، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: سألته عن قول الله عز وجل ": والشمس وضحیها " قال: الشمس رسول الله صلی الله علیه وآله، أوضح الله عز وجل به للناس دینهم. قال: قلت:

"والقمر إذا تلیها " قا ل: ذلک أمیر المؤمنین علیه السلام تلا رسول الله صلی الله علیه وآله ونفثه بالعلم نفثا. قال: قلت ": واللیل إذا یغشیها " قال: ذلک أئمة الجور – الخبر. کمبا ج ۷ / ۱۰۶، وجد ج ۲۴ / ۷۳.

کنز: عنه، عن أبیه، حدیث تأویل المشارق بالأنبیاء، والمغارب بالأوصیاء.

ج ۲۴ / ۷۷.

یر: عنه، عن أبیه، حدیث أنه إذا استقرت نطفة الإمام فی الرحم أربعین لیلة

(۱۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، أبو بصیر (۲)، أبو عبد الله (۱)، عباد بن سلیمان (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الحج (۱)

صفحه ۱۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۱۷

نصب له عمود من نور - الخ. کمبا ج ۷ / ۱۹۱، وجد ج ۲۵ / ۴۲.

ختص، یر: عنه حدیث أنهم یزدادون فی العلم. کمبا ج ۷ / ۲۹۷، وجد ج ۲۶ / ۹۲. وسائر روایاته الشریفة. کمبا ج ۹ / ۴۲۷، وج ۱۴ / ۱۹۲، و ج ۸ / ۲۵۳، وج ۱۱ / ۲۲۳، وج ۷ / ۱۴۴، وکتاب الإیمان ص ۱۳۳، وجد ج ۵۱ / ۵۰، و ج ۲۴ / ۲۶۰، وج ۴۷ / ۳۹۰، وج ۵۹ / ۲۴، وج ۶۸ / ۱۱۷، وج ۴۰ / ۵. ویأتی فی أبیه ما یتعلق به.

وفی کتاب الغایات ص ۸۷ عن محمد بن سلیمان الدیلمی، عن أبی جعفر علیه السلام قال: قلت: کیف صار عدة المطلقة - الخ. ورواه فی الکافی ج ۶ باب علة اختلاف عدة المطلقة ص ۱۱۳ عن محمد بن سلیمان، عن أبی جعفر الثانی علیه السلام قال: قلت له: جعلت فداک کیف صارت عدة المطلقة - الخ. ورواه فی الوسائل ج ۱۵ / ۴۵۲ عن الکلینی، والشیخ فی یب ج ۸ / ۱۴۳ مثله.

ونقل الشیخ فی مصباحه ص ۷۵۵ عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. وروی عن یوسف ک عن محمد بن سلیمان الدیلمی قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام. التهذیب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۱۰۹ ح ۴۱۲.

۱۳۴۵۳ - محمد بن سلیمان البغدادی أبو سلیم:

روی محمد بن أحمد القاشانی عنه أحادیث فی الإمامة ووصف المهدی علیه السلام. دلائل الإمامة للطبری ص ۲۵۰ و ۲۵۱.

۱۳۴۵۴ - محمد بن سلیمان بن حبیب:

لم یذکروه. هو من رواة خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام المعروف باللؤلؤة. و هی خطبة شریفة عظیمة فیها الملاحم العجیبة. جد ج ۳۶ / ۳۵۴، وکمبا ج ۹ / ۱۵۷.

۱۳۴۵۵ - محمد بن سلیمان الحذاء البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید والصفار، عن أبی العباس، عنه، روایة شریفة فی جد ج ۴۱ / ۲۵۵، وکمبا ج ۹ / ۵۷۰، وختص ص ۲۷۱، ومدینة المعاجز ص ۸۵.

(۱۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۲)، محمد بن سلیمان (۴)، محمد بن أحمد (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۱۸

۱۳۴۵۶ - محمد بن سلیمان بن الحسن بن جهم بن بکیر بن أعین أبو طاهر الزراری:

حسن الطریقة ثقة عین بالاتفاق. وله إلی مولانا أبی محمد علیه السلام مسائل والجوابات. مات سنة ۳۰۱ ومولده ۲۳۷. وفی رسالة حفیده أحمد بن محمد بن محمد أنه مات أول سنة ثلاثمائة. وآخر کتاب ورد إلیه من الناحیة المقدسة سنة ۲۹۹. وتقدم أجداده وحفیده أحمد بن محمد بن محمد بن سلیمان.

والظاهر اتحاده مع ابن سلیمان بن الحسن الکوفی الواقع فی طریق الصدوق فی التوحید ص ۳۳۳.

۱۳۴۵۷ - محمد بن سلیمان الحمدانی أو الحمرانی أبو زکریا:

من أهل طوس من مشائخ الطوسی. وهو یروی عن الصدوق، کما فی ست ص ۱۸۶.

۱۳۴۵۸ - محمد بن سلیمان بن داود بن الحسن بن الحسن بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. ویقال له: محمد بن سلیمان العلوی. کان صاحب شرطة وإمارة بالمدینة. بعث إلی الرضا علیه السلام یستدعی البیعة، فأجاب وأقرأه السلام و قال للرسول: قل له: إذا مضی عشرون یوما أتیتک. فلما کان یوم ثمانیة عشر جاءهم جند فهزموا. تفصیل ذلک فی کمبا ج ۱۲ / ۶۶، وجد ج ۴۹ / ۲۲۰، وفی العیون ج ۲ / ۲۰۷. أبوه وجده وابنه القاسم تقدموا وموسی یأتی.

۱۳۴۵۹ - محمد بن سلیمان الدیلمی أبو عبد الله:

هو ابن سلیمان البصری المذکور. وهو ابن سلیمان بن عبد الله. وقیل: هو ابن سلیمان بن زکریا الدیلمی.

۱۳۴۶۰ - محمد بن سلیمان زرقان:

وکیل الجعفری الیمانی. روی الإمام الهادی علیه السلام، وعنه

(۱۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن سلیمان الحمدانی (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، محمد بن سلیمان بن الحسن (۱)، سلیمان بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن محمد (۱)، سلیمان بن زکریا (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان بن داود (۱)، أبو عبد الله (۱)، سلیمان بن الحسن (۱)، سلیمان البصری (۱)، بکیر بن أعین (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، محمد بن سلیمان (۲)، محمد بن محمد (۱)، الموت (۲)

صفحه ۱۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۱۹

إبراهیم بن الزیات، کما تقدم فی إبراهیم.

۱۳۴۶۱ - محمد بن سلیمان الصنعانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۸۵ عن البرقی، عن أبیه و غیره، عن إبراهیم بن الفضل - الخ.

۱۳۴۶۲ - محمد بن سلیمان بن عاصم:

لم یذکروه. روی الشیخ عن أستاده الحسن بن محمد بن یحیی الفحام، عن عمه عمر بن یحیی، عنه، عن أحمد بن محمد العبدی حدیثا شریفا فی الفضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۶ / ۲۸۶، وج ۹ / ۵۶۹، وکتاب الإیمان ص ۱۳۷ وروایة أخری بهذا السند فی ذلک. کمبا ج ۶ / ۲۸۳، وجد ج ۱۷ / ۳۶۰ و ۳۷۲، و ج ۴۱ / ۲۵۱، وج ۶۸ / ۱۳۴. وتقدم فی أحمد بن محمد.

۱۳۴۶۳ - محمد بن سلیمان بن عبد الله بن الحسن: والد عبد الله المذکور.

۱۳۴۶۴ - محمد بن سلیمان بن فارس أبو أحمد:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن سعید المؤدب، عنه، عن أحمد بن الأزهر.

بشا ص ۱۶۰.

۱۳۴۶۵ – محمد بن سلیمان الکوفی البزاز:

روی العباس بن بکار الضبی، عنه، عن عمرو بن خالد. الفقیه ج ۴ باب النوادر آخر الکتاب ص ۴۱۱ ح ۵۸۹۶.

۱۳۴۶۶ – محمد بن سلیمان بن محبوب أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی فی کنز عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن أحمد بن عیسی الحربی – الخ. جد ج ۱۹ / ۳۱۷، وکمبا ج ۶ / ۴۷۳.

ووقع فی طریق الشیخ فی ست ص ۱۴۰ عن محمد بن عمر بن سالم الجعابی، عنه فی أصل کتابه، عن إبراهیم بن مسکین.

(۱۱۹)

مفاتیح البحث: عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، إبراهیم بن الزیات (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، إبراهیم بن الفضل (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، محمد بن عمر بن سالم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، العباس بن بکار (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، عمر بن یحیی (۱)، محمد بن سلیمان (۶)، عمرو بن خالد (۱)، أحمد بن محمد (۲)

صفحه ۱۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۲۰

۱۳۴۶۷ – محمد بن سلیمان المقری الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۸۸ فی روایة شریفة کما فی جد ج ۴۲ / ۲۰۴، وکمبا ج ۹ / ۶۵۰، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۲۲، وبشا ص ۲۶۰، وأمالی المفید مج ۴۲ عنه، عن عبد الصمد بن علی النوفلی.

۱۳۴۶۸ – محمد بن سلیمان بن مهران:

لم یذکروه. الطب ص ۱۲۱ عنه، عن زیاد بن هارون العبدی – الخبر، وکتاب الدعاء ص ۲۱۵، وجد ج ۹۵ / ۱۲۷.

۱۳۴۶۹ – محمد بن سلیمان النخعی:

لم یذکروه. روی أبو إسحاق الثقفی، عنه، عن السری بن عبد الله، عن محمد بن علی السلمی، عن أبی جعفر محمد بن علی علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۴۹. و حدیث وجه تسمیة المهدی بالمهدی صلوات الله علیه.

۱۳۴۷۰ – محمد بن سلیمان النوفلی:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. ما یفید مدحه وکثرة علمه. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۹، وجد ج ۴۸ / ۱۹۳. وابناه عباد وعلی تقدما.

۱۳۴۷۱ – محمد بن سماعة الصیرفی:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد (یعنی ابن مالک الکوفی)، عنه، عن المفضل بن عیسی، عن محمد بن علی الهمدانی، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه، حدیث وصف قیام القائم علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۵۶.

۱۳۴۷۲ – محمد بن سماعة الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال لدین ج ۱ / ۴۱۴ عن ابن فضال، عن أیمن بن محرز الحضرمی، عنه، عن إبراهیم بن یحیی المدنی، عن أبی عبد الله علیه السلام روایة کریمة.

(۱۲۰)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن سلیمان النوفلی (۱)، محمد بن سماعة الصیرفی (۱)، محمد بن علی الهمدانی (۱)، إبراهیم بن یحیی (۱)، السری بن عبد الله (۱)، سلیمان بن مهران (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الصمد بن علی (۱)، سلیمان النخعی (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، محمد بن سماعة (۱)، أیمن بن محرز (۱)، محمد

بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۲۱

۱۳۴۷۳ - محمد بن سماعة الکوفی:

عده الشیخ فی أصحاب الرضا علیه السلام. وروی أحمد البزنطی، عن محمد بن سماعة، عن أبی جعفر علیه السلام. التهذیب ج ۹ باب میراث المکاتب ص ۳۵۳.

وروی محمد بن یحیی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۱ کتاب التوحید ص ۹۰.

۱۳۴۷۴ - محمد بن سماعة بن موسی بن رویدبن نشیط الحضرمی مولی عبد الجبار بن وائل حجر أبو عبد الله:

وجه فی أصحابنا، ثقة بالاتفاق وله کتب. وأولاده الحسن وإبراهیم وجعفر تقدموا.

۱۳۴۷۵ - محمد بن سماعة بن مهران:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته فی التهذیب ج ۵ / ۱۸۹ وط قدیم ص ۳۶۸ حکم الصلاة بعرفات.

۱۳۴۷۶ - محمد بن سمالی:

له علی محمد بن سعید خراج، فأرسل إلیه الصادق علیه السلام بإکرام محمد بن سعید والمحو عنه، فقبل. وفیه دلالات علی حسنه وکماله وشدة إخلاصه لمولانا الصادق علیه السلام.

۱۳۴۷۷ - محمد بن سنان أبو جعفر الزاهدی الخزاعی:

عدوه من أصحاب الکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم. ثقة جلیل صاحب الأسرار والمعضلات والغرائب المعظمات، وفاقا لعدة کثیرة، منهم الشیخ المفید فی الإرشاد حیث عده من خاصة الکاظم علیه السلام وثقاته وأهل الورع والعلم والفقه من شیعته الذین رووا النص علی الرضا صلوات الله علیه.

(۱۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن سماعة بن مهران (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن سماعة (۳)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن سعید (۲)، الصّلاة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۱۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۲۲

ومنهم المجلسیان، والشیخ الحر فی الوسائل، والسید ابن طاووس، و الحسن بن علی بن شعبة، والعلامة فی المختلف بحث الرضاع فی المسألة الأولی و مسألة عدم بطلان الصلاة بنقصان سجدة منها، وکذا عن المنتهی فی مسألة وجوب السورة بعد الحمد ومسألة التکبیر للرکوع. وقد تبعه فی وصف حدیثه بالصحة ولده الفخر والمحقق الکرکی، وکذا حکی ذلک عن السید الداماد والمیرزا فی الوسیط وغیرهم، وبنی علیه العلامة الطباطبائی.

قال السید فی الإقبال ص ۱۳: وقد زکی الفئتین فی کتاب عمل شهر رمضان محمد بن سنان، وبالغ فی الثناء علیه. وروی فی ذلک حدیثا یعتمد علیه.

ویأتی فی ترجمة المفضل کلمات المج فی مدحه ومدح المفضل وقوله: یظهر من الأخبار الکثیرة علو قدرهما وجلالتهما.

کلمات المفید فی مدحه والثناء علیه ورد من زعم قدحه فی الروضات ط ۲ ص ۳۸۴.

وکذا العلامة التستری فی قاموس الرجال أثبت وثاقته وأحسن فی رد ما یتوهم منه ذمه.

و کلمات السید فی فلاح السائل ص ۱۲ فی مدحه وجلالته، وکمبا ج ۱۲ / ۸۱، وجد ج ۴۹ / ۲۷۶.

قال الحکیم فی مستمسک العروة الوثقی ج ۱ / ۷۵ فی أخبار مساحة الکر: إن الظاهر جواز العمل بأخبار محمد بن سنان لثبوت وثاقته – الخ.

وها أنا ذا أتلو علیک جملة من روایاته المهمة العظیمة التی صارت سببا لرمیه بالغلو واتهامه بالعلو:

منها ما فی الکافی ج ۱ باب مولد النبی صلی الله علیه وآله ص ۴۴۰ مسندا عنه قال: کنت عند أبی جعفر الثانی صلوات الله علیه فأجریت اختلاف الشیعة، فقال: یا محمد إن الله تبارک وتعالی لم یزل متفردا بوحدانیته، ثم خلق محمدا وعلیا وفاطمة فمکثوا ألف دهر، ثم خلق جمیع الأشیاء فأشهدهم خلقها وأجری طاعتهم علیها وفوض أمورها إلیهم. فهم یحلون ما یشاؤون ویحرمون ما (۱۲۲)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، السید إبن طاووس (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الحسن بن علی بن شعبة (۱)، محمد بن سنان (۲)، الباطل، الإبطال (۱)، الرضاع (۱)، الصّلاة (۲)، الثناء (۱)، الجواز (۱)، التکبیر (۱)

صفحه ۱۲۳

یشاؤون، ولن یشاؤوا إلا أن یشاء الله تبارک وتعالی.

ثم قال: یا محمد هذه الدیانة التی من تقدمها مرق، ومن تخلف عنها محقق، و من لزمها لحق، خذها إلیک یا محمد، وکمبا ج ۶ / ۶، وج ۱۴ / ۴۷، وج ۷ / ۲۶۲.

بیان المج لهذه الروایة ص ۲۶۲. ونحوه فی ص ۱۸۶، وجد ج ۱۵ / ۱۹ وج ۲۵ / ۳۴۰ و ۳۳۹، و ۲۵، وج ۵۷ / ۱۹۵.

وروی فی الکافی باب التفویض روایتین عنه تدلان علی ثبوت التفویض إلی رسول الله وإلی الأئمة صلوات الله علیهم. وتمام الکلام فی التفویض فی کتابنا مستدرک السفینة ج ۸ / ۳۲۳ لغة " فوض. " ولنا رسالة مفردة مطبوعة فی إثبات ذلک. ونقل ذلک فی جد ج ۲۵ / ۳۳۴ و ۳۳۹.

کا: عنه، عن الرضا علیه السلام فی قول الله عز وجل ": کبر علی المشرکین " بولایة علی " ما تدعوهم الیه " یا محمد من ولایة علی. هکذا فی الکتاب مخطوطة. کمبا ج ۷ / ۷۸، وجد ج ۲۳ / ۳۷۴.

روایاته الشریفة المهمة فی خلقة النبی وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما. جد ج ۲۵ / ۲۴.

روایته عن أبی بصیر عن أمیر المؤمنین علیه السلام قال: أنا الهادی والمهتدی وأبو الیتامی وزوج الأرامل والمساکین، وأنا ملجأ کل ضعیف ومأمن کل خائف، وأنا قائد المؤمنین إلی الجنة، وأنا حبل الله المتین، وأنا عروة الله الوثقی، و أنا عین الله ولسانه الصادق ویده، وأنا جنبه الذی تقول نفس: یا حسرتی علی ما فرطت فی جنب الله، وأنا ید الله المبسوطة علی عباده بالرحمة والمغفرة، وأنا باب حطة من عرفنی وعرف حقی فقد عرف ربه – الخبر. کمبا ج ۷ / ۳۳۶، وجد ج ۲۶ / ۲۵۸.

وروایته عن الصادق علیه السلام قال: نحن جنب الله، ونحن صفوة الله، و نحن خیرة الله، ونحن مستودع مواریث الأنبیاء، ونحن أمناء الله، ونحن وجه الله، ونحن آیة الهدی، ونحن العروة الوثقی، وبنا فتح الله وبنا ختم الله، ونحن الأولون، ونحن الآخرون – الخبر. وهو

خبر شریف مفصل. فراجع جد

(۱۲۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)، الجنابة (۲)

صفحه ۱۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۲۴

ج ۲۶ / ۲۵۹.

روایته النص من الکاظم علی الرضا علیهما السلام وقوله: والله لئن مد الله فی عمری لأسلمن إلیه حقه ولأقرن له بالإمامة وأشهد أنه من بعدک حجة الله علی خلقه، والداعی إلی دینه. فقال لی: یا محمد یمد الله فی عمرک وتدعوا إلی إمامته وإمامة من یقوم مقامه من بعده. قلت: من ذاک فداک؟ قال: محمد ابنه.

قال: قلت: فالرضا والتسلیم. قال: نعم کذلک وجدتک فی کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام. أما إنک فی شیعتنا أبین من البرق فی اللیلة الظلماء.

ثم قال: یا محمد إن المفضل کان أنسی ومستراحی، وأنت أنسهما و مستراحهما. حرام علی النار أن تمسک أبدا. رواه الصدوق والشیخ والمفید، کما فی کمبا ج ۱۲ / ۷، وجد ج ۴۹ / ۲۱.

ورواه فی الکافی ج ۱ / ۳۱۹ مثله إلی قوله: والتسلیم. ورواه الکشی فی رجاله ص ۳۱۶ إلی آخره، وزاد بعد کلمة أبدا: یعنی أبا الحسن وأبا جعفر علیهما السلام.

ورواه الشیخ إلی قوله: والتسلیم. کمبا ج ۱۲ / ۱۰۳، وجد ج ۵۰ / ۱۹.

وروی الکشی فی رجاله ص ۳۵۹ بإسناده، عن محمد بن سنان قال: دخلت علی أبی جعفر الثانی علیه السلام فقال لی: یا محمد کیف أنت إذا لعنتک، وبرئت عنک، وجعلتک محنة للعالمین، أهدی بک من أشاء وأضل بک من أشاء؟ قال:

قلت له: تفعل بعبدک ما تشاء یا سیدی إنک علی کل شئ قدیر.

ثم قال: یا محمد أنت عبد قد أخلصت لله. إنی ناجیت الله فیک فأبی إلا أن یضل بک کثیرا ویهدی بک کثیرا. وتقدم فی أنس عدة من روایاته عن یونس بن ظبیان.

ومما ذکرنا ظهر منشأ رمیه بالغلو واتهامه بالعلو. وظهر وجه قوله: من کان یرید المعضلات فإلی، ومن أراد الحلال والحرام فعلیه بالشیخ. یعنی صفوان بن یحیی.

وظهر وجه قول صفوان: هذا ابن سنان لقد هم أن یطیر غیر مرة فقصصناه حتی ثبت معنا. وظهر وجه الفضل بن شاذان إیاه إلی الکذب وقوله هو و

(۱۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب رجال الکشی (۲)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، محمد بن سنان (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الحج (۱)، الفدیة، الفداء (۱)

صفحه ۱۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۲۵

أیوب بن نوح: لا أستحل أنی أروی أحادیث محمد بن سنان. وتبعهما الکشی فجعله من الغلاة وکذا من تأخر فضعفه.

ولیت شعری کیف رویا عنه مع عدم استحلالهما؟! وکیف یقول الفضل:

أرووا أحادیث محمد بن سنان عنی، ویقول فی موضع آخر: لا ـ أحب لکم أن ترووا أحادیثه ما دمت حیا، ویأذن فی الروایة عنه بعد موته؟! وهل فی ذلک إلا ـ الشک والتردید منهما فی قولهما؟! وکیف ویروی عنه جماعة من العدول والثقات من أهل العلم؟! کما ذکرهم کش فی ص ۳۱۵. والمحدث النوری عدهم ۳۸. و العلامة المامقانی أزید من سبعین رجلا.

وروی کش فی ص ۳۱۲ فی الصحیح عن أحمد بن عیسی، عن رجل، عن علی بن الحسین بن داود القمی قال: سمعت أبا جعفر الثانی علیه السلام یذکر صفوان بن یحیی ومحمد بن سنان بخیر، وقال: رضی الله عنهما برضائی عنهما، لا خالفانی قط. هذا بعد ما جاء عنه فیهما ما قد سمعته من أصحابنا.

وفی ص ۳۱۳ بسند آخر عنه نحو مع زیادة: وما خالفا أبی قط.

وروی عن أبی طالب عبد الله بن الصلت القمی فی الصحیح قال: دخلت علی أبی جعفر الثانی علیه السلام فی آخر عمره فسمعته یقول: جزی الله صفوان بن یحیی، ومحمد بن سنان، وزکریا بن آدم، وسعد بن عنی خیرا فقد وفوا لی - الخبر.

ورواه الشیخ فی غیبته ص ۲۲۵ عن أبی طالب القمی مثله. ثم روی عن علی بن الحسین بن داود قال: سمعت أبا جعفر الثانی علیه السلام یذکر محمد بن سنان بن بخیر ویقول: رضی الله عنه برضائی عنه فما خالفنی وما خالف أبی قط، و کمبا ج ۱۲ / ۸۱، وجد ج ۴۹ / ۲۷۴.

إلی غیر ذلک من الروایات التی نقلها الکشی وغیره وجمعها المحدث النوری فی المستدرک ج ۳ / ۵۵۷، والعلامة المامقانی وفصلا الکلام فیه وأثبتا وثاقته و جلالته فراجع إلیهما وإلی ما ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۳۹۱ لغة " بوب " حتی تری أنه باب الصادق علیه السلام.

(۱۲۵)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الحسین بن داود (۲)، أیوب بن نوح (۱)، زکریا بن آدم (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، محمد بن سنان (۴)، الموت (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۱۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۲۶

کلمات السید ابن طاووس فی مدحه وجلالته ورد من طعن علیه. جد ج ۴۹ / ۲۷۴ و ۲۷۵ و ۲۷۶. وتقدم فی أحمد بن هلیک مدحه.

جملة من روایاته المهمة التی صارت منشأ لنسبه الغلو إلیه. کمبا ج ۱۰ / ۱۵۴، وجد ج ۴۴ / ۲۳۸.

ویشهد علی توثیقه عند الشیخ المفید فی الإرشاد إیاه من ثقات الرضا علیه السلام، کما تقدم، وتوثیق ابن قولویه إیاه لوقوعه فی أسناد کامل الزیارات، و توثیق علی بن إبراهیم القمی إیاه لوقوعه فی أسناد تفسیره.

أما ریاته عن الصادق علیه السلام مضافا إلی ما تقدم: منها ما فی المستدرک ج ۱ / ۵۵ عن الحسین بن سعید الأهوازی فی کتاب المؤمن عن محمد بن سنان قال:

قلت لأبی عبد الله علی السلام: عورة المؤمن حرام؟ قال: نعم. قلت:

یعنی سبیله (سفیله - ظ)؟ فقال: لیس حیث تذهب إنما هو إذاعة سره.

الطب: عنه، عن الصادق علیه السلام فضل أخذ الشارب. کمبا ج ۱۶ / ۱۷، وجد ج ۷۶ / ۱۱۲. وروی الطب ص ۶۰ عنه، عن الصادق علیه السلام.

وذکر العلامة المامقانی بعد نقله عن الشیخ أنه عد فی رجاله (۱۱۶) من أصحاب الصادق علیه السلام محمد بن سنان من دون توصیف، وبعد إیراد استظهار الحاوی والفاضل الجزائری کونه المبحوث عنه، أنه لم یظهر بروایته عن الصادق علیه السلام واحتمل أن له روایتین عن أبی عبد الله علیه السلام فی باب تلقین المحتضر وباب القضاء فی الدیات والقصاص من التهذیب.

أقول: ولم یزد العلامة المامقانی علی ما قال من الروایتین، وقد عرفت الزیادة ونزیدک علیها ما رواه فی الخرائج عن محمد بن سنان قال: دخلت علی الصادق علیه السلام، فقال لی: من بالباب؟ قلت: رجل من الصین - الخ. جد ج ۴۲ / ۱۸، وکمبا ج ۹ / ۶۰۰.

روایته عن الصادق علیه السلام حدیث لوح جابر مع الباقر علیه السلام.

بشا ص ۱۸۳.

روایته معجزة مولانا الصادق علیه السلام فی مدینة المعاجز ص ۳۶۳.

(۱۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۷)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب کتاب المؤمن للحسین بن سعید (۱)، السید إبن طاووس (۱)، یوم عرفة (۱)، الحسین بن سعید الأهوازی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن سنان (۳)، الصدق (۱)، الدیة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۲۷

وفی البصائر الجزء ۸ باب ۵: وجدت فی نوادر محمد بن سنان قال: قال أبو عبد الله علیه السلام - الخ، حدیث التفویض إلیهم السلام.

وفی المحاسن ج ۲ / ۳۶۱ عن یعقوب بن یزید، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام وصف مسافرة السجاد علیه السلام. وفیه ص ۴۲۹ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

روایة محمد بن سنان، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: نحن جنب الله، و نحن صفوة الله - الخ. جد ج ۲۶ / ۲۵۹، وکمبا ۷ / ۳۳۶.

أما روایته عن أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه ففی الکافی ج ۱ باب مولد أبی جعفر الثانی صلوات الله علیه ص ۴۹۶ مسندا عن محمد بن سنان قال: دخلت علی أبی الحسن علیه السلام، فقال: یا محمد حدث بآل فرج حدث؟ فقلت: مات عمر. فقال: الحمد لله - إلی أن قال: - یا محمد أو لا تدری ما قال - لعنه الله لمحمد بن علی أبی؟! - الخبر. ویوضح ذلک ما رواه الکلینی فی آخر هذا الباب وغیره فی غیره عنه تاریخ وفاة الجواد علیه السلام لست خلون من ذی الحجة سنة عشرین و مائتین.

ولا ینافیه قول النجاشی: مات محمد بن سنان سنة عشرین ومائتین کما هو واضح. ولا قول الکاظم علیه السلام له: یمد الله فی عمرک وتدعو إلی إمامته (یعنی الرضا علیه السلام) وإمامة من یقوم مقامه (یعنی الجواد علیه السلام). لأنه أولا إثبات شئ لا ینفی غیره. وثانیا أنه من الممکن حیث إنه لا یدرک من زمان الهادی علیه السلام إلا أیاما ولم یکن یمکنه الدعوة إلی إمامته، لم یخبره بذلک.

وبالجملة یستفاد مما ذکر أنه أدرک خمسة من الأئمة. ولا بعد لأنه من وفاة الصادق علیه السلام إلی أول إمامة الهادی علیه السلام ۷۲ سنة.

وابنه عبد الله بن محمد بن سنان والآخر والد محمد تقدما. وتقدم فی محمد بن أحمد بن السنانی أن اسم والد سنان عیسی.

وهو محمد بن الحسن بن سنان بن عبد الله بن زاهر. وزاهر مولی عمرو بن الحمق من شهداء الطف.

(۱۲۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام

محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۳)، یوم عاشوراء (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، عبد الله بن محمد بن سنان (۱)، أبو عبد الله (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۴)، محمد بن علی (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)، الجنابة (۱)

صفحه ۱۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۲۸

وفی الطب ص ۱۳۷ روایة محمد بن سنان بن عبد الله السنانی الزاهری، عن یونس بن ظبیان.

۱۳۴۷۸ - محمد بن سنان الحنظلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید ص ۳۱۶ باب قول الله عز وجل ": الرحمن علی العرش استوی " عن محمد بن یعقوب بن الحکم العسکری وأخیه معاذ بن یعقوب معا، عنه، عن عبد الله بن عاصم حدیث قدوم الجاثلیق مع مائة من النصاری بعد الرسول وسؤاله عن أبی بکر وعجزه وهدایته إلی أمیر المؤمنین علیه السلام. وهو حدیث مفصل فیه معارف کثیرة عظیمة کریمة.

وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۳۳ لغة " جثلق " مواضع الروایة. وبعضه فی کمبا ج ۱۴ / ۹۳ عنه، عنه، وجد ج ۵۸ / ۹.

۱۳۴۷۹ - محمد بن سنان الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الأعمال، عن محمد بن یحیی، عن محمد بن أحمد (یعنی الأشعری الثقة)، عنه، عن سهل بن زیاد، فضل الصوم. ورواه فی الوسائل ج ۷ / ۲۹۹ مثله.

۱۳۴۸۰ - محمد بن سنان السعیدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی موسی بن عیسی، عنه، عن الصادق علیه السلام. الطب ص ۱۰۶، وکتاب العشرة ص ۱۲۲، وجد ج ۷۵ / ۱۵.

۱۳۴۸۱ - محمد بن سنان بن طریف الهاشمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وأخوه عبد الله من الثقات الأجلاء.

۱۳۴۸۲ - محمد بن سنان العبدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر الجزء ۱ باب ۹ عن إدریس، عنه، عن جابر الجعفی، وجد ج ۲۵ / ۱۱، وکمبا ج ۷ / ۱۸۲.

(۱۲۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، محمد بن سنان بن طریف (۱)، عبد الله بن عاصم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یونس بن ظبیان (۱)، موسی بن عیسی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن یحیی (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۵)، الصیام، الصوم (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۲)

صفحه ۱۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۲۹

۱۳۴۸۳ - محمد بن سنان المجاور:

لم یـذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۲۹۹ عن أحمـد بن أبی عبد الله البرقی، عن أبیه، عنه، عن أحمد بن نصـر الطحان، عن أبی بصیر، عن الصادق علیه السلام حدیث إخبار عیسی علیه السلام بموت العروس وأنه بدا الله تعالی فیه، فدفع عنه الموت بالصدقة، وجد ج ۴ / ۹۴، وج ۱۴ / ۲۴۴ و ۳۲۴، وج ۹۶ / ۱۱۶، وکمبا ج ۲ / ۱۳۱، وج ۵ / ۳۹۱ و ۴۰۹، وج ۲۰ / ۳۱.

۱۳۴۸۴ – محمد بن السندی:

له روایات فی یب وصا رواها أحمد بن داود ومحمد بن الحسن الصفار، عنه، عن علی بن الحکم وأحمد بن إدریس. یب ج ۱ / ۲۷۲، وج ۶ / ۷۸ و ۸۵ و ۹۳ و ۱۲۲ وج ۷ / ۲۲۱ و ۴۷۱، وج ۸ / ۳۰۰، وصا ج ۳ / ۱۳۳، وج ۴ / ۴۴.

وروی محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران الأشعری، عنه، عن علی بن الحکم.

التوحید باب الابتلاء والاختبار ط جدید ص ۳۵۴.

۱۳۴۸۵ – محمد بن سوار:

الجعفریات ص ۱۳۶: عن محمد بن الأشعث، عنه، عن سعید بن زکریا المدائنی، عن عنبسة – الخ.

۱۳۴۸۶ – محمد بن سوقة العمری:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وکذا أخوه حفص وزیاد المذکوران ثقتان.

۱۳۴۸۷ – محمد بن سوید الأشعری:

لم یـذکروه. هو من أصـحاب الصـادق علیه السـلام ومورد عنایته. فقـد روی المفیـد فی أمالیه ص ۱۷ بإسـناده، عن خالـد بن عامر بن عباس، عنه قال: دخلت أنا و فطر بن خلیفة علی بن محمد صلوات الله علیه، فقرب إلینا تمرا فأکلنا وجعل

(۱۲۹)

مفاتیـح البحث: الإمام جعفر بن محمـد الصادق علیهما السـلام (۳)، الرسول الأکرم محمـد بن عبـد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، النبی عیسی بن مریم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو بصیر (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، محمـد بـن أحمـد بن یحیی بن عمران (۱)، محمـد بن الحسن الصـفار (۱)، الشـیخ الصدوق (۱)، أحمـد بن إدریس (۱)، أحمد بن داود (۱)، محمد بن الأشعث (۱)، محمد بن السندی (۱)، خالد بن عامر (۱)، علی بن الحکم (۲)، فطر بن خلیفة (۱)، محمد بن سوقة (۱)، محمد بن سوید (۱)، محمد بن سنان (۱)

صفحه ۱۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۳۰

یناول فطرا منه – إلی أن قال: – فقال الصادق علیه السـلام: رحمکم الله. بنا یبـدأ البلاء ثم بکم، وبنا یبـدأ الرخاء ثم بکم – الخبر. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۰، وجد ج ۵۲ / ۳۴۷.

۱۳۴۸۸ – محمد بن سهل بن أحمد الدیباجی:

لم یذکروه. هو من مشایخ المفید، کما فی أول التهذیب ج ۱ / ۱۳ فی المقدمة.

۱۳۴۸۹ – محمد بن سهل البحرانی:

لم یذکروه. هو الذی أمره مولانا الجواد علیه السـلام بتولی صـفوان بن یحیی و محمد بن سـنان لأنه رضـی عنهما. فراجع کش ترجمة بن سنان. رواه عنه محمد بن إسماعیل بن بزیع.

روی العباس بن معروف عنه. الخصال ص ۱۳۱، وأمالی ص ۸۵.

۱۳۴۹۰ – محمد بن سهل البغدادی: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن أبی محمود روایته.

۱۳۴۹۱ – محمد بن سهل الجلودی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الطبری الجلیل، عنه، عن أحمد بن محمد بن جعفر الطاری (الطائی – کما فی الدلائل). مدینة المعاجز ص ۶۰۷، ودلائل الطبری ص ۲۹۶.

۱۳۴۹۳ – محمد بن سهل بن زاذویه القمی:

روی حمزة بن القاسم، عنه، کتاب أبیه. جش ص ۱۳۲.

۱۳۴۹۴ – محمد بن سهل العطار البغدادی:

لم یذکروه. له کتاب. قال الصدوق: أخبرنی أبو العباس الفضل بن العباس

(۱۳۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، محمد بن سهل البحرانی (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن العباس (۱)، أبو عبد الله (۱)، العباس بن معروف (۱)، حمزة بن القاسم (۱)، سهل بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن سهل (۴)

صفحه ۱۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۳۱

الکندی فیما أجازه لی بهمدان سنة ۳۵۴ قال: حدثنا محمد بن سهل یعنی العطار البغدادی لفظا من کتابه سنة ۳۰۵ قال: حدثنا عبد الله بن محمد البلوی – الخ. وذکر حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی جوامع التوحید. کمبا ج ۲ / ۱۹۸، و ج ۱۴ / ۱۹، وج ۹ / ۵۱۶ و ۵۵۱، وجد ج ۴ / ۲۹۳، وج ۴۱ / ۳۴ و ۱۸۱، وج ۵۷ / ۸۰، و التوحید ط جدید ص ۷۷.

وروی عبد العزیز بن یحیی الجلودی (ثقة) عنه، عن عمرو بن عبد الجبار، عن أبیه قال: رأیت خاتم علی بن جعفر فی یمینه – الخ. کتاب المسلسلات ص ۱۰۶.

۱۳۴۹۵ – محمد بن سهل بن فیروزان:

لم یذکروه. روی الشیخ، عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن حمید الرازی.

کمبا ج ۲۳ / ۱۲۲، وجد ج ۱۰۴ / ۱۲۹.

۱۳۴۹۶ – محمد بن سهل القرشی أبو عبد الله:

وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۰ عن علی بن عبید، عنه، عن أبی عبد الله بن محمد البلوی الأنصاری – الخ مکررا.

۱۳۴۹۷ – محمد بن سهل القطان:

لم یذکروه. کنز: عنه، عن عبد الله بن محمد البلوی – الخ. کمبا ج ۹ / ۸۸، و جد ج ۳۶ / ۲۹. ولعله متحد مع سابقیه.

۱۳۴۹۸ – محمد بن سهل مولی سلیمان بن علی بن عبد الله بن العباس:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن شعیب بن واقد المزنی، عنه، عن أبیه، عن قیس مولی أمیر المؤمنین علیه السلام حدیث تکلم شمعون الصفا فی طریق صفین معه. کمبا ج ۳ / ۱۵۹، وج ۸ / ۵۳۱، وجد ج ۶ / ۲۳۸، وج ۳۳ / ۴۳.

۱۳۴۹۹ – محمد بن سهل بن الیسع الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما فی رجال الشیخ (۱۴۷).

(۱۳۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن محمد البلوی (۳)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، محمد بن سهل بن الیسع (۱)، أبو عبد الله (۱)، شعیب بن واقد (۱)، محمد بن حمید (۱)، علی بن جعفر (۱)، محمد بن سهل (۵)

صفحه ۱۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۳۲

۱۳۵۰۰ - محمد بن سهل بن الیسع بن عبد الله بن سعد بن مالک الأشعری القمی:

من أصحاب الرضا والجواد علیهما السلام ومورد عنایة الجواد علیه السلام و ألطافه.

کمبا ج ۱۲ / ۱۰۹، وکتاب الصلاة ص ۹۳۹، وجد ج ۵۰ / ۴۴، وج ۹۱ / ۲۷۹.

وروایة البرقی عنه. کمبا ج ۱۴ / ۷۸۲، وجد ج ۶۵ / ۲۱۲.

والکافی باب الحائض تختضب، عن العدة، عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبیه. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین.

وروی کتابه أحمد بن محمد بن عیسی، عنه. وروی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۵۰۱ عنه، عن الرضا علیه السلام.

۱۳۵۰۱ - محمد بن سیار:

روی یعقوب بن إسحاق، عنه، عن محمد بن جعفر، حدیث النص علی الأئمة وفضائلهم. مدینة المعاجز ص ۱۵۴.

وروی الحسین بن مهران الفارسی عنه، عن یعقوب بن یزید. مل ص ۲۸۶.

وروی القمی فی تفسیره سورة ص، ص ۵۷۲ عن الحسن بن محبوب، عن محمد بن سیار، عن أبی مالک الأزدی. وروایته عن الحسن بن مختار، کما تقدم فی الحسن. وغیر ذلک فی الطب ص ۱۱۳.

واستدل المامقانی بروایة أشار إلیها بأنه مورد عنایة العسکری علیه السلام.

۱۳۵۰۲ - محمد بن سیرین:

روی عن أنس بن مالک، وعنه سلام بن أبی عمرة الخراسانی الثقة و أبو الجارود. جد ج ۳۹ / ۳۳۴، وکمبا ج ۹ / ۴۲۲. وکان مؤدب ولد الحجاج.

جملة من أحواله فی السفینة لغة " سیر. " مات فی ۹ شوال سنة ۱۱۰.

جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۸۰ و ۱۰۱، وج ۲ / ۲۳۵ مکررا و ۲۳۶، و بشا ص ۲۶۲. وکان أبوه عبدا لأنس بن مالک کاتبه علی أربعین ألف درهم، و

(۱۳۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، عبد الله بن سعد بن مالک (۱)، محمد بن سهل بن الیسع (۱)، سلام بن أبی عمرة (۱)، الحسین بن مهران (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یعقوب بن إسحاق (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، أبو الجارود (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، أنس بن مالک (۲)، محمد بن سیار (۲)، محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، سورة ص (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الحیض، الإستحاضة (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۳۳

قیل: عشرین ألفا، وأدی المکاتبة.

۱۳۵۰۳ – محمد بن سیف التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی البصائر الجزء السابع باب ۱۴ عن الحسن بن علی بن أبی حمزة، عنه، عن محمد بن جعفر، عن أبیه – الخبر، و کمبا ج ۱۴ / ۷۲۱، وجد ج ۶۴ / ۲۸۳.

۱۳۵۰۴ – محمد بن سیف بن عمیرة:

لم یذکروه. روی موسی بن القاسم، عنه، عن منصور بن حازم روایات. منها فی یب ج ۵ / ۱۴۱ و ۱۱۰ و ۱۲۹ و ۲۱۱ و ۲۴۵ و ۲۶۲ و ۲۹۸ و ۲۹۹ و ۳۶۸، وصا ج ۲ / ۲۳۶ و ۲۰۹.

۱۳۵۰۵ – محمد بن شابور أبو العباس:

لم یذکروه. تقدم فی الحسن بن محمد بن حیوان.

۱۳۵۰۶ – محمد بن شاذان بن أحمد بن عثمان البرواذی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۲۲ و ۳۰ و ۱۹ و ۶۹ و ۷۰ و ۹۰ و ۹۶، وج ۲ باب ۲۲۶ وغیر ذلک. ولعله متحد مع محمد بن شاذان الکابلی الذی یروی عنه الصدوق فی الإکمال ج ۲ / ۱۱۳.

۱۳۵۰۷ – محمد بن شاذان القمی أبو الحسن شیخ الحدیث:

لم یذکروه. روی عنه الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۱۱ روایة شریفة، و کذا فیه ص ۱۲ مکررا، وفیه ص ۱۴ روی عنه مترضیا علیه، عن هارون بن موسی التلعکبری. والظاهر أنه منسوب إلی جده وأبوه أحمد، کما تقدم. وکما فیه ص ۱۶ مکررا و ۲۸.

۱۳۵۰۸ – محمد بن شاذان بن نعیم النیشابوری:

من وکلاء الناحیة المقدسة الذین رأوه ووقفوا علی معجزته. وفی التوقیع

(۱۳۳)

مفاتیح البحث: علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، محمد بن شاذان بن أحمد (۱)، محمد بن شاذان بن نعیم (۱)، محمد بن سیف بن عمیرة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، هارون بن موسی (۱)، موسی بن القاسم (۱)، أبو عبد الله (۱)، منصور بن حازم (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن سیف (۱)، محمد بن جعفر (۱)

صفحه ۱۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۳۴

المقدس المفصل الذی رواه الکلینی عن إسحاق بن یعقوب قال: وأما محمد بن شاذان بن نعیم، فإنه رجل من شیعتنا أهل البیت. کمبا ج ۱۳ / ۲۴۵، وجد ج ۵۳ / ۱۸۱.

وتقدم ابنه أحمد وروایته عن الفضل بن شاذان الخبر المفصل فی العلل، کما فی العیون ج ۲ / ۹۹ – ۱۲۱.

وروی آدم بن محمد بن محمد عنه، کما فی کش ط جدید روایت ۱۰۱۷.

۱۳۵۰۹ – محمد بن شرف:

من أصحاب أبی الحسن الهادی علیه السلام وروی معجزته. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۰، وجد ج ۵۰ / ۱۷۶.

۱۳۵۱۰ – محمد بن شرفشاه بن محمد الحسینی:

عالم صالح له روایة شریفة، جد ج ۴۲ / ۳۱۷، وکمبا ج ۹ / ۶۸۱.

۱۳۵۱۱ – محمد بن شریح الحضرمی أبو عبد الله:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. له کتاب. وفی المحاسن ج ۱ / ۱۶۲ روی الحارث بن مغیرة النضری عنه قال: کنت عند الشیخ علیه السلام، فقال لی: جحد الناس، جحد الناس یا محمد بن وآمنتم بالله حقا.

وابنه جعفر تقدم. وعده الشیخ فی أصحاب الباقر والصادق علیهم السلام.

۱۳۵۱۲ – محمد بن شریح الکندی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده الشیخ (۶۷۲). ولعله متحد مع سابقه.

۱۳۵۱۳ – محمد بن شریف أبو یعلی:

لم یذکروه. له روایة شریفة. جد ج ۴۱ / ۲۳۶، وکمبا ج ۹ / ۵۶۵.

(۱۳۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن شریح الحضرمی (۱)، محمد بن شریح الکندی (۱)، الحارث بن مغیرة (۱)، إسحاق بن یعقوب (۱)، أبو عبد الله (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، محمد الحسینی (۱)، محمد بن محمد (۱)، محمد بن شرف (۱)

صفحه ۱۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۳۵

۱۳۵۱۴ – محمد بن شعبة بن خوال:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۵ عن أبی المفضل، عن النعمان بن أحمد بن نعیم، عنه، عن حفص بن عمر، عن عبد الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب، عن الباقر، عن آبائه علیهم السلام – الخبر. کتاب العشرة ص ۱۷۵، وکمبا ج ۱۷ / ۳۷، وجد ج ۷۵ / ۲۱۰، وج ۷۷ / ۱۲۴.

۱۳۵۱۵ – محمد بن شعبة الذهلی قاضی الیمامة:

لم یذکروه. وقع فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۳.

۱۳۵۱۶ – محمد بن شعیب:

من أصحاب الرضا علیه السلام. رجال الشیخ (۶۹). وروی ابن أبی عمیر عنه، عن أبی کهمس. کمال الدین ج ۱ / ۷۲. والظاهر أنه الصیرفی الآتی.

۱۳۵۱۷ – محمد بن شعیب بن أحمد المالکی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن یونس بن عبد الرحمن. جمال الأسبوع للسید ص ۵۱۳.

۱۳۵۱۸ – محمد بن شعیب بن سابور القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۲، وکذا فی کتاب المسلسلات.

۱۳۵۱۹ – محمد بن شعیب بن صالح النیسابوری:

لم یذکروه. عد ممن رأی الحجة المنتظر علیه السلام، کما فی روایة الصدوق فی الإکمال باب ۴۷، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۲، وجد ج ۵۲ / ۳۱.

۱۳۵۲۰ – محمد بن شعیب الصیرفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۱۵۷ عن محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن الهیثم أبی کهمس.

(۱۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، محمد بن شعیب بن صالح (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، أحمد المالکی (۱)، أحمد بن نعیم (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن شعیب (۴)، حفص بن عمر (۱)

صفحه ۱۳۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۳۶

۱۳۵۲۱ - محمد بن شعیب العقرقوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن عیسی، عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۳۷۷.

۱۳۵۲۲ - محمد بن شعیب بن غزوان:

لم یذکروه. یر: عن معاویة بن حکیم، عنه، عن رجل، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۲، وج ۶ / ۲۲۷، وجد ج ۱۷ / ۱۳۹، وج ۵۲ / ۱۹۰.

۱۳۵۲۳ - محمد بن شلقان المصری:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد بن یحیی بن الحسن المعروف بابن أبی طاهر العلوی، عن محمد بن مطهر الکاتب، عن أبیه، عنه، عن علی بن النعمان - الخ.

کمبا ج ۱۴ / ۲۳۶، وکتاب الصلاة ص ۵۹۷، وجد ج ۵۹ / ۲۱۷، وج ۸۷ / ۳۰۸.

۱۳۵۲۴ - محمد بن شمعون (شمون) النجاشی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. رجال الشیخ (۱۶۸).

۱۳۵۲۵ - محمد بن شمون البصری: تقدم بعنوان محمد بن الحسن بن شمون.

۱۳۵۲۶ - محمد بن شهاب:

روی جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن عبد الله بن یونس السبیعی. التهذیب ج ۶ باب فضل الکوفة ص ۳۷.

۱۳۵۲۷ - محمد شهاب الأزدی: تقدم فی زید بن عامر.

۱۳۵۲۸ - محمد بن شهاب الزهری:

منسوب إلی جده. وأبوه مسلم. ذکرناه مفصلا فی مستدرک السفینة ج ۴ / ۳۷۱ لغة " زهر."

(۱۳۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عبد الله بن یونس السبیعی (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، محمد بن شهاب الزهری (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، علی بن النعمان (۱)، شعیب العقرقوفی (۱)، محمد بن شهاب (۱)، محمد بن شعیب (۱)، محمد بن شمعون (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۳۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۳۷

۱۳۵۲۹ - محمد بن شهریار الخازن:

لم يذكروه. روى عن محمد بن هارون التلعكبرى، عن أبيه، حديث فضائل أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۲۹۲. بشا: عنه، عن شيخ الطائفة. كتاب الأخلاق ص ۱۶۶، وجد ج ۳۸ / ۱۳۴، وج ۷۱ / ۱۸۵، وبشا ص ۷۴ عنه.

وهو منسوب إلى جده. وأبوه أحمد بن تقدم.

۱۳۵۳۰ – محمد بن صاعد:

لم يذكروه. روى أبو المفضل عنه. أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۵۲.

۱۳۵۳۱ – محمد بن صالح:

روى محمد بن جعفر، عن محمد بن الحسين (يعنى ابن أبى الخطاب)، عنه، عن عبد الله بن هلال. كامل الزيارات باب ۷۴.

ووقع فى طريق الصدوق فى المشيخة فى طريقه إلى أسماء بنت عميس عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن عمر بن خالد.

۱۳۵۳۲ – محمد بن صالح الأرمنى:

من أصحاب أبى محمد العسكرى عليه السلام. روى سعد بن عبد الله، عن أبى هاشم الجعفرى قال: سأل محمد بن صالح الأرمنى أبا محمد العسكرى عليه السلام عن قول الله عز وجل ": يمحو الله ما يشاء – " الخ. جد ج ۴ / ۱۱۵، وكمبا ج ۲ / ۱۳۷، وإثبات الوصية، وكتاب غيبة الطوسى ص ۲۸۰، ومدينة المعاجز ص ۵۷۷. وغيره فيه و ۵۷۸ مكررا.

وك باب ۴۵ فى التوقيعات روى سعد بن عبد الله، عنه قال: كتبت إليه عليه السلام – الخ.

وفى إثبات الوصية ص ۲۱۰ روى أبو هاشم الجعفرى قال: كنت عند أبى محمد صلوات الله عليه فسأله محمد بن صالح الأرمنى عن قول الله عز وجل ": وإذ أخذ ربك من بنى آدم – " الخبر. وعده الشيخ من أصحاب العسكرى عليه السلام.

(۱۳۷)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۳)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب إثبات الوصية للمسعودى (۲)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، كتاب مدينة المعاجز (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، محمد بن صالح الأرمنى (۳)، أبو هاشم الجعفرى (۱)، عبد الله بن هلال (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أسماء بنت عميس (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن الحسين (۱)، محمد بن صالح (۱)، عمر بن خالد (۱)، محمد بن جعفر (۱)

صفحه ۱۳۸

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۱۳۸

۱۳۵۳۳ – محمد بن صالح الخثعمى:

من أصحاب أبى محمد العسكرى صلوات الله عليه. مكاتبته إليه. كمبا ج ۱۲ / ۱۶۷، وج ۱۴ / ۸۵۴، وجد ج ۵۰ / ۲۹۳، وج ۶۶ / ۱۹۷.

۱۳۵۳۴ – محمد بن صالح الساوى:

لم يذكروه. روى السيد فى جمال الأسبوع ص ۴۴۶ عن أبى المفضل الشيبانى، عنه، عن محمد بن أحمد بن عيسى، عن الحسين بن سعيد – الخبر. ونقله فى البحار مثله إلا أنه أبدل محمد بن أحمد بأحمد بن محمد بن عيسى. فراجع كتاب الصلاة ص ۷۹۱، وجد ج ۹۰ / ۹۰.

ولعله متحد مع ابن فيض الآتى، لما فى كمبا ج ۹ / ۱۴۸، وجد ج ۳۶ / ۳۱۸.

۱۳۵۳۵ – محمد بن صالح السبيعى، أبو بكر:

لم يذكروه. روى المفيد، عن أستاده على بن خالد المراغى، عنه، عن صالح بن أحمد حديث الحارث الهمدانى مع أمير المؤمنين عليه

السلام. کمبا ج ۳ / ۱۴۱، وجد ج ۶ / ۱۸۱، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۴۷. ورواه فی بشا ص ۷۱ وأبدل السبیعی بالسلیقی.

وبهذا الإسناد، عنه، عن عبد الأعلی بن واصل. جد ج ۳۹ / ۲۹۷، وکمبا ج ۹ / ۴۱۳، وبشا ص ۹۸.

۱۳۵۳۶ - محمد بن صالح بن عبد الله بن زیاد:

لم یذکروه. روی عمر بن إسحاق، عنه، عن الضحاک. الطب ص ۸۶.

۱۳۵۳۷ - محمد بن صالح بن عبد الله بن موسی الجون:

لم یذکروه. هو شهید وقبره ببغداد یزار کما ذکره فی المنتخب.

۱۳۵۳۸ - محمد بن صالح بن عقبة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۷۱ عن محمد بن یحیی العطار،

(۱۳۸)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن زیاد (۱)، محمد بن صالح الخثعمی (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن سعید (۱)، صالح بن عقبة (۱)، علی بن خالد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن صالح (۴)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۳۹

عن محمد بن الحسین، عنه، عن یزید بن عبد الملک، عن أبی جعفر علیه السلام.

۱۳۵۳۹ - محمد بن صالح بن علی بن محمد بن قنبر الکبیر:

لم یذکروه. هو مولی الرضا علیه السلام. وقع فی طریق الصدوق، عن أبی عبد الله البلخی، عنه قال: خرج صاحب الزمان علیه السلام علی جعفر الکذاب من موضع لم یعلم به - الخبر. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۵، وجد ج ۵۲ / ۴۲.

وفی طبع آخر من البحار مثله، وفی المرآة مثله، وفی ک باب ۴۳ ص ۴۴۲ من طبع جدید.

وفی الکافی ج ۱ باب تسمیة من رآه ص ۳۳۱ عن علی، عن أبی عبد الله بن صالح وأحمد بن النضر، عن القنبری رجل من ولد قنبر الکبیر مولی أبی الحسن الرضا علیه السلام - الخبر، وکمبا ج ۱۳ / ۱۱۸، وجد ج ۵۲ / ۵۱.

۱۳۵۴۰ - محمد بن صالح بن فیض بن فیاض العجلی الساوی أبو صالح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۵ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن أبیه، عن عبد العظیم الحسنی، عن الجواد علیه السلام - الخ. کمبا ج ۱ / ۸۷، وجد ج ۲ / ۶۹. ومثل هذا السند فی جامع الأحادیث ص ۲۵.

ما: عن أبی المفضل، عنه، عن أحمد بن محمد بن عیسی الأشعری، حدیث آخر. کتاب الإیمان ص ۲۸۳، وجد ج ۶۹ / ۲۴۸.

وبهذا الإسناد، عنه، عنه، حدیث آخر. کتاب العشرة ص ۸۹، وجد ج ۷۴ / ۳۱۷، أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۰۷ و ۲۳۴ و ۲۴۶ و ۲۴۷.

وعن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عنه، عن ابن محبوب، حدیث آخر ثم قال أبو المفضل: حدثنا محمد بن صالح، عن أحمد بن محمد بجمیع کتاب المشیخة، عن ابن محبوب. کمبا ج ۱۴ / ۶۶۴، وجد ج ۶۴ / ۵۱.

۱۳۵۴۱ - محمد بن صالح القاضی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۱۶۹ عن الجعابی، عنه، عن مسروق بن

(۱۳۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی الأشعری (۱)، یزید بن عبد الملک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن النضر (۱)، محمد بن الحسین (۱)، صالح بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن صالح (۳)

صفحه ۱۴۰

المرزبان - الخبر. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۸۷.

۱۳۵۴۲ - محمد بن صالح بن محمد الهمدانی الدهقان:

من أصحاب العسکری ووکیله ووکیل الحجة المنتظر صلوات الله علیهما.

مکاتبته إلی صاحب الزمان علیه السلام، وقوله فی ضمن جوابه: أنتم القری الظاهرة. کمبا ج ۱۳ / ۹۳. وتمامه ص ۲۴۶، وجد ج ۵۱ / ۳۴۳، وج ۵۳ / ۱۸۴.

وفی الإکمال ج ۲ / ۱۵۹ مثله. وفیه ص ۱۶۶ عن سعد بن عبد الله، عنه، مکاتبة أخری إلیه. جملة من روایاته فی کتاب غیبة الطوسی ص ۱۰۳ و ۲۲۳.

۱۳۵۴۳ - محمد بن صالح بن معاویة بن عبد الله بن جعفر الجعفری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وأبوه وأجداده مذکورون فی محالهم.

۱۳۵۴۴ - محمد بن صالح بن النطاح أبو عبد الله البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عن محمد بن هارون بن حمید، عنه، عن المنذر بن زیاد - الخ. کتاب العشرة ص ۸۹ و ۱۱۱، وجد ج ۷۴ / ۳۱۶ و ۳۸۹. ورواهما فی أمالی ج ۲ / ۱۹۹.

۱۳۵۴۵ - محمد بن الصامت الجعفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. لم یذکروا له شیئا لا مدحا ولا قدحا.

أقول: یستفاد حسنه وکماله مما روی الشیخ وغیره عن المفید بإسناده، عن أحمد بن النضر (ثقة)، عنه قال: کنا عند أبی عبد الله علیه السلام وعنده قوم من البصریین فحدثهم بحدیث أبیه عن جابر بن عبد الله فی الحج أملاه علیهم، فلما قاموا قال أبو عبد الله صلوات الله علیه: إن الناس أخذوا یمینا وشمالا، وإنکم لزمتم صاحبکم. فإلی أین ترون یرید بکم؟! إلی الجنة والله، إلی الجنة والله، إلی الجنة والله. کتاب الإیمان ص ۱۰۸، وجد ج ۶۸ / ۲۱. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۵۸ عنه مثله، وکذا فی بشا ص ۹۱ عنه مثله.

(۱۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن صالح بن معاویة (۱)، محمد بن الصامت الجعفی (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، محمد بن صالح بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن هارون (۱)، أحمد بن النضر (۱)، محمد بن صالح (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۴۱

وروی عبد الله بن جبلة، عن أبیه، عنه، عن الصادق علیه السلام حدیث علامات الظهور. غیبة النعمانی ص ۱۳۹.

۱۳۵۴۶ - محمد بن الصباح الجرجانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۱ عن محمد بن محمد بن سلیمان، عنه، عن محمد بن کثیر. وفیه ص ۱۹۴ عنه، عنه، عن سلمة بن سالم الجعفی.

۱۳۵۴۷ - محمد بن الصباح الکوفی:

ثقة بالاتفاق وله کتاب. وعده الشیخ فی أصحاب الکاظم علیه السلام. و روی یونس بن عبد الرحمن، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما عن کش فی ترجمة المغیرة بن سعید.

۱۳۵۴۸ - محمد بن صدقة:

وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الأعمال فی مواضع عن محمد بن سنان، عنه، عن صالح النیلی - الخ، حدیث فضل زیارة الحسین علیه السلام. وکذا فی کامل الزیارة ص ۱۴۰ و ۱۶۴.

وفی غیبة النعمانی ص ۱۶۴ عن محمد بن علی الصیرفی، عنه وابن أذینة العبدی ومحمد بن سنان جمیعا، عن یعقوب السراج، عن الصادق علیه السلام.

وروایته عن الرضا علیه السلام فی دلائل الطبری ص ۱۹۵. وکان عند مولانا الرضا علیه السلام وروی عنه، کما فی المستدرک ج ۱ / ۵۲۶، وج ۲ / ۴۱۳.

۱۳۵۴۹ - محمد بن صدقة البصری: بعض روایاته فی تفسیر العیاشی ج ۱ / ۲۳۴.

۱۳۵۵۰ - محمد بن صدقة الرقی:

لم یذکروه. تقدمت روایته فی ابنه أحمد. وهو ابن صدقة العبدی الربعی الذی عده العلامة بحر العلوم من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام، وقال فی حقه: کثیر الروایة وله کتاب.

(۱۴۱)

مفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، علامات الظهور (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، المغیرة بن سعید (۱)، صالح النیلی (۱)، محمد بن الصباح (۲)، یعقوب السراج (۱)، سالم الجعفی (۱)، محمد بن سنان (۲)، محمد بن صدقة (۳)، محمد بن محمد (۱)، الصدق (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۱۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۴۲

۱۳۵۵۱ - محمد بن صدقة العنبری:

روی فی العیون ج ۱ / ۱۰۵ خبر وفاة الکاظم علیه السلام. ورواه فی الإکمال عن إبراهیم بن هاشم، عنه - الخ.

روایته عن موسی بن جعفر الکاظم علیه السلام فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۳۰، و مدینة المعاجز ص ۱۰۱. وغیر ذلک فیه ص ۱۹۵ و ۲۰۰ و ۲۲۹، وإثبات الهداة ج ۶ / ۱۵۱، ومصباح الشیخ ص ۷۰۸. وعده النجاشی من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما.

۱۳۵۵۲ - محمد بن الصعد الصفی:

لم یذکروه. ذکره السید فی المهج ص ۲۱۲ مترضیا علیه ونقل من خطه.

۱۳۵۵۳ - محمد بن صعصعة بن صوحان:

لم یذکروه. روی عنه ابنه عمرو حدیث خطبة أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فی جوامع التوحید، کما رواه الصدوق فی التوحید ط جدید ص ۷۸، وکمبا ج ۲ / ۱۹۸، وج ۱۴ / ۱۹، وجد ج ۴ / ۲۹۴، وج ۵۷ / ۸۰.

۱۳۵۵۴ - محمد بن صغیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ باب فضل فقراء المسلمین ص ۲۶۱ و ۲۶۴ عن داود الحذاء، عنه، عن جده شعیب، عن فضل، عن الصادق علیه السلام قال: کلما ازداد العبد إیمانا ازداد ضیقا فی معیشته. وکتاب الأخلاق ص ۲۲۱ مثله إلا أنه أبدل الفضل بالمفضل، وجد ج ۷۲ / ۹.

وکذا فی الکافی نسخة أخری وفیه ح ۱۶ عنه، عن جده شعیب، عن المفضل حدیث آخر. وتقدم فی إبراهیم الحذاء.

وفی الکافی ج ۲ / ۲۶۴ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن إبراهیم الحذاء، عنه عن جده شعیب، عن المفضل حدیث آخر، کتاب الأخلاق ص ۲۲۵، وجد ج ۷۲ / ۲۴.

(۱۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن صدقة العنبری (۱)، إبراهیم الحذاء (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، صعصعة بن صوحان (۱)، داود الحذاء (۱)، محمد بن صغیر (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۱۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۴۳

کا ج ۲ / ۲۵۰: عن إبراهیم الحذاء، عنه، عن جده شعیب قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: الدنیا سجن المؤمن - الخبر، وکتاب الإیمان ص ۱۶۲، وجد ج ۶۸ / ۲۲۱.

۱۳۵۵۵ - محمد بن صفوان السلمی الأنصاری:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. مات سنة ۴۳ وصلی علیه مروان بن الحکم. انتهی کلام الشیخ. وقال العلامة المامقانی: حاله مجهول.

أقول: هو الملعون الذی طمس الله بصره لأمره بسب علی أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۱۸، وجد ج ۳۹ / ۳۱۸.

۱۳۵۵۶ - محمد بن صفوان بن یحیی:

لم یذکروه. عد من مشائخ الصفار، کما فی أول البصائر.

۱۳۵۵۷ - محمد بن صفوة:

لم یذکروه. روی عنه فی کنز. جد ج ۲۰ / ۲۱۵، وکمبا ج ۶ / ۵۳۲.

۱۳۵۵۸ - محمد بن صقر الغسائی أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۱۴۴.

۱۳۵۵۹ - محمد بن الصلت:

روی عن خاله محمد بن أبی عمیر. إیضاح القاضی نعمان ص ۳۴ و ۳۷ و ۲۵۳.

۱۳۵۶۰ - محمد بن الصلت الثوری أبو یعلی:

لم یذکروه. روی الحدیث الصادقی علیه السلام فی وصیة فاطمة الزهراء علیها السلام. دلائل الطبری ص ۴۲.

وروی ابن أبی نجران عنه. سن ج ۲ / ۶۰۳.

۱۳۵۶۱ – محمد بن الصلت القمی:

لم یذکروه. خرج إلیه عن صاحب الزمان صلوات الله علیه الدعاء الشریف:

(۱۴۳)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، مروان بن الحکم (۱)، إبراهیم الحذاء (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی نجران (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن الصلت (۳)، محمد بن صفوان (۱)، الموت (۱)، الجهل (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۱۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۴۴

اللهم رب النور العظیم – الخ. کتاب الصلاة ص ۴۶۸، وجد ج ۸۶ / ۱۷۱، و مصباح الشیخ.

جملة من روایاته. جد ج ۳۹ / ۲۹۹، وکمبا ج ۹ / ۴۱۳، وأمالی الصدوق ص ۱۳۹، وأمالی المفید ص ۱۵۶، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۶۷، وبشارة المصطفی ص ۵.

۱۳۵۶۲ – محمد بن صندل:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی العطار، عنه، عن یاسر، عن الیسع بن حمزة، عن الرضا علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب الإیمان والکفر باب ستر الذنوب ص ۴۲۸. وبهذا الإسناد روایة أخری فی ج ۴ باب ۱۹ من أبواب الصدقة ص ۲۳، و جد ج ۴۹ / ۱۰۱، وکمبا ج ۱۲ / ۲۹.

۱۳۵۶۳ – محمد بن صنو بن صلصال:

لم یذکروه. کان ینصر النبی صلی الله علیه وآله مع أبی طالب قبل إسلامه.

قصته فی ذلک. جد ج ۳۵ / ۱۲۰، وکمبا ج ۹ / ۲۵.

۱۳۵۶۴ – محمد بن الصیقل الأزدی:

من أصحاب الکاظم والرضا علیهما السلام. وهو ابن عبد الله الآتی.

۱۳۵۶۵ – محمد الطاطری:

روی عن الصادق علیه السلام. روی عنه ابنه سعید، کما فی الکافی ج ۵ / ۱۲۰، ویب ج ۶ / ۳۵۶، وصا ج ۳ / ۶۱.

۱۳۵۶۶ – محمد بن طالب أبو الرجاء:

لم یذکروه. روی العلامة الکراجکی فی کنزه، عنه، عن أبی المفضل الشیبانی. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۰۶.

۱۳۵۶۷ – محمد بن طاهر:

ورد علیه داود بن القاسم أبو هاشم الجعفری بعد قتل یحیی بن عمر المقتول

(۱۴۴)

مفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، أبو هاشم الجعفری (۱)، داود بن القاسم (۱)، الیسع بن حمزة (۱)، یحیی بن عمر (۱)، محمد الطاطری (۱)، محمد بن طاهر (۱)، محمد بن طالب (۱)، محمد بن صندل (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۱۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۴۵

بشاهی فقال له: أیها الأمیر إنا قد جئناک لنهنئک بأمر لو کان رسول الله صلی الله علیه وآله لعزیناه به. کمبا ج ۴ / ۱۸۴، وجد ج ۱۰ / ۳۹۱.

ما یدل علی ذمه. رجال کش ط جدید حدیث ۱۰۱۶.

ویظهر من کتاب الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۲۷۴ أن هذا محمد بن عبد الله بن طاهر. و لعل والده طاهر بن زید المذکور.

۱۳۵۶۸ - محمد بن طریف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال باب ۲۲ عن عبد الله بن یزید البجلی، عنه، عن ابن الفضیل - الخ.

۱۳۵۶۹ - محمد بن طلحة:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام، وروی عنه ابن أبی عمیر وإسماعیل بن عبد الخالق. الکافی ج ۶ کتاب الزی باب قص الأظفار ص ۴۹۱، وج ۳ کتاب الصلاة باب التزین یوم الجمعة ص ۴۱۸، وجد ج ۸۹ / ۳۵۱، وکتاب الصلاة ص ۷۵۸.

وهذا أحد المعدودین فی أصحاب الصادق علیه السلام البکری أو همدانی أو النهدی أخی عبد الله بن طلحة.

۱۳۵۷۰ - محمد بن طلحة:

لم یذکروه. هو الذی روی مناقب الرضا صلوات الله علیه ومعجزاته. و روی عنه کشف الغمة. کمبا ج ۱۲ / ۱۸، وجد ج ۴۹ / ۶۰.

۱۳۵۷۱ - محمد بن طلحة:

روی عن الأعمش، وعنه بشر بن الولید، کما فی المعانی ص ۹۰، والإکمال فی نسختین فی باب ۲۲.

وروی سدیر، عنه، عن زرارة، کما فی کتاب الحسین بن سعید.

(۱۴۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، محمد بن عبد الله بن طاهر (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، عبد الله بن طلحة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسین بن سعید (۱)، طاهر بن زید (۱)، محمد بن طلحة (۳)

صفحه ۱۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۴۶

۱۳۵۷۲ - محمد بن طلحة البیهقی:

لم یذکروه. هو مؤلف کتاب مطالب السؤول. جد ج ۵ / ۵۶، وکمبا ج ۳ / ۱۷.

۱۳۵۷۳ - محمد بن طلحة بن عبید الله بن عثمان:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. قتل یوم الجمل فی عسکر أهل البصرة.

وعن ابن داود عده من أصحاب علی علیه السلام. وهذا سهو غریب. و أغرب منه عده فی القسم الأول مع أنه من محاربی علی أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۳۵۷۴ - محمد بن طلحة بن محمد:

یروی عن الصدوق، کما عن تاریخ بغداد ج ۳ / ۸۹.

۱۳۵۷۵ – محمد بن طلحة المعروف بالسجاد:

لم یذکروه. قتل لعینا فی عسکر أصحاب الجمل. کمبا ج ۸ / ۴۳۳، وجد ج ۳۲ / ۱۹۱.

۱۳۵۷۶ – محمد بن الطیار:

روی عبد الله بن بکیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. التهذیب ج ۴ / ۴، و الاستبصار ج ۲ / ۴، وعن نسخة من صا: محمد بن جعفر الطیار. والصحیح ما تقدم. وقیل: هو محمد بن عبد الله الطیار.

۱۳۵۷۷ – محمد بن الطیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی، عن أحمد بن الحسین، عنه، عن عبد الوهاب بن منصور. الکافی ج ۱ کتاب الحجة باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۵۳.

(۱۴۶)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب تاریخ بغداد للخطیب البغدادی (۱)، محمد بن طلحة بن عبید الله (۱)، محمد بن عبد الله الطیار (۱)، عبد الوهاب بن منصور (۱)، محمد بن جعفر الطیار (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن الطیار (۱)، مدینة البصرة (۱)، محمد بن طلحة (۳)، القتل (۲)، السهو (۱)

صفحه ۱۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۴۷

۱۳۵۷۸ – محمد بن ظهیر أبو عبد الله المزنی:

کوفی من أصحاب الصادق علیه السلام. عد مجهولا ولم یذکروا له شیئا.

روی الصدوق، عن فرات بن إبراهیم بن فرات، عن محمد بن ظهیر، عن محمد بن الحسین ابن أخی یونس البغدادی – إلی آخر ما تقدم فی محمد بن الحسین.

وفرات، عنه، عن عبد الله بن الفضل، عن الصادق علیه السلام، حدیث فضل یوم الغدیر وقضایاه وفضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۱۹۸، و ۳۶۶، وجد ج ۳۷ / ۱۰۹، وج ۳۹ / ۹۲، وبشارة المصطفی ص ۲۳، والإقبال ص ۴۶۶.

وفی الخصال ج ۲ / ۴۴ عن فرات، عنه، عن الحسن بن علی العدوی.

۱۳۵۷۹ – محمد بن عاصم:

روی الکلینی فی الکافی ج ۶ باب العصیر من کتاب الأشربة ص ۴۱۹ عن ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه – الخبر.

وروایة ابن أبی عمیر، عنه تجعله بحکم الصحیح. نعم، یمکن استفادة حسن حاله مما رواه کش بإسناده عنه قال: سمعت الرضا صلوات الله علیه یقول: یا محمد بن عاصم بلغنی أنک تجالس الواقفة؟ قلت: نعم جعلت فداک، أجالسهم وأنا مخالف لهم. قال: لا تجالسهم، فإن الله عز وجل یقول ": وقد نزل علیکم فی الکتاب ان إذا سمعتم آیات الله یکفر بها – " الآیة. یعنی بالآیات الأوصیاء الذین کفروا بها الواقفة. کمبا ج ۱۱ / ۳۱۱، وجد ج ۴۸ / ۲۶۴.

قال العلامة المامقانی بعد ذلک: فإنه لولا صحة عقیدته وکرامته علی الرضا علیه السلام، لما نهاه عن مجالسة الواقفة، فالرجل من الحسان حینئذ. انتهی.

وفی کامل الزیارة ص ۱۳۵ بإسناده، عن أحمد بن میثم (ثقة)، عنه، عن عبد الله بن النجار، عن الصادق علیه السلام، فضل زیارة

الحسين عليه السلام.

وله روايتان فى التهذيب رواهما عنه زرقان بن أحمد والحسين بن سعيد.

۱۳۵۸۰ - محمد بن عاصم الطريفى:

لم يذكروه. روى الصدوق فى التوحيد ط جديد ص ۲۳۸، والمعانى ص ۳۸

(۱۴۷)

مفاتيح البحث: زيارة الحسين عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، الحسن بن على العدوى (۱)، عبد الله بن النجار (۱)، فرات بن إبراهيم (۱)، عبد الله بن الفضل (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، ابن أبى عمير (۲)، أبو عبد الله (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، زرقان بن أحمد (۱)، محمد بن الحسين (۲)، أحمد بن ميثم (۱)، محمد بن ظهير (۲)، محمد بن عاصم (۳)، الفدية، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)، الوصية (۱)

صفحه ۱۴۸

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۱۴۸

بإسناده، عن محمد بن الحسن الموصلى، عنه، عن أبى زيد عباس بن يزيد الحسن الجمال مولى زيد بن على الرواية الشريفة المفصلة فى تفسير أمير المؤمنين عليه السلام لحروف الأذان والإقامة، كتاب الصلاة ص ۱۶۷، وجد ج ۸۴ / ۱۳۱.

وبهذا السند، عنه، عنه الحديث الصادقى عليه السلام: القرآن كله تقريع و باطنه تقريب. كتاب القرآن ص ۹۳، وكمبا ج ۳ / ۲۷۱، وجد ج ۷ / ۲۸۰، و ج ۹۲ / ۳۸۰.

وحديث معنى الصلاة على النبى. كتاب الدعاء ص ۷۷ و ۷۸، وجد ج ۹۴ / ۵۴.

وحديث تفسير حروف الهجاء. جد ج ۲ / ۳۱۹، وكمبا ج ۱ / ۱۶۸، والتوحيد ط جديد ص ۲۳۴، والمعانى ص ۴۴. ولعله متحد مع سابقه. وسائر رواياته فى الخصال ج ۲ / ۴۹.

وفى بعض المواضع: عن أبى زيد عياش بن يزيد - الخ، كما تقدم فى عياش.

۱۳۵۸۱ - محمد بن عامر:

لم يذكروه. الطب ص ۱۰۹: عنه، عن محمد بن عليم الثقفى، حديث الصادق عليه السلام فى دفع السلعة. كتاب الصلاة ص ۹۶۵، وكتاب الدعاء ص ۲۰۸، و جد ج ۹۱ / ۳۷۷، وج ۹۵ / ۹۹.

نص: عن محمد بن همام بن سهيل، عن محمد بن معافى السلمانى، عنه، عن عبد الله بن زاهر، حديث النص على الأئمة صلوات الله عليهم وفضائلهم. كمبا ج ۹ / ۱۴۰، وجد ج ۳۶ / ۲۸۸.

نص: عن هارون بن موسى التلعكبرى، عن أحمد بن محمد بن سعيد، عنه، عن الحجاج بن منهال، حديث فضائلهم والنص عليهم صلوات الله عليهم. كمبا ج ۹ / ۱۴۴، وجد ج ۳۶ / ۳۰۴.

۱۳۵۸۲ - محمد بن عايشة:

لم يذكروه. شا: عن محمد بن عمران، عن أحمد بن عيسى الكرخى، عن

(۱۴۸)

مفاتيح البحث: الصلاة على النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الأذان والإقامة (۱)، محمد بن همام بن سهيل (۱)، أحمد بن محمد بن سعيد (۱)، هارون بن موسى (۱)، أحمد بن عيسى (۱)، عباس بن يزيد (۱)،

زید بن علی (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن عمران (۱)، القرآن الکریم (۲)، الصّلاة (۳)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۴۹

محمد بن القاسم، عنه، عن إسماعیل بن عمرو البجلی، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: یا علی إن أول أربعة یدخلون الجنة أنا وأنت والحسن والحسین، و ذریتنا خلف ظهورنا، وأحباؤنا خلف ذریتنا، وأشیاعنا عن أیماننا وشمائلنا.

کتاب الإیمان ص ۱۱۰، وجد ج ۶۸ / ۳۲. ولعله متحد مع محمد بن عبد الله بن عائشة الآتی.

۱۳۵۸۳ - محمد بن عباد البصری:

لم یذکروه. صاحب عبادان ورئیس الغزاة. روی الفضل بن شاذان، عن عثمان بن عفان، عنه حدیثا عجیبا. أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۴۶.

۱۳۵۸۴ - محمد بن عباد بن سریع البارقی:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۴۵.

۱۳۵۸۵ - محمد بن عباد المکی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۵.

۱۳۵۸۶ - محمد بن عباد المهلی:

لم یذکروه. روی أحمد بن خالد البرقی عنه معجزات الکاظم علیه السلام.

مدینة المعاجز ص ۴۶۳.

۱۳۵۸۷ - محمد بن العباس بن بسام أبو جعفر:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أحمد بن محمد بن الصقر الصائغ، عنه، عن سعید بن محمد بن البصری حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی جوامع التوحید.

کمبا ج ۲ / ۱۹۱، وجد ج ۴ / ۲۶۹.

وبهذا الإسناد، عنه، عن محمد بن أبی الهیثم، تفسیر سورة النجم وفضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۲۷۳، وکمبا ج ۹ / ۵۲.

(۱۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، الخلیفة عثمان بن عفان (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن محمد بن الصقر (۱)، محمد بن عباد بن سریع (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن القاسم (۱)، أحمد بن خالد (۱)، عباد البصری (۱)، عباد المکی (۱)، سورة النجم (۱)، سعید بن محمد (۱)

صفحه ۱۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۵۰

وبهذا الإسناد، عنه، عن محمد بن خالد بن إبراهیم، عن إسماعیل بن موسی الثقفی روایة الفضائل. الخصال أبواب العشرة، وکمبا ج ۹ / ۴۲۳، وجد ج ۳۹ / ۳۳۸. وغیر ذلک، فراجع جد ج ۲۱ / ۲۶، وکمبا ج ۶ / ۵۷۸، والمعانی ص ۳۱۵.

الخصال: عن حمزة بن القاسم العلوی، عنه، عن محمد بن خالد بن إبراهیم. و الأمالی: عن محمد بن أحمد الصیرفی، عنه، عن أبی الخیر.

عیسی بن محمد العلوی، عنه، عن محمد بن أبی السری. هذا فی ختص ص ۲۳۵.

۱۳۵۸۸ - محمد بن العباس الخزاعی أبو جعفر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۶ عن محمد بن أحمد بن ثابت، عنه، عن الحسن بن الحسین، حدیث الفضائل الدال علی حسنه وکماله.

۱۳۵۸۹ - محمد بن العباس بن داود العاصمی:

لم یذکروه. تقدم فی الحسین بن علی بن هند روایته.

۱۳۵۹۰ - محمد بن العباس الرازی أبو جعفر:

لم یذکروه. وله کتاب. روی الشیخ المفید من کتابه فی الإرشاد ص ۱۹.

۱۳۵۹۱ - محمد بن العباس بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

یقال: إنه قتل یوم الطف بین یدی عمه الحسین علیه السلام، کما عن قب لابن شهرآشوب.

۱۳۵۹۲ - محمد بن العباس بن علی بن مروان بن الماهیار:

أبو عبد الله البزاز المعروف بابن الحجام صاحب کتاب التفسیر وغیره. ثقة ثقة من أصحابنا عین سدید کثیر الحدیث. قاله النجاشی. ولا خلاف فی ذلک کله و

(۱۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن العباس بن علی بن مروان (۱)، أبو عبد الله البزاز (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، محمد بن أحمد الصیرفی (۱)، محمد بن أبی السری (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، حمزة بن القاسم (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن العباس (۴)، ابن شهرآشوب (۱)، عیسی بن محمد (۱)، محمد بن خالد (۲)، القتل (۱)

صفحه ۱۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۵۱

لا غمز فیه. سمع منه التلعکبری سنة ۳۲۸.

ویروی السید ابن طاووس، عنه. جد ج ۱۷ / ۱۴۴، وج ۱۸ / ۳۱۷. وقد ینسب إلی جده فیقال: محمد بن العباس بن مروان. ص ۳۹۰، وکمبا ج ۶ / ۲۲۹ و ۳۷۴ و ۳۹۳.

ویروی فی کنز عنه کثیرا، منها جد ج ۳۶ / ۶۴ و ۱۸۳، وکمبا ج ۹ / ۹۶ و ۱۱۸.

۱۳۵۹۳ - محمد بن العباس بن عیسی الحسنی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی الشیخ الأجل النعمانی، عنه، عن ابن البطائنی، عن أبیه، عن محمد بن الحداد قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: من أذاع علینا حدیثنا هو بمنزلة من جحدنا حقنا. کمبا ج ۱ / ۸۹. وبهذا الإسناد، عنه، عنه، أحادیث آخر شریفة ص ۸۹، وجد ج ۲ / ۷۹ و ۸۰.

وفی غیبة النعمانی ص ۵۶ عن أحمد بن محمد بن ریاح الزهری، عنه، عن الحسن بن أبی حمزة. وفیه ص ۱۱۲ عنه روایة شریفة، وفیه

ص ۱۷۳ روایة أخری. و روی الکراجکی عنه، کما فی أحمد.

وروی حمید بن زیاد عنه کتاب حیدر بن شعیب، کما فی جش ص ۱۰۶، و کتاب أبیه کما فیه ص ۲۰۰. والظاهر اتحاده مع الآتی قریبا.

۱۳۵۹۴ – محمد بن العباس بن عیسی أبو عبد الله وأبو جعفر:

ثقة بالاتفاق. کان یسکن بنی غاصرة. روی عن أبیه والحسن بن علی بن أبی حمزة وعبد الله بن جبلة والعلاء بن رزین وغیرهم. وروی عنه حمید کتبا کثیرة من الأصول.

۱۳۵۹۵ – محمد بن العباس القمی:

لم یذکروه. أمر محمد بن عثمان العمری نائب الحجة علیه السلام محمد بن علی الأسود أن یسلم أموال الإمام إلیه، فأطاع وسلم إلیه. کمبا ج ۱۳ / ۹۰، وجد ج ۵۱ / ۳۳۵، وک باب ۴۵ ح ۳۰.

(۱۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، الحسن بن أبی حمزة (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، العباس بن عیسی (۲)، أبو عبد الله (۲)، العلاء بن رزین (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن الحداد (۱)، محمد بن العباس (۲)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن ریاح (۱)، حیدر بن شعیب (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۱۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۵۲

مدح محمد بن علی بن نوبخت له فی مکاتبته إلی الحجة صلوات الله علیه.

کمبا ج ۱۳ / ۹۹، وجد ج ۵۱ / ۳۶۳.

۱۳۵۹۶ – محمد بن العباس بن محمد بن أبی محمد یحیی بن المبارک الیزدی:

لم یذکروه. روی الثقة الطبری فی کتابه دلائل الإمامة ص ۱ عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن الخلیل بن أسد – الخ.

۱۳۵۹۷ – محمد بن العباس بن محمد بن شجاع أبو مقاتل:

لم یذکروه. تقدم فی حمزة بن عبد العزیز.

۱۳۵۹۸ – محمد بن العباس بن مروان: هو ابن العباس بن علی المذکور.

۱۳۵۹۹ – محمد بن العباس المقری:

لم یذکروه. روی محمد بن هارون الدینوری، عنه، عن عبد الله بن إبراهیم الغفاری. کفایة الأثر باب ۲۵.

۱۳۶۰۰ – محمد بن العباس بن الولید:

روی محمد بن یعقوب الکلینی، عن محمد بن یحیی، عن سلمة بن الخطاب، عن محمد بن موسی، عنه، عن أبیه، عن أمه أم إسحاق قالت: نظر إلی أبو عبد الله علیه السلام – الخ. الکافی ج ۶ / ۴۰، ویب ۸ / ۱۰۸.

۱۳۶۰۱ – محمد بن العباس بن ولید النحوی أبو الحسن:

روی أبو المفضل الشیبانی، عنه. جد ج ۱۹ / ۵۵، وج ۴۰ / ۷۴، وکمبا ج ۶ / ۴۱۵، وج ۹ / ۴۴۴، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۶۱ و ۱۰۸ و ۲۲۱. وروی عنه التلعکبری.

۱۳۶۰۲ – محمد بن العباس الهروی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال عن الشیخ الجلیل السعید محمد بن الحسن بن علی بن محمد بن القمی، عنه، عن محمد بن

إسحاق بن سعید – الخ.

(۱۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن العباس بن الولید (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، یحیی بن المبارک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن أبی محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، محمد بن هارون (۱)، العباس بن محمد (۱)، محمد بن العباس (۵)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن موسی (۱)، محمد بن علی (۱)، عبد العزیز (۱)، القتل (۱)

صفحه ۱۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۵۳

۱۳۶۰۳ – محمد بن عبد الباقی المعروف بابن البطی:

لم یذکروه. روی الحسین بن محمد بن الحسن، عن أبیه عنه، عن علی بن محمد الأنباری. إثبات الهداة ج ۳ / ۶۶۷.

۱۳۶۰۴ – محمد بن عبد الجبار:

هو ابن أبی الصهبان القمی من أصحاب الجواد والهادی والعسکری صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق.

وأما ما فی الاستبصار ج ۲ باب أقل ما یعطی الفقیر ص ۳۸ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن محمد بن أبی الصهبان قال: کتبت إلی الصادق علیه السلام. و رواه فی التهذیب ج ۴ / ۶۳ عنه مثله. فعن غیر واحد من الأصحاب أن المراد بالصادق الإمام الهادی علیه السلام. ویمکن أن یکون جعفر الصادق علیه السلام.

وروی محمد بن عبد الله الحمیری، عن أبیه، عنه، عن محمد بن سنان. تفسیر القمی سورة غافر. بالجملة روی عنه ابن أخیه یحیی بن علی.

وأشار إلیه الخوئی مفصلا ج ۱۶ / ۲۲۲.

۱۳۶۰۵ – محمد بن عبد الجبار السدوسی:

لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن محمد بن عیسی بن العباد، ویأتی فی ابن أخیه یحیی بن علی.

۱۳۶۰۶ – محمد بن عبد الجبار الشیبانی:

لم یذکروه. روی أحمد بن إدریس، عنه، عن القاسم بن محمد الرازی. الکافی ج ۱ باب مولد فاطمة علیها السلام ص ۴۵۸.

۱۳۶۰۷ – محمد بن عبد الجبار صاحب أبی العباس ثعلب:

له کتاب الیاقوتة. روی عنه محمد بن بحر الشیبانی، کما فی ک باب ۲۲.

(۱۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن عبد الجبار الشیبانی (۱)، محمد بن عبد الله الحمیری (۱)، القاسم بن محمد الرازی (۱)، الحسین بن محمد بن الحسن (۱)، محمد بن أبی الصهبان (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، ابن أبی الصهبان (۱)، محمد بن عبد الجبار (۳)، أحمد بن إدریس (۱)، یحیی بن علی (۲)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن سنان (۱)، سورة غافر (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن بحر (۱)، محمد بن عبد (۱)، الجود (۱)

صفحه ۱۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۵۴

۱۳۶۰۸ - محمد بن عبد الحق بن عبد الله:

لم یذکروه. هو المعروف بابن قاضی الیمن أبو عبد الله. من شیوخ الإجازة.

روایته فی کمبا ج ۱۶ / ۸۱، وجد ج ۷۶ / ۲۹۳.

۱۳۶۰۹ - محمد بن عبد الحمید:

روی عنه ابن الولید. وله کتاب رواه عنه أحمد بن أبی عبد الله. ولعله ابن عبد الحمید بن بکیر بن أعین.

وروی البرقی سن ج ۱ / ۶۱ عنه، عن جماعة من رواة الحدیث.

۱۳۶۱۰ - محمد بن عبد الحمید البزاز:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی معجزات مولانا الإمام الهادی علیه السلام.

مدینة المعاجز ص ۵۵۹ و ۵۸۲ و ۶۱۱.

۱۳۶۱۱ - محمد بن عبد الحمید بن خالد:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن عمر بن عتبة. بشا ص ۱۰۴.

۱۳۶۱۲ - محمد بن عبد الحمید بن سالم أبو جعفر العطار الکوفی الحمیدی:

ثقة بلا نقل خلاف. وعدوه من أصحاب الرضا والجواد والهادی و العسکری صلوات الله علیهم. وعن ابن طاووس التصریح بوکالته.

وعن العلامة الطباطبائی أنه قال: لا یحضرنی الآن روایة له عنهم. و تقدم أبوه.

وروی عن عمه عبد السلام بن سالم. سن ج ۱ / ۲۲۹.

۱۳۶۱۳ - محمد بن عبد الحمید العطار البجلی:

روی البرقی فی سن، عنه، عن عاصم بن حمید.

(۱۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن عبد الحمید بن سالم (۱)، محمد بن عبد الحمید العطار (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، عبد السلام بن سالم (۱)، عبد الحمید بن خالد (۱)، عبد الحمید بن بکیر (۱)، محمد بن عبد الحمید (۲)، أبو عبد الله (۱)، عاصم بن حمید (۱)، محمد بن عبد (۱)، محمد بن عمر (۱)

صفحه ۱۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۵۵

۱۳۶۱۴ - محمد بن عبد الحمید الفرغانی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال عن أحمد بن محمد بن إسحاق الدینوری، عنه، عن أحمد بن بدیل، عن مفضل بن صالح الأسدی. کمبا ج ۹ / ۴۲۸، وجد ج ۴۰ / ۸. وتقدم فی أحمد بن بدیل.

۱۳۶۱۵ - محمد بن عبد الحمید بن محمد بن عبد الحمید شمس الدین:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده. وعنه عبد الکریم بن طاووس. کتاب الصلاة ص ۱۷۳، وجد ج ۸۴ / ۱۵۲.

۱۳۶۱۶ – محمد بن عبد الخالق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب فیما جاء أن حدیثهم صعب مستصعب ص ۴۰۲ عن صفوان بن یحیی، عن عبد الله بن مسکان، عنه و أبی بصیر معا، عن الصادق علیه السلام، حدیث یدل علی حسنه وکماله وإیمانه. و کذا فی ثلاث نسخ من الکافی.

۱۳۶۱۷ – محمد بن عبد ربه الأنصاری الهمدانی أبو عبد الله:

تقدم فی أحمد بن عبد الله الهاشمی روایته. وأجاز التعلکبری جمیع حدیثه. و کان یروی عن سعد بن عبد الله وعبد الله بن جعفر الحمیری ونظرائهما.

۱۳۶۱۸ – محمد بن عبد الرحمن بن أبی لیلی المعروف بابن أبی لیلی:

من قضاة العامة فی زمن الصادق علیه السلام. مات سنة ۱۴۸. وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۹ / ۲۹۸ لغة " لیل " ما یتعلق به. وروی الخوئی فی ج ۱۶ / ۲۲۹ روایات فی ذمه.

بعض روایاته المهمة الشریفة فی تفسیر البرهان سورة النور فی قوله ": فی بیوت اذن الله أن ترفع."

۱۳۶۱۹ – محمد بن عبد الرحمن البرقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالی ص ۲۳۲، والتوحید ط جدید

(۱۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، أبو بصیر (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق الدینوری (۱)، محمد بن عبد الرحمن بن أبی لیلی (۱)، عبد الله الهاشمی (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، ابن أبی لیلی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، محمد بن عبد الخالق (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الحمید بن محمد (۱)، محمد بن عبد الحمید (۱)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن عبد ربه (۱)، سورة النور (۱)، عبد الحمید (۱)، عبد الکریم (۱)، محمد بن عبد (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۱۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۵۶

ص ۴۰۰، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۴۳.

۱۳۶۲۰ – محمد بن عبد الرحمن بن حماد:

لم یذکروه. روی عن الحسن بن عمار، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی آخر کتاب العقل ط جدید من مرآة ج ۱ / ۹۶.

۱۳۶۲۱ – محمد بن عبد الرحمن الخزاز الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید ط جدید باب أنه عز وجل لا یعرف إلا به ص ۲۸۹ عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة مستقیم)، عن سلیمان بن جعفر، عن علی بن الحکم – الخبر، کمبا ج ۲ / ۱۶، وجد ج ۳ / ۴۹.

۱۳۶۲۲ – محمد بن عبد الرحمن بن حمران:

تقدم فی أبیه نسبه. وله دار وقفها علی أهله، ثم علی الأقرب فالأقرب سنة ۳۶۴، کما فی رسالة أبی غالب الزراری.

۱۳۶۲۳ – لم یذکروه. روی کنز عن محمد بن العباس، عن عبد العزیز بن یحیی، عنه، عن أحمد بن عبد الله بن مصقلة، حدیث أن السلم فی الآیة علی وشیعته. کمبا ج ۷ / ۱۲۳، وجد ج ۲۴ / ۱۶۰.

وروی عبد العزیز بن یحیی، عنه، کتاب أحمد بن عبد الله بن عیسی بن مصلقة عن مولانا الجواد علیه السلام. جش ص ۷۴.

۱۳۶۲۴ – محمد بن عبد الرحمن السلمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی أبو الصباح الکنانی، عنه. جد ج ۴۰ / ۱۴۳، وکمبا ج ۹ / ۴۶۰، وإرشاد المفید ص ۱۷.

۱۳۶۲۵ – محمد بن عبد الرحمن الصفار أبو عبد الله:

لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن حمدان روایته.

(۱۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن عبد الله بن عیسی (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، محمد بن عبد الرحمن بن حماد (۱)، أبو الصباح الکنانی (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۲)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن عمار (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن عبد (۴)

صفحه ۱۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۵۷

۱۳۶۲۶ – محمد بن عبد الرحمن الضبی:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام روایات تفید حسنه وکماله. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۸۳. وروی عنه أحمد بن رزق (ثقة).

۱۳۶۲۷ – محمد بن عبد الرحمن بن طلحة أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۲۱ عنه، عن إسماعیل بن محمد بن إسماعیل الحلبی، عن العباس بن الفضل المکی – الخ.

۱۳۶۲۸ – محمد بن عبد الرحمن بن عبد الرحمن بن عبد الله بن الحصین التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال باب ۲۱.

۱۳۶۲۹ – محمد بن عبد الرحمن العرزمی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته المفیدة حسن عقیدته و کماله. کمبا ج ۹ / ۲۹۷، وجد ج ۳۸ / ۱۵۷.

وفی الخصال ص ۱۴۱ عنه روایة شریفة. وکذا فی التوحید ط جدید ص ۳۶۸، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۰۲ و ۱۹۱.

۱۳۶۳۰ – محمد بن عبد الرحمن بن عروة بن الزبیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه، عنه، عن أبیه، عن جده، و کمبا ج ۹ / ۴۵۴، وجد ج ۴۰ / ۱۱۷.

۱۳۶۳۱ – محمد بن عبد الرحمن العلوی أبو عبد الله الشریف العلامة:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا عن عمر بن محمد بن حمزة العلوی وسعید بن محمد الثقفی، عنه، عن جعفر بن محمد الجعفری وزید بن جعفر بن حاجب، حدیث فضل الشیعة. کتاب الإیمان ص ۱۳۷، وجد ج ۶۸ / ۱۳۲، وبشا ص ۸۷.

وفی بشارة المصطفی ص ۱۷ عن زید بن الناصر العلوی، عنه، عن عمر بن إبراهیم الکنانی ومحمد بن عبد الرحمن المخلص، عن محمد بن هارون الحضرمی – الخ.

(۱۵۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن حمزة العلوی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، العباس بن الفضل (۱)، أبو عبد الله (۲)، محمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن هارون (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۷)

صفحه ۱۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۵۸

والظاهر أنه منسوب إلی جده وأبوه علی بن الحسین بن عبد الرحمن. وسائر روایاته فی بشا ص ۱۰۴.

۱۳۶۳۲ - محمد بن عبد الرحمن بن عمر بن أذینة: مر فی عمر بن أذینة.

۱۳۶۳۳ - محمد بن عبد الرحمن بن غزوان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۲۳ عن أحمد بن علی الأسدی وعلی بن العباس البجلی والحسن بن علی بن النصر، عنه، عن أبی سنان العابدی - الخ.

۱۳۶۳۴ - محمد بن عبد الرحمن بن الفضل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبرسی، عن عبد العزیز بن یحیی بن أحمد (ثقة)، عنه، عن جعفر بن الحسین، عن محمد بن زید بن علی، الحدیث العلوی علیه السلام فی تفسیر الحسنة فی الآیة بمحبتهم. وتقدم فی محمد بن زید مواضع الروایة.

۱۳۶۳۵ - محمد بن عبد الرحمن بن فنتی:

لم یذکروه. هو الذی جمع بین کتاب تفسیر أبان بن تغلب وکتاب أبی روق عطیة بن الحارث ومحمد بن السائب وجعلها کتابا واحدا، کما ذکره جش ص ۹ فی ترجمة أبان.

۱۳۶۳۶ - محمد بن عبد الرحمن بن قبة أبو جعفر الرازی:

متکلم عظیم القدر حسن العقیدة قوی فی الکلام. کان قدیما من المعتزلة و تبصر. وله کتب فی الکلام وسمع منه وأخذ عنه ابن بطة، کما قاله جش و الصدوق فی الإکمال ج ۱ / ۹۴ - ۱۲۶. وله کتاب فی الإمامة.

۱۳۶۳۷ - محمد بن عبد الرحمن بن کامل الأسدی أبو الأصبغ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۷ عن أبی المفضل، عن عبد الله بن أبی یاسین، عنه، عن علی بن جعفر الأحمر، حدیث وجوب الولایة و

(۱۵۸)

مفاتیح البحث: مدرسة المعتزلة (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، محمد بن زید بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عطیة بن الحارث (۱)، علی بن العباس (۱)، أبان بن تغلب (۱)، علی بن الحسین (۱)، عمر بن أذینة (۲)، جعفر بن الحسین (۱)، الحسن بن علی (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن جعفر (۱)، محمد بن زید (۱)، محمد بن عبد (۶)، الوجوب (۱)

صفحه ۱۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۵۹

فضل أمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۹ / ۲۸۸، وجد ج ۳۸ / ۱۲۰.

۱۳۶۳۸ - محمد بن عبد الرحمن بن محمد:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی الفضائل فی کفایة الأثر باب ۱۵.

۱۳۶۳۹ - محمد بن عبد الرحمن المخزومی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی، وجد ج ۴۱ / ۱۰۳، وکمبا ج ۹ / ۵۳۲. وغیر ذلک مما فی الأمالی ص ۲۴۵.

۱۳۶۴۰ - محمد بن عبد الرحمن المخلص:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۷ عن محمد بن عبد الرحمن العلوی، عنه عن محمد بن هارون الحضرمی - الخ.

۱۳۶۴۱ - محمد بن عبد الرحمن بن مهران الکرخی:

لم یذکروه. الطب: عنه عن أیوب، عن عمر بن شمر، عن جابر، عن الباقر علیه السلام حدیث دفع الطحال. کتاب الدعاء ص ۲۰۹، وجد ج ۹۵ / ۱۰۴.

۱۳۶۴۲ - محمد بن عبد الرحمن المهلبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۵۴ عن محمد بن زکریا، عنه، عن عبد الله بن محمد بن سلیمان. وکذا فی دلائل الطبری ص ۴۱.

۱۳۶۴۳ - محمد بن عبد الرحمن بن نعیم الأزدی الغامدی:

تقدم فی ابنه بکر أنه من بیت جلیل.

۱۳۶۴۴ - محمد بن عبد الرحمن النهدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱۱ ص ۵۵.

۱۳۶۴۵ - محمد بن عبد الرحمن الهمدانی:

له مکاتبة إلی أبی الحسن الثالث علیه السلام. التهذیب ج ۱ / ۱۴۱، و

(۱۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن عبد (۸)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۶۰

الاستبصار ج ۱ / ۱۲۷. وتقدم فی الحسن بن علی بن إبراهیم بن محمد، فإنه روی عن جده إبراهیم المکاتبة.

ووقع فی طریق الصدوق فی العیون باب دلالات الرضا علیه السلام عن محمد بن الحسن الصفار، عنه قال: حدثنی أبو محمد الغفاری - الخ. ثم ذکر معجزة الرضا صلوات الله علیه، وکمبا ج ۱۲ / ۱۱، وجد ج ۴۹ / ۳۸.

نقله معجزة الرضا علیه السلام فی کیفیة قضاء دینه. إثبات الهداة ج ۵ / ۱۲۸.

۱۳۶۴۶ - محمد بن عبد الرحیم التستری أبو الحسن:

وقع فی طریق الصدوق، کما فی أبی الحسن.

۱۳۴۶۷ - محمد بن عبد الرحیم الیمانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیوب باب ۶ عنه، عن محمد بن سعید بن محمد، حدیث شریف فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وأسمائهم وفضائلهم وبیان حدیث اللوح.

ووقع فی طریق المفید أیضا، کما فی کمبا ج ۹ / ۳۳۳، وجد ج ۳۸ / ۳۰۶، و أمالی المفید ص ۴۱.

۱۳۶۴۸ - محمد بن عبد الرشید الأصفهانی جمال الدین:

لم یذکروه. روی العالم الفاضل حیدر بن محمد الحسینی، عنه، عن الحسن بن أحمد بن یحیی العطار حدیث میلاد أمیر المؤمنین علیه

السلام وفيه المناقب العظيمة.

كمبا ج ۹ / ۲۸۹ و ۲۳، وجد ج ۳۸ / ۱۲۵، وج ۳۵ / ۱۰۶.

۱۳۶۴۹ – محمد بن عبد السلام الكوفى:

عده الشيخ من أصحاب الصادق عليه السلام. ويدل على ما فى كمبا ج ۱۴ / ۸۰۸، وجد ج ۶۵ / ۳۱۸.

ما يدل على أنه من أصحاب الرضا عليه السلام: الطب ص ۸۶: عن أحمد بن صالح، عنه قال: دخلت مع جماعة من أهل خراسان على الرضا عليه السلام

(۱۶۰)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، الحسن بن على بن إبراهيم (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، أبو محمد الغفارى (۱)، محمد بن عبد السلام (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، أحمد بن يحيى (۱)، محمد الحسينى (۱)، جمال الدين (۱)، حديث اللوح (۱)، سعيد بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۳)، خراسان (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۶۱

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۱۶۱

فسلمنا عليه فرد. وسأل كل واحد منهم حاجة فقضاها. ثم نظر إلى فقال لى: و أنت تسأل حاجتك؟ قلت: يا بن رسول الله، أشكو إليك السعال الشديد – الخبر، و فيه علاجه، وكمبا ج ۱۴ / ۵۲۸، وجد ج ۶۲ / ۱۸۱.

۱۳۶۵۰ – محمد بن عبد العزيز:

روى عن محمد بن مسلم، عن الصادق عليه السلام. كمبا ج ۳ / ۹۴، و جد ج ۶ / ۶.

روى أحمد بن محمد بن عيسى، عنه، عن بكر بن محمد، عمن رواه، عن أبى عبد الله عليه السلام. الكافى ج ۲ باب الدعاء فى أدبار الصلوات ص ۵۴۹.

۱۳۶۵۱ – محمد بن عبد العزيز البلخى:

من أصحاب أبى محمد العسكرى عليه السلام. ما يفيد حسنه:

كشف، يج: عنه قال: أصبحت يوما فجلست فى شارع الغنم، فإذا بأبى محمد عليه السلام قد أقبل من منزله يريد دار العامة، فقلت فى نفسى: ترى إن صحت أيها الناس هذا حجة الله عليكم فاعرفوه، يقتلونى؟ فلما دنا منى أومأ بأصبعه السبابة على فيه أن اسكت! ورأيته تلك الليلة يقول: إنما هو الكتمان أو القتل. فاتق الله على نفسك. كمبا ج ۱۲ / ۱۶۷، وجد ج ۵۰ / ۲۹۰، وإثبات الوصية ص ۲۱۱.

۱۳۶۵۲ – محمد بن عبد العزيز الدينورى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۱ / ۸۰ عن محمد بن أحمد الضبى، عنه، عن عبيد الله بن موسى العبسى.

۱۳۶۵۳ – محمد بن عبد العزيز بن عامر الدهان أو الدهقان أبو جعفر:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد، كما فى جد ج ۴۲ / ۲۱۴، وكمبا ج ۹ / ۶۵۳.

۱۳۶۵۴ – محمد بن عبد الغفار:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق، عن أحمد بن إدريس، عنه، عن القاسم بن

(۱۶۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، محمد بن عبد العزیز البلخی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد العزیز (۳)، أحمد بن إدریس (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، بکر بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)، الحج (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۶۲

محمد الرازی. بشا ص ۲۵۸.

۱۳۶۵۵ - محمد بن عبد القادر بن محمد:

الشیخ الفقیه الصالح أبو الصلت، کما فی منتجب الدین.

۱۳۶۵۶ - محمد بن عبد الکریم التفلیسی:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن ابن أورمة، عن عیسی بن العباس، عنه، عن عبد المؤمن بن محمد، الحدیث النبوی فی وصف عیسی وما أوحی إلیه من البشارة بالنبی الخاتم أحمد صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۵ / ۴۰۹، وج ۶ / ۴۸، وجد ج ۱۴ / ۳۲۳، وج ۱۵ / ۲۰۶.

۱۳۶۵۷ - محمد بن عبد الکریم الشهرستانی أبو الفتح:

المتوفی سنة ۵۴۸ صاحب کتاب الملل والنحل. له مخاریق وأکاذیب.

کتاب الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۱۴۲.

۱۳۶۵۸ - محمد بن عبد الله:

من ولد المعلی بن خنیس. روی الطب ص ۷۸ عنه، عن یعقوب بن أبی یعقوب - الخ.

۱۳۶۵۹ - محمد بن عبد الله بن إبراهیم بن جعفر النعمانی الکاتب أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی السید فی المهج ص ۲۳۳ عنه مترضیا علیه بواسطة علی بن محمد بن یوسف الحرانی، عن أبی علی بن همام، عن إبراهیم بن إسحاق النهاوندی، عن أبی عبد الله الحسین بن علی الأهوازی، عن أبیه، عن علی بن مهزیار قال:

سمعت مولای موسی بن جعفر صلوات الله علیه یدعو بهذا الدعاء وهو دعاء الاعتقاد - إلی آخره، وکتاب الدعاء ص ۱۱۷. وروایته الأخری فی ص ۱۲۰، و جد ج ۹۴ / ۱۸۲ و ۱۹۰.

(۱۶۲)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن إسحاق النهاوندی (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الکریم (۲)، علی بن مهزیار (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، المعلی بن خنیس (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن یوسف (۱)، عبد المؤمن (۱)، محمد بن عبد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۶۳

۱۳۶۶۰ - محمد بن عبد الله بن إبراهیم الشافعی البزاز أبو بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کفایة الأثر فی روایة شریفة فی النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم

وأسمائهم وفضائلهم باب ۷ عن موسی بن عبد الله، عنه، عن محمد بن حماد بن ماهان. وغیر ذلک فی جش ص ۷، وفی کمال الدین باب ۲۶ حدیث: إن هذه القلوب أوعیة - الخ.

۱۳۶۶۱ - محمد بن عبد الله أو عبید الله أبو عبد الله الملقب بما جیلویه:

هو محمد بن أبی القاسم المتقدم.

۱۳۶۶۲ - محمد بن عبد الله أبو المفضل الشیبانی:

هو ابن عبد الله بن محمد بن عبید الله. ویقال: ابن عبد الله بن المطلب، کما سیأتی.

۱۳۶۶۳ - محمد بن عبد الله بن أبی أیوب:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۱۶۶ عن الجعابی، عنه، عن جعفر بن هارون المصیصی - الخ. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۷۸ وفیه: عبید الله.

وروی منصور بن العباس، عنه، عن سعید بن جناح. یب ج ۹ / ۱۲۰.

۱۳۶۶۴ - محمد بن عبد الله بن أبی رافع:

لم یذکروه. هو الذی یبکی حین وفاة النبی صلی الله علیه وآله ویقبل یدیه ویقول: من لی ولوالدی بعدک یا رسول الله؟

قال: لک الله بعدی ووصیی صالح المؤمنین علی بن أبی طالب. رواه عنه عبد الرحمن بن الأسود. کمبا ج ۹ / ۸۸، وجد ج ۳۶ / ۲۹. والظاهر بقرینة ما سبق ویأتی أن أباه منسوب إلی جده، وجده عبید الله.

شف: عن عباد بن یعقوب، عن علی بن هاشم (یعنی ابن البرید)، عنه، عن أبی رافع، عن أبی ذر أنه سمع رسول الله صلی الله علیه وآله یقول لعلی: أنت أول من یصافحنی یوم القیامة، وأنت الصدیق الأکبر - الخبر. کمبا ج ۹ / ۳۱۱، وجد

(۱۶۳)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، یوم القیامة (۱)، محمد بن عبد الله بن أبی أیوب (۱)، محمد بن عبد الله أبو المفضل (۱)، عبد الله بن محمد بن عبید (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، محمد بن أبی القاسم (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، موسی بن عبد الله (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، أبو عبد الله (۱)، منصور بن العباس (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، علی بن هاشم (۱)، سعید بن جناح (۱)، محمد بن حماد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۱۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۶۴

ج ۳۸ / ۲۱۳ مثله مع اسقاط کلمة عن أبی رافع.

شف: عن عبد السلام بن صالح، عن علی بن هاشم بن البرید، عن محمد بن عبد الله بن عبید الله بن أبی رافع، عن أبیه، عن جده، عن أبی ذر - وساقه نحوه. جد ج ۳۸ / ۲۲۷، وج ۴۰ / ۲۵. وسائر روایاته ج ۱۹ / ۸۴ و ۲۷۹، وج ۳۹ / ۲۲ و ۲۸۱ و ۲۹۶، وکمبا ج ۹ / ۳۱۴ و ۳۵۲ و ۴۰۹ و ۴۱۳ و ۴۳۲، وج ۶ / ۴۲۲ و ۴۶۵، ونوادر الأثر ص ۴۴، وبشا ص ۱۰۳ و ۱۵۷.

۱۳۶۶۵ - محمد بن عبد الله بن أبی غالب الزراری:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده کتبه. وأبو غالب هو أحمد بن محمد بن محمد المذکور.

۱۳۶۶۶ - محمد بن عبد الله بن أبی غانم القزوینی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال باب ۳۷ عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن إبراهیم بن محمد بن فارس - الخبر، وکمبا ج

۱۳ / ۳۹ مثله، إلا أنه فيه:

عبيد الله.

تشاجره مع جماعة من الشيعة فى الخلف من بعد أبى محمد العسكرى عليه السلام وصدور التوقيع فى ذلك. ص ۲۴۴، وجد ج ۵۱ / ۱۵۹، وج ۵۳ / ۱۷۸.

۱۳۶۶۷ - محمد بن عبد الله الأجلح:

لم يذكروه. الطب ص ۶۳: عنه، عن صفوان بن يحيى، حديث جواز أكل الترياق ولو كان فيه لحوم الأفاعى. كمبا ج ۱۴ / ۵۳۳ و ۵۰۹، وجد ج ۶۲ / ۹۱ و ۲۰۸.

۱۳۶۶۸ - محمد بن عبد الله بن أحمد بن خالد بن جبلة الواعظ أبو عبد الله:

لم يذكروه. روى الصدوق فى العلل ج ۲ باب ۳۴۲ عن أبى الحسن محمد بن عمرو بن على بن عبد الله البصرى، عنه، عن عبد الله بن أحمد بن عامر الطائى، عن أبيه، عن الرضا صلوات الله عليه، حديث علة المد والجزر، وكمبا ۱۴ / ۲۸۹، و

(۱۶۴)

مفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، عبيد الله بن أبى رافع (۱)، إبراهيم بن محمد بن فارس (۱)، على بن هاشم بن البريد (۱)، محمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، عبد السلام بن صالح (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، على بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۳)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الجواز (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۶۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۱۶۵

جد ج ۶۰ / ۲۹.

وبهذا الإسناد حديث آخر. ج ۱۴ / ۵۸۶. وأحاديث أخر ص ۶۸۹ و ۷۲۱، وكمبا ج ۳ / ۲۲۰، وجد ج ۶۳ / ۷۸، وج ۶۴ / ۱۴۱، وج ۷ / ۱۰۵. وبهذا الإسناد أحاديث أخر كما فى العلل ج ۲ / ۱۸۰ مكررا و ۲۰۷.

وبهذا الإسناد عن الرضا عليه السلام خبر أسئلة الشامى عن أمير المؤمنين عليه السلام فى مسجد الكوفة. العيون باب ۲۴، والعلل ج ۲ / ۲۸۰، وجد ج ۱۰ / ۷۵، وكمبا ج ۴ / ۱۱۰.

بشا: محمد بن على بن عبد الصمد، عن أبيه، عن جده، عنه، عن الحسن بن عبد الله بن شاذان، عن محمد بن فرساد العباد، الحديث العلوى عليه السلام: إذا كان يوم القيامة يدعى الناس بأسمائهم إلا شيعتى ومحبى فإنهم يدعون بأسماء آبائهم لطيب مواليدهم. جد ج ۷ / ۲۴۱، وكمبا ج ۳ / ۲۶۰، وبشا ص ۱۶۲.

۱۳۶۶۹ - محمد بن عبد الله بن أحمد الرازى الجامورانى:

لم يذكروه. روى الثقة الجليل محمد بن الحسن الصفار فى البصائر الجزء ۸ باب ۱۲ عنه، عن إسماعيل بن موسى، عن أبيه، عن جده، عن عمه عبد الصمد بن على، حديثا شريفا مهما، وكمبا ج ۱۴ / ۱۴۵ و ۸۱، وجد ج ۵۷ / ۳۲۸، و ج ۵۸ / ۲۲۶، وفى ختص ص ۳۱۹ عنه، عنه. وعد من مشائخ الصفار.

وفى الكافى ج ۱ باب أن الأرض كلها للإمام عليه السلام ص ۴۰۹ عن محمد بن يحيى، عن محمد بن أحمد، عن محمد بن عبد الله بن أحمد، عن على بن النعمان حديث شريف يدل على حسن عقيدته، وكمبا ج ۱۴ / ۲۹۳، وجد ج ۶۰ / ۴۶.

وروى محمد بن أحمد بن يحيى، عنه. يب ج ۲ باب كيفية الصلاة ص ۱۲۱.

۱۳۶۷۰ – محمد بن عبد الله بن أحمد بن عامر الطائی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۳۳۰، وجد ج ۲۶ / ۲۲۸.

وروی عن أبیه کتاب صحیفة الرضا علیه السلام المشهور. المستدرک ج ۳

(۱۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، یوم القیامة (۱)، عبد الله بن أحمد الرازی (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، محمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، عبد الصمد بن علی (۱)، علی بن النعمان (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۶۶

فی شرح هذا الکتاب.

وأول کتاب صحیفة الرضا علیه السلام المطبوع ذکره هکذا: محمد بن عبد الله بن أحمد النیشابوری قال: أخبرنا أبو القاسم عبد الله بن أحمد بن عامر الطائی بالبصرة عن أبیه، عن الرضا علیه السلام.

۱۳۶۷۱ – محمد بن عبد الله بن أحمد بن عقدة بن العباس بن حمزة أبو بکر:

لم یذکروه. حدث فی سنة ۳۳۷ لیعقوب بن أحمد السری، عن عبد الله بن أحمد بن عامر، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. بشارة المصطفی ص ۳۶ فی الطبع الثانی. ومثله فی الأول.

۱۳۶۷۲ – محمد بن عبد الله بن أحمد بن محمد بن محمد بن سلیمان:

قال جده أحمد أبو غالب الزراری فی رسالته إلی حفیده محمد هذا: ثبت الکتب التی أجوب لک روایتها – إلی آخر ما فی أول کتاب دیات ظریف. وولد محمد هذا فی ۴ شوال سنة ۳۵۲.

۱۳۶۷۳ – محمد بن عبد الله بن أحمد النیشابوری:

لم یذکروه. روی عن عبد الله بن أحمد بن عامر الطائی، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام: کتاب صحیفة الرضا علیه السلام المشهور المطبوعة کما فی أوله.

۱۳۶۷۴ – محمد بن عبد الله بن أذینة:

لم یذکروه. عد من العدة الذین بین الکلینی وبین أحمد بن محمد بن خالد، کما فی أول الکافی ط جدید.

۱۳۶۷۵ – محمد بن عبد الله بن أرزات الخیاط:

تقدمت روایته فی إبراهیم بن سعید الجواهری.

۱۳۶۷۶ – محمد بن عبد الله الأزدی:

لم یذکروه. کان ثقة کما فی الخصال أبواب الخمسة ص ۱۵۳. قال: حدثنا.

(۱۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۲)، عبد الله بن أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله بن أحمد (۲)، أبو غالب الزراری (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، محمد بن عبد الله (۳)، محمد بن سلیمان (۱)

صفحه ۱۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۶۷

الحسن بن عبد الوهاب بن عطا - الخ. وروی عنه أحمد بن محمد بن حمدون. ونقل ذلک کله فی کمبا ج ۲۰ / ۹۴، وجد ج ۹۶ / ۳۶۴.

۱۳۶۷۷ - محمد بن عبد الله الأسدی الکوفی أبو الحسین:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز، عن الحسین بن محمد بن علی بن سعید، عنه، عن محمد بن إسماعیل البرمکی. کفایة الأثر باب ۵، ومثله فی باب ۱۳ لکن ذکر محمد بن أبی عبد الله الکوفی.

۱۳۶۷۸ - محمد بن عبد الله الإسکافی أبو الحسین:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال، عنه، عن سلیمان بن أبی نعیم الأنصاری حدیث تشرفه مع جماعة بلقاء الحجة المنتظر صلوات الله علیه عن المستجار.

کتاب الدعاء ص ۱۲۰، وکمبا ج ۱۳ / ۱۰۶، وجد ج ۹۴ / ۱۹۰، وج ۵۲ / ۹.

۱۳۶۷۹ - محمد بن عبد الله الإسکندری:

من ندماء المنصور الدوانیقی وصاحب سره، حسن الحال والعقیدة. ما یدل علی ذلک. کتاب الدعاء ص ۱۵۱، وکمبا ج ۱۱ / ۱۶۴، وجد ج ۹۴ / ۲۹۸، و ج ۴۷ / ۲۰۳.

۱۳۶۸۰ - محمد بن عبد الله الأشعری:

من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. روی عنه أحمد البزنطی و محمد بن الحسن الأشعری. التهذیب ج ۷ باب تفضیل أحکام النکاح ص ۲۵۴.

۱۳۶۸۱ - محمد بن عبد الله الأصم الأعلم الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی ظریف بن ناصح، عنه، عن الصادق علیه السلام. بشا ص ۱۰۵.

۱۳۶۸۲ - محمد بن عبد الله الأفطس: هو ابن عبد الله بن الحسن الآتی.

(۱۶۷)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن أبی عبد الله الکوفی (۱)، محمد بن عبد الله الأشعری (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، محمد بن الحسن الأشعری (۱)، الحسین بن محمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۵)، ظریف بن ناصح (۱)، أحمد بن محمد (۱)

صفحه ۱۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۶۸

۱۳۶۸۳ - محمد بن عبد الله الأنصاری:

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن أبی إسماعیل. وروی أحمد بن محمد، عنه، عن صفوان بن یحیی. التهذیب ج ۲ باب ما یجوز الصلاة فیه ص ۲۱۸، ورواه فی صا ج ۱ / ۳۸۹. ولعله محمد بن عبد الله بن غالب الآتی.

۱۳۶۸۴ - محمد بن عبد الله الباقی البزاز أبو بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الإقبال عن جماعة، عنه، عن محمد بن أحمد البرسی.

۱۳۶۸۵ – محمد بن عبد الله الباهر: هو محمد الأرقط المذکور.

۱۳۶۸۶ – محمد بن عبد الله البزاز:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال أبواب الخمسة عشر عن أستاده الحسن بن عبد الله بن سعید العسکری، عنه، عن أحمد بن محمد بن إبراهیم العطار. و تقدم فی أحمد مواضع الروایة.

۱۳۶۸۷ – محمد بن عبد الله بن البساط أبو الحسن:

لم یذکروه. روی السید فی المهج ص ۱۱۴ عن الشریف زید بن جعفر العلوی المحمدی، عنه، عن المغیرة بن عمرو بن الولید حدیث حزر الیمانی، وکتاب الدعاء ص ۲۵۲، وجد ج ۹۵ / ۲۴۷.

۱۳۶۸۸ – محمد بن عبد الله البکری:

مورد عنایة الکاظم صلوات الله علیه. دلائل الطبری ص ۱۵۰، و إرشاد المفید باب فضائل موسی الکاظم علیه السلام.

۱۳۶۸۹ – محمد بن عبد الله بن جابر الکرخی:

رجل خیر وکان عم أحمد بن محمد بن إسحاق الکرخی المذکور فیه روایته. و کان کاتبا لإسحاق بن عمار. یروی عن إبراهیم الکرخی، عن الصادق علیه

(۱۶۸)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن عبد الله الأنصاری (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعید (۱)، محمد بن عبد الله بن جابر (۱)، محمد بن عبد الله بن غالب (۱)، أحمد بن محمد بن إسحاق (۱)، إبراهیم الکرخی (۱)، عبد الله البزاز (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۴)، إسحاق بن عمار (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۱۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۶۹

السلام، کما عن البصائر للصفار. ۱۳۶۹۰ – محمد بن عبد الله بن جعفر بن أبی طالب:

من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۳. وقتاله وشهادته فی جد ج ۴۵ / ۳۴، وج ۱۰۱ / ۲۷۱.

۱۳۶۹۱ – محمد بن عبد الله بن جعفر بن الحسین بن جامع بن مالک الحمیری أبو جعفر القمی:

کان ثقة وجها بالاتفاق. وإخوته جعفر والحسین وأحمد تقدموا. وکلهم له مکاتبة إلی مولانا صاحب الزمان صلوات الله علیه.

ولمحمد هذا کتب ومصنفات. وعد من أشیاخ الکلینی.

روی الکلینی فی الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب السفر جل ص ۳۵۸ عن محمد بن عبد الله بن جعفر، عن أبیه – الخ. وله روایات أخر عن أبیه فی کامل الزیارات وغیره، والتوحید فی مواضع أربعة ط جدید ص ۷۶ و ۸۰ و ۲۲۳ و ۳۶۳.

۱۳۶۹۲ – محمد بن عبد الله بن جعفر بن عبد الله بن جعفر بن محمد بن الحنفیة:

قال جش فی أخیه جعفر: إنه یروی عن هذا، عن أبیه – الخ. وأخوه جعفر أوثق الناس فی حدیثه، فهو أیضا ثقة.

۱۳۶۹۳ – محمد بن عبد الله الجعفری:

من حسان أصحاب الکاظم صلوات الله علیه. أعلام الدین: قال عبد المؤمن الأنصاری (ثقة): دخلت علی الإمام أبی الحسن موسی بن

جعفر صلوات الله علیه و عنده محمد بن عبد الله الجعفری فتبسمت إلیه، فقال: أتحبه؟ فقلت: نعم، وما أحببته إلا لکم. فقال: هو أخوک، والمؤمن أخو المؤمن لأمه وأبیه وإن لم یلده أبوه - الخبر. کمبا ج ۱۷ / ۲۰۶، وکتاب العشرة ص ۱۹۰. عدة الداعی عنه مثله ص ۶۵.

کتاب قضاء الحقوق عنه مثله إلا أنه قال: وعنده محمد بن عبد الله بن محمد

(۱۶۹)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۴)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، محمد بن عبد الله الجعفری (۲)، محمد بن عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، عبد المؤمن (۱)، الشهادة (۲)، الطعام (۱)

صفحه ۱۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۷۰

الجعفی والباقی مثله. ص ۶۴، وجد ج ۷۴ / ۲۳۲ و ۲۳۷، وج ۷۵ / ۲۶۲، و ج ۷۸ / ۳۳۳.

أقول: الأظهر أن الجعفی مصحف الجعفری. وأظن أنه محمد بن عبد الله بن محمد بن أبی الکرام الجعفری الآتی. ولعله الذی قتله عبد الله بن عزیز فی أطراف الری.

۱۳۶۹۴ - محمد بن عبد الله الجعفی: روی محمد بن علی بن الحسین بن عبد الرحمن العلوی، عنه، عن محمد بن أحمد بن سعید، عن یعقوب بن یوسف وأحمد بن حازم قالا: حدثنا یعقوب.

بشا ص ۶۷.

۱۳۶۹۵ - محمد بن عبد الله الجندی:

لم یذکروه. وله کتاب روی عنه أبو المفضل الشیبانی. کمبا ج ۹ / ۴۴۳، وجد ج ۴۰ / ۶۹.

۱۳۶۹۶ - محمد بن عبد الله بن الجنید أبو الحسن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، کما تقدم فی محمد بن إبراهیم بن خارج.

۱۳۶۹۷ - محمد بن عبد الله بن جوریة الجندی السابوری:

لم یذکروه. وله کتاب لأبی المفضل من أصل کتابه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۷۰.

۱۳۶۹۸ - محمد بن عبد الله الحائری:

جلیل القدر. أرسل محمد بن عثمان نائب الحجة علیه السلام له ثوبیات و صرة فیها دراهم لتجهیزات موته ودفنه. کمال الدین باب ۴۵ فی التوقیعات ح ۳۵.

۱۳۶۹۹ - محمد بن عبد الله الحافظ أبو عبد الله الحاکم:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد الحسینی، عنه، عن علی بن حماد العدل.

(۱۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله الحائری (۱)، محمد بن عبد الله الجعفی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، محمد بن أبی الکرام (۱)، جعفر بن محمد الحسینی (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۵)، أبو عبد الله (۱)، یعقوب بن یوسف (۱)، أحمد بن سعید (۱)، علی

بن حماد (۱)، محمد بن عثمان (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)

صفحه ۱۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۷۱

کمبا ج ۹ / ۴۰۸، وجد ج ۳۹ / ۲۷۸.

وروی الفقیه الأجل جعفر بن أحمد بن علی القمی فی نوادره ص ۴۰ عنه، و کذا ص ۴۱ و ۴۳ و ۴۴.

وفی بشارة المصطفی ص ۴۰ عن جعفر بن محمد الحسینی، عنه، عن عبد العزیز بن عبد الملک الأموی. وفیه ص ۴۶ عنه، عنه، عن علی بن محمد الحسینی.

وفیه ص ۴۷ عنه، عنه، عن محمد بن هارون الدوانیقی. وفیه ص ۶۱ عنه، عنه، عن أبی العباس بن یعقوب - الخ. وفیه ص ۶۴ عنه، عنه، عن المنذر بن محمد القابوسی. و ص ۶۹ عنه، عنه، عن علی بن حماد العدل. وفیه ص ۱۱۸ و ۱۲۳ و ۱۲۷.

۱۳۷۰۰ - محمد بن عبد الله بن الحسن الأفطس:

روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۵۲ و ۵۳ عنه یفید ذمه وأنه یقعد مع المأمون علی الشراب ویستمع الجوار المغنیات. کمبا ج ۱۲ / ۹۰. جملة من قضایاهما.

ص ۴۲، وجد ج ۴۹ / ۱۴۵ و ۳۰۶.

تقدم فی جده نسبه وأن اللقب لجده. وسمه المعتصم العباسی فتوفی بذلک.

۱۳۷۰۱ - محمد بن عبد الله بن الحسن بن الإمام السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. وهو والد الحسن المذکور المعروف بالجوانی.

۱۳۷۰۲ - محمد بن عبد الله بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی:

لم یذکروه. هو یلقب بالباغر لأنه صارع مع باغر غلام المتوکل، فغلبه فلقب ذلک. وأولاده کثیرة. وأبوه وأخوه عبد الله وأجداده تقدموا. وحفیده محمد بن القاسم بن محمد یأتی.

۱۳۷۰۳ - محمد بن عبد الله بن الحسن بن الحسن بن أمیر المؤمنین علیه السلام أبو عبد الله المدنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام الملقب بالنفس الزکیة. قتل فی رمضان سنة ۱۴۵ بالمدینة بعد أن خرج مدعیا للإمامة. ما یدل علی ذلک وعلی جملة من

(۱۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۴)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، أحمد بن علی القمی (۱)، جعفر بن محمد الحسینی (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن هارون (۱)، القاسم بن محمد (۱)، علی بن حماد (۱)، محمد الحسینی (۱)، المنذر بن محمد (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، عبد العزیز (۱)، القتل (۱)

صفحه ۱۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۷۲

قضایاه. کمبا ج ۱۱ / ۱۱، وجد ج ۴۶ / ۳۳.

روایته هو وأخوه یحیی عن أبیهما، عن جدهما خطبة أبی بکر واحتجاج أبی بن کعب علیه وعلی المهاجرین والأنصار. کمبا ج ۸ / ۸۹.

ترجمته ومدحه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۲۷۲، وتتمة المنتهی ص ۱۳۵ – ۱۳۸.

جملة من قضایاه فی الکافی باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل. وفیه ما جری بینه وبین الصادق علیه السلام عند خروجه.

۱۳۷۰۴ – محمد بن عبد الله بن الحسین:

شف: أحمد بن مردویه فی کتاب المناقب، عنه، عن عبد الله بن أحمد بن عامر، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام، فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۲۹۰، وجد ج ۳۸ / ۱۲۶.

۱۳۷۰۵ – محمد بن عبد الله بن الحسین الجعفی:

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن الحسین بن غزال روایاته. ولعله المراد بمن لقیه أبو عبد الله علیه السلام فی الموقف، فقال: یا أبا محمد ما فعل صدیقک عبد الحمید بن أبی العلاء؟ فقلت: أخذه أبو جعفر فحبسه فی المضیق زمانا. فرفع أبو عبد الله علیه السلام یده ساعة ثم التفت إلی محمد بن عبد الله بن الحسین، فقال: یا محمد قد والله خلی سبیل صاحبک – الخبر. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۶، وجد ج ۴۷ / ۱۴۳.

وهذا غیر الذی روی عنه محمد بن أحمد بن محمد بن علان المذکور، لاختلاف الطبقة.

۱۳۷۰۶ – محمد بن عبد الله بن الحسین بن الحسن الأفطس بن علی بن الإمام السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. ولعله المراد بما ذکره فی الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۲۷۳.

(۱۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، المهاجرون والأنصار (۱)، محمد بن عبد الله بن الحسین (۴)، عبد الله بن أحمد بن عامر (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۲)، محمد بن الحسین (۱)، أبی بن کعب (۱)، عبد الحمید (۱)

صفحه ۱۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۷۳

۱۳۷۰۷ – محمد بن عبد الله بن الحسین بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام أبو عبد الله الجوانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. مات سنة ۱۸۱ وله ۶۷ سنة.

۱۳۷۰۸ – محمد بن عبد الله بن حمزة ابن أخی الحسن بن حمزة المرعشی:

فی طبقة الصدوق وکثیرا ما یروی عنه علی بن محمد بن علی الخزاز، وکأنه من مشائخه، کما عن الوحید فی التعلیقة.

قال العلامة الخوئی فی ج ۱۶ / ۲۶۳: لم نظفر له بروایة. انتهی.

أقول: ظفرت علی روایاته عن عمه الحسن بن حمزة، عن علی بن إبراهیم بن هاشم، کما فی کفایة الأثر للخزاز باب ۳۵ مکررا، وباب ۳۶ و ۳۸.

۱۳۷۰۹ – محمد بن عبد الله بن حکیم:

لم یذکروه. روی محمد بن إبراهیم السمرقندی، عنه، عن سفیان بن بشر الأسدی، کما تقدم فی سفیان.

۱۳۷۱۰ – محمد بن عبد الله الحضرمی:

له کتاب الصلاة رواة علی بن عبد الرحمن البکائی عنه. کذا عن الشیخ فی الفهرست. ولعله متحد مع محمد بن عبد الله بن سلیمان الآتی.

وروی الصدوق، عن الحسن بن علی السکونی، عنه، عن القاسم بن زکریا.

کمبا ج ۹ / ۲۸۶، وجد ج ۳۸ / ۱۱۲.

۱۳۷۱۱ - محمد بن عبد الله الحمیری:

له أشعار شریفة فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام أنشدها فی مقابل معاویة. الغدیر ط ۲ ج ۲ / ۱۷۷ - ۱۷۹، وبشارة المصطفی ص ۱۰. وذکرنا أشعاره فی مستدرک السفینة ج ۵ / ۴۵۹ لغة " شعر."

وهذا غیر محمد بن عبد الله الحضرمی الذی روی علی بن إبراهیم القمی فی تفسیره عنه، عن أبیه، کما فی سورة غافر.

(۱۷۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن عبد الله بن الحسین (۱)، محمد بن عبد الله الحمیری (۱)، محمد بن عبد الله الحضرمی (۲)، محمد بن عبد الله بن حمزة (۱)، الحسن بن علی السکونی (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، محمد بن علی الخزاز (۱)، علی بن إبراهیم (۲)، عبد الله بن حکیم (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحسن بن حمزة (۲)، سورة غافر (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۱۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۷۴

۱۳۷۱۲ - محمد بن عبد الله الحنظلی:

لم یذکروه. روایاته الشریفة فی فضل الشیعة. کتاب الإیمان ص ۱۲۷، وجد ج ۶۸ / ۹۷.

۱۳۷۱۳ - محمد بن عبد الله بن خالد مولی بنی الصیداء:

روی عن الصادق علیه السلام. وروی أحمد بن عمر بن محمد بن الحسن، عن أبیه، عنه، کما تقدم فی أحمد.

۱۳۷۱۴ - محمد بن عبد الله بن خالد بن فرقد النخعی البلخی أبو بکر:

لم یذکروه. له روایة شریفة فی فضل محبة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

بشارة المصطفی ص ۳۷.

۱۳۷۱۵ - محمد بن عبد الله الخالنجی: لم یذکروه. تقدم فی داود بن أبی القاسم روایته.

۱۳۷۱۶ - محمد بن عبد الله بن خانبة:

روی عنه ابن أخیه محمد بن إسحاق بن خانبة، کما تقدم فی محمد بن أحمد بن عبد الله بن مهران.

۱۳۷۱۷ - محمد بن عبد الله الخزاز:

لم یذکروه. روی الشیخ فی یب ج ۳ باب فضل المساجد ص ۲۵۰ عن سهل بن زیاد، عن عمرو بن عثمان، عنه، عن هارون بن خارجة، عن الصادق علیه السلام، وجد ج ۱۸ / ۳۰۸، وکمبا ج ۶ / ۳۷۲.

۱۳۷۱۸ - محمد بن عبد الله الخراسانی خادم الرضا علیه السلام:

روی أبو سمینة محمد بن علی الصیرفی، عنه: عن الرضا علیه السلام.

التوحید ص ۱۷۸. ورواه فی الکافی ج ۱ کتاب التوحید ص ۷۸.

(۱۷۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن عبد الله الخراسانی (۱)، أحمد بن عمر بن محمد بن الحسن (۱)، محمد بن عبد الله بن خانبة (۱)، محمد بن عبد الله بن خالد (۲)، محمد بن عبد الله الخزاز (۱)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، عبد الله بن مهران (۱)، هارون بن خارجة (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، محمد بن إسحاق (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، محمد بن أحمد (۱)، السجود (۱)

صفحه ۱۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۷۵

۱۳۷۱۹ - محمد بن عبد الله رأس المذاری ابن جعفر:

روی عنه أخوه جعفر، کما تقدم.

۱۳۷۲۰ - محمد بن عبد الله الرازی الجامورانی:

روی المفید فی ختص ص ۳۱۹ عنه، عن إسماعیل بن موسی، عن أبیه، عن جده، عن عبد الصمد بن علی، عن مولانا السجاد علیه السلام. وتقدم مع اسم جده أحمد.

۱۳۷۲۱ - محمد بن عبد الله بن راشد الطاهری الکاتب أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۵ و ۶۷ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن أبی الصلت الهروی، وکمبا ج ۳ / ۲۵۶، وجد ج ۷ / ۲۲۳.

روایته الأخری بهذا الإسناد. کتاب العشرة ص ۲۱۰، وجد ج ۷۵ / ۳۴۲.

۱۳۷۲۲ - محمد بن عبد الله بن رباط البجلی:

هو وأبوه ثقتان بالاتفاق. وروی أبوه عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. و لمحمد کتاب رواه الحسن بن محبوب.

۱۳۷۲۳ - محمد بن عبد الله الرواسی (الرقاشی - خ ل):

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید ص ۵۳ عن محمد بن یحیی، عنه، عن جعفر بن سلیمان.

۱۳۷۲۴ - محمد بن عبد الله بن زرارة:

ثقة. قاله المج فی الوجیزة وجماعة ذکرهم العلامة المامقانی.

وفی جامع الرواة: هو رجل فاضل دین أصدق لهجة من أحمد بن الحسن بن فضال - الخ.

وکان فی تشیع جنازة الحسن بن علی بن فضال. ومات الحسن سنة ۲۲۱ أو ۲۲۴، کما تقدم.

(۱۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، محمد بن عبد الله بن زرارة (۱)، محمد بن عبد الله الرازی (۱)، محمد بن عبد الله بن رباط (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، عبد الله بن راشد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الصمد بن علی (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، جعفر بن سلیمان (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الصّلاة (۱)، الجماعة (۱)

صفحه ۱۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۷۶

۱۳۷۲۵ - محمد بن عبد الله الزعفرانی:

روی عن حماد بن عیسی. الطب ص ۳۱. وروی عن عمر بن عبد العزیز، کما فیه ص ۸۴.

۱۳۷۲۶ - محمد بن عبد الله بن زهرة الحسینی أبو حامد ابن أخ ابن زهرة:

لم یذکروه. روی السید، عن عمه علی بن طاووس، عنه، عن محمد بن الحسن العلوی الحسینی الساکن بمشهد الکاظم علیه السلام روایة شریفة. جد ج ۴۲ / ۲۱۷ و ۳۱۱. وعن غیره، عنه. ص ۲۱۸ و ۳۲۹، وکمبا ج ۹ / ۶۵۳ و ۶۷۹ و ۶۸۴. وله کتاب الأربعین نقل منه فی المستدرک ج ۱ / ۸۳.

۱۳۷۲۷ - محمد بن عبد الله بن زید:

لم یذکروه. روی محمد بن بکر الأزدی، عن الصادق علیه السلام، کما تقدم فی ابن بکر.

ولعله ابن عبد الله بن زید بن عبد الله بن الحسن بن زید بن الحسن علیه السلام الذی مات فی حبس یعقوب الصفار فی نیشابور.

۱۳۷۲۸ - محمد بن عبد الله بن زید النهشلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق جمع من علمائنا الأعلام عن محمد بن یزید بن أبی لأزهر النحوی، عنه، عن أبیه. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۳۷.

۱۳۷۲۹ - محمد بن عبد الله بن سعید الکندی:

لم یذکروه. روی أحمد بن نصر بن سعد، عنه، عن غالب بن عثمان - الخ.

الإقبال ص ۵۸۱.

۱۳۷۳۰ - محمد بن عبد الله بن سلیم:

تقدمت روایته فی محمد بن جعفر بن محمد بن نصیر.

(۱۷۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن عبد الله بن زهرة (۱)، محمد بن عبد الله بن سعید (۱)، محمد بن عبد الله بن زید (۲)، محمد بن بکر الأزدی (۱)، عبد الله بن سلیم (۱)، عبد الله بن زید (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، حماد بن عیسی (۱)، غالب بن عثمان (۱)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الموت (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۷۷

۱۳۷۳۱ - محمد بن عبد الله بن سلیمان الحضرمی:

لم یذکروه. وله کتاب، کما تقدم فی الحسن بن عثمان. وروی عنه المفید فی أمالیه ص ۱۸۰. ومثله فی أمالی الشیخ ص ۱۱۴ و ۱۶۴. وروی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه فی النصوص باب ۷ عن علی بن الحسین الهمدانی، عنه، عن الحسن بن سهل الخیاط. ص ۱۱۴ و ۱۶۴، وکمبا ج ۹ / ۱۴۵، و جد ج ۳۸ / ۳۰۷.

وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۷۹، وج ۲ / ۷ و ۴۲، ودلائل الإمامة للطبری ص ۷.

۱۳۷۳۲ - محمد بن عبد الله السمندری:

لم یـذکروه. روی الهیثم بن مسـروق، عن عبـد الله بن المصـدق، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السـلام. یب ج ۶ باب من یجب معه الجهاد ص ۱۳۵.

۱۳۷۳۳ – محمد بن عبد الله بن سوار بن وراق النفیلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۴۹، والإکمال باب ۲۴ ح ۱۸.

۱۳۷۳۴ – محمد بن عبد الله بن سیابة:

لم یذکروه. سن: علی بن أسـباط، عنه، عن جندب أبی عبد الله بن جندب، سـمع من موسی الکاظم علیه السلام مدح السویق. کمبا ج ۱۴ / ۸۷۱، وجد ج ۶۶ / ۲۷۶. وفی المصدر: محمد بن عبید الله بن سیابة.

ورواه فی الکافی ج ۶ باب الأسوقة ص ۳۰۶ عن عدة من أصحابنا، عن علی بن أسباط، عنه (مکبرا)، عن جندب بن عبد الله.

۱۳۷۳۵ – محمد بن عبد الله بن شبیب البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۲۳۳.

(۱۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله بن سـیابة (۱)، محمـد بن عبد الله السـمندری (۱)، عبد الله بن سـلیمان (۱)، محمـد بن عبید الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، جندب بن عبد الله (۱)، عبد الله بن جندب (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، علی بن أسباط (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحسن بن سهل (۱)

صفحه ۱۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۷۸

۱۳۷۳۶ – محمد بن عبد الله بن صالح البجلی الخشاب:

لم یذکروه. روی عن محمد بن أعین الهمدانی الصائغ کتاب الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی. جش ص ۳۴.

۱۳۷۳۷ – محمد بن عبد الله بن صبیح أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن محمد بن عمرو بن عثمان العقیلی، عن جماعة هو منهم، عن أحمد بن المثنی الموصـلی. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۳، وجد ج ۵۲ / ۱۹۵، و کمال الدین باب ۴۷ حدیث الدجال.

۱۳۷۳۸ – محمد بن عبد الله (ابن) الصیقل:

روی حمدان بن النضر، عنه، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه. الکافی ج ۴ باب صیام الترغیب ص ۱۴۹. ورواه فی یب ج ۴ باب صوم الأربعة الأیام ص ۳۰۴ مثله.

۱۳۷۳۹ – محمد بن عبد الله الطائی:

روی علی بن جعفر، عنه، عن محمد بن أبی عمیر. تفسیر القمی سورة سبأ.

۱۳۷۴۰ – محمد بن عبد الله بن طاهر:

لم یذکروه. روایته فی کمبا ج ۱۲ / ۸۰، وکتاب الإیمان ص ۲۳۱، وجد ج ۴۹ / ۲۷۰، وج ۶۹ / ۶۵. وروی محمد بن معقل، عنه، عن أبی الصلت الهروی. و تقدم فی محمد بن طاهر بعض ما یتعلق به.

۱۳۷۴۱ – محمد بن عبد الله الطاهری:

من أصـحاب الرضـا علیه السـلام. وعـده البرقی من أصـحاب الهادی علیه السـلام. له مکاتبـة إلی الرضا علیه السـلام یشـکو غمه بعمل السـلطان والتلبس به وأمر وصـیته فی یدیه. فکتب: أما الوصیة فقد کیفت أمرها – الخبر. العیون ج ۲ / ۲۰۴، وکمبا ج ۱۲ / ۹، وجد ج

۴۹ / ۳۱.

(۱۷۸)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، محمد بن عبد الله الطاهری (۱)، محمد بن عبد الله الطائی (۱)، محمد بن عبد الله بن طاهر (۱)، محمد بن عمرو بن عثمان (۱)، عبد الله بن صالح (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، عبد الله بن صبیح (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن المثنی (۱)، حمدان بن النضر (۱)، محمد بن أعین (۱)، محمد بن طاهر (۱)، جعفر بن الحسن (۱)، علی بن جعفر (۱)، سورة سبإ (۱)، محمد بن معقل (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۱۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۷۹

۱۳۷۴۲ - محمد بن عبد الله الطلحی:

لم یذکروه. هو مع محمد بن داود القمی کتب إلیهما أبو محمد العسکری علیه السلام کتابا طویلا. وفیه معجزات ومغیبات کثیرة. إثبات الهداة ج ۶ / ۳۴۴.

۱۳۷۴۳ - محمد بن عبد الله بن طیفور الدامغانی الواعظ:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی محکی العلل ص ۲۸ و ۳۴، وکمبا ج ۵ / ۲۳۳ و ۲۹۳، وجد ج ۱۳ / ۶۴ و ۲۹۱.

۱۳۷۴۴ - محمد بن عبد الله بن عامر:

لم یذکروه. له روایات شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۱۰، وجد ۳۹ / ۲۸۵، والعلل ج ۱ / ۱۳۸، والأمالی ص ۳۴۷، وبشا ص ۱۵۸. وعد من مشائخ الصفار، کما فی أول البصائر.

۱۳۷۴۵ - محمد بن عبد الله العامری:

لم یذکروه. یستفاد مما تقدم فی الحسن بن محمد بن قطاة حسنه.

۱۳۷۴۶ - محمد بن عبد الله بن عایشة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی دلائل الإمامة ص ۵۳ عن محمد بن زکریا (یعنی الغلابی)، عنه، عن إسماعیل بن عمرو البجلی.

۱۳۷۴۷ - محمد بن عبد الله بن عبد الرحمن بن سمیع:

لم یذکروه. أجاز له محمد بن أحمد بن داود القمی فی نقل جمیع أحادیثه و کتبه. جد ج ۴۲ / ۳۱۴، وکمبا ج ۹ / ۶۸۰.

۱۳۷۴۸ - محمد بن عبد الله بن عبد الرحمن بن معمر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن عبد الرحمن بن أسود، عنه، عن عمار بن یاسر، وجد ج ۴۱ / ۱۰۶، وکمبا ج ۹ / ۵۳۲.

(۱۷۹)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله بن عبد الرحمن (۲)، أحمد بن داود القمی (۱)، الحسن بن محمد بن قطاة (۱)، عبد الله بن عامر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۴)، عمار بن یاسر (۱)، محمد بن داود (۱)

صفحه ۱۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۸۰

۱۳۷۴۹ – محمد بن عبد الله بن عبید الله بن أبی رافع: تقدم منسوبا أبوه إلی جده.

۱۳۷۵۰ – محمد بن عبد الله بن عبید الله بن عمیر اللیثی:

عد من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام.

شف: محمد بن أحمد بن الحسن بن شاذان، عن محمد بن عبد الله بن عبید الله، عن محمد بن القاسم روایة شریفة عظیمة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وذم من تأمر علیه وخالفه وتقدم علیه. کمبا ج ۹ / ۲۸۸، وجد ج ۳۸ / ۱۲۱.

۱۳۷۵۱ – محمد بن عبد الله بن عتاب:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیاش فی مقتضب الأثر ص ۳، عنه، عن إسماعیل بن إسحاق القاضی. وفی ص ۲۴ عنه، عن إبراهیم بن عیسی القصار الکوفی.

۱۳۷۵۲ – محمد بن عبد الله بن عثمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۹۵ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن علی بن سیف، روایة شریفة مفصلة. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۹۷، و أمالی المفید مج ۲۲ ص ۱۰۴.

۱۳۷۵۳ – محمد بن عبد الله العزرمی:

لم یذکروه. روی عن المعلی بن هلال روایة شریفة کریمة فی الفضائل. بشارة المصطفی ص ۴۱، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۰۲. وقد ذکرت فی المعلی مواضع الروایة.

۱۳۷۵۴ – محمد بن عبد الله العسقلانی:

لم یذکروه. الطب ص ۵۹: عنه، عن النضر بن سوید، وکمبا ج ۱۴ / ۸۷۸، و جد ج ۶۶ / ۳۴۲.

۱۳۷۵۵ – محمد بن عبد الله العطار:

لم یذکروه. روی الطبری فی دلائله ص ۱۳۲ عنه، عن محمد بن الحسن

(۱۸۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، عبید الله بن أبی رافع (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن عبید الله (۲)، أحمد بن محمد بن عیاش (۱)، إبراهیم بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، عبد الله بن عثمان (۱)، المعلی بن هلال (۱)، محمد بن عبد الله (۵)، محمد بن القاسم (۱)، علی بن سیف (۱)، محمد بن الحسن (۱)، نضر بن سوید (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۱۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۸۱

۱۳۷۵۶ – محمد بن عبد الله بن عقیل بن أبی طالب:

لم یذکروه. هو الجد الأعلی لجعفر بن عقیل بن عبد الله المذکور. وقد روی محمد هذا عن فاطمة بنت الحسین علیه السلام، وعنه عمرو بن ثابت، کما فی کتاب عباد أبی سعید العصفری. وروی سیف بن عمیرة، عنه، کما فی سن.

۱۳۷۵۷ – محمد بن عبد الله العلاف أبو بکر المعروف بالمستغنی:

لم یذکروه. کان یقرأ علیه الحدیث. ویأتی فی ترجمة محمد بن عثمان الصیرفی روایته.

۱۳۷۵۸ – محمد بن عبد الله بن علی بن أبی رافع:

من أصحاب الصادق علیه السلام. مات سنة ۱۵۷. ویأتی بعنوان محمد بن عبید الله مصغرا.

۱۳۷۵۹ – محمد بن عبد الله بن علی بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. هو أخو عبد العظیم الحسنی. تقدم فی أخیه إبراهیم ذکر سائر إخوته.

۱۳۷۶۰ – محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین بن زید بن علی بن الحسین الشهید أبو جعفر:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن الحافظ (یعنی محمد بن عمر الحافظ البغدادی أستاده)، عنه، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام حدیثا شریفا. کمبا ج ۷ / ۴۰۲، و جد ج ۲۷ / ۲۰۵، والعیون ج ۲ / ۶۸.

وروی المفید فی أمالیه ص ۵۸ عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام، حدیثا شریفا فی الفضائل. وکذا فیه ص ۶۳.

(۱۸۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین (۱)، عبد الله بن علی بن الحسن بن زید (۱)، عبد الله بن عقیل بن أبی طالب (۱)، علی بن أبی رافع (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، علی بن الحسین (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، محمد بن عثمان (۱)، جعفر بن عقیل (۱)، الموت (۱)

صفحه ۱۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۸۲

۱۳۷۶۱ – محمد بن عبد الله بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب الهاشمی المدنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. مات سنة ۱۴۸ وله ۵۸ عاما.

وروی فی الکافی ج ۶ باب النورة ص ۵۰۵ عن أبی کهمس، عنه، عن الصادق علیه السلام. والظاهر اتحاده مع محمد الأرقط بن عبد الله الباهر المتقدم.

۱۳۷۶۲ – محمد بن عبد الله بن علی السجستانی المروزی أبو الفضل:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۵۷ بإسناده، عنه، عن أحمد بن عبید الله بن داود.

۱۳۷۶۳ – محمد بن عبد الله بن علی الناقد أبو الحسین:

لم یذکروه. روی الشیخ الأقدم ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۷۳ عنه، عن عبد الرحمن الأسلمی روایة شریفة.

وکذا فی ص ۶۷ عنه روایة أخری. ونقل الأخبار فی کمبا ج ۱۰ / ۱۶۸، و الأول فی ج ۱۰ / ۲۴۹، وجد ج ۴۴ / ۳۰۱، وج ۴۵ / ۲۱۹. وأخوه أحمد تقدم.

۱۳۷۶۴ – محمد بن عبد الله بن عمار:

لم یذکروه. روی کتاب معافی بن عمران، کما فی ست وغیره.

۱۳۷۶۵ – محمد بن عبد الله بن عمرو الخزاز:

لم یذکروه. روی فرات فی تفسیره عنه، عن إبراهیم بن محمد بن میمون حدیث نزول سورة الفلق، وکمبا ج ۱۴ / ۵۷۳، وجد ج ۶۳ / ۲۲.

۱۳۷۶۶ – محمد بن عبد الله بن عمرو بن سالم بن لاحق أبو عبد الله اللاحقی الصفار:

ذکره النجاشی ص ۲۵۹ هکذا ثم قال: روی عن الرضا علیه السلام. له نسخة تشبه کتاب الحلبی مبوبة کبیرة أخبرنا أبو الفرج القنانی عن محمد بن عبد الله

(۱۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن علی بن الحسین بن علی (۱)، محمد بن عبد الله بن عمرو بن سالم (۱)، محمد بن عبد الله بن عمرو (۱)، عبد الله بن عمار (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، عبد الله بن علی (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، معافی بن عمران (۱)، ابن قولویه (۱)، سورة الفلق (۱)، الفرج (۱)، الموت (۱)

صفحه ۱۸۳

قال: حدثنا أحمد بن محمد بن عیسی بن العراد سنة ۳۱۰، قال: حدثنا محمد بن عبد الله بن عمرو سنة ۲۵۰ بکتابه.

۱۳۷۶۷ - محمد بن عبد الله بن عمرو بن عثمان:

لم یذکروه. ما یوهم ذمه. کمبا ج ۱۱ / ۵۲، وجد ج ۴۶ / ۱۸۸. بعض روایاته فی الخصال ج ۲ / ۱۱۶.

۱۳۷۶۸ - محمد بن عبد الله بن عمر بن مسلم بن لاحق أبو عبد الله الصفار اللاحقی:

وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۱ عنه، عن محمد بن عمارة السکری، فی حدیث شریف مفصل فی ذلک، وکمبا ج ۹ / ۱۵۱، وجد ج ۳۶ / ۳۳۱.

روی السید هاشم فی حلیة الأبرار ج ۱ / ۵۷۱ نقلا- من نصوص الصدوق عنه و ورخ حدیثه منه فی سنة ۳۱۰ عن محمد بن عمارة الیشکری. وأظن أن هذا نصوص الخزاز کما اشتبه علیه ذلک فی کتابه الانصاف وبینا اشتباهه.

وروی لأحمد بن عیسی بن محمد سنة ۲۴۴. وکان قد أدرک مولانا الرضا علیه السلام وروی عنه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۹۰. وذکره فی ص ۱۹۶ من غیر ذکر تاریخ.

والظاهر اتحاده مع محمد بن عبد الله بن عمرو بن سالم المتقدم.

۱۳۷۶۹ - محمد بن عبد الله بن عمران البرقی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ص ۸۰ عن علی بن أحمد بن موسی رضی الله عنه (من مشائخه)، عن حمزة بن القاسم العلوی، عنه، عن محمد بن علی الهمدانی حدیث اختصاص القائم صلوات الله علیه بإجراء ثلاثة أحکام، وکمبا ج ۱۳ / ۱۸۰، وجد ج ۵۲ / ۳۰۹.

روی السید عن أبی الحسن علی بن محمد البرسی رضی الله عنه، عن الحسین بن أحمد بن شیبان، عن حمزة بن القاسم العلوی العباسی، عن محمد بن علی

(۱۸۳)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله بن عمرو بن سالم (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی بن العراد (۱)، محمد بن عبد الله بن عمرو (۱)، محمد بن علی الهمدانی (۱)، أحمد بن عیسی بن محمد (۱)، عبد الله بن عمرو (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۲)، أبو عبد الله (۱)، حمزة بن القاسم (۲)، محمد بن عمارة (۲)، عمران البرقی (۱)، علی بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، عمر بن مسلم (۱)

صفحه ۱۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۸۴

الهمدانی، عن محمد بن سنان، حدیث الدعاء المعروف: یا من أرجوه لکل خیر.

کمبا ج ۲۰ / ۳۴۲، وجد ج ۹۸ / ۳۹۰، والإقبال ص ۶۴۴.

وفی ختص ص ۶۴ عن محمد بن جعفر المؤدب، عنه، روایة شریفة. ولعله المشهور بما جیلویه. وابنه علی تقدم.

۱۳۷۷۰ - محمد بن عبد الله العمری:

لم یذکروه. ما یفید حسنه. کمبا ج ۱۳ / ۲۴۹، وجد ج ۵۳ / ۱۹۷ - إلا أن فیه:

محمد بن عثمان العمری - ومدینة المعاجز ص ۶۱۸. ولعله جد أحمد بن علی المذکور أو جد القاسم بن جعفر بن محمد المذکور.

۱۳۷۷۱ - محمد بن عبد الله ابن عم الحسین بن أبی العلاء:

روی عبد الله بن محمد المزخرف عنه، وکان خیرا - الخ، کما عن العلامة.

۱۳۷۷۲ - محمد بن عبد الله بن عیسی:

لم یذکروه. عم: الکلینی بسنده عنه، عن أبیه، عن جده، حدیث النص علی الباقر علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۶۵، وجد ج ۴۶ / ۲۲۹.

أقول: فی المرآة ص ۲۲۸ عن محمد بن عبد الله بن (عن - خ ل) عیسی بن عبد الله، عن أبیه، عن جده - الخ.

۱۳۷۷۳ - محمد بن عبد الله بن عیسی الأشعری القمی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. ذکره الشیخ فی رجاله (۳۲) مع زیادة ثقة.

أقول: لعل جده جد أحمد بن محمد بن عیسی المذکور.

۱۳۷۷۴ - محمد بن عبد الله بن غالب أبو عبد الله الأنصاری البزاز:

ثقة فی الروایة علی مذهب الواقفة. قاله النجاشی والعلامة وغیرهما. له کتاب النوادر رواه عنه حمید بن زیاد. وروی عنه ابن عقدة، کما فی أمالی المفید ص ۹۴، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۹۶، وغیرهما.

(۱۸۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن عثمان العمری (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، محمد بن عبد الله بن غالب أبو عبد الله (۱)، محمد بن عبد الله ابن عم الحسین (۱)، محمد بن عبد الله بن عیسی (۲)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله العمری (۱)، محمد بن جعفر المؤدب (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، حمید بن زیاد (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن سنان (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۱۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۸۵

والظاهر اتحاده مع الصیرفی الذی روی حمید بن زیاد، عنه، عن علی بن الحسن الطاطری کتاب رقیم بن إلیاس کما فی جش ص ۱۲۱، وکتاب زکریا بن یحیی الواسطی کما فیه ص ۱۲۳، وکتاب عمران بن شفا کما فیه ص ۲۰۷، وکتاب فضل بن عبد الملک البقباق کما فیه ص ۲۱۸.

وروی القمی فی تفسیره سورة الأحزاب ۵۳۰ عن محمد بن أحمد، عنه، عن عبد الرحمن بن أبی نجران.

۱۳۷۷۵ - محمد بن عبد الله الفزاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص عن إبراهیم بن محمد بن میمون، عن المسعودی، عنه، عن أبی خالد الواسطی، عن زید بن علی علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۱۵۹، وجد ج ۳۶ / ۳۶۰. والظاهر أنه ابن عبید الله الآتی.

۱۳۷۷۶ – محمد بن عبد الله الفقیه الحمید:

روی محمد بن الفضل بن حاتم، عنه، عن زاهر بن محمد، کما تقدم فی زاهر.

۱۳۷۷۷ – محمد بن عبد الله بن الفرج الشروطی أبو عبد الله الوراق:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن محمد بن أحمد بن إبراهیم، عنه، عن علی بن بنان المقری – الخ. کمبا ج ۳ / ۱۷۸، وج ۶ / ۵۳۷، وجد ج ۶ / ۳۰۴، وج ۲۰ / ۲۴۲.

وروی عنه، عنه، عن محمد بن یزید المهلب. الأمالی ص ۱۸۸.

۱۳۷۷۸ – محمد بن عبد الله القطان:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۱۳۴ عنه قال: حدثنا جدی لأبی عبد الله بن الهیثم الزبیدی، عن أبیه – الخ.

۱۳۷۷۹ – محمد بن عبد الله بن القاسم بن محمد بن عقیل أبو جعفر:

لم یذکروه. روی النجاشی ص ۲۱۵ عنه، عن جابر بن جمیل بن صالح کتاب

(۱۸۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن أحمد بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن الهیثم (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، رقیم بن إلیاس (۱)، محمد بن عبد الله (۴)، أبو عبد الله (۱)، سورة الأحزاب (۱)، حمید بن زیاد (۱)، جمیل بن صالح (۱)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن الفضل (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن عقیل (۱)، الفرج (۱)

صفحه ۱۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۸۶

علیه بنت علی بن الحسین.

۱۳۷۸۰ – محمد بن عبد الله القرشی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله (۲۰۴).

لکن ذکره نصر بن مزاحم فی کتاب صفین فی أزید من اثنی عشر موضعا مصغرا اسم أبیه. فروی عن محمد بن عبید الله القرشی، عن الجرجانی فی ص ۱۵ قضایا أمیر المؤمنین علیه السلام مع أصحابه قبل صفین. وراجع فیه ص ۲۰ و ۳۳ و ۴۴ و ۸۲ و ۱۶۲ و ۱۶۴ و ۱۸۵ و ۲۷۲ و ۳۰۰ و ۵۳۴.

وروی فیه ص ۱۱ عنه، عن الحکم قال: هرب مخنف بالمال. قال علی علیه السلام – الخ. وفیه ص ۳۴ عنه وعمر بن سعد قالا: کتب معاویة إلی عمرو – الخ.

وفی کل المواضع: عبید الله، مصغرا.

۱۳۷۸۱ – محمد بن عبد الله القمی:

حمل ألطافا من قم إلی سیدنا أبی الحسن الهادی علیه السلام، فقبله وجعله مورد عناياته الشریفة. مدینة المعاجز ص ۵۵۹.

وعن العیون باب دلالات الرضا علیه السلام عنه قال: کنت عند الرضا علیه السلام وبی عطش شدید – الخ. وذکر فیه إسقاءه من دون استسقاء.

۱۳۷۸۲ – محمد بن عبد الله الکاتب:

الطب ص ۹۱: عنه، عن أحمد بن إسحاق، عن الرضا علیه السلام.

۱۳۷۸۳ – محمد بن عبد الله الکرخی:

روی السیاری، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة ص ۲۸۲. وتقدم مع اسم جده جابر.

۱۳۷۸۴ – محمد بن عبد الله بن المثنی بن عبد الله بن أنس بن مالک الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۳۳ عن محمد بن إدریس

(۱۸۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن عبد الله القرشی (۱)، محمد بن عبد الله الکرخی (۱)، محمد بن عبد الله القمی (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، أحمد بن إسحاق (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن إدریس (۱)، أنس بن مالک (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الطعام (۱)

صفحه ۱۸۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۸۷

الحنظلی، عنه، عن حمید الطویل.

۱۳۷۸۵ – محمد بن عبد الله بن محمد بن أبی الکرام الجعفری الهاشمی المدنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. قاله الشیخ فی رجاله (۹).

۱۳۷۸۶ – محمد بن عبد الله بن محمد الجعفی:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام. ووقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۲ باب قضاء حاجة المؤمن ص ۱۹۶ عن صالح بن عقبة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، والمرآة ج ۲ / ۱۸۵.

وکان عند موسی الکاظم علیه السلام فدخل علیه عبد المؤمن الأنصاری فتبسم عبد المؤمن إلیه، فقال علیه السلام: أتحبه؟ قال: فقلت: نعم، وما أحببته إلا فیکم. فقال: هو أخوک – الخ. کتاب قضاء حقوق المؤمنین للصوری.

۱۳۷۸۷ – محمد بن عبد الله بن محمد بن حفدة بن العباس بن حمزة النیسابوری:

لم یذکروه. هو من رواة صحیفة الرضا علیه السلام فی سنة ۳۳۷، کما تقدم فی أحمد بن محمد بن هارون. وسائر روایاته فی بشا ص ۱۲۱ و ۲۰۸.

۱۳۷۸۸ – محمد بن عبد الله بن محمد بن سالم:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۱۲ عن الجعابی، عن أحمد بن محمد بن سعید الهمدانی، عنه عن عبد الله بن سالم – الخ.

۱۳۷۸۹ – محمد بن عبد الله بن محمد بن طیفور الدامغانی الواعظ أبو جعفر:

لم یذکروه. روی الصدوق عنه وسمع منه بفرغانة ونقل عنه علی وجه ظاهره الاعتماد علیه. کتاب العلل ج ۱ باب ۳۲، وکتاب الخصال ص ۱۲۷ و غیرهما، وکمبا ج ۵ / ۱۲۸ و ۱۸۵ و ۲۳۳ و ۲۹۳، وجد ج ۱۲ / ۶۲ و ۲۷۷ و ۲۸۰، و ج ۱۳ / ۶۴ و ۲۹۱، والعلل باب ۵۴ فی العلة التی سمی الخضر خضرا. إلی غیر ذلک.

(۱۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب الخصال للشیخ الصدوق (۱)، کتاب قضاء حقوق المؤمنین لإبن طاهر الصوری (۱)، کتاب العلل لأحمد بن حنبل (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد بن أبی الکرام (۱)، عبد الله بن محمد الجعفی (۱)، أحمد بن محمد بن هارون (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد (۳)، عبد المؤمن الأنصاری (۱)، عبد الله بن سالم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صالح بن عقبة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عبد المؤمن (۱)

صفحه ۱۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۸۸

۱۳۷۹۰ - محمد بن عبد الله بن محمد بن عبد الله بن محمد بن حمران الفرار أبو الحسین:

روی عن عبد الملک بن محمد عدی، کما فی بشا ص ۱۶۲.

۱۳۷۹۱ - محمد بن عبد الله بن محمد بن عبید الله بن البهلول بن المطلب أبو المفضل الشیبانی:

وقد ینسب إلی جده، فیقال: محمد بن عبد الله بن المطلب الشیبانی. نقل العلامة المامقانی تضعیفه فی آخر عمره عن جماعة، ثم قال: ونقل المولی الوحید فی فضل الکنی فی ترجمة أبی المفضل الشیبانی أنه أکثر الثقة الجلیل علی بن محمد الخزاز من ذکره مترحما علیه فی کتابه الکفایة (یعنی کفایة الأثر) قال: ویظهر منه أنه شیخة وحینئذ فیکون الرجل من الحسان. انتهی.

وقال المحدث النوری فی خاتمة المستدرک ص ۸۴۵ بعد عنوانه: هو من کبار مشائخ الإجازة وإن ضعفوه فی آخر عمره، إلا أن عملهم علی خلافه کما یظهر من مراجعة الجوامع.

وقال فی ص ۷۴۴ فی بیان طرق الشیخ فی کتاب التهذیب: وإلی محمد بن عبد الله بن المطلب الشیبانی صحیح فی ست. انتهی. ومثل الأخیر فی جامع الرواة.

وهو من رواة الصحیفة الکاملة السجادیة.

وفی آخر الربیع الثانی سنة ۳۸۷ توفی فی بغداد وله ۹۰ عاما.

وروی عنه السید فی جمال الأسبوع مترحما علیه. وکذا فی فلاح السائل مکررا مترحما علیه. وکذا فی کفایة الأثر من الروایة عنه مترحما علیه.

وله کتاب الأمالی روی عنه السید فی الإقبال ص ۱۸ مترحما علیه. وله کتاب المباهلة روی عنه السید فی الإقبال قصة المباهلة، کما فیه ص ۴۹۶.

جملة من روایات الشیخ الطوسی عنه فی أمالیه ج ۲ / ۶۰ - ۲۵۷. وعد من تلامذة الکلینی.

(۱۸۸)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۲)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد بن عبید الله (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن عبد الله بن المطلب (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، عبد الملک بن محمد (۱)، مدینة بغداد (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن حمران (۱)، محمد الخزاز (۱)

صفحه ۱۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۸۹

۱۳۷۹۲ - محمد بن عبد الله بن محمد بن علی بن أبی رافع:

لم یـذکروه. هو مولی رسول الله صـلی الله علیه وآله. روی فی کنز عن یحیی بن هاشم السـمسار، عنه، عن أبیه، عن جـده. کمبا ج ۹ / ۳۲۰، وجد ۳۸ / ۲۴۹.

۱۳۷۹۳ – محمد بن عبد الله بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

مدنی من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ (۶).

۱۳۷۹۴ – محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام أبو جعفر المدنی:

روی عن الإمام الصادق علیه السلام نسخة رواها القاسم بن جعفر، عن أبیه، عنه بها.

۱۳۷۹۵ – محمد بن عبد الله بن مروان:

وقع فی طریق الصـدوق فی المعانی باب أسـماء النبی صـلی الله علیه و آله – الـخ. ص ۵۳ عـن علی بن الحسن بن علی بن فضـال، عن أخیه أحمد، عنه، عن ابن أبی عمیر – الخ، وکمبا ج ۶ / ۱۳۱، وجد ج ۱۶ / ۱۴۱. وتقدم ابنه أحمد.

وفی یب ج ۵ کتاب الحج ص ۴۵۳ عن علی بن مهزیار، عنه قال: رأیت یونس بمنی یسأل أبا الحسن علیه السلام – الخ.

ومما ذکرنا ظهر أنه لا وجه لظن العلامة المامقانی أن مروان مصحف مهران.

۱۳۷۹۶ – محمد بن عبد الله بن مسعود: لم یذکروه. تقدم فی جعفر بن حنان روایته.

۱۳۷۹۷ – محمد بن عبد الله بن مسکان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی ج ۱ باب مولد أمیر المؤمنین علیه السلام ص ۴۵۲ عن الولید بن أبان، عنه، عن الصادق علیه السلام، و

(۱۸۹)

مفاتیـح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۳)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۲)، عبـد الله بن محمد بن علی بن الحسین (۱)، محمـد بن عبد الله بن محمد بن علی (۱)، علی بن الحسن بن علی بن فضـال (۱)، محمـد بن عبد الله بن محمد بن عمر (۱)، محمـد بن عبـد الله بن مروان (۱)، محمـد بن عبد الله بن مسـکان (۱)، علی بن أبی طـالب (۱)، الولیـد بن أبان (۱)، عبـد الله بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الحج (۱)

صفحه ۱۹۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۹۰

کمبا ج ۹ / ۳، وجد ج ۳۵ / ۶. ورواه فی المعانی ص ۴۰۳، وعن الخصائص ص ۳۳.

روایة الصدوق بإسناده، عنه، عنه، عن أبیه – الخ. کمبا ج ۹ / ۱۶، و ج ۶ / ۶۱، وجد ج ۱۵ / ۲۶۳، وج ۳۵ / ۷۷.

۱۳۷۹۸ – محمد بن عبد الله بن مسلم بن لاحق اللاحقی البصری:

روی الصدوق فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم، عنه فی سنة ۳۱۰، عن محمد بن عمارة الیشکری، کما فی حیلة الأبرار ج ۱ / ۵۳۴.

والظاهر أن جده عمر کما تقدم ومسلم جد أبیه کما فیه هذا الحدیث بعینه ص ۵۷۱.

۱۳۷۹۹ – محمد بن عبد الله المسلی:

کان ثقة بالاتفاق، قلیل الحدیث. له کتاب نوادر روی عنه حمید وأیوب بن نوح.

۱۳۸۰۰ – محمد بن عبد الله المسمعی:

روی عنه محمد بن أحمد بن یحیی روایات فی کا ویب وصا أشار إلیها الخوئی فی ج ۱۶ / ۲۹۰. ونقل عن الصدوق، عن شیخه ابن الولید أنه کان سیئ الرأی فی حقه.

وروی فی العیون باب ۲۹ عنه روایة حکم الأحادیث المختلفة. والروایة شاهدة علی حسن حاله. وأکثر سعد بن عبد الله من الروایة عنه.

۱۳۸۰۱ – محمد بن عبد الله بن المطلب الشیبانی: هو ابن عبد الله بن محمد المذکور.

۱۳۸۰۲ – محمد بن عبد الله المطهری:

لم یذکروه. سن: عن یعقوب بن یزید، عنه، عمن ذکره، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: الزیتون یزید فی الماء. کمبا ج ۱۴ / ۸۵۱، وجد ج ۶۶ / ۱۸۲. ورواه فی

(۱۹۰)

مفاتیح البحث: محمد بن عبد الله بن المطلب (۱)، محمد بن عبد الله المسمعی (۱)، محمد بن عبد الله المسلی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، محمد بن عمارة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۱۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۱۹۱

المحاسن عنه مثله إلا أنه أبدل عبد الله بعبید الله.

وروی الصدوق، عن محمد بن إبراهیم الکوفی، عنه قال: قصدت حکیمة بنت محمد علیه السلام بعد مضی أبی محمد علیه السلام أسألها عن الحجة – الخبر، و ذکر عنها میلاد الحجة المنتظر صلوات الله علیه. وفیه دلالة علی حسنه وأنه من أهل السر. کمبا ۱۳ / ۲، وجد ج ۵۱ / ۱۱.

۱۳۸۰۳ – محمد بن عبد الله بن المعمر الطبری:

حدث للنعمانی سنة ۳۳۳ کما فیه ص ۱۵ قال: وهو من موالی یزید بن معاویة.

هذا تاریخ حدیثه ولم أجد تاریخ موته. وفی متن الکتاب قال: وکان من الثقات. وفی الحاشیة جعل کلمة من النصاب نسخة. وهذه الکلمة أنسب لقوله:

وهو من موالی یزید بن معاویة.

۱۳۸۰۴ – محمد بن عبد الله بن مملک الأصفهانی الجرجانی الأصل أبو عبد الله:

جلیل فی أصحابنا، عظیم القدر والمنزلة. له کتب. وکان معتزلیا ورجع علی ید عبد الرحمن بن أحمد بن خیرویه.

۱۳۸۰۵ – محمد بن عبد الله بن موسی بن عبد الله:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن ابن الولید، عن عبد الله بن عباس العلوی، عنه، عن أبیه، عن خاله زید بن علی وعن أبیه، عن جده، عن علی صلوات الله علیه – الخ. کمبا ج ۲۱ / ۶۶، وجد ج ۹۹ / ۲۸۶. ورواه فی العلل ج ۲ / ۱۲۴ باب ۱۸۱ عنه مثله.

تقدم فی أبیه أن جده عبد الله بن الحسن المثنی بن المجتبی علیه السلام.

۱۳۸۰۶ – محمد بن عبد الله بن مهران أبو جعفر الکرخی:

عدوه من ضعفاء أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما، ورموه بالغلو. عدة من روایاته التی أوهمهم فی ذلک. کمبا ج ۱۲ / ۱۹، وج ۳ / ۸۱، و ج ۹ / ۶۲۱ و ۶۳۳، وجد ج ۵ / ۲۹۴، وج ۴۲ / ۹۴ و ۱۳۰ و ۱۳۷، وج ۴۹ / ۶۵.

(۱۹۱)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، عبد الله بن موسی بن عبد الله (۱)، محمد بن عبد الله بن مهران (۱)، محمد بن إبراهیم الکوفی (۱)، محمد بن عبد الله بن مملک (۱)، یزید بن معاویة لعنهما الله (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، زید بن علی (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)

صفحه ۱۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۹۲

وکذا ما رواه فی الصلاة علی محمد وآله الطیبین الطاهرین. جمال الأسبوع ص ۴۷۱. واستدلوا لذمه بکتبه وأنه منها کتاب مقتل أبی الخطاب وکتاب مناقب أبی الخطاب.

۱۳۸۰۷ - محمد بن عبد الله بن مهران الکوفی:

من رواة حدیث أبی إسحاق اللیثی. وهو روایة شریفة عظیمة حاویة للمعارف المهمة من قضایا الطینة والمیثاق. جد ج ۵ / ۲۲۸، وکمبا ج ۳ / ۶۳.

ولعله متحد مع محمد بن عبد الله بن مروان الذی کان صاحبا لأبی عبد الله الصادق صلوات الله علیه فی طریق زیارة الحسین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۱۵۴.

ویحتمل اتحاد الثلاثة لأنه من وفاة الصادق علیه السلام إلی وفاة الجواد علیه السلام ۷۲ سنة. وتقدم فی محمد بن الأشعث ما ربما یلوح منه نسبه.

الطب: عنه، عن أیوب کما فیه ص ۲۹. وفیه ص ۳۲ عنه، عن إسماعیل بن یزید.

۱۳۸۰۸ - محمد بن عبد الله بن نجیح:

من أصحابنا قلیل الحدیث وعدوه ممن لم یرو عنهم. لکن رأیت روایته عن الصادق علیه السلام، کما فی العیون ج ۱ / ۱۳۹.

وروایته عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۵ / ۱۳، وکمبا ج ۳ / ۵، و التوحید ط جدید ص ۳۸۱.

۱۳۸۰۹ - محمد بن عبد الله النهشلی أبو الوضاح:

لم یذکروه. روی مهج عنه، عن أبیه، عن موسی الکاظم علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۷۷، وکتاب الدعاء ص ۱۵۷، وجد ج ۴۸ / ۱۵۰، وج ۹۴ / ۳۱۸.

۱۳۸۱۰ - محمد بن عبد الله النیسابوری أبو بکر:

لم یذکروه. روی الصدوق فی التوحید ط جدید ص ۲۴ عن محمد بن علی بن الشاه الفقیه، عنه، عن أبی القاسم بن أحمد بن عباس الطائی، عن الرضا علیه السلام.

(۱۹۲)

مفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن عبد الله بن مهران (۱)، محمد بن عبد الله بن مروان (۱)، محمد بن عبد الله بن نجیح (۱)، عبد الله النیسابوری (۱)، محمد بن علی بن الشاه (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن الأشعث (۱)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)، الوفاة (۲)

صفحه ۱۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۹۳

۱۳۸۱۱ - محمد بن عبد الله الواسطی:

روی معلی بن محمد، عنه، عن القاسم الصیقل. الکافی ج ۳ کتاب الصلاة ص ۴۰۷. ورواه فی یب ج ۲ / ۳۵۸ مثله.

۱۳۸۱۲ - محمد بن عبد الله بن واسع:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن باب الزیتون عن منصور بن عباس، عنه، عن إسحاق بن إسماعیل - الخبر، وکمبا ج ۱۴ / ۸۵۱، وجد ج ۶۶ / ۱۸۲. ورواه فی الکافی ج ۶ باب الزیت والزیتون ص ۳۳۱ عنه مثله.

۱۳۸۱۳ - محمد بن عبد الله الواعظ: هو ابن عبد الله بن أحمد المذکور.

۱۳۸۱۴ - محمد بن عبد الله بن وضیع الجوهری:

یأتی فی عبد الله بن محمد بن عبد الرحمن.

۱۳۸۱۵ - محمد بن عبد الله بن هارون الرشید:

لم یذکروه. وقع فی طریق فی الصدوق فی العلل ج ۱ / ۷۶، والتوحید ط جدید ص ۳۳۱.

۱۳۸۱۶ - محمد بن عبد الله بن هلال:

عدة من روایاته. کمبا ج ۳ / ۳۷۴ و ۳۷۷ و ۳۹۸، وج ۶ / ۴۳۰ و ۵۴۳، وجد ج ۸ / ۲۸۴ و ۲۹۷ و ۳۷۴، وج ۱۹ / ۱۲۰، وج ۲۰ / ۲۶۷. وفی کامل الزیارة ص ۲۳ و ۲۶. وعن سر من کتاب ابن بکر.

۱۳۸۱۷ - محمد بن عبد الله بن هلیل:

لم یذکروه. روی علی بن أسباط، عنه، عن أبیه بکتابه. جش ص ۱۵۹.

۱۳۸۱۸ - محمد بن عبد الله الهمدانی:

روی البرقی، عنه، عن أبی سعید الشامی، عن صالح بن عقبة، عن الصادق علیه السلام.

(۱۹۳)

مفاتیح البحث: محمد بن عبد الله الواسطی (۱)، محمد بن عبد الله بن هلال (۱)، محمد بن عبد الله بن واسع (۱)، عبد الله بن هارون (۱)، إسحاق بن إسماعیل (۱)، عبد الله بن هلیل (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۳)، القاسم الصیقل (۱)، علی بن أسباط (۱)، صالح بن عقبة (۱)، معلی بن محمد (۱)

صفحه ۱۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۹۴

۱۳۸۱۹ - محمد بن عبد الله بن الهیثم الزبیدی القطان:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع عنه، عن أبیه، عن محمد بن حماد الرازی.

۱۳۸۲۰ - محمد بن عبد الله بن یزداد الرازی:

لم یذکروه. وله روایات شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۱۰، وجد ج ۳۹ / ۲۸۵، وبشا ص ۱۵۹.

۱۳۸۲۱ - محمد بن عبد الله بن یزید المقری أبو یحیی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۲۷۱ عن محمد بن القاسم الأسترابادی، عن جعفر بن أحمد، عنه، عن سفیان بن عیینة، روایة شریفة تفید حسنه.

۱۳۸۲۲ - محمد بن عبد المؤمن المؤدب القمی:

ثقة بالاتفاق. له کتاب نوادر فیه ۷۰۰ حدیث، کما فی جش. وروی عنه ابن قولویه فی الکامل ص ۱۷۲ مترحما علیه.

۱۳۸۲۳ - محمد بن عبد الملک بن أبی الشوارب القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۱۸. ووقع فی طریق الکراجکی فی کنزه ص ۲۰۹ عن الحسن بن علی العاصمی، عنه، عن جعفر بن سلیمان الضبعی.

۱۳۸۲۴ - محمد بن عبد الملک بن حیرون:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید. کمبا ج ۹ / ۶۵۴، وجد ج ۴۲ / ۲۲۱.

۱۳۸۲۵ - محمد بن عبد الملک الزیات:

لم یذکروه. کان وزیر المعتصم وبعده وزیر ابنه الواثق. خبثاء ملعونون.

(۱۹۴)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الهیثم (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد المؤمن (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن القاسم (۱)، جعفر بن سلیمان (۱)، الحسن بن علی (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن حماد (۱)، محمد بن عبد (۳)

صفحه ۱۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۹۵

کمبا ج ۱۲ / ۱۰۸، وجد ج ۵۰ / ۴۰.

جملة من أحواله فی تتمة المنتهی ص ۲۳۲. ویدل علی ذمه ما فی ختص ص ۳۲۰ والسفینة لغة " زیت."

۱۳۸۲۶ - محمد بن عبد المنعم بن نصر الصیداوی أبو نصر:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن الحسن العلوی الحسینی، عنه، عن حسین بن شداد. بشا ص ۶۶. والأصح أحمد بن عبد المنعم بن نصر الصیداوی، لما نقل هذه الروایة فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۹ ومواضع أخری. وجد ج ۴۶ / ۶۰، و کمبا ج ۱۱ / ۱۹.

۱۳۸۲۷ - محمد بن عبد الواحد الزاهد:

تقدم فی أحمد بن عبد الجبار روایته. مات سنة ۳۴۵.

وروی المفید، عن علی بن مالک النحوی، عنه، عن أحمد بن عبد الجبار. جد ج ۱۷ / ۳۹۴، وکمبا ج ۶ / ۲۹۱.

۱۳۸۲۸ - محمد بن عبد الواحد صاحب أبی العباس تغلب:

لم یذکروه. له کتاب الیاقوتة. روی عنه محمد بن بحر الشیبانی. المعانی ص ۹۰ و ۹۱.

۱۳۸۲۹ - محمد بن عبد الواحد الواسطی:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی الأمالی ص ۲۴۵، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۲.

۱۳۸۳۰ - محمد بن عبدوس:

روی عن أبی محمد العسکری علیه السلام مکاتبته. وروی عنه علی بن الحسن بن فضال. التهذیب ج ۹ باب الوصیة بالثلث ص ۱۹۵، والاستبصار ج ۴ / ۱۲۳. وروی سهل بن زیاد، عنه، عن محمد بن زادویه. التهذیب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۲۹۰.

(۱۹۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، جعفر بن محمد بن الحسن (۱)، محمد بن عبد الواحد (۳)، محمد بن زادویه (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن بن فضال (۱)، علی بن مالک (۱)، محمد بن عبدوس (۱)،

محمد بن بحر (۱)، محمد بن عبد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۱۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۹۶

۱۳۸۳۱ - محمد بن عبدوس الحرانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۱ / ۴۸، والخصال ج ۱ / ۷۱، و الأمالی ص ۱۸۶، وکمال الدین باب ۲۴ ح ۱۷.

۱۳۸۳۲ - محمد بن عبد الوهاب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی البصائر الجزء الثانی باب ۱۵ عن إبراهیم بن مهزیار، عنه، عن إبراهیم بن أبی البلاد - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۴۲۷، وجد ج ۶۱ / ۱۳۸.

۱۳۸۳۳ - محمد بن عبد الوهاب الرازی: هو محمد بن عیسی بن عبد الوهاب الآتی.

۱۳۸۳۴ - محمد بن عبد الوهاب بن سلام:

رئیس المعتزلة بالبصرة المشهور بأبی علی الجبائی. مات سنة ۳۰۳.

۱۳۸۳۵ - محمد بن عبدة:

روی عن الصادق علیه السلام وروی عنه ابن بکیر. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب القرض یجر المنفعة ص ۲۵۵.

ورواها الشیخ فی یب ج ۶ / ۲۰۲، وصا ج ۳ / ۹. وروی عنه یونس. الکافی ج ۲ باب الکبائر ص ۲۷۸.

۱۳۸۳۶ - محمد بن عبدة النیسابوری:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی عنه علی بن إسماعیل. الکافی ج ۶ کتاب الأشربة باب أن رسول الله حرم مسکر ص ۴۱۰. وروی عنه محمد بن بکیر ویونس بن عبد الرحمن. وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۴۸ عن أیوب الخزاز، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

(۱۹۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدرسة المعتزلة (۱)، محمد بن عبد الوهاب (۳)، إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن إسماعیل (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن عبدة (۲)، محمد بن عبدوس (۱)، الموت (۱)

صفحه ۱۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۹۷

۱۳۸۳۷ - محمد بن عبید:

روی عن الرضا علیه السلام. وله روایات فی کا ویب أشار إلیها الخوئی.

رواها عنه علی بن سیف وعلی بن الحسن بن فضال. ج ۱۶ / ۲۹۶.

۱۳۸۳۸ - محمد بن عبید الطیالسی:

لم یذکروه. وله روایة شریفة فی جد ج ۴۲ / ۲۱۸، وکمبا ج ۹ / ۶۵۳. ویأتی فی مختار التمار بعض روایاته.

۱۳۸۳۹ - محمد بن عبید بن عتبة بن محمد الکندی الهاشمی:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم. جد ج ۳۵ / ۴۱۴، وکمبا ج ۹ / ۷۸.

ووقع فی طریق الصدوق، عن نصیر بن أحمد، عنه، عن إسماعیل بن أبان.

جد ج ۳۹ / ۲۲، وکمبا ج ۹ / ۳۵۲.

وفی العلل ج ۱ / ۱۹۲ عن نصر بن أحمد البغدادی، عنه، عنه. وفی الأمالی ص ۴۷ عنه روایة شریفة.

وروی الشیخ الفقیه جعفر بن أحمد القمی فی نوادره عن ابن عقدة، عنه، عن عبد الرحمن بن سوید، عن أبیه، عن الأعمش - الخ. وفیه ص ۴۲ عن ابن عقدة، عنه، عن الحسن بن سعید النخعی أبی سعید وکان من خیر الناس، عن شریک - الخ. وفیه ص ۴۴ عن ابن عقدة، عنه.

وروی أحمد بن جعفر، عنه، عن إسماعیل بن أبان الوراق. دلائل الطبری ص ۲۵۸. وروی علی بن الحسن بن فضال، عنه، عن الفضل بن دکین. یب ج ۴ باب فرض الصیام ص ۲۵۲.

۱۳۸۴۰ - محمد بن عبید العقیقی الکندی: تقدم فی محمد بن عبید الکاتب.

۱۳۸۴۱ - محمد بن عبید الکاتب:

وجه من الکوفیین، ثقة عین بالاتفاق. له کتب رواها عنه محمد بن عبید العقیقی الکندی، کما فی جش ص ۲۴۰.

(۱۹۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن عبید الطیالسی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۲)، فرات بن إبراهیم (۱)، محمد بن عبید العقیقی (۱)، محمد بن عبید الکاتب (۲)، محمد بن عبید بن عتبة (۱)، إسماعیل بن أبان (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن سعید (۱)، الفضل بن دکین (۱)، علی بن سیف (۱)، أحمد بن جعفر (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن عبید (۲)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۱۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۹۸

۱۳۸۴۲ - محمد بن عبید المحاربی:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسین بن حفص الخثعمی، عنه، نسخة محمد بن میمون، عن الصادق علیه السلام. جش ص ۲۵۲.

۱۳۸۴۳ - محمد بن عبید بن مدرک الحارثی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته عنه فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۰۱.

۱۳۸۴۴ - محمد بن عبید بن مهران:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (ثقة جلیل)، عنه، عن صالح بن عقبة - الخ.

۱۳۸۴۵ - محمد بن عبید الهمدانی (عبیدة الهمدانی):

روی عن الرضا علیه السلام. وروی ابن أبی نجران عنه. التهذیب ج ۷ باب ما یحرم من النکاح من الرضاع ص ۳۲۰، والاستبصار ج ۳ باب أن اللبن للفحل ص ۲۰۰، والکافی ج ۵ باب صفة لبن الفحل ص ۴۴۱.

۱۳۸۴۶ - محمد بن عبید الله بن أبی رافع المدنی:

هو وأخواه الفضل وعبد الله، وأبوهم عبید الله، وجدهم أبو رافع، و أعمالهم رافع والحسن والمغیرة وعلی وأولادهم، من صالح سلف الشیعة. ولهم مؤلفات تدل علی رسوخهم فی التشیع. والشیخ ذکره محمد بن عبید الله بن علی بن أبی رافع من أصحاب الصادق علیه السلام. مات سنة ۱۵۷.

۱۳۸۴۷ - محمد بن عبید الله الإسکندری: هو ابن عبد الله المذکور.

۱۳۸۴۸ - محمد بن عبید الله بن بابویه:

لم یذکروه. هو الرجل الصالح. العیون ج ۲ / ۱۳۵.

(۱۹۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن عبید الله بن أبی رافع (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، محمد بن عبید الله بن بابویه (۱)، محمد بن عبید الله بن علی (۱)، محمد بن عبید الهمدانی (۱)، محمد بن الحسین بن حفص (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، محمد بن عبید بن مدرک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی نجران (۱)، صالح بن عقبة (۱)، محمد بن عبید (۲)، الموت (۱)، الرضاع (۱)

صفحه ۱۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۱۹۹

۱۳۸۴۹ - محمد بن عبید الله بن الحسن بن عبید الله بن أبی الفضل العباس علیه السلام: لم یذکروه. وابنه إبراهیم وأجداده تقدموا.

۱۳۸۵۰ - محمد بن عبید الله بن الحسین بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. وإخوانه علی وجعفر وحمزة ویحیی. کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۲.

وهذا محمد الجوانی بن عبید الله الحسین الأصغر بن الإمام السجاد علیه السلام. کان کریما جوادا. توفی وله ۳۲ سنة. وتقدم جده وأبوه.

وهو محمد بن عبید الله بن الحسین بن طاهر الحسینی الشریف أبو عبد الله.

حدث للکراجکی وکتب إلیه. وروی عن عبد الواحد بن عبد الله بن یونس - الخ.

کنز الکراجکی ص ۳۶. وفیه ص ۱۵۴ روی عنه، عن أبیه، عن أحمد بن محبوب.

۱۳۸۵۱ - محمد بن عبید الله الحسینی:

روی عنه أبیه، کما فی جد ج ۴۲ / ۱۶، وکمبا ج ۹ / ۶۰۰.

۱۳۸۵۲ - محمد بن عبید الله بن سیابة:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن باب السویق عن علی بن أسباط، عنه. و فی نسخة البحار: عبد الله، کما تقدم. جد ج ۶۶ / ۲۷۶، وکمبا ج ۱۴ / ۸۷۱.

۱۳۸۵۳ - محمد بن عبید الله العسکری:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۶۶ عن محمد بن عمر الحافظ الجعابی، عنه، عن محمد بن علی بن بسام.

۱۳۸۵۴ - محمد بن عبید الله بن علی الحلبی:

ثقة، لقول النجاشی فی ترجمة عبید الله بن أبی شعبة الحلبی: آل أبی شعبة ثقات.

وروی علی بن الحسن فضال، عنه، عن عبد الله بن بکیر. التهذیب ج ۴ باب ما

(۱۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، محمد بن عبید الله بن علی الحلبی (۱)، محمد بن عبید الله بن الحسین (۲)، محمد بن عبید الله بن الحسن (۱)، عبد الواحد بن عبد الله (۱)، محمد بن عبید الله (۳)، عبد الله بن بکیر (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن أسباط (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد الجوانی (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن علی (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۲۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۰۰

تجب فیه الزکاة ص ۴.

۱۳۸۵۵ - محمد بن عبید الله بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی کتاب المسلسلات ص ۱۰۶.

۱۳۸۵۶ - محمد بن عبید الله الفزاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل فی کتابه النصوص باب ۳۲ عن الحسین بن الحسن الفزاری، عن محمد بن کثیر بیاع الهروی، عنه، عن الحسین بن علی بن الحسین صلوات الله علیه - الخبر. کمبا ج ۹ / ۱۶۴، وجد ج ۳۶ / ۳۸۹. و الظاهر أنه ابن عبد الله المتقدم.

۱۳۸۵۷ - محمد بن عبید الله القمی:

لم یذکروه. هو مورد عنایة الرضا علیه السلام. کان عند الرضا علیه السلام وبه عطش شدید فکره أن یستسقی، فدعا بماء وذاقه ثم أسقاه. کمبا ج ۱۲ / ۱۰، و جد ج ۴۹ / ۳۱. وفی یب کتاب الحج ص ۴۲۳ مسندا عن البزنطی، عنه، عن الرضا علیه السلام. ولکن فی ط جدید ج ۵ / ۴۱۵: محمد بن عبد الله القمی.

ولعله المراد بمن روی الصدوق، عن علی بن سیف بن عمیرة، عن محمد بن عبید قال: دخلت علی الرضا علیه السلام، فقال: قل للعباسی یکف عن الکلام فی التوحید - الخ. کمبا ج ۲ / ۱۹۹، وجد ج ۴ / ۲۹۷.

۱۳۸۵۸ - محمد بن عبیدة:

روی عن الرضا علیه السلام. العیون ج ۱ / ۱۲۰، والتوحید ص ۶۵ و ۹۸.

وروی إبراهیم بن محمد الهمدانی، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. الکافی ج ۱ باب التقلید ص ۵۳.

۱۳۸۵۹ - محمد بن عتبة العجلی: لم یذکروه. خرج عبد الله بن أبی یعفور مع أبی بصیر إلیه فوصل أبا بصیر، کما

(۲۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أبو بصیر (۲)، إبراهیم بن محمد الهمدانی (۱)، عبد الله بن أبی یعفور (۱)، محمد بن عبد الله القمی (۱)، عبید الله القمی (۱)، محمد بن عبید الله (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن الحسن (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، محمد بن عبیدة (۱)، محمد بن عتبة (۱)، الحج (۱)، الزکاة (۱)

صفحه ۲۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۰۱

فی کتاب نوادر علی بن أسباط.

۱۳۸۶۰ - محمد بن عتبة الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق نصر فی کتاب صفین ص ۳۹۳.

۱۳۸۶۱ - محمد بن العتمة:

روی عن أبیه، عن عمه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، کما عن قب.

۱۳۸۶۲ - محمد بن عثمان:

أخو حماد. ثقة. نقله العلامة عن ابن عقدة ناقلا عن علی بن الحسن یعنی ابن فضال.

۱۳۸۶۳ – محمد بن عثمان بن أبی بهلول:

لم یذکروه. وله روایات شریفة کریمة. کمبا ج ۹ / ۴۳۸، وجد ج ۴۰ / ۴۸. و تقدم فی حماد بن سعید. وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۹۰ و ۷۵.

۱۳۸۶۴ – محمد بن عثمان بن أبی شیبة أبو جعفر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال والأمالی فی حدیث عطیة عن جابر قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: مکتوب علی باب الجنة: لا إله إلا الله، محمد رسول الله، علی أخو رسول الله، قبل أن یخلق الله السماوات والأرض بألفی عام، وکمبا ج ۳ / ۳۲۹، وغیره فی ج ۷ / ۳۸۵، وجد ج ۸ / ۱۳۱، و ۲۷ / ۱۲۹.

وسائر روایاته الشریفة. جد ج ۴۰ / ۱۵، و، کمبا ج ۹ / ۴۳۰، والخصال ج ۱ / ۴۱.

۱۳۸۶۵ – محمد بن عثمان بن الحسن القاضی أبو الحسین النصیبی:

لم یذکروه. هو من مشائخ النجاشی روی عنه کتاب الضحاک بن محمد، کما فیه ص ۱۴۵، وکتاب نوادر عبید الله بن أحمد بن نهیک، کما فیه ص ۱۶۰، وکتب علی بن أبی حمزة البطائنی، کما فیه ص ۱۷۵، وکتاب علی بن مهدی بن صدقة، کما فیه ص ۱۹۸، وکتاب عباس بن هلال، وکتاب عمر بن سالم، وکتاب عمرو بن

(۲۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، عثمان بن أبی شیبة (۱)، محمد بن عثمان بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عباس بن هلال (۱)، علی بن أسباط (۱)، الضحاک بن محمد (۱)، علی بن مهدی (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن عتبة (۱)، محمد بن عثمان (۲)، عمر بن سالم (۱)، التصدّق (۱)

صفحه ۲۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۰۲

خالد الواسطی، وکتاب عمرو بن منهال، وکتاب عیسی بن عبد الله العلوی العمری، وکتاب فارس بن سلیمان، وکتاب نوادر محمد بن أبی عمیر، وکتاب محمد بن أحمد بن عبد الله المفجع، وکتاب محمد بن عمر الجعابی، وکتب هشام بن سالم وهشام بن محمد وهاشم بن المثنی، وکتاب بن علیم ویحیی بن الحسن بن جعفر ویحیی بن سعد، وغیر ذلک.

۱۳۸۶۶ – محمد بن عثمان الخدری:

روی صفوان بن یحیی، عنه، عن بعض مشائخه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

الکافی ج ۴ کتاب الصیام ص ۸۱.

۱۳۸۶۷ – محمد بن عثمان الدهنی:

لم یذکروه. روی عنه الشیخ الأجل النعمانی. کمبا ج ۹ / ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۳، وغیبة النعمانی ص ۵۷. ویحتمل قویا اتحاده مع ابن علان الآتی.

۱۳۸۶۸ – محمد بن عثمان بن زید بن بکار بن الولید الجهنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی المفید بسنده، عن عبد الله بن یحیی، عنه قال: سمعت أبا عبد الله جعفر بن محمد صلوات الله علیه – الخ. کمبا ج ۱۶ / ۳۷، وج ۲۳ / ۲۶، وجد ج ۷۶ / ۱۷۳، وج ۱۰۳ / ۹۸. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۴۴.

۱۳۸۶۹ – محمد بن عثمان بن سعید العمری أبو جعفر الأسدی المنتجی:

باب مولانا أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه، کما قاله قب. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۲۱۶.

وفی التوقیع المقدس المروی عن الکلینی الصادر بخط مولانا صاحب الدار صلوات الله علیه: وأما محمد بن عثمان العمری رضی الله عنه وعن أبیه من قبل فإنه ثقتی، کتابه کتابی، ج: الکلینی مثله. کمبا ج ۱۳ / ۹۵، وجد ج ۵۱ / ۳۵۰.

نقل الشیخ الطوسی عن أبی العباس، عن هبة الله بن محمد، عن شیوخه قالوا:

(۲۰۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عثمان بن سعید العمری السمان (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، عیسی بن عبد الله العلوی (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، محمد بن عثمان الخدری (۱)، محمد بن عثمان بن زید (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، هبة الله بن محمد (۱)، أبو جعفر الأسدی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، هاشم بن المثنی (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، فارس بن سلیمان (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، هشام بن محمد (۱)، محمد بن عثمان (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۲۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۰۳

لم تزل الشیعة مقیمة علی عدالة عثمان بن سعید. وغسله ابنه أبو جعفر محمد بن عثمان، وتولی القیام به. وجعل الأمر کله مردودا إلیه والشیعة مجمعة علی عدالته وثقته وأمانته، لما تقدم من النص علیه بالأمانة والعدالة والأمر بالرجوع إلیه فی حیاة الحسن علیه السلام وبعد موته فی حیاة أبیه عثمان بن سعید.

لا یختلف فی عدالته ولا یرتاب بأمانته. والتوقیعات یخرج علی یده إلی الشیعة فی المهمات طول حیاته بالخط الذی کانت تخرج فی حیاة أبیه عثمان.

لا یعرف الشیعة فی هذا الأمر غیره، ولا یرجع إلی أحد سواه. ونقلت عنه دلائل کثیرة. ومعجزات الإمام ظهرت علی یده. وقال:

قال ابن نوح: کان له کتب مصنفة فی الفقه مما سمعها من أبی محمد الحسن صلوات الله علیه، ومن الصاحب صلوات الله علیه، ومن أبیه عثمان، عن أبی محمد الحسن علیه السلام وعن أبیه علی بن محمد علیه السلام. فیها کتب ترجمها کتب الأشربة. وذکرت أم کلثوم بنت أبی جعفر علیه السلام أنها وصلت إلی الحسین بن روح. قال أبو نصر: وأظنها قالت: وصلت بعد ذلک إلی أبی الحسن السمری.

مات فی آخر جمادی الأولی سنة ۳۰۴ أو ۳۰۵. وکان یتولی هذا الأمر نحوا من خمسین سنة. انتهی ملخصا. وإن ترید تمام کلماته فی حقه فراجع کمبا ج ۱۳ / ۹۵، وجد ج ۵۱ / ۳۵۰ – ۳۵۲.

أقول: جلالة شأن الرجل وعلو شأنه وعظم مرتبته فی الإمامیة أشهر من أن یحتاج إلی بیان وإقامة برهان. ویأتی فی أبیه النص علی وکالته حتی فی حیاة أبیه عن مولانا العسکری علیه السلام، وسفارته عن الحجة المنتظر روحی و جسمی وولدی لتراب مقدمه الفداء.

وقبره عند والدته ببغداد فی الموضع الذی کانت دوره ومنازله. وأقام بعده الحسین بن روح أبو القاسم رضی الله عنهما مقامه بأمر الإمام علیه السلام.

۱۳۸۷۰ – محمد بن عثمان الصیرفی أبو حفص:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن محمد بن عبد الله العلاف، عن محمد بن

(۲۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، شهر جمادی الأولی (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، عثمان بن سعید (۲)، محمد بن عثمان (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الإقامة (۱)

صفحه ۲۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۰۴

یعقوب الدینوری - الخ. کمبا ج ۹ / ۴۳۳، وجد ج ۴۰ / ۲۹. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۱۴ مثله.

۱۳۸۷۱ - محمد بن عثمان بن عبد الله النصیبی أبو الحسین القاضی:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه ص ۸۰ عن محمد بن أحمد بن علی بن شاذان، عنه، عن جعفر بن محمد العلوی حدیث المفضل عن الصادق علیه السلام.

کمبا ج ۹ / ۲۳، وجد ج ۳۵ / ۱۱۰.

وروی النجاشی ص ۷۷ عنه کتاب أنس بن عیاض. وقرأ علیه النجاشی کتاب حریز بن عبد الله السجستانی، کما فیه ص ۱۰۵، وکتاب عبد الله بن أبی أویس، کما فیه ص ۱۵۵، وکتاب عبد الله بن علی بن الحسین، کما فیه ص ۱۵۷، وکتاب عبد الله بن محمد بن علی بن العباس، کما فیه ص ۱۵۸. مات سنة ۴۰۶ وهو من مشائخ النجاشی.

۱۳۸۷۲ - محمد بن عثمان بن علان:

لم یذکروه. روی الشیخ الطوسی، عن أحمد بن عبدون، عن محمد بن علی الشجاعی الکاتب، عن محمد بن إبراهیم النعمانی المعروف بابن أبی زینب، عنه أحادیث فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۳۰ و ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۳ و ۲۳۷ و ۲۳۹. وهی فی کتاب النعمانی ص ۴۸ و ۴۹.

۱۳۸۷۳ - محمد بن عثمان بن علی بن یحیی الأنصاری:

لم یذکروه. وله کتاب مستوجب المحامد. روی عنه الکفعمی فی بلد الأمین ص ۵۳۷.

۱۳۸۷۴ - محمد بن عثمان الکراجکی: منسوب إلی جده. وأبوه علی تقدم.

۱۳۸۷۵ - محمد بن عثمان بن کرامة:

لم یذکروه. له روایات شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۳۳، وجد ج ۴۰ / ۳۰، والخصال

(۲۰۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد بن علی بن العباس (۱)، عبد الله بن علی بن الحسین (۱)، عبد الله بن أبی أویس (۱)، محمد بن عثمان الکراجکی (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد العلوی (۱)، عثمان بن عبد الله (۱)، حریز بن عبد الله (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، علی بن یحیی (۱)، أنس بن عیاض (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، محمد بن عثمان (۳)، محمد بن علی (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۰۵

ص ۵۲ عنه، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۸.

۱۳۸۷۶ - محمد بن عثمان بن محمد الصیدانی:

لم یـذکروه. روی ابن عیـاش فی مقتضب الأثر ص ۹ عنه، عن إسـماعیل بن إسـحاق القاضی، حدیث النص علی الأئمة علیهم السلام، وکمبا ج ۹ / ۱۶۲، وجد ج ۳۶ / ۳۷۲.

۱۳۸۷۷ – محمد بن عثمان المعدل: لم یذکروه. روی جش ص ۲۵۳ عنه، عن الشریف الصالح جعفر بن محمد.

۱۳۸۷۸ – محمد بن عثمان الهروی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن طاهر بن محمد بن یونس، عنه، عن الحسن بن مهاجر – الخ. جد ج ۵ / ۲۸۳، وکمبا ج ۳ / ۷۹. وتقدم فی الحسن ذکر مواضع الروایة.

روی فی العلل ج ۲ / ۱۵۳ عنه، عنه، عن أحمد بن تمیم – الخ.

۱۳۸۷۹ – محمد بن عثمان بن یزید:

لم یذکروه. روی عنه ابن أبی عمیر، کما تقدم فی أخیه الحسین.

۱۳۸۸۰ – محمد بن عثیم (عثیم – خ ل):

روی علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن معاویـة بن عمار. روضة الکافی ح ۴۳، وجد ج ۷ / ۲۸۵، وکمبا ج ۳ / ۲۷۳. وعده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۳۸۸۱ – محمد بن عجلان:

عد من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام. عدة من روایاته الشریفة:

منها: روی الصدوق فی التوحید باب نفی الجبر بإسـناده، عن عثمان بن عیسـی، عنه قال: قلت لأبی عبد الله صـلوات الله علیه: فوض الله الأمر إلی العباد؟

(۲۰۵)

مفاتیـح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، کتاب أمالی الصـدوق (۱)، علی بـن إبراهیم (۱)، معاویة بن عمار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، عثمان بن یزید (۱)، طاهر بن محمد (۱)، محمد بن عثمان (۳)، محمد بن عجلان (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۰۶

فقـال: الله أکرم من أن یفوض إلیهم. قلت: فـأجبر الله العبـاد علی أفعالهم؟ فقال: الله أعـدل من أن یجبر عبـدا علی فعل ثم یعـذبه علیه، وکمبا ج ۳ / ۱۵، وجد ج ۵ / ۵۱. و فی کامل الزیارة ص ۳۲ عنه، عنه.

روایته عن الباقر علیه السـلام تأویل قوله تعالی ": وممن خلقنا أمـة یهدون بالحق " بهم علیهم السـلام. کمبا ج ۷ / ۱۲۰، وجد ج ۲۴ / ۱۴۴.

روایة إسـماعیل بن أبان عنه حدیث المعراج وفضائل أمیر المؤمنین علیه السلام المهمة العظیمة المفصلة. کمبا ج ۹ / ۲۵۱، وجد ج ۳۷ / ۳۱۲.

وروی التلعکبری، عنه، عن الصـادق علیه السـلام أحوال الإمام السـجاد علیه السـلام فی شـهر رمضان. کمبا ج ۱۱ / ۳۰، وجد ج ۴۶ / ۱۰۳.

روایته الأخری المفیـدة حسن عقیدته. کتاب الأخلاق ص ۱۶۰، وجد ج ۷۱ / ۱۵۴. وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۵، وسن ج ۲ / ۶۴۳. وروی ابن سنان، عنه، عن الباقر علیه السلام. وأولاده یاسین یأتی وإسحاق وإسماعیل تقدما.

وروى ابن فضال، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام. الكافى ج ۵ / ۴۸۸.

۱۳۸۸۲ - محمد بن عذافر بن عيسى بن أفلج الخزاعى الصيرفى المدائنى أبو عبد الله:

من أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما. ثقة بالاتفاق. وعمر إلى أيام الرضا عليه السلام. ومات وله ۹۳ عاما. كذا قاله جش.

وروى عن أبيه، عن أبى جعفر عليه السلام. التوحيد باب القضاء والقدر ط جديد ص ۳۷۱، وسن ج ۱ / ۲۲۶.

۱۳۸۸۳ - محمد بن عرامة الصيرفى:

لم يذكروه. روى شئ ج ۲ / ۲۷۰ عنه، عمن أخبره، عن أبى عبد الله عليه السلام.

(۲۰۶)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۴)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، إسماعيل بن أبان (۱)، أبو عبد الله (۱)، عذافر بن عيسى (۱)، الصدق (۱)، الكرم، الكرامة (۱)

صفحه ۲۰۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۲۰۷

۱۳۸۸۴ - محمد بن عرفة:

من أصحاب الرضا عليه السلام. سؤاله عن الرضا عليه السلام: خلق الله الأشياء بالقدرة أم بغير القدوة؟ - الخبر. كمبا ج ۲ / ۱۴۳، وجد ج ۴ / ۱۳۶، والتوحيد باب القدرة، والعيون ج ۱ / ۱۱۷. وروايته الأخرى عنه عليه السلام فى العيون ج ۲ / ۱۱ و ۱۴۰ و ۱۴۹.

روى البرقى، عن محمد بن عيسى، عن محمد بن عرفة، عن الرضا عليه السلام. سن ج ۲ / ۵۲۰.

ع: عن ابن محبوب، عنه قال: قلت لأبى عبد الله عليه السلام - الخبر. كمبا ج ۵ / ۱۱۲، وجد ج ۱۲ / ۸.

قوله للرضا عليه السلام: ما حملك على الدخول فى ولاية العهد؟ فقال: ما حمل جدى أمير المؤمنين عليه السلام على الدخول فى الشورى. كمبا ج ۱۲ / ۴۰، وجد ج ۴۹ / ۱۴۰. والطب ص ۱۳۷ عنه، عن الرضا عليه السلام.

ويظهر مما ذكرنا أنه من أصحاب الصادق والرضا صلوات الله عليهما.

ولعله متحد مع عرفة الطائى الحمصى المذكور روايته فى كفاية الأثر باب ۸.

۱۳۸۸۵ - محمد العريضى: جد إبراهيم بن محمد بن عيسى المذكور.

۱۳۸۸۶ - محمد بن عزيز:

لم يذكروه. روى محمد بن محمد بن الأشعث، عنه. جد ج ۲۱ / ۸، وكمبا ج ۶ / ۵۷۳.

۱۳۸۸۷ - محمد بن عصام:

روى عبد الكريم بن عمرو الخثعمى، عنه، عن المفضل بن عمر، عن الصادق عليه السلام. غيبة النعمانى ص ۷۶. وفيه ص ۱۱۵ عنه، عن وهب بن حفص رواية أخرى.

(۲۰۷)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۴)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، يوم عرفة (۳)، إبراهيم بن محمد بن عيسى (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، عبد الكريم بن عمرو (۱)، محمد بن عيسى (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن عصام (۱)، وهب بن حفص (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۲۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۰۸

۱۳۸۸۸ - محمد بن عصام:

من مشائخ الصدوق. روی عنه مترضیا، عن محمد بن یعقوب الکلینی، کما فی أول کمال الدین ط جدید ص ۳۶. وهذا محمد بن عصام الآتی.

۱۳۸۸۹ - محمد بن عصام السمین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص عن عبید الله بن أحمد بن نهیک، عنه، عن أبیه وعمه. جد ج ۳۶ / ۳۰۳، وکمبا ج ۹ / ۱۴۴.

عدة من روایاته الشریفة فی غیبة النعمانی ص ۱۱۵.

۱۳۸۹۰ - محمد بن عطا:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی الغیبة ص ۲۹۵ عن محمد بن عیسی، عنه، عن سلام بن أبی عمیرة، عن أبی جعفر علیه السلام. وفیه ص ۳۹ وصفه بضرغامة، عن خلاد اللؤلؤی - الخ.

۱۳۸۹۱ - محمد بن عطارد:

لم یذکروه. جعله المختار والیا علی آذربایجان. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۹، وجد ج ۴۵ / ۳۷۰.

۱۳۸۹۲ - محمد بن عطیة الحناط الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة. قاله المج فی الوجیزة. وکذا عن جماعة أخری ذکرهم العلامة المامقانی. وتقدم فی أخیه الحسن ذکر إخوته. وروی عن الباقر علیه السلام، کما فی روضة الکافی ح ۶۷.

۱۳۸۹۳ - محمد بن عطیة الرازی أبو بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۳ عن إسحاق بن إبراهیم بن یعقوب، عنه، عن عبد السلام الهروی، عن الرضا علیه السلام.

(۲۰۸)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، محمد بن عطیة الحناط (۱)، آذربیجان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عطیة (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن عصام (۳)

صفحه ۲۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۰۹

۱۳۸۹۴ - محمد بن عطیة الشامی:

روی عنه عبد العزیز بن یحیی الجلودی. کمال الدین باب ۸ حدیث بشارة عیسی علیه السلام بالنبی صلی الله علیه وآله. وکذا فی باب ۳۸.

۱۳۸۹۵ - محمد بن عفیر الضبی:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر الثانی علیه السلام فضل لیلة السابع و العشرین من رجب، کما فی إقبال السید. وروی محمد بن زکریا

الغلابی، عنه.

۱۳۸۹۶ – محمد بن عقیل بن أبی طالب:

صهر أمیر المؤمنین علیه السلام. وشهید الطف علی ما نقله ابن شهرآشوب. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۲. جملة من روایاته فی کتاب المسلسلات ص ۱۰۶. وابنه عبد الله تقدم.

۱۳۸۹۷ – محمد بن عقیل الکلینی:

عد من مشائخ الکلینی من العدة الذین بینه وبین سهل بن زیاد، کما عن صه وغیره.

وروی محمد بن یعقوب، عنه، عن الحسن بن الحسین. والکافی ج ۴ کتاب الحج ص ۲۲۴.

۱۳۸۹۸ – محمد بن عکاشة:

لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن یوسف الحمصی روایته الشریفة المهمة. ذمه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ / ۲۷۶.

جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۵۳، وج ۲ / ۲۴۶، ویب ج ۱ باب صفة الوضوء ص ۵۹.

۱۳۸۹۹ – محمد بن العلاء: روی عمر الجرجانی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۳ باب

(۲۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، النبی عیسی بن مریم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، أحمد بن یوسف (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن العلاء (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن عکاشة (۱)، عمر الجرجانی (۱)، محمد بن عطیة (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن عقیل (۱)

صفحه ۲۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۱۰

التزین یوم الجمعة ص ۴۱۷. ورواه فی یب ج ۳ / ۱۰ عنه مثله.

۱۳۹۰۰ – محمد بن العلاء أبو جعفر:

کان أدیبا فاضلا. روی التوقیع الذی فی سنة ۲۸۱. روی عنه أحمد بن محمد بن عیسی القسوی، کما تقدم فی أحمد.

۱۳۹۰۱ – محمد بن العلاء الجرجانی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. رأی ومعجزته وحسن حاله. مدینة المعاجز ص ۵۱۱. وکذا معجزة الجواد علیه السلام. إثبات الهداة ج ۶ / ۱۹۹، ودلائل الطبری ص ۲۱۱.

۱۳۹۰۲ – محمد بن العلاء الهمدانی الواسطی أبو کریب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی روایات النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۴. وکذا فی کفایة الأثر فی النصوص باب ۱۰.

وذکره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۹۲. وقال: وثقة الذهبی فی التذکرة. و توفی سنة ۲۴۸.

ووقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۶ عن محمد بن جریر الطبری، عنه – الخ. وفیه ص ۲۱۱ عن محمد بن مزید، عنه، عن إسماعیل بن صبیح الیشکری.

أقول: روی هو مع یحیی بن جریح البغدادی، عن أحمد بن إسحاق القمی فضل یوم التاسع من ربیع الأول وأسامیه. وهو حدیث

مفصل، کما فی کمبا ج ۸ / ۳۱۴، وج ۲۰ / ۳۳۰، وجد ج ۹۸ / ۳۵۱.

۱۳۹۰۳ – محمد بن علقمة بن الأسود النخعی:

من الذین وفقوا مع مالک الأشتر لتجهیز أبی ذر.

۱۳۹۰۴ – محمد بن علویة أبو جعفر الأصفهانی:

لم یذکروه. روی الراوندی، عنه معجزة الإمام الهادی علیه السلام.

(۲۱۰)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن العلاء أبو جعفر (۱)، أحمد بن إسحاق القمی (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مالک الأشتر (۱)، محمد بن العلاء (۲)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن علقمة (۱)، محمد بن مزید (۱)

صفحه ۲۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۱۱

۱۳۹۰۵ – محمد بن علی بن إبراهیم بن رحیم:

لم یذکروه. روی شرف الدین النجفی فی کتاب تأویل الآیات الباهرة فی العترة الطاهرة عن محمد بن الحسن، عن محمد بن وهبان، عنه، عن العباس بن محمد، عن أبیه، حدیث تفسیر " وان من شیعته لإبراهیم. " مدینة المعاجز ص ۲۵۸.

۱۳۹۰۶ – محمد بن علی بن إبراهیم بن محمد الهمدانی:

هو وأبوه وجده وابنه القاسم کلهم وکلاء الناحیة المقدسة، کما تقدم فی جده. وکذا تقدم ذکر أقربائه.

وروی عن أبیه، عن جده، عن الرضا علیه السلام. ووکالته أعظم من التوثیق بمراتب. ولذلک عدوة ثقة.

یج: عن محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی قال: کتبت إلی أبی محمد علیه السلام أسأله التبرک بأن یدعو أن أرزق ولدا من بنت عم لی. فوقع: رزقک الله ذکرانا. فولد لی أربعة. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۲، وجد ج ۵۰ / ۲۶۹.

۱۳۹۰۷ – محمد بن علی بن إبراهیم بن موسی أبو جعفر القرشی الصیرفی المشهور بأبی سمینة:

هو ابن أخت خلاد بن عیسی. استضعفوه ونسبوا إلیه الکذب وفساد الاعتقاد والغلو والارتفاع. وله کتاب الدلائل، کما فی أول مدینة المعاجز.

فها أنا أشیر إلی عدة من روایاته فراجع کمبا ج ۱۰ / ۷۷ و ۹۱، وج ۱ / ۹۵، و ج ۱۱ / ۱۶۰ و ۲۴۰ و ۲۵۶، وج ۱۳ / ۱۷۶، وج ۱۴ / ۱۶، وجد ج ۵۲ / ۲۹۱، و ج ۵۷ / ۶۶، وج ۲ / ۹۸، وج ۴۳ / ۲۷۳ و ۳۲۹، وج ۴۷ / ۱۸۸، وج ۴۸ / ۳۴ و ۳۵ و ۸۵، وکمال الدین باب ۲۴ ح ۱.

والشیخ فی رجاله عد محمد بن علی القرشی من أصحاب الرضا علیه السلام.

وکذا البرقی. وراجع أیضا إلی روایات عبد الکریم بن عبد الرحیم عنه حتی یظهر لک وجه نسبته إلی الغلو والارتفاع. وواضح أن هذا غیر الهمدانی المذکور قبله.

(۲۱۱)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۲)، محمد بن علی بن إبراهیم الهمدانی (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم بن موسی (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم بن

محمد (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم (۱)، عبد الکریم بن عبد الرحیم (۱)، محمد بن علی القرشی (۱)، خلاد بن عیسی (۱)، العباس بن محمد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، التبرک (۱)

صفحه ۲۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۱۲

۱۳۹۰۸ - محمد بن علی بن إبراهیم بن موسی بن جعفر علیه السلام:

روی فی الکافی ج ۱ باب مولد الحسن العسکری علیه السلام ص ۵۰۶ روایة تدل علی وقفه وذمه هو وأبوه، وکمبا ج ۱۲ / ۱۶۴، وجد ج ۵۰ / ۲۷۸. و تقدم جده.

۱۳۹۰۹ - محمد بن علی بن إبراهیم بن مهزیار أبو جعفر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال باب ۴۷ عن الحسن بن علی الطبری، عنه قال: سمعت أبی یقول: سمعت جدی إبراهیم بن مهزیار. وذکر حدیثا مفصلا فی تشرفه بملاقات ولی العصر صلوات الله علیه. ورواه فی جد ج ۵۲ / ۴۲، و کمبا ج ۱۳ / ۱۱۵. والمستدرک عنه مثله.

۱۳۹۱۰ - محمد بن علی بن إبراهیم بن الهاشم القمی:

لم یذکروه. نقل عنه العلامة المج فی البحار جد ج ۱ / ۹۷ فی المقدمة کثیرا. قال فی أول البحار فی الفصل الأول: وکتاب التفسیر للشیخ الجلیل علی بن إبراهیم بن هاشم القمی. وکتاب العلل لولده الجلیل محمد - الخ.

ومن موارد نقله من کتابه مضافا إلی ما تقدم فی جده إبراهیم فی کمبا ج ۹ / ۵۵۴، وج ۱۳ / ۲۳۰، وجد ج ۴۱ / ۱۹۰، وج ۵۳ / ۱۱۷.

وفیه قوله: کانت عندنا منه نسخة قدیمة. وتقدم فی أخیه أحمد ذکر إخوانه. ونقل من کتابه الشیخ الحر فی کتابه إثبات الهداة کثیرا.

کتاب الغایات: حدثنی محمد بن عبد الله، عن محمد بن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عن جده، عن عبد الرحمن بن أبی نجران. کمبا ج ۲۴ / ۳۲، وجد ج ۱۰۴ / ۳۵۶.

وفی کتاب غیبة النعمانی ص ۱۸ عن عبد الواحد بن عبد الله بن یونس، عنه، عن أبیه، عن جده.

(۲۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب العلل لأحمد بن حنبل (۱)، عبد الواحد بن عبد الله (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم (۴)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، العصر (بعد الظهر) (۱)

صفحه ۲۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۱۳

۱۳۹۱۱ - محمد بن علی بن أبی الحدید أبو الحسین:

لم یذکروه. روی القاضی محمد بن عثمان، عنه، کتاب أنس بن عیاض. جش ص ۷۷.

۱۳۹۱۲ - محمد بن علی بن أبی حمزة:

لم یذکروه. روی عبد الرحمن بن أبی هاشم، عنه، عن أبی بصیر. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الألبان ص ۳۳۷.

۱۳۹۱۳ - محمد بن علی بن أبی الداری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی کتابه الغیبة ص ۱۵۳ عن علی بن سمیع بن بنان، عنه، عن أحمد بن محمد حدیث حکیمة فی

میلاد الحجة المنتظر علیه السلام، وفی جد ج ۵۱ / ۱۹ عنه مثله، وکمبا ج ۱۳ / ۴.

۱۳۹۱۴ – محمد بن علی بن أبی شعبة الحلبی أبو جعفر:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. وجه أصحابنا وفقیههم، و الثقة الذی لا طعن علیه بالاتفاق. وتقدم ذکر إخوته وأبیه وجده وأنهم ثقات بالاتفاق. ولمحمد هذا کتب معتمد بلا خلاف.

۱۳۹۱۵ – محمد بن علی بن أبی طالب علیه السلام: قد مر بعنوان محمد بن الحنفیة.

۱۳۹۱۶ – محمد بن علی بن أبی طالب الرازی أبو الرجاء:

لم یذکروه. روی فی کنز عنه، عن أبی المفضل الشیبانی. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۸۹.

۱۳۹۱۷ – محمد بن علی بن أبی طالب اللبدی (البلدی – ظ) وأبو المرجا أبو حامد:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۵ عنه روایة شریفة فی الفضائل. وکذا فیه ص ۲۳. وکذا فی کنزه ص ۱۵۴ عنه، عن أستاده

(۲۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أبو بصیر (۱)، محمد بن علی بن أبی شعبة (۱)، علی بن أبی طالب (۲)، أنس بن عیاض (۱)، محمد بن عثمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن علی (۲)، الطعام (۱)

صفحه ۲۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۱۴

محمد بن إبراهیم بن جعفر النعمانی – الخ.

۱۳۹۱۸ – محمد بن علی بن أبی عبد الله:

لم یذکروه. روی أحمد البزنطی، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. التهذیب ج ۴ باب الخمس ص ۱۲۴ و ۱۳۹.

وروی علی بن أسباط، عنه، عنه علیه السلام. الکافی ج ۳ باب النوادر آخر کتاب الصلاة ص ۴۸۸. ومثله فی العیون ج ۱ / ۲۸۲، وکذا فی العلل ج ۲ / ۵۱.

۱۳۹۱۹ – محمد بن علی بن أبی عمر الهمدانی: روی الصدوق الأول عنه.

۱۳۹۲۰ – محمد بن علی بن أبی قرة:

روی عنه السید دعاء الندبة المعروف. کمبا ج ۲۲ / ۲۶۲، وجد ج ۱۰۲ / ۱۰۴. و هو ابن علی بن یعقوب الآتی.

۱۳۹۲۱ – محمد بن علی بن أبی یعلی الحسینی أبو الفضل الشریف:

لم یذکروه. هو ممن سمع جمیع کتاب نصر بن مزاحم فی صفین سنة ۴۹۴ بقراءة عبد الوهاب بن مبارک بن أحمد. فراجع إلیه ص ۲۰۹ و ۲۸۱ و ۳۵۰ و ۴۱۹ و ۴۹۴.

۱۳۹۲۲ – محمد بن علی بن أحمد بن بزرج بن عبد الله بن منصور بن یونس بن بزرج:

لم یذکروه. هو صاحب مولانا صاحب الزمان علیه السلام. روی الصدوق، عنه، عن محمد بن الحسن الصیرفی معجزة من الإمام. کمبا ج ۱۳ / ۹۲، وجد ج ۵۱ / ۳۴۰. وهو متحد مع محمد بن علی بن أحمد بن بزرج الذی نقل عن الوحید أنه عنونه وقال: هو من أولاد منصور بن یونس بن بزرج. انتهی.

۱۳۹۲۳ – محمد بن علی بن أحمد الحرفوشی الحریری الشامی العاملی:

لم یذکروه. هو عبقری من عباقرة العلم والأدب، وأوحدی من أساطین

(۲۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، محمد بن علی بن أبی عبد الله (۱)، محمد بن علی بن أحمد الحرفوشی (۱)، محمد بن علی بن أحمد بن بزرج (۲)، محمد بن إبراهیم بن جعفر (۱)، محمد بن الحسن الصیرفی (۱)، علی بن أبی قرة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن أسباط (۱)، علی بن یعقوب (۱)، منصور بن یونس (۲)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن علی (۲)، الصّلاة (۱)، الخمس (۱)

صفحه ۲۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۱۵

الفضیلة والکمال. أثنی علیه شیخنا الحر العاملی وشیخنا العلامة المجلسی و غیرهم.

أشعاره فی الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۲۸۵. ترجمته والثناء علیه. ص ۲۸۶ و ۲۹۰.

توفی سنة ۱۰۵۹.

وورث فضائله ومکارمه ولده الفاضل الصالح الشیخ إبراهیم بن محمد الحرفوشی نزیل طوس مشهد الإمام الرضا صلوات الله علیه المتوفی سنة ۱۰۸۰. و قرأ علی أبیه وغیره.

۱۳۹۲۴ – محمد بن علی بن أحمد بن عامر البندار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه ص ۳۰ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه من أصل کتابه، عن الحسن بن علی بن بزیع، الحدیث المفصل عن همام، عن أمیر المؤمنین علیه السلام فی وصف الشیعة.

۱۳۹۲۵ – محمد بن علی بن أحمد المحمودی:

لم یذکروه. روی أبو الحسن المحمودی، عنه، عن القائم صلوات الله علیه دعاء السجاد علیه السلام فی سجدة الشکر. کمبا ج ۲۱ / ۴۸، وکتاب الصلاة ص ۴۸۶، و جد ج ۹۹ / ۲۱۶، وج ۸۶ / ۲۳۸. ولعل الثلاثة متحد.

۱۳۹۲۶ – محمد بن علی بن أحمد بن هشام أبو جعفر القمی المجاور:

روی النجاشی ص ۶۴ عن أحمد بن نوح، عنه، کتاب أحمد بن علویة وکتب الحسین بن سعید. وفی ص ۴۴ عنه، عنه، عن الحسن بن سعید.

۱۳۹۲۷ – محمد بن علی الأحمر الناقد أبو الطیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۸۶ فی روایة شریفة.

۱۳۹۲۸ – محمد بن علی الأسترابادی:

من مشائخ الصدوق. ذکره مترضیا علیه، کما فی أمالیه ج ۳۳ ح ۱.

وجده إبراهیم.

(۲۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الشیخ الحر العاملی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، محمد بن علی بن أحمد بن هشام (۱)، محمد بن علی الاسترآبادی (۱)، الحسن بن علی بن بزیع (۱)، إبراهیم بن

محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أحمد المحمودی (۱)، الحسن بن سعید (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن علی (۲)، الشکر (۱)، الشهادة (۱)، الثناء (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

صفحه ۲۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۱۶

۱۳۹۲۹ - محمد بن علی بن إسحاق بن أبی سهل بن نوبخت:

لم یذکروه. من العلماء الأجلاء ومن المتکلمین الأعلام. وأخوه إسماعیل و أبوه تقدما.

۱۳۹۳۰ - محمد بن علی بن إسحاق بن موسی الکاظم علیه السلام:

لم یذکروه. تقدم ذکره فی جده.

۱۳۹۳۱ - محمد بن علی الأسفراینی:

لم یذکروه. روایته فی فضائل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۳۱۵، وجد ج ۳۸ / ۲۲۷.

۱۳۹۳۲ - محمد بن علی بن إسماعیل بن الحسین بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق المذکور فی ترجمة الحسن بن علی بن محمد.

۱۳۹۳۳ - محمد بن علی بن إسماعیل الیشکری أبو بکر المروزی:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق. روی الصدوق عنه أحادیث متعددة:

منها: حدیث الرکبان یوم القیامة کمبا ج ۳ / ۲۵۹، وجد ج ۷ / ۲۳۵.

منها: حدیث: أفضل نساء أهل الجنة أربع. کمبا ج ۳ / ۳۴۲، وج ۵ / ۳۸۱، و جد ج ۸ / ۱۷۸، وج ۱۴ / ۲۰۱.

منها: روایته حدیث أبی أیوب أنصاری قال: قال رسول الله صلی الله علیه و آله: لما خلق الله عز وجل الجنة خلقها من نور عرشه، ثم أخذ من ذلک النور و أصاب علیا وأهل بیته ثلث النور. فمن أصابه من ذلک النور اهتدی إلی ولایة آل محمد، ومن لم یصبه من ذلک النور ضل عن ولایة آل محمد. کمبا ج ۳ / ۳۴۵، وجد ج ۸ / ۱۸۸.

سائر روایاته الشریفة. کمبا ج ۹ / ۷۸ و ۱۲۹، وجد ج ۳۵ / ۴۱۴، و

(۲۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، محمد بن علی بن إسماعیل (۲)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، الحسین بن القاسم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، علی بن إسحاق (۲)، الحسن بن زید (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۲۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۱۷

ج ۳۶ / ۲۳۴ و ۲۳۵.

وفی العیون ج ۱ / ۵۰ عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن الفضل بن عبد الجبار المروزی. وفی کفایة الأثر باب ۶ عنه روایات، وکمال الدین باب ۲۴ ح ۱۹.

۱۳۹۳۴ - محمد بن علی الأسود القمی أبو جعفر:

روی عنه الصدوق فی الإکمال باب ۴۷ مترضیا ومترحما علیه. وفیه أنه یحمل الأموال إلی أبی جعفر محمد بن عثمان العمری رضی الله عنه ویؤدی الأمانة.

وإنه سأله والد الصدوق أن یسأل أبا القاسم الروحی أن یسأل مولانا صاحب الزمان علیه السلام أن یدعو الله عز وجل أن یرزقه ولدا ذکرا. فسأله فدعا له فولد له الصدوق. ونقل ذلک کله فی کمبا ج ۱۳ / ۹۰ مکررا و ۹۱ و ۹۵ و ۹۶ مکررا، وجد ج ۵۱ / ۳۳۵ و ۳۵۱ و ۳۵۴.

وکذا فی کمال الدین باب ۴۵ ح ۲۸ - ۳۱ توقیعات له.

وکان محمد بن علی بن الأسود یطالب عن أبی القاسم الروحی قبوض الأموال، فشکا ذلک إلی أبی جعفر رضی الله عنه، فأمره أن لا یطالب بالقبوض، کما فی غط ص ۲۴۱.

۱۳۹۳۵ - محمد بن علی الأعلم المصری:

لم یذکروه. روی عن إبراهیم بن یحیی الجوانی، کما تقدم.

۱۳۹۳۶ - محمد بن علی بن أیوب:

لم یذکروه. روی محمد بن جعفر بن بطة، عنه، کتاب فضل بن إسماعیل الکندی، کما فی جش ص ۲۱۶.

۱۳۹۳۷ - محمد بن علی بن بسام الحرانی:

لم یذکروه. له کتاب. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۶۶ فی روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام.

(۲۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، إبراهیم بن یحیی (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، محمد بن علی الأسود (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، محمد بن علی (۴)، محمد بن جعفر (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)

صفحه ۲۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۱۸

۱۳۹۳۸ - محمد بن علی بن بشار القزوینی:

روی عنه الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۵۷، والخصال وغیرهما مترضیا علیه. وهو روی عن المظفر بن أحمد أبو الفرج القزوینی، وکمبا ج ۵ / ۲۳۳ و ۱۴۵، و ج ۳ / ۴، وجد ج ۱۳ / ۶۴، وج ۱۲ / ۱۲۳، وج ۵ / ۸. وکذا فی العیون ج ۱ / ۲۵۵، و ج ۲ / ۲۰۳، والمعانی ص ۲۹۲، وإکمال الدین باب ۳۱ ح ۴.

وفی کل هذه النسخ اسم بشار - بالباء الموحدة ثم الشین المعجمة - فلا وجه لاحتمال کونه یسارا.

۱۳۹۳۹ - محمد بن علی البصری:

لم یذکروه. روی علی بن محمد، عن بعض أصحابنا، عنه قال: سألت أبا الحسن الأخیر علیه السلام. الکافی ج ۳ کتاب الحیض باب ۵ فی استبراء الحائض ص ۸۱.

۱۳۹۴۰ - محمد بن علی بن بلال أبو طاهر:

عده قب والشیخ من ثقات مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۱، وجد ج ۵۰ / ۳۰۷.

ومثله الشیخ فی رجاله باب أصحاب الهادی وباب أصحاب العسکری علیهما السلام مع زیادة ثقة، کما نقله العلامة المامقانی.

وقال العلامة فی الخلاصة فی القسم الأول: محمد بن علی بن بلال من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام ثقة. وقال الشیخ فی

کتاب الغیبة: من المذمومین أبو طاهر محمد بن علی بن بلال. فنحن فی روایته من المتوقفین. انتهی ما فی القسم الأول.

وفی القسم الثانی اقتصر علی نقل کلام الشیخ فی کتاب الغیبة المذکور. و نحو ذلک فی کمبا ج ۱۳ / ۱۰۰، وجد ج ۵۱ / ۳۶۹.

روایته عن حکیمة میلاد المهدی صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۳ / ۴، وجد

(۲۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۲)، محمد بن علی بن بشار (۱)، محمد بن علی بن بلال (۳)، محمد بن علی البصری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن محمد (۱)، الفرج (۱)، الطهارة (۲)، الحیض، الإستحاضة (۱)

صفحه ۲۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۱۹

ج ۵۱ / ۱۹ مکررا.

عده الشیخ الطبرسی فی إعلام الوری من السفراء الممدوحین، والأبواب المعروفین الذین لا یختلف الإمامیة فیهم. ومثله حکی عن ابن طاووس.

وما أبعد ما بین کلامهما مع کلام الشیخ فی کتاب الغیبة! فیرجح وثاقته بشهادة هؤلاء العدة علی شهادة الشیخ وحده فی خصوص کتاب الغیبة. ولعله کان فی زمان العسکری علیه السلام معتمدا ثم فی زمان الغیبة انحراف.

ویشهد علی وثاقته روایة القمی فی تفسیره سورة الکهف ص ۳۹۹ عنه، عن یونس - الخ.

۱۳۹۴۱ - محمد بن علی بن بنان الطلحی الآبی:

لم یذکروه. روی الحسین محمد القمی، عنه، عن علی بن محمد بن عبدة النیشابوری. غط ص ۱۸۴، وکمبا ج ۱۳ / ۲۴۴، وجد ج ۵۳ / ۱۸۰ ذکر اسم جده زبیان کما یأتی.

۱۳۹۴۲ - محمد بن علی بن بندار:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن محمد بن علی الهمدانی أن رجلا کان عند الرضا علیه السلام بخراسان - الخ. الکافی ج ۶ باب الخل من کتاب الأطعمة ص ۳۲۹، وجد ج ۶۶ / ۳۰۳، وکمبا ج ۱۴ / ۸۶۹.

۱۳۹۴۳ - محمد بن علی بن تمام أبو الحسین الدهقان:

لم یذکروه. روی عنه ابن نوح توقیعات الحجة المنتظر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۲۳۷، وجد ج ۵۳ / ۱۵۱.

وفی غیبة الشیخ الطوسی ص ۱۲۰ عن أبی محمد المحمدی الشریف، عنه، عن الحسین بن محمد القطعی. وفیه ص ۲۴۴ توقیع آخر.

وهو من رواة کتب إبراهیم بن محمد الثقفی، کما فی جش ص ۱۳، ومن رواة کتاب الحسن بن الحسین العرنی، کما فیه ص ۳۸، وکتاب الحسین بن زید، کما فیه

(۲۱۹)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۲)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الحسن بن الحسین العرنی (۱)، محمد بن علی الهمدانی (۱)، محمد بن علی بن تمام (۱)، الحسین بن زید (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، سورة الکهف (۱)، علی بن بندار (۱)، محمد بن عبدة (۱)، محمد بن علی (۱)، خراسان (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۲۰

أیضا، وکتاب ذریح، وکتاب سندی بن عیسی، وکتاب سری بن عبد الله، و کتاب صالح بن الحکم، وکتاب عبد الله بن الهیثم، وکتاب عقبة بن خالد، و کتاب محمد بن عبید الکاتب فی الفرائض.

۱۳۹۴۴ - محمد بن علی التمیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه، عن الرضا علیه السلام. العیون ج ۲ / ۵۷، والأمالی ص ۳۴۷.

۱۳۹۴۵ - محمد بن علی بن جاک أبو طاهر التیمی أو القمی:

ثقة بالاتفاق قلیل الحدیث. له کتاب الحکمین.

۱۳۹۴۶ - محمد بن علی الجباعی: یأتی مع اسم جده الحسن.

۱۳۹۴۷ - محمد بن علی الجبلی:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن بندار، عنه، عن السید الإمام أبی طالب الحسینی.

بشا ص ۱۴۰.

۱۳۹۴۸ - محمد بن علی بن جعفر بن أحمد العلوی:

لم یذکروه. وأبوه وابنه علی تقدما.

۱۳۹۴۹ - محمد بن علی بن جعفر الأدیب:

لم یذکروه. قرأ علیه الحدیث الثقة الجلیل محمد بن أحمد بن الحسین النیسابوری. کمبا ج ۹ / ۴۴۴، وجد ج ۴۰ / ۷۴.

۱۳۹۵۰ - محمد بن علی بن جعفر الصادق علیه السلام:

روی عنه حفیده الحسن بن عیسی بن محمد، کما تقدم فی الحسن. وهو من أصحاب الرضا علیه السلام.

وروی عنه علی بن أسباط وموسی بن عبد الله بن موسی وموسی بن القاسم،

(۲۲۰)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، موسی بن عبد الله بن موسی (۱)، محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، عبد الله بن الهیثم (۱)، محمد بن عبید الکاتب (۱)، محمد بن علی بن جاک (۱)، سری بن عبد الله (۱)، محمد بن علی بن جعفر (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن القاسم (۱)، الحسن بن عیسی (۱)، علی بن أسباط (۱)، سندی بن عیسی (۱)، صالح بن الحکم (۱)، عقبة بن خالد (۱)، محمد بن علی (۳)، الطهارة (۱)

صفحه ۲۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۲۱

کما فی جامع الرواة، ومحمد بن بواب، کما تقدم فیه.

بعض روایاته الأخری. کتاب الأخلاق ص ۱۹، وکتاب الطهارة ص ۲۲۱، وجد ج ۶۹ / ۳۹۶، وج ۸۲ / ۱۲۹.

کا: عن موسی بن عبد الله بن موسی، عنه، عن الرضا علیه السلام قال: إنما شفاء العین قراءة الحمد والمعوذتین وآیة الکرسی - الخبر.

کتاب القرآن ص ۶۵، و جد ج ۹۲ / ۲۶۰.

۱۳۹۵۱ – محمد بن علی الجعفری أبو عیسی:

روی أحمد بن علی الرازی، عنه، کما فی غط ص ۱۷۴ و ۱۹۴.

۱۳۹۵۲ – محمد بن علی بن حاتم:

روی عنه الصدوق کثیرا. وهو روی عن أحمد بن عیسی الوشاء. کمبا ج ۵ / ۹۱ و ۲۲۸. وتمامه ج ۱۳ / ۵۷، وجد ج ۱۱ / ۳۲۹، وج ۱۳ / ۴۷، وج ۵۱ / ۲۱۹.

وهو محمد بن علی بن محمد بن حاتم النوفلی الآتی.

۱۳۹۵۳ – لم یذکروه. هو من شیوخ أعلام تلامذة الشیخ الطوسی.

۱۳۹۵۴ – محمد بن علی بن الحسن بن عبد الرحمن العلوی الحسنی أبو عبد الله:

لم یذکروه. له کتاب فضل الکوفة. روی عنه کامل الزیارة، کما فی کمبا ج ۲۲ / ۳۶، وجد ج ۱۰۰ / ۲۳۱. وله کتاب التعازی أیضا.

وبالجملة هو الشریف الزاهد العالم الکامل المتقی الفاضل. وإن شئت تفصیل أحواله ومدائحه وجلالته ونسبه إلی زید بن الحسن المجتبی علیه السلام فراجع إلی مستدرک الوسائل ج ۳ / ۳۷۰.

وله کتاب فی کرامات قبر مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. الإقبال ص ۴۷۰. عدة من روایاته فی بشا ص ۷۳.

(۲۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مدینة الکوفة (۱)، موسی بن عبد الله بن موسی (۱)، محمد بن علی بن محمد بن حاتم (۱)، أحمد بن علی الرازی (۱)، محمد بن علی بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، علی بن حاتم (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن علی (۱)، القرآن الکریم (۱)، القبر (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۲۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۲۲

۱۳۹۵۵ – محمد بن علی بن الحسن بن علی بن الحسین بن عبد الرحمن الشجری أبو عبد الله الشریف:

لم یذکروه. وهکذا یوجد اسمه فی جد ج ۴۲ / ۳۱۴، وکمبا ج ۹ / ۶۸۰. ولعله متحد مع سابقه. وتقدم جده. وولد هذا سنة ۳۶۷ وتوفی سنة ۴۴۵، کما فی بعض الکتب المخطوطة الموجودة فی الآستانة الرضویة.

۱۳۹۵۶ – محمد بن علی بن الحسن بن صالح الجباعی الهمدانی:

لم یذکروه. هو الشیخ الجلیل شمس الدین جد شیخنا البهائی. روی عن خطه المج کثیرا. منها کتاب الصلاة ص ۹۳۱ و ۹۲۹، وجد ج ۹۱ / ۲۴۵ و ۲۵۱.

وروی فی المستدرک ج ۱ / ۴۵۲ عنه مثله إلا أنه أبدل اسم جده بالحسین. و کذلک فیه ص ۳۰۰.

وفیه ج ۳ / ۳۰۷ مختصر کتاب العلاء، وجدناه بخط الشیخ الجلیل صاحب الکرامات محمد بن علی الجباعی. نقله من خط الشهید الأول – الخ. وکذا فی ص ۳۷۲ منه مدحه.

۱۳۹۵۷ – محمد بن علی بن الحسن بن یحیی الراشدی:

لم یذکروه. هو من ولد الحسین بن راشد ومن رواة دعاء السمات. کتاب الصلاة ص ۷۹۲ و ۷۹۵. وقوله: ما دعوت فی مهم ولا ملم إلا

ورأیت سرعة الإجابة. ص ۷۹۵، وجد ج ۹۰ / ۹۶ و ۱۰۰ و ۱۰۲.

وروی ابن نوح، عن محمد بن علی بن الحسن، عن ابن الولید کتاب جهیم بن أبی جهم. کذا فی جش ص ۹۵. وکتاب حکم بن حکیم، کما فیه ص ۹۹.

۱۳۹۵۸ - محمد بن علی بن الحسین الأصغر بن السجاد علیه السلام:

بعض ولده بطبرستان. کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۳. ولعله المراد بمن تقدم فی محمد بن الحسین بن غزال. وتقدم جده وأبوه.

(۲۲۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی بن الحسین (۱)، علی بن الحسین الأصغر (۱)، محمد بن علی بن الحسن (۳)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن راشد (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن علی (۲)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۲۳

۱۳۹۵۹ - محمد بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

له مزار معروف بمزار سلطان محمد بینه وبین نیسابور ستة فراسخ تخمینا قرب مزار أخیه سلیمان.

۱۳۹۶۰ - محمد بن علی بن الحسین الثعلبی:

لم یذکروه. روی جعفر بن أحمد القمی، عنه، عن منصور، عن أبیه، عن موسی الکاظم علیه السلام. المستدرک ج ۱ / ۹.

۱۳۹۶۱ - محمد بن علی بن الحسین بن زید بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

له نسخة یرویها عن الرضا علیه السلام. ورواها عنه جعفر بن محمد الحسنی. کذا قالوا فی ترجمته ولم یزیدوا علیه.

أقول: روی الشیخ، عن أبی المفضل، عن جعفر بن محمد بن جعفر الحسنی، عنه، عن الرضا علیه السلام، الحدیث النبوی: طلب العلم فریضة علی کل مسلم، فاطلبوا العلم من مظانه، واقتبسوه من أهله فإن تعلیمه لله حسنة - إلی آخره. و هو حدیث شریف مفصل تمامه فی جد ج ۱ / ۱۷۱، وکمبا ج ۱ / ۵۵.

وبهذا الإسناد، عنه، عنه علیه السلام، الحدیث النبوی: سمیت فاطمة لأن الله فطمها وذریتها من النار من لقی الله منهم بالتوحید والإیمان بما جئت به. کمبا ج ۱۰ / ۷. وحدیث مکارم الأخلاق. کتاب الأخلاق ص ۲۱۷، وجد ج ۴۳ / ۱۸، و ج ۷۱ / ۴۲۰. وجده وآباؤه تقدموا.

۱۳۹۶۲ - محمد بن علی بن الحسین بن عبد الرحمن العلوی أبو عبد الله الشریف:

لم یذکروه. روی سعید بن محمد بن أحمد الثقفی، عنه، عن محمد بن الحجاج الجعفی - الخ. بشارة المصطفی ص ۴۳. وعن محمد بن الحسین، کما فیه ص ۴۷.

وبشا ص ۶۳ عن عمر بن محمد بن محمد بن حمزة وسعید بن محمد، عنه، عن

(۲۲۳)

مفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن علی بن الحسین بن زید (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۳)، جعفر بن محمد بن جعفر (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن الحجاج (۱)، محمد بن الحسین (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، سعید بن محمد (۱)، محمد بن حمزة (۱)،

جعفر بن محمد (۱)، عمر بن محمد (۱)، الثعلبی (۱)

صفحه ۲۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۲۴

علی بن العباس البجلی. وفیه ص ۶۷ عنهما، عنه، عن محمد بن عبد الله الجعفی. و فیه ص ۶۹ عنهما، عنه، عن جعفر بن محمد بن حاجب.

۱۳۹۶۳ - محمد بن علی بن الحسین القسری:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید. کمبا ج ۹ / ۶۵۴، وجد ج ۴۲ / ۲۲۲.

۱۳۹۶۴ - محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه القمی:

شیخ مشائخ الشیعة، ورکن من أرکان الشریعة. جلالته وعظم شأنه و منزلته أوضح من الشمس وأبین من الأمس. له نحو من ثلاثمائة مصنف. توفی أعلی الله مقامه فی الری سنة ۳۸۱. وولد فی سنة ۳۰۵ تقریبا. وعقد له مجلس التدریس وهو دون عشرین سنة.

ویحضر مجلسه محمد بن علی الأسود، فإذا نظر إلی إسراعه فی الأجوبة فی الحلال والحرام یکثر التعجب لصغر سنه، ثم یقول: لا عجب لأنک ولدت بدعاء الإمام. غیبة الطوسی ص ۲۰۹.

وانتقل من نیسابور إلی العراق سنة ۳۵۲، ثم انتقل منها إلی الکوفة سنة ۳۵۴، ثم رجع إلی بغداد سنة ۳۵۵. هکذا ذکر العلامة المامقانی بین التواریخ.

۱۳۹۶۵ - محمد بن علی بن الحسین بن مهزیار:

لم یذکروه. وله نسخة نقل من خطه السید. کمبا ج ۱۰ / ۹۱، وجد ج ۴۳ / ۳۲۹. نسخة فی سنة ۴۴۸.

۱۳۹۶۶ - محمد بن علی بن الحسین الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳۱۲ مکررا عن التلعکبری، عن محمد بن همام (ثقة)، عنه، عن محمد بن خالد البرقی، وکمبا ج ۳ / ۴۰، کتاب الکفر ص ۱۵۹، وجد ج ۵ / ۱۳۹، وج ۷۳ / ۳۶۳.

۱۳۹۶۷ - محمد بن علی بن حشیش التمیمی المقری:

لم یذکروه. روی الشیخ، عنه، عن محمد بن أحمد بن عبد الوهاب - الخ. کمبا

(۲۲۴)

مفاتیح البحث: دولة العراق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، علی بن الحسین بن موسی بن بابویه (۱)، علی بن الحسین الهمدانی (۱)، محمد بن عبد الله الجعفی (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۲)، محمد بن علی الأسود (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، علی بن العباس (۱)، مدینة بغداد (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۲۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۲۵

ج ۳ / ۷۸، وج ۶ / ۴۶۴، وجد ج ۵ / ۲۸۱، وج ۱۹ / ۲۷۲.

وروی جش ص ۷۹ عنه، عن محمد بن علی بن دحیم، عنه، کتاب بکر بن محمد الأزدی. والظاهر اتحاده مع محمد بن علی بن حشیش بن نضر بن جعفر بن إبراهیم التمیمی المتوفی بعد سنة ۴۰۸ المعدود من مشائخ الشیخ الطوسی. وقد روی عنه فی أمالیه أخبارا کثیرة، منها فیه ج ۱ / ۳۱۶ - ۳۲۶.

۱۳۹۶۸ – محمد بن علی بن حمزة الأنصاری: لم یذکروه. تقدم فی خلف بن محمد.

۱۳۹۶۹ – محمد بن علی بن حمزة بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام أبو عبد الله:

ثقة عین فی الحدیث بالاتفاق. وهو صحیح الاعتقاد. له روایة عن أبی الحسن وأبی محمد صلوات الله علیهما. وفی داره حصلت أم صاحب الأمر علیه السلام بعد وفاة الحسن علیه السلام. له کتاب رواه عنه حمزة بن القاسم بن علی ابن أخیه. أبوه وأجداده تقدموا.

۱۳۹۷۰ – محمد بن علی بن حمزة العلوی العباسی:

روی الشیخ، عن أبی المفضل، عن عبید الله بن الحسین بن إبراهیم العلوی، عنه، عن أبیه، عن الرضا، عن آبائه صلوات الله علیهم. کمبا ج ۱ / ۹۵. وبهذا الإسناد، عنه، عن أبیه. ج ۹ / ۱۸۲، وجد ج ۲ / ۹۷، وج ۳۷ / ۴۴، وجمال الأسبوع ص ۲۸۱.

ما: عن أبی المفضل، عن حنظلة بن زکریا، عنه، عن أبیه، عن الرضا، عن آبائه علیهم السلام، حدیث آخر. کتاب الأخلاق ص ۲۲، وجد ج ۶۹ / ۴۰۴. و الظاهر اتحادهما. وتقدم فی عبید الله وعبد الله بن الحسین بعض روایاته.

۱۳۹۷۱ – محمد بن علی بن حمزة الهاشمی:

رأی معجزات مولانا الجواد علیه السلام واهتدی إلیه. دلائل الطبری ص ۲۱۵.

(۲۲۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، حمزة بن القاسم بن علی (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، علی بن حمزة بن الحسن (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، محمد بن علی بن حمزة (۳)، جعفر بن إبراهیم (۱)، أبو عبد الله (۱)، حنظلة بن زکریا (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن علی (۲)، خلف بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)، الوفاة (۱)

صفحه ۲۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۲۶

۱۳۹۷۲ – محمد بن علی بن حمزة بن محمد بن الحسن بن محمد بن علی بن محمد الأصغر بن یحیی بن الحسین بن زید الشهید:

أشعاره ونسبه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ / ۳.

۱۳۹۷۳ – محمد بن علی بن حموی البصری أبو عبد الله:

من مشائخ الشیخ الطوسی. توفی بعد سنة ۴۱۳ ه.

۱۳۹۷۴ – محمد بن علی الخزاعی أبو جعفر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن أحمد بن علی البلخی، عنه، عن عبد الله بن جعفر الأزهری. التوحید باب حدیث سبخت ط جدید ص ۳۱۰.

۱۳۹۷۵ – محمد بن علی الخطیب:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد الرازی، عنه. بشا ص ۱۵۸.

۱۳۹۷۶ – محمد بن علی بن خلف العطار البلخی أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کتاب التوحید باب نفی المکان ط جدید ص ۱۸۴ عن جعفر بن محمد الحسینی، عنه، عن بشر بن الحسن المرادی، و کمبا ج ۲ / ۱۰۲، وجد ج ۳ / ۳۳۰.

وفی المعانی ص ۱۲۵، والخصال ص ۱۳۰، والأمالی ص ۴۶ عن أحمد بن محمد بن سلیمان بن الحارث، عنه، عن الحسین الأشقر، حدیث تفسیر الکلمات التی تلقاها آدم بأسماء الخمسة الطیبة علیهم السلام، وکمبا ج ۵ / ۴۸، وجد ج ۱۱ / ۱۷۶.

وروی الصدوق، عن محمد بن عمر الحافظ، عن جعفر بن محمد الحسینی، عنه، عن سهل بن عامر - الخ. کمبا ج ۹ / ۲۲۹، وجد ج ۳۷ / ۲۲۳.

ومثله فی المعانی ص ۶۵، والأمالی ص ۷۵ عن محمد بن القاسم بن أحمد، عن أحمد بن محمد بن سلیمان، عنه، عن محمد بن القاسم الکوفی - الخ. کمبا ج ۹ / ۳۴۴، و جد ج ۳۸ / ۳۵۱.

(۲۲۶)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، یحیی بن الحسین بن زید (۱)، أحمد بن محمد بن سلیمان (۱)، أحمد بن علی البلخی (۱)، الحسن بن محمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد الحسینی (۲)، محمد بن علی بن حمزة (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أبو عبد الله (۲)، محمد بن القاسم (۲)، محمد بن سلیمان (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن علی (۴)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۲۷

روایة هارون بن موسی، عن محمد بن موسی، عنه، عن موسی بن إبراهیم، عن الکاظم علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۱، وجد ج ۵۲ / ۲۶۹. ومثل ذلک فی جامع الأحادیث ص ۱۷. وقد ینسب إلی فیقال: محمد بن خلف، کما فیه ص ۷ و ۸ و ۲۰ و ۲۷.

قرب الإسناد: عنه، عن حسان المدائنی قال: سألت جعفر بن محمد علیه السلام عن المسح علی الخفین، فقال: لا تمسح ولا تصل خلف من یسمح. کتاب الطهارة ص ۶۳، وجد ج ۸۰ / ۲۶۵.

قرب الإسناد: عنه، عن إبراهیم بن محمد بن عبد الله الجعفری - الخبر. کمبا ج ۲۰ / ۲۰، وجد ج ۹۶ / ۷۳.

وسائر روایاته الشریفة. کتاب الإیمان ص ۱۱۶ و ۱۳۶، وکتاب الکفر ص ۸۹، وکمبا ج ۹ / ۴۲۲، وجد ج ۳۹ / ۳۳۷، وج ۶۸ / ۵۵ و ۱۳۰، وج ۷۳ / ۸۶، و الخصال ج ۲ / ۵۰، والأمالی ص ۱۴۱. وغیر ذلک کثیر.

۱۳۹۷۷ - محمد بن علی بن دحیم: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن علی بم حشیش.

۱۳۹۷۸ - محمد بن علی الرازی:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۱۰۷ عن علی بن أحمد الطوسی، عنه، عن محمد بن إسماعیل روایة شریفة، ومثله فی ص ۱۷۷.

۱۳۹۷۹ - محمد بن علی بن الربیع السلمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الصدوق فی الأمالی ص ۵۵ عن عبید الله بن موسی العبسی، عنه، عن عبد الله بن محمد بن عقیل، عن جابر حدیثا شریفا یدل علی حسن عقیدته، وجد ج ۳۸ / ۹۵، وکمبا ج ۹ / ۲۸۲.

سائر روایاته الشریفة. کمبا ج ۹ / ۴۳۲، وجد ج ۴۰ / ۲۵.

وهو أخو منصور بن المعتمر السلمی لأمه.

(۲۲۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، إبراهیم بن محمد بن عبد الله (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، محمد بن علی بن الربیع (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، محمد بن علی الرازی (۱)، موسی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن موسی (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، منصور بن المعتمر (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن موسی (۱)، محمد بن علی (۲)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن خلف (۱)

صفحه ۲۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۲۸

۱۳۹۸۰ - محمد بن علی بن رحیم:

لم یذکروه. عن تفسیر محمد بن العباس بن ماهیار، عن محمد بن وهبان (ثقة)، عنه، عن العباس بن محمد، حدیث تفسیر قوله تعالی: "وان من شیعته لإبراهیم " و ما کشف له من الأنوار الطیبة وقوله: اللهم اجعلنی من شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب الصلاة ص ۳۵۰، وجد ج ۸۵ / ۸۰.

وتقدم فی إبراهیم مواضع الروایة. وفی بعض النسخ: وخیم، بدل رحیم.

سائر روایاته الشریفة الکریمة فی جد ج ۴۰ / ۴۸، وکمبا ج ۹ / ۴۳۸.

۱۳۹۸۱ - محمد بن علی بن الرقام أبو الحسین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۱۹۴ عن محمد بن زید بن مروان، عنه هو وأبی عیسی محمد بن علی الجعفری قالا: حدثنا أبو سورة. وذکر معجزة صاحب الزمان علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۸۴، وجد ج ۵۱ / ۳۱۸.

۱۳۹۸۲ - محمد بن علی بن ریاح القرشی أبو عبد الله:

لم یذکروه. هو شیخ إجازة للمفید فی روایته. أمالی الشیخ ج ۱ / ۵۶، وبشا ص ۸۵. وعده فی أول یب ص ۱۳ من مشائخ المفید.

۱۳۹۸۳ - محمد بن علی بن زاهر الراضی:

لم یذکروه. روی السید ابن طاووس، عنه، عن محمد بن العباس، رسالة أمیر المؤمنین علیه السلام فی وصایاه لابنه الحسن صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۷ / ۵۷، وجد ج ۷۷ / ۱۹۷.

۱۳۹۸۴ - محمد بن علی بن زبیان الطلحی الآبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن الحسین بن محمد القمی، عنه، عن علی بن محمد بن عبدة النیسابوری، حدیث التوقیع الشریف. کمبا ج ۱۳ / ۲۴۴، و جد ج ۵۳ / ۱۸۰.

(۲۲۸)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، الحسین بن محمد القمی (۱)، أبو عبد الله (۱)، العباس بن محمد (۱)، محمد بن العباس (۲)، محمد بن عبدة (۱)، محمد بن زید (۱)، محمد بن علی (۶)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۲۹

۱۳۹۸۵ - محمد بن علی بن الزبیر البلخی:

لم یذکروه. روی الطبری الجلیل، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن هشام بن خاتم الأصم، عن أبیه، عن شقیق البلخی حدیثه المشهور مع مولانا الکاظم علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۴۲۷، ودلائل الطبری ص ۱۵۵.

۱۳۹۸۶ - محمد بن علی بن زقاق القمی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی السید فی المهج، عنه، عن محمد بن أحمد بن علی بن الحسن بن شاذان القمی، عن الصدوق، حدیث دعاء العهد

المعروف. کتاب الدعاء ص ۲۸۰، وجد ج ۹۵ / ۳۳۷، وهذا فی المهج ص ۳۳۴.

۱۳۹۸۷ – محمد بن علی بن زکریا:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۸ عن محمد بن الحسین الکوفی، عنه، عن عبد الله بن الضحاک روایة کریمة مهمة.

۱۳۹۸۸ – محمد بن علی بن زنجویه القمی:

لم یذکروه. روی الشیخ الطوسی، عن محمد بن أحمد بن یحیی القمی، عنه، عن محمد بن عبد الله بن جعفر الحمیری التوقیع الشریف. کمبا ج ۱۳ / ۲۴۳، وج ۲۲ / ۲۵۹، وکتاب الدعاء ص ۷۳، وجد ج ۵۳ / ۱۷۳، وج ۹۴ / ۳۶، و ج ۱۰۲ / ۹۶.

۱۳۹۸۹ – محمد بن علی بن زنجویه المتطبب:

لم یذکروه. الطب ص ۹۰: عنه، عن عبد الله بن عثمان، عن أبی جعفر الجواد صلوات الله علیه، وکمبا ج ۱۴ / ۵۴۱، وجد ج ۶۲ / ۲۴۷. والأظهر اتحادهما.

۱۳۹۹۰ – محمد بن علی بن زید بن إسماعیل الهمدانی:

لم یذکروه. تقدم خبره فی محمد بن الحسین بن صالح.

(۲۲۹)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن أحمد بن علی بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسین بن صالح (۱)، عبد الله بن عثمان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زید بن إسماعیل (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن علی (۶)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۳۰

۱۳۹۹۱ – محمد بن علی بن السراج أبو عبد الله:

لم یذکروه. له کتاب فی التأویل. بعض روایاته الدالة علی حسن عقیدته. جد ج ۳۶ / ۱۲۳، وکمبا ج ۹ / ۱۰۶.

۱۳۹۹۲ – محمد بن علی بن سعد (سعید) أبو عبد الله البزاز الکوفی:

لم یذکروه. روی السید، عنه، عن الکلینی. کتاب الصلاة ص ۱۴۲، جد ج ۸۴ / ۲۲.

وفی جمال الأسبوع ص ۱۴۴ عنه، عن عبد الله بن محمد بن الحسن الخطیب. و فی فلاح السائل ص ۲۰۹ عنه، عن الکلینی. (کا ج ۳ / ۳۰۹) وفی الجمال ص ۵۲۹ عنه، عن إسماعیل بن محمد بن سلیمان – الخ.

۱۳۹۹۳ – محمد بن علی بن سعید الزیات:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الصفار فی البصائر الجزء التاسع باب ۶ عنه، عن عبد الله بن أبان قال: قلت للرضا علیه السلام: إن قوما من موالیک سألونی أن تدعو الله لهم، فقال: والله إنی لتعرض علی فی کل یوم أعمالهم، وکمبا ج ۷ / ۷۲ مثله، وجد ج ۲۳ / ۳۴۸. وعد من مشائخ الصفار، کما فی أول البصائر.

۱۳۹۹۴ – محمد بن علی السلمی:

روی عن أبی جعفر محمد بن علی علیه السلام، کما تقدم فی محمد بن سلیمان النخعی.

۱۳۹۹۵ – محمد بن علی بن سلیمان: لم یذکروه. تقدمت روایته فی الحسین بن بشر.

۱۳۹۹۶ – محمد بن علی بن السندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید ط جدید ص ۳۵۴ عن أحمد بن إدریس، عنه، عن علی بن الحکم. ورواه فی کمبا ج ۳ / ۶۰، وجد ج ۵ / ۲۱۶ مع اسقاط اسم علی من أبیه.

(۲۳۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن الحسن (۱)، أبو عبد الله البزاز (۱)، عبد الله بن أبان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، علی بن سعد (سعید) (۱)، علی بن السندی (۱)، علی بن سلیمان (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، الحسین بن بشر (۱)، علی بن الحکم (۱)، علی بن سعید (۱)، محمد بن علی (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۳۱

۱۳۹۹۷ – محمد بن علی بن شاذان بن خباب الأزدی الخلال أبو عبد الله القزوینی:

لم یذکروه. روی المفید فی ختص ص ۱۱۶ عنه، عن أحمد بن یحیی النحوی روایة شریفة. وروی السید فی جمال الأسبوع ص ۱۴۳ عنه، عن علی بن أحمد بن موسی. وفی ص ۱۴۸ عنه، عن أحمد بن محمد بن زمرة البزاز، عن الحسن بن أیوب.

وفی کفایة الأثر فی النصوص باب ۳۹ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن الحسن بن محمد بن علی الواحد، روایة شریفة.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۹۳ و ۱۱۳ عن أبی المفضل، عنه، عن الحسن بن محمد بن عبد الواحد المزنی. وفیه ص ۱۰۳ عنه، عنه، عن کثیر بن محمد الحرامی.

وفی جش ص ۳۱ و ۳۹ و ۵۷ و ۱۰۱ و ۱۲۵ و ۲۱۵ وغیره کثیر، عنه، عن أحمد بن محمد بن یحیی، عن أبیه وغیره. وقدم علی النجاشی سنة أربعمائة وهو من رواة کتب یونس بن عبد الرحمن، کما فیه ص ۳۱۲. فهو ثقة لکونه من مشائخه.

۱۳۹۹۸ – محمد بن علی بن شاذان النیشابوری:

من وکلاء الناحیة. اجتمع عنده خمسمائة درهم إلا عشرین درهما فأتمها و أرسلها إلی الأسدی إلی الناحیة. فورد التوقیع: وصلت خمسمائة درهم لک منها عشرین درهما. الکافی ج ۱ باب مولد الصاحب علیه السلام ص ۵۲۳.

۱۳۹۹۹ – محمد بن علی بن الشاه الفقیه المرورودی (المروزی):

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی الإکمال وغیره باب ۲۶ بمرو رود، عن أبی حامد أحمد بن محمد بن الحسین (الحسن – نسخة بحار)، وکمبا ج ۱۳ / ۱۳۶، وجد ج ۵۲ / ۱۲۵.

العیون: عنه، عن أبی بکر عبد الله النیشابوری – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۱۹۳. و أخری فی ص ۵۲۵ و ۵۱۰، وجد ج ۵۹ / ۲۷، وج ۶۲ / ۹۶ و ۱۵۵.

والعیون باب ۲۱: عنه، عن أحمد بن المظفر بن الحسین، حدیث تزویج فاطمة

(۲۳۱)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن علی بن الشاه (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد بن الحسین (۱)، محمد بن علی بن شاذان (۲)، الحسن بن محمد بن علی (۱)، محمد بن عبد الواحد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن أیوب (۱)، أبو عبد الله (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، علی بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۲۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۳۲

الزهراء علیها السلام. وفیه باب ۳۱ قد أکثر الروایة عنه تبلغ أکثر من مائة و ثمانین.

الخصال: عنه، عن أحمد بن محمد بن الحسین. کمبا ج ۱۴ / ۸۰۶. وبهذا الإسناد عنه، عنه، حدیث وصایا أمیر المؤمنین علیه السلام. ج ۱۷ / ۱۳، وجد ج ۶۵ / ۳۱۱، و ج ۷۷ / ۴۵، والعلل جد ج ۲ / ۲۰۰.

مع، ع: عنه، عن محمد بن جعفر البغدادی - الخ. کتاب القرآن ص ۵۷، و جد ج ۹۲ / ۲۳۰. إلی غیر ذلک فی أحمد بن خالد وأحمد بن محمد. وفی مشیخة الفقیه فی طریقه إلی حماد بن عمرو وأنس بن محمد.

۱۴۰۰۰ - محمد بن علی بن شاهویه بن عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۰۵ عن الحسین بن عبد الله، عنه، عن أبی الحسن الصائغ روایة شریفة.

۱۴۰۰۱ - محمد بن علی بن شجاع: تقدم فی علی بن محمد بن شجاع.

۱۴۰۰۲ - محمد بن علی بن شجاع النیشابوری:

روی علی بن مهزیار، عنه، عن أبی الحسن الثالث علیه السلام. یب ج ۴ باب زکاة الحنطة ص ۱۶ ح ۳۹. ورواه فی صا مثله ج ۲ / ۱۷.

۱۴۰۰۳ - محمد بن علی الشجاعی الکاتب أبو الحسین:

لم یذکروه. قال جش ص ۲۷۱: رأیته یقرأ علیه. یعنی کتب محمد بن إبراهیم النعمانی. وابنه الحسین وصی بجمیعها للنجاشی.

وفی غط ص ۱۶۵ عن أحمد بن عبدون، عنه، عن النعمانی.

۱۴۰۰۴ - محمد بن علی الشریعی:

کان یلی خدمة المهتدی العباسی. روی له خبر نوف البکالی مع مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۳، وجد ج ۵۰ / ۳۱۵.

(۲۳۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، شاهویه بن عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن الحسین (۱)، محمد بن علی الشجاعی (۱)، محمد بن علی بن شجاع (۲)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، نوف البکالی (۱)، أحمد بن خالد (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، حماد بن عمرو (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن شجاع (۱)، أنس بن محمد (۱)، محمد بن علی (۲)، محمد بن جعفر (۱)، القرآن الکریم (۱)، الزکاة (۱)، القمح، الحنطة (۱)

صفحه ۲۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۳۳

ولعله المراد بالشریعی الذی ادعی البابیة وخرج التوقیع بلعنه والبراءة منه. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۰، وجد ج ۵۱ / ۳۶۷.

۱۴۰۰۵ - محمد بن علی بن شریف: لم یذکروه. روی عنه ابنه الحسن المذکور.

۱۴۰۰۶ - محمد بن علی الشلمغانی بن سلیمان أبو جعفر:

المعروف بابن أبی العزاقر. کان مستقیما وصنف کتبا، ثم تغیر وخرجت فیه توقیعات بذمه.

جملة من أحواله وقضایاه وأقواله ولعنه وکلماته السخیفة. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۱ و ۱۰۲ و ۱۰۳. قتل فی ۲ ذی القعدة سنة ۳۲۳ کما فی ص

۱۰۳، وجد ج ۵۱ / ۳۷۳ – ۳۷۷. جملة من أحواله فی تتمة المنتهی ص ۲۹۴ و ۲۹۵. ذکرناه مفصلا فی مستدرک السفینة ج ۶ / ۳۷ لغة "شلمغ."

۱۴۰۰۷ – محمد بن علی بن شیبان القزوینی:

من مشائخ الصدوق. أقول: شیبان محرف بشار، کما تقدم.

۱۴۰۰۸ – محمد بن علی بن صخر:

لم یذکروه روی الکراجکی، عنه کمبا ج ۹ / ۲۵، وجد ج ۳۵ / ۱۲۰. سقط من هنا اسم جده محمد. سیأتی قریبا.

۱۴۰۰۹ – محمد بن علی بن الصلت:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۷۶ عن أبیه، عنه، عن البرقی، و کمبا ج ۱۶ / ۲۹، وج ۲۳ / ۵۱، وجد ج ۷۶ / ۱۴۸، وج ۱۰۳ / ۲۱۷.

۱۴۰۱۰ – محمد بن علی الصیرفی أبو سمینة:

هو ابن علی بن إبراهیم من موسی المذکور.

(۲۳۳)

مفاتیح البحث: شهر ذی القعدة (۱)، محمد بن علی الشلمغانی (۱)، محمد بن علی بن شیبان (۱)، محمد بن علی الصیرفی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن الصلت (۱)، محمد بن علی (۲)، القتل (۱)

صفحه ۲۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۳۴

۱۴۰۱۱ – محمد بن علی الطاحی (الطاحن):

روی عن طاهر بن حاتم، عن الکاظم علیه السلام. التوحید ط جدید ص ۲۸۴. وعن الکشی اتحاده مع محمد بن علی الصیرفی.

۱۴۰۱۲ – محمد بن علی بن طالب البلدی أبو المرجا الرازی:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه، عنه، عن محمد بن إبراهیم النعمانی، عن ابن عقدة – الخ. کمبا ج ۱ / ۱۵۰، وکتاب العشرة ص ۷۸، وجد ج ۲ / ۲۶۰، و ج ۷۴ / ۲۸۰.

وروی فی کنزه ص ۱۵۱ عنه، عن عبد الواحد بن عبد الله بن یونس.

وروی فی کنزه ص ۳۰ عنه، عن أبی المفضل الشیبانی روایتین مفصلتین فی وصف الشیعة. وفی ص ۲۱۵ عنه مترحما علیه. وغیر ذلک.

۱۴۰۱۳ – محمد بن علی الطرازی:

لم یذکروه. روی عنه السید فی الإقبال مترحما علیه أحادیث دعاء رجب وأعمال البیض منه وغیرهما. وروی عنه ص ۲۰۰ و ۴۷۲ و ۴۷۴ و ۴۷۵ ۶۷۵ وغیرها کثیر. ویأتی مع اسم جده محمد.

۱۴۰۱۴ – محمد بن علی بن طریف الحجری:

لم یذکروه. نص: عن عبد الله بن معبد، عنه، عن ابن أبی نجران، حدیث شریف. کمبا ج ۱۱ / ۶۵، وجد ج ۴۶ / ۲۳۲. ورأیته فی کتاب النصوص باب ۳۲ مثله. ورواه فی کتاب حلیة الأبرار عن نصوص الصدوق حدیث نص السجاد علی الباقر صلوات الله علیهما وفضائلهما. والأظهر انه نصوص الخزاز لا الصدوق.

۱۴۰۱۵ – محمد بن علی بن عاتکة:

لم يذكروه. روى الصدوق، عن الكلينى، عن محمد بن على بن معن (معين - خ ل)، عنه، عن الحسين بن النضر الفهرى حديث خطبة أمير المؤمنين عليه

(۲۳۴)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عبد الواحد بن عبد الله (۱)، محمد بن على الطرازى (۱)، محمد بن على الصيرفى (۱)، محمد بن على الطاحى (۱)، محمد بن إبراهيم (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، ابن أبى نجران (۱)، طاهر بن حاتم (۱)، الحسين بن النضر (۱)، محمد بن على (۴)

صفحه ۲۳۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۲۳۵

السلام فى جوامع التوحيد. كمبا ج ۲ / ۱۶۷، وج ۱۷ / ۱۰۰، وجد ج ۴ / ۲۲۱، و ج ۷۷ / ۳۸۰.

ورواه فى الأمالى ص ۱۹۳ عنه، عنه. ورواه فى روضة الكافى ح ۴ عن محمد بن على بن معمر، عن محمد بن على بن عكاية التميمى، عنه أبسط من ذلك مع صدر له.

۱۴۰۱۶ - محمد بن على بن العباس بن هارون التميمى أبو عبد الله:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الأمالى ص ۴۷ عن الحسن بن عبد الله بن محمد بن على الرازى، عنه، عن الرضا عليه السلام.

۱۴۰۱۷ - محمد بن على بن عبد الرحمن العبدى:

لم يذكروه. هو من عبد قيس كما فى الإكمال باب ۴۳. وقد روى الصدوق فى الإكمال باب ۴۷ بإسناده، عن الكلينى، عن على بن محمد، عن محمد والحسن ابنى على بن إبراهيم فى سنة ۲۷۹، عنه، عن (من - خ ل) عبد قيس، عن ضوء بن على العجلى، ومثله فى كمبا ج ۱۳ / ۱۱۱، وجد ج ۵۲ / ۲۶.

ونقله فى الكافى ج ۱ باب مولد أبى محمد العسكرى عليه السلام ص ۵۱۴ عن على بن محمد - إلى آخره.

بشا: عن عمر بن إبراهيم العلوى وسعيد بن محمد الثقفى، عنه، عن أبيه، عن أحمد بن على المرهبى، عن على بن مجالد، عن جعفر بن حفص حديث وصف الشيعة. كتاب الإيمان ص ۱۳۶، وجد ج ۶۸ / ۱۲۸.

ورأيته فى المصدر وذكر فيه محمد بن على بن عبد الرحمن العلوى ووصفه بالشريف وهو الحسنى، كما ذكرنا فى مستدرك السفينة ج ۱۰ / ۶۸ لغة " نصر."

۱۴۰۱۸ - محمد بن على بن عبد الرحمن العلوى الشريف أبو عبد الله:

لم يذكروه. وتقدم قريبا.

(۲۳۵)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، محمد بن على بن عكاية (۱)، محمد بن على الرازى (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، على بن إبراهيم (۱)، محمد بن على بن معمر (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، عمر بن إبراهيم (۱)، أبو عبد الله (۲)، على بن العباس (۱)، أحمد بن على (۱)، سعيد بن محمد (۱)، على بن محمد (۱)، محمد بن على (۳)، السفينة (۱)

صفحه ۲۳۶

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۲۳۶

۱۴۰۱۹ – محمد بن علی بن عبد الصمد الکوفی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أحمد بن ثابت الدوالیبی، عنه، عن علی بن عاصم، عن أبی جعفر الثانی علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۸۰. وتمامه فی ج ۹ / ۱۲۲، وکتاب الدعاء ص ۱۱۸، وجد ج ۵۲ / ۳۰۹، وج ۳۶ / ۲۰۴، وج ۹۴ / ۸۴.

وهذا غیر ما وقع فی طریق بشا عن محمد بن علی بن عبد الصمد بن محمد التمیمی کما فی کتاب الإیمان ص ۱۰۴ و ۱۱۵ و ۱۳۸، وکمبا ج ۳ / ۲۶۰ و ۲۶۸ و ۲۸۶ و ۲۹۶، وج ۱ / ۱۳۵، وج ۶ / ۳۹۷، وج ۹ / ۲۱۵ و ۲۵۷ و ۳۱۲ و ۳۷۰ و ۲۹۳، وجد ج ۶۸ / ۷ و ۴۸ و ۱۳۵، وج ۲ / ۲۱۰، وج ۷ / ۲۴۱ و ۲۶۷ و ۳۳۱، وج ۸ / ۳۵، و ج ۱۸ / ۴۰۲، وج ۳۷ / ۱۶۸ و ۳۳۷، وج ۳۸ / ۲۱۷، وج ۳۹ / ۱۱۰ و ۲۰۸ و ۲۰۹ و ۲۱۶ و ۲۴۹ و ۲۸۱ و ۲۸۲ و ۲۹۷. وغیر ذلک کثیر.

مهج: علی بن عبد الصمد، عن عم والد محمد بن علی بن عبد الصمد، عن جعفر بن محمد الدوریستی. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۵، وجد ج ۴۷ / ۲۰۳.

وفی بشا ص ۱۴۵: حدثنا الشیخ العالم محمد بن عبد الصمد التمیمی بنیشابور، فی شوال سنة ۵۱۴ عن أبیه علی بن عبد الصمد، عن أبیه عبد الصمد بن محمد التمیمی، عن محمد بن القاسم الفارسی – الخ. وبهذا الإسناد روایات کثیرة فیه ص ۱۴۶ – ۱۴۸ و ۱۶۵ وغیره.

وجده عبد الصمد یروی عن جماعة کثیرة، منهم: أحمد بن عیسی العجلی، و أبو الحسین بن أبی الطیب بن شعیب، وعلی بن الحسن القطان، ومحمد بن عبد الله السجستانی، وعبد الله بن أحمد الصفار، وأحمد بن أبی جعفر البیهقی، والصدوق، و أحمد بن محمد بن عباد، ومحمد بن عبد الله الواعظ، وسعید بن أبی سعید – ولعله سعید بن محمد الواعظ – ومحمد بن إسماعیل العلوی، وأحمد بن الحسین بن مروان.

۱۴۰۲۰ – محمد بن علی بن عبدک أبو جعفر الجرجانی:

ثقة جلیل القدر من أصحابنا فقیه متکلم. له کتب. ولا غمز فیه.

(۲۳۶)

مفاتیح البحث: شهر شوال المکرم (۱)، أحمد بن أبی جعفر البیهقی (۱)، أحمد بن ثابت الدوالیبی (۱)، محمد بن إسماعیل العلوی (۱)، علی بن عبد الصمد بن محمد (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۲)، عبد الله بن أحمد (۱)، محمد بن علی بن عبدک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن عبد الصمد (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، محمد التمیمی (۱)، محمد بن القاسم (۱)، علی بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، سعید بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۲۳۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۳۷

۱۴۰۲۱ – محمد بن علی بن عبد الکریم الزعفرانی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد النهاوندی، عنه، کما تقدم فی الحسن.

۱۴۰۲۲ – محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار:

لم یذکروه. هو جد جعفر بن أحمد بن محمد بن عیسی المذکور، وجد محمد بن عیسی الآتی. روی عنه ابنه عبد الله، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۳۹.

۱۴۰۲۳ – محمد بن علی بن عبد الله الخیاط:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی دلائله ص ۲۴۶ عن عبد الله بن الصلت، عنه، عن المفضل بن عمر، عن الصادق علیه السلام

حدیث وصف زمان ظهور الحجة المنتظر صلوات الله علیه.

۱۴۰۲۴ – محمد بن علی بن عبد الله بن العباس بن الحسن بن عبید الله بن العباس ابن أمیر المؤمنین علیه السلام أبو إسماعیل:

لم یذکروه. کان شاعرا جلیلا ـ ذا الشریف والفضائل الکثیرة. ترجمته و أحواله وأشعاره وحکمه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۱. وأجداده ص ۲ و ۳. وتقدم جد جده الحسن.

۱۴۰۲۵ – محمد بن علی بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن سلیمان بن عبد الله، عنه، عن أبیه، عن جده قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: أحبوا الله لما یغذوکم به من نعمه، وأحبونی لحب الله عز وجل، وأحبوا أهل بیتی لحبی. کمبا ج ۷ / ۳۷۳، وجد ج ۲۷ / ۷۶.

سائر روایاته فی العلل ج ۱ / ۱۳۱ و ۱۳۳، والجعفریات ص ۲۲۸. مات فی غرة ذی القعدة سنة ۱۲۶.

تقدم ابنه إبراهیم والآخران السفاح أول خلفاء بنی العباس وأبو جعفر المنصور الدوانیقی.

(۲۳۷)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، بنو عباس (۱)، الحسن بن محمد النهاوندی (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، سلیمان بن عبد الله (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، علی بن عبد الکریم (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، أبو إسماعیل (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن علی (۳)، الموت (۱)

صفحه ۲۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۳۸

۱۴۰۲۶ – محمد بن علی بن عبد الله بن هارون:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن أبی نصر، عنه، عن أبیه، عن جده. کمبا ج ۱۱ / ۱۸، وجد ج ۴۶ / ۵۶.

۱۴۰۲۷ – محمد بن علی بن عثمان الکراجکی أبو الفتح:

عالم فاضل، متکلم فقیه محدث، ثقة جلیل القدر. له کتب کثیرة تبلغ أربعین. منها: کنز الفوائد المعروف، وکتاب التعجب، وکتاب التفضیل، و معدن الجواهر وغیرها. فمن أرادها راجع الروضات ومستدرک الوسائل. توفی سنة ۴۴۹ ه. وقد ینسب إلی جده. وابنه موسی یأتی.

۱۴۰۲۸ – محمد بن علی بن عدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی عن محمد بن أسلم، عنه، عن محمد بن سلیمان، عن إسحاق بن عمار. کتاب العشرة ص ۸۵، وجد ج ۷۴ / ۳۰۱، و الکافی ج ۲ کتاب الإیمان والکفر ص ۲۰۷.

۱۴۰۲۹ – محمد بن علی بن عکایة التمیمی:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن معمر، عنه، عن الحسین بن النضر الفهری حدیث خطبة الوسیلة لأمیر المؤمنین علیه السلام. روضة الکافی ح ۴.

۱۴۰۳۰ – محمد بن علی العلوی الحسینی:

له توسل إلی صاحب الزمان علیه السلام فوصل إلی حاجته. ورواه عنه مهج بواسطة أحمد بن محمد العلوی العریضی. کمبا ج ۱۳ /

۸۱، وجد ج ۵۱ / ۳۰۷.

۱۴۰۳۱ – محمد بن علی بن عمر البوحی (التنوخی فی الدلائل):

لم یذکروه. من أصحاب الجواد علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۵۲۵، ودلائل الطبری ص ۲۱۱.

(۲۳۸)

مفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب معدن الجواهر لأبو الفتح الکراجکی (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن علی بن عکایة (۱)، عبد الله بن هارون (۱)، أحمد بن محمد العلوی (۱)، محمد بن علی بن عثمان (۱)، محمد بن علی بن عدی (۱)، محمد بن علی بن معمر (۱)، الحسین بن النضر (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، محمد بن أسلم (۱)، محمد بن علی (۳)

صفحه ۲۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۳۹

۱۴۰۳۲ – محمد بن علی بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی البصائر عن سعد الإسکاف، عنه، عنه قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: من سره أن یحیی حیاتی، ویموت میتتی، ویدخل جنة ربی التی وعدنی، جنة عدن منزلی، قضیب من قضبانه غرسه ربی تبارک وتعالی بیده، فقال له: کن، فکان، فلیتول علی بن أبی طالب و الأوصیاء من ذریته. إنهم الأئمة من بعدی، هم عترتی من لحمی ودمی، رزقهم الله فضلی وعلمی – الخبر. کمبا ج ۱۰ / ۱۵۹، وجد ج ۴۴ / ۲۵۸. ۱۴۰۳۳ – محمد بن علی بن عمر بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام: لم یذکروه. تقدم ذکره وذکر إخوته فی أبیه.

۱۴۰۳۴ – محمد بن علی بن عمر أو عمرو بن ظریف الحجری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی، عن محمد بن عبد الله بن المطلب (الظاهر أنه الشیبانی)، عن محمد بن علی بن مهدی، عنه، عن أبیه، عن جمیل بن صالح، الحدیث الشریف المروی عن الأصبغ فی ورود الحارث الهمدانی علی أمیر المؤمنین علیه السلام. فراجع إلیه وإلی کتاب الإیمان ص ۱۳۳، وجد ج ۶۸ / ۱۲۰.

ووقع فی أیضا فی طریق المفید، عن محمد بن علی بن مهدی، عنه، عن أبیه.

جد ج ۶ / ۱۷۸.

وروی الشیخ، عن أبی المفضل، عن محمد بن علی بن مهدی وغیره، عنه – الخ. جد ج ۶ / ۱۸۰، وج ۱۵ / ۱۵ وکمبا ج ۳ / ۱۴۱، وج ۶ / ۵، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۸، وأمالی المفید ص ۲.

۱۴۰۳۵ – محمد بن علی بن عمرویه الطحان الوراق أبو عیسی:

لم یذکروه. هو من رواة کتاب ابن دأب فی الفضائل. نقل بتمامه المفید فی الإختصاص ص ۱۴۴، وکمبا ج ۹ / ۴۵۰، جد ج ۴۰ / ۹۷.

(۲۳۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله بن المطلب (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، علی بن عمر بن علی (۱)، علی بن مهدی (۳)، جمیل بن صالح (۱)، محمد بن علی (۳)

صفحه ۲۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۴۰

۱۴۰۳۶ - محمد بن علی بن عیاض بن عبد الله بن أبی رافع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، کما تقدم فی علی بن محمد بن عامر.

۱۴۰۳۷ - محمد بن علی بن عیسی الأشعری القمی:

من أصحاب أبی الحسن الهادی علیه السلام. وله مسائل ومکاتبات إلیه نقلها فی آخر السرائر، وبعضها فی کمبا ج ۲۳ / ۲۹ و ۳۱، وجد ج ۱۰۳ / ۱۱۳ و ۱۲۰.

قال النجاشی بعد عنوانه: کان وجها بقم وأمیرا علیها من قبل السلطان. و مثله کلام العلامة وغیره. والإمارة لا یدل علی الذم لنظرائه، بل یظهر من روایاته أنه کان مأذونا من قبل الإمام.

۱۴۰۳۸ - محمد بن علی بن عیسی بن عبد الله:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده، عن علی بن أبی طالب علیه السلام.

مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۷۶.

۱۴۰۳۹ - محمد بن علی بن غالب:

لم یذکروه. غیبة النعمانی: محمد بن همام، عن حمید بن زیاد، عنه. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۶، وجد ج ۵۲ / ۲۴۷، وکذلک فی غیبة النعمانی ص ۱۶۷.

۱۴۰۴۰ - محمد بن علی الغلابی:

لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل ص ۲۸۵ من الطبعة الأولی و ص ۲۵۸ من الثانیة عنه، عن أحمد بن محمد بن یحیی العطار.

۱۴۰۴۱ - محمد بن علی بن فتح الکاتب المعروف بالنطنزی:

لم یذکروه. له کتاب الخصائص العلویة نقل منه کشف الیقین. کمبا ج ۹ / ۴۳۱ و ۴۳۲، وج ۶ / ۳۹۶، وجد ج ۱۸ / ۴۰۱، وج ۴۰ / ۲۱ و ۲۲ مکررا.

۱۴۰۴۲ - محمد بن علی بن فخر الدین: هو محمد بن علی بن حمزة بن محمد المذکور.

(۲۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، کتاب کشف الیقین للعلامة الحلی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی العطار (۱)، علی بن عیسی بن عبد الله (۱)، محمد بن علی بن عیسی (۱)، محمد بن علی بن حمزة (۱)، علی بن فخر الدین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حمید بن زیاد (۱)، محمد بن تمام (۱)، علی بن غالب (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۳)

صفحه ۲۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۴۱

۱۴۰۴۳ - محمد بن علی بن فرات الدهان:

لم یذکروه. تأتی روایاته فی محمد بن الفرحان.

۱۴۰۴۴ - محمد بن علی بن فضال:

روی علی بن أسباط، عنه، عن الرضا علیه السلام، کما فی باب فضل المدینة من مزار التهذیب ج ۶ / ۱۷ ح ۳۷.

۱۴۰۴۵ – محمد بن علی بن الفضل بن تمام الدهقان أبو الحسین الکوفی:

ثقة عین بالاتفاق. له کتب روی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۴۰. وله منه إجارة.

أقول: وروی عنه الصدوق مترضیا علیه فی الأمالی ص ۱۳۷ و ۱۸۸ و ۲۳۲.

ولعله متحد مع ابن علی بن تمام المذکور. وتقدم فی عمه الحسین بن الفضل.

۱۴۰۴۶ – محمد بن علی الفضل بن عامر الکوفی أبو الحسین:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن أحمد بن علی بن الحسن بن شاذان، عنه، عن الحسین بن الفرزدق، روایة شریفة مفصلة. کمبا ج ۹ / ۴۵۰، وجد ج ۴۰ / ۹۷، و ختص ص ۱۴۴.

۱۴۰۴۷ – محمد بن علی القاسانی:

لم یذکروه. روی فی الکافی باب النهی عن الصفة بغیر ما وصف به نفسه تعالی ص ۱۰۲، عن سهل، عنه قال: کتبت إلیه – الخ. ورواه فی التوحید وغیره عن سهل بن زیاد، عنه ط جدید ص ۱۰۱.

۱۴۰۴۸ – محمد بن علی بن القاسم بن موسی بن عبد الله بن موسی الکاظم علیه السلام: لم یذکروه. هو جد الحسن بن علی بن محمد المذکور.

۱۴۰۴۹ – محمد بن علی القرشی: هو ابن علی بن محمد بن الآتی.

(۲۴۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، محمد بن علی بن الفضل بن تمام (۱)، موسی بن عبد الله بن موسی (۱)، محمد بن علی القاسانی (۱)، محمد بن علی بن القاسم (۱)، أحمد بن علی بن الحسن (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، محمد بن علی بن فضال (۱)، محمد بن علی القرشی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن أسباط (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الفضل بن عامر (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۲)

صفحه ۲۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۴۲

۱۴۰۵۰ – محمد بن علی بن قرواش التمیمی:

هو الشیخ الأدیب أبو علی من مشائخ الطبری فی بشا ص ۵۱. وورخ حدیثه فی سنة ۵۱۰.

۱۴۰۵۱ – محمد بن علی القزوینی: هو ابن علی بن شاذان المذکور.

۱۴۰۵۲ – محمد بن علی الکاتب القناتی: هو ابن علی بن یعقوب الآتی.

۱۴۰۵۳ – محمد بن علی بن ماجیلویه:

ثقة علی الأقوی. هو وأخوه أحمد ممن یکثر الصدوق من الروایة عنهما مترضیا علیهما. وتقدم جدهما محمد بن أبی القاسم الملقب بما جیلویه. وعد من تلامذة الکلینی.

۱۴۰۵۴ – محمد بن علی بن متیل:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال باب التوقیعات عنه، عن عمه جعفر بن أحمد بن متیل. عدة من روایات الصدوق عنه فی کمبا ج ۱۳ / ۹۱ مکررا و ۹۶، وجد ج ۵۱ / ۳۳۶ و ۳۵۴، وإکمال الدین باب ۴۵ فی التوقیعات ح ۳۳ – ۳۵.

۱۴۰۵۵ – محمد بن علی بن محبوب الأشعری القمی أبو جعفر:

شیخ القمیین فی زمانه. ثقة عین فقیه بالاتفاق. له کتب وتصانیف مذکورة فی محله. روی عنه أحمد بن إدریس ومحمد بن یحیی وغیرهما.

ولم یذکر فی جامع الرواة روایة له فی الکافی. نعم قد أکثر الصدوق والشیخ من الروایة عنه. وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۹۲ عنه. وکتب کتابه الشیخ الطوسی و وصل إلی حفیده السید ابن الطاووس فی الفلاح.

۱۴۰۵۶ – محمد بن علی بن المحسن الحلبی:

لم یذکروه. روی القطب الراوندی، عنه، عن الطوسی. جد ج ۴۲ / ۳۱۱، و کمبا ج ۹ / ۶۷۹.

(۲۴۲)

مفاتیح البحث: کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، محمد بن علی بن محبوب الأشعری (۱)، محمد بن علی القزوینی (۱)، محمد بن أبی القاسم (۱)، محمد بن علی الکاتب (۱)، محمد بن علی بن متیل (۱)، محمد بن علی بن المحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، أحمد بن إدریس (۱)، علی بن شاذان (۱)، أحمد بن متیل (۱)، القطب الراوندی (۱)، محمد بن یحیی (۱)، علی بن یعقوب (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن علی (۲)

صفحه ۲۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۴۳

۱۴۰۵۷ – محمد بن علی بن محمد أبو عبد الله الیزدآبادی:

لم یذکروه. روی السید، عنه، عن أحمد بن محمد بن یحیی العطار. کتاب الصلاة ص ۵۴۳، وجد ج ۸۷ / ۹۱. وکذا فی فلاح السائل ص ۱۹۹ مثله. وکذا ص ۲۳۳ و ۲۵۷. ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۴۲۲ عنه مثله.

وفی جمال الأسبوع ص ۱۴۱ عنه، عن محمد بن حیدر بن محمد. وفیه ص ۱۵۳ عنه، عن أحمد بن محمد القزوینی.

۱۴۰۵۸ – محمد بن علی بن محمد بن حاتم النوفلی الکرمانی أبو بکر:

روی عنه الصدوق مترضیا و مترحما علیه. منها: فی الإکمال ج ۲ / ۱۱۱ و ۱۲۸ و ۸۹ و ۲۱ فیه روایة کریمة مفصلة، وفی العیون ج ۱ / ۹۵، وغیر ذلک.

۱۴۰۵۹ – محمد بن علی بن محمد بن الحسین بن محمد بن علی بن محمد بن الإمام الهادی علیه السلام:

لم یذکروه. هو شمس الدین میر سلطان البخاری. ورع عابد صالح زاهد ذکره فی المنتهی ج ۲ فی أولاد الإمام الهادی علیه السلام ص ۲۶۱. مات سنة ۸۳۲.

۱۴۰۶۰ – محمد بن علی بن محمد بن حمزة:

لم یذکروه. هو من ولد أحمد بن محمد بن جعفر الصادق علیه السلام المذکور.

۱۴۰۶۱ – محمد بن علی بن محمد بن الدامغانی القاضی أبو عبد الله:

لم یذکروه. تقدم فی أبیه.

۱۴۰۶۲ – محمد بن علی بن محمد بن سعد (سعید فی نسخة المستدرک وفلاح السائل):

لم یذکروه. روی السید، عنه، عن أحمد بن یحیی، عن أبیه – الخبر. کتاب الصلاة ص ۵۴۴، وجد ج ۸۷ / ۹۵، وفلاح السائل ص ۲۴۵. ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۴۶۱ عن السید.

(۲۴۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، أحمد بن محمد بن

یحیی العطار (۱)، الحسین بن محمد بن علی بن محمد (۱)، محمد بن علی بن محمد بن حاتم (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن محمد بن سعد (۱)، أبو عبد الله (۲)، أحمد بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، حیدر بن محمد (۱)، محمد بن حمزة (۱)، علی بن محمد (۳)، محمد بن علی (۱)، الموت (۱)

صفحه ۲۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۴۴

۱۴۰۶۳ - محمد بن علی بن محمد بن الصخر الأزدی البصری القاضی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی عنه الکراجکی فی کنزه ص ۵۰ و ۱۴۱ عن عمر بن محمد بن سیف حدیث الرضا عن آبائه صلوات الله علیهم. کمبا ج ۳ / ۴، وجد ج ۵ / ۷. و أبدل السیف بیوسف فی الکنز والباقی مثله. وورخ حدیثه عنه فی سنة ۴۲۶. وفیه ص ۱۲۴ عنه، عنه مثله.

۱۴۰۶۴ - محمد بن علی بن الطرازی:

لم یذکروه. له کتاب روی منه السید فی الإقبال ص ۴۶۶ حدیث فضل الغدیر. وتقدم مع اسقاط اسم جده.

۱۴۰۶۵ - محمد بن علی بن محمد بن عبد الله الخیاط:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکشی فی رجاله فی روایة شریفة، وجد ج ۴۲ / ۹۴، وکمبا ج ۹ / ۶۲۱.

۱۴۰۶۶ - محمد بن علی بن محمد بن علی بن عمر:

من الواقفة شدید العناد فی المذهب. ذکره النجاشی فی ترجمة أحمد بن محمد بن علی بن عمر بن ریاح، کما تقدم فی أحمد.

۱۴۰۶۷ - محمد بن علی بن محمد القرشی:

وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۶ عن محمد بن محمد البرسی، عنه، عن جعفر بن محمد بن عمر الأحمسی.

۱۴۰۶۸ - محمد بن علی بن محمد بن محمد القاضی أمین القضاء أبو عبد الله:

راوی کتاب الجعفریات عن أبیه کما فی أول الکتاب. وعن محمد بن إبراهیم بن محمد بن خلف - الخ.

(۲۴۴)

مفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، محمد بن علی بن محمد بن علی (۱)، علی بن محمد بن عبد الله (۱)، علی بن محمد القرشی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، علی بن محمد بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، عمر بن ریاح (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، عمر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۴۵

۱۴۰۶۹ - محمد بن علی بن محمد المغازلی الجلالی:

لم یذکروه. هو أبو عبد الله القاضی الکبیر الأمین. وله روایات شریفة. جد ج ۴۰ / ۱۲۱، وکمبا ج ۹ / ۴۵۵.

وروی عن أبیه مترحما علیه. مدینة المعاجز ص ۲۰۲ و ۲۳۴. وعن غیره کما فیه ص ۲۳۰ و ۴۰۳.

۱۴۰۷۰ - محمد بن علی بن محمد الهادی علیه السلام أبو جعفر:

خلفه أبو الحسن العسکری علیه السلام بالحجاز طفلا، وقدم علیه مشتدا، وکان مع أخیه الإمام لا یفارقه وکان أبو محمد علیه السلام

یأنس به. وقال علان الکلابی: ما رأیت أوفر ولا أزکی ولا أجل منه.

۱۴۰۷۱ – محمد بن علی بن محمد بن یعقوب: یأتی منسوبا أبوه إلی جده.

۱۴۰۷۲ – محمد بن علی بن محمد بن یوسف العلاف المزنی:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی جد ج ۴۱ / ۱۶۱، وکمبا ج ۹ / ۵۴۶.

۱۴۰۷۳ – محمد بن علی المدائنی:

روی محمد بن یحیی، عنه، عن محمد بن سعید البجلی. کامل الزیارة باب ۷۱ ص ۱۷۳.

۱۴۰۷۴ – محمد بن علی بن مروان: هو محمد بن العباس بن علی بن مروان المذکور.

۱۴۰۷۵ – محمد بن علی بن مسعود الربعی السمرقندی:

لم یذکروه. روی محمد بن همام، عنه، عن عبید بن الحسن، عن الحسن الوشاء. مدینة المعاجز ص ۴۷۹.

۱۴۰۷۶ – محمد بن علی المظفر:

لم یذکروه. هو أبو عبد الله شیخ الحدیث. وروی المفید، عنه، عن محمد بن

(۲۴۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۲)، محمد بن العباس بن علی بن مروان (۱)، محمد بن علی المدائنی (۱)، محمد بن علی بن مروان (۱)، علی بن محمد بن یعقوب (۱)، علی بن محمد بن یوسف (۱)، محمد بن سعید البجلی (۱)، أبو عبد الله (۲)، محمد بن یحیی (۱)، عبید بن الحسن (۱)، محمد بن تمام (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۲)

صفحه ۲۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۴۶

عبد ربه. بشا ص ۷۳.

۱۴۰۷۷ – محمد بن علی بن معمر الکوفی أبو الحسین:

المؤدب بواسط الصبیحی. سمع منه التلعکبری سنة ۳۲۹. وله منه إجازة. انتهی ما عن الشیخ. وعد من أشیاخ الکلینی.

وروی محمد بن الحسین البزوفری، عنه، عن عبد الله بن معبد. کفایة الأثر باب ۳۲. وروی عنه فی روضة الکافی خطبة الطالوتیة وخطبة الوسیلة.

روایة علی بن عبد الله المیمونی عنه، عن علی بن یقطین بن موسی الأهوازی حکم عرق الجنب، والتفصیل بین الحرام والحلال. کتاب الطهارة ص ۲۸، و کتاب الصلاة ص ۸۰۶، وکمبا ج ۱۲ / ۱۴۳، وجد ج ۵۰ / ۱۸۷، وج ۸۰ / ۱۱۸، و ج ۹۰ / ۱۴۲.

روایة التلعکبری عنه، عن محمد بن صدقة، عن الکاظم علیه السلام. کتاب الأخلاق ص ۲۲، وکتاب العشرة ص ۱۱۳، وجد ج ۶۹ / ۴۰۵، وج ۷۴ / ۳۹۹.

وروی فرات عنه کما فی جد ج ۳۹ / ۱۷۴. وروی الشیخ بإسناده، عنه، عن أحمد بن المعافا، عن الرضا علیه السلام. ص ۲۴۷. وغیر ذلک فی ص ۲۷۳، وکمبا ج ۹ / ۳۸۴ و ۴۰۱ و ۴۰۷، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۳.

۱۴۰۷۸ – محمد بن علی بن معن: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن علی بن عاتکة.

۱۴۰۷۹ – محمد بن علی بن المفضل بن تمام:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن أحمد بن محمد بن عمار – الخبر. کمبا ج ۲۲ / ۱۰۱، وجد ج ۱۰۰ / ۴۳۵. ولعل المفضل

مصحف الفضل فیکون متحدا مع السابق.

۱۴۰۸۰ – محمد بن علی بن المفضل بن همام الکوفی أبو الحسین:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن شاذان، عنه، عن محمد بن علی بن معمر.

أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۹۵.

(۲۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن علی بن معمر الکوفی (۱)، محمد بن الحسین البزوفری (۱)، محمد بن أحمد بن شاذان (۱)، أحمد بن محمد بن عمار (۱)، علی بن عبد الله (۱)، محمد بن علی بن معمر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن یقطین (۱)، محمد بن صدقة (۱)، محمد بن علی (۴)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱)، العرق، التعرق (۱)

صفحه ۲۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۴۷

۱۴۰۸۱ – محمد بن علی المقری الملقب بقطاة أبو بکر:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال، عن محمد بن عمر الحافظ، عنه، عن أحمد بن محمد بن یحیی السوسی. الإکمال باب ۲۴ ح ۲۶.

۱۴۰۸۲ – محمد بن علی المکی:

له کتاب الرد علی من طعن علی علی علیه السلام فی فضله وإمامته وأمر الحکمین، کما عن ابن شهرآشوب.

۱۴۰۸۳ – محمد بن علی بن موسی الصیقل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی عن أحمد بن بن مهران، عنه، عن المفضل بن عمر. کمبا ج ۱۱ / ۲۳۵، وجد ج ۴۸ / ۱۷.

۱۴۰۸۴ – محمد بن علی بن مهجناب البزاز:

لم یذکروه. له أصل صحیح تاریخه فی صفر سنة ۴۴۸ کما تقدم منه السید فی الإقبال ص ۵۸۱ فی فصل أحوال عاشوراء.

۱۴۰۸۵ – محمد بن علی بن مهدی الکندی العطار:

لم یذکروه. روی المفید، عن علی بن محمد بن الزبیر، عنه. والشیخ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه. کتاب الإیمان ص ۱۳۴، وکمبا ج ۶ / ۵، وج ۹ / ۳۹۹، و جد ج ۱۵ / ۱۵، وجد ج ۳۹ / ۲۳۹، وج ۶۸ / ۱۲۲ و ۱۲۰.

وغیر ذلک مما تقدم فی محمد بن علی بن عمر بن ظریف.

ووقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۴ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه.

۱۴۰۸۶ – محمد بن علی بن مهرویه:

من مشائخ الصدوق روی عنه فی العلل باب ۱۲۰ ح ۱۰.

۱۴۰۸۷ – محمد بن علی بن مهزیار الأهوازی:

من أصحاب أبی الحسن الثالث صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق. وإنه من

(۲۴۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، محمد بن علی بن مهرویه (۱)، محمد بن علی بن مهزیار (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی (۱)، علی بن محمد بن الزبیر (۱)، محمد بن علی المقری (۱)، محمد بن علی المکی

(۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن شهرآشوب (۱)، علی بن مهدی (۱)، موسی الصیقل (۱)، محمد بن علی (۳)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۴۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۴۸

السفراء والأبواب المعروفین الذین لا اختلاف فیهم، کما عن ابن طاووس.

وفی التوقیع المقدس المفصل المروی فی إکمال الدین باب ۴۹ فی التوقیعات قال علیه السلام: وأما محمد بن علی بن مهزیار الأهوازی، فسیصلح الله له قلبه و یزیل عنه شکه - الخبر. ورواه فی الاحتجاج مثله.

۱۴۰۸۸ - محمد بن علی بن المهلوس بن العباس بن إسحاق بن موسی بن جعفر علیه السلام:

کان القادر یعظمه لدینه وحسن طریقه. وهو محمد بن علی بن إسحاق بن العباس.

۱۴۰۸۹ - محمد بن علی بن میمون البرسی أبو الغنام:

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن الحسین بن غزال روایاته. ونزیدک علیه ما فی جد ج ۴۲ / ۲۲۲ و ۳۱۵ و ۳۳۹، وکمبا ج ۹ / ۶۵۴ و ۶۸۰ و ۶۸۶.

۱۴۰۹۰ - محمد بن علی بن نجیح الجعفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ (۲۵۲).

۱۴۰۹۱ - محمد بن علی بن نصر البخاری المقری أبو جعفر:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق فی العلل ج ۱ باب ۵۵ ص ۶۳ عن أبی عبد الله الکوفی الفقیه بفرغانة - الخ، وکمبا ج ۵ / ۲۳۳، وجد ج ۱۳ / ۶۴، إلا أن فیه: نصر النجاری. وفی معانی الأخبار ص ۱۰۴ عنه، عنه روایة أخری.

۱۴۰۹۲ - محمد بن علی بن النصر بن قاموس:

روی عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. ذکره النجاشی فی ترجمة نصر بن قابوس.

۱۴۰۹۳ - محمد بن علی بن النعمان بن أبی طریفة البجلی الأحول:

هو أبو جعفر الملقب بمؤمن الطاق من أصحاب السجاد والباقر والصادق و

(۲۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن علی بن النعمان بن أبی طریفة (۱)، محمد بن علی بن مهزیار (۱)، محمد بن علی بن النصر (۱)، محمد بن علی بن نجیح (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن موسی (۱)، علی بن إسحاق (۱)، علی بن میمون (۱)، محمد بن الحسین (۱)، مؤمن الطاق (۱)، محمد بن علی (۲)

صفحه ۲۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۴۹

الکاظم صلوات الله علیهم. ثقة جلیل بالاتفاق وکان متکلما حاضر الجواب.

له کتب واحتجاجات ظریفة وحکایات مع أبی حنیفة. ورود فی حقه روایات مادحة تقدم بعضها فی برید العجلی. وقد ینسب إلی جده فیقال: محمد بن النعمان. ما یفید مدحه وکماله. کمبا ج ۱۱ / ۲۲۴ و ۲۲۹. وله کتاب فی الإمامة. ووصیة الصادق علیه السلام إلیه. ج ۱۷ / ۱۹۵، وجد ج ۷۸ / ۲۸۶، وج ۴۷ / ۳۹۴ و ۴۱۱.

۱۴۰۹۴ – محمد بن علی بن نوبخت:

لم یذکروه. هو مورد عنایة الحجة المنتظر صلوات الله علیه. وبینهما مکاتبة شاهدة علی ذلک. کمبا ج ۱۳ / ۹۹، وجد ج ۵۱ / ۳۶۳.

۱۴۰۹۵ – محمد بن علی النوفلی: تقدم مع جده محمد بن حاتم.

۱۴۰۹۶ – محمد بن علی النیشابوری:

اختاره الشیعة فی نیشابور بأموال کثیرة لیوصله إلی الإمام بعد الصادق علیه السلام. فجاء وفحص عنه ودعا وقال: رب اهدنی إلی سواء الصراط. فهدی إلی مولانا الکاظم علیه السلام فأدی الأمانات إلی الکاظم علیه السلام.

۱۴۰۹۷ – محمد بن علی بن وهب أبو بکر:

روی محمد بن یحیی بن الحسین، عنه، عن عدی بن حجر، کما عن کش فی ترجمة جون بن قتادة.

۱۴۰۹۸ – محمد بن علی الهادی:

لم یذکروه. روی عن الرضا سلام الله علیه. العیون ج ۲ / ۵۱.

۱۴۰۹۹ – محمد بن علی بن هاشم (هشام):

روی الصدوق فی العیون باب ۲۸ ح ۱۰ عن جماعة هو منهم مترضیا علیهم، عن علی بن محمد بن ماجیلویه. ولعله سقط اسم جده أحمد فیتحد مع السابق. و

(۲۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، محمد بن علی بن هاشم (۱)، محمد بن علی النوفلی (۱)، محمد بن علی بن وهب (۱)، محمد بن ماجیلویه (۱)، یحیی بن الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن حاتم (۱)، محمد بن علی (۳)، الصدق (۱)

صفحه ۲۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۵۰

کذا فی العیون ج ۱ / ۲۷۵.

۱۴۱۰۰ – محمد بن علی بن هاشم الأبلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۳۳ عن محمد بن عبد الله الشیبانی، عنه، عن الحسن بن أحمد بن النعمان.

۱۴۱۰۱ – محمد بن علی الهاشمی:

ما ربما یستفاد منه انحرافه. کمبا ج ۱۲ / ۱۱۲، وجد ج ۵۰ / ۵۴. حیث إنه بعد ما شاهد عن مولانا الجواد علیه السلام علمه بما فی النفوس قال: والله إنی أظن أن أبا جعفر یعلم ما فی النفوس کما یقول الرفضة. وروی تفصیله فی الکافی ج ۱ باب مولد أبی جعفر الثانی علیه السلام ص ۴۹۶.

۱۴۱۰۲ – محمد بن علی بن هشام:

هو ابن علی بن یونس الآتی. وروی جش ص ۲۳ عن أحمد بن علی بن نوح، عنه، عن علی بن محمد ماجیلویه کتاب إسماعیل بن أبان. وروی عنه، عنه کتاب أحمد بن علویة وسقط اسم جده أحمد. وکذا کتاب أبی أیوب المدنی کما فیه ص ۳۱۶، وکتاب أبی جنادة الأعمی.

۱۴۱۰۳ – محمد بن علی بن هلال الکرخی:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی الاحتجاج عنه مکاتبة إلی مولانا صاحب الزمان علیه السلام فی الرد علی الغلاة، وکمبا ج ۷ / ۲۴۵، وجد ج ۲۵ / ۲۶۶.

۱۴۱۰۴ – محمد بن علی الهمدانی:

تقدم فی محمد بن عبد الله بن عمران. وقد سمع الرضا علیه السلام وروی عنه. جد ج ۶۶ / ۲۰۷، وکمبا ج ۱۴ / ۸۵۷، والمحاسن ج ۲ / ۵۰۹ عنه، عن الرضا علیه السلام.

وروایته عن الصادق علیه السلام فی دلائل الطبری ص ۲۵۶.

(۲۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن علی الهمدانی (۱)، محمد بن علی الهاشمی (۱)، محمد بن علی بن هاشم (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، أحمد بن النعمان (۱)، محمد بن عبد الله (۲)، علی بن هلال (۱)، أحمد بن علی (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۲۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۵۱

۱۴۱۰۵ – محمد بن علی الهمدانی: هو ابن علی بن إبراهیم بن محمد الهمدانی.

۱۴۱۰۶ – محمد بن علی بن همام أبو علی الکاتب:

روی عنه إبراهیم بن محمد بن معروف کما قاله النجاشی فی إبراهیم. والظاهر أنه محمد بن همام الآتی. ومثل ذلک فی جش ص ۱۷۷.

۱۴۱۰۷ – محمد بن علی بن یاسر:

لم یذکروه. وله روایات شریفة. روی عنه کشف الیقین عن أحمد بن جعفر النسائی. کمبا ج ۹ / ۴۲۹، وجد ج ۴۰ / ۱۴.

۱۴۱۰۸ – محمد بن علی بن یحیی الأنصاری:

المعروف بابن أخی زواد. روی محمد بن الفضل بن تمام، عنه، عن علی بن جعفر مهزیار، کما ذکره النجاشی فی ترجمة حریز بن عبد الله. وله کتاب.

۱۴۱۰۹ – محمد بن علی بن یزید الصائغ:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۱ / ۲۳۵ عن أبی الهیثم عبد الله بن محمد، عنه، عن سعید بن منصور – الخ.

۱۴۰۱۱۰ – محمد بن علی بن یسار: هو ابن علی بن بشار المذکور.

۱۴۱۱۱ – محمد بن علی بن یعقوب بن إسحاق بن أبی قرة أبو الفرج القنانی الکاتب:

ثقة بالاتفاق. کثیر الروایة. له کتب، منها: عمل یوم الجمعة، وکتاب عمل الشهور نقل منه فی البحار کثیرا.

والظاهر إتحاده مع محمد بن أبی قرة المذکور. وفی فلاح السائل ص ۲۴۳ و الطبعة الثانیة ص ۲۲۱ عن محمد بن علی بن أبی قرة رحمه الله، قال: حدثنی أبی علی بن محمد رضی الله عنه، قال: حدثنا الحسین بن علی بن شعبان – الخ، کتاب الصلاة

(۲۵۱)

مفاتیح البحث: کتاب کشف الیقین للعلامة الحلی (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، إبراهیم بن محمد الهمدانی (۱)، إبراهیم بن محمد بن معروف (۱)، محمد بن علی الهمدانی (۱)، محمد بن علی بن یحیی (۱)، محمد بن علی بن تمام (۱)، محمد بن علی بن یعقوب (۱)،

علی بن أبی قرة (۱)، ابن أخی زواد (۱)، حریز بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، یزید الصائغ (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن تمام (۱)، سعید بن منصور (۱)، محمد بن الفضل (۱)، أحمد بن جعفر (۱)، علی بن جعفر (۱)، محمد بن علی (۳)، الفرج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۵۲

ص ۴۸۲ عنه مثله إلا أنه أبدل اسم شعبان بسفیان وهذا الصحیح. وبالجملة یظهر منه أن اسم جده محمد. وجد ج ۸۶ / ۲۲۲.

۱۴۱۱۲ - محمد بن علی بن یوسف:

لم یذکروه. روی الشیخ الأجل النعمانی، عن ابن عقدة، عن علی بن الحسن التیملی، عنه هو وأخیه الحسن (الثقة المذکور)، عن سعدان بن مسلم - الخبر. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۵، وجد ج ۵۲ / ۳۶۸.

وروی أحمد بن أبی عبد الله، عنه، عن عبد السلام. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب شراء العقارات ص ۹۲.

وفی غیبة النعمانی ص ۱۰۲ عن ابن عقدة، عن علی بن الحسین التیملی، عنه هو وأخیه الحسن، عن أبیهما، عن أحمد بن علی الحلبی - الخ. ومثله فیه ص ۱۴۶. وفیه ص ۱۶۶ بهذا الإسناد عنهما، عن سعدان بن مسلم. ومثل ذلک فیه ص ۱۶۸ و ۱۷۱.

۱۴۱۱۳ - محمد بن علی بن یونس اللؤلؤی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۳ عن الحفار، عن عبد الله بن محمد، عنه، عن جده هشام بن یونس - الخ.

۱۴۱۱۴ - محمد بن علیم الثقفی:

لم یذکروه. روی عن عمار بن عیسی الکلابی، عن عبد الله بن سنان. وتقدم فی محمد بن عامر روایته.

۱۴۱۱۵ - محمد بن عمار الشعرانی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن أبی بصیر - الخ. وعنه أحمد بن المؤدب کما تقدم.

۱۴۱۱۶ - محمد بن عمار القطان:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن علی بن محمد بن علی بن الفضل الکوفی (ثقة)، عنه،

(۲۵۲)

مفاتیح البحث: أبو بصیر (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، محمد بن علی بن یوسف (۱)، محمد بن علی بن الفضل (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، هشام بن یونس (۱)، علی بن الحسین (۱)، علی بن الحسن (۱)، أحمد بن علی (۱)، سعدان بن مسلم (۲)، محمد بن عمار (۲)، محمد بن علی (۱)

صفحه ۲۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۵۳

عن الحسین بن علی بن الحکم الزعفرانی - الخ.

۱۴۱۱۷ - محمد بن عمار (عمارة) الکوفی: روی عنه ابنه أحمد کما تقدم.

۱۴۱۱۸ - محمد بن عمار بن یاسر أبو عبیدة:

لم یذکروه. تقدم فی أبیه. وإنه قد روی عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۱۹ / ۵۷، وج ۳۸ / ۱۳۹، و ج ۳۹ / ۲۸۰ و ۲۸۱، وج ۴۰ / ۶۹، وکمبا ج ۶ / ۴۱۶، وج ۹ / ۲۹۳ و ۴۰۹ و ۴۴۳، و أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۵۵ و ۲۵۳،

ودلائل الإمامة للطبری ص ۲۶ عنه، عن أبیه.

وکذا فی کتاب الأربعین فی الفضائل عن محمد بن عبد الله بن أبی رافع، عن أبی عبیدة بن محمد بن عمار بن یاسر، عن أبیه، عن جده، حدیث شریف فی الفضائل یروی عنه حفیده محمد بن أبی عبیدة.

۱۴۱۱۹ – محمد بن عمار بن یاسر المخزومی:

کان النبی صلی الله علیه وآله قد عاده من مرض مرضه ودعا له. فهو من أصحاب الرسول کما قاله الشیخ فی رجاله (۴۸).

۱۴۱۲۰ – محمد بن عمارة الأسدی:

لم یذکروه. جملة من روایاته. کمبا ج ۹ / ۵۹۷، وجد ج ۴۲ / ۶. وروی محمد بن جریر الطبری، عنه، عن عمرو بن حماد الأسدی. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۰.

وفیه ص ۲۳۲ عن أحمد بن جعفر بن محمد، عنه، عن یحیی بن ثعلبه.

۱۴۱۲۱ – محمد بن عمارة بن خزیمة بن ثابت: تقدم عند ذکر جده.

۱۴۱۲۲ – محمد بن عمارة السکری السریانی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی الصدوق، فی التوحید باب الأطفال، عن الحسن بن یحیی بن ضریس، عن أبیه، عن إبراهیم بن عاصم – الخ، وکمبا ج ۳ / ۸۱، وجد ج ۵ / ۲۹۱. ورواه فی العلل مثله، وکذا فی التوحید.

(۲۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن عمار بن یاسر (۳)، إبراهیم بن عاصم (۱)، أحمد بن جعفر بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عمارة بن خزیمة (۱)، الحسن بن یحیی (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن عمارة (۲)، عمرو بن حماد (۱)، محمد بن عمار (۱)، المرض (۲)

صفحه ۲۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۵۴

وروایته الأخری. جد ج ۳۶ / ۳۳۱، وکمبا ج ۹ / ۱۵۷. ویحتمل قویا اتحاده مع سابقه.

۱۴۱۲۳ – محمد بن عمارة الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال باب ۷۳ عن محمد بن زکریا الجوهری البصری، قال: حدثنا جعفر بن محمد بن عمارة، عن أبیه، عن جابر بن یزید الجعفی، عن الباقر علیه السلام، حدیث جوامع أحکام النساء، وکمبا ج ۲۳ / ۵۹، وبعضه فی ج ۱۴ / ۸۰۹، وجد ج ۶۵ / ۳۲۲، وج ۱۰۳ / ۲۵۴.

التوحید بإسناده، عن محمد بن زکریا الجوهری، عن جعفر بن محمد بن عمارة، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام، حدیث أن للجسم ستة أحوال – الخ.

کمبا ج ۱۴ / ۳۹۸، وجد ج ۶۱ / ۴۰.

والتوحید باب معنی رضاه بهذا الإسناد عن جعفر بن محمد بن عمار، عن أبیه قال: سألت الصادق جعفر بن محمد صلوات الله علیهما – الخبر. ونسخة البحار مغلوطة حیث ذکر الروایة بهذا الإسناد من دون وساطة ابنه جعفر. فراجع کمبا ج ۲ / ۱۲۳، وجد ج ۴ / ۶۳.

وتقدم فی ابنه جعفر عدة أخری من روایاته. ویظهر من کلها أن محمد بن عمارة من أصحاب الصادق علیه السلام.

وعن فضالة بن أیوب، عنه، عن حریز بن عبد الله وعبد الله بن مسکان.

المحاسن ج ۱ / ۲۴۴.

۱۴۱۲۴ – محمد بن عمارة الیشکری: تقدم فی إبراهیم بن عاصم.

۱۴۱۲۵ – محمد بن عمرو:

من مشائخ علی بن إبراهیم القمی فی تفسیره. روی عنه، عن إبراهیم بن مهزیار، عن أخیه علی بن مهزیار، کما فی سورة براءة ص ۲۶۴. وسائر روایاته عنه فیه ص ۲۶۰.

(۲۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، إبراهیم بن عاصم (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، حریز بن عبد الله (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن مهزیار (۱)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن عمارة (۳)، محمد بن عمار (۱)، محمد بن عمرو (۱)، جعفر بن محمد (۱)

صفحه ۲۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۵۵

۱۴۱۲۶ – محمد بن عمرو بن إبراهیم:

روی الکلینی فی الروضة ح ۲۲۰ عن محمد بن یحیی، عن غیر واحد، عن محمد بن عیسی، عنه قال: سألت أبا جعفر علیه السلام وشکوت إلیه ضعف معدتی، فقال: اشرب الحزاءة بالماء البارد. ففعلت فوجدت منه ما أحب. بیان:

الحزاءة نبت یشبه الکرفس إلا أنه أعرض ورقا ویسمی بالفارسیة بیوزا. کمبا ج ۱۴ / ۵۲۷، وجد ج ۶۲ / ۱۷۷.

وروی محمد بن یحیی، عن محمد بن موسی، عن علی بن الحسن الهمدانی، عنه، عن أبی جعفر أو أبی الحسن علیهما السلام، الوهم من محمد بن موسی، کما فی الکافی ج ۶ باب السداب من کتاب الأطعمة ص ۳۶۸.

۱۴۱۲۷ – محمد بن عمرو بن أبی المقدم:

وقع فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة. روی کتابه محمد بن سنان. وروی عن عمار الساباطی. یه ج ۳ باب العایش والمکاسب.

۱۴۱۲۸ – محمد بن عمرو بن البختری الرزاز أبو جعفر:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۵ عن أحمد بن مخلد، عنه، عن محمد بن عبد الملک. کمبا ج ۹ / ۴۳۳، وجد ج ۴۰ / ۳۰.

سائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۵ عنه، عنه، عن سعدان بن نصر. وفیه ص ۸ روی الشیخ، عن ابن بشران، عنه قراءة علیه. وکذا ص ۹ و ۱۲.

۱۴۱۲۹ – محمد بن عمرو التمیمی:

لم یذکروه. کتاب الدلائل للطبری: عن عبد الله بن أحمد الخازنی، عنه، عن أحمد بن محمد بن سعید. کمبا ج ۱۴ / ۵۸۹، وجد ج ۶۳ / ۸۹ ولکن فیه: عمر التمیمی.

۱۴۱۳۰ – محمد بن عمرو التمیمی:

لم یذکروه. هو ممن کتب إلی الحسین صلوات الله علیه یدعوه إلی العراق.

(۲۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، دولة العراق (۱)، محمد بن عمرو بن إبراهیم (۱)، علی بن الحسن

الهمدانی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، عمار الساباطی (۱)، محمد بن یحیی (۲)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن موسی (۲)، أحمد بن مخلد (۱)، محمد بن عمرو (۴)، الطعام (۱)، الکسب (۱)

صفحه ۲۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۵۶

کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶، وجد ج ۴۴ / ۳۳۴.

۱۴۱۳۱ - محمد بن عمرو الجرجانی:

بغدادی روی عنه البرقی، کما قاله الشیخ. یأتی بعنوان محمد بن عمر الجرجانی.

۱۴۱۳۲ - محمد بن عمرو بن حزم الأنصاری:

صحابی شهد مع علی علیه السلام. روی عنه ابنه أبو بکر، عن جده، عن النبی صلی الله علیه وآله قال: فاطمة بضعة منی یسخطنی ما یسخطها. وهو مع محمد بن أبی بکر ومحمد بن أبی حذیفة من أشد الناس علی عثمان.

۱۴۱۳۴ - محمد بن عمرو بن رفیع الباهلی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۲۸۶ عن محمد بن عمر الحافظ (ثقة)، عنه، عن أبی غسان المسمعی - الخ.

۱۴۱۳۵ - محمد بن عمرو بن سعید الزیات أبو جعفر المدائنی:

ثقة عین بالاتفاق. روی عن الرضا صلوات الله علیه. له نسخة. کذا قالوا.

وفی الکافی ج ۴ باب فضل المقام بالمدینة ص ۵۵۸ بإسناده، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن محمد بن عمرو الزیات، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: من مات فی المدینة بعثه الله فی الآمنین یوم القیامة - الخبر. ورواه فی یب ج ۶ / ۱۴ بإسناده، عن محمد بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام مثله.

عدة من روایاته فی کمبا ج ۱۴ / ۳۸۲، وج ۲۳ / ۴۹، وج ۵ / ۱۲، وکتاب الصلاة ص ۲۸، وجد ج ۶۰ / ۳۷۱، وج ۸۲ / ۲۹۲، وج ۱۰۳ / ۲۱۰، و ۱۱ / ۴۲.

روایته عن أبیه قال: کنت عند أبی الحسن علیه السلام.

(۲۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، محمد بن عمرو بن سعید الزیات (۱)، محمد بن عمرو الزیات (۱)، أبو جعفر المدائنی (۱)، محمد بن عمرو الجرجانی (۱)، محمد بن أبی حذیفة (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عمرو بن حزم (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عمرو (۱)، محمد بن عمر (۱)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

صفحه ۲۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۵۷

۱۴۱۳۶ - محمد بن عمرو بن شمر بن یزید الجعفی:

لم یذکروه. روی عن جابر، عن الباقر علیه السلام روایة کریمة عظیمة فی جوامع مقام الولایة التی تعدها ضعفاء العقول غلوا. کمبا ۷ /

۱۸۰، وجد ج ۲۵ / ۴۰.

۱۴۱۳۷ – محمد بن عمرو الطوسی:

لم یذکروه. هو حاجب المأمون. خبیث ملعون. کمبا ج ۱۲ / ۲۴، وجد ج ۴۹ / ۸۲.

۱۴۱۳۸ – محمد بن عمرو بن العاص:

هو وأخوه عبد الله وأبیهما ملعونون، کما تقدم فی أخیه. وعده الشیخ من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وهو من أتباع معاویة یوم صفین.

۱۴۱۳۹ – محمد بن عمرو بن عبد الله بن عمر بن مصعب بن الزبیر بن العوام:

متکلم حاذق من أصحابنا. له کتاب فی الإمامة حسن یعرف بکتاب الصورة. قاله النجاشی. وکذا فی أول مدینة المعاجز عنونه کذلک.

۱۴۱۴۰ – محمد بن عمرو بن عتبة:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن أحمد بن عبد الحمید، عنه، عن الحسن بن المبارک – الخ.

کمبا ج ۹ / ۶۳۵، وجد ج ۴۲ / ۱۴۵، وبشا ص ۹۷ مثله إلا أنه ذکر اسم أبیه عمر بدون الواو. وتقدم فی أحمد روایاته الأخری.

وفی أمالی المفید مج ۲۲ ص ۱۰۴ عن أحمد بن عبد الحمید بن خالد، عنه، عن حسین الأشقر، عن محمد بن أبی عمارة الکوفی، عن الصادق علیه السلام.

۱۴۱۴۱ – محمد بن عمرو بن علقمة:

لم یذکروه. وقع ابن الشیخ عن والده. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۱، وجد ج ۶۶ / ۲۳۲.

(۲۵۷)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن عمرو بن عبد الله (۱)، محمد بن عمرو بن العاص (۱)، محمد بن أبی عمارة (۱)، الزبیر بن العوام (۱)، أحمد بن عبد الحمید (۲)، شمر (بن یزید) (۱)، محمد بن عمرو (۴)

صفحه ۲۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۵۸

۱۴۱۴۲ – محمد بن عمرو بن علی بن عبد الله البصری أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کتبه عنه کثیرا، عن محمد بن عبد الله بن أحمد بن خالد، کما تقدمت عدة منها فی محمد بن عبد الله.

وفی العیون ج ۱ / ۱۴۲ عنه، عن علی بن الحسن المیثمی – الخبر. وفیه ص ۲۴۰ عنه، عن محمد بن عبد الله بن أحمد بن جبلة. وفیه ج ۲ / ۲۳۶ عنه، عن صالح بن شعیب. وفی المعانی ص ۱۱۴ عنه مکررا و ۳۱۸. وکذا فی العلل، وفضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۳۰ – ۱۳۲، والتوحید باب القضاء والقدر.

۱۴۱۴۳ – محمد بن عمرو الکاتب:

لم یذکروه. روی الصدوق فی التوحید عن شیخه الثقة الجلیل محمد بن الحسن بن الولید، عنه، عن محمد بن أبی زیاد القلزمی، حدیث خطبة الرضا علیه السلام فی جوامع التوحید، وکمبا ج ۲ / ۱۶۹، وجد ج ۴ / ۲۲۸.

۱۴۱۴۴ – محمد بن عمرو بن میثم:

لم یذکروه. روی الطبری فی دلائله عن الحسین، عن أحمد بن محمد بن علی، عنه، عن بعض أصحابنا معجزة الصادق علیه السلام

ومکالمة الذئب معه. کمبا ج ۱۴ / ۷۴۹، وجد ج ۶۵ / ۷۲.

۱۴۱۴۵ – محمد بن عمرو بن النعمان الجعفی:

لم یذکروه. روی محمد بن المفضل بن إبراهیم، عنه، عن بسطام بن الحصین کتابه. جش ص ۸۰.

۱۴۱۴۶ – محمد بن عمر بن أبی حسنة الجمال:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبیه، عن أحمد بن النضر، عنه قال: شکوت إلی أبی الحسن علیه السلام قلة الولد، فقال: استغفر الله وکل البیض بالبصل. کمبا ج ۱۴ / ۸۲۲، وجد ج ۶۶ / ۴۶. وقد ینسب إلی جده، کمبا تقدم.

(۲۵۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، محمد بن المفضل بن إبراهیم (۱)، محمد بن عبد الله بن أحمد (۲)، علی بن الحسن المیثمی (۱)، محمد بن أبی زیاد (۱)، أحمد بن محمد بن علی (۱)، محمد بن عمرو بن علی (۱)، عمر بن أبی حسنة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن الولید (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، بسطام بن الحصین (۱)، عمرو بن النعمان (۱)، أحمد بن النضر (۱)، محمد بن عمرو (۲)

صفحه ۲۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۵۹

۱۴۱۴۷ – محمد بن عمر بن أبی شیبة:

لم یذکروه. کنز: روی محمد بن العباس، عنه، عن زکریا بن یحیی – الخ. کمبا ج ۹ / ۹۶، وجد ج ۳۶ / ۶۴.

۱۴۱۴۸ – محمد بن عمر بن أبی عمیر:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۱ / ۲۸۴ عن أبیه، عن محمد بن عمار البصری – الخ.

۱۴۱۴۹ – محمد بن عمر بن أذینة:

من أصحاب الصادق علیه السلام. غلب اسم أبیه وقد تقدم.

۱۴۱۵۰ – محمد بن عمر بن أسلم:

لم یذکروه. روایته فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۳، وجد ج ۳۵ / ۳۳۰.

۱۴۱۵۱ – محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه:

هو من أصحاب السجاد علیه السلام. دخل علی الإمام فسلم علیه وأکب علیه یقبله، فقال علی علیه الصلاة والسلام: یا بن عم لا تمنعنی قطیعة أبیک أن أصل رحمک. فقد زوجتک ابنتی خدیجة ابنه علی. کمبا ج ۹ / ۶۲۱، وج ۱۱ / ۳۲، و جد ج ۴۲ / ۹۳، وج ۴۶ / ۱۱۳. وله منها عبد الله وعبید الله وعمر. ومن غیرها. جعفر أمه أم ولد ولا عقب لجعفر. وعد من أصحاب الصادق علیه السلام أیضا. وقتل بالمدینة سنة ۱۴۵. وأخوه أحمد بن تقدم. وابنه عبد الله والآخر عبد الرحمن، وحفیداه عیسی بن عبد الله ویحیی بن عبد الله مذکورون فی محلهم.

جملة من روایاته فی أمالی المفید ص ۱۵۳، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۶۳. وروی عنه ابنه عبد الله.

(۲۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن عمر بن أذینة (۱)، یحیی بن عبد الله (۱)، عمر بن أبی شیبة (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن عمار (۱)، محمد بن عمر (۳)،

الزوج، الزواج (۱)، القتل (۱)، الغلّ (۱)

صفحه ۲۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۶۰

۱۴۱۵۲ - محمد بن عمر بن بزیع بیاع السابری:

لم یذکروه. روی علی بن الحسن التیملی، عنه هو ومحمد بن الولید بن خالد جمیعا، عن حماد بن عثمان. حیلة الأبرار ج ۲ / ۶۱۵.

وروی السهل بن زیاد، عن الهیثم بن أبی مسروق، عنه، عن أحمد بن عائذ.

الکافی ج ۵ کتاب المعیشة ص ۷۹.

۱۴۱۵۳ - محمد بن عمر البصری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. العلل ج ۱ / ۱۷۱.

۱۴۱۵۴ - محمد بن عمر البغدادی الحافظ: هو ابن عمر بن محمد الآتی.

۱۴۱۵۵ - محمد بن عمر الجرجانی أبو جعفر:

روی الصدوق فی أمالیه مج ۷۶ ص ۳۰۴ بإسناده، عن علی بن جعفر، عنه قال: قال الصادق علیه السلام: أول جماعة کانت أن رسول الله صلی الله علیه وآله کان یصلی وأمیر المؤمنین علی بن أبی طالب علیه السلام معه، وکمبا ج ۹ / ۱۵، و جد ج ۳۵ / ۶۸.

وروی الصفار، عن أحمد بن موسی، عن أحمد بن محمد بن المعروف بغزال، عنه یعرفه إلی عبد الرحمن بن أحمد السلمانی، عنه، یعنی عن أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۱۷ / ۳۷۲، وکمبا ج ۶ / ۲۸۶.

۱۴۱۵۶ - محمد بن عمر الجعابی: هو ابن عمر بن محمد الآتی.

۱۴۱۵۷ - محمد بن عمر بن حلوبة القطان أبو الحسین:

لم یذکروه. قرأ علیه الشیخ أبو منصور محمد بن محمد بن أحمد بن عبد العزیز العکبری المعدل، وروی عنه قال: حدثنا عبد الله بن خلف بن علی بن الحسین بن ملیح الشروطی - الخ. مهج الدعوات ص ۱۸۸، وکتاب الدعاء ص ۱۴۷، وجد ج ۹۴ / ۲۸۴.

(۲۶۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن الحسن التیملی (۱)، الهیثم بن أبی مسروق (۱)، محمد بن الولید بن خالد (۱)، محمد بن عمر الجرجانی (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، أحمد بن عبد العزیز (۱)، محمد بن عمر بن بزیع (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن خلف (۱)، أحمد بن عائذ (۱)، علی بن الحسین (۱)، أحمد بن موسی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، حماد بن عثمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن جعفر (۱)، محمد بن محمد (۱)، عمر بن محمد (۲)، محمد بن عمر (۳)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۶۱

۱۴۱۵۸ - محمد بن عمر بن حنظلة:

لم یذکروه. روی الحلی فی آخر السرائر نقلا من کتاب أبی القاسم بن قولویه، عنه، عن الصادق علیه السلام وصف الشیعة، وکتاب الإیمان ص ۱۴۶، وجد ج ۶۸ / ۱۶۴.

مشکاة الطبرسی: عنه، عن الصادق علیه السلام حدیث آداب الشیعة.

۱۴۱۵۹ – محمد بن عمر الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱۹ عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن الحسن بن المبارک، عن الحسن سلمة، عن أمیر المؤمنین.

۱۴۱۶۰ – محمد بن عمر الزیات:

له کتاب. والظاهر أنه محمد بن عمرو بن سعید المذکور.

۱۴۱۶۱ – محمد بن عمر الزیات أبو جعفر:

من مشائخ المفید کما فی أول یب، وأمالی المفید ص ۷. وهذا غیر سابقة لاختلاف الطبقة.

۱۴۱۶۲ – محمد بن عمر الساباطی:

روی الکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم. وروی عنه أحمد البزنطی کمبا فی یب ج ۸ باب عدد النساء ص ۱۴۴.

وروی عمر بن سعید المدائنی، عنه، عن مولانا الجواد علیه السلام. الفقیه ج ۴ باب الموصی له یموت قبل الموصی. ورواه الکلینی فی کا ج ۷ / ۱۳، والشیخ فی صا ج ۳ / ۳۳۹.

۱۴۱۶۳ – محمد بن عمر بن سلام الجعابی أبو بکر:

روی عنه المفید. والظاهر اتحاده مع محمد بن عمر بن محمد الآتی.

(۲۶۱)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، محمد بن عمر الساباطی (۱)، محمد بن عمر الزیات (۲)، محمد بن عمرو بن سعید (۱)، محمد بن عمر بن سلام (۱)، عمر بن حنظلة (۱)، عمر بن سعید (۱)، عمر بن محمد (۱)، محمد بن عمر (۱)، الموت (۱)، الوصیة (۲)

صفحه ۲۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۶۲

۱۴۱۶۴ – محمد بن عمر السمرقندی: نقل عن کش روایته عن خطه.

۱۴۱۶۵ – محمد بن عمر بن عبد العزیز الأنصاری الکجی أبو عمرو:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون والتوحید عن الحسن بن محمد بن علی بن صدقة القمی (تقدم)، عنه، عن النوفلی، حدیث مناظرة الرضا صلوات الله علیه مع سلیمان المروزی فی البداء وغیره. جد ج ۴ / ۹۵. وتمامه فی ج ۱۰ / ۳۲۹، وکمبا ج ۲ / ۱۳۲، وج ۴ / ۱۶۸.

وبهذا الإسناد عنه حدیث مناظره الرضا علیه السلام مع أصحاب المقالات مثل الجاثلیق ورأس الجالوت وعمران الصابئ وغیرهم. جد ج ۱۰ / ۲۲۹. ومثله فی التوحید، وج ۴۹ / ۱۷۳، وکمبا ج ۱۲ / ۵۱، وج ۴ / ۱۶۰، وإلی غیر ذلک.

والظاهر أنه غیر محمد بن عبید الأنصاری المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام. وله روایة فی اختصاص المفید ص ۱۶۰.

۱۴۱۶۶ – محمد بن عمر بن عبد العزیز الکشی أبو عمرو:

صاحب کتاب الرجال المعروف. من غلمان العیاشی. مستقیم المذهب، بصیر بالرجال والأخبار، ثقة بالاتفاق. توفی سنة ۳۸۵.

۱۴۱۶۷ – محمد بن عمر بن عتبة:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن ابن عقدة، عن محمد بن عبد الحمید بن خالد، عنه، عن الحسین الأشقر، عن محمد بن أبی

عمارة، عن الصادق علیه السلام. بشا ص ۱۰۵.

وفی بشا ص ۹۷ عن ابن عقدة، عن أحمد بن عبد الحمید، عنه، عن الحسن المبارک، عن العباس بن عامر - الخ.

۱۴۱۶۸ - محمد بن عمر بن عرفة:

لم یذکروه. روی محمد بن عیسی، عنه، قال: سمعت أبا الحسن علیه

(۲۶۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم عرفة (۱)، محمد بن عمر بن عبد العزیز (۲)، محمد بن أبی عمارة (۱)، أحمد بن عبد الحمید (۱)، محمد بن عمر السمرقندی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الحمید (۱)، سلیمان المروزی (۱)، العباس بن عامر (۱)، محمد بن عیسی (۱)، علی بن صدقة (۱)، محمد بن عبید (۱)، محمد بن عمر (۲)

صفحه ۲۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۶۳

السلام - الخ. الکافی ج ۵ باب الأمر بالمعروف والنهی عن المنکر من کتاب الجهاد ص ۵۶.

۱۴۱۶۹ - محمد بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

صاحب المغازی أبو عبد الله المدنی. تقدم بعنوان محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۴۱۷۰ - محمد بن عمر بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

من أصحاب الصادق علیه السلام. مات سنة ۱۷۱ وله ۶۴ عاما. وأخوه علی وبناؤه أبو عبد الله الحسین بالکوفة، والقاسم بن محمد بطبرستان، وعمر و جعفر بخراسان. لهم أعقاب. کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۵۷.

۱۴۱۷۱ - محمد بن عمر بن علی بن عمر الأشرف:

لم یذکروه. هو ابن الإمام السجاد صلوات الله علیه جد أحمد بن علی المذکور. وتقدم أبوه وأجداده.

۱۴۱۷۲ - محمد بن عمر بن غالب:

لم یذکروه. وله روایات شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۳۱، وجد ج ۴۰ / ۲۱.

۱۴۱۷۳ - محمد بن عمر الکاتب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین باب ۳۷ عن عبد الله بن جعفر الحمیری، عنه، عن علی بن محمد بن الصیمری - الخ. وروی المسعودی فی إثبات الوصیة ص ۲۰۹ عنه، عن علی بن محمد بن زیاد الصمیری.

۱۴۱۷۴ - محمد بن عمر الکوفی أخو یحیی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن خالد، عن بعض أصحابنا، عنه، عن مرازم بن حکیم. الکافی ج ۱ باب البداء من کتاب التوحید ص ۱۴۸.

(۲۶۳)

مفاتیح البحث: الامر بالمعروف (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن عمر الکوفی أخو یحیی (۱)، محمد بن عمر بن علی بن الحسین (۱)، علی بن محمد بن زیاد (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عمر بن علی (۱)، أبو عبد الله (۲)، القاسم بن محمد (۱)، مرازم بن حکیم (۱)، أحمد بن علی

(۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن عمر (۴)، خراسان (۱)، الموت (۱)

صفحه ۲۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۶۴

۱۴۱۷۵ - محمد بن عمر المازنی (الملدی):

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ / ۴۱۰، وجد ج ۳۹ / ۲۸۴.

وروی فی العلل ج ۱ / ۱۷۳ عن جندل بن والق، عنه، عن عبادة الکلینی، عن الصادق علیه السلام، وکذا فی الأمالی ص ۱۰۹، وبشا ص ۱۴۹ عنه، عن الصادق علیه السلام.

۱۴۱۷۶ - محمد بن عمر بن محمد بن حمید البزاز أبو الحسن:

لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل ص ۲۵۸ عنه، عن الحسین بن إسماعیل بن أبان حدیث النافلة بعد العشاء.

۱۴۱۷۷ - محمد عمر بن محمد بن سالم بن البراء بن سبرة بن یسار التمیمی أبو بکر المعروف بالجعابی البغدادی الحافظ الکوفی القاضی:

کان من حفاظ الحدیث وأجلاء أهل العلم. له کتب شریفة ذکرها النجاشی وغیره. وروی عنه الصدوق والتلعکبری والفید وأحمد بن عبدون.

قیل: إنه یحفظ مائتی ألف حدیث ویجیب فی مثلها. ونقل أنه قال: أحفظ أربعمائة ألف حدیث.

وبالجملة کانت ولادته فی صفر سنة ۲۸۵ أو ۲۸۶. ومات ببغداد فی النصف من رجب سنة ۳۴۴.

وروی المفید أمالیه مج أبی بکر محمد بن عمر الجعابی، عن أبیه قال حدثنا الرضا علی بن موسی، عن أبیه، عن آبائه علیهم السلام.

۱۴۱۷۸ - محمد بن عمر المرزبانی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، کما فی کنز الکراجکی ص ۲۲۵.

۱۴۱۷۹ - محمد بن عمر بن مسعدة:

لم یذکروه. روی ابن جمهور، عنه، عن الحسن بن راشد. الکافی ج ۲ کتاب

(۲۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، محمد بن عمر بن مسعدة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسن بن راشد (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، محمد بن سالم (۱)، محمد بن حمید (۱)، محمد بن عمر (۳)

صفحه ۲۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۶۵

فضل القرآن ص ۶۱۳.

۱۴۱۸۰ - محمد بن عمر بن مسلم بن الجعابی أبو بکر القاضی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۳۹ عن المفید، عنه، عن ابن عقدة. ومثله فی سند آخر.

۱۴۱۸۱ - محمد بن عمر بن المفضل بن غالب الحافظ:

لم یذکروه. روی فی مقتضب الأثر ص ۴ عنه، عن محمد بن أحمد بن أبی خیثمة، عن علی بن الجعد - الخ.

۱۴۱۸۲ – محمد بن عمر بن منصور البلخی:

وقع فی طریق الصدوق، کما تقدم فی أحمد بن محمد بن یزید.

۱۴۱۸۳ – محمد بن عمر بن موسی:

لم یذکروه. تقدم فی أخیه أحمد بن روایتهما عن أبیهما، وروی علی بن إبراهیم الجعفری، عنه، عن أبیه.

۱۴۱۸۴ – محمد بن عمر النصیبی:

لم یذکروه. روی ابن قولویه فی کامله ص ۶۷ عن الحسین بن علی الزعفرانی، عنه، عن هشام بن سعد – الخ.

۱۴۱۸۵ – محمد بن عمر النوقانی:

لم یذکروه. روی الصدوق عنه بواسطة معجزة مشهد الرضا علیه السلام.

کمبا ج ۱۲ / ۹۵، وجد ج ۴۹ / ۳۲۶.

۱۴۱۸۶ – محمد بن عمر النیشابوری أبو نصر:

لم یذکروه. روی الجعابی، عنه، عن محمد بن السری. أمالی المفید ص ۱۴۳، و أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۱.

(۲۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، الحسین بن علی الزعفرانی (۱)، أحمد بن محمد بن یزید (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، محمد بن عمر بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن قولویه (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عمر بن مسلم (۱)، محمد بن عمر (۵)، القرآن الکریم (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۶۶

۱۴۱۸۷ – محمد بن عمر بن واقد الأسلمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۰ عن أحمد بن عبید بن ناصح، عنه، عن إبراهیم بن إسماعیل بن أبی حبیبة، وجد ج ۱۹ / ۵۳، وکمبا ج ۶ / ۴۱۵.

ولعله محمد بن عمر الواقدی المعروف الذی له کتب تبلغ ثمانی وعشرین کتابا. ولد سنة ۱۳۰ ومات فی ذی الحجة سنة ۲۰۷ وله ۷۸ سنة.

۱۴۱۸۸ – محمد بن عمر بن الولید التمیمی البصری:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن کتاب المأکل باب ۵۹ عن ابن أبی عمیر، عن سجادة، عنه، عن محمد بن فرات الأزدی – الخبر، وکمبا ج ۱۴ / ۸۲۷ و ۸۹۸، وجد ج ۶۶ / ۷۱ و ۴۲۷.

۱۴۱۸۹ – محمد بن عمر بن یحیی:

لم یذکروه. هو أخو أحمد المذکور فیه نسبهما. والظاهر اتحاده مع ابن عمر بن یحیی العلوی الحسینی الشریف أبی طالب الذی روی المفید والحسین بن عبید الله الغضائری، عنه، عن أحمد بن سعید کتب أبان بن عثمان الأحمر، کما فی فهرست الشیخ الطوسی.

ووقع فی طریق الطبری فی بشارة المصطفی ص ۶ عن محمد بن الحسن بن داود الخزاعی، عنه فی سنة ۴۰۴ عن ابن عقدة.

۱۴۱۹۰ – محمد بن عمر بن یزید بیاع السابری:

من أصحاب الرضا علیه السلام. روایة عبد العظیم الحسنی، عنه، عن حماد بن عثمان. کمبا ج ۲۳ / ۵۲، وجد ج ۱۰۳ / ۲۲۷.

وروایة الحسن بن موسی عنه، عن حماد بن عیسی – الخ. وأمالی الشیخ ج ۱ / ۲۳۰. وابن أخیه أحمد بن الحسین. وأخوه الحسن بن

عمر تقدما.

(۲۶۶)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، محمد بن عمر بن یزید بیاع السابری (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، محمد بن عمر الواقدی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، یحیی العلوی (۱)، أبان بن عثمان (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، الحسن بن داود (۱)، الحسن بن موسی (۱)، حماد بن عیسی (۱)، عمر بن الولید (۱)، حماد بن عثمان (۱)، عمر بن یحیی (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، أحمد بن سعید (۱)، أحمد بن عبید (۱)، الحسن بن عمر (۱)، محمد بن عمر (۱)، الأکل (۱)

صفحه ۲۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۶۷

۱۴۱۹۱ - محمد بن عمر بن یونس (یوسف - خ ل) الحنفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۱۵۶ عن عبد الرحمن بن القاسم، عنه، عن إبراهیم بن هراسة.

۱۴۱۹۲ - محمد بن عمران بن أبی لیلی:

لم یذکروه. شف: من کتاب أسماء مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام بسنده عن محمد بن معدان، عنه، عن عاصم بن الفضل الخیاط، عن محمد بن مسلم - الخ. کما ج ۹ / ۲۵۵، وجد ج ۳۷ / ۳۲۸.

وروی ابن عقدة، عن سلیمان بن محمد الهمدانی، عنه، عن محمد بن عیسی الکندی، عن الصادق علیه السلام.

وروی الطبری فی کتاب دلائل الإمامة ص ۵ عن سلیمان بن أبی العطوس، عنه، عن عبد ربه یعنی ابن أبی علقمة. وروایته عن ابن أبی لیلی، کما فی کتاب إیضاح القاضی نعمان ص ۲۵۰.

۱۴۱۹۳ - محمد بن عمران بن إسماعیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۱۷۸ عن محمد بن یحیی العطار، عن محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران الأشعری، عنه، عن أبی علی الأنصاری، عن محمد بن جعفر التمیمی: قال: قال الصادق جعفر بن محمد صلوات الله علیهما - الخ. وذکر قصة إبراهیم الخلیل مع العابد ومرورهما علی وجه الماء، و کما ج ۵ / ۱۳۳، وکتاب العشرة ص ۲۴۸، وکتاب الدعاء ص ۵۶، وجد ج ۷۶ / ۱۹، وج ۹۳ / ۳۶۹، وج ۱۲ / ۷۶.

۱۴۱۹۴ - محمد بن عمران البارقی مولی أبی جعفر الباقر علیه السلام:

روی عثمان بن عیسی، عن سماعة بن مهران، عنه، عن الصادق علیه السلام حدیث أنهم صلوات الله علیهم اثنا عشر محدثا کما فی باب ما جاء فی الاثنی عشر و النص علیهم. ونقله الصدوق کما فی کما ج ۹ / ۱۶۵ و ۱۶۶، وجد ج ۳۶ / ۳۹۳ و

(۲۶۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، إبراهیم بن هراسة (۱)، محمد بن عمران البارقی (۱)، محمد بن جعفر التمیمی (۱)، عمران بن إسماعیل (۱)، ابن أبی لیلی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سماعة بن مهران (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، محمد الهمدانی (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن عمران (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، محمد بن عمر (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۶۸

۳۹۸، وکمال الدین باب ۳۳ ح ۶.

۱۴۱۹۵ - محمد بن عمران البجلی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما عده الشیخ. وروی موسی بن القاسم، عنه، عن الصادق علیه السلام قال: یقول: من لم یجعل نفسه له من نفسه واعظا فإن مواعظ الناس لن تغنی عنه شیئا. جا ص ۱۷.

۱۴۱۹۶ - محمد بن عمران بن الحجاج السبیعی أبو عبد الله:

لم یذکروه. وله مجلس یجتمع الناس عنده ویحدثهم. جد ج ۴۲ / ۳۱۱ و ۳۱۴، وکمبا ج ۹ / ۶۷۹ و ۶۸۰.

وروی التلعکبری، عن أحمد بن محمد بن العطار، عنه، عن إبراهیم بن الحسن بن راشد، عن علی بن یقطین حدیث الدراعة المشهور. مدینة المعاجز ص ۴۲۹، و دلائل الإمامة للطبری ص ۱۵۸.

وروی الحسین بن محمد، عنه، عن (محمد بن الولید)، عن یونس بن یعقوب.

الکافی ج ۲ باب الاعتراف بالذنوب من کتاب الإیمان والکفر ص ۴۲۷. وروی أیضا عنه، عن عبد الله بن جبلة کما فیه أیضا باب الحب فی الله. ص ۱۲۷.

۱۴۱۹۷ - محمد بن عمران الذهلی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۴۴.

۱۴۱۹۸ - محمد بن عمران بن عبد الکریم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی، عن نصر بن مزاحم، عنه، عن أبیه، عن جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام حدیث شریف فی فضائل الشیعة وذم المخالفین. وهو یدل علی حسنه وکماله. کتاب الإیمان ص ۱۱۳، وجد ج ۶۸ / ۴۳.

۱۴۱۹۹ - محمد بن عمران بن عبد الله الأشعری القمی:

لم یذکروه. هو والد عمران الثقة والحسن المذکورین.

(۲۶۸)

مفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عمران بن عبد الله الأشعری (۱)، محمد بن عمران بن الحجاج (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، محمد بن عمران البجلی (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، موسی بن القاسم (۱)، أبو عبد الله (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، محمد بن الولید (۱)، علی بن یقطین (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن عمران (۲)، أحمد بن محمد (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، عبد الکریم (۱)

صفحه ۲۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۶۹

۱۴۲۰۰ - محمد بن عمران العجلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام کما قاله الشیخ. وروی العیاشی ج ۲ / ۱۴۰ عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: أی شیء کان

موضع البیت حیث کان الماء فی قول عز وجل ": وکان عرشه علی الماء؟ " قال: کانت مهاة بیضاء.

یعنی درة. کمبا ج ۱۴ / ۲۱، وجد ج ۵۷ / ۸۹.

ورواه فی الکافی ج ۴ کتاب الحج ص ۱۸۸ بإسناده، عن محمد بن سنان، عنه مثله. وذکر الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه محمد بن أبی عمیر، عنه.

۱۴۲۰۱ - محمد بن عمران الکاتب:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال ج ۲ / ۵۲ عن أبیه، عن عبد الله بن جعفر الحمیری، عنه، عن علی بن محمد الصیمری، عن علی بن مهزیار - الخ.

۱۴۲۰۲ - محمد بن عمران الکوفی:

روی الصدوق فی العیون باب ۶ بسنده، عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن عبد الرحمن بن أبی نجران وصفوان بن یحیی، حدیث اللوح المنقول عن جابر، و کمبا ج ۹ / ۱۲۱، وجد ج ۳۶ / ۲۰۰، والإکمال باب ۲۸.

۱۴۲۰۳ - محمد بن عمران بن موسی بن سعید بن عبد الله المرزبانی:

لم یذکروه. له کتاب الأزمنة نقل منه السید فی الإقبال وغیره، کما فی ص ۲۷۵، وفی کتاب الصلاة ص ۸۹۷، وکمبا ج ۳ / ۹۰، وج ۱۴ / ۱۹۷، وجد ج ۵ / ۳۲۹، وج ۹۱ / ۱۱۹، وج ۵۹ / ۴۹.

وروی المفید، عنه، عن أحمد بن محمد بن عیسی المکی - الخ. وذکر حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۲۳۷ وحدیثا آخر فی ذلک. ص ۲۹۰ و ۲۹۲، وجد ج ۳۷ / ۲۵۴، وج ۳۸ / ۱۲۸. وله کتاب ما نزل من القرآن فی علی بن أبی طالب علیه السلام.

(۲۶۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، علی بن محمد الصیمری (۱)، محمد بن عمران العجلی (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، سعید بن عبد الله (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، علی بن مهزیار (۱)، عمران بن موسی (۱)، محمد بن عمران (۲)، محمد بن سنان (۱)، حدیث اللوح (۱)، القرآن الکریم (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۷۰

وسائر روایات المفید عنه فی کتاب الإیمان ص ۱۱۰ مکررا، وکمبا ج ۹ / ۴۰۳ و ۴۰۵ و ۴۱۶، وجد ج ۳۹ / ۲۵۵ و ۲۶۵ و ۳۱۲ و ۳۱۴، وج ۶۸ / ۳۱.

وقد أکثر عنه المفید فی أمالیه، وکذا الشیخ فی أمالیه، والطبری فی بشا ص ۷۶. مات سنة ۳۷۸ وله ۸۱ عاما. وقیل: ولد سنة ۲۹۶ ومات سنة ۳۸۲.

وروی السید المرتضی، عنه فی الدرر والغرر. وله تصانیف.

۱۴۲۰۴ - محمد بن عمران مولی أبی جعفر علیه السلام: هو البارقی المذکور.

۱۴۲۰۵ - محمد بن عمران مولی أم هانی بنت أبی طالب:

یقال لها فاختة. من أصحاب الصادق علیه السلام کما عده الشیخ.

۱۴۲۰۶ - محمد بن عمیر:

لم یذکروه. قال: رأیت محمد بن علی بن علیه السلام (یعنی الجواد علیه السلام) یضع یده علی منبر فتورق کل شجرة من فرعها. وإنی رأیته یکلم شاة فتجیبه.

إثبات الهداة ج ۶ / ۱۹۹.

وروی القمی فی تفسیره سورة السبأ عن علی بن جعفر، عن محمد بن عبد الله الطائی، عن محمد بن عمیر، عن حفص الکناسی، عن الصادق علیه السلام.

۱۴۲۰۷ – محمد بن عمیر البغدادی الحافظ:

لم یذکروه. روی عنه الصدوق، کما تقدم فی أحمد بن الحسن بن عبد الکریم. و لعله ابن عمر بن محمد المذکور.

۱۴۲۰۸ – محمد بن عمیر بن وافد الرازی:

لم یذکروه. من أصحاب أبی جعفر الجواد صلوات الله علیه ومورد عنایته و لطفه. کمبا ج ۱۲ / ۱۱۰، وجد ج ۵۰ / ۴۷.

۱۴۲۰۹ – محمد بن عمیرة الأسلمی:

لم یذکروه. روی ابن قولویه القمی فی الکامل باب ۱۷ ص ۶۲ عن عبید الله بن

(۲۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن عمران مولی أم هانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، ابن قولویه (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، حفص الکناسی (۱)، محمد بن عمران (۱)، علی بن جعفر (۱)، محمد بن علی (۱)، عبد الکریم (۱)، عمر بن محمد (۱)، الموت (۱)

صفحه ۲۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۷۱

الفضل بن محمد بن هلال، عنه، عن عمرو بن عبد الله بن عنبسة.

۱۴۲۱۰ – محمد بن عنبسة: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن أحمد بن الحسین.

۱۴۲۱۱ – محمد بن عوام الخلقانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق قلیل الحدیث. له کتاب نوادر رواه علی بن حسان.

۱۴۲۱۲ – محمد بن عوف:

روی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۸ / ۱۳۹، وکمبا ج ۹ / ۲۹۳.

وفی بشا ص ۱۰۶ عن محمد بن أحمد بن الحسین النیشابوری، عنه، عن الحسن بن منیر. ولعله الأزدی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۴۲۱۳ – محمد بن عوف الطائی:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۷ عن الحسین بن عبد الله بن أبی کامل، عنه، عن علی بن قادم.

۱۴۲۱۴ – محمد بن عون بن عبد الله بن الحارث:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۱۷ عن علی بن محمد بن سلیمان النوفلی، عن أبیه، عنه، عن أبیه، عن ابن عباس فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۳۱۴، وجد ج ۳۸ / ۲۲۵.

۱۴۲۱۵ – محمد بن عون النصیبی:

لم یـذکروه. روی القمی فی تفسیره عن محمـد بن الحسن، عنه، حـدیث الجواد علیه السـلام وتزویجه وسؤال یحیی بن أکثم عنه عن الصید والتفصیل الإمام لذلک.

کمبا ج ۴ / ۱۸۲، وج ۲۱ / ۳۴، وجد ۱۰ / ۳۸۱، وج ۹۹ / ۱۴۸.

(۲۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، محمد بن أحمد بن الحسـین (۲)، عبـد الله بن الحارث (۱)، محمد بن عون النصـیبی (۱)، عمرو بن عبد الله (۱)، یحیی بن أکثم (۱)، علی بن حسان (۱)، محمد بن عوام (۱)، الفضل بن محمد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن عوف (۲)، الصید (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۲۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۷۲

۱۴۲۱۶ - محمد بن عویر الإیلی:

لم یذکروه. روی محمد بن محمد بن الأشعث، عنه، عن سلامة بن روح. کتاب الجعفریات ص ۲۱۴.

۱۴۲۱۷ - محمد بن عیاش بن عیسی أبو جعفر:

لم یذکروه. وکذا فی النسخ المتعددة. روی حمید بن زیاد، عن کتاب أبی حمزة الثمالی، کما فی فهرست الشیخ.

۱۴۲۱۸ - محمد بن عثیم (عثیم - کما فی الکافی) النخاس:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الروضـة ح ۴۳ عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن معاویـة بن عمـار، عن أبی عبـد الله علیه السـلام - الـخ ونقله فی البحار باب ما یحتـج الله به علی عباده یوم القیامـة ص ۲۴۱ من طبع تبریز وط جـد ج ۷ / ۲۸۵. لکن فی طبع کمبانی ج ۳ / ۲۷۳ أبدل عثیم باسم میثم.

۱۴۲۱۹ - محمد بن عیسی بن أبی منصور:

روی سعدان بن مسلم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام الدعاء الوارد فی قنوت صلاة العیدین. یب ج ۵ باب صلاة العیدین ص ۱۳۹.

۱۴۲۲۰ - محمد بن عیسی بن أحمد الزرجی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی الصدوق عنه معجزة الإمام أبی محمد العسـکری علیه السـلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۷، وج ۱۳ / ۹۳، وجد ج ۵۰ / ۲۴۷، وج ۵۱ / ۳۴۲.

۱۴۲۲۱ - محمد بن عیسی بن أحمد بن عیسی العلوی العمری:

لم یذکروه. هو جد أحمد بن الحسین بن محمد المذکور. وهو غیر والد أحمد المذکور فیه نسبه.

۱۴۲۲۲ - محمد بن عیسی الأرمنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أحادیث متعددة. روی عنه أحمد بن

(۲۷۲)

مفاتیح البحث: صلاة العید (۲)، یوم القیامة (۱)، محمد بن عیسـی بن أبی منصور (۱)، أحمد بن عیسی العلوی (۱)، محمد بن عیاش بن عیسی (۱)، محمد بن عیسی الأرمنی (۱)، أحمد بن الحسین بن محمد (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، معاویة بن عمار (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، حمید بن زیاد (۱)، عیسی بن أحمد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، سعدان بن مسلم (۱)

صفحه ۲۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۷۳

هلال وسلمة بن الخطاب. والبرقی فی کتاب المحاسن عن أبیه، عنه، کما فی کتاب الدعاء ص ۱۵، وجد ج ۹۳ / ۲۰۷ وغیره، والکافی ج ۳ کتاب الجنائز باب التعزی ص ۲۲۲.

۱۴۲۲۳ - محمد بن عیسی البکائی:

تقدم فی صباهان بن أسبوزن الدیلمی الشیرازی روایته.

۱۴۲۲۴ - محمد بن عیسی بن حنان المدائنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۹۲ عنه، عن سفیان بن عیینة. کتاب العشرة ص ۱۹۰، وجد ج ۷۵ / ۲۶۵.

وروایته الأخری فی أمالیه ص ۳۹۳ عن شعیب بن حرب.

۱۴۲۲۵ - محمد بن عیسی الدامغانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۱۱۰ عن محمد بن عبد الرحمن الصفار، عنه، عن یحیی بن المغیرة - الخ، وجد ج ۸ / ۱۸۹، وج ۱۸ / ۳۳۲، وکمبا ج ۳ / ۳۴۵، وج ۶ / ۳۷۹. وغیر ذلک مما تقدم فی محمد بن أبی بشر وأحمد بن محمد بن همدان.

۱۴۲۲۶ - محمد بن عیسی بن زکریا الدهقان:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم، عنه أحادیث متعددة فی فضائل الشیعة و ذم المخالفین. وکلها تدل علی حسنه وکماله. منها فی کتاب الإیمان ص ۱۱۷، و کمبا ج ۳ / ۱۳۷ و ۲۴۸ و ۲۹۷، وج ۹ / ۵۴ و ۶۲ و ۷۴ و ۳۷۱ و ۴۱۲، وجد ج ۶ / ۱۶۳، وج ۷ / ۱۹۸، وج ۸ / ۲۶، وج ۳۵ / ۲۸۳ و ۳۲۱ و ۳۹۰، وج ۳۹ / ۱۱۲ و ۲۹۲، وج ۶۸ / ۵۸.

۱۴۲۲۷ - محمد بن عیسی بن زیاد التستری:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة الأنبیاء عن محمد بن جعفر، عنه،

(۲۷۳)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن عیسی بن زیاد (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، سورة الأنبیاء (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن أبی بشر (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، محمد بن عیسی (۴)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، محمد بن عبد (۱)، الحرب (۱)، الهلال (۱)، الجنازة (۱)

صفحه ۲۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۷۴

عن الحسن بن علی بن فضال - الخبر، وکمبا ج ۵۰ / ۲۰۴، وجد ج ۱۲ / ۳۴۶.

وروی الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۰۵ عن علی بن حاتم، عن محمد بن جعفر بن الحسین المخزومی، عنه، عن الحسن بن علی بن فضال حدیثا آخر، وکمبا ج ۱۴ / ۸۹۲ و ۹۰۷، وجد ج ۶۶ / ۴۰۱ و ۴۶۴.

وروی العیاشی فی تفسیره سورة البقرة ص ۱۳۱ عنه قال: کنت فی دیوان ابن عباد فرأیت کتابا ینسخ، فسألت عنه، فقالوا: کتاب الرضا علیه السلام إلی ابنه من خراسان - الخ، وکمبا ج ۱۲ / ۱۲۵، وجد ج ۵۰ / ۱۰۳.

وروی النجاشی ص ۲۹۹ عن محمد بن جعفر الرزاز قال: حدثنا جدی لأمی محمد بن عیسی بن زیاد قال: حدثنا معمر بن خلاد بکتابه.

ووقع فی طریق أبی غالب الزراری عن أبی العباس الرزاز، عنه، عن ابن فضال کتاب البشارات. وروی عنه، عنه کتاب جزء جلود الصغیر. وروی عنه، عنه کتاب عیسی بن عبد الله العلوی.

۱۴۲۲۸ – محمد بن عیسی بن زید بن علی:

لم یذکروه. هو والد جعفر المذکور. وابنه منصور یأتی.

۱۴۲۲۹ – محمد بن عیسی بن السکن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی روایة شریفة. کمبا ج ۹ / ۴۵۸، وجد ج ۴۰ / ۱۳۶.

۱۴۲۳۰ – محمد بن عیسی الضریر: لم یذکروه. هو ابن عیسی بن هارون الآتی.

۱۴۲۳۱ – محمد بن عیسی بن عبد الکریم الطرسوسی:

لم یذکروه. روی الشیخ المعتمد جعفر بن أحمد القمی فی المسلسلات ص ۱۰۳ عن الحسین بن جعفر، عنه، عن عمر بن سعید بن یسار، عن أحمد بن دهقان – الخ، و کتاب العشرة ص ۲۴۹، وجد ج ۷۶ / ۲۲.

(۲۷۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، عیسی بن عبد الله العلوی (۱)، محمد بن عیسی بن زیاد (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۲)، محمد بن جعفر الرزاز (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعید بن یسار (۱)، علی بن حاتم (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، عیسی الضریر (۱)، عیسی بن زید (۱)، سورة البقرة (۱)، محمد بن عیسی (۲)، جعفر بن أحمد (۱)، معمر بن خلاد (۱)، عبد الکریم (۱)، محمد بن جعفر (۱)، خراسان (۱)

صفحه ۲۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۷۵

۱۴۲۳۲ – محمد بن عیسی بن عبد الله:

لم یذکروه. روی ابن قولویه فی کامل الزیارة ص ۲۰۸ عن حفیده الحسن بن عبد الله بن محمد، عن أبی، عن جده محمد بن عیسی بن عبد الله، عن إبراهیم بن أبی البلاد – الخ.

۱۴۲۳۳ – محمد بن عیسی بن عبد الله بن سعد الأشعری أبو علی:

شیخ القمیین ووجه الأشاعرة بلا خلاف. متقدم عند السلطان. ودخل علی الرضا علیه السلام وسمع منه. وروی عن أبی جعفر الثانی علیه السلام.

أقول: هو ثقة وفاقا للمجلسی فی الوجیزة وغیره فی غیرها. وابناه أحمد و بنان تقدموا.

روایته عن الجواد علیه السلام فی إثبات الوصیة للمسعودی ص ۱۸۹. له کتاب الخطب.

۱۴۲۳۴ – محمد بن عیسی بن عبد الله العلوی:

لم یذکروه. روی العیاشی فی تفسیره ص ۴۱ عنه، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام تفسیر الکلمات التی تلقاها آدم من ربه، وکمبا ج ۵ / ۵۱، و ۳۱، وج ۶ / ۱۸۰، وجد ج ۱۱ / ۱۸۷ و ۱۱۵، وج ۱۶ / ۳۶۷. وابنه علی تقدم.

۱۴۲۳۵ – محمد بن عیسی بن عبد الله بن مالک الأشعری القمی أبو علی:

والظاهر اتحاده مع محمد بن عیسی بن عبد الله بن سعد.

۱۴۲۳۶ – محمد بن عیسی بن عبد الوهاب الثمان الرازی:

لم یذکروه. هو أبو النجم الشیخ العالم الفقیه. وقد روی الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی عنه، عن محمد بن أحمد النیسابوری

- الخ. کتاب الإیمان ص ۱۳۶. وروی غیره عنه، عنه، کما فی کمبا ج ۹ / ۳۷۴ و ۴۰۱ و ۴۰۳ و ۴۴۴، وجد ج ۳۹ / ۱۲۸ و ۲۴۹ و ۲۵۵، و ۴۰ / ۷۴.

وقد ینسب إلی جده فیقال: محمد بن عبد الوهاب، کما فی الأمالی ص ۲۳۲، و

(۲۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، مدرسة الأشاعرة (۱)، محمد بن عیسی بن عبد الله بن سعد (۲)، محمد بن عبد الوهاب (۱)، عیسی بن عبد الله العلوی (۱)، محمد بن عیسی بن عبد الله (۳)، عبد الله بن محمد (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أحمد (۱)

صفحه ۲۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۷۶

أمالی الشیخ ج ۲ / ۴۳.

وفی بشارة المصطفی ص ۳۶ قال: أخبرنا الشیخ الفقیه أبو النجم محمد بن عبد الوهاب بن عیسی الرازی فی صفر سنة ۵۱۰ عن محمد بن أحمد بن الحسین النیسابوری - الخ. ومثل ذلک فیه ص ۴۹. ووصفه بالسعید الفقیه فیکون أبوه عبد الوهاب باسم جده. وکذا فیه ص ۶۴ و ۶۸ و ۷۵. وذکره مترحما علیه کما فیه ص ۷۹ و ۸۳ و ۹۱ و ۹۶ و ۱۰۳.

۱۴۲۳۷ - محمد بن عیسی بن عبید بن یقطین بن موسی:

أبو جعفر العبیدی الیقطینی الأسدی الخزیمی البغدادی الیونسی. من أصحاب الرضا والجواد والهادی والعسکری صلوات الله علیهم.

هو مختلف فیه، قال النجاشی: إنه جلیل فی أصحابنا ثقة عین کثیر الروایة حسن التصانیف. منها کتاب الإمامة. وتبعه المج فی الوجیزة والشیخ الحر وغیرهما ممن تأخر. من أراد التفصیل راجع کتابی العلامة المامقانی والعلامة النوری.

غط: الحمیری عن الیقطینی (یعنی هذا المترجم) قال: لما اختلف الناس فی أمر أبی الحسن الرضا علیه السلام جمعت من مسائله مما سئل عنه وأجاب عنه خمس عشرة ألف مسالة. کمبا ج ۱۲ / ۲۸. وفی روایة أخری: ثمانیة عشر ألف مسألة. ص ۲۹، وجد ج ۴۹ / ۹۷ و ۹۹.

أخواه جعفر وموسی، وأبوه وأجداده وابنه أحمد مذکورون فی محلهم. و ربما یستفاد علمه وکماله مما فی إکمال الدین ج ۲ / ۸۳.

۱۴۲۳۸ - محمد بن عیسی بن عثمان الأجرمی الآجری:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن داود، عنه، غزوان بن محمد الأزدی کتاب أبیه. جش ص ۲۶۳.

۱۴۲۳۹ - محمد بن عیسی العجلی أبو جعفر:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۷ عن شیخه محمد بن عمر الجعابی، عنه،

(۲۷۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن عیسی بن عبید بن یقطین (۱)، محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، عیسی بن عثمان (۱)، محمد بن عیسی (۱)

صفحه ۲۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۷۷

عن مسعود بن یحیی الهندی، عن شریک.

۱۴۲۴۰ - محمد بن عیسی بن علی بن محمد الجعفری:

لم یذکروه. یروی عنه ابنه جعفر کما تقدم.

۱۴۲۴۱ - محمد بن عیسی القطان أبو طالب:

لم یذکروه. روی الطبری فی کتابه دلائل الإمامة ص ۹۵ عنه، عن هارون التلعکبری - الخ.

۱۴۲۴۲ - محمد بن عیسی القطان المدائنی:

لم یذکروه. روی أبو بکر الحبال، عنه، عن أبیه، عن مسعدة بن الیسع، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۲ کتاب العشرة ص ۶۵۲.

۱۴۲۴۳ - محمد بن عیسی القیسی أبو جعفر (وفی موضع: القمی):

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۲ و ۹۷ و ۱۲۱ و ۲۱۵ عن محمد بن جعفر الرزاز، عنه، عن إسحاق بن یزید الطائی - الخ. جد ج ۳۷ / ۳۳۶، و ج ۳۸ / ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۷ و ۲۸۸.

۱۴۲۴۴ - محمد بن عیسی الکندی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۳۹ عن محمد بن عمران، عنه، عن الصادق علیه السلام. ومثله فیه ص ۲۰۵.

۱۴۲۴۵ - محمد بن عیسی بن محمد:

روی أحمد بن عبد الله بن ربیعة، عنه، عن علی بن عبد الله، عن أبیه، عن جده، عن الحسین بن علی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. یب ج ۳ / ۸۲.

۱۴۲۴۶ - محمد بن عیسی بن محمد العریضی:

لم یذکروه. هو والد إبراهیم المذکور.

(۲۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عیسی القطان المدائنی (۱)، محمد بن عیسی القطان (۱)، محمد بن عیسی الکندی (۱)، عبد الله بن ربیعة (۱)، محمد بن عیسی بن محمد (۲)، علی بن محمد الجعفری (۱)، محمد بن جعفر الرزاز (۱)، علی بن عبد الله (۱)، والد إبراهیم (۱)، أبو بکر الحبال (۱)، إسحاق بن یزید (۱)، مسعدة بن الیسع (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن عیسی (۲)، محمد بن عمران (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

صفحه ۲۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۷۸

۱۴۲۴۷ - محمد بن عیسی بن محمد بن علی الجعفری:

لم یذکروه. هو جد جعفر بن أحمد المذکور.

۱۴۲۴۸ - محمد بن عیسی بن محمد الوسقندی أبو حاتم:

لم يذكروه. روى الصدوق فى الأمالى ص ۲۰۹ عن عبد الله بن محمد الصائغ، عنه، عن أبيه حديث الفضائل.

۱۴۲۴۹ - محمد بن عيسى بن هارون بن سلام الضرير الواسطى أبو بكر:

لم يذكروه. روى الشيخ، عن الفحام، عنه، عن إبراهيم بن عبد الله، عن أبيه، عن جده، عن الصادق عليه السلام - الخبر. وفى نسخة: إبراهيم بن عبد الصمد - الخ. كتاب الدعاء ص ۲۳۳، وكمبا ج ۲۳ / ۱۰، وج ۵ / ۴۱۸، وجد ج ۱۰۳ / ۲۸، وج ۹۵ / ۱۸۷، وج ۱۴ / ۳۶۲.

ومثل ذلك فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۳۰۶ مكررا. إلى غير ذلك من رواياته المذكورة فى محمد بن زكريا المكى.

وفى التوحيد بإسناده إلى عبد العزيز بن إسحاق عنه.

وروى ابن عقدة، عنه، عن محمد بن زكريا المالكى، كتاب كثير بن طارق، كما فى رجال النجاشى ص ۲۲۴.

۱۴۲۵۰ - محمد بن عيسى بن هشام الناشرى الكوفى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۲۱۶ عن أبى المفضل، عن محمد بن محبوب بن بنت الأشج الكندى، عنه، عن الحسن بن على بن فضال - الخ، وكتاب العشرة ص ۱۲۵، وجد ج ۷۵ / ۲۸.

۱۴۲۵۱ - محمد بن عيسى بن يقطين:

لم يذكروه. روى محمد بن أحمد، عنه، عن أخيه جعفر بن عيسى، كما فى الكافى. وتقدم فى جعفر.

(۲۷۸)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب رجال النجاشى (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد الصائغ (۱)، إبراهيم بن عبد الله (۱)، محمد بن عيسى بن يقطين (۱)، الحسن بن على بن فضال (۱)، عبد العزيز بن إسحاق (۱)، عيسى بن محمد بن على (۱)، محمد بن عيسى بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عيسى بن هشام (۱)، كثير بن طارق (۱)، جعفر بن عيسى (۱)، محمد بن عيسى (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)

صفحه ۲۷۹

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۲۷۹

۱۴۲۵۲ - محمد بن عيسى اليقطينى:

روى عن الرضا عليه السلام. وهو ابن عيسى بن عبيد المذكور. ولعله متحد مع سابقه.

۱۴۲۵۳ - محمد بن العيص:

الطب ص ۱۳۰: عنه، عن إسحاق بن عثمان، عن عثمان بن عيسى.

۱۴۲۵۴ - محمد بن العيص:

أشار الخوئى فى رجاله ج ۱۷ / ۱۳۷ إلى روايتين منه فى يب ويه. ونقل عن بعض النسخ محمد بن الفيض.

۱۴۲۵۵ - محمد بن العيص الغسانى:

لم يذكروه. روى إبراهيم بن أحمد، عنه، عن هشام بن عمار. بشا ص ۱۶۱. و تقدم فى إسحاق بن يوسف روايته عن الصادق عليه السلام.

۱۴۲۵۶ - محمد بن غالب:

وقع فى طريق المفيد عن محمد بن أحمد بن أبى الثلج، عن الحسن بن أيوب، عنه - الخ. كمبا ج ۹ / ۲۵۶، وجد ج ۳۷ / ۳۳۰.

وروى أحمد بن محمد، عنه، عن على بن الحسن بن فضال. يب ج ۴ باب علامة أول شهر رمضان وآخره ص ۱۶۵. وتقدم فى غالب

بن مرة. وفی المصدر ص ۱۰: عن الحسین بن أیوب. وکذا فیه ص ۲۲.

۱۴۲۵۷ – محمد بن غالب الإصفهانی:

لم یذکروه. روی السید بإسناده إلی جده أبی جعفر الطوسی، عن محمد بن أحمد بن عیاش، عن الشیخ الصالح أبی منصور بن عبد المنعم بن النعمان البغدادی قال – الخ. ثم ذکر الزیارة الخارجة عن الناحیة المقدسة سنة ۲۵۲ المشتملة علی أسماء الشهداء وأنها خرجت من الناحیة علی ید الشیخ محمد بن غالب الإصفهانی.

(۲۷۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، محمد بن عیسی الیقطینی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، الحسین بن أیوب (۱)، الحسن بن أیوب (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، هشام بن عمار (۱)، محمد بن العیص (۳)، محمد بن الفیض (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن غالب (۳)

صفحه ۲۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۸۰

کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، وج ۲۲ / ۱۸۲، وجد ج ۴۵ / ۶۵، وج ۱۰۱ / ۲۶۹.

۱۴۲۵۸ – محمد بن غالب الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الإقبال عن ابن عقدة، عنه، عن علی بن الحسن الطاطری فی روایة دعاء رجب.

۱۴۲۵۹ – محمد بن غالب بن حرب الضبی التمتامی أبو جعفر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۸۷، وکمبا ج ۱ / ۸۶، جد ج ۲ / ۶۸.

ووقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۴۶ عن علی بن إبراهیم، عنه، عن یحیی بن سالم، روایة شریفة. ولعله متحد مع ابن غالب بن الحارث الواقع فی طریق الخزاز فی کتابه النصوص باب ۴.

۱۴۲۶۰ – محمد بن غالب الضبی یعرف بتمتام:

لم یذکروه. کتاب المقتضب لابن عیاش، عن أحمد بن محمد بن زیاد القطان، عنه، عن هلال بن عقبة – الخ. کمبا ج ۹ / ۱۶۲، وجد ج ۳۶ / ۳۸۲. وهذا متحد لسابقة، لما فی المقتضب ص ۲۹.

۱۴۲۶۱ – محمد بن غزال:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی کتاب الغیبة عن إبراهیم بن صالح، عنه، عن مفضل بن عمر، حدیث وصف القائم علیه السلام وأصحابه، وکمبا ج ۱۳ / ۱۸۶، وجد ج ۵۲ / ۳۳۰.

۱۴۲۶۲ – محمد بن غزوان:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۸۱ عنه، عن أبان بن تغلب، عن الصادق علیه السلام.

(۲۸۰)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، إبراهیم بن صالح (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن سالم (۱)، أبان بن تغلب (۱)، محمد بن غالب (۳)، الحرب (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۲۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۸۱

۱۴۲۶۳ - محمد بن غفار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ باب الثمانیة عشر ص ۹۶.

۱۴۲۶۴ - محمد بن غیاث:

روی محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عنه، عن عبد الأعلی بن أعین، کما فی نی ص ۱۴.

۱۴۲۶۵ - محمد بن غیاث الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر باب ۳ عن ابن عقدة، عنه.

۱۴۲۶۶ - محمد بن غیاث المهلبی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة عن محمد بن خالد البرقی، عنه حدیثا مفصلا فی أحوال الکاظم علیه السلام ووفاته، وکمبا ح ۱۱ / ۳۰۱، وجد ج ۴۸ / ۲۳۰.

۱۴۲۶۷ - محمد بن الفتح العسکری: تقدم فی إبراهیم بن محمد بن أبی یحیی.

۱۴۲۶۸ - محمد بن الفتح المزنی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال عن عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب بن نصر الشجری، عنه حدیث أبی الدنیا المعمر وأحادیثه.

۱۴۲۶۹ - محمد بن فخار أبو أسلم:

لم یذکروه. روی علی بن سلمة، عنه، عن عبد الله بن عامر. أمالی المفید مج ۳۸.

۱۴۲۷۰ - محمد بن الفرات:

خال أبی عمار الصیرفی. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۱۲۲ عن

(۲۸۱)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، نهر الفرات (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، عبد الأعلی بن أعین (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، عبد الله بن عامر (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن غیاث (۳)، علی بن سلمة (۱)

صفحه ۲۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۸۲

علی بن عثمان، عنه، عن أبی جعفر، عن آبائه علیهم السلام قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: إن علی بن أبی طالب خلیفة الله وخلیفتی، وحجة الله و حجتی، وباب الله وبابی، وصفی الله وصفیی - الخبر، وکمبا ج ۹ / ۲۹۲. کنز:

بإسناده، عنه مثله ص ۲۹۶، وجد ج ۳۸ / ۱۳۷ و ۱۵۱، وبشارة المصطفی ص ۳۱ عنه مثله.

ک: بإسناده، عن محمد بن إسماعیل البرمکی (ثقة مستقیم)، عن علی بن عثمان، عنه، عن ثابت بن دینار، حدیث شریف فی فضل أمیر المؤمنین والحجة المنتظر صلوات الله علیهما. کمبا ج ۱۳ / ۱۷، وجد ج ۵۱ / ۷۳.

روی المفید، عن ابن عقدة، عن أبی حاتم، عنه، عن حنان بن سدیر، عن أبی جعفر علیه السلام قال: ما ثبت الله حب علی فی قلب

أحـد فزلت له قدم إلا ثبتت له قدم أخرى. كتاب الإيمان ص ۱۵۶، وجد ج ۶۸ / ۱۹۹. وسائر رواياته فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۸۸، وبشا ص ۱۲۵.

وروى على بن عثمان بن رزين، عنه، عن جابر بن يزيد. الكافى ج ۷ باب اليمين الكاذبة من كتاب الأيمان ص ۴۳۶.

۱۴۲۷۱ – محمد بن الفرات الأزدى:

لم يذكروه. روى عن زيد بن على الشهيد. وتقدم فى محمد بن عمر بن الوليد.

۱۴۲۷۲ – محمد بن الفرات الدهان:

روى الشيخ، عن الفحام، عن محمد بن الفرحان الدورى، عنه، عن سفيان بن وكيع. بشا ص ۱۴۴.

۱۴۲۷۳ – محمد بن الفرج بن إبراهيم بن عبد الله جعفر:

روى عن الجواد عليه السلام. دلائل الطبرى ص ۲۱۶.

۱۴۲۷۴ – محمد بن الفرج الرخجى:

من أصحاب الكاظم والرضا والهادى صلوات الله عليهم. ثقة بالاتفاق. و

(۲۸۲)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السـلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السـلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، نهر الفرات (۲)، إبراهيم بن عبد الله (۱)، محمد بن إسماعيل البرمكى (۱)، على بن عثمان بن رزين (۱)، محمد بن الفرج الرخجى (۱)، على بن أبى طالب (۱)، ثابت بن دينار (۱)، جابر بن يزيد (۱)، عمر بن الوليد (۱)، حنان بن سدير (۱)، على بن عثمان (۱)، زيد بن على (۱)، محمد بن الفرج (۱)، الحج (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۲۸۳

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۲۸۳

تقـدم فى حفيـده محمـد بن جعفر مـدحه. وقـال محمـد بن الفرج: قال لى على بن محمـد عليه السـلام: إذا أردت أن تسأل عن مسألة فاكتبها وضع الكتاب تحت مصلاك و دعه ساعة أخرجه وانظر فيه. قال: ففعلت فوجدت جواب المسألة موقعا فيه.

وروى فى القاموس روايات فى مـدحه وجلالته. والروايات الدالة على حسـنه وكماله. كمبا ج ۱۲ / ۱۲۷ و ۱۳۲ مكررا و ۱۳۶ و ۱۴۸، وجد ج ۵۰ / ۱۲۰ و ۱۴۰ و ۱۵۵ و ۲۰۸. وتقدم أخوه إبراهيم.

ولعله متحد مع محمد بن الفرج المذكور فى محمد بن جبرئل.

۱۴۲۷۵ – محمد بن الفرج الرويانى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى رواية شـريفة، كما فى الأمالى ص ۱۸۷، وفى جد ج ۴۱ / ۱۵۶، وج ۷۷ / ۲۷۷، وكمبا ج ۱۷ / ۷۷، وج ۹ / ۵۴۵.

۱۴۲۷۶ – محمد بن الفرحان الدورى أبو الطيب:

لم يذكروه. روى الشـيخ فى أماليه ج ۱ / ۲۹۶ عن الفحام (هو أبو محمد أسـتاده)، عنه، عن محمد بن على بن فرات الدهان، وكمبا ج ۳ / ۲۸۸، وج ۹ / ۳۹۰، وجد ج ۷ / ۳۳۸، وج ۳۹ / ۱۹۶، وبشا ص ۱۴۴.

۱۴۲۷۷ – محمد بن فرساد العباد:

لم يذكروه. روى الحسن بن عبد الله بن شاذان، عنه، عن الهيثم بن أحمد، كما تقدم فى محمد بن عبد الله بن أحمد الواعظ.

۱۴۲۷۸ – محمد بن الفضل بن إبراهیم بن المفضل بن قیس بن رمانة الأشعری:

لم یذکروه. وله کتاب کما فی نی ص ۵۱. روی ابن عقدة، عنه فی موارد کثیرة.

منها فی کمبا ج ۱۳ / ۱۳۵ و ۱۶۶، وج ۲۰ / ۵۶، وج ۹ / ۴۳۰، وج ۳ / ۱۰۱، وجد ج ۶ / ۳۴، وج ۴۰ / ۱۵، وج ۵۲ / ۱۱۷ و ۲۴۸، وج ۹۶ / ۲۱۶.

هکذا النسخ المذکورة. ومثلها فی أمالی الشیخ الطوسی ج ۱ / ۹۶ و ۲۸۰ و ۳۴۵. وفی جد ج ۱۰ / ۱۳۸ و ۲۲، وکمبا ج ۴ / ۹۷ و ۱۲۳: محمد بن المفضل – الخ. و

(۲۸۳)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله بن أحمد (۱)، المفضل بن قیس بن رمانة (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن المفضل (۱)، محمد بن الفرج (۳)، محمد بن الفضل (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن جعفر (۱)

صفحه ۲۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۸۴

هذا هو الصحیح المذکور فی کتب الرجال وسیأتی. ویمکن الجمع بأن یکون الفضل اسم أبیه والمفضل اسم جده نسب إلیه.

۱۴۲۷۹ – محمد بن الفضل الأزدی الکوفی:

من أصحاب الرضا والهادی علیهما السلام، ثقة بالاتفاق، کما عده الشیخ فی أصحاب الرضا علیه السلام وفی أصحاب الهادی علیه السلام مکتفیا باسمه واسم أبیه من دون وصف. وذکره أیضا فی کمبا ج ۱۲ / ۷۷، وجد ج ۴۹ / ۲۶۲.

۱۴۲۸۰ – محمد بن الفضل البغدادی:

مکاتبته إلی أبی الحسن العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۰، وجد ج ۵۰ / ۱۷۶.

۱۴۲۸۱ – محمد بن الفضل ابن بنت داود الرقی:

روی علی بن إبراهیم الجعفری، عنه، عن الصادق علیه السلام. التهذیب ج ۶ / ۱۱۰.

۱۴۲۸۲ – محمد بن الفضل بن تمام أبو الحسین:

لم یذکروه. ذکره الشیخ فی کتاب الغیبة مترحما علیه، ونقل بواسطة أبی محمد المحمدی، عنه، عن محمد بن أحمد الذکوزکی کما تقدم فی محمد بن أحمد. و له روایتان فی کمبا ج ۱۳ / ۹۷ مکررا، وج ۱ / ۱۴۸، وجد ج ۲ / ۲۵۲ لکن فی الأخیر:

الفضیل، بدل الفضل، وج ۵۱ / ۳۵۸.

والظاهر أنه منسوب إلی جده وأبوه علی فیتحد مع ما تقدم. وتقدم أخوه الحسین. وروی النجاشی ص ۱۰۵ عن الحسین بن عبید الله (یعنی الغضائری)، عنه من کتابه وأصله کتاب حریز.

۱۴۲۸۳ – محمد بن الفضل بن حاتم:

لم یذکروه. هو المعروف بأبی بکر النجار الطبری الفقیه. روی الشیخ فی

(۲۸۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، محمد بن الفضل ابن بنت داود (۱)، علی بن إبراهیم الجعفری (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، محمد بن الفضل البغدادی (۱)، محمد بن الفضل

الأزدی (۱)، محمد بن الفضل (۲)، محمد بن أحمد (۲)

صفحه ۲۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۸۵

أمالیه ج ۱ / ۱۵۳ عن المفید، عن الحسن بن حمزة العلوی، عنه، عن محمد بن عبد الحمید حدیث أبی ذر عن رسول الله صلی الله علیه وآله قال: لا تضادوا بعلی أحدا فتکفروا، ولا تفضلوا علیه أحدا علیه أحدا فترتدوا، وجد ج ۳۸ / ۱۴، وکمبا ج ۹ / ۲۶۳.

وفی بشارة المصطفی ص ۴۳ عن الحسن بن حمزة العلوی الحسینی الطبری، عنه، عن محمد بن عبد الله الفقیه الحمید، هذه الروایة.

۱۴۲۸۴ - محمد بن الفضل بن ربیعة الأشعری:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن سعید، عنه، عن علی بن حسان، عن عمه، عن مولانا الصادق علیه السلام خطبة جده الحسن المجتبی علیه السلام فی مجلس معاویة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وغیرها. کتاب الکفر ص ۱۷، وجد ج ۷۲ / ۱۵۱.

۱۴۲۸۵ - محمد بن الفضل بن زیدویه الحلاب الهمدانی:

من مشائخ الصدوق. روی عنه فی الخصال ج ۲ أبواب العشرین ص ۹۹.

۱۴۲۸۶ - محمد بن الفضل بن قیس:

لم یذکروه. تأتی روایته فی سعدان بن إسحاق. وهو محمد بن المفضل بن إبراهیم بن قیس الآتی.

۱۴۲۸۷ - محمد بن الفضل الکاتب:

روی المفید فی أمالیه مج ۱۴ ص ۷۱ عن علی بن مالک النحوی، عنه. ومثله فیه مج ۱۳ ص ۶۸ و ۶۳ و ۶۲.

۱۴۲۸۸ - محمد بن الفضل بن محمد بن إسحاق المذکر النیسابوری:

لم یذکروه. هو المعروف بأبی سعید المعلم. وهو من مشائخ الصدوق. روی عنه کثیرا فی کتبه کما فی العیون باب ۳۷ حدیث سلسلة الذهب، وکتاب

(۲۸۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، حدیث سلسلة الذهب (۱)، الفضل بن محمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، الفضل الکاتب (۱)، الحسن بن حمزة (۲)، علی بن حسان (۱)، علی بن مالک (۱)، محمد بن المفضل (۱)، محمد بن الفضل (۳)، عبد الحمید (۱)

صفحه ۲۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۸۶

التوحید ص ۷ و ۳۹، وکمبا ج ۲ / ۸۹، وجد ج ۳ / ۲۸۵، والإکمال باب ۲۶، و کتاب الخصال باب ۱۵ ونقله فی کمبا ج ۳ / ۱۷۸، وجد ج ۶ / ۳۰۵، وکتاب العلل ط جدید ج ۱ / ۱۳۲ و ۱۵۱، وج ۲ / ۱۵۲ و ۱۵۳، وبشا ص ۱۵۱ و ۱۴۷، وک باب ۲۶ ح ۳ ص ۲۹۴. إلی غیر ذلک مما فی جد ج ۴۲ / ۶۸، وکمبا ج ۹ / ۶۱۴.

۱۴۲۸۹ - محمد بن الفضل بن مختار البانی:

لم یذکروه. هو المعروف بفضلان صاحب الجار. یأتی فی محمد بن فیروز روایته وتقدم فی الحکم بن ظهیر.

۱۴۲۹۰ – محمد بن الفضل بن یعقوب:

والد الحسن والحسین المذکوران فیهما نسبه. وفی الأخیر أنه روی عن الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ولعل الظاهر اتحاد الثلاثة. وروی الحسن، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. ویأتی فی أخیه یعقوب وثاقته. والآخران إسحاق وإسماعیل.

۱۴۲۹۱ – محمد بن الفضل الموصلی:

لم یذکروه. هو رجل شیعی. روی عنه محمد بن أحمد الصفوانی ما یفید حسن عاقبته وزوال شکه ببرکة الحسین بن روح. غیبة الشیخ ص ۲۰۵.

۱۴۲۹۲ – محمد بن الفضل النحوی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الإکمال باب ۲۴ ح ۱۱ عن أحمد بن ثابت الدولانی، عنه، عن محمد بن علی بن عبد الصمد، حدیثا شریفا مفصلا فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وفضائلهم وأدعیتهم، وکمبا ج ۹ / ۱۲۲، وجد ج ۳۶ / ۲۰۴. وتقدم فی أحمد بن ثابت مواضع الروایات.

۱۴۲۹۳ – محمد بن الفضل النیسابوری:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عن علی بن إبراهیم الهاشمی، عن أبیه، عنه،

(۲۸۶)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الخصال للشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، کتاب العلل لأحمد بن حنبل (۱)، علی بن إبراهیم الهاشمی (۱)، محمد بن الفضل النیسابوری (۱)، محمد بن أحمد الصفوانی (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۱)، محمد بن الفضل بن یعقوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن ثابت (۲)، الحکم بن ظهیر (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الفضل (۳)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۸۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۸۷

عن بعض رجاله، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۶ کتاب الأطعمة باب الجبن ص ۳۴۰.

۱۴۲۹۴ – محمد بن الفضل الهاشمی یکنی أبا الربیع:

من أصحاب الباقر علیه السلام. والظاهر اتحاده مع لاحقه، کما قاله العلامة المامقانی. ۱۴۲۹۵ – محمد بن الفضل الهاشمی المدنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه أبان بن عثمان الأحمر، کما فی جامع الرواة.

الخرائج: روی عن محمد بن الفضل الهاشمی قال: لما توفی موسی بن جعفر علیه السلام، أتیت المدینة فدخلت علی الرضا علیه السلام فسلمت علیه بالأمر و أوصلت إلیه ما کان معی – الخبر. وذکر حدیثا مفصلا فیه ورود الرضا علیه السلام بالإعجاز فی البصرة والکوفة وما ظهر منه فیهما من الاحتجاجات و المعجزات. فراجع کمبا ج ۱۲ / ۲۱، وجد ج ۴۹ / ۷۳. حتی فیه دلالات علی حسنه وکماله وأمانته ویرتفع المجهولیة عنه.

۱۴۲۹۶ – محمد بن الفضل الهمدانی:

روی محمد بن الحسن الصفار، عن منصور بن العباس، عنه، عن مسهر رجل من أصحابنا، عن الرضا علیه السلام. بشا ص ۲۰۷.

۱۴۲۹۷ – محمد بن الفضیل بن عطا:

مولی مزینة روی محمد بن المنیر، عن إسحاق بن وزیر، عنه، عن الصادق علیه السلام.

۱۴۲۹۸ – محمد بن الفضیل بن غزوان الضبی:

من أصحاب الصادق علیه السلام ثقة بالاتفاق. قیل: إنه مات سنة ۱۹۴ أو ۱۹۵.

(۲۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن الفضیل بن غزوان (۱)، محمد بن الفضل الهاشمی (۳)، محمد بن الفضیل بن عطا (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، أبان بن عثمان (۱)، منصور بن العباس (۱)، مدینة البصرة (۱)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن الفضل (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الطعام (۱)

صفحه ۲۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۸۸

۱۴۲۹۹ - محمد بن الفضیل بن کثیر الأزدی الکوفی الصیرفی أبو جعفر الأزرق:

عدوه من أصحاب الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم.

استضعفوه ورموه بالغلو. لکن یستفاد حسنه وکماله ودفع الرمی من مکاتبته إلی أبی جعفر الجواد علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۱۱، وجد ج ۵۰ / ۵۳، والعیون ج ۱ / ۵۶، وج ۲ / ۲۲۱.

وفی ک باب ۳۹ عن محمد بن الفضیل، عن الرضا علیه السلام روایة کریمة مهمة.

۱۴۳۰۰ - محمد بن الفضیل بن یسار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن جمهور العمی، عنه، عن عبد الله بن سنان - الخبر. کمبا ج ۲ / ۱۴۷، وجد ج ۴ / ۱۴۸.

ولعله متحد مع محمد بن القاسم بن الفضیل بن یسار الثقة الآتی.

۱۴۳۰۱ - محمد بن فلیج:

تقدم فی محمد بن إسحاق روایته وروایته عن موسی بن عقبة. بشا ص ۲۷۹.

۱۴۳۰۲ - محمد بن فلیج الشیبانی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ.

۱۴۳۰۳ - محمد بن فیروز بن غیاث الجلاب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۱۹ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن الفضل بن مختار، عن أبیه، عن الحکم بن ظهیر، عن أبی حمزة الثمالی روایة جوامع المناقب الکریمة، وکمبا ۹ / ۴۴۲، وجد ج ۴۰ / ۶۶.

۱۴۳۰۴ - محمد بن فیض بن فیاض العجلی الساری الدمشقی أبو صالح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۱۲

(۲۸۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن القاسم بن الفضیل بن یسار (۱)، محمد بن الفضیل بن کثیر (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، الحکم بن ظهیر (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، موسی بن عقبة (۱)، محمد بن جمهور (۱)، محمد بن الفضل (۱)، الصدق (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

صفحه ۲۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۸۹

عنه، عن محمد بن أحمد بن عامر - الخ، وکمبا ج ۹ / ۱۴۸، وجد ج ۳۶ / ۳۱۸.

وروایة معلی، عن محمد بن الفیض، عن أبی جعفر علیه السلام، وصف عصا موسی وأنه عندهم علیهم السلام. ونقله أیضا فی حیلة الأبرار ج ۲ / ۵۷۸.

وروی الشیخ، عن المفید، عن علی بن خالد المراغی، عنه، عن أبیه، عن عبد العظیم الحسنی - الخ. کتاب الصلاة ص ۹۲۴، وجد ج ۹۱ / ۲۲۵. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۳۵.

وروی المفید فی ختص ص ۱۱۲ بإسناده، عن الحسین بن محمد بن سعید البزاز وجعفر الدقاق، عنه، عن إبراهیم بن عبد الله ابن أخی عبد الرزاق - الخ.

وروی الهیثم بن محمد (ثقة)، عنه، عن معلی بن خنیس روایة الحقوق. و ذکر فی مشیخة الفقیه محمد بن الفیض فی المعتمدین. روی کتابه ابن أبی عمیر، عنه.

۱۴۳۰۵ - محمد بن فیض بن المختار الکوفی الجعفی:

عدوه من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام. لکن یستفاد حسنه وکماله مما روی کنز عن الصدوق بإسناده، عنه، عن الباقر علیه السلام حدیثا شریفا مفصلا فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وذم من خالفه. کمبا ج ۷ / ۱۰۴، وجد ج ۲۴ / ۶۴.

ورواه الصدوق فی الأمالی ص ۲۹۶ عن عبد الله بن جعفر، عنه، عن أبیه، عن الباقر صلوات الله علیه، وکمبا ج ۹ / ۲۸۵، وجد ج ۳۸ / ۱۰۵، وبشا ص ۱۷۸.

وما رواه فی المعانی ص ۲۲۵ عنه، عنه علیه السلام فی المتعة یفید حسنه و کماله، وکذا ما فی کمال الدین ج ۲ / ۳۹۱.

وروی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۵۰۳ و ۵۰۴ و ۵۰۹ عن محمد بن فیض قال: کنت عند أبی عبد الله علیه السلام مکررا. وابنه علی تقدم.

۱۴۳۰۶ - محمد بن قارون شمس الدین:

لم یذکروه. هو الشیخ الزاهد العابد المحقق الفاضل العامل العالم. مدحه و جلالته ورواياته فی کمبا ج ۱۳ / ۱۲۳ و ۱۲۴، وجد ج ۵۲ / ۷۰ و ۷۱ و ۷۴.

(۲۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، الحسین بن محمد بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، الهیثم بن محمد (۱)، محمد بن الفیض (۲)، علی بن خالد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۹۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۹۰

۱۴۳۰۷ - محمد بن القاسم بن إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن القاسم بن محمد بن أبی بکر:

وقع فی طریق الصدوق فی العیون باب ۲۶ عن أبی الفضل العباس بن عبد الله البخاری (هو من ولد محمد بن أبی بکر)، عنه، عن عبد

الله بن صالح الهروی، عن الرضا علیه السلام، حدیث أفضلیة الرسول والأئمة علیهم علی جمیع الملائکة والأنبیاء، وکمبا ج ۵ / ۳۷. وتمامه فی ج ۷ / ۳۵۳، وج ۶ / ۳۸۱، و جد ۱۱ / ۱۳۹، وج ۱۸ / ۳۴۵، وج ۲۶ / ۳۳۵، ورواه فی العلل ج ۱ / ۵ بهذا السند مثله.

وسائر روایاته فی کمبا ج ۱۳ / ۱۸۱، وج ۱۴ / ۱۴ و ۳۶۴، وکتاب الصلاة ص ۱۶۱ و ۱۷۰، وجد ج ۵۲ / ۳۱۲، وج ۵۷ / ۵۸، وج ۶۰ / ۳۰۳، وج ۸۴ / ۱۰۷ و ۱۳۹.

۱۴۳۰۸ - محمد بن القاسم أبو العیناء الهاشمی:

مولی عبد الصمد بن علی عتاقة. روی إسحاق بن محمد النخعی، عنه، عن أبی محمد العسکری علیه السلام. الکافی ج ۱ باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام ص ۵۱۲. قد فصلنا الکلام فیه فی الکنی.

۱۴۳۰۹ - محمد بن القاسم الأسدی الکوفی أبو إبراهیم:

من أصحاب الصادق علیه السلام. قاله الشیخ. روی عن أبی الجارود. دلائل الإمامة للطبری ص ۲. مات سنة ۲۰۷.

۱۴۳۱۰ - محمد بن القاسم الأنباری أبو بکر:

لم یذکروه. روی المفید، عن الحسین بن محمد التمار، عنه، عن أبیه روایات، کما تقدم فی الحسین.

وروی الصدوق، عن الطالقانی فی رجب سنة ۳۴۹ ه، عنه عن محمد بن یونس. جد ج ۲۰ / ۷۴. وغیر ذلک کما فی ج ۴۱ / ۳۴، وکمبا ج ۶ / ۵۰۰، وج ۹ / ۵۱۶، و أمالی الشیخ ج ۱ / ۴۷ و ۱۰۵ و ۲۱۶. جملة من روایاته فی أمالی المفید ص ۵۷ وغیره.

(۲۹۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، شهر رجب المرجب (۱)، إبراهیم بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن القاسم أبو العیناء (۱)، محمد بن القاسم الأسدی (۱)، إسحاق بن محمد النخعی (۱)، العباس بن عبد الله (۱)، عبد الله بن صالح (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أبو إبراهیم (۱)، عبد الصمد بن علی (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، القاسم بن محمد (۱)، محمد بن القاسم (۲)، الحسین بن محمد (۱)، الموت (۱)

صفحه ۲۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۹۱

۱۴۳۱۱ - محمد بن القاسم التمیمی السعدی أبو الحسین النسابة:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۷۰ عن الحسن بن عبد الله العسکری، عنه، عن جعفر بن محمد بن منصور. وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۴۳ عن محمد بن محمد بن جعفر، عنه، عن محمد بن عبد الوهاب.

۱۴۳۱۲ - محمد بن القاسم الحارثی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۵۶ عن ابن عقدة، عنه، عن أحمد بن صبیح - الخ. ومثله فی بشا ص ۹۰.

۱۴۳۱۳ - محمد بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

لم یذکروه. تقدم فی جده وحفیده أحمد بن القاسم المذکور.

ومحمد هذا مذکور فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۲۷۳ مع زیادة قوله: یلقب بالبطحائی. عده شیخ الطائفة فی رجاله من أصحاب الصادق علیه السلام. وقال جمال الدین ابن المهنا فی العمدة ص ۵۷: کان محمد البطحائی فقیها. انتهی. وابنه القاسم.

وبالجملة محمد بن القاسم هذا وأبوه وجده - کما قیل - کانوا مظاهرین لبنی العباس علی سائر أولاد أبی طالب.

۱۴۳۱۴ - محمد بن القاسم بن الحسین الحسنی الدیباجی:

المعروف بابن معیة. عالم فاضل ثقة جلیل. تقدم فی إسماعیل بن إبراهیم.

۱۴۳۱۵ – محمد بن القاسم بن الحسین بن زید بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

هکذا عنونه العلامة المامقانی. ونقل عن الشیخ عده من أصحاب الصادق علیه السلام. لکن الأظهر الحسن فی الموضعین لما تقدم هنا وفی أولاد الحسین علیه السلام.

(۲۹۱)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، بنو عباس (۱)، محمد بن عبد الوهاب (۱)، محمد بن القاسم بن الحسین (۲)، إسماعیل بن إبراهیم (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، محمد بن القاسم (۳)، أحمد بن صبیح (۱)، جمال الدین (۱)، محمد بن منصور (۱)، محمد بن جعفر (۱)

صفحه ۲۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۹۲

۱۴۳۱۶ – محمد بن القاسم بن حمزة بن الحسن بن عبید الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

لم یذکروه. هو والد طاهر المتقدم. ویأتی أبوه وجده.

۱۴۳۱۷ – محمد بن القاسم بن حمزة بن موسی بن جعفر علیه السلام أبو عبد الله العلوی:

من أصحاب الهادی علیه السلام. وابنه موسی یأتی، والآخر عباس تقدم.

روایته عن حکیمة بنت مولانا الجواد میلاد الحجة المنتظر علیهما السلام.

۱۴۳۱۸ – محمد بن القاسم بن زکریا المحاربی أبو عبد الله الکوفی السودانی:

ثقة بالاتفاق، وعمر. وله کتاب الفوائد. وروی عنه التلعکبری وسمع منه سنة ۳۲۴. وله منه إجازة.

ووقع فی طریق الشیخ أیضا. جد ج ۴۰ / ۱۹۳، وکمبا ج ۹ / ۴۷۰. ولعله ابن القاسم الغلابی الذی روی عنه التلعکبری کما فی جمال الأسبوع ص ۳۲۰.

وروی المفید فی أمالیه ص ۶۶ عن الجعابی، عنه، عن إسماعیل بن إسحاق الراشدی، عن محمد بن الحارث – الخ. ومثله فی ص ۵۶.

۱۴۳۱۹ – محمد بن القاسم بن سلمة:

لم یذکروه. کنز: محمد بن العباس (ثقة جلیل)، عنه، عن جعفر بن عبد الله المحمدی – الخ. کمبا ج ۹ / ۱۱۸، وجد ج ۳۶ / ۱۸۳.

۱۴۳۲۰ – محمد بن القاسم الشیبانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی الإرشاد عن الحسن بن محمد العلوی، عن جده، عنه، عن عبد الرحمن بن صالح الأزدی، کما تقدم فی عبد الرحمن.

۱۴۳۲۱ – محمد بن القاسم بن العباس بن موسی العلوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن الحسن بن سلیمان الملطی، عنه و دارم بن قبیصة، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۳۵۵، وجد ج ۳۹ / ۳۶.

(۲۹۲)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)،

کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، محمد بن القاسم بن زکریا (۱)، عبید الله بن العباس (۱)، محمد بن القاسم بن حمزة (۲)، الحسن بن محمد العلوی (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، القاسم الشیبانی (۱)، عبد الله الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن موسی (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسن بن سلیمان (۱)، دارم بن قبیصة (۱)، محمد بن الحارث (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن القاسم (۲)، الطهارة (۱)، الجود (۱)

صفحه ۲۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۹۳

۱۴۳۲۲ - محمد بن القاسم بن عبد الرحمن العتکی أبو منصور:

لم یذکروه. روی مکی بن أحمد، عنه، عن محمد بن أشرش. التوحید باب المشیة والإرادة.

۱۴۳۲۳ - محمد بن القاسم بن عبید الکبیدی:

لم یذکروه. روی فرات بن إبراهیم، عنه روایات تدل علی حسنه وکماله.

کتاب الإیمان ص ۱۲۷، وکمبا ج ۷ / ۴۰۰، وج ۳ / ۲۸۷ و ۳۹۴، وج ۹ / ۳۸۴، وجد ج ۷ / ۳۳۳، وج ۸ / ۳۵۵، وج ۳۹ / ۱۷۲، وج ۲۷ / ۱۹۸، وج ۶۸ / ۹۷.

جملة من روایاته الدالة علی حسن عقیدته فی کمبا ج ۸ / ۲۰۹.

۱۴۳۲۴ - محمد بن القاسم بن عبید الله:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة الشمس ص ۷۲۷ عنه، عن الحسن بن جعفر بلا واسطة ما یفید حسنه.

۱۴۳۲۵ - محمد بن القاسم بن علی بن الحسین صاحب طالقان:

لم یذکروه. حبسه المعتصم حتی مات. وذهبت طائفة من الزیدیة إلی أنه الإمام المنتظر.

۱۴۳۲۶ - محمد بن القاسم بن علی بن عمر بن الإمام السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. هو العابد الزاهد الورع. ترجمته وأحواله فی تتمة المنتهی ص ۲۲۱.

۱۴۳۲۷ - محمد بن القاسم العلوی العقیقی:

لم یذکروه. هو رجل مخلص تشرف بزیارة مولانا صاحب الزمان صلوات الله علیه. وکان علی هذا الأمر وتکلم معه وقال: یا محمد بن القاسم أنت علی خیر إن شاء الله.

نقل ذلک شیخ الطائفة فی کتاب الغیبة ص ۱۶۷ بإسناده، عن أبی نعیم

(۲۹۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، محمد بن القاسم بن عبید الله (۱)، محمد بن القاسم العلوی (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، القاسم بن علی (۲)، محمد بن القاسم (۳)، مکی بن أحمد (۱)، الحسن بن جعفر (۱)، سورة الشمس (۱)، الموت (۱)

صفحه ۲۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۹۴

محمد بن أحمد الأنصاری، وکمبا ج ۱۳ / ۱۰۵ و ۱۰۶، وکتاب الدعاء ص ۱۱۹ و ۱۲۰، وجد ح ۵۲ / ۶ و ۹، وج ۹۴ / ۱۸۷ و ۱۸۹.

وکان ذلک التشرف فی سنة ۲۹۳. و رواه الصدوق أیضا فی الإکمال. ولعله ابن القاسم بن حمزة المذکور.

۱۴۳۲۸ – محمد بن القاسم الغلابی:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۳۲۰ عن محمد بن هارون التلعکبری، عنه صلاة الأعرابی. ورواه فی المستدرک عنه مثله.

۱۴۳۲۹ – محمد بن القاسم الفارسی أبو الحسن:

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن أبی إسماعیل. ونزیدک علیه ما فی جد ج ۳۹ / ۲۸۲ و ۲۸۳ مکررا، وکمبا ج ۹ / ۴۰۹.

وتقدم فی محمد بن علی بن عبد الصمد عدة من روایاته.

وروی عبد الصمد بن محمد التمیمی، عنه، عن إسحاق بن إبراهیم بن منصور.

بشا ص ۵۳ و ۱۴۵ و ۱۵۰ و ۱۵۲.

۱۴۳۳۰ – محمد بن القاسم بن الفضیل بن یسار النهدی البصری:

ثقة بالاتفاق. روی عن الرضا علیه السلام. وله کتاب. وأبوه وعمه العلاء وجده ثقات بالاتفاق تقدموا. وعده البرقی من أصحاب الکاظم علیه السلام.

۱۴۳۳۱ – محمد بن القاسم بن محمد الأرقط بن عبد الله الباهر بن الإمام السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. خرج فی جوزجان وتصرفه فبعث إلیه المعتصم العباسی جندا و حاربه فأخذه المعتصم وحسبه، کما ذکره فی منتخب التواریخ. وتقدم جده.

۱۴۳۳۲ – محمد بن القاسم بن محمد بن عبد الله الحسن بن جعفر بن الحسن بن الحسن بن علی بن أبی طالب أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن إسماعیل بن منصور بن أحمد القصار، عنه،

(۲۹۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، محمد بن القاسم بن الفضیل بن یسار النهدی (۱)، الحسن بن علی بن أبی طالب (۱)، إسماعیل بن منصور بن أحمد (۱)، محمد بن علی بن عبد الصمد (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، القاسم بن حمزة (۱)، عبد الصمد بن محمد (۱)، محمد بن هارون (۱)، القاسم بن محمد (۱)، محمد بن القاسم (۳)، محمد بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۲۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۹۵

عن أحمد بن علی الأنصاری، عن أحمد بن محمد البرقی، الحدیث الصادقی علیه السلام فی الفوائد الخمس للمشط.

وبهذا الإسناد عنه، عن سلیمان بن عبد الله الدمشقی حدیث تسع خصال التی أعطاها الله عز وجل نبیه محمد صلی الله علیه وآله.

ونقلهما فی کمبا ج ۱۶ / ۱۹، و ج ۶ / ۱۷۲، وجد ج ۱۶ / ۳۲۶، وج ۷۶ / ۱۱۷.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۱۲ عن المفید، عن عمر بن محمد الصیرفی، عنه، عن جعفر بن عبید الله بن جعفر المحمدی – الخ.

وتقدم جده وجد جده.

۱۴۳۳۳ – محمد بن القاسم المفسر الأسترابادی:

وقیل: ابن أبی القاسم. روی عنه الصدوق کثیرا مترضیا علیه. منها فی العیون ج ۱ / ۱۳۷ و ۲۵۴ و ۲۶۶ و ۲۷۴ و ۲۷۹ و ۲۸۲ إلی غیر ذلک من روایاته فی کتبه.

ونعم ما قال العلامة المامقانی بعد بیان إکثار الصدوق من الروایة عنه: وفی جمیع الموارد یذکره مترضیا، وهذا الالتزام منه بالترضی یکشف عن کون الرجل جلیلا ـ ثقة ثبتا. ونقل اعتماد الشهید الثانی علیه - الخ. فتضعیف ابن الغضائری له ضعیف فی غیر محله. والتفصیل إلی الکتب المفصلة.

۱۴۳۳۴ - محمد بن القاسم بن منجاب:

لم یذکروه. روی الطب ص ۵۵ عنه، عن خلف بن حماد.

۱۴۳۳۵ - محمد بن القاسم النوفلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الحسن بن محبوب، عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۳۹۶، وجد ج ۶۱ / ۳۲، والأمالی ص ۸۸.

۱۴۳۳۶ - محمد بن القاسم الهاشمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی البرقی فی سن ج ۱ / ۲۰۴ عن الحسن بن محبوب، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام - الخ. وکذا کا ج ۲ / ۱۶۴، ویب ج ۸ / ۱۰۰، وصا ج ۳ / ۳۰۸ رووا بإسنادهم عنه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

(۲۹۵)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن القاسم الهاشمی (۱)، محمد بن القاسم النوفلی (۱)، سلیمان بن عبد الله (۱)، محمد بن القاسم المفسر (۱)، أحمد بن محمد البرقی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن الغضائری (۱)، محمد بن القاسم (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، أحمد بن علی (۱)، خلف بن حماد (۱)، عمر بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الخمس (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۲۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۹۶

۱۴۳۳۷ - محمد بن القاسم الهمدانی:

لم یذکروه. جملة من روایاته الشریفة فی جد ج ۴۱ / ۲۷۸، وکمبا ج ۹ / ۵۷۶.

۱۴۳۳۸ - محمد القبطی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الصدوق فی الأمالی ص ۶۸ بسند صحیح عن محمد بن أبی عمیر، عنه، عن الصادق علیه السلام، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی فضائل أمیر المؤمنین، وأن النجاة لمن ائتم بعلی وتولاه وسلم له وللأوصیاء من ولده حقا، وکمبا ج ۹ / ۲۸۲. ونحوه فی ج ۷ / ۳۲، وجد ج ۳۸ / ۹۵، وج ۲۳ / ۱۵۴. ورواه فی بشارة المصطفی ص ۲۰ عنه مثله.

وروی الصدوق فی کتاب فضائل الشیعة عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عنه، عن الصادق علیه السلام.

۱۴۳۳۹ - محمد بن قبیصة:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عن محمد بن الحسین، عنه، عن عبد الله النیسابوری. الکافی ج ۶ کتاب العقیقة ص ۲۳.

۱۴۳۴۰ - محمد بن قتیبة:

لم یذکروه. روی عن خادم مولانا الجواد علیه السلام ذهابه من المدینة إلی خراسان لتجهیز أبیه. مدینة المعاجز ص ۵۲۵.

۱۴۳۴۱ - محمد بن قزعة الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وقزعة بالقاف والزاء والعین المفتوحات وفی بعض النسخ بالراء المهملة. روی عنه ابن محبوب کما فی کمبا ج ۲۳ / ۱۱۸، وجد ج ۱۰۴ / ۱۱۳، والعلل ج ۲ / ۱۹۱، والکافی ج ۶ کتاب العقیقة ص ۳۵.

۱۴۳۴۲ – محمد القصری: روی عن أبی عبد الله علیه السلام. شئ ج ۲ / ۹۴.

(۲۹۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن قزعة الکوفی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن قبیصة (۱)، خراسان (۱)

صفحه ۲۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۲۹۷

۱۴۳۴۳ – محمد بن القصیر الأزدی:

عربی کوفی من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عده البرقی.

۱۴۳۴۴ – محمد بن قولویه القمی:

من خیار أصحاب سعد بن عبد الله. ثقة جلیل معتمد. ویروی عنه ابنه جعفر فی کامل الزیارة کثیرا.

۱۴۳۴۵ – محمد بن قیس أبو عبد الله البجلی:

ثقة عین کوفی بالاتفاق. وهو من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. له کتاب القضایا المعروف رواه عنه عاصم بن حمید ویوسف بن عقیل و عبید ابنه. مات سنة ۱۵۱.

۱۴۳۴۶ – محمد بن قیس أبو نصر الأسدی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. ثقة ثقة بلا خلاف. وله کتاب فی قضایا أمیر المؤمنین علیه السلام، وکتاب آخر نوادر.

۱۴۳۴۷ – محمد بن قیس الأنصاری: من أصحاب السجاد والباقر علیهما السلام.

۱۴۳۴۸ – محمد (بن) الکاتب:

روی علی بن الحسن بن فضال، عنه، عن عمرو بن خالد. التهذیب ج ۹ باب میراث الغرقی ص ۳۶۱ و ۳۶۳.

۱۴۳۴۹ – محمد بن کتابیه أبو یحیی الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۹۰ عن أحمد بن حازم بن محمد، عنه، عن هشام بن عروة.

۱۴۳۵۰ – محمد بن کثیر:

روایاته فی جد ج ۳۹ / ۲۸۶. روایته عن أبی جعفر علیه السلام. ص ۲۸۸، و

(۲۹۷)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن قیس أبو عبد الله البجلی (۱)، محمد بن قیس الأنصاری (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، محمد بن قیس أبو نصر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن الکاتب (۱)، محمد بن قولویه (۱)، هشام بن عروة (۱)، محمد بن القصیر (۱)، یوسف بن عقیل (۱)، عاصم بن حمید (۱)، عمرو بن خالد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

صفحه ۲۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۹۸

کمبا ج ۹ / ۴۱۰. وتقدم فی أحمد بن عمر الدهقان جملة من روایاته، وکذا فی الحکم بن سلیمان.

۱۴۳۵۱ - محمد بن کثیر:

رأی أبا عبد الله علیه السلام وروی عنه. مکا باب آداب اللباس.

۱۴۳۵۲ - محمد بن کثیر أبو عبد الله بیاع الهروی:

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن عبید الله الفزاری روایته.

۱۴۳۵۳ - محمد بن کثیر البرودی:

لم یذکروه. الطب: عنه، عن محمد بن سلیمان - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۵۴۲، وجد ج ۶۲ / ۲۴۷.

۱۴۳۵۴ - محمد بن کثیر الدمشقی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۳۷ عنه، عن الحسن بن علی بن یقطین. ومثله فیه ص ۴۰.

۱۴۳۵۵ - محمد بن کثیر المدائنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۱ عن محمد بن الصباح الجرجانی، عنه.

۱۴۳۵۶ - محمد بن کرام أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن بلال، عنه، عن أحمد بن عبد الله. فضائل الأشهر الثلاثة ص ۸۱.

۱۴۳۵۷ - محمد بن کرامة: لم یذکروه. روی المفید، عن علی بن سعید، عنه، عن أبی حمزة الثمالی - الخ.

کمبا ج ۱۴ / ۷۳۶، وجد ج ۶۵ / ۱۵.

(۲۹۸)

مفاتیح البحث: الحسن بن علی بن یقطین (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، أبو عبد الله (۲)، الحکم بن سلیمان (۱)، محمد بن الصباح (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، علی بن سعید (۱)، أحمد بن عمر (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، اللبس (۱)، الطب، الطبابة (۲)

صفحه ۲۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۲۹۹

طب الأئمة: عن علی بن سعید، عن محمد بن کرامة قال: رأیت فی منزل موسی بن جعفر علیه السلام زوج حمام - الخبر. ص ۱۵.

۱۴۳۵۸ - محمد بن کردوس:

روی عن الصادق علیه السلام، وروی عنه الحکم بن مسکین، کما فی سن ج ۱ / ۴۷، وجد ج ۷۶ / ۱۸۲، وکمبا ج ۱۶ / ۴۰. وهو کوفی بیاع السابری من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۳ باب صلاة فاطمة علیها السلام ص ۴۶۸.

وروی السندی بن الربیع، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. ثواب الأعمال ص ۱۲.

۱۴۳۵۹ - محمد بن کریب:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۷ عن سیف بن عمرو، عنه، عن أبیه، عن عبد الله بن عباس. ولعله محمد بن کرب النهدی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۴۳۶۰ - محمد بن کشمرد الصقری:

مکاتبته إلی مولانا صاحب الزمان علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۹۰. عده الصدوق ممن وقف علی معجزات صاحب الزمان علیه السلام من همدان ص ۱۱۲.

توسله بأمیر المؤمنین علیه السلام ونجاته. ج ۲۲ / ۲۸۶، وجد ج ۵۱ / ۳۳۳، و ج ۵۲ / ۳۱، وج ۱۰۲ / ۲۳۱.

۱۴۳۶۱ – محمد بن کعب بن سلیم بن أسد القرظی:

لم یذکروه. روایاته فی کمبا ج ۱۴ / ۳۸۰، وج ۶ / ۵۴۲، وجد ج ۶۰ / ۳۶۲، و ج ۲۰ / ۲۶۶، وأمالی المفید مج ۷ ص ۳۹، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۵.

وتقدم فی علی بن خشرم روایته الأخری، وأفلج بن سعید روایته

(۲۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سندی بن الربیع (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، علی بن سعید (۱)، محمد بن کردوس (۱)، محمد بن کشمرد (۱)، محمد بن کرب (۱)، محمد بن کعب (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۳۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۰۰

الأخری. وعده ابن شهرآشوب من وجوه الصحابة وخیار التابعین الذین رووا أن علیا علیه السلام أول من أسلم. ولد فی سنة ۴۰ ومات عام ۱۲۰.

۱۴۳۶۲ – محمد بن کلیب الأسدی:

لم یذکروه. روی العیاشی ج ۲ / ۵۲ عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۱۹ / ۲۸۷، وکمبا ج ۶ / ۴۶۷.

۱۴۳۶۳ – محمد بن کلیب الأشعری: من أصحاب الرضا علیه السلام. قاله الشیخ.

۱۴۳۶۴ – محمد بن کلیب بن معاویة بن جبلة الأسدی الصیداوی:

روی عن الصادق علیه السلام. قاله النجاشی فی ترجمة أبیه.

۱۴۳۶۵ – محمد بن لاحق بن سابق بن قرین الأنباری أبو جعفر:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عبد الله فی المقتضب ص ۳۲ عنه، عن جده فی سنة ۲۷۸ – الخ.

وروی أحمد بن محمد بن أیوب البغدادی، عنه، عن هشام بن محمد بن السائب. کنز الکراجکی ص ۲۵۶.

۱۴۳۶۶ – محمد بن لاحق الیمانی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۵ عن أبی المفضل الشیبانی وأحمد بن محمد بن عبد الله الجوهری، عنه، عن إدریس بن زیاد السبیعی، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی تفسیره لسلمان الشمس به، و القمر بأمیر المؤمنین، والفرقدین بالحسن والحسین، والنجوم الزاهرة بأئمة الدین صلوات الله علیهم. وفه بیان أسمائهم وفضائلهم، وکمبا ج ۹ / ۱۴۱، وجد ج ۳۶ / ۲۸۹. وتقدم فی إدریس.

(۳۰۰)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أحمد بن محمد بن عبد الله

(۲)، محمد بن کلیب بن معاویة (۱)، محمد بن کلیب الأشعری (۱)، إدریس بن زیاد (۱)، کلیب الأسدی (۱)، محمد بن أیوب (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، هشام بن محمد (۱)

صفحه ۳۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۰۱

۱۴۳۶۷ - محمد بن لبید:

لم یذکروه. روی الشهید، عنه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله.

المستدرک ج ۱ / ۴۳۶.

۱۴۳۶۸ - محمد بن اللیث:

وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی وثواب الأعمال، عن سعد بن عبد الله، عن سلمة بن الخطاب، عنه، عن جابر بن إسماعیل، عن الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۳ / ۳۴۴، وجد ج ۸ / ۱۸۶. ومثل ذلک فی مشیخة الفقیه روی أصل جابر عنه. و هو الهمدانی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۴۳۶۹ - محمد بن لیث المکی:

لم یذکروه. روی أحمد بن زیاد الهمدانی وعلی بن محمد التستری، عنه، عن أبی إسحاق بن عبد الله العلوی العریضی. التهذیب ج ۴ باب صوم الأربعة أیام ص ۳۰۵.

۱۴۳۷۰ - محمد بن مارد التمیمی:

هو ختن محمد بن مسلم من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. ثقة عین بالاتفاق. وله کتاب. ویروی عنه الحسن بن محبوب وغیره. وفی مصباح الشیخ ص ۶۱ عنه قال: قال لمنا أبو جعفر علیه السلام فضل زیارة الحسین علیه السلام.

۱۴۳۷۱ - محمد بن ماجیلویه: هو محمد بن علی المذکور.

۱۴۳۷۲ - محمد بن مالک:

لم یذکروه. روی محمد بن همام، عنه، عن محمد بن الحسین الصائغ. تفسیر القمی سورة النور.

۱۴۳۷۳ - محمد بن مالک بن الأبرد النخعی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. عد مجهولا لکن یستفاد حسن عقیدته مما

(۳۰۱)

مفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن زیاد الهمدانی (۱)، محمد بن الحسین الصائغ (۱)، محمد بن مارد التمیمی (۱)، محمد بن مالک بن الأبرد (۱)، علی بن محمد التستری (۱)، اسحاق بن عبد الله (۱)، محمد بن ماجیلویه (۱)، محمد بن لیث المکی (۱)، جابر بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن تمام (۱)، سورة النور (۱)، محمد بن مالک (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۳۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۰۲

روی الشیخ بإسناده، عن ابن عقدة، عن محمد بن هارون الهاشمی، عنه، عن محمد بن فضیل بن غزوان حدیثا شریفا مفصلا فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وأنه مبتلی ومبتلی به. کمبا ج ۹ / ۲۴۶.

نص: عن محمد بن مزید الأزهر، عنه، عنه، حدیث شریف مفصل. ص ۱۶۴، وج ۶ / ۳۸۹، وجد ج ۳۷ / ۲۹۱، وج ۳۶ / ۳۹۰، وج ۱۸ / ۳۷۱، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۳۵۳ و ۳۵۴.

۱۴۳۷۴ - محمد بن مالک الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن سنان، عن أبی حفص العبدی، عنه، عن زاذان، عن سلمان حدیثا مفصلا فی المعراج ورؤیته صلی الله علیه وآله فی السماوات السبع القصر لفتی من بنی هاشم وأنه أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۶ / ۳۷۳، وجد ج ۱۸ / ۳۱۲.

۱۴۳۷۵ - محمد ن المؤید:

لم یذکروه. روایاته فی کمبا ج ۶ / ۲۹۳، وجد ج ۱۷ / ۴۰۴.

۱۴۳۷۶ - محمد بن المبشر:

روی هو والأسیدی، عن عبد الله بن نافع الأرزق، عن الباقر علیه السلام.

روضة الکافی ح ۵۴۸.

۱۴۳۷۷ - محمد بن مت الجوهری: لم یذکروه. هو ابن الحسین بن مت المذکور.

۱۴۳۷۸ - محمد بن المثنی الأزدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۵۷ عنه، عن الصادق علیه السلام أنه قال: نحن السبب بینکم وبین الله - الخ. ومثله فی بشا ص ۹۰.

(۳۰۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن المثنی الأزدی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مالک الهمدانی (۱)، بنو هاشم (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن مزید (۱)، السب (۱)

صفحه ۳۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۰۳

۱۴۳۷۹ - محمد بن المثنی الحضرمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال باب العشرین عن البرقی، عن محمد بن عبد الله بن مهران، عن علی بن الحسین بن عبید الله الیشکری، عنه، عن عثمان بن زید، عن جابر بن یزید، عن أبی جعفر علیه السلام قال: للمؤمن علی الله عز وجل عشرون خصلة - الخبر، وکتاب الإیمان ص ۳۹، وجد ج ۶۷ / ۱۴۵.

وفی بشا ص ۱۸۸ عنه، عن أبیه، عن عثمان بن زید، عن جابر الجعفی روایة أخری، وکذا فی غیبة النعمانی ص ۱۰۵، والکافی ج ۲ کتاب الإیمان باب الاعتراف بالتقصیر ص ۷۲. وتقدم أبوه.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۱ عن الحسن بن موسی الخشاب، عنه، عن زرعة بن محمد الحضرمی.

الطب ص ۸۳: عن محمد بن المثنی، عن محمد بن عیسی، عن عمرو بن أبی المقدام، عن جابر - الخ.

۱۴۳۸۰ – محمد بن المثنی بن القاسم الحضرمی: کوفی ثقة بالاتفاق وله کتاب.

۱۴۳۸۱ – محمد بن مجیب:

روی الصادق علیه السلام فضل إدخال السرور علی المؤمن. کتاب العشرة ص ۸۹، وجد ج ۷۴ / ۳۱۴. وهو الصائغ الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۴۳۸۲ – محمد بن محاسن البادرائی:

الشیخ الفاضل. له کتاب الجواهر. روی إبراهیم الکفعمی منه، کما فی المستدرک ج ۱ / ۵۳۸.

۱۴۳۸۳ – محمد بن محبوب ابن بنت الأشج الکندی:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن محمد بن عیسی بن هشام، کما تقدم فی محمد بن عیسی. وروایته الأخری فی محمد بن موسی الربعی.

(۳۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن عبد الله بن مهران (۱)، المثنی بن القاسم الحضرمی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، محمد بن المثنی الحضرمی (۱)، محمد بن موسی الربعی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عیسی بن هشام (۱)، الحسن بن موسی (۱)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن المثنی (۱)، عثمان بن زید (۲)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن عیسی (۲)، زرعة بن محمد (۱)، محمد بن مجیب (۱)

صفحه ۳۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۰۴

۱۴۳۸۴ – محمد بن محرز بن یعلی:

لم یذکروه. روی عن أبی أیوب الواقدی، عن محمد بن هامان – إلی آخر ما یأتی.

۱۴۳۸۵ – محمد بن محروم المقری مولی بنی هاشم:

لم یذکروه. روی التلعکبری عنه فی سنة ۳۲۴، کما فی کفایة الأثر.

۱۴۳۸۶ – محمد بن محسن:

لم یذکروه. روی عن المفضل، کما تقدم فی محمد بن الحسین الخشاب.

۱۴۳۸۷ – محمد بن محسن السجاد:

لم یذکروه. روی المفید فی الإختصاص ص ۸۶ عنه، عن علی بن إبراهیم بن هاشم – الخ، وکمبا ج ۱۲ / ۸۲، وجد ج ۴۹ / ۲۷۸.

۱۴۳۸۸ – محمد بن محصن:

لم یذکروه. روی عن یونس بن ظبیان، کما تقدم فی محمد بن الحسین الخشاب الراوی عنه.

۱۴۳۸۹ – محمد بن محفوظ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی باب تذاکر الإخوان عن محمد بن سلیمان، عنه، عن أبی المغرا قال: سمعت أبا الحسن علیه السلام یقول: لیس شئ أنکی لإبلیس وجنوده من زیارة الإخوان فی الله – الخبر. وفی باب الهجرة منه عن محمد بن مسلم، عنه، عن علی بن النعمان، عن ابن مسکان – الخ. ونقل الروایة الأولی فی کمبا ج ۱۴ / ۶۲۹، وکتاب العشرة ص ۷۴، وجد ج ۶۳ / ۲۵۸، و ج ۷۴ / ۲۶۳. والثانیة فی کتاب العشرة ص ۱۶۸، وجد ج ۷۵ / ۱۸۷.

۱۴۳۹۰ – محمد بن محمد بن أبی الغنائم:

لم يذكروه. روى السيد الجليل شمس الدين أبو على فخار بن معد الموسوى فى

(۳۰۴)

مفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، على بن إبراهيم (۱)، يونس بن ظبيان (۱)، على بن النعمان (۱)، بنو هاشم (۱)، محمد بن الحسين (۲)، محمد بن سليمان (۱)، فخار بن معد (۱)، محمد بن محفوظ (۱)، محمد بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الزيارة (۱)، الغنيمة (۱)

صفحه ۳۰۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۳۰۵

كتابه فى إيمان أبى طالب عن يحيى بن محمد بن أبى زيد، عن أبيه، عنه، عن الشريف على بن محمد الصوفى - الخ. فراجع إلى كمبا ج ۹ / ۲۵، وجد ج ۳۵ / ۱۱۶.

۱۴۳۹۱ - محمد بن محمد بن أحمد بن إسحاق بن رباط الكوفى البجلى:

سكن بغداد وعظمت منزلته بها. وكان ثقة فقيها بالاتفاق. وله كتب.

هكذا عنونه النجاشى والعلامة وقالا فى حقه ما قلنا. ولا غمز فيه.

۱۴۳۹۲ - محمد بن البرسى أبو عبد الله:

لم يذكروه. روى الثقة الأجل الطبرى فى بشارة المصطفى عن محمد بن أحمد بن شهريار، عنه، عن عبيد الله بن محمد الشيبانى حديث الثمالى عن الباقر عليه السلام فى فضائل الشيعة. كتاب الإيمان ص ۱۳۵، وجد ج ۶۸ / ۱۲۷. ومثل ذلك فى المصدر ص ۴۶. وبهذا الإسناد، عنه، عن محمد بن الحسين القرشى، الحديث المفصل فى زيارة جابر وعطية قبر الحسين عليه السلام. كمبا ج ۲۲ / ۱۵۷، وجد ج ۶۸ / ۱۳۰، وج ۱۰۱ / ۱۹۵، وبشا ص ۷۴.

وبهذا الإسناد، عنه، عن محمد بن على بن القرشى حديث حال الاحتضار، إلا أنه أبدل البرسى أو النوسى. كمبا ج ۳ / ۱۴۵، وجد ج ۶ / ۱۹۴. ورأيته فى المصدر ص ۶ عنه مثله بدون الإبدال. وكذا بدون الإبدال فيه ص ۴۹.

۱۴۳۹۳ - محمد بن محمد بن بشير العلوى الموسوى السيد صفى الدين:

لم يذكروه. مدائحه فى كمبا ج ۱۳ / ۱۲۱، وجد ج ۵۲ / ۶۴.

۱۴۳۹۴ - محمد بن محمد البصرى:

له كتاب نقل منه المحقق كما عن كتاب نزهته. وعن توقيعات الإكمال أن له مكاتبة إليه صلوات الله عليه.

۱۴۳۹۵ - محمد بن محمد بن بكر:

لم يذكروه. روى الشيخ، عن أين حمويه، عنه، عن ابن مقبل رواية شريفة.

(۳۰۵)

مفاتيح البحث: قبر الحسين (ع) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، إيمان أبى طالب عليه السلام (۱)، محمد بن أحمد بن إسحاق (۱)، محمد بن بشير العلوى (۱)، عبيد الله بن محمد (۱)، محمد بن أبى زيد (۱)، محمد بن محمد البصرى (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن الحسين (۱)، مدينة بغداد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، على بن محمد (۱)، محمد بن على (۱)، محمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۰۶

کمبا ج ۱۳ / ۱۳۵، وجد ج ۵۲ / ۱۲۲.

۱۴۳۹۶ - محمد بن العارف البهاری الهمدانی:

العارف الفقیه لمهذب. وکان فی همدان تلمیذ ملا عبد الله البروجردی، ثم ارتحل إلی العتبات العالیات وتلمذ عند الحاج میرزا حبیب الله رشتی وصاحب الکفایة وجمال الناسکین ملا حسینقلی البهاری الهمدانی. وجمع مکاتیبه تائب التبریزی وسماه تذکرة المتقین وطبعه. مات ۹ رمضان ۱۳۲۵. وقیل فی تاریخه:

"واه خزان شد، ل بهار محمد."

۱۴۳۹۷ - محمد بن محمد بن جعفر المعروف بابن البانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۴۳ عن الصدوق، عن محمد بن المفضل الکوفی (ثقة)، عنه، عن محمد بن القاسم التمیمی - الخ.

۱۴۳۹۸ - محمد بن محمد بن الجعفریة:

لم یذکروه. روی الشیخ أبو الفضل بن الحسین الحلی، عنه، عن محمد بن الحسن بن أحمد حدیثا شریفا. کمبا ج ۹ / ۲۳، وجد ج ۳۵ / ۱۰۹ و ۱۱۱.

۱۴۳۹۹ - محمد بن محمد بن جمهور الحمادی أبو العباس:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون باب ۲۲ عن محمد بن جعفر بن محمد البندار، عنه، عن محمد بن عمر بن منصور البلخی - الخ. ورواه فی الخصال ص ۸۴، وکتاب الإیمان ص ۲۳۱، وجد ج ۶۹ / ۶۵.

وفی الخصال ص ۸۳ عن محمد بن جعفر البندار، عنه، عن صالح بن محمد البغدادی. مثله فی ص ۸۴ و ۱۵۶.

۱۴۴۰۰ - محمد بن محمد بن الحارث بن سفیان الحافظ السمرقندی أبو علی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۱ / ۷۴ و ۷۵ عن محمد بن شاذان، عنه، عن صالح بن سعید الترمذی. ومثله فیه ج ۲ / ۱۱۲. ولعله متحد مع أبی أحمد محمد بن

(۳۰۶)

مفاتیح البحث: شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن جعفر البندار (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، محمد بن الحارث (۱)، محمد بن القاسم (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، صالح بن سعید (۱)، محمد بن جمهور (۱)، صالح بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، محمد بن محمد (۱)، محمد بن عمر (۱)، الموت (۱)، الحج (۱)

صفحه ۳۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۰۷

محمد الزاهد السمرقندی الذی روی الصدوق فی التوحید عن محمد بن سعید بن عزیز، عنه مرفوعا إلی الصادق علیه السلام.

۱۴۴۰۱ - محمد بن محمد بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی:

لم یذکروه. تقدم فی أبیه.

۱۴۴۰۲ - محمد بن محمد بن الحسن الحسینی:

الشهیر بابن قاسم الغیاثی العاملی. راوی نسخة کتاب التفضیل الکراجکی عن خط الشهید الثانی، کما فی آخره.

۱۴۴۰۳ - محمد بن محمد بن الحسن بن زیاد العطار:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد، عنه، عن أبیه، عن الحسن بن زیاد، کما فی جا ص ۱۹. ورواه فی کمبا ج ۱۱ / ۲۰۹ مع اختلاف، وجد ج ۴۷ / ۳۴۸.

۱۴۴۰۴ – محمد بن محمد بن الحسین:

المعروف بابن البرسی. هو ابن محمد البرسی المذکور.

۱۴۴۰۵ – محمد بن محمد بن الحسین الصباغ القرشی أبو طالب الشیخ:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الطبری فی بشا ص ۵۱ عن محمد بن علی بن قرواش، عن محمد النقار الحمیری، عنه مع الحسن بن زید بن حمزة جمیعا، عن علی بن عبد الرحمن بن مانی – الخ.

۱۴۴۰۶ – محمد بن محمد بن الحسین القرشی:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن شهریار، عنه. بشا ص ۶۳.

۱۴۴۰۷ – محمد بن الحسین بن هارون أبو جعفر الکندی:

هو من مشائخ الإجازة والحدیث. وله کتاب، کما فی جد ج ۴۲ / ۳۱۴، و کمبا ج ۹ / ۶۸۰.

(۳۰۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن الحسن بن زیاد العطار (۱)، محمد بن الحسین بن هارون (۱)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، محمد بن الحسن الحسینی (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، محمد بن محمد بن الحسین (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن زیاد (۱)، الحسن بن زید (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن سعید (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن محمد (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۳۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۰۸

وفی فهرست الشیخ: روی الحسین بن عبید الله (الغضائری)، عن محمد بن محمد بن الحسن بن هارون الکندی کتاب أحمد بن صبیح. ومثله فی رجال النجاشی ص ۵۷ و. أسقط اسم جده الحسن. وکذا فیه ص ۷۰ عنه، عنه کتاب آخر. وفیه ص ۲۵۷ عنه، عنه، عن محمد بن جعفر الرزاز، کتاب محمد بن معروف، وذکر اسم جده الحسین. وفیه ص ۲۷۱ عن أحمد بن عبد الواحد، عنه کتاب محمد بن الحسن بن علی.

۱۴۴۰۸ – محمد بن محمد بن حماد أبو العباس:

لم یذکروه. له روایات شریفة فی جد ج ۳۹ / ۲۸۳، وکمبا ج ۹ / ۴۰۹. وروی محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن القاسم بن جعفر بن أحمد. بشا ص ۱۴۸.

۱۴۴۰۹ – محمد بن محمد الخزاعی:

روی الصدوق فی الإکمال باب ۴۷ ص ۱۱۶ و ۲۰۱ عنه مترضیا علیه، عن أبی علی الأسدی تعداد من وقف علی صاحب الزمان علیه السلام و رآه – الخ.

۱۴۴۱۰ – محمد بن محمد بن خلف أبو الحسین:

لم یذکروه. حمل الأموال إلی مولانا صاحب الزمان صلوات الله علیه ووقف علی معجزته وتبرک بدارهم أرسل إلیه الإمام بها. الإکمال باب ۴۹ وفی ط جدید باب ۴۵، وکمبا ج ۱۳ / ۹۰، وجد ج ۵۱ / ۳۳۲.

۱۴۴۱۱ – محمد بن محمد رباح:

روی محمد بن همام، عنه، عن عمه علی بن محمد بن رباح. یب ج ۶ / ۲۱ و ۳۴ مکررا.

۱۴۴۱۲ – محمد بن محمد بن رباط: هو ابن محمد بن أحمد بن إسحاق المذکور.

(۳۰۸)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الحسین بن عبید الله الغضائری (۱)، محمد بن أحمد بن إسحاق (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۱)، محمد بن الحسن بن علی (۱)، محمد بن محمد الخزاعی (۱)، علی بن محمد بن رباح (۱)، محمد بن محمد بن رباط (۱)، محمد بن جعفر الرزاز (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن هارون (۱)، محمد بن القاسم (۱)، أحمد بن صبیح (۱)، محمد بن تمام (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن حماد (۱)، محمد بن محمد (۲)

صفحه ۳۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۰۹

۱۴۴۱۳ – محمد بن محمد بن الزاهد السمرقندی أبو أحمد:

روی الصدوق، عن محمد بن سعید بن عبد العزیز، عنه. التوحید باب معنی التوحید والعدل.

۱۴۴۱۴ – محمد بن محمد بن زید الشهید بن الإمام السجاد علیه السلام:

یعرف بمحمد المحروق. مدفون فی نیشابور وله مزار معروف. وابنه جعفر تقدم.

نقل أنه عشق بنتا من بنات بنی أمیة فتزوجها وهداها إلی مذهب التشیع، فلما سمع بذلک حاکم خراسان عامل بنی أمیة أحرقهما. وقیل: سقاة المأمون سما فی سنة ۲۰۲ فمات منه وهو ابن عشرین سنة. وهو الذی أقامه أبو السرایا وبایعه بعد موت ابن طبا، فکان أبو السرایا ینفذ الأمور من قبله.

۱۴۴۱۵ – محمد بن محمد بن سعید الدهقان أبو الفرج:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن شاذان القمی، عنه، عن أحمد بن محمد بن سعید روایة شریفة. کتاب التفضیل للکراجکی ص ۱۹. وفیه ص ۲۰ روایة أخری.

۱۴۴۱۶ – محمد بن محمد بن سعید الهمدانی:

روی المفید، عن الجعابی، عنه، عن الحسین بن عتبة. کتاب الإیمان ص ۱۰۸، وجد ج ۶۸ / ۲۱.

وفی أمالی المفید ص ۷۷ عن الجعابی، عنه، عن الحسن بن علی بن الحسن روایة کریمة.

وفی جش ص ۱۵۴ عن أبی عبد الله الجعفی، عنه، عن محمد بن أحمد العطوانی کتاب عبد الله بن یحیی الکاهلی.

۱۴۴۱۷ – محمد بن محمد بن سلیمان:

والد أحمد بن أبی غالب الزراری. مات وله نیف وعشرون سنة. لأحمد ابنه خمس سنین وأشهر.

(۳۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن یحیی الکاهلی (۱)، محمد بن أحمد بن شاذان (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، محمد بن محمد بن زید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو أمیة (۲)، محمد بن سلیمان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سعید (۳)، عبد العزیز (۱)، محمد بن محمد (۱)، خراسان (۱)، الفرج (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، الدفن (۱)

صفحه ۳۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۱۰

۱۴۴۱۸ - محمد بن محمد بن سلیمان الباغندی:

لم یذکروه. روایاته فی کمبا ج ۹ / ۲۵، وج ۶ / ۴۱۵، وجد ج ۳۵ / ۱۲۰، ج ۱۹ / ۵۵. وروی المفید فی أمالیه ص ۱۷۷ عن الجعابی، عنه.

وروی الشیخ، عن أبی المضل، عنه، عن عبد السلام بن عبد الحمید - الخ.

کتاب الصلاة ص ۱۱۰. وتمامه فی کتاب القرآن ص ۵، وجد ج ۸۳ / ۲۷۷، و ج ۹۲ / ۱۴.

وبهذا الإسناد، عنه، عن هشام بن ناجیة. ج ۳۸ / ۳۲۴، وج ۳۹ / ۳۰۱، و کمبا ج ۹ / ۳۳۸ و ۴۱۴. ولعله والد أحمد المذکور.

وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۱۵، وج ۲ / ۶۱ و ۶۹ و ۱۲۶ و ۱۹۴ و ۲۴۶ و ۲۴۹، وأمالی المفید مج ۳۹.

۱۴۴۱۹ - محمد بن محمد بن سلیمان الواسطی:

روی محمد بن أحمد بن حماد، عنه، عن أحمد بن یزید بن سلیم، عن إسماعیل بن أبان. بشا ص ۱۴۸.

وفی المعانی ص ۶۶ بإسناده، عن محمد بن الحارث الواسطی، عن أحمد بن محمد بن یزید بن سلیم، عن إسماعیل بن أبان.

۱۴۴۲۰ - محمد بن محمد بن شهریار الخازن:

لم یذکروه. روی عنه التلعکبری کما فی بشا ص ۷۱. وهو محمد بن أحمد بن محمد بن شهریار المذکور.

۱۴۴۲۱ - محمد بن محمد الصفوانی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی عنه محمد بن سعید بن علی المذکور.

۱۴۴۲۲ - محمد بن محمد بن طاهر الموسوی أبو عبد الله:

الشریف الفاضل. روی المفید، عنه، عن ابن عقدة - الخ، کما فی أمالیه

(۳۱۰)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن أحمد بن حماد (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، محمد بن محمد بن طاهر (۱)، أبو عبد الله (۲)، أحمد بن یزید (۱)، محمد بن الحارث (۱)، محمد بن سلیمان (۲)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن سعید (۱)، عبد الحمید (۱)، محمد بن محمد (۲)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۱۱

ص ۲۲ و ۲۳ وغیره، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۲۰۰ و ۲۰۱ و ۲۰۴ و ۲۰۵. وروی عنه المفید مترحما علیه کما فیه ص ۲۲۹. ووصفه فی موضع بالشریف الصالح، وکتاب الأخلاق ص ۹۶، وکتاب الکفر ص ۹۱، وجد ج ۷۰ / ۲۹۰، وج ۷۳ / ۹۴.

۱۴۴۲۳ - محمد بن محمد العابد بن موسی الکاظم علیه السلام:

لم یذکروه. تقدم فی أخیه إبراهیم المجاب مدحه.

۱۴۴۲۴ - محمد بن محمد بن عاصم:

روی الصدوق عنه مترضیا ومترحما علیه. جد ج ۳ / ۲۸۸، وکمبا ج ۲ / ۹۰، والعیون ج ۱ / ۱۲۰.

والظاهر أنه محمد بن محمد بن عصام الکلینی الذی یکون من مشائخ الصدوق، کما روی عنه فی الأمالی ص ۱۶۶ و ۱۹۳ و ۲۷۳ وغیر ذلک من کتبه. و هو طریقه إلی الکلینی.

۱۴۴۲۵ - محمد بن محمد بن عبد العزیز المعدل العکبری أبو منصور الشیخ الصدوق:

لم يذكروه. وله كتاب حدث منه فى ذى القعدة سنة ۴۷۰ لمحمد بن أحمد بن شهريار الخازن، كما فى بشارة المصطفى ص ۱۵ و ۲۰ و ۹۹.

۱۴۴۲۶ – محمد بن محمد بن عبد الله بن الحسن العلوى الزيدى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص عن ابن عقدة، عنه، عن سفيان الثورى. كمبا ج ۹ / ۱۴۱، وجد ج ۳۶ / ۲۹۲.

۱۴۴۲۷ – محمد بن محمد بن عبد الله الحسينى بن زيد بن الداعى الأفطسى أبو الغنائم:

لم يذكروه. وهو الصالح الرضى الآورى ضاعف الله سعادته وشرف خاتمته.

كذا قال السيد ابن طاووس فى روايته عنه فى كتاب الفتح، كما فى كتاب الصلاة

(۳۱۱)

مفاتيح البحث: الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، شهر ذى القعدة (۱)، السيد إبن طاووس (۱)، محمد بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن محمد بن عصام (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، محمد بن عبد العزيز (۱)، سفيان الثورى (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن عاصم (۱)، محمد بن محمد (۲)، الصّلاة (۱)، الغنيمة (۱)

صفحه ۳۱۲

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۳۱۲

ص ۹۲۹ و ۹۳۰، وجد ج ۹۱ / ۲۴۷.

وروى عنه السيد فى الإقبال ص ۵۸ أدعية شهر رمضان وغيرها.

وفى فلاح السائل ص ۴۳ عن هارون بن موسى التلعكبرى، عنه. شرح أحواله وترجمته فى مستدرك الوسائل ج ۳ / ۴۴۴. وتوفى رابع صفر سنة ۶۵۴. وله مع السيد قضايا عند ضريح مولانا أمير المؤمنين عليه السلام، كما فى الإقبال ص ۴۶۹.

وهو يروى عن آبائه الخمسة، عن الداعى، عن الشيخ الطوسى.

۱۴۴۲۸ – محمد بن محمد بن عقبة الشيبانى:

لم يذكروه. روى الصدوق فى العلل ج ۱ / ۱۶۹ عن محمد بن عمرو بن على البصرى، عنه، عن الخضر بن أبان رواية شريفة. ومثله فى الخصال ج ۱ / ۸۵. وهو مع على بن الحسن بن فضال من شهود وقف محمد بن عبد الرحمن بن حمران.

۱۴۴۲۹ – محمد بن محمد بن على بن الحسين بن على بن إبراهيم بن عبد الله بن الحسين الأصغر بن الإمام السجاد عليه السلام أبو الحسين:

لم يذكروه. وكنية أبيه أبو جعفر النسابة من مشائخ الطوسى، كما يستفاد من كتاب رجال الشيخ ص ۴۶۵. وذكر نسبه كذلك ابن عساكر والذهبى فيما حكى عنهما. توفى سنة ۴۳۷ وله ۹۹ عام.

۱۴۴۳۰ – محمد بن محمد بن على الشروطى:

لم يذكروه. روى عنه ابن عقدة رواية شريفة، كما فى ج ۴۰ / ۱۵، وكمبا ج ۹ / ۴۳۰. وهو كما فى القاموس: محمد بن على بن عبد الله بن محمد بن إبراهيم بن الحسن بن العباس أبو الحسين.

۱۴۴۳۱ – محمد بن محمد بن على الفقيه أبو بكر:

لم يذكروه. روى الصدوق فى المعانى ص ۲۳۰ عن صالح بن عيسى، وفى الأمالى ص ۱۸۷ عن صالح بن عيسى بن أحمد بن محمد

بن العجلی، عنه، عن محمد بن

(۳۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، إبن عساکر (۱)، الحسین بن علی بن إبراهیم (۱)، علی بن عبد الله بن محمد (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، محمد بن عمرو بن علی (۱)، محمد بن محمد بن علی (۳)، الشیخ الصدوق (۲)، هارون بن موسی (۱)، صالح بن عیسی (۲)، الشیخ الطوسی (۱)، خضر بن أبان (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)

صفحه ۳۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۱۳

الفرج الرویانی، حدیث شراء شریح دارا وکلمات أمیر المؤمنین علیه السلام له، و کمبا ج ۱۷ / ۷۷، وجد ج ۷۷ / ۲۷۷.

۱۴۴۳۲ - محمد بن محمد بن عمر المازنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۲۵ فی حدیث مفصل فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. ومثله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۱.

۱۴۴۳۳ - محمد بن محمد بن عمران الکوفی أبو یعلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق کتاب النصوص عن أبی یعلی محمد بن همام، عنه، عن حماد بن أبی حازم المدنی. کمبا ج ۹ / ۱۴۱، وجد ج ۳۶ / ۲۹۲. وکذا رأیته فی کتاب النصوص باب ۳.

۱۴۴۳۴ - محمد بن محمد بن الغالب الشافعی:

هو من مشائخ الصدوق. التوحید باب الأمر والنهی.

۱۴۴۳۵ - محمد بن محمد بن فتحان القمی مولانا عماد الدین:

روایاته فی کمبا ج ۱۳ / ۶۹، وجد ج ۵۱ / ۲۵۸.

۱۴۴۳۶ - محمد بن محمد بن الفضل ابن بنت داود الرقی:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه محمد بن أحمد بن علی الجعفری، کما تقدم فیه.

۱۴۴۳۷ - محمد بن محمد بن قرمی أبو منصور:

لم یذکروه. هو ممن سمع جمیع کتاب صفین لنصر بن مزاحم فی ستة ۴۹۴، کما فی خمسة مواضع منه.

۱۴۴۳۸ - محمد بن محمد القصری أبو البصری:

لم یذکروه. وله مکاتبة إلی مولانا الحجة بن الحسن علیه السلام. کمبا

(۳۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الفضل ابن بنت داود (۱)، محمد بن محمد بن الغالب (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن عمران (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن محمد (۴)، الفرج (۱)

صفحه ۳۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۱۴

ج ۱۳ / ۸۹، وجد ج ۵۱ / ۳۳۲، وإکمال الدین باب ۴۵ ط جدید ص ۴۹۴.

۱۴۴۳۹ - محمد بن محمد الکلینی:

عده الصدوق فی إکمال الدین باب ۴۳ ممن وقف علی معجزات صاحب الزمان علیه السلام ورآه.

۱۴۴۴۰ - محمد بن محمد بن المحسن بن یحیی بن الرضا:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید کما تقدم فی محمد بن إبراهیم بن صدقة.

۱۴۴۴۱ - محمد بن محمد بن مخلد:

لم یذکروه. روی الشیخ، عنه، عن محمد بن یونس القرشی. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۱، وجد ج ۶۶ / ۳۲۱.

قال المج فی أول البحار: ابن مخلد هو أبو الحسن محمد بن محمد بن مخلد. قال الشیخ: أخبرنا قراءة علیه فی ذی الحجة سنة ۴۱۷. انتهی. أقول: ومن روایاته عنه فی جد ج ۴۰ / ۳۰، وکمبا ج ۹ / ۴۳۳.

والظاهر اتحاده مع أبی الحسن محمد بن محمد بن إبراهیم بن مخلد البزاز المعدود من مشائخ الشیخ المولود سنة ۳۲۹ والمتوفی ۴۱۹ ه.

ورواياته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۹۱ - ۳۹۸، وج ۲ / ۳ - ۸. وفی مواضع متعددة منه هکذا: محمد بن محمد بن محمد بن مخلد.

۱۴۴۴۲ - محمد بن محمد بن مرة:

لم یذکروه. روی کنز ص ۲۰۹ عن محمد بن أحمد بن شاذان، عنه رحمة الله تعالی، عن الحسن بن علی بن العاصمی، حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۹۶، وجد ج ۳۸ / ۱۵۲.

۱۴۴۴۳ - محمد بن محمد بن مسعود الربعی السمرقندی:

لم یذکروه. روی محمد بن همام، عنه، عن عبد الله بن الحسن، عن الحسن بن

(۳۱۴)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، محمد بن محمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن أحمد بن شاذان (۱)، محمد بن محمد بن المحسن (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن محمد بن محمد (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن یونس (۱)، محمد بن مسعود (۱)، محمد بن محمد (۴)، التصدّق (۱)

صفحه ۳۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۱۵

علی الوشاء. دلائل الطبری ص ۱۸۸.

۱۴۴۴۴ - محمد بن محمد معقل العجلی القرمیسنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ کما تقدم فی محمد بن الحسن بن علی بن زیاد و غیرها فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۴ و ۳۲۶، وج ۲ / ۹۶ و ۲۰۲.

روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن محمد بن أبی الصهبان - الخ. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۱۳، وبشا ص ۱۴۱، ودلائل الإمامة للطبری ص ۴ عنه، عنه، عن الکاظم علیه السلام.

۱۴۴۴۵ – محمد بن محمد المقری أبو علی:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن الحسین النیشابوری، عنه، عن یحیی بن الحسین بن هارون کما یأتی فی حیی ومع اسم جده یعقوب.

۱۴۴۴۶ – محمد بن محمد بن میمون بن إسحاق المعدل الواسطی أبو الحسین:

لم یذکروه. روی بشا عن محمد بن أحمد بن شهریار الخازن، عنه هو وشیخ الطائفة، عن الحسن بن إسماعیل البزاز حدیثا شریفا. کتاب الأخلاق ص ۱۶۶، و جد ج ۷۱ / ۱۸۵، وبشا ص ۶۶.

وفی بشا ص ۹۸ عنه، عنه، عن الشریف أحمد بن القاسم بن علی المحمدی.

۱۴۴۴۷ – محمد بن محمد النحوی:

لم یذکروه. روی السید ابن طاووس بإسناده، عن محمد بن أحمد بن داود القمی، عنه، عن علی بن محمد، عن الحسین بن الحسن بن أبی سنان، عن أبان، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال: من زار الحسین علیه السلام لیلة من ثلاث غفر له – الخبر. کتاب الصلاة ص ۸۹۸، وجد ج ۹۱ / ۱۲۶. ومثله فی الإقبال ص ۴۲۱. تقدم فی الحسین بن الحسن.

(۳۱۵)

مفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، الحسن بن علی بن زیاد (۱)، محمد بن أبی الصهبان (۱)، محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، محمد بن أحمد بن داود (۱)، الحسین بن هارون (۱)، الحسن بن إسماعیل (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، الحسین بن الحسن (۲)، محمد بن میمون (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۳)، الصّلاة (۲)

صفحه ۳۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۱۶

۱۴۴۴۸ – محمد بن محمد بن النصر (النضر – خ ل) ابن منصور أبو عمرو السکونی المعروف بابن خرقة:

رجل من أصحابنا بالبصرة، شیخ الطائفة فی وقته، فقیه ثقة بالاتفاق. وله کتب.

۱۴۴۴۹ – محمد بن محمد بن النعمان الملقب بالمفید:

شیخ المشائخ الأجلة ورئیس رؤساء الملة. اتفق الکل علی وفور علمه و فضله وکماله وثقته وعظم شأنه وجلالته. وکل من تأخر عنه استفاد منه. له کتب تقرب من مائتی کتاب. ولد سنة ۳۳۶ – ۳۳۸ وتوفی فی أوائل شهر رمضان سنة ۴۱۳. یروی عن الصدوق کثیرا. کما عن أمالیه. جملة من إفاداته فی کتابنا مستدرک السفینة ج ۸ / ۳۳۹ لغة " فید."

۱۴۴۵۰ – محمد بن محمد النقار الحمیری أبو الحسین:

لم یذکروه. وقد تقدم فی محمد بن محمد بن محمد.

۱۴۴۵۱ – محمد بن محمد الواسطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص ص ۱۹ عن علی بن بلال، عنه روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. وتقدم مع اسم جده سلیمان.

۱۴۴۵۲ – محمد بن محمد بن هارون الکندی:

لم یذکروه. قد تقدم مع اسم جده الحسین.

۱۴۴۵۳ – محمد بن محمد بن یحیی المعاذی:

لم یذکروه. وهو من أصحاب أبی جعفر محمد بن عثمان العمری.

روی أبو غالب الزراری، عن المعاذی هذا ا یفید حسنه وکماله. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۰، وجد ج ۵۱ / ۳۶۹.

روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۹ عن محمد بن أحمد بن عبد الوهاب، عنه، عن الحسن بن علی.

(۳۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن یحیی المعاذی (۱)، أبو غالب الزراری (۱)، محمد بن محمد بن النعمان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن محمد بن محمد (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد الواسطی (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن بلال (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن محمد (۲)، السفینة (۱)

صفحه ۳۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۱۷

۱۴۴۵۴ - محمد بن محمد بن یزید مولی بنی هاشم:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد الصفوانی ک عنه خطبة فاطمة الزهراء علیها السلام المفصلة. الدلائل للطبری ص ۳۱.

۱۴۴۵۵ - محمد بن محمد بن یعقوب الکوفی أبو علی:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۰۴ عن محمد بن أحمد بن شهریار الخازن، عنه، عن محمد بن عبد الرحمن العلوی - الخ.

۱۴۴۵۶ - محمد بن محمود أبو عبد الله القزوینی:

روی عنه الکلینی کما فی نوادر بعد باب لزوم الحجة علی العالم ج ۱ / ۴۹.

۱۴۴۵۷ - محمد بن محمود بن أحمد بن سلمة بن یحیی بن سلمة بن عبد الله بن زید ابن خالد بن أبی دجانة:

روی عن جده، عن آبائه، عن أبی دجانة حرزه المشهور. جد ج ۹۴ / ۲۲۰، و کتاب الدعاء ص ۱۲۹.

۱۴۴۵۸ - محمد بن محمود ابن بنت الأشج الکندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۷۴ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن عبد الرحمن الذهلی روایة شریفة. ومثله فیه ص ۸۹ وفی الأخیر: أحمد بن عبد الرحمن، وقد تقدم.

۱۴۴۵۹ - محمد بن محمود بن الحسن:

محب الدین المعروف بابن النجار البغدادی. توفی سنة ۶۴۳. له کتاب تذییل تاریخ بغداد. روی عنه السید ابن طاووس. یأتی بعنوان محمد بن النجار.

۱۴۴۶۰ - محمد بن محمود بن عبد الله قزوینی:

روی الکلینی عنه کما فی الکافی ج ۱ باب النوادر بعد باب لزوم الحجة ص ۴۹

(۳۱۷)

مفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، کتاب تاریخ بغداد للخطیب البغدادی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، محمد بن أحمد الصفوانی (۱)، خالد بن أبی دجانة (۱)، سلمة بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، بنو هاشم (۱)، محمود بن الحسن (۱)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن عبد (۲)

صفحه ۳۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۱۸

عن عدة من أصحابنا.

۱۴۴۶۱ - محمد بن محمود العبدی:

روایاته الشریفة فی کمبا ج ۹ / ۱۶۳، وجد ج ۳۶ / ۳۸۴.

وروی الصدوق فی العیون ج ۱ / ۸۱ عن أبی أحمد هانی بن محمد بن محمود العبدی رضی الله عنه، عنه رفعه - الخ.

وفی الخصال ج ۲ / ۳ عن الحسن بن علی بن محمد العطار، عنه، عن محمد بن منصور الفقیه. وفی التوحید ص ۱۰ عنه، عنه، عن حمران.

۱۴۴۶۲ - محمد بن مخزوم مولی بنی هاشم:

لم یذکروه. روی عنه هارون بن موسی. کمبا ج ۱۱ / ۵۸، وجد ج ۴۶ / ۲۰۱.

۱۴۴۶۳ - محمد بن مخلد الأهوازی:

روی القاسم بن عبد الرحمن الهاشمی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

الکافی ج ۶ کتاب الدواجن باب الدیک ص ۵۵۰.

۱۴۴۶۴ - محمد بن مخلد بن حفص:

لم یذکروه. روی المفید، عن عمرو بن محمد الصیرفی، عنه، عن محمد بن الولید. أمالی الشیخ، ۱ / ۲۳۶.

۱۴۴۶۵ - محمد بن مخنف:

لم یذکروه. کان مع أبیه من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین و کان له سبع عشرة سنة حینئذ. جملة من قضایاه فی کتاب صفین ص ۷ و ۱۸۳.

۱۴۴۶۶ - محمد بن مدرک بن تمام الشیبانی:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۱۲۲ عن الجعابی، عنه، عن زکریا بن الحکم الراسبی، عن خلف بن تمیم.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۸۹ عن المفید، عن علی بن خالد المراغی،

(۳۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن علی بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن موسی (۱)، بنو هاشم (۱)، هانی بن محمد (۱)، علی بن خالد (۱)، عمرو بن محمد (۱)، محمد بن مخلد (۲)، محمد بن مدرک (۱)

صفحه ۳۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۱۹

عنه، عن زکریا بن الحکم، عن خلف بن تمیم.

۱۴۴۶۷ - محمد بن مرازم بن حکیم الأزدی الساباطی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه جماعة. روی أبوه، عن أبی عبد الله و أبی الحسن صلوات الله علیهما وسیأتی. وهو من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه، کما عده الشیخ والبرقی.

۱۴۴۶۸ - محمد بن مرزبان:

روی أبو سعید الآدمی (یعنی سهل بن زیاد)، عنه، عن محمد بن سنان، کما عن الکشی فی ترجمة محمد بن سنان.

۱۴۴۶۹ – محمد بن مرزوق:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی الإختصاص ص ۲۰۸ عن محمد بن عاصم، عن علی بن الحسن، عنه، عن عامر السراج – الخ، وکمبا ج ۱۳ / ۱۷۹، جد ج ۵۲ / ۳۰۴.

ووقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن عبد الله الحضرمی، عنه. کمبا ج ۹ / ۴۵۴، وجد ج ۴۰ / ۱۱۸.

۱۴۴۷۰ – محمد بن مرشد القمی أبو علی:

روی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۱۷۷ عن أبی الحسن بن عباد، عنه، عن محمد بن منیر، عن محمد بن خالد الطاطری، عن هرثمة بن أعین، الحدیث المفصل فی شهادة الرضا علیه السلام.

۱۴۴۷۱ – محمد بن مروان:

روی أبو جمیلة، عنه، عن الکاظم علیه السلام حدیث دعاء موسی علیه السلام حین دخل علی فرعون. کمبا ج ۵ / ۲۵۳، وجد ج ۱۳ / ۱۳۲.

(۳۱۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن عبد الله الحضرمی (۱)، مرازم بن حکیم الأزدی (۱)، أبو سعید الآدمی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هرثمة بن أعین (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن بن عباد (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن مروان (۱)، محمد بن مرزبان (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن سنان (۲)، محمد بن عاصم (۱)

صفحه ۳۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۲۰

۱۴۴۷۲ – محمد بن مروان:

قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن قول الله عز وجل ": هل یستوی الذین یعلمون – " الآیة. قال: نحن الذین نعلم، وعدونا الذی لا یعلم، وشیعتنا أولو الألباب.

مشکاة الطبرسی ص ۹۵. وسائر روایاته فی شئ ج ۲ / ۲۴۴ و ۲۷۰ و ۳۲۹.

روی أحمد بن محمد بن عیسی، عن بدر، عن محمد بن مروان، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۲ باب فضل القرآن ص ۶۱۹.

روایاته عن أبی جعفر علیه السلام فی شئ ج ۲ / ۳۲۸، وسن ج ۲ / ۵۶۱.

وروی أحمد بن النضر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. سن ج ۱ / ۲۵، وفی ج ۲ / ۵۰۳ قال: کنت عند أبی عبد الله علیه السلام.

۱۴۴۷۳ – محمد بن مروان الجلاب: من أصحاب الهادی علیه السلام. ثقة بالاتفاق.

۱۴۴۷۴ – محمد بن مروان الحناط أو الخیاط المدنی:

من أصحاب الهادی علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب.

۱۴۴۷۵ – محمد بن مروان الذهلی:

روی عن فضیل بن یسار، عن الصادق علیه السلام تفسیر آیة النور. وفیه دلالة علی حسنه وکماله. کمبا ج ۶ / ۱۷۸، وجد ج ۱۶ / ۳۵۵. والتوحید مثله.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۹۵ عن یحیی بن زکریا بن شیبان، عنه، عن عمرو بن سیف. ومثل ذلک فی أمالی المفید مج ۲۲. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. مات سنة ۱۶۱ وله ۸۳ سنة.

۱۴۴۷۶ – محمد بن مروان الزعفرانی:

لم یذکروه. الطب ص ۱۳۳: خلف بن أحمد، عن ابن أبی عمیر، وکمبا ج ۲۳ / ۶۸، وجد ج ۱۰۳ / ۲۹۳.

۱۴۴۷۷ – محمد بن مروان بن زیاد الغزال:

عد مجهولا. روی الشیخ بإسناده، عن أحمد بن محمد بن زیاد العطار، عنه،

(۳۲۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، محمد بن مروان بن زیاد (۱)، محمد بن مروان الذهلی (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن مروان الجلاب (۱)، محمد بن مروان الحناط (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، أحمد بن النضر (۱)، محمد بن مروان (۳)، عمرو بن سیف (۱)، القرآن الکریم (۱)، الموت (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۲۱

عن عبید بن یحیی ما یفید حسن عقیدته. کمبا ج ۶ / ۶، وج ۳ / ۶۷، وج ۹ / ۲۵۱، و جد ج ۱۵ / ۲۰، وج ۵ / ۲۴۲، وج ۳۷ / ۳۱۱.

وروی عن الحسن بن محبوب، وروی عنه القاسم بن العلاء الهمدانی، کما قاله الشیخ. وابنه إسحاق تقدم.

۱۴۴۷۸ – محمد بن مروان بن مسلم:

لم یذکروه. روی أحمد بن الحسن، عن أبیه، عنه، عن محمد بن عبد الله. یب ج ۱ باب الأغسال ص ۳۶۶.

۱۴۴۷۹ – محمد بن مزید بن محمود بن أبی الأزهر البوشنجی النحوی:

وقد ینسب أبوه إلی جده. روایة أبی المفضل الشیبانی، عنه. جد ج ۳۶ / ۳۵۰، وکمبا ج ۹ / ۱۵۶. ویأتی فی محمد بن یزید ما یتعلق به.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۱۱ عن محمد بن مزید بن محمود الأزهری و ابن أبی الأزهر البوسنجی النحوی قالا: حدثنا أبو کریب محمد بن العلاء – الخ.

۱۴۴۸۰ – محمد بن المساور التمیمی الکوفی:

روی عبد الرحمن بن أبی نجران، عنه، عن المفضل. غیبة النعمانی ص ۷۷، و إکمال الدین ج ۲ / ۱۶. وهو من أصحاب الصادق علیه السلام. مات سنة ۱۸۳ وهو ابن سبع وسبعین سنة.

۱۴۴۸۱ – محمد بن المستنیر النحوی المعروف بقطرب:

تلمیذ سیبویه. لقبه سیبویه بذلک. وله تصانیف ومنها: کتاب غریب الحدیث ومجاز ومجاز القرآن وغیرهما. وروی عنه الحسن بن محبوب. مات سنة ۲۰۲. و مات سیبویه حدود سنة ۱۸۰.

وروی الحسن بن محبوب، عنه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۴ کتاب الحج باب النفر من منی ص ۵۲۲. ورواه فی یب ج ۵ / ۲۷۳ مثله.

(۳۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، القاسم بن العلاء الهمدانی (۱)، محمد بن مروان بن مسلم (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن المستنیر (۱)، عبید بن یحیی (۱)، محمد بن المساور (۱)، محمد بن العلاء

(۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن محبوب (۳)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن مزید (۲)، القرآن الکریم (۱)، الحج (۱)، الموت (۲)، الغسل (۱)

صفحه ۳۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۲۲

۱۴۴۸۲ - محمد بن مسروق:

لم یذکروه. نص: عن عبد الله بن عامر، عنه، عن خالد بن إلیاس - الخ. جد ج ۳۶ / ۲۹۰، وکمبا ج ۹ / ۱۴۱.

۱۴۴۸۳ - محمد بن مسعدة:

لم یذکروه. له روایة شریفة رواها عنه جذعان بن نصر. جد ج ۴۲ / ۸۸، و کمبا ج ۹ / ۶۱۹.

وروی محمد بن علی بن معمر، عنه، عن عبد الرحمن بن أبی نجران. یب ج ۶ باب فضل زیارته (یعنی أمیر المؤمنین علیه السلام) ص ۲۱.

۱۴۴۸۴ - محمد بن مسعر:

لم یذکروه. روی هو وإبراهیم بن سعید معجزة الحسن المجتبی علیه السلام فی البقرة. کمبا ج ۱۴ / ۱۵۷، وجد ج ۵۸ / ۲۷۳.

روی أبو العیناء، عنه. کمبا ج ۳ / ۹۳، وجد ج ۶ / ۳، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۵۲.

۱۴۴۸۵ - محمد بن مسعود:

روی عبد الله بن جعفر المیمونی، عنه، عن مالک بن سلیمان. نص باب ۱۲. و لعله التمیمی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۴۴۸۶ - محمد بن مسعود الطائی:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب.

۱۴۴۸۷ - محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش السلمی السمرقندی أبو النضر المعروف بالعیاشی:

جلیل القدر، واسع الأخبار، بصر بالروایة، ثقة صدوق، عین من عیون هذه الطائفة. ولا خلاف فیه.

وله کتب کثیرة تزید علی مائتی مصنف. منها: التفسیر المعروف، وکتاب

(۳۲۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن مسعود الطائی (۱)، عبد الله بن عامر (۱)، محمد بن مسعود بن محمد (۱)، محمد بن علی بن معمر (۱)، محمد بن مسعدة (۱)، محمد بن مسعود (۱)، الصدق (۱)، الوسعة (۱)

صفحه ۳۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۲۳

الإمامة. وأنفق علی العلم والحدیث ترکة أبیه وکانت ثلاثمائة ألف دینار. و کانت داره کالمسجد بین ناسخ أو مقابل أو قار أو معلق مملوة من الناس.

رأی عیل بن الحسن بن فضال (من أصحاب العسکریین صلوات الله علیهما) و سمع منه ومدحه. وابنه جعفر بن محمد فاضل روی کتب أبیه.

ومن تلامذته الشيخ الثقة الجليل محمد بن عمر بن عبد العزيز الكشى المعروف صاحب الرجال المذكور.

ومن كتبه كتاب اللباس ينقل عنه فى مكارم الأخلاق كثيرا. وسأل كش كما فيه ۳۲۹ عن جماعة فأجاب عن كل واحد إلى أن قال: وأما أبو يعقوب إسحاق كتابا أنسخه فأخرج إلى من أحاديث المفضل بن عمر فى التفويض فلم أرغب فيه - الخ.

۱۴۴۸۸ - محمد بن مسعود النيلى أبو بكر:

لم يذكروه. نص باب ۲۸: أبو المفضل، عنه، عن الحسن بن عقيل الأنصارى - الخ، وكمبا ج ۹ / ۱۵۶، وجد ج ۳۶ / ۳۵۰.

۱۴۴۸۹ - محمد بن مسكان:

عد من مجاهيل أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما.

كنز: عن الحسن بن محبوب، عن محمد بن مسكان، عن عمرو بن شمر، عن جابر، عن أبى جعفر صلوات الله عليه أنه قال: نزلت سورة الحاقة فى أمير المؤمنين عليه السلام وفى معاوية: كمبا ج ۸ / ۵۶۱، وجد ج ۳۳ / ۱۷۰.

الطب ص ۱۰۸: بإسناده، عن محمد بن مسكان الحلبى، عن الصادق عليه السلام.

۱۴۴۹۰ - محمد بن مسكين الحناط:

لم يذكروه. روى الصدوق فى ثواب الأعمال، عن الحسن بن على بن أبى حمزة

(۳۲۳)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، مكارم الأخلاق (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، على بن أبى حمزة البطائنى (۱)، محمد بن عمر بن عبد العزيز (۱)، محمد بن مسكين الحناط (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، سورة الحاقة (۱)، الحسن بن فضال (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن مسكان (۳)، محمد بن مسعود (۱)، عمرو بن شمر (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، اللبس (۱)

صفحه ۳۲۴

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۳۲۴

البطائنى، عن محمد بن مسكين، عن عمرو بن شمر، عن جابر، عن أبى جعفر عليه السلام، حديث فضل سور المسبحات، وحديث فضل سورة الحاقة وأنها نزلت فى أمير المؤمنين عليه السلام ومعاوية، وحديث فضل سورة سأل سائل، ونقله كله فى كتاب القرآن ص ۷۶ و ۷۸، وجد ج ۹۲ / ۳۱۲ و ۳۱۷.

وروى أحمد بن النضر، عنه، عن أبى حمزة. الكافى ج ۵ كتاب النكاح باب النوادر ص ۴۹۷. ويحتمل الاتحاد.

۱۴۴۹۱ - محمد بن ملم بن أبى سلمة:

لم يذكروه. روى الكلينى، عنه، عن أحمد بن الريان، كما ذكرناه فى أحمد. و سائر رواياته فى روضة الكافى ح ۲۸۹.

۱۴۴۹۲ - محمد بن مسلم بن أبى الفوارس:

لم يذكروه. له كتاب الأربعين نقل عنه العلامة فى كشف اليقين. جد ۳۹ / ۱۶۸ و ۱۷۱، ج ۴۱ / ۲۳۲ و ۲۵۷، وكمبا ج ۹ / ۳۸۳ و ۵۶۵ و ۵۷۰.

۱۴۴۹۳ - محمد بن مسلم الأشجعى:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد فى الأمالى ص ۱۴ عن على بن الحسين التيملى، عن كتاب أبيه، عنه، عن محمد بن نوفل.

۱۴۴۹۴ - محمد بن مسلم بن رباح أبو جعفر الطحان الأعور السمان الطائفى الكوفى الثقفى:

من أصحاب الاجماع من فقهاء أصحاب الباقر والصادق والكاظم صلوات الله عليهم. ومن الأعلام الرؤساء المأخوذ عنهم الحلال

والحرام. فقيه ورع جليل، ثقة بالاتفاق.

والروايات الواردة فى مدحه وجلالته كثيرة تقرب من عشرين رواها الكشى وغيره تقدم بعضها فى ترجمة بريد العجلى وأبى بصير.

وهو من حوارى الباقرين صلوات الله عليهما. كمبا ج ۱۱ / ۹۸، وجد

(۳۲۴)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب كشف اليقين للعلامة الحلى (۱)، أبو بصير (۱)، أحمد بن الريان (۱)، سورة الحاقة (۱)، على بن الحسين (۱)، أحمد بن النضر (۱)، محمد بن مسكين (۱)، محمد بن نوفل (۱)، عمرو بن شمر (۱)، محمد بن مسلم (۳)، القرآن الكريم (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۲۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۳۲۵

ج ۴۶ / ۳۴۴. وتمامه فى مستدرك السفينة ج ۲ / ۴۶۶ لغة " حور."

قب: قال محمد بن مسلم: سألته (يعنى الباقر عليه السلام) عن ثلاثين ألف حديث. كمبا ج ۱۱ / ۸۴، وجد ج ۴۶ / ۲۹۴.

ورواه كش مع زيادة قوله: وسألت أبا عبد الله عليه السلام عن ستة عشر ألف حديث. كمبا ج ۱۱ / ۸۳، وجد ج ۴۶ / ۲۹۲ و ۲۹۴.

وختص عنه مثله مع الزيادة فى ص ۳۲۸.

كش: قال أبو النضر سألت عبد الله بن محمد بن خالد، عن محمد بن مسلم، فقال: كان رجلا شريفا موسرا، فقال له أبو جعفر عليه السلام: تواضع يا محمد.

فلما انصرف إلى الكوفة أخذ قوصرة من تمر مع الميزان وجلس على باب مسجد الجامع، وصار ينادى عليه، فأتاه قومه فقالوا له: فضحتنا!

فقال: إن مولاى أمرنى بأمر فلن أخالفه، ولن أبرح حتى أفرغ من بيع ما فى هذه القوصرة. فقال له قومه: إذا أبيت إلا تشتغل ببيع وشراء فاقعد فى الطحانين. فهيأ رحى وجملا وجعل يطحن. كتاب العشرة ص ۱۵۰، وكمبا ج ۱۱ / ۲۲۳، وجد ج ۴۷ / ۳۹۸، وج ۷۵ / ۱۲۱.

مرضه وإرسال الصادق عليه السلام إليه بشراب، فشربه فشقى بمحض شربه. كمبا ج ۱۴ / ۳۲۴. وفى رواية كش أرسل إليه الباقر عليه السلام بذلك.

كتاب الإيمان ص ۶۴. وتمام الخبر مع تفصيله وبيان ما فيه. كمبا ج ۲۲ / ۱۴۳، و جد ج ۶۰ / ۱۵۷، وج ۶۷ / ۲۴۴، وج ۱۰۱ / ۱۲۰.

كش: بإسناد صحيح، عن ابن أبى يعفور قال: قلت لأبى عبد الله صلوات الله عليه: إنه ليس كل ساعة ألقاك ولا يمكن القدوم، ويجئ الرجل من أصحابنا فيسألنى وليس عندى ما سألنى عنه. فما يمنعك من محمد بن مسلم الثقفى؟!

فإنه قد سمع من أبى وكان عنده وجيها. جد ج ۲ / ۲۴۹، وكمبا ج ۱ / ۱۴۷. ورواه فى ختص ص ۲۰۱ بسند صحيح عنه مثله لا أنه فى آخره: وكان عنده مرضيا وجيها.

وعن الشيخ والنجاشى أنه مات سنة ۱۵۰. وقال الشيخ: وله نحو من سبعين سنة. ولم يذكره الشيخ فى ست ولعله لم يظفر على كتابه.

(۳۲۵)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، مدينة الكوفة (۱)، عبد الله بن محمد بن خالد (۱)، ابن أبى يعفور (۱)، محمد بن مسلم الثقفى (۱)، محمد بن مسلم (۲)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، المنع (۱)، البيع (۱)، السفينة (۱)

صفحه ۳۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۲۶

وذکره النجاشی وقال: له کتاب الأربعمائة مسألة فی أبواب الحلال و الحرام. ولم یذکر له غیره.

وأظن أنه کتاب حدیث أربعمائة الذی علم أمیر المؤمنین علیه السلام أصحابه فی مجلس واحد رواه الصدوق بسنده، عن أبی بصیر ومحمد بن مسلم، عن الصادق علیه السلام. (وأبو بصیر کان أعمی فضبطه محمد بن مسلم). جد ج ۱۰ / ۸۹، و کمبا ج ۴ / ۱۱۲.

مع: فی حدیث قضاء ابن أبی لیلی فی رجل جعل لبعض قرابته غلة دار و لم یوقف لهم وقتا، فمات الرجل فحضر ورثته ابن أبی لیلی، إلی أن قال: فقال له محمد بن مسلم الثقفی: أما إن علی بن أبی طالب صلوات الله علیه قضی فی هذا المسجد بخلاف ما قضیت. قال: وما علمک؟ قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام یقول: قضی علی بن أبی طالب علیه السلام برد الحبس وإنفاذ المواریث. فقال ابن أبی لیلی: هو عندک فی کتاب؟ قال: نعم. قال: فأرسل إلیه فائتنی به. فقال محمد بن مسلم: علی أن لا تنظر فی الکتاب إلا فی ذلک الحدیث. قال: لک ذلک.

قال: فأراه الحدیث عن أبی جعفر علیه السلام فی الکتاب، فرد قضیته. کمبا ج ۲۳ / ۴۴، وجد ج ۱۰۳ / ۱۸۷. ورواه فی یب ج ۶ باب الزیادات فی القضایا و الأحکام ص ۲۹۱ ح ۸۰۶.

الفقیه: بإسناده، عن محمد بن مسلم أنه سأل أبا جعفر علیه السلام عن رکود الشمس، فقال: یا محمد ما أصغر جثتک وأعضل مسألتک! وإنک لأهل للجواب - الخبر. کمبا ج ۱۴ / ۱۳۰، وکتاب الصلاة ص ۵۳۴، وجد ج ۵۸ / ۱۶۷، و ج ۸۷ / ۵۴.

کا: سؤال ابن أبی لیلی محمد بن مسلم عن جاریة لا یکون علی رکبها شعر:

أیکون ذلک عیبا؟ فقال له محمد بن مسلم: أما هذا نصا فلا أعرفه، ولکن حدثنی أبو جعفر، ک عن أبیه، عن آبائه، عن النبی صلوات الله علیهم أنه قال: کل ما کان فی أصل الخلقة فزاد أو نقص فهو عیب. فقال له ابن أبی لیلی. حسبک. ثم رجع.

کمبا ج ۱ / ۱۵۴، وجد ج ۲ / ۲۷۵.

(۳۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، أبو بصیر (۲)، ابن أبی لیلی (۵)، محمد بن مسلم الثقفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن مسلم (۶)، الصّلاة (۲)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۳۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۲۷

کا: رؤیا محمد بن مسلم أنه دخل داره وخرجت علیه أهله، فکسرت جوزا کثیرا نثرته علیه. وتعبیر أبی حنیفة له بأنه یخاصم ویجادل لئاما فی مواریث أهله.

وتعبیر الصادق علیه السلام بأنه یتمتع بامرأة فتعلم بها أهله فتخرق علیه ثیابا جدادا فإن القشر کسرة اللب - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۴۳۳، وجد ج ۶۱ / ۱۶۲.

وفی کتاب الاختصاص ص ۵۱: وذکر أبو محمد عبد الله بن محمد بن خالد البرقی أنه کان مشهورا فی العبادة وکان من العباد فی زمانه.

وفیه ص ۶۶ بسند معتبر عن الصادق علیه السلام أنه قال: ما أجد أحدا أحیا ذکرنا وأحادیث أبی إلا زرارة، وأبو نصیر المرادی، ومحمد بن مسلم، و برید بن معاویة. ولولا هؤلاء، ما کان أحد یستنبط هدی. هؤلاء حفاظ الدین و أمناء أبی علی حلال الله وحرامه.

وهم السابقون إلينا فى الدنيا والآخرة. ورواه الكشى ص ۹۰ بسند آخر معتمد مثله. ونقله عن ختص مثله كمبا ج ۱۱ / ۲۲۳، و جد ج ۴۷ / ۳۹۰.

وروى الصدوق فى ثواب الأعمال مسندا عن محمد بن مسلم، عن أبى الحسن عليه السلام حديث ثواب الحج. ورواه فى الوسائل ج ۸ / ۸۵.

وفى الطب ص ۹۸ عن أبى يزيد القناد، عن محمد بن مسلم، عن أبى الحسن الرضا عليه السلام عوذة الحوامل.

وأما الروايات الثلاثة الضعيفة متنا وسندا الواردة فى ذمه فمؤولة أو محمولة على التقية حفظا لدمه كأخيه زرارة. وأجاب عنه العلامة المامقانى وغيره بأحسن جواب فراجع إليه.

مات سنة ۱۵۰ كما فى كمبا ج ۱۱ / ۹۵، وجد ج ۴۶ / ۳۲۹، وله نحو من سبعين سنة، فيكون أدرك من زمان إمامة الكاظم عليه السلام و. خلافته الظاهرة سنتين تقريبا. وعد أبوه من الصحابة. وابنه إبراهيم تقدم، والآخر أحمد.

۱۴۴۹۵ - محمد بن مسلم بن زرارة الرازى:

لم يذكروه. وله روايات شريفة فى كمبا ج ۹ / ۴۵۴ و ۶۱۴، وجد ج ۴۰ / ۱۱۹، و

(۳۲۷)

مفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن خالد (۱)، بريد بن معاوية (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن مسلم (۵)، الحج (۱)، التقية (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۲۸

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۳۲۸

ج ۴۲ / ۶۸، والخصال ص ۹۴، وأمالى المفيد ص ۱۵۶، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۶۶، و ج ۲ / ۹۸. وهذا المعروف بابن وارة الرازى.

۱۴۴۹۶ - محمد بن مسلم بن عبيد الله بن عبد الله بن شهاب أبو شهاب الزهرى:

جملة من رواياته فى كمبا ج ۶ / ۵۷۴، وجد ج ۲۱ / ۱۰. ذكرناه فى مستدرك السفينة ج ۴ / ۳۷۱ لغة " زهر. " ولد فى ۱۷ شهر رمضان سنة ۵۲ ومات سنة ۱۲۴ و له ۷۲ عاما. وقيل: ۷۰ سنة. ورأى عشرة من الصحابة.

۱۴۴۹۷ - محمد بن مسلم بن عقيل بن أبى طالب عليه السلام:

عده العلامة المامقانى من شهداء الطف وأنه تشرف بسلام الناحية المقدسة. وعمره على ما نقل اثنتا عشرة سنة أو ثلاثة عشر سنة. انتهى.

أقول: لم أجد فى الزيارة المقدسة اسمه. نعم لعله المراد بأبى عبد الله بن مسلم بن عقيل المذكور فى الزيارة. وظاهر جماعة عده من الشهداء كما فى كمبا ج ۱۰ / ۲۰۷.

قتاله بعد أخيه عبد الله ص ۱۹۹، وجد ج ۴۵ / ۳۲ و ۶۲. وتقدم فى أخيه إبراهيم أنهما من الشهداء فى الكوفة.

۱۴۴۹۸ - محمد بن مسلم الواسطى القصير:

لم يذكروه. تقدم فى محمد بن حمدان روايته. والظاهر اتحاده مع ابن مسلم الثقفى المذكور. مدحه فى ختص ص ۲۰۲ و ۲۰۳.

۱۴۴۹۹ - محمد بن مسلم بن يزيد السكونى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى الطب ص ۶۵ عن فضالة بن أيوب، عنه، عن الصادق عليه السلام. ومثل ذلك فى جد ج ۶۲ / ۱۶۶، وكمبا ج ۱۴ / ۵۲۵.

۱۴۵۰۰ – محمد بن مسلمة الأنصاری:

صحابی أصابة جراحة فی عینه ویده، فمسحه رسول الله صلی الله علیه وآله فلم تستبینا کما قاله أمیر المؤمنین علیه السلام فی حدیث بیان معجزاته. کمبا

(۳۲۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبو طالب علیه السلام (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة الکوفة (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، عبید الله بن عبد الله (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، محمد بن حمدان (۱)، محمد بن مسلمة (۱)، محمد بن مسلم (۳)، الشهادة (۳)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۲۹

ج ۴ / ۱۰۳، وج ۶ / ۲۶۷ و ۳۰۶، وجد ج ۱۰ / ۴۶، وج ۱۷ / ۲۹۵، وج ۱۸ / ۴۰.

وهو الذی احتال فی قتل کعب بن الأشرف عدو الله وعدو رسوله حیث آذی الله ورسوله، فقتله باحتیال بإذن من رسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۶ / ۴۸۵، و ۵۱۹، وجد ج ۲۰ / ۱۰ و ۱۵۸.

جملة من قضایاه فی کمبا ج ۶ / ۵۴۴ و ۶۹۸، وجد ج ۲۰ / ۲۷۶ و ۳۷۳، و ج ۲۱ / ۳۴.

تخلفه مع جماعة عن بیعة أمیر المؤمنین علیه السلام بعد قتل عثمان. کمبا ج ۸ / ۳۱۹ و ۳۹۷، وجد ج ۳۲ / ۸ و ۳۳.

تخلفه عنه علیه السلام فی غزوة الجمل. کمبا ج ۸ / ۴۰۶، وجد ج ۳۲ / ۷۰. و فی غزوة صفین کما فی کتاب صفین ص ۶۵. وکتاب معاویة إلیه ص ۷۶. مات بالمدینة سنة ست أو سبع وأربعین وله ۷۷ سنة.

وفی شرح النهج للخوئی ج ۳ / ۳۷۰ عن أین أبی الحدید روی أن محمد بن مسلمة کان معهم (یعنی من الذین دخلوا مع عمر بیت فاطمة الزهراء سلام الله علیها) و أن محمدا کسر سیف الزبیر. انتهی.

۱۴۵۰۱ – محمد بن مسمع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی البصائر، عن عبد الله بن أحمد بن کلیب، عنه، عن صالح بن حسان، حدیث معجزة الرسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۶ / ۲۸۶، وجد ج ۱۷ / ۳۷۴.

۱۴۵۰۲ – محمد بن مشمعل:

روی عن الصادق علیه السلام. وروی عن أبی حمزة الثمالی ما یفید حسنه.

کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۷۵.

۱۴۵۰۳ – محمد بن مصبح بن هلقام:

ثقة بالاتفاق. روی عنه موسی بن جعفر البغدادی.

(۳۲۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، موسی بن جعفر البغدادی (۱)، مصبح بن هلقام (۱)، محمد بن مسلمة (۱)، القتل (۲)

صفحه ۳۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۳۰

۱۴۵۰۴ - محمد بن مصعب القرقسائی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۰۳ عن أحمد بن بکر الفارسی، عنه، عن حماد بن سلمة. ومثله فی ثواب الأعمال.

وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۵۱ عن أحمد بن منصور، عنه، عن الأوزاعی. و روایاته الأخری فیه ص ۳۱۴. وفیه ج ۲ / ۵.

۱۴۵۰۵ - محمد بن مضارب:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عبد الله مسکان، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی سن ج ۲ / ۵۹۸، والاستبصار ج ۱ / ۴۰۰، ویب ج ۲ / ۳۰۹، وجد ج ۹۱ / ۲۲۳، وکتاب الصلاة ص ۹۲۳. وروی عنه جماعة أخری.

۱۴۵۰۶ - محمد بن المطاع:

لم یذکروه. هو شهید الطف کما ذکره فی الناسخ وغیره.

۱۴۵۰۷ - محمد بن مطرف:

لم یذکروه. روی مندل بن علی العنزی، عنه، عن مسمع. الکافی ج ۵ کتاب المعیشة باب النوادر ح ۵۳. وکذا عن یه نوادر آخریه، والأمالی ص ۳۴۷. ولعله أبو غسان المدنی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۴۵۰۸ - محمد بن المطهر الکاتب:

لم یذکروه. روی عن أبیه، وعنه الحسن بن محمد بن یحیی بن الحسن المعروف بابن أبی طاهر العلوی. کما تقدم فی محمد بن شلقان عدة من روایاته. ونزیدک علیه روایة أخری له بهذا الإسناد فی کمبا ج ۱۱ / ۵۷، وجد ج ۴۶ / ۱۹۹.

وفی جش ص ۳۰۱ وست روی الحسین بن عبید الله، عن ابن أخی طاهر، عنه، عنه أبیه أدعیة الصحیفة السجادیة.

(۳۳۰)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، کتاب الصحیفة السجادیة (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، ابن أخی طاهر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حماد بن سلمة (۱)، محمد بن مضارب (۱)، أحمد بن بکر (۱)، مندل بن علی (۱)، محمد بن مطرف (۱)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۳۱

۱۴۵۰۹ - محمد بن مظفر الحافظ أبو الحسن:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن أحمد الطبری، عنه، عن عبد الرحمن بن إسماعیل.

دلائل الطبری ص ۲۳۳.

۱۴۵۱۰ - محمد بن المظفر بن موسی البغدادی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی مهج الدعوات ص ۳ عن الثقفی، عنه، عن جعفر بن محمد الموصلی.

۱۴۵۱۱ - محمد بن المظفر بن نفیس المصری الفقیه أبو الفرج:

لم يذكروه. من مشائخ الصدوق. روى الصدوق فى المعانى ص ۲۸۶ عنه، عن محمد بن أحمد الداودى. ونقله فى البحار عن الإكمال والمعانى كما فى كمبا ج ۹ / ۱۶ و ۴۱۴، وجد ج ۳۵ / ۷۸، وج ۳۹ / ۳۰۱. وروى عنه فى العلل ج ۱ / ۱۳۸ مترحما عليه.

وروى عنه توقيعات الإكمال. وتقدم فى إبراهيم بن محمد بن أحمد بعض رواياته.

وروى القمى فى جامع الأحاديث ص ۱۰ عنه روايات تزيد عن عشرة. وفى ص ۲۹ عنه روايات أزيد من أربعين.

۱۴۵۱۲ - محمد بن المظفر الوراق البزاز أبو الحسن:

لم يذكروه. روى المفيد فى أماليه ص ۱۰ و ۱۱ عنه، عن محمد بن أبى الثلج - الخ حديثا شريفا فى التسليم على على عليه السلام بإمرة المؤمنين، وكمبا ج ۹ / ۲۵۷، و جد ج ۳۷ / ۳۳۵.

رواية المفيد، عنه، عن أحمد بن عبيد العطارى. جد ج ۲۰ / ۷۱، وكمبا ج ۶ / ۵۰۰، وأمالى الشيخ ج ۱ / ۱۴۱.

رواية المفيد، عنه، عن محمد بن يحيى. جد ج ۳۹ / ۲۵۵. وعنه، عن محمد بن الجرير. ج ۴۰ / ۳۹، وكمبا ج ۹ / ۴۰۳ و ۴۳۵.

وروى عنه، عن عمر بن عبد الله بن عمران. جد ج ۴۰ / ۱۷. وغير ذلك مما فى أمالى المفيد مج ۴ ص ۶۹، ومج ۱۵ ص ۷۴، وإرشاد المفيد ص ۱۷ و ۱۸ و ۲۰۰، و

(۳۳۱)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، إبراهيم بن محمد بن أحمد (۱)، محمد بن المظفر بن نفيس (۱)، إبراهيم بن أحمد (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، عمر بن عبد الله (۱)، محمد بن يحيى (۱)، أحمد بن عبيد (۱)، محمد بن المظفر (۲)، محمد بن أحمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الفرج (۱)

صفحه ۳۳۲

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۳۳۲

ج ۲۷ / ۲۲۴، وكمبا ج ۹ / ۴۳۰، وج ۷ / ۴۰۶.

۱۴۵۱۳ - محمد بن معاذ بن ثابت المدائنى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن أبى المفضل، عن الحسن بن على العاقولى، عنه، عن أبيه، عن عمرو بن جميع، عن الصادق عليه السلام. كمبا ج ۲۰ / ۸۰، وجد ج ۹۶ / ۳۱۳.

۱۴۵۱۴ - محمد بن معاذ بن سعيد الحضرمى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ عن أبى المفضل، عنه، عن أحمد ابن المنذر، كما تقدم فى أحمد.

وبهذا الإسناد عنه، عن محمد بن زكريا المكى، كما تقدم فى محمد.

وفى أمالى الشيخ ج ۲ / ۷۰ عن أبى المفضل، عن أبى الليث محمد بن محمد بن معاذ بن سعيد الحضرمى، عن أحمد بن المنذر - الخ. وفيه ص ۱۹۲ عن أبى المفضل، عنه، عن محمد بن زكريا.

۱۴۵۱۵ - محمد بن المعافى أبو جعفر مولى الصادق عليه السلام:

لم يذكروه. له كتاب شرائع الإيمان أخذه عن الكاظم والرضا صلوات الله عليهما. مات سنة ۲۶۵ كما فى كتاب الشيعة وفنون الاسلام.

۱۴۵۱۶ - محمد بن معافى السلمانى:

لم يذكروه. روى عنه الثقة الجليل محمد بن همام، كما تقدم فى محمد بن عامر.

۱۴۵۱۷ - محمد بن معاوية بن حكيم:

تقدم فى الحسن بن أيوب بن نوح أنه من أصحاب أبى محمد العسكرى عليه السلام وأنه أراه الحجة المنتظر صلوات الله عليه. ويشهد

علی ذلک کمبا ج ۱۳ / ۱۱۰، وجد ج ۵۲ / ۲۵. وتقدم فی الحسن بن أیوب. ولعله من تلک الروایة

(۳۳۲)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب شرائع الإسلام للمحقق الحلی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن أیوب (۲)، محمد بن معاویة (۱)، معاذ بن ثابت (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن تمام (۱)، عمرو بن جمیع (۱)، محمد بن معاذ (۱)، ابن المنذر (۱)، محمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۳۳

استفاد الوحید أنه من رؤساء الشیعة.

۱۴۵۱۸ - محمد بن معد الموسوی:

لم یذکروه. هو السید العالم الفقیه صفی الدین أبو جعفر. روی السید عنه کما فی جد ج ۴۲ / ۲۱۴ و ۲۲۱ و ۳۱۴ و ۳۳۱، وکمبا ج ۹ / ۶۵۲ و ۶۸۰ و ۶۸۴.

ونقل السید فی فلاح السائل ص ۷۵ من الجزء السابع من کتابه الطبقات.

ونقل أنه روی السید عنه کتاب ابن الخشاب المسمی موالید ووفیات أهل البیت فی صفر سنة ۶۱۶. وهو من مشائخ والد العلامة.

ونسبه کما فی أعلام الشیعة: محمد بن معد بن علی بن رافع بن أبی الفضائل معد بن علی بن حمزة بن أحمد بن علی بن أحمد بن موسی بن إبراهیم بن الإمام موسی الکاظم علیه السلام.

۱۴۵۱۹ - محمد بن معدان: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن عمران روایته.

۱۴۵۲۰ - محمد بن معروف الهلالی الخزاز أبو جعفر:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی التلعکبری عن علی بن الحسن بن القاسم السکری المعروف بابن الطبال، عنه - وکان قد أتت علیه مائة وثمان و عشرون سنة - قال: مضیت إلی الحیرة إلی أبی عبد الله جعفر بن محمد علیه السلام - الخبر. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۰، وجد ج ۴۷ / ۹۳، وإثبات الهداة ج ۵ / ۴۶۶، ودلائل الطبری ص ۱۱۵.

أقول: رأیت الحدیث فی کتاب نوادر علی بن أسباط وفیه أن حدیث ابن الطبال للتلعکبری کان فی سنة ۳۲۸ وسماعه من الخزاز فی سنة ۲۸۰ أو ۲۵۰ - الخ.

وذکر حدیث الملاحم ورواریاته الأخری. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۰، وج ۲۳ / ۲۶، و جد ج ۱۰۳ / ۹.

ویظهر من النجاشی أن أحادیثه رواها عبد الله بن محمد بن خالد الطیالسی و

(۳۳۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن خالد الطیالسی (۱)، علی بن أحمد بن موسی بن إبراهیم (۱)، علی بن أسباط (۱)، حمزة بن أحمد (۱)، علی بن الحسن (۱)، علی بن رافع (۱)، محمد بن عمران (۱)، محمد بن معروف (۱)، محمد بن معد (۲)

صفحه ۳۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۳۴

له کتاب. جملة من روایاته فی معاجز الصادق علیه السلام فی إثبات الهداة ج ۵ / ۴۵۵.

وروی الصدوق، عن محمد بن أحمد بن یحیی الأشعری الثقة الجلیل، عنه، عن أخیه عمر، عن جعفر بن عقبة، عن أبی الحسن علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۱۷۰، و ج ۹۹ / ۸۲، وکمبا ح ۹ / ۵۳۳، وج ۲۱ / ۱۹.

۱۴۵۲۱ – محمد بن معقل بن وضاح القرمیسینی العجلی أبو الحسن و أبو المفضل:

لم یذکروه. روی المفید فی کتاب الاختصاص ص ۲۰۸ عن محمد بن أحمد العلوی، عنه، عن محمد بن عبد الله البصری حدیث فضائل الأئمة وذم من خالفهم. وفیه عنه، عنه، عن محمد عاصم، حدیث آخر فی وصف المهدی علیه السلام. وفیه ص ۲۱۰ عنه، عن أبیه، عن عبد الله بن جعفر الحمیری، حدیث اللوح.

ونقل الأول فی کمبا ج ۹ / ۱۳۱، والثانی فی ج ۱۳ / ۱۷۹، والثالث فی ج ۹ / ۱۲۱، و جد ج ۳۶ / ۱۹۷ و ۲۴۳، وج ۵۲ / ۳۰۴.

وروی الصدوق، عن أبیه، عنه، عن محمد بن عبد الله بن طاهر قال: کنت واقفا علی أبی وعنده أبو الصلت الهروی – الخ. کتاب الإیمان ص ۲۳۱، وکمبا ج ۱۲ / ۸۰، وجد ج ۶۹ / ۶۵، وج ۴۹ / ۲۷۰.

وبهذا الإسناد، عنه، عن جعفر الوراق – الخ. جد ج ۴۱ / ۷۳، کمبا ج ۹ / ۵۲۵.

وفی العیون ج ۱ / ۶۴ عن أحمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی (ثقة)، عنه، عن محمد بن عبد الله البصری. ومثل ذلک فی الإکمال. وفی العلل ج ۱ / ۱۷۲ عن أبیه، عنه، عن محمد بن زید الجزری. وفی بشا ص ۱۳۷.

۱۴۵۲۲ – محمد بن المعلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن یحیی العطار، عن محمد بن أحمد الأشعری، عن موسی بن جعفر البغدادی، عنه، عمن أخبره، عن الصادق علیه

(۳۳۴)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، احمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی (۱)، محمد بن عبد الله بن طاهر (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، موسی بن جعفر البغدادی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، محمد بن عبد الله (۲)، محمد بن المعلی (۱)، جعفر الوراق (۱)، محمد بن أحمد (۱)، حدیث اللوح (۱)، محمد بن زید (۱)، محمد بن معقل (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۳۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۳۵

السلام قال: ثلاث فیهن المقت من الله عز وجل.

وروی عنه علی أخوه ک عن درست بن أبی منصور. الکافی ج ۱ باب مولد النبی صلی الله علیه وآله وسلم ص ۴۴۸.

۱۴۵۲۳ – محمد بن المغیرة:

لم یذکروه. یروی عنه أخوه یحیی، کما یأتی فی یحیی. ولعله المغیرة بن عبد الرحمن الحرانی المذکور فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۵.

۱۴۵۲۴ – محمد بن المغیرة الشهرزوری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۸۲ عن محمد بن هارون بن حمید، عنه، عن یحیی بن الحسین المدائنی.

۱۴۵۲۵ – محمد بن المفضل:

بواب الکاظم علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۴، وجد ج ۴۸ / ۱۷۳. وکذا فی دلائل الطبری ص ۱۴۹. وروی أبان بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی الروضة ح ۵۶۴.

۱۴۵۲۶ – محمد بن المفضل بن إبراهیم بن قیس بن رمانة الأشعری الکوفی أبو جعفر:

ثقة بالاتفاق. له کتب. منها: کتاب التقیة وکتاب مجالس الأئمة علیهم السلام. روی أحمد بن محمد (یعنی ابن عقدة) عنه فی سنة ۲۶۵. وعنه، عن ابن أبی عمیر کتاب حفص بن سوقة وکتاب خلاد وکتاب عمار بن عمران. و عنه، عن أبیه کتاب نصر بن قابوس.

۱۴۵۲۷ – محمد بن مفضل بن عمر:

من أصحاب الکاظم علیه السلام کما قاله الشیخ. روایته عن الصادق علیه السلام فی الطب ص ۱۱۳. وابنه جعفر تقدم.

(۳۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن المفضل بن إبراهیم (۱)، درست بن أبی منصور (۱)، یحیی بن الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبان بن عثمان (۱)، قیس بن رمانة (۱)، محمد بن هارون (۱)، نصر بن قابوس (۱)، محمد بن المفضل (۱)، حفص بن سوقة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصدق (۱)، التقیة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۳۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۳۶

۱۴۵۲۸ – محمد بن المفضل بن قیس بن رمانة الأشعری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ولعله المذکور بسقوط اسم جده إبراهیم کما عن غیر واحد.

۱۴۵۲۹ – محمد بن المفضل بن محمد الضبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۳۲ عنه، عن أبیه، عن مالک بن أعین الجهنی حدیث نص السجاد علی ابنه الباقر علیهما السلام. ورواه فی جد ج ۴۶ / ۲۳۱، وکمبا ج ۱۱ / ۶۵. روایته الأخری عن أبیه، عنه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۵، وجد ج ۷۱ / ۴۹، وکتاب الأخلاق ص ۱۳۵.

۱۴۵۳۰ – محمد بن مقداد: عد من شهداء الطف.

۱۴۵۳۱ – محمد بن مقرن بن عبد الله بن رمعة بن سبیع:

لم یذکروه. روی یونس بن عبد الرحمن، عنه، عن أبیه، عن جده، عن جد أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. الکافی ج ۳ باب أدب المصدق ص ۵۳۹، وسن ج ۲ / ۳۹۱ عن ابن أبی عمیر، عنه، عن عبید الله الوصافی – الخ.

۱۴۵۳۲ – محمد بن مقرن الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی باب إطعام المؤمن بإسناد صحیح عن ابن أبی عمیر، عنه، عن عبد الله الوصافی، عن أبی جعفر علیه السلام، فضل الإطعام. ورواه البرقی فی المحاسن، عن أبیه، عن ابن عمیر، عنه، عن عبید الله الوصافی – الخ. ونقل الأول فی کتاب العشرة ص ۱۰۷، والثانی فیه ص ۱۰۲، وجد ج ۷۴ / ۳۶۳ و ۳۷۶.

۱۴۵۳۳ – محمد بن مقلاص أبی زینب:

یکنی محمد بأبی الخطاب وأبی الظبیان. کان مستقیما فی الأول سیئ الخاتمة.

روی کش وغیره فی ذمه ولعنه روایات عن الصادق علیه السلام أزید من خمسة و

(۳۳۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مالک بن أعین الجهنی (۱)، المفضل بن قیس بن

رمانة (۱)، عبید الله الوصافی (۱)، عبد الله الوصافی (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، المفضل بن محمد (۱)، محمد بن مقرن (۲)، الشهادة (۱)، الطعام (۱)

صفحه ۳۳۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۳۷

ثلاثین جمعها المامقانی: تقدم بعضها فی الحارث الشامی. وبعضها فی کمبا ج ۷ / ۲۴۴ - ۲۵۸، وج ۱۱ / ۲۰۶ و ۲۰۸ و ۲۱۹، وجد ج ۲۵ / ۲۶۳ - ۳۲۰، وج ۴۷ / ۳۳۶ و ۳۴۶ و ۳۷۸.

۱۴۵۳۴ - محمد بن المنذر:

روی الأوزاعی، عنه، عن جابر بن عبد الله، عن رسول الله روایة کریمة فی الفضائل. بشا ص ۱۹۰. وروایة الطب عنه فیه ص ۱۳۸. وروایته الأخری عن جابر فی کتاب الإیضاح لقاضی نعمان ص ۱۷۴.

ولعله ابن المنذر المذکور فی ابنه المنذر بن محمد القابوسی أو محمد بن المنذر بن الزبیر العوام القرشی المدنی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۴۵۳۵ - محمد بن المنذر بن سعید بن أبی الجهم:

روی عن أبیه، وروی عنه ابن المنذر. ووقع فی طریق النجاشی ص ۱۲۸ فی نقله کتاب جده سعید.

۱۴۵۳۶ - محمد بن منصور:

روی موسی بن بکر عنه قال: سألت الرضا علیه السلام. الکافی ج ۴ کتاب الصوم باب کفارة الصوم وفدیته ص ۱۴۳.

ولعله الأشعثی أو الأشعری المعدودان من أصحاب الرضا علیه السلام.

۱۴۵۳۷ - محمد بن منصور:

روی عن العبد الصالح علیه السلام. شئ ج ۲ / ۱۲ و ۱۶.

۱۴۵۳۸ - محمد بن منصور بن أبی الجهم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۱۳۸ عن الحسن بن عبد الله بن سعید العسکری، عنه، عن نصر بن علی - الخ. وکذا فی کتاب الإیمان ص ۱۳۴، وجد ج ۶۸ / ۱۲۴. وبشارة المصطفی عنه مثله.

(۳۳۷)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، منذر بن سعید بن أبی الجهم (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعید (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحارث الشامی (۱)، المنذر بن محمد (۱)، محمد بن المنذر (۲)، موسی بن بکر (۱)، محمد بن منصور (۳)، ابن المنذر (۲)، نصر بن علی (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۳۸

۱۴۵۳۹ - محمد بن منصور بن جمیل مجد الدین:

لم یذکروه. هو من شعراء الغدیر کما فی کتاب الغدیر. مدحه وترجمته و أشعاره فیه ط ۲ ج ۵ / ۴۰۱ - ۴۰۸. توفی سنة ۶۱۶.

۱۴۵۴۰ - محمد بن منصور الخزاز:

لم یذکروه. روی عن عبد الله بن میمون القداح، عن الصادق علیه السلام.

العلل ج ۱ / ۱۵۲.

۱۴۵۴۱ – محمد بن منصور الخزاعی:

روی إسماعیل بن مهران، عنه، عن علی بن سوید مکاتبة مولانا الکاظم علیه السلام إلیه المفصلة. روضة الکافی ح ۹۵، وکمبا ج ۱۷ / ۲۰۴، وجد ج ۷۸ / ۳۲۸ و ۳۲۹.

۱۴۵۴۲ – محمد بن منصور الصیقل:

وقع فی طریق الکلینی فی الکافی باب التحمیص عن محمد بن سنان، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۳ / ۶۱، وج ۱۳ / ۱۳۴، وجد ج ۵ / ۲۱۹، و ج ۵۲ / ۱۱۲.

نی: عن جعفر بن محمد المحمدی، عنه، عن أبیه، عن الباقر علیه السلام.

ص ۱۱۲.

وروی عبد الله بن جبلة، عن محمد بن منصور، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۸۱ و ۱۱۱. وروی عنه علی بن الحکم. الفقیه ج ۳ باب طلاق الحامل ص ۵۱۱.

۱۴۵۴۳ – محمد بن منصور الفقیه أبو سلیمان: من مشائخ الصدوق، کما فی آخر ل.

۱۴۵۴۴ – محمد بن منصور الکوفی المرادی أبو جعفر:

روی محمد بن سهل، عنه، عن الرضا علیه السلام. یب ج ۷ / ۲۸۳.

(۳۳۸)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن منصور الخزاعی (۱)، محمد بن منصور الکوفی (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، عبد الله بن میمون (۱)، محمد بن منصور الصیقل (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن سوید (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن منصور (۴)، محمد بن سهل (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۳۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۳۹

وروی إسحاق بن محمد البصری، عنه، عن محمد بن إسماعیل.

وذکره الکشی فی روایتین فی ترجمة جابر بن یزید. وقال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن التعوذ قبل التکبیر أو بعد. قال: بعد. کما فی إیضاح القاضی نعمان ص ۲۲۶. وفیه ص ۲۳۸ رؤیته أبا عبد الله علیه السلام. وکذا ص ۲۵۱.

۱۴۵۴۵ – محمد بن منصور بن نصر الخزاعی:

عده الشیخ من أصحاب الرضا علیه السلام.

۱۴۵۴۶ – محمد بن منصور بن یزید الرازی المقری أبو جعفر:

لم یذکروه. روی السید ابن طاووس فی فلاح السائل ص ۱۷۷ عن أبی المفضل الشیبانی، عن الحسین بن سعدان، عنه، عن سلیمان بن خالد، عن معاویة بن عمار، و کتاب الصلاة ص ۴۳۸، وجد ج ۸۶ / ۷۰.

۱۴۵۴۷ – محمد بن منصور بن یونس بزرج:

کوفی ثقة بالاتفاق. وله کتاب. روی عنه محمد بن الحسین الصائغ وبذلک یمتاز.

۱۴۵۴۸ – محمد بن منقر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۸۸ عنه، عن زیاد بن المنذر. و رواه فی البحار عنه مثله. وکذا فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۲۲، وأمالی المفید مج ۴۲.

۱۴۵۴۹ – محمد بن المنکدر:

ذکره الکشی مع جماعة فقال: هؤلاء من رجال العامة إلا أن لهم میلا ومحبة شدیدة إلی الأئمة علیهم السلام. ویشهد علی ذلک ما فی الکافی بسند صحیح من إرادته أن یعظ الباقر علیه السلام حیث رآه فی الحر یسعی فی وجه المعیشة فوعظه علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۰۰ و ۸۲، وج ۲۳ / ۶، وج ۴ / ۱۲۷، وجد ج ۱۰ / ۱۵۷، و ج ۴۶ / ۳۵۰، وج ۱۰۳ / ۸.

(۳۳۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن الحسین الصائغ (۱)، إسحاق بن محمد البصری (۱)، محمد بن منصور بن یونس (۱)، معاویة بن عمار (۱)، محمد بن منصور بن نصر (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، زیاد بن المنذر (۱)، سلیمان بن خالد (۱)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن المنکدر (۱)، محمد بن منصور (۱)، الصّلاة (۱)، التکبیر (۱)

صفحه ۳۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۴۰

وروی عبد الله بن سنان عنه کما فی التوحید باب أنه تعالی لا یفعل بعباده إلا الأصلح لهم.

مع: روایته عن جابر، عن النبی صلی الله علیه وآله الأمر بالاقتداء بالشمس والقمر والزهرة والفرقدین وتفسیره بالخمسة الطیبة علیهم السلام.

کمبا ج ۷ / ۱۰۶، وجد ج ۲۴ / ۷۴.

وروی معمر بن راشد، عنه، عن أبیه، عن جده، حدیث المباهلة. ختص فی حدیث المباهلة. وسائر روایاته فی الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۱۶، وکمبا ج ۹ / ۳۹۴، و أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۱۱. مات ۱۳۱.

۱۴۵۵۰ – محمد بن منیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۴ عن عبد الله بن أحمد بن مستورد، عنه، عن إسحاق بن وزیر، وکمبا ج ۸ / ۴۵۰، وجد ج ۳۲ / ۲۶۸. وتقدم فی محمد بن مرشد روایته الأخری، وکذا فی محمد بن زید.

۱۴۵۵۱ – محمد بن موسی أبو جعفر الملقب بخوراء:

ثقة بالاتفاق. له کتاب فی جد ج ۴۱ / ۱۶۷، وکمبا ج ۹ / ۵۴۸.

۱۴۵۵۲ – محمد بن موسی بن أبی عبد الله:

لم یذکروه. روایاته فی جد ج ۴۱ / ۱۶۷، وکمبا ج ۹ / ۵۴۸.

۱۴۵۵۳ – محمد بن موسی بن أبی مریم صاحب اللؤلؤ:

روی عن أبان بن تغلب، کما فی جش ص ۸ وفهرست الشیخ.

۱۴۵۵۴ – محمد بن موسی بن أعین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۸ عن محمد بن مسلم، عنه، عن أبیه، عن عطاء بن السائب، عن الباقر علیه السلام.

(۳۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن موسی بن أبی مریم (۱)، محمد بن موسی أبو جعفر (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، عطاء بن السائب (۱)، أبان بن تغلب (۱)، محمد بن موسی (۲)، معمر بن راشد (۱)، محمد بن زید (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الموت (۱)

صفحه ۳۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۴۱

۱۴۵۵۵ - محمد بن موسی بابویه القمی:

عم الصادق. بنته زوجة الصدوق الأول.

۱۴۵۵۶ - محمد بن موسی البربری:

وقع فی طریق المفید عن محمد بن یحیی، عنه، عن خلف بن سالم. جد ج ۳۹ / ۲۵۵، وکمبا ج ۹ / ۴۰۳.

۱۴۵۵۷ - محمد بن موسی البرقی:

روی عنه الصدوق مترضیا ومترحما علیه، کما فی العیون ج ۱ / ۲۷۵، و ج ۲ / ۸۸، وکذا فی العلل وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۶۵.

۱۴۵۵۸ - محمد بن موسی بن جعفر صلوات الله علیه:

من رواة الأحادیث. کان صالحا عابدا. وأولاده: إبراهیم المجاب و جعفر وعبد الله ومحمد الزاهد. وتقدم فی أخیه أحمد أنهما مدفونا فی شیراز.

۱۴۵۵۹ - محمد بن موسی الحرشی:

لم یعنونوه فی کتب الرجال. وقع فی طریق النجاشی ص ۱۲۰ عن محمد بن الحسن، عنه، عن ربعی بن عبد الله. ونقله المامقانی فی أحوال ربعی، وجد ج ۶۵ / ۳۲۵، وفی کمبا ج ۱۴ / ۸۰۹: الهرسی.

۱۴۵۶۰ - محمد بن موسی بن الحسن بن فرات:

مذموم ملعون یقوی أسباب محمد بن نصیر الفهری النمیری الذی ادعی النبوة وکذب علی الإمام الهادی علیه السلام بأنه أرسله بالنبوة. فراجع لتفصیل ذلک مع بیان عقائده الخبیثة إلی کمبا ج ۷ / ۲۵۷، وجد ج ۲۵ / ۳۱۸.

۱۴۵۶۱ - محمد بن موسی الحضرمی:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۷۸ عن الجعابی، عنه روایة شریفة.

(۳۴۱)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن موسی بن الحسن (۱)، ربعی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن موسی (۵)، محمد بن نصیر (۱)، الصدق (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۳۴۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۴۲

۱۴۵۶۲ - محمد بن موسی بن حماد:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۶۸ عن محمد بن عمران المرزبانی، عنه، عن محمد بن سهل روایة کریمة. وهو راوی کتب

هشام بن محمد بن السائب، کما ذکره النجاشی فی ترجمة هشام. وهو راوی کتب لوط بن یحیی کما فی ست ص ۱۵۵.

۱۴۵۶۳ – محمد بن موسی بن داود:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العلل ج ۱ / ۲۰۰ عن علی بن أحمد رحمه الله تعالی، عنه روایة شریفة. وفی الخصال ج ۲ / ۳۳ عن علی بن أحمد بن موسی رضی الله عنه، عنه، عن أحمد بن محمد بن داود الحنظلی – الخ.

۱۴۵۶۴ – محمد بن موسی الربعی:

روی الطب عنه، عن محمد بن محبوب کما فیه ص ۳۵. وعده الشیخ من أصحاب الهادی علیه السلام.

۱۴۵۶۵ – محمد بن موسی السدیفی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۶۴ عنه، عن ابن محبوب وهارون بن أبی الجهم، عن السکونی، عن الصادق علیه السلام.

۱۴۵۶۶ – محمد بن موسی الشامی:

لم یذکروه. تقدم خبره فی إسماعیل بن عمرو البجلی.

۱۴۵۶۷ – محمد بن موسی بن عبد العزیز السریعی الکاتب أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۸ فی روایة شریفة، وبشا ص ۲۲۳.

۱۴۵۶۸ – محمد بن موسی بن عبید:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید ابن طاووس، عن محمد بن همام، عنه، عن

(۳۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن عمران المرزبانی (۱)، أحمد بن محمد بن داود (۱)، محمد بن موسی الربعی (۱)، موسی بن عبد العزیز (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، لوط بن یحیی (۱)، موسی بن حماد (۱)، موسی بن عبید (۱)، محمد بن تمام (۱)، هشام بن محمد (۱)، علی بن أحمد (۲)، محمد بن موسی (۳)، محمد بن سهل (۱)، الطب، الطبابة (۲)

صفحه ۳۴۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۴۳

إبراهیم بن أحمد الیقطینی – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۵۵ و ۱۲۸، وجد ج ۵۷ / ۲۲۷، و ج ۵۸ / ۱۶۲.

۱۴۵۶۹ – محمد بن موسی بن عثمان الحضرمی:

لم یذکروه. له روایات شریفة روی عن الأعمش، وعنه عباد بن یعقوب.

کمبا ج ۹ / ۴۳۱، وجد ج ۴۰ / ۲۱.

۱۴۵۷۰ – محمد بن موسی بن علی القزوینی الکاتب أبو الفرج:

لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل ص ۱۲۶ عنه مترحما، عن أحمد بن محمد بن یحیی العطار – الخ، وکتاب الصلاة ص ۴۲۰، وجد ج ۸۶ / ۱۲. ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۳۴۵ مثله. وروی عنه السید فی جمال الأسبوع ص ۲۶۶ وفی کتاب الإقبال مترحما علیه. وروی أیضا عنه مترحما علیه، عن أبی عیسی محمد بن أحمد بن محمد بن سنان – الخ. کمبا ج ۲۰ / ۳۴۲، وجد ج ۹۸ / ۳۸۹.

وروی عن أحمد بن محمد بن جعفر الصولی کما فی جش ص ۶۱. وفیه ص ۱۳۱ عنه مترحما علیه، عن إسماعیل بن علی بن الدعبلی. وروی الشیخ فی ست عن أحمد بن عبدون، عنه کتاب أحمد بن محمد بن جعفر الصولی.

۱۴۵۷۱ – محمد بن موسی العنزی:

لم یذکروه. وله روایات کما فی جد ج ۴۱ / ۳۴۷، وکمبا ج ۹ / ۵۹۴.

۱۴۵۷۲ – محمد بن موسی بن الفرات:

وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۶۳، والعلل ج ۱ / ۱۵۵. ولعل جده الحسن سقط فیتحد مع المذکور. وعده الشیخ فی أصحاب الهادی والعسکری علیهما السلام.

۱۴۵۷۳ – محمد بن موسی القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ کما فی کمبا ج ۹ / ۳۰۷، وجد ج ۳۸ / ۱۹۵، و

(۳۴۳)

مفاتیح البحث: نهر الفرات (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، محمد بن موسی بن علی (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد بن جعفر (۲)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، محمد بن موسی (۴)، الفرج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۴۴

أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۶۰. وله کتاب الأوصیاء کما فی حلیلة الأبرار ج ۱ / ۴۸۹. ووصفه بالشیخ الجلیل.

۱۴۵۷۴ – محمد بن موسی بن المتوکل:

من مشائخ الصدوق قد أکثر فی کتبه من الروایة عنه مترحما ومترضیا علیه.

فراجع العیون والأمالی وغیرهما. ذکره الصدوق فی المشیخة فی ثمانیة وأربعین موردا کما فی رجال الخوئی. وبالجملة هو ثقة. قاله العلمان العلامتان الحلی فی الخلاصة والمج فی الوجیزة وغیرهما.

۱۴۵۷۵ – محمد بن موسی بن مجاهد المقری أبو بکر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کفایة الأثر باب ۳ عن الحسین بن أحمد العطار الکوفی، عنه، عن سلیمان بن هبة الله الشجری، عن یحیی بن أکثم، حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام.

۱۴۵۷۶ – محمد بن موسی المدائنی:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن سلیمان الخزاز، عنه کتاب یوم لیلة لفضل بن سلیمان الکاتب البغدادی کما فی جش ص ۲۱۶.

۱۴۵۷۷ – محمد بن موسی بن مهران:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن محمد بن همام، عن الحمیری، عنه، عن محمد بن سنان، عن أبی بکر الحضرمی قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: لو أن کافرا وصف ما تصون عند خروج نفسه، ما طمعت (طعمت – خ ل) النار من جسده شیئا. کتاب الإیمان ص ۱۳۲، وجد ج ۶۸ / ۱۱۶.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۴ عن عبد الله بن جعفر الحمیری، عنه، عن محمد بن سنان. – وساقه مثله.

۱۴۵۷۸ – محمد بن موسی بن نصر الرازی أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون عن الصولی (یعنی محمد بن

(۳۴۴)

مفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۳)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)،

محمد بن موسی بن المتوکل (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، سلیمان الکاتب (۱)، أبو عبد الله (۲)، موسی بن مهران (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن موسی (۳)، محمد بن سنان (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۳۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۴۵

یحیی)، عنه، عن أبیه، عن الرضا صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۱ / ۴۹، وج ۲۰ / ۵۸، و ج ۱۲ / ۲۸. وروایة أخری بهذا الإسناد ص ۹۰، وجد ج ۴۶ / ۱۷۷، وج ۴۹ / ۹۵ و ۳۰۵، وج ۹۶ / ۲۲۴، وفی العیون ج ۳ / ۲۳۶ و ۲۴۰.

وبهذا الإسناد عنه علیه السلام بیان عظمة حجیة القرآن وفضائله. کمبا ج ۶ / ۲۴۵، وجد ج ۱۷ / ۲۱۰. وسائر روایاته المفیدة حسنه وکماله فی کمبا ج ۸ / ۶، و جد ج ۲۸ / ۱۸.

۱۴۵۷۹ - محمد بن موسی النیسابوری:

یستفاد من توقیع العسکری علیه السلام حسنه وکماله. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۵، و ج ۱۷ / ۲۱۷، وجد ج ۵۰ / ۳۲۲، وج ۷۸ / ۳۷۶.

۱۴۵۸۰ - محمد بن موسی بن الولید العدل:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ص ۱۲۱ عن الحسن بن عبد الله بن سعید، عنه، عن یحیی بن حاتم، عن یزید بن هارون - الخ.

۱۴۵۸۱ - محمد بن موسی الهذلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشهید فی أربعینه عن الصدوق بسند صحیح، عن حماد بن عثمان، عنه، عن السجاد علیه السلام، حدیث وصف الصلاة. کتاب الصلاة ص ۱۹۱، وجد ج ۸۴ / ۲۲۱.

۱۴۵۸۲ - محمد بن موسی الهمدانی:

روی عن محمد بن خالد الطیالسی حدیث الخطبة المفصلة النبویة فی یوم الغدیر. کمبا ج ۹ / ۲۲۴، وجد ج ۳۷ / ۲۰۱.

وفی کامل الزیارة ص ۱۷۴ عن حکیم بن داود وغیره، عنه، عنه، فضل زیارة الحسین علیه السلام یوم العاشوراء.

وروی عنه محمد بن أحمد بن یحیی روایات فی یب أشار إلیها الخوئی.

(۳۴۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعید (۱)، محمد بن موسی النیسابوری (۱)، محمد بن موسی الهمدانی (۱)، محمد بن خالد الطیالسی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، حکیم بن داود (۱)، حماد بن عثمان (۱)، محمد بن موسی (۲)، القرآن الکریم (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۴۶

۱۴۵۸۳ - محمد مولی الرشید: هو محمد بن محمد بن یزید المذکور.

۱۴۵۸۴ - محمد بن مهاجر بن عبید الأزدی أبو خالد:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وابنه إسماعیل ثقة یأتی. روایة ابن أبی عمیر، عنه، عن أمة أم سلمة - الخ، فی العلل ج ۱ / ۲۸۶، والکافی باب علة تکبیر الخمس علی الجنائز.

شئ ج ۲ / ۱۰۲ عنه، عن أمة سلمة، عن الصادق علیه السلام.

۱۴۵۸۵ – محمد بن مهران:

روی عنه أحمد بن محمد بن عیسی والحسین بن سعید ومحمد بن الحسین روایات فی کا ویب وصا أشار إلی مواضعها الخوئی.

۱۴۵۸۶ – محمد بن مهران الإصفهانی أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص عن عثمان بن سعید العمری، عنه، عن محمد بن إسماعیل الحسنی – الخ. کمبا ج ۹ / ۱۵۵ و ۱۶۲، و جد ج ۳۶ / ۳۴۵ و ۳۸۸.

فس: محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عنه، عن ابن سنان حدیث تفسیر الغمام فی قوله ": ویوم تشقق السماء بالغمام " بأمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۱۱۹، وجد ج ۳۶ / ۱۹۰.

وروی السید فی المهج ص ۲۱۴ بإسناده، عن عبد الله بن عبد الحمید، عنه، عن خلاد بن یحیی، حدیث الاحتجاب الصادق علیه السلام، وکمبا ج ۱۱ / ۱۶۵، و جد ج ۴۷ / ۲۰۵.

وروی البرقی فی المحاسن عن أبیه، عنه، عن القاسم الزیات – الخ. کتاب الصلاة ص ۶۳۲ و ۴۰۴، وجد ج ۸۵ / ۲۸۸، وج ۸۸ / ۱۰۱.

وفی الإکمال ج ۲ / ۴۲ بإسناده، عن محمد بن یحیی العطار، عن محمد بن أحمد، عن محمد بن مهران، عن خاله أحمد بن زکریا قال: قال لی الرضا علی بن موسی

(۳۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عبد الحمید (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، محمد بن مهاجر بن عبید (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، القاسم الزیات (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، أحمد بن زکریا (۱)، الحسین بن سعید (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن مهران (۳)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الخمس (۱)، الجنازة (۱)

صفحه ۳۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۴۷

صلوات الله علیه – الخ.

وفی أمالی المفید ص ۱۷۲ عنه حدیث ورود أهل البیت بالکوفة وخطبة زینب سلام الله علیها وعلیهم. ومثله فی أمالی الشیخ ص ۹۰. ولعله متحد مع محمد بن حمدان بن مهران المتقدم.

۱۴۵۸۷ – محمد بن مهران الکرخی:

روی الحسین بن سعید، عنه، عن عبد الله بن سنان. الکافی کتاب الصلاة باب بناء المساجد ح ۱۲.

۱۴۵۸۸ – محمد بن مهران بن محمد:

لم یذکروه. روی عثمان بن عیسی عنه، کما عن یب ج ۹ / ۱۴۴.

۱۴۵۸۹ – محمد بن مهزیار الخازن:

لم یذکروه. روی عن محمد بن الحسن بن داود کما تقدم فیه.

۱۴۵۹۰ – محمد بن میثم النخاس: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن عثیم.

۱۴۵۹۱ – محمد بن میسر بن عبد العزیز النخعی بیاع الزطی:

کوفی من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه جماعة منهم بن أبی عمیر. وأبوه من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

۱۴۵۹۲ – محمد بن میمون:

من أصحاب الرضا علیه السلام وحامل کتابه إلی الجواد علیه السلام. و کان بصره معتلا فجاد الجواد صلوات الله علیه ومسح علی بصره فعوفی وصار بصیرا. کمبا ج ۱۲ / ۱۰۹، وجد ج ۵۰ / ۴۶. ومثله فی حلیلة الأبرار. وروایته عن الصادق علیه السلام فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۱۳.

(۳۴۷)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، السیدة زینب بنت أمیر المؤمنین علی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، مدینة الکوفة (۱)، محمد بن میسر بن عبد العزیز (۱)، محمد بن مهران الکرخی (۱)، محمد بن مهران بن محمد (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الحسین بن سعید (۱)، الحسن بن داود (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، محمد بن میمون (۱)، محمد بن حمدان (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۳۴۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۴۸

۱۴۵۹۳ – محمد بن میمون البزاز:

لم یذکروه. روی أبو محمد الأنصاری، عنه، عن الحسین بن علوان. جد ج ۴۱ / ۱۱۰، وکمبا ج ۹ / ۵۳۳.

وکذا فی حلیلة الأبرار ج ۲ / ۱۶ حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. و فیه ص ۴۶ عن الحسن بن محمد العلوی، عن جده، عنه، عن سفیان بن عیینة، وصف مولانا السجاد علیه السلام، کما عن الإرشاد.

۱۴۵۹۴ – محمد بن میمون الخراسانی:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی معجزات الإمام الهادی صلوات الله علیه.

مدینة المعاجز ص ۵۵۹ و ۵۸۱ و ۵۸۲ و ۶۱۱. وملاقاته لأبی محمد العسکری علیه السلام ونقله معاجزه. إثبات الهداة ج ۶ / ۳۴۴.

۱۴۵۹۵ – محمد بن میمون الخزاز: لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن یحیی بن الحسن بن جعفر، عنه، عن عبد الله بن میمون، عن الصادق علیه السلام، حدیث الذین لعنهم الله وکل نبی مجاب، وفی کمبا ج ۳ / ۲۶، وجد ج ۵ / ۸۸.

۱۴۵۹۶ – محمد بن میمون المکی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۲۱ عنه، عن عثمان بن عیسی.

۱۴۵۹۷ – محمد بن ناجیة:

روی محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عنه، عن عامر بن کثیر. کامل الزیارات باب ۶۹ ص ۱۶۸ ح ۷. وفیه ص ۲۹۳ عن محمد بن عیسی بن عبید، عنه.

وروی محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران، عنه، روایات فی کا ویب ویه أشار إلیها الخوئی. وکذا فی ثواب الاعمال ص ۵۰.

۱۴۵۹۸ – محمد بن ناصر السلامی:

لم یذکروه. جملة من روایاته. جد ج ۴۲ / ۳۱۵، وکمبا ج ۹ / ۶۸۰.

(۳۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام

(۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی بن عمران (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، یحیی بن الحسن بن جعفر (۱)، أبو محمد الأنصاری (۱)، الحسن بن محمد العلوی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، عبد الله بن میمون (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علوان (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، محمد بن ناجیة (۱)، عامر بن کثیر (۱)، محمد بن میمون (۴)، محمد بن ناصر (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۴۹

۱۴۵۹۹ - محمد بن نافع الکوفی:

ثقة بالاتفاق. قلیل الحدیث. له نوادر رواه حمید.

۱۴۶۰۰ - محمد بن النایب:

لم یذکروه. وإن شئت فارجع لکشف ترجمته إلی کتاب معجم البلدان المجلد السابع منه، کما فی کمبا ج ۱۶ / ۶۸، ولکن فی جد ج ۷۶ / ۲۵۶: محمد بن السائب.

۱۴۶۰۱ - محمد بن نبیک:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی المشکاة باب علامات الشیعة عنه، عن جعفر بن أحمد بن مقبل القمی، عن علی بن محمد الزایدی البصری، عن الحسن بن أسد - الخ، ما یفید حسنه.

۱۴۶۰۲ - محمد بن النجار:

لم یذکروه. وله کتاب التذییل نقل منه السید محاسبة النفس، کما فی کمبا ج ۳ / ۹۰، وکذا فی ج ۱۶ / ۴۸، وجد ج ۵ / ۳۲۹، وج ۷۶ / ۲۰۵.

وکتابه تذییل علی تاریخ أحمد بن ثابت صاحب تاریخ بغداد المعروف بالخطیب کما روی السید فی کتاب الإقبال مکررا، منها فی ص ۵۸۵. ووصفه بشیخ المحدثین. وتقدم أیضا مع ذکر اسم أبیه محمود. وتقدم فی محمد بن الحسن بن محمد ذکر منه.

۱۴۶۰۳ - محمد بن النصر أبو شعیب:

لم یذکروه. روی محمد بن إسماعیل وعلی بن عبد الله الحسینیین، عنه، عن عمر بن فرات، عن محمد بن المفضل، عن المفضل حدیثه المفضل فی أحوال المهدی علیه السلام وما یکون عند ظهوره. وقد جعل المج له بابا علی حدة فراجع إلی کمبا ج ۱۳ / ۲۰۰، وجد ج ۵۳ / ۱، وفیه: عن أبی شعیب (و) محمد بن نصیر، عن عمر بن الفرات - الخ.

(۳۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب تاریخ بغداد للخطیب البغدادی (۱)، کتاب معجم البلدان (۱)، نهر الفرات (۱)، علی بن عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، أحمد بن ثابت (۱)، عمر بن فرات (۱)، محمد بن المفضل (۱)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، محمد بن نافع (۱)، محمد بن نصیر (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۳۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۵۰

محمد بن نصر بن قرواش النهدی الجمال الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی إبراهیم بن عقبة، عنه، عن الصادق علیه السلام قال: إن صاحب الدین فکر فعلته السکینة واستکان فتواضع وقنع - الخبر. کتاب الإیمان ص ۲۹۱، وجد ج ۶۹ / ۲۷۷. ثم رأیته فی أمالی المفید مج ۶ ص ۳۲ عنه، عنه مثله. إلا أنه فیه: نضر بالمعجمة.

ورواه فی البحار باب صفات العلماء بإسقاط اسم محمد هذا.

وذکر الشیخ فی رجاله (۳۶۱) بهذا العنوان بالضاد المعجمة فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۴۶۰۵ - محمد بن نصیر:

من أهل کش. ثقة جلیل بالاتفاق، کثیر العلم، روی عنه أبو عمرو الکشی.

۱۴۶۰۶ - محمد بن نصیر النمیری الفهری:

خبیث ملعون. تقدم فی محمد بن موسی بن الحسن ذمه. ونزیدک علیه ما فی کمبا ج ۱۳ / ۱۰۰، وجد ج ۵۱ / ۳۶۷. وفی مستدرک السفینة ج ۹ / ۲۸۵ لغة " لوط " أنه لاط فعوتب علیه، فقال: هذا من اللذات، وهو من التواضع وترک التجبر. و هذا مع سائر ذمومه فی غط ص ۲۵۸ - ۲۶۰.

وادعی أنه أرسله الإمام الهادی علیه السلام. وکان یقول بالتناسخ و الغلو فی أبی الحسن علیه السلام ویقول فیه بالربوبیة. کمبا ج ۷ / ۲۵۷، وجد ج ۲۵ / ۳۱۸.

۱۴۶۰۷ - محمد بن النضر:

لم یذکروه. هو مؤدب لد أبی جعفر علیه السلام. روی محمد بن حکیم، عنه قال: شکوت إلیه ما أجد من الحصاة - الخ. الطب ص ۹۱.

(۳۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن موسی بن الحسن (۱)، محمد بن نصیر النمیری (۱)، إبراهیم بن عقبة (۱)، محمد بن نصیر (۱)، محمد بن نصر (۱)، التواضع (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۵۱

۱۴۶۰۸ - محمد بن نضر بن قرواش النهدی الجمال الکوفی:

تقدم فی محمد بن نصر بن قرواش.

۱۴۶۰۹ - محمد بن النعمان: هو ابن علی بن النعمان المذکور.

۱۴۶۱۰ - محمد بن نعمة السلونی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۹۹ عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، حدیث اللوح وأسماء الأئمة صلوات الله علیهم، وکمبا ج ۹ / ۱۲۲، وجد ج ۳۶ / ۲۰۲.

وروی المفید فی الإرشاد ص ۲۲ عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن عبد الله بن القاسم حدیث الفضائل.

۱۴۶۱۱ - محمد بن نعیم الصحاف:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة. قاله المج فی الوجیزة. واستصوبه المامقانی. وإخوانه الحسین وعلی وعبد الرحمن تقدموا.

وروی عن الکاظم علیه السلام. وروی عنه محمد بن الحسن بن زیاد العطار، کما فی الکافی کتاب المواریث باب ۲۸. ورواه فی یب وصا مثله.

۱۴۶۱۳ – محمد بن نعیم العبدی أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۸۲ عن حمید بن محمد، عنه. و کذا فیه مج ۴۰.

۱۴۶۱۴ – محمد بن نفیس:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۴۳ عن جماعة، عن أبی العباس أحمد بن علی بن نوح قال: وجدت بخط محمد بن نفیس فیما کتبه بالأهواز: أول

(۳۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۲)، محمد بن الحسن بن زیاد (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، محمد بن نعیم الصحاف (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن النعمان (۱)، محمد بن النعمان (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن مالک (۱)، حدیث اللوح (۱)، محمد بن نصر (۱)، محمد بن نضر (۱)، الصّلاة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۳۵۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۵۲

کتاب ورد من أبی القاسم (الحسین بن روح) رضی الله عنه: نعرفه عرفه الله کله – الخ. وفیه ما یدل علی حسنه وکماله، ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۹۷، وجد ج ۵۱ / ۳۵۶.

۱۴۶۱۵ – محمد بن نمیر بن محمد:

لم یذکروه. تقدم فی حسان بن إبراهیم روایته وکذا فی حنان بن إبراهیم.

۱۴۶۱۶ – محمد بن نوح:

من أصحاب الجواد والهادی صلوات اله علیهما. کما قاله البرقی.

۱۴۶۱۷ – محمد بن نوح بن دراج:

لم یذکروه. وهو جد محمد بن جعفر المذکور هو وأبوه جعفر.

۱۴۶۱۸ – محمد بن نوفل بن عائذ الصیرفی:

روی محمد بن مسلم الأشجعی، عنه قال: کنت عند الهیثم بن حبیب الصیرفی فدخل علینا أبو حنیفة نعمان بن ثابت فذکر حدیث الغدیر والمناشدة – الخ. جا ص ۱۵، وکمبا ج ۱۱ / ۲۲۶، وجد ج ۴۷ / ۴۰۱.

۱۴۶۱۹ – محمد بن نوفل العبدی أبو نوفل:

لم یذکروه. هو من أصحاب الحسن المجتبی علیه السلام. روی معجزته کما فی إثبات الهداة ج ۵ / ۱۶۰، ودلائل الطبری ص ۶۷.

۱۴۶۲۰ – محمد بن الوارث السمرقندی:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد، عنه کتاب الحسن بن خرزاد وغیره کما فی جش ص ۳۳. وروی جعفر بن محمد بن قولویه، عنه کتاب الحسین بن إشکیب، کما ذکره فی ترجمة الحسین.

(۳۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، یوم عرفة (۱)، الهیثم بن حبیب

الصیرفی (۱)، الحسین بن إشکیب (۱)، محمد بن قولویه (۱)، محمد بن الوارث (۱)، حدیث الغدیر (۱)، نوح بن دراج (۱)، محمد بن نوفل (۲)، محمد بن نوح (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصّلاة (۱)، الجود (۱)

صفحه ۳۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۵۳

۱۴۶۲۱ - محمد بن واسع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۳ و ۴ عن هشام بن حسان والحسن بن دینار، عنه، عن عبد الله بن الصامت، عن أبی ذر - الخ. مات فی حدود سنة ۱۳۰.

۱۴۶۲۲ - محمد بن الوراق:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی صفوان، عن ابن مسکان، عنه.

الکافی ج ۲ / ۶۲۹.

۱۴۶۲۳ - محمد بن وضاح:

روی عن إسحاق بن عمار. وروی عنه السجادة، کما عن الکشی فی ترجمة إسحاق وإسماعیل ابنی عمار.

۱۴۶۲۴ - محمد بن الولید:

یلقب شباب الصیرفی فی التوحید عن سهل بن زیاد، عنه، عن داود بن القاسم الجعفری وسهل بن زیاد، عنه روایات أخر. ووقع فی طریق المفید، عن سهل، عن محمد بن الولید الصیرفی، عن سعید الأعرج روایة تفید حسنه وکماله.

فراجع المستدرک ج ۱ / ۶، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۲۰۸، وج ۲ / ۳۲.

۱۴۶۲۵ - محمد بن الولید:

فی مکا عنه قال: أکلت بین یدی أبی جعفر الثانی علیه السلام حتی إذا فرغت - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۸۹۹، وجد ج ۶۶ / ۴۳۰. وهو متحد مع سابقه.

۱۴۶۲۶ - محمد بن الولید بن خالد الخزاز البجلی أبو جعفر:

لم یذکروه. نی: ابن عقدة، عن علی بن الحسن التیملی، عن محمد بن عمر بن یزید ومحمد بن الولید بن خالد جمیعا، عن حماد بن عثمان، حدیث علائم الظهور.

کمبا ج ۱۳ / ۱۶۶، وجد ج ۵۲ / ۲۴۵.

(۳۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن الحسن التیملی (۱)، محمد بن الولید بن خالد (۲)، عبد الله بن الصامت (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، القاسم الجعفری (۱)، محمد بن الوراق (۱)، محمد بن الولید (۳)، شباب الصیرفی (۱)، سهل بن زیاد (۲)، حماد بن عثمان (۱)، سعید الأعرج (۱)، محمد بن وضاح (۱)، محمد بن عمر (۱)، الموت (۱)، الوسعة (۱)

صفحه ۳۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۵۴

وروی عبد الله بن جعفر، عنه کتاب حماد بن عثمان کما فی جش ترجمة حماد ص ۱۰۴. وروی علی بن الحسن بن فضال، عنه، ع

العباس بن هلال کما عن کش فی ترجمة سعید بن المسیب.

۱۴۶۲۷ – محمد بن الولید بن خالد الخزاز البجلی الأحمسی أبو جعفر الکوفی:

قال النجاشی بعد ذلک: ثقة عین نقی الحدیث. ذکره الجماعة بهذا. روی عن یونس بن یعقوب وحماد بن عثمان. من کان فی طبقتهما. وعمر حتی لقیه محمد بن الحسن الصفار وسعد – الخ.

وقال کش فی محمد بن الولید الخزاز، ومعاویة بن حکیم، ومصدق بن صدقة، ومحمد بن سالم بن عبد الحمید: هؤلاء کلهم فطحیة من أجلة العلماء و الفقهاء والعدول. وبعضهم أدرک الرضا علیه السلام. وکلهم کوفیون. انتهی.

وبالجملة له کتاب رواه أحمد بن محمد بن خالد. وروی سعد بن عبد الله، عنه، عن حماد بن عثمان کما فی کامل الزیارات باب ۱۷ ح ۴، وکما فی مشیخة الفقیه فی طریقه إلی حبیب بن المعلی. وروی سهل بن زیاد، عنه. الکافی کتاب النکاح باب ۴۶.

۱۴۶۲۸ – محمد بن الولید بن یزید الکرمانی:

من أصحاب الجواد علیه السلام ومورد عنایته. روی الصدوق بسند صحیح، عن علی بن مهزیار، عنه، عن أبی محمد المصری، عن الرضا علیه السلام. العیون ج ۲ / ۲۲۲، ونقله فی کمبا ج ۱۲ / ۱۳، وجد ج ۴۹ / ۴۳.

کا: عنه قال: قلت لأبی جعفر الثانی علیه السلام: ما تقول فی المسک – الخبر. کمبا ج ۱۲ / ۳۰، وجد ج ۴۹ / ۱۰۳.

یج: عنه، عن الجواد علیه السلام ما یفید حسنه. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۰، وجد ج ۵۰ / ۸۷. وذکرت الروایة فی مستدرک السفینة ج ۶ / ۵۲۰ لغة "طعم." وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه علی بن إبراهیم، عن أبیه،

(۳۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، سعید بن المسیب (۱)، محمد بن سالم بن عبد الحمید (۱)، محمد بن الولید بن خالد (۱)، محمد بن الولید الخزاز (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، أبو جعفر الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن مهزیار (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، حبیب بن المعلی (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، عباس بن هلال (۱)، محمد بن الولید (۱)، سهل بن زیاد (۱)، حماد بن عثمان (۳)، الجماعة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۳۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۵۵

۱۴۶۲۹ – محمد بن وهب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی جد ج ۳۹ / ۲۰، وکمبا ج ۹ / ۳۵۱.

وفی المعانی ص ۱۷۷ عن محمد بن أبی حمزة، عنه، عن الصادق علیه السلام.

۱۴۶۳۰ – محمد بن وهبان بن محمد أبو عبد الله الأزدی الهنانی الدبیلی:

هو ساکن البصرة. ثقة بالاتفاق، واضح الروایة. له کتب روی عنه التلعکبری وغیره. ویروی عنه الثقة الجلیل علی بن محمد الخزاز فی کتابه النصوص کثیرا.

۱۴۶۳۱ – محمد بن وهبان الهنانی أبو عبد الله:

لم یذکروه. وله روایة شریفة فی جد ج ۴۱ / ۲۳۶، وکمبا ج ۹ / ۵۶۵، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۷۱، وکتاب المسلسلات عنه.

وفی فهرست الشیخ: روی الحسین بن إبراهیم القزوینی، عنه، عن علی بن حبشی کتاب الحسین بن أبی غندر.

۱۴۶۳۲ – محمد بن هارون:

وقع فی طریق الصدوق عنه، عن أبی جعفر علیه السلام، کما تقدم فی عیسی بن مهران. ومکاتبته إلی أبی جعفر علیه السلام یسأله عوذة للریاح التی یعرض الصبیان فی عدة الداعی ص ۲۶۴.

وسن ج ۱ / ۸۳ عن ابن بکیر، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام. و ص ۹۵ عن مفضل بن صالح، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۱۴۶۳۳ – محمد بن هارون أبو عیسی الوراق:

للحسن بن موسی النوبختی کتاب نقض علی أبی عیسی الوراق.

۱۴۶۳۴ – محمد بن هارون الجلاب:

لم یذکروه. روی محمد بن الحسن بن شمون، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام

(۳۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، الحسین بن إبراهیم القزوینی (۱)، محمد بن هارون الجلاب (۱)، محمد بن وهبان بن محمد (۱)، الحسین بن أبی غندر (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عیسی بن مهران (۱)، أبو عبد الله (۲)، مدینة البصرة (۱)، محمد بن هارون (۲)، محمد الخزاز (۱)

صفحه ۳۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۵۶

فی الکافی کتاب المعیشة باب ۱۵۴.

۱۴۶۳۵ – محمد بن هارون بن حمید الحضرمی أبو حامد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عنه هو وعبد الله بن محمد بن عبد العزیز، عن بکر بن شیبة حدیث الحقوق. کتاب العشرة ص ۶۵.

وبهذا الإسناد، عنه، عن محمد بن صالح بن النطاح. ص ۸۹. وبهذا الإسناد، عنه، عنه حدیث آخر. ص ۱۱۱، وجد ج ۷۴ / ۲۳۵ و ۳۱۶ و ۳۸۹.

وبهذا الإسناد، عنه، عن محمد بن الرازی، حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۲۹۱، وجد ج ۳۸ / ۱۳۰.

ووقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۲، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۹۹، و الجعفریات ص ۲۴۸، ومستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۳۲، وبشارة المصطفی ص ۱۷.

۱۴۶۳۶ – محمد بن هارون الدوانیقی أبو النصر:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله الحافظ، عنه، عن سمانة بنت حمدان، عن أبیه. بشارة المصطفی ص ۴۷.

۱۴۶۳۷ – محمد بن هارون الدینوری:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۲۵ عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن محمد بن العباس المصری حدیث النصوص علی الأئمة علیهم السلام وأسمائهم. کمبا ج ۹ / ۱۵۴، وجد ج ۳۶ / ۳۴۳.

۱۴۶۳۸ – محمد بن هارون الزنجانی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی عنه کثیرا، عن علی بن عبد العزیز. کمبا ج ۱۶ / ۹۹، وج ۱۴ / ۱۶۸ مکررا، ج ۶ / ۲۳۱، وکتاب العشرة ص ۲۰۱، وجد ج ۱۷ / ۱۵۶، وج ۵۸ / ۳۱۵، وج ۷۵ / ۳۰۴، وج ۷۶ / ۳۴۱.

وعن معاذ بن المثنى العنبرى، كما فى المعانى ص ۲۲، والأمالى ص ۴ و ۱۰۳، و الإكمال باب ۶۷.

(۳۵۶)

مفاتيح البحث: الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، محمد بن هارون الزنجانى (۱)، على بن عبد العزيز (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد العزيز (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن هارون (۳)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن صالح (۱)

صفحه ۳۵۷

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۳۵۷

۱۴۶۳۹ - محمد بن هارون الصوفى:

لم يذكروه. روى الصدوق فى العيون ج ۱ / ۱۱۴ عن شيخه على بن أحمد بن محم بن عمران الدقاق، عنه، عن عبيد الله بن موسى الرويانى، عن عبد العظيم، الحسنى رواية شريفة. وفيه ص ۱۲۶ بهذا الإسناد رواية أخرى. وكذا فيه ج ۲ / ۵۲. و مثله فى الأمالى والإكمال والتوحيد.

وروى فى العلل عن محمد بن أحمد السنانى، عنه، عن عبيد الله بن موسى - الخ. ومثله فى الخصال ص ۸۸، والأمالى ص ۲۴ و ۱۱۸ و ۱۱۹، والإكمال فى مواضع متعددة عن على بن عبد الله الوراق، عنه - الخ. وكذا فى التوحيد فى مواضع متعددة.

۱۴۶۴۰ - محمد بن هارون بن عبد الرحمن الحجازى:

لم يذكروه. وقع فى طريق المفيد فى أماليه ص ۱۵۰ و ۱۶۶ و ۱۷، وعن ابن عقدة، عنه، عن أبيه، عن عيسى بن أبى الورد حديث مدح التقوى. ونقله فى كتاب الأخلاق ص ۶، وجد ج ۷۰ / ۲۹۲. ومثله فى أمالى الشيخ ج ۱ / ۶۰.

۱۴۶۴۱ - محمد بن هارون بن عمارة:

لم يذكروه. روى عن أبيه، عن أنس رواية شريفة فى الفضائل. كمبا ج ۹ / ۳۷۴، وجد ج ۳۹ / ۱۲۸. ويأتى فى الهيثم بن الحسين.

۱۴۶۴۲ - محمد بن هارون بن عمران الهمدانى:

لم يذكروه. عده الصدوق فى الإكمال ج ۲ / ۱۱۷ ممن وقف على معجزات صاحب الزمان صلوات الله عليه. وروى فيه ص ۱۷۰ عن أبيه، عن سعد بن عبد الله قصته. وفيها دلالة على حسنه. ونقل ذلك فى كمبا ج ۱۳ / ۱۱۲ و ۸۹. ونقله فى الخرائج أيضا كما فى ج ۱۳ / ۷۷، وجد ج ۵۱ / ۲۹۴ و ۳۳۱ وج ۵۲ / ۳۱. والكافى باب مولد الصاحب عليه السلام عن على بن محمد، عنه.

(۳۵۷)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۳)، على بن عبد الله الوراق (۱)، محمد بن هارون بن عمران (۱)، عيسى بن أبى الورد (۱)، محمد بن أحمد السنانى (۱)، عبيد الله بن موسى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن هارون (۳)، على بن أحمد (۱)، على بن محمد (۱)

صفحه ۳۵۸

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۳۵۸

۱۴۶۴۳ - محمد بن هارون بن عيسى الهاشمى أبو إسحاق:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الإكمال باب ۷ عن الحسين بن إبراهيم بن عبد الله بن منصور، عنه، عن أحمد بن عيسى - الخ، وكمبا ج ۱۳ / ۱۷۴، و جد ج ۵۲ / ۲۸۰.

شا: عن أحمد بن محمد الجوهری، عنه، عن تمیم بن محمد العلاء، الحدیث العلوی علیه السلام قال: قال رسول الله علیه وآله: إن لله قضیبا من یاقوت أحمر لا یناله إلا نحن وشیعتنا، وسائر الناس منه بریئون. کتاب الإیمان ص ۱۱۰، وجد ج ۶۸ / ۳۱.

ووقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۴۴ عن علی بن أحمد العسکری، عنه، عن إبراهیم بن مهدی الأبلی حدیث الرکبان یوم القیامة، کما تقدم فی إبراهیم. و نقله أیضا فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۲، وکذا فی بشا ۶۱.

وروی ابن عقدة، عنه، عن محمد بن مالک بن الأبرد، کما تقدم فی محمد بن مالک. وسائر روایاته فی جد ج ۴۰ / ۱۳، وکمبا ج ۹ / ۴۲۹، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۳۶۴.

وروی جش ص ۱۹۴ عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن علی بن حمزة بن الحسن کتاب أبیه.

۱۴۶۴۴ - محمد بن هارون الفامی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عنه، عن محمد بن عبد الله الحمیری، الحدیث الصادقی علیه السلم فی سعة الرحمة یوم القیامة. کمبا ج ۱۴ / ۶۲۳، وجد ج ۶۳ / ۲۳۶.

۱۴۶۴۵ - محمد بن هارون الکندی:

لم یذکروه. روی جش ص ۱۵۵ عن الحسین بن جعفر بن محمد المخزومی، عنه، عن الحسین بن محمد بن الفرزدق، کتاب عبد الله بن إبراهیم بن الحسین.

(۳۵۸)

مفاتیح البحث: کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، یوم القیامة (۲)، عبد الله بن إبراهیم بن الحسین (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، محمد بن عبد الله الحمیری (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، محمد بن مالک بن الأبرد (۱)، علی بن حمزة بن الحسن (۱)، هارون بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن عیسی (۱)، محمد بن هارون (۲)، الحسین بن جعفر (۱)، الحسین بن محمد (۱)، علی بن أحمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الوسعة (۱)

صفحه ۳۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۵۹

۱۴۶۴۶ - محمد بن هارون بن المحرز:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن عبد الله بن عمر بن أمان.

کتاب الدلائل ص ۷.

۱۴۶۴۷ - محمد بن هارون بن محمد بن القاسم بن الحسن:

لم یذکروه. وقد تقدم نسبه فی جده.

۱۴۶۴۸ - محمد بن هارون بن موسی بن أحمد بن إبراهیم بن سعد التلعکبری:

هکذا فی مدینة المعاجز ص ۱۴۶، ودلائل الطبری ص ۱۸. روی عن أبیه، کما تقدم فی محمد بن شهریار. ونزیدک علیه ما فی کمبا ج ۱۴ / ۲۳۱، وجد ج ۵۹ / ۱۹۶.

وروی الشیخ الطبری، عنه کما فی کمبا ج ۱۳ / ۸۰، وجد ج ۵۱ / ۳۰۴، و دلائل الإمامة للطبری ص ۱۱ و ۱۵ و ۱۸ وغیره و ۲۷۳.

وکذا فی ختص روی عنه، عن أبیه کذا. وکذا فی جمال الأسبوع ص ۲۲۵ عنه، عن أبی المفضل الشیبانی - الخ.

روایته مکتوب عمر إلی معاویة. وفیه المثاقب الکبیرة. کمبا ج ۸ / ۲۳۰.

۱۴۶۴۹ - محمد بن هارون الوراق أبو عیسی الشیخ: له کتاب الإمامة.

۱۴۶۵۰ – محمد بن هاشم:

روی الصدوق فی المعانی ص ۲۹۹ فی الصحیح عن النضر بن سوید، عنه، عمن روی عن أبی جعفر علیه السلام.

شئ ج ۱ / ۲۰۹: عنه، عمن حدثه، عن أبی عبد الله علیه السلام. وج ۲ / ۲۳۷ عنه، عمن أخبره، عن أبی جعفر علیه السلام.

وکتاب الزهد عن النضر، عنه. وروی عنه الحسن بن علی بن یقطین.

الکافی کتاب العقیقة باب ۱۹.

۱۴۶۵۱ – محمد بن هاشم البعلبکی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۴ عن العباس بن خلیل،

(۳۵۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، هارون بن موسی بن أحمد (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إبراهیم بن سعد (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، محمد بن هارون (۳)، محمد بن هاشم (۲)، نضر بن سوید (۱)، الزهد (۱)

صفحه ۳۶۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۶۰

عنه، عن سوید بن عبد العزیز.

۱۴۶۵۳ – محمد بن هاشم القیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۱۲۱ عن علی بن العباس السندی المقانعی، عنه، عن سهل بن تمام البصری – الخ.

۱۴۵۶۳ – محمد بن هاشم الهاشمی أبو الفضل:

لم یذکروه. هو صاحب الصلاة بسر من رأی. روی الشیخ عن الفحام یعنی الحسن بن محمد بن یحیی، عنه، عن أبی هاشم بن القاسم حدیث عدم جواز أحد علی الصراط إلا من کان معه الولایة. کمبا ج ۳ / ۳۰۹، وج ۹ / ۳۸۹، وجد ج ۸ / ۶۷. و بهذا الإسناد عنه، عن أبیه کما فی ج ۳۹ / ۱۹۶، وأمالی الشیخ، ۱ / ۲۹۶، وبشا ص ۱۴۴.

نی: محمد بن هاشم، عن الفزاری – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۳، وجد ج ۵۲ / ۲۳۳.

۱۴۶۵۴ – محمد بن هامان:

لم یذکروه. قال: رأیت الحسن بن علی علیه السلام (یعنی المجتبی علیه السلام) ینادی الحیات فتجیبه، ویلفها علی یده وعنقه ویرسلها – إلی آخر ما فی مدینة المعاجز ص ۲۰۵، وإثبات الهداة ج ۵ / ۱۵۹، ودلائل الإمامة للطبری ص ۶۶.

۱۴۶۵۵ – محمد بن هدهد یزید النخعی:

لم یذکروه. روی محمد بن همام، عن أبی عبد الله جعفر بن محمد الحمیری، عن أحمد بن محمد البرقی، عنه، عن محمد بن سنان معجزة الإمام الصادق علیه السلام. فراجع إلی کتاب الاختصاص ص ۳۶۸ لتفصیلها. ورواه فی مدینة المعاجز ص ۳۶۳ مثله. وکذا فی دلائل الإمامة للطبری ص ۱۴۴ مثله. وعده الشیخ

(۳۶۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن

جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، سوید بن عبد العزیز (۱)، أحمد بن محمد البرقی (۱)، هاشم بن القاسم (۱)، علی بن العباس (۱)، یزید النخعی (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن هاشم (۳)، محمد بن سنان (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الجواز (۱)

صفحه ۳۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۶۱

من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۴۶۵۷ - محمد بن هشام:

روی الصدوق فی الإکمال عن الطالقانی، عن أحمد بن الهمدانی، عنه، عن علی بن الحسین السائج، عن الحسن العسکری علیه السلام، حدیث فضائل الأئمة علیهم السلام والنص علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۳۲، وجد ج ۳۶ / ۲۴۷، وإکمال الدین باب ۲۴ ح ۸.

۱۴۶۵۸ - محمد بن هشام السعدی أبو محکم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۷۰ عن جعفر بن محمد بن منصور، عنه، عن عبید الله بن عبد الله بن الحسن.

۱۴۶۵۹ - محمد بن هشام بن سهل:

لم یذکروه. روی هارون بن موسی التلعکبری، عنه، عن الحسن بن محمد بن جمهور قال: حدثنی أبی وکان عالما بأبی الحسن علی بن موسی الرضا علیه السلام، خاصة به ملازما لخدمته، وکان معه حین حمل من المدینة إلی أن سار إلی خراسان - الخبر. وذکر الرسالة الذهبیة المنسوبة إلی الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۵۵۴، وجد ج ۶۲ / ۳۰۷، والمستدرک ج ۳ / ۳۳۵.

۱۴۶۶۰ - محمد بن هشام بن سهیل العسکری:

لم یذکروه. روی محمد بن العباس بن مروان، عنه، عن عیسی بن داود النجار، عن أبی الحسن موسی الکاظم علیه السلام شریفا فی الولایة. کمبا ج ۷ / ۱۲۹، وجد ج ۲۴ / ۱۷۸.

۱۴۶۶۱ - محمد بن هشام المروزی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن الشیخ عن أبی عمرو، عنه، عن یحیی بن عثمان.

المستدرک ج ۱ / ۸.

(۳۶۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، هارون بن موسی (۱)، عیسی بن داود (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن هشام (۵)، الحسن بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، خراسان (۱)

صفحه ۳۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۶۲

۱۴۶۶۲ - محمد بن هلال:

له روایة شریفة تدل علی حسنه وکماله. المعانی ص ۴۰۰، وأمالی المفید ص ۳۰.

وفی ثواب الأعمال عن أحمد بن محمد، عن أبیه، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

وروی إسحاق بن جعفر الصادق علیه السلام، عنه، عن الصادق علیه السلام روایة شریفة تفید أنه مورد عنایته ولطفه. أمالی الفید ص ۳۰.

۱۴۶۶۳ - محمد بن همام بن سهیل الإسکافی الکاتب أبو علی:

من وجوه الشیعة وأکابرهم، ومن أصحاب محمد بن عثمان العمری کما فی کمبا ج ۱۳ / ۹۶، وجد ج ۵۱ / ۲۱۷.

وبالجملة ثقة جلیل بالاتفاق. وتقدم بعنوان محمد أبو علی بن أبی بکر همام بن سهیل. وهذا حدث الشیخ الأجل النعمانی فی سنة ۳۲۷ ه.

وروی عن خالد أحمد بن مابنداذ. ولعله منسوب إلی جده وأبوه علی کما تقدم. مات سنة ۳۳۲ أو ۳۳۶.

وروی ابن قولویه القمی عنه فی کامل الزیارة ص ۱۳۷.

۱۴۶۶۴ - محمد بن همام القطان:

لم یذکروه. وله روایة شریفة رواها السید المرتضی، عنه، عن الحسن بن الحلیم، عن عباد بن صهیب، عن الأعمش. جد ج ۴۱ / ۲۲۲، وکمبا ج ۹ / ۵۶۲. تقدم فی الحسن بن حلیم.

۱۴۶۶۵ - محمد بن هندو الرازی أبو الفرج:

لم یذکروه. هو من شعراء أهل البیت علیهم السلام المتقین، کما فی کتاب لغدیر. أشعاره وترجمته فیه ط ۲ ج ۴ / ۱۷۲ - ۱۷۴.

(۳۶۲)

مفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن عثمان العمری (۱)، محمد بن همام بن سهیل (۱)، عباد بن صهیب (۱)، ابن قولویه (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، محمد بن تمام (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الفرج (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الهلال (۱)

صفحه ۳۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۶۳

۱۴۶۶۶ - محمد بن هوذة الباهلی:

لم یذکروه. روی فی کنز عنه، عن إبراهیم بن إسحاق النهاوندی حدیث قضیة ذهاب أمیر المؤمنین علیه السلام وأبی بکر وعمر إلی أصحاب الکهف. کمبا ج ۹ / ۱۱۲، وجد ج ۳۶ / ۱۵۳.

وروی هارون بن موسی التلعکبری، عنه، عن إبراهیم بن إسحاق الأحمری کما عن مشیخة یب فی طریقة إلی إبراهیم.

۱۴۶۶۷ - محمد بن الهیثم بن عثمان:

روی الفقیه الجلیل جعفر بن أحمد بن علی القمی فی نوادره ص ۳۹ عنه، عن محمد بن عمر البغدادی.

۱۴۶۶۸ - محمد بن الهیثم العجلی: ثقة بالاتفاق.

۱۴۶۶۹ - محمد بن الهیثم بن عروة التمیمی الکوفی:

ثقة بالاتفاق وله کتاب. روی أبوه عن أبی عبد الله علیه السلام. وروی العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۳۳۵ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۱۴۶۷۰ - محمد بن الهیثم القاضی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۵ عن الرزاز، عنه، عن محمد بن إسماعیل بن عباس (عیاش - کذا رأیته فی الأمالی)

وکما فی کمبا ج ۳ / ۹۴، وجد ج ۶ / ۵.

۱۴۶۷۱ – محمد بن یاسین:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه یونس بن عبد الرحمن. أمالی المفید مج ۲۴ ص ۱۲۵.

۱۴۶۷۲ – محمد بن یاسین بن عمارة القیسی الکوفی:

عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام (۳۹۷) قال: مات سنة ۱۷۱ و

(۳۶۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، إبراهیم بن إسحاق النهاوندی (۱)، إبراهیم بن إسحاق الأحمری (۱)، الهیثم بن عروة التمیمی (۱)، محمد بن الهیثم العجلی (۱)، أحمد بن علی القمی (۱)، هارون بن موسی (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن الهیثم (۲)، محمد بن یاسین (۲)، محمد بن هوذة (۱)، محمد بن عمر (۱)، الموت (۱)

صفحه ۳۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۶۴

له ۶۲ سنة. وروی یونس بن عبد الرحمن، عنه ک، عن الصادق علیه السلام، کما فی أمالی المفید ص ۱۱۳.

۱۴۶۷۳ – محمد بن یحیی أبو جعفر العطار الأشعری القمی:

کثیر الروایة، من مشائخ الکلینی، شیخ أصحابنا فی زمانه، ثقة بالاتفاق وله کتب. روی عنه ابنه أحمد المذکور وغیره. وروی الصدوق الأول عنه کما عن المشیخة والعیون ص ۱۶.

۱۴۶۷۴ – محمد بن یحیی أبو نعیم الطوسی السراج:

لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن محمد بن شیبة روایته.

۱۴۶۷۵ – محمد بن یحیی بن أبی شیبة:

لم یذکروه. جملة من روایاته الشریفة فی أمالی المفید مج ۷ ص ۳۸.

۱۴۶۷۶ – محمد بن یحیی بن أبی عباد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والمفید والصدوق فی کتبهم عن الصولی (یعنی محمد بن یحیی)، عنه، عن عمه قال: سمعت الرضا علیه السلام ینشد شعرا:

کلنا نأمل مدا فی الأجل * والمنایا هن آفات الأمل...

کتاب الکفر ص ۹۱. وبهذا الإسناد روایة أخری فی کتاب العشرة ص ۱۵۶ و ۱۸۷، وجد ج ۷۳ / ۹۵، وج ۷۵ / ۱۴۳ و ۲۵۴.

۱۴۶۷۷ – محمد بن یحیی بن أبی عمر العبدی:

لم یذکروه. روی المفضل بن محمد الحسینی، عنه، کما یأتی فی المفضل.

۱۴۶۷۸ – محمد بن یحیی الأرمنی:

لم یذکروه. الطب: عن السری أحمد بن السری، عنه، عن محمد بن سنان.

کمبا ج ۱۴ / ۵۱۰.

(۳۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی

الصدوق (۲)، الحافظ أبو نعیم (۱)، محمد بن یحیی أبو جعفر العطار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن السری (۱)، محمد بن یحیی (۶)، محمد الحسینی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۶۵

الطب: عن محمد بن یحیی البرسی، عنه، عن محمد بن سنان روایة أخری.

ص ۵۱۵، وجد ج ۶۲ / ۹۹ و ۱۱۸. وتقدم فی محمد بن جعفر بن علی عدة من روایاته الأخری وفی محمد بن جعفر البرسی.

۱۴۶۷۹ - محمد بن یحیی الأزدی:

لم یذکروه. روی أحمد بن أیوب، عنه، عن سعید بن عامر، حدیث مجئ الیهودی إلی عمر وسؤاله وعجزه ومراجعته إلی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

کمبا ج ۹ / ۱۲۶، وجد ج ۳۶ / ۲۲۰، وکتاب المقتضب ص ۱۴. وروایته الأخری تأتی فی موسی بن یوسف.

۱۴۶۸۰ - محمد بن یحیی بن أکثم القاضی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی عن أبیه قصة دعبل وإنشاده أشعاره للمأمون. أمالی المفید ص ۱۹۳. ورواه فی البحار مثله، وکذا فی أمالی الشیخ ص ۹۸ مثله، وبشا ص ۲۵۰.

۱۴۶۸۱ - محمد بن یحیی الأنصاری:

لم یذکروه. روی محمد بن مسلم البطائحی، عنه، عن عمه حارثة، عن زید بن عبد الله بن مسعود - إلی آخر ما تقدم فی زید.

۱۴۶۸۲ - محمد بن یحیی البابی:

لم یذکروه. وکان بابا للمفضل بن عمر، کما تقدم فی محمد بن جعفر بن علی.

۱۴۶۸۳ - محمد بن یحیی البجلی:

لم یذکروه. روی محمد بن جریر الطبری، عنه، عن علی بن مسهر، عن عبد الله بن الملک بن أبی سلیمان، عن عطیة، عن أبی سعید الخدری، حدیث النصوص.

کفایة الأثر باب ۳.

۱۴۶۸۴ - محمد بن یحیی البرسی: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن یحیی الأرمنی.

(۳۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن جریر الطبری (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، محمد بن جعفر بن علی (۲)، یحیی الأزدی (۱)، أبو عبد الله (۱)، یحیی بن أکثم (۱)، محمد بن یحیی (۶)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن جعفر (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۶۶

۱۴۶۸۵ - محمد بن یحیی البغدادی:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره ص ۹۰ عن أبیه، عنه رفع الحدیث إلی أمیر المؤمنین علیه السلام: لأنسبن الاسلام نسبة - الخ.

۱۴۶۸۶ – محمد بن یحیی التمیمی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه مج ۷ ص ۴۰ عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن الحسن بن بهرام. وفی دلائل الطبری ص ۳۲۸ بن علی بن الحسن الجصاص، عنه، عن الحسن بن علی بن الزیدی العلوی – الخ.

۱۴۶۸۷ – محمد بن یحیی بن حبیب:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عن محمد بن الحسین، عنه قال: کتبت إلی أبی الحسن الرضا علیه السلام – الخ. الکافی باب تقدیم النوافل.

۱۴۶۸۸ – محمد بن یحیی بن الحسن أبو جعفر:

خیر فاضل. قاله جعفر بن أحمد بن أیوب التاجر السمرقندی علی ما نقله الکشی فی ص ۶۹.

۱۴۶۸۹ – محمد بن یحیی بن الحسن بن جعفر: والد الحسن المذکور فیه نسبه.

۱۴۶۹۰ – محمد بن یحیی بن خالد بن یزید المروزی أبو یزید:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۱ / ۴۹ عن شیخه الثقة الجلیل أحمد بن الحسن القطان، عنه فی شهر ربیع الأول سنة ۳۰۲، عن إسحاق بن إبراهیم الحنظلی.

ومثل ذلک بتمامه فی الخصال ج ۲ / ۷۱.

۱۴۶۹۱ – محمد بن یحیی الخثعمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق وله کتاب. واختلف فی اسم جده فقیل سلمان أبو سلیمان أو سلیم. وکیف کان هو ثقة بلا خلاف وهو أخو مفلس.

(۳۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، إسحاق بن إبراهیم الحنظلی (۱)، محمد بن یحیی البغدادی (۱)، محمد بن یحیی بن الحسن (۲)، جعفر بن أحمد بن أیوب (۱)، محمد بن یحیی الخثعمی (۱)، محمد بن یحیی بن حبیب (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن خالد (۱)، محمد بن یحیی (۲)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن علی (۱)، علی بن الحسن (۱)

صفحه ۳۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۶۷

۱۴۶۹۲ – محمد بن یحیی الخراسانی:

لم یذکره العلامة المامقانی وإنما ذکره فی جامع الرواة ونقل من کتاب التهذیب فی موضعین منه مکاتبة منه إلیه علیه السلام رواها إبراهیم بن محمد. ثم استظهر أن إبراهیم هو ابن محم الهمدانی والمکتوب إلیه الرضا صلوات الله علیه.

انتهی.

أقول: الموضع الأول فی باب میراث الأعمام ص ۳۷۰، والثانی فی ص ۳۸۷.

۱۴۶۹۳ – محمد بن یحیی الخرقی أبو الحسن:

روی الحسین الحضینی فی هدایته، عنه روایة شریفة مفصلة فی علم غیب أبی محمد العسکری علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۵۸۳، وإثبات الهداة ج ۶ / ۳۴۳.

۱۴۶۹۴ – محمد بن یحیی الخزاز:

روی عن أصحاب أبی عبد الله علیه السلام. وهو ثقة عین بالاتفاق. وله کتاب نوادر.

۱۴۶۹۵ – محمد بن یحیی بن خلف بن یزید أبو یزید المروزی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الأمالی ص ۱۸۶ عن أحمد بن الحسن القطان، عنه فی شهر ربیع الأول سنة ۳۰۲، عن إسحاق بن إبراهیم الحنظلی – الخ. ونقله فی البحار من کتاب العیون والخصال والأمالی والإکمال عن القطان، عنه، عنه – الخ، کما فی کمبا ج ۹ / ۱۲۸، وجد ج ۳۶ / ۲۲۹. وکذا فی کفایة الأثر مثله، و کمال الدین ۱ / ۶۷. أقول: فی العیون والخصال: خالد، بدل خلف.

۱۴۶۹۶ – محمد بن یحیی بن دریاب:

روی علی بن محمد، عن إسحاق بن محمد، عنه قال: دخلت علی أبی الحسن یعنی الهادی علیه السلام – إلی آخر ما فی الکافی ج ۱ باب الإشارة والنص علی

(۳۶۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، إسحاق بن إبراهیم الحنظلی (۱)، محمد بن یحیی الخراسانی (۱)، محمد بن یحیی بن دریاب (۱)، محمد بن یحیی الخزاز (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین الحضینی (۱)، محمد بن یحیی (۲)، إسحاق بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۳۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۶۸

أبی محمد بن علیه السلام ص ۳۲۷. وبهذا الإسناد، عنه، عن أبی بکر الفهفکی قال:

کتب إلی أبو الحسن علیه السلام: أبو محمد ابنی أنصح آل محمد علیهم السلام. و مثل الأخیر فی إثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۰۶.

۱۴۶۹۷ – محمد بن یحیی بن زکریا:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی عن حمدان بن سلیمان النیسابوری (ثقة)، عنه، عن محمد بن سنان – الخ. کمبا ج ۵ / ۸۸، وجد ج ۱۱ / ۳۱۷.

بشا: عن محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن أحمد بن یعقوب بن عبد الجبار حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ / ۲۶۸، وجد ج ۳۸ / ۳۷.

التوحید والخصال: عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن بکر بن عبد الله بن حبیب – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۲۲۸، وجد ج ۵۹ / ۱۷۸.

۱۴۶۹۸ – محمد بن یحیی بن سلیمان بن زیاد المروزی:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۶۴ عن محمد بن عمر الجعابی، عنه روایة فی فضل شهر رمضان. ورواه فی کمبا ج ۲۰ / ۹۴، وجد ج ۹۶ / ۳۶۶، وأمالی الشیخ الطوسی ج ۱ / ۷۱. وفی ص ۱۶۸ روایة أخری. روی المفید فیه ص ۱۶۱ عنه، عنه روایة أخری.

۱۴۶۹۹ – محمد بن یحیی بن سهل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن أحمد بن عیسی الوشاء، عن أحمد بن طاهر، عنه، عن علی بن الحارث – الخ. وتقدم فی أحمد مواضع روایاته. والأظهر أنه مصحف محمد بن بحر بن سهل.

۱۴۷۰۰ – محمد بن یحیی الشیبانی الذهبی أبو الحسین:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی بسنده عن أحمد بن طاهر القمی، عنه حدیثا شریفا مفصلا یدل علی حسنه وکماله، کما فی کمبا

ج ۱۳ / ۱، وجد ج ۵۱ / ۱۰.

وروی الصدوق وغیره عنه روایة مفصلة فیه معجزات لمولانا الهادی علیه

(۳۶۸)

مفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، یحیی بن سلیمان (۱)، یحیی بن زکریا (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، بکر بن عبد الله (۱)، حمدان بن سلیمان (۱)، علی بن الحارث (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، أحمد بن یعقوب (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن یحیی (۲)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن بحر (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۳۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۶۹

السلام کما فی مدینة المعاجز ص ۵۵۶، وکذا فی دلائل الطبری ص ۲۶۲ فی وصف أم القائم علیه السلام. وفیه أنه ورد کربلاء سنة ۲۸۶. وروی أبو المفضل الشیبانی، عنه. ویحتمل قویا اتحاده مع سابقه.

۱۴۷۰۱ - محمد بن یحیی بن الصفار الإمام بأنطاکیة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۱ عن أبی المفضل، عنه، عن محفوظ بن بحر.

۱۴۷۰۲ - محمد بن یحیی الصولی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون عنه کثیرا بواسطة الحسین بن أحمد البیهقی، وکذا غیره، کما تقدم فی الحسین مواضع الروایات. وکذا بواسطة محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی، وبواسطة أحمد بن یحیی المکتب. وتقدم فی عبد الله بن محمد بن أحمد روایته الأخری. وفی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۱۰۲ لغة " نعم " بعض روایته الدالة علی حسنه وکماله. وهو یروی عن عم أبیه إبراهیم بن العباس الصولی.

۱۴۷۰۳ - محمد بن یحیی الصیرفی:

روی محمد بن خالد البرقی، عنه، عن صباح الحذاء فی باب الاستطاعة من التوحید.

۱۴۷۰۴ - محمد بن یحیی بن ضریس القندی (الفیدی - خ ل):

لم یذکروه. تقدم فی محمد بن أحمد بن محمد بن هلال روایته.

وفی بشارة المصطفی ص ۴۰ عن المفضل بن عبد الله، عنه، عن إسماعیل بن سهل بن محمد. وروی عن عیسی بن عبد الله بن محمد، کما ذکرنا فی عیسی.

۱۴۷۰۵ - محمد بن یحیی بن عبد الله بن الحسن والحسن المجتبی علیه السلام الهاشمی المدنی: من أصحاب الصادق علیه السلام. وابناه الحسن وإدریس تقدما.

(۳۶۹)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عیسی بن عبد الله بن محمد (۱)، أحمد بن یحیی المکتب (۱)، محمد بن یحیی الصیرفی (۱)، محمد بن یحیی الصولی (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، أحمد بن محمد بن هلال (۱)، محمد بن خالد البرقی

(۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، محمد بن یحیی (۳)، صباح الحذاء (۱)، محمد بن أحمد (۱)، سهل بن محمد (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۳۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۷۰

۱۴۷۰۶ - محمد بن یحیی بن عبد الله بن موسی الجون: یأتی فی عمه موسی بن عبد الله.

۱۴۷۰۷ - محمد بن یحیی بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

لم یذکروه. وقد سمع من الرضا صلوات الله علیه وروی عنه خطبة فی جوامع التوحید. ونقله الصدوق فی التوحید والعیون بإسناده، عن محمد بن أبی زیاد الجدی، عنه. کما تقدم فی محمد بن أبی زیاد مواضع الروایة.

۱۴۷۰۸ - محمد بن یحیی بن عمران:

لم یذکروه. روی عن أحمد بن محمد بن عیسی. وروی عنه الشیخ الأجل النعمانی فی کتاب الغیبة ص ۱۴۹.

۱۴۷۰۹ - محمد بن یحیی المعاذی:

من أصحاب العسکری علیه السلام. ضعیف، کما عن العلامة وابن داود.

روی عنه محمد بن أحمد بن یحیی. أقول: وروی عنه سعد بن عبد الله القمی، کما فی مل ص ۹۷ و ۹۶.

۱۴۷۱۰ - محمد بن یزداد الرازی أبو جعفر:

لا بأس به. نقله عن العیاشی. وقال المج وغیره: إنه ممدوح. وروی الصدوق فی الخصال باب ۳۴ ص ۱۰۸ عن الحسن بن حمزة بن علی بن عبد الله (ثقة جلیل کما تقدم)، عنه، عن عبد الله بن أحمد بن محمد الکوفی، الحدیث الصادقی علیه السلام فی بیان الفروج المحرمة فی القرآن والسنة وهی ۳۴ فرجا. ونقله فی کمبا ج ۲۳ / ۸۵، وجد ج ۱۰۳ / ۳۶۷.

مکاتبته إلی مولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه یسأل الدعاء لوالدیه فورد: غفر الله لک ولوالدیک ولأختک المتوفاة - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۸۹، وجد ج ۵۱ / ۳۳۲، وإکمال الدین باب ۴۵.

(۳۷۰)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، محمد بن یحیی بن عبد الله (۱)، عبد الله بن أحمد بن محمد (۱)، محمد بن یحیی المعاذی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن أبی زیاد (۱)، موسی بن عبد الله (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یحیی بن عمران (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، محمد بن یزداد (۱)، القرآن الکریم (۱)

صفحه ۳۷۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۷۱

۱۴۷۱۱ - محمد بن یزید:

من أصحاب الإمام الهادی علیه السلام. روی معجزته، کما فی دلائل الطبری ص ۲۱۸.

۱۴۷۱۲ - محمد بن یزید الآدمی:

لم یذکروه. هو بغدادی عابد. وقع فی طریق الشیخ عن أبی حاتم، عنه، عن یحیی بن سلیم الطائفی - الخبر. کمبا ج ۱ / ۸۸، وجد ج ۲

/ ۷۳. ورواه فی غط ص ۲۹۴ مثله.

۱۴۷۱۳ – محمد بن یزدی بن الأزهر البوشنجی. النحوی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۳۳ عن المعافا بن زکریا، عنه، عن محمد بن مالک بن الأبرد القصیر، عن محمد بن فضیل روایة کریمة تفید حسنه وکماله.

وروایة أبی المفضل الشیبانی، عنه کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۳۷. وفی البحار مثله إلا أنه فیه: مزید، بدل یزید. وتقدم فی محمد بن مزید.

۱۴۷۱۴ – محمد بن یزید أبو الأشهب الجعفی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وله روایات شریفة فی کفایة الأثر فی النصوص باب ۳۲.

۱۴۷۱۵ – محمد بن یزید الأشهلی:

لم یذکروه. الطب: عن المظفر بن عبد الله الیمانی، عنه، عن سالم – الخبر. کمبا ج ۱۴ / ۵۰۳، وجد ج ۶۲ / ۶۵.

۱۴۷۱۶ – محمد بن یزید البانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما فی أمالی المفید ص ۱۲.

(۳۷۱)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، یحیی بن سلیم الطائفی (۱)، محمد بن مالک بن الأبرد (۱)، أبو الأشهب (۱)، محمد بن یزید (۵)، محمد بن مزید (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۷۲

۱۴۷۱۷ – محمد بن یزید البکری:

لم یذکروه. روی ابن قولویه فی الکامل ص ۳۳۵ عن أحمد بن جعفر البلدی، عنه، عن منصور بن نصر المدائنی – الخ.

۱۴۷۱۸ – محمد بن یزید الجعفی أبو بشر:

لم یذکروه. روی عن هارون بن یحیی، کما یأتی فی هارون.

۱۴۷۱۹ – محمد بن یزید الحرامی:

لم یذکروه. روی عن سری بن عبد الله، کما فی جش ص ۱۳۸.

۱۴۷۲۰ – محمد بن یزید الرازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۲۷۸ عن محمد بن حسان الرازی، عنه، عن أبی البختری، عن الصادق علیه السلام – الحدیث.

۱۴۷۲۱ – محمد بن یزید بن سلیم الکوفی: الطب ص ۴۸: عنه، عن النضر بن سوید.

۱۴۷۲۲ – محمد بن یزید بن عبد الرحمن التیمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل النعمانی فی کتابه ص ۱۶ عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد الحسینی، عن إبراهیم بن إسحاق الخیبری، عنه، عن الحسن بن الحسین الأنصاری حدیث تفسیر حبل فی الآیة بأمیر المؤمنین علیه السلام، وکمبا ج ۹ / ۸۶، وجد ج ۳۶ / ۱۶.

۱۴۷۲۳ – محمد بن یزید القاضی أبو هاشم:

لم یذکروه. روی عن یحیی بن آدم کما یأتی فی یحیی.

۱۴۷۲۴ – محمد بن یزید القاضی أبو هاشم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، کما فی کمبا ج ۹ / ۶۱۶، ود ج ۴۲ / ۷۵.

وفی العلل ج ۱ / ۲۱۹ عن علی بن محمد بن یسار، عنه، عن سفیان بن عیینة – الخ. و

(۳۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الحسن بن الحسین الأنصاری (۱)، محمد بن یزید الحرامی (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، علی بن محمد بن یسار (۱)، محمد بن یزید البکری (۱)، أحمد بن جعفر البلدی (۱)، جعفر بن محمد الحسینی (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، سری بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یحیی بن آدم (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن یزید (۶)، نضر بن سوید (۱)، محمد بن حسان (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۷۳

مثله فی ص ۲۲۰ مکررا.

۱۴۷۲۵ – محمد بن یزید بن المهلب أبو عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عنه، عن أبی أسامة. جد ج ۲۰ / ۲۴۱، و کمبا ج ۶ / ۵۳۷، والخصال ص ۷۷، والأمالی ص ۱۸۸.

۱۴۷۲۶ – محمد بن یزید النحوی الملقب بالمبرد أبو العباس:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون باب ۴۰ عن البیهقی، عن محمد بن یحیی الصولی، عنه أحادیث متعددة. منها فیه ج ۲ / ۱۴۴ مکررا و ۱۲۷ و ۱۴۶، وفیه ج ۱ / ۲۴۸. ونقل السید فی الإقبال. وکذا فی بشا ص ۲۳۸، والمفید فی الإرشاد إلی غیر ذلک، ونقلها فی کمبا ج ۱۲ / ۴۸، وجد ج ۴۹ / ۱۶۳.

۱۴۷۲۷ – محمد بن یزید النخعی: هو ابن هدهد المذکور.

۱۴۷۲۸ – محمد بن یسار:

روی الطبری، عن أحمد بن الحسن، عن أبیه، عنه، عن حماد بن عیسی.

مدینة المعاجز ص ۳۶۱.

وروایته الأخری عنه، عن حماد بن عیسی، عن المعلی بن خنیس. الدلائل ص ۱۳۸.

وروی الصدوق فی الفقیه ج ۲ باب التلبیة من کتاب الحج ص ۲۱۱ عنه، عن أبیه، عن أبی الحسن العسکری علیه السلام.

۱۴۷۲۹ – محمد بن یعفور: لم یذکروه. وهو ثقة علی الأقوی، لوقوعه فی طریق القمی فی فس سورة یونس ص ۲۹۰ عن عباد بن یعقوب، عنه، عن أبی جعفر الأحوال.

۱۴۷۳۰ – محمد بن یعقوب بن إسحاق أبو جعفر الکلینی الرازی:

ثقة الاسلام مؤلف کتاب الکافی وغیره. أمره فی العلم والفقه والحدیث و

(۳۷۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن یعقوب بن إسحاق (۱)، محمد بن یزید النخعی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، أبو عبد

الله (۱)، المعلی بن خنیس (۱)، حماد بن عیسی (۲)، عباد بن یعقوب (۱)، محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن یسار (۱)، محمد بن یزید (۲)، الحج (۱)

صفحه ۳۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۷۴

الثقة والورع وجلالة الشأن وعظم القدر أبین من الشمس وأوضح من الأمس، قد أثنی علیه العامة والخاصة. وصنف الکافی فی عشرین سنة. توفی فی سنة ۳۲۸ أو ۳۲۹ وقبره مزار معروف فی بغداد. وفی هذه السنة انقطعت السفارة بموت علی بن محمد السمری وانقضت الغیبة الصغری.

وقال السید فی کشف المحجة: توفی محمد بن یعقوب قبل وفاة علی بن محمد السمری لأن علی بن محمد توفی شعبان بنة تسع وعشرین وثلاثمائة، ومحمد بن یعقوب توفی ببغداد سند ثمان. وعشرین وثلاثمائة. وهو من مشائخ ابن قولویه القمی فی کامله نقل عنه کثیرا.

۱۴۷۳۱ - محمد بن یعقوب بن إسحاق بن عمار الصیرفی:

لم یذکروه. هو من رواة الحدیث وابنه علی بن محمد تقدم.

۱۴۷۳۲ - محمد بن یعقوب بن الحکم العسکری وأخوه معاذ بن یعقوب:

لم یذکروهما. وقعا فی طریق الصدوق فی التوحید عن أحمد بن محمد بن عبد الله الصعدی، عنهما، عن حمد بن سنان الحنظلی حدیث سلمان فی قدوم الجاثلیق مع مائة من النصاری علی أبی بکر وعجزه وهدایته إلی صراط الحمید مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. ونقله فی کمبا ج ۲ / ۸۵ و ۱۰۳، وج ۱۴ / ۹۳، وجد ج ۳ / ۲۷۲ و ۳۳۳، وج ۵۸ / ۹.

وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۳۳ لغة " جثلیق " مواضع الروایة.

۱۴۷۳۳ - محمد بن یعقوب بن خالد:

لم یذکروه. وله روایة شریفة فی النصوص علی الأئمة عشر علیهم السلام. کفایة الأثر باب ۹.

۱۴۷۳۴ - محمد بن یعقوب بن شعیب:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۳۸۲، والخصال ص ۱۰۷ بسند صحیح عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام

(۳۷۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، علی بن محمد السمری (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، الغیبة الصغری (۱)، إسحاق بن عمار الصیرفی (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، محمد بن یعقوب بن شعیب (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن قولویه (۱)، مدینة بغداد (۱)، محمد بن یعقوب (۴)، علی بن محمد (۳)، الوفاة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۳۷۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۷۵

حدیث الصیام. والعنوان مطابق لما فی الوافی والوسائل والخصال والبحار کما فی کمبا ج ۱۴ / ۵۲، وج ۲۰ / ۷۶، وجد ج ۵۷ / ۲۱۵، وج ۹۶ / ۲۹۷، والمستدرک ج ۱ / ۵۷۳ مکررا.

وفی بعض النسخ: محمد بن یعقوب، عن شعیب، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۱۸۴، و جد ج ۵۸ / ۳۷۴.

۱۴۷۳۵ – محمد بن یعقوب العجلی الکسائی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی السید فی فلاح السائل ص ۱۶۷ عن هارون بن موسی (یعنی التلعکبری)، عنه، عن علی بن الحسن بن فضال روایة کریمة.

۱۴۷۳۶ – محمد بن یعقوب بن محمد بن یوسف بن جعفر بن إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار أبو الحسن:

لم یذکروه. روی الصدوق فی التوحید باب تفسیر قل هو الله أحد بإسناده، عن أبی سعید عبدان بن الفضل، عنه، عن محمد بن الحسن بن أحمد بن شجاع کما تقدم فی محمد بن الحسن مواضع الروایة. ورواه فی المعانی عنه، عنه، عن محمد بن أحمد بن شجاع.

۱۴۷۳۷ – محمد بن یعقوب المعقلی:

لم یذکروه. بشا ص ۱۵۲: عن علی بن أحمد الجرجانی، عنه، عن إبراهیم بن سلیمان حدیث الفضائل، وکمبا ج ۹ / ۳۱۲، وجد ج ۳۸ / ۲۱۷.

۱۴۷۳۸ – محمد بن یعقوب النهشلی:

لم یذکروه. من أصحاب الرضا علیه السلام. روی عنه محمد بن الحسین ابن أخی یونس، کما تقدم فیه مواضع الروایة.

۱۴۷۳۹ – محمد بن یعقوب بن یوسف الأصم:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أحمد بن محمد بن الحسین البزاز، عنه، عن

(۳۷۵)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، أحمد بن محمد بن الحسین البزاز (۱)، جعفر بن إبراهیم بن محمد (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، محمد بن الحسن بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، هارون بن موسی (۱)، یعقوب بن یوسف (۱)، محمد بن الحسین (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن یعقوب (۵)، محمد بن یوسف (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصیام، الصوم (۱)

صفحه ۳۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۷۶

أحمد بن عبد الجبار العطاردی – الخ. جد ج ۱۵ / ۱۴۴ و ۱۸۳ و ۲۰۴، وج ۱۲ / ۱۹۳، و کمبا ج ۶ / ۳۳ و ۴۳، وج ۵ / ۱۶۴. وغیر ذلک.

وفی المعانی ص ۲۹۲ عن محمد بن الحسین بن الحسن الدیلمی، عنه، عن محمد بن عبید الله المنادی.

وفی إکمال الدین باب ۳۸ عن أحمد بن محمد بن الحسین البزاز، عنه، عن أحمد بن عبد الجبار حدیث ذی القرنین.

۱۴۷۴۰ – محمد بن یغلی. لم یذکروه. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۱، والطب ص ۶۸.

۱۴۷۴۱ – محمد بن یعلی أبو التفاح (أبو النباح):

لم یذکروه. روی عن مولانا الحسین علیه السلام کما تقدم فی عیسی بن ماهان.

روایاته عن الحسین علیه السلام فی إثبات الهداة ج ۵ / ۲۰۷، ودلائل الطبری ص ۷۵.

۱۴۷۴۲ – محمد بن یعلی الأسلمی:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل فی البصائر، عنه، عن عماد بن رزین حدیث وجوب الولایة وفضلها. کمبا ج ۹ / ۱۳۲، وجد ج ۳۶ / ۲۴۸. وعد من مشائخ الصفار کما فی أول البصائر.

۱۴۷۴۳ – محمد بن یعلی الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب أدنی ما یجزی من معرفة التوحید عن محمد بن سنان، عنه، عن جویر، حدیث فی التوحید. ونقله فی البحار وفیه: جویبر، فراجع کمبا ج ۲ / ۸۵، وجد ج ۳ / ۲۶۹.

۱۴۷۴۴ – محمد بن یقطین:

لم یذکروه. من أصحاب الرضا علیه السلام. روی علی بن جعفر، عن علی بن أحمد بن حماد والفضل بن سنان الهاشمی، عنه وإبراهیم بن محمد رووا کلهم، عن

(۳۷۶)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحسین بن الحسن الدیلمی (۱)، أحمد بن محمد بن الحسین البزاز (۱)، عیسی بن ماهان (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن سنان (۱)، أحمد بن حماد (۱)، محمد بن سنان (۱)، علی بن جعفر (۱)، الوجوب (۱)

صفحه ۳۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۷۷

الرضا علیه السلام مکاتبته المفصلة للمأمون فی شرائع الدین. کمبا ج ۴ / ۱۷۸، و جد ج ۱۰ / ۳۶۶.

الطب ص ۱۳۹: بإسناده، عن محمد بن عیسی، عنه، عن سعدان بن مسلم – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۰، وجد ج ۶۶ / ۲۲۳.

۱۴۷۴۵ – محمد بن یوسف:

ملعون أمر حجر بن عدی بلعن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۴۱۹، وجد ج ۳۹ / ۳۲۴.

۱۴۷۴۶ – محمد بن یوسف بن إبراهیم الوردانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن ابن عقدة، عنه، عن أبیه، عن وهیب بن حفص. کمبا ج ۹ / ۶۲۸، وجد ج ۴۲ / ۱۲۱.

وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۴۸ عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن زیاد. وفی ص ۱۶۷ عن ابن عقدة، عنه، عن أبیه.

وروی ابن عقدة، عنه، عن ابن أبی عمیر کتاب خطاب بن مسلمة، کما فی جش ص ۱۱۲. وروی عنه، عن بکیر بن سالم کتاب رافع بن سلمة. وعنه، عن محمد بن أبی حمزة کتاب سعید بن یسار وکتاب سیف بن سلیمان.

وروی محمد بن عمر البغدادی الحافظ، عن أحمد بن قیس الهمدانی، عنه، عن محمد بن سفیان کما فی نوادر الأثر ص ۳۹. ولعله ابن مسی الجون. وأخوه إسماعیل تقدم.

۱۴۷۴۷ – محمد بن یوسف بن بشیر بن نصر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۹ عن أبی المفضل، عنه، عن علی بن عمرو بن خالد، عن أبیه، حدیث أشرط الساعة، وکمبا ج ۳ / ۱۷۹، وجد ج ۶ / ۳۱۰.

(۳۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن یوسف بن إبراهیم (۱)، حجر بن عدی الکندی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سیف بن سلیمان (۱)، سعید بن یسار (۱)، خطاب بن مسلمة (۱)، محمد بن سفیان (۱)، رافع بن سلمة (۱)، محمد بن زیاد (۱)، عمرو بن خالد (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن یوسف (۲)، محمد بن عمر (۱)

صفحه ۳۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۷۸

۱۴۷۴۸ - محمد بن یوسف التمیمی:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام مدة أعمار عدة من الأنبیاء، کما فی الإکمال باب ۵۰ عن أبیه، عن أحمد بن إدریس ومحمد بن یحیی العطار جمیعا، عن محمد بن أحمد بن یحیی، عنه، عن الصادق علیه السلام، وجد ج ۱۱ / ۶۵ و ۲۶۸، و ج ۱۲ / ۱۰ و ۲۹۸، وج ۱۳ / ۳۷۰، وج ۱۴ / ۸، وکمبا ج ۵ / ۱۸ و ۷۳ و ۱۱۴ و ۱۹۱ و ۳۱۱ و ۳۳۴.

۱۴۷۴۹ - محمد بن یوسف بن جعفر الجعفری:

لم یذکروه. هو جد محمد بن یعقوب المذکور.

۱۴۷۵۰ - محمد بن یوسف الحلال:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن الطالقانی (یعنی محمد بن إبراهیم بن إسحاق)، عنه، عن محمد بن الخلیل - الخ. جد ج ۸ / ۱۷۳. وتمامه فی ج ۹ / ۳۰۳، وکمبا ج ۳ / ۳۴۱، وج ۴ / ۸۱، والعلل ج ۱ / ۸۸ مثله.

۱۴۷۵۱ - محمد بن یوسف الدیورزنی أبو بکر:

لم یذکروه. روی محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن محمد بن أحمد بن حماد.

بشا ص ۱۴۸.

۱۴۷۵۲ - محمد بن یوسف الرازی المقری أبو بکر:

روی فی ستة ۲۸۱ لابن عقدة کتاب أبان بن تغلب، کما فی ست ص ۴۱، و کتاب النجاشی ص ۸.

۱۴۷۵۳ - محمد بن یوسف بن راشد الکوفی:

لم یذکروه. جملة من روایاته فی بشا ص ۱۴۶.

۱۴۷۵۴ - محمد بن یوسف الشاشی:

روایاته فی کمبا ج ۱۳ / ۷۷. وما یفید حسنه وکماله توقیع ولی العصر

(۳۷۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، محمد بن یوسف التمیمی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، محمد بن یوسف الرازی (۱)، محمد بن یوسف الشاشی (۱)، محمد بن أحمد بن حماد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، أبان بن تغلب (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن الخلیل (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن یوسف (۴)، جعفر الجعفری (۱)، العصر (بعد الظهر) (۱)

صفحه ۳۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۷۹

صلوات الله عیه له وقوله: ألبسک الله العافیة وجعلک معنا فی الدنیا والآخرة.

فعوفی من مرضه. ص ۷۸، وجد ج ۵۱ / ۲۹۴، وکما فی الکافی باب مولد الصاحب علیه السلام.

۱۴۷۵۵ - محمد بن یوسف الصنعانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة عین بالاتفاق. وله کتاب. وروی عن أبیه، عن أبی جعفر علیه السلام تفسیر قوله تعالی ": وإذ

أوحيت إلى الحواريين. " شئ ج ۱ / ۳۵۰. وغيره كما فى ج ۲ / ۲۶۳.

۱۴۷۵۶ – محمد بن يوسف الطوسى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۳۱۸ عن على بن الحسن بن بندار، عنه، عن أبيه. ومثله فى الخصال ص ۱۵۳.

۱۴۷۵۷ – محمد بن يوسف الفريانى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ص ۹۳، وفى الأمالى ص ۱۱۱ بسند صحيح عن أبى الصلت الهروى، عنه، عن سفيان – الخ.

۱۴۷۵۸ – محمد بن يوسف المؤذن:

هو مؤذن مسجد سر من رأى. روى عن محمد بن عبد الله بن زيد. الطب ص ۱۲۳.

۱۴۷۵۹ – محمد بن يوسف بن محمد بن سويد:

لم يذكروه. روى عن الأعمش، كما تقدم فى شعيب بن على.

۱۴۷۶۰ – محمد بن يوسف بن يعقوب بن إبراهيم بن تيهان بن عاصم بن زيد بن ظريف مولى على بن أبى طالب عليه السلام:

لم يذكروه. روى فرات، عن إسحاق بن محمد بن القاسم، عنه، عن محمد بن عيسى الدامغانى، رواية فى الغدير والولاية، وتقدمت فى إسحاق.

(۳۷۹)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله بن زيد (۱)، محمد بن يوسف الصنعانى (۱)، محمد بن يوسف بن يعقوب (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، محمد بن القاسم (۱)، على بن الحسن (۱)، محمد بن سويد (۱)، محمد بن يوسف (۴)، المرض (۱)، الصّلاة (۱)، السجود (۱)، الأذان (۱)

صفحه ۳۸۰

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۳۸۰

۱۴۷۶۱ – محمد بن يوسف بن يعقوب الجعفرى:

الجعفرى الدين الزاهد من أصحاب العياشى. ولعله إذا عده المج وغيره ممدوحا. والفاضل الجزائرى عده فى فصل الثقات. شئ ج ۲ / ۵۰ عن محمد بن يوسف، عن أبيه قال: سألت أبا جعفر عليه السلام.

۱۴۷۶۲ – محمد بن يونس:

من أصحاب الكاظم عليه السلام: ثقة. كذا قاله الشيخ قى رجاله. ومثله قول العلامة فى صه، والمج فى الوجيزة وغيرهما. وفى الوجيزة أنه من أصحاب الكاظم والرضا صلوات الله عليهما.

وعن غير واحد اتحاده مع ابن يونس بن عبد الرحمن المعدود من أتقياء أصحاب الرضا والجواد صلوات الله عليهما. ولعله البصرى الذى يروى عنه فى الأمالى ص ۴۷.

۱۴۷۶۳ – محمد بن يونس القاضى بهمدان أبو جعفر:

لم يذكروه. روى أبو المفضل، عنه، عن أحمد بن خليل، كما تقدم فى أحمد.

۱۴۷۶۴ – محمد بن يونس الكريمى:

لم يذكروه. بشا: بإسناده، عن محمد بن الفضل الواعظ، عن أبى جعفر الهاشمى، عنه، عن عبد العزيز بن الخطاب – الخبر فى الفضائل.

کمبا ج ۹ / ۲۶۷، و جد ج ۳۸ / ۳۱.

وفی الخصال بإسناده، عن عبد الله بن یعقوب بن یوسف، عنه، عن أبی عامر. وکذا فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۳۳. وغیر ذلک فی الخصال ص ۸۷ عنه حدیث کمیل عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وبشا ص ۱۵۱.

۱۴۷۶۵ – محمد بن یونس بن موسی القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن محمد بن محمد بن مخلد، عنه، عن

(۳۸۰)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، محمد بن یوسف بن یعقوب (۱)، عبد الله بن یعقوب (۱)، محمد بن یونس (۴)، محمد بن الفضل (۱)، عبد العزیز (۱)، محمد بن محمد (۱)

صفحه ۳۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۸۱

سعید بن عامر – الخبر. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۱، وجد ج ۶۶ / ۲۳۲.

وروی محمد بن یحیی الصولی، عنه، عن عبد الله بن داود. کمبا ج ۹ / ۴۰۳، و جد ج ۳۹ / ۲۵۵، وبشا ص ۶۴.

وسائر روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۴ و ۶، ودلائل الإمامة للطبری ص ۵۰ کما تقدم فی أحمد بن کامل.

۱۴۷۶۶ – محمد بن عمر بن جعفر بن إسحاق بن محمود العسکری أبو سهل:

لم یذکروه. روی الشریف الحسن بن محمد العلوی المحمدی النقیب، عنه، عن الربیع بن سلیمان. مدینة المعاجز ص ۱۴۴ و ۱۶۵.

۱۴۷۶۷ – محمود بن عیسی بن عبید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل الشیبانی، عن محمد بن جعفر الرزاز، عنه، عن أحمد بن الحسن المیثمی – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۲۳۰، وجد ج ۵۹ / ۱۹۲.

۱۴۷۶۸ – محمود بن لبید الأشهلی:

من الصحابة. مات سنة ۹۶. جملة من روایاته النبویة فی جد ج ۶ / ۱۲۸، و کمبا ج ۳ / ۱۲۷.

تأثره من بکاء فاطمة الزهراء سلام الله علیها وسؤاله عنها عن الإمامة أمیر المؤمنین علیه السلاک وتفصیلها فی ذلک. جد ج ۳۶ / ۳۵۲، وکمبا ج ۹ / ۱۵۷.

۱۴۷۶۹ – محمود بن محمد الأدیب:

لم یذکروه. له کتاب المجتنی من مناقب أهل العباء. ونقل منه الشیخ إبراهیم الکفعمی فی مجموع الغرائب، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۲۳.

۱۴۷۷۰ – محمد بن محمد بن الحسین أبو الفتح المعروف بکشاجم:

لم یذکروه. من أفاضل أهل العلم والأدب مجمع الفضائل. وهو من أجلاء

(۳۸۱)

مفاتیح البحث: السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أهل الکساء (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن الحسن المیثمی (۱)، محمد بن یحیی الصولی (۱)، الحسن بن محمد

العلوی (۱)، محمد بن محمد بن الحسین (۱)، ربیع بن سلیمان (۱)، محمود بن محمد (۱)، عمر بن جعفر (۱)، البکاء (۱)، الموت (۱)

صفحه ۳۸۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۸۲

شعراء الغدیر. توفی ۳۶۰ ه. ترجمته وأشعاره وأحواله والثناء علیه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۳ - ۲۳. وعن ابن شهرآشوب أنه کان شاعرا منجما متکلما.

روی المفید، عن محمد بن أحمد المنصور ی، عنه، عن أحمد بن محمد بن یزید، عن إسماعیل بن أبان. جد ج ۴۰ / ۲۸، وکمبا ج ۹ / ۴۳۳ وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۵۵ عنه مثله.

۱۴۷۷۱ - محمود بن محمد بن عبد الجبار المذکر الهرمزدیاری الستروی الجرجانی أبو الفتح:

لم یذکروه. روی صاحب الأربعین عنه، عن عبد الواحد بن إسماعیل بن أحمد الرویانی، عن عبد الملک بن أحمد الفقاعی حدیث الفضائل. حیلة الأبرار للسید هاشم البحرانی ج ۱ / ۴۰۶.

۱۴۷۷۲ - محمود بن محمد بن مهاجر الرافقی المازنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۸ عن أبی المفضل، عنه، عن صالح بن زید، الحدیث النبوی العلوی علیه السلام فی حقوق المسلم علی المسلم وأنها ست، وکتاب العشرة ص ۶۵، وجد ج ۷۴ / ۲۳۵.

۱۴۷۷۳ - المحووج:

عده الأسدی فی من رأی الحجة المنتظر علیه السلام، کما عن کمال الدین.

۱۴۷۷۴ - محول السجستانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن الرضا علیه السلام، حدیث خروجه من المدینة وبیانه ما یجزی علیه. العیون ج ۲ باب ۴۷ ص ۲۱۷، وکمبا ج ۱۲ / ۳۳، وجد ج ۴۹ / ۱۱۷. ولکن فیه مخول.

۱۴۷۷۵ - محول بن عمرو بن داعیة:

استعمله معاویة علی أهل حمص. کتاب صفین ص ۱۲۸.

(۳۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن یزید (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن مهاجر (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الثناء (۱)

صفحه ۳۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۸۳

۱۴۷۷۶ - محیصة بن مسعود الحارثی:

من الصحابة. جملة من قضایاه فی جد ج ۲۱ / ۶ و ۲۵، وکمبا ج ۶ / ۵۷۳، و ۵۷۷.

أقول: أرسله رسول الله صلی الله علیه وآله إلی یهود فدک، فلما ذهب إلیهم تکلم وتکلموا قالوا له: اکتم أقوالنا عن محمد نعطیک الذهب. فلم یقبل منهم.

کذا فی الناسخ أحوال الزهراء سلام الله علیها. وفی عدم قبوله ورسالته مدح له.

۱۴۷۷۷ – مخارق: أسلم یوم أحد واستشهد، کما فی الناسخ.

۱۴۷۷۸ – مخارق بن الحارث الزبیدی الحمیری:

من أتباع معاویة. کمبا ج ۸ / ۴۷۰، وجد ج ۳۲ / ۳۷۶، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۲۹۴، وکتاب صفین فی مواضع.

۱۴۷۷۹ – مخارق بن ربیعة الغنوی:

ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۶، وجد ج ۴۵ / ۳۶۰.

۱۴۷۸۰ – مخارق بن الصباح الحمیری: من أعلام العرب یوم صفین.

۱۴۷۸۱ – مخارق المغنی:

ما یفید محبته وإخلاصه لموسی بن جعفر صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۱ / ۲۷۱، وجد ج ۴۸ / ۱۳۲، والعیون ج ۱ / ۹۲.

والکافی نقل قعوده بین یدی الجواد علیه السلام وتغنیه فی وجهه.

۱۴۷۸۲ – المختار بن أبی عبیدة الثقفی:

هو الذی ورد علیه مسلم بن عقیل فی الکوفة، کما فی کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶. وبایعه کما فی ص ۲۸۳، وجد ج ۴۴ / ۳۳۵، وج ۴۵ / ۳۵۳.

وفی دعاء الحسن صلوات الله علیه یوم عاشوراء: وسلط علیهم غلام

(۳۸۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، المختار بن أبی عبیدة الثقفی (۱)، مدینة الکوفة (۱)

صفحه ۳۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۸۴

ثقیف یسقیهم کأسا مصبرة ولا یدع فیهم (منهم – ظ) أحدا إلا بقتلة وضربة بضربة ینتقم لی ولأولیائی وأهل بیتی – الخ وکمبا ج ۱۰ / ۱۹۴، وجد ج ۴۵ / ۱۰.

باب أحوال المختار دعاء الإمام السجاد علیه السلام علی یدیه. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۸، و ج ۱۱ / ۱۷، وجد ج ۴۶ / ۵۲ و ۵۳.

ولادته ونسبه والکلمات والأخبار فی مدحه وجلالته. ج ۴۵ / ۳۵۰ و ۳۴۳.

وفیه أنه ولد فی السنة الأولی من الهجرة.

إخبار میثم إیاه وهما فی مجلس ابن زیاد: أنت تخرج ثائرا بدم الحسین علیه السلام، فتقتل هذا الذی یرید قتلنا، وتطأ بقدمیک علی وجنتیه – الخ.

ج ۴۵ / ۳۵۳.

مکاتبته إلی أخته صفیة زوجة عبد الله بن عمر لاستخلاصه، وکتب إلیه، و کلمته هند بنت أبی سفیان فی عبد الله بن الحارث بن عبد المطلب، وهی خالته، فکتب یزید إلی ابن زیاد یأمره بإطلاقهما وخرج مختار هاربا نحو الحجاز. ص ۳۵۳.

مکاتبته إلی أصحاب سلیمان بن صرد. ص ۳۶۳.

خطبته فی مسجد الجامع. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۸، وجد ج ۴۵ / ۳۶۹.

وروی أنه قتل ثمانیة عشر ألفا ممن اشترک فی دم الحسین علیه السلام أیام وثبته وکانت ثمانیة عشر شهرا أولها ۱۴ من ربیع الأول سنة ۶۶، وآخره النصف من شهر رمضان سنة ۶۷. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۳، وجد ج ۴۵ / ۳۸۶.

أقول: وعن تفسير الإمام العسكرى عليه السلام أنه يقتل بشهادة الحسين عليه السلام سبعون ألفا وسبعون ألفا مكررا (سبعين - ظ).

دعاء الإمام السجاد عليه السلام له وتجزيته خيرا. كمبا ج ۱۱ / ۱۷، وجد ج ۴۶ / ۵۳.

رؤيا السجاد عليه السلام كأنه فى الجنة والرسول والأمير وفاطمة والحسن

(۳۸۴)

مفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، سليمان بن صرد الخزاعى (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، عبد الله بن الحارث (۱)، شهر ربيع الأول (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، الإنتقام،النقمة (۱)، القتل (۲)، السجود (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۳۸۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۳۸۵

والحسين صلوات الله عليهم زوجوه بحوراء وهاتف يقول: ليهنئك زيد ثلاثا. و ذكر عليه السلام أن فى صبيحته أتاه رسول المختار بن أبى عبيدة بجارية تسمى حوراء، فتزوجها فولد له منها زيد. كمبا ج ۱۱ / ۵۱، وج ۱۴ / ۴۵۷، وجد ج ۴۶ / ۱۸۳، ج ۶۱ / ۲۴۰.

وتقدم فى إبراهيم بن محمد بن سعيد وزيد ما يتعلق به.

كلمات العلماء فى مدحه وجلالته مذكورة فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۲ / ۳۴۳.

بيان أسامى المؤلفين فى أخباره وأحواله. ص ۳۴۴ و ۳۴۵. قصيدة فى مدحه.

ص ۳۴۵ - ۳۴۸.

أقول: قد اختلف الأقوال والأخبار فى حق المختار. والمختار أنه المختار لطب الثار، شقى الله به صدور الأطهار وسر به قلوب الأبرار وينجو بشفاعة سيدنا الحسين صلوات الله عليه من درك النار، جزاه الله خيرا من لطف الغفار.

وروى الكشى عن الباقر عليه السلام النهى عن سب المختار وترحمه عليه ثلاث مرات. ولقد أجاد العلامة المامقانى حيث فصل الكلام فيه ونقل الأخبار المادحة والذامة وأجاب عن الذامة بأحسن جواب.

ومن أولاده إبراهيم وتقدم. وابنه الحكم من أصحاب الباقر والصادق عليهما السلام، ثقة بالاتفاق وتقدم.

وذكرنا فى مستدرك السفينة ج ۳ / ۲۳۰ لغة " خير " أحواله.

۱۴۷۸۳ - المختار بن بلال (هلال) ابن مختار بن أبى عبيد:

عده الشيخ فى لم قائلا: روى عن فتح بن يزيد الجرجانى وروى عنه الصفار.

وطريق ست عن الصفار، عن هذا، عنه.

أقول: يمكن أن يكون جده المختار المعروف. ولا استبعاد فيه لمن أمعن النظر فى ذلك. ويمكن أن يكون جده المختار الهمدانى الآتى.

۱۴۷۸۴ - المختار التمار:

روى إبراهيم بن محمد الثقفى، عنه قال: أتى أمير المؤمنين عليه السلام سوق

(۳۸۵)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، المختار بن أبى عبيدة الثقفى (۱)، إبراهيم بن محمد بن سعيد (۱)، إبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، المختار بن بلال (هلال) (۱)، المختار التمار (۱)، السب (۱)، السفينة (۱)

صفحه ۳۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۸۶

الکرابیس فاشتری ثوبین - الخ. کتاب العشرة ص ۴۱، وجد ج ۷۴ / ۱۴۳.

وفی أحمد بن حمدان روایته الأخری فی وجوب الولایة.

وروی الشیخ فی یب باب فضل الکوفة، عن محمد بن عبید الطیالسی، عنه.

وغیر ذلک فی جد ج ۴۱ / ۴۸، وج ۴۲ / ۲۱۸، وکمبا ج ۹ / ۵۱۹ و ۶۵۳.

۱۴۷۸۵ - المختار بن زیاد العبدی البصری:

من أصحاب الجواد صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق. وعده قب أیضا من ثقاته، کما فی کمبا ج ۱۲ / ۱۲۵، وجد ج ۵۰ / ۱۰۶.

۱۴۷۸۶ - المختار بن مأرب:

لم یذکروه. روی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۱۴۶ عن أحمد بن محمد، عنه، عن محمد بن سلیم، عن أبیه، عن أبی بصیر، حدیث ولادة الکاظم علیه السلام. و فیه الفضائل وغیرها.

۱۴۷۸۷ - المختار بن محمد بن بابویه:

شیخ فقیه زاهد واعظ، کما فی فهرست منتجب الدین. وذکره فی جامع الرواة أیضا.

۱۴۷۸۸ - المختار بن محمد بن مختار الهمدانی:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن ماجیلویه، عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن الفتح بن یزید الجرجانی، عن الرضا علیه السلام، أحادیث مفصلة فی التوحید وشرح أسماء الله وغیرها. العیون باب ۱۱ ص ۱۲۷. وکذا فیه ص ۱۳۳.

وکذا فی التوحید شرح أسماء الله تعالی وغیر ذلک. ونقلها فی جد ج ۳ / ۲۶۷، و ج ۴ / ۱۷۳، وکمبا ج ۲ / ۸۴ و ۱۵۴.

وفی الکافی باب أدنی المعرفة: محمد بن الحسن، عن عبد الله بن الحسن العلوی وعلی بن إبراهیم، ن المختار بن محمد بن المختار الهمدانی جمیعا، عن الفتح - الخ.

(۳۸۶)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب فهرست منتجب الدین لمنتجب الدین بن بابویه (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أبو بصیر (۱)، المختار بن محمد بن المختار الهمدانی (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، المختار بن زیاد العبدی (۱)، محمد بن عبید الطیالسی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفتح بن یزید (۱)، المختار بن محمد (۲)، محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سلیم (۱)، الوجوب (۱)

صفحه ۳۸۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۸۷

ومثل ذلک فی باب جوامع التوحید، وباب المشیة والإرادة، وباب آخر فی معانی الأسماء، وفی الاستبصار باب تحریم جلود المیتة.

والظاهر من محمد بن الحسن هو الصفار لما یظهر من جامع الرواة وقوعه فی طریق الشیخ فی یب وبصا وإکثار الکلینی من الروایة عنه بواسطة علی بن إبراهیم.

۱۴۷۸۹ - المختار بن هاشم بن عتبة المرقال:

لم یذکروه. هو الذی لما استشهد أبوه حامل لواء أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین، أخذ فقاتل فأسر وأتی به إلی معویة وجری بینه وبین عمرو بن العاس کلام أعجب معاویة. فکف عن قتله وأمر به إلی السجن. کمبا ج ۸ / ۵۲۸، وجد ج ۳۳ / ۳۴. ولکن فیه: المختال.

۱۴۷۹۰ – مخراق بن عبد الرحمن الشامی:

ملعون خبیث من أتباع معاویة قتل رجلین من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. فقتله مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۵۱۶ و ۵۱۲، وجد ج ۳۲ / ۵۸۰ و ۵۹۶. وتقدم فی مؤمل جملة من قضایاه.

۱۴۷۹۱ – مخزمة بن بکیر:

لم یذکروه. روی قدامة بن محرز، عنه، عن عبد الله بن الأشج أو الأشجع، عن أبیه، عن أبی حرب بن یزید بن خالد الجهنی، عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. التوحید ص ۶.

۱۴۷۹۲ – مخزمة بن نوفل:

کان من المؤلفة قلوبهم. وکان حاضرا فی غزوة حنین فی نصرة رسول الله صلی الله علیه وآله. وزوجته عاتکة أم مسور کانت أخت عبد الرحمن بن عوف.

مات فی سنة ۵۴ وله ۱۱۵ سنة. وابنه مسور یأتی.

(۳۸۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، معرکة حنین (۱)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، هاشم بن عتبة (۱)، یزید بن خالد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، القتل (۳)، الحرب (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۳۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۸۸

۱۴۷۹۳ – مخزوم بن هانی المخزومی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کمال الدین باب ۱۷ عنه، عن أبیه – وأتت له مائة وخمسون سنة – وقائع لیلة میلاد رسول الله صلی الله علیه وآله. ونقله جد ج ۱۵ / ۲۶۳، وکمبا ج ۶ / ۶۱.

۱۴۷۹۴ – مخضخض: لقب أبی سماک الأسدی المذکور فی الکنی.

۱۴۷۹۵ – مخفر بن ثعلبة العائذی:

ملعون خبیث کما فی کمبا ج ۱۰ / ۲۲۲، و ۲۲۴، وجد ج ۴۵ / ۱۲۴ و ۱۳۰.

۱۴۷۹۶ – مخلد بن حمزة بن نصر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی البصائر الجزء ۱ باب ۱۲ عن محمد بن أبی عمیر، عن منصور، عنه، عن أبی الربیع الشامی. ونقله فی کمبا ج ۱ / ۱۳۱، وجد ج ۲ / ۱۹۷.

۱۴۷۹۷ – مخلد بن شداد أبو نصر البجلی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۵۶. وروایته فی الفضائل. جد ج ۳۸ / ۲۱۰، وکمبا ج ۹ / ۳۱۱.

۱۴۷۹۸ – مخلد بن یزید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن سلیمان الدیلمی، عن أبیه، عنه، عن الثمالی، حدیث فضل قضاء حاجة أخیه. کتاب العشرة ص ۸۵، وجد ج ۷۴ / ۳۰۳.

۱۴۷۹۹ – مخنف بن سلیم الأزدی:

عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی إصبهان وهمدان. کمبا ج ۸ / ۴۶۶، و جد ج ۳۲ / ۳۵۷.

قال نصر بن مزاحم: کتب أمیر المؤمنین علیه السلام یستنفرهم.

(۳۸۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، مخنف بن سلیم الأزدی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، مخلد بن شداد (۱)، نصر بن مزاحم (۱)

صفحه ۳۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۸۹

فکتب إلی مخنف بن سلیم: سلام علیک فإنی أحمد لیک الله الذی لا إله إلا هو – إلی أن قال: – فإذا أتیت بکتابی هذا، فاستخف علی عملک أوثق أصحابک فی نفسک وأقبل إلینا لعلک تلقی معنا هذا العدو المحل، فتأمر بالمعروف، وتنهی عن المنکر، وتجامع المحق وتباین المبطل، فإنه لا غناء بنا ولا بک عن أجر الجهاد – الخبر.

کمبا ج ۸ / ۴۷۵، وجد ج ۳۲ / ۳۹۹.

فاستعمل مخنف علی إصبهان الحارث بن أبی الحارث بن الربیع، واستعمل علی همدان سعید بن وهب وأقبل حتی شهد مع علی علیه السلام صفین. ص ۴۰۰.

أمره أمیر المؤمنین علیه السلام علی الأزد وبجیلة وخثعم والأنصار و خزاعة ص ۴۰۸.

ومن کتاب له علیه السلام إلیه فی ذلک: إنا قد هممنا بالسیر إلی هؤلاء القوم الذین عملوا فی عباد الله بغیر ما أنزل الله – الخ. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۱۵۲.

کلمات مخنف یوم ندب أزد العراق إلی أزد الشام الدالة علی حسنه وکماله.

کتاب صفین ص ۲۶۲.

شهادته مع جمع من رهطه. ص ۲۶۳. وأحواله مذکورة فیه فی مواضع تسعة. جملة من قضایاه فی جد ج ۴۱ / ۳۳۸، وکمبا ج ۹ / ۵۹۲.

أولاده عامر أبو رملة روی عن أبیه. وکذا محمد روی عن أبیه. والثالث حبیب. ومن أحفاده أبو مخنف لوط بن یحیی.

۱۴۸۰۰ – مخول بن إبراهیم النهدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق والمفید وغیرهما. وله روایات شریفة فی الفضائل وغیرها تدل علی سلامته وحسنه. کتاب الإیمان ص ۱۰۸ و ۱۳۸، و کمبا ج ۹ / ۸۸ و ۹۵ و ۲۶۴ و ۲۸۷ و ۳۹۱ و ۴۱۳ و ۴۳۳، وج ۱۰ / ۱۶۴ و ۱۶۶، و، ۱۱ / ۸۲، وجد ج ۳۶ / ۲۹ و ۵۵، وج ۳۸ / ۸ و ۱۱۶ و ۱۲۳، وج ۳۹ / ۲۰۰ و ۲۹۷، وج ۴۰ / ۲۸، وج ۴۴ / ۲۷۹ و ۲۹۲، وج ۴۶ / ۲۸۶، وج ۶۸ / ۲۳ و ۱۳۶.

وروی عن جابر الجعفی وعن الربیع بن المنذر وغیرهما.

(۳۸۹)

مفاتیح البحث: الامر بالمعروف (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، دولة العراق (۱)، الحارث بن الربیع (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الربیع بن المنذر (۱)، لوط بن یحیی (۱)، سعید بن وهب (۱)، جابر الجعفی (۱)، الشام (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۳۹۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۹۰

وروی عن موسی بن عبد الله بن الحسن کتاب ابن أبی رافع.

وروی عنه عیسی بن مهران وإبراهیم بن محمد الثقفی وأحمد بن الأودی الثقة وغیرهم.

۱۴۸۰۱ - مخیریق:

لم یذکروه. هو من علماء الیهود وأوصی بماله لرسول الله صلی الله علیه وآله فاستشهد بأحد. فعامة صدقات النبی صلی الله علیه وآله من ماله وهی الحوائط السبع التی ذکرناها فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۴۵۰ " حوط."

جملة من قضایاه فی جد ج ۲۰ / ۱۳۰، وکمبا ج ۶ / ۵۱۳.

۱۴۸۰۲ - مدران: روی عنه حفیده صالح الأرزق، کما تقدم فی صالح.

۱۴۸۰۳ - مدرک بن حنظلة بن غسان:

لم یذکروه. هو الذی أحیاه أمیر المؤمنین علیه السلام. فلم یفارقه حتی قتل بصفین ومدحه میثم التمار. کمبا ج ۹ / ۴۸۹، وجد ج ۴۰ / ۲۷۶، وفیه نسبه.

۱۴۸۰۴ - مدرک بن زهیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن سیف بن عمیرة، عنه، عن الصادق علیه السلام ما یفید حسنه وکماله. بشارة المصطفی ص ۱۵ و ۹۷.

۱۴۸۰۵ - مدرک بن عبد الرحمن:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی فی نوادر کتاب الفقیه ح ۲۲ بإسناده، عن عمرو بن زیاد، عن الصادق علیه السلام.

وعن الکافی باب نسبة الاسلام، عن أحمد بن محمد بن خالد، عن أبیه، عن عبد الله بن القاسم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۱۵۰ عن عبد الله بن القاسم الحضرمی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: لکل شئ أساس وأساس الاسلام حبنا أهل البیت.

(۳۹۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، عبد الله بن القاسم الحضرمی (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، عیسی بن مهران (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، عمرو بن زیاد (۱)، مدرک بن زهیر (۱)، الوصیة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۳۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۹۱

وفیه ص ۲۸۶ عنه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وسائر روایاته عنه علیه السلام فی الأمالی ص ۱۰۱، وجد ج ۲ / ۱۴، وکمبا ج ۱ / ۷۴.

۱۴۸۰۶ - مدرک بن الهزهاز:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی الحسن بن محبوب، عن عمر بن أبان، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، کما نقله

المامقانی عن الکافی.

وروی الصدوق بسندین صحیحین عن ابن أبی عمیر، عن سیف بن عمیرة، عنه قال: قال الصادق علیه السلام: یا مدرک، رحم الله عبدا اجتر مودة الناس إلینا، فحدثهم بما یعرفون وترک ما ینکرون. جد ج ۲ / ۶۵.

وروی المفید، عن ابن حدید، عن ابن عمیرة، عنه قال: الصادق علیه السلام: یا مدرک، إن أمرنا لیس بقبوله فقط، ولکن بصیانته وکتمانه عن غیر أهله. أقری أصحابنا السلام ورحمة الله وبرکاته وقل لهم: رحم الله أمرا اجتر - وساقه مثله. جد ج ۲ / ۶۸، وکمبا ج ۱ / ۸۶ مکررا. ویلوح منه کونه إمامیا محدثا مرجعا.

۱۴۸۰۷ - مدرکة بن إلیاس:

من أجداد النبی صلی الله علیه وآله.

جملة من أحواله فی أوائل منتهی الآمال، وفی الناسخ ج ۱ / ۴۴۲.

۱۴۸۰۸ - مدلج:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه فی کامل الزیارة باب ۴۸ عن عبد الله بن عبد الرحمن الأصم، عنه، عن محمد بن مسلم، عن الصادق علیه السلام، حدیث آداب الزائر.

وبهذا الإسناد فیه باب ۹۱ حدیث فضل طین قبر الحسین علیه السلام وشفاء محمد بن مسلم. ونقلهما فی کمبا ج ۲۲ / ۱۳۵ و ۱۴۰، وجد ج ۱۰۱ / ۱۲۰ و ۱۴۲.

(۳۹۱)

مفاتیح البحث: قبر الحسین (ع) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، مدرک بن الهزهاز (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، ابن قولویه (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن مسلم (۲)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۹۲

وروی أیضا عن هارون بن سعید، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، کما تقدم فی عبد الله بن عبد الرحمن.

۱۴۸۰۹ - مذکور بن سلیمان:

لم یذکروه. روی أحمد بن إسماعیل، عنه، عن عبد السلام بن صالح حدیثا فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۳۱۵، وجد ج ۳۸ / ۲۲۷.

۱۴۸۱۰ - مرارة بن الربیع:

لم یذکروه. تقدم فی کعب بن مالک أنه من الثلاثة الذین تخلفوا عن الرسول الله صلی الله علیه وآله فی غزوة تبوک فتابوا وتاب الله علیهم.

۱۴۸۱۱ - مرازم بن حکیم الأزدی المدائنی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب. وهو من أصحاب الصدق والکاظم صلوات الله علیهما. ومات فی أیام الرضا صلوات الله علیه.

وابنه محمد ثقة کما تقدم. وکذا أخوه حدید ومحمد تقدما.

وذکره الصدوق فی مشیخة یه فی المعتمدین. ونقل کتابه محمد بن أبی عمیر وغیره.

روی ابن أبی عمیر، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام، کما فی التوحید باب البداء.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله فی کمبا ج ۱۱ / ۱۴۶ و ۱۶۶ و ۲۴۳ و ۲۶۵، وکتاب الإیمان ص ۱۴۳، وجد ج ۴۷ / ۱۴۵ و

۲۰۶، وج ۴۸ / ۴۵ و ۱۱، و ج ۶۸ / ۱۵۳.

۱۴۸۱۲ – مرتجل بن معمر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی باب أرواح المؤمنین عن حسین بن راشد، عنه، عن ذریح المحاربی فی روایة شریفة. ونقله کمبا ج ۳ / ۱۶۷، و ج ۹ / ۵۶۲، وجد ج ۶ / ۲۶۷، وج ۴۱ / ۲۲۳.

(۳۹۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، معرکة تبوک (۱)، مرازم بن حکیم الأزدی (۱)، عبد السلام بن صالح (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، أحمد بن إسماعیل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، کعب بن مالک (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۳۹۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۹۳

۱۴۸۱۳ – مرتفع بن وضاح الزبیدی:

لم یذکروه. هو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۳. وفی موضع: مترقع، کما فیه ص ۴۹۶، ومبرقع، کما فی ص ۵۱۳ و ۵۱۶، وجد ج ۳۲ / ۴۷۸ و ۵۰۰ و ۵۸۰ و ۵۹۶.

۱۴۸۱۴ – مرثد بن أبی مرثد الغنوی حلیف حمزة:

شهد بدرا. کمبا ج ۶ / ۴۴۸ و ۴۵۲، وج ۱۴ / ۷۰۴، وجد ج ۱۹ / ۲۰۶ و ۲۲۴، و ج ۶۴ / ۲۱۲.

وفی غزوة الرجیع أمره رسول الله صلی الله علیه وآله علی القوم. کمبا ج ۶ / ۵۱۷ و ۵۱۸، وجد ج ۲۰ / ۱۵۰ و ۱۵۱.

۱۴۸۱۵ – مرثد بن الحارث الجشمی:

لم یذکروه. من حسان أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. أمره أمیر المؤمنین علیه السلام بالإبلاغ عنه إلی أهل الشام. کتاب صفین ص ۲۰۲ و ۲۰۳.

۱۴۸۱۶ – مرثد بن شریح:

من ذوی الزیات من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام قتل شهیدا. کتاب صفین ص ۲۵۲.

۱۴۸۱۷ – مرید بن عبد الله: لم یذکروه. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۷۰.

۱۴۸۱۸ – مرداس بن علی:

لم یذکروه. أودعه مجروح الشیرازی مالا لناحیة المقدسة. وکان عنده مال لتمیم بن حنظلة. فورد توقیع من الناحیة علیه: أنفذ مال تمیم مع ما أودعک الشیرازی. الکافی باب مولد الصاحب علیه السلام. ولعله متحد مع لا حقه.

۱۴۸۱۹ – مرداس القزوینی:

لم یذکروه. عده الصدوق ممن وقف علی معجزة صاحب الزمان علیه

(۳۹۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مرثد بن أبی مرثد (۱)، مرداس القزوینی (۱)، الشام (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۳۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۹۴

السلام، کما فی کمبا ج ۱۳ / ۱۱۲، وجد ج ۵۲ / ۳۱، وکمال الدین ج ۲ باب ۴۳ ص ۴۴۳.

۱۴۸۲۰ - مرداس بن نهیک الفدکی:

هو المراد بقوله ": من ألقی إلیکم السلام " فی قوله تعالی ": ولا تقولوا لمن القی إلیکم السلام لست مؤمنا. " وهو المقتول بید أسامة بن زید مع شهادته بالشهادة فوبخه رسول الله صلی الله علیه وآله علی ذلک.

۱۴۸۲۱ - المرزبا؟؟ بن عمران بن عبد الله بن سعد الأشعری القمی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. وله کتاب یرویه صفوان.

ویدل علی حسنه وکماله ما رواه الصفار فی یر، عن أحمد بن محمد، عن البرقی، عنه قال: سألت الرضا صلوات الله علیه عن نفسی، فقلت: أسألک عن أهم الأشیاء أ من شیعتکم أنا؟ فقال: نعم. فقلت: جعلت فداک، فتعرف اسمی فی الأسماء؟ قال: نعم. کمبا ج ۷ / ۳۰۵، وجد ج ۲۶ / ۱۲۳.

ختص: بسند آخر عنه قال: قلت لأبی الحسن الرضا علیه السلام: أسألک عن أهم الأشیاء - وساقه نحوه، کما فی کمبا ج ۱۲ / ۸۰، وجد ج ۴۹ / ۲۷۱. ورواه الکشی نحوه.

وروی العیاشی عنه قال: سألت أبا الحسن علیه السلام عن قول الله ": شهد الله انه لا إله إلا هو والملائکة وأولوا العلم قائما بالقسط " قال: هو الإمام علیه السلام. کمبا ج ۷ / ۴۱، وجد ج ۲۳ / ۲۰۴.

ویأتی عند ذکر أبیه ما یفید حسنه. وحفید أخیه محمد بن یحیی بن عمران المذکور من الثقات الأجلاء. وتقدم فی آدم بن عبد الله بن سعد عدة من أحفاده وأقربائه.

۱۴۸۲۲ - المرزبان بن النعمان:

لم یذکروه. روی علی بن الحکم، عنه. محاسن البرقی ج ۲ / ۵۶۱.

(۳۹۴)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، المرزبان بن النعمان (۱)، أسامة بن زید (۱)، محمد بن یحیی (۱)، علی بن الحکم (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الفدیة، الفداء (۱)

صفحه ۳۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۹۵

۱۴۸۲۳ - المرزبان بن نعمان الکندی:

عدوه من أصحاب الرسول صلی الله علیه وآله.

۱۴۸۲۴ - مرزوق بن محمد الطائی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۶۳ عنه، عن العلاء، حدیث جواز مداواة الیهودی والنصرانی. کمبا ج ۱۴ / ۵۰۳، وجد ج ۶۲ / ۶۵.

۱۴۸۲۵ - مروان بن أبی حفصة:

لم یذکروه. له أشعار صارت سببا أغیر وجه مولانا الرضا علیه السلام و بقائه لیلته ساهرا مفکرا فی قوله:

أنی یکون ولیس ذاک بکائن * لبنی البنات وراثة الأعمام فراجع کمبا ج ۱۲ / ۳۱، وجد ج ۴۹ / ۱۱۰.

۱۴۸۲۶ - مروان بن أبی عبید الکوفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن أحمد بن عیسی، عنه، عن محمد بن زید الطبری، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه. بشا ص ۷۰.

۱۴۸۲۷ – مروان الأنصاری:

توقف فی الخروج مع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

۱۴۸۲۸ – مروان بن الجهم:

لم یذکروه. روی عن محمد بن مسلم، عن أبی جعفر علیه السلام، کما عن طب ص ۵۱ و ۳۶، والتنزیل والتحریف ح ۳.

۱۴۸۲۹ – مروان بن الحکم:

صحابی خبیث ملعون، الوزغ بن الوزغ الملعون بن الملعون، الذی سرت اللعنة فی عقبه ودلیلها بغضه وبغض بنیه للأئمة الطاهرین صلوات الله علیهم.

(۳۹۵)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، مروان بن الحکم (۱)، محمد بن زید الطبری (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۹۶

ذم أمیر المؤمنین علیه السلام له. کمبا ج ۹ / ۵۸۱، و ۵۹۴، وجد ج ۴۱ / ۲۹۸ و ۳۵۵.

کلماته الخبیثة. کمبا ج ۱۰ / ۱۲۲، وجد ج ۴۴ / ۲۰۶.

أسره مالک الأشتر یوم الجمل فعاتبه علیه السلام وأطلقه. جد ج ۴۱ / ۵۰، و کمبا ج ۹ / ۵۱۹.

مثالبه وقضایاه وعطایاه من عند عثمان. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۸ / ۲۵۷ – ۲۶۶.

جملة من قضایاه ومثالبه فی السفینة لغة " مرا. " زوجته عائشة بنت عثمان بن عفان ذکرناها فی النساء.

۱۴۸۳۰ – مروان بن الحمار:

خاتم بنی مروان:

لم یذکروه. قتل فی أوائل سنة ۱۳۲ وبقتله انقرضت دولة آل مروان.

۱۴۸۳۱ – مروان بن دینار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۱۸۵ عن الحسین بن الولید، عنه قال: قلت لأبی إبراهیم صلوات الله علیه: لأی علة لا یجوز أن یجمع بین الأختین؟ قال: لتحصین الاسلام – الخ.

وفیه ص ۱۹۵ بهذا الأسناد، عنه، حدیث علة حرمة الملاعنة علی زوجها. و نقلهما فی کمبا ج ۲۳ / ۹۵ و ۱۳۴، وجد ج ۱۰۴ / ۱۶ و ۱۷۶.

۱۴۸۳۲ – مروان بن زحیل:

لم یذکروه. روی إسماعیل بن أبی خالد، عنه، عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام أنه قال: معاویة فرعون هذه الأمة، وعمرو بن العاص هامانها.

۱۴۸۳۳ – مروان بن شجاع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الأعمال عن السکونی، عنه، عن سالم الأفطس. جد ج ۵ / ۱۲۰، وکمبا ج ۳ / ۳۵.

(۳۹۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، إسماعیل بن أبی خالد (۱)، الحسین بن الولید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عمرو بن العاص (۱)، مالک الأشتر (۱)، الزوجة (۱)، القتل (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الجواز (۱)، اللعن (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۳۹۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۹۷

۱۴۸۳۴ - مروان بن صباح:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه فضائل الأئمة علیهم السلام مهماتها وعظائمها الدالة علی حسن عقیدته وکماله. کمبا ج ۷ / ۱۳۱، وجد ج ۲۴ / ۱۹۷.

ورواه فی الکافی ج ۱ باب النوادر بعد جوامع التوحید ص ۱۴۴ عن الحسین بن سعید، عن الهیثم بن عبد الله، عنه، عن الصادق علیه السلام. ویأتی بعضه فی الهیثم.

۱۴۸۳۵ - مروان بن محمد السخاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الخزاز، عن محمد بن أحمد الصفوانی، عنه، عن أبی یحیی التیمی، عن یحیی البکاء، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۶ / ۳۳۶، و کمبا ج ۹ / ۱۵۳، وکفایة الأثر فی النصوص باب ۲۳.

وروی الطب ص ۱۰۷ عنه، عن علی بن النعمان.

۱۴۸۳۶ - مروان بن مسلم الکوفی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب ویشهد لذلک ما فی کمبا ج ۷ / ۵۸، وجد ج ۲۳ / ۲۷۹.

أقول: وروی عن الصادق علیه السلام أنه قال: الإمام علم فیما بین الله عز و جل وبین خلقه فمن عرفه کان مؤمنا ومن أنکره کان کافرا، کما فی ک باب ۳۹.

وروی ابن فضال، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۵۴.

وعن جامع الرواة روایة أحمد بن عمر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، و روایة ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، وروایة علی بن الحکم، عنه، عن أبی حضیر، عمن سمع علی بن الحسین علیه السلام.

(۳۹۷)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، یوم عرفة (۱)، محمد بن أحمد الصفوانی (۱)، الهیثم بن عبد الله (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، علی بن النعمان (۱)، الحسین بن سعید (۱)، مروان بن صباح (۱)، علی بن الحکم (۱)، مروان بن مسلم (۱)، أحمد بن عمر (۱)، البکاء (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۳۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۳۹۸

۱۴۸۳۷ - مروان بن معاویة الفزاری الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۴۰ عن موسی بن مروان، عنه، عن شعد بن طریف.

وروی الصدوق بإسناده، عن علی بن زیاد، عنه، عن الأعمش. جد ج ۴۱ / ۱، وکمبا ج ۹ / ۵۰۸، وکما فی التوحید باب القضاء والقدر. وتقدم فی علی بن زیاد.

۱۴۸۳۸ – مروک بن عبید بن سالم بن أبی حفصة:

ثقة شیخ صدوق. قاله علی بن فضال علی ما نقله الکشی عن محمد بن مسعود. ونقل ذلک العلامة فی صه ورضی به وجعله من المعتمدین. و کذا فی الوجیزة. وتبعهم جماعة من المتأخرین. وهو المختار عندنا. وتضعیف الجزائری والبحرانی له لا وجه له.

۱۴۸۳۹ – مرة بن جعبل (جعیل) الأشجعی:

قال: غزوت مع رسول الله صلی الله علیه وآله فی بعض غزواته، فقال:

سر یا صاحب الفرس. فقلت: یا رسول الله، عجفاء ضعیفة. فرفع مخفقة عنده فضربها ضربا خفیفا، فقال: اللهم بارک له فیها. فقال: رأیتنی ما أمسک رأسها أن تقدم الناس، لقد بعت من بطنها باثنی عشر ألفا. رواه فی المناقب والخرائج.

بیان: المخفقة: الدرة أو سوط من خشب. جد ج ۱۸ / ۱۲، وکمبا ج ۶ / ۳۰۰.

۱۴۸۴۰ – مرة الجعفی:

لم یذکروه. روی محمد بن منصور، عنه، عن أبی حازم الجریری. المستدرک ج ۱ / ۵۹۵.

۱۴۸۴۱ – مرد بن جنادة العلیمی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. أشعاره فی کتاب صفین ص ۳۷۴ و ۳۷۵.

(۳۹۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، مروک بن عبید بن سالم (۱)، مروان بن معاویة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، جعیل الأشجعی (۱)، علی بن زیاد (۲)، علی بن فضال (۱)، محمد بن مسعود (۱)، محمد بن منصور (۱)

صفحه ۳۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۳۹۹

۱۴۸۴۲ – مرة بن قبیصة بن عبد الحمید:

لم یذکروه. روی أحمد بن منصور، عن شاذان بن عمر، عنه، عن جابر الجعفی معجزة مولانا الباقر علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۳۲۴، وإثبات الهداة ج ۵ / ۳۱۷، ودلائل الطبری ص ۹۶.

۱۴۸۴۳ – مرة بن کعب:

جد النبی صلی الله علیه وآله. جملة من أحواله فی المنتهی ص ۵، والناسخ ص ۶۷، وغیرهما.

۱۴۸۴۴ – مرة بن کعب السلمی: صحابی خبیث کاذب، کما فی القاموس.

۱۴۸۴۵ – مرة بن منقذ العبدی:

خبیث ملعون. قتله المختار. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۳۷۵.

۱۴۸۴۶ – مرد مولی محمد بن خالد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن ابن أبی عمیر، عن محمد بن أبی حمزة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۷۹، وجد ج ۴۷ / ۲۴۹، وکمال الدین ج ۱ / ۱۶۱.

۱۴۸۴۷ – مرة الهمدانی:

خبیث ملعون عدو لمولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۷۲۹، وجد ج ۳۴ / ۲۹۵.

۱۴۸۴۸ – مریم بن عبد الله:

لم یذکروه. روی محمد بن جمهور، عنه، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام روایة شریفة. کمبا ج ۲۲ / ۱۰۱، وج ۱۳ / ۱۸۲، وجد ج ۱۰۰ / ۴۳۵، و ج ۵۲ / ۳۱۷.

(۳۹۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو بصیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، مرة الهمدانی (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد بن جمهور (۱)، محمد بن خالد (۱)، عبد الحمید (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۰۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۰۰

۱۴۸۴۹ – مزاحم بن عبد الوارث بن عباد البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن أبی صادق، عنه، عن محمد بن زکریا، عن شعیب بن واقد، روایة شریفة فی کمبا ج ۳ / ۱۵۸، وجد ج ۶ / ۲۳۸، وأمالی المفید مج ۱۲ ص ۶۰.

وروی علی بن محمد بن عبدوس الکوفی، عنه، عن قدامة بن زائدة، عن أبیه، عن السجاد علیه السلام، کما فی کامل الزیارات ص ۲۶۰.

وروی علی بن بلال المهلبی (ثقة)، عنه (یعنی مزاحم بن عبد الوارث)، عن محمد بن زکریا الغلابی، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۵۹. وفی کنز الکراجکی ص ۸۰ بإسناده، عن میمون بن حمزة الحسینی، عنه، عن أحمد بن عبد العزیز – الخ.

۱۴۸۵۰ – مزاحم بن العبدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی، عن أبی الجارود، عنه، عن مکرمة بن صعصعة. کمبا ج ۱۳ / ۲۸، وجد ج ۵۱ / ۱۱۴.

۱۴۸۵۱ – مزاحم بن مالک السکونی:

لم یذکروه. هو من رؤساء جند إبراهیم الأشتر المنصوب من قبل المختار لطلب الثار. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۸۰.

۱۴۸۵۲ – مزرع بن عبد الله صاحب أمیر المؤمنین علیه السلام:

أخبره أمیر المؤمنین علیه السلام بأنه یقتل ویصلب بین شرفتین نم شرف المسجد. فوقع کما قال صلوات الله علیه. کمبا ج ۹ / ۵۷۸ و ۵۸۶ و ۵۹۴، و ج ۸ / ۷۳۱، وجد ج ۴۱ / ۲۸۵ و ۳۱۶ مکررا و ۳۴۶، وج ۳۴ / ۳۰۳.

یظهر منه أنه من کبار أصحابه کمیثم ورشید، کما عن الاختصاص عده من التابعین المقربین منه صلوات الله علیه.

(۴۰۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، محمد بن زکریا الغلابی (۱)، أحمد بن عبد العزیز (۱)، قدامة بن زائدة (۱)، شعیب بن واقد (۱)، عباد البصری (۱)، علی بن بلال (۱)، محمد بن عبدوس (۱)، الصّلاة (۲)، القتل (۱)

صفحه ۴۰۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۰۱

۱۴۸۵۳ - مزعف الیحصبی: من أتباع معاویة یوم صفین.

۱۴۸۵۴ - مساحق:

عد من مجاهیل الصحابة. لکن روی عنه ابنه هاشم ما یفید توبته بعد الذم، کما فی کمبا ج ۸ / ۴۴۹، وجد ج ۳۲ / ۲۶۲.

۱۴۸۵۵ - مسافر بن سعد الهمدانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب المختار. حمل هو وظبیان بن عمارة رأس عمر بن سعد وابنه حفص إلی مکة إلی محمد بن الحنفیة. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۷۹.

۱۴۸۵۶ - مسافر بن عفیف بن أبی الأخنس:

لم یذکروه. روی أبو مخنف، عنه خطبة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه قبل وقعة الجمل. شرح النهج للخوئی ج ۳ / ۳۱۳.

۱۴۸۵۷ - مسافر مولی أبی الحسن الرضا علیه السلام:

وثقة العلامة المامقانی لروایاته التی نقل عنه. وفی الوجیزة أنه ممدوح.

ورواياته معجزات الرضا صلوات الله علیه وإخباره إیاه بالمغیبات شاهدة علی وثاقته فراجع کمبا ج ۱۲ / ۱۳ و ۱۶ و ۱۷، وجد ج ۴۹ / ۴۴ و ۵۴ و ۵۷.

رؤیاه کأن وجه قفص وضع علی الأرض فیه أربعون فرخا. وتعبیر الرضا علیه السلام بأنه یخرج منا رجل فیعیش أربعین یوما. فخرج محمد بن إبراهیم طباطبا، فعاش أربعین یوما. ص ۵۲.

ما یفید أنه من أصحاب الکاظم علیه السلام أیضا وأنه کان خادمهما.

ص ۷۱.

وروی کش عنه قال: أمرنی أبو الحسن علیه السلام بخراسان فقال: إلحق بأبی جعفر فإنه صاحبک. کمبا ج ۱۲ / ۱۰۷. ولحوقه بأبی جعفر الجواد علیه السلام.

ص ۱۲۰، وجد ج ۵۰ / ۳۴ و ۸۷.

(۴۰۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، ظبیان بن عمارة (۱)، خراسان (۱)

صفحه ۴۰۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۰۲

وروی العیاشی، عن أبان، عن مسافر، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

کمبا ج ۱۳ / ۱۳، وجد ج ۵۱ / ۵۵.

۱۴۸۵۸ - المسترشد بالله:

من خلفاء بنی العباس. أخذ من مال الحائر وکربلاء وأنفق علی عسکره.

فلما خرج قتل هو ابنه الراشد. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۷، وجد ج ۴۵ / ۴۰۱.

۱۴۸۵۹ – مسدد بن أبی یوسف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عنه، عن إسحاق بن سیار، کما فی المستدرک ج ۱ / ۸۳.

۱۴۸۶۰ – مسدد بن یعقوب بن إسحاق بن زیاد العلوی البصری قاضی تنسی:

هو الذی وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۰ عن أبی المفضل، عنه، عنه روایة أخری. وکذا فیه ص ۲۴۸. ولعلهما واحد.

۱۴۸۶۰ – مسرور الطباخ مولی أبی الحسن علیه السلام:

هو ممن وقف علی معجزة صاحب الزمان صلوات الله وسلامه علیه و رآه کما ذکره الصدوق فی کتابه کمال الدین. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۲، وجد ج ۵۲ / ۳۱.

وهو مورد عنایة الإمام وإحسانه، حیث بعث إلیه فیها صرة فیها اثنا عشر دینارا لدفع کانت به. کمبا ج ۱۳ / ۷۸، وجد ج ۵۱ / ۲۹۵.

۱۴۸۶۲ – مسرور بن العاص الأزهری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الإکمال، عن محمد بن إسماعیل بن بلال، عنه، عن مسلم بن الفضل. ونقله ج ۵۲ / ۲۷. ویأتی فی مسلم.

۱۴۸۶۳ – مسرور بن غلام بن مهزیار:

لم یذکروه. فارسی هو من أصحاب أبی الحسن العسکری علیه السلام ومورد عنایته ولطفه. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۰، وجد ج ۵۰ / ۱۳۱.

(۴۰۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، بنو عباس (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یعقوب بن إسحاق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، مسرور الطباخ (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۰۳

۱۴۸۶۴ – مسرور الکبیر:

هو غلام هارون الرشید جاء لإحضار فضل بن الربیع. ختص ص ۵۹.

۱۴۸۶۵ – مسروق بن الأخدع أو الأجدع:

ممن یعادی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. وروی أنه رجع عن ذلک.

کمبا ج ۸ / ۷۲۹، وجد ج ۳۴ / ۲۹۵.

وهو أحد الزهاد الثمانیة. کان عشارا لمعاویة ومات فی عمله ذلک، کما عن الفضل بن شاذان.

جملة من روایاته فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۲، وکمبا ج ۷ / ۳۷۴، وجد ج ۲۷ / ۸۰.

وروی عن الحارث الأعور الهمدانی: بشا ص ۴۸، وأمالی المفید مج ۳۲.

۱۴۸۶۶ – مسروق بن حرملة العکی:

لم یذکروه. هو من أصحاب معاویة یوم صفین.

۱۴۸۶۷ – مسروق بن المرزبان:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۱۶۹ عن محمد بن صالح القاضی، عنه.

۱۴۸۶۸ – مسروق بن وائل الحضرمی:

قدم علی النبی صلی الله علیه وآله فی فد حضرموت وأسلم. لکن دخل فی جند بنی أمیة الطف. فلما رأی من الحسین علیه السلام إجابة دعائه اعتزل عن القتال.

۱۴۸۶۹ – مسعدة بن أسمع أبو بکر:

لم یذکروه. روی محمد بن جعفر البندار، عنه، عن إبراهیم بن إسحاق الزهری روایة الفضائل. الخصال ج ۲ / ۳۶. ونقله فی جد ج ۳۸ / ۲۰۹، وکمبا ج ۹ / ۳۱۰.

(۴۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، محمد بن جعفر البندار (۱)، الحارث الأعور (۱)، بنو أمیة (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، مسروق بن وائل (۱)، هارون الرشید (۱)، محمد بن صالح (۱)

صفحه ۴۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۰۴

وروی أیضا عنه، عن أحمد بن إسحاق الهروی وعن أحمد بن حازم. الخصال ج ۲ / ۱ و ۹۰.

۱۴۸۷۰ – مسعدة بن زیاد الربعی:

عده الشیخ من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ثقة عین بالاتفاق و. له کتاب فی الحلال والحرام مبوب.

جملة من روایاته عن الصادق علیه السلام فی المعانی ص ۲۳۲، وأمالی المفید ص ۱۵۵، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۱۵۷، والکافی، وغط ص ۱۰۶.

والسید ابن طاووس رأی کتابه ونقل منه حدیث فضل الدعاء، کما فی المستدرک ج ۱ / ۳۶۷.

۱۴۸۷۱ – مسعدة بن صدقة بن العیس (العبسی) البصری أبو محمد وقیل أو أبو بشر:

من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. وله کتب، منها کتاب خطب أمیر المؤمنین علیه السلام. وقال الشیخ: إنه عامی. وکش: إنه بتری. ویظهر من المفید فی إرشاده أن کتابه فی الخطب کان عنده. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین.

وقال العلامة المامقانی: حکی عن بعض أتقیاء المتأخرین أنه قال: عامی بتری لکنه معتمد علیه فی النقل. ومن تتبع أخباره یحصل له العلم بأنه أثبت من کثیر من العدول. انتهی.

وفی معناه ما نقل المحقق الوحید عن جده المجلسی الأول.

جملة من روایاته الدالة علی حسن عقیدته وکماله، وبعد کونه عامیا:

منها روایته عن الصادق صلوات الله علیه فی حدیث شریف تفسیر قوله تعالی ": الله ولی الذین آمنوا – " الآیة. أن النور آل محمد علیهم السلام و الظلمات عدوهم. کمبا ج ۷ / ۶۴، وجد ج ۲۳ / ۳۱۰.

ومنها روایته فضل محبة أمیر المؤمنین علیه السلام وذم بغضه. کمبا

(۴۰۴)

مفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، السید إبن طاووس (۱)، العلامة المجلسی (۱)، مسعدة بن زیاد الربعی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، مسعدة بن صدقة (۱)

صفحه ۴۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۰۵

ج ۹ / ۴۰۹، وجد ج ۳۹ / ۲۸۰.

ومنها روایته فی الفضائل والتنصیص بالأئمة الاثنی عشر أسمائهم و قائمهم وصلوات الله علیهم. جد ج ۳۶ / ۴۰۸، وکمبا ج ۹ / ۱۶۸.

ومنها سؤاله عن مولانا الصادق علیه السلام أن یعلمه دعاءا یدعو به فی المهمات. فأخرج له صحیفة فیها دعاء مولانا السجاد علیه السلام وأمره بالاستنساخ منها، فکتبه، فما دعا به لشئ إلا قضی الله به حاجته.

ومنها روایته عن الصادق علیه السلام خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام.

کمبا ج ۸ / ۳۸۴.

ومنها خطبة الصادق علیه السلام، کما فی دلائل الطبری ص ۲۹۴.

ومنها إکثار الثقة الجلیل الحمیری فی قرب الإسناد من الروایة عنه.

وروی العیاشی فی تفسیره ج ۲ / ۲۵۷ عنه قال: مر الحسین بن علی علیه السلام بمساکین - الخ. وحفیده علی بن محمد بن مسعدة تقدم.

۱۴۸۷۲ - مسعدة بن عمرو التجیبی:

لم یذکروه. من أصحاب معاویة یوم صفین، کما فی کتاب صفین ص ۵۰۷.

۱۴۸۷۳ - مسعدة الیسع الباهلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وله کتاب کما قاله الشیخ والنجاشی رواه عنه هارون بن مسلم. وهو حسن لحب الصادق علیه السلام إیاه، کما یأتی.

جملة من روایاته کتاب العشرة باب نادر بإسناده، عنه قال: قلت لأبی عبد الله جعفر بن محمد علیه السلام: إنی والله لأحبک. فأطرق ثم رفع رأسه فقال:

صدقت یا أبا بشر (أبا بشیر) سل قلبک عما لک فی قلبی من حبک، فقد أعلمنی قلبی عم لی فی قلبک.

قال العلامة المامقانی: وظاهر الشیخ أنه غیر مسعدة بن صدقة حیث ذکرهما تحت عنوانین. وربما استظهر اتحادهما لما رواه فی الکافی باب السمک، عن

(۴۰۵)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۶)، علی بن محمد بن مسعدة (۱)، الحسین بن علی (۱)، هارون بن مسلم (۱)، مسعدة بن صدقة (۱)

صفحه ۴۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۰۶

علی بن إبراهیم، عن هارون بن مسلم، عن مسعدة بن صدقة بن الیسع، عن أبی عبد الله علیه السلام. فتارة ینسب إلی الأب وأخری إلی الجد. وربما یساعد علیه تکنیة الصادق علیه السلام إیاه بأبی بشر مع ما سمعت من النجاشی أن کنیة مسعدة بن صدقه أبا بشر. انتهی ملخصا.

أقول: راجعت الکافی نسختین والوسائل فکان کما قال، لکن فی نسخة المطبوعة فی سنة ۱۳۷۹ فی الجزء السادس: عن مسعدة بن صدقة، عن ابن الیسع. و مثل ذلک الأخیر فی الوافی فتفحص جیدا.

۱۴۸۷۴ - مسعر بن علی بن زیاد المقری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عنه، عن حریز بن سعد بن أحمد بن مالک، کما فی کمبا ج ۱۷ / ۲۰۸، وج ۱ / ۸۱، وجد ج ۲ / ۴۱، وج ۷۸ / ۳۴۵.

۱۴۸۷۵ - مسعر بن فدکی:

خبیث ملعون صار من الخوارج. کمبا ج ۸ / ۵۰۴ و ۵۰۵ و ۵۹۳، وجد ج ۳۲ / ۵۳۳ و ۵۳۹، وج ۳۳ / ۳۱۲.

۱۴۸۷۶ - مسعر بن کدام أبو سلمة الهلالی الکوفی:

أحد الأعلام. روی حدیث الولایة ودعاء أمیر المؤمنین علیه السلام علی من لم یشهد. جد ج ۴۱ / ۲۰۴، وکمبا ج ۹ / ۵۵۷.

وروی حدیث النصوص، کما فی کفایة الأثر باب ۳.

وفی الکافی باب مجالسة العلماء، عن سفیان بن عیینة، عنه قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام - الخ. وعن ابن حجر أنه ثقة فاضل.

وعن خالد بن عمر قال: رأیت کأن جبهته رکبة عنز من السجود. و قال ابنه محمد بن مسعر: کان أبی لا ینام إلی أن یقرأ نصف القرآن. توفی مسعر سنة ۱۵۵. والأخیران وغیرهما فی السفینة فی لغة " سعر " نقلا عن تذکرة الحفاظ.

(۴۰۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، مسعدة بن صدقة بن الیسع (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، حدیث الولایة (۱)، هارون بن مسلم (۱)، علی بن زیاد (۱)، مسعدة بن صدقة (۲)، مسعر بن کدام (۱)، القرآن الکریم (۱)، الخوارج (۱)، السجود (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۴۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۰۷

۱۴۸۷۷ - مسعر بن یحیی بن الحجاج النهدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن عبد الله بن جعفر، عنه، عن شریک بن عبید الله. کتاب الکفر ص ۱۶۱، وکتاب العشرة ص ۲۳، وجد ج ۷۳ / ۳۷۳، و ج ۷۴ / ۷۴. ونقله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۳.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۹ عن أحمد بن محمد بن الحسن النخعی، عنه، عن شریک، روایة أخری. ونقله فی کتاب العشرة ص ۲۰۲، وجد ج ۷۵ / ۳۱۱.

۱۴۸۷۸ - مسعود بن أبی وائل أبو رزین:

من أصحاب الحسن المجتبی صلوات الله علیه، کما قاله الشیخ والاختصاص، وقب. کمبا ج ۱۰ / ۱۲۶، وجد ج ۴۴ / ۱۱۰.

۱۴۸۷۹ - مسعود بن جرجة - کما فی ختص (رجرجة - کما فی البحار):

کان فی مصر عینا لمعاویة. کمبا ج ۸ / ۶۵۸، وجد ج ۳۳ / ۵۹۱.

۱۴۸۸۰ – مسعود بن الحجاج:

شهید الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷ و ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۶۴ و ۷۲، وج ۱۰۱ / ۲۷۳.

۱۴۸۸۱ – مسعود بن رحیلة:

رئیس أشجع جاء مع سبعمائة فخافوا أن یغزوهم رسول الله صلی الله علیه وآله فرضوا بالصلح، کما فی فس ص ۱۳۴.

۱۴۸۸۲ – مسعود بن سعد الجعفی أبو سعد الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. ویدل علیه حسنه وکماله ما رواه الصدوق فی الخصال ص ۷۸ بإسناده، عن أبی غسان قال: حدثنا مسعود بن سعد الجعفی – وکان من خیار من أدرکنا –، عن یزید بن أبی زیاد. ونقله فی جد ج ۲ / ۴۹، وکمبا ج ۱ / ۸۳.

(۴۰۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، صلح (یوم) الحدیبیة (۱)، یزید بن أبی زیاد (۱)، مسعود بن أبی وائل (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، یحیی بن الحجاج (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مسعود بن الحجاج (۱)، مسعود بن سعد (۲)، الشراکة، المشارکة (۲)، الإختیار، الخیار (۱)

صفحه ۴۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۰۸

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۷۹ عن ابن عقدة، عن أحمد بن یحیی قال:

سمعت أبا غسان یقول: ما رأیت فی جعفی أفضل من مسعود بن سعد. وهو أبو سعد الجعفی. ونقله فی کمبا ج ۱۱ / ۲۰۶، وجد ج ۴۷ / ۳۳۷.

وروی إسماعیل بن أبان، عنه، عن جابر، عن الباقر علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۷۹.

۱۴۸۸۳ – مسعود الشجری:

لم یذکروه. وله کتاب فی رواة حدیث غدیر خم وطرقه، کما فی القاموس.

۱۴۸۸۴ – مسعود الطائی:

لم یذکروه. روی زکریا بن محد، عنه، عن عبد الحمید، عن الصادق علیه السلام. سن ج ۱ / ۶۶.

۱۴۸۸۵ – مسعود بن علقمة بن زید:

لم یذکروه. روی محمد بن عبید الله، عنه، عن عبد الرحمن بن سابط، کما فی فلاح السائل للسید ص ۲۸۴، وفی الطبعة الثانیة ص ۲۵۷.

۱۴۸۸۶ – مسعود بن فدکی التمیمی:

لم یذکروه. جعله أمیر المؤمنین علیه السلام أمیرا علی قراء أهل البصرة، کما فی کتاب صفین.

۱۴۸۸۷ – مسعود بن قیلة، عم المختار بن أبی عبیدة الثقفی:

لم یذکروه. کان أمیرا علی ساباط حین الحسن المجتبی علیه السلام بالخنجر.

۱۴۸۸۸ – مسعود بن ناصر بن أبی زید السجستانی أبو سعید الحافظ:

لم يذكروه. وله كتاب الدراية مجلد أكثر من عشرين كراسا، كما قاله السيد.

وروى عنه السد فى الإقبال الغدير وقال: إنه من علماء المخالفين، كما

(۴۰۸)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، المختار بن أبى عبيدة الثقفى (۱)، إسماعيل بن أبان (۱)، محمد بن عبيد الله (۱)، أحمد بن يحيى (۱)، مدينة البصرة (۱)، مسعود بن سعد (۱)، عبد الحميد (۱)، غدير خم (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۴۰۹

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۴۰۹

فيه ص ۴۵۳ و ۴۵۵.

وله كتاب الولاية، روى عنه الشيخ الحر فى إثبات الهداة ج ۴ / ۱۶۵.

وروى العلامة فى كشف اليقين، عنه، عن أحمد بن محمد بن أحمد البزاز، رواية الفضائل. كمبا ج ۹ / ۴۳۰، وجد ج ۴۰ / ۱۵.

۱۴۸۸۹ - مسعود بن يحيى النهدى:

لم يذكروه. تقدم فى محمد بن عيسى العجلى روايته.

۱۴۸۹۰ - مسعود بن يوسف بن كليب:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الصفار فى البصائر الجزء ۱ باب ۹ عن إبراهيم بن محمد، عنه، عن الحسن بن حماد، عن فضيل بن الزبير، عن أبى جعفر عليه السلام، حديث خلقة النبى والأئمة صلوات الله عليهم وشيعتهم من عليين وأعدائهم من سجين. ونقله فى جد ۶ / ۲۴۹، وكمبا ج ۳ / ۶۹.

۱۴۸۹۱ - مسكن الخزاز:

لم يذكروه. روى على بن مطر، عنه، عن الصادق عليه السلام كما فى رواية الصدوق المروية فى كتاب الصلاة ص ۷۵۷، وكمبا ج ۶ / ۲۷، وج ۱۴ / ۱۹۴، ولكن فى جد ج ۵۹ / ۳۳۵، وج ۷۶ / ۱۴۲، وج ۸۹ / ۳۴۶: سكن الخزاز. ورواه فى الكافى عن على بن مطر، عنه، عن الصادق عليه السلام، وفيه: سكن الخزاز.

۱۴۸۹۲ - مسكين:

روى إبراهيم بن عبد الحميد، عنه، عن الصادق عليه السلام. سن ج ۲ / ۴۶۰.

وفيه ص ۴۹۹ ذكر سكين.

۱۴۸۹۳ - مسكين:

من أصحاب الباقر عليه السلام. ثقة: قاله الشيخ فى رجاله والمجلسى فى الوجيزة.

(۴۰۹)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، كتاب كشف اليقين للعلامة الحلى (۱)، العلامة المجلسى (۱)، إبراهيم بن عبد الحميد (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، إبراهيم بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسن بن حماد (۱)، محمد بن عيسى (۱)، سكن الخزاز (۲)، على بن مطر (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۴۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۱۰

۱۴۸۹۴ - مسکین أبو الحکم بن مسکین:

ثقة، کما عن جماعة منهم النجاشی والعلامة وغیرهما. وله کتاب ذکره سعد والعلامة. وابن داود عنونه مسکین بن الحکم.

۱۴۸۹۵ - مسکین بن بکیر بن بسطام:

لم یذکروه. روی عن شعبة بن الحجاج روایة کریمة فی النص والفضائل العظیمة، کما فی المغیرة فی روایة شریفة. کمبا ج ۱۳ / ۱۳۴، وجد ج ۵۲ / ۱۱۴.

۱۴۸۹۷ - مسکین بن عبد العزیز:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل فی کتاب النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم بإسناده، عن سلیمان بن جعفر الجعفری (الثقة)، عنه، عن أبی سلمة روایة فی ذلک، کما فی جد ج ۳۶ / ۳۱۶، وکمبا ج ۹ / ۱۴۷، وکفایة الأثر فی النصوص باب ۹.

۱۴۸۹۸ - مسکین بن عمار:

لم یذکروه. روی أحمد بن المحسن المیثمی، عنه، عن فضیل بن رسان، عن أبی جعفر علیه السلام. سن ج ۲ / ۵۹۴.

۱۴۸۹۹ - مسلم بن إبراهیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن الفضل بن حباب، عنه، عن أبان حدیث نزول الجام البلور الأحمر مملوءا مسکا وعنبرا للرسول وأهل بیته صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۹۶، وجد ج ۳۷ / ۱۰۰.

(۴۱۰)

مفاتیح البحث: کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، سلیمان بن جعفر الجعفری (۱)، مسکین أبو الحکم (۱)، شعبة بن الحجاج (۱)، محسن المیثمی (۱)، عبد العزیز (۱)

صفحه ۴۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۱۱

۱۴۹۰۰ - مسلم الأعور الهمدانی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وقع فی طریق المفید عن إبراهیم بن محمد، عنه، عن حبة العرنی الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: إن الله عز وجل خلق الأرواح قبل الأجسام بألفی، عام، وعلقها بالعرش، وأمرها بالتسلیم علی و الطاعة لی. وکان أول من سلم علی وأطاعنی من الرجال روح علی بن أبی طالب علیه السلام. جد ج ۴۰ / ۴۱، وکمبا ج ۹ / ۴۳۶.

۱۴۹۰۱ - مسلم بن أوس أبو المعتمر:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی صعصعة، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام خطبته المفصلة فی جوامع التوحید، کما فی توحید الصدوق ص ۴۰. ونقله جد ج ۴ / ۲۹۴، وکمبا ج ۲ / ۱۹۸.

۱۴۹۰۲ - مسلم البطین:

عده الشیخ وغیره من أصحاب الحسن المجتبی علیه السلام. فإن اتحد مع مسلم بن علی البطین الآتی فهو من أصحاب السجاد صلوات الله علیه أیضا.

۱۱۴۹۰۳ - مسلم الجصاص:

دعاه ابن زیاد لإصلاح دار الإمارة فی الکوفة. ونقل ورود أهل البیت بالکوفة. وفیه ما یدل علی محبته لأهل البیت. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۰، وجد ج ۴۵ / ۱۱۴.

۱۴۹۰۴ – مسلم بن خالد المکی الزنجی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من رواياته فی خصال الصدوق باب ۱۶، بإسناده، عن علی بن محمد المؤمن الزعفرانی الکوفی ومحمد بن خالد البرقی، عنه، عن الصادق علیه السلام. ونقله جد ج ۵ / ۲۷۸، وکمبا ج ۳ / ۷۷.

وروی غانم بن الحسن السعدی، عنه، عنه علیه السلام روایات الفضائل.

جد ج ۸ / ۳۵، وج ۱۶ / ۱۳۴، وکمبا ج ۳ / ۲۹۹، وج ۶ / ۱۳۰.

وروی القمی فی تفسیره ص ۱۶۲ عن أبیه، عنه، عن محمد بن جابر. ونقله

(۴۱۱)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الخصال للشیخ الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۲)، علی بن أبی طالب (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، مسلم بن خالد المکی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو المعتمر (۱)، مسلم الأعور (۱)، محمد بن جابر (۱)، مسلم الجصاص (۱)، علی بن محمد (۱)

صفحه ۴۱۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۱۲

فی جد ج ۳۷ / ۳۴۵، وکمبا ج ۹ / ۲۵۹.

وروی عبد العزیز بن عبد الصمد، عنه، عن أبی الزبیر، عن جابر الأنصاری حدیث میلاد مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۸ / ۱۲۵، وکمبا ج ۹ / ۲۸۹.

۱۴۹۰۵ – مسلم بن سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۴ عن زافر بن سلیمان، عنه، عن الحکم بن أبان، حدیث فضل نظر الولد البار إلی أبویه وأن له بکل نظرة حجة مبرورة.

۱۴۹۰۶ – مسلم بن عبد ربه الأزدی:

لم یذکروه. هو من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۵۱۶، وجد ج ۳۲ / ۵۹۶. ولعله مسلم بن عبد الله الأزدی الآتی.

۱۴۹۰۷ – مسلم بن عبد الله الأزدی:

لم یذکروه. قتل شهیدا من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین، کما تقدم فی مؤمل بن عبد الله المرادی.

۱۴۹۰۸ – مسلم بن عبد الله البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱۱ ص ۵۵ فی روایة شریفة.

۱۴۹۰۹ – مسلم بن عبد الله الضبابی:

ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸ و ۲۸۹ و ۲۹۰، وجد ج ۴۵ / ۷۰ و ۳۷۳ و ۳۷۴.

۱۴۹۱۰ – مسلم بن عبد الله بن محمد بن عقیل: تقدم أبوه.

۱۴۹۱۱ – مسلم بن عقبة المری:

ملعون أمر من الدفلی. من أتباع معاویة. کمبا ج ۸ / ۶۷۹، وجد ج ۳۴ / ۵۲.

بعثه یزید إلی المدینة وأحل له المحرمات، فوقعت فاجعة الحرة. کمبا

(۴۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن محمد بن عقیل (۱)، عبد العزیز بن عبد الصمد (۱)، مسلم بن عقبة المری (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، زافر بن سلیمان (۱)، مسلم بن سعید (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۱۳

ج ۱۱ / ۳۵، و ۴۰، وکتاب الأخلاق ص ۱۵۲، وجد ج ۴۶ / ۱۲۲ و ۱۳۸، وج ۷۱ / ۱۲۴.

وهو مسرف بن عقبة المذکور فی مستدرک السفینة ج ۵ / ۲۴ لغة " سرف."

۱۴۹۱۲ - مسلم بن عقیل بن أبی طالب سلام الله علیه:

عدوه من أصحاب الحسن والحسین صلوات الله علیهما. وعندی أنه من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام أیضا لأنه تزوج رقیة بنت أمیر المؤمنین علیه السلام، کما تقدم فی عقیل. وکان علی میمنة جند أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین مع الحسن والحسین علیهما السلام وعبد الله بن جعفر، کما فی کمبا ج ۸ / ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۷۳.

وولد له من رضیة عبد الله ومحمد وکانا من الشهداء. وذکره فی کمبا ج ۹ / ۶۲۱، وجد ج ۴۲ / ۹۳.

مبارزتهما فی یوم عاشوراء. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹، وجد ج ۴۵ / ۳۲.

وتقدم فی عقیل قول النبی صلی الله علیه وآله لعلی علیه السلام فی حق ولد عقیل: وإن ولده لمقتول فی محبة ولدک، فتدمع علیه عیون المؤمنین، وتصلی علیه الملائکة المقربون - الخ.

ما جری بینه وبین معاویة فی أرضه التی باعها منه. جد ج ۴۲ / ۱۱۶، وکمبا ج ۹ / ۶۲۷.

إرسال أبی عبد الله الحسین علیه السلام مسلما إلی کوفة وما جری علیه من ابتداء شفره إلی شهادته. جد ج ۴۴ / ۳۳۴ - ۳۵۹، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۶.

مدحه فی کتاب الحسین علیه السلام إلی أهل الکوفة وقوله علیه السلام:

أنا باعث إلیکم أخی وابن عمی وثقتی من أهل بیتی مسلم بن عقیل - الخ. جد ج ۴۴ / ۳۳۴.

إرساله من الکوفة مکتوبا إلی مولانا الحسین علیه السلام فی ۱۲ ذی القعدة.

بدء قیامه لمحاربة أهل الکوفة وشجاعته. ج ۴۴ / ۳۴۸ و ۳۴۹.

قال العلامة المج: وفی بعض کتب المناقب قال: أرسل الحسین علیه السلام

(۴۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۶)، أبو طالب علیه السلام (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، مدینة الکوفة (۴)، الشهادة (۲)، الزوج، الزواج (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۴۱۴

مسلم بن عقیل إلی الکوفة وکان مثل الأسد. قال عمرو وغیره: لقد کان من قوته أنه یأخذ الرجل بیده فیرمی به فوق البیت. ج ۴۴ / ۳۵۴.

شهادته صلوات الله وسلامه علیه. ج ۴۴ / ۳۵۷ – ۳۵۹.

وصول خبر مسلم إلی الحسین علیه السلام فی منزل زبالة. ج ۴۴ / ۳۷۴.

قال المفید: وکان خروج مسلم بن عقیل رحمه الله بالکوفة یوم الثلاثاء لثمان مضین من ذی الحجة سنة ستین. وقتله یوم الأربعاء لتسع خلون منه یوم عرفة. و کان توجه الحسین علیه السلام من مکة إلی العراق یوم خروج مسلم یوم الترویة.

ص ۳۶۳، وکمبا ج ۱۰ / ۱۸۳.

زیارته علیه السلام فی کمبا کتاب المزار ج ۲۲ / ۹۸، وجد ج ۱۰۰ / ۴۲۶.

باب شهادة ولدی من تزوجه رقیة بنت أمیر المؤمنین علیه السلام وکونه علی میمنة جند أمیر المؤمنین یوم صفین یظهر ضعف قول المامقانی من أنه کان عمره الشریف حین استشهد ثمانیة وعشرین سنة، عاش مع أبیه ثمانی عشر سنة وبعده عشر سنین. لأنه بناءا علی ذلک یکون تولده سنة ۳۲ تخمینا وکان حرب صفین سنة ۳۷ فیکون عمره یوم صفین خمس سنین ولا یعقل أن یکون فی هذا السن علی میمنة الجند کما هو واضح.

۱۴۹۱۳ – مسلم بن علی البطین: عده الشیخ من أصحاب السجاد علیه السلام.

۱۴۹۱۴ – مسلم بن عمرو الباهلی:

مذموم. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶ – ۱۸۱، وجد ج ۴۴ / ۳۴۶.

۱۴۹۱۵ – مسلم بن عوسجة الأسدی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. کان رجلا شجاعا عابدا زاهدا متنکسا. جملة من قضایاه مع معقل مولی ابن زیاد فی الکوفة. ج ۴۴ / ۳۴۲.

قوله لیلة عاشوراء للحسین صلوات الله علیه: أنحن نخلی عنک؟! وبما

(۴۱۴)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، دولة العراق (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، کتاب المزار للشهید الأول (۱)، مدینة الکوفة (۳)، یوم عرفة (۱)، مسلم بن عوسجة (۱)، الصّلاة (۱)، الحرب (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۲)

صفحه ۴۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۱۵

نعتذر إلی الله فی أداء حقک؟! لا والله حتی أطعن فی صدورهم برمحی، وأضربهم بسیفی فأثبت قائمه فی یدی. ولو لم یکن سلاح أقاتلهم به، لقذفتهم بالحجارة.

والله لا نخلیک حتی یعلم الله أنا قد حفظنا غیبة رسول الله فیک. أما والله لو علمت أنی أقتل ثم أحیی ثم أحرق حیا ثم أذری، ثم یفعل ذلک بی سبعین مرة، ما فارقتک حتی ألقی حمامی دونک. فکیف لا أفعل ذلک وإنما هی قتله واحدة، ثم هی الکرامة التی لا انقضاء لها أبدا. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۲، وجد ج ۴۴ / ۳۹۳.

مقاتله وشهادته رضوان الله علیه ووصیته إلی حبیب بن مظاهر بأن یقاتل دون مولاه حتی یموت. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۶، وجد ج ۴۵ / ۱۹.

وفی زیارة الناحیة المقدسة: السلام علی مسلم بن عوسجة الأسدی القائل للحسین قد أذن له فی الانصراف: أنحن نخلی عنک؟! وبم نعتذر عند الله من أداء حقک - إلی آخر کلماته الشریفة فی حقه قریبا مما مر عنه فی لیلة عاشوراء. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، وج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۶۹، وج ۱۰۱ / ۲۷۱.

۱۴۹۱۶ - مسلم الغلابی:

لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. جملة من روایاته فی کمبا ج ۶ / ۲۹۷، وجد ج ۱۸ / ۱.

۱۴۹۱۷ - مسلم بن الفضل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین باب ۴۳ ح ۶ عن الأزهری مسرور بن العاص، عنه، عن أبی سعید غانم بن سعید الهندی، روایة شریفة. ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۱۱۱، وجد ج ۵۲ / ۲۷.

۱۴۹۱۸ - مسلم بن قزطة: ملعون منحرف، من جند الخاطئة فی البصرة.

۱۴۹۱۹ - مسلم بن کثیر الأعرج:

من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما. وتشرف بشهادة الطف فی الحملة الأولی. کمبا ج ۱۰ / ۱۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۴.

(۴۱۵)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۲)، حبیب بن مظاهر الأسدی رضوان الله علیه (۱)، مسلم بن کثیر الأعرج (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مدینة البصرة (۱)، مسلم بن عوسجة (۱)، القتل (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۴۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۱۶

قال العلامة المامقانی: وزاده علی شرف الشهادة شرف تخصیصه بالتسلیم علیه فی زیارة الناحیة المقدسة.

أقول: والعجب أنه عنونه مثل ما عنونا وأعطاه شرف التسلیم مع أنه فی الزیارة الناحیة المذکورة فی البحار: السلام علی أسلم بن کثیر الأزدی الأعرج و لیس فیه اسم من المسلم فراجع جد ج ۴۵ / ۷۲، وج ۱۰۱ / ۲۷۳، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۹، و ج ۲۲ / ۱۸۴.

۱۴۹۲۰ - مسلم بن کریب القابضی الهمدانی:

لم یذکروه. کلماته مع الأشتر حین حوصر عثمان. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۹۹.

۱۴۹۲۱ - مسلم بن کناد:

لم یذکروه. ذکره السید فی زمرة شهداء الطف فی الزیارة الرجبیة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰. کذا فی الإقبال ص ۷۱۴.

۱۴۹۲۲ - مسلم بن کیسان الضبی الملائی:

لم یذکروه. روی عن حبة العرنی عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب صفین ص ۱۴۷.

۱۴۹۲۳ - مسلم المجاشعی:

لم یذکروه. هو الذی تشرف بلقاء حذیفة بن الیمانی وتکلم معه، فاهتدی إلی صراط الله الحمید أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وقوی إیمانه فراجع کمبا ج ۸ / ۱۹ و ۲۵ و ۲۶ و ۴۳۰، وجد ج ۲۸ / ۸۹ و ۱۱۱، وج ۳۲ / ۱۷۴.

ومحصوله: لما اهتدی واستبصر أمر الخلافة الحقة الإلهیة، لحق بأمیر المؤمنین علیه السلام. فلما کان الجمل وعبی أمیر المؤمنین علیه السلام جنده، أوقفهم من الغداة إلی الظهر یدعوهم ویناشدهم ویتم الحجة علیهم. ثم أخذ المصحف وقال: من یأخذ هذا المصحف

یعرضه علیهم ویدعوهم إلی ما فیه؟

قاله ثلاثا، فلم یجبه فی کل مرة إلا مسلم المجاشعی وقال: أنا آخذه وأعرضه

(۴۱۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، یوم عاشوراء (۱)، مسلم المجاشعی (۲)، أسلم بن کثیر (۱)، مسلم بن کناد (۱)، الشهادة (۲)، الزیارة (۱)

صفحه ۴۱۷

علیهم، وأدعوهم إلی ما فیه. فقال أمیر المؤمنین علیه السلام: إنک إن فعلت ذلک إنک لمقتول. فقال: والله یا أمیر المؤمنین ما شئ أحب إلی من أن أرزق الشهادة بین یدیک، وأن أقتل فی طاعتک.

فأعطاه أمیر المؤمنین علیه السلام المصحف. فتوجه به نحو عسکرهم. فنظر إلیه أمیر المؤمنین علیه السلام وقال: إن الفتی حشی الله نورا وإیمانا، و هو مقتول، ولقد أشفقت علیه من ذلک. ولن یفلح القوم بعد قتلهم إیاه. فمضی الفتی ودعا واستشهد بعد قطع یدیه وتمت الحجة. فحمل علیه السلام علیهم فما کانت إلا ساعة حتی رأی القوم صرعی کأنهم أعجاز نخل منقعر فذاقوا عذاب الله فی الدنیا والآخرة وغلب جند الله وحزب ولیه فإن جنده هم الغالبون.

ج ۲۸ / ۱۱۲.

ورواه من أعلام العامة الموفق بن أحمد أخطب خوارزم فی المناقب ص ۱۱۲ ط تبریز، کما فی ملحقات إحقاق الحق ج ۸ / ۱۰۵ و ۶۵۴.

۱۴۹۲۴ - مسلم بن محمود:

لم یذکروه. له کتاب أخبار الجن. وهو من قدماء المخالفین. نقل منه فی کمبا ج ۱۴ / ۵۹۳ و ۵۹۷، وجد ج ۶۳ / ۱۰۷ و ۱۲۸.

۱۴۹۲۵ - مسلم بن معتب بن أبی لهب:

لم یذکروه. عد من المبهشین؟؟ به صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۶ / ۷۳۲، وجد ج ۲۲ / ۲۵۰.

۱۴۹۲۶ - مسلم بن أبی عبد الله الصادق علیه السلام:

روی یج أن الصادق علیه السلام علمه فی لیلة فأصبح وقد أحکم القرآن.

کمبا ج ۱۱ / ۱۳۲، وجد ج ۴۷ / ۱۰۱.

ولعله متحد مع مسلم مولی أبی الحسن علیه السلام الذی روی عنه علی بن إبراهیم الجعفری، کما فی ختص ص ۲۶۱. وفی کمبا ج ۱۱ / ۱۴۸، وجد ج ۴۷ / ۱۵۳ روی

(۴۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، القرآن الکریم (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۱۸

کش أن أبا الحسن علیه السلام قال له: أرجو أن أکون قد وافقت الاسم، وأنه علم القرآن فی النوم، فأصبح وقد علمه.

۱۴۹۲۷ – مسلم مولی أمیر المؤمنین علیه السلام:

من عتقائه یکتب بین یدیه وابنه القاسم.

۱۴۹۲۸ – مسلم مولی عامر بن مسلم:

لم یذکروه. عده من الشهداء فی زیارة الرجبیة. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰.

۱۴۹۲۹ – مسلم بن نجم البزاز الکوفی:

لم یذکروه. هو الشیخ الجلیل روی عنه محمد بن المشهدی فی مزاره عن أحمد بن محمد المقری، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۴۱ و ۳۱۸.

۱۴۹۳۰ – مسلم بن یسار:

لم یذکروه. روی عن جابر بن عبد الله الأنصاری روایة کریمة فی الفضائل.

کمبا ج ۹ / ۳۵۱ و ۲۴۱، وجد ج ۳۷ / ۲۷۲، وج ۳۹ / ۱۸.

۱۴۹۳۱ – مسلمة بن خالد:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۵۵ عن الحسن بن مهران، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه تفسیر قوله تعالی ": یوفون بالنذر " وتفصیل القصة. ونقله فی جد ج ۳۵ / ۲۳۷، وکمبا ج ۹ / ۴۵.

۱۴۹۳۲ – مسلمة بن عبد الملک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ثواب الأعمال، عن محمد بن جعفر، عنه، عن داود بن سلیمان، عن الرضا صلوات الله علیه. جد ج ۵ / ۱۱۸، وکمبا ج ۳ / ۳۴.

(۴۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مسلم مولی عامر بن مسلم (۱)، أحمد بن محمد المقری (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، داود بن سلیمان (۱)، محمد بن المشهدی (۱)، محمد بن جعفر (۱)، القرآن الکریم (۱)، الزیارة (۱)، الشهادة (۱)، النوم (۱)

صفحه ۴۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۱۹

۱۴۹۳۳ – مسلمة بن مخلد الأنصاری:

لم یذکروه. من رؤساء جند معاویة یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۰۶ و ۴۴۵ و غیره.

وکان یدعو إلی الطلب بدم عثمان. کمبا ج ۸ / ۶۴۳ و ۶۴۹، وجد ج ۳۳ / ۵۳۵ و ۵۵۷.

۱۴۹۳۴ – مسلمة بن نمیل:

قیل له: ما لعلی علیه السلام رفضة العامة وله فی کل خیر ضرس قاطع؟

فقال: لأن ضوء عیونهم قصیر عن نوره والناس إلی أشکالهم أمیل. کذا عن المناقب.

۱۴۹۳۵ – مسمع بن عبد الملک بن مسمع بن مالک بن مسمع بن شیبان أبو سیار کردین:

شیخ بکر بن وائل بالبصرة ووجهها وسید المسامعة. ثقة جلیل بلا خلاف ولا غمز فیه. وهو من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. وهو أوجه من أخیه عامر بن عبد الملک وابنه. وله بالبصرة عقب. و قال له الصادق علیه السلام: إنی لأعدک لأمر

عظیم یا أبا سیار.

ویظهر من روایة أکله من طعام الصادق علیه السلام ولم یأخذ منه مع أنه کان لا یزید علی أکلة واحدة فی اللیل والنهار دلالات علی أنه مورد ألطاف الإمام فراجع کمبا ج ۱۱ / ۱۵۰، وجد ج ۴۷ / ۱۵۸.

مل: مسمع کردین قال: قال لی أبو عبد الله علیه السلام: یا مسمع أنت من أهل العراق أما قبر الحسین؟ قلت: لا، أنا رجل مشهور من أهل البصرة، وعندنا من یتبع هوی هذا الخلیفة، وأعداؤنا کثیرة من أهل القبائل من النصاب وغیرهم، ولست آمنهم أن یرفعوا علی [حالی] عند ولد سلیمان، فیمثلون علی.

قال لی: فما تذکر ما صنع به؟ قلت: بلی. قال: فتجزع؟ قلت: إی والله، و

(۴۱۹)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، دولة العراق (۱)، مسمع بن عبد الملک بن مسمع (۱)، عامر بن عبد الملک (۱)، أبو عبد الله (۱)، مدینة البصرة (۱)، مسمع کردین (۱)، القبر (۱)، الأکل (۱)، الطعام (۱)

صفحه ۴۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۲۰

أستعبر لذلک حتی یری أهلی أثر ذلک علی، فأمتنع من الطعام حتی یستبین ذلک فی وجهی.

قال: رحم الله دمعتک. أما إنک من الذین یعدون فی هل الجزع لنا والذین یفرحون لفرحنا، ویحزنون لحزننا، ویخالفون لخوفنا، ویأمنون إذا أمنا. أما إنک سری عند موتک وحضور آبائی لک ووصیتهم ملک الموت بک وما یلقونک به من البشارة ما تقر به عینک قبل الموت. فملک الموت أرق علیک وأشد رحمة لک من الأم الشفیقة علی ولدها.

قال: ثم استعبر واستعبرت معه، فقال ... إلی أن قال بعد ذکر بکاء الأرض والسماء والملائکة، وفضل البکاء علیهم، والموجع قلبه، ووصف الکوثر: أما إنک یا کردین ممن تروی عنه - الخبر الشریف المفضل فی جد ج ۴۴ / ۲۸۹، و ج ۸ / ۲۳، وکمبا ج ۱۰ / ۱۶۶، وج ۳ / ۲۹۶.

۱۴۹۳۶ - مسمع بن عبد الله البصری:

لم یذکروه. روی عثمان بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. المحاسن ج ۲ / ۴۶۰. وتقدمت روایته أیضا فی صالح بن أسود. ولعله متحد مع سابقه.

۱۴۹۳۷ - مسنة بن عبد ربه:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن الرضا علیه السلام. بشا ص ۱۸۷.

۱۴۹۳۸ - المسور بن مخزمة الزهری أبو عبد الرحمن:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین علیه السلام و رسوله إلی معاویة. کذا قاله الشیخ. ولد بعد الهجرة بسنتین. وقیل: کان فقیها من أهل العلم والدین. وأقام بالمدینة إلی هن قتل عثمان ثم سار إلی فلم بها حتی مات معاویة.

وکره بیعة یزید وأقام مع ابن الزبیر بمکة حتی قدم الحصین بن نمیر إلی مکة فی جیش أهل الشام لقتال ابن الزبیر بعد وقعة الحرة. فقتل المسور بحجر وهو یصلی فی الحجر وصلی علیه ابن الزبیر وکان عمره ۶۲ عاما.

(۴۲۰)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن

موسی الرضا علیهما السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۲)، المسور بن مخزمة (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، حصین بن نمیر (۱)، الشام (۱)، البکاء (۲)، القتل (۳)، الطعام (۱)، الموت (۳)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۲۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۲۱

ومن قضایاه أنه کان یذک یزید فی شربه الخمر فکتب یزید إلی عامله أن یحده حد القذف، فحده ونقل أنه کان یتستر ویدخل فی مجالس عزاء الحسین علیه السلام فی المدینة فی مجلس نساء بنی هاشم وکذا جماعة من الأصحاب ینوحون معهن ویبکون.

۱۴۹۳۹ - المسور بن المخرمة بن نوفل:

لم یذکروه. روی الشیخ، عن محمد بن مسلم أبی شهاب الزهری، عنه و عروة بن الزبیر، عن رسول الله صلی الله علیه وآله - الخبر. کمبا ج ۶ / ۵۷۴، و جد ج ۲۱ / ۱۰، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۲۶۸.

وما یفید ذمه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۳۹.

۱۴۹۴۰ - المسیب بن خداش التیمی: قتل بصفین، کما فی کتاب صفین.

۱۴۹۴۱ - المسیب بن رافع المخزومی:

لم یذکروه. هو من الثقات الذین رووا أشعار سیدنا الحسین علیه السلام، کما قاله أبو مخنف لوط بن یحیی. وذکره فی کمبا ج ۱۷ / ۱۵۰، وجد ج ۷۸ / ۱۲۲.

۱۴۹۴۲ - المسیب بن زهیر الضبی:

من خدام منصور الدوانیقی. دفع المنصور إلیه سیفا وقال له: إذا دخل جعفر بن محمد فخاطبته وأومأت إلیک فاضرب عنقه ولا تستأمر - الخ. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۱، وکتاب الدعاء ص ۱۴۷، وجد ج ۴۷ / ۱۹۳، وج ۹۴ / ۲۸۴.

قضایاه مع موسی الکاظم صلوات الله علیه فی المجلس وما أوصی إلیه و دعاؤه له. وفیها دلالات علی حسنه وکماله. کمبا ج ۱۱ / ۳۰۰، وجد ج ۴۸ / ۲۲۳.

جملة من روایاته. کمبا ج ۲۲ / ۱۴۲، وجد ج ۱۰۱ / ۱۱۸.

۱۴۹۴۳ - المسیب بن نجیة الفزاری الکوفی:

من أصحاب أمیر المؤمنین والحسن المجتبی صلوات الله علیهما ومن التابعین

(۴۲۱)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، المسیب بن زهیر (۱)، لوط بن یحیی (۱)، بنو هاشم (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، القتل (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۴۲۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۲۲

الکبار ورؤسائهم وزهادهم. قتل سنة ۶۵ فی طلب ثار الحسین صلوات الله و سلامه علیه.

شهوده مع أمیر المؤمنین علیه السلام فی غزوة الجمل. کمبا ج ۸ / ۴۱۷، و جد ج ۳۲ / ۱۲۰، ولکن فیه: المسیب بن نجبة.

کلماته مع الحسن المجتبی علیه السلام حین بایع مع معاویة. کمبا ح ۱۰ / ۱۱۳، وجد ج ۴۴ / ۵۷.

نقله قصة أساری الفرس فی المدینة زمن خلافة عمر فی دلائل الطبری ص ۸۱.

مکاتبته مع جماعة من أهل الکوفة إلی الحسین علیه السلام یدعونه إلیهم.

کمبا ج ۱۰ / ۱۷۵.

مکاتبة الحسین علیه السلام إلیه وإلی غیره فیه ص ۱۸۸، وجد ج ۴۴ / ۳۳۳ و ۳۸۱.

خروجه لطلب ثار الحسین علیه السلام فیه ص ۲۸۴، وجد ج ۴۵ / ۳۵۵.

جملة من روایاته عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۶۸۱، وج ۹ / ۵۸۵، وجد ج ۴۱ / ۳۱۴، وج ۴۲ / ۱۴۶، وج ۳۴ / ۵۷. وفی البحار الجدید فی کل الموارد:

المسیب بن نجبة.

۱۴۹۴۴ - المسیب بن واضح:

لم یذکروه. کان یخدم العسکری صلوات الله علیه. الطب ص ۸۶: عنه، عن أبیه، عن جده، عن جعفر بن محمد علیه السلام وکمبا ج ۱۴ / ۵۳۹، وجد ج ۶۲ / ۲۳۷.

۱۴۹۴۵ - المسیح بن حاتم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۵ عن أبی المفضل، عن إسحاق بن محمد بن مروان، عن أبیه، عنه، عن سلام بن أبی عمرة الخراسانی، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: من حسد علیا فقد حسدنی، ومن حسدنی فقد کفر.

(۴۲۲)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إسحاق بن محمد بن مروان (۱)، سلام بن أبی عمرة (۱)، مسیب بن نجبة (۲)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۲۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۲۳

ونقله فی جد ج ۳۹ / ۳۳۴، وکمبا ج ۹ / ۴۲۲.

۱۴۹۴۶ - المسیح بن محمد:

لم یذکروه. روی جعفر بن محمد بن مروان، عن أبیه، عنه، عن أبی علی بن أبی عمرة الخراسانی روایة مفصلة فی الفضائل. بشارة المصطفی ص ۴۸، وأمالی المفید مج ۳۲.

۱۴۹۴۷ - مسیرة بن حضرمة بن جلباب بن عبد الحمید بن بکار الکوفی الدقاق:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن أبناء الحسین علیه السلام معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام، کما یأتی فی نوفل بن أبی الأشعث.

۱۴۹۴۸ - المشمعل بن سعد الأسدی الناشری:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق. وله کتاب الدیات یشترک فیه مع أخیه الحکم. رواه عنه عبیس بن هشام.

وقد یروی عن أبی بصیر أیضا معجزة مولانا الباقر علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۷۰، وجد ج ۴۶ / ۲۴۷.

جملة من روایاته فی المقتضب ص ۴۶.

۱۴۹۴۹ – مصادف:

مولی أبی عبد الله الصادق والکاظم صلوات الله علیهما ومن أصحابهما روی عنهما.

ما یفید حسنه وکماله وإخلاصه وانقیاده فی کمبا ج ۱۱ / ۱۶۶، وجد ج ۴۷ / ۲۰۷.

۱۴۹۵۰ – مصادف: ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین و. روی أصله الحسن بن محبوب

(۴۲۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو بصیر (۱)، جعفر بن محمد بن مروان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبیس بن هشام (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، عبد الحمید (۱)، مشمعل بن سعد (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۴۲۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۲۴

عن علی بن رئاب، عنه.

۱۴۹۵۱ – مصبح بن هلقام بن علوان أبو علی العجلی أبو محمد:

قریب من الأمر أخباری روی عن أبی عبد الله علیه السلام. کذا قاله النجاشی. وله کتاب السنن وکتاب الجمل رواه جعفر بن عبد الله المحمدی وعده العلامة وابن داود فی المعتمدین.

وروی البرقی، عن إدریس بن الحسن، عنه، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام. سن ج ۱ / ۹۸. وبعض روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۲. وما یفید حسنه وکماله فی کمبا ج ۸ / ۲۰۶.

۱۴۹۵۲ – مصدق بن صدقة المدائنی الکوفی:

من الفطحیة من أجلاء العلماء والفقهاء والعدول، کما قاله الکش.

وقال العلامة فی صه بعد نقل کلام الکشی المذکور: وروی ابن عقدة عن علی بن الحسن (یعنی ابن فضال) قال: الحسن بن صدقة المدائنی أحسبه أزدیا. و أخوه مصدق رویا عن أبی عبد الله وأبی الحسن علیهما السلام وکانوا ثقات. انتهی.

وقال المج فی الوجیزة وغیره: إنه موثق. وأخوه الحسن بن صدقة تقدم.

وبالجملة هو من أصحاب الصادق والکاظم والرضا والجواد صلوات الله علیهم.

۱۴۹۵۳ – مصعب بن ثابت: جد مصعب بن عبد الله الآتی.

۱۴۹۵۴ – مصعب بن الزبیر بن عوام:

لم یذکروه. هو الذی بعثه أخوه الملعون الخبیث المذکور عبد الله فی سنة ۶۷ لدفع المختار ووقع بینهما قتال شدید حتی قتل المختار فی رمضان من سنة ۶۷ بید عبد الرحمن بن أسد الحنفی وقتل أعوانه واستولی علی الکوفة وقتل من أعوان المختار سبعة آلاف.

وجمع جنوده وتهیأ للخروج فخرج هو وجنوده فی سنة ۷۲ لدفع

(۴۲۴)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أبو بصیر (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، جعفر بن عبد الله المحمدی (۱)، مصدق بن صدقة المدائنی (۱)، إدریس بن الحسن (۱)، علی بن رئاب (۱)، الحسن بن صدقة (۲)، مصبح بن هلقام (۱)، الصدق (۱)، القتل (۴)، الصّلاة (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

صفحه ۴۲۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۲۵

عبد الملک بن مروان إلی الشام. وخرج عبد الملک مع جند عظیم ووقع بینهما فی أراضی مسکن قریب البلد علی منزل من سامراء قتال شدید حتی من جند مصعب إبراهیم بن الأشتر ومسلم بن عمرو الباهلی ومصعب وغیرهم، وکذا ابنه عیسی بن مصعب. وکان ذلک فی ۱۳ جمادی الأولی سنة ۷۲. وزوجته سکینة بنت الحسین علیه السلام.

فجاء عبد الملک إلی الکوفة ودعا الناس إلی بیعته. فبایعوه وجاء إلی دار الإمارة وجلس علی سریر السلطنة ووضع رأس المصعب عنده وکان مرحا فرحا. وکان فی المجلس عبد الملک بن عمیر فأخذه الرعدة. فقال: ذکرت قضیة عجیبة. کنت فی هذا القصر حین جاؤوا برأس الحسین صلوات الله علیه إلی ابن زیاد فوضع بین یدیه، ثم مضی زمان وجئ برأس ابن زیاد فوضع بین یدی المختار، ثم مضی زمان فجئ برأس المختار فوضع بین یدی مصعب، ثم جئ برأس المصعب عندک. فلما سمع ذلک أخذه الرعدة وأمر بتخریب دار الإمارة. وتفصیل هذا الاجمال فی تتمة المنتهی ص ۶۳.

جملة من أحواله فی کمبا ج ۱۰ / ۲۴۴ و ۲۸۹، وج ۹ ص ۵۸۰، وکتاب الأخلاق ص ۱۵۲، وجد ج ۴۱ / ۲۹۶، وج ۴۵ / ۲۰۰ و ۳۷۳، وج ۷۱ / ۱۲۵.

۱۴۹۵۵ - مصعب بن سعد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی، عن إبراهیم بن میمون، عنه، عن الأصبغ، عن أمیر المؤمنین علیه السلام - الخ. کمبا ج ۵ / ۲۱۴، وجد ج ۱۲ / ۳۸۲.

۱۴۹۵۶ - مصعب بن سعد بن أبی وقاص:

لم یذکروه. هو خبیث. قال: کنت أنا ورجلان فی المسجد فنلنا من علی علیه السلام فأقبل إلینا رسول الله صلی الله علیه وآله مغضبا وقال: ما لکم و لی؟! من آذی علیا آذانی - الخ. جد ج ۳۹ / ۳۳۱، وکمبا ج ۹ / ۴۲۱.

(۴۲۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، شهر جمادی الأولی (۱)، مدینة سامراء المقدسة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، إبراهیم بن میمون (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الملک بن عمیر (۱)، الشام (۱)، السجود (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۲۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۲۶

۱۴۹۵۷ - مصعب بن سلام التمیمی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وله کتاب رواه محمد بن موسی الخوراء.

وعن ابن داود عده فی الحسان والمعتمدین. وروی أبو الخزرج عنه. انتهی ما فی رجال المامقانی ملخصا.

أقول: وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۶۰ عن محمد بن علی الکوفی، عنه، عن سعد بن طریف، عن أبی جعفر علیه السلام، حدیث فضل الأذن للصلاة. وفی بشا سص ۲۵۷ بعض روایاته. وکذا فی أمالی المفید مج ۳۹.

کنز: بإسناده عن الحسن بن أبی عبد الله، عنه، عن أبی حمزة الثمالی، عن أبی جعفر علیه السلام، روایة تفید حسنه وکماله. کمبا ج ۷ / ۱۴۵، وجد ج ۲۴ / ۲۶۳.

۱۴۹۵۸ – مصعب بن عبد الرحمن بن عوف:

لم یذکروه. روی عن أبیه روایة شریفة فی الفضائل. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۷ و ۱۱۸. ونقله فی کمبا ج ۹ / ۴۳۳، وجد ج ۴۰ / ۳۰.

۱۴۹۵۹ – مصعب بن عبد الله الکوفی:

لم یذکروه. روی البرقی عن محمد بن أسلم، عنه مع الخطاب الکوفی قالا: دخل سدیر الصیرفی علی أبی عبد الله علیه السلام – الخ، حدیث فضل الشیعة وصفاتهم.

کتاب الإیمان ص ۱۴۳، وجد ج ۶۸ / ۱۵۳، وسن ج ۱ / ۱۵۸.

وبهذا الإسناد عنهما عن أبی عبد الله علیه السلام روایة تدل علی حسن عقیدته وکماله. کمبا ج ۳ / ۱۴۳، وجد ج ۶ / ۱۸۶.

وعنهما، عن أبی عبد الله علیه السلام أنه قال لسدیر – الخ. سن ج ۱ / ۱۷۷.

وعنهما، عن جابر بن یزید، عن أبی جعفر علیه السلام، کما فی التوحید باب تفسیر آیة النور.

(۴۲۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، الحسن بن أبی عبد الله (۱)، مصعب بن سلام التمیمی (۱)، محمد بن علی الکوفی (۱)، عبد الله الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جابر بن یزید (۱)، محمد بن موسی (۱)، محمد بن أسلم (۱)

صفحه ۴۲۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۲۷

۱۴۹۶۰ – مصعب بن عبد الله بن مصعب بن ثابت بن عبد الله بن الزبیر بن العوام أبو عبد الله الحواری:

راو أدیب محدث. توفی فی ۲ شوال سنة ۲۳۳ وله عاما. وله کتب.

وهو عم الزبیر بن بکار. وعن الجزری أنه کان فقیها عالما، إلا أنه کان منحرفا عن علی علیه السلام. مات سنة ۲۳۶.

۱۴۹۶۱ – مصعب بن عمیر بن هاشم بن عبد مناف القرشی:

من فضلاء الصحابة وخیارهم والسابقین إلی الاسلام. وشهد بدرا و أحدا ومعه رسول الله صلی الله علیه وآله. وقتل بأحد شهیدا وکان عمره یوم قتل أربعین سنة أو أکثر بقلیل.

أقول: وتقدم فی سعد بن معاذ کیفیة إسلامه وإرساله رسول الله صلی الله علیه وآله إلی المدینة للتبلیغ، فراجع إلیه وإلی جد ج ۱۹ / ۱۰.

بنتها زینب ولم یعقب مصعب إلا منها، کما فی أسد الغابة.

بنتها زینب بنت جحش. قتل شهیدا یوم أحد. قتله ابن قمیئة. و کان صاحب رایة رسول الله صلی الله علیه وآله یوم بدر وأحد. کمبا ج ۶ / ۴۰۴ و ۴۹۸ و ۴۹۲ و ۴۸۹ و ۵۱۵ و ۵۱۶ و ۵۰۵، وکتاب الإیمان ص ۱۳۵.

ولما قتل مصعب یوم أحد أخذ اللواء ملک فی صورة مصعب. ج ۶ / ۵۱۶، و جد ج ۲۰ / ۶۴ و ۱۳۷ و ۱۴۳، وج ۱۹ ص ۱۰، وج ۶۸ / ۱۲۶ وفی السفینة: روی کما عن نبه أن ... رسول الله صلی الله علیه وآله لما أقبل علیه مصعب بن عمیر وعلیه إهاب کبش قال: انظروا إلی رجل قد نور الله قلبه، ولقد رأیته وهو بین أبوین یغذیانه بأطیب الطعام وألین اللباس فدعاه حب الله ورسوله إلی ما ترون.

وعده علماء السنة من الصحابة وکنوه بأبی عبد الله. وقالوا: إنه کان من فضلاء الصحابة وخیارهم. وکان عمره یوم قتل أربعین سنة أو أکثر بقلیل.

(۴۲۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، عبد الله بن الزبیر (۱)، عبد الله بن مصعب (۱)، أبو عبد الله (۱)، الزبیر بن بکار (۱)، زینب بنت جحش (۱)، سعد بن معاذ (۱)، الطعام (۱)، القتل (۶)، الموت (۱)، اللبس (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۴۲۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۲۸

۱۴۹۶۲ - مصعب القرقستانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۲۵ ص ۱۲۶ عن عثمان بن أبی شیبة، عنه، عن الأوزاعی، عن شداد بن عمار، عن واثلة بن الأسقع، عن رسول الله صلی الله علیه وآله.

۱۴۹۶۳ - لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۲۸ عن محمد بن إسکاف، عنه، عن أبیه - الخ.

۱۴۹۶۴ - مصعب بن وهب:

لم یذکروه. روی عنه ابنه أبو سهل النوشجانی أشعارا متضمنة للشهادة بالرسالة والولایة والإمامة الاثنی عشر علیهم السلام والإقرار بالرجعة.

جد ج ۵۳ / ۱۴۴، وکمبا ج ۱۳ / ۲۳۷، والمقتضب ص ۴۸.

۱۴۹۶۵ - مصعب بن یزید:

روی فی الکافی ج ۲ باب الحیاء ص ۱۰۶ عن الحسین بن محمد، عن محمد بن أحمد النهدی، عنه، عن العوام بن الزبیر، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: من رق وجهه، رق علمه.

وفی الخصال ج ۲ / ۴۷ عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عن یعقوب بن یزید، عنه، عن العوام بن الزبیر، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث خروج القائم علیه السلام فی خمسة وأربعین رجلا - الخ.

وفی الکافی ج ۱ باب حالات الأئمة فی السن ص ۳۸۳ بإسناده عن سل بن زیاد، عن یعقوب بن یزید، عن، عن مسعدة، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. والظاهر أن هذا غیر لا حقه.

۱۴۹۶۶ - مصعب بن یزید الأنصاری:

عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی رساتیق المداین فجبی ثمانیة عشر ألف

(۴۲۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبو بصیر (۱)، مصعب بن یزید الأنصاری (۱)، العوام بن الزبیر (۲)، واثلة بن الأسقع (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، یعقوب بن یزید (۲)، الحسین بن محمد (۱)

صفحه ۴۲۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۲۹

ألف درهم فی سنة واحدة. وهذا دلیل علی وثاقته. رجال المامقانی، وکمبا ج ۸ / ۶۲۷، وجد ج ۳۳ / ۴۶۷. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین.

۱۴۹۶۷ - مصعب بن یزید الریاحی:

هو أخو الحر شهید الطف، کما فی الناسخ.

۱۴۹۶۸ – مصلقة الطحان:

عد مجهولا لکن فی تفسیر البرهان أواخر سورة یونس، عن العیاشی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: ما یمنعکم أن تشهدوا علی من مات منکم علی هذا الأمر أنه من أهل الجنة؟! إن الله یقول ": کذلک حقا علینا ننج المؤمنین. " و نقله فی کتاب الإیمان ص ۱۳۱، وجد ج ۸ / ۱۱۰.

وروی الکلینی بسنده عن یونس، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، روایة أخری فی مأتم الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۳۵، وجد ج ۴۵ / ۱۷۰، والکافی ج ۱ باب مولد الحسین علیه السلام ص ۴۶۶.

۱۴۹۶۹ – مصلقة بن عبد الله العبدی:

لم یذکروه. روی ابن شهرآشوب فی قب عنه. المستدرک ج ۳ / ۱۶.

۱۴۹۷۰ – مصلقة بن هبیرة الشیبانی:

عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی أردشیر خرة (کورة من کور فارس). و له کتاب منه یفید ذمة. کمبا ج ۸ / ۶۳۹. ولحق بمعاویة ص ۷۳۴ و ۶۷۷، وجد ج ۳۳ / ۵۱۶، وج ۳۴ / ۴۱ و ۳۲۳.

ونقض علیه السلام داره. کمبا ج ۹ / ۵۴۳. وسائر ذمومه. ج ۸ / ۶۱۵ و ۶۱۸، وجد ج ۴۱ / ۱۵۰، وج ۳۳ / ۴۰۵ و ۴۱۶.

۱۴۹۷۱ – مضرب: لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. یقال له:

(۴۲۹)

مفاتیح البحث: مولد الإمام الحسین (ع) (۱)، صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، سورة یونس (۱)، الموت (۱)

صفحه ۴۳۰

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۳۰

المضرب، لکثرة الضربات التی أصابته فی بدر وأحد. وله قصة فی کمبا ج ۶ / ۶۲۶، وجد ج ۲۱ / ۲۱۸.

۱۴۹۷۲ – مضیف بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. وقع فی طریق لصدوق فی الخصال ج ۲ / ۹۶ عن إسحاق بن یحیی، عنه، عن سعید بن جبیر.

۱۴۹۷۳ – المطاع بن المطلب القیسی (القینی):

لم یذکروه. هو خبیث قتله أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. إحقاق الحق ج ۸ / ۴۰۶، وکتاب صفین ص ۳۱۶.

۱۴۹۷۴ – مطر بن أرقم العنزی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی یونس بن یعقوب عنه. یب ج ۷ / ۸۵.

وروی شیخ بإسناده، عن عباد بن یعقوب، عنه، عن الحسن بن عمرو الفقیمی – الخ. جد ج ۴۰ / ۱۹۳، وکمبا ج ۹ / ۴۷۰. لکن فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۱۹ عنه، عن مطرق بن أرقم – الخ. والأول أصح.

۱۴۹۷۵ – مطر بن خلیفة: لم یذکروه. تأتی روایته فی مندل.

۱۴۹۷۶ – مطر مولی معن: هو مطرف الآتی.

۱۴۹۷۷ – مطر الوراق:

لم یذکروه. روی ابن شوذب عنه، عن شهر بن حوشب. بشا ص ۹۸.

وروی خالد بن عبد الملک عنه، عن أبی الصدیق الناجی. دلائل الطبری ص ۲۵۸.

(۴۳۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سعید بن جبیر (۱)، مطر بن أرقم العنزی (۱)، إسحاق بن یحیی (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، الحسن بن عمرو (۱)، مطر مولی معن (۱)، شهر بن حوشب (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۳۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۳۱

۱۴۹۷۸ - مطرف بن عبد الله:

لم یذکروه. روی عن عمران بن حصین، عن النبی صلی الله علیه وآله.

کفایة الأثر باب ۱۹، وکذا فی التوحید باب تفسیر قل هو الله.

۱۴۹۷۹ - مطرف بن المغیرة بن شعبة:

لم یذکروه. روی عن أبیه ما جری بینه وبین معاویة. کمبا ج ۸ / ۵۶۱، وجد ج ۳۳ / ۱۶۹.

۱۴۹۸۰ - مطرف مولی معن:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۷ عن سهل بن زیاد، عن منصور، عن نصر الکوسج، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث لا یدخل حلاوة الإیمان قلوب سبعة. وفیه ج ۱ ص ۷۶ عن البرقی عن منصور بن العباس، عن سعید بن جناح، عنه، عن أبی عبد اله علیه السلام: ثلاثة للمؤمن فیهن راحة - الخ.

سن: عن نوح بن شعیب النیسابوری، عن سعید بن جناح، عن نصر الکوسج، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۶ / ۳۰. والحدیث الثانی فیه ص ۲۹، والأول فیه ج ۳ / ۷۷، وجد ج ۵ / ۲۷۷، وج ۷۶ / ۱۴۸ و ۱۵۲.

وکذا فی الکافی باب سعة المنزل فی نسختین عن سعید بن جناح، عنه مثله.

وکل المواضع کما رأیت مطرف مع الفاء، فما ذکره المامقانی بإسقاط الفاء اشتباه.

وکذا ما فی الکافی باب من وفق له الزوجة الصالحة بدون الفاء سهو.

وفی سن باب سعة المنزل، عنه، عنه مع الفاء مکررا.

۱۴۹۸۱ - مطعم بن جبیر:

لم یذکروه. شیخ من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله یحفر الخندق فی جملة المسلمین. فلما فرغ من الحفر وذهب إلی أهله یفطر ویتعشی غلب علیه النوم فنام. فلما انتبه لم یأکل شیئا، لأن الحکم فی أول الاسلام إذا کان الرجل نام

(۴۳۱)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، نوح بن شعیب النیسابوری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، المغیرة بن شعبة (۱)، منصور بن العباس (۱)، سهل بن زیاد (۱)، عمران بن حصین (۱)، سعید بن جناح (۳)، مطرف مولی معن (۱)، الوسعة (۲)، الزوجة (۱)، الأکل (۱)، الغلّ (۱)، النوم (۱)، السهو (۱)

صفحه ۴۳۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۳۲

فی أول اللیل قبل أن یفطر فقد حرم علیه الأکل بعد النوم. فأصبح صائما وغدا إلی الخندق وجعل یحفر مع الناس فغشی علیه. فسأل رسول الله صلی الله علیه و آله عن حاله وأخبر بذلک. فسأل النبی صلی الله علیه وآله الله جل جلاله فأنزل الله علیه ": أحل لکم لیلة الصیام الرفث إلی نسائکم - " الآیة. کمبا ج ۲۰ / ۷۰، وجد ج ۹۶ / ۲۷۱.

۱۴۹۸۲ - مطعم بن عدی بن عامر بن لوی:

لم یذکروه. کان شیخا کبیرا کثیر المال برئ مما فی الصحیفة الملعونة التی کتبوها لقطع الرابطة عن محمد صلی الله علیه وآله فی بدء الاسلام. کمبا ج ۶ / ۴۰۳، وجد ج ۱۹ / ۴.

۱۴۹۸۳ - مطعم بن عدی بن نوفل:

لم یذکروه. تقدم فی أخیه طعیمة. وهذا مطعم أجار رسول الله صلی الله علیه وآله حتی یطوف ویسعی. کمبا ج ۶ / ۴۰۴، وجد ج ۱۹ / ۷.

۱۴۹۸۴ - المطلب بن زیاد الزهری القرشی المدنی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. له کتاب رواه البرقی أحمد بن محمد بن خالد، عن أبیه، عنه.

۱۴۹۸۵ - المطلب بن عبد الله بن خطیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن طلحة بن خیر المکی، عنه، عن مصعب بن عبد الرحمن بن عوف، عن أبیه، حدیث جوامع المناقب. جد ج ۴۰ / ۳۰ و ۳۱، وکمبا ج ۹ / ۴۳۳، وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۸ بسنده عنه، عنه، عن أبیه.

۱۴۹۸۶ - المطیع بن الأسود المدری:

خبیث عده حذیفة بن الیمان من الذین حضروا الصحیفة الملعونة وشهدوا فیها. معادن الحکمة ج ۱ / ۹۰.

(۴۳۲)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، مطلب بن زیاد الزهری (۱)، المطیع بن الأسود (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، الصحیفة الملعونة (۲)، محمد بن خالد (۱)، الأکل (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الصیام، الصوم (۱)، النوم (۱)

صفحه ۴۳۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۳۳

۱۴۹۸۷ - المظفر بن أحمد البلخی:

لم یذکروه. روی المفید، عنه، عن محمد بن أحمد بن أبی الثلج، روایة شریفة.

أمالی الشیخ ج ۱ / ۶۲.

۱۴۹۸۸ - المظفر بن أحمد القزوینی أبو الفرج:

روی عن أبی جعفر الأسدی. وروی عنه الصفوانی، کما قاله الشیخ فی رجاله باب من لم یرو عنهم. واکتفی بذلک المامقانی. ولم یزیدا علی ذلک.

روی الصدوق فی العیون ج ۱ / ۲۵۵ عن محمد بن علی بن بشار قال: حدثنا أبو الفرج المظفر بن أحمد بن الحسن القزوینی، عن العباس بن محمد بن القاسم بن حمزة - الخ، حدیث الصلاة علی المصلوب.

وبهذا الإسناد عنه روایة أخری، کما فیه ج ۲ / ۲۰۳.

الخصال: عن محمد بن علی بن بشار القزوینی، عنه وعلی بن محمد بن سلیمان عن علی بن جعفر البغدادی روایة أخری. جد ج ۵ / ۸، وکمبا ج ۳ / ۴، وک باب ۳۱ عنه، عنه، عن محمد بن جعفر الکوفی الأسدی - الخ، باب ۴۶ عنه، عنه عنه.

۱۴۹۸۹ - المظفر بن أردشیر:

لم یذکروه. هو أبو منصور العبادی الآتی فی الکنی.

۱۴۹۹۰ - المظفر بن جعفر بن الحسین:

لم یذکروه. وله کتاب الرسالة الموضحة. روی عن محمد بن همام، عن علی بن العباس ومحمد بن الحسین بن حفص قالا: حدثنا إسماعیل بن إسحاق حدیث التسلیم بإمارة المؤمنین علی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فی زمن رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۳۷ / ۳۲۳.

وسائر روایاته الشریفة فی الفضائل المهمة عن محمد بن الحسین بن حفص و محمد بن معمر فی ص ۳۲۴ مکررا.

(۴۳۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن جعفر الکوفی الأسدی (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، المظفر بن أحمد القزوینی (۱)، محمد بن القاسم بن حمزة (۱)، علی بن محمد بن سلیمان (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، محمد بن الحسین بن حفص (۲)، محمد بن علی بن بشار (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، جعفر بن الحسین (۱)، محمد بن تمام (۱)، علی بن جعفر (۱)، الفرج (۲)، الصّلاة (۱)، الصّلب (۱)

صفحه ۴۳۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۳۴

وروایته عن أحمد بن محمد بن سعید الهمدانی حدیث أبی ذر فی الرایات الخمس یوم القیامة ص ۳۴۴، وکمبا ج ۹ / ۲۵۹.

۱۴۹۹۱ - المظفر بن جعفر بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام أبو طالب:

روی عنه التلعکبری إجارة کتب العیاشی. فهو شیخ إجارة بحکم الثقة.

وروی الصدوق فی کمال الدین باب ۴۷ فی ذکر من شاهد القائم صلوات الله علیه ورآه وکلمه، عنه، عن جعفر بن مسعود، عن محم بن مسعود العیاشی - الخ.

۱۴۹۹۲ - المظفر بن جعفر بن المظفر بن جعفر بن محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام العلوی العمری السمرقندی أبو طالب:

یروی عنه الصدوق کثیرا مترحما علیه ومترضیا. وهو یروی عن جعفر بن محمد بن مسعود العیاشی، عن أبیه - الخ. العیون ج ۱ / ۳۸ و ۲۵۴ و ۲۵۵، وج ۲ / ۷۶ مکررا و ۸۱ و ۱۳۸، والمعانی ص ۲۸ و ۱۱۱ وغیر ذلک. وکذا فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة روی عنه.

ویحتمل قویا أن یکون متحدا مع سابقه ویکون المظفر الثانی لقب محمد و یصرح بالاتحاد ما فی کمال الدین ط جدید باب ۴۳ ص ۴۴۱ ح ۱۱.. الأظهر کونه حفید سابقه.

وروی المفید، عن الجوانی، عنه، عنه، کما فی جا ص ۱۸ و ۴۴.

۱۴۹۹۳ - المظفر بن الحسن الواسطی السلال:

لم یذکروه. روی علی بن عثمان، عنه، عن الحسن بن ذکردان - الخ. جد ج ۴۱ / ۳۰۷، وکمبا ج ۹ / ۵۸۳.

(۴۳۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد بن عمر (۱)،

جعفر بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن مسعود العیاشی (۱)، المظفر بن جعفر بن المظفر (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن عثمان (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۳۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۳۵

۱۴۹۹۴ - المظفر بن عبد الله الیمانی:

لم یذکروه. روی الطب ص ۶۱ عنه، عن محمد بن یزید الأشهل - الخ. کمبا ۱۴ / ۵۰۳، وجد ج ۶۲ / ۶۵.

۱۴۹۹۵ - المظفر بن علی بن الحسین الحمدانی أبو الفرج:

الشیخ الثقة الجلیل من سفراء الحجة المنتظر صلوات الله علیه.

۱۴۹۹۶ - المظفر بن محمد بن البلخی الخراسانی الوراق ألو الجیش:

متکلم بارع. له کتب. والمفید قرأ علیه وأخذ عنه. قد قرأ علی أبی سهل النوبختی. وتوفی أبو الجیش سنة ۳۶۷.

وروی المفید فی کتاب إرشاده، عنه، عن محمد بن أحمد بن أبی الثلج روایات کثیرة. ومنها فی جد ج ۳۷ / ۳۳۰ و ۳۳۱، وج ۳۸ / ۲۲۴، وکمبا ج ۹ / ۲۵۶ و ۲۱۸.

وروی المفید، عنه، عن محمد بن همام ومحمد بن جعفر العلوی الحسینی.

أمالی الشیخ ج ۱ / ۹۳ و ۱۶۶، وجد ج ۳۹ / ۱۹۷، وکمبا ج ۹ / ۳۹۰.

وروی المفید، عنه، عن محمد بن جریر. بشا ص ۱۱۹. وفی أمالی المفید مج ۴۲ عنه، عن محمد بن همام. ۱۴۹۹۷ - المظفر بن محمد بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۱۲ عنه، عن عبد الرحمن بن أبی نجران - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۷۳۳. وبهذا الإسناد روایة أخی فی کتاب الدعاء ص ۲۲۱، وجد ج ۶۵ / ۱، و ج ۹۵ / ۱۵۰.

۱۴۹۹۸ - معاذ بن ثابت أبو الحسن الجوهری:

له کتاب نقل منه الشهید فی مجموعته. المستدرک ج ۲ / ۷۳ و ۱۲۷. وعنونه ست. وروی عنه ابن بقاح. ویروی عنه ابن أبی عمیر.

(۴۳۵)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، معاذ بن ثابت أبو الحسن (۱)، محمد بن جعفر العلوی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن تمام (۲)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن جریر (۱)، مظفر بن محمد (۲)، الفرج (۱)، الشهادة (۱)، الطب، الطبابة (۲)

صفحه ۴۳۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۳۶

۱۴۹۹۹ - معاذ بن ثابت الفراء:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳۰۵ عن أیوب بن الحر، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام - الخ. ونقله فی کتاب الدعاء ص ۳۴، وجد ج ۹۳ / ۲۸۳.

۱۵۰۰۰ - معاذ بن جبل:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. روی عن النبی صلی الله علیه وآله کیفیة خلقته وخلقة علی وفاطمة والحسن والحسین

صلوات الله علیهم.

وهی روایة شریفة مفصلة مذکورة فی کمبا ج ۶ / ۳، وج ۹ / ۸، وج ۱۴ / ۱۰ و ۴۲، و جد ج ۱۵ / ۷، وج ۳۵ / ۳۴، وج ۵۷ / ۴۳ و ۱۷۵.

ومع ذلک حین أوحی الله تعالی إلیه أن یقیم علیا علما للناس، قال معاذ لرسول الله صلی الله علیه وآله: أشرک فی ولایته حتی یسکن الناس إلی قومک و یصدقوک: فنزل قوله تعالی ": لئن أشرکت لیحبطن عملک - " الآیة. کمبا ج ۷ / ۷۵، وجد ج ۲۳ / ۳۶۲.

وروایته عن رسول الله صلی الله علیه وآله صعود الأعمال إلی السماوات.

کتاب الأخلاق ص ۸۶، وکتاب الصلاة ص ۳۲۳، وجد ج ۷۰ / ۲۴۶، و ج ۸۴ / ۳۵۲.

روایته توبة بهلول النباش. جد ج ۶ / ۲۳، وکمبا ج ۳ / ۹۸.

وصیة الرسول الله صلی الله علیه وآله إلی معاذ. جد ج ۷۷ / ۱۲۶، وکمبا ج ۱۷ / ۳۸.

وهو من شهداء الحدیث المجعول المنسوب إلی النبی صلی الله علیه وآله:

إن الله لم یکن لیجمع لنا أهل البیت النبوة والخلافة. فأول من شهد بذلک عمر، ثم أبو عبیدة وسالم مولی أبی حذیفة ومعاذ بن جبل.

فقال مولانا علی أمیر المؤمنین علیه السلام: لقد وفیتم بصحیفتکم الملعونة.

ثم أخبر بإخباره صلی الله علیه وآله بتعاهد هذه الخمسة مع أبی بکر علی ذلک.

(۴۳۶)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۵)، سالم مولی أبی حذیفة (۱)، أیوب بن الحر (۱)، معاذ بن ثابت (۱)، معاذ بن جبل (۲)، الشهادة (۲)، اللعن (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۳۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۳۷

کمبا ج ۸ / ۵۴. وذمه فیه ص ۴۰ و ۵۳ و ۸۹.

جاءت مولاتنا فاطمة الزهراء سلام الله علیها إلیه مستنصرة عند غصب فدک، فاعتذر إلیها ولم ینصرها. ج ۸ / ۱۰۴، وجد ج ۲۸ / ۲۷۴ و ۲۹۶ و ۲۰۲ و ۲۷۰.

ذمه وبیان حال احتضاره فی مجمع النورین للمرنی ص ۲۰۳. دعاؤه بالویل والثبور عند موته. کمبا ج ۸ / ۲۷ و ۲۰۴، وجد ج ۲۸ / ۱۲۲. وکذا فی رجال المامقانی.

ومات فی الطاعون سنة ۱۷ أو ۱۸ بالأردن وله أقل من الأربعین. جملة من أحواله فی السفینة لغة " عوذ."

۱۵۰۰۱ - معاذ الجوهری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۷۲ عن محمد بن أبی عمیر، عنه، عن الصادق علیه السلام - الخ. ومثل ذلک فی التوحید ص ۲۹۶. والظاهر أنه ابن ثابت المذکور.

۱۵۰۰۲ - معاذ بن حکیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه ص ۲۸۲ عن الأردبیلی، عنه و محمد بن یعقوب، عن عبد الرزاق بن همام، حدیث أبی ذر فی الفضائل.

۱۵۰۰۳ - معاذ الحمانی: تأتی روایته فی علی بن سلمة.

۱۵۰۰۴ – معاذ بن رفاعة:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن إسماعیل بن عیاش، عنه، عن شهر بن حوشب روایة الفضائل. کمبا ج ۹ / ۴۳۶، وجد ج ۴۰ / ۴۱، وأمالی المفید مج ۱۰.

۱۵۰۰۵ – معاذ بن سالم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۶۵ عن محمد بن مروان، عن أبی داود، عنه، عن بشر بن إبراهیم الأنصاری – الخ، حدیث الفضائل. وفی

(۴۳۷)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مجمع النورین للشیخ أبو الحسن المرندی (۱)، عبد الرزاق بن همام (۱)، إسماعیل بن عیاش (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، معاذ الجوهری (۱)، محمد بن مروان (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، علی بن سلمة (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۴۳۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۳۸

الأمالی ص ۲۱۹ مثل ذلک.

۱۵۰۰۶ – معاذ صاحب الأکسیة:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام وروی عنه حماد بن أبی طلحة. الکافی ح ۱ باب صلة الإمام ص ۳۷. وهو ابن کثیر الآتی.

۱۵۰۰۷ – معاذ بن عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۸۲ عن أحمد بن أبی عبد الله البرقی قال: وروی معاذ بن عبد الله، عن بشیر بن یحیی العامری، حدیث ورود أبی حنیفة وابن أبی لیلی علی مولانا الصادق علیه السلام وما جری بینهما فی رد القیاس.

۱۵۰۰۸ – معاذ بن عفراء:

هو ابن الحارث الخزرمی من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله.

شهد بدرا وأحدا وسائر المشاهد مع رسول الله وبقی إلی زمن علی علیه السلام.

وعن الواقدی أنه توفی أیام حرب علی علیه السلام ومعاویة بصفین.

انتهی. واشترک مع أخیه فی قتل أبی جهل یوم بدر وقتل أخوه یومئذ. انتهی ما فی رجال المامقانی ملخصا.

یج: روی أن معاذ بن عفراء جاء إلی رسول الله صلی الله علیه وآله یحمل یده وکانت قد قطعها أبو جهل فبصق فلصقت. جد ج ۱۸ / ۱۰، و کمبا ج ۶ / ۳۰۰.

ذهاب برصه ببرکة مسح النبی صلی الله علیه وآله بعود علی موضعه.

کمبا ج ۶ / ۱۹۱، ود ج ۱۶ / ۴۱۶.

۱۵۰۰۹ – معاذ بن عفرة الأنصاری:

لم یذکروه. هو مولی أبی یحیی، کما فی جا مج ۸. وفیه روایة أبی یحیی.

(۴۳۸)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی

بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، معاذ صاحب الأکسیة (۱)، ابن أبی لیلی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۱)، الجهل (۲)، الحرب (۱)

صفحه ۴۳۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۳۹

۱۵۰۱۰ - معاذ بن عمار:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۲۷۷ بإسناده عنه، عن أبیه، عن جده، عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۵۰۱۱ - معاذ بن عمرو بن الحمق:

تقدم فی أبیه أنه من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۵۰۱۲ - معاذ بن کثیر الکسائی الکوفی بیاع الأکسیة:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وقال المفید فی الإرشاد فیمن روی النص بالإمامة علی الکاظم علیه السلام: من شیوخ أصحاب أبی عبد الله علیه السلام و خاصته وبطانته وثقاته الفقهاء الصالحین رحمة الله علیهم المفضل بن عمر الجعفی و معاذ بن کثیر وعبد الرحمن بن الحجاج - الخ. ونقله فی کمبا ج ۱۱ / ۲۰۷ و ۲۳۵، و جد ج ۴۷ / ۳۴۳، وج ۴۸ / ۱۷.

روایته عن الصادق حدیث الکتاب المنزل المختوم فی الوصیة الراجعة إلی الأئمة علیهم السلام فی کمبا ج ۱۱ / ۲۳۸، و ۹ / ۱۲۳، وجد ج ۳۶ / ۲۰۹، و ج ۴۸ / ۲۷.

وروی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۱۰۷ بإسناده عن حذیفة بن منصور، عن معاذ بن کثیر - یقال له: معاذ بن مسلم الهرا -، عن أبی عبد الله علیه السلام.

شئ ج ۱ / ۲۳۷: عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: یا معاذ، الکبائر سبع، فینا أنزلت ومنا استحفت - الخ. ۱۵۰۱۳ - معاذ بن المثنی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۴ عن سلیمان بن أحمد بن أیوب، عنه وعلی بن عبد العزیز معا، عن عبد السلام بن صالح الهروی، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه - الخ. ونقله فی کتاب الإیمان ص ۲۳۱ عن الخصال والعیون عنه مثله. وجد ج ۶۹ / ۶۴.

(۴۳۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد السلام بن صالح الهروی (۱)، معاذ بن کثیر الکسائی (۱)، علی بن عبد العزیز (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان بن أحمد (۱)، حذیفة بن منصور (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، معاذ بن کثیر (۲)، المفضل بن عمر (۱)، معاذ بن مسلم (۱)، الصدق (۱)، الوصیة (۱)

صفحه ۴۴۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۴۰

وروی الصدوق فی کمال الدین، عن محمد بن هارون، عنه، عن عبد الله بن أسماء - الخ. کمبا ج ۵ / ۱۰۲، وجد ج ۱۱ / ۳۶۷.

وروی الشیخ فی أمالیه بإسناده عن أحمد بن سلیمان بن الحسن، عنه، عن مسدد - الخ. کمبا ج ۶ / ۵۷۸، وجد ج ۲۱ / ۲۷.

۱۵۰۱۴ - معاذ بن مسلم بن أبی سارة الهراء الأنصاری النحوی الکوفی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

وروی الکشی بسند صحیح عن ابن أبی عمیر، عن حسین بن معاذ، عن أبیه معاذ بن مسلم النحوی، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال لی: بلغنی أنک تقعد فی الجامع فتفتی الناس؟ قال: قلت: نعم. وقد أردت أن أسألک عن ذلک قبل أن أخرج. أقعد فی الجامع فیجئ الرجل فیسألنی عن الشیء، فإذا عرفته بالخلاف لکم أخبرته بما یقولون. ویجئ الرجل أعرفه بحبکم أو بمودتکم فأخبره بما جاء عنکم. ویجئ الرجل لا أعرفه ولا أدری من هو فأقول جاء عن فلان کذا وجاء عن فلان کذا فأدخل قولکم فیما بین ذلک. قال: فقال لی: اصنع کذا فانی أصنع کذا. ونقله فی کمبا ج ۱ / ۱۰۲.

والعلل مسندا عن علی بن عبد الله عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام:

إنی أجلس فی المجلس فیأتینی الرجل - وساقه نحوه. وص ۱۴۳، وجد ج ۲ / ۱۲۲ و ۲۳۷. ولعله لذلک وثقة العلامة فی صه وغیره.

وروی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۵ فی الصحیح، عن عبد الله بن المغیرة، عنه، عن أبیه عبد الله علیه السلام - الخ.

وقد عرفت من کلام الصدوق اتحاده مع معاذ بن کثیر المذکور فیکون ثقة بالاتفاق. وتوفی سنة ۱۸۷ وأخوه عمر تقدم.

۱۵۰۱۵ - معاذ بن معاذ:

لم یذکروه. جملة من روایاته الکریمة فی کفایة الأثر باب ۸ مکررا.

(۴۴۰)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، یوم عرفة (۱)، معاذ بن مسلم بن أبی سارة (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، ابن أبی عمیر (۱)، سلیمان بن الحسن (۱)، محمد بن هارون (۱)، معاذ بن کثیر (۱)، معاذ بن مسلم (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۴۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۴۱

۱۵۰۱۶ - معاذ بن هانی الکندی:

لم یذکروه. هو رسول المختار لأخذ خولی. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۹، وجد ج ۴۵ / ۳۳۷.

۱۵۰۱۷ - معاذ بن یعقوب بن الحکم العسکری أخو محمد:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن بعد الله الصفدری، عنهما، عن محمد بن سنان الحنظلی. التوحید باب نفی المکان ح ۱۶، وباب أنه عز وجل لا یعرف إلا به ح ۴، وباب معنی الرحمن علی العرش استوی.

۱۵۰۱۸ - معاذة العدویة:

لم یذکروه. سمع من أمیر المؤمنین علیه السلام یقول علی منبر البصرة: أنا الصدیق الأکبر - الخ، کما فی إرشاد المفید. روی عنه سلیمان بن علی الهاشمی.

۱۵۰۱۹ - المعافا بن زکریا البغدادی بن یحیی بن حمید بن حماد الحریری النهروانی المعروف بابن طرار:

لم یذکروه. هو أبو الفرج القاضی، محدث جلیل إمامی قد أکثر الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم، وأکثر الروایة فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر سلام الله علیهم والتصریح بأسامیهم و فضائلهم وذم من خالفهم وتقدم علیهم فراجع باب ۱ وباب ۴ وباب ۹ وباب ۱۵ وباب ۱۶ وباب ۲۳ وباب ۲۶ وباب ۳۱. وغیر ذلک. وهو یروی عن أحمد بن هراسة ومحمد بن همام بن سهیل وعلی بن عتبة القاضی وابن عقدة و محمد بن یزید بن الأزهر ومحمد بن أحمد بن أبی الثلج والحسین بن القاسم الکوکبی.

وکذا فی کتاب الانصاف فی النص علی الأئمة الأشرف للسید هاشم البحرانی ص ۶ و ۷۲ و ۸۰ و ۱۳۶. وغیر ذلک.

وکذا فی جد ج ۳۶ / ۲۸۷ و ۲۸۸ و ۳۱۲ و ۳۲۲ و ۳۳۵ و ۳۴۷ و ۳۸۳ و ۳۹۰، وکمبا ج ۹ / ۱۴۱ و ۱۴۶ و ۱۴۹ و ۱۵۲ و ۱۶۲.

(۴۴۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، محمد بن همام بن سهیل (۱)، الحسین بن القاسم (۱)، مدینة البصرة (۱)، علی بن عتبة (۱)، حمید بن حماد (۱)، محمد بن یزید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الفرج (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۴۲

وروی الکراجکی، عن محمد بن أحمد بن شاذان، عنه. جد ج ۳۷ / ۲۵۶، و ج ۴۰ / ۷۰ و ۷۴، وکمبا ج ۹ / ۲۳۷ و ۴۴۳.

وروی الطبری الإمامی عنه، کما فی دلائل الإمامة ص ۲ و ۳ و ۵۹ و ۱۳۱.

فظهر من روایاته الدالة علی حقیة التشیع وذکر المخالفین أنه شیعی إمامی اثنا عشری. وبالجملة نقل عن خطیب بغداد أنه قال فی حقه: کان من أعلم الناس فی وقته بالفقه واللغة وأصناف الأدب - الخ. وله کتاب الجلیس و الأنیس. توفی فی نهروان سند ۳۹۰ وله ۸۷ عاما.

فما فی تفسیر البرهان ج ۱ / ۴۷۶ فی سطر ما قبل الآخر أنه شیخ صحیح البخاری، فان أراد أنه عامی فهو مردود، وإن أراد أنه یروی عنه فلا بأس، فإنه من الواضحات أن صرف نقل العامة عن رجل لا تدل علی أنه من العامة. فکم من رجل شیعی کامل یروی عنه العامة والخاصة مثل أبان بن تغلب وجابر الجعفی و محمد بن أبی عمیر وغیرهم.

۱۵۰۲۰ - المعافا بن عمران:

له کتاب رواه محمد بن عبد الله بن عمار. کذا فی فهرست الشیخ ص ۱۹۸.

وروی الصدوق فی أول الخصال عن الطالقانی، عن محمد بن سعید بن یحیی البزوری، عن إبراهیم بن الهیثم البلدی، عن أبیه، عنه، عن إسرائیل، عن المقدام بن شریح بن هانی، عن أبیه، حدیث معنی الواحد. ورواه عن التوحید والخصال، عنه بهذا الإسناد مثله فی کمبا ج ۲ / ۶۵، وجد ج ۳ / ۲۰۶. وبهذا الإسناد فی المعانی ص ۴۰۱ حدیث مسائل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، عن ابنه الحسن المجتبی علیه السلام - الخ. مات سنة ۱۸۵.

۱۵۰۲۱ - معاویة بن أبی إسحاق:

لم یذکروه. روی سفیان بن عیینة، عنه، عن سعید بن جبیر، کما فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۸۱.

(۴۴۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، سعید بن جبیر (۱)، محمد بن أحمد بن شاذان (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، عبد الله بن عمار (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، شریح بن هانی (۱)، سعید بن یحیی (۱)، أبان بن تغلب (۱)، مدینة بغداد (۱)، جابر الجعفی (۱)، الموت (۱)

صفحه ۴۴۳

۱۵۰۲۲ - معاویة بن أبی زیاد:

لم یذکروه. من أصحاب الصادق علیه السلام. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۴۱۰ عن علی بن الحکم، عن المثنی الحناط، عنه وإسحاق

بن یزید معا، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: من حق المسلم أن تجیبه إذا دعاه. کتاب العشرة ص ۲۳۹، وجد ج ۷۵ / ۴۴۷.

۱۵۰۲۳ - معاویة بن أبی سفیان:

خباثته ورجاسته وکفره وزندقته أشهر من کفر إبلیس. وهو صاحب السلسلة التی قال الله تعالی ": خذوه فغلوه * ثم الجحیم صلوه * ثم فی سلسلة ذرعها سبعون ذراعا فاسلکوه - " الآیات کما قاله مولانا الصادق علیه السلام. و قال: إنه فرعون هذه الأمة فراجع کمبا ج ۸ / ۵۶۲ و ۵۶۱، وکتاب المسلسلات ص ۱۱۵، وجد ج ۳۳ / ۱۷۰ و ۱۷۱.

أمره بالسب واللعن علی مولانا المظلوم أمیر المؤمنین علیه السلام واختلاق الأحادیث المکذوبة فضائل الثلاثة. ص ۱۷۵ و ۱۷۶ و ۱۹۱.

ن: فی الحدیث الرضوی علیه السلام ما یدل علیه أن معاویة لیس من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۸ / ۵۶۱، وج ۶ / ۴۲۳، وجد ج ۱۹ / ۸۹.

تاریخ سقوطه فی الهاویة وأخذه بالسلسة فی النصف من رجب سنة ستین.

کمبا ج ۱۰ / ۱۷۳، وجد ج ۴۴ / ۳۲۴.

جملة من کتب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وابن عباس وغیرهما إلی معاویة فرع الشجرة الخبیثة الأمویة فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۴۹ - ۱۵۲، و ج ۱۰ / ۱۴۸ - ۱۶۰.

الأراجیف المختلقة فی فضائله التی هی مثالبه. ج ۱۰ / ۱۳۸، وج ۵ / ۳۰۴ - ۳۰۸.

الأحادیث النبویة فی ذمه ولعنه. ص ۱۳۹ - ۱۴۷.

والکلمات فی ذمه، ج ۱۰ / ۱۶۲ - ۱۷۷.

(۴۴۳)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، معاویة بن أبی سفیان لعنهما الله (۱)، الدولة الأمویة (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، إسحاق بن یزید (۱)، المثنی الحناط (۱)، الظلم (۱)

صفحه ۴۴۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۴۴

معاویة فی میزان القضاء ص ۱۷۸. معاویة والخمر ص ۱۷۹. ومع الربا ص ۱۸۴.

بدعه من إتمامه فی السفر والأذان وغیرهما فی ص ۱۹۰ - ۲۲۶.

ومن موبقاته أخذه البیعة لیزید ص ۲۲۷ - ۲۵۴. جناياته السوداء فی صفحات التاریخ ص ۲۵۷. ومساویه ص ۲۵۸ - إلی آخر الکتاب.

مواقفه مع مولانا الحسن السبط صلوات الله علیه. ج ۱۱ / ۳ - ۱۵. وجناياته علی الشیعة ص ۱۶. وجرائمه الوبیلة. ص ۳۲ - ۷۰. مناقبه التی عین مثالبه.

ص ۷۱ - ۱۰۲.

قوله لجلسائه حین أراد أن یعلم أنه یموت قبل أمیر المؤمنین علیه السلام أو بعده وإرساله ثلاثة نفر إلیه علیه السلام یخبرونه أنه مات معاویة فکذبهم أمیر المؤمنین علیه السلام فراجع إلی إحقاق الحق ج ۸ / ۱۲۲.

وفصل الکلام فی ذمه ومفاسده فی السفینة فراجع إلیه. وکیف یبایع معاویة علیا علیه السلام وقد قتل أخاه حنظلة وخاله الولید وجده عتبة فی موقف واحد یوم بدر. وبالجملة له أخوان محمد وعتبة ذکرناهما.

۱۵۰۲۴ - معاویة بن أبی الصباح:

لم یذکروه. روی حماد بن عثمان، عنه. کمبا ج ۲۳ / ۱۴۸، وجد ج ۱۰۴ / ۲۳۳.

۱۵۰۲۵ – معاویة بن إسحاق الکوفی الأنصاری:

لم یذکروه. نزل علیه زید الشهید فی الکوفة. کمبا ج ۱۱ / ۵۱، وج ۵ / ۱۶، و جد ج ۱۱ / ۵۷، وج ۴۶ / ۱۸۴.

۱۵۰۲۶ – معاویة بن ثعلبة:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن أبی الحجاف، عنه، عن أبی ذر – الخ. جد ج ۳۷ / ۳۳۱، وکمبا ج ۹ / ۲۵۶.

وروایته الأخری فی أمالی المفید مج ۳۶.

(۴۴۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، حماد بن عثمان (۱)، القتل (۱)، الموت (۲)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۴۴۵

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۴۵

۱۵۰۲۷ – معاویة بن جابر:

لم یذکروه. روی النعمانی، عن محمد بن همام، عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عنه، عن البزنطی، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۵، وجد ج ۵۲ / ۲۴۲.

۱۵۰۲۸ – معاویة بن جریر الحضرمی:

لم یذکروه. روی الراوندی، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۲۹۷، وکمبا ج ۹ / ۵۸۱.

۱۵۰۲۹ – معاویة الجعفری: من شهود وصیة مولانا الکاظم علیه السلام المفصلة، کما فی العیون باب ۵، کمبا ج ۱۱ / ۳۱۴، وجد ج ۴۸ / ۲۷۶.

قال المامقانی: لا ینبغی الریب فی أن معاویة هذا غیر معاویة بن عبد الله بن جعفر الطیار لأن هذا من معاصری الرضا علیه السلام وذاک ولد بعد وفاة أمیر المؤمنین علیه السلام وعزم معاویة بن أبی سفیان علی أبیه أن یسمیه باسمه فسماه. عاش إلی أیام عبد الملک بن مروان أو هشام بن عبد الملک – الخ.

۱۵۰۳۰ – معاویة بن الحارث:

حامل لواء الأشعث یوم صفین، کما فی کتاب صفین.

۱۵۰۳۱ – معاویة بن الحکم:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر علیه السلام، کما فی المکارم فی ثلاث نسخ فی فصل الحجامة.

۱۵۰۳۲ – معاویة بن حکیم بن معاویة بن عمار الدهنی:

من أصحاب الرضا والجواد والهادی صلوات الله علیهم. ثقة جلیل، کما قاله النجاشی والعلامة وغیرهما بلا خلاف. وعده الکشی من الفطحیة من

(۴۴۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، معاویة بن أبی سفیان لعنهما الله (۱)، معاویة بن حکیم بن معاویة (۱)، معاویة بن عبد الله (۱)، معاویة بن الحارث (۱)، معاویة بن

الحکم (۱)، هشام بن عبد الملک (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، معاویة الجعفری (۱)، عمار الدهنی (۱)، محمد بن تمام (۱)، الوصیة (۱)، الحجامة (۱)

صفحه ۴۴۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۴۶

العلماء والفقهاء والعدول. انتهی. وروی أربعة وعشرین أصلا. وله کتب. و ابنه أحمد تقدم.

۱۵۰۳۳ - معاویة بن خدیج بن الرحیل الکندی السکونی:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون یدعو فی مصر إلی الطلب بدم عثمان، ویهیج الناس وأفسد مصر علی محمد بن أبی بکر وقتله. وکان یسب علیا علیه السلام.

کمبا ج ۸ / ۶۴۷ و ۶۵۰، وجد ج ۳۳ / ۵۵۲ و ۵۶۱ ولکن فیه: حدیج بدل خدیج.

وابنه زهیر وجده رحیل مورد ذم، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۵۰، وجد ج ۴۶ / ۱۸۱.

۱۵۰۳۴ - معاویة بن خربوذ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الثنی عشر صلوات الله علیهم وأسمائهم وفضائلهم فی باب ۱۸ عن یزید بن الحسن، عنه، عن أبی الطفیل، عن حذیفة بن أسید - الخ. ونقله فی جد ج ۳۶ / ۳۲۸، وکمبا ج ۹ / ۱۵۱.

هکذا فی النسختین المذکورتین. ولعله اشتباه والصحیح: زید بن الحسن، عن معروف بن خربوذ.

۱۵۰۳۵ - معاویة بن ریان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن عمر بن أذینة، عنه وأبان جمیعا، عن شهر بن حوشب، عن أبی أمامة الباهلی، عن رسول الله صلی الله علیه وآله حدیث الفضائل. جد ج ۳۸ / ۳۱۶، وکمبا ج ۹ / ۳۳۶.

۱۵۰۳۶ - معاویة بن سفیان المزنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۲۶ عن ابن عقدة، عن علی بن الحسین بن عبد الله بن أسلم، عن أبیه، عنه، عن محمد بن إسماعیل بن الحکم، عن أبی جعفر محمد بن علی علیه السلام - الخ. ونقله فی کمبا ج ۲۴ / ۹، وجد ج ۱۰۴ / ۲۷۶.

(۴۴۶)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، إسماعیل بن الحکم (۱)، حذیفة بن أسید (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، عمر بن أذینة (۱)، زید بن الحسن (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، شهر بن حوشب (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۴۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۴۷

۱۵۰۳۷ - معاویة بن سوید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن أشعث بن أبی الشعثاء، عنه، عن البراء بن عازب - الخ. کتاب العشرة ص ۲۳۹، وجد ج ۷۵ / ۴۴۷.

۱۵۰۳۸ - معاویة بن شریح القاضی:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه عثمان بن عیسی.

وشريح جده وأبوه ميسرة.

۱۵۰۳۹ – معاوية بن صالح:

لم يذكروه. روى عبد الله بن صالح، عنه، عن راشد بن سعد، عن يعلى بن مرة، عن رسول الله صلى الله عليه وآله. بشا ص ۱۵۶.

۱۵۰۴۰ – معاوية بن صالح بن ضريس البجلى:

لم يذكروه. روى الصدوق فى العلل ج ۱ / ۱۵۱ عن الحسين بن يحيى بن ضريس، عنه، عن أبى عوانة، حديث الفضائل. وتقدم فى عبد الرحمن بن مهدى روايته عن هذا عن عبد الغفار بن القاسم.

۱۵۰۴۱ – معاوية بن صعصعة:

هو ابن أخى الأحنف بن قيس. كتب أشعارا إلى بنى سعد يدعوهم إلى الكوفة لنصرة مولانا أمير المؤمنين، فأجابوه وساروا إلى الكوفة بجماعتهم، كما فى كتاب صفين لنصر بن مزاحم ص ۲۶ و ۲۷. وهو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. ۱۵۰۴۲ – معاوية بن الضحاك بن سفيان السلمى:

لم يذكروه. هو صاحب راية بنى سليم مع معاوية. وكان مبغضا لمعاوية و أهل الشام. وله هوى مع أهل العراق وعلى بن أبى طالب عليه السلام. وكان يكتب أخبار معاوية إلى عبد الله بن طفيل العامرى ويبعث فيها إلى على عليه

(۴۴۷)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، دولة العراق (۱)، مدينة الكوفة (۲)، الحسين بن يحيى بن ضريس (۱)، عبد الغفار بن القاسم (۱)، عبد الله بن صالح (۱)، معاوية بن صالح (۲)، معاوية بن صعصعة (۱)، معاوية بن شريح (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، البراء بن عازب (۱)، الأحنف بن قيس (۱)، عثمان بن عيسى (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الشام (۱)

صفحه ۴۴۸

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۴۴۸

السلام. فبعث إلى عبد الله بن الطفيل: إنى قائل شعرا أذعر بن أهل الشام وأرغم به معاوية. وكان معاوية لا يتهمه. وكان له فضل ونجده ولسان فأنشد أشعارا ذكرها فى كتاب صفين. فلما سمع أهل الشام شعره أتوا به معاوية. فهم بقتله، ثم راقب قومه وطرده عن الشام فلحق بمصر وندم معاوية على تسييره إياه. وقال معاوية: والله لقول السلمى أشد على أهل الشام من لقاء على – الخ.

۱۵۰۴۳ – معاوية بن عبد الله بن أبى رافع:

روى عن أبيه، عن جده، كما فى كتاب الإيمان ص ۱۱۶، وجد ج ۶۸ / ۵۵.

أقول: هو كما فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۱۶۸: عن أحمد بن جعفر بن عبد الله بن محمد، عن معاوية بن عبد الله بن عبيد الله بن أبى رافع، عن جده أبى رافع حديث المناشدة فى يوم الشورى. وهذا المعدود فى أصحاب الصادق عليه السلام.

۱۵۰۴۴ – معاوية بن عبد الله بن جعفر الطيار:

لم يذكروه. تزوج فاطمة بنت الحسن المثنى كما تقدم فى أبيه. وابنه صالح و حفيده محمد بن صالح تقدما. وبالجملة معاوية هذا أحد سمحاء بنى هاشم لفضل عنصره وأحد أدبائها وظرفائها.

وقال لفرزدق الشاعر حين منعه عبد الملك بن مروان صلته لأشعاره فى مدح مولانا على بن الحسين عليه السلام: يا أبا فرس، كم تقدر الذى بقى من عمرك؟

قال: قدر عشرين سنة. قال: فهذه عشرون ألف دينار أعطيكها من مالى – الخ.

الاختصاص ص ۱۹۴.

حضوره موت عبد الله بن محمد بن الحنفیة إمام الکیسانیة وادعاؤه وصایته فی جد ج ۴۲ / ۱۰۴، وکمبا ج ۹ / ۶۲۴. وابنه یزید بن معاویة یأتی.

۱۵۰۴۵ – معاویة بن عمار بن أبی معاویة خباب بن عبد الله الدهنی البجلی أبو القاسم الکوفی یبیع السابری:

کان وجها فی أصحابنا ومقدما، کثیر الشأن، عظیم المحل، ثقة بالاتفاق. و

(۴۴۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، معاویة بن عبد الله بن عبید الله (۱)، معاویة بن عمار بن أبی معاویة (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، معاویة بن عبد الله (۱)، أبو القاسم الکوفی (۱)، عبد الله بن الطفیل (۱)، یزید بن معاویة لعنهما الله (۱)، جعفر بن عبد الله (۱)، بنو هاشم (۱)، محمد بن صالح (۱)، الشام (۴)، البیع (۱)، الزوج، الزواج (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۴۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۴۹

أبو عمار بن خباب ثقة ذکره. وله کتب. وعدوه من أصحاب الصادق و الکاظم صلوات الله علیهما. توفی سنة ۱۵۰ أو ۱۷۵.

ومن کتبه کتاب الحج فرقه المشائخ الثلاثة فی الکتب الأربعة بأسانیدهم الصحیحة خصوصا فی الکافی. فإنه فرقه علی مائة وسبعین جزءا.

وجمعت له فهرستا ملتقطا من کتاب الکافی. وذکرت أجزاءه المرتبطة بکیفیة الحج من بدء الخروج من البیت إلی وداع الکعبة متصلة فی کتاب " أرکان دین " و " رسالة مناسک الحج (" حج بیانیه امام جعفر صادق علیه السلام).

أقول: وروی یحیی بن عبد الحمید الحمانی، عن معاویة بن عمار الدهنی، عن مولانا الباقر علیه السلام تفسیر قوله تفسیر ": فاسألوا أهل الذکر " بهم صلوات الله علیهم، کما فی إرشاد المفید. وأولاده: القاسم وحکیم ومحمد.

۱۵۰۴۶ – معاویة بن فضلة:

لم یذکروه. هکذا ذکره فی البحار عن کنز الکراجکی. وفی المصدر ۵۹:

العضلة. وله قصة ظریفة وفیها الإخبار بالملاحم فراجع کمبا ج ۸ / ۳۱۸، و ج ۱۶ / ۱۰۳، وجد ج ۷۶ / ۳۵۲، ولکن فیه: معاویة بن نضلة.

۱۵۰۴۷ – معاویة بن مرة:

لم یذکروه. هو من حراس خشبة زید الشهید. کمبا ج ۱۰ / ۱۰، وجد ج ۴۴ / ۷.

۱۵۰۴۸ – معاویة بن معاویة اللیثی:

عد صحابیا مجهولا، ولکن روی الرازی فی تفسیره أنه مات فی حیاد النبی صلی الله علیه وآله، فبعث الله تعالی سبعین ألف یصلون علیه، فقال رسول الله صلی الله علیه وآله لجبرئیل: بم نال هذه المنزلة؟ قال: بقراءة قل هو الله أحد ذاهبا وجائیا وقاعدا فی اللیل والنهار. وإن شئت یا رسول الله صلی الله علیه وآله أن تطوی الأرض حتی تصلی علیه. قال: نعم، فذهب و

(۴۴۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر

الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، معاویة بن عمار الدهنی (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، عمار بن خباب (۱)، الحج (۴)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۵۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۵۰

صلی ورجع فراجع مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۹۸. وأبسط من ذلک فی کتاب القرآن ص ۸۵ و ۸۶، وجد ج ۹۲ / ۳۵۲.

۱۵۰۴۹ - معاویة بن المغیرة بن أبی العاص:

لم یذکروه. هو مذموم خبیث، کما فی جد ج ۲۰ / ۱۴۴ و ۱۴۵، وکمبا ج ۶ / ۵۱۶.

وقتله أمیر المؤمنین علیه السلام یوم بدر.

۱۵۰۵۰ - معاویة بن میسرة بن شریح القاضی الکندی:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه علی بن الحکم. و بالجملة معاویة هذا من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۵۰۵۱ - معاویة بن وهب البجلی الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق حسن الطریقة.

حسن عبادته ودعائه وتضرعه الکاشف عن معرفته وکماله فی کتاب الدعاء ص ۶۰ و ۶۱، وجد ج ۹۳ / ۳۸۸ و ۳۸۷.

روایته علی الصادق علیه السلام فضل الزیارة والدعاء وبکاء وفیها دلالات علی حسنه وکماله. کمبا ج ۲۲ / ۱۰۹ و ۱۱۹، وجد ج ۱۰۱ / ۸ و ۵۲.

وأبناؤه الحسن وموسی تقدم ویأتی.

۱۵۰۵۲ - معاویة بن هشام بن حسان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۸۰ عن زید بن إسماعیل الصائغ، عنه، عن سفیان، عن عبد الملک بن عمیر - الخ.

ونقله فی حد ج ۴۱ / ۴۴، و کمبا ج ۹ / ۵۱۸.

وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۲۱ عن المفید بإسناده، عن شعیب بن أیوب، عنه، عن سفیان، عن هشام بن حسان، عن مولانا الحس المجتبی علیه السلام، حدیث خطبته بعد البیعة له. ومثله فیه ج ۲ / ۳۰۲، وبشا ص ۱۰۶.

(۴۵۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، معاویة بن میسرة بن شریح (۱)، معاویة بن وهب البجلی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، زید بن إسماعیل (۱)، عبد الملک بن عمیر (۱)، علی بن الحکم (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۴۵۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۵۱

وروی النعمانی، عن ابن عقدة، عن یحیی بن زکریا، عن یونس بن کلیب، عنه، عن صباح، عن سالم الأشل - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۹، وجد ج ۵۱ / ۳۸، والنعمانی ص ۹۳.

وروی الصدوق بإسناده، عن أحمد بن عیسی، عن أحمد بن سلیمان الدهاوی، عنه، عن إبراهیم بن محمد بن الحنفیة - الخ. کمبا ج

۱۳ / ۱۷۴، وجد ج ۵۲ / ۲۸۰. ونقله فی کمال الدین باب غیبة موسی علیه السلام.

وروی الطبری فی بشا ص ۲۵۷ بإسناده، عنه، عن الصباح بن یحیی المزنی.

وفی ص ۲۵۹ عنه، عن سفیان، عن هشام بن حسان، عن مولانا الحسن المجتبی علیه السلام خطبته بعد البیعة له. وکذلک فی أمالی المفید مج ۴۱.

وفی أمالی المفید مج ۴۰ عن یوسف بن کلیب، عنه، عن الصباح بن یحیی المنقری.

۱۵۰۵۳ - معاویة بن یزید بن معاویة:

ذکره فی السفینة وقال: خلع نفسه عن الخلافة ومات وهو ابن إحدی و عشرین سنة. وولی الأمر أربعین لیلة. وقالت أمه له: لیتک کنت حیضة: فقال: و أنا وددت ذلک ولم أعلم أن لله نارا یعذب بها من عصاه وأخذ غیر حقه فراجع کمبا ج ۱۱ / ۳۴، وجد ج ۴۶ / ۱۱۸ و ۱۱۹.

۱۵۰۵۴ - معبد بن زهیر بن أبی أمیة:

لم یذکروه. کان مع عائشة فی الجمل فقتل ملعونا. فمر أمیر المؤمنین علیه السلام فی القتلی علیه فقال: لو کانت الفتنة برأس الثریا، لتناولها هذا الغلام، کما عن الإرشاد.

۱۵۰۵۵ - معبد بن المقداد:

لم یذکروه. کان مع عائشة فی الجمل فقتل معهم. فمر علیه السلام علیه فقال: رحم الله أبا هذا، لو کان رأیه أحسن من رأی هذا، کما عن

(۴۵۱)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، یزید بن معاویة لعنهما الله (۱)، یحیی بن زکریا (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، صباح بن یحیی (۲)، أحمد بن سلیمان (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، سالم الأشل (۱)، القتل (۳)، السفینة (۱)

صفحه ۴۵۲

الإرشاد. وعن الطبری تبدیله بعبد الله بن المقداد.

۱۵۰۵۶ - معتب بن قشیر الأوسی:

لم یذکروه. شهد العقبة وبدرا وأحدا وحنینا ومع عدوه فی مجاهیل الصحابة. ولکن عده الطبرسی من المنافقین، کما فی کمبا ج ۴ / ۲۲، وجد ج ۹ / ۶۴.

۱۵۰۵۷ - معتب بن المبارک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۲۹ عن محمد بن سنان، عنه قال: دخلت علی أبی عبد الله علیه السلام فی یوم الخمیس وهو یحتجم، فقلت له: یا بن رسول الله، نحجم یوم الخمیس؟ قال: نعم، من کان منکم محتجما فلیحتجم فی یوم الخمیس - الخ. ونقله فی کمبا ج ۱۴ / ۱۹۷ و ۵۱۳، وجد ج ۵۹ / ۴۷، وج ۶۲ / ۱۱۰.

۱۵۰۵۸ - معتب مولی أبی عبد الله علیه السلام:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۵۰۱ عنه قال: لما تغشی أبو عبد الله قال لی: ادخل لی: ادخل الخزانة - الخ.

۱۵۰۵۹ – معتمر بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۳۰ عن محمد بن المثنی، عنه، عن أبیه، عن أبی مجاز، عن عبد الله بن مسعود، حدیث سؤاله: یا رسول الله ما منزلة علی منک؟ فقال: کمنزلتی من الله. ونقله فی جد ج ۳۸ / ۳۱۹، وکمبا ج ۹ / ۳۳۷.

وسائر روایاته الشریفة فی الفضائل. جد ج ۱۹ / ۳۱۳، وج ۴۰ / ۱۸۴، وکمبا ج ۶ / ۴۷۲، وج ۹ / ۴۶۹.

۱۵۰۶۰ – المعذر بن سوید:

لم یذکروه. دخل علی أبی ذر فی الربذة وروی عنه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. مستدرک ج ۳ / ۳۹.

(۴۵۲)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، معتب مولی أبی عبد الله علیه السلام (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن المثنی (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، النفاق (۱)

صفحه ۴۵۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۵۳

۱۵۰۶۱ – معرض بن عبد الله:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده معجزة رسول الله فی إنطاق الصبی و شهادته بالرسالة، کما فی کمبا ج ۶ / ۲۹۰، وجد ج ۱۷ / ۳۹۱.

۱۵۰۶۲ – معرور بن سوید:

لم یذکروه. روی عن أبی ذر، عن النبی صلی الله علیه وآله: إنما أهل بیتی مثل سفینة نوح من تخلف عنها هلک ومن رکبها نجا. وغیر ذلک، کما فی إثبات الهداة ج ۳ / ۱۳۹.

وفی البحار: معذور بن سوید روی عن أبی ذر روایة أخری، کما فی کتاب العشرة ص ۴۱، وجد ج ۷۴ / ۱۴۱.

۱۵۰۶۳ – معروف بن أبی معروف:

لم یذکروه. هو صاحب أبی الطفیل عامر بن واثلة. روی محمد بن همام بإسناده، عنه. المستدرک ج ۲ / ۲۳۰.

۱۵۰۶۴ – معروف بن خربوذ المکی:

من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم. ثقة أجمعت العصابة علی تصحیح ما یصح عنه، کما فی الوجیزة وغیره.

وروی الکشی فی حقه روایات مادحه ونقلها العلامة المامقانی وأجاب عن الخبر الذام بأحسن جواب.

وفی دلائل الإمامة للطبری ص ۲۹۱ بإسناده، عن حماد بن عیسی، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام قال: نحن بنو هاشم – الخ.

وفی الإرشاد للمفید ص ۵۲ قال: وروی هشام بن محمد، عنه قال: قال علی بن أبی طالب علیه السلام فی یوم الخندق – الخ.

وروایته عن أمیر المؤمنین علیه السلام بعید وحمل علی السقط أو الإرسال.

ما أنشده عند الباقر علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۴۶، وجد ج ۴۶ / ۱۶۹.

(۴۵۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، عامر بن واثلة (۱)، بنو هاشم (۱)، حماد بن عیسی (۱)، محمد بن تمام (۱)، هشام بن محمد (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، الهلاک (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۴۵۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۵۴

۱۵۰۶۵ - روی عن جعفر بن محمد علیه السلام أنه قال له: أوصنی یا بن رسول الله.

فقال علیه السلام: أقلل معارفک. قال م ردنی. قال: أنکر من عرفت منهم. کذا فی مجمع البحرین. ونقل عن أربعین الشیخ البهائی ونقل له روایة طویلة متضمنة لأسرار مناسک الحج عن الصادق علیه السلام.

لکن یبعد ذلک ما نقل فی البحار عن الشهرزوری أنه من موالی علی بن موسی الرضا علیه السلام وکان أبواه نصرانیین، فسلماه إلی المعلم، ثم هرب و مضی إلی الرضا علیه السلام وأسلم علی یده ولزم خدمته. انتهی ملخصا. کمبا ج ۱۲ / ۷۷، وجد ج ۴۹ / ۲۶۲. ولا اعتبار عندی لهذا النقل.

۱۵۰۶۶ - معری بن الأقبل الهمدانی:

لم یذکروه. کان ناسکا له لسان. وکان صدیقا ومواخیا لعمرو بن العاص.

فلما غلب أهل الشام الفرات یوم صفین وفرح معاویة بذلک، جاء إلی معاویة فمنعه عن منعهم الفرات من أصحاب علی علیه السلام وقال: لو سبقوکم إلیه لسقوکم منه. أما تعلمون أن فیهم العبد والأمة والجبر والضعف ومن لا ذنب له. هذا أول الجور. لقد شجعت الجبان، وبصرت المرتاب، وحملت من لا یرید قتالک علی کتفیک. فأغلظ له معاویة وعمرو، فقال: أشعارا وخرج فی سواد اللیل، ولحق بعلی أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب صفین ص ۱۶۳.

۱۵۰۶۷ - معقب بن عبید:

لم یذکروه. وهو من شهداء غزوة الرجیع وهذا دلیل علی حسن حاله فراجع کمبا ج ۶ / ۵۱۸، وجد ج ۲۰ / ۱۵۱.

۱۵۰۶۸ - معقل بن قیس الریاحی التمیمی الیربوعی:

من خیار أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام الحسیب الورع التقی کما قاله أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فی مکاتبته الآتیة.

(۴۵۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، نهر الفرات (۲)، الشیخ البهائی (۱)، یوم عرفة (۱)، عمرو بن العاص (۱)، معقل بن قیس (۱)، الشام (۱)، الحج (۱)، الشهادة (۱)، المنع (۱)، الغلّ (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

صفحه ۴۵۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۵۵

وهو الذی أنفذه مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام إلی الشام فی ثلاثة آلاف مقدمة له وأوصاه بأمور. کمبا ج ۸ / ۴۷۴ و ۴۸۱، وجد ج ۳۲ / ۳۹۵ و ۴۲۸.

وقوله: یا أمیر المؤمنین والله ما یتخلف عنکم إلا ظنین ولا یتربص بک إلا منافق - الخ. کمبا ج ۸ / ۴۸۰، وجد ج ۳۲ / ۴۲۲.

إنفاذ أمیر المؤمنین علیه السلام إیاه مع ألفین فی تعقیل الخوارج وأمره بإطاعته وترک مخالفته ووصیته له بأمور. کمبا ج ۸ / ۶۱۶، وجد ج ۳۳ / ۴۱۰. و تقدم فی خالد بن معدان ما یتعلق بذلک.

وفی مکاتبة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام: وقد وجهت إلیکم جمعا من المسلمین ذوی بسالة ونجدة مع الحسیب الصلیب الورع التقی معقل بن قیس الریاحی - الخ. کمبا ج ۸ / ۶۸۲، وجد ج ۳۴ / ۶۱.

جملة من أحواله فی کمبا ج ۸ / ۶۱۷ - ۶۱۹ و ۶۷۱، وجد ج ۳۳ / ۴۱۱، وج ۳۴ / ۲۰.

تحریضه الناس بنصرة مولانا الحسن المجتبی صلوات الله علیه وتصدیقه له و مدحه له فی کمبا ج ۱۰ / ۱۱۲، وتقدم فی زیاد بن حصفة ذلک. وجد ج ۴۴ / ۵۰. وهو الذی قتل حریث بن راشد بأمر أمیر المؤمنین علیه السلام، کما تقدم فی حریث.

ولما قال أمیر المؤمنین علیه السلام لوجوه أصحابه: أشیروا علی برجل صلیب ناصح یحشر الناس من السواد، فقال سعد بن قیس: علیک یا أمیر المؤمنین بالناصح الأریب الشجاع الصلیب معقل بن قیس التمیمی. قال: نعم: ثم دعاه فوجهه وسار ولم یعد حتی أصیب أمیر المؤمنین علیه السلام فراجع أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۷۸، وکمبا ج ۸ / ۷۰۰، وجد ج ۳۴ / ۱۴۹.

والظاهر اتحاد مع معقل بن قیس الیربوعی الذی أمره أمیر المؤمنین علیه السلام علی تمیم وضبة یوم الخروج إلی الشام فراجع کمبا ج ۸ / ۴۷۷، وجد ج ۳۲ / ۴۰۸. ویفصح عنه قول المامقانی: هو من ولد ریاح بن یربوع بن حنظلة - الخ.

(۴۵۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۶)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، معقل بن قیس (۳)، سعد بن قیس (۱)، الشام (۲)، الخوارج (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۵۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۵۶

۱۵۰۶۹ - معقل مولی ابن زیاد:

خبیث سعی بمسلم بن عقیل إلی ابن زیاد. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۸، وجد ج ۴۴ / ۳۴۳.

۱۵۰۷۰ - معقل بن نهیک بن یساف الأنصاری:

له أشعار یوم قتل بصفین عبد الله بن ذی الکلاغ الحمیری فراجع کتاب صفین.

۱۵۰۷۱ - معقل بن یسار أبو عبد الله:

وضأ النبی صلی الله علیه وآله ذات یوم وخرج معه متوکئا علیه لعیادة فاطمة الزهراء علیها السلام. جد ج ۳۸ / ۱۹، وکمبا ج ۹ / ۲۶۴. وشهد بیعة الرضوان.

۱۵۰۷۲ - معلقة بن إسحاق:

لم یذکروه. روی عبد الله بن الصلت فی کتاب التواقیع عنه مکاتبته إلی علی بن جعفر بن فیه دلالات علی حسنه وکماله. کمبا ج ۴ / ۱۵۲، وجد ج ۵۸ / ۲۵۵.

۱۵۰۷۳ - معلل بن نفیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۶۶ عن محمد بن علی بن بسام، عنه، عن أیوب بن سلمة، فی روایة کریمة مهمة تدل علی حسنه وکماله.

۱۵۰۷۴ - معلی بن إبراهیم الواسطی:

لم یذکروه. روی فی الطب ص ۳۷، عنه، عن ابن محبوب، عن محرز بن سلیمان الأرزق، عن أبی الجارود - الخ. کتاب الدعاء ص ۲۰۲، وجد ج ۹۵ / ۷۳.

۱۵۰۷۵ - معلی بن أبو عثمان الأحوال:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وله کتاب رواه صفوان، عنه، عن المعلی خنیس.

أقول: وروی البرقی، عن أبیه، عن صفوان، عنه، عنه. کمبا ج ۱۴ / ۹۰۷، و

(۴۵۶)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، معقل بن یسار (۱)، علی بن جعفر (۱)، محمد بن علی (۱)، القتل (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۵۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۵۷

جد ج ۶۶ / ۴۶۶.

وروی الصفار بإسناده، عن النضر (ابن سوید)، عن یحیی الحلبی، عن معلی بن أبی عثمان، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ. جد ج ۲ / ۹۱، و کمبا ج ۱ / ۹۳. وهو معلی بن عثمان الآتی.

۱۵۰۷۶ - معلی بن أبی شهاب:

لم یذکروه. روی فی کامل الزیارة باب ۱ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن علی بن أسباط، عن عثمان بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: قال الحسین علیه السلام لرسول الله صلی الله علیه وآله: ما جزاء من زارک؟ - الخ.

ورواه بسند آخر عن علی بن مهزیار، عن عثمان بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ.

ورواه فی باب ۲ بسند آخر عن الحسین بن سعید، عن عثمان بن عیسی، عنه - الخ.

وفیه باب ۱۰ ص ۳۹ عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن عثمان بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: قال الحسن علیه السلام لرسول الله صلی الله علیه وآله - الخ. وفی المواضع الثلاثة المذکور قال: قال الحسین علیه السلام لرسول الله صلی الله علیه وآله. فمما ذکرنا ظهر السقط والإرسال فی روایة الکافی ج ۴ باب زیارة النبی صلی الله علیه وآله ص ۵۴۸ عن العدة، عن أحمد بن أبی عبد الله، عن عثمان بن عیسی، عن المعلی أبی شهاب قال: قال الحسین علیه السلام لرسول الله صلی الله علیه وآله - وذکر هذا الخبر إلی آخره.

ورواه فی یب ج ۶ أول کتاب المزار ص ۴ بهذا الإسناد، عن عثمان بن عیسی، عن المعلی بن شهاب قال: قال الحسین علیه السلام لرسول الله صلی الله علیه و آله - الخ. والصحیح أبو شهاب.

(۴۵۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۴)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب المزار للشهید الأول (۱)، أبو بصیر (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، معلی بن أبی شهاب (۱)، علی بن مهزیار (۱)، الحسین بن سعید (۱)، یحیی الحلبی (۱)، عثمان بن عیسی (۵)، علی بن أسباط (۱)، معلی بن شهاب (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۴۵۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۵۸

۱۵۰۷۷ - معلی بن أبی عبد الله:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الحسین بن مختار، عنه، عن أبی عبد الله الصادق علیه السلام، کما فی الطب ص ۷۸.

۱۵۰۷۸ – معلی بن أبی المعلی:

لم یذکروه. روی هشام بن حسان، عنه، کما یأتی فی هشام.

۱۵۰۷۹ – معلی بن جارود:

من الشهود علی قدامة بن مظعون حین شرب الخمر، وأتی به عمر، وقضی به أمیر المؤمنین علیه السلا، کما فی الکافی ج ۷ کتاب الشهادات باب النوادر ص ۴۰۱.

۱۵۰۸۰ – معلی بن خنیس:

قال الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۲۴: معلی بن خنیس کان من قوام أبی عبد الله صلوات الله علیه. وإنما قتله داود بن علی بن بسببه. وکان محمودا عنده، ومضی علی منهاجه وأمره مشهور. فروی عن أبی بصیر قال: لما قتل داود بن علی المعلی بن خنیس فصلبه، عظم ذلک علی أبی عبد الله علیه السلام واشتد علیه وقال له: یا داود، علی ما قتلت مولای وقیمی فی مالی وعلی عیالی؟! والله إنه لأوجه عند الله منک. وفی خبر آخر قال: أما والله لقد دخل الجنة. انتهی.

ختص، یر: عن أحمد بن الحسین، عن أبیه، عن محمد بن سنان، عن حماد بن عثمان، عن المعلی بن خنیس قال: کنت عند أبی عبد الله علیه السلام فی بعض حوائجی. قال: فقال لی: مالی أراک کئیبا حزینا؟ قال: فقلت: ما بلغنی عن العراق من هذا الوباء أذکر عیالی. قال: فاصرف وجهک. فصرفت وجهی. قال: ثم قال:

ادخل دارک. قال: فدخلت فإذا أنا لا أفقد من عیالی صغیرا ولا کبیرا إلا وهو فی داری بما فیها. قال: ثم خرجت فقال لی: اصرف وجهک. فصرفته، فنظرت فلم أر شیئا. کمبا ج ۱۱ / ۱۲۹، وج ۷ / ۲۷۲، وجد ج ۴۷ / ۹۱، وجد ج ۲۵ / ۳۸۱. وتقدم تفصیل (۴۵۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، شرب الخمر (۱)، دولة العراق (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، أبو بصیر (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، المعلی بن خنیس (۲)، قدامة بن مظعون (۱)، داود بن علی (۲)، محمد بن سنان (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۵۹

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۵۹

هذه القصة فی حفص الأبیض التمار.

وفی روایات حقوق المؤمن لما سأل عن مولانا الصادق علیه السلام عنها قال: یا معلی، إنی شفیق علیک أخشی أن تضیع ولا تحفظ، وتعلم ولا تعمل.

قال: قلت: لا قوة إلا بالله فراجع کتاب العشرة ص ۶۱ و ۶۴ و ۶۵ و ۷۱، وجد ج ۷۴ / ۲۲۴ و ۲۳۸ و ۲۵۵.

المناقب: روی أبو بصیر قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول وقد جری ذکر المعلی بن خنیس، فقال: یا أبا محمد، اکتم علی ما أقول لک فی المعلی. قلت:

أفعل. فقال: أما إنه ما کان ینال درجتنا إلا تما کان ینال منه داود بن علی. قلت:

وما الذی یصیبه من داود؟ قال: یدعو به فیأمر به، فیضرب عنقه، ویصلبه، و ذلک قابل. فلما کان قابل ولی داود المدینة، فدعا المعلی وسأله عن شیعة أبی عبد الله علیه السلام فکتمه فقال: أتکتمنی؟! أما إنک إن کتمتنی قتلتک! فقال المعلی: بالقتل تهددنی؟! والله لو کانوا تحت قدمی، ما رفعت قدمی عنهم. وإن أنت قتلتنی لتسعنی ولتشقین. فلما أراد قتله قال المعلی: أخرجنی إلی الناس، فان لی أشیاء کثیرة، حتی أشهد بذلک. فأخرجه إلی السوق، فلما اجتمع الناس قال: أیها الناس اشهدوا أن ما ترکت من مال عین أو دین أو

أمة أو عبد دار أو قليل أو كثير فهو لجعفر بن محمد عليه السلام. فقتل. كمبا ج ۱۱ / ۱۴۱، وجد ج ۴۷ / ۱۲۹.

يـج: روى أن داود بن على قتـل المعلى بن خنيس، فقال له أبو عبـد الله: قتلت قيمى فى مالى وعيالى؟! ثم قال: لأدعون الله عليك. قال داود: اصنع ما شئت.

فلما جن الليل قال عليه السلام: اللهم ارمه بسهم من سهامك تنفلق به قلبه.

فأصبح وقد مات داود - الخ. كمبا ج ۱۱ / ۱۳۱، وجد ج ۴۷ / ۹۷.

وروى الكشى أنه قال: ما أنا قتله. فقال الصادق عليه السلام: فمن قتله؟

قال: السيرافى وكان صاحب شرطته. قال: أقدنا منه. قال: قد أقدتك. فأخذ السيرافى وقتله فراجع كمبا ج ۱۱ / ۲۱۱، وجد ج ۴۷ / ۳۵۲ و ۳۵۳.

يج: عن محمد بن مسلم قال: كنت عند أبى عبد الله عليه السلام إذا دخل عليه

(۴۵۹)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، أبو بصير (۱)، أبو عبد الله (۱)، المعلى بن خنيس (۲)، داود بن على (۲)، محمد بن مسلم (۱)، القتل (۸)، الموت (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۴۶۰

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۴۶۰

المعلى بن خنيس باكيا. قال: وما يبكيك؟ قال: بالباب قوم يزعمون أن ليس لكم علينا فضل، وأنكم وهم شئ واحـد. فسكت ثم دعا بطبق من تمر فحمل منه تمرة فشقها نصفين وأكل التمر وغرس النوى فى الأرض فنبتت فحملت بسرا، وأخذ منها واحدة فشقها وأخرج منه ورقـا ودفعه إلى المعلى وقـال ك إقرأه! فإذا فيه: بسم الله الرحمن الرحيم لا إله إلا الله، محمـد رسول الله، على المرتضـى، الحسـن والحسين وعلى بن الحسين، واحدا واحدا إلى الحسن بن على وابنه. كمبا ج ۱۱ / ۱۳۲، وجد ج ۴۷ / ۱۰۲.

ولقد أجاد فيما أفاد العلامة النورى فى المسـتدرك، فنقل الروايات المادحة و هى تبلغ عشـرين وقال بعد خمسة عشر منها: تحصل من جميعها - وفيها الصـحاح و غيرها - أنه من أولياء الله (كما فى الصـحيحة التى رواها فى الكافى عن الصادق عليه السلام) وأنه من أهل الجنـة (كما فى ثلاث روايات) وأنه كان يحبه، وكان وكيله وقيمه على نفقات عياله، وأنه كان قوى الإيمان، ثابت الولايـة مؤثرا نفسـه على نفوس من جهة إذاعة السـر - الخ. والأخبار التى رواها الكشـى المسـتدل بها على ذمه كلها من جهة إذاعة السـر - الخ. والروايات كما فى جد ج ۴۷ / ۳۴۲ و ۳۴۳ و ۳۵۳ و ۳۶۳، وكا ج ۲ / ۵۱۳، وكتاب الروضة من الكافى ح ۴۶۹.

أقول: وإذاعـة السـر هى إظهـار معجزة الصادق عليه السـلام فى إذهابه من المدينـة إلى العراق. فراجع لفهم ذلك إلى رواياته التى فى كمبا ج ۱ / ۸۷ - ۹۰، وجد ج ۲ / ۷۱ و ۷۳ و ۷۴.

وذكره الصدوق فى مشيخة الفقيه فى المعتمدين. روى كتابه المسمعى.

ونعم ما قال العلامـة المامقانى: إن الـذم ليس إلا من جهـة تقصـيره فى التقيـة و دعاء حبه وإخلاصه إلى إذاعـة سـرهم ببيان معجزاتهم المنافيـة للتقيـة. و ترجمه عليه السـلام يكشف عن أن ذلـك التقصـير وإن لـك يكن مرضـيا له، لكن لم يكن موجبـا لعـدم رضـاه عنه ومخرجا له من أهليـة الجنـة، بل الظاهر أن ذلك منه كان عن شـفقة وتأسف لترتب القتل عليه وهو كفارة ذنبه. انتهى. جملة مما يتعلق به فى السفينة.

(۴۶۰)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السـلام (۱)، دولة العراق (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، المعلى بن خنيس (۱)، على

بن الحسین (۱)، الحسن بن علی (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، التقیة (۲)، التمر (۱)، السفینة (۱)، القصر، التقصیر (۱)

صفحه ۴۶۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۶۱

ولا ینافی ما تقدم ما روی بسند مجهول أنه مع ابن أبی یعفور اختلفا، فقال ابن أبی یعفور: الأوصیاء علماء أتقیاء أبرار، وقال ابن خنیس: الأوصیاء أنبیاء. فلما دخلا علی أبی عبد الله علیه السلام قال: أبرأ ممن قال: إنا أنبیاء، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۱۴۱، وجد ج ۴۷ / ۱۳۰.

فإنه لا یقاوم مع ما تقدم سندا ومتنا. أما السند فهو مجهول کما سمعت. و أما المتن فظاهر أن مراد المعلی لیس أنهم أنبیاء حقیقة مع اعتقاد المسلمین کافة أن محمدا صلی الله علیه وآله خاتم الأنبیاء والمرسلین لا نبی بعده، بل مراده علو مقامهم ونبو شأنهم وأفضلیة مقامهم. وغرض الإمام من هذا الکبری الکلیة التی لم یعین المصداق تبریه عمن قال إنهم أنبیاء حقیقة. والحمد لله. فظهر مما ذکرنا کله ضعف قول المضعفین.

ومن أحفاده محمد بن عبد الله المذکور.

۱۵۰۸۱ - معلی بن رئاب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، عن ابن محبوب، عنه ویعقوب السراج معا، عن أبی عبد الله علیه السلام، خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی جد ج ۸ / ۱۸۳، وکمبا ج ۳ / ۳۴۴.

۱۵۰۸۲ - معلی بن زیاد:

لم یذکروه. روی المفید فی الإرشاد ص ۷ عن جعفر بن سلیمان الضبعی، عنه حدیث أمیر المؤمنین علیه السلام مع ابن ملجم. ونقله فی حد ح ۴۲ / ۳۰۸، وکمبا ج ۹ / ۶۷۸.

وروی الرازی فی تفسیره عنه وصف صلاة أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۷۴.

وروی همام، عنه، کما فی دلائل الطبری ص ۲۵۲.

۱۵۰۸۳ - المعلی بن شهاب:

روی الصدوق فی العلل ج ۲ / ۱۴۵ بإسناده، عن أحمد بن أبی عبد الله البرقی،

(۴۶۱)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، جعفر بن سلیمان الضبعی (۱)، ابن ملجم المرادی لعنه الله (۱)، ابن أبی یعفور (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، معلی بن شهاب (۱)، الجهل (۲)، الوصیة (۲)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۶۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۶۲

عن عثمان بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث الزیارة المذکورة فی أوائل کامل الزیارة المزبورة فی معلی أبی شهاب. فهو متحد مع المزبور. وکذا الکلام فی روایة التهذیب ج ۶ / ۴ عنه، عنه.

۱۵۰۸۴ - معلی بن صبیح ومعلی بن هلال:

لم یذکروهما. وهما من العباد ولکن کانا کذابین، کما فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ / ۲۷۶.

۱۵۰۸۵ – معلی بن عثمان أبو عثمان الأحول الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب. بعض روایاته فی جد ج ۲ / ۲۱۶، وکمبا ج ۱ / ۱۳۶. وروی صفوان بن یحیی، عنه، عن معلی بن خنیس، کما فی المحاسن ج ۲ / ۴۵۸.

۱۵۰۸۶ – معلی بن العلی:

لم یذکروه. هو شهید الطف، کما نقله فی الناسخ عن أبی مخنف وغیره.

۱۵۰۸۷ – معلی بن فرج:

لم یذکروه. روی الطبری الجلیل، عنه إحیاء مولانا الرضا علیه السلام میتین، کما فی مدینة المعاجز ص ۴۷۶، ودلائل الطبری ص ۱۸۶.

۱۵۰۸۸ – معلی بن محمد:

روی عبد الله بن جعفر، عنه قال: قال أبو الحسن الهادی علیه السلام – و ذکر حدیث علمه بالآجال کما فی مدینة المعاجز ص ۵۶۰.

روایاته محمد بن جریر الطبری، عن المعلی بن محمد عبد الله فی مدینة المعاجز ص ۵۶۷، ودلائل الطبری ص ۲۲۵، و ۱۵۹.

۱۵۰۸۹ – المعلی بن محمد بن البصری الزیادی الشیخ أبو الحسن:

له کتب تزید عن عشرة ذکرها العلامة المامقانی. وله کتاب الإمامة و

(۴۶۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن جریر الطبری (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۲)، معلی بن عثمان أبو عثمان (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، معلی بن محمد (۳)، الهلال (۱)

صفحه ۴۶۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۶۳

کتاب المعجزات. وذکر أنه مضطرب الحدیث والمذهب.

روی الحسین بن محمد بن عامر، عنه، عن الحسن بن علی الوشاء حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر علیه السلام، کما فی العیون ج ۱ / ۵۶. وعن محمد بن جمهور العمی، کما فی تقدم فی الحسین.

وروایة الحسین بن محمد بن عامر عنه فی کمال الدین باب ۴۲ ح ۳، والتوحید فی مواضع متعددة.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه الحسین بن محمد بن عامر.

۱۵۰۹۰ – المعلی بن موسی الکندی الطحان:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة عین بالاتفاق وهو جد الحسن بن محمد بن شماعة. وله کتاب رواه عنه إبراهیم بن سلیمان. وروی جعفر بن محمد بن شریح فی کتابه عنه. وأخوه إبراهیم تقدم.

۱۵۰۹۱ – المعلی بن مهدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن الحسین بن کمیت، عنه، عن أبی شهاب، عن الحجاج بن أرطاة – الخ. جد ج ۲۰ / ۲۴۶، وکمبا ج ۶ / ۵۳۸.

۱۵۰۹۲ – المعلی بن هلال أبو سوید الجعفی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عد مجهولا. وله روایة شریفة فی الفضائل بعضه فی الخصال ج ۱ / ۱۴۱، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۱۹۱.

وتمامه فی کمبا ج ۹ / ۲۹۷، و جد ج ۳۸ / ۱۵۷. وهذا الروایة تفید حسن عقیدته وکماله.

۱۵۰۹۳ – معمر بن أبی رباب:

روی داود بن الحصین، عنه أنه سأل أبا عبد الله صلوات الله علیه. التهذیب ج ۳ باب عمل لیلة الجمعة ویومها ص ۶۱، والاستبصار ج ۱ / ۴۱۸.

(۴۶۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، الحسین بن محمد بن عامر (۲)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، معلی بن موسی الکندی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، المعلی بن هلال (۱)، حجاج بن أرطاة (۱)، داود بن الحصین (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۶۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۶۴

۱۵۰۹۴ – معمر بن أبی زیاد:

هو وإسحاق بن یزید وابن رئاب کانوا جلوسا عند أبی عبد الله علیه السلام.

الکافی ج ۲ باب العطاس من کتاب العشرة ص ۶۵۳.

۱۵۰۹۵ – معمر بن حمزة:

لم یذکروه. له روایة فی معجزات أمیر المؤمنین علیه السلام. إثبات الهداة ج ۵ / ۵۵.

۱۵۰۹۶ – معمر بن خلاد بن أبی خلاد أبو خلاد البغدادی:

هو من أصحاب الرضا علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وله کتاب الزهد رواه جماعة. أقول: جملة مما یدل علی جلالة معمر فی کمبا ج ۱۲ / ۷۸، وجد ج ۴۹ / ۲۶۴.

۱۵۰۹۷ – معمر بن خثیم:

روی عن الصادق علیه السلام. روی أحمد بن رشید بن خثیم العامری، عن عمه سعید بن خثیم، عن أخیه معمر، عن الصادق علیه السلام، کما تقدم فی أحمد.

ولعله منسوب إلی جده کما هو ظاهر ما تقدم فی عمرو بن سعید بن خثیم.

وروی جعفر بن بشیر، عن سعید بن خثیم، عنه قال: قال لی أبو جعفر علیه السلام – الخ، کما فی الکافی وغیره.

۱۵۰۹۸ – معمر بن راشد الصنعانی البصری أبو عروة:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عبد الرزاق بن همام، عنه، عن الزهری، عن محمد بن مسلم فی مواضع من الکافی عددها فی جامع الرواة.

روی الصدوق بإسناده، عن الفضل بن دکین، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام ما یفید حسن عقیدته وکماله. کمبا ج ۶ / ۱۸۰، وج ۷ / ۳۵۰، وجد ج ۱۶ / ۳۶۶، وج ۲۶ / ۳۱۹.

روی الطبری بإسناده، عن عبد الرزاق بن همام، عنه، عن الزهری، عن

(۴۶۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، معمر بن خلاد بن أبی خلاد (۱)، معمر بن راشد

الصنعانی (۱)، عبد الرزاق بن همام (۲)، معمر بن أبی زیاد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن یزید (۱)، الفضل بن دکین (۱)، أحمد بن رشید (۱)، عمرو بن سعید (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، معمر بن خثیم (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الزهد (۱)، العطس (۱)

صفحه ۴۶۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۶۵

عبید الله بن عبد الله بن مسعود - الخ. جد ج ۳۹ / ۲۸۶، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰، وبشا ص ۱۶۰ مثله.

وروی النعمانی بإسناده، عن عبد الرزاق بن همام، عنه، عن أبان بن أبی عیاش، عن سلیم بن قیس، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۶ / ۲۷۷ و ۲۷۸، وکمبا ج ۹ / ۱۳۸. ونقل عنه فی نی ص ۳۲ - ۳۹ روایات.

ومما تقدم ظهر الإرسال فیما رواه الصدوق بإسناده، عن الفضل بن دکین، عنه، عن النبی صلی الله علیه وآله قال: من ذریتی المهدی صلوات الله علیه - الخ. کما فی کمبا ج ۵ / ۴۱۵، وجد ج ۱۴ / ۳۴۹. وتوفی سنة ۱۵۰ أو ۱۵۳.

۱۵۰۹۹ - معمر بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید عن عمرو بن عاصم، عنه، عن أبیه، عن أبی عثمان النهدی، عن جندب الغفاری (یعنی أبا ذر) - الخ. جد ج ۶ / ۴، وکمبا ج ۳ / ۹۳.

وفی جا مج ۱۷ ص ۸۲ عن یحیی بن هاشم الغسانی، عنه، عن لیث بن أبی سلیم. وروی العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۱۸ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۱۵۱۰۰ - معمر السنبسی:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا أبی محمد الحسن العسکری علیه السلام.

روی محمد بن الجهم، عنه. کتاب العشرة ص ۱۷۱، وجد ج ۷۵ / ۱۹۷.

۱۵۱۰۱ - معمر بن شمر:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبیه، عن النضر، عنه رفعه إلی النبی صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۱۴ / ۸۷۷، وجد ج ۶۶ / ۳۳۷. ولکن فیه: عمر بن شمر.

۱۵۱۰۲ - معمر بن عبد الله العدوی:

هو الذی حلق رأس النبی صلی الله علیه وآله فی حجته. وکان یرحل

(۴۶۵)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبید الله بن عبد الله (۱)، عبد الرزاق بن همام (۱)، یحیی بن هاشم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، معمر بن عبد الله (۱)، الفضل بن دکین (۱)، عمرو بن عاصم (۱)، سلیم بن قیس (۱)

صفحه ۴۶۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۶۶

لرسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۶ / ۶۶۷، وجد ج ۲۱ / ۴۰۰.

۱۵۱۰۳ - معمر بن عرم بن عطاء:

لم یذکروه. روی ثعلبة، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی ج ۲ باب الکبر ص ۳۰۹.

روی الصدوق فی المعانی ص ۱۴۶ بسند صحیح، عن ثعلبة بن میمون، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام حدیثا آخر.

وعن العلل مثله متنا وسندا. کمبا ج ۲۳ / ۱۲۲، وجد ج ۱۰۴ / ۱۳۰.

وعن أحمد بن محمد بن عیسی فی نوادره، عنه قال: سألت أبا جعفر علیه السلام. المستدرک ج ۳ / ۳۳.

ین: عن معمر بن عمر قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام - الخ. کمبا ج ۲۳ / ۱۵۰، وجد ج ۱۰۴ / ۲۳۸.

خص: سعد بن عبد الله، عن محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن عبد الله بن الولید السمان - الخ. جد ج ۴۰ / ۲۱۲، ولکن فیه: معمر بن عمرو، وکمبا ج ۹ / ۴۷۴.

والظاهر اتحاده مع معمر بن عمر الذی عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام وقال: روی عنهما - یعنی الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

۱۵۱۰۴ - معمر بن غوث السنبسی:

لم یذکروه. هو من المعمرین من غلمان أبی محمد العسکری علیه السلام. و شاهد ولادة القائم المنتظر علیه السلام. وروی عن أبی الحسن الراعی، عن نوفل السلمی قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله - وذکر حدیث فضل قضاء الحوائج. وروی عن الإمام الحسن العسکری علیه السلام وسمع منه حدیث حسن الظن بالله.

وورد الحلة مرتین: إحداهما قبل فتح بغداد بسنتین، وأخبر بزوال ملک بنی العباس قبل سنتین. فراجع للتفصیل إلی السفینة لغة " عمر ".

(۴۶۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، بنو عباس (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، مدینة بغداد (۱)، معمر بن عمرو (۱)، معمر بن عمر (۲)، السفینة (۱)

صفحه ۴۶۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۶۷

وروایته عن أبی محمد العسکری علیه السلام فی المستدرک ج ۲ / ۱۱۰ و ۱۱۱.

۱۵۱۰۵ - معمر بن المثنی أبو عبیدة:

لم یذکروه. له کتاب الأنساب نقل منه نسب عمر فی کتاب معادن الحکمة ج ۱ / ۲۲۰. وقیل: إنه أول من صنف غریب القرآن.

ولعله متحد مع معمر بن المثنی النحوی البصری الذی. مات سنة ۲۱۱. و أحواله فی تتمة المنتهی ص ۲۱.

۱۵۱۰۶ - المعمر بن محمد بن عبد الله بن الحسین:

لم یذکروه. هو سید الأجل الطاهر نقیب النقباء ذو المناقب أبو الغنائم.

روی هبة الله بن ناصر، عنه.

۱۵۱۰۷ - المعمر بن معمر:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام وسأل عنه. وروی أحمد بن محمد بن عیسی فی نوادره عنه، کما فی المستدرک ج ۳ / ۵۷.

۱۵۱۰۸ – معمر بن المکی:

لم یذکروه. روی العیاشی ج ۱ / ۳۲۷ عن خالد بن یزید، عنه، عن إسحاق بن عبد الله بن محمد – الخ، وجد ۳۵ / ۱۸۷، وکمبا ج ۹ / ۳۴.

۱۵۱۰۹ – معمر بن یحیی بن بسام العجلی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ثقة بلا خلاف وإنما الخلاف فی اسم جده. فبعضهم أبدل بساما بمسافر، وبعض بسالم. وله کتاب یرویه ثعلبة بن میمون.

۱۵۱۱۰ – معن بن خالد:

هو من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق. وله کتاب.

(۴۶۷)

مفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، مفردات غریب القرآن للراغب الإصفهانی (۱)، أبو عبیدة معمر بن المثنی (۲)، محمد بن عبد الله بن الحسین (۱)، معمر بن یحیی بن بسام (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، خالد بن یزید (۱)، محمد بن عیسی (۱)، معن بن خالد (۱)، الموت (۱)، الغنیمة (۱)

صفحه ۴۶۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۶۸

۱۵۱۱۱ – معن بن زیادة الشیبانی:

لم یذکروه. هو معروف بکثرة الجود والشجاعة. قتل فی سنة ۱۵۱ بید الخوارج. وله قضایا مع المنصور وغیره. ولما قتل رثاه جمع. فراجع تتمة المنتهی ص ۱۴۵ – ۱۴۷.

۱۵۱۱۲ – معن بن عیسی:

لم یذکروه. روی ابن جمهور فی العوالی، عنه، عن سعید بن السائب، عن نوح بن صعصعة، عن یزید بن عامر، عن رسول الله صلی الله علیه وآله.

المستدرک ج ۱ / ۴۹۶.

۱۵۱۱۳ – معن بن یزید بن الأخنیس السلمی:

خبیث من أتباع معاویة ومن رسله إلی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فی صفن. کمبا ج ۸ / ۴۸۶، وجد ج ۳۲ / ۴۵۶، وکتاب الغدیر ج ۱۰ / ۳۱۳، وکتاب صفین ص ۲۰۰.

۱۵۱۱۴ – مغامس بن داغر الحلی:

هو الشیخ الجلیل مادح أهل البیت وشاعرهم. جملة من أشعاره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۷ / ۲۷ و ۲۴ – ۳۲.

۱۵۱۱۵ – المغیث:

لم یذکروه. قال لأبی عبد الله علیه السلام حین رآه یضحک فی بیته: جعلت فداک، کما أدری بأیهما أنا أشد سرورا؟ بجلوسک فی بیتی أو لضحکک؟ قال: إنه هدر الحمام الذکر علی الاثنی، فقال أنثی: سکنی وعرسی والجالس علی الفراش أحب إلی منک. فضحکت من قوله. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۰، وجد ج ۴۷ / ۱۲۴.

۱۵۱۱۶ – المغیرة بن أبی العاص:

خبیث ملعون. هو عم عثمان وکیفیة قتله فی کمبا ج ۶ / ۷۰۹، وج ۸ / ۲۱۵، و

(۴۶۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، معن بن یزید (۱)، الخوارج (۱)، الجود (۱)، القتل (۳)، الإستحمام، الحمام (۱)

صفحه ۴۶۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۶۹

کتاب الطهارة ص ۱۸۴، وجد ج ۲۲ / ۱۵۸، وج ۸۱ / ۳۹۱.

۱۵۱۱۷ - المغیرة بن أخنیس بن شریق الثقفی:

قال مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام کما فی النهج خ ۱۳۵: یا بن اللعین الأبتر والشجرة التی لا أصل لها ولا فرع - الخ. وهو الذی قتل مع یوم الدار.

کمبا ج ۸ / ۳۷۲، وکتاب صفین. وأمه عمة عثمان بن عفان. وجملة من ذمومه فی شرح النهج ج ۸ / ۳۲۵.

۱۵۱۱۸ - المغیرة بن توبة المخزومی الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. روی نص الکاظم علیه السلام علی مولانا الرضا علیه السلام، کما رواه عنه حماد بن عثمان.

وروی یونس بن عبد الرحمن، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی الأمالی للصدوق ص ۶۶.

۱۵۱۱۹ - المغیرة بن الحارث بن المطلب:

لم یذکروه. أشعاره فی صفین فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام. وفیه الإقرار بالوصایة والخلافة. کمبا ج ۹ / ۲۶۵، وجد ج ۳۸ / ۲۵، وکتاب صفین.

۱۵۱۲۰ - المغیرة بن الحارث بن نوفل بن الحارث:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۸۷ عن علی بن محمد بن سلیمان النوفلی، عن أبیه، عن یزید بن عبد الملک النوفلی، عن أبیه، عنه، حدیث غزوة یوم حنین.

۱۵۱۲۱ - المغیرة الحواری مولی عبد المؤمن الأنصاری:

لم یذکروه. روی عنبسة بن بجاد العابد، عنه، عن سعد بن طریف، عن الأصبغ، عن أمیر المؤمنین علیه السلام خطبة سلونی.

(۴۶۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الخلیفة عثمان بن عفان (۱)، یزید بن عبد الملک النوفلی (۱)، عبد المؤمن الأنصاری (۱)، المغیرة بن توبة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحارث بن نوفل (۱)، حماد بن عثمان (۱)، عنبسة بن بجاد (۱)، علی بن محمد (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الطهارة (۱)

صفحه ۴۷۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۷۰

۱۵۱۲۲ - المغیرة بن سعید:

هو غير سعيد. خبيث ملعون غير سديد. كان يكذب على مولانا الباقر عليه السلام، فلعنه مولانا الصادق عليه السلام وأذاقه الله حر الحديد. وبذلك كله نطفت الروايات المستفيضة التى تزيد عن عشرة رواها الكشى وغيره. فراجع رجال المامقانى، وكمبا ج ۱۱ / ۹۴ و ۹۶، وجد ج ۴۶ / ۳۲۷ و ۳۳۲.

ذمومه مذكورة فى سفينة البحار. وحكى عنه أنه قال: والإمام المنتظر هو زكريا بن محمد بن على بن الحسين بن على. وهو حى إلى أن يخرج. وقيل: كان يلقب بالأبتر فنسب إليه من الزيدية. وذكرنا فى مستدرك السفينة ج ۱ / ۲۳۸ لغة " بتر " ما يتعلق بهم. وكذا فى كتاب الإيمان ص ۵۴، وجد ج ۶۷ / ۲۰۱.

۱۵۱۲۳ - المغيرة بن سعيد العجلى:

هو الذى ادعى أن الإمامة بعد مولانا الباقر عليه السلام لمحمد بن عبد الله بن الحسن وزعم أنه حى لم يمت. كمبا ج ۱۱ / ۷۱، وكتاب الإيمان ص ۵۴، وجد ج ۴۶ / ۲۵۰، وج ۶۷ / ۲۰۱. وإليه ينسب المغيرية.

۱۵۱۲۴ - المغيرة بن شعبة:

صحابى خبيث ملعون. روى الطبرسى فى الاحتجاج باب احتجاج مولانا الحسن المجتبى عليه السلام ذكر احتجاجه فى مجلس معاوية معه ومع أتباعه بعد أن سبوه و. سبوا أباه أمير المؤمنين عليه السلام.

قال الحسن عليه السلام: وأما أنت يا مغيرة بن شعبة! فإنك لله عدو، و لكتابه نابذ، ولنبيه مكذب. وأنت الزانى وقد وجب عليك الرجم، وشهد عليك العدول البررة الأتقياء، فأخر رجمك، ودفع الحق بالباطل، والصدق بالأغاليط. وذلك لما أعد الله لك من العذاب الأليم والخزى فى الحياة الدنيا. و لعذاب ما فى بطنها - إلى آخر كلماته الشريفة فى ذم الخبيث الملعون. فراجع إليه. و نقله فى كمبا ج ۱۰ / ۱۱۹، وجد ج ۴۴ / ۸۳.

(۴۷۰)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۲)، على بن الحسين بن على (۱)، المغيرة بن سعيد (۲)، المغيرة بن شعبة (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، زكريا بن محمد (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الزنا (۱)، العذاب، العذب (۱)، الرجم (۱)، السفينة (۲)

صفحه ۴۷۱

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۴۷۱

مدحه لمعاوية عند ابنه مطرف بن المغيرة. كمبا ج ۸ / ۵۶۱، وجد ج ۳۳ / ۱۶۹.

سائر ما ورد فى ذمه كمبا ج ۸ / ۷۲۸ و ۷۳۲ و ۷۳۴، وج ۹ / ۲۰۱، وجد ج ۳۷ / ۱۱۹، وج ۳۴ / ۲۹۰ و ۳۰۶ و ۳۲۲.

خبر زنائه مع أم جميل وتعطيل الثانى حد الله فيه. كمبا ج ۸ / ۲۹۱.

جملة مما يتعلق بأحواله. جد ج ۲۰ / ۳۳۲، وكمبا ۶ / ۵۵۷، و ج ۹ / ۵۸۹. وسفينة البحار لغة " غير."

رأى الخليفة فى إجراء الحد عليه. كتاب الغدير ط ۲ ج ۶ / ۱۳۷ و ۱۳۸، و ج ۹ / ۱۱۷، وج ۱۰ / ۱۶۵.

۱۵۱۲۵ - المغيرة بن العاص:

هو الذى أخذ فى طريقة إلى أحد ثلاثة أحجار وقال: بهذه أقتل محمدا.

فرمى بواحدة فأصاب يده الشريفة، وأخرى بجهته الكريمة. فقال رسول الله صلى الله عليه وآله: اللهم حيره. فتحير عمار وقتله. كمبا ج ۶ / ۴۹۶، وجد ج ۲۰ / ۵۸.

۱۵۱۲۶ – المغیرة بن عمر الولید العرزمی المکی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید، عن محمد بن عبد الله بن بساط، عنه، عن مفضل بن محمد الحسینی، عن إبراهیم بن محمد الشافعی – الخ. کتاب الدعاء ص ۲۵۲، وجد ج ۹۵ / ۲۴۷.

۱۵۱۲۷ – لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۹۰، عن الحسن بن عبد الله بن سعید العسکری، عن محمد بن أحمد بن حمدان القشیری، عنه، عن أبیه حدیث الثقلین. و کذا فی ک باب ۲۲.

وفیه ص ۵۸ عن الطالقانی، عن عبد العزیز بن یحیی الجلودی، عنه، عن رجاء بن سلمة، عن عمرو بن شمر، عن جابر الجعفی، حدیث خطبة أمیر المؤمنین

(۴۷۱)

مفاتیح البحث: حدیث الثقلین (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعید (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، محمد بن أحمد بن حمدان (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، جابر الجعفی (۱)، محمد الحسینی (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۷۲

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۷۲

علیه السلام المفصلة فی بیان أسمائه وفضائله الکریمة. ونقله بعضه فی کمبا ج ۳ / ۳۸۹. وتمامه فیه ج ۹ / ۱۰، وجد ج ۸ / ۳۳۹، وج ۳۵ / ۴۵، وبشارة المصطفی ص ۱۲.

وفی العیون ج ۲ / ۱۴۵ عن الحسین بن أحمد البیهقی، عن محمد بن یحیی الصولی، عنه، عن هارون الفروی (القزوینی – خ ل) – الخ.

وروی الصدوق بإسناده، عن ابن أبی الخطاب (هو محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، ثقة جلیل)، عنه، عن بکر بن خنیس، حدیث نوف البکالی مع أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۷ / ۱۰۰، وج ۱۶ / ۱۱۶، وکتاب العشرة ص ۱۸۶ و ۲۱۱، وجد ج ۷۷ / ۳۸۳، وج ۷۹ / ۱۸، وج ۷۵ / ۲۴۸ و ۳۴۳. وسائر روایاته فی جد ج ۳۵ / ۳۶۱، وج ۳۶ / ۲۸۳، وج ۳۹ / ۲۹۳، وکمبا ج ۹ / ۶۹ و ۱۳۹ و ۴۱۲. وغیر ذلک.

وفی بشارة المصطفی ص ۱۷ عنه حدیث فضل محبة الرسول وأهل بیته علیهم السلام.

وفی کفایة الأثر باب الأول عنه الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی التوحید والنص علی الأئمة الاثنی عشر وفضائلهم.

۱۵۱۲۸ – مغیرة بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب الهاشمی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وشهد صفین معه. وهو الذی أوصی أمیر المؤمنین علیه السلام بأمامة زوجته حتی لا یتزوج بها معاویة. وقبض ابن ملجم و حسبه إلی توفی مولانا الأمیر علیه السلام.

أقول: وکان خلیفة الحسن المجتبی علیه السلام علی الکوفة. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۲، وجد ج ۴۴ / ۵۱.

وکان مع مولانا الحسین علیه السلام فأصابه به مرض فی الطریق، فعزم علیه الحسین علیه السلام أن یرجع فرجع، فلما بغله قتله رثاه، کما عن المرزبانی فی معجم الشعراء. وابنه عبد الملک تقدم.

(۴۷۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار

(۱)، مدینة الکوفة (۱)، الحسین بن أحمد البیهقی (۱)، محمد بن یحیی الصولی (۱)، ابن ملجم المرادی لعنه الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، نوفل بن الحارث (۱)، محمد بن الحسین (۱)، نوف البکالی (۱)، الزوجة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، القتل (۱)، الزوج، الزواج (۱)، المرض (۱)

صفحه ۴۷۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۷۳

۱۵۱۲۹ - مفرق:

لم یذکروه. روی النضر بن سوید، عن یحیی الحلبی، عنه، عن أبی حمزة، عن أبی جعفر علیه السلام، کما فی سن ج ۱ / ۲۹۲.

۱۵۱۳۰ - المفضل بن حصین:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام فی الخبر الناص علی ذلک، کما فی جد ج ۳۶ / ۳۱۶، وکمبا ج ۹ / ۱۴۷.

۱۵۱۳۱ - المفضل بن زرارة:

لم یذکروه. روی النعمانی فی کتابه ص ۶۶ بإسناده، عن الصدوق الأول، عن سعد، عن ابن أبی الخطاب (یعنی محمد بن الحسین الثقة الجلیل)، عنه، عن المفضل بن عمر - الخ. ونقله فی کمبا ج ۱ / ۹۷، وجد ج ۲ / ۱۰۵.

۱۵۱۳۲ - المفضل بن زیاد العبدی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کتاب صفات الشیعة بإسناده، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: همکم معالم دینکم، وهم عدوکم بکم. وأشرب قلوبهم لکم بغضا. یحرفون ما یسمعون منکم کله، ویجعلون لکم أندادا، ثم یرمونکم به بهتانا. فحسبهم بذلک عند الله معصیة. جد ج ۲ / ۲۱۸، وکمبا ج ۱ / ۱۳۷، وکتاب صفات الشیعة حدیث ۲۹.

۱۵۱۳۳ - المفضل بن سالم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر عن ابن أبی نجران ومحمد بن الحسین، عن عمرو بن عاصم، عنه، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام، کما فی جد ج ۲ / ۱۷، وکمبا ج ۱ / ۷۵.

(۴۷۳)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی نجران (۱)، المفضل بن زیاد (۱)، یحیی الحلبی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، عمرو بن عاصم (۱)، نضر بن سوید (۱)

صفحه ۴۷۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۷۴

۱۵۱۳۴ - المفضل بن سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی، عن البزنطی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۲۳ / ۲۶، وکتاب الصلاة ص ۱۴۰، وجد ج ۸۴ / ۱۱، وج ۱۰۳ / ۹۷.

۱۵۱۳۵ - المفضل بن سوید:

روی شئ ج ۲ / ۱۶۳ عنه ما یفید حسن عقیدته. ولعله الأحمری الکوفی المعدود من أصحاب الصادق صلوات الله علیه.

۱۵۱۳۶ - المفضل بن صالح أبو جمیلة الأسدی النخاس:

من أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما. مات فی حياة الرضا عليه السلام.

وعن ابن الغضائری أنه ضعيف كذاب يضع الحديث. وتبعه على ذلك العلامة فی صه وغيره فی غيره. ولم يقدح فيه الشيخ.

وأما النجاشی فلم يقل إنه ضعيف، بل نقل تضعيفه عن مجهول، فقال فی رجاله ص ۹۳ فی ترجمة جابر بن يزيد الجعفی: روى عنه (أی عن جابر) جماعة غمز فيهم وضعفوا: منهم عمرو بن شمر ومفضل بن صالح ومنخل بن جميل ويوسف بن يعقوب - الخ. ولعل مراده من المجهول ابن الغضائری ولا اعتبار بتضعيفه.

ولقد رام المحقق الوحيد إلى إصلاح حاله بقوله: لعل تضعيف الخلاصة من ابن الغضائری. وتضعيفه لروايته الأخبار الدالة على الغلو بزعمه.

وقد ذكرنا فی مواضع عديدة عدم الاعتبار بهذه التضعيفات. فتشهد بوثاقته والاعتماد عليه رواية الأجلة ومن أجمعت العصابة على تصحيح ما يصح عنه كابن أبی عمير وعبد الله بن المغيرة والحسن بن محبوب والبزنطی فی الصحيح و الحسن بن على بن فضال (الذی أمرنا بأخذ رواياته).

ويؤيده كونه كثير الرواية سديدة مفتی بها. إلى غير ذلك. مع ما رواه فی كتب الأخبار صريح فی خلاف الغلو. نعم زيادة ارتفاع شأن بالنسبة إليهم

(۴۷۴)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، المفضل بن صالح أبو جميلة (۱)، عبد الله بن المغيرة (۱)، الحسن بن على بن فضال (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمير (۱)، ابن الغضائری (۳)، المفضل بن سويد (۱)، جابر بن يزيد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، مفضل بن سعيد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الجهل (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۷۵

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۷۵

عليهم السلام. ولعل بهذا اتهم بالغلو وهو ظاهر الفساد. انتهى كلام الوحيد ملخصا على ما نقله المامقانی. وذكر ثلاثين نفرا يروون عنه فيهم الثقات والأجلاء وأصحاب الاجماع مضافا إلى من عرفت منهم محمد بن عبد الجبار وعمر بن عثمان و عبد الرحمن بن أبی نجران وعلى بن الحكم ويونس بن عبد الرحمن والعباس بن عامر و الوشاء وموسى بن القاسم وصفوان بن يحيى وثعلبة بن ميمون وغيرهم ممن ذكرهم المامقانی والأردبيلی فی جامع الرواة وغيرهما.

أقول: ويروى عنه الحسين بن سعيد. وهو من صواحب الأصول التی اعتمد عليها الصدوق وحكم بصحتها واستخرج منها أحاديث كتابه. روى كتابه أحمد البزنطی عنه.

وذكروا أنه يروى عن الباقر والصادق والكاظم والرضا صلوات الله عليهم.

أقول: وها أنا أقفو أثره وأذكر لك ما صار منشأ لرميه بالضعف، فتذكر قبل ذلك ما يدل على مدحه وجلالته:

روى العياشی فی تفسيره سورة الرعد ص ۲۱۴ عن المفضل بن صالح، عن جعفر بن محمد عليه السلام فی حديث ما اختاره الله من حلقه إلى أن قال: ثم اختار من بنی المطلب رسول الله، فنحن ذريته. فإن قلت للناس: لرسول الله صلى الله عليه وآله ذرية، جحدوا، ولقد قال الله ": ولقد أرسلنا رسلا من قبلك وجعلنا لهم أزواجا وذرية " فنحن ذريته. قال: فقلت: أنا أشهدوا أنكم ذريته. ثم قلت له: ادع الله لی - جعلت فداك - أن يجعلنی معك فی الدنيا والآخرة.

فدعا لی ذلك. قال: وقبلت باطن يده. ورواه فی تفسير البرهان عنه مثله. ونقله فی جد ج ۲۵ / ۲۱۹ مثله. وكمبا ج ۷ / ۲۳۴.

اعلم أنی أذکر مضامین جملة من روایاته متصلا ملخصا للاختصار، ثم أذکر مواضع الروایات:

الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی أولیته علی الناس وثبوت الأولویة لأمیر المؤمنین علیه السلام، وهم الثقلان لا یتفرقان. عندهم سلاح رسول الله

(۴۷۵)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، یوم عرفة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن القاسم (۱)، العباس بن عامر (۱)، الحسین بن سعید (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، المفضل بن صالح (۱)، علی بن الحکم (۱)، عمر بن عثمان (۱)، سورة الرعد (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۷۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۷۶

وهو بمنزلة التابوت فی بنی إسرائیل، یدور الملک حیث دار. وعندهم الوصیة. و إن الأمانة فی القرآن الولایة عرضت علی السماوات والأرضین وغیرهما فأبین أن یحملنها کفرا بها وحملها الانسان، وهو أبو فلان. وإن المراد بقوله تعالی ": و لمن دخل بیتی " الولایة من دخل فیها دخل بیوت الأنبیاء. وإن الأعمال تعرض علی الأئمة علیهم السلام ثم ینسخ فی الذکر الحکیم. وإن حبهم إیمان وبغضهم کفر. وإن الهدی فی قوله تعالی ": ان الذین ارتدوا علی ادبارهم من بعد ما تبین لهم الهدی " سبیل علی علیه السلام.

وإن الشمس فی قوله تعالی ": والشمس وضحیها " أمیر المؤمنین علیه السلام " وضحیها " قیام القائم علیه السلام " والقمر إذا تلیها" الحسن والحسین ظلام غشیا علیه الحق " والسماء " هو محمد صلی الله علیه وآله یسمو إلیه الخلق فی العلم " والأرض " الشیعة. وثمود فی قوله ": کذبت ثمود بطغواها " رهط من الشیعة (لعلهم أمثال الزیدیة والواثقیة) یقول الله ": واما ثمود فهد یناهم فاستحبوا العمی علی الهدی فاخذتهم صاعقة العذاب الهون " هو السیف عند قیام القائم. و " رسول الله " هو النبی صلی الله علیه وآله ". ناقة الله وسقیاها " الناقة الإمام الذی فهمهم عن الله وعندهم مستقی العلم " فکذبوه فعقروها فدمدم علیهم ربهم " فی الرجعة.

وإن عباد الرحمن فی الآیة هم الأوصیاء. وإن الکلمة الطیبة کشجرة طیبة فی الآیة النبی والأئمة علیهم السلام هم الأصل الثابت والفرع الولایة لمن دخل فیها. وعهد الله آدم فی محمد والأئمة من بعده فترک ولم یکن له عزم. وأما أولوا العزم فاجمع عزمهم علی أن ذلک کذلک فصاروا أولی العزم. ولا یبغض علیا إلا ثلاثة: ولد زنا، ومنافق، وحملت به أمه وهی حائض. وغیر ذلک.

فراجع کمبا ج ۷ / ۲۹ و ۵۸ مکررا و ۶۸ و ۷۱ و ۷۴ و ۷۶ و ۸۰ و ۱۰۶ و ۱۱۹ و ۱۲۰ و ۱۲۲ و ۱۶۶ و ۳۴۱ و ۳۹۰، وج ۸ / ۹۳، وج ۹ / ۳۵ و ۱۲۳، وج ۱۳ / ۱۷، وجد ج ۲۳ / ۱۴۱ و ۲۸۱ و ۳۲۹ و ۳۴۳ و ۳۵۵ و ۳۶۸ و ۳۸۶، وج ۲۴ / ۷۲ و ۱۳۶

(۴۷۶)

مفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، القرآن الکریم (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، البغض (۱)، الوصیة (۲)، العذاب، العذب (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)

صفحه ۴۷۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۷۷

و ۱۴۱ و ۱۵۲ و ۳۵۱، وج ۲۶ / ۲۷۸، وج ۲۷ / ۱۵۰، وج ۳۵ / ۱۸۸، وج ۳۶ / ۲۰۹، و ج ۵۱ / ۷۲.

وروایته فی أن الإمامة عهد من الله معهود، وأنها فی الکتاب المنزل المختوم فی غیبة النعمانی ص ۲۴.

۱۵۱۳۷ – المفضل بن عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۶ عن سوید الحدیبانی، عنه، عن أبی إسحاق الهمدانی – الخ.

۱۵۱۳۸ – المفضل بن عبد الله بن محمد:

لم یذکروه. روی عبد الله بن عدی، عنه، عن محمد بن یحیی بن ضریس. بشارة المصطفی ص ۴۰.

۱۵۱۳۹ – المفضل بن عمر الجعفی أبو عبد الله:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. عده المفید فی الإرشاد من شیوخ أصحاب أبی عبد الله علیه السلام وخاصته بطانته وثقاته الفقهاء الصالحین رحمهم الله. وتقدم عبارته فی معاذ بن کثیر.

وعده الشیخ الطوسی فی غیبته من قوام الأئمة علیهم السلام من المحمودین الذین مضوا علی منهاجهم. وذکر روایات فی مدحه وجلالته. ویأمر الإمام من یجیئه بشئ أن یوصله إلی المفضل. ویأتی فی هشام بن أحمر بعضه.

وفی نخبة المقال: هو عدل من الأبرار ذو الأسرار. واعتمد علیه المحقق الوحید وعدة ممن تأخر:

منهم المامقانی فقد أطال الکلام فیه وأجاد أفاد حیث ذکر عشرین روایة فی مدحه وجلالته من رجال الکشی ومن الکافی والعیون ثم قال: إلی غیر ذلک من الأخبار الدالة علی عدالة الرجل وجلالته وبذل غایة جهده فی خدمات إمامه وکونه مستریحا بالموت. ثم ذکر عدة روایات فی ذمه وأجاب عنها بأحسن وجه.

(۴۷۷)

مفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، معاذ بن کثیر (۱)، المفضل بن عمر (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)

صفحه ۴۷۸

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۴۷۸

ثم قال: فتلخص مما ذکرنا کله أن الرجل صحیح الاعتقاد ثقة جلیل – الخ.

وقال فی الوسائل بعد عنوان: وثقة المفید فی إرشاده وأثنی علیه. وروی الکشی له مدحا بلیغا یقتضی جلالته ووکالته وثقته. وروی له ذما ینبغی حمله علی ما مر فی زرارة. وثقه الحسن بن علی بن شعبة فی کتابه. وضعفه النجاشی و تبعه العلامة. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وروی کتابه محمد بن سنان عنه.

وقال فی المستدرک ج ۳ / ۵۶۲: وأما المفضل فالکلام فیه طویل وعند المشهور ضعیف. وعندنا – تبعا لجملة من المحققین – من أجلاء الرواة وثقات الأئمة. ویدل علیه أمور:

الأول: الأخبار الکثیرة فی ذلک. ثم ثلاثین روایة من کتاب العیون للصدوق والکافی ورجال الکشی والاختصاص والإرشاد للمفید وشیخ الطائفة فی کتاب الغیبة والصفار فی البصائر رواها المشائخ بأسانید صحیحة وغیرها وفیهم من أصحاب الاجماع.

وأما ما ورد فی ذمه فغیر قابل للمعارضة لانفراد الکشی بنقله، ولقلته و هی ثلاثة روایات، ولوهنها من حیث الدلالة والمضمون. فإن حاصل هذه الروایات کونه من الخطابیة الغلاة، وهو ضعیف مردود لروایات معتبرة تبلغ ثمانیة عن المفضل فی بطلان هذا المذهب ولعنه وذمه. ثم ذکرها.

الامر الثانی: تصریح جماعة من الأعلام بالوثاقة والجلالة: منهم الشیخ المفید فی الإرشاد، وشیخ الطائفة فی کتاب الغیبة، وابن

شهرآشوب فی المناقب، و الکفعمی حیث عده من التوابین، وابنا بسطام عداه بابا للصادق علیه السلام، و المحقق العاملی، والقمی فی تفسیره روی عنه مع أنه صرح بأنه لا یروی إلا عن ثقة، وغیرهم.

والثالث: روایة الأجلاء عنه وفیهم خمسة من أصحاب الاجماع. انتهی ملخصا.

وتبع أستاده المحدث القمی فی السفینة وفصل الکلام فیه. فراجع إلیه.

(۴۷۸)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، کتاب رجال الکشی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۲)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، الحسن بن علی بن شعبة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن سنان (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۴۷۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۷۹

عده من الروایات التی تدل علی مدحه فی کمبا ج ۱۱ / ۱۲۳ و ۱۲۶ و ۲۲۴ و ۲۵۲، وجد ج ۴۷ / ۶۵ و ۷۷ و ۳۹۵، وج ۴۸ / ۷۲، وکمال الدین باب ۲۳ ح ۲، و باب ۳۳ ح ۷.

روایته النص علی مولانا الکاظم علیه السلام والخلف المأمول المنتظر صلوات الله علیه فی کمبا ج ۱۱ / ۲۳۴، وجد ج ۴۸ / ۱۵.

روایته عن الکاظم علیه السلام النص علی مولانا الرضا علیه السلام وفیه الفضائل. کمبا ج ۱۲ / ۷ مکررا، وجد ج ۴۹ / ۲۰.

تنازع رجلین فی المیراث وإصلاح المفضل بینهما بأربعمائة درهم و إعطائه إیاهما وقوله: إن ذلک لیس من مالی ولکن أبو عبد الله علیه السلام أمرنی إذا تنازع رجلان من أصحابنا فی شئ أصلح بینهما وأفتدیهما من ماله. کتاب العشرة ص ۲۵۶، وجد ج ۷۶ / ۴۵.

وروده علی مولانا الصادق علیه السلام وهو علی المائدة وقوله له: تعالی إلی المائدة وتغذ فإنه أرز، وکل حتی أزیدک علما. وکان یأکل ویقول کل مرة:

کل حتی أزیدک علما، ویزیده علما ویأکل. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۷، وجد ج ۶۶ / ۲۶۱.

ومن روایاته التی یکون منتها أقوی شاهد علی صدق الحدیث الخبر المفصل عه عن مولانا الصادق علیه السلام فی التوحید المشتهر بتوحید المفضل المترجم بلسان غواص بحار الأنوار العلامة المج المذکور فی کمبا ج ۲ / ۱۸ - ۴۷، وجد ج ۳ / ۵۷ فی أربع مجالس. وفی آخره بعد أن کتب کلها وضع الصادق علیه السلام یده علی صدره وقال: احفظ بمشیة الله ولا تنس إن شاء الله. فحفظه و استغنی عن کتابه وقال استغنیت. بمؤنة مولای وتأییده عن الکتاب الذی کتبته. صار ذلک بین یدی کأنما أقرؤه من کفی. ولمولای الحمد والشکر کما هو أهله ومستحقه - الخ.

وعن السید المحقق صدر الدین العاملی قال: من نظر فی حدیث المفضل المشور عن الصادق علیه السلم علم أن ذلک الخطاب البلیغ والمعانی العجیبة و

(۴۷۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب بحار الأنوار (۱)، أبو عبد الله (۱)، الشکر (۱)، الصدق (۲)، التصدیق (۱)، الشهادة (۱)، الأکل (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

صفحه ۴۸۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۸۰

الألفاظ الغریبة لا یخاطب الإمام رجلا عظیما کثیر العلم ذکی الحس أهلا لتحمل الأسرار الرفیعة والدقائق البدیعة. الرجل عندی من عظم الشأن و جلالة القدر بمکان. انتهی.

قال العلامة المج فی البحار عند إرادته نقل توحید المفضل ورسالة الإهلیلجة: ولا یضر إرسالها لاشتهار انتسابهما إلی المفضل - وقد شهد بذلک السید ابن طاووس وغیره - ولا ضعف محمد بن سنان والمفضل لأنه فی محل المنع. بل یظهر من الأخبار الکثیرة علو قدرهما وجلالتهما. مع أن متن الخبرین شاهدا صدق علی صحتهما.

وقال فی قاموس الرجال: وکتابه المعروف بتوحید المفضل الذی عبر عنه جش کتاب فکر أقوی شاهد عملی علی استقامته بقهر کل ملحد علی أن یکون موحدا. وبالجملة الحق کون مدحه محققا وقدحه غیر محقق. انتهی.

ومن روایاته الخبر المشتهر بالإهلیلجة فی التوحید. وهو أیضا روایة شریفة عظیمة مفصلة یکون منتها شاهد صدق علی صدوره من الإمام. فراجع کمبا ج ۲ / ۴۷ - ۶۲، وجد ج ۳ / ۱۵۲.

وکذلک روایته المفصلة فیما یکون عند ظهور الحجة بن الحسن صلوات الله علیه. فراجع کمبا ج ۱۳ / ۲۰۰، وجد ج ۵۳ / ۱.

وعقد العلامة المج فی البحار لکل واحد من هذه الروایات الثلاث بابا علی حدة فراجع.

ومن روایاته مکاتبته إلی مولانا الصادق علیه السلام وجوابه إلیه. وهی مفصلة طویلة فی تأویل الصلاة والزکاة والحج والصیام وسائر الطاعات بهم صلوات الله علیهم فی باطن القرآن.. کذلک أعداؤهم الفواحش والمعاصی فی بطن القرآن. وفیها العجائب والغرائب. لا ینافی بین ظهر القرآن من هذه العبارات وباطنه کما هو واضح. وهذه المکاتبة رواها الصفار فی کتبا البصائر و ونقلها العلامة المج فی کمبا ج ۷ / ۱۵۰، وجد ج ۲۴ / ۲۸۶.

ومن تأمل فی هذه المکاتبة تثق نفسه بصدورها من معدن الوحی. ویظهر

(۴۸۰)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن سنان (۱)، القرآن الکریم (۳)، التصدیق (۲)، الشهادة (۳)، الحج (۱)، الصّلاة (۲)

صفحه ۴۸۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۸۱

له عظم شأن المفضل وجلالته وقوة إیمانه، وإن کان المستضعفون من القدماء و المتأخرین یستضعفونه لهذه المکاتبة ویرمونه بالغلو واضطراب الحدیث.

ومن عظائم روایاته ما رواه مصباح الأنوار عنه أنه دخل علی مولانا الصادق علیه السلام، فقال: یا مفضل،ها عرفت محمدا وعلیا وفاطمة والحسن و الحسین کنه معرفتهم؟ قلت: یا سیدی وما کنه معرفتهم؟ قال: یا مفضل، من عرفهم کنه معرفتهم کان مؤمنا فی السنام الأعلی.

قال: قلت: عرفنی ذلک یا سیدی. قال: یا مفضل، تعلم أنهم علموا ما خلق الله عز وجل وذرأه وبرأه، وأنهم کلمة التقوی وخزان السماوات والأرضین والجبال والرمال والبحار وأنهارها وعیونها، وما تسقط من ورقة إلا علموها، ولا حبة ف ظلمات الأرض ولا رطب ولا یابس إلا فی کتاب مبین وهو فی علمهم وقد علموا ذلک.

فقلت: یا سیدی قد علمت ذلک وأقررت به وآمنت. قال: نعم یا مفضل، نعم یا مکرم، نعم یا محبور، نعم یا طیب. طیب وطابت لک الجنة ولکل مؤمن بها. کمبا ج ۷ / ۳۰۳، وجد ج ۲۶ / ۱۱۶.

ومن رواياته المختصة به التى عمل بها الأصحاب قديما وحديثا روايته فى حكم من أكره زوجته على الجماع فى شهر رمضان، فإنه تتحمل عنها الكفارة و التعزير لهذه الرواية المعمولة بها.

طب: عن محمد بن يحيى البابى وكان بابا للمفضل بن عرم، وكان المفضل بابا لأبى عبد الله الصادق عليه السلام.

وابنه محمد من أصحاب الكاظم عليه السلام.

وفى دلائل الطبرى ص ۲۴۸ بإسناده، عن محمد بن سنان، عن المفضل بن عمر قال: قال أبو عبد الله عليه السلام: يا مفضل، أنت وأربعة وأربعون رجلا تحشرون مع القائم عليه السلام. أنت على يمين القائم تأمر وتنهى والناس إذ ذاك أطوع لك منهم اليوم.

باب وصية المفضل بن عمر لجماعة من الشيعة. كمبا ج ۱۷ / ۲۱۹، وجد

(۴۸۱)

مفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، يوم عرفة (۱)، أبو عبد الله (۱)، محمد بن يحيى (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن سنان (۱)، الزوجة (۱)، الوصية (۱)

صفحه ۴۸۲

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۴۸۲

ج ۷۸ / ۳۸۱. وله كتاب فيه أحاديث التفويض، كما نقله الكشى عن العياشى، عن إسحاق بن محمد البصرى فى ترجمة إسحاق.

۱۵۱۴۰ - المفضل بن عيسى:

لم يذكروه. روى محمد بن سماعة الصيرفى، عنه كما تقدم فى محمد.

۱۵۱۴۱ - المفضل بن قيس بن رمانة:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. كان خيرا كما شهد به ابن أبى عمير على ما رواه الكشى بسندين. وكان إذا اختلف الأصحاب عنده يقول:

قولى قول جعفر بن محمد صلوات الله عليهما.

وروى الكشى والكلينى أنه دخل على الصادق عليه السلام وشكا بعض أحواله، فوصله الإمام بكيس فيه أربعمائة دينار، لا والله - جعلت فداك - ما أردت هذا، ولكن أردت الدعاء لى. فقال: ولا ـ أدع الدعاء، ولن لا ـ تخبر الناس بكل ما أنت فيه فتهون عليهم.

فراجعه كمبا ج ۱۱ / ۱۱۴، وجد ج ۴۷ / ۳۴.

وروى لعبد الرزاق بن سليمان بن غالب فى سنة ۲۵۴ (قال: وفيها مات) عن مولانا على بن موسى الرضا عليه السلام - الخ. أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۱۰.

وأبوه، وأخوه إبراهيم تقدما وكذا ابناه وإبراهيم.

وابن أخيه محمد بن المفضل بن إبراهيم بن قيس بن رمانة الأشعرى، ثقة بالاتفاق. ومحمد بن المفضل بن قيس بن رمانة من أصحاب الصادق عليه السلام. و لعلهما واحد.

۱۵۱۴۲ - المفضل بن محمد بن إسماعيل بن أبى زينب:

روى محمد بن سنان، عنه، عن جابر الجعفى. كمبا ج ۲۲ / ۱۴۵، وجد ج ۱۰۱ / ۱۳۱. لكن فى المصدر كتاب الطب ص ۵۲ هكذا: محمد بن سنان، عن المفضل بن عمر، عن محمد بن إسماعيل بن أبى زينب.

(۴۸۲)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن المفضل بن إبراهیم (۱)، المفضل بن قیس بن رمانة (۲)، محمد بن سماعة الصیرفی (۱)، إسحاق بن محمد البصری (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن إسماعیل (۲)، قیس بن رمانة (۱)، جابر الجعفی (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن سنان (۲)، الشهادة (۱)، الموت (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۴۸۳

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۸۳

۱۵۱۴۳ - المفضل بن محمد الأشعری:

لم یذکروه. روی الحسن بن علی بن أبی حمزة، عنه، عن حریز، عن الصادق علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۱۷۱.

۱۵۱۴۴ - المفضل بن محمد الجعفی:

لم یذکروه. سأل عن الصادق علیه السلام تفسیر قوله تعالی ": کمثل حبة انبتت سبع سنابل " کما فی تفسیر العیاشی ج ۱ / ۱۴۷. ومثله فی تفسیر نور الثقلین.

۱۵۱۴۵ - المفضل بن محمد بن حارث:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عنه، عن أبیه. جد ج ۳۹ / ۳۱۳، وکمبا ج ۹ / ۴۱۷.

۱۵۱۴۶ - المفضل بن محمد الحسینی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید عن المغیرة بن عمر بن الولید، عنه، عن إبراهیم بن محمد الشافعی ومحمد بن یحیی بن أبی عمر العبدی، عن فضیل بن عیاض - الخ. کتاب الدعاء ص ۲۵۲، وجد ج ۹۵ / ۲۴۷.

۱۵۱۴۷ - المفضل بن محمد المهلبی:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن شهریار الخازن فی سنة ۵۱۲ عنه أشعاره المفیدة حسنه وکماله، کا فی بشا ص ۱۰۵. قال:

فیا رب زدنی یوم ولیلة * لآل رسول الله حبا إلی حبی أولئک دون العالمین أئمتی * وسلمهم سلمی وحربهم حربی ۱۵۱۴۸ - المفضل بن مرثد:

لم یذکروه. روی الراوندی، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام - الخ.

کمبا ج ۱۱ / ۱۸۰، وجد ج ۴۷ / ۲۵۰.

(۴۸۳)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، محمد بن أحمد بن شهریار (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، عمر بن الولید (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد الأشعری (۱)، محمد الحسینی (۱)، المفضل بن محمد (۳)، المفضل بن مرثد (۱)

صفحه ۴۸۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۸۴

۱۵۱۴۹ - المفضل بن مزید الکاتب أخو شعیب:

شئ ج ۲ / ۱۶۳: عنه وأن له مکانا عند خلفاء الجور وکان له محبة لأبی عبد الله علیه السلام، فأمره بالإحسان إلی أصحاب. قال: فإن الله یقول ": إن الحسنات یذهبن السیئات."

وروی الکلینی فی الروضة ح ۲۵۷ بإسناده، عن ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام - الخ.

۱۵۱۵۰ - المفضل النوفلی:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبیه، عنه، عن شعیب العقرقوفی. کمبا ج ۱۴ / ۸۸۲، وجد ج ۶۶ / ۳۵۹. ولکن فیه: الفضل النوفلی.

۱۵۱۵۱ - مفضل بن یزید:

روی الصدوق بإسناده، عن سیف بن عمیرة، عنه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: أنهاک عن خصلتین فیهما هلک الرجال: أن تدین الله بالباطل، وتفتی الناس بما لا تعلم. کمبا ج ۱ / ۱۰۰، وجد ج ۲ / ۱۱۴. وکذا فی المحاسن ج ۱ / ۲۰۴ عنه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۱۵۱۵۲ - مفید بن جنید الشامی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا علیه السلام. نقل عنه روایة تفید حسنه و کماله. کمبا ج ۱۲ / ۱۸، وجد ج ۴۹ / ۶۰. وقد ذکرناها فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۴۷۶ لغة " حیی."

۱۵۱۵۳ - مقاتل بن حیان:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایاته فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۱.

وتأتی روایته فی نزال.

وفیه ج ۱ / ۳۸۶ بإسناده، عنه، عن الأصبغ، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. وفی التوحید ص ۲۰۳ بإسناده، عن السکونی، عن أبی نعیم البلخی، عنه،

(۴۸۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مقاتل بن حیان (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، الفضل النوفلی (۱)، شعیب العقرقوفی (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، المفضل بن مزید (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الهلاک (۱)، السفینة (۱)

صفحه ۴۸۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۸۵

عن عبد الرحمن بن أبی ذر الغفاری رحمة الله علیه.

۱۵۱۵۴ - مقاتل بن سلیمان بن داول دوز الخراسانی البجلی أبو البلخی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. بتری. وعن البرقی أنه عامی المذهب وتوفی سنة ۱۵۰. وروی عنه الحسن بن محبوب، کما فی جد ج ۱۳ / ۳۳۰، وکمبا ج ۵ / ۳۰۲.

وعد من مشاهیر مفسری العامة. وعن ابن خلکان أنه تکلم بکلمة " سلونی عما دون العرش " فسأله سائل من حلق رأس آدم حین حج، فعجز وقال: سؤالک من الله، أراد أن یخزینی بعجبی بما تکلمت.

وقال القمی فی تتمة المنتهی ص ۱۲۰: ثم اعلم أنه صرح جمع من العلماء الکبار بأن مقاتل کان کذابا، وأنه معروف بوضع الحدیث علی رسول الله صلی الله علیه وآله، وأنه متروک الحدیث مهجور القول. انتهی.

أقل: لم أجد فی علماء الرجال من الشیعة هذا التصریح، وهو أعلم بما قال.

نعم نسب هذا إلی جمع من العامة من نسبتهم إیاه بالکذب. ولعل نسبتهم إلی الکذب لجملة من روایاته المنافیة لکونه بتریا عامیا:

ففی أمالی الصدوق ص ۲۹ مسندا عن حکیم بن عبد الرحمن قال: حدثنی مقاتل بن سلیمان، عن الصادق جعفر بن محمد، عن أبیه، عن آبائه علیهم السلام قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله لعلی بن أبی طالب علیه السلام:

یا علی، أنت منی بمنزلة هبة الله من آدم، وبمنزلة سام من نوح، وبمنزلة إسحاق من إبراهیم، وبمنزلة هارون من موسی، وبمنزلة شمعون من عیسی، إلا أنه لا نبی بعدی.

یا علی، أنت وصیی وخلیفتی. فمن جحد وصیتک وخلافتک فلیس منی ولست منه وأنا خصمه یوم القیامة.

یا علی، أنت أفضل أمتی فضلا وأقدمهم سلما وأکثرهم علما وأوفرهم حلما وأشجعهم قلبا وأسخاهم کفا.

(۴۸۵)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبوذر الغفاری (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، مقابل بن سلیمان (۲)، الحسن بن محبوب (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الحج (۱)

صفحه ۴۸۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۸۶

یا علی، أنت الإمام بعدی والأمیر، وأنت الصاحب بعدی والوزیر، وما لک فی أمتی من نظیر.

یا علی، أنت قسی الجنة والنار، بمحبتک یعرف الأبرار من الفجار، ویمیز بین الأشرار والأخیار وبین المؤمنین والکفار. ونقله فی جد ج ۳۷ / ۲۵۴، وکمبا ج ۹ / ۲۲۷.

وروایته تفسیر قوله تعالی ": والسابقون السابقون " بعلی علیه السلام و شیعته فی بشارة المصطفی ص ۷ و ۸۹، وأمالی المفید مج ۳۵.

وروی الصدوق فی الصحیح، عن ابن محبوب، عنه، عن الصادق علیه السلام حدیث اتصال الوصیة من لدن آدم إلی نبینا محمد صلی الله علیه وآله محمد صلی الله علیه وآله. و منه إلی أوصیائه واحدا بعد واحد. وفی آخره قال لعلی علیه السلام: ولتکفرن بک الأمة، ولتختلفن علیک اختلافا شدیدا، الثابت علیک کالمقیم معی، والشاذ عنک فی النار - الخ. کمبا ج ۷ / ۱۲، وجد ج ۲۳ / ۵۷. ورواه فی بشا ص ۸۲ عنه مثله.

۱۵۱۵۵ - مقاتل لن مقاتل بن قیاما:

من أصحاب الرضا علیه السلام. واقفی خبیث. کذا قاله الشیخ فی رجاله.

وتبعه العلامة فی صه وغیره. وعن ابن داود مثله.

وظاهر النجاشی کونه إمامیا لأنه ذکره من أصحاب الرضا علیه السلام و لم یغمز فی مذهبه. وله کتاب رواه علی بن الحسن بن فضال، عن الحسن بن علی بن یوسف، عنه بکتابه.

ویؤید ما استظهرنا من کلام النجاشی ما ورد من الأخذ بکتب بنی فضال بأخذ ما رووا وترک ما رأوا فإن إطلاقه یشمل کتاب مقاتل أیضا.

ویوضح ذلک أیضا ما رواه الکشی ص ۳۷۷ مسندا ملخصه: أن مقاتل بن مقاتل مضی علی إمامة الرضا علیه السلام وعجل وقال: إن عندی فی ذلک برهانا وعلما.

(۴۸۶)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، علی بن الحسن بن

فضال (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن علی (۱)، الصدق (۱)، القتل (۴)، الوصیة (۱)

صفحه ۴۸۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۸۷

وقال الرضا علیه السلام فی حقه: لکنه آمن وصدق واستوصی به (فاستوص - خ ل). قال الراوی: فانصرفت من عنده إلی رحلی فإذا مقاتل راقد فحرکته، ثم قلت: لک بشارة عندی لا أخبرک بها حتی تحمد الله مائة مرة، ثم أخبرته بما کان. ونقله فی کمبا ج ۱۱ / ۳۱۴، وجد ج ۴۸ / ۲۷۴. فذاک فی عدم وقفه.

وعن المولی الوحید أنه قال: یظهر من الروایة عدم وقفه أو رجوعه کالأجلة الذین رجعوا. ویدل أیضا علی عدم وقفه روایته علی الرضا علیه السلام. فإن الواقفیة لا یروون عنه. ویؤیده عدم نسبة النجاشی إیاه إلی الوقف مع أنه أضبط.

ویختلج بالبال أن الشیخ رأی فی الروایات ذم ابن قیاما ووقفه، فتوهم أنه هذا و لیس کذلک. بل هو الحسین بن قیاما. وبالجملة لیس واقفیا بل الظاهر أنه من الحسان. انتهی ملخصا.

وقال المامقانی بعد نقل تمامه: ولقد أصاب فی حدسه - إلی أن قال بعد تأییده بکلمات: - فیبقی المبحوث عنه إمامیا بل حسنا لقول الرضا علیه السلام فی حقه: استوص به. فلا وجه لما فی الوجیزة من أنه ضعیف. وفیه مدح، بل التحقیق أنه إمامی وفیه مدح. انتهی.

ومما یفید حسنه ما ألقی علیه الرضا علیه السلام من قنوت صلاة الجمعة، کما فی جمال الأسبوع ص ۴۱۳.

۱۵۱۵۶ - مقبل الدیلمی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه وروی عنه، کما فی مدینة المعاجز ص ۵۴۴، وإثبات الهداة ج ۶ / ۲۶۴، ودلائل الطبری ص ۲۲۰ مکررا. وروی عنه أبو طالب عبید الله بن أحمد الأنباری.

۱۵۱۵۷ - المقداد بن الأسود الکندی:

من خالصی أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین علیه

(۴۸۷)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، صلاة الجمعة (۱)، المقداد بن الأسود (۱)، عبید الله بن أحمد (۱)، الحسین بن قیاما (۱)، القتل (۱)، الصدق (۱)، القنوت (۱)

صفحه ۴۸۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۸۸

السلام، ثانی الأرکان الأربعة عظیم القدر شریف المنزلة جلیل.

وبالجملة جلالة قدره وعلو شأنه وقوة إیمانه ووثاقته بین الخاصة والعامة أشهر وأظهر من الشمس. والروایات فی ذلک أکثر من أن یحصی. ذکرنا جملة منها فی إخوانه مثل سلمان وأبی ذر.

وهذه الثلاثة لم یرتدوا بعد النبی صلی الله علیه وآله باتفاق الروایات، و وفوا بعده، وتجب موالاتهم. وذکر جملة منها فی کتب الرجال والبحار فراجع إلی جد ج ۱۹ / ۲۱۷ حتی تری قوله فی غزوة بدر الکبری: یا رسول الله إنها قریش و خیلاؤها وقد آمنا بک وصدقنا وشهدنا أن ما جئت به حق. والله لو أمرتنا أن نخوض جمر الغضا وشوک الهراس لخضناه معک. والله ما نقول لک ما قالت بنو إسرائیل لموسی: اذهب أنت وربک فقاتلا إناها هنا قاعدون. " ولکنا نقول:

امض لأمر ربک فإنا معک مقاتلون. فجزاه الله خیرا علی قومه ذلک - الخ. و مثله فیه ص ۲۴۷، وج ۲۲ / ۳۱۵ - ۳۵۳ و ۴۳۷ - ۴۴۰.

وفیه تزویجه صلی الله علیه و آله إیاه بضباعة بنت عمه زبیر بن عبد المطلب. وکمبا ج ۶ / ۱۴۹ و ۷۳۵ و ۷۷۹، و ج ۲۳ / ۸۶، وج ۹ / ۳۶۹، وج ۱۰۳ / ۳۷۱، وج ۳۹ / ۱۰۶.

جملات شریفة قدسیة فی فضائل سلمان ومقداد فی کمبا ج ۹ / ۳۶۹.

فی أن المقداد یکون من أصحاب القائم صلوات الله علیه ویکون بین یدیه.

کمبا ج ۱۳ / ۲۲۲، وجد ج ۵۲ / ۸۶.

خبر جوع مقداد وأهله وإعطاء أمیر المؤمنین علیه السلام إیاه دینارا. کمبا ج ۲۰ / ۳۹، وج ۵ / ۳۸۰، وج ۹ / ۴۸ و ۱۹۷ و ۵۱۲ و ۵۱۵، وج ۱۰ / ۱۰ - ۱۸، وجد ج ۱۴ / ۱۹۷، وج ۳۵ / ۲۵۰، وج ۳۷ / ۱۰۳، وج ۴۱ / ۱۸ و ۳۰، وج ۹۶ / ۱۴۷، وکتاب الغدیر ج ۹ / ۱۱۴.

جملة من روایاته الشریفة. جد ج ۴۰ / ۹۶ و ۹۷، وکمبا ج ۹ / ۴۵۰.

مات سنة ۳۳ وله نحو من سبعین سنة. وقد ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۸ / ۴۲۰ لغة " قدد " جملة متعلقة به.

والظاهر اتحاده مع المقداد بن عمرو الکندی الذی عد من رواة حدیث

(۴۸۸)

مفاتیح البحث: أصحاب الإمام المهدی عجل الله فرجه (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، معرکة بدر (۱)

صفحه ۴۸۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۸۹

الولایة، کما فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۹. ولعل الأسود لقب أبیه واسمه عمرو. و یظهر ذلک من جد ج ۲۲ / ۴۳۸.

وللمقداد ابن یسمی معبد سیئ العقیدة کان یوم الجمل مع عائشة وقتل.

۱۵۱۵۸ - المقدام بن شریح بن هانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصد. ق فی المعانی ص ۴۰۱ عن المعافا بن عمران، عن إسرائیل، عنه، عن أبیه، حدیث مسائل مولانا أمیر المؤمنین، عن ابنیه الحسن و الحسین صلوات الله علیهم، وکمبا ج ۱۷ / ۱۴۴، وجد ج ۷۸ / ۱۰۱.

وبهذا الإسناد، عنه، عن أبیه، حدیث تفسیر الواحد، کما فی أول الخصال و المعانی والتوحید. ونقله فی کمبا ج ۲ / ۶۵، وجد ج ۳ / ۲۰۶.

۱۵۱۵۹ - مقرن:

روی الصفار مسندا عن الهیثم بن واقد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام روایة شریفة تفید عقیدته. فراجع کمبا ج ۷ / ۱۴۲، وجد ج ۲۴ / ۲۵۳.

وکذا فی الکافی باب معرفة الإمام، وباب مولد النبی صلی الله علیه و آله.

لکن لا میز له ویکون مشترکا بین عدة کلهم من أصحاب الصادق علیه السلام.

وسائر روایاته فی جد ج ۱۲ / ۱۳۱ و ۳۱۶، وج ۱۵ / ۱۵۷، وج ۳۹ / ۱۷۵، و کمبا ج ۵ / ۱۴۷ و ۱۹۵، وج ۶ / ۳۷، وج ۹ / ۳۸۴.

وروی عبد الله بن المغیرة، عن مقرن، عن جده ربیعة بن سمیع، عن أمیر المؤمنین علیه السلام أنه یکتب له فی صدقات النعم وما یؤخذ من ذلک، کما فی رجال جش ص ۶.

۱۵۱۶۰ - مقرن إمام بنی فتیان:

عن الصدوق، عن ابن أبی الخطاب، عن محمد بن سنان، عنه، عمن روی،

(۴۸۹)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، معرفة الإمام (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، الهیثم بن واقد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، شریح بن هانی (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۹۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۹۰

عن أبی عبد الله علیه السلام خبر ملک جبار قضی حاجة مؤمن - الخ. کتاب العشرة ص ۸۶ و ۲۱۹، وکمبا ج ۵ / ۳۰۷، وجد ج ۱۳ / ۳۵۰، وج ۷۴ / ۳۰۶، وج ۷۵ / ۳۷۳.

۱۵۱۶۱ - مقسط بن عبد الله:

هو أخو قاسط. تقدم فی أخیه أنهما مع کردوس من شهداء الطف. لکن لم یتشرف بسلام الناحیة المقدسة کما تشرف أخواه قاسط وکردوس.

۱۵۱۶۲ - مقسم مولی ابن عباس:

لم یذکروه. روی البرقی بإسناده، عنه روایة شریفة. کمبا ج ۱۴ / ۷۸۳، وجد ج ۶۶۵ / ۲۱۲، وسن ج ۲ / ۴۸۰.

۱۵۱۶۳ - مقطع العامری:

اسمه هشیم. هو من حسان أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

قتاله معه وکلماته الدالة علی حسنه فی کتاب صفین ص ۲۷۸.

۱۵۱۶۴ - المقلد بن غالب أبو طاهر:

لم یذکروه. روی کنز، عنه، عن رجاله بإسناده المتصل، عن أمیر المؤمنین علیه السلام حدیثا فی فضائل وفضائل شیعته، کما فی جد ج ۶ / ۱۶۱، وج ۴۲ / ۱۹۴، وکمبا ج ۳ / ۱۶۳، وج ۹ / ۶۴۷.

۱۵۱۶۵ - المقلد بن المسیب:

لم یذکروه. هو مذموم، کما فی کمبا ج ۹ / ۵۹۷، وجد ج ۴۲ / ۵.

۱۵۱۶۶ - مقیس بن الصبابة الکنانی:

لم یذکروه. هو قاتل بغیر حق وارتد، فأمر النبی صلی الله علیه وآله بقتله یوم فتح مکة. کمبا ج ۶ / ۶۷۵ و ۵۹۹، وجد ج ۲۱ / ۱۱۱، وج ۲۲ / ۲۱.

(۴۹۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، مقسط بن عبد الله (۱)، الشهادة (۱)، الطهارة (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۹۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۹۱

۱۵۱۶۷ - مکحول:

عد من الصحابة ومن موالی رسول الله صلی الله علیه وآله.

وفی الخصال باب السبعین عنه قل: قال أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب علیه السلام: لقد علم المستحفظون من أصحاب النبی محمد صلی الله علیه وآله أنه لیس فیهم رجل له منقبة إلا وقد شرکته فیها وفضلته. ولی سبعون منقبة لم یشرکنی فیها أحد منهم. قلت: یا أمیر المؤمنین فأخبرنی بهن. فقال - الخ، وذکر السبعین بتمامه.

کمبا ج ۸ / ۳۶۴.

وروایته تفسیر الأذن فی قوله تعالی ": وتعیها اذن واعیة " بأذن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۳، وجد ج ۳۵ / ۳۲۷.

وقیل له: إن النبی صلی الله علیه وآله قال: یکون بعدی اثنا عشر خلیفة؟ قال: نعم. کمبا ج ۹ / ۱۳۰، وجد ج ۳۶ / ۲۴۰.

وسائر روایاته فی ذلک. کمبا ج ۹ / ۱۴۴ و ۱۴۹، وج ۶ / ۵۷۳، وجد ج ۳۶ / ۳۰۴ و ۳۲۲، وج ۲۱ / ۹، وفی کفایة الأثر فی النصوص باب ۷.

ملاقاته لمولانا السجاد علیه السلام فی الشام وقوله له: کیف أمسیت؟

کمبا ج ۱۰ / ۲۳۳، وجد ج ۴۵ / ۱۶۲.

والظاهر اتحاده مع مکحول بن إبراهیم الراوی عن یحیی بن عبد الله بن الحسن المذکور فی مدینة المعاجز ص ۱۳۰.

ولمکحول بن إبراهیم روایة کریمة تقدمت الإشارة إلیها فی أحمد بن زید.

ولکن عده ابن أبی الحدید من المبغضین لعلی علیه السلام، کما فی کمبا ج ۸ / ۷۲۹ و ۷۳۵، وجد ج ۳۴ / ۲۹۶ و ۳۲۵.

۱۵۱۶۸ - مکرز بن حفص:

لم یذکروه. هو رجل فاجر کما قاله النبی صلی الله علیه وآله حین أقبل إلیه. جد ج ۲۰ / ۳۳۳. ویتعلق به ما فی ص ۳۶۱، وکمبا ج ۶ / ۵۵۷ و ۵۶۴.

(۴۹۱)

مفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، یحیی بن عبد الله (۱)، الشام (۱)

صفحه ۴۹۲

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۹۲

۱۵۱۶۹ - مکشوح:

لم یذکروه. هو ممن حاصر عثمان وشرک فی قتل عثمان یوم الدار، کما فی کتاب صفین.

۱۵۱۷۰ - مکنف:

لم یذکروه. قتله خیل علی أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین کما قاله سماک بن خرشة فی أشعاره. کتاب صفین ص ۳۷۵.

۱۵۱۷۱ - مکی بن إبراهیم البلخی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۸۴ عن ابن عون، عنه، عن موسی بن عبیدة، عن صدقة بن یسار روایة نزول سورة إذا جاء نصر الله و خطبة رسول الله صلی الله علیه وآله.

وتقدم خبره الآخر فی عیاش بن الضحاک.

۱۵۱۷۲ - مکی بن أحمد بن سعدویه البردعی:

لم يذكروه. روى الصدوق فى العلل ج ۲ / ۶۷ عن على بن عبد الله بن أحمد الأسوارى، عنه، عن نوح بن الحسن، عن جميل بن سعد - الخ.

وفيه ص ۱۷۴ عنه، عنه، عن زكريا بن يحيى بن عبيد العطار حديث المسوخ.

ونقله فى كمبا ج ۱۴ / ۷۸۵، وجد ج ۶۵ / ۲۲۳. والأمالى فى جد ج ۱۱ / ۱۷۰، وكمبا ج ۵ / ۴۶.

وفى كمال الدين باب ۲۶ عنه، عنه حديث: إن هذه القلوب أوعية، وباب ۵۴ غيره. وكذا فى التوحيد عنه، عنه كثيرا وغيره.

۱۵۱۷۳ - مكى بن عبدان:

لم يذكروه. روى الصدوق، عن عبد الله بن حامد، عنه، كما تقدم.

۱۵۱۷۴ - الملك الصالح:

جملة من أشعاره الشريفة الراجعة إلى الغدير. كتاب الغدير ط ۲ ج ۴ / ۳۴۱.

(۴۹۲)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، عبد الله بن حامد (۱)، زكريا بن يحيى (۱)، الشيخ الصدوق (۳)، موسى بن عبيدة (۱)، سماك بن خرشة (۱)، مكى بن أحمد (۱)، القتل (۲)، التصدّق (۱)

صفحه ۴۹۳

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۴۹۳

ترجمته وشرح أحواله وعمله وكماله وعدالته. ص ۳۴۴.

الكلمات حوله. ص ۳۴۵. مدائحه ومراثيه. ص ۳۵۰ - ۳۶۸. ولد سنة ۴۹۵.

واستشهد سنة ۵۵۶.

۱۵۱۷۵ - مليك بن أعين:

لم يذكروه. هو أخو زرارة غير مستقيم الطريقة، كما فى رجال بحر العلوم.

۱۵۱۷۶ - منبه بن الحجاج:

هو وأخوه نبيه من الفراعنة كما قاله أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۶ / ۲۶۴، وجد ج ۱۷ / ۲۸۲. قتله أمير المؤمنين عليه السلام. يوم بدر.

كلماته مع أبى طالب فى جد ج ۱۵ / ۳۱۰. وأشعاره فيه ص ۳۱۳، وج ۱۹ / ۲۵۱، وكمبا ج ۶ / ۷۳ و ۴۵۹.

۱۵۱۷۷ - منبه بن عبد الله أبو الجوزاء التميمى:

صحيح الحديث، له كتاب النوادر، كما قاله النجاشى فى رجاله والعلامة فى صه وغيرهما.

وقال العلامة فى باب الكنى: أبو الجوزاء منبه بن عبد الله ثقة. ومثله العلامة المج فى الوجيزة قال: إنه ثقة.

وعد من مشائخ الصفار، كما فى أول البصائر. وهو من صواحب الأصول التى اعتمد عليها الصدوق وحكم بصحتها واستخرج منها أحاديث كتابه الفقيه.

بعض رواياته فى العلل ج ۱ / ۲۸۰، والخصال الباب الأول، وكمبا ج ۹ / ۲۸۷، وجد ج ۳۸ / ۱۱۵.

وله كتاب النكت والأغراض فى الإمامة.

وذكر فى القاموس له روايات لم يعمل بها المشهور. ونقل عن التهذيبين التصريح بزيديته.

(۴۹۳)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب رجال النجاشی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو الجوزاء (۲)، القتل (۱)

صفحه ۴۹۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۹۴

۱۵۱۷۸ - المنتجع بن مصعب بن توبة بن ثبیت المزنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۱ عن عبید الله بن جعفر الهاشمی، عنه، عن جعفر بن محمد الصادق علیه السلام، حدیث ما کتب علی آس، وکمبا ج ۹ / ۴۱۳، وجد ج ۳۹ / ۲۹۷.

۱۵۱۷۹ - منتصر العباسی:

لم یذکروه. هو ابن المتوکل العباسی. قتل أباه لأنه شتم فاطمة الزهراء علیها السلام، کما فی کمبا ج ۱۰ / ۲۹۶، وجد ج ۴۵ / ۳۹۶، وتتمة المنتهی ص ۲۴۳.

۱۵۱۸۰ - المنتهی بن أبی زید الحسینی أبو الفضل:

لم یذکروه. هو الشریف الذی عنه محمد بن المشهدی فی المزار، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۳۷. کان عالما فقیها یروی عنه ابن شهرآشوب. وفی السفینة لغة " نهی " ما یتعلق به فراجع. وأبوه عبد الله بن علی.

۱۵۱۸۱ - منجاب بن راشد:

کان علی میسرة جند معقل بن قیس حین بعثهم أمیر المؤمنین علیه السلام إلی الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۱۷، وجد ج ۳۳ / ۴۱۱.

وذکره المامقانی مع توصیفه بالناجی وقال: صحابی عثمانی ضعیف استعمل علی کور فارس فی عصر عثمان. انتهی.

۱۵۱۸۲ - منجح الخادم:

لم یذکروه. روی فی کنز الکراجکی ص ۸۰ بإسناده، عن علی بن محمد الأشعری، عنه، عن أبان بن محمد مکاتبته إلی الرضا علیه السلام فی إیمان أبی طالب، وکمبا ج ۹ / ۲۳، وجد ج ۳۵ / ۱۱۰.

۱۵۱۸۳ - منجح بن رباح:

لم یذکروه. هو الذی دخل علی الباقر علیه السلام وسلم، فرحب به

(۴۹۴)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، المنتهی بن أبی زید (۱)، عبد الله بن علی (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن المشهدی (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، علی بن محمد (۱)، معقل بن قیس (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۱)

صفحه ۴۹۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۹۵

أبو جعفر وأدناه وساءله، فقال الرجل: جعلت فداک إنی خطبت إلی مولاک فلان فردنی - إلی أن قال: - فقال أبو جعفر: اذهب - فأنت رسولی إلیه - وقل له: یقول لک محمد بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب علیهم السلام: زوج منجح بن رباح مولای

ابنتک فلانة ولا ترده. قال أبو حمزة الثمالی: فوثب الرجل فرحا مسرعا برسالة أبی جعفر علیه السلام - الخ. کمبا ج ۶ / ۶۹۹، وجد ج ۲۲ / ۱۱۷.

أقول: وفیه دلالة علی حسن حاله وعقیدته.

۱۵۱۸۴ - منجح مولی الحسین صلوات الله علیه:

هو شهید الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۶۹، وج ۱۰۱ / ۲۷.

۱۵۱۸۵ - المنخل بن حمیل الأسدی الکوفی الرقی بیاع الجواری:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. استضعفوه ونسبوه إلی الغلو والارتفاع. وله کتاب التفسیر. ویروی عنه محمد بن سنان وأحمد بن میثم و عمار بن مروان.

أقول: کثیرا یروی المنخل عن جابر الجعفی، فنسب إلی الغلو کما نسب الجابر.

وتقدم فی المفضل بن صالح کلام النجاشی فی حقه.

وها أنا ذا أذکر متون جملة من روایاته بحذف المکررات کی یتضح وجه النسبة:

وقد روی محمد بن سنان، عن عمار بن مروان، عنه، عن جابر الجعفی، عن الباقر علیه السلام نزول هذه الآیات هکذا:! بئسما اشتروا به أنفسهم أن یکفروا بما انزل الله " فی علی " بغیا."

وقوله ": وان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا " فی علی " فاتوا بسورة من مثله."

وقوله ": آمنوا بما نزلنا " فی علی " نور مبینا."

(۴۹۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، أبو حمزة الثمالی (۱)، عمار بن مروان (۲)، المفضل بن صالح (۱)، أحمد بن میثم (۱)، جابر الجعفی (۲)، محمد بن سنان (۲)، الصدق (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الزوج، الزواج (۱)

صفحه ۴۹۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۹۶

وقوله ": وقال الظالمون " لآل محمد حقهم " ان تتبعون الا رجلا مسحورا * انظر کیف ضربوا لک الأمثال فضلوا فلا یستطیعون سبیلا "إلی ولایة علی سبیلا، وعلی هو السبیل.

قوله ": وانی لغفار لمن تاب وامن وعمل صالحا ثم اهتدی " إلی ولایة أمیر المؤمنین علیه السلام. والأوصیاء یحملون العرش یعنی علم الله.

وقال علیه السلام: إن فی الأنبیاء والأوصیاء خمسة أرواح: روح القدس، و روح الإیمان ... وبروح القدس - یا جابر - عرفوا ما تحت العرش إلی ما تحت الثری ... لا یلهو ولا یلعب. وعند الأئمة صحیفة فیها تسع عشرة صحیفة قد حباها رسول الله صلی الله علیه وآله فراجع لذلک إلی کمبا ج ۷ / ۷۷ و ۸۵ و ۱۲۱ و ۱۳۴ و ۱۹۴ و ۲۸۰، وجد ج ۲۳ / ۳۷۲، وج ۲۴ / ۲۰ و ۲۴۸ و ۲۱۰، وج ۲۵ / ۵۵.

وإنهم یقدرون علی السیر من المشرق إلی المغرب فی أقل من یوم، کما یستفاد من روایته فی جد ج ۳۹ / ۱۳۶، وکمبا ج ۹ / ۳۷۶.

۱۵۱۸۶ - منخل بن علی:

لم یذکروه. هو مورد ألطاف مولانا الجواد علیه السلام. سأله النفقة إلی بیت المقدس فأعطاه مائة دینار وقال له: غمض عینک.

فغمضها، ثم قال: افتح. ففتح فإذا هو بيت المقدس. مدينة المعاجز ص ۵۲۴، وإثبات الهداة ج ۶ / ۱۹۹، ودلائل الطبری.

۱۵۱۸۷ – مندل بن أسامة:

لم يذكروه. روى عن الصادق عليه السلام معجزة مولانا الحسن المجتبى عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۹۰، وجد ج ۴۳ / ۳۲۴.

۱۵۱۸۸ – مندل بن على العنزى أو العترى:

اسمه عمرو. هو وأخوه حيان ثقتان روايا عن أبى عبد الله عليه السلام. وله كتاب رواه الحسن بن محمد بن على الأزدى كما قاله النجاشى. وبمثل نطق

(۴۹۶)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، الحسن بن محمد بن على (۱)، مندل بن على (۱)

صفحه ۴۹۷

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۴۹۷

العلامة فى إيضاح الاشتباه، كما فى رجال المامقانى.

وقال العلامة المج فى الوجيزة وغيره فى غيره: إنه موثق. ولعل نظرهم إلى الجمع بين كلام النجاشى والعلامة، وقول البرقى إنه عامى. وفيه ما لا يخفى و الترجيح لقول النجاشى والعلامة.

ويبعد كلام البرقى جملة من رواياته الشريفة فى فضائل أمير المؤمنين وأصحاب الكساء صلوات الله عليهم. فراجع جد ج ۳۷ / ۸۸ و ۲۹۵، وج ۳۹ / ۹۶، وكمبا ج ۹ / ۱۹۳ و ۲۴۷ و ۳۶۷. وكذا فى كفاية الأثر باب ۱۳. قيل: ولد سنة ۱۰۳ ومات سنة ۱۶۷.

وروايه صفوان بن يحيى، عن مندل، عن بكاء بن أبى بكر. كمال الدين باب ۵۷ (باب العلامات) ح ۲۲.

وروى يحيى بن سالم، عن مطر بن خليفة وصباح بن يحيى المزنى ومندل بن على كلهم، عن يزيد بن أبى زياد، عن إبراهيم بن النخعى، عن علقمة، عن عبد الله بن مسعود، عن النبى صلى الله عليه وآله. دلائل الطبرى ص ۲۳۳.

۱۵۱۸۹ – المنذر بن أبى خميصة أو أبى حميصة الوادعى أو الأوزاعى:

لم يذكروه. هو فارس همدان وشاهرهم، من أتباع مولانا أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين. جملة من كلماته الدالة على حسن عقيدته واستقامته فى كمبا ج ۸ / ۴۹۹.

وقول أمير المؤمنين عليه السلام له: حسبك رحمك الله. وأثنى عليه وعلى قومه خيرا. ص ۵۰۰، وجد ج ۳۲ / ۵۱۴، وكتاب صفين ص ۴۳۵.

۱۵۱۹۰ – المنذر بن أبى طريفة البجلى الكوفى:

من أصحاب السجاد والباقر والصادق عليهم السلام كما عن النجاشى فى ترجمة محمد بن على بن النعمان. وابنه الحسين. وهو عم والد محد بن على بن النعمان بن أبى طريفة.

(۴۹۷)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب كفاية الأثر للخزار (۱)، يزيد بن أبى زياد (۱)، محمد بن على بن النعمان (۱)، منذر بن أبى طريفة (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، صباح بن يحيى (۱)، يحيى بن سالم (۱)، مندل بن على (۱)، البكاء (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۴۹۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۹۸

۱۵۱۹۱ - المنذر الثوری:

من أصحاب السجاد علیه السلام کما عن الشیخ. وروی سالم بن أبی حفیصة، عنه، عن محمد بن الحنفیة، کما فی التوحید باب النهی عن الکلام.

۱۵۱۹۲ - المنذر بن الجارود العبدی:

جملة من کلماته مع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الجمل. کمبا ج ۸ / ۴۴۷، و جد ج ۳۲ / ۲۵۴.

نهج: مکاتبته علیه السلام إلیه وقد خان فی بعض ما ولاه من أعماله: أما بعد، فإن صلاح أبیک غرنی منک وظننت أنک تتبع هدیه وتسلیک سبیله فإذا أنت فیما رقی إلی عنک لا تدل لهواک ولا تبقی لآخرتک عتادا. أتعمر دنیاک بخراب آخرتک؟! وتصل عشیرتک بقطیعة دینک؟! ولئن کان ما بلغنی عنک حقا لجمل أهلک وشسع نعلک خیر منک. من کان بصفتک فلیس بأهل یسد به ثغر أو ینفذ به أمر أو یعلی له قدر أو یشرک فی أمانة أو یؤمن علی خیانة (جبابة - خ ل) فأقبل إلی حین یصل إلیک کتاب هذا إن شاء الله.

والمنذر بن الجارود هو الذی قال فیه أمیر المؤمنین علیه السلام: إنه لنظار فی عطفیه، مختال فی بردیه، تفال فی شراکیه. کمبا ج ۸ / ۶۳۷، وجد ج ۳۳ / ۵۰۶.

وعد ممن یأخذ المال ویهرب إلی معاویة. وخیانته فی مال الخرج وخلصه.

کمبا ج ۸ / ۷۳۴، وجد ج ۳۴ / ۳۲۳.

وصفه بالطاغی والباغی فی کمبا ج ۱۰ / ۱۰۳، وجد ج ۴۴ / ۱۶.

کتاب الحسین علیه السلام إلی أشراف البصرة وهو منهم، یدعو إلی نصرته ولزوم طاعته. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶، وجد ج ۴۴ / ۳۳۷.

خیانته وذمه وأنه کانت بنته تحت عبید الله بن زیاد. ص ۳۳۹.

۱۵۱۹۳ - المنذر بن جعفر:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۴۸۶ عن إسماعیل بن مهران، عنه، عن

(۴۹۸)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، عبید الله بن زیاد لعنه الله (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، مدینة البصرة (۱)، منذر الثوری (۱)

صفحه ۴۹۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۴۹۹

زیاد بن سوقة - الخ، وکمبا ج ۱۴ / ۸۶۸، وأمالی المفید ص ۱۲ عن محمد بن أحمد بن الحسن، عنه - الخ.

وروی أیضا، عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عنه، عنه. ج ۱۴ / ۸۶۹، و المحاسن ج ۲ / ۴۴۱.

وروی أیضا، عن ابن بزیع، عنه، عن یحیی بن طلحة النهدی، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۶ / ۷۶، وجد ج ۷۶ / ۲۷۶. وفی کل هذه المواضع جعفر لا جیفر إلا فی جد ج ۶۶ / ۳۰۱ و ۳۰۵.

۱۵۱۹۴ – المنذر بن جفير بن الحكيم العبدى:

روى أبوه، عن أبى عبد الله عليه السلام. وله كتاب رواه إسماعيل بن مهروان، عنه، كما قاله النجاشى. والشيخ عده من أصحاب الصادق عليه السلام.

ويروى عنه إسماعيل بن مهران وصفوان ومحمد بن إسماعيل بن بزيع. و النسخ فى اسم أبيه مختلفة بعضها بتقديم الفاء كما تقدم وبعضها بتقديم الياء على الفاء. ولعله مصحف جعفر، فتدبر.

وبالجملة روى المنذر كتاب أبيه، كما فى جش ص ۹۵، وكتاب عبد الرحمن بن سالم، كما فيه ص ۱۶۵.

سن ج ۲ / ۲۷۷: عن محمد بن إسماعيل بن بزيع، عن منذر بن جفير، عن يحيى بن طلحة النهدى، عن الصادق عليه السلام.

وفى روضة الكافى ح ۴۸۸ عن محمد بن إسماعيل بن بزيع، عن منذر بن جفير، عن هشام بن سالم – الخ. وفيه ح ۵۵۱ عن إسماعيل بن مهران، عنه.

۱۵۱۹۵ – المنذر الجوان:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. وروى إسحاق الضحاك، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. الخصال ص ۱۵۸.

(۴۹۹)

مفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، يحيى بن طلحة النهدى (۲)، محمد بن إسماعيل بن بزيع (۴)، إسماعيل بن مهران (۲)، زياد بن سوقة (۱)، هشام بن سالم (۱)، محمد بن أحمد (۱)، منذر بن جفير (۲)، الصدق (۱)

صفحه ۵۰۰

مستدركات علم رجال الحديث – الشيخ على النمازى الشاهرودى – ج ۷ – الصفحة ۵۰۰

۱۵۱۹۶ – المنذر بن حفص:

لم يذكروه. روى البرقى فى سن ج ۲ / ۳۴۶ عن ابن بزيع، عن هشام بن سالم – الخ. كمبا ج ۱۶ / ۷۷، وجد ج ۷۶ / ۲۷۷.

۱۵۱۹۷ – المنذر الحوزى:

لم يذكروه. روى المفيد فى إرشاده، عن الحسين بن زيد، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. كمبا ج ۱۳ / ۱۶۰، وجد ج ۵۲ / ۲۲۱، ولكن فيه: منذر الجوزى.

۱۵۱۹۸ – المنذر بن الزبير:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۱۵۳ عن داهر بن محمد بن يحيى الأحمرى، عنه، عن أبى ذر الغفارى قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله: لا تصادوا بعلى أحدا وتكفروا، ولا تفضلوا عليه فترتدوا، وجد ج ۳۸ / ۱۴، و كمبا ج ۹ / ۲۶۳.

ورواه فى بشارة المصطفى ص ۴۳ عن زاهر بن محمد بن يحيى، عنه، عنه مثله.

وروده على زيد وقبوله جائزته وكانت مائة ألف درهم. كمبا ج ۱۰ / ۲۷۶، و جد ج ۴۵ / ۳۲۷.

وأخواه عبد الله وعروة تقدما عند ذكر أبيه. وأمه أسماء بنت أبى بكر.

وعن الطبرى أنه ممن كتب شهادته على حل دم حجر بن عدى.

۱۵۱۹۹ – المنذر بن زياد الطائى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۹۹ عن محمد بن صالح بن النطاع أبى بعد الله البصرى، عنه، عن عبد الله بن الحسن بن على بن أبى طالب عليه السلام، عن أبيه، عن جده.

وفيه بهذا الإسناد رواية أخرى. ونقلهما كتاب العشرة ص ۸۹ و ۱۱۱، و جد ج ۷۴ / ۳۱۶ و ۳۸۹.

وروى على بن همام، عنه، عن محمد بن عبد الله بن غالب، كتاب فضل بن

(۵۰۰)

مفاتيح البحث: الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، أبوذر الغفارى (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن عبد الله بن غالب (۱)، أسماء بنت أبى بكر (۱)، حجر بن عدى الكندى (۱)، على بن أبى طالب (۱)، الحسين بن زيد (۱)، محمد بن يحيى (۲)، محمد بن صالح (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۵۰۱

عبد الملك البقباق، كما فى جش ص ۲۱۸.

۱۵۲۰۰ - المنذر بن السراج:

روى عيسى بن مهران، عنه، عن إسماعيل بن علية، حديث خلقة محمد و أهل بيته صلوات الله عليهم. مدينة المعاجز ص ۲۰۴ و ۲۳۸ مكررا، ودلائل الطبرى ص ۵۹. وعد من أصحاب الباقر عليه السلام.

۱۵۲۰۱ - المنذر بن سعيد بن أبى الجهيم:

هو من حسان لما سيأتى فى حفيده منذر بن محمد أنه من بيت جليل.

۱۵۲۰۲ - المنذر بن شادى أخو بعد القيس:

لم يذكروه. أرسل العلاء بن الحضرمى إليه فى سنة ثمان يدعوه إلى الاسلام فأسلم، كما فى جد ج ۲۰ / ۳۹۶، وكمبا ج ۶ / ۵۷۱.

۱۵۲۰۳ - المنذر الشراك:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۱ / ۱۹۸ عن عيسى بن مهران، عنه، عن إسماعيل بن علية فى رواية شريفة مفصلة فى خلقة النبى صلى الله عليه و آله وفضائلهم.

۱۵۲۰۴ - المنذر الشعرانى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۱ / ۱۵۸ عن محمد بن داود الدينورى، عنه ك عن سعد بن زيد حديث حلقة باب الجنة وأنها إذا دقت الحلقة على الصحيفة طنت وقالت: يا على.

۱۵۲۰۵ - المنذر بن عبد الله:

لم يذكروه. روى الطب ص ۵۵ عنه، عن حماد بن عيسى - الخ، وكمبا ج ۱۴ / ۵۱۵، وجد ج ۶۲ / ۱۱۸.

(۵۰۱)

مفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، العلاء بن الحضرمى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، عيسى بن مهران (۲)، حماد بن عيسى (۱)، محمد بن داود (۱)، سعد بن زيد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۵۰۲

۱۵۲۰۶ - المنذر بن عبد الله بن قوال الخزرجى الساعدى:

صحابی قتل یوم الطائف شهیدا.

۱۵۲۰۷ – المنذر بن علی العنزی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۱۶ عن زکریا بن یحیی الخزاز، عنه، عن الأعمش روایة شریفة مفصلة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام.

وفی بشا ص ۱۷۱ عنه، عن الأعمش روایة کریمة مفصلة.

۱۵۲۰۸ – المنذر بن عمرو بن خنیس الخزرجی الساعدی:

صحابی شهد العقبة وبدرا وأحدا. وکان نقیب بنی ساعدة. وقتل یوم بئر معونة شهیدا فی سنة أربع. جد ج ۲۰ / ۱۴۸ و ۱۵۰، وکمبا ج ۶ / ۵۱۷.

۱۵۲۰۹ – المنذر بن قتله عبید بن الأبرص الأسدی. جد ج ۱۴ / ۵۱۴، وکمبا ج ۵ / ۴۵۴.

۱۵۲۱۰ – المنذر بن محمد القابوسی اللحمی:

هو ابن محمد بن المنذر بن سعید بن أبی الجهم القابوسی من ولد قابوس بن النعمان بن المنذر. ثقة من أصحابنا بالاتفاق من بیت جلیل. وله کتب رواها أحمد بن محمد بن سعید – یعنی ابن عقدة – عبد الله بن محمد بن خالد. وابنه سعید یروی عن جده.

وروی عمر بن الحسین بن علی بن مالک القاضی الشیبانی، عنه فضل التربة، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۲۷.

وروی ابن عقدة، عنه، کما فی ص ۳۴۶. وروی سعید بن أحمد بن محمد البزاز، عنه، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام، کما فیه ص ۳۶۰.

ووقع فی طریق النجاشی ص ۱۲۸ فی نقله کتاب جده سعید.

وروی ابن عقدة، عنه، عن أبیه، عن محمد بن الحسن بن علی بن الحسن بن علی بن أبی طالب علیه السلام. المعانی ص ۳۲۱.

(۵۰۲)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحسن بن علی بن الحسن (۱)، منذر بن سعید بن أبی الجهم (۱)، عبد الله بن محمد بن خالد (۱)، منذر بن علی العنزی (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، الحسین بن علی (۱)، سعید بن أحمد (۱)، المنذر بن محمد (۱)، محمد بن سعید (۱)، منذر بن عمرو (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۳)

صفحه ۵۰۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۵۰۳

وروایته عنه، عن جعفر بن سلیمان فی أمالی الصدوق ص ۱۴۹.

وروی أحمد بن محمد التمیمی، عنه، عن أبیه، عن عمه الحسین بن سعید بن أبی الجهم، عن أبیه، عن أبان بن تغلب. کمبا ج ۹ / ۳۳۵، وجد ج ۳۸ / ۳۱۰، وبشا ص ۱۱۸. وقد روی کتب الحسین بن محمد بن علی الأزدی.

وروی النجاشی ص ۸ عن محمد بن جعفر النحوی، عن أحمد بن محمد بن سعید، عنه، عن أبیه، عن عمه الحسین بن سعید بن أبی الجهم، عن أبیه، عن أبان بن تغلب کتابیه فی التفسیر وفی الفضائل.

۱۵۲۱۱ – المنذر بن المشعل الأسدی:

لم یذکروه. روی المفید، عنه خبر حجة فی السنة التی خرج الحسین علیه السلام من مکة سائرا إلی العراق وأن همته فی أن یلحق بالحسین علیه السلام و ما جری علیه فی ذلک فی کمبا ج ۱۰ / ۱۸۶، وجد ج ۴۴ / ۳۷۲.

۱۵۲۱۲ – المنذر بن المفضل:

لم یذکروه. ذکره السید غی جملة شهداء الطف فی الزیارة الرجبیة، کما فی کمبا ج ۲۲ / ۲۰۴، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۰، وکذا فی زیارة النصف من شعبان.

۱۵۲۱۳ – المنذر بن هامان:

لم یذکروه. روی الطب، عن محمد بن بکیر، عن صفوان بن الیسع، عنه، عن محمد بن مسلم. کمبا ج ۱۴ / ۵۴۶، وکتاب الدعاء ص ۲۲۱، وجد ج ۶۲ / ۲۶۴، و ج ۹۵ / ۱۵۰ مثله سواء. لکن فی المصدر ص ۱۱۰: عن محمد بن بکیر، عن صفوان بن یحیی البیاع، عنه – الخ.

۱۵۲۱۴ – المنذر بن یزید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۳۴۹ عن محمد بن سنان، عنه، عن یونس بن ظبیان، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث فضل الصیام. و الکافی عنه، عنه مثله. کمبا ج ۱۴ / ۲۳۰، وجد ج ۵۹ / ۱۹۰.

(۵۰۳)

مفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، دولة العراق (۱)، النصف من شعبان (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، الحسین بن سعید بن أبی الجهم (۱)، الحسین بن محمد بن علی (۱)، محمد بن جعفر النحوی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یونس بن ظبیان (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أبان بن تغلب (۲)، محمد التمیمی (۱)، جعفر بن سلیمان (۱)، منذر بن یزید (۱)، منذر بن المفضل (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الشهادة (۱)، الحج (۱)، الصیام، الصوم (۱)، الزیارة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

صفحه ۵۰۴

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۵۰۴

وفی الخصال ج ۱ / ۷۳ بإسناده، عن محمد بن سنان، عنه، عن أبی هارون المکفوف، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث ذم الخائن وتفسیره، ومن لا یدخل الجنة. ونقله فی کتاب العشرة ص ۱۶۴، وکمبا ج ۱ / ۱۲۹، وج ۳ / ۳۹۵، وجد ج ۲ / ۱۸۷، وج ۸ / ۳۵۷، وج ۷۵ / ۱۷۳.

الکافی: بإسناده، عن ابن سنان، عنه، عن المفضل بن عمر، عن الصادق علیه السلام – الخ. کتاب العشرة ص ۱۵۸، وکمبا ج ۳ / ۲۴۹، وجد ج ۷ / ۲۰۱، و ج ۷۵ / ۱۵۴.

۱۵۲۱۵ – المنصور بن أبی الأسود اللیثی الکوفی الخیاط:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق. یروی عنه الحسین بن محمد بن علی الأزدی الثقة ومالک بن إسماعیل وعلی بن الحکم. جد ج ۳۵ / ۲۸۴ و ۲۷۳، وکمبا ج ۹ / ۵۴ و ۵۲، وأمالی الصدوق ص ۳۴۸، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۳۴۱.

وروی عبد الغفار بن الحکم، عنه، کما فی العیون ج ۱ / ۴۸ و ۴۹، وک باب ۲۴ ح ۱۷.

۱۵۲۱۶ – المنصور بن أبی حمزة الثمالی:

لم یذکروه. قتل مع زید الشهید، کما تقدم فی أبیه.

۱۵۲۱۷ – المنصور بن أبی نوین الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۰۰ عن إبراهیم بن بشر، عنه، عن عمرو بن شمر، حدیث الاخوة.

وفیه ص ۱۸۸ عن جعفر بن عبد الله بن جعفر العلوی، عنه، عن نوح بن دراج حدیث خلقة الشیعة من الطینة الطیبة الطاهرة التی خلق

منها الأئمة علیهم السلام ووصف الشیعة.

وروی الأولی فی جد ج ۳۸ / ۳۳۳، وکمبا ج ۹ / ۳۴۰.

وروی فی بشا ص ۱۷۶ بإسناده، عن عباد بن یعقوب، عنه، عن أبی بکر بن

(۵۰۴)

مفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، منصور بن أبی الأسود (۱)، مالک بن إسماعیل (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، علی بن الحکم (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن علی (۱)، عمرو بن شمر (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۵۰۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۰۵

عیاش، عن أبی ورامة القدائی قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: من من الله علیه بمعرفة أهل بیتی وولایتهم، فقد جمع الله له الخیر کله.

۱۵۲۱۸ - المنصور بن أبی یحیی:

لم یذکروه. روی المفید فی الصحیح عن ابن مهزیار (یعنی علیا)، عنه قال:

سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول - الخ. جد ج ۲ / ۲۶۳ و ۳۰۹، وکمبا ج ۱ / ۱۵۱ و ۱۶۴.

۱۵۲۱۹ - المنصور بن أحمد الصیرفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی المهج، عن أحمد بن إبراهیم، عنه، عن إسحاق بن عبد الرب بن المفضل - الخ. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۵، وجد ج ۴۷ / ۲۰۵.

۱۵۲۲۰ - منصور بن أذینة:

لم یذکروه. روی عن زرارة، عن أبی جعفر علیه السلام. ووقع فی طریق الکشی ص ۲۹.

۱۵۲۲۱ - المنصور بن أسد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۹۶ عن عبدوس بن محمد، عنه، عن أحمد بن عبد الله - الخ.

۱۵۲۲۲ - المنصور بن بشیر:

لم یذکروه. روی محمد بن علی بن حمزة، عنه، عن أخیه عبد الله بن بشیر أنه أمره المأمون بإطالة أظفاره لإلقاء السم فی رمانة لمولانا الرضا علیه السلام. إثبات المسعودی ص ۱۷۹.

۱۵۲۲۳ - منصور بن جریر:

لم یذکروه. روی محمد بن العباس المفسر، عن الحسن بن زیاد، عن الحسن بن محمد، عن صالح بن خالد وعبیس بن هشام، عنه، عن فضیل بن یسار، عن

(۵۰۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن علی بن حمزة (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، عبد الله بن بشیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن زیاد (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، عبیس بن هشام (۱)، محمد بن العباس (۱)، ابن مهزیار (۱)، صالح بن خالد (۱)

صفحه ۵۰۶

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۰۶

أبی جعفر علیه السلام، حدیث اختصاص لقب أمیر المؤمنین به صلوات الله علیه و أنه لم یسم به بعد إلا مفتر کذاب. جد ج ۳۷ / ۳۱۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵۳.

۱۵۲۲۴ - منصور بن حازم أبو أیوب البجلی الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة عین صدوق بالاتفاق من فقهاء أصحابنا. له کتب، منها: کتاب أصول الشرائع وکتاب الحج. وروی الکشی وغیره فی حقه روایات تفید حسنه وکماله.

وهو الذی عرض عقیدته وشهادته بالأئمة علیهم السلام واحدا بعد واحد علی مولانا الصادق علیه السلام وقبل رأسه، وقال له مکررا: یرحمک الله. کمبا ج ۷ / ۵، وجد ج ۲۳ / ۱۷.

۱۵۲۲۵ - منصور بن الحسن بن الحسین الآبی:

هو الذی کتب کتاب أبی سعید عباد العصفری فی ذی القعدة سنة ۳۷۴ من أصل محمد بن الحسن بن الحسین بن أیوب القمی. وکتب کتاب زید النرسی فی ذی الحجة فی هذه السنة وکذلک کتاب محمد بن المثنی الحضرمی. وله کتاب مثر الدور نقل منه المج فی کمبا ج ۱۷ / ۱۶۰، وجد ج ۷۸ / ۱۵۸.

أقول: قد جمع منصور بن الحسین الآبی کلام أمیر المؤمنین علیه السلام فی نزهه الأدب فی المحاضرات، ثم لخصه وسماه نثر الدرر. وتوفی سنة ۴۲۲.

والظاهر اتحاده مع منصور بن الحسین الآبی الوزیر السعید ذی المعالی زین الکفاة أبی سعد الفاضل العالم الفقیه. وله نظم حسن قرأ علی الشیخ الطوسی. و روی عنه الشیخ المفید عبد الرحمن النیسابوری، کما فی فهرست منتجب الدین.

۱۵۲۲۶ - منصور بن خالد:

سمع الصادق علیه السلام وروی عنه، کما فی شئ ج ۱ / ۲۷۳. ولعله البرقی الذی عده الشیخ فی أصحاب الکاظم علیه السلام.

(۵۰۶)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب فهرست منتجب الدین لمنتجب الدین بن بابویه (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، محمد بن الحسن بن الحسین (۱)، محمد بن المثنی الحضرمی (۱)، أبو أیوب البجلی (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، الحسن بن الحسین (۱)، منصور بن الحسین (۲)، الشیخ الطوسی (۱)، عباد العصفری (۱)، منصور بن حازم (۱)، زید النرسی (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

صفحه ۵۰۷

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۰۷

۱۵۲۲۷ - منصور الدوانیقی أبو جعفر:

هو أحد أرکان جهنم. ولد فی ذی الحجة سنة ۹۵، عام سقوط الحجاج فی الهاویة. وهو الثانی من خلفاء بنی العباس. بویع له بالخلافة فی ذی الحجة سنة ۱۳۶. وسقط فی النار فی ذی الحجة سنة ۱۵۸. وقد بنی بلدة سامراء وبغداد. و اسمه عبید الله بن محمد بن علی بن عبد الله بن العباس.

خبر اجتماع بنی هاشم بالأبواء لأن یبایعوا محمد بن عبد الله بن الحسن و أحضروا مولانا الصادق علیه السلام ومنع الصادق علیه السلام إیاهم، فیهم أبو العباس السفاح والمنصور. فضرب مولانا الصادق علیه السلام یده الشریفة علی ظهر أبی العباس ثم قال لعبد الله بن الحسن: ما هی - یعنی الخلافة - إلیک ولا إلی إبنیک ولکنها لبنی العباس هذا وإخوته وأبنائهم. وإن ابنیک لمقتولان.

ثم نهض علیه السلام وقال: إن صاحب الرداء الأصفر - یعنی أبا جعفر المنصور - یقتله. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۸ و ۱۴۲ و ۵۲، وجد ج ۴۶ / ۱۸۷، وج ۴۷ / ۱۲۰ و ۱۳۲.

باب ما جری (یعنی الصادق علیه السلام) وبین المنصور فی کمبا ج ۱۱ / ۱۵۱ - ۱۶۸، وجد ج ۴۷ / ۱۶۲.

وسائر ذمومه وأنه قتل مولانا الصادق علیه السلام فی کمبا ج ۱۱ / ۱۹۷ و ۱۹۸، وج ۱۳ / ۱۶۸، وجد ج ۴۷ / ۳۰۵، وج ۵۲ / ۲۵۴.

عدة من روایاته فی کمبا ج ۳ / ۲۵۸، وج ۹ / ۱۹۳ و ۳۳۴، وجد ج ۷ / ۲۳۰، و ج ۳۸ / ۳۰۷، وج ۳۷ / ۸۹، وتتمة المنتهی ص ۱۱۳، وسفینة البحار لغة " نصر."

قضایاه قبل الخلافة وارتزاقه من ذکر فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام فی بلاد الشام وغیرها فی إحقاق الحق ج ۷۲۳ / ۱۰.

جملة من ذمومه وبخله فی السفینة لغة " بخل " وأخوه السفاح فی " سفح."

۱۵۲۲۸ - منصور الرازی:

لم یذکروه. له کتاب أسماء رواة حدیث الغدیر علی حروف المعجم، کما عن السروی.

(۵۰۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۵)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۲)، شهر ذی الحجة (۳)، مدینة سامراء المقدسة (۱)، بنو عباس (۲)، عبید الله بن محمد (۱)، بنو هاشم (۱)، حدیث الغدیر (۱)، الشام (۱)، القتل (۲)، السفینة (۱)

صفحه ۵۰۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۰۸

۱۵۲۲۹ - منصور بن ربعی:

لم یذکروه. روی عن حذیفة بن الیمان حدیث الغدیر، کما فی الإقبال ص ۴۵۹.

۱۵۲۳۰ - منصور بن سابور الترجمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه عن إبراهیم بن الحکم بن ظهیر، عن أبیه، عنه، عن عبد الله بن بریدة بن حصیب الأسلمی، عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله حدی فضائل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی کمبا ج ۹ / ۲۸۸، وجد ج ۳۸ / ۱۲۰. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۷ مثله.

وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۵۳ بإسناده، عن إبراهیم بن الحکم بن ظهیر، عن أبیه، عن منصور بن سلم بن سابور، عن عبد الله بن عطا حدیث الولایة.

وفی بشا ص ۱۲۰ عنه، عن أبیه، عن منصور بن مسلم بن سابور - الخ.

۱۵۲۳۱ - منصور بن سلام التمیمی:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم فی کتاب صفین، عنه، عن حیان التمیمی - الخ. جد ج ۴۱ / ۳۳۷، وکمبا ج ۹ / ۵۹۱.

۱۵۲۳۲ - منصور بن شهریار بن شیرویه الحافظ:

لم یذکروه. روی شرف الدین النجفی فی تأویل الآیات عنه، کما فی مدینة المعاجز ص ۱۶۴ حدیث نزول الزنج لأمیر المؤمنین علیه

السلام.

۱۵۲۳۳ - منصور بن الصیقل:

روی الراوندی عنه ما ملخصه أنه حج، ثم زار المدینة، ثم نظر إلی أبی عبد الله علیه السلام وهو ساجد قدامه وسبح واستغفر أزید من ثلاثمائة وستین مرة، ثم رفع الإمام رأسه ونهض. فاتبع آثاره وتمنی إجازة الدخول فی داره وقال: جعلت فداک: أنتم تصنعون هکذا فیکف ینبغی لنا أن نصنع؟! فلما دخل الدار قال مبتدئا: یا منصور، إن کثرتم أو قللتم، فوالله ما یقبل إلا منکم.

(۵۰۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، إبراهیم بن الحکم (۲)، عبد الله بن بریدة (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، حدیث الولایة (۱)، حدیث الغدیر (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الحج (۱)، الزیارة (۱)

صفحه ۵۰۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۰۹

کمبا ج ۱۱ / ۱۳۸، وکتاب الصلاة ص ۳۷۰، وجد ج ۴۷ / ۱۲۰، وج ۸۵ / ۱۶۵.

روایة یونس، عنه، عن علیه السلام فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۴۲۸، وجد ج ۴۰ / ۷.

وروی العیاشی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. جد ج ۲۰ / ۹۱، وکمبا ج ۶ / ۵۰۴.

وروی الکافی أن الصادق علیه السلام قال له: الحمد لله الذی ذهب بالناس یمینا وشمالا وسمیتم آل رسول الله صلی الله وشیعتهم - الخ.

وعن الصدوق فی فضائل الشیعة وغیره فی غیره بإسنادهما، عنه، عن الصادق علیه السلام نظر إلی الناس فقال: یأکلون الحرام ویلبسون الحرام و ینکحون الحرام وتأکلون الحلال وتلبسون الحلال وتنکحون الحلال. لا والله ما یحج غیرکم ولا یتقبل إلا منکم.

وروی سعد بن عبد الله، عنه ما یفید حسنه وکماله. فراجع فضائل الشیعة حدیث ۴۰.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه ابنه محمد بن منصور.

وروی هشام بن الحکم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی التوحید باب العلم ح ۱۱. واسم أبیه الولید.

۱۵۲۳۴ - منصور بن طلحة:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۵۱ بإسناده، عنه مرثیة الرضا علیه السلام.

۱۵۲۳۵ - منصور بن ظفر:

لم یذکروه. روی عن أحمد بن محمد الغربالی، عن نصر بن علی بن الجهنی، عن الرضا علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۲۰۴.

وفی دلائل الإمامة للطبری ص ۶۰ عن منصور بن ظفر، عن أحمد بن محمد

(۵۰۹)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، سعد بن عبد الله (۱)، هشام بن الحکم (۱)، أحمد بن محمد (۲)، نصر بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، الحج (۱)

صفحه ۵۱۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۱۰

الفریابی المخصوص ببیت المقدس فی سنة ۳۰۲ شهر رمضان عن نصر بن علی الجهضمی، عن مولانا الرضا علیه السلام، حدیث موالید الأئمة وأعمارهم علیهم السلام.

۱۵۲۳۶ - منصور بن العباس أبو الحسین الرازی:

من أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما، کما فی رجال الشیخ.

وروی عن سعد بن جناح، عن سلیمان بن جعفر الجعفری، عن الرضا علیه السلام، کما ذکرنا فی موسی بن عمران. وروی البرقی عنه، کما فی المحاسن ج ۱ / ۱۵۳.

جملة من روایاته الشریفة فی المعانی ص ۳۲۴، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۴۲، والکافی باب مولد النبی صلی الله علیه وآله حدیث ۱۹. وعد من مشائخ الصفار، کما فی أول البصائر.

۱۵۲۳۷ - منصور بن العباس القضبانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۴۲ عن أحمد بن مابندار، عنه، عن الحسن بن علی الخزاز، عن علی بن عقبة، ما یدل علی حسنه.

۱۵۲۳۸ - منصور بن عبد الحمید:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبد الله، عنه، عن أبی أمامة، عن أنس بن مالک عمل یوم الأحد فی ذی القعدة، کما فی الإقبال ص ۳۰۸.

۱۵۲۳۹ - منصور بن عبد الله بن إبراهیم الإصفهانی أبو نصر الصوفی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون ج ۱ / ۱۱۸ عن عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب القرشی، عن أحمد بن الفضل بن المغیرة، عنه، عن علی بن عبد الله، عن الحسین بن بشار، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام، حدیث علم الله تعالی بالأشیاء. ونقله فی جد ج ۴ / ۷۸. وفیه ص ۸۵ عنه، عنه، عن صفوان، و کمبا ج ۲ / ۱۲۷.

وبهذا الإسناد روایات أخری فی کمبا ج ۹ / ۲۷۵، وجد ج ۳۸ / ۶۵، و

(۵۱۰)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، منصور بن العباس أبو الحسین الرازی (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، سلیمان بن جعفر الجعفری (۱)، الحسن بن علی الخزاز (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، الحسین بن بشار (۱)، منصور بن العباس (۱)، موسی بن عمران (۱)، أحمد بن الفضل (۱)، أنس بن مالک (۱)، علی بن عقبة (۱)، سعد بن جناح (۱)، عبد الحمید (۱)، نصر بن علی (۱)، الجود (۱)

صفحه ۵۱۱

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۱۱

التوحید باب العلم ح ۸، وباب الاستطاعة، وباب القضاء والقدر وغیره.

وفی العیون ج ۱ / ۲۶۱ عن عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب قال: أخبرنا أبو نصر منصور بن عبد الله بن إبراهیم الإصفهانی، عن علی بن بن عبد الله الإسکندرانی، عن أحمد بن علی بن مهدی الرقی، عن أبیه، عن الرضا علیه السلام فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام ووصف الشیعة. ونقله فی کتاب الإیمان ص ۱۴۲، وجد ج ۶۸ / ۱۵۰.

وفيه: عنه، عنه، عن المنذر بن محمد، حديث آخر. ونقله فى كمبا ج ۱۴ / ۷۲۱، وجد ج ۶۸ / ۲۸۳.

وفيه ص ۲۵۹: عنه، عنه، عن على بن أبى عبد الله (عبد الله - خ ل)، عن داود بن سليمان، عن الرضا عليه السلام. ورواه فى الخصال ج ۱ / ۹۱ مثله، وفيه:

على بن عبد الله، وهو الصحيح.

وفى العلل ج ۱ / ۶۸ عنه، عنه، عن على بن مهرويه القزوينى. ونقله فى جد ج ۱۴ / ۹۲، وكمبا ج ۵ / ۳۵۴.

وفيه ج ۱ / ۱۵۲: عنه، عنه، عن على بن بعد الله الإسكندرانى رواية أخرى.

وفيه ص ۱۳۳: بهذا الإسناد رواية أخرى. وكذا فى جد ج ۳۸ / ۱۳۱، و ج ۴۲ / ۶۹، وكمبا ج ۹ / ۲۹۱. ۶۱۴. وفى كل المواضع الأخيرة أسقط لسم أحمد بن الفضل.

۱۵۲۴۰ - منصور بن عبد الله بن خالد:

لم يذكروه. جملة من رواياته فى كتاب المسلسلات ص ۱۰۴.

۱۵۲۴۱ - منصور بن عكرمة:

لم يذكروه هو كاتب الصحيفة القاطعة. جد ج ۳۵ / ۹۴، وكمبا ج ۹ / ۲۰.

۱۵۲۴۲ - منصور بن على القزاز بدار القز أبو الحسن:

لم يذكروه. روى الشيخ فى ست ص ۱۴۲ عن أحمد بن عبدون، عنه كتب

(۵۱۱)

مفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، مسألة القضاء والقدر (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الوهاب (۱)، عبد الله بن إبراهيم (۱)، على بن (أبى) عبد الله (۱)، أحمد بن على بن مهدى (۱)، عبد الله بن خالد (۱)، على بن عبد الله (۱)، على بن مهرويه (۱)، داود بن سليمان (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، المنذر بن محمد (۱)

صفحه ۵۱۲

مستدركات علم رجال الحديث - الشيخ على النمازى الشاهرودى - ج ۷ - الصفحة ۵۱۲

عيسى بن مهران المستعطف.

۱۵۲۴۳ - منصور بن عمر:

روى الثقة الجليل عبد الغفار بن القاسم، عنه، عن زربن حبيش، عن أمير المؤمنين عليه السلام. إثبات الهداة ج ۵ / ۲۰.

۱۵۲۴۴ - منصور بن عمرو بن الحمق الخزاعى:

لم يذكروه. خبره الراجع إلى شهادة أمير المؤمنين عليه السلام وما قاله الدال عليه حسنه وكماله. مشكاة ص ۹۶.

۱۵۲۴۵ - منصور بن مجاهد:

لم يذكروه. وقع فى طريق السيد فى فلاح السائل ص ۱۸۹ عن محمد بن أحمد بن صالح التميمى، عن أبيه، عنه، عن الربيع بن بدر، عن سوار بن مسيب، عن وهب، عن ابن عباس، الخ.

۱۵۲۴۶ - منصور بن محمد بن عبد الله الخزاعى:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. وهو مع أخيه سلمة بن محمد ثقتان بالاتفاق.

۱۵۲۴۷ - منصور بن محمد بن عيسى بن زيد بن على بن الحسين الشهيد:

لم یذکروه. یروی عن أبیه، عن جده. جد ج ۴۲ / ۲۳۵، وکمبا ج ۹ / ۶۵۸.

۱۵۲۴۸ – منصور بن مسلم بن سابور: تقدم منسوبا إلی جده.

۱۵۲۴۹ – منصور بن معاویة:

لم یذکروه. روی فی کتاب التمحیص، عنه، عن الصادق علیه السلام.

۱۵۲۵۰ – منصور بن المعتمر:

من أصحاب الباقر علیه السلام. ضعیف بتری. وترجمته المبسوطة فی

(۵۱۲)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، عیسی بن مهران المستعطف (۱)، أحمد بن صالح التمیمی (۱)، عبد الغفار بن القاسم (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، منصور بن المعتمر (۱)، علی بن الحسین (۱)، عیسی بن زید (۱)، الربیع بن بدر (۱)، عمرو بن الحمق (۱)، سلمة بن محمد (۱)، منصور بن محمد (۱)، الشهادة (۲)

صفحه ۵۱۳

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۵۱۳

المراجعات ط ۲۰ ص ۹۶.

۱۵۲۵۱ – منصور الملک:

لم یذکروه. وقع فی کمبا ج ۱۰ / ۲۴۹ و ۲۵۰، وجد ج ۴۵ / ۲۲۰ و ۲۲۶.

۱۵۲۵۲ – منصور بن مهاجر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید والشیخ، عن عثمان بن سعید، عنه، عن علی بن عبد الأعلی – الخ. جد ج ۳۹ / ۳۱۲، وکمبا ج ۹ / ۴۱۶.

۱۵۲۵۳ – منصور بن نصر المدائنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۳۳۵ عن أحمد بن جعفر البلدی، عن محمد بن یزید البکری، عنه، عن عبد الرحمن بن مسلم، عن مولانا الکاظم علیه السلام – الخ.

۱۵۲۵۴ – منصور بن الولید الصیقل:

هو منصور الصیقل المذکور. وعده الشیخ من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام.

۱۵۲۵۵ – منصور بن یعقوب الأسدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۰۹ عن إبراهیم بن بشر، عنه، عن عمرو بن شمر – الخ. وتقدمت روایته فی إبراهیم بن بشیر (بشر – ظ)، عن عمرو بن میمون.

۱۵۲۵۶ – منصور بن یونس بن بزرج أبو یحیی وقیل أبو سعید:

من أصحاب الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم، ثقة، کما قاله النجاشی، وموثق عند غیره لوقفه، کما فی کمبا ج ۱۲ / ۵، وجد ج ۴۹ / ۱۴.

وابنه محمد بن منصور ثقة بالاتفاق. حفیده عبد الله بن محمد تقدم.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه محمد بن

(۵۱۳)

مفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، محمد بن یزید البکری (۱)، أحمد بن جعفر البلدی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، منصور بن الولید (۱)، ابن قولویه (۱)، عمرو بن میمون (۱)، منصور بن یونس (۱)، عثمان بن سعید (۱)، منصور الصیقل (۱)، محمد بن منصور (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الصدق (۱)

صفحه ۵۱۴

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۱۴

إسماعیل بن بزیع، عنه.

۱۵۲۵۷ - المنصوری:

هو محمد بن أحمد بن عبید الله بن أحمد المذکور. روی عن عم أبیه عیسی بن أحمد، کما تقدم.

۱۵۲۵۸ - منظور بن ریان:

خطب منه مولانا الحسن المجتبی علیه السلام بیته خولة، فقال: والله إنی لأنحک وإنی لأعلم أنک غلق طلق ملق غیر أنک أکرم العرب بیتا وأکرمهم نفسا. فولد منها الحسن بن الحسن. جد ج ۴۴ / ۱۷۱، وکمبا ج ۱۰ / ۱۳۹.

۱۵۲۵۹ - منقذ بن الأبقع الأسدی:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. کان معه فی لیلة النصف من شعبان ونقل ما جری بینه وبین الأسد. وفیه فضائله وما یفید اختصاصه به. جد ج ۴۱ / ۲۳۲، وکمبا ج ۹ / ۵۶۴.

ولعله لذلک عده المج فی الوجیزة ممدوحا. قال العلامة المامقانی بعد ذلک: و لم أقف علی مستنده. وضبط اسم أبیه الأنقع من دون وصف.

۱۵۲۶۰ - منقذ بن قیس الناعطی:

هو وأخوه حمیر من خیل معاویة یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۵۵.

۱۵۲۶۱ - المنهال بن جبیر الحمیری:

لم یذکروه. روی عن عوانة حدیث وصول موت مالک الأشتر إلی أمیر المؤمنین علیه السلام وتأثره بذلک. ختص ص ۸۱.

۱۵۲۶۲ - منهال بن خلیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۱۰ باب ضمان النفوس ح ۹۲۶ عن

(۵۱۴)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، محمد بن أحمد بن عبید الله (۱)، إسماعیل بن بزیع (۱)، مالک الأشتر (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، الکرم، الکرامة (۱)

صفحه ۵۱۵

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۱۵

عیسی بن مهران، عن أبی غانم، عن منهال بن خلیل، عن سلمة بن تمام، عن علی علیه السلام - الخ.

وفی باب دیات الأعضاء ح ۱۰۳۵ بعین هذا السند عنه، عنه، عن علی علیه السلام. ولیس فی هذا السند اسم من محمد بن الحسین بن

أبی الخطاب.

۱۵۲۶۳ – منهال بن عمرو الأسدی:

من أصحاب الحسین والسجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم.

روایته عن الباقر علیه السلام وفیه ما یفید حسنه. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۵۳، و بشا ص ۸۹.

روایة أبی مریم الأنصاری، عنه، عن زربن حبیش، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث الفضائل وأحوال العبد فی البرزخ. جد ج ۶ / ۲۳۳، وکمبا ج ۳ / ۱۵۷.

وروایة میسرة، عنه، عن زربن حبیش، کما فی جا مج ۱۷ ص ۸۱، وفی مج ۱۸ ص ۸۶. روایة الأعمش، عنه خبر الفضائل.

وسائر روایاته فی جد ج ۳۸ / ۲۰۹، وکمبا ج ۳۸ / ۳۱۰، وبشا ص ۲۴۷ و ۲۷۶.

وجملة منه تقدم فی الحسن بن عمارة وإسماعیل بن عمر.

ولعله الذی قال للسجاد علیه السلام: کیف أصبحت؟ وشکا إلیه فی الشام. وروی حدیث قتل حرملة. وفی بعض النسخ ک عمر، بغیر واو. وفی السفینة ما یتعلق به.

۱۵۲۶۴ – منهال القصاب:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عد مجهولا، لکن یستفاد حسنه وکماله مما رواه العیاشی عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: ادع الله أن یرزقنی الشهادة. فقال: إن المؤمن شهید. ثم تلا ": والذین آمنوا بالله ورسله أولئک هم الصدیقون والشهداء – " الآیة. کمبا ج ۷ / ۸۹، وکتاب الإیمان ص ۱۳۹، وجد ج ۲۴ / ۳۸، وج ۶۸ / ۱۴۱.

(۵۱۵)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، عیسی بن مهران (۱)، إسماعیل بن عمر (۱)، سلمة بن تمام (۱)، الشام (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۱)

صفحه ۵۱۶

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۵۱۶

یروی عنه عبد الرحمن بن الحجاج، والحسن بن محبوب، وعبد الله بن یحیی الکاهلی، ویونس بن یعقوب، ومالک بن عطیة، ومثنی الحناط، ومنصور بن یونس، وداود بن رزین، کما فی المحاسن ج ۲ / ۴۱۸.

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه الحسن بن محبوب، عنه.

۱۵۲۶۵ – منیع بن الحجاج البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۸ عن إسماعیل بن علی السدی، عنه، عن عیسی بن موسی، عن جعفر بن الأحمر، عن مولانا الباقر علیه السلام حدیث کیفیة حشر فاطمة الزهراء علیه السلام، وشفاعتها یوم القیامة.

ورواه الصدوق ی الأمالی بهذا السند مثله، کما فی کمبا ج ۱۰ / ۶۲، وجد ج ۴۳ / ۲۱۹.

وروی عبد الله بن محمد الیمانی، عنه، عن یونس بن عبد الرحمن، کما فی مل ص ۲۹۱. وعنه، عن غیره، کما فیه ص ۲۸. وغیر ذلک فیه ص ۲۹۲.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله. کمبا ج ۱۳ / ۱۸۲، وج ۲۲ / ۴۳ و ۱۰۸ و ۱۱۱ و ۱۱۲. وغیر ذلک کثیر، وج ۹ / ۳۸۰، ۴۷۴، وج ۱ / ۱۳۳، وج ۳ / ۳۹۵، و ج ۵ / ۲۲۸، وجد ج ۲ / ۲۰۵، وج ۸ / ۳۵۸، وج ۱۳ / ۴۵، وج ۳۹ / ۹۲، وج ۴۰ / ۲۱۱، و ج ۵۲ /

۳۱۸، وج ۱۰۰ / ۲۵۷، وج ۱۰۱ / ۶ و ۱۹ و ۲۰.

۱۵۲۶۶ – منیع بن زیاد:

ذکره السید عداد الشهداء فی زیارة شعبان. کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۱. ولعله منیع بن رقاد الذی عد الشیخ من أصحاب الحسین علیه السلام.

۱۵۲۶۷ – منیف مولی جعفر بن محمد صلوات الله علیهما:

روی الصدوق بإسناده، عن محمد بن زکریا المکی، عنه، عن مولانا الصادق

(۵۱۶)

مفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، عبد الله بن محمد الیمانی (۱)، منیع بن الحجاج البصری (۱)، عبد الله بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، إسماعیل بن علی (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، مالک بن عطیة (۱)، داود بن رزین (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، منیع بن رقاد (۱)، الصدق (۱)، الزیارة (۱)، الشهادة (۱)

صفحه ۵۱۷

مستدرکات علم رجال الحدیث – الشیخ علی النمازی الشاهرودی – ج ۷ – الصفحة ۵۱۷

علیه السلام، کما فی جد ج ۳ / ۳۲۹، وکمبا ج ۲ / ۱۰۲. وکذا فی التوحید باب نفی المکان.

۱۵۲۶۸ – مورق العجلی:

لم یذکروه. روی عن أبی ذر، عن النبی صلی الله علیه وآله، وعنه الأعمش، حدیث جوامع الفضائل الدالة علی حسنه وکماله. کمبا ج ۹ / ۴۳۹، وجد ج ۴۰ / ۵۵.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳۴۳ عن الأعمش، عنه، عن أبی ذر روایة أخری فی الفضائل. وروی الأعمش، عن مورق، عن جابر الأنصاری، کما تقدم فی زفر.

۱۵۲۶۹ – موزع مولی أمیر المؤمنین علیه السلام: ه مزرع المذکور.

۱۵۲۷۰ – موسی الأبار:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الشیخ عن علی بن أسباط بن سالم، عن أبیه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۸۶، وجد ج ۵۲ / ۳۳۳.

۱۵۲۷۱ – موسی بن إبراهیم:

روی محمد بن علی بن خلف، عنه، عن موسی بن جعفر، عن آبائه صلوات الله علیهم. جامع الأحادیث ص ۷ و ۸ و ۱۷ و ۲۰ و ۲۷. وفی مواضع منه نسب إلی جده.

وهذا مشترک بین موسی بن إبراهیم البزوفری وموسی بن إبراهیم المروزی و کلاهما من أصحاب الکاظم علیه السلام، والراوی عنهما محمد بن خلف.

وروی ابن عقدة، عن موسی بن إبراهیم المروزی، عن الکاظم علیه السلام حدیث زفاف فاطمة الزهراء علیها السلام. مدینة المعاجز ص ۱۴۹، ودلائل الإمامة للطبری ص ۲۳.

وروی أبو عمران موسی بن إبراهیم المروزی، عن الکاظم علیه السلام، کما

(۵۱۷)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، موسی بن إبراهیم البزوفری (۱)، موسی بن إبراهیم المروزی (۳)، موسی بن إبراهیم (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، أسباط بن سالم (۱)، موسی الابار (۱)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن خلف (۱)

صفحه ۵۱۸

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۱۸

فی کتاب الأربعین. وتقدم فی إبراهیم بن موسی المروزی.

وبعض روایات موسی بن إبراهیم المروزی فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۶۳.

ویحتمل أن یکون موسی بن إبراهیم بن إسماعیل بن جعفر الجعفر المذکور فی أبیه نسبه.

۱۵۲۷۲ - موسی بن إبراهیم البزوفری:

روی محمد بن خلف، عنه، عن أبی الحسن موسی علیه السلام. التهذیب باب الجنایات علی الحیوان.

۱۵۲۷۳ - موسی بن إبراهیم بن موسی الکاظم صلوات الله علیه أبو سبحة:

لم یذکروه. روی فی کتاب الجعفریات ص ۲۱۳ عن عبد الله بن محمد، عن محمد بن محمد (یعنی ابن الأشعث)، عنه، عن أبیه، عن جده - الخ.

وموسی هذا من أهل الصلاح والعبادة والورع والفضل والحدیث، کما فی منتهی الآمال ج ۲ / ۱۴۹.

۱۵۲۷۴ - موسی بن إبراهیم المحاربی:

روی علی بن إبراهیم بن هاشم، عنه، کما عن کتاب العقل والجهل من الکافی.

۱۵۲۷۵ - موسی بن أبی أیوب التمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۲۴۵ عن محمد بن أبی یعفور، عنه، عن موسی بن المغیرة، عن الضحاک بن مزاحم، حدیث وصف ابن عباس لأمیر المؤمنین علیه السلام، وجد ج ۴۱ / ۱۰۳، وکمبا ج ۹ / ۵۳۲.

۱۵۲۷۶ - موسی بن أبی العنبر:

لم یذکروه. کنز: محمد بن العباس، عن علی بن العباس، عن حسن بن محمد،

(۵۱۸)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، موسی بن إبراهیم المحاربی (۱)، موسی بن إبراهیم البزوفری (۱)، موسی بن إبراهیم المروزی (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، إبراهیم بن موسی (۱)، موسی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الضحاک بن مزاحم (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، علی بن العباس (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن محمد (۱)، محمد بن خلف (۱)، الجهل (۱)

صفحه ۵۱۹

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۱۹

عن حسین بن علی بن بهیش، عنه، عن عطاء الهمدانی، عن أبی جعفر علیه السلام، حدیث تفسیر جنب الله فی الآیة بأمیر المؤمنین علیه السلام یوجب حسرة الناس یوم القیامة علی ما فرطوا فیه. جد ج ۳۶ / ۱۵۰، وکمبا ج ۹ / ۱۱۱.

۱۵۲۷۷ - موسی بن أبی الغدیر:

روی العیاشی فی تفسیره سورة النحل ص ۲۶۷ عن عامر بن کثیر، عنه، عن عطاء الهمدانی، عن أبی جعفر علیه السلام تفسیر قوله تعالی ": ان الله یأمر بالعدل والاحسان - الآیة قال: العدل شهادة أن لا إله إلا الله. والإحسان ولایة أمیر المؤمنین علیه السلام ". وینهی عن الفحشاء " الأول " والمنکر " الثانی " و البغی " الثالث. ونقله ی جد ج ۳۶ / ۱۸۰، وکمبا ج ۹ / ۱۱۷.

ولعله موسی بن أبی الغدیر الهمدانی الکوفی المعدود من مجاهیل أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۵۲۷۸ - موسی بن أبی موسی الکوفی:

روی الصدوق، عن محمد بن موسی المتوکل، عنه، عن محمد بن أیوب بن یحیی، کتاب یحیی بن عبد الحمید، کما فی جش ص ۳۱۱، وست ص ۲۰۶. وکتاب ابن أبی أویس، کما فی ست ص ۲۲۶.

۱۵۲۷۹ - موسی بن أحمد بن إبراهیم الموسوی العلوی:

لم یذکروه. وله کتاب روی عنه ابن علی، کما تقدم فیه روایته ونسبه.

۱۵۲۸۰ - موسی بن أحمد بن عبید الله بن یحیی بن خاقان:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن أحمد بن الحسن بن الفضل بن الربیع - الخ، کما فی جد ج ۳۶ / ۳۱۰، وکمبا ج ۹ / ۱۴۶.

وقد ینسب إلی جده، کما فی روایة أخری مذکورة فی ج ۳۶ / ۳۰۴.

(۵۱۹)

مفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أحمد بن عبید الله بن یحیی بن خاقان (۱)، موسی بن أبی موسی الکوفی (۱)، موسی بن أبی الغدیر (۲)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، ابن أبی أویس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن الربیع (۱)، محمد بن أیوب (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، عامر بن کثیر (۱)، محمد بن موسی (۱)، سورة النحل (۱)، الشهادة (۱)، الجنابة (۱)

صفحه ۵۲۰

مستدرکات علم رجال الحدیث - الشیخ علی النمازی الشاهرودی - ج ۷ - الصفحة ۵۲۰

۱۵۲۸۱ - موسی بن أحمد بن مالک الفزاری:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل محمد بن همام، عنه، عن أبی عقیلة، عن أحمد التبان معجزة کریمة من مولانا الکاظم علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۴۴۱.

۱۵۲۸۲ - موسی بن إسحاق القاضی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی المعانی ص ۱۷۶ عن أحمد بن محمد بن الصقر، عنه، عن أبی بکر بن أبی شیبة - الخ.

۱۵۲۸۳ - موسی بن إسحاق الأنماطی:

لم یذکروه. کان شیخا نفیسا (تقیا خ ل) من الإخوان الفاضلین، کما وصفه بذلک الثقة الجلیل النعمانی عن محمد بن همام، عن علی بن عیسی القهستانی، عنه، عن بدر بن زید بن عیسی بن موسی - وکان رجلا مهیبا - عن عبد خیر، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

الحدیث النبوی فی النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. جد ج ۳۶ / ۲۸۱، وکمبا ج ۹ / ۱۳۹.

(۵۲۰)

مفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن محمد بن الصقر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن عیسی (۱)، محمد بن تمام (۲)

المجلد–۸

تتمة حرف المیم

۱۵۲۸۴ – موسی بن إسحاق الأنصاری القاضی بالری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۱۵ عن الحسین بن علی البزوفری، عنه، عن علی بن الحسن، حدیث الفضائل والنص علیهم، وجد ج ۳۶ / ۳۲۳، وکمبا ج ۹ / ۱۴۹.

وتقدم فی علی بن عتبة روایته الأخری.

روایات الصدوق عنه حدیث: إن هذه القلوب أوعیة – الخ. کمال الدین باب ۲۶.

۱۵۲۸۵ – موسی بن إسماعیل بن محمد بن إسحاق بن جعفر الصادق علیه السلام:

روی محمد بن محمد بن الأشعث، عنه، عن أبیه، عن جده. کتاب الجعفریات ص ۲۱۳.

۱۵۲۸۶ – موسی بن إسماعیل بن موسی بن جعفر الصادق علیهما السلام أبو الحسن:

روی عن أبیه، عن جده، عن أبیه، عن جده علیه السلام أحادیث الجعفریات أکثرها رواها عنه محمد بن محمد الأشعث. فراجع إلیه.

والظاهر أنه المراد بموسی بن إسماعیل الذی عنونه الشیخ والنجاشی کذلک و قالا: له کتاب الصلاة وکتاب الوضوء وکتاب التفسیر رواها محمد بن محمد بن الأشعث. انتهی.

أقول: وننقل عدة من روایاته الأخری: کتاب التبصرة لعلی بن بابویه، عن

(۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، موسی بن إسماعیل بن موسی بن جعفر (۱)، إسماعیل بن محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، موسی بن إسماعیل (۱)، علی بن بابویه (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علی (۱)، علی بن عتبة (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن محمد (۲)، الصّلاة (۱)، الوضوء (۱)

سهل بن أحمد، عن محمد بن محمد الأشعث، عن موسی بن إسماعیل بن موسی بن جعفر، عن أبیه، عن آبائه صلوات الله علیهم – الخ، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۴۴۱، و ج ۲۳ / ۲۷، وجد ج ۶۱ / ۱۹۱، وج ۱۰۳ / ۱۰۴. وابنه هارون یأتی.

وروی الراوندی فی نوادره، عن عبد الواحد بن إسماعیل الرویانی، عن محمد بن الحسن التمیمی، عن سهل بن أحمد الدیباجی، عنه، عنه، عن أبیه، عن جده، عن آبائه صلوات الله علیهم روایات کثیرة، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۶۹۵ مکررا و ۷۰۷، وجد ج ۶۴ / ۱۷۴ و ۲۲۴.

وعن سهل بن أحمد الدیباجی، عنه، عنه، عن أبیه، عن آبائه صلوات الله علیهم.

کمبا ج ۱۴ / ۵۳۸، وجد ج ۶۲ / ۲۳۳.

وفی کتاب الإیضاح للقاضی نعمان، عن محمد بن محمد بن الأشعث، عنه، عن أبیه، عن جده روایات کثیرة.

وروی الصدوق، عن العسکری، عن محمد بن أحمد القشیری، عن أحمد بن عیسی الکوفی، عن موسی بن إسماعیل بن موسی بن

جعفر، عن آبائه علیهم السلام – الخ.

کتاب الأخلاق ص ۱۶۴، وجد ج ۷۱ / ۱۷۷.

وبهذا الإسناد عنه روایات أخر، کما فی التوحید ص ۱۱، وأمالی الصدوق ص ۲۳۲، و ۱۳۸، والمعانی ص ۳۲۵.

وروی أیضا عن الهمدانی، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن موسی بن إسماعیل بن موسی، عن أبیه، عن جده علیهم السلام – الخ.

کتاب العشرة ص ۲۱۸، وجد ج ۷۵ / ۳۶۹.

وروی ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۱۴ عن أبی الفضل محمد بن أحمد بن سلیمان، عن موسی بن محمد بن موسی، عن محمد بن محمد بن الأشعث، عن أبی الحسن موسی بن إسماعیل بن موسی بن جعفر، عن أبیه، حدیث فضل زیارة رسول الله صلی الله علیه وآله.

وروی الشیخ بإسناده، عن عبد الله بن حمید، عن موسی بن إسماعیل بن موسی، عن أبیه،، ن جده – الخ، روایة افتراض محبة علی علیه السلام علی الخلق، کما فی

(۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، موسی بن إسماعیل بن موسی بن جعفر (۲)، موسی بن محمد بن موسی (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۲)، علی بن إبراهیم (۱)، موسی بن إسماعیل (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن سلیمان (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، ابن قولویه (۱)، سهل بن أحمد (۳)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)، الزیارة (۱)

جد ج ۳۹ / ۲۹۷، وکمبا ج ۹ / ۴۱۳. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۲.

وروی الصدوق فی المعانی ص ۱۶۰ مسندا عن محمد بن یحیی الخزاز، عن موسی بن إسماعیل، عن أبیه، عن موسی بن جعفر علیه السلام – الخ. فلعله منطبق علی أحد سابقیه أو الآتی.

۱۵۲۸۷ – موسی بن إسماعیل بن عبد الله بن العباس بن أمیر المؤمنین علیه السلام:

هکذا عن الکافی روایته عنه بهذا العنوان. وعبید الله وعبد الله ابنا موسی العلوی العباسی تقدما.

۱۵۲۸۸ – موسی بن أشیم:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. وروی الکشی روایة فی ذم ابن أشیم وأنه أصیب مع أبی الخطاب النار، وکان یدخل علی الصادق علیه السلام فیخبره بالحق، ثم یذهب إلی أبی الخطاب فیخبر بخلافه، فیأخذ بقوله ویترک قول الصادق علیه السلام. فهذا یدل علی ذم موسی إن کان هو المراد من ابن أشیم المذکور فی روایة الکشی، فعلیه یکون ضعیفا وإلا یکون مجهولا.

ولموسی بن أشیم روایة فی التفویض ذکرناها فی مستدرک السفینة ج ۶ / ۱۳۳ لغة (شیم).

۱۵۲۸۹ – موسی بن أعین الحرانی:

لم یذکروه. روی عن عطاء بن السائب، عن أبی جعفر الباقر صلوات الله علیه.

وعنه ابنه محمد وعبد السلام بن عبد الحمید إمام حران، کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۹۸ و ۹۹. ونقله فی کتاب الصلاة ص ۱۱۰. وتمامه فی کتاب القرآن ص ۵، وجد ج ۸۳ / ۲۷۷، وج ۹۲ / ۱۴.

وروی النعمانی بإسناده، عن ابن فضال، عن ثعلبة، عن موسی بن أعین، عن أبی عبد الله علیه السلام، وصف خروج السفیانی. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۶، وجد ج ۵۲ / ۲۴۸، وفیه: عیسی بن أعین.

(۵)

صفحهمفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام

جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، إسماعیل بن عبد الله (۱)، محمد بن یحیی الخزاز (۱)، موسی بن إسماعیل (۱)، عطاء بن السائب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عیسی بن أعین (۱)، موسی بن أشیم (۲)، عبد الحمید (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

۱۵۲۹۰ – موسی بن أکیل النمیری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق وله کتاب.

۱۵۲۹۱ – موسی بن بغا:

هو من الأتراک ومن أمراء المهتدی والمعتمد العباسی. وشکوه أهل قم إلی مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام، فأمرهم أن یدعوا فی قنوتهم: الحمد لله شاکرا لنعمائه – الخ. مات سنة ۲۶۴، کما فی تتمة المنتهی ص ۲۶۴.

۱۵۲۹۲ – موسی بن بکر الواسطی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. قال الشیخ: إنه واقفی وله کتاب.

ویبعده ما رواه الشیخ فی الغیبة ص ۳۰ بإسناده، عن الفضل بن شاذان، عن محمد بن سنان وصفوان وعثمان بن عیسی، عن موسی بن بکر قال: کنت عند أبی إبراهیم صلوات الله علیه، فقال لی: إن جعفرا علیه السلام کان یقول: سعد امرؤ لم یمت حتی یری خلفه من نفسه. ثم أومأ بیده إلی ابنه علی فقال: هذا، وقد أرانی الله خلفی من نفسی. ونقله فی کمبا ج ۱۲ / ۸، وجد ج ۴۹ / ۲۶.

وروی عن علی بن حسان، عنه، عن حمران، عن أبی جعفر علیه السلام، عن رسول الله صلی الله علیه وآله أن من أهل بیته اثنی عشر محدثا. کمبا ج ۷ / ۲۹۱، وجد ج ۲۶ / ۶۷. وسائر روایاته فی کمبا ج ۱۱ / ۲۴۳، وجد ج ۴۸ / ۴۴.

وجملة من روایاته عن مولانا الکاظم علیه السلام فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۱۳ مکررا.

وهو الذی عرضه ضعف واصفرار، فشکا إلی مولانا الکاظم علیه السلام ذلک، فأمره بأکل الکباب فأکل وشفی وقوی وعاد إلیه الدم، کما فی الکافی باب الشواء والکباب.

ووصل کتابه إلی ابن إدریس. وفی آخر السرائر استطرف منه طرائف فراجع.

۱۵۲۹۳ – موسی بن بکیر:

روی محمد بن سنان، عنه، کما فی جا، مج ۵، وشی ج ۱ ۲۹۰ عنه، وج ۲ / ۲۴،

(۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، موسی بن أکیل النمیری (۱)، موسی بن بکر الواسطی (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، موسی بن بکیر (۱)، علی بن حسان (۱)، موسی بن بکر (۱)، محمد بن سنان (۲)، الصدق (۱)، الموت (۱)

ومکا باب ۴ عنه قال: قلت لأبی الحسن علیه السلام – الخ، والمحاسن ج ۲ / ۵۰۱ عنه، عن أبی الحسن علیه السلام.

۱۵۲۹۴ – موسی بن بکیر (بکر – خ ل) ابن دأب:

روایته فی کمبا ج ۱۱ / ۵۸، وجد ج ۴۶ / ۲۰۳.

۱۵۲۹۵ – موسی بن جعفر بن إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر بن أبی طالب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه ص ۲۱۵ عن محمد بن علی بن خلف العطار، عنه، عن عبد المهیمن بن عباس الأنصاری الساعدی، عن أبیه العباس بن سهل.

۱۵۲۹۶ – موسی بن جعفر البغدادی:

له کتاب رواه عنه محمد بن أحمد بن یحیی. وعده الشیخ فی باب من لم یرو عنهم.

أقول: روی الصدوق بإسناده، عن جبرئیل بن أحمد، عنه، عن موسی بن القاسم، عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی علیه السلام تأویل الماء المعین فی الآیة بالإمام علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۲، وجد ۵۱ / ۵۳.

وروی جبرئیل بن أحمد، عنه، عن الحسن بن محمد الصیرفی، عن حنان بن سدیر، حدیث النص والفضائل. کفایة الأثر باب ۳۰.

وروی الصدوق بإسناده، عن العطار، عن سعد (یعنی ابن عبد الله القمی)، عنه قال: سمعت أبا محمد الحسن بن علی صلوات الله علیهما یقول: کأنی بکم وقد اختلفتم بعدی فی الخلف منی. أما إن المقر بالأئمة بعد رسول الله المنکر لولدی کمن أقر بجمیع الأنبیاء والمرسلین، ثم أنکر نبوة محمد رسول الله صلی الله علیه وآله. و المنکر لرسول الله کمن أنکر جمیع الأنبیاء. لأن طاعة آخرنا کطاعة أولنا و المنکر لآخرنا کالمنکر لأولنا. أما إن لولدی غیبة یرتاب فیه الناس إلا من عصمه الله عز وجل.

(۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، موسی بن جعفر البغدادی (۱)، الحسن بن محمد الصیرفی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، موسی بن القاسم (۱)، جبرئیل بن أحمد (۲)، موسی بن بکیر (۱)، حنان بن سدیر (۱)، موسی بن جعفر (۱)، علی بن جعفر (۱)، محمد بن علی (۱)

نص: الحسین بن علی، عن العطار مثله. کمبا ج ۱۳ / ۳۹، وجد ج ۵۱ / ۱۶۰.

وعن سعد، عنه قال: خرج من أبی محمد العسکری علیه السلام توقیع: زعموا أنهم یریدون قتلی لیقطعوا نسلی. وقد کذب الله قولهم. والحمد لله. ص ۱۶۰.

روایته عن الوشاء فی الفضائل. جد ج ۳۹ / ۱۵۱، وکمبا ج ۹ / ۳۷۹.

والظاهر اتحاده مع موسی بن جعفر بن وهب الآتی.

۱۵۲۹۷ – موسی بن جعفر الرازی:

لم یذکروه. ورد مع جماعة إلی بغداد یریدون مولانا الجواد علیه السلام ورأوا منه المعجزة. مدینة المعاجز ص ۵۳۸.

۱۵۲۹۸ – موسی بن جعفر بن طاووس سعد الدین:

هو والد السادة الأجلة أبناء الطاووس. یروی عنه أبناؤه رضوان الله علیهم.

۱۵۲۹۹ – موسی بن جعفر بن محمد بن عبد الله:

لم یذکروه. عد من مشائخ الصفار، کما فی أول البصائر.

وروی المفید فی ختص عنه، عن أبیه، عن محمد بن عیسی بن عبد الله الأشعری.

ینابیع المعاجز ص ۱۶۵.

۱۵۳۰۰ – موسی بن جعفر بن وهب البغدادی أبو الحسن:

له کتاب نوادر رواه أحمد بن محمد بن یحیی العطار، عن أبیه، عن محمد بن أحمد بن أبی قتادة، عنه بکتابه. وروی عنه غیره أیضا.

وروی النعمانی، عن جعفر بن محمد بن مالک الفزاری، عنه، عن الوشاء – الخ.

کمبا ج ۱۳ / ۱۶۳، وجد ج ۵۲ / ۲۳۳.

وروی الصدوق، عن أبیه، عن عبد الله الحمیری، عنه، عن علی بن سلیمان النوفلی – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۶۱۵، وجد ج ۶۳ / ۱۹۷.

وروی أحمد بن محمد بن یحیی العطار، عن سعد بن عبد الله، عنه قال: سمعت أبا محمد العسکری علیه السلام یقول: کأنی بکم - وساقه إلی آخر ما تقدم.

(۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن عیسی بن عبد الله الأشعری (۱)، موسی بن جعفر بن وهب البغدادی (۱)، أحمد بن محمد بن یحیی العطار (۲)، علی بن سلیمان النوفلی (۱)، جعفر بن محمد بن عبد الله (۱)، موسی بن جعفر بن وهب (۱)، عبد الله الحمیری (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن علی (۱)، مدینة بغداد (۱)، موسی بن جعفر (۲)، محمد بن أحمد (۱)، الکذب، التکذیب (۱)

وروی الصدوق، عن محمد بن یحیی العطار، عن محمد بن أحمد الأشعری، عنه - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۸۷۶، وجد ج ۶۶ / ۳۳۲.

وروی الکلینی فی الکافی باب النص علی أبی محمد العسکری علیه السلام عن علی بن محمد، عنه، عن علی بن جعفر، عن أبی الحسن الهادی علیه السلام - الخ.

۱۵۳۰۱ - موسی الجون بن عبد الله المحض بن الحسن المثنی:

ذکره فی منتهی الآمال. ومن أولاده: عبد الله بن محمد بن یوسف الأخضر بن إبراهیم بن موسی الجون، وداود بن شیخ صالح بن عبد الله بن موسی الجون - توفیا فی المحبس ودفنا فی البقیع - ومحمد بن صالح بن عبد الله بن موسی الجون، مذکورون هنا وفی منتخب التواریخ. ویأتی بعنوان موسی بن عبد الله بن الحسن.

۱۵۳۰۲ - موسی الجهنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۵۶ عن عباد بن أحمد القزوینی، عن عمه، عن أبیه، عنه، عن زید بن وهب، وکمبا ج ۱۴ / ۸۷۶، وجد ج ۶۶ / ۳۳۳.

۱۵۳۰۳ - موسی بن حسان:

لم یذکروه. روی کتاب المسعودی، کما فی ست ص ۲۲۵ رقم ۹۰۱.

۱۵۳۰۴ - موسی بن الحسن الزجوزجی أبو القاسم:

لم یذکروه. هو ابن أخت أبی جعفر محمد بن عثمان العمری. موضعه من الدیانة و النعمة کان بحیث یثق به أبو غالب أحمد بن محمد بن سلیمان الزراری فکتب ضیعته باسمه، فأدی الأمانة. وذلک حین ورد التوقیع من الناحیة المقدسة لأبی غالب أن اختر من تثق به، فاکتب الضیعة باسمه فإنک تحتاج إلیها. فکتبها باسم أبی القاسم، فلما احتاج إلیها باعها. فراجع للتفصیل إلی غیبة الطوسی ص ۱۹۹. ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۸۶، وجد ج ۵۱ / ۳۲۳.

۱۵۳۰۵ - موسی بن الحسن بن عامر بن عبد الله بن سعد الأشعری القمی:

ثقة عین جلیل بالاتفاق. وصنف ثلاثین کتابا. وله کتاب الوصیة وکتاب الحج.

(۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، مقبرة بقیع الغرقد (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، محمد بن سلیمان الزراری (۱)، موسی بن الحسن بن عامر (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، محمد بن أحمد الأشعری (۱)، إبراهیم بن موسی (۱)، عبد الله بن موسی (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، موسی بن الحسن (۱)، موسی بن حسان (۱)، عباد بن أحمد (۱)، زید بن وهب (۱)، محمد بن صالح (۱)، علی بن جعفر (۱)، علی بن محمد (۱)، الحج (۱)، الأمانة، الإئتمان (۱)، الوصیة (۱)

۱۵۳۰۶ – موسی بن الحسن بن محمد بن العباس بن إسماعیل بن أبی سهل بن نوبخت المعروف بأبی کبریا:

حسن المعرفة فی النجوم. وله فیها کلام کثیر. متدین حسن الاعتقاد. وله مصنفات فی النجوم حسن العبادة والدین. هکذا ذکره النجاشی والعلامة فی صه.

۱۵۰۳۷ – موسی بن الحسن الوشاء:

لم یذکروه. روی عبید الله بن الفضل الطائی، عنه، عن عباد بن یعقوب الأسدی کتاب خالد بن یزید، کما فی جش ص ۱۱۰.

۱۵۳۰۸ – موسی بن الحسین بن موسی:

لم یذکروه. روی عن جعفر بن یحیی بن العلاء الثقة کتابه، کما فی جش ص ۹۱.

۱۵۳۰۹ – موسی بن حماد الیزیدی:

لم یذکروه. روی کتابی دعبل، کما فی جش ص ۱۱۷.

۱۵۳۱۰ – موسی بن حمزة بن بزیع:

لم یذکروه. روی البرقی فی کتاب السفر من المحاسن باب ۳۳ عن أبیه، عن الجعفری (یعنی سلیمان)، عنه قال: قلت لأبی الحسن علیه السلام: جعلت فداک إن لی ضیعة دون بغداد فأقیم فی تلک الضیعة أقصر أم أتم؟ فقال: إن لم تکن تنو المقام عشرا فقصر. ونقله فی کتاب الصلاة ص ۶۹۷، وجد ج ۸۹ / ۶۵.

۱۵۳۱۱ – موسی بن الخزرج بن سعد الأشعری:

هو الذی استقبل فاطمة بنت مولانا الکاظم علیه السلام مع أشراف قم وأخذ بزمام ناقتها وجرها إلی منزله. وکانت فی داره سبعة عشر یوما ثم توفیت رضی الله عنها. فأمر موسی بتغسیلها وتکفینها وصلی علیها ودفنها فی أرض کانت له وهی الآن روضتها، إلی أن بنت زینب بنت الجواد علیه السلام علیها قبة، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۳۱۷، و جد ج ۴۸ / ۲۹۰.

(۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، جعفر بن یحیی بن العلاء (۱)، موسی بن الحسن الوشاء (۱)، موسی بن الحسن بن محمد (۱)، عبید الله بن الفضل (۱)، الحسین بن موسی (۱)، موسی بن الخزرج (۱)، خالد بن یزید (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، موسی بن حماد (۱)، موسی بن حمزة (۱)، مدینة بغداد (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۲)

وروی الشیخ فی الإستبصار، باب الرجل الذی یسافر إلی ضیعته، عن علی بن إسحاق بن سعد، عن موسی بن الخزرج قال: قلت لأبی الحسن علیه السلام – الخ.

۱۵۳۱۲ – موسی الخیاط:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. روی عنه علی بن أبی المغیرة.

۱۵۳۱۳ – موسی بن داود بن علی الیعقوبی:

عده الشیخ من أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما. وتقدم أبوه.

۱۵۳۱۴ – موسی بن زکریا:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن عبد العزیز بن یحیی، عنه، عن أبی خالد. جد ج ۶ / ۲۱، وکمبا ج ۳ / ۹۸.

۱۵۳۱۵ – موسی بن زنجویه أبو عمران الأرمنی التفلیسی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. له کتاب أکثره عن عبد الله بن الحکم، وعدوه ضعیفا. وروی عنه محمد بن حسان والقاسم بن إسحاق بن إبراهیم.

أقول: وروى محمد بن أبى الصهبان (ثقة)، عنه، عن عبد الله بن الحكم، عن جابر، عن الباقر عليه السلام. أمالى الصدوق ص ۱۵۴.

وروى الصفار، عن يعقوب بن إسحاق بن إبراهيم الجريرى، عنه، عن الحسين بن الجارود، حديث أرض بيضاء فيها خلق يعبدون الله لا يشركون به شيئا يتبرؤون من فلان وفلان. كمبا ۱۴ / ۸۱، وجد ج ۵۷ / ۳۲۹.

وروى محمد بن حسان، عنه كتاب عبد الله بن الحكم الأرمنى - كما فى جش ص ۱۵۶، وست ص ۱۲۸ - وكتاب إبراهيم بن أبى الكرام الجعفرى.

۱۵۳۱۶ - موسى بن زياد - من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۱۳۲ عن على بن العباس، عنه، عن يحيى بن يعلى حديث الفضائل.

وبسند آخر عن جعفر بن محمد بن الحسين، عنه، عنه، كما فى جد ج ۳۹ / ۲۷۸،

(۱۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، القاسم بن إسحاق بن إبراهيم (۱)، إبراهيم بن أبى الكرام (۱)، على بن أبى المغيرة (۱)، محمد بن أبى الصهبان (۱)، أبو عمران الأرمنى (۱)، إسحاق بن إبراهيم (۱)، عبد العزيز بن يحيى (۱)، عبد الله بن الحكم (۳)، موسى بن زياد (۱)، على بن العباس (۱)، موسى بن الخزرج (۱)، داود بن على (۱)، محمد بن الحسين (۱)، محمد بن حسان (۲)، الجود (۱)

وكمبا ج ۹ / ۴۰۸، وبشا ص ۷۴ و ۱۲۶.

۱۵۳۱۷ - موسى بن سابق:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى إبراهيم بن محمد، عنه، عن الصادق عليه السلام، حديث ثواب استغفار السحر. سن ج ۱ / ۵۳.

۱۵۳۱۸ - موسى بن سعدان الحناط الكوفى:

من أصحاب الكاظم عليه السلام. رموه بالغلو فاستضعفوه. ولا اعتبار عندنا برمى القدماء شخصا بالغلو، كما تقدم مرارا. ونحن نذكر لك رواياته ونكتفى بمتونه، ونذكر بعدها مواضع الروايات حتى يتبين أن هذا الرامى غير مصيب.

وبالجملة له كتاب رواه محمد بن الحسين بن أبى الخطاب الثقة الجليل، عنه.

وروى الصدوق فى الصحيح، عن ابن أبى الخطاب، عنه، عن عبد الله بن القاسم الحضرمى، حديث مجئ أمير المؤمنين عليه السلام يوم القيامة على منبر يراه جميع الخلائق وملك عن يمينه يقول: يا معشر الخلائق هذا على بن أبى طالب يدخل الجنة من شاء. والملك الذى عن يساره يقول: يا معشر الخلائق هذا على بن أبى طالب صاحب النار يدخلها من شاء. كمبا ج ۹ / ۳۹۰، وجد ج ۳۹ / ۱۹۸.

وروى خروج أمير المؤمنين عليه السلام ليلة وهو يقول: خرج إليكم الإمام و عليه قميص آدم وفى يده خاتم سليمان وعصا موسى عليهم السلام. كمبا ج ۹ / ۴۲۴، وجد ج ۳۹ / ۳۴۲.

وروى قصة معلى بن خنيس وإذهاب الصادق عليه السلام إياه من المدينة إلى بلده وإرجاعه إلى المدينة. وتقدم الرواية فى حفص الأبيض التمار ومعلى.

فراجع إليها وإلى كمبا ج ۱۱ / ۱۲۸، وجد ج ۴۷ / ۸۷.

وروى رجعات أمير المؤمنين وكراته وقتاله مع إبليس وملك أمير المؤمنين عليه السلام أربعا وأربعين ألف سنة وغير ذلك. فراجع كمبا ج ۱۳ / ۲۱۰، وجد ج ۵۳ / ۴۲.

روى خص عن أبان بن عثمان، عن موسى الحناط قال: سمعت أبا عبد الله عليه

(۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، یوم القیامة (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، موسی بن سعدان الحناط (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، علی بن أبی طالب (۲)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۱)، موسی بن سابق (۱)، موسی الحناط (۱)، الصدق (۱)

السلام یقول: أیام الله ثلاثة: یوم یقوم القائم، ویوم الکرة، ویوم القیامة. کمبا ج ۱۳ / ۲۱۵، وجد ج ۵۳ / ۶۳.

وروی تکلم ذئب مع أبی جعفر الباقر علیه السلام وشکایته إلیه من عسر ولادة زوجته واستدعاءه منه أن یدعو أن یخلصها وأن لا یسلط شیئا من أولاده علی الشیعة. کمبا ج ۱۴ / ۷۴۸، وجد ج ۶۵ / ۷۱.

وروی صعود روح الأنبیاء والأئمة صلوات الله علیهم إلی العرش، فتطوف بها أسبوعا، وتصلی عند کل قائمة من قوائم العرش رکعتین، ثم ترد إلی أبدانهم. کمبا ج ۶ / ۲۳۰، وجد ج ۱۷ / ۱۵۱.

وروایته أن الدنیا للإمام علیه السلام کمثل فلقة جوز یراها ویأخذ منها و من أطرافها ما شاء. جد ج ۲۵ / ۳۶۷، وکمبا ج ۷ / ۲۶۹.

وروی محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عنه، عن عبد الله بن القاسم، کما فی التوحید.

وأما روایة الفضل بن شاذان، عنه، عن عبد الله بن القاسم الحضرمی، عن أبی سعید الخراسانی قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: لأی شئ سمی القائم؟ قال: لأنه یقوم بعد ما یموت، إنه یقوم بأمر عظیم، یقوم بأمر الله. کمبا ج ۱۳ / ۵۹، وجد ج ۵۱ / ۲۲۴. فلعل المراد أنه یموت ذکره أو یموت أمر الله ودینه، فیقوم ویقیم الدین والحق بعد موتهما، کما تقول فی الدعاء: أین محیی معالم الدین وأهله؟

وروی أبو جعفر الهمدانی، عنه، عن عبد الله بن قاسم الحضرمی، وصف خروج القائم علیه السلام. وفیه أعاجیب. فراجع إلی غیبة النعمانی ص ۱۶۶.

۱۵۳۱۹ - موسی بن سعید:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أبیه، عن سعد، عن البرقی، عن علی بن عبد الله، عنه، عن عبد الله بن القاسم، عن المفضل بن عمر، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: قال أبو جعفر علیه السلام: إن الله تعالی جعل علیا علما بینه وبین خلقه. لیس بینهم و بینه علم غیره. فمن تبعه کان مؤمنا، ومن جحده کان کافرا، ومن شک فیه کان مشرکا. کمبا ج ۹ / ۲۹۶، وجد ج ۳۸ / ۱۵۵. ولعله السابق.

(۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، عبد الله بن القاسم الحضرمی (۱)، عبد الله بن القاسم (۲)، علی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، المفضل بن عمر (۱)، الزوجة (۱)، الموت (۳)، الرکوع، الرکعة (۱)، الصّلاة (۱)، الجواز (۱)

۱۵۳۲۰ - موسی بن سلام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸ عن علی بن سلیمان بن رشید، عنه، عن أبان بن سوید، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: قلت: ما الذی یثبت الإیمان فی العبد؟ قال: الذی یثبته فیه الورع، والذی یخرجه منه الطمع. ونقله فی کتاب الأخلاق ص ۹۹، وکتاب الکفر ص ۱۰۷. ونحوه عنه فیه ص ۱۰۸، و جد ج ۷۰ / ۳۰۴، وج ۷۳ / ۱۶۸.

وروی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۱۷ عن الحسن بن علی بن کیسان، عنه وصف اعتمار مولانا الرضا علیه السلام فی مسجد الحرام ووداعه البیت.

۱۵۳۲۱ - موسی بن سلمة:

روی الشریف الحسن بن محمد بن یحیی، عن جده، عنه، خبر عدم قبول مولانا الرضا علیه السلام لولایة العهد، کما عن الإرشاد. وله کتاب عن الرضا صلوات الله علیه رواه عنه محمد بن سالم بن عبد الرحمن.

۱۵۳۲۲ – موسی بن سنان الجرجانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن أحمد بن علی بن ناصح، عن جعفر بن محمد الأرمنی، عنه، عن أحمد بن علی المقری، عن أم کلثوم بنت أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۲۱۶، وکمبا ج ۹ / ۶۵۳.

۱۵۳۲۳ – موسی بن سیار:

لم یذکروه. روی ابن شهرآشوب، عنه أنه کان مع الرضا علیه السلام حین وروده علی طوس. ثم نقل قصة تشییعه لجنازة مؤمن وما جری منه إلی دفنه. وفیه دلالات علی حسنه وکماله. کمبا ج ۱۲ / ۲۹، وجد ج ۴۹ / ۹۸.

۱۵۳۲۴ موسی بن صهیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن عباد بن یعقوب، عن ثابت بن حماد،

(۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الحسن بن علی بن کیسان (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، ثابت بن حماد (۱)، علی بن سلیمان (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، موسی بن سلام (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، موسی بن سلمة (۱)، أحمد بن علی (۲)، محمد بن سالم (۱)، مسجد الحرام (۱)

عنه، عن عبادة بن نسئ، عن عبد الله بن أبی أوفی، حدیث المؤاخاة والفضائل. جد ج ۳۸ / ۳۳۴، وکمبا ج ۹ / ۳۴۰.

۱۵۳۲۵ – موسی بن الصیقل:

هو ابن عمر بن یزید الآتی. وابنه محمد بن علی بن موسی تقدم.

شا: روی موسی بن الصیقل، عن المفضل بن عمر، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۲۳۵، و جد ج ۴۸ / ۱۷.

۱۵۳۲۶ – موسی بن طلحة بن عبید الله:

لم یذکروه. قتل أبوه یوم الجمل، ثم جئ به إلی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، فقال له: قل: (أستغفر الله وأتوب إلیه) ثلاث مرات، وخلی سبیله، وقال: اذهب حیث شئت، وما وجدت لک فی عسکرنا من سلاح أو کراع فخذه، واتق الله فیما تستقبله من أمرک واجلس فی بیتک. جد ج ۴۱ / ۵۰، وکمبا ج ۹ / ۵۱۹.

۱۵۳۲۷ – موسی بن طلحة القمی:

روی عنه البرقی. وهو قریب الأمر. کذا قالوا. وعدوه ممن لم یرو عنهم.

۱۵۳۲۸ – موسی بن ظریف الأسدی:

لم یذکروه. هو إمام بنی أسد، ما کان فیهم خیرا منه. وقع فی طریق فرات فی تفسیره، عن یحیی بن سالم الفراء، عن قطر، عنه، عن عبایة بن ربعی تفسیر قوله تعالی:

(ألقیا فی جهنم کل کفار عنید) بالنبی وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما وآلهما.

کمبا ج ۳ / ۲۸۷، وجد ج ۷ / ۳۳۴. وفی الموضعین: ظریف – بالظاء المعجمة.

وروی الشیخ بإسناده، عن الأعمش فی حدیث مرض موته لما قال أبو حنیفة له: تب إلی الله من الأحادیث التی تحدث فی علی بن أبی طالب. قال: حدثنی – والذی إلیه مصیری – موسی بن طریف – ولم أر أسدیا کان خیرا منه – قال: سمعت عبایة بن ربعی إمام الحی قال: سمعت علیا أمیر المؤمنین علیه السلام یقول: أنا قسیم النار، أقول:

هذا ولیی دعیه، وهذا عدوی خذیه – الخ. جد ج ۳۹ / ۱۹۷، وج ۴۷ / ۴۱۲، و

(۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، حدیث المؤاخاة (۱)، عبد الله بن أبی أوفی (۱)،

موسی بن طلحة القمی (۱)، طلحة بن عبید الله (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، عبایة بن ربعی (۱)، یحیی بن سالم (۱)، بنو أسد (۱)، عمر بن یزید (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن علی (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، المرض (۱)

کمبا ج ۹ / ۳۹۰ و ۳۹۱، وج ۱۱ / ۲۳۰.

۱۵۳۲۹ – موسی بن عامر:

روی عنه الحمیری. وله کتاب الحج. فإن کان منسوبا إلی جده یکون متحدا مع موسی بن الحسن بن عامر المذکور فیکون ثقة، وإلا یکون مجهولا.

۱۵۳۳۰ – موسی بن عامر بن حریم المری أبو عامر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۸ عن أبی المفضل، عن محمد بن جعفر بن محمد بن هشام، عنه، عن الولید بن مسلم – الخ.

وروی إبراهیم بن عبد الرحمن القرشی، عنه، عن الولید بن مسلم. التوحید باب أسماء الله ح ۱۱.

۱۵۳۳۱ – موسی بن العباس الجوینی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والطبری عن أحمد بن الحسین بن مروان، عنه، عن عبد الله بن أحمد الدورقی، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: أوصی من آمن بی وصدقنی بالولایة لعلی علیه السلام، فإنه من تولاه تولانی ومن تولانی فقد تولی الله، ومن أحبه أحبنی – الخ. جد ج ۳۹ / ۲۸۱، وکمبا ج ۹ / ۴۰۹.

وفی بشا ص ۱۵۷: الجوانی، بدل الجوینی.

۱۵۳۳۲ – موسی بن عبد ربه:

لم یذکروه. روی عن مولانا الحسین علیه السلام وسمع منه. کمبا ج ۹ / ۱۵۴، وجد ج ۳۶ / ۳۴۱، وکفایة الأثر باب ۲۵.

۱۵۳۳۳ – موسی بن عبد الرحمن:

روی عنه عبد الغنی بن سعید، کما تقدم فیه.

وروی فی کتاب الغیبة تألیف العلامة علی بن عبد الحمید، عنه قال: دخلت علی موسی بن جعفر علیه السلام – الخ. ونقل عنه النص علی مولانا صاحب الزمان علیه السلام.

(۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، إبراهیم بن عبد الرحمن (۱)، موسی بن الحسن بن عامر (۱)، عبد الغنی بن سعید (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، أحمد بن الحسین (۱)، الولید بن مسلم (۲)، موسی بن عامر (۲)، عبد الحمید (۱)، الجوینی (۲)، الحج (۱)

۱۵۳۳۴ – موسی بن عبد الرحمن المسروقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۹۰ عن محمد بن مهران، عنه، عن عمر بن عبد الواحد، حدیث ورود أهل البیت أساری فی الکوفة وخطبة مولاتنا زینب الکبری علیها السلام. ومثل ذلک فی أمالی المفید مج ۳۸.

۱۵۳۳۵ – موسی بن عبد الله الأسدی:

من أصحاب الباقر علیه السلام، کما عن الشیخ. وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۴۲ بإسناده، عن محمد بن عثمان، عن أبی عبد الله الأسلمی، عنه قال: لما انهزم أهل البصرة، أمر علی بن أبی طالب علیه السلام أن تنزل عائشة قصر أبی خلف – الخ.

ورواه فی آخر کتاب بشارة المصطفی عنه مثله.

۱۵۳۳۶ – موسی بن عبد الله الجشمی:

لم یذکروه. روی الطبری فی الدلائل ص ۱۳ عن الشریف، عنه، عن وهب بن وهب، عن الصادق علیه السلام، حدیث تزویج فاطمة الزهراء علیها السلام.

۱۵۳۳۷ – موسی بن عبد الله بن الحسن بن الحسن المجتبی بن أمیر المؤمنین صلوات الله علیهما:

ظلمه المنصور وأمر بضربه بالسیاط کثیرا حتی غشی علیه، ثم حبسه وکان فی حبسه إلی أن أطلقه المهدی. وقیل: توارى بعد ذلک حتی مات. أقول: ویسمی موسی الجون بن عبد الله المحض.

روی محمد بن سهل، عن أبیه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام فی موضعین فی التهذیب والاستبصار، کما فی جامع الرواة.

وروی الشیخ فی أمالیه، عن أبی المفضل، عن جعفر بن محمد بن جعفر العلوی، عن موسی بن عبد الله بن موسی بن عبد الله بن الحسن، عن أبیه، عن جده، عن أبیه عبد الله بن الحسن، عن أبیه وخاله علی بن الحسین، عن الحسن والحسین صلوات الله علیهم – الخ. کمبا ج ۶ / ۱۹۵. ومثل ذلک فی طبع آخر. وکذا مثل ذلک فی

(۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، السیدة زینب بنت أمیر المؤمنین علی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۳)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، موسی بن عبد الله الأسدی (۱)، موسی بن عبد الله بن موسی (۱)، موسی بن عبد الله (۱)، محمد بن جعفر العلوی (۱)، مدینة البصرة (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن مهران (۱)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن سهل (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الزوج، الزواج (۱)

کتاب الإیمان ص ۱۲۰، وکمبا ج ۳ / ۳۴۵، وج ۲۳ / ۵۸، وجد ج ۸ / ۱۸۸، و ج ۶۸ / ۷۰، وج ۱۰۳ / ۲۵۱. ونقله فی جد ج ۱۷ / ۱۴ مع سقط. والصحیح ما قلنا.

وروی عمر بن محمد بن عمر بن علی بن الحسین، عنه، عن أبیه، کتاب ابن أبی رافع، کما فی جش ص ۵.

جملة من روایات موسی بن عبد الله بن الحسن بن الحسن المجتبی علیه السلام فی کمبا ج ۱۱ / ۱۵۵ و ۱۸۹ – ۱۹۱، وج ۲۴ / ۳۳، وجد ج ۴۷ / ۱۷۶ و ۲۸۳، و ج ۱۰۴ / ۳۶۲.

وله روایة مفصلة فی الکافی باب ما یفصل به بین دعوی المحق من المبطل. و کذا فی دلائل الإمامة للطبری ص ۵. لکن فی الدلائل هکذا: موسی بن عبد الله بن الحسن بن الحسن المجتبی علیه السلام قال: حدثنی أبی، عن أبیه، عن جده عبد الله بن الحسن، عن أبیه، عن جده الحسن بن علی، عن أمه فاطمة الزهراء علیها السلام – الخ.

وروی ابن عقدة، عن محمد بن أحمد بن نصر، عنه، عن أبیه، عن آبائه روایة أخری. کتاب الإیمان ص ۱۲۱، وجد ج ۶۸ / ۷۰. ورواه فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۴.

وروایته حدیث إمارة أمیر المؤمنین علیه السلام وفضائله وقوله: یحق له. یحق له. کمبا ج ۹ / ۲۵۰، وجد ج ۳۷ / ۳۰۴. وعاش إلی أیام الرشید. ویأتی حفیده موسی بن عبد الله بن موسی.

۱۵۳۳۸ – موسی بن عبد الله بن سعد الأشعری القمی:

لم یذکروه. هو أول من أظهر التشیع بقم.

۱۵۳۳۹ – موسی بن عبد الله بن عبد الملک بن هشام:

هکذا عنونه الشیخ فی رجاله من أصحاب الجواد علیه السلام. وتبعه العلامة المامقانی بنقله کلام الشیخ کما ذکرنا، ثم قال بعده: روی

فی التهذیب باب الزیارة الجامعة، عن محمد بن إسماعیل البرمکی، عنه، عن علی الهادی علیه السلام. وفی

(۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، موسی بن عبد الله بن عبد الملک (۱)، موسی بن عبد الله بن موسی (۱)، محمد بن عمر بن علی بن الحسین (۱)، موسی بن عبد الله بن سعد (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، موسی بن عبد الله (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الباطل، الإبطال (۱)

روایته لها دلالة واضحة علی کونه إمامیا صحیح الاعتقاد. بل فی تلقین مولانا الهادی علیه السلام مثل هذه الزیارة المفصلة المتضمنة لبیان مراتب الأئمة علیهم السلام شهادة علی کون الرجل من أهل العلم والفضل. فالرجل من الحسن مقبول الروایة - الخ.

أقول: بیانه متین جدا فی حق راوی هذه الزیارة الشریفة، لکن من أین استفاد أن الذی عنونه الشیخ فی باب أصحاب الجواد علیه السلام وتبعه هو موسی بن عبد الله النخعی الراوی لهذه الزیارة؟ وعندی أن سقط من نسخته. ویتبین ذلک ما فی جامع الرواة وهو أنه عنون ما عنونه الشیخ مثله وعده من أصحاب الجواد علیه السلام، ثم بعده عنون موسی بن عبد الله النخعی، ثم ذکر روایته مثل ما ذکرناه من التهذیب.

۱۵۳۴۰ - موسی بن عبد الله بن عمر بن علی بن أبی طالب علیه السلام:

روی البرقی فی سن ج ۲ / ۵۷۰ عن محمد بن علی، عن أبیه، عن جده.

۱۵۳۴۱ - موسی بن عبد الله بن موسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، عن الحسین بن محمد ومحمد بن یحیی، عن علی بن محمد بن سالم، عنه، عن محمد بن علی بن جعفر، عن مولانا الرضا علیه السلام قال: إنما شفاء العین قراءة الحمد والمعوذتین - الخ. کتاب القرآن ص ۶۵، وجد ج ۹۲ / ۲۶۰. ولعله أحد لاحقیه.

وفی الکافی باب الحمام، عن محمد بن سالم، عنه، عنه، عن الرضا علیه السلام بعض آداب الحمام.

۱۵۳۴۲ - موسی بن عبد الله بن موسی الجون بن عبد الله المحض بن الحسن المجتبی علیه السلام:

تقدم فی جده بعض روایاته، ونزیدک علیه ما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۲۴ عن أبی المفضل، عن جعفر بن محمد بن جعفر بن الحسن، عنه، عن أبیه، عن محمد بن زید،

(۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، موسی بن عبد الله بن موسی (۲)، موسی بن عبد الله النخعی (۱)، علی بن محمد بن سالم (۱)، موسی بن عبد الله (۱)، محمد بن علی بن جعفر (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد بن سالم (۱)، محمد بن زید (۱)، محمد بن علی (۱)، القرآن الکریم (۱)، الجود (۱)، الإستحمام، الحمام (۲)

عن أخیه یحیی بن زید الشهید - الخ. ونقله فی کتاب العشرة ص ۵۲ مثله، وجد ج ۷۴ / ۱۹۲.

وفیه ص ۱۹۷: بهذا الإسناد، عنه، عن جده موسی بن عبد الله، عن أبیه عبد الله بن الحسن وعمیه إبراهیم والحسن ابنی الحسن، عن أمهم فاطمة بنت الحسین علیه السلام، عن جدها أمیر المؤمنین علیه السلام - الخ.

وفیه ص ۲۳۳: بهذا الإسناد، عن عبد الله بن الحسن، عن أبیه وخاله علی بن الحسین علیه السلام - الخ.

وروى الطبرى، عن أبى المفضل، عن جعفر بن محمد بن جعفر العلوى، عنه، عن أبيه، عن جده موسى بن عبد الله بن الحسن، عن جده، عن أبيه، عن جده الحسن المجتبى عليه السلام، عن أمه فاطمة الزهراء عليها السلام دعاءا شريفا مهما. فراجع كتاب الدعاء ص ۱۲۸، وجد ج ۹۴ / ۲۱۹.

ويسمى موسى الثانى. وقتل فى سنة ۲۵۶، كما ذكرناه فى المنتهى وتتمة المنتهى ص ۲۵۳ و ۲۵۸. وبالجملة كان من الزهاد والصالحين.

وأولاده: إبراهيم وإدريس تقدما. وكذا جده وأبوه.

۱۵۳۴۳ - موسى بن عبد الله بن موسى الكاظم عليه السلام:

وابنه القاسم جد محمد بن على المذكوران والحسن بن على بن محمد.

۱۵۳۴۴ - موسى بن عبد الله النخعى:

هكذا فى التهذيب باب الزيارة الجامعة ص ۳۳ عن الصدوق بإسناده، عن محمد بن إسماعيل البرمكى، عنه قال: قلت لعلى بن محمد الهادى صلوات الله عليهما:

علمنى يا بن رسول الله قولا أقوله بليغا كاملا إذا زرت واحدا منكم. فقال عليه السلام - إلى آخره الزيارة الجامعة الكبيرة المشهورة. ومثل ذلك فى الفقيه عنه، عنه.

ورواه فى العيون بإسناده، عن محمد بن إسماعيل البرمكى، عن موسى بن عمران النخعى قال: قلت لعلى بن محمد الهادى عليه السلام - الخ.

(۲۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۲)، عبد الله بن الحسن (ع) (۲)، موسى بن عبد الله النخعى (۱)، محمد بن إسماعيل البرمكى (۲)، الحسن بن على بن محمد (۱)، فاطمة بنت الحسين (۱)، موسى بن عبد الله (۲)، محمد بن جعفر العلوى (۱)، الزيارة الجامعة للأئمة عليهم السلام (۲)، الشيخ الصدوق (۱)، يحيى بن زيد (۱)، موسى بن عمران (۱)، محمد بن على (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

وموسى بن عبد الله النخعى متحد مع ابن عمران النخعى وأحدهما اسم جده.

وقال العلامة المج فى البحار بعد شرحه لهذه الزيارة: وإنما بسطت الكلام فى شرح تلك الزيارة قليلا، وإن لم أستوف حقها حذرا من الإطالة، لأنها أصح الزيارات سندا، وأعمها موردا، وأفصحها لفظا، وأبلغها معنى، وأعلاها شأنا.

وذكرت فى كتاب (مقام قرآن وعترت) ما يتعلق بصحة هذه الزيارة.

۱۵۳۴۵ - موسى بن عبد الله بن يحيى بن خاقان المقرى أبو مزاحم:

لم يذكروه. روى أبو المفضل الشيبانى، عنه. كفاية الأثر باب ۷، وكمبا ج ۹ / ۱۴۴، وجد ج ۳۶ / ۳۰۴. ومثله فى الكفاية باب ۸.

۱۵۳۴۶ - موسى بن بعد الله بن يزيد الخطمى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۹۷ عن إسماعيل بن رجا الزبيدى، عنه، عن صلة بن زفر - إلى آخر ما تقدم فى صلة.

۱۵۳۴۷ - موسى بن عبيد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال باب السبعة ص ۱۴ عن يعقوب بن عبد الله الكوفى، عنه، عن عمرو بن أبى المقدام، الرواية الشريفة المفصلة فيما امتحن الله به أمير المؤمنين عليه السلام. ونقله فى كمبا ج ۹ / ۳۰۰، وجد ج ۳۸ / ۱۶۷، وختص ص ۱۶۴.

۱۵۳۴۸ – موسی بن عبیدة أبو حسان العجلی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عد مجهولا. وروی عنه صفوان الجمال.

تقدم فی علقمة بن محمد ما یدل علی مدحه وجلالته. وما یفید حسنه فی کفایة الأثر باب ۳ و ۱۶، والإکمال باب ۲۱.

وتقدم فی مکی بن إبراهیم روایة أخری لموسی بن عبیدة. وکذا فی جا مج ۷. و کذا فی أحمد بن أبان.

(۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، موسی بن عبد الله النخعی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، عبد الله بن یحیی (۱)، یعقوب بن عبد الله (۱)، أبو حسان العجلی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن عبیدة (۲)، صفوان الجمال (۱)، موسی بن عبید (۱)، علقمة بن محمد (۱)

۱۵۳۴۹ – موسی بن عثمان الحضرمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والمفید، عن عبد الرحمن بن صالح، عنه، عن أبی إسحاق السبیعی، عن زید بن أرقم، عن رسول الله صلی الله علیه وآله – الخ. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۳۱.

بشا: بسند آخر، عن إبراهیم بن میمون، عنه، عن أبی إسحاق السبیعی – الخ روایة أخری. کمبا ج ۹ / ۲۱۴ و ۲۲۹، وجد ج ۳۷ / ۱۶۸ و ۲۲۳.

وفی بشا ص ۱۳۶ عنه، عنه، عن أبی إسحاق السبیعی، عن البراء بن عازب و زید بن أرقم. وبشا ص ۱۶۵ مثله.

۱۵۳۵۰ – موسی بن عذار: لم یذکروه. تقدم فی علی بن عذار روایته.

۱۵۳۵۱ – موسی العطار:

لم یذکروه. روی سلیمان بن سفیان، عنه، عن جعفر بن عثمان الرواسی. سن ج ۲ / ۴۳۵.

۱۵۳۵۲ – موسی بن عطیة الأنصاری:

لم یذکروه. روی الحسن بن همام أبو علی فی کتاب الأنوار، عن العباس بن الفضل، عنه، عن حسان بن أحمد الأزرق، روایة شریفة فی معجزات أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی جد ج ۴۱ / ۲۱۵، وکمبا ج ۹ / ۵۶۰.

۱۵۳۵۳ – موسی بن عطیة النیشابوری:

لم یذکروه. روی الحسن بن فضال، عنه، عن الصادق علیه السلام روایة شریفة مفصلة، تفید حسنه وکماله وأمانته ومرجعیته للشیعة، وأنه من أصحاب الباقر و الصادق علیهما السلام ومورد عنایات الصادق علیه السلام وألطافه وأسراره.

فراجع مدینة المعاجز ص ۴۱۲ و ۴۱۳.

(۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، جعفر بن عثمان الرواسی (۱)، إبراهیم بن میمون (۱)، سلیمان بن سفیان (۱)، إسحاق السبیعی (۳)، البراء بن عازب (۱)، موسی بن عطیة (۲)، الحسن بن فضال (۱)، زید بن أرقم (۲)

۱۵۳۵۴ – موسی بن عقبة:

روی محمد بن فلیح، عنه، عن محمد بن شهاب الزهری، حدیث قدوم جعفر الطیار من الحبشة. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۴۰.

وفیه ص ۳۹۱: بإسناده، عن محمد بن جعفر بن کثیر، عنه، عن أبی إسحاق، عن عاصم بن ضمرة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام – الخ.

والروایة الأولی فی بشا ص ۲۷۹ مثله.

وروی زهیر بن محمد، عنه، عن الأعرج، کما فی التوحید باب أسماء الله تعالی ح ۱۱.

۱۵۳۵۵ – موسی بن عقیل بن أبی طالب:

من شهداء الطف، کما قاله العلامة المامقانی. وتقدم فی أبیه.

۱۵۳۵۶ – موسی بن العلاء الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی البرقی، عن القاسم الزیات، عن أبان بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۸۴۴، وجد ج ۶۶ / ۱۴۹، و سن ج ۲ / ۵۴۸.

۱۵۳۵۷ – موسی بن علی بن جابر السلامی:

لم یذکروه. روی عن الشیخ الأجل الأوحد یحیی بن محمد بن علیان الخازن، عن الحسن بن محمد بن جمهور وعن هارون التلعکبری الرسالة الذهبیة فی طب الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۵۵۴، وجد ج ۶۲ / ۳۰۶.

۱۵۳۵۸ – موسی بن علی بن الحسین الأصغر بن مولانا السجاد علیه السلام:

لم یذکروه. کان یعرف بخمصة أو حمصة. وهو ذو عقب، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۳.

۱۵۳۵۹ – موسی بن علی القرشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۳۶ عن عبد الله بن داود بن

(۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، موسی بن العلاء الکوفی (۱)، علی بن الحسین الأصغر (۱)، محمد بن شهاب الزهری (۱)، الحسن بن محمد بن جمهور (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، القاسم الزیات (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن محمد (۱)، موسی بن عقبة (۱)، موسی بن علی (۲)، زهیر بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الشهادة (۱)

قبیصة، عنه، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام، روایة شریفة فی فضل الشیعة تفید حسنه وکماله.

۱۵۳۶۰ – موسی بن علی بن محمد الجبعی:

لم یذکروه. کتب کتاب الشیخ حسن صاحب المعالم فی اختیار الرجال من رجال الکشی انتزعه من کتاب السید الجلیل أحمد بن طاووس وفرغ من کتابته سنة ۱۰۱۱ فی سنة وفاة المؤلف. وهذه النسخة فی الخزانة الرضویة، کما فی رجال بحر العلوم.

۱۵۳۶۱ – موسی بن علی بن محمد الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی رسالة المتعة بإسناده، عن أحمد بن محمد، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام، فضل المتعة وغسل الجنابة منها، کما فی کمبا ج ۲۳ / ۷۲، وجد ج ۱۰۳ / ۳۰۷.

۱۵۳۶۲ – موسی بن عمرو:

روی الصدوق، عن أبیه، عن أحمد بن إدریس، عن الحسین بن عبید (عبد – خ ل) الله، عنه ومحمد بن عبد الله والحسن بن علی بن أبی عثمان، عن محمد بن سنان، عن الرضا علیه السلام. کمبا ج ۲ / ۱۵۴، وجد ج ۴ / ۱۷۵، والتوحید باب أسماء الله ح ۴.

۱۵۳۶۳ – موسی بن عمر بن بزیع مولی المنصور:

من أصحاب الجواد والهادی صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه جماعة. هکذا فی کتب الرجال.

ورأیت مکاتبته إلی مولانا الرضا صلوات الله علیه ورواها محمد بن عیسی بن عبید، کما فی العیون ج ۲ / ۲۱۸. وفیها ما یدل علی حسنه وکماله وأنه مورد ألطاف الرضا علیه السلام. وروی کتابه علی بن إبراهیم، عن أبیه.

وفی روضة الکافی ح ۱۲۴ قال: قلت للرضا علیه السلام. ومثل ذلک فی

(۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۵)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، غسل الجنابة (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، الشیخ حسن إبن الشهید الثانی صاحب المعالم (۱)، الحسن بن علی بن أبی عثمان (۱)، موسی بن عمر بن بزیع (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن إدریس (۱)، الحسین بن عبید (۱)، محمد الهمدانی (۱)، موسی بن علی (۲)، موسی بن عمرو (۱)، محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الجود (۱)، الوفاة (۱)

الکافی ج ۵ / ۳۱۴ ح ۴۱ من نوادر کتاب المعیشة.

۱۵۳۶۴ - موسی بن عمر بن یزید الصیقل أبو علی:

له کتاب طرائف النوادر وکتاب النوادر رواهما محمد بن علی بن محبوب و سعد (یعنی ابن عبد الله القمی) وغیرهما. جملة من روایاته فی ک باب ۳۲ ح ۳.

وروی المفید فی ختص ص ۲۹۱ عنه، عن علی بن إسماعیل المیثمی.

وروی سعد، عنه، عن علی بن أسباط. کمبا ج ۱۳ / ۱۲، وجد ج ۵۱ / ۵۲.

وابنه علی.

۱۵۳۶۵ - موسی بن عمران:

روی محمد بن أبی عبد الله، عنه، عن عمه الحسین بن عیسی بن عبد الله، عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی علیه السلام، کما فی ثلاث نسخ من روضة الکافی ح ۱۴۱.

روی أحمد بن محمد، عنه، عن ابن أبی عمیر، کما عن یب باب تطهیر الثیاب.

۱۵۳۶۶ - موسی بن عمران بن کثیر: لم یذکروه. روی الطبری الجلیل، عنه، عن عبد الرزاق، عن محمد بن عمر أنه رأی الجواد علیه السلام یضع یده علی منبر فتورق کل شجرة من فرعها. ورآه یکلم شاة فتجیبه. مدینة المعاجز ص ۵۲۴، ودلائل الإمامة للطبری ص ۲۱۱.

۱۵۳۶۷ - موسی بن عمران الکسروی أبو عمران:

روی ابن فهد فی عدة الداعی، عنه، عن عبد الله بن کلب، عن منصور بن العباس، عن سعد بن جناح، عن سلیمان بن جعفر الجعفری، عن الرضا علیه السلام.

۱۵۳۶۸ - موسی بن عمران النخعی:

روی محمد بن أبی عبد الله الأسدی الکوفی، عنه، عن عمه الحسین بن یزید النوفلی، عن الحسن بن علی بن أبی حمزة، الحدیث النبوی الصادقی: الأئمة بعدی اثنا عشر أولهم علی بن أبی طالب وآخرهم القائم صلوات الله وسلامه علیهم. هم خلفائی و

(۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، محمد بن أبی عبد الله الأسدی (۱)، الحسین بن عیسی بن عبد الله (۱)، علی بن إسماعیل المیثمی (۱)، محمد بن أبی عبد الله (۱)، موسی بن عمران النخعی (۱)، سلیمان بن جعفر الجعفری (۱)، موسی بن عمر بن یزید (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، الحسین بن یزید

(۱)، ابن أبی عمیر (۱)، منصور بن العباس (۱)، علی بن أسباط (۱)، موسی بن عمران (۳)، أحمد بن محمد (۱)، سعد بن جناح (۱)، محمد بن عمر (۱)

أوصیائی وأولیائی وحجج الله علی أمتی بعدی. المقر بهم مؤمن والمنکر لهم کافر.

هکذا فی العیون ج ۱ / ۵۹.

وبهذا الإسناد عنه روایة أخری. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۹، وج ۹ / ۱۶۱، وکتاب الدعاء ص ۸۱، وجد ج ۳۶ / ۳۷۰، وج ۵۳ / ۱۱۵، وج ۹۴ / ۶۹.

وبهذا الإسناد حدیث تفسیر قوله تعالی: (وجعلها کلمة باقیة فی عقبه) بالإمامة جعلها الله عز وجل فی عقب الحسین علیه السلام باقیة إلی یوم القیامة.

المعانی ص ۱۳۱.

وروی محمد بن إسماعیل البرمکی، عنه، عن شعیب بن إبراهیم، کما تقدم فی شعیب.

وروی البرمکی، عنه، عن الإمام الهادی علیه السلام الزیارة الجامعة، کما فی العیون. وتقدم الکلام فیه فی موسی بن عبد الله.

وروی الصدوق، عن ابن المتوکل، عن محمد بن جعفر، عنه، عن النوفلی (یعنی عمه)، عن عتیبة بیاع القصب، عن مولانا الصادق علیه السلام، حدیث اشتیاق الجنة لأحباء علی علیه السلام وتغیظ النار لأعدائه. جد ج ۳۹ / ۳۰۲، وکمبا ج ۹ / ۴۱۴.

وسائر روایاته المهمة فی الإکمال باب ۲۴ ح ۲ و ۳ و ۴. وذکر فی التوحید عنه تسع روایات.

وعن بعض مواضع العلل: موسی بن عمران بن یزید النخعی النوفلی.

وفی التوحید: عن ابن المتوکل، عن محمد بن جعفر الأسدی، عنه، عنه.

وعن موسی بن عمران قال: رأیت علی بن موسی الرضا علیه السلام فی مسجد المدینة وهارون یخطب قال: ترونی وإیاه ندفن فی بیت واحد. کمبا ج ۱۲ / ۱۹، و جد ج ۴۹ / ۶۳.

وروایة محمد بن أبی عبد الله الأسدی الکوفی، عنه، عن عمه الحسین، عن علی بن سالم - الخ فی بشارة المصطفی ص ۳۵. وسائر روایاته الدالة علی حسنه وکماله فی بشا ص ۱۹۷. وک: عنه، عن عمه الحسین بن یزید، عن علی بن سالم حدیث غیبة نوح.

(۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، محمد بن أبی عبد الله الأسدی (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، محمد بن جعفر الأسدی (۱)، موسی بن عبد الله (۱)، الزیارة الجامعة للأئمة علیهم السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن یزید (۱)، عمران بن یزید (۱)، موسی بن عمران (۱)، علی بن سالم (۱)، محمد بن جعفر (۱)

۱۵۳۶۹ - موسی بن عمران الهمدانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن أحمد بن یحیی الأشعری، عن إبراهیم بن هاشم، عنه، عن یونس بن عبد الرحمن، حدیث من أفطر یوما من شهر رمضان خرج الإیمان منه. جد ج ۹۶ / ۳۴۰، وکمبا ج ۲۰ / ۸۶.

۱۵۳۷۰ - موسی بن عمیر الکوفی:

روی الشیخ بإسناده، عن علی بن أبی طالب البزاز، عنه، عن الحکیم بن إبراهیم - الخ. جد ج ۲ / ۶۸، وکمبا ج ۱ / ۸۶.

۱۵۳۷۱ - موسی بن عیسی بن أحمد:

روی عن الإمام علی الهادی علیه السلام. وهو عم والد محمد بن أحمد المنصوری الراوی عنه، کما فی کتاب الدعاء ص ۲۲۵، وکمبا

ج ۵ / ۱۸۳، وکتاب الصلاة ص ۵۵۵، وجد ج ۱۲ / ۲۶۷، وج ۸۷ / ۱۴۳، وج ۹۵ / ۱۶۱.

هکذا فی هذه المواضع المذکورة، لکن تقدم فی محمد بن أحمد بن عبید الله المنصوری ما یمکن الإشکال فی ذلک.

۱۵۳۷۲ – موسی بن عیسی الأنصاری:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، ومن شهوده علی بیعه حدیقته، جد ج ۴۱ / ۳۷، وکمبا ج ۹ / ۵۱۶.

۱۵۳۷۳ – موسی بن عیسی بن عبد الرحمن الإفریقی:

لم یذکروه. وله روایات شریفة فی کتاب المقتضب ص ۲۳ و ۲۶، وجد ج ۳۶ / ۲۲۲، وکمبا ج ۹ / ۱۲۷.

وروی محمد بن إسماعیل الرقی، عنه، عن هشام بن عبد الله النص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وأسمائهم وفضائلهم، کما فی نی ص ۴۵.

(۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، محمد بن أحمد بن عبید الله (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، موسی بن عیسی (۳)، موسی بن عمران (۱)، موسی بن عمیر (۱)، محمد بن أحمد (۱)

۱۵۳۷۴ – موسی بن عیسی بن عبید بن یقطین:

هو أخو محمد. قال محمد: بعث إلی أبو الحسن الرضا علیه السلام حجة لی و لأخی موسی وحجة لیونس بن عبد الرحمن وأمرنا أن نحج عنه. وفی هذه الروایة شهادة علی وثاقة موسی ومحمد ویونس، کما قاله الوحید وغیره.

۱۵۳۷۵ – موسی بن عیسی الهاشمی العباسی:

خبیث ناصب. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۴. واستدخاله التربة الشریفة فی دبره احتقارا فنادی: النار النار، فخرج کبده وطحاله وریته وفؤاده بذلک فیه ص ۲۹۷، و جد ج ۴۵ / ۳۹۰ و ۳۹۹.

۱۵۳۷۶ – موسی بن فرات:

روی عن ابن أبی عمیر، وروت عنه حفیدته فاطمة بنت هارون بن موسی، کما یأتی فی فاطمة.

۱۵۳۷۷ – موسی بن الفضل:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة، عن سعد بن عبد الله، عن ابن عیسی، عنه، عن علی بن الحکم – الخ. کمبا ج ۲۲ / ۱۰۸، وجد ج ۱۰۱ / ۵.

روی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن حنان، عن أبی عبد الله علیه السلام.

الکامل ص ۹۱.

وروی أحمد هذا، عنه، عن علی بن الحکم، کما فی مل ص ۲۹۰.

۱۵۳۷۸ – موسی بن القاسم الحضرمی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق. روی ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۱۶۲ عن محمد بن إسماعیل – یعنی ابن بزیع –، عن الخیبری، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، وذکر أنه ذهب معه إلی النجف. ونقل روایة زیارة الحسین علیه السلام وأنها ما تعدل حججا.

(۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، مدینة النجف الأشرف (۱)، موسی بن القاسم الحضرمی (۱)، موسی بن عیسی بن عبید (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، هارون بن موسی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)،

موسی بن عیسی (۱)، موسی بن الفضل (۱)، ابن قولویه (۲)، علی بن الحکم (۲)، الصدق (۱)، الحج (۲)، الزیارة (۱)

ورواها الصدوق بإسناده، عنه، کما فی کمبا ج ۲۲ / ۱۱۶، وجد ج ۱۰۱ / ۳۷.

۱۵۳۷۹ – موسی بن القاسم بن معاویة بن وهب البجلی:

من أصحاب الرضا والجواد صلوات الله علیهما. ثقة ثقة، جلیل بالاتفاق، واضح الحدیث، حسن الطریقة. له ثلاثون کتابا مثل کتب الحسین بن سعید.

طوافه عن الأئمة علیهم السلام. وفی هذه الروایة دلالات علی حسنه وکماله.

فراجع کمبا ج ۱۲ / ۱۲۴، وجد ج ۵۰ / ۱۰۱.

۱۵۳۸۰ – موسی بن قیس ابن أخی عمار بن موسی الساباطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۱۰۸ عن عمرو بن سعید المدائنی، عنه، عن مصدق بن صدقة، عن عمار بن موسی قصة حجر الأسود وتحویله.

ونقله فی کمبا ج ۲۱ / ۵۳، وجد ج ۹۹ / ۲۳۲.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۹۳ بإسناده، عن الفضل بن دکین، عنه، عن سلمة بن کهیل، الحدیث النبوی: الحق مع علی یدور معه حیث دار.

وفیه: عن علی بن غراب، عنه، عنه روایة أخری. جد ج ۴۰ / ۱۳۱، وکمبا ج ۹ / ۴۵۷.

۱۵۳۸۱ – موسی بن قیس الحضرمی:

لم یذکروه. تقدم فی علی بن عذار روایته. ووقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۴۲ عن علی بن غراب، عنه، عن سلمة بن کهیل.

۱۵۳۸۲ – موسی بن قیس الحناط:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۲۲ عنه، عن سعید بن محمد بن سعید.

۱۵۳۸۳ – موسی بن محمد بن إبراهیم الحارث التمیمی (التیمی):

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۱۹ عن عباد بن عباد المهلبی، عنه، عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله – الخ. وتقدم فی عباد مواضع الروایة.

(۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، موسی بن القاسم بن معاویة بن وهب (۱)، عمار بن موسی الساباطی (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، الحسین بن سعید (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، عمار بن موسی (۱)، الفضل بن دکین (۱)، علی بن غراب (۲)، عمرو بن سعید (۱)، الحجر الأسود (۱)، سعید بن محمد (۱)، مصدق بن صدقة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۵۲ بإسناده، عن عقبة بن خالد، عنه، عن أبیه، عن جابر بن عبد الله – الخ.

وروایته الأخری عنه، عن أبیه، عن أنس بن مالک. کمبا ج ۱۴ / ۸۹۵، وجد ج ۶۶ / ۴۱۶.

وروی الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم باب ۲۷ بإسناده، عنه، عن أبیه روایة فی ذلک، کما فی کمبا ج ۹ / ۱۵۶، و جد ج ۳۶ / ۳۴۸.

۱۵۳۸۴ – موسی بن محمد بن إبراهیم بن موسی بن إبراهیم بن موسی الکاظم علیه السلام:

هو جد السید المرتضی والرضی. وتقدمت آباؤه. وابنه الحسین تقدم.

۱۵۳۸۵ – موسی بن محمد بن إبراهیم الهاشمی:

لم يذكروه. تقدم ابنه عبد الصمد وأبوه.

۱۵۳۸۶ – موسى بن محمد بن إسماعيل بن عبد الله بن عبيد الله بن العباس بن أمير المؤمنين عليه السلام:

وقع فى طريق الكلينى فى الكافى باب ما يفصل به بين دعوى المحق والمبطل فى نسخة من الكافى. وكذا فى المرآة ص ۲۵۹. وفى نسخة أخرى أسقط اسم عبد الله.

وبالجملة روى محمد بن إبراهيم، عنه، عن جعفر بن زيد بن موسى، عن أبيه، عن آبائه عليهم السلام حديث أم أسلم فى الحصاة المطبوعة بالخاتم.

۱۵۳۸۷ – موسى بن محمد بن الحسن الثقفى أبو الحسن:

لم يذكروه. روى الصدوق فى المعانى ص ۶۶ عن محمد بن عمر الحافظ الجعابى، عنه، عن الحسن بن محمد، عن صفوان بن يحيى حديث الولاية. ونقله فى كمبا ج ۹ / ۲۲۹، وجد ج ۳۷ / ۲۲۳.

(۳۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، موسى بن محمد بن إسماعيل (۱)، عبد الله بن عبيد الله (۱)، إبراهيم الهاشمى (۱)، إبراهيم بن موسى (۲)، جعفر بن زيد بن موسى (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، صفوان بن يحيى (۱)، محمد بن إبراهيم (۱)، محمد بن عمر الحافظ (۱)، حديث الولاية (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أنس بن مالك (۱)، عقبة بن خالد (۱)، موسى بن محمد (۳)، الحسن بن محمد (۱)

۱۵۳۸۸ – موسى بن محمد الحضينى:

من أصحاب الهادى عليه السلام، كما قاله الشيخ.

۱۵۳۸۹ – موسى بن محمد الحناط أبو عمران:

روى محمد بن القاسم، عنه، عن إسحاق بن أبى إسرائيل، كما تقدم.

۱۵۳۹۰ – موسى بن محمد بن سليمان بن داود بن الحسن بن الحسن:

مات فى أيام المعتمد العباسى. وتقدم أبوه وحفيده أحمد بن عبد الله بن موسى.

۱۵۳۹۱ – موسى بن محمد العجلى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى باب أن الآيات التى ذكرها الله فى كتابه هم الأئمة عليهم السلام، عن عبد العظيم بن عبد الله الحسنى، عنه، عن يونس بن يعقوب، حديث تأويل الآيات بالأوصياء صلوات الله عليهم.

۱۵۳۹۲ – موسى بن محمد بن على الرضا صلوات الله عليه:

ويقال له: موسى المبرقع. وهو بنفسه غير مشكور. فراجع إلى رجال المامقانى.

خبر مسائل يحيى بن أكثم عنه ورجوعه إلى أخيه على الهادى عليه السلام فى كمبا ج ۵ / ۳۶۳، وجد ج ۱۴ / ۱۲۷. وتمامه فى كمبا ج ۴ / ۱۸۳، وجد ج ۱۰ / ۳۸۶. ومات موسى المبرقع فى ۲۲ ربيع الثانى سنة ۲۹۶ ودفن فى داره، كما فى كمبا ج ۱۲ / ۱۳۷، وجد ج ۵۰ / ۱۶۱. وراجع إلى السفينة لغة (وسا) فى أحوال موسى المبرقع.

شئ ج ۲ / ۹: عنه، عن أخيه أبى الحسن الثالث عليه السلام. وسائر رواياته فى جد ج ۱۱ / ۱۸۷، وكمبا ج ۵ / ۵۱. وتقدم ابنه أحمد. وحفيده أحمد بن محمد بن أحمد.

۱۵۳۹۳ – موسى بن محمد بن على بن عيسى:

لم يذكروه. هو ومحمد بن أحمد بن محمد بن زياد رويا مسائل محمد بن على بن عيسى القمى إلى الشيخ يعنى أبا الحسن موسى الكاظم عليه السلام – كما فى آخر

(۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، شهر ربیع الثانی (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، موسی بن محمد الحضینی (۱)، أحمد بن محمد بن زیاد (۱)، محمد بن علی بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد (۱)، موسی بن محمد العجلی (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، سلیمان بن داود (۱)، یحیی بن أکثم (۱)، الحسن بن الحسن (۱)، محمد بن القاسم (۱)، عیسی القمی (۱)، موسی المبرقع (۳)، موسی بن محمد (۳)، محمد بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

السرائر - أو مولانا أبا الحسن علیا الهادی صلوات الله علیه، کما یظهر من کتب الرجال حیث إنهم قالوا: إن لمحمد بن علی بن عیسی مسائل إلی مولانا العسکری علیه السلام.

ونقل أجزاءها فی کمبا ج ۲۳ / ۲۹ و ۳۱، وج ۱۴ / ۹۱۷، وکتاب الصلاة ص ۹۹، وجد ج ۱۰۳ / ۱۱۳ و ۱۲۰، وج ۸۳ / ۲۲۸، وج ۶۶ / ۵۰۴، ثم قال المج:

الشیخ هو الهادی علیه السلام.

۱۵۳۹۴ - موسی بن محمد بن علی الکراجکی:

لم یذکروه. هو الذی صنف والده محمد بن علی أبو الفتح الکراجکی کتاب روضة العابدین لولده موسی هذا رحمهما الله تعالی، کما فی جد ج ۹۸ / ۱، وکمبا ج ۲۰ / ۲۲۴، والمستدرک ج ۲ / ۱۱.

۱۵۳۹۵ - موسی بن محمد بن القاسم بن حمزة بن موسی بن جعفر علیه السلام:

لم یذکروه. روی الکلینی فی باب من رآه، عن محمد بن یحیی، عن الحسین بن رزق الله، عنه، عن حکیمة بنت مولانا الجواد علیه السلام، حدیث میلاده ورؤیته.

وبهذا الاسناد عنه، عنها، تفصیل میلاد الحجة المنتظر علیه السلام. کمال الدین باب ۴۵ ص ۲۳۶، وکمبا ج ۱۲ / ۱۸۰، وجد ج ۵۱ / ۲.

۱۵۳۹۶ - موسی بن محمد المحاربی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ / ۱۷۴ عن محمد بن یعقوب الکلینی، عن علی بن إبراهیم العلوی الجوانی، عنه، حدیث أشعار مولانا الرضا علیه السلام. ونقله فی کتاب العشرة ص ۴۹، وجد ج ۷۴ / ۱۷۶.

۱۵۳۹۷ - موسی بن محمد بن موسی:

لم یذکروه. روی ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۱۴ عن محمد بن أحمد بن سلیمان، عنه، عن محمد بن محمد الأشعث - الخ. ونقله فی کمبا ج ۲۲ / ۱۳، وجد ج ۱۰۰ / ۱۴۳.

(۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، موسی بن محمد بن القاسم (۱)، موسی بن محمد المحاربی (۱)، موسی بن محمد بن موسی (۱)، محمد بن علی الکراجکی (۱)، محمد بن علی بن عیسی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن قولویه (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن محمد (۱)

۱۵۳۹۸ - موسی بن محمد بن موسی الأشعری القمی أبو القاسم المؤدب:

ساکن شیراز. وهو ابن بنت سعد بن عبد الله القمی. ثقة بالاتفاق. له کتاب الکمال فی أبواب الشریعة رواه محمد بن عبد الله أبو المفضل الشیبانی.

روی فی دلائل الإمامة للطبری خبر ولادة فاطمة الزهراء علیها السلام وجعله ابن أخت سعد. وحدث للنعمانی سنة ۳۱۳ عن سعد بن عبد الله، کما فیه ص ۲۹ حدیث اللوح وجابر.

۱۵۳۹۹ – موسی بن محمد النوبختی: المعروف بابن کبریاء، والد الحسن المذکور.

۱۵۴۰۰ – موسی بن مروان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۴۰ عن حسین بن عبد الله، عنه، عن مروان بن معاویة، عن سعد بن طریف – الخ. ونقله فی کتاب الصلاة ص ۱۳۸، وجد ج ۸۴ / ۲.

۱۵۴۰۱ – موسی بن مسلم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتاب النصوص باب ۳۴ عن عبد الله بن جعفر الحمیری، عنه، عن مسعدة، عن الصادق علیه السلام، حدیث النص علی الأئمة علیهم السلام وفضائلهم، وجد ج ۳۶ / ۴۰۸، وکمبا ج ۹ / ۱۶۸.

۱۵۴۰۲ – موسی بن معاویة بن وهب:

لم یذکروه. روی الکشی، عن جبرئیل بن أحمد، عنه، عن علی بن سعید حدیث الولایة والفضائل. جد ج ۳۷ / ۲۳۳، وکمبا ج ۹ / ۲۳۱.

۱۵۴۰۳ – موسی بن المغیرة: لم یذکروه. روی موسی بن أبی أیوب، عنه، کما تقدم.

۱۵۴۰۴ – موسی بن مهدی العباسی:

لما مات أبوه المهدی فی ۲۳ محرم ۱۶۹ قام بالخلافة ابنه موسی وکان قسیا

(۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، محمد بن عبد الله أبو المفضل (۱)، موسی بن معاویة بن وهب (۱)، موسی بن محمد بن موسی (۱)، مروان بن معاویة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، جبرئیل بن أحمد (۱)، علی بن سعید (۱)، موسی بن محمد (۱)، حدیث اللوح (۱)، الموت (۱)

شجاعا. ومات فی ۱۸ ربیع الأول سنة ۱۷۰، ثم قام بعده أخوه هارون الرشید. و کان موسی شدید العداوة للعلویین. وقتل فی أیامه الحسین بن علی بفخ وجماعة من أهل بیته. وأراد قتل موسی بن جعفر علیه السلام، فأهلکه الله تعالی.

۱۵۴۰۵ – موسی بن مهران:

من أصحاب الرضا علیه السلام. وروی الصدوق، عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه قال: رأیت علی بن موسی الرضا علیه السلام فی مسجد المدینة وهارون وهو یخطب، فقال: أترونني وإیاه ندفن فی بیت واحد، کما فی کمبا ج ۱۲ / ۸۴، وجد ج ۴۹ / ۲۸۶، والعیون ج ۲ / ۲۲۶.

وفی دلائل الطبری ص ۱۹۳ بإسناده عنه قال: رأیت الرضا علیه السلام و نظر إلی هرثمة بالمدینة – الخ. فأخبر عن قتله بالمرو. وفیه ص ۱۹۴ مکاتبته الأخری إلیه. عدة من روایاته فی إثبات الوصیة للمسعودی ص ۱۷۳ و ۱۷۴.

وروی محمد بن عیسی، عنه مکاتبته إلی مولانا الرضا علیه السلام، کما فی العیون ج ۲ / ۲۲۱. وروایته الأخری فیه ص ۲۲۵. وروی الثانی فی کمبا ج ۱۲ / ۱۲ مثله، وجد ج ۴۹ / ۴۲.

۱۵۴۰۶ – موسی بن وردان:

لم یذکروه. روی العقینی، عنه، عن ثابت. بشا ص ۱۶۰.

۱۵۴۰۷ – موسی بن هارون:

لم یـذکروه. هو من أصـحاب الرضا علیه السـلام. روی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۱۰ بإسـناده، عن محمـد بن أبی یعقوب، عنه قال: رأیت الرضا علیه السـلام وقد نظر إلی هرثمة بالمدینة، فقال: کأنی به وقد حمل إلی مرو فضـربت عنقه. فکان کما قال. ونقله فی کمبا ج ۱۲ / ۱۰، وجد ج ۴۹ / ۳۴.

وروی البرقی فی سن ج ۲ / ۵۲۶ عن السیاری، عنه، عن أبی الحسن الرضا علیه السـلام فضل الباذنجان، وکمبا ج ۱۴ / ۸۵۹، وجد ج ۶۶ / ۲۲۲. ولعله متحد مع الآتی.

(۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: أصـحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السـلام (۵)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السـلام (۱)، کتاب إثبات الوصـیة للمسـعودی (۱)، شـهر ربیع الأـول (۱)، علی بـن إبراهیم (۱)، الشـیخ الصدوق (۲)، موسی بن مهران (۱)، هارون الرشید (۱)، الحسین بن علی (۱)، محمد بن عیسی (۱)، القتل (۳)، السجود (۱)، الجماعة (۱)

۱۵۴۰۸ - موسی بن هارون بن عیسی العبدی:

لم یـذکروه. روی النعمـانی فی غیبته ص ۱۱۳ عن علی بن أحمـد، عن عبیـد الله بن موسـی، عنه، عن عبد الله بن مسـلم بن قعنب، عن سلیمان بن هلال، عن الصادق علیه السلام، خبر المهدی علیه السلام ووصفه، وجد ج ۵۱ / ۱۱۵، وکمبا ج ۱۳ / ۲۸.

۱۵۴۰۹ - موسی بن هامان:

من أصحاب الکاظم علیه السلام، کما تقدم فی علقمة بن شریک.

۱۵۴۱۰ - موسی بن هلال الضبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن العباس بن عامر، عنه، عن عبد الله بن عطاء، عن أبی جعفر علیه السـلام - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۸. وبهذا الإسناد عنه روایة أخری فیه ص ۹، وجد ج ۵۱ / ۳۴ و ۳۶، وک باب ۳۲.

۱۵۴۱۱ - موسی بن هلیل العبدی:

لم یـذکروه. روی النعمـانی بإسـناده، عن العبـاس بن عامر، عنه، عن عبـد الله بن عطاء. کمبا ج ۱۳ / ۳۵، وجد ج ۵۱ / ۱۳۸. والظاهر اتحاده مع سابقه.

۱۵۴۱۲ - موسی بن یحیی بن خالد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی الغیبة ص ۲۲ عن محمد بن غیاث (عباد - خ ل)، عنه، عن مولانا الکاظم علیه السلام.

۱۵۴۱۳ - موسی بن یسار:

لم یذکروه. تقدم فی أخیه عبید الله. وروایته عن مولانا الرضا علیه السلام فی مدینة المعاجز ص ۵۱۰.

وروی کش عن إسـحاق بن محمد البصـری، عن محمد بن جمهور، عن موسی بن بشار (یسار - خ ل) الوشاء، عن أبی بصیر، حدیث ۴۱۴.

(۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسـید هاشم البحرانی (۱)، أبو بصیر (۱)، إسحاق بن محمد البصری (۱)، هارون بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان بن هلال (۱)، العباس بن عامر (۲)، یحیی بن خالد (۱)، موسـی بن یسار (۱)، محمـد بن غیاث (۱)، علی بن أحمـد (۱)، محمـد بن جمهور (۱)، الصدق (۱)، الشـراکة، المشارکة (۱)، الهلال (۱)

۱۵۴۱۴ - موسی بن یوسف بن راشد القطان الکوفی أبو عوانة:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عنه، عن عبد السلام بن عاصم - الخ. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۱۲. وعن محمد بن یحیی الأزدی، کما فیه ص ۱۱۵ و ۱۴۷. وکذا فی المعانی ص ۱۰۵ و ۱۰۳.

وفیه ص ۱۲۲: عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن سلیمان المقرئ الکندی، و کتاب الإیمان ص ۱۲۸، وکمبا ج ۹ / ۶۵۰، وجد ج ۴۲ / ۲۰۴، وج ۶۸ / ۱۰۱، و بشا ص ۲۶۰، وأمالی المفید مج ۴۲.

وفیه ص ۱۸۳: عنه، عنه، عن علی بن الحکم الأزدی - الخ. ومثل ذلک فی بشا ص ۹۸.

وفیه ص ۱۹۰: عنه، عنه، عن محمد بن سلیمان بن بزیع الخزاز - الخ.

وروایة مصبح العجلی، عنه، عن الأعمش - الخ. کمبا ج ۸ / ۲۰۶.

وروی ابن عقدة، عنه، عن محمد بن یحیی الأزدی، عن إسماعیل بن أبان. إلی آخره. بشارة المصطفی ص ۵۰.

وروی عنه، عن محمد بن سلیمان بن بدیع الخزاز. بشا ص ۱۰۰.

وروی عنه، عن محمد بن یحیی الأودی، عن إسماعیل بن أبان. بشا ص ۱۰۳. و غیر ذلک فی بشا ص ۲۷۷.

۱۵۴۱۵ - موسی بن یونس:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره، عن أبیه، عن یحیی بن أبی عمران، عنه، عن سعدان بن مسلم، عن أبی بصیر، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: (الکتاب) علی لا شک فیه، (هدی للمتقین) قال: بیان لشیعتنا - الخ.

۱۵۴۱۶ - موفق بن أحمد:

هو الحافظ المؤید المکی الحنفی المعروف بأخطب خوارزم. فقیه عالم محدث خطیب أدیب شاعر. بیان ترجمته فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۳۹۸.

ذکر مشائخه فی الأخذ والروایة ص ۳۹۹. تلامذته والرواة عنه ص ۴۰۱.

(۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، أبو بصیر (۱)، یحیی بن أبی عمران (۱)، إسماعیل بن أبان (۲)، یحیی الأزدی (۲)، موسی بن یونس (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن سلیمان (۳)، علی بن الحکم (۱)، سعدان بن مسلم (۱)

تآلیفه ص ۴۰۲ - ۴۰۶. وکان ولادته فی حدود سنة ۴۸۴ وتوفی ۵۶۷ أو ۵۶۹.

وابن الموفق مذکور فیه ج ۱۱ / ۱۴۶.

۱۵۴۱۷ - موفق بن هارون:

من أصحاب الرضا والجواد صلوات الله علیهما ومن خدامهما، بل من خواصهما ومن أصحاب سرهما. ویدل علی ذلک ما فی کمبا ج ۱۲ / ۳۴، وجد ج ۴۹ / ۱۲۰.

۱۵۴۱۸ - موقع بن ثمامة بن أثال الأسدی الصیداوی:

هو من التابعین. لحق بمولانا الحسین علیه السلام وقاتل یوم الطف بین یدیه حتی أثخن بالجراح، فوقع صریعا فاستنقذه قومه من بنی أسد وأتوا به إلی الکوفة و أخفوه. وکان مریضا من جراحاته مکبلا بالحدید بأمر ابن زیاد حتی مات بعد سنة - رضوان الله علیه - فهو بحکم الشهید. کذا فی رجال المامقانی ملخصا. ولعله مصحف مرقع بن ثمامة.

۱۵۴۱۹ - مولی الأشتر:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. روی فضیل بن خدیج، عنه جملة من قضایا صفین. کتاب صفین ص ۲۵۰.

۱۵۴۲۰ – مهاجر الأسدی:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله، عن أبیه صلوات الله علیهما. مشکاة الطبرسی باب ذم الدنیا ص ۲۶۳.

۱۵۴۲۱ – مهاجر بن أوس التمیمی:

لم یذکروه. هو من جند بنی أمیة. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۴. وهو قاتل زهیر، کما فیه ص ۱۹۸، وجد ج ۴۵ / ۱۱ و ۲۶.

۱۵۴۲۲ – مهاجر بن الحسن (الحسین):

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۷۰ عن أحمد بن محمد بن

(۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مهاجر الأسدی (۱)، بنو أمیة (۱)، موفق بن هارون (۱)، بنو أسد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

عیسی والحسن بن علی الکوفی وإبراهیم بن هاشم کلهم، عن الحسین بن سیف، عن سلیمان بن عمرو، عنه، عن زید بن أرقم، عن النبی صلی الله علیه وآله – الخ. ومثل ذلک فی ید ص ۱۰.

۱۵۴۲۳ – مهاجر بن حکیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن إسماعیل بن عباس، عنه، عن معاویة بن سعید – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۸، وجد ج ۵۲ / ۲۱۶.

وروی النعمانی بسند آخر، عن إسماعیل بن عباس، عن مهاجر بن حلیم، عن المغیرة بن سعد، عن الباقر علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۷، وجد ج ۵۲ / ۲۵۳. و الظاهر أن أحدهما مصحف الآخر.

وروی النعمانی فی غیبته ص ۱۶۳ عن إسماعیل بن عیاش، عن مهاجر بن حکیم، عن المغیرة بن سعید، عن الباقر علیه السلام. ومثله فی غط ص ۲۹۲ عن إسماعیل بن عباس، عنه، عنه، عن الباقر علیه السلام.

۱۵۴۲۴ – مهاجر بن عمار الخزاعی:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون بعثه المنصور جاسوسا لأخذ بنی الحسن، فلما أخبره الصادق علیه السلام بسره نسبه إلی السحر والکهانة والکذب. کمبا ج ۱۱ / ۱۵۴، وجد ج ۴۷ / ۱۷۲.

وفی نسخة دلائل الطبری ص ۱۱۶ نقله عن مهاجر بن عثمان الخولانی.

۱۵۴۲۵ – المهتدی بالله العباسی:

هو ابن هارون الواثق بن المعتصم. قام بالخلافة فی آخر رجب سنة ۲۵۵. وقام بالزهد والعدالة فی الرعیة کعمر بن عبد العزیز. وقتل فی رجب سنة ۲۵۶. فبایعوا بعده مع ابن عمه أحمد بن المتوکل الملقب بالمعتمد. فراجع تتمة المنتهی ص ۲۵۴.

۱۵۴۲۶ – مهجع بن الصلت بن عقبة بن سمعان بن غانم:

هو ابن أم غانم صاحبة الحصاة التی ختم علیها أمیر المؤمنین علیه السلام. ومهجع

(۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر رجب المرجب (۲)، الحسن بن علی الکوفی (۱)، إسماعیل بن عیاش (۱)، المغیرة بن سعید (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، الحسین بن سیف (۱)، سلیمان بن عمرو (۱)، عقبة بن سمعان (۱)، زید بن أرقم (۱)، القتل (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

هذا دخل علی أبی محمد العسکری علیه السلام فأکرمه وعظمه وجاء بالحصاة إلیه فختمه وطبع علیه کما طبع علیه آباؤه علیهم السلام.

کمبا ج ۷ / ۲۲۴، و ج ۱۲ / ۱۷۰، وجد ج ۲۵ / ۱۷۹، وج ۵۰ / ۳۰۲. وکذا فی إثبات الوصیة ص ۲۰۹.

وکذا عن الغیبة فی معجزات العسکری علیه السلام.

۱۵۴۲۷ - مهدی:

واعلم أن لمولانا العلامة الوحید البهبهانی تلامیذ من العلماء العظام، منهم أربعة یسمون بالمهدی:

أولهم السید مهدی بحر العلوم بن السید المرتضی الطباطبائی، وحید عصره و فرید دهره، صاحب المقامات العالیة والکرامات السامیة المشهورة کالشمس فی الضاحیة. ولد لیلة الجمعة فی شوال سنة ۱۱۵۵ وتوفی فی النجف سنة ۱۲۱۲.

وثانیهم العالم البارع والفاضل الجامع مولانا الحاج ملا مهدی النراقی.

وثالثهم العالم المتبحر الآقا میرزا مهدی الشهرستانی.

ورابعهم السید العالم الکامل فی المعقول والمنقول السید مهدی بن هدایة الله الموسوی الأصفهانی الشهید الثالث ویقال الشهید الرابع. توفی رمضان سنة ۱۲۱۸ وله ۶۶ عاما. وأولاده وأحفاده یسمون بالشهیدی.

ومن أحفاده المیرزا عسکری الشهیر بآقا بزرک الحکیم الفیلسوف ابن الحاج میرزا ذبیح الله بن المیرزا مهدی الشهید. والمیرزا مهدی سمی جده ابن آقا بزرک الحکیم.

توفی سنة ۱۳۵۴.

وأسامی جمع آخر یسمون بالمهدی فی السفینة والروضات.

۱۵۴۲۸ - مهدی بن أبی حرب الحسینی المرعشی:

لم یذکروه. هو عالم عابد السید أبو جعفر یروی عنه الطبرسی صاحب الاحتجاج، عن جعفر بن محمد بن أحمد بن العباس الدوریستی.

۱۵۴۲۹ - مهدی بن سابق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ک باب ۱۰ عن محمد بن زکریا بن دینار،

(۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، مدینة النجف الأشرف (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، شهر شوال المکرم (۱)، جعفر بن محمد بن أحمد بن العباس (۱)، محمد بن زکریا بن دینار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الشهادة (۳)، الحرب (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الحج (۲)، السفینة (۱)

عنه، عن عبد الله بن عباس - الخ.

۱۵۴۳۰ - المهدی العباسی ابن المنصور الدوانیقی:

لما مات أبوه فی سنة ۵۸ قام بالخلافة وله ۳۱ عاما. وبقی فی الخلافة إلی محرم ۱۶۹. فمات فصلی علیه أخوه هارون الرشید. فراجع إلی تتمة المنتهی ص ۱۴۷ - ۱۵۲.

۱۵۴۳۱ - مهدی بن عتیق.

لم یذکروه. روی تمیم بن عیسی، عنه کتاب خلف بن عیسی. جش ص ۱۱۰.

۱۵۴۳۲ - مهدی مولی عثمان:

هو من خیار أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. بایع أمیر المؤمنین علیه السلام علی البراءة من الأولین. کمبا ج ۸ / ۷۲۷، وجد ج ۳۴ / ۲۸۳.

۱۵۴۳۳ - مهدی بن میمون:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۸۷ عن محمد بن زکریا الجوهری، عن ابن عائشة والحکم والعباس، عنه، عن محمد بن عبد الله بن أبی یعقوب - الخ.

۱۵۴۳۴ - مهدی بن یحیی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه، عن عبد الله بن أحمد بن العباس، عنه، عن عبد الرزاق، عن أبیه - الخ. جد ج ۳۸ / ۱۱۷، وکمبا ج ۹ / ۲۸۸.

۱۵۴۳۵ - مهر بن حکیم:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن جده، عن النبی صلی الله علیه وآله. المستدرک ج ۲ / ۶۲۸ عن مشکاة الطبرسی.

۱۵۴۳۶ - مهران:

قال: کتبت إلی أبی الحسن علیه السلام أشکو إلیه الدین وتغیر الحال - الخ.

(۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، مهدی مولی عثمان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، هارون الرشید (۱)، خلف بن عیسی (۱)، الموت (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الصّلاة (۱)

فأمره بالصبر، کما فی مشکاة الطبرسی ص ۲۱.

وفیه ص ۲۸۰: قال: کتب رجل إلی أبی جعفر علیه السلام یشکو إلیه مصابه بولده - الخ.

۱۵۴۳۷ - مهران بن أبی نصر:

وقع فی طریق الصدوق فی المعانی، عن صدقة بن حسان، عنه، عن یعقوب بن شعیب - الخ. ونقله فی جد ج ۱۴ / ۲۳۹، وکمبا ج ۵ / ۳۸۹.

وروی أحمد البزنطی، عنه، کما عن باب إحرام الحج دون الوقت.

۱۵۴۳۸ - مهران الثقفی:

لم یذکروه. روی محمد بن مسلم، عنه، عن عبد الله بن محبوب، الحدیث المفصل عن الحولاء فی أحکام المرأة. المستدرک ج ۲ / ۵۴۸.

۱۵۴۳۹ - مهران بن جعفر بن محمد بن الأشعث: لم یذکروه. تقدم فی أبیه وجده.

۱۵۴۴۰ - مهران بن محمد:

روی عثمان بن عیسی، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول - الخ. الکافی ج ۳ / ۲۲۷.

۱۵۴۴۱ - مهران بن محمد بن أبی نصر مهران السکونی:

روی عن الصادق علیه السلام، وروی عنه محمد بن أبی عمیر وعثمان بن عیسی، کما عن الکافی باب من أذن له فی أعمالهم، وجش ملفقا.

وروایة ابن أبی عمیر، عنه فی المعانی ص ۱۶۴.

۱۵۴۴۲ - مهران مولی یزید بن هانی السبیعی:

لم یذکروه. قال: والله إن مولای لیقاتل علی الماء (یعنی یوم صفین) وإن القربة لفی یدی، فلما انکشف أهل الشام عن الماء، شددت حتی أستقی وإنی فیما بین ذلک لأرمی وأقاتل، کما فی کتاب صفین.

(۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یزید بن هانی السبیعی (۱)، جعفر بن محمد بن الأشعث (۱)، مهران بن أبی نصر (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، عبد الله بن محبوب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن أبی نصر (۱)، عثمان بن عیسی (۲)، مهران بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الشام (۱)، الحج (۱)، القتل (۱)، التصدّق (۱)

۱۵۴۴۳ - مهزم بن أبی بردة الأسدی الکوفی أبو إبراهیم:

من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. وروده علی الصادق علیه السلام بعد أن صلب زید وما جری بینه وبین الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۵۷، وجد ج ۴۶ / ۲۰۱، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۸۴.

وفی روایة البصائر غمزه ثدی جاریة صاحب المنزل الذی نزل فیه فی المدینة، فلما ورد فی غده علی الصادق علیه السلام، فقال: أما تعلم أن أمرنا هذا لا ینال إلا بالورع؟! کمبا ج ۱۱ / ۱۲۴، وجد ج ۴۷ / ۷۱. فهذا نص علی کونه شیعیا.

ونحو ذلک صدر عن ابنه إبراهیم عند باب الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۲، وجد ج ۴۷ / ۱۰۱.

وفی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۸۷ بإسناده، عن أحمد بن رزق، عن مهزم بن أبی بردة قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: إذا أنت أحصیت ما علی الأرض من شیعة علی علیه السلام، فلست تلاقی إلا من هو حطب جهنم. إنه لینعم علی أهل خلافکم بجوارکم إیاهم. ولولا ما علی الأرض من شیعة علی علیه السلام، ما نظرت إلی غیث أبدا. إن أحدکم لیخرج وما فی صحیفته حسنة، فیملؤها الله له حسنة قبل أن ینصرف. وذلک أنه یمر بالمجلس وهم یشتمونا، فیقال: اسکتوا هذا من الفلانیة. فإذا مضی عنهم، شتموه فینا. ونقله فی کتاب الإیمان ص ۱۲۲، وجد ج ۶۸ / ۷۵.

وروی العیاشی، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: قال الله تعالی:

لأعذبن کل رعیة دانت بإمام لیس من الله، وإن کانت الرعیة فی أعمالها برة تقیة.

ولأغفرن عمن کل رعیة دانت بکل إمام من الله وإن کانت الرعیة فی أعمالها مسیئة. قلت: فیعفو عن هؤلاء ویعذب هؤلاء؟! - إلی أن قال علیه السلام: - فأعداء علی أمیر المؤمنین علیه السلام هم الخالدون فی النار وإن کانوا فی أدیانهم علی غایة الورع والزهد والعبادة. والمؤمنون بعلی علیه السلام وإن کانوا فی أعمالهم مسیئة علی ضد ذلک. کتاب الإیمان ص ۱۲۹، وجد ج ۶۸ / ۱۰۵.

(۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مهزم بن أبی بردة الأسدی (۱)، أبو إبراهیم (۱)، الصّلب (۱)، الزهد (۱)

وروایته وصف الشیعة والفضائل. کتاب الإیمان ص ۱۵۰، وجد ج ۶۸ / ۱۷۹.

نقله للصادق علیه السلام اختلاف مواليهم فی الجبر والتفویض. جد ج ۵ / ۵۳، و کمبا ج ۳ / ۱۶، والتوحید باب نفی الجبر والتفویض.

ویظهر من هذه الروایات حسن عقیدته وکماله، مضافا إلی روایاته التی ذکرها المامقانی لذلک، فراجع.

۱۵۴۴۴ - المهلب بن أبی صفرة:

لم یذکروه. کان مع مصعب فی قتل المختار. وعن الطبری أنه قال لمصعب بعد قتل محمد بن الأشعث فی ذاک القتال: یا له فتحا ما أهنأه لو لم یکن محمد بن الأشعث قتل، کما فی القاموس.

۱۵۴۴۵ - مهلب بن قیس:

لم یذکروه. قال للصادق علیه السلام: بأی شئ یعرف العبد إمامه؟ قال: إن فعل کذا. ووضع یده علی حائط فإذا الحائط ذهبا. ثم وضع یده علی أسطوانة فأورقت من ساعتها. فقال: بهذا یعرف الإمام. مدینة المعاجز ص ۳۵۸. ومثله فی إثبات الهداة ج ۵ / ۴۵۴، ودلائل

الإمامة للطبری ص ۱۱۴.

۱۵۴۴۶ – مهنا بن حکیم:

لم یذکروه. روی عن أبیه عن جده قال: قلت للنبی صلی الله علیه وآله: یا رسول الله من أبرر؟ قال: أمک – ثلاثا – الخ. مشکاة الطبرسی فی باب حقوق الوالدین.

۱۵۴۴۷ – المهنا بن سنان:

لم یذکروه. روی السید الجلیل له مسائل عن العلامة الحلی. جد ج ۴۲ / ۲۵۹، و کمبا ج ۹ / ۶۶۳. وراجع السفینة لغة (هنا).

(۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مسألة الجبر والإختیار (الجبر والتفویض) (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، معرفة الإمام (۱)، مهنأ بن سنان (۱)، العلامة الحلی (۱)، محمد بن الأشعث (۲)، القتل (۲)، السفینة (۱)

۱۵۴۴۸ – مهیار الدیلمی:

شاعر أدیب فاضل أریب. أشعاره وترجمته فی الغدیر ج ۴ / ۲۳۲ – ۲۶۱.

۱۵۴۴۹ – میاح.

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه ابنه الحسن (الحسین)، کما تقدم، و محمد بن سنان. واستضعافه کاستضعاف أخویه محمد بن سنان والمفضل بن عمر.

۱۵۴۵۰ – میثم:

فی الإقبال ص ۳۳۰ عن الشیخ الطوسی فی المصباح، عن میثم، عن مولانا الباقر علیه السلام فضل زیارة الحسین علیه السلام لیلة عرفة.

۱۵۴۵۱ – میثم بن یحیی – أو عبد الله – التمار الأسدی الکوفی أبو جعفر:

من حواری أمیر المؤمنین والحسن والحسین صلوات الله علیهم. والروایات فی مدحه وجلالته وعظم شأنه وعلمه بالمغیبات کثیرة لا یحتاج إلی البیان. ولو کان بین العصمة والعدالة مرتبة واسطة، لأطلقناها علیه. وشهادته قبل یوم العاشوراء بعشرین یوما أو عشرة أیام.

أولاده، حمزة، وصالح، وعمران، وشعیب، وعمار، ویعقوب، وعلی، و أحفاده، یعقوب بن شعیب، وإسحاق بن شعیب، وإبراهیم بن شعیب، ویوسف بن عمران، وعلی بن إسماعیل بن شعیب، وأحمد بن الحسن، وإسماعیل بن الحسن، و إبراهیم بن النضر، مذکورون فی محالهم.

۱۵۴۵۲ – میزان: مشهور بکنیته أبی صالح، کما یأتی فی أبی صالح.

۱۵۴۵۳ – میسر بن ثوبان:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. روی العیاشی فی ج ۱ / ۲۹۷، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وکتاب الطهارة ص ۶۵، وجد ج ۸۰ / ۲۷۳.

(۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، یوم عرفة (۱)، علی بن إسماعیل بن شعیب (۱)، إبراهیم بن شعیب (۱)، إسماعیل بن الحسن (۱)، إسحاق بن شعیب (۱)، یعقوب بن شعیب (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن سنان (۲)، الشهادة (۱)، الطهارة (۱)

۱۵۴۵۴ – میسر الحلبی:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن، عن أحمد بن الجارود العبدی، عن عثمان بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: السمک یذیب شحمة العین. کمبا ج ۱۴ / ۵۲۱ و ۷۸۳، وجد ج ۶۲ / ۱۴۷، وج ۶۵ / ۲۱۵، والطب ص ۸۴ مثله.

۱۵۴۵۵ – میسر بن سعید القصیر الجوهری:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن ج ۱ / ۲۵۴ عن عبد الرحمن بن حماد الکوفی، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام، وکتاب الإیمان ص ۷۹، وکمبا ج ۲۰ / ۴۴، وجد ج ۶۷ / ۳۰۲، وج ۹۶ / ۱۶۷.

۱۵۴۵۶ – میسر بن عبد العزیز النخعی المدائنی بیاع الزطی:

کوفی من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ثقة کما قاله علی بن الحسن بن فضال – علی ما نقله الکشی – والعلامة المج وغیرهما.

وروی کش أربع روایات فی مدحه وجلالته فهو ثقة علی الأقوی. وابنه محمد بن میسر ثقة بالاتفاق. وهذه الروایات فی کمبا ج ۱۱ / ۲۱۰، وکتاب العشرة ص ۲۹ مکررا، وجد ج ۴۷ / ۳۵۰، وج ۷۴ / ۹۹.

وهو مع حمران بن أعین ممن یجاهدان فی الرجعة، کما ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۴ / ۸۸ لغة (رجع)، وفی ج ۱۰ / ۵۷۵ لغة (یسر) ما یدل علی مدحه و جلالته. وکذا فی السفینة.

وکان وصولا للرحم فأخبره الإمام بزیادة عمره ورد أجله غیره. کمبا ج ۱۱ / ۱۲۶، وجد ج ۴۷ / ۷۸.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله فی کمبا ج ۷ / ۴۳ و ۳۶۹ و ۳۹۶ و ۳۹۷، وجد ج ۲۳ / ۲۱۳، وج ۲۷ / ۵۶ و ۱۷۷ و ۱۸۵.

وتقدم فی علقمة بن محمد الحضرمی ما یدل علی ذلک.

وضعه یده علی ید جاریة خماسیة عند باب أبی جعفر علیه السلام ونداؤه إیاه

(۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، جاریة خماسیة (۱)، میسر بن عبد العزیز (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، الحسن بن فضال (۱)، علقمة بن محمد (۱)، محمد بن میسر (۱)، السفینة (۱)

من أقصی الدار: ادخل لا أبا لک! وقوله: والله ما أردت إلا لأزداد بذلک إیمانا.

کمبا ج ۱۱ / ۷۳، وجد ج ۴۶ / ۲۵۸.

وابنه جمیل یروی عنه، کما فی کمبا ج ۷ / ۳۹۷، وجد ج ۲۷ / ۱۸۵.

۱۵۴۵۷ – میسر بن محمد بن الولید بن زید:

لم یذکروه. روی الحسین بن حمدان الحضینی فی الهدایة بإسناده، عنه، عن مولانا أبی جعفر الجواد علیه السلام. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۶۱، وج ۳ / ۹۴، ومدینة المعاجز ص ۵۳۸.

۱۵۴۵۸ – میسرة:

لم یذکروه. قال: سمعت الرضا علیه السلام یقول: والله لا یری فی النار منکم اثنان أبدا. والله ولا واحد. قال: قلت: أین هذا من کتاب الله؟ قال: فی سورة الرحمن قوله تعالی: (فیومئذ لا یسأل عن ذنبه) منکم (إنس ولا جان). قال:

قلت: لیس فیها (منکم). قال: بلی، والله إنه لمثبت فیها – الخ. کمبا ج ۳ / ۳۹۴.

وکتاب صفات الشیعة بإسناده، عن میسر قال: سمعت الرضا علیه السلام – و ساقه إلی آخره. ص ۳۹۶، وجد ج ۸ / ۳۵۳ و ۳۶۰.

۱۵۴۵۹ – میسرة: کان غلام خدیجة وأعتقه: کمبا ج ۶ / ۱۰۰، وجد ج ۱۶ / ۵.

۱۵۴۶۰ – میسرة بیاع الزطی:

من أصحاب الصادق والباقر علیهما السلام. أفضی إلیه بأسرار الإمامة. ولعله السابق.

۱۵۴۶۱ – میسرة بن حبیب:

روی عمرو بن ثابت، عنه، عن مولانا علی بن الحسین علیه السلام روایة الحجزة. بشارة المصطفی ص ۴۳. وروی عمرو بن قیس، عنه، عن المنهال بن عمرو.

بشا ص ۲۴۷، وأمالی المفید مج ۳۹.

(۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عمرو بن قیس (۱)، میسرة بیاع الزطی (۱)، الحسین بن حمدان (۱)، محمد بن الولید (۱)، میسرة بن حبیب (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، الصدق (۱)

وروی إسرائیل، عنه، عن المنهال. بشا ص ۲۵۳.

۱۵۴۶۲ – میسرة بن الربیع:

لم یذکروه. روی یحیی بن عبد الحمید، عنه، عن سلیمان الأعمش، عن الصادق علیه السلام، روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وذم من خالفه. کمبا ج ۹ / ۲۹۲، وجد ج ۳۸ / ۱۳۴. وتأتی الروایة فی یحیی بن عبد الحمید.

۱۵۴۶۳ میسرة بن شریح القاضی:

لم یذکروه. روی عن أبیه قصة الخنثی وقضاء أمیر المؤمنین علیه السلام فیه، کما عن باب میراث الخنثی فی یب.

۱۵۴۶۴ – میسرة بن عبید الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۸۷ عن مجاشع بن عمر، عنه، عن عبد الکریم الجزری، عن سعید بن جبیر روایة شریفة مهمة فی الفضائل وأحوال أمیر المؤمنین علیه السلام یوم القیامة.

نص: علی بن الحسن، عن محمد بن الحسین الکوفی، عن میسرة بن عبد الله، عن عبد الله بن محمد بن عبد الله القرشی حدیث لوح جابر الأنصاری. کمبا ج ۹ / ۱۵۷، و جد ج ۳۶ / ۳۵۲.

۱۵۴۶۵ – میسرة بن علی أبو سعید الخفاف:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن علی بن شاذان، عنه. جمال الأسبوع ص ۱۴۲ و ۱۴۴.

۱۵۴۶۶ – میسرة بن محمد:

لم یذکروه. کنز: محمد بن العباس، عن عبد العزیز بن یحیی، عنه، عن إبراهیم بن محمد – الخ. کمبا ج ۷ / ۸۷، وجد ج ۳۶ / ۲۵.

(۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، یوم القیامة (۱)، سعید بن جبیر (۱)، عبد الله بن محمد بن عبد الله (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۲)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، سلیمان الأعمش (۱)، میسرة بن شریح (۱)، محمد بن العباس (۱)، محمد بن الحسین (۱)، علی بن الحسن (۱)، عبد الکریم (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)

۱۵۴۶۷ – میسور:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عن البزنطی، عن مفضل بن صالح، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۲۱ / ۲۷، وجد ج ۹۹ / ۱۲۱.

۱۵۴۶۸ – میمون بن أبی شبیب:

لم یذکروه. روی حبیب، عنه، عن أبی ذر الغفاری، عن النبی صلی الله علیه و آله. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۸۹.

۱۵۴۶۹ – میمون البان الکوفی:

من أصحاب السجاد والباقر والصادق علیهم السلام. روی الصفار فی البصائر بإسناده عن عمرو بن أبی المقدام، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام فی قوله تعالی: (و کذلک جعلناکم أمة وسطا لتکونوا شهداء علی الناس) قال: عدلا. لیکونوا شهداء علی الناس. قال: الأئمة. (ویکون الرسول شهیدا علیکم) قال: علی الأئمة. کمبا ج ۷ / ۷۱، وجد ج ۲۳ / ۳۴۲. ولعله متحد مع میمون اللبان الآتی.

۱۵۴۷۰ – میمون البصری الشیبانی أبو عبد الله:

جد إسماعیل بن همام. روی حدیث الغدیر والفضائل. ولعله میمون بن مهران الآتی.

۱۵۴۷۱ – میمون بن حمران:

لم یذکروه. کتاب المثنی بن الولید، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۲ / ۱۱۴، وکمبا ج ۱ / ۱۰۰. ووجدته فی المصدر میمون بن مهران.

۱۵۴۷۲ – میمون بن حمزة الحسینی أبو القاسم:

لم یذکروه، روی الکراجکی فی کنزه ص ۸۰ عن طاهر بن موسی بن جعفر، عنه، عن مزاحم بن عبد الوارث – الخ. وتقدم سائر روایاته فی طاهر بن موسی.

(۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبوذر الغفاری (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عمرو بن أبی المقدام (۱)، إسماعیل بن همام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مثنی بن الولید (۱)، میمون بن مهران (۱)، أبو عبد الله (۱)، میمون ألبان (۱)، حدیث الغدیر (۱)، موسی بن جعفر (۱)، الشهادة (۱)، الطهارة (۲)

۱۵۴۷۳ – میمون بن صعب الکلبی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن هشام، عن الکلبی، عنه، عن العباس بن سابور المکی. مدینة المعاجز ص ۱۲۸.

۱۵۴۷۴ – میمون بن عبد الله:

روی الکشی مسندا عن الهیثم بن واقد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث ذم البصرة. کمبا ج ۱۴ / ۳۳۶.

وبهذا الإسناد عنه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث خلقة الأرواح قبل الأجساد بألفی عام. ص ۴۲۵، وجد ج ۶۰ / ۲۰۴، وج ۶۱ / ۱۳۲.

وهو من خواص أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۵۴۷۵ – میمون بن علی بن حمید:

لم یذکروه. روی السید ابن طاووس بإسناده، عن محمد بن علی بن الحسن العلوی، عنه، عن إسحاق بن محمد المقری – الخ. کمبا ج ۲۲ / ۴۰، وجد ج ۱۰۰ / ۲۴۶.

۱۵۴۷۶ – میمون القداح.

من أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم. ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۵۹۳ لغة (یمن) وفیه روایة تفید علمه وکماله.

۱۵۴۷۷ – میمون اللبان:

لم یذکروه. وهکذا فیما سیأتی. فقد روی العیاشی فی تفسیره سورة هود ص ۱۵۸ عنه قال: کنت عند أبی عبد الله علیه السلام – فقرأ

علیه آیات من هود - الخ، وجد ج ۱۲ / ۱۶۰، وکمبا ج ۵ / ۱۵۵.

وروی الحکم بن أیمن، عن میمون اللبان، عن أبی جعفر علیه السلام. سن ج ۲ / ۳۸۹.

وروی الصدوق فی الصحیح، عن صفوان، عن محمد بن حکیم، عنه، عن

(۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، السید إبن طاووس (۱)، عبد الله بن هشام (۱)، محمد بن علی بن الحسن (۱)، میمون بن عبد الله (۱)، الهیثم بن واقد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مدینة البصرة (۱)، میمون القداح (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، میمون بن علی (۱)، سورة هود (۱)، محمد بن حکیم (۱)

أبی عبد الله علیه السلام قال: خمس قبل قیام القائم علیه السلام - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۵.

وبسند آخر عن الحارث بن المغیرة، عنه قال: کنت عند أبی جعفر علیه السلام فی فسطاطه فرفع جانب الفسطاط فقال: إن أمرنا لو قد کان، لکان أبین من هذا الشمس - الخ. فیه ص ۱۵۶.

والنسخ المذکورة کلها هکذا اللبان. فعلی ذلک یکون المراد به بایع اللبنة علی وزن فقال. وفی جد ج ۵۲ / ۲۰۳ و ۲۰۴ ذکر هاتین الروایتین الأخیرتین وفیهما:

میمون البان. وظنی حیث إنه لم یجد اللبان فصحفه بالبان. والعلم عند الله تعالی.

وروی ابن أذینة، عن محمد بن حکیم، عن المیمون البان، عن الصادق علیه السلام، کما فی التوحید باب معنی الأول والآخر.

۱۵۴۷۸ - میمون بن مهران:

من خواص أمیر المؤمنین علیه السلام. روی الصدوق فی أمالیه ص ۳۵۱ عن جعفر بن برقان، عنه، عن زاذان، عن ابن عباس، حدیث مکالمة أمیر المؤمنین علیه السلام مع الشمس.

وعدة قب من موالی أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۱۸۰، وکمبا ج ۹ / ۶۴۳.

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی صواحب الأصول المعتمدة. روی أصله الحسین بن مختار بیاع الأکفان.

وروی عنه فی القاموس أخبارا من طرق العامة تدل علی ذمه وخباثته.

۱۵۴۷۹ - میمون مولی بنی فزارة أبو بردة:

کان فصیحا. لازم أبان بن تغلب وأخذ عنه، کما فی ست ص ۴۱.

۱۵۴۸۰ - مینا مولی عبد الرحمن بن عوف الزهری:

لم یذکروه. روی عبد الرزاق بن همام، عن أبیه همام بن نافع، عنه، عن

(۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، عبد الرزاق بن همام (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، میمون بن مهران (۱)، أبان بن تغلب (۱)، میمون ألبان (۲)، محمد بن حکیم (۱)، الصدق (۱)

عبد الرحمن بن عوف، الحدیث النبوی، أنا شجرة وفاطمة فرعها وعلی لقاحها و الحسن والحسین ثمرها ومحبوهم من أمتی ورقها.

وبهذا الإسناد روایة أخری فی بشا ص ۱۵۰. وبهذا الإسناد عنه، عن عبد الله بن مسعود فیه ص ۲۷۷.

وبهذا الإسناد عنه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری، روایة شریفة مفصلة فی الاعتصام بحبل الله، کما فی نی ص ۱۵.

وعن الغیبة عنه خبر أم سلیم صاحبة الحصاة.

یج، قب: عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۲۹۸، وکمبا ج ۹ / ۵۸۱.

۱۵۴۸۱ – مینا والد الحکم مولی أبی عامر الراهب:

صحابی شهد مع النبی صلی الله علیه وآله تبوک. وله روایة فی جد ج ۴۱ / ۲۹۸، وکمبا ج ۹ / ۵۸۱.

(۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الرحمن بن عوف (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشهادة (۱)

باب النون

باب النون ۱۵۴۸۲ – نائل بن نجیح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۴۰۰ عن محمد بن هلال، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر الجعفی، عن الباقر علیه السلام، حدیث تأویل الشجرة الطیبة فی الآیة بالرسول وآله صلوات الله علیهم وشیعتهم. ونقله فی کمبا ج ۶ / ۱۷۹، وج ۷ / ۱۱۹، وج ۹ / ۶۹، وکتاب الإیمان ص ۱۰۹، وجد ج ۱۶ / ۳۶۳، وج ۳۵ / ۳۶۱، وج ۲۴ / ۱۳۸، وج ۶۸ / ۲۶.

وروی الصفوانی، عن أبیه، عن عثمان، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر خطبة فاطمة الزهراء علیها السلام. دلائل الطبری ص ۳۱.

وروی المفید فی الإرشاد، عن إسماعیل بن علی العمی، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر، حدیث خاصف النعل.

۱۵۴۸۳ – النابغة الجعدی:

کان یتأله فی الجاهلیة وینکر الخمر والمسکر. وهجر الأوثان والأزلام. و قال فی الجاهلیة کلمته التی قال بها: الحمد لله لا شریک له. وکان یذکر دین إبراهیم والحنیفیة ویصوم ویستغفر. ووفد علی رسول الله صلی الله علیه وآله و آمن. وله أشعار فی مدحه. وکان علوی الرأی وخرج بعد رسول الله صلی الله علیه وآله مع أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب علیه السلام إلی صفین. وبالجملة

(۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، جابر الجعفی (۱)، عمرو بن شمر (۳)، الصّلاة (۱)، الجهل (۲)، الشراکة، المشارکة (۱)، الهلال (۱)

أشعاره فی مدحه وجملة من أحواله فی کمبا ج ۶ / ۶۹۸ و ۷۰۶، وجد ج ۲۲ / ۱۱۵ و ۱۴۶.

قوله صلی الله علیه وآله – وقد مدحه –: لا یفضض الله فاک. فعاش مائة و ثلاثین سنة کلما سقطت له سن نبتت له أخری أحسن منها. ذکره المرتضی فی الغرر، کما فی کمبا ج ۶ / ۳۰۱، وجد ج ۱۸ / ۱۱ و ۱۷.

واسمه قیس بن کعب. وجملة من أحواله فی کمبا ج ۱۳ / ۷۵، وجد ج ۵۱ / ۲۸۲. وراجع السفینة ومستدرک السفینة ج ۹ / ۵۲۸ لغة (نبغ) لأحواله.

۱۵۴۸۴ – ناتل مولی عثمان:

لم یذکروه. هو مذموم، کما فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۹۹، وکتاب صفین. و قیل: نائل بالهمزة بدل ناتل بالتاء المثناة. وهو ابن قیس الجذامی من أمراء جند معاویة، کما فی کتاب صفین.

۱۵۴۸۵ – الناجی:

رئیس الخوارج. هو الخریث المذکور. فراجع إلیه وإلی کمبا ج ۸ / ۶۱۶، و جد ج ۳۳ / ۴۱۰.

۱۵۴۸۶ – الناجی بن المنذر:

لم یذکروه. له حکایة فی کمبا ج ۶ / ۳۵۵، وجد ج ۱۸ / ۲۳۶.

۱۵۴۸۷ – ناجیة أبو حبیب:

له کتاب معتمد رواه عبد الله بن المغیرة، عن مثنی الحناط، عنه، کما فی مشیخة به.

وهو من صواحب الأصول التی اعتمد علیها الصدوق وحکم بصحتها و استخرج منها أحادیث کتابه الفقیه. وهو ناجیة بن أبی عمارة الصیداوی الأسدی.

(۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: ناجیة بن أبی عمارة (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، ناجیة أبو حبیب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، قیس بن کعب (۱)، الخوارج (۱)، السفینة (۲)

وهو من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام.

۱۵۴۸۸ – ناجیة بن عمرو الخزاعی:

لم یذکروه. أعطاه رسول الله صلی الله علیه وآله نشابة وأمر أن یغرزها فی البئر، فامتلأ البئر ماءا. فأتته امرأة وأنشأت فی مدحه، فأجابها ناجیة بأشعار. جد ج ۱۸ / ۳۷، وکمبا ج ۶ / ۳۰۶.

وهو الذی شهد لعلی أمیر المؤمنین علیه السلام بحدیث الغدیر یوم المناشدة.

کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۹. رواها عنه عمرو بن عبد الله بن یعلی بن مرة، عن أبیه، عن جده یعلی.

۱۵۴۸۹ – ناجیة العطار:

لم یذکروه. روی النعمانی بإسناده، عن الحسن بن علی، عن أبیه ووهیب بن حفص، عنه أنه سمع أبا جعفر علیه السلام یقول – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۷۷، وجد ج ۵۲ / ۲۹۴.

وروی داود بن النعمان، عن عبد الله بن سبابة، عن ناجیة قال: قال أبو جعفر علیه السلام: إذا صلیت العصر یوم الجمعة فقل: اللهم صل علی محمد وآل محمد الأوصیاء المرضیین – الخ. جمال الأسبوع ص ۴۴۷.

کا: عن صفوان، عن معاویة بن عمار، عن ناجیة، عن أبی جعفر علیه السلام – الخ. کتاب الإیمان ص ۵۳، وجد ج ۶۷ / ۲۰۱.

۱۵۴۹۰ – ناجیة القرشی:

لم یذکروه. روی الطبری، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی القاموس ونقل روایته.

۱۵۴۹۱ – نادر خادم الرضا علیه السلام:

جملة من روایاته فی معاشرة الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۳۰، و

(۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن یعلی (۱)، معاویة بن عمار (۱)، داود بن النعمان (۱)، الحسن بن علی (۱)، حدیث الغدیر (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، العصر (بعد الظهر) (۱)

ج ۱۴ / ۸۸۰، وکتاب العشرة ص ۴۱، وجد ج ۷۴ / ۱۴۱، وج ۴۹ / ۱۰۲، و ج ۶۶ / ۳۵۲، ومکا فی الباب الثانی، والمحاسن ج ۲ / ۴۲۳ و ۴۲۴ و ۴۲۶ و ۵۰۵ و ۵۱۵.

۱۵۴۹۲ – ناصح البادودی:

لم یذکروه. هو ممن کتب إلی أبی محمد العسکری علیه السلام. وروی عنه الربیع بن سوید، کما تقدم فی الربیع.

۱۵۴۹۳ - ناصح البقال الکوفی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه جعفر بن بشیر.

۱۵۴۹۴ - ناصح الدین أبو البرکات المشهدی السید الإمام رحمه الله:

روی عن أبی جعفر علیه السلام قال: لبس الخف یزید فی قوة البصر، کما فی مکارم الأخلاق.

۱۵۴۹۵ - ناصح خسرو بن الحارث بن علی بن الحسین بن الإمام علی النقی علیه السلام:

کان جامعا للعلوم الظاهریة والباطنیة، والمطالب الحکمیة والعرفانیة، مستفیدا فی أوائل أمره من الشیخ أبی الحسن الخرقانی، وینکر طریقة الفارابی ویظهر الموافقة للشیخ الرئیس أبی علی. مات فی ۱۲ ربیع الأول سنة ۴۳۱ وله أکثر من ۱۲۰ سنة. فراجع لتفصیل حاله إلی روضات الجنات ووقایع البیرجندی ص ۷۲. و کان له ولدان عالمان عابدان اسم أکبرهما جمال الدین محمد بن ناصر والآخر السید حسن.

۱۵۴۹۶ - الناصر الکبیر: تقدم فی الحسن بن علی بن الحسن.

۱۵۴۹۷ - نافع بن الأزرق:

عده المامقانی مجهولا. وهو مولی عمر بن الخطاب، مذموم من الخوارج.

(۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، مکارم الأخلاق (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، نافع بن الأزرق (۱)، علی بن الحسین (۱)، ناصح البقال (۱)، جمال الدین (۱)، محمد بن ناصر (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الخوارج (۱)، الموت (۱)

سؤاله عن ابن عباس - کما فی روایة العیاشی -: صف لی إلهک الذی تعبده.

فأطرق ابن عباس طویلا، فقال له مولانا الحسین صلوات الله وسلامه علیه: یا بن الأزرق المتورط فی الضلالة، المرتکس فی الجهالة، أجیبک عما سألت عنه. فقال: ما إیاک سألت فتجیبنی. فقال له ابن عباس: مه! سل ابن رسول الله فإنه من أهل بیت النبوة ومعه من الحکمة.

فقال له: صف لی. فقال: أصفه بما وصف به نفسه، وأعرفه بما عرف به نفسه.

لا یدرک بالحواس، ولا یقاس بالناس، قریب غیر ملزق، وبعید غیر منقص، یوحد ولا یبعض، لا إله إلا هو الکبیر المتعال. فبکی ابن الأزرق بکاءا شدیدا.

فقال له الحسین علیه السلام: ما یبکیک؟ قال: بکیت من حسن وصفک. قال:

یا بن الأزرق إنی أخبرت أنک تکفر أبی وأخی وتکفرنی. قال له نافع: لئن قلت ذاک لقد کنتم الحکام ومعالم الاسلام، فلما بدلتم استبدلنا بکم - الخ. کمبا ج ۸ / ۶۱۹. ویقرب منه فی ج ۲ / ۱۹۸، وجد ج ۳۳ / ۴۲۳، وج ۴ / ۲۹۷.

وروی القمی فی تفسیره عن أبیه، عن ابن محبوب، عن الثمالی، عن أبی الربیع قال: حججت مع أبی جعفر علیه السلام فی السنة التی حج فیها هشام بن عبد الملک و کان معه نافع بن الأزرق مولی عمر بن الخطاب.

فنظر نافع إلی أبی جعفر علیه السلام فی رکن البیت وقد اجتمع علیه الناس، فقال لهشام: یا أمیر المؤمنین من هذا الذی تکافئ علیه الناس؟ قال: هذا نبی أهل الکوفة. هذا محمد بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب.

فقال نافع: لآتینه ولأسألنه عن مسائل لا یجیبنی فیها إلا نبی أو وصی نبی.

قال: فاذهب إلیه فاسأله لعلک تخجله. فجاء نافع حتی اتکأ علی الناس فأشرف علی أبی جعفر علیه السلام، فقال: یا محمد بن علی إنی

قرأت التوراة والأنجيل والزبور والفرقان وقد عرفت حلالها وحرامها - إلى أن قال:

فرفع أبو جعفر عليه السلام رأسه، فقال: سل عما بدا لك - إلى أن قال: - يا نافع أخبرني عما أسألك عنه. فقال: هات يا أبا جعفر. قال: ما تقول في أصحاب النهروان؟ فإن قلت: إن أمير المؤمنين عليه السلام قتلهم بحق فقد ارتددت أي

(۵۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن علي الباقر عليه السلام (۴)، الإمام أمير المؤمنين علي بن ابي طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن علي سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، عبد الله بن عباس (۳)، الخليفة عمر بن الخطاب (۱)، مدينة الكوفة (۱)، يوم عرفة (۱)، علي بن الحسين بن علي (۱)، هشام بن عبد الملك (۱)، نافع بن الأزرق (۱)، محمد بن علي (۱)، القتل (۱)، الحج (۱)

رجعت إلى الحق، وإن قلت: إنه قتلهم باطلا فقد كفرت. قال: فولى عنه وهو يقول: أنت والله أعلم الناس حقا حقا - الخ. كمبا ج ۸ / ۶۲۰، وج ۴ / ۱۲۸، و قريب منه في ج ۱۱ / ۱۰۲، وجد ج ۱۰ / ۱۶۱، وج ۴۶ / ۳۵۵، وج ۳۳ / ۴۲۵. و رواه الطبرسي عن الثمالي مثله.

مسائله الأخرى عن أبي جعفر عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۶۲۰، وج ۴ / ۱۲۷، و ج ۶ / ۳۸۶، وجد ج ۱۰ / ۱۵۸، وج ۱۸ / ۳۶۳.

كتاب أبي بكر بن مردويه: قال نافع بن الأزرق لعبد الله بن عمر: إني أبغض عليا.

فقال: أبغضك الله! أتبغض رجلا سابقة من سوابقه خير من الدنيا وما فيها؟! كمبا ج ۹ / ۴۱۶ و ۴۳۴. وبسند آخر نحوه في جد ج ۳۹ / ۳۰۹، وج ۴۰ / ۳۴.

مجيئه مع جند الشيطان حتى كبس المدينة فقتل مقاتلهم وفضح نساءهم.

كمبا ج ۱۱ / ۷۲، وجد ج ۴۶ / ۲۵۴. وتقدم ابنه عبد الله.

۱۵۴۹۸ - نافع بن الأسود التميمي:

لم يذكروه. هو أبو محمد الأسيدي من حسان أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين.

۱۵۴۹۹ - نافع بن بديل بن ورقاء الخزاعي:

من خيار المسلمين، من فضلاء الصحابة. قتل يوم بئر معونة شهيدا. كمبا ج ۶ / ۵۱۷، وجد ج ۲۰ / ۱۴۷.

۱۵۵۰۰ - نافع بن جبير بن مطعم:

هو مادح معاوية، كما في كمبا ج ۸ / ۵۷۱، وج ۱۷ / ۱۵۱ و ۱۶۰، وجد ج ۳۳ / ۲۱۹، وج ۷۸ / ۱۲۷ و ۱۵۸. وروى عن أبيه، عن رسول الله صلى الله عليه وآله. وكان كثير الرواية عن ابن عباس كيفية فرض الصلاة.

۱۵۵۰۱ - نافع غلام ابن عمر: روى الكافي عنه ما يدل على ذمه وضلالته.

(۵۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن علي الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين علي بن ابي طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، نافع بن الأزرق (۱)، نافع بن بديل (۱)، جبير بن مطعم (۱)، القتل (۳)، الصّلاة (۱)، الإختيار، الخيار (۱)

۱۵۵۰۲ - نافع مولى عثمان بن عفان:

مدلس خبيث. دلس في أمر شهادة مالك الأشتر. ختص ص ۸۰.

۱۵۵۰۳ - نافع بن هلال بن نافع الجملي المرادي المذحجي:

كان سيدا شريفا شجاعا من حملة الحديث ومن أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. وشهد حروبه الثلاثة. وخرج إلى مولانا الحسين عليه السلام.

وله قضايا في الطف ذكرناها في (زندگاني حبيب).

واستشهد مع الحسين عليه السلام وتشرف بسلام الناحية المقدسة، كما فى كمبا ج ۱۰ / ۱۹۶ و ۲۰۸، وج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۱۹ و ۷۱، و ج ۱۰۱ / ۲۷۲.

۱۵۵۰۴ – ناقد بن إبراهيم:

لم يذكروه. روى محمد بن جرير، عنه، عن زكريا بن يحيى، حديث جوامع المناقب. جد ج ۴۰ / ۱۶، وكمبا ج ۹ / ۴۳۰.

۱۵۵۰۵ – نباتة بن محمة البصرى:

لم يذكروه. إمامى عارف بهذا الأمر من أصحاب الصادق عليه السلام. روى البرقى فى سن ج ۱ / ۲۰۳ عن حماد بن عيسى، عنه، عن الصادق عليه السلام، وجد ج ۵ / ۲۰۵. وفيه ص ۱۹۸ عن قرب الإسناد، عن اليقطينى، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام، رواية تفيد حسنه. وكمبا ج ۳ / ۵۵.

۱۵۵۰۶ – نبيه بن الحجاج: هو من الفراعنة، كما تقدم فى أخيه منبه.

۱۵۵۰۷ – نجاد:

لم يذكروه. هو مولى أمير المؤمنين على بن أبى طالب صلوات الله عليه. عمى فذهب إلى الحسين عليه السلام وشكا، فمسح يده على عينه فارتد بصيرا، كما فى مدينة المعاجز ص ۲۴۸.

(۵۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۱)، الخليفة عثمان بن عفان (۱)، كتاب مدينة المعاجز للسيد هاشم البحرانى (۱)، زكريا بن يحيى (۱)، نافع بن هلال (۱)، مالك الأشتر (۱)، حماد بن عيسى (۱)، محمد بن جرير (۱)، الشهادة (۱)

۱۵۵۰۸ – النجاشى بن الحارث بن كعب الحارثى:

شاعر أمير المؤمنين عليه السلام ومن أصحابه. لما كان يوم صفين خرج كعب بن جعيل شاعر معاوية مبارزا قائلا:

أبرز إلى الآن يا نجاشى فإننى ليث لدى الهراش فأجابه النجاشى وبرز إليه:

أربع قليلا فأنا النجاشى لست أبيع الدين بالمعاش أنصر خير راكب وماشى ذاك على بين الرياش كمبا ج ۸ / ۵۱۳، وجد ج ۳۲ / ۵۸۳.

وسائر أشعاره فى مدح أمير المؤمنين عليه السلام والرضا ببيعته فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۳۳۰.

كتاب الغارات مرفوعا أن النجاشى الشاعر شرب الخمر فى شهر رمضان، فحده أمير المؤمنين عليه السلام وضربه ثمانين، ثم زاده عشرين سوطا وقال: هذا لجرأتك على ربك وإفطارك فى شهر رمضان.

فغضب وخرج ودخل طارق بن عبد الله على أمير المؤمنين عليه السلام و اعترض عليه فى ذلك – كما تقدم فى طارق – فخرجا ليلا وذهبا إلى معاوية – الخ. و زعم بعض الناس أنهما رجعا إلى أمير المؤمنين عليه السلام، كما فى كمبا ج ۸ / ۵۸۳ و ۷۲۹ و ۷۳۴، وج ۹ / ۴۹۵ و ۵۱۰ وجد ج ۴۰ / ۲۹۷، وج ۴۱ / ۹، وج ۳۳ / ۲۷۳، وج ۳۴ / ۲۹۱ و ۳۲۳.

جملات من أحواله وقضاياه فى كتاب صفين فى خمسة عشر موضعا فراجع.

۱۵۵۰۹ – النجاشى عبد الله:

هو قوى الإيمان شديد الموالاة لمولانا أبى عبد الله الصادق عليه السلام. صاحب الرسالة الطويلة التى كتبها له مولانا الصادق عليه السلام فى حدود الولاية من قبل الجائر وآدابها. فلم يزل عاملا بها إلى أن مات رضوان الله عليه. وهى مذكورة فى كمبا ج ۱۷ / ۵۴ و ۱۹۰، وكتاب العشرة ص ۲۱۵، وجد ج ۷۷ / ۱۸۹، و ج ۷۸ / ۲۷۱، وج ۷۵ / ۳۶۱.

(۵۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)،

شرب الخمر (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، شهر رمضان المبارک (۲)، النجاشی الشاعر (۱)، الموت (۱)

ومکاتبته علیه السلام إلیه الأخری القصیرة: سر أخاک یسرک الله. فلما ورد الکتاب علیه قبله ووضعه علی عینیه وقضی حاجته فوق أمله. وفیها دلالات علی حسنه وکماله. فراجع کتاب العشرة ص ۸۲، وکمبا ج ۱۱ / ۲۱۶، وجد ج ۷۴ / ۲۹۳، وج ۴۷ / ۳۷۰.

قال المج: هو ثامن آباء أحمد بن علی النجاشی صاحب الرجال المشهور.

۱۵۵۱۰ - النجاشی ملک الحبشة:

آمن بالنبی صلی الله علیه وآله وکان متواضعا کاملا. فلما مات صلی علیه رسول الله صلی الله علیه وآله من المدینة. جملة من أحواله وما جری بینه وبین جعفر الطیار فی کتاب العشرة ص ۱۵۰، وکمبا ج ۶ / ۲۲۹ و ۳۹۹ و ۵۷۰، وجد ج ۱۸ / ۱۳۰. وأحواله فی ص ۴۱۰، وج ۲۰ / ۳۹۱ - ۳۹۳ و ۳۹۷، وج ۷۵ / ۱۱۹.

وفی مستدرک السفینة ج ۹ / ۵۳۴ لغة (نجش) أحوال النجاشی.

۱۵۵۱۱ - نجدة بن عامر الحروری:

لم یذکروه. له مکاتبة إلی ابن عباس یسأله عن أربعة أشیاء کما فی الصحیح عن الصادق علیه السلام. فراجع کمبا ج ۲۱ / ۱۰۰، وج ۲۳ / ۳۹، وج ۲۰ / ۵۱، وجد ج ۹۶ / ۱۹۸، وج ۱۰۰ / ۳۱، وج ۱۰۳ / ۱۶۱.

سؤال نجدة عن أمیر المؤمنین علیه السلام عن معرفة الله. جد ج ۵ / ۷۵، وکمبا ج ۳ / ۲۳.

قیل: إنه من فقهاء الخوارج. مات فی حدود سنة ۷۰. وتقدم فی خطاب الجهنی ما یتعلق به.

۱۵۵۱۲ - نجم بن أعین:

هو یجاهد فی الرجعة، کما نقله العلامة فی صه، عن العقیقی، عن أبیه، عن عمران بن أبان، عن عبد الله بن بکیر، عن أبی عبد الله علیه السلام. ویحتمل قویا أن یکون نجم محرف حمران.

(۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، أحمد بن علی (۱)، نجم بن أعین (۱)، الخوارج (۱)، الموت (۲)، السفینة (۱)

۱۵۵۱۳ - نجم الصنعانی:

لم یذکروه من أصحاب الرضا علیه السلام. روی علی بن أسباط. عنه، عن الرضا علیه السلام. إثبات المسعودی ص ۱۸۲.

۱۵۵۱۴ - نجم بن الحطیم الغنوی:

من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. روی عنه معاویة بن عمار. وروی الکافی باب فضل إفطار الرجل عند أخیه، مسندا عن العیص، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام - الخ. ورواه فی الوافی مثله.

وروی محمد بن مروان، عن نجم، عن الباقر علیه السلام تفسیر قوله تعالی:

(إنما أنت منذر ولکل قوم هاد) قال: المنذر رسول الله صلی الله علیه وآله، و الهادی علی علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۴۰۲، وکمبا ج ۹ / ۷۶.

روایة محمد بن مروان وعبد الله بن بکیر، عنه، عن الباقر علیه السلام تفسیر قوله تعالی: (من عنده علم الکتاب) بأمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۵ / ۴۳۰، وکمبا ج ۹ / ۸۲.

وروی عنه الفضل بن زکریا، کما فی کامل الزیارة ص ۲۸.

تکلم نجم الحطیم مع جمع بالغلو، وخروج الصادق علیه السلام علیهم وقوله:

یا خالد، یا مفضل، یا سلیمان، یا نجم، لا، بل عباد مکرمون لا یسبقونه بالقول و هم بأمره یعملون. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۰، وجد ج ۴۷ / ۱۲۵.

وفی الخصال ص ۱۵ فی الصحیح عن سعد بن أبی خلف، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال: قال لی: یا نجم کلکم فی الجنة معنا – الخ. ورواه کتاب الأخلاق مثله ص ۱۸۳، وجد ج ۷۱ / ۲۷۰.

۱۵۵۱۵ – نجم بن عمار الطبرستانی أبو النجم:

لم یذکروه. وقد روی أبو المفضل الشیبانی عنه، کما فی مدینة المعاجز ص ۳۹۸.

(۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، معاویة بن عمار (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، سعد بن أبی خلف (۱)، علی بن أسباط (۱)، محمد بن مروان (۲)

۱۵۵۱۶ – نجیح:

قال: رأیت الحسن بن علی المجتبی علیه السلام یأکل وبین یدیه کلب، کلما أکل لقمة طرح للکلب مثلها – الخ. کمبا ج ۱۰ / ۹۷۱، وجد ج ۴۳ / ۳۵۲.

۱۵۵۱۷ – نجیح بن الیهودی الصائغ الحلبی:

لم یذکروه. روی السید المرتضی، عنه، عن جبر بن شقاوة، عن عبد المنعم بن الأحوص یرفعه إلی عمار بن یاسر معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۶۷.

۱۵۵۱۸ – نجیة بن إسحاق الفزاری:

لم یذکروه. شیخ لنا ثقة کما قاله محمد بن زیاد مولی بنی هاشم الراوی عنه، عن عبد الله بن الحسن بن الحسن، کما فی العلل للصدوق ج ۱ / ۱۷۰. ونقله فی کمبا ج ۱۰ / ۵، وجد ج ۴۳ / ۱۳.

۱۵۵۱۹ – نجیة بن الحارث القواس:

روی الحسن بن محبوب، عنه، عن علی بن یقطین، عن أبی الحسن علیه السلام، کما فی آخر التوحید. وهو من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام.

۱۵۵۲۰ – نجیة العطار: من أصحاب الصادق علیه السلام. وتقدم فی ناجیة العطار.

۱۵۵۲۱ – نذار:

لم یذکروه. قال: رأیت أبا الحسن علیه السلام إذا توضأ قبل الطعام لم یمس المندیل، وإذا توضأ بعد الطعام مس المندیل، کما فی مکارم الأخلاق.

۱۵۵۲۲ – نرسا:

لم یذکروه. هو الذی أسند أهل السواد حین کثروا واجتمعوا علی أمیر المؤمنین علیه السلام أمرهم إلیه. وذلک حین قال لهم أمیر المؤمنین علیه السلام: أسندوا أمرکم إلی أرضاکم فی أنفسکم وأعمه نصیحة لکم. قالوا: نرسا ما رضی فقد

(۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق

علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۳)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، نجیة بن الحارث القواس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق الفزاری (۱)، عمار بن یاسر (۱)، بنو هاشم (۱)، علی بن یقطین (۱)، نجیة العطار (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن زیاد (۱)، الصدق (۱)، الطعام (۲)، الأکل (۱)

رضیناه وما سخط سخطناه. فتقدم وجلس إلیه وجری بینهما ما جری. کتاب صفین ص ۱۴ و ۱۲.

۱۵۵۲۳ - النزال بن سبرة:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۱ عن عمر بن صبیح الهروی، عن مقاتل بن حیان، عن الضحاک بن مزاحم، عنه، عن علی أمیر المؤمنین علیه السلام وعبد الله بن مسعود، عن رسول الله صلی الله علیه و آله، فضل طلب العلم وأن عمله ذلک کعبادة متعبد أربعین عاما. ورواه فی کمبا ج ۱ / ۵۸، وجد ج ۱ / ۱۸۲.

وروی الصدوق بإسناده، عن الضحاک، عنه خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی الملاحم حین قال: سلونی قبل أن تفقدونی، فقام صعصعة وقال: متی یخرج الدجال.

کمبا ج ۱۳ / ۱۵۳، وجد ج ۵۲ / ۱۹۲.

وروی الضحاک، عنه کلمات أمیر المؤمنین مع الیهودی. التوحید باب ۲ ح ۳۳.

۱۵۵۲۴ - نسیم:

هو خادم أبی محمد العسکری علیه السلام. عطس عند مولانا صاحب الزمان علیه السلام بعد میلاده بعشر لیال، فقال له: یرحمک الله. ففرح بذلک فبشره فی العطاس بأنه أمان من الموت ثلاثة أیام. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۲. وما یتعلق به فیه ص ۱۰۷، وجد ج ۵۲ / ۱۳، و ۳۰.

وعن الإکمال أنه خادمة أبی محمد علیه السلام.

۱۵۵۲۵ - نشیب اللفائفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی عنه، عن حمران بن أعین، عن أبی عبد الله علیه السلام. کتاب الأخلاق ص ۲۱۲، وجد ج ۷۱ / ۳۹۹.

۱۵۵۲۶ - نشیط بن صالح البجلی بن عبد الله بن لفافة مولی بنی عجل:

من أصحاب الصادق والکاظم علیهما السلام. وکان یخدم الکاظم علیه السلام.

(۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن لفافة (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مقاتل بن حیان (۱)، الضحاک بن مزاحم (۱)، نشیب اللفائفی (۱)، نشیط بن صالح (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)

وکان ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه أحمد بن أبی عبد الله، عن أبیه، عنه. وروی العیاشی، عنه.

۱۵۵۲۷ - نشیط بن عبید:

لم یذکروه. روی أبو حسان التمیمی، عنه حدیث مرور مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام بأرض کربلاء، وإخباره بما یرد علی أهل بیته، کما فی مدینة المعاجز ص ۱۲۱.

۱۵۵۲۸ - نصر:

من موالی أمیر المؤمنین علیه السلام. قتل مع الحسین صلوات الله علیه. جد ج ۴۲ / ۱۸۰، وکمبا ج ۹ / ۶۴۳.

۱۵۵۲۹ – نصر بن أبی نیزر:

لم یذکروه. هو مولی أمیر المؤمنین ومن أصحابه وأصحاب الحسن والحسین صلوات الله علیهم. وتقدم یوم الطف وتشرف بالشهادة بین یدیه.

۱۵۵۳۰ – نصر بن أحمد البغدادی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۹۲ عن محمد بن مسعود، عنه، عن عیسی بن مهران. وعنه، عن محمد بن عبید بن عتبة، روایة أخری فیه أیضا. ونقلهما فی جد ج ۳۹ / ۲۲ إلا أنه فیه: نصیر مع الیاء، وکمبا ج ۹ / ۳۵۲.

۱۵۵۳۱ – نصر بن أحمد الزراری أبو القاسم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والمفید عن الحسن بن حمزة العلوی الطبری، عنه، عن سهل بن زیاد، عن محمد بن الولید – الخ. جد ج ۳۸ / ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۲۸۸، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۳۲ وفیه: نصر بن أحمد الرازی.

وروی المفید فی جا ص ۱۸ بإسناده، عن جعفر بن محمد بن مسعود، عن نصر بن أحمد، عن علی بن حفص.

(۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، محمد بن عبید بن عتبة (۱)، جعفر بن محمد بن مسعود (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عیسی بن مهران (۱)، محمد بن الولید (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، محمد بن مسعود (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

۱۵۵۳۲ – نصر بن إسحاق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، عن ابن محبوب، عنه، عن الحارث بن النعمان – الخ. کتاب العشرة ص ۸۴.

ورواه الصدوق بإسناده، عن أحمد بن محمد، عنه، عن الحارث بن النعمان – الخ، کما فیه ص ۸۵، وجد ج ۷۴ / ۲۹۸ و ۳۰۴.

وروی الصدوق بإسناده، عن أحمد بن محمد، عنه، عن عنبسة بن سعید، روایة أخری. کمبا ج ۱۶ / ۱۹، وجد ج ۷۶ / ۱۱۸.

۱۵۵۳۳ – نصر بن الأصبغ بن منصور البغدادی المقیم ببلخ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال، عن العباس بن طاهر بن ظهیر و کان من الأفاضل، عنه، عن موسی بن هلال، عن هشام بن حسان – الخ. کتاب العشرة ص ۱۳۵، وجد ج ۷۵ / ۶۵.

لکن رأیته فی الخصال ج ۱ / ۱۴۱ مثله وأبدل النصر بالنضر بالمعجمة.

۱۵۵۳۴ – نصر بن الجهضمی: هو ابن علی الآتی.

۱۵۵۳۵ – نصر بن الجهم أبو القاسم المفید بأردبیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۸ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن مسلم، عن زرارة – الخ. ونقله فی کتاب الصلاة ص ۱۱۰، وکتاب القرآن ص ۵، وجد ج ۸۳ / ۲۷۷، و ج ۹۲ / ۱۴.

۱۵۵۳۶ – نصر بن الحجاج:

لم یذکروه. کان أحسن الناس وجها وعینا وشعرا، وافتتنت به امرأة، فأمر عمر بجز شعره فأخرجه من المدینة من غیر ذنب. کمبا ج ۸ / ۳۰۱.

۱۵۵۳۷ – نصر بن حریش الصامت:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۸ عن صالح بن زید، عنه،

(۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الحارث بن النعمان (۲)، الشیخ الصدوق (۳)، عباس بن طاهر (۱)، نصر بن إسحاق (۱)، عنبسة بن سعید (۱)، أحمد بن محمد (۲)، محمد بن مسلم (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۱)، الهلال (۱)

عن روح بن مسافر، عن أبی إسحاق، وکتاب العشرة ص ۶۵، وجد ج ۷۴ / ۲۳۵.

۱۵۵۳۸ - نصر بن الحسن الورامینی أبو القاسم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۰۸ عن الشریف الصالح الحسن بن حمزة العلوی، عنه، عن سهل بن زیاد - الخ.

۱۵۵۳۹ - نصر بن الحسین الصفار النهاوندی أبو القاسم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی معانی الأخبار ص ۱۱۴ عن محمد بن عمرو البصری، عنه، عن أحمد بن محمد بن خوزی، روایة تفسیر تأویل الشمس والقمر و الزهرة والفرقدین بالنبی والولی والزهراء والحسن والحسین صلوات الله علیهم.

۱۵۵۴۰ - نصر بن حماد:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید والشیخ، عن أحمد بن عیسی بن الحسن الجرمی، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر الجعفی، حدیث الخطبة النبویة فی جوامع المناقب والفضائل الکریمة فی جد ج ۳۸ / ۱۱۲، وکمبا ج ۹ / ۲۸۷، وبشا ص ۱۱۰ و ۶۵، وأمالی المفید مج ۹ ص ۴۶، ومج ۴۰ ص ۲۰۴.

۱۵۵۴۱ - نصر الخادم:

من شهود وصیة مولانا الجواد صلوات الله علیه إلی ابنه علی الهادی علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۸، وجد ج ۵۰ / ۱۲۲. ولعله متحد مع نصیر الخادم.

مکا: عن نصر الخادم، عن أبی الحسن موسی علیه السلام، کما فی مکا، الفصل الثامن فی نوادر السفر.

۱۵۵۴۲ - نصر الخفاف:

لم یذکروه. کان مع الحسین بن علی صاحب فخ فأصابته ضربة شدیدة بترت العظم واللحم یعوی منها. قال: فغلبتنی عینی. فرأیت النبی صلی الله علیه وآله قد جاء فأخذ عظما فوضعه علی عضدی فأصبحت وما أجد من الوجع قلیلا و

(۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن علی (۱)، عیسی بن الحسن (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، جابر الجعفی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عمرو (۱)، نصر الخادم (۲)، عمرو بن شمر (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الوصیة (۱)

لا کثیرا. کذا عن مقاتل أبی الفرج عنه.

۱۵۵۴۳ - نصر بن خلیفة:

لم یذکروه. روی أبو نعیم الفضل بن دکین، عنه، عن حبیب بن أبی ثابت الحدیث العلوی علیه السلام فی عهد النبی صلی الله علیه وآله إلیه أن الأمة ستغدر به، کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۹۰.

۱۵۵۴۴ - نصر بن دهمان:

لم یذکروه. عده الصدوق من المعمرین. کمبا ج ۱۳ / ۶۳، وجد ج ۵۱ / ۲۳۷.

ولکن فیه نضر بدل نصر.

۱۵۵۴۵ - نصر بن السندی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غط ص ۱۱۳ عن قابوس، عنه، عن داود بن ثعلبة بن میمون.

وفی إثبات الوصیة للمسعودی ص ۲۲۷ عن منذر بن محمد بن قابوس، عنه، عن داود بن ثعلبة.

۱۵۵۴۶ - نصر بن سیار بن داود الأشعری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ک ص ۳۰ عن محمد بن یزداد، عنه، عن محمد بن عبد ربه وعبد الله بن خالد السلولی - الخ.

۱۵۵۴۷ - نصر بن الصباح أبو القاسم البلخی:

کثیر الروایة. وقد أکثر الکشی من الروایة عنه معتمدا علیه. ونسبه القدماء إلی الغلو. ولا اعتبار بهذه النسبة کما تقدم مرارا أنهم کانوا یعدون ما هو الآن ضروری المذهب غلوا.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله وأنه مورد اعتماد أمناء الناحیة المقدسة فی الغیبة الصغری فی کمبا ج ۱۳ / ۷۸ و ۸۷، وجد ج ۵۱ / ۲۹۷ و ۳۲۶.

(۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، الغیبة الصغری (۱)، حبیب بن أبی ثابت (۱)، منذر بن محمد بن قابوس (۱)، عبد الله بن خالد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ثعلبة بن میمون (۱)، محمد بن عبد ربه (۱)، الفضل بن دکین (۱)، محمد بن یزداد (۱)، الفرج (۱)، القتل (۱)

وروایة علی بن محمد الرازی، عنه فی ک باب ۴۵ فی التوقیعات مکررا. وکذا فی دلائل الطبری ص ۲۸۷.

۱۵۵۴۸ - نصر بن عاصم اللیثی:

لم یذکروه، وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۲۵ عن قتادة، عنه، عن خالد بن الخالد الیشکری - الخ.

۱۵۵۴۹ - نصر بن عامر بن وهب أبو الحسن السنجاری:

ثقة بالاتفاق. وله کتب قرأها علیه الحسین بن عبید الله الغضائری وأجاز له فی باقیه.

۱۵۵۵۰ - نصر بن عبد الجبار بن عبد الله الفراتی القزوینی أبو منصور:

لم یذکروه. بشا: عن إسماعیل بن أبی القاسم الدیلمی، عنه، عن أبی محمد الجوهری حدیث عهد النبی إلی علی أمیر المؤمنین صلوات الله علیهما وآلهما أنه لا یحبه إلا مؤمن ولا یبغضه إلا منافق. کمبا ج ۹ / ۴۰۳، وجد ج ۳۹ / ۲۵۶، وبشا ص ۷۵.

۱۵۵۵۱ - نصر بن عبد ربه أبو الرجاء المصری:

لم یذکروه. هو من الصالحین. خرج بعد مولانا أبی محمد العسکری علیه السلام لطلب مولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه فوقف علی معجزة صاحب الزمان علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۷۸ و ۸۹، وجد ج ۵۱ / ۲۹۵ و ۳۳۰.

وروی الراوندی، عن هلال بن أحمد، عنه، کما فی مدینة المعاجز ص ۶۱۷.

۱۵۵۵۲ - نصر بن عبد الله النیشابوری:

لم یذکروه. ترجمه الحاکم فی کتاب تاریخ نیشابور، کما فی الإقبال ص ۵۵۹.

۱۵۵۵۳ - نصر بن عبد الله الوشاء:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص عن محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن الوشاء، عن زید بن الحسن الأنماطی، عن الصادق علیه

(۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین

علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسین بن عبید الله الغضائری (۱)، عبد الجبار بن عبد الله (۱)، علی بن محمد الرازی (۱)، زید بن الحسن (۱)، نصر بن عامر (۱)، الصدق (۱)، الهلال (۱)

السلام، حدیث النص علی خلفاء النبی وفضائلهم علیهم السلام. کمبا ج ۹ / ۱۴۵، وجد ج ۳۶ / ۳۰۸، وکفایة الأثر باب ۷.

۱۵۵۵۴ – نصر بن عبد الله بن حفص بن عبد الله القرشی:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۶۵ بإسناده، عنه، عن العمی، عن حماد بن سلمة – الخ.

۱۵۵۵۵ – نصر بن عصام بن المغیرة الفهری أبو نعیم المعروف بقرقارة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل الشیبانی، عنه، عن أبی سعید المراغی، عن أحمد بن إسحاق القمی، عن أبی محمد العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۴۰، و ۱۵۸، وجد ج ۵۱ / ۱۶۱.

وعنه، عن أبی یوسف یعقوب بن نعیم بن عمرو قرقارة الکاتب – الخ.

ج ۵۲ / ۲۱۶.

غط: قرقارة، عن نصر بن اللیث المروزی – الخ. ج ۵۲ / ۲۰۷. وفیه ص ۲۱۶ عنه، عن محمد بن خلف الحماد، عنه، عن العباس بن یزید البحرانی.

غط: قرقارة، عن أبی حاتم، عن محمد بن یزید الآدمی بغدادی عابد – الخ. جد ج ۲ / ۷۳، وکمبا ج ۱ / ۸۸.

۱۵۵۵۶ – نصر بن علی الجهضمی:

لم یذکروه. من ثقات المخالفین. له کتاب فی موالید الأئمة علیهم السلام نقل عنه فی البحار، کما فی کمبا ج ۱۲ / ۱۷۳، وجد ج ۵۰ / ۳۱۴ والسید فی الإقبال.

بشا: بإسناده، عن محمد بن منصور وأبی یزید القرشی، عنه، عن علی بن جعفر، عن موسی بن جعفر علیه السلام. کتاب الإیمان ص ۱۳۴، وجد ج ۶۸ / ۱۲۴، و أمالی الصدوق ص ۱۳۸.

وفی أمالی الصدوق ص ۲۰۰ بإسناده، عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه، عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی بن جعفر علیه السلام – الخ. ومثله فی

(۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، الحافظ أبو نعیم (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، أحمد بن إسحاق القمی (۱)، عباس بن یزید (۱)، یعقوب بن نعیم (۱)، حماد بن سلمة (۱)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن منصور (۱)، علی بن جعفر (۲)، نصر بن علی (۱)، محمد بن خلف (۱)

کتاب الطهارة ص ۷۳، وکتاب الإیمان ص ۲۶۱، وجد ج ۸۰ / ۳۰۴، و ج ۶۹ / ۱۶۸. وفی الأخیر: نضر. وهو غلط والصحیح: نصر – بالصاد المهملة. و له کتاب أحوال الوکلاء الأربعة من طریق المخالفین.

وفی مدینة المعاجز ص ۲۰۴ عن أحمد بن محمد الغربالی، عن نصر بن علی الجهنی قال: سألت أبا الحسن علی بن موسی الرضا علیه السلام عن موالید الأئمة علیهم السلام وأعمارهم – الخ.

ومثله فی دلائل الإمامة للطبری ص ۶۰، لکن أبدل الغربالی بالفریابی، والجهنی بالجهضمی والباقی مثله. تقدم فی أحمد بن محمد الغربالی.

ولعله – کما عن الخطیب – ابن علی بن نصر بن علی بن صهبان الجهضمی روی عن علی بن جعفر، عن أخیه موسی، عن آبائه علیهم السلام أن النبی صلی الله علیه وآله أخذ بید الحسن والحسین علیهما السلام وقال: من أحبنی وأحب هذین و أباهما وأمهما کان معی

فی درجتی یوم القیامة. ولما حدث نصر بهذا الحدیث، أمر المتوکل بضربه ألف سوط. وکلمه جعفر بن عبد الواحد ویقول: هذا من أهل السنة. فلم یزل به حتی ترکه.

۱۵۵۵۷ – نصر بن قابوس اللخمی:

روی أنه کان وکیلا لأبی عبد الله علیه السلام عشرین سنة ولم یعلم أنه وکیل و کان خیرا فاضلا. انتهی کلام الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۲۴. ونقله فی کمبا ج ۱۱ / ۲۰۷، وجد ج ۴۷ / ۳۴۳.

روایته عن الصادق علیه السلام النص علی مولانا الکاظم علیه السلام، وعن الکاظم علیه السلام النص علی مولانا الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۳۷، و جد ج ۴۸ / ۲۳.

فهو من أصحاب الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم. وکان ذا منزلة عندهم. وله کتاب.

وسائر روایته فی ذلک. کمبا ج ۱۲ / ۷ مکررا و ۸ و ۹، وجد ج ۴۹ / ۲۰ و

(۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، یوم القیامة (۱)، نصر بن قابوس اللخمی (۱)، أحمد بن محمد (۲)، علی بن جعفر (۱)، علی بن نصر (۱)، نصر بن علی (۱)، الصدق (۱)، الطهارة (۱)

۲۵ و ۲۷، والعیون ج ۱ / ۳۱.

وفی بعض الروایات المذکورة قال الراوی: فلعمری ما شک نصر ولا ارتاب حتی أتاه وفاة أبی الحسن علیه السلام.

ویحتمل أن وقع الشک فی قلبه، ثم تذکر وتبصر إلی الحق، فلا ینافی ذلک ما فی إرشاد المفید حیث عده مع نعیم القابوسی من خاصة الکاظم علیه السلام وثقاته وأهل العلم والورع والفقه الذین رووا النص منه علی ابنه علی بن موسی الرضا علیه السلام. ونقله فی کمبا ج ۱۲ / ۸۱، وجد ج ۴۹ / ۲۷۵.

ویؤید ذلک روایته وقوله: قلت لأبی الحسن الماضی علیه السلام، کما فی المستدرک ج ۲ / ۴۰۸. وابنه الحسن تقدم.

۱۵۵۵۸ – نصر بن القاسم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن أبی المفضل، عنه وعمرو بن أبی حسان – الخ. جد ج ۱۷ / ۳۵۳، وکمبا ج ۶ / ۲۸۱.

۱۵۵۵۹ – نصر القشوری:

لم یذکروه. هو صاحب المقتدر بالله. کمبا ج ۱۳ / ۶۰، وجد ج ۵۱ / ۲۳۰.

۱۵۵۶۰ – نصر الکوسج:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۷ عن سهل بن زیاد، عن منصور، عنه، عن مطرف مولی معن، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ. ونقله مثله فی جد ج ۵ / ۲۷۷، وکمبا ج ۳ / ۷۷.

۱۵۵۶۱ – نصر الله القزوینی:

لم یذکروه. هو راوی کتاب الدیات لظریف بن ناصح. وکذا روی کتاب الجعفریات کما فی أوله. وتاریخه کما فیه سنة ۱۲۷۹ ه.

۱۵۵۶۲ – نصر بن اللیث المروزی أبو منصور:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۵۳ عن علی بن ماهان، عنه، عن

(۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، نعیم القابوسی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، ظریف بن ناصح (۱)، مطرف مولی معن (۱)، الدیة (۱)، الوفاة (۱)

محول، الحدیث النبوی: حق علی علی هذه الأمة کحق الوالد علی الولد، وجد ج ۳۶ / ۴، عنه، عن ابن طلحة الجحدری - الخ.

۱۵۵۶۳ - نصر بن محمد بن قابوس:

روی أحمد بن محمد بن خالد، عنه، عن منصور السندی، کما فی نی ص ۲۹.

۱۵۵۶۴ - نصر بن مزاحم بن سیار التمیمی المنقری العطار أبو المفضل:

من أصحاب الباقر علیه السلام، مستقیم الطریقة صالح الأمر، غیر أنه یروی عن الضعفاء، کما قاله النجاشی وغیره. وله کتب حسان، منها: کتاب الجمل وصفین، وکتاب مقتل الحسین علیه السلام، وکتاب المختار الثقفی، وکتاب المناقب وغیر ذلک.

قال ابن أبی الحدید: قال نصر بن مزاحم فی کتاب صفین وهو ثقة ثبت صحیح النقل غیر منسوب إلی هوی ولا إرغال وهو من رجال أصحاب الحدیث - الخ.

کمبا ج ۸ / ۵۰۲، وجد ج ۳۲ / ۵۲۵.

ما جری بینه وبین مولانا الرضا علیه السلام فی الکوفة. کمبا ج ۱۲ / ۲۳، و جد ج ۴۹ / ۸۰. وعده الشیخ فی أصحاب الباقر علیه السلام.

روایته النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم فی جد ج ۳۶ / ۳۴۴، و کمبا ج ۹ / ۱۵۵. وتوفی سنة ۲۱۲ ه.

وروی تمیم بن بهلول، عنه، کما فی التوحید باب ذکر عظمة الله. وابنه الحسین تقدم.

والأکثر علی أنه إمامی شیعی. ونقل فی القاموس عنه ثلاث روایات استفاد منها کونه من العامة.

۱۵۵۶۵ - نصر بن مسلم بن صفوان بن سعید الجمال المکی:

لم یذکروه. روی العلاء بن طیب، عنه، کما تقدم فی علاء.

(۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، المختار بن أبی عبیدة الثقفی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، تمیم بن بهلول (۱)، نصر بن مزاحم (۲)، نصر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)

۱۵۵۶۶ - نصر بن نصیر البحرانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والمفید، عن أحمد بن إدریس، عنه، عن أبیه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری، ما یفید حسنه وکماله. جد ج ۳۸ / ۱۱۰، وکمبا ج ۹ / ۲۸۶.

ونقله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۵۷ مثله إلا أنه فیه: نصیر بن نصیر - بالیاء فی الابن و الأب.

۱۵۵۶۷ - نصر بن یزید:

روی عن القاسم، عن الصادق علیه السلام، کما فی الطب ص ۴۸.

۱۵۵۶۸ - نصیر أبو حمزة:

خادم أبی محمد العسکری علیه السلام. روی عنه ما یفید حسن عقیدته و کماله، کما فی رجال العلامة المامقانی، وکمبا ج ۱۲ / ۱۶۲، وجد ج ۵۰ / ۲۶۸.

۱۵۵۶۹ - نصیر بن أحمد البغدادی:

لم يذكروه. جملة من رواياته فى جد ج ۳۹ / ۲۲. لكن فى المصدر ج ۱ / ۱۹۲: نصر - بدون الياء - كما تقدم، وكمبا ج ۹ / ۳۵۲.

۱۵۵۷۰ - نصير بن زياد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۳۴۲ عن إسماعيل بن أبان، عنه، عن جابر، عن أبى جعفر عليه السلام - الخ، وكمبا ج ۲۰ / ۵۸، وجد ج ۹۶ / ۲۲۵.

۱۵۵۷۱ - نصير بن عبيد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۱ / ۱۵۴ عن بكر بن عبد الله بن حبيب، عنه،، عن نصر بن مزاحم - الخ، وجد ج ۱۱ / ۲۳۳، وكمبا ج ۵ / ۶۳.

۱۵۵۷۲ - النضر بن إسماعيل البلخى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى، عن سليمان بن داود المنقرى، عنه،

(۷۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، النضر بن إسماعيل البلخى (۱)، سليمان بن داود المنقرى (۱)، إسماعيل بن أبان (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، بكر بن عبد الله (۱)، أحمد بن إدريس (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الطب، الطبابة (۱)

عن أبى حمزة الثمالى - الخ، كما فى جد ج ۲۰ / ۱۱۲، وكمبا ج ۶ / ۵۰۹.

۱۵۵۷۳ - النضر بن الأصبغ بن منصور البغدادى المقيم ببلخ:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۱ / ۱۴۱ عن العباس بن طاهر، عنه، عن موسى بن هلال، عن هشام بن حسان.

۱۵۵۷۴ - النضر بن جابر الجرجانى:

من شيعة جرجان ومورد عناية أبى محمد العسكرى عليه السلام وألطافه حين ورد جرجان. كمبا ج ۱۲ / ۱۶۱، وجد ج ۵۰ / ۲۶۲.

۱۵۵۷۵ - النضر بن الحارث:

هو وعبد الله بن أمية ونوفل بن خويلد من الكفار الذين قالوا: لن نؤمن لك يا محمد حتى تأتينا بكتاب من عند الله - الخ، فأنزل الله تعالى: (ولو نزلنا عليك كتابا) - الآية. كمبا ج ۴ / ۲۷، وجد ج ۹ / ۸۴.

وسائر ذمومه وأنه من الفراعنة. كمبا ج ۶ / ۲۴۹ و ۲۵۷ و ۲۶۴ و ۳۳۶، و جد ج ۱۷ / ۲۲۷ و ۲۲۸ و ۲۵۵ و ۲۸۲، وج ۱۸ / ۱۵۹. وكذا فى السفينة لغة (نضر).

۱۵۵۷۶ - النضر بن الحارث الضبى:

لم يذكروه. قتل بصفين. وله أشعار. فراجع كتاب صفين.

۱۵۵۷۷ - النضر بن حميد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۶۹ عن إبراهيم بن مختار، عنه، عن أبى إسحاق، عن الأصبغ بن نباتة، عن أمير المؤمنين عليه السلام - الخ، وكمبا ج ۲۳ / ۱۲۲، وجد ج ۱۰۴ / ۱۲۹.

وروى المفيد فى الإرشاد بإسناده، عن جعفر بن سليمان، عنه، عن أبى الجارود، عن الحارث الهمدانى - الخ. كمبا ج ۹ / ۴۰۳، وجد ج ۳۹ / ۲۵۵.

(۷۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)،

کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن أمیة (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عباس بن طاهر (۱)، جعفر بن سلیمان (۱)، القتل (۱)، الهلال (۱)، السفینة (۱)

۱۵۵۷۸ – النضر بن خلیفة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۶۰ عن أحمد بن حماد الهمدانی، عنه وبرید بن معاویة العجلی معا، عن إسماعیل بن رجاء – الخ.

۱۵۵۷۹ – النضر بن السری:

لم یذکروه. روی زید بن محمد بن قابوس، عنه، عن سلیمان بن سفیان، کما فی کتاب النصوص باب ۲۹. وتقدم فی زید ما یتعلق به.

۱۵۵۸۰ – النضر بن سوید الصیرفی:

من أصحاب الکاظم علیه السلام. ثقة بالاتفاق، صحیح الحدیث. وله کتاب یرویه جماعة.

۱۵۵۸۱ – النضر بن شعیب:

وقع فی طریق الصدوق فی الفقیه باب الوصیة بالعتق عنه، عن خالد بن زیاد، عن الجازی، عن أبی عبد الله علیه السلام.

أقول: روی الصفار فی البصائر عن محمد بن الحسین (یعنی ابن أبی الخطاب)، عنه، عن عبد الغفار الجازی، عن أبی عبد الله علیه السلام روایة الطینة وأقسامها. کمبا ج ۷ / ۱۸۱، وجد ج ۲۵ / ۹.

یر: محمد بن الحسین، عنه، عن خالد بن ماد، عن الثمالی، عن أبی جعفر علیه السلام قال: سمعته یقول: إنا لخزان الله فی سمائه وخزانه فی أرضه – الخ. کمبا ج ۷ / ۳۰۱، وجد ج ۲۶ / ۱۰۵.

وبهذا الاسناد روایة أخری. جد ج ۴۲ / ۷۷، وکمبا ج ۹ / ۶۱۶.

یر: محمد بن الحسین، عنه، عن محمد بن الفضیل، عن الثمالی، ما یفید حسنه و کماله. کمبا ج ۹ / ۱۳۲، وجد ج ۳۶ / ۲۴۷.

وروی الصدوق، عن أبیه وابن الولید، عن الحمیری، عن ابن أبی الخطاب (یعنی محمد بن الحسین)، عنه، عن عبد الغفار الجازی، عن أبی عبد الله علیه السلام. کتاب

(۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الغفار الجازی (۲)، برید بن معاویة (۱)، سلیمان بن سفیان (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، خالد بن زیاد (۱)، محمد بن الحسین (۴)، محمد بن الفضیل (۱)، أحمد بن حماد (۱)، النضر بن شعیب (۱)، نضر بن سوید (۱)، زید بن محمد (۱)، الوصیة (۱)

الکفر ص ۱۹، وکمبا ج ۹ / ۳۹، وجد ج ۳۵ / ۲۰۸، وج ۷۲ / ۱۵۹.

لی: ابن المتوکل، عن محمد بن یحیی العطار، عن ابن أبی الخطاب، عنه، عن القلانسی، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۳ / ۳۰۰، وجد ج ۸ / ۳۷.

ختص ص ۲۹۳: عن محمد بن الحسین بن أبی الخطاب، عنه، عن عمر بن خلیفة، حدیث الباقر علیه السلام یقول: أیها الناس علمنا منطق الطیر وأوتینا من کل شئ – الخ.

۱۵۵۸۲ – النضر بن شمیل النحوی البصری:

لم یذکروه. کان عالما بفنون من العلم وصاحب غریب وفقه وشعر ومعرفة بأیام العرب. وهو من أصحاب الخلیل بن أحمد. مات سنة ۲۰۲.

جملة من أحواله وحکایاته فی تتمة المنتهی ص ۲۱۰.

وروی عیسی بن أحمد العسقلانی، عنه، کما فی التوحید باب الأمر والنهی.

۱۵۵۸۳ – النضر بن صالح:

لم یذکروه. روی أبو زهیر العبسی، عنه قضایا صفین، کما فی کتاب صفین فی ثلاثة مواضع.

۱۵۵۸۴ – النضر بن عجلان الأنصاری:

لم یذکروه. هو من حسان أصحاب أمیر المؤمنین یوم صفین. له أشعار تفید حسنه.

فراجع کتاب صفین ص ۳۶۵.

۱۵۵۸۵ – النضر بن قابوس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن عمر، عن أبیه عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام – الخ. کتاب الأخلاق ص ۲۳۶، وجد ج ۷۲ / ۶۵.

۱۵۵۸۶ – النضر بن قرواش الخزاعی الکوفی الجمال:

عد من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ووقع فی طریق الکلینی

(۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن الحسین بن أبی الخطاب (۱)، محمد بن یحیی العطار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الخلیل بن أحمد (۱)، عیسی بن أحمد (۱)، عمر بن خلیفة (۱)، محمد بن عمر (۱)، النهی (۱)، الموت (۱)

عن ابن محبوب، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۱۶۹، وجد ج ۵۸ / ۳۱۸.

وروی البرقی، عن علی بن الحکم، عنه قال: قال أبو الحسن الماضی علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۴ / ۸۷۱، وجد ج ۶۶ / ۲۷۹.

وفیه ذم، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۷۱، وجد ج ۴۶ / ۲۵۲.

سن ج ۱ / ۲۷۵: عن الحکم بن مسکین، عنه، عن الصادق علیه السلام.

۱۵۵۸۷ – النضر بن کثیر:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام، سأله تعلیم دعاء عند البیت الحرام، کما فی المستدرک ج ۲ / ۱۴۵ مکررا و ۱۵۶.

۱۵۵۸۸ – النضر بن کنانة:

هو من أجداد النبی صلی الله علیه وآله. وهو قریش، والقرشی. منسوب إلیه، کما فی منتهی الآمال ص ۵.

۱۵۵۸۹ – النضر بن اللیث المروزی:

لم یذکروه. روی الشیخ عن قرقارة، عنه، عن ابن طلحة الجحدری – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۶، وجد ج ۵۲ / ۲۰۷.

۱۵۵۹۰ – النضر بن محمد الهمدانی:

من أصحاب مولانا الهادی صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق. وکذا عده قب أیضا. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۲۱۶.

۱۵۵۹۱ – النضر بن مرداس:

لم یذکروه. وقع فی طریق الراوندی، عن محمد بن سنان، عنه، عن إسحاق بن عمار، مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۷ حدیث ۸.

(۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، النضر بن محمد الهمدانی (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن سنان (۱)

۱۵۵۹۲ – النضر بن منصور:

روی الحکم بن سلیمان، عنه، عن عقبة بن علقمة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

المستدرک ج ۳ / ۹۶ عن کتاب الغارات.

۱۵۵۹۳ – نضلة بن عبید الله:

صحابی من أصفیاء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما عن البرقی. وهو المعروف بکنیته أبی برزة الأسلمی وسیأتی.

۱۵۵۹۴ – النظام ابن أخت أبی الهذیل العلاف:

لم یذکروه. هو شیخ المعتزلة. ومن کلامه: إن علی بن أبی طالب محنة علی المتکلم. إن وفی حقه غلا، وإن بخسه حقه أساء. والمنزلة الوسطی دقیقة الوزن، حادة الشأن، صعب الترقی إلا علی الحاذق الدین. کمبا ج ۸ / ۱۵۷، وج ۹ / ۴۵۶، و جد ج ۴۰ / ۱۲۵. وفی السفینة ما یتعلق به.

۱۵۵۹۵ – النظر بن عجلان:

لم یذکروه. شجاع شاعر من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما و آلهما. ویأتی فی أخیه نعیم ما یتعلق به.

۱۵۵۹۶ – نعثل الیهودی:

سؤاله عن رسول الله صلی الله علیه وآله: صف لی ربک. وسؤاله عن أوصیائه علیهم السلام. وإیمانه وأشعاره فی مدحه. جد ج ۳ / ۳۰۳. وتمامه فی ج ۳۶ / ۲۸۳، وکمبا ج ۲ / ۹۴، وج ۹ / ۱۳۹.

تشبیه عائشة عثمان بنعثل الیهودی وقولها: اقتلوا نعثلا. قتل الله نعثلا. فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۸۱.

۱۵۵۹۷ – النعمان بن أبی الجعد:

لم یذکروه. خرج مع المختار لطلب الثار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۸، وجد ج ۴۵ / ۳۶۸.

(۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، مدرسة المعتزلة (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الحکم بن سلیمان (۱)، نضلة بن عبید (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

۱۵۵۹۸ – النعمان بن أبی الدلهاب:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال، عن محمد بن علی بن إسماعیل، عنه، عن الحسین بن عبد الرحمن، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: الصدیقون ثلاثة:

علی بن أبی طالب، وحبیب النجار، ومؤمن آل فرعون. کمبا ج ۹ / ۷۸، وجد ج ۳۵ / ۴۱۴.

۱۵۵۹۹ – النعمان بن أحمد بن نعیم القاضی الواسطی أبو الطیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۵ عن أبی المفضل، عنه، عن محمد بن شعبة بن خوال – الخ. ومثله فی کمبا ج ۱۷ / ۳۷، وکتاب الکفر ص ۵۹، وکتاب العشر ص ۱۷۵، وجد ج ۷۵ / ۲۱۰، وج ۷۲ / ۳۲۶، وج ۷۷ / ۱۲۳.

وفیه ج ۱ / ۷۲ عن المفید، عن علی بن بلال المهلبی، عنه، روایة أخری. ونقله فی جد ج ۱۸ / ۱، وکمبا ج ۶ / ۲۹۷.

وروی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۷۲ عن أحمد بن الحسن القطان، عنه، عن أحمد بن سنان القطان مکررا، وجد ج ۳۶ / ۲۳۳، وکمبا ج ۹ / ۱۲۹.

۱۵۶۰۰ – النعمان بن بشیر:

لم یذکروه. روی أحمد بن النضر الخزاز، عنه قال: زاملت جابر بن یزید الجعفی إلی الحج. ثم نقل ما جری بینه وبین مولانا الباقر علیه السلام ومعجزته وکرامته علیه السلام. فراجع ختص ص ۶۷.

۱۵۶۰۱ – النعمان بن بشیر بن سعد الأنصاری:

هو الذی أخذ أصابع نائلة امرأة عثمان التی قطعت وقمیص عثمان الذی قتل فیه وهرب به إلی معاویة بالشام. وکان معاویة یعلق قمیصه وفیه الأصابع لتهییج الناس علی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۳۹۱. وکان مع معاویة یوم صفین. ج ۸ / ۵۰۰، وجد ج ۳۲ / ۵۱۵.

وسائر ما یدل علی کفره وزندقته فی کمبا ج ۸ / ۶۷۵ و ۷۲۸. وفیه أنه من أمراء

(۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن علی بن إسماعیل (۱)، أحمد بن الحسن القطان (۱)، أحمد بن النضر الخزاز (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، النعمان بن بشیر (۲)، جابر بن یزید (۱)، أحمد بن نعیم (۱)، علی بن بلال (۱)، آل فرعون (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)

یزید. ویدل علیه أیضا ما فی ج ۱۰ / ۲۲۹، وجد ج ۳۴ / ۳۱ و ۲۸۹، وج ۴۵ / ۱۴۶، و کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۳۱۴.

روایاته عن رسول الله صلی الله علیه وآله فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۹۰، وکتاب الأخلاق ص ۹۹، وکمبا ج ۹ / ۱۰۷ و ۱۱۸ و ۴۱۱، وجد ج ۳۶ / ۱۲۷ و ۱۸۵، وج ۳۹ / ۲۸۸، وج ۷۰ / ۳۰۶. وفی السفینة ما یتعلق به.

۱۵۶۰۲ – النعمان بن ثابت أبو حنیفة المشهور:

هو أحد الأئمة الأربعة للعامة. منحرف عن الصادق علیه السلام و. ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۴۲۸ لغة (حنف). مات سنة ۱۵۰ وله سبعون سنة. و نقل فی القاموس عن کتب العامة ذمه وخباثته.

۱۵۶۰۳ – النعمان بن حمید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۲۵ عن إبراهیم بن المختار، عنه، عن أبی إسحاق، عن الأصبغ.

۱۵۶۰۴ – النعمان الرازی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه جعفر بن بشیر وابن أبی عمیر بواسطة حماد.

أقول: روی أبان بن عثمان، عنه، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۲۰ / ۱۰۷، و کمبا ج ۶ / ۵۰۸، وروضة الکافی ح ۹۰. وروی عنه محمد بن سفیان، کما تقدم.

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه محمد بن سنان، عنه.

۱۵۶۰۵ – النعمان بن سعید (وسعد أصح):

روی الصدوق فی أمالیه ص ۲۲ بإسناده، عن عبد الرحمن بن إسحاق، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام قال: أنا حجة الله وأنا خلیفة الله وأنا صراط الله وأنا باب الله وأنا خازن علم الله وأنا المؤتمن علی سر الله وأنا إمام البریة بعد خیر الخلیقة محمد نبی الرحمة. ونقله فی کمبا ج ۹ / ۴۲۲ عنه مثله إلا أنه أبدل سعید بسعد بدون الیاء

(۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، إبراهیم بن المختار (۱)، النعمان بن ثابت (۱)، النعمان الرازی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، أبان بن عثمان (۱)، محمد بن سفیان (۱)، محمد بن سنان (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الموت (۱)، الحج (۱)، السفینة (۲)

وهکذا ذکره بدون الیاء فی جد ج ۳۹ / ۳۳۵، والعیون ج ۲ / ۲۵۸، والأمالی ص ۷۳ عنه، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث فضل زیارة الرضا علیه السلام. و کذا فی کمبا ج ۱۲ / ۸۵، وجد ج ۴۹ / ۲۸۶.

وزعم کون سعید مصحف صهبان فاسد.

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه سعید بن جبیر.

۱۵۶۰۶ – النعمان بن سور:

لم یذکروه. روی عبد الرحمن بن إسحاق، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۲۳ / ۲۷، وجد ج ۱۰۳ / ۱۰۲. أقول: أظن أن سورا مصحف سعد فیتحد مع السابق.

۱۵۶۰۷ – النعمان بن صهبان:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وقال علیه السلام یوم الجمل: من دخل داره فهو آمن، کما قاله الشیخ فی رجاله وغیره فی غیره.

وکان فی جند معقل بن قیس فی مقاتلة الخریت الناجی رئیس الخوارج وقتل الخریت، کما فی کمبا ج ۸ / ۶۱۷، وجد ج ۳۳ / ۴۱۵.

۱۵۰۶۸ – النعمان الصیرفی:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی بإسناده، عن زکریا بن یحیی، عنه، عن علی بن جعفر حدیثا طویلا. کمبا ج ۱۴ / ۸۷۰، وجد ج ۶۶ / ۳۱۰.

لکن فی المصدر: زکریا بن یحیی بن النعمان الصیرفی، عن علی بن جعفر، فی باب الإشارة والنص علی الجواد علیه السلام. وتقدم.

۱۵۶۰۹ – النعمان بن عجلان:

هو من بنی زریق. کان عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی البحرین وعمان، کما قاله الشیخ فی رجاله. وهو الزرقی الأنصاری العامل علی البحرین من قبله. کمبا ج ۸ / ۶۳۹، وجد ج ۳۳ / ۵۱۵.

(۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سعید بن جبیر (۱)، زکریا بن یحیی بن النعمان (۱)، النعمان بن صهبان (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، النعمان بن عجلان (۱)، علی بن جعفر (۲)، معقل بن قیس (۱)، الخوارج (۱)، الزیارة (۱)

أشعاره الدالة علی حسنه وکماله فی کمبا ج ۹ / ۲۶۵، وجد ج ۳۸ / ۲۵. وهو من شهود علی علیه السلام یوم صفین عند التحکیم. وکان لسان الأنصار و شاعرهم. وله أشعار یوم صفین فراجع کتاب صفین. وتقدم فی عمرو بن أبی سلمة.

وهو من رواة حدیث الغدیر وشهد له بذلک یوم المناشدة. کتاب الغدیر ج ۱ / ۵۹. ویأتی فی أخیه نعیم ما یتعلق به.

۱۵۶۱۰ – النعمان بن عمرو الأزدی الراسبی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وحضر معه یوم صفین. وأتی کربلاء لیلة الثامن وانضم إلی الحسن علیه السلام وتشرف بالشهادة بین یدیه یوم عاشوراء، کما قاله المامقانی، وفی کمبا ج ۱۰ / ۲۰۷، وجد ج ۴۵ / ۶۴. وتشرف بالتسلیم علیه فی الزیارة الرجبیة، کما فی کمبا ج ۲۲ / ۲۰۵، وجد ج ۱۰۱ / ۳۴۱.

بعض روایاته الشریفة فی بشا ص ۱۵۴.

۱۵۶۱۱ – النعمان بن عمرو الجعفی:

روی محمد بن الفضل بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن محمد بن إسماعیل بن عبد الرحمن الجعفی، عن الصادق علیه السلام. وعده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۵۶۱۲ – النعمان بن قتادة بن ربعی:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام وعامله على مكة.

۱۵۶۱۳ – النعمان بن مالك الخزرجي:

صحابي شهد بدرا واستشهد يوم أحد، كما قاله المامقاني. ويشهد له ما في جد ج ۲۰ / ۱۲۴، وكمبا ج ۶ / ۵۱۱.

۱۵۶۱۴ – النعمان بن محمد بن منصور:

قاضي مصر، أبو حنيفة الشيعة. ذكره المحدث القمي في السفينة وصاحب

(۸۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، النعمان بن قتادة بن ربعى (۱)، النعمان بن عمرو الجعفى (۱)، عبد الرحمن الجعفى (۱)، محمد بن إسماعيل (۱)، النعمان بن عمرو (۱)، النعمان بن محمد (۱)، حديث الغدير (۱)، محمد بن الفضل (۱)، الشهادة (۲)، السفينة (۱)

الروضات والعلامة المامقاني ومحصول كلامهم أنه كان مالكيا ثم اهتدى إلى الولاية وصار إماميا وصنف على طريقة الشيعة كتبا، منها كتاب دعائم الاسلام.

وهو أحد الأئمة الفضلاء من أهل العلم والفقه والدين والنبل على ما لا مزيد عليه، وكان في غاية الفضل من أهل القرآن والعلم بمعانيه. وكان عالما بوجوه الفقه واختلاف الفقهاء واللغة والشعر. وألف لأهل البيت عليهم السلام من الكتب آلاف أوراق بأحسن تأليف. وعمل في المناقب والمثالب كتابا حسنا.

وله ردود على المخالفين، وكتاب اختلاف الفقهاء وينتصر فيه لأهل البيت.

وأخبار كتاب الدعائم منقولة عن الأئمة عليهم السلام ولم يرو فيه عن الأئمة بعد مولانا الصادق عليه السلام خوفا من الخلفاء الإسماعيلية. وتحت ستر التقية أظهر الحق كما هو ظاهر لمن تعمق فيه. ومات في رجب سنة ۳۶۳.

وأولاده من الأفاضل على بن النعمان ومحمد بن النعمان.

۱۵۶۱۵ – النعمان بن المنذر الفهري:

مذموم ملعون. قال لرسول الله صلى الله عليه وآله حين جاء بالولاية: هذا شئ قلته من عندك أو من عند ربك؟ قال: من عند ربي. فقال: اللهم أنزل علينا حجارة من السماء. فجاءه حجر وقتله. كمبا ج ۹ / ۲۰۶، وجد ج ۳۹ / ۹۶.

۱۵۶۱۶ – النعمان بن المنذر ملك العرب: قصة بنته في السفينة.

۱۵۶۱۷ – النعمان بن يحيى الأزرق:

لم يذكروه. وقع في طريق الصدوق، عن الحكم بن مسكين، عنه، عن أبي حمزة الثمالي، عن أبي جعفر عليه السلام. كمبا ج ۵ / ۴۴۸، وجد ج ۱۴ / ۴۸۷، و ج ۷۵ / ۳۴۶، وكتاب العشرة ص ۲۱۲.

۱۵۶۱۸ – النعمان بن يعلى:

لم يذكروه. روى في كتاب الطب ص ۸۲ بإسناده، عن الوليد بن أبان، عنه، عن جابر الجعفي، عن أبي جعفر عليه السلام، وكمبا ج ۱۶ / ۸، وجد ج ۷۶ / ۸۷.

(۸۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، الوليد بن أبان (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، على بن النعمان (۱)، يحيى الأزرق (۱)، محمد بن النعمان (۱)، الحكم بن مسكين (۱)، جابر الجعفى (۱)،

القرآن الکریم (۱)، القتل (۱)، التقیة (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

الطب ص ۱۳۳: عن محمد بن إسماعیل بن الولید بن مروان، عنه، عن جابر. و نقله فی کمبا ج ۲۳ / ۶۸، وجد ج ۱۰۳ / ۲۹۳.

۱۵۶۱۹ – نعمة الله:

هو محمد بن الحسن بن إسحاق المذکور. الشیخ الأجل نعمة الله المعروف بابن خاتون. والسید الأجل نعمة الله الجزائری مذکوران فی السفینة.

۱۵۶۲۰ – نعیم الأحول:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۳۹۴ عن أبیه، عن صفوان، عن فضیل بن عثمان، عنه قال: دخلت علی أبی عبد الله علیه السلام – فنقل إطعامه له وروایته عن أبیه فضل الاطعام، وکتاب العشرة ص ۱۰۴، وجد ج ۷۴ / ۳۶۴.

۱۵۶۲۱ – نعیم بن جعفر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص، عن خالد بن المفلس، عنه، عن أبی حمزة الثمالی، الحدیث السجادی علیه السلام أن الأئمة بعده ثمانیة أئمة أبرار، من أحبهم وعمل بأمرهم کان معهم فی السنام الأعلی، ومن أبغضهم و ردهم أو رد واحدا منهم، فهو کافر بالله وآیاته. جد ج ۳۶ / ۳۸۸، وکمبا ج ۹ / ۱۶۳.

روایته الأخری فی النص علیهم وفضائلهم وما یفید حسنه وکماله فی جد ج ۳۶ / ۳۴۵، وکمبا ج ۹ / ۱۵۵. وفیه وفی کفایة الأثر باب ۲۵ عن خلف بن المفلس، عنه، عن أبی حمزة الثمالی.

۱۵۶۲۲ – نعیم بن الحارث بن العلیة:

لم یذکروه. أتی معاویة لما قتل ابن عمه نعیم بن صهیب بن العلیة، فقال: إن هذا القتیل ابن عمی فهبه لی أدفنه. فقال: لا ندفنهم فلیسوا أهلا لذلک، فوالله ما قدرنا علی دفن عثمان معهم إلا سرا. قال: والله لتأذنن لی فی دفنه أو لألحقن بهم و لأدعنک. فأجاز فدفنه. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۲۸۷، وکتاب صفین.

(۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن الحسن بن إسحاق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، نعیم الأحول (۱)، القتل (۱)، الدفن (۱)، السفینة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

یستفاد منه ذمه وأنه من أتباع معاویة بخلاف ابن عمه المقتول نعیم بن صهیب وأنه من أتباع أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۵۶۲۳ – نعیم بن حماد:

لم یذکروه. روی عن الدراوردی، کما فی الإقبال ص ۵۴۲. وله کتاب الفتن نقل منه السید فی کتابه الملاحم کثیرا علی وجه ظاهره الاعتماد علیه.

۱۵۶۲۴ – نعیم بن خارجة: هو ابن دجانة الآتی إن شاء الله.

۱۵۶۲۵ – نعیم بن دجاجة الأسدی:

کان من شرطة الخمیس. ولما بعث أمیر المؤمنین علیه السلام إلی لبید بن عطارد – أو بشر بن عطارد – لیجاء به، فبینما یجیئون به قام نعیم بن دجاجة فخلصه من أیدیهم وأفلته. فقال أمیر المؤمنین علیه السلام: علی بنعیم. فأمر به فضرب ضربا مبرحا، فلما ولوا به قال: یا أمیر المؤمنین! إن المقام معک ذل وإن فراقک کفر. قال: إنه لکذاک. وقال: عفوت عنک لأن کلامک الأول سیئة والثانیة حسنة ندفعها بها.

فهذه بهذه. هذا ملفق خبر الکشی عن الحسن بن محبوب – کما فی رجال المامقانی – و کمبا ج ۸ / ۷۳۳، وج ۹ / ۵۱۹ و ۶۴۵، وجد ج ۴۱ / ۴۹، وج ۴۲ / ۱۸۶، و ج ۳۴ / ۳۱۶، والأمالی ص ۲۱۹.

۱۵۶۲۶ – نعیم بن سالم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۶۷ عن دارم بن قبیصة، عنه، عن أنس بن مالک، حدیث الولایة.

۱۵۶۲۷ – نعیم بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق محمد بن العباس بن ماهیار، عن یوسف بن یعقوب، عن محمد بن أبی بکر المقری، عنه، عن لیث. حلیة الأبرار ج ۲ / ۶۴۹.

(۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، نعیم بن دجاجة الأسدی (۱)، حدیث الولایة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، یوسف بن یعقوب (۱)، دارم بن قبیصة (۱)، نعیم بن خارجة (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، أنس بن مالک (۱)

۱۵۶۲۸ – نعیم بن صالح الطبری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا علیه السلام. روی علی بن محمد بن جعفر، عنه ودارم بن قبیصة معا، عن الرضا علیه السلام. الخصال ج ۲ / ۳۱، وکمبا ج ۲۳ / ۱۴، وجد ج ۱۰۳ / ۴۱.

وروی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۷۴ عن علی بن محمد بن عیینة (عنبسة فی مواضع)، عنه ودارم بن قبیصة والحسن بن سلیمان الملطی، عن الرضا علیه السلام الحدیث النبوی: أنا خزانة العلم وعلی مفتاحها – الخ. ونقله فی جد ج ۴۰ / ۲۰۱، وکمبا ج ۹ / ۴۷۲.

وفیه ج ۲ / ۷۰: عنه، عنه ودارم، عن الرضا علیه السلام – الخ. ونقله فی کتاب العشرة ص ۲۳۹، وجد ج ۷۵ / ۴۵۱.

وروی الصدوق، عنه، عنه، عن الرضا علیه السلام، روایة أخری. کتاب العشرة ص ۱۳۰، وجد ج ۷۵ / ۴۵.

۱۵۶۲۹ – نعیم بن صهیب بن علیة:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما تقدم فی نعیم بن الحارث.

۱۵۶۳۰ – نعیم بن عجلان بن النعمان بن عامر بن زریق الأنصاری الزرقی الخزرجی:

هو وأخواه نظر ونعمان أدرکوا النبی صلی الله علیه وآله. وهم من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ولهم فی صفین مواقف وکانوا شجعانا شعراء.

ومات النعمان والنظر فی خلافة الحسن المجتبی علیه السلام وبقی نعیم فی الکوفة ولحق بالحسین علیه السلام واستشهد یوم عاشوراء فی الحملة الأولی قبل الظهر.

وتشرف بسلام الناحیة المقدسة والسلام فی الزیارة الرجبیة. فراجع کتاب العلامة المامقانی، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۷. وتشرفه بالسلام فیه ص ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۳ و ۲۰۵، وجد ج ۴۵ / ۶۴ و ۷۰، وج ۱۰۱ / ۲۷۲ و ۳۴۰.

(۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة الکوفة (۱)، علی بن محمد بن جعفر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسن بن سلیمان (۱)، دارم بن قبیصة (۲)، نعیم بن عجلان (۱)، علی بن محمد (۱)

۱۵۶۳۱ – نعیم القابوسی:

ثقة لعده الشیخ المفید من خاصة الکاظم علیه السلام وثقاته وأهل الورع و العلم والفقه من شیعته الذین رووا النص منه علی ابنه علی الرضا علیه السلام.

کمبا ج ۱۲ / ۸۱، وجد ج ۴۹ / ۲۷۵.

۱۵۶۳۲ – نعیم القضاعی:

روی الحسن بن عمارة، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام، کما فی روضة الکافی ح ۵۸۸.

۱۵۶۳۳ – نعیم بن مسعود الأشجعی:

هو المعنی بالناس فی قوله: (الـذین قال لهم الناس إن الناس قـد جمعوا لکم فاخشوهم) – الآیة. کمبا ج ۶ / ۵۰۹ و ۴۹۳، وجد ج ۲۰ / ۴۳.

أسـلم فی غزوة الأحزاب فقال: یا رسول الله أسـلمت ولم یعلم بی أحـد فمرنی بأمرک. فقال له: أنت رجل واحـد فخـذل ما اسـتطعت. فاحتال فیهم وفرقهم. کمبا ج ۶ / ۵۰۳، و ۵۳۴.

جملة من قضایاه فی جد ج ۲۰ / ۴۲ و ۶۵ و ۱۱۰ و ۲۰۷ و ۲۲۳، وکمبا ج ۶ / ۴۹۳ و ۴۹۸، و ۵۰۹ و ۵۲۴ و ۵۳۰.

۱۵۶۳۴ – نعیم النخعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۳۵۵ عن أبی عبد الله الجرجانی، عنه، عن الضـحاک، عن ابن عباس، حدیث نزول التفاحة من السماء علی الخمسة الطیبة علیهم السلام.

۱۵۶۳۵ – نعیم بن الولید:

لم یـذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه فی کامل الزیارة ص ۲۰۱ عن فضالة بن أیوب، عنه، عن یوسف الکناسـی، عن أبی عبد الله علیه السلام، وصف زیارة الحسین

(۸۷)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السـلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السـلام (۱)، عبـد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصـدوق (۱)، معرکـة الأحزاب أو الخندق (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، نعیم بن الولید (۱)، نعیم القابوسی (۱)، یوسف الکناسی (۱)، نعیم القضاعی (۱)، ابن قولویه (۱)، الزیارة (۱)

علیه السلام. ونقله فی کمبا ج ۲۲ / ۱۴۵، وجد ج ۱۰۱ / ۱۵۷.

وبإسناده، عنه فیه ص ۲۵۳ عنه، عنه، زیارة الوداع، وکمبا ج ۲۲ / ۱۸۶، و جد ج ۱۰۱ / ۲۸۲.

۱۵۶۳۶ – نعیم بن هبیرة:

لم یذکروه. هو من رؤساء جند المختار أرسله فی ثلاثمائة فارس وستمائة راجل.

وقتل یومئذ. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۸، وجد ج ۴۵ / ۳۶۹.

وهو من رؤساء جند أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۰۵.

۱۵۶۳۷ – نعیمان بن عمر بن رفاعة:

صحابی شـهد العقبـة وبـدرا والمشاهـد بعـدها وکان کثیر المزاح یضـحک النبی بمزاحه، کما فی جال المامقانی، وجد ج ۱۶ / ۲۹۶، وکمبا ج ۶ / ۱۶۵.

جملة من قضایاه ومزاحه فی السفینة لغة (نعم).

۱۵۶۳۸ – نفطویه:

لم یذکروه. روی عن الحسین بن أحمد بن خالویه روایة الفضائل: کما فی بشا ص ۲۳۸.

۱۵۶۳۹ – نفیع الأنصاری:

خبیث، یستفاد ذمه مما جری بینه وبین موسی بن جعفر علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۷۵ و ۲۸۵، وجد ج ۴۸ / ۱۴۳ و ۱۷۶. وفی نسخة: نقیع - بالقاف - کما فی کمبا ج ۱۷ / ۲۰۶، ولکن فی جد ج ۷۸ / ۳۳۳: نفیع.

۱۵۶۴۰ - نفیل بن هشام بن سعید بن زید القرشی: لم یذکروه. تقدم فی جده سعید.

۱۵۶۴۱ - نقیع:

لم یذکروه. هو مذموم أراد أن یسیئ بمولانا الکاظم علیه السلام فرجع خاسئا

(۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: کثرة المزاح (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الحسین بن أحمد بن خالویه (۱)، سعید بن زید (۱)، الشهادة (۱)، الزیارة (۱)، السفینة (۱)

وهو حسیر. کمبا ج ۱۷ / ۲۰۶، ولکن فی جد ج ۷۸ / ۳۳۳: نفیع، بدل نقیع، و دلائل الإمامة للطبری ص ۱۵۶.

۱۵۶۴۲ - نمیر بن وعلة:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم، عن عمر بن سعد، عنه، عن عامر الشعبی قضایا صفین، کما فی أزید من خمسة مواضع من کتاب صفین.

وروی أبو مخنف، عنه، عن أبی الوداک، کما فیه ص ۱۴۸ وغیره.

۱۵۶۴۳ - نمیر بن یزید الحمیری: لم یذکروه. هو من أتباع معاویة.

۱۵۶۴۴ - نوح بن إبراهیم المحاربی:

لم یذکروه. روی الکشی فی رجاله ص ۲۶۳ عن جعفر بن أحمد، عنه قال:

وصفت الأئمة لأبی عبد الله علیه السلام فقلت: أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شریک له وأن محمدا عبده ورسوله وأن علیا إمام ثم الحسن ثم الحسین ثم علی بن الحسین ثم محمد بن علی ثم أنت. فقال: رحمک الله. ثم قال: إتقوا الله، علیکم بالورع، و صدق الحدیث، وأداء الأمانة، وعفة البطن والفرج. ونقله مثله فی جد ج ۳۶ / ۴۰۲، وکمبا ج ۹ / ۱۶۷.

۱۵۶۴۵ - نوح بن أبی حمزة الثمالی:

لم یذکروه. استشهد مع زید الشهید، کما تقدم فی أبیه.

۱۵۶۴۶ - نوح بن أبی النعمان:

لم یذکروه. روی محمد بن أیوب بن دراج، عنه، عن صخر بن الحکم الفزاری حدیث الرایات الخمس یوم القیامة. جد ج ۳۷ / ۳۴۴، وکمبا ج ۹ / ۲۵۹.

۱۵۶۴۷ - نوح بن أحمد بن الحسن:

لم یذکروه. روی التلعکبری، عن محمد بن أحمد بن الحسن بن شاذان، عنه، عن إبراهیم بن أحمد بن أبی حصین، عن جده، عن یحیی بن عبد الحمید، حدیث جوامع

(۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: عمر بن سعد لعنه الله (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، یوم القیامة (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، محمد بن أحمد بن الحسن (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن أیوب (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، جعفر بن أحمد (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن علی (۱)، الشهادة (۳)، الأمانة، الإئتمان (۱)، الخمس (۱)

الفضائل الدالة علی إمامة أمیر المؤمنین علیه السلام واشتراط قبول الأعمال بالولایة.

کمبا ج ۹ / ۲۹۲، وجد ج ۳۸ / ۱۳۴، وتأتی الروایة بتمامها فی یحیی بن عبد الحمید.

ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۲۳ عن کنز الکراجکی، عن محمد بن أحمد بن شاذان، عن نوح بن أحمد بن أیمن، عن إبراهیم بن أحمد بن أبی حصین - الخ. ومثله فی الکنز ص ۱۸۵.

۱۵۶۴۸ - نوح بن الحسن أبو محمد:

لم یذکروه. روی مکی بن أحمد، عنه، کما تقدم فی مکی.

۱۵۶۴۹ - نوح بن الحکم أبو الیقظان الهمدانی المرهبی الکوفی:

من أصحاب أبی عبد الله علیه السلام. ثقة بالاتفاق.

۱۵۶۵۰ - نوح بن دراج النخعی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وهو القاضی من الشیعة فی الکوفة ویقضی بقضاء علی علیه السلام واعتذر عن ذلک بأنه سأل أخاه جمیلا: لم لا تأتی المسجد؟

فقال: لیس لی إزار، کما قاله العلامة کله فی صه. ولقد أخذ ذلک مما رواه الکشی، عن محمد بن مسعود، عن حمدان بن أحمد.

وحکی عن الشیخ فی کتاب العدة أنه من العامة لکن الطائفة عملت برواياته.

أقول: ونسبته إلی العامة ضعیفة لما تقدم. فلا وجه لقول المجلسی أنه موثق بل هو ثقة. وأثبت المحدث النوری کونه ثقة إمامیا.

ویروی عنه ابن أبی عمیر و محمد بن السکین. وتقدم فی ابنه أیوب مدحه. وأحفاده وأخوه جمیل تقدم. وفی السفینة ما یتعلق به.

۱۵۶۵۱ - نوح بن شعیب البغدادی:

عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الجواد علیه السلام. ونقل عن الفضل بن شاذان أنه کان فقیها عالما صالحا مرضیا. وقیل: إنه نوح بن صالح. انتهی. وتبعه فی ذلک من تأخر عنه. ویشهد علی ذلک ما فی کمبا ج ۱۲ / ۱۲۵، وجد ج ۵۰ / ۱۰۶.

(۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، العلامة المجلسی (۱)، محمد بن أحمد بن شاذان (۱)، نوح بن شعیب البغدادی (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، أبو الیقظان (۱)، مکی بن أحمد (۱)، نوح بن الحکم (۱)، نوح بن أحمد (۱)، نوح بن دراج (۱)، محمد بن مسعود (۱)، السجود (۱)

وروی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۴۲۴ عنه، عن نادر الخادم، عن الرضا علیه السلام. ومثله فی ص ۴۲۶ و ۵۰۵.

۱۵۶۵۲ - نوح بن شعیب النیسابوری:

وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ص ۱۹ عن محمد بن أسلم، عنه، عن عبد العزیز بن المهتدی.

وفی أمالی الصدوق ص ۲۲ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن عبید الله بن عبد الله الدهقان، عن عروة ابن أخی شعیب العقرقوفی، عن شعیب، عن أبی بصیر - الخ. ومثله فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة.

وروی البرقی فی سن ج ۱ / ۲۹۵ عنه، عن عبید بن عبد الله الدهقان - الخ. وکذا فیه ج ۲ / ۴۱۴ عنه، عن صفوان بن یحیی. وج ۲ / ۵۱۵ عنه، عن محمد بن الحسن بن یقطین.

۱۵۶۵۳ - نوح بن صعصعة: لم یذکروه. تقدمت روایته فی معن بن عیسی.

۱۵۶۵۴ - نوح بن قیس:

لم یذکروه. روی المفید فی إرشاده ص ۱۶ بإسناده، عن أحمد بن القاسم البرقی، عن إسحاق، عنه، عن سلیمان بن علی الهاشمی، وجد ج ۳۸ / ۲۲۶، وکمبا ج ۹ / ۳۱۴.

۱۵۶۵۵ – نوح المضروب:

لم یذکروه. روی یعقوب بن یزید، عنه، عن أبی شیبة، عن عنبسة العابد، عن أبی جعفر علیه السلام. سن ج ۱ / ۱۷۱.

۱۵۶۵۶ – نوف بن فضالة البکالی:

من خواص أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. ونعم ما استفاد العلامة المامقانی من روایته عنه روایة تتضمن مواعظ بلیغة بالتماس منه جلالته وقوة إیمانه وهی أنه قال:

(۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو بصیر (۱)، عروة ابن أخی شعیب العقرقوفی (۱)، نوح بن شعیب النیسابوری (۱)، عبد العزیز بن المهتدی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله الدهقان (۲)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن القاسم (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، عنبسة العابد (۱)، نادر الخادم (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن أسلم (۱)

أتیت أمیر المؤمنین علیه السلام وهو فی رحبة مسجد الکوفة، فقلت: السلام علیک یا أمیر المؤمنین ورحمة الله وبرکاته. فقال: وعلیک السلام یا نوف ورحمة الله وبرکاته. فقلت: یا أمیر المؤمنین عظنی. فقال: یا نوف أحسن یحسن الله إلیک.

فقلت: زدنی یا أمیر المؤمنین. فقال: یا نوف ارحم ترحم – الخ. فراجع إلیه وإلی کمبا ج ۱۷ / ۱۰۰، وجد ج ۷۷ / ۳۸۳.

نقله خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی جوامع التوحید. کمبا ج ۲ / ۲۰۳، وجد ج ۴ / ۳۱۳.

نومه مع حبة العرنی فی رحبة القصر ومجیء أمیر المؤمنین علیه السلام وکلماته لحبة العرنی، ثم قال: أراقد أنت یا نوف؟ قال: لا یا أمیر المؤمنین ما أنا براقد، ولقد أطلت بکائی هذه اللیلة. فقال: یا نوف إن طال بکاؤک فی هذا اللیل مخافة من الله تعالی قرت عیناک غدا بین یدی الله عز وجل – إلی أن قال: – عند ذلک استکملتم حقائق الإیمان – الخ. کمبا ج ۹ / ۵۱۳، وکتاب الصلاة ص ۵۶۸.

وصفه عند معاویة عبادة أمیر المؤمنین علیه السلام ومناجاته وبکاءه وأحواله فی اللیل. ج ۹ ص ۵۱۳، وکتاب الصلاة ص ۵۶۸، وجد ج ۴۱ / ۱۶ و ۲۲ و ۲۳، وج ۸۷ / ۲۰۱.

نقله خطبته علیه السلام فی وصف خلقة السماوات. کمبا ج ۱۴ / ۱۱۳، وجد ج ۵۸ / ۹۵.

نقله کلمات أمیر المؤمنین علیه السلام فی وصف الشیعة. کتاب الإیمان ص ۱۵۳ و ۱۴۹. ونقله خبر همام المفصل فی ذلک ص ۱۵۴، وکمبا ج ۱۷ / ۱۲۳ و ۱۲۴، وجد ج ۶۸ / ۱۷۷ و ۱۹۱ و ۱۹۲، وج ۷۸ / ۲۸.

وسائر روایاته فی کمبا ج ۱۷ / ۱۰۵، وکتاب الإیمان ص ۲۹۰، وجد ج ۷۷ / ۳۹۹، وج ۶۹ / ۲۷۵ و ۲۷۶. وتعلیمه علیه السلام دعاءا مهما ومواعظه له. کتاب الدعاء ص ۸۸، وجد ج ۹۴ / ۹۴.

وقد ذکرت فی مستدرک السفینة ج ۳ / ۲۸۰ لغة (دعا) عدة من روایاته الأخری فی دعا فیمن لا یستجاب دعاؤه. وجملة مما یتعلق به فی السفینة. وابنه خیر تقدم.

(۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، الصّلاة (۲)، السفینة (۲)

۱۵۶۵۷ – نوفل بن أبی الأشعث القمی:

لم یذکروه. روی عن مسیرة بن حضرمة الدقاق، عن أبیه، حدیث تسلیم الأسد علی أمیر المؤمنین علیه السلام وخضوعه له. مدینة المعاجز ص ۶۷.

۱۵۶۵۸ – نوفل الأزرق:

لم یذکروه. هو ملعون، کما فی کمبا ج ۱۰ / ۲۰۱، وجد ج ۴۵ / ۴۲.

۱۵۶۵۹ – نوفل بن الحارث بن عبد المطلب بن هاشم:

هو ابن عم رسول الله صلی الله علیه وآله. أسن إخوته. أسر یوم بدر کافرا و فداه العباس، ثم أسلم وهاجر أیام الخندق. وشهد مع رسول الله صلی الله علیه و آله فتح مکة وحنینا والطائف. وکان ممن ثبت یوم حنین مع رسول الله صلی الله علیه وآله وأعانه ثلاثة آلاف رمح. توفی سنة ۱۴ أو ۱۵. کذا فی رجال المامقانی.

وأما ثبوته معه یوم حنین ونصرته له فی کمبا ج ۶ / ۶۱۱ و ۶۱۶ و ج ۹ / ۳۱۳، وجد ج ۲۱ / ۱۵۶ و ۱۷۸، وج ۳۸ / ۲۲۰.

خروجه مع الکفار یوم بدر فی جد ج ۱۹ / ۲۱۷، وکمبا ج ۶ / ۴۵۱. وتقدم ابنه الحارث. وحفیده نوفل تقدم.

۱۵۶۶۰ – نوفل بن الحارث بن عبد المطلب:

عده ابن شهرآشوب فی المناقب ج ۴ / ۲۸۱ من خواص أصحاب الصادق علیه السلام. ونقله مثله فی کمبا ج ۱۱ / ۲۱۰، وجد ج ۴۷ / ۳۵۰.

أقول: الظاهر أن أباه منسوب إلی جده وهو نوفل بن الحارث بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب. فهذا حفید لاحقه. فإن بقاء الثانی إلی زمان الصادق علیه السلام بعید جدا.

۱۵۶۶۱ – نوفل بن خویلد بن أسد:

هو من شیاطین قریش. دعا علیه رسول الله صلی الله علیه وآله وقتله

(۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، الحارث بن نوفل (۱)، نوفل بن الحارث (۲)، ابن شهرآشوب (۱)، الصدق (۲)، القتل (۱)

أمیر المؤمنین علیه السلام. وذلک مع سائر ذمومه فی کمبا ج ۴ / ۲۷، وج ۶ / ۴۶۴ و ۴۶۶ و ۴۶۸، وجد ج ۹ / ۸۴، وج ۱۹ / ۲۸۱ و ۳۳۸. وتقدم فی النضر بن الحارث ذمه.

۱۵۶۶۲ – نوفل بن عبد العزی:

قتله أمیر المؤمنین علیه السلام فی جوف الخندق. وبعث المشرکون إلی رسول الله یشترون جیفته بعشرة آلاف، فقال النبی صلی الله علیه وآله: هو لکم لا نأکل ثمن الموتی. کمبا ج ۶ / ۵۳۰، وجد ج ۲۰ / ۲۰۵.

۱۵۶۶۳ – نوفل بن عبد الله بن المغیرة:

قتله مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۵۲۳، وجد ج ۴۱ / ۶۶.

۱۵۶۶۴ – نویرة بن خالد الحارثی:

لم یذکروه. روی إسماعیل السدی، عنه أشعار ابن عمه النجاشی فی صفین.

کتاب صفین ص ۵۲۴.

(۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، الموت (۱)

باب الواو

باب الواو ۱۵۶۶۵ – وائل بن حجر:

کـان من حضـرموت. وکـان فی ملـک عظیم ومطاعـا فی قومه، فأتـاه ظهور الاسـلام، فاختـار الله ورسوله وجـاء إلی الرسول راغبـا فی الاسـلام. وبشـر النبی صـلی الله علیه وآله أصـحابه قبل قـدومه بثلاث. فلما قدم قال: یا رسول الله أتانا ظهورک وأنا فی ملک، فمن الله علی أن رفضت ذلک وآثرت الله ورسوله ودینه راغبا فیه.

فقال صلی الله علیه وآله: صدقت، اللهم بارک فی وائل وفی ولده وولد ولده. رواه الصدوق والراوندی فی الخرائج. وزاد الراوندی أنه لمـا قـدم علیه أدنـاه وبسـط له رداءه فجلس علیه، فصـعد المنبر وقـال: هـذا وائـل بن حجر قـد أتانـا راغبـا فی الاسـلام طائعا بقیـة أبناء الملوک، اللهم بارک فی وائل - الخ. وتمام ذلک فی جد ج ۱۸ / ۱۰۸، وج ۲۲ / ۱۱۲، وکمبا ج ۶ / ۳۲۴ و ۶۹۷.

وعـده ابن أبی الحدید ممن فارق أمیر المؤمنین علیه السـلام ولحق بمعاویة. کمبا ج ۸ / ۷۲۹ و ۷۳۴، وجد ج ۳۴ / ۲۹۳ و ۳۲۳. وفی السفینة ما یتعلق به. وتقدم ابنه علقمة.

۱۵۶۶۶ - وابصة بن معبد الأسدی:

سأل عن رسول الله صلی الله علیه وآله عن معنی البر والإثم، فقال: البر ما

(۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، وایل بن حجر (۲)، السفینة (۱)

اطمأنت به النفس. کمبا ج ۶ / ۳۲۶، و ۲۵۰، وجد ج ۱۷ / ۲۲۹، وج ۱۸ / ۱۱۸.

ویحتمـل اتحاده مع وابصـة بن معبـد الجهنی المـذموم الـذی دعا علیه أمیر المؤمنین علیه السـلام بالعمی والخرس وغیرهما فأصابه فی الحال. کمبا ج ۹ / ۵۵۸، وجد ج ۴۱ / ۲۰۷.

۱۵۶۶۷ - الواثق العباسی:

اسمه هارون. قام بأمر الخلافة بعد أبیه المعتصم فی ربیع الأول سنة ۲۲۷. جملة من أحواله وقضایاه فی تتمة المنتهی ص ۲۲۹ - ۲۳۱.

۱۵۶۶۸ - واثلة بن الأسقع - بالسین أو بالصاد المهملة - الکنانی اللیثی أبو شداد:

من أصـحاب رسول الله صـلی الله علیه وآله. أسلم عند تجهیز النبی صلی الله علیه وآله إلی تبوک. وقیل: إنه خدم الرسول ثلاث سنین. مات سنة ۸۳ أو ۸۵ وله ۹۸ أو ۱۰۵ عام.

وله روایات شـریفة فی التنصـیص من الرسول صـلی الله علیه وآله علی الأئمة الاثنی عشر وفضائلهم وأسمائهم، کما فی کفایة الأثر فی النصوص للخزاز باب ۷ وباب ۱۵، وکمبا ج ۹ / ۱۴۴ و ۱۴۹ و ۴۱، وجد ج ۳۵ / ۲۱۷، وج ۳۶ / ۳۳۲ و ۳۲۳.

۱۵۶۶۹ - واثلة اللیثی: هو والد عامر أبی الطفیل المذکور.

۱۵۶۷۰ - واسط بن سلیمان:

لم یذکروه. تاریخ قم: عن سـهل بن زیاد، عن أحمد بن عیسـی البزاز القمی، عن أبی إسحاق العلاف النیشابوری، عنه، عن الرضا علیه السلام، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۳۳۹، وجد ج ۶۰ / ۲۱۵.

۱۵۶۷۱ - واصل الخراسانی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. روی الکشی، عن محمد بن مسعود قال:

(۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: صـحابة (أصـحاب) رسول الله (ص) (۱)، أصـحاب الإمام الرضا علیه السـلام (۱)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، واثلة بن الأسقع (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد بن مسعود (۱)، الموت (۱)

حدثنی أبو علی المحمودی، عنه قال: طلیت أبا الحسن علیه السلام بالنورة، فسددت مخرج الماء من الحمام فی البئر، ثم جمعت ذلک الماء والنورة وذلک الشعر فشربته کلا.

قال العلامة بعد عنوانه فی القسم الأول فی المعتمدین بعد ذکر هذا الخبر: وهذا یدل علی علو اعتقاده. والسند صحیح - الخ. ونقل هذه الروایة فی کمبا ج ۱۲ / ۸۱، وجد ج ۴۹ / ۲۷۶.

۱۵۶۷۲ - واصل بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکشی ص ۴۵ عن عبد الله بن عبد الله الواسطی، عنه، عن عبد الله بن سنان، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث زید بن صوحان وشهادته.

والصحیح: عبید الله، کما سیأتی وتقدم فی محله.

وروی الصدوق فی أمالیه ص ۲۹۷ بإسناده، عن البرقی، عن عبید الله بن عبد الله الدهقان، عنه، عن عبد الله بن سنان، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث فضل الصلاة. ونقله فی کتاب الصلاة ص ۷، وجد ج ۸۲ / ۲۰۹.

وروی البرقی، عن علی بن الریان بن الصلت، عن عبید الله بن عبد الله الواسطی، عنه، عن درست، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث التذکیة. کمبا ج ۱۴ / ۸۱۰. وبهذا الإسناد روایة أخری فیه ص ۸۲۹، وجد ج ۶۵ / ۳۲۷، و ج ۶۶ / ۷۸.

کا: العدة، عن سهل، عن بعض أصحابه، عن واصل بن سلیمان، عن عبد الله بن سنان. کمبا ج ۶ / ۱۲۷، وجد ج ۱۶ / ۱۲۲.

وروی المفید بإسناده، عن علی بن مهزیار، عن رجل، عنه، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. جد ج ۱۴ / ۳۲۴، وکمبا ج ۵ / ۴۰۹.

ولعل المراد بالرجل والبعض عبید الله بن عبد الله الواسطی الدهقان.

۱۵۶۷۳ - واصل بن عبد الله:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أبیه، عن علی، عن أبیه، عن علی بن معبد، عنه،

(۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، علی بن الریان بن الصلت (۱)، عبید الله بن عبد الله (۳)، عبد الله بن عبد الله (۱)، أبو علی المحمودی (۱)، عبد الله بن سنان (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، واصل بن سلیمان (۲)، علی بن مهزیار (۱)، زید بن صوحان (۱)، علی بن معبد (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

عن عبد الله بن سنان. کتاب الدعاء ص ۷۸، وجد ج ۹۴ / ۵۶. ورواه غیره مثله.

۱۵۶۷۴ - واصل بن عطا:

لم یذکروه. هو من المعتزلة بل رئیسهم. وروده علی مولانا الصادق علیه السلام.

کمبا ج ۱۱ / ۱۶۸، وجد ج ۴۷ / ۲۱۳.

فی أنه تلمیذ أبی هاشم بن محمد بن الحنفیة. وجملة من أحواله فی جد ج ۴۰ / ۹۲، و ج ۴۱ / ۱۴۰، وکمبا ج ۹ / ۴۴۹ و ۵۴۱، وتتمة المنتهی ص ۱۶۸. وقیل: هو تلمیذ الحسن البصری. وکان فی أیام عبد الملک وهشام بن عبد الملک.

۱۵۶۷۵ - واضح:

لم یذکروه. روی الراوندی، عنه، عن الرضا علیه السلام، معجزة الکاظم علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۵۱، وجد ج ۴۸ / ۶۹.

۱۵۶۷۶ - واقد بن عبد الله التمیمی الحنظلی:

قد شهد أحدا والمشاهد کلها مع رسول الله صلی الله علیه وآله. وتوفی فی زمن عمر بن الخطاب. وما یتعلق به فی جد ج ۱۹ / ۱۷۴، وکمبا ج ۶ / ۴۴۱.

۱۵۶۷۷ - واقد الرازی:

من أصحاب مولانا الجواد علیه السلام. حسن الحال. روی محمد بن عمران، عنه، عن مولانا الجواد علیه السلام. مدینة المعاجز ص ۵۳۵.

۱۵۶۷۸ – الوامق النصرانی: جملة من أشعاره فی کتاب الغدیر ج ۳ / ۴ – ۷.

۱۵۶۷۹ – وبرة بن الحارث:

لم یذکروه. روی عن ابن عباس، کما تقدم فی الحسن بن موسی النهدی.

۱۵۶۸۰ – وحشی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. قتل حمزة سید الشهداء قبل إسلامه

(۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، مدرسة المعتزلة (۱)، هشام بن عبد الملک (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الحسن بن موسی (۱)، الحسن البصری (۱)، محمد بن عمران (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۱)

وشرک فی قتل مسیلمة الکذاب یوم الیمامة. وعده مولانا الصادق علیه السلام من المرجین لأمر الله، کما فی تفسیر القمی ذیل قوله تعالی: (وآخرون مرجون لأمر الله) – الآیة.

وفی مجمع البحرین: وحشی قاتل حمزة عم النبی صلی الله علیه وآله آمن بعد قتل حمزة. ومنه الحدیث: الحمزة وقاتله فی الجنة. انتهی.

ویشهد للحدیث قوله تعالی: (قل للذین کفروا إن ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف) والنبوی صلی الله علیه وآله: الاسلام یجب ما قبله.

۱۵۶۸۱ – وحشی بن حرب الحبشی الحمصی أبو وسمة:

من رواة حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۶۰.

۱۵۶۸۲ – ورام بن أبی فراس:

من أولاد مالک الأشتر. صاحب المجموع المشهور الذی سماه تنبیه الخواطر.

الأمیر الزاهد ثقة ورع فقیه صالح. یروی عنه حفیده من بنته ابن طاووس ویثنی علیه. توفی ۲ محرم سنة ۶۰۵.

۱۵۶۸۳ – الورد بن زید بن أبی المستهل الأسدی:

هو أخو الکمیت الشاعر. من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. حسن العقیدة، شدید الموالاة لآل محمد صلوات الله علیهم. أدخل أخاه الکمیت علی الباقر علیه السلام فسأله الکمیت عن الشیخین، فقال له أبو جعفر علیه السلام: ما أهریق دم، ولا حکم بحکم غیر موافق لحکم الله وحکم رسوله ولحکم علی علیه السلام، إلا وهو فی أعناقهما. فقال الکمیت: الله أکبر حسبی حسبی. وتفصیل ذلک فی کمبا ج ۸ / ۲۲۱ و ۲۴۹. وسائر روایاته فی ج ۷ / ۳۶، وجد ج ۲۳ / ۱۷۶.

وعن المقتضب: له قصیدة فی مدح مولانا الباقر صلوات الله علیه.

وابن أخیه الورد یأتی.

(۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، ورام بن أبی فراس (۱)، مسیلمة الکذاب (۱)،

مالک الأشتر (۱)، حدیث الغدیر (۱)، وحشی بن حرب (۱)، القتل (۲)

۱۵۶۸۴ – الورد بن الکمیت بن أبی المستهل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم باب ۳۳ عن عمر بن یزید، عنه، عن أبیه الکمیت، عن الباقر علیه السلام، حدیث مفصل فی ذلک، وجد ج ۳۶ / ۳۹۰، وکمبا ج ۹ / ۱۶۴.

۱۵۶۸۵ – وردان:

روی عن أبی الحسن الأول: کما فی الکافی ج ۴ / ۳۲۶، کتاب الحج باب من جاوز میقات أرضه.

۱۵۶۸۶ – وردان أبو خالد الکابلی کنکر:

من خواص أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم. وعده الکاظم علیه السلام من حواری السجاد علیه السلام. وروی کش فی حقه روایات تدل علی مدحه وجلالته.

وتقدم فی سعید بن المسیب عد الصادق علیه السلام إیاه من ثقات السجاد علیه السلام.

روایته عن السجاد علیه السلام النص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام و فضائلهم وأسمائهم فی ک باب ۳۱ ح ۲.

۱۵۶۸۷ – وردان بن مجالد:

خبیث ملعون أعان ابن ملجم علی قتل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۴۸ و ۶۵۶ و ۶۷۱، وجد ج ۴۲ / ۱۹۹ و ۲۲۹ و ۲۸۱.

۱۵۶۸۸ – وردان مولی عمرو بن العاص:

لم یذکروه. کان عاقلا شاوره عمرو فی الخروج إلی معاویة، فقال: إن مع علی علیه السلام آخرة ولا دنیا معه، ومع معاویة دنیا ولا آخرة معه – الخ. کمبا

(۱۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، سعید بن المسیب (۱)، أبو خالد الکابلی (۱)، ابن ملجم المرادی لعنه الله (۱)، عمرو بن العاص (۱)، عمر بن یزید (۱)، الحج (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

ج ۸ / ۵۳۳ و ۴۶۹، وجد ج ۳۲ / ۳۷۱، وج ۳۳ / ۵۴.

۱۵۶۸۹ – ورقاء بن سمی أو وفاء بن سمی:

لم یذکروه. هو من شهود أمیر المؤمنین علیه السلام علی التحکیم.

۱۵۶۹۰ – ورقاء بن سمی البجلی:

أحد أصحاب حجر الذین نجوا من القتل بشفاعة جریر البجلی، کما عن الأغانی.

۱۵۶۹۱ – ورقاء بن عازب الأسدی:

لم یذکروه. دعا المختار الثقفی یزید بن أنس وجعله أمیرا علی جنده فإن هلک فالأمیر ورقاء بن عازب الأسدی. فمات فصلی علیه ورقاء ودفنه. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۹، وجد ج ۴۵ / ۳۷۱.

۱۵۶۹۲ – ورقاء بن مالک بن کعب الهمدانی:

لم یذکروه. هو من شهود أمیر المؤمنین علیه السلام علی التحکیم.

۱۵۶۹۳ – ورقاء بن المعمر:

لم یذکروه. هو من أتباع معاویة ممن رفع المصاحف یوم صفین.

۱۵۶۹۴ – ورقة: من أصحاب الصادق علیه السلام، کما فی سن ج ۱ / ۲۱۴.

۱۵۶۹۵ – ورقة بن عبد الله الأزدی:

لم یذکروه. روی عن فضة أحوال فاطمة الزهراء علیها السلام وکیفیة وفاتها.

کمبا ج ۱۰ / ۵۰، وجد ج ۴۳ / ۱۷۴.

۱۵۶۹۶ – ورقة بن نوفل بن أسد:

عم خدیجة الکبری. کان عنده علم من الکتب السالفة. عرف ما یکون من

(۱۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، أم المؤمنین خدیجة بنت خویلد علیها السلام (۱)، المختار بن أبی عبیدة الثقفی (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

أمر محمد صلی الله علیه وآله فوصف لخدیجة مدائح النبی صلی الله علیه وآله و فضائله وقال: إنی أحبه. وطلب منها شیئا لیزوجها من محمد صلی الله علیه و آله. وقال: لست أرید من حطام الدنیا وإنما أرید أن تشفعی لی عند محمد یوم القیامة. واعلمی یا خدیجة أن بین أیدینا حساب وکتاب وعقاب لا ینجو إلا من تبع محمدا وصدق رسالته. وغیر ذلک من کلماته الشریفة. فراجع کمبا ج ۶ / ۱۱۳.

دعاء النبی صلی الله علیه وآله له، کما فیه ص ۱۱۴ و ۱۱۶.

کلماته مع خدیجة عند بعثه ونزول الوحی إلیه. ج ۶ / ۳۵۳، وج ۹ / ۲۸.

أحواله ونسبه فی ج ۶ / ۴۷، وجد ج ۱۵ / ۲۰۴، وج ۱۶ / ۵۹ – ۶۱، وج ۱۸ / ۱۹۵ و ۲۲۸، وج ۳۵ / ۱۳۲. وصایاه لخدیجة فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۰۸.

۱۵۶۹۷ – وشیکة:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. وروی عنه زهده، کما فی مکارم الأخلاق للطبرسی الباب السادس فی الفصل الخامس. ونقله مثله فی کمبا ج ۱۶ / ۱۵۵، وجد ج ۷۹ / ۳۱۰. وهو والد أیوب الذی من أصحاب أبی جعفر الباقر علیه السلام.

۱۵۶۹۸ – الوصاف بن صالح:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن حاجب بن الولید، عنه، عن أبی إسحاق، عن خالد بن طلیق قال: سمعت أمیر المؤمنین علیه السلام یقول: ذمتی بما أقول رهینة – الخ. جد ج ۲ / ۳۰۰، وکمبا ج ۱ / ۱۶۲.

۱۵۶۹۹ – وصیف الترکی:

لم یذکروه. له قصة تفید حسنه وهی: لما وجه المتوکل یحیی بن هرثمة لإشخاص مولانا علی بن محمد الهادی علیه السلام من المدینة إلی سامراء ورأی فی الطریق معجزات وخوارق للعادة، فلما قدم مدینة السلام (یعنی بغداد) بدأ بإسحاق بن إبراهیم الطاهری وکان علی بغداد. فقال: یا یحیی إن هذا الرجل قد

(۱۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، مکارم الأخلاق (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة سامراء المقدسة (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۱)، یحیی بن هرثمة (۱)، مدینة بغداد (۲)، البعث، الإنبعاث (۱)، الصدق (۱)

ولده رسول الله والمتوکل من تعلم، وإن حرضته علیه قتله وکان رسول الله صلی الله علیه وآله خصمک.

فقلت: والله ما وقفت منه إلا على أمر جميل. فصرت إلى سامراء فبدأت بوصيف التركى وكنت من أصحابه، فقال لى: والله لئن سقط من رأس هذا الرجل شعرة لا يكون الطالب بها غيرى. فتعجبت من قولهما، وعرفت المتوكل ما وقفت عليه من أمره، وسمعته من الثناء. فأحسن جائزته، وأظهر بره وتكرمته.

كمبا ج ۱۲ / ۱۴۸، وجد ج ۵۰ / ۲۰۷.

۱۵۷۰۰ – وضاح التمار:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. روى البرقى، عن أيوب بن نوح، عن أحمد بن المفضل، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام – الخ. كتاب الطهارة ص ۳۵، وجد ج ۸۰ / ۱۴۹.

وفى المحاسن ج ۲ / ۵۱۰ عن أحمد بن فضل، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام.

۱۵۷۰۱ – وضاح بن عبد الله:

لم يذكروه. روى الخزاز، عن الصدوق، عن محمد بن عمر الجعابى، عنه حديث النص على الأئمة عليهم السلام. جد ج ۳۶ / ۳۳۲، وكمبا ج ۹ / ۱۵۱.

۱۵۷۰۲ – وضاح بن الوضاع:

لم يذكروه. من كبار الخوارج. قتله أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۸ / ۶۱۲، وجد ج ۳۳ / ۳۹۱، ولكن فيه: الوضاح بن الوضاح.

۱۵۷۰۳ – وغلة بن مخدوع:

لم يذكروه. هو من خواص شيعة أمير المؤمنين عليه السلام. قال مع زياد بن حفصة: نحن من شيعتك يا أمير المؤمنين عليه السلام، لا نعصيك ولا نخالفك. فقال:

أجل، أنتم كذلك، فتجهزوا إلى غزو الشام – الخ. كمبا ج ۸ / ۶۷۲، وجد

(۱۰۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، مدينة سامراء المقدسة (۱)، يوم عرفة (۱)، محمد بن عمر الجعابى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أيوب بن نوح (۱)، الشام (۱)، الخوارج (۱)، القتل (۲)، الطهارة (۱)

ج ۳۴ / ۲۰، ولكن فيه: وعلة بدل وغلة.

۱۵۷۰۴ – وكيع بن الجراح بن مليح الرواسى الكوفى:

لم يذكروه. يظهر من رواياته فى جوامع فضائل أمير المؤمنين عليه السلام و فضائل شيعته وذم مخالفيه حسن عقيدته وكماله وأنه إمامى حسن العقيدة. و هذه الروايات كثيرة متفرقة على الأبواب نشير إلى بعضها ما فيه غنى وكفاية:

منها: رواية كنز عن محمد بن إسماعيل الأحمسى، عنه، عن الأعمش حديثا مفصلا فى جوامع الفضائل الذى لا يلقى هذا الكلام إلا إلى الشيعة الكامل. كمبا ج ۹ / ۴۳۹، وجد ج ۴۰ / ۵۵.

ومنها: روايته عن الأعمش أن أركان العرض لا ينالها أحد إلا على ومن تولاه من شيعته – الخ. كمبا ج ۹ / ۴۰۴، وجد ج ۳۹ / ۲۶۲.

ومنها: روايته عن سليمان الأعمش قال: دخلت على أبى عبد الله عليه السلام قلت: جعلت فداك إن الناس يسمونا روافض – إلى آخر ما تقدم فى سليمان بن مهران الأعمش، وكتاب الإيمان ص ۱۲۷، وجد ج ۶۸ / ۹۷.

ومنها: روايته عن زاذان، عن سلمان الفارسى قصة سير أمير المؤمنين عليه السلام إياه إلى أطراف الأرض والهواء. وفيها دلالات على حسنه وكماله. كمبا ج ۹ / ۶۰۹، وج ۱۴ / ۸۳، وجد ج ۴۲ / ۵۰، وج ۵۷ / ۳۳۹.

ومنها: رواية الصدوق، عن عبد السلام الهروى، عنه، عن الربيع بن سعد الحديث الحسينى عليه السلام فى التنصيص على الأئمة الاثنى

عشر صلوات الله علیهم أولهم وآخرهم. کمبا ج ۱۳ / ۳۳، وجد ۵۱ / ۱۳۳، وک باب ۳۰.

ومنها: روایته عن جعفر بن بشیر المکی، عن وکیع، عن المسعودی حدیث ذم إبلیس من یسب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام و بیانه جملة من الفضائل. کمبا ج ۱۴ / ۶۲۴، وجد ج ۶۳ / ۲۳۷.

ومنها: حدیثه النبوی صلی الله علیه وآله: من فضل أحدا من أصحابی علی

(۱۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، سلیمان الأعمش (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)، الغنی (۱) علی فقد کفر. کمبا ج ۹ / ۲۶۳، وجد ج ۳۸ / ۱۴.

وسائر روایاته فی کمبا ج ۵ / ۱۴۵، وجد ج ۱۲ / ۱۲۴. وله روایات کثیرة فی الفضائل وذم المخالفین مذکورة فی بشارة المصطفی لشیعة المرتضی، والمقتضب ص ۲۳. وفیه فی آخر ص ۲۴ ما یفید ذمه فراجع.

وفی بشا ص ۲۶۴ بإسناده أنه سأله عبد السلام بن صالح: ما معنی قول النبی صلی الله علیه وآله: من کنت مولاه فعلی مولاه؟ قال وکیع: من کنت نبیه فعلی ولیه.

قوله لمولانا الرضا علیه السلام: یا بن رسول الله أرید أن أحدث عنک معجزة فأرنیه. فأخرج له ماءا من صخرة وشربوا. مدینة المعاجز ص ۴۷۶، وإثبات الهداة ج ۶ / ۱۴۸.

وکذلک فی دلائل الطبری ص ۱۵۷ روایات فی معجزات موسی الکاظم علیه السلام. وکذلک ص ۱۵۸ و ۱۸۶ معجزات الرضا علیه السلام.

وابنه سفیان تقدم وأبوه یأتی.

۱۵۷۰۵ - ولید: هو خال معاویة قتله أمیر المؤمنین علیه السلام یوم بدر.

۱۵۷۰۶ - الولید بن أبان الإصفهانی:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن بطة، عنه، عن محمد بن داود.

۱۵۷۰۷ - الولید بن أبان الضبی الرازی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۱۰۹ عن محمد بن حسان، عنه، عن علی بن جعفر، عن محمد بن مسلم - الخ.

وروی الصدوق بإسناده، عن محمد بن یحیی، عنه، عن محمد بن عبد الله بن مسکان. جد ج ۳۵ / ۷۷، وکمبا ج ۹ / ۱۶. ومثله فی الکافی باب مولد أمیر المؤمنین علیه السلام. ویأتی فی هاشم بن ماهویه روایته الأخری.

(۱۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الولید بن أبان الضبی (۱)، عبد السلام بن صالح (۱)، الولید بن أبان (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن داود (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن حسان (۱)، علی بن جعفر (۱)، محمد بن مسلم (۱)، القتل (۱)

۱۵۷۰۸ - الولید بن أبی ثور:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۶۴ عن عباد بن یعقوب، عنه، عن محمد بن سلیمان - الخ.

۱۵۷۰۹ - الولید بن بکیر:

لم یذکروه. روی الحسن بن عرفة، عنه، عن سلام الخزاعی، عن أبی إسحاق السبیعی. بشا ص ۲۳۶.

۱۵۷۱۰ – الولید بن بة:

لم یذکروه. هو مؤذن مسجد الکوفة. روی عن مولانا أبی الحسن العسکری علیه السلام، کما فی الطب ص ۹۷.

۱۵۷۱۱ – الولید بن جابر بن ظالم الطائی البختری:

من أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین والحسن صلوات الله علیهم. قوی الإیمان شدید التمسک بولایة الأئمة علیهم السلام. و استدل العلامة المامقانی لذلک بروایة رواها فراجع إلیه.

۱۵۷۱۲ – الولید بن الحارث الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی ابن شهرآشوب والمفید فی الإرشاد عنه وغیره، عن رجالهم، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۲۰۴، وکمبا ج ۹ / ۵۵۷.

۱۵۷۱۳ – الولید بن حسان:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة ص ۱۶۸ عن صفوان، عنه، عن أبن أبی یعفور، عن أبی عبد الله علیه السلام. ونقله فی کمبا ج ۲۲ / ۱۱۷، وجد ج ۱۰۱ / ۴۶.

(۱۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مسجد، جامع الکوفة (۱)، یوم عرفة (۱)، الولید بن الحارث (۱)، ابن أبی یعفور (۱)، الولید بن حسان (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، ابن قولویه (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، الظلم (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۵۷۱۴ – الولید بن سلمة الأزدی:

لم یذکروه. روی محمد بن أبی بکر عاتکة الدمشقی، عنه، عن عبد الرحمن القرشی، عن حذیفة بن الیمان، حدیث المسوخ. ختص ص ۱۳۶.

۱۵۷۱۵ – الولید بن شجاع السکونی أبو همام:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۶ عن محمد بن إسحاق السراج، عنه، عن علی بن مسهر، حدیث أصحاب الرقیم.

۱۵۷۱۶ – الولید بن صبیح الأسدی الکوفی أبو العباس:

ثقة بالاتفاق. من أصحاب الصادق علیه السلام. وله کتاب رواه عنه ابنه العباس وغیره. وترحم علیه مولانا الصادق علیه السلام.

۱۵۷۱۷ – الولید بن عبادة بن الصامت:

لم یذکروه. روی الراوندی فی الخرائج، عنه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری.

کمبا ج ۶ / ۲۹۵، وجد ج ۱۷ / ۴۱۲.

۱۵۷۱۸ – الولید بن العباس:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۴۰۵ عن الحسن بن محبوب، عن جمیل بن صالح، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: الحسب الفعال، والشرف المال، والکرم التقوی. ونقله فی کتاب الأخلاق ص ۹۶، وجد ج ۷۰ / ۲۹۲.

۱۵۷۱۹ – الولید بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید ابن طاووس فی فرحة الغری، عن الحسین بن علی الأزدی، عن أبیه، عنه، عن أبی حمزة الثمالی، عن مولانا السجاد علیه السلام حدیث ما یجری علی زید الشهید، کما فی إثبات الهداة ج ۵ / ۲۴۹، والمستدرک ج ۲ / ۵۹۵.

(۱۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، السید إبن طاووس (۱)، محمد بن أبی بکر عاتکة (۱)، عبادة بن الصامت (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن إسحاق (۱)، ولید بن صبیح (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، جمیل بن صالح (۱)، الشهادة (۱)

۱۵۷۲۰ – الولید بن عبد الله:

لم یذکروه. روی سیف بن عمرو، عنه، عن أبی طیبة. کتاب صفین ص ۹.

۱۵۷۲۱ – الولید بن عبد الملک بن مروان:

ملعون خبیث. جلس علی أریکة الخلافة بعد أبیه سنة ۸۶ وسقط فی الهاویة سنة ۹۶. جملة من قضایاه فی کمبا ج ۱۱ / ۳۲، وجد ج ۴۶ / ۱۱۷.

۱۵۷۲۲ – الولید بن عبد الواحد:

لم یذکروه. روی بشر بن أبی بشر، عنه، عن حنان البصری. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۳۰ و ۵۸۹.

۱۵۷۲۳ – الولید بن عتبة بن أبی سفیان:

لم یذکروه. هو عامل معاویة علی المدینة. کتب إلیه یزید أن یأخذ البیعة له من مولانا المظلوم الشهید أبی عبد الله الحسین صلوات الله علیه. قضایاه فی ذلک. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۳.

وکتابه إلی ابن زیاد أن لا یأتی إلی الحسین علیه السلام بسوء. ص ۱۸۵، وجد ج ۴۴ / ۳۲۴ و ۳۶۸.

۱۵۷۲۴ – الولید بن عتبة بن ربیعة:

لم یذکروه. قتله أمیر المؤمنین علیه السلام یوم بدر. کمبا ج ۹ / ۵۲۶، و ج ۶ / ۴۵۲، وج ۴۱ / ۷۸ – ۸۰، وج ۱۹ / ۲۲۵.

۱۵۷۲۵ – الولید بن عصین الکنانی:

لم یذکروه. هو مع سلیمان بن صرد جاءا إلی الکوفة بأمر حکیم بن منقذ یدعوان أهل الکوفة لطلب الثار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۵، وجد ج ۴۵ / ۳۵۸.

۱۵۷۲۶ – الولید بن عقبة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی، عن محمد بن الولید، عنه، عن الحارث بن

(۱۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مدینة الکوفة (۲)، الولید بن عقبة (۱)، محمد بن الولید (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)، الظلم (۱)

زیاد، عن شعیب بن أبی حمزة، عن مولانا الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۱۰، و جد ج ۵۱ / ۳۹. ومثل ذلک فی غیبة النعمانی ص ۹۸.

۱۵۷۲۷ – الولید بن عقبة بن أبی معیط:

لم یذکروه. شهد علیه بأنه شرب الخمر فأمر أمیر المؤمنین علیه السلام بإجراء الحد علیه. کمبا ج ۶ / ۱۳۸، وج ۹ / ۴۵۴، وجد ج ۴۰ / ۱۱۵، وج ۷۹ / ۱۶۳.

شربه مع عمرو بن العاص الخمر فی زمن الرسول صلی الله علیه وآله وتغنیهما فی حمزة، ولعن الرسول إیاهما ودعاؤه علیهما فی جد ج ۲۰ / ۷۶، وکمبا ج ۶ / ۵۰۱.

وهو الفاسق فی نص القرآن فی موضعین.

ذمه وشربه الخمر فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۸ / ۱۲۱. هبة الخلیفة عثمان له فیه ص ۲۷۱. وسائر ذمومه ونزول الآیات فی نفسه وکلمات المجتبی علیه السلام فی ذمه فیه ص ۲۷۴ و ۲۷۵، وجد ج ۴۴ / ۷۲، وکمبا ج ۱۰ / ۱۱۷. وسائر ذمومه فی السفینة فراجع.

۱۵۷۲۸ – الولید بن عقبة الهجری:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ط ۱ ص ۴۲ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن محمد بن مروان، عنه قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام یقول: و الله لا یلح عبد مؤمن علی الله فی حاجة إلا قضاها له.

عدة الداعی: عن الولید بن عقبة الهجری قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام – وساق مثله. جد ج ۹۳ / ۳۷۴، وکتاب الدعاء ص ۵۷.

۱۵۷۲۹ – الولید بن العلاء بن سیابة:

لم یذکروه. روی الطبرسی من کتاب نوادر الحکمة عن أحمد بن أبی عبد الله، عن أبی محمد الحمیری، عنه، عن زکار بن أبی زکار الواسطی، عن أبی عبد الله علیه السلام.

کمبا ج ۱۱ / ۱۸۶، وجد ج ۴۷ / ۲۴۷.

ومثله فی مدینة المعاجز. وفی إثبات الهداة ج ۵ / ۴۰۰ عنه مثله إلا أنه أبدل

(۱۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، شرب الخمر (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الخلیفة عثمان بن عفان (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، الولید بن عقبة الهجری (۲)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، العلاء بن سیابة (۱)، الولید بن عقبة (۱)، عمرو بن العاص (۱)، محمد بن مروان (۱)، محمد بن عیسی (۱)، القرآن الکریم (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

زکار ببکار بن أبی بکار الواسطی.

۱۵۷۳۰ – الولید بن عمر أبو العباس:

ثقة، کما نقله فی کتاب الغارات عن یحیی بن صالح الجریری. فراجع کمبا ج ۲۰ / ۲۴، وجد ج ۹۶ / ۹۱.

۱۵۷۳۱ – الولید بن عمران:

لم یذکروه. روی المفید، عن عبد القاهر بن عبد الملک، عنه، عن جمیع بن عمیر.

جد ج ۴۱ / ۱۹۹، وکمبا ج ۹ / ۵۵۶.

۱۵۷۳۲ – الولید بن الفضل العنزی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن أحمد بن القاسم بن مساور، عنه، عن مندل بن علی العنزی، حدیث شریف فی جوامع المناقب. جد ج ۳۷ / ۸۸، وکمبا ج ۹ / ۱۹۳.

وفی بشا ص ۱۷۱ عنه، عنه، عن الأعمش.

۱۵۷۳۳ – الولید بن کثیر: لم یذکروه. روی سفیان عنه. أمالی المفید مج ۱۰.

۱۵۷۳۴ – الولید بن محمد بن إسحاق الحضرمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۳۴ عن محمد بن إسحاق الأشعری، عنه، عن أبیه.

۱۵۷۳۵ – الولید بن مسلم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۲۸ عن عمرو بن سهل بن زنجلة، عنه، عن الأوزاعی – الخ.

وروی موسی بن عامر المری، عنه، عن زهیر بن محمد، کما فی التوحید باب أسماء الله.

وروی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۸۹ بإسناده، عن أبی الحارث شریح، عنه، عن عبد العزیز بن سلیمان.

(۱۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، عبد العزیز بن سلیمان (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، أحمد بن القاسم (۱)، الولید بن مسلم (۱)، موسی بن عامر (۱)، محمد بن إسحاق (۲)، جمیع بن عمیر (۱)، زهیر بن محمد (۱)، عبد القاهر (۱)، مندل بن علی (۱)

وفیه ج ۲ / ۱۲۸: بإسناده، عن موسی بن عامر بن حریم، عنه، عن علی بن سلیمان روایة أخری. ورواه فی کمبا ج ۱۶ / ۸۲ و ۸۳، وجد ج ۷۶ / ۲۹۵ و ۲۹۹.

۱۵۷۳۶ – الولید بن مسیح:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر، عن إبراهیم بن عبد الحمید، عنه قال: تغشینا عند أبی عبد الله علیه السلام – الخ.

کمبا ج ۱۴ / ۸۸۲، وجد ج ۶۶ / ۳۶۰، ولکن فیه: ولید بن صبیح.

۱۵۷۳۷ – الولید بن المغیرة المخزومی:

هو ملعون کافر. جد ج ۹ / ۲۸۰، وج ۱۷ / ۲۱۱ و ۲۸۲، وکمبا ج ۴ / ۷۶، و ج ۶ / ۲۴۵ و ۲۶۴. وراجع إلی السفینة لغة (ولد) لذمومه.

۱۵۷۳۸ – الولید بن هشام المرادی:

روی أحمد بن محمد بن عیسی فی نوادره، عنه، عن أبی الحسن صلوات الله علیه.

المستدرک ج ۳ / ۴۳ و ۵۰. وعده الشیخ فی أصحاب الکاظم علیه السلام.

۱۵۷۳۹ – الولید بن یزید بن عبد الملک:

زندیق کافر. تفال بالقرآن فخرج: (واستفتحوا وخاب کل جبار عنید) فرمی المصحف من یده ورماه بسهمه وأنشد أشعارا تدل علی کفره. جد ج ۳۸ / ۹۳، وکمبا ج ۹ / ۳۰۷.

جملة من ذمومه فی السفینة لغة (ولد). وکذا یأتی فی ترجمة یونس بن حبیب قضیة أخری فی ذمه.

۱۵۷۴۰ – الولید بن یسار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۵۱ عن عطاء بن مسلم الخفاف، عنه، عن عمران بن میثم التمار، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. وفیه ص ۱۵ بإسناد آخر، عن عطاء بن مسلم، عنه، عنه، عن أبیه – الخ، وجد ج ۳۹ / ۳۰۱، وکمبا ج ۹ / ۴۱۴.

(۱۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، إبراهیم بن عبد الحمید (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الولید بن هشام (۱)، یزید بن عبد الملک (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، موسی بن عامر (۱)، ولید بن صبیح (۱)، عطاء بن مسلم (۲)، القرآن الکریم (۱)، السفینة (۲)

۱۵۷۴۱ – الولی بن نعمة الله الفاضل:

لم یذکروه. هو السید الجلیل الحسینی الرضوی الحائری. له کتاب عمله فی تفضیل علی أمیر المؤمنین علیه السلام علی أولی العزم. ونقل عنه السید الجلیل فی کتاب مدینة المعاجز ص ۱۱۵.

وله کتاب جامع الفوائد روی فی المدینة ص ۱۵۶ عنه، عن الصدوق.

وله کتاب کنز المناقب نقل عنه الشیخ الحر فی کتاب إثبات الهداة ج ۳ / ۱۰۴.

وله کتاب منهاج الیقین روی عنه فی إثبات الهداة ج ۳ / ۱۳۶ و ۶۷۰، والسید فی حلیة الأبرار ج ۱ / ۲۲۱.

وله کتاب کنز المطالب روی عنه فیه ج ۳ / ۶۴۰ و ۶۴۱، وج ۴ / ۸۲ و ۸۳، وج ۵ / ۲۸ – ۳۱.

وله کتاب مجمع البحرین فی مناقب السبطین روی عنه فی إثبات الهداة ج ۵ / ۱۶۶ و ۲۰۰ و ۲۰۹ و ۲۱۱.

۱۵۷۴۲ – وهب:

والد آمنة أم النبی صلی الله علیه وآله. مات بعد ولادة الرسول بشهرین. و جاء عبد المطلب وبنو هاشم وغسلوه وحنطوه وکفنوه ودفنوه علی ذیل الصفا.

کمبا ج ۶ / ۶۹، وجد ج ۱۵ / ۲۹۳.

۱۵۷۴۳ – وهب بن جریر:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید والشیخ عن عبد الرحمن بن عبد الله البصری، عنه، عن أبیه، عن محمد بن إسحاق بن بشار (یسار) – الخ. جد ج ۷ / ۳۳، وج ۹ / ۲۸۰، وکمبا ج ۳ / ۱۹۸، وج ۴ / ۷۶.

وفی أمالی المفید مج ۲۹ عنه، عنه، عن أبیه، عن محمد بن إسحاق بن یسار المدنی.

۱۵۷۴۴ – وهب بن جعفر بن وهب:

هو جد الحسین بن محبوب. ذکره فی رجال کش ص ۳۶۰ فقال: کان وهب عبدا

(۱۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، محمد بن إسحاق بن یسار (۱)، ولی بن نعمة الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، بنو هاشم (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الموت (۱)

سندیا مملوکا لجریر بن عبد الله البجلی زرادا، فصار إلی أمیر المؤمنین علیه السلام و سأله أن یبتاعه عن جریر. فکره جریر أن یخرجه من یده، فقال: الغلام حر قد أعتقته. فلما صح عتقه صار فی خدمة أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۴۷۴۵ – وهب بن جمیع مولی إسحاق بن عمار:

روی الکشی، عن محمد بن مسعود، عن علی بن الحسن أنه قال: ما سمعت فیه إلا خیرا. انتهی.

جملة من روایاته عن الصادق علیه السلام فی کمبا ج ۱۴ / ۶۲۸، وجد ج ۶۳ / ۲۵۴. وشی ج ۲ / ۲۴۲، ودلائل الطبری ص ۲۴۰.

۱۵۷۴۶ – وهب بن حریز:

لم یذکروه. روی محمد بن إسماعیل بن علیة، عنه، عن أبیه، عن الفضیل بن یسار، عن أبی جعفر علیه السلام، کما تقدم فی محمد. وکتاب الأخلاق ص ۱۳۵، وجد ج ۷۱ / ۴۸.

۱۵۷۴۷ – وهب بن حفص:

کذا فی طریق الکشی ص ۵. قال الأمینی فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ / ۲۷۷: و هذا وهب بن حفص من الصالحین ومکث عشرین سنة لا یکلم أحدا وکان یکذب کذبا فاحشا. انتهی. وظاهره أنه من کلام العامة.

۱۵۷۴۸ – وهب بن حمزة:

من أصحاب الرسول وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما، ومن رواة حدیث الولایة. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۶۰.

وروی العامة أنه شکا من أمیر المؤمنین علیه السلام إلی رسول الله صلی الله علیه وآله فی مصاحبتهما من المدینة إلی مکة، فقال: لا

تقل هذا فهو أولى الناس بعدى.

(۱۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن على الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین على بن ابى طالب علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، جریر بن عبد الله (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، وهب بن جمیع (۱)، على بن الحسن (۱)، وهب بن حفص (۲)، محمد بن مسعود (۱)

۱۵۷۴۹ - وهب بن زمعة الجعفى:

لم یذکروه. خرج لطلب الثار وأنشد أشعارا عند قبر الحسین علیه السلام و أبکى الناس. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۵، وجد ج ۴۵ / ۳۵۹.

۱۵۷۵۰ - وهب بن زید:

لم یذکروه. هو ورافع بن حرملة قالا لرسول الله صلى الله علیه وآله: أیتنا بکتاب تنزله علینا من السماء نقرؤه وفجر لنا أنهارا، کما عن ابن عباس. ونقله فى جد ج ۹ / ۶۷، وکمبا ج ۴ / ۲۳.

۱۵۷۵۱ - وهب بن شاذان:

لم یذکروه. روى موسى بن جعفر البغدادى، عنه، عن الحسین بن أبى الربیع الهمدانى. غیبة النعمانى ص ۷۵.

۱۵۷۵۲ - وهب بن عبد ربه:

ثقة بالاتفاق من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. وله کتاب یرویه جماعة، منهم الحسن بن محبوب. وأخواه شهاب وعبد الخالق تقدما.

۱۵۷۵۳ - وهب بن عبد الله بن أبى داود الهنابى:

لم یذکروه. روى الفضیل بن یسار، عنه، عن أبى حرب بن أبى الأسود الدئلى، عن أبى ذر وصایا الرسول صلى الله علیه وآله إلیه المفصلة، کما فى أمالى الشیخ ج ۲ / ۱۳۸، وکمبا ج ۱۷ / ۲۲، وجد ج ۷۷ / ۷۴. وفى ثلاث نسخ من المکارم:

وهب عبد الله الهناء.

۱۵۷۵۴ - وهب بن عبد الله بن حباب الکلبى:

لم یذکروه. هو شهید الطف. وقیل: هو الذى کان نصرانیا فأسلم وأدرکته سعادة الشهادة. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۶، وجد ج ۴۵ / ۱۶.

(۱۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: قبر الحسین (ع) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن على سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلى الله علیه وآله (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالى الصدوق (۱)، موسى بن جعفر البغدادى (۱)، وهب بن عبد الله (۲)، الفضیل بن یسار (۱)، وهب بن عبد ربه (۱)، وهب بن شاذان (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الشهادة (۱)، الحرب (۱)

۱۵۷۵۵ - وهب بن عبد الله بن الربیع:

لم یذکروه. هو وجده الربیع من المعمرین. وردا على عبد الملک بن مروان و ما جرى بینهما فى کمبا ج ۱۳ / ۶۲، وجد ج ۵۱ / ۲۳۵.

۱۵۷۵۶ - وهب بن عبد الله السوائى أبو جحیفة:

ذکرناه فى مستدرک السفینة ج ۲ / ۳۵ لغة (جحف) وأنه حسن جلیل. مات سنة ۷۴. وهو من رواة حدیث الولایة، کما فى کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۶۰.

۱۵۷۵۷ - وهب بن قابوس المزنى:

عد من مجاهیل الصحابة. وهو الذى نصر رسول الله صلى الله علیه وآله یوم أحد وقاتل قتالا شدیدا ودفع المشرکین عنه فرقة فرقة.

فبشره الرسول صلی الله علیه وآله بالجنة، فقام مسرورا وقاتل ویضرب بالسیف ورسول الله صلی الله علیه وآله یقول: اللهم ارحمه. فما زال کذلک حتی صار شهیدا. فوجد به عشرون طعنة بالرماح ومثل به. ثم قام ابن أخیه الحارث بن عقبة، فقاتل کنحو قتاله حتی قتل.

کمبا ج ۶ / ۵۱۴ و ۵۱۶، وجد ج ۲۰ / ۱۳۴ و ۱۳۵.

۱۵۷۵۸ – وهب (أو وهیب) ابن کریب أبو القلوص:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. أخذ الرایة للقتال، ثم جاء هو وقومه ولحقوا بالأشتر وتحالفوا علی أن لا ینصرفوا حتی یقتلوا أو یظفروا علی معاویة. فوقفوا مع الأشتر علی هذه النیة والعزیمة.

۱۵۷۵۹ – وهب بن محمد البزاز أبو نصر القمی:

ثقة عین بالاتفاق. له کتاب رواه محمد بن علی بن محبوب.

۱۵۷۶۰ – وهب بن مسعود الخثعمی:

لم یذکروه. هو من خیار أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وأنصاره. ودعا له بقوله: بارک الله فیک. وندب من الکوفة فی ألفین بأمره للذب عنه وعن أولیائه و

(۱۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، وهب بن عبد الله السوائی (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، وهب بن عبد الله (۱)، حدیث الولایة (۱)، وهب بن محمد (۱)، القتل (۳)، الإختیار، الخیار (۱)، السفینة (۱)

کبت أعدائه. کمبا ج ۸ / ۶۷۱، وجد ج ۳۴ / ۱۵.

۱۵۷۶۱ – وهب بن منبه الیمانی:

نقل عنه أنه قال: قرأت اثنین وسبعین من الکتب السماویة.

جملة من روایاته المفصلة فی المناقب والنصوص علی أمیر المؤمنین والأئمة المعصومین صلوات الله علیهم. کمبا ج ۱۳ / ۱۶ و ۳۷ و ۱۷۳، وجد ج ۵۱ / ۶۸ و ۱۴۹، وج ۵۲ / ۲۷۶.

نقله ما وجد فی التوراة فی صفة خلق آدم علیه السلام فی کمبا ج ۱۴ / ۴۷۱. و کلماته فی تشریح البدن. ص ۴۸۴، وجد ج ۶۱ / ۲۸۶ و ۳۳۰.

ورواياته غیر ذلک. جد ج ۹ / ۳۰۲، وکمبا ج ۴ / ۸۱.

روایة البرقی، عنه، عن الصادق علیه السلام فی الخصال ج ۱ / ۶۳. مات سنة ۱۰۴ أو ۱۱۰ أو ۱۱۴ وله ۹۰ عاما.

جملة مما یتعلق به فی السفینة. ونقل فی القاموس عدة من أخباره المنکرة.

۱۵۷۶۲ – وهب بن نافع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن محمد بن سهل، عن الخضر بن أبی فاطمة، عنه، عن کادح، عن الصادق، عن آبائه، عن علی صلوات الله علیهم فی قوله:

(سلام علی آل یس) قال: یس محمد ونحن آل یس. کمبا ج ۶ / ۱۱۹، وجد ج ۱۶ / ۸۷.

۱۵۷۶۳ – وهب بن وهب:

کان نصرانیا فأسلم علی یدی الحسین علیه السلام. واستشهد یوم الطف.

کمبا ج ۱۰ / ۱۷۲، وجد ۴۴ / ۳۲۰. ولعله غیر وهب بن عبد الله المذکور.

۱۵۷۶۴ – وهب بن وهب القرشی:

راوی تفسیر قل هو الله أحد عن الصادق علیه السلام، کما فی التوحید.

(۱۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، النبی آدم علیه السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، وهب بن وهب القرشی (۱)، وهب بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، وهب بن وهب (۱)، وهب بن منبه (۱)، محمد بن سهل (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

۱۵۷۶۵ - وهب بن وهب بن هشام أبو البختری:

من أصحاب الصادق علیه السلام من أکذب البریة، کما عن الفضل بن شاذان. و کان قاضیا عامیا. وله أحادیث کثیرة جلیلة. ما یتعلق به فی ذمه. جد ج ۳۵ / ۹۴، وکمبا ج ۹ / ۲۰. ومات سنة ۲۰۰. وتروج الصادق علیه السلام بأمه. وفصلنا الکلام فیه فی کتابنا هذا باب الکنی.

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه أحمد بن محمد بن خالد، عن أبیه، عنه.

وروی إبراهیم بن نصر، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی التوحید باب القضاء والقدر.

۱۵۷۶۶ - وهیب بن حفص أبو علی الجریری:

مولی بنی أسد المعروف بالمسوف. من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ووقف وکان ثقة، وصنف کتبا، کما قاله النجاشی. وموثق، کما قاله المج وغیره.

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه محمد بن علی الهمدانی.

۱۵۷۶۷ - وهیب بن خالد البصری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بالاتفاق.

(۱۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، مسألة القضاء والقدر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إبراهیم بن نصر (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، وهیب بن خالد (۱)، أبو البختری (۱)، وهب بن وهب (۱)، وهیب بن حفص (۱)، بنو أسد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن علی (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

باب الهاء

باب الهاء ۱۵۷۶۸ - الهادی السید جمال ضیاء الدین:

هو ابن إبراهیم بن علی بن المرتضی بن الهادی بن یحیی بن الحسین بن القاسم بن إبراهیم بن إسماعیل طباطبا، عالم جلیل أدیب شاعر لم تسمح بمثله الأعصار. وله أشعار جیدة فی التوحید والإمامة. توفی سنة ۸۲۲ وله ۶۴ عاما.

ترجمته وأحواله وأشعاره فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۹۷ - ۲۰۱.

۱۵۷۶۹ - الهادی بن یحیی بن الحسین بن القاسم: جد المذکور الهادی المزبور.

۱۵۷۷۰ - هارون بن إبراهیم الأهوازی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۵ عن یحیی بن الفضل العنزی البصری، عن أبی عامر العقدی، عنه، عن محمد بن سیرین - الخ.

۱۵۷۷۱ - هارون بن أبی الجهم:

لم يذكروه. روى الطب ص ۶۴ عن محمد بن موسى السديفى، عنه وابن محبوب، عن السكونى، عن الصادق عليه السلام.

الطب ص ۱۳۸: بإسناده، عنه، عن السكونى.

۱۵۷۷۲ – هارون بن أبى سهل بن نوبخت:

لم يذكروه. تقدم فى أخيه محمد أن لهما مكاتبتين إلى الصادق عليه السلام فى علم النجوم.

(۱۱۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، إبراهيم بن إسماعيل (۱)، إبراهيم بن على (۱)، الحسين بن القاسم (۲)، يحيى بن الفضل (۱)، محمد بن موسى (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۵۷۷۳ – هارون بن إسحاق بن الحسن بن زيد بن الحسن المجتبى عليه السلام:

لم يذكروه. وقد تقدم فى أخويه الحسن والحسين.

۱۵۷۷۴ – هارون بن إسحاق الهمدانى أبو القاسم:

لم يذكروه. روى الصدوق فى كتبه عن القطان (يعنى أحمد بن الحسن)، عن أحمد بن محمد بن عبدة النيسابورى، عنه، عن عمه إبراهيم بن محمد، عن زياد بن علاقة وعبد الملك بن عمير – الخ. العيون ج ۱ / ۵۰، والخصال ج ۲ / ۷۲، وكمبا ج ۹ / ۱۲۸، وجد ج ۳۶ / ۲۳۰، وبشا ص ۵۴. وغير ذلك فيه ص ۲۶۱، وأمالى الصدوق ص ۱۸۷، وك باب ۲۴ ح ۱۹. وظنى أن عمه إبراهيم بن محمد بن مالك بن زبيد الهمدانى، لما فى كمبا ج ۹ / ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۶.

۱۵۷۷۵ – هارون بن إسحاق الهمدانى أبو القاسم:

لم يذكروه. روى الصدوق فى الأمالى ص ۱۸۴ عن القطان، عن عبد الرحمن بن أبى حاتم، عنه، عن عبدة بن سليمان، عن كامل بن العلاء، حديث جوامع المناقب الكريمة لمولانا أمير المؤمنين عليه السلام، وكمبا ج ۹ / ۲۸۳، وجد ج ۴۰ / ۵۲.

وروى أحمد بن محمد بن عبيد النيسابورى، عنه، عن إبراهيم بن محمد. كفاية الأثر باب ۶.

۱۵۷۷۶ – هارون بن جهم بن ثوير بن أبى فاختة سعيد بن جهمان مولى أم هانى بنت أبى طالب:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالاتفاق. وله كتاب رواه جماعة.

۱۵۷۷۷ – هارون بن حاتم:

لم يذكروه. روى محمد بن محمد بن سليمان باغندى، عنه، عن إسماعيل بن توبة و مصعب بن سلام.

(۱۱۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۲)، ثوير بن أبى فاختة (۱)، إبراهيم بن محمد (۳)، الشيخ الصدوق (۲)، عبد الملك بن عمير (۱)، إسحاق بن الحسن (۱)، كامل بن العلاء (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن سليمان (۱)، أحمد بن محمد (۲)، مصعب بن سلام (۱)

۱۵۷۷۸ – هارون بن الحسن بن جبلة:

لم يذكروه. روى الشيخ فى يب، عن محمد بن على بن محبوب، عنه، عن سماعة، عن أبى بصير، عن أبى عبد الله عليه السلام. كمبا ج ۲۲ / ۶، وجد ج ۱۰۰ / ۱۱۶.

۱۵۷۷۹ – هارون بن الحسن بن محبوب:

من أصحاب الجواد عليه السلام. ثقة صدوق بالاتفاق. روى عن أبيه.

۱۵۷۸۰ – هارون بن الحسين بن محمد بن هارون بن محمد بن القاسم:

لم يذكروه. وتقدم أبوه وجده ونسبه.

۱۵۷۸۱ – هارون بن حكيم الأرقط:

هو خال أبي عبد الله عليه السلام وروى عنه، كما في مكا باب ۳، وكذا في التهذيب ج ۱ باب دخول الحمام ص ۳۷۵. ولعله مصحف هارون بن الجهم، عن ابن الأرقط. فراجع القاموس.

۱۵۷۸۲ – هارون بن حماد:

لم يذكروه، روى الكراجكي، عنه، عن أبي عبد الله عليه السلام. كتاب الصلاة ص ۹۲۵، وجد ج ۹۱ / ۲۳۱، والمستدرك ج ۱ / ۴۵۰. وروى جعفر بن قرم، عنه، عن مقاتل، عن أمير المؤمنين عليه السلام، حديث العلامات العشرة للقيامة. دلائل الطبري ص ۲۴۸.

۱۵۷۸۳ – هارون بن حمزة أبو عمارة:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عنه الحسن بن علي بن فضال. العلل ج ۱ / ۲۸۳.

۱۵۷۸۴ – هارون بن حمزة الغنوي الصيرفي الكوفي:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله عليهما. ثقة عين بالاتفاق. وله كتاب

(۱۲۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين علي بن ابي طالب عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علي الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، أبو بصير (۱)، هارون بن الحسن بن جبلة (۱)، هارون بن الحسن بن محبوب (۱)، هارون بن حمزة الغنوي (۱)، هارون بن حكيم الأرقط (۱)، الحسن بن علي بن فضال (۱)، محمد بن علي بن محبوب (۱)، هارون بن الجهم (۱)، هارون بن حمزة (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن القاسم (۱)، القتل (۱)، الإستحمام، الحمام (۱)

يرويه جماعة منهم يزيد بن إسحاق شعر وغيره.

جملة من رواياته الدالة على حسنه وكماله. كمبا ج ۱۴ / ۴۳۹، وجد ج ۶۱ / ۱۸۲.

۱۵۷۸۵ – هارون بن خارجة الأنصاري الكوفي:

من أصحاب الصادق عليه السلام. مجهول، إلا أن يتحد مع الآتي.

۱۵۷۸۶ – هارون بن خارجة الصيرفي أبو الحسن:

مولى كوفي من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالاتفاق وله كتاب. و أخوه مراد وابنه الحسن.

۱۵۷۸۷ – هارون بن الخطاب التميمي:

لم يذكروه. روى البرقي في سن ج ۱ / ۴۰ بإسناده، عن الحسن بن علي بن يوسف، عنه، عن صفوان الجمال، عن أبي عبد الله عليه السلام. كتاب القرآن ص ۵۸، وجد ج ۹۲ / ۲۳۴.

۱۵۷۸۸ – هارون بن سعد (أو سعيد) العجلي الكوفي:

مذموم خبيث، رأس العجلية. كمبا ج ۱۱ / ۲۰۹ مكررا. وسائر ما يدل على ذمه فيه ج ۱۲ / ۸، وكتاب الكفر ص ۲۴، وجد ج ۷۲ / ۱۸۰، وج ۴۹ / ۲۶، و ج ۴۷ / ۳۴۷، وك باب ۵۷ ح ۲.

۱۵۷۸۹ – هارون بن سعيد الإيلي (الإبلي):

لم يذكروه. روى محمد بن محمد بن الأشعث، عنه. كتاب الجعفريات ص ۱۴۶ مكررا.

وفي الخصال ج ۲ / ۱۷۳ بإسناده، عن أحمد بن محمد بن الحسن العامري، عنه، عن عبد الله بن وهب – الخ.

وروى مدلج، عن هارون بن سعيد قال: سمعت أمير المؤمنين عليه السلام يقول

(۱۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، هارون بن خارجة الأنصاری (۱)، الحسن بن علی بن یوسف (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، أحمد بن محمد بن الحسن (۱)، یزید بن إسحاق شعر (۱)، هارون بن الخطاب (۱)، عبد الله بن وهب (۱)، هارون بن خارجة (۱)، صفوان الجمال (۱)، هارون بن سعد (۱)، القرآن الکریم (۱)، الجهل (۱)

لعمر بن الخطاب - الخبر بطوله. مدینة المعاجز ص ۹۹ و ۱۳۳، وحلیة الأبرار ج ۲ / ۶۰۱.

۱۵۷۹۰ - هارون بن شعیب:

لم یذکروه. روی الطب ص ۶۵ عنه، عن داود بن عبد الله - الخ. کتاب الدعاء ص ۲۱۱، وجد ج ۹۵ / ۱۱۰.

۱۵۷۹۱ - هارون بن عبد الحمید:

لم یذکروه. روی الحسین بن أحمد العطار، عنه، عن أبیه، عن صالح بن أبی الأسود، عن الأعمش، حدیث النص علی الأئمة علیهم السلام. کفایة الأثر باب ۳.

۱۵۷۹۲ - هارون بن عبد الرحمن بن خاطب بن أبی بلتعة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۲۷ عن عبد الله بن شبیب، عنه، عن زکریا بن إسماعیل الزیدی.

۱۵۷۹۳ - هارون بن عبد العزیز:

روی العیاشی، عنه، کما فی جد ج ۱۴ / ۵۵۱، وکمبا ج ۵ / ۳۴۵.

۱۵۷۹۴ - هارون بن عبد العزیز أبو علی الأراجنی الکاتب:

مصری. کان وجها فی زمانه. مدحه المتنبی. وله ابن اسمه علی وکان حسن التخصیص بمذهبنا. وهو جد علی بن الحسین المغربی. له کتاب الرد علی الواقفة.

کذا قاله جش. ولعله متحد مع سابقه.

وله روایة فی الکافی باب النص علی الکاظم علیه السلام ح ۳.

۱۵۷۹۵ - هارون بن عبد الله الجمال:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب ۱ ص ۶ عن محمد بن إدریس الشامی، عنه، عن أبی أیوب.

(۱۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، صالح بن أبی الأسود (۱)، هارون بن عبد العزیز (۲)، داود بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، علی بن الحسین (۱)، عبد الحمید (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۵۷۹۶ - هارون بن عبد الله المهلبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۵۱ عن محمد بن یحیی الصولی، عنه، عن دعبل بن علی الخزاعی. ومثله فی بشا ص ۲۵۱.

۱۵۷۹۷ - هارون بن عبد الملک:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید ص ۸۹ عن ابن أبی عمیر، عنه، عن الصادق علیه السلام، حدیث جوامع التوحید. جد ج ۴ / ۶۸، وکمبا ج ۲ / ۱۲۴.

۱۵۷۹۸ - هارون بن عبید الله المقری:

لم یذکروه. روی المفید، عن المرزبانی، عن محمد بن الحسین الجوهری، عنه، عن عثمان بن سعید. جد ج ۳۹ / ۳۲۳، وکمبا ج ۹ /

۴۱۹، وأمالی المفید مج ۱۴.

۱۵۷۹۹ – هارون بن عبیدة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۱ عن یحیی بن الحسن بن الفرات، عنه، عن یحیی بن عبد الله بن الحسن – الخ.

۱۵۸۰۰ – هارون بن عقبة الخزاعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب نفی المکان، عن العیاشی، عن الحسین بن إشکیب، عنه، عن أسد بن سعید، عن عمرو بن شمر، عن جابر، عن الباقر علیه السلام. کمبا ج ۲ / ۱۰۲، وجد ج ۳ / ۳۲۹.

۱۵۸۰۱ – هارون بن عمرو بن عبد العزیز بن محمد أبو موسی المجاشعی:

لم یذکروه. روی الشیخ ف أمالیه ج ۲ / ۱۳۱ عن أبی المفضل الشیبانی، عن الفضل بن محمد بن المسیب الشعرانی بجرجان، عنه، عن محمد بن جعفر بن محمد، عن أبیه الصادق علیه السلام.

(۱۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، نهر الفرات (۱)، محمد بن الحسین الجوهری (۱)، الحسین بن إشکیب (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، عبد العزیز بن محمد (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، محمد بن یحیی (۱)، عثمان بن سعید (۱)، الفضل بن محمد (۱)، دعبل بن علی (۱)، عمرو بن شمر (۱)

وقال المجاشعی: وحدثنا الرضا علی بن موسی صلوات الله علیه – الخ. هکذا فی مواضع متعددة فیه إلی ص ۱۳۷.

وفی نسخة النجاشی: عمر – بدون الواو – والصحیح: عمرو مع الواو. قال بعد عنوانه: صحب الرضا علیه السلام. وله کتب، منها کتاب ما نزل فی القرآن فی علی علیه السلام. قال أبو المفضل: حدثنا الفضیل بن محمد بن المسیب الشعرانی أبو محمد بجرجان، عنه. انتهی.

وری المفید فی أمالیه ص ۱۷ عن ابن عقدة، عنه، عن محمد بن جعفر بن محمد، عن أبیه علیه السلام، فضل العلم.

۱۵۸۰۲ – هارون بن عمران الهمدانی أبو عبد الله:

من عظماء الشیعة بهمدان، وکیل الناحیة المقدسة بل رئیس الوکلاء یرجعون إلیه. وکذلک ابنه الحسن، کما تقدم. فهما ثقتان جلیلان.

ولعله هارون القزاز الذی عده الصدوق ممن وقف علی معجزات صاحب الزمان علیه السلام ورآه.

۱۵۸۰۳ – هارون بن عنترة:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید والشیخ، عن الحسن بن علی بن یزید الأکفانی، عن أبیه، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، فضل صوم رجب. کمبا ج ۲۰ / ۱۱۴، وجد ج ۹۷ / ۵۴.

ووقع فی طریق الکلینی فی الروضة ح ۴۵۰ عن أبی مریم الأنصاری، عنه، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۵۸۰۴ – هارون بن عیسی بن بهلول المصری الدهان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن عبد الله بن الفضل، عنه، عن بکار بن محمد بن شعبة. جد ج ۱۵ / ۱۹، وج ۳۸ / ۳۲۴، وکمبا ج ۶ / ۶، وج ۹ / ۳۳۸، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۳.

(۱۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)،

کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، عبد الله بن الفضل (۱)، هارون بن عنترة (۱)، هارون بن عیسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هارون بن عمران (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، أبو عبد الله (۱)، الفضیل بن محمد (۱)، علی بن یزید (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصیام، الصوم (۱)

وروی الشیخ، عن ابن عقدة، عن عبد الملک الطحان، عن هارون بن عیسی، عن عبد الله بن إبراهیم، عن الرضا صلوات الله علیه. جد ج ۱۹ / ۲۷۳، وکمبا ج ۶ / ۴۶۴.

روایة هارون بن عیسی، عن الفضیل بن یسار فی جش ص ۲۱۹.

وروی علی بن وهبان، عن عمه هارون بن عیسی. الکافی ج ۴ / ۹.

۱۵۸۰۵ – هارون الفراء:

لم یذکروه. وقد عده الإکمال فیمن رأی الحجة علیه السلام.

۱۵۸۰۶ – هارون بن الفضل:

من أصحاب أبی الحسن الهادی علیه السلام وروی عنه معجزاته. دلائل الطبری ص ۲۱۹. وروی معاویة بن حکیم، عن أبی الفضل الشامی، عنه، کما فیه ص ۲۱۹. ومثل ذلک الأخیر فی إثبات الوصیة ص ۱۹۲، لکن فیه: الشیبانی، بدل الشامی.

وروی أبو المفضل الشیبانی، عنه قال: رأیت أبا الحسن علی بن محمد فی الیوم الذی توفی فیه أبو جعفر علیه السلام فقال: إنا لله وإنا إلیه راجعون. مضی أبو جعفر. فقیل له: کیف عرفت ذلک؟ قال: تداخلنی ذلة لله لم أکن أعرفها. رواه الصفار، کما فی کمبا ج ۱۲ / ۱۳۱، وجد ج ۵۰ / ۱۳۵. ورواه فی الکافی ج ۱ / ۳۸۱ وفیه: أبو الفضل الشهبانی:

۱۵۸۰۷ – هارون بن محمد الحلبی:

لم یذکروه. روی العیاشی ج ۱ / ۴۴، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام عن قول الله عز وجل: (یا بنی إسرائیل اذکروا نعمتی التی أنعمت علیکم وأنی فضلتکم علی العالمین) قال: هم نحن خاصة، وکمبا ج ۷ / ۱۷۸، وجد ج ۲۴ / ۳۹۷.

(۱۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب إثبات الوصیة للمسعودی (۱)، یوم عرفة (۱)، عبد الله بن إبراهیم (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، هارون بن عیسی (۳)، الفضیل بن یسار (۱)، هارون بن الفضل (۱)، علی بن وهبان (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد الحلبی (۱)

۱۵۸۰۸ – هارون بن محمد بن قاسم بن الحسن بن زید: تقدم نسبه فی أبیه.

۱۵۸۰۹ – هارون بن مسلم بن سعدان الکاتب الأنباری أبو القاسم:

من أصحاب مولانا الإمام الهادی والعسکری صلوات الله علیهما. ثقة وجه بالاتفاق. وله کتب عدها النجاشی وغیره.

روایات الشیخ عن رجاء بن یحیی بن سامان، عنه، عن مسعدة بن زیاد، عن الصادق علیه السلام فی أمالیه ج ۲ / ۱۵۷ و ۲۲۶.

وروایات سعد بن عبد الله، عنه، عن مسعدة بن صدقة، عن الصادق علیه السلام فی کامل الزیارة ص ۱۶۳.

وروی سعد، عنه کتابه إلی أبی محمد العسکری علیه السلام، کما فی إثبات المسعودی ص ۲۰۷.

وروی القمی فی تفسیره سورة طه، عنه، عن مسعدة بن صدقة. وکذا فی أمالی المفید مج ۲۸ عنه، عنه.

۱۵۸۱۰ – هارون بن مسلم القرشی:

لم یذکروه. روی عن أیوب بن الحر، عن الوصافی، عن أبی جعفر علیه السلام.

سن ج ۲ / ۳۹۲. وفیه ص ۳۹۵ عن ابن فضال، عنه، عنه.

۱۵۸۱۱ – هارون بن المسیب:

لم یذکروه. هو والی المدینة حارب محمد بن جعفر الصادق علیه السلام، کما فی المرآة باب مولد الرضا علیه السلام.

۱۵۸۱۲ – هارون المعری:

لم یذکروه. هو خبیث. ما جری منه علی قبر مولانا الحسین علیه السلام وما ابتلی به. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۶، وجد ج ۴۵ / ۳۹۵.

(۱۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یحیی بن سامان (۱)، أیوب بن الحر (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، مسعدة بن زیاد (۱)، هارون بن مسلم (۲)، الحسن بن زید (۱)، مسعدة بن صدقة (۲)، سورة طه (۱)، محمد بن جعفر (۱)، القبر (۱)

۱۵۸۱۳ – هارون بن منصور العبدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی روضة الکافی ح ۱۰۷ عن ابن محبوب، عنه، عن أبی الورد، عن أبی جعفر علیه السلام. کمبا ج ۱۶ / ۵۴، و جد ج ۷۶ / ۲۲۰.

۱۵۸۱۴ – هارون بن موسی بن أحمد بن إبراهیم بن سعد التلعکبری أبو محمد:

جلیل القدر عظیم المنزلة واسع الروایة عدیم النظیر، ثقة معتمد لا یطعن علیه. له کتب. وروی جمیع الأصول والمصنفات، کما قاله الشیخ و النجاشی وغیرهما.

وقال النجاشی: کنت أحضر فی داره مع ابنه أبی جعفر والناس یقرؤون علیه.

توفی سنة ۳۸۵. ویروی عنه جماعة، منهم: المفید والحسین بن عبید الله (یعنی الغضائری) والطبری فی الدلائل ص ۱۸ وغیره.

وعد من تلامذة الکلینی. وابنه محمد تقدم. واسم جده کما فی نسخة النجاشی والمامقانی أحمد بن سعید بن سعید من بنی شیبان.

وفی دلائل الطبری ص ۱۸ مثل ما عنونا.

۱۵۸۱۵ – هارون بن موسی بن إسماعیل:

لم یذکروه. روی فی جامع الأحادیث ص ۱۱ عنه، عن أبیه، عن آبائه خمسة أحادیث. والظاهر أنه هارون بن موسی بن إسماعیل بن موسی الکاظم علیه السلام.

ولعله الراوی عن الفضیل بن یسار، کما عن جش فی ترجمة الفضیل.

۱۵۸۱۶ – هارون بن موسی بن الفرات:

لم یذکروه. وهو ممن کتب إلی مولانا صاحب الزمان علیه السلام وخط بالقلم بلا مداد فی أشیاء. وسأل الدعاء لابنی أخیه وکانا محبوسین، فورد علیه

(۱۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، نهر الفرات (۱)، هارون بن موسی بن أحمد (۱)، هارون بن منصور العبدی (۱)، الحسین بن عبید الله (۱)، موسی بن إسماعیل (۲)، إبراهیم بن سعد (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، هارون بن موسی (۱)، أحمد بن سعید (۱)، الوسعة (۱)

جواب کتابه وفیه دعاء المحبوسین باسمهما، کما نقله الصدوق فی کمال الدین باب ۴۵، وکمبا ج ۱۳ / ۸۹، وجد ج ۵۱ / ۳۳۱.

۱۵۸۱۷ – هارون بن موسی الکاظم علیه السلام:

له مزار معروف فی کاشان. ولعله منسوب إلی جده فیتحد مع السابق.

۱۵۸۱۸ – هارون بن موفق الهمدانی مولی أبی الحسن علیه السلام:

تقدم فی ابنه أحمد ما یدل علی حسنه وکماله.

۱۵۸۱۹ – هارون بن یحیی الخاطبی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص باب ۳۲ عن علی بن عبد الله بن المالک الواسطی، عن محمد بن یزید الجعفی، عنه، عن عثمان بن عثمان بن خالد، عن أبیه، عن مولانا السجاد علیه السلام.

۱۵۸۲۰ – هارون بن یحیی بن عبد الرحمن بن حاطب بن أبی بلتعة:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن عبد الله بن شبیب، عنه، عن زکریا بن إسماعیل الزیدی من ولد زید بن ثابت. کمبا ج ۶ / ۲۹۲، وجد ج ۱۷ / ۳۹۷.

۱۵۸۲۱ – هارون بن یحیی الناشب:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن إبراهیم المصری، عنه، عن عبید الله بن موسی العبسی، حدیث خطبة فاطمة الزهراء علیها السلام. جد ج ۶ / ۱۰۸، وکمبا ج ۳ / ۱۲۳. ومثله فی العلل ج ۱ / ۲۳۷.

۱۵۸۲۲ – هاشم بن إبراهیم العباسی:

هو الذی یقال له: المشرقی. هکذا ذکره النجاشی ثم قال: روی عن الرضا علیه السلام. وله کتاب یرویه جماعة – الخ. قال المامقانی: والصواب هشام بن إبراهیم الآتی خبثه وزندقته.

(۱۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، هاشم بن إبراهیم (۱)، هشام بن إبراهیم (۱)، علی بن عبد الله (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، هارون بن موفق (۱)، زید بن ثابت (۱)، محمد بن یزید (۱)

۱۵۸۲۳ – هاشم بن أبی سعید الأنصاری:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن ج ۱ / ۱۸۵ عن أبیه، عن حمزة بن عبد الله، عنه، عن أبی بصیر لیث المرادی، عن الصادق علیه السلام، ذم الناصب.

۱۵۸۲۴ – هاشم بن أبی عمارة الجبنی:

روی الصفار بإسناده، عن حسان الجمال، عنه قال: سمعت أمیر المؤمنین علیه السلام یقول: أنا عین الله وأنا جنب الله وأنا ید الله وأنا باب الله. کمبا ج ۷ / ۱۳۰، وجد ج ۲۴ / ۱۹۴، ولکن فیه: هاشم بن أبی عمار. ورواه فی الکافی باب النوادر بعد باب جوامع التوحید عنه مثله.

۱۵۸۲۵ – هاشم بن أبی هاشم:

من أصحاب الباقر علیه السلام، کما قاله الشیخ وقال: إنه مجهول. مع أنه لعنه الإمام الجواد علیه السلام، کما فی روایة الکشی المرویة فی الصحیح. ولا تنافی بین لعن الجواد علیه السلام وکونه من أصحاب الباقر علیه السلام. فإنه لا یلزم أن یکون اللاعن والملعون فی زمان واحد، کلعنه أبا الخطاب. فراجع کمبا ج ۷ / ۲۵۷، وجد ج ۲۵ / ۳۱۹.

۱۵۸۲۶ – هاشم بن البرید:

وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۹۳ عن إسحاق بن یزید الطائی، عنه، عن أبی سعید التمیمی، عن أبی ثابت مولی أبی ذر – الخ. بشا ص ۱۵۲: بسند آخر عن إسحاق بن یزید، عنه، عن إسماعیل بن رجاء، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وجد ج ۳۹ / ۲۸۴،

وکمبا ج ۹ / ۴۱۰.

ویروی عنه ابنه علی روایات عن السجاد والباقر علیهما السلام، کما تقدم. و ذکرها المامقانی.

(۱۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، ابو سعید التمیمی (۱)، أبو بصیر (۱)، هاشم بن أبی هاشم (۱)، حمزة بن عبد الله (۱)، إسحاق بن یزید (۲)، حسان الجمال (۱)، الجهل (۱)، الجنابة (۱)

۱۵۸۲۷ - هاشم بن تقیة الموصلی الدقاق:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۲۳ عن محمد بن عبد الله، عنه، عن جعفر بن محمد بن جعفر المدائنی.

۱۵۸۲۸ - هاشم الحلال:

لم یذکروه. روی البرقی، عن أبیه، عن أحمد بن داود، عنه قال: دخلت أنا و أبو الصباح الکنانی علی أبی عبد الله علیه السلام فسأله عن المساجد - الخ. کتاب الصلاة ص ۱۴۰، وجد ۸۴ / ۱۱. وفی المصدر: الخلال - بالخاء المعجمة.

۱۵۸۲۹ - هاشم بن خلف:

لم یذکروه. روی الثقفی فی کتاب الغارات، عنه، عن إبراهیم بن إسماعیل بن یحیی بن سلمة بن کهیل، عن أبیه، حدیث خطبة الرسول صلی الله علیه وآله.

کمبا ج ۱۳ / ۲۲۹، وجد ج ۵۳ / ۱۱۴.

۱۵۸۳۰ - هاشم بن الخلیل:

لم یذکروه. روی عنه ابنه إبراهیم المذکور، وهو عن عبد السلام بن صالح الهروی، عن الرضا علیه السلام، کما فی العیون ج ۲ / ۷۵. وهو جد علی بن إبراهیم القمی المذکور.

۱۵۸۳۱ - هاشم بن زید:

لم یذکروه. روی عیون المعجزات، عن ابن جریر الطبری، عن عبد الله بن محمد البلوی، عنه قال: رأیت علی بن محمد صاحب العسکر صلوات الله علیهما وقد أتی بأکمه فأبرأه. ورأیته تهیأ من الطین کهیئة الطیر وینفخ فیه فیطیر، فقلت له: لا فرق بینک وبین عیسی علیه السلام. فقال: أما منه وهو منی. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۲، وجد ج ۵۰ / ۱۸۵.

(۱۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، النبی عیسی بن مریم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، أبو الصباح الکنانی (۱)، عبد السلام بن صالح (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن داود (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، علی بن محمد (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)

۱۵۸۳۲ - هاشم بن سعید الجعفی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳۳۲ بإسناده، عن سلام الحناط، عنه وسلیمان الدیلمی، عن أبی عبد الله علیه السلام، ما یفید حسن عقیدته وکماله.

۱۵۸۳۳ - هاشم الصیداوی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. کنز: بإسناده عن عبد الله بن حماد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، وصف الشیعة وفضائلهم وأحوالهم یوم القیامة. کمبا ج ۷ / ۱۴۴، وج ۳ / ۲۴۷، وجد ج ۷ / ۱۹۳، وج ۲۴ / ۲۶۱، ولکن فیه: هاشم بن الصیداوی.

وروایة عبد الله بن حماد، عنه، عنه علیه السلام فی مستدرک الوسائل ص ۱۷۶.

۱۵۸۳۴ – هاشم بن عبد العزیز المخزومی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۳۹ عن محمد بن إدریس الشامی، عنه، عن سعید بن أبی مریم.

۱۵۸۳۵ – هاشم بن عبد الله بن السری العجلی:

لم یذکروه. روی العیاشی، عنه، کما فی کمبا ج ۲۳ / ۸۹، وجد ج ۱۰۳ / ۳۷۳.

وفی شئ ج ۱ / ۳۲۹ عنه ووصفه بالجبلی مکان العجلی.

۱۵۸۳۶ – هاشم بن عبد مناف جد النبی صلی الله علیه وآله:

سمی هاشما لهشمه الثرید فی المحل الشدید. وکان له السقایة والرفادة و الضیافة لکل وارد قدیم وجدید. وکان من أحسن الناس وجها وأجملهم و أعظمهم جاها.

وکان نور رسول الله صلی الله علیه وآله فی وجهه إذا أقبل تضئ منه الکعبة، وتکتسی من نوره شعشعانیا، ویرتفع من وجهه نور إلی السماء.

وکان لا یمر بحجر ولا مدر إلا ویناديه: أبشر یا هاشم فإنه سیظهر من

(۱۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، یوم القیامة (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، هاشم بن سعید الجعفی (۱)، عبد الله بن حماد (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان الدیلمی (۱)، محمد بن إدریس (۱)، سلام الحناط (۱)، عبد العزیز (۱)

ذریتک أکرم الخلق علی الله تعالی وأشرف العالمین محمد خاتم النبیین.

وکان هاشم إذا مشی فی الظلام أنارت منه الحنادس، ویری من حوله کما یری من ضوء المصباح. وکان إذا قصده قاصد أکرمه. وکان یکسو العریان ویطعم الجائع ویفرج عن المعسر ویوفی عن المدیون. وکان بابه لا یغلق عن صادر ولا وارد. وسوده أهل مکة بأجمعهم وشرفوه وعظموه، وسلموا إلیه مفاتیح الکعبة والسقایة والحجابة والرفادة ومصادر أمور الناس ومواردها، وسلموا إلیه لواء نزار وقوس إسماعیل علیه السلام ونعل شیث وخاتم نوح.

وکان إذا أهل هلال ذی الحجة یأمر الناس بالاجتماع إلی الکعبة، فإذا اجتمعوا قام خطیبا ویقول: معاشر الناس إنکم جیران الله وجیران بیته. وإنه سیأتیکم فی هذا الموسم زوار بیت الله وهم أضیاف الله والأضیاف هم أولی بالکرامة، وقد خصکم الله تعالی بهم وأکرمکم. وإنهم سیأتونکم شعثا غبرا من کل فج عمیق، ویقصدونکم من کل مکان سحیق، فأقروهم واحموهم وأکرموهم یکرمکم الله تعالی.

وکانت قریش تخرج المال الکثیر من أموالهم، وکان هاشم ینصب أحواض الأدیم ویجعل فیها ماء زمزم للحاج، ویطعمهم قبل التروية بیوم، ویحمل لهم الطعام إلی منی وعرفة، وکان یثرد لهم اللحم والسمن والتمر، ویسقیهم اللبن. و غیر ذلک من کمالاته وأحواله.

فراجع إلی جد ج ۱۵ / ۳۶ – ۵۲، وکمبا ج ۶ / ۱۰ – ۱۴.

کیفیة وفاته بالشام ص ۵۳، وإلی منتهی الآمال ص ۶، والناسخ ج ۲ / ۷۲.

وعن النبی صلی الله علیه وآله قال: عیادة بنی هاشم فریضة، وزیارتهم سنة.

وفی کتاب الصدف ص ۸۷: ولد لعبد مناف ولدان: الهاشم والمطلب. وولد لهاشم الشیبة (شیبة الحمد) واشتهر بعبد المطلب. وولد له أحد عشر. وقیل: ثلاث عشر. فالمؤمن من أولاده: عبد الله والد الرسول صلی الله علیه وآله، وأبو طالب والد أمیر المؤمنین علیه السلام وإخوته جعفر وعقیل وطالب، والثالث حمزة لم یعقب ولدا، والرابع العباس وله ثلاثة أولاد: الفضل وعبد الله والقثم.

وأما غیر المؤمن من أولاده: الحارث وعبد الشمس وعبد مناف وأبو لهب وهم

(۱۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، النبی اسماعیل علی السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، شهر ذی الحجة (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، کتاب منتهی الأمال للمحدث القمی (۱)، یوم عرفة (۱)، بنو هاشم (۱)، الشام (۱)، الکرم، الکرامة (۲)، الهلال (۱)

المعقبون، والحمزة وهو الزبیر والضرار والمقوم - وقیل: اسمه الحجل - و الغیداق. وله أربع إناث: عاتکة وصفیة وأروی والبیضاء. وقیل ست بزیادة برة وأمیمة.

وأما عبد الشمس فولد له ولدان: أمیة وله عفان أبو عثمان، ثم ولد له الحرب و للحرب أبو سفیان واسمه الصخر وله معاویة وله یزید. ثم ولد أبو العاص والد الحکم أبو مروان ولمروان عبد الملک - الخ.

وقال ابن هشام فی سیرته: ولد لهاشم أربعة نفر وخمس نسوة: عبد المطلب وأسد وأبو صیفی ونضلة والشفاء - الخ. وذکر بناته وأمهم.

وروی الصدوق فی الخصال بإسناده، عن الصادق، عن أبیه صلوات الله علیهما، عن جابر بن عبد الله الأنصاری قال: سئل رسول الله صلی الله علیه وآله عن ولد عبد المطلب فقال: عشرة والعباس. ثم قال الصدوق: وهم عبد الله وأبو طالب و الزبیر وحمزة والحارث وهو أسنهم والغیداق والمقوم وحجل وعبد العزی و هو أبو لهب وضرار والعباس. ومن الناس من یقول: إن المقوم هو حجل - الخ. ثم ذکر أسماء عبد المطلب، کما تقدم.

۱۵۸۳۷ - هاشم بن عتبة بن أبی وقاص الزهری المرقال:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. ومن خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. بعثه مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام مع کتابه إلی أبی موسی الأشعری وهو الأمیر یومئذ علی الکوفة لینفر إلیه الناس. کمبا ج ۸ / ۴۰۹، وجد ج ۳۲ / ۸۶.

وکان مع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. قتاله مع أعداء الله ورسوله.

کمبا ج ۸ / ۴۸۷، وجد ج ۳۲ / ۴۵۸.

وهو حامل لوائه الأعظم یوم صفین فی حماة الناس. کمبا ج ۸ / ۴۹۹ و ۵۲۳ و ۵۲۶. وفیه وصف قتاله وأحواله وأشعاره حینئذ. ص ۵۲۶ و ۵۲۹، وجد ج ۳۲ / ۵۱۳، وج ۳۳ / ۱۳ و ۲۶ و ۳۵. وکان صاحب رایته لیلة الهریر وکان خیرا فاضلا.

(۱۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، هاشم بن عتبة (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۲)، البعث، الإنبعاث (۱)، الحرب (۱)

وأمسکوا فی محرم فلما استهل صفر سنة ۳۷ بعد الإعذار والإنذار فجعل علی میمنته الحسن والحسین وعبد الله بن جعفر ومسلم بن عقیل وعلی میسرته محمد بن الحنفیة ومحمد بن أبی بکر وهاشم بن عتبة المرقال - الخ. کمبا ج ۸ / ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۷۳.

وفی یوم صفین لما خرج حمزة بن مالک الهمدانی من أتباع معاویة إلی حزب الله جند مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، قتله المرقال، فهجموا علی المرقال فقتلوه.

فأخذ سفیان بن الثور رایته فقاتل حتی قتل. ثم أخذها عتبة بن المرقال فقاتل حتی قتل، فأخذها أبو الطفیل الکنانی مرتجزا:

یا هاشم الخیر دخلت الجنة قتلت فی الله عدو السنة فقاتل حتی جرح - الخ. کمبا ج ۸ / ۵۱۳. ویدل علی شهادته حینئذ ما فیه ص ۵۲۸ و ۵۲۹، وجد ج ۳۲ / ۵۸۱، وج ۳۳ / ۳۱ و ۳۵.

وروی الحمیری فی قرب الإسناد، عن الصادق، عن أبیه صلوات الله علیهما أن علیا علیه السلام لم یغسل عمار بن یاسر ولا هاشم بن عتبة یوم صفین ودفنهما فی ثیابهما وصلی علیهما. کتاب الطهارة ص ۱۸۶، وجد ج ۸۲ / ۱.

مدحه وأنه من أفاضل أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله، كما فى كمبا ج ۶ / ۷۴۸، وجد ج ۲۲ / ۳۱۸. وآمن يوم فتح مكة.

وتقدم فى مستدرك السفينة ج ۳ / ۱۱۹ لغة (خمس) ما يفيد مدحه. وكذا فى السفينة جملة من أحواله.

وهو من رواة حديث الولاية ومن شهوده يوم الركبان. الغدير ط ۲ ج ۱ / ۶۰ و ۱۹۱.

وقتاله يوم صفين وأحواله ونصائحه. كتاب الغدير ط ۲ ج ۹ / ۱۲۱.

وكلماته فى ذلك مع أمير المؤمنين عليه السلام الدالة على حسنه وكماله. الغدير ط ۲ ج ۱۰ / ۵۹ و ۱۶۴.

وأما أولاده فأولهم عتبة أخذ الراية بعد أبيه واستشهد. ومختار أخذ الراية بعد أبيه، كما تقدم فى محله. وعبد الله بن هاشم تقدم.

(۱۳۴)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، مسلم بن عقيل عليه السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، عبد الله بن هاشم (۱)، عتبة بن المرقال (۱)، حديث الولاية (۱)، مالك الهمدانى (۱)، محمد بن أبى بكر (۱)، هاشم بن عتبة (۲)، عمار بن ياسر (۱)، أبو الطفيل (۱)، القتل (۴)، الصدق (۱)، الغسل (۱)، الصّلاة (۲)، الشهادة (۱)، السفينة (۱)، الطهارة (۱)

۱۵۸۳۸ - هاشم بن عمار:

لم يذكروه. روى القمى فى تفسيره سورة السبأ ص ۵۴۱ باسناده، عن سيف بن عميرة، عن حسان، عنه تفسير قوله تعالى: (وما بلغوا معشار ما آتيناهم) يعنى ما بلغ ما آتينا رسلهم معشار ما آتينا آل محمد صلى الله عليه وآله.

وفى الفاطر ص ۵۴۴ بإسناده، عنه، عنه، عنه تفسير قوله تعالى: (أفمن زين له سوء عمله) - الآية ونزوله فى زريق وحبتر.

۱۵۸۳۹ - هاشم بن مالك الخزاعى أبو دلف:

لم يذكروه. حدث لأبى المفضل الشيبانى فى سنة ۳۰۴ ببغداد، عن العباس بن الفرج الرياشى. أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۲۱.

۱۵۸۴۰ - هاشم بن ماهويه المدادى:

لم يذكروه. روى البرقى، عن محمد بن عيسى اليقطينى، عن أبى عاصم، عنه، عن الوليد بن أبان الرازى. كمبا ج ۱۴ / ۸۰۰، وجد ج ۶۵ / ۲۸۶. ولكن فيه: هاشم بن ماهويه المدارى.

۱۵۸۴۱ - هاشم بن المثنى الحناط الكوفى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. ثقة بالاتفاق. وله كتاب يرويه جماعة منهم ابن أبى عمير.

۱۵۸۴۲ - هاشم بن محمد:

لم يذكروه. وله كتاب مصباح الأنوار. روى عنه فى إثبات الهداة ج ۳ / ۱۳۶ و ۶۶۸، وج ۴ / ۱۸۱، ومستدرك الوسائل ج ۱ / ۳۱۴.

۱۵۸۴۳ - هاشم بن مساحق:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۱۲۰ عن عبد الله بن مخاوف، عنه، عن أبيه، قضايا يوم الجمل.

(۱۳۵)

صفحهمفاتيح البحث: أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب مستدرك الوسائل (۱)، محمد بن عيسى اليقطينى (۱)، الوليد بن أبان (۱)، هاشم بن المثنى (۱)، ابن أبى عمير (۱)، هاشم بن محمد (۱)

۱۵۸۴۴ - هالة بن أبى هالة التميمى الأسيدى:

من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله. قال المامقانى: لم استثبت حاله.

أقول: أظن قويا أنه أخو هند الآتى ابنا خديجة الكبرى من زوجها الثانى أبى هالة بعد زوجها الأول عتيق بن عائذ. والثالث رسول الله

صلی الله علیه وآله.

واسم أبی هالة هند بن زرارة التیمی. وابناه هالة وهند خالا أولاد فاطمة الزهراء علیها السلام.

۱۵۸۴۵ – هام:

من الجن. روی عن رسول الله وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما. أمره الرسول أن یتعلم من أمیر المؤمنین وأمر أمیر المؤمنین علیه السلام أن یعلمه ویرفق به. وجاء یوم الهریر إلی أمیر المؤمنین علیه السلام لینصره. وتفصیل ذلک فی کمبا ج ۹ / ۱۲.

وتمامه ص ۲۷۲ و ۳۸۲، وج ۱۴ / ۵۸۸ و ۵۹۱، وج ۷ / ۳۶۱ مکررا، و ج ۶ / ۱۰۷. وبعضه من طریق العامة. ج ۱۴ / ۶۴۰، وجد ج ۱۶ / ۳۶، وج ۲۷ / ۱۴، وج ۳۵ / ۵۴، وج ۳۸ / ۵۴، وج ۳۹ / ۱۶۴، وج ۶۳ / ۸۳ و ۹۹ و ۳۰۳.

واسمه همام بن همیم بن قیس بن إبلیس. تاب علی ید نوح وکان معه ومع الأنبیاء. کمبا ج ۶ / ۳۱۷، وجد ج ۱۸ / ۸۳.

ذکر ما رواه أبو الحسن البکری من أن هام بن الهمیم تمثل بصورة الثعبان و وقف فی طریق النبی صلی الله علیه وآله فی سفره إلی الشام لیسأله الشفاعة. کمبا ج ۶ / ۱۰۷، وجد ج ۱۶ / ۳۶.

۱۵۸۶۴ – هامان الإبلی: لم یذکروه. روی شاذان بن یحیی، عنه، کما تقدم.

۱۵۸۴۷ – هانی بن أبی حیة الوادعی:

لم یذکروه. هو مع الزبیر بن الأروح التمیمی حملا رأس مسلم وهانی بن عروة إلی یزید. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۲، وجد ج ۴۴ / ۳۵۸.

ولما خرج المختار من مکة متوجها إلی الکوفة لقیه هانی بن أبی حیة الوداعی

(۱۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، أم المؤمنین خدیجة بنت خویلد علیها السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، هانی بن عروة (۱)، الشام (۱)، الزوج، الزواج (۱)

فسأله عن أهلها، فقال: لو کان لهم رجل یجمعهم علی شئ واحد لأکل الأرض بهم. فقال المختار: أنا والله أجمعهم علی الحق وألقی بهم رکبان الباطل وأقتل بهم کل جبار عنید إن شاء الله، ولا قوة إلا بالله. ثم سأله المختار عن سلیمان بن صرد هل توجه لقتال المحلین، قال: لا، ولکنهم عازمون علی ذلک. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۵، و جد ج ۴۵ / ۳۵۶.

۱۵۸۴۸ – هانی بن أیوب الجعفی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۷۸ بإسناده، عن عبد الله بن موسی، عن هانی بن أیوب، عن طلحة بن مصرف، عن عمیرة بن سعد، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث مناشدته یوم الرحبة و شهادة بضعة عشر رجلا به. ومثله فی بشا ص ۱۲۸ وفیه: عمارة بن سعید، والباقی مثله.

وفیه ص ۳۴۳: عن عبید الله بن موسی، عنه، عن طلحة بن مضرب، عنه مثله.

۱۵۸۴۹ – هانی بن بعیث:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۲، وجد ج ۴۵ / ۴۶.

۱۵۸۵۰ – هانی التمار:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی الصدوق بإسناده، عن صالح بن محمد، عنه قال: قال لی أبو عبد الله علیه السلام: ان لصاحب هذا الأمر غیبة، فلیتق الله عبد ولیتمسک بدینه – الخبر. کمبا ج ۱۳ / ۳۶. ونحوه فیه ص ۱۳۳، وجد ج ۵۱ / ۱۴۵، وج ۵۲ / ۱۱۱، وک باب ۳۳ ح ۲۵ و ۳۴.

غط: عن سعد بن عبد الله، عن محمد بن عیسی بن عبید، عن صالح بن محمد، عنه – وساقه إلی آخره.

۱۵۸۵۱ – هانی بن ثبیت الحضرمی:

لم یذکروه. هو ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۱ و ۲۰۶ و ۲۰۸، و ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۳۸ و ۵۹ و ۶۶ وج ۱۰۱ / ۲۷۰.

(۱۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، هانی بن أیوب (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، صالح بن محمد (۲)، الباطل، الإبطال (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)

۱۵۸۵۲ – هانی بن الخطاب الهمدانی:

لم یذکروه. هو الذی سرحه سعید بن مسلم أمامه لدفع سفیان بن عوف وجنده، کما تقدم فی سعید.

۱۵۸۵۳ – هانی بن عبد الرحمن: لم یذکروه. تقدم فی ابنه عبد الله روایته عنه.

۱۵۸۵۴ – هانی بن عروة المرادی المذحجی:

من أشراف الکوفة وأعیان الشیعة ومن رؤسائهم. شیخ مراد وزعیمها یرکب فی أربعة آلاف دارع وثمانیة آلاف راجل.

روی أنه أدرک النبی صلی الله علیه وآله وتشرف بصحبته. وله حین الشهادة تسع وثمانین سنة. راجع مستدرک الوسائل.

انتقال مسلم بن عقیل إلی دار هانی وقضایاهما فی الکوفة. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۸ – ۱۸۷، وجد ج ۴۴ / ۳۴۱.

فلما وصل خبر قتل مسلم وهانی إلی مولانا الحسین علیه السلام قال: إنا لله و إنا إلیه راجعون. رحمة الله علیهما. یردد ذلک مرارا. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۶، وجد ج ۴۴ / ۳۷۳.

ویشهد علی کماله وجلالة قدره وعظم شأنه الزیارة التی نقلها السید له، کما فی کمبا ج ۲۲ / ۹۹، وجد ج ۱۰۰ / ۴۲۹.

ما یتعلق بکیفیة شهادته وأنه رمی به فی طمار کما أخبر به أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۳۴۷، وج ۳۴ / ۳۰۴، وکمبا ج ۹ / ۵۹۲، وج ۸ / ۷۳۱.

أشعاره یوم الجمل فی شرح نهج البلاغة للخوئی ج ۳ / ۱۷۴، وکمبا ج ۸ / ۴۳۱، وجد ج ۳۲ / ۱۸۱.

کلماته مع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین فی کتاب صفین ص ۱۳۷.

وکانت رویحة بنت عمر بن الحجاج زوجة هانی فولدت له یحیی. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۸، وجد ج ۴۴ / ۳۴۴.

(۱۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، مسلم بن عقیل علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب شرح نهج البلاغة لابن أبی الحدید (۱)، کتاب أعیان الشیعة للأمین (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، مدینة الکوفة (۲)، هانی بن عروة (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)، الزوج، الزواج (۱)

ما جری علیه من ابن زیاد وقتل مسلم وهانی ص ۳۵۹.

ثم بعده اختفی ابنه یحیی، فلما سمع نزول الحسین علیه السلام بکربلاء لحق به وتشرف بالشهادة وسیأتی.

۱۵۸۵۵ – هانی بن المتوکل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۸ عن علی بن محمد بن عامر النهاوندی، عن عمرو بن عبدوس، عنه فی روایة شریفة، کما تقدم فی علی بن محمد.

۱۵۸۵۶ – هانی بن محمد بن محمود العبدی أبو أحمد:

روی عنه الصدوق مترضیا علیه عن أبیه، کما فی العیون ج ۱ / ۸۰ و ۸۱، و الخصال ج ۲ / ۹۶. وهذا دلیل الوثاقة.

وکذا روی عنه المفید فی ختص ص ۱۹۷ مترضیا علیه عن أبیه. ونقله فی جد ج ۲۰ / ۱۱۲، وج ۴۲ / ۶۴، وج ۶۱ / ۲۹۴، وکمبا ج ۱۴ / ۴۷۴، وج ۹ / ۶۱۳، و ج ۶ / ۵۰۹.

وفی کل هذه المواضع هکذا. لکن فی الخصال: هانی بن محمود بن هانی العبدی.

وهو إما مصحف أو هو منسوب إلی جده.

۱۵۸۵۷ – هانی بن النمر:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. عد مجهولا. لکن هو شهد صفین مع أمیر المؤمنین علیه السلام. ویدل علی حسنه وکماله وقوة إیمانه واستقامته و شجاعته ما فی کمبا ج ۸ / ۴۹۸، وجد ج ۳۲ / ۵۰۷، وکتاب صفین ص ۳۹۳. وهو اللیث النهد.

۱۵۸۵۸ – هانی بن هانی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی یزید بن إسحاق، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کامل الزیارة ص ۷۲.

(۱۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، هانی بن النمر (۱)، یزید بن إسحاق (۱)، هانی بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۱)

وروایة أبی إسحاق، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام فی کتاب صفین ص ۳۲۳.

وکان مع سعید بن عبد الله آخر رسلی أهل الکوفة إلی الحسین علیه السلام.

کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶، وجد ج ۴۴ / ۳۳۴.

وسائر روایاته عن أمیر المؤمنین علیه السلام فی حلیة الأبرار ج ۱ / ۵۳۰ و ۵۶۵.

وذکروا فی الرجال بهذا الاسم من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام ثلاثة:

الهمدانی، والمرادی. والسبیعی.

۱۵۸۵۹ – هانی بن هوذة النخعی:

لم یذکروه. هو الذی استخلفه أمیر المؤمنین علیه السلام حین سار إلی النهروان.

کمبا ج ۸ / ۶۰۳، وجد ج ۳۳ / ۳۵۶.

۱۵۸۶۰ – هبار بن الأسود القرشی:

روع زینب بنت النبی صلی الله علیه وآله فی طریق الهجرة، فألقت ما فی بطنها. ولذلک أباح رسول الله صلی الله علیه وآله دمه یوم فتح مکة، فهرب، ثم قدم علیه بالمدینة وأسلم، فقبل إسلامه. کمبا ج ۶ / ۴۸۰ و ۴۸۱، وجد ج ۱۹ / ۳۵۱ و ۳۵۲.

۱۵۸۶۱ – هبة بن إبراهیم بن عمر الصواف أبو القاسم ساکن مصر:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کنزه ص ۴۹ عنه، عن أحمد بن مروان المالکی – الخ.

۱۵۸۶۲ – هبة الله بن أبی منصور الموصلی:

لم یذکروه. روی الراوندی وغیره عنه قضیة شریفة لمولانا الهادی علیه السلام.

وفیها معجزات، کما فی مدینة المعاجز ص ۵۴۸.

۱۵۸۶۳ – هبة الله بن أحمد بن محمد الکاتب أبو نصر المعروف بابن برنیة:

هکذا عنونه النجاشی والعلامة، ثم قالا: وکان یتعاطی الکلام ویحضر

(۱۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، مدینة الکوفة (۱)، هبة الله بن أحمد (۱)، سعید بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن عمر (۱)، محمد الکاتب (۱)

مجلس أبی الحسین بن الشبیه العلوی الزیدی المذهب، فعمل له کتاب وذکر أن الأئمة ثلاثة عشر مع زید بن علی بن الحسین واحتج بحدیث فی کتاب سلیم بن قیس الهلالی أن الأئمة اثنا عشر من ولد أمیر المؤمنین علیه السلام.

وزاد النجاشی علی ذلک: أنه کان یذکر أن أمه أم کلثوم بنت أبی جعفر محمد بن عثمان العمری. وله کتاب فی الإمامة، وکتاب فی أخبار أبی عمرو وأبی جعفر العمریین. ورأیت أبا العباس بن نوح قد عول علیه فی الحکایة فی کتابه أخبار الوکلاء. وکان هذا الرجل کثیر الزیارات. وآخر زیارة حضرها معنا یوم الغدیر سنة أربعمائة بمشهد مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. انتهی. وظاهره اعتماد أبی العباس علیه.

ونقل العلامة المامقانی عن الفاضل التفرشی أنه علق علی قول النجاشی: (و احتج بحدیث - الخ): أنه لیس فی کتاب سلیم بن قیس أن الأئمة اثنا عشر من ولد أمیر المؤمنین علیه السلام، بل فیه أن الأئمة ثلاثة عشر من ولد إسماعیل وهم رسول الله صلی الله علیه وآله مع الأئمة الاثنی عشر فکأنه اشتبه علی النجاشی أو غیره.

انتهی.

أقول: ولو فرض وجود الحدیث لا یدل علی أن الأئمة ثلاثة عشر لأن الکلام بعد قوله اثنا عشر منقطع، فکأنه یقال: الأول معلوم والباقی من ولد من یکونون؟

فأجاب من ولد أمیر المؤمنین. فتدبر جیدا.

وقد ینسب إلی جده فیقال: هبة الله بن محمد بن أحمد بنت أم کلثوم بنت أبی جعفر العمری.

ذکر جملة من أخبار أبی العباس أحمد بن علی بن نوح، عنه، عن جماعة من بنی نوبخت وعن جدته أم کلثوم حکایات أخبار الوکلاء وقضایاهم فی کمبا ج ۱۳ / ۸۴ و ۹۳ - ۹۷ و ۱۰۰، وجد ج ۵۱ / ۳۱۶ و ۳۴۴، و ۳۶۷.

۱۵۸۶۴ - هبة الله بن حامد بن أحمد بن أیوب بن علی بن أیوب الحلی:

لم یذکروه. هو اللغوی الفقیه الأدیب الکامل المعروف بعمید الرؤساء صاحب

(۱۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، هبة الله بن حامد (۱)، هبة الله بن محمد (۱)، علی بن الحسین (۱)، أحمد بن علی (۱)، سلیم بن قیس (۲)، الزیارة (۱)

کتاب الکعب المنقول قوله فی بحث الوضوء. مات سنة ۶۱۰. وفصل الکلام فیه فی السفینة فراجع.

۱۵۸۶۵ - هبة الله بن سلامة المقری:

لم یذکروه. روی السید، عن محمد بن هارون التلعکبری، عنه، عن إبراهیم بن أحمد البزوری، عن مولانا علی بن موسی الرضا علیه السلام. کتاب الصلاة ص ۹۳۸، وجد ج ۹۱ / ۲۷۵.

وفی المستدرک عن أبی محمد هارون بن موسی التلعکبری - الخ.

۱۵۸۶۶ - هبة الله بن عبد الوارث بن علی بن أحمد الشیرازی:

هو الشیخ أبو القاسم. له کتاب بخطه فی سنة ۴۸۶، کما فی المستدرک ج ۲ / ۲۹۲ مکررا.

۱۵۸۶۷ – هبة الله بن علی:

هو ابن علی بن محمد بن حمزة بن أحمد بن عبید الله بن محمد بن عبد الرحمن الشجری بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام. توفی سنة ۵۳۷.

وله مصنفات جلیلة.

۱۵۸۶۸ – هبة الله بن ناصر بن الحسین بن نصر الرئیس الأجل السید أبو البقاء:

وقع فی طریق الشهید الأول فی مجموعته. روی عن المعمر بن محمد. وروی هبة الله بن نما، عن الحسین بن محمد بن طحال، عنه، عن سعد بن وهب بن أحمد.

المستدرک ج ۲ / ۲۱۳.

۱۵۸۶۹ – هبة الله بن محمد بن أحمد: هو هبة الله بن أحمد المذکور.

۱۵۸۷۰ – هبة الله بن محمد الموسوی:

له کتاب المجموع الرائق من أزهار الحدائق فی تاریخ الأئمة والنص علیهم و

(۱۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، هبة الله بن أحمد (۱)، هبة الله بن نما (۱)، هبة الله بن علی (۱)، هبة الله بن محمد (۲)، عبید الله بن محمد (۱)، هارون بن موسی (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، ناصر بن الحسین (۱)، محمد بن هارون (۱)، الحسین بن محمد (۱)، حمزة بن أحمد (۱)، علی بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، الوضوء (۱)، السفینة (۱)

فضائلهم، کما فی إثبات الهداة ج ۳ / ۱۴۰ و ۱۴۱ و ۶۷۳ وج ۵ / ۹۱. وروایته فیه خطبة اللؤلؤیة، کما فیه ج ۷ / ۱۷۵. وکلام الریاض فی حقه مذکور فی السفینة.

وروی البحرانی عن هبة الله بن محمد فی حلیة الأبرار ج ۱ / ۱۳۱ – ۱۳۳ و ۱۳۹ و ۱۴۱ و ۱۴۲ و ۱۵۸ وغیر ذلک.

۱۵۸۷۱ – هبة الله بن موسی بن داود الشیرازی:

المؤید فی الدین المتوفی سنة ۴۷۰. عالم جلیل من شعراء أهل البیت. أشعاره و ترجمته فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۳۰۴ – ۳۱۲.

۱۵۸۷۲ – هبة الله بن نماء بن علی بن حمدون الشیخ أبو البقاء:

روی عنه مؤلف المزار الکبیر، کما فی کمبا ج ۲۲ / ۲۵۹، وجد ج ۱۰۲ / ۱۴۶، والمستدرک ج ۲ / ۲۱۳ و ۲۲۶.

۱۵۸۷۳ – هبة الله بن یوسف غیاث الدین شیخ الحدیث:

لم یذکروه. روی عن جده صدر الدین إبراهیم بن محمد بن المؤید الحموی، عن ابن عساکر، کتاب صحیفة المنسوبة إلی مولانا الرضا صلوات الله علیه.

۱۵۸۷۴ – هبیرة بن أبی وهب:

هو کفو کریم زوج أم هانی أخت أمیر المؤمنین علیه السلام. وابنه جعدة تقدم.

۱۵۸۷۵ – هبیرة بن بریم الحمیری:

کذا فی بشا ص ۲۳۷ و ۲۴۰. والظاهر أنه مریم. روی خطبة مولانا الحسن المجتبی علیه السلام یوم شهادة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. فراجع إلیه.

اشتیاق هبیرة إلی أهله، فأمره أمیر المؤمنین علیه السلام أن یأتیه لیلا فلما أتاه أمره بغمض عینیه وأوصله إلی أهله بطرفة العین، ثم أرجعه إلی الموضع الأول کما فعل ابنه جعفر الصادق علیه السلام بمعلی بن خنیس، فراجع إحقاق الحق ج ۸ / ۷۱۴.

(۱۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إبن عساکر (۱)، هبیرة بن بریم الحمیری (۱)، هبة الله بن محمد (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الوفاة (۱)، السفینة (۱)

۱۵۸۷۶ – هبیرة بن شریح:

من رؤساء میمنة جند أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. صاحب الرایة و استشهد وله خمسة إخوة کلما قتل منهم رجل أخذ الرایة آخر حتی قتلوا جمیعا.

کتاب صفین ص ۲۵۲.

۱۵۸۷۷ – هدیر بن عبد الله:

لم یذکروه. هو من رسل رسول الله صلی الله علیه وآله إلی نصاری نجران.

کمبا ج ۶ / ۶۴۱، وجد ج ۲۱ / ۲۸۷.

۱۵۸۷۸ – هدیة بن خالد القیسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن عثمان بن عبید، عن مبارک بن فضالة، عن الأصبغ، عن أمیر المؤمنین علیه السلام حدیث الأربعة التی یغنی عن الطب. کمبا ج ۱۴ / ۸۹۵، وج ۱۶ / ۴۲، وکتاب الطهارة ص ۴۵، وجد ج ۶۶ / ۴۱۵، وج ۷۶ / ۱۸۷ – ولکن فیه: هدبة بن خالد –، وج ۸۰ / ۱۹۰. وقیل:

اسمه هدبة – بالباء الموحدة.

۱۵۸۷۹ – هذیل بن حنان أخو جعفر بن حنان الصیرفی:

روی الحسن بن محبوب، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی الفقیه باب الدین والقرض ص ۳۶۱. ورواه المشائخ الثلاثة عنه، عنه، عن الصادق، کما فی رجال المامقانی. وزعم أن الصحیح حیان بالیاء.

وروی علی بن معلی، عن هذیل بن حنان، عن أخیه، عن الصادق علیه السلام ما یفید حسنه. المستدرک ج ۲ / ۴۰۰.

۱۵۸۸۰ – هذیل بن صدقة الحشاش:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما یظهر من کتب الرجال ومما فی سن ج ۲ / ۵۳۵، وکمبا ج ۱۴ / ۸۴۱، وجد ج ۶۶ / ۱۳۶.

(۱۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، هذیل بن حنان أخو جعفر بن حنان الصیرفی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هبیرة بن شریح (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الصدق (۱)، القتل (۲)، التصدّق (۱)، الطهارة (۱)

۱۵۸۸۱ – هذیل بن صدقة الطحان:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی صفوان، عن ابن مسکان، عنه، عن الصادق علیه السلام. یب ج ۷ / ۵۹.

۱۵۸۸۲ – هذیل بن مدرکة بن إلیاس بن مضر:

هو من أجداد رسول الله صلی الله علیه وآله.

۱۵۸۸۳ – هرثمة بن أعین:

من خواص أصحاب الرضا وصاحب سره حیث أخبره عما یجری علیه من کیفیة شهادته ومسمومیته وتغسیله وتکفینه. کمبا ج ۱۲ / ۸۶، وجد ج ۴۹ / ۲۹۳.

واستظهر المامقانی من هذه الروایة حسنه وکماله وتشیعه ومحبته التامة لمولاه وأنه کان مشهورا بالتشیع. فراجع حتی تجد أن ذلک کذلک.

جملة مما یتعلق به. کمبا ج ۱۲ / ۳۹، وجد ۴۹ / ۱۳۷.

إخبار الرضا علیه السلام عن قتله بمرو. کمبا ج ۱۲ / ۱۰، وجد ج ۴۹ / ۳۴.

۱۵۸۸۴ – هرثمة بن سلیم أو أبی مسلم:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام بصفین. نقل عنه قصة مرورهم بکربلاء و إخبار أمیر المؤمنین أنه یحشرن من هذه التربة قوم یدخلون الجنة بغیر حساب. فلما رجع أخبر بذلک امرأته جرداء بنت سمیر بذلک، وکانت من شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام وقال لها: وما علمه بالغیب؟ فقالت المرأة: دعنا منک فإن أمیر المؤمنین علیه السلام لم یقل إلا حقا.

قال هرثمة: کنت فی جند عبید الله بن زیاد، فلما انتهیت إلی الحسین علیه السلام وعرفت المنزل الذی نزلنا مع علی علیه السلام فخرجت من عندهم وجئت إلی الحسین علیه السلام و حدثته بما سمعته عن أبیه، فقال الحسین علیه السلام: فتول هربا حتی لا تری مقتلنا. فهرب ولم ینصر الحسین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۵۹۱،

(۱۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۴)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، یوم عرفة (۱)، عبید الله بن زیاد لعنه الله (۱)، هرثمة بن أعین (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)، التکفین (۱)، التصدّق (۱)

وج ۸ / ۴۷۹، وج ۱۰ / ۱۵۹، وجد ج ۴۱ / ۳۳۷، وج ۳۲ / ۴۱۹، وج ۴۴ / ۲۵۵ و لکن فیه وفی مدینة المعاجز ص ۱۲۱: هرثمة بن أبی مسلم. ورواه فی کتاب صفین ص ۱۴۰.

۱۵۸۸۵ – هرم بن حنان أو حیان:

من أصحاب رسول الله وأمیر المؤمنین صلوات الله علیهما. من الزهاد الثمانیة، کما نقله الکشی عن الفضل بن شاذان.

۱۵۸۸۶ – هرم بن شتیر (أو شبیر) ابن عمرو بن جندب:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین.

۱۵۸۸۷ – هشام بن إبراهیم الأحمر:

من أصحاب الرضا علیه السلام. روی إبراهیم بن هاشم ومحمد بن راشد عنه، کما عن جامع الرواة.

۱۵۸۸۸ – هشام بن إبراهیم الختلی:

هو المشرقی. أثبت المامقانی أنه الثقة الذی أدرک مولانا الکاظم علیه السلام و هو المنزه عن کل شین. وروی الکشی عن حمدویه أنه قال: هشام المشرقی هو ابن إبراهیم البغدادی، فسألته عنه وقلت: ثقة هو؟ فقال: ثقة ثقة – الخ.

وقال المحدث النوری: هشام بن إبراهیم العباسی هو بعینه المشرقی الثقة – الخ. و فی موضع آخر قال بعد ذلک: وفاقا لأکثر المحققین من المترجمین.

شئ ج ۱ / ۳۵۶ عنه قال: کتب إلی أبی الحسن الخراسانی علیه السلام: رجل یسأل عن معان فی التوحید – الخ.

۱۵۸۸۹ – هشام بن إبراهیم الراشدی الهمدانی العباسی:

یتضمن ما فی روایة العیون للصدوق أحواله من أنه کان أخص الناس عند مولانا الرضا صلوات الله علیه من قبل أن یحمل. وکان عالما أدیبا لبیبا. وکانت

(۱۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، هشام بن إبراهیم الراشدی (۱)، هشام بن إبراهیم العباسی (۱)، هشام بن إبراهیم الختلی (۱)، هشام بن إبراهیم الأحمر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، هشام المشرقی (۱)، محمد بن راشد (۱)

أمور الرضا علیه السلام تجری من عنده وعلی یده. ویصیر الأموال من النواحی کلها إلیه قبل حمل أبی الحسن علیه السلام. فلما حمل أبو الحسن علیه السلام اتصل هشام بن إبراهیم بذی الریاستین فقربه ذو الریاستین وأدناه.

فکان ینقل أخبار الرضا علیه السلام إلی ذی الریاستین والمأمون، فحظی بذلک عندهما وکان لا یخفی علیهما من أخباره شیئا. فولاه المأمون حجابة الرضا علیه السلام وکان لا یصل إلی الرضا علیه السلام إلا من أحب. وضیق علی الرضا علیه السلام. فکان من یقصده من موالیه لا یصل إلیه. وکان لا یتکلم الرضا علیه السلام فی داره بشئ إلا أورده هشام علی المأمون وذی الریاستین.

وجعل المأمون العباس ابنه فی حجر هشام، وقال: أدبه. فسمی هشام العباسی لذلک. کمبا ج ۱۲ / ۴۰، وجد ج ۴۹ / ۱۳۹.

۱۵۸۹۰ – هشام بن إبراهیم العباسی:

نسبة إلی العباس عم النبی صلی الله علیه وآله، لا بالنسب بل بکتابة رسالة فی إمامة العباس أوجبت زعم السلطان أنه من ولد العباس. کذا قاله المامقانی و استفاد ذلک من روایة الکشی.

وبالجملة هو زندیق، کما فی روایات الکشی عن مولانا الرضا علیه السلام، و فی کمبا ج ۱۶ / ۱۴۸، وجد ج ۷۹ / ۲۴۳.

ولعله الذی جاء إلی أبی الحسن موسی علیه السلام واشتکی إلیه أمر الفضل بن یونس. فرکب أبو الحسن علیه السلام إلی الفضل فلما ورد علیه قال: اقض حاجة هشام بن إبراهیم، فقضاها. کمبا ج ۱۱ / ۲۶۴، وجد ج ۴۸ / ۱۰۹.

ولعله متحد مع هشام العباسی الذی ورد علی مولانا الرضا علیه السلام و أراد أن یسأله أن یعوذه فی صداع أصابه ویهب له ثوبین من ثیابه یحرم فیهما، فنسی.

فلما قام وأراد أن یخرج ویودع قال له: اجلس. فجلس فوضع یده الشریفة علی رأسه وعوذه. ودعا بثوبین من ثیابه فدفعهما إلیه وقال: أحرم فیهما. وطلب العباسی بمکة ثوبین سعیدیین، فلم یصبهما، فلما دخل المدینة وأراد أن ینصرف من

(۱۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۶)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، هشام بن إبراهیم العباسی (۱)، هشام بن إبراهیم (۲)، ذو الریاستین (۱)، هشام العباسی (۲)

عند الرضا علیه السلام أعطاه الثوبین کما أراد. کمبا ج ۱۲ / ۱۲، وجد ج ۴۹ / ۴۰.

ویحتمل اتحاد الکل. واختار المحدث النوری التعدد. وراجع السفینة لجملة من أحواله.

والصدوق فی مشیخة الفقیه ذکر هشام بن إبراهیم صاحب الرضا علیه السلام فی المعتمدین.

۱۵۸۹۱ – هشام بن أبی حمزة:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۴۰۹ عن سعدان، عنه قال: بعث إلی أبو الحسن علیه السلام. هکذا فی نسختین.

۱۵۸۹۲ – هشام بن أبی مخنف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والمفید، عن صالح بن عبد الله، عنه، عن الأعمش، عن أبی إسحاق، عن الأصبغ، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۷ / ۱۰۵، وجد ج ۷۷ / ۳۹۶.

۱۵۸۹۳ – هشام بن أحمد:

من أصحاب الصادق والكاظم عليهما السلام أراد أن يسأله عن المفضل، فقال الصادق عليه السلام ابتداءا: نعم والله الرجل المفضل بن عمر. نعم والله الذى لا إله إلا هو الرجل المفضل بن عمر الجعفى، حتى أحصيت بضعا وثلاثين مرة – الخ.

كمبا ج ۱۱ / ۱۲۳، وجد ج ۴۷ / ۶۸.

وروى البرقى، عن أبيه، عن ابن أبى عمير، عنه، عن أبى الحسن عليه السلام قال:

إنى أكثر شرب الماء تلذذا. كمبا ج ۱۴ / ۹۰۴، وجد ج ۶۶ / ۴۵۵.

ولعله الذى اشترى أم مولانا الرضا للكاظم عليهما السلام. ويظهر من هذه الرواية الناقلة لشرائه إياها كونه شيعيا موثوقا به معتمدا عليه كما لا يخفى. لكن هذا مقتضى رواية العيون.

لكن فى الخرائج روى هذه الرواية عن هشام بن الأحمر. وفى إرشاد المفيد

(۱۴۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، هشام بن إبراهيم (۱)، صالح بن عبد الله (۱)، ابن أبى عمير (۱)، هشام بن أحمد (۱)، المفضل بن عمر (۲)، الصدق (۱)، السفينة (۱)

بإسناده، عن ابن محبوب، عن هشام بن أحمر مثله. كمبا ج ۱۲ / ۴، وجد ج ۴۹ / ۸.

وفى كشف الغمة. روى هشام بن أحمر – وساق هذه الرواية، كما فى كمبا ج ۱۱ / ۲۴۰، وجد ج ۴۸ / ۳۳.

۱۵۸۹۴ – هشام بن أحمد اليربوعى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى المعانى ص ۳۰۰ عن حمدان بن سليمان النيسابورى، عنه، عن عبد الله بن الفضل.

۱۵۸۹۵ – هشام بن أحمر:

أرسله مولانا الصادق عليه السلام لشراء جارية وصيفة، فاشتراها وجاء بها إلى الإمام، فقال: يا بن الأحمر أما إنها تلد مولودا ليس بينه وبين الله حجاب. أمالى الشيخ ج ۲ / ۳۳۱. ومثله فى كمبا ج ۱۱ / ۲۳۳، وجد ج ۴۸ / ۸. والظاهر اتحاد هذه القضية مع ما تقدم فى هشام بن أحمد.

كشف: عن هشام بن أحمر قال: كتب أبو عبد الله عليه السلام رقعة فى حوائج لأشتريها، وكنت إذا قرأت الرقعة خرقتها، فاشتريت الحوائج و أخذت الرقعة فأدخلتها فى زنفيلجتى وقلت: أتبرك بها.

وقال: وقدمت عليه، فقال: يا هشام اشتريت الحوائج؟ قلت: نعم. قال: و خرقت الرقعة؟ قلت: أدخلتها زنفيلجتى وأقفلت عليها الباب أطلب البركة وهو ذا المفتاح فى تكتى. قال: فرفع جانب مصلاه وطرحها إلى، فقال: خرقها. فخرقتها، ورجعت ففتشت الزنفيلجة فلم أجد فيها شيئا. كمبا ج ۱۱ / ۱۴۷، وجد ج ۴۷ / ۱۴۷.

ركوبه مع مولانا أبى الحسن الأول عليه السلام وذهابهما إلى رجل من أهل المغرب لشراء الجارية فى بشا ص ۲۱۵.

حمله إلى أبى إبراهيم عليه السلام إلى المدينة أموالا، فقال: ردها فارفعها إلى المفضل بن عمر. غط ص ۲۲۴.

وعده الشيخ فى أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما.

(۱۴۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، النبى إبراهيم (ع) (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب كشف الغمة للإربلى (۱)، عبد الله بن الفضل (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله

(۱)، حمدان بن سلیمان (۱)، هشام بن أحمد (۲)، المفضل بن عمر (۱)، الصدق (۱)، الخرق (۱)

۱۵۸۹۶ – هشام بن إسماعیل:

لم یذکروه. هو خبیث مذموم. کمبا ج ۱۱ / ۱۷ و ۲۷، وجد ج ۴۶ / ۵۵ و ۹۴.

۱۵۸۹۷ – هشام بن بشیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۱۶ عن عبد الحمید القناد، عنه، عن شعبة بن الحجاج، عن عدی بن ثابت، عن سعید بن جبیر، عن ابن عباس قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: علی أفضل من خلق الله تعالی غیری، والحسن والحسین سیدا شباب أهل الجنة وأبوهما خیر منهما – الخبر. و نقله فی کمبا ج ۱۴ / ۳۶۳، وجد ج ۶۰ / ۳۰۲.

۱۵۸۹۸ – هشام بن جعفر بن حماد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن عبد الله بن عمر بن سعید، عنه، عن عبد الله بن سلیمان، حکایة ذی القرنین. کمبا ج ۳ / ۱۸۰، وج ۵ / ۲۹۵، وک باب ۳۸، وجد ج ۶ / ۳۱۳. وذکره فی جد ج ۱۳ / ۲۹۸ هکذا: هشام بن جعفر، عن حماد.

وروی الصدوق فی أمالیه ص ۱۶۳ عن محمد بن إبراهیم بن إسحاق، عن عبد العزیز یحیی الجلودی، عن هشام بن جعفر، عن حماد، عن عبد الله بن سلیمان مناجاة عیسی وما أوحی إلیه. ونقله فی جد ج ۸ / ۱۱۸، وکمبا ج ۳ / ۳۲۵.

۱۵۸۹۹ – هشام بن الحارث:

حدث عن عبد الله بن عمر أو عمرو، کما فی رجال الشیخ ص ۲۲۴ باب أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۵۹۰۰ – هشام بن الحارث بن عمرو الخثعمی الکوفی:

هو ابن أخی عبد الملک بن عمرو الأحول الخثعمی. روی عنه ابن رباط. کذا عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

(۱۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، سعید بن جبیر (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، عبد الملک بن عمرو الأحول (۱)، عبد الله بن سلیمان (۲)، هشام بن الحارث (۲)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن عمر (۲)، شعبة بن الحجاج (۱)، هشام بن بشیر (۱)، عبد الحمید (۱)، عبد العزیز (۱)

۱۵۹۰۱ – هشام بن حسان:

لم یذکروه. هو من أصحاب الحسن المجتبی علیه السلام. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۴۱ عن موسی بن هلال، عنه، عن الحسن، عن تمیم الرازی، عن رسول الله صلی الله علیه وآله.

وفی الخصال ج ۲ / ۳ بإسناده، عن المکی بن إبراهیم، عنه والحسن بن دینار، عن محمد بن واسع، عن عبد الله بن الصامت، عن أبی ذر، عنه صلی الله علیه وآله.

وفی أمالی الصدوق ص ۲۷ بإسناده، عن الولید بن هشام، عنه، عن الحسن بن أبی الحسن البصری، عن عبد الرحمن بن غنم الدوسی، حدیث بهلول النباش وتوبته. و نقله فی جد ج ۶ / ۲۳، وکمبا ج ۳ / ۹۸.

وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۷۷ بإسناده، عن الحسین بن علی الجعفی، عن زائدة، عنه، عن الحسن، عن جابر – الخ.

وروی المفید بإسناده، عن معاویة بن هشام، عن سفیان، عنه قال: سمعت أبا محمد الحسن بن علی علیه السلام یخطب الناس بعد البیعة له – وذکر خطبته فی مناقب نفسه، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۲۱، وج ۲ / ۳۰۲. ونقله فی کمبا ج ۱۰ / ۹۹، وجد ج ۴۳ / ۳۵۹، وبشا ص ۲۵۹.

وروی حسان بن أغلب بن تمیم، عن أبیه، عنه، عن الحسن بن ظبیة. کمبا ج ۶ / ۲۹۳، وجد ج ۱۷ / ۴۰۲.

وروی یحیی بن سلیم، عنه، عن المعلی بن أبی المعلی، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی البشارة بالمهدی علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۵۰.

۱۵۹۰۲ - هشام بن الحکم بن منصور أبو محمد:

من أجلة أصحاب مولانا الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. من أفاضل متکلمی الشیعة الإمامیة وبطائنهم.

روی الطبرسی فی الاحتجاج حدیث مجئ الشامی إلی الصادق علیه السلام لمناظرة أصحابه وعنده جمع من أصحابه، فلما ظهر هشام من البعید قال الصادق

(۱۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: شیعة أهل البیت علیهم السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، عبد الله بن الصامت (۱)، الولید بن هشام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن سلیم (۱)، هشام بن الحکم (۱)، الحسین بن علی (۱)، الحسن البصری (۱)، الصدق (۲)، الوسعة (۱)، الهلال (۱)

علیه السلام: هشام ورب الکعبة. وتوهم جمع أنه من ولد عقیل لشدة محبته لأبی عبد الله علیه السلام. فلما ورد هشام وهو أول ما اختطت لحیته، ولیس فیهم إلا من هو أکبر سنا منه فقال له الصادق علیه السلام: ناصرنا بقلبه ویده ولسانه.

فلما وصل النوبة إلی کلامه قال هشام: أخبرنی یا هذا أربک أنظر لخلقه أم خلقه لأنفسهم؟ فقال الشامی: بل ربی أنظر لخلقه. قال: ففعل بنظره لهم ماذا؟ قال:

کلفهم وأقام لهم حجة ودلیلا. فقال هشام: فما هذا الدلیل الذی نصبه لهم؟ قال الشامی: هو رسول الله صلی الله علیه وآله.

قال هشام: فبعد رسول الله من؟ قال: الکتاب والسنة. فقال هشام: فهل نفعنا الیوم الکتاب والسنة فیما اختلفنا فیه حتی یرفع الاختلاف من بیننا؟ فقال الشامی: نعم. قال هشام: فلما اختلفنا نحن وأنت جئتنا من الشام فخالفتنا وتزعم أن الرأی طریق الدین، وأنت مقر بأن الرأی لا یجمع علی القول الواحد المختلفین؟

فسکت الشامی کالمتفکر.

فقال أبو عبد الله علیه السلام: ما لک لا تتکلم؟ قال: إن قلت: إنا ما اختلفنا کابرت. وإن قلت: إن الکتاب والسنة یرفعان الاختلاف أبطلت، لأنهما یحتملان الوجوه. وإن قلت: قد اختلفنا وکل واحد منا یدعی الحق فلم ینفعنا إذا الکتاب و السنة، ولکن لی علیه مثل ذلک.

فقال أبو عبد الله علیه السلام: سله تجده ملیا. فسأله عن مثل ما سأله - إلی أن قال: - فبعد النبی فغیره. قال الشامی: من بعده؟ قال هشام: فی وقتنا هذا أم قبله؟

قال الشامی: فی وقتنا هذا. قال هشام: هذا الجالس - یعنی أبا عبد الله - الذی یشد إلیه الرحال ویخبرنا بأخبار السماء.

فأخبره الصادق علیه السلام بما جری علیه فی سفره، فآمن وأقر بالإمامة.

فراجع التفصیل کمبا ج ۷ / ۴، وجد ج ۲۳ / ۱۱.

إقامته ثمانیة دلالات علی الإمام، أربعة فی نعت نسبه، وأربعة فی نعت نفسه.

کمبا ج ۷ / ۲۱۶، وجد ج ۲۵ / ۱۴۲.

مناظرته مع عبد الله بن یزید الأباضی فی ذم الخوارج عند الرشید. کمبا

(۱۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، أبو عبد الله (۲)، الشام (۱)، الخوارج (۱)، الحج (۱)

ج ۸ / ۶۱۹، وجد ج ۳۳ / ۴۲۲.

سؤاله بمنی عن الصادق علیه السلام عن خمسمائة حرف من الکلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۴، وجد ج ۴۷ / ۳۵.

مناظرته مع شامی آخر عند الصادق علیه السلام واهتداؤه إلی الحق وقول الصادق علیه السلام لهشام: علمه فانی أحب أن یکون تلماذا لک. کمبا ج ۱۱ / ۲۲۹، وجد ج ۴۷ / ۴۰۸.

وسائر مناظراته فی کمبا ج ۴ / ۱۵۹ و ۱۶۰، وج ۱۱ / ۲۲۶، وج ۹ / ۲۶۱، و جد ج ۱۰ / ۲۹۲ - ۲۹۵ و ۲۹۶، وج ۳۸ / ۴، وج ۴۷ / ۴۰۱، وکتاب الغدیر ج ۳ / ۹۰.

وجملة من أحواله وقضایاه فی ک باب ۳۴ ج ۲ / ۳۶۱ - ۳۶۹. وقاموس الرجال فصل أحواله وأجاد.

وبالجملة له من المصنفات کتب کثیرة عدها النجاشی تسعة وعشرین کتابا.

وقال المامقانی: هذا الرجل ممن اتفق الأصحاب علی وثاقته وجلالته وعظم قدره ورفعة منزلته عند الأئمة علیهم السلام.

وروی الکشی ثمانیة عشر روایة فی مدحه وجلالته. وورد روایات فی ذمه یظهر الوجه فیها مما مر فی إخوانه زرارة ونظرائه. وبین المامقانی وغیره وجه الذم فیها. مات سنة ۱۷۹ أو ۱۹۹. وراجع إلی السفینة لجملة من أحواله.

۱۵۹۰۳ - هشام بن حمران:

من أصحاب الکاظم علیه السلام وروی عنه. إثبات المسعودی ص ۱۶۸.

۱۵۹۰۴ - هشام بن حمران:

روی عباد بن صهیب، عنه، عن الحسن المجتبی علیه السلام. کتاب فضائل الأشهر الثلاثة.

(۱۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عباد بن صهیب (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

۱۵۹۰۵ - هشام بن خاتم الأصم:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن شقیق البلخی، کما تقدم فی محمد بن علی بن الزبیر الراوی عنه.

۱۵۹۰۶ - هشام بن خالد الدمشقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن الحسن بن مهاجر، عنه، عن الحسن بن یحیی الحسینی - الخ. کمبا ج ۳ / ۷۹، وجد ج ۵ / ۲۸۳. وکذا فی ید ص ۲۸۷.

روایاته فی النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۵۱ و ۱۵۲، وجد ج ۳۶ / ۳۲۹ و ۳۳۳، وکفایة الأثر باب ۲۲.

۱۵۹۰۷ - هشام الخفاف:

لم یذکروه. قال للصادق علیه السلام: ما خلفت بالعراق أبصر بالنجوم منی.

کمبا ج ۱۱ / ۱۷۱، وج ۱۴ / ۱۴۹، وجد ج ۴۷ / ۲۲۴، وج ۵۸ / ۲۴۳.

۱۵۹۰۸ - هشام بن زید:

لم یذکروه. روی عن أنس بن مالک حدیث النص علی الأئمة علیهم السلام.

کمبا ج ۹ / ۱۴۶، وجد ج ۳۶ / ۳۱۰، وکفایة الأثر باب ۸.

۱۵۹۰۹ – هشام بن سالم الجوالیقی الجعفی:

عدوه من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة جلیل بالاتفاق و یشهد علی ذلک ما فی کمبا ج ۱۱ / ۲۲۸، وکتاب العشرة ص ۲۳۹، وجد ج ۴۷ / ۴۰۷، وج ۷۵ / ۴۴۸.

أقول: روی الصدوق فی الصحیح، عن الحسین بن سیف، عنه، عن الرضا علیه السلام فضل الحوقلة. کتاب الدعاء ص ۱۰، وجد ج ۹۳ / ۱۸۸.

وله کتاب الحج، وکتاب التفسیر، وکتاب المعراج رواها ابن أبی عمیر. و الظاهر أن کتابه المعراج هو الذی رواه القمی، وکتابه الآخر رواه الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۷۱، کما تقدم فی الحسن بن علی بن عبد الکریم.

(۱۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۲)، دولة العراق (۱)، علی بن عبد الکریم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، الحسین بن سیف (۱)، هشام بن سالم (۱)، هشام الخفاف (۱)، أنس بن مالک (۱)، محمد بن علی (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

وروی القمی فی تفسیره، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر، عنه، الحدیث المفصل فی المعراج فی سورة الإسراء، وفی سورة ص حدیث داود النبی.

وله أصل ویروی عنه الأجلاء کابن أبی عمیر وصفوان وابن محبوب و البزنطی والحسین بن سعید وغیرهم.

وهو أول من دخل علی موسی بن جعفر علیه السلام بعد وفاة أبیه واطلع علی إمامته وأخبر أصحابه وصرف الناس عن عبد الله الأفطح. کمبا ج ۱۱ / ۱۸۳ و ۲۴۵، وجد ج ۴۷ / ۲۶۲، وج ۴۸ / ۵۰.

۱۵۹۱۰ – هشام بن سعید:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه تفسیر قوله تعالی:

(فکبکبوا فیها هم والغاوون) قال: الغاوون هم الذین عرفوا الحق وعملوا بخلافه، کما فی جد ج ۲ / ۳۷، وکمبا ج ۱ / ۸۰. ومثله فی عدة الداعی ص ۶۷.

ولعله المحاملی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

وروایته الأخری فی عبد العزیز بن أبی حازم.

۱۵۹۱۱ – هشام بن سلیمان بن خالد:

لم یذکروه. روی النضر بن سوید، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السلام. سن ج ۲ / ۵۷۶ ۱۵۹۱۲ – هشام بن عبد الأعلی:

لم یذکروه. روی جویریة بن أسماء، عنه، حدیث فرزدق ومدحه للسجاد علیه السلام، کما فی ختص ص ۱۹۴، وحلیة الأبرار ج ۲ / ۵۱.

۱۵۹۱۳ – هشام بن عبد الله الدستوانی أبو عامر:

لم یذکروه. وقع فی طریق کتاب المقتضب بإسناده، عن موسی بن عیسی الإفریقی، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر، روایة شریفة فی النص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وفضائلهم وأسمائهم. کمبا ج ۹ / ۱۲۶، وجد ج ۳۶ / ۲۲۲.

(۱۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب عدة الداعی لابن فهد الحلی (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، جویریة بن أسماء (۱)، ابن أبی عمیر (۲)، سورة الإسراء (۱)، سلیمان بن خالد (۱)، الحسین بن سعید (۱)، موسی بن عیسی (۱)، نضر بن سوید (۱)، عبد العزیز (۱)، عمرو بن شمر (۱)، سورة ص (۱)، الوفاة (۱)

وذکره فی المقتضب ص ۲۳: هشام بن أبی عبد الله – الخ. وکذلک ص ۲۶ و ۲۸.

۱۵۹۱۴ – هشام بن عبد الملک الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عن الصادق علیه السلام تفسیر سبحان الله، کما فی المعانی ص ۹. وأخوه أبان.

۱۵۹۱۵ – هشام بن عبد الملک بن مروان:

من خلفاء بنی أمیة. بیان ما جری بینه وبین مولانا الصادق والباقر علیهما السلام وإشخاصه إیاهما من المدینة إلی الشام. کتاب الکفر ص ۲۴، وکمبا ج ۱۱ / ۸۷ و ۹۰، وج ۱۰ / ۲۴۵. وجد ج ۴۵ / ۲۰۳، وج ۴۶ / ۳۰۶ و ۳۱۳، و ج ۷۲ / ۱۸۲.

حجه وما جری بینه وبین الفرزدق وأشعاره الکریمة فی مدح مولانا السجاد علیه السلام. وذلک حین سأله أهل الشام عن السجاد علیه السلام، فقال: لا أعرفه.

فراجع بشا ص ۲۴۴ والسفینة لغة (هشم).

۱۵۹۱۶ – هشام بن عتبة: هو هاشم بن عتبة المذکور.

۱۵۹۱۷ – هشام بن عجلان:

لم یذکروه. روی العیاشی فی تفسیره ج ۲ / ۱۱۷ عنه أنه سأل الصادق علیه السلام عن الإیمان الذی لا یسع الناس جهله، فقال: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله والإقرار بما جاء من عند الله وإقام الصلاة وإیتاء الزکاة وحج البیت وصوم شهر رمضان والولایة لنا والبراءة من عدونا – الخبر، وکتاب الإیمان ص ۲۱۴، وجد ج ۶۹ / ۵.

۱۵۹۱۸ – هشام بن عدی الهمدانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. أصیب إحدی یدیه فی حرب صفین فأخذ علی علیه السلام یده وقرأ شیئا فألصقها، فقال: یا أمیر المؤمنین

(۱۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، شهر رمضان المبارک (۱)، الشاعر الفرزدق (۱)، هشام بن عبد الملک (۲)، بنو أمیة (۱)، هاشم بن عتبة (۱)، هشام بن عتبة (۱)، الشام (۲)، الجهل (۱)، الصدق (۲)، الزکاة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)

ما قرأت؟ قال: فاتحة الکتاب. فکأنه استقلها، فانفصلت یده نصفین فترکه علی علیه السلام ومضی. کمبا ج ۹ / ۵۵۹، وکتاب القرآن ص ۵۹، وجد ج ۴۱ / ۲۱۱، وج ۹۲ / ۲۲۳.

۱۵۹۱۹ – هشام بن عروة بن الزبیر بن العوام:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وله روایة شریفة عن أبیه فی عبادة أمیر المؤمنین علیه السلام. أمالی الصدوق ص ۴۸، وکمبا ج ۹ / ۵۱۰، وجد ج ۴۱ / ۱۱. وروایته الأخری فی الخصال ج ۲ / ۹۰.

وروی زیاد البکائی، عنه، عن أبیه – الخ.

۱۵۹۲۰ – هشام بن العلاء:

لم یذکروه. هو من أصحاب الجواد علیه السلام ومورد عنایته. مدینة المعاجز ص ۵۲۴.

۱۵۹۲۱ – هشام بن علی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۳۰۹ عن عبد العزیز بن یحیی الجلودی، عنه ومحمد بن زکریا الجوهری، عن ابن عائشة، حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام فی الجهاد.

کنز: محمد بن العباس، عن عبد العزیز یحیی، عنه، عن إسماعیل بن علی المعلم.

کمبا ج ۹ / ۱۱۱، وجد ج ۳۶ / ۱۵۰.

۱۵۹۲۲ – هشام بن علی السیرافی أبو علی:

لم یذکروه. روی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۲۵۲ عن الحسن بن محمد النهاوندی أبی علی، عنه، عن عبد الله بن رجا، حدیث وصف المهدی علیه السلام وظهوره.

۱۵۹۲۳ – هشام بن عمار:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۵۵ عن أحمد بن سعید

(۱۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الحسن بن محمد النهاوندی (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، الزبیر بن العوام (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، إسماعیل بن علی (۱)، هشام بن عروة (۱)، هشام بن عمار (۱)، محمد بن العباس (۱)، أحمد بن سعید (۱)، عبد العزیز (۱)، القرآن الکریم (۱)

الدمشقی عنه، عن مسلمة بن علی، عن الأعمش، حدیث ذم الزنا.

وفی العلل ج ۱ / ۸۱ بإسناده، عن أبی ذرعة، عنه، عن محمد بن عبد الله القرشی الحدیث الصادقی علیه السلام فی رد القیاس وذمه. ونقله فی کتاب الطهارة ص ۱۱۷، وکمبا ج ۱ / ۱۵۹، وجد ج ۲ / ۲۹۱، وج ۸۱ / ۱۰۷.

بشا: بإسناده، عن محمد بن الفیض، عنه، عن خالد بن عبد الله، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: شیعة علی هم الفائزون یوم القیامة. کتاب الإیمان ص ۱۳۹، وج ج ۶۸ / ۱۳۹.

وفی المصدر ص ۱۶۱ عن محمد بن العیص الغسانی، عنه، عن خالد بن عبد الله الطحان – الحدیث.

وروی القمی فی فس سورة هود ص ۲۹۸ بإسناده، عن حسان، عنه، عن أبیه وکان من أصحاب علی علیه السلام، عن علی صلوات الله علیه فی قوله: (ولو أخرنا عنهم العذاب إلی أمة معدودة) قال: الأمة المعدودة أصحاب القائم علیه السلام الثلاثمائة والبضعة عشر – الخ.

۱۵۹۲۴ – هشام بن عمرو بن ربیعة:

لم یذکروه. هو الذی أدخل الطعام علی بنی هاشم فی الشعب کرارا ووفق للاسلام یوم الفتح. کمبا ج ۶ / ۴۰۷، وجد ج ۱۹ / ۱۹.

۱۵۹۲۵ – هشام بن عمرو بن لؤی بن غالب:

لم یذکروه. هو من السبعة الذین اجتمعوا علی نقض الصحیفة القاطعة فی ظلم النبی صلی الله علیه وآله. جد ج ۳۵ / ۹۴، وکمبا ج ۹ / ۲۰.

۱۵۹۲۶ – هشام بن ماهویه المداری:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن ج ۲ / ۶۲۷ عن محمد بن عیسی الیقطینی، عن أبی عاصم، عنه، عن الولید بن أبان الرازی – الخ.

(۱۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام المهدی عجل الله فرجه (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، محمد بن عبد الله القرشی (۱)، محمد بن عیسی الیقطینی (۱)، الولید بن أبان (۱)، خالد بن عبد الله (۲)، بنو هاشم (۱)، محمد بن العیص (۱)، محمد بن الفیض (۱)، سورة هود (۱)، الطعام (۱)،

الزنا (۱)، العذاب، العذب (۱)

۱۵۹۲۷ – هشام بن المثنی الرازی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. یروی عنه ابن أبی عمیر. ویحتمل قویا أن یکون هاشم بن المثنی الثقة المذکور.

۱۵۹۲۸ – هشام بن محمد:

روی عبد الله بن الضحاک، عنه، عن أبیه قال هشام: وأخبرنی ببعضه أبو مخنف لوط بن یحیی – إلی آخر ما فی أمالی الصدوق ص ۲۹۳.

نص: بإسناده، عن عبد الله بن الضحاک، عنه، عن عبد الرحمن، عن عاصم بن عمرو، عن محمود بن لبید، حدیث فاطمة الزهراء علیها السلام فی النصوص. کمبا ج ۹ / ۱۵۷، وجد ج ۳۶ / ۳۵۲.

ولعله متحد مع الآتی، بل هو المتعین لما فی جش ص ۲۲۵ عن عبد الله بن الضحاک المرادی، عن هشام بن محمد السائب الکلبی کتب أبی مخنف، وفی ست عن محمد بن أبی السری، عن هشام بن محمد الکلبی کتب أبی مخنف.

۱۵۹۲۹ – هشام بن محمد بن السائب أبو المنذر الکلبی:

الناسب، العالم بالأیام، المشهور بالفضل والعلم. وکان یختص بمذهبنا. وله الحدیث المشهور قال: اعتللت علة عظیمة نسیت علمی، فجلست إلی جعفر بن محمد علیه السلام، فسقانی العلم فی کأس، فعاد إلی علمی. وکان أبو عبد الله علیه السلام یقربه ویدنیه وینشطه. قاله کله النجاشی والعلامة وغیرهما. توفی سنة ۲۰۶. وله کتب أزید من أربعین عدها النجاشی وغیره، رواها محمد بن موسی بن حماد.

أقول: وروی أحمد بن عبید بن ناصح، عنه، عن یحیی بن ثعلبة. کمبا ج ۹ / ۵۹۷، وجد ج ۴۲ / ۶.

وروی محمد بن السری، عنه، عن أبیه. کمبا ج ۹ / ۴۱۷، وجد ج ۳۹ / ۳۱۵، و الخصال ج ۱ / ۸۵. وفی ج ۴۲ / ۲۲۲ عن محمد بن أبی السری، عنه، وج ۴۲ / ۱۲۱، و کمبا ج ۹ / ۶۵۴ و ۶۸۲، وکنز الکراجکی ص ۶۱ بإسناده، عنه، عن أبیه.

(۱۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، هشام بن المثنی الرازی (۱)، محمد بن أبی السری (۲)، هاشم بن المثنی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، لوط بن یحیی (۱)، أحمد بن عبید (۱)، هشام بن محمد (۴)، محمد بن موسی (۱)، أبو المنذر (۱)

وفی المقتضب ص ۳۲ عن سابق بن قرین، عنه، عن أبیه. وفی السفینة لغة (کلب) ما یتعلق به. وتقدم أبوه.

۱۵۹۳۰ – هشام بن محمود:

لم یذکروه. روی فی السرائر، عن السیاری، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

کمبا ج ۲۳ / ۳۷، وجد ج ۱۰۳ / ۱۵۲.

۱۵۹۳۱ – هشام المرادی:

لم یذکروه. مجیئه عند معاویة وکلماته فی حق علی علیه السلام وما یفید ذمه فی بشارة المصطفی ص ۱۰.

۱۵۹۳۲ – هشام بن معاذ:

لم یذکروه. وقد کان جلیس عمر بن عبد العزیز حین دخل المدینة وأمر برد الظلامات. وروی ورود مولانا الباقر علیه السلام علیه وکلمات مولانا أبی جعفر علیه السلام له ورده فدک إلیه. کمبا ج ۱۱ / ۹۴، وکتبا الإیمان ص ۷۶، و کتاب الأخلاق ص ۲۰۳، وکتاب العشرة ص ۲۱۱، وجد ج ۷۸ / ۱۸۱، و ج ۴۶ / ۳۲۶، وج ۶۷ / ۲۸۹، وج ۷۱ / ۳۵۹، وج ۷۵ / ۳۴۴. وفی کل هذه المواضع هشام. ونقله فی کمبا ج ۱۷ / ۱۶۵ وفیه: هشام بن معاذ.

۱۵۹۳۳ – هشام بن المغیرة المخزومی: من المشرکین. زنی بأم عمر فادعاه.

۱۵۹۳۴ – هشام بن منصور:

لم یذکروه. روی الثقة الجلیل الطبری، عنه، عن رشیق مولی الرشید معجزة مولانا الکاظم علیه السلام، کما فی مدینة المعاجز ص ۴۲۸، ودلائل الطبری ص ۱۵۸.

۱۵۹۳۵ – هشام بن مهران:

لم یذکروه. روی المفید فی أمالیه ص ۱۲ بإسناده، عن عبد الله بن سالم، عنه، عن

(۱۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، عبد الله بن سالم (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، السفینة (۱)

خالد محمد بن زید العطار وکان من کبار أصحاب الأعمش – الخ. ونقله فی کتاب الإیمان ص ۲۶۸، وجد ج ۶۹ / ۱۹۲.

۱۵۹۳۶ – هشام بن ناجیة أبو ثور:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عن محمد بن محمد بن سلیمان الباغندی، عنه، عن عطاء بن مسلم، حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ / ۳۳۸، وجد ج ۳۸ / ۳۲۴.

وفی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۱۵ بسند آخر عن محمد بن محمد الباغندی، عن أبی ثور هاشم بن ناجیة، عن عطاء بن مسلم، حدیث آخر. ونقله فی جد ج ۳۹ / ۳۰۱، و کمبا ج ۹ / ۴۱۴.

۱۵۹۳۷ – هشام بن الولید العنزی الکوفی: من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۵۹۳۸ – هشام بن الولید المخزومی:

لم یذکروه. هو أخو خالد. صحابی عارض مع عثمان حین ضرب عمارا بکلمات خشنة تدل علی قوة قلبه وکماله ومعرفته وعدالته. کتاب الغدیر ج ۹ / ۱۴۹.

۱۵۹۳۹ – هشام بن یوسف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۱۹ عن إبراهیم بن موسی، عنه، عن عبد الله بن سلیمان النوفلی.

وفی بشا ص ۶۱ بإسناده، عن یحیی بن معین، عنه، عنه – الخ. ولعله الصنعانی الذی روی عن ابن جریح حلیة المتعة، کما فی کتاب الإیضاح ص ۴۳۴، ۴۴۲.

۱۵۹۴۰ – هشام بن یونس اللؤلؤی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۱۷ عن عبد الله بن سلیمان بن الأشعث، عنه، عن حسین بن سلیمان الأنصاری – الخ.

(۱۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن سلیمان النوفلی (۱)، هشام بن الولید العنزی (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، إبراهیم بن موسی (۱)، محمد بن زید العطار (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هشام بن یونس (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، عطاء بن مسلم (۲)، محمد بن محمد (۱)، الضرب (۱)

۱۵۹۴۱ – هشام بن یونس النهشلی:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۲ / ۲۰۶ عن محمد بن الحسن بن حفص الخثعمى، عنه عن عمرو بن هاشم، عن معروف بن خربوذ المكى.

وروى الكراجكى فى كتاب التفضيل ص ۲۳ عن محمد بن القاسم بن زكريا (ثقة)، عنه، عن أبى مالك الجهنى، عن عبد الله بن عطاء المكى - الخ.

نص: عن محمد بن جعفر التميمى، عن محمد بن القاسم بن زكريا، عنه، عن القاسم بن خليفة، عن يحيى بن زيد الشهيد، حديث النص على الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم وأسمائهم. كمبا ج ۱۱ / ۵۶، وجد ج ۴۶ / ۱۹۸.

وروى المفيد بهذا الإسناد، عنه، عن عائذ بن حبيب، عن أبى الصباح الكنانى - الخ. جد ج ۴۰ / ۱۴۳، وكمبا ج ۹ / ۴۶۰. ووقع فى طريق المفيد، كما فى أمالى المفيد مج ۸ ص ۴۵.

۱۵۹۴۲ - هشيم العامرى: هو المقطع المذكور.

۱۵۹۴۳ - هشيم بن بشير: من وجوه الزيدية.

۱۵۹۴۴ - هفهاف بن مهند الراسبى البصرى:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. فارس شجاع من الشيعة المخلصين فى محبة أهل البيت عليهم السلام. وشهد حروب أمير المؤمنين عليه السلام. وله ذكر فى المغازى والحروب، ثم بعد شهادة أمير المؤمنين عليه السلام انضم إلى الحسن المجتبى والحسين الشهيد. صلوات الله عليهما.

وكان بالبصرة فلما سمع حركة الحسين عليه السلام من مكة إلى العراق خرج من البصرة إلى كربلاء فوصل إلى الحسين وقد قتل، فقاتل قتالا شديدا أعداء الله حتى قتلوه رضوان الله عليه.

۱۵۹۴۵ - هلال بن إبراهيم أبو الفتح الدلفى الوراق:

لا بأس به. سمع الحديث. وله كتاب الرد على من رد آثار الرسول واعتمد

(۱۶۲)

صفحهمفاتيح البحث: أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، دولة العراق (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، مدينة مكة المكرمة (۱)، عبد الله بن عطاء المكى (۱)، محمد بن القاسم بن زكريا (۲)، محمد بن جعفر التميمى (۱)، هلال بن إبراهيم (۱)، القاسم بن خليفة (۱)، هشام بن يونس (۱)، مدينة البصرة (۱)، يحيى بن زيد (۱)، عائذ بن حبيب (۱)، مالك الجهنى (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، محمد بن الحسن (۱)، القتل (۲)، الشهادة (۲)

نتائج العقول. وهو ثقة بالاتفاق.

۱۵۹۴۶ - هلال بن أحمد: لم يذكروه. تقدم روايته فى نصر بن عبد ربه.

۱۵۹۴۷ - هلال بن أمية الواقفى:

لم يذكروه. هو مع كعب بن مالك ومرارة تخلفوا عن غزوة تبوك، فتابوا و تاب الله عليهم، كما تقدم فى كعب.

قال فى القاموس لغة (وقف): واقف لقب مالك بن امرئ القيس أبو بطن من الأنصار. منهم هلال بن أمية الواقفى أحد الثلاثة الذين تيب عليهم.

وروى أنه قذف زوجته وشكا إلى رسول الله فنزلت فيه آية اللعان.

۱۵۹۴۸ - هلال بن أيوب الصيرفى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۲۷۸ عن محمد بن إسحاق بن عمار الصيرفى، عنه، عن عبد الكريم بن أبى أمية،

حدیث المباهلة.

ما: بإسناده، عن محمد بن إسحاق بن عمار، عنه، عن عطیة العوفی، حدیث نزول آیة التطهیر فی الخمسة الطیبة. کمبا ج ۹ / ۳۹، وجد ج ۳۵ / ۲۰۸، وأمالی الشیخ ج ۱ / ۲۵۴ مثله.

وروی مثنی بن القاسم الحضرمی، عنه، عن أبی کثیر الأنصاری، حدیث الولایة والفضائل. جد ج ۴۰ / ۱۵، و ج ۱۸ / ۴۰۱، وکمبا ج ۶ / ۳۹۶، وج ۹ / ۴۳۰.

۱۵۹۴۹ - هلال بن بساق:

لم یذکروه. عده فی قب من أصحاب الحسن المجتبی علیه السلام، کما فی کمبا ج ۱۰ / ۱۲۶، وجد ج ۴۴ / ۱۱۰، ولکن فیه: هلال بن یساف.

۱۵۹۵۰ - هلال بن بشر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری فی بشا ص ۱۵۸ عن أبی بکر بن أبی داود، عنه، عن عبد الملک بن موسی الطویل - الخ. ونقله فی جد ج ۳۹ / ۲۹۷، و کمبا ج ۹ / ۴۱۳.

(۱۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، آیة التطهیر (۱)، معرکة تبوک (۱)، محمد بن إسحاق بن عمار (۱)، حدیث الولایة (۱)، عطیة العوفی (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، کعب بن مالک (۱)، عبد الکریم (۱)، الزوجة (۱)، الهلال (۷)

۱۵۹۵۱ - هلال بن حجاج:

لم یذکروه. هو من شهداء الطف، کما فی کمبا ج ۱۰ / ۱۷۲، و جد ج ۴۴ / ۳۲۱.

۱۵۹۵۲ - هلال بن عبد الله:

لم یذکروه. روی سعد بن عبد الله، عنه، عن یعلی بن زید، کما یأتی فی یعلی.

۱۵۹۵۳ - هلال بن عطیة:

لم یذکروه. روی الحسن بن محبوب، عنه، عن أبی حمزة، عن مولانا السجاد علیه السلام. روضة الکافی ح ۲۴.

۱۵۹۵۴ - هلال بن عقبة:

لم یذکروه. هو أخو قبیصة، کما فی المقتضب ص ۲۹ فی روایته.

کتاب المقتضب بإسناده، عن محمد بن غالب الضبی، عنه، عن حیان بن أبی بشر، عن معروف بن خربوذ، عن أبی الطفیل قال: سمعت علیا علیه السلام یقول: لیلة القدر فی کل سنة ینزل فیه علی الوصاة بعد رسول الله ما ینزل. قیل له: ومن الوصاة یا أمیر المؤمنین؟ قال: أنا وأحد عشر من صلبی هم الأئمة المحدثون - الخبر.

کمبا ج ۹ / ۱۶۲، وجد ج ۳۶ / ۳۸۲.

۱۵۹۵۵ - هلال بن العلاء الرقی أبو عمرو:

لم یذکروه. روی الطبری الجلیل، عنه، عن أحمد بن سعید وهشام بن محمد معجزات مولانا الجواد علیه السلام، کما فی مدینة المعاجز ص ۵۲۴ مکررا، وکذا فی دلائل الطبری ص ۲۱۰ و ۲۱۱.

۱۵۹۵۶ - هلال بن علقمة: هو من الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۱۹، وجد ج ۳۳ / ۴۱۸.

۱۵۹۵۷ - هلال بن علی علیه السلام:

له مزار معروف فی نواحی کاشان. له بقعة نیرة یزوره الناس.

(۱۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، هلال بن العلاء (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، هلال بن عطیة (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، أحمد بن سعید (۱)، هشام بن محمد (۱)، معروف بن خربوذ (۱)، محمد بن غالب (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۱)، الهلال (۵)

۱۵۹۵۸ - هلال بن عویم السلمی:

لم یذکروه. واثق رسول الله عن قومه ونزل فیه قوله تعالی: (قوم بینکم و بینهم میثاق) - الآیة. کمبا ج ۶ / ۴۳۵، وجد ج ۱۹ / ۱۴۵.

۱۵۹۵۹ - هلال بن کیسان الکوفی الجزار:

لم یذکروه. روی عن الطیب العزاجری، عن عبد الله بن سلمة معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام، کما تقدم فی الأشعث بن مرة.

۱۵۹۶۰ - هلال بن المحسن الصابی:

لم یذکروه. له کتاب فی الملاحم نقل منه السید فی کتابه الملاحم.

۱۵۹۶۱ - هلال بن محمد بن جعفر بن سعدان بن عبد الرحمن بن ماهویه بن مهیار بن المرزبان الحفار:

هو السید أبو الفتح من مشائخ الشیخ الطوسی. جملة من روایاته عنه فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۵۹ - ۳۸۹، وکمبا ج ۹ / ۸۷ و ۲۹۵ مکررا و ۴۲۹، وج ۱۴ / ۵۱۰ و ۸۲۶ و ۸۳۴، وجد ج ۳۶ / ۲۴، وج ۳۸ / ۱۵۰، وج ۴۰ / ۱۳، وج ۶۲ / ۹۸، و ج ۶۶ / ۶۵ و ۱۰۴. توفی سنة ۴۱۴ وله ۹۴ عاما.

۱۵۹۶۲ - هلال بن معاویة:

لم یذکروه. روی تکلم رأس مولانا الحسین علیه السلام وبعض مصائبه، کما فی مدینة المعاجز ص ۲۶۸.

۱۵۹۶۳ - هلال بن مقلاص:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری، عن نصر بن مزاحم، عن جعفر الأحول، عنه، عن عبد الله بن أسعد بن زرارة، عن أبیه، حدیث الفضائل. جد ج ۱۸ / ۴۰۲، وکمبا ج ۹ / ۳۹۷.

وبشا ص ۱۶۶ عنه، عن جعفر الأحمر، عنه، عنه.

(۱۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، عبد الله بن أسعد (۱)، عبد الله بن سلمة (۱)، هلال بن مقلاص (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الهلال (۵)

۱۵۹۶۴ - هلال بن نافع البجلی:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا الحسین علیه السلام. کلماته مع الحسین علیه السلام یوم الثانی من المحرم، کما فی روایة السید قال: والله ما کرهنا لقاء ربنا، وإنا علی نیاتنا وبصائرنا، نوالی من والاک ونعادی من عاداک. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۸.

کلماته المفصلة فی ذلک الدالة علی کماله وجلالته علی نقل المناقب ص ۱۸۹، و جد ج ۴۴ / ۳۸۱ و ۳۸۲.

مجیئه مع العباس علیه السلام فی جوف اللیل لطلب الماء، وکلماته الشریفة مع عمرو بن الحجاج. ص ۳۸۸.

کیفیة قتاله و شهادته. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۸، وجد ج ۴۵ / ۲۷.

وهو ممن ذکره الحسین علیه السلام حین الاستنصار، کما نقله أبو مخنف فی مقتله.

وهذا غیر هلال بن نافع الذی کان واقفا فی أصحاب عمر بن سعد واستأذنه للماء للحسین علیه السلام ونقل کیفیة احتضاره علیه

السلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۵، وجد ج ۴۵ / ۵۷.

۱۵۹۶۵ – هلال بن نوفل الکندی:

لم یذکروه. عارض أمیر المؤمنین علیه السلام، فقال له: هب إلی سقر. فمسخ غرابا أبقع. کمبا ج ۹ / ۵۵۸، وجد ج ۴۱ / ۲۰۸.

۱۵۹۶۶ – هلقام:

من أصحاب الباقر علیه السلام. عد مجهولا لکن یستفاد حسن حاله وکماله من روایاته:

منها: ختص، یر: بإسنادهما، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام فی قول الله عز و جل: (وعلی الأعراف رجال یعرفون کلا بسیماهم) قال: نحن أولئک الرجال، الأئمة منا یعرفون من یدخل النار ومن یدخل الجنة – الخبر. ونحوه غیره. کمبا

(۱۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الهلال (۳)

ج ۷ / ۱۴۲ مکررا.

ورواه العیاشی عنه ج ۳ / ۳۸۹، وجد ج ۸ ص ۳۳۶، و ج ۲۴ / ۲۵۰.

وسائر روایاته الشریفة. کمبا ج ۹ / ۴۰۴، وجد ج ۳۹ / ۲۶۲.

المکارم: روی عن هلقام بن أبی هلقام قال: أتیت أبا إبراهیم موسی علیه السلام فقلت له: جعلت فداک علمنی دعاءا جامعا للدنیا والآخرة وأوجزه – الخ.

الکافی: بإسناده، عن هلقام مثله. کتاب الصلاة ص ۴۵۵، وجد ج ۱۸۶ / ۱۳۱.

۱۵۹۶۷ – هلیل: لم یذکروه. تقدم فی ابنه إبراهیم ما یتعلق به.

۱۵۹۶۸ – همام:

کان عابدا ناسکا مجتهدا من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. سأله عن صفات المتقین والمؤمنین. فلما وصفهم أمیر المؤمنین علیه السلام صعق صعقة مات فیها، فقال: أما والله لقد کنت أخافها علیه. وأمر به فجهز وصلی علیه وقال: هکذا تصنع المواعظ البالغة بأهلها. کتاب الإیمان ص ۸۲ – ۹۶، وجد ج ۶۷ / ۳۴۱ – ۳۶۵، ونهج ص ۳۱۵.

قال ابن أبی الحدید: هو همام بن شریح بن یزید بن مرة کان من شیعة أمیر المؤمنین علیه السلام وأولیائه. وکان ناسکا عابدا. کتاب الإیمان ص ۸۳.

وفی روایة نوف البکالی: همام بن عبادة بن خیثم وعمه الربیع وجندب بن زهیر من أصحاب البرانس المتعبدین، ثم ذکر سؤاله عن صفات الشیعة وساقه نحوا مما تقدم. کمبا ج ۱۷ / ۱۲۴، وجد ج ۷۸ / ۲۸.

۱۵۹۶۹ – همام بن الأغفل الثقفی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. أشعاره فی کتاب صفین ص ۳۸۳.

۱۵۹۷۰ – همام بن الحارث:

صحابی شهد بدرا. کتاب المقتضب: بإسناده عن الحسین بن علوان، عنه، عن

(۱۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، هلقام بن أبی هلقام (۱)، الحسین بن علوان (۱)، نوف البکالی (۱)، یزید بن مرة (۱)، الشهادة (۱)،

الموت (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۲)

وهب بن منتبه روایة شریفة مهمة. کمبا ج ۱۳ / ۳۷، وجد ج ۵۱ / ۱۴۹.

۱۵۹۷۱ – همام بن سهیل أبو بکر:

هو والد محمد الثقة. قال المامقانی: مضی فی ابنه کون همام شیعیا سببا فی هدایة ابنه. ویمکن درجه فی الحسان.

کتب إلی مولانا أبی محمد صلوات الله علیه یسأله أن یدعو الله فی تصحیح حمل امرأته وجعله ذکرا نجیبا من موالیهم علیهم السلام.

فوقع: قد جعل الله لک ذلک.

فصح الحمل ذکرا. أقول: فابنه محمد ولد بدعاء الامام.

۱۵۹۷۲ – همام بن عبد الرحمن بن أبی عبد الله میمون البصری: ثقة بالاتفاق.

۱۵۹۷۳ – همام بن عیسی بن زرعة بن عبد الله:

لم یذکروه. روی عن المفضل، عن الصادق علیه السلام حدیث ولادة فاطمة الزهراء علیها السلام. و عنه یعقوب الأنباری، کما فی دلائل الإمامة للطبری ص ۸.

۱۵۹۷۴ – همام بن قبیصة النمیری:

لم یذکروه. هو وعبد الله بن مسعدة من أتباع معاویة. کمبا ج ۸ / ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۵۷۴.

وهمام هذا من أشتم الناس لعلی علیه السلام، کما فی کتاب صفین ص ۳۹۷.

ومن رؤساء جند معاویة، کما فیه ص ۲۰۷.

۱۵۹۷۵ – همام بن منبه: لم یذکروه. یأتی روایته فی همام بن نافع.

۱۵۹۷۶ – همام بن نافع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن أحمد بن المنذر، عن عبد الوهاب بن همام، عن أبیه همام بن نافع، عن همام بن منبه، عن حجر المذری – الخ. جد ج ۳۸ / ۱۹۶، وکمبا ج ۹ / ۳۰۸.

وتقدم فی ابنه عبد الرزاق روایاته الأخری. وابنه الآخر عبد الوهاب.

(۱۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)

۱۵۹۷۷ – همام بن نهیک: لم یذکروه. تقدم فی علی بن مخلد روایته.

۱۵۹۷۸ – همام بن یحیی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۳۶ عن سنان بن فروخ الآملی، عنه، عن القاسم بن عبد الله بن عقیل، عن جابر الأنصاری، حدیث فضل الشیعة، وکتاب الإیمان ص ۱۰۵، وجد ج ۶۸ / ۱۱.

وروی یوسف بن زیاد، عنه، عن علی بن زید بن جذعان، عن سعید بن المسیب، عن سلمان الفارسی، خطبة الرسول صلی الله علیه وآله فی فضائل شهر رمضان.

کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۲۹ و ۱۳۰.

۱۵۹۷۹ – همدان:

لم یذکروه. هو من مؤذنی أمیر المؤمنین علیه السلام. قتله الحجاج. جد ج ۴۲ / ۱۸۰، وکمبا ج ۹ / ۶۴۳.

۱۵۹۸۰ – هناد بن السری:

لم یذکروه. نقل أبو جعفر الطبری عنه أنه رأی أمیر المؤمنین علیه السلام فی المنام، فقال: یا هناد. قلت: لبیک یا أمیر المؤمنین. قال: أنشدنی قول الکمیت: ویوم الدوح دوح غدیر خم – الخ. کمبا ج ۹ / ۶۰۰، وجد ج ۴۲ / ۱۶، وکنز الکراجکی ص ۱۵۴.

۱۵۹۸۱ – هند بن أبی هالة التمیمی الأسدی:

ربیب رسول الله صلی الله علیه وآله وأمه خدیجة الکبری أم المؤمنین علیها السلام، وفاطمة الزهراء سلام الله علیها أخته لأمه، فیکون خال الحسنین صلوات الله علیهما. شهد بدرا بل أحدا أیضا کما قیل. وکان وصافا لحلیة رسول الله صلی الله علیه وآله وشمائله وخلقته. کلماته فی ذلک. کمبا ج ۶ / ۱۳۳، وجد ج ۱۶ / ۱۴۸. نقلها الخاصة والعامة.

(۱۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، أم المؤمنین خدیجة بنت خویلد علیها السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، شهر رمضان المبارک (۱)، سعید بن المسیب (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، القاسم بن عبد الله (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن زید (۱)، غدیر خم (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

قتل مع مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الجمل أو صفین.

وابنه هند بن هند بن أبی هالة روی عن أبیه قصة المبیت وهجرة أمیر المؤمنین علیه السلام إلی رسول الله صلی الله علیه وآله، کما فی جد ج ۱۹ / ۵۸، وکمبا ج ۶ / ۴۱۶ و ۴۱۷. وکان معه صلی الله علیه وآله إلی الغار. أمالی الشیخ ج ۲ / ۷۸.

۱۵۹۸۲ – هند بن الحجاج:

من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه. روی الکشی أنه کان فی سجن القنطرة فأرسل إلیه الکاظم بشار السجان لیجئ إلیه وهو فی السجن و الأبواب مقفلة علیه. فجاء هند إلی الإمام من دون فتح الأقفال والأبواب. وهذا یدل علی کرامته وأنه من أهل الأسرار.

وفی روایة أخری لما صار إلیه قال علیه السلام: إن شئت رجعت إلی موضعک ولک الجنة وإن شئت انصرفت إلی منزلک. فقال: أرجع إلی موضعی فی السجن. والروایتان فی کمبا ج ۱۱ / ۳۰۵، وجد ج ۴۸ / ۲۴۱.

۱۵۹۸۳ – هند بن عمر الجملی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وکان معه فی یوم الجمل. کمبا ۸ / ۴۱۷، وجد ج ۳۲ / ۱۲۰. واستشهد معه، کما قاله الکلبی فیما حکی عنه.

جملة من روایاته عنه فی جد ج ۶ / ۱۹۱، وکمبا ج ۳ / ۱۴۴. قیل: هو الذی قال فیه عمر: سید أهل الکوفة اسمه اسم امرأة.

۱۵۹۸۴ – هنط الحناط:

لم یذکروه. وقع فی طریق ابن قولویه القمی فی مل ص ۱۳۹ عن الحکم بن مسکین، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام: من زار الحسین علیه السلام عارفا بحقه یأتم به، غفر الله له ما تقدم من ذنبه وما تأخر. ورواه فی کمبا ج ۲۲ / ۱۱۲ مثله وکذا مثله فی جد ج ۱۰۱ / ۲۲.

(۱۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة الحسین علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، هند بن الحجاج (۱)، ابن قولویه (۱)، القتل (۱)

۱۵۹۸۵ – هوذة بن علی الحنفی أو النخعی:

لم یـذکروه. کان ملک الیمامة وکان عاقلا. أرسل إلیه رسول الله صـلی الله علیه وآله سـلیط بن عمرو العامری فی السـنة السادسة، کما فی جد ج ۲۰ / ۳۸۳ و ۳۹۴، وکمبا ج ۶ / ۵۶۸ و ۵۷۱.

۱۵۹۸۶ – هیاج بن بسطام:

لم یذکروه. قال: وکان جعفر بن محمد یطعم حتی لا یبقی لعیاله شئ. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۳ و ۱۱۱، وجد ج ۴۷ / ۲۳ و ۳۳.

۱۵۹۸۷ – هیاج بن هیاج:

من أصـحاب أمیر المؤمنین علیه السـلام. ثقة علی الأقوی، وفاقا للعلامة المامقانی، لکونه من شـهود وصـیة أمیر المؤمنین علیه السـلام، کما فی الکافی باب صدقات النبی صلی الله علیه وآله بطریق صحیح، فإن الکتاب والسنة اعتبر العدالة فی الشهود.

هکـذا فی رجال الشـیخ والمامقانی. لکن رأیت فی الکافی فی هـذا الباب: هیاج بن أبی هیاج، وکـذلک فی کمبا ج ۹ / ۵۱۷ و ۶۱۶، وجد ج ۴۱ / ۴۲، وج ۴۲ / ۷۴.

۱۵۹۸۸ – هیثم بن أبی ساسان:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصـدوق، عن الحکم بن مسـکین، عنه وأبی الجـارود و أبی طـارق السـراج، عن عـامر بن واثلـة، حـدیث الشوری والمناشدة. کمبا ج ۸ / ۳۴۴.

۱۵۹۸۹ – هیثم بن أبی کهمس:

لم یـذکروه. هو من أصـحاب الصـادق علیه السـلام. روی الشـیخ بإسـناده، عن محمـد بن شـعیب، عنه، عن أبی عبـد الله علیه السـلام، حدیث ست خصال التی ینتفع بها المؤمن بعد موته. کمبا ج ۲۳ / ۴۲، وجد ج ۱۰۳ / ۱۸۱. وقیل: هو من رواة کتاب الخصال.

(۱۷۱)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الفقیه الشـیخ محمد حسن المامقانی (۱)، الرسول الأکرم محمـد بن عبـد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الخصال للشـیخ الصدوق (۱)، هیاج بن هیاج (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عامر بن واثلة (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، محمد بن شعیب (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الموت (۱)، الطعام (۱)، الوصیة (۱)

۱۵۹۹۰ – هیثم بن أبی مسروق عبد الله النهدی:

هو من أصحاب الباقر علیه السلام، کما فی رجال الشیخ باب أصحاب الباقر علیه السلام. وکذا عده فی باب من لم یرو عنهم.

ونقل الکشی عن حمدویه أنه وأباه مذکوران بخیر، وأنهما فاضلان، وله کتاب یرویه الأجلاء الثقات.

روایات سعد بن عبد الله، عنه فی التوحید فی ثلاثة مواضع.

وعندی فی کونه من أصـحاب الباقر علیه السلام تأمل واشکال، فیحتمل أن یکون من أصحاب أبی جعفر علیه السلام وتوهم الشیخ أنه الباقر علیه السلام فعده فی باب أصحاب الباقر علیه السلام والحال أنه أبو جعفر الثانی یعنی الجواد علیه السلام. فتفحص.

ویشـهد علی ذلک أیضا ما رواه الصـفار فی البصائر، عن الهیثم بن النهـدی، عن أبیه عن عبـد الله بن أبان قال: قلت للرضا علیه السـلام وکان بینی وبینه شـئ: ادع الله لی ولمواليک. فقال: والله إن أعمالکم لتعرض علی فی کل خمیس. کمبا ج ۷ / ۷۲، وجد ج ۲۳ / ۳۴۸.

وعد من مشائخ الصفار، کما فی أول البصائر.

وروی الهیثم النهدی، عن محمد بن الفضل، عن الرضا علیه السلام، کما فی دلائل الإمامة للطبری ص ۱۹۱.

ویأتی فی الهیثم بن عبـد الله النهـدی روایته عن أبیه، عن الصادق علیه السـلام. و روایـة سـعد بن عبد الله، عنه، کما فی ک باب ۲۴ ح ۲۸.

۱۵۹۹۱ – هیثم بن أحمد:

لم یـذکروه. روی محمـد بن فرساد العباد، عنه، عن عباد بن صـهیب، الحـدیث العلوی علیه السـلام: إذا کان یوم القیامـة یـدعی الناس بأسمائهم إلا شیعتی ومحبی، فإنهم یدعون بأسماء آبائهم لطیب موالیدهم. کمبا ج ۳ / ۲۶۰، وجد ج ۷ / ۲۴۱.

ولعله المصری الذی روی عن ذی النون، عن مالک، عن الصادق علیه السلام، کما فی بشا ص ۱۴۵.

(۱۷۲)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام محمـد بن علی الباقر علیه السـلام (۵)، الإمام علی بن موسـی الرضا علیهما السـلام (۲)، الإمـام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۲)، کتاب دلائل الامامـة لمحمـد بن جریر الطبری (الشـیعی) (۱)، کتـاب الثقـات لابن حبان (۱)، یوم القیامة (۱)، الهیثم بن عبد الله النهدی (۱)، عبد الله بن أبان (۱)، عبد الله النهدی (۱)، الهیثم النهدی (۱)، سعد بن عبد الله (۲)، عباد بن صهیب (۱)، محمد بن الفضل (۱)، الجود (۱)

۱۵۹۹۲ - هیثم بن أسود:

لم یـذکروه. کان جالسا عن یسار المختار، فلما أراد المختار أن یقتل عمر بن سـعد أرسل ابنه لیعلمه. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۱، وجد ج ۴۵ / ۳۷۷.

وله أشعار فی ذم عمر بن العاص فی متابعته معاویة، کما فی کتاب صفین.

۱۵۹۹۳ - هیثم بن الأسود:

کان عثمانیا من أتباع معاویـة وکانت امرأته علویة الرأی تحب علیا علیه السـلام وتکتب بأخبار معاویة فی أعنة الخیل فتدفعها بعسـکره علیه السلام فی صفین فتباع. کذا عن الغارات. کمبا ج ۸ / ۵۸۵، وجد ج ۳۳ / ۲۷۷.

۱۵۹۹۴ - هیثم بن بشر الواسطی:

لم یذکروه. کنز: حمید بن الربیع، عنه، عن أبی إسـحاق الحارث بن عبد الله، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. ج ج ۲۳ / ۳۲۰، وکمبا ج ۷ / ۶۶. وهی روایة شریفة تدل علی حسنه وکماله.

وروی إسماعیل بن یونس الخزاعی، عنه قراءة علیه من أصل کتابه، عن شریح بن هانی، کما تقدم فی إسماعیل.

وروی إسـحاق بن إسـماعیل، عنه، عن إسـماعیل بن سالم، عن أبی إدریس، عن أمیر المؤمنین علیه السـلام إخبار النبی صـلی الله علیه وآله إیاه عن غدر الأمة به.

۱۵۹۹۵ - هیثم بن جابر:

لم یـذکروه. وقع فی طریق محمـد بن جریر الطـبری، عن زکریـا بن یحیی، عنه، عن أیوب بن یونس، حـدیث جوامع المنـاقب وفضـل الشیعة والمحب، جد ج ۴۰ / ۱۶، و کمبا ج ۹ / ۴۳۰.

۱۵۹۹۶ - هیثم بن جمیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۶۱ عن محفوظ بن بحر، عنه،

(۱۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عمر بن سـعد لعنه الله (۱)، محمـد بن جریر الطبری (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمـد الثقفی (۱)، الحارث بن عبد الله (۱)، إسحاق بن إسماعیل (۱)، إسماعیل بن سالم (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، شریح بن هانی (۱)، حمید بن الربیع (۱)، هیثم بن جمیل (۱)، القتل (۱)

عن قیس بن الربیع، الحدیث السـجادی علیه السـلام فی نزول قوله تعالی: (ومن الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضات الله) فی علی علیه السلام، وجد ج ۱۹ / ۵۴، وکمبا ج ۶ / ۴۱۵.

وروى الكلينى والشيخ بإسنادهما، عن محمد بن إبراهيم بن أبى ليلى، عنه، عن زهير، رواية شريفة فى قضاء أمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۴۰ / ۳۰۴، وكمبا ج ۹ / ۴۹۶.

۱۵۹۹۷ - هيثم بن حبيب الصيرفى:

هو من أصحاب الصادق عليه السلام. ما يفيد حسن عقيدته فى كمبا ج ۱۱ / ۲۲۶، وجد ج ۴۷ / ۴۰۱. وهذا فى أمالى المفيد ص ۱۵.

۱۵۹۹۸ - هيثم بن الحسن بن محمد بن عمر:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الأجل الطبرى فى بشارة المصطفى ص ۸۳ عن محمد بن جرير، عنه، عن محمد بن هارون بن عمارة، عن أبيه، عن أنس بن مالك حديث نزول الجام لأمير المؤمنين عليه السلام، وجد ج ۳۹ / ۱۲۸، وكمبا ج ۹ / ۳۷۴. ورواه فى بشا ص ۸۳.

۱۵۹۹۹ - هيثم بن حفص العطار:

لم يذكروه. روى البرقى فى سن ج ۱ / ۲۰۰ عن أبى خداش المهدى، عنه، عن زرارة، عن الباقر عليه السلام، وكمبا ج ۳ / ۶۲، وجد ج ۵ / ۲۲۲.

وروى الكشى بإسناده، عن ربعى، عنه، عن حمزة بن حمران، عن أبى عبد الله عليه السلام. جد ج ۵ / ۴۷، وكمبا ج ۳ / ۱۴.

۱۶۰۰۰ - هيثم بن حماد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى عن الحارث بن النعمان، عنه، عن أبى داود، عن زيد بن أرقم - الخ. كتاب العشرة ص ۸۴.

ورواه الصدوق فى ثواب الأعمال، عنه، عنه، عن داود، عن زيد بن أرقم.

(۱۷۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، محمد بن إبراهيم بن أبى ليلى (۱)، الحارث بن النعمان (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، قيس بن الربيع (۱)، محمد بن هارون (۱)، حمزة بن حمران (۱)، أنس بن مالك (۱)، زيد بن أرقم (۲)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن جرير (۱)

ص ۸۵، وجد ج ۷۴ / ۲۹۸ و ۳۰۴.

۱۶۰۰۱ - هيثم بن سبابة:

لم يذكروه. هو ومحمد بن عبد الله كتبا إلى مولانا أبى الحسن صلوات الله عليه - و هما من شيعته - لما سمعا بإرادة المستعين فى أمر أبى محمد عليه السلام وأمر بحمله إلى الكوفة اضطربا فكتبا إليه: قد بلغنا - جعلنا الله فداك - خبرا قلقنا وغمنا وبلغ منا. فوقع: بعد ثلاثة يأتيكم الفرج. قال: فخلع المستعين فى اليوم الثالث وقعد المعتز. إثبات المسعودى ص ۲۰۹.

۱۶۰۰۲ - هيثم بن شهاب:

لم يذكروه. هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام شهد معه يوم الجمل. كمبا ج ۸ / ۴۱۷، وجد ج ۳۲ / ۱۲۰.

۱۶۰۰۳ - هيثم بن طاح بن إبليس:

لم يذكروه. جاء إلى النبى صلى الله عليه وآله بصورة حية مع عشرة آلاف لنصرته. كمبا ج ۶ / ۳۱۹، وجد ج ۱۸ / ۹۱.

۱۶۰۰۴ - هيثم بن عبد الرحمن:

لم يذكروه. كنز: محمد بن العباس، عن الحسن بن على بن عاصم، عنه، عن الرضا، عن آبائه صلوات الله عليهم فى قوله تعالى: (فأما من ثقلت موازينه فهو فى عيشة راضية) قال: نزلت فى على بن أبى طالب عليه السلام. (وأما من خفت موازينه فأمه هاوية). قالت: نزلت

فی الثلاثة. کمبا ج ۹ / ۹۷، وجد ج ۳۶ / ۶۷.

۱۶۰۰۵ – الهیثم بن عبد الله:

وقع فی طریق الصدوق فی التوحید ص ۹۶ عن الحسن أو الحسین بن سعید، عنه، عن مروان بن صباح قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: إن الله عز وجل خلقنا فأحسن خلقنا، وصورنا فأحسن صورنا، وجعلنا عینه فی عباده، ولسانه الناطق

(۱۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الهیثم بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۱)، مروان بن صباح (۱)، محمد بن العباس (۱)، الحسن بن علی (۱)، الفرج (۱)، الشهادة (۱)، الخوف (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)

فی خلقه، ویده المبسوطة علی عباده بالرأفة والرحمة، ووجهه الذی یؤتی منه – الخ.

وروی جعفر بن بشیر، عنه، عن عبد المؤمن الأنصاری. سن ج ۱ / ۳۳.

۱۶۰۰۶ – هیثم بن عبد الله أبو کهمس:

کوفی عربی. عنونه النجاشی کذلک. قال: وله کتاب ذکره سعد بن عبد الله فی الطبقات. انتهی.

وقال الشیخ فی رجاله باب أصحاب الصادق علیه السلام: الهیثم بن عبید الشیبانی أبو کهمس الکوفی أسند عنه. انتهی. والظاهر اتحادهما.

أقول: واعتمد الصدوق فی مشیخة الفقیه علیه فإنه روی عن أبی کهمس و عده من صواحب الأصول التی اعتمد علیها وحکم بصحتها واستخرج منها أحادیث کتابه الفقیه.

۱۶۰۰۷ – هیثم بن عبد الله الرمانی:

روی عن الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. وله کتاب. وعد مجهولا. وأنا أذکر جملة من روایاته الدالة علی حسن حاله وعقیدته: فقد روی الصدوق فی العلل والعیون، عن الطالقانی، عن الحسن بن علی العدوی، عنه قال: سألت الرضا علیه السلام، فقلت له: یا بن رسول الله أخبرنی عن علی علیه السلام لم لم یجاهد أعداءه خمسا وعشرین سنة بعد رسول الله، ثم جاهد فی أیام ولایته؟ فقال: لأنه اقتدی برسول الله صلی الله علیه وآله فی ترکه جهاد المشرکین بمکة. – ثم ذکر أن العلة فیهما قلة الأعوان، فکما لا یوجب فی الأول إبطال النبوة، کذا لا یوجب إبطال الإمامة. کمبا ج ۸ / ۱۴۸. رواه العیون ج ۱۲ / ۸۱ عنه مثله. وکذا فی العلل ج ۱ / ۱۴۱.

وسائر ما یفید حسن عقیدته فی کمبا ج ۷ / ۱۳۸، وجد ج ۲۴ / ۲۳۴، و العیون ج ۲ / ۱۷۷.

وفی کامل الزیارة ص ۱۳۶ عن الحمیری، عن الحسن بن علی بن زکریا العدوی البصری، عن الهیثم بن عبد الله الرمانی، عن الرضا، عن أبیه، عن الصادق علیهم

(۱۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، الهیثم بن عبد الله الرمانی (۱)، الحسن بن علی بن زکریا (۱)، عبد المؤمن الأنصاری (۱)، الحسن بن علی العدوی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الصدق (۱)

السلام: إن أیام زائری الحسین علیه السلام لا تحسب من أعمارهم ولا تعد من آجالهم.

وروی الصدوق فی العیون ج ۱ / ۱۲۱ عن الطالقانی، عن العدوی، عن الرضا علیه السلام حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام.

ونقله فی جد ج ۴ / ۲۲۱، وکمبا ج ۲ / ۱۶۷. ورواه فی التوحید مثله.

وطریق الصدوق إلیه فی کل هذه الروایات واحد.

وروی القمی فی تفسیره عن الحسن بن علی بن زکریا، عنه، عن الرضا علیه السلام، عن أبیه، عن جده فی قوله تعالی: (فطرة الله التی فطر الناس علیها) قال:

هو لا إله إلا الله محمد رسول الله علی أمیر المؤمنین. إلی‌ها هنا التوحید. جد ج ۳ / ۲۷۷، وکمبا ج ۲ / ۸۷.

۱۶۰۰۸ - هیثم بن عبد الله الناقد:

لم یذکروه. روی محمد بن جمهور العمی، عنه، عن بشار المکاری، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۲۲ / ۱۰۳، وجد ج ۱۰۰ / ۴۴۱. ومستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۳۷.

۱۶۰۰۹ - هیثم بن عبد الله النهدی:

هو ابن أبی مسروق المذکور. روی عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۶ / ۸۹، وجد ج ۷۶ / ۳۱۳.

۱۶۰۱۰ - الهیثم بن عبید:

قال سألت أبا عبد الله علیه السلام عن رجل قرأ القرآن ثم نسیه - الخ. ولعله الهیثم بن عبد الله الشیبانی المعدود فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۶۰۱۱ - هیثم بن عدی:

روی عنه محمد بن أحمد بن یحیی، کما قاله الشیخ فی باب من لم یرو عنهم.

(۱۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الحسن بن علی بن زکریا (۱)، محمد بن أحمد بن یحیی (۱)، الهیثم بن عبد الله (۱)، عبد الله النهدی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن جمهور (۱)، القرآن الکریم (۱)

أقول: وروی صالح بن أبی النجم، عنه، عن عبد الله بن الیسع. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۴۱.

۱۶۰۱۲ - هیثم بن عدی الطائی:

لم یذکروه. روی فی القاموس عن طرق العامة جملات تفید ذمه. مات سنة ۲۰۹.

۱۶۰۱۳ - الهیثم بن عروة التمیمی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام: ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه صفوان و جعفر بن بشیر وعلی بن الحکم وابنه محمد.

۱۶۰۱۴ - الهیثم بن عمرو المزنی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی ک باب ۱۲ عن عبد الله بن محمد، عن أبیه، ته، عن إبراهیم بن عقیل الهذلی، عن عکرمة - الخ.

وفیه باب ۱۵ بهذا الإسناد، عنه، عن عمه، عن یعلی النسابة.

۱۶۰۱۵ - هیثم بن عوف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۱۷۱ عن علی بن خرور، عنه، عن خالد بن عرعرة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام حدیث مساجد الکوفة.

۱۶۰۱۶ - الهیثم الفارسی أبو خالد:

روی محمد بن سلیمان الدیلمی، عنه، عن أبی الحسن الثانی علیه السلام. سن ج ۲ / ۳۰۲.

۱۶۰۱۷ – هیثم بن کمیل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن الفضل بن یعقوب، عنه، عن زهیر.

کمبا ج ۹ / ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۵.

(۱۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، الهیثم بن عروة التمیمی (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، علی بن الحکم (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، السجود (۱)

۱۶۰۱۸ – هیثم بن محمد الثمالی الکوفی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه إبراهیم بن سلیمان بن حسان الخزاز. وروی أحمد بن الحسن، عنه، عن محمد بن الفیض، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۹۵.

۱۶۰۱۹ – الهیثم بن محمد بن مروان:

لم یذکروه. روی حماد بن عیسی، عنه قال: قال لی أبو جعفر علیه السلام:

استرضع لولدک بلبن الحسان – الخ.

۱۶۰۲۰ – الهیثم بن واقد الجزری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. له کتاب یرویه محمد بن سنان و الحسن بن محبوب وغیرهما. وعن ابن داود أنه ثقة.

أقول: وفی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۵ عن الهیثم بن واقد قال: کنت عند الرضا علیه السلام بخراسان – الخ. یظهر منه أنه من أصحاب الرضا علیه السلام أیضا.

سن: ابن محبوب، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول – الخ. کمبا ج ۱۷ / ۱۹۰، وجد ج ۷۸ / ۲۷۰.

جملة من روایاته الدالة علی حسنه وکماله. کمبا ج ۶ / ۱۸۰، وج ۷ / ۱۴۲، و ج ۸ / ۲۰۷، وجد ج ۱۶ / ۳۶۵، وج ۲۴ / ۲۵۳.

۱۶۰۲۱ – هیصم بن محمد النیسابوری:

لم یذکروه. وله کتاب قصص القرآن نقل منه السید فی سعد السعود، کما فی جد ج ۵ / ۳۲۴، وکمبا ج ۳ / ۸۹ مثله.

۱۶۰۲۲ – هیلة بن سحمة: من أمراء معاویة علی فلسطین. کتاب صفین ص ۱۲۸.

(۱۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، الهیثم بن محمد بن مروان (۱)، إبراهیم بن سلیمان (۱)، الهیثم بن واقد (۲)، حماد بن عیسی (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن الفیض (۱)، محمد بن سنان (۱)، القرآن الکریم (۱)، خراسان (۱)

باب الیاء

باب الیاء ۱۶۰۲۳ – یاسر القمی:

خادم مولانا الرضا علیه السلام ومن أصحابه. جملة من روایاته عن الرضا علیه السلام فی جوامع مناقب أمیر المؤمنین علیه السلام الدالة علی حسن عقیدته وکماله فی کمبا ج ۹ / ۲۸۶، وجد ج ۳۸ / ۱۱۱.

روایاته عنه علیه السلام فی التفویض. کمبا ج ۶ / ۱۹۴، وج ۷ / ۲۵۹، وجد ج ۱۷ / ۷، وج ۲۵ / ۳۲۸.

قال له أبو الحسن علیه السلام فی یوم: لا تفتصد. فافتصد، فورمت یده و اخضرت، فقال له فی ذلک، فقال: هلم یدک. فمسح یده علیها وتفل فیها. قال: ثم أوصانی أن لا أتعشی، فکنت بعد ذلک بکم شاء الله أتغافل وأتعشی فیضرب علی.

کمبا ج ۷ / ۳۲۱، وج ۱۲ / ۲۵، وجد ج ۲۶ / ۱۹۲، وج ۴۹ / ۸۶.

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه علی بن إبراهیم، عن أبیه.

جملة من روایاته عن الحسن العسکری علیه السلام نقلها المامقانی عن العیون.

ولا استغراب فیه لأنه من وفاة مولانا الرضا علیه السلام إلی وفاة مولانا العسکری علیه السلام ما دون ستین سنة.

۱۶۰۲۴ - یاسر بن عامر العبسی والد عمار:

من خیار أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. هو وزوجته أم عمار من

(۱۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یاسر القمی (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، الوفاة (۲)

المعذبین فی الله وقتلا فی دین الله وصبرا ودخلا الجنة. کمبا ج ۶ / ۷۵۳، وجد ج ۲۲ / ۳۴۰.

۱۶۰۲۵ - یاسین:

روی الصدوق بإسناده، عن حماد، عن حریز، عنه قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام یقول - الخ. کمبا ج ۲۱ / ۱۵، وجد ج ۹۹ / ۶۶.

۱۶۰۲۶ - یاسین الضریر الزیات البصری:

من أصحاب مولانا الکاظم علیه السلام. وله کتاب. واستفاد المامقانی من جملة من روایاته حسن عقیدته وکماله.

روایته فی تحدید المطاف بما بین البیت والمقام متلقاة بالقبول عند الأصحاب.

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وروی کتابه محمد بن عیسی بن عبید، عنه.

۱۶۰۲۷ - یاسین بن محمد بن أعین:

لم یذکروه. روی فی بشا ص ۲۷۱ عنه، عن أبی حازم مولی ابن عباس.

۱۶۰۲۸ - یاسین بن محمد بن عجلان:

لم یذکروه. یروی عنه ابنه عبد الله بن محمد بن عبید بن یاسین، عن أبیه، عن جده، کما تقدم فی محله.

۱۶۰۲۹ - یاسین العجلی:

لم یذکروه. روی أبو نعیم، عنه، عن إبراهیم بن محمد بن الحنفیة، عن أبیه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۴۷.

۱۶۰۳۰ - یحیی بن آدم أبو زکریا:

لم یذکروه. روی الخزاز فی کفایة الأثر فی النصوص باب ۲۹ عن أبی المفضل الشیبانی، عن محمد بن الحسین بن جعفر، عن محمد بن یزید القاضی، عنه، عن

(۱۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، الحافظ أبو نعیم (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن عبید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یاسین الضریر (۱)، یحیی بن آدم (۱)، الحسین بن جعفر (۱)، محمد بن أعین

(۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن عجلان (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)

جعفر بن زیاد الأحمر، حدیث نص أمیر المؤمنین علی الحسن والحسین علیهم السلام و فضائلهما وذم من عاداهما.

وروی عنه أبان بن عبد الله، کما فی تفسیر القمی تفسیر سورة التوحید.

وروی الطب ص ۵۸ عنه، عن صفوان بن یحیی.

ووقع فی طریق کش ص ۲۳ و ۶۵ فی روایتین.

۱۶۰۳۱ - یحیی بن أبان:

لم یذکروه. روی أحمد بن عمر، عنه، عن شهاب، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، حدیث کیفیة الخلقة، کما فی آخر باب درجات الإیمان من الکافی. ونقله فی کتاب الإیمان ص ۲۶۰، وجد ج ۶۹ / ۱۶۴.

فر: عن علی بن الحسن بن فضال، عن إسماعیل بن مهران، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر. کمبا ج ۱۳ / ۱۲، وجد ج ۵۱ / ۴۸.

وروی الصدوق، عن إسماعیل بن أبان، عنه، عن یحیی بن أبی کثیر، عن أبیه، عن أبی هارون العبدی، حدیث فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۲۸۱، وجد ج ۳۸ / ۹۰. ولکن فیه: إسماعیل بن أبان، عن یحیی بن أبی کثیر.

۱۶۰۳۲ - یحیی بن إبراهیم بن أبی البلاد:

من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق وله کتاب، کما تقدم فی أبیه أیضا. وله کتاب رواه عنه البرقی ویحیی بن زکریا اللؤلؤی وسلمة بن الخطاب. و هو یروی عن أبیه إبراهیم وأسباط بن سالم.

وروی البرقی، عنه، عنه، عن أبیه، عن جده، عن أبی جعفر علیه السلام. محاسن البرقی ج ۱ / ۲۰۲ و ۲۰۳ و ۲۶۶، وج ۲ / ۴۹۴.

۱۶۰۳۳ - یحیی بن إبراهیم بن مهاجر:

روی محمد بن سنان، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی الکافی باب الکفالة والحوالة. هکذا فی جامع الرواة. وتبعه العلامة المامقانی من غیر تحقیق. و

(۱۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، یحیی بن إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، یحیی بن إبراهیم بن مهاجر (۱)، یحیی بن زکریا اللؤلؤی (۱)، علی بن الحسن بن فضال (۱)، أبان بن عبد الله (۱)، إسماعیل بن أبان (۲)، إسماعیل بن مهران (۱)، یحیی بن أبان (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أسباط بن سالم (۱)، سلمة بن الخطاب (۱)، جعفر بن زیاد (۱)، محمد بن سنان (۱)، أحمد بن عمر (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

إنی راجعت الکافی فلم أجد منه عینا ولا أثرا فی الباب الذی أشار إلیه، بل وجدته فی باب عمل السلطان عن محمد بن سنان، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام - الخ. والمامقانی أعظم اشتباها لزیادته اسم محمد وقوله: یحیی بن محمد بن إبراهیم بن مهاجر.

ونقله فی البحار مثل ما نقلنا من دون زیادة، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۱۵۰، وجد ج ۴۷ / ۱۵۸.

وله روایة أخری عن الصادق علیه السلام تفید حسنه. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۳، و جد ج ۴۷ / ۱۳۵. ولیس فیه زیادة اسم محمد.

۱۶۰۳۴ - یحیی بن أبی إسحاق:

لم یذکروه. روی علی بن أبی حمزة، عنه، عن الصادق علیه السلام. أمالی الصدوق ص ۳۷۱.

۱۶۰۳۵ - یحیی بن أبی بکر: له روایات فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۸۴.

۱۶۰۳۶ - یحیی بن أبی بکر أبو زکریا:

روی البرقی فی سن ج ۱ / ۴۲ عنه، عن بعض أصحابنا، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

وروی الطب ص ۵۱ عن عبد الله بن بسطام، عنه، عن الحضرمی.

۱۶۰۳۷ - یحیی بن أبی بکر بن مهرویه أبو زکریا:

من أهل قزوین. له کتاب رواه البرقی، عنه. والظاهر اتحاده مع سابقه.

۱۶۰۳۸ - یحیی بن أبی بکر الرازی الضریر:

من أصحاب الهادی صلوات الله علیه، کما قاله الشیخ.

۱۶۰۳۹ - یحیی بن أبی حبیب: یأتی مع اسم أبیه محمد:

(۱۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، إبراهیم بن مهاجر (۱)، یحیی بن أبی بکر (۴)، عبد الله بن بسطام (۱)، یحیی بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۶۰۴۰ - یحیی بن أبی حبة أبو الحبات (أبو الجناب) الکلبی:

لم یذکروه. روی یونس بن بکیر، عنه، عن أبی العالیة. أمالی المفید ص ۱۲۱، و أمالی الشیخ ص ۹.

ویروی أبو مخنف عنه کثیرا من قضایا الطف.

۱۶۰۴۱ - یحیی بن أبی رافع:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عن أحمد بن محمد، عن السیاری، عنه وغیره یرفعونه إلی أبی عبد الله علیه السلام. الکافی باب خبز الأرز، وکمبا ج ۱۴ / ۸۷۰، و جد ج ۶۶ / ۲۷۵.

۱۶۰۴۲ - یحیی بن أبی زکریا:

لم یذکروه. روی الفضل بن محمد، عنه، عن الولید بن أبان، کما عن یب باب المواقیت.

۱۶۰۴۳ - یحیی بن أبی السمط:

ضعیف خبیث تنسب إلیه السمطیة القائلون بإمامة محمد بن جعفر الصادق علیه السلام.

۱۶۰۴۴ - یحیی بن أبی طالب:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن عبد الله الهاشمی، عنه، عن علی بن عاصم. غیبة الطوسی ص ۲۸۱.

وروی أحمد بن زیاد القطان، عنه. جد ج ۳۹ / ۳۱۰، وکمبا ج ۹ / ۴۱۶، وکنز الکراجکی ص ۶۲.

۱۶۰۴۵ - یحیی بن أبی العالیة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن یونس بن بکیر، عنه، عن أبی أمامة، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. المستدرک ج ۱ / ۵.

(۱۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، یحیی بن أبی زکریا (۱)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، یحیی بن أبی رافع (۱)، الولید بن أبان (۱)، أحمد بن زیاد (۱)، محمد بن یحیی (۱)، علی بن عاصم (۱)، الفضل بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)

۱۶۰۴۶ - یحیی بن أبی العلاء:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وروی کتابه أبان بن عثمان.

وروی عنه أحمد بن محمد بن عیسی فی نوادره.

وروی عنه جعفر بن بشیر وإسحاق بن عمار.

وروی أحمد بن زرق، عنه، کما فی الأمالی ص ۳۹۸.

وروی عنه فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة.

۱۶۰۴۷ - یحیی بن أبی العلاء الخزاعی:

روی ابنه جعفر، عن إسحاق بن عمار، کما فی باب الصناعات من الکافی.

۱۶۰۴۸ - یحیی بن أبی العلاء الرازی:

من أصحاب الباقر علیه السلام. وله کتاب رواه القاسم بن إسماعیل، کما قاله الشیخ.

۱۶۰۴۹ - یحیی بن أبی عمران الهمدانی:

من وکلاء مولانا الجواد صلوات الله وسلامه علیه، کما فی کمبا ج ۱۲ / ۱۰۸، و جد ج ۵۰ / ۳۷ عن البصائر، عن محمد بن عیسی، عن إبراهیم بن محمد قال: کان أبو جعفر محمد بن علی صلوات الله علیهما کتب إلی کتابا وأمرنی أن لا أفکه حتی یموت یحیی بن أبی عمران.

قال: فمکث الکتاب عندی سنین، فلما کان الیوم الذی مات فیه یحیی بن أبی عمران، فککت الکتاب فإذا فیه: قم بما کان یقوم به، أو نحو هذا من الأمر.

قال: وحدثنی یحیی وإسحاق ابنا سلیمان بن داود أن إبراهیم أقرأ هذا الکتاب فی المقبرة یوما مات یحیی وکان إبراهیم یقول: کنت لا أخاف الموت ما کان یحیی بن أبی عمران حیا. وأخبرنی بذلک الحسن بن عبد الله بن سلیمان.

مناقب ابن شهرآشوب عن إبراهیم مثله.

(۱۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یحیی بن أبی العلاء الخزاعی (۱)، یحیی بن أبی العلاء الرازی (۱)، یحیی بن أبی عمران الهمدانی (۱)، یحیی بن أبی العلاء (۱)، یحیی بن أبی عمران (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن سلیمان (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سلیمان بن داود (۱)، أبان بن عثمان (۱)، إسحاق بن عمار (۲)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن عیسی (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الموت (۳)

وروی کش بإسناده، عن سلیمان بن جعفر الجعفری قال: کتب أبو الحسن الرضا صلوات الله علیه إلی یحیی بن أبی عمران وأصحابه.

قال: وقرأ یحیی بن أبی عمران الکتاب فإذا فیه: عافانا الله وإیاکم. انظروا أحمد بن سابق لعنه الله الأعثم الأشج واحذروه - الخ.

أقول: یستفاد منه کونه إمامیا مخلصا وجها بین الإمامیة حیث وجه خطاب نظرهم إلیه وشارکه وأصحابه مع نفسه فی الدعاء.

قال الصدوق فی مشیخة الفقیه: إنه کان تلمیذ یونس بن عبد الرحمن وروی کتابه عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه.

أقول: وفی تفسیر القمی، عن أبیه، عنه، حدیث تأویل قوله تعالی: (ذلک الکتاب لا ریب فیه) قال الصادق صلوات الله علیه: الکتاب علی لا شک فیه (هدی للمتقین) بیان لشیعتنا.

وفی سورة الحج، عن أبیه، عنه تفسیر قوله: (ومن الناس من یعبد الله علی حرف).

وعن أبیه، عنه حدیث تفسیر البسملة، وحدیث تفسیر المرجون لأمر الله، و حدیث تفسیر قوله: (أفمن کان علی بینة من ربه) یعنی رسول الله (ویتلوه شاهد منه) إماما ورحمة - الخ.

وروی إبراهیم بن هاشم، عنه، عن یونس - یعنی یونس بن عبد الرحمن - کما فی بصائر الصفار الجزء ۷ باب ۸. ومثله فی باب ۱۰، کما فی نسختین منه.

وسائر روایات إبراهیم بن هاشم، عنه فی ختص ص ۳۲۷، والخصال ج ۲ / ۱۷۶، وکش جد (۸۴۵)، وجد ج ۳۹ / ۱۵۳، وج ۴۰ / ۲۰۸، وج ۲۲ / ۴۳۱، وکمبا ج ۹ / ۳۸۰ و ۴۷۴، وج ۶ / ۷۷۷.

۱۶۰۵۰ - یحیی بن أبی القاسم الأسدی المکنی بأبی بصیر وأبی محمد:

واسم أبی القاسم إسحاق. من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ثقة وجیه بلا خلاف. سنة ۱۵۰. ولیس بواقفی لأنه لم یدرک زمان فوت مولانا

(۱۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبو بصیر (۱)، یحیی بن أبی القاسم (۱)، یحیی بن أبی عمران (۱)، سلیمان بن جعفر الجعفری (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن سابق (۱)، سورة الحج (۱)

الکاظم علیه السلام. لأنه کان فی سنة ۱۸۳ أو ۱۸۶ أو ۱۸۹.

فهو غیر یحیی بن القاسم الحذاء الأزدی الواقفی الذی نقل ابن أخیه لمولانا الجواد علیه السلام رجوعه عن الوقف، کما فی روایة کش وسیأتی.

فهما متعددان أثبتنا ذلک فی کتابنا مستطرفات المعالی، ومستدرک السفینة ط ۱ ج ۱ لغة (بصر) فی أسامی أبی بصیر.

۱۶۰۵۱ - یحیی بن أبی کثیر أبو زید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن معمر بن یحیی، عنه، عن عبد الله بن مرة - الخ. کمبا ج ۴ / ۷۹، وجد ج ۹ / ۲۹۳.

وبإسناده الآخر، عن الأوزاعی، عنه، عن عبد الله بن مرة، روایة کریمة مفصلة فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۳۵۶، وجد ج ۳۹ / ۳۷.

وبهذا الإسناد، عنه، عن أبی سلمة، عن أبی سعید الخدری، حدیث فضل محبة أهل البیت علیهم السلام.

وروی الصدوق فی المعانی بأسناده، عن إسماعیل بن أبان، عن یحیی بن أبی کثیر، عن أبیه، عن أبی هارون العبدی قال: سألت جابر بن عبد الله الأنصاری عن معنی قول النبی صلی الله علیه وآله لعلی: أنت منی بمنزلة هارون من موسی إلا أنه لا نبی بعدی. قال: استخلفه بذلک والله علی أمته فی حیاته وبعد وفاته وفرض علیهم طاعته، فمن لم یشهد له بعد هذا القول بالخلافة فهو من الظالمین. کمبا ج ۹ / ۲۴۲، وجد ج ۳۷ / ۲۷۳.

والعلل بهذا الإسناد، عنه، عن جابر فی شرکة إبلیس فی نطفة مبغضی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۳۸۴، وج ۱۴ / ۶۲۳، وجد ج ۳۹ / ۱۷۴، و ج ۶۳ / ۲۳۶.

وتقدم فی یحیی بن أبان بعض روایاته الأخری. وغیر ذلک فی کتاب الإیمان ص ۱۳۷، وجد ج ۶۸ / ۱۳۳، والأمالی ص ۶ مکررا، والتوحید ص ۲۷۲، وأمالی المفید ص ۱۱.

(۱۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، أبو سعید الخدری (۱)، أبو بصیر (۱)، یحیی بن القاسم الحذاء (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، یحیی بن أبان (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، معمر بن یحیی (۱)، الظلم (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

۱۶۰۵۲ - یحیی بن أبی یحیی:

لم یذکروه. روی الحسین بن یزید النوفلی، عنه، عن عبد الله بن الصامت. توحید الصدوق ص ۸۷.

۱۶۰۵۳ - یحیی بن أحمد بن إبراهیم طباطبا الحسینی الشریف:

لم یذکروه. روی الکراجکی، عنه، عن عبد الواحد بن عبد الله الموصلی، عن أبی علی بن همام، الحدیث المروی عن مولانا الصادق صلوات الله علیه قال: ما تنبأ نبی قط إلا بمعرفة حقنا وتفضیلنا علی من سوانا. کمبا ج ۶ / ۳۷۰، وجد ج ۱۸ / ۲۹۹. ورواه فی کنزه ص ۲۵۹.

۱۶۰۵۴ - یحیی بن أحمد بن أبی بکر الزهری أبو مصعب:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۳۱ عن المفید، عن الحسن بن محمد بن یحیی، عن جده یحیی بن الحسن، عنه، روایة شریفة.

۱۶۰۵۵ - یحیی بن أحمد بن إدریس:

لم یذکروه. هو من مشائخ الصدوق، کما عده النوری فی المستدرک ج ۳ / ۷۱۶.

۱۶۰۵۶ - یحیی بن أحمد بن محمد بن عبد الله بن الحسن بن علی بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین صلوات الله علیهم أبو محمد: کان فقیها متکلما. سکن نیشابور وصنف کتبا. هکذا قاله النجاشی و غیره.

لکن العلامة فی صه عنونه یحیی بن محمد بن أحمد بن عبد الله بن الحسن بن علی بن أبی طالب علیهم السلام أبو محمد. کان فقیها عالما متکلما یسکن نیسابور.

لکن العلامة المامقانی نقل عن العلامة هکذا: یحیی بن محمد بن أحمد بن محمد بن عبد الله بن الحسن بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین علیهم السلام أبو محمد. کان فقیها عالما متکلما سکن نیسابور. انتهی.

(۱۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۳)، یحیی بن أحمد بن إدریس (۱)، عبد الواحد بن عبد الله (۱)، یحیی بن أحمد بن محمد (۱)، یحیی بن محمد بن أحمد (۲)، عبد الله بن الصامت (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، الحسین بن یزید (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، یحیی بن أحمد (۱)، علی بن الحسین (۱)، الحسن بن محمد (۱)

۱۶۰۵۷ - یحیی بن إسحاق: هو أبو بصیر بن أبی القاسم المذکور.

۱۶۰۵۸ - یحیی بن إسحاق العلوی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۳۸ عن أحمد بن الحسن قال: حدثنی یحیی بن إسحاق العلوی، عن أبیه قال: دخلت علی أبی عبد الله صلوات الله علیه فسألته عن صاحب هذا الأمر بعده - الخ.

ورواه النعمانی فی غیبته ص ۱۷۷ بسند آخر، عن الحسن بن محمد المیثمی، عنه، عن أبیه، عن الصادق علیه السلام.

۱۶۰۵۹ - یحیی بن إسماعیل:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبدون، عن علی بن الزبیر، عنه، عن جعفر بن علی، عن سیف بن عمیرة، کما فی فهرست الشیخ ص ۹۱ فی ترجمة حنظلة.

۱۶۰۶۰ - یحیی بن إسماعیل الحریزی (الحریری - خ ل):

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن سعید الهمدانی، عنه، عن الحسین بن إسماعیل، کما فی توحید الصدوق باب القضاء.

۱۶۰۶۱ - یحیی بن الأعمش:

لم یذکروه. روی نوح بن دراج، عنه، عن زید بن وهب. کمبا ج ۱۳ / ۲۸، وجد ج ۵۱ / ۱۱۰، والمقتضب ص ۳۱.

۱۶۰۶۲ - یحیی بن أکثم:

من أفسق قضاة العامة ومحبوب المأمون.

مناظراته مع الإمام الجواد علیه السلام، وسؤاله عن صید المحرم، وبیانه علیه السلام له شقوقا کثیرة الفروع، وتحیره. جد ج ۱۰ / ۳۸۲.
سؤاله الآخر عنه علیه السلام عمن زنی بامرأة أتحل له أن یتزوجها؟ فأجاب بالحلیة مع استبراء رحمها. وسؤال الجواد علیه السلام عنه من امرأة تحرم ثم تحل و

(۱۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، أبو بصیر (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن أکثم (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، زید بن وهب (۱)، نوح بن دراج (۱)، الحسن بن محمد (۱)، جعفر بن علی (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الصّلاة (۱)، الصید (۱)
هکذا مرات. ص ۳۸۵.
مسائله عن موسی المبرقع ابن الإمام الجواد علیه السلام وعجزه ومراجعته إلی أخیه علی الهادی علیه السلام. ص ۳۸۶، وکمبا ج ۴ / ۱۸۲ و ۱۸۳. وسقط فی الهاویة سنة ۲۴۲ أو ۲۴۳.
جملة من أحواله فی تتمة المنتهی ص ۱۸۷، والسفینة لغة (حیا).
۱۶۰۶۳ - یحیی بن أم الطویل المطعمی:
نسبته إلی جده مطعم من أشراف قریش ابن عدی بن نوفل بن عبد مناف بن قصی من أصحاب مولانا السجاد صلوات الله علیه. عده الکاظم علیه السلام من حواری السجاد علیه السلام، کما تقدم فی روایة المتحورة.
وهو من الخمسة الذین کانوا مع الإمام السجاد علیه السلام ولم یکن غیرهم، کما نقله کش عن الفضل بن شاذان ومر فی سعید بن جبیر وسعید بن المسیب.
وفی مستدرک السفینة ج ۴ / ۱۱۵ لغة (ردد) روایة کش عن الصادق علیه السلام أنه قال: ارتد الناس بعد قتل الحسین علیه السلام إلا ثلاثة: أبو خالد الکابلی، ویحیی بن أم الطویل، وجبیر بن مطعم - الخ.
وفی ج ۱ / ۳۹۱ لغة (بوب) أنه باب الإمام السجاد علیه السلام. وقتله الحجاج.
أقول: فی أمالی المفید مج ۱۹ ص ۹۰ عن سعید بن المسیب، عنه قال: سمعت أمیر المؤمنین علیه السلام.
قال العلامة المجلسی فی البحار - بعد نقله روایة الکافی -: أنه وقف بالکناسة، ثم نادی بأعلی صوته، معشر أولیاء الله أنا براء مما تسمعون. من سب علیا فعلیه لعنة الله. ونحن براء من آل مروان وما یعبدون من دون الله: إن یحیی بن أم الطویل المطعمی من أصحاب الحسین علیه السلام. ثم نقل روایة الفضل فی الخمسة وروایة ارتد الناس المذکورتین وقتل الحجاج إیاه، ثم قال: کان هؤلاء الأجلاء من خواص أصحاب الأئمة علیهم السلام. کتاب العشرة ص ۶۰، ج ۷۴ / ۲۲۰.

(۱۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۴)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، العلامة المجلسی (۱)، سعید بن المسیب (۲)، سعید بن جبیر (۱)، یحیی بن أم الطویل (۳)، أبو خالد الکابلی (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، موسی المبرقع (۱)، جبیر بن مطعم (۱)، الصدق (۱)، القتل (۲)، السب (۱)، السفینة (۱)
۱۶۰۶۴ - یحیی بن أیوب:
روی معاویة بن وهب، عنه، عن جمیل بن أنس، عن النبی صلی الله علیه وآله.

جد ج ۶۴ / ۱۴۱، وکمبا ج ۱۴ / ۶۸۹. ولعله البصری المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۶۰۶۵ - یحیی بن أیوب بن عبد الله بن زحر:

لم یذکروه. روی عبد الله بن المبارک، عنه، عن علی بن یزید، عن القاسم بن أبی أمامة، عن النبی صلی الله علیه وآله، حدیث عیادة المریض. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۵۳.

لکن فی البحار رواه عن عبد الله بن المبارک، عن یحیی بن أیوب، عن عبد الله بن زجر - الخ. کتاب الطهارة ص ۱۴۵، وجد ج ۸۱ / ۲۲۳.

۱۶۰۶۶ - یحیی بن بحر الخراسانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی سن عن یعقوب بن یزید، عنه قال: سأل رجل أبا عبد الله صلوات الله علیه وأنا حاضر - الخ. جد ج ۱۰۳ / ۲۵۹، وکمبا ج ۲۳ / ۶۰.

۱۶۰۶۷ - یحیی بن بستان.

لم یذکروه. روی عباد بن یعقوب الأسدی، عنه، الحدیث النبوی العلوی علیه السلام: مثلی ومثل علی بن أبی طالب شجرة أنا أصلها وعلی فرعها والحسن و الحسین ثمرها والشیعة ورقها. فأی شئ یخرج من الطیب إلا الطیب. بشا ص ۶۳.

۱۶۰۶۸ - یحیی بن بشار:

من أصحاب الکاظم والرضا صلوات الله علیهما. العیون: عن علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه قال: دخلت علی الرضا علیه السلام بعد مضی أبیه، فجعلت أستفهمه بعض ما کلمنی به، فقال لی: نعم یا سماع. فقلت: جعلت فداک کنت والله ألقب

(۱۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن المبارک (۲)، علی بن أبی طالب (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، معاویة بن وهب (۱)، یحیی بن بشار (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، علی بن یزید (۱)، المرض (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)، الطهارة (۱)

بهذا فی صبای وأنا فی الکتاب. قال: فتبسم فی وجهی. کمبا ج ۱۲ / ۱۱، وجد ج ۴۹ / ۳۷.

۱۶۰۶۹ - یحیی بن بشار العنبری:

لم یذکروه. روی نص الإمام الهادی صلوات الله علیه علی ابنه الحسن العسکری علیه السلام قبل مضیه بأربعة أشهر وأشهده علی ذلک مع جماعة من الموالی. غیبة الشیخ ص ۱۳۰.

۱۶۰۷۰ - یحیی بن بشیر النبال:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی علی بن أسباط، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی محاسن البرقی باب الإخلاص وباب السکر. وکذا فی الکافی باب السکر.

وروی الصدوق فی الصحیح، عن ابن أسباط، عنه، عن المسعودی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام حدیث التوبة، کما فی جد ج ۶ / ۲۸، وکمبا ج ۳ / ۱۰۰.

وروی عن أبی بصیر، عن الصادق علیه السلام، روایة شریفة مفصلة، کما فی کامل الزیارات باب ۲۴ ص ۷۶.

ورواه الصدوق بإسناده، عن علی بن عبد العزیز، عنه، عن أبی بصیر، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۹۰، وجد ج ۴۶ / ۳۱۵.

۱۶۰۷۱ - یحیی البکاء:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام حدیث افتراق الأمة وتعیین الناجی منهم. جد ج ۳۶ / ۳۳۶، وکمبا ج ۹ / ۱۵۳، وکفایة

الأثر باب ۲۳.

۱۶۰۷۲ - یحیی بن بکیر:

لم یذکروه. روی شف من کتاب الخصائص العلویة لمحمد بن علی بن الفتح بإسناده، عن إبراهیم بن عبد الله، عنه، عن جعفر الأحمر، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله، لما أسری بی إلی السماء انتهی بی إلی قصر من لؤلؤ فراشه من ذهب یتلألأ،

(۱۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، حدیث افتراق الامة الی ثلاث وسبعین فرقة (۱)، أبو بصیر (۲)، إبراهیم بن عبد الله (۱)، یحیی بن بشیر النبال (۱)، علی بن عبد العزیز (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یحیی بن بشار (۱)، علی بن أسباط (۱)، محمد بن علی (۱)، البکاء (۱)، الصدق (۱)

فأوحی الله إلی أنه لعلی علیه السلام، وأوحی إلی فی علی بثلاث خصال: انه سید المسلمین، وإمام المتقین، وقائد الغر المحجلین. جد ج ۱۸ / ۴۰۱، وکمبا ج ۶ / ۳۹۶.

۱۶۰۷۳ - یحیی بن تمیم:

روی ظهیر بن صالح العمری، عنه، عن المعتمر بن سلیمان، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی الفضائل. معانی الأخبار للصدوق ص ۱۵.

۱۶۰۷۴ - یحیی بن تمیم النهدی: من أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله الشیخ.

۱۶۰۷۵ - یحیی بن ثعلبة أبو المقدم الأنصاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۳۳ بطریقین: أحدهما عن محمد بن عمارة الأسدی، عنه. وثانیهما عن هشام بن محمد بن السائب، عنه، عن أمه عائشة بنت عبد الرحمن بن السائب، عن أبیها. ونقله فی جد ج ۴۲ / ۶، وکمبا ج ۹ / ۵۹۷.

۱۶۰۷۶ - یحیی بن جریح البغدادی: لم یذکروه. یأتی منسوبا إلی أبیه محمد.

۱۶۰۷۷ - یحیی بن جریر التکریتی أبو نصر:

لم یذکروه. وله کتاب المختار فی الاختیارات للأیام. جملة من روایاته فی کمبا ج ۱۴ / ۲۰۹، وجد ج ۵۹ / ۱۰۵.

۱۶۰۷۸ - یحیی بن الجعدة بن هبیرة المخزومی:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا الحسین صلوات الله علیه، کما تقدم فی أبیه. و روی عنه علیه السلام، کما فی کفایة الأثر باب ۳۱. وهو من رواة حدیث الغدیر. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۷۱ و ۳۲ - ۳۵.

۱۶۰۷۹ - یحیی بن جعفر بن محمد بن جعفر بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی:

هو ممن روی الحدیث، کما تقدم فی أبیه.

(۱۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، یحیی بن تمیم النهدی (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، یحیی بن جعفر بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، جعدة بن هبیرة (۱)، محمد بن عمارة (۱)، هشام بن محمد (۱)، حدیث الغدیر (۱)

۱۶۰۸۰ - یحیی الجلاء:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن مسروق الطوسی، عنه قال: وکان من عباد الله الفاضلین، کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۳.

۱۶۰۸۱ یحیی بن جندب الزیات: عده الشیخ فی أصحاب الرضا علیه السلام.

۱۶۰۸۲ - یحیی بن حاتم بن عکرمة أبو حاتم المکتب:

لم یذکروه. هو من رواة حدیث وصیة أمیر المؤمنین صلوات الله علیه المفصلة لابنه الحسن علیه السلام. کمبا ج ۱۷ / ۵۷ وج ۷۷ / ۱۹۶. وتقدم فی محمد بن موسی بعض روایاته الأخری.

۱۶۰۸۳ - یحیی بن حبیب:

هو وأبو عبیدة الحذاء وعبد الرحمن بن الحجاج من الذین یبعثهم الله فی الآمنین یوم القیامة، کما قاله مولانا الصادق صلوات الله علیه فی روایة الکافی باب فضل المقام بالمدینة. ولا تدل هذه الروایة علی موته فی حیاة الصادق علیه السلام، فلا تنافی ما قیل باتحاده مع الآتی.

۱۶۰۸۴ - یحیی بن حبیب الزیات:

من أصحاب الرضا علیه السلام. روی محمد بن الولید، عنه، عن الرضا علیه السلام النص علی مولانا الجواد علیه السلام، کما فی الکافی باب النص علی أبی جعفر الثانی علیه السلام. ورواه غیره أیضا.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن الرضا علیه السلام، کما فی التهذیبین باب المسنون من الصلاة.

وله روایة عن زرارة، کما عن یب ج ۲ / ۶، وصا ج ۱ / ۲۱۹، وکش ص ۹۵.

وروی سعدان، عنه، عن رجل، عن أبی عبد الله علیه السلام. سن ج ۲ / ۵۳۷. و فی السفینة ما یتعلق به.

(۱۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، یحیی بن حبیب الزیات (۱)، یحیی بن جندب الزیات (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أبو عبیدة الحذاء (۱)، یحیی بن حبیب (۱)، محمد بن الولید (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)، السفینة (۱)

۱۶۰۸۵ - یحیی بن الحجاج الکرخی:

بغدادی ثقة بالاتفاق. وأخوه خالد روی عن أبی عبد الله علیه السلام. ولیحیی کتاب رواه محمد بن سلیمان. وروی عنه أحمد بن محمد بن عیسی ومحمد بن یحیی.

۱۶۰۸۶ - یحیی بن الحر الخراسانی:

لم یکروه. روی یعقوب بن یزید، عنه قال: سأل رجل أبا عبد الله صلوات الله علیه وأنا حاضر - الخ. محاسن البرقی ج ۲ / ۳۰۶.

۱۶۰۸۷ - یحیی بن حسان:

ذکره الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام (۲۹). ومرة أخری مع وصفه بالکوفی (۱۷).

۱۶۰۸۸ - یحیی بن حسان الأزرق:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وروی کتابه عن أبان بن عثمان.

۱۶۰۸۹ - یحیی بن الحسن بن جعفر بن عبید الله بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام:

هکذا عنونه النجاشی وغیره منهم الشیخ فی أمالیه وفی فهرسته.

قال النجاشی بعد عنوانه: أبو الحسین العالم الفاضل الصدوق روی عن مولانا الرضا صلوات الله علیه. صنف کتبا. منها: کتاب نسب آل أبی طالب، وکتاب المسجد، (وکتاب المناسک، کما فی ست) - الخ. رواها عنه حفیده الحسن بن محمد بن یحیی المذکور.

وروی عنه أحمد بن محمد بن سعید الهمدانی حدیث ستة لعنهم الله تعالی، کما فی الخصال. وکذا هو عنه، عن إسحاق بن موسی علیه السلام، عن أبیه، عن آبائه، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۲۹.

وروی عن إبراهیم بن محمد بن یوسف، کما تقدم فی إبراهیم.

(۱۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یحیی بن حسان الأزرق (۱)، یحیی بن الحسن بن جعفر (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، یحیی بن الحجاج (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یحیی بن حسان (۱)، أبان بن عثمان (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، محمد بن یحیی (۲)، محمد بن سلیمان (۱)، الصّلاة (۱)

أقول: وله کتاب الزینبات وعندی منه نسخة. وتقدم أبوه وأجداده و حفیده. ولعله غیر یحیی بن الحسین بن جعفر الآتی.

۱۶۰۹۰ - یحیی بن الحسن بن الحسین العلوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ عن ابن عقدة، عنه، عن إسحاق بن موسی، عن أبیه، عن جده، الحدیث النبوی: المتقون سادة، والفقهاء قادة، والجلوس إلیهم عبادة، کما فی کمبا ج ۱ / ۶۳۱، وجد ج ۱ / ۲۰۱ مثله.

لکن وجدت هذه الروایة فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۲۹ عن المفید بهذا السند:

یحیی بن الحسن بن جعفر - إلی آخر ما تقدم.

۱۶۰۹۱ - یحیی بن الحسن الحسینی:

لم یذکروه. وله کتاب الأمالی نقل منه السید فی الإقبال ص ۵۸۲.

وروی ابن قولویه فی کامل الزیارات باب ۱۰۱ ص ۳۰۴ عن أبیه، عن سعد، عن إبراهیم بن ریان، عنه، عن علی بن عبد الله بن قطرب، عن مولانا الکاظم صلوات الله علیه، فضل زیارة مولانا الرضا علیه السلام.

۱۶۰۹۲ - یحیی بن الحسن بن زید الشهید:

روی عنه حفیده یحیی بن عیسی وسیأتی.

۱۶۰۹۳ - یحیی بن الحسن بن عبد الله الجوانی أبو طالب السید الإمام الزاهد:

روی عنه الطبری فی بشارة المصطفی ص ۱۳۱ فی سنة ۵۰۹ عن أبی علی جامع بن أحمد الدهشانی فی نیشابور سنة ۵۰۳ - الخ. وهو منسوب إلی جده. وأبوه محمد تقدم.

۱۶۰۹۴ - یحیی بن الحسن العلوی:

روی أحمد بن محمد بن سعید، عنه. کمبا ج ۱۲ / ۴۳، وجد ج ۴۹ / ۱۴۶.

وروی أبو الفرج الأصفهانی، عن أحمد بن سعید، عنه، عن یعقوب بن یزید، کما

(۱۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، أبو الفرج الإصبهانی (الإصفهانی) (۱)، یحیی بن الحسن بن الحسین (۱)، یحیی بن الحسن الحسینی (۱)، یحیی بن الحسن العلوی (۱)، علی بن عبد الله بن قطرب (۱)، یحیی بن الحسن بن جعفر (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، الحسن بن عبد الله (۱)، یحیی بن الحسین (۱)، یحیی بن عیسی (۱)، إسحاق بن موسی (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، ابن قولویه (۱)، أحمد بن سعید (۱)، الشهادة (۱)، الزیارة (۱)

فی جد ج ۴۲ / ۳۳۸، وکمبا ج ۹ / ۶۸۶. ولعله متحد مع ما تقدم.

۱۶۰۹۵ - یحیی بن الحسن بن فرات القزاز التمیمی:

لم یذکروه. روی جعفر بن عبید الله بن جعفر المحمدی، عنه، عن المسعودی. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۱۳.

وروی الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۸۱ بإسناده، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن هارون بن عبیدة - الخ.

وروی أیضا فی المعانی ص ۴۲ بإسناده، عن عیسی بن مهران، عنه، عن حماد بن یعلی، حدیث معانی الأذان.

وروی عبید بن کثیر بن عبد الواحد العامری التمار، عنه، عن عمرو بن أبی المقدام. دلائل الإمامة للطبری ص ۸۱.

وروی الحسن بن علی بن بزیع، عنه، عن علی بن هاشم بن برید، عن محمد بن مسلم. کفایة الأثر فی النصوص باب ۳۳.

وروی عن ثعلبة بن زید الأنصاری، عن جابر بن عبد الله، کما تقدم فی ثعلبة، و کمبا ج ۱۴ / ۶۲۲، وجد ج ۶۳ / ۲۳۳.

وسائر روایاته فی کمبا ج ۱۴ / ۴۷۷. وتمامه ج ۱۱ / ۱۰۹، وج ۹ / ۲۵۹، و ج ۶ / ۳۸۱ و ۴۱۹ و ۴۶۳، وجد ج ۱۸ / ۳۴۳، وج ۳۷ / ۳۴۴، وج ۱۹ / ۷۰ و ۲۷۰، وج ۶۳ / ۲۳۳، وج ۶۱ / ۳۰۵، وج ۴۷ / ۱۵.

۱۶۰۹۶ - یحیی بن الحسین:

روی الصدوق فی أمالیه مج ۷۲ ص ۲۸۶ بإسناده، عن إبراهیم بن محمد الثقفی، عن عبد الرحمن بن أبی هاشم، عنه، عن سعد بن طریف، عن الأصبغ بن نباتة، عن سلمان الفارسی قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: یا معشر المهاجرین والأنصار ألا أدلکم علی ما إن تمسکتم به لن تضلوا بعدی أبدا؟ قالوا:

بلی یا رسول الله.

قال: هذا علی أخی ووصیی ووزیری ووارثی وخلیفتی إمامکم، فأحبوه

(۱۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، المهاجرون والأنصار (۱)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، الحسن بن علی بن بزیع (۱)، الأصبغ بن نباتة (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، یحیی بن الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، عیسی بن مهران (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، حماد بن یعلی (۱)، هاشم بن برید (۱)، ثعلبة بن زید (۱)، عبید بن کثیر (۱)، الأذان (۱)

لحبی وأکرموه لکرامتی فإن جبرئیل أمرنی أن أقوله لکم. ورواه الطبری فی بشا ص ۱۶۴ بهذا الإسناد مثله، ورواه فی کمبا ج ۹ / ۲۸۴ مثله، وجد ج ۳۸ / ۱۰۳ عنه مثله.

ورواه الشیخ فی أمالیه بإسناده، عن عبد الرحمن بن محمد بن أبی هاشم، عنه، عن ابن طریف - وساقه مثله، کما فی کمبا ج ۹ / ۲۸۷، وجد ج ۳۸ / ۱۱۵ مثله.

۱۶۰۹۷ - یحیی بن الحسین البجلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۲۰ ص ۹۵ عنه، عن أبی هارون العبدی، عن زاذان.

۱۶۰۹۸ - یحیی بن الحسین بن جعفر:

روی الصدوق، عن الحسین بن محمد بن یحیی العلوی، عنه، عن شیخ من أهل الیمن یقال له عبد الله بن محمد، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۲۱، وجد ج ۴۶ / ۶۷.

ورواه المفید فی الإرشاد، عن الحسن بن محمد بن یحیی العلوی، عن جده، عن شیخ من أهل الیمن قد أتت علیه بضع وتسعون سنة - الخ. ویحتمل قویا اتحاده مع لاحقه ومع یحیی بن الحسین العلوی الآتی فی محله.

۱۶۰۹۹ - یحیی بن الحسین بن جعفر بن عبد الله بن الحسین بن علی بن أبی طالب أبو الحسین:

هکذا فی کمبا ج ۱۱ / ۱۶۶، وجد ج ۴۷ / ۲۰۶. والأظهر أنه یحیی بن الحسن بن جعفر بن عبید الله بن الحسین بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب المذکور.

۱۶۱۰۰ - یحیی بن الحسین بن زید الشهید ابن الإمام السجاد علیه السلام:

ذکره الشیخ فی أصحاب الکاظم علیه السلام وقال: إنه واقفی. وتبعه العلامة فی صه وقال: إنه واقفی.

أقول: هو من شهود وصیة مولانا الکاظم علیه السلام، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۳۱۴، وجد ج ۴۸ / ۲۷۶. قال العلامة المامقانی: مقتضی جعل الکاظم علیه

(۱۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، الحسین بن علی بن الحسین بن علی (۱)، جعفر بن عبد الله بن الحسین (۱)، یحیی بن الحسین العلوی (۱)، یحیی بن الحسین بن زید (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، محمد بن أبی هاشم (۱)، یحیی بن الحسین (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، یحیی العلوی (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الوصیة (۱)

السلام إیاه من شهود وصیته وثاقته فی زمانه ولازم ذلک قبول ما یرویه عن الکاظم علیه السلام لعدم قدح وقفه علیه فی روایاته التی رواها قبل الوقف - الخ.

أقول: ولعل الإشهاد لإتمام الحجة علیه لئلا یقف لا لوثاقته. مات سنة ۲۰۹ أو ۲۲۰ أو ۲۳۷ فی بغداد. ولابن عقدة کتاب فی أحواله وأخباره.

جملة من روایاته فی کتاب المسلسلات، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۱۴. و أولاده: عمر وأحمد بن عمر ویحیی بن عمر وحمزة بن یحیی تقدموا. وزوجته خدیجة بنت مولانا الباقر علیه السلام.

وعن العمدة أنه أعقب من سبعة ثلاثة مقلون وهم القاسم والحسن وحمزة، و أربعة مکثرون محمد وعیسی ویحیی وعمر.

ویقال: إنه مدفون فی أطراف خراسان بینه وبین المشهد الرضوی علیه السلام خمسة عشر فرسخا. وشرح أحواله فی مجلة (نامه آستان قدس رضوی شماره مسلسل ۲۱).

۱۶۱۰۱ - یحیی بن الحسین العلوی:

ذکره الشیخ فی رجاله باب من لم یرو عنهم، ثم قال: له کتاب فی نسب آل أبی طالب روی ابن أخی طاهر، عنه. انتهی.

أقول: ولعله یحیی بن الحسن بن جعفر المذکور الذی ذکره الشیخ فی ست و ذکر له کتاب المسجد، وکتاب المناسک، وکتاب نسب آل أبی طالب رواه عن ابن أخی طاهر. وتقدم فی ابنه طاهر.

۱۶۱۰۲ - یحیی بن الحسین بن القاسم بن إبراهیم الطباطبا الحسنی:

المذکور نسبه فی أبیه.

۱۶۱۰۳ - یحیی بن الحسین بن محمد بن عبد الله بن محمد بن أحمد بن عبد الله أبو الحسین:

ذکره الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۱۹ وذکر نسبه إلی عبد المطلب بن عبد مناف. و

(۱۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، مدینة مشهد المقدسة (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، یحیی بن الحسین العلوی (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، یحیی بن الحسن بن جعفر (۱)، القاسم بن إبراهیم (۱)، ابن أخی طاهر (۲)، یحیی بن الحسین (۲)، محمد بن عبد الله (۱)، یحیی بن عمر (۱)، مدینة بغداد

(۱)، أحمد بن عمر (۱)، خراسان (۱)، الطهارة (۱)، الموت (۱)، السجود (۱)، الدفن (۱)

روی محمد بن علی بن خشیش، عنه، عن أحمد بن عمر المدائنی.

۱۶۱۰۴ - یحیی بن الحسین المدائنی:

الخصال ج ۱ / ۸۲: روی محمد بن هارون بن حمید، عن محمد بن المغیرة، عنه، عن ابن لهیعة.

۱۶۱۰۵ - یحیی بن الحسین بن هارون الحسنی:

لم یذکروه. هو مؤلف کتاب الأمالی، کما فی کتاب الأخلاق ص ۴۲، وجد ج ۷۰ / ۷۲۷. وروی عن کتابه السید فی الإقبال فی مواضع عدیدة.

۱۶۱۰۶ - یحیی بن الحسین بن هارون العلوی الحسنی السید أبو طالب:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد بن الحسین النیشابوری، عن محمد بن محمد المقری، عنه، عن أبی أحمد بن محمد بن علی العبدی. بشارة المصطفی ص ۹۶.

۱۶۱۰۷ - یحیی الحضرمی:

تقدم فی ابنه عبد الله قول أمیر المؤمنین صلوات الله علیه لابنه: إنک وأباک من شرطة الخمیس حقا. لقد أخبرنی رسول الله صلی الله علیه وآله باسمک واسم أبیک فی شرطة الخمیس. والله سماکم شرطة الخمیس علی لسان نبیه. وهذا مدح لا یقصر عن التوثیق بل یزید علیه.

۱۶۱۰۸ - یحیی بن الحکم:

هو أخو مروان من أتباع یزید. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۴، وجد ج ۴۵ / ۱۳۱.

۱۶۱۰۹ - یحیی بن حکیم أبو سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق وغیره. وروی عبد الرحمن بن محمد بن حماد، عنه، عن أبی قتیبة، کما فی المعانی ص ۳۹۹، ودلائل الإمامة للطبری ص ۵.

(۲۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، أحمد بن محمد بن علی (۱)، الحسین بن هارون (۲)، یحیی بن الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی الحضرمی (۱)، محمد بن هارون (۱)، محمد بن حماد (۱)، أحمد بن عمر (۱)، محمد بن علی (۱)، محمد بن محمد (۱)

۱۶۱۱۰ - یحیی الحلبی:

روی الصدوق بإسناده، عن ابن أبی نجران یعنی عبد الرحمن (ثقة جلیل)، عنه، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. جد ج ۱۶ / ۱۳۱، وکمبا ج ۶ / ۱۲۹.

وروی النضر بن سوید، عنه، عن ابن سنان، کما فی تفسیر القمی سورة الأعراف ص ۲۲۹.

جملة من روایات النضر عنه فی کتاب الزهد ص ۸۳ - ۸۵. وهو یحیی بن عمران الحلبی الآتی.

۱۶۱۱۱ - یحیی بن حماد بن سلیمان بن یحیی:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی المکارم عنه، عن مولانا الرضا علیه السلام. و نقله فی کمبا ج ۱۶ / ۱۸. لکن فی جد ج ۷۶ / ۱۱۵: مکا: عن یحیی بن حماد، عن سلیمان بن یحیی، عن الرضا علیه السلام.

۱۶۱۱۲ - یحیی بن حماد القطان:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن محمد الثقفی، عن المسعودی، عن محمد بن کثیر، عنه، عن أبی محمد الحضرمی، ما یفید حسن عقیدته، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۷، وأمالی المفید.

وروی الصدوق فی کمال الدین بإسناده، عن أحمد بن معلی الآدمی، عنه، عن أبی عوانة – الخ.

۱۶۱۱۳ – یحیی الحنظلی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام، کما فی سن ج ۲ / ۵۴۰.

۱۶۱۱۴ – یحیی الخادم:

لم یذکروه. کان فی خدمة مولانا الجواد صلوات الله علیه. روی عنه العمرکی بن علی البوفکی، کما فی کامل الزیارات لابن قولویه القمی ص ۱۱ و ۹۲

(۲۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی نجران (۱)، یحیی بن حماد (۳)، العمرکی بن علی (۱)، یحیی الحلبی (۱)، ابن قولویه (۱)، عمران الحلبی (۱)، نضر بن سوید (۱)، الزهد (۱)

و ۱۶۵ و ۱۶۸ و ۱۷۲ و ۱۸۵ و ۲۷۹ و ۲۹۶ وغیر ذلک. وهو یروی عن محمد بن سنان وغیره.

۱۶۱۱۵ – یحیی بن خالد البرمکی:

وزیر هارون الرشید. سم مولانا الکاظم علیه السلام بأمر هارون. جملة من أحواله وقضایاه مع هشام بن الحکم وغیره. جد ج ۱۰ / ۲۹۲ – ۲۹۵، وکمبا ج ۴ / ۱۵۹. وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۲۹۹ لغة (برمک) بعض ما یتعلق به. وسقط فی النار فجأة فی ۳ محرم سنة ۱۹۰. وجملة من ذمومه فی السفینة.

۱۶۱۱۶ – یحیی بن خلف الوابشی الهمدانی:

ثقة بالاتفاق. وله کتاب رواه جعفر بن عبد الله المحمدی.

۱۶۱۱۷ – یحیی بن الربیع بن شیبان المصری:

لم یذکروه. روی محمد بن محمد بن الأشعث، عنه، عن سفیان بن عیینة، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه. کتاب الجعفریات ص ۲۱۱.

۱۶۱۱۸ – یحیی بن زرارة بن أعین الشیبانی:

عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۶۱۱۹ – یحیی بن زکریا:

له مکاتبة إلی مولانا أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۰، و جد ج ۵۰ / ۱۷۷.

کلماته مع مولانا الهادی علیه السلام فی إثبات الهداة ج ۶ / ۲۶۶.

۱۶۱۲۰ – یحیی بن زکریا أخو دارم:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام أخذ الشیعة بحجزتهم. سن ج ۱ / ۱۸۲.

(۲۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۲)، جعفر بن عبد الله المحمدی (۱)، محمد بن محمد بن الأشعث (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، یحیی بن

زرارة (۱)، یحیی بن زکریا (۲)، یحیی بن خالد (۱)، هارون الرشید (۱)، هشام بن الحکم (۱)، یحیی بن خلف (۱)، محمد بن سنان (۱)، السفینة (۲)

۱۶۱۲۱ - یحیی بن زکریا بن بشر بن محارب بن إسماعیل بن غنام بن خالد بن زید أبی أیوب الأنصاری أبو أیوب:

لم یذکروه. روی محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن داود بن کثیر الرقی روایتین.

أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۱۲، وکتاب العشرة ص ۱۵۶، وجد ج ۷۵ / ۱۴۲.

۱۶۱۲۲ - یحیی بن زکریا الدبیری أبو زکریا:

لم یذکروه. روی محمد بن القاسم الفارسی، عنه، عن أبی تراب. بشا ص ۱۴۶.

۱۶۱۲۳ - یحیی بن زکریا بن زایدة:

لم یذکروه. روی أبو معاویة، عنه، عن أبی أیوب الأفراقی، حدیث فضل الحسن و الحسین صلوات الله علیهما. بشا ص ۵۲.

۱۶۱۲۴ - یحیی بن زکریا الساجی:

لم یذکروه. روی الشیخ الطوسی، عنه، عن إسماعیل بن موسی السدی. بشا ص ۱۰۸.

۱۶۱۲۵ - یحیی بن زکریا بن شیبان أبو عبد الله الکندی العلاف:

الشیخ الثقة الصدوق بلا خلاف. ولا طعن ولا غمز فیه.

قال العلامة المامقانی: لا یبعد کونه أبا عبد الله الکندی الذی عده الصدوق فی کمال الدین ممن رأی الحجة المنتظر علیه السلام وممن وقف علی معجزته - الخ.

أقول: یظهر من المستدرک ج ۱ / ۳۵ من کتاب فلاح السائل للسید: أن لیحیی هذا کتابا حدث منه فی المحرم سنة ۲۶۷. ونقل من کتابه فی سنة ۲۶۵ السید فی الإقبال ص ۹۳ تسبیحات شهر رمضان.

ونقل من کتابه النعمانی (۲۱۳ - ۲۷۳ - خ ل)، کما فیه أعنی کتاب النعمانی ص ۳۱.

أقول: ونسخة سنة ۲۷۳ أوفق بما تقدم وبما فی کتاب النعمانی أیضا ص ۶۳ حیث ورخ حدیث ابن عقدة عنه فی سنة ۲۷۳، عن علی بن سیف بن عمیرة.

(۲۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو أیوب الأنصاری (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، أبو عبد الله الکندی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، یحیی بن زکریا (۴)، الشیخ الصدوق (۲)، داود بن کثیر (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، محمد بن القاسم (۱)، الشیخ الطوسی (۱)

۱۶۱۲۶ - یحیی بن زکریا اللؤلؤی:

له کتاب رواه أحمد بن محمد الزراری، عن خاله أبی العباس محمد بن جعفر الرزاز، عنه، کما فی ست.

أقول: وروی القمی فی تفسیره سورة النمل ص ۴۸۰ عنه. وکذا فی ص ۵۶۵.

۱۶۱۲۷ - یحیی بن زکریا المنقری:

لم یذکروه. روی علی بن فروخ السمان، عنه، عن سفیان بن عیینة، کما تقدم فی علی بن فروخ.

۱۶۱۲۸ - یحیی بن زکریا بن موسی:

لم یذکروه. روی علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن أبیه، عن الیسع بن عبد الله القمی، عن الصادق علیه السلام، کما فی الکافی باب نادر من صلاة الجنائز.

۱۶۱۲۹ - یحیی بن زکیر الحنفی:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم، عنه، عن محمد بن قیس، کما فی جش ص ۲۲۶.

۱۶۱۳۰ - یحیی بن زیاد بن عبد الله بن منظور أبو زکریا الدیلمی المعروف بالفراء:

أخذ من الکسائی ومعاذ الهراء أحد شیوخه. هو أول من صنف فی مجاز القرآن من الإمامیة. توفی سنة ۲۰۷.

۱۶۱۳۱ - یحیی بن زیاد الملکی:

لم یذکروه. روی عمر بن مدرک الطائی، عنه، عن جریر بن عبد الحمید، عن الأعمش، عن عطیة العوفی خروجه مع جابر لزیارة مولانا الحسین صلوات الله علیه وما جری بینهما ومنهما. فراجع بشا ص ۷۴.

(۲۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یحیی بن زکریا اللؤلؤی (۱)، یحیی بن زکریا بن موسی (۱)، أحمد بن محمد الزراری (۱)، جریر بن عبد الحمید (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، یحیی بن زکریا (۱)، عطیة العوفی (۱)، معاذ الهراء (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، سورة النمل (۱)، محمد بن قیس (۱)، محمد بن جعفر (۱)، عمر بن مدرک (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۲)، الجنازة (۱)

۱۶۱۳۲ - یحیی بن زید بن العباس بن الولید البزاز أبو ذر:

روی عنه الصدوق بهذا العنوان مترضیا علیه، کما فی أمالیه مج ۶۱ ص ۲۳۰. و ذلک دلیل علی حسنه.

وروی الصدوق عنه أیضا - کما فیه ص ۲ - عن عمه علی بن العباس حدیث الغدیر. ومثل ذلک فی الخصال ج ۱ / ۱۵۳ عنه، عن عمه علی بن العباس.

وکذلک فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۴۱ عن الصدوق، عنه، عن عمه علی بن العباس.

۱۶۱۳۳ - یحیی بن زید بن علی بن الحسین بن أمیر المؤمنین صلوات الله علیهم:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. وأمه ریطة بنت أبی هاشم عبد الله بن محمد بن الحنفیة.

ثو: بإسناده، عن محمد الحلبی قال: قال أبو عبد الله صلوات الله علیه: إن آل أبی سفیان قتلوا الحسین بن علی صلوات الله علیهما فنزع الله ملکهم. وقتل هشام زید بن علی فنزع الله ملکه. وقتل الولید یحیی بن زید فنزع الله ملکه. کمبا ج ۱۱ / ۵۰، وجد ج ۴۶ / ۱۸۲.

أقول: وفی هذا دلالة علی حسنهما وکمالهما.

نص: بإسناده، عنه قال: سألت أبی عن الأئمة فقال: الأئمة اثنا عشر، أربعة من الماضین وثمانیة من الباقین. قلت: فسمهم یا أبه. قال: أما الماضین، فعلی بن أبی طالب والحسن والحسین وعلی بن الحسین. ومن الباقین أخی الباقر، وبعده جعفر الصادق ابنه، وبعده موسی ابنه، وبعده علی ابنه، وبعده محمد ابنه، وبعده علی ابنه، وبعده الحسن ابنه، وبعده المهدی ابنه.

فقلت له: یا أبه ألست منهم؟ قال: لا، ولکنی من العترة. قلت: فمن أین عرفت أسامیهم؟ قال: عهد معهود عهده إلینا رسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۱۱ / ۵۶، وجد ج ۴۶ / ۱۹۸.

وهو روی الصحیفة الکاملة السجادیة عن أبیه، عن جده علیهم السلام.

وروی الشیخ بإسناده، عن موسی بن عبد الله بن موسی، عن أبیه، عن محمد بن

(۲۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، یوم عرفة (۱)، موسی بن عبد الله بن موسی (۱)، یحیی بن

زید بن علی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، عباس بن الولید (۱)، أبو عبد الله (۱)، علی بن العباس (۳)، یحیی بن زید (۲)، علی بن الحسین (۱)، زید بن علی (۱)، محمد الحلبی (۱)، الصدق (۱)، القتل (۳)، الصّلاة (۱)

زید، عن أخیه یحیی قال: سألت أبی زید بن علی: من أحق الناس أن یحذر؟ قال:

ثلاثة: العدو الفاجر، والصدیق الغادر، والسلطان الجائر. کتاب العشرة ص ۵۲، و جد ج ۷۴ / ۱۹۲. وأخوه محمد روی عنه، کما عرفت. مدحه وجلالته فی الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۲۶۹. مقتله وشهادته فی سنة ۱۲۵.

استشهد وله ثمانی عشرة سنة. وجملة من أحواله وشهادته فی تتمة المنتهی ص ۹۴. وکذا فی السفینة.

ونقل لی بعض الثقات أن له مزارا معروفا فی مسیل کلیدر (اسمه سابقا جوزجان). وبینه وبین برزنون خمسة فراسخ. وهو بین قوچان ونیشابور.

وأشار إلیه دعبل الخزاعی فی أشعاره: (وأخری بأرض الجوزجان محلها).

۱۶۱۳۴ - یحیی بن سابق:

روی الطبری فی بشا ص ۱۹۳ بإسناده، عنه، عن أبی حازم.

۱۶۱۳۵ - یحیی بن سابور:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی معاویة بن وهب، عنه، عن الصادق علیه السلام. المعانی ص ۲۳۶، والعلل ج ۱ / ۲۸۹ باب ۲۵۳، وکتاب الزهد ص ۸۳.

وروی البرقی والکلینی فی الصحیح أنه دخل علی أبی عبد الله علیه السلام لیودعه، فقال أبو عبد الله علیه السلام: أما والله إنکم لعلی الحق وإن من خالفکم لعلی غیر الحق - الخ، کما تقدم فی بدر بن الولید.

۱۶۱۳۶ - یحیی بن سالم ابن عم الحسن بن صالح:

لم یذکروه. کان یفضل علی الحسن بن صالح. وله روایة شریفة. کمبا ج ۳ / ۳۲۹، وجد ج ۸ / ۱۳۱.

۱۶۱۳۷ - یحیی بن سالم أبو زکریا:

لم یذکروه. روی معلی، عنه، عن أبی مریم، عن أبی إسحاق، کتاب ابن أبی رافع، کما فی جش ص ۶.

(۲۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، السلطان الجائر (۱)، یوم عرفة (۱)، الشاعر دعبل الخزاعی (۱)، معاویة بن وهب (۱)، یحیی بن سابور (۱)، أبو عبد الله (۱)، یحیی بن سالم (۲)، بدر بن الولید (۱)، الحسن بن صالح (۲)، زید بن علی (۱)، الشهادة (۲)، الزهد (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

وروی عباد بن یعقوب، عن یحیی سالم (سلام)، عن أبی جعفر الباقر علیه السلام، کما فی غیبة النعمانی ص ۹۷.

۱۶۱۳۸ - یحیی بن سالم العبدی:

لم یذکروه. روی المسعودی، عنه، عن إسرائیل روایة شریفة. أمالی الصدوق مج ۸۱ ص ۳۲۷.

وفی أمالی المفید ص ۷۵ عن المسعودی، عنه، عن میسرة.

۱۶۱۳۹ - یحیی بن سالم الفراء:

کوفی زیدی ثقة. قاله النجاشی والعلامة وغیرهما. وبعض جعله موثقا لکون مذهبه زیدیا. وله کتاب.

وفی الکافی باب نکت ونتف من التنزیل، عن أحمد بن مهران، عن عبد العظیم بن عبد الله الحسنی، عن یحیی بن سالم، عن أبی عبد الله علیه السلام تأویل قوله تعالی: (وتعیها أذن واعیة) بأذن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۱۶۱۴۰ - یحیی بن سعد القطان أبو زکریا:

عامی ثقة. قاله النجاشی وغیره ولا خلاف فیه. مات سنة ۱۹۸ وله ۷۸ عاما.

۱۶۱۴۱ - یحیی بن سعید:

روی عن الصادق علیه السلام تفسیر قوله تعالی: (ویستنبئونک أحق هو قل إی وربی إنه لحق) بأمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۱۰۱، وجد ج ۳۶ / ۱۰۰.

وروی القمی فی تفسیره سورة الزخرف ص ۶۱۰ عن سلیمان بن داود المنقری، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام تفسیر قوله: (فإما نذهبن بک فإنا منهم منتقمون) بعلی علیه السلام. ولعله ابن سعید القطان أو العطار الآتی بقرینة الراوی عنه.

(۲۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، سلیمان بن داود المنقری (۱)، عبد العظیم بن عبد الله (۱)، یحیی بن سالم (۳)، یحیی بن سعید (۱)، أحمد بن مهران (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، سورة الزخرف (۱)، الموت (۱)

۱۶۱۴۲ - یحیی بن سعید:

روی نصر فی کتاب صفین ص ۷ و ۱۱ عن عمر بن سعد، عنه، عن محمد بن مخنف وغیره، عن أبیه وغیره، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۱۶۱۴۳ - یحیی بن سعید بن أبان القرشی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۶۱۴۴ - یحیی بن سعید الأنصاری:

روی فرج بن فضالة، عنه، عن محمد بن علی (یعنی محمد بن الحنفیة)، عن أبیه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۳ / ۱۷۹، وجد ج ۶ / ۳۱۰. وإنما قلنا بأن المراد من محمد بن علی ابن الحنفیة لما تقدم فی فرج. ولعله متحد مع یحیی بن سعید بن قیس الآتی.

۱۶۱۴۵ - یحیی بن سعید الأهوازی:

روی جعفر بن محمد بن مالک، عن محمد بن الحسن الوزان، عنه، عن أحمد بن محمد بن أبی نصر. أمالی الصدوق مج ۵۸ ص ۲۱۸. وعن الصدوق فی یه باب غسل یوم الجمعة وقوعه فی طریقه.

۱۶۱۴۶ - یحیی بن سعید البلخی:

لم یذکروه. روی ابن أخته أحمد بن أبی الفضل، عنه، عن الرضا علیه السلام، کما تقدم فی أحمد.

۱۶۱۴۷ - یحیی بن سعید الثقفی الإصبهانی أبو الفرج:

لم یذکروه. وله کتاب مرج البحرین. روی عن النبی صلی الله علیه وآله أنه أخذ بید علی علیه السلام، فقال: من کنت مولاه وأولی به من نفسه، فعلی ولیه، کما عن ابن الجوزی.

(۲۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، یحیی بن سعید الأهوازی (۱)، یحیی بن سعید بن أبان (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن أبی نصر (۱)، یحیی بن سعید (۴)، سعید بن قیس (۱)، محمد بن الحسن (۱)، محمد بن علی (۲)، الفرج (۱)

۱۶۱۴۸ - یحیی بن سعید بن العاص:

خبیث اعترض علی مولانا الحسین صلوات الله علیه لما خرج من مکة. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۴ و ۱۸۵، وجد ج ۴۴ / ۳۶۵ و ۳۶۸.

۱۶۱۴۹ - یحیی بن سعید العطار الحوانی (الحرانی):

لم یذکروه. روی أسد بن إبراهیم السلمی، عنه، عن محمد بن أحمد بن أبی شیخ الرابعی. فلاح السائل للسید ص ۲۸۴ والطبعة الثانیة ص ۲۵۷.

وروی سلیمان بن داود المنقری، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام - وذکر تأویل قوله تعالی: (مرج البحرین یلتقیان) بعلی وفاطمة والحسن والحسین صلوات الله علیهم، کما فی تفسیر القمی والبرهان عنه وعن الصدوق.

۱۶۱۵۰ - یحیی بن سعید بن فروخ القطان أبو سعید البصری:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ومن أئمة الحدیث، کما قاله الشیخ.

وروی سلیمان بن داود المنقری، عن یحیی بن سعید القطان قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: (مرج البحرین یلتقیان) - وساقه نحوه، کما فی الخصال ج ۱ / ۳۴.

والظاهر اتحادهما وأن العطار مصحف القطان أو العکس.

وروی أبو علی الحسین بن إبراهیم، عن یحیی بن سعید البصری، عن ابن جریح، عن عطاء، حدیث أبی ذر عن رسول الله صلی الله علیه وآله المفصل. الخصال ج ۲ / ۱۰۴.

۱۶۱۵۱ - یحیی بن سعید بن قیس الأنصاری المدنی أبو سعید:

تابعی من أصحاب الصادق علیه السلام. توفی بالهاشمیة سنة ۱۴۳. وکان قاضیا بها لأبی جعفر المنصور.

۱۶۱۵۲ - یحیی بن سعید بن المسیب:

روی أحمد بن النضر، عن الحصین بن عمرو، عنه أن معاویة کتب إلی أبی موسی

(۲۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، سعید بن المسیب (۱)، سلیمان بن داود المنقری (۲)، یحیی بن سعید العطار (۱)، یحیی بن سعید القطان (۱)، یحیی بن سعید بن فروخ (۱)، یحیی بن سعید بن قیس (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، أسد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن سعید (۲)، الحصین بن عمرو (۱)، أحمد بن النضر (۱)، محمد بن أحمد (۱)

الأشعری، کما عن الصدوق والشیخ فی باب نوادر الدیات.

۱۶۱۵۳ - یحیی بن سلام (أو سلیمان أو سلیم) أبو البلاد:

تقدم فی ابنه إبراهیم ما یتعلق به.

۱۶۱۵۴ - یحیی بن سلیم:

روی إسحاق، عنه، عن هشام بن حسان. دلائل الطبری ص ۲۴۹.

۱۶۱۵۵ - یحیی بن سلیم الطائفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، کما قاله الشیخ. وروی محمد بن یزید الآدمی بغدادی عابد، عنه، کما فی غیبة الشیخ ص ۲۹۴.

۱۶۱۵۶ - یحیی بن سلیمان:

عده الشیخ بهذا العنوان فی أصحاب الصادق علیه السلام. وروی فی الکامل ص ۵۲ عن الحسین بن علی الزعفرانی بالری، عنه، عن عبد الله بن عثمان بن خیثم، فضل الحسین علیه السلام.

۱۶۱۵۷ - یحیی بن سلیمان الجعفی:

لم یذکروه. روی حمدون بن عیسی، عنه، کما تقدم فی حمدون.

۱۶۱۵۸ - یحیی بن سلیمان بن الحسین بن علی الإمام السجاد علیه السلام:

تقدم أبوه وجده. جملة من روایات الشیخ المفید فی الإرشاد عنه مذکورة فی مدینة المعاجز ص ۱۹۱.

۱۶۱۵۹ - یحیی بن سلیمان الکاتب:

عده الشیخ بهذا العنوان فی أصحاب الرضا صلوات الله علیه. وروایته عن الرضا علیه السلام فی سن ج ۲ / ۵۱۳.

(۲۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، یحیی بن سلیمان الکاتب (۱)، یحیی بن سلیم الطائفی (۱)، عبد الله بن عثمان بن خیثم (۱)، الحسین بن علی الزعفرانی (۱)، یحیی بن سلیمان (۳)، الشیخ الصدوق (۱)، یحیی بن سلام (۱)، یحیی بن سلیم (۱)، الحسین بن علی (۱)، أبو البلاد (۱)، محمد بن یزید (۱)، الدیة (۱)

۱۶۱۶۰ - یحیی بن سلیمان المازنی:

روی عبد الرحمن بن سعید المکی، عنه، عن أبی الحسن موسی علیه السلام فضل زیارة الرضا علیه السلام، کما فی الکافی وکامل الزیارات وغیرهما.

۱۶۱۶۱ - یحیی بن سلیمان المازنی:

من شهداء الطف. کیفیة شهادته فی کمبا ج ۱۰ / ۱۹۸، وجد ج ۴۵ / ۲۴.

۱۶۱۶۲ - یحیی بن سلمة:

روی أحمد بن أبان، عنه. جد ج ۳۶ / ۹۲، وکمبا ج ۹ / ۱۰۰. ولعله السابق أو ابن سلمة بن عبد الله بن زید بن خالد بن أبی دجانة.

۱۶۱۶۳ - یحیی بن سلمة بن کهیل:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم المنقری، عن یحیی بن یعلی، عنه، عن أبیه حدیث خمسة من شر خلق الله عز وجل. الخصال ص ۱۵۴، وکمبا ج ۵ / ۶۴، و جد ج ۱۱ / ۲۳۳.

وروی الحسین بن أنس الفزاری، عنه، عن أبیه، عن مجاهد. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۶.

وروی عبد الله بن عبد الملک، عنه، عن أبیه، عن أبی صادق قال: سمعت أمیر المؤمنین علیه السلام یقول: دینی دین رسول الله، وحسبی حسب رسول الله، فمن تناول دینی وحسبی، فقد تناول دین رسول الله وحسبه. أمالی المفید مج ۱۰ ص ۵۲، وجد ج ۳۹ / ۳۱۳، وکمبا ج ۹ / ۴۱۷.

وروی حسین، عنه، عن أبیه، عن ابن مسعود. الخصال ص ۸۲، وجد ج ۴۰ / ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۴۵۴.

وروی أبو غسان النهدی، عنه، عن أبیه، عن أبی إدریس، الحدیث العلوی فی وصف خمسة من الأصحاب. أمالی الصدوق مج ۴۳ ص ۱۵۲، وجد ج ۲۲ / ۳۱۸، و کمبا ج ۶ / ۷۴۸. وابنه إسماعیل تقدم.

(۲۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، کتاب کامل الزیارات (۱)، یحیی بن سلیمان المازنی (۲)، خالد بن أبی دجانة (۱)، أبو غسان النهدی (۱)، سلمة بن عبد الله (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الشهادة

(۲)

۱۶۱۶۴ - یحیی بن شعیب:

لم یذکروه. روی زید بن المعدل، عنه، عن أبی مخنف. جد ج ۴۲ / ۳۳۸، وکمبا ج ۹ / ۶۸۶.

۱۶۱۶۵ - یحیی بن صالح:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن جمهور، عنه، عن علی بن أسباط. جد ج ۳۹ / ۲۸۹، وکمبا ج ۹ / ۴۱۱.

وروی زید بن المعدل، عنه، عن الحارث بن حضیرة، خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام. أمالی المفید مج ۱۸ ص ۸۷. وکتاب الغارات عنه، عن مالک بن خالد، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۲۳.

۱۶۱۶۶ - یحیی بن صالح الجریری:

لم یذکروه. کتاب الغارات للثقفی عنه قال: أخبرنا أبو العباس الولید بن عمرو - کان ثقة - حدیث آداب العامل فی أخذ الزکاة. کمبا ج ۲۰ / ۲۴، وجد ج ۹۶ / ۹۱.

کنز: الثقفی، عنه، عن مالک بن خالد الأسدی، حدیث الفضائل. کمبا ج ۹ / ۷۷، وجد ج ۳۵ / ۴۱۱.

وروایته الأخری فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۳۱۵، وجد ج ۳۸ / ۲۲۷.

وروی الثقفی، عنه، عن مالک بن خالد، کتاب أمیر المؤمنین علیه السلام إلی محمد بن أبی بکر وأهل مصر. والکتاب طویل مشهور.

۱۶۱۶۷ - یحیی بن صالح الطیالسی:

لم یذکروه. روی زید بن المعدل، عنه، عن إسماعیل بن زیاد. أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۷۷.

۱۶۱۶۸ - یحیی بن الصباح المزنی:

لم یذکروه. روی الحسین بن سعید ومحمد بن عیسی بن زکریا، عنه، روایة شریفة

(۲۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۲)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، إسماعیل بن زیاد (۱)، الحارث بن حضیرة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، الحسین بن سعید (۱)، مالک بن خالد (۳)، صباح المزنی (۱)، محمد بن جمهور (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الزکاة (۱) فی الفضائل. کمبا ج ۹ / ۶۲، وجد ج ۳۵ / ۳۲۱.

۱۶۱۶۹ - یحیی الصنعانی:

روی سهل بن زیاد، عن علی بن أسباط، عنه قال: دخلت علی أبی الحسن الرضا صلوات الله علیه وهو بمکة وهو یقشر موزا ویطعمه أبا جعفر علیه السلام، فقلت له: جعلت فداک هذا المولود المبارک؟ قال: نعم یا یحیی، هذا المولود الذی لم یولد فی الاسلام مثله مولود أعظم برکة علی شیعتنا منه. الکافی کتاب الأطعمة باب الموز.

وهذا یدل علی کونه من الشیعة الإمامیة.

وتأتی هذه الروایة فی یحیی بن موسی الصنعانی بوجه أخصر.

وفی الکافی باب النص علی أبی جعفر الثانی علیه السلام، عن أحمد، عن محمد بن علی، عن أبی یحیی الصنعانی قال: کنت عند أبی الحسن الرضا علیه السلام فجئ بابنه أبی جعفر علیه السلام وهو صغیر، فقال: هذا المولود الذی لم یولد مولود أعظم برکة علی شیعتنا منه.

۱۶۱۷۰ - یحیی بن الضحاک السمرقندی:

لم یذکروه. هو الذی اختاره علماء العامة لمناظرة مولانا الرضا صلوات الله علیه فی الإمامة عند المأمون. کمبا ج ۴ / ۱۷۳، وجد ج ۱۰ /

۳۴۸، والعیون ج ۲ / ۲۳۱.

صورة أخری لهذه المناظرة فی کمبا ج ۷ / ۴۲۶، وجد ج ۲۷ / ۳۱۸. ولعله یحیی بن عبد الله بن الضحاک الآتی.

۱۶۱۷۱ - یحیی بن ضریس البجلی:

لم یذکروه. روی عنه ابنه الحسن، کما تقدم.

۱۶۱۷۲ - یحیی بن طلحة النهدی:

روی حمید بن المثنی، عنه، عن أیوب بن الحر. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۵۳، و ج ۲ / ۲۴۶.

وروی المنذر بن جعفر، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما تقدم فی المنذر.

(۲۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، شیعة أهل البیت علیهم السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، یحیی بن موسی الصنعانی (۱)، یحیی بن طلحة النهدی (۱)، یحیی بن عبد الله (۱)، یحیی الصنعانی (۲)، أیوب بن الحر (۱)، حمید بن المثنی (۱)، علی بن أسباط (۱)، سهل بن زیاد (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الطعام (۱)

وروی ثعلبة بن میمون، عنه، عن سورة بن کلیب، عن أبی جعفر علیه السلام، کما عن الکلینی.

۱۶۱۷۳ - یحیی بن طلحة الیربوعی:

لم یذکروه. روی محمد بن منصور، عنه، عن أبی معاویة. بشا ص ۷۵.

۱۶۱۷۴ - یحیی بن عباد المکی:

ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وذکره البرقی أیضا مثله.

ومثل ذلک روایة حنان بن سدیر، عنه المرویة فی الکافی قال: قال لی سفیان الثوری: أنی أری لک من أبی عبد الله علیه السلام منزلة، فسله عن رجل زنی وهو مریض إن أقیم علیه الحد مات - الخبر.

۱۶۱۷۵ - یحیی بن عبادة المکی:

ذکره الشیخ هکذا فی باب أصحاب الصادق علیه السلام (۳۹). ویحتمل قویا الاتحاد مع سابقه.

وروی عبد الله بن المغیرة، عن یحیی بن عبادة، عن الصادق علیه السلام. المعانی ص ۳۴۸.

۱۶۱۷۶ - یحیی بن العباس:

وقع فی طریق الصدوق فی روایة فضائل صوم أیام رجب.

۱۶۱۷۷ - یحیی بن العباس:

وقع فی طریق الصدوق فی روایة فضائل صوم أیام رجب.

۱۶۱۷۷ - یحیی بن العباس الوراق:

من أصحاب الرضا علیه السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله.

۱۶۱۷۸ - یحیی بن عبد الحمید الحمانی:

له کتاب. قاله الشیخ وغیره. روی أحمد بن عمار بن خالد، عنه، عن عیسی بن راشد، خطبة أمیر المؤمنین صلوات الله علیه المعروفة بالشقشقیة. ونقلها الصدوق فی المعانی ص ۳۶۰ مع بیان لغاته ومعانیها. وکذا فی العلل ج ۱ / ۱۴۸.

(۲۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب

الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، شهر رجب المرجب (۲)، یحیی بن العباس الوراق (۱)، یحیی بن عبادة المکی (۱)، یحیی بن عباد المکی (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، یحیی بن عبد الحمید (۱)، یحیی بن عبادة (۱)، الشیخ الصدوق (۴)، یحیی بن طلحة (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، سورة بن کلیب (۱)، حنان بن سدیر (۱)، محمد بن منصور (۱)، الموت (۱)، الصیام، الصوم (۲)

وروی إبراهیم بن محمد الثقفی، عن أبی جعفر السعدی، عنه، عن قیس بن الربیع، عن سعد بن طریف، الحدیث النبوی فی وصف الحوض وأنه لا یرده أحد من أمته إلا المسلمون للوصی من بعده، یذود عنه یوم القیامة من لیس من شیعته. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۳۲.

وروی إبراهیم بن أحمد بن أبی حصین، عن جده، عنه، عن میسرة بن الربیع، عن سلیمان الأعمش، عن مولانا الصادق، عن أبیه، عن آبائه، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیهم قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: یا علی أنت أمیر المؤمنین وإمام المتقین. یا علی أنت سید الوصیین ووارث علم النبیین وخیر الصدیقین وأفضل السابقین. یا علی أنت زوج سیدة نساء العالمین وخلیفة خیر المرسلین. یا علی أنت مولی المؤمنین والحجة بعدی علی الناس أجمعین، استوجب الجنة من تولاک و استحق دخول النار من عاداک. یا علی والذی بعثنی بالنبوة واصطفانی علی جمیع البریة، لو أن عبدا عبد الله ألف عام ما قبل ذلک منه إلا بولایتک وولایة الأئمة من ولدک. بذلک أخبرنی جبرئیل. فمن شاء فلیؤمن ومن شاء فلیکفر. کمبا ج ۹ / ۲۹۲، وجد ج ۳۸ / ۱۳۴.

وروی کش عنه فی کتابه المؤلف فی إثبات إمامة أمیر المؤمنین علیه السلام کلماته مع شریک، کما فی کمبا ج ۷ / ۲۵۳، وجد ج ۲۵ / ۳۰۲.

روایته فی شرافة حائر مولانا الحسین علیه السلام وکراماته فی بشا ص ۲۲۴، و کمبا ج ۱۰ / ۲۹۴، وجد ج ۴۵ / ۳۹۰.

وروایته عن معاویة بن عمار، عن الباقر علیه السلام، کما عن إرشاد المفید.

مات سنة ۲۲۸. مدحه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۸۷، وج ۷ / ۸۲.

۱۶۱۷۹ - یحیی بن عبد الرحمن بن الأزرق الأنصاری:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وله کتاب.

۱۶۱۸۰ - یحیی بن عبد الرحمن الجمانی الکوفی أبو زکریا:

لم یذکروه. روی حدیث الغدیر، کما فی بشا ص ۲۱۱.

(۲۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یوم القیامة (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، معاویة بن عمار (۱)، سلیمان الأعمش (۱)، قیس بن الربیع (۱)، حدیث الغدیر (۱)، الصدق (۲)، الشراکة، المشارکة (۱)، الزوج، الزواج (۱)

۱۶۱۸۱ - یحیی بن عبد الرحمن بن خاقان أبو زکریا:

روی علی بن إبراهیم، عن أبیه، عنه، عن أبی الحسن الثالث صلوات الله علیه. یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۸۵ والکافی.

وهو الذی نقل أنه رأی محمد بن نصیر النمیری الملعون وعلی ظهره غلام له فعاتبه علی ذلک، فقال: إن هذا من اللذات وهو من التواضع. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۰، وجد ج ۵۱ / ۳۶۸.

۱۶۱۸۲ - یحیی بن عبد العظیم بن یحیی بن محمد بن علی جمال الدین:

من شعراء الغدیر. جملة من أشعاره وأحواله فی الغدیر ج ۵ / ۴۲۵ - ۴۳۳.

۱۶۱۸۳ - یحیی بن عبد القدوس:

لم یذکروه. وله روایات شریفة رواها أحمد بن إبراهیم الثقفی، عنه، عن علی بن محمد الطیالسی. کمبا ج ۹ / ۳۹۱، وجد ج ۳۹ / ۲۰۱.

۱۶۱۸۴ - یحیی بن عبد الله بن الحارث:

لم یذکروه. روی محمد بن إسحاق، عنه، عن أبیه، عن سلمان الفارسی. کمبا ج ۹ / ۳۸۶ و ۵۲۴، وجد ج ۳۹ / ۱۸۳، وج ۴۱ / ۷۰.

۱۶۱۸۵ - یحیی بن عبد الله بن الحسن المثنی بن مولانا الحسن المجتبی علیه السلام:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما.

ما: روی محمد بن مروان الغزال، عن عبید بن یحیی، عنه، عن جده الحسن بن علی علیه السلام قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: إن فی الفردوس لعینا أحلی من الشهد، وألین من الزبد، وأبرد من الثلج، وأطیب من المسک، فیها طینة خلقنا الله عز وجل منها وخلق شیعتنا منها، فمن لم یکن من تلک الطینة فلیس منا ولا من شیعتنا. وهی المیثاق الذی أخذ الله عز وجل علی ولایة أمیر المؤمنین

(۲۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، یحیی بن عبد الرحمن بن خاقان (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، یحیی بن محمد بن علی (۱)، عبد الله بن الحارث (۱)، محمد بن نصیر النمیری (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، عبید بن یحیی (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن مروان (۱)، جمال الدین (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۲)، التواضع (۱)

علی بن أبی طالب صلوات الله علیه. جد ج ۱۵ / ۲۰، وکمبا ج ۶ / ۶.

وعن الشیخ بسند آخر، عن إسحاق بن مروان القطان، عن أبیه، عن عبید بن مهران العطار، عنه، عن أبیه وعن جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام، عن أبیهما، عن جدهما قالا: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: إن فی الفردوس - وساقه إلی آخره. قال عبید: فذکرت لمحمد بن علی بن الحسین علیه السلام هذا الحدیث. قال:

صدقت هکذا أخبرنی أبی، عن جدی، عن النبی صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۳ / ۳۴۱، و ۶۲ مثله، وجد ج ۵ / ۲۲۶، وج ۸ / ۱۷۳.

قب: یحیی بن عبد الله بن الحسن، عن الصادق علیه السلام فی قوله تعالی: (ولقد سبقت کلمتنا لعبادنا المرسلین * إنهم لهم المنصورون) قال: نحن هم. کمبا ج ۷ / ۱۲۸، وجد ج ۲۴ / ۱۸۲.

ج: عن محمد ویحیی ابنی عبد الله بن الحسن، عن أبیهما، عن جدهما، عن علی بن أبی طالب صلوات الله علیه - وذکر احتجاج أبی بن کعب علی أبی بکر فی أمر الخلافة وهو حدیث مفصل. کمبا ج ۸ / ۸۹، وج ۹ / ۲۸۹، وجد ج ۳۸ / ۱۲۳.

جملة من روایات حفیده الحسن بن محمد بن یحیی، عنه فی کمبا ج ۱۱ / ۲۳. و غیره فی ج ۸ / ۲۰۳، وجد ج ۴۶ / ۷۴.

وهو الذی قال لأبی الحسن صلوات الله علیه (کما فی روایة کش والمفید):

جعلت فداک إنهم یزعمون أنک تعلم الغیب، فقال: سبحان الله! ضع یدک علی رأسی، فوالله ما رأیت شعرة فیه ولا فی جسدی إلا قامت. ثم قال: لا والله ما هی إلا وراثة عن رسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۷ / ۳۰۰ و ۲۵۱، وجد ج ۲۵ / ۲۹۳، وج ۲۶ / ۱۰۲.

جملة من أحواله وقضایاه. کمبا ج ۱۱ / ۱۹۶ و ۲۸۱ و ۲۸۷، وجد ج ۴۷ / ۳۰۲، وج ۴۸ / ۱۶۱ و ۱۸۲.

وفی الکافی ج ۱ باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل ص ۳۶۶ روایة تفید قلة معرفته.

کیفیة شهادته وما جری علیه من هارون الرشید. ج ۴۸ / ۱۸۷.

(۲۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، عبد الله بن الحسن (ع) (۲)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، هارون الرشید (۱)، أبی بن کعب (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الشهادة (۱)

وابنه محمد والحسن بن محمد تقدما.

۱۶۱۸۶ - یحیی بن عبد الله بن الضحاک:

لم یذکروه. روی عن الأوزاعی، وروی عنه الحسن بن أحمد الحرانی، کما فی التوحید باب القضاء والقدر.

۱۶۱۸۷ - یحیی بن عبد الله المجبر:

لم یذکروه. هو خبیث، کما تقدم فی ترجمة ثابت بن دینار، أبی حمزة الثمالی.

۱۶۱۸۸ - یحیی بن عبد الله بن محمد بن عمر بن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه:

من أصحاب الصادق علیه السلام. کذا قاله الشیخ وغیره. وروی وصیة فاطمة الزهراء صلوات الله وسلامه علیها أن لا یصلی علیها أبو بکر وعمر. کتاب الطهارة ص ۱۸۶، وجد ج ۸۱ / ۳۹۱.

وذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. وروی کتابه ابن عقدة، عن عبد الرحمن بن جعفر الحریری. وأبوه وأخوه عیسی وأجداده تقدموا.

۱۶۱۸۹ - یحیی بن عبد الله بن معاویة الکندی الأجلح:

من أصحاب الصادق علیه السلام. وعن میزان الاعتدال عن عدی أنه شیعی صدوق. انتهی.

أقول: روی محمد بن الفضل، عنه، عن أبی إسحاق السبیعی. جد ج ۷۶ / ۲۹۴، و کمبا ج ۱۶ / ۸۲.

۱۶۱۹۰ - یحیی بن عبید بن القاسم القزوینی أبو أحمد:

لم یذکروه. روی عنه فرات بن إبراهیم روایة شریفة عظیمة فی الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۱۶، وکمبا ج ۹ / ۳۹۴.

۱۶۱۹۱ - یحیی بن عبید الله بن الحسین بن الإمام السجاد صلوات الله علیه:

ذکره مع إخوته فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۶۲.

(۲۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، یحیی بن عبد الله بن معاویة (۱)، یحیی بن عبد الله بن محمد (۱)، عبید الله بن الحسین (۱)، فرات بن إبراهیم (۱)، یحیی بن عبد الله (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، ثابت بن دینار (۱)، الحسن بن أحمد (۱)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن الفضل (۱)

۱۶۱۹۲ - یحیی بن عثمان بن صالح المصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی روایات.

منها: فی الخصال ج ۱ / ۷۱ عن سلیمان بن أحمد اللخمی، عنه.

ومنها: روایة یوسف بن موسی، عن أبی زکریا یحیی بن عثمان، عن أبیه. الخصال ج ۲ / ۱۴۵.

ومنها: روایة ثواب الأعمال عن محمد بن عبد الله البغدادی، عنه، عن ابن بکیر، حدیث فضل إحیاء لیلة العید ولیلة النصف من شعبان. وتقدم فی محمد بن هشام.

۱۶۱۹۳ – یحیی بن عروة: روی ذم أبیه، کما فی القاموس عن شرح النهج.

۱۶۱۹۴ – یحیی بن عفیف بن قیس:

لم یذکروه. روی المفید، عن أسد بن عبیدة، عنه، عن أبیه صلاة الرسول وعلی صلوات الله علیهما وخدیجة فی بدء الاسلام، کما فی الإرشاد ص ۱۵.

۱۶۱۹۵ – یحیی بن عقبة بن أبی العیزار أبو القاسم الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. قاله الشیخ. وروی عبد الله بن یزید، عنه، عن محمد بن حجار، الحدیث العلوی علیه السلام فی تفسیر سبحان الله، کما فی المعانی ص ۹. ورواه فی التوحید باب معنی سبحان الله وفیه: یحیی بن عقبة، عن أبی العیزار.

وکذا فی جد ج ۴۰ / ۱۲۱، وکمبا ج ۹ / ۴۵۵.

۱۶۱۹۶ – یحیی بن عقبة الأزدی:

لم یذکروه. روی علی بن إبراهیم، عن محمد بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی باب حب الدنیا والحرص علیها.

۱۶۱۹۷ – یحیی بن عقیل:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی عاصم بن حمید، عن أبی حمزة، عنه قال: قال أمیر المؤمنین علیه السلام. الکافی باب اتباع الهوی. وکذا فی سن ج ۱ / ۲۱۱.

(۲۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، النصف من شعبان (۱)، یحیی بن عقبة الأزدی (۱)، أبو القاسم الکوفی (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، سلیمان بن أحمد (۱)، یحیی بن عقیل (۱)، عاصم بن حمید (۱)، محمد بن هشام (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الصّلاة (۱)

وروی أیضا عاصم، عن فضیل الرسان، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

أمالی المفید ص ۱۱۰.

نص: بإسناده، عن عنبسة بن الأزهر، عنه، عن یحیی بن النعمان قال: کنت عند الحسین علیه السلام – وذکر حدیثه فی النص علی الأئمة صلوات الله علیهم و فضائلهم. کمبا ج ۹ / ۱۶۳، وجد ج ۳۶ / ۳۸۴، وکفایة الأثر باب ۳۱.

۱۶۱۹۸ – یحیی بن العلاء بن خالد البجلی الرازی أبو جعفر:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه جماعة، منهم زکریا بن یحیی. وتقدم ابنه جعفر ووثاقته.

۱۶۱۹۹ – یحیی بن علی:

وقع فی طریق النعمانی، عن عباد بن یعقوب، عنه، عن زرارة – الخبر. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۱، وجد ج ۵۲ / ۱۴۷.

۱۶۲۰۰ – یحیی بن علی بن أبی طالب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه:

أمه أسماء بنت عمیس، کما یأتی فی أسماء.

۱۶۲۰۱ – یحیی بن علی التمیمی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه صالح بن عقبة، کما فی کامل الزیارات ص ۱۳۹ مکررا. ووصفه الشیخ أیضا فی رجاله بالربعی الکوفی.

۱۶۲۰۲ – یحیی بن علی بن زهرة الحسینی:

لم یذکروه. وله کتاب آداب النفس. روی عنه الکفعمی فی مجموع الغرائب، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۴۶.

۱۶۲۰۳ - یحیی بن علی بن عبد الجبار السدوسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۲۴۰ عن أبی المفضل، عنه، عن عمه محمد بن عبد الجبار - الخ، وکمبا ج ۳ / ۱۴۵، وج ۹ / ۴۰۰، وجد ج ۶ / ۱۹۳، و

(۲۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، علی بن عبد الجبار (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، عنبسة بن الأزهر (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، أسماء بنت عمیس (۱)، یحیی بن علی (۳)، عباد بن یعقوب (۱)، صالح بن عقبة (۱)، خالد البجلی (۱)، الصّلاة (۱)

ج ۳۹ / ۲۴۱. وروایته الأخری فی کمبا ج ۹ / ۳۳۶، وجد ج ۳۸ / ۳۱۶.

۱۶۲۰۴ - یحیی بن علی الکوفی:

روی ماجیلویه، عن عمه محمد بن أبی القاسم، عنه، عن محمد بن سنان، روایة کریمة مهمة. العلل ج ۱ / ۲۳۸.

۱۶۲۰۵ - یحیی بن علی الهمدانی:

لم یذکروه. روی الحسن بن الحسین العرنی، عنه، عن أبان بن تغلب. بشا ص ۷۳.

۱۶۲۰۶ - یحیی بن علی بن یحیی بن أبی منصور:

لم یذکروه. روی محمد بن عمران، عنه، عن أبیه، کما فی جش ص ۱۵۱.

۱۶۲۰۷ - یحیی بن علیم الکلبی العلیمی:

ثقة عین. روی عن أبی عبد الله علیه السلام. قاله النجاشی. وله کتاب الزهد یرویه عنه عبید الله بن أحمد بن نهیک، عن محمد بن أبی عمیر. وتبعه جماعة و لا یعارضهم تضعیف ابن الغضائری لیحیی بن محمد بن علیم ولو ثبت الاتحاد.

۱۶۲۰۸ - یحیی بن عمار:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه، کما فی المعتبر للمحقق، عن السید علم الهدی فی شرح الرسالة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، النهی عن تغسیل المسلم قرابته الذمی والمشرک. ونقله فی کتاب الطهارة ص ۱۶۳، وجد ج ۸۱ / ۲۹۸.

۱۶۲۰۹ - یحیی بن عمارة:

لم یذکروه. روی المفید فی الإرشاد ص ۴۰، عنه، عن الحسن بن موسی بن ریاح مولی الأنصار، وجد ج ۲۰ / ۸۰، وکمبا ج ۹ / ۵۰۲.

۱۶۲۱۰ - یحیی بن عمرو بن خلیفة الزیات:

لم یذکروه. روی محمد بن یحیی، عن محمد بن الحسین، عنه، عن عبد الله بن بکیر.

الکافی باب نوادر کتاب الصیام.

(۲۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یحیی بن عمرو بن خلیفة الزیات (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۱)، الحسن بن الحسین العرنی (۱)، یحیی بن محمد بن علیم (۱)، محمد بن أبی القاسم (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، ابن الغضائری (۱)، یحیی بن علیم (۱)، علی بن یحیی (۱)، یحیی بن علی (۲)، أبان بن تغلب (۱)، الحسن بن موسی (۱)، محمد بن یحیی (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن عمران (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصیام، الصوم (۱)، النهی (۱)، الطهارة (۱)

۱۶۲۱۱ - یحیی بن عمرو بن فضلان التنوخی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۸۷ عن أبی المفضل، عن أحمد بن عثمان بن نصر البریزی الحافظ، عنه، عن أحمد بن سلیمان بن حمید، عن محمد بن جعفر الصادق، عن أبیه صلوات الله علیه.

لکن فی البحار عن أمالی الشیخ، عن أبی المفضل، عن عثمان بن نصیر الحافظ، عن یحیی بن عمرو التنوخی، عن أحمد بن سلیمان، عن محمد بن جعفر، عن أبیه جعفر محمد، عن أبیه محمد بن علی علیهم السلام، کما فی جد ج ۱ / ۲۱۳، وکمبا ج ۱ / ۶۶.

۱۶۲۱۲ - یحیی بن عمر:

ذکره الشیخ بهذا العنوان فی باب أصحاب الرضا علیه السلام. ونقل فی جامع الرواة روایات له. ونقل عن بعض النسخ یحیی بن عمرو الزیات. وعن بعضها یحیی بن عمر الزیات.

۱۶۲۱۳ - یحیی بن عمر بن کلیع:

لم یذکروه. روی حماد بن عیسی، عنه، عن إسحاق بن عمار. الکافی باب فضل الحج والعمرة. وکذا الصدوق فی ثواب الأعمال. ونقله فی البحار أیضا.

وروی موسی بن عمر، عنه، عن صفوان الجمال. العلل ج ۲ / ۲۴۶ باب ۳۵۱.

ولم یذکر اسم جده.

وروی عبد الرحمن بن أبی نجران، عن یحیی بن عمر، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام. البصائر الجزء ۵ باب ۴ ص ۲۲۶.

وروی الحسن بن علی بن النعمان، عنه، عن أبان الأحمر. البصائر الجزء ۹ باب ۱.

ونقله فی جد ج ۱۱ / ۵۵، وج ۱۶ / ۱۷۲، وکمبا ج ۵ / ۱۵، وج ۶ / ۱۳۸.

۱۶۲۱۴ - یحیی بن عمر بن یحیی بن الحسین بن زید الشهید أبو الحسین:

أحد أئمة الزیدیة. جملة من أحواله وقضایاه فی کمبا ج ۹ / ۱۷۹، وجد ج ۳۷ / ۳۰، وتتمة المنتهی ص ۲۴۷.

(۲۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یحیی بن عمرو الزیات (۱)، یحیی بن الحسین بن زید (۱)، الحسن بن علی بن النعمان (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن سلیمان (۲)، إسحاق بن عمار (۱)، أبان الأحمر (۱)، حماد بن عیسی (۱)، صفوان الجمال (۱)، یحیی بن عمر (۵)، موسی بن عمر (۱)، محمد بن جعفر (۲)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

مدحه وبعض قضایاه فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۳ / ۲۷۳ - ۲۷۶.

قتل فی أیام المستعین سنة ۲۵۰. وتقدم فی محمد بن طاهر ما یتعلق به.

۱۶۲۱۵ - یحیی بن عمران:

یقوم بأمور مولانا الجواد صلوات الله علیه. فلما مات قام بعده إبراهیم بن محمد الهمدانی، کما فی مدینة المعاجز ص ۵۳۴.

۱۶۲۱۶ - یحیی بن عمران الأشعری:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی الإقبال ص ۱۹۵ عن علی بن محمد بن بندار (ثقة)، عنه، عن أبیه، عن البزنطی، فضل عمرة شهر رمضان.

۱۶۲۱۷ - یحیی بن عمران الحلبی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. هو مع أبیه وأعمامه وأخوه أحمد کلهم ثقات بالاتفاق.

۱۶۲۱۸ - یحیی بن عمران الهمدانی:

من أصحاب الرضا علیه السلام. هو یحیی بن أبی عمران المذکور. وعده الشیخ فی أصحاب الرضا علیه السلام. وروی علی بن مهزیار، عنه، کما عن جامع الرواة.

أقول: وروی إبراهیم بن هاشم، عنه، عن یونس بن عبد الرحمن، کما فی الخصال ج ۲ / ۱۷۶، ورجال کش جد ح ۸۴۵.

۱۶۲۱۹ - یحیی بن عنبسة الجعفی:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عبد الله بن أیوب، عنه، عن حمید الطویل، عن أنس بن مالک. أمالی الشیخ ج ۱ / ۵.

۱۶۲۲۰ - یحیی بن عیاش:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد المروزی، عن أبیه، عنه، عن علی بن عاصم الواسطی. أمالی الصدوق مج ۷ ص ۱۵، ومج ۸۰ ص ۳۱۶.

(۲۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، یحیی بن عمران الهمدانی (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، یحیی بن أبی عمران (۱)، علی بن محمد بن بندار (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، علی بن مهزیار (۱)، یحیی بن عمران (۳)، أنس بن مالک (۱)، محمد بن طاهر (۱)، علی بن عاصم (۱)، الحسن بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)

۱۶۲۲۱ - یحیی بن عیسی الرملی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن أحمد بن حنبل، عنه، عن الأعمش، الروایة النبویة: یا أم سلمة علی منی وأنا من علی، لحمه من لحمی ودمه من دمی، وهو منی بمنزلة هارون من موسی. یا أم سلمة اسمعی واشهدی هذا علی سید المسلمین. أمالی الشیخ ج ۱ / ۴۹.

ورواه فی بشا ص ۱۶۷ بإسناده، عن محمد بن تسنیم الحضرمی (ثقة)، عن الحسن بن الحسین العرنی، عنه، عن الأعمش مع زیادات. ونقله فی کمبا ج ۹ / ۲۵۷، وجد ج ۳۷ / ۳۳۷.

۱۶۲۲۲ - یحیی بن عیسی بن یحیی بن الحسن بن زید الشهید:

لم یذکروه. روی علی بن محمد بن عنبسة، عنه، عن أبیه، عن جده. دلائل الطبری ص ۵۴.

۱۶۲۲۳ - یحیی بن الفضل أبو زکریا العنزی البصری:

لم یذکروه. روی أبو المفضل، عن محمد بن أحمد بن أبی حازم الثیملی وصالح بن أحمد بن یونس الهروی وغیرهما، عنه، عن أبی عامر العقدی. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۳۵.

۱۶۲۲۴ - یحیی بن الفضل النوفلی:

عده الشیخ فی أصحاب الکاظم علیه السلام. وروی محمد بن جمهور العمی، عنه، عن مولانا الکاظم صلوات الله علیه. فلاح السائل ص ۱۹۹.

۱۶۲۲۵ - یحیی بن الفضل الوراق أبو زکریا:

روی سعید بن أحمد بن أبی سالم، عنه، عن یحیی بن موسی، عن عبد الرزاق. الخصال ج ۱ / ۱۲۹.

۱۶۲۲۶ - یحیی بن القاسم أبو بصیر: تقدم فی یحیی بن أبی القاسم.

(۲۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۲)، أبو بصیر (۱)، یحیی بن أبی القاسم (۱)، الحسن بن الحسین العرنی (۱)، یحیی بن القاسم (۱)، عبد الله

بن أحمد (۱)، یحیی بن عیسی (۲)، یحیی بن الحسن (۱)، یحیی بن الفضل (۳)، أحمد بن یونس (۱)، سعید بن أحمد (۱)، محمد بن تسنیم (۱)، محمد بن جمهور (۱)، محمد بن أحمد (۱)، علی بن محمد (۱)، الشهادة (۱)

۱۶۲۲۷ - یحیی بن القاسم الحذاء:

روی إبراهیم بن محمد بن حمران، عنه ما ربما یفید نصرة الواقفیة، کما فی غط ص ۳۷. وفیه تأمل، حیث إن الکاظم علیه السلام - وهو فی الحبس - بعث داود بن زربی إلی یحیی بن خالد ویقول: ما حملک علی ما صنعت؟! أخرجتنی من بلادی وفرقت بینی وبین عیالی! فأتاه وأبلغه وحلف أیمانا مغلظة کذبا. فرجع إلی الکاظم علیه السلام وأبلغه، فقال: ارجع إلیه فقل له: یقول لک: والله لتخرجنی أو لأخرجن.

فإنه لا دلالة فیه علی أنه القائم بالأمر وإنما فیه إخبار بأنه إن لم یخرجه من الحبس لیخرجن هو من الحبس. ومع ذلک قرنه بالیمین وکلاهما لم یوجد، فلا یدل علی نصرة الواقفیة.

۱۶۲۲۸ - یحیی بن القاسم العلوی الشریف:

لم یذکروه. هو نقل عن خط مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام دعاء الصباح المشهور الذی کتبه صلوات الله علیه فی ۱۱ ذی الحجة سنة ۲۵.

وقال الشریف: نقلته من خطه المبارک وکان مکتوبا بالقلم الکوفی فی ۲۷ ذی القعدة سنة ۷۳۴. فراجع کتاب الدعاء ص ۱۳۶، وجد ج ۹۴ / ۲۴۷.

۱۶۲۲۹ - یحیی بن قیس الکندی:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۲۷۴ عنه، عن أبی جارود، حدیث الغدیر.

۱۶۲۳۰ - یحیی بن کثیر الأنصاری:

لم یذکروه. هو من شهداء الطف، کما فی الناسخ. وعده أبو عبد الله الحسین صلوات الله علیه ممن ذکرهم حین الاستنصار، کما نقله أبو مخنف فی مقتله ص ۴۱.

۱۶۲۳۱ - یحیی بن کهمش أبو بکر الفزاری:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن مسکین، عنه، کتاب عمر بن موسی الوجیهی، کما فی ست ص ۱۴۰.

(۲۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، شهر ذی الحجة (۱)، یحیی بن القاسم الحذاء (۱)، إبراهیم بن محمد بن حمران (۱)، یحیی بن القاسم (۱)، أبو عبد الله (۱)، یحیی بن خالد (۱)، داود بن زربی (۱)، حدیث الغدیر (۱)، عمر بن موسی (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)

۱۶۲۳۲ - یحیی اللحام الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه عنه الحسن بن محبوب وجماعة. أقول: وروی محمد بن علی المقری، عنه، کما فی الخصال ج ۲ / ۱۱۴.

۱۶۲۳۳ - یحیی بن مالک:

لم یذکروه. روی أبو یوسف النجاشی، عنه، عن الأحول. سن ج ۲ / ۶۰۳.

۱۶۲۳۴ - یحیی بن المبارک:

عده الشیخ فی أصحاب الرضا صلوات الله علیه. روی یعقوب بن یزید، عنه، عن عبد الله بن جبلة. سن ج ۲ / ۴۸۴ و ۵۷۴.

وفیه ص ۴۸۹: عن أبی یوسف، عنه، عن أبی الصباح الکنانی. ومثل ذلک فیه ص ۵۱۹ و ۵۲۵.

وروی محمد بن علی المقری، عنه، کما فی الخصال ج ۲ / ۱۱۴.

وفی روضة الکافی ح ۱۲۵ عن سهل بن زیاد، عنه، عن عبد الله بن جبلة.

۱۶۲۳۵ - یحیی بن المتوکل أبو عقیل المدنی الکوفی:

لعله جد الحسن بن علی المعروف بابن أبی عقیل. مات سنة ۱۶۷.

۱۶۲۳۶ - یحیی بن المثنی العطار:

لم یذکروه. روی إسحاق بن محمد الصیرفی، عنه، عن عبد الله بن بکیر. کمال الدین للصدوق ج ۲ / ۱۱۴ و ۱۶ وباب ۳۳ وباب ۴۳، وغیبة الشیخ الطوسی ص ۱۱۱، وغیبة النعمانی ص ۹۲، والکافی ج ۱ باب الغیبة ص ۳۳۷.

وروی أحمد بن بشر، عنه، عن علی بن الحسن بن رباط. کش ط جدید ص ۳۸۴.

وروی الحسن بن محمد بن محمد الصیرفی، عنه، عن عبد الله بن بکیر. غیبة النعمانی أیضا

(۲۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، علی بن الحسن بن رباط (۱)، یحیی بن المبارک (۱)، الحسن بن محمد بن محمد (۱)، محمد بن علی المقری (۲)، یحیی بن المثنی (۱)، عبد الله بن بکیر (۲)، عبد الله بن جبلة (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عقیل (۱)، یحیی اللحام (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، سهل بن زیاد (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، الحسن بن علی (۱)، أحمد بن بشر (۱)، الموت (۱)، الجماعة (۱) ص ۹۲. وروی القاسم بن إسماعیل، عنه، عنه، کما فیه ص ۹۲. وفیه ص ۱۰۱ روایة ابن سنان، عنه، عنه.

وروی النعمانی بإسناده، عن محمد بن سنان، عنه، عن ابن بکیر. کمبا ج ۱۳ / ۳۵، وجد ج ۵۱ / ۱۳۹.

وروی عبد الکریم بن عمرو، عنه، عن زرارة. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۳، وجد ج ۵۲ / ۱۵۶.

وروی القاسم بن إسماعیل الأنباری، عنه، عن عبد الله بن بکیر. الکافی باب الغیبة ص ۳۳۹.

وروی فی المعانی ص ۳۱۶ بإسناده، عن أحمد بن بشیر البرقی، عنه، عن محمد بن أبی طلحة، عن الصادق علیه السلام.

وتقدم فی أحمد بن شیبة بعض روایاته.

۱۶۲۳۷ - یحیی بن محمد بن إبراهیم بن مهاجر:

روی محمد بن سنان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما قاله العلامة المامقانی.

لکنک عرفت أنه سهو منه بزیادة محمد والصحیح یحیی بن إبراهیم بن مهاجر.

۱۶۲۳۸ - یحیی بن محمد بن أبی حبیب:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا صلوات الله علیه. وقع فی طریق الکشی فی رجاله ط بمبئی ص ۹۵ بإسناده، عن محمد بن عمرو بن سعید الزیات (ثقة عین)، عنه قال: سألت الرضا علیه السلام عن أفضل ما یتقرب به العبد من صلاته - الخ.

لکن فی ط جدید ص ۱۴۳ رواه عنه، عن یحیی بن أبی حبیب قال: سألت الرضا علیه السلام. وکذلک فی البحار ذکره منسوبا إلی جده. کتاب الصلاة ص ۲۸، و جد ج ۸۲ / ۲۹۲.

۱۶۲۳۹ - یحیی بن محمد بن أبی زید العلوی السید النقیب:

لم یذکروه. روی السید الجلیل الفاضل السعید شمس الدین فخار بن معد

(۲۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، القاسم بن إسماعیل الأنباری (۱)، یحیی بن إبراهیم بن مهاجر (۱)، یوم عرفة (۱)، محمد بن عمرو بن

سعید الزیات (۱)، یحیی بن محمد بن أبی حبیب (۱)، محمد بن إبراهیم بن مهاجر (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، عبد الله بن بکیر (۱)، محمد بن أبی زید (۱)، أحمد بن بشیر (۱)، محمد بن سنان (۲)، فخار بن معد (۱)، الصّلاة (۱)، السهو (۱)

الموسوی فی کتابه فی إیمان أبی طالب عنه، عن أبیه، کما فی جد ج ۳۵ / ۱۱۶ و ۱۲۸، وکمبا ج ۹ / ۲۵ و ۲۷. وکذا روی عنه فی إثبات الهداة ج ۵ / ۴۳ – ۴۷.

۱۶۲۴۰ – یحیی بن محمد بن أحمد بن محمد بن عبد الله بن الحسن بن علی بن الحسین بن علی بن أبی طالب صلوات الله علیهم:

الشیخ المتکلم الفقیه العالم. له کتاب فی الإمامة، کما فی أول مدینة المعاجز. و تقدم منسوبا إلی جده أحمد.

۱۶۲۴۱ – یحیی بن محمد الأزدی:

لم یذکروه. روی المفید فی الإرشاد، عنه، کما فی ثلاث نسخ منه، عن مسعدة بن الیسع وعبد الله بن عبد الرحیم – الخ.

۱۶۲۴۲ – یحیی بن محمد بن إسحاق بن موسی:

لم یذکروه. روی أحمد بن سهل، عنه، عن أحمد بن قتیبة. ختص ص ۱۱۶.

۱۶۲۴۳ – یحیی بن محمد بن أیوب:

لم یذکروه. روی الصدوق، عن أحمد بن محمد (یعنی العطار)، عن أبیه، عن محمد بن أحمد الأشعری، عنه، عن علی بن مهزیار. جد ج ۴۱ / ۲۵۳، وج ۶۰ / ۱۲۹، وکمبا ج ۹ / ۵۷۰، وج ۱۴ / ۳۱۶.

۱۶۲۴۴ – یحیی بن محمد بن جعفر الصادق علیه السلام:

لم یذکروه. روی الصدوق فی العیون باب ۴۷ عن الحسن بن علی الحذاء، عنه قال: مرض أبی مرضا شدیدا فأتاه أبو الحسن الرضا صلوات الله علیه یعوده وعمی إسحاق جالس یبکی – الخ. ثم ذکر فی آخره إخبار الرضا علیه السلام بأن إسحاق یموت قبله. قال یحیی: فوقع کما قاله وبرأ أبی. ونقله فی کمبا ج ۱۲ / ۱۰، وجد ج ۴۹ / ۳۲.

وتقدم أبوه. ولما مات أبوه أوصی إلی ابنه یحیی.

(۲۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، إیمان أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، یحیی بن محمد بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد الأشعری (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، علی بن مهزیار (۱)، أحمد بن قتیبة (۱)، إسحاق بن موسی (۱)، محمد بن أیوب (۱)، یحیی بن محمد (۳)، الحسن بن علی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، المرض (۱)، الوصیة (۱)

جملة مما یتعلق به فی کمبا ج ۱۱ / ۱۷۸، وجد ج ۴۷ / ۲۴۵.

۱۶۲۴۵ – یحیی بن محمد الجوانی: یأتی مع اسم جده الحسین.

۱۶۲۴۶ – یحیی بن محمد بن الحسین بن عبد الله الجوانی الطبری الحسینی السید الإمام الزاهد أبو طالب:

لم یذکروه. وصفه الطبری فی بشا بذلک مترحما علیه وقرأ علیه فی داره بآمل فی المحرم سنة ۵۰۹ قال: أخبرنا الشیخ الإمام أبو علی جامع بن أحمد الدهشانی بنیسابور – الخ. بشارة المصطفی ص ۳۶ و ۴۶ و ۴۷ و ۶۱ و ۶۴. وفی کل هذه اسم جده الحسین کما رأیت ونقل عن جامع بن أحمد والحسین بن علی الداعی الحسینی السید أبو عبد الله الزاهد الأجل السلیقی فی داره بنیشابور.

وفی مواضع أخری ذکره بهذا العنوان مع تبدیل اسم جده الحسین بالحسن، کما فی بشا ص ۳۹ و ۶۹ و ۱۱۸ و ۱۲۱ و ۱۲۳ و ۱۲۶ و ۱۳۵.

وفی البحار لم یذکر اسم جده بل اکتفی بقوله یحیی بن محمد الجوانی.

۱۶۲۴۷ - یحیی بن محمد بن الحسین بن عتبة أبو طالب:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۹ عن إبراهیم بن الحسین بن إبراهیم، عنه، عن محمد بن محمد بن خالد.

لکن فیه ص ۴ و ۱۳: عن إبراهیم بن الحسین بن إبراهیم، عن محمد بن الحسین بن عتبة أبی طالب. وورخ حدیثه فی الموضعین سنة ۴۶۳.

۱۶۲۴۸ - یحیی بن محمد الحصیب:

لم یذکروه. روی عن حمزة بن عیسی، عن حریز، کما فی الطب ص ۹۴.

۱۶۲۴۹ - یحیی بن محمد بن حویج (جریح) البغدادی:

لم یذکروه. روی السید ابن طاووس فی کتاب زوائد الفوائد، عنه، عن أحمد بن إسحاق القمی الروایة المفصلة فی فضل یوم التاسع من ربیع الأول، وفیها دلالات

(۲۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، السید إبن طاووس (۱)، إبراهیم بن الحسین (۲)، الحسین بن عبد الله (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسین بن علی (۱)، إسحاق القمی (۱)، محمد الجوانی (۲)، یحیی بن محمد (۴)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن خالد (۱)، الطب، الطبابة (۱)

علی حسنه وکماله ج ۲۰ / ۳۳۰ و ۳۳۲، وج ۸ / ۳۱۴، وجد ج ۹۸ / ۳۵۱ و ۳۵۵.

۱۶۲۵۰ - یحیی بن محمد بن حیاء الکاتب الأجل أبو الفتح:

لم یذکروه. روی الوزیر السعید مؤید الدین أبو طالب محمد بن أحمد بن محمد العلقمی رحمه الله، عنه، روایة فی وصف مولانا الباقر علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۷۷، وجد ج ۴۶ / ۲۷۰.

۱۶۲۵۱ - یحیی بن محمد بن خالد:

لم یذکروه. روی الفصول المهمة عنه معجزة مولانا الباقر علیه السلام، کما فی إثبات الهداة ج ۵ / ۳۲۰.

۱۶۲۵۲ - یحیی بن محمد بن صاعد أبو محمد:

لم یذکروه. روی غیاث (عتاب) بن محمد الورامینی الحافظ، عنه، عن أحمد بن عبد الرحمن بن الفضل ومحمد بن عبد الله بن سوار. العیون ج ۱ / ۴۹، والخصال ج ۲ / ۷۱ و ۷۲، وکفایة الأثر باب ۲، وکمال الدین باب ۲۴ ص ۲۷۱.

وروی محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی، عنه، عن أزهر بن کمیل. المعانی ص ۳۲۹. والخصال ج ۱ / ۸۴ روی عنه، عن إبراهیم بن جمیل.

۱۶۲۵۳ - یحیی بن محمد العریضی شیخنا من بنی هاشم:

لم یذکروه. لقیه رجل یطلب لقاء مولانا المهدی صلوات الله علیه، فقال له: إن الذی تطلبه بصریاء، فخرج إلی صریاء وتشرف بلقائه. کمبا ج ۱۳ / ۱۱۱، وجد ج ۵۲ / ۲۹، و هذا فی کمال الدین باب ۴۵ ح ۱۸.

۱۶۲۵۴ - یحیی بن محمد بن علی بن المطهر أبو القاسم:

لم یذکروه. هو عز الدین السید الأجل، نقیب الطالبیة بالعراق عالم فاضل کبیر، مدفون فی الری.

(۲۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب الفصول المهمة لإبن صباغ المالکی (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، دولة العراق (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، یحیی بن محمد بن علی (۱)، إبراهیم بن جمیل (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، بنو هاشم (۱)، یحیی بن محمد (۴)

۱۶۲۵۵ - یحیی بن محمد بن علیان الخازن:

لم یذکروه. هو الشیخ الأجل العالم الأوحد سدید الدین من رواة الرسالة الذهبیة المعروفة لمولانا الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۵۵۴، وجد ج ۶۲ / ۳۰۷، ولکن فیه: یحیی بن محمد بن علبان.

۱۶۲۵۶ - یحیی بن محمد العلیمی:

روی عبید الله بن أحمد بن نهیک، عنه، کتاب بیان الجزری، کما فی جش ص ۸۲.

أقول: هو یحیی بن علیم المذکور. والشیخ فی ست عنونه یحیی بن محمد بن علیم و قال: له کتاب رواه عنه عبید الله بن أحمد بن نهیک.

۱۶۲۵۷ - یحیی بن محمد بن عیسی بن أحمد والد علی الشریف الفقیه الدین:

ذکرنا نسبه فی ابنه علی. واتصل نسبه إلی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۱۶۲۵۸ - یحیی بن محمد الغصبانی:

لم یذکروه. روی النجاشی ص ۲۱۱ عن أحمد بن محمد بن عمران، عنه، عن عبید الله بن الفضل بن هلال، کتاب الوصیة لعیسی بن المستفاد.

۱۶۲۵۹ - یحیی بن محمد الفارسی أبو الحسین:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن الصادق علیه السلام. ختص ص ۱۰۸، وجد ج ۳۹ / ۱۹۱، وکمبا ج ۹ / ۳۸۸.

۱۶۲۶۰ - یحیی بن محمد بن یحیی أبو القاسم:

لم یذکروه. هو شیخ یقرأ علیه. وروی أبو إسحاق الطبری، عنه، کتب محمد بن الحسن بن أبی سارة، کما فی جش ص ۲۲۷.

۱۶۲۶۱ - یحیی بن المرزبان:

من أصحاب أبی محمد العسکری علیه السلام. له روایة تفید حسنه، کما فی کمبا

(۲۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یحیی بن محمد بن یحیی أبو القاسم (۱)، عبید الله بن أحمد بن نهیک (۲)، یحیی بن محمد بن علیم (۱)، الحسن بن أبی سارة (۱)، أحمد بن محمد بن عمران (۱)، عبید الله بن الفضل (۱)، عیسی بن المستفاد (۱)، یحیی بن علیم (۱)، عیسی بن أحمد (۱)، بیان الجزری (۱)، یحیی بن محمد (۶)، الوصیة (۱)، الهلال (۱)

ج ۱۲ / ۱۶۲، وجد ج ۵۰ / ۲۷۰، ومدینة المعاجز ص ۵۷۸.

۱۶۲۶۲ - یحیی بن المساور أبو زکریا التمیمی الکوفی:

عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام. روی موسی بن القاسم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، سن ج ۲ / ۴۸۹.

وروی أبو عبد الله الصامت، عن یحیی بن مساور، عن أبی جعفر علیه السلام، کما فی الکافی باب عرض الأعمال علی النبی والأئمة صلوات الله علیه وعلیهم.

وروی محمد بن إسماعیل بن بزیع، عنه، عن أبی إبراهیم علیه السلام، کما فی الکافی باب لحم البقر من کتاب الأطعمة.

فظهر مما ذکرنا روایته عن الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم.

روی العیاشی ج ۲ / ۱۰۸ سورة براءة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قلت:

حدثنی فی علی حدیثا، فقال: أشرحه لک أم أجمعه؟ قلت: بل اجمعه. فقال: علی باب هدی من تقدمه کان کافرا ومن تخلف عنه

کان کافرا. قلت: زدنی.

قال: إذا کان یوم القیامة نصب منبر عن یمین العرش له أربع وعشرون مرقاة، فیأتی علی وبیده اللواء حتی یرتقیه ویرکبه، ویعرض الخلق علیه، فمن عرفه دخل الجنة ومن أنکره دخل النار. قلت: توجد فیه من کتاب الله؟ قال: نعم، ما یقول فی هذه الآیة یقول تبارک وتعالی: (فسیری الله عملکم ورسوله و المؤمنون) هو والله علی بن أبی طالب علیه السلام. ونقله فی کمبا ج ۳ / ۲۸۶، و جد ج ۷ / ۳۳۰.

وفی الخصال ج ۱ / ۱۲۱ بإسناده، عن حسن بن حسین، عنه، عن أبی خالد، عن زید بن علی، عن آبائه، عن علی علیهم السلام قال: شکوت إلی رسول الله صلی الله علیه وآله حسد من یحسدنی، فقال: یا علی أما ترضی أن تکون أول أربعة یدخلون الجنة؟ أنا وأنت وذرارینا خلف ظهورنا وشیعتنا عن أیماننا وشمائلنا. کمبا ج ۹ / ۳۹۴، وجد ج ۳۹ / ۲۱۸.

وسائر روایاته الدالة علی حسنه وکماله فی کمبا ج ۷ / ۴۰۰، وکتاب الإیمان

(۲۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، یوم القیامة (۱)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، یوم عرفة (۱)، أبو عبد الله الصامت (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، یحیی بن المساور (۱)، موسی بن القاسم (۱)، زید بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، الطعام (۱)

ص ۱۳۷، وجد ج ۲۷ / ۱۹۵، وج ۶۸ / ۱۳۲.

وروایة یحیی بن الحسن بن فرات، عنه، عن أبی الجارود فی ختص ص ۳۲۴، و جد ج ۱۹ / ۷۰، وکمبا ج ۶ / ۴۱۹.

وتقدم فی محمد بن أحمد بن أبی نصر بعضها. وکذا فی عبید بن کثیر و أبی الجارود.

۱۶۲۶۳ - یحیی بن المساور الهمدانی:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن مولانا السجاد علیه السلام، کما فی شئ ج ۲ / ۲۰.

۱۶۲۶۴ - یحیی بن المستفاد:

لم یذکروه. هو من رواة أحادیث کتاب الخصال فی آخر الباب السادس، کما حکی عنه.

۱۶۲۶۵ - یحیی بن مسلم:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی القمی فی تفسیره فی أواخر سورة الصافات، عن الربیع بن محمد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال:

سمعته یقول: (وما منا إلا له مقام معلوم) قال: نزلت فی الأئمة والأوصیاء من آل محمد صلوات الله علیهم. ونقله فی کمبا ج ۷ / ۱۰۸، وجد ج ۲۴ / ۸۷.

۱۶۲۶۶ - یحیی بن مطرف أبو الأشعث العجلی:

لم یذکروه. شهد مع علی علیه السلام صفین. کتاب صفین ص ۲۸۸. وروی عنه المثنی بن صالح.

۱۶۲۶۷ - یحیی بن المعاد:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی جعفر علیه السلام ومورد لطفه، کما روی الطبرسی فی مکا عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال: قال لی: ادع بهذا الدعاء وأنا ضامن لک حاجتک علی الله: اللهم أنت ولی نعمتی - الخ. کتاب الدعاء ص ۵۳، و جد ج ۹۳ / ۳۵۸.

(۲۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)،

أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب الخصال للشيخ الصدوق (۱)، يحيى بن المساور (۱)، أحمد بن أبى نصر (۱)، سورة الصافات (۱)، يحيى بن الحسن (۱)، يحيى بن مسلم (۱)، عبيد بن كثير (۱)، ربيع بن محمد (۱)، الشهادة (۱)

۱۶۲۶۸ - يحيى بن معلى:

لم يذكروه. روى فرات، عن عبيد بن كثير، عن محمد بن الجنيد، عنه، عن إسرائيل، عن جابر الجعفى، رواية شريفة مهمة تدل على حسن الرواة. كمبا ج ۶ / ۱۷۹، وجد ج ۱۶ / ۳۶۱. ورواه فى كمبا ج ۹ / ۱۸۶، وجد ج ج ۳۷ / ۶۲ وفيه:

يحيى بن يعلى.

۱۶۲۶۹ - يحيى بن معمر العطار:

قال العلامة المامقانى: لم أقف فيه إلا على رواية جعفر بن بشير، عنه.

أقول: وروى محمد بن إسماعيل بن بزيع، عن أبى إسماعيل السراج، عنه، عن أبى بصير، عن أبى جعفر عليه السلام، كما فى كامل الزيارات باب ۲۶ ص ۷۹، و باب ۲۷ ص ۸۴ و ۸۵، وباب ۷۷ ص ۱۸۹. وفى ثواب الأعمال مثله.

۱۶۲۷۰ - يحيى بن معمر القطان:

لم يذكروه. روى محمد بن الحسين بن أبى الخطاب، عن جعفر بن بشير البجلى، عنه، عن بشير الدهان، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله فى مرضه الذى توفى فيه: ادعو لى خليلى. فأرسلتا إلى أبويهما، فلما نظر إليهما أعرض عنهما وقال: ادعوا لى خليلى. فأرسل إلى على عليه السلام، فلما نظر إليه أكب عليه يحدثه. فلما خرج لقياه وقالا: ما حدثك خليلك؟ قال: حدثنى ألف باب كل باب يفتح ألف باب. الخصال ج ۲ / ۱۷۶.

ورواه الصفار فى ير عن محمد بن الحسين، عن جعفر بن بشير، عن يحيى بن معين العطار، عن بشير الدهان. - وساقه نحوه. كمبا ج ۹ / ۴۷۵، و جد ج ۴۰ / ۲۱۵.

۱۶۲۷۱ - يحيى بن معين أبو زكريا:

وقع فى طريق الصدوق فى العلل، عن أحمد بن يحيى الصوفى الكوفى، عنه، عن هشام بن يوسف. العلل باب ۱۱۷ ص ۱۳۲.

ورواه فى بشا ص ۶۱ بسند آخر، عن أحمد بن الحسن بن عبد الجبار، عنه فى

(۲۳۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، أبو بصير (۱)، محمد بن الحسين بن أبى الخطاب (۱)، محمد بن إسماعيل بن بزيع (۱)، يحيى بن معمر العطار (۱)، إسماعيل السراج (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أحمد بن يحيى (۱)، بشير الدهان (۲)، أحمد بن الحسن (۱)، محمد بن الحسين (۱)، جابر الجعفى (۱)، عبيد بن كثير (۱)، جعفر بن بشير (۳)، المرض (۱)، الصّلاة (۱)

شعبان سنة ۲۲۷، وعن هشام بن يوسف - الخ.

وروى محمد بن إسحاق، عنه، عن معمر. أمالى المفيد مج ۲۱ ص ۹۹.

ورواه الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۱۹۳ عن محمد بن إسحاق، عنه، عن عبد الرزاق، عن معمر بن ثابت. ويحتمل قويا اتحاد الثلاثة.

ومات يحيى بن معين فى خلافة المتوكل سنة ۲۳۳. وورث من أبيه أموالا كثيرا صرفها فى علم الحديث.

وخلف من الكتب مائة قمطر وثلاثين قمطرا وأربع حباب شرابية مملوءة كتبا. وهو صاحب الجرح والتعديل. وكتب بيده ستمائة ألف حديث. كذا فى تتمة المنتهى ص ۲۳۳.

۱۶۲۷۲ - یحیی بن المغیرة أبو سلمة:

لم یذکروه. روی الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۲۹۷ بإسناده، عن عبد الرحمن بن عبد الله العمری، عنه، عن أخیه محمد بن المغیرة، عن محمد بن سنان، عن الصادق علیه السلام، عن أبیه صلوات الله علیهما، حدیث اللوح المعروف. ونقله فی کمبا ج ۹ / ۱۲۲، وج ۱۳ / ۱۹۷ مثله سواء، وجد ج ۳۶ / ۲۰۲ مثله، وج ۵۲ / ۳۷۸، و کذا فی بشا ص ۱۸۳.

وروی محمد بن عیسی الدامغانی، عنه، عن جریر، عن الأعمش، روایة شریفة فی الفضائل. أمالی الصدوق مج ۳۴ ص ۱۱۰، وجد ج ۱۸ / ۳۳۲ مثله. وکذا فی ج ۴۰ / ۴ وفی کل هذه المواضع جریر بالجیم والراء. لکن نقله فی جد ج ۸ / ۱۸۹ و فیه: حریز بالحاء والراء. والترجیح للأکثر، وکمبا ج ۶ / ۳۷۸، وج ۳ / ۳۴۵، و ج ۹ / ۴۲۷.

وروی البرقی، عنه، عن حفص، حدیث عقاب الزانی. وکذا فی ثو عن البرقی، عنه، وکمبا ج ۳ / ۲۵۴، وجد ج ۷ / ۲۱۷.

وروی الحسین بن علی اللؤلؤی، عن یحیی بن المغیرة، عن سلمة بن الفضل، کما فی أمالی المفید مج ۸ ص ۴۳.

(۲۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب أمالی الصدوق (۳)، شهر شعبان المعظم (۱)، الحسین بن علی اللؤلؤی (۱)، محمد بن إسحاق (۲)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن سنان (۱)، حدیث اللوح (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الزنا (۱)

۱۶۲۷۳ - یحیی بن ملک:

لم یذکروه. روی البرقی عن أبی یوسف النجاشی، عنه، عن الأحول وغیره، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، کما فی کتاب العشرة ص ۱۳۷، وجد ج ۷۵ / ۷۱.

۱۶۲۷۴ - یحیی بن منقذ:

لم یذکروه. روی عبد الله بن موسی، عنه، عن أبی قتادة، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کفایة الأثر باب ۲۲.

۱۶۲۷۵ - یحیی بن موسی الصنعانی:

لم یذکروه. روی البرقی فی باب الموز، عن أبیه، عن محمد بن عمرو، عنه قال:

دخلت علی أبی الحسن الثانی علیه السلام بمنی وأبو جعفر علیه السلام علی فخذه و هو یقشر موزا ویطعمه. ونقله فی کمبا ج ۱۴ / ۸۵۳ مثله، وجد ج ۶۶ / ۱۸۷.

ورواه فی الکافی باب الموز، عن العدة، عن أحمد بن أبی عبد الله، عن أبیه، عن محمد بن أبی عمیر، عنه قال: دخلت علی أبی الحسن الرضا علیه السلام بمنی - وساقه إلی آخره.

وروی یحیی بن الفضل الوراق، عن یحیی بن موسی، عن عبد الرزاق، کما فی الخصال ج ۱ / ۱۲۹. وتقدم.

۱۶۲۷۶ - یحیی بن میسرة الخثعمی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی جعفر علیه السلام. وقع فی طریق القمی فی تفسیره، عن عبد الله بن القاسم، عنه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه قال: سمعته یقول:

حمعسق عدد سنی القائم علیه السلام - الخبر. ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۱۷۳، و ج ۱۴ / ۳۱۳، وکتبا القرآن ص ۹۲، وجد ج ۵۲ / ۲۷۹، وج ۶۰ / ۱۲۰، و ج ۹۲ / ۳۷۶.

(۲۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، یحیی بن موسی الصنعانی (۱)، یحیی بن میسرة الخثعمی (۱)، أحمد بن أبی عبد الله

(۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، یحیی بن الفضل (۱)، محمد بن عمرو (۱)، القرآن الکریم (۱)، الصّلاة (۲)

۱۶۲۷۷ - یحیی بن میمون البصری:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی سن باب الجراد، عن الحسن بن إسماعیل المیثمی، عنه، روایة شریفة. ونقله فی کمبا ج ۱۴ / ۷۸۳، وجد ج ۶۵ / ۲۱۲.

۱۶۲۷۸ - یحیی بن میمون الخراسانی:

لم یذکروه. روی محمد بن عبد الله الفارسی، عنه، عن عبد الله بن سنان، عن أخیه محمد بن سنان الزاهری، عن الصادق علیه السلام، حدیثین فی النصوص علی أئمة الهدی وعلی ثانی عشرهم صلوات الله علیهم. دلائل الطبری ص ۲۳۶.

۱۶۲۷۹ - یحیی بن النجل الکوفی:

لم یذکروه. روی ابن فهد، عن بهاء الدین علی بن عبد الحمید، عنه، عن صالح بن عبد الله الیمنی - قال یحیی ورأیته بها یعنی الکوفة سنة ۷۳۴ -، عن أبیه عبد الله الیمنی و إنه کان من المعمرین وأدرک سلمان الفارسی وروی عن النبی صلی الله علیه و آله أنه قال: حب الدنیا رأس کل خطیئة. ورأس العبادة حسن الظن بالله. کمبا ج ۱۳ / ۶۸، وجد ج ۵۱ / ۲۵۸.

۱۶۲۸۰ - یحیی بن النعمان:

لم یذکروه. هو من أصحاب الحسین صلوات الله علیه وروی عنه، کما تقدم فی یحیی بن عقیل.

۱۶۲۸۱ - یحیی الواسطی أبو الحسن:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن باب الثمانیة عنه.

۱۶۲۸۲ - یحیی بن وثاب:

کان مستقیما لما فی ختص ص ۵ عن عبید بن نضلة الخزاعی روی عن ابن الأعمش أنه قال لأبیه: علی من قرأت القرآن؟ فقال: علی یحیی بن الوثاب، وقرأ یحیی علی عبید بن نضلة کل یوم آیة. ففرغ من القرآن فی سبع وأربعین سنة.

(۲۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب حسن الظن بالله لابن أبی الدنیا (۱)، مدینة الکوفة (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، الحسن بن إسماعیل (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، یحیی بن عقیل (۱)، عبید بن نضلة (۲)، محمد بن سنان (۱)، عبد الحمید (۱)، القرآن الکریم (۲)، الصّلاة (۱)

یحیی بن وثاب کان مستقیما. انتهی. ونقله فی کمبا ج ۸ / ۷۲۵، وجد ج ۳۴ / ۲۷۳.

وروی قیس بن أبی حصین، عنه، عن عبد الله بن عمر، عن الحسین علیه السلام خبر المهدی علیه السلام وظهوره، کما فی کمال الدین باب ۳۰ ح ۴.

۱۶۲۸۳ - یحیی بن هاشم:

عنونه النجاشی کذلک وقال: کوفی قلیل الحدیث ثقة. له کتاب رواه عنه إبراهیم بن سلیمان. ومثله العلامة فی صه. ووثقه فی الوجیزة، وغیره فی غیره.

وروی أحمد بن محمد بن عیسی، عن عبد الله بن أبی خلف، عنه، عن أبی هارون العبدی، کما فی الاستبصار ج ۱ باب مقدار المسافة التی یجب فیها التقصیر. وکذا عن یب.

۱۶۲۸۴ - یحیی بن هاشم السمسار الغسانی:

لم یـذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه مج ۱۸ ص ۸۶ جامعا بین الوصـفین عن جعفر بن عبد الله العلوی المحمدی، عنه، عن أبی الصباح، حدیث عقوبة الشاک فی فضل علی بن أبی طالب صلوات الله علیه، وجد ج ۳۸ / ۱۰، وکمبا ج ۹ / ۲۶۲.

وروی جعفر بن عبـد الله بن جعفر العلوی المحمـدی، عنه واصـفا له بالغسـانی فقـط، عن غیـاث بن إبراهیم، عن الصادق علیه السـلام، حدیث تمثل الأمة لرسول الله صلی الله علیه وآله واستغفاره لعلی علیه السلام وشیعته. أمالی المفید مج ۱۰ ص ۵۳.

وروی أیضا عنه، عن المعمر بن سلیمان، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله:

أیها الناس ألزموا مودتنا أهل البیت فإنه من لقی الله بودنا دخل الجنة بشفاعتنا.

فوالذی نفس محمد بیده لا ینفع عبدا عمله إلا بمعرفتنا وولایتنا. أمالی المفید مج ۱۷ ص ۸۲.

وروی أیضا عنه، عن محمد بن مروان، حدیث ازدواج فاطمة الزهراء بعلی صلوات الله علیهما. أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۸، وبشا ص ۲۶۱.

وروی أیضا عنه، عن إسماعیل بن عیاش، حدیث الفضائل، کما فی جد ج ۴۰ / ۴۱، وکمبا ج ۹ / ۴۳۶.

(۲۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السـلام (۱)، الإمام الحسـین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طـالب علیهما السـلام (۲)، کتاب الإرشاد للشـیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، جعفر بن عبد الله العلوی (۱)، عبد الله بن أبی خلف (۱)، إبراهیم بن سـلیمان (۱)، أحمـد بن محمد بن عیسـی (۱)، غیـاث بن إبراهیم (۱)، إسـماعیل بن عیاش (۱)، یحیی بن هـاشم (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، محمد بن مروان (۱)، القصر، التقصیر (۱)

کنز: بإسـناده، عن الحسن بن علی بن عفان، واصـفا له بالسـمسار فقط، عن محمـد بن عبد الله بن محمد بن علی بن أبی رافع، حدیث شریف مفصل فی تفسیر قوله تعالی: (وأنذر عشیرتک الأقربین). جد ج ۳۸ / ۲۴۹، وکمبا ج ۹ / ۳۲۰.

وروی المفید فی أمالیه مج ۲۱ ص ۹۹ بإسـناده، عن جعفر بن محمد الحنفی، عنه، عن عمرو بن شـمر، حدیث جابر الأنصاری وسؤاله عن الرسـول عن وصـیه وقـوله عن جبرئیـل: یـا محمـد إن ربـک یقـول لـک: إن علی بن أبی طـالب وصـیک وخلیفتـک علی أهلک وأمتک، والذائد عن حوضک، وهو صاحب لوائک یقدمک علی الجنة.

فقلت: یا نبی الله: من لا یؤمن بهذا أقتله؟ قال: نعم یا جابر، ما وضع هذا الموضع إلا لیتابع علیه، فمن تابعه کان معی غدا ومن خالفه لم یرد علی الحوض أبدا. ورواه الشیخ أیضا فی أمالیه ج ۱ / ۱۹۳، وکذا فی بشا ص ۱۰۱.

وروی أیضا فیه مج ۱۶ ص ۷۸ عنه، عنه حدیث نوف البکالی مع أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۶۲۸۵ - یحیی بن هانی بن عروة المرادی:

من شهداء الطف، کما ذکره العلامة المامقانی. وتقدم أبوه.

وروی قیس بن الربیع، عنه، عن رجـل، حـدیث إخبـار أمیر المؤمنین علیه السـلام خواص شـیعته بمـا یجری علیهم. جـد ج ۴۱ / ۱۳۲، وکمبا ج ۹ / ۵۳۹.

۱۶۲۸۶ - یحیی بن هبیرة الوزیر:

لم یذکروه. هو خبیث مذموم، کما فی جد ج ۳۵ / ۱۳۵، وکمبا ج ۹ / ۲۸.

۱۶۲۸۷ - یحیی بن هرثمة بن أعین:

أمره المتوکل بإحضار مولانا علی بن محمـد الهادی صـلوات الله علیه معظما مکرما مبجلا من المدینـة إلی سامراء. وکان علی مـذهب الحشویة. فلما رأی فی الطریق معجزات وکرامات منه علیه السلام اهتدی. وفی آخره قال یحیی:

فرمیت نفسی عن دابتی وعدت إلیه وقبلت رکابه ورجله وقلت: أنا أشهد أن

(۲۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، حدیث الدار (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة سامراء المقدسة (۱)، محمد بن عبد الله بن محمد بن علی (۱)، هانی بن عروة (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، یحیی بن هرثمة (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، قیس بن الربیع (۱)، نوف البکالی (۱)، الحسن بن علی (۱)، عمرو بن شمر (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الشهادة (۲)

لا إله إلا الله وأن محمدا عبده ورسوله وأنکم خلفاء الله فی أرضه وقد کنت کافرا وإننی الآن قد أسلمت علی یدیک یا مولای. قال یحیی: وتشیعت ولزمت خدمته إلی أن مضی. وتفصیله فی کمبا ج ۱۲ / ۱۳۲، وجد ج ۵۰ / ۱۴۲.

وجملة من قضایاه فی ذلک کمبا ج ۱۲ / ۱۴۶ - ۱۴۸، وجد ج ۵۰ / ۱۹۷ - ۲۰۷، وکذا فی إثبات الهداة ج ۶ / ۲۶۷ و ۲۶۸. وفی وصیف الترکی ما یتعلق به.

۱۶۲۸۸ - یحیی بن هلال:

لم یذکروه. روی الحسن بن علی، عنه، عن حسن بن الحسین، روایة الفضائل.

کمبا ج ۹ / ۲۶۴، وجد ج ۳۸ / ۱۷.

۱۶۲۸۹ - یحیی بن یحیی:

وقع فی طریق الصدوق، عن محمد بن أورمة، عنه، عن عبد الله بن الصامت حدیث شریف فی جوامع التوحید. کمبا ج ۲ / ۱۹۹، وجد ج ۴ / ۲۹۸.

۱۶۲۹۰ - یحیی بن یحیی بن بکیر بن عبد الرحمن الحنظلی أبو زکریا:

لم یذکروه. هو ثقة ثبت إمام، کما عن التقریب. بعض روایاته فی کمال الدین باب ۲۴.

۱۶۲۹۱ - یحیی بن یحیی المقری الفتی الظریف أبو أحمد:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۹۳ عنه، عن کتاب عمه الفضل.

۱۶۲۹۲ - یحیی بن یحیی النیسابوری:

لم یذکروه. هو من علماء نیسابور الذین تعلقوا بلجام بغلة الرضا صلوات الله علیه لیحدثهم، فحدثهم بحدیث سلسلة الذهب.

وروی إسحاق بن إبراهیم الحنظلی، عنه، عن سلیمان بن بلال، کما فی کفایة الأثر باب ۲ عن الصدوق.

(۲۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، حدیث سلسلة الذهب (۱)، إسحاق بن إبراهیم الحنظلی (۱)، عبد الله بن الصامت (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، سلیمان بن بلال (۱)، محمد بن أورمة (۱)، الحسن بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، الهلال (۱)

۱۶۲۹۳ - یحیی بن یسار:

لم یذکروه. روی علی بن أسباط، عنه قال: حججنا فمررنا بأبی عبد الله علیه السلام، فقال: حاج بیت الله وزوار قبر نبیه صلی الله علیه وآله وشیعة آل محمد هنیئا لکم، کما فی الکافی زیارة النبی صلی الله علیه وآله باب اتباع الحج بالزیارة. وهذا یدل علی حسنه.

۱۶۲۹۴ - یحیی بن یسار القنبری:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی باب النص علی أبی محمد العسکری علیه السلام، عن علی بن محمد، عن محمد بن أحمد النهدی، عنه قال: أوصی أبو الحسن علیه السلام إلی ابنه الحسن علیه السلام قبل مضیه بأربعة أشهر، وأشهدنی علی ذلک و جماعة من الموالی. وفی الإشهاد دلیل علی حسنه وکماله.

۱۶۲۹۵ - یحیی بن یعلی:

روی أحمد بن عبد المنعم، عنه، عن العلاء بن صالح الأسدی. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۱.

وروی حسن بن حسین العرنی، عنه، عن أسباط بن نصر. الأمالی ج ۲ / ۱۰۳.

وروی أیضا عنه، عن عبد الله بن موسی التیمی، کما فیه ص ۱۱۷.

وروی نصر بن مزاحم، عنه، عن یحیی بن سلمة بن کهیل، کما تقدم.

وروی الحسن بن الحسین العرنی، عنه، عن عمر بن موسی الجهنی، حدیث النص علی الأئمة علیهم السلام. کمبا ج ۹ / ۱۵۹، وجد ج ۳۶ / ۳۶۰.

إلی غیر ذلک من روایاته الدالة علی حسنه وکماله. فراجع کفایة الأثر باب ۲۲، وأمالی المفید ص ۴۱ و ۴۲ و ۵۵، وبشا ص ۵۳. وتقدم خبره فی عمار بن زریق، وجد ج ۳۸ / ۳۹ و ۱۲۰ مکررا، وج ۳۹ / ۲۷۸ و ۲۷۹ و ۲۸۵ و ۲۹۳، و ج ۴۰ / ۲، وکمبا ج ۹ / ۲۶۹ و ۲۸۸ و ۴۰۸ و ۴۱۰ و ۴۱۲ و ۴۲۷.

وروی عباد بن یعقوب، عنه، عن أبی مریم الأنصاری. کمبا ج ۱۳ / ۳۵، وجد ج ۵۱ / ۱۳۸.

(۲۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: قبر النبی (ص) (۱)، زیارة النبی (ص) (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، یحیی بن یسار القنبری (۱)، الحسن بن الحسین العرنی (۱)، محمد بن أحمد النهدی (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، یحیی بن یسار (۱)، علی بن أسباط (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، سلمة بن کهیل (۱)، عمر بن موسی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، علی بن محمد (۱)، الوصیة (۱)

۱۶۲۹۶ - یحیی بن یعلی الأسلمی:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم، عنه، عن علی بن الحزور، عن الأصبغ بن نباتة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۰۰.

وروی علی بن جعفر الأحمر، عنه، عن عمار بن زریق، روایة شریفة فی وجوب الموالاة لعلی علیه السلام. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۰۷.

وروی حسن بن حسین العرنی، عنه، عن عمر بن موسی. الحدیث النبوی: یا علی أما إنک المبتلی والمبتلی بک، أما إنک الهادی من اتبعک، ومن خالف طریقتک لقد ضل إلی یوم القیامی. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۳.

۱۶۲۹۷ - یحیی بن یعلی بن عبد الجبار بن عباس:

لم یذکروه. روی نصر فی کتاب صفین ص ۲۱۸ عن عمر، عنه، عن عمار الدهنی.

۱۶۲۹۸ - یحیی بن یعمر العامری:

لم یذکروه. احتج علی الحجاج أن الحسن والحسین صلوات الله علیهما ابنا رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۱۰ / ۱۴۷، وج ۲۵ / ۲۴۳، وکمبا ج ۴ / ۱۲۵، و ج ۷ / ۲۴۰. وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۳۸۸ لغة (بنا) مواضع الروایة.

وعن الحموی أنه مات سنة ۱۲۹.

۱۶۲۹۹ - یحیی بن یمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، عن عبد السلام بن صالح، عنه، عن سفیان الثوری، حدیث أبی ذر فی فضل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۲۵۶، و جد ج ۳۷ / ۳۳۱، وإرشاد المفید ص ۲۳.

۱۶۳۰۰ - یریم (أو بریم أو هریم) ابن شریح:

هو مع إخوانه الخمسة من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. استشهدوا یوم

(۲۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۳)، عبد السلام بن صالح (۱)، عمر بن موسی (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، علی بن جعفر (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

صفین، کانوا یأخذون الرایة، کلما قتل منهم رجل أخذها آخر.

۱۶۳۰۱ - یزداد: عده الشیخ فی رجاله من أصحاب الجواد صلوات الله علیه.

۱۶۳۰۲ - یزداد بن إبراهیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال أبواب التسعة، عن محمد بن نعیم، عنه، عمن حدثه من أصحابنا، روایة کریمة فی الفضائل. ونقله فی جد ج ۳۹ / ۳۳۶، وکمبا ج ۹ / ۴۲۲.

۱۶۳۰۳ - یزداد الطبیب النصرانی:

لم یذکروه. هو تلمیذ بختیشوع. رأی معجزة مولانا الإمام علی الهادی علیه السلام ورواها وأسلم وآمن بالله وبرسوله وبحجته. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۷، وجد ج ۵۰ / ۱۶۱.

۱۶۳۰۴ - یزید بن إبراهیم أبو حبیب الناجی أو البناجی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی عنه تأویل آیة النور بهم صلوات الله علیهم. کمبا ج ۷ / ۶۴، وجد ج ۲۳ / ۳۱۱. بناج: قریة فی البادیة.

وروی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۲۱۰ بإسناده، عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن محمد بن عیسی، عن أبی حبیب البناجی، حدیث رؤیاه رسول الله صلی الله علیه و آله فی المنام، ثم بعد ذلک تشرف بخدمة الرضا صلوات الله علیه ورأی عین ما رأی فی المنام. ونقله فی کمبا ج ۱۲ / ۱۰، وجد ج ۴۹ / ۳۵.

۱۶۳۰۵ - یزید أبو خالد القماط الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق. وله کتاب یرویه جماعة منهم صفوان.

(۲۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، یزید أبو خالد القماط (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، محمد بن عیسی (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۶۳۰۶ - یزید بن أبی الأسود:

لم یذکروه. روی عنه ابنه جابر، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، کما تقدم فی جابر.

۱۶۳۰۷ - یزید بن أبی حازم:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر والصادق علیهما السلام. روی عبد الله بن جعفر الحمیری، عنه، عن مولانا الإمام الباقر صلوات الله علیه. إثبات الهداة ج ۵ / ۳۰۷ مکررا.

وروی ثعلبة بن میمون، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی غیبة النعمانی ص ۱۲۰.

۱۶۳۰۸ - یزید بن أبی زیاد:

من أصحاب أبی جعفر صلوات الله علیه. روی إسماعیل بن محمد المنقری، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی باب شارب الخمر من کتاب الأشربة.

وروی أبو غسان قال: حدثنا مسعود بن سعد الجعفی وکان من خیار من أدرکنا، عنه، عن مجاهد. الخصال ج ۱ / ۷۸، وکمبا ج ۱ /

۸۳، وجد ج ۲ / ۴۹.

وروی خالد بن عبد الله، عنه، عن عبد الله بن الحارث بن نوفل، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: فاطمة بضعة منی من سرها فقد سرنی، ومن ساءها فقد ساءنی. فاطمة أعز الناس علی. بشا ص ۷۰. ومثله فی أمالی المفید.

وروی محمد بن عبد الله بن جعفر، عن محمد بن حبیب النیشابوری، عنه، عن عبد الرحمن بن أبی لیلی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، روایة شریفة فی النص علی الأئمة صلوات الله علیهم وفضائلهم. کفایة الأثر باب ۲۳، وجد ج ۳۶ / ۳۳۴، وکمبا ج ۹ / ۱۵۲.

وروی سعاد بن سلمان، عنه، عن عبد الرحمن بن أبی لیلی. أمالی الشیخ ج ۲ / ۳۳۶.

وروی محمد بن الفضیل، عنه، عن مجاهد، کما فی بشا ص ۱۲۲.

وروی الطبری فی دلائل الإمامة ص ۷۲ عنه قال: کنت ابن أربع عشرة سنة

(۲۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، شرب الخمر (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الله بن الحارث بن نوفل (۱)، إسماعیل بن محمد المنقری (۱)، یزید بن أبی زیاد (۱)، خالد بن عبد الله (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، محمد بن حبیب (۱)، مسعود بن سعد (۱)، العزّة (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

حین قتل الحسین صلوات الله علیه، فقطرت السماء دما - الخ.

وروی نصر فی کتاب صفین ص ۲۱۹ عن محمد بن الفضیل، عنه، عن سلیمان بن عمرو بن الأحوص.

وروی مطر بن خلیفة وصباح بن یحیی المزنی ومندل بن علی کلهم، عنه، عن إبراهیم النخعی، کما فی دلائل الطبری ص ۲۳۳. مات سنة ۱۳۶ وله ۹۰ عاما.

کذا قیل، ولکن لا یناسب کونه ابن أربع عشرة حین قتل الحسین علیه السلام.

۱۶۳۰۹ - یزید بن أبی مریم السلولی:

لم یذکروه. روی یونس بن إسحاق، عنه، عن أبی الجوزاء، عن الحسن المجتبی علیه السلام. بشا ص ۲۵۸.

۱۶۳۱۰ - یزید بن أسامة:

لم یذکروه. روی السید بإسناده، عن العباس بن عامر، عن إسحاق بن زریق، عنه، عن أبی عبد الله الصادق صلوات الله علیه تفسیر قوله تعالی: (فیها یفرق کل أمر حکیم) بلیلة القدر وما یقدر فیها وبعض الأعمال فیها. کمبا ج ۲۲ / ۱۳۰، وجد ج ۱۰۱ / ۹۹.

۱۶۳۱۱ - یزید بن أسباط:

لم یذکروه. روی ابن شهرآشوب، عنه أنه دخل علی الصادق علیه السلام فی مرضه الذی توفی فیه وروی نصه علی الکاظم علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۳۶، و جد ج ۴۸ / ۲۰.

۱۶۳۱۲ - یزید بن إسحاق الأشعری:

لم یذکروه. روی عبد الرحمن بن أبی نجران (ثقة)، عنه، عن الحسن بن عطیة، عن أبی عبد الله علیه السلام. کامل الزیارات باب ۱۵ ص ۵۵، وباب ۸۰ ص ۲۴۵.

وروی نصر بن مزاحم، عن عمر بن سعد، عنه، عن هانی بن هانی. الکامل باب ۲۳ ص ۷۲.

(۲۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)،

الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، کتاب کامل الزیارات لجعفر بن محمد بن قولویه (۱)، إبراهیم النخعی (۱)، یزید بن أسباط (۱)، یزید بن إسحاق (۱)، العباس بن عامر (۱)، صباح بن یحیی (۱)، الحسن بن عطیة (۱)، سلیمان بن عمرو (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، مندل بن علی (۱)، القتل (۲)، الموت (۱)

وروی الهیثم بن أبی مسروق النهدی، عنه، عن الحسن بن عطیة. أمالی المفید ص ۱۲۱.

۱۶۳۱۳ - یزید بن إسحاق الشعر الأرحبی:

روی جعفر بن عبد الله المحمدی، عنه، عن محول، عن فرات بن أحنف، عن الأصبغ قال: سمعت أمیر المؤمنین علیه السلام علی منبر الکوفة یقول: أیها الناس أنا أنف الهدی وعیناه - الخ. غیبة النعمانی ص ۹.

وهو من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما، ووقف علیه، ثم استدعی أخوه محمد (تقدم) عن مولانا الرضا علیه السلام أن یدعو لهدایته، فدعا صلوات الله علیه له فهدی إلی الحق وصار مستقیما. کمبا ج ۱۱ / ۳۱۴، وجد ج ۴۸ / ۲۷۳.

یر: أحمد بن محمد، عن الحسین بن سعید، عن علی بن النعمان، عنه، عن ابن حمزة، وصف علم الإمام وأنه یأتیه صورة أعظم من جبرئیل ومیکائیل. کمبا ج ۷ / ۳۵۸. وجد ج ۲۶ / ۳۵۸.

قال فی الوجیزة: فیه مدح عظیم. وحکم العلامة بصحة حدیثه والشهید الثانی بتوثیقه. ونحوه فی الوسائل.

۱۶۳۱۴ - یزید بن أسد القسری البجلی:

لم یذکروه. هو من ثقات معاویة وخاصته ومن أتباعه یوم صفین. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۲۹۴، وکتاب صفین ص ۴۴ وغیره. وذکر جملة من قضایاه و أحواله فیه فی ستة مواضع.

۱۶۳۱۵ - یزید بن الأصم:

لم یذکروه. روی محمد بن حجار، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، حدیث تفسیر سبحان الله، کما فی التوحید باب معنی سبحان الله.

وعن أمالی الشیخ، عنه، عن خالته میمونة زوجة النبی، عن النبی صلی الله علیه وآله، حدیث الفضائل.

(۲۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، علم المعصوم (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، مدینة الکوفة (۱)، جعفر بن عبد الله المحمدی (۱)، الهیثم بن أبی مسروق (۱)، یزید بن إسحاق (۱)، علی بن النعمان (۱)، الحسین بن سعید (۱)، الحسن بن عطیة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصدق (۱)

وفی المستدرک ج ۱ / ۶۵ عن الشهید، عنه قال: خرجت مع الحسن بن علی علیهما السلام من الحمام - الخ. ونقله أیضا فیه ج ۲ / ۸۱.

۱۶۳۱۶ - یزید بن أنس:

لم یذکروه. هو من شهداء کتاب محمد بن الحنفیة إلی إبراهیم بن الأشتر فی طلب الثار، فقبل شهادتهم وبایع المختار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۷، وجد ج ۴۵ / ۳۶۶. قتاله و جملة من قضایاه فیه ص ۳۶۹ و ۳۷۲، وفیه موته.

وعن الطبری أنه نقل کلماته فی ترغیب أصحاب المختار فی القتال، کما فی القاموس.

وفی کتاب صفین ص ۴۵۵ نقل کلماته لمعاویة بعد صفین.

۱۶۳۱۷ - یزید الأودی أبو عبد الله:

لم یذکروه. روی نصر فی کتاب صفین ص ۵۱۸ عن عمر بن سعد، عنه.

۱۶۳۱۸ - یزید بن ثابت:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی تفسیر العیاشی ج ۲ / ۲۲.

۱۶۳۱۹ - یزید بن ثبیط:

من شهداء الطف، کما فی فرسان الهیجاء وغیره.

وقال العلامة المامقانی بعد ذلک وشهادة ابنیه عبد الله وعبید الله: وقد زادهم شرفا علی شرف الشهادة تسلیم الحجة المنتظر علیه السلام بالخصوص فی زیارة الناحیة المقدسة. انتهی.

أقول: لم أجد اسمه ولا اسمهما فی الزیارة المذکورة المنقولة فی البحار فی العاشر و کتاب المزار. وإنما الموجود: السلام علی زید بن ثبیت القیسی. السلام علی عبد الله و عبید الله ابنی یزید بن ثبیت القیسی.

والشیخ فی رجاله فی أصحاب الحسین علیه السلام عد یزید بن ثبیط من دون وصف.

(۲۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، کتاب المزار للشهید الأول (۱)، أبو عبد الله (۱)، یزید بن ثابت (۱)، الحسن بن علی (۱)، الشهادة (۵)، الموت (۱)، القتل (۲)، الإستحمام، الحمام (۱)

۱۶۳۲۰ - یزید بن الحارث:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام من الجماعة الذین بعثهم لإسماع ما أمروا بتبلیغه إلی أهل الشام. قام فنادی عند غروب الشمس: یا أهل الشام إن أمیر المؤمنین علیا وأصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله یقولون لکم: إنا والله لم نکف عنکم شکا فی أمرکم ولا بغیا علیکم وإنما کففنا عنکم لخروج المحرم وقد انسلخ - الخ. کمبا ج ۸ / ۴۸۷، وجد ج ۳۲ / ۴۵۷.

۱۶۳۲۱ - یزید بن الحارث:

لم یذکروه. هو من رؤساء جند معاویة یوم صفین. جعله علی غسان الأردن.

کتاب صفین ص ۲۰۷.

۱۶۳۲۲ - یزید بن حارث بن رویم:

لم یذکروه. هو ممن کتب إلی الحسین علیه السلام یدعونه إلی العراق. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶، وجد ج ۴۴ / ۳۳۴. ثم صار فی جند عمر بن سعد. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۳، وجد ج ۴۵ / ۷.

۱۶۳۲۳ - یزید بن الحارث بن قیس الأنصاری الخزرجی:

شهد بدرا. من مجاهیل الصحابة.

۱۶۳۲۴ - یزید بن الحارث الکنانی:

لم یذکروه. خالف قیس بن سعد بن عبادة عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی مصر. کمبا ج ۸ / ۶۴۳، وجد ج ۳۳ / ۵۳۵.

۱۶۳۲۵ - یزید بن الحارث الیشکری:

لم یذکروه. وقد أبی أن یبایع أهل الجمل وقال لطلحة والزبیر: أما یمینی فشغلها علی بن أبی طالب علیه السلام ببیعتی إیاه. وهذه شمالی فارغة فخذاها إن شئتما. فخنق حتی مات.

(۲۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، دولة العراق (۱)، الحارث بن قیس (۱)، سعد بن عبادة

(۱)، الشام (۲)، الموت (۱)، الجماعة (۱)

۱۶۳۲۶ - یزید بن حازم:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. لم یذکروه. روی النعمانی بإسناده، عن ثعلبة بن مهران، عنه أنه قال: دخلت علی أبی عبد الله صلوات الله علیه - الخ. وذکر له محاجته مع رجل من المعتزلة. کمبا ج ۱۳ / ۱۰، وجد ج ۵۱ / ۴۲.

۱۶۳۲۷ - یزید بن حجبة التیمی:

عامل أمیر المؤمنین علیه السلام علی الری، فکثر الخراج عنده، فاحتجبه لنفسه، فحبسه علی علیه السلام، ففر والتحق بمعاویة وکتب إلی العراق شعرا یذم فیه علیا علیه السلام. فدعا أمیر المؤمنین علیه وقال: اللهم إن یزید بن حجبة هرب بمال المسلمین، ولحق بالقوم بالفاسقین، فاکفنا مکره وکیده واجزه جزاء الظالمین. کمبا ج ۸ / ۷۲۹ و ۷۳۴، وجد ج ۳۴ / ۲۹۰ و ۳۲۳، وفیه لحوقه بمعاویة.

۱۶۳۲۸ - یزید بن حجیة:

لم یذکروه. هو من شهود التحکیم یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۱۱. والظاهر اتحاده مع سابقه.

۱۶۳۲۹ - یزید بن الحر الثقفی:

لم یذکروه. هو من أصحاب معاویة یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۰۷ و ۵۱۱.

۱۶۳۳۰ - یزید بن الحسن بن علی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه. روی ابنه أبو زید عیاش (عباس فی بعض النسخ)، عنه، عن موسی بن جعفر صلوات الله علیهما. المعانی ص ۲۳۱. ومثله فیه ص ۱۱۵ فی حدیث معنی الصلاة علی النبی صلی الله علیه و آله، وص ۳۸ حدیث معنی حروف الأذان والإقامة. وکذا فی التوحید باب تفسیر حروف المعجم وباب تفسیر حروف الأذان والإقامة. وفی کل هذه

(۲۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الصلاة علی النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، دولة العراق (۱)، الأذان والإقامة (۲)، مدرسة المعتزلة (۱)، یزید بن الحسن (۱)، الظلم (۱)، الصّلاة (۱)

المواضع الخمسة: عیاش بن یزید بن الحسن بن علی. وکذا فی الخصال ج ۲ / ۴۹ حدیث خلقة العقل، وفیه ج ۱ / ۱۲۵ حدیث الناس علی أربعة أصناف. وفی الأخیر: عیاش بن زید بن الحسن بن علی وفیه سهو.

وتقدم فی عیاش ما یتعلق به.

۱۶۳۳۱ - یزید بن الحصین الهمدانی المشرقی أو المشرفی القاری:

من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة، کما فی کمبا ج ۱۰ / ۱۷۲ و ۲۰۸، وج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۴۵ / ۷۰، وج ۱۰۱ / ۲۷۲. وتفصیله فی ذخیرة الدارین ص ۱۷۹.

وهذا خال أبی إسحاق الهمدانی وذکره الشیخ فی أصحاب الحسین علیه السلام.

۱۶۳۳۲ - یزید بن حماد الأنباری السلمی أبو یعقوب الکاتب:

ثقة. قاله العلامة فی صه. ومثله بعینه عن رجال ابن داود.

والشیخ فی باب أصحاب الرضا علیه السلام قال: یعقوب بن یزید الکاتب هو و یزید أبوه ثقتان.

۱۶۳۳۳ - یزید بن حمزة بن محمد بن صندل:

قال العلامة المامقانی: روی فی باب من أعطی بعد المسألة من کتاب الزکاة، و باب ستر الذنوب من الکافی، عن یاسر، عنه، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام.

أقول: هذا منه سهو واشتباه ولم أجده فی الموضعین اللذین أشار إلیهما. وفیهما:

محمد بن یحیی، عن محمد بن صندل، عن یاسر، عن الیسع بن حمزة، عن الرضا علیه السلام.

۱۶۳۳۴ - یزید بن خالد بن قطن:

لم یذکروه. روی نصر، عن عمر بن سعد، عنه، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کتاب صفین ص ۱۲۱.

(۲۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: اصحاب الحسین (ع) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، کتاب رجال ابن داود (۱)، یزید بن حماد الأنباری (۱)، یعقوب الکاتب (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، الیسع بن حمزة (۱)، یزید بن الحسن (۱)، یزید بن خالد (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن علی (۱)، حمزة بن محمد (۱)، محمد بن صندل (۱)، الزکاة (۱)، الشهادة (۱)، الصّلاة (۱)، السهو (۲)

۱۶۳۳۵ - یزید بن خالد النیسابوری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عبد العزیز بن عمر الواسطی، عن أبی خالد السجستانی، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه حدیث الحدود الخمسة للصداقة. الخصال ج ۱ / ۱۳۳.

۱۶۳۳۶ - یزید بن خلف:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی عنه علمه بما یکون، کما فی مدینة المعاجز ص ۴۱۶.

۱۶۳۳۷ - یزید بن خلیفة الحارثی الحلوانی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. وهو نجیب بنی الحارث، کما قاله الصادق علیه السلام فی روایة الکشی.

وقال الشیخ: یزید بن خلیفة واقفی. وکلام النجاشی خالیة عن هذه النسبة. و قال العلامة المجلسی فی الوجیزة: إنه ثقة. انتهی.

ونقله المحدث النوری عنه فی المستدرک، ونقل عن البلغة أنه موثق.

وروی البرقی فی المحاسن ج ۱ / ۱۴۸ عن أبیه، عن النضر بن سوید، عن یحیی الحلبی، عن أبی المغرا، عن یزید بن خلیفة، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: قال لنا و نحن عنده: نظرتم والله حیث نظر الله، واخترتم من اختار الله، وأخذ الناس یمینا و شمالا، وقصدتم قصد محمد صلی الله علیه وآله. والله إنکم لعلی المحجة البیضاء. و رواه فی البحار عنه مثله.

بشا: بإسناده، عن یونس، عن یحیی الحلبی - وساقه إلی آخره مع زیادة: فأعینوا علی ذلک بورع - الخ. کتاب الإیمان ص ۱۴۷، وجد ج ۶۸ / ۱۶۷. وروی ابن مسکان، عنه فی یه ج ۲ / ۱۷۰.

۱۶۳۳۸ - یزید بن خلیفة الخولانی:

هو متحد مع سابقه، لما فی الکافی باب نوادر کتاب الجنائز ح ۸ عن صفوان بن

(۲۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، یزید بن خلیفة الخولانی (۱)، یزید بن خلیفة الحارثی (۱)، عبد العزیز بن عمر (۱)، یزید بن خلیفة (۲)، یحیی الحلبی (۱)، یزید بن خالد (۱)، نضر بن سوید (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الجنازة (۱)

یحیی، عن یزید بن خلیفة الخولانی وهو یزید بن خلیفة الحارثی - الخ.

۱۶۳۳۹ - یزید بن خلیل:

لم یذکروه. روی صفوان بن یحیی، عن ابن مسکان، عنه قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله علیه، کما فی یب ج ۹ / ۳۴۸، وصا ج ۴ /

.۱۸۵

۱۶۳۴۰ - یزید بن خیثم:

لم یذکروه. روی إسرائیل بن یونس، عنه، عن أبیه، عن علی صلوات الله علیه، حدیث فضل العیادة. أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۸، والمستدرک ج ۱ / ۸۳.

۱۶۳۴۱ - یزید بن داود:

لم یذکروه. روی مروک بن عبید (ثقة)، عنه، عن ابن سنان، کما فی روایة کش ص ۳۰۶ فی ترجمة یونس بن عبد الرحمن.

۱۶۳۴۲ - یزید بن الرشک:

لم یذکروه. روی جعفر بن سلمان (الضبعی)، عنه، عن مطرف بن عبد الله، کما فی التوحید باب معنی قل هو الله.

أقول: هو یزید بن أبی یزید الضبعی.

۱۶۳۴۳ - یزید بن رقاد: یأتی إن شاء الله فی یزید بن وقاد.

۱۶۳۴۴ - یزید بن رکاب الکلبی:

لم یذکروه. هو خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۰، وجد ج ۴۴ / ۳۸۶.

۱۶۳۴۵ - یزید بن رومان:

لم یذکروه. روی احتجاج أم سلمة علی عائشة، کما فی ختص ص ۱۱۶.

۱۶۳۴۶ - یزید بن رویان:

لم یذکروه. روی العیاشی فی سورة الکهف ج ۲ / ۳۳۷ عنه حدیث نافع بن

(۲۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، یزید بن خلیفة الخولانی (۱)، یزید بن خلیفة الحارثی (۱)، یزید بن رکاب الکلبی (۱)، إسرائیل بن یونس (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، یزید بن خلیل (۱)، یزید بن خیثم (۱)، سورة الکهف (۱)، مروک بن عبید (۱) الأزرق مع مولانا الحسین علیه السلام. وتقدم فی نافع.

ورواه فی تفسیر البرهان عنه مثله. وکذا مثله فی کمبا ج ۸ / ۶۱۹، وجد ج ۳۳ / ۴۲۳، ولکن فیه: یزید بن رومان.

۱۶۳۴۷ - یزید بن رویم الشیبانی:

لم یذکروه. هو من أمراء جند أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. وهذا یدل علی حسنه وکماله. کتاب صفین ص ۲۰۵.

وروی عنه حفیده العوام بن حوشب.

۱۶۳۴۸ - یزید بن زریع:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال فی روایة أربعة لا ینظر الله إلیهم یوم القیامة: عاق ومنان ومکذب بالقدر ومدمن خمر. وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۴ / ۵۰ لغة (ربع) مواضع الروایة.

۱۶۳۴۹ - یزید بن زیاد بن مهاجر (مظاهر - مهاصر) الکندی أبو الشعثاء:

من شهداء الطف ومتشرف بسلام الناحیة المقدسة. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹ و ۲۰۹، وج ۲۲ / ۱۸۴، وجد ج ۴۵ / ۳۰ و ۷۲، وج ۱۰۱ / ۲۷۳. ویأتی منسوبا إلی جده.

۱۶۳۵۰ - یزید بن سبحان بن یزید:

لم یذکروه. روی جش ص ۱۰۳ عن شیخه أحمد بن محمد بن عمران بن الجندی، عنه، عن محمد بن الحسین بن عبد الله، کتاب

حبیب بن النعمان.

۱۶۳۵۱ - یزید بن سفیان التمیمی:

لم یذکروه. هو ملعون خبیث، کما فی کمبا ج ۱۰ / ۱۹۵، وجد ج ۴۵ / ۱۴.

۱۶۳۵۲ - یزید بن سلام بن عبید الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن حفیده أحمد بن عبد الله بن یزید، عنه،

(۲۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، یوم عاشوراء (۱)، یوم القیامة (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، أحمد بن محمد بن عمران (۱)، الحسین بن عبد الله (۱)، عبد الله بن یزید (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، حبیب بن النعمان (۱)، یزید بن زیاد (۱)، الشهادة (۱)

عن أبیه سلام بن عبید الله بن سلام، عن أخیه عبد الله بن سلام مولی رسول الله صلی الله علیه وآله، کما فی التوحید باب الأطفال. ونقله فی جد ج ۵ / ۲۹۱، وکمبا ج ۳ / ۸۱. وتقدم فی ترجمة حفیده ذکر مواضع الروایة.

۱۶۳۵۳ - یزید بن سلمة النمری:

لم یذکروه. عد من رواة أحادیث الخصال، کما فی آخره.

۱۶۳۵۴ - یزید بن سلیط الزیدی الأنصاری أبو عمارة:

یعنی زیدی النسب. من أصحاب الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم.

روی عن الصادق علیه السلام النص الصریح علی الکاظم علیهما السلام و فیه دلالات علی حسنه وکماله، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۲۳۳، وجد ج ۴۸ / ۱۲.

وروایته عن الکاظم علیه السلام النص علی الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۵، وجد ج ۴۹ / ۱۱. وتمامه فی باب النص علی الجواد علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۰۴، وجد ج ۵۰ / ۲۵.

ولعله لنقله لتلک الروایة المفصلة الشریفة عده الشیخ المفید فی الإرشاد مع جماعة من خاصة الکاظم علیه السلام وثقاته وأهل الورع والعلم والفقه من شیعته الذین رووا النص علی الرضا علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۸۱، وجد ج ۴۹ / ۲۷۵.

وهو ممن أشهده الکاظم علیه السلام علی وصیته. جد ج ۴۸ / ۲۷۷، وکمبا ج ۱۱ / ۳۱۴. وهو أدرک الجواد علیه السلام.

۱۶۳۵۵ - یزید بن سلیمان البصری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. شفع هو ومحمد بن سلیمان عند الصادق علیه السلام لدخول رجل من السند والهند علیه، فقبل شفاعتهما و دخل. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۶، وجد ج ۴۷ / ۱۱۳.

وفی کفایة الأثر باب ۱۲ عنه روایة شریفة فی النص علی الأئمة الاثنی عشر علیهم السلام وفضائلهم.

(۲۵۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۴)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، عبد الله بن سلام (۱)، سلیمان البصری (۱)، یزید بن سلیط (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، الهند (۱)، الصدق (۱)

۱۶۳۵۶ - یزید بن شجرة الرهاوی الشامی:

المقتول سنة خمس أو ثمان وخمسین. عدوه من مجاهیل الصحابة. لکن هو الخبیث المتنسک السیئ العقیدة. کان عثمانیا وممن شهد مع معاویة فی صفین.

وأرسله معاویة إلی قتال أهل حرم الله فلم یقبل. وقال: إن رضیت أن أعمل فیهم برأیی وبما أرجو أن یجمعک الله وإیاهم أقبل. فرضی معاویة برأیه، فخرج من دمشق وقدم أمامه الحارث بن النمیر. وله کلمات خبیثة تدل علی خباثته. کمبا ج ۸ / ۶۸، وجد ج ۳۴ / ۵۹. وقضایاه عند دخول الحرم ص ۶۱.

۱۶۳۵۷ - یزید بن شرجیل:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر ط ۱ ص ۸۴ عنه، عن النبی صلی الله علیه وآله، حدیثا فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. ونقله جد ج ۳۸ / ۸۸، وکمبا ج ۹ / ۲۸۰.

ویحتمل قویا کونه زید بن شراحیل المذکور لاتحاد هذه الروایة مع الروایة المزبورة فیه مفادا.

۱۶۳۵۸ - یزید أو زید بن شریک:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام وروی عنه. مکا باب آداب اللباس.

۱۶۳۵۹ - یزید الصائغ:

من أصحاب الصادق علیه السلام. عن الفضل عده من الکذابین المشهورین، فلذلک عد ضعیفا.

وروی عبد الله بن وضاح، عنه، عن الصادق علیه السلام. غیبة الشیخ ص ۳۲.

وروی حماد بن عیسی، عن حریز، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال: یا یزید - الخ. سن ج ۱ / ۱۲۰.

(۲۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن وضاح (۱)، یزید الصائغ (۱)، حماد بن عیسی (۱)، دمشق (۱)، الشهادة (۱)، اللبس (۱)، القتل (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

روایاته عن الصادق علیه السلام رواها الحسن بن عطیة وشعیب الحداد و العلاء بن رزین.

وروی علی بن الحسن بن رباط، عن المثنی، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام.

فراجع جامع الرواة.

۱۶۳۶۰ - یزید الضخم:

لم یذکروه. روی أبو الجارود، عنه قال: سمعت أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی کمال الدین ط جدید باب ۲۶ ص ۳۰۳.

۱۶۳۶۱ - یزید بن عبد الله:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی التوحید، عن علی بن العباس، عنه، عن الحسن بن سعید الخزاز، حدیث شریف فی التوحید وأسماء الله تعالی. کمبا ج ۲ / ۱۵۰، وجد ج ۴ / ۱۶۰.

۱۶۳۶۲ - یزید بن عبد الله:

هو الذی شکاه محمد بن حجر إلی أبی محمد العسکری صلوات الله علیه، فکتب:

أما یزید فإن لک وله مقاما بین یدی الله. فقتل یزید بن محمد بن حجر، کما فی الکافی باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام، وکمبا ج ۱۲ / ۱۶۶، وجد ج ۵۰ / ۲۸۶. وتقدم فی محمد بن حجر.

۱۶۳۶۳ - یزید بن عبد الله ابن بنت أم سلمة زوجة النبی صلی الله علیه وآله:

لم یذکروه. قتله مسرف بن عقبة فی وقعة الحرة، کما فی السفینة لغة (سرف).

۱۶۳۶۴ - یزید بن عبد الله بن الهاد: من التابعین الذین رووا عن الصادق علیه السلام، کما عن الحافظ أبی نعیم.

۱۶۳۶۵ - یزید بن عبد الملک:

روی قب، عنه، عن مولانا الإمام السجاد صلوات الله علیه فی قوله تعالی:

(۲۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الحافظ أبو نعیم (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، علی بن الحسن بن رباط (۱)، یزید بن عبد الله (۴)، یزید بن عبد الملک (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العلاء بن رزین (۱)، أبو الجارود (۱)، علی بن العباس (۱)، الحسن بن عطیة (۱)، الحسن بن سعید (۱)، شعیب الحداد (۱)، یزید بن محمد (۱)، محمد بن حجر (۲)، القتل (۲)، السفینة (۱)

(بئسما اشتروا به أنفسهم أن یکفروا بما أنزل الله بغیا) قال: بولایة أمیر المؤمنین علیه السلام والأوصیاء من ولده. کمبا ج ۷ / ۷۳، وجد ج ۲۳ / ۳۵۴.

وروایته الأخری عن أبی جعفر علیه السلام، کما فی العلل ج ۱ / ۱۷۱.

أقول: هو اثنان: الأول: یزید بن عبد الملک الجعفی. عده الشیخ فی أصحاب الباقر علیه السلام. مجهول. والثانی: یزید بن عبد الملک النوفلی من أصحاب الباقر و الصادق والکاظم صلوات الله علیهم. معدود من الحسان. روی عن أبیه عبد الملک النوفلی، کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۸۷.

وروی عن أبیه عبد الملک بن المغیرة بن نوفل. وضعفه العامة لروایاته فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام، منها حدیث رد الشمس. وقیل: مات سنة ۱۶۵.

وروی الشیخ فی الصحیح، عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن صالح بن عقبة، عن یزید بن عبد الملک، عن أبی جعفر وأبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهم، کما فی یب ج ۱۰ باب حد السرقة ص ۱۲۸ ح ۵۱۰. ولذا عددناه من أصحاب الأئمة الثلاثة.

۱۶۳۶۶ - یزید بن عدی بن حاتم:

لم یذکروه. هو من خیار أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم صفین.

کتاب صفین ص ۱۴۳.

۱۶۳۶۷ - یزید بن علقمة:

لم یذکروه. روی جملة من قضایا صفین. کتاب صفین ص ۲۹۷.

۱۶۳۶۸ - یزید بن عمر الجذامی:

لم یذکروه. هو من أصحاب معاویة، کما فی کتاب صفین ص ۵۰۷.

۱۶۳۶۹ - یزید بن عمر بن طلحة:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی یحیی بن زکریا، عنه، عن الصادق علیه السلام، حدیث إذهاب الصادق علیه السلام إیاه إلی زیارة قبر أمیر المؤمنین علیه

(۲۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: حدیث رد الشمس (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، زیارة القبور (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، یزید بن عبد الملک النوفلی (۱)، یزید بن عبد الملک الجعفی (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، یزید بن عمر بن طلحة (۱)، یزید بن عبد الملک (۱)، یحیی بن زکریا (۱)،

المغیرة بن نوفل (۱)، عدی بن حاتم (۱)، صالح بن عقبة (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الجهل (۱)، الإختیار، الخیار (۱)، السرقة (۱) السلام، کما فی الکافی باب مواضع رأس الحسین علیه السلام، وکامل الزیارة باب ۹ ص ۳۴ مثله. ورواه فی کمبا ج ۱۰ / ۲۳۷ عن الکامل مثله، لکن فیه: یزید بن عمرو بن طلحة مثل ما عنونه العلامة المامقانی ناقلا عن الکافی، وجد ج ۴۵ / ۱۷۸.

۱۶۳۷۰ - یزید بن عمر بن هبیرة:

لم یذکروه. هو والی العراقین من طرف مروان الحمار من خلفاء بنی أمیة. قتله السفاح فی ذی القعدة سنة ۱۳۳.

۱۶۳۷۱ - یزید بن عیاض اللیثی:

لم یذکروه. روی عن الزهری، عن سعید بن المسیب، حدیث المنزلة. کنز الکراجکی ص ۲۸۳.

۱۶۳۷۲ - یزید بن فرقد النهدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی صفوان بن یحیی، عن ابن مسکان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: إن الإمام إذا شاء أن یعلم علم. البصائر ص ۳۱۵.

محمد بن سنان، عن ابن مسکان، عنه، عن کا ویب وصا فی مواضع ستة.

۱۶۳۷۳ - یزید بن قعنب:

لم یذکروه. روی الصدوق وغیره عن ثابت بن دینار (أبی حمزة الثمالی)، عن سعید بن جبیر، عنه، حدیث میلاد أمیر المؤمنین علیه السلام فی الکعبة. کمبا ج ۹ / ۳ و ۹، وجد ج ۳۵ / ۸ و ۳۶. ورواه الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۳۱۷، والطبری فی بشا ص ۸.

۱۶۳۷۴ - یزید القماط: هو یزید أبو خالد القماط المذکور.

۱۶۳۷۵ - یزید بن قیس الأرجی:

من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. بعثه أمیر المؤمنین علیه السلام علی المدائن، کما فی کمبا ج ۸ / ۴۶۶. هکذا النسخة فی هنا. وکان مع أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. ص ۴۸۰، وجد ج ۳۲ / ۳۵۷ و ۴۲۶ ولکن فیهما: الأرحبی.

(۲۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، حدیث المنزلة (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، سعید بن المسیب (۱)، یزید أبو خالد القماط (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ثابت بن دینار (۱)، بنو أمیة (۱)، عمر بن هبیرة (۱)، یزید بن قیس (۱)، یزید بن فرقد (۱)، عمرو بن طلحة (۱)، محمد بن سنان (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

قضایاه فی صفین مذکورة فی کتاب صفین فی سبعة مواضع.

وهو من رسل مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه إلی معاویة لیدعوه إلی الحق، کما تقدم فی عدی بن حاتم، وکمبا ج ۸ / ۴۸۶ و ۵۱۱، وجد ج ۳۲ / ۴۵۳ و ۵۷۳.

وفی أول خروج الخوارج قال علیه السلام لصعصعة بن صوحان: بأی القوم رأیتم أشد إطاعة؟ فقال: بیزید بن قیس الأرحبی. فرکب علی علیه السلام إلی حروراء فجعل یتخللهم حتی صار إلی مضرب یزید بن قیس، فصلی فیه رکعتین، ثم خرج فاتکأ علی قوسه - الخ. کمبا ج ۸ / ۶۰۲، وجد ج ۳۳ / ۳۵۳.

وهو من شهداء وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام فی أمواله. کمبا ج ۹ / ۵۱۷ و ۶۱۶، وجد ج ۴۱ / ۴۲، وج ۴۲ / ۷۴.

قال العلامة الأمینی طاب ثراه فیه: له إدراک. وکان رئیسا کبیرا عظیما عند الناس. ولما ثار أهل الکوفة علی عثمان اجتمع قراء الکوفة وأمروه. وکان مع علی علیه السلام فی حروبه وولاه شرطته. ثم ولاه إصبهان والری وهمدان.

وله یوم صفین مواقف وخطابات تعرب عن نفسیاته الکریمة وملکاته الفاضلة. وذکر جملة منها ابن مزاحم فی کتاب صفین والطبری

فی تاریخه وابن أثیر فی الکامل. منها قوله: إن المسلم السلیم من سلم دینه ورأیه، إن هؤلاء القوم ما إن یقاتلونا علی إقامة دین رأونا ضیعناه، ولا إحیاء عدل رأونا أمتناه. ولا یقاتلونا إلا علی إقامة الدنیا لیکونوا جبابرة فیها ملوکا - الخ. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۴۴ و ۴۵، وج ۱۰ / ۵۹ و ۳۳۲.

۱۶۳۷۶ - یزید بن کلثمة:

روی فی الکافی باب القول عند الإصباح والإمساء بإسناده، عن أبی إسحاق الشعیری، عنه، عن أبی عبد الله أو عن أبی جعفر صلوات الله علیهما قال: تقول إذا أصبحت: أصبحت بالله مؤمنا علی دین محمد وسنته، ودین علی وسنته، ودین الأوصیاء وسنتهم. آمنت بسرهم وعلانیتهم وشاهدهم وغائبهم. وأعوذ بالله مما استعاذ منه رسول الله صلی الله علیه وآله وعلی علیه السلام والأوصیاء، و

(۲۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۲)، إبن الأثیر (۱)، یزید بن قیس الأرحبی (۱)، صعصعة بن صوحان (۱)، یزید بن کلثمة (۱)، عدی بن حاتم (۱)، یزید بن قیس (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الرکوع، الرکعة (۱)، الصّلاة (۱)، الوصیة (۱)

أرغب إلی الله فیما رغبوا إلیه. ولا حول ولا قوة إلا بالله.

أقول: یظهر منه تشیعه وکماله، کما أشار إلیه الوحید.

۱۶۳۷۷ - یزید بن لبید: من أتباع معاویة. کمبا ج ۸ / ۴۷۰، وجد ج ۳۲ / ۳۷۶.

۱۶۳۷۸ - یزید بن مخلد النیسابوری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن سعد بن عبد الله، عن النهدی (یعنی الهیثم بن أبی مسروق)، عن أبیه، عنه، عمن سمع الصادق صلوات الله علیه، وذکر حدود الصداقة. کتاب العشرة ص ۴۸، وجد ج ۷۴ / ۱۷۳. ورواه فی الأمالی مج ۹۵ ص ۳۹۷.

۱۶۳۷۹ - یزید بن مرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی أمالیه ص ۷۳ عنه، عن سوید بن غفلة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۶۳۸۰ - یزید بن مزید بن زائدة الشیبانی:

لم یذکروه. هو ابن أخی معن. من أمراء دولة الرشید وأعیانهم، ومن الشجعان المعروفین. مات سنة ۱۸۵.

۱۶۳۸۱ - یزید بن مسروق:

لم یذکروه. روی الطبری، عنه، عن عبد الله بن مکحول. مدینة المعاجز ص ۲۳۹، وفی دلائل الطبری ص ۷۵.

۱۶۳۸۲ - یزید بن مسعود النهشلی:

لم یذکروه. هو من أشراف البصرة الذین کتب إلیهم مولانا الحسین صلوات الله علیه یدعوهم إلی نصرته ولزوم طاعته. وذلک کما ذکره السید فی اللهوف ثم ذکر أنه جمع یزید هذا بنی تمیم وبنی حنظلة وبنی سعد، فلما حضروا قال: یا بنی تمیم کیف ترون موضعی فیکم وحسبی منکم؟ فقال: بخ بخ أنت والله فقرة الظهر،

(۲۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب اللهوف فی قتلی الطفوف (۱)، الهیثم بن أبی مسروق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، مدینة البصرة (۱)، سوید بن غفلة (۱)، یزید بن مرة (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

ورأس الفخر، حللت فی الشرف وسطا وتقدمت فیه فرطا.

قال: فإنی قد جمعتکم لأمر أرید أن أشاورکم فیه، وأستعین بکم علیه. فقالوا:

إنا والله نمنحک النصیحة، ونحمد لک الرأی فقل نسمع.

فقال: إن معاویة مات فأهون به والله هالکا ومفقودا. ألا وإنه قد انکسر باب الجور والإثم، وتضعضعت أرکان الظلم، وقد کان أحدث بیعة عقد بها أمرا ظن قد أحکمه، وهیهات والذی أراد! اجتهد والله ففشل، وشاور فخذل، وقد قام یزید شارب الخمور، ورأس الفجور، یدعی الخلافة علی المسلمین، ویتأمر علیهم مع قصر حلم وقلة علم، لا یعرف من الحق موطئ قدمه.

فأقسم بالله قسما مبرورا لجهاده علی الدین أفضل من جهاد المشرکین. وهذا الحسین بن علی ابن رسول الله صلی الله علیه وآله ذو الشرف الأصیل والرأی الأثیل، له فضل لا یوصف، وعلم لا ینزف، وهو أولی بهذا الأمر - إلی آخر کلماته الشریفة فی وصف الحسین علیه السلام المنبئة عن حسن معرفته وکماله.

فأجابه أصحابه بأحسن جواب وأسعدوه بأکمل صواب.

ثم کتب إلی الحسین علیه السلام مکاتبة شریفة فیها دلالات علی حسنه وکماله ومعرفته، فلما قرأ الحسین صلوات الله علیه الکتاب قال: مالک آمنک الله یوم الخوف وأعزک وأرواک یوم العطش.

فلما تجهز المشار إلیه للخروج إلی الحسین علیه السلام، بلغه شهادته قبل أن یسیر، فجزع من انقطاعه عنه. ونقله ابن نما مع اختلاف. فراجع للتفصیل کمبا ج ۱۰ / ۱۷۶ و ۱۷۷، وجد ج ۴۴ / ۳۳۷.

۱۶۳۸۳ - یزید بن مسلم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الخزاز فی کفایة الأثر فی حدیث النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وفضائلهم، عن شقیق بن أحمد البلخی، عن سماک، عنه، عن أبی هارون العبدی، عن أبی سعید الخدری، کما فیه باب ۳.

(۲۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۴)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، الحسین بن علی (۱)، الظلم (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)

وروی الطبرسی فی المکارم باب ۴ عنه قال: قال أبو عبد الله علیه السلام: المشط ینفی الفقر - الخ.

۱۶۳۸۴ - یزید بن معاویة بن عبد الله بن جعفر الطیار:

کان علی مقدمة جند بنی الحسن علیه السلام حین خرج محمد بن عبد الله بن الحسن، کما فی الکافی باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل. جملة من قضایاهم فی کمبا ج ۱۱ / ۱۹۰، وجد ج ۴۷ / ۲۸۶.

وتقدم فی عمه إسماعیل بن عبد الله ما یتعلق به وبأحواله وبإخوانه.

۱۶۳۸۵ - یزید بن معاویة بن أبی سفیان:

من الشجرة الخبیثة المذکورة فی القرآن المشار إلیها فی قوله: (والشجرة الملعونة فی القرآن ونخوفهم فما یزیدهم إلا طغیانا کبیرا) وذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۱۹۲ لغة (أما) الآیات النازلة فی مذمة بنی أمیة. وفی ص ۴۲۵ لغة (تبت) أنه فی تابوت من النار یکون علیه نصف عذاب أهل الدنیا.

إخبار الملک النبی صلی الله علیه وآله بقتل یزید ولده الحسین علیه السلام و ذکره عذابه. کمبا ج ۱۰ / ۲۷۳. وخبر تابوت فیه ص ۲۷۲، وجد ۴۵ / ۳۱۴.

وسقط فی التابوت ۱۴ ربیع الأول سنة ۶۳ أو ۶۴ وعمره ۳۸ سنة. و کانت مدة ریاسته سنتین وثمانیة أشهر. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۴، وجد ج ۴۵ / ۳۵۴. و قیل غیر ذلک.

مذام یزید الفهود، یزید القرود، یزید الصیود، یزید الفجور، یزید الخمور، یزید الشرور وبیعته الفاسدة المفسدة فی الغدیر ج ۱۰ / ۳۲ - ۳۶ و ۲۲۷ - ۲۵۶.

۱۶۳۸۶ - یزید بن معاویة البکائی ابن عم عبد الله بن الطفیل:

من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، کما عده الشیخ من دون وصف.

وبالجملة نصر ابن عمه حین وضع التمیمی الرمح بین کتفیه، فوضع الرمح بین کتفی التمیمی وقال: والله لئن طعنته لأطعننک. فرفع التمیمی رمحه فرفع یزید

(۲۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، معاویة بن أبی سفیان لعنهما الله (۱)، إسماعیل بن عبد الله (۱)، عبد الله بن الطفیل (۱)، یزید بن معاویة لعنهما الله (۲)، شهر ربیع الأول (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، بنو أمیة (۱)، أبو عبد الله (۱)، القرآن الکریم (۲)، القتل (۱)، السفینة (۱)

رمحه. وذلک کان فی یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۷۷.

۱۶۳۸۷ - یزید بن معقل:

کان علی میمنة جند معقل بن قیس حین بعثه أمیر المؤمنین صلوات الله علیه لقتال الخوارج وعلی میسرته منجاب بن راشد. کمبا ج ۸ / ۶۱۷، وجد ج ۳۲ / ۴۱۱.

لکن الصحیح کما فی رجال المامقانی وغیره: یزید بن مغفل الجعفی. ونقل عن أهل السیر أنه أدرک النبی صلی الله علیه وآله وشهد القادسیة فی عهد عمر. و کان من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. ثم بعثه فی وقعة الخوارج تحت إمارة معقل بن قیس. وکان مع الحسین علیه السلام فی مجیئه من مکة واستأذنه فی وقعة الطف و تشرف بالشهادة وبالسلام فی زیارة الناحیة المقدسة. انتهی ملخصا. ونسخته و نسخة فرسان الهیجاء وغیرها بالغین والفاء، وکذا فی کتاب صفین وفیه صرعته یوم صفین.

أقول: لم أجده فی زیارة الناحیة المقدسة. وإنما الموجود زید بن معقل الجعفی. و عن بعض النسخ: بدر بن معقل الجعفی، کما تقدم فی زید وبدر.

۱۶۳۸۸ - یزید بن معقل:

کان من جند بنی أمیة. بارز لبریر وقال له: أشهد أنک من المضلین. فقتله بریر.

والتفصیل فی کمبا ج ۱۰ / ۱۹۵، وجد ج ۴۵ / ۱۵.

۱۶۳۸۹ - یزید بن مفزع أو مفرغ:

لم یذکروه. هو یزید بن زیاد بن مفرغ. کان یهجو ابن زیاد یوم المختار. کمبا ۱۰ / ۲۹۲، وجد ج ۴۵ / ۳۸۴.

جملة من أحواله فی السفینة. وفیه أنه کان شاعرا غزلا محسنا من شعراء الصدر الأول فی زمن معاویة. وهو الذی هجا بنی زیاد فی أشعاره، فاستأذن ابن زیاد معاویة فی قتله فلم یأذن له.

(۲۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، بنو أمیة (۱)، یزید بن زیاد (۱)، زید بن معقل (۱)، معقل بن قیس (۲)، بدر بن معقل (۱)، الخوارج (۲)، القتل (۱)، الشهادة (۲)، الزیارة (۲)، البعث، الإنبعاث

(۲)، السفینة (۱)

۱۶۳۹۰ - یزید بن مفضل بن جعف بن سعد المذحجی:

لم یذکروه. عد من شهداء الطف.

۱۶۳۹۱ - یزید بن مهاجر الکندی:

کان مع الحسین صلوات الله علیه فی وقعة عاشوراء. جملة من کلماته الشریفة مع رسول ابن زیاد حین جاء بکتابه إلی الحر. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۸، وجد ج ۴۴ / ۳۸۰.

قتاله وشهادته یوم عاشوراء، وکان یکنی أبا الشعثاء من بنی بهدلة. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹، وجد ج ۴۵ / ۳۰.

ونقل أبو مخنف فی مقتله أن الحسین علیه السلام حین الاستنصار ذکره فی عداد الشهداء.

أقول: هو متحد مع یزید بن زیاد بن المهاجر المذکور.

۱۶۳۹۲ - یزید بن مهلب:

لم یذکروه. قتل فی ۱۲ صفر سنة ۱۰۲. وکان أبوه مهلب بن أبی صفرة فی زمان عبد الملک بن مروان عامل خراسان من قبل الحجاج الثقفی، فلما مات فی ذی الحجة سنة ۸۳ قام ابنه یزید مقامه وبقی إلی ست سنوات.

ثم عزله عبد الملک بإشارة الحجاج، فلما رجع یزید إلی العراق أخذه الحجاج و حبسه وعذبه إلی أن فر إلی الشام. وشفع فیه سلیمان بن عبد الملک عند أخیه ولید.

فآمنه ولید إلی أن استخلف سلیمان، فجعله عامله وأرجعه إلی خراسان.

وکان کذلک إلی أن مات سلیمان واستخلف عمر بن عبد العزیز، فأخذه و حبسه إلی سنة ۱۰۱. ثم فر إلی البصرة والکوفة فجمع الناس حوله وادعی الریاسة وخالف السلطان إلی أن أرسل یزید بن عبد الملک أخاه مع جند، فوقع قتال شدید وغلب جند الشام فقتلوه مع إخوته.

(۲۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، یوم عاشوراء (۳)، دولة العراق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، یزید بن عبد الملک (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، یزید بن زیاد (۱)، مدینة البصرة (۱)، خراسان (۲)، الشام (۲)، الشهادة (۳)، القتل (۲)، الموت (۲)

۱۶۳۹۳ - یزید بن نقیع:

لم یذکروه. روی عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه حدیث المناشدة یوم الرحبة. بشا ص ۱۲۴.

۱۶۳۹۴ - یزید بن واصل المهری:

لم یذکروه. ذکره فی کتاب صفین ص ۵۵۶ فی عداد أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام الذین قتلوا معه.

۱۶۳۹۵ - یزید بن ودیعة:

لم یذکروه. هو صحابی کتم حدیث الولایة فأصابته دعوة مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، کما فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۱۹۲.

۱۶۳۹۶ - یزید بن وقاد:

ملعون خبیث. کمبا ج ۲۲ / ۱۸۳، وجد ج ۱۰۱ / ۲۷۰. وفی الإقبال: یزید بن الرقاد.

۱۶۳۹۷ - یزید بن وهب:

لم یذکروه. روی مالک بن أعین، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام خطبته قبل صفین، کما فی کتاب صفین ص ۲۵.

ولعله أخو زيد جامع الخطب أو يكون مصحف زيد.

۱۶۳۹۸ - يزيد بن هارون:

روى أحمد بن منيع، عنه، عن مشائخه وعلمائه جملة من قضايا يوم الجمل و احتجاج أمير المؤمنين عليه السلام على طلحة وزبير. جد ۳۶ / ۳۲۴، وكمبا ج ۹ / ۱۴۹.

ووقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۱ / ۹۸ عن جعفر بن محمد، عنه، عن عثمان الزنجانى - الخ.

(۲۶۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، حديث الولاية (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، مالك بن أعين (۱)، جعفر بن محمد (۱)، القتل (۱)

وروى محمد بن حرب الواسطى، عنه، عن أبى شيبة. الخصال ج ۱ / ۱۵۰.

وروى الحسين بن عبيد الله، عنه، عن حماد بن سلمة. أمالى الشيخ ج ۱ / ۱۷۰.

وروى محمد بن مسلمة، عنه، عن شعبة. الأمالى ج ۱ / ۳۹۲.

وروى أحمد بن محمد بن مالك، عنه، عن حميد الطويل، الحديث النبوى صلى الله عليه وآله لعلى عليه السلام فى فضل العقيق الأحمر وأنه جبل أقر لله عز وجل بالوحدانية ولى بالنبوة ولك بالوصية ولولدك بالإمامة ولشيعتك بالجنة و لمبغضيهم بالنار، كما فى بشا ص ۹.

وروى حماد بن رجاء، عنه، عن محمد بن عمر، كما فى بشا ص ۵۷.

وروى الحسن بن الحسين، عنه، عن العلاء بن راشد، كما فى محاسن البرقى ج ۱ / ۴۸. وغير ذلك فى كتاب التفضيل للكراجكى ص ۱۲.

وتقدم فى محمد بن موسى بعض رواياته.

۱۶۳۹۹ - يزيد بن هارون السلمى:

من علماء العامة. طاف فى الأمصار لأخذ أحاديث التفسير المنسوبة إلى النبى صلى الله عليه وآله أو الصحابة أو التابعين. مات سنة ۱۱۷.

۱۶۴۰۰ - يزيد بن هارون الواسطى:

روى الحسن بن إبراهيم، عنه، عن الصادق عليه السلام، كما عن مكاسب التهذيب.

۱۶۴۰۱ - يزيد بن هاشم العبدى:

لم يذكروه. روى عن مسمع بن عبد الملك مناقب أصحاب الكساء صلوات الله عليهم، كما فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۰۶.

۱۶۴۰۲ - يزيد بن هانى السبيعى:

لم يذكروه. هو من أصحاب مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه يوم صفين.

أرسله أمير المؤمنين عليه السلام حين رفع المصاحف إلى الأشتر يسترجعه. وله

(۲۶۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۳)، أهل الكساء (۱)، يزيد بن هارون الواسطى (۱)، يزيد بن هانى السبيعى (۱)، الحسين بن عبيد الله (۱)، الحسن بن إبراهيم (۱)، الحسن بن الحسين (۱)، مسمع بن عبد الملك (۱)، حماد بن سلمة (۱)، محمد بن موسى (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن مسلمة (۱)، محمد بن حرب (۱)، محمد بن عمر (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)

کلمات مع الأشتر دالة علی حسنه وکماله. فراجع کمبا ج ۸ / ۵۰۴ و ۵۹۳، وجد ج ۳۲ / ۵۳۳، وج ۳۴ / ۳۱۲، وکتاب صفین ص ۱۸۴ و ۴۹۰ و ۴۹۱.

۱۶۴۰۳ – الیسع بن حمزة القمی:

لم یذکروه. هو من أصحاب مولانا الرضا علیه السلام. روی الکلینی، عن محمد بن یحیی، عن محمد بن صندل، عن یاسر، عنه قال: کنت أنا فی مجلس أبی الحسن الرضا علیه السلام أحدثه وقد اجتمع إلیه خلق کثیر – الخ. کمبا ج ۱۲ / ۲۹، و جد ج ۴۹ / ۱۰۱.

وروی السید فی مهج الدعوات، عن محمد بن جعفر بن هشام الأصبغی، عنه قال: أخبرنی عمرو بن مسعدة وزیر المعتصم الخلیفة أنه جاء علی بالمکروه الفظیع حتی تخوفته علی إراقة دمی وفقر عقبی، فکتبت إلی سیدی أبی الحسن العسکری علیه السلام – الخ. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۲، وکتاب الدعاء ص ۲۴۷، وجد ج ۵۰ / ۲۲۴، وج ۹۵ / ۲۲۹.

۱۶۴۰۴ – الیسع بن عبد الله القمی:

هو جد أحمد بن حمزة المذکور. وفی السفینة: الیسع بن عبد الله القمی أبو علی روی عنه زرارة فی باب الطلاق، والحسن بن جهم، ومسعدة بن صدقة.

۱۶۴۰۵ – یعقوب بن إبراهیم الجعفری:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن الحسن بن راشد، عنه، عن أبی الحسن موسی علیه السلام، حدیث أصحاب الرس. کمبا ج ۵ / ۱۰۸ و ۳۷۰، وجد ج ۱۱ / ۳۸۷، وج ۱۴ / ۱۵۳.

وروی الصفار فی البصائر الجزء الثانی باب ۱۸ عن أحمد بن محمد، عن القاسم بن یحیی، عن الحسن بن راشد، عن یعقوب بن إبراهیم بن محمد بن عبد الله بن جعفر بن أبی طالب، عن إبراهیم بن وهب. ونقله فی کمبا ج ۱۱ / ۲۴۴، و ج ۱۴ / ۵۸۴، وجد ج ۴۸ / ۴۸، وج ۶۳ / ۶۷.

(۲۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، إبراهیم بن محمد بن عبد الله (۱)، الیسع بن عبد الله القمی (۲)، یعقوب بن إبراهیم (۱)، القاسم بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الیسع بن حمزة (۱)، محمد بن یحیی (۱)، الحسن بن راشد (۲)، أحمد بن حمزة (۱)، جعفر بن هشام (۱)، مسعدة بن صدقة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن صندل (۱)، السفینة (۱)

ویحتمل أن یکون منسوبا إلی جده. وأبوه جعفر، کما یأتی.

۱۶۴۰۶ – یعقوب بن إبراهیم بن سعد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۵۵ عن الفضل بن شاذان، عن محمد بن یحیی، عن علی بن عبید الله، عنه، عن أبیه قال: حدثنی أبی، عن محمد بن إسحاق، عن الزهری، حدیث عدم العول فی المواریث.

ورواه فی الکافی باب إبطال العول بهذا الإسناد، عنه، عن أبیه، عن محمد بن إسحاق، عن الزهری. ورواه فی یب باب إبطال العول بهذا الإسناد. وتقدم فی أبیه.

وروی الشیخ بإسناده، عن أبی خیثمة، عنه، عن أبیه، حدیث أصحاب الرقیم.

جد ج ۱۴ / ۴۲۱، وکمبا ج ۵ / ۴۳۲.

۱۶۴۰۷ – یعقوب بن أبی یعقوب الزیات:

لم یذکروه. روی عن محمد بن إبراهیم، کما فی الطب ص ۷۸.

۱۶۴۰۸ – یعقوب بن أحمد السری الفروضی أبو القاسم:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الثقـة الأجـل الطبری فی بشارة المصـطفی، عن إبراهیم بن محمـد الثعالبی، عنه، عن محمـد بن عبـد الله بن محمـد، الحدیث النبوی الرضوی علیه السـلام: إنما سـمیت ابنتی فاطمة لأن الله فطمها وفطم من أحبها من النار. کتاب الإیمان ص ۳۷، وجد ج ۶۸ / ۱۳۳.

وبهذا الإسناد عنه حدیث الحجزة یوم القیامة وفضل الشیعة. ص ۱۳۷.

وبهذا الإسناد عنه روایة أخری فی الشفاعة فی کمبا ج ۳ / ۳۰۳، وجد ج ۸ / ۴۹. ورواياته فی بشارة المصطفی ص ۳۶ و ۱۲۱ و ۱۳۱ و ۱۳۶.

۱۶۴۰۹ - یعقوب بن أحمد الصیمری:

لم یذکروه. ألف کتابا فی کلام أمیر المؤمنین علیه السلام وخطبه.

۱۶۴۱۰ - یعقوب الأحمر:

من أصحاب الصادق علیه السلام، روی فضالة عن أبی المغرا، عنه، عن أبی عبد الله

(۲۶۸)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمـد بن عبـد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامـة (۱)، یعقـوب بن إبراهیم بن سـعد (۱)، محمـد بن عبد الله بن محمد (۱)، علی بن عبیـد الله (۱)، محمـد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضـل بن شاذان (۱)، محمـد بن یحیی (۱)، یعقوب الأحمر (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، الطب، الطبابة (۱)

علیه السلام، کما فی کتاب الزهد ص ۸۰. والظاهر أنه یعقوب بن سالم الآتی. و روی عنه ابن مسکان وغیره.

۱۶۴۱۱ - یعقوب بن إسحاق بن إبراهیم الجریری:

لم یذکروه. روی الصفار فی البصائر، عنه، عن أبی عمران الأرمنی، حدیث خلق کثیر یتبرؤون من فلان وفلان. کمبا ج ۱۴ / ۸۱، وجد ج ۵۷ / ۳۲۹. وعد من مشائخ الصفار، کما فی أول البصائر.

۱۶۴۱۲ - یعقوب بن إسحاق بن إبراهیم بن زید النیسابوری:

لم یذکروه. هو من الحفاظ.

۱۶۴۱۳ - یعقوب بن إسحاق بن عمار الصیرفی:

لم یـذکروه. هو جـد محمـد بن أحمـد بن علی المـذکور. وابنه محمد بن یعقوب، و حفیده علی بن محمد من رواة الحدیث، کما فی رجال بحر العلوم، وتقدما.

۱۶۴۱۴ - یعقوب بن إسحاق القندی أبو إسحاق الکندی:

لم یذکروه. هو فاضل دهره وواحد عصره فی العلوم القدیمة، کما قاله ابن الندیم.

وذکره فی الإقبال ص ۶.

۱۶۴۱۵ - یعقوب بن إسحاق أبو یوسف:

لم یذکروه. قال: کتبت إلی أبی محمد علیه السلام أسأله - الخ. روی علی بن أبی القاسم، عنه، کما فی التوحید باب ما جاء فی الرؤیة ص ۶۴.

۱۶۴۱۶ - یعقوب بن إسحاق السکیت الأهوازی:

من أجلاء أصحاب الرضا والجواد والهادی صلوات الله علیهم. ثقة جلیل بالاتفاق. وهو المعروف بابن السکیت. وقد ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۵ / ۸۰ لغة (سکت). قتله المتوکل فی سنة ۲۴۴.

(۲۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، یعقوب بن إسحاق السکیت (۱)، إسحاق بن عمار الصیرفی (۱)، إسحاق بن إبراهیم (۲)، أبو إسحاق الکندی (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، یعقوب بن إسحاق (۲)، یعقوب بن سالم (۱)، محمد بن یعقوب (۱)، ابن الندیم (۱)، علی بن محمد (۱)، القتل (۱)، الزهد (۱)، السکوت (۱)، السفینة (۱)

۱۶۴۱۷ - یعقوب بن إسحاق المروزی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۶ عن محمد بن موسی، عنه، عن عمرو بن منصور، عن إسماعیل بن أبان، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. وفیه التصریح بأنه الإمام والخلیفة بعد الرسول صلی الله علیه وآله.

وبهذا الإسناد حدیث المنزلة، کما فی المعانی ص ۷۴. وهذا الأخیر فی کمبا ج ۹ / ۲۴۲، وجد ج ۳۷ / ۲۷۳.

وروی الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۳۶ بإسناده، عن أحمد بن موسی، عنه، عنه، عن إسماعیل بن أبان، حدیثا آخر فی الفضائل، وکمبا ج ۱۴ / ۶۲۳، وجد ج ۶۳ / ۲۳۶.

۱۶۴۱۸ - یعقوب بن إسحاق النحوی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۹۰ عن أحمد بن محمد بن عبید الله بن زیاد القطان، عنه، عن عبد السلام بن مطهر، عن موسی بن خلف - الخ. و الظاهر أنه ابن السکیت الآتی.

۱۶۴۱۹ - یعقوب بن إسحاق النوبختی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا علیه السلام. روی عنه، کما فی المناقب. کمبا ج ۱۲ / ۲۹، وجد ج ۴۹ / ۱۰۰. هو ابن إسحاق بن أبی سهل. تقدم فی أخیه إسماعیل.

۱۶۴۲۰ - یعقوب بن إلیاس: ثقة بالاتفاق.

۱۶۴۲۱ - یعقوب بن الأوسط:

لم یذکروه. روی السدی، عنه اختلاف رجلین فی سلب عمار بن یاسر وقتله فی صفین ورجوعهما إلی عبد الله بن عمرو بن العاص، ونقله الحدیث النبوی فی مدح عمار وأن قاتله وسالبه فی النار. کتاب صفین ص ۳۴۲.

۱۶۴۲۲ - یعقوب بن بشیر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۲۶ عن محمد بن حفص،

(۲۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، حدیث المنزلة (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، عبد الله بن عمرو بن العاص (۱)، عبید الله بن زیاد لعنه الله (۱)، إسماعیل بن أبان (۲)، یعقوب بن الیاس (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، یعقوب بن إسحاق (۳)، عمار بن یاسر (۱)، أحمد بن موسی (۱)، محمد بن موسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن حفص (۱)، القتل (۲)

عنه، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام، حدیث الإخوان صنفان، وکتاب العشرة ص ۷۹، وجد ج ۷۴ / ۲۸۱.

۱۶۴۲۳ - یعقوب بن جعفر بن إبراهیم بن محمد الجعفری:

روی عن أبی عبد الله وأبی إبراهیم صلوات علله علیهما. وروی عنه الحسن بن راشد والحسین بن زیاد، کما فی رجال المامقانی.

یج: بإسناده، عن الحسن بن راشد، عنه، عن أبی إبراهیم علیه السلام معجزات للحسن والحسین صلوات الله علیهما. کمبا ج ۱۰ / ۷۷، وجد جج ۴۳ / ۲۷۳.

وروی الکلینی بإسناده، عن الحسن بن راشد، عنه قال: کنت عند أبی الحسن موسی علیه السلام - الخ. وذکر حدیث مجیء النصرانی

إليه ومسائله المفصلة و اسلامه. كمبا ج ۱۱ / ۲۵۶، وجد ج ۴۸ / ۸۵.

وروى البرقى، عن القاسم بن يحيى، عن جده الحسن بن راشد، عنه قال: سمعت أبا الحسن الأول عليه السلام - الخ. كمبا ج ۱۶ / ۸۳، وجد ج ۷۶ / ۲۹۷.

وروى الصدوق، عن أبيه، عن سعد بن عبد الله، عن البرقى بهذا الإسناد، عنه، عن أبى الحسن عليه السلام. كمبا ج ۱۴ / ۶۹۴.

سن: عن القاسم، عن جده، عنه، عن أبى الحسن عليه السلام - الخ. ص ۶۹۴، و جد ج ۶۴ / ۱۶۵ و ۱۶۶.

وروى الكلينى، عن العدة، عن البرقى بهذا الإسناد، عنه، عنه عليه السلام حديثا آخر. كمبا ج ۱۴ / ۷۳۴، وجد ج ۶۵ / ۴.

وروى الكلينى بإسناده، عن الحسن بن راشد، عنه، عن الكاظم عليه السلام.

كمبا ج ۵ / ۳۸۳، وجد ج ۱۴ / ۲۱۳.

وروى الطبرسى، عن يعقوب بن جعفر، عن أبى إبراهيم عليه السلام، حديثا فى التوحيد والتنزيه. جد ج ۳ / ۲۹۵، وكمبا ج ۲ / ۹۲.

ولعله متحد مع يعقوب بن إبراهيم المذكور.

(۲۷۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۲)، النبى إبراهيم (ع) (۲)، يعقوب بن جعفر بن إبراهيم (۱)، القاسم بن يحيى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الحسين بن زياد (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن راشد (۵)، يعقوب بن جعفر (۱)، الصّلاة (۱)

وروى القمى فى آخر سورة الحشر عنه، عنه قال: سمعت موسى بن جعفر عليه السلام - الخ.

۱۶۴۲۴ - يعقوب بن جعفر بن سليمان:

لم يذكروه. كنز: عبد العزيز يحيى، عن محمد بن زكريا، عنه، عن على بن عبد الله بن العباس - الخ. كمبا ج ۹ / ۶۸، وجد ج ۳۵ / ۳۵۷.

والظاهر اتحاده مع يعقوب بن جعفر بن سليمان بن على بن عبد الله بن العباس الراوى عن أبيه، عن جده، كما فى كتاب المسلسلات ص ۱۰۶.

۱۶۴۲۵ - يعقوب بن الحارث:

لم يذكروه. روى الصدوق، عن الحسن بن على بن شقير، عنه، عن إبراهيم الهمدانى، عن جعفر بن محمد بن يونس. كتاب الطهارة ص ۱۵۴، وجد ج ۸۱ / ۲۶۹.

۱۶۴۲۶ - يعقوب بن حميد بن كاسب:

لم يذكروه. روى إبراهيم بن فهد بن حكيم، عنه، عن إبراهيم بن الحسن الرافعى، عن أبيه. دلائل الإمامة للطبرى ص ۳.

۱۶۴۲۷ - يعقوب بن داود:

هو ممن سعى بموسى بن جعفر عليه السلام عند الرشيد. وكان يرى رأى الزيدية، كما فى رواية العيون. ونقله فى كمبا ج ۱۱ / ۲۹۵، وجد ج ۴۸ / ۲۱۰.

ومما يشهد له فى الجملة فلا ينفعه القول بالإمامة مع ذلك فى ص ۲۱۳.

۱۶۴۲۸ - يعقوب بن الرائد:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى الخصال ج ۲ / ۱۴ عن جعفر بن محمد النوفلى، عنه، عن جعفر بن أحمد بن محمد بن عيسى الجعفرى (تقدم)، عن يعقوب بن عبد الله الكوفى، عن موسى بن عبيد، فى الرواية المفصلة فيما امتحن الله به أمير المؤمنين

(۲۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، کتاب دلائل الامامة لمحمد بن جریر الطبری (الشیعی) (۱)، یعقوب بن جعفر بن سلیمان (۲)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، إبراهیم بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد بن یونس (۱)، عبد الله الکوفی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یعقوب بن داود (۱)، موسی بن عبید (۱)، الحسن بن علی (۱)، موسی بن جعفر (۱)، سورة الحشر (۱)، عبد العزیز (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الشهادة (۱)، الطهارة (۱)

علیه السلام، وکمبا ج ۹ / ۳۰۰، وجد ج ۳۸ / ۱۶۷.

۱۶۴۲۹ - یعقوب بن زرارة: لم یذکروه. روی علی بن أسباط، عن عمه یعقوب بن زرارة، عن أبی جعفر علیه السلام. سن ج ۱ / ۲۰۹.

۱۶۴۳۰ - یعقوب بن زیاد العبسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۱۰۱ عن یحیی بن یعلی الأسلمی، عن الصباح بن یحیی، عنه، عن علی بن علقمة الأیادی، حدیث الفضائل.

۱۶۴۳۱ - یعقوب بن سالم البزاز الأحمر:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة، کما قاله العلامة فی صه والمج فی الوجیزة وغیرهما فی غیرهما ولا خلاف فیه. وهو أخو أسباط بن سالم و عم علی بن أسباط.

۱۶۴۳۲ - یعقوب السراج:

عده المفید فی الإرشاد من شیوخ أصحاب أبی عبد الله علیه السلام وخاصته و بطانته وثقاته، الفقهاء الصالحین الذین رووا النص علی الکاظم علیه السلام. انتهی کلام المفید.

وممن صرح بکونه ثقة النجاشی فی کتابه، والمج فی الوجیزة وغیرهما.

وقال العلامة بعد نقل الوثاقة عن النجاشی: وقال ابن الغضائری: إنه کوفی ضعیف. والأقرب عندی قبول روایته. انتهی. وبالجملة له کتاب رواه الحسن بن محبوب.

ومن روایات الحسن بن محبوب، عنه، عن الصادق علیه السلام فی نی ص ۱۴۴ و ۱۴۹.

وروی محمد بن صدقة وابن أذینة العبدی ومحمد بن سنان جمیعا، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی غیبة النعمانی ص ۱۶۴.

(۲۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یعقوب بن سالم البزاز (۱)، ابن الغضائری (۱)، صباح بن یحیی (۱)، أسباط بن سالم (۱)، علی بن أسباط (۲)، یعقوب السراج (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن صدقة (۱)، الصدق (۱)

۱۶۴۳۳ - یعقوب بن سعید الکندی:

من أصحاب الرضا علیه السلام.

وروی العیاشی فی تفسیره، عن یعقوب بن سعید، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: سألته عن قول الله عز وجل: (وما خلقت الجن والإنس إلا لیعبدون) قال:

خلقهم للعبادة - الخ، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۴.

ورأیته فی تفسیر العیاشی ج ۲ / ۱۶۴ عنه مثله، وکذا فی تفسیر البرهان أواخر سورة هود ص ۴۹۳ عنه مثله. وفی البحار: یعقوب بن شعیب.

۱۶۴۳۴ - یعقوب بن سفیان أبو یوسف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الأجل الطبری فی بشارة المصطفی، عن محمد بن یزید، عنه، عن محمد بن تسنیم، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله: هذا علی بن أبی طالب علیه السلام لحمه من لحمی ودمه من دمی، وهو منی بمنزلة هارون من موسی إلا أنه لا نبی بعدی - الخ. جد ج ۳۷ / ۳۳۷، وکمبا ج ۹ / ۲۵۷.

۱۶۴۳۵ - یعقوب بن السکیت النحوی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی الحسن الثالث علیه السلام. وقع فی طریق الشیخ، عن أبی المفضل، عن رجاء بن یحیی، عنه، عن أبی الحسن الثالث علیه السلام. کتاب الأخلاق ص ۱۶۷، وجد ج ۷۱ / ۱۸۸.

وبهذا الإسناد عنه قال: سألت أبا الحسن الثالث علیه السلام - الخ. کتاب القرآن ص ۵، وجد ج ۹۲ / ۱۵. والظاهر أنه یعقوب بن إسحاق السکیت المذکور.

۱۶۴۳۶ - یعقوب بن سلیمان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن سعید بن الخلیل، عنه، روایة شریفة فی کمبا ج ۱۰ / ۲۷۰، وجد ج ۴۵ / ۳۰۷.

بعض روایاته فی مدینة المعاجز ص ۲۶۶.

(۲۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، أبو طالب علیه السلام (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، یعقوب بن إسحاق السکیت (۱)، یعقوب بن سعید الکندی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، رجاء بن یحیی (۱)، یعقوب بن شعیب (۱)، محمد بن تسنیم (۱)، سورة هود (۱)، القرآن الکریم (۱)

۱۶۴۳۷ - یعقوب بن سلیمان الاسفرائینی القاضی أبو یوسف:

لم یذکروه. جمع کتاب الفرائد القلائد فی کلمات أمیر المؤمنین علیه السلام. و کان من علماء القرن السادس. وهذا الکتاب فی مکتبة المروی موجود، کما فی أول غرر الحکم.

۱۶۴۳۸ - یعقوب بن سوید بن مزید الحارثی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۶۳ عن محمد بن موسی بن الفرات، عنه، عن عمرو بن شمر، عن جابر روایة تسمیة أمیر المؤمنین علیه السلام.

ورواه فی العلل ج ۱ / ۱۵۵ بهذا الإسناد، عن یعقوب بن سوید، عن أبی جعفر علیه السلام قال: قلت له: جعلت فداک لم سمی أمیر المؤمنین علیه السلام - الخ، و کمبا ج ۹ / ۲۴۷، وجد ج ۳۷ / ۲۹۳.

۱۶۴۳۹ - یعقوب بن شعیب الحداد:

لم یذکروه. روی الشیخ کما عن التهذیب بإسناده، عن أبان بن عثمان، عنه، عن العبد الصالح علیه السلام قال: قلت له: الرجل منا یکون فی أرض منقطعة - الخ. و ذکر أنه یصرف زکاته فی إخوانه وأهل ولایته، فإن لم یحضره أحد منهم فلیحملها إلیهم، فإن لم یمکن یدفعها إلی من لا ینصب. وأما غیرهم فلیس لهم إلا الحجر. و رواه فی الوسائل عنه مثله.

۱۶۴۴۰ - یعقوب بن شعیب بن القاسم:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی جمال الأسبوع ص ۱۵۳ عن أحمد بن محمد بن رومة القزوینی، عنه، عن أحمد بن عبد الله، حدیث صلاة یوم الجمعة.

۱۶۴۴۱ - یعقوب بن شعیب بن میثم بن یحیی التمار مولی بنی أسد أبو محمد:

من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. ثقة بالاتفاق. وله کتاب. وعن ابن داود أنه روی عن الصادق علیه السلام خمسة آلاف حدیث.

(۲۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، نهر الفرات (۱)، یعقوب بن شعیب الحداد (۱)، صلاة الجمعة (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبان بن عثمان (۱)، یعقوب بن شعیب (۲)، بنو أسد (۱)، محمد بن موسی (۱)، أحمد بن محمد (۱)، عمرو بن شمر (۱)، الفدیة، الفداء (۱)

۱۶۴۴۲ - یعقوب بن شیبة:

عامی المذهب. له کتب ذکرها المامقانی وغیره. رواها عنه حفیده محمد بن أحمد بن یعقوب. بعض روایة کش عنه فی جد ج ۳۹ / ۳۲۴، وکمبا ج ۹ / ۴۱۹.

۱۶۴۴۳ - یعقوب بن الضحاک:

هو یعقوب السراج، کما یظهر من باب درجات الإیمان من الکافی. وفیه أنه کان خادما لأبی عبد الله علیه السلام.

۱۶۴۴۴ - یعقوب بن طاهر أبو یوسف:

لم یذکروه. روی عنه ابنه عبد الرحمن، کما تقدم.

۱۶۴۴۵ - یعقوب بن عامر:

لم یذکروه. روی البرقی فی المحاسن ج ۲ / ۵۱۵ عن أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن رجل، عن أبی الحسن علیه السلام قال: السداب یزید فی العقل. کمبا ج ۱۴ / ۸۶۳، وجد ج ۶۶ / ۲۴۱.

۱۶۴۴۶ - یعقوب بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. روی قتیبة بن سعید، عنه، عن أبی حازم. بشا ص ۲۷۳.

۱۶۴۴۷ - یعقوب بن عبد الله الأشعری أبو یوسف:

لم یذکروه. وهو من ولد أبی فاطمة. وعن الشیخ: یعقوب بن عبد الله بن جندب أبو یوسف من ولد أبی فاطمة.

وقع فی طریق النعمانی، عن عبد الرحمن بن أبی حماد، عنه، عن عتیبة بن سعد بن یزید - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۶۶، وجد ج ۵۲ / ۲۴۸.

یب: أحمد بن محمد، عن یعقوب بن عبد الله، عن إسماعیل بن زید، عن الکاهلی، عن أبی عبد الله علیه السلام. کمبا ج ۵ / ۱۶، وجد ج ۱۱ / ۵۷. ورأیته فی یب باب فضل المساجد عنه مثله.

(۲۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یعقوب بن عبد الله بن جندب (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، یعقوب بن عبد الله (۲)، إسماعیل بن زید (۱)، یعقوب بن الضحاک (۱)، قتیبة بن سعید (۱)، یعقوب بن شیبة (۱)، أحمد بن یعقوب (۱)، یعقوب بن عامر (۱)، یعقوب السراج (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الطهارة (۱)، السجود (۱)

مل ص ۳۲: عن أحمد بن عیسی، عنه إسماعیل بن زید مولی عبد الله بن یحیی الکاهلی، عن أبی عبد الله صلوات الله وسلامه علیه فضل مسجد الکوفة. وهذه الروایة الأخیرة بعینها فی الکافی باب فضل المسجد الأعظم بالکوفة.

وروی عنه حریز.

۱۶۴۴۸ - یعقوب بن عبد الله الکوفی: لم یذکروه. تقدم فی یعقوب بن الرائد.

۱۶۴۴۹ - یعقوب بن علی أبو یوسف:

لم یذکروه. روی السید، عن سهل بن أحمد الدیباجی، عن قاسم بن جعفر بن یحیی المصری، عنه، عن أبیه، عن حجاج بن عبد الله قال: سمعت أبی یقول: سمعت جعفر بن محمد علیه السلام وکان أفضل من رأیت من الشرفاء والعلماء وأهل الفضل وقد سئل عن

أفعال العباد، فقال: كلما وعد الله وتواعد عليه فهو من أفعال العباد. جد ج ۱۰ / ۴۵۳، وكمبا ج ۴ / ۲۰۱.

۱۶۴۵۰ - يعقوب بن على الكوفى:

لم يذكروه. هو رئيس الفرقة الرابعة من فرق الزيدية، كما عن المروج.

۱۶۴۵۱ - يعقوب بن عيثم:

لم يذكروه. ذكره الصدوق فى مشيخة الفقيه فى عداد صواحب الأصول المعتمدة التى استخرج منها أحاديث الفقيه. وروى كتابه عن ابن المتوكل، عن على بن إبراهيم، عن أبيه، عن محمد بن أبى عمير، عنه.

۱۶۴۲۵ - يعقوب بن الفضل بن يعقوب الهاشمى:

أخو إسماعيل وإسحاق ومحمد. قال المامقانى: قال الشهيد الثانى فى شرح الدراية: محمد وإسماعيل وإسحاق ويعقوب بنى الفضل بن يعقوب بن سعد بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب، كلهم ثقات من أصحاب الصادق عليه السلام.

وقال النجاشى ص ۴۲: الحسين بن محمد بن الفضل بن يعقوب بن سعد بن نوفل بن

(۲۷۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، مدينة الكوفة (۲)، الحسين بن محمد بن الفضل بن يعقوب (۱)، عبد الله بن يحيى الكاهلى (۱)، يعقوب بن عبد الله (۱)، محمد بن أبى عمير (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إسماعيل بن زيد (۱)، نوفل بن الحارث (۱)، يعقوب بن الفضل (۱)، أحمد بن عيسى (۱)، جعفر بن يحيى (۱)، سهل بن أحمد (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، السجود (۱)

الحارث أبو محمد شيخ الهاشميين ثقة. روى أبوه عن أبى عبد الله وأبى الحسن عليهما السلام. ذكره أبو العباس. وعمومته كذلك إسحاق ويعقوب وإسماعيل - الخ.

۱۶۴۵۳ - يعقوب بن محمد البصرى أبو يوسف:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى أماليه ص ۳۳۰ عن إبراهيم بن محمد الثقفى، عنه، عن ابن عمارة - الخ.

۱۶۴۵۴ - يعقوب بن محمد بن على بن عبد المهيمن:

لم يذكروه. وقع فى طريق الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص عن أبى العيناء، عنه، عن عباس بن سهل الساعدى، عن أبيه قال: سألت فاطمة عن الأئمة صلوات الله عليهم - الخ. كمبا ج ۹ / ۱۵۷، وجد ج ۳۶ / ۳۵۲.

۱۶۴۵۵ - يعقوب بن منقوش:

عده الشيخ بهذا العنوان من أصحاب الهادى والعسكرى صلوات الله عليهما.

تشرفه بلقاء أبى محمد العسكرى عليه السلام وسؤاله عن صاحب الأمر و تشرفه بلقاء مولانا الحجة المنتظر صلوات الله عليه، كما فى كمبا ج ۱۳ / ۱۱۰، وجد ج ۵۲ / ۲۵، وكمال الدين باب ۳۸ و ۴۳.

۱۶۴۵۶ - يعقوب بن موسى الهاشمى:

لم يذكروه. روى إسحاق بن بشر، عنه. بشا ص ۱۵۲.

۱۶۴۵۷ - يعقوب بن ميثم التمار:

لم يذكروه. هو من أصحاب الباقر عليه السلام. روى أبو مخنف، عنه أنه وجد فى كتاب أبيه عن أمير المؤمنين عليه السلام فضائل الشيعة، ثم قال يعقوب: فحدثت بهذا الحديث أبا جعفر عليه السلام، فقال: هكذا عندنا فى كتاب على عليه السلام.

فراجع كمبا ج ۷ / ۳۸۵، وجد ج ۲۷ / ۱۳۰.

(۲۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، میثم بن یحیی التمار النهروانی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یعقوب بن منقوش (۱)، یعقوب بن محمد (۲)

۱۶۴۵۸ - یعقوب بن نعیم بن عمرو بن قرقارة الکاتب أبو یوسف:

کان جلیلا فی أصحابنا ثقة فی الحدیث بالاتفاق. روی عن الرضا علیه السلام و صنف کتبا فی الإمامة وغیرها. بعض روایاته فی کمبا ج ۲۰ / ۱۱۱، وجد ج ۹۷ / ۴۳.

۱۶۴۵۹ - یعقوب بن یاسر أبو الطیب المثنی:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی باب مولد الإمام الهادی علیه السلام عن الحسین بن الحسن الحسینی، عنه، حدیث معجزة الإمام الهادی علیه السلام.

۱۶۴۶۰ - یعقوب بن یحیی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی المعانی ص ۱۰۵ عن عبد الله بن یحیی، عنه، عن أبی حفص، عن أبی حمزة الثمالی، عن أبی جعفر علیه السلام، تفسیر قوله تعالی: (ثم أورثنا الکتاب) - الآیة.

۱۶۴۶۱ - یعقوب بن یزید البغدادی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید فی ختص عنه، عن ابن أبی عمیر. المستدرک ج ۲ / ۱۸.

۱۶۴۶۲ - یعقوب بن یزید بن حماد الأنباری السلمی أبو یوسف الکاتب:

من أصحاب الرضا والجواد والهادی صلوات الله علیهم. ثقة بالاتفاق. له کتب عدها النجاشی وغیره. وأبوه ثقة أیضا، کما تقدم.

۱۶۴۶۳ - یعقوب بن یقطین:

من أصحاب الرضا علیه السلام. ثقة بالاتفاق. وإخوته علی وخزیمة وعبید.

وروی الشیخ فی یب، عن الحسین بن سعید، عنه، عن العبد الصالح علیه السلام، حدیث التطوع یوم الجمعة، کما فی جمال الأسبوع. (۲۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، یزید بن حماد الأنباری (۱)، الحسین بن الحسن الحسینی (۱)، عبد الله بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، یعقوب بن یاسر (۱)، یعقوب بن یقطین (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، الحسین بن سعید (۱)، یعقوب بن نعیم (۱)

۱۶۴۶۴ - یعقوب بن یوسف بن حازم:

لم یذکروه. روی الصدوق فی أمالیه ص ۱۳۷ عن محمد بن أحمد بن علی بن أسد، عنه، عن عمر بن إسماعیل بن مجالد - الخ.

۱۶۴۶۵ - یعقوب بن یوسف بن زیاد الضبی الضریر:

لم یذکروه. روی ابن عقدة، عنه روایات کثیرة تفید حسن عقیدته وکماله. و هو یروی عن نصر بن مزاحم وحسن بن حماد وأحمد بن حمدان الهمدانی ومحمد بن إسحاق بن عمار وأحمد بن حماد. فراجع أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۵۴ و ۲۶۰ و ۲۶۱ و ۲۷۷ و ۲۷۸ و ۳۴۱ و ۳۴۳ و ۳۴۵ مکررا، وج ۲ / ۴۵ و ۲۶۱ و ۲۶۲.

وکذا فی أمالی الصدوق، عن ابن عقدة، عنه، کما فیه ص ۲۳۳. وسائر مواضع روایاته الشریفة فی کمبا ج ۹ / ۳۹ و ۲۶۷ و ۴۵۵، وکتاب العشرة ص ۸۹، و کتاب الطهارة ص ۴۰، وکتاب الصلاة ص ۷۸۶، وکتاب الإیمان ص ۱۳۶ و ۲۶۳، وجد ج ۳۵ / ۲۰۸، وج ۳۸ / ۳۱، وج ۴۰ / ۱۲۰، وج ۶۸ / ۱۲۸، و ج ۶۹ / ۱۷۵، وج ۸۰ / ۱۷۰، وج ۹۰ / ۷۴.

ووقع فی طریق الشیخ فی ست، عن ابن عقدة، عنه، عن نصر بن مزاحم کتاب زید بن وهب فی الخطب.

۱۶۴۶۶ - یعقوب بن یوسف الضراب الغسانی:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة والسید فی جمال الأسبوع، عن الحسین بن محمد بن عامر الأشعری القمی، عنه، حدیث حجه فی سنة ۲۸۱ وتشرفه بلقاء مولانا الحجة المنتظر علیه السلام وورود نسخة الصلوات علی الأئمة علیهم السلام بأسمائهم و صفاتهم ومناقبهم. فراجع کمبا ج ۱۳ / ۱۰۸، وکتاب الدعاء ص ۸۴، وجد ج ۵۲ / ۱۷، وج ۹۴ / ۷۸، وجمال الأسبوع ص ۴۵۹، ودلائل الطبری ص ۳۰۰.

۱۶۴۶۷ - یعقوب بن یوسف بن عاصم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الطبری فی بشارة المصطفی، عن أحمد بن یعقوب بن عبد الجبار، عنه، عن عبد الله بن الحسین بن الحکم، روایة کریمة فی الفضائل.

(۲۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، محمد بن أحمد بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، عمر بن إسماعیل (۱)، یعقوب بن یوسف (۴)، أحمد بن حماد (۱)، زید بن وهب (۱)، نصر بن مزاحم (۲)، الحج (۱)، الصّلاة (۲)، الطهارة (۱)

فراجع جد ج ۳۸ / ۳۷، وکمبا ج ۹ / ۲۶۸.

۱۶۴۶۸ - یعقوب بن یوسف القزوینی أبو عمرو:

لم یذکروه. روی أحمد بن عبد الله الفقیه، عنه - الخ.

۱۶۴۶۹ - یعقوب بن یوسف بن یعقوب:

لم یذکروه. هو الفقیه شیخ لأهل الری روی عنه الصدوق فی أمالیه ص ۴۷ عنه مکررا روایتین فی أن علیا علیه السلام خیر البشر لا یشک فیه إلا منافق وکافر، و کمبا ج ۹ / ۲۶۱، وجد ج ۳۸ / ۵.

۱۶۴۷۰ - یعلی بن أمیة:

من شرار أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. کان ذا منزلة عظیمة عند عثمان. وهو ناصر عثمان. وذلک لما أعطاه عثمان من أموال الناس. کتاب الغدیر ج ۸ / ۲۸۴. وهو متحد مع یعلی بن منیة الآتی.

۱۶۴۷۱ - یعلی بن زید بن جذعان:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۱۳۹ عن هلال بن عبد الرحمن، عنه، عن سعید بن المسیب، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله فی رؤیاه عجائب.

وذکره فی کتاب فضائل الأشهر الثلاثة ص ۱۱۲ مثله إلا أنه فیه: هلال بن عبد الله.

۱۶۴۷۲ - یعلی بن عمران أبو أیوب:

لم یذکروه. هو من ولد جریر بن عبد الله. وقع فی طریق الصدوق فی نسختین من کمال الدین عن علی بن حرب الموصلی الطائی، عنه، عن مخزوم بن هانی المخزومی.

۱۶۴۷۳ - یعلی بن مرة بن وهب الثقفی أبو مرازم:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. شهد الحدیبیة وبایع بیعة

(۲۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، سعید بن المسیب (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، جریر بن عبد الله (۱)،

یعلی بن أمیة (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، یعقوب بن یوسف (۲)، یعلی بن مرة (۱)، الشهادة (۱)، الحرب (۱)، الهلال (۲) الرضوان وشهد خیبر والفتح وهوازن والطائف.

قال المامقانی بعد ذلک: وروی روایة فی فضل الحسین علیه السلام ولم أعرف عاقبة أمره. انتهی.

أقول: هو من رواة حدیث الغدیر وحدیث المناشدة یوم الرحبة، کما فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۶۰.

وروی المفید بإسناده، عن عمر بن عبد الله بن یعلی بن مرة، عن أبیه، عن جده یعلی قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول لعلی بن أبی طالب: یا علی أنت ولی الناس من بعدی، فمن أطاعک فقد أطاعنی ومن عصاک فقد عصانی.

کمبا ج ۹ / ۲۹۲، وجد ج ۳۸ / ۱۳۵.

وروی أیضا أنه قال: کنت جالسا عند النبی صلی الله علیه وآله إذ دخل علی بن أبی طالب علیه السلام، فقال النبی صلی الله علیه وآله: کذب من زعم أنه یتوالانی ویحبنی وهو یعادی هذا ویبغضه. والله لا یبغضه ویعادیه إلا کافر أو منافق أو ولد زنیة. کمبا ج ۹ / ۴۰۵، وجد ج ۳۹ / ۲۶۴.

وغیر ذلک فی بشا ص ۱۵۶ و ۲۷۴. وذکره فی حلیة الأبرار ج ۱ / ۵۶۰ یعلی بن قرة، ونقل عنه حدیث فضل الحسین علیه السلام. وتقدم فی ابنه الحارث روایته عن أبیه، عن جده. وله نسخة یرویها عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۶۴۷۴ - یعلی بن منیة:

مذموم ملعون جهز حزب الشیطان حزب عائشة لغزوة الجمل بستمائة بعیر و ستمائة ألف درهم وغیرها. کمبا ج ۸ / ۴۲۳، وجد ج ۳۲ / ۱۴۴.

وفی مکتوب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام: أعانهم علی یعلی بن منیة بأصوع الدنانیر. والله لئن استقام أمری لأجعلن ماله فیئا للمسلمین - الخ.

۱۶۴۷۵ - یعمر بن أسید الحضرمی:

من أتباع معاویة یوم صفین. قتله هانی بن نمر المذکور.

(۲۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، عمر بن عبد الله بن یعلی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، خیبر (۱)، حدیث الغدیر (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، القتل (۱)

۱۶۴۷۶ - یقطین:

والد علی وإخوته. کان فی خدمة أبی العباس السفاح والمنصور والمهدی، و مع ذلک کان یتشیع. قصة أمر المنصور والمهدی بعده إیاه بحفر بئر عجیب.

فراجع کمبا ج ۵ / ۹۸، وجد ج ۱۱ / ۳۵۶.

استجارته بمولانا الصادق علیه السلام فی خراج کان علیه فی الأهواز، فکتب مولانا الصادق علیه السلام رقعة صغیرة إلی والی الأهواز. فأکرمه ونعمه وقاسم أمواله معه نصفین، کما فی کتاب أعلام الدین للدیلمی وکتاب العدة. ورواه فی الاختصاص وفیه مکان الصادق علیه السلام الکاظم علیه السلام. فراجع کمبا ج ۱۱ / ۱۶۶، وجد ج ۴۷ / ۲۰۷.

وقال لابنه علی: ما بالنا قیل لنا فکان وقیل لکم فلم یکن؟ وجوابه. کمبا ج ۲ / ۱۴۲، وجد ج ۴ / ۱۳۲.

جملة من روایات یقطین فی کامل الزیارة ص ۳۲۳، وکمبا ج ۲۲ / ۳۰۲، و ج ۲۳ / ۴۲، وجد ج ۱۰۲ / ۲۹۹، وج ۱۰۳ / ۱۸۱.

ما یفید ذمه فی کمبا ج ۱۱ / ۲۸۰، وج ۱۳ / ۱۳۱، وجد ج ۴۸ / ۱۵۸، و ج ۵۲ / ۱۰۲.

۱۶۴۷۷ – یقطین الجوالیقی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر وسعد بن عبد الله فی منتخب البصائر، عن محمد بن سلیمان، عنه، عن قلقلة، عن أبی جعفر علیه السلام، ما یفید حسنه وکماله. فراجع کمبا ج ۱۴ /، ۳۱۳، وجد ج ۶۰ / ۱۲۰ مثله.

۱۶۴۷۸ – یمان التمار:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی صالح بن محمد وصالح بن خالد، عنه أخبار غیبة ولی العصر علیه السلام، کما فی غیبة النعمانی ص ۸۸، والکافی باب الغیبة. ونقلهما فی کمبا ج ۱۳ / ۱۳۹، وجد ج ۵۲ / ۱۳۴.

(۲۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، یمان التمار (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، صالح بن خالد (۱)، صالح بن محمد (۱)، العصر (بعد الظهر) (۱)

۱۶۴۷۹ – یمان بن جابر:

والد حذیفة من شهداء أحد. قتله واحد من المسلمین بزعم أنه من المشرکین، کما فی منتخب التواریخ.

۱۶۴۸۰ – یمان بن رئاب:

هو أخو علی بن رئاب. تقدم فی أخیه علی أنه من علماء الخوارج.

۱۶۴۸۱ – یمان بن سعید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن جعفر بن درستویه، عنه، عن یحیی بن عبد الله، حدیث معجزة الرسول صلی الله علیه وآله فی الناقة. کمبا ج ۶ / ۲۹۳، و جد ج ۱۷ / ۴۰۳.

۱۶۴۸۲ – یمان بن عبید الله:

لم یذکروه. روی الکلینی فی الکافی ج ۲ / ۳۷۹ بإسناده، عن ابن مسکان، عنه ذم من سب علیا علیه السلام ومن سب أولیاء الله. ونقله فی کتاب العشرة ص ۶۰، وجد ج ۷۴ / ۲۲۰.

۱۶۴۸۳ – یمان بن الفتح بن دینار:

لم یذکروه. کان مع جماعة تشرفوا فی الحج بلقاء الحجة المنتظر صلوات الله علیه مع محمد بن القاسم العلوی، کما فی دلائل الطبری ص ۲۹۵.

۱۶۴۸۴ – یوحنا الدیلمی:

أحب الناس إلی المسیح علیه السلام. وفی احتجاج الرضا علیه السلام أنه العدل المقدم عند المسیح عیسی علیه السلام. جد ج ۱۰ / ۳۰۲، وکمبا ج ۴ / ۱۶۱.

۱۶۴۸۵ – یوحنا بن سراقیون النصرانی:

أسلم ببرکة التربة الشریفة. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۷، وجد ج ۴۵ / ۳۹۹.

(۲۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، النبی عیسی بن مریم علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن القاسم العلوی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، علی بن رئاب (۱)، الخوارج (۱)، الحج (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، السب (۲)

۱۶۴۸۶ – یوسف بن إبراهیم:

روی العیاشی فی تفسیره سورة الأعراف ص ۱۵ عنه قال: دخلت علی أبی عبد الله صلوات الله علیه وعلی جبة خز - الخ. ورواه فی المستدرک والبرهان عنه مثله.

۱۶۴۸۷ - یوسف بن إبراهیم الطاطری أبو داود:

وقع فی طریق مشیخة الفقیه. روی کتابه عن محمد بن سنان.

وروی العیاشی عنه، کما فی تفسیره ج ۱ / ۲۰۸. ولعله منسوب إلی جده وأبوه محمد.

وفی الکافی باب القوم یجتمعون علی الصید، عن صفوان بن یحیی، عن الحکم بن أیمن، عنه، عن الصادق علیه السلام.

۱۶۴۸۸ - یوسف الأبزاری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکافی والبصائر، عن جعفر بن محمد بن مالک، عنه، عن المفضل. کمبا ج ۶ / ۲۶۶ و ۲۳۰، وجد ج ۱۷ / ۱۳۵ و ۱۵۱.

۱۶۴۸۹ - یوسف بن أبی حماد:

لم یذکروه. روی القمی فی تفسیره سورة الکهف ص ۴۰۳ عن أبیه، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، حدیث الخضر. ورواه فی البرهان والبحار عنه مثله.

۱۶۴۹۰ - یوسف بن أبی یعقوب بیاع الأرز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی باب التوبة، عن محمد بن سنان، عنه، عن جابر. ونقله فی کمبا ج ۳ / ۱۰۳، وجد ج ۶ / ۴۱.

وقیل باتحاده مع یوسف بن السخت الآتی.

۱۶۴۹۱ - یوسف بن أحمد الجعفری:

لم یذکروه. هو الذی حج سنة ست وثلاثمائة وجاور مکة إلی تسع و ثلاثمائة، ثم انصرف وفی الطریق تشرف بزیارة الحجة المنتظر صلوات الله علیه،

(۲۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، یوسف (بن) أبی یعقوب بیاع الأرز (۱)، یوسف بن إبراهیم الطاطری (۱)، یوسف بن أبی حماد (۱)، یوسف بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد بن مالک (۱)، یوسف الابزاری (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، یوسف بن السخت (۱)، سورة الأعراف (۱)، سورة الکهف (۱)، محمد بن سنان (۲)، الصّلاة (۱)، الحج (۱)، الصید (۱)

کما نقله الشیخ والراوندی فی غط ویج مثله. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۵، وجد ج ۵۲ / ۵.

۱۶۴۹۲ - یوسف بن أحمد العریضی العلوی الحسینی:

لم یذکروه. روی عنه العلامة. ابنه أحمد المذکور.

۱۶۴۹۳ - یوسف الأخضر:

لم یذکروه. هو ابن إبراهیم بن موسی الجون المذکور نسبه فیه.

۱۶۴۹۴ - یوسف بن أسباط:

لم یذکروه. روی عن أبیه، عن مولانا السجاد صلوات الله علیه، کما فی حلیة الأبرار ج ۲ / ۴۰ عن کشف الغمة.

۱۶۴۹۵ - یوسف بن إسماعیل:

لم یذکروه. روی محمد بن أحمد، عنه، کما فی مکا باب ۱۱ آداب المریض.

۱۶۴۹۶ – یوسف بن إسماعیل بن علی الشواء الکوفی الحلی:

لم یذکروه. هو من بواقع الشعر والأدب والفضیلة والجلالة. توفی سنة ۶۳۵.

فراجع کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ / ۴۰۹.

۱۶۴۹۷ – یوسف بن ثابت بن أبی سعید أبو أمیة:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ثقة بلا خلاف. جملة من روایاته فی سن ج ۱ / ۱۵۹ عن ثعلبة بن میمون، عنه، عن الصادق علیه السلام.

وفیه ص ۱۶۶ عن علی بن رئاب وابن بکیر، عنه. وله کتاب البشارات. و کمبا ج ۷ / ۸۹ و ۳۹۸ و ۳۹۴، وجد ج ۲۴ / ۴۳، وج ۲۷ / ۱۷۰ و ۱۹۰.

۱۶۴۹۸ – یوسف بن جابر:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر صلوات الله علیه. ووقع فی طریق الشیخ فی یب باب من إلیه الحکم وأقسام القضاة. ورواه فی کمبا ج ۱ / ۸۵، وجد ج ۲ / ۶۲.

(۲۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب کشف الغمة للإربلی (۱)، ثابت بن أبی سعید (۱)، إبراهیم بن موسی (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، علی بن رئاب (۱)، یوسف بن جابر (۱)، محمد بن أحمد (۱)، المرض (۱)

وفی مستدرک السفینة ج ۴ / ۱۴۰ لغة (رشا) جملة من روایاته.

۱۶۴۹۹ – یوسف بن جعفر بن إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن جعفر الطیار:

لم یذکروه. هو جد محمد بن یعقوب بن محمد بن یوسف الذی روی عنه الصدوق فی کتابه التوحید باب تفسیر قل هو الله. ونقله فی کمبا ج ۲ / ۷۰، وجد ج ۳ / ۲۲۱. وتقدم أبوه وأجداده.

۱۶۵۰۰ – یوسف بن حاتم جمال الدین الفقیه الشامی تلمیذ المحقق:

لم یذکروه. وله کتاب الأربعین عن الأربعین فی فضائل أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. جد ج ۳۹ / ۲۷۷، وکمبا ج ۹ / ۴۰۸. وعد فیمن روی عن السید ابن طاووس. وله کتاب الدر النظیم نقل منه فی المستدرک ج ۱ / ۳۵۸.

۱۶۵۰۱ – یوسف بن حارث:

من أصحاب أبی جعفر صلوات الله علیه الأول أو الثانی. وکنیته أبو بصیر و الصحیح أبو نصر بالنون والصاد.

۱۶۵۰۲ – یوسف بن حارث:

لم یذکروه. روی الحسن بن محمد القمی فی تاریخ قم، عنه، عن محمد بن جعفر الأحمر، کما فی مستدرک الوسائل ج ۲ / ۴۰۰.

وروی محمد بن أحمد، عنه، عن محمد بن عبد الرحمن العرزمی، کما فی التوحید باب القضاء والقدر.

۱۶۵۰۳ – یوسف بن الحکم الحناط:

لم یذکروه. روی محمد بن عمر الجعابی، عنه، عن داود بن رشید. إرشاد المفید ص ۱۷.

(۲۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، أبو بصیر (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی (۱)، الحسن بن محمد القمی (۱)، محمد بن عمر الجعابی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یوسف بن حاتم (۱)، الحکم الحناط (۱)، محمد بن یعقوب

(۱)، جمال الدین (۱)، محمد بن یوسف (۱)، یوسف بن جعفر (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، محمد بن عبد (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

۱۶۵۰۴ - یوسف بن زیاد أبو یعقوب:

منسوب إلی جده، فهو یوسف بن محمد بن زیاد. من أصحاب مولانا العسکری صلوات الله علیه. ما یفید ذلک. کتاب الإیمان ص ۱۴۵، وجد ج ۶۸ / ۱۶۰.

ویستفاد من أوائل تفسیر العسکری علیه السلام مدحه ووثاقته. فهو ثقة وفاقا لجمع منهم العلامة المامقانی.

۱۶۵۰۵ - یوسف بن السخت البصری أبو یعقوب بیاع الأرز:

من أصحاب العسکری علیه السلام. جملة من روایاته فی کمبا ج ۱۲ / ۱۴۲ مکررا، وجد ج ۵۰ / ۱۸۳.

ونسبه ابن الغض إلی الارتفاع فی القول ولعله لما رواه العیاشی فی تفسیره ج ۱ / ۱۶ عنه أنه رأی فی التوقیع الشریف فکان فیه: الذی یجب علیکم ولکم أن تقولوا إنا قدوة الله وأئمة وخلفاء الله فی أرضه وأمناؤه علی خلقه وحججه فی بلاده، نعرف الحلال والحرام ونعرف تأویل الکتاب وفصل الخطاب. ونقله فی کتبا القرآن ص ۲۶، وجد چ ۹۲ / ۹۶.

أقول: وقد أثبتنا فی کتابنا المستطرفات حسنه ومدحه.

۱۶۵۰۶ - یوسف السراج:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید ابن طاووس فی حدیث شریف فی تفصیل شجرة طوبی ومدح الشیعة، کما فی کتاب الإیمان ص ۱۲۱، وجد ج ۶۸ / ۷۱.

۱۶۵۰۷ - یوسف بن سعید الأرحبی:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن عبید الله بن موسی العبسی.

أمالی المفید مج ۱۳.

۱۶۵۰۸ - یوسف بن صهیب:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه وروی عنه، کما فی جد ج ۱۹ / ۸۸، وکمبا ج ۶ / ۴۲۳.

(۲۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السید إبن طاووس (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، یوسف بن محمد بن زیاد (۱)، عبید الله بن موسی (۱)، یوسف بن السخت (۱)، یوسف بن صهیب (۱)، القرآن الکریم (۱)

وعنه روضة الکافی روایة الحکم بن مسکین، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

۱۶۵۰۹ - یوسف الطاطری: هو ابن إبراهیم المذکور.

۱۶۵۱۰ - یوسف بن عبد الرحمن:

لم یذکروه. رفع الحدیث إلی الحارث الأعور، عن أمیر المؤمنین علیه السلام حدیث فضل القرآن. تفسیر العیاشی ج ۱ / ۳.

۱۶۵۱۱ - یوسف بن عبد الرحمن الکناسی الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی محمد بن عیسی بن عبید الیقطینی، عنه، عن الحسن بن زیاد العطار. کمبا ج ۱ / ۵۴، وجد ج ۱ / ۱۶۶.

وفی کامل الزیارة ص ۱۸۶ بإسناده، عن فضالة بن أیوب (من أصحاب الاجماع)، عن یوسف الکناسی، عن الصادق علیه السلام.

وفیه ص ۲۰۱ و ۲۵۳ عن فضالة بن أیوب، عن نعیم بن الولید، عنه، عنه علیه السلام.

وفی سن ج ۱ / ۹۹ عن إدریس بن الحسن، عنه، عن ابن مسکان.

۱۶۵۱۲ - یوسف العجلی:

لم یذکروه. روی العیاشی عنه قال: سألت أبا جعفر صلوات الله علیه عن قول الله: (وأخذن منکم میثاقا غلیظا)، کما فی شئ ج ۱ / ۲۲۹.

۱۶۵۱۳ - یوسف بن عطیة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن عبد الجبار بن العلاء، عنه، عن ثابت حدیث الفضائل ووصایة أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۱۷ / ۳۶۰، وکمبا ج ۶ / ۲۸۳.

۱۶۵۱۴ - یوسف بن عقیل البجلی الکوفی:

ثقة قلیل الحدیث. قاله جش وست وغیرهما ولا خلاف فیه. وروی هو و

(۲۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الحسن بن زیاد العطار (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، یوسف بن عبد الرحمن (۲)، فضالة بن أیوب (۲)، الحارث الأعور (۱)، نعیم بن الولید (۱)، إدریس بن الحسن (۱)، یوسف الطاطری (۱)، یوسف الکناسی (۱)، الحکم بن مسکین (۱)، یوسف بن عقیل (۱)، القرآن الکریم (۱)

عاصم بن حمید کتاب القضایا لمحمد بن قیس.

أقول: وروی عن الباقر صلوات الله علیه، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۵۷۲.

وابنه أحمد تقدمت روایته عن أبیه.

وروی محمد بن الحسین الصوفی، عنه، عن إسحاق بن راهویه. التوحید باب ۱.

۱۶۵۱۵ - یوسف بن علی بن أحمد الطبری:

لم یذکروه. روی فی جامع الأحادیث ص ۸ عن الحسین بن أحمد الأسدی، عنه، عن إبراهیم بن الحسین بن داود القطان روایات تزید عن عشرة.

۱۶۵۱۶ - یوسف بن عمار بن حیان الصیرفی:

ثقة، کما عن جماعة. وهو مع إخوانه إسحاق وإسماعیل وقیس ویونس أهل بیت کبیر من الشیعة تقدموا.

۱۶۵۱۷ - یوسف بن عمر:

لم یذکروه. مذموم ملعون. کمبا ج ۹ / ۵۷۸، وج ۱۱ / ۴۸، وجد ج ۴۱ / ۲۸۵، و ج ۴۶ / ۱۷۲.

۱۶۵۱۸ - یوسف بن عمران:

لم یذکروه. روی الحسین بن سعید، عن محمد بن سنان، عنه، عن یعقوب بن شعیب، عن الصادق علیه السلام، حدیث ما أوحی الله إلی آدم. کمبا ج ۱۷ / ۱۳، وجد ج ۷۷ / ۴۳.

والخصال عن البرقی، عن أبیه، عن محمد بن سنان، عنه - الحدیث. کتاب الدعاء ص ۵۵، وکمبا ج ۵ / ۷۰، وجد ج ۱۱ / ۲۵۷، وج ۹۳ / ۳۶۳.

وأبوه عمران بن میثم التمار ثقة بلا خلاف، کما فی الکافی باب الانصاف و العدل، وکذا الوافی. وفی رجال الکشی ص ۵۵ عن یوسف بن عمران المیثمی حدیث شهادته. ونقله فی جد ج ۴۲ / ۱۳۰، وکمبا ج ۹ / ۶۳۱.

(۲۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، میثم بن یحیی

التمار النهروانی (۱)، کتاب رجال الکشی (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، یوسف بن عمار بن حیان (۱)، یوسف بن عمران المیثمی (۱)، إسحاق بن راهویه (۱)، إبراهیم بن الحسین (۱)، الحسین بن أحمد (۱)، الحسین بن سعید (۱)، محمد بن الحسین (۱)، عاصم بن حمید (۱)، علی بن أحمد (۱)، محمد بن سنان (۲)، محمد بن قیس (۱)، الشهادة (۱)

۱۶۵۱۹ - یوسف بن کلیب المسعودی:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی فی کتابه الغیبة عن یحیی بن زکریا بن شیبان، عنه، عن الحکم بن سلیمان. کمبا ج ۱۳ / ۱۴۰، وجد ۵۲ / ۱۳۸.

وروی عن ابن البطائنی حدیث ظهور ولی العصر صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۳ / ۱۹۰، وجد ج ۵۲ / ۳۴۸.

ووقع فی طریق الشیخ عن الحسن بن عبد الواحد، عنه، عن عامر بن کثیر. کمبا ج ۲۲ / ۲۶، وجد ج ۱۰۰ / ۱۹۰. وسائر روایاته فی کمبا ج ۹ / ۱۱۵، وجد ج ۳۶ / ۱۶۵.

وفی بشا ص ۲۳۶ روایته عن هارون بن الحسن. وفی أمالی المفید مج ۴۰ روی الثقفی، عنه، عن معاویة بن هشام. وفی إرشاده، عنه، عن سفیان بن زید. وابنه مسعود بن یوسف تقدم.

۱۶۵۲۰ - یوسف الکناسی: هو ابن عبد الرحمن المذکور.

۱۶۵۲۱ - یوسف بن مازن الراشی (الراسبی، کما فی إعلام الوری):

لم یذکروه. روی محمد بن بحر الشیبانی فی کتابه، عن القاسم بن الفضل، عنه تفسیر حدیثه فی معنی صلح الحسن المجتبی علیه السلام لمعاویة.

۱۶۵۲۲ - یوسف بن محمد بن إبراهیم:

لم یذکروه. روی صفوان، عنه، کما عن یب وعن یه فی باب ما یصلی فیه وما لا یصلی.

۱۶۵۲۳ - یوسف بن محمد بن زیاد: تقدم منسوبا إلی جده.

۱۶۵۲۴ - یوسف بن محمد بن علی بن یعقوب المؤدب:

لم یذکروه. روی عنه أبو القاسم بن الثلاج، الحدیث النبوی صلی الله علیه وآله:

علی مع الحق والحق مع علی - الخ، کما عن تاریخ بغداد.

(۲۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب تاریخ بغداد للخطیب البغدادی (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، صلح (یوم) الحدیبیة (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، یوسف بن محمد بن إبراهیم (۱)، یوسف بن محمد بن زیاد (۱)، الحسن بن عبد الواحد (۱)، محمد بن علی بن یعقوب (۱)، الحکم بن سلیمان (۱)، یوسف الکناسی (۱)، عامر بن کثیر (۱)، محمد بن بحر (۱)، الصّلاة (۳)، العصر (بعد الظهر) (۱)

۱۶۵۲۵ - یوسف بن موسی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۱ / ۱۸۱، والخصال ج ۲ / ۱۴۴.

۱۶۵۲۶ - یوسف بن موسی بن عیسی بن عبد الله:

لم یذکروه. قال: أخبرنی أبی، عن أبیه، عن جده أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، عن النبی صلی الله علیه وآله أن مثله کمثل عیسی. کمبا ج ۹ / ۶۲، وجد ج ۳۵ / ۳۲۲. وفیه عن جده، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. وکذا فی نسختین أخریین.

۱۶۵۲۷ - یوسف بن موسی القطان:

لم یذکروه. روی الحسین بن بهرام عنه، کما تقدم.

۱۶۵۲۸ - یوسف بن المیال بن کامل:

لم یذکروه. روی علی بن محمد بن یوسف البزاز والحسن بن محمد بن یحیی الفحام، عنه وعبد الله بن مسلم بن ثابت قالا: أخبرنا محمد بن (محمد بن - خ) عبد الباقی البزاز، کما فی الإقبال ص ۵۸۶.

۱۶۵۲۹ - یوسف بن نفیس البغدادی: لم یذکروه. روی عن عبد الملک بن هارون، کما تقدم.

۱۶۵۳۰ - یوسف بن یحیی الإصفهانی: لم یذکروه. تقدم فی أحمد بن صالح.

۱۶۵۳۱ - یوسف بن یزید:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم صفین. وروی نصر، عن عمر بن سعد، عنه، عن عبد الله بن عوف بن الأحمر قضایا أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۱۱۶ و ۱۶۰ و ۱۶۱ وغیره.

(۲۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، عبد الملک بن هارون (۱)، علی بن محمد بن یوسف (۱)، عیسی بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن محمد (۱)

۱۶۵۳۲ - یوسف بن یزید:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق. جملة من روایاته فی کمبا ج ۱۴ / ۱۴۴، و جد ج ۵۸ / ۲۲۴.

۱۶۵۳۳ - یوسف بن یعقوب:

عد من أصحاب الکاظم صلوات الله علیه. وقیل: إنه واقفی. ویدفعه ما رواه کش بإسناده، عنه قال: قلت لأبی الحسن الرضا علیه السلام: أعطی هؤلاء الذین یزعمون أن أباک حی من الزکاة شیئا؟ قال: لا تعطهم فإنهم کفار مشرکون زنادقة، کما فی کمبا ج ۲۰ / ۱۹، وج ۱۱ / ۳۱۱، وجد ج ۴۸ / ۲۶۳، وج ۹۶ / ۶۹.

۱۶۵۳۴ - یوسف بن یعقوب:

لم یذکروه. نذر مائة دینار للإمام الهادی علیه السلام لخلاصه من شر المتوکل.

وکان نصرانیا. فرأی منه معجزات ودلائل ولم یسلم. وأخبره الإمام بذلک و بنجاته وإسلام ابنه. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۳، وجد ج ۵۰ / ۱۴۴.

۱۶۵۳۵ - یوسف بن یعقوب أخو یونس:

کان فطحیا ذکره الصدوق فی مشیخة الفقیه فی المعتمدین. روی کتابه محمد بن سنان.

سن ج ۲ / ۴۰۸: عن سعدان، عن یوسف بن یعقوب، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وروی یوسف، عن أخیه، عن أبی جعفر علیه السلام فی أصناف الشیعة فی کمبا ج ۱۷ / ۱۶۷، وجد ج ۷۸ / ۱۸۶. والظاهر أن المراد بأخیه یونس بن یعقوب.

ویمکن التعدد فیه.

وروی عنه أخوه یونس. کمبا ج ۱۴ / ۹۲۴، وجد ج ۶۶ / ۵۳۱.

۱۶۵۳۶ - یوسف بن یعقوب الجعفی:

له کتاب نقل منه ابن عقدة، عن إسماعیل بن مهران. غیبة النعمانی ص ۲۳. و هو من أصحاب الصادق علیه السلام روی عنه وعن جابر.

(۲۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن

محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، یوسف بن یعقوب الجعفی (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یوسف بن یعقوب (۴)، یونس بن یعقوب (۱)، محمد بن سنان (۱)، الزکاة (۱)

۱۶۵۳۷ - یوسف بن یعقوب الزعفرانی أبو یعقوب:

لم یذکروه. روی الطب عنه ص ۱۰۰.

۱۶۵۳۸ - یوسف بن یعقوب القصار:

لم یذکروه. روی الکراجکی فی کتاب التفضیل ص ۱۲ عن أبی القاسم الهمدانی، عنه، عن عبد الرحمن بن شریک، عن أبیه، عن الأعمش.

۱۶۵۳۹ - یوسف بن یعقوب المقری بواسط:

لم یذکروه. روی النعمانی فی غیبته ص ۱۳ عن الحسین بن محمد، عنه، عن خلف البزاز.

۱۶۵۴۰ - یوسف الیهودی:

لم یذکروه. قضایاه حین ولادة النبی صلی الله علیه وآله. جد ج ۱۵ / ۲۷۰، و کمبا ج ۶ / ۶۳.

۱۶۵۴۱ - یونس بن إبراهیم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی روایة شریفة، کما فی کمبا ج ۹ / ۴۱۴، و جد ج ۳۹ / ۳۰۱.

۱۶۵۴۲ - یونس أبو یعقوب الجعفی:

لم یذکروه. روی عن جابر، عن الباقر علیه السلام ما تقدم فی عثمان بن سعید.

۱۶۵۴۳ - یونس بن أبی إسحاق (إسحاق) السبیعی:

عده الشیخ فی أصحاب الصادق صلوات الله علیه. وعن مقاتل الطالبیین أنه و أخاه عیسی بن أبی إسحاق فیمن خرج مع إبراهیم بن عبد الله بن الحسن من أهل العلم و الفقه ونقلة الآثار. انتهی. وهو محدث زاهد، کما یأتی فی باب الکنی.

وروی نصر بن مزاحم فی کتاب صفین عنه، کما فیه ص ۱۸۴ و ۲۶۷.

(۲۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مقاتل الطالبیین لأبو الفرج الأصفهانی (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، یونس بن أبی إسحاق (۱)، أبو یعقوب الجعفی (۱)، یونس بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، یوسف بن یعقوب (۳)، الحسین بن محمد (۱)، عثمان بن سعید (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

وفی باب الکنی یأتی أن اسم أبیه عمرو بن عبد الله. وهو ابن أخت یزید بن الحصین الشهید الطف. وتقدم ابنه إسرائیل. وفی عدی بن أرطاة روایته الأخری.

۱۶۵۴۴ - یونس بن أبی الفضل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل الصفار فی کتابه البصائر الجزء ۳ باب ۸ عن الحسین بن أحمد المنقری، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال: ما من لیلة جمعة إلا ولأولیاء الله فیها سرور. قلت: کیف ذلک جعلت فداک؟ قال: إذا کانت لیلة الجمعة وافی رسول الله صلی الله علیه وآله العرش ووافی الأئمة العرش و وافیت معهم، فما أرجع إلا بعلم مستفاد. ولولا ذلک لنفد ما عندنا. ونقله فی کمبا ج ۷ / ۲۹۷، وجد ج ۲۶ / ۹۰.

یستفاد منه أنه من حسان أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۶۵۴۵ - یونس بن أبی یعفور:

لم یذکروه. روی إسماعیل بن أبان، عنه، عن الصادق علیه السلام. غیبة النعمانی ص ۱۶۴.

وروی عن أخیه عبد الله، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: مروان خاتم بنی مروان، وإن خرج محمد بن عبد الله قتل. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۷، وجد ج ۴۷ / ۱۴۹.

وروایته الأخری عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۶۷، وجد ج ۴۷ / ۲۱۱.

۱۶۵۴۶ - یونس بن أبی یعفور الجعفی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا عنه، عن جابر، عن أبی جعفر صلوات الله علیه أنه قال: لن یغفر الله إلا لنا ولشیعتنا. إن شیعتنا هم الفائزون یوم القیامة.

کتاب الإیمان ص ۱۳۶، وجد ج ۶۸ / ۱۲۹.

۱۶۵۴۷ - یونس بن أبی یعفور الکوفی:

من أصحاب الصادق والباقر صلوات الله علیهما. روی عنه یونس بن یعقوب. و

(۲۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، الحسین بن أحمد المنقری (۱)، یونس بن أبی یعفور (۳)، إسماعیل بن أبان (۱)، عمرو بن عبد الله (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)

اسم أبی یعفور قیس بن یعقوب من بنی أشیم. کذا فی رجال الشیخ فی الموضعین.

۱۶۵۴۸ - یونس بن أبی یعقوب:

کوفی. کذا عنونه الشیخ فی رجاله فی باب أصحاب الباقر علیه السلام (۱۶).

وروی الطبری فی بشا ص ۴۷ بإسناده، عن عباد بن یعقوب، عنه. کمبا ج ۳ / ۲۴۲، وجد ج ۷ / ۱۷۵.

وروی إسماعیل بن أبان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. دلائل الطبری ص ۲۶۱.

وعن أبی الفرج، عنه، عن الصادق علیه السلام حدیث صلة الرحم للمنصور.

۱۶۵۴۹ - یونس بن أرقم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین فی حدیث خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام وقوله: سلونی قبل أن تفقدونی، وسؤال صعصعة عنه: متی یخرج الدجال؟ ونقله فی کمبا ج ۱۳ / ۱۵۳، وجد ج ۵۲ / ۱۹۲.

وروی إسماعیل بن أبی زیاد، عنه، عن أبان بن أبی عیاش. کمبا ج ۹ / ۱۶۲، وجد ج ۳۶ / ۳۸۳. وتقدم فی خالد القطوانی روایته.

۱۶۵۵۰ - یونس بن أرقم العنزی:

لم یذکروه. هو زیدی، کما فی القاموس فی المفضل بن محمد.

۱۶۵۵۱ - یونس بن الأرقم بن عوف:

لم یذکروه. روی أبو عبد الرحمن المسعودی، عنه جملة من قضایا صفین. کتاب صفین ص ۲۱۵.

۱۶۵۵۲ - یونس بن أرقم الکوفی: لم یذکروه. تقدم فی محمد بن قیس روایته.

۱۶۵۵۳ - یونس بن إسحاق:

لم یذکروه. روی وکیع، عنه، عن یزید بن أبی مریم، عن أبی الجوزاء، عن الحسن

(۲۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن أبی زیاد (۱)، أبو عبد الرحمن المسعودی (۱)، إسماعیل بن أبان (۱)، صلة الرحم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، قیس بن یعقوب (۱)، المفضل بن محمد (۱)، محمد بن قیس (۱)، الفرج (۱)

المجتبی صلوات الله علیه. بشا ص ۲۵۸.

۱۶۵۵۴ - یونس بن بکار:

روی البرقی، عن أبیه، عن أبی طالب، عنه، عن أبیه، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام فی قول الله عز وجل: (ولو أنهم فعلوا ما یوعظون به) فی علی (لکان خیرا لهم)، کما فی الکافی ج ۱ / ۴۱۷ ح ۲۸.

ورواه بسند آخر، عن عبد العظیم، عن بکار، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام قال: هکذا نزلت الآیة: (ولو أنهم) - وساقه إلی آخره مثله، کما فیه ص ۴۲۴ ح ۶۰.

۱۶۵۵۵ - یونس بن بکر:

لم یذکروه. قال: قال له الرضا صلوات الله علیه: مالی أراک مصفارا؟ - الخ، کما فی المکارم. ولعله مصحف بکیر فیتحد مع الآتی.

۱۶۵۵۶ - یونس بن بکیر:

لم یذکروه. روی السید فی المهج من کتاب أصله دعاءا علمه الرضا صلوات الله علیه وقال له: تحفظ ما أکتبه لک، وادع به فی کل شدة، تجاب وتعطی ما تتمناه. ونقله فی کتاب الدعاء ص ۱۶۵. وسائر روایاته فی کمبا ج ۵ / ۱۶۴، و ج ۶ / ۳۳ و ۴۷ و ۴۸، و ۲۸۳ و ۲۹۱، وجد ج ۹۴ / ۳۴۶، وج ۱۲ / ۱۹۳، و ج ۱۵ / ۱۴۴ و ۲۰۴ و ۲۰۵، وج ۱۷ / ۳۵۹ و ۳۹۴.

۱۶۵۵۷ - یونس بن بکیر الشیبانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق، عن أحمد بن عبد الجبار العطاردی، عنه، عن زکریا بن یحیی المدنی. کمال الدین باب ۱۱. وعنه، عنه، عن محمد بن إسحاق بن یسار، کما فیه باب ۱۲ و ۲۰ و ۳۸.

وکذا فی طریق المفید فی أمالیه مج ۲۵ ص ۱۳۳، وإرشاده ص ۵۳. وتقدم بعضه فی أحمد بن عبد الجبار.

(۲۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، زکریا بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یونس بن بکار (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، الصّلاة (۲)

۱۶۵۵۸ - یونس بن بهمن: غال خطابی کوفی یضع الحدیث. روی عن أبی عبد الله علیه السلام، کما قاله ابن الغض وتبعه العلامة.

أقول: لا اعتبار بتضعیف ابن الغض. واستظهر المامقانی مما رواه کش فی ترجمة یونس بن عبد الرحمن کونه من الشیعة الموجهین عند مولانا الرضا صلوات الله علیه. و نقل عن جامع الرواة روایة أحمد البزنطی، عنه، عن أبی الحسن صلوات الله علیه.

۱۶۵۵۹ - یونس بن جعفر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی البصائر، کما فی البحار باب خلق الأرواح، عن عمران بن موسی، عنه، عن علی بن أسباط. کمبا ج ۱۴ / ۴۲۵، وجد ج ۶۱ / ۱۳۲. ومثله فیه ط قدیم الجزء ۲ باب ۱۰ و ۱۵.

۱۶۵۶۰ - یونس بن حباب:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر صلوات الله علیه.

فر: روی بإسناده، عنه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه قال: حب أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب إیمان وبغضه نفاق، ثم قرأ: (ولکن الله حبب إلیکم الإیمان) - الخ. کمبا ج ۹ / ۴۱۲، وجد ج ۳۹ / ۲۹۳.

وفی کتاب سلام بن أبی عمرة، عن سالم بن سعید المخزومی، عنه، عن مولانا علی بن الحسین صلوات الله علیهما، حدیث عدم قبول الأعمال إلا بالولایة ولو کان له عمل سبعین نبیا. ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۱۹ عنه مثله. وبعض روایاته الأخری فی بشا ص ۱۲۲.

۱۶۵۶۱ - یونس بن حبیب النحوی:

لم یذکروه. کان عثمانیا، کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۱.

وقال: فکرت فی أمر علی وطلحة والزبیر إن کانا صادقین أن علیا قتل عثمان فعثمان هالک، وإن کذبا علیه فهما هالکان. کمبا ج ۸ / ۴۱۸، وجد ج ۳۲ / ۱۲۲.

(۲۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، سلام بن أبی عمرة (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، علی بن أسباط (۱)، عمران بن موسی (۱)، یونس بن بهمن (۱)، سالم بن سعید (۱)، القتل (۱)، الهلاک (۱)

ونقل عن الخلیل قصة الأعرابی الشاعر الذی دخل علی الولید بن یزید فمدحه بقصیدة، ثم قال له: اهج أبا تراب. فوثب الأعرابی وشرع فی ذم الولید ومدح أمیر المؤمنین علیه السلام بألفاظ شریفة عجیبة غریبة تدل علی حسنه وکماله. کمبا ج ۱۱ / ۹۲، وجد ج ۴۶ / ۳۲۰.

۱۶۵۶۲ - یونس بن حماد:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن السندی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی باب الحوالة والکفالة.

۱۶۵۶۳ - یونس بن خباب:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما، کما ذکره الشیخ فی الموضعین من رجاله.

روی یحیی بن یعلی الحاشری، عنه، عن أنس بن مالک قال: خرجت أنا وعلی بن أبی طالب مع النبی صلی الله علیه وآله - الخ. وذکر بیان مظلومیة أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۶۵۶۴ - یونس بن خلف:

لم یذکروه. روی عن حماد بن عیسی، عن أبی بصیر، کما عن تأویل الآیات الزخرف ص ۱۹.

۱۶۵۶۵ - یونس بن رباط البجلی الکوفی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. ثقة بالاتفاق. وفی أخیه الحسن أسماء إخوته وما یتعلق به.

۱۶۵۶۶ - یونس بن الربیع:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی المحاسن ج ۲ کتاب المآکل ص ۴۱۳ ح ۱۶۲ عن الوشا (الحسن بن علی الوشا)، عنه قال: دعا أبو عبد الله صلوات الله علیه

(۲۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو بصیر (۱)، إبراهیم بن السندی (۱)، یونس بن الربیع (۱)، أبو عبد الله (۱)، حماد بن عیسی (۱)، یونس بن حماد (۱)، یونس بن خباب (۱)، یونس بن رباط (۱)، أنس بن مالک (۱)، الحسن بن علی (۱)، الصّلاة (۱)

بطعام فأتی بهریسة، فقال لنا: ادنوا فکلوا. قال: فأقبل القوم یقصرون، فقال: کلوا فإنما تستبین مودة الرجل لأخیه فی أکله - الخ. ونقله

فی کتاب العشرة ص ۲۳۹ مثله، وجد ج ۷۵ / ۴۵۰.

وکذا فی الوسائل عنه مثله. لکن فی الکافی رواه بإسناده الآخر، عن الحسن بن علی، عن یونس، عن أبی الربیع قال: دعا أبو عبد الله علیه السلام بطعام – الخ.

وقال العلامة المامقانی بعد عنوانه مثل ما عنونا: روی الکلینی، عن أحمد بن محمد، عن الحسن بن علی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. انتهی.

أقول: هذه الروایة فی نوادر کتاب المزار من الکافی. ورواه فی الوافی والوسائل مثله.

۱۶۵۶۷ – یونس بن زیاد:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید ابن طاووس، عن عمران بن محسن، عنه، عن الربیع بن کامل، کما فی مستدرک الوسائل ج ۱ / ۳۵۸.

۱۶۵۶۸ – یونس الشیبانی:

عده الشیخ فی أصحاب الصادق علیه السلام. وروی عنه، کما فی مکا فصل مزاحه وضحکه صلی الله علیه وآله.

وروی محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن صالح بن عقبة، عنه، کما فی باب الأذان والإقامة وشرائط الإقامة. ولعله ابن بکیر المذکور.

۱۶۵۶۹ – یونس بن الصباح:

عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. أقول: ولعله المزنی الذی روی عن الصادق صلوات الله علیه أن الله عرج بالنبی صلی الله علیه وآله مائة و عشرین مرة ما من مرة إلا ویوصیه الله بولایة علی والأئمة أکثر مما یوصیه بالفرائض. إثبات الهداة ج ۳ / ۱۲۵.

(۳۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب المزار للشهید الأول (۱)، السید إبن طاووس (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، یونس الشیبانی (۱)، یونس بن الصباح (۱)، أبو عبد الله (۱)، الحسن بن علی (۱)، صالح بن عقبة (۱)، الأکل (۱)

۱۶۵۷۰ – یونس بن صهیب:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر صلوات الله علیه روایة إضمار أبی بکر فی الغار أن النبی صلی الله علیه وآله ساحر. ویظهر منها حسن عقیدته. والروایة فی کمبا ج ۸ / ۲۲۷، وختص ص ۱۹.

۱۶۵۷۱ – یونس بن ظبیان الکوفی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. ولم یقدح فیه الشیخ ولم یتعرض له النجاشی أصلا ولم نجده فیه. واعترف به العلامة المامقانی أیضا.

وتضعیف ابن الغضائری لا اعتبار به، کما قاله عدة من أهل الفن.

منهم العلامة الخاقانی فی رجاله ص ۱۴۲ فی تشریح المفوضة وأقسامه وبیان الحق منها والباطل، فلا بد من التحقق والتثبت فی رمی القدماء بالغلو والتفویض فلعل المراد کان صحیحا واشتبه علی غیره.

ثم فصل الکلام فی ذلک وأجاد فیما أفاد، ثم قال: هذا لو لم یعرف بالتسرع فی المدح والقدح کابن الغضائری وإلا فأولی بالمنع کما هو واضح.

وقال فی ص ۱۶۶ بعد نقله تضعیف ابن الغضائری لمحمد بن سنان: فأما تضعیف ابن الغضائری فلا عبرة بتضعیفه لتسرعه – إلی أن قال فی ص ۱۷۱: – و لا یبعد أن المنشأ إنما هو قول الفضل بن شاذان: إنه من الکذابین المشهورین – الخ.

فلا یکون قدحه محلا للاطمئنان ووثوق النفس کما اعترف به أیضا فیه ص ۵۶.

فمما ذکرنا ظهرت الخدشة فی کلمات الفضل بن شاذان وعده یونس بن ظبیان ومحمد بن سنان من الکذابین المشهورین علی ما قیل،

خصوصا بعد ما عرفت مدح محمد بن سنان وکماله ووثاقته وتبین عدم الوجه فی متابعة العیاشی له.

بقی الکلام فی روایتین رواهما کش فی ذم یونس ولا یقاومان ما سیأتی.

لضعفهما من حیث السند، کما سیأتی الکلام فیهما.

وأما ما یدل علی مدح یونس بن ظبیان وحسنه وکماله وأمانته ووثاقته فکلام حجة الله المعصوم الإمام الصادق صلوات الله علیه ولا یقاومه شئ.

(۳۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عرفة (۱)، ابن الغضائری (۴)، الفضل بن شاذان (۲)، یونس بن ظبیان (۳)، محمد بن سنان (۳)، الحج (۱)، الباطل، الإبطال (۱)

روی العلامة الکامل المرجع فی زمانه الذی لا یعمل إلا بالقطعیات فی آخر کتاب سرائره، عن جامع البزنطی الثقة الجلیل بالاتفاق صاحب الرضا صلوات الله علیه، عن هشام بن سالم قال: سألت أبا عبد الله صلوات الله علیه عن یونس بن ظبیان، فقال: رحمه الله وبنی له بیتا فی الجنة، کان والله مأمونا علی الحدیث. ونقله فی جد ج ۴۷ / ۳۴۶، وکمبا ج ۱۱ / ۲۰۸.

ورواه الکشی فی ص ۲۳۳ بسند آخر، عن ابن أبی عمیر، عن هشام بن سالم مثله.

قال العلامة المج فی المرآة باب اختتال الدنیا بعد نقل صحیحة البزنطی المذکورة: وهی تدل علی ثقته وجلالته - الخ.

واعترف بصحة هذا الخبر العلامة المامقانی فی کتابه وغیره فی غیره. فراجع مستدرک الوسائل ج ۳ / ۸۶۰.

ومما یؤید هذه الصحیحة الکافیة التی لا یقاومها شئ، الروایات الآتیة الشاهدة علی کماله وشدة ورعه واحتیاطه فی أمور الدین المبینة لمنشأ رمیه بالغلو.

ومنها ما فی الکافی مسندا عن فیض بن المختار فی حدیث طویل فی النص علی مولانا الکاظم صلوات الله علیه قال له أبو عبد الله صلوات الله علیه.: هو صاحبک الذی سألت عنه فقم إلیه فأقر له بحقه. فقمت حتی قبلت رأسه ویده ودعوت الله عز وجل له - إلی أن قال:

قلت: جعلت فداک فأخبر به أحدا؟ فقال: نعم، أهلک وولدک. وکان معی أهلی وولدی ورفقائی، وکان یونس بن ظبیان من رفقائی.

فلما أخبرتهم حمدوا الله عز وجل. وقال یونس: لا والله حتی أسمع ذلک منه.

وکانت به عجلة، فخرج فأتبعته فلما انتهیت إلی الباب سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول له وقد سبقنی إلیه: یا یونس الأمر کما قال لک فیض. قال: فقال:

سمعت وأطعت. فقال لی أبو عبد الله علیه السلام: خذه إلیک یا فیض. ورواه الصفار فی البصائر الجزء ۷ باب ۱۱ عنه مثله. وفیه قوله: نعم، أهلک وولدک و رفقاءک. وکان معی - الخ مثله. ورواه کش بتمامه مع ما ذکرنا مثله.

(۳۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الکافئة للشیخ المفید (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۲)، یونس بن ظبیان (۲)، هشام بن سالم (۲)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۳)

وفی الکافی باب زیارة الحسین صلوات الله علیه: العدة، عن أحمد بن محمد، عن القاسم بن یحیی، عن جده الحسن بن راشد، عن الحسین بن ثویر قال: کنت أنا و یونس بن ظبیان والمفضل بن عمر وأبو سلمة السراج جلوسا عند أبی عبد الله علیه السلام، وکان المتکلم منا یونس وکان أکبرنا سنا، فقال له: جعلت فداک إنی أحضر مجلس هؤلاء القوم - یعنی ولد العباس - فما أقول؟ فقال: إذا حضرت فذکرتنا فقل: اللهم أرنا الرخاء والسرور. فإنک تأتی علی ما ترید - الخ.

ثم ذكر عليه السلام تعليما له زيارة شريفة لأبى عبد الله الحسين صلوات الله عليه تشتمل على معارف مهمة ومناقب فاخرة عظيمة كريمة لا تتحملها إلا الخواص من الشيعة. ورواه الشيخ فى يب والصدوق فى يه وابن قولويه فى كامل الزيارات.

ونقله المحدث القمى فى المفاتيح فصل زياراته المطلقة وجعلها الأولى منها.

وفى الكافى باب التقبيل من كتاب الإيمان مسندا، عن يونس بن ظبيان، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه قال: إن لكم لنورا تعرفون به فى الدنيا حتى أن أحدكم إذا لقى أخاه قبله فى موضع النور من جبهته.

وروى الصدوق فى كمال الدين باب ۲۳ مسندا، عن المفضل بن عمر، عن يونس بن ظبيان، عن جابر بن يزيد الجعفى، عن جابر الأنصارى، حديث أولى الأمر ونص الرسول صلى الله عليه وآله على الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم و أسمائهم وفضائلهم. ثم قال: يا جابر هذا من مكنون سر الله ومخزون علمه فاكتمه إلا عن أهله - الخ. وهذا يدل على أهلية جابر ويونس والمفضل.

ورواه الخزاز فى كتابه النصوص باب ۷ عنه مثله. ونقله جد ج ۳۶ / ۲۵۰، و كمبا ج ۹ / ۱۳۲.

وروايته الأخرى فى النصوص. جد ج ۳۶ / ۳۵۲، وكمبا ج ۹ / ۱۵۷.

وروى الثقة الجليل الخزاز فى كتابه النصوص باب ۳۴ مسندا عن داود بن كثير الرقى، عن يونس بن ظبيان، عن الصادق صلوات الله عليه، رواية شريفة مفصلة فى جوامع التوحيد وفضائل الأئمة الاثنى عشر وأسمائهم إلى الحجة المنتظر صلوات الله عليهم. وفيه قوله: يا يونس إذا أردت العلم الصحيح فعندنا أهل البيت،

(۳۰۳)

صفحهمفاتيح البحث: زيارة الحسين عليه السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب كامل الزيارات لجعفر بن محمد بن قولويه (۱)، أبو سلمة السراج (۱)، القاسم بن يحيى (۱)، جابر بن عبد الله الأنصارى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، يونس بن ظبيان (۴)، جابر بن يزيد (۱)، ابن قولويه (۱)، الحسن بن راشد (۱)، المفضل بن عمر (۲)، أحمد بن محمد (۱)، الفدية، الفداء (۱)، الصّلاة (۲)، الزيارة (۱)، الصدق (۱)

فإنا ورثنا وأوتينا شرع الحكمة وفصل الخطاب - إلى أن قال: - ثم قلت: يا بن رسول الله إن عبد الله بن سعد دخل عليك بالأمس فسألك عما سألتك فأجبته بخلاف هذا، فقال: يا يونس كل امرئ وما يحتمله، ولكل وقت حديثه، وإنك لأهل لما سألت فاكتمه إلا عن أهله والسلام. ورواه بسند آخر. ونقله جد ج ۳۶ / ۴۰۳، وكمبا ج ۹ / ۱۶۷.

وروى ابن قولويه فى الكامل أن مولانا الصادق صلوات الله عليه أتى بيونس بن ظبيان إلى قبر مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه وإلى زيارة رأس الحسين صلوات الله عليه. وفى هذه الرواية شواهد تفيد حسنه وكماله.

ختص، يز: بإسنادهما، عن يونس بن ظبيان والمفضل بن عمر وأبى سلمة السراج والحسين بن ثوير بن أبى فاختة قالوا: كنا عند أبى عبد الله عليه السلام، فقال:

لنا خزائن الأرض ومفاتيحها ولو شئت أن أقول بإحدى رجلى: أخرجى ما فيك من الذهب، لأخرجت - الخبر. ورواه كا وقب مثله. جد ج ۴۷ / ۸۷، وكمبا ج ۱۱ / ۱۲۸.

يظهر من اجتماع هؤلاء فى هذا المجلس واجتماعهم فى مجلس شرحه لزيارة الحسين عليه السلام - كما فى رواية الكافى المذكورة - نوع اختصاص لهذه الجماعة عند أبى عبد الله الصادق عليه السلام كما لا يخفى.

وروى الراوندى فى يج عن يونس بن ظبيان إحياء الصادق عليه السلام أربعة من الطير نظير ما فعل إبراهيم الخليل عليه السلام. جد ج ۴۷ / ۱۱۱، وكمبا ج ۱۱ / ۱۳۵.

يز: بإسناده، عن جميل بن دراج، عن يونس بن ظبيان، عن الصادق صلوات الله عليه، حديث خلقة الإمام من شربة تحت العرش يشربها

أبوه، وسماعه الكلام فى الرحم. كمبا ج ۷ / ۱۲۷، وجد ج ۲۴ / ۱۷۸.

نى: عن محمد بن سنان، عنه، عن الصادق عليه السلام قال: إذا كان ليلة الجمعة لهبط الرب تبارك وتعالى ملائكته إلى سماء الدنيا، فإذا طلع الفجر نصب لمحمد و على والحسن والحسين منابر من نور عند البيت المعمور، فيصعدون عليها و

(۳۰۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۴)، النبى إبراهيم (ع) (۱)، ثوير بن أبى فاختة (۱)، يونس بن ظبيان (۳)، ابن قولويه (۱)، جميل بن دراج (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصدق (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۱)، الزيارة (۱)

يجمع لهم الملائكة والنبيين والمؤمنين وتفتح أبواب السماء، فإذا زالت الشمس قال رسول الله: يا رب ميعادك الذى وعدت فى كتابك. وهو هذه الآية: (وعد الله الذين آمنوا). كمبا ج ۱۳ / ۱۷۷، وجد ج ۵۲ / ۲۹۷.

سن: عنه قال: كنت مع أبى عبد الله عليه السلام فحضر وقت العشاء، فذهبت أقوم، فقال: اجلس يا أبا عبد الله. فجلست حتى وضع الخوان، فسمى حين وضع الخوان. فلما فرغ قال: الحمد لله اللهم هذا منك ومن محمد صلى الله عليه وآله.

كمبا ج ۱۴ / ۸۸۷، وجد ج ۶۶ / ۳۷۸.

أقول: وقع نظير ذلك من الصادق عليه السلام عند أبى حنيفة وقوله: يا أبا عبد الله أجعلت مع الله شريكا؟! فقال له: ويلك! إن الله يقول: (وما نقموا إلا أن أغنيهم الله ورسوله من فضله) وقوله: (ولو أنهم رضوا ما آتيهم الله و رسوله) - الخ. كمبا ج ۱۱ / ۱۷۷، وج ۴ / ۱۴۰، وجد ج ۱۰ / ۲۱۶، وج ۴۷ / ۲۴۰.

وروى السرائر عن جامع البزنطى، عنه، عن الصادق عليه السلام دعاءه لدفع الرمد. وهو الاستعاذة بالله تعالى وبرسوله وبالأئمة صلوات الله عليهم واحد بعد واحد، كما فى كتاب الدعاء ص ۲۰۵، وجد ج ۹۵ / ۸۷.

وروى الثقة الجليل الطبرى فى دلائل الإمامة ص ۱۲۶ بإسناده، عن الحسن بن شعيب، عن محمد بن سنان، عن يونس بن ظبيان قال: استأذنت على أبى عبد الله صلوات الله عليه، فخرج إلى معتب، فأذن لى، فدخلت ولم يدخل معى كما كان يدخل، فلما أن صرت فى الدار نظرت إلى رجل على صورة أبى عبد الله عليه السلام، فسلمت عليه كما كنت أفعل.

قال: من أنت يا هذا؟ لقد وردت على كفر أو إيمان. وكان بين يديه رجلين كأن على رؤوسهما الطير، فقال لى: ادخل. فدخلت الدار الثانية، فإذا رجل على صورته وإذا بين يديه جمع كثير كلهم صورهم واحدة. فقال: من تريد؟ قلت: أريد أبا عبد الله عليه السلام. فقال: قد وردت على أمر عظيم إما كفر أو إيمان.

ثم خرج من البيت رجل حين بدأ به الشيب (حين بدأ به البيت - بحار) فأخذ بيدى وأوقفنى على الباب وغشى بصرى من النور، فقلت: السلام عليك يا

(۳۰۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب السرائر لابن إدريس الحلى (۱)، يونس بن ظبيان (۱)، محمد بن سنان (۱)، الصّلاة (۱)

بيت الله ونوره وحجابه، فقال: وعليك السلام يا يونس. فدخلت البيت فإذا بين يديه طائران يحكيان، فكنت أفهم كلام أبى عبد الله ولا أفهم كلامهما، فلما خرجا قال: يا يونس: سل نحن نجل (محل - بحار) النور فى الظلمات، ونحن البيت المعمور الذى من دخله كان آمنا. نحن عزة (عترة - بحار) الله وكبرياؤه.

قال: قلت: جعلت فداك، رأيت شيئا عجبا، رأيت رجلا على صورتك. قال: يا يونس أنا لا نوصف، ذلك صاحب السماء الثالثة يسأل أن أستأذن الله له أن يصيره مع أخ له فى السماء الرابعة.

قال: قلت: فهؤلاء الذين فى الدار؟ قال: أصحاب القائم من الملائكة. قال: قلت:

فهذين؟ قال: جبرئيل وميكائيل نزلا إلى الأرض، فلن يصعدا حتى يكون هذا الأمر إن شاء الله، وهم خمسة آلاف. يا يونس، بنا أضاءت الأبصار، وسمعت الآذان، ووعيت القلوب الإيمان. رواه فى جد ج ۵۹ / ۱۹۶، وكمبا ج ۱۴ / ۲۳۲.

وفى الكافى كتاب الإيمان باب أن الله يدفع بالعامل عن غير العامل مسندا عن عبد الله بن القاسم، عن يونس بن ظبيان، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه قال: إن الله ليدفع بمن يصلى من شيعتنا عمن لا يصلى من شيعتنا ولو أجمعوا على ترك الصلاة لهلكوا. وإن الله ليدفع بمن يزكى من شيعتنا عمن لا يزكى ولو أجمعوا على ترك الزكاة لهلكوا. وإن الله ليدفع بمن يحج من شيعتنا عمن لا يحج من شيعتنا ولو أجمعوا على ترك الحج لهلكوا. وهو قول الله عز وجل: (ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لفسدت الأرض ولكن الله ذو فضل على العالمين) فوالله ما نزلت إلا فيكم ولا عنى بها غيركم.

ورواه العياشى فى تفسيره عنه مثله وزاد فيه الصوم.

ورواه القمى فى تفسيره، عن أبيه، عن ابن أبى عمير، عن جميل قال: قال أبو عبد الله عليه السلام: إن الله يدفع بمن يصلى - وساقه مثل ما فى الكافى إلى قوله: على العالمين.

بيان: المراد بالهلاك عدم الاستيصال، كما قاله المج، أو الفساد بقرينة ذكر الآية ومنه قوله تعالى: (ويهلك الحرث والنسل).

(۳۰۶)

صفحهمفاتيح البحث: عبد الله بن القاسم (۱)، ابن أبى عمير (۱)، أبو عبد الله (۱)، يونس بن ظبيان (۱)، الحج (۳)، الزكاة (۱)، الفدية، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)، الصيام، الصوم (۱)

ومن هذه الروايات يظهر منشأ رميه بالغلو واتهامه بالعلو وكذبوه و كذبوها ولم يحيطوا بها علما. ومن اطلع على كتاب الحجة من الكافى وكتاب البصائر للصفار فى بيان شؤون الأئمة صلوات الله عليهم وصفاتهم وفضائلهم و مناقبهم يظهر له غاية الظهور فساد توهم الغلو من هذه الروايات.

وقد ذكر عدة من هذه الروايات العلامة النورى فى المستدرك ج ۳ / ۸۶۰ - ۸۶۴. فلقد أجاد فيما أفاد فى بيان وثاقته وجلالته، وأحسن الجواب عما يتوهم الذم.

فقول فضل بن شاذان فى حقه وحق محمد بن سنان مردود، وكذلك متابعة العياشى إياه بقوله فى حقه: متهم غال، محصود مخمود.

كيف نسب إلى الكذب والغلو مع أنه قد روى عنه معاصروه والأجلاء الثقات، وأصحاب الاجماع، وعيون العصابة، ووجوه الشيعة، وأركان حملة الحديث، مثل جميل بن دراج وصفوان بن يحيى وابن أبى عمير وعبد الله بن المغيرة و البزنطى وداود الرقى والصفار وغيرهم من الثقات الأجلاء. فمن أرادهم فليراجع جامع الرواة وكتاب العلامة المامقانى والمستدرك زاد الله فى علو درجاتهم. ثم تبعهم أركان الشريعة مثل الكلينى والشيخ فى كا ويب وأوردوا فى كتبهم أخباره وأثبتوا فى صحفهم آثاره فجزاهم الله خيرا.

ولم يذكروا له رواية عن الباقر صلوات الله عليه، وقد ظفرت على ذلك:

فروى العياشى فى تفسيره ج ۱ / ۲۱۱ عن يونس بن ظبيان قال: سألت أبا جعفر عليه السلام عن قول الله: (وما للظالمين من أنصار) قال: ما لهم أئمة يسمونهم بأسمائهم. ونقله كمبا ج ۷ / ۱۴۶، وجد ج ۲۴ / ۲۶۸ مثله.

الطب ص ۵۰: عن يونس بن ظبيان، عنه قال: سمعت الباقر عليه السلام يقول:

اخراج الحمى - الخ.

وأما الروايتان اللتان رواهما الكشى فى ذمه، فلا يقاوم ما تقدم سندا ومتنا.

فالأولى ما رواه كش، عن محمد بن عيسى، عن يونس قال: سمعت رجلا من الطيارة يحدث أبا الحسن الرضا صلوات الله عليه عن يونس بن ظبيان أنه قال: كنت

(۳۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۲)، عبد الله بن المغیرة (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، یونس بن ظبیان (۳)، داود الرقی (۱)، جمیل بن دراج (۱)، محمد بن عیسی (۱)، محمد بن سنان (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الصّلاة (۱)

فی بعض اللیالی وأنا فی الطواف فإذا نداء من فوق رأسی: یا یونس إنی أنا الله لا إله إلا أنا فاعبدنی وأقم الصلاة لذکری. فرفعت رأسی فإذا حینئذ أبو الحسن. فغضب أبو الحسن علیه السلام غضبا لم یملک نفسه، ثم قال للرجل: اخرج عنی لعنک الله و لعن من حدثک ولعن یونس بن ظبیان ألف لعنة یتبعها ألف لعنة - الخ.

والثانیة ما رواه بسند فیه مجاهیل عن عمار بن أبی عتیبة قال: هلکت بنت لأبی الخطاب، فلما دفنها اطلع یونس بن ظبیان فی قبرها، فقال: السلام علیک یا بنت رسول الله.

أما الثانیة فواضح عدم حجیة نقل مجاهیل عن مجهول. وعلی فرض الثبوت فلعله کان من باب الطعن والاعتراض علی الخطابیین، کقول إبراهیم علیه السلام:

هذا ربی.

وأما الروایة الأولی أولا نرده بضعف السند، فإن محمد بن عیسی مشترک بین مجاهیل وثقة، ویونس بین أکثر من عشرة منهم یونس بن بهمن الذی قال فی حقه ابن الغضائری والعلامة: إنه غال خطابی یضع الحدیث.

وثانیا تقدم أن یونس بن ظبیان مات فی حیاة مولانا الصادق علیه السلام فکیف التوفیق مع هذه الروایة.

وثالثا أن الظاهر منه أن للرجل الذی کان من الطیارة وحدث للرضا صلوات الله علیه خصوصیات ومزعومات فی حق یونس بن ظبیان مستحق للذم و اللعن، ولذلک لعنه الرضا علیه السلام ودعا علیه حتی مات ولم یصل إلی الباب حتی خر مغشیا علیه. وقال أبو الحسن علیه السلام: أتاه ملک فضربه علی هامته و عجل بروحه إلی الهاویة. ولولا ذلک لما کان وجه للعنه ودعائه وهلاکه بصرف نقله باطلا. ولعل لعنه یونسا کان فی حق یونس موصوفا بما زعمه وموصوفه ومزعومه کان موهوما، کما أنکر عیسی بن مریم الذی زعمه النصاری أنه ابن الله ولم یبشر بمجیء رسول بعده اسمه أحمد وإنه کان موهوما کما أن یونس الذی زعمه هذا الرجل ووصفه بما زعمه کان موهوما. فتأمل جیدا.

(۳۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، ابن الغضائری (۱)، یونس بن ظبیان (۴)، یونس بن بهمن (۱)، محمد بن عیسی (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الموت (۲)، الطعن (۱)، الجهل (۱)، الصّلاة (۱)

وبالجملة لم یثبت ذم فی حق المعنون ولو ثبت کان کذم رفقائه زرارة و المفضل ویونس بن عبد الرحمن وأمثالهم والجواب الجواب.

۱۶۵۷۲ - یونس بن عبد الأعلی:

لم یذکروه. روی عن أنس بن عیاض کتابه، کما فی جش ص ۷۸.

۱۶۵۷۳ - یونس بن عبد الرحمن البجلی:

لم یذکروه. روی عن أبی الحسن صلوات الله علیه. وروی عنه محمد الأحمسی، کما فی یب باب الطواف. وکذا فی صا ج ۲ باب المریض یطاف به ح ۷۸۲.

۱۶۵۷۴ - یونس بن عبد الرحمن مولی آل یقطین:

ولد فی أیام هشام بن عبد الملک کما قاله النجاشی. أبو محمد کان ثقة وجها فقیها مرجعا عظیم القدر والمنزلة من أصحاب الکاظم

والرضا صلوات الله علیهما.

وروی الکشی، عن الفضل بن شاذان، عن عبد العزیز بن المهتدی - وکان خیر قمی رأیته، وکان وکیل الرضا صلوات الله علیه وخاصته - قال: سألت الرضا علیه السلام فقلت: إنی لا ألقاک کل وقت فعمن آخذ معالم دینی؟ قال: خذ عن یونس بن عبد الرحمن.

وروی أیضا بأسانید متعددة عن الحسن بن علی بن یقطین قال: قلت لأبی الحسن الرضا علیه السلام: جعلت فداک لا أکاد أصل إلیک لأسألک عن کل ما أحتاج إلیه من معالم دینی. أفیونس بن عبد الرحمن ثقة آخذ عنه ما أحتاج إلیه من معالم دینی؟

فقال: نعم.

وروی أنه قال له الکاظم علیه السلام: ارفق بهم فان کلامک یدق علیهم.

کلمات البصریین فی ذمه عند الرضا علیه السلام وبکاؤه لذلک وقول الرضا علیه السلام: یا یونس فما علیک مما یقولون إذا کان إمامک عنک راضیا؟! یا یونس حدث الناس بما یعرفون. واترکهم مما لا یعرفون - إلی أن قال: - یا یونس إذا کنت علی الصواب وکان إمامک عنک راضیا، لم یضرک ما قال الناس. جد ج ۲ / ۶۶، وکمبا ج ۱ / ۸۶.

(۳۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، عبد العزیز بن المهتدی (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، هشام بن عبد الملک (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، أنس بن عیاض (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، المرض (۱)، الفدیة، الفداء (۱)

وروی الکلینی عنه قال: مات أبو إبراهیم صلوات الله وسلامه علیه ولیس من قوامه أحد إلا وعنده المال الکثیر. وکان ذلک سبب وقفهم وجحدهم موته طمعا فی الأموال. وکان عند زیاد بن مروان القندی سبعون ألف دینار وعند علی بن أبی حمزة ثلاثون ألف دینار.

فلما رأیت ذلک وتبینت الحق وعرفت من أمر أبی الحسن الرضا صلوات الله و سلامه علیه ما علمت، تکلمت ودعوت الناس إلیه. فبعثا إلی وقالا: ما یدعوک إلی هذا؟ إن کنت ترید المال فنحن نغنیک. وضمنا لی عشرة آلاف دینار. وقالا لی: کف. فأبیت وقلت لهما: إنا روینا عن الصادقین علیهم السلام أنهم قالوا: إذا ظهرت البدع فعلی العالم أن یظهر علمه فان لم یفعل سلب نور الإیمان. وما کنت لأدع الجهاد فی أمر الله علی کل حال. فناصبانی وأضمرا لی العداوة. ع، ن: بسند آخر، وکش بسند آخر عنه مثله. کمبا ج ۱۱ / ۳۰۸، وجد ج ۴۸ / ۲۵۲.

وروی کش وغیره فی حقه روایات مادحة متواترة تزید علی ثلاثین خبرا فیها الصحیح والحسان. وما یتوهم منها الذم کلها ضعیفة السند.

فمن المادحة: ما روی کش أن الرضا علیه السلام ضمن له الجنة ثلاث مرات، و کذا الجواد علیه السلام ضمن له الجنة علی نفسه وآبائه علیهم السلام.

وأن له کتاب یوم ولیلة تصفحه الجواد علیه السلام من أوله إلی آخره، و قال: رحم الله یونس - ثلاثا. وکذا تصفحه أبو الحسن العسکری صلوات الله علیه کله، ثم قال: هذا دینی ودین آبائی وهو الحق کله.

وقال فضل بن شاذان: ما نشأ بعد سلمان أفقه من یونس بن عبد الرحمن وإنه حج أزید من خمسین مرة آخرها عن الرضا علیه السلام.

وقال الرضا علیه السلام: أبو حمزة الثمالی فی زمانه کسلمان فی زمانه، ویونس فی زمانه کسلمان فی زمانه.

وقال: انظروا إلی ما ختم الله لیونس، قبضه بالمدینة مجاورا لرسول الله صلی الله علیه وآله. وقال الجواد علیه السلام: رحمه الله. کان علی ما نحب.

وفی روایة أخری قال علیه السلام: رحم الله یونس. رحم الله یونس.

(۳۱۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۳)، النبی إبراهیم (ع) (۱)، یوم عرفة (۱)، أبو حمزة الثمالی (۱)، زیاد بن مروان (۱)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)، الإبداع، البدعة (۱)

نعم العبد کان لله عز وجل.

وفی أخری: رحمه الله کان عبدا صالحا. انتهی ما نقلنا من روایات الکشی ملخصا فمن أرادها بتمامها وغیرها فلیراجع إلی رجال کش ص ۳۰۰ - ۳۰۹.

ویقال له: یونس المصلی، لکثرة صلاته، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۵۷۴، وجد ج ۶۳ / ۲۴.

ونقل النجاشی فی الصحیح أن کتابه عرض علی أبی محمد العسکری صلوات الله علیه، فقال: أعطاه الله بکل حرف نورا یوم القیامة.

والظاهر أن کتبه کانت عند الکلینی والشیخ. فقد یأخذ الکلینی الأحادیث منها لعلمه بها وشهرتها ولا یذکر طریقه إلیها، فیقول: یونس، عن مثنی، عن أبی بصیر، کما فی باب الصمت من الکافی، وباب منع الزکاة، وباب الکبائر و غیرهما، وباب العلة فی أن السهام لا تکون أکثر من ستة وکله من کلام یونس، وکذا فی باب تفسیر ما یحل من النکاح وما یحرم. وقد یذکر الطریق.

وکذا الشیخ فی یب وصا قد ینقل من أصل کتابه من دون ذکر الطریق، و قد یذکر الطریق.

وقد فصلنا الکلام فی ذلک فی کتابنا الأعلام الهادیة ونقلنا عن العلامة المامقانی نص المحقق بأن کتاب یونس بن عبد الرحمن وکتاب الفضل بن شاذان کانا عنده.

أقول: ولقی مولانا الباقر علیه السلام فیما بین الصفا والمروة ولم یرو عنه.

وأما قوله: رأیت أبا عبد الله علیه السلام یصلی فی الروضة بین القبر والمنبر و لم یمکننی أن أسأله عن شئ - کما نقله کش - یعنی السؤال هناک، فلا ینافی ما سیأتی من روایاته عن الصادق صلوات الله علیه.

ففی تفسیر العیاشی ج ۲ / ۱۱۴ عن یونس بن عبد الرحمن، عن أبی عبد الله علیه السلام أنه قال: من أخذ سارقا فعفا عنه - الخ.

وفیه ج ۲ / ۱۱۹: عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام فی قوله تعالی: (وبشر الذین آمنوا أن لهم قدم صدق) - الآیة. قال: الولایة. ولا وجه لاحتمال الإرسال أو التعدد.

(۳۱۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، أبو بصیر (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، التصدیق (۱)، الزکاة (۱)، المنع (۱)، الصمت (۱)، القبر (۱)

ومدائح یونس کثیرة لیس هنا موضع ذکرها. وله تصانیف کثیرة. و الجواب عما یوهم ذمه هو ما أجابه الصادق علیه السلام فی علة ذمه لزرارة وأنها لدفع الظلم عنه مثل ما صنع الخضر علی نبینا وآله وعلیه السلام بالسفینة عابها لتسلم من السلطان.

مات یونس سنة ۲۰۸ وتوفی مولانا الرضا علیه السلام سنة ۲۰۱ أو ۲۰۲.

فأدرک من أیام الجواد علیه السلام سنین خمسة أو أکثر. وهو باب الرضا علیه السلام، کما ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۳۹۲ لغة (بوب). وفی ترجمة جابر مدحه.

وقال العلامة المامقانی: هو قد أدرک زمان الصادق علیه السلام بلا شبهة.

۱۶۵۷۵ - یونس بن عبد الملک بن أعین:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی رسالة أبی غالب الزراری.

۱۶۵۷۶ - یونس بن عبد الوارث:

لم يذكروه. روى أبو سعاد الخراز، عنه، عن أبيه، خطبة ابن عباس. بشا ص ۲۵۴.

وروى المفيد فى أماليه مج ۳۴ ص ۱۶۷ عن أبى معاذ المداد، عنه، عن أبيه خطبة ابن عباس - الخ.

۱۶۵۷۷ - يونس بن عفان:

لم يذكروه. وقع فى طريق الحسين بن سعيد الأهوازى الثقة الجليل فى كتابه الزهد باب بر الوالدين، عن ابن محبوب، عن مالك بن عطية، عنه، عن الصادق صلوات الله عليه، حديث فضل صلة الرحم، وكتاب العشرة ص ۲۹، وجد ج ۷۴ / ۱۰۱. ورواه فى المستدرك عنه مثله.

۱۶۵۷۸ - يونس بن على العطار:

روى حميد بن زياد، عنه كتاب أبى حمزة الثمالى، كما فى ست باب ثابت.

وروى حميد عنه كتاب الحسن بن محبوب، كما فيه، وكتب نصر بن مزاحم، كما فيه باب النون.

(۳۱۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۲)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، عبد الله بن عباس (۲)، الإحسان والبرّ الى الوالدين (۱)، الحسين بن سعيد الأهوازى (۱)، يونس بن على العطار (۱)، صلة الرحم (۱)، عبد الملك بن أعين (۱)، حميد بن زياد (۱)، مالك بن عطية (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، الظلم (۱)، السفينة (۱)

۱۶۵۷۹ - يونس بن عمار الصيرفى الكوفى:

هو أخو إسحاق وإسماعيل ويوسف المذكورين من أصحاب الصادق صلوات الله عليه.

روى الكلينى فى الصحيح عنه قال: قلت لأبى عبد الله عليه السلام: هذا الذى ظهر بوجهى يزعم الناس أن الله لم يبتل به عبدا له فيه حاجة، فقال لى: لا، قد كان مؤمن آل فرعون مكنع الأصابع - الخ.

وروى أيضا عنه قال: وصفت لأبى عبد الله عليه السلام من يقول بهذا الأمر ممن يعمل للسلطان، فقال: إذا ولوكم يدخلون عليكم المرفق وينفعونكم فى حوائجكم؟ قال: قلت: منهم من يفعل ذلك ومنهم من لا يفعل. قال: من لا يفعل ذلك منهم فابرؤوا منه برئ الله منه.

وعنه قال: قلت لأبى عبد الله عليه السلام: إن لى جارا من قريش قد نوه باسمى وشهرنى. كلما مررت به قال: هذا الرافضى يحمل الأموال إلى جعفر بن محمد. قال:

فقال: ادع الله عليه - الخ. فمرض ومات بدعائه. كمبا ج ۱۱ / ۲۱۳، وجد ج ۴۷ / ۳۶۱.

وأثبت المامقانى والنورى بهذه الروايات حسنه وكماله وأنه من الأخيار الثقات. وله كتاب معتمد فى مشيخة يه.

دعاء علمه الصادق عليه السلام لدفع البرص الذى ظهر بوجهه. كتاب الإيمان ص ۵۹، وجد ج ۶۷ / ۲۲۳.

۱۶۵۸۰ - يونس بن عمران بن ميثم:

لم يذكروه. روى النضر بن شعيب، عنه، عن سماعة، كما فى الكافى باب أنه ليس فى ترك الحج خيرة.

۱۶۵۸۱ - يونس بن عيينة:

لم يذكروه. روى محمد بن العلاء، عنه، عن إسماعيل بن عبد الرحمن، وصف

(۳۱۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب الثقات لابن حبان (۱)، يونس بن عمار الصيرفى (۱)، إسماعيل بن عبد الرحمن (۱)، محمد بن العلاء (۱)، النضر بن شعيب (۱)، عمران بن ميثم (۱)، جعفر بن محمد (۱)، آل فرعون (۱)،

الحج (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

رسول الله صلی الله علیه وآله.

۱۶۵۸۲ - یونس بن القاسم البلخی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکشی ص ۲۱۹ عن الحسین بن خرزاز، عنه، عن رزام مولی خالد القسری. ومثله فی مدینة المعاجز ص ۴۲۵.

۱۶۵۸۳ - یونس بن قعنب بن أعین:

لم یذکروه. روی عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، کما فی رسالة أبی غالب الزراری. وقبره بالفیوم من أرض مصر.

۱۶۵۸۴ - یونس بن کثیر:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عیسی، عنه، عن علقمة، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه ما یفید حسنه وکماله. بشا ص ۲۲۲.

۱۶۵۸۵ - یونس بن کلیب:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی فی غیبته ص ۹۳ عن أحمد بن محمد بن سعید، عن یحیی بن زکریا بن شیبان (ثقة) من کتابه، عنه، عن معاویة بن هشام، حدیث وصف المهدی صلوات الله علیه، وکمبا ج ۱۳ / ۹، وجد ج ۵۱ / ۳۸.

وبهذا الإسناد، عنه، عن الحسن بن علی بن أبی حمزة، عن أبیه، عن أبی بصیر حدیث خروج القائم علیه السلام، کما فی کمبا ج ۱۳ / ۱۹۴، وجد ج ۵۲ / ۳۶۷، و النعمانی ص ۱۶۴.

۱۶۵۸۶ - یونس بن کلیب السعودی:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن محمد الثقفی، عنه، عن عمرو بن عبد الغفار. حلیة الأبرار ج ۲ / ۵۹۷.

۱۶۵۸۷ - یونس بن محمد:

لم یذکروه. روی عیسی بن مهران، عنه. أمالی المفید مج ۶ ص ۲۸.

(۳۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، علی بن أبی حمزة البطائنی (۱)، أبو بصیر (۱)، یحیی بن زکریا بن شیبان (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أحمد بن محمد بن سعید (۱)، عیسی بن مهران (۱)، قعنب بن أعین (۱)، الصّلاة (۱)

۱۶۵۸۸ - یونس بن محمد بن الحسن القرشی أبو الفضائل القاضی:

لم یذکروه. روی عن جده، عن عبد الساتر، کما تقدم فیه.

۱۶۵۸۹ - یونس بن مرازم:

لم یذکروه. وقع فی طریق الثقة الجلیل البرقی فی کتابه المحاسن باب البیض عن جعفر بن محمد (یعنی ابن حکیم)، عنه قال: ذکر عند أبی عبد الله صلوات الله علیه البیض، فقال: أما إنه خفیف یذهب بقرم اللحم، وکمبا ج ۱۴ / ۸۲۲، وجد ج ۶۶ / ۴۶. بیان: القرم: شدة شهوة اللحم.

۱۶۵۹۰ - یونس المصلی: هو یونس بن عبد الرحمن المذکور.

۱۶۵۹۱ - یونس بن موسی البصری:

لم یذکروه. روی سلمة بن شبیب، عنه، عن الحسن بن حماد، عن زیاد بن المنذر التمیمی، عن الباقر علیه السلام. إیضاح القاضی نعمان ص ۸۶.

۱۶۵۹۲ - یونس بن نباتة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکراجکی فی کنزه ص ۸۰ عن أبان بن محمد، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه أنه قال: یا یونس ما یقول الناس فی إیمان أبی طالب؟

قلت: جعلت فداک یقولون: هو فی ضحضاح من نار یغلی منها أم رأسه. فقال: کذب أعداء الله. إن أبی طالب من رفقاء النبیین والصدیقین - الخ.

۱۶۵۹۳ - یونس النقاش:

لم یذکروه. هو من أصحاب العسکریین صلوات الله علیهما من موالیهما ومورد عنایتهما. کمبا ج ۱۲ / ۱۲۸ و ۱۶۵، وجد ج ۵۰ / ۱۲۵ و ۲۸۲.

۱۶۵۹۴ - یونس بن هشام:

لم یذکروه. روی الصفار، عنه، عن مولانا الرضا صلوات الله علیه، حدیث

(۳۱۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، إیمان أبی طالب علیه السلام (۱)، زیاد بن المنذر (۱)، یونس بن هشام (۱)، الحسن بن حماد (۱)، محمد بن الحسن (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الصّلاة (۳)، الشهوة، الإشتهاء (۱)

صلاة النبی صلی الله علیه وآله، کما فی جمال الأسبوع للسید ابن طاووس. ورواه فی المستدرک والبحار عنه مثله.

۱۶۵۹۵ - یونس بن یعقوب بن قیس الجلاب البجلی الکوفی الدهنی أبو علی:

من أصحاب الصادق والکاظم والرضا صلوات الله علیهم. لا خلاف فی وثاقته وإنما الخلاف فی أنه ثقة أو موثق لما قیل: إنه من الفطحیة، لکن رجع عنها - کما قاله جش - وکان یتوکل لأبی الحسن علیه السلام.

وهو ابن أخت معاویة بن عمار. وله کتاب الحج. ویروی عن أخیه یوسف.

ومات فی إیام الرضا صلوات الله علیه.

روایته عن الباقر والصادق علیهما السلام، کما فی الطب ص ۱۱۹.

وروی ابن فضال، عن یونس بن یعقوب، عن خاله عبد الله بن عبد الرحمن، عن سعید السمان، کما فی الکافی باب فضل الحج والعمرة.

حدیثه المفصل فی المناهی والملاعین. کمبا ج ۱۶ / ۱۰۴، وجد ج ۷۶ / ۳۵۴.

ولما توفی یونس بن یعقوب فی المدینة، بعث مولانا الرضا علیه السلام بحنوطه وکفنه وجمیع ما یحتاج إلیه، وأمر موالیه أن یحضروا جنازته وأن یدفن بالبقیع، وصر علیه سریر النبی صلی الله علیه وآله وکان لا یصر إلا لموت رجل هاشمی. کتاب الإیمان ص ۲۹۲، وجد ج ۶۹ / ۲۸۲.

(۳۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، مقبرة بقیع الغرقد (۱)، السید إبن طاووس (۱)، معاویة بن عمار (۱)، یونس بن یعقوب (۳)، سعید السمان (۱)، الحج (۲)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

الخاتمة فی الکنی والألقاب والنساء الراویات وغیرها

صفحه(۳۱۷)

الخاتمة فی الکنی الفصل الأول فی المصدرین بالأب

الفصل الأول فی المصدرین بالأب اعلم أن وضع باب الکنی لأجل التعرض لمن اشتهر بالکنیة ولم یتبین اسمه أو تبین ولکن لم یستعمل فی الغالب إلا بکنیته.

ولا نترجم هنا من سبقت ترجمته ونحیله إلی محل اسمه. ومن لم تسبق نذکره هنا. ولا نذکر هنا إلا من لم یذکره العلامة المامقانی، أو من یکون لنا مزید بیان فی حقه. والحمد لله.

۱۶۵۹۶ - أبو الآثار القزدانی:

روی محمد بن الحسن، عن علویة بن مثویة بن علی بن سعد أخی أبی الآثار القزدانی، عن محمد بن سالم بن أبی سلمة. جش ص ۲۲۵ أول باب المیم.

۱۶۵۹۷ - أبو إبراهیم الموصلی:

قال المامقانی: لم نقف فیه إلا علی روایة الکلینی فی الکافی عن أحمد بن محمد بن أبی نصر البزنطی، عنه.

أقول: فی باب الکون والمکان ح ۸: عن ابن أبی نصر، عن أبی إبراهیم، عن أبی الحسن الموصلی، عن أبی عبد الله علیه السلام. وفی ذیل الورقة قال: وفی بعض النسخ عن أبی إبراهیم الموصلی من دون أبی الحسن الموصلی.

وفیه ح ۵: عن أحمد بن محمد بن أبی نصر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

(۳۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: أبو إبراهیم الموصلی (۱)، محمد بن سالم بن أبی سلمة (۱)، أحمد بن محمد بن أبی نصر (۱)، ابن أبی نصر (۱)، محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد (۱)

ومثل ذلک فی التوحید باب ما جاء فی الرؤیة، وباب نفی الزمان والمکان.

۱۶۵۹۸ - أبو أحمد الحسن بن عبد الله بن سعید العسکری: له روایات فی التوحید.

۱۶۵۹۹ - أبو أحمد الغازی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی کتبه، عن علی بن مهرویه القزوینی، عنه، عن الرضا علیه السلام. جد ج ۵ / ۲۹، وکمبا ج ۳ / ۹. والتوحید باب القضاء والقدر.

ویحتمل أن یکون داود بن سلیمان بن یوسف بن أحمد الغازی المذکور بقرینة الراوی عنه، أو یکون أبو أحمد مصحف ابن أحمد.

۱۶۶۰۰ - أبو أحمر عوف بن مجزأة: فارس أهل الشام یوم صفین.

۱۶۶۰۱ - أبو الأحوص المصری:

روی الصدوق فی أمالیه مج ۹۰ ص ۳۶۸ عن ثبیب بن محمد، عنه، عن جماعة من أهل العلم، عن الصادق علیه السلام.

جملة من روایات أبی الأحوص، عن أبی إسحاق، عن الحارث، عن أمیر المؤمنین علیه السلام فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۴۸ و ۲۵۲. وهو داود بن أسد الثقة المذکور.

والشیخ فی ست وصفه بالمصری وقال: من جلة متکلمی الإمامیة، لقیه الحسن بن موسی النوبختی وأخذ عنه واجتمع معه فی الحائر علی ساکنه السلام. و جش وصفه بالبصری.

۱۶۶۰۲ - أبو الأحوص مولی أم سلمة:

روی عن الإمام الحسن المجتبی علیه السلام، کما تقدم فی قدامة بن رافع.

۱۶۶۰۳ - أبو أحیحة: عمرو بن المحصن المذکور.

۱۶۶۰۴ – أبو أحيحة:

كان كافرا على عهد رسول الله صلى الله عليه وآله. ومات على كفره. ومر

(۳۲۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، السيدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلى الله عليه وآله (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعيد (۱)، أبو الأحوص المصرى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، على بن مهرويه (۱)، داود بن سليمان (۱)، الحسن بن موسى (۱)، داود بن أسد (۱)، الشام (۱)

الرسول على قبره. جد ج ۲۲ / ۱۳۶، وكمبا ج ۶ / ۷۰۳.

۱۶۶۰۵ – أبو أخنس الأرجى:

روى احتجاج أم سلمة على عائشة حين أرادت الخروج. نقله الصدوق. و ذكرناه فى أحوال عائشة.

۱۶۶۰۶ – أبو الأديان:

لم يذكروه. هو خادم مولانا أبى محمد العسكرى صلوات الله عليه وحامل كتبه إلى الأمصار وأمينه على ذلك.

ففى كمال الدين ط جد باب ۴۳ ص ۴۷۵ ح ۲۵ قال: حدث أبو الأديان قال:

كنت أخدم الحسن بن على بن محمد بن على بن موسى بن جعفر بن محمد بن على بن الحسين بن على بن أبى طالب عليهم السلام وأحمل كتبه إلى الأمصار. فدخلت عليه فى علته التى توفى فيها فكتب معى كتبا وقال: امض بها إلى المدائن فإنك ستغيب خمسة عشر يوما وتدخل إلى سر من رأى يوم الخامس عشر وتسمع الواعية فى دارى وتجدنى على المغتسل.

قال أبو الأديان: فقلت: يا سيدى، فإذا كان ذلك فمن؟ قال: من طالبك بجوابات كتبى فهو القائم من بعدى. فقلت: زدنى. فقال: من يصلى على فهو القائم بعدى.

فقلت: زدنى. فقال: من أخبرك بما فى الهميان فهو القائم بعدى. ثم منعتنى هيبته أن أسأله عما فى الهميان.

وخرجت بالكتب إلى المدائن وأخذت جواباتها ودخلت سر من رأى يوم الخامس عشر كما ذكر لى صلوات الله وسلامه عليه – الخبر.

فذكر ما وقع و اهتدائه إلى مولانا صاحب الزمان صلوات الله عليه ورده الأمانات إليه.

حديث أبى الأديان فى وفاة مولانا العسكرى وصلاة الحجة المنتظر عليه السلام.

جد ج ۵۰ / ۳۳۲، وج ۵۲ / ۶۷، وكمبا ج ۱۲ / ۱۷۸، وج ۱۳ / ۱۲۲.

۱۶۶۰۷ – أبو أراكة البجلى الكوفى:

من أصحاب مولانا أمير المؤمنين عليه السلام، كما قاله الشيخ وغيره.

(۳۲۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، السيدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلى الله عليه وآله (۱)، الحسن بن على بن محمد بن على (۱)، أبو أراكة البجلى (۱)، موسى بن جعفر بن محمد (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۱)، الوفاة (۱)

يج: عن أبى أراكة قال: كنا مع على عليه السلام بمسكن فتحدثنا أن عليا ورث من رسول الله صلى الله عليه وآله السيف – إلى أن قال: – إذ خرج علينا ونحن فى حديثنا، فقال ابتداءا: وأيم الله لو نشطت لحديثكم حتى يحول الحول لا أعيد حرفا، ورثت وحويت من رسول الله صلى الله عليه وآله، وأيم الله إن عند صحفا كثيرة – الخبر. جد ج ۴۰ / ۱۴۵، وكمبا ج ۹ / ۴۶۰.

يز: مسندا عن يعقوب بن سالم، عن أبى الحسن العبدى، عن على بن ميسرة، عنه قال: كنا مع على عليه السلام بمسكن – وساقه نحوه.

جد ج ۲۶ / ۳۷، وکمبا ج ۷ / ۲۸۳.

روی المفید فی ختص قصة غریبة من رشید الهجری ومجیئه إلی باب دار أبی أراکة ودخوله داره ولم یره أحد. ذکرناه فی (اثبات ولایت). ونقله جد ج ۴۲ / ۱۴۰، وکمبا ج ۹ / ۶۳۳.

وروی المفید فی أمالیه بسند صحیح، عن محمد بن سنان، عن أبی معاذ السدی، عن أبی أراکة قال: صلیت خلف أمیر المؤمنین علی بن أبی طالب صلوات الله علیه الفجر فی مسجدکم، فانفتل علی یمینه - الخبر. فشرع فی بیان صفات خیار العباد.

جد ج ۶۹ / ۲۷۹، وکتاب الإیمان ص ۲۹۱.

ین: عن محمد بن سنان، عن أبی عمار صاحب الأکسیة، عن البریدی، عن أبی أراکة، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، وصف خیار العباد. جد ج ۶۹ / ۲۸۶، و کتاب الإیمان ص ۲۹۳.

ورواياته الأخری عنه علیه السلام فی ذلک. جد ج ۷۸ / ۷۲ و ۷۳، وکمبا ج ۱۷ / ۱۳۵.

وهو ناقل أشعار أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۲۷۴.

۱۶۶۰۸ - أبو أرطاة: اسمه حجاج بن أرطاة النخعی المذکور.

۱۶۶۰۹ - أبو الأرقم: أمسه أبان بن أرقم المذکور.

(۳۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۲)، حجاج بن أرطاة (۱)، یعقوب بن سالم (۱)، رشید الهجری (۱)، محمد بن سنان (۲)، الإختیار، الخیار (۲)

۱۶۶۱۰ - أبو الأزهر: زفر بن النعمان العجلی.

۱۶۶۱۱ - أبو أسامة: زید الشحام المذکور.

۱۶۶۱۲ - أبو إسحاق (من دون وصف): له روایات أشار إلیها فی قاموس الرجال.

۱۶۶۱۳ - أبو إسحاق الأحمری: اسمه النهاوندی الآتی.

۱۶۶۱۴ - أبو إسحاق الأرجانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ باب ۳۶۷ عن عثمان بن عیسی، عنه، عن الصادق علیه السلام. ونقله فی جد ج ۴ / ۱۰۳، وکمبا ج ۲ / ۱۳۴.

۱۶۶۱۵ - أبو إسحاق الأهوازی: اسمه إبراهیم بن مهزیار المزبور.

۱۶۶۱۶ - أبو إسحاق الباقر حی: اسمه إبراهیم بن مخلد بن جعفر المذکور.

۱۶۶۱۷ - أبو إسحاق البناء:

لم یذکروه. روی الشیخ فی کتاب الغیبة ص ۲۹۹ بإسناده، عن الحسن بن عقبة النهمی، عنه، عن جابر الجعفی، عن أبی جعفر صلوات الله علیه وصف سیرة القائم صلوات الله علیه، وجد ج ۵۲ / ۳۳۴ عنه مثله، وکمبا ج ۱۳ / ۱۸۶.

۱۶۶۱۸ - أبو إسحاق بیاع اللؤلؤ - کذا فی الکافی - الکوفی:

وقع فی طریق الشیخ فی یب ج ۵ باب الزیادات فی فقه الحج ح ۱۳۷۰، وصا ج ۲ ح ۱۱۱۱ عن ابن مسکان، عنه. وفی یب وصا: أبو إسحاق صاحب اللؤلؤ. لکن فی الکافی: إسحاق بیاع اللؤلؤ، کما فی کتاب الحج باب المرأة تحیض بعد ما دخلت فی الطواف.

۱۶۶۱۹ - أبو إسحاق الثقفی: إبراهیم بن محمد بن سعید الثقفی.

(۳۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب الغیبة للشیخ محمد رضا الجعفری (۱)، أبو إسحاق صاحب اللؤلؤ (۱)، إبراهیم بن محمد بن سعید (۱)، إبراهیم بن مخلد بن جعفر (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، إسحاق بیاع اللؤلؤ (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، زفر بن النعمان (۱)، جابر الجعفی (۱)، زید الشحام (۱)، الحج (۲)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)

۱۶۶۲۰ - أبو إسحاق الجرجانی:

روی عثمان بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی روضة الکافی ص ۲۷۱ ح ۴۰۰.

۱۶۶۲۱ - أبو إسحاق الخراسانی:

عده الشیخ فی رجاله باب الکنی فی أصحاب الرضا علیه السلام. وزاد علیه: من أصحاب أبی عبد الله علیه السلام.

کا: عده من أصحابنا، عن سهل بن زیاد، عن علی بن أسباط، عن أبی إسحاق الخراسانی قال: کان أمیر المؤمنین علیه السلام - الخ.

هکذا فی الکافی باب الکذب و باب الشک. وهذا رفع أو إرسال. وهکذا فیما سیأتی.

کا: علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن علی بن أسباط، عنه، عن بعض رجاله. الکافی کتاب الجهاد باب الأمر بالمعروف.

وفیه باب المؤمن وعلاماته ج ۲ / ۲۳۳ بسنده عن محمد بن الحسن بن علان، عنه، عن عمرو بن جمیع العبدی، عن أبی عبد الله علیه السلام وصف الشیعة.

واحتمل کونه إبراهیم بن أبی محمود الخراسانی المذکور.

۱۶۶۲۲ - أبو إسحاق السبیعی:

عده الشیخ فی رجاله باب الکنی فی أصحاب الحسن المجتبی علیه السلام.

وله روایة عن مولانا السجاد صلوات الله علیه، کما تقدم فی حفیده إسرائیل بن یونس روایته عن جده هذا. والسبیع بطن من همدان. واسمه عمرو بن عبد الله بن علی بن کلیب الهمدانی.

والشیخ فی رجاله باب الکنی فی أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام عد أبا إسحاق الهمدانی لا أبا إسحاق السبیعی. والظاهر عدم تعددهما لما سیأتی.

قال المفید فی ختص ص ۸۳: روی محمد بن جعفر المؤدب أن أبا إسحاق - واسمه عمرو بن عبد الله - السبیعی أنه صلی أربعین سنة صلاة الغداة بوضوء العتمة، و

(۳۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الامر بالمعروف (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، إبراهیم بن أبی محمود الخراسانی (۱)، أبو إسحاق الخراسانی (۱)، أبو إسحاق الجرجانی (۱)، أبو إسحاق السبیعی (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، عمرو بن عبد الله (۲)، محمد بن جعفر المؤدب (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، عثمان بن عیسی (۱)، علی بن أسباط (۲)، سهل بن زیاد (۱)، عمرو بن جمیع (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الصّلاة (۱)، الوضوء (۱)

کان یختم القرآن فی کل لیلة، ولم یکن فی زمانه أعبد منه ولا أوثق فی الحدیث عند الخاص والعام، وکان من ثقات علی بن الحسین صلوات الله علیه. وولد فی اللیلة التی قتل فیها مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. وقبض وله تسعون سنة وهو من همدان - الخ.

وفیه ص ۱۶۴ بإسناده، عن عمرو بن أبی المقدام، عن أبی إسحاق، عن الحارث و عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام، عن محمد بن الحنفیة، کتاب محنة أمیر المؤمنین علیه السلام.

ورواه الصدوق فی الخصال أبواب السبعة عنه، عنه، عنه.

وفيه ص ۲۸۳ روايـة أبى حمزة الثمـالى، عنه، عن بعض أصـحاب أمير المؤمنين عليه السـلام حـديث كثرة علمه. ورواه فى ل وير عنه، كما فى جد ج ۴۰ / ۱۲۹، وكمبا ج ۹ / ۴۵۷.

وروى أبو إسـحاق السبيعى، عن الحارث الأعور خطبـة أمير المؤمنين عليه السـلام فى جوامع التوحيـد. جـد ج ۴ / ۲۶۵، وكمبا ج ۲ / ۱۹۰. وجملة من رواياته فى ج ۳۷ / ۳۰۸ و ۳۲۳ و ۳۳۰، وج ۴۰ / ۳۰۴، وكمبا ج ۹ / ۲۵۰، و ۲۵۴ و ۲۵۶ و ۴۹۶.

وعن رياض العلماء عده من أصـحاب أمير المؤمنين والحسن والصادق صـلوات الله عليهم، وقال: كان له ولد اسـمه يونس كان محدثا زاهدا مثله توفى سنة ۱۶۰.

ولولده يونس ولد أمسه إسرائيل كان عابدا زاهدا توفى ۱۶۴. انتهى.

وكان أبو إسحاق المذكور ابن أخت يزيد بن الحصين الشهيد بالطف المتشرف بالسلام، كما فى البحار.

وروى البرقى فى سن ج ۱ باب بدء الخلق ص ۲۸۲ عن عبد الله بن محمد النهيكى، عن حسان، عن أبيه، عن أبى إسحاق السبيعى، عن أبى جعفر وأبى عبد الله صلوات الله عليهما قالا: كان فى بدء خلق الله - الخ. ورواه فى البحار مثله.

وعن شريك أنه ولد فى سنتين من إمارة عثمان. انتهى. أقول: ليس فيه أنه كان فى سنتين مضيا أو بقيا من إمارته.

(۳۲۵)

صفحهمفاتيـح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السـلام (۱)، الإمام على بن الحسـين السـجاد زين العابدين عليهما السـلام (۱)، الإمـام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السـلام (۲)، يوم عاشوراء (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السـلام (۱)، أبو إسحاق السبيعى (۱)، عمرو بن أبى المقـدام (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، إسحاق السبيعى (۱)، الحارث الأعور (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، القرآن الكريم (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)، الشراكة، المشاركة (۱)

وعن ابن خلكـان أنه من أعيـان التـابعين، رأى عليـا وكـان يقول: رفعنى أبى حـتى رأيت على بن أبى طـالب عليه السـلام يخطب وهو أبيض الرأس واللحيـة. انتهى. و الأقوال فى وفاته مختلفـة من ۱۲۸ إلى ۱۳۲. فلا بعـد فى روايته عن الباقر والصادق عليهما السـلام لما تقدم.

وقال الشـيخ فى رجاله باب أصـحاب الصادق عليه السـلام (۳۷۵): عمرو بن عبـد الله بن على أبو إسـحاق الهمـدانى السـبيعى الكوفى، تابعى. انتهى.

فيترجح مختار الشـيخ من أنه أدرك مولانا أمير المؤمنين إلى الصادق صلوات الله عليهم. مدحه والثناء عليه فى كتاب الغدير ط ۲ ج ۱ / ۶۹.

۱۶۶۲۳ - أبو إسحاق الشيبانى:

اثنـان: واحـد من مشائـخ الصـدوق، كمـا فى آخر الخصـال. وآخر من أصـحاب أمير المؤمنين عليه السـلام، كما روى نصـر فى كتاب صفين ص ۵۰۹ عن عمر بن سعد، عنه كتاب صلح أمير المؤمنين عليه السلام يوم صفين.

۱۶۶۲۴ - أبو إسحاق العدل الطبرى: اسمه إبراهيم بن أحمد بن محمد المذكور.

۱۶۶۲۵ - أبو إسحاق الفقيه النحوى: اسمه ثعلبة بن ميمون المذكور.

۱۶۶۲۶ - أبو إسحاق الكاتب: اسمه إبراهيم بن أبى حفص المزبور.

۱۶۶۲۷ - أبو إسحاق بن كليب السبيعى:

لـم يـذكروه. عـده قب من أصـحاب الحسن المجتـبى عليه السـلام. كمبـا ج ۱۰ / ۱۲۶، وجـد ج ۴۴ / ۱۱۰. ويحتمـل كونه السبيعى المذكور نسبه إلى جده الأعلى.

۱۶۶۲۸ - أبو إسحاق الليثى إبراهيم:

لم یـذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن حنان بن سدیر، عن أبیه، عنه، عن أبی جعفر صـلوات الله علیه، روایة شـریفة مهمة مفصـلة فی الطینتین والفصل یوم الجزاء. وهی تدل علی علو رتبته وقوة إیمانه وکماله بحیث یتحمل من الأسرار ما

(۳۲۶)

صفحهمفاتیـح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمـام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السـلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السـلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السـلام (۱)، صلح (یوم) الحدیبیة (۱)، أبو إسحاق العدل الطبری (۱)، إبراهیم بن أحمـد بن محمد (۱)، أبو إسحاق الهمدانی (۱)، إبراهیم بن أبی حفص (۱)، أبو إسحاق الکاتب (۱)، عبد الله بن علی (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ثعلبة بن میمون (۱)، حنان بن سدیر (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الثناء (۱)

لا ـ یتحمله إلا الخواص. کمبا ج ۳ / ۶۳، وکتاب الإیمان ص ۲۸، وجد ج ۵ / ۲۲۸، و ج ۶۷ / ۱۰۲. ویظهر من خلال الروایة أن اسمه إبراهیم.

ویشهد علی صحة مضمونها روایات. منها فی کمبا ج ۳ / ۲۴۷، وجد ج ۷ / ۱۹۰.

۱۶۶۲۹ – أبو إسحاق المدائنی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا صلوات الله علیه وروی عنه العیاشی فی ج ۱ / ۳۱۷.

۱۶۶۳۰ – أبو إسحاق المذاری أو المزاری: اسمه إبراهیم بن محمد بن معروف المذکور.

۱۶۶۳۱ – أبو إسحاق النحوی: اسمه ثعلبة بن میمون المزبور.

۱۶۶۳۲ – أبو إسحاق النهاوی: إبراهیم بن إسحاق الأحمری المسطور.

۱۶۶۳۳ – أبو إسحاق الهمدانی:

عده الشیخ فی باب الکنی فی أصحاب أمیر المؤمنین وفی أصحاب الحسن صلوات الله علیهما. وهو السبیعی المذکور.

۱۶۶۳۴ – أبو أسعد الأزدی:

لم یـذکروه. روی قرب الإسـناد، عنه قال: سألت أبا الحسن موسـی علیه السـلام عن المتعـة من الأربع هی؟ فقال: لا. کمبا ج ۲۳ / ۷۳، وجد ج ۱۰۳ / ۳۱۲.

۱۶۶۳۵ – أبو إسماعیل السراج:

روی محمد بن إسماعیل، عنه، کما فی الکافی باب البئر تکون فی جنب البالوعة.

وتأتی روایته الأخری فی أبی لبید.

وروی ابن أبی عمیر، عنه، عن خیثمة، کما فی کمال الدین باب ۳۲ ح ۱۷.

وفی یحیی بن معمر روایاته الأخری.

(۳۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: أصـحاب الإمام الرضا علیه السـلام (۱)، الإمام موسـی بن جعفر الکاظم علیهما السـلام (۱)، إبراهیم بن إسحاق الأحمری (۱)، إبراهیـم بـن محمـد بن معروف (۱)، أبو إسـحاق الهمـدانی (۱)، أبو إسـماعیل السـراج (۱)، أبـو إسـحاق النحوی (۱)، إسحاق المدائنی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، الجنابة (۱)

۱۶۶۳۶ – أبو إسماعیل السندی:

لم یـذکروه. روی الراونـدی فی الخرائج، عنه، عن مولانا الرضا صـلوات الله علیه ما یفید حسـنه. جاء من السـند واهتدی به وإلیه وصار مشمولا لعناياته وألطافه.

ونقله فی کمبا ج ۱۲ / ۱۵، وجد ج ۴۹ / ۵۰.

وروى على بن الحكم، عن أبى إسماعيل قال: سألت أبا الحسن الرضا عليه السلام، كما فى الكافى كتاب الأطعمة باب لحوم الجلالات ح ١٠.

١۶۶٣٧ - أبو إسماعيل الصيقل الرازى:

لم يذكروه. هو من أصحاب عليه السلام. روى عنه منصور بن يونس.

جمال الأسبوع ص ۴۴۵.

وروى فى الكافى بإسناده، عن أبى عمر الحناط، عنه، عن الصادق عليه السلام، كما فيه كتاب المعيشة باب الصناعات. وتقدم فى إبراهيم بن مسلم روايته الأخرى عنه.

١۶۶٣٨ - أبو إسماعيل المدنى: حاتم بن إسماعيل من علماء العامة.

١۶۶٣٩ - أبو الأسود الدئلى:

هو من الفضلاء الصلحاء الفصحاء الشعراء. واضع علم النحو بأمر مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه. من خيار شيعة أمير المؤمنين والحسن والحسين و السجاد صلوات الله عليهم. و شهد مع أمير المؤمنين عليه السلام.

واستعمله ابن عباس على البصرة حين طلبه أمير المؤمنين عليه السلام.

وله أشعار فى مدح أمير المؤمنين عليه السلام. وله كلمات فى وصف الحسن المجتبى عليه السلام فى مجلس معاوية. وابناه الأسود وأبو حرب. ومن أحفاده على بن الحسين بن عون. واسمه ظالم بن ظالم.

١۶۶۴٠ - أبو الأسود الليثى: والد الأسود المذكور.

(٣٢٨)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (١)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۴)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (١)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (١)، عبد الله بن عباس (١)، أبو إسماعيل الصيقل الرازى (١)، حاتم بن إسماعيل (١)، إبراهيم بن مسلم (١)، أبو إسماعيل (٢)، مدينة البصرة (١)، أبو الأسود (٢)، على بن الحسين (١)، منصور بن يونس (١)، ظالم بن ظالم (١)، على بن الحكم (١)، الشهادة (١)، الطعام (١)، الحرب (١)، الإختيار، الخيار (١)

١۶۶۴١ - أبو أسيد الأسدى:

روى سعيد بن جمال، عنه، عن أبى سخيلة النميرى خبر الفضائل، وسيأتى فى أبى سخيلة.

١۶۶۴٢ - أبو أسيد الساعدى عبد الله بن ثابت:

عن الطبرى أنه أحد خمسة يذبون عن عثمان. وروى أنه وزيد بن ثابت طلبا من جبلة بن عمرو الذى كان يطعن فى عثمان أن يكف عنه، فقال لهما: لا ألقى الله تعالى وأقول: (ربنا إنا أطعنا سادتنا وكبرائنا فأضلونا السبيلا).

١۶۶۴٣ - أبو أشرس بن عبد الله:

كان على خراسان فى جند ابن زياد. كمبا ج ١٠ / ٢٩٢، وجد ج ۴۵ / ٣٨٢.

١۶۶۴۴ - أبو الأشهب:

اثنان جعفر بن الحارث ومحمد بن يزيد الجعفى المذكوران.

١۶۶۴۵ - أبو الأعز التميمى:

لم يذكروه. هو من أصحاب مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه. شهد صفين.

كمبا ج ٨ / ۵١۵، وجد ج ٣٢ / ۵٩١، والعياشى ج ٢ / ٧٩ - ٨٢.

۱۶۶۴۶ – أبو الأعز النحاس:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه صفوان بن یحیی ومحمد بن أبی عمیر.

وهما فی طریق الصدوق فی المشیخة إلیه. رواه عنه فی الفقیه باب ما ینجس الثوب والبدن. وفی روایتهما عنه یجعله بحکم الصحیح للإجماع علی تصحیح ما یصح عنهما.

وروی محمد بن سنان، عنه قال: سمعت الصادق علیه السلام یقول: قضاء حاجة المؤمن أفضل من ألف حجة متقبلة بمناسکها وعتق ألف رقبة – الخبر.

وهذا کان یعالج الدواب. وروی عنه علی بن الحکم فی الکافی باب أبوال

(۳۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن ثابت (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو الأشهب (۱)، جعفر بن الحارث (۱)، زید بن ثابت (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد بن یزید (۱)، جبلة بن عمرو (۱)، محمد بن سنان (۱)، خراسان (۱)، الشهادة (۱)، الحج (۱)

الدواب وأرواثها، فلا وجه لعده مجهولا بعد حکم الصدوق بصحة الأصول التی استخرج منها کتابه الفقیه وقال ما قال فی اوله.

۱۶۶۴۷ – أبو الأعور السلمی:

من قواد الفئة الباغیة یوم صفین. قیل: اسمه سفیان بن عوف.

۱۶۶۴۸ – أبو الأکراد:

هو علی بن میمون الصائغ المذکور. والفضل بن عثمان ابن أخته.

۱۶۶۴۹ – أبو أمامة الأنصاری الخزرجی:

غلبت کنیته واشتهر بها. وکان عقبیا نقیبا شهد العقبة الأولی والثانیة و بایع فیهما. وکانت البیعة الأولی فی ستة نفر أو سبعة، والثانیة فی اثنی عشر رجلا، والثالثة فی سبعین رجلا، کما فی المجمع.

۱۶۶۵۰ – أبو أمامة الباهلی:

صحابی حسن. له روایات عن رسول الله صلی الله علیه وآله فی فضائل الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیه وأسمائهم. منها فی جد ج ۳۶ ۳۲۱، وجد ۳۸ / ۳۱۰ و ۳۱۶، وج ۴۰ / ۴۱ و ۱۷۰، وکمبا ج ۹ / ۱۴۹ و ۳۳۵ و ۴۳۶ و ۴۶۶.

روی عنه الأجلح الکندی وشهر بن حوشب.

وروی عنه خالد بن معدان. جد ج ۸ / ۱۹۵، وکمبا ج ۳ / ۳۴۷.

قال المحقق الأردبیلی فی جامع الرواة: أبو أمامة له صحبة. وکان معاویة وضع علیه الحراس لئلا یهرب إلی علی علیه السلام. ومات بالشام سنة ۸۶.

أقول: اسمه صدی بن عجلان، کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۲۵.

ما جری بینه وبین معاویة وبیانه فضائل مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وعدم قبوله دنانیر معاویة. وفی ذلک دلالات علی حسنه وکماله. فراجع إلی جد ج ۴۲ / ۱۷۹، وکمبا ج ۹ / ۶۴۳.

ما جری بینه وبین معاویة یوم صفین وخروجه عن معرکة القتال فلم یشهد

(۳۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله

(۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو الأکراد (۱)، الفضل بن عثمان (۱)، علی بن میمون (۱)، شهر بن حوشب (۱)، الشام (۱)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)

شیئا من القتال. کتاب صفین ص ۱۹۰. ویأتی فی أبی الدرداء.

۱۶۶۵۱ - أبو أمامة الحارثی:

روی عن رسول الله صلی الله علیه وآله. المستدرک ج ۳ / ۴۹. وفیه: أنه أبو أمامة المازنی واسمه إیاس بن ثعلبة (تغلبة).

وعن المفید انحرافه یعنی عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۶۶۵۲ - أبو أمامة الخزرجی:

اسمه أسعد بن زرارة، کما تقدم فی أسعد. مات قبل فراغ النبی صلی الله علیه و آله من مسجده.

۱۶۶۵۳ - أبو أمامة بن سهل بن حنیف:

روی عن أبیه قصة بدر الکبری. جد ج ۱۹ / ۲۲۶، وکمبا ج ۶ / ۴۵۳. وهو أوسی مات سنة ۱۰۰.

ولأبی أمامة ابن یسمی قاسما روی عن النبی صلی الله علیه وآله فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۲۵۳.

۱۶۶۵۴ - أبو أمیة الأنصاری:

لم یذکروه. هو من أصحاب الباقر علیه السلام. روی عنه وکان زمیله فی طریق مکة فی محمله فنظر إلی زوج ورشان فی جانب المحمل معه فرفع أبو أمیة یده لینحیه، فقال له أبو جعفر صلوات الله علیه: مهلا! فإن هذا الطیر جاء یستجیر بنا أهل البیت - الخ. کمبا ج ۱۴ / ۷۳۷، وجد ج ۶۵ / ۲۳.

۱۶۶۵۵ - أبو أوفی:

اسمه علقمة. روی ابنه عبد الله بن أبی أوفی قال: کان النبی صلی الله علیه وآله إذا أتاه قوم بصدقتهم قال: اللهم صل علی آل فلان. فأتاه أبی بصدقته فقال: اللهم صل علی آل أبی أوفی.

(۳۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، عبد الله بن أبی أوفی (۱)، أسعد بن زرارة (۱)، سهل بن حنیف (۱)، السجود (۱)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)، الزوج، الزواج (۱)

۱۶۶۵۶ - أبو إیاس:

روایته الشریفة فی النص علی الأئمة الاثنی عشر وفضائلهم. کمبا ج ۱۳ / ۱۶، وجد ج ۵۱ / ۶۸.

۱۶۶۵۷ - أبو أیمن:

مولی امرأة علی بن الحسین صلوات الله علیه دخل علی أبی جعفر صلوات الله علیه فقال: یا با جعفر، تغرون الناس وتقولون: شفاعة محمد. فغضب أبو جعفر فقال: ویحک یا أبا أیمن! أغرک أن عف بطنک وفرجک؟! أما لو قد رأیت أفزاع القیامة لقد احتجت إلی شفاعة محمد صلی الله علیه وآله. وما أحد من الأولین و الآخرین إلا وهو محتاج إلی شفاعة محمد صلی الله علیه وآله. انتهی ما نقلنا من تفسیر القمی ملخصا. وراجع للتفصیل إلی کمبا ج ۳ / ۳۰۰، وجد ج ۸ / ۳۸.

۱۶۶۵۸ - أبو أیوب:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. حمل علی أهل الشام حملات عجیبة أعجب أمیر المؤمنین علیه السلام. وهو أنه أبان عنق رجل من أهل الشام و ثبت رأسه علی جسده کما هو، بحیث أراب الناس، حتی إذا دخل فی أهل الشام وقع میتا وندر رأسه، فقال علی علیه السلام: والله لأنا من ثبات رأس الرجل أشد تعجبا منی لضربته - الخ. کتاب صفین ص ۲۷۱.

۱۶۶۵۹ - أبو أيوب بن أزهر السلمى:

عد ممن أصيب يوم صفين. كتاب صفين ص ۵۵۸.

۱۶۶۶۰ - أبو أيوب الأنصارى خالد بن زيد بن كليب:

فصلنا الكلام فيه فى مستدرك السفينة الطبعة الأولى ج ۱ / ۱۵۹ لغة (أوب) و ننقله هنا مختصرا:

هو صحابى إمامى حسن جليل نزل عليه رسول الله صلى الله عليه وآله فى بدء

(۳۳۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، أبو أيوب الأنصارى (۱)، خالد بن زيد (۱)، الشام (۳)، الصّلاة (۱)، الشفاعة (۳)، السفينة (۱)

وروده المدينة. جد ج ۱۹ / ۱۰۸ - ۱۲۱ و ۱۲۴، وكمبا ج ۶ / ۴۲۸ و ۴۲۹ و ۴۳۱.

لم يكن له سوى جدى وصاع من شعير، فذبح له الجدى وشواه، وطحن الشعير وعجنه وخبزه، وقدمه بين يدى النبى صلى الله عليه وآله فأمر أن ينادى:

إلا من أراد الزاد فليأت إلى دار أبى أيوب.

فجعل أبو أيوب ينادى، والناس يهرعون إليه كالسيل، فأكل كلهم ولم يتغير الطعام، فقال النبى صلى الله عليه وآله: اجمعوا العظام. فجمعوها. فوضعها فى إهابها، ثم قال: قومى بإذن الله. فقام الجدى وضج الناس بالشهادتين. جد ج ۱۸ / ۲۰، وكمبا ج ۶ / ۳۰۲.

وأم أبى أيوب كانت عجوزا عمياء، فمسح يده الشريفة على وجهها فانفتحت عيناها وبصرت بعد عماها. وهو أول معجزة ظهرت منه فى المدينة.

قب: وأتى أبو أيوب بشاة إلى رسول الله صلى الله عليه وآله فى عرس فاطمة الزهراء عليها السلام، فذبحوها وأكلوها. وفى آخره أحياها وجعل الله فيها بركة لأبى أيوب وشفاء المرضى فى لبنها. جد ج ۱۸ / ۱۹.

وبالجملة شهد بدرا وسائر المشاهد مع رسول الله صلى الله عليه وآله و كان مع أمير المؤمنين عليه السلام فى حروبه الثلاثة.

وهو من الذين حاجوا أبا بكر وأنكروا فعله. قال: اتقوا الله عباد الله فى أهل بيت نبيكم، وردوا إليهم حقهم الذى جعله الله لهم. فقد سمعتم مثل ما سمع إخواننا فى مقام بعد مقام لنبينا، ومجلس بعد مجلس يقول: أهل بيتى أئمتكم بعدى.

ويؤمى إلى على عليه السلام ويقول: هذا أمير البررة، وقاتل الكفرة، مخذول من خذله، منصور من نصره - الخ. جد ج ۲۸ / ۲۰۱ و ۲۱۳، وكمبا ج ۸ / ۴۰ و ۴۳.

وعده الإمام الصادق صلوات الله عليه فى رواية الأعمش، ومولانا الرضا صلوات الله عليه فى مكاتبته شرائع الدين للمأمون من الذين لم يغيروا بعد نبيهم و لم يبدلوا وولايتهم واجبة.

وكان على ميمنة أمير المؤمنين صلوات الله عليه يوم قتال الخوارج وعقد له عشرة آلاف.

(۳۳۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۴)، الخوارج (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۱)

وأعطاه أمير المؤمنين عليه السلام يوم النهروان راية أمان، ونادى من جاء إليها فهو آمن. فرجع منهم ثمانية آلاف، كما ذكرنا فى المستدرك الطبعة الأولى ج ۳ / ۲۲۹ لغة (خرج).

وفی خبر ملاقاة أمیر المؤمنین علیه السلام مع أصحابه شمعون الصفا یرید صفین قال عبادة بن الصامت وأبو أیوب: بأمهاتنا وآبائنا نفدیک یا أمیر المؤمنین، فوالله لننصرنک کما نصرنا أخاک رسول الله، والله ما تأخر عنک من المهاجرین و الأنصار إلا شقی. فدعا لهما بالخیر. ج ج ۳۹ / ۱۳۵، وج ۳۳ / ۴۳، وکمبا ج ۹ / ۳۷۶، وج ۸ / ۵۳۱.

وأشهده رسول الله صلی الله علیه وآله مع أبی ذر والمقداد وسلمان علی أن علی بن أبی طالب علیه السلام وصیه ووارثه وخلیفته، والفاروق بین الحق و الباطل، ویعسوب المسلمین، وإمام المتقین، وقائد الغر المحجلین، وحامل لواء رب العالمین، وهو وولداه الحسن والحسین والتسعة الأئمة من ذریة الحسین صلوات الله علیهم هداة مهدیون إلی یوم القیامة. جد ج ۳۶ / ۲۶۴، وکمبا ج ۹ / ۱۳۶.

وقد عقد الثقة الجلیل الخزاز فی کتابه النصوص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وأسمائهم وفضائلهم بابا لروایاته الشریفة فی ذلک.

وهو من شهود حدیث الولایة حین استشهد أمیر المؤمنین علیه السلام عن جماعة هو منهم. جد ج ۴۱ / ۲۱۳، وکمبا ج ۹ / ۵۵۹، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۲۸.

خطبته فی مدح مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وترغیب الناس إلیه وذم عثمان. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۹ / ۱۲۵.

مات أبو أیوب الأنصاری بالقسطنطنیة، ودفن عند سورها. وقبره مزار معروف وقد أخبر عنه النبی صلی الله علیه وآله بقوله: یدفن عند سور القسطنطنیة رجل صالح من أصحابی. جد ج ۱۸ / ۱۴۲، وکمبا ج ۶ / ۳۳۲.

و ابنه غنام.

(۳۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، أبو أیوب الأنصاری (۱)، یوم القیامة (۱)، عبادة بن الصامت (۱)، حدیث الولایة (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الدفن (۱)

۱۶۶۶۱ - أبو أیوب بن باکر الحکمی:

من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کتاب صفین ص ۵۵۶.

۱۶۶۶۲ - أبو أیوب الخزاز الکوفی:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. ثقة کبیر المنزلة بالاتفاق. و له کتاب وهو من الأصول المشهورة التی اعتمد علیها الصدوق واستخرج أحادیث کتابه الفقیه منه. واسمه إبراهیم بن عیسی أو ابن عثمان.

۱۶۶۶۳ - أبو أیوب الغنوی:

رمی الحسین علیه السلام فی یوم عاشوراء بسهم فی حلقه الشریف. جد ج ۴۵ / ۵۵، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۵.

۱۶۶۶۴ - أبو أیوب المؤدب:

روی عن أبیه وکان مؤدبا لبعض ولد جعفر بن محمد الصادق علیه السلام. و روی عنه إسماعیل بن علی البصری، کما فی جد ج ۱۰ / ۲۳، وکمبا ج ۴ / ۹۷.

۱۶۶۶۵ - أبو أیوب المدنی:

له کتاب رواه علی بن محمد ماجیلویه، کما ذکره النجاشی.

وروی أحمد بن أبی عبد الله، عنه، عن محمد بن أبی عمیر، کما فی التوحید باب القدرة.

وله روایات أشار إلیها فی القاموس قال: ویظهر من فضل بنات الکافی ج ۶ / ۶ أن اسمه سلیمان بن مقبل.

أقول: هو کذلک وقد تقدم فی محل اسمه. وإنه من أصحاب الکاظم علیه السلام.

۱۶۶۶۶ - أبو أیوب النحوی:

لم یذکروه. روی داود بن زربی، عنه. الکافی باب النص علی الکاظم علیه السلام.

(۳۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أبو أیوب النحوی (۱)، أبو أیوب الخزاز (۱)، أبو أیوب المدنی (۱)، أبو أیوب المؤدب (۱)، إبراهیم بن عیسی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، داود بن زربی (۱)، سلیمان بن مقبل (۱)، علی بن محمد (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)

۱۶۶۶۷ - أبو بجیر:

لم یذکروه. هو عالم الأهواز کان یقول بإمامة ابن الحنفیة، فتشرف بلقاء ابن الحنفیة، فمر علیهما مولانا السجاد صلوات الله علیه فرأی تذلله له ونقل ابن الحنفیة ما جری بینهما من قصة مراجعتهما إلی الحجر الأسود، فاهتدی إلی مولانا السجاد علیه السلام ودان بإمامته. جد ج ۴۵ / ۳۴۷، وج ۴۶ / ۲۲، وکمبا ج ۱۰ / ۲۸۲، وج ۱۱ / ۸.

۱۶۶۶۸ - أبو البختری:

کنیة جماعة: منهم سعید بن فیروز أو سعد بن عمران من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. کما عن البرقی عد سعید بن فیروز من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام.

وکذا عن صه عده فی القسم الأول فی المعتمدین وترحم علیه.

ومنهم أبو البختری مؤدب ولد الحجاج. عده الشیخ فی أصحاب العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۲، وجد ج ۵۰ / ۳۱۰.

ومنهم أبو البختری بن هشام. کان من السبعة الذین قاموا بنقض الصحیفة القاطعة فی بدء الاسلام. جد ج ۳۵ / ۹۴، وکمبا ج ۹ / ۲۰.

لبس السلاح بمکة قبل الهجرة یدفع الأذی، وقال: لا یعرض الیوم أحد لمحمد بأذی إلا وضعت فیه السلاح. فشکر ذلک له النبی صلی الله علیه وآله ونهی یوم بدر عن قتله وقال: إنما أخرج مستکرها.

ومنهم أبو البختری وهب بن وهب القرشی. هو من الذین تحالفوا علی السعایة بیحیی بن عبد الله بن الحسن عند الرشید واستلب أمانه المکتوب له وقال فی أمان یحیی: هذا باطل منتقض قد شق العصا وسفک الدم فاقتله ودمه فی عنقی. فنقض أمانه ووهب هارون له ألف ألف وستمائة ألف وولاه قضاء القضاة. جد ج ۴۸ / ۱۸۳ - ۱۸۵، وکمبا ج ۱۱ / ۲۸۷.

أقول: ونقل الکشی عن الفضل بن شاذان أنه من أکذب البریة.

وقال النجاشی: روی عن أبی عبد الله علیه السلام وکان کذابا. وزاد العلامة

(۳۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، أبو البختری وهب بن وهب (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، أبو البختری (۳)، سعید بن فیروز (۲)، الحجر الأسود (۱)، سعد بن عمران (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، القتل (۱)

علی ذلک: قاضیا عامیا إلا أن له أحادیث وکلها لا یوثق بها. وعن التحریر: لم نر فیه خیرا بل شرا. مات سنة ۲۰۰.

وله کتب ذکرها النجاشی: کتاب الولایة والرایات، وکتاب مولد أمیر المؤمنین علیه السلام، وکتاب صفات النبی صلی الله علیه وآله.

وقال أیضا: له کتاب یرویه جماعة أخبرنا العباس بن عمر الکلوذانی، عن علی بن الحسین بن بابویه، عن عبد الله بن جعفر الحمیری، عن السندی بن محمد، عن أبی البختری. انتهی.

وطریق الشیخ فی ست إلی کتابه ثلاثة: الأول الصدوق، عن أبیه ومحمد بن الحسن، عن الصفار، عن إبراهیم بن هاشم والسندی بن محمد، عنه.

والثانی أبلغه إلی البرقی عنه.

والظاهر أن کتابه الذی أبلغ النجاشی طریقه إلی عبد الله بن جعفر الحمیری، عن السندی بن محمد، عنه هو الذی رواه عبد الله بن جعفر الحمیری فی کتابه قرب الإسناد ص ۶۱ عن السندی بن محمد البزاز، عنه. وأبلغ أحادیثه إلی ص ۷۴، و عدد أحادیثه ۱۲۸ حدیثا.

والظاهر أن له کتاب تفسیر قل هو الله أحد رواه الصدوق فی کتاب التوحید باب تفسیر قل هو الله أحد، وأبلغ طریقه إلی قوله: عن إسماعیل بن عبد الجلیل البرقی، عنه، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه - الخ.

وهذا حدیث شریف مفصل وفیه المعارف الإلهیة الحقة، فراجع حتی تری فیه کل خیر وتعرف أن قول التحریر: لم نر فیه خیرا، لا وجه له. وعدم الوجدان لا یدل علی عدم الوجود.

ونقل الصدوق فی الفقیه عن کتابه واعتمد علیه وطریقه إلی أحمد بن محمد بن خالد، عن أبیه، عنه، کما فی الطریق الثانی للشیخ.

ویمکن أن یراد من قولهم فیه کذابا مورد أو موارد خاصة، کما عن المجلسی أنه روی عنه أنه نقل خبرا للمنصور فی جواز الرهن علی الطیر فلذا سمی کذابا.

ومما ذکرنا ظهر اعتبار کتابه لإکثار الأصحاب من الروایة عنه وفیهم

(۳۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۳)، العلامة المجلسی (۱)، علی بن الحسین بن بابویه (۱)، السندی بن محمد البزاز (۱)، الشیخ الصدوق (۳)، السندی بن محمد (۳)، العباس بن عمر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الرهان (۱)، الموت (۱)، الجواز (۱)

الأجلاء مثل العباس بن معروف وعلی بن الحکم وإبراهیم بن هاشم والسندی و أحمد البرقی وأبوه.

۱۶۶۶۹ - أبو براء ملاعب الأسنة:

مشرک لم یقبل الرسول صلی الله علیه وآله هدیته، وکان به استسقاء فعالجه بشئ یسیر. کمبا ج ۶ / ۳۰۲، و جد ج ۱۸ / ۲۲. واسمه عامر بن مالک العامری الکلابی.

۱۶۶۷۰ - أبو برحة الرباح:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی المحاسن باب قبول العمل، عن ابن فضال، عن معاویة بن وهب، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال: الناس سواد وأنتم حاج. ورواه فی المستدرک ج ۱ / ۲۱ بهذا السند مثله إلا أنه أبدل الرباح بالرماح.

۱۶۶۷۱ - أبو بردة بن أبی موسی الأشعری:

من مبغضی مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کمبا ج ۸ / ۷۲۹، وجد ج ۳۴ / ۲۹۵.

وشهد عند زیاد أن حجر بن عدی کفر کفرة الأصلع. یعنی بالأصلع علیا علیه السلام. وقال لقاتل عمار: أنت قتلت عمارا؟ قال: نعم. فقال: ناولنی یدک.

فقبلها وقال: لا تمسک النار أبدا. وعن المعارف أن اسمه عمار.

۱۶۶۷۲ - أبو بردة بن رجاء:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه، کما فی أحکام أرضین یب، وباب الزیادات بعد باب الأنفال.

۱۶۶۷۳ – أبو بردة بن عوف الأزدی:

هو ممن تخلف عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم الجمل. کتاب صفین ص ۴ و ۸.

(۳۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، حجر بن عدی الکندی (۱)، أبو بردة بن رجاء (۱)، معاویة بن وهب (۱)، العباس بن معروف (۱)، عامر بن مالک (۱)، علی بن الحکم (۱)، أحمد البرقی (۱)، الصّلاة (۱)

کان عثمانیا تخلف عن أمیر المؤمنین علیه السلام یوم الجمل وحضر معه یوم صفین لنصرته. وکان منافقا یکاتب معاویة سرا وکان عنده کریما.

جملة من کلماته مع أمیر المؤمنین علیه السلام فی أمالی المفید مج ۱۵ ص ۷۵ و ۷۶.

کلماته یوم ندب أزد العراق إلی أزد الشام فی کتاب صفین ص ۲۶۳.

وهو ممن ذهب برأس مولانا الحسین صلوات الله علیه إلی یزید. کمبا ج ۱۰ / ۲۲۲، وجد ج ۴۵ / ۱۲۵.

۱۶۶۷۴ – أبو بردة بن نیار الأنصاری:

هو خال البراء بن عازب. کان من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وشهد عقبة مع السبعین. وشهد بدرا وأحدا وسائر المشاهد مع رسول الله صلی الله علیه وآله. وشهد حروب أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۶۶۷۵ – أبو برزة الأسلمی:

کذا فی جامع الرواة وغیره. صحابی أسلم قبل الفتح، و غزی سبع غزوات. و هو من أصفیاء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. مات سند ۶۰ أو ۶۴ أو ۶۵.

إنکاره علی یزید ما فعل بثغر مولانا الحسین صلوات الله علیه وقوله له: ویحک یا یزید أتنکت بقضیبک ثغر الحسین بن فاطمة؟! أشهد لقد رأیت النبی یرشف ثنایاه وثنایا أخیه الحسن ویقول: أنتما سیدا شباب أهل الجنة، فقتل الله قاتلکما و لعنه وأعد له جهنم وساءت مصیرا. قال: فغضب یزید وأمر باخراجه فأخرج سحبا. جد ج ۴۵ / ۱۳۳، وکمبا ج ۱۰ / ۲۲۵.

وروی مولانا الباقر علیه السلام، عنه، عن النبی صلی الله علیه وآله فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۸ / ۱۰۴ و ۱۳۵، وج ۳۹ / ۲۹۹، وکمبا ج ۹ / ۲۸۴ و ۲۹۲ و ۴۱۳.

وروی عن النبی صلی الله علیه وآله ذم معاویة وعمرو بن العاص. کتاب صفین ص ۲۱۹. وقیل فی اسمه: إنه نضلة بن عبید، وقیل: خالد بن نضلة، وقیل:

عبد الله.

(۳۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۶)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، دولة العراق (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، أبو برزة الأسلمی (۱)، البراء بن عازب (۱)، عمرو بن العاص (۱)، نضلة بن عبید (۱)، الشام (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۲)

۱۶۶۷۶ – أبو بشر الأسدی القاضی:

لم یذکروه. روی أبو المفضل الشیبانی، عنه، عن خاله أبی عکرمة بن عمران الضبی الکوفی. کفایة الأثر باب ۳۲.

۱۶۶۷۷ – أبو بشر العنبری:

روی خالد الحذاء، عنه، عن حمران. التوحید باب ثواب الموحدین ح ۳۰.

۱۶۶۷۸ - أبو البشیر:

مولی رسول الله صلی الله علیه وآله. صحابی شهد الخندق ومات بعد الستین وقد جاوز المائة. ولعله الأنصاری المدنی الشاهد بیعة الرضوان.

۱۶۶۷۹ - أبو بصیر:

یطلق علی جماعة: أولهم أبو بصیر الثقفی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. جملة من أحواله فی جد ج ۲۰ / ۳۳۵ و ۳۶۳، وکمبا ج ۶ / ۵۵۸ و ۵۶۴.

وثانیهم عبد الله بن محمد الأسدی:

من أصحاب الاجماع. وقال بعضهم مکان أبی بصیر الأسدی هذا: أبا بصیر المرادی لیث بن البختری. وکلاهما ثقتان جلیلان بالاتفاق من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما.

وثالثهم بیس بن البختری أبو بصیر المرادی:

من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. هو من حواری الباقر والصادق علیهما السلام ثقة جلیل.

ورابعهم یحیی بن أبی القاسم الأسدی أبو محمد وأبو بصیر:

ثقة وجیه عدل من أصحاب الباقر والصادق والکاظم صلوات الله علیهم. مات سنة ۱۵۰ ولیس بواقفی.

وهذا العنوان ذکره الشیخ فی باب أصحاب الباقر والکاظم صلوات الله علیهما.

(۳۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، أبو بصیر (۶)، عبد الله بن محمد الأسدی (۱)، یحیی بن أبی القاسم (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، لیث بن البختری (۱)، خالد الحذاء (۱)، الشهادة (۱)

وفی باب أصحاب الصادق علیه السلام یحیی بن القاسم. وفی ست یحیی بن القاسم یکنی أبا بصیر له کتاب مناسک الحج. رواه علی بن أبی حمزة والحسین بن أبی العلاء، عنه.

وظاهر الشیخ أنه غیر یحیی بن القاسم الحذاء الواقفی فإنه ذکره بعده بلا فاصلة فی باب أصحاب الباقر علیه السلام یحیی بن القاسم الحذاء ومع فاصلة اسم فی باب أصحاب الکاظم علیه السلام مع زیادة کلمة واقفی.

وقال النجاشی: یحیی بن القاسم أبو بصیر الأسدی. وقیل: أبو محمد ثقة وجیه روی عن أبی جعفر وأبی عبد الله صلوات الله علیهما. وقیل: یحیی بن أبی القاسم واسم أبی القاسم إسحاق. وروی عن أبی الحسن موسی علیه السلام. له کتاب یوم ولیلة أخبرنا محمد بن جعفر قال: حدثنا أحمد بن محمد بن سعید، قال: حدثنا یحیی بن زکریا بن شیبان، قال: حدثنا الحسن بن علی بن أبی حمزة، عن أبی بصیر بکتابه. ومات أبو بصیر سنة خمسین ومائة. ولم یذکر النجاشی یحیی بن القاسم الحذاء الواقفی.

وخامسهم یوسف بن الحارث:

بتری یکنی أبا بصیر. قاله الشیخ فی باب أصحاب الباقر صلوات الله علیه. و أثبت العلامة المامقانی وغیره أن فیه سهوین من الشیخ وأنه لا وجود له بهذه الکنیة. فراجع إلیه وإلی ما ذکرنا فی المستدرک الطبعة الأولی ج ۱ / ۳۰۰ لغة (بصر).

فتعین أن إطلاق أبی بصیر فی روایات الباقرین صلوات الله علیهما منصرف إلی الثانی والثالث والرابع وکلهم ثقات أجلاء.

وکان لأبی بصیر کاتب یکتب له ما یسمعه من الإمام. دلائل الطبری ص ۳۰۸.

وسادسهم أبو بصير بن على:

لم يذكروه. روى العياشى فى تفسيره ج ۱ / ۳۲۳ سورة المائدة، عنه، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه قال: سمعته يقول: من حكم فى درهمين بغير ما أنزل الله فهو كافر بالله العظيم. ونقله فى كمبا ج ۲۴ / ۷، وجد ج ۱۰۴ / ۲۶۶ مثله.

(۳۴۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، على بن أبى حمزة البطائنى (۲)، أبو بصير (۸)، يحيى بن القاسم الحذاء (۳)، يحيى بن أبى القاسم (۱)، الحسين بن أبى العلاء (۱)، أحمد بن محمد بن سعيد (۱)، يحيى بن القاسم (۳)، سورة المائدة (۱)، زكريا بن شيبان (۱)، يوسف بن الحارث (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۲)

وسابعهم حماد بن عبيد الله بن أسيد المروى:

كناه الكشى ص ۳۰۱ بأبى بصير. وروى عنه فى ترجمة يونس بن عبد الرحمن.

۱۶۶۸۰ - أبو البقاء:

قيم مشهد مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه فى حدود سنة ۵۰۰. وله قصة شريفة تفيد حسنه وكماله، وكان له من العمر مائة وعشر ويخدم المشهد قريبا من مائة وصار مورد عنايات مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۴۲ / ۳۲۱، و كمبا ج ۹ / ۶۸۲.

۱۶۶۸۱ - أبو بكر بن أبى سمال (أبى سماك):

صاحب كتاب معتمد من صواحب الأصول التى اعتمد عليها الصدوق و استخرج أحاديث كتابه الفقيه منها. وروى عنه فى باب فضل الجماعة.

۱۶۶۸۲ - أبو بكر بن أبى قحافة:

قال أخوه عمر: كانت بيعة أبى بكر فلتة وقى الله شرها. صحيح البخارى كتاب الحدود باب رجم الحبلى، وسيرة ابن هشام ج ۴ / ۳۰۸، والسيرة الحلبية ج ۳ باب مرض النبى صلى الله عليه وآله، ونهاية ابن أثير لغة (فلت). وذكرنا جملة من أحواله فى مستدرك السفينة ج ۱ / ۳۴۹ لغة (بكر).

كان فى مرض النبى صلى الله عليه وآله فى مسكنه خارج المدينة، فأقبل على فرس له فجاء عنده فوجده قد مات. صحيح البخارى ج ۶ / ۱۷، وج ۵ كتاب الفضائل ص ۸.

وكانت مروياته ۱۳۲ رواية، كما فى وقائع الشهور والأيام للبيرجندى ص ۱۱۱ عن محاضرات ابن العربى.

۱۶۶۸۳ - أبو بكر الأرمنى:

من أصحاب الكاظم عليه السلام. له مكاتبة إليه، كما عن إيمان يب.

(۳۴۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، كتاب صحيح البخارى (۲)، أبو بصير (۱)، إبن الأثير (۱)، أبو بكر الأرمنى (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الشهادة (۲)، الموت (۱)، المرض (۱)، الجماعة (۱)، السفينة (۱)، الحبلى (۱)

۱۶۶۸۴ - أبو بكر بن إسماعيل:

لم يذكروه. وروى الخرائج عنه أنه قال: قلت لأبى جعفر ابن الرضا صلوات الله عليه: إن لى جارية تشتكى من ريح بها، فقال: ايتنى بها، فأتيته بها. فقال: ما تشتكين يا جارية؟ قالت: ريحا فى ركبتى. فمسح يده على ركبتها من وراء الثياب فخرجت الجارية من عنده ولم تشتك وجعا بعد ذلك. كمبا ج ۱۲ / ۱۱۰، وجد ج ۵۰ / ۴۶.

۱۶۶۸۵ – أبو بكر بن أمير المؤمنين عليه السلام:

كان مع أخويه الحسن والحسين صلوات الله عليهم، وتشرف بالشهادة يوم الطف، وبالسلام فى الزيارة الرجبية، واسمه محمد أو عبيد الله المتشرف بالسلام فى زيارة الناحية المقدسة، وأمه ليلى بنت مسعود بن خالد.

۱۶۶۸۶ – أبو بكر بن الحسن المجتبى عليه السلام:

من شهداء الطف المتشرفون بسلام الناحية المقدسة، وهو مع قاسم بن الحسن من أم ولد.

۱۶۶۸۷ – أبو بكر البغدادى: منحرف. وهو محمد بن أحمد بن عثمان.

۱۶۶۸۸ – أبو بكر الجعابى: اسمه محمد بن عمر المذكور فى محله.

۱۶۶۸۹ – أبو بكر بن الحارث (الحرب) البصرى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. روى عنه، كما فى مكارم الأخلاق كتاب النكاح فصل ۶.

۱۶۶۹۰ – أبو بكر الحبال:

لم يذكروه. هو من مشائخ الكلينى روى عنه، عن محمد بن عيسى القطان، كما فى الكافى كتاب العشرة باب ۱۴ ح ۳.

(۳۴۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۲)، محمد بن عيسى القطان (۱)، محمد بن أحمد بن عثمان (۱)، أبو بكر البغدادى (۱)، أبو بكر الجعابى (۱)، أبو بكر الحبال (۱)، محمد بن عمر (۱)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۱)، الحرب (۱)

۱۶۶۹۱ – أبو بكر الحضرمى:

اسمه عبد الله بن محمد. كثير الرواية إمام جماعة. روى عنه الأجلاء وفيهم عدة من أصحاب الاجماع. عدوه من أصحاب الصادق والكاظم صلوات الله عليهما. حبسه المنصور فدعا مولانا الصادق عليه السلام لخلاصه من الحبس، كما فى كمبا ج ۱۱ / ۱۴۶، وجد ج ۴۷ / ۱۴۵.

روى الكشى عنه أنه دخل هو وعلقمة على زيد الشهيد، فجلس أحدهما عن يمينه والآخر عن يساره وقد بلغهما عنه أنه قال: ليس الإمام منا من أرخى عليه ستره إنما الإمام من شهر سيفه. فقال له أبو بكر وكان أجرأهما: يا أبا الحسن أخبرنى عن على بن أبى طالب عليه السلام أكان إماما وهو مرخى عليه ستره أو لم يكن إماما حتى خرج وشهر سيفه؟ فسكت زيد ولم يجبه. فرد عليه السلام ثلاثا وكل ذلك لا يجيبه. فطلب زيد إلى علقمة أن يكف عنه، فكف عنه. انتهى ملخصا.

وروى فى الكافى ج ۳ باب تلقين الميت ص ۱۲۲ عنه أنه ورد على رجل من أهل بيته حين الموت، فلقنه الشهادتين، ولعلى صلوات الله عليه بالوصاية والخلافة بعد رسول الله، وأنه الإمام المفترض الطاعة من بعده، ثم الأئمة واحدا بعد واحد.

فشهد فمات فجزع أهله جزعا شديدا. قال: فغبت عنهم ثم أتيتهم بعد ذلك فرأيت عزاءا حسنا. ثم نقل عن امرأته أنها رأت زوجها فى المنام فقال: نجوت بكلمات لقنيها أبو بكر ولولا ذلك لكدت أهلك.

وهو من صواحب الأصول المعتمدة التى استخرج منها الصدوق أحاديث كتابه.

أقول: وروى أبو بكر الحضرمى، عن الباقر والسجاد صلوات الله عليهما:

ففى الكافى باب ما يقطع الصلاة بإسناده، عنه، عن أبى جعفر وأبى عبد الله عليهما السلام أنهما كانا يقولان: لا يقطع الصلاة – الخ.

ورواه الشيخ فى يب ص ۲۳۰، والوسائل عنه مثله.

وروى العياشى فى تفسيره سورة النساء ص ۲۱۵ عنه، عن أبى جعفر صلوات الله عليه. وروايته الأخرى فيه ص ۲۱۶ عن أبى جعفر عليه

السلام.

(۳۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو بکر الحضرمی (۲)، عبد الله بن محمد (۱)، سورة النساء (۱)، الصدق (۱)، الموت (۲)، الزوج، الزواج (۱)، الصّلاة (۴)، الشهادة (۱)

وفی تفسیر القمی سورة الناس، عن سیف بن عمیرة، عنه قال: قلت لأبی جعفر علیه السلام - الخبر. وفیه عنه روایة أخری عن الصادق علیه السلام.

وروی فی البصائر الجزء ۱ باب ۹ بإسناده، عن الحسن بن محبوب، عن سیف بن عمیرة، عن أبی بکر الحضرمی، عن علی بن الحسین صلوات الله علیهما حدیثا فی الطینة والمیثاق، وخلق الشیعة من علیین والأعداء من سجین. ونقله فی کمبا ج ۳ / ۶۹، وجد ج ۵ / ۲۴۹.

کش: قال عمرو بن إلیاس: دخلت أنا وأبی الیاس بن عمرو علی أبی بکر الحضرمی وهو یجود بنفسه فقال: یا عمرو لیست ساعة الکذب أشهد علی جعفر بن محمد أنی سمعته یقول: لا یمس النار من مات وهو یقول بهذا الأمر.

کتاب الإیمان ص ۱۳۲، وجد ج ۶۸ / ۱۱۴. وابناه بکر وبکار ذکرناهما فی محلهما.

۱۶۶۹۲ - أبو بکر الخراسان مولی بنی هاشم:

وقع فی طریق الصدوق فی التوحید باب القضاء والقدر ح ۲۴.

۱۶۶۹۳ - أبو بکر الرازی:

روی جعفر بن معروف، عنه، عن الإمام الهادی علیه السلام، کما عن باب کمیة فطرة یب. وهو محمد بن خلف.

۱۶۶۹۴ - أبو بکر الدوری الوراق:

اسمه أحمد بن عبد الله بن أحمد بن جلین، الثقة الجلیل.

روی أحمد بن عبدون، عنه کتاب عبید الله بن أبی رافع، کما فی ست ص ۱۳۳، و کتاب عبد الله بن محمد بن أبی الدنیا، کما فیه ص ۱۳۰، وکتاب علی بن محمد المدائنی، کما فیه ص ۱۲۱، وکتاب عمرو بن میمون، کما فیه ص ۱۳۷، وکتاب عمر بن موسی الوجیهی، کما فیه ص ۱۴۰، وکتابا عباد بن یعقوب الرواجنی، وکتاب عبد الواحد بن عمر بن محمد، وکتاب عبد الباقی بن قانع، کما فیه ص ۱۴۶ - ۱۴۸.

(۳۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، عبد الله بن محمد بن أبی الدنیا (۱)، أحمد بن عبد الله بن أحمد بن جلین (۱)، عبید الله بن أبی رافع (۱)، علی بن محمد المدائنی (۱)، عبد الباقی بن قانع (۱)، أبو بکر الرازی (۱)، عبد الواحد بن عمر (۱)، أبو بکر الدوری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إلیاس بن عمرو (۱)، بنو هاشم (۱)، عباد بن یعقوب (۱)، سیف بن عمیرة (۲)، عمرو بن میمون (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، سورة الناس (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، جعفر بن معروف (۱)، جعفر بن محمد (۱)، محمد بن خلف (۱)، خراسان (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)، الجود (۱)

وروی أحمد بن عبدون والحسین بن عبید الله، عنه، عن القاضی أبی بکر أحمد بن کامل، کتاب لوط بن یحیی، کما فیه ص ۱۵۵، وکتابا محمد بن أحمد بن عبد الله المفجع، کما فیه ص ۱۷۸، وکتاب محمد بن جریر الطبری، وکتب محمد بن أحمد بن أبی الثلج، کما فیه ص ۱۷۹، وکتاب موسی بن إبراهیم المروزی، وأدعیة الصحیفة السجادیة.

۱۶۶۹۵ - أبو بکر بن شاذان:

هو أحمد بن إبراهيم بن الحسن بن محمد بن شاذان، كما فى أوائل الطبرى. وتقدم.

۱۶۶۹۶ - أبو بكر بن عبد الله بن أبى جهم:

لم يذكروه. روى عن أبيه، عن جده، عن أبى طالب عليه السلام، كما فى كمال الدين ج ۱ باب ۱۲ ص ۱۷۳.

۱۶۶۹۷ - أبو بكر بن عبد الله الأشعرى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. وروى عنه، كما فى مسك الكافى.

۱۶۶۹۸ - أبو بكر بن عياش:

رؤياه فى منامه حين وجه اللعين موسى بن عيسى جماعة إلى قبر مولانا الحسين صلوات الله وسلامه عليه لتخريبه كأنه خرج إلى قوم من بنى غاضرة، فلما صار إلى قنطرة الكوفة، اعترضته عشرة خنازير، فأغاثه الله برجل من بنى أسد، فدفعها عنه فمضى. ثم ضل الطريق فرأى عجوزا فدلته على الطريق، فلما وصل إلى نينوى رأى شيخا كبيرا أدرك يوم عاشوراء فوبخه على عدم إنكارهم للسلطان فى تخريب القبر، فسأل عن القبر الشريف فدله عليه. فلما وصل إلى باب الحائر استأذن فلم يؤذن له لأنه كان وقت زيارة إبراهيم الخليل ومحمد رسول الله ومعهما جبرئيل و ميكائيل فى رحيل من الملائكة. كمبا ج ۱۰ / ۲۹۴، وجد ج ۴۵ / ۳۹۰.

الكافى: عن عبد الرحمن بن الحجاج قال: اشتريت محملا فأعطيت بعض الثمن و تركته عند صاحبه، ثم جئت بعد أيام إليه لأخذه فقال: بعته - إلى أن قال: - فقال

(۳۴۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، أبو طالب عليه السلام (۱)، يوم عاشوراء (۱)، محمد بن جرير الطبرى (۱)، مدينة الكوفة (۱)، موسى بن إبراهيم المروزى (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، الحسين بن عبيد الله (۱)، إبراهيم بن الحسن (۱)، أبو بكر بن عياش (۱)، بكر بن عبد الله (۲)، موسى بن عيسى (۱)، لوط بن يحيى (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، بنو أسد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، نينوى (۱)، القبر (۲)، الزيارة (۱)

أبو بكر بن عياش: بقول من تحب أن أقضى بينهما، أبقول صاحبك أو غيره؟ قلت:

بقول صاحبى. قال: سمعته يقول: من اشترى شيئا فجاء بالثمن فيما بينه وبين ثلاثة أيام وإلا فلا بيع له. وفى القاموس روايات تتعلق به. وعن يب نحوه.

وعن أمالى الشيخ رواية تدل على تشيعه. بل على تصلبه فى الدين وغضبه الله.

وذكره فى السفينة لغة (بكر). مات سنة ۱۹۳.

۱۶۶۹۹ - أبو بكر بن عيسى بن أحمد العلوى:

روى عن الكاظم عليه السلام، كما فى الكافى باب الصلاة على الجنائز.

۱۶۷۰۰ - أبو بكر بن قريعة القاضى:

له أشعار: يا من يسائل دائبا - الخ المذكورة فى المستدرك ج ۵ / ۴۶۶. وهى تفيد حسن عقيدته.

۱۶۷۰۱ - أبو بكر الكلبى:

لم يذكروه. روى العياشى، عنه، عن الصادق، عن أبيه عليهما السلام. تفسير قوله:

(أدخلوا فى السلم كافة) قال: هو ولايتنا. كمبا ج ۷ / ۱۳۲، وجد ج ۲۴ / ۱۵۹.

۱۶۷۰۲ - أبو بكر النقاش: اسمه محمد بن الحسن بن زياد المذكور.

۱۶۷۰۳ - أبو بكر الوراق: اسمه أبو بكر الدورى المذكور.

۱۶۷۰۴ - أبو بكر الهذلى:

روی العباس بن بکار الضبی، عنه، عن عکرمة، کما فی التوحید باب التوحید ونفی التشبیه ح ۳۵، وباب القضاء والقدر ذیل ح ۲۸.

۱۶۷۰۵ - أبو بکرة:

صحابی مذموم کذب علی رسول الله صلی الله علیه وآله، منحرف. کمبا ج ۸ / ۷۳۵، وجد ج ۳۴ / ۳۲۵. مات فی البصرة سنة ۵۱.

(۳۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، أبو بکر بن عیسی بن أحمد العلوی (۱)، محمد بن الحسن بن زیاد (۱)، أبو بکر بن عیاش (۱)، أبو بکر الوراق (۱)، أبو بکر الدوری (۱)، العباس بن بکار (۱)، مدینة البصرة (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الصدق (۱)، الموت (۲)، الصّلاة (۱)، البیع (۱)، السفینة (۱)، الجنازة (۱)

۱۶۷۰۶ - أبو البلاد:

اسمه یحیی. روی عن الباقر والصادق صلوات الله علیهما. وابنه إبراهیم تقدم أنه روی عن الرضا علیه السلام.

۱۶۷۰۷ - أبو بلال المکی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی الحسین بن سعید، عن إبراهیم بن أبی البلاد، عنه قال: رأیت أبا عبد الله علیه السلام دخل الحجر من ناحیة الباب - الخ. الکافی باب حج الأنبیاء. وفی باب حج آدم قال: رأیت أبا عبد الله علیه السلام طاف بالبیت - الخ. وکذا عن أواخر زیادات فقه حج یب.

۱۶۷۰۸ - أبو تراب: کنیة الأعمش، کما یستفاد من بشا ص ۱۴۷.

۱۶۷۰۹ - أبو تمام الطائی: اسمه حبیب بن أوس المذکور.

۱۶۷۱۰ - أبو تمامة:

لم یذکروه. هو قال: کنت عند أبی عبد الله علیه السلام لیلة جمعة، فقال: اقرأ، فقرأت إلی أن بلغت (یوم لا یغنی مولی عن مولی شیئا * إلا من رحم الله) فقال:

نحن الذین یرحم الله بنا، نحن الذین استثنی الله. جد ج ۲۴ / ۲۶۷، وکمبا ج ۷ / ۱۴۵.

۱۶۷۱۱ - أبو ثروان:

کاتب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، کما فی کتاب صفین ص ۱۲۵. ومن أصحابه یوم صفین، کما فیه ص ۳۳۱.

۱۶۷۱۲ - أبو ثعلبة الحبشی:

لم یذکروه. هو الذی زوجه أمیر المؤمنین علیه السلام فضة الخادمة. جد ج ۴۰ / ۲۲۷، وکمبا ج ۹ / ۴۷۸.

(۳۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، أبو بلال المکی (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أبو البلاد (۱)، حبیب بن أوس (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الحج (۳)

۱۶۷۱۳ - أبو ثمامة صاحب مولانا الجواد صلوات الله علیه:

من صواحب الأصول المعتمدة التی استخرج الصدوق أحادیث کتابه الفقیه منها.

روی عنه إبراهیم بن هاشم القمی. وفی کتاب الفقیه باب الدین والقرض عنه قال: قلت لأبی جعفر الثانی علیه السلام: إنی أرید أن ألازم مکة والمدینة وعلی دین فما تقول؟ قال: ارجع إلی مؤدی دینک، وانظر أن تلقی الله تعالی ولیس علیک دین، فإن المؤمن لا یخون.

۱۶۷۱۴ – أبو ثمامة الصیداوی عمرو بن عبد الله بن کعب:

من شهداء الطف، من شجعان العرب، ومن کبار الشیعة. وله کلمات شریفة مع الحسین صلوات الله علیه یوم عاشوراء وقت الصلاة. تشرف بسلام الناحیة المقدسة.

۱۶۷۱۵ – أبو الجارود: اسمه زیاد بن المنذر المذکور.

۱۶۷۱۶ – أبو جبلة:

بواب مولانا السجاد صلوات الله علیه، کما فی الفصول المهمة. کمبا ج ۱۱ / ۴۱، وجد ج ۴۶ / ۱۴۱.

۱۶۷۱۷ – أبو جبلة الأنصاری:

لم یذکروه. هو الذی قال لمولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه حین أراد أن یستقرض منه دینارا: یا أبا الحسن أشهد الله وملائکته أن شطر مالی لک حلال من الله ومن رسوله. تفصیل ذلک فی جد ج ۳۵ / ۲۵۰، وکمبا ج ۹ / ۴۸.

۱۶۷۱۸ – أبو الجحاف:

بتقدیم الجیم. وقیل: بتقدیم الحاء المهملة. هو داود بن أبی عوف المذکور.

(۳۴۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، مواقیت الصلاة (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۲)، کتاب الفصول المهمة لإبن صباغ المالکی (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، داود بن أبی عوف (۱)، عمرو بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، زیاد بن المنذر (۱)، أبو الجارود (۱)، الشهادة (۲)

۱۶۷۱۹ – أبو جحیفة:

صحابی من أصحاب مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. العیون بالأسانید الثلاثة عن الرضا، عن آبائه، عن علی صلوات الله علیهم قال: أتی أبو جحیفة النبی صلی الله علیه وآله وهو یتجشی، فقال: اکفف جشاءک، فان أکثر الناس فی الدنیا شبعا أکثرهم جوعا یوم القیامة. قال: فما ملأ أبو جحیفة بطنه من طعام حتی لحق بالله.

صحیفة الرضا علیه السلام عنه مثله. وفی روایة أخری قال: فما ملئت بطنی منذ ثلاثین سنة.

واسمه وهب بن عبد الله. نزل بالکوفة وجعله علی علیه السلام علی بیت المال بالکوفة. وشهد معه مشاهده کلها.

۱۶۷۲۰ – أبو جریر الرقاشی:

لم یذکروه. روی فی قرب الإسناد ص ۱۲۹ عن ابن محبوب، عنه قال: قلت لأبی الحسن موسی صلوات الله علیه. وفی نسخة أخری مثله.

۱۶۷۲۱ – أبو جریر الرواسی:

روی ابن محبوب، عنه، عن أبی الحسن موسی علیه السلام، کما فی الکافی باب السجود.

۱۶۷۲۲ – أبو جریر القمی:

هو زکریا بن إدریس، وزکریا بن عبد الصمد، ومحمد بن عبید الله أو عبد الله.

۱۶۷۲۳ – أبو الجریش (أبو الحریش): أحمد بن عیسی الکلابی.

۱۶۷۲۴ – أبو جرهم الأزدی: خبیث ملعون. کمبا ج ۱۰ / ۱۹۹، وجد ج ۴۵ / ۳۲.

۱۶۷۲۵ – أبو الجعد الغطفانی الأشجعی:

اسمه رافع. ثقة کما عن ابن حیان. روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام و ابن مسعود. وقیل: له صحبة. وأبناؤه سالم وعبید وزیاد.

(۳۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، یوم القیامة (۱)، مدینة الکوفة (۲)، أبو جریر الرواسی (۱)، زکریا بن عبد الصمد (۱)، وهب بن عبد الله (۱)، أبو جریر القمی (۱)، محمد بن عبید الله (۱)، زکریا بن إدریس (۱)، أحمد بن عیسی (۱)، الطعام (۱)

وروی الأعمش، عنه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری. بشا ص ۱۷۹.

۱۶۷۲۶ - أبو جعفر الأحول: هو مؤمن الطاق محمد بن علی بن النعمان.

۱۶۷۲۷ - أبو جعفر الإسکافی: محمد بن عبد الله.

۱۶۷۲۸ - أبو جعفر الأصم:

روی ابن أبی عمیر، عن عمر بن أذینة، عنه قال: سألت أبا جعفر علیه السلام باب معنی قوله عز وجل: (ونفخت فیه من روحی).

۱۶۷۲۹ - أبو جعفر البصری:

کان ثقة فاضلا صالحا قاله الفضل بن شاذان. وروی عنه أنه دخل مع یونس بن عبد الرحمن علی الرضا صلوات الله علیه، کما فی رجال کش.

أقول: هو محمد بن الحسن بن شمون.

۱۶۷۳۰ - أبو جعفر بن التلعکبری: اسمه محمد بن هارون بن موسی.

۱۶۷۳۱ - أبو جعفر الخثعمی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی عنه، کما عن روضة الکافی بعد حدیث قوم صالح.

۱۶۷۳۲ - أبو جعفر الرفاء:

عده الإکمال ممن رأی الحجة المنتظر صلوات الله علیه من أهل الری من غیر الوکلاء.

۱۶۷۳۳ - أبو جعفر العمری: محمد بن عثمان بن سعید.

۱۶۷۳۴ - أبو جعفر الفزاری:

لم یذکروه. روی أحمد بن النضر، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۵ باب

(۳۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن هارون بن موسی (۱)، محمد بن علی بن النعمان (۱)، محمد بن عثمان بن سعید (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، أبو جعفر الفزاری (۱)، أبو جعفر الأحول (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، أبو جعفر الخثعمی (۱)، أبو جعفر الرفاء (۱)، أبو جعفر البصری (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الفضل بن شاذان (۱)، عمر بن أذینة (۱)، أحمد بن النضر (۱)، مؤمن الطاق (۱)

المعیشة باب الحلف فی الشراء والبیع ص ۱۶۱.

۱۶۷۳۵ - أبو جعفر المدائنی:

من أصحاب الباقر علیه السلام. أقول: وروی محمد بن شعیب، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی الکافی باب معرفة الجود والسخاء.

۱۶۷۳۶ - أبو جعفر المروزی:

لم یذکروه. روی عن جعفر بن عمرو معجزة للحجة علیه السلام، کما تقدم فی جعفر.

۱۶۷۳۷ – أبو جعفر بن هشام:

روی عن ابن الولید کتب الحسین بن سعید، کما قاله النجاشی فی ترجمة الحسین.

۱۶۷۳۸ – أبو جعفر بن یزید بن النضر الخراسانی:

لم یذکروه. روی أخبار مسائل علی بن جعفر، عن أخیه علیه السلام بغیر طریق الحمیری. حدث لأحمد بن موسی بن جعفر بن أبی العباس من کتابه فی جمادی الآخرة سنة ۲۸۱.

۱۶۷۳۹ – أبو جمعة:

اسمه رحمة بن صدقة المذکور من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۶۷۴۰ – أبو جمعة الأنصاری:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وروی عنه.

۱۶۷۴۱ – أبو جمیل:

لم یذکروه. روی أحمد بن محمد بن عبد الله، عنه، کما فی نوادر أحکام الکافی.

۱۶۷۴۲ – أبو جمیلة: اسمه المفضل بن صالح المذکور.

(۳۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، شهر جمادی الثانیة (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، أبو جعفر المدائنی (۱)، أحمد بن موسی بن جعفر (۱)، أبو جعفر المروزی (۱)، الحسین بن سعید (۱)، المفضل بن صالح (۱)، جعفر بن هشام (۱)، رحمة بن صدقة (۱)، محمد بن شعیب (۱)، جعفر بن عمرو (۱)، علی بن جعفر (۱)، الجود (۱)

۱۶۷۴۳ – أبو جمیلة:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما عده الشیخ. أقول: وروی أبو عبیدة، عنه قال: سمعت علیا علیه السلام علی منبر الکوفة یقول – الخ، کما فی سن باب الثلاثة.

۱۶۷۴۴ – أبو جندل بن سهیل بن عمرو:

أسلم وجاء إلی النبی صلی الله علیه وآله وجلس إلی جنبه وجاء أبوه سهیل یسترده إلیه، فقال المسلمون: لا نرده، فقام رسول الله صلی الله علیه وآله وأخذ بیده ودعا له بالفرج والمخرج ورده إلی أبیه وأمه وأقبل علی الناس وقال: إنه لیس علیه بأس، وإنی أرید أن أتم لقریش شرطها.

وکان هذا بعد ما تعاهد الرسول صلی الله علیه وآله مع المشرکین. فراجع لتفصیل ذلک إلی جد ج ۲۰ / ۳۶۲ و ۳۶۸، وکمبا ج ۶ / ۵۶۴.

۱۶۷۴۵ – أبو جندل بن عمرو:

جاء فی سبعین راکبا فأسلموا ولحق بأبی بصیر الثقفی، واجتمع إلیهم ناس کثیر حتی بلغوا ثلاثمائة مقاتل وهم مسلمون لا یمر بهم عیر لقریش إلا أخذوها وقتلوا أصحابها.

فأرسلت قریش إلی رسول الله أن یبعث إلی أبی بصیر وأبی جندل ومن معهم فیقدموا علیه، وکان مر بهم أبو العاص بن الربیع من الشام فی نفر من قریش فأسروهم وأخذوا ما معهم ولم یقتلوا أحدا منهم لصهر أبی العاص رسول الله، و خلوا سبیله حتی أتی المدینة وقدم علی امرأته. انتهی ملخصا. جد ج ۲۰ / ۳۶۳. و لعلهما واحد.

۱۶۷۴۶ – أبو جویر:

لم يذكروه. ترحم عليه مولانا الرضا صلوات الله عليه، كما فى البحار عن اختصاص المفيد. والصحيح: أبو جرير، كما فى المصدر وقد تقدم.

(۳۵۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، مدينة الكوفة (۱)، أبو بصير (۲)، الشام (۱)، العهد (۱)، القتل (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

۱۶۷۴۷ - أبو الجوزاء التميمى: اسمه منبه بن عبد الله المذكور.

۱۶۷۴۸ - أبو الجوزاء الربعى البصرى: أوس بن عبد الله.

۱۶۷۴۹ - أبو جهضم الأزدى:

لم يذكروه. روى الحسين بن سفيان، عن أبيه، عنه، عن أبيه حديث أبى ذر و ما جرى عليه من عثمان. أمالى المفيد مج ۱۴ ص ۷۱، ومج ۲۰ ص ۹۶.

۱۶۷۵۰ - أبو الجهم:

روى أحمد بن محمد بن خالد، عن أبيه، عنه، عن موسى بن بكر. الكافى كتاب الزكاة باب معرفة الجود والسخاء.

وبهذا الإسناد، عنه، عن أبى خديجة، عن الصادق عليه السلام، كما فى الكافى كتاب المعيشة باب بيع اللقيط.

وروى الحسين بن سعيد، عن محمد بن خالد، عنه، عن رفاعة، كما فى صا باب النهى عن صيد الجرى، وكذا عن زيادات قضايا يب.

وروى عنه محمد بن ميسر، كما عن أواخر طوافه ج ۵ / ۱۳۵.

۱۶۷۵۱ - أبو الجهم بن أعين: اسمه بكير المذكور.

۱۶۷۵۲ - أبو الجهم العدوى:

اسمه صخر. كان معاديا لأمير المؤمنين عليه السلام. جد ج ۴۱ / ۳۰۵، وكمبا ج ۹ / ۵۸۳.

۱۶۷۵۳ - أبو الجهم بن كنانة: ذكره فى كتاب الغارات ص ۹۴۴.

۱۶۷۵۴ - أبو الجهم الكوفى: اسمه ثوير بن أبى فاختة.

(۳۵۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب الغارات لإبراهيم بن محمد الثقفى (۱)، ثوير بن أبى فاختة (۱)، أحمد بن محمد بن خالد (۱)، الحسين بن سفيان (۱)، أبو الجوزاء (۲)، الحسين بن سعيد (۱)، موسى بن بكر (۱)، محمد بن خالد (۱)، محمد بن ميسر (۱)، الجود (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الصيد (۱)، البيع (۱)

۱۶۷۵۵ - أبو حاتم:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. وروى عنه، كما عن تحليل مطلقة الكافى.

۱۶۷۵۶ - أبو حاتم الرازى:

من وجوه محدثى العامة. لقيه سعد بن عبد الله، كما قاله النجاشى فى ترجمة سعد.

أقول: اسمه محمد بن إدريس وابنه عبد الرحمن من أعيان الرى، كما عن الحموى.

وعن العيون بعد روايته عن الرضا، عن آبائه واحد بعد واحد صلوات الله عليهم فى معنى الإيمان قال أبو حاتم: لو قرئ هذا الإسناد على مجون لأفاق. و الراوى ابنه. انتهى.

وروی محمد بن أحمد المدائنی، عن أبی حاتم قال: سمعت أبا محمد الحسن بن علی علیه السلام - الخ. جد ج ۵۱ / ۱۶۱، وکمبا ج ۱۳ / ۴۰.

۱۶۷۵۷ - أبو الحارث:

روی عن الرضا علیه السلام، کما فی یب نوافل سفره وما تجوز الصلاة فیه من لباسه.

۱۶۷۵۸ - أبو حازم الأعرج الأقرن القاص:

هو سلمة بن دینار. من أصحاب السجاد علیه السلام، کما فی رجال الشیخ. و المناقب عد أبا حازم الأعرج مع سلمة بن دینار من أصحاب السجاد علیه السلام، و قال: من خواص أصحاب الصادق علیه السلام سلمة بن دینار المدنی.

۱۶۷۵۹ - أبو حازم النیسابوری:

قرأ علیه الشیخ أکثر کتاب بیان الدین، کما عن ست.

۱۶۷۶۰ - أبو حازم مولی ابن عباس:

روی المفید فی الإرشاد عن محمد بن أیمن، عنه، عن رسول الله صلی الله علیه و

(۳۵۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، أبو حازم النیسابوری (۱)، أبو حاتم الرازی (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، سلمة بن دینار (۳)، أبو الحارث (۱)، محمد بن إدریس (۱)، الحسن بن علی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، الصّلاة (۲)، الجواز (۱)

آله حدیث الفضائل لأمیر المؤمنین علیه السلام. ونقله جد ج ۴۰ / ۱۷، وکمبا ج ۹ / ۴۳۰.

روایة یعقوب بن عبد الرحمن، عن أبی حازم، عن سهل بن سعد، کما فی بشا ص ۲۷۳.

۱۶۷۶۱ - أبو حامد عمران بن موسی بن إبراهیم:

روی علی بن محمد المعروف بعلان، عنه، عن الحسن بن القاسم الرقام، کما فی التوحید باب تفسیر نسوا الله.

۱۶۷۶۲ - أبو حامد: أحمد بن محمد بن أحمد بن الحسین.

۱۶۷۶۳ - أبو حامد الطالقانی:

لم یذکروه. روی عبد العزیز بن یحیی الجلودی الثقة، عنه، عن عبد العزیز بن الخطاب روایة شریفة، کما فی الخصال ج ۲ / ۱۳۸.

۱۶۷۶۴ - أبو حامد المراغی: اسمه أحمد بن محمد المراغی.

۱۶۷۶۵ - أبو حبیب الأسدی:

روی عن الصادق علیه السلام، کما عن رعاف الاستبصار.

۱۶۷۶۶ - أبو حبیب الناجی:

اسمه یزید بن إبراهیم الآتی.

۱۶۷۶۷ - أبو حبیب النباجی:

له کتاب. قاله جش وغیره. والنباج بکسر النون منزل ینزله الحجاج فی طریق البصرة. وله رؤیا عجیبة رأی النبی صلی الله علیه وآله فی المنام أنه أعطاه قبضة من تمر صبحانی وعددها فوجدها ثمانیة عشر تمرا.

فلما کان بعد عشرین یوما قدم مولانا الرضا علیه السلام ومضی إلی المسجد الذی ورد فیه النبی صلی الله علیه وآله، فجلس فی موضع النبی وکان عنده تمر،

(۳۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، أحمد بن محمد بن أحمد بن الحسین (۱)، عبد العزیز بن یحیی (۱)، أبو حبیب الأسدی (۱)، موسی بن إبراهیم (۱)، الحسن بن القاسم (۱)، مدینة البصرة (۱)، أحمد بن محمد (۱)، علی بن محمد (۱)، سهل بن سعد (۱)، عبد العزیز (۱)

فأعطاه قبضة فعددها فإذا هی مثل ما أعطاه النبی صلی الله علیه وآله. فقال:

زدنی، فقال: لو زادک النبی لزدناک. کمبا ج ۱۲ / ۱۱. ما یقرب منه ص ۳۴، وجد ج ۴۹ / ۳۵ و ۱۱۸.

۱۶۷۶۸ - أبو الحتوف: ملعون خبیث. کمبا ج ۱۰ / ۲۰۴، وجد ج ۴۵ / ۵۲.

۱۶۷۶۹ - أبو الحتوف العجلانی:

من شهداء الطف، کما فی عطیة الذرة وکتاب الأمینی. وتقدم فی أخیه سعد بن حارث بن سلمة الأنصاری مزید بیان فی حقه.

۱۶۷۷۰ - أبو الحجاج:

عده الشیخ من أصحاب الباقر صلوات الله علیه وقال: روی عنه عثمان بن عیسی.

۱۶۷۷۱ - أبو الحجاج:

هو عبید الله بن صالح الخثعمی الکوفی المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

روی الصفار فی البصائر الجزء ۱ باب ۹ عن محمد بن عیسی (عن عثمان بن عیسی)، عنه قال: قال لی أبو جعفر علیه السلام: یا أبا الحجاج، إن الله خلق محمدا و آل محمد من طینة علیین، وخلق قلوبهم من طینة فوق ذلک، وخلق شیعتنا من طینة دون علیین، وخلق قلوبهم من طینة علیین. فقلوب شیعتنا من أبدان آل محمد علیهم السلام.

وإن الله خلق عدو آل محمد من طینة سجین، وخلق قلوبهم من طین أخبث من ذلک، وخلق شیعتهم من طین دون طین سجین، وخلق قلوبهم من طین سجین. فقلوبهم من أبدان أولئک. وکل قلب یحن إلی بدنه.

أقول: هذه الروایة موافقة لروایات کثیرة غیرها. وبناءا علی المعارف الحقة الإلهیة لا یرد إشکال لأن الاختلاف بالعرض، ویمحو الله ما یشاء ویثبت، و

(۳۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، عبید الله بن صالح الخثعمی (۱)، أبو الحجاج (۲)، محمد بن عیسی (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)

القدرة الموهوبة من الله فوق کل المقتضیات.

۱۶۷۷۲ - أبو الحجاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصفار فی بصائره بسنده عن الثمالی، عنه، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، حدیث فضائله. جد ج ۳۹ / ۳۴۲، وکمبا ج ۹ / ۴۲۳.

۱۶۷۷۳ - أبو الحجاف:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی غیبته، عن تلید، عنه، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث البشارة بالمهدی صلوات الله علیه. جد ج ۵۱ / ۷۴، وکمبا ج ۱۳ / ۱۷.

۱۶۷۷۴ - أبو الحجاف:

هو داود بن أبی عوف البرجمی الثقة المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام. و الحجاف بایع الحجفة - بالفتحات - وهی الترس

من جلد بلا خشب، کما قاله فی المنجد وغیره.

وذکره العلامة فی صه مع أبی حیان، ونقل عن ابن عقدة أنهما ثقتان.

۱۶۷۷۵ - أبو حجر الأسلمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی باب زیارة النبی صلی الله علیه و آله عن محمد بن سلیمان الدیلمی، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه.

ورواه ابن قولویه القمی فی کامل الزیارة باب ۲ ص ۱۳ عنه مثله سواء.

لکن نقله فی یب عن الکلینی وأبدل أبا حجر الأسلمی بأبی یحیی الأسلمی.

۱۶۷۷۶ - أبو حرب بن أبی الأسود الدئلی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ والصدوق وغیرهما، عن الفضیل بن یسار، عن وهب بن عبد الله، عنه، عن أبیه، عن أبی ذر. کتاب الصلاة ص ۱۳، وجد ج ۸۲ / ۲۳۳.

(۳۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: زیارة النبی (ص) (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن سلیمان الدیلمی (۱)، داود بن أبی عوف (۱)، وهب بن عبد الله (۱)، الفضیل بن یسار (۱)، ابن قولویه (۱)، الصّلاة (۲)، الحرب (۱)

وروی حمران، عنه، عن أبیه. جد ج ۸ / ۲۰، وج ۳۹ / ۲۱۲، وکمبا ج ۳ / ۲۹۵، وج ۹ / ۳۹۳.

وروی سالم بن أبی الجعد، عنه. جد ج ۱۱ / ۲۳۳، وکمبا ج ۵ / ۶۳.

وفی أمالی الشیخ عنه حدیث المناشدة.

وروی العیاشی فی تفسیره سورة الأنعام ص ۳۶۷ عنه. وله روایات أخری فی إحقاق الحق ج ۸ / ۷۸۶.

۱۶۷۷۷ - أبو حرب بن زید بن خالد الجهنی: تقدم فی أبیه.

۱۶۷۷۸ - أبو الحر الحذاء:

هو أدیم بن الحر. من أصحاب أبی عبد الله صلوات الله علیه. وروی أبان، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما عن باب ما یهدی إلی الکعبة من الکافی ج ۴ / ۲۴۲.

۱۶۷۷۹ - أبو حریز الرواسی: اسمه أبو جریر الرواسی المذکور.

۱۶۷۸۰ - أبو حسان البکری:

لم یذکروه. هو الذی بعثه أمیر المؤمنین صلوات الله علیه والیا علی استان العالی لما رجع من البصرة إلی الکوفة، کما فی کتاب صفین ص ۱۱.

أقول: استان العالی کورة فی غربی بغداد تشتمل علی أربعة طساسیج.

۱۶۷۸۱ - أبو حسان العجلی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. اسمه موسی بن عبیدة المذکور.

۱۶۷۸۲ - أبو حسان المدائنی: عن البرقی عدة فی أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۶۷۸۳ - أبو الحسن:

الخصال: بسنده، عن أبی الحسن، عن أبی الحسن، عن أبی الحسن، عن الحسن، عن الحسن، عن الحسن قال: إن أحسن الحسن الخلق الحسن. وفسر أبا الحسن الأول

(۳۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أبو حسان المدائنی (۱)، أبو جریر الرواسی (۱)، سالم بن أبی الجعد (۱)، أبو حسان العجلی (۱)، سورة الأنعام (۱)، موسی بن عبیدة (۱)، مدینة البصرة (۱)، مدینة بغداد (۱)، زید بن خالد (۱)، الصّلاة (۱)، الحرب (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

بمحمد بن عبد الرحیم التستری، والثانی بعلی بن أحمد التمار البصری. والثالث بعلی بن محمد الواقدی. کما أنه فسر الحسن الأول بابن عرفة العبدی، والثانی بالحسن البصری، والثالث بمولانا المجتبی علیه السلام.

۱۶۷۸۴ - أبو الحسن الأحمسی:

لم یذکروه. روی جعفر بن بشیر، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی کتاب الزی باب لبس الحریر ح ۱۳.

وروی علی بن الحکم، عنه، عنه علیه السلام، کما فیه کتاب الحج باب ما یجوز للمحرمة أن تلبسه - الخ.

وروی عبد الله بن سنان، عنه، عنه علیه السلام فی الأمر بالمعروف من التهذیب، کما فی القاموس. ولعله أخو أبی الحسین الأحمسی الآتی.

۱۶۷۸۵ - أبو الحسن الأسدی:

هو علی بن عقبة بن خالد الثقة المعدود من أصحاب الصادق علیه السلام.

وهذا غیر أبی الحسن الأسدی الذی کان وکیل الناحیة المقدسة کما ذکره هکذا مکبرا فی أربعة مواضع من کمبا ج ۱۳ / ۸۰، وجد ج ۵۱ / ۳۰۳.

۱۶۷۸۶ - أبو الحسن الإصبهانی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه القاسم بن محمد الجوهری. الکافی کتاب الأطعمة باب الألبان.

وروی یونس، عنه، عن الصادق. الکافی باب الکتمان من کتاب الإیمان وباب النمیمة منه.

۱۹۷۸۷ - أبو الحسن الأنباری:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی کتاب الدعاء باب التحمید.

(۳۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الامر بالمعروف (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، یوم عرفة (۱)، أبو الحسن الأصبهانی (۱)، أبو الحسن الأنباری (۱)، أبو الحسن الأحمسی (۱)، أبو الحسن الأسدی (۱)، علی بن عقبة بن خالد (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، الحسین الأحمسی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، القاسم بن محمد (۱)، الحسن البصری (۱)، علی بن الحکم (۱)، علی بن أحمد (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن عبد (۱)، الحج (۱)، الصدق (۱)، اللبس (۱)، الطعام (۱)

۱۶۷۸۸ - أبو الحسن الأیادی:

روی عن الحسین بن روح حدیث کراهة التمتع بالبکر، کما عن الغیبة.

۱۶۷۸۹ - أبو الحسن البجلی:

لم یذکروه. روی عبد الله بن عثمان، عنه، عن عبید الله الوصافی، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی کتاب العشرة باب حق الجوار ح ۱۴.

۱۶۷۹۰ - أبو الحسن البکری:

أستاد الشهید الثانی. له کتاب الأنوار ینقل عنه العلامة المجلسی فی جد ج ۱۵ / ۲۶۱، وکمبا ج ۶ / ۷. وکان مشهورا بین علمائنا یتلونه

فی شهر ربیع الأول فی المجالس والمجامع إلی یوم المولود.

وقال العلامة المج فی الفصل الثانی من أول کتاب البحار: وکتاب الأنوار قد أثنی بعض أصحاب الشهید الثانی علی مؤلفه. وعده من مشایخه. ومضامین أخباره موافقة للأخبار المعتبرة المنقولة بالأسانید الصحیحة. وفصلنا الکلام فی ترجمته فی کتابنا المسمی ب (اثبات ولایت) ص ۲۵۹.

۱۶۷۹۱ - أبو الحسن التمیمی:

روی النجاشی ص ۵ عنه کتب ابن أبی رافع. واسمه محمد بن جعفر بن محمد.

۱۶۷۹۲ - أبو الحسن الجرجانی: هو محمد بن القاسم المفسر الأسترابادی.

۱۶۷۹۳ - أبو الحسن الحذاء:

روی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما عن حدود الکافی و یب.

وروی عنه، عن المعلی بن خنیس، کما فی التوحید باب الاستطاعة ح ۱۷.

۱۶۷۹۴ - أبو الحسن الخرقانی:

من رجال التصوف اسمه علی بن جعفر. مات سنة ۴۲۵. ذکرناه فی مستدرک

(۳۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الحسین بن روح النوبختی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أبو الحسن التمیمی (۱)، عبید الله الوصافی (۱)، محمد بن القاسم المفسر (۱)، أبو الحسن الحذاء (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، أبو الحسن البجلی (۱)، عبد الله بن عثمان (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن جعفر بن محمد (۱)، المعلی بن خنیس (۱)، علی بن جعفر (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۲)

السفینة الطبعة الأولی ج ۲ / ۳۸۳.

۱۶۷۹۵ - أبو الحسن بن راشد:

حامل الأحمال والأموال إلی مولانا الرضا علیه السلام، حسن الاعتقاد، کما فی کمبا ج ۱۲ / ۱۳، وجد ج ۴۹ / ۴۲.

۱۶۷۹۶ - أبو الحسن الشعیری:

روی أحمد بن الحسن المیثمی، عنه، عن سعد بن طریف، کما فی التوحید باب ذکر عظمة الله تعالی ح ۱۰.

۱۶۷۹۷ - أبو الحسن الصیرفی:

روی ابن أبی عمیر، عنه، عن بکار الواسطی، کما فی التوحید باب العلم ح ۴.

۱۶۷۹۸ - أبو الحسن الضراب الإصفهانی:

راوی الصلوات المعروفة. جد ج ۵۲ / ۱۷ - ۲۲، وکمبا ج ۱۳ / ۱۰۸.

۱۶۷۹۹ - أبو الحسن بن ظفر: من مشائخ الشیعة، کما عن توقیعات الغیبة.

۱۶۸۰۰ - أبو الحسن العبدی:

لم یذکروه. روی یعقوب بن سالم، عنه، عن علی بن میسرة، عن أبی أراکة، کما تقدم فی أبی أراکة.

وروی تمیم بن بهلول، عن أبیه، عنه، عن سلیمان بن مهران، کما فی التوحید باب تفسیر (والأرض جمیعا قبضته) ح ۲، وباب أسماء الله ح ۸.

۱۶۸۰۱ - أبو الحسن العطار:

روی أبو خالد القماط، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام یقول: أشرک بین الأوصیاء والرسل فی الطاعة. الکافی باب فرض طاعة الأئمة صلوات الله علیهم.

۱۶۸۰۲ – أبو الحسن الفارسی: اسمه محمد بن القاسم.

(۳۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، أحمد بن الحسن المیثمی (۱)، أبو الحسن العطار (۱)، أبو الحسن العبدی (۱)، أبو خالد القماط (۱)، سلیمان بن مهران (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، تمیم بن بهلول (۱)، یعقوب بن سالم (۱)، محمد بن القاسم (۱)، الحسن بن راشد (۱)، الصّلاة (۲)، السفینة (۱)

۱۶۸۰۳ – أبو الحسن القندی (العبدی – خ ل):

روی تمیم بن بهلول، عن أبیه، عنه، عن سلیمان بن مهران. الفقیه باب نکت فی حج الأنبیاء علیهم السلام.

۱۶۸۰۴ – أبو الحسن الکرخی:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی محمد العسکری صلوات الله علیه. وروی عنه الحسین بن حمدان. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۳، وجد ج ۵۰ / ۳۱۴.

۱۶۸۰۵ – أبو الحسن المادرائی:

وقف علی معجزة مولانا صاحب الزمان صلوات الله علیه وقال: لا تشک فی أن الله عز وجل لا یخلی أرضه من حجته. جد ج ۵۱ / ۳۰۲، وکمبا ج ۱۳ / ۸۰.

۱۶۸۰۶ – أبو الحسن المعلی سجادة:

روی عن أبی الخیر الرازی فضل الباذنجان. الطب ص ۱۳۹.

۱۶۸۰۷ – أبو الحسن الموصلی:

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما تقدم فی أبی إبراهیم.

۱۶۸۰۸ – أبو الحسن النهدی:

صاحب کتاب معتمد رواه أحمد بن محمد بن عیسی، عن الحسن بن علی الوشاء، عنه به، کما فی مشیخة الفقیه. فهو من صواحب الأصول التی اعتمد علیها الصدوق وحکم بصحتها واستخرج منها أحادیث کتابه.

وروی عنه محمد بن علی بن محبوب وموسی بن الحسن.

۱۶۸۰۹ – أبو الحسین بن أبی البغل الکاتب:

لم یذکروه. روی عنه محمد بن هارون التلعکبری حدیث تشرفه بلقاء الحجة المنتظر صلوات الله علیه وتعلیمه إیاه دعاء الفرج. وفیه دلالات علی حسنه و

(۳۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الأنبیاء (ع) (۱)، الحسن بن علی الوشاء (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، أبو الحسن الموصلی (۱)، أبو الحسن النهدی (۱)، محمد بن علی بن محبوب (۱)، سلیمان بن مهران (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن حمدان (۱)، تمیم بن بهلول (۱)، محمد بن هارون (۱)، موسی بن الحسن (۱)، الفرج (۱)، الطب، الطبابة (۱)

کماله. جد ج ۵۱ / ۳۰۴، وکمبا ج ۹ / ۸۰.

۱۶۸۱۰ – أبو الحسین بن أبی جعفر النسابة:

من مشائخ الشیخ الطوسی. ولعله من العامة.

۱۶۸۱۱ – أبو الحسین بن أبی جید:

اسمه علی بن أبی جید المذکور. وهو علی بن أحمد بن محمد بن أبی جید.

۱۶۸۱۲ - أبو الحسین بن أبی طاهر الطبری:

قیل: اسمه علی بن الحسین بن علی وهو الصحیح، کما تقدم فی علی وأنه ثقة وکیل.

۱۶۸۱۳ - أبو الحسین بن أبی الطیب بن شعیب:

لم یذکروه. روی الطبری فی بشا ص ۱۵۴ بإسناده، عنه، عن أحمد بن أبی القاسم الفارسی. ومثله فیه ص ۱۶۲ عنه، عن أحمد بن أبی القاسم القرشی. وکذا مثله فیه ص ۱۶۳ عنه، عن محمد بن الفضیل. واسم أبی الحسین أحمد، کما فیه ص ۱۶۵.

۱۶۸۱۴ - أبو الحسین الأحمسی:

لم یذکروه. روی البرقی فی سن باب الحلواء، عن محمد بن عیسی الیقطینی، عن أبی محمد الأنصاری، عنه، عن الصادق علیه السلام، وجد ج ۶۶ / ۲۸۵ مثله.

وبسند آخر عن محمد بن سنان، عنه مثله، وکمبا ج ۱۴ / ۸۶۴. ولعله أخو أبی الحسن الأحمسی المذکور.

۱۶۸۱۵ - أبو الحسین الأسدی:

اسمه محمد بن جعفر بن محمد بن عون الثقة المذکور.

۱۶۸۱۶ - أبو الحسین بن بشران:

لم یذکروه. روی عنه الطبرسی فی إعلام الوری ص ۲۵.

(۳۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، أبو الحسین بن أبی جعفر النسابة (۱)، علی بن أحمد بن محمد بن أبی جید (۱)، أبو الحسین بن أبی طاهر (۱)، أبو الحسین بن أبی جید (۱)، محمد بن عیسی الیقطینی (۱)، محمد بن جعفر بن محمد بن عون (۱)، أبو الحسین الأحمسی (۱)، أبو الحسین الأسدی (۱)، علی بن الحسین بن علی (۱)، علی بن أبی جید (۱)، الحسن الأحمسی (۱)، محمد بن الفضیل (۱)، الشیخ الطوسی (۱)، محمد بن سنان (۱)

۱۶۸۱۷ - أبو الحسین بن سهلویه البصری المعروف بالملاح:

لم یذکروه. کان واقفیا فاستبصر ببرکة مولانا الهادی علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۹. واسمه سعید.

ومن صریح ما رواه فیه ج ۱۲ / ۱۴۱ و ۱۴۲ یستفاد أن الواقف جعفر بن القاسم الهاشمی البصری الذی کان معه فی الطریق لا سعید بن سهل، فراجع، وجد ج ۵۰ / ۱۷۲ و ۱۸۲.

۱۶۸۱۸ - أبو الحسین بن الفضل:

لم یذکروه. روی عنه الطبرسی فی إعلام الوری ص ۲۵.

۱۶۸۱۹ - أبو الحسین النخعی:

لم یذکروه. روی الشیخ، عن موسی بن القاسم، عنه، عن ابن أبی عمیر. صا ج ۲ باب من رأی صیدا یؤم الحرم، وباب من نسی السعی بین الصفا والمروة، وباب العدد الذی تجزی عنهم البدنة.

وبهذا الإسناد، عنه، عن حنان بن سدیر، کما فیه باب من نسی رکعتی الطواف.

وعنه، عن عبید بن الحارث، کما فیه باب أنه یستحب الإطالة عند الصفا.

وعنه، عن صفوان بن یحیی، کما فیه باب من لم یجد الهدی.

۱۶۸۲۰ - أبو الحسین الهروی (الهرونی) العلوی:

کان یعتقد الحق ویدین بالإمامة، فرجع لما التبس علیه الأمر فی اختلاف الأحادیث. نقله المفید. وهذا صار سببا لتصدی الشیخ للجمع

بین الأحادیث، کما فی أول یب.

۱۶۸۲۱ - أبو الحسین بن هلال:

من أصحاب الهادی علیه السلام ثقة، کما قاله الشیخ. وکذا عده قب من ثقات الإمام الهادی علیه السلام. وکذا المجلسی فی الوجیزة والعلامة فی صه.

(۳۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۳)، کتاب إعلام الوری بأعلام الهدی (۱)، العلامة المجلسی (۱)، أبو الحسین بن هلال (۱)، أبو الحسین النخعی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، موسی بن القاسم (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، عبید بن الحارث (۱)، حنان بن سدیر (۱)، الطواف، الطوف، الطائفة (۱)، الإستحباب (۱)، النسیان (۲)، الرکوع، الرکعة (۱)

۱۶۸۲۲ - أبو حشیش:

لم یذکروه. روی زکریا بن الحارث، عنه، عن معبد خطبة أمیر المؤمنین علیه السلام حین حرض الناس إلی صفین. کتاب نصر بن مزاحم ص ۹۴.

۱۶۸۲۳ - أبو الحصین الأسدی:

له کتاب. قاله الشیخ فی ست. وفی الرجال ذکره مع اسمه زحر بن زیاد الکوفی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

یر: موسی بن سعدان، عنه، عن أبی بصیر، عن أبی جعفر صلوات الله علیه قال:

خرج أمیر المؤمنین علیه السلام ذات لیلة بعد عتمة وهو یقول: همهمة ولیلة مظلمة. خرج علیکم الإمام وعلیه قمیص آدم وفی یده خاتم سلیمان وعصا موسی. جد ج ۳۹ / ۳۴۲، وکمبا ج ۹ / ۴۲۴.

وروی الصدوق فی الخصال باب الاثنین ص ۳۲ فی الصحیح عن الحسن بن علی بن فضال، عن ظریف بن ناصح، عن أبی الحصین قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام - الخ.

۱۶۸۲۴ - أبو الحصین بن الحصین الحضینی:

ثقة، کما قاله الشیخ فی باب الکنی فی أصحاب الجواد علیه السلام.

وفی باب أصحاب الهادی علیه السلام قال: أبو الحصین بن الحصین نزل الأهواز، ثقة.

۱۶۸۲۵ - أبو حفص الأعشی:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. روی الحسن بن علی بن النعمان، عنه، عنه علیه السلام. الکافی باب من لم یناصح أخاه من کتاب الإیمان.

وروی علی بن سیف، عنه، عن الصادق علیه السلام. محاسن البرقی ج ۱ / ۲۲۴.

وروی عبد الله بن المغیرة، عنه، عن أبی حمزة، عن الإمام السجاد علیه السلام.

التوحید باب القضاء والقدر ح ۱۷.

(۳۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، أبو بصیر (۱)، الحسن بن علی بن النعمان (۱)، أبو الحصین بن الحصین (۲)، أبو الحصین الأسدی (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، أبو حفص الأعشی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، موسی بن سعدان (۱)، ظریف بن ناصح (۱)، زحر بن زیاد (۱)، علی بن فضال (۱)، علی بن سیف (۱)، نصر بن مزاحم (۱)

۱۶۸۲۶ – أبو حفص الصائغ:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن ابن عقدة، عن جعفر بن علی بن نجیح، عن حسن بن الحسین، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام فی قوله تعالی: (واعتصموا بحبل الله جمیعا) قال: نحن الحبل. قب: أبو حفص مثله. جد ج ۲۴ / ۸۴، وکمبا ج ۷ / ۱۰۸. وهو عمر بن راشد أبو سلیمان، کما قاله ابن عقدة.

۱۶۸۲۷ – أبو حفص الکلبی:

لم یذکروه. روی علی بن الحکم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی ج ۵ باب فضل الجهاد ص ۷.

۱۶۸۲۸ – أبو الحکم الأرمنی:

لم یذکروه. روی أحمد بن مهران، عن محمد بن علی، عنه، عن عبد الله بن إبراهیم بن علی بن عبد الله بن جعفر وعبد الله بن محمد بن عمارة الجرمی معا، عن یزید بن سلط الروایة المفصلة. الکافی باب النص علی الرضا علیه السلام.

۱۶۸۲۹ – أبو حکیم الزاهد:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۲۲ عن الحسین بن علی العلوی، عنه، عن أحمد بن عبد الله – الخ.

وفیه ص ۲۵ بهذا الإسناد، عن الحسن بن علی العلوی، عنه، عن أحمد بن علی الراهب. وکذا فیه ص ۲۸۵.

وفی بشا ص ۱۶۱ عن إبراهیم بن حکم بن ظهیر، عن أبی حکیم، عن جابر بن یزید، عن مولانا الباقر علیه السلام، روایة عظیمة کریمة فی فضائل الأئمة صلوات الله علیهم.

۱۶۸۳۰ – أبو الحمراء:

فارسی خادم رسول الله صلی الله علیه وآله ومن أصحاب أمیر المؤمنین علیه

(۳۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن محمد بن عمارة (۱)، الحسن بن علی العلوی (۱)، أبو الحکم الأرمنی (۱)، إبراهیم بن علی (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو حفص الکلبی (۱)، أحمد بن مهران (۱)، الحسین بن علی (۱)، أبو الحمراء (۱)، علی بن الحکم (۱)، أحمد بن علی (۱)، عمر بن راشد (۱)، جعفر بن علی (۱)، محمد بن علی (۱)

السلام. روی عن النبی صلی الله علیه وآله أنه قال: رأیت لیلة المعراج مکتوبا علی العرش: لا إله إلا الله محمد رسول الله أیدته بعلی – الخ.

عن التقریب وغیره أن اسمه هلال بن الحارث. انتهی.

وأما روایاته الدالة علی أنه من حسان الصحابة: منها: عن أمالی الشیخ بإسناده، عن أبی الحمراء قال: شهدت النبی صلی الله علیه وآله أربعین صباحا یجئ إلی باب علی وفاطمة علیهما السلام فیأخذ بعضادتی الباب، ثم یقول: السلام علیکم أهل البیت ورحمة الله وبرکاته (إنما یرید الله لیذهب عنکم الرجس) – إلی آخر الآیة. جد ج ۳۵ / ۲۰۹. وقریب منه ص ۲۰۷، وکمبا ج ۹ / ۳۹.

فر: عنه قال: خدمت رسول الله صلی الله علیه وآله تسعة أشهر أو عشرة أشهر – ثم ذکر قریبا منه. ج ۳۵ / ۲۱۴. وتفسیر الثعلبی عنه وساقه نحوه.

ص ۲۲۳.

روایته المفصلة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وخلافته. ج ۳۸ / ۱۰۸.

روایته الأخری فی ذلک. ج ۳۸ / ۳۴۵، وج ۳۹ / ۳۸ و ۱۱۹ و ۲۳۰، وج ۲۷ / ۲۲۰، وکمبا ج ۷ / ۴۰۵، وج ۹ / ۲۸۵ و ۳۴۳ و ۳۵۶ و

۳۷۲ و ۳۹۷.

۱۶۸۳۱ - أبو حمزة الثمالی ثابت بن دینار:

ثقة جلیل. ونقل النجاشی عن الصادق علیه السلام أنه قال: أبو حمزة فی زمانه کسلمان فی زمانه. ومثله کلام الرضا علیه السلام مع زیادة وصفه بالثمالی. وفی روایة أخری: کلقمان فی زمانه. وتقدم فی محل اسمه.

۱۶۸۳۲ - أبو حمزة السکونی:

لم یذکروه. روی عن جابر الجعفی، کما تقدم فی إبراهیم بن محمد بن یوسف، وفی جد ج ۴۲ / ۱۱۰، وکمبا ج ۹ / ۶۲۵.

۱۶۸۳۳ - أبو حمزة الضبعی: روی عن ابن عباس، کما فی بشا ص ۲۷۰.

(۳۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو حمزة الثمالی (۱)، إبراهیم بن محمد (۱)، ثابت بن دینار (۱)، جابر الجعفی (۱)، الثعلبی (۱)، الهلال (۱)

۱۶۸۳۴ - أبو حمزة الغنوی:

عنونه الشیخ وقال: روی عنه عبد الله بن الصلت. وله کتاب.

۱۶۸۳۵ - أبو حمزة معقل العجلی:

روی الحکم بن مسکین الثقفی، عنه، عن عبد الله بن أبی یعفور، کما فی کش ص ۱۶۲.

۱۶۸۳۶ - أبو حمزة مولی الرضا علیه السلام:

عده الشیخ فی أصحاب الرضا علیه السلام. ولعله أبو حمزة بن سلیمان أخو داود بن سلیمان بن جعفر.

۱۶۸۳۷ - أبو حمزة الیشکری:

لم یذکروه. روی جابر، عنه. جد ج ۴۲ / ۲۵۲، وکمبا ج ۹ / ۶۶۲.

۱۶۸۳۸ - أبو حمیصة:

لم یذکروه. روی العیاشی، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. مستدرک الوسائل ج ۱ / ۲۷۵ و ۲۸۴.

۱۶۸۳۹ - أبو حنیفة سائق الحج الهمدانی:

ثقة من أصحاب الصادق علیه السلام. تقدم فی محل اسمه سعید بن بیان. روی عنه ابن أبی عمیر.

۱۶۸۴۰ - أبو حنیفة الشیعة:

هو من الفقهاء الأقدمین، من حسان علماء الإمامیة، القاضی نعمان بن محمد بن منصور بن أحمد بن حیون. وله کتب: منها: کتاب الإیضاح المخطوط الموجود فی المکتبة الرضویة. قرأته بتمامه، وهو کتاب شریف فی أبواب الصلاة استدل فیها فی مسائلها بأخبار الأصول مثل جامع الحلبی وکتاب حماد بن عیسی وغیرهما.

توفی سنة ۳۶۳. والصدوق توفی سنة ۳۸۱.

(۳۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الله بن أبی یعفور (۱)، الحکم بن مسکین الثقفی (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، أبو حمزة الغنوی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، حماد بن عیسی (۱)،

سعید بن بیان (۱)، سلیمان بن جعفر (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۱)

۱۶۸۴۱ - أبو حنیفة نعمان:

من الأئمة الأربعة للعامة. ذکرناه فی المستدرک ج ۲ / ۴۲۹ لغة (حنف).

۱۶۸۴۲ - أبو حیان: ثقة، کما تقدم فی أبی الحجاف.

۱۶۸۴۳ - أبو حیان التوحیدی:

هو علی بن محمد بن العباس الشیرازی النیسابوری من شیوخ الصوفیة. نقل ابن أبی الحدید ما ملخصه: أنه کان یفضل جعفر بن أبی طالب علی أخیه علی (علیه السلام)، فلما نقل ذلک للنقیب قال النقیب:

إن أبا حیان رجل ملحد یحب التلاعب بالدین ویسند کل منکر یزعمه (و یلقیه إلیه الشیاطین) إلی غیره. ولا خلاف بین المسلمین أن علیا علیه السلام أفضل من أخیه جعفر، وإنما أراد بذلک إثارة الفتنة، والأصل فی ذلک قول المنصور لمحمد بن عبد الله المحض: وظننت أنا لما ذکرنا فضل أبیک علی قدمناه علی حمزة و العباس وجعفر، أولئک مضوا سالمین وابتلی أبوک بالدماء.

وهو غیر أبی حیان الجیانی الأندلسی النحوی محمد بن یوسف المتوفی سنة ۷۴۵.

۱۶۸۴۴ - أبو حیان التیمی:

روی الأعمش، عنه، عن أبیه وکان مع علی علیه السلام یوم صفین وبعده، کما فی التوحید باب القضاء والقدر. وهو یحیی بن سعید بن حیان.

۱۶۸۴۵ - أبو حیوز مولی الرضا علیه السلام:

روی الصدوق بسنده، عنه حدیثا شریفا، کما فی کمبا ج ۲۳ / ۸۶، وجد ج ۱۰۳ / ۳۷۱. وفیه: عن أبی حیون - الخ.

۱۶۸۴۶ - أبو حیون:

روی عنه البرقی أحمد بن أبی عبد الله. قاله الشیخ فی رجاله.

وقال فی ست: أبو حیون له کتاب الملاحم. وذکر طریقه إلی سعد والحمیری

(۳۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، جعفر بن أبی طالب علیهما السلام (۱)، إبن أبی الحدید المعتزلی (۱)، مسألة القضاء والقدر (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، علی بن محمد بن العباس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، یحیی بن سعید (۱)، محمد بن یوسف (۱)، الوفاة (۱)

عن أحمد بن أبی عبد الله، عنه به.

والنجاشی قال: أبو حیون لا یعرف بغیر هذا. له کتاب الملاحم. وذکر طریقه إلی سعد عن أحمد بن أبی عبد الله البرقی، عنه به.

۱۶۸۴۷ - أبو حیون مولی الرضا صلوات الله علیه:

روی صالح بن راهویه، عنه. العیون باب ۲۸ ح ۳۷ ص ۲۸۹.

وفیه ص ۲۹۰: روایة علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه - الخ.

۱۶۸۴۸ - أبو حیة:

عد فی خیار أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی کتاب المعیار والموازنة ص ۱۰۹.

۱۶۸۴۹ - أبو خالد الزبالی:

من أهل زبالة. عده الشیخ فی أصحاب الکاظم علیه السلام.

وروی الحمیری فی قرب الإسناد ص ۱۴۰ المطبوع مع الجعفریات عن أحمد بن محمد، عن أبی قتادة، عنه قال: قدم أبو الحسن موسی

صلوات الله علیه بزبالـة ومعه جماعـة من أصـحاب المهـدی بعثهم المهـدی فی أشـخاصه إلیه. وأمرنی بشـراء حوائج له، ونظر إلی وأنا مغموم وقال: یا أبا خالد مالی أراک مغموما؟ قلت: جعلت فداک هو ذا تصـیر إلی هذه الطاغیة ولا آمنه علیک. فقال: یا أبا خالد لیس علی منه بأس، إذا کان سنة کذا وکذا وشهر کذا وکذا فانتظر فی أول المیل فإنی أوافیک إن شاء الله تعالی.

قال: فما کان لی همة إلا إحصاء الشـهور والأیام، فغدوت إلی المیل فی الیوم الذی وعدنی. فلم أزل أنتظره إلی أن کادت الشمس أن تغیب فلم أر أحدا، فشککت فوقع فی قلبی أمر عظیم، فنظرت قرب المیل، فإذا سواد قد رفع. فانتظرته فوافانی أبو الحسن علیه السلام - إلی أن قال: - فسـررت بتخلیصه فقلت: الحمـد لله الذی خلصک من الطاغیة. فقال: والله یا أبا خالد إن لهم إلی عودة لا أتخلص منهم. و

(۳۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أبو خالد الزبالی (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

رواه فی جد ج ۴۸ / ۲۲۸، وکمبا ج ۱۱ / ۳۰۱ عنه، وعن دلائل الحمیری عنه مثله.

ج: عنه نحوه. ج ۴۸ / ۷۱.

وله روایة أخری تفید حسنه وکماله فیه ص ۷۷، وکمبا ج ۱۱ / ۲۵۲.

۱۶۸۵۰ - أبو خالد السجستانی:

روی الکشـی بإسـناده، عنه أنه لمـا مـات مولانا أبو الحسن صـلوات الله علیه وقف علیه، ثم نظر فی نجومه فعلم أنه قـد مات فقطع علی موته وخالف أصحابه.

وروی سعد بن عبد الله، عن أبی الخیر صالح بن أبی حماد، عنه، عن علی بن یقطین، کما فی التوحید باب الاستطاعة.

۱۶۸۵۱ - أبو خالد القماط:

له کتاب یرویه محمد بن سـنان. روی القمی فی تفسـیره بإسـناده، عن الحسـین بن سعید، عن محمد بن سنان، عنه، عن أبی بصیر، عن أبی جعفر صـلوات الله علیه فی قوله تعالی: (هذا صراطی مستقیما فاتبعوه ولا تتبعوا السبل فتفرق بکم عن سبیله) قال: نحن السبیل فمن أبی فهذه السبل. ثم قال: (ذلکم وصیکم به لعلکم تتقون) یعنی کی تتقوا. کمبا ج ۷ / ۸۴، وجد ج ۲۴ / ۱۳.

کنز: بإسـناده، عن عبـد الله بن حماد، عن أبی خالـد القماط، عن أبی عبـد الله، عن أبیه صـلوات الله علیهما - الـخ. وذکر حـدیث خلع کلمة التوحید عن الخلائق یوم القیامة إلا عن أهل الولایة. کمبا ج ۷ / ۱۴۴، وجد ج ۲۴ / ۲۶۲.

وروی الصـفار فی یر الجزء ۲ باب ۳ ح ۹ عن عبـد الله بن حمـاد، عنه، عن أبی عبـد الله علیه السـلام قـال: قلت له: یا بن رسول الله ما منزلتکم من ربکم؟ قال:

حجته علی خلقه، وبابه الذی یؤتی منه، وأمناؤه علی سره، وتراجمة وحیه، وجد ج ۲۶ / ۲۴۸، وکمبا ج ۷ / ۳۳۴.

وروی فی یر الجزء ۳ باب ۱۰ بإسـناده، عن عبـد الله بن إبراهیم الأنصاری الهمـدانی، عنه، عن أبی عبـد الله علیه السـلام قال: سـمعته یقول: لنا ولادة من رسول الله طهر، وعندنا صحف إبراهیم وموسی ورثناها من رسول الله صلی الله علیه وآله.

(۳۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السـلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، أبو بصیر (۱)، عبد الله بن إبراهیم الأنصاری (۱)، أبو خالد السجستانی (۱)، صالح بن أبی حماد (۱)، أبو خالد القماط (۱)، عبد الله بن حماد (۲)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن سنان (۲)، الموت (۳)

أقول: يظهر من هذه الروايات أنه من حسان أصحاب الصادق عليه السلام.

ويروى عنه محمد بن سنان وعبد الله بن حماد وعبد الله بن إبراهيم الأنصارى.

۱۶۸۵۲ - أبو خالد الكابلى:

اسمه وردان وكنكر. من خواص أصحاب السجاد والباقر والصادق صلوات الله عليهم. وهو من ثقات السجاد عليه السلام، كما عده الصادق عليه السلام. و من حواريه، كما عده الكاظم عليه السلام.

وروى عن مولانا السجاد عليه السلام النص على الأئمة الاثنى عشر صلوات الله عليهم وأسمائهم وفضائلهم، كما فى كمال الدين باب ۳۱ ح ۲.

خدمته لمحمد بن الحنفية بزعم أنه إمام فسأله وأقسم عليه، فاهتدى إلى مولانا الإمام السجاد عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۲۸۲، وجد ج ۴۲ / ۹۴.

نى: بإسناده، عنه قال: لما مضى على بن الحسين دخلت على محمد بن على الباقر صلوات الله عليهما فقلت: جعلت فداك، قد عرفت انقطاعى إلى أبيك وأنسى به و وحشتى من الناس. قال: صدقت يا با خالد فتريد ماذا؟ قلت: جعلت فداك، قد وصف لى أبوك صاحب هذا الأمر بصفة لو رأيته فى بعض الطرق لأخذت بيده - الخ. كمبا ج ۱۳ / ۸، وجد ج ۵۱ / ۳۱.

نقله عن الباقر عليه السلام تفسير قوله تعالى: (وآتيناهم ملكا عظيما) بوجوب إطاعة الإمام، من أطاعهم فقد أطاع الله. كمبا ج ۷ / ۶۱، وجد ج ۲۳ / ۲۹۱.

ومن موارد إعمال هذا الملك العظيم أمره الإمام بمعالجة الجارية المجنونة الجائية مع أبيها من الشام بقوله له: خذ بأذن الجارية اليسرى وقل: يا خبيث، يقول لك على بن الحسين: اخرج من هذه الجارية ولا تعد إليها. ففعل كما أمره، فخرج عنها.

والتفصيل فى كمبا ج ۱۱ / ۱۱، وج ۱۴ / ۵۸۸، وجد ج ۴۶ / ۳۱، وج ۶۳ / ۸۵، و كتاب (اثبات ولايت) ص ۷۸.

وله روايات أخر تدل على فضله و كماله وقوة إيمانه ومعرفته. منها: روايته

(۳۷۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، عبد الله بن إبراهيم الأنصارى (۱)، يوم عرفة (۱)، أبو خالد الكابلى (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، على بن الحسين (۲)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن على (۱)، الشام (۱)، الفدية، الفداء (۲)

عن الباقر عليه السلام فى تفسير قوله: (فآمنوا بالله ورسوله والنور الذى أنزلنا) المروية فى تفسير القمى سورة التغابن، ورواها الكافى، وغيرها فى كمبا ج ۷ / ۶۴، وجد ج ۲۳ / ۳۰۸.

۱۶۸۵۳ - أبو خالد الكعبى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. روى الحكم بن مسكين، عنه، عن أبى عبد الله عليه السلام. أمالى الصدوق مج ۶۴ ص ۲۴۷.

۱۶۸۵۴ - أبو خالد الواسطى:

من الزيدية الأقوياء، كما عن النوبختى. واسمه عمرو بن خالد أو زيد.

۱۶۸۵۵ - أبو خداش المهرى:

بصرى عده الشيخ فى أصحاب الجواد صلوات الله عليه، وفى باب أصحاب الكاظم صلوات الله عليه مع تعيين اسمه عبد الله بن خداش.

أقول: وكان يحضر مجلس مولانا الرضا صلوات الله عليه وروى عنه، كما فى دلائل الإمامة للطبرى ص ۲۰۶.

وروى البرقى فى سن ج ۱ / ۲۰۰، عنه، عن الهيثم بن حفص.

ورجح بعض الأجلاء تقديم توثيق كش على تضعيف جش.

۱۶۸۵۶ - أبو خديجة سالم بن مكرم:

من أصحاب الصادق والكاظم عليهما السلام. ثقة ثقة، كما قاله النجاشى وغيره.

ولا يقاومه تضعيف بعض ولا توقف بعض آخر.

۱۶۸۵۷ - أبو الخضيب: هو الربيع بن بكر.

۱۶۸۵۸ - أبو الخطاب:

مذموم ملعون وهو ممن أعير الإيمان وتراءى إبليس له وأغواه. واسمه محمد بن مقلاص.

(۳۷۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب دلائل الامامة لمحمد بن جرير الطبرى (الشيعى) (۱)، أبو خالد الواسطى (۱)، عبد الله بن خداش (۱)، سورة التغابن (۱)، الحكم بن مسكين (۱)، الربيع بن بكر (۱)، عمرو بن خالد (۱)، سالم بن مكرم (۱)، الصدق (۱)

۱۶۸۵۹ - أبو خليفة الطائى:

سمع عليا عليه السلام وحضر معه قتال أهل النهر، كما عن الخطيب.

۱۶۸۶۰ - أبو خنيس الكوفى:

لم يذكروه. هو من أصحاب الصادق عليه السلام. وروى عنه. كمبا ج ۴ / ۱۴۰، وجد ج ۱۰ / ۲۱۵.

۱۶۸۶۱ - أبو خيثمة:

هو وأبو ذر وعمرو بن وهب تخلفوا عن رسول الله صلى الله عليه وآله من دون أن يلحقهم شك فى غزوة تبوك، ثم تابوا ولحقوا ونزل فيهم قوله تعالى: (لقد تاب الله بالنبى على المهاجرين) - الآية، كما عن الصادق عليه السلام. كمبا ج ۶ / ۷۴۹ و ۷۷۷، وجد ج ۲۲ / ۲۳۲ و ۴۳۱. والتفصيل فيه ج ۲۱ / ۲۰۳، و كمبا ج ۶ / ۶۲۲. واسمه عبد الله بن خيثمة.

۱۶۸۶۲ - أبو خيثمة التميمى:

قال: لما كان بين الحكمين ما كان قلت: لا أكون مع على عليه السلام ولا عليه. فخرجت أريد أرض الروم فسمعت أشعارا من هاتف فى فضل مولانا أمير المؤمنين عليه السلام فرجعت إلى أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۳۸۳، و جد ج ۳۹ / ۱۶۷.

۱۶۸۶۳ - أبو خير:

لم يذكروه. روى الصدوق بإسناده، عن عنبسة الطائى، عنه، عن أمير المؤمنين عليه السلام حديث كيفية حشر فاطمة الزهراء عليها السلام وأحوالها يوم القيامة ونجاة شيعتها وهلاك أعدائها فى جهنم. كمبا ج ۱۰ / ۶۳، وجد ج ۴۳ / ۲۲۳.

۱۶۸۶۴ - أبو الخير الرازى: تقدم فى أبى الحسن المعلى.

(۳۷۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، يوم القيامة (۱)، معركة تبوك (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، القتل (۱)

۱۶۸۶۵ - أبو الخير صالح بن أبى حماد:

روی سعد بن عبد الله، عنه، عن أبی خالد السجستانی، کما تقدم فی أبی خالد.

۱۶۸۶۶ - أبو داود:

من مشائخ الکلینی. روی الکلینی، عنه، عن الحسین بن سعید. الکافی کتاب الصلاة باب قراءة القرآن ح ۷، وباب الوضوء من سؤر الدواب، وباب مقدار الماء للوضوء، وباب ما ینقض الوضوء.

وفیه عنه، عن علی بن مهزیار، کما فیه فی هذا الباب ح ۱۳.

أقول: نسب إلی بعض الأعاظم أنه سلیمان بن سفیان المسترق. وهذا بعید غایته بل مردود لأن سلیمان هذا من خواص أصحاب الصادق علیه السلام، کما قاله قب.

ومات سلیمان سنة ۱۳۰ علی قول کش. ومات سنة ۲۳۱ علی قول النجاشی. و عاش سبعین أو تسعین سنة. و قول قب وکش متقاربان.

قال الکلینی: عده من أصحابنا، عن أحمد بن محمد، وأبو داود، جمیعا عن الحسین بن سعید، عن فضالة. الکافی باب مقدار الماء للوضوء، وفی باب ما ینقض الوضوء، و باب الحبلی تری الدم، وباب النفساء.

أقول: أبو داود معطوف علی العدة لا غیر وهو فی حالة الرفع کما تری فی هذه المواضع الأربعة.

وأما ما فی باب الشک فی الوضوء: عدة من أصحابنا، عن أحمد بن محمد وأبی داود جمیعا، عن الحسین بن سعید، عن فضالة بن أیوب، وقع فیه سهو. والأصل: و أبو داود، عن الحسین - الخ، کما هو ظاهر مما تقدم. وظهرت روایة الکلینی عنه بلا واسطة.

۱۶۸۶۷ - أبو داود:

عده الشیخ من دون وصف فی باب الکنی فی أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله.

(۳۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو الخیر صالح بن أبی حماد (۱)، فضالة بن أیوب (۱)، سلیمان بن سفیان (۱)، علی بن مهزیار (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسین بن سعید (۲)، أحمد بن محمد (۲)، القرآن الکریم (۱)، الوضوء (۴)، النفاس (۱)، السهو (۱)، الحبلی (۱)

۱۶۸۶۸ - أبو داود الأنصاری:

لم یذکروه. روی أبان بن تغلب، عنه، عن الحارث الهمدانی، عن مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. بشا ص ۷۳.

۱۶۸۶۹ - أبو داود الحداد:

لم یذکروه. روی عمر بن عبد العزیز، عنه، عن موسی بن بکر، عن الصادق صلوات الله علیه. سن ج ۱ / ۱۶۱.

۱۶۸۷۰ - أبو داود السبیعی:

کنز: بإسناده، عن أبی الجارود، عنه، عن أبی عبد الله الجدلی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام تفسیر الحسنة فی الآیة بمودتهم والسیئة بعداوتهم. کمبا ج ۷ / ۸۹، وجد ج ۲۴ / ۴۱.

الخرائج: عن محمد بن عیسی بن عبید، عن زکریا المؤمن، عن حسان الجمال، عنه، عن بریدة الأسلمی، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، حدیث شریف فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۸۲، وجد ج ۵۷ / ۳۳۵.

۱۶۸۷۱ - أبو داود السجستانی سلیمان بن الأشعث:

صاحب أحد الصحاح الستة من العامة نزل البصرة ومات سنة ۲۷۵.

وفی القاموس عن فهرست ابن الندیم أنه من أشد النصاب، ثم ذکر روایته الدالة علی ذلک.

۱۶۸۷۲ - أبو داود الشعبی:

لم یذکروه. روی الحارث بن حصیرة، عنه، عن عمران بن الحصین، عن النبی صلی الله علیه وآله، روایة فضائل أمیر المؤمنین علیه

السلام. جد ج ۳۹ / ۲۸۶، و کمبا ج ۹ / ۴۱۰.

(۳۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو داود السبیعی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، الحارث الهمدانی (۱)، سلیمان بن الأشعث (۱)، الحارث بن حصیرة (۱)، عمر بن عبد العزیز (۱)، مدینة البصرة (۱)، أبان بن تغلب (۱)، زکریا المؤمن (۱)، حسان الجمال (۱)، ابن الندیم (۱)، موسی بن بکر (۱)

۱۶۸۷۳ - أبو داود الطهری:

لم یذکروه. روی أرطاة بن حبیب، عنه، عن عبد الله بن شریک العامری. سن ج ۲ / ۴۰۹.

۱۶۸۷۴ - أبو داود الطیالسی:

من أصحاب الحدیث. هو سلیمان بن داود. مات بالبصرة سنة ۲۰۳.

۱۶۸۷۵ - أبو داود المسترق: اسمه سلیمان بن سفیان.

۱۶۸۷۶ - أبو داود المنشد: اسمه سلیمان بن سفیان.

۱۶۸۷۷ - أبو داود النخعی:

عن ابن عقدة أنه یلقبه المحدثون کذاب النخع. وقیل: إنه سلیمان بن عمرو.

۱۶۸۷۸ - أبو دجانة الأنصاری سماک بن خرشة:

من حسان أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله شهد معه بدرا وأحدا و جمیع المشاهد. وبقی مع أمیر المؤمنین علیه السلام فی غزوة أحد فی نصره الرسول صلی الله علیه وآله. جد ج ۲۰ / ۵۳ و ۷۰ و ۱۰۴، وکمبا ج ۶ / ۴۹۵ و ۴۹۹ و ۵۰۷.

وهو وسهل بن حنیف من العشرة الذین ذهبوا مع أمیر المؤمنین علیه السلام إلی غزوة بنی النضیر. جد ج ۲۰ / ۱۷۳، وکمبا ج ۶ / ۵۲۲.

وأعطاه الرسول صلی الله علیه وآله یوم أحد سعفة نخل فصارت سیفا فأنشأ یقول:

نصرنا النبی بسعف النخیل فصار الجرید حساما صقیلا وذا عجب من أمور الإله ومن عجب الله ثم الرسولا جد ج ۱۷ / ۳۸۲، وکمبا ج ۶ / ۲۸۸.

وتقدم فی الحارث بن صمة أنه من الذین نزلت فیهم (إن الله یحب الذین

(۳۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو داود الطیالسی (۱)، معرکة أحد (۱)، عبد الله بن شریک العامری (۱)، أبو دجانة الأنصاری (۱)، أبو داود المسترق (۱)، أبو داود النخعی (۱)، أبو داود المنشد (۱)، سلیمان بن سفیان (۲)، أرطاة بن حبیب (۱)، سلیمان بن داود (۱)، سلیمان بن عمرو (۱)، سماک بن خرشة (۱)، سهل بن حنیف (۱)، الشهادة (۲)، الموت (۱)

یقاتلون فی سبیله صفا کأنهم بنیان مرصوص).

حرز أبی دجانة وخواصه فی کتاب الدعاء ص ۱۲۹، وجد ج ۹۴ / ۲۲۰. رواه أحفاده محمد بن محمود بن أحمد بن سلمة بن یحیی بن سلمة بن عبد الله بن زید بن خالد بن أبی دجانة، عن آبائه، عن أبی دجانة رضی الله عنه، عنه صلی الله علیه وآله.

العلوی علیه السلام: اعتم أبو دجانة الأنصاری وأرخی عذبة العمامة من خلفه بین کتفیه، ثم جعل یتبختر بین الصفین، فقال رسول الله صلی الله علیه وآله: إن هذه لمشیة یبغضها الله تعالی إلا عند القتال. جد ج ۱۹ / ۱۸۳، وج ۲۰ / ۱۱۶. و نحوه فیه ص ۱۲۹، وکمبا ج ۶ / ۴۴۳ و ۵۱۰ و ۵۱۳.

وعده هشام بن الحکم من الذابین عن الاسلام. جد ج ۱۰ / ۲۹۸، وکمبا ج ۴ / ۱۶۰.

فی أنه یرجع إلی الدنیا وینصر مولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه، ویکون من الذین بین یدیه أنصارا وحکاما مع سلمان ومالک الأشتر، کما فی روایة العیاشی، وغیره عن المفضل بن عمر، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۵۲ / ۳۴۶، و ج ۵۳ / ۹۱، وکمبا ج ۱۳ / ۱۹۰ و ۲۲۳. وابنه خالد تقدم.

۱۶۸۷۹ - أبو الدحداح ثابت بن الدحداح:

من حسان أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. فس فی قوله تعالی: (فأما من أعطی واتقی * وصدق بالحسنی * فسنیسره للیسری) قال: نزلت فی رجل من الأنصار کانت له نخلة فی دار رجل فکان یدخل علیه بغیر إذن، فشکا بذلک إلی رسول الله صلی الله علیه وآله، فقال رسول الله لصاحب النخلة: بعنی نخلتک هذه بنخلة فی الجنة. فقال: لا أفعل. قال: فبعنیها بحدیقة فی الجنة. فقال: لا أفعل. و انصرف، فمضی إلیه أبو الدحداح واشتراها منه، وأتی النبی صلی الله علیه وآله.

فقال أبو الدحداح: یا رسول الله خذها واجعل لی فی الجنة التی قلت لهذا فلم یقبله.

فقال رسول الله: لک فی الجنة حدائق وحدائق فأنزل فی ذلک: (فأما من أعطی و اتقی * وصدق بالحسنی) یعنی أبا الدحداح (فسنیسره للیسری) - الخبر. جد

(۳۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، أبو دجانة الأنصاری (۱)، سلمة بن عبد الله (۱)، هشام بن الحکم (۱)، مالک الأشتر (۱)، زید بن خالد (۱)، المفضل بن عمر (۱)، القتل (۱)، الصدق (۲)

ج ۹۶ / ۱۱۷، وج ۲۲ / ۶۰ و ۱۰۰، وکمبا ج ۲۰ / ۳۱، وج ۶ / ۶۸۵ و ۶۹۵.

ورواه الحمیری فی قرب الإسناد، عن أحمد بن محمد بن عیسی، عن البزنطی، عن الرضا علیه السلام. جد ج ۱۰۳ / ۱۲۷، وکمبا ج ۲۳ / ۳۲.

۱۶۸۸۰ - أبو الدرداء:

سبب إسلامه أن عبد الله بن رواحة ومحمد بن مسلمة کانا ینتظران خلوة أبی الدرداء، فغاب فدخلا بیته وکسرا صنمه. فلما رجع قال: لو کان الصنم یدفع لدفع عن نفسه، فأسلم. جد ج ۱۸ / ۱۱۱، وکمبا ج ۶ / ۳۲۴.

وروی الصدوق فی الخصال ص ۸۲ بإسناده، عن أبی الزعراء قال: قال عبد الله بن مسعود: علماء الأرض ثلاثة: عالم بالشام وعالم بالحجاز وعالم بالعراق. أما عالم الشام فأبو الدرداء. وأما عالم الحجاز فهو علی علیه السلام - الخ، ووجد ج ۴۰ / ۱۱۸، وکمبا ج ۹ / ۴۵۴.

فر: عن جهم بن حر قال: دخلت فی مسجد المدینة وصلیت رکعتین، ثم دعوت الله وقلت: اللهم آنس وحدتی، وارحم غربتی، وأتنی بجلیس صالح یحدثنی بحدیث ینفعنی الله به. فجاء أبو الدرداء رضی الله عنه حتی جلس إلی، فأخبرته بدعائی، فقال: أما إنی أشد فرحا بدعائک منک ان الله جعلنی ذلک الجلیس الصالح الذی سافر إلیک. أما إنی سأحدثک بحدیث سمعته عن رسول الله صلی الله علیه و آله - الخ. فذکر تفسیر قوله تعالی: (ثم أورثنا الکتاب الذین اصطفینا من عبادنا) - الآیة. جد ج ۷ / ۱۹۹، وکمبا ج ۳ / ۲۴۹.

زهده بحیث ترک الدنیا فزاره سلمان فشکت زوجته إلیه ذلک، فقال سلمان: یا أبا الدرداء، إن لربک علیک حقا، ولجسدک علیک حقا، ولأهلک علیک حقا. فصم و أفطر، وصل ونم، وأعط کل ذی حق حقه - الخ. جد ج ۷۰ / ۱۲۸، وکتاب الأخلاق ص ۵۵.

کلماته فی مدح مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه ووصف عبادته. جد ج ۴۱ / ۱۱، وج ۸۷ / ۱۹۴، وکمبا ج ۹ / ۵۱۰، وکتاب الصلاة ص ۵۶۷.

(۳۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، دولة العراق (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، عبد الله بن رواحة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو الدرداء (۳)، محمد بن مسلمة (۱)، الشام (۲)، الزوجة (۱)، الرکوع، الرکعة (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)

روی نصر فی کتاب صفین ص ۱۹۰ قال: خرج أبو أمامة الباهلی وأبو الدرداء فدخلا علی معاویة وکانا معه، فقالا: یا معاویة علام تقاتل هذا الرجل؟ فوالله لهو أقدم منک سلما، وأحق بهذا الأمر منک، وأقرب من النبی صلی الله علیه و آله - الخ. وذکر أنه وأبو الدرداء اعتزلا عن القتال ولم یشهدا شیئا من القتال - الخ، وکمبا ج ۸ / ۴۸۵، وجد ج ۳۲ / ۴۵۱.

فمما ذکرنا ظهر خطأ من قال: إنه مات قبل قتل عثمان بسنة أو سنتین.

۱۶۸۸۱ - أبو دعامة:

لم یذکروه. روی الثقة محمد بن الفرج، عنه، عن الإمام الهادی علیه السلام روایة شریفة ذکرناها فی مستدرک السفینة ج ۵ / ۱۰۸ لغة (سلم)، وجد ج ۵۰ / ۲۰۸، و کمبا ج ۱۲ / ۱۴۸.

۱۶۸۸۲ - أبو دلف:

له قضیة فی تصدیق خبر أنه لا یبغض أمیر المؤمنین علیه السلام إلا ولد حیض أو ولد زنیة. جد ج ۳۹ / ۲۸۷، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰.

۱۶۸۸۳ - أبو دلف الخزاعی: قاسم بن مالک.

۱۶۸۸۴ - أبو دلف العجلی: قاسم بن عیسی. وکان المأمون یحسده.

۱۶۸۸۵ - أبو دلف الکاتب محمد بن المظفر رحمه الله:

نقل آخر ما خرج من التوقیعات الخارجة من الناحیة المقدسة دعاء الاستخارة.

قال فی القاموس: وأما محمد بن المظفر فمعروف بأبی دلف الکاتب. ومر قول جعفر بن قولویه: وأما أبو دلف الکاتب فکنا نعرفه ملحدا. انتهی. نعوذ بالله من سوء العاقبة. وهو متحد مع أبی دلف المجنون.

(۳۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو دلف الکاتب (۲)، جعفر بن قولویه (۱)، أبو الدرداء (۲)، محمد بن المظفر (۲)، محمد بن الفرج (۱)، البغض (۱)، القتل (۲)، الموت (۱)، السفینة (۱)

۱۶۸۸۶ - أبو دلف المجنون:

ذمه وحکایاته فی جد ج ۵۱ / ۳۷۷ - ۳۷۹، وکمبا ج ۱۳ / ۱۰۳.

۱۶۸۸۷ - أبو الدنیا المعمر: اسمه علی بن عثمان المذکور.

۱۶۸۸۸ - أبو دهم الغفاری:

لم یذکروه. هو الذی استخلفه رسول الله صلی الله علیه وآله حین أراد أن یخرج لفتح مکة. کمبا ج ۶ / ۵۹۷، وجد ج ۲۱ / ۱۰۲.

جملة من أحواله فی غزوة بدر الکبری. کمبا ج ۶ / ۴۷۹، وجد ج ۱۹ / ۳۴۳. و فی بعض النسخ. أبو رهم، وسیأتی.

۱۶۸۸۹ - أبو ذر: مشترک بین أحمد بن أبی سورة المذکور وأحمد بن الحسین بن أسباط.

۱۶۸۹۰ - أبو ذر الغفاری جندب بن جنادة:

من الأرکان. تقدم فی محل اسمه. وفی مستدرک السفینة ج ۳ / ۴۱۸ لغة (ذرر).

۱۶۸۹۱ - أبو ذکوان: لم یذکروه. هو القاسم بن إسماعیل المذکور.

۱۶۸۹۲ – أبو راجح الحمامی:

لم یذکروه. ذکرناه فی المستدرک الطبعة الأولی ج ۳ / ۱۲۰ لغة (حمم). وملخصه أنه کان فی الحلة، فضربه الحاکم لتشیعه ضربا شدیدا أشرف علی الموت، فترکه و انتفح وجهه ولسانه ونقله أهله إلی بیته.

فلما جن علیه اللیل توسل بقلبه إلی مولانا صاحب الزمان علیه السلام، فجاءه مولانا صاحب الزمان وأمر یده الشریفة علی وجهه، فقال: اخرج فقد عافاک الله.

فعاد بأحسن ما یکون کأنه ابن عشرین سنة. فأقبل علیه الناس، فلما رآه الحاکم دخله رعب عظیم – الخ. جد ج ۵۲ / ۷۰، وکمبا ج ۱۳ / ۱۲۳.

۱۶۸۹۳ – أبو رافع:

اسمه إبراهیم – وقد تقدم – أو أسلم. عتیق رسول الله صلی الله علیه وآله. ثقة

(۳۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، أبوذر الغفاری (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، معرکة بدر (۱)، أحمد بن الحسین بن أسباط (۱)، جندب بن جنادة (۱)، علی بن عثمان (۱)، الموت (۱)، السفینة (۱)

شهد معه مشاهده ولزم بعده مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، وکان من خیار الشیعة.

ونقل النجاشی عن النبی صلی الله علیه وآله أنه قال: من أحب أن ینظر إلی أمینی علی نفسی وأهلی فهذا أبو رافع أمینی علی نفسی. انتهی. ولذلک کان صاحب بیت المال من قبل أمیر المؤمنین علیه السلام. وله کتاب السنن والأحکام والقضایا.

وأولاده سبعة: عبد الله وعبید الله وعون والفضل وعلی وإسماعیل و زینب.

۱۶۸۹۴ – أبو رافع الیهودی:

خبیث ملعون قتل بأمر رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۲۰ / ۳۰۲، و کمبا ج ۶ / ۵۴۹.

۱۶۸۹۵ – أبو الربیع بن أبی العاص بن الربیعة:

هو صهر النبی صلی الله علیه وآله. هذا علی نسخة الکش. والظاهر أن النسخة مصحفة فان صهر النبی وسلف أمیر المؤمنین أبو العاص زوج زینب بنت خدیجة، کما ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۴ / ۳۰۸ لغة (زنب).

۱۶۸۹۶ – أبو الربیع الزهرانی:

لم یذکروه. روی محمد بن علی القرشی، عنه، عن حریز، کما فی الإکمال ج ۱ / ۳۹۸، ومدینة المعاجز ص ۲۳۶.

۱۶۸۹۷ – أبو الربیع الشامی العنزی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. له کتاب یرویه عبد الله بن مسکان ویروی عنه خالد بن جریر والحسن بن رباط. جملة من روایات خالد بن جریر، عنه فی جد ج ۶۶ / ۴۸۳، وکمبا ج ۱۴ / ۹۱۱.

وبالجملة کتابه معتمد من الأصول التی اعتمد علیها الصدوق وحکم بصحتها

(۳۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب مدینة المعاجز (۱)، أبو الربیع الشامی (۱)، محمد بن علی القرشی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن رباط (۱)، أبو الربیع (۲)، خالد بن جریر (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، الزوج، الزواج (۱)، السفینة (۱)

واستخرج أحاديث كتابه الفقيه منها ونقله عن الحسن بن رباط. واسمه خليد بن أوفى أو خالد بن أوفى.

۱۶۸۹۸ – أبو الربيع الهاشمى:

هو محمد بن الفضل الهاشمى من أصحاب الباقر عليه السلام، كما قاله الشيخ فى أصحاب الباقر عليه السلام (۲۷).

۱۶۸۹۹ – أبو الربيع الهلالى البجلى: اسمه سليمان بن خالد المذكور.

۱۶۹۰۰ – أبو ربيعة الأيادى عمر بن ربيعة:

يروى عن عبد الله بن بريدة والحسن البصرى. ووقع فى طريق الصدوق فى الخصال فى باب الأربعة. مات فى حدود سنة ۱۳۰.

۱۶۹۰۱ – أبو رجاء العطاردى:

روى قرة بن خالد، عنه قال: لا تسبوا هذا الرجل يعنى عليا عليه السلام، فإن رجلا سبه فرماه الله عز وجل بكوكبين فى عينيه. جد ج ۳۹ / ۳۲۴، وكمبا ج ۹ / ۴۱۹.

وقيل له وقد بلغ عشرين ومائة سنة: كيف أصبحت؟ قال: أصبحت لا يحمل بعضى بعضا كأنما كان شبابى قرضا. نقله فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۵۵.

۱۶۹۰۲ – أبو رجاء المصرى: من الصالحين اسمه نصر بن عبد ربه. خرج بعد أبى محمد العسكرى صلوات الله عليه لطلب الحجة عليه السلام، فوقف على معجزة صاحب الزمان صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۳ / ۷۸ و ۸۹، وجد ج ۵۱ / ۲۹۵ و ۳۳۰.

۱۶۹۰۳ – أبو رزين:

اسمه سليمان مولى الحسين صلوات الله عليه وحامل كتابه إلى البصرة يدعوهم إلى نصرته ولزوم طاعته. كمبا ج ۱۰ / ۱۷۶، وجد ج ۴۴ / ۳۳۷.

(۳۸۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۲)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، محمد بن الفضل الهاشمى (۱)، أبو رجاء العطاردى (۱)، عبد الله بن بريدة (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، خالد بن أوفى (۱)، سليمان بن خالد (۱)، مدينة البصرة (۱)، الحسن بن رباط (۱)، أبو الربيع (۲)، الحسن البصرى (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۲)

۱۶۹۰۴ – أبو رزين:

روى الطبرى فى بشا ص ۳ بإسناده، عن الثمالى، عمن حدثه، عنه، عن على بن الحسين صلوات الله عليهما حديث فضل محبتهم، وكتاب الإيمان ص ۱۳۲، وجد ج ۶۸ / ۱۱۶.

۱۶۹۰۵ – أبو رزين الأسدى:

هو من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. وروى عنه أبو حمزة الثمالى، كما عن روضة الكافى بعد حديث نوح يوم القيامة، وكمبا ج ۵ / ۹۰، وجد ج ۱۱ / ۳۲۴.

۱۶۹۰۶ – أبو رزين مسعود بن أبى وائل:

عده قب من أصحاب الحسن المجتبى عليه السلام، كما فى كمبا ج ۱۰ / ۱۲۶، و جد ج ۴۴ / ۱۱۰.

۱۶۹۰۷ – أبو الرس المكى:

لم يذكروه. وقع فى طريق القمى عن جابر الجعفى، عنه، عن جابر الأنصارى فى رواية شريفة فى فضائل أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۳۶۷، وجد ج ۳۹ / ۹۵.

۱۶۹۰۸ – أبو الرضا: هو عبد الله بن يحيى الحضرمى.

۱۶۹۰۹ – أبو رکاز:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی جمال الأسبوع ص ۲۲۷ مکررا عن إسماعیل بن منصور، عنه، عن الصادق علیه السلام، وکتاب الصلاة ص ۷۵۲، و جد ج ۸۹ / ۳۳۱.

۱۶۹۱۰ – أبو الرمح الخزاعی:

لم یذکروه. هو الذی دخل علی فاطمة بنت الحسین علیه السلام فأنشدها مرثیة فی الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۲۶۷، وجد ج ۴۵ / ۲۹۴. قیل: واسمه عمیر بن مالک.

(۳۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، عبد الله بن یحیی الحضرمی (۱)، مسعود بن أبی وائل (۱)، أبو حمزة الثمالی (۱)، أبو رزین الأسدی (۱)، إسماعیل بن منصور (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، جابر الجعفی (۱)، الصّلاة (۱)

۱۶۹۱۱ – أبو رمحة الحضرمی:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام. وقع فی طریق الصدوق عن أبی جمیلة المفضل بن صالح، عنه قال: سمعت جعفر بن محمد علیه السلام یقول: إذا کان یوم القیامة نادی مناد: أین الرجبیون؟ – الخ. کمبا ج ۲۰ / ۱۱۰، وجد ج ۹۷ / ۴۱.

۱۶۹۱۲ – أبو رمسیس:

لم یذکروه. وقد أوصل عشرة دنانیر إلی حاجز للناحیة المقدسة فنسیها حاجز أن یوصلها. فکتب علیه السلام ابتداءا: لیبعث إلی بدنانیر أبی رمسیس، کما عن باب توقیعات الإکمال.

۱۶۹۱۳ – أبو رملة: عامر بن مخنف بن سلیم الأزدی.

۱۶۹۱۴ – أبو روح الصوفی الهروی عبد العزیز بن محمد:

لم یذکروه. روی ابن عساکر، عنه، عن زاهر بن طاهر کتاب صحیفة الرضا علیه السلام المشهورة، کما فی أوله فی المستدرک ج ۳ / ۳۳۴.

۱۶۹۱۵ – أبو روح فرج بن قرة:

لم یذکروه. روی إسماعیل بن إسحاق، عنه، عن مسعدة بن صدقة. الکافی ج ۵ باب فضل الجهاد ص ۴.

۱۶۹۱۶ – أبو روح بن فروة بن الفرج:

لم یذکروه. روی عن أحمد بن محمد بن المنذر، عن الحسن المجتبی صلوات الله علیه حدیث النص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۱۵۴، وجد ج ۳۶ / ۳۴۱.

۱۶۹۱۷ – أبو روق الهمدانی:

لم یذکروه. روی قضایا من صفین، کما فی کتاب صفین ص ۱۱ و ۸۵ و ۱۰۱ و ۱۱۱ و ۲۴۷ و ۲۷۱.

(۳۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبن عساکر (۱)، مخنف بن سلیم الأزدی (۱)، إسماعیل بن إسحاق (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، عبد العزیز بن محمد (۱)، المفضل بن صالح (۱)، مسعدة بن صدقة (۱)، محمد بن المنذر (۱)، فرج بن قرة (۱)، الفرج (۱)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)

اسمه عطیة بن الحارث، علی ما فی القاموس وجش ص ۹ فی ترجمة أبان.

۱۶۹۱۸ - أبو رهم:

قیل: یطلق علی عدة من الصحابة: الأنماری، والسماعی أو السمعی واسمه أحزاب بن أسید، والظهری، والغفاری، وهو الذی وقع سهم علی صدره یوم أحد، ثم جاء إلی رسول الله صلی الله علیه وآله فطلاه ببصاقه فبرأ، کما فی الناسخ.

وهو خلیفة الرسول صلی الله علیه وآله علی المدینة فی سنة عمرة القضاء، کما فی کمبا ج ۶ / ۵۸۳، وجد ج ۲۱ / ۴۶. ومرة عام الفتح. وهو ممن بایع تحت الشجرة. وعلی ابن قیس الأشعری، وابن مطعم، کان شاعرا هاجر إلی النبی صلی الله علیه وآله وهو ابن مائة وخمسین سنة.

وتقدم فی أبی دهم ما یتعلق بذلک.

۱۶۹۱۹ - أبو زبیب بن عوف:

(بالزاء و الباء الموحدة فی أربعة مواضع من کتاب صفین) دخل علی مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام وتکلم بکلمات شریفة دالة علی حسنه وکماله وقوة إیمانه، فقال له علی علیه السلام: بلی، شهدت أنک إن مضیت معنا ناصرا لدعوتنا، صحیح النیة فی نصرتنا، قد قطعت منهم الولایة، وأظهرت لهم العداوة کما زعمت، فإنک ولی الله تسیح فی رضوانه، وترکض فی طاعته. فأبشر أبا زبیب. کتاب صفین ص ۱۰۰.

وفیه ص ۲۶۳ ذکره باسم أبی زینب بن عوف وذکر شهادته یوم صفین.

وعن أسد الغابة أنه أبو زینب بن عوف الأنصاری، ثم ذکر حدیث المناشدة و أنه ممن شهد بحدیث الولایة لمولانا أمیر المؤمنین علیه السلام، وکتاب الغدیر ج ۱ / ۱۵.

۱۶۹۲۰ - أبو زبید:

اسمه المنذر بن حرملة الطائی. هو من المعمرین، کما فی کمبا ج ۱۳ / ۶۳، وجد

(۳۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۱)، حدیث الولایة (۱)، عطیة بن الحارث (۱)، عام الفتح (۱)، الشهادة (۲)

ج ۵۱ / ۲۳۷. أشعاره فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام وبأسه فی کتاب صفین ص ۳۸۹.

۱۶۹۲۱ - أبو الزبیر المکی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الأمالی ص ۱۵ عن المفضل، عن جابر بن یزید، عنه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری، عن النبی صلی الله علیه وآله روایة شریفة فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام. ونقله فی جد ج ۳۸ / ۹۲.

روایته عن جابر الأنصاری حدیث کیفیة میلاد أمیر المؤمنین علیه السلام.

ص ۱۲۵.

وروی الصدوق فی العلل والأمالی بإسناده، عن علی بن الحکم، عن فضل بن عثمان، عنه، عن جابر الأنصاری. جد ج ۳۹ / ۳۰۰، وکمبا ج ۹ / ۲۸۱ و ۲۸۹ و ۴۱۴.

ورواه فی العلل باب ۱۲۰ عن علی بن الحکم مثله. وکذا فی الأمالی مج ۱۸ ص ۴۷ مثله.

وفی العلل باب ۱۲۰ بإسناده، عن ابن لهیعة، عنه، عن جابر روایة الفضائل.

وروی فضیل بن عثمان، عنه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری، کما فی صا ج ۲ / ۲۷۴. وکذا عن ذبائح التهذیب.

أقول: بعد ما عرفت تبین لک ضعف قول القاموس عن فضیل، عن عثمان، عنه.

وروی الحجاج بن أرطاة، عنه، عن جابر بن عبد الله. التوحید باب ۱ ح ۸.

۱۶۹۲۲ – أبو زرارة التميمى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الكلينى فى الكافى باب خلق موضع البيت عن سيف بن عميرة، عنه، عن أبى حسان، عن الباقر عليه السلام، وكمبا ج ۱۴ / ۴۹، و جد ج ۵۷ / ۲۰۴.

۱۶۹۲۳ – أبو زرعة:

لم يذكروه. هو إمام حافظ للأحاديث النبوية. روى عن مولانا الرضا صلوات

(۳۸۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۳)، يوم عرفة (۱)، أبو زرارة التميمى (۱)، جابر بن عبد الله (۳)، جابر بن عبد الله الأنصارى (۲)، الشيخ الصدوق (۲)، حجاج بن أرطاة (۱)، سيف بن عميرة (۱)، على بن الحكم (۲)، الصّلاة (۱) الله وسلامه عليه حديث سلسلة الذهب، كما نقله كشف الغمة. فراجع كمبا ج ۱۲ / ۳۶، وجد ج ۴۹ / ۱۲۶.

۱۶۹۲۴ – أبو زرعة الحضرمى:

لم يذكروه. روى عن عمر بن أمير المؤمنين، عن أبيه عليه السلام. أمالى الشيخ ج ۱ / ۲۰.

۱۶۹۲۵ – أبو زط:

لم يذكروه. وقع فى طريق الشيخ، عن عبد الملك بن عمر، عنه حديث المنع عن سب أمير المؤمنين عليه السلام وأهل بيته. كمبا ج ۱۱ / ۴۹، وجد ج ۴۶ / ۱۷۸.

۱۶۹۲۶ – أبو الزعراء:

لم يذكروه. روى عن عبد الله بن مسعود، كما تقدم فى أبى الدرداء.

۱۶۹۲۷ – أبو زكريا الأعور:

ثقة من أصحاب الكاظم عليه السلام. روى عنه على بن رباط، كما قاله الشيخ.

وهو من صواحب الأصول المعتمدة التى اعتمد عليها الصدوق واستخرج منها أحاديث كتابه. روى كتابه المعتمد على بن إبراهيم بن هاشم، عن محمد بن عيسى بن عبيد.

۱۶۹۲۸ – أبو زكريا الحضرمى:

لم يذكروه. روى عن أبى الحسن صلوات الله عليه، كما فى المكارم باب الاستشفاء بالرقى والأحراز.

۱۶۹۲۹ – أبو زناد: عبد الله بن ذكوان.

۱۶۹۳۰ – أبو زهرة: روى عن أم الحسن، كما يأتى فى أم الحسن فى فصل النساء.

۱۶۹۳۱ – أبو زهير: شبيب بن أنس.

(۳۸۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، حديث سلسلة الذهب (۱)، كتاب كشف الغمة للإربلى (۱)، على بن إبراهيم بن هاشم (۱)، أبو زكريا الأعور (۱)، عبد الله بن ذكوان (۱)، عبد الله بن مسعود (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، عبد الملك بن عمر (۱)، على بن رباط (۱)، محمد بن عيسى (۱)

۱۶۹۳۲ – أبو زهير النهدى:

روى محمد بن يحيى العطار، عن محمد بن أحمد، عنه، عن آدم بن إسحاق. علل الصدوق ج ۲ / ۵۱.

۱۶۹۳۳ – أبو زياد الفقيمى:

لم يذكروه. روى أحمد بن زرق، عنه، عن الصادق عليه السلام. مجالس المفيد مج ۴ ص ۲۱.

۱۶۹۳۴ – أبو زيد:

روى موسى بن القاسم، عنه، عن مولى لجعفر بن محمد الصادق عليه السلام، كما فى الكافى باب كم يعاد المريض.

۱۶۹۳۵ – أبو زيد سعيد بن محمد البصرى:

روى محمد بن العباس بن بسام، عنه، عن عمرة بنت أوس، كما فى التوحيد باب التوحيد.

۱۶۹۳۶ – أبو زيد القرشى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق، عن الحسن بن عبد الله بن سعيد، عنه، عن نصر بن الجهضمى، كما فى بشا ص ۳۲.

۱۶۹۳۷ – أبو زيد الكحال:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى العلل ج ۱ / ۱۷۴ عن محمد بن عاصم، عنه، عن أبيه، عن موسى الكاظم صلوات الله عليه.

أقول: هو عياش بن يزيد.

۱۶۹۳۸ – أبو زيد المكى:

مجهول. كذا ذكره الشيخ فى آخر باب الكنى فى أصحاب الرضا عليه السلام.

روى الصدوق بإسناده، عن البرقى، عن على بن ميسر، عنه، عن الرضا عليه

(۳۹۰)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۱)، الحسن بن عبد الله بن سعيد (۱)، محمد بن يحيى العطار (۱)، أبو زهير النهدى (۱)، أبو زيد المكى (۱)، الشيخ الصدوق (۴)، موسى بن القاسم (۱)، آدم بن إسحاق (۱)، محمد بن العباس (۱)، على بن ميسر (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن عاصم (۱)، سعيد بن محمد (۱)، المرض (۱)

السلام أنه قال: لا يأبى الكرامة إلا حمار. كتاب العشرة ص ۱۵۵، وجد ج ۷۵ / ۱۴۱.

۱۶۹۳۹ – أبو زيد النحوى الأنصارى سعيد بن أوس:

قيل: كان يحفظ اللغة. مات سنة ۲۱۵.

۱۶۹۴۰ – أبو زينب بن عوف الأنصارى: تقدم فى أبى زبيب.

۱۶۹۴۱ – أبو سارة:

لم يذكروه. روى إسحاق بن عمار، عنه قال: سألت أبا عبد الله عليه السلام عنها يعنى المتعة، فقال لى: حلال – الخ. صا ج ۳ باب أنه لا ينبغى التمتع إلا بالمؤمنة العارفة ص ۱۴۲. ورواه فى الكافى عنه مثله.

۱۶۹۴۲ – أبو ساسان:

كوفى روى عن أبى عبد الله صلوات الله عليه. له كتاب رواه محمد بن أبى حمزة، كما قاله النجاشى. والأظهر كونه هشام بن السرى التميمى الذى عده الشيخ فى أصحاب الصادق عليه السلام.

۱۶۹۴۳ – أبو ساسان الرقاشى الأنصارى:

هو الحصين – أو الحضين – ابن المنذر المذكور.

۱۶۹۴۴ – أبو سخيلة:

عده الشيخ بهذا العنوان من أصحاب أمير المؤمنين صلوات الله عليه. والبرقى ذكره مع اسمه عاصم بن ظريف.

أقول: هو أبو سخيلة النميرى. روى سعيد بن جمال، عن أبى أسيد الأسدى، عنه قال: خرجنا حجاجا مع سلمان الفارسى، فلما انتهينا إلى الرحبة ملت إلى أبى ذر فقعدنا إليه، فبينا هو يحدثنا إذ قال: إنه ستكون فتنة فان أدركتما فعليكما باثنين:

كتاب الله عز وجل وعلى بن أبى طالب عليه السلام فإنى رأيت رسول الله صلى

(۳۹۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، سلمان المحمدى (الفارسى) رضوان الله عليه (۱)، هشام بن السرى (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، ابن المنذر (۱)، الكرم، الكرامة (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)

الله عليه وآله أخذ بيده وهو يقول: هذا أول من آمن بى، وهو أول من يصافحنى يوم القيامة، وهو يعسوب المؤمنين والمال يعسوب الظلمة، وهو الصديق الأكبر، و هو الفاروق بين الحق والباطل. جد ج ۳۸ / ۲۱۰، وكمبا ج ۹ / ۳۱۱.

ورواه المفيد فى الإرشاد، عن إبراهيم بن حيان، عن أبى عبد الله مولى بنى هاشم، عنه نحوه مع اختلاف يسير.

ورواه العياشى فى تفسيره ج ۱ / ۴ عن أبى عبد الله مولى بنى هاشم، عنه قال:

حججت أنا وسلمان من الكوفة، فمررت بأبى ذر - وساقه نحوه.

ورواه الشيخ فى أماليه ج ۱ / ۲۱۳ بإسناده، عن فضيل بن مرزوق، عنه، عن أبى ذر وسلمان قالا: أخذ رسول الله صلى الله عليه وآله بيد على بن أبى طالب عليه السلام فقال: هذا أول من آمن بى - وساقه نحوه.

ورواه الصدوق فى أماليه مج ۳۷ ص ۱۲۴ بإسناده، عن عمران بن ميثم، عنه قال: أتيت أبا ذر - وساقه نحوه. ونقله جد ج ۴۰ / ۵، وكمبا ج ۹ / ۴۲۷.

ورواه الطبرى فى بشا ص ۸۴ و ۱۰۸ نحو ما تقدم. وفيه: فمررنا بالربذة و جلسنا إلى أبى ذر. وهو الصحيح، كما فى نقل الكشى إياه أيضا.

۱۶۹۴۵ - أبو السرايا:

اسمه سرى بن منصور الشيبانى. كان شجاعا قوى القلب بصيرا بالحرب، خرج فى الكوفة سنة ۱۹۹ ودعا الناس إلى بيعة محمد بن إبراهيم بن إسماعيل طباطبا. جملة من أحواله وقضاياه فى تتمة المنتهى ص ۱۹۲ - ۱۹۶.

۱۶۹۴۶ - أبو السرى: سهل بن يعقوب.

۱۶۹۴۷ - أبو سريحة: حذيفة بن أسيد الغفارى.

۱۶۹۴۸ - أبو سعد:

له كتاب الطهارة رواه أحمد بن محمد بن عيسى، كما قاله الشيخ فى ست.

(۳۹۲)

صفحهمفاتيح البحث: الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الإرشاد للشيخ المفيد (۱)، يوم القيامة (۱)، مدينة الكوفة (۲)، إبراهيم بن إسماعيل (۱)، أحمد بن محمد بن عيسى (۱)، على بن أبى طالب (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، حذيفة بن أسيد (۱)، بنو هاشم (۲)، سهل بن يعقوب (۱)، عمران بن ميثم (۱)، الصدق (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الطهارة (۱)

۱۶۹۴۹ - أبو سعد الكوفى: اسمه مسعود بن سعد المذكور.

۱۶۹۵۰ - أبو سعيد:

كنية جماعة. منهم: أبو سعيد الآدمى سهل بن زياد المذكور.

ومنهم: أبو سعيد الأشج الوارد فى طريق الكلينى فى خبر إرادة ابن سعد اللعين توطئة الخيل على الحسين صلوات الله عليه، كما فى

القاموس.

وروی فرات، عن الحسین بن سعید، عنه، عن یحیی بن یعلی. جد ج ۳۹ / ۲۹۳، و کمبا ج ۹ / ۴۱۲.

ومنهم: أبو سعید البجلی الکوفی - اسمه ثابت - المذکور.

ومنهم: أبو سعید البصری. هو الحسن بن علی بن زکریا بن یحیی المذکور.

ومنهم: أبو سعید البکری الجریری أبان بن تغلب.

ومنهم: أبو سعید الخدری. اسمه سعد بن مالک.

ومنهم: أبو سعید الخراسانی. عده الشیخ من أصحاب الرضا علیه السلام. أقول: و روی عن الصادق علیه السلام، کما روی الشیخ، عن عبد الله بن القاسم الحضرمی، عنه قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام - الخ. کمبا ج ۱۳ / ۵۹، وجد ج ۵۱ / ۲۲۴.

ومنهم: أبو سعید بن رشید الهجری.

ومنهم: أبو سعید الرمیحی. روی محمد بن إبراهیم بن إسحاق الفارسی، عنه، عن عبد العزیز بن إسحاق، کما فی التوحید باب نفی المکان ح ۲۲.

ومنهم: أبو سعید السجستانی. له کتاب الولایة. روی عنه محمد بن أبی القاسم، کما فی بشا ص ۲۱۱. وروی عنه الحسین بن أبی القاسم التمیمی، کما فیه ص ۲۶۸. و اسمه مسعود بن ناصر.

ومنهم: أبو سعید السکری. روی أبو سهل القطان، عنه أنه کان یمیل إلی التشیع. ونقل النجاشی فی ترجمة بکر بن محمد عن أبی عبد الله بن عبدون أنه قال:

وجدت بخط أبی سعید السکری - الخ.

ومنهم: أبو سعید عبدان بن الفضل. روی جعفر بن علی بن أحمد، عنه، کما فی

(۳۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق الفارسی (۱)، عبد الله بن القاسم الحضرمی (۱)، أبو سعید الخراسانی (۱)، الحسن بن علی بن زکریا (۱)، عبد العزیز بن إسحاق (۱)، محمد بن أبی القاسم (۱)، أبو سعید الآدمی (۱)، جعفر بن علی بن أحمد (۱)، أبو سعید الأشج (۱)، أبو سعید البجلی (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أبان بن تغلب (۱)، سهل بن زیاد (۱)، رشید الهجری (۱)، سعد بن مالک (۱)، مسعود بن سعد (۱)، بکر بن محمد (۱)

التوحید باب تفسیر قل هو الله أحد ومنهم: أبو سعید العدوی البصری الحسن بن علی المذکور.

وروی محمد بن إبراهیم بن إسحاق الطالقانی، عنه، عن یوسف بن یحیی، کما فی مشیخة الفقیه فی طریقه إلی أبی سعید الخدری.

ومنهم: أبو سعید العصفری. روی الصدوق، عن محمد بن الحسین - یعنی ابن أبی الخطاب الثقة الجلیل -، عنه، عن عمرو بن ثابت، عن أبی حمزة قال: سمعت علی بن الحسین علیه السلام یقول: إن الله عز وجل خلق محمدا وعلیا والأئمة الأحد عشر علیهم السلام - إلی آخر ما ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۳ / ۱۵۵ لغة (خلق).

۱۶۹۵۱ - أبو سعید:

إذا وصف بالحلی فهو یحیی بن أحمد بن یحیی بن الحسن بن سعید الهذلی، العالم الفاضل، الفقیه الورع، الأدیب النحوی ابن عم المحقق الحلی وسبط صاحب السرائر. له کتاب الجامع للشرائع ونزهة الناظر وغیرهما. روی عنه العلامة الحلی. توفی لیلة عرفة سنة ۶۸۹.

۱۶۹۵۲ - أبو سعید بن عبد الکریم: هو والد محمد المحدث فی سنة ۵۹۶ المذکور.

۱۶۹۵۳ – أبو سعید عقیصا: اسمه دینار التیمی المذکور.

۱۶۹۵۴ – أبو سعید بن عقیل بن أبی طالب:

هو والد محمد الشهید. بالطف المذکور. وهو صهر أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۶۹۵۵ – أبو سعید غانم النهدی:

له روایة فی الکافی باب مولد الصاحب علیه السلام.

۱۶۹۵۶ – أبو سعید بن الفضل بن الربیع:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. بیان حسنه ونسبه وأنه

(۳۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب الجامع للشرایع لیحیی بن سعید الحلی (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، یوم عرفة (۱)، محمد بن إبراهیم بن إسحاق (۱)، یحیی بن الحسن بن سعید (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن الربیع (۱)، یحیی بن أحمد (۱)، عمرو بن ثابت (۱)، محمد بن الحسین (۱)، الحسن بن علی (۱)، المحقق الحلی (۱)، عبد الکریم (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

لم یزل معه علیه السلام حتی قتل بصفین. جد ج ۴۰ / ۲۷۵، وکمبا ج ۹ / ۴۸۹.

۱۶۹۷۵ – أبو سعید القماط:

روی ابن سنان، عنه، عن الصادق علیه السلام. التوحید باب المشیة.

۱۶۹۵۸ – أبو سعید بن کثیر الهلالی: اسمه عبید بن کثیر المذکور.

۱۶۹۵۹ – أبو سعید المدائنی.

من أصحاب الصادق علیه السلام، کما عن البرقی أیضا. ووقع فی طریق الکلینی. علمه الصادق صلوات الله علیه ما یقوله فی صلاة جعفر.

وروی عنه علیه السلام تفسیر قوله تعالی: (ثلة من الأولین)، کما فی فس، و جد ج ۳۵ / ۳۳۳، وکمبا ج ۹ / ۶۵.

عدة من روایاته المفیدة حسنه وکماله. منها: ما رواه فرات عن أبی سعید المدائنی قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: ما معنی قوله: (وما کنت بجانب الطور إذ نادینا) قال: کتاب کتبه الله – یا با سعید – فی ورقة آس قبل أن یخلق الخلق بألفی عام، ثم صیرها فی عرشه أو تحت عرشه فیها: یا شیعة آل محمد قد أعطیتکم قبل أن تسألونی، وغفرت لکم قبل أن تستغفرونی، من أتانی منکم بولایة آل محمد أسکنته جنتی برحمتی.

ورواه المفید فی ختص عن سهل بن زیاد، عن عروة بن یحیی، عنه – وساقه نحوه. کتاب الإیمان ص ۱۱۹، وکمبا ج ۵ / ۳۱۰، وجد ج ۶۸ / ۶۴، وج ۱۳ / ۳۶۲.

وروی کنز عنه فی قوله تعالی: (کلا إن کتاب الأبرار لفی علیین – إلی قوله:

کتاب مرقوم) بالخیر، مرقوم بحب محمد وآل محمد صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۷ / ۸۲، وجد ج ۲۳ / ۳.

۱۶۹۶۰ – أبو سعید المعلم: هو محمد بن الفضل بن محمد بن إسحاق المذکر المذکور.

۱۶۹۶۱ – أبو سعید المکاری:

إمامی لما فی کمبا ج ۷ / ۴۲۳، وج ۸ / ۸۷، وجد ج ۲۷ / ۳۰۴.

(۳۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبو سعید المدائنی (۱)، الفضل بن محمد بن إسحاق (۱)، أبو سعید المکاری (۱)، أبو سعید القماط (۱)، عروة بن یحیی (۱)، سهل بن زیاد (۱)، عبید بن کثیر (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)

ونسب إلی الوقف لروایة القمی، عن أبیه، عن داود بن محمد النهدی قال: دخل أبو سعید المکاری علی أبی الحسن الرضا صلوات الله علیه، فقال له: أبلغ من قدرک أن تدعی ما ادعی آباؤک؟ فقال له الرضا علیه السلام: مالک أطفأ الله نورک و أدخل الفقر بیتک - الخبر.

لکن فی روایة الصدوق، عن ابن هاشم، عن داود بن محمد النهدی، عن بعض أصحابنا قال: دخل ابن أبی سعید المکاری علی الرضا علیه السلام - وساقه إلی آخره.

وبحسب هذه النسخة الواقفی ابنه الحسن، فیسقط عن الاستدلال لوقفه.

۱۶۹۶۲ - أبو سعید النهدی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه عبد الله بن مسکان، کما قاله البرقی.

وورد فی سند التهذیب کتاب الوصیة.

۱۶۹۶۳ - أبو سعید الهمدانی:

لم یذکروه. روی عن أبی جعفر صلوات الله علیه ما یفید حسن عقیدته. أمالی الشیخ ج ۱ / ۲۶۵.

۱۶۹۶۴ - أبو السفاتج:

کنیة ثلاثة: إبراهیم، وإسحاق بن عبد العزیز، وإسحاق بن عبد الله. وکلهم مشترکون فی الجهالة. ولکن الوحید ذکر أنه روی عن مولانا الباقر علیه السلام حدیث اللوح المشهور قال: ویظهر من سائر أخباره تشیعه. کذا نقله المامقانی.

أقول: روی عن جابر بن یزید، عن الباقر علیه السلام، عن جابر الأنصاری حدیث اللوح المشهور. جد ج ۳۶ / ۲۰۲، وکمبا ج ۹ / ۱۲۲، وکمال الدین ج ۲ باب ۲۸.

ومن روایاته ما رواه کنز عن منصور بن یونس، عن أبی السفاتج، عن جابر الجعفی، عن الباقر علیه السلام فی تفسیر قوله تعالی: (عباد مکرمون) بهم صلوات الله علیهم.

(۳۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۴)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، ابن أبی سعید المکاری (۱)، داود بن محمد النهدی (۲)، إسحاق بن عبد العزیز (۱)، أبو سعید المکاری (۱)، اسحاق بن عبد الله (۱)، أبو سعید النهدی (۱)، عبد الله بن مسکان (۱)، جابر بن عبد الله الأنصاری (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو السفاتج (۱)، جابر بن یزید (۱)، منصور بن یونس (۱)، حدیث اللوح (۲)، الوصیة (۱)

ومنها ما رواه الکلینی بإسناده، عنه، عن أبی بصیر، عن الصادق علیه السلام فی قول الله عز وجل: (الحمد لله الذی هدانا لهذا) - الآیة. قال: إذا کان یوم القیامة دعی بالنبی وبأمیر المؤمنین وبالأئمة صلوات الله علیهم من ولده فینصبون للناس فإذا رأتهم شیعتهم قالوا: (الحمد لله الذی) - الآیة، یعنی إلی ولایتهم.

ومنها ما رواه أیضا، عن حماد بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام فی تفسیر قوله تعالی: (ورابطوا) یعنی علی الأئمة صلوات الله علیهم.

ومنها ما رواه، عنه، عن زرارة، عن الباقر علیه السلام فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام وأصحابه وذم أعدائه.

ومنها ما روی العیاشی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام فی قوله تعالی: (إئت بقرآن غیر هذا أو بدله) یعنی أمیر المؤمنین علیه السلام.

ورواه القمی فی تفسیره، عن حماد بن عیسی، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. وهذه الروایات فی کمبا ج ۷ / ۱۰۹ و ۱۲۱ و ۱۲۲ و ۱۳۶ و ۱۴۶، وج ۹ / ۱۱۱، وجد ج ۳۶ / ۱۴۸، و ج ۲۴ / ۹۱، و ۱۴۶ و ۱۵۲ و ۲۲۱ و ۲۶۸.

وقیل: هو کنیة رجل واحد والاختلاف فی اسمه.

۱۶۹۶۵ - أبو السفاح البجلی:

أول قتیل یوم صفین من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما قاله الشیخ فی رجاله.

۱۶۹۶۶ - أبو السفاح الزبیدی:

مادح إبراهیم الأشتر وذام ابن زیاد. کمبا ج ۱۰ / ۲۹۲، وجد ج ۴۵ / ۳۸۳.

۱۶۹۶۷ - أبو سفیان بن الحارث بن عبد المطلب:

قیل: اسمه المغیرة. کان ابن عم رسول الله صلی الله علیه وآله وأخاه من الرضاعة أرضعتهما حلیمة السعدیة. کان یحب النبی صلی الله علیه وآله قبل البعثة، وبعد البعثة عاداه وهجاه، ثم أسلم هو وابنه جعفر عام الفتح.

(۳۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، یوم القیامة (۱)، أبو بصیر (۱)، أبو السفاح البجلی (۱)، حماد بن عیسی (۲)، عام الفتح (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)، الصّلاة (۲)

قیل: ما رفع رأسه إلی رسول الله حیاءا منه، فقال له أمیر المؤمنین علیه السلام:

ائت رسول الله من قبل وجهه، وقل ما قال إخوة یوسف لیوسف: (تالله لقد آثرک الله علینا وإن کنا لخاطئین) فإنه صلی الله علیه وآله لا یرضی أن یکون أحد أحسن قولا منه. ففعل. فقال رسول الله: (لا تثریب علیکم الیوم یغفر الله لکم وهو أرحم الراحمین).

وکان یشبه رسول الله صلی الله علیه وآله، کما ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۵ / ۳۴۱ لغة (شبه).

وهو من الثمانیة الذین ثبتوا فی نصرة رسول الله یوم حنین. وکان یمسک سرجه عند ثفر بغلته وأمیر المؤمنین علیه السلام بین یدیه، کما فی إرشاد المفید فی ثلاث نسخ. وفی نسخة: عند نفور بغلته - الخ.

أقول: والثفر - بالتحریک - ما یجعل تحت ذنب الدابة. والمراد عقب بغلته.

مات سنة ۲۰ ودفن فی دار عقیل. وقیل: مات بعد أخیه نوفل سنة ۱۵.

۱۶۹۶۸ - أبو سفیان بن حرب:

من أشداء الکفار، صاحب السلسلة التی ذرعها سبعون ذراعا، من الشجرة الخبیثة الملعونة فی القرآن. أسلم ظاهرا خوفا من القتل. لعنه رسول الله وابنه معاویة ویزید. ولهم باب مخصوص من أبواب النار. أخذ بالسلسلة إلی النار فی سنة ۳۱ وله ۸۸ عام.

ونقل الاستیعاب أنه دخل علی عثمان حین صارت الخلافة إلیه، فقال: قد صارت إلیک بعد تیم وعدی، فأدرها کالکرة، واجعل أوتادها بنی أمیة، فإنما هو الملک، ولا أدری ما جنة ولا نار. انتهی.

۱۶۹۶۹ - أبو سفیان مولی مزینة:

روی هشیم، عنه، کما فی التوحید باب معنی التوحید.

۱۶۹۷۰ - أبو السلاسل مولی عبد الله بن جعفر الطیار:

لم یذکروه. قال لعبد الله حین نعی إلیه ابناه واسترجع: هذا ما لقینا من

(۳۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله

(۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، بنو أمیة (۱)، القرآن الکریم (۱)، الموت (۱)، اللعن (۱)، القتل (۱)، الحرب (۱)

الحسین بن علی! فحذفه عبد الله بن جعفر بنعله، ثم قال: یا بن اللخناء! أللحسین علیه السلام تقول هذا؟! والله لو شهدته لأحببت أن لا أفارقه حتی أقتل معه - الخ. جد ج ۴۵ / ۱۲۲، وکمبا ج ۱۰ / ۲۲۲.

۱۶۹۷۱ - أبو سلام:

روی محمد بن سنان، عنه، عن بعض أصحابنا، عن أبی جعفر علیه السلام قال:

نحن المثانی التی أعطاها الله نبینا، ونحن وجه الله - الخبر. التوحید باب تفسیر کل شئ هالک.

وفی کتاب الإمامة والتبصرة باب ۵ بإسناده، عن محمد بن سنان، عنه، عن سورة بن کلیب، عن أبی بصیر، روایة أخری.

۱۶۹۷۲ - أبو سلام الکوفی المحاربی:

أسود بن هلال، کما فی التوحید باب ۱ ص ۲۸ ح ۲۸.

۱۶۹۷۳ - أبو سلام النخاس:

لم یذکروه. روی عن محمد بن مسلم، عن الصادق علیه السلام حدیث: إن من وصف هذا الأمر لا تطمه النار، ویکفر ذنوبه فی الدنیا إلی الموت. محاسن البرقی ج ۱ / ۱۷۲، وجد ج ۶ / ۱۶۰، وج ۶۸ / ۱۰۴، وکتاب الإیمان ص ۱۲۹، وکمبا ج ۳ / ۱۳۶.

وتقدم فی سورة بن کلیب روایة کنز عن أبی سلام، عنه، عن أبی بصیر.

۱۶۹۷۴ - أبو سلمة:

روی یحیی بن أبی کثیر، عنه، عن أبی سعید الخدری، عن النبی صلی الله علیه و آله، حدیث فضائل محبة الأئمة صلوات الله علیهم وأن فیها عشرین خصلة، کما فی الخصال ج ۲ / ۹۹. ولعله أبو سلمة المخزومی الآتی.

۱۶۹۷۵ - أبو سلمة الجمال:

لم یذکروه. روی کش، عن جعفر بن بشیر، عنه، حدیث عرض خالد البجلی

(۳۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، أبو بصیر (۲)، أبو سلمة الجمال (۱)، الحسین بن علی (۱)، سورة بن کلیب (۲)، خالد البجلی (۱)، محمد بن سنان (۲)، جعفر بن بشیر (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الموت (۱)، الهلاک (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الهلال (۱)

دینه علی الصادق علیه السلام عنده. فهو حسن العقیدة، کما فی کتاب الإیمان ص ۲۱۵، وجد ج ۶۹ / ۷.

۱۶۹۷۶ - أبو سلمة السراج:

من أصحاب الصادق علیه السلام. حسن العقیدة، کما مر فی ترجمة یونس بن ظبیان.

وراجع کمبا ج ۱۰ / ۲۴۴، وج ۱۱ / ۱۲۸، وجد ج ۴۵ / ۲۰۱، وج ۴۷ / ۸۷.

۱۶۹۷۷ - أبو سلمة المخزومی:

کان روج أم سلمة قبل النبی صلی الله علیه وآله. وکان ابن عمته صلی الله علیه وآله. وعن سنن أبی داود دعاء النبی صلی الله علیه وآله له بالغفران ورفع درجته وفسح قبره.

وفی القاموس: نزل فیه وفی عثمان بن مظعون قوله تعالی: (والذین هاجروا فی الله) - الخ.

۱۶۹۷۸ - أبو سلمی:

راعی رسول الله صلی الله علیه وآله. روی سلام بن أبی عمرة، عنه، عن الرسول صلی الله علیه وآله، روایة کریمة فی فضائل أمیر المؤمنین والأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم وأسمائهم. جد ج ۳۶ / ۲۱۶، وکمبا ج ۹ / ۱۲۵.

۱۶۹۷۹ - أبو سلیمان بن أورمة:

من خواص أصحاب أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه. إمامی حسن العقیدة.

روی عنه تفسیر الأیام بالأئمة علیهم السلام ومعجزته، کما فی جمال الأسبوع ص ۲۷.

وفی الخرائج هکذا: عن أبی سلیمان، عن ابن أورمة.

۱۶۹۸۰ - أبو سلیمان الجمال:

روی صالح بن خالد، عنه، عن أبی بصیر، کما فی التوحید باب الاستطاعة.

(۴۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب سنن أبی داود (۱)، أبو بصیر (۱)، سلام بن أبی عمرة (۱)، أبو سلمة السراج (۱)، یونس بن ظبیان (۱)، صالح بن خالد (۱)، عثمان بن مظعون (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۱)

۱۶۹۸۱ - أبو سلیمان الحذاء الحلبی:

لم یذکروه. روی البرقی، عنه، عن محمد بن الفیض مکررا فوائد الهندباء، کما فی سن ج ۲ / ۵۰۹.

ورواه فی الکافی، عن العدة، عن أحمد بن أبی عبد الله، عنه، عن محمد بن الفیض، إلا أنه فیه: الجبلی، بدل الحلبی. وهو الصحیح لما وصفه النجاشی والشیخ بذلک و قالا: له کتاب رواه البرقی.

۱۶۹۸۲ - أبو سلیمان الحلوانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام حدیث صفة المؤمن.

۱۶۹۸۳ - أبو سلیمان: روی محمد بن إسماعیل، عنه، کما فی التوحید باب الرد الثنویة.

۱۶۹۸۴ - أبو سلیمان المرعشی:

شهد النهروان مع أمیر المؤمنین علیه السلام وروی عنه، کما عن الخطیب.

۱۶۹۸۵ - أبو سماک الأسدی: کان فی یوم صفین أخذ إداوة من ماء وشفرة حدید فإذا رأی جریحا وبه رمق أقعده، فیقول: من أمیر المؤمنین؟ فإن قال: علی، غسل عنه الدم وسقاه من الماء، وإن سکت وجأه بالسکین حتی یموت ولا یسقیه. فکان یسمی المخضخض.

کتاب صفین ص ۳۳۹، وکمبا ج ۸ / ۵۲۷، وجد ج ۳۳ / ۳۰.

ونظیره کان محرز بن جریش، کما فی کتاب صفین ص ۵۱۹. ولقب أیضا بالمخضخض.

۱۶۹۸۶ - أبو سمال الأسدی:

ینادی مناده فی الکوفة: من قدم مسافرا، ولیس له بها منزل، وکان من بنی فلان فمنزله علی أبی سمال.

(۴۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أحمد بن أبی عبد الله (۱)، أبو سلیمان الحذاء (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن الفیض (۲)، الموت (۱)، الغسل (۱)

واسمه سمعان بن هبیرة وهو من أجداد النجاشی، کما ذکرهم النجاشی فی کتابه ص ۷۴.

وقال الشیخ فی رجاله (۱۶۹) فی أصحاب الصادق علیه السلام: محمد بن سمعان بن هبیرة النجاشی الأسدی.

ونقل فی القاموس: من هذا الباب محمد بن أبی سماک. واسم أبی سماک سمعان.

أقول: لم أجده فی باب أصحاب الصادق علیه السلام لا فی رجاله ولا فی ست.

۱۶۹۸۷ – أبو سمر بن أبرهة:

من شهداء وصیة أمیر المؤمنین علیه السلام فی صدقاته. کمبا ج ۹ / ۶۱۶، وجد ج ۴۱ / ۴۲.

۱۶۹۸۸ – أبو السمهری:

ملعون یکذب علی مولانا الجواد علیه السلام، کما فی روایة الکشی.

۱۶۹۸۹ – أبو سمینة: محمد بن علی بن إبراهیم القرشی الصیرفی.

۱۶۹۹۰ – أبو سنان: أمسه فضال المذکور.

۱۶۹۹۱ – أبو سنان الشیبانی: سعید بن سنان.

۱۶۹۹۲ – أبو سورة:

قیل: إنه من مشائخ الزیدیة، کما فی کمبا ج ۱۳ / ۸۴، وجد ج ۵۱ / ۳۱۸. لکن یظهر من روایة الشیخ فی غط ص ۱۷۳ أنه مورد عنایات مولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه. وهو محمد بن الحسن بن عبد الله.

وتقدم فی ابنه أحمد ما یتعلق به.

۱۶۹۹۳ – أبو سوید الجعفی الکوفی: اسمه المعلی بن هلال المذکور.

(۴۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، محمد بن الحسن بن عبد الله (۱)، محمد بن علی بن إبراهیم (۱)، أبو سمر بن أبرهة (۱)، المعلی بن هلال (۱)، أبو السمهری (۱)، سعید بن سنان (۱)، الشهادة (۱)، الوصیة (۱)

۱۶۹۹۴ – أبو سهل البلخی:

لم یذکروه. روی معجزة مولانا أبی محمد العسکری صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۸، وجد ج ۵۰ / ۲۹۴.

۱۶۹۹۵ – أبو سهل القرشی:

لم یذکروه. روی عاصم بن حمید، عنه أنه سأل مولانا الصادق علیه السلام عن لحم الکلب، کما فی الکافی کتاب الأطعمة باب جامع فی الدواب التی لا تؤکل لحمها. وعن صید یب روایته عن الصادق علیه السلام.

۱۶۹۹۶ – أبو سهل النوبختی: اسمه إسماعیل بن علی بن إسحاق المذکور.

۱۶۹۹۷ – أبو سهل النوشجانی:

لم یذکروه. له أشعار کریمة تفید حسن عقیدته وکماله. جد ج ۵۳ / ۱۴۴، و کمبا ج ۱۳ / ۲۳۷.

۱۶۹۹۸ – أبو سیار: مسمع بن عبد الملک.

۱۶۹۹۹ – أبو شاکر الدیصانی:

روی الصدوق فی توحیده باب إثبات حدوث العالم بإسناده، عن هشام بن الحکم أنه قال: دخل أبو شاکر الدیصانی علی أبی عبد الله صلوات الله علیه، فقال له:

إنک أحد النجوم الزواهر، وکان آباؤک بدورا بواهر، وأمهاتک عقیلات عباهر، وعنصرک من أکرم العناصر، وإذا ذکر العلماء فبک تثنی الخناصر، فخبرنی أیها البحر الخضم الزاخر، ما الدلیل علی حدوث العالم؟ – الخ.

وعن الجزری أن له کتاب المیزان فی نصرة الزندقة.

۱۷۰۰۰ – أبو شبل:

روی ابنه إبراهیم، عنه، عن الصادق علیه السلام ما یفید حسنه وکماله و جلالته، کما فی روضة الکافی ح ۳۱۶. وفی ست باب الکنی: أبو شبل له کتاب.

(۴۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، أبو سهل القرشی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، أبو سیار مسمع (۱)، عاصم بن حمید (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)، الطعام (۱)، الصید (۱)

۱۷۰۰۱ – أبو شبل بیاع الوشی: اسمه عبد الله بن سعید الثقة المذکور.

۱۷۰۰۲ – أبو شداد:

لم یذکروه. من شهداء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۴۹۰، وجد ج ۳۲ / ۴۷۳.

وکان معه رایة بجیلة فی صفین. کیفیة قتاله وشهادته فی کتاب صفین ص ۲۵۸. واسمه قیس بن مکشوح.

۱۷۰۰۳ – أبو شریع:

لم یذکروه. روی راشد الطویل، عنه، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه، کما تقدم فی راشد الطویل.

۱۷۰۰۴ – أبو شعبة الحلبی:

روی عن الحسن والحسین صلوات الله علیهما. هو جد الحلبیین. ثقة بلا خلاف.

۱۷۰۰۵ – أبو شعبة الحلبی:

روی محمد بن أبی عمیر، عن حماد بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله، عن آبائه، عن الحسن المجتبی صلوات الله علیهم، حدیث النص والفضائل، کما فی إثبات الهداة ج ۳ / ۹۴.

۱۷۰۰۶ – أبو الشعثاء: یزید بن زیاد شهید الطف وقد تقدم.

۱۷۰۰۷ – أبو شعیب المحاملی: صالح بن خالد.

۱۷۰۰۸ – أبو شیبة:

لم یذکروه. روی عنه أبو المفضل مترحما علیه. أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۱۵. مات سنة ۳۱۶.

(۴۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أبو شعیب المحاملی (۱)، أبو شعبة الحلبی (۲)، محمد بن أبی عمیر (۱)، عبد الله بن سعید (۱)، یزید بن زیاد (۱)، حماد بن عثمان (۱)، صالح بن خالد (۱)، الشهادة (۲)، القتل (۱)

۱۷۰۰۹ – أبو شیبة:

روی أبان الأحمر، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام. سن ج ۱ / ۲۱۱.

۱۷۰۱۰ – أبو شیبة الأسدی:

روی سیف بن عمیرة، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی باب خضاب الکافی. ولعلهما واحد.

۱۷۰۱۱ – أبو شیبة الزهری:

لم یذکروه. روی عن أحدهما صلوات الله علیهما. روی الحسین بن سعید فی کتابه الزهد، عن ابن مسکان، عن داود، عنه، کما فی

باب الصمت.

وعن ابن مسکان، عن داود بن فرقد، عنه، کما فیه فی باب الأدب.

۱۷۰۱۲ – أبو شیبة الخراسانی:

لعله کنایة عن مولانا الرضا علیه السلام، کما یظهر ذلک مما فی کمبا ج ۱۴ / ۵۲۳ و ۵۲۴، وجد ج ۶۲ / ۱۵۹ و ۱۶۱.

۱۷۰۱۳ – أبو شیبة الخراسانی:

روی أبان بن عثمان، عنه قال: سمعت أبا عبد الله علیه السلام، کما فی باب بدع الکافی.

۱۷۰۱۴ – أبو صادق:

وقع فی طریق الشیخ فی غیبته، عن علی بن الحکم، عن سفیان الجریری، عنه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه قال: دولتنا آخر الدول – الخ. کمبا ج ۱۳ / ۱۸۶، و جد ج ۵۲ / ۳۳۲.

وذکرنا فی ترجمة سفیان بن إبراهیم روایتین عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۷۰۱۵ – أبو صالح:

مشهور بکنیته، تلمیذ ابن عباس فی التفسیر. اسمه میزان، بصری تابعی شیعی.

(۴۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، أبو شیبة الخراسانی (۲)، أبو شیبة الأسدی (۱)، سفیان بن إبراهیم (۱)، سفیان الجریری (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الحسین بن سعید (۱)، أبان الأحمر (۱)، سیف بن عمیرة (۱)، علی بن الحکم (۱)، داود بن فرقد (۱)، الصّلاة (۱)، الصمت (۱)

ونص علی تشیعه ووثاقته الشیخ المفید فی کتاب الکافئة فی إبطال توبة الخاطئة. و توفی بعد المائة.

۱۷۰۱۶ – أبو صالح الأحول:

روی عن مولانا الرضا صلوات الله علیه فائدة الإثمد لدفع ضعف البصر، یکتحل به سبعة مراود عند النوم، کما فی الطب ص ۸۳.

۱۷۰۱۷ – أبو صالح الحذاء: لم یذکروه. وهو القاسم بن بندار.

۱۷۰۱۸ – أبو صالح الحنفی:

لم یذکروه. من أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یغدو علیه کل یوم إلی وفاته.

وروی المفید، عن عمار الدهنی، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام ما ربما یفید حسنه. الإرشاد ص ۸، وجد ج ۴۲ / ۲۲۵، وکمبا ج ۹ / ۶۵۵.

۱۷۰۱۹ – أبو الصامت الحلوانی:

من أصحاب الباقر والصادق صلوات الله علیهما. روی أبو عبد الله الریاحی، عنه، عن مولانا الباقر علیه فضل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. وأن الراد علیه علی حد الشرک، وأنه مثل الرسول باب الله وسبیله. وغیره فی کمبا ج ۶ / ۱۷۸، و جد ج ۱۶ / ۳۵۸.

وروی الکلینی والصفار بإسنادهما، عن علی بن حسان، عنه، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال: قال أمیر المؤمنین علیه السلام: لقد أعطیت الست: علم المنایا والبلایا، وفصل الخطاب، وإنی لصاحب الکرات ودولة الدول، وإنی لصاحب العصا والمیسم، والدابة التی تکلم الناس. کمبا ج ۱۳ / ۲۲۵، وجد ج ۵۳ / ۱۰۱.

وروی الصفار بهذا الإسناد الحدیث العلوی علیه السلام: أنا قسیم الله بین الجنة والنار – الخ. جد ج ۳۹ / ۱۹۹، وکمبا ج ۹ / ۳۹۰.

(۴۰۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، کتاب الکافئة للشیخ المفید (۱)، أبو عبد الله الریاحی (۱)، أبو الصامت (۱)، صالح الأحول (۱)، عمار الدهنی (۱)، صالح الحذاء (۱)، علی بن حسان (۱)، البلاء (۱)، الطب، الطبابة (۱)، النوم (۱)

وروی الراوندی، عنه قال: قلت للصادق علیه السلام: أعطنی الشئ ینفی الشک عن قلبی. فذکر أنه قال له: هات المفتاح الذی فی کمک. فناوله، فإذا المفتاح أسد، فخاف فقال: خذ ولا تخف. فأخذه، فعاد کما کان. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۷، وجد ج ۴۷ / ۱۱۷.

عدة من روایاته عن الباقر والصادق علیهما السلام فی فضل الشیعة فی مشکاة الطبرسی ص ۹۱ و ۷۴.

وروی ابن مسکان، عن أبی الصامت، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی مل ص ۲۱.

۱۷۰۲۰ - أبو الصباح الکنانی إبراهیم بن نعیم:

ثقة بالاتفاق. وکان عالما بالخطب ومعلما لها. جملة مما یتعلق به فی کمبا ج ۱۱ / ۷۰، وجد ج ۴۶ / ۲۴۸.

وروی کش احتجاجه علی زید بن علی وکان شجاعا. ویظهر منه أنه کان یعلم زید بن علی خطب أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۵۴، وجد ج ۴۶ / ۱۹۴.

وقد ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۲۷۷ لغة (ورع) شکایته إلی الصادق علیه السلام مما یلقی من الناس فیه.

۱۷۰۲۱ - أبو الصباح مولی بسام: اسمه صبیح بن عبد الله.

۱۷۰۲۲ - أبو الصبیح: اسمه دراج، والد جمیل.

۱۷۰۲۳ - أبو صخر:

کثیر بن عبد الرحمن السبیعی، الشاعر المشهور، شدید التشیع. ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۹ / ۶۴ لغة (کثر).

۱۷۰۲۴ - أبو صخرة:

هو جامع بن شداد المحاربی. روی أبو حنیفة، عنه سخاء مولانا أمیر المؤمنین علیه

(۴۰۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبو الصباح مولی بسام (۱)، أبو الصباح الکنانی (۱)، زید بن علی (۲)، السفینة (۲)

السلام. إحقاق الحق ج ۸ / ۶۵۲.

۱۷۰۲۵ - أبو الصدام:

روی سعد بن عبد الله أن الحسن بن النضر وأبا صدام وجماعة تکلموا بعد مضی أبی محمد صلوات الله علیه فیما فی أیدی الوکلاء وأرادوا الفحص - الخ. الکافی باب مولد الصاحب علیه السلام، وکمبا ج ۱۳ / ۸۱، وجد ج ۵۱ / ۳۰۸.

۱۷۰۲۶ - أبو الصدیق الناجی:

لم یذکروه. روی عن أبی سعید الخدری الأحادیث النبویة فی البشارة بالمهدی صلوات الله علیه. دلائل الطبری ص ۲۵۰ و ۲۵۱ و ۲۵۲ و ۲۵۵.

۱۷۰۲۷ - أبو الصقر الموصلی:

روی عن المرتضی فی فصوله أنه جادل المفید فی فدک فأفحمه المفید.

۱۷۰۲۸ - أبو الصلت الخراسانی والهروی:

هو عبد السلام بن صالح الثقة الجلیل.

۱۷۰۲۹ – أبو الصمصام الطائی: هو أمیة بن سعد بن زید.

۱۷۰۳۰ – أبو الصمصام العبسی:

أسلم ووعده النبی صلی الله علیه وآله ثمانین ناقة حمر، فأدی أمیر المؤمنین علیه السلام وعده بأن أمر ابنه الحسن علیه السلام أن یضرب قضیب رسول الله صلی الله علیه وآله علی صخرة، فانفجرت فأخذ الناقة الأولی الخارجة منها، ثم الثانیة إلی ثمانین. وتفصیل ذلک فی جد ج ۴۲ / ۳۶، وکمبا ج ۹ / ۶۰۵.

۱۷۰۳۱ – أبو الصهباء البکری:

لم یذکروه. روی العیاشی، عنه قال: سمعت علی بن أبی طالب علیه السلام. کمبا ج ۴ / ۵۶، وجد ج ۹ / ۱۹۸.

(۴۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، عبد السلام بن صالح (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الحسن بن النضر (۱)، سعد بن زید (۱)، الضرب (۱)، الصدق (۱)، الجماعة (۱)

۱۷۰۳۲ – أبو الضحاک:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن العباس بن عامر، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، حدیث إیقاف الأرض للمسجد. کتاب الصلاة ص ۱۳۹، وجد ج ۸۴ / ۶.

۱۷۰۳۳ – أبو الضحی العطار:

هو مسلم بن صبیح الهمدانی. وعن ابن حبان أنه ذکره فی الثقات. روی عن زید بن أرقم، عن النبی صلی الله علیه وآله حدیث الثقلین. ک ج ۱ / باب ۲۲.

ورواه فی کتاب الإمامة والتبصرة، عن الحسن بن عبید الله، عنه، عن زید بن أرقم.

۱۷۰۳۴ – أبو ضرار:

روی عمرو بن شمر، عنه، عن عمار بن ربیعة جملة من وقائع صفین ولیلة الهریر. کتاب صفین ص ۴۷۳ – ۴۷۷.

۱۷۰۳۵ – أبو ضمضم:

روی عن النبی صلی الله علیه وآله أنه قال: أیعجز أحدکم أن یکون کأبی ضمضم؟ قالوا: یا رسول الله، وما أبو ضمضم؟ قال: رجل کان ممن قبلکم کان إذا أصبح یقول: اللهم إنی أتصدق بعرضی علی الناس عامة. کتاب الأخلاق ص ۲۱۸، وکتاب العشرة ص ۱۸۵، وجد ج ۷۵ / ۲۴۴، وج ۷۱ / ۴۲۳.

۱۷۰۳۶ – أبو ضمیرة مولی النبی صلی الله علیه وآله:

عن الاستیعاب أنه ممن أفاءه الله علی رسوله. وهو جد الحسین بن عبد الله بن ضمیرة بن أبی ضمیرة. وقدم الحسین بکتاب النبی صلی الله علیه وآله بالإیصاء بأبی ضمیرة وولده علی المهدی، فوضعه علی عینیه. انتهی. وذکرنا الحسین فی محله.

وعن نوادر أحکام الکافی روایته عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

(۴۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، حدیث الثقلین (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، جد الحسین بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، العباس بن عامر (۱)، زید بن أرقم (۱)، عمرو بن شمر (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)

۱۷۰۳۷ – أبو الضیاح النعمان بن ثابت: هو من شهداء خیبر.

۱۷۰۳۸ – أبو طارق السراج:

لم يذكروه. روى عن عامر بن واثلة حديث المناشدة المفصل يوم الشورى. كمبا ج ۸ / ۳۴۴.

۱۷۰۳۹ – أبو طالب:

والد أمير المؤمنين والأئمة المعصومين صلوات الله وسلامه عليه وعليهم. شرحنا أحواله فى مستدرك السفينة ج ۶ / ۵۴۲ لغة (طلب).

۱۷۰۴۰ – أبو طالب الأزدى البصرى:

له كتاب يرويه محمد بن خالد البرقى. روى البرقى، عن أبيه، عنه، عن مسمع، كما فى سن ج ۲ / ۴۳۸.

۱۷۰۴۱ – أبو طالب الأنبارى:

ثقة فى الحديث عالم به. توفى سنة ۳۵۶. واسمه عبد الله – أو عبيد الله – ابن أبى يزيد أحمد بن يعقوب.

۱۷۰۴۲ – أبو طالب بن غرور:

من مشائخ الشيخ الطوسى. روى عنه كتب أحمد بن محمد بن عمر بن موسى المعروف بابن الجندى، كما فى ست فى ترجمة أحمد. وروى عنه الشيخ فى رجاله ص ۴۴۳ و ۴۴۵. ومحكى أماليه الجزء، ۱۶ و ۱۷ و ۱۸.

۱۷۰۴۳ – أبو طالب القمى: عبد الله بن الصلت الثقة الجليل.

۱۷۰۴۴ – أبو طالب المكى:

محمد بن على بن عطية العجمى المتوفى سنة ۳۸۶ صاحب قوت القلوب فى التصوف.

(۴۱۰)

صفحهمفاتيح البحث: الأئمة الأثنا عشر عليهم السلام (۱)، أحمد بن محمد بن عمر بن موسى (۱)، أبو طالب الأنبارى (۱)، أبو طالب الأزدى (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، محمد بن خالد البرقى (۱)، أبو طالب بن غرور (۱)، أبو طالب القمى (۱)، النعمان بن ثابت (۱)، عامر بن واثلة (۱)، خيبر (۱)، أحمد بن يعقوب (۱)، على بن عطية (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، ابن الجندى (۱)، الشهادة (۱)، الوفاة (۱)، السفينة (۱)

۱۷۰۴۵ – أبو طالب بن النهم: هو شيخ من وجوه أصحابنا. قاله النجاشى.

۱۷۰۴۶ – أبو طالب الهروى:

لم يذكروه. له كتاب الأمالى نقل منه الطبرسى فى مكارم الأخلاق خطبة النبى صلى الله عليه وآله فى تزويج فاطمة الزهراء صلوات الله عليها.

۱۷۰۴۷ – أبو طاهر البلالى:

روى الحسين بن إسماعيل الكندى، عنه توقيع أبى محمد العسكرى عليه السلام، كما فى كمال الدين باب ۴۵.

۱۷۰۴۸ – أبو طاهر بن حمزة بن اليسع الأشعرى القمى:

ثقة (اسمه محمد) روى عن الرضا والهادى صلوات الله عليهما. وهو أخو أحمد.

جملة من رواياته عن الرضا عليه السلام فى كتاب العلل ج ۱ / ۱۰۰، وثواب الأعمال فى فضل الصيام.

۱۷۰۴۹ – أبو طاهر الوراق:

محمد بن أبى يونس. ثقة وروى عنه إسماعيل بن محمد التغلبى.

۱۷۰۵۰ – أبو الطفيل: عامر بن واثلة. من ثقات أمير المؤمنين عليه السلام. تقدم فى اسمه.

۱۷۰۵۱ – أبو طلحة الأنصارى: زيد بن سهل، مذموم.

۱۷۰۵۲ – أبو الطمحان القينى:

هو من المعمرين. فراجع كمبا ج ۱۳ / ۷۳. أشعاره فيه ص ۷۴، وجد ج ۵۱ / ۲۷۸.

۱۷۰۵۳ – أبو الطيب:

أحمد بن محمد الوراق الدلال الشاهد، وأحمد بن محمد بن بطة، وأحمد بن محمد بن عبد الله.

(۴۱۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، مكارم الأخلاق (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، كتاب العلل لأحمد بن حنبل (۱)، الحسين بن إسماعيل الكندى (۱)، أبو طاهر الوراق (۱)، أبو طاهر بن حمزة (۱)، محمد بن أبى يونس (۱)، عامر بن واثلة (۱)، إسماعيل بن محمد (۱)، أبو الطفيل (۱)، محمد الوراق (۱)، أحمد بن محمد (۲)، الطهارة (۱)، الصيام، الصوم (۱)، الزوج، الزواج (۱)

۱۷۰۵۴ – أبو الطيب التمار النحوى: لم يذكروه. هو الحسين بن على بن محمد.

۱۷۰۵۵ – أبو الطيب الصابونى:

روى أبو المفضل الشيبانى، عنه، عن جعفر القصيرى، كما فى دلائل الطبرى ص ۲۳۶ رواية فى النصوص والفضائل.

۱۷۰۵۶ – أبو الطيب المثنى: يعقوب بن ياسر.

۱۷۰۵۷ – أبو طيبة: عبد الله بن مسلم السلمى المروزى. كان قاضيا بمرو.

۱۷۰۵۸ – أبو طيبة الحجام:

كذا فى رجال العلامة المامقانى بالطاء المهملة. ويأتى فى أبى ظبية.

۱۷۰۵۹ – أبو طيفور المتطبب:

روى سهل بن زياد، عن محمد بن الحسن بن شمون البصرى، عنه، عن أبى الحسن الماضى عليه السلام. الكافى كتاب الأشربة باب ۲. وابنه محمد من أصحاب الهادى عليه السلام.

۱۷۰۶۰ – أبو ظبيان الجنبى:

قال: خرج علينا أمير المؤمنين عليه السلام ونحن فى الرحبة وعليه خميصة سوداء، كما فى مكارم الأخلاق. وله رواية أخرى.

۱۷۰۶۱ – أبو ظبية:

قال: حجمت رسول الله صلى الله عليه وآله وأعطانى دينارا وشربت دمه، فقال: أشربت؟ قلت: نعم. قال: وما حملك على ذلك؟ قلت: أتبرك به. قال: أخذت أمانا من الأوجاع والأسقام والفقر والفاقة، والله ما تمسك النار أبدا. كمبا ج ۶ / ۲۰۱، وجد ج ۱۷ / ۳۳، وج ۶۲ / ۱۱۹ وفيه: أبو طيبة بالمهملة. واسمه نافع.

وكمبا ج ۱۴ / ۵۱۵.

(۴۱۲)

صفحهمفاتيح البحث: مكارم الأخلاق (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، أبو المفضل الشيبانى (۱)، الحسين بن على بن محمد (۱)، أبو ظبيان الجنبى (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، يعقوب بن ياسر (۱)، سهل بن زياد (۱)

جملة من رواياته عن أمير المؤمنين عليه السلام وفيه بالظاء المعجمة. كمبا ج ۹ / ۵۸۰، وجد ج ۴۱ / ۲۹۶.

۱۷۰۶۲ – أبو العادية الفزارى:

ملعون خبيث طعن عمار بن ياسر يوم صفين. كتاب صفين ص ۳۴۱.

۱۷۰۶۳ – أبو العاص بن الربیع:

هو صهر رسول الله صلی الله علیه و آله. تزوج زینب بنت رسول الله صلی الله علیه وآله. وبنته أبو أمامة تزوجها أمیر المؤمنین علیه السلام بعد فاطمة الزهراء علیها السلام. وبالجملة أبو العاص ابن أخت خدیجة الکبری، کما فی جد ج ۲۰ / ۳۶۴، وکمبا ج ۶ / ۵۶۴.

وقد خرج تاجرا إلی الشام، ومعه بضائع قریش، فلقیته سریة لرسول الله و استاقوا عیره، فقسم بینهم. فاستجار بزینب وسألها أن تطلب من رسول الله رد ماله علیه، فردوا إلیه. جد ج ۲۰ / ۲۹۴، وکمبا ج ۶ / ۵۴۸.

خدماته للرسول صلی الله علیه وآله فی أیام الشعب. وکان یأتی بالعیر باللیل وعلیها البر والتمر إلی باب الشعب، ثم یصیح بها فتدخل الشعب فیأکله بنو هاشم.

وقد قال رسول الله صلی الله علیه وآله: (لقد صاهرنا أبو العاص فأحمدنا صهره).

جد ج ۱۹ / ۳، وکمبا ج ۶ / ۴۰۳.

وأسر یوم بدر وفدی نفسه، وأرسل زینب إلی أبیها. وأسلم ورد زینب علیه بالنکاح الأول. کمبا ج ۶ / ۴۸۰ – ۴۸۱.

جملة من قضایاه. ص ۶۱۴، وجد ج ۱۹ / ۳۴۸، وج ۲۱ / ۱۶۹.

وعن الأسد أنه کان مع علی علیه السلام لما أرسله النبی صلی الله علیه و آله إلی الیمن. وکان معه لما بویع أبو بکر. ومات سنة ۱۲. واسمه لقیط.

۱۷۰۶۴ – أبو عاصم السجستانی:

لم یذکروه. روی ابن مسکان، عنه حدیث ذم بغض مولانا أمیر المؤمنین صلوات

(۴۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، أم المؤمنین خدیجة بنت خویلد علیها السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، أبو عاصم السجستانی (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، عمار بن یاسر (۱)، بنو هاشم (۱)، الشام (۱)، الصّلاة (۱)، الزوج، الزواج (۱)

الله وسلامه علیه وعذاب المبغض. جد ج ۳۹ / ۳۰۲، وکمبا ج ۹ / ۴۱۴، وسن ج ۱ / ۱۸۶.

۱۷۰۶۵ – أبو عامر:

هو والد حنظلة غسیل الملائکة، خبیث. تقدم فی ترجمة ابنه حنظلة.

۱۷۰۶۶ – أبو عامر: هو موسی بن عامر (عمران) المری.

۱۷۰۶۷ – أبو عامر الأشعری:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، حسن المعرفة والإیمان. أهوت فؤاده إلی أمیر المؤمنین علیه السلام قبل تعریف الرسول صلی الله علیه وآله إیاه. و بالجملة هو جلیل القدر. کمبا ج ۹ / ۱۰۴، وجد ج ۳۶ / ۱۱۳.

۱۷۰۶۸ – أبو عارم التبانی:

واعظ أهل الحجاز. وقع فی طریق السید، عن عمارة بن یزید، عنه قال: أتیت أبا عبد الله جعفر بن محمد علیهما السلام وقلت له – الخ. وذکر فضل زیارة قبور الأئمة علیهم السلام وتعمیرها. کمبا ج ۲۲ / ۷، وجد ج ۱۰۰ / ۱۲۰.

۱۷۰۶۹ – أبو عامر الراهب:

ذمومه فی کمبا ج ۶ / ۶۳۳، وجد ج ۲۱ / ۲۵۵، وفی السفینة ج ۲ / ۲۷۴.

۱۷۰۷۰ – أبو عامر بن جناح الأزدی: هو أخو سعید. ثقة، کما تقدم فی أخیه.

۱۷۰۷۱ – أبو عبادة الکوفی: هو عمران بن عطیة.

۱۷۰۷۲ – أبو العباس:

رأى معجزة مولانا الهادى عليه السلام فاستبصر وصار من الشيعة الكاملين.

كمبا ج ۱۲ / ۱۳۶، وجد ج ۵۰ / ۱۵۶.

(۴۱۴)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، زيارة القبور (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، أبو عامر الأشعرى (۱)، أبو عامر بن جناح (۱)، عمران بن عطية (۱)، موسى بن عامر (۱)، السفينة (۱)

۱۷۰۷۳ – أبو العباس البقباق: هو فضل بن عبد الملك.

۱۷۰۷۴ – أبو العباس الحمانى:

هو أحمد بن المفلس. له كتاب يملى منه فى ذى الحجة سنة ۲۹۷ كتاب القاسم بن إبراهيم طباطبا.

۱۷۰۷۵ – أبو العباس الحميرى: هو عبد الله بن جعفر الحميرى.

۱۷۰۷۶ – أبو العباس الدينورى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى كتاب صفات الشيعة، عن محمد بن صالح، عنه، عن محمد بن الحنفية، عن أمير المؤمنين عليه السلام الحديث المفصل فى صفات الشيعة. كتاب الإيمان ص ۱۴۷، وجد ج ۶۸ / ۱۷۰.

۱۷۰۷۷ – أبو العباس السفاح:

أول خلفاء بنى العباس، وهو عبد الله بن محمد بن على بن عبد الله بن العباس.

ذكرناه فى مستدرك السفينة ج ۵ / ۴۷ لغة (سفح).

۱۷۰۷۸ – أبو العباس المكى:

روى عبد الرحمن بن أبى عبد الله، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام، كما عن روضة الكافى بعد حديث أبى بصير مع المرأة.

وروى أبان بن عثمان، عنه، عنه قال: سمعت أبا جعفر عليه السلام يقول: إن عمر لقى عليا عليه السلام فقال: أنت الذى تقرأ هذه الآية: (بأيكم المفتون) تعرض بى وبصاحبى؟ قال: أفلا أخبرك بآية نزلت فى بنى أمية: (فهل عسيتم إن توليتم أن تفسدوا فى الأرض وتقطعوا أرحامكم). فقال عمر: بنو أمية أوصل للرحم منك ولكنك أتيت العداوة لبنى أمية وبنى عدى وبنى تيم! رواه القمى فى تفسير سورة محمد صلى الله عليه وآله ج ۲ / ۳۰۸.

وروى معاوية بن عمار، عنه، عن أبى جعفر عليه السلام. سن ج ۱ / ۱۸۳.

(۴۱۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۳)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، شهر ذى الحجة (۱)، محمد بن الحنفية إبن الإمام أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، أبو بصير (۱)، بنو عباس (۱)، عبد الله بن محمد بن على (۱)، أبو العباس الحميرى (۱)، أبو العباس البقباق (۱)، أبو العباس المكى (۱)، إبراهيم طباطبا (۱)، معاوية بن عمار (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، بنو أمية (۳)، أبان بن عثمان (۱)، السفينة (۱)

۱۷۰۷۹ – أبو العباس الفضل بن الفضل بن العباس:

من مشائخ الصدوق. روى عنه فى التوحيد باب التوحيد ح ۳۴.

۱۷۰۸۰ – أبو عبد الله البرقى:

کتب إلی أبی جعفر الثانی صلوات الله علیه، کما فی الفقیه باب الجماعة. ومن أراد تمام المصادر فلیراجع رجال الخوئی ج ۲۱ / ۲۱۹.

۱۷۰۸۱ – أبو عبد الله البلخی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. سمع منه ذم فلان وفلان قال: والله لقد جلسا مجلس أمیر المؤمنین علیه السلام غصبا، فلا غفر الله لهما، ولا عفا عنهما. فبهت أبو عبد الله البلخی، فنظر إلی الصادق علیه السلام متعجبا مما قال فیهما.

فقال الصادق علیه السلام: أنکرت ما سمعت فیهما؟ قال: کان ذلک. قال الصادق علیه السلام: فهلا کان الانکار منک لیلة دفع إلیک فلان بن فلان البلخی جاریته فلانة لتبیعها، فلما عبرت النهر افترشتها فی أصل شجرة؟!

فقال البلخی: قد مضی والله لهذا الحدیث أکثر من عشرین سنة، ولقد تبت إلی الله من ذلک. فقال الصادق علیه السلام: لقد تبت وما تاب الله علیک. ولقد غضب الله لصاحب الجاریة. ثم رکب وسار البلخی معه، فلما برز قال الصادق علیه السلام وقد سمع صوت حمار: إن أهل النار یتأذون بهما وبأصواتهما، کما تتأذون بصوت الحمار، فلما برزنا إلی الصحراء فإذا نحن بجب کبیر.

ثم التفت الصادق علیه السلام إلی البلخی فقال: اسقنا من هذا الجب. فدنا البلخی ثم قال: هذا جب بعید القعر، لا أری ماءا به. فتقدم الصادق علیه السلام فقال: أیها الجب السامع المطیع لربه، اسقنا مما جعل الله فیک من الماء. فنظرنا الماء یرتفع من الجب فشربنا – الخبر.

ثم ذکر أمر الإمام بالنخلة الیابسة وإطعامها بالرطب الجنی، والتجاء الظبی إلی الإمام. ثم قال: لا تذیعوا سرنا، ولا تحدثوا به عند غیر أهله. والتفصیل فی

(۴۱۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۷)، أبو عبد الله البرقی (۱)، أبو عبد الله البلخی (۲)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن العباس (۱)، الصّلاة (۱)، الجماعة (۱)

کمبا ج ۱۱ / ۱۳۶. ومختصره ص ۱۳۰. وفیه قول البلخی: سنة فیکم کسنة موسی. وجد ج ۴۷ / ۱۱۱ و ۹۳.

۱۷۰۸۲ – أبو عبد الله الجرجانی: من مشائخ الشیعة، کما یظهر من کش ص ۳۳۹.

۱۷۰۸۳ – أبو عبد الله الجعفی:

روی عمرو بن کیسان، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام، کما عن روضة الکافی.

۱۷۰۸۴ – أبو عبد الله بن الجنید:

عده الصدوق فی ک ممن رأی الحجة المنتظر علیه السلام ووقف علی معجزته.

۱۷۰۸۵ – أبو عبد الله بن الحجاج:

کان من رواة الحدیث جمع الرواة من آل أعین فکانوا ستین رجلا، کما عن رسالة أبی غالب.

۱۷۰۸۶ – أبو عبد الله الحرانی:

روی هارون بن مسلم، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی یب ج ۶ باب فضل زیارة الإمام السجاد والباقرین صلوات الله وسلامه علیهم ص ۷۹.

ورواه فی کامل الزیارة باب ۶۵ بسند آخر عن هارون بن مسلم، عن عیسی بن راشد، عن الصادق علیه السلام – الخ. ولعلهما واحد.

۱۷۰۷۸ – أبو عبد الله الخراسانی:

روی عن الإمام الجواد علیه السلام. وکان مخالفا ثم استبصر بالولایة. وروی عنه إبراهیم بن هاشم، کما فی مشیخة الفقیه.

۱۷۰۸۸ – أبو عبد الله الخزاز:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، کما فی الکافی باب فضل النظر إلی الکعبة من کتاب الحج.

(۴۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبو عبد الله الخراسانی (۱)، أبو عبد الله الجرجانی (۱)، أبو عبد الله الحرانی (۱)، أبو عبد الله الخزاز (۱)، أبو عبد الله الجعفی (۱)، عبد الله بن الحجاج (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۱)، عمرو بن کیسان (۱)، هارون بن مسلم (۲)، الحج (۱)، الصّلاة (۲)، الزیارة (۱)

۱۷۰۸۹ – أبو عبد الله الخواتیمی:

لم یذکروه. روی فی الطب ص ۲۸ عنه، عن ابن یقطین.

۱۷۰۹۰ – أبو عبد الله الدوریستی: هو جعفر بن محمد المذکور.

۱۷۰۹۱ – أبو عبد الله الریاحی: تقدم فی أبی الصامت.

۱۷۰۹۲ – أبو عبد الله بن سورة: هو الحسین بن محمد بن سورة.

۱۷۰۹۳ – أبو عبد الله الشیبانی:

هو والد عبد الرحمن البصری واسمه میمون. عده الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام، کما فی القاموس.

۱۷۰۹۴ – أبو عبد الله صاحب السابری:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق عن ابن أبی عمیر، عن أبی بصیر، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، کما فی جد ج ۱۳ / ۳۵۱، وکمبا ج ۵ / ۳۰۷.

۱۷۰۹۵ – أبو عبد الله بن صالح:

لم یذکروه. استأذن من الناحیة المقدسة فی الخروج فلم یؤذن له ألا بعد اثنین و عشرین یوما. فخرج ووافی القافلة بعد یأس منه ودعا له بالسلامة فلم یلق سوءا.

کمبا ج ۱۳ / ۷۸، وجد ج ۵۱ / ۲۹۷.

۱۷۰۹۶ – أبو عبد الله الصامت:

لم یذکروه. روی فی تفسیر البرهان تفسیر قوله تعالی: (وقل اعملوا فسیری الله عملکم ورسوله والمؤمنون) بعلی بن أبی طالب علیه السلام.

۱۷۰۹۷ – أبو عبد الله بن عبد الرحمن العلوی: هو محمد بن علی بن الحسین.

(۴۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب تفسیر البرهان (۱)، أبو بصیر (۱)، أبو عبد الله صاحب السابری (۱)، أبو عبد الله الریاحی (۱)، أبو عبد الله الصامت (۱)، أبو عبد الله بن صالح (۱)، محمد بن علی بن الحسین (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو عبد الله (۵)، الحسین بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۷۰۹۸ – أبو عبد الله بن عیاش أبو عبد الله العطاردی:

اسمه أحمد بن محمد بن عبد الله بن الحسن بن عیاش الجوهری.

۱۷۰۹۹ – أبو عبد الله الفراء:

روی محمد بن أبی عمیر، عنه، عن محمد بن مسلم. التوحید باب تفسیر الهدی.

۱۷۱۰۰ – أبو عبد الله بن الفروخ:

عده الصدوق فیمن رأی الحجة المنتظر علیه السلام ووقف علی معجزته.

۱۷۱۰۱ – أبو عبد الله المؤمن زکریا بن محمد:

روی محمد بن عیسی بن عبید، عنه، عن أبی هراسة. ک باب ۲۱ ح ۳ ص ۲۰۲.

۱۷۱۰۲ – أبو عبد الله بن محمد الکاتب:

من وجوه الشیعة الذین سألوا محمد بن عثمان العمری فی مرض وفاته عن خلفه.

۱۷۱۰۳ – أبو عبد الله المدائنی:

روی الحسن بن علی بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، کما عن روضة الکافی بعد حدیث الإمام السجاد علیه السلام مع یزید.

۱۷۱۰۴ – أبو عبد الله المطهری:

روی الصفار، عنه، عن حکیمة بنت مولانا الجواد علیه السلام خبر میلاد الحجة المنتظر علیه السلام. غط ص ۱۵۰.

۱۷۱۰۵ – أبو عبد الله المعلم: هو شیخنا المفید. یعبر عنه العامة بذلک.

۱۷۱۰۶ – أبو عبد الله بن المغیرة: هو الحسین بن أحمد بن المغیرة.

۱۷۱۰۷ – أبو عبد الملک القمی:

روی عن أبی عبد الله علیه السلام وسأل عنه. سمع ذلک منه عبد الرحمن بن

(۴۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، محمد بن عثمان العمری (۱)، الحسین بن أحمد بن المغیرة (۱)، أبو عبد الله المدائنی (۱)، أبو عبد الله بن عیاش (۱)، أبو عبد الله الفراء (۱)، أبو عبد الله المؤمن (۱)، أبو عبد الله بن محمد (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، الحسن بن علی بن عثمان (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أبو عبد الله (۴)، عبد الملک القمی (۱)، زکریا بن محمد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، الصّلاة (۱)، المرض (۱)

الحجاج وروی عنه، کما عن یب باب کیفیة الصلوات.

۱۷۱۰۸ – أبو عبیدة الجراح:

المجروح عند الشیعة، من التسعة المفسدین فی الأرض، الذین قالوا لقد أکثر محمد فی حق علی حتی لو أمکنه أن یقول لنا اعبدوه لقال – الخ. کمبا ج ۹ / ۵۲، وجد ج ۳۵ / ۲۷۴.

جملة من کلماته الخبیثة المربوطة بأمر الخلافة. کمبا ج ۹ / ۲۰۱ و ۲۱۶، وجد ج ۳۷ / ۱۱۹ و ۱۷۲. وتقدم فی معاذ بن جبل أنه من أصحاب الصحیفة الملعونة، و من شهداء الحدیث المجعول المؤسس لغصب الخلافة. واسمه عامر بن الجراح.

کان یحفر لأهل مکة ویضرح. کمبا ج ۶ / ۷۹۹ و ۸۰۱، وجد ج ۲۲ / ۵۱۸ و ۵۲۹.

۱۷۱۰۹ – أبو عبیدة الحذاء زیاد بن عیسی:

هو الثقة الجلیل من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۷۱۱۰ – أبو عبیدة الخزاعی:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام حدیث أشد ما فرض الله علی خلقه.

۱۷۱۱۱ – أبو عبیدة بن مسعود بن عمیر الثقفی: هو والد المختار.

۱۷۱۱۲ – أبو عبیدة بن محمد بن عبید:

روی عن أبیه، عن النضر بن سوید، کما فی الطب ص ۱۱۰.

۱۷۱۱۳ – أبو عبیدة بن محمد بن عمار بن یاسر:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۷۸ عن عبد الرحمن بن العباس بن ربیعة، عن زبیر بن سعید الهاشمی، عنه، عن أبیه وعبید الله بن أبی رافع جمیعا، عن عمار بن یاسر، حدیث الهجرة والمبیت.

بشا: بسندین عن محمد بن عبد الله بن أبی رافع، عنه، عن أبیه، عن جده (عمار)

(۴۲۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، عبید الله بن أبی رافع (۱)، محمد بن عمار بن یاسر (۱)، أبو عبیدة الجراح (۱)، أبو عبیدة الحذاء (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الصحیفة الملعونة (۱)، زیاد بن عیسی (۱)، عامر بن الجراح (۱)، عمار بن یاسر (۱)، نضر بن سوید (۱)، معاذ بن جبل (۱)، محمد بن عبید (۱)، الشهادة (۱)، الغصب (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: أوصی من آمن بی وصدقنی بالولایة لعلی، فإنه من تولاه تولانی، ومن تولانی تولی الله – الخ. جد ج ۳۹ / ۲۸۰ و ۲۸۱، وکمبا ج ۹ / ۴۰۹.

وروی الطبری فی بشا ص ۱۰۷ بإسناده، عن علی بن عبد الله، عن أبی عبیدة بن محمد بن عمار بن یاسر، عن أبیه (عن جده) عمار بن یاسر قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: أوصی – وساقه إلی آخره مع زیادة قوله: ومن أحبه فقد أحبنی، و من أحبنی فقد أحب الله عز وجل.

وفیه ص ۱۲۰ عن محمد بن عبد الله بن أبی رافع، عنه، عن أبیه، عن جده – و ساقه مع هذه الزیادة وزیادة قوله: ومن أبغضه فقد أبغضنی، ومن أبغضنی فقد أبغض الله عز وجل.

ورواه مع هاتین الزیادتین فیه ص ۱۵۱ بسند آخر عنه، عن أبیه، عن جده. و کذا مثله ص ۱۵۷.

۱۷۱۱۴ – أبو عبیدة المعتزلی:

قال لهشام بن الحکم: الدلیل علی صحة معتقدنا وبطلان معتقدکم کثرتنا و قلتکم مع کثرة أولاد علی علیه السلام. قال هشام ما ملخصه: إن هذا الطعن یقع علی نوح النبی، فإنه لبث فی قومه ألف سنة إلا خمسین عاما یدعوهم لیلا ونهارا فما آمن معه إلا قلیل.

۱۷۱۱۵ – أبو العتاهیة:

هو من المجبرة. ناظر مع ثمامة فی مجلس بعض الخلفاء فحرک یده وقال لثمامة:

من حرک هذه؟ فقال ثمامة: حرکها من أمه زانیة. فقال أبو العتاهیة: شتمنی فی مجلسک! فقال ثمامة: ترک مذهبه یزعم أن الله حرکها، فلأی شئ غضب؟!

ولإسماعیل بن علی النوبختی کتاب فی الرد علی أبی العتاهیة فی التوحید، کما قاله جش.

(۴۲۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن عمار بن یاسر (۱)، علی بن عبد الله (۱)، إسماعیل بن علی (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، هشام بن الحکم (۱)، عمار بن یاسر (۱)، البغض (۳)، الطعن (۱)

۱۷۱۱۶ – أبو عثمان البجلی:

لم یذکروه. روی عن مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام حدیثا وصدقه مولانا الباقر علیه السلام، کما تقدم فی بکیر بن عبد الله.

جملة مما یتعلق به فی عمار بن أبی معاویة.

۱۷۱۱۷ – أبو عثمان النهدی:

خرج مع جماعة أصحابه لطلب الثار مع المختار. کمبا ج ۱۰ / ۲۸۸، وجد ج ۴۵ / ۳۶۷.

أقول: اسمه عبد الرحمن بن ملأ أو ملی، کما ذکره العلامة المامقانی. ونقل عن العامة مدحه وأعماله الخیر بعد إسلامه فی عهد النبی صلی الله علیه وآله وأنه کثیر العبادة، حسن القرآن. صحب سلمان الفارسی اثنتی عشر سنة. وکان یسکن الکوفة. فلما قتل الحسین علیه السلام تحول إلی البصرة وعاش مائة وثلاثین سنة.

وقیل: مائة وأربعین. مات سنة ۹۵. انتهی ما ذکرناه عنهم ملخصا.

۱۷۱۱۸ – أبو عروة السلمی:

لم یذکروه. روی علی بن الحکم، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. سن ج ۱ / ۲۶۲.

۱۷۱۱۹ – أبو عزة أو أبو غرة:

صحابی جلیل. تقدم فی الحدیث الثالث عشر من الفصل السادس من المقدمة ص ۳۱.

۱۷۱۲۰ – أبو عصمة قاضی مرو:

روی بشر بن عبد الله، عنه، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام. الکافی باب الأمر بالمعروف. وکذا عن التهذیب.

۱۷۱۲۱ – أبو عقیلة:

لم یذکروه. روی عن أحمد التبان معجزة غریبة لمولانا الکاظم علیه السلام، کما تقدم فی أحمد.

(۴۲۲)

صفحهمفاتیح البحث: الامر بالمعروف (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة الکوفة (۱)، عمار بن أبی معاویة (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، أبو عصمة قاضی مرو (۱)، بکیر بن عبد الله (۱)، بشر بن عبد الله (۱)، مدینة البصرة (۱)، علی بن الحکم (۱)، القرآن الکریم (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)

۱۷۱۲۲ – أبو عکرمة بن عمران الضبی الکوفة:

هو خال أبی بشر الأسدی الراوی عنه.

۱۷۱۲۳ – أبو العلاء:

قال: رأیت علی أبی عبد الله علیه السلام بردا أخضر وهو محرم، کما فی مکارم الأخلاق فی ثلاث نسخ فی فصل آداب اللباس.

۱۷۱۲۴ – أبو العلاء الخفاف الکوفی:

هو خالد بن بکار، کما قاله الشیخ وعده فی أصحاب الباقر علیه السلام. وقال بعض الأجلاء: هو خالد بن طهمان.

وروی علی بن الحکم، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما عن باب کیفیة صلاة یب. أقول: وروی إسماعیل بن قتیبة، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام قال:

قال أمیر المؤمنین صلوات الله علیه: أنا وجه الله، وأنا جنب الله، وأنا الأول، و أنا الآخر، وأنا الظاهر، وأنا الباطن، وأنا وارث الأرض، وأنا سبیل الله – الخ. جد ج ۳۹ / ۳۴۹، وکمبا ج ۹ / ۴۲۵.

۱۷۱۲۵ – أبو العلاء المعری:

ذکر ما جری بینه وبین السید المرتضی فی کمبا ج ۴ / ۱۸۸، وجد ج ۱۰ / ۴۰۶ و ۴۰۸، والغدیر ج ۴ / ۲۷۱ – ۲۷۳. ترجمته وأحواله والاختلاف فیه. ص ۳۰۲ و ۳۰۳.

۱۷۱۲۶ – أبو العلاء الهمدانی:

له کتاب روی عنه کشف الیقین عن حیدر بن محمد الحسینی روایة میلاد أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۳۸ / ۱۲۵، وکمبا ج ۹ / ۲۸۹.

۱۷۱۲۷ – أبو علقمة مولی بنی هاشم:

صحابی. روی عن رسول الله صلی الله علیه وآله خبر الفضائل. جد ج ۳۹ / ۲۷۴، وکمبا ج ۹ / ۴۰۷.

(۴۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أبو علاء المعری (۱)، کتاب کشف الیقین للعلامة الحلی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، أبو العلاء الخفاف (۱)، إسماعیل بن قتیبة (۱)، خالد بن طهمان (۱)، بنو هاشم (۱)، أبو العلاء (۲)، خالد بن بکار (۱)، علی بن الحکم (۱)، محمد الحسینی (۱)، سبیل الله (۱)، اللبس (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، الجنابة (۱)

۱۷۱۲۸ – أبو علی الأسدی:

روی الصدوق فی الاکمال باب ۴۳ ح ۱۶ عن محمد بن محمد الخزاعی، عنه، عن أبیه، عن محمد بن أبی عبد الله الکوفی، حدیث عدد من وقف علی معجزات الحجة المنتظر صلوات الله علیه.

۱۷۱۲۹ – أبو علی الإسکافی الکاتب: هو محمد بن همام.

۱۷۱۳۰ – أبو علی الأنماطی:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی فلاح السائل ص ۱۵۱ عن محمد بن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما – الخ. ولعله أبو علی صاحب الأنماط الکوفی الذی عده الشیخ فی باب الکنی فی أصحاب الصادق علیه السلام.

أقول: روی ابن أبی عمیر، عنه، عن أبی عبد الله أو أبی الحسن علیه السلام، کما فی یب ج ۲ آخر باب الأذان ص ۲۸۶، وکذا فی باب ۹ من أبواب کتاب الحج فی الکافی عنه، عنه، عن أبان بن تغلب.

۱۷۱۳۱ – أبو علی الجبائی: اسمه محمد بن عبد الوهاب المذکور.

۱۷۱۳۲ – أبو علی بن جحدر:

من مشائخ الشیعة المقیمین عند القاسم بن العلاء الهمدانی. تولی غسل القاسم لما توفی، کما فی غط ص ۲۰۳ و ۲۰۵، وکمبا ج ۱۳ / ۸۳، وجد ج ۵۱ / ۳۱۵.

۱۷۱۳۳ – أبو علی الخیزرانی:

روی إکمال الصدوق عن ماجیلویه، عن العطار، عنه، عن جاریته أنها حضرت ولادة الحجة المنتظر علیه السلام فرأت له نورا ساطعا.

۱۷۱۳۴ – أبو علی بن راشد:

من ثقات وکلاء مولانا الجواد والهادی صلوات الله علیهما. أقامه الإمام وکیلا

(۴۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، محمد بن أبی عبد الله الکوفی (۱)، محمد بن عبد الوهاب (۱)، القاسم بن العلاء الهمدانی (۱)، أبو علی الأسدی (۱)، محمد بن محمد الخزاعی (۱)، أبو علی بن راشد (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، ابن أبی عمیر (۱)، أبان بن تغلب (۱)، محمد بن تمام (۱)، الحج (۱)، الغسل (۱)، الجود (۱)،

الأذان (۱)

من قبله بعد علی بن الحسین بن عبد ربه، وجعل طاعته طاعته، ومعصیته معصیته، وقال فی حقه: رحمه الله فإنه عاش سعیدا ومات شهیدا، کما فی روایات الشیخ فی غیبته والکشی. فراجع کمبا ج ۱۲ / ۱۳۰ و ۱۵۲ و ۱۵۱، وجد ج ۵۰ / ۱۳۰ و ۲۲۰ و ۲۲۳. وکان أمینا.

۱۷۱۳۵ - أبو علی الزراد:

لم یذکروه. روی محمد بن خالد البرقی، عنه ومحمد بن سنان جمیعا، عن إبراهیم الکرخی، عن الصادق علیه السلام. کمال الدین ج ۲ باب ۳۳ ص ۳۳۴.

۱۷۱۳۶ - أبو علی صاحب الشعیر:

روی ابن أبی عمیر، عنه، عن محمد بن قیس، عن أبی جعفر صلوات الله علیه.

الکافی باب قضاء حاجة المؤمن.

۱۷۱۳۷ - أبو علی القصاب:

روی سلیمان بن سفیان، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی التوحید باب العلم.

۱۷۱۳۸ - أبو علی الکمندانی: هو موسی بن جعفر الکمندانی.

۱۷۱۳۹ - أبو علی المطهر: هو أحمد بن محمد بن مطهر المذکور.

۱۷۱۴۰ - أبو علی المنخلی:

لم یذکروه. کذا فی القاموس، ولکن فی کمال الدین باب ۴۵ ح ۲۰ عن أبیه، عن سعد بن عبد الله، عن أبی علی المتیلی (المسلی - النیلی) معجزات الحجة علیه السلام.

۱۷۱۴۱ - أبو علی بن همام: هو محمد بن همام المذکور.

۱۷۱۴۲ - أبو علیة: لم یذکروه. هو الحسین بن إبراهیم المذکور.

(۴۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، علی بن الحسین بن عبد ربه (۱)، أبو علی صاحب الشعیر (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، أحمد بن محمد بن مطهر (۱)، محمد بن خالد البرقی (۱)، أبو علی المطهر (۱)، سلیمان بن سفیان (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، محمد بن تمام (۱)، موسی بن جعفر (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن قیس (۱)

أبو عمار صاحب الأکسیة:

لم یذکروه. روی محمد بن سنان، عنه، عن البریدی، عن أبی أراکة، کما تقدم فی أبی أراکة.

۱۷۱۴۴ - أبو عمارة الزیدی:

لم یذکروه. هو یزید بن سلیط کناه مولانا الکاظم صلوات الله علیه بذلک، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۲۳۴، وجد ج ۴۸ / ۱۲.

۱۷۱۴۵ - أبو عمارة الطیار:

لم یذکروه. روی الکلینی بإسناده، عن ابن فضال، عنه، عن الصادق علیه السلام، حدیث شکایته من الفقر إلی الصادق صلوات الله علیه. فأمره بفتح حانوته وبسط بساطه ووضع میزانه والتعرض لرزق ربه. ففعل ففرج الله تعالی عنه. کمبا ج ۱۱ / ۲۱۸. ونحوه فی ص ۲۱۵ و ۲۱۹، وجد ج ۴۷ / ۳۶۷ و ۳۷۶.

۱۷۱۴۶ - أبو عمارة المعروف بالطیان:

روی فی الخرائج عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۴۳۳، وجد ج ۶۱ / ۱۵۹. وحفیده من بنته العباس بن الولید.

۱۷۱۴۷ - أبو عمارة المنشد:

أنشد للصادق علیه السلام أشعارا فی مصیبة الحسین علیه السلام. کمبا ج ۱۰ / ۱۶۴، وجد ج ۴۴ / ۲۸۲. روی عنه علی بن المغیرة.

۱۷۱۴۸ - أبو عمرو البزاز:

من أصحاب الباقر علیه السلام. روی ابن مسکان، عنه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه حدیث قوله له ولجماعة فی بیته: والله إنی لأحب ریحکم وأرواحکم، و إنکم لعلی دین الله ودین ملائکته، وما بین أحدکم وبین أن یری ما تقر به عینه إلا أن تبلغ نفسه هاهنا - الخ. جد ج ۶ / ۱۸۹، وکمبا ج ۳ / ۱۴۳.

(۴۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أبو عمارة المنشد (۱)، أبو عمرو البزاز (۱)، عباس بن الولید (۱)، علی بن المغیرة (۱)، یزید بن سلیط (۱)، محمد بن سنان (۱)

۱۷۱۴۹ - أبو عمرو الزبیری:

هو محمد بن عمرو بن عبد الله بن مصعب بن الزبیر، کما قاله النجاشی فی ترجمة عبد الله بن عبد الرحمن الزبیری وعبد الله بن هارون أبی محمد الزبیری. قال: وهم الزبیریون الثلاثة فی أصحابنا. انتهی.

أقول: وأبو عمرو الزبیری - کما فی المستدرک - من علمائنا الإمامیة، کثیر الروایة ومقبولها. له أحادیث جیاد. منها فی أوائل کتاب الجهاد من الکافی طویل، وآخر فی کتاب الإیمان والکفر، وتقسیم الإیمان علی الجوارح. ومن تأملهما علم غزارة علم الرجل وجودة قریحته، وأنه أهل لأن یخاطب بما لا یخاطب بها إلا جهابذة العلماء. انتهی ملخصا.

أقول: ومن روایاته تفسیر الإمام الصادق علیه السلام له قوله تعالی: (وکذلک جعلناکم أمة وسطا لتکونوا شهداء علی الناس) - الآیة، مع الاستدلال بهم صلوات الله علیهم. کمبا ج ۷ / ۷۲، وجد ج ۲۳ / ۳۵۰.

وروایته المفصلة فی تقسیم الإیمان علی الجوارح وبیان ما وجب علیها. کتاب الإیمان ص ۲۱۹، وجد ج ۶۹ / ۲۳.

۱۷۱۵۰ - أبو عمرو الضریر:

وقع فی طریق الصدوق فی المعانی، عن عبید الله بن محمد بن سلیمان، عنه، عن عباد بن عباد المهلبی. کمبا ج ۱۴ / ۲۷۶. ج ۶ / ۲۳۱، وجد ج ۱۷ / ۱۵۶، و ج ۵۹ / ۳۷۴.

وذکره الشیخ فی رجاله هکذا فی باب من لم یرو عنهم مع زیادة قوله: روی عنه حمید. لکن فی ست: أبو عمر - بدون الواو - الضریر. قال: له کتاب الجنائز. و له کتاب النوادر أخبرنا بهما جماعة عن أبی المفضل، عن حمید، عنه. انتهی.

۱۷۱۵۱ - أبو عمرو النهشلی:

اسمه شبیب بن عبد الله البصری متهجد کثیر الصلاة، من شهداء الطف. کمبا ج ۱۰ / ۱۱۹، وجد ج ۴۵ / ۳۰.

(۴۲۷)

صفحهمفاتیح البحث: الایمان والکفر (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، محمد بن عمرو بن عبد الله (۱)، عبد الله بن هارون (۱)، أبو عمرو الزبیری (۲)، أبو عمرو الضریر (۱)، عبید الله بن محمد (۱)، شبیب بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۱)، الجنازة (۱)

۱۷۱۵۲ - أبو عمر الزاهد:

لم یذکروه. وله کتاب الیواقیت. جملة من روایاته فی جد ج ۴۰ / ۳۳۳، وکمبا ج ۹ / ۵۰۲.

۱۷۱۵۳ – أبو عمران: لم یذکروه. هو موسی بن محمد الحناط.

۱۷۱۵۴ – أبو عمران الأرمنی: هو موسی بن زنجویه.

۱۷۱۵۵ – أبو عمران العجلی:

لم یذکروه. روی الطبرسی فی مکارم الأخلاق عنه فی باب الأذکار فی التهلیل.

وروی أحمد بن أبی عبد الله البرقی، عنه، عن محمد بن سنان، کما فی باب ۱ من التوحید.

۱۷۱۵۶ – أبو عمرة الأنصاری:

من أعلام أصحاب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم صفین. وقتل شهیدا وجزع علی علیه السلام لقتله. وشهد الجمل معه. وهو ثعلبة بن عمرو بن محصن. وعده البرقی فی أولیاء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. وفی شرطة خمیسه.

۱۷۱۵۷ – أبو عمرة زیاد بن غریب الصائدی الهمدانی: من شهداء الطف.

۱۷۱۵۸ – أبو عوانة:

هو موسی بن یوسف بن راشد المذکور فیما سبق وفی المعانی ص ۱۰۵ و ۱۰۳، و أمالی الشیخ ج ۱ / ۱۱۲. وروی عنه ابن عقدة وغیره.

وروی عن الأعمش حدیث الغدیر والولایة والثقلین. وروی عنه یحیی بن حماد، کما فی کمال الدین باب ۲۲.

(۴۲۸)

صفحهمفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، یوم عاشوراء (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن أبی عبد الله البرقی (۱)، أبو عمرة الأنصاری (۱)، أبو عمران الأرمنی (۱)، حدیث الغدیر (۱)، موسی بن محمد (۱)، محمد بن سنان (۱)، عمرو بن محصن (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

۱۷۱۵۹ – أبو عوانة:

روی أن المشرکین أحرقوا عمارا بالنار، فمر علیه النبی صلی الله علیه وآله و قال: یا نار، کونی بردا وسلاما علی عمار کما کنت علی إبراهیم.

وروی ابن عیاش، عنه خبر أم سلیم صاحبة الحصاة فی طریقه العامی وقال: إن الجعابی حکم بحسن ذلک الطریق. وعنونه الخطیب ووثقه. واسمه الوضاح. کذا فی القاموس. وهذا غیر من سبق.

۱۷۱۶۰ – أبو عوف:

روی عبد الله بن سنان، عنه، عن الصادق علیه السلام. کتاب العشرة من الکافی باب المجالس بالأمانة.

وروی صفوان بن یحیی، عن حماد بن أبی طلحة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال: دخلت علیه فألطفنی – الخبر، ثم ذکر ثواب ذهاب البصر. جد ج ۱۸ / ۵، و کمبا ج ۶ / ۲۹۸.

۱۷۱۶۱ – أبو عوف البجلی:

روی ابن أبی عمیر، عنه قال: الوضوء قبل الطعام وبعده یزیدان فی الرزق – الخ.

الکافی باب الوضوء قبل الطعام وبعده. بیان: المراد بالوضوء معناه العام اللغوی و هو غسل الیدین والنظافة.

۱۷۱۶۲ – أبو عون الأبرش:

مذموم یذم العسکری علیه السلام فی مکاتبته وقال له: إنک لا تموت حتی تکفر ویتغیر عقلک. وهو الحسین بن نضر المذکور.

۱۷۱۶۳ – أبو العیس:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی خالد بن عثمان عنه، کما فی الطب ص ۹۳.

(۴۲۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، حماد بن أبی طلحة (۱)، أبو عون الأبرش (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، أبو عوف البجلی (۱)، صفوان بن یحیی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، الرزق (۱)، الطعام (۲)، الغسل (۱)، الموت (۱)، الوضوء (۲)، الطب، الطبابة (۱)

۱۷۱۶۴ - أبو العیناء الهاشمی: هو محمد بن القاسم الهاشمی مولی عبد الصمد بن علی عتاقة. روی إسحاق بن محمد النخعی، عنه، عن أبی محمد العسکری علیه السلام. الکافی باب مولد أبی محمد العسکری علیه السلام.

قب، یج: عن أبی العیناء محمد بن القاسم الهاشمی قال: کنت أدخل علی أبی محمد علیه السلام فأعطش وأجله أن أدعو بالماء، فیقول: یا غلام اسقه. وربما حدثت نفسی بالنهوض فأفکر فی ذلک، فیقول: یا غلام دابته. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۳، وجد ج ۵۰ / ۲۷۲.

وعزی أبو العیناء ابن الرضا علیه السلام عن أبیه قال له: أنت تجل عن وصفنا و نحن نقل عن عظتک. وفی علم الله ما کفاک، وفی ثواب الله ما عزاک. کمبا ج ۱۲ / ۹۵، وجد ج ۴۹ / ۳۲۵.

وروی عن یعقوب بن محمد بن علی، عن عباس بن سهل، عن أبیه، عن فاطمة الزهراء علیها السلام، کما تقدم فی یعقوب.

وقال لعلی بن جهم: إنما تبغض علیا لأنه یقتل الفاعل والمفعول، وأنت أحدهما. فقال له: یا مخنث! فقال أبو العیناء: وضرب لنا مثلا ونسی خلقه. کمبا ج ۸ / ۱۵۷.

کلماته لعبد الله بن یحیی بن خاقان وزیر المتوکل والمعتمد فی فضائل أمیر المؤمنین علیه السلام وانتماء الفضائل والعلوم کلها من کل الفرق إلیه علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۵۴۰، وجد ج ۴۱ / ۱۳۹.

وروی عبد الله بن شبیب، عنه، عن محمد بن مسعر. جد ج ۶ / ۳، وکمبا ج ۳ / ۹۳.

فی أن جده الأکبر أساء الأدب فی مخاطبته لأمیر المؤمنین علیه السلام، فدعا علیه وعلی أولاده بالعمی، فکل من عمی منهم فهو صحیح النسب. کمبا ج ۹ / ۵۵۸، و جد ج ۴۱ / ۲۰۷.

(۴۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن القاسم الهاشمی (۲)، عبد الله بن یحیی (۱)، عبد الصمد بن علی (۱)، إسحاق بن محمد (۱)، یعقوب بن محمد (۱)، الأکل (۱)، القتل (۱)

۱۷۱۶۵ - أبو الغادیة الجهنی:

من الخبثاء، قاتل عمار بن یاسر یوم صفین. وقیل: اسمه مسلم. وقیل غیره.

۱۷۱۶۶ - أبو غانم الخادم:

لم یذکروه. هو من أصحاب العسکری علیه السلام وروی عنه. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۸، وجد ج ۵۰ / ۳۳۴، والإکمال ج ۲ / ۱۰۵.

وروی محمد بن أحمد المدائنی. عنه قال: سمعت أبا محمد الحسن العسکری علیه السلام، کما فی کفایة الأثر باب ۳۹، وکمال الدین باب ۳۸.

وروی محمد بن أحمد العلوی، عنه، کما فی کمال الدین باب ۴۲ ح ۸.

۱۷۱۶۷ - أبو غرة:

روی إبراهیم بن أبی البلاد، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام حکم القبلة. العلل ج ۲ / ۸.

۱۷۱۶۸ - أبو غرة الخولانی:

من خیار أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله، من الذین سبقت لهم من الله الحسنی، کما تقدم فی المقدمة فی الفصل السادس ح

۱۳. وکذا فی کمبا ج ۹ / ۱۰۴، وجد ج ۳۶ / ۱۱۳.

۱۷۱۶۹ – أبو غرة الشاعر:

نقض عهده مع رسول الله صلی الله علیه وآله فأمر علیا علیه السلام أن یضرب عنقه. والتفصیل فی جد ج ۲۰ / ۷۹، وکمبا ج ۶ / ۵۰۱.

۱۷۱۷۰ – أبو غسان: هو عبد الله بن خالد بن نجیح المذکور.

۱۷۱۷۱ – أبو غسان الذهلی:

هو حمید بن راشد. روی عبیس بن هشام، عنه، عن المفضل کتاب حمید، کما فی جش ص ۹۷.

(۴۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب کفایة الأثر للخزار (۱)، إبراهیم بن أبی البلاد (۱)، أبو غرة الخولانی (۱)، أبو غسان الذهلی (۱)، محمد بن أحمد العلوی (۱)، عبد الله بن خالد (۱)، عمار بن یاسر (۱)، عبیس بن هشام (۱)، حمید بن راشد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، القتل (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

۱۷۱۷۲ – أبو الغنائم:

جملة من روایاته فی جد ج ۴۲ / ۳۳۹، وکمبا ج ۹ / ۶۸۶. ولعله أبو الغنائم البرسی الذی اسمه محمد بن علی بن میمون المذکور.

۱۷۱۷۳ – أبو الغیث الإصفهانی:

من أصحاب ضرار لقیه أبو عبد الله البرقی وخاصمه وحاجه. فراجع القاموس.

۱۷۱۷۴ – أبو فاختة مولی بنی هاشم مولی أم هانی:

من خواص أصحاب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه وشهد معه. کمبا ج ۸ / ۷۲۵، وجد ج ۳۴ / ۲۷۳. وهو والد ثویر المذکور واسمه سعید بن علاقة المذکور.

۱۷۱۷۵ – أبو الفتح: هو الحفار. وسیأتی فی محل الألقاب.

۱۷۱۷۶ – أبو الفتح علی بن محمد البستی:

شاعر کاتب أدیب معروف بجودة الشعر. وله أشعار حسنه فی الحکم و المواعظ. جملة منها ذکرها الدمیری فی حیاة الحیوان فی ثعبان.

۱۷۱۷۷ – أبو الفتح الهمدانی: هو محمد بن جعفر بن محمد.

۱۷۱۷۸ – أبو الفتوح الرازی النیسابوری:

المفسر المعروف. هو الحسین بن علی بن محمد بن أحمد الخزاعی.

۱۷۱۷۹ – أبو الفخر بن قوة:

لم یذکروه. هو رجل صالح. روی عنه السید مترحما علیه. وله قصة فی البحر تنبئ عن عظم شأنه وجلاله. فراجع کمبا ج ۱۶ / ۶۸، وجد ج ۷۶ / ۲۵۵.

۱۷۱۸۰ – أبو الفرج:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الخصال ج ۲ / ۶۱ عن صفوان والقاسم، عن

(۴۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الکوفی (۱)، کتاب حیاة الحیوان للدمیری (۱)، أبو عبد الله البرقی (۱)، الحسین بن علی بن محمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، محمد بن جعفر بن محمد

(۱)، سعید بن علاقة (۱)، بنو هاشم (۱)، علی بن میمون (۱)، علی بن محمد (۱)، الدمیری (۱)، الفرج (۱)، الغنیمة (۱)

الکاهلی، عنه قال: سأل أبان أبا عبد الله صلوات الله علیه: أکان لرسول الله طواف یعرف به؟ - الخ.

۱۷۱۸۱ - أبو الفرج الإصفهانی:

زیدی المذهب. له کتاب الأغانی الکبیر وکتاب مقاتل الطالبیین وغیر ذلک.

وله کتاب ما نزل من القرآن فی أمیر المؤمنین وأهل بیته صلوات الله علیهم، کما قاله الشیخ فی ست. واسمه علی بن الحسین بن محمد.

۱۷۱۸۲ - أبو الفرج ابن الجوزی:

ذکرناه فی کتابنا مستدرک السفینة ط ۱ ج ۲ / ۱۵۴ لغة (جوز). وما یتعلق به فی جد ج ۴۲ / ۱۲، وکمبا ج ۹ / ۵۹۹، وج ۸ / ۱۸۳.

۱۷۱۸۳ - أبو الفرج السندی:

له کتاب رواه أحمد بن ریاح، کما قاله الشیخ والنجاشی.

أقول: وروی السید بإسناده، عن یعقوب بن إلیاس، عنه أنه أذهبه مولانا الصادق علیه السلام إلی زیارة أمیر المؤمنین علیه السلام. فیظهر منه أنه من خواص أصحاب الصادق علیه السلام. کمبا ج ۲۲ / ۴۰، وجد ج ۱۰۰ / ۲۴۶.

۱۷۱۸۴ - أبو الفرج القنانی: هو محمد بن علی بن یعقوب المذکور.

۱۷۱۸۵ - أبو الفرج النهروانی القاضی: هو المعافا بن زکریا المذکور.

۱۷۱۸۶ - أبو فروة الأنصاری:

لم یذکروه. کان من السائحین. ووقع فی طریق الصدوق عن أحمد بن سهل الأزدی العابد، عنه، کلمات عیسی بن مریم علیه السلام، کما فی المعانی ص ۳۳۸، و کتاب الأخلاق ص ۲۰۴، وجد ج ۷۱ / ۳۶۴.

وروی زید أبو أسامة، عن أبی فروة، عن أبی جعفر علیه السلام، کما فی یب ج ۱۰ باب حد نکاح البهائم.

(۴۳۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، النبی عیسی بن مریم علیهما السلام (۱)، کتاب مقاتل الطالبیین لأبو الفرج الأصفهانی (۱)، أبو الفرج الإصبهانی (الإصفهانی) (۱)، علی بن الحسین بن محمد (۱)، محمد بن علی بن یعقوب (۱)، زید أبو أسامة (۱)، أبو الفرج السندی (۱)، یعقوب بن الیاس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن ریاح (۱)، القرآن الکریم (۱)، الفرج (۳)، الصّلاة (۱)، الزیارة (۱)، الجواز (۱)، السفینة (۱)

۱۷۱۸۷ - أبو فضالة الأنصاری:

من أهل بدر من رواة حدیث الغدیر. قتل بصفین مع مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۱۵. وهو صحابی بدری جاء مع ابنه فضالة عائدین أمیر المؤمنین علیه السلام، فتکلم بکلمات تدل علی حبه له. کمبا ج ۹ / ۶۴۷، وجد ج ۴۲ / ۱۹۵.

ورواه العامة، کما فی إحقاق الحق ج ۸ / ۱۱۴ و ۷۸۲ - ۷۸۶.

۱۷۱۸۸ - أبو الفضل العبدی:

لم یذکروه. وقع فی طریق المفید، کما تقدم فی علی بن المنذر.

۱۷۱۸۹ - أبو الفضل العلوی: لم یذکروه. تقدم فی سعد بن عیسی روایته.

۱۷۱۹۰ - أبو الفضل بن محمد الهروی:

له کتاب کنز الیواقیت. روی عنه السید فی الإقبال ص ۱۸۶ روایات فی فضل لیلة القدر.

۱۷۱۹۱ – أبو الفوارس:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الحجاج الخشاب، عنه قال: نهانی أبو عبد الله علیه السلام أن أتکلم بین الأربع رکعات التی بعد المغرب، کما فی الکافی باب صلاة النوافل، ویب ج ۲ / ۱۱۴.

۱۷۱۹۲ – أبو الفوارس الشاعر الأمیر:

ما یدل علی مدحه وجلالته. کمبا ج ۹ / ۲۸، وجد ج ۳۵ / ۱۳۵.

ترجمته وشرح کماله وجملة من أشعاره الجمیلة فی الغدیر ج ۳ / ۳۹۹ – ۴۱۶.

واسمه الحارث بن أبی العلاء سعید بن حمدان. توفی سنة ۳۵۷ وله ۳۷ عاما.

وأشعاره الدالة علی حسن عقیدته وکماله:

(۴۳۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو عبد الله (۱)، أبو الفوارس (۲)، حجاج الخشاب (۱)، حدیث الغدیر (۱)، الفضل بن محمد (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، الرکوع، الرکعة (۱)

لست أرجو النجاة من کل ما * أخشاه إلا بأحمد وعلی وبنت الرسول فاطمة الطهر * وسبطیه والإمام علی والتقی النقی باقر علم الله * فینا محمد بن علی وابنه جعفر وموسی ومولای * علی أکرم به من علی وابنه العسکری والقائم * المظهر حقی محمد وعلی بهم أرتجی بلوغ الأمانی * یوم عرضی علی الإله العلی وله فی هذا المعنی:

شافعی أحمد النبی ومولای * علی والبنت والسبطان وعلی وباقر العلم والصادق * ثم الأمین بالتبیان وعلی و محمد بن علی * وعلی والعسکری الدانی والإمام المهدی فی یوم لا * ینفع إلا غفران ذی الغفران ۱۷۱۹۳ – أبو الفوارس بن غالب بن محمد بن فارس:

لم یذکروه. روی الطب ص ۱۰۱ عنه، عن أحمد بن حماد البصری، عن معمر بن خلاد، عن أبی الحسن الرضا علیه السلام، وکمبا ج ۱۴ / ۵۳۲، وجد ج ۶۲ / ۲۰۱.

۱۷۱۹۴ – أبو الفیض: هو صالح بن أحمد.

۱۷۱۹۵ – أبو القاسم:

هو حمزة بن القاسم العلوی، کما فی التوحید باب الرد علی الثنویة ح ۴.

۱۷۱۹۶ – أبو القاسم:

المعروف بالمیرزا القمی صاحب الغنائم والقوانین وجامع الشتات وغیرها.

فقیه أصولی مدقق محقق. ولد سنة ۱۱۵۱ وتوفی ۱۲۳۱ وقبره بقم مزار معروف فی شیخان الکبیر.

(۴۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، حمزة بن القاسم (۱)، أبو الفوارس (۱)، أحمد بن حماد (۱)، غالب بن محمد (۱)، محمد بن علی (۲)، الکرم، الکرامة (۱)، الطب، الطبابة (۱)، الغنیمة (۱)

۱۷۱۹۷ – أبو القاسم بن أبی حابس:

عده الصدوق فیمن رأی مولانا الحجة المنتظر صلوات الله علیه ووقف علی معجزته وروی عنه روایات فی ذلک. کمبا ج ۱۳ / ۸۹ و ۹۰ و ۱۱۲، وجد ج ۵۲ / ۳۳۱ و ۳۳۳.

۱۷۱۹۸ – أبو القاسم بن أبی القاسم البغدادی:

روی الراوندی عنه جملة من معجزات مولانا علی الهادی علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۳ و ۱۳۴، وجد ج ۵۰ / ۱۴۶ – ۱۴۸.

۱۷۱۹۹ – أبو القاسم بن أزهر: لم يذكروه. عن توقيعات الغيبة ما يدل على إماميته.

۱۷۲۰۰ – أبو القاسم البستى:

لم يذكروه. عامى له كتاب المراتب فى مناقب على بن أبى طالب عليه السلام، كما عن المناقب.

۱۷۲۰۱ – أبو القاسم التفليسى:

لم يذكروه. روى فى الطب ص ۲۷ عنه، عن حماد بن عيسى.

۱۷۲۰۲ – أبو القاسم الحليسى: هو ابن أبى حابس المذكور.

۱۷۲۰۳ – أبو القاسم الخديجى: هو على بن أحمد الكوفى.

۱۷۲۰۴ – أبو القاسم بن دبيس البغدادى:

عده الصدوق ممن وقف على معجزة مولانا صاحب الزمان عليه السلام و رآه.

۱۷۲۰۵ – أبو القاسم الفندرسكى:

كان حكيما فاضلا فيلسوفا صوفيا ماهرا فى العلوم العقلية والرياضية. كذا فى السفينة ناقلا عن الرياض. وفيه ترجمته مفصلا وترجمة جده السيد صدر الدين. و

(۴۳۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، القاسم بن أبى القاسم (۱)، أبو القاسم الحليسى (۱)، أبو القاسم بن دبيس (۱)، على بن أحمد الكوفى (۱)، الشيخ الصدوق (۲)، حماد بن عيسى (۱)، الطب، الطبابة (۱)

سبطه ميرزا أبى طالب ابن الأمير بيك. قرأ على المجلسى وغيره.

۱۷۲۰۶ – أبو القاسم الهاشمى:

روى محمد بن عيسى بن عبيد، عنه، كما تقدم فى عبيد بن نفيس.

۱۷۲۰۷ – أبو قباقب الصدوحى:

من أصحاب الصادق عليه السلام. روى عبد الله بن قيس عنه معجزة عظيمة رآها من مولانا الصادق عليه السلام، كما فى دلائل الطبرى ص ۱۱۳.

۱۷۲۰۸ – أبو قتادة الأنصارى: هو الحارث بن ربعى المذكور.

۱۷۲۰۹ – أبو قتادة الحرانى:

لم يذكروه. وقع فى طريق الصدوق فى أماليه مج ۷۳ ص ۲۹۱ عن إبراهيم بن محمد الثقفى، عن إبراهيم بن موسى بن أخت الواقدى، عنه، عن عبد الرحمن بن العلاء الحضرمى، عن سعيد بن المسيب فى رواية شريفة مفصلة فى الفضائل المهمة تفيد حسن عقيدته. ونقله فى كمبا ج ۱۰ / ۹، وجد ج ۴۳ / ۲۴.

وفيه مج ۸۶ ص ۳۵۱ بإسناده، عن أحمد بن يحيى الكوفى، عنه، عن جعفر بن برقان، حديث مكالمة الشمس مع أمير المؤمنين عليه السلام، وفيه الفضائل.

وفى بشا ص ۱۷۷ بإسناده، عن إبراهيم بن محمد الثقفى، عن إبراهيم بن موسى بن أخيه (أخت – صح) الواقدى، عنه، عنه، رواية كريمة مهمة فى الفضائل لا تذكر إلا عند الشيعة. واسمه قثم، كما روى فى الكافى باب المؤمن وعلاماته، عن الحسن بن يحيى، عنه، عن عبد الله بن يونس، حديث همام عن أمير المؤمنين عليه السلام فى صفة المؤمن.

۱۷۲۱۰ – أبو قتادة القمى:

من أصحاب الصادق علیه السلام. جملة من روایات محمد بن خالد البرقی، عنه، عن الصادق علیه السلام فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۰۷ - ۳۱۱، وبشا ص ۲۰۰.

(۴۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، العلامة المجلسی (۱)، سعید بن المسیب (۱)، أبو قتادة الأنصاری (۱)، إبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، أبو قتادة القمی (۱)، محمد بن عیسی بن عبید (۱)، إبراهیم بن موسی (۲)، محمد بن خالد البرقی (۱)، عبد الله بن یونس (۱)، عبد الله بن قیس (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسن بن یحیی (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، الحارث بن ربعی (۱)

وفی أمالی الصدوق مج ۸۲ ص ۳۲۹ عنه، عنه، عن عبد الله بن یحیی - الخبر. و کذا فی المعانی ص ۱۱۹ و ۱۲۰ و ۲۵۸.

أقول: هو علی بن محمد بن حفص الثقة الجلیل المذکور.

۱۷۲۱۱ - أبو قتیبة: هو تمیم بن ثابت، کما فی تفسیر العیاشی ج ۲ / ۲۱۲.

۱۷۲۱۲ - أبو قحافة:

هو والد أبی بکر أسلم یوم فتح مکة. وله قضایا ذکرها فی القاموس.

۱۷۲۱۳ - أبو قدامة الأنصاری:

ممن شهد بحدیث الولایة یوم المناشدة. الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۱۶.

۱۷۲۱۴ - أبو قرة:

من أصحاب مولانا الرضا صلوات الله وسلامه علیه، کما قاله العلامة المامقانی فی فصل الکنی. ونقل عن بعض الفضلاء أن اسمه علی. انتهی.

أقول: هو أبو قرة المحدث وله مسائل واحتجاجات مع مولانا الرضا علیه السلام. نقل تمامها الطبرسی وبعضها الکلینی والصدوق.

منها فی العیون ج ۲ باب ۵۶ ص ۲۳۰. ویظهر منه أنه نصرانی صاحب الجاثلیق وأن اسمه یوحنا. وهذه الروایة فی جد ج ۱۰ / ۳۴۱، وکمبا ج ۴ / ۱۷۲ مکررا. وبعضها فیه ج ۲ / ۱۱۵، وج ۴ / ۹ و ۹۵، وجد ج ۴ / ۳۶، وج ۵۷ / ۳۶، و ج ۵۸ / ۱۴.

واحتجاجه الآخر معه فی التوحید وغیره. جد ج ۱۰ / ۳۴۳. وفیه وصفه بأبی قرة المحدث صاحب شبرمة. ویستفاد من مسائله تلک فساد عقیدته. وجد ج ۴ / ۳۶ و ۱۵۲.

۱۷۲۱۵ - أبو قلابة:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. روی أیوب السجستانی، عنه، عنه

(۴۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، عبد الله بن یحیی (۱)، حدیث الولایة (۱)، علی بن محمد بن حفص (۱)، الشهادة (۱)

حدیث جوامع المکارم، کما فی کتاب الأخلاق ص ۱۶، وکتبا العشرة ص ۱۰۹، وکمبا ج ۱۷ / ۳۶، وجد ج ۶۹ / ۳۸۲، وج ۷۷ / ۱۲۱، وج ۷۴ / ۳۸۳.

بشا: بإسناده، عن أیوب السجستانی، عنه قال: سألت أم سلمة رضی الله عنها عن شیعة علی، فقالت: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول: شیعة علی هم الفائزون یوم القیامة. کتاب الإیمان ص ۱۳۹، وجد ج ۶۸ / ۱۳۸. وفی بشا ص ۱۶۱ ذکره أبو قلابة الحوبی.

۱۷۲۱۶ - أبو قلابة:

لم یذکروه. اسمه عبد الملک بن محمد. روی الصدوق فی کتاب العلل ج ۱ / ۱۲۰ عن الطالقانی، عن أحمد بن إسحاق الماذرانی

بالبصرة، عنه، عن غانم بن الحسن السعدی، عن مسلم بن خالد، عن جعفر بن محمد، عن أبیه صلوات الله علیهما - الخ. و تقدم فی محل اسمه واسم الغانم جملة من روایاته.

۱۷۲۱۷ - أبو القمقام:

لم یذکروه. هو رجل بالمدینة محارف أتی أبا الحسن صلوات الله علیه فشکا إلیه حرفته، وأخبره أنه لا یتوجه فی حاجة فتقضی له، فقال له أبو الحسن علیه السلام: قل فی آخر دعائک من صلاة الفجر: سبحان الله العظیم وبحمده، أستغفر الله وأتوب إلیه، وأسأله من فضله - عشر مرات. فلزم ذلک وعمل به ففرج الله عنه. کمبا ج ۱۱ / ۲۸۴، وجد ج ۴۸ / ۱۷۳.

۱۷۲۱۸ - أبو کامل:

أصحابه الغلاة الکاملیة. ذکر ذمومه وقوله بالتناسخ فی القاموس عن الشهرستانی فی الغلاة الکاملیة.

۱۷۲۱۹ - أبو کبشة مولی النبی صلی الله علیه وآله:

اسمه سلیم. شهد المشاهد کلها.

ملکه النبی صلی الله علیه وآله فأعتقه. توفی یوم خلافة عمر.

(۴۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: صلاة الفجر (الصبح) (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، کتاب العلل لأحمد بن حنبل (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، أحمد بن إسحاق (۱)، عبد الملک بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الشهادة (۲)، الصّلاة (۱)

۱۷۲۲۰ - أبو کثیر الأنصاری:

لم یذکروه. شهد النهروان مع أمیر المؤمنین علیه السلام وروی قصة المخدج.

وروی هلال بن أیوب الصیرفی، عنه، عن عبد الله بن أسعد بن زرارة، عن أبیه، حدیث الولایة. جد ج ۴۰ / ۱۵، وکمبا ج ۹ / ۴۳۰.

۱۷۲۲۱ - أبو کدیبة الأزدی:

لم یذکروه. روی سفیان، عن فضیل بن الزبیر، عن نقیع، عنه قال: قام رجل إلی أمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیه فسأله عن قول الله تعالی: (یا أیها الذین آمنوا لا تقدموا بین یدی الله ورسوله) فیمن نزلت. فقال: ما ترید؟ أترید أن تغری بی الناس؟ قال: لا یا أمیر المؤمنین، ولکن أحب أن أعلم. قال: اجلس.

فجلس، فقال: اکتب عامرا اکتب معمرا اکتب عمرا اکتب عمارا اکتب معتمرا فی أحد الخمسة نزلت. قال سفیان: قلت لفضیل: أتراه عمر؟ قال: فمن هو غیره.

کمبا ج ۸ / ۲۴۸.

أقول: الظاهر اتحاده مع الآتیین من بعده.

۱۷۲۲۲ - أبو کدیبة الأسدی:

لم یذکروه. من خواص أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. أظهر له أمیر المؤمنین علیه السلام أن أبا الشرور فی النار یستغفره، فیقول: لا غفر الله له. قال: إن الله لا یرضی عنهما حتی یرضیانی. وأیم الله لا یرضیانی أبدا. کمبا ج ۸ / ۲۴۸.

۱۷۲۲۳ - أبو کدینة الأزدی:

روی فی کتاب عاصم بن حمید، عن یعقوب بن شعیب، عن عمران بن میثم، عنه قال: سمعت علیا علیه السلام وهو یقول: والله (بسم الله الرحمن الرحیم) أقرب إلی اسم الله الأعظم من سواد العین إلی بیاضها.

۱۷۲۲۴ - أبو کرز الخزاعی:

كان بصيرا بآثار الأقدام، فكان يقفو آثار قدم رسول الله صلى الله عليه وآله

(۴۴۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن أسعد (۱)، حديث الولاية (۱)، يعقوب بن شعيب (۱)، عمران بن ميثم (۱)، عاصم بن حميد (۱)، الشهادة (۱)، الهلال (۱)

إلى باب الغار حين الهجرة، كما فى جد ج ۱۹ / ۵۱ و ۷۳ و ۷۷، وكمبا ج ۶ / ۴۱۵ و ۴۲۰.

۱۷۲۲۵ - أبو كريب محمد بن العلاء الهمدانى:

جملة من روايات أبى كريب فى كمبا ج ۹ / ۱۲۹، وجد ج ۳۶ / ۲۳۴.

۱۷۲۲۶ - أبو كريبة الأزدى:

هكذا فى رجال كش ص ۱۰۸ والعلامة المامقانى والقاموس. وفى ختص ص ۲۰۲: أبو كريب. وفى كمبا ج ۱۱ / ۲۲۴، وجد ج ۴۷ / ۳۹۳ معا: أبو كدينة الأزدى.

وذكروا رواية تدل على مدحه وجلالته وهى نقل زرارة أنه مع محمد بن مسلم شهدا عند شريك القاضى، فنظر فى وجههما مليا، ثم قال: جعفريان فاطميان.

فبكيا فقال لهما: وما يبكيكما؟ قالا: نسبتنا إلى أقوام لا يرضون بأمثالنا أن نكون من إخوانهم، لما يرون من سخف ورعنا. ونسبتنا إلى رجل لا يرضى بأمثالنا أن نكون من شيعته، فإن تفضل وقبلنا فله المن علينا والفضل قديما فينا. فتبسم شريك ثم قال: إذا كانت الرجال فلتكن أمثالكم. يا وليد أجزهما هذه المرة - الخ.

۱۷۲۲۷ - أبو كعب الخثعمى:

لم يذكروه. هو رأس خثعم العراق. قتل شهيدا يوم صفين، ثم أخذ رايته ابنه كعب فقتل شهيدا. كمبا ج ۸ / ۴۹۰، وجد ج ۳۲ / ۴۷۳.

۱۷۲۲۸ - أبو كلدة:

لم يذكروه. روى العياشى فى تفسيره سورة آل عمران ص ۱۶۹ عن أبى عبد الرحمن، عن أبى كلدة، عن أبى جعفر صلوات الله عليه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله: الروح والراحة والرحمة والنصرة واليسر واليسار و الرضا والرضوان والمخرج والفلج والقرب والمحبة من الله ومن رسوله لمن أحب عليا، وائتم بالأوصياء من بعده. حق على أن أدخلهم فى شفاعتى، وحق

(۴۴۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، دولة العراق (۱)، أبو كريبة الأزدى (۱)، سورة آل عمران (۱)، محمد بن العلاء (۱)، القتل (۲)، الشراكة، المشاركة (۱)

على ربى أن يستجيب لى فيهم، لأنهم أتباعى، ومن تبعنى فإنه منى - الخبر. ونقله فى جد ج ۲۳ / ۲۲۷ مثله، وكمبا ج ۷ / ۴۶.

ورواه البرقى فى سن ج ۱ باب الولاية ص ۱۴۲ عن أبى محمد الخليل بن يزيد، عن عبد الرحمن الحذاء، عن أبى كلدة، عن أبى جعفر عليه السلام - الخ، واختصره.

۱۷۲۲۹ - أبو كندة:

لم يذكروه. روى المفيد بإسناده، عن محمد بن الصلت، عنه، عن عطا، عن سعيد بن جبير حديث تفسير الكوثر وأنه نهر يجرى تحت العرش لمحمد صلى الله عليه وآله وعلى ومحبيه، كما فى بشا ص ۵.

۱۷۲۳۰ - أبو كهمش أو أبو كهمس:

من خيار أصحاب الصادق صلوات الله عليه. روى البرقى، عن ابن فضال، عنه قال: سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول: أخذ الناس

یمینا وشمالا ولزمتم أهل بیت نبیکم فأبشروا. قال: جعلت فداک أرجو أن لا یجعلنا الله وإیاهم سواءا، فقال: لا و الله لا والله - ثلاثا. کتاب الإیمان ص ۱۲۶، وجد ج ۶۸ / ۹۱.

سن: عن ابن فضال، عن علی بن عقبة، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام قال:

عرفتمونا وأنکرنا الناس، وأحببتمونا وأبغضنا الناس، ووصلتمونا وقطعنا الناس. رزقکم الله مرافقة محمد صلی الله علیه وآله وسقاکم من حوضه.

ج ۶۸ / ۹۲.

جملة من روایاته فی کمبا ج ۱۱ / ۶۷ و ۱۲۴ و ۱۷۹ مکررا و ۱۸۱ و ۲۲۷، وج ۱۳ / ۱۳۴ و ۱۳۵، وج ۳ / ۱۰۲، وجد ج ۴۶ / ۲۳۶، وج ۴۷ / ۲۴۸ و ۲۵۵ و ۴۰۲، وج ۵۲ / ۱۱۵ و ۱۱۶، وج ۶ / ۳۷، وج ۷۱ / ۴، وکتاب دلائل الطبری ص ۱۱۶، وشی ج ۲ / ۴۴ عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، وکتاب الأخلاق ص ۱۲۴.

وذکره فی الفقیه بالسین المهملة، ووصفه بالکوفی، وعده فی صواحب الأصول المعتمدة المستخرجة منها أحادیث کتابه الفقیه. روی کتابه عن عبد الله بن

(۴۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، سعید بن جبیر (۱)، محمد بن الصلت (۱)، علی بن عقبة (۱)، الفدیة، الفداء (۱)، الإختیار، الخیار (۱)

علی الزراد. واسمه الهیثم بن عبید أو عبد الله.

وروی ابن أبی عمیر، عن محمد بن شعیب، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی کمال الدین ج ۱ / ۷۲. وروی ثعلبة بن میمون، عنه، عن عمران بن میثم.

۱۷۲۳۱ - أبو لؤلؤ:

هو قاتل عمر بن الخطاب. ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۹ / ۲۱۲ لغة (لألأ).

۱۷۲۳۲ - أبو لؤلؤة: من ولد عمار. روی عنه سیف بن حاتم، کما تقدم فی سیف.

۱۷۲۳۳ - أبو لبابة:

من أصحاب الصادق علیه السلام. من أمناء الشیعة، کما فی مدینة المعاجز ص ۴۱۲.

۱۷۲۳۴ - أبو لبابة الأنصاری ابن عبد المنذر:

خان رسول الله صلی الله علیه وآله فی مشورة بنی قریظة إیاه وندم علی ذلک، فشد نفسه بالأسطوانة التی تسمی أسطوانة التوبة فنزلت توبته. والتفصیل فی کمبا ج ۶ / ۶۹۳، وجد ج ۲۲ / ۹۳.

وروی عن رسول الله صلی الله علیه وآله فضل إنظار الغریم وترک دین المعسر، کما فی أمالی المفید مج ۳۷.

۱۷۲۳۵ - أبو لبید البحرانی المخزومی:

روی البرقی فی سن فی کتاب مصابیح الظلم باب ۳۶ ص ۲۷۰ عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عن أبی إسماعیل السراج، عن خیثمة بن عبد الرحمن الجعفی قال:

حدثنی أبو لبید البحرانی المراء الهجرین، عن أبی جعفر علیه السلام حدیث أن لکل شئ من کتاب الله معروفا أو نحو هذا وتفسیر الحروف المقطعة مثل (المص).

ورواه العیاشی فی تفسیره سورة الأعراف عن خیثمة، عن أبی لبید المخزومی - و ساقه إلی آخره. ونقله جد ج ۵۲ / ۱۰۶. وشرحه

وبیانه فیه إلی ۱۰۹، و

(۴۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، کتاب مدینة المعاجز للسید هاشم البحرانی (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، أبو لبابة الأنصاری (۱)، إسماعیل السراج (۱)، إسماعیل بن بزیع (۱)، عبد الرحمن الجعفی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سورة الأعراف (۱)، ثعلبة بن میمون (۱)، عمران بن میثم (۱)، محمد بن شعیب (۱)، الظلم (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

ج ۹۲ / ۹۰. ۳۸۳، وکتاب القرآن ص ۲۴ و ۹۴، وکمبا ج ۱۳ / ۱۳۲.

وروی البرقی فیه باب ۳۸ ص ۲۷۴ بهذا الإسناد، عنه حدیث لکل شئ حد و حدود الکوز والمائدة. جد ج ۶۶ / ۴۶۵ و ۴۱۷، وکمبا ج ۱۴ / ۹۰۷ و ۸۹۶.

۱۷۲۳۶ - أبو لبید الهجری:

عده الشیخ فی رجاله باب کنی أصحاب الباقر علیه السلام. واحتمال اتحاده مع أبو لبید البحرانی السابق قوی، کما یستفاد من کتاب المحاسن ص ۲۷۰ من توصیفه بالمراء الهجرین.

۱۷۲۳۸ - أبو لهیعة:

لم یذکروه. روی نصر بن مزاحم، عنه، عن أبی زرعة. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۷، وجد ج ۵۲ / ۲۱۲.

۱۷۲۳۹ - أبو اللیث نصر بن محمد السمرقندی الحنفی:

هو صاحب کتاب المجالس. له روایة شریفة. فراجع إلی السفینة.

۱۷۲۴۰ - أبو لیلی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله ومن أصفیاء أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما قاله البرقی. ولعله الأنصاری الذی اسمه داود بن بلال المذکور والد عبد الرحمن بن أبی لیلی.

وهو من رواة حدیث الغدیر، کما فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۱۵. وقتل بصفین فی سنة ۳۷.

وله روایة عن مولانا الحسین صلوات الله علیه. کتاب الإیمان ص ۱۲۸، وجد ج ۶۸ / ۱۰۱.

(۴۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، أبو لبید الهجری (۱)، داود بن بلال (۱)، حدیث الغدیر (۱)، نصر بن مزاحم (۱)، نصر بن محمد (۱)، القرآن الکریم (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

۱۷۲۴۱ - أبو لیلی الأنصاری:

هو عمرو بن بلال بن بلیل. وقیل: هو عمرو بن عمیر. وقیل غیره.

۱۷۲۴۲ - أبو لیلی الغفاری:

صحابی حسن، لروایته عن رسول الله صلی الله علیه وآله قال: سمعته یقول:

سیکون بعدی فتنة، فإذا کان ذلک فالزموا علی بن أبی طالب فإنه أول من یرانی و أول من یصافحنی یوم القیامة. وهو الصدیق الأکبر. وهو فاروق هذه الأمة یفرق بین الحق والباطل. وهو یعسوب المؤمنین والمال یعسوب المنافقین. بشا ص ۱۵۲.

ونقل ذلک عن الاستیعاب أیضا.

۱۷۲۴۳ - أبو مالک الأسدی:

روی عن أبی جعفر صلوات الله علیه روایة شریفة تفید حسن عقیدته. کمبا ج ۷ / ۸۴، وجد ج ۲۴ / ۱۵.

۱۷۲۴۴ – أبو مالک انس بن محمد:

هکذا فی الخصال ص ۱۱۳ و ۱۱۵ و ۹۶ وغیره. روی عن أبیه، عن الصادق علیه السلام.

۱۷۲۴۵ – أبو المأمون:

عده الشیخ فی باب کنی أصحاب الباقر علیه السلام.

أقول: روی ابن أبی عمیر، عن منصور بن یونس، عن أبی المأمون الحارثی قال: قلت لأبی عبد الله علیه السلام: ما حق المؤمن علی المؤمن – الخ، کما فی الکافی باب حق المؤمن.

۱۷۲۴۶ – أبو المثنی: روی عمار الدهنی، عنه، کما فی کتاب صفین ص ۲۱۸.

۱۷۲۴۷ – أبو المحاسن:

لم یذکروه. وقد أکثر السید الثقة الجلیل الفضل الله بن علی الحسینی الراوندی فی

(۴۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، أبو مالک الأسدی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، فضل الله بن علی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، أبو المأمون (۱)، عمار الدهنی (۱)، منصور بن یونس (۱)، عمرو بن بلال (۱)، عمرو بن عمیر (۱)، أنس بن محمد (۱)، الصدق (۱)، النفاق (۱)، الباطل، الإبطال (۱) کتابه النوادر من من الروایة عنه فی فضائل رجب وأعماله، کما فی جد ج ۹۷ / ۴۶ – ۵۳، و کمبا ج ۲۰ / ۱۱۲، ومستدرک الوسائل ج ۱ / ۴۵۷ و ۴۵۹. وهو عبد الواحد بن إسماعیل الرویانی، کما فیه ص ۵۱۳ وغیره.

۱۷۲۴۸ – أبو المحتمل:

من أصحاب الصادق والکاظم صلوات الله علیهما. کوفی ثقة، کما قاله الشیخ فی باب کنی أصحاب الکاظم علیه السلام. وکذا فی صه أنه ثقة من أصحاب الکاظم علیه السلام.

۱۷۲۴۹ – أبو محمد الأنصاری:

کان خیرا. ففی الکافی کتاب الجنائی باب أن المؤمن لا یکره علی قبض روحه، أبو علی الأشعری، عن محمد بن عبد الجبار، عن أبی محمد الأنصاری – قال: وکان خیرا – قال: حدثنی أبو الیقظان عمار الأسدی، عن أبی عبد الله علیه السلام – الخ.

ورواه فی المعانی ص ۱۴۲ عن أحمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی، عن علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه قال: حدثنی أبو محمد الأنصاری – وکان خیرا – قال:

حدثنی أبو الیقظان – الخ مثله. ونقله فی جد ج ۶ / ۱۵۳ مثله، وکمبا ج ۳ / ۱۳۳.

وروی البرقی فی سن باب الحلواء، عن محمد بن عیسی الیقطینی، عنه، عن أبی الحسین الأحمسی، عن أبی عبد الله علیه السلام. ونقله فی البحار مثله.

ثو: عن سعد بن عبد الله، عن یعقوب بن یزید، عنه، عن ابن سنان. جد ج ۶۶ / ۴۸۵، وکمبا ج ۱۴ / ۹۱۲.

ما: فی الصحیح عن ابن عیسی، عن ابن محبوب، عنه، عن معاویة بن وهب.

کتاب الإیمان ص ۱۰۸، وجد ج ۶۸ / ۲۲.

فمما ذکرنا ظهر أنه کان خیرا بشهادة العدلین وروایة الأجلاء عنه. وهو من أصحاب الرضا علیه السلام. وقول نصر بن الصباح: إنه مجهول لا یعرف، لا عبرة به لأنه لا تنافی بین قول من لا یعرف وقول من یعرف أنه خیر. واسمه عبد الله بن إبراهیم بن أبی عمرو.

(۴۴۶)

صفحهمفاتیح البحث: أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، احمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی (۱)، أبو الیقظان عمار الأسدی (۱)، إبراهیم بن أبی عمرو (۱)، محمد بن عیسی الیقطینی (۱)، أبو محمد الأنصاری (۲)، أبو علی الأشعری (۱)، معاویة بن وهب (۱)، محمد بن عبد الجبار (۱)، الحسین الأحمسی (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، أبو الیقظان (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، أبو المحتمل (۱)، الصدق (۱)، الجهل (۱)، الکراهیة، المکروه (۱)

۱۷۲۵۰ - أبو محمد الثمالی:

لم یذکروه. روی عن إسحاق الجریری، عن مولانا الباقر صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۴ / ۵۳۲، وجد ج ۶۲ / ۱۹۹.

۱۷۲۵۱ - أبو محمد الخلیل بن یزید: تقدم فی أبی کلدة.

۱۷۲۵۲ - أبو محمد الدعلجی:

کان من الأخیار، ویفید حسنه وکماله ما فی کمبا ج ۱۳ / ۱۲۰، وجد ج ۵۲ / ۵۹.

۱۷۲۵۳ - أبو محمد الدلال: هو القاسم بن محمد بن حماد.

۱۷۲۵۴ - أبو محمد الراسبی:

لم یذکروه. روی الحسن بن محبوب، عنه، عن أبی الورد، عن مولانا الباقر علیه السلام، حدیث فضائل الشیعة. بشا ص ۳.

۱۷۲۵۵ - أبو محمد الرقی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الرضا علیه السلام مؤمن حسن. یج: روی عن أبی محمد المصری، عنه قال: دخلت علی الرضا علیه السلام فسلمت علیه فأقبل یحدثنی ویسألنی، إذ قال لی: یا أبا محمد ما ابتلی الله عبدا مؤمنا ببلیة فصبر علیها إلا کان له مثل أجر شهید. قال: ولم یکن قبل فی شئ من ذکر العلل والأمراض و الوجع - الخبر. وذکر أنه بعد ذلک ابتلی بجرح عظیم فی رجله، فعلم أنه حدثه بهذا الحدیث لذلک. فراجع إلی کمبا ج ۱۲ / ۱۵، وجد ج ۴۹ / ۵۱.

۱۷۲۵۶ - أبو محمد الصیمری:

لم یذکروه. روی السید فی جمال الأسبوع ص ۱۵ عنه، عن أحمد بن عبد الله البجلی - الخ.

(۴۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، أحمد بن عبد الله (۱)، إسحاق الجریری (۱)، القاسم بن محمد (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الشهادة (۱)

۱۷۲۵۷ - أبو محمد الطبری:

لم یذکروه. هو من أصحاب أبی الحسن الهادی صلوات الله علیه. ما یفید جملة من أحواله. کمبا ج ۱۲ / ۱۳۶، وجد ج ۵۰ / ۱۵۵.

۱۷۲۵۸ - أبو محمد العلوی:

هو من ولد الأفطس من عباد الله الصالحین، من رواة الخطبة المفصلة الغدیریة المرویة فی الاحتجاج. جد ج ۳۷ / ۲۰۱، وکمبا ج ۹ / ۲۲۴.

۱۷۲۵۹ - أبو محمد العلوی:

عن الوحید أنه الحسن بن محمد بن یحیی المعروف بابن أخی طاهر المذکور.

۱۷۲۶۰ - أبو محمد الغفاری:

أداء الرضا علیه السلام دین أبی محمد الغفاری وفیه معجزة له. کمبا ج ۱۲ / ۱۱ و ۱۷. تفصیل ذلک ص ۲۸، وجد ج ۴۹ / ۳۸ و ۵۸ و ۹۷. وفیه ما یفید حسنه.

۱۷۲۶۱ – أبو محمد الفحام:

هو الحسن بن محمد بن يحيى بن داود الفحام المذكور من مشائخ الشيخ الطوسى، كما عن مجالس ابن الشيخ، عن أبيه، عنه، عن محمد بن أحمد المنصورى – الخ. كمبا ج ۱۴ / ۱۹۲، وجد ج ۵۹ / ۲۴، وهو من مشائخ النجاشى أيضا.

۱۷۲۶۲ – أبو محمد الفراء:

روى ابن أبى عمير، عنه، عن الصادق عليه السلام، كما فى باب فضل الحج من الكافى.

۱۷۲۶۳ – أبو محمد المشهدى البجلى:

نسب إلى الشيخ عده فى كنى أصحاب الرضا عليه السلام ولم أجده فى نسختى لكن وجدته فى باب كنى أصحاب الصادق عليه السلام.

(۴۴۸)

صفحهمفاتيح البحث: أصحاب الإمام الرضا عليه السلام (۱)، الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، الإمام على بن محمد الهادى عليه السلام (۱)، أبو محمد المشهدى البجلى (۱)، الحسن بن محمد بن يحيى (۲)، أبو محمد الغفارى (۱)، ابن أخى طاهر (۱)، أبو محمد الفراء (۱)، ابن أبى عمير (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، محمد الغفارى (۱)، محمد بن أحمد (۱)، محمد الطبرى (۱)، الحج (۱)

نعم، روى الصفار فى البصائر الجزء ۲ باب ۱۵ عن إبراهيم بن هاشم، عن عمرو بن عثمان، عن أبى محمد المشهدى من آل رجاء البجلى، عن أبى عبد الله عليه السلام. ونقله فى كمبا ج ۱۴ / ۴۲۶، وجد ج ۶۱ / ۱۳۶.

۱۷۲۶۴ – أبو محمد المصرى: تقدم فى أبى محمد الرقى.

۱۷۲۶۵ – أبو محمد الواقدى:

لم يذكروه. روى الأعمش، عنه، أنه لقى الحسين صلوات الله عليه قبل خروجه إلى العراق بثلاث ليال وأخبره عن ضعف أهل الكوفة وأن قلوبهم معه وسيوفهم عليه. فأومأ الحسين عليه السلام بيده نحو السماء، ففتحت أبواب السماء، ونزل من الملائكة عدد لا يحصيهم إلا الله وقال: لولا تقارب الأشياء وحبوط الأجر لقاتلتهم بهؤلاء – الخ. ونقله اللهوف عنه، كما فى القاموس، ودلائل الطبرى ص ۷۴.

۱۷۲۶۶ – أبو محمد بن الوجناء وأبو محمد بن هارون:

عدهما الصدوق ممن رأى الحجة المنتظر صلوات الله عليه ووقف على معجزته.

ويظهر من النجاشى أن أبا محمد بن هارون وأباه من الوكلاء.

۱۷۲۶۷ – أبو مخلد:

روى عن الصادق عليه السلام، كما فى سن ج ۱ / ۲۷۵. وتقدم فى سليمان التيمى روايته عن ابن مسعود.

۱۷۲۶۸ – أبو مخلد الخياط:

عده الشيخ فى باب كنى أصحاب الباقر عليه السلام وقال: مجهول.

أقول: وقد روى العياشى ج ۲ / ۲۵۶ فى تفسيره سورة النحل عنه قال: قلت لأبى جعفر عليه السلام: (وعلامات وبالنجم هم يهتدون). قال: النجم محمد صلى الله عليه وآله. والعلامات الأوصياء عليهم السلام. ونقله كمبا ج ۷ / ۱۰۸، و جد ج ۲۴ / ۸۱.

(۴۴۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، دولة العراق (۱)، مدينة الكوفة (۱)، كتاب اللهوف فى قتلى الطفوف (۱)، أبو محمد بن الوجناء (۱)، أبو محمد بن هارون (۱)، أبو مخلد الخياط (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، محمد بن

هارون (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، سورة النحل (۱)، الجهل (۱)، الوصیة (۱)

۱۷۲۶۹ - أبو مخنف: هو لوط بن یحیی المذکور.

۱۷۲۷۰ - أبو مر: هو حوشب ذو ظلیم، کما فی کتاب صفین ص ۱۸۲.

۱۷۲۷۱ - أبو المرقع الهمدانی:

لم یذکروه. هو من خالص أصحاب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیهم. من خط الشهید أنه قال معاویة له: اشتم علیا. قال: بل أشتم شاتمه وظالمه. قال: أهو مولاک؟ قال: ومولاک إن کنت من المسلمین! قال: فادع علیه. قال: بل أدعو علی من هو دونه. قال: وما تقول فی قاتله؟ قال: هو فی النار مع من سره ذلک - الخ.

کمبا ج ۸ / ۵۸۹، وجد ج ۳۳ / ۲۹۵.

۱۷۲۷۲ - أبو مرهف:

عده الشیخ فی باب کنی أصحاب الباقر علیه السلام. روی النعمانی بإسناده، عن سیف التمار، عنه قال: قال أبو عبد الله صلوات الله علیه: هلکت المحاضیر - قلت: و ما المحاضیر؟ قال: المستعجلون - ونجا المقربون، وثبت الحصن علی أوتادها. کونوا أحلاس بیوتکم، فإن الفتنة علی من أثارها، وإنهم لا یریدونکم بجائحة إلا أتاهم الله بشاغل لأمر یعرض لهم، کما فی غیبة النعمانی ص ۱۰۳، وکمبا ج ۱۳ / ۱۴۰، و جد ج ۵۲ / ۱۳۸.

۱۷۲۷۳ - أبو مریم الأنصاری:

اسمه عبد الغفار بن القاسم من أصحاب مولانا السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم. ثقة بلا خلاف. وهو من صواحب الأصول المعتمدة المستخرجة منها أحادیث الفقیه. نقل کتابه فضالة، عن أبان بن عثمان.

وله روایة فی مکارم الأخلاق والنص علی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم. وفیه دلالات علی حسنه وکماله وأهلیته. فراجع جد ج ۳۶ / ۳۵۸، و کمبا ج ۹ / ۱۵۸.

(۴۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، مکارم الأخلاق (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أبو مریم الأنصاری (۱)، عبد الغفار بن القاسم (۱)، أبو عبد الله (۱)، أبان بن عثمان (۱)، لوط بن یحیی (۱)، سیف التمار (۱)، الصّلاة (۲)، الشهادة (۱)، القتل (۱)

۱۷۲۷۴ - أبو مریم السعدی:

لم یذکروه. من رؤساء الخوارج. کمبا ج ۸ / ۶۱۹، وجد ج ۳۳ / ۴۱۹.

۱۷۲۷۵ - أبو مریم السلولی:

لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وقد روی عنه فضائل مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کتاب الإیمان ص ۱۳۲، وجد ج ۶۸ / ۱۱۵.

وابنه یزید تقدم.

۱۷۲۷۶ - أبو مریم الفلسطینی:

لم یذکروه. هو من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. قدم علی معاویة - کما عن ذیل الطبری - فقال له معاویة: حدثنی حدیثا سمعته من النبی صلی الله علیه وآله، فقال: سمعته یقول: من ولاه الله تعالی من أمر المسلمین شیئا فاحتجب عن حاجتهم وخلتهم وفاقتهم، احتجب الله تعالی یوم القیامة عن حاجته وخلته و فاقته.

۱۷۲۷۷ - أبو مریم القرشی المکی:

صدیق علی أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. قدم علی علی علیه السلام. فقال له:

ما أقدمک؟ قال: والله ما جئت فی حاجة ولکن عهدی بک قدیم فأحببت أن أراک. ولو اجتمع أهل الأرض علیک لأقمتهم علی الطریق. فقال له علی علیه السلام:

إنی والله لصاحبک الذی تعلم، ولکن منیت بشرار خلق الله إلا من رحم الله، یدعوننی فآبی علیهم، ثم أجیبهم فیتفرقون عنی. والدنیا محنة الصالحین جعلنا الله و إیاک منهم. ولولا ما سمعته من حبیبی لضاق ذرعی غیر هذا الضیق. سمعته یقول:

الجهد والبلاء أسرع إلی من أحب الله وأحبنی من السیل إلی مجاریه. هکذا فی تاریخ الیعقوبی. ورواه کتاب الغارات مختصرا، کما فی کمبا ج ۸ / ۷۰۳، وجد ج ۳۴ / ۱۶۳.

(۴۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، یوم القیامة (۱)، الخوارج (۱)

وعده الشیخ من دون وصف فی باب کنی أصحاب علی علیه السلام.

ولعله أبو مریم الثقفی الذی روی علی بن حزور، عنه، عن عمار بن یاسر فضل حب مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیه، کما فی بشا ص ۱۶۱.

۱۷۲۷۸ - أبو مریم المدنی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. وروی الراوندی عنه معجزته وما یفید حسنه وکماله. من ذلک قوله علیه السلام لجذع النخلة الیابسة: یا جذع، أطعمنا مما خلق الله فیک. قال: رأیت الجذع یهتز ثم اخضر ثم أطلع ثم اصفر. ثم ذهب فأکل منه وأطعمنی. کل ذلک أسرع من طرفة عین. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۲، و جد ج ۴۷ / ۱۰۲.

۱۷۲۷۹ - أبو مسعدة:

لم یذکروه. هو من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی کمبا ج ۱۶ / ۱۵۵، و جد ج ۷۹ / ۳۱۰، ومکارم الأخلاق باب آداب اللباس.

۱۷۲۸۰ - أبو مسعود:

روی البرقی، عن سعدان، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه قال: قال لی:

حسن الجوار زیادة فی الأعمار وعمارة الدیار، کما فی الکافی باب حق الجوار.

وفیه باب التحمید، عن سعید بن جناح، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

وفیه باب أن الأئمة خلفاء الله عز وجل - الخ، عن أحمد بن محمد، عنه، عن الجعفری، عن الرضا علیه السلام. وهذا غیر لاحقه لاختلاف الطبقة.

۱۷۲۸۱ - أبو مسعود الأنصاری: هو عقبة بن عمرو المذکور.

۱۷۲۸۲ - أبو مسلم الخراسانی:

مذموم. ففی حدیقة الشیعة ط جدید اسلامیة ص ۵۵۶ بسند صحیح روی عن الرضا صلوات الله وسلامه علیه روایة فی ذمه وأن اسمه فی صحیفة أعدائهم، و کذب الإمام من یقول: إنه من الشیعة. وقال علیه السلام: إنه کان شدید العناد

(۴۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: مکارم الأخلاق (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، أبو مسعود الأنصاری (۱)، أبو مریم الثقفی (۱)، عمار بن یاسر

(۱)، سعید بن جناح (۱)، عقبة بن عمرو (۱)، علی بن حزور (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، اللبس (۱)

علینا وعلی شیعتنا، فمن أحبه فقد أبغضنا، ومن قبل منه فقد رد علینا، ومن مدحه فقد ذمنا. یا بن أبی عمیر من أراد أن یکون من شیعتنا فلیبرأ منه، ومن لم یبرأ منه فلیس منا ونحن منه براء فی الدنیا والآخرة.

إخبار أمیر المؤمنین صلوات الله علیه عنه بقوله فی صفین لأهل الشام: یا أبا مسلم خذهم - ثلاث مرات. فقال الأشتر: أو لیس أبو مسلم معهم؟! قال: لست أرید الخولانی وإنما أرید رجلا یخرج فی آخر الزمان من المشرق، ویهلک الله به أهل الشام، ویسلب عن بنی أمیة ملکهم. جد ج ۴۱ / ۳۱۰، وکمبا ج ۹ / ۵۸۴.

کتابه إلی الصادق علیه السلام فقال: لیس لکتابک جواب. اخرج عنا! جد ج ۴۷ / ۲۹۷، وکمبا ج ۱۱ / ۱۹۴.

جملة من أحواله فی تتمة المنتهی ص ۱۰۱ - ۱۱۱. قتله المنصور الدوانیقی فی ۲۵ شعبان سنة ۱۳۷.

۱۷۲۸۳ - أبو مسلم الخولانی:

هو عبد الله بن ثوب. ذکره المامقانی وغیره. وعد من الزهاد الثمانیة من الأربعة الغیر المستقیمین. کان فاجرا مرائیا وکان صاحب معاویة یحث الناس علی قتال مولانا علی أمیر المؤمنین صلوات الله وسلامه علیه. قال لعلی علیه السلام: ادفع إلینا الأنصار والمهاجرین نقتلهم بعثمان. فأبی علی علیه السلام ذلک، فقال أبو مسلم: الآن طاب المضراب. هکذا ذکره کش فی رجاله.

جملة من أحواله فی السفینة لغة (سلم).

۱۷۲۸۴ - أبو مطر:

لم یذکروه. روی مختار التمار، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام، کما فی یب ج ۶ باب فضل الکوفة.

وروی الشیخ بإسناده، عنه، عن أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۵ / ۱۰۵، و جد ج ۱۱ / ۳۷۹. وروی مختار التمار، عنه مثله، کما فی جد ج ۴۲ / ۲۱۸، وکمبا ج ۹ / ۶۵۳.

(۴۵۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۶)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، بنو أمیة (۱)، آخر الزمان (۱)، الشام (۲)، القتل (۱)، السفینة (۱)

وروی کتاب زهد أمیر المؤمنین عنه، عنه علیه السلام، کما فی مکارم الأخلاق باب آداب اللباس. وسائر روایاته عن أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۰ / ۳۳۱، وکمبا ج ۹ / ۵۰۱، وإحقاق الحق ج ۸ / ۶۶۳ و ۶۶۴.

۱۷۲۸۵ - أبو المطهر: هو عطیة بن نجیح المذکور.

۱۷۲۸۶ - أبو معاذ الخزاز: لم یذکروه. تقدمت روایته فی عبید الله بن أحمد الربعی.

۱۷۲۸۷ - أبو معاذ السدی:

لم یذکروه. روی محمد بن سنان، عنه، عن أبی أراکة، کما تقدم فی أبی أراکة.

۱۷۲۸۸ - أبو المعالی:

هو محمد سراج الدین الرفاعی المتوفی سنة ۸۸۵. الموهومات فیه. کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۸۷.

۱۷۲۸۹ - أبو المعالی البغدادی:

هو من الصلحاء الزهاد. کتاب الغدیر ج ۱۱ / ۱۵۹. ثم ذکر المغالاة الموهونة فیه. توفی سنة ۴۹۶.

۱۷۲۹۰ - أبو المعالی الجوینی:

کاذب ملعون. بعض أکاذیبه فی القاموس فی باب الکنی ج ۱۰.

۱۷۲۹۱ - أبو معاویة الأشتر:

لم يذكروه. هو من أصحاب مولانا الصادق صلوات الله عليه سمع منه. وروى عنه إسماعيل بن إبراهيم، كما فى المعانى ص ۴۰۷.

۱۷۲۹۲ - أبو معاوية الضرير:

لم يذكروه. روى السيد الرضى فى المناقب الفاخرة، عنه، عن سعد بن طريف، عن الأصبغ، كما فى مدينة المعاجر ص ۱۰۵.

(۴۵۴)

صفحهمفاتيح البحث: مكارم الأخلاق (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، إسماعيل بن إبراهيم (۱)، عبيد الله بن أحمد (۱)، عطية بن نجيح (۱)، محمد بن سنان (۱)، الجوينى (۱)، الزهد (۱)، اللبس (۱)، الوفاة (۱)

وتقدم فى سمرة بن على روايته إرسال أمير المؤمنين عليه السلام مالكا الأشتر إلى مصر وعهده إليه. وكذا فى سهل بن عبد الوهاب روايته فى فضائل أمير المؤمنين عليه السلام وخلافته ووصايته.

۱۷۲۹۳ - أبو المعتمر:

من أصحاب مولانا أمير المؤمنين عليه السلام. روى عنه ما لم يتحمله ابن الكواء، كما فى كمبا ج ۱۳ / ۲۱۸، وجد ج ۵۳ / ۷۲. واسمه مسلم بن أوس.

روى عن أمير المؤمنين عليه السلام خطبته المفصلة فى جوامع التوحيد.

وروى عن أمير المؤمنين عليه السلام قال: سمعته يقول: قال رسول الله صلى الله عليه وآله: أيما مسلم خدم قوما من المسلمين إلا أعطاه الله مثل عددهم خداما فى الجنة. الكافى باب خدمة المؤمن.

۱۷۲۹۴ - أبو المعزاء: هو حميد بن المثنى، كما فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۲۴۶.

۱۷۲۹۵ - أبو معشر:

روى عبد الله بن مسكان، عنه، عن أبى عبد الله صلوات الله عليه دعاء رجب.

إقبال السيد ص ۶۴۳، وكمبا ج ۲۰ / ۳۴۲، وجد ج ۹۸ / ۳۸۹.

۱۷۲۹۶ - أبو معشر المدنى:

له كتاب الحرة. روى حفيده داود بن محمد بن أبى معشر المدنى، عن أبيه، عنه كتابه، كما قاله النجاشى فى باب الكنى. واسمه أحمد بن كامل.

۱۷۲۹۷ - أبو معشر المنجم:

هو جعفر بن محمد بن عمر البلخى صاحب التصانيف فى الزيج وعلم النجوم.

وكان أولا من أصحاب الحديث وتعلم النجوم بعد سبع وأربعين سنة من عمره.

وكان فاضلا حسن الإصابة. وتوفى وقد جاوزه المائة بواسط فى شهر رمضان سنة ۲۷۲

(۴۵۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۴)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، شهر رمضان المبارك (۱)، عبد الله بن مسكان (۱)، أبو معشر المدنى (۱)، حميد بن المثنى (۱)، أبو المعتمر (۱)، داود بن محمد (۱)، جعفر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)

۱۷۲۹۸ - أبو معل:

من الأنصار. أخذه لص فاستمهله أن يصلى أربع ركعات، فصلى وسجد و قال فى سجوده: (يا ودود يا ذا العرش المجيد يا فعالا لما تريد، أسألك بعزتك التى لا ترام وملكك الذى لا يضام، وبنورك الذى ملأ أركان عرشك، أن تكفينى شر هذا اللص. يا مغيث

أغثنی). وکرر هذا الدعاء ثلاث مرات فبعث الله ملکا بصورة فارس، فقتل اللص وقال: من صنع کما صنعت فاستجیب له مکروبا کان أو غیر مکروب. کمبا ج ۱۶ / ۶۹، وجد ج ۷۶ / ۲۵۸، وفیه: أبو معلی.

۱۷۲۹۹ – أبو المعلی:

روی عن الصادق علیه السلام. روی عمر بن یزید، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی باب النوادر من کتاب القضاء والأحکام من الکافی.

۱۷۳۰۰ – أبو معمر:

لم یذکروه. روی محمد بن جمهور، عنه، عن الرضا علیه السلام، کما فی الکافی باب أن الإمام لا یغسله إلا إمام – الخ.

۱۷۳۰۱ – أبو معمر السعدانی:

لم یذکروه. روی عن أمیر المؤمنین علیه السلام الحدیث المفصل فی جواب الزندیق المدعی للتناقض فی القرآن، کما فی کتاب توحید الصدوق ص ۱۸۱، و جد ج ۹۳ / ۱۲۷، وکتاب القرآن ص ۱۲۷.

۱۷۳۰۲ – أبو المغرا: هو حمید بن المثنی. وتقدم فی أبی المعزا.

۱۷۳۰۳ – أبو المفضل:

سمع من أمیر المؤمنین صلوات الله علیه لعن معاویة وغیره فی قنوته، کما فی کتاب إیضاح فضل بن شاذان ص ۶۳.

(۴۵۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، حمید بن المثنی (۱)، أبو المغرا (۱)، أبو المعلی (۱)، محمد بن جمهور (۱)، عمر بن یزید (۱)، القرآن الکریم (۲)، الصدق (۱)، القتل (۱)، السجود (۱)، الصّلاة (۱)، الرکوع، الرکعة (۱)

۱۷۳۰۴ – أبو المفضل الأشعری: هو قیس بن رمانة المذکور.

۱۷۳۰۵ – أبو المفضل الخراسانی:

عده الشیخ فی باب کنی أصحاب الرضا علیه السلام.

۱۷۳۰۶ – أبو المفضل الشیبانی: هو محمد بن عبد الله المذکور.

۱۷۳۰۷ – أبو المقدام: هو ثابت هرمز.

۱۷۳۰۸ – أبو المقدم:

لم یذکروه. روی عن الصادق علیه السلام فضل أهل الولایة وذم أهل العداوة.

بشا ص ۲۰۰.

۱۷۳۰۹ – أبو الملوک:

هو علی بن عبد الله بن العباس. کناه به أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۱۰۲، وکمبا ج ۹ / ۵۹۴. والمراد أن ملوک بنی العباس منه.

۱۷۳۱۰ – أبو ملیک الغطفانی:

هو زوج فضة الخادمة. کمبا ج ۹ / ۴۷۸، وجد ج ۴۰ / ۲۲۷.

۱۷۳۱۱ – أبو المنذر: لم یذکروه. هو أبی بن کعب المذکور.

۱۷۳۱۲ – أبو المنذر الکلبی الناسب: هو هشام بن محمد بن السائب المذکور.

۱۷۳۱۳ – أبو منصور:

لعنه الإمام الصادق علیه السلام وذمه، کما فی روایة الکشی المذکورة فیه ص ۱۹۶، وکمبا ج ۷ / ۲۴۹، وکتبا الکفر ص ۳۱، وجد ج ۲۵ / ۲۸۲، و ج ۷۲ / ۲۱۳. والظاهر أنه أبو الخطاب الملعون المذکور.

۱۷۳۱۴ - أبو منصور الدیلمی: هو شهردار بن شیرویه.

(۴۵۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أصحاب الإمام الرضا علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، بنو عباس (۱)، أبو المفضل الخراسانی (۱)، أبو المفضل الشیبانی (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، قیس بن رمانة (۱)، أبو المقدام (۱)، هشام بن محمد (۱)، أبی بن کعب (۱)، أبو المنذر (۲)، الزوج، الزواج (۱)

۱۷۳۱۵ - أبو منصور السکری:

من مشائخ الشیخ الطوسی. روی الشیخ، عنه، عن جده علی بن عمر، کما فی أمالی الشیخ ج ۱ / ۳۱۳ - ۳۱۵. واسمه أحمد بن الحسین بن علی بن عمر المذکور.

توفی سنة ۴۴۸ أو ۴۵۰.

عدة من روایاته فی جد ج ۵ / ۲۶۶، وج ۸ / ۱۷۲، وج ۳۹ / ۳۰۱ و ۲۷۲، و ج ۴۰ / ۲۰۰، وکمبا ج ۳ / ۶۲ و ۳۴۱، وج ۹ / ۴۰۷ و ۴۱۴ و ۴۷۲.

۱۷۳۱۶ - أبو منصور العبادی الواعظ:

هو المظفر بن أردشیر. کان یذکر حدیث رد الشمس لأمیر المؤمنین صلوات الله علیه ویذکر فضائل أهل البیت علیهم السلام بعد العصر، فنشأت سحابة غطت الشمس حتی ظن الناس أنها غابت، فقال علی المنبر قائما وأومی إلی الشمس:

لا تغربی یا شمس حتی ینتهی مدحی لآل المصطفی ونجله - الخ. قالوا: فانجلت السحاب عن الشمس وطلعت. وإجماله فی جد ج ۴۱ / ۱۹۱، وکمبا ج ۹ / ۵۵۴.

۱۷۳۱۷ - أبو منصور بن عبد المنعم بن النعمان البغدادی:

هو شیخ صالح رحمه الله. روی الشیخ الطوسی، عن محمد بن أحمد بن عیاش، عنه، حدیث خروج زیارة الناحیة المقدسة المشتملة علی أسماء الشهداء، کما فی کمبا ج ۱۰ / ۲۸، وج ۲۲ / ۱۸۲، وجد ج ۴۵ / ۶۵، وج ۱۰۱ / ۲۶۹.

وتاریخ الخروج فی سنة ۲۵۲ علی ید الشیخ محمد بن غالب الإصفهانی. و ذکره السید فی الإقبال ص ۵۷۳ مثله.

والظاهر أن المراد من الناحیة المقدسة ناحیة العسکریین علیهما السلام.

۱۷۳۱۸ - أبو منصور المتطبب:

روی أحمد بن محسن المیثمی، عنه، کما فی التوحید باب القدرة.

(۴۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: حدیث رد الشمس (۱)، فضائل أهل البیت علیهم السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن الحسین بن علی (۱)، أحمد بن محسن المیثمی (۱)، أبو منصور المتطبب (۱)، الشیخ الطوسی (۲)، محمد بن أحمد (۱)، محمد بن غالب (۱)، الصّلاة (۱)، الزیارة (۱)، الشهادة (۱)، الظنّ (۱)، العصر (بعد الظهر) (۱)

۱۷۳۱۹ - أبو منصور الوزیر ابن الصالحان:

شکا عنه أبو الحسین بن أبی البغل الکاتب وتوسل بالروضة المنورة الکاظمیة، فقضی حاجته ولقی مولانا صاحب الزمان صلوات الله علیه وعلمه الدعاء للفرج.

ورأى أبو منصور صاحب الزمان عليه السلام فى المنام وأمره بالإحسان إليه، ففعل. كمبا ج ۱۳ / ۸۰ و ۸۱، وجد ج ۵۱ / ۳۰۴.

۱۷۳۲۰ - أبو موسى:

عده الشيخ فى باب كنى أصحاب الباقر عليه السلام. وعن دين الفقيه روايته عن الصادق عليه السلام.

۱۷۳۲۱ - أبو موسى الأشعرى:

خبيث ملعون. اسمه عبد الله بن قيس. قال: أشهد أن الحق مع على عليه السلام ولكن مالت الدنيا بأهلها. ولقد سمعت النبى صلى الله عليه وآله يقول: يا على أنت مع الحق والحق بعدى معك. جد ج ۳۸ / ۳۴، وكمبا ج ۹ / ۲۶۷.

يظهر منه أنه من أصحاب النبى صلى الله عليه وآله، كما قاله جمع من العامة. و بالجملة هو خبيث وعداوته لمولانا أمير المؤمنين عليه السلام وكفره أشهر من كفر إبليس. و قضاياه فى نصب الحكمين مشهورة. وكان يلعنه أمير المؤمنين عليه السلام فى قنوته وقال: إنه جاثليق هذه الأمة. وسقط فى الهاوية سنة ۴۴. وجملة من مثالبه وأحواله فى السفينة لغة (وسى).

۱۷۳۲۲ - أبو موسى البقال:

لم يذكروه. هو خير فاضل من أصحاب الصادق عليه السلام. استوصى مولانا الصادق عليه السلام به خيرا وابتلى ببلية ترحم له الصادق عليه السلام وقال: له منازل فى الجنة ودرجة عند الله لم يكن ينالها إلا بالذى ابتلى به. فراجع كمبا ج ۱۱ / ۱۳۴، وجد ج ۴۷ / ۱۰۵.

(۴۵۹)

صفحهمفاتيح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۴)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، مدينة الكاظمين (۱)، أبو موسى الأشعرى (۱)، عبد الله بن قيس (۱)، الفرج (۱)، الشهادة (۱)، السفينة (۱)

۱۷۳۲۳ - أبو موسى البناء:

من أصحاب الصادق عليه السلام. أمر الصادق عليه السلام نفرا من أصحابه بمحافظته، كما فى رواية الكشى المروية بسند صحيح فيه ص ۲۰۰.

۱۷۳۲۴ - أبو موسى المرقانى: هو عمران بن عبد الله المذكور.

۱۷۳۲۵ - أبو موسى المشرقانى:

لم يذكروه. روى تفسير الشرك فى الآية بالإشراك فى الولاية. رواها عنه الحسن بن إسماعيل الأفطس. كمبا ج ۷ / ۷۵، وجد ج ۲۳ / ۳۶۲.

۱۷۳۲۶ - أبو المويهب الراهب:

أخبر بالنبى ووصيه صلى الله عليهما وآلهما. كمبا ج ۹ / ۲۶۹، وج ۶ / ۸۵، وجد ج ۳۸ / ۴۲، وج ۱۵ / ۳۵۹.

۱۷۳۲۷ - أبو المهاجر:

لم يذكروه. وقع فى طريق القمى فى تفسيره سورة الدخان، عن داود بن فرقد، عنه، عن أبى جعفر صلوات الله عليه قال: يا أبا المهاجر لا يخفى علينا ليلة القدر. إن الملائكة يطوفون بنا فيها. ونقله فى كمبا ج ۲۰ / ۱۰۲. ونحوه فيه ص ۱۰۵، وجد ج ۹۷ / ۱۳ و ۲۳.

۱۷۳۲۸ - أبو نائلة:

من الصحابة. له قضية. فراجع كمبا ج ۶ / ۴۸۵، وجد ج ۲۰ / ۱۱.

۱۷۳۲۹ - أبو ناب الدغشى: هو الحسن بن عطية المذكور.

۱۷۳۳۰ - أبو ناشرة: هو سماعة بن مهران.

۱۷۳۳۱ – أبو نجران:

هو والد عبد الرحمن. وقع فی طریق الصدوق فی الخصال ج ۱ / ۱۳۳ عن

(۴۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، أبو موسی البناء (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سماعة بن مهران (۱)، الحسن بن عطیة (۱)، سورة الدخان (۱)، داود بن فرقد (۱)

القاسم بن الحسن بن علی بن یقطین، عنه حدیث بنی الاسلام علی خمس وأهمیة أمر الولایة.

الطب: عن إبراهیم بن مسلم، عنه، عن یونس بن یعقوب. کمبا ج ۱۴ / ۵۰۳، و جد ج ۶۲ / ۶۶. وسائر روایاته فی العدة ص ۲۵۶.

وروی کش أنه من أصحاب الصادق علیه السلام. وکان له مودة لهم صلوات الله علیهم لکن یشرب النبیذ. فقال له الصادق علیه السلام: قل له: یترکه، فإن زلت به قدم فإن له قدما ثابتا بمودتنا أهل البیت. رواه عنه حنان بن سدیر، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۹۱۲، وج ۱۶ / ۱۳۹، وجد ج ۷۹ / ۱۷۳، وج ۶۶ / ۴۸۷. واسمه عمرو بن مسلم التمیمی.

۱۷۳۳۲ – أبو النجم:

هو الفضل بن قدامة العجلی من رجاز الاسلام. کان من شعراء زمان الأمویة. و مات فی أواخر دولتهم.

۱۷۳۳۳ – أبو نجیح المسمعی:

لم یذکروه. وقع فی طریق النعمانی، عن أحمد بن الحسن، عنه، عن الفیض بن مختار، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۸۲، وجد ج ۴۷ / ۲۵۹.

۱۷۳۳۴ – أبو نصر:

روی سلیمان بن داود عنه قال: سمعت أبا جعفر علیه السلام یقول، کما فی إثبات الوصیة ص ۲۲۴.

۱۷۳۳۵ – أبو نصر أحمد بن یحیی الفقیه:

من أهل سمرقند. ثقة خیر فاضل. قاله الشیخ.

۱۷۳۳۶ – أبو نصر حماد بن عبد الله القندی:

روی سلیمان بن جعفر، عنه، عن إبراهیم بن مهزیار، کما فی کش ص ۳۵۷.

(۴۶۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، الدولة الأمویة (۱)، القاسم بن الحسن بن علی (۱)، إبراهیم بن مهزیار (۱)، أبو نجیح المسمعی (۱)، حماد بن عبد الله (۱)، إبراهیم بن مسلم (۱)، سلیمان بن داود (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، أحمد بن الحسن (۱)، سلیمان بن جعفر (۱)، حنان بن سدیر (۱)

۱۷۳۳۷ – أبو نصر زید: هو جد أحمد البزنطی وإسماعیل بن مهران.

۱۷۳۳۸ – أبو النضر السمرقندی: هو محمد بن مسعود العیاشی.

۱۷۳۳۹ – أبو نضرة:

لم یذکروه. وقع فی طریق الصدوق فی کمال الدین ج ۱ باب ۲۷ ص ۳۰۵ عن صدقة بن أبی موسی، عنه، عن الباقر علیه السلام، حدیث صحیفة جابر واللوح. و فیه التنصیص بالأئمة صلوات الله علیهم. ونقله کمبا ج ۹ / ۱۲۰، وجد ج ۳۶ / ۱۹۳.

ورواه فی العیون مع اختصار. وروی عنه نصه علی ابنه الصادق علیه السلام، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۱۰۸، وجد ج ۴۷ / ۱۲.

۱۷۳۴۰ – أبو نضرة:

ذمه المفید بأنه المشهور بعداوة أمیر المؤمنین علیه السلام. وروی أسبقیة أبی بکر فی الاسلام. کمبا ج ۹ / ۳۲۳، وجد ج ۳۸ / ۲۶۴.

۱۷۳۴۱ – أبو النعمان العجلی:

عده الشیخ فی باب کنی أصحاب الباقر علیه السلام. وعن باب بعد استدراج الکافی عنه، عنه علیه السلام.

۱۷۳۴۲ – أبو النعمان بن الفضل بن قدامة بن النعمان:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن أحمد بن عبد الله، عنه، عن محمد بن شهاب الزهری.

بشا ص ۱۵۴.

۱۷۳۴۳ – أبو نعیم: هو نصر بن عصام الملقب بالقرقارة.

۱۷۳۴۴ – أبو نعیم البلخی:

روی إسماعیل بن مسلم، عنه، عن مقاتل بن حیان، کما فی التوحید باب عظمة الله.

(۴۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الحافظ أبو نعیم (۲)، محمد بن مسعود العیاشی (۱)، محمد بن شهاب الزهری (۱)، أبو النعمان العجلی (۱)، إسماعیل بن مهران (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، مقاتل بن حیان (۱)، إسماعیل بن مسلم (۱)، أبو النعمان (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)

۱۷۳۴۵ – أبو النمیر مولی الحارث بن المغیرة البصری:

له کتاب رواه علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن محمد بن سنان، عنه. وهو من صواحب الأصول المعتمدة المستخرجة منها أحادیث الفقیه. ونقل عنه فی باب مس المیت.

وروی محمد بن سنان ویونس بن یعقوب، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی جامع الرواة فی باب الکنی.

وروی الصدوق فی ثو بإسناده، عن عامر بن کثیر، عنه قال: قال أبو جعفر علیه السلام: إن ولایتنا عرضت علی الأمصار، فلم یقبلها قبول أهل الکوفة شئ. وذلک أن قبر علی علیه السلام فیه – الخبر. کمبا ج ۲۲ / ۱۴۸، وجد ج ۱۰۱ ص ۱۴۰.

ولعله الذی روی عن مولانا السجاد علیه السلام معجزة عظیمة وصار موردا لعناياته وألطافه، کما فی کتاب إثبات الهداة ج ۵ / ۲۵۶.

۱۷۳۶۴ – أبو نواس الحسن بن هانی:

قال له المأمون: أنت مع تشیعک ومیلک إلی أهل هذا البیت ترکت مدح علی بن موسی الرضا علیه السلام؟! فأنشأ أشعارا فی مدح مولانا الرضا صلوات الله وسلامه علیه. فراجع بشا ص ۸۰ و ۸۱.

جملة من أشعاره فی ذلک:

مطهرون نقیات جیوبهم * تتلی الصلاة علیهم أینما ذکروا من لم یکن علویا حین تنسبه * فما له فی قدیم الدهر مفتخر والله لما برا خلقا فأتقنه * صفاکم واصطفاکم أیها البشر فأنتم الملأ الأعلی وعندکم * علم الکتاب وما جاءت به السور فقال الرضا صلوات الله وسلامه علیه: قد جئتنا بأبیات ما سبقک أحد إلیها. یا غلام. هل معک من نفقتنا شئ؟ فقال: ثلاثمائة دینار. فقال: أعطها إیاه. ثم قال: یا غلام سق إلیه البغلة. کمبا ج ۱۲ / ۴۳ و ۷۰.

(۴۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، مدینة الکوفة (۱)، علی بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، یونس بن یعقوب (۱)، عامر بن کثیر (۱)، محمد بن سنان (۲)، القبر (۱)، الصّلاة (۲)، الموت (۱)

جملة من أحواله عند الموت. ص ۷۱. وسائر أشعاره وقضایاه فیه ص ۷۰، وجد ج ۴۹ / ۱۴۸ و ۲۳۵ – ۲۳۸. توفی سنة ۱۹۸ أو ۲۰۰.

جملة من أحواله فی السفینة.

۱۷۳۴۷ – أبو نواس الحق:

من أصحاب مولانا الهدی صلوات الله علیه. وهو أبو السری سهل بن یعقوب بن إسحاق. کان یتخالع ویتطیب مع الناس ویظهر التشیع. قال له الإمام علیه السلام. أنت أبو نواس الحق ومن تقدمک أبو نواس الباطل. وعرض علی الإمام حدیث اختیارات الأیام المنقول عن الصادق علیه السلام وصححه. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۰، وج ۱۴ / ۱۹۲، وج ۵۰ / ۲۱۵، وج ۵۹ / ۲۴.

۱۷۳۴۸ – أبو نوح الحمیری:

من أتباع أمیر المؤمنین صلوات الله علیه یوم صفین. حسن الحال. فراجع کمبا ج ۸ / ۵۲۷، وجد ج ۳۳ / ۲۷، وکتاب صفین ص ۳۳۳ – ۳۳۶.

۱۷۳۴۹ – أبو نوح الکاعی:

عده الشیخ من باب کنی أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. واحتمال الاتحاد قریب.

۱۷۳۵۰ – أبو نهشل:

لم یذکروه. وقع فی طریق الکلینی فی الکافی، عن أحمد بن محمد، عن محمد بن خالد (البرقی)، عنه، عن محمد بن إسماعیل، عن أبی حمزة الثمالی، عن مولانا السجاد صلوات الله علیه، حدیث وصف خلقتهم وخلقة شیعتهم وذم أعدائهم. کمبا ج ۱۴ / ۳۹۹، وکتاب الإیمان ص ۳۵ – وفیه: محمد بن خلف، عنه. وهو سهو لما تقدم ویأتی –، وجد ج ۶۱ / ۴۳، وج ۶۷ / ۱۲۷.

ع: عن البرقی، عن أبیه، عنه، عن محمد بن إسماعیل – الخ. سن: أبی، عنه، عن محمد بن إسماعیل – الخ. وذکرا هذه الروایة. فراجع جد ج ۵ / ۲۳۵، وکمبا ج ۳ / ۶۵، وسن ج ۱ / ۱۳۲.

(۴۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن إسماعیل (۳)، سهل بن یعقوب (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن خلف (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، السهو (۱)، السفینة (۱)

کا: عن أحمد بن محمد، عن أبیه، عنه، عن عبد الله بن سنان، عن الصادق علیه السلام. جد ج ۷۵ / ۳۳۲، وکتاب العشرة ص ۲۰۸.

ثو: عن محمد العطار، عن البرقی، عن أبیه، عنه، عنه مثله. جد ج ۷۵ / ۳۷۲، و کتاب العشرة ص ۲۱۹.

۱۷۳۵۱ – أبو نیرز:

من خدام مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه من أبناء ملوک العجم. وعن کامل المبرد أنه من ولد النجاشی. رغب فی الاسلام وهو صغیر. فأتی رسول الله صلی الله علیه وآله فأسلم وکان معه. فلما توفی صار مع فاطمة وولدیها صلوات الله علیهم. کمبا ج ۹ / ۶۴۳، وجد ج ۴۲ / ۱۸۰.

وفی السفینة قضیة شریفة راجعة إلیه. وکذا فی مستدرک الوسائل آخر کتاب الوقوف.

۱۷۳۵۲ – أبو وائل (وابل):

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. حملة من روایات الأعمش عنه. جد ج ۵۲ / ۲۹۰، وج ۵۱ / ۱۲۰. وفیه ص ۳۹: أبو وابل، وکمبا ج ۱۳ / ۱۷۶ و ۳۰ و ۱۰.

۱۷۳۵۳ – أبو وائل الأسدی:

هو شقیق بن سلمة. وهو ثقة، کما عن التقریب، ولا اعتبار به. وتقدم فی شقیق.

وقد یقال: أبو واثلة شقیق بن سلمة، کما فی کمبا ج ۶ / ۴۹۵، وجد ج ۲۰ / ۵۲.

روی خوف عمر من أمیر المؤمنین علیه السلام وسبب فراره یوم أحد.

۱۷۳۵۴ – أبو وائل السهمی:

خرج مع أمیر المؤمنین علیه السلام وکان شاکا فی قتال الخوارج. فرفع شکه ببرکة معجزة أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۸ / ۶۱۴، وجد ج ۳۳ / ۳۹۹.

(۴۶۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۵)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، عبد الله بن سنان (۱)، شقیق بن سلمة (۲)، أحمد بن محمد (۱)، محمد العطار (۱)، الخوارج (۱)، الصدق (۱)، القتل (۱)، الخوف (۱)، السفینة (۱)

۱۷۳۵۵ – أبو واقد اللیثی:

لم یذکروه. هو الذی أرسله رسول الله صلی الله علیه وآله إلی علی بن أبی طالب علیه السلام مع کتابه حین الهجرة یأمره بالمسیر من مکة إلیه. فتهیأ للخروج مع ضعفاء المؤمنین ومع فاطمة الزهراء وأمه فاطمة بنت أسد وفاطمة بنت الزبیر و تبعهم أیمن بن أم أیمن وأبو واقد رسول رسول الله صلی الله علیه وآله – الخ. کمبا ج ۶ / ۴۱۷، و جد ج ۱۹ / ۶۴.

۱۷۳۵۶ – أبو وداک جبر بن نوف البکالی الهمدانی:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما یظهر من روایاته فی کتاب صفین ص ۱۴۸ و ۱۴۹ و ۵۲۰.

ووقع فی طریق الشیخ، عن مجالد بن سعید، عنه قال: قلت لأبی سعید الخدری.

کمبا ج ۱۳ / ۱۶، وجد ج ۵۱ / ۶۸.

۱۷۳۵۷ – أبو وذحة:

کنی أمیر المؤمنین علیه السلام الحجاج بن یوسف بذلک. ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۲۶۷ لغة (وذح)، وجد ج ۴۱ / ۳۳۲، وکمبا ج ۹ / ۵۹۰.

۱۷۳۵۸ – أبو ورامة القدائی:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. وتقدمت روایته فی منصور بن أبی نویرة.

۱۷۳۵۹ – أبو الورد:

عده الشیخ فی باب کنی أصحاب الباقر صلوات الله علیه.

وقال الصادق علیه السلام لأبی الورد فی فضل الحج: أما أنتم فترجعون مغفورا لکم. وأما غیرکم فیحفظون فی أهالیهم وأموالهم، کما فی الکافی باب فضل الحج ح ۴۶.

(۴۶۶)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمه بنت أسد أم أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، مدینة مکة المکرمة (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، أیمن بن أم أیمن (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، نوف البکالی (۱)، الحج (۱)

وهو من صواحب الأصول المعتمدة المستخرجة منها أحادیث الفقیه. روی أصله عن الحسن بن محبوب، عن علی بن رئاب، عنه، کما فی مشیخة الفقیه.

جملة من روایاته الدالة علی حسن عقیدته وکماله:

منها: روایة کنز وقب، عن الحسین بن مخارق، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام فی قوله تعالی: (فالذین آتیناهم الکتاب یؤمنون به) قال: هم آل محمد علیهم السلام.

کمبا ج ۷ / ۳۸، وجد ج ۲۳ / ۱۸۹.

قب: عنه، عنه علیه السلام فی قوله تعالی: (لتکونوا شهداء علی الناس) قال:

نحن هم. کمبا ج ۷ / ۷۳، وجد ج ۲۳ / ۳۵۰. وفی قوله: (وعلامات وبالنجم هم یهتدون) قال: نحن النجم. کمبا ج ۷ / ۱۰۸، وجد ج ۲۴ / ۸۲.

وروایته المفصلة المفیدة حسنه وکماله. جد ج ۴۰ / ۶۱، وکمبا ج ۹ / ۴۴۱.

ورواياته الکریمة فی فضائل الشیعة فی بشا ص ۳.

۱۷۳۶۰ - أبو الورد بن ثمامة:

لم یذکروه. روی الصدوق بإسناده، عن ابن عیینة، عن الحریری، عنه، عن علی صلوات الله علیه حدیث أحواله مع فاطمة الزهراء علیها السلام. کمبا ج ۱۶ / ۴۴، وکتاب الصلاة ص ۴۱۴، وجد ج ۷۶ / ۱۹۳، وج ۸۵ / ۳۲۹.

وروایته الأخری فی التوحید ص ۹۷ حدیث: خلق الله آدم علی صورته.

۱۷۳۶۱ - أبو الوضاح: هو محمد بن عبد الله النهشلی المذکور.

۱۷۳۶۲ - أبو الوفاء برهان الدین:

هو إبراهیم بن عمر بن محمد الحسنی المدنی.

۱۷۳۶۳ - أبو الوفاء الشیرازی:

کان مأسورا مقیدا مغلولا، فتوسل بمولانا صاحب الزمان صلوات الله علیه فنجاه الله تعالی. جد ج ۱۰۲ / ۲۵۰، وکمبا ج ۲۲ / ۲۹۲.

(۴۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، إبراهیم بن عمر (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، الحسین بن مخارق (۱)، علی بن رئاب (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، الشهادة (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الصّلاة (۱)

۱۷۳۶۴ - أبو الوفاء بن عقیل:

له کتاب نقل من خطه أبو الفرج الجوزی روایة ما جری بین الحسن علیه السلام وابن ملجم، کما فی جد ج ۴۲ / ۳۰۷، وکمبا ج ۹ / ۶۷۸.

۱۷۳۶۵ - أبو وقاص:

روی الشیخ فی ست فی سلمان خبر الجاثلیق الرومی، عن عبد الأعلی التغلبی، عنه، عن سلمان الفارسی.

وروی الصفار فی یر بإسناده، عن عبد الأعلی، عنه، عن سلمان الفارسی، عن أمیر المؤمنین علیه السلام قال: سمعته یقول: عندی علم المنایا والبلایا والوصایا و الأنساب والأسباب وفصل الخطاب ومولد الاسلام وموارد الکفر. وأنا صاحب المیسم. وأنا الفاروق الأکبر. وأنا صاحب الکرات ودولة الدول.

فاسألونی عما یکون إلی یوم القیامة وعما کان علی عهد کل نبی بعثه الله. کمبا ج ۹ / ۴۲۴، وجد ج ۳۹ / ۳۴۵.

۱۷۳۶۶ - أبو وکیع:

لم یذکروه. هو جراح بن ملیح. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۲ / ۷۳ عن زیاد بن مروان القندی، عنه، عن أبی إسحاق السبیعی. ومثله فی کتاب الأخلاق ص ۲۰۴، وجد ج ۷۱ / ۳۶۵. وتقدم ابنه وکیع.

۱۷۳۶۷ - أبو ولاد الحناط: هو حفص بن سالم الثقة المذکور.

۱۷۳۶۸ - أبو ولید الصیقل: هو الحسن بن زیاد المذکور.

۱۷۳۶۹ – أبو ولید الطرائفی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی عنه ما ینصر الواقفیة، کما فی غط ص ۳۵.

(۴۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم القیامة (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۲)، أبو ولاد الحناط (۱)، ابن ملجم المرادی لعنه الله (۱)، إسحاق السبیعی (۱)، زیاد بن مروان (۱)، الحسن بن زیاد (۱)، حفص بن سالم (۱)، الفرج (۱)، البلاء (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

۱۷۳۷۰ – أبو ولید عیسی بن زید بن بکر بن دأب:

ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۳ / ۲۴۰ لغة (دأب). وهو المعروف بابن دأب، کما یأتی فی ابن دأب.

۱۷۳۷۱ – أبو وهب القصری:

هو من أصحاب الصادق علیه السلام. شهد الصادق علیه السلام أنه من شیعتهم. وروی یونس، عنه، عن الصادق علیه السلام ما یفید حسنه وکماله، کما فی روایة ابن قولویه القمی والکلینی. ونقله فی کمبا ج ۲۲ / ۴۳، وجد ج ۱۰۰ / ۲۵۷.

۱۷۳۷۲ – أبو هارون العبدی:

قال العلامة المامقانی: لم أقف علی اسمه ولا حاله فی کتب أصحابنا. انتهی.

أقول: روی المفید فی أمالیه مج ۱۷ ص ۸۲ بإسناده، عن سالم بن أبی سالم البصیر، عنه قال: کنت أری رأی الخوارج لا رأی لی غیره حتی جلست إلی أبی سعید الخدری فسمعته یقول: أمر الناس بخمس فعملوا بأربع وترکوا واحدة. فقال له رجل: یا با سعید ما هذه الأربعة التی عملوا؟ قال: الصلاة والزکاة والحج وصوم شهر رمضان. قال: فما الواحدة التی ترکوها؟ قال: ولایة علی بن أبی طالب علیه السلام. قال الرجل: وإنها لمفترضة؟ قال أبو سعید: نعم ورب الکعبة. قال الرجل:

فقد کفر الناس إذن. قال أبو سعید: فما ذنبی؟! ونقله جد ج ۲۷ / ۱۰۲، وکمبا ج ۷ / ۳۷۹.

وروی الکلینی فی الکافی ج ۱ باب ما جاء فی الأئمة الاثنی عشر صلوات الله علیهم ص ۵۳۱ بإسناده، عن أبی یحیی المدائنی، عن أبی هارون العبدی، عن أبی سعید الخدری روایة شریفة فی الفضائل والنصوص.

وروی الصدوق فی العلل بإسناده، عن یحیی بن أبی کثیر، عن أبیه، عنه، عن جابر بن عبد الله الأنصاری، حدیث ذم مبغض علی وأنه خبیث الولادة وحبه

(۴۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، أبو هارون العبدی (۱)، سالم بن أبی سالم (۱)، أبو وهب القصری (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، ابن قولویه (۱)، عیسی بن زید (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۱)، الحج (۱)، الصّلاة (۲)، السفینة (۱)

علامة طیب الولادة. جد ج ۲۷ / ۱۵۱، وج ۶۳ / ۲۳۶، وکمبا ج ۷ / ۳۸۹، و ج ۱۴ / ۶۲۳.

نص: عن محمد بن عمر الواقدی، عن أبی هارون، عن أبی جعفر علیه السلام، عن جابر الأنصاری، حدیث اللوح المشهور. جد ج ۳۶ / ۳۵۲، وکمبا ج ۹ / ۱۵۷.

ووقع فی طریق القمی فی تفسیره سورة الواقعة، عن علی بن الحسین العبدی، عنه، عن ربیعة السعدی، عن حذیفة بن الیمان، خبر الفضائل.

ووقع فی طریق کامل الزیارة باب ۱۴ عن مهلهل العبدی، عنه، عن ربیعة السعدی، عن أبی ذر، حدیث فضل حب الحسن والحسین

وذریتهما مخلصا.

وروی داود بن کثیر الرقی، عن أبی هـارون عمار بن حریز العبـدی قال: دخلت علی أبی عبـد الله علیه السـلام فی یوم الثامن عشـر من ذی الحجة – الخ، کما فی مصباح الشیخ ص ۶۸۰.

۱۷۳۷۳ – أبو هارون المکفوف:

من أصـحاب الباقر والصادق صلوات الله وسلامه علیهما. سأله أبو بصیر فی المسجد: هل رأیت أبا جعفر صلوات الله علیه؟ فقال: ألیس هو بقائم؟ قال: وما علمک؟ قال: وکیف لا أعلم وهو نور ساطع؟! وذلک حین دخل علیه السلام مع أبی بصیر ولم یره أحد من الناس. فراجع کمبا ج ۱۱ / ۶۹، وجد ج ۴۶ / ۲۴۳.

أقول: وهـذا یـدل علی جلالـته وکمـال معرفته حیث إنه أمر الإمـام أبـا بصـیر أن یسـأل من یـدخل المسـجد: هـل رأیت أبا جعفر علیه السلام؟ وکل یقول: لا. حتی دخل أبو هارون فسأله، فأجاب بما أجاب.

مل: روی صالـح بن عقبة عنه أنه دخل علی الصادق علیه السـلام، فأمره الإمام بإنشاد المرثیة. فأنشد وأبکی إیاه مع أهل بیته. فبین علیه السلام ثواب الإبکاء و أنه له الجنة. جد ج ۴۴ / ۲۸۷، وکمبا ج ۱۰ / ۱۶۵.

وروی فی القاموس فی حقه روایات استدل بها علی استقامته وسلامته و انقطاعه إلیهما علیهما السلام. فراجع إلیه.

(۴۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السـلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، شهر ذی الحجة (۱)، أبو بصیر (۳)، علی بن الحسین العبدی (۱)، أبو هارون المکفوف (۱)، محمد بن عمر الواقدی (۱)، حذیفة بن الیمان (۱)، جابر بن عبـد الله الأنصاری (۱)، سورة الواقعة (۱)، داود بن کثیر (۱)، ربیعة السعدی (۱)، صالح بن عقبة (۱)، حدیث اللوح (۱)، السجود (۱)

وأمـا مرسـلة ابن أبی عمیر التی رواهـا کش قـال بعض لمولانا الصادق علیه السـلام: زعم أبو هارون المکفوف أنک قلت له: إن کنت تریـد القـدیم فـذاک لا یـدرکه أحـد. وإن کنت تریـد الـذی خلق ورزق فذاک محمد بن علی. فقال: کذب علی علیه لعنة الله! ما من خالق إلا الله وحده لا شریک له. حق علی الله أن یذیقنا الموت.

والذی لا یهلک هو الله خالق الخلق بارئ البریة.

أقول: یظهر من ذیله المعنی الفاسد الذی توهمه السائل ونفاه الإمام ولعن قائله.

وأیضا یحمل هذا الخبر علی ما یحمل أخبار قدح ولعن وردت فی الأجلة کزرارة وغیره.

واستظهر فی القاموس اتحاد هذا مع أبی هارون شیخ من أصحاب أبی جعفر علیه السلام وأبی هارون مولی آل جعدة.

وظن العلامة المامقانی أن اسمه موسی بن عمیر.

۱۷۳۷۴ – أبو هاشم:

وقع فی طریق الصدوق والبرقی، عن أحمد بن یونس، عنه قال: سألت أبا عبد الله علیه السـلام عن الخلود فی الجنة والنار – الخ. جد ج ۸ / ۳۴۷، وکمبا ج ۳ / ۳۹۲. و کذا فی سن ج ۲ / ۳۳۱، والکافی باب النیة.

۱۷۳۷۵ – أبو هاشم الجعفری: هو داود بن القاسم المذکور الثقة الجلیل.

۱۷۳۷۶ – أبو هاشم الخادم:

لم یذکروه. هو من أصحاب الکاظم علیه السلام. وقع فی طریق الصدوق فی العلل ج ۲ / ۱۷ عن محمد بن الحسن بن شمون، عنه قال: قلت لأبی الحسن الماضی علیه السلام – الخ.

وروی العیاشی فی تفسیره سورة الإسراء ص ۳۱۰ عنه، عنه علیه السلام.

(۴۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أبو هارون المکفوف (۱)، أبو هاشم الجعفری (۱)، محمد بن الحسن بن شمون (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، داود بن القاسم (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، سورة الإسراء (۱)، أحمد بن یونس (۱)، موسی بن عمیر (۱)، محمد بن علی (۱)، الهلاک (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الصدق (۱)، الموت (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

۱۷۳۷۷ - أبو هاشم الخولانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الطبری فی بشا ص ۷۴ عن یحیی بن یعلی، عن أبی خالد الواسطی، عنه، عن زاذان، قال: سمعت سلمان یقول: النبی صلی الله علیه وآله یقول لعلی علیه السلام: محبک لی محب ومحبی لله محب، ومبغضک لی مبغض - الخبر. و نقله فی جد ج ۳۹ / ۲۸۷ مثله، وکمبا ج ۹ / ۴۰۸.

۱۷۳۷۸ - أبو هاشم الرمانی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ فی أمالیه ج ۱ / ۳۶۳ عن قیس بن الربیع، عنه، عن مجاهد، عن ابن عباس قال: قال رسول الله صلی الله علیه وآله: علی منی بمنزلة رأسی من بدنی.

وفیه ج ۲ / ۲۴۴ بإسناده، عن إسماعیل بن صبیح الیشکری، عن أبی خالد الواسطی، عنه، عن زاذان، عن سلمان - الخ، حدیث عیادة الرسول صلی الله علیه و اله له.

ووقع فی طریق الشیخ، عن یحیی بن یعلی، عن عبد الله بن موسی، عنه، عن أبی البختری، عن زاذان، عن سلمان نحو ما ذکرنا فی أبی هاشم الخولانی. جد ج ۳۹ / ۲۷۹، وکمبا ج ۹ / ۴۰۸.

وروی الطبری فی بشا ص ۱۵۸ عن عبد الملک بن موسی، عنه، عن زاذان، عن سلمان قال: سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله یقول لعلی: محبک محبی، و مبغضک مبغضی. ونقله جد ج ۳۹ / ۲۸۵ و ۲۹۷، وکمبا ج ۹ / ۴۱۰ و ۴۱۳. و غیر ذلک فیه.

ووقع فی طریق الصدوق فی التوحید عن عبد الرحمن بن قیس، عنه، عن زاذان، عن سلمان، حدیث الجاثلیق مع أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۱۴ / ۹۳، وجد ج ۵۸ / ۹، والتوحید باب نفی المکان ح ۱۶، وباب أنه لا یعرف به.

وعن خلاصة تذهیب الکمال أن اسمه یحیی بن دینار الواسطی نزل قصر الرمان.

وثقه العامة. مات سنة ۱۲۲.

(۴۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، عبد الله بن عباس (۱)، عبد الله بن موسی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، هاشم الرمانی (۱)، قیس بن الربیع (۱)، الموت (۱)

۱۷۳۷۹ - أبو هاشم الزبالی (الزیاتی):

لم یذکروه. وقع فی طریق السید فی عیون المعجزات، عن سلیمان بن علی الدمشقی، عنه، عن زاذان، عن سلمان. کمبا ج ۱۴ / ۵۸۹، وجد ج ۶۳ / ۹۰، وفیه أن فی المصدر: الرمانی.

أقول: وهذا صحیح لما تقدم من اتحاد المروی عنه. فیتحد مع السابق.

۱۷۳۸۰ - أبو هاشم العلوی الموسوی المصری:

قال المامقانی: هو جعفر بن محمد بن إبراهیم المذکور. أقول: هذا أبو القاسم لا أبو هاشم، کما تقدم.

۱۷۳۸۱ - أبو هالة هند بن زرارة التیمی:

هو الزوج الثانی لخدیجة الکبری. وابناه هالة وهند خالا أولاد فاطمة الزهراء صلوات الله علیها.

۱۷۳۸۲ - أبو هدبة:

بالباء الموحدة، کما عن أسد الغابة. مولی أنس بن مالک. بقی إلی أیام مأمون العباسی. روی علی بن إبراهیم بن هاشم، عن أبیه، عنه حدیث الطیر المشهور، کما فی أمالی الصدوق مج ۹۴ ص ۳۸۹، وکتاب التفضیل للکراجکی ص ۸. ونقله جد ج ۳۸ / ۳۵۳. ومع بسط وتفصیل ج ۶۰ / ۳۰۰، ولکن فیه: أبو هدیة. کمبا ج ۹ / ۳۴۵، وج ۱۴ / ۳۶۳.

وروی البرقی، عن عبد الله بن الصلت، عنه، عن أنس بن مالک، حدیث أنه لا یشرک إبلیس فیمن یحب أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. جد ج ۳۹ / ۱۶۶ – وفیه:

أبو هدیة – وکمبا ج ۹ / ۳۸۲.

۱۷۳۸۳ – أبو الهذیل العلاف:

عد النجاشی فی کتب الحسن بن موسی النوبختی کتاب الرد علی أبی الهذیل

(۴۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، أم المؤمنین خدیجة بنت خویلد علیها السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، حدیث الطیر (۱)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۱)، علی بن إبراهیم بن هاشم (۱)، جعفر بن محمد بن إبراهیم (۱)، أبو الهذیل العلاف (۱)، أبو هاشم العلوی (۱)، عبد الله بن الصلت (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الحسن بن موسی (۱)، أنس بن مالک (۲)، الزوج، الزواج (۱)

العلاف فی أن نعیم الجنة منقطع وکتاب النقض علیه فی المعرفة. وذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۵۰۵ لغة (هذل).

۱۷۳۸۴ – أبو هراسة:

عده الشیخ فی باب کنی أصحاب الباقر علیه السلام.

روی عن الباقر علیه السلام أنه لو أن الإمام رفع ساعة من الأرض لماجت بأهلها کما یموج البحر بأهله. رواه فی الکافی باب أن الأرض لا تخلو من حجة. و رواه فی کمال الدین باب ۲۱ ح ۳ و ۹ عن أبی عبد الله زکریا بن محمد المؤمن و الحسن بن علی بن فضال، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام.

۱۷۳۸۵ – أبو هراسة الباهلی:

روی النعمانی فی نی، عن أحمد بن هوذة، عنه، عن إبراهیم بن إسحاق النهاوندی.

کمبا ج ۱۳ / ۱۳۴، وجد ج ۵۲ / ۱۱۵.

۱۷۳۸۶ – أبو هرم الکوفی:

لم یذکروه. هو الذی قال لمولانا الحسین صلوات الله علیه: ما الذی أخرجک من المدینة؟ فشکا إلیه ما جری علیه. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۱، وجد ج ۴۴ / ۳۱۴.

۱۷۳۸۷ – أبو هرمز:

لم یذکروه. وقد عاد أنس بن مالک فی مرضه، ثم نقل حدیث المصافحة. کتاب العشرة ص ۲۴۹، وجد ج ۷۶ / ۲۲.

۱۷۳۸۸ – أبو هرة الأزدی الکوفی:

لم یذکروه. وله کلمات مع الحسین صلوات الله علیه فی طریق کربلاء. کمبا ج ۱۰ / ۱۸۵، وجد ج ۴۴ / ۳۶۷.

۱۷۳۸۹ – أبو هریرة الأبار:

صاحب مولانا الصادق صلوات الله علیه. وله أشعار فی مدح الإمام علیه

(۴۷۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام

جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، أبو هریرة العجلی (۱)، إبراهیم بن إسحاق النهاوندی (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، أحمد بن هوذة (۱)، زکریا بن محمد (۱)، أنس بن مالک (۱)، المرض (۱)، الحج (۱)، السفینة (۱)

السلام تفید حسن عقیدته وکماله. وله أشعار فی وفاة الإمام. کمبا ج ۱۱ / ۱۴۲ و ۲۰۵، وجد ج ۴۷ / ۱۳۳ و ۳۳۲.

وفیه ص ۳۳۲ فی ذیل الورقة ترجمته ومدحه وأنه من شعراء أهل البیت الممدوحین المتقین، ولقی الباقر والصادق صلوات الله علیهما. وعن العلامة السماوی وصفه بالعجلی أیضا.

۱۷۳۹۰ – أبو هریرة الدوسی الصحابی:

هو الکذاب المشهور. ذکرناه مفصلا فی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۵۰۹ لغة (هرر). وله ۵۳۷۴ حدیثا منها ۴۴۶ حدیثا فی صحیح البخاری، کما ذکره العلامة شرف الدین فی کتابه الموسوم ب (أبو هریرة) نقلا عن کتب العامة.

۱۷۳۹۱ – أبو هریرة العبدی:

روی عمار أبو الیقظان، عنه، عن ربیعة السعدی. بشا ص ۲۰۹. ولعله مصحف أبی هارون العبدی المذکور.

۱۷۳۹۲ – أبو هریرة العجلی:

من الشعراء الممدوحین. رثی الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۲۰۵، وجد ج ۴۷ / ۳۳۲.

۱۷۳۹۳ – أبو هریرة العماری:

لم یذکروه. هو من ولد عمار بن یاسر. روی عن الصادق علیه السلام تفسیر قوله تعالی: (طوبی لهم وحسن مآب). وفیه وصف شجرة طوبی وفضائل الشیعة. کتاب الإیمان ص ۱۲۱، وجد ج ۶۸ / ۷۱.

۱۷۳۹۴ – أبو هلال:

هو الذی حدث عنه یعقوب بن سالم. عده الشیخ فی باب کنی أصحاب الصادق علیه السلام.

(۴۷۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، کتاب شجرة طوبی للشیخ محمد مهدی الحائری (۱)، أبو هریرة العجلی (۵)، کتاب صحیح البخاری (۱)، عمار أبو الیقظان (۱)، عمار بن یاسر (۱)، یعقوب بن سالم (۱)، ربیعة السعدی (۱)، الهلال (۱)، الوفاة (۱)، السفینة (۱)

ویطلق أبو هلال کما فی حدیث المعراج – علی البراق. کمبا ج ۶ / ۳۷۴، وجد ج ۱۸ / ۳۱۷.

۱۷۳۹۵ – أبو هلال الرازی:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روی الحسن بن علی بن فضال، عن عبد الله بن مسکان، عنه، عن الصادق علیه السلام. الکافی ج ۶ باب الوکالة فی الطلاق ص ۱۲۹، ویب ج ۶ / ۲۱۴، وج ۸ / ۳۹، وصا ج ۳ / ۲۷۸. والفقیه عن عبد الله بن مسکان مثله.

وروی حفص بن البختری، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام. الکافی کتاب الحج باب أدب المحرم.

۱۷۳۹۶ – أبو هلال العسکری:

لم یذکروه. له کتاب الأوائل روی عنه السید، کما فی جد ج ۳۵ / ۶۸، و ج ۳۹ / ۱، وکمبا ج ۹ / ۱۵ و ۳۴۷، وج ۸ / ۱۵۹.

وفی الإقبال ص ۴۶۰: هو من المخالفین المعاندین. مات سنة ۳۹۵.

۱۷۳۹۷ – أبو هند المدنی: هو عبد الله بن سعید.

۱۷۳۹۸ – أبو همام:

هو إسماعیل بن همام المذکور. وقع فی طریق الکلینی عن أحمد بن محمد، عنه، عن أبی الحسن علیه السلام. جد ج ۱۹ / ۲۹۷، وکمبا ج ۶ / ۴۶۹.

۱۷۳۹۹ – أبو الهیثم:

هو عبد الله بن محمد، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۱۸۵، وجد ج ۵۸ / ۳۸۰.

۱۷۴۰۰ – أبو الهیثم بن أبی حیة التمیمی:

لم یذکروه. هو من أصحاب الصادق علیه السلام. روی أمیة بن علی، عنه، عن الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۳ / ۳۶، وجد ج ۵۱ / ۱۴۳.

(۴۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، أبو هلال الرازی (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، إسماعیل بن همام (۱)، عبد الله بن سعید (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أمیة بن علی (۱)، حفص بن البختری (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الهلال (۲)

۱۷۴۰۱ – أبو الهیثم بن التیهان:

من أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله الشاهد معه فی مشاهده. وهو من السابقین الذین رجعوا إلی أمیر المؤمنین علیه السلام، ومن الذین لم یغیروا ولم یبدلوا بعد نبیهم وتجب ولایتهم کما قاله الصادق والرضا علیهما السلام. وهو من الاثنی عشر الذین أنکروا علی أبی بکر بیعته. کمبا ج ۸ / ۳۹ و ۴۲ و ۴۳، وجد ج ۲۸ / ۲۰۰ و ۲۱۳ و ۲۱۹.

جملة من روایاته فی کمبا ج ۸ / ۴۷، وج ۹ / ۴۳۶، وجد ج ۲۸ / ۲۴۰، و ج ۴۰ / ۴۱.

وهو من النقباء الاثنی عشر، کما ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۱۳۱ لغة (نقب).

وهو ممن شهد لعلی علیه السلام بالولاء والإخاء والوصیة. کمبا ج ۶ / ۷۴۸، وجد ج ۲۲ / ۳۱۸، وکتاب الغدیر ج ۱ / ۱۶.

مدحه فی کلام السید وخطبته فی مقابل أمیر المؤمنین علیه السلام الدالة علی کماله وجلالته. کمبا ج ۸ / ۱۵۹ و ۱۷۲، والإقبال ص ۴۶۰.

وهو مع عمار بن یاسر یأخذان البیعة من الناس بعد قتل عثمان. کمبا ج ۸ / ۳۹۵، وجد ج ۳۲ / ۲۷.

وهما مع عبید الله بن أبی رافع قسموا بأمر أمیر المؤمنین علیه السلام بیت المال بالسویة فی المسلمین. کمبا ج ۸ / ۴۱۵، وجد ج ۳۲ / ۱۱۰.

وکان معه یوم صفین یسوی صفوف أهل العراق ویقول: لیس بینکم وبین الفتح العاجل أو الجنة فی الآجل إلا ساعة من نهار – الخ. کمبا ج ۸ / ۴۸۹، وجد ج ۳۲ / ۴۶۷.

برز قائلا:

أحمد ربی فهو الحمید ذاک الذی یفعل ما یرید دین قویم وهو الرشید

(۴۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، دولة العراق (۱)، أبو الهیثم بن التیهان (۱)، عبید الله بن أبی رافع (۱)، عمار بن یاسر (۱)، الصدق (۱)، الشهادة (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

فقاتل حتی قتل. کمبا ج ۸ / ۵۱۴، وجد ج ۳۲ / ۵۸۷.

جملة من أشعاره الدالة علی حسن عقیدته. کمبا ج ۹ / ۲۶۵، وجد ج ۳۸ / ۲۰.

کلماته مع رسول الله صلی الله علیه وآله لیلة العقبة حین تعیین النقباء قبل الهجرة. کمبا ج ۶ / ۴۰۵، وجد ج ۱۹ / ۱۳. واسمه مالک بن التیهان.

۱۷۴۰۲ – أبو الهیثم بن سیابة:

روی الشیخ وغیره، عن سعد بن عبد الله، عن أحمد بن الحسین بن عمر بن یزید، عنه، معجزة الإمام العسکری علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۸، وجد ج ۵۰ / ۲۵۱.

۱۷۴۰۳ – أبو الهیثم القصاب:

لم یذکروه. روی أحمد بن میثم، عنه، عن المفضل بن عمر، عن مولانا الصادق صلوات الله علیه. حلیة الأبرار ج ۲ / ۶۳۴.

۱۷۴۰۴ – أبو الهیاج عبد الله بن أبی سفیان بن الحارث: یأتی فی رملة فی فصل النساء.

۱۷۴۰۵ – أبو الهیجاء عبد الرحمن بن حمران:

جملة مما یتعلق به فی کمبا ج ۱۳ / ۶۰، وجد ج ۵۱ / ۲۳۰.

۱۷۴۰۶ – أبو یحیی الأهوازی:

وقع فی طریق مشیخة یه إلی میمون بن مهران. روی عنه جعفر بن محمد بن مالک.

۱۷۴۰۷ – أبو یحیی التمتام السلمی:

لم یذکروه. وقع فی طریق الشیخ، عن محمد بن سنان، عنه، عن عثمان النوا، عن الصادق علیه السلام، کما فی کمبا ج ۱۳ / ۱۳۲، وجد ج ۵۲ / ۱۰۶.

۱۷۴۰۸ – أبو یحیی الجرجانی: هو أحمد بن داود بن سعید المذکور.

(۴۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أحمد بن الحسین بن عمر بن یزید (۱)، أبو یحیی الأهوازی (۱)، أبو الهیثم بن سیابة (۱)، أبو یحیی الجرجانی (۱)، أحمد بن داود بن سعید (۱)، مالک بن التیهان (۱)، میمون بن مهران (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، عثمان النوا (۱)، أحمد بن میثم (۱)، المفضل بن عمر (۱)، محمد بن سنان (۱)، جعفر بن محمد (۱)، القتل (۲)

۱۷۴۰۹ – أبو یحیی الحنفی حکم بن سعد:

من شرطة الخمیس من الأولیاء من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، کما نقله العلامة فی صه عن البرقی.

۱۷۴۱۰ – أبو یحیی الرازی:

روی ابن فضال، عن أبی إسماعیل الصیقل، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما عن کا ویب.

۱۷۴۱۱ – أبو یحیی الصنعانی:

روی عن أبی جعفر وأبی عبد الله والرضا صلوات الله علیهم.

روی عن أبی جعفر وأبی عبد الله علیهما السلام أعمال لیلة النصف من شعبان، کما فی إقبال السید، ومصباح الشیخ ص ۷۶۲.

وروی عن الباقر علیه السلام صلوات یوم الجمعة وأدعیتها، کما فی جمال الأسبوع ص ۳۸۵.

وروی البرقی فی سن ج ۲ / ۴۳۳ عن عمرو بن المتطبب، عنه، عن الصادق علیه السلام. وکذا فی الکافی باب التسمیة من کتاب الأطعمة عنه، عنه، عن الصادق علیه السلام.

وروی عبد الله بن أیوب، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی الکافی باب أن الأئمة علیهم السلام یزدادون لیلة الجمعة. وفیه دلالات علی حسنه وکماله.

وکان عند الرضا علیه السلام وروی النص عنه علی الجواد علیه السلام و هو صغیر، کما فی الکافی باب الإشارة والنص علی أبی جعفر الثانی علیه السلام.

وعده المفید من الذین رووا النص علی الجواد علیه السلام. وکذا ابن شهرآشوب من ثقاتهم. واسمه عمر بن توبة المذکور.

فمما ذکرنا ظهر أنه لا وجه لعد الشیخ إیاه فی باب من روی عن أبی عبد الله علیه السلام مع الواسطة. نعم، ذکره فی باب کنی أصحاب الصادق علیه السلام.

(۴۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، النصف من شعبان (۱)، أبو یحیی الصنعانی (۱)، أبو یحیی الرازی (۱)، عبد الله بن أیوب (۱)، إسماعیل الصیقل (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، عمر بن توبة (۱)، الصدق (۱)، الصّلاة (۱)، الطعام (۱)

۱۷۴۱۲ - أبو یحیی المدینی:

لم یذکروه. روی الصدوق فی الصحیح، عن عبد الرحمن بن أبی هاشم، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، کما فی کمال الدین باب ۲۶ ص ۳۰۰. ونقله جد ج ۳۶ / ۳۸۰ - وفیه: أبو یحیی المدنی - وکمبا ج ۹ / ۱۶۲. وتقدم ابنه إبراهیم.

۱۷۴۱۳ - أبو یحیی المکفوف:

عده الشیخ فی باب کنی أصحاب الکاظم علیه السلام وقال: روی عن أبی عبد الله علیه السلام.

۱۷۴۱۴ - أبو یحیی الواسطی:

هو سهیل بن زیاد، کما فی ختص ص ۳۲۶. وتقدم فی ذیل اسمه. وهو من رواة أحادیث کتاب الخصال. وروی البرقی عنه.

۱۷۴۱۵ - أبو یحیی الهمدانی:

لم یذکروه. روی سلام بن أبی عمرة الثقة فی کتابه عنه قال: دخلنا علی أبی عبد الله علیه السلام فقلنا له - الخ. وفیه ما یدل علی حسنه وکماله.

۱۷۴۱۶ - أبو یزید البسطامی:

اسمه البسطامی:

اسمه طیفور. هو من کبار الصوفیة. قال بعضهم: إنه کان سقاءا ثلاث عشرة سنة یخدم مولانا الصادق علیه السلام.

وهذا باطل. لأن مولانا الصادق علیه السلام توفی سنة ۱۴۸، ومات أبو یزید فی سنة ۲۶۱ وما کان عمرة أزید من ثمانین کما قالوا.

وذکرنا جملة من أراجیفه فی کتابنا (تاریخ فلسفه وتصوف) ص ۲۵ فراجع إلیه وإلی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۴۷.

وأبو یزید البسطامی الثانی هو الشیخ أبو محمد بن عنایت الله. وهو من أولاد الأول معاصر الشیخ البهائی. وله إجازة للسید حسین الکرکی فی سنة ۱۰۰۴، کما فی الروضات ط ۲ ص ۳۴۱، وکتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۲۱۹.

(۴۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، کتاب الخصال للشیخ الصدوق (۱)، الشیخ البهائی (۱)، أبو یحیی الواسطی (۱)، أبو یحیی المکفوف (۱)، سلام بن أبی عمرة (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، سهیل بن زیاد (۱)، الصّلاة (۱)

۱۷۴۱۷ - أبو یزید الحمار:

روی العیاشی، عنه، عن الصادق علیه السلام، حدیث إهلاک قوم لوط. ورواه الکلینی، عن داود بن فرقد، عنه، عنه علیه السلام، کما فی البحار جد ج ۱۲ / ۱۶۸ - ۱۷۰، وکمبا ج ۵ / ۱۵۷.

۱۷۴۱۸ - أبو یزید الخالدی: لم یذکروه. هو أحمد بن خالد.

۱۷۴۱۹ – أبو یزید القناد: لم یذکروه. روی الطب ص ۹۸ عنه، عن محمد بن مسلم.

۱۷۴۲۰ – أبو یزید بن محبوب المزنی:

له روایة فی التوحید باب ثواب الموحدین ح ۳۰.

۱۷۴۲۱ – أبو یزید الهروی: روی سلمة بن شبیب، عنه.

۱۷۴۲۲ – أبو الیسع:

روی عبد الله بن المغیرة، عنه، عن سلیمان بن خالد وأبی الجارود روایات، کما فی التوحید باب النهی عن الکلام.

۱۷۴۲۳ – أبو یعفور: هو قیس بن یعقوب، کما قاله الشیخ فی ابنه یونس.

۱۷۴۲۴ – أبو یعقوب: هو یوسف بن محمد بن زیاد.

۱۷۴۲۵ – أبو یعقوب البصرانی:

ذکر فی القاموس عن بشارة المصطفی أشعار الدالة علی حسنه وکماله.

۱۷۴۲۶ – أبو یعقوب المقری:

من کبار الزیدیة، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۵۴، وجد ج ۴۶ / ۱۹۴.

۱۷۴۲۷ – أبو یعلی: هو أسد الله حمزة بن عبد المطلب سید الشهداء.

(۴۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، حمزة بن عبد المطلب سید الشهداء علیه السلام (۱)، عبد الله بن المغیرة (۱)، یوسف بن محمد بن زیاد (۱)، أبو یزید الحمار (۱)، أبو یعقوب المقری (۱)، سلیمان بن خالد (۱)، قیس بن یعقوب (۱)، أحمد بن خالد (۱)، داود بن فرقد (۱)، محمد بن مسلم (۱)، النهی (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۷۴۲۸ – أبو یعلی بن أبی الحسین:

لم یذکروه. روی محمد بن القاسم الغلابی، عنه، عن عبد الله بن محمد النیسابوری، کما تقدم فی عبد الله.

۱۷۴۲۹ – أبو یعلی بن أحمد بن المثنی الموصلی:

لم یذکروه. روی عن عبد الأعلی بن حماد النرسی حدیث الدجال. کمبا ج ۱۳ / ۱۵۳، وجد ج ۵۲ / ۱۹۵، وکمال الدین باب ۴۷ ح ۱ و ۲.

۱۷۴۳۰ – أبو الیقظان الأسدی:

روی عن الصادق علیه السلام. اسمه عمار. وتقدم فی أبی محمد الأنصاری.

وروی سعدان بن مسلم، عن أبی یقظان، عن أبی عبد الله علیه السلام، کما فی باب فضل المعروف من الکافی ج ۴ / ۲۶.

۱۷۴۳۱ – أبو یوسف:

جری بینه وبین موسی بن جعفر علیهما السلام کلام فی تظلیل المحرم. کمبا ج ۲۱ / ۴۰، وجد ج ۹۹ / ۱۷۷. والظاهر أنه أبو یوسف القاضی الفاسق، کما فی القاموس.

۱۷۴۳۲ – أبو یوسف البزاز:

لم یذکروه. روی الهیثم بن واقد، عنه، عن الصادق صلوات الله علیه، کما فی الکافی ج ۱ باب أن النعمة التی ذکرها الله عز وجل فی کتابه الأئمة صلوات الله علیهم ص ۲۱۷.

۱۷۴۳۳ – أبو یوسف الشاعر القصیر:

هو شاعر المتوکل. ولد له غلام وکان مضیقا، فأرسل إلیه أبو محمد العسکری علیه السلام بنفقة وقال له: أنفق هذه علی المولود بارک

الله لک فیه. کمبا ج ۱۲ / ۱۶۸، وجد ج ۵۰ / ۲۹۴.

(۴۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أبو یوسف القاضی (۱)، أبو یوسف البزاز (۱)، الهیثم بن واقد (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أبو الیقظان (۱)، أحمد بن المثنی (۱)، محمد بن القاسم (۱)، سعدان بن مسلم (۱)، الصّلاة (۱)

۱۷۴۳۴ - أبو یوسف النجاشی:

لم یذکروه. وقع فی طریق البرقی فی سن عنه کثیرا. وفیه ج ۲ / ۶۰۸ ذکره و جعل اسمه یعقوب بن یزید. وکذا فیه ص ۶۱۱.

۱۷۴۳۵ - أبو یوسف المعصب:

لم یذکروه. هو من أصحاب الکاظم علیه السلام. صار شبکورا فعلمه الکاظم علیه السلام أن یکتب آیة النور فی جام ثلاث مرات ویغسل ویکتحل به، کما ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۱۶۶ لغة (نور)، وج ۷ / ۵۲۶ لغة (عین).

۱۷۴۳۶ - أبو یونس:

روی العیون أن المأمون حبسه مع نفر نقموا بیعة الرضا علیه السلام، فدعا بهم من الحبس. فلما نظر إلی الرضا علیه السلام إلی جنب المأمون قال: هو والله صنم یعبد من دون الله. فأمر المأمون بضرب عنقه.

(۴۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، یعقوب بن یزید (۱)، السفینة (۱)، الجنابة (۱)

الفصل الثانی فی المصدرین بالابن

الفصل الثانی فی المصدرین بالابن ۱۷۴۳۷ - ابن أبی أویس:

روی إسماعیل بن محمد بن الفضل بن محمد بن المسیب، عن جده، عنه، عن أحمد بن محمد بن داود بن قیس، کما فی التوحید باب أسماء الله.

۱۷۴۳۸ - ابن أبی جویریة المزنی: ملعون خبیث، کما تقدم فی ذیل اسمه.

۱۷۴۳۹ - ابن أبی حبیب:

لم یذکروه. روی إبراهیم بن هاشم، عنه، عن محمد بن مسلم، کما عن کا ویب.

۱۷۴۴۰ - ابن أبی الحقیق:

صالح مع رسول الله صلی الله علیه وآله. جد ج ۲۱ / ۶ و ۲۵، وکمبا ج ۶ / ۵۷۲ و ۵۷۷.

۱۷۴۴۱ - ابن أبی خدرة:

مذموم من المخالفین. ادعی أفضلیة أبی بکر لأمور أربعة زعمها، فأبطلها الأحول مؤمن الطاق بأحسن وجوه. جد ج ۴۷ / ۳۹۶، وکمبا ج ۱۱ / ۲۲۴.

۱۷۴۴۲ - ابن أبی داود (داود):

هو - کما فی المستدرک ج ۵ / ۱۰ - سعی عند المعتصم فی قتل مولانا الجواد

(۴۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، ابن أبی أویس (۱)، محمد بن الفضل بن محمد (۱)،

ابن أبی داود (۱)، ابن أبی حبیب (۱)، محمد بن داود (۱)، مؤمن الطاق (۱)، محمد بن مسلم (۱)، القتل (۱)، الجود (۱) علیه السلام. ونقله جد ج ۵۰ / ۵، وکمبا ج ۱۲ / ۹۹.

وکان قاضیا فی عهد المأمون والمعتصم والواثق والمتوکل. وابتلی فی آخر عمره بنکبة الزمان والفلج. مات سنة ۲۴۰.

۱۷۴۴۳ – ابن أبی ذئب:

روی محمد بن آدم بن أبی إیاس، عنه، عن نافع. التوحید باب فطرة الله.

۱۷۴۴۴ – ابن أبی زائدة: تقدم فی أحمد بن محمد الخشاب روایته.

۱۷۴۴۵ – ابن أبی زیاد: هو محمد بن أبی زیاد الجدی، کما فی التوحید باب التوحید ح ۲.

۱۷۴۴۶ – ابن أبی سعید المکاری: اسمه حسن وهو غیر حسن.

۱۷۴۴۷ – ابن أبی سورة: هو الحسین بن محمد بن سورة المذکور.

۱۷۴۴۸ – ابن أبی شعیب المحاملی:

هو شعیب المحاملی، کما فی التوحید باب التعریف والبیان.

۱۷۴۴۹ – ابن أبی الشوارب:

هو أحمد بن محمد بن عبد الله الأموی قاضی بغداد من عهد المتوکل إلی زمن المقتدر.

۱۷۴۵۰ – ابن أبی شیبة الزهری:

لم یذکروه. روی داود بن فرقد، عنه، عن أبی جعفر علیه السلام، کما فی الکافی باب النوادر من کتاب الجنائز.

۱۷۴۵۱ – ابن أبی عقیل:

من أجلاء فقهائنا المتقدمین. اسمه الحسن بن علی بن أبی عقیل. وقد یعبر عنه بالعمانی.

(۴۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الحسن بن علی بن أبی عقیل (۱)، ابن أبی شیبة الزهری (۱)، ابن أبی سعید المکاری (۱)، أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، محمد بن أبی زیاد (۱)، ابن أبی عقیل (۱)، شعیب المحاملی (۲)، الحسین بن محمد (۱)، مدینة بغداد (۱)، داود بن فرقد (۱)، أحمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الجنازة (۱)

۱۷۴۵۲ – ابن أبی عمیر: هو محمد بن أبی عمیر المشهور.

۱۷۴۵۳ – ابن أبی العوجاء: من الزنادقة. اسمه عبد الکریم.

۱۷۴۵۴ – ابن أبی غانم القزوینی: هو محمد بن عبد الله المذکور.

۱۷۴۵۵ – ابن أبی قرة:

له کتاب عمل شهر رمضان. نقل عنه فی الإقبال کثیرا. وهو محمد بن علی بن یعقوب المذکور.

۱۷۴۵۶ – ابن أبی الکرام: هو إبراهیم بن أبی الکرام المذکور.

۱۷۴۵۷ – ابن أبی لیلی:

من قضاة العامة. اسمه محمد بن عبد الرحمن. مناظرة مولانا الصادق علیه السلام معه فی أمر القضاء. کمبا ج ۹ / ۴۶۱، وجد ج ۴۰ / ۱۵۰. وهو من فقهاء أهل الکوفة ص ۱۵۸.

رده شهادة محمد بن مسلم. کمبا ج ۱۱ / ۲۲۷، وجد ج ۴۷ / ۴۰۲. وفیه: أنه أرسل إلیه الصادق علیه السلام ووبخه فی ذلک، فأجاز شهادته.

جهله بحکم جاریة اشتراها رجل ولم یجد علی رکبها شعرا ومراجعته إلی محمد بن مسلم واستنباطه حکمه من حکم الکلی الذی نقل

محمد بن مسلم عن الباقر علیه السلام أن کل ما زاد عن أصل الخلقة أو نقص فهو عیب. کمبا ج ۱۱ / ۲۳۰، وجد ج ۴۷ / ۴۱۱، و ۴۱۲.

وقال نوح بن دراج له: أکنت تارکا قولا قلته أو قضاءا قضیته لقول أحد؟

قال: لا، إلا لقول أحد. قال: من هو؟ قال: جعفر بن محمد علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۱۳، وجد ج ۴۷ / ۲۹.

۱۷۴۵۸ - ابن معاویة: روی علی بن أسباط، عنه، عن زرارة، کما عن یب.

(۴۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، مدینة الکوفة (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، إبراهیم بن أبی الکرام (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، ابن أبی لیلی (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، علی بن أسباط (۱)، نوح بن دراج (۱)، محمد بن علی (۱)، عبد الکریم (۱)، محمد بن مسلم (۳)، محمد بن عبد (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الشهادة (۲)

۱۷۴۵۹ - ابن أبی معیط:

شارب الخمر المجلود حدا، من قواد الفئة الباغیة. واسمه عقبة.

۱۷۴۶۰ - ابن أبی نجران: هو عبد الرحمن المذکور.

۱۷۴۶۱ - ابن أبی نصر: هو أحمد البزنطی.

۱۷۴۶۲ - ابن أبی یحیی الرازی:

روی فضل النوفلی، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه. الکافی ج ۵ باب من تکره معاملته ص ۱۵۷. وکذا عن یب.

۱۷۴۶۳ - ابن أبی یعفور: اسمه عبد الله.

۱۷۴۶۴ - ابن الأثیر:

هو علی بن عبد الکریم الموصلی. وله کتاب النهایة وکتاب التاریخ وغیرهما.

أقول: یطلق ابن الأثیر علی ثلاثة أخوة هم من العامة.

الأول محمد الجزری صاحب النهایة فی اللغة وجامع الأصول. مات ۶۰۶.

والثانی أخوه علی صاحب کامل التاریخ وأسد الغابة. مات سنة ۶۳۰.

والثالث أخوه نصر الله صاحب کتاب المثل السائر. مات سنة ۶۳۷.

قال فی القاموس: وصاحب الکامل کامل النصب، لقوله بعد نقل رجز من قال فی عائشة: یا أمنا یا شر أم نعلم - الخ: کذب، خیر أم نعلم. فنقول له: ما تقول فی قوله تعالی: (ضرب الله مثلا للذین کفروا امرأة نوح وامرأة لوط) - الآیة؟! و أقر الکشاف أن هذه الآیة نزلت فی عائشة وحفصة. وصاحب النهایة لم یذکر فی خم وغدیر شیئا. انتهی ملخصا.

۱۷۴۶۵ - ابن الإخوة:

هو الشیخ عبد الرحیم البغدادی. یروی عن السیدة التقیة بنت السید المرتضی.

(۴۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: شرب الخمر (۱)، کتاب أسد الغابة لإبن الأثیر (۱)، إبن الأثیر (۲)، ابن أبی یحیی الرازی (۱)، علی بن عبد الکریم (۱)، ابن أبی یعفور (۱)، ابن أبی نجران (۱)، ابن أبی نصر (۱)، الکذب، التکذیب (۱)، الموت (۳)، الضرب (۱)، الصّلاة (۱)، التقیة (۱)

وهی کانت فاضلة جلیلة تروی عن عمها السید الرضی.

۱۷۴۶۶ - ابن إدریس:

من فقهائنا المتقدمين، صاحب السرائر. اسمه محمد بن أحمد الحلى. توفى شوال سنة ۵۹۸.

۱۷۴۶۷ - ابن أذينة: هو عمر بن أذينة المذكور.

۱۷۴۶۸ - ابن أذينة العبدى:

روى عن يعقوب السراج، عن الصادق عليه السلام، كما فى نى ص ۱۶۴.

۱۷۴۶۹ - ابن الأسود الكاتب: هو أحمد بن علوية.

۱۷۴۷۰ - ابن أشناس: هو الحسن بن محمد بن إسماعيل.

۱۷۴۷۱ - ابن أشيم: هو موسى بن أشيم.

۱۷۴۷۲ - ابن الأعجمى:

عده الإكمال فيمن رأى الحجة المنتظر صلوات الله عليه ووقف على معجزته.

۱۷۴۷۳ - ابن أم مكتوم: هو عبد الله بن زائدة المذكور.

۱۷۴۷۴ - ابن أورمة: هو محمد بن أورمة.

۱۷۴۷۵ - ابن بابا: هو الحسن بن محمد بن بابا الكذاب المشهور.

۱۷۴۷۶ - ابن باد شالة:

عده الإكمال فيمن رأى الحجة عليه السلام ووقف على معجزته.

۱۷۴۷۷ - ابن البراج:

هو عبد العزيز بن نحرير، عز المؤمنين، وجه الأصحاب وفقيههم. لقب بالقاضى

(۴۸۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب السرائر لابن إدريس الحلى (۱)، شهر شوال المكرم (۱)، الحسن بن محمد بن إسماعيل (۱)، الحسن بن محمد بن بابا (۱)، عبد الله بن زائدة (۱)، عبد العزيز بن نحرير (۱)، موسى بن أشيم (۱)، عمر بن أذينة (۱)، محمد بن أورمة (۱)، يعقوب السراج (۱)، ابن البراج (۱)، محمد بن أحمد (۱)

لكونه قاضيا عشرين سنة أو ثلاثين. له كتب فى الفقه وغيره. قرأ على السيد و الشيخ. توفى ۹ شعبان سنة ۴۸۱.

۱۷۴۷۸ - ابن بشران:

هو أبو الحسين بن على بن محمد بن عبد الله بن بشران المعدل من مشايخ الشيخ الطوسى. روى له فى رجب سنة ۴۱۱، كما فى أماليه ج ۲ / ۸ - ۱۳.

۱۷۴۷۹ - ابن بطة: هو محمد بن جعفر بن بطة.

۱۷۴۸۰ - ابن بطريق:

هو يحيى بن الحسن الحلى، العالم الفاضل المحدث المحقق الجليل الثقة، صاحب كتاب العمدة والمناقب والخصائص وغيرها.

۱۷۴۸۱ - ابن بقاح: هو الحسن بن على بن بقاح ۱۷۴۸۲ - ابن بكير: هو عبد الله المذكور فى الرجال الثقة الجليل القدر بلا خلاف.

۱۷۴۸۳ - ابن بنت إلياس: هو الحسن بن على بن زياد.

۱۷۴۸۴ - ابن بند: دعا له أبو الحسن الثالث صلوات الله عليه.

۱۷۴۸۵ - ابن البهلول: هو محمد بن أحمد بن إسحاق بن بهلول.

۱۷۴۸۶ - ابن البيطار:

هو الطبيب عبد الله بن أحمد بن البيطار الأندلسى، صاحب كتاب الأودية المفردة الذى لم يصنف مثله. وتوفى فى دمشق سنة ۶۴۶.

۱۷۴۷۸ – ابن التاجر (العاجز): هو جعفر بن أحمد بن أيوب.

۱۷۴۸۸ – ابن تمام: هو محمد بن على بن الفضل بن تمام.

(۴۸۹)

صفحهمفاتيح البحث: شهر رجب المرجب (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، محمد بن على بن الفضل بن تمام (۱)، على بن محمد بن عبد الله (۱)، الحسن بن على بن زياد (۱)، جعفر بن أحمد بن أيوب (۱)، محمد بن أحمد بن إسحاق (۱)، الحسن بن على بن بقاح (۱)، ابن بنت الياس (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، يحيى بن الحسن (۱)، محمد بن جعفر (۱)، دمشق (۱)، الصّلاة (۱)، الطب، الطبابة (۱)

۱۷۴۸۹ – ابن التيمى:

ورد فى حديث فضل أمير المؤمنين عليه السلام على الصحابة بمائة منقبة. واسمه موسى بن محمد.

۱۷۴۹۰ – ابن التيهان: هو مالك بن التيهان وأبو الهيثم بن التيهان.

۱۷۴۹۱ – ابن ثابت:

هو محمد بن أحمد بن ثابت أو يوسف بن ثابت أو محمد بن أبى حمزة ثابت الثمالى.

۱۷۴۹۲ – ابن جبلة: هو عبد الله بن جبلة.

۱۷۴۹۳ – ابن جذعان: أهون أهل النار عذابا لأنه كان يطعم الطعام.

۱۷۴۹۴ – ابن جرموز: هو محمد بن جعفر الفارسى.

۱۷۴۹۵ – ابن جريح: هو عبد الملك بن جريح.

۱۷۴۹۶ – ابن الجعابى: هو محمد بن عمر بن محمد بن سالم الجعابى المذكور.

۱۷۴۹۷ – ابن الجلاء: هو أحمد بن يوسف بن يعقوب الجعفى.

۱۷۴۹۸ – ابن جمهور: هو محمد بن جمهور.

۱۷۴۹۹ – ابن الجوزى:

قال فى القاموس: هو عبد الرحمن بن على الناصبى. ثم نقل أنه قال فى كتاب موضوعاته: إن أخبار سد الأبواب إلا باب على موضوعة. وأنكر أكثر أخبار فضائل أمير المؤمنين عليه السلام. تقدم ذكره فى أبى الفرج أيضا.

۱۷۵۰۰ – ابن حاتم القزوينى: هو على بن حاتم.

(۴۹۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، أبو الهيثم بن التيهان (۱)، محمد بن أبى حمزة ثابت (۱)، محمد بن عمر بن محمد بن سالم (۱)، أحمد بن يوسف بن يعقوب (۱)، محمد بن أحمد بن ثابت (۱)، مالك بن التيهان (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، عبد الملك بن جريح (۱)، يوسف بن ثابت (۱)، ابن الجعابى (۱)، على بن حاتم (۱)، محمد بن جمهور (۱)، موسى بن محمد (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الفرج (۱)، الطعام (۲)

۱۷۵۰۱ – ابن حاشر: هو أحمد بن عبدون.

۱۷۵۰۲ – ابن حبيب: هو عبد القدوس، كما فى التوحيد باب نفى المكان ح ۲۱.

۱۷۵۰۳ – ابن حداد العاملى:

لم يذكروه. وله كتاب طريق النجاة. وروى الكفعمى فى البلد الأمين والجنة، عنه، عن أبى جعفر الثانى صلوات الله عليه، كما فى

مستدرک الوسائل ج ۱ / ۱۹۰.

۱۷۵۰۴ – ابن حذیفة: هو الحسن بن حذیفة.

۱۷۵۰۵ – ابن حزم: هو علی بن أحمد بن سعید.

۱۷۵۰۶ – ابن الحضرمی:

هو عبد الله بن عامر. بعث أمیر المؤمنین صلوات الله علیه جاریة بن قدامة لدفعه.

کمبا ج ۸ / ۶۷۷، وجد ج ۳۴ / ۴۰. وتقدم فی محل اسمه.

۱۷۵۰۷ – ابن الحضرمی: هو عمر بن الحضرمی. کان فی عیر تجارة لقریش، فشد علیه المسلمون سریة رسول الله صلی الله علیه وآله وقتلوه وغنموا عیره. فراجع إلی جد ج ۱۹ / ۱۴۰ و ۱۸۹، وکمبا ج ۶ / ۴۳۴ و ۴۴۴.

۱۷۵۰۸ – ابن حسکة: هو علی بن حسکة.

۱۷۵۰۹ – ابن حمزة:

فی المتقدمین علی الشیخ هو الحسن بن حمزة المرعشی. وفی المتأخرین عنه هو محمد بن علی بن حمزة.

۱۷۵۱۰ – ابن الحمامی: هو علی بن أحمد بن عمر بن حفص.

(۴۹۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب مستدرک الوسائل (۱)، علی بن أحمد بن عمر (۱)، محمد بن علی بن حمزة (۱)، جاریة بن قدامة (۱)، عبد الله بن عامر (۱)، الحسن بن حذیفة (۱)، الحسن بن حمزة (۱)، أحمد بن سعید (۱)، أحمد بن عبدون (۱)، علی بن حسکة (۱)، القتل (۱)، الصّلاة (۱)، التجارة (۱)

۱۷۵۱۱ – ابن حواش:

هو الحبر المقبل من الشام إلی المدینة لیدرک النبی صلی الله علیه وآله.

ک: بسند صحیح عن أبان بن تغلب، عن عکرمة، عن ابن عباس قال: لما دعا رسول الله صلی الله علیه وآله بکعب بن أسد لیضرب عنقه فأخرج – وذلک فی غزوة بنی قریظة – نظر إلیه رسول الله صلی الله علیه وآله فقال له: یا کعب أما نفعک وصیة ابن حواش الحبر المقبل من الشام فقال: (ترکت الخمر والخمیر، و جئت إلی البؤس والتمور لنبی یبعث، هذا أوان خروجه، یکون مخرجه بمکة، وهذه دار هجرته، وهو الضحوک القتال، یجتزئ بالکسرة والتمیرات)؟!...

قال کعب: قد کان ذلک یا محمد، ولولا أن الیهود تعیرنی أنی جبنت عند القتل لآمنت بک وصدقتک، ولکنی علی دین الیهودیة علیه أحیی وعلیه أموت.

فقال رسول الله صلی الله علیه وآله: قدموه واضربوا عنقه. فقدم وضربت عنقه.

جد ج ۱۵ / ۲۰۶، وج ۲۰ / ۲۴۷، وکمبا ج ۶ / ۴۸ و ۵۳۸.

وإلیه أشار النبی صلی الله علیه وآله بقوله: وأخبرکم عالم منکم جاءکم من الشام فقال: ترکت الخمر والخمیر – الخ. کمبا ج ۶ / ۴۲۸، وجد ج ۱۹ / ۱۱۰.

۱۷۵۱۲ – ابن الخال:

عده الإکمال فیمن رأی الحجة صلوات الله ووقف علی معجزته.

۱۷۵۱۳ – ابن خالویه: هو الحسین بن خالویه.

۱۷۵۱۴ – ابن خرقة: هو الفقیه الثقة محمد بن محمد بن النصر المذکور.

۱۷۵۱۵ – ابن خلکان:

هو المؤرخ المشهور صاحب التاریخ من تلامیذ ابن یعیش.

۱۷۵۱۶ – ابن دأب أبو الولید:

هو عیسی بن یزید بن بکر بن دأب، کان معاصرا لموسی الهادی العباسی. أکثر

(۴۹۲)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۵)، عبد الله بن عباس (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، الحسین بن خالویه (۱)، أبان بن تغلب (۱)، أبو الولید (۱)، محمد بن محمد (۱)، الشام (۳)، البعث، الإنبعاث (۱)، الصّلاة (۱)، القتل (۱)، الوصیة (۱)

أهل عصره أدبا وعلما ومعرفة بأخبار الناس وأیامهم. له کتاب فی فضل أمیر المؤمنین علیه السلام فیه سبعون منقبة لیس لأحد فیها نصیب مع تشریحه. و المفید نقله بتمامه فی ختص ص ۱۴۴ – ۱۶۰، وفی جد ج ۴۰ / ۹۷، وکمبا ج ۹ / ۴۵۰.

۱۷۵۱۷ – ابن داهر: هو عبد الله بن محمد الأحمری.

۱۷۵۱۸ – ابن درید: هو محمد بن الحسن بن درید المذکور.

۱۷۵۱۹ – ابن دلال: هو محمد بن أحمد بن محمد المذکور.

۱۷۵۲۰ – ابن الدهان:

اثنان: سعید بن المبارک النحوی البغدادی المتوفی سنة ۵۶۹. والثانی مبارک ابن سعید بن أبی السعادات الواسطی الحنبلی الشافعی من علماء النحو. مات فی شعبان ۶۱۲.

۱۷۵۲۱ – ابن ذکوان: هو عبد الله بن أحمد بن ذکوان.

۱۷۵۲۲ – ابن ذی العلمین:

لم یذکروه. وقع فی طریق السید عن محمد بن همام، عن محمد بن موسی بن عبید، عن إبراهیم بن أحمد الیقطینی، عنه روایة شریفة. کمبا ج ۱۴ / ۵۵، وجد ج ۵۷ / ۲۲۷.

وبهذا الإسناد، عنه، عن الرضا صلوات الله علیه. ص ۱۲۸، وجد ج ۵۸ / ۱۶۲.

۱۷۵۲۳ – ابن رباط:

یطلق علی جماعة. قال العلامة الطباطبائی: بنو رباط أهل بیت کبیر بالکوفة من بجیلة أو من موالیهم. منهم الرواة والثقات وأصحاب المصنفات. ومن مشاهیرهم عبد الله والحسن وإسحاق ویونس أولاد رباط، ومحمد بن عبد الله بن رباط، و علی بن الحسن بن رباط، وجعفر بن محمد بن إسحاق بن رباط، ومحمد بن محمد بن

(۴۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، مدینة الکوفة (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، محمد بن عبد الله بن رباط (۱)، علی بن الحسن بن رباط (۱)، جعفر بن محمد بن إسحاق (۱)، محمد بن الحسن بن درید (۱)، إبراهیم بن أحمد (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، محمد بن أحمد بن محمد (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، موسی بن عبید (۱)، محمد بن تمام (۱)، محمد بن محمد (۱)، الموت (۱)، الوفاة (۱)

إسحاق بن رباط وهو من رجال الغیبة وآخر من یعرف من هذا البیت. انتهی.

۱۷۵۲۴ – ابن رشیق العدل:

لم یذکروه. روی محمد بن جعفر بن الفضل، عنه، عن محمد بن زریق، کما تقدم فی محمد.

۱۷۵۲۵ – ابن الرومی:

هو علی بن العباس بن جریح البغدادی الشاعر، المشهور بکثرة التطیر. وله أخبار غریبة. وکان أصحابه یعبثون به فیرسلون إلیه من یتطیر من اسمه، فلا یخرج من بیته أصلا. توفی سنة ۲۸۳.

۱۷۵۲۶ – ابن الزبعری:

اسمه عبد الله. هو الذی أخذ الفرث والدم فانتهی به إلی النبی صلی الله علیه و آله وهو ساجد فملأ به ثیابه. کمبا ج ۹ / ۲۶، وجد ج ۳۵ / ۱۲۶.

أحواله وذمومه. کمبا ج ۶ / ۳۴۳ و ۳۴۶، وجد ج ۱۸ / ۱۸۷ و ۲۰۰.

جملة من أشعاره الدالة علی اعتذاره مما فعل وإیمانه. جد ج ۲۲ / ۲۵۳، وکمبا ج ۶ / ۷۳۲. وفیه أمر النبی صلی الله علیه وآله له بحلة.

۱۷۵۲۷ – ابن الزبیر:

فی التاریخ هو عبد الله بن الزبیر المعروف. وفی الرجال هو علی بن محمد بن الزبیر القرشی.

۱۷۵۲۸ – ابن زینب: هو محمد بن إبراهیم النعمانی المعروف.

۱۷۵۲۹ – ابن السراج: هو أحمد بن أبی بشر المذکور.

۱۷۵۳۰ – ابن سعید:

هو المغربی نور الدین علی بن موسی بن عبد الملک. له کتب وأشعار ونصائح.

(۴۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، علی بن محمد بن الزبیر (۱)، عبد الله بن الزبیر (۱)، أحمد بن أبی بشر (۱)، موسی بن عبد الملک (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، نور الدین علی (۱)، علی بن العباس (۱)، ابن السراج (۱)، محمد بن جعفر (۱)

جملة منها فی السفینة لغة (سعد) فراجع إلیه. توفی سنة ۶۸۵.

۱۷۵۳۱ – ابن السکری: هو أحمد بن الحسین بن علی بن عمر المذکور.

۱۷۵۳۲ – ابن السکون:

هو أبو الحسن علی بن محمد بن محمد بن علی الحلی، العالم الفاضل العابد الورع، الثقة النبیل من علمائنا رضوان الله علیهم. توفی حدود سنة ۶۰۶.

۱۷۵۳۳ – ابن سعد:

إذا أطلق فی بعض المقامات فهو محمد بن سعد الزهری البصری کاتب الواقدی صاحب کتاب طبقات الصحابة والتابعین.

وقد یطلق علی عمر بن سعد بن أبی وقاص اللعین قاتل الحسین علیه السلام.

۱۷۵۳۴ – ابن السکیت: هو یعقوب بن إسحاق المذکور.

۱۷۵۳۵ – ابن سماعة: هو الحسن بن محمد بن سماعة.

۱۷۵۳۶ – ابن السماک:

هو محمد بن صبیح الکوفی العجلی. کان حسن الکلام صاحب المواعظ و النصائح یحفظ عنه. تلمذ علی الأعمش وهشام بن عروة. وأخذ منه أحمد بن حنبل. مات سنة ۱۸۳.

۱۷۵۳۷ – ابن سمعون:

هو أبو الحسین محمد بن أحمد بن إسماعیل الواعظ البغدادی. ولأهل العراق فیه اعتقاد کثیر. مات سنة ۳۸۷. جملة من المغالاة الواهیة

فیه مذکور فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۵۸ و ۱۵۹. وبعضها فی السفینة لغة (سمع).

۱۷۵۳۸ – ابن السوداء: هو عبد الله بن سبأ الملعون.

(۴۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، عمر بن سعد لعنه الله (۱)، دولة العراق (۱)، محمد بن أحمد بن إسماعیل (۱)، أحمد بن الحسین بن علی (۱)، الحسن بن محمد بن سماعة (۱)، عبد الله بن سبأ (۱)، علی بن محمد بن محمد (۱)، یعقوب بن إسحاق (۱)، هشام بن عروة (۱)، محمد بن سعد (۱)، الموت (۲)، القتل (۱)، السفینة (۲)

۱۷۵۳۹ – ابن سورة: هو الحسین بن محمد بن سورة.

۱۷۵۴۰ – ابن سیرین: هو محمد بن سیرین.

۱۷۵۴۱ – ابن شاذان: هو فضل بن شاذان ومحمد بن علی بن شاذان.

۱۷۵۴۲ – ابن شاذان القمی:

هو محمد بن أحمد بن علی الکوفی الفقیه النبیه ابن أخت جعفر بن قولویه القمی.

قرأ علیه الشیخ الکراجکی بمکة سنة ۴۱۲.

۱۷۵۴۳ – ابن شاذکونی:

هو سلیمان بن داود المنقری. وقد یعبر عنه بالشاذکونی.

۱۷۵۴۴ – ابن شاذویه: یطلق علی الحسین بن شاذویه وابنه علی.

۱۷۵۴۵ – ابن شبرمة:

هو عبد الله بن شبرمة البجلی الکوفی الضبی القاضی من قبل منصور الدوانیقی.

کان یعمل بالقیاس والرأی. وروی عن الصادق علیه السلام، وله کلمات معه و ردع منه له. مات سنة ۱۴۴.

۱۷۵۴۶ – ابن الشجری:

هو أبو السعادات هبة الله بن علی بن محمد الحسینی البغدادی من أکابر علماء الإمامیة من أئمة النحو واللغة. فراجع السفینة والرجال. توفی سنة ۵۴۲.

۱۷۵۴۷ – ابن شعبة الحرانی:

هو صاحب تحف العقول. حسن تألیفه دلیل حسن المؤلف وکماله. وصفه و ترجمته فی السفینة. مات فی حدود سنة ۳۳۲.

۱۷۵۴۸ – ابن شکلة: هو إبراهیم بن مهدی العباسی أخو هارون الرشید.

(۴۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، سلیمان بن داود المنقری (۱)، أحمد بن علی الکوفی (۱)، محمد بن علی بن شاذان (۱)، الحسین بن شاذویه (۱)، هبة الله بن علی (۱)، عبد الله بن شبرمة (۱)، جعفر بن قولویه (۱)، هارون الرشید (۱)، الحسین بن محمد (۱)، محمد الحسینی (۱)، الموت (۲)، السفینة (۲)

۱۷۵۴۹ – ابن الشلمغانی: هو أحمد بن عبد العزیز الذی مدحه البحتری فی شعره.

۱۷۵۵۰ – ابن شهاب:

هو محمد بن شهاب ومحمد بن مسلم باعتبار کون شهاب جد جد محمد.

۱۷۵۵۱ – ابن شهرآشوب: هو محمد بن علی بن شهرآشوب الثقة الجلیل بالاتفاق. توفی سنة ۵۸۸ وله مائة سنة.

۱۷۵۵۲ – ابن شیبة العلوی الزیدی:

عمل کتابا فی إمامة زید. ویظهر من الخطیب کونه محمد بن الحسین بن علی بن الحسین بن زید بن علی بن الحسین بن زید.

۱۷۵۵۳ – ابن الصباغ:

هو نور الـدین علی بن محمـد بن الصـباغ المکی المالکی، صاحب کتاب الفصول المهمـة فی معرفـة الأئمة (صوات الله علیهم). توفی سنة ۸۵۵.

۱۷۵۵۴ – ابن صخر الأودی:

لم یذکروه. روی عنه الکراجکی فی کتاب حقوق الوالدین ص ۵ حدیثا شریفا مفصلا فی ذلک.

۱۷۵۵۵ – ابن الصلت: هو أحمد بن محمد بن موسی الأهوازی.

۱۷۵۵۶ – ابن صوریا:

یهودی. مسائله عن رسول الله صلی الله علیه وآله وما جری بینهما.

کمبا ج ۶ / ۶۷۶، وج ۴ / ۷۶، وجد ج ۲۲ / ۲۶، وج ۹ / ۲۸۳.

(۴۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمـد بن عبد الله صـلی الله علیه وآله (۱)، أحمـد بن محمد بن موسـی الأهوازی (۱)، زید بن علی بن الحسین بن زید (۱)، محمد بن علی بن شهرآشوب (۱)، محمد بن الحسین بن علی (۱)، أحمد بن عبد العزیز (۱)، نور الدین علی (۱)، ابن شهرآشوب (۱)، محمد بن شهاب (۱)، محمد بن مسلم (۱)

۱۷۵۵۷ – ابن الصیفی:

هو سعد بن محمد بن سعد بن صیفی التمیمی الفقیه الشاعر الأدیب، المتوفی سنة ۵۷۴.

ویعرف أیضا ب (حیص بیص). فراجع قسم الألقاب الغیر المنسوبة من کتابنا هذا.

۱۷۵۵۸ – ابن ضبعان الکلبی:

هو من جند ابن زیاد فی حرب إبراهیم بن مالک الأشتر، کما تقدم فی الأحوص.

۱۷۵۵۹ – ابن طباطبا: هو محمد بن إبراهیم بن إسماعیل بن الحسن المثنی.

۱۷۵۶۰ – ابن الطبال: هو علی بن الحسن بن القاسم.

۱۷۵۶۱ – ابن طراز: هو المعافا بن زکریا.

۱۷۵۶۲ – ابن طرفة: روی عن علی صلوات الله علیه. واسمه تمیم.

۱۷۵۶۳ – ابن الطیار: هو حمزة بن محمد الطیار.

۱۷۵۶۴ – ابن الطیالسی: هو أحمد بن العباس النجاشی.

۱۷۵۶۵ – ابن الطیوری: هو مبارک بن عبد الجبار.

۱۷۵۶۶ – ابن العاجز: مر فی ابن التاجر.

۱۷۵۶۷ – ابن العالیة:

حکایة حضور ابن العالیة مع إسماعیل الحنبلی الفقیه، وفیه إحتجاج طریف.

کمبا ج ۸ / ۱۸۳.

۱۷۵۶۸ – ابن عائشة:

هو محمـد المغنی یضـرب به المثل فی الغنا. وله نوادر وحکایات فی الأغانی و غیره. وقد یطلق علی إبراهیم بن محمد بن عبد الوهاب الساعی فی البیعة لإبراهیم المهدی فأخذه المأمون وقتله وصلبه.

(۴۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن عبد الوهاب (۱)، إبراهیم بن مالک الأشتر النخعی (۱)، أحمد بن العباس النجاشی (۱)، علی بن الحسن بن القاسم (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، ابن الطیالسی (۱)، ابن الطیار (۱)، محمد الطیار (۱)، سعد بن محمد (۱)، الضرب (۱)، الحرب (۱)، القتل (۱)، الوفاة (۱)

۱۷۵۶۹ – ابن عباس: هو عبد الله.

۱۷۵۷۰ – ابن عبد البر: هو صاحب الاستیعاب. اسمه یوسف. مات سنة ۴۷۴.

۱۷۵۷۱ – ابن عبدوس: هو أحمد.

۱۷۵۷۲ – ابن عبدون: هو أحمد بن عبد الواحد.

۱۷۵۷۳ – ابن العتائقی:

هو الشیخ العامل الفاضل المحقق الفقیه عبد الرحمن بن محمد بن إبراهیم الحلی من علماء المائة الثامنة المترجم فی الروضات. له میل إلی الحکمة والتصوف. له مصنفات. منها شرح نهج البلاغة أخذه من شرح ابن میثم. فرغ من تصنیف مجلده الثالث فی شعبان سنة ۷۸۰.

۱۷۵۷۴ – ابن عجلان: هو عبد الله بن عجلان الأحمر السکونی ومحمد بن عجلان.

۱۷۵۷۵ – ابن عرفة:

روی عن الصادق علیه السلام، کما فی الکافی باب ما یقال عند الزرع و الغرس.

۱۷۵۷۶ – ابن عزیز المرادی:

روی الفضل بن عثمان عنه – قال: وهو خال أمی – قال: سمعت عن الصادق علیه السلام، کما فی الکافی ج ۶ باب الأشنان ص ۳۷۹.

۱۷۵۷۷ – ابن عصام:

هو محمد بن محمد بن عصام الکلینی من مشائخ الصدوق فی طریقه إلی محمد بن یعقوب الکلینی، کما فی أمالیه مج ۴۷ ص ۱۶۶، ومج ۵۲ ص ۱۹۳، ومج ۷۰ ص ۲۷۳ وغیر ذلک من کتبه.

(۴۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، کتاب شرح نهج البلاغة لابن أبی الحدید (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، یوم عرفة (۱)، أحمد بن عبد الواحد (۱)، عبد الله بن عجلان (۱)، محمد بن محمد بن عصام (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الفضل بن عثمان (۱)، محمد بن عجلان (۱)، الموت (۱)

۱۷۵۷۸ – ابن عقیل:

هو قاضی القضاة عبد الله بن عبد الرحمن الهاشمی العقیلی الشافعی النحوی شارح التسهیل وألفیة ابن مالک. مات سنة ۷۶۹ بالقاهرة.

۱۷۵۷۹ – ابن العلاف:

هو الحسن بن علی بن أحمد الضریر النهروانی، الفاضل الشاعر، ندیم المعتضد. مات سنة ۳۱۸ وله مائة سنة. أشعار فی رثاء الهر مشتملة علی الحکم والمواعظ ذکرها فی السفینة.

۱۷۵۸۰ – ابن علیة إسماعیل بن إبراهیم:

روی الحکیم بن أسلم، عنه، عن الجریری، کما فی التوحید باب تفسیر قول الله:

(کل شئ هالک).

۱۷۵۸۱ – ابن عمران الطبری:

لم يذكروه. روى محمد بن سعيد الخراسانى، عنه، عن محمد بن سنان. دلائل الطبرى ص ۲۴۷.

۱۷۵۸۲ - ابن عياش: هو أحمد بن محمد بن عبد الله المذكور.

۱۷۵۸۳ - ابن عيينة: هو سفيان الكوفى المكى، تابعى التابعين، أبو محمد.

۱۷۵۸۴ - ابن غراب: هو على بن غراب المذكور.

۱۷۵۸۵ - ابن الفارض:

هو عمر بن الفارض الحموى المصرى العارف المشكور والشاعر المشهور.

صرح جمع بتشيعه. وذكرنا جملة من أحواله وأشعاره فى مستدرك السفينة.

ج ۸ / ۱۷۸ لغة (فرض). توفى سنة ۶۳۲.

(۵۰۰)

صفحهمفاتيح البحث: أحمد بن محمد بن عبد الله (۱)، إسماعيل بن إبراهيم (۱)، الحسن بن على بن أحمد (۱)، على بن غراب (۱)، محمد بن سنان (۱)، محمد بن سعيد (۱)، الهلاك (۱)، الموت (۱)، السفينة (۲)

۱۷۵۸۶ - ابن فحام:

الفحام أستاد الشيخ الطوسى. وقد أكثر الشيخ من الرواية عنه. واسمه أبو محمد الحسن بن محمد بن يحيى بن داود. توفى سنة ۴۰۸. وروى النجاشى عنه أيضا. و تقدم فى أبو محمد الفحام.

۱۷۵۸۷ - ابن فضال:

يطلق على الحسن بن على بن فضال وعلى أبنائه على وأحمد ومحمد.

۱۷۵۸۸ - ابن فضل: هو عبد الله بن الفضل الهاشمى.

۱۷۵۸۹ - ابن قادوس: لم يذكروه. هو محمود بن إسماعيل.

۱۷۵۹۰ - ابن قبة: هو محمد بن عبد الرحمن بن قبة.

۱۷۵۹۱ - ابن قتيبة:

هو عبد الله بن مسلم بن قتيبة. وللمفيد كتاب فى النقض عليه. وله كتاب الإمامة والسياسة. ذكرناه فى مستدرك السفينة ج ۸ / ۴۰۱ لغة (قتب).

۱۷۵۹۲ - ابن قداح: هو عبد الله بن ميمون.

۱۷۵۹۳ - ابن قرة النصرانى:

قال لمولانا الرضا عليه السلام: المسيح من الله. فقال عليه السلام: (من) على أربعة أوجه: البعض من الكل، أو كالخل من الخمر على سبيل الاستحالة، أو كالولد من الوالد على سبيل المناكحة، أو كالصنعة من الصانع على سبيل المخلوق من الخالق. فانقطع. كمبا ج ۴ / ۱۷۴، وجد ج ۱۰ / ۳۴۹. ولعله أبو قرة المذكور.

۱۷۵۹۴ - ابن القريعة:

هو القاضى أبو بكر محمد بن عبد الرحمن البغدادى. كان قاضيا بسندية قرية بين بغداد وأنبار. وكان فصيحا شاعرا مزاحا لطيف الطبع. توفى سنة ۳۶۷. وله

(۵۰۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، عبد الله بن الفضل الهاشمى (۱)، الحسن بن محمد بن يحيى (۱)، الحسن بن على بن فضال (۱)، عبد الله بن ميمون (۱)، مدينة بغداد (۱)، الشيخ الطوسى (۱)، محمد بن عبد (۲)، السفينة (۱)

الأشعار المعروفة: یا من یسائل دائبا - الخ. وقد ذکرناها فی لغة (شعر) فی مستدرک السفینة ج ۵ / ۴۸۶. وهذه الأشعار تدل علی تشیعه وکماله.

۱۷۵۹۵ - ابن قزدا: هو جعفر بن عثمان المدائنی، کما فی رجال الخوئی.

۱۷۵۹۶ - ابن قطان:

هو الشیخ شمس الدین محمد بن شجاع القطان الأنصاری الحلی، العالم الکامل، صاحب کتاب معالم الدین فی فقه آل یس. ینقل فتاواه فی کتب الأصحاب رضوان الله تعالی علیهم.

۱۷۵۹۷ - ابن قیاما: هو الحسین بن قیاما.

۱۷۵۹۸ - ابن القیم:

له کتاب وابل الصیب. روی الکفعمی عنه. جد ج ۸۶ / ۱۶۱، وکتاب الصلاة ص ۴۶۳.

۱۷۵۹۹ - ابن کازر: هو عیسی بن راشد.

۱۷۶۰۰ - ابن کاسب:

روی أحمد بن محمد بن عیسی، عن علی بن سعید بن بشیر، عنه، عن عبد الله بن میمون المکی، عن الصادق علیه السلام. أمالی الصدوق مج ۴۶ ص ۱۶۵. وعن الإرشاد ذکره فی إسحاق بن جعفر.

۱۷۶۰۱ - ابن کرام:

للفضل بن شاذان کتاب فی الرد علیه. وهو محمد بن کرام. وعن السمعانی أنه من مذهبه أن الله جسم ومماس لعرشه من فوقه. مات سنة ۲۵۵.

۱۷۶۰۲ - ابن کرب:

عن فرق النوبختی أن أصحابه یقولون: أن علیا علیه السلام سمی ابن الحنفیة

(۵۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، الحسین بن قیاما (۱)، عیسی بن راشد (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، شمس الدین محمد (۱)، علی بن سعید (۱)، جعفر بن عثمان (۱)، الکرم، الکرامة (۲)، الموت (۱)، السفینة (۱)

مهدیا غاب وینتظرون خروج ابن کرب.

۱۷۶۰۳ - ابن کلثوم:

هو جعفر بن موسی بن إسماعیل بن موسی الکاظم علیه السلام، کما ذکرناه فی ترجمة جده إسماعیل.

۱۷۶۰۴ - ابن اللبان:

هو الداعی إلی معمر من أصحاب أبی الخطاب، کما فی معمر بن خیثم.

۱۷۶۰۵ - ابن اللبان الفرضی:

عن السرائر أنه من فقهاء المخالفین. ونقل عن المبسوط أنه قال بمیراث الزوجة بالعقد الفاسد وروی ذلک عن علی علیه السلام.

۱۷۶۰۶ - ابن مابنداد: هو أحمد بن مابنداد. ابن عم همام.

۱۷۶۰۷ - ابن المبارک: هو یحیی أو عبد الله.

۱۷۶۰۸ - ابن المتوکل الناجی:

روی الأعمش، عنه، عن أبی سعید الخدری، عن النبی صلی الله علیه وآله تفسیر (ألقیا فی جهنم) بالرسول ووصیه أمیر المؤمنین

صلوات الله علیهما.

۱۷۶۰۹ – ابن متویه:

هو الشیخ الأقدم علی بن محمد القمی الذی نقل صحیفة إدریس النبی من السوریة إلی العربیة. وذکرناها فی مستدرک السفینة ج ۶ / ۱۸۹ لغة (صحف).

۱۷۶۱۰ – ابن مخلد: هو محمد بن محمد بن مخلد المذکور.

۱۷۶۱۱ – ابن مسعود الصحابی: هو عبد الله المذکور.

(۵۰۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، أبو سعید الخدری (۱)، موسی بن إسماعیل (۱)، ابن المبارک (۱)، معمر بن خیثم (۱)، علی بن محمد (۱)، محمد بن محمد (۱)، السفینة (۱)

۱۷۶۱۲ – ابن مسعود الطائی:

لم یذکروه. روی ابن أبی عمیر، عنه، عن مولانا أبی عبد الله صلوات الله علیه. یب ج ۲ باب کیفیة الصلاة ص ۱۲۴.

۱۷۶۱۳ – ابن مسکویه الحکیم أبو علی:

هو أحمد بن محمد بن علی الخازن الرازی الأصبهانی معاصر ابن سینا. له مؤلفات فی الحکمة. وقع الاختلاف فی تشیعه لاختلاف کلماته، فراجع السفینة.

۱۷۶۱۴ – ابن المشیع المدنی (المرقی):

رثی مولانا الرضا صلوات الله علیه، کما فی العیون ج ۲ / ۲۵۰.

۱۷۶۱۵ – ابن المعافا: هو محمد بن الحسن الصفار.

۱۷۶۱۶ – ابن المعلم: هو الشیخ المفید.

۱۷۶۱۷ – ابن المعمر: له کتب. وهو محمد بن علی بن معمر.

۱۷۶۱۸ – ابن المعیة:

هو السید الجلیل العالم النسابة، من أحفاد الإمام الحسن المجتبی علیه السلام. مات فی ۸ ربیع الثانی سنة ۷۷۶. ذکر حالاته فی السفینة فراجع إلیه. وتقدم هنا فی محل اسمه محمد بن القاسم بن الحسین.

۱۷۶۱۹ – ابن المغازلی:

هو علی بن محمد بن الطیب الخطیب الوسطی صاحب المناقب.

۱۷۶۲۰ – ابن المغیرة القزوینی:

هو ابن المقبرة القزوینی واسمه علی بن محمد بن الحسن.

(۵۰۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، إبن المغازلی (۱)، شهر ربیع الثانی (۱)، محمد بن القاسم بن الحسین (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، ابن مسعود الطائی (۱)، محمد بن الحسن الصفار (۱)، علی بن محمد بن الحسن (۱)، أحمد بن محمد بن علی (۱)، محمد بن علی بن معمر (۱)، ابن أبی عمیر (۱)، ابن المغیرة (۱)، ابن المعلم (۱)، علی بن محمد (۱)، الصّلاة (۲)، السفینة (۲)

۱۷۶۲۱ – ابن المفرغ:

هو یزید بن زیاد بن ربیعة بن مفرغ الشاعر المعروف. ذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۸ / ۱۸۳ لغة (فرغ).

۱۷۶۲۲ – ابن المقفع:

هو عبد الله المعروف بالزندقة. وله احتجاجات مع مولانا جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیه مذکورة فی الکافی والتوحید فی إثبات الصانع.

۱۷۶۲۳ – ابن المکاری: هو الحسین بن أبی سعید هاشم بن حیان.

۱۷۶۲۴ – ابن المکرمة:

هو مولانا الصادق علیه السلام. عبر عنه بذلک کما یأتی فی أم فروة.

۱۷۶۲۵ – ابن المناظر: هو جعفر بن محمد بن أیوب.

۱۷۶۲۶ – ابن المنذر:

روی أبان، عنه، عن الصادق علیه السلام، کما فی الکافی باب الحرز والعوذة.

۱۷۶۲۷ – ابن المهتدی: روح الشیخ عنه کتب ابن عقدة.

۱۷۶۲۸ – ابن مهران: هو الحسین. مذموم.

۱۷۶۲۹ – ابن مباح: هو الحسین بن مباح.

۱۷۶۳۰ – ابن میثم:

هو علی بن إسماعیل المیثمی، ومیثم بن علی بن میثم البحرانی شارح النهج.

۱۷۶۳۱ – ابن النابغة: هو عمرو بن العاص الملعون.

۱۷۶۳۲ – ابن نباتة: هو الأصبغ المشهور المذکور.

(۵۰۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۳)، علی بن إسماعیل المیثمی (۱)، الحسین بن أبی سعید (۱)، جعفر بن محمد بن أیوب (۱)، الحسین بن مباح (۱)، زیاد بن ربیعة (۱)، هاشم بن حیان (۱)، عمرو بن العاص (۱)، ابن المکاری (۱)، علی بن میثم (۱)، ابن المنذر (۱)، جعفر بن محمد (۱)

۱۷۶۳۳ – ابن النباح: هو عامر بن النباح مؤذن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۱۷۶۳۴ – ابن الندیم:

اثنان: أحدهما أحمد بن إبراهیم بن إسماعیل ندیم المتوکل العباسی.

ثانیهما: أبو الفرج محمد بن إسحاق الندیم البغدادی الوراق الفاضل المعتمد فی الرجال صاحب الفهرست. توفی شعبان سنة ۳۸۵ وله ۸۸ عاما. والشیخ و النجاشی اعتمدا علیه.

۱۷۶۳۵ – ابن نعمة شریف الدین أبو عبد الله:

سأل الصدوق أن یکتب له کتابا فی الفقه والحلال والحرام والشرائع و الأحکام. فکتب له من لا یحضره الفقیه.

۱۷۶۳۶ – ابن نماء:

هو شیخ الفقهاء فی عصره نجیب الدین أبو إبراهیم محمد بن جعفر بن أبی البقاء هبة الله بن نماء بن علی بن حمدون الحلی، أحد مشائخ المحقق الحلی ووالد العلامة و ابنی طاوس. توفی فی النجف الأشرف سنة ۶۴۵.

وقد یطلق ابن نماء علی ابنه الشیخ الفقیه نجم الدین جعفر بن محمد بن جعفر.

کان من الفضلاء الأجلة، ومن کبراء الدین والملة، عظیم الشأن، أحد مشائخ العلامة، وصاحب المقتل الموسوم بمثیر الأحزان. فظهر أن

أباه وجده وجد جده كانوا من الفقهاء.

۱۷۶۳۷ – ابن نمير:

هو عبد الله، وابنه محمد. وهما من علماء العامة. مات عبد الله سنة ۱۹۹. وابنه محمد سنة ۲۳۴.

۱۷۶۳۸ – ابن نوح: هو أحمد بن محمد بن نوح، وأحمد بن على بن العباس بن نوح.

(۵۰۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، كتاب فقيه من لا يحضره الفقيه (۱)، كتاب مثير الأحزان (۱)، مدينة النجف الأشرف (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أحمد بن إبراهيم بن إسماعيل (۱)، أحمد بن محمد بن نوح (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أبو إبراهيم (۱)، جعفر بن محمد بن جعفر (۱)، أبو عبد الله (۱)، عامر بن النباح (۱)، على بن العباس (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، ابن النديم (۱)، نجيب الدين (۱)، المحقق الحلى (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الفرج (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)

۱۷۶۳۹ – ابن نويه:

لم يذكروه. روى عن زرارة، عن الصادق عليه السلام حديث كيفية بدء النسل. كمبا ج ۵ / ۶۰، وجد ج ۱۱ / ۲۲۰.

۱۷۶۴۰ – ابن نهيك: هو عبيد الله بن أحمد بن نهيك.

۱۷۶۴۱ – ابن الواسطى:

لم يذكروه. هو عبد الله البغدادى شيخ الكراجكى. روى عنه فى كتاب التفضيل ص ۱۴ مترحما عليه.

۱۷۶۴۲ – ابن ودعان:

لم يذكروه. روى أربعين حديثا عن رسول الله صلى الله عليه وآله. نقلها الديلمى فى أعلام الدين. ونقلها فى جد ج ۷۷ / ۱۷۵، وكمبا ج ۱۷ / ۵۰.

۱۷۶۴۳ – ابن وضاح:

له كتاب التفسير، كما قاله الشيخ. والظاهر أن اسمه عبد الله.

۱۷۶۴۴ – ابن الهبارية الشاعر:

هو محمد بن محمد الهاشمى العباسى. له كتاب الصادح والباغم. وله أشعار تفيد حسنه ذكرها فى القاموس.

۱۷۶۴۵ – ابن هراسة: هو إبراهيم بن رجا الشيبانى.

۱۷۶۴۶ – ابن هشام:

يطلق على جماعة: أحدهم عبد الملك بن هشام صاحب كتاب السيرة الحلبية المتوفى سنة ۲۱۸. وثانيهم أبو محمد عبد الله بن يوسف الحنبلى النحوى صاحب كتاب المغنى المتوفى سنة ۷۶۱. وثالثهم يوسف بن هشام الحنبلى له كتاب فى النحو موسوم بالمغنى.

(۵۰۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبيد الله بن أحمد بن نهيك (۱)، عبد الملك بن هشام (۱)، محمد الهاشمى (۱)، الوفاة (۱)

۱۷۶۴۷ – ابن همام: هو إسماعيل بن همام، ومحمد بن همام.

۱۷۶۴۸ – ابن يعيش:

هو موفق الدين يعيش بن على بن يعيش الموصلى الحلبى النحوى الفاضل الأديب. من تلاميذه ابن خلكان، ذكر ترجمته فى تاريخه. توفى بحلب سنة ۶۴۳.

(۵۰۸)

صفحهمفاتیح البحث: إسماعیل بن همام (۱)، محمد بن تمام (۱)

الفصل الثالث فی الألقاب المنسوبة

الفصل الثالث فی الألقاب المنسوبة ۱۷۶۴۹ - الآدمی: هو سهل بن زیاد.

۱۷۶۵۰ - الآمدی:

یطلق علی جماعة. منهم السید ناصح الدین أبو الفتح عبد الواحد بن محمد التمیمی الأسدی صاحب غرر الحکم ودرر الکلم من کلمات أمیر المؤمنین علیه السلام.

وآمد من بلاد الجزیرة بین دجلة والفرات من دیار بکر.

۱۷۶۵۱ - الآملی:

یطلق علی الشیخ عز الدین شریک المحقق الکرکی فی درسه، شارح نهج البلاغة والرسالة الحسنیة. وقد یطلق علی محمد بن محمود صاحب نفائس الفنون. وقد یطلق علی السید حیدر الآملی صاحب الکشکول فیما جری علی آل الرسول، و کان معاصر فخر المحققین.

۱۷۶۵۲ - الأحمری:

هو إبراهیم بن إسحاق. یروی النعمانی عنه کثیرا، عن عبد الله بن حماد.

۱۷۶۵۳ - الأذری:

هو حمزة بن علی الطوسی، الإمامی المحقق. له أشعار وقصائد فی مدح أهل البیت صلوات الله علیهم. توفی سنة ۸۶۶.

(۵۰۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، کتاب نهج البلاغة (۱)، نهر الفرات (۱)، إبراهیم بن إسحاق (۱)، عبد الله بن حماد (۱)، سهل بن زیاد (۱)، محمد التمیمی (۱)، حمزة بن علی (۱)، الصّلاة (۱)، الشراکة، المشارکة (۱)

۱۷۶۵۴ - الأزهری: هو مسرور بن العاص، کما تقدم فی محمد بن إسماعیل بن بلال.

۱۷۶۵۵ - الأسدی: هو محمد بن أبی عبد الله جعفر بن محمد بن عون الأسدی.

۱۷۶۵۶ - الإسکافی: هو فی الروایات محمد بن همام، وفی الفقه ابن الجنید.

۱۷۶۵۷ - الإصطخری:

روی عن الصادق علیه السلام. وروی عنه بقباقة أخو بنین الصیرفی، کما فی غط ص ۳۹.

۱۷۶۵۸ - الأصمعی: هو عبد الملک بن قریب.

۱۷۶۵۹ - الأوزاعی:

من أصحاب الرأی. اسمه عبد الرحمن بن عمرو. هو إمام أهل الشام. مات سنة ۱۵۷. روی عن الصادق علیه السلام وعن صعصعة والأحنف بن قیس عن ابن عباس.

۱۷۶۶۰ - الباقطانی: هو مدعی النیابة کذبا.

۱۷۶۶۱ - بحتری:

هو أبو عباد الولید بن عبید الطائی الشاعر، مادح الملوک خلفاء بنی العباس. له قصیدة أبی الغوث فی مدح آل محمد صلوات الله علیهم. کمبا ج ۱۲ / ۱۵۰، وجد ج ۵۰ / ۲۱۶.

۱۷۶۶۲ - البرزهی:

هو الشيخ زين الدين محمد بن القاسم، الفقيه الفاضل الذى ينقل قوله فى الكتب الفقهية. نسب إلى البرزة وهى قرية ببيهق من نواحى نيسابور، منها حمزة بن الحسين البيهقى.

(۵۱۰)

صفحهمفاتيح البحث: أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، عبد الله بن عباس (۱)، بنو عباس (۱)، محمد بن أبى عبد الله (۱)، جعفر بن محمد بن عون (۱)، محمد بن إسماعيل (۱)، الأحنف بن قيس (۱)، محمد بن القاسم (۱)، محمد بن تمام (۱)، ابن الجنيد (۱)، الشام (۱)، الموت (۱)

۱۷۶۶۳ - أبرويز: معرب پرويز، ملك عظيم من ملوك الفرس.

۱۷۶۶۴ - البرمكى:

هو على بن جعفر البغدادى الهمانى. له مسائل لأبى الحسن العسكرى عليه السلام.

۱۷۶۶۵ - بطحائى - بالهمزة أو بالنون - العلوى:

هو محمد بن القاسم بن الحسن بن زيد بن الحسن المجتبى عليه السلام. كان فقيها طويل القامة.

۱۷۶۶۶ - بطيخى:

اسمه إسحاق. روى على بن أسباط، عنه، كما عن نوادر مهر الكافى.

۱۷۶۶۷ - بكائى والبكارى: هو بشير بن معاوية.

۱۷۶۶۸ - بكالى:

هو نوف، من خيار أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام المذكور فى محل اسمه.

۱۷۶۶۹ - البلاذرى:

هو أحمد بن يحيى صاحب فتوح البلدان وأنساب الأشراف.

۱۷۶۷۰ - البلالى:

هو الثقة المأمون العارف من الوكلاء، كما ورد ذلك فى التوقيع الشريف. و لعل اسمه على بن بلال.

۱۷۶۷۱ - بلوى: هو عبد الله بن محمد.

۱۷۶۷۲ - البوفكى: هو العمركى بن على بن محمد الراوى عن على بن جعفر.

۱۷۶۷۳ - التميمى: لقب جمع. منهم: أحنف بن قيس، وعلى بن إسماعيل.

(۵۱۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، كتاب الأشراف للشيخ المفيد (۱)، بشير بن معاوية (۱)، على بن إسماعيل (۱)، القاسم بن الحسن (۱)، عبد الله بن محمد (۱)، أحمد بن يحيى (۱)، العمركى بن على (۱)، على بن أسباط (۱)، على بن بلال (۱)، على بن جعفر (۲)، الإختيار، الخيار (۱)

۱۷۶۷۴ - التيملى: يطلق على الحسن بن على بن فضال وغيره.

۱۷۶۷۵ - الجازى: هو عبد الغفار بن حبيب الطائى.

۱۷۶۷۶ - الجامورانى: هو أبو عبد الله محمد بن أحمد.

۱۷۶۷۷ - الجريرى:

روى ابن علية، عنه، عن أبى الورد بن ثمامة، عن على أمير المؤمنين عليه السلام، كما فى التوحيد باب تفسير كل شئ هالك ح ۱۰.

۱۷۶۷۸ – الجعابی: هو محمد بن عمر بن محمد، من مشائخ المفید.

۱۷۶۷۹ – الجعفری: لقب جمع. منهم: أبو هاشم وسلیمان بن جعفر.

۱۷۶۸۰ – الجوانی:

جمع علویون. منهم: أسعد بن علی، والحسن بن محمد بن عبد الله بن الحسن و غیرهما. وبعضهم خرج مع أبی الحسن علیه السلام إلی خراسان، کما فی روایة کش.

۱۷۶۸۱ – الجوهری:

لقب جمع. منهم: أبو الحسن علی بن أحمد الجرجانی من الشعراء المعروفین. توفی سنة ۳۸۰. أشعاره وأحواله فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۸۲ – ۸۷.

۱۷۶۸۲ – الجهنی:

هو عبد الله بن أنیس الأنصاری. أمره النبی صلی الله علیه وآله بالحضور فی المدینة لیلة ۲۳ من شهر رمضان. وخبره مشهور.

۱۷۶۸۳ – الحرفوشی: هو الشیخ محمد بن علی بن أحمد.

(۵۱۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الحسن بن علی بن فضال (۱)، عبد الله بن أنیس (۱)، عبد الغفار بن حبیب (۱)، أبو عبد الله (۱)، سلیمان بن جعفر (۱)، أسعد بن علی (۱)، علی بن أحمد (۲)، الحسن بن محمد (۱)، محمد بن أحمد (۱)، عمر بن محمد (۱)، خراسان (۱)، الهلاک (۱)

۱۷۶۸۴ – الحصینی:

عده الإکمال فیمن رأی الحجة المنتظر صلوات الله علیه. وهو أحمد بن محمد الحصینی الأهوازی.

۱۷۶۸۵ – الحضینی:

روی کش عن البزنطی، عنه، عن أبی جعفر صلوات الله علیه. ولعله محمد بن إبراهیم.

۱۷۶۸۶ – الحلبی:

فی عرف أهل الحدیث یطلق علی جماعة من آل أبی شعبة الحلبی. منهم: محمد و عبید الله ابنا علی بن أبی شعبة. وقیل: یطلق علی سائر إخوتهما.

۱۷۶۸۷ – الحلی: هو محمد بن إدریس الفقیه الجلیل صاحب السرائر.

۱۷۶۸۸ – الحموی:

هو یاقوت صاحب المعجمین. ناصبی شدید، کما ذکره فی القاموس.

۱۷۶۸۹ – الخدیجی:

هو علی بن عبد الله بن محمد بن عاصم، وعلی بن عبد المنعم بن هارون، وعلی بن أحمد المعروف بأبی القاسم الخدیجی.

۱۷۶۹۰ – الخلدی: هو جعفر بن محمد بن نصیر المذکور.

۱۷۶۹۱ – الخمری:

هو أحمد بن علی بن الحکم، وعلی بن عبد الواحد، وأحمد فقاعة الخمری.

۱۷۶۹۲ – الخندقی: هو داود بن زربی.

(۵۱۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، کتاب السرائر لابن إدریس الحلی (۱)، علی بن عبد الله بن محمد (۱)، أحمد بن علی بن الحکم (۱)، علی بن أبی شعبة (۱)، علی بن عبد المنعم (۱)، فقاعة الخمری (۱)، داود بن زربی (۱)، محمد بن إدریس (۱)، أحمد بن محمد (۱)، محمد بن نصیر (۱)

۱۷۶۹۳ - الخیرانی:

روی عن أبیه، وعنه الحسین بن محمد، کما فی موارد من الکافی. وعده الإرشاد ممن روی النص علی الإمام الجواد علیه السلام. ولعله ابن خیران الخادم.

۱۷۶۹۴ - الدارقطنی:

اسمه علی بن عمر. هو من العامة وکان ناصبیا. مات سنة ۳۸۵.

۱۷۶۹۵ - الدبیلی: هو محمد بن وهبان.

۱۷۶۹۶ - الرازی رضی الله عنه:

هکذا ورد ذکره فی التوقیع الشریف عن أبی محمد العسکری علیه السلام وهو من الوکلاء.

۱۷۶۹۷ - رأس المدری - بالدال المهملة أو الذال -:

هو جعفر بن عبد الله بن جعفر، ومحمد بن عبد الله.

۱۷۶۹۸ - الرفاعی:

هو السید أحمد. زار سنة ۵۵۵ قبر الرسول صلی الله علیه وآله وأنشد أشعاره تجاه القبر الطاهر. قیل: إنه ظهرت له یده جده صلی الله علیه وآله فقبلها. تفصیل ذلک مع الأشعار فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۱ / ۱۷۴.

۱۷۶۹۹ - الرفاعی:

هو الراوی عن الصادق علیه السلام. روی نوادر أحکام الکافی عنه، عن الصادق علیه السلام. ولعله محمد بن إبراهیم الرفاعی.

۱۷۷۰۰ - الزهری:

من أصحاب مولانا السجاد صلوات الله علیه. ع: بإسناده، عن سفیان بن عیینة قال: قلت للزهری: لقیت علی بن الحسین صلوات الله علیه؟ قال: نعم، لقیته، وما

(۵۱۴)

صفحهمفاتیح البحث: قبر النبی (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن إبراهیم الرفاعی (۱)، سفیان بن عیینة (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، خیران الخادم (۱)، الحسین بن محمد (۱)، الموت (۱)، القبر (۱)، الزیارة (۱)

لقیت أحدا أفضل منه. والله ما علمت له صدیقا فی السر، ولا عدوا فی العلانیة.

فقیل له: وکیف ذلک؟ قال: لأنی لم أر أحدا وإن کان یحبه إلا وهو لشدة معرفته بفضله یحسده، ولا رأیت أحدا وإن کان یبغضه إلا وهو لشدة مداراته له یداریه.

کمبا ج ۱۱ / ۲۰، وجد ج ۴۶ / ۶۴.

قب: عن عدة کتب عن ابن شهاب الزهری قال: شهدت علی بن الحسین علیه السلام یوم حمله عبد الملک بن مروان من المدینة إلی الشام، فأثقله حدیدا ووکل به حفاظا فی عدة وجمع. فاستأذنتهم فی التسلیم علیه والتودیع له، فأذنوا فدخلت علیه والأقیاد فی رجلیه والغل فی یدیه، فبکیت وقلت: وددت أنی مکانک و أنت سالم. فقال: یا زهری، أو تظن هذا بما تری علی وفی عنقی یکربنی؟! أما لو

شئت ما كان. إلى أن قال الزهرى: - ثم أخرج يديه من الغل ورجليه من القيد ثم قال: يا زهرى لأجزت معهم على ذا منزلتين من المدينة.

قال: فما لبثنا إلا أربع ليال حتى قدم الموكلون به يطلبونه بالمدينة فما وجدوه، فكنت فيمن سألهم عنه.

فقال لى بعضهم: إنا نراه متبوعا، إنه لنازل ونحن حوله لا ننام نرصده إذ أصبحنا فما وجدنا بين محمله إلا حديده. فقدمت بعد ذاك على عبد الملك فسألنى عن على بن الحسين فأخبرته. فقال: إنه قد جاءنى فى يوم فقده الأعوان، فدخل على فقال:

ما أنا وأنت؟! فقلت: أقم عندى. فقال: لا أحب. ثم خرج فوالله لقد امتلأ ثوبى من خيفة.

قال الزهرى: فقلت: ليس على بن الحسين عليه السلام حيث تظن. إنه مشغول بنفسه. فقال: حبذا شغل مثله! فنعم ما شغل به. كمبا ج ۱۱ / ۳۵، وجد ج ۴۶ / ۱۲۳.

وسائر ما صدر منه فى مدح مولانا السجاد عليه السلام فى كمبا ج ۱۱ / ۲ و ۳ و ۷ و ۱۲ و ۱۸ و ۲۰ و ۲۲ و ۲۳ و ۲۶ و ۲۸ و ۴۳، وجد ج ۴۶ / ۲ و ۷ و ۲۰ و ۳۷ و ۵۷ و ۶۳ - ۹۰ و ۹۷ و ۱۵۰.

نص: عن الزهرى قال: دخلت على على بن الحسين عليه السلام فى المرض الذى

(۵۱۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۳)، على بن الحسين (۲)، الشام (۱)، المرض (۱)

توفى فيه - إلى أن قال: - ثم دخل عليه محمد ابنه فحدثه طويلا بالسر، فسمعته يقول فيما يقول: عليك بحسن الخلق.

قلت: يا بن رسول الله، إن كان من أمر الله ما لابد لنا منه - ووقع فى نفسى أنه قد نعى نفسه - فإلى من يختلف بعدك؟ قال: يا با عبد الله إلى ابنى هذا - وأشار إلى محمد ابنه - إنه وصيى ووارثى وعيبة علمى، معدن العلم وباقر العلم - الخبر. و ذكر فى آخره أن الأوصياء على ما عهد رسول الله ووجدوه فى الصحيفة واللوح اثنا عشر مكتوبة أساميهم وأسامى آبائهم وأمهاتهم، وأنه يخرج من صلب الباقر سبعة من الأوصياء فيهم المهدى عليهم السلام. كمبا ج ۱۱ / ۶۵، وجد ج ۴۶ / ۲۳۲.

مواعظ السجاد عليه السلام له المفيدة أن له عليه السلام نوع عناية ولطف به.

كتاب الأخلاق ص ۱۷۶، وكتاب القرآن ص ۶۰، وجد ج ۷۱ / ۲۲۹، و ج ۹۲ / ۲۴۳.

وكذا يستفاد ذلك مما فى كمبا ج ۲۱ / ۶۰، وجد ج ۹۹ / ۲۵۸. وفيه أنه عليه السلام مسح يده الكريمة على وجهه، فرأى الناس فى الموقف قردة إلا أقل القليل.

ولد سنة ۵۲ أو ۶۱ ومات ۱۲۴.

وهو محمد بن مسلم بن عبيد الله المشتهر بابن شهاب الزهرى.

والكلمات فيه مختلفة وإن شئت التفصيل فراجع إلى روضات الجنات ط ۲ ص ۶۶۰، والمستدرك ج ۳ / ۵۹۶، والسفينة.

وعد أيضا من أصحاب الصادق عليه السلام.

۱۷۷۰۱ - الزهرى:

خبر الزهرى الذى تشرف بزيارة الحجة المنتظر عليه السلام وسمع منه قوله عليه السلام: ملعون ملعون من أخر العشاء إلى أن تشتبك النجوم، ملعون ملعون من أخر الغداة إلى أن تنقضى النجوم. كتاب الصلاة ص ۶۱، وكمبا ج ۱۳ / ۱۰۸، و جد ج ۸۳ / ۶۰، وج ۵۲ / ۱۵.

(۵۱۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام المهدى المنتظر عليه السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، محمد بن مسلم (۱)، القرآن الكريم (۱)، الكرم، الكرامة (۱)، الوصية (۲)، الصّلاة (۱)،

الصّلب (۱)

۱۷۷۰۲ – السائی: هو علی بن سوید.

۱۷۷۰۳ – السدوسی:

روی الحسن بن محبوب، عن أبان، عنه، عن أبی عبد الله صلوات الله علیه، کما فی کامل الزیارة ص ۱۲ و ۱۳ و ۱۴.

وفیه ص ۱۳: عن جعفر بن بشیر، عن أبان بن عثمان، عنه، عن أبی عبد الله علیه السلام.

ولعله عثمان بن عفان السدوسی الذی روی إسماعیل بن یسار، عنه، عن بشیر النبال، عن أبی جعفر علیه السلام، کما فی الکافی باب الحمام.

۱۷۷۰۴ – السری: ملعون، کما تقدم فی بزیع.

۱۷۷۰۵ – السکونی: هو إسماعیل بن أبی زیاد.

۱۷۷۰۶ – السیاری:

هو أحمد بن محمد بن سیار الکاتب المصری، وأحمد بن إبراهیم خال أبی عمرو الزاهد. قیل لأبی عمرو: من السیاری؟ قال: خال لی کان رافضیا یدعونی أربعین سنة إلی الرفض. وکان من کتاب آل طاهر فی زمن العسکری علیه السلام. و کان من رجاله. وله کتب.

۱۷۷۰۷ – الشاری: هذا اسم وذکرناه فی محله من الأسامی.

۱۷۷۰۸ – الشروسی:

هو الذی یخرج من أرمنیة وآذربیجان. وخروجه هو من علائم الظهور.

کمبا ج ۱۳ / ۱۱۶، وجد ج ۵۲ / ۴۵.

۱۷۷۰۹ – الشریعی:

اسمه الحسن. کان من أصحاب العسکریین علیهما السلام ثم ادعی البابیة کذبا

(۵۱۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الخلیفة عثمان بن عفان (۱)، إسماعیل بن أبی زیاد (۱)، أحمد بن محمد بن سیار (۱)، آذربیجان (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، إسماعیل بن یسار (۱)، أبان بن عثمان (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، علی بن سوید (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، الطهارة (۱)، الصّلاة (۱)، الإستحمام، الحمام (۱) فلعنته الشیعة وتبرؤوا منه. وخرج التوقیع بلعنه والبراءة منه. کمبا ج ۱۳ / ۱۰۰ و ۱۰۳، وجد ج ۵۱ / ۳۶۷.

۱۷۷۱۰ – الشعبی:

حضر صلاة العید مع الحجاج بواسط. وبعد الصلاة أحضره الحجاج لیشهد قتل یحیی بن یعمر لقوله: إن الحسن والحسین ابنا رسول الله. وذکر احتجاج یحیی فی ذلک بالقرآن وخلاصه من ید الحجاج. کمبا ج ۷ / ۲۴۰، وج ۴ / ۱۲۵، و ج ۱۰ / ۶۵، وجد ج ۱۰ / ۱۴۷، وج ۴۳ / ۲۲۹، وج ۲۵ / ۲۴۳.

قول الشعبی: ما ندری ما نصنع بعلی بن أبی طالب. إن أحببناه افتقرنا وإن أبغضناه کفرنا. کمبا ج ۸ / ۱۵۷.

روایته المجعولة عن علی علیه السلام: خیر هذه الأمة بعد نبیها أبو بکر وعمر.

کمبا ج ۸ / / ۲۲۸. وفی السفینة ما یتعلق به.

وقال الشعبی: أسمع بنی أمیة وخطباءهم یسبون علیا علیه السلام علی منابرهم وکأنما یشال بضبعه (أی یرفع بعضده) إلی السماء، وکنت أسمعهم یمدحون أسلافهم علی منابرهم، کأنهم یکشفون عن جیفة. جد ج ۴۲ / ۱۹، وکمبا ج ۹ / ۶۰۰. واسمه عامر بن شراحیل.

۱۷۷۱۱ – الشعیری: هو إسماعیل بن أبی زیاد السکونی.

۱۷۷۱۲ – الشعرانی:

شاهد منه السید المرتضی حسن الفطانة والإصابة حیث قال: وکان لنا صدیق یقول أبدا: من أدل الدلیل علی بطلان أحکام النجوم إصابة الشعرانی. کمبا ج ۱۴ / ۱۶۰، وجد ۵۸ / ۲۸۷.

۱۷۷۱۳ – الشقرانی:

وعظ الصادق صلوات الله علیه إیاه تعریضا له لشربه فقال له: یا شقرانی إن الحسن من کل أحد حسن، وإنه منک أحسن، لمکانک منا. وإن القبیح من کل

(۵۱۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، إسماعیل بن أبی زیاد (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، بنو أمیة (۱)، القرآن الکریم (۱)، الباطل، الإبطال (۱)، الصّلاة (۲)، السب (۱)، السفینة (۱)

أحد قبیح، وإنه منک أقبح. جد ج ۴۷ / ۳۴۹، وکمبا ج ۱۱ / ۲۰۹ عن أعلام الوری.

۱۷۷۱۴ – الشمشاطی:

هو ممن رأی الحجة علیه السلام. وهو علی بن محمد العدوی.

۱۷۷۱۵ – الشنی الأعور:

قال یوم صفین: یا أمیر المؤمنین علیه السلام إنا لا نقول کما قال أهل الشام لمعاویة ولکنا نقول: زاد الله فی هداک وسرورک. نظرت بنور الله فقدمت رجالا و أخرت رجالا فعلیک أن تقول وعلینا أن نفعل. أن الإمام فإن هلکت فهذان من بعدک یعنی حسنا وحسینا. وقد قلت شیئا فاسمعه قال: هات. قال:

أبا حسن أنت شمس النهار وهذان فی الحادثات القمر وأنت وهذان حتی الممات بمنزلة السمع بعد البصر إلی آخر أشعاره الشریفة المفیدة حسنه وکماله فراجع کتاب صفین ص ۴۲۵.

وسائر أشعاره الدالة علی معرفته وکماله فیه ص ۴۰۵ و ۵۳۷ و ۸.

۱۷۷۱۶ – الصفدی:

هو صلاح الدین خلیل بن أبیک، الأدیب الفاضل، شارح لامیة العجم و صاحب الوافی بالوفیات. توفی سنة ۷۶۴ بدمشق.

۱۷۷۱۷ – الطیبی:

هو الحسن بن محمد بن عبد الله، الفاضل المحدث المفسر، شارح کتاب الکشاف و المشکاة والمصابیح وخلاصة الدرایة وغیر ذلک. توفی ۲۳ شعبان سنة ۷۴۳.

۱۷۷۱۸ – العاصمی: دعا له الإمام علیه السلام. وهو عیسی بن جعفر بن عاصم.

۱۷۷۱۹ – العاصمی: ممن رأی الحجة صلوات الله علیه. وهو أحمد بن محمد بن أحمد بن طلحة.

(۵۱۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، أحمد بن محمد بن أحمد بن طلحة (۱)، الحسن بن محمد بن عبد الله (۱)، عیسی بن جعفر بن عاصم (۱)، علی بن محمد (۱)، الشام (۱)، دمشق (۱)

۱۷۷۲۰ – العباسی:

هو هشام بن إبراهيم. ذم العباسى فى كمبا ج ۱۲ / ۷۸، وجد ج ۴۹ / ۲۶۳.

۱۷۷۲۱ – العبدى: هو سفيان بن مصعب شاعر أهل البيت عليهم السلام.

۱۷۷۲۲ – العتابى:

هو كلثوم بن عمرو بن أيوب الشامى، كاتب شاعر من شعراء زمن المأمون العباسى.

۱۷۷۲۳ – العرجى:

شاعر قريش عبد الله بن عمر بن عثمان بن عفان. جملة من أحواله فى السفينة. و لقب الحصين العرجى أيضا.

۱۷۷۲۴ – العروسى: هو عبد العلى بن جمعة صاحب تفسير نور الثقلين.

۱۷۷۲۵ – العقيقى:

هو أحمد بن على بن محمد بن جعفر بن عبد الله بن الحسين بن الإمام السجاد عليه السلام العلوى العقيقى. ويطلق على أبيه وجده وابنه على.

۱۷۷۲۶ – العقيقى:

هو محمد بن القاسم العلوى العقيقى جليل القدر، تشرف بلقاء الحجة المنتظر عليه السلام.

۱۷۷۲۷ – العقيلى:

من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام. كان خمارا ولكنه يؤدى الحديث كما سمع. نقله كش عن فرات بن أحنف. ولعله عوف العقيلى.

(۵۲۰)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الخليفة عثمان بن عفان (۱)، جعفر بن عبد الله بن الحسين (۱)، محمد بن القاسم العلوى (۱)، هشام بن إبراهيم (۱)، أحمد بن على بن محمد (۱)، عبد الله بن عمر (۱)، سفيان بن مصعب (۱)، عوف العقيلى (۱)، السفينة (۱)

۱۷۷۲۸ – العكبرى:

هو أبو الحسن بن رزقويه. روى محمد بن محمد بن عبد العزيز المعدل، عنه، عن أبى عمير بن السماك، عن على بن محمد القزوينى، عن داود بن سليمان، عن الرضا عليه السلام ما يفيد حسنه وكماله. فراجع بشا ص ۱۵.

۱۷۷۲۹ – العمانى: هو ابن أبى عقيل المذكور.

۱۷۷۳۰ – الغفارى:

روى يعقوب بن يزيد، عنه، عن جعفر بن إبراهيم، عن الصادق عليه السلام، كما فى التوحيد باب النهى عن الكلام.

۱۷۷۳۱ – الفاضل الهندى:

هو علم الأعلام تاج الفقهاء الكرام محمد بن الحسن بن محمد الإصفهانى، وحيد عصره وفريد دهره، صاحب كشف اللثام عن قواعد الأحكام فرغ من علوم المعقول والمنقول ولم يكمل ثلاث عشرة سنة. توفى فى فتنة الأفاغنة سنة ۱۱۳۷.

فراجع السفينة.

۱۷۷۳۲ – الفتال النيسابورى:

هو الفقيه العالم الورع الزاهد الشهيد السعيد، صاحب كتاب روضة الواعظين.

۱۷۷۳۳ – الفهفكى:

سأل أبا محمد العسكرى صلوات الله عليه، وروى عنه إسحاق بن محمد النخعى، كما فى الكافى باب كيف صار للذكر سهمان وللأنثى سهم (فى الميراث).

۱۷۷۳۴ – الفيروز آبادى:

هو صاحب القاموس فى اللغة الفاضل المتبحر. مات سنة ۸۱۷.

۱۷۷۳۵ – القروى:

لم يذكروه. روى الحسين بن سعيد، عنه، كما عن باب كيفية صلاة يب.

(۵۲۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، كتاب روضة الواعظين (۱)، كتاب كشف اللثام للفاضل الهندى (۱)، إسحاق بن محمد النخعى (۱)، جعفر بن إبراهيم (۱)، محمد بن عبد العزيز (۱)، داود بن سليمان (۱)، ابن أبى عقيل (۱)، يعقوب بن يزيد (۱)، الحسين بن سعيد (۱)، الحسن بن محمد (۱)، على بن محمد (۱)، الكرم، الكرامة (۱)، الموت (۱)، النهى (۱)، الشهادة (۱)، الوراثة، التراث، الإرث (۱)، الصّلاة (۱)، السفينة (۱)

۱۷۷۳۶ – القنبرى: هو من ولد قنبر الكبير. اسمه محمد بن صالح.

۱۷۷۳۷ – الكاهلى: هو عبد الله بن يحيى الكاهلى.

۱۷۷۳۸ – الكسائى:

هو أبو الحسن على بن حمزة الكوفى البغدادى المقرى النحوى، أحد القراء السبعة.

كان إماما فى النحو واللغة والقراءات. وكان يؤدب الأمين والمأمون. ويروى عن أبى بكر بن عياش وحمزة الزيات وابن عيينة وغيرهم. مات بالرى سنة ۱۷۹ أو ۱۸۹.

حكى أنه اجتمع الكسائى وأبو يوسف القاضى عند الرشيد، فقال الكسائى: أبا يوسف، لو قتل غلامك فقال رجل: أنا قتل غلامك – بالإضافة –. وقال آخر: أنا قائل غلامك – بالتنوين –، فأيهما كنت تأخذ به؟ فقال القاضى: كنت أخذتهما جميعا. فقال الكسائى: أخطأت. إنما يؤخذ بالقتل الذى جر دون من نصب. والوجه فيه: أن اسم الفاعل المضاف بمعنى الماضى فيكون إقرارا، وغير المضاف يحتمل الحال والاستقبال فلا يكون إقرارا. انتهى.

وكان يأخذ القراءة عن حمزة بن حبيب الزيات. وكان يقرئ الناس بقراءة حمزة، ثم اختار لنفسه قراءة فأقرأ بها الناس فى خلافة هارون.

۱۷۷۳۹ – الكعبى:

هو أبو القاسم عبد الله بن أحمد البلخى رئيس المعتزلة. مات سنة ۳۱۷. وذكرنا فى مستدرك السفينة ج ۷ / ۲۰۵ جملة من أقوال المعتزلة.

۱۷۷۴۰ – الكلبى: هو محمد بن السائب الكلبى، والحسين بن علوان الكلبى.

۱۷۷۴۱ – الليثى: هو أبو إسحاق المذكور فى الكنى واسمه إبراهيم.

۱۷۷۴۲ – المجاشعى:

له روايات عن مولانا الرضا عليه السلام، كما فى بشا ص ۲۱۶ و ۲۱۸.

(۵۲۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام على بن موسى الرضا عليهما السلام (۱)، مدرسة المعتزلة (۲)، عبد الله بن يحيى الكاهلى (۱)، أبو يوسف القاضى (۱)، عبد الله بن أحمد (۱)، الحسين بن علوان (۱)، حمزة الزيات (۱)، حمزة بن حبيب (۱)، محمد بن صالح (۱)، القتل (۳)،

الموت (۲)، السفینة (۱)

۱۷۷۴۳ – المحمودی: هو أحمد بن حماد المروزی، وابنه محمد بن أحمد.

۱۷۷۴۴ – المخزومی: هو عبد الله بن الحارث.

۱۷۷۴۵ – المدائنی:

روی عن أبی جعفر الباقر صلوات الله علیه ما یفید حسن عقیدته وکماله، و روی عنه ضریس، کما فی الکافی کتاب الزکاة باب الزکاة تبعث من بلد – الخ. و لعله مرازم.

۱۷۷۴۶ – المدائنی:

هو علی بن محمد بن عبد الله البصری المدائنی صاحب التصانیف. توفی سنة ۲۲۵.

۱۷۷۴۷ – المسمعی:

اثنان: عبد الله بن عبد الرحمن. روی عنه حماد بن عیسی وحماد بن عثمان و إسحاق بن عمار.

والثانی الذی روی عنه سعد، کما عن العیون باب ۲۹ واسمه محمد بن عبد الله.

۱۷۷۴۸ – المشرقی: هو حمزة بن المرتفع، کما فی الکافی باب الإرادة.

۱۷۷۴۹ – المنصوری: هو محمد بن أحمد بن عبید الله بن أحمد المذکور.

۱۷۷۵۰ – المیمونی: هو أبو الحسن علی بن عبد الله بن عمران.

۱۷۷۵۱ – النسائی: هو أحمد بن علی بن شعیب، صاحب السنن. وله الخصائص فی مناقب أمیر المؤمنین علیه السلام. مات سنة ۳۰۳. والنساء قریة بخراسان.

۱۷۷۵۲ – النصیبی: هو الحسن بن محمد بن الوجناء.

(۵۲۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن أحمد بن عبید الله (۱)، علی بن عبد الله بن عمران (۱)، الحسن بن محمد بن الوجناء (۱)، علی بن محمد بن عبد الله (۱)، أحمد بن حماد المروزی (۱)، عبد الله بن الحارث (۱)، محمد بن عبد الله (۱)، إسحاق بن عمار (۱)، حمزة بن المرتفع (۱)، حماد بن عیسی (۱)، حماد بن عثمان (۱)، أحمد بن علی (۱)، محمد بن أحمد (۱)، خراسان (۱)، الزکاة (۲)، الموت (۱)

۱۷۷۵۳ – النعمانی:

هو الشیخ الأجل محمد بن إبراهیم بن جعفر المعروف بابن زینب صاحب کتاب الغیبة.

۱۷۷۵۴ – النمیری: هو محمد بن نصیر الفهری النمیری.

۱۷۷۵۵ – النوفلی: هو الحسین بن یزید. یروی عن السکونی کثیرا.

۱۷۷۵۶ – الواحدی:

هو علی بن أحمد بن محمد النیسابوری المفسر النحوی، صاحب البسیط و الوسیط و الوجیز فی التفسیر وغیرها. مات سنة ۴۶۸.

۱۷۷۵۷ – الواسطی:

روی عن الصادق علیه السلام، کما عن الکافی باب ما یستحب من التزویج. و لعله بسطام بن سابور.

۱۷۷۵۸ – الواقدی: هو محمد بن عمر.

۱۷۷۵۹ – الواقدی:

هو مع زرارة بن صالح لقیا مولانا الحسین علیه السلام قبل خروجه إلی العراق بثلاثة أیام – إلی آخر ما جری بینهما وبینه. وفیه ما یدل

علی حسنهما و کمالهما.

کمبا ج ۱۰ / ۱۸۴، وجد ج ۴۴ / ۳۶۴.

۱۷۷۶۰ – الوصافی:

روی عن السجاد والباقر والصادق صلوات الله علیهم. وله کتاب یروی عنه ابن مسکان. وهو عبید الله بن الولید، کما عن أمالی الشیخ مج ۲۶.

(۵۲۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، دولة العراق (۱)، محمد بن إبراهیم بن جعفر (۱)، عبید الله بن الولید (۱)، علی بن أحمد بن محمد (۱)، الحسین بن یزید (۱)، بسطام بن سابور (۱)، محمد بن نصیر (۱)، محمد بن عمر (۱)، الإستحباب (۱)، الموت (۱)

۱۷۷۶۱ – الهجری: هو الرشید.

۱۷۷۶۲ – الهلالی: مذموم من نظراء الشریعی والنمیری والشلمغانی.

۱۷۷۶۳ – الیعقوبی: هو داود بن علی. وقیل غیره.

۱۷۷۶۴ – الیقطینی: هو محمد بن عیسی بن عبید، والقاسم بن یحیی.

(۵۲۵)

صفحهمفاتیح البحث: محمد بن عیسی بن عبید (۱)، القاسم بن یحیی (۱)، داود بن علی (۱)

الفصل الرابع فی الألقاب الغیر المنسوبة

الفصل الرابع فی الألقاب الغیر المنسوبة ۱۷۷۶۵ – الأبرش أبو عون:

ذمه العسکری علیه السلام فی مکاتبته إلیه وقال: إنک لا تموت حتی تکفر و یتغیر عقلک.

۱۷۷۶۶ – الأبرش الکلبی:

قب: قال الأبرش الکلبی لهشام مشیرا إلی الباقر صلوات الله علیه: من هذا الذی احتوشته أهل العراق یسألونه؟ قال: هذا نبی الکوفة، وهو یزعم أنه ابن رسول الله، وباقر العلم، ومفسر القرآن، فاسأله مسألة لا یعرفها. فأتاه وقال: یا بن علی، قرأت التوراة والإنجیل والزبور والفرقان؟ قال: نعم. قال: فإنی أسألک عن مسائل. قال: سل. فإن کنت مسترشدا فستنتفع بما تسأل عنه. وإن کنت متعنتا فتضل بما تسأل عنه.

فسأل عن زمان الفترة، وعن قوله تعالی: (یوم تبدل الأرض غیر الأرض).

فلما أجابه نهض وهو یقول: أنت ابن بنت رسول الله حقا. ثم صار إلی هشام قال:

دعونا منکم یا بنی أمیة. فإن هذا أعلم أهل الأرض بما فی السماء والأرض. جد ج ۴۶ / ۳۵۵، وکمبا ج ۱۱ / ۱۰۲.

سؤاله عن الباقر علیه السلام عن قوله تعالی: (وشاهد ومشهود). جد ج ۷ / ۶۰، وکمبا ج ۳ / ۲۰۶.

(۵۲۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، دولة العراق (۱)، مدینة الکوفة (۱)، بنو أمیة (۱)، القرآن الکریم (۱)، الموت (۱)

۱۷۷۶۷ – الأثرم: هو الحسین بن الحسن المجتبی علیه السلام کان له فضل. وتقدم.

۱۷۷۶۸ – الأحمر:

لقب أبان بن عثمان، وأبان بن تغلب، وإبراهيم بن إسحاق النهاوندى، وعلى بن الحسن - ويقال له: ابن المبارك -، وإسحاق بن مرار، وعبد الله بن عجلان وغيرهم.

۱۷۷۶۹ - الأحمق المطاع فى قومه: هو عيينة بن الحصن.

۱۷۷۷۰ - الأحول: هو محمد بن على بن النعمان.

۱۷۷۷۱ - أخطب خوارزم: هو موفق بن أحمد، من علماء المائة الخامسة من العامة.

۱۷۷۷۲ - الأخفش:

الأخفش الأكبر عبد الحميد بن عبد المجيد الهجرى أستاد سيبويه وغيره. و الأخفش الأصغر سعيد بن مسعدة المجاشعى. ولما ظهر على بن سليمان الأخفش قيل للسعيد: الأوسط. وإذا أطلق فهو الأوسط. مات الأكبر سنة ۲۱۵. والأصغر مات فى شعبان ۳۱۵.

۱۷۷۷۳ - أخو آدم: هو يحيى.

۱۷۷۷۴ - أخو أبى بكر الحضرمى: هو علقمة بن محمد.

۱۷۷۷۵ - أخو ربيعة العبدى:

قام أبو بردة إلى أمير المؤمنين عليه السلام فقال: أرأيت القتلى حول عائشة و طلحة والزبير بم قتلوا؟! قال عليه السلام: بمن قتلوا من شيعتى وعمالى وقتلهم أخا ربيعة العبدى رحمة الله عليه فى عصابة من المسلمين - الخبر. كتاب المعيار ص ۱۰۲. واسمه حكيم بن جبلة.

(۵۲۷)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، إبراهيم بن إسحاق النهاوندى (۱)، محمد بن على بن النعمان (۱)، عبد الله بن عجلان (۱)، أبان بن عثمان (۱)، أبان بن تغلب (۱)، على بن سليمان (۱)، ابن المبارك (۱)، حكيم بن جبلة (۱)، علقمة بن محمد (۱)، عبد الحميد (۱)، الموت (۱)، القتل (۳)

۱۷۷۷۶ - الأرقط:

هو محمد الأرقط بن عبد الله الباقر، محدث من أهل المدينة. وعمر ۵۸ عاما.

قيل: جرى بينه وبين مولانا الصادق صلوات الله عليه شئ، فبصق فى وجه الصادق عليه السلام، فدعا عليه فصار أرقط. وهو ابن عمه عليه السلام وختنه على أخته أم سلمة وابنه إسماعيل بن الأرقط منهما.

وزوج الصادق عليه السلام بنت الأرقط للحسين بن زيد.

۱۷۷۷۷ - الأسود: هو عبد الله بن ميمون.

۱۷۷۷۸۸ - أستونة الدينورى: هو أحمد بن محمد الدينورى. وقد يقال له: استاره.

۱۷۷۷۹ - الأشتر: هو مالك، وابنه.

۱۷۷۸۰ - الأطروش: هو الحسن بن على بن الحسن بن عمر الأشرف.

۱۷۷۸۱ - أعثم الكوفى:

هو محمد بن على، من مؤرخى العامة. له كتاب الفتوح وتاريخ تأليفه سنة ۲۰۴.

۱۷۷۸۲ - أعشى باهلة:

قام إلى أمير المؤمنين صلوات الله عليه وهو يخطب ويذكر الملاحم وهو غلام حدث، فقال: ما أشبه هذا الحديث بحديث خرافة! فقال عليه السلام: إن كنت آثما فيما قلت، فرماك الله بغلام ثقيف. ثم سكت. ثم ابتلى بالحجاج فقتله. كذا عن شرح النهج ملخصا.

۱۷۷۸۲ – الأعمش: هو سليمان بن مهران.

۱۷۷۸۴ – الأفرق: هو عمرو بن خالد.

(۵۲۸)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، كتاب الفتوح لأحمد بن أعثم الكوفى (۱)، السيدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلى الله عليه وآله (۱)، أحمد بن محمد الدينورى (۱)، الحسن بن على بن الحسن (۱)، إسماعيل بن الأرقط (۱)، عبد الله بن ميمون (۱)، سليمان بن مهران (۱)، عمرو بن خالد (۱)، محمد بن على (۱)، السكوت (۱)

۱۷۷۸۵ – الأفطس: هو الحسين بن على الأصغر بن مولانا السجاد عليه السلام.

۱۷۷۸۶ – الأقرع.

هو أحمد بن محمد الأقرع. كتب إلى أبى محمد العسكرى عليه السلام، وروى عنه إسحاق، كما فى الكافى باب مولد العسكرى عليه السلام.

۱۷۷۸۷ – الأقيعس:

هو معاوية. دعا عليه النبى صلى الله عليه وآله بهذا العنون، كما فى كمبا ج ۸ / ۵۶۰، وجد ج ۳۳ / ۱۶۴.

۱۷۷۸۸ – أنف الناقة: هو لقب جعفر بن قريع.

۱۷۷۸۹ – الباقلانى:

هو القاضى أبو بكر محمد بن الطيب البصرى البغدادى، ناصر طريقة أبى الحسن الأشعرى. كان مشهورا بالمناظرة. وهو الذى ناظر شيخنا المفيد رضى الله عنه فغلب، فقال للشيخ: ألك فى كل قدر معرفة؟ فقال المفيد: نعم ما تمثلت بأدوات أبيك. توفى سنة ۴۰۳، كما فى السفينة للقمى.

۱۷۷۹۰ – الباهر:

هو أخو الباقر صلوات الله عليه لأمه وأبيه. ما جلس مجلسا إلا بهر جماله و حسنه.

۱۷۷۹۱ – البدايعى:

هو محمد بن محمود البلخى، أحد الشعراء فى عصر السلطان محمود.

۱۷۷۹۲ – بديع الزمان:

هو أحمد بن الحسين بن يحيى الهمدانى، الشاعر المشهور. فاضل جليل إمامى.

(۵۲۹)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، أحمد بن الحسين بن يحيى الهمدانى (۱)، الحسين بن على (۱)، أحمد بن محمد (۱)، السفينة (۱)

۱۷۷۹۳ – بديع الزمان الهرندى القهپائى:

هو الفقيه المحدث، شارح الصحيفة السجادية.

۱۷۷۹۴ – البرد:

لقب أحمد بن يحيى. جملة من رواياته فى كمبا ج ۱۶ / ۱۷، وجد ج ۷۶ / ۱۱۲. و لعله مصحف كرد.

۱۷۷۹۵ – البطل: هو عبد الله بن القاسم.

۱۷۷۹۶ – البقباق: هو الفضل بن عبد الملک، الثقة بالاتفاق.

۱۷۷۹۷ – البقباقة: هو أخو بنین الصیرفی. روی الشیخ فی غط ص ۳۹ عنه، عن الإصطخری، عن الصادق صلوات الله علیه.

۱۷۷۹۸ – بنان: هو لقب عبد الله بن محمد بن عیسی أخی أحمد.

۱۷۷۹۹ – تاتانة: هو لقب جده الحسین بن إبراهیم.

۱۷۸۰۰ – الثلاج: هو الحسین بن أحمد بن المغیرة.

۱۷۸۰۱ – الجاحظ:

هو عمرو بن بحر بن محبوب الکنانی اللیثی البصری اللغوی النحوی، تلمیذ النظام البلخی المتکلم المشهور. له کتاب الحیوان وکتاب البیان والتبیین. توفی محرم سنة ۲۵۵.

قال: سمعت النظام یقول: علی بن أبی طالب محنة علی المتکلم، إن وفاه حقه غلا، وإن بخسه حقه أساء، والمنزلة الوسطی دقیقة الوزن حادة اللسان صعبة الترقی إلا علی الحاذق الزکی. جد ج ۴۰ / ۱۲۵، وکمبا ج ۹ / ۴۵۶.

کلامه فی أفضلیة أمیر المؤمنین علیه السلام عمن سواه. جد ج ۴۰ / ۱۴۶، و

(۵۳۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، کتاب الصحیفة السجادیة (۱)، الحسین بن أحمد بن المغیرة (۱)، عبد الله بن محمد بن عیسی (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، عبد الله بن القاسم (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، الفضل بن عبد الملک (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، الباطل، الإبطال (۱)

کمبا ج ۹ / ۴۶۰. وفی القاموس مذامه.

۱۷۸۰۲ – الجوار أو الجواز أو الجوان: هو خالد بن نجیح.

۱۷۸۰۳ – الحاجب الحجاب:

هو محمد بن سلیمان. شرح ترتب جمیع المفاسد علی شور عمر، کما فی شرح النهج عند قوله: ومن کلام له علیه السلام وقد وقعت بینه وبین عثمان مشاجرة، فقال المغیرة بن أخنس: أنا أکفیکه.

۱۷۸۰۴ – الحجال: هو عبد الله بن محمد الأسدی.

۱۷۸۰۵ – حدقة الرازی: هو الجبار بن علی المذکور.

۱۷۸۰۶ – حسکا:

فقیه ثقة. وهو الحسن بن الحسین بن الحسن بن الحسین بن علی بن بابویه المذکور.

وقیل: حسکة بن بابویه.

۱۷۸۰۷ – الحفار أبو الفتح: هو هلال بن محمد بن جعفر المذکور.

۱۷۸۰۸ – الحفیة أو الحقینة:

هو أحمد بن علی بن الحسین الأصغر بن الإمام السجاد علیه السلام. جد ج ۴۶ / ۱۶۳، وکمبا ج ۱۱ / ۴۵.

۱۷۸۰۹ – الحقیبة:

کتب إلیه رسول الله صلی الله علیه وآله کتابا، فرقع به دلوه. فلامته بنته و قالت له: عمدت إلی کتاب سید العرب فرقعت به دلوک؟! لیصیبنک بلاء. فأغارت علیه خیل النبی صلی الله علیه وآله وأخذوا أمواله فهرب وجاء مسلما، فقال له النبی صلی الله علیه وآله: فانظر ما وجدت من متاعک قبل القسمة فخذه. کمبا ج ۶ / ۴۴۰، وجد ج ۱۹ / ۱۶۶.

(۵۳۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، الحسین بن الحسن بن الحسین (۱)، عبد الله بن محمد الأسدی (۱)، علی بن الحسین الأصغر (۱)، علی بن بابویه (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، خالد بن نجیح (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الهلال (۱)

۱۷۸۱۰ – الحلاج:

هو الحسین بن منصور الملعون. وعن ابن القارح قال: وکان فی کتبه: إنی مغرق قوم نوح ومهلک عاد وثمود.

۱۷۸۱۱ – حوشب:

هو الحوشب ذو الظلیم الیمانی من أتباع معاویة. کان علی میمنة جنده یوم صفین. کمبا ج ۸ / ۵۱۱. وقتل بید سلیمان بن صرد. ص ۵۱۳، وجد ج ۳۲ / ۵۷۴ و ۵۸۱.

۱۷۸۱۲ – حیص بیص:

هو سعد بن محمد بن سعد بن صیفی التمیمی، الفقیه علی مذهب الشافعی، الشاعر الأدیب. توفی سنة ۵۷۴. وهو أبو الفوارس یعرف بابن الصیفی.

له أشعار فی ذم بنی أمیة ما قالها لأحد. فرأی رجل علی بن أبی طالب علیه السلام وقال له: تفتحون مکة – الخ. فقال علیه السلام: أما سمعت أبیات ابن الصیفی فی هذا؟ فقال: لا. فقال: اسمعها منه. فلما انتبه بادر إلیه وذکر له الرؤیا. فشهق و بکی وحلف بالله أنها لم تخرج من فمه ولا خطها إلی أحد وما نظمها إلا فی لیلته.

فراجع القاموس.

۱۷۸۱۳ – دکین: هو جد أحمد بن میثم.

۱۷۸۱۴ – دیباجة: هو محمد بن جعفر الصادق علیه السلام.

۱۷۸۱۵ – دیک الجن.

هو عبد السلام بن رغبان الشاعر المشهور من شعراء الدولة العباسیة. وکان یتشیع. وله مراث فی الحسین صلوات الله وسلامه علیه.

۱۷۸۱۶ – ذو ظلیم: تقدم فی حوشب.

(۵۳۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الدولة العباسیة (العباسیون) (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، سلیمان بن صرد الخزاعی (۱)، علی بن أبی طالب (۱)، بنو أمیة (۱)، أبو الفوارس (۱)، الحسین بن منصور (۱)، أحمد بن میثم (۱)، محمد بن جعفر (۱)، سعد بن محمد (۱)، القتل (۱)

۱۷۸۱۷ – ذو الإصبع:

هو حرثان بن محرث العدوانی، الحکیم الشاعر الخطیب المعمر. وعده الصدوق من المعمرین والحکماء. عاش ۱۷۰ عام. وقیل: ثلاثمائة.

جملة من کلماته وأحواله فی جد ج ۵۱ / ۲۷۰ و ۲۴۷، وکمبا ج ۱۳ / ۷۱ و ۶۵.

۱۷۸۱۸ – ذو الثدیة: هو رئیس الخوارج لعنهم الله تعالی.

۱۷۸۱۹ – ذو الجوشن: هو والد شمر اللعین. من الصحابة. اسمه أوس بن الأعور.

۱۷۸۲۰ – ذو الخویصرة التمیمی: هو ذو الثدیة حرقوص بن زهیر.

۱۷۸۲۱ – ذو الدمعة: هو الحسین بن زید الشهید.

۱۷۸۲۲ – ذو الرأی: هو حباب بن المنذر.

۱۷۸۲۳ – ذو الرياستين: هو الفضل بن سهل.

۱۷۸۲۴ – ذو الشمالين: هو عمير بن عبد عمر.

۱۷۸۲۵ – ذو الشهادتين: هو خزيمة بن ثابت.

۱۷۸۲۶ – ذو العينين: هو قتادة بن النعمان.

۱۷۸۲۷ – ذو القرنين: هو إسكندر بن فيلقوس.

۱۷۸۲۸ – ذو القلبين: هو جميل بن معمر.

۱۷۸۲۹ – ذو القلمين: هو الحسن بن سهل.

۱۷۸۳۰ – ذو الكلاع: هو القيم على جند معاوية يوم صفين.

(۵۳۳)

صفحهمفاتيح البحث: قتادة بن النعمان (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، ذو الرياستين (۱)، ذو الشهادتين (۱)، خزيمة بن ثابت (۱)، الحسين بن زيد (۱)، ذو الشمالين (۱)، الحسن بن سهل (۱)، الفضل بن سهل (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۱)

۱۷۸۳۱ – ذو النمرة:

هو من الصحابة. كان قبيح المنظر.

ما جرى بينه وبين رسول الله صلى الله عليه وآله وفيه دلالات على حسنه، كما فى روضة الكافى ح ۵۳۱. ونقله جد ج ۲۲ / ۱۴۰، وكمبا ج ۶ / ۷۰۵.

۱۷۸۳۲ – ذو اليدين:

هو الخرباق الأسلمى. والظاهر اتحاده مع ذى الشمالين، لقول الصادق عليه السلام فى صحيح سعيد الأعرج: كذلك يا ذا اليدين وكان يدعى ذا الشمالين.

۱۷۸۳۳ – الرزاز: هو محمد بن جعفر وغيره.

۱۷۸۳۴ – الرضى:

ثلاثة نفر: السيد الجليل أخو المرتضى صاحب نهج البلاغة.

وإذا قيل: الفاضل الرضى أو الشارح الرضى، فهو محمد بن الحسن الأسترابادى شارح الكافية والشافية فى النحو. توفى سنة ۶۸۶.

وإذا قيل: الآغا رضى فهو محمد بن الحسن القزوينى صاحب كتاب لسان الخواص وغيره. توفى سنة ۱۰۶۹.

۱۷۸۳۵ – زئارة:

هو أحمد بن عبد الله بن الحسن بن الحسن الأفطس. قيل له ذلك لأنه إذا غضب يقال: زأر الأسد.

۱۷۸۳۶ – إلزام: هو سعد بن أبى خلف.

۱۷۸۳۷ – زحل: هو عمر بن عبد العزيز.

۱۷۸۳۸ – الزراد: هو الحسن بن محبوب. ويقال له: السراد.

۱۷۸۳۹ – الزرقان: هو محمد بن آدم، ومحمد بن سليمان.

(۵۳۴)

صفحهمفاتيح البحث: الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، كتاب الكافئة للشيخ المفيد (۱)، كتاب نهج البلاغة (۱)، محمد بن الحسن الاسترآبادى (۱)، محمد بن الحسن القزوينى (۱)، عمر بن عبد العزيز (۱)، سعد بن أبى خلف (۱)، محمد بن سليمان (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، سعيد الأعرج (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الصدق (۱)

۱۷۸۴۰ – الزوج الصالح:

لقب علی بن عبید الله بن الحسین الأصغر وزوجته بنت عمه عبد الله بن الحسین الأصغر، وعلی بن الحسن المثلث وزوجته زینب بنت عبد الله بن الحسن.

۱۷۸۴۱ – سائق الحاج: هو سعید بن بیان.

۱۷۸۴۲ – سجادة: علیه لعنة الله. قال کش.

۱۷۸۴۳ – سجادة: لقب الحسن بن علی بن أبی عثمان ومحمد بن الحسن المذکورین.

۱۷۸۴۴ – سجادة: هو أبو الحسن المعلی المذکور.

۱۷۸۴۵ – السراد: هو الحسن بن محبوب.

۱۷۸۴۶ – السرحوب: هو زیاد بن المنذر.

۱۷۸۴۷ – السفاح: هو أحمد الخلیفة الأول من بنی العباس.

۱۷۸۴۸ – السفرجلة: هی جدة محمد بن الحسین.

۱۷۸۴۹ – السفینة:

سماه النبی صلی الله علیه وآله بذلک واشتهر به لأنه یحمل أثاث قومه فی سفر کان معه.

۱۷۸۵۰ – السقاء: هو علی بن عمران السقاء.

۱۷۸۵۱ – السکاک: هو محمد بن الخلیل.

۱۷۸۵۲ – سکباج: هو الحسن بن علی بن الفضل من رواة الحدیث، کما فی المجمع.

۱۷۸۵۳ – السکیت: تقدم فی ابن السکیت.

(۵۳۵)

صفحهمفاتیح البحث: الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن الحسن (ع) (۱)، بنو عباس (۱)، علی بن عبید الله بن الحسین (۱)، الحسن بن علی بن أبی عثمان (۱)، الحسن بن علی بن الفضل (۱)، علی بن عمران السقاء (۱)، عبد الله بن الحسین (۱)، الخلیفة أبو بکر بن أبی قحافة (۱)، زیاد بن المنذر (۱)، سعید بن بیان (۱)، محمد بن الحسین (۱)، محمد بن الخلیل (۱)، الحسن بن محبوب (۱)، علی بن الحسن (۱)، محمد بن الحسن (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الحج (۱)، السفینة (۱)

۱۷۸۵۴ – سمکة: هو جد أحمد بن إسماعیل.

۱۷۸۵۵ – السمین: هو عبد الحمید بن أبی العلاء.

۱۷۸۵۶ – سندل: هو عمر بن قیس.

۱۷۸۵۷ – سیبویه: هو عمرو بن عثمان.

۱۷۸۵۸ – سیلق: هو محمد بن الحسن بن جعفر بن الحسن المثنی.

۱۷۸۵۹ – شاموخ: هو محمد بن إسحاق بن مهران.

۱۷۸۶۰ – شاه رئیس: هو أبو عبد الرحمن الکندی.

۱۷۸۶۱ – شاه طاق: هو الأحول.

۱۷۸۶۲ – شباب الصیرفی: هو محمد بن الولید.

۱۷۸۶۳ – الشحام: هو زید أبو أسامة.

۱۷۸۶۴ – الشخیر: هو محمد بن عبد الله بن نجیح.

۱۷۸۶۵ – شعر: لقب إسحاق والد محمد ویزید.

۱۷۸۶۶ – شقران: هو أحمد بن علی القمی.

۱۷۸۶۷ – شلقان: هو عیسی بن أبی منصور.

۱۷۸۶۸ – شنبولة: هو محمد بن الحسن بن أبی خالد.

(۵۳۶)

صفحهمفاتیح البحث: عبد الحمید بن أبی العلاء (۱)، محمد بن الحسن بن أبی خالد (۱)، محمد بن عبد الله بن نجیح (۱)، أبو عبد الرحمن الکندی (۱)، الحسن بن جعفر بن الحسن (۱)، عیسی بن أبی منصور (۱)، أحمد بن علی القمی (۱)، زید أبو أسامة (۱)، أحمد بن إسماعیل (۱)، محمد بن الولید (۱)، شباب الصیرفی (۱)، محمد بن إسحاق (۱)، عمرو بن عثمان (۱)، عمر بن قیس (۱)

۱۷۸۶۹ – الشهید:

یطلق علی الأول والثانی. وشرحنا أحوالهما وغیرهما فی مستدرک السفینة ج ۶ / ۸۴ لغة (شهد).

۱۷۸۷۰ – الشیخ:

یطلق فی المعانی علی عبد القاهر. وفی الطب والمنطق والکلام علی ابن سینا. و فی الأصول والفقه والحدیث علی محمد بن الحسن الطوسی فی کلام من تأخر عنه، وفی کلامه علی شیخه المفید.

۱۷۸۷۱ – الصابی:

هو أبو إسحاق إبراهیم بن هلال الحرنانی الماهر فی الأدب والکتابة والإنشاء.

توفی سنة ۳۸۴ فی بغداد.

۱۷۸۷۲ – صاحب الصومعة: هو محمد بن إسماعیل البرمکی.

۱۷۸۷۳ – صاحب الطاق: هو الأحول.

۱۷۸۷۴ – الصحاف الکوفی:

هو من أصحاب الکاظم علیه السلام یروی عنه، کما فی الطب ص ۳۰.

۱۷۸۷۵ – الصحصح:

هو لقب جعفر بن عبد الله بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام.

۱۷۸۷۶ – الصفار: هو محمد بن الحسن.

۱۷۸۷۷ – الصفار: هو محمد بن الحسن.

۱۷۸۷۷ – الصلصال:

هو من شعراء أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله. ومن أشعاره:

تخیر قرینا من فعالک إنما قرین الفتی فی القبر ما کان یفعل

(۵۳۷)

صفحهمفاتیح البحث: صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، جعفر بن عبد الله بن الحسین (۱)، محمد بن إسماعیل البرمکی (۱)، إبراهیم بن هلال (۱)، محمد بن الحسن الطوسی (۱)، صاحب الصومعة (۱)، مدینة بغداد (۱)، صاحب الطاق (۱)، عبد القاهر (۱)، محمد بن الحسن (۲)، الشهادة (۲)، القبر (۱)، الطب، الطبابة (۲)

جد ج ۷۷ / ۱۷۶، وکمبا ج ۱۷ / ۵۰.

۱۷۸۷۸ – صهر أبی عبد الله البرقی:

هو محمد بن أبی القاسم بن محمد بن الفضل، بل هو وصفه أو وصف محمد بن أبی القاسم عبد الله بن عمران البرقی.

۱۷۸۷۹ – طباطبا: هو إبراهیم بن إسماعیل.

۱۷۸۸۰ – الطیار:

هو محمد والد حمزة. ولقب رجل من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۷۸۸۱ – العطار:

ینصرف إلی محمد بن یحیی. یروی عنه الکلینی وعلی بن بابویه وغیرهما.

۱۷۸۸۲ – عقیصا: هو دینار.

۱۷۸۸۳ – علان الکلینی:

تشرف بلقاء الحجة المنتظر علیه السلام، کما فی کمال الدین ط جد باب ۴۳ ص ۴۷۰. واسمه علی بن محمد الرازی. وقد یطلق علان علی أربعة منهم هذا علی بن محمد بن محمد بن إبراهیم، وعلی أبیه محمد، وعلی عمه أحمد بن إبراهیم، وعلی ابن أخیه علی بن محمد بن إبراهیم بن أبان الرازی الکلینی. وقیل: هو لقب جدهم إبراهیم نفسه.

۱۷۸۸۴ – علم الهدی: هو السید المرتضی لقبه به جده أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

۱۷۸۸۵ – العلیل: هو علی بن جعفر. ولعله مصحف الهمانی.

۱۷۸۸۶ – غضارة:

هو لقب عیسی بن علی بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام.

(۵۳۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، محمد بن أبی القاسم بن محمد بن الفضل (۱)، علی بن محمد بن إبراهیم (۱)، محمد بن محمد بن إبراهیم (۱)، إبراهیم بن إسماعیل (۱)، علی بن محمد الرازی (۱)، أحمد بن إبراهیم (۱)، عبد الله البرقی (۱)، علی بن بابویه (۱)، علی بن الحسین (۱)، محمد بن یحیی (۱)، عمران البرقی (۱)، علی بن جعفر (۱)

۱۷۸۸۷ – الغیرار:

کان یرفع أخبار أمیر المؤمنین علیه السلام إلی معاویة. فدعا علیه فعمی. کمبا ج ۸ / ۷۳۳، وج ۹ / ۵۵۶، وجد ج ۴۱ / ۱۹۸، وج ۳۴ / ۳۱۴، ولکن فیه: العیزار.

جملة من روایاته. کمبا ج ۸ / ۴۵۵، وجد ج ۳۲ / ۲۹۵، ولکن فیه: العیزار.

۱۷۸۸۸ – الفحام: هو الحسن بن محمد بن یحیی، أو أبوه.

۱۷۸۸۹ – الفراء:

هو إسحاق بن أبی جعفر. ویطلق کثیرا علی یحیی بن زیاد النحوی اللغوی.

۱۷۸۹۰ – الفقاعة الخمری: هو أحمد بن علی بن الحکم.

۱۷۸۹۱ – الفقحة العلم: هو جعفر بن بشیر البجلی. وعلی نسخة: قفحة.

۱۷۸۹۲ – القداح: هو عبد الله بن میمون.

۱۷۸۹۳ – القرقارة: هو نصر بن عصام، ویعقوب بن نعیم الثقة.

۱۷۸۹۴ – قطب الدین:

یطلق علی رجال ذکرناهم فی مستدرک السفینة ج ۸ / ۵۴۷ لغة (قطب).

۱۷۸۹۵ – قعدد بنی هاشم:

هو عبد الصمد بن علی بن عبد الله بن عباس. یعنی قریب الآباء إلی الجد الأکبر.

۱۷۸۹۶ – قنبرة: هو إسماعیل بن محمد القمی.

۱۷۸۹۷ – القماص: هو الحسن بن علویة.

۱۷۸۹۸ – کاسولا: هو القاسم بن محمد الإصبهانی.

(۵۳۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، الحسن بن محمد بن یحیی (۱)، أحمد بن علی بن الحکم (۱)، عبد الله بن میمون (۱)، محمد الأصبهانی (۱)، الحسن بن علویة (۱)، عبد الصمد بن علی (۱)، إسماعیل بن محمد (۱)، بنو هاشم (۱)، فقاعة الخمری (۱)، یعقوب بن نعیم (۱)، جعفر بن بشیر (۱)، السفینة (۱)

۱۷۸۹۹ – کرام: هو عبد الکریم بن عمرو.

۱۷۹۰۰ – کردین: هو مسمع.

۱۷۹۰۱ – کرز: هو أحمد بن یحیی.

۱۷۹۰۲ – کعب الأحبار: یهودی منحرف جاهل. ذکرناه فی کتابنا هذا فی کعب.

۱۷۹۰۳ – کنکر: هو أبو خالد الکابلی وردان.

۱۷۹۰۴ – کوکب الدم: هو زکریا الموصلی.

۱۷۹۰۵ – لوین: هو محمد بن سلیمان بن حبیب.

۱۷۹۰۶ – ماجیلویه: هو محمد بن علی بن محمد بن أبی القاسم وأبوه وجده.

۱۷۹۰۷ – ماکردویه: هو أحمد بن محمد العسکری.

۱۷۹۰۸ – الماصر: هو لقب عبد الله بن قیس وعمر بن قیس أو أبیهما.

۱۷۹۰۹ – مؤمن الطاق: هو الأحول.

۱۷۹۱۰ – المأمون العباسی:

هو قاتل مولانا الرضا علیه السلام. العفریت المستکبر، کما فی الحدیث الإلهی فی اللوح المشهور. وذکرناه فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۱۸۸ لغة (أمن).

احتجاجه علی الفقهاء فی فضل علی علیه السلام وخلافته ورده أخبارهم الموضوعة فی فضائل الثلاثة مذکور مفصلا فی العیون. ونقله جد ج ۴۹ / ۱۸۹، و ج ۷۲ / ۱۳۹، وکمبا ج ۱۲ / ۵۷، وکتاب الکفر ص ۱۵، وإحقاق الحق ج ۳ / ۱۸۴.

وفی القاموس بسط الکلام فیه، فراجع.

(۵۴۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، محمد بن علی بن محمد بن أبی القاسم (۱)، أبو خالد الکابلی (۱)، أحمد بن محمد العسکری (۱)، عبد الکریم بن عمرو (۱)، عبد الله بن قیس (۱)، أحمد بن یحیی (۱)، محمد بن سلیمان (۱)، کعب الأحبار (۱)، مؤمن الطاق (۱)، عمر بن قیس (۱)، الکرم، الکرامة (۱)، الجهل (۱)، القتل (۱)، السفینة (۱)

۱۷۹۱۱ – المبرد:

هو محمد بن یزید النحوی. کان منحرفا ناصبیا، کما فی القاموس.

۱۷۹۱۲ – المتنبی: اسمه أحمد. ادعی النبوة. لعنه الله تعالی.

۱۷۹۱۳ – مجد الدین بن جمیل:

هو من شعراء الغدیر، کما فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۵ / ۴۰۱ – ۴۰۸. وتقدم بعنوان محمد بن منصور بن جمیل.

۱۷۹۱۴ – مجد الدین السید الجلیل العریضی:

هو علی بن الحسن بن إبراهیم بن علی بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسن بن عیسی بن محمد بن عیسی بن علی العریضی صاحب المسائل عن أخیه الکاظم علیه السلام. فاضل جلیل من مشائخ المحقق.

۱۷۹۱۵ – المخدج: هو ذو الثدیة رئیس الخوارج لعنهم الله.

۱۷۹۱۶ – المخضخض: هو أبو سماک الأسدی المذکور، ومحرز بن جریش، کما تقدم.

۱۷۹۱۷ – المخمس:

هو علی بن أحمد الکوفی، صاحب البدع المحدثة. ومعنی التخمیس عند الغلاة أن سلمان الفارسی والمقداد وعمار وأبا ذر وعمرو بن أمیة الضمری هم الموکلون بمصالح العالم. تعالی الله عن ذلک.

۱۷۹۱۸ – المرقال: هو هاشم بن عتبة من شهداء صفین.

۱۷۹۱۹ – المسترق: هو أبو داود سلیمان بن سفیان.

۱۷۹۲۰ – المستعطف: هو عیسی بن مهران.

(۵۴۱)

صفحهمفاتیح البحث: علی بن الحسن بن إبراهیم (۱)، جعفر بن محمد بن علی بن الحسن (۱)، سلمان المحمدی (الفارسی) رضوان الله علیه (۱)، علی بن أحمد الکوفی (۱)، سلیمان بن سفیان (۱)، عیسی بن مهران (۱)، هاشم بن عتبة (۱)، عمرو بن أمیة (۱)، عیسی بن علی (۱)، عیسی بن محمد (۱)، محمد بن یزید (۱)، محمد بن منصور (۱)، الخوارج (۱)، الشهادة (۱)، الإبداع، البدعة (۱)

۱۷۹۲۱ – المفجع: هو محمد بن أحمد بن عبد الله الکاتب النحوی.

۱۷۹۲۲ – المفجع البصری:

هو من شعراء أهل البیت. له أشعار فی أشرفیة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام من الأنبیاء. جد ج ۳۹ / ۵۳ – ۷۷، وکمبا ج ۹ / ۳۵۹.

۱۷۹۲۳ – الملاح: هو أبو الحسین بن سهلویه المذکور.

۱۷۹۲۴ – الملک الصالح:

ولد سنة ۴۹۵ واستشهد سنة ۵۵۶. جملة من أشعاره الشریفة الراجعة إلی الغدیر فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۴ / ۳۴۱. ترجمته وعلمه وکماله وعدالته ص ۳۴۴.

والکلمات حوله ص ۳۴۵. مدائحه ومراثیه ص ۳۵۰ – ۳۶۸.

۱۷۹۲۵ – مملة: هو محمد بن جعفر بن موسی، کما ذکره النجاشی فی ابنه علی.

۱۷۹۲۶ – المنتصر: هو قتل أباه لشتمه فاطمة الزهراء صلوات الله علیها.

۱۷۹۲۷ – المنمس: هو علی بن حسان الواسطی.

۱۷۹۲۸ – الناب: هو حماد بن عثمان.

۱۷۹۲۹ – ناتانة: هو الحسین بن إبراهیم.

۱۷۹۳۰ – الناصر الصغیر:

هو الحسن بن أحمد بن الحسن صاحب الناصریات جد الرضیین لأمهما.

۱۷۹۳۱ – الناصر الکبیر: هو الحسن بن علی بن الحسن، جد الناصر الصغیر لأبیه.

۱۷۹۳۲ النظام: تقدم فی الجاحظ.

(۵۴۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، محمد بن أحمد بن عبد الله (۱)، علی بن حسان الواسطی (۱)، الحسن بن أحمد بن الحسن (۱)، الحسن بن علی بن الحسن (۱)، الحسین بن إبراهیم (۱)، محمد بن جعفر بن موسی (۱)، حماد بن عثمان (۱)، القتل (۱)

۱۷۹۳۳ – النعمة أو نعمة الله:

هو محمد بن الحسن بن إسحاق الموسوی الذی ألف الصدوق له کتاب الفقیه.

۱۷۹۳۴ – الوزیر المغربی:

هو الحسین بن محمد. أمه فاطمة بنت محمد بن إبراهیم النعمانی صاحب کتاب الغیبة. کان فاضلا عاقلا شجاعا. له مصنفات کثیرة. توفی سنة ۴۱۸.

۱۷۹۳۵ – الوشاء:

لقب جمع وینصرف الإطلاق إلی الحسن بن علی بن زیاد. ومنهم الوشاء من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. روی قب عنه، کما فی جد ج ۴۰ / ۲۱۸، وکمبا ج ۹ / ۴۷۶.

۱۷۹۳۶ – هوذة: هو أحمد بن نصر.

(۵۴۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الحسن بن علی بن زیاد (۱)، محمد بن الحسن بن إسحاق (۱)، محمد بن إبراهیم (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن محمد (۱)

الفصل الخامس فی النساء

الفصل الخامس فی النساء الراویات أو الواقعة فی الروایات ۱۷۹۳۷ – آسیة بنت مزاحم:

هی امرأة فرعون من أفضل نساء أهل الجنة. کما فی الروایات المتواترة من طریق الخاصة والعامة أن أفضل نساء الجنة أو خیرها أربع: خدیجة وفاطمة ومریم و آسیة بنت مزاحم. وذکرنا روایاتها فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۱۰۵ لغة (أسی).

وإنها من الثلاثة الذین لم یکفروا بالوحی طرفة عین. وإنها زوجة النبی صلی الله علیه وآله فی الجنة. وإنها کانت مؤمنة مخلصة تعبد الله سرا إلی أن قتل فرعون امرأة حزبیل، فعاینت الملائکة یعرجون بروحها فأظهرت إیمانها. فأمر فرعون بالأوتاد فقتلها. والتفصیل فی المستدرک.

وفی روایة مر بها موسی علیه السلام فشکت إلیه بأصبعها، فدعا لها بالتخفیف فلم تجد للعذاب مسا وألما. جد ج ۱۳ / ۱۶۴، وکمبا ج ۵ / ۲۶۱.

وجاءت مع من جاءت لخدمة خدیجة عند ولادة الزهراء علیها السلام.

وفی المجمع عن الحسن علیه السلام أن آسیة امرأة فرعون کلما أراد فرعوه أن یمسها تمثلت له شیطانة یقاربها. وکذلک عمر مع أم کلثوم. انتهی.

۱۷۹۳۸ – آمنة بنت الشرید:

هی زوجة عمرو بن الحمق الخزاعی. صالحة مؤمنة عارفة فصیحة. یظهر ذلک مما جری بینها وبین معاویة بعد شهادة زوجها. فراجع إلی ختص ص ۱۷، وإلی القاموس باب النساء.

(۵۴۴)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، آسیة بنت مزاحم (زوجة فرعون) (۲)، عمرو بن الحمق (۱)، الزوج، الزواج (۲)، الشهادة (۱)، السفینة (۱)

۱۷۹۳۹ – آمنة بنت وهب بن عبد مناف:

هی أم النبی صلی الله علیه وآله. توفیت وهو ابن أربعة أشهر أو أربع سنین أو ست. وکانت مؤمنة ساجدة لله تعالی. فإنه صلی الله علیه وآله ینتقل من صلب طاهر إلی رحم طاهرة زکیة. تزوجها عبد الله وله ثلاثون سنة أو خمس و عشرون سنة. خرج به أبوه عبد المطلب إلی وهب فزوجه ابنته. وقیل: کانت آمنة فی حجر عمها وهیب بن عبد مناف، فخطب عبد المطلب ابنته هالة بنت وهیب لنفسه وخطب لابنه عبد الله آمنة ابنة وهب. فتزوج هالة وزوج ابنه آمنة فی مجلس واحد. فولدت آمنة رسول الله وولدت هالة لعبد المطلب حمزة.

وبرة أم آمنة تأتی.

وزار النبی صلی الله علیه وآله قبر أمه فی حجة الوداع وبکی عند قبرها و قال: سألت الله فی زیارتها فأذن لی. جد ج ۱۰ / ۴۴۱، وکمبا ج ۴ / ۱۹۸.

وفی روایة أخری أتی قبرها وأصلحه وبکی عنده وبکی المسلمون لبکائه.

جد ج ۱۵ / ۱۶۲، وکمبا ج ۶ / ۳۸.

۱۷۹۴۰ – ابنة غیلان الثقفیة:

حدیثه فی مستدرک السفینة ج ۸ / ۳۶ لغة (غول) وفی کمبا ج ۶ / ۶۹۲، وجد ج ۲۲ / ۸۸.

۱۷۹۴۱ – أروی: من أسماء أم علی بن موسی الرضا صلوات الله علیه.

۱۷۹۴۲ – أروی بنت الحارث بن عبد المطلب:

دخلت علی معاویة وهی عجوز کبیرة، فلما رآها معاویة قال: مرحبا بک و أهلا یا خالة! فکیف کنت بعدنا؟ فقالت: یا ابن أخی لقد کفرت ید النعمة، و أسأت لابن عمک الصحبة، وتسمیت بغیر اسمک وأخذت غیر حقک – الخبر.

کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱۰ / ۱۶۷. ونقله فی جد ج ۴۲ / ۱۱۸. ولها حینئذ أشعار فی رثاء أمیر المؤمنین علیه السلام فیه ص ۱۲۰، وکمبا ج ۹ / ۶۲۸. وذکرناها فی

(۵۴۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، أروی بنت الحارث بن عبد المطلب (۱)، آمنة بنت وهب (۱)، حجة الوداع (۱)، القبر (۱)، الطهارة (۱)، السفینة (۱)

مستدرک السفینة ج ۴ / ۷۱ لغة (رثا).

۱۷۹۴۳ – أسماء بنت أبی بکر:

عدها الشیخ فی أصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله فی فصل النساء. وهی زوجة زبیر أم ابن الزبیر المشهور. طلقها الزبیر فکانت عند ابنه. ماتت سنة ۷۳ أو ۷۴ ولها مائة سنة.

۱۷۹۴۴ – أسماء بنت عقيل بن أبى طالب عليه السلام:

تزوجها عمر ابن مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه فأولدها محمدا وأم موسى وأم حبيب، كما فى كمبا ج ۹ / ۶۱۶، وجد ج ۴۲ / ۷۵.

ولما أتى نعى الحسين صلوات الله وسلامه عليه إلى المدينة جاءت فى جماعة من نسائها حتى انتهت إلى قبر رسول الله صلى الله عليه وآله فلاذت به وشهقت عنده، ثم التفتت إلى المهاجرين والأنصار وقالت: ماذا تقولون إن قال النبى لكم – إلى آخر أشعارها. قال الراوى: فما رأينا باكيا ولا باكية أكثر مما رأينا ذلك اليوم. جد ج ۴۵ / ۱۸۸. ونحوه فيه ص ۱۲۳، وكمبا ج ۱۰ / ۲۴۰ و ۲۲۲.

۱۷۹۴۵ – أسماء بنت عميس الخثعمية:

روى الصدوق فى الخصال فى الصحيح عن مولانا الباقر صلوات الله عليه قال:

رحم الله الأخوات من أهل الجنة. فسماهن: أسماء بنت عميس، وسلمى بنت عميس زوجة حمزة، وميمونة بنت الحارث زوجة النبى صلى الله عليه وآله، وأم الفضل زوجة العباس بن عبد المطلب – الخ. ولها أخت أخرى سلامة بنت عميس، كما عن الاستيعاب. وأختها لأمها زينب بنت الحارث وميمونة بنت الحارث.

وبالجملة أسلمت قديما وهاجرت مع زوجها جعفر بن أبى طالب إلى الحبشة فولدت له هناك عبد الله بن جعفر الجواد ومحمدا وعونا، ثم هاجرت إلى المدينة.

فلها هجرتان. فلما استشهد جعفر يوم موتة تزوجها أبو بكر فولدت له فى حجة الوداع محمد بن أبى بكر. ثم مات أبو بكر فتزوجها مولانا أمير المؤمنين صلوات الله

(۵۴۶)

صفحهمفاتيح البحث: أمهات المؤمنين، ازواج النبى (ص) (۱)، صحابة (أصحاب) رسول الله (ص) (۱)، قبر النبى (ص) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، أبو طالب عليه السلام (۱)، جعفر بن أبى طالب عليهما السلام (۱)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، المهاجرون والأنصار (۱)، أسماء بنت أبى بكر (۱)، العباس بن عبد المطلب (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، أسماء بنت عميس (۲)، محمد بن أبى بكر (۱)، الموت (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الصّلاة (۱)، الشهادة (۱)، الجود (۱)، السفينة (۱)

عليه فولدت له يحيى. ولا خلاف فى ولادة يحيى منها له. وعن ابن الكلبى أن عون بن على عليه السلام أيضا من أسماء. وقيل بالثالث منها له عليه السلام عبد الله، كما عن بعض علماء الأنساب.

وتقدم فى ابنها محمد أنه أتته النجابة من قبل أمه أسماء رحمة الله عليها.

جملة من أحوالها فى كمبا ج ۹ / ۶۳۹ و ۶۲۴، وجد ج ۴۲ / ۱۶۲ و ۱۰۵، و السفينة لغة (سما).

وكانت أسماء بنت عميس تغزو مع النبى صلى الله عليه وآله. وكانت تخرز السقاء وتداوى الجرحى وتكحل العين، كما فى بشا ص ۲۶۷.

جملة من رواياتها عن رسول الله صلى الله عليه وآله فى فضائل أمير المؤمنين عليه السلام. كمبا ج ۹ / ۸۸ و ۲۹۵ و ۲۹۴ و ۳۳۹، وجد ج ۳۶ / ۲۸ – ۳۱، و ج ۳۸ / ۱۴۰ و ۱۴۴ و ۱۴۸ و ۳۲۸.

يف: عن أسماء بنت واثلة قالت: سمعت أسماء بنت عميس تقول: سمعت سيدتى فاطمة الزهراء صلوات الله عليها – الخ. ثم نقلت عن فاطمة عليها السلام أن ليلة زفافها سمعت الأرض تحدث أمير المؤمنين ويحدثها. جد ج ۴۱ / ۲۷۱، وكمبا ج ۹ / ۵۷۴. والاقبال ص ۵۸۶.

وكانت حضرت عند الزهراء سلام الله عليها فى ليلة عرسها وقالت للنبى صلى الله عليه وآله: أنا التى أحرس ابنتك. إن الفتاة ليلة يبنى

علیها لا بد لها من امرأة تکون قریبة منها إن عرضت لها حاجة أو أرادت شیئا أفضت بذلک إلیها. قال صلی الله علیه وآله: فإنی أسأل الله أن یحرسک من بین یدیک ومن خلفک وعن یمینک وعن شمالک من الشیطان الرجیم. جد ج ۴۳ / ۱۲۱.

وفی روایة أخری قال: فأقمت هاهنا لأقضی حوائج فاطمة علیها السلام. قال النبی صلی الله علیه وآله: یا أسماء، قضی الله لک حوائج الدنیا والآخرة ص ۱۳۲.

وقریب منه ص ۱۳۷. وذلک منها کانت وفاءا لمعاهدتها مع خدیجة الکبری حین وفاتها، کما فیه ص ۱۳۸.

وقال النبی صلی الله علیه وآله لها: یا أسماء أما إنک ستزوجین بهذا الغلام

(۵۴۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۴)، أم المؤمنین خدیجة بنت خویلد علیها السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، أسماء بنت عمیس (۲)

- أی أمیر المؤمنین علیه السلام - وتلدین له غلاما. ص ۱۴۱، وکمبا ج ۱۰ / ۳۶ و ۳۹ و ۴۱.

روایة الإمام السجاد صلوات الله علیه عنها قصة ولادة الحسن والحسین صلوات الله علیهما وأنها قبلتها فیهما، کما فی جد ج ۴۳ / ۲۳۸، وکمبا ج ۱۰ / ۶۷.

وحضرت أسماء عند فاطمة الزهراء صلوات الله علیها حین وفاتها وغسلها و أعانت أمیر المؤمنین علیه السلام فی ذلک، کما فی کمبا ج ۱۰ / ۵۳ و ۵۴ و ۴۹ - ۶۱.

وفیه قالت لها فاطمة الزهراء علیها السلام: استرینی، سترک الله من النار.

وروی أنها أوصت علیها علیه السلام وأسماء بنت عمیس أن یغسلاها. کمبا ج ۱۰ / ۶۰ و ۵۴، وجد ج ۴۳ / ۱۸۵ و ۱۸۹.

أقول: ولذلک لما توفیت جاءت عائشة لتدخل فمنعتها أسماء. فشکت عائشة إلی أبی بکر، فقالت لأبی بکر: إنها أمرتنی أن لا یدخل علیها أحد.

وروی فی الفقیه عنها حدیث رد الشمس. وروی فی المشیخة حدیثها عن أم جعفر وأم محمد ابنتی محمد بن جعفر عن أسماء - وهی جدتهما إلی أن قال: وعن فاطمة بنت الحسین علیه السلام عن أسماء.

وبالجملة هی ثقة جلیلة عارفة مقبولة الروایة.

۱۷۹۴۶ - أسماء بنت واثلة الأسقع: لم یذکروها. روت عن أسماء بنت عمیس، کما تقدمت.

۱۷۹۴۷ - أسماء بنت یزید: لم یذکروها. ولها روایات فی مکا فی الفصل الثانی.

۱۷۹۴۸ - أمامة بنت أمیر المؤمنین صلوات الله علیه:

تزوجها الصلت بن عبد الله بن نوفل بن الحارث بن عبد المطلب فولدت له نفیسة و توفیت عنده. کمبا ج ۹ / ۶۲۱، وجد ج ۴۲ / ۹۴.

۱۷۹۴۹ - أمامة بنت أبی العاص بن الربیع:

أمها زینب بنت رسول الله صلی الله علیه وآله، کما ذکرناها فی مستدرک

(۵۴۸)

صفحهمفاتیح البحث: حدیث رد الشمس (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، أمامة بنت أبی العاص بن الربیع (۱)، أسماء بنت عمیس (۲)، نوفل بن الحارث (۱)، محمد بن جعفر (۱)

السفینة ج ۴ / ۳۰۸ لغة (زنب).

تزوجها أمير المؤمنين عليه السلام بعد فاطمة الزهراء عليها السلام فولدت له محمدا الأوسط. جد ج ۴۲ ص ۹۲. وهذا بوصية منها له معللة بأنها تكون لولدها مثلها.

وروى أنه قال لها أمير المؤمنين عليه السلام: إن أردت التزويج فتزوجي بعدى بالمغيرة بن نوفل. فلما توفى أمير المؤمنين عليه السلام خطبها من الحسن المجتبى عليه السلام، فزوجها بالمغيرة خوفا من أن يتزوجها معاوية. قيل: ولدت له يحيى.

وروى أنه كتب معاوية إلى مروان يأمره أن يخطب أمامة ويبذل لها مائة ألف دينار، فلما خطبها أرسل إلى المغيرة أن هذا قد أرسل فإن كان لك بنا حاجة فاقبل.

فخطبها المغيرة من الحسن عليه السلام فزوجها منه.

ولما مرضت اعتقل لسانها، ودخل عليها الحسن والحسين صلوات الله عليهما يعرضان عليها وصاياها وهى تشير برأسها نعم، فأجازا وصاياها، كما فى يب، و المستدرك ج ۳ / ۴۲.

رواية فاطمة بنت أمير المؤمنين عليه السلام، عنها، عن أمير المؤمنين عليه السلام، كما فى سن ج ۲ / ۵۲۷.

۱۷۹۵۰ - أم أسلم:

هى صاحبة الحصاة القارئة للكتب التى جاءت إلى رسول الله صلى الله عليه و آله وسألته عن وصيه، فأخذ حصاة وفركها بيده مثل الدقيق وعجنها، ثم طبعها بخاتمه وقال: من فعل مثل ذلك فهو وصيى. فأتى بعده أمير المؤمنين عليه السلام ثم الحسن ثم الحسين ثم السجاد صلوات الله عليهم فكلهم فعلوا مثل ما فعله. وتفصيل ذلك فى الكافى باب ما يفصل به بين دعوى الحق والمبطل، و كمبا ج ۷ / ۲۲۶، وجد ج ۲۵ / ۱۸۵.

وبدلها فى المقتضب بأم سليم. وجملة من قضايا أم سليم صاحبة الحصاة فى كمبا ج ۱۱ / ۱۱، وجد ج ۴۶ / ۳۴. ولأم غانم وحبابة نظير ذلك.

(۵۴۹)

صفحهمفاتيح البحث: السيدة فاطمة بنت أمير المؤمنين عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۴)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، المغيرة بن نوفل (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الوصية (۱)، السفينة (۱)

۱۷۹۵۱ - أم إسماعيل:

هى فاطمة بنت الحسين ابن الحسن المجتبى عليه السلام أو ابن السجاد عليه السلام. وستأتى فى فاطمة. وروى التهذيب رواية تفيد ذمها وأنه أحبط الله حجها. والظاهر منها أن إسماعيل ابن مولانا الصادق عليه السلام.

۱۷۹۵۲ - أم الأسود بنت أعين أخت زرارة وإخوته:

عارفة، كما نقله صه عن على بن أحمد العقيقى. ويقال: إنها أول من عرف هذا الأمر منهم من جهة أبى خالد الكابلى. وهى غمضت لزرارة عند موته. وعدها صه فى القسم الأول فتعد لذلك من الحسان.

۱۷۹۵۳ - أم أيمن بركة بنت ثعلبة:

يقال لها مولاة النبى صلى الله عليه وآله وخادمة النبى. هاجرت إلى الحبشة و إلى المدينة. وكانت وصيفة لعبد الله بن عبد المطلب. فلما ولدت آمنة رسول الله صلى الله عليه وآله حضنته أم أيمن حتى كبر ثم أعتقها النبى صلى الله عليه وآله.

فعنه صلى الله عليه وآله أنه قال: من سره أن يتزوج امرأة من أهل الجنة فليتزوج أم أيمن. فتزوجها زيد فولدت له أسامة. وكانت قبله تحت عبيد. فأيمن بن عبيد مع أسامة أخوان لأم.

وعن الاستیعاب کان النبی صلی الله علیه وآله یزورها ویقول: أم أیمن أمی بعد أمی. انتهی. وتوفیت بعد النبی صلی الله علیه وآله بخمسة أشهر. وقیل:

ستة أشهر.

وعن الباقر علیه السلام أنه قال فی حدیث: أرأیت أم أیمن فأنا أشهد أنها من أهل الجنة - الخ.

وهی التی استشهدت بها الصدیقة الکبری صلوات الله علیها فی أمر فدک حین غصبها أهل الجلافة. فردوا شهادتها بأنها امرأة عجمیة.

ومما یدل علی نهایة جلالتها نزول دلو ماء من السماء لها حین عطشت بین مکة

(۵۵۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۴)، مدینة مکة المکرمة (۱)، فاطمة بنت الحسین (۱)، علی بن أحمد (۱)، الموت (۱)، الصّلاة (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الشهادة (۱)

والمدینة. وقد فصلنا الکلام فیها فی مستدرک السفینة ج ۱۰ / ۵۹۰ لغة (یمن).

۱۷۹۵۴ - أم البراء:

هی من أصحاب السجاد صلوات الله علیه. قیل: هی حبابة. وتأتی.

۱۷۹۵۵ - أم بردة:

هی زوجة براء بن أوس. دفع إلیها النبی إبراهیم ابنه. وکان صلی الله علیه و آله یأتیها فیقیل عندها ویؤتی بإبراهیم.

۱۷۹۵۶ - أم بکر:

لم یذکروها. وقد روت عن أمیر المؤمنین علیه السلام وسمعت منه علیه السلام:

أن الغزل من طیبات الغزل، کما فی شئ ج ۱ / ۱۵۰.

۱۷۹۵۷ - أم البنین زوجة أمیر المؤمنین صلوات الله علیه:

هی بنت حزام الکلابیة. وأولاده علیه السلام: العباس أبو الفضل وعبد الله و جعفر وعثمان علیهم السلام من شهداء الطف. واسمها فاطمة علی ما قاله العلامة المامقانی. وهی قویة الإیمان عارفة بمقام الإمامة.

۱۷۹۵۸ - أم جعفر بنت جعفر:

هی زوجة محمد بن الحنفیة. روت عن أسماء بنت عمیس، کما فی بشا ص ۲۶۷.

والأظهر کما تقدم فی أسماء أنها بنت محمد بن جعفر.

۱۷۹۵۹ - أم جیل بنت حرب أخت أبی سفیان:

هی امرأة أبی لهب حمالة الحطب. سوء قصدها بالنبی صلی الله علیه وآله و احتجاب النبی عنها. جد ج ۱۷ / ۲۳۵، وکمبا ج ۶ / ۲۵۱.

۱۷۹۶۰ - أم حبیبة بنت أبی سفیان:

اسمها آمنة أو رملة. هاجرت مع زوجها عبید الله بن جحش الأسدی إلی

(۵۵۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، أسماء بنت عمیس (۱)، محمد بن جعفر (۱)، الشهادة (۱)، الزوج، الزواج (۴)، الحرب (۱)، السفینة (۱)

الحبشة وتنصر بها ومات وثبتت هی علی الاسلام.

ثم کتب رسول الله صلی الله علیه وآله إلی النجاشی یخطب أم حبیب، فبعث إلیها النجاشی، فخطبها لرسول الله صلی الله علیه وآله، فأجابته، فزوجها منه، و أصدقها أربعمائة دینار وساقها عن رسول الله. وبعث إلیها بثیاب وطیب کثیر و جهزها وبعثها إلی رسول الله، وبعث إلیه بماریة القبطیة أم إبراهیم. وبعث إلیه بثیاب وطیب وفرس. وأطعم رسول الله. وکان ازدواجها فی سنة ۶. وماتت سنة ۴۴. جد ج ۲۲ / ۱۹۰، و ۱۹۲ و ۲۰۲ وج ۲۱ / ۴۳، وج ۱۸ / ۴۱۶، وکمبا ج ۶ / ۴۰۰ و ۵۸۲ و ۷۱۸، ومستدرک السفینة ج ۲ / ۱۶۳ لغة (حبب).

وعن مروج المسعودی أنها بعثت بقمیص عثمان مخضبا بدمائه مع النعمان بن بشیر إلی أخیها معاویة.

۱۷۹۶۱ – أم حبیبة الخافضة:

هی التی تخفض الجواری، فلما هاجرت سألت رسول الله صلی الله علیه وآله عن ذلک. فقال لها: هذا حلال. ثم علمها ذلک. کمبا ج ۲۳ / ۱۲۱، وجد ج ۱۰۴ / ۱۲۴.

۱۷۹۶۲ – أم الحسن بنت عبد الله بن محمد بن علی بن الحسین علیه السلام:

من أصحاب الصادق علیه السلام. روت عن عمها جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیهما.

۱۷۹۶۳ – أم الحسن النخعیة:

روی أبو زهرة، عنها، عن أمیر المؤمنین صلوات الله علیه، کما عن آخر مکاسب یب.

۱۷۹۶۴ – أم الحسین بنت خنساء:

هی ممدوحة، لما عن الکافی بإسناده عن الصادق علیه السلام قال لامرأة سعد:

(۵۵۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، ماریة بنت شمعون القبطیة زوجة النبی (ص) (۱)، أم الحسن بنت عبد الله (۱)، أم الحسن النخعیة (۱)، جعفر بن محمد (۱)، السفینة (۱)

هنیئا لک یا خنساء، فلو لم یعطک الله شیئا إلا ابنتک أم الحسین لقد أعطاک الله خیرا کثیرا – الخبر.

۱۷۹۶۵ – أم الحکم بنت أبی سفیان:

إحدی النساء التی لحقن بالمشرکین وهن ستة. جد ج ۲۰ / ۳۴۱، وکمبا ج ۶ / ۵۵۹.

۱۷۹۶۶ – أم حکیم: هی أخت أم فروة أم الصادق علیه السلام. تأتی فی أختها.

۱۷۹۶۷ – أم خالد البربریة: هی أم داود الآتیة.

۱۷۹۶۸ – أم خالد العبدیة:

سألت عن الصادق علیه السلام عن شرب النبیذ لقراقر فی بطنها وقالت: قد قلدتک دینی، فلم یأذن لها. ویظهر من هذه الروایة قوة إیمانها وکمالها. فراجع الکافی باب من اضطر إلی الخمر من کتاب الأشربة.

۱۷۹۶۹ – أم الخیر بنت حریش البارقیة:

من أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام، عارفة فاضلة فصیحة بلیغة. لها کلمات شریفة مفصلة فی ترغیب الناس علی نصرة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام یوم صفین. وفیه ذکرها الفضائل والمناقب. فراجع کتاب بلاغات النساء لأحمد بن أبی طاهر. نقل بعضها فی القاموس.

۱۷۹۷۰ – أم داود:

هی الصالحة المعروفة بأم خالد البربریة أم داود بن الحسن بن الحسن المجتبی صلوات الله علیه راویة العمل المشهور فی نصف رجب.

۱۷۹۷۱ – أم زرع:

لها حديث معروف أورده السيد الأجل السيد على خان فى أنوار الربيع وشرحه مفصلا، كما فى السفينة.

(۵۵۳)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۲)، شهر رجب المرجب (۱)، داود بن الحسن (۱)، الطهارة (۱)، السفينة (۱)

۱۷۹۲۷ – أم سعيد الأحمسية:

من أصحاب الصادق صلوات الله عليه. روى الحكم بن مسكين وعبد الله بن سنان، عنها، عن الصادق عليه السلام، كما فى كامل الزيارة ص ۱۱۰.

وكذا ابن أبى عمير ويونس بن بعقوب وغيرهما، عنها، عنه عليه السلام، كما فيه ص ۱۰۹ و ۱۲۲ و ۱۵۸ و ۱۵۹.

ومن هذه الروايات تستفاد حسن عقيدتها وإماميتها.

۱۷۹۷۳ – أم سلمة بنت أمير المؤمنين عليه السلام: ذكرناها فى أولاده عليه السلام.

۱۷۹۷۴ – أم سلمة بنت مولانا الحسن المجتبى عليه السلام:

ذكرناها فى أولاده عليه السلام.

۱۷۹۷۵ – أم سلمة بنت مولانا الباقر عليه السلام:

هى زوجة محمد الأرقط بن عبد الله بن الإمام السجاد عليه السلام. فولدت له إسماعيل. روى إسماعيل الأرقط مع أمه أم سلمة عن الصادق عليه السلام، كما عن باب صلاة حوائج الكافى.

۱۷۹۷۶ – أم سلمة بنت أبى أمية:

زوجة رسول الله صلى الله عليه وآله. كانت قبل النبى صلى الله عليه وآله عند أبى سلمة فولدت له سلمة وعمر ودرة وزينب. ثم مات وتزوجها رسول الله صلى الله عليه وآله. وهى أفضل أزواجه بعد خديجة الكبرى، فاضلة عارفة جليلة كثيرة الرواية عظيمة القدر. اسمها هند بنت أبى أمية بن المغيرة. وأمها عاتكة بنت عبد المطلب.

وقد شرح أحوالها مفصلة فى سفينة البحار لغة (سلم). وكذا فى مستدركها ج ۵ / ۱۳۵.

(۵۵۴)

صفحهمفاتيح البحث: أمهات المؤمنين، ازواج النبى (ص) (۱)، الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام على بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، أم المؤمنين خديجة بنت خويلد عليها السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، السيدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلى الله عليه وآله (۵)، أم سعيد الأحمسية (۱)، ابن أبى عمير (۱)، الحكم بن مسكين (۱)، الموت (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الصّلاة (۱)، السفينة (۱)

۱۷۹۷۷ – أم سليم:

هى أم أسلم المذكورة. قال فى المقتضب ص ۲۲ بعد حديث الحصاة المذكور فى أم أسلم: إنها ليست أم سليم الأنصارية أم أنس بن مالك، ولا أم سليم الدوسية فإنها لها صحبة ورواية، ولا أم سليم الخافضة التى تخفض الجوارى، ولا أم سليم الثقفية وهى بنت مسعود أخت عروة فإنها أسلمت وحسن إسلامها وروت الحديث.

۱۷۹۷۸ – أم شريك غزية بنت دودان:

وهبت نفسها للنبى صلى الله عليه وآله. عن الكلبى أنه صلى الله عليه وآله رأى بها كبرة فطلقها. وكانت تدخل على النساء فتدعوهن

إلى الاسلام. وكانت على ذلك بعد طلاقها. وقال غيره: وهبت نفسها، لكن لم يتزوجها ولم يردها.

۱۷۹۷۹ – أم عطية:

هى مع أسماء وصفية غسلن أم كلثوم بنت الرسول صلى الله عليه وآله، كما يأتى.

۱۷۹۸۰ – أم غانم:

هى صاحبة الحصاة اليمانية التى طبع فيها أمير المؤمنين عليه السلام وبعده سائر الأئمة إلى زمان أبى محمد العسكرى صلوات الله عليهم. فطبع فيها العسكرى عليه السلام فانطبع فيها بكتابة تقرأ الحسن بن على. وكانت عند أحفادها إلى زمان العسكرى عليه السلام. واسم الأخير مهجع بن الصلت بن عقبة بن سمعان بن غانم بن أم غانم. وهى غير أم أسلم وحبابة.

۱۷۹۸۱ – أم فروة:

هى زوجة أمير المؤمنين صلوات الله عليه. روت عنه، كما فى جد ج ۳۹ / ۱۱۹، و كمبا ج ۹ / ۳۷۲.

۱۷۹۸۲ – أم فروة:

هى من الأنصار. كانت عالمة تحض الناس على نقض بيعة أبى بكر، وتحض

(۵۵۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسن بن على العسكرى عليهما السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، أم أنس بن مالك (۱)، عقبة بن سمعان (۱)، الحسن بن على (۱)، الزوج، الزواج (۲)، الشراكة، المشاركة (۱)

على بيعة أمير المؤمنين، فقتلها أبو بكر، ثم بعد أيام أحياها مولانا أمير المؤمنين عليه السلام، وبقيت بعد أمير المؤمنين عليه السلام إلى ستة أشهر. جد ج ۴۱ / ۱۹۹، و كمبا ج ۹ / ۵۵۶.

۱۷۹۸۳ – أم فروة:

تزوجها مولانا الباقر عليه السلام فولد له منها مولانا الصادق عليه السلام و عبد الله. وهى عالمة ممدوحة جليلة متقية. قال الصادق عليه السلام فى رواية الكافى:

كانت أمى ممن آمنت واتقت وأحسنت. والله يحب المحسنين. كمبا ج ۱۱ / ۱۰۷. وما يدل على علمها وكمالها فيه ص ۱۰۵، وجد ج ۴۷ / ۱ و ۷.

انتهى.

واسمها فاطمة وهى بنت القاسم بن محمد بن أبى بكر. وأمها أسماء بنت عبد الرحمن بن أبى بكر.

وأختها أم حكيم بنت القاسم. تزوجها إسحاق العريضى ابن عبد الله بن جعفر فولد له منها القاسم والد داود أبى هاشم الجعفرى المشهور.

وروى الكلينى فى الصحيح، عن الكاهلى، عن أبى الحسن عليه السلام قال: كان أبى يبعث أمى وأم فروة تقضيان حقوق أهل المدينة. جد ج ۴۷ / ۴۹، وكمبا ج ۱۱ / ۱۱۸. ولعلها أم الصادق عليه السلام أو بنته.

تعبير معروف بن خربوذ عن الصادق عليه السلام بابن المكرمة. كمبا ج ۱۱ / ۱۴۸، وجد ج ۴۷ / ۱۵۱.

۱۷۹۸۴ – أم فروة بنت أبى قحافة:

زوجها أخوها أبو بكر من الأشعث بن قيس الكندى.

۱۷۹۸۵ – أم فروة بنت الصادق عليه السلام:

هى مع أخيه إسماعيل وعبد الله الأفطح أمهم فاطمة بنت الحسين الأثرم بن الحسن المجتبى عليه السلام، كما عن كشف، أو فاطمة

بنت الحسين بن مولانا السجاد

(۵۵۶)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۵)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۲)، عبد الله بن جعفر الطيار بن أبى طالب عليه السلام (۱)، القاسم بن محمد بن أبى بكر (۱)، أشعث بن قيس الكندى (۱)، فاطمة بنت الحسين (۲)، معروف بن خربوذ (۱)، البعث، الإنبعاث (۱)

عليه السلام، كما عن المفيد. وزوجها أبوها من ابن عمها الخارج مع زيد بن على الشهيد. فراجع كمبا ج ۱۱ / ۱۷۷، وجد ج ۴۷ / ۲۴۱.

۱۷۹۸۶ - أم الفضل:

اسمها لبابة أو هند. هى زوجة العباس بن عبد المطلب والدة الفضل وعبد الله و عبيد الله ومعبد وقثم وعبد الرحمن. وهى لبابة الكبرى أخت ميمونة زوجة النبى صلى الله عليه وآله وخالة خالد بن وليد. أقول: لعل الكبرى فى مقابل الصغرى و الصغرى هى لبابة بنت عبيد الله بن عباس بن عبد المطلب الآتية فى محل اسمها.

ويستفاد مدحها مما فى كمبا ج ۸ / ۱۶، وجد ج ۲۸ / ۷۰.

إرضاعها الحسن عليه السلام بلبن قثم بن العباس. كمبا ج ۱۰ / ۶۸، وجد ج ۴۳ / ۲۴۲.

ورؤياها كأن قطعة من لحم رسول الله صلى الله عليه وآله قطعت ووضعت فى حجرها وتأويلها بالحسين عليه السلام. كمبا ج ۱۰ / ۱۵۵ و ۱۵۷، وجد ج ۴۴ / ۲۳۸ و ۲۴۶.

۱۷۹۸۷ - أم الفضل بنت الحارث:

كاتبت أمير المؤمنين عليه السلام، كما فى أمالى الشيخ ج ۲ / ۳۲۷.

۱۷۹۸۸ - أم الفضل بنت المأمون:

زوجها أبوها من الجواد عليه السلام. كمبا ج ۱۲ / ۱۱۷، وجد ج ۵۰ / ۷۳.

۱۷۹۸۹ - أم قيان:

كانت امرأة صدق فأتاها رجل من أصحاب أمير المؤمنين عليه السلام فإذا هى مهتمة. فسألها، فقالت: ماتت مولاة لى فلما دفنتها نبذت الأرض جسدها مرتين.

فذهب وأخبر أمير المؤمنين عليه السلام، فقال: لو أخذت تربة من قبر رجل مسلم فألقى على قبرها لقرت. ففعلوا وقرت. وسأل الرجل عن حالها فقالوا: كانت شديدة الحب للرجال لا تزال قد ولدت فألقت ولدها فى التنور. فراجع لتفصيل

(۵۵۷)

صفحهمفاتيح البحث: أمهات المؤمنين، ازواج النبى (ص) (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۳)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام محمد بن على الجواد عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب أمالى الصدوق (۱)، العباس بن عبد المطلب (۱)، قثم بن العباس (۱)، زيد بن على (۱)، التصديق (۱)، القبر (۱)، الزوج، الزواج (۱)

ذلك إلى الكافى ج ۷ باب النوادر من كتاب الديات ص ۳۷۰.

۱۷۹۹۰ - أم كلثوم:

ثلاث من بنات مولانا الكاظم صلوات الله عليه. كمبا ج ۱۱ / ۳۱۷ و ۳۱۶، و جد ج ۴۸ / ۲۸۷ و ۲۸۸.

۱۷۹۹۱ – أم كلثوم:

هی أم یحیی بن زکریا علیه السلام، جلیلة القدر یناديها جبرئیل یوم القیامة مع خدیجة وفاطمة وآسیة. کمبا ج ۳ / ۳۰۴، وجد ج ۸ / ۵۱.

۱۷۹۹۲ – أم كلثوم بنت أبی جعفر العمری محمد بن عثمان:

لها روایات. وحفیدها أبو نصر هبة الله بن محمد ابن بنت أم کلثوم له روایات.

فراجع کمبا ج ۱۳ / ۸۴ و ۱۰۱، وجد ج ۵۷ / ۳۱۶ و ۳۷۱، وفیه: هبة الله بن محمد بن أحمد الکاتب ابن بنت أم کلثوم.

وهی التی اعتقد فیها بنو بسطام بإضلال الشلمغانی أن روح فاطمة الزهراء علیها السلام انتقلت إلیها، کما یظهر ذلک فی حکایتها لأبی القاسم الحسین بن روح، کما فی کمبا ج ۱۳ / ۱۰۱، وجد ج ۵۱ / ۳۶۹.

۱۷۹۹۳ – أم كلثوم بنت الحسین علیه السلام:

أرسل إلیها ابن زیاد أن یقال لها: الحمد لله الذی قتل رجالکم. فکیف ترون ما فعل بکم؟! فقالت: یا بن زیاد؟ لئن قرت عینک بقتل الحسین علیه السلام، فطال ما قرت به عین جده وکان یقبله ویلثم شفتیه ویضعه علی عاتقه. یا بن زیاد! أعد لجده جوابا فإنه خصمک غدا. کمبا ج ۱۰ / ۱۷۳، وجد ج ۴۴ / ۳۲۲.

۱۷۹۹۴ – أم كلثوم بنت رسول الله صلی الله علیه وآله:

اسمها آمنة. تزوجها عثمان ولم یدخل بها. فلما ماتت غسلتها أسماء بنت عمیس وصفیة بنت عبد المطلب وأم عطیة وصلی علیها فاطمة الزهراء علیها

(۵۵۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، الحسین بن روح النوبختی (۱)، یوم القیامة (۱)، صفیة بنت عبد المطلب (۱)، هبة الله بن محمد (۱)، یحیی بن زکریا (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، محمد بن عثمان (۱)، محمد بن أحمد (۱)، القتل (۲)، الصّلاة (۱)، الدیة (۱)

السلام ونساء المؤمنین. وکانت وفاتها فی شعبان سنة ۹. کمبا ج ۶ / ۶۶۰ و ۷۰۹ و ۷۰۷ – ۷۱۱، وجد ج ۲۱ / ۳۶۹، وج ۲۲ / ۱۶۶ و ۱۶۷.

۱۷۹۹۵ – أم كلثوم زینب الصغری أو الوسطی بنت مولانا أمیر المؤمنین وفاطمة الزهراء صلوات الله علیهما:

کانت مع أخیها الحسین صلوات الله علیه بکربلاء ومع الإمام السجاد صلوات الله علیه إلی الشام، ثم إلی المدینة. هی جلیلة القدر فهیمة بلیغة. وخطبتها فی الکوفة فی مجلس ابن زیاد معروفة. فهی من أجلاء الثقات.

جملة من أحوالها فی کمبا ج ۹ / ۶۱۹ – ۶۲۵، وج ۱۰ / ۲۲۳، وجد ج ۴۲ / ۸۸ – ۱۰۷ و ۲۲۳ – ۲۲۵، وج ۴۵ / ۱۲۷.

روایتها وفاة أبیها علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۶۵۳، وجد ج ۴۲ / ۲۱۶.

تصور الجنیة بصورتها وذهابها إلی عمر. جد ج ۴۲ / ۸۸. کلمات الشیخ المفید فی ذلک فیه ص ۱۰۷، وکمبا ج ۹ / ۶۱۹.

وفی السفینة جملة مما یتعلق بها فراجع.

والأصح عندی عدم تزویجها له فی الباطن ولکن فی الظاهر صورت جنیة بصورتها وأرسلت إلیه، کما هو صریح الروایة. ولا ینافیها الظواهر، فإنها فی الظاهر وصدرت تقیة.

۱۷۹۹۶ – أم كلثوم بنت مولانا السجاد صلوات الله علیه:

ذکرها فی کمبا ج ۱۱ / ۴۵، وجد ج ۴۶ / ۱۵۶.

۱۷۹۹۷ – أم کلثوم بنت هدم:

نزل علیها أمیر المؤمنین صلوات الله علیه بقبا وقت الهجرة لیلتین أو ثلاثا، کما فی کمبا ج ۶ / ۴۲۱ وجد ج ۱۹ / ۷۹.

۱۷۹۹۸ – أم لقمان بنت عقیل:

خرجت حین سمعت نعی الحسین علیه السلام حاسرة ومعها أخواتها یبکین

(۵۵۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، مدینة الکوفة (۱)، شهر شعبان المعظم (۱)، الشیخ المفید (قدس سره) (۱)، الشام (۱)، الوفاة (۱)، السفینة (۱)

علی قتلاهن بالطف. وهی تقول: ماذا تقولون إذ قال النبی لکم – الأبیات. قیل:

هی زینب ناشرة شعرها واضعة کمها علی رأسها تتلقاهم وتبکی. جد ج ۴۵ / ۱۲۳، وکمبا ج ۱۰ / ۲۲۲. ذکرناهن فی أبیهن.

۱۷۹۹۹ – أم محمد بنت محمد بن جعفر: مرت فی جدتها أسماء بنت عمیس.

۱۸۰۰۰ – أم مسطح بن أثاثة:

لما أکثر الناس فی تخلف علی علیه السلام عن البیعة واشتد أبو بکر وعمر فی ذلک خرجت فوقفت عند قبر النبی صلی الله علیه وآله ونادته: یا رسول الله!

قد کان بعدک أنباء وهنبثة لو کنت شاهدها لم یکثر الخطب إنا فقدناک فقد الأرض وابلها واحتل قومک فاشهدهم ولا تغب ۱۸۰۰۱ – أم معبد الخزاعیة:

هی التی نزل علیها رسول الله صلی الله علیه وآله وظهرت منه معجزة فی شاتها. کمبا ج ۶ / ۴۱۲ – ۴۲۵ و ۳۰۷، وجد ج ۱۹ / ۴۱، وج ۱۸ / ۴۳.

۱۸۰۰۲ – أم المقدام الثقفیة:

روی المشیخة، عنها، عن جویریة، خبر رد الشمس علی أمیر المؤمنین علیه السلام.

۱۸۰۰۳ – أم الندی: هی حبابة الوالبیة.

۱۸۰۰۴ – أم ورقة بنت عبد الله بن الحارث الأنصاری:

أمرها النبی صلی الله علیه وآله أن تؤم أهل دارها حتی عدا علیها غلام و جاریة دبرتهما فقتلاها فی إمارة عمر. وإن النبی صلی الله علیه وآله کان یزورها ویسمیها الشهیدة. کذا عن الحلیة.

(۵۶۰)

صفحهمفاتیح البحث: حدیث رد الشمس (۱)، قبر النبی (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، یوم عاشوراء (۱)، أم محمد بنت محمد بن جعفر (۱)، أم المقدام الثقفیة (۱)، عبد الله بن الحارث (۱)، حبابة الوالبیة (۱)، أسماء بنت عمیس (۱)، مسطح بن أثاثة (۱)

۱۸۰۰۵ – أم وهب زوجة عبد الله بن عمیر:

لما رأی زوجها سیر أهل الکوفة إلی کربلاء لقتال مولانا الحسین صلوات الله علیه، عزم علی نصرة الحسین علیه السلام ودخل إلی امرأته فأعلمها بما یرید.

فقالت: أصبت أصاب الله بک أرشد أمورک. إفعل وأخرجنی معک. فخرج بها لیلا حتی لحق بالحسین علیه السلام. فلما کان یوم

عاشوراء وعزم زوجها على الجهاد وأخذت أم وهب عمودا وأقبلت نحو زوجها تقول له: فداك أبى وأمى، قاتل دون الطيبين ذرية محمد صلى الله عليه و آله، فأقبل إليها يردها نحو النساء فأخذت تجاذب ثوبه وقالت: إنى لن أدعك دون أن أموت معك. فناداها مولانا الحسين صلوات الله وسلامه عليه: جزيتم من أهل بيت خيرا. إرجعى - رحمك الله - إلى النساء فاجلسى معهن فإنه ليس على النساء قتال. فانصرفت.

۱۸۰۰۶ - أم هانى بنت أبى طالب عليه السلام:

هى أخت مولانا أمير المؤمنين صلوات الله عليه من أبيه وأمه. اسمها فاختة.

وفى خبر الأعمش عن النبى صلى الله عليه وآله قال: ألا أدلكم على خير الناس عما وعمة؟ قالوا: بلى. قال: الحسن والحسين - إلى أن قال: - وعمتهما فى الجنة.

وروى الكافى أن النبى صلى الله عليه وآله خطبها، فقالت: إنى مصابة فى حجرى أيتام ولا يصلح لك إلا امرأة فارغة. فقال النبى صلى الله عليه وآله:

ما ركب الإبل مثل نساء قريش أحنى على ولد ولا أرعى على زوج.

جملة من رواياته عن رسول الله صلى الله عليه وآله فى وصف أمير المؤمنين عليه السلام وإمارته ووصايته. جد ج ۳۸ / ۲، وج ۱۶ / ۳۲۶، وكمبا ج ۹ / ۲۶۰، وج ۶ / ۱۷۲.

وروايتها فى الملاحم. كتاب العشرة ص ۴۶، وجد ج ۷۴ / ۱۶۶، وذكرناها فى مستدرك السفينة ج ۴ / ۳۰۳ لغة (زمن).

وتقدم فى الحارث بن هشام أنها آجرته يوم الفتح وقضاياها فى ذلك وكذا

(۵۶۱)

صفحهمفاتيح البحث: أهل بيت النبى صلى الله عليه وآله (۱)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، أبو طالب عليه السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۴)، يوم عاشوراء (۱)، مدينة كربلاء المقدسة (۱)، مدينة الكوفة (۱)، الزوج، الزواج (۵)، القتل (۳)، الفدية، الفداء (۱)، الصّلاة (۱)، السفينة (۱)

زوجها هبيرة بن أبى وهب وابنها جعدة.

وفى السفينة لغة (هنا) ما يتعلق بها.

۱۸۰۰۷ - أم هانى الثقفية:

روت عن الباقر عليه السلام تفسير قوله تعالى: (بالخنس الجوار الكنس) بالإمام الغائب صلوات الله عليه، كما فى غط ص ۱۱۰ عن أسيد بن ثعلبة، عنها، عنه عليه السلام. وكذا فى غيبة النعمانى ص ۷۵، وكمال الدين باب ۳۲، وغير ذلك.

۱۸۰۰۸ - أم الهيثم النخعية بنت الأسود:

استوهبت من الحسن المجتبى صلوات الله عليه جسد الخبيث ابن ملجم لتحرقه بالنار. كمبا ج ۹ / ۶۵۷، وجد ج ۴۲ / ۲۳۲.

رثاؤها أمير المؤمنين عليه السلام:

ألا يا عين ويحك فاسعدينا ألا تبكى أمير المؤمنينا رزينا خير من ركب المطايا وحبسها ومن ركب السفينا ومن لبس النعال ومن حذاها ومن قرأ المثانى والمئينا وأشعارها تدل على حسنها وكمالها ومعرفتها.

۱۸۰۰۹ - امرأة الهيثم بن الأسود:

كانت علوية الرأى، تكتب بأخبار معاوية فى أعنة الخيل وتدفعها إلى عسكر على عليه السلام بصفين فيدفعونها إليه. وزوجها كان عثمانيا. كذا عن شرح النهج.

۱۸۰۱۰ – أمیة بنت میمون الشعیری:

روی أحمد بن هلال، عنها، عن زیاد القندی، عن الکاظم صلوات الله علیه.

کمبا ج ۹ / ۱۶۹، وجد ج ۳۶ / ۴۱۰.

(۵۶۲)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، ابن ملجم المرادی لعنه الله (۱)، أحمد بن هلال (۱)، أسید بن ثعلبة (۱)، زیاد القندی (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

۱۸۰۱۱ – برة:

أم آمنة بنت وهب. کانت عند بنتها آمنة حین ولادة الرسول صلی الله علیه و آله.

جملة مما یتعلق بها فی جد ج ۱۵ / ۲۸۷، وکمبا ج ۶ / ۶۷.

۱۸۰۱۲ – برکة:

اسم أم أیمن حاضنة النبی صلی الله علیه وآله. تقدم ذکرها فی أم أیمن.

۱۸۰۱۳ – بریرة:

روی قرب الإسناد عن مولانا الصادق صلوات الله علیه، عن أبیه أن رسول الله صلی الله علیه وآله قضی فی بریرة: قضی فیها بأن الولایة لمن أعتق، وقضی لها بالتخییر حین أعتقت، وقضی أن ما تصدق به علیها فأهدته فهی هدیة لا بأس بأکله. کمبا ج ۲۳ / ۷۹ و ۸۰، وجد ج ۱۰۳ / ۳۳۹. وتفصیل ذلک وأن قضاءه صلی الله علیه وآله فیها أربعة. ص ۳۴۴، وج ۱۰۴ / ۳۶۰، وکمبا ج ۲۴ / ۳.

۱۸۰۱۴ – بنت حلیمة السعدیة: هی حرة الآتیة.

۱۸۰۱۵ – بنت أبی أمیة: هی أم سلمة زوجة النبی صلی الله علیه وآله.

۱۸۰۱۶ – بهجة بنت الحارث بن عبد الله التغلبی:

هی من رواة الحدیث المفصل عن الصادق علیه السلام فی مقتل الحسین علیه السلام، کما فی أمالی الصدوق مج ۳۰. وتأتی فی صفیة.

۱۸۰۱۷ – بوران بنت الحسن بن سهل.

کانت عالمة بالنجوم فی المنزلة العلیا بأصناف العلوم – إلی آخر ما فی السفینة، و کمبا ج ۱۴ / ۱۶۴، وجد ج ۵۸ / ۳۰۲.

۱۸۰۱۸ – ثویبة:

هی مولاة أبی لهب لا زوجته. أرضعت حمزة ثم أرضعت النبی صلی الله علیه و

(۵۶۳)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، کتاب مقتل الحسین علیه السلام للخوارزمی (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، الحارث بن عبد الله (۱)، آمنة بنت وهب (۱)، الحسن بن سهل (۱)، الزوجة (۱)، العتق (۱)، السفینة (۱)

آله أیاما قبل مجیء حلیمة السعدیة بلبن مسروح ابنها. وتوفیت مسلمة سنة ۷. و مات ابنها قبلها. جد ج ۱۵ / ۲۸۱ و ۳۳۷ و ۳۸۴، وکمبا ج ۶ / ۶۶ و ۷۹ و ۹۱.

۱۸۰۱۹ – جمیلة بنت عبد الله بن أبی:

کانت تحت ثابت بن قیس فاختلعت منه ونزلت فیها أیة الخلع. وهی أول امرأة خلعت فی الاسلام، کما فی المستدرک ج ۳ / ۲۶.

۱۸۰۲۰ – جویریة بنت الحارث بن أبی ضرار:

سباها أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فی غزوة بنی المصطلق، فجاء بها إلی رسول الله صلی الله علیه وآله، فجاء أبوها إلیه فقال: یا رسول الله إن ابنتی لا تسبی، لأنها امرأة کریمة. فقال له: اذهب فخیرها. قال: أحسنت وأجملت. وجاء إلیها أبوها فقال لها: لا تفضحی قومک. فقالت: قد اخترت الله ورسوله. فقال لها أبوها: فعل. الله بک وفعل، فأعتقها رسول الله صلی الله علیه وآله. وتزوجها الرسول. فأرسل الناس ما کان فی أیدیهم من بنی المصطلق. فما کانت أعظم برکة علی قومها منها. وکانت رأت فی المنام قبل الغزوة کأن القمر یسیر من یثرب فوقع فی حجرها. وکان التزویج تأویل رؤیاها. جد ج ۲۰ / ۲۸۹ و ۲۹۰ و ۲۹۶ و ۳۰۷، وکمبا ج ۶ / ۵۴۷ و ۵۵۱.

۱۸۰۲۱ – جویریة بنت خالد:

جملة من قضایاها فی کتاب الغارات ص ۶۱۱ و ۶۱۴ و ۶۱۶.

۱۸۰۲۲ – حبابة الوالبیة أم الندی:

هی بنت جعفر الوالبیة الأسدیة صاحبة الحصاة التی طبع علیها مولانا أمیر المؤمنین وأولاده المعصومون إلی الرضا صلوات الله علیهم. وکفنها الرضا علیه السلام فی قمیصه. وذکرها کش ص ۷۵.

قب: دخلت حبابة الوالبیة علی مولانا علی بن الحسین صلوات الله علیهما و بوجهها وضح. قالت: فوضع الإمام یده علیه فذهب، ثم قال: یا حبابة ما علی ملة

(۵۶۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب الغارات لإبراهیم بن محمد الثقفی (۱)، المدینة المنورة (۱)، حبابة الوالبیة (۲)، ثابت بن قیس (۱)

إبراهیم غیرنا وغیر شیعتنا وسائر الناس منها براء. کمبا ج ۱۱ / ۱۱، وجد ج ۴۶ / ۳۳. ونحوه من الحسین علیه السلام لها. ج ۴۴ / ۱۸۰، وکمبا ج ۱۱ / ۱۴۱.

قولها للصادق علیه السلام. إن لی ابن أخ وهو یعرف فضلکم وإنی أحب أن تعلمنی أ من شیعتکم. جد ج ۲۶ / ۱۲۱، وکمبا ج ۷ / ۳۰۵.

ولها روایة فی مدح الباقر علیه السلام. جد ج ۴۶ / ۲۵۹، وکمبا ج ۱۱ / ۷۳.

جملة من قضایاها مع الإمام الصادق علیه السلام. کمبا ج ۱۱ / ۱۳۸، وجد ج ۴۷ / ۱۲۱.

وسائر قضایاها ذکرناها فی کتابنا (اثبات ولایت). وبنتها فاطمة تأتی.

۱۸۰۲۳ – حبة بنت زریق:

روت عن زوجها منقذ بن الأیفع الأسدی معجزة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. کمبا ج ۹ / ۵۶۴، وجد ج ۴۱ / ۲۳۲.

۱۸۰۲۴ – حبلة بنت منصور الکندی:

رثت أخاه الأجلح المقتول فی صفین بید الأشتر، کما فی کتاب صفین ص ۱۷۸.

۱۸۰۲۵ – حبیبة بنت سهل:

کانت تحت قیس بن ثابت وخلعت نفسها عن زوجها ببذل مهرها، کما فی المستدرک ج ۳ / ۲۶.

۱۸۰۲۶ – حبی أخت میسر:

أقامت بمکة ثلاثین سنة أو أکثر، کما فی روایة کش ص ۲۶۲. وفیها قول الصادق علیه السلام: یا میسر، دعها فإنه ما یدفع عنکم إلا

بدعائها – الخ.

۱۸۰۲۷ – حرة بنت حليمة السعدية:

روى يل وفض عن جماعة من الثقات أنه لما وردت حرة بنت حليمة

(۵۶۵)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن على الباقر عليه السلام (۱)، الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۳)، مدينة مكة المكرمة (۱)، كتاب الثقات لابن حبان (۱)، حبى أخت ميسر (۱)، الزوج، الزواج (۲)

السعدية على الحجاج بن يوسف الثقفى فمثلت بين يديه، قال لها: أنت حرة بنت حليمة السعدية؟ قالت له: فراسة من غير المؤمن! فقال لها: الله جاء بك فقد قيل عنك إنك تفضلين عليا على أبى بكر وعمر وعثمان. فقالت: لقد كذب الذى قال إنى أفضله على هؤلاء خاصة. قال: وعلى من غير هؤلاء؟ قالت: أفضله على آدم و نوح ولوط وإبراهيم وداود وسليمان وعيسى بن مريم عليهم السلام. فقال لها:

ويلك! إنك تفضلينه على الصحابة وتزيدين عليهم سبعة من الأنبياء من أولى العزم من الرس؟! إن لم تأتينى ببيان ما قلت، ضربت عنقك. فقالت: ما أنا مفضلته على هؤلاء الأنبياء، ولكن الله عز وجل فضله عليهم فى القرآن – الخ. جد ج ۴۶ / ۱۳۴، وكمبا ج ۱۱ / ۳۹.

۱۸۰۲۸ – حسرة:

هى امرأة من الأنصار تحب آل محمد، وتحن إليهم، وتزورهم. فمنعاها زفر و حبتر. فبعد أيام زارتهم وقالت لها أم سلمة: ما بطأ بك عنا يا حسرة؟ فقالت: ما قالا ومنعا. فقالت أم سلمة: كذبا لعنهما الله! لا يزال حقهم واجبا على المسلمين إلى يوم القيامة. كذا عن قرب الإسناد ملخصا. جد ج ۲۲ / ۲۲۳، وكمبا ج ۶ / ۷۲۵.

۱۸۰۲۹ – حفصة بنت سيرين:

روت عن أنس بن مالك، عن النبى صلى الله عليه وآله أن الأئمة اثنا عشر من قريش. جد ج ۳۶ / ۳۱۲، وكمبا ج ۹ / ۱۴۶.

۱۸۰۳۰ – حفصة بنت عمر بن الخطاب:

تزوجها خنيس القرشى السهمى قبل النبى صلى الله عليه وآله، ثم توفى عنها فتزوجها رسول الله فى السنة الثالثة. جد ج ۲۲ / ۲۰۲ و ۱۹۱، وكمبا ج ۶ / ۷۱۷ و ۷۲۰.

وراجع لتفصيل حالها وانحرافها عن الحق وأهله إلى البحار باب فيه أحوال عائشة وحفصة. جد ج ۲۲ / ۲۲۷، وكمبا ج ۶ / ۷۲۶.

(۵۶۶)

صفحهمفاتيح البحث: النبى عيسى بن مريم عليهما السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۲)، السيدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلى الله عليه وآله (۲)، الخليفة عمر بن الخطاب (۱)، حفصة بنت سيرين (۱)، أنس بن مالك (۱)، القرآن الكريم (۱)، الكذب، التكذيب (۱)، الضرب (۱)

۱۸۰۳۱ – حكيمة بنت الجواد صلوات الله عليه:

روت معجزة الإمام الجواد عليه السلام. كمبا ج ۱۲ / ۱۲۴، وجد ج ۵۰ / ۹۹.

وروت مفصلا كيفية ولادة الإمام المنتظر عليه السلام. كمبا ج ۱۳ / ۱ – ۷ و ۹۹، وجد ج ۵۱ / ۲ – ۲۷ و ۳۶۴.

۱۸۰۳۲ – حكيمة بنت الرضا عليه السلام:

روت معجزة مولانا الجواد عليه السلام. كمبا ج ۱۲ / ۱۱۶، وجد ج ۵۰ / ۶۹.

۱۸۰۳۳ – حکیمة بنت موسی الکاظم صلوات الله علیه:

رکبتها الحمی لسماعها کلام الجنی. کمبا ج ۷ / ۳۶۳، وج ۱۲ / ۲۰، و ج ۱۴ / ۵۴۸، وجد ج ۲۷ / ۲۴، وج ۴۹ / ۶۹، وج ۶۳ / ۶۷.

وروت ولادة الجواد علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۰۱، وجد ج ۵۰ / ۱۰.

۱۸۰۳۴ – حلیمة السعدیة بنت أبی ذویب:

من أحفاد نزار بن معد بن عدنان من نسل إبراهیم الخلیل علی نبینا وآله وعلیه السلام. بیان نسبها فی جد ج ۱۵ / ۳۴۳.

فی أنها جاءت إلی مکة تلتمس الرضیع، فمن الله علیها بمحمد صلی الله علیه و آله فأخذته. فحصل لها من البرکة والنعمة من الله سبحانه ما لا تحصی.

ص ۳۳۱ – ۳۹۱.

ذکر بعض ما شاهدته منه فی أیام کان عندها. ص ۳۳۲ – ۴۰۱، وکمبا ج ۶ / ۷۸.

وفی الأخبار أن حلیمة قدمت علی رسول الله صلی الله علیه وآله بمکة وقد تزوج بخدیجة، فشکت إلیه جدب البلاد وهلاک الماشیة. فکلم رسول الله خدیجة فأعطتها أربعین شاة وبعیرا وانصرفت إلی أهلها. ثم قدمت علیه بعد الاسلام فأسلمت هی وزوجها. جد ج ۱۵ / ۴۰۱، وکمبا ج ۶ / ۹۶.

أشعارها فی مدح النبی صلی الله علیه وآله. جد ج ۱۵ / ۳۷۷، وکمبا ج ۶ / ۸۹.

(۵۶۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، مدینة مکة المکرمة (۲)، الشهادة (۱)

شفاعة النبی صلی الله علیه وآله لها یوم القیامة. کمبا ج ۹ / ۲۳، وجد ج ۳۵ / ۱۰۸.

وتقدمت بنتها حرة. وفیه بیان فضلها وکمالها.

۱۸۰۳۵ – حلیمة بنت الصادق علیه السلام:

غزلت قطنا فجعله أخوها الکاظم علیه السلام من أکفانه وأرسل بشقة منه إلی شطیطة بنیسابور، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۲۵۳، وجد ج ۴۸ / ۷۴. ومنه یظهر حسنها وکمالها.

۱۸۰۳۶ – حمادة بنت الحسن أو رجاء:

أخت أبی عبیدة الحذاء. روت عن الصادق علیه السلام وروی عنها عبد الله بن یحیی الکاهلی، کما فی کتابه. ویدل علی ذلک فی الجملة ما فی جش ص ۱۲۲.

۱۸۰۳۷ – حمامة:

الجدة السابعة لمعاویة. کانت فی الجاهلیة زانیة مشهورة لها رایة تؤتی. وقیل:

هی أم أم أبی سفیان. کمبا ج ۸ / ۵۶۷، وج ۹ / ۶۲۶، وجد ج ۴۲ / ۱۱۲ و ۱۱۳، و ج ۳۳ / ۲۰۰.

۱۸۰۳۸ – حمقاء: هی رابطة الآتیة إن شاء الله.

۱۸۰۳۹ – حمیدة:

لم یکن لها عقب وهی بنت الحارث الهلالیة من الأخوات من أهل الجنة ترحم علیهن الباقر علیه السلام، کما ذکرناها فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۴۵ لغة (أخا).

روت عن جابر، عن الباقر علیه السلام. جد ج ۳۹ / ۳۰۲، وکمبا ج ۹ / ۴۱۴.

وروی عبد الله بن جبلة، عنها، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام ذم التارکین لولایة علی علیه السلام المنکرین لفضله المظاهرین أعداءه، کما فی سن ج ۱ / ۱۸۶.

(۵۶۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم القیامة (۱)، یحیی الکاهلی (۱)، عبد الله بن جبلة (۱)، الجهل (۱)، الشفاعة (۱)، السفینة (۱)

۱۸۰۴۰ - حمیة البربریة (حمیدة المصفاة):

تلقب لؤلؤة ابنة صاعد البربری، من التقیات الثقات أم الکاظم علیه السلام. و قد کان الصادق علیه السلام یرسلها مع أم فروة تقضیان حقوق أهل المدینة.

ولما أمر الباقر علیه السلام باشترائها وجیء بها إلیه قال لها: ما اسمک؟ قالت:

حمیدة. فقال علیه السلام: حمیدة فی الدنیا، محمودة فی الآخرة. تفصیل ذلک فی کمبا ج ۱۱ / ۲۳۲، وجد ج ۴۸ / ۵.

کا: عن المعلی أن أبا عبد الله علیه السلام قال: حمیدة مصفاة من الأدناس کسبیکة الذهب، ما زالت الأملاک تحرسها حتی أدنیت لی کرامة من الله لی و الحجة بعدی. ص ۶.

نقلها ولادة الکاظم علیه السلام. جد ج ۱۵ / ۲۹۸، وکمبا ج ۶ / ۷۰.

۱۸۰۴۱ - حنانة امرأة زکریا وحنة زوجة عمران:

کانتا أختین. فولد من حنانة یحیی ومن حنة مریم ومن مریم عیسی علیه السلام. جملة من أحوالهما فی کمبا ج ۵ / ۳۸۰، وجد ج ۱۴ / ۱۹۴ - ۲۰۲.

۱۸۰۴۲ - الحنفیة:

زوجة أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. اسمها خولة بنت جعفر بن قیس. قال السید المرتضی: إنها لم تکن مسبیة علی الحقیقة ولم یستبحها أمیر المؤمنین علیه السلام بالسبی لأنها بالإسلام صارت حرة مالکة أمرها. فأخرجها من ید من استرقها، ثم عقد علیها عقد النکاح. کمبا ج ۹ / ۶۲۵، وجد ج ۴۲ / ۱۰۸ و ۹۹.

نقل جابر بن عبد الله الأنصاری تفصیل ذلک. ص ۸۴ وتفصیل قضایاها.

ج ۴۱ / ۳۰۳ و ۳۲۶، وکمبا ج ۹ / ۵۸۲ و ۵۸۸. وابنها محمد بن الحنفیة تقدم.

۱۸۰۴۳ - خالدة بنت أسد:

هی خالة أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۱۲۱، وکمبا ج ۹ / ۶۲۸.

(۵۶۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۲)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، کتاب الثقات لابن حبان (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، الزوج، الزواج (۱)

۱۸۰۴۴ - خدیجة أم الفضل بنت محمد بن أحمد بن أبی الثلج:

روت عن محمد بن أحمد الصفوانی خطبة فاطمة الزهراء علیها السلام، کما فی دلائل الطبری ص ۳۰. وغیرها فیه ص ۴۱ و ۴۲ مکررا و ۵۲ و ۵۳.

۱۸۰۴۵ - خدیجة بنت الباقر صلوات الله علیه:

من أصحاب الباقر علیه السلام، حسنة الحال. تزوجها ابن عمها یحیی بن الحسین بن زید.

۱۸۰۴۶ – خدیجة بنت الجواد علیه السلام:

تقدمت عند ذکر أبیها. جملة من روایاتها الدالة علی حسنها وکمالها فی غیبة الطوسی ص ۱۴۸ و ۱۴۹، وإثبات المسعودی ص ۲۲۸.

۱۸۰۴۷ – خدیجة بنت حمدان:

قد روی الصدوق فی العیون ج ۲ / ۱۳۲ عنها قصة ورود الرضا علیه السلام بنیسابور ومعجزاته، وجد ج ۴۹ / ۱۲۱، وکمبا ج ۱۲ / ۳۴.

۱۸۰۴۸ – خدیجة بنت السجاد صلوات الله علیه:

زوجها أبوها بمحمد بن عمر بن أمیر المؤمنین علیه السلام، کما تقدم فی زوجها.

۱۸۰۴۹ – خدیجة بنت عمر بن علی بن الحسین علیه السلام.

من أصحاب الباقر صلوات الله علیه. لها روایة عن عمها الباقر علیه السلام فی الکافی باب ما یفصل به بین دعوی المحق والمبطل فی أمر الإمامة، وجد ج ۴۷ / ۲۷۸، وکمبا ج ۱۱ / ۱۸۸.

۱۸۰۵۰ – خدیجة الکبری بنت خویلد بن أسد بن عبد العزی بن قصی بن کلاب:

أول من آمنت من النساء. وهی من خیر نساء أهل الجنة وأفضلهن.

وقال الکاظم علیه السلام: إن الله اختار من النساء أربعا: مریم وآسیة و خدیجة وفاطمة.

(۵۷۰)

صفحهمفاتیح البحث: خطبة الزهراء (علیها السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۴)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، أم المؤمنین خدیجة بنت خویلد علیها السلام (۱)، محمد بن أحمد بن أبی الثلج (۱)، محمد بن أحمد الصفوانی (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، الحسین بن زید (۱)، محمد بن عمر (۱)، الزوج، الزواج (۱)

وقال جبرئیل لرسول الله صلی الله علیه وآله لیلة المعراج: حاجتی أن تقرأ علی خدیجة من الله ومنی السلام. جد ج ۱۶ / ۷ و ۱۱، و کمبا ج ۶ / ۱۰۱.

وفی مجلس ازدواجها مع الرسول صلی الله علیه وآله لما تکلم عمها و تلجلج وقصر عن جواب أبی طالب قالت خدیجة: یا عماه إنک لست أولی بی من نفسی. قد زوجتک یا محمد نفسی والمهر علی فی مالی، فأمر عمک فلینحر ناقة فلیولم بها وادخل علی أهلک – الخ.

وفی روایة أخری لما قام محمد صلی الله علیه وآله لیذهب مع أبی طالب قالت خدیجة: إلی بیتک فبیتی بیتک وأنا جاریتک. جد ج ۱۶ / ۴.

تزوجت مع الرسول وهی بنت أربعین سنة وهو ابن خمس وعشرین سنة. و قیل: هی ابنة ثمانی وعشرین سنة. وهی أول امرأة تزوج بها ولبث بها أربعا و عشرین سنة وأشهرا.

وکانت خدیجة قبل رسول الله عند عتیق بن عائذ المخزومی. یقال: ولدت له جاریة. ثم خلف علیها بعد عتیق أبو هالة هند بن زرارة فولدت له هند بن أبی هالة. و قیل فی الازدواجین بالعکس.

ومما یصرح بأن هندا ابن خدیجة وأخته لأمه فاطمة الزهراء علیها السلام ما فی جد ج ۱۹ / ۵۸، وکمبا ج ۶ / ۴۱۶، وأمالی الشیخ ج ۲ / ۷۸.

وربی رسول الله صلی الله علیه وآله ابنها هندا فی حجره. وکان وصافا للنبی صلی الله علیه وآله. وکان خالا لأولاد فاطمة الزهراء علیها

السلام. و نقل مولانا الرضا، عن آبائه صلوات الله علیهم - کما فی العیون - أن الحسن بن علی علیه السلام قال: سألت خالی هند بن أبی هالة عن حلیة رسول الله صلی الله علیه و آله. جد ج ۱۶ / ۱۴۸، وکمبا ج ۶ / ۱۳۳.

ووهبت خدیجة جمیع ما تلک لمحمد رسول الله صلی الله علیه وآله، وقال صلی الله علیه وآله: ما نفعنی مال قط ما نفعنی مال خدیجة رضوان الله علیها.

وبالجملة توفیت فی سنة عشر من النبوة فی شهر رمضان بعد أبی طالب بثلاثة أیام وکانت بنت خمس وستین سنة. ودفنت بالحجون.

(۵۷۱)

صفحهمفاتیح البحث: السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۷)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، شهر رمضان المبارک (۱)، الحسن بن علی (۱)، الزوج، الزواج (۲)، الصّلاة (۱)

وفی النبوی صلی الله علیه وآله فی وصف حشر فاطمة الزهراء علیها السلام قال لها: ثم تستقبلک أمک خدیجة بنت خویلد أول المؤمنات بالله وبرسوله ومعها سبعون ألف ملک بأیدیهم ألویة التکبیر - الخ.

وأولادها طاهر - وهو عبد الله وهو المطهر - والقاسم وفاطمة ورقیة و أم کلثوم وزینب. وقیل: الطیب والطاهر لقبان لعبد الله.

۱۸۰۵۱ - خلادة بنت أوس:

هی قرینة داود النبی فی الجنة لصبرها علی کل بلاء ینزل علیها ولا تسأل الله کشفها. کمبا ج ۵ / ۳۴۱، وکتاب الأخلاق ص ۱۴۵ و ۱۴۷، وجد ج ۱۴ / ۳۹، وج ۷۱ / ۸۹ و ۹۷.

۱۸۰۵۲ - خلادة - أو خالدة - بنت الورقاء:

ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۵ / ۴۲۴ لغة (شعر) أشعارها فی رثاء هاشم.

۱۸۰۵۳ - خنساء:

تقدمت فی بنتها أم الحسین. قیل: لم تکن قبلها ولا بعدها أشعر منها. وکان النبی صلی الله علیه وآله یستنشدها فیعجبه شعرها. وکانت تنشده وهو یقول:

هیه یا خناس.

۱۸۰۵۴ - خولة بنت ثامر (قیس):

کانت امرأة حمزة. قتل عنها یوم أحد. وروت عن النبی صلی الله علیه وآله ذم الدنیا.

۱۸۰۵۵ - خولة بنت ثعلب:

نزلت فیها وفی زوجها آیة: (قد سمع الله قول التی تجادلک فی زوجها).

۱۸۰۵۶ - خولة بنت حکیم:

امرأة عثمان بن مظعون. وهی التی وهبت نفسها للنبی صلی الله علیه وآله. و

(۵۷۲)

صفحهمفاتیح البحث: السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، أم المؤمنین خدیجة بنت خویلد علیها السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، خولة بنت ثامر (۱)، خولة بنت حکیم (۱)، عثمان بن مظعون (۱)، القتل (۱)، الطهارة (۱)، الزوج، الزواج (۲)، السفینة (۱)، التکبیر (۱)

کانت امرأة صالحة فاضلة من أجلاء نساء ثقیف. کذا فی المجمع.

وما یتعلق بها فی کمبا ج ۶ / ۷۱۵ و ۷۱۸ و ۷۱۹، وجد ج ۲۲ / ۱۸۱ و ۱۹۲ و ۱۹۴. وفی نسخة الرازی: خویلة.

۱۸۰۵۷ - خولة الحنفیة: تقدمت فی الحنفیة.

۱۸۰۵۸ – خولة بنت الیمان:

أخت حذیفة. روت عن النبی صلی الله علیه وآله.

۱۸۰۵۹ – الخیزران:

أم الهادی والرشید. هی التی أخذت من ید محمد بن یوسف الثقفی أخی الحجاج القطعة التی اشتراها من أولاد عقیل بن أبی طالب – وکانت محل ولادة النبی صلی الله علیه وآله – فجعلتها مسجدا یزار ویصلی فیه. جد ج ۱۵ / ۲۵۰، وکمبا ج ۶ / ۵۸. ماتت سنة ۱۷۳.

۱۸۰۶۰ – الخیزران أم الجواد علیه السلام:

من أهل بیت ماریة القبطیة أم إبراهیم ابن الرسول صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۱۲ / ۹۹، وجد ج ۵۰ / ۱.

۱۸۰۶۱ – دارمیة الحجونیة:

طلبها معاویة وقال لها: أتدرین لم بعثت إلیک؟ قالت: لا یعلم الغیب إلا الله.

قال: بعثت إلیک لأسألک علی م أحببت علیا وأبغضتینی، وولیته وعادیتینی؟

قالت: أو تعفینی؟ قال: لا أعفیک. قالت: أما إذا أبیت فإنی أحببت علیا علی عدله فی الرعیة وقسمته بالسویة، وأبغضک علی قتالک من هو أولی منک بالأمر، و طلبک ما لیس لک بحق، ووالیت علیا علی ما عقد له رسول الله صلی الله علیه و آله من الولایة، وعلی حبه للمساکین، وإعظامه لأهل الدین، وعادیتک علی سفک الدماء وشقک العصا. قال: صدقت – الخ. کمبا ج ۸ / ۵۸۰، وجد ج ۳۳ / ۲۶۰.

(۵۷۳)

صفحهمفاتیح البحث: إبراهیم إبن الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، ماریة بنت شمعون القبطیة زوجة النبی (ص) (۱)، دارمیة الحجونیة (۱)، عقیل بن أبی طالب علیه السلام (۱)، محمد بن یوسف (۱)

ونحو ذلک فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۲۰۸. وتمامه مع التفصیل ج ۱۰ / ۱۶۶.

وفیها دلالات علی حسنها وکمالها.

۱۸۰۶۲ – رابطة:

هی الحمقاء التی نزلت فیها: (ولا تکونوا کالتی نقضت غزلها) – الآیة.

ذکرناها فی مستدرک السفینة ج ۲ / ۴۰۶ لغة (حمق).

۱۸۰۶۳ – رباب بنت امرئ القیس:

هی زوجة الحسین صلوات الله علیه. ولد له منها عبد الله الرضیع وسکینة.

لم تتزوج بعده مع أنه خطبها الأشراف. وبقیت بعد الحسین علیه السلام لم یظلها سقف بیت حتی بلیت وماتت کمدا. و إلیه علیه السلام تنسب هذه الأشعار:

لعمرک إننی لأحب دارا تکون بها سکینة والرباب أحبهما وأبذل جل مالی ولیس لعاتب عندی عتاب – الأبیات فی جد ج ۴۵ / ۴۷، وکمبا ج ۱۰ / ۲۰۳.

۱۸۰۶۴ – رحیم أم ولد الحسین بن علی بن یقطین:

کانت امرأة حرة فاضلة. حجت نیفا وعشرین حجة عن سعید مولاه. وقد روی عنها الیقطینی وفاة مولانا الکاظم صلوات الله علیه، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۳۰۱، وجد ج ۴۸ / ۲۳۰، وغط ص ۲۱.

۱۸۰۶۵ – رقیة بنت إسحاق بن موسی بن جعفر صلوات الله علیهما:

روت عن أبيها، عن آبائه، عن النبى صلى الله عليه وآله أنه قال: لا تزول قدما عبد يوم القيامة حتى يسأل عن أربع - إلى آخر ما ذكرنا فى مستدرك السفينة ج ۴ / ۵۲ لغة (ربع).

وقد روى الصدوق فى الخصال ص ۱۲۰ عن محمد بن أحمد بن على الأسدى، عنها، عن آبائها. وتوفيت ببغداد سنة ۳۱۶.

(۵۷۴)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام الحسين بن على سيد الشهداء (عليهما السلام) (۲)، الإمام موسى بن جعفر الكاظم عليهما السلام (۲)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۱)، كتاب الأشراف للشيخ المفيد (۱)، يوم القيامة (۱)، الحسين بن على بن يقطين (۱)، محمد بن أحمد بن على (۱)، الشيخ الصدوق (۱)، الزوج، الزواج (۲)، الحج (۱)، الوفاة (۱)، السفينة (۱)

۱۸۰۶۶ - رقية بنت أمير المؤمنين عليه السلام:

أمها الصهباء ويقال أم حبيب بنت ربيعة التغلبية. تزوجها مسلم بن عقيل فولدت له عبد الله الشهيد بالطف وعليا ومحمدا. كمبا ج ۹ / ۶۱۶ - ۶۲۱، وجد ج ۴۲ / ۷۴ - ۹۳.

وله عليه السلام رقية صغرى، كما فى كتاب (زندگانى أبو الفضل عليه السلام) ص ۴۱.

۱۸۰۶۷ - رقية بن الحسن المجتبى عليه السلام: تقدمت فى أبيها.

۱۸۰۶۸ - رقية بنت رسول الله صلى الله عليه وآله:

زوجها النبى صلى الله عليه وآله من عتبة بن أبى لهب. فلما نزلت سورة تبت أمره أبوه أن يطلقها، فطلقها قبل أن يدخل بها. كذا عن أسد الغابة. ثم تزوجها عثمان وجرى ما جرى وقتلها عثمان. ووقف رسول الله صلى الله عليه وآله على قبرها ورفع رأسه إلى السماء فدمعت عيناه، فرق لها واستوهبها من الله تعالى من ضغطة القبر، فوهبها الله تعالى له. جد ج ۶ / ۲۶۱ و ۲۶۶، وج ۲۲ / ۱۶۳ و ۲۰۱، و كمبا ج ۳ / ۱۶۵، وج ۶ / ۷۱۰ و ۷۲۰. وأمها خديجة، كما تقدم.

۱۸۰۶۹ - رملة: اسم أم حبيب زوجة النبى صلى الله عليه وآله، كما تقدمت.

۱۸۰۷۰ - رملة:

اسم بنتين لأمير المؤمنين عليه السلام. كانت إحداهما تحت أبى الهياج عبد الله بن أبى سفيان بن الحارث بن عبد المطلب. والثانية تحت الصلت بن عبد الله بن نوفل بن الحارث. جد ج ۴۲ / ۹۲، وكمبا ج ۹ / ۶۲۱ و ۶۲۰.

۱۸۰۷۱ - ريحانة بنت عمرو بن خناقة:

من سبايا بنى قريظة اصطفاها رسول الله صلى الله عليه وآله لنفسه وبشر بإسلامها. كمبا ج ۶ / ۵۴۵، وجد ج ۲۰ / ۲۷۸. وذكرناها مع أزواجه فى مستدرك السفينة ج ۴ / ۳۲۴ لغة (زوج).

(۵۷۵)

صفحهمفاتيح البحث: أمهات المؤمنين، ازواج النبى (ص) (۲)، الإمام أمير المؤمنين على بن ابى طالب عليهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن على المجتبى عليهما السلام (۱)، مسلم بن عقيل عليه السلام (۱)، الرسول الأكرم محمد بن عبد الله صلى الله عليه وآله (۳)، يوم عاشوراء (۱)، كتاب أسد الغابة لإبن الأثير (۱)، القتل (۱)، الشهادة (۱)، القبر (۱)، الزوج، الزواج (۱)

۱۸۰۷۲ - ريطة بنت أبى هاشم عبد الله بن محمد بن الحنفية:

هى أم يحيى بن زيد الشهيد.

۱۸۰۷۳ - زائدة:

خبر الجارية التى تسمى زائدة كانت تأتى رسول الله صلى الله عليه وآله. جد ج ۱۷ / ۲۹۸، وكمبا ج ۶ / ۲۶۷.

۱۸۰۷۴ - الزاهرية:

کانت حظیة المأمون. معجزة الرضا علیه السلام فی حقها. کمبا ج ۱۲ / ۹ و ۹۰، وجد ج ۴۹ / ۲۹، و ۳۰۶. وذکرتها فی رسالة علم الغیب المطبوعة مع (اثبات ولایت) ص ۳۲۴.

۱۸۰۷۵ - زبرا:

هی مع فضة خادمتا أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۱۸۰، وکمبا ج ۹ / ۶۴۳.

۱۸۰۷۶ - زبیدة:

روی الحسن بن علی بن یقطین، عنها، عن جمیل، عن الصادق علیه السلام، کما فی محاسن البرقی ج ۱ / ۷۰.

۱۸۰۷۷ - زرة النائحة:

رأت فاطمة علیها السلام فیما یری النائم أنها وقفت علی قبر الحسین علیه السلام تبکی وأمرتها أن تنشد:

أیها العینان فیضا واستهلا لا تغیضا وابکیا بالطف میتا ترک الصدر رضیضا لم أمرضه قتیلا لا ولا کان مریضا جد ج ۴۵ / ۲۲۷، وکمبا ج ۱۰ / ۲۵۱.

(۵۷۶)

صفحهمفاتیح البحث: قبر الحسین (ع) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، یوم عاشوراء (۱)، محمد بن الحنفیة إبن الإمام أمیر المؤمنین علیه السلام (۱)، الحسن بن علی بن یقطین (۱)، یحیی بن زید (۱)، الشهادة (۱)

۱۸۰۷۸ - زرقاء بنت عدی:

طلبها معاویة لیأخذ إقرارها بما تقول یوم صفین بین الصفین وهی راکبة الجمل الأحمر ترغب الناس إلی حرب معاویة ونصرة أمیر المؤمنین علیه السلام. ولها و فیها دلالات علی حسنها وکمالها. فراجع القاموس.

۱۸۰۷۹ - زرقاء کاهنة الیمامة الداهیة الدهیاء:

کانت ملکة الیمن من أعاظم الکهنة والسحرة. تنظر إلی الوافدین وتعاین الواردین من بعد. ولها عجائب کثیرة جملة منها فی جد ج ۱۵ / ۳۰۱ - ۳۱۴. و أشعارها. ص ۳۱۵ و ۳۱۶.

جملة من أحوالها فی لیلة میلاد النبی صلی الله علیه وآله. ج ۱۵ / ۳۲۸، وکمبا ج ۶ / ۷۱ - ۷۷.

۱۸۰۸۰ - زهرة:

أسلمت، فأصیب بصرها، فقالوا لها: أصابک اللات والعزی. فرد رسول الله صلی الله علیه وآله علیها بصرها. فقالت قریش: لو کان ما جاء به محمد صلی الله علیه وآله خیرا ما سبقتنا إلیه زهرة. فنزل: (وقال الذین کفروا للذین آمنوا لو کان خیرا ما سبقونا إلیه) - الآیة. کمبا ج ۶ / ۳۰۶، وجد ج ۱۸ / ۴۰.

ولعلها غیر زهرة بن حویة المعدودة من الصحابة. والشیخ عدها فی رجاله من أصحاب الصادق علیه السلام.

۱۸۰۸۱ - زینب:

کانت لمولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه بنات منهن ثلاث زینبات: زینب الکبری، وزینب أخری المکناة بأم کلثوم من فاطمة الزهراء صلوات الله علیها، و زینب أخری من أم ولد.

أما زینب الکبری صلوات الله علیها من رواة الحدیث، أدرکت النبی صلی الله علیه وآله وولدت فی حیاته. وهی عقیلة بنی هاشم، ذات الخصال الحمیدة و

(۵۷۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، زهرة بن حویة (۱)، بنو هاشم (۱)، الصّلاة (۱)، الحرب (۱)

الصفات المجیدة، وفی الصبر والثبات وقوة الإیمان والتقوی فریدة وحیدة. وفی الفصاحة والبلاغة کأنها تنطق من لسان أمیر المؤمنین علیه السلام. وهی عالمة غیر معلمة فهمة غیر مفهمة. وفضائلها ومناقبها أکثر من أن تحصی. ذکرت بعضها فی مستدرک السفینة ج ۴ / ۳۰۵ لغة (زنب).

وروی الإمام السجاد صلوات الله علیه عنها حدیث أم أیمن عن رسول الله صلی الله علیه وآله وأمیر المؤمنین علیه السلام فی الإخبار بالشهادة وما یجری علیهم، کما فی کامل الزیارة باب ۸۸ ص ۲۶۰.

وفی کتاب الزینبات روایات محصولها أن زینب الکبری علیها السلام لما جاءت إلی المدینة کانت تحرض الناس علی الأخذ بثار الحسین علیه السلام. فأبلغ خبرها والی المدینة إلی یزید، فأمر یزید بإخراجها من المدینة مع من تشاء من نساء بنی هاشم إلی مصر فجهزهن إلی مصر. فلما وردوا مصرا أقامت فیها أحد عشر شهرا وخمسة عشر یوما وتوفیت بمصر فی ۱۵ رجب سنة ۶۲.

وفی کتاب الخصائص الزینبیة للسید نور الدین ص ۸۴ قال: لها علیها السلام أربعة بنین وبنت واحدة: علی وعون الأکبر ومحمد والعباس وأم کلثوم. قال:

أما عون ومحمد من شهداء الطف. وأم کلثوم زوجها مولانا الحسین علیه السلام من القاسم بن محمد بن جعفر وجعل مهرها مهر السنة ووهب لها ضیعته بالمدینة التی غلتها ثمانیة آلاف دینار.

أقول: وذکرنا لها أیضا فی المستدرک أولادا أخری.

۱۸۰۸۲ - زینب بنت أبی الجون:

تزوجها النبی صلی الله علیه وآله، فخدعت واستعاذت بالله منه. فخرج رسول الله صلی الله علیه وآله من عندها وأمر بردها إلی أهلها.

۱۸۰۸۳ - زینب بنت رسول الله صلی الله علیه وآله:

هی من خدیجة: تزوجها ابن خالتها أبو العاص فولدت له أم کلثوم، وهی أمامة تزوجها أمیر المؤمنین علیها السلام بعد فاطمة الزهراء علیها السلام. وذکرنا جملة

(۵۷۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، یوم عاشوراء (۱)، السیدة زینب بنت أمیر المؤمنین علی علیهما السلام (۱)، القاسم بن محمد بن جعفر بن ابی طالب (۱)، شهر رجب المرجب (۱)، بنو هاشم (۱)، الشهادة (۲)، الزوج، الزواج (۱)، الإقامة (۱)، الصبر (۱)، السفینة (۱) من أحوالها فی المستدرک.

وذکرنا فی المستدرک الطبعة الأولی أزید من خمسة وعشرین زینبا لأئمة الهدی علیهم السلام ولأولادهم وغیرهم ترکناها هنا اختصارا.

۱۸۰۸۴ - سالمة مولاة أبی عبد الله صلوات الله علیه:

روت عنه علیه السلام حال احتضاره. وروی هشام بن أحمر وإبراهیم بن عبد الحمید عنها، کما فی غیبة الشیخ ص ۱۲۸، وتفسیر العیاشی ج ۲ / ۲۰۹.

۱۸۰۸۵ - سعیدة مولاة أم فروة: لها روایة فی الکتب الأربعة، کما فی مفتاحها.

۱۸۰۸۶ – سعیدة:

جاریة مولانا الصادق صلوات الله علیه. لها منزلة عنده.

وروی کش عن الرضا صلوات الله علیه ما ملخصه أنها من أهل الفضل. و قال لها الصادق علیه السلام: أسأل الله الذی عرفنیک فی الدنیا أن یزوجنیک فی الجنة. ولم تکن تری فی مسجد النبی صلی الله علیه وآله إلا مسلمة علی النبی صلی الله علیه وآله.

۱۸۰۸۷ – سعیدة ومنة أختا محمد بن أبی عمیر:

من أصحاب الصادق صلوات الله علیه. وقعتا فی طریق الکلینی، کما فی الوسائل کتاب النکاح باب جواز مصافحة المحارم واستحباب کونها من وراء الثیاب، و مشکاة الطبرسی ص ۲۰۳.

وعن الکافی روایة الحکم بن مسکین عنهما مع وصف محمد بن أبی عمیر بکونه بیاع السابری.

وعدهما الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام.

ولعلها متحدة مع سعیدة التی عدها الشیخ من أصحاب الکاظم علیه السلام و روی نوادر نکاح الکافی عنها قالت: بعثنی أبو الحسن صلوات الله علیه إلی امرأة من آل الزبیر لأنظر إلیها – الخبر.

(۵۷۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، محمد بن أبی عمیر (۲)، الحکم بن مسکین (۱)، سعیدة ومنة (۱)، عبد الحمید (۱)، الصّلاة (۱)، السجود (۱)، الجواز (۱)

۱۸۰۸۸ – سفرجلة: جده محمد بن حسین.

۱۸۰۸۹ – السکن: من أسماء أم مولانا علی بن موسی الرضا علیه السلام.

۱۸۰۹۰ – سکینة بنت مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام:

روی الإمام السجاد علیه السلام، عنها وعن زینب، عن أبیهما أمیر المؤمنین صلوات الله علیه فضل فاطمة الزهراء علیها السلام. کتاب الطهارة ص ۱۱۸، و جد ج ۸۱ / ۱۱۲.

۱۸۰۹۱ – سکینة بنت أبی عبد الله الحسین صلوات الله علیه:

أمها رباب بنت امرئ القیس. وکان یحبها الحسین علیه السلام حبا شدیدا. و تقدم فی رباب شعره فی ذلک. وفاطمة الکبری أکبر منها، کما عن الکامل.

وکانت عقیلة قریش، ولها السیرة الجمیلة. وهی ذات الفضل والفضیلة و الکرم الوافر والعقل الکامل والمکارم الزاخرة والمناقب الفاخرة. وهی سیدة نساء عصرها وأجملهن وأظرفهن وأحسنهن أخلاقا. ولها فی وقعة الطف خمس عشرة سنة أو اثنتان وعشرون سنة. وکانت فی کربلاء مزوجة بابن عمه عبد الله بن الحسن المجتبی علیه السلام الشهید بالطف، ثم تزوجت بمصعب بن الزبیر وأمهرها ألف ألف درهم. وولدت من مصعب بنتا سماها ربابا وکانت وجیهة.

رؤیاها فی دمشق جدها مع آدم ونوح وإبراهیم وموسی وجدتها فاطمة علیها السلام مع نساء الجنة. جد ج ۴۵ / ۱۹۴، وکمبا ج ۱۰ / ۲۴۲.

وتوفیت فی یوم الخمیس الخامس من شهر ربیع الأول سنة ۱۱۷ ولها ثمانون سنة أو أقل.

۱۸۰۹۲ – سکینة بنت مولانا علی بن الحسین صلوات الله علیه:

قال علیه السلام لها: لا یعبر علی بابی سائل إلا أطعمتموه فإن الیوم یوم جمعة.

جد ج ۱۲ / ۲۷۱، وکمبا ج ۵ / ۱۸۴.

(۵۸۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۲)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، شهر ربیع الأول (۱)، دمشق (۱)، الشهادة (۱)، الطهارة (۱)

۱۸۰۹۳ – سلافة:

من خادمات أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۱۸۰، وکمبا ج ۹ / ۶۴۳.

۱۸۰۹۴ – سلمی خادمة النبی صلی الله علیه وآله:

هی امرأة أبی رافع. لها روایة فی الکتب الأربعة، کما فی مفتاحها.

۱۸۰۹۵ – سلمی بنت عمیس:

هی مع أخته أسماء من الأخوات فی الجنة. سماهن الباقر صلوات الله علیه، کما ذکرناهن فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۴۵ لغة (أخا). وکانت سلمی تحت حمزة.

۱۸۰۹۶ – سلمی مولاة أبی جعفر صلوات الله علیه:

روت عنه، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۸۳، وجد ج ۴۶ / ۲۹۰. ولعلها متحدة مع سلمی مولاة ولد أبی عبد الله.

۱۸۰۹۷ – سمانة: من أسماء أم مولانا الرضا صلوات الله علیه.

۱۸۰۹۸ – سمانة بنت حمدان:

روت عن أبیه، وروی عنها محمد بن هارون الدوانیقی، کما فی بشا ص ۴۷.

۱۸۰۹۹ – سمانة المغربیة: أم الإمام علی الهادی صلوات الله علیه.

۱۸۱۰۰ – سمیة: أم زیاد بن أبیه. هی أول بغیة. وحفیدها عبید الله بن زیاد.

۱۸۱۰۱ – سمیة:

أم عمار بن یاسر. وهی أول شهیدة فی الاسلام المعذبة فی الله سنة ۵. قتلها أبو جهل. جد ج ۱۸ / ۲۱۰ و ۲۴۱، وکمبا ج ۶ / ۳۵۶ و ۳۴۹. وفی السفینة ما یتعلق بها.

(۵۸۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبید الله بن زیاد لعنه الله (۱)، عمار بن یاسر (۱)، محمد بن هارون (۱)، الجهل (۱)، الشهادة (۱)، السفینة (۲)

۱۸۱۰۲ – سنا:

من زوجات النبی صلی الله علیه وآله. خدعت فاستعاذت بالله منه صلی الله علیه وآله، فطلقها وألحقها بأهله، کما یظهر من روایة الکافی.

۱۸۱۰۳ – سورة:

زوجة النبی صلی الله علیه وآله. تزوج بها أول دخوله المدینة ونقل فاطمة علیها السلام إلیها. کمبا ج ۱۰ / ۵۱، وجد ج ۴۳ / ۱۰.

۱۸۱۰۴ – سودة بنت عمارة الهمدانیة:

دخلت علی معاویة بعد وفاة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام. ولها قصة معه تفید حسنها وکمالها. جد ج ۴۱ / ۱۱۹، وکمبا ج ۹ / ۵۳۵.

وأشعارها فی مدح أمیر المؤمنین علیه السلام مذکورة فی مستدرک السفینة ج ۵ / ۴۶۱ لغة (شعر).

۱۸۱۰۵ - شراجة (شراحة) الهمدانیة:

أقرت بالزنا عند أمیر المؤمنین علیه السلام، فرموها وماتت، ثم لعنها بعض الناس فمنعه أمیر المؤمنین علیه السلام وقال: ارفعوا ألسنتکم عنها. فإنه لا یقام حد إلا کان کفارة ذلک الذنب - الخ، کما فی الفقیه باب ما یجب فیه التعزیر و الحد - الخ، والعلل ج ۲ / ۲۲۷.

۱۸۱۰۶ - شطیطة النیسابوریة:

هی العارفة المؤمنة. أرسلت إلی موسی الکاظم علیه السلام من نیسابور درهما أو درهمین وشقة من غزل یدها تساوی أربعة دراهم. فقبلها الإمام وقال: أبلغ شطیطة سلامی وأعطها هذه الصرة. وکان أربعین درهما. وأهدی لکفنها شقة من أکفانه من غزل أخته حلیمة وقال: إنها تعیش تسعة عشر یوما بعد وصول الشقة والدراهم، وتنفق منها ستة عشر وتتصدق بالباقی. قال علیه السلام: وأنا

(۵۸۲)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۴)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، سودة بنت عمارة (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الزنا (۱)، الوفاة (۱)

أتولی الصلاة علیها. فکانت کما قال. وتفصیل ذلک فی جد ج ۴۸ / ۷۳ - ۷۵ عن قب، وج ۴۷ / ۲۵۲، وکمبا ج ۱۱ / ۲۵۲ و ۱۸۰.

۱۸۱۰۷ - شهرة:

هی حفیدة فضة الخادمة. ذکرناها فی مستدرک السفینة ج ۸ / ۲۱۰ لغة (فضض).

جلالة شهرة بنت مسکة بنت فضة الخادمة ودعاؤها حین کلت دابتها فی سفر الحج، فإذا شخص أتاها من الفیفاء وفی یده زمام ناقة، فقال لها: ارکبی.

فرکبت وسارت الناقة کالبرق الخاطف. جد ج ۴۳ / ۴۶، وکمبا ج ۱۰ / ۱۵.

۱۸۱۰۸ - شهر بانویه بنت یزدجرد:

هی أم الإمام السجاد علیه السلام. تزوجها مولانا الحسین علیه السلام فأولدها الإمام السجاد علیه السلام وعلیا الأصغر. وتزوج أختها محمد بن أبی بکر فأولدها القاسم.

وعن الإمام السجاد علیه السلام أنه یقول: أنا ابن الخیرتین.

ولها قضایا وفضائل کریمة فی جد ج ۴۶ / ۲ - ۱۷، وج ۱۰۰ / ۵۶، و ج ۴۵ / ۳۲۹ - ۳۳۰، وکمبا ج ۱۱ / ۲ - ۶، وج ۱۰ / ۲۷۷، وج ۲۱ / ۱۰۷.

۱۸۱۰۹ - صفراء وصفیراء:

هما بنتان لشعیب النبی. وقیل: صفوراء أو صفورة أو صفوریاء. وظاهر القرآن أن لشعیب بنتین إحداهما زوجة موسی بن عمران خرجت علی وصیه یوشع.

وفی روایة أن صفراء بنت شعیب کانت إحدی النسوة اللآتی جئن لخدمة خدیجة عند ولادة فاطمة الزهراء علیها السلام، کما عن کتاب العدد. لکن الصحیح ما فی أمالی الصدوق من إبدالها بکلثم أخت موسی بن عمران.

۱۸۱۱۰ - صفیة بنت الحارث الثقفیة:

کانت معادیة لأمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۱ / ۳۱۰، وکمبا ج ۹ / ۵۸۴.

(۵۸۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۳)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، کتاب أمالی الصدوق

(۱)، محمد بن أبی بکر (۱)، موسی بن عمران (۲)، القرآن الکریم (۱)، الحج (۱)، الزوج، الزواج (۱)، الصّلاة (۱)، السفینة (۱)

۱۸۱۱۱ – صفیة بنت حی بن أخطب.

أسرت یوم خیبر. وکانت من أولاد لاوی بن یعقوب. اصطفاها رسول الله صلی الله علیه وآله لنفسه وتزوجها.

وعنا قالت: أعتقنی رسول الله صلی الله علیه وآله وجعل عتقی صداقی، کما فی أمالی الشیخ ج ۲ / ۱۹.

وکانت سیدة قریظة والنضیر، عاقلة من عقلاء النساء. ورأی فی المنام قبل ذلک کأن الشمس نزلت حتی وقعت علی صدرها. وفی بعض الروایات: کأن القمر وقع فی حجرها.

وکانت قبل زوجة سلام بن مشکم الیهودی، فمات عنها وخلف علیها کنانة، فقتل عنها یوم خیبر، ثم تزوجها رسول الله صلی الله علیه وآله واصطفاها و قسم لها. وماتت سنة ۳۶ وقیل سنة ۵۰. جد ج ۲۱ / ۵ و ۳۳ – ۳۵ و ۴۰، و ج ۴۲ / ۱۵۶، وکمبا ج ۶ / ۵۷۲ و ۵۸۰، وج ۹ / ۶۳۷.

۱۸۱۱۲ – صفیة بنت عبد المطلب:

أمها هالة بنت وهیب بن عبد مناف بن زهرة. وهی أم الزبیر. وتزوجها فی الجاهلیة الحارث بن حرب بن أمیة أخو أبی سفیان، فمات عنها، فتزوجها العوام بن خویلد، فولدت له الزبیر وعبد الکعبة. توفیت سنة عشرین ولها ثلاث وسبعون سنة ودفنت بالبقیع.

لی: عن صفیة قالت: لما سقط الحسین علیه السلام من بطن أمه – وکنت ولیتها – قال النبی صلی الله علیه وآله: یا عمة هلمی إلی ابنی. فقلت: یا رسول الله إنا لم ننظفه بعد. فقال: یا عمة أنت تنظفینه؟! إن الله تعالی قد نظفه وطهره. کمبا ج ۱۰ / ۶۹، وجد ج ۴۳ / ۲۴۳. وذکرت فی المستدرک بعض أحوالها الآخر.

۱۸۱۱۳ – صفیة بنت یونس بن أبی إسحاق الهمدانیة عمة مریسة:

وقعت فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۹۱ عن مریسة بنت موسی بن یونس بن

(۵۸۴)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، کتاب أمالی الصدوق (۱)، مقبرة بقیع الغرقد (۱)، یونس بن أبی إسحاق (۱)، صفیة بنت عبد المطلب (۱)، الشیخ الصدوق (۱)، خیبر (۲)، موسی بن یونس (۱)، الحرب (۱)، الزوج، الزواج (۱)

أبی إسحاق، عنها، عن بهجة بنت الحارث بن عبد الله التغلبی، حدیث مولانا الصادق علیه السلام فی مقتل الحسین علیه السلام المفصل. ونقله جد ج ۴۴ / ۳۱۰، وکمبا ج ۱۰ / ۱۷۰.

۱۸۱۱۴ – صقیل جاریة الإمام العسکری علیه السلام:

حضرت موت الإمام علیه السلام. کمبا ج ۱۲ / ۱۷۷، وجد ج ۵۰ / ۳۳۱.

ویقال لأم مولانا الحجة المنتظر علیه السلام صقیل، لما اعتراها من النور و الجلاء بسبب الحمل المنور. کمبا ج ۱۳ / ۳، وجد ج ۵۱ / ۱۵.

۱۸۱۱۵ – صهاک الحبشیة:

هی أمة لعبد المطلب، فزنی بها نفیل فولدت الخطاب (والد عمر)، فوهبها عبد المطلب له بعد ما زنی بها، کما قاله زبیر بن العوام ونقله سلیم بن قیس. کمبا ج ۸ / ۵۴، وجد ج ۲۸ / ۲۷۷.

فلما کبر الخطاب زنی بأمه الصهاک فولدت بنتا اسمها حنتمة. فلما کبرت عند من أخذها صغیرة خطبها الخطاب فولدت عمر. کمبا ج ۸ / ۳۱۱، وکتاب الإیمان ص ۳۰۰، وجد ج ۶۹ / ۳۱۲.

۱۸۱۱۶ – طاهرة بنت عمرو بن دینار:

لم یذکروها. روی حماد بن عیسی، عنها، عن أبیها، عن جابر بن عبد الله الأنصاری، عن رسول الله صلی الله علیه وآله، کما فی بشا ص ۴۰.

۱۸۱۱۷ – عاتکة:

ثلاثة أو تسعة من جدات النبی صلی الله علیه وآله: الأولی عاتکة بنت هلال أم عبد مناف. والثانیة بنت مرة أم هاشم. والثالثة بنت الأوقص أم وهب والد آمنة. وهذه الثلاثة من بنی سلیم والأولی عمة الثانیة والثانیة عمة الثالثة. وإلی ذلک أشار النبی صلی الله علیه وآله: أنا ابن العواتک من قریش.

(۵۸۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام الحسن بن علی العسکری علیهما السلام (۱)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۳)، الحارث بن عبد الله (۱)، جابر بن عبد الله (۱)، حماد بن عیسی (۱)، سلیم بن قیس (۱)، القتل (۱)

۱۸۱۱۸ – عاتکة بنت الدیرانی:

هی امرأة صالحة أرسلت ودائع إلی الناحیة المقدسة علی ید أحمد بن أبی روح.

فقبلها الإمام علیه السلام وأخبر عما أضمرتها. کمبا ج ۱۳ / ۷۸، وجد ج ۵۱ / ۲۹۶.

۱۸۱۱۹ – عاتکة بنت عبد المطلب:

ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۴ / ۲۰ لغة (رأی) رؤیاها، وفی ج ۵ / ۴۲۷ لغة (شعر)، وفی ج ۴ / ۷۱ لغة (رثا) أشعارها ومراثیها.

۱۸۱۲۰ – عائشة بنت أبی بکر:

تزوجها النبی صلی الله علیه وآله. ولما خرجت إلی حرب الجمل طلقها مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام بوصیة من الرسول صلی الله علیه وآله.

وهی الموصوفة بالخاطئة فی قوله تعالی: (وجاء فرعون ومن قبله و المؤتفکات بالخاطئة). کمبا ج ۸ / ۲۲۵ و ۴۴۱، وجد ج ۳۲ / ۲۲۷.

کانت شدیدة العداوة لأمیر المؤمنین علیه السلام. وشرحنا أحوالها فی کتابنا مستدرک السفینة ج ۷ / ۵۰۴ لغة (عیش).

وفی تفسیر الرازی سورة التحریم ذیل قوله تعالی: (لم تحرم ما أخل الله لک) عن الکشاف أنه صلی الله علیه وآله خلا بماریة فی یوم عائشة، فعلمت بذلک حفصة، فقال لها: اکتمی علی وقد حرمت ماریة علی نفسی وأبشرک أن أبا بکر و عمر یملکان بعدی أمر أمتی. فأخبرت به عائشة – الخ.

وقال فی قوله تعالی: (إن تتوبا إلی الله فقد صغت قلوبکما وإن تظاهرا علیه) – الآیات: الخطاب لعائشة و حفصة علی طریقة الالتفات لیکون أبلغ فی معاتبتهما. و التوبة من التعاون علی رسول الله بالإیذاء. (فقد صغت قلوبکما) أی: عدلت و مالت عن الحق – إلی أن قال: – وإن تظاهرا علیه) أی: تعاونا علی النبی بالإیذاء.

إلی أن قال فی قوله: (وضرب الله مثلا للذین کفروا امرأة نوح وامرأة لوط) – الآیة: وفی ضمن هذین التمثیلین تعریض بأمی المؤمنین. – وهما حفصة و

(۵۸۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب تفسیر الرازی للرازی (۱)، عائشة بنت أبی بکر زوجة النبی (ص) (۱)، سورة التحریم (۱)، الحرب (۱)، الوصیة (۱)، السفینة (۲)

عائشة – لما فرط منهما، وتحذیر لهما علی أغلظ وجه وأشده لما فی التمثیل من ذکر الکفر. ورواه ملخصا فی السیرة الحلبیة ج ۳ /

۳۵۳. وکذا عن تفسیر الزمخشری.

وفی کتاب الجامع لأصول العامة، کتاب التفسیر، سورة التحریم، عن ابن عباس فی حدیث سؤاله عن عمر بن الخطاب من اللتین تظاهرتا علی النبی من أزواجه، فقال عمر: تلک حفصة وعائشة - الخ. قال: رواه الشیخان والترمذی. أما الترمذی نقله فی کتاب التفسیر باب ۶۶ سورة التحریم.

أقول: ورواه فی السیرة الحلبیة باب ذکر أزواجه ص ۳۵۱.

۱۸۱۲۱ - عائشة بنت عثمان بن عفان:

هی زوجة مروان بن الحکم. بعثها زوجها فی قصة الحرة إلی حرم مولانا علی بن الحسین صلوات الله علیهما. کمبا ج ۱۱ / ۴۰، وجد ج ۴۶ / ۱۳۹.

۱۸۱۲۲ - عثیمة:

لم یذکروها. هی جدة بکر بن محمد الأزدی. روی البرقی فی سن باب السویق ص ۴۸۸ عن أبیه، عن بکر بن محمد قال: أرسل أبو عبد الله علیه السلام إلی عثیمة جدی أن أسقی محمد بن عبد السلام السویق - الخ.

وفیه ص ۴۸۹ عنه قال: دخلت عثیمة علی أبی عبد الله علیه السلام ومعها ابنها (أظن اسمه محمدا) فقال لها أبو عبد الله علیه السلام - الخ.

وفیه عنه، عن عثیمة أم ولد عبد السلام قالت: قال أبو عبد الله علیه السلام: اسقوا صبیانکم السویق فی صغرهم - الخ.

وروی بکر بن محمد، عنها، عن أبی عبد الله علیه السلام. یب ج ۹ باب الذبائح.

جملة من روایاتها عن الباقر علیه السلام فی سن ج ۲ / ۵۶۳.

۱۸۱۲۳ - العصماء:

خبیثة تقول شعرا وتحرض علی النبی صلی الله علیه وآله. جد ج ۲۰ / ۱۰۰، وکمبا ج ۶ / ۵۰۶.

(۵۸۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، الخلیفة عثمان بن عفان (۱)، الخلیفة عمر بن الخطاب (۱)، الزمخشری (۱)، مروان بن الحکم (۱)، محمد بن عبد السلام (۱)، أبو عبد الله (۳)، سورة التحریم (۲)، بکر بن محمد (۳)، الزوج، الزواج (۲)

۱۸۱۲۴ - علیة بنت مولانا السجاد علیه السلام:

لها کتاب فی الحدیث یروی عنها زرارة.

۱۸۱۲۵ - عمرة ابنة أفعی:

وقعت فی طریق الصدوق فی أمالیه ص ۲۸۳ عن عبد الجبار بن العباس الهمدانی، عن عمار أبی معاویة الدهنی، عنها، عن أم سلمة.

وفی الخصال ج ۲ / ۳۶: غمرة بنت أفعی روت عن أم سلمة.

۱۸۱۲۶ - عمرة بنت أوس:

وقعت فی طریق الصدوق فی التوحید باب ۲ عن سعید بن محمد البصری، عنها، عن جدها الحصین بن عبد الرحمن، عن أبیه، عن أبی عبد الله علیه السلام، خطبة مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام فی جوامع التوحید. ونقله فی کمبا ج ۲ / ۱۹۱، وجد ج ۴ / ۲۶۹ مثله.

۱۸۱۲۷ - عمرة بنت عبد الرحمن:

روی یحیی بن سعید عنها، کما فی المستدرک ج ۳ / ۲۶.

۱۸۱۲۸ – عمرة بنت نفیل:

عدها الشیخ فی أصحاب أمیر المؤمنین علیه السلام. ولعلها متحدة مع عمیرة الآتیة أو أختها.

۱۸۱۲۹ – عمیرة بنت أوس:

لم یذکروها. روت عن جدها الخضر بن عبد الرحمن. جد ج ۲ / ۷۸، وکمبا ج ۱ / ۸۹.

وفی غیبة النعمانی ص ۷۰ روت عن جدها الخضر بن عبد الرحمن، عن أبیه، عن جده عمر بن سعید، عن أمیر المؤمنین علیه السلام.

وفیه ص ۷۳ روت عن جدها، عن کعب الأحبار. ولعلها متحدة مع

(۵۸۸)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۲)، عبد الجبار بن العباس (۱)، الشیخ الصدوق (۲)، یحیی بن سعید (۱)، عمرة بنت نفیل (۱)، کعب الأحبار (۱)، سعید بن محمد (۱)، عمر بن سعید (۱)

عمرة بن أوس وأحدهما مصحف الآخر.

۱۸۱۳۰ – عمیرة بنت نفیل:

لم یذکروها. روت عن الحسن بن علی صلوات الله علیهما. کمبا ج ۱۳ / ۱۳۴ و ۱۵۷، وجد ج ۵۲ / ۱۱۴ و ۲۱۱، وغیبة الطوسی ص ۲۸۳، وغیبة النعمانی ص ۱۰۹.

۱۸۱۳۱ – غمرة بنت أفعی: روت عن أم سلمة. الخصال ج ۲ / ۳۶.

۱۸۱۳۲ – الغمیصا أم خالد بن الولید:

ذکرنا مدحها فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۴۵ لغة (أخا).

۱۸۱۳۳ – غنیمة بنت نعیم الأزدی:

روت عن أبی عبد الله وأبی الحسن صلوات الله علیهما. وهی عمة بکر بن محمد بن عبد الرحمن بن نعیم الأزدی، کما ذکرها النجاشی فی ترجمة بکر.

۱۸۱۳۴ – فاطمة الزهراء سیدة نساء العالمین:

المعصومة الطیبة الطاهرة بحکم آیة التطهیر، والمخلوقة مع محمد وعلی وآلهما الطاهرین، التی یرضی الله تعالی لرضاها ویغضب لغضبها، ومن آذاها فقد آذی الله ورسوله. وشرحنا أحوالها – صلوات الله وسلامه علیها وعلی أبیها وبعلها و بنیها – فی کتابنا مستدرک السفینة ج ۸ / ۲۳۷ لغة (فطم). والحمد لله.

۱۸۱۳۵ – فاطمة بنت عمرو بن عائذ المخزومی:

جدة الرسول صلی الله علیه وآله زوجة عبد المطلب. قضایاها فی تزویج ابنها عبد الله بآمنة بنت وهب. کمبا ج ۶ / ۲۴، وجد ج ۱۵ / ۹۹.

۱۸۱۳۶ – فاطمة بنت أسد بن هاشم بن عبد مناف:

هی زوجة أبی طالب أم مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه.

کانت أول امرأة بایعت حین نزل قوله تعالی: (یا أیها النبی إذا جاءک

(۵۸۹)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمه بنت أسد أم أمیر المؤمنین علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، آیة التطهیر (۱)،

السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، آمنة بنت وهب (۱)، خالد بن الولید (۱)، بکر بن محمد (۱)، الصّلاة (۱)، الزوج، الزواج (۳)، السفینة (۲)

المؤمنات یبایعنک) - الآیة.

وهی الحجر الذی کفل رسول الله صلی الله علیه وآله، کما هو صریح الروایات التی فیها: إن الله أوحی إلی النبی صلی الله علیه وآله: إنی حرمت النار علی صلب أنزلک، وبطن حملک، وحجر کفلک، وأهل بیت آووک. فالصلب عبد الله والبطن آمنة والحجر الذی کفله فاطمة بنت أسد وأهل بیت آووه أبو طالب علیه السلام. وفی روایة: وثدی أرضعتک. وهی حلیمة. جد ج ۳۵ / ۱۰۹ و ۱۱۳ و ۱۰۸، وکمبا ج ۹ / ۲۳.

وأمر الصادق صلوات الله علیه رجلا ـ له علی آخر دین یخاف فوته أن یطوف ویصلی عن عبد المطلب وأبی طالب وعبد الله وآمنة وفاطمة بنت أسد.

وبالجملة کانت فاطمة من السابقات إلی الإیمان، أسلمت بعد عشرة، وکانت صالحة. وکان رسول الله صلی الله علیه وآله یزورها ویکرمها ویعظمها و یدعوها أمی. وکان یقیل فی بیتها. وهاجرت مع النبی صلی الله علیه وآله.

وکفاها شرفا أن تکون أم أمیر المؤمنین علیه السلام، وتکون ولادتها إیاه فی جوف الکعبة.

ولما توفیت بکی علیها النبی صلی الله علیه وآله، وکفنها بثیابه، ونزع قمیصه فألبسها إیاه، وصلی علیها وکبر علیها أربعین تکبیرة.

ولما حفروا قبرها وبلغوا لحدها حفره صلی الله علیه وآله بیده وأخرج ترابه وتمدد فیه واضطجع وقال: إنها کانت من أحسن خلق الله تعالی صنعا إلی بعد أبی طالب. وناداها فی قبرها: یا فاطمة. قالت: لبیک. فقال: فهل وجدت ما وعدت ربک حقا؟ قالت: نعم، فجزاک الله خیرا. وطالت مناجاته فی القبر.

وکل ما ذکرنا هنا ملتقط من الروایات التی أشرنا إلیها فی کتابنا مستدرک السفینة ج ۸ لغة (فطم).

۱۸۱۳۷ - فاطمة بنت حمزة بن عبد المطلب:

من رواة حدیث الغدیر، کما فی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۵۸.

(۵۹۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمه بنت أسد أم أمیر المؤمنین علیهما السلام (۲)، أبو طالب علیه السلام (۱)، حمزة بن عبد المطلب سید الشهداء علیه السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۵)، حدیث الغدیر (۱)، الخوف (۱)، القبر (۱)، الصّلب (۱)، الصّلاة (۱)

۱۸۱۳۸ - فاطمة بنت مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام:

تزوجها أبو سعید بن عقیل فولدت له حمیدة. جد ج ۴۲ / ۹۴، وکمبا ج ۹ / ۶۲۱.

ومد فی عمرها حتی رآها مولانا الصادق علیه السلام، کما فی قرب الإسناد ص ۷۶. ونقله جد ج ۴۲ / ۱۰۶، وکمبا ج ۹ / ۶۲۴.

وأم موسی خادمة علی علیه السلام حاضنة فاطمة بنته علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۲۲۵، وکمبا ج ۹ / ۶۵۵.

وکانت مع أختها زینب الکبری فی وقائع عاشوراء، ونقلت ظلم یزید فی الشام. جد ج ۴۵ / ۱۵۶، وکمبا ج ۱۰ / ۲۲۷.

وروی عنها أنها قالت: لما أجلسنا بین یدی یزید رق لنا أول شئ و ألطفنا - إلی آخر ما نقلت کلام الشامی. کمبا ج ۱۰ / ۲۳۲، وجد ج ۴۵ / ۱۵۶.

ولما وردوا فی المدینة قالت لأختها زینب: قد وجب علینا حق هذا (تعنی الرسول الذی کان معهن من الشام) لحسن صحبته لنا، فهل لک أن تصلیه؟ قالت:

فقالت: والله ما لنا ما نصله به إلا أن نعطيه حلينا. فأخذت سواری ودملجی أو سوار أختی ودملجها فبعثنا بها إليه واعتذرنا من قلتها. كمبا ج ۱۰ / ۲۲۹، وجد ج ۴۵ / ۱۴۶.

وهی التی لما رأت عبادة ابن أخيها الإمام السجاد عليه السلام شكت إلی جابر لكی يأتيه ويدعوه إلی إبقاء نفسه - الخ. كمبا ج ۱۱ / ۱۹ و ۲۴، وجد ج ۴۶ / ۶۰ و ۷۸.

وروی الكلينی فی الكافی، عن أبی بصير، عنها، كما فی جد ج ۴۱ / ۱۵۸، وكمبا ج ۹ / ۵۴۶.

وفی سن ج ۲ / ۵۲۷ عن أبی بصير، عنها، عن أمامة.

وأشرنا إلی سائر رواياتها فی مستدرک السفينة ج ۸ / ۲۵۳ لغة (فطم).

۱۸۱۳۹ - فاطمة بنت مولانا الحسن المجتبی صلوات الله عليه:

تكنی أم عبد الله. تزوجت مع مولانا الإمام السجاد عليه السلام فولد له منها

(۵۹۱)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام علی بن الحسين السجاد زين العابدين عليهما السلام (۲)، الإمام أمير المؤمنين علی بن ابی طالب عليهما السلام (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی عليهما السلام (۱)، يوم عاشوراء (۱)، أبو بصير (۲)، الشام (۲)، السفينة (۱)

مولانا الباقر عليه السلام وعبد الله الباهر.

دعوات الراوندی: روی عن أبی جعفر عليه السلام قال: كانت أمی قاعدة عند جدار فتصدع الجدار وسمعنا هدة شديدة، فقالت بيدها: لا وحق المصطفی ما أذن الله لک فی السقوط. فبقی معلقا حتی جازته. فتصدق عنها أبی بمائة دينار.

وذكرها مولانا الصادق عله السلام يوما فقال: كانت صديقة لم يدرک فی آل الحسن مثلها. كمبا ج ۱۱ / ۶۱، وجد ج ۴۶ / ۲۱۵.

والكافی مسندا عن أبی الصباح، عن أبی جعفر عليه السلام مثله. ص ۱۰۵، وجد ج ۴۶ / ۳۶۶.

وذكرنا فی أولاد الحسن المجتبی عليه السلام ما يتعلق بها.

۱۸۱۴۰ - فاطمة الكبری بنت مولانا الحسين صلوات الله عليه:

خطبتها فی الكوفة. كمبا ج ۱۰ / ۲۱۸.

قضاياها فی مجلس يزيد. ص ۲۲۶، وجد ج ۴۵ / ۱۱۰ و ۱۳۶.

تزوجها الحسن المثنی بن الحسن المجتبی عليه السلام. زوجه إياها عمه الحسين عليه السلام فولد له منها إبراهيم الغمر والحسن المثلث وعبد الله المحض وزينب أم كلثوم. وله منها ذرية طيبة خرجوا وقتلوا.

قال له مولانا الحسين صلوات الله عليه: إنی اخترت لک ابنتی فاطمة فهی أكثرهما شبها بأمی فاطمة بنت الرسول صلی الله عليه وآله - الخ، كما فی رواية أبی الفرج والإرشاد. حكاهما القاموس.

وعن الصادق عليه السلام قال: حدثنی أبی عن فاطمة بنت الحسين عليه السلام قالت: سمعت أبی صلوات الله عليه يقول: يقتل منک أو يصاب منک نفر بشط الفرات ما سبقهم الأولون ولا يدركهم الآخرون. كمبا ج ۱۱ / ۱۹۶، وجد ج ۴۷ / ۳۰۲.

وروت عن أبيها الحسين وعمها الحسن عليهما السلام وصف شجرة طوبی.

كمبا ج ۷ / ۳۸۳، وجد ج ۲۷ / ۱۲۰.

وروی عنها ابنها عبد الله فضل آية الكرسی وغيره. ذكرناها فی عبد الله.

(۵۹۲)

صفحهمفاتيح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر عليه السلام (۳)، السيدة فاطمة الزهراء سلام الله عليها (۱)، الإمام الحسين بن علی

سید الشهداء (علیهما السلام) (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۳)، کتاب شجرة طوبی للشیخ محمد مهدی الحائری (۱)، مدینة الکوفة (۱)، نهر الفرات (۱)، الفرج (۱)، الصدق (۱)، القتل (۲)، الصّلاة (۱)

ذکر ما کانت عندها من آثار رسول الله صلی الله علیه وآله. کمبا ج ۷ / ۳۲۶، وجد ج ۲۶ / ۲۱۴.

وهی أکبر من سکینة. وبالجملة لا نظیر لها فی التقوی والکمال والفضائل و الجمال ولذلک تسمی الحور العین. توفیت فی المدینة سنة ۱۱۷.

وسائر روایاتها فی کمبا ج ۹ / ۴۴۱، وکتاب الإیمان ص ۷۹، وکتاب الأخلاق ص ۲۱ و ۲۰۲، وجد ج ۴۰ / ۵۹، وج ۶۷ / ۳۰۰، وج ۶۹ / ۴۰۴، و ج ۷۱ / ۳۵۸.

۱۸۱۴۱ - فاطمة الصغری بنت الحسین علیه السلام:

کانت مریضة وبقیت فی المدینة. ونعی الغراب لها بعد شهادة الحسین علیه السلام. جد ج ۴۵ / ۱۷۱، وکمبا ج ۱۰ / ۲۳۶.

۱۸۱۴۲ - فاطمة بنت الإمام السجاد صلوات الله علیه:

ذکرناها عند ذکر أبیها وتأتی روایتها فی فاطمة بنت مولانا الرضا علیه السلام.

۱۸۱۴۳ - فاطمة بنت مولانا الباقر علیه السلام:

ذکرت مع أبیها. وتأتی روایتها فی فاطمة بنت مولانا الرضا علیه السلام.

۱۸۱۴۴ - فاطمة بنت مولانا الصادق علیه السلام:

تزوجها محمد بن إبراهیم بن محمد بن علی بن عبد الله بن العباس، وماتت عنده.

کمبا ج ۱۱ / ۱۷۷، وجد ج ۴۷ / ۲۴۱.

جملة مما تتعلق بها فی الوسائل ج ۳ باب ۱۲۶ ص ۳۰.

۱۸۱۴۵ - فاطمة الصغری بنت الصادق صلوات الله علیه: فی جد ج ۴۷ / ۲۴۱.

۱۸۱۴۶ - فاطمة بنت موسی الکاظم صلوات الله علیه:

ثلاثة، کما فی کمبا ج ۱۱ / ۳۱۶ و ۳۱۷، وجد ج ۴۸ / ۲۸۳ - ۲۸۸. منهن

(۵۹۳)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، إبراهیم بن محمد بن علی (۱)، الشهادة (۱)

فاطمة المعصومة المولودة فی غرة ذی القعدة سنة ۱۷۳. ووردت قما فی سنة ۲۰۱ وتوفیت بها. وقبرها مزار معروف مشهور عند الشیعة.

وعن الرضا علیه السلام قال: یا سعد، من زارها فله الجنة.

مل: عن ابن الرضا علیه السلام قال: من زار قبر عمتی بقم فله الجنة.

ذکرنا جملة من أحوالها فی مستدرک السفینة ج ۸ / ۲۵۷ لغة (فطم).

۱۸۴۱۷ - فاطمة بنت مولانا الرضا صلوات الله علیه:

هی من الرواة. قالت: حدثتنی فاطمة وزینب وأم کلثوم بنات موسی بن جعفر صلوات الله علیه قلن: حدثتنا فاطمة بنت جعفر بن محمد علیه السلام، قالت:

حدثتنی فاطمة بنت محمد بن علی علیه السلام، قالت: حدثتنی فاطمة بنت علی بن الحسین علیه السلام، قالت: حدثتنی فاطمة وسکینة ابنتی الحسین بن علی صلوات الله علیه، عن أم کلثوم بنت علی علیه السلام، عن فاطمة بنت رسول الله قالت:

سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله - إلی آخر ما ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۶ / ۱۱۰ لغة (شیع) فی فضائل الشیعة.

وروی بکر بن أحمد بن محمد، عن فاطمة بنت الرضا علیه السلام، عن أبیها عن أبیه صلوات الله علیه - الخ. کتاب الأخلاق ص ۲۰۹، وکتاب الکفر ص ۱۳۳، و جد ج ۷۱ / ۳۸۸، وج ۷۳ / ۲۶۳.

وروایتها الأخری عن أبیها. کتاب العشرة ص ۱۵۷، وجد ج ۷۵ / ۱۴۷.

وفی کتاب الغدیر ط ۲ ج ۱ / ۱۹۷ من طریق العامة، عن بکر بن أحمد القصری قال: حدثتنا فاطمة وزینب وأم کلثوم بنات موسی بن جعفر علیه السلام قلن:

حدثتنا فاطمة بنت جعفر بن محمد الصادق علیه السلام، حدثتنی فاطمة بنت محمد بن علی علیه السلام، حدثتنی فاطمة بنت علی بن الحسین علیه السلام، عن فاطمة وسکینة ابنتی الحسین بن علی علیه السلام، عن أم کلثوم بنت فاطمة الزهراء علیها السلام احتجاج أمها فاطمة الزهراء علیها السلام بحدیث الغدیر وحدیث المنزلة.

(۵۹۴)

صفحهمفاتیح البحث: السیدة أم کلثوم بنت أمیر المؤمنین علی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۴)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، شهر ذی القعدة (۱)، فاطمة بنت علی (۱)، فاطمة بنت محمد (۱)، الحسین بن علی (۱)، حدیث الغدیر (۱)، موسی بن جعفر (۱)، أحمد بن محمد (۱)، بکر بن أحمد (۱)، القبر (۱)، الصّلاة (۱)، الزیارة (۱)، السفینة (۱)

۱۸۱۴۸ - فاطمة بنت مولانا الجواد صلوات الله علیه:

کما قاله المفید فی کمبا ج ۱۲ / ۹۹، وجد ج ۵۰ / ۳.

۱۸۱۴۹ - فاطمة بنت حبابة الوالبیة:

روت عن الحسن والحسین صلوات الله علیهما کما عن سعد بن عبد الله، کما فی رجال الشیخ باب النساء فی أصحاب الحسن صلوات الله علیه.

۱۸۱۵۰ - فاطمة بنت الحسن المثنی:

تزوجها معاویة بن عبد الله بن جعفر الطیار وولد له منها یزید وصالح وحماد وحسین وزینب. ولهم أولاد وأعقاب.

۱۸۱۵۱ - فاطمة بنت الحسین الأثرم بن الحسن بن علی علیه السلام:

هی زوجة الإمام الصادق علیه السلام، کما ذکرناها فی أحوال الصادق علیه السلام.

۱۸۱۵۲ - فاطمة بنت الزبیر بن عبد المطلب:

هی من الفواطم التی کن مع مولانا أمیر المؤمنین صلوات الله علیه حین الهجرة.

جد ج ۱۹ / ۶۶، وکمبا ج ۶ / ۴۱۸.

۱۸۲۵۳ - فاطمة بنت عبد الله بن إبراهیم بن الحسین بن الإمام السجاد علیه السلام:

جملة من روایاته فی کمبا ج ۲۰ / ۱۱۱، وجد ج ۹۷ / ۴۳.

۱۸۱۵۴ - فاطمة بنت عتبة:

هی من الفواطم اللاتی هاجرن مع علی علیه السلام إلی المدینة: کما فی السیرة الحلبیة.

۱۸۱۵۵ - فاطمة بنت القاسم بن محمد بن أبی بکر:

هی أم فروة المذکورة أم مولانا الصادق علیه السلام.

(۵۹۵)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام علی بن الحسین السجاد زین العابدین علیهما السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الإمام محمد بن علی الجواد علیهما السلام (۱)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۲)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن جعفر الطیار بن أبی طالب علیه السلام (۱)، عبد الله بن إبراهیم بن الحسین (۱)، فاطمة بنت حبابة الوالبیة (۱)، القاسم بن محمد بن أبی بکر (۱)، فاطمة بنت الحسین (۱)، سعد بن عبد الله (۱)، الصدق (۱)، الزوج، الزواج (۱)

۱۸۱۵۶ - فاطمة بنت الناصر:

هی أم السیدین الکاملین الرضی والمرتضی. ذکرناها فی مستدرک السفینة ج ۴ / ۱۵۲ لغة (رضی).

۱۸۱۵۷ - فاطمة بنت هارون بن موسی بن الفرات:

روی عنها التلعکبری قالت: سمعت جدی موسی یقول: حدثنی محمد بن أبی عمیر بکتاب عبید الله بن علی الحلبی، کما فی جامع الرواة.

۱۸۱۵۸ - فاطمة بنت الهیثم:

کانت فی دار أبی الحسن الهادی علیه السلام حین ولادة ابنه جعفر.

رأت سرور أهل الدار ولم تر سرورا فی وجه الإمام، فقالت له فی ذلک ... فأخبر أنه سیضل به خلق کثیر. کمبا ج ۱۲ / ۱۴۰، وجد ج ۵۰ / ۱۷۶.

وذکرها فی ک باب ۳۱ عن فاطمة بنت محمد بن الهیثم.

۱۸۱۵۹ - فضة خادمة فاطمة الزهراء صلوات الله علیها:

مدحها فی تصدقها علی المسکین والیتیم والأسیر مع أهل بیت النبوة ونزول هل أتی فیهم وهی معهم. جد ج ۳۵ / ۲۳۷، وکمبا ج ۹ / ۴۵.

روی البرسی أن فضة کانت بنت ملک الهند وکانت عندها ذخیرة من الإکسیر، فصنعت النحاس سبیکة ذهب لأمیر المؤمنین علیه السلام. فأراها مولانا أمیر المؤمنین علیه السلام کنوز الأرض. جد ج ۴۱ / ۲۷۳، وکمبا ج ۹ / ۵۷۵.

وهی التی ما تکلمت عشرین سنة إلا بالقرآن، کما ورد فی قصتها فی السفر و تکلمها بآیات القرآن. جد ج ۴۳ / ۸۶، وکمبا ج ۱۰ / ۲۶.

وروی ورقة بن عبد الله عنها کیفیة وفاة فاطمة الزهراء صلوات الله علیها. جد ج ۴۳ / ۱۷۴، وکمبا ج ۱۰ / ۵۰.

وفیها قال أمیر المؤمنین علیه السلام: فلما هممت أن أعقد الرداء ناديت: یا أم کلثوم، یا زینب، یا سکینة، یا فضة، یا حسن، یا حسین، هلموا تزودوا من

(۵۹۶)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۲)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۲)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، کتاب جامع الرواة لمحمد علی الأردبیلی (۱)، فاطمة بنت هارون بن موسی بن الفرات (۱)، عبید الله بن علی الحلبی (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)، فاطمة بنت محمد (۱)، القرآن الکریم (۲)، الهند (۱)، الوفاة (۱)

أمكم – الخ. ج ۴۳ / ۱۷۹.

خبر فضة والأسد فی کربلاء. جد ج ۴۵ / ۱۶۹، وکمبا ج ۱۰ / ۲۳۵.

زوجها أمیر المؤمنین علیه السلام بعد فاطمة علیها السلام من أبی ثعلبة الحبشی، فأولدها ابنا. ثم مات عنها أبو ثعلبة وتزوجها من بعده أبو ملیك الغطفانی. ثم توفی ابنها من أبی ثعلبة – إلی آخره. فراجع جد ج ۴۰ / ۲۲۷، وکمبا ج ۹ / ۴۷۸.

جملة من قضایاها مع أمیر المؤمنین علیه السلام ونخلها دقیقة ومنعه علیه السلام إیاها. جد ج ۴۰ / ۳۲۵ و ۳۳۱، وکمبا ج ۹ / ۵۰۰.

۱۸۱۶۰ – قطامة بنت الأخضر:

من أعداء أمیر المؤمنین علیه السلام. أعانت ابن ملجم فی قتله أمیر المؤمنین صلوات الله علیه. جد ج ۴۲ / ۲۲۹ و ۲۶۴، وکمبا ج ۹ / ۶۵۶ و ۶۶۵.

۱۸۱۶۱ – قنوا بنت رشید الهجری:

عدها الشیخ من أصحاب الصادق علیه السلام. وتقدمت فی أبیها.

روت شهادة أبیه، کما فی ختص ص ۷۷ و ۷۸. وروی أبو الجارود عنها، کما فی المحاسن ج ۱ / ۲۵۱.

۱۸۱۶۲ – کلم بنت مسلم:

روت عن أبی الحسن علیه السلام. ووقعت فی طریق ابن قولویه القمی، کما فی کمبا ج ۱۴ / ۳۲۳، وجد ج ۶۰ / ۱۵۵، وکذا فی سن ج ۲ / ۵۶۵.

۱۸۱۶۳ – کلثم الکرخیة:

من أصحاب الهادی علیه السلام، کما قاله الشیخ. روی عنها أحمد بن داود البغدادی المذکور فی الرجال.

۱۸۱۶۴ – کلثوم أخت موسی بن عمران:

هی من النسوة الأربعة التی جئن من الجنة لخدمة خدیجة حین ولادة فاطمة

(۵۹۷)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن محمد الهادی علیه السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، مدینة کربلاء المقدسة (۱)، ابن ملجم المرادی لعنه الله (۱)، أبو الجارود (۱)، أحمد بن داود (۱)، موسی بن عمران (۱)، ابن قولویه (۱)، رشید الهجری (۱)، کلثم الکرخیة (۱)، القتل (۱)، الموت (۱)، الشهادة (۱)

الزهراء علیها السلام. کمبا ج ۳ / ۱۶۱، وج ۱۰ / ۲، وجد ج ۶ / ۲۴۷، وج ۴۳ / ۳.

۱۸۱۶۵ – کلثوم بنت أحمد:

ناصبیة، کما فی مکتوب مولانا صاحب الزمان علیه السلام إلی أحمد بن أبی روح المذکور.

۱۸۱۶۶ – کلثوم بنت سلیم:

روت عن مولانا الرضا علیه السلام کتابا رواه أحمد بن محمد بن عیسی، عن محمد بن إسماعیل بن بزیع، عنها بالکتاب، کذا قاله النجاشی.

۱۸۱۶۷ – لبابة بنت عبید الله بن عباس بن عبد المطلب:

تزوجها أبو الفضل العباس ابن أمیر المؤمنین علیه السلام، فولد له منها عبید الله و فضل. وکانت جمیلة عاقلة. وبعد شهادة العباس علیه السلام تزوجها زید بن الحسن المجتبی علیه السلام، فولد له منها نفیسة والحسن. ثم بعده تزوجها ولید بن عبد الملك. وعن المجدی تزوجها ولید بن عتبة بن أبی سفیان، فولد له منها القاسم.

۱۸۱۶۸ – لیلی بنت مرة بن مسعود الثقفیة:

هی والدة علی بن الحسین الشهید بالطف.

۱۸۱۶۹ – لیلی بنت مسعود النهشلی:

تزوجها أمیر المؤمنین علیه السلام. جد ج ۴۲ / ۹۸، وکمبا ج ۹ / ۶۲۲.

۱۸۱۷۰ – ماریة:

روت ولادة الإمام المنتظر صلوات الله علیه. کمبا ج ۱۳ / ۳، وجد ج ۵۱ / ۴.

۱۸۱۷۱ – ماریة بنت منقذ – أو سعید – العبدیة:

إمامیة تقیة، لما روی عن أبی جعفر من أنها تتشیع وکانت دارها مألفا للشیعة یتحدثون فیها.

(۵۹۸)

صفحهمفاتیح البحث: أبو الفضل العباس بن علی أمیر المؤمنین علیهما السلام (۲)، الإمام المهدی المنتظر علیه السلام (۲)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام علی بن موسی الرضا علیهما السلام (۱)، السیدة فاطمة الزهراء سلام الله علیها (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۱)، یوم عاشوراء (۱)، محمد بن إسماعیل بن بزیع (۱)، أحمد بن محمد بن عیسی (۱)، علی بن الحسین (۱)، کلثوم بنت سلیم (۱)، الشهادة (۲)

قیل: إن المراد بأبی جعفر الطبری لا أبو جعفر الإمام علیه السلام.

۱۸۱۷۲ – مرجانة مولاة صفیة: رأت أمیر المؤمنین علیه السلام وروت عنه.

۱۸۱۷۳ – مروارید بنت کسری:

هی أخت شهربانویه، کما فی کمبا ج ۲۳ / ۱۴۰، وجد ج ۱۰۴ / ۲۰۰.

۱۸۱۷۴ – مریسة: تقدمت روایتها فی صفیة بنت یونس.

۱۸۱۷۵ – مسکة بنت فضة الخادمة: تقدمت فی أمها.

۱۸۱۷۶ – معاذة العدویة:

لم یذکروها. روت عن أمیر المؤمنین علیه السلام وسمعته أنه یقول علی منبر البصرة: أنا الصدیق الأکبر – الخ، کما فی إرشاد المفید. وروی عنها سلیمان بن علی الهاشمی.

۱۸۱۷۷ – منة: أخت محمد بن أبی عمیر. تقدمت فی أختها سعیدة.

۱۸۱۷۸ – میمونة بنت أمیر المؤمنین علیه السلام:

زوجها أبوها من عقیل بن عبد الله بن عقیل. وقیل: کانت عند عبد الله الأکبر بن عقیل، فولدت له عقیلا. کمبا ج ۹ / ۶۲۰ و ۶۲۱، وجد ج ۴۲ / ۹۰ و ۹۲.

۱۸۱۷۹ – میمونة بنت الحارث بن حزن الهلالیة:

هی زوجة النبی صلی الله علیه وآله أخت أم الفضل زوجة العباس. فهی خالة ابن عباس. تزوجها الرسول صلی الله علیه وآله فی مرجعه من عمرة القضاء بسرف سنة ۷.

وکانت آخر امرأة تزوج بها النبی صلی الله علیه وآله. جد ج ۲۱ / ۴۸، و کمبا ج ۶ / ۵۸۳.

(۵۹۹)

صفحهمفاتیح البحث: أمهات المؤمنین، ازواج النبی (ص) (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، کتاب الإرشاد للشیخ المفید (۱)، عبد الله بن عباس (۱)، محمد بن أبی عمیر (۱)،

مدینة البصرة (۱)، الحزن (۱)، الصدق (۱)، الزوج، الزواج (۲)

وکان تزویجها وزفافها وموتها وقبرها بسرف وهو علی عشرة أمیال من مکة. وماتت سنة ۳۶ أو ۵۱ أو ۶۳ عام الحرة.

وکان أفضل نسائه خدیجة، ثم أم سلمه، ثم میمونة رضی الله تعالی عنهن. جد ج ۲۲ / ۱۹۲، وکمبا ج ۶ / ۷۱۸.

وروی العلامة المامقانی، عن جابر، عن أبی جعفر علیه السلام حدیثا فی فضل محبة أمیر المؤمنین علیه السلام وفیها قالت میمونة لرسول الله صلی الله علیه وآله:

وقد تعلم أنی أحب علیا علیه السلام بحبک إیاه ونصحه لک. فقال لها: صدقت إنک امتحن الله قلبک للإیمان جملة من روایاتها فی فضل أمیر المؤمنین علیه السلام فی کمبا ج ۹ / ۴۳۴.

ویتعلق بها فیه ج ۲۳ / ۶۵، وجد ج ۴۰ / ۳۳، وج ۱۰۳ / ۲۷۷. وما ذکرت فی مستدرک السفینة لغة (أخا) و (زوج) و (یمن).

۱۸۱۸۰ - نسیبة بنت کعب:

کانت تخرج مع رسول الله صلی الله علیه وآله فی غزواته وتداوی الجرحی وثبتت معه فی أحد. جملة من قضایاها فی جد ۲۰ / ۵۳ و ۵۴، وکمبا ج ۶ / ۴۹۶ و ۵۱۴.

۱۸۱۸۱ - النضرة الأزدیة:

روت أنه لما قتل الحسین علیه السلام أمطرت السماء دما، وحبابنا وجرارنا صارت مملوة دما. کمبا ج ۱۰ / ۲۴۸، وجد ج ۴۵ / ۲۱۵ و ۲۱۶.

۱۸۱۸۲ - نفیسة بنت أمیر المؤمنین علیه السلام:

تزوجها عبد الله الأکبر بن عقیل، فولدت له أم عقیل. وأمها أم سعید بنت عروة بن مسعود. جد ج ۴۲ / ۹۲ و ۹۳، وکمبا ج ۹ / ۶۲۰.

وفی منتخب التواریخ کنیتها أم کلثوم کانت زوجة کثیر بن عباس بن عبد المطلب.

(۶۰۰)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام محمد بن علی الباقر علیه السلام (۱)، الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۳)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۲)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، مدینة مکة المکرمة (۱)، نضرة الأزدیة (۱)، القتل (۱)، الزوج، الزواج (۲)، السفینة (۱)

ویمکن الجمع بازدواجها بأحدهما أولا ثم بعد الفصل تزوجت الآخر.

۱۸۱۸۳ - النفیسة بنت زید بن الحسن المجتبی علیه السلام: أمها لبابة، کما تقدمت.

۱۸۱۸۴ - النفیسة بنت الحسن بن زید بن الحسن المجتبی علیه السلام:

السیدة الجلیلة تزوجها إسحاق بن جعفر الصادق علیه السلام. وتوفیت بمصر سنة ۲۰۸ وقبرها مزار معروف بإجابة الدعاء عند مزارها.

ذکرها القمی فی السفینة والحقیر فی مستدرکها ج ۱۰ / ۱۱۸ لغة (نفس) جملة من فضائلها ومناقبها.

وخدمتها عمتها زینب بنت یحیی بن الحسن بن زید بن الحسن المجتبی ابن أمیر المؤمنین علیهما السلام أمها أم ولد أربعین سنة.

۱۸۱۸۵ - نوار بنت مالک بن عقرب الحضرمیة:

هی امرأة خولی. قالت لخولی لما جاء برأس مولانا الحسین علیه السلام: ویلک!

جاء الناس بالذهب والفضة وجئت برأس ابن رسول الله! لا والله لا یجمع رأسی ورأسک بیت أبدا. فقامت وخرجت. قالت: فخرجت وجلست أنظر، فوالله ما زلت إلی نور یسطع مثل العمود من السماء إلی الإجانة التی وضع تحتها رأس الحسین علیه السلام. ورأیت طیرا بیضاء ترفون حولها. کذا عن الطبری.

۱۸۱۸۶ - هند: هی أم سلمة المذکورة.

۱۸۱۸۷ – هند:

زوجة العباس بن عبد المطلب المکناة بأم الفضل. هی من الأخوات من أهل الجنة، کما ذکرنا فی مستدرک السفینة ج ۱ / ۴۵ لغة (أخا). وکمبا ج ۶ / ۷۴۱ و ۷۱۹، وجد ج ۲۲ / ۱۹۵ و ۲۹۱.

۱۸۱۸۸ – هند آکلة الأکباد بنت عتبة بن ربیعة:

هی زوجة أبی سفیان أم معاویة. أحوالها مشهورة. وکانت یوم أحد تحرض

(۶۰۱)

صفحهمفاتیح البحث: الإمام أمیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیهما السلام (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۲)، الإمام جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام (۱)، الإمام الحسن بن علی المجتبی علیهما السلام (۲)، السیدة أم سلمة بن الحارث زوجة الرسول صلی الله علیه وآله (۱)، العباس بن عبد المطلب (۱)، یحیی بن الحسن (۱)، إسحاق بن جعفر (۱)، الحسن بن زید (۱)، زید بن الحسن (۱)، الزوج، الزواج (۱)، السفینة (۲)

المشرکین علی قتال المسلمین. وأمرت وحشیا بقتل حمزة. جملة من أحوالها فی جد ج ۲۰ / ۵۵، وکمبا ج ۶ / ۴۹۶.

قصة هند مع مسافر بن عمرو بن أمیة مذکورة فی کتاب إلزام النواصب.

کمبا ج ۸ / ۵۶۶، وجد ج ۳۳ / ۱۹۸.

کلمات هند مع رسول الله صلی الله علیه وآله حین نزل قوله تعالی: (یا أیها النبی إذا جاءک المؤمنات یبایعنک علی أن لا یشرکن بالله شیئا). کمبا ج ۶ / ۵۹۶، وجد ج ۲۱ / ۹۸. وراجع السفینة.

۱۸۱۸۹ – هند بنت عبد الله بن عامر:

کانت امرأة یزید. ولما رأت ظلم یزید علی أهل البیت علیهم السلام خرجت من وراء الستر وشقت الستر وهی حاسرة ووثبت إلی یزید، کما تقدمت فی أبیها.

وکانت قبله تحت مولانا الحسین علیه السلام.

إلی هنا تمت الخاتمة بإتمام فصل النساء – والحمد لله کما هو أهله – فی لیلة الجمعة ۲۱ صفر الخیر سنة ۱۴۰۲ من الهجرة النبویة – علی هاجرها وآله آلاف الصلوات والسلام والتحیة – بید مؤلفه الخاطی علی بن محمد بن إسماعیل النمازی الشاهرودی رحمهم الله فی الدنیا والآخرة، حامدا الله تعالی ومصلیا علی النبی و آله المعصومین.

(۶۰۲)

صفحهمفاتیح البحث: أهل بیت النبی صلی الله علیه وآله (۱)، الإمام الحسین بن علی سید الشهداء (علیهما السلام) (۱)، الرسول الأکرم محمد بن عبد الله صلی الله علیه وآله (۱)، کتاب إلزام النواصب لمفلح بن راشد (۱)، علی بن محمد بن إسماعیل (۱)، عبد الله بن عامر (۱)، عمرو بن أمیة (۱)، القتل (۲)، الموت (۱)، السفینة (۱)

تعریف مرکز القائمیة باصفهان للتحریات الکمبیوتریة

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (التوبة/۴۱).

قالَ الإمامُ علیّ بْنُ موسَی الرِّضا – علَیهِ السَّلامُ: رَحِمَ اللّهُ عَبْداً أحْیَا أمْرَنَا... َ یَتَعَلَّمُ عُلُومَنَا وَ یُعَلِّمُهَا النَّاسَ؛ فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ کَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا... (بَنادِرُ البِحار – فی تلخیص بحار الأنوار، للعلّامة فیض الاسلام، ص ۱۵۹؛ عُیونُ أخبارِ الرِّضا(ع)، الشّیخ الصَّدوق، الباب۲۸، ج۱/ ص۳۰۷).

مؤسّس مُجتمَع "القائمیّة" الثّقافیّ بأصبَهانَ – إیرانَ: الشهید آیة الله "الشمس آبادی" – "رَحِمَهُ اللهُ" – کان أحداً من جَهابذة هذه

المدینة، الذی قدِ اشتهَرَ بشَعَفِهِ بأهل بَیت النبیّ (صلواتُ اللهِ علَیهِم) و لاسیَّما بحضرة الإمام علیّ بن موسَی الرِّضا (علیه السّلام) و بساحة صاحِب الزّمان (عَجَّلَ اللهُ تعالی فرجَهُ الشَّریفَ)؛ و لهذا أسّس مع نظره و درایته، فی سَنَةِ ۱۳۴۰ الهجریّة الشمسیّة (=۱۳۸۰ الهجریّة القمریّة)، مؤسَّسةً و طریقةً لم یَنطَفِئ مِصباحُها، بل تُتَّبَع بأقوَی و أحسَنِ مَوقِفٍ کلَّ یوم.

مرکز "القائمیّة "للتحرِّی الحاسوبیّ – بأصبَهانَ، إیرانَ – قد ابتدَأَ أنشِطتَهُ من سَنَةِ ۱۳۸۵ الهجریّة الشمسیّة (=۱۴۲۷ الهجریّة القمریّة) تحتَ عنایة سماحة آیة الله الحاجّ السیّد حسن الإمامیّ – دامَ عِزّهُ – و مع مساعَدَةِ جمعٍ من خِرّیجی الحوزات العلمیّة و طلاب الجوامع، باللیل و النهار، فی مجالاتٍ شتّی: دینیّة، ثقافیّة و علمیّة...

الأهداف: الدّفاع عن ساحة الشیعة و تبسیط ثَقافة الثَّقَلَین (کتاب الله و اهل البیت علیهِمُ السَّلامُ) و معارفهما، تعزیز دوافع الشَّباب و عموم الناس إلی التَّحَرِّی الأدَقّ للمسائل الدّینیّة، تخلیف المطالب النّافعة – مکانَ البَلاتیثِ المبتذلة أو الرّدیئة – فی المحامیل (=الهواتف المنقولة) و الحواسیب (=الأجهزة الکمبیوتریّة)، تمهید أرضیّةٍ واسعةٍ جامعةٍ ثَقافیّةٍ علی أساس معارف القرآن و أهل البیت –علیهم السّلام – بباعث نشر المعارف، خدمات للمحققین و الطّلّاب، توسعة ثقافة القراءة و إغناء أوقات فراغة هُواةِ برامِجِ العلوم الإسلامیّة، إنالة المنابع اللازمة لتسهیل رفع الإبهام و الشّبُهات المنتشرة فی الجامعة، و...

- مِنها العَدالة الاجتماعیّة: التی یُمکِن نشرها و بثّها بالأجهزة الحدیثة متصاعدةً، علی أنّه یُمکِن تسریعُ إبراز المَرافِق و التسهیلاتِ – فی آکناف البلد - و نشرِ الثّقافةِ الاسلامیّة و الإیرانیّة – فی أنحاء العالَم - مِن جهةٍ اُخرَی.

- من الأنشطة الواسعة للمرکز:

الف) طبع و نشر عشراتِ عنوانِ کتبٍ، کتیبة، نشرة شهریّة، مع إقامة مسابقات القِراءة

ب) إنتاجُ مئات أجهزةٍ تحقیقیّة و مکتبیة، قابلة للتشغیل فی الحاسوب و المحمول

ج) إنتاج المَعارض ثّلاثیّةِ الأبعاد، المنظر الشامل (= بانوراما)، الرّسوم المتحرّکة و... الأماکن الدینیّة، السیاحیّة و...

د) إبداع الموقع الانترنتی" القائمیّة "www.Ghaemiyeh.com و عدّة مَواقِعَ اُخرَ

ه) إنتاج المُنتَجات العرضیّة، الخَطابات و... للعرض فی القنوات القمریّة

و) الإطلاق و الدَّعم العلمیّ لنظام إجابة الأسئلة الشرعیّة، الاخلاقیّة و الاعتقادیّة (الهاتف: ۰۰۹۸۳۱۱۲۳۵۰۵۲۴)

ز) ترسیم النظام التلقائیّ و الیدویّ للبلوتوث، ویب کشک، و الرّسائل القصیرة SMS

ح) التعاون الفخریّ مع عشراتِ مراکزَ طبیعیّة و اعتباریّة، منها بیوت الآیات العِظام، الحوزات العلمیّة، الجوامع، الأماکن الدینیّة کمسجد جَمکرانَ و...

ط) إقامة المؤتمَرات، و تنفیذ مشروع" ما قبلَ المدرسة "الخاصّ بالأطفال و الأحداث المُشارِکین فی الجلسة

ی) إقامة دورات تعلیمیّة عمومیّة و دورات تربیة المربّی (حضوراً و افتراضاً) طیلة السَّنَة

المکتب الرّئیسیّ: إیران/أصبهان/ شارع"مسجد سیّد/ "ما بینَ شارع"پنج رَمَضان "ومُفترَق"وفائی/"بنایة"القائمیّة"

تاریخ التأسیس: ۱۳۸۵ الهجریّة الشمسیّة (=۱۴۲۷ الهجریة القمریّة)

رقم التسجیل: ۲۳۷۳

الهویّة الوطنیّة: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

الموقع: www.ghaemiyeh.com

البرید الالکترونی: Info@ghaemiyeh.com

المَتجَر الانترنتی: www.eslamshop.com

الهاتف: ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۰۹۸۳۱۱)

الفاکس: ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱)

مکتب طهرانَ ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱)

التِّجاریّة و المَبیعات ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور المستخدمین ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

ملاحَظة هامّة:

المیزانیّة الحالیّة لهذا المرکز، شَعبیّة، تبرّعیّة، غیر حکومیّة، و غیر ربحیّة، اقتُنِیَت باهتمام جمع من الخیّرین؛ لکنّها لا تُوافِی الحجمَ المتزاید و المتّسِعَ للامور الدّینیّة و العلمیّة الحالیّة و مشاریع التوسعة الثّقافیّة؛ لهذا فقد ترجّی هذا المرکزُ صاحِبَ هذا البیتِ (المُسمَّی بالقائمیّة) و مع ذلک، یرجو مِن جانب سماحة بقیّة الله الأعظم (عَجَّلَ اللهُ تعالی فرَجَهُ الشَّریفَ) أن یُوفِّقَ الکلَّ توفیقاً متزائداً لِإعانتهم - فی حدّ التّمکّن لکلّ احدٍ منهم – إیّانا فی هذا الأمر العظیم؛ إن شاءَ اللهُ تعالی؛ و اللهُ ولیّ التوفیق.

مركز القائمية اصبهان للبحوث والتحريات الكمبيوترية
www
للحصول على المكتبات الخاصه الاخرى
ارجعوا الى عنوان المـركز من فضلـكم
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
و للايصاء من فضلكم
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹